Deutsch-arm...
Wörterbuch

Digitized by Google

364.51

VE RI
TAS

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Deutsch-armenisches Wörterbuch.

ԲԱՌԱԳԻՐՔ

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ-ՀԱՅԵՐԷՆ

Digitized by Google

Deutsch-armenisches
Wörterbuch

enthaltend

alle gebräuchlichen Wörter; die gebräuchlichsten Ausdrücke des praktischen Lebens, des Handels, der Industrie, der Künste und Handwerke, der Natur- und Fachwissenschaften; die Neologismen und Fremdwörter; die gebräuchlichsten Eigennamen; die Konjugation aller Zeitwörter und die Deklination aller Nomina; die Angabe der Synonymen ꝛc. ꝛc.

von

P. Avedik Dr. Soilaw

Mitglied der Wiener Mechitharisten-Congregation.

Wien

Mechitharisten-Buchdruckerei

1884

Alle Rechte vorbehalten.

Digitized by Google

ԲԱՌԱԳԻՐՔ

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ-ՀԱՅԵՐԷՆ

ԿԸ ԲՈՎԱՆԴԱԿԷ

բոլոր գործածական բառերը, գործնական կենաց՝ վաճառականութեան՝ ճարտարութեանց՝ արուեստից՝ բնական եւ մասնական գիտութեանց մէջ գործածուած բազմաթիւ բացատրութիւնք, նորաբանութիւնք եւ օտար բառեր, գործածական յատուկ անուանք, բայից խոնարհմունքն եւ անուանց հոլովմունքը, նոյնանշանք, եւ այլն, եւ այլն:

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ

Հ. ԱԻԵՏԻՔ Վ. ԿՈՅԼԱԻԵԱՆ

ՄԽԻԹ. ՈՒԽՏԷ

ՎԻԷՆՆԱ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

1884

Ամենայն իրաւունք վերապահեալ

Digitized by Google

3264.5
HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY

Digitized by Google

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Յառաջաբանիս նպատակն է ընդհանուր տեսութիւն մը բառարանիս բովանդակութեան եւ շահաւէտ գործածութեան վրայ:

Չենք համարձակիր հաստատել, թէ առաջիկայ բառարանովս գերմաներէն լեզուի կատարեալ բառարան մը հրատարակած ըլլանք: Եթէ այս ըլլար մեր նպատակն, հարկ էր խոստովանիլ անուանի բառարանագրի մը հետ, թէ գերմաներէն լեզուի ընդարձակ կատարեալ բառարան մը հրատարակելու համար ոչ միայն 105 տպագրական թերթ չէր բաւեր, այլ եթէ այս ծաւալը տասնապատկէինք, թերեւս այս եւս չէր ըլլար ի վիճակի լեզուին ամբողջ մթերքը բովանդակելու:

Ըստ այսմ բառարանս չունի այն ընդարձակութիւնը, զոր ազգային (national) լայնածաւալ բառարան մը կրնայ ունենալ. սակայն յինքեան՝ համեմատութեամբ այլ բառարանաց, է ըստ բաւականի ընդարձակ եւ կատարեալ, այնպէս որ գերմաներէն լեզուի հետամուտ ազգայինք նոյնը գործածելով՝ օտարազգւոյ մը հնարաւոր կատարելութեամբ կը սորվին գերմաներէնը:

Մեր գլխաւոր ջանքէն մին եւս այն էր, որ բառարանս ունենայ համազգային (international) բառարանի մը սեպհական կատարելութիւնները. բայց այս առաջին հրատարակութեամբ կարելի չէր ըստ ամենայն ընդարձակութեան հասնիլ այն վախճանին:

Երկասիրութեանս գլխաւոր աղբիւրն էր „Dr. Karl Sachs, encyklopädisches deutsch-französisches Wörterbuch“ գիրքը, որ իւր գերազանց կատարելութեամբն արդի բառարանագրութեան օրինակ է. ասոր հետեւեցանք ի մասնաւորի բառարանիս արուեստական մասին եւ բառից նշանակութեանց դասաւորութեան մէջ: Այս գլխաւոր աղբերէն զատ մեզի առաջնորդ ունեցանք Sandersի եռահատոր բառագիրքը, նոյնպէս Mozinի եւ Heinsiusի բառարանները:

Երկասիրութիւնս կը բովանդակէ գերմաներէն լեզուի մէջ գործածուած բառերն ու ասութիւնները: Ընդհանրապէս զանց ա-

ուած ենք շատ ցանցառ գործածուած բառերը, որոնք սովորական լեզուին համար կարեւոր չեն. Նոյնպէս զանց առած ենք բազմութիւն մը բարդ բառեր, մանաւանդ զանոնք՝ որոնց իմաստն իրենց բարդութեան կողմանէ յայտնի է:

Բառարանիս գործածութեան ժամանակ գլխաւոր մտք դնելու կէտեր կան, որոնք իրենց նորութեամբն ուրիշ բառարաններէն կը տարբերին:

1. Գլխագրով սկսուած են միայն այն բառերը, որոնք գերմաններէն լեզուի մէջ ի բնէ գլխագրով կը գրուին, որպիսի են գոյականները եւայլն:

Եթէ ածական եւ կամ բայ մը գոյականաբար գործածուած նշանակուած է բառարանիս մէջ, բնականաբար անոնք ալ գլխագրով կը գրուին. զ. օ. **braun**, ած. **Braun**, չ.; **binden**, նբ. **Binden**, չ.:

2. Որովհետեւ գերմաններէն լեզուի ամէն բառն իր յատուկ շեշտն ունի, անոր համար այն վանկը, որուն վրայ շեշտ դրուած է, մասնաւորապէս պիտի շեշտուի. զ. օ. **billig**, **áusgeben**, **Bedárf**, **Betteléi**. Միավանկ բառից վրայ շեշտ դրուած չէ, որովհետեւ ամէն միավանկ բառ՝ յօդերն եւ նախադրութիւններն ի բաց հանելով, միշտ իր շեշտն ունի:

3. Գրքիս ծաւալը չընդարձակելու համար այլեւայլ նշաններ եւ համառօտութիւններ գործածեցինք:

ա) Բառէ մը շինուած բոլոր բարդ բառերն իրարու ներքեւ առանց ընդհատութեան դասաւորուած են, իսկ ածանցները բառից շարքին մէջ:

բ) Տեղ շահելու եւ բառից կրկնութենէ խորշելու համար երկու նշան գործածած ենք:

Առաջին նշանն է նուազութեան գիծ մը (–): Ասոր պաշտօնն է այն բառն, որուն յօդուածին մէջ այս նշանը կը դրուի, փոխանակել. զ. օ. **Brust** բառին յօդուածին մէջ յառաջ կու գայ "**eine breite – haben** լայնալանջ ըլլալ" բացատրութիւնը. Հոս նուազութեան գիծը կը փոխանակէ **Brust** բառը: Նոյնպէս եթէ այս նուազութեան գծին քով ուրիշ գիր կամ վանկ մը դրուի, գիծը կը փոխանակէ գլխաւոր բառը, որուն վրայ նոյն գիրը կամ վանկը պիտի աւելցուի. զ. օ. **Bild** բառին մէջ՝ **–er des Styls**, պէտք է կարդալ **Bilder des Styls**.

Երկրորդ նշանն է ուղղաձիգ կրկնագիծ (‖): Այս կրկնագծին պաշտօնն է որեւէ պարզ կամ բարդ բառին մէջ դրուելով ցուցընել, որ միայն բառին առջեւի մասը նուազութեան գծին (–) փոխանակած բառին կամ մասնկան վրայ պիտի աւելցուի. զ. օ. **Bild‖arbeit, –hauer** (երկրորդին ընթերցիր **Bildhauer**); **licht‖en**, նբ. **–ung**, իգ. (ընթերցիր **Lichtung**):

Digitized by Google

գ) Հաւասարութեան գիծը (=) գործածած ենք նոյնանշան բառերը նշանակելու համար. նոյնպէս նշանակելու համար. թէ դոյականաբար գործածուած բայի մ՚իմաստը նոյն է բային նշանակութեանց հետ:

4. Բառերու հոլովմունքն ու խոնարհմունքն ամէն մէկ բառի առջեւ նշանակուած է այլեւայլ թուերով: Անոնց գործածութիւնը հետեւեալն է:

Բառարանիս սկիզբը դրուած են Խոնարհմանց եւ Հոլովմանց պատկերները, որոնցմէ ամէն մէկն իւր որոշ թուանշանն ունի: Ըստ այսմ եթէ բառի մը խոնարհումը կամ հոլովումը գիտնալ կ՚ուզենք. իւրաքանչիւր բառի առջեւ դրուած թիւը պէտք ենք վերոյիշեալ պատկերաց մէջ փնտռել. որովհետեւ այն թուանշանին քովը նշանակուած խոնարհման կամ հոլովման պէս կը խոնարհի կամ կը հոլովի մեր փնտռուած բառը: Զ. օ. ächzen, բային առջեւը դրուած է զէ. թուանշանը. նոյնը փնտռենք խոնարհմանց պատկերին մէջ եւ կը գտնենք, որ զէ. թուանշանին քովը դրուած է խոնարհման իբր օրինակ reizen բայը, ուստի ächzen բային ալ reizenի պէս կը խոնարհի: Նոյնպէս austragen, իգ. կը խոնարհի schlagenի պէս (տ. Պատկեր խոնարհմանց իգ.): Դարձեալ Aufzug, ժգ. գոյականը կը հոլովի der Gangի պէս (տ. Պատկեր հոլովմանց ժգ.):

Եթէ ինչ ինչ բառ այս պատկերներէն դուրս մնայ կամ զարտուղի. նոյն բառերուն առջեւ անոնց զարտուղութիւնն որոշ դրուած է: Բառերէն ոմանք մէկ կամ երկու կերպով կը խոնարհին կամ կը հոլովին. անոնց առջեւը դրուած է կրկին թուանշան:

5. Բառարանիս ընթացքին մէջ շատ մը նոտրգիր համառօտութեանց կը հանդիպինք: Անոնց պատկերը դրուած է Խոնարհմանց ու Հոլովմանց պատկերներէն անմիջապէս ետքը: Բայց քանի մը համառօտութեանց միկնութիւնը հոս կը դնենք:

Չէզոք բայերու առջեւ դրուած h. կամ s. (այսինքն haben կամ sein) գրերը կը ցուցընեն, որ նոյն չէզոք բայն իւր բաղադրեալ ժամանակները կը կազմէ haben կամ sein օժանդակով: Դարձեալ մասնիկներով բաղդրուած բայերուն առջեւ դրուած բժ. կամ անբժ. (այսինքն բաժանելի կամ անբաժանելի) համառօտութիւնը կը ցուցընէ որ նոյն բայերուն մասնիկը խոնարհման ժամանակ բայէն կը բաժնուի կամ չի բաժնուիր:

Դարձեալ շատ բառերու մէջ կը հանդիպին աստղ. բժշ. բնգ. եւայլն (այսինքն աստղագիտական, բժշկական, բնագիտական) համառօտութիւնները: Ասոնք կը ցուցընեն որ այն բառերը նոյն գիտութեանց մէջ գործածուած ժամանակ իրենց առջեւը դրուած նշանակութիւնը կ՚առնուն:

Digitized by Google

Յուսալով որ առաջիկայ յառաջաբանովս դիտած նպատակիս հասած եմ, կը մնայ արդ ծանուցանել, որ աշխատսիրութեանս լաւ աւարտումը փութացընելու համար մեր Միաբաններէն ոմանք իրենց աջակցութիւնը կամակար ինծ մատուցին, որոնց անխոնջ աշխատութեան համար խորին շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ:

Նոյն խորին շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ նաեւ ամէն Յ. Բաժանորդաց, որոնք իրենց դրամական նպաստովն ինծի մեծ խրախոյս ու քաջալեր տուին:

Արդ կը նուիրեմ սոյն վաստակս իբրեւ ազգասէր Միաբանութեան մ՚անդամ նոյն Միաբանութեան կողմանէ իմ պատուական Ազգիս, եւ վստահ եմ որ Ազգայինք նոյնը գործածելով եւ անոր տարածման նպաստելով սակաւ ժամանակէն կ՚ունենանք խումբ մ՚Ազգայնոց, որոնք ուսանելով գերմաններէն լեզուն՝ հասու կ՚ըլլան գերմանական գիտութեանց եւ մեր Ազգն նոյն խորին գիտութեամբ ի փառս Աստուծոյ եւ յօգուտ հասարակութեան կը լուսաւորեն:

Եթէ առաջիկայ երկասիրութեամբս սոյն նպատակին հասնելու օգնեմ ու ծառայեմ, բաւականէն աւելի վարձատրուած կը տեսնեմ իմ վաստակս:

Վիեննա, 15 Նոյեմբեր 1888:

ՀԵՂԻՆԱԿԸ

Digitized by Google

ՊԱՏԿԵՐ ԽՈՆԱՐՀՄԱՆ

Բ.

ՕԺԱՆԴԱԿ ԲԱՅԵՐ

1

ա. sein.

ՊԱՐԶ ԺԱՄԱՆԱԿՔ

Սահմանական. Ներկայ.	Սահմանական. Անկատար.	Ստորադասական. Ներկայ.	Ստորադասական. Անկատար.
Եզ. ich bin	Եզ. ich war	Եզ. ich sei	Եզ. ich wäre
du bist	du —(e)st	du —(e)st	du —st
er (sie, es) ist	er —	er —	er —
Յգ. wir sind	Յգ. wir —en	Յգ. wir —en	Յգ. wir —n
ihr seid	ihr —(e)t	ihr —et	ihr —t
sie sind.	sie —en.	sie —en.	sie —n.

Հրամայական.	Աներեւոյթ ներկ.	Ընդ. ներկայ.	Ընդունել. անցեալ.
sei, seid.	sein.	seiend.	gewesen.

ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿՔ

Յարակատար.	Գերակատար.	Յարակատար.	Գերակատար.
ich bin gewesen.	ich war gewesen.	ich sei gewesen.	ich wäre gewesen.
Ապառնի.	Ապառ. անցեալ.	Թէական. ներկ.	Թէակ. անցեալ.
ich werde sein.	ich werde gewesen sein.	ich würde sein.	ich würde gewesen sein.

Աներեւոյթ անցեալ.
gewesen sein.

բ. haben.

ՊԱՐԶ ԺԱՄԱՆԱԿՔ

Սահմանական. Ներկայ.	Սահմանական. Անկատար.	Ստորադասական. Ներկայ.	Ստորադասական. Անկատար.
Եզ. ich habe	Եզ. ich hatte	Եզ. ich habe	Եզ. ich hätte
du hast	du —st	du —st	du —st
e (sie, es) hat	er —	er —	er —
Յգ. wir haben	Յգ. wir —n	Յգ. wir —n	Յգ. wir —n
ihr hab(e)t	ihr —t	ihr —t	ihr —t
sie haben.	sie —n.	sie —n.	sie —n.

Հրամայական.	Աներեւոյթ ներկ.	Ընդ. ներկայ.	Ընդունել. անցեալ.
habe, habet.	haben.	habend.	gehabt.

ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿՔ

Յարակատար.	Գերակատար.	Յարակատար.	Գերակատար.
ich habe gehabt.	ich hatte gehabt.	ich habe gehabt.	ich hätte gehabt.
Ապառնի.	Ապառ. անցեալ.	Թէական. ներկ.	Թէակ. անցեալ.
ich werde haben.	ich werde gehabt haben.	ich würde haben.	ich würde gehabt haben.

Աներեւոյթ անցեալ.
gehabt haben.

գ. werden.

ՊԱՐԶ ԺԱՄԱՆԱԿՔ

Սահմանական. Ներկայ.	Սահմանական. Անկատար.	Ստորադասական. Ներկայ.	Ստորադասական. Անկատար.
Եզ. ich werde	Եզ. ich wurde (ich ward)	Եզ. ich werde	Եզ. ich würde
du wirst	du — st (du — st)	du — st	du — st
er (sie, es) wird	er — (er —)	er —	er —
Յգ. wir werden	Յգ. wir — n	Յգ. wir — n	Յգ. wir — n
ihr werdet	ihr — t	ihr — t	ihr — t
sie werden.	sie — n.	sie — n.	sie — n.

Հրամայական.	Աներեւոյթ. ներկ.
werde, werdet.	werden.

Ընդունել. ներկայ.
werdend.

Ընդունել. անցեալ.
geworden.

ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿՔ

Սահմանական.			Ստորադասական.	
Յարակատար. ich bin geworden. Ապառնի. ich werde werden.	Գերակատար. ich war geworden. Ապառնի Անցեալ. ich werde geworden sein.	Աներեւոյթ Անցեալ. geworden sein.	Յարակատար. ich sei geworden. Թէական Ներկ. ich würde werden.	Գերակատար. ich wäre geworden. Թէական Անցեալ. ich würde geworden sein.

Բ.

ՀԻՆ (ԿԱՄ ԶՕՐԱՒՈՐ) ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Հին լծորդութեան տակ գացող արմատ — բայերը Անկատարի եւ Ընդունելութեան Անցեալի մէջ ձայնաւորի փոփոխութիւն կը կրեն. օր. (binden — band — gebunden)։ Ստորադասական Անկատարը ձայնաւորը միայն կ'ամուլացնէ. օր. (band — bände)։ Նոյնպէս Սահմ. Անկատարին ա. եւ գ. դէմքերը բայական դիմորոշ վերջաւորութիւն չունին. օր. (ich band — er band). Ընդհանրապէս Նոր (Տկար) լծորդութեան տակ գացող բայերուն Անկատարը եւ Ընդունելութեան Անցեալը՝ ատանց արմատներին փախ-խելու (e)te եւ ..et վերջաւորութիւններն աւելցնելով կը շինուին. օր. (betete, gebetet)։

Մասնական բացառութիւնները բառագրքին մէջ նշանակուած են։

ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍ. (Անկատար a, (u), կամ o յայտնարգով. Ընդ. Անց. u, o կամ e յայտնարգով)

2—. **binden.**

ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ

ՊԱՐԶ ԺԱՄԱՆԱԿՔ

Սահմանական. Ներկայ.	Անկատար.	Ստորադասական. Ներկայ.	Անկատար.
Եզ. ich binde	Եզ. ich band	Եզ. ich binde	Եզ. ich bände
du — ft	du — (e)ft	du — ft	du — ft
er — t	er —	er —	er —
Յ. wir — n	Յ. wir — en	Յ. wir — n	Յ. wir — n
ihr — t	ihr — et	ihr — t	ihr — t
fie — n.	fie — en.	fie — n.	fie — n.
Հրամայական. binde, bindet.	Աներեւոյթ Ներկ. binden.	Ընդ. Ներկայ. bindend.	Ընդունել. Անցեալ. gebunden.

ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿՔ

Յարակատար.	Գերակատար.	Յարակատար.	Գերակատար.
ich habe gebunden	ich hatte gebunden.	ich habe gebunden.	ich hätte gebunden.
Ապառնի ich werde binden.	Ապառ. Անցեալ. ich werde gebunden haben.	Թէական Անցեալ. ich würde binden.	Թէական Անցեալ. ich würde gebunden haben.
Աներեւոյթ Անցեալ. gebunden haben.		Աներեւոյթ Ապառնի. binden werden.	

ԿՐԱՒՈՐԱԿԱՆ

Սահմանական.	Ստորադասական.
Ներկայ. ich werde gebunden.	Ներկայ. ich werde gebunden.
Անկատար. ich wurde gebunden.	Անկատար. ich würde gebunden.
Յարակատար. ich bin gebunden (worden).	Յարակատար. ich sei gebunden (worden).
Գերակատար. ich war gebunden (worden).	Գերակատար. ich wäre gebunden (worden).
Ապառնի. ich werde gebunden werden.	Թէական Ներկայ. ich würde gebunden werden.
Ապառնի Անցեալ. ich werde gebunden (worden) sein.	Թէական Անցեալ. ich würde gebunden (worden) sein

Հրամայական werde, w rdet g bunden.

Աներեւոյթ Ներկ. gebunden werden.	Ընդունել. Անցեալ. gebunden worden.
Աներեւոյթ Անցեալ. gebunden (worden) sein,	Ընդունել. Ապառնի. zu binden.

	Աներեւոյթ.	Սահմանական ներկայ.	Անցեալ Սահմանական.	Անցեալ Ստորադասական.	Հրամայական.	Ընդուն. Անցեալ.
2բ	**spinnen**	ich spinne, du spinnst, er spinnt wir spinnen, ihr spinn(e)t, sie spinnen	ich spann	ich spänne	spinne	gesponnen
2գ	**kommen**	ich komme, du kommst, er kommt wir kommen, ihr komm(e)t, sie kommen	ich kam	ich käme	komm(e)	gekommen
2դ	**brechen**	ich breche, du brichst, er bricht wir brechen, ihr brech(e)t, sie brechen	ich brach	ich bräche	եզ. brich յոգ. brecht	gebrochen
	werfen	ich werfe, du wirfst, er wirft wir werfen, ihr werf(e)t, sie werfen	ich warf	ich würfe	եզ. wirf յոգ. werft	geworfen
	befehlen	ich befehle, du befiehlst, er befiehlt wir befehlen, ihr befehlet, sie befehlen	ich befahl	ich beföhle	եզ. befiehl յոգ. befehl(e)t	befohlen
2ե	**klimmen**	ich klimme, du klimmst, er klimmt wir klimmen, ihr klimm(e)t, sie klimmen	ich klomm	ich klömme	klimm(e)	geklommen
	kriechen	ich krieche, du kriech(e)st, er kriecht wir kriechen, ihr kriech(e)t, sie kriechen	ich kroch	ich kröche	krieche	gekrochen
	saufen	ich saufe, du säufst, er säuft wir saufen, ihr sauf(e)t, sie saufen	ich soff	ich söffe	saufe	gesoffen
	flechten	ich flechte, du flichtst, er flicht wir flechten, ihr flechtet, sie flechten	ich flocht	ich flöchte	flechte	geflochten
2զ	**biegen**	ich biege, du biegst, er biegt wir biegen, ihr bieg(e)t, sie biegen	ich bog	ich böge	biege	gebogen
	lügen	ich lüge, du lügst, er lügt wir lügen, ihr lüg(e)t, sie lügen	ich log	ich löge	lüge	gelogen
2է	**gähren**	ich gähre, du gähr(e)st, er gährt wir gähren, ihr gähret, sie gähren	ich gohr	ich göhre	gähre	gegohren
	schwören	ich schwöre, du schwörst, er schwört wir schwören, ihr schwör(e)t, sie schwören	ich schwor կամ schwur	ich schwöre կամ schwüre	schwöre	geschworen
	schnauben	ich schnaube, du schnaubst, er schnaubt wir schnauben, ihr schnaub(e)t, sie schnauben	ich schnob	ich schnöbe	schnaube	geschnoben
2ը	**weben**	ich webe, du webst, er webt wir weben, ihr web(e)t, sie weben	ich wob	ich wöbe	webe	gewoben

	Աներևոյթ.	Սահմանական ներկայ.	Անցեալ Սահմանական.	Ստորադասական.	Հրամայական.	Ընդուն. Անցեալ.
2թ	**bitten**	ich bitte, du bittest, er bittet wir bitten, ihr bittet, sie bitten	ich bat	ich bäte	bitte	gebeten
	sitzen	ich sitze, du sitz(e)st, er sitzt wir sitzen, ihr sitz(e)t, sie sitzen	ich saß	ich säße	sitze	gesessen
2ժ	**liegen**	ich liege, du liegst, er liegt wir liegen, ihr lieg(e)t. sie liegen	ich lag	ich läge	liege	gelegen
2ի	**lesen**	ich lese, du liest (liesest), er liest (lieset) wir lesen, ihr les(e)t, sie lesen	ich las	ich läse	Եզ. lies Յգ. les(e)t	gelesen
	geben	ich gebe, du giebst, er giebt wir geben, ihr geb(e)t, sie geben	ich gab	ich gäbe	Եզ. gieb Յգ. geb(e)t	gegeben
2լ	**essen**	ich esse, du isst (issest), er isst wir essen, ihr eßt (esset), sie essen	ich aß	ich äße	Եզ. iß Յգ. esset	gegessen

ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՍ. (Աներևոյթն ei արմատական ձայնաւորով. Անցեալ եւ Ընդունելութեան Անցեալ i արմատական ձայնաւորով)

2խ	**beißen**	ich beiße, du beißest, er beißt wir beißen, ihr beiß(e)t, sie beißen	ich biß	ich bisse	beiß	gebissen
2ծ	**bleiben**	ich bleibe, du bleibst, er bleibt wir bleiben, ihr bleib(e)t, sie bleiben	ich blieb	ich bliebe	bleib	geblieben

ԵՐՐՈՐԴ ԴԱՍ. (Անցեալը ie, i կամ u ձայնաւորով. Ընդունելութեան Անցեալն Աներևոյթին արմատական ձայնաւորը կը պահէ)

2կ	**fallen**	ich falle, du fällst, er fällt wir fallen ihr fall(e)t, sie fallen	ich fiel	ich fiele	falle	gefallen
2հ	**rufen**	ich rufe, du rufst, er ruft, wir rufen, ihr ruf(e)t, sie rufen	ich rief	ich riefe	rufe	gerufen
2ձ	**schlagen**	ich schlage, du schlägst, er schlägt wir schlagen, ihr schlaget, sie schlagen	ich schlug	ich schlüge	schlage	geschlagen
	schaffen	ich schaffe, du schaffst, er schafft wir schaffen, ihr schaffet, sie schaffen	ich schuf	ich schüfe	schaffe	geschaffen

ՉՈՐՐՈՐԴ ԴԱՍ. (Աներևոյթն e արմատական ձայնաւորով. — Յգ Անցեալ . . . ing. Ընդունելութեան Անցեալ . . . . ang արմատով.
2ն Անցեալ եւ Ընդունելութեան Անցեալ . . . and արմատով.

	Աներեւոյթ.	Սահմանական Ներկայ.	Անկատար Սահմանական.	Անկատար Ստորադասական.	Հրամայական.	Ընդուն. Անցեալ.
2գ	gehen	ich gehe, du gehst, er geht wir gehen, ihr geh(e)t, sie gehen	ich ging	ich ginge	geh	gegangen
2դ	stehen	ich stehe, du stehst, er steht wir stehen, ihr steh(e)t, sie stehen	ich stand	ich stände	steh	gistanden

Գ.

ՆՈՐ (ՏԿԱՐ) ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

1. Առանց e յօդակապ ձայնաւորի.

	Աներեւոյթ.	Սահմանական Ներկայ.	Անկատար Սահմանական.	Անկատար Ստորադասական.	Հրամայական.	Ընդուն. Անցեալ.
3ա	leben	ich lebe, du lebst, er lebt wir leben, ihr lebt, sie leben	ich lebte	ich lebte	lebe	gelebt

ՄԻ. Ծնթ. .... i(e)ren վերջաւորեալ բայերը Ընդունելութեան Անցեալն ge նախդրով համնեն չեն առնուր. օ. ք. (rasi(e)ren, Ընդ. Անց. rasi(e)rt.)

2. e յօդակապ ձայնաւորով.

3բ	beten	ich bete, du betest, er betet wir beten, ihr betet, sie beten	ich betete	ich betete	bete	gebetet
3գ	reizen	ich reize, du reizest, er reizt wir reizen, ihr reizt, sie reizen	ich reizte	ich reizte	reize	gereizt

Դ.

ԱՆԿԱՆՈՆ ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

	Աներեւոյթ.	Սահմանական Ներկայ.	Անկատար Սահմանական.	Անկատար Ստորադասական.	Հրամայական.	Ընդուն. Անցեալ.
4ա	bringen	ich bringe, du bringst, er bringt wir bringen, ihr bring(e)t, sie bringen	ich brachte	ich brächte	bringe	gebracht

Digitized by Google

	Աներեւոյթ.	Սահմանական Ներկայ.	Անկատար Սահմանական.	Ստորադասական.	Հրամայական.	Ընդուն. Անցեալ.
Խը	thun	ich thue, du thust, er thut wir thu(e)n, ihr thu(e)t, sie thu(e)n	ich that նաև thät	ich thäte	thu(e)	gethan
Խթ	dürfen	ich darf, du darfst, er darf wir dürfen, ihr dürf(e)t, sie dürfen	ich durfte	ich dürfte	dürfe	gedurft, բայց ich habe ... dürfen

Ե.

ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԲԱՅԵՐՈՒՆ ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Եթէ բային շեշտը նախադաս մասնկան վրայ է և թանձրացեալ նշանակութիւն ունի, ան ատեն Սահմանական Ներկայի և Անկատարի և Հրամայականի մէջ մասնիկը նախադասութեան վերջը կը դրուի. զ. օ. (anfangen, ich fange an, ich fing an, fange an)։ Բայց երկրորդական նախադասութեանց մէջ չի բաժնուիր. զ. օ. (als er zu weinen anfing). ատմկական լեզուի և ցանցառ նաև բանաստեղծութեան մէջ բաժնուած կը գտնուի. զ. օ. (an zu weinen fing)։ Ընդունելութեան Անցեալի ge մասնիկը մասնկան և բային մէջ տեղը կը մնայ. զ. օ. (angefangen). Նմանապէս zu նախադրութիւնը մասնկան և բային մէջը կը մնայ. զ. օ. (anzufangen)։ Ընդհանրապէս be, emp, ent, er, ge, ver, zer մասնիկներով ածանցեալ և miß, über, unter, um, wider, wieder բառերով բարդուած բայերը՝ որոնց շեշտը բուն արմատին վրայ է, չեն բաժնուիր, և Ընդ. Անցեալը ge մասնիկը չառներ, իսկ zu նախադրութիւնն ալ մասնկան և բային մէջը չի մտներ. զ. օ. (begehren, begehrt, zu begehren)։

	Աներեւոյթ.	Սահմանական Ներկայ.	Անկատար.	Ընդուն. Անցեալ.
Ծ	ü'berlegen	ich lege über, du legst über, er legt über wir legen über, ihr leg(e)t über, sie legen über	ich legte über	übergelegt
Ծա	überle'gen	ich überlege, du überlegst, er überlegt wir überlegen, ihr überleg(e)t, sie überlegen	ich überlegte	überlegt

Digitized by Google

ՊԱՏԿԵՐ ՀՈԼՈՎՄԱՆՑ

ՅՕԴ

		ՈՐՈՇԵԱԼ ՅՕԴ: Եզակի, Արական	Իգական	Չէզոք	Յոգնակի, Երեք սեռի ալ.	ԱՆՈՐՈՇ ՅՕԴ: Արական	Իգական	Չէզոք
6ա	Ուղղ.	der	die	das	die	ein	eine	ein
	Սեռ.	des	der	des	der	eines	einer	eines
	Տրկ.	dem	der	dem	den	einem	einer	einem
	Հայց.	den	die	das	die	einen	eine	ein

ԱԾԱԿԱՆՔ

Ա. ՏԿԱՐ ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Ածական յանդերձ Որոշեալ յօդով, կամ Ցուցական կամ Ստացական դերանուամբ։

		Եզակի: Արական	Իգական	Չէզոք	Յոգնակի: Արական	Իգական	Չէզոք
6բ	Ուղղ.	der gute Mann	die gute Frau	das gute Kind	die guten Männer	die guten Frauen	die guten Kinder
	Սեռ.	des — n — es	der — n —	des — n — es	der — —	der — —	der — —
	Տրկ.	dem — n — e	der — n —	dem — n — e	den — — n	den — —	den — — n
	Հայց.	den — n —	die — —	das — —	die — —	die — —	die — —

Բ. ԶՕՐԱՒՈՐ ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Ածական առանց յօդի, կամ Թուական անուամբ մը. զ. օ. (zwei gute Männer).

		Եզակի			Յոգնակի		
6գ	Ուղղ.	guter Mann	gute Frau	gutes Kind	gute Männer	gute Frauen	gute Kinder
	Սեռ.	—s —es	— r —	— — es	— r —	— r —	— r —
	Տրկ.	—m —e	— r —	— m — e	— n — n	— n —	— n —
	Հայց.	—n —	— —	— —	— —	— —	— —

Գ. ԽԱՌՆ ՀՈԼՈՎՈՒՄ

Ածական հանդերձ Անորոշ յօդով կամ Անորոշ յօդի պէս հոլովող Դերանուամբ մը. ք. ս. (mein (կամ unser) guter Mann)։

		Եզակի Արական	Իգական	Չէզոք	Յոգնակի Արական	Իգական	Չէզոք
6ր	Ուղղ.	mein guter Mann	meine gute Frau	mein gutes Kind	meine guten Männer	meine guten Frauen	meine guten Kinder
	Սեռ.	— es — n — es	— r — n —	— es — n — es	— r — —	— r — —	— r — —
	Տրկ.	— em — n — e	— r — n —	— em — n — e	— n — — n	— n — —	— n — — n
	Հայց.	— en — n —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —

Գոյականաբար գործածուած Ածականներուն եւ Ընդ. Անցեալներուն Հոլովումը։

		Եզակի Արական	Իգական	Չէզոք	Յոգնակի (Նոյն երեք սեռի ալ։)
Ա. Տկար	Ուղղ.	der Kleine	die Kleine	das Kleine	die Kleinen
	Սեռ.	des — n	der — n	des — n	der —
	Տրկ.	dem — n	der — n	dem — n	den —
	Հայց.	den — n	die —	das —	die —
Բ. Զօրաւոր	Ուղղ.	Kleiner	Kleine	Kleines	Kleine
	Սեռ.	չունի	չունի	չունի	— r
	Տրկ.	— m	— r	— m	— n
	Հայց.	— n	—	— s	—
Գ. Խառն	Ուղղ.	ein Kleiner	eine Kleine	ein Kleines	mehrere Kleine
	Սեռ.	eines — n	einer — n	eines — n	mehrerer — n
	Տրկ.	einem — n	einer — n	einem — n	mehreren — n
	Հայց.	einen — n	eine —	ein — s	mehrere —

Բ․

Գ Ո Յ Ա Կ Ա Ն Ք

(Մէ. ծնթ. Ա. գասատորութենէն դուրս ձգուած բառերը բառագրքի մէջ որոշեն նշանակուած են։)

Ա. ԶՕՐԱՒՈՐ ՀՈԼՈՎՈՒՄ

1. Ցողնակի er փոխով։

(Յոգնակին կը շինուի արմատական ձայնաւորը տառաչրջելով։)

		Եզակի	Յոգնակի
7	Ուղղ.	der Rand	die Ränder
	Սեռ.	des — (e)s	der —
	Տրկ.	dem — (e)	den — n
	Հայց.	den —	die —

	Եզակի	Յոգնակի
Ուղղ.	der Gott	die Götter
Սեռ.	des — es	der —
Տրկ.	dem — (e)	den — n
Հայց.	den —	die —

	Եզակի	Յոգնակի
Ուղղ.	der Wurm	die Würmer
Սեռ.	des — (e)s	der —
Տրկ.	dem — (e)	den — n
Հայց.	den —	die —

Digitized by Google

	(Ուր [illegible])		
8	Ուղղ.	das Faß	die Fässer
	Սեռ.	des — sses	der —
	Տր.	dem — կամ — sse	den — n,
	Հայց.	das —	die —
	Ուղղ.	das Glas	die Gläser
	Սեռ.	des — ses	der —
	Տր.	dem — se	den — n
	Հայց.	das —	die —
	([illegible])		
9	Ուղղ.	das Geld	die Gelder
	Սեռ.	des — es	der —
	Տր.	dem — e	den — n
	Հայց.	das —	die —

2. [illegible] Յոգնակիով:

	(Յոգնակին 7 եւ 20 [illegible])		
10	Ուղղ.	das Band	die Bänder կամ Bande
	Սեռ.	des — es	der — կամ —
	Տր.	dem — (e)	den — n կամ — n
	Հայց.	das —	die — կամ —
	(Յոգնակին 13 եւ 31 [illegible])		
11	Ուղղ.	die Bank	die Bänke կամ Banken
	Սեռ.	der —	der — կամ —
	Տր.	der —	den — n կամ —
	Հայց.	die —	die — կամ —

3. Յոգնակի e վերջով:

	([illegible])		
12	Ուղղ.	der Aal	die Aale կամ Äle
	Սեռ.	des — (e)s	der — կամ —
	Տր.	dem — (e)	den — n կամ — n
	Հայց.	den —	die — կամ —
	(Յոգնակին առնուլով:)		
13	Ուղղ.	der Gang	die Gänge
	Սեռ.	des — (e)s	der —
	Տր.	dem — (e)	den — n
	Հայց.	den —	die —
	(Յոգնակին առնուլով, եւ e ի առջեւ ß ը ss ի փոխելով:)		
14	Ուղղ.	der Baß	die Bässe
	Սեռ.	des — sses	der —
	Տր.	dem — կամ — sse	den — n
	Հայց.	den —	die —
	(ß ը ss ի փոխելով, [illegible])		
15	Ուղղ.	der Firniß	die Firnisse
	Սեռ.	des — sses	der —
	Տր.	dem — կամ — sse	den — n
	Հայց.	den —	die —
	(ß ը ss ի փոխելով, [illegible])		
16	Ուղղ.	die Kenntniß	die Kenntnisse
	Սեռ.	der —	der —
	Տր.	der —	den — n
	Հայց.	die —	die —
	(Յոգնակին առնուլով. Եզակին անփոփոխ:)		
17	Ուղղ.	die Hand	die Hände
	Սեռ.	der —	der —
	Տր.	der —	den — n
	Հայց.	die —	die —
	(Եզակին անփոփոխ. Յոգնակին e կամ se վերջով:)		
18	Ուղղ.	der Kalmus	die Kalmuse
	Սեռ.	des —	der —
	Տր.	dem —	den — n
	Հայց.	den —	die —
	Ուղղ.	der Demosthenes	die Demosthenesse
	Սեռ.	des —	der —
	Տր.	dem —	den — n
	Հայց.	den —	die —

Digitized by Google

(Լատիներէն բառեր Եզակին անփոփոխ, Յոգնակին բառին վերջաւորութիւնը e ի փոխելով։)

19	Ուղղ.	der Kultus	die Kulte
	Սեռ.	des —	der —
	Տրկ.	dem —	den — n
	Հայց.	den —	die —

(Յոգնակին առանց անուշնալու։)

20	Ուղղ.	der Aar	die Aare
	Սեռ.	des — (e)s	der —
	Տրկ.	dem — (e)	den — n
	Հայց.	den —	die —

4. Առանց մասնական վերջաւորութեան Յոգնակիներ։

(Յոգնակին անուշնալով։)

21 ա	Ուղղ.	der Vater	die Väter
	Սեռ.	des — s	der —
	Տրկ.	dem —	den — n
	Հայց.	den —	die —

(Յոգնակին անուշնալով, բայց առանց Տրականի վերջաւորութեան։)

21 բ	Ուղղ.	der Graben	die Gräben
	Սեռ.	des — s	der —
	Տրկ.	dem —	den —
	Հայց.	den —	die —

(Յոգնակին առանց անուշնալու։)

22 ա	Ուղղ.	der Maler	die Maler
	Սեռ.	des — s	der —
	Տրկ.	dem —	den — n
	Հայց.	den —	die —

(Յոգնակին առանց անուշնալու եւ առանց Տրականի վերջաւորութեան։)

22 բ	Ուղղ.	das Häuschen	die Häuschen
	Սեռ.	des — s	der —
	Տրկ.	dem —	den —
	Հայց.	das —	die —

Բ. ԽԱՌՆ ՀՈԼՈՎՈՒՄ

(Եզակին զօրաւոր եւ տկար։)

23	Ուղղ.	der Bauer	die Bauern
	Սեռ.	des — s կամ — n	der —
	Տրկ.	dem — (n)	den —
	Հայց.	den —	die —

(Եզակին զօրաւոր։)

24 ա	Ուղղ.	der Mast	die Masten
	Սեռ.	des — (e)s	der —
	Տրկ.	dem — (e)	den —
	Հայց.	den —	die —
24 բ	Ուղղ.	das Auge	die Augen
	Սեռ.	des — s	der —
	Տրկ.	dem —	den —
	Հայց.	das —	die —
24 գ	Ուղղ.	der Stachel	die Stacheln (կամ Stachel [illegible].)
	Սեռ.	des — s	der Stacheln
	Տրկ.	dem —	den —
	Հայց.	den —	die —

(Յոգնակիի մէջ շեշտի փոփոխութիւն։)

25	Ուղղ.	der Alliga'tor	die Alligato'ren
	Սեռ.	des — s	der —
	Տրկ.	dem —	den —
	Հայց.	den —	die —

(Լատիներէն բառեր, զօրաւոր Սեռականի մէջ։)

26	Ուղղ.	das Studium	die Studien
	Սեռ.	des — s	der —
	Տրկ.	dem —	den —
	Հայց.	das —	die —

(Լատիներէն բառեր, Եզակին անփոփոխ։)

27	Ուղղ.	der Genius	die Genien
	Սեռ.	des —	der —
	Տրկ.	dem —	den —
	Հայց.	den —	die —

(Եզակի Սեռականը զօրաւոր ... s, եթէ իրեն յառաջ որոշիչ յօդ մը չունի։)

28	Ուղղ.	Adelheid	die Adelheiden
	Սեռ.	— s	der —
	Տրկ.	— (en)	den —
	Հայց.	—	die —

(Եզակի Սեռականը ... ens վերջով։)

29	Ուղղ.	der Fels կամ Felsen	die Felsen
	Սեռ.	des — sens —	der —
	Տրկ.	dem — կամ —	den —
	Հայց.	den — կամ —	die —

(Եզակի Սեռական ... ns վերջով. եթէ իրեն յառաջ ածական որոշիչ յօդ մը չունի։)

30	Ուղղ.	Charlotte	die Charlotten
	Սեռ.	— ns	der —
	Տրկ.	— n	den —
	Հայց.	— n	die —

Գ. ՏԿԱՐ ՀՈԼՈՎՈՒՄ

(Յոգնակի (e)n վերջով։) — (Եզակի անփոփոխ կը մնայ։)

31	Ուղղ.	die Frau	die Frauen
	Սեռ.	der —	der —
	Տրկ.	der —	den —
	Հայց.	die —	die —

(Եզակին անփոփոխ, Յոգնակին մէջ վերջի բաղաձայնը կը կրկնէ։)

32	Ուղղ.	die Königin	die Königinnen
	Սեռ.	der —	der —
	Տրկ.	der —	den —
	Հայց.	die —	die —

(Թէ Եզակին եւ թէ Յոգնակին en վերջաւորութիւնը կ'առնու։)

33	Ուղղ.	der Bär	die Bären
	Սեռ.	des — en	der —
	Տրկ.	dem — en	den —
	Հայց.	den en	die —

(Թէ Եզակին եւ թէ Յոգնակին n վերջաւորութիւնը կ'առնու։)

34	Ուղղ.	der Bote[1]	die Boten
	Սեռ.	des — n	der —
	Տրկ.	dem — n	den —
	Հայց.	den — n	die —

1) Այս կարգին տակ դասուող Արական Գոյականները շատ անգամ Ուղղականին մէջ ...r վերջաւորութիւնը կ'առնուն, երբ առանց որոշիչ յօդի մինակ կ'ըլլան կամ անորոշ յօդ եւ ստոր ածական հոլովող որոշիչ բառերէն մէկը հետերնին կ'ունենան. նոյնպէս Չէզոքներն ալ ...s վերջաւորութիւնը կ'առնուն. զ. օ. ein Beamter; Eingemachtes եւ այլն։

(Եզակին ... e կը վերջանայ եւ անփոփոխ է։)

35	Ուղղ.	die Wunde	die Wunden
	Սեռ.	der —	der —
	Տրկ.	der —	den —
	Հայց.	die —	die —

(Յոգնակին կը շինուի Եզակին վերջաւորութիւնը փոխելով en ի։)

36	Ուղղ.	die Donna	die Donnen
	Սեռ.	der —	der —
	Տրկ.	der —	den —
	Հայց.	die —	die —

Գ. ՁԱՐՑՈՒՂԻ ՀՈԼՈՎՈՒՄ

(Եզակին զօրաւոր կը հոլովի, Յոգնակին Եզակին վրայ ...s գիրն աւելցնելով կամ առանց հոլովի ալ կը շինուի, կամ անփոփոխ կը մնայ։)

37	Ուղղ.	das A	die A(s) կամ Aen
	Սեռ.	des —(s)	der — կամ —
	Տրկ.	dem —	den — կամ —
	Հայց.	das —	die — կամ —

38	(Ցուցականին ...s գիրը աւելցնելով կը շինուի, իսկ հոգնականները եզակիին մէջ անփոփոխ են։)		
	Ուղղ.	das Genie	die Genies
	Սեռ.	des — s	der —
	Տրկ.	dem —	den —
	Հայց.	das —	die —
39	(Ցուցականին կը շինուի եզակիին us վերջաւորութիւնը i ի փոխելով ինչպէս որ Լատիներէնը։)		
	Ուղղ.	der Modus	die Modi
	Սեռ.	des —	der —
	Տրկ.	dem —	den — s
	Հայց.	den —	die —
40	(Ցուցականը կը շինուի եզակիին um վերջաւորութիւնը a ի փոխելով լատիներէնի պէս։)		
	Ուղղ.	das Faktum	die Fakta
	Սեռ.	des — s	der —
	Տրկ.	dem —	den — is, կամ Fakten
	Հայց.	das —	die —

41	(Բոլորովին լատինական հոլովում։)		
	Ուղղ.	Christus	
	Սեռ.	— ti	
	Տրկ.	— to	
	Հայց.	— tum	
	Ուղղ.	das Kollegium	die } Kollegia կամ Kollegien
	Սեռ.	des — gii	der
	Տրկ.	dem — gio	den
	Հայց.	das — gium	die
	Ծնթ. Բաղադրեալ Գոյականներուն մէջ վերջին բառը միայն կը հոլովի. Հ. Օ. der Eisbär (բառ անկանոնին (33) ի պէս) կը հոլովի։		
	Ուղղ.	der Eisbär	die Eisbären
	Սեռ.	des — en	der —
	Տրկ.	dem — en	den —
	Հայց.	den — en	die —

ՀԱՅԵՐԷՆ ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆՔ

Ա.

[illegible]

Բ.

[illegible]

Գ.

[illegible]

Դ.

[illegible]

Ե.

[illegible]

Զ.

[illegible]

Է.

[illegible]

Թ.

[illegible]

Ի.

[illegible]

Լ.

[illegible]

Խ.

[illegible]

Ծ.

ծղբ. ծաղրաբանութիւն

Կ.

կթղ. կաթողիկեայ
կն. կենդանաբանութիւն
կնւր. կանոնաւոր
կր. կրօնական
կրա. կրաւորական

Հ.

հկնշ. հակառականշան
հմմտ. համեմատէ
հմռ. համառօտութիւն
հյց. հայցական
հնց. հնացեալ
հ. գր. հին գրականութիւն
հրմ. հրամայական
հրց. դր. հարցական դերանուն
հւք. հաւաքական
հք. հանքաբանութիւն

Ձ.

ձյն. ձայնաւոր

Ճ.

ճրտ. ճարտարապետութիւն
ճրտխ. ճարտարախօսութիւն

Մ.

մք. մեքենագիտութիւն
մշ. մշակութիւն
մ. մակբայ
մկբյ. մակբայական
մջ. միջարկութիւն (ձայնարկութիւն)
մսն. ի մասնաւորի

Յ.

յն. յոյն
յտ. ան. յատուկ անուն
յր. դր. յարաբերական դերանուն
յգ. յոգնակի

Ն.

նբ. ներգործական բայ
ներ. ներկայ
նխ. նախադրութիւն
նկր. նկարչութիւն
նյնհ. նոյնահնչիւն
նյնշ. նոյնանշան
ն. գր. նոր գրականութիւն
նւզ. նուազական
նկ. նպատակական (բացատրութիւն)

Շ.

շղ. շաղկապ

Ո.

ոսկ. ոսկերչութիւն
որմ. որմնադրութիւն
որս. որսորդութիւն
ուս. ուսողութիւն

Չ.

չ. չէզոք
չբ. չէզոք բայ

Պ.

պկս. պակասաւոր
պրտ. պարտիզպանութիւն

Ռ.

ռմ. ռամկական

Ս.

սհ. սահմանական
սռ. սեռական
ստ. բցտ. ստորին (ցած) բացատրութիւն
ստրդ. ստորադասական
ստց. դր. ստացական դերանուն

Վ.

վճ. վաճառականութիւն
վրբ. վիրաբուժութիւն

Տ.

տ. տես
տնկ. տնկաբանութիւն
տղ. բրբ. տեղւոյ բարբառ
տղչ. տաղաչափութիւն
տպ. տպագրութիւն
տր. տրական

Ց.

ցնց. ցանցառ գործածուած
ցցկ. դր. ցուցական դերանուն

Փ.

փբ. փոխադարձ բայ
փլ. փիլիսոփայութիւն
փխ. փոխաբերական (իմաստ)

Ք.

քղ. քաղաք
քղքվ. բցտ. քաղաքավարական բացատրութիւն
քմ. քիմիա (բնալուծութիւն)
քր. քերականութիւն։

Digitized by Google

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆՔ

b.	bei
ei.	einander
e—e	eine
e—m	einem
e—n	einen
e—r	einer
e—s	eines
et.	etwas կամ Etwas
h.	haben
J.	Jemand
J—m	Jemandem
J—s	Jemandes
l.	laſſen
m.	mit
m—e	meine
m—m	meinem
m—n	meinen
m—r	meiner
m—s	meines
od.	oder
ſ.	ſein
ſ—e	ſeine
ſ—m	ſeinem
ſ—n	ſeinen
ſ—r	ſeiner
ſ—s	ſeines
u.	und
v.	von
w.	werden
zB.	zum Beiſpiel
zſ.	zuſammen.

Digitized by Google

Digitized by Google

A.

A, չ. 37. Ա. 2. եր. սկիզբ. von A bis Z Ալէն մինչեւ Ֆէ, (սկիզբէն մինչեւ վերջը). առած. wer A sagt, muß auch B sagen Ալէն ետքը Բէն կու գայ (սկսողը պէտք է կատարել). 3. երժ. Գերմանացւոց վեցերորդ երգաձայնը:

Aachen, չ. ***. անձ. տղ. Ակուիսգրանա, Աախէն:

Aal, ար. 13. ին. օձաձուկ, ենքելէս (Anguilla). եր. օձաձկնաձեւ գալարուն ծայլք. einen — beim Schwanze fassen բան մը պոչէն սկսիլ. da wirft sich ein — auf աՀա՛ բախտ մը: —angel, էգ. օձաձկան կարթ: —artig, ած. օձաձկնակերպ: —beere, էգ. բս. սեւ Հաղարջ: —beerstrauch, ար. բս. սեւ Հաղարջենի (Ribes nigrum); —behälter, ար. օձաձկնարան, օձաձկնատեանք: —brut, էգ. մանրերամ օձաձկունք: —en, չէ. ցա. հ. օձաձուկ որսալ՝ բռնել: —fang, ար. օձաձկնորսութիւն. 2. օձաձկնոց: —fänger, ար. օձաձկնորս: —förmig, ած. օձաձկնաձեւ: —gabel, էգ. օձաձկնորսութեան ժանիք՝ երկժանի: —haut, էգ. օձաձկան շապիկ: —kirsche, էգ. բս. = Heckenkirsche. —korb, ար. օձաձկնորսութեան կողով: —puppe, էգ. օձաձուկ որսալու խաբէ՝ խուրձ: —quappe, էգ. ին. խայծառ. կիպրինոս (Gadus lota); —reuse, էգ. = —korb. —schlange, էգ. ին. ծովու օձաձուկ՝ ենքեղէս (Muraena conger); —teich, ար. օձաձկնոց: [էգ. ին. ցնարծիւ:

Aar, ար. 20. թռչ. արծիւ: —weiche,

Aas, չ. 8. գէշ. (մարդու) Հոտած դի. 2. որս. կեր, խայծ. 3. ած. Հոտած՝ զզուելի բան, կամ տգեղ մարդ: —en, չէ. հ. ցէ. (բան մը գէղխութեամբ) վատնել. 2. աղտեղութեանց մէջ թաթխուիլ. sich voll — աղտոտիլ. 3. որս. ճարակիլ, կեր գտնել. 4. (կաշի) քերթել: —fliege, էգ. ին. դիաճանճ: —geier, ար. ին. խայտափետուր անգղ (Cathartes percnopterus); —geruch, ար. —gestank, ար. (դիակի) ժանտահոտութիւն, գարշահոտութիւն: —gierig, ած. դիատենչիկ: —haft(ig), ած. 6. դիանման. 2. գարշ, զազիր: —käfer, ար. ին. գիշակեր միջատ, գիշամիջատ: —krähe, էգ. ին. սեւ ագռաւ (Corvus corone); —pflanze, էգ. բս. ժանտաբոյս (Stapelia); —seite, էգ. մորթին մսի երեսը՝ կողմը: —vogel, ար. ին. գիշակեր (թռչուն):

äaßen, չէ. հ. ցէ. = aßen.

ab, մ. տեղ. ա. Հեռեւն վար. Hut —! գլխարկը վա՛ր, գլուխդ բա՛ց. բ. Հեռ. drei Schritt vom Wege — ճամբէն երեք քայլ Հեռու. գ. խորտակել՝ երթալ. — sein կոտրուիլ, իյնալ. die Spitze ist — ծայրը կոտրած է. 2. ժմ. սկսեալ. von da — անկէ սկսեալ. 3. Համեմ. von 5 drei — Հինգէն երեք Հանենք՝ պակսեցընենք. — Disconto փոխանակագրին շաՀէն զեղչելով. 4. auf und — աւելի կամ պակաս. 5. — und zu Հոս Հոն. — und zu gehen երթալ գալ, յաճախել (տեղ մը՝ մէկու մը). auf und — gehen վեր վար երթալ գալ, պտըտիլ. 6. փոխաբանի ձեւ յետադարձ գործողութեան՝ իջնալ կը նշանակէ. Trepp' — սանդուխէն իջած ատեն:

ab'ächzen, sich — էբ. ցէ. բյ. Հեծեծելէն՝ Հառաչանքէն Հիւծիլ:

ab'ackern, նբ. ցա. բյ. J—m et. von s—m Grundstücke — Հերկելու ատեն մէկու մ'արտէն մաս մ'ան ջատել

Digitized by Google

A'bakus, ար. 18. ճրտ. (սեղանոց) վերնախարիսխ։

ab'änder||lich, ած. 6. փոփոխական, անհաստատ, փոփոխելի. 2. քր. փոփոխական. nicht — անփոփոխ (բառ)։ —lichkeit, իգ. 31. փոփոխականութիւն։ —n, նբ. 3ա. փոխել, փոփոխել, (բանի մը) դարձընել՝ չըջել. 2. ուղղել, եղանակաւորել. 3. նորէն չինել. 4. մէկու մ'իրաւանց վնասել, անիրաւել։ —ung, իգ. 31. փոփոխութիւն. 2. եղանակաւորում. verbessernde — վերանորոգութիւն. 3. քր. հոլովում. 4. այլանդերած տեսակ։

ab'ängstig||en, նբ. 3ա. եւ 3բ. բծ. սաստիկ անձկութիւն պատճառել, վախ ձգել, մէկը ահաբեկել։ sich — չբ. անձկութեամբ՝ հոգերու մէջ ըլլալ, հոգ ընել։ —ung, իգ. 31. անձկութիւն, տառապանք, զարհուրանք։

ab'arbeit||en, նբ. 3բ. բծ. գործելով բան մը հեռացընել՝ անջատել՝ զատել. das Gröbste von et. — տաշել, բարակցընել. Steine — կոփել. 2. աշխատիլ լմնցընել. 3. աշխատցընելով յոգնեցընել, խոնջ եւ վաստակ ընել. 4. ի հաշիւ պարտուց գործել. eine Schuld — աշխատելով պարտքը ջնջել։ sich — չբ. (գործելով խոնջիլ՝ լքիլ՝ թօշնիլ։ —ung, իգ. 31. աշխատութեամբ անջատելը. տաշելը. կոփելը. 2. աշխատելով լմնցընելը. 3. (պարտքը) աշխատելով ջնջելը։

ab'ärgern, նբ. 3ա. բծ. նեղել, տաղտկեցընել։ sich — չբ. գժկամակութենէ՝ սրտի մղձուկէն հաշիլ մաշիլ։

Ab'art, իգ. 31. (բանէ մը յառաջ եկած՝ փոփոխուած) զանազանութիւնք, տեսակ. 2. այլանդերած տեսակ։ —en, չբ. ն. 3բ. բծ. այլանդրիլ։

ab'äschern, նբ. 3ա. բծ. մոխրով չփել մաքրել։ sich — չբ. խոնջիլ, խոնջ եւ վաստակ ըլլալ, ուժաթափ ըլլալ։

ab'äst||en, նբ. 3բ. բծ. երկ. քշտել, ոստաքանց ընել։ —ung, իգ. 31. ոստաքանցելը, քշտելը։

ab'äthm||en, նբ. 3բ. բծ. քուրայ թրծել։ —ung, իգ. 31. թրծում (քուրայի)։

ab'ätzen, նբ. 3գ. բծ. գժախաքարով՝ ժանտաջրով այրել հանել, տաշել։

ab'äugeln, նբ. 3ա. բծ. աչք ընել. J—m et. — աչք ընելով մէկէ մը բան մ'ընդունիլ։

ab'backen, նբ. 2). է— մռ. անկ. 3ա. բծ. եփելը լմնցընել. 2. չբ. abgebacken sein կակուծ հաց ըլլալ։

ab'baden, նբ. 3բ. բծ. լուալ մաքրել. den Schmutz — (մորթին) կեղտը լուալ՝ մաքրել։

ab'baken, նբ. 3բ. բծ. թմբի մը ուղղութիւնը ցցերով որոշել. 2. ծովու վտանգաւոր վայրաց ձողեր ցցել։

ab'balgen, նբ. 3ա. բծ. ein Thier — քերթել, մորթազերծ ընել. 2. փոճոկել, կճպել (ոլոռ՝ լուբիա..). 3. J—m et. — մէկէ մը ոգորելով՝ ծեծկուելով բան մ'առնուլ. sich — չբ. ոգորելէն՝ ծեծկուելէն պարտասիլ։ [հանել։

ab'barbieren, նբ. 3ա. բծ. ածիլել

ab'basten, նբ. 3բ. բծ. (ծառ...) կեղեւել. Hanf — կանեփ ծեծել։

Ab'bau, ար. 20. երկ. in — bringen անմշակ՝ անգործ՝ կորդ՝ խոպան թողուլ. 2. բովագործութիւն, հանք հանելը. բովագործութեան հոր. 3. բուն կալուածէն բաժնուած ագարակ։ —en, 3ա. բծ. Ա. չբ. Ի. է— sich — չբ. (տեղէ մը՝ մէկէ մը) անջրպետեալ հաստատուիլ, բնակութիւն հաստատել։ — Բ. նբ. den Markt bauen u. — շարժական կրպակ մը կանգնել ու քանդել. 2. գաղթականութիւն հաստատելով երկիր մը բաժնել՝ բաժին բաժին ընել. 3. բլ. ա. հանք հանել. բ. (իրբեւ սպառած) անգործ թողուլ, բովը կործընել։ —en, ը. 22բ. —ung, իգ. 31. բովագործութիւն, հանք հանելը. 2. բովը կործընելը։

ab'bäum||en, նբ. 3ա. բծ. ոստ. ոստերին քակել։ —ung, իգ. 31. ոստերին քակելը։

ab'beeren, նբ. 3ա. բծ. խաղողի հատերը հանել՝ փրցընել. սերմանիք փոճոկէն կորզել։

Digitized by Google

ab'behalten, նբ. 2չ. բձ. den Hut — գլուխը բաց կենալ։

ab'beißen, նբ. 2խ. բձ. բան մը խածնելով փրցընել՝ խլել. sich den Zahn — ակռան կոտրել. 2. փխ. er hat aller Scham den Kopf abgebissen անձերես՝ երեսը պատռած մէկն է։

ab'beizen, նբ. 3գ. բձ. գձոխաքարով՝ ժանտաջրով այրել հանել, քաղել. 2. (կաշի) քերթել՝ պատրաստել։

ab'bekommen, նբ. 2գ. բձ. (աշխատութեամբ) անջատել՝ փրցընել առնուլ. 2. իր մասն ընդունիլ, բաժանորդ ըլլալ։

ab'bersten, չբ. ſ. 2դ. բձ. պայթիլ, բաժնուիլ, ճաթիլ։

ab'beruf|en, նբ. 2հ. բձ. ետ կանչել. յետս կոչել, իրեն կանչել։ —**ung**, իգ. 31. յետս կոչում։ —**ungs-schreiben**, չ. յետս կոչման թուղթ։

ab'bestell|en, նբ. 8ա. բձ. հրամանն՝ յանձնարարութիւնն ետ առնուլ։ —**ung**, իգ. 31. հակառակ հրաման՝ յանձնարարութիւն։

ab'beten, նբ. 3բ. բձ. աղօթք մ'ընել՝ ըսել. աղօթքով քաւել։

ab'betteln, նբ. 3ա. բձ. J—m et. — մէկէ մը մուրալով բան մ'առնուլ։

ab'betten, նբ. 3բ. բձ. einen Fluß — գետը դարձընել. 2. sich — ջբ. sich von der Wand — անկողինը պատէն հեռացընել. sich von ea. — զատ զատ պառկիլ։

ab'beugen, նբ. 2ա. բձ. = **ab'biegen**, 2. փխ. հոլովել։

ab'(be)zahl|en, նբ. 3ա. բձ. ein Theil — ի հաշիւ պարտուց վճարել, պարտքէն մաս մը վճարել. nach u. nach — քիչ քիչ հատուցանել՝ վճարել. 2. das Ganze — բոլոր պարտքը հատուցանել՝ ջնջել։ —**ung**, իգ. 31. պարտքի մասն մասն վճարում. 2. պարտքը ջնջելը։

ab'biegen, նբ. 2ղ. բձ. ծռել՝ հեռացընել. կորացընել. (միտքը) փախել. խելքը դարձընել. 2. ծռելով անջատել. 3. ոլոր. տաշտաթաղ ընել. 4. փխ. հոլովել, խոնարհել։ — չբ. ſ. vom Wege — (ճամբէն) խոտորիլ. շեղիլ։ — չ. 22բ. ծռիլ հեռանալը՝ անջատիլը՝ մեկնիլը. 2. ոլոր. տաշտաթաղ ընելը։

Ab'bild, չ. 9. օրինակ, ընդօրինակութիւն. պատկեր, նկարագիր (անձանց). փխ. հայելի։ —**en**, նբ. 3բ. բձ. ներկայացընել, ձեւացընել. մէկուն պատկերը գծագրել. 2. ձուլել, կաղապարը հանել. 3. փխ. ստորագրել, նկարագրել, առջեւ դնել։ sich — ջբ. ցոլանալ, նկարուիլ, պատկերն ելլել։ —**ung**, իգ. 31. = **Ab'bild**. 2. ներկայացուցում. — im Kleinen տեղագրական տախտակ։

ab'bimsen, նբ. 3գ. բձ. շեշաքարով շփել՝ յղկել։

ab'bind|en, նբ. 2ա. բձ. քակել, լուծել, անջատել. 2. ein Kalb — հորթը կաթէն կտրել, քեցել. 3. վրբ. իրարու կցել՝ կապել. 4. տակառի շրջանակ զարնել, անցընել. ein Zimmerwerk — ատաղձը՝ տախտակներն իրարու ագուցանել՝ անցընել՝ զօդել. փխ. ընփ. einen Bären — պարտք հատուցանել՝ վճարել։ —**ung**, իգ. 31. կցելը, կապելը, զօդելը. 2. կաթէն կտրելը, քեցելը։

Ab'biß, ար. 16. խածնելը. 2. խածուածք. 3. խածուած պատառ։

Ab'bitte, իգ. 35. ներում, թողութիւն. պատիւը շտկելը՝ հատուցանելը. öffentliche — thun հրապարակաւ թողութիւն խնդրել։ —**en**, նբ. 2բ. բձ. J—m et. — թողութիւն խնդրել. 2. et. — աղաչելով ընդունիլ։

ab'blasen, նբ. 2չ. բձ. փչել, փչել հանել. 2. երժ. eine Melodie — (փողով՝ սրնգով) եղանակ մը զարնել. 3. փողով իմաց տալ. 4. որս. բարակները փողով ետ կանչել։ — չբ. h. դարձի փողանչան զարնել։

ab'blassen, չբ. ſ. 3գ. բձ. գունատիլ, գոյնը նետել, խամգրիլ։

ab'blatten, նբ. 3բ. բձ. տերեւաթափ ընել. 2. երգ. die Reben — որթը՝ այգին յատել. 3. որս. տերեւները կրծել՝ ուտել։ — չ. 22բ. տերեւաթափ ընելը. 2. յատում (այգւոյ)։

ab'blattern, չբ. h. 3ա. բձ. ախտ. ծաղիկ ախտէն՝ ծաղկէն առողջանալ, ծաղիկն անցնիլ։

Digitized by Google

ab'blätter‖n, Նբ. եւ sich — Դբ. 3ա. բձ. տերեւաթափ ընել, ըլլալ. (= entblättern.) — Չբ. ſ. եւ sich — Դբ. (տերեւի) թերթ թերթ ելնալ. (Ներկի՝ ծեփի) կեղեւ կեղեւ թափուիլ, կեղեւիլ. Վբ. (ոսկերաց) թերթ թերթ բաժնուիլ: —ung, էգ. 31. տերեւաթափ ընելը. 2. թերթ թերթ թափուիլը. Վբ. (ոսկերաց) թերթ թերթ բաժնուիլը:

ab'bläuen, Նբ. 3ա. բձ. կապուտացընել. 2. ռմկ. աղէկ մը ծեծել, թոպել, ողրածեծ ընել:

ab'bleichen, Նբ. 3ա. բձ. ճերմըկցընել. (լուացքը) սպիտակցընել: — Չբ. ſ. գունատիլ, դեղնիլ:

ab'blitzen, Չբ. ſ. 3ա. բձ. դէմ. es hat sich abgeblitzt փայլատակելը դադրեցաւ. 2. (Հրացանը) կրակ չառնուլ, չբռնըբռնիլ. փխ. ռմկ. 3. — lassen մէկուն ճամբայ տալ, մէկը մերժել, ճամբայ դնել:

ab'blühen, Չբ. h. եւ ſ. 3ա. բձ. ծաղկիլ անցնիլ, ծաղկաթափ ըլլալ. 2. փխ. (մարդու) ծերանալ:

ab'borgen, Նբ. 3ա. բձ. J—m et. — փոխ առնուլ: — չ. 22բ. փոխառութիւն:

Ab'brand, ար. 13. (Հալելով մետաղաց) նուազում, կորուստ:

ab'brassen, Նբ. 3բ. բձ. առագաստ իջեցընել՝ ամփոփել:

ab'brauen, Նբ. 3ա. բձ. գարեջուր եփել լմնցընել:

ab'bräunen, Նբ. 3ա. բձ. աղէկ մը խորվել:

ab'brausen, Չբ. h. եւ ſ. 3է. բձ. խմորելէն դադրիլ:

ab'brech‖en, Նբ. 2դ. բձ. կտրել անջատել, փրցընել, խզել, խորտակել. (պատ) փլցընել՝ կործանել. eine Blume, Obst — փրցընել. քաղել. Blätter — տերեւաթափ ընել. einen Zahn — (ակռայ) կտրել, խռել. ein Zelt — վրան ամփոփել. die Spitze von et. — ծայրատել, ծայրը կտրել. 2. փխ. դադրեցընել, ընդհատել, յանկարծ կտրել. 3. J—m et. am Lohne — վարձքէն կտրել. et. vom Preise — գինն իջեցընել՝ նուազեցընել: — Չբ. ſ. կտրիլ, խորտակիլ. 2. h. ընդհատիլ, դադրիլ. wir wollen davon — ատոր վրայ ալ չխօսինք, բաւական է, հերիք է. kurz — կարճ (կտրել) կապել: sich — Դբ. անձը բանէ մը զրկել, անձին զլանալ. sich et. vom Munde — բերնէն կտրել: — չ. 22բ. —ung, էգ. 31. կտտրում, կտրիլը, խորտակում. խզելը, փրցընելը. կործանում (պատի). բարձում՝ ամփոփում (վրանի). ընդհատութիւն:

ab'brenn‖en, Նբ. 4ա. բձ. այրել. մոխիր դարձընել (քաղաք մը). abgebrannt փխ. մոխրոյ վրայ նստած, սնանկացած. 2. այրել ջնջել. 3. eine Kanone, Flinte — թնդանօթ՝ հրացան արձակել. ein Feuerwerk — հրախաղութիւն ընել. Stahl — պողպատացընել, երկաթ մխել. ջըրդեղել. Silber — արծաթ զտել: — Չբ. ſ. այրիլ սպառիլ, մոխիր դառնալ, հրոյ ճարակ ըլլալ. (հըրդեհէն) մոխրոյ վրայ նստիլ. 2. հրացան արձակուիլ. բռըբռքիլ եւ չարձակուիլ. 3. կամաց կամաց այրիլ մարիլ, չիջանիլ: —ung, էգ. 31. այրումն. հրդեհ. (հրախաղի) այրում. 2. փմ. կիզում (մարմնոյ):

ab'bringen, Նբ. 4ա. բձ. վերցընել. մէկդի տանիլ. (բիծը) մաքրել հանել. 2. J. von et. — (մէկը բանէ մը) ետ կեցընել. vom rechten Wege — ուղիղ ճամբէն խոտորեցընել, մոլորցընել. J. von seiner Meinung — մէկուն կարծիքը փոխել, տարհամոզել. 3. խափանել՝ բառնալ՝ ջնջել (սովորութիւն՝ կարգ): —ung, էգ. 31. ջնջում, բարձում, խափանում:

ab'bröckel‖n, Նբ. 3ա. բձ. մանրել, ջարդել, բրդել: — Չբ. ſ. եւ sich — փխ. բաժնուիլ, անջատիլ. թափուիլ՝ կեղեւիլ (ներկի՝ ծեփի): —ung, էգ. 31. բրդելը, մանրելը. թափուիլը՝ կեղեւիլը (ներկի՝ ծեփի..):

Ab'bruch, ար. 13. բեկում, կտրիլը, քանդում, կործանում. աւ եր. ein Haus auf — verkaufen տուն մը կործանելու պայմանաւ ծախել. փխ. ohne — անընդհատ. 2. փլչիլը, քայքայում. 3. բեկորք, կտորք. փլածք. 4. փխ. վնաս, անիրաւութիւն. sich an et. — thun անձը բանէ մը զրկել, անձին բան մը զլանալ:

ab'brüchig, ած. 1. դիւրաբեկ. 2. փխ. փտտտակար:

ab'brühen, նբ. 3ա. բյ. ein Huhn, ein Schwein — (փետուրները՝ մազերը մաքրելու համար) հաւ.... եռացած ջուր խոթել. 2. բան մը խաշել. 3. փխ. ընփ. gegen Alles abgebrüht sein բոլորովին երեսը պատռած՝ անամօթ ըլլալ:

ab'brüllen, նբ. 3ա. բյ. ein Lied — բառաչել. բառաչելով երգել: sich — չբ. բառաչելով երգելէն յոգնիլ:

ab'brummen, նբ. 3ա. բյ. eine Rede — մռմռալով ըսել (քթին տակէն):

ab'bügeln, նբ. 3ա. բյ. ողորկել՝ հարթել (լուացք՝ կարան):

ab'buhlen, 3ա. բյ. sich — չբ. անառակ կենօք ուժաթափ ըլլալ:

ab'bürden, նբ. 3բ. բյ. բեռը պարպել՝ գործարկել՝ վար առնուլ, բեռնաթափել:

ab'bürsten, նբ. 3բ. բյ. խոզանակ զարնել. խոզանակել:

ab'büßen, նբ. 3ա. բյ. քաւել: —ung, իգ. 31. քաւելը, քաւութիւն:

Abc', չ. 37. այբուբեն, ալֆաբետ. noch beim — stehen տակաւին (բանի մը) այբուբենի վրայ ըլլալ. 2. (գիտութեան մը) սկզբունք, տարրականութիւնք: —buch, չ. այբբենարան, քերական:

ab'dachen, նբ. 3ա. բյ. յարկը քակել. 2. յարկաձեւ հակեցընել՝ ծռել. steil — սեպացընել, սեպ ընել. sich — չբ. հակիլ, ծուռ երես կազմել: —ung, իգ. 3ա. ծռածք, հակածք, զառիվայրութիւն. steile — ած. զչն. սեպ, սեպ վայրք:

ab'dämm‖en, նբ. 3ա. բյ. թումբ դնել՝ կապել: —ung, իգ. 31. ջրոյ թմբով արգելում, ջուր բանտելը. 2. ջրարգել թումբ:

ab'dampf‖en, չբ. h. եւ s. 3ա. բյ. շոգիանալ, ցնդիլ. —lassen շոգիացընել. 2. ընփ. das Schiff ist abgedampft նաւը ճամբայ ելած է: — չ. 22բ. —ung, իգ. 31. — ֆմ. շոգիացում, ցնդում:

ab'dämpfen, նբ. 3ա. բյ. (հեղանիւթ) շոգիացընել՝ շոգի դարձընել:

Ab'dampf‖kessel, ար. շոգւոյ կաթսայ: —schale, իգ. ֆմ. խառնարան:

ab'dank‖en, նբ. 3ա. բյ. (սպասաւոր՝ ծառայ) արձակել, ճամբայ տալ. (պաշտօնեայ մը) հրաժարեցընել՝ դադարական վիճակ դնել. 2. փխ. et. — բան մը գործածութենէ՝ սովորութենէ հանել. ein Schiff — նաւ մը իր կազմածներէն մերկացընել. նաւ մը անգործածական հրատարակել: — չբ. h. (պաշտօնէն..) հրաժարական տալ՝ հրաժեշտ առնուլ. (իշխանութենէ) հրաժարիլ: —ung, իգ. 31. (պաշտօնէի..) հրաժարական՝ հրաժարում. 2. (ծառայի..) արձակուրդ, արձակելը. հրաժարեցընելը՝ դադարական վիճակ դնելը. 3. գոհութեան աղօթք. 4. հրաժարական ճառ:

ab'darben, նբ. 3ա. բյ. seinem Munde et. — բերնէն կտրել, բերնին խնայել. sich (տր.) et. — բան մը անձին զլանալ:

ab'deck‖en, նբ. 3ա. բյ. բանալ, մերկացընել. den Tisch — սեղանը (սեղանի սպասները) վերցընել՝ ժողվել. 2. քերթել, կաշին՝ մորթը հանել, մորթազերծել: —er, ար. 22ա. մորթիչ, մորթը հանող: —erei, իգ. 31. մորթազերծելու՝ քերթելու արուեստ. 2. քերթելու տեղ, սպանդանոց: —erleder, չ. քերթուած կաշի: [dämmen.

ab'deichen, նբ. 3ա. բյ. = ab‑

ab'dick‖en, նբ. 3ա. բյ. թանձրացընել: —ung, իգ. 31. թանձրացուցում:

ab'dielen, նբ. 3ա. բյ. տախտակամած շինել, տախտակել, տախտակով գրուագել. 2. փայտէ պատով՝ միջնորմով անջրպետել՝ բաժնել:

ab'dienen, նբ. 3ա. բյ. seine Zeit — ծառայութեան ժամանակը լմընցընել՝ կատարել. 2. ծառայութեամբ հատուցանել (պարտք):

ab'dingen, նբ. 3ա. կամ 2ա. բյ. գինը նուազեցընել՝ իջեցընել, գնէն վար առնուլ. J—m et. — սակարկութեամբ բան մը ձեռք բերել:

ab'donnern, 3ա. բյ. անդ. բ. es hat sich abgedonnert որոտում մը դադրեցաւ.

Digitized by Google

2. նբ. et. — որոտաձայն ըսել, որոտալով բորբոքալով ըսել, գոռալ։

ab'dorren, չբ. ſ. 3ա. բձ. չորնալ՝ թառամիլ թափուիլ։

ab'dörr||en, նբ. 3ա. բձ. չորցընելով անջատել. ցամքեցընել, չորցընել, կրկուտ դարձընել։ **—ung**, իգ. 31. չորցընել անջատելը. ցամքեցընելը։

ab'drängen, նբ. 3ա. բձ. 3. — մղել՝ վանել հեռացընել. 2. 3—m den Platz — մէկուն տեղն առնուլ՝ բռնել։

ab'drechseln, նբ. 3ա. բձ. ճախարակելով թաժնել՝ հեռացընել. 2. ճախարակել լմնցընել. փխ. abgedrechselte Verbeugung պանծուճեալ՝ արուեստակեալ յարգանք։

ab'drehen, նբ. 3ա. բձ. ոլորել փրցընել. 2. ճախարակել։

ab'dreschen, նբ. 2ե. բձ. երկ. ցորեն ծեծելը՝ կալուը լմնցընել. 2. փխ. հասարակ՝ աննշան ընել. abgedroschen հնացեալ, հասարակ, աննշան. abgedroschene Entschuldigung անհամ՝ սովորական ջատագովութիւն. 3. ծեծուփետ ընել, թոպել։

ab'dring||en, նբ. 2ա. բձ. 3—m et. — մէկէ մը բան մը կորզել՝ յափշտակել։ **—ung**, իգ. 31. յափշտակութիւն, հարստահարութիւն։

Ab'druck, ար. 13. դրոշմելը, տպագրելը, տպագրութիւն. 2. օրինակ (տպագրուած), տիպ, պատկեր. — von Photographien լուսանկար տպական. 3. դրոշմ, պատկեր. 4. բըլթակ (հրացանի), կայծահան։ **—en**, նբ. 3ա. բձ. դրոշմել, տպել, տպագրել. 2. durchzeichnend — պատկեր մը՝ գրչի ծայրով թղթի վրայ հանել։

ab'drücken, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. բձ. կոխելով՝ ճնշելով կաղապարը՝ պատկերը հանել, դրոշմել. (կնիք) դնել՝ կոխել. (սուակ) կորել՝ դրոշմել. 2. ճնշելով արձակել (հրացան՝ նետ). 3. es drückt mir das Herz ab սաիկս սիրտս կը ճմլէ. 4. 3. herzlich — գրկել զմէկը, գիրկընդխառնիլ։ — չբ. ſ. եւ sich — փբ. հեռանալ երթալ, կծիկը դնել։

Ab'druckstange, իգ. —ով. հրացանի զսպանակը արգելող երկաթ, արգելակ։

ab'dudeln, նբ. 3ա. բձ. ընդ. ein Lied — սրնգով (երգ մը) զարնել։

ab'dünst||en, նբ. 3ա. բձ. գոլորշիացընել։ **—ung**, իգ. 31. ընդ. գոլորշանալը. փմ. աղի ջուրն աղոյշ ջրոյ զատելը՝ դարձընելը՝ զտումն։

ab'eb(e)n||en, նբ. 3ա. բձ. հարթել, չափել, հարթայատակ ընել։ **—ung**, իգ. 31. հարթ հաւասարութիւն։

ab'eggen, նբ. 3ա. բձ. երկ. արտէն տեղը մանկեռել։

ab'eifern, sich — փբ. 3ա. բձ. սաստիկ անչափ եռանդէն ուժաթափ ըլլալ՝ թոյլնալ։

ab'eilen, չբ. ſ. 3ա. բձ. աճապարել երթալ, մեկնիլ։

ab'eisen, նբ. 3ա. բձ. սառուցէն ազատել, սառոյցը հալեցընել՝ հեռացընել։

Abéle, իգ. 35. բկ. սօսի (Populus alba).

A'belmosch, ար. 20. բկ. ամպար (Hibiscus abelmoschus).

A'bend, ար. 20. իրիկուն. des —s իրիկունը, իրիկուան. guten —! բարի իրիկուն. es wird —, es geht auf (oder) gegen (den) — օրը կը տարաժամի, կ'երեկոյանայ, կը մթննայ. ich komme vor — nicht zurück հազիւ իրիկուան դէմ կը դառնամ. առ. es ist noch nicht aller Tage — համբերելու՝ սպասելու է տակաւին, բանը դեռ չըմնցաւ. 2. zu — essen ընթրել. 3. երեկոյեան ժամանակ, երեկոյ. 4. երեկոյթ, երեկոյեան ակումբ՝ ժողով (զբօսանաց). 5. (բանի մը) նախընթաց օրը. den — vor meiner Ankunft գալստեանս նախընթաց օրը. der heilige — ծննդեան ճրագալոյց՝ հրակուճ նախատօնակ. 6. արեւմուտք. 7. փխ. կատարած, վախճան, վերջ. der — seines Lebens կենաց օրհասը՝ վճարման կէտը։ **—andacht**, իգ. երեկոյեան աղօթք՝ ջերմեռանդութիւն։ **—blatt**, չ. երեկոյաթերթ։ **—brot**, չ. ընթրիք։ **—dämmerung**, իգ. վերջալոյս, մթնշաղ։ **—essen**, չ. = **—brot**։ **—falter**, ար. յն. երեկոյեան թիթեռ, սֆինքս։ **—gesellschaft**, իգ. երեկոյթ, երեկոյեան ակումբ։ **—glocke**, իգ. եր. Հրեշտակ Տեառն։ **—gottesdienst**,

Digitized by Google

ար. էր. երեկոյեան ժամ՝ օրհնութիւն։ —land, չ. արեւմուտք, արեւմտեան գաւառք։ —länder(in, էգ.) ար. Արեւմտցի։ —ländisch, ած. արեւմտեան։ —lich, ած. 6. երեկոյեան. մկ. իրիկուան դէմ. 2. արեւմտեան։ —mahl, չ. ընթրիք. 2. das heilige — Սրբութիւն, Հաղորդութիւն, Յիսուսի Մասն. zum — gehen, das — empfangen հաղորդուիլ. Յիսուսի առնուլ. das — reichen, austheilen հաղորդել. Յիսուսի տալ։ —mahlsfeier, չ. հաղորդութիւն։ —musik, էգ. ցայգանուագ։ —röthe, էգ. երեկոյեան կարմրութիւն (երկնից). արեւմուտք. վերջալոյս։ —stern, ար. գիշերավար, արուսեակ։ —than, ար. երեկոյեան ցօղ՝ շաղ. երեկոյեան պարզ օդ, պարզկայ։ —tisch, ար. ընթրիք։ —unterhaltung, էգ. երեկոյեան կաճառ. 2. երեկոյթ։ —wärts, մկ. արեւմտեան կողմը։ —wind, ար. իրիկուան հով. 2. արեւմտեան հով։ —zeit, էգ. իրիկուն (իրիկուան ժամանակ)։ —zirkel, ար. = —gesellschaft.

A'benteu|er, չ. 22—. յանդուգն ձեռնարկութիւն, դիմագրաւութիւն. վտանգաւոր՝ քաջասիրտ գործք. auf — gehen բախտ փնտռել, փորձ փորձել։ —lich, ած. 6. յանդուգն. դիմագրաւ. 2. այլանդակ, արտառոց. անսովոր։ —lichkeit, էգ. 31. արտառոց բան, այլանդակութիւն, անսովորութիւն, բախտախնդրութիւն. —ern, չբ. 3—. ի. բախտ փնտռել, փորձ փորձել։ —rer, ար. 22—. —in, էգ. 32. բախտախնդիր (այր, կին)։

A'ber, շղ. բայց. իսկ. սակայն. nun — արդ ուրեմն. doch — բայց սակայն. — dennoch սակայն եւ այնպէս. oder — կամ թէ. 2. մկ. մէյ մ'ալ. und —mals անգամ. tausend und —tausend Sachen հազարումէկ բան։ — չ. 22—. բայցը. es ist ein — dabei հոս բայց մը կայ. es ist kein Mensch ohne ein — ամէն մարդ իր պակասութիւնը՝ թերութիւնն ունի։ —glaube, ար. սնոտիապաշտութիւն, աւելորդապաշտութիւն։ —gläubig, —gläubisch, ած. աւելորդապաշտ, սնոտիապաշտ։

ab'erkennen, նբ. 4—. բծ. էրէ. J—m et. — դատաստանաւ մէկը (ստացուածքէն) զրկել. (իշխան մը) գահէն ինկած հրատարակել։ —ung, էգ. 31. դատաստանական վճռով զրկում (ստացուածոց՝ պատուոյ)։ —ungsurtheil, չ. դատավճիռ զրկման (ստացուածոց՝ պատուոյ)։

á'ber|malig, ած. 6. նոր, երկրորդ անգամ, վերստին։ —mals, մկ. մէյ մ'ալ. դարձեալ։

ab'ernten, նբ. 3բ. բծ. das Getreide — հնձել. den Acker — դաշտէն հունձքը կրել։ — չբ. ի. հունձքը՝ հնձելը լմնցընել։

A'berwitz, ար. խելագարութիւն, անհանճարութիւն, անմտութիւն։ —ig, ած. խելագար, անմիտ, անհանճար։

ab'essen, նբ. 2լ. բծ. den Baum — ծառի մը բոլոր պտուղն ուտել. einen Knochen — ոսկր կրծել։ — չբ. ի. կերակուրը ուտելը լմնցընել։

Abessinien, չ. 22բ. տխ. Հաբեշիստան։

ab'fachen, նբ. 3—. բծ. (պահարան մը) աչք աչք բաժնել։

ab'fädeln, նբ. 3—. բծ. die Perlen — մարգարտի շարքը քակել. Bohnen — (բակլայ՝ լուբիա) աւրկել։

ab'fahr|en, չբ. ս. 23. բծ. կառքով ճամբայ ելլել. նաւել. 2. առագաստ բացած նաւել. 3. էխ. մեկնիլ երթալ, սրանալ. մեռնիլ, նախնեաց՝ հարց քով երթալ. ընդ. անդիի աշխարհք փոխադրուիլ. 4. էխ. J. — lassen մէկը արտաքսել՝ քշել՝ վտարել (ընկերութենէն՝ տունէն). 5. դէտն ի վար երթալ. 6. das Messer fuhr ihm ab դանակը ձեռքէն թռաւ (ինկաւ)։ — նբ. կառքով տանիլ, սայլով կրել. 2. einen Weg — ճամբայ մը դիւրադնաց ընել. 3. կառքով անցնելով ապականել՝ փճացընել. die Räder fahren sich ab անիւները կը մաշին. die Pferde — ձիերուն չխնայել՝ հոգին հանել. 4. ihm wurde ein Finger abgefahren անիւը անոր մէկ մատը կտրեց. 5. eine Schuld — կառքով կրելով պարտք մը հատուցանել։ —t, էգ. 31. երթ, չու (կառքի՝ նաւու). 2.

Digitized by Google

ընփ. մահ։ —tsflagge, իգ. (նաւու) ճամբայ ելլելուն՝ չուելուն դրօշ։

Ab'fall, ար. 13. անկում, իյնալը. թափիլը, թօթափիլը (տերեւոց՝ պտղոյ՝ հատի ծաղկի). 2. զառիվայրութիւն, շեղութիւն. 3. ձեռնթափութիւն, քակում (կողմնակցութենէ). դաւալքութիւն (զինուորի). — zum Feinde թշնամեաց կողմն հատուածիլ՝ անցնիլ. — von einer Religion ուրացութիւն կրօնի. 4. երեսընկեցութիւն, համբաւի կորուստ. 5. նուազում, նուազիլը (հանքի՝ կշռոյ). 6. յգ. Ab'fälle, աւելորդ՝ անպէտ մնացուկք. կտուրք. բեկորք. կրկուտ (փայտի), յօտք (ծառի), խառ խառ կեղեւանք (քարի՝ ստալաքարի). 7. կանոնաւորին ժամանցուցի։ —en, չբ. ſ. 2ʃ. բժ. իյնալ, թափուիլ, թօթափիլ (տերեւ, պտուղ). 2. փխ. v. J—m — ձեռնթափ ըլլալ, լքանիլ. von einer Partei — հակառակ կողմն անցնիլ, իր կողմնակցութիւնը թողուլ. vom Glauben — հաւատքն ուրանալ. 3. J. — lassen զմէկը թողուլ՝ վտարել. 4. հիւծիլ, վտիտնալ. ընփ. իր անձը նուաստացընել. 5. փճանալ, իբրեւ անպէտ՝ աւելորդ ի բաց թողուիլ. 6. փխ. es fällt etwas für dich ab դուն ալ մաս մը կ'ունենաս. 7. շեղ՝ զառ ի վայր ըլլալ, շեղիլ. 8. տարբերիլ. ընդդիմապատկեր ըլլալ. 9. փղ. նշանագրերը ծուռ կենալ. 10. ա. եզերիլ նաւու, ցամաք մերձենալ. բ. ցամաքէն հեռանալ (ալեաց՝ հողմոց բռնութենէ)։ — փբ. sich (հց.) den Hals — իյնալ վիզը կոտրել։ — չ. 2զբ. = Abfall, 1, 2, 3, 4, 5. փղ. նշանագրոց ծուռ կենալը. ցամաքէն հեռանալը։

ab'fällig, ած. 6. ինկած, թափուած. 2. զառ ի թափ, շեղ. 3. աննպաստաւոր, ձախող. J. — bescheiden մերժել մէկը. 4. ստորին (վաճառք). 5. դաւաճան, ապստամբ (ընդդէմ տէրութեան), կրօն ուրացող, ուրացեալ. 6. անզօր, անվաւեր, չարժող։

ab'fangen, նբ. 2ʃ. բժ. J—m die Tauben — մէկու մը աղաւնիները հրապուրելով որսալ. J—m das Wasser — ի վնաս մէկու մը ջուրը դարձընել. 2. դարանիլ բռնել. 3. մոյթ դնել. նեցուկով հաստատել։

ab'färben, չբ. h. 3ա. բժ. գոյնը կորանցընել՝ նետել, գունաթափիլ։ — նբ. վերջին ներկը զարնել։

ab'fasern, նբ. 3ա. բժ. Bohnen — բակլայ՝ լուբիա սարկել։ sich — փբ. ծուատիլ, քակուիլ (կերպասի)։

ab'fass|en, նբ. 3փ. բժ. մատենագրել, շարադրել (գիրք՝ նամակ). իրփ. տավորական ոճով գրել (մուրհակ). genau — ճիշդ բացատրել. 2. դարանիլ բռնել, ձերբակալ ընել. 3. bei et. — մէկը (բանով մը) անզգաստից բռնել՝ որսալ. 3. քիչ քանակաւ կշռել՝ չափել. 4. das Eisen — կռանել ոլորել։ —ung, իգ. 31. խմբագրութիւն. իրփ. շարադրութիւն (դատաստանական գրուածոց՝ մուրհակաց)։

ab'fasten, նբ. 3բ. բժ. ծոմապահքով քաւել. sich — փբ. ծոմապահքէ հիւծիլ ծիւրիլ։

ab'faulen, չբ. ſ. 3ա. բժ. կամաց կամաց փ(ա)տիլ իյնալ, քայքայիլ։

ab'federn, նբ. 3ա. բժ. փետուրը հանել՝ վերցընել (զգեստէ՝ գլխարկէ մը). 2. (թռչուն՝ հաւ) փետրաթափ ընել։ — չբ. h. փետրաթափ ըլլալ, փետրաթափիլ (թռչնոց)։

ab'feg|en, նբ. 3ա. բժ. աւլել. (փոշին) սրբել՝ թօթուել. (ծխան) մաքրել. 2. das Gehörn — որս. եղջերուի՝ եղջիւրներուն ծառին շփել մաքրել։ —er, ար. 32ա. —in, իգ. 32. աւելածու (այր. կին)։

ab'feilen, նբ. 3ա. բժ. խարտոցել հանել։ — չբ. h. խարտոցել լմընցընել։

ab'feimen, նբ. 3ա. բժ. փրփուրն առնուլ։ **abgefeimt**, ած. 6. խորամանկ, նենգաւոր, չարաճուեստ, փորձ (ամէն չարութեանց)։

ab'fertig|en, նբ. 3ա. բժ. գործք մը փութալով կատարել. et. eilig — հապճեպով՝ արագ կատարել լմընցընել, (թալաթօտել). e—n Brief — նամակ մը գրել խաւրել. e—n Eilboten — պնդադեսպան՝ սուրհանդակ մը հապճեպով խաւրել. 2. փխ. J. — մէկը մերժել, կարճ կա-

Digitized by Google

գել ծախսել. sich (mit Geld) — lassen լռանալ. գոհ ըլլալ (առըկով..)։ —ung, իգ. 31. գործքի փութով խառարում վճարում. (նամակի՝ ուրհանդակի) առաքում. 2. մէկը ծախսելը, մերժում։ —ungsschein, ար. մաքսագիր։

ab'fetten, նբ. 3բ. բմ. (կերակուրը) եղատել՝ եղը եփել. 2. (բանի մը վրայէն) պարարտութիւնը քաղել առնուլ։

ab'feuchten, նբ. 3բ. բմ. խոնաւութիւնն անցընել. չորցընել։ — չբ. հ. խոնաւցընել, խոնաւութիւն առնուլ։

ab'feuer|n, նբ. 3ա. բմ. (հրացան՝ թնդանօթ) արձակել՝ պարպել։ — չբ. հ. ամմ. կրակ ընել. 2. կրակը թողուլ որ մարի։ —n, չ. 33բ. —ung, իգ. 31. (հրացանի՝ թնդանօթի) արձակում։

ab'fiedeln, նբ. 3ա. բմ. քնար աղէկ չզարնել. 2. մետաղի աղտը՝ կեղեւները քերելով քերել։

ab'filzen, նբ. 3գ. բմ. թաղիքը հանել՝ վերցընել. 2. ժխ. մէկը ստապակուած ընել՝ աղէկ մը ծեծել. ընդ. մէկը վերէն վար լուալ։

ab'find|en, նբ. 2ա. բմ. 3. — մէկը գոհ ընել (առըկի վճարմամբ). Գումար մը հատուցանել, Գումարհատոյց ըլլալ. einen Prinzen durch Jahresgehalt — թագաւորազն իշխանի մ'ուանեալ՝ ապրուստի համար կալուած տալ։ sich — գբ. sich mit J—m — խաղաղութեամբ մաքառնիլ, զիրար գտնել. sich mit s—m Gewissen abzufinden suchen խղճի մտաց ձայնը խղդելու ջանալ։ —ung, իգ. 31. իրաւախոհութիւն. խաղաղական մաքառնութիւն. 2. թագաւորազն իշխանաց ապրուստի համար կալուած տրուիլը. 3. հատուցում Գումարու. ժխ. — des Gewissens խղճի մտաց ձայնը խղդելը։ —ungsgeld, չ. —ungsquantum, չ. —ungssumme, իգ. Գումար հատուցում, փոխարէն, հաշտարար գումար։

ab'fischen, նբ. 3ա. բմ. einen Teich — ձկնարանի մը բոլոր ձկերն որսալ. 2. ժխ. das Beste — բանի մը ուղեծուծն (ընտիր մասն) առնուլ։

— չբ. հ. ձուկ որսալէն դադրիլ, ձկնորսութիւնը լմնցընել։

ab'fitzen, նբ. 3գ. բմ. Garn — (դերձանը՝ թելը) կարճ ընել։

ab'flachen, նբ. 3գ. = ab'dachen.

ab'flammen, նբ. 3ա. բմ. Leder— կաշին ճարպով օծել. 2. կրակի ցուցընել, կրակէ անցընել։

ab'flattern, չբ. ս. 3ա. բմ. թռչտիլ երթալ։ sich — գբ. թռչտելէն յոգնիլ։

ab'flaue(r)n, նբ. 3ա. բմ. լուալ, մաքրել (մետաղ), ողողել (աւազի..)։

ab'flechten, նբ. 3ե. բմ. հիւսուածքը քակել։

ab'flecken, չբ. հ. 3ա. բմ. գունաթափ ըլլալով արատաւորիլ՝ բիծ բիծ ըլլալ։

ab'flenzen, նբ. 3գ. բմ. e—n Wallfisch — կիտին ճարպը հանել։

ab'fliegen, չբ. ս. 3զ. բմ. թռչիլ երթալ։

ab'fließen, չբ. ս. 3ե. բմ. հոսել վազել. 2. անցնիլ, սահիլ անցնիլ (ժամանակի)։

ab'flößen, նբ. 3գ. բմ. Holz— լաստ մը ճամբայ հանել՝ գնել։

Ab'flug, ար. 13. չու՝ երթ (թռչնոց)։

Ab'fluß, ար. 14. հոսում, վազելը. ժխ. — des Geldes ստըկի առատութիւն՝ յորդութիւն. բնգ. (ելեկտրականութեան) հոսում. 2. (կոյափող), փոզրակ՝ աւու աղտեղութեանց. 3. աւազանի բերան՝ ծակ. սահանաց բերան։ —graben, ար. առուակ, կորի։ —öffnung, իգ. ջրարգել։ —rinne, իգ. ջրմուղ, խողովակ։

ab'folgen, նբ. եւ չբ. ս. 3ա. բմ. J—m et. — (lassen) տալ, յանձնել, ձեռքը տալ։

ab'forder|n, նբ. 3ա. բմ. պահանջել. 2. Gott hat ihn abgefordert Աստուած զինքն իրեն կանչեց։ —ung, իգ. 31. խնդրուածք, պահանջում. 2. յետս կոչում։ —ungsbrief, ար. յետս կոչման թուղթ։

Ab'form, իգ. 31. կաղապար։ —en, նբ. 3ա. բմ. կաղապարել, կաղապարը հանել՝ առնուլ. 2. հաղաթափը կաղապարէն հանել։ —ung,

Digitized by Google

էգ. 31. կաղապարելը, կաղապար հանելը։

ab'fragen, նբ. 3ա. բփ. բան մը հարցընել իմանալ՝ սորվիլ. ընդ. 3—m die Künste — մէկուն բերնէն բան մ'առնուլ, մէկէ մը փորձելով բան մ'իմանալ. 2. e—m Schüler das Aufgegebene — դաս հարցընել։

ab'fressen, նբ. 2ւ. բփ. լափել, կրծել, ճարակել։

ab'frieren, չբ. ſ. եւ նբ. 2ւ. բփ. ցրտահարած ինկնալ՝ անջատիլ՝ քայքայիլ։

ab'fühlen, նբ. 3ա. բփ. 3—m et. — մէկու մ'արտաքին զգացումներէն ներքինն իմանալ, գուշակել։

Ab'fuhr, էգ. 31. —e, էգ. 35. սայլով կրելը՝ տեղափոխելը։

Ab'führ|arbeit, էգ. (Թել) նորքելը. —eisen, չ. կորզան, Թելհան։ —en, նբ. 3ա. բփ. 3. — (տեղ մը) տանիլ. իր մը փոխադրել՝ ուրիշ տեղ տանիլ. 2. զին. die Wache — պահականութ ընել. 3. 3. vom Wege — ճամբէն խոտորեցընել. e—n Fluß — գետ մը դարձընել, գետի մ'ընթացքը փոխել. die Sümpfe — (ճահիճ) ցամքեցընել, (ջրերը) աղաւաղել. 4. բժշ. մարմնոյն կղկղանքը մաքրել՝ դուրս հանել՝ լուծել սրբագեղով. —չբ. ħ. սրբագեղ լուծողական առնուլ. 5. eine Schuld — պարտք մը վճարել՝ հատուցանել. eine Summe — գումար մը արկղ դնել. պահեստի դնել. 6. մենամարտութեան մէջ վիրաւորել, հակառակորդը կռուելու անկարող ընել. 7. կորզանէ անցընել, նորքել (ոսկեԹել՝ արծաԹի Թել)։ —en, չ. 22բ. —ung, էգ. 31. փոխադրութիւն, տեղափոխութիւն. 2. վճարում՝ հատուցում (պարտուց). գումար մը պահեստի դնելը. 3. բժշ. սրբագեղով մաքրութիւն, լուծում. 4. նորքելը, կորզանէ անցընելը (ոսկեԹել..)։ —end, ած. 6. լուծիչ՝ մաքրողական (դեղ)։ —er, ար. 22ա. (ոսկեԹել) նորքող։ —mittel, չ. բժշ. լուծիչ՝ մաքրողական դեղ, լուծողական, սրբագեղ։ —ungskanal, ար. անգղ. անօԹ՝ աղուգայ մարմնոյն կղկղանաց։

ab'füllen, նբ. 3ա. բփ. (եղը՝ պարունակութիւնը) վերցընել՝ առնուլ. 2. ամանէ աման դարարկել՝ պարպել, փոխադրել. in Flaschen — շիշերու մէջ լեցընել, (տակառէն) շիշ փոխադրել։ —ung, էգ. 31. ամանէ աման փոխադրութիւն։

ab'fütter|n, նբ. 3ա. բփ. բանել, կեր՝ բուռ՝ խոտ տալ (անասնոց). 2. (ճարակին վերջի պատառը՝ մասը) կրճոն տալ. 3. ընդ. Gäste — ճաշ մը տալով երախտապարտութենէ ինչ զինքը աղտո կացուցանել։ —ung, էգ. 31. — der Pferde ձիերուն վերջի կերը՝ բուռը, կերճոն. 2. ընդ. մեծահաց սեղան։

Ab'gabe, էգ. 35. (իրի մը) տըւչութիւն, յանձնելը. 2. բաժ, հարկ, տուրք. 3. փոխանակագիր։ —nfrei, ած. ապահարկ. 2. —e Waare ազատ վաճառք։ —nfreiheit, էգ. ապահարկութիւն։ —nwesen, չ. հարկ, տուրք։

ab'gähren, չբ. ħ. 2ե. բփ. խմորիլը դադրիլ.

Ab'gang, չ. 13. չու, երԹ (նաւու). 2. (տեղէ մը դուրս ելնելը) ելլելը, ելք. 3. (ապրանքի) ծախուիլը. guter — դիւրավաճառու-Թիւն. 4. կորուստ, նուազու-Թիւն. ծորում, Թափուիլը. (անօԹոց) կշիռ, ապրոյ. 5. առեւ. (արկածի) հոսում. 6. աւելորդ մնացուք, կտուրք. in — kommen (սովորութիւն մը) խափանուիլ՝ բարձուիլ։

ab'gängig, ած. 6. դիւրավաճառ. 2. գործածուած, հինցած. նորաձեւութենէ ելած, հնացեալ. 3. պակաս, Թերի։

ab'gaunern, նբ. 3ա. բփ. 3—m et. — խարէական հնարքով՝ ճարտարութեամբ բան մը գողնալ։

ab'geben, նբ. 2ե. բփ. յանձնել, տալ. abzugeben... յանձնելի... 2. ein Urtheil — վճիռ մը տալ, կարել. seine Meinung über et. — կարծիքն ըսել. 3. ընդ. 3—m Eins oder Et. — ձեռքով զարնել, կոփեցընել. բ. խրատել, յանդիմանել. 4. e—n Wechsel auf 3. — մէկուն վրայ փոխանակագիր քաշել. 5. viel an Steuern — շատ տուրք վճարել. 6. տալ, Թողուլ, շնորհել. 7. հրա-

Digitized by Google

ծարիլ․ թողուլ (գէշ սովորութիւն մը)․ 8. (բանի մը) ծառայել․ պէտք գալ․ գործածուիլ․ die Mittelsperson — միջնորդ ըլլալ․ միջնորդի պաշտօն վարել։ — չէ. ն. իղ. վերջին անգամ թուղթ բաժնել։ sich — նէ. mit et. — բանի մը պարապիլ' զբաղիլ. sich mit J-m — մէկուն հետ ընտանութիւն ունենալ, մտերմանալ։

. **ab'gebrannt**, ած. 6. = abbrennen.

ab'gebrochen, ած. 6. նըփ. անկապակցեալ' անյարիր (խօսք). = abbrechen. —heit, էգ. 31. անկապակցութիւն, անյարիր խօսակցութիւն։

ab'gedroschen, ած. 6. = abdreschen.

ab'gefunden, ած. 6. = abfinden.

ab'gegangen, ած. 6. = abgehen.

ab'gegossen, ած. 6. = abgießen.

ab'geglitten, ած. 6. = abgleiten.

ab'gegriffen, ած. 6. = abgreifen.

ab'gehen, չէ. ʃ. 2ղ. եմ. ճամբայ ելլել, մեկնիլ, երթալ. ն—ʃ. առագաստ պարզել, առագաստ պարզած նաւել. — lassen, ա. (վաճառք) խուրբել(?). ուղարկել. ն. (նաւը) ճամբայ հանել։ 2. ab- und zu- gehen երթալ գալ, յաճախել. 3. mit Tode — մեռնիլ. 4. եմլ. ապամփիժիլ(?). դուրս ելլել, թափուիլ. (կղկղանք' մաղձ) փախել. 5. անջատիլ, քայքայիլ, բաժնուիլ. leicht vom Kerne — կորիզէն դիւրաւ բաժնուիլ. 6. Հեռանալ մեկնիլ. v. der Schule — դպրոցէն ելլել. abgegangener Beamte հրաժարեալ պաշտօնատար. v. s—r Meinung — կարծիքը փոխել. hier geht der Weg ab հոս ճամբան կը բաժնուի. 7. նուազիլ, պակսիլ. 50 Frank geben für Speisen ab յիսուն ֆրանք ծախուց կ'երթայ. 8. ծախուիլ, քշուիլ (վաճառքի). reißend — շատ շուտ ծախուիլ, ընթացիկ ըլլալ (վաճառքի). 9. վերջանալ, լմըննալ։ — նէ. քալելով մաշեցընել' փճացընել. 2. քալելով չափել. 3. ընդ. abgegangen w. հալածուիլ, արտաքսուիլ։

ab'geizen, նէ. 3է. եմ. ագահելով' կծծութեամբ (մէկուն) զլանալ. j—m Runde et. — բերնէն կտրել։ sich — նէ. ագահութենէ մեռնիլ։

Ab'gelebtheit, էգ. 31. անյ. խոր ծերութիւն, պառաւութիւն, զառամութիւն։

ab'gelegen, ած. 6. = abliegen, —heit, էգ. 31. Հեռաւորութիւն, անջրպետութիւն։

ab'geleitet, ած. 6. ածանցական, ածանցեալ։ = ableiten.

ab'geloben, նէ. 3ա. եմ. երդնուլ բան մը չընելու։

Ab'gemessenheit, էգ. 31. անյ. (անձի) կարգաւորեալ կեցուածք, կենցաղավարութիւն. 2. (իրաց) ճշդութիւն, ճշգրտութիւն։

Ab'geneigtheit, էգ. 31. անյ. Հակառակութիւն, խորշում, Հակամիտութիւն։

Ab'geordnete, ար. 34. պատգամաւոր, երեսփոխան։ —nhaus, չ. պատգամաւորաց սենեակ' խորհրդանոց։ —nwahl, էգ. պատգամաւորաց ընտրութիւն։

ab'gerben, նէ. 3ա. եմ. իղխ. կաշի պատրաստել, տապղել, աղաղել. 2. էխ. չարաչար ծեծել, ծեծուփետ ընել։

Ab'gesandte(r), ար. 34. պատգամաւոր, պատուիրակ. 2. դեսպան։

ab'geschieden, ած. 6. = abscheiden. —heit, էգ. 31. անյ. առանձնութիւն, մենութիւն։

ab'geschliffen, ած. 6. = ab'schleifen. —heit, էգ. 31. մարդավարութիւն, քաղաքավարութիւն։

abgeschlossen, ած. 6. անջատեալ, կղզիացեալ. 2. յինքեան կատարեալ. = abschließen. —heit, էգ. 31. առանձնութիւն. — in sich կենդրոնաւորութիւն, կենդրոնացում։

ab'geschmackt, ած. 6. անհամ, ցուրտ, անհանճար. —e Rede անհամ ընդունայնաբանութիւն։ —heit, էգ. 31. էխ. անհանճարութիւն, անտեղի' անհանճար խօսք։

Ab'gesondertheit, էգ. 31. անյ. առանձնութիւն, քաշուածութիւն։

ab'gestanden, ած. 6. Մնացած, Հինցած, (որ թարմ' նոր չէ). = ab'stehen.

ab'gestorben, ած. 6. = absterben. —heit, էգ. 31. անյ. անզգայութիւն. եմլ. անզգայութիւն, անհոգութիւն (բնութեան)։

Digitized by Google

Ab'gestumpftheit, էգ. 31. անյք. բթութիւն, բթացընելը, գուլութիւն. 2. բթամտութիւն, թանձրամտութիւն։

ab'gewinn|en, նբ. 2բ. բծ. վաստըկիլ, շահիլ. J—m Liebe — մէկուն սէրը վաստըկիլ. dem Feinde den Weg — թշնամւոյն ճամբան կտրել. J—m den Vorsprung — մէկը գերազանցել։ —ung, էգ. 31. շահ։

ab'gewöhn|en, նբ. 3ա. բծ. J—m et. — մէկն ունակութենէ մ'ետ կեցընել։ —ung, էգ. 31. ունակութիւն' սովորութիւն մը թողալը. 2. սովորութենէ մ'ետ կեցընելը։

ab'gewonnen, ած. 6. = abgewinnen.

ab'gieren, նբ. 3ա. բծ. նաւն առարկայէ մը հեռացընել։

ab'gieß|en, նբ. 2ե. բծ. աւելորդը թափել. 2. քմ. յստակած հեղանիւթն ուրիշ աման փոխադրել. 3. կաղապարի մը մէջ թափել, ձուլել։ —ung, էգ. 31. քմ. յստակած հեղանիւթի ուրիշ աման փոխադրութիւն։

ab'gipfeln, նբ. 3ա. բծ. ծառի մը գագաթը' կատարը կտրել, յատել։

ab'gittern, նբ. 3ա. բծ. վանդակով' ճաղերով զատել' բաժնել։

Ab'glanz, ար. 13. անյք. ցոլացում. փխ. պատկեր, նմանութիւն։

ab'glätt|en, նբ. 3բ. բծ. յղկել փայլեցընել, ողորկել. 2. յղկել լմընցընել։ —ung, էգ. 31. վերջնական յղկում։

ab'gleich|en, նբ. 2խ. բծ. հաւասարցընել. 2. Schuld u. Forderung — տալիքն ու առնելիքը հաւասարցընել. 3 պատի մը բարձրութիւնը հաւասարցընել. (երես' մակերեւոյթ) հարթել. 4. թափուած գիրերը հաւասարցընել. 5. գահերկանաց կշիռն ուղղել։ —ung, էգ. 31. հարթ հաւասարութիւն. 2. փղ. հաւասարցընելը։ —wage, էգ. դրամակշիռ։

ab'gleiten, չբ. ſ. 2խ. բծ. սահիլ հեռանալ, սայթաքիլ. փխ. alle Ermahnungen gleiten an ihm ab ամէն յորդոր իրեն անօգուտ է. vom rechten Wege — ուղիղ ճամբէն խոտորիլ. 2. սահիլ իյնալ։

ab'glimmen, չբ. ſ. 2ե. բծ. կամաց կամաց շիջանիլ, պլպլալով մարիլ։ —en, չ. 22բ. կամաց կամաց շիջանիլը։

ab'glüh|en, նբ. 3ա. բծ. Eisen — երկաթ հրացընել' հրաշէկ ընել. 2. Wein — գինի եռացընել' եփել։ — չբ. ſ. հրանալէ դադրիլ. փխ. մարիլ, շիջանիլ։ —en, չ. 22բ. —ung, էգ. 31. հրանալը, հրացում. եփք, եփելը։

Ab'gott, ար. 7. կուռք, չաստուած. J., et. zu j—m —e machen մէկը պաշտել, մէկու' բանի մը զարնուիլ։ —anbeter(in էգ.), ար. կռապաշտ։

Ab'gött|erei, էգ. 31. կռապաշտութիւն. mit J—m — treiben մէկու մը զարնուիլ, սիրտ կապել։ —isch, ած. 6. կռապաշտ, կռապաշտական։ — մ. կռապաշտութեամբ, պաշտելով։

ab'graben, նբ. 2յ. բծ. փորել խորունկցընել' հաւասարցընել. 2. J—m et. — փորելով մէկու մ'երկրէն մաս մը գրաւել' յափշտակել. 3. փորելով դարձընել. 4. ein Feld — խրամներով արտի մը սահմանը նշանակել' որոշել։

ab'grämen, sich — փբ. 3ա. բծ. տառապանքէն հիւծիլ' մաշիլ' ծիւրիլ։

ab'grasen, նբ. 3գ. բծ. (անասնոց) ճարակիլ. 2. (խոտ) հնձել։

ab'greifen, նբ. 2խ. բծ. շօշափելով' շփելով մաշեցընել, հինցընել։ — չ. 22բ. շօշափմամբ մաշում, մաշիլը։

ab'grenz|en, նբ. 3գ. բծ. սահման դնել' որոշել, սահմանագծել։ —ung, էգ. 31. սահմանի որոշում, սահմանագծութիւն։

Ab'grund, ար. 13. անդունդ, վիհ. jäher — գահաւանդ, գահավէժ անդունդ։

ab'grünen, չբ. h. 3ա. բծ. կանանչութիւնը կորսնցընել. 2. գունաթափիլ. կանանչ գոյնը կորսնցընել։

ab'gucken, նբ. 3ա. բծ. մէկէ մ'արուեստ մը սորվիլ (անոր ըրածին

նայելով). 2. sich die Augen — սեւեռեալ նայելէն աչուըները յոգնեցընել։

ab'gürten, նբ. 3բ. բյ. գօտին արձակել՝ քակել. das Pferd — ձիուն թամբին փոկը քակել։

Ab'guß, ար. 14. թափելը. 2. թափուած իրը. 3. թափելը, ձուլելը. 4. ձուլածոյ պատկեր. 5. ծխափողի վարի մասը։

ab'haaren, նբ. 3ա. բյ. մազը հանել. խղփ. մազը՝ ստեւը քերել հանել. — չբ. հ. մազերը թափուիլ։

ab'haben, նբ. 1բ. բյ. den Hut — գլխարկը ձեռքը բռնել. er will et. — ինքն ալ բաժին մը կ'ուզէ։

ab'hacken, նբ. 3ա. բյ. կացնով զարնել կտրել։

ab'hageln, չբ. գրմ. հ. եւ նբ. 3ա. բյ. es hat (sich) abgehagelt կարկուտը դադրած է. es sind alle Blüthen abgehagelt բոլոր ծաղկունք կարկտահար եղան։

ab'haken, նբ. 3ա. բյ. ճանկէ մը կախուածը հանել՝ ազատել։

ab'halftern, նբ. 3ա. բյ. պախուցը հանել։

ab'halt|en, նբ. 2կ. բյ. 1. von et. — մէկը բանէ մ'ետ կեցընել. փխ. խափանել, արգելուլ. 2. ein Kind — տղայ մը գործքի նստեցընել. 3. ի գործ դնել, կատարել. Gottesdienst — աստուածային պաշտօն կատարել. eine Sitzung — նիստ՝ ժողովք մ'ընել։ — չբ. հ. vom Lande — (նաւը) ցամաքէն բացակայ կենալ՝ խարիսխ նետել։ —ung, իգ. 31. արգելում, խափանում, արգելք. 2. կատարում աստուածային պաշտաման. 3. նիստ (ժողովքի)։

ab'handeln, նբ. 3ա. բյ. խօսիլ, բանակցիլ, խօսակցիլ. 2. քննութեան նիւթ ընել, քննել, վիճաբանիլ, քննախօսիլ. 3. J-m et. — գնել. 4. et. — գնէն վար առնուլ, գինը նուազեցընել։

ab'handen, մկ. — kommen կորսուիլ, աներեւոյթ ըլլալ։

Ab'handl|er, ար. 22ա. քննախօս։ —ung, իգ. 31. ճառ, գրուածք. քննախօսութիւն, վիճաբանութիւն։

Ab'hang, ար. 13. զառիվայր, դար. 2. կող, կողմ (երեսի՝ բլրի մը). զառիթափ (լերան). —en, չբ. հ. 2գ. ներբ. 2կ. բյ. von et. — կախուած ըլլալ. 2. առարկայէ մը հեռու կախուած ըլլալ. 3. փխ. von J-m, von et. — կախուիլ, կախում ունենալ. es von den Umständen — lassen պարագայից համեմատ գործել։

ab'häng|en, նբ. 3ա. բյ. կախուածը վար առնուլ, անջատել։ —ig, ած. 6. շեղ, զառի վայր. մէկ կողմը հակած. 2. փխ. կախեալ. —er Kasus կախեալ հոլով. —er Satz կախեալ նախադասութիւն։ —igkeit, իգ. 31. զառիվայրութիւն (գետնի). 2. կախում, կախեալ ըլլալը։

ab'härmen, sich — վբ. 3ա. բյ. տրտմութենէ՝ տառապանքէ ծիւրիլ ծնդիլ։

ab'härt|en, նբ. եւ վբ. 3բ. բյ. (sich) gegen et. — խստանալ, բրտանալ, խիստ՝ դժուարին իրաց վարժիլ։ —ung, իգ. 31. խստանալը, խստութիւն, վարժութիւն խիստ իրաց։

ab'harzen, նբ. 3գ. բյ. einen Baum — ծառէն ռետինը հանել առնուլ։

ab'haspeln, նբ. 3ա. բյ. կարժառով թելերն իլէն առնուլ, կարժ՝ կծիկ ընել. 2. գալարը պարզել. 3. ընփ. հապճեպով՝ վերի վերոյ ընել՝ կատարել. eine Rede — շուտափելով՝ շտապաւ խօսիլ։ — չ. 22բ. կարժելը, կծիկ ընելը. 2. հապճեպով՝ վերի վերոյ կատարելը։

ab'hauen, նբ. 2ե. բյ. զարնել կտրել, անջատել. einen Zweig — ոստաքանց ընել, ոստատարկել. 2. ընփ. J. — մէկը գանակից ընել, ծեծել, կոփահարել։

ab'häuten, նբ. 3բ. բյ. մորթը հանել, մորթազերծ ընել. 2. հալած մետաղի խաւը (կեղեւը) հանել։ — չբ. հ. մորթը փոխել. խորխը մերկանալ։

ab'heben, նբ. 2ը. բյ. մէկզի առնուլ, վերցընել. 2. խղ. die Karten — թուղթը կտրել։ — չ. 22բ. խղ. թուղթ կտրելը։ [անջատել։

ab'heften, նբ. 3բ. բյ. կցուածն

ab'heilen, չբ. հ. ե— ն. 3ա. բյ. բժշկուիլ. վէրքը գոցուիլ։

Digitized by Google

ab'helfen, նբ. 2գ. բյ. Ɀ—m e—n Rock — զգեստը հանելու օգնել։ — չբ. h. Ɀ—m v. et. — (մէկը բանէ մը) զերծանել, ազատել. 2. einer Sache — բանի մը դարման տանիլ։

ab'herzen, նբ. 3ֆ. բյ. ein Kind — տղայ մը մեծ գորովով գրկել։

ab'hetzen, նբ. եւ ֆբ. 3ֆ. բյ. որս. եղջերուն յետին տագնապի մէջ ձգել. խուճապեցընել. 2. ֆբ. սաստիկ վազցընելէն յոգնիլ. sich — յոգնիլ պարտասիլ. ընփ. մէջքը կոտրիլ։ —ung, իգ. 31. բարակներով որսորդութիւն. 2. յոգնիլ պարտասիլը։

ab'heulen, նբ. 3ա. բյ. ողբաձայն երգել։ sich — ֆբ. լալէն ողբալէն պարտասիլ։

ab'hier, մ. հոստեղաց։

Ab'hilfe, իգ. 35. = Ab'hülfe.

ab'hobeln, նբ. 3ա. բյ. տաշել. յղկել. հարթել. 2. ֆխ. ընփ. 3. — մէկուն բարքը ուղղել՝ կրթել. մէկը մարդ ընել։ sich — ֆբ. կըրթուիլ. քաղաքակրթիլ. մարդ ըլլալ։

ab'hold, ած. 6. Ɀ—m, einer Sache — sein մէկու մը՝ բանի մը հակառակութիւն ունենալ. սէր չունենալ։

ab'holen, նբ. 3ա. բյ (երրորդ տեղէ մը) երթալ առնուլ. (խօսողէն) գալ առնուլ. — lassen բերել տալ. 2. ein Schiff vom Strande — խրած նաւը ծանծաղ հանել։

ab'holzen, նբ. 3ֆ. բյ. անտառի մը ծառերը կտրել. ծառակոտոր ընել. 2. Խ.։. յատել. քանցել. 3. ֆխ. ընփ. մէկը կոփահարել. գանակոծել։ —ung, իգ. 31. փայտահարութիւն. 2. ռանցի հարուածք։

ab'horchen, նբ. 3ա. բյ. (գաղտնիք մը) գաղտուկ լսել իմանալ։

ab'hören, նբ. 3ա. բյ. Ɀ—m et. — մտիկ ընելով բան մը սորվիլ. 2. ein Kind od. einem Kinde — տղու մը համարը հարցընել. Zeugen — վկաները լսել. հարցափորձել։ —ung, իգ. 31. լսելութիւն, հարցափորձ, քննութիւն։

Ab'hub, ար. 13. անյփ. (բանի մը վրայէն առնուած) աւելորդ՝ անպիտան մաս, աւելցուկ. 2. — der Tafel սեղանի մնացորդ. 3. Խղ. կտրուած թուղթ։

Ab'hülfe, իգ. 31. դեղ դարման, ճար ճարակ. einer Sache — leisten բանի մը ճարը գտնել՝ հոգալ։

ab'hungern, sich — ֆբ. 3ա. բյ. նքթիլ տկարանալ։

ab'hüpfen, չբ. f. 3ա. բյ. ոստոստելով հեռանալ երթալ։

ab'huschen, չբ. f. 3ա. բյ. գաղտագնաց երթալ. կծիկը դնել երթալ։

ab'husten, նբ. 3բ. բյ. Schleim — հազալով խուխ թքնել։ sich — ֆբ. հազալով թքնելէն յոգնիլ։

ab'hüten, նբ. 3բ. բյ. eine Wiese — մարգագետնի՝ արօտի մը վրայ արածել՝ ճարակել։

ab'irren, չբ. f. 3ա. բյ. խոտորիլ։ —ung, իգ. 31. (ճամբէ) խոտորում՝ շեղում. 2. աստեղաց աներեւոյթ խոտորում՝ շարժում։ —ungsweite, իգ. խոտորման անջրպետութիւն՝ մեծութիւն։

Abiturient', ար. 33. ուսումն աւարտած աշակերտ։ —enprüfung, իգ. քննութիւն ուսուցչութեան՝ վարդապետութեան աստիճանին համար. 2. քննութիւն ուսումն աւարտելու։

ab'jagen, նբ. 3ա. բյ. ein Pferd — սաստիկ վազցընելով՝ խառցընելով ձին յոգնեցընել. 2. Խշփ. ein Stück — ամենասաստիկ արագութեամբ եղանակ մը զարնել. 3. մէկը հալածելով որսը ձեռքէն յափշտակել։ — չբ. h. որսորդութիւնը լմնցընել։ sich — ֆբ. սաստիկ վազելէն կամ որսալէն յոգնիլ՝ պարտասիլ։

abkämmen, նբ. 3ա. բյ. սանտրել մաքրել. 2. die Brustwehr — պարըսպաց կատարները կործանել՝ խորտակել։

ab'kanten, նբ. 3բ. բյ. (քարի՝ կերպասի) ծայրերը կտրել՝ կոտրել։

ab'kanzeln, նբ. 3ա. բյ. ամպիոնէն հրատարակել. 2. ֆխ. Ɀ. — յանդիմանել։

ab'kappen, նբ. 3ա. բյ. eine Flasche — շշի խցանը հանել. 2. ծառերու գագաթը կտրել. 3. ֆխ. ընփ. Ɀ. —

մէկը կշտամբել. մէկու մը խիստ պատասխանել:

ab'korgen, նբ. 3ա. բյ. 3—m et. — կծծութեամբ մէկու մը բան մը զլանալ: sich — կբ. et. vom Munde — բան մ'իր բերնին զլանալ՝ բերնէն կտրել ագահելով:

ab'karten, նբ. 3բ. բյ. գաղտնի խորհրդակցիլ, դաւակցիլ. abgekarteter Handel դաւաճանութիւն, դաւակցութիւն:

ab'kasteien, sich — կբ. 3ա. բյ. ճառեցմամբ Հիւծիլ՝ ծիւրիլ:

Ab'kauf, ար. 13. գնում. 2. փրկանաւորութիւն: —en, նբ. 3ա. բյ. 3—m et. — մէկէ մը բան մը գնել. 2. փրկանաւորել, ազատել:

Ab'käufer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. գնող:

ab'kehlen, նբ. 3ա. բյ. փողոտել, մորթել. 2. ակօսաձեւ փորել՝ գործել (փայտի վրայ):

Ab'kehr, էգ. 31. անյգ. Հակառակութիւն. Հակամիտութիւն. դարձում. զզուում: —en, նբ. 3ա. բյ. աւլել, մաքրել. 2. (աչքը՝ երեսը) բանէ մը դարձընել: —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. աւելածու (այր կին): —icht, չ. 20. անյգ. ժեղ, շիւղ, աւելածք, գեղ:

ab'keilen, նբ. 3ա. բյ. սեպով ճեղքել:

ab'keltern, նբ. 3ա. բյ. Հնձան կախել, խաղող ճմլել: — չբ. հ. Հնձանահարութիւնը լմնցընել:

ab'ketten, նբ. 3բ. բյ. շղթան արձակել. շղթայազերծ ընել:

ab'kippen, նբ. 3ա. բյ. ծայրատել. ծայրը կտրել. (դահեկանաց) եզրները շուրջ կտրել: — չբ. f. Հաւասարակշռութիւնը կորսընցընել:

ab'klammern, նբ. 3ա. բյ. die Wäsche — լուացքներուն խէչը հանել:

ab'klappen, նբ. 3ա. բյ. սեղանի մը փեղկերն երկնցընել:

ab'klären, նբ. 3ա. բյ. յստակել, զտել. փխ. յստակած Հեղանիւթն ուրիշ աման փոխադրել: sich — կբ. յստակուիլ, զտուիլ, պարզիլ: —ung, էգ. 31. յստակութիւն, զտում. 2. (յստակուած Հեղանիւթի) ամանէ աման փոխադրութիւն: —ungsmittel, չ. յստակիչ՝ զտիչ նիւթ:

Ab'klatsch, ար. 20. տպ. տիպ. դրոշմ. տպագրութեան Հաստատատիպ տախտակ. սրբագրելի թերթ՝ փորձ (խոզանակով զարնելով առնուած.) 2. կխ. պատկերի մը վրայէն գրչի ծայրով Հանուած պատկեր, փորագրութիւն. 3. աննման ընդօրինակեալ պատկեր. 4. Բոյս. գլխաւոր գերաստանի փոխանորդ: —en, նբ. 3ա. բյ. շարուածքը Հաստատատիպ ձուլել՝ դրոշմել. տպ. einen Korrektur Bogen — սրբագրելի թերթ մը տպել (խոզանակով զարնելով). 2. խղ. den Dritten — վերջին մնացած տաման բռնելու ջանալ: —er, ար. 22ա. շարուածքը Հաստատատիպ դրոշմող՝ ձուլող. տպ. (խոզանակով զարնելով) սրբագրելի թերթ տպող:

ab'klauben, նբ. 3ա. բյ. սուրկել, կեղեւել, մաքրել (լուբիա...). e—n Knochen — ոսկր կրծել:

ab'kleckſen, նբ. 3գ. բյ. ձաքրատել. խեցագրել, աղտոտ գրել:

ab'kleiden, նբ. 3բ. բյ. խուց մը բարակ միջնորմով (կամ դարապասով) բաժնել՝ անջրպետել. ոչմ. (պատը) ծեփել. 2. das Tau — պարանը մերկացընել՝ ազատել: —ung, էգ. 31. միջնորմով անջրպետելը. 2. միջնորմ, (դարապասայ):

ab'klemmen, նբ. 3ա. բյ. ճզմելով բաժնել՝ անջատել:

ab'klettern, չբ. f. 3ա. բյ. մագլցի իջնալ:

ab'klimpern, նբ. 3ա. բյ. երժ. պէշ զարնել (քնար..):

ab'klopfen, նբ. 3ա. բյ. զարնել անջատել՝ den Staub v. et. — բանի մը փոշին թօթուել. 2. տպ. einen Probebogen — սրբագրելի թերթ՝ փորձ մ'առնուլ՝ տպել (խոզանակով զարնելով):

ab'klöppeln, նբ. 3ա. բյ. eine Spitze — նախշուն՝ աղնագործ ժանեակ մը լմնցընել. 2. ein Muster — նախշելով օրինակի մը նմանիլ:

abknabbern, չբ. 3ա. բյ. ընտ. ոսկրաները շաչատելով կրծել:

ab'knallen, չբ. f. 3ա. բյ. շառաչմամբ՝ պայթմամբ դուրս ելլել. փխ.

Digitized by Google

շառաչել։ — Նբ. eine Flinte — հրացան պարպել՝ արձակել։ — Ն. 22բ. շառաչիւն, պայթիւն, ճայթիւն։

ab'knappen, 3ա. ab'knapsen, 3փ. Նբ. բյ. = ab'zwacken.

ab'knausern, Նբ. 3ա. բյ. = ab-kargen.

ab'kneifen, Նբ. 2ի. բյ. ըղունգով՝ մատուըներով խլել՝ փրցընել. 2. Blätterknospen — ծառին պտուկները կարել՝ յատել։

ab'knicken, Նբ. 3ա. բյ. ծռելով կոտրել։

ab'knistern, չբ. 3ա. բյ. փմ. (աղի) շառաչել, ճարճատել։ — Ն. 22բ. (աղի) շառաչիւն, ճարճատիւն։

ab'knöpfen, Նբ. 3ա. բյ. կոճակները քակել՝ բանալ։

ab'knüpfen, Նբ. 3ա. բյ. հանգոյցը քակել՝ լուծել։

ab'koch‖en, Նբ. 3ա. բյ. խաշել, եփել. բուսաջուր մը (մզպուխ) պատրաստել։ — ung, իգ. 31. եփե-լը, խաշելը. բուսաջուր (դեղ), մզպուխ։

ab'kohlen, Նբ. 3ա. բյ. ածխա-թաթախ լարով նշան դնել՝ նշնել։

ab'kommen, չբ. ſ. 2փ. բյ. հեռա-նալ, խոտորիլ, շեղիլ. v. ſ—r Rede — խօսքին թելը (կարգը) կորսնցընել. v. der rechten Fahrt — սխալ ճամբէն նաւարկել. 2. — können գործքէն կարենալ հեռանալ՝ բաժնուիլ, (գալու) պարապ գտնել. փխ. ընփ. er kann — կրնայ զինքը զանց առ-նուլ. 3. billig davon — բանէ մը դիւ-րաւ ազատիլ՝ պրծիլ. 4. հիննալ, նորաձեւութենէ, գործածութե-նէ ելլել. ջնջուիլ՝ բարձուիլ (օրի-նաց՝ սովորութեան). abgekommen sein խափանուիլ (օրինաց՝ սովորու-թեան). 5. գէն. որս. gut — աղէկ նշնել եւ ժամանակին զարնել. արձակել (հրացան). — Ն. 22բ. խափանում (օրինաց՝ սովորու-թեան). 2. համաձայնութիւն, միա-բանութիւն։ —schaft, իգ. 31. անյփ. սերունդ։

Ab'kömmling, ար. 20. սերունդ, ծնունդ, զաւակ։

ab'konterfeien, Նբ. 3ա. բյ. ընփ. մէկու մը կենդանագիրն (բանի մը պատկերն) առնուլ՝ հանել։

ab'köpfen, Նբ. 3ա. բյ. գլխատել. կառափնատել. 2. ձկան միզը կարել. ծառին կատարը կարել։ — Ն. 22բ. կատարը՝ գլուխը կարելը։

ab'koppeln, Նբ. 3ա. բյ. որս. որ-սական բարակները թող տալ արձակել։

ab'krämpen, Նբ. 3ա. բյ. einen Hut — գլխարկին եզրները վար իջեցընել։

Ab'kratz‖eisen, Ն. քերիչ (երկաթ)։ —en, Նբ. 3փ. բյ. քերել հանել. քերել մաքրել. խողխողակել. 2. die Brotrinde — հացի կեղեւը հանել. mit dem Zahnhammer — ժանեւոր ու-ռով քարը կամ պատը կոփել՝ տաշել. 3. եշժ. աղէկ չզարնել (քնար..) — չբ. ſ. ընփ. փախուստ տալ. կծիկը դնել։ —er, ար. 22ա. քերող։

ab'krauten, Նբ. 3բ. բյ. խոտերը քաղ հանել, քաղհանք ընել։

ab'kriegen, Նբ. 2ա. բյ. ընփ. իր բաժինը ձեռք բերել, առնուլ. wart! für diese Bosheit sollst du Eins — սպասէ, այս չարութեանդ պա-տիժը կը կրես. 2. ձեռք բերել. կորզել ազատել։

ab'kritzeln, Նբ. 3ա. բյ. գէշ օրի-նակել։

ab'kröschen, Նբ. 3փ. բյ. քիչ մը խորվել։

ab'krusten, Նբ. 3բ. բյ. das Brot — հացին կեղեւը հանել, կեղեւել։

Ab'kühl‖apparat, ար. ցրտացուցիչ անօթ, ցրտանօթ. —en, Նբ. 3ա. բյ. ցրտացընել, զովացընել. 2. փխ. den Zorn — բարկութիւնը ցած-ցընել՝ իջեցընել. 3. տաք թրծուն աղիւսը զովացուցիչ փուռ դնել։ sich — փբ. զովանալ, ցրտանալ։ —end, ած. 6. զովացուցիչ (ըմ-պելի՝ դեղ) փխ. ցածուցիչ (բար-կութեան)։ —ung, իգ. 31. զովա-ցում, պաղիլը. փմ. ցրտանալը, ցրտութիւն։

Ab'kunft, իգ. 13. ակիզբ, ծագում. (կենդանեաց) սերունդ. v. bürger-licher — ռամիկ քաղաքացի։

ab'kürz‖en, Նբ. 3փ. բյ. կարճե-ցընել. 2. (բառ՝ վանկ) կրճատել, (խօսք) համառօտել. 3. թբ. einen Bruch — կոտորակ մը պարզել. 4. J—m den Lohn, et. am Lohne — մէկու մը

վարձքէն կարել։ —end, ած. 6. կարճեցուցիչ, համառօտիչ. վերածիչ։ —er, ար. 22ա. համառօտող, համառօտիչ։ —ung, էգ. 31. կարճեցընելը. 2. կրճատում, համառօտելը, համառօտութիւն. 3. էք. (կատարակ) պարզելը։ —ungs-zeichen, չ. բառի մը համառօտութեան նշան, սուղ։

ab'küssen, նք. 3գ. բծ. յագ պագնել՝ համբուրել. 2. համբուրելէն յոգնիլ։

ab'lachen, sich — չք. 8ա. բծ. ծիծաղելէն թալանալ. 2. պայթելու չափ ծիծաղիլ։

ab'lad|en, նք. 2յ. բծ. բեռը պարպել՝ դատարկել՝ վար առնուլ, բեռնաթափել։ —er, ար. 22ա. բեռ պարպող՝ դատարկող՝ վար առնող, բեռնահան։ —erlohn, ար. բեռնահանի վարձք։ —ung, էգ. 31. բեռը պարպելը՝ դատարկելը, բեռնաթափութիւն։

Ab'lag|e, էգ. 35. վաճառատուն, մթերանոց, ապրանքատուն. 2. — einer Rechnung հաշիւ տալը, համարատուութիւն. — eines Eides երդումն ընելը, երդնուլը։ —er, չ. 22ա. դադար, բնակութիւն, կայան։ —ern, նք. 3ա. բծ. մրուր թողուլ. 2. զատ զատ բանակեցընել. 3. (մթերանոց) պահեստի դնել. 4. sich —, չք. զատ՝ մեկուսի բանակիլ։ — չք. s. երկար մնալով՝ հինալով լաւանալ՝ ազնուանալ։ —ung, էգ. 31. ագր. խղխայթ. 2. (հանքերու) խաւ՝ կարգ։

Ab'laß, ար. 13. հոսում, հոսելը. 2. ջրարդան, ջրմուղ. խողովակ (հոսման), ծակ, բերան, ծորակ աւազանի. 3. ohne — անդադար. 4. հանում, նուազեցընելը (հաշուէն). 5. կր. ներողութիւն. եկ. թողութիւն, քաւութիւն. vollkommener — լիակատար ներողութիւն։ —brief, ար. ներողութեան կոնդակ։ —en, նք. 2կ. բծ. թող տալ, ներքէն չհաստատել. s—e Hand v. et. — բանի մը չդպչիլ՝ չխառնուիլ, թարկ տալ. 2. արձակել, թողուլ. J—m Blut— արիւն առնուլ՝ հանել. einen Brief an J. — նամակ մը խաւրել՝ մէկու մ'ուղղել. einen Graben, Teich — փոսի՝ աւազանի մը ճամբան դարձընել. Wein vom Fasse —, das Faß — տակառէն գինի հանել. 3. et. vom Preise — գինը նուազեցընել. 4. տալ շնորհել, թողուլ. Ausflich — ծախել։ — չք. կ. դադրիլ, ընդհատիլ. 2. v. et.— ետ կենալ, կասիլ (պահանջմունքէն), բողոքէն հրաժարիլ։ —jahr, չ. յոբելեան ներողութեան տարի։ —ung, էգ. 31. (նամակի) առաքում՝ խրկելը. (փոսի մը...) ճամբան դարձընելը. (տակառէն) գինի հանելը, փոխադրութիւն. 2. բանէ մ'ետ կենալը՝ կասիլը, հրաժարում։

Ablativ', ար. 20. քր. բացառական (հոլով)։

ab'laub|en, նք. 3ա. բծ. տերեւաթափ ընել. երկ. Wein — որթատունկին աւելորդ ճիւղերը եւ տերեւները յապաւել՝ յատել. —ung, էգ. 31. տերեւաթափ ընելը. երկ. որթատունկին աւելորդ ճիւղերն ու տերեւները յապաւելը՝ կտրտելը, յատում։

ab'lauern, նք. 3ա. բծ. լրտեսել, դիտել. լրտեսել իմանալ։

Ab'lauf, ար. 13. = Abfluß, 1. Ablaß, 1. 2. խողովակ (հոսելու՝ պարպուելու). 3. — des Pferdes ընթացք՝ գնացք երիվարի. 4. կատարած, վախճան (ժամանակի). ժամադրութիւն, ժամանակակէտ. nach — eines Monats ամսէ մ'ետքը. vor — von... յառաջ քան... անցնիլը. — eines Wechsels փոխանակագրի պայմանաժամ. 5. փխ. ելք, կատարած։ —en, չք. s. 2կ. բծ. die Treppen auf- und ab-laufen վազելով սանդուղներէն ելլել իջնալ. ab- und zu-laufen երթալ գալ. 2. փխ. ընթ. er ist (gut) abgelaufen ցաւամամբ մերժուեցաւ. 3. — lassen մէկը արտաքսել, վռընտել՝ s—n Gegner — lassen ըմբշամարտ հակառակորդին հարուածն արգելուլ՝ պարապի հանել. 3. նաւու ճամբայ ելլել՝ առագաստ պարզել. ein Schiff — lassen նաւ մը ջուր իջեցընել. 4. հոսել, վազել, կաթիլ. 5. հակիլ ծռիլ. 6. ընթացքը լմընալ. die Uhr ist abgelaufen ժամացուցին լարը քա-

Digitized by Google

կուած՝ լմընցած է. փխ. մահուան ժամը՝ օրհասը հասած է. (die Zeit) — պայմանաժամը լրանալ՝ հասնիլ. 7. կատարուիլ, ելք առնալ՝ ունենալ. gut — բարի ելք ունենալ. 8. hier läuft ein Weg von .. ab հոս ճամբան կը բաժնուի՝ կը ճիւղաւորի: — նբ. եւ sich — փբ. sich et. — վազելով մաշեցնել. փխ. sich die Beine nach et. — բան մը ձեռք բերելու բոլոր ճիգն ի գործ դնել՝ թափել. sich die Hörner — երիտասարդական անմտութիւններ գործել. 2. 3. — (ըմբշամարտի մէջ) մէկը ձիէն վար նետել, ձիընկեց ընել. 3. արշաւանաց՝ ձիարշաւի մէջ մրցանակին առանալ, յաղթանակել. փխ. 3. den Rang — մէկը գերազանցել. 4. die Läden — խանութները պտըտիլ՝ վազվզատել. 5. sich — վազելէն խոնջիլ՝ պարտասիլ՝ յոգնիլ: —röhre, էգ. փողրակ, խողովակ: —(s)zeit, էգ. ժամանակակէտ, պայմանակէտ (փոխանակագրի):

ab'langen, նբ. 3ա. բձ. (լուացք..) մոխրաջրէ անցընել. (սուրին՝ գերձանը) ներկելէն յառաջ մոխրաջրով լուալ: — չ. 22բ. մոխրաջրէ անցընելը. փմ. մոխրոյ լուացում:

ab'lauschen, նբ. 3ա. բձ. ծածուկ մտիկ ընելով գաղտնիք մ'իմանալ:

ab'laufen, նբ. եւ փբ. 3փ. բձ. ա.ձ. քթուել, քթուիլ, ոչիլ մաքրել:

Ab'laut, ար. 20. փր. փոփոխութիւն (ձայնաւորի), ածանցում: —en, նբ. 3բ. բձ. փր. բառի մը արմատական ձայնաւորը փոխել, ածանցել:

ab'läut||en, նբ. 3բ. բձ. զանգակով իմաց տալ՝ ծանուցանել: —ern, նբ. 3ա. բձ. (հեղուկն) պարզել՝ յստակել. (լեռած հանքը) լուալ:

ab'leben, sich — փբ. 3ա. բձ. (ժամանակի) լմըննալ՝ դադրիլ. 2. (մարդու) կամաց կամաց տկարանալ՝ հիւծիլ: — չբ. ի. վախճանիլ, մեռնիլ. abgelebt զառամեալ: — չ. 23բ. մահ. 2. աշխարհէ հրաժարում: [մաքրել:

ab'lecken, նբ. 3ա. բձ. լզել, լզել

ab'ledern, նբ. 3ա. բձ. կաշին հանել. 2. փխ. ընդ. գանալից ընել:

ab'leeren, նբ. 3ա. բձ. պարպել, դատարկել. (ծառ մը) պըտուղներէն մերկացընել՝ կթել. 2. e—n Schacht — քարի մը ընդարձակութիւնը՝ տարածութիւնը գըննել իմանալ:

Ab'lege||fehler, ար. փղ. շարուածքի մէջ գիրի սխալ: —n, նբ. 3ա. բձ. հանել, մէկդի դնել. die Kleider — հանուիլ. 2. իբրեւ անգործածական մէկդի դնել. abgelegte Kleider գործածուած՝ հինցած զգեստներ. փխ. die Kinderschuhe — մանկութեան հասակէն ելլել. die alte Haut — (օձի) խորխը՝ շապիկը փոխել. փխ. die Maske — կեղծուպատիր դիմակը մէկդի առնուլ՝ մերկանալ. Trauer — սգէ ելլել. 3. անձը բանէ մ'ազատել. (յանցանքը) ուղղել, (տգիտութիւնը) թողուլ. 4. խղ. eine Karte — աւելորդ թուղթը մէկդի նետել. 5. ընել, կատարել. e—n Eid — երդնուլ. seine Gelübde — ուխտ դնել. Zeugniß für 3. — ի շնորհս մէկուն վկայութիւն տալ. 6. պըտղ. տաշտաթաղ ընել. փղ. շարուածքը ցրուել. 7. նավ. նաւակայքը խոթել: — չբ. ի. ցկնիլ, ձագ հանել. 2. նավ. mit dem Schiffe — նաւել հեռանալ: —r, ար. 22ա. պըտղ. տաշտաթաղ, աղուրայ, որթատանկի անկուած բարունակ. 2. գլխաւոր պարբէն բաժնուած մեղուաց պարս: —span, ար. փղ. գրերը ցրուելու տախտակ: —ung, էգ. 31. երդնուլը, ուխտադրութիւն. դաւանանք (հաւատոյ). համարատուութիւն. 2. — der Scham անպատկառ անամօթութիւն, լկտութիւն. 3. պըտղ. տաշտաթաղ ընելը. փղ. շարուածքի ցրուում բաշխում:

ab'lehn||en, նբ. 3ա. բձ. բան մ' իրմէ հեռացընել՝ մերժել. փխ. մերժել, յանձն չառնուլ. իւր զինքը բանէ մ'արդարացընել. էբփ. et. — հրաժարիլ (պահանջմունքէ մը): —ung, էգ. 31. մերժում. էբփ. մերժելը (առեան մը՝ դատաւոր մը). մերժում (վկայի). հրաժարում (դատաւորին դատելէն):

ab'leiern, նբ. 3ա. բձ. անուաւոր

Digitized by Google

լար զարնել. 2. փխ. միաձայն երգել, տաղմոս երգել։

ab'leihen, նբ. չծ. բյ. 3—m et. — փոխ առնուլ։

ab'leisten, նբ. ցբ. բյ. եւց. e—n Ei: — երդնուլ. 2. կատարապէս հանել։

ab'leit'bar, ած. օ. ածանցելի, ածանցական։ —en, նբ. ցբ. բյ. (նպատակէն) հեռացընել՝ խոտորեցընել. (աղբիւրէն բան մը) խաղարկել. ցրուել, վարատել. 2. բժշ. (մարմնոյ հիւթերը՝ դեւքի մը կողմը) դարձընել. 3. բառ մը սկըզբանը մերածել. քր. ածանցել, ստուգաբանել։ ſich — չբ. — aus... յառաջ գալ, ծնանիլ. քր. ածանցիլ։ —er, ար. ջա. բնգ. հաղորդիչ ելեկտրականութեան. բժշ. (մարմնոյ հիւթերու) ընթացքը փոխող դեղ, խոտորեցուցիչ։ —ung, իգ. 31. (ջուրը) դարձընելը, գետի մը ջուրը ջրանցք մը թափելը. 2. քր. ածանցում, ստուգաբանութիւն. ֆիզ. արտածութիւն, ընդհանրէն մասնաւորի իջնալով ցուցում. եւց. հաստատութիւն իրաւանց (ըստ իրաւադիտական օրինաց՝ սկզբանց)։ —ungsgraben, ար. ջրմուղ, ջրոյ ճամբայ։ —ungskanal, ար. ջրդարձ, ջրանցք, ջրթափ։ —ungssylbe, իգ. քր. ածանցական մասնիկ։

ab'lenk'bar, ած. օ. հեռացուելի, խոտորելի։ —en, նբ. ցա. բյ. վերցընել. հեռացընել. ի բաց դարձընել. փոխել. allen Verdacht — ամէն կասկած փարատել. 3. v. et. — մէկը արհամոզել. 2. die Lichtstrahlen — ճառագայթները բեկբեկել՝ խոտորել՝ ողամողել։ — չբ. h. v. et. — հեռանալ, մեկնիլ։ —ung, իգ. 31. խոտորում. 2. (ըմբշամարտի մէջ) հարուած մը արգելուլը՝ պարապի հանելը. 3. բժշ. հիւանդութեան յառաջխաղացումն արգելք դնել. բնգ. (լուսոյ ճառագայթներու) ողամողում խոտորում՝ բեկբեկում։

ab'lernen, նբ. ցա. բյ. 3—m et. — մէկու մ'ըրածին նայելով անկէ բան մը սորվիլ։

ab'lesen, նբ. չբ. բյ. (գրուածք մը) կարդալ. ein Gedicht — ոտանաւոր մ'ըսել. 2. կարդալով մաշեցընել. 3. մէկուն գրուածքը ծածուկ կարդալ. 4. մէկիկ մէկիկ ժողվել՝ քաղել՝ կթել։ — չբ. h. քաղելէն՝ ժողվելէն դադրիլ։ —er, ար. ջա. ընթերցող. 2. այգեկութ ընող, այգի կթող։ —ung, իգ. 31. ընթերցուած. 2. պտուղ քաղելը՝ կթելը, այգեկութք. թըրթուր քաղել ստակեցընելը։

ab'leugn|en, նբ. ցբ. բյ. ուրանալ, մերժել, ժխտել. ſ—n Glauben — հաւատքն ուրանալ։ —ung, իգ. 31. ուրանալը, ժխտում. ուրացութիւն (հաւատոյ)։ —ungseid, ար. երդում ժխտման՝ ժխտելու։

ab'liefer|n, նբ. ցա. բյ. (ձեռքը) տալ՝ յանձնել, աւանդել. die Arbeit — գործքը յանձնել՝ տալ։ —er, ար. ջա. աւանդող, յանձնող։ —ung, իգ. 31. տուչութիւն, ձեռքը տալը՝ յանձնելը։ —ungsschein, ար. ղճ. աւանդագիր (յառաջքան տըւչութիւնը). ընկալագիր (տուչութենէ ետքը)։ —ungszeit, իգ. տըւչութեան ժամանակակէտ՝ պայմանակէտ։

ab'liegen, չբ. h. չփ. բյ. հեռու կենալ (բանէ մը). 2. որոշ՝ հարկաւոր ժամանակը տեղ մը կենալ (բանի մը). ſich — (պտղոյ) մնալով հասուննալ. (գինւոյ) բաւական կեցած ըլլալ՝ յատակիլ՝ պարզիլ։ ſich — չբ. = նբ. 2. չգործածուելով ապականիլ, մնալով զօրութիւնը կորսնցընել։ abgelegen, ած. օ. հեռաւոր, հեռացեալ, բացակայ։ —er Stadttheil տարակաց՝ բացակայ թաղ. 2. —er Wein կեցած՝ յատակած գինի։

ab'listen, նբ. ցբ. բյ. 3—m et. — խորամանկութեամբ մէկէ մը բան մ'ընդունիլ՝ առնուլ՝ ձեռք ձգել։

ab'locken, նբ. ցա. բյ. 3. v. et. — խորամանկութեամբ հրապուրելով մէկը բանէ մը հեռացընել. փխ. 3—m et. — շողոքորթութեամբ բան մը փրցընել. 3—m Thränen — մէկը լացընել՝ յարտասուս շարժել։

ab'lohn|en, նբ. ցա. բյ. վարձքը տալ՝ վճարել. 2. mit Entlassung — վարձքը տալ ճամբել։ —ung, իգ. 31. վարձքը տալը. 2. վարձքը տա-

լով ճամբելը. արձակուրդ (զինուորաց։

ab'lösch||en, նբ. 3ա. բձ. (կրակ՝ կիր..) մարել. 2. (բան մը) աւրել ջնջել։ —ung, էգ. 31. մարելը. 2. աւրել ջնջելը։

ab'lös||en, նբ. 3գ. բձ. քակել անջատել. 2. die Haut — մորթը հանել. das Zahnfleisch — ակռան լնդերքէն զատել՝ անջատել. վրժ. ein Glied — անդամ մը կտրել հանել, անդամատել. 3. (հատուցման մը) պարտաւորութենէ մը ազատ կացուցանել. 4. Յ. — մէկուն տեղը անցնիլ, փոխուիլ. eine Schildwache — պահակ մը փոխել. կր. abgelöst werden կշտամբուիլ. զին. abgelöst! հրաման փոխուելու (պահակի մը)։ sich —, կբ. քակուիլ. անջատիլ, քայքայիլ զատուիլ. 2. մէկզմէկ փոխանակել, տեղը անցնիլ. յաջորդել։ —er, ար. 22ա. — vor! յառաջ (անցնի) փոխանակող պահակը։ —ung, էգ. 31. քակել անջատելը. վրժ. կտրել հանելը. 2. էրէ. յետոյ գնում. — einer Schuld (պարտուց) ջնջում, հատուցում. 3. զին. պահանորդի փոփոխութիւն. փոխուող պահանորդ զինուորներ. 4. ծերպ՝ պատառուած (ժայռի՝ լերանց). խաւ՝ շարք (հողի)։

ab'löthen, նբ. 3բ. բձ. մածոյցը զօդը հալեցընել՝ հանել։

ab'lugsen, նբ. ընտ. 3գ. բձ. խորամանկութեամբ ձեռք բերել։

ab'machen, նբ. 3ա. բձ. քակել անջատել՝ մէկդի առնուլ. 2. (խաղողը ճզմելէն յառաջ) ողկոյզները հանել. (զգեստ մը զարդարանքներէ) մերկացընել՝ թեթեւցընել. 3. (գործք մը) վերջացընել՝ կնքել. կարգաւորել. որոշ պայմաններով հաստատել՝ որոշել. einen Streit — վէճ կռիւ մը վերջացընել. abgemachter Preis հաստատուն՝ որոշուած գին. das große Geschäft — պէտքի նստիլ, մեծ գործքի երթալ. das Kleine — ջրվաթել, ջուր թափել, պզտիկ գործքի երթալ։

ab'mager||n, չբ. s. 3ա. բձ. վտիտնալ, նիհարնալ։ — նբ. վտիտցընել, նիհարցընել։ —ung, էգ. 31. վտիտութիւն, նիհարնալը. նիհարութիւն։

ab'mäh||en, նբ. 3ա. բձ. հնձել։ —ung, էգ. 31. հնձելը։

ab'mahn||en, նբ. 3ա. բձ. մէկու մը միտքը փոխել, մէկը տարհամոզել։ —ung, էգ. 31. մէկու մը միտքը փոխել տարհամոզելը։

ab'malen, նբ. 3ա. բձ. նկարել. նկարով ներկայացընել. Յ. — մէկուն կենդանագիրը՝ պատկերը հանել, մէկը նկարել. 2. ընդօրինակել. 3. փխ. ստորագրել, նկարագրել։

ab'märgeln, նբ. 3ա. բձ. ջղատել. ուժահատել. abgemärgelter Mensch ուժաթափ՝ նիհարացած մարդ։

Ab'marsch, ար. 13. չու, երթ. zum — blasen չուելու փող զարնել։ —i(e)ren, չբ. s. 3ա. բձ. չուել, զօրաց ճամբայ ելլել։

ab'marter||n, նբ. 3ա. բձ. չարչըրկել, նեղել. տանջել։ sich — կբ. ինք զինքը նեղել, չարչըրկել. միտքը սաստիկ աշխատացընել՝ յոգնեցընել։ —ung, էգ. 31. սաստիկ տանջանք։

ab'matt||en, նբ. եւ կբ. 3բ. բձ. յոգնեցընել, պարտասեցընել. յոգնիլ, պարտասիլ. 2. ոսկւոյն շողին՝ փայլունութիւնը տկարացընել։ —ung, էգ. 31. յոգնածութիւն, խոնջութիւն։

ab'meißeln, նբ. 3ա. բձ. գրոցով քանդակագործել հանել. 2. գրոցով ձեւ տալ՝ (բան մը) յօրինել։

ab'meld||en, նբ. 3բ. բձ. et. — հակառակ հրաման տալ. 2. ծանուցանել, իմաց տալ։ —ung, էգ. 31. հակառակ հրաման. 2. ծանուցում, իմաց։

ab'merken, նբ. 3ա. բձ. J—m et. — միտ դնելով՝ դիտելով մէկէ մը բան մը սորվիլ. J—m et. an den Augen — մէկուն աչուըներէն բան մը գուշակել՝ կռահել։

ab'meß||bar, ած. 6. ——. համաչափական։ —barkeit, էգ. 31. ——. համաչափականութիւն։ —en, նբ. 2լ. բձ. չափել. (mit der Elle —) կանգնաչափել. mit dem Maßstabe — անդաչափել. 2. համեմատել չափակցել, չափչփել. 3. փխ. seine

Seite — խօսքերը կշռել. abgemessen կշռուած, կանոնաւորեալ. 4. քննադատել, դատաստան ընել: —er, ար. 22ա. չափող, անդաչափ: —ung, իգ. 31. չափելը, կանոնաւորութիւն, անդաչափութիւն. ջբ. կշռելը (խօսքը..):

ab'mieth|en, նբ. 3բ. բձ. վարձել, վարձու առնուլ: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. վարձող, վարձաբնակ, վարձաւոր: —ung, իգ. 31. վարձելը:

ab'modeln, նբ. Յա. բձ. կաղապարը հանել, ձեւն առնուլ:

ab'mucken, նբ. Յա. բձ. ընդ. գաղտուկ մեռցընել. 2. ջբ. ընդ. լռեցընել, ակռը նստեցընել:

ab'müden, ջբ. **ab'mühen**, Յա. բձ. նբ. եւ ջբ. = **ab'matten**, 1:

ab'müßigen, նբ. եւ ջբ. Յա. բձ. պարապ գտնել, ժամանակ ունենալ: [հանել՝ փրցընել:

ab'nagen, նբ. Յա. բձ. կրծել

ab'nähen, նբ. Յա. բձ. (օթոցակերպ) կարել. 2. կարելով պարտքը հատուցանել՝ ջնջել:

Ab'nahme, իգ. 35. վար առնուլը 2. կզբ. կարել հանելը. անդամահատութիւն. 3. ընդունելութիւն, ընդունիլը (երդման..). 4. քննութիւն (հաշուի). 5. վճ. մանր մանր վաճառում. — finden ծախուիլ. 6. նուազում, տկարացում. նուազիլ պակսիլը (լոյս). ջբ. վատթարութիւն. in — kommen վատթարանալ. — der Kräfte ուժաթափութիւն, տկարանալը. — des Mondes լուսնոյ նուազիլը՝ հիւծիլը. — der Tage օրերու կարճնալը:

ab'narb|en, նբ. Յա. բձ. կաշի քերթել: —ung, իգ. 31. կաշի քերթելը:

ab'naschen, նբ. Յա. բձ. փափկակերութեամբ ուտել:

ab'nehm|en, նբ. Յգ. բձ. վար՝ մէկդի առնուլ. den Hut vor J—m — մէկու մը գլխարկ բանալ. die Speisen — կերակուրները վերցընել. das Tischtuch — սփռոցը ամփոփել. 2. J—m die Larve — դիմակաթափ ընել. ջբ. խայտառակել զմէկը. die Milch — կաթին սերն առնուլ՝ քաղել. die Waffen — զինաթափ ընել. խզ. թուղթ կարել. կզբ. ein Glied — անդամահատել, անդամ մը կարել հանել. ein Kalb — հորթ մը քերցել՝ կաթէն կարել. 3. առնուլ առնիլ. J—m sein Geld — մէկու մը ստակը հնարքով առնուլ՝ ձեռքէն փրցընել, (կողել. շահել.) J—m die Waare — վաճառք գնել. 4. մէկու մ'ընծայելիքն ընդունիլ. J—m einen Eid — մէկուն երդումն ընդունիլ. eine Rechnung — հաշիւ մը նայիլ՝ քննել. 5. բանէ մը մաս մը հանել՝ նուազեցընել. sich — et. v. einer Sache — իրեն մաս մը հանել՝ առնուլ. J—m eine Last — մէկուն բեռը թեթեւցընել. 6. J. — մէկը նկարել, մէկուն կենդանագիրը հանել. 7. aus et. — յառաջ բերել, հետեւցընել. sich ein Beispiel an J—m — մէկէ մ'օրինակ առնուլ: — չբ. ի. նուազիլ, պակսիլ. (օրերու) կարճնալ. 2. տկարանալ. ջբ. վատթարանալ. (յարգը) կորսուիլ՝ նուազիլ. (ուռեցքը) իջնալ. (մարդու) վախնանալ՝ նիհարնալ՝ հիւծիլ: —en, չ. 22բ. տ. **Abnahme**. —end, ած. 6. տկարացուցիչ. եզբ. (ձայնը) նուազեցընող՝ տկարացընող. ուռ. ուռեցք իջեցընող (դեղ): —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. (պտուղ) քաղող. 2. գնող, յաճախորդ. 3. ծածկող՝ թաքուցանող (գողունի իրաց). 4. գործք վրան առնող. վաճառք ընդունող գործակատար:

ab'neig|en, նբ. եւ sich — ջբ. Յա. բձ. մէկդի դարձընել, խոտորեցընել: **abgeneigt**, ած. 6. J—m — s. մէկու հակառակութիւն՝ հակակրութիւն ունենալ. sich J—m — machen ատարանալ մէկէ մը: —ung, իգ. 31. հակառակութիւն, հակակրութիւն:

ab'norm, ած. 6. անկանոն, անկանոն: —ität, իգ. 31. անկանոնութիւն, զարտուղութիւն:

ab'nöthig|en, նբ. Յա. բձ. J—m et. — մէկէ մը բան խլել. կորզել առնուլ. J—m Bewunderung — մէկու մը վրայ զարմանք բերել: —ung, իգ. 31. բռնադատութիւն, բռնազբօսութիւն:

ab'nutz|en, ab'nützen, նբ. եւ sich — ներ. 3ն. բձ. գործածելով մաշեցընել, մաշիլ. 2. die Mündung (einer Kanone) — (թնդանօթի) բերանը խանգարել՝ խորտակել կոտրել։

ab'genutzt, ած. 6. մաշած, հինցած, հին։ —ung, էգ. 31. մաշում, հիննալը. խաթարիլը, ապականիլը. (չփմամբ) գահեկանաց մաշումը։

Abonn|ement', չ. 38. բաժանորդութիւն, բաժանագրութիւն, ընկերագրութիւն։ —ementsliste, էգ. բաժանագրութեան՝ բաժանորդութեան ցանկ։ —ent', ար. 33. —e'ntin, էգ. 32. բաժանորդ, ընկերագիր։ —i'ren, նբ. չբ. հ. 3ա. եւ ներ. (sich —) բաժանորդ գրուիլ, բաժանագրուիլ։

ab'ordn|en, նբ. 3ա. բձ. (բանի մը վրայ) թելադրել կարգել՝ դրկել. երեսփոխան պատգամաւոր խաւրել. 2. հակառակ հրաման տալ։ —er, ար. 22ա. գործքի մը մէջ մէկուն թելադրել, փոխանորդ։ —ung, էգ. 31. թելադրելութիւն, փոխանորդութիւն. պատգամաւորութիւն. 2. հակառակ հրաման։

Ab'ort, ար. 20. կարեւոց, արտաքնոց։

aborti'ren, չբ. հ. 3ա. վիժել (տղայը)։ —iv'mittel, չ. վիժադեղ։

Abor'tus, ար. 39. վիժում (տղայի)։

ab'pacht|en, նբ. 3բ. բձ. վարձու առնուլ, վարձել։ —ung, էգ. 31. վարձառութիւն, վարձելը։

ab'pack|en, նբ. 3ա. բձ. (կապը՝ գրաստը) բեռնաթափել, բեռը վար առնուլ։ —er, ար. 22ա. բեռնաթափ, բեռնահան։ —ung, էգ. 31. բեռը վար առնուլը, բեռնաթափութիւն։

ab'pass|en, նբ. 3ա. բձ. (կարինով) չափել՝ յարմարցընել՝ չափակցել. abgepaßtes Kleid ձեւուած՝ չափակցուած զգեստ. 2. ներ. դիտել՝ սպասել (յարմար առթի). das war gut abgepaßt ատի շատ աղէկ յարմարեցաւ՝ ատեղը գտաւ։

ab'patrouilli(e)ren, նբ. 3ա. բձ. die Gegend — գաշտերը պտըտիլ (թշնամիոյն ընթացքը) լրտեսելու համար։

ab'peitschen, նբ. 3ն. եւ 3ա. բձ. et. — մտրակով՝ խարազանով զարնել տապալել՝ գետին ձգել. 2. J. — մէկը խարազանել, մտրակով ձաղկել։

ab'pelzen, նբ. 3ն. բձ. (անասունայ մը) մորթը հանել, մորթազերծ ընել. 2. ընտ. բրդգզել. մէկը սաստիկ ծեծել՝ կոփահարել. 3. ղբրպ. պատուհասել։

ab'pfähl|en, նբ. 3ա. բձ. ձող ցցել, ցցապատնէշ կանգնել. 2. երկր. ուղղութիւնը ցուցընելու ձողեր ցցել. 3. den Weinstock — որթատընկին քարակը (սարնան)՝ ձողը վերցընել։ —ung, էգ. 31. ձող ցցելը, ցցապատնէշ կանգնելը. 2. երկր. ուղղութիւնը ցուցընելու ձողեր ցցելը. 3. ցցապատնէշ։

ab'pfänd|en, նբ. 3բ. բձ. J—m seine Sachen — մէկու մը ստացուածքը գրաւի առնուլ՝ գրաւել։ —ung, էգ. 31. գրաւելը, գրաւի առնուլը. գրաւում։

ab'pfeifen, նբ. 3խ. բձ. (երգ մը) սուլել։ — չբ. ſ. սուլելով երթալ։

ab'pflöcken, նբ. 3ա. բձ. ճամբու ուղղութիւնը ցուցընելու ձողեր ցցել։ [փրցընել (ծաղիկ..)։

ab'pflücken, նբ. 3ա. բձ. քաղել՝

ab'picken, նբ. 3ա. բձ. կտուցով առնուլ, կոցել. 2. որմ. (աղիւս՝ քար) քանդակագործիքով՝ մրճով բթացընել՝ կարել, բոլորակ տաշել.

ab'placken, 3ա. բձ. sich — ներ. աշխատութենէ նուաղիլ՝ հոգին բերանը գալ։

ab'plagen, նբ. 3ա. բձ. տանջել, չարչարել։ sich — ներ. յոգնիլ, նուաղիլ։

ab'platten, նբ. 3բ. բձ. տափակցընել, տափարակցընել։

ab'plätten, նբ. 3բ. բձ. (լուացք) ողորկել. 2. (մետաղը) կռել՝ թիթեղ շինել։ — չ. 22բ. (լուացք) ողորկելը. 2. մետաղը կռելը՝ թիթեղ շինելը։

Ab'plattung, էգ. 31. տափակցընելը, տափարակութիւն։

ab'platzen, չբ. ſ. 3ն. բձ. ճայթիլ, պայթիլ. դուրս ցատքել։

ab'plätz|en, նբ. 3ն. բձ. einen Baum — անտառի մէջ ճամբի ծառը կոց-

Digitized by Google

ձով նշ(ա)նել։ —ung, էգ. 31. անտառի մէջ ծառերի ծառը նշ(ա)նելը։

ab'plündern, նբ. 3ա. բձ. կողոպտել՝ առնուլ տանիլ։

ab'pochen, նբ. 3ա. բձ. մրճով զարնել անջատել։

ab'prägen, նբ. 3ա. բձ. (կնիք) դրոշմել. 2. Geld — ստակ կոխել՝ կտրել։ — չբ. հ. ստակ կոխելը լըմնցընել։

ab'prallen, չբ. ſ. 3ա. բձ. յետս ոստնուլ, ցայտել. էփ. ցոլանալ, բեկբեկիլ։ — ւ. 22բ. ցայտում, յետս ոստում. բնէ. ցոլացում, բեկբեկում։

ab'predigen, նբ. 3ա. բձ. ճառի քարոզի պէս ըսել՝ պատմել։ ſich— էբ. քարոզելէն խոնջիլ՝ յոգնիլ։

ab'prellen, նբ. 3ա. բձ. ցատքեցընել. էփ. ցոլացընել։

ab'preſſen, նբ. 3ա. բձ. ճնշելով հանել վերցընել. 2. J—m et. — հարստահարել առնուլ, յափշտակել։ —ung, էգ. 31. հարստահարութիւն։

ab'protzen, նբ. 3գ. բձ. թնդանօթին յառաջակողման սայլը քակել անջատել։

ab'prügeln, նբ. 3ա. բձ. չարաչար ծեծել՝ գանակոծ ընել։

ab'puffen, նբ. 3ա. բձ. ընփ. բռունցքով զարնել. 2. մորթը հանել, մորթազերծ ընել։

ab'pumpen, նբ. 3ա. բձ. ջրհանով պարպել՝ հանել. 2. = ableihen.

Ab'putz, ար. 20. պատի ծեփ։ —en, նբ. 3գ. բձ. մաքրել, սըրբել հանել. 2. (ճրագ) յարդարել (մոմ քիթը կտրել). քիթը խընձել՝ սրբել. (հողաթափ) մաքրել. տուն մը ծեփել՝ բռել. 3. ընփ. 3. — մէկը յանդիմանել՝ աղէկ մը լուալ։ —ung, էգ. 31. սրբելը, մաքրելը 2. ծեփելը, բռելը։

ab'quetſchen, նբ. 3գ. եւ 3ա. բձ. ճզմել հանել՝ անջատել. einen Finger — մատը ճմլել։

ab'quickſen, նբ. 3ա. բձ. Gold — ոսկին սնդիկազանգէն բաժնել. 2. abgetriebenes Silber — զտուած արծաթի զանգուածը (ջրով) պաղեցընել։ —ung, էգ. 31. ոսկին սընդիկազանգէն բաժնելը. 2. զտուած արծաթի զանգուածը պաղեցընելը։

ab'rädeln, նբ. 3ա. բձ. (հայը՝ խմորը) խմորանուակով կտրել։

ab'raffen, նբ. 3ա. բձ. վրայէն առնուլ՝ փրցընել. 2. երկ. das geſchnittene Getreide — հնձուած ցորենը ժողվել որպէս կապել։ [համ։

A'braham, յփ. ան. ար. 38. Աբրահ-

ab'rahmen, նբ. 3ա. բձ. կաթին մանը քաղել՝ առնուլ. 2. շըրջանակաւ պատել։

ab'rammeln, չբ. հ. 3ա. բձ. որս. ջերմանալէն դադրիլ։

ab'rändeln, 3ա. ab'randen, 3բ. բձ. նբ. շուրջ կտրել, ծայրերը կըտրել։

ab'ranken, նբ. 3ա. բձ. որթատունկին աւելորդ ճիւղերը յապաւել՝ կտրտել։

ab'raſen, նբ. 3գ. եւ 3ա. բձ. (տեղւոյ մը) դալարիքը հանել, վերցընել. 2. որս. ճարակել։ ſich — էբ. կատաղութենէն ինք զինք ուտել։

ab'raſpeln, նբ. 3ա. բձ. քերոցով քերել հանել։

ab'rathen, նբ. 2է. բձ. J—m (von) et. — մէկու մը միտքը փոխել, մէկը խորհրդէն ետ կեցընել, հակառակ խորհուրդ տալ. 2. J—m ein Geheimniß — հմայութեամբ մէկու մը գաղտնիքը գուշակել։

ab'rauchen, չբ. ſ. 3ա. բձ. շոգիանալ, գոլորշանալ։ — ւ. 22բ. շոգիացում.

ab'räuchern, նբ. 3ա. բձ. (մխ..) մխել, մխէ անցընել։

Ab'rauchſchale, էգ. +մ. ցնդարան (տարրալուծներու նիւթ լուծելու աման)։

Ab'raum, ար. 18. (կտրուած ծառի) ճիւղերը՝ կտրտուկները. 2. հող պեղելու. պեղած, փլածք, փլատակք, քարակարկառ. 3. դատարկացընելը։

ab'räumen, նբ. 3ա. բձ. արդելքները վերցընել. փլատակը՝ աղտեղութիւնը մաքրել վերցընել։ —er, ար. 22ա. (փլատակը՝ աղտեղութիւնը) վերցընող՝ մաքրող։ —ung, էգ. 31. դատարկացում. մաքրելը, վերցընելը։

ab'raupen, նբ. 3ա. բծ. թրթուրները մաքրել՝ ոստանկեցընել։

ab'rechen, նբ. 3ա. բծ. արմըտով ժողվել, սանտրել, փոցխել։

ab'rechn||en, նբ. 3բ. բծ. v. et. — բանէ մը պակսեցընել՝ հանել, հաշուէն զեղչել՝ կտրել. 2. gegen ea. — իրարու մէջ կշիռը գտնել՝ հաշիւը հաւասարցընել. 3. հաշիւը՝ հաշուեյը լմնցընել։ — չբ. հ. պարտքը հատուցանել. հաշիւը բովանդակել՝ գոցել։ —er, ար. 2ա. հաշիւը յարդարող՝ հաւասարցընող։ —ung, իգ. 3ւ. հաշուի զեղչում. 2. gegenseitige — փոխադարձ հատուցում (պարտքի՝ հաշուի.) in — auf ... ի հաշիւ (պարտուց). mit J—m — halten մէկու մը հետ հաշիւը գոցել՝ լմնցընել. 3. հաշիւը կարգաւորել գոցելը։

ab'rechten, նբ. 3բ. բծ. J—m et. — դատաստանի ճամբով կամ կռուով՝ մէկէ մը բան մ'առնուլ. 2. ստուգին շրջուն երեսին (շրջօնին) կաշտ մազերը հանել։

Ab'rede, իգ. 35. դաշն, միաբանութիւն. 2. ուրանալը, ընդդիմաբանութիւն, դիմադրութիւն. in — stellen բան մ'ուրանալ, ընդդիմաբանիլ։ —n, նբ. եւ չբ. հ. 3բ. բծ. մէկու մը հետ միաբանիլ՝ խօսք մէկ ընել. 2. J—m et. — տարհամոզել, ետ կեցընել։ sich — ժբ. շատ խօսելէն յոգնիլ։

ab'regnen, չբ. հ. ſ. եւ ժբ. 3բ. բծ. անձրեւելէն դադրիլ. et — lassen անձրեւին դադրելուն սպասել։ — նբ. die Blüthen sind abgeregnet ծաղիկներն անձրեւահար եղան։

ab'reib||en, նբ. 2ծ. բծ. շփել հանել, շփել մաքրել՝ յղկել. շփել մաշեցընել. դպր. Schrift — գրերը խողանակել՝ խողանակով մաքրել. 2. (ներկ) փշրել՝ լեսուլ՝ լոսել։ sich — ժբ. շփուելով մաշիլ։ — —er, ար. 2ա. շփող, յղկող. 2. (ներկ) լեսող՝ փշրող։ —ung, իգ. 31. շփում, յղկում. 2. փշրում, լոսում։

ab'reichen, նբ. 3ա. բծ. et. — բանի մը հասնիլ. 2. J—m et. — մէկուն բան մը տալ՝ մատուցանել։

ab'reisen, չբ. ſ. 3ա. բծ. տեղէ հառունենալ։ — նբ. շրջանակը հանել։

ab'reihen, նբ. 3ա. բծ. թելերը հանել. կարը քակել։

Abreise, իգ. 35. — nach ... ճանապարհորդութիւն դէպ ի ...։ —n, չբ. ſ. 3ա. եւ 3գ. բծ. ճամբայ ելլել (դէպ ի..)։ —nde(r), ար. 3ն. եւ իգ. 6բ. ճանապարհորդ (այր՝ կին)։

ab'reiß||en, նբ. 2խ. բծ. խլել փրցընել, իրարմէ անջատել. (փականք) խորտակել. 2. քանդել, կործանել (բանակար). 3. (զգեստ) պատառտել. abgerissen ցնցոտի, պատռտուած. 4. ծրագրել, ստուերագրել։ — չբ. ſ. փրթիլ. անջատիլ, խորտակիլ. ժխ. meine Geduld reißt ab համբերութիւնս հատաւ. es reißt gar nicht ab անվերջանալի է, ծայր ճօթ չունի։ sich — ժբ. փրթիլ, անջատիլ. 2. ընփ. շատ փափաքանց աշխատութենէ ուժաթափիլ, մէջքը կտրիլ։ —er, ար. 2ա. փրցընող, անջատող. պատռտող. 2. կանոն գծագրութեան։ —ung, իգ. 31. փրթիլ անջատիլը. քանդում, կործանում. պատռտիլը. 2. ստուերագրութիւն, ծրագրութիւն։

ab'reiten, նբ. 2խ. բծ. ein Pferd — ձիավարելով (ձի մը) յոգնեցընել՝ պարտասեցընել, անգործունեայ ընել. 2. (ձի) կրթել՝ վարժեցընել. 3. einen Platz — ձիավարելով տեղ մը չափել. 4. ձիավարելով փճացընել՝ ապականել։ — չբ. ſ. ձիով երթալ, ձիավարել. vom Wege — ձիավարելով (ճամբէն) հեռանալ։ sich — ժբ. շատ ձիավարելէն յոգնիլ։

ab'rennen, նբ. 4ա. բծ. et. — վազելու ատեն առնուլ տանիլ. ein Eisen — (vom Pferde) վազելու ատեն (ձիուն) պայտն իյնալ՝ կորսուիլ։ — չբ. ſ. վազելով հեռանալ՝ երթալ. 2. auf und — վեր վար վազել։

ab'richt||en, նբ. 3բ. բծ. (անասուն) կրթել՝ վարժեցընել՝ մարզել. ժխ. J. zu et. — մէկը բանի մը կրթել՝ վարժեցընել. 2. յարմար-

Digitized by Google

ջնել շահել. 3. հարթել, կոկել, ողորկել, յղկել: — ն. 22բ. կըր-թելը, վարժեցընելը. (մտաւոր) կրթութիւն. 2. Ազգենայի մը մտաւոր-քըն իրարու յարմարցընելը՝ կցելը: —er, որ. 23—. կրթիչ, մար-զիչ, վարժեցընող: —ſtab, —ſtock, որ. երկաթի ձողեր շահելու սալ: —ung, էգ. 31. կրթութիւն. կըր-թելը, վարժեցընելը. (մտաւոր) կրթութիւն. 2. Ազգենայի մտաւոր-քըն իրարու յարմարցընելը՝ կցելը:

ab'riechen, նբ. 8ե. բյ. Հոտոտե-լով հոտն առնուլ:

ab'riegeln, նբ. 8—. բյ. պարզա-նակ դնել:

ab'rieſeln, չբ. h. ſ. 3—. բյ. Հո-սել, վազել:

Abriko'ſe, էգ. = Aprikoſe.

ab'rind‖en, նբ. 3բ. բյ. (ծառի) կեղեւը հանել, կեղեւել: —ig, ած. ե. կեղեւը զատուող:

ab'ringen, նբ. 2—. բյ. ſich die Haut v. den Händen — ձեռքին մորթը ոկրթել:

ab'rinnen, չբ. 2բ. բյ. Հոսել վազել:

Ab'riß, որ. 15. յառաջկագիծ, ծրագիր, ուրուագիր. kurzer — Հա-մառօտութիւն (ընդարձակ գըր-քի մը):

ab'rohren, նբ. 3—. բյ. einen Teich — (լճի մը) եղէգները կտրել:

abrollen, նբ. 3—. բյ. գալարուա-ծը բանալ՝ պարզել. փխ. (դէպ-քը՝ իրը) պարզել՝ առջեւը դնել: — չբ. ſ. վերէն վար գլտորիլ. փխ. ժամանակ սահիլ անցնիլ: — ն. 22բ. գալարուածը բանալը՝ պար-զելը:

ab'roſten, չբ. ſ. 3բ. բյ. ժանգո-տիլ իյնալ՝ բաժնուիլ:

ab'röſten, նբ. 3բ. բյ. աղէկ խոր-ովել:

ab'röthen, չբ. h. 3բ. բյ. կարմիր գոյնը նետել:

ab'rücken, նբ. 3—. բյ. տեղէն հա-նել՝ հեռացընել, ետ քշել: — չբ. ſ. քաշուիլ երթալ:

ab'rudern, չբ. ſ. 3—. բյ. Թիավա-րելով ցամաքէն հեռանալ:

Ab'ruf, որ. 20. յետս կոչում, գործէ հրաժան: —en, նբ. 2հ. բյ. J. — մէկը ետ կանչել. 2. J—m die Kunden — մէկուն յաճախորդներն առնուլ. 3. բարձրաձայն հրատա-րակել. 4. J.— können պոռալով ձայնը մէկուն հասցընել: ſich — էբ. սաստիկ պոռալէն յոգնիլ: —ung, էգ. 31. յետս կոչում, ետ կանչելը. 2. բարձրաձայն հրատարակու-թիւն՝ հրատարակում:

abrühren, նբ. 3—. բյ. կերակրե-ղէն զարնել, խառնել, հարուլ, ծփել:

ab'rund‖en, նբ. 3բ. բյ. կլոր-ցընել. փխ. (ոճը՝ դրութիւնը) ճախարակել՝ յղկել. 2. (օրինակի մը համեմատ) փայտի՝ գաճի վրայ փորագրել: —ung, էգ. 31. կլորցը-նելը. (դրութիւնը) յղկելը. 2. փորագրութիւն. 3. կլորութիւն:

ab'rüſt‖en, նբ. 3բ. բյ. լաստակը՝ տախտակամածը քակել, վար առ-նուլ. (նաւ մը) կազմածներէն մեր-կացընել. 2. զին. (das Heer) — զօրքը խաղաղութեան վիճակ դնել: — ն. 22բ. —ung, էգ. 31. լաստակը քակելը. 2. զին. զօրքը խաղաղու-թեան վիճակ դնելը:

ab'rutſchen, չբ. ſ. 3—. բյ. սա-հիլ, գլորիլ, իյնալ. 2. ընփ. փա-խուստ տալ, կծիկը դնել:

ab'ſäbeln, նբ. 3—. բյ. սրով կըտ-րել:

ab'ſacken, նբ. 3—. բյ. ein Laſtthier — գրաստի մը բեռը թափել՝ վար առնուլ՝ դատարկել:

ab'ſäen, նբ. 3—. բյ. երկ. (արտ մ'ամբողջ) սերմանել:

Ab'ſage, էգ. 35. Հակառակ հրա-ման. 2. (խոստման) զլացում՝ ետ առնուլը. 3. հրաժէր, ձայնատրու-թիւն (կռուոյ՝ մենամարտու-թեան): —brief, որ. կռուոյ հրաւ-իրագիր: —n, նբ. 3—. բյ. J—m et. — մէկու մը բան մը զլանալ. J—m (den Frieden) — (մէկը) կռուոյ կանչել, ձայն տալ, մէկուն հետ խաղաղու-թիւնն աւրել. abgeſagter Feind (յայտա-նի) ոխերիմ թշնամի. 2. et. — բան մը հակառակ կարգադրել. Հա-կառակ հրաման տալ: — չբ. h. einer Sache — (բանէ մը, ստա-նայէ...) հրաժարիլ. (Հաւատքն) ուրանալ:

Digitized by Google

ab'sägen, նբ. ցա. բժ. սղոցել, սղոցով կտրել:

Absalóm, Absalón, ար. յփ. ան. 38. Աբեսողոմ:

ab'salzen, նբ. ցէ. բժ. աղէկ մ'աղել:

ab'satteln, նբ. ցա. բժ. Թամբը՝ Հաւնուը վերցընել՝ Հանել:

Ab'satz, ար. 13. մրուր, դիրտ. 2. ընդհատութիւն. in Absätzen ընդհատելով. ohne — անընդհատ, առանց ընդհատութեան. 3. երժ, Հանգիստ. 4. (Հողաթափի) կրունկ. 5. դխն. պատուարի ստորոտին եւ փոսին մէջի նուրբ շաւիղը. 6. գէ. (ցօղունի) Հանգոյց՝ ծունկ. 7. (գրուածքի մը մէջ) նոր տող՝ յօդուած՝ իմաստ զատ զատ ստորաբաժանեալ, (ոտանաւորի) Հատուած. 8. վճ. վաճառում. guter — դիւրավաճառութիւն. 9. դրամոց արժողութեան իջնալը. 10. (անասնոյ) կաթէն կտրուիլը, քեցում: —able, էգ. կօշկակարի Հերիւն: —draht, ար. կօշկակարի առասան: —gebiet, չ. վաճառանոց: —quelle, էգ. neue —n eröffnen դիւրավաճառութեան նոր Հնարքներ գտնել: —weise, մ. ընդհատելով, ընդհատութեամբ:

ab'saufen, նբ. ցի. բժ. անասնոց (—մ. մարդու) ծծելով խմել:

ab'säugeln, նբ. ցա. բժ. ճիւղ մը առանց կտրելու՝ ուրիշ ծառի վրայ պատուաստել:

ab'saugen, նբ. ցի. բժ. մամ մը ծծել Հանել. 2. շատ կաթ ծծելով տկարացընել:

ab'säugen, նբ. ցա. բժ. դիեցընել. 2. կաթէն կտրել, քեցել:

Abscess', ար. 15. պալար:

ab'schab||en, նբ. ցա. բժ. քերել, քերթել Հանել. Հացը կեղեւել. 2. կոփածոյ քարերուն կակուղ երեսը մրճով կտրել՝ քերել Հանել: sich — էբ. շփմամբ կաշին ելլել: —sel, չ. 22ա. քերուածք, քերթուածք (մորթէն):

ab'schaff||en, նբ. ցա. բժ. ջնջել, եղծանել. (սովոր մը) բառնալ՝ վերցընել. (օրէնք մը) խափանել՝ բառնալ, (զեղծում մը) բառնալ. էրգ. ոչնչացընել. 2. et. — վերցընել. einen Bedienten — ծառայի մը ճամբայ տալ, արձակել: —ung, էգ. 31. ջնջում, եղծում, բարձում, վերցընելը. 2. արձակումը (ծառայի):

ab'schalen, նբ. ցա. բժ. Հօծը նաւուն ափունք մղել:

ab'schalen, նբ. ցա. բժ. քար կոփել:

ab'schäl||en, նբ. ցա. բժ. կաշին Հանել. 2. կեղեւել, սոըկել: sich — էբ. կաշին՝ կեղեւը ելլել, կեղեւիլ (փայտի): —ung, էգ. 31. կեղեւում, կեղեւելը, սոըկելը:

ab'schärfen, նբ. ցա. բժ. սրել, վերջի սրութիւնը տալ. 2. (փայտի՝ կաշւոյ) սուր ծայրերը կտրել. նրբել բլթացընել, ծայրատել. շեղանայր կտրել խաղի թղթերը խարելու Համար: — չ. 22ա. սուր ծայրերը կտրելը, ծայրատում:

ab'scharren, նբ. ցա. բժ. քերել, փորել Հանել:

ab'schatt||en, նբ. ցբ. բժ. նկար՝ գծագրութիւն մը շքոյ մէջ ներկայացընել, ստուերագրել. 2. (նըկարի) շուք տալ. գոյները ստուերաճանաւորեալ ներկայացընել՝ աղէկ խառնել: sich — էբ. էր. ինք զինքն աղէկ՝ ճշգրտիւ նկարագրել: —irung, էգ. 31. (նկարի) շուք. էր. նկարագրութիւն (անձի՝ բարուց):

ab'schätz||en, նբ. ցէ. բժ. արժեցընել, գին կտրել. 2. աժգնել. գինը նուազեցընել: —er, ար. 22ա. գնարկու, գնահատ: —ung, էգ. 31. գնարկութիւն, գնահատութիւն. 2. աժգնութիւն, գինը նուազեցընելը.

Ab'schaum, ար. 18. գիրտ, աղտ. կղկղանք (մետաղաց). էր. — der Gesellschaft ընկերութեան գիրտը՝ անպիտան մասը:

ab'schäumen, նբ. ցա. բժ. փրփուրն առնուլ՝ քաղել՝ ժողվել: —ung, էգ. 31. փրփուրն առնուլը՝ քաղելը՝ ժողվելը:

ab'scheid||en, նբ. 2ժ. բժ. զատել, բաժնել, տարրալուծել (մետաղ ...). էր. abgeschieden leben առանձնացած ապրիլ: — չբ. ſ. երթալ Հեռանալ, բաժնուիլ. 2. abgeschiedene Seelen ննջեցեալք, Հանգուցեալ Հոգիք: — չ. 22բ. մաՀ: —er, ար. 22ա. տարրալուծ: —ung,

Digitized by Google

իգ. 31. փմ. տարրալուծում, տարրալուծութիւն:

ab'scheren, նբ. 2ը. բծ. (մօրուք) ածիլել. մազ կտրել, խուզել: —ung, իգ. 31. ածիլելը. խուզում, կտրելը. կր. խուզուածք հերաց:

Ab'scheu, ար. 20. անյփ. գարշանք, զզուանք, գարշութիւն, զզուում, ատելում. — einflößen ատելացընել, զզուեցընել. — vor J., et. haben մէկէ մը բանէ մը գարշիլ, զզուիլ. բնփ. — vor dem Leeren բնութեան պարապութենէ վախնալը, երկիւղ դատարկութեան. 2. գարշելի բան, զզուանքի նիւթ՝ պատճառ: —ern, նբ. 3ա. բծ. ընջել՝ լուալ (խոհանոցի ամանները). 2. շփելով մաքրցընել: —lich, ած. 8. գարշելի, զզուելի. 2. զզուանք պատճառող. der —e Hammer առ թերմաշ՝ անիծեալ՝ գարշելի մուրճը: — մ. արտաքոյ կարգի, սարսափելի. — reich սարսափելի հարուստ: —lichkeit, իգ. 31. անգութ՝ ատելալի գործք, անգթութիւն, անագորոյնութիւն. 2. չարութիւն, ոճիր:

ab'schicken, նբ. 3ա. բծ. խրկել, ուղարկել. (սուրհանդակ...) ճեպընթաց՝ ճեպով խրկել: —ung, իգ. 31. խրկելը, ուղարկում. (անձանց) պատգամաւորութիւն:

ab'schieben, նբ. 2ղ. բծ. մղել՝ հրել հեռացընել. 2. փխ. et. v. sich — բանի մը պէմ բողոքել. eine Schuld v. sich — իրեն պէնքն արդարացընել, յանցանք մը վրայէն նետել. 3. J. — գնդամուղ խաղի մէջ մէկէ մ'աւելի զարնել: — չբ. s. (անասնոց) կաթի ակռաները թափել:

Ab'schied, ար. 20. հրաժեշտ, հրաժարական, բաժանում. — v. Leben մահ. v. den Brettern — nehmen դերասանութիւնը ձգել. 2. Բան բարով, հրաժարական ողջոյն, հրաժեշտ. ohne — կամ mit e—m polnischen —e weggehen առանց Բան բարովի ելլել երթալ. 3. հրաժարում, հրաժարական. s—n — nehmen հրաժարականը տալ: —sbesuch, ար. հրաժարականի՝ Բան բարովի այցելութիւն: —strunk, ար. հրաժեշտի գինի:

ab'schiefer\|n, նբ. 3ա. բծ. թերթ թերթ՝ խաւ խաւ հանել՝ անջատել: sich — չբ. թերթ թերթ զատուիլ իյնալ՝ բաժնուիլ (նաեւ բծչ. ոսկերաց): —ung, իգ. 31. բծչ. թերթ թերթ՝ խաւ խաւ իյնալը՝ բաժնուիլը (ոսկերաց):

ab'schien\|en, նբ. 3ա. բծ. eine Grube — բով մը շափել. 2. ein Rad — անուի մը շրջանակը հանել: —er, ար. 22ա. բովի խորութիւնը չափող, բովաչափ:

ab'schießen, նբ. 2ի. բծ. հրացան պարպել, (գնդակ՝ նետ) արձակել. 2. հրացանի հարուածով մը բառնալ՝ վերցընել. 3. հրացանի հարուածով զարնել գետին նետել. J. — ուրիշէ մ'աւելի աղէկ նշան առնուլ՝ զարնել: — չբ. s. իյնալ, հոսիլ, գահավիժիլ. 2. սեպանալ, ուղղորդ՝ սեպաձեւ հակիլ. 3. գունաթափ ըլլալ, գունաթափիլ, տժգունիլ: —en, չ. 22բ. —ung, իգ. 31. հրացանաձգութիւն, նետաձգութիւն, (գնդակի՝ նետի) արձակում. 2. (ճեպընթաց) անկում, գահավիժում:

ab'schiffen, նբ. 3ա. բծ. Waaren — (վաճառք) նաւով ուրիշ տեղ մը խրկել: — չբ. s. նաւահանգըստէն ճամբայ ելլել:

ab'schildern, նբ. 3ա. բծ. փխ. նկարագրել, ստորագրել:

ab'schinden, նբ. 2ա. բծ. կաշին՝ մորթը հանել, ձեռքի... մորթը սկրթել. 2. փխ. J—m et. — մէկէ մը բան մը բռնութեամբ առնուլ՝ կորզել: sich — չբ. ընփ. շատ գործելէն հոգին ելլել, հոգին բերանը գալ:

ab'schirr\|en, նբ. 3ա. բծ. ձիուն կազմածն վար առնուլ՝ քակել: —ung, իգ. 31. (ձիու) կազմածը վար առնուլը՝ քակելը:

ab'schlachten, նբ. 3բ. բծ. սպաննել, մորթել:

Ab'schlag, ար. 13. կտրուած ծառերէն ինկած բարակ ճիւղերը. 2. յետս ստում, ընդհարում, ընդդիմահարութիւն (գնդակի). 3. դրոշմ, տիպ (հարմամբ). մայր կաղապար. 4. միջնորմով՝ դարապայով զատուած տեղ. 5. (Ջա-

ղացքի առելորդ ջուրը) վազցը-նելը՝ պարպելը. 6. (պարպելու) խողովակ. 7. մերժում. 8. նուա-զում գնոց, (արժեթղթոց) ան-կում. ohne — առանց գինը նըւ-ազեցընելու. in — gerathen (գինը) նուազիլ. 9. auf — ի հաշիւ (պար-տուց). 10. տարբերութիւն։ —en, նբ. (2յ. բյ. զարնել կարել. (ան-գամ մը) կարել, անգամահա-տել. Nüsse — (ծառէն) ընկոյզ թա-փել. 2. փրցընել, խորտակել. ein Gerüst — լաստակը՝ տախտակամածը քակել՝ վար առնուլ. 3. das Wasser aus dem Bache — առուակին ջուրը դարձընել. ընփ. sein Wasser — ջրվա-թել, միզել, շռել. 4. J. — մէկը դա-նալից ընել, շարադան ծեծել. 5. դրոշմել. սատակ կոխել. 6. զարնել վանել՝ մղել. չլն. (յարձակում մը) վանել. 7. մերժել, չընդունիլ. 8. (գինը նուազեցընել)։ sich — ֆբ. sich v. s—m Wege — (ճամբէն) խո-տորիլ, հեռանալ։ — չբ. s. aus der Art — այլասերիլ. 2. չյաջողիլ (արմտեաց). 3. նուազիլ՝ իջնալ (գնոց). der Wein schlägt ab գինին բարկութիւնը՝ զօրութիւնը կոր-սընցուցած է. 4. ընդդիմահարել, ետ ստանալ (գնդակի). 5. չլն. զօրաց դարձի փող՝ թմբուկ զար-նել։

ab'schläg||ig, ած. 6. ժխտական, մերժողական. —e Antwort ժխտա-կան պատասխան։ —lich, ած. 6. ի հաշիւ, հաշուէն։

Ab'schlag||sanleihe, էգ. տարբեր հատուցմամբ փոխառութիւն։ —s-zahlung, էգ. մաս մաս (ի հաշիւ) վճարում։ —ung, էգ. 31. զարնել փրցընելը՝ թափելը. 2. մերժում, ժխտում. 3. նուազում (գնոց), անկում (արժեթղթոց)։

ab'schlämm||en, նբ. 3ա. բյ. ցեխը՝ տիղմը մաքրել՝ վերցընել. sich — (խցուած անցքերը) բացուիլ. 2. (մետաղ՝ հանք) լուալ, ողողել։ —ung, էգ. 31. ցեխը մաքրելը՝ վեր-ցընելը. (խցուած անցքերը) բա-նալը. 2. (մետաղի՝ հանքի) լուա-ցում, ողողում։

ab'schleichen, չբ. s. 2խ. բյ. եւ sich — ֆբ. փախչիլ, կծիկը դնել։

ab'schleif||en, նբ. 2խ. բյ. սրե-լով՝ շփելով մաշեցընել՝ հանել. յղկել, տաշել. 2. ֆխ. եւ sich — ֆբ. մէկը կրթել (կրթուիլ), յըղ-կել, ողորկել. abgeschliffen կրթեալ, քաղաքավար. 3. սրել. 4. եբժ. երաժշտական խաղերնիրարու կցել՝ կապել։ — նբ. 3ա. բյ. բալխրով՝ բալխրաձեւ կառքով բեռ տանիլ՝ կրել։ —er, ար. 22ա. յղկիչ, յղկող։ —sel, չ. 22ա. անյփ. յղկուածք, փշրտուք։ —ung, էգ. 31. սրելը, թեքելը, ողորկում, տաշելը։

ab'schleim||en, նբ. 3ա. բյ. մա-ծուցիչ՝ խժային նիւթը հանել՝ մաքրել. 2. (ձուկ) մաքրել՝ սըր-կել. 3. (շաքար) զտել։ —ung, էգ. 31. (շաքար) զտելը։

ab'schlendern, չբ. s. 3ա. բյ. կա-մաց կամաց երթալ հեռանալ։

ab'schlenkern, նբ. 3ա. բյ. ընփ. թօթուել նետել։

ab'schleppen, նբ. 3ա. բյ. գաղ-տուկ՝ գաղտագողի առնուլ տանիլ։ sich — ֆբ. բեռ կրելէն յոգնիլ։

ab'schlichten, նբ. 3բ. բյ. = schlich-ten.

ab'schließen, նբ. 2ի. բյ. փա-կել, կղպել (դուռը). ein Schloß — կղպակը գոցել. 2. միջնորմով զա-տել, անջրպետել, կղզիացընել. sich — առանձնանալ, պարփակել, կղզիանալ. den Dampf — շոգւոյ հա-ղորդակցութիւնը կարել. 3. (բան մը) բոլորովին լմնցընել՝ վերջա-ցընել. 4. e—n Vertrag — դաշինք կապել՝ դնել. eine Rechnung — (հաշիւ մը) կարգաւորել՝ գոցել՝ բովանդակել. e—n Handel — առուտուր մ'ընել։ — չբ. h. mit J—m — մէկու մը հետ հաշիւը տեսնել՝ գոցել։ sich — ֆբ. տեղ մը փակուիլ, ինք զինքը փա-կել։

ab'schlürfen, նբ. 3ա. բյ. ծծելով խմել. ֆխ. ախորժակով ուտել։

Ab'schluß, ար. 14. (դաշինք) կը-ռելը՝ դնելը. (առուտուր) մ'ը-նելը. (վէճի մը) կատարածը՝ վախ-ճանը. e—e Sache zum — bringen բան մը լմնցընել՝ վերջացընել. 2. հա-շուի բովանդակութիւն, հաշիւ գոցելը. հաշուակշիռ առեւ տրոց։ —rechnung, էգ. վերջնական

Digitized by Google

հոգիս: — wechsel, ար. 1մ. պարտքի Ծանցագրի փոխանականագիր:

ab'schmatzen, նբ. 3ա. բձ. ընդ. չփութական՝ ոտեպ ոտեպ պագնել: sich — փբ. պագնելէն կշտանալ:

ab'schmecken, նբ. 3ա. բձ. dem Weine das Alter — համէն գինւոյն հնութիւնն իմանալ: —d, ած. 6. չախորժական, անհամ (նաեւ փխ.):

ab'schmeicheln, նբ. 3ա. բձ. J—m et. — շողոքորթելով մէկէ մը բան մ'առնուլ:

ab'schmelz|en, նբ. 2ե. բձ. հալեցընելով թափել. 2. (մետաղ) հալեցընելով զատել՝ բաժնել. 3. հալեցընել: — չբ. ſ. հալիլ: —ung, էգ. 31. հալեցընել զատելը՝ բաժնելը. 2. հալում, հալիլը:

ab'schmieden, նբ. 2բ. բձ. բոլորովին գործնել, կռանել՝ կաել ընձեռեցընել. 2. կռանել անջատել՝ բաժնել:

ab'schmier|en, նբ. 3ա. բձ. ընփ. գէշ՝ աղտոտ գրել. 2. կռփահարել, ծեծել (մէկը): — չբ. h. թանձրացած եղը լուծել հանել: -er, ար. 22ա. ընփ. գէշ՝ աղտոտ ընդօրինակող. 2. բանագող, բանագող:

ab'schmutzen, չբ. h. ſ. 3ա. բձ. գոյնն ելլել՝ նետել. փղ. նոր տպուած թերթն ուրուելով աղտոտիլ:

ab'schnallen, նբ. 3ա. բձ. կօշկի կամ օղակի ոլորքը քակել՝ հանել:

ab'schnappen, նբ. 3ա. բձ. բանալիով կղպել՝ փակել: — չբ. ſ. (զըսպանակ) թուլնալ. 2. յանկարծակի գադրիլ՝ կենալ:

ab'schneid|en, նբ. 2բ. բձ. կըտրել. dem Feinde die Lebensmittel — թըշնամւոյն կերակուրը՝ պարէնը կըտրել՝ բռնել. 2. կտրել անջատել. (ein Hahn —) փողոտել. փխ. den Lebensfaden — մէկն անդիի աշխարհք խրկերել. վրձ. անդամատել, անդամահատել. 3. փխ. J—m die Ehre — մէկը թշնամանել՝ անպատուել. J—m alle Hoffnung — մէկուն յոյսը կտրել, յուսահատ ընել. J—m den guten Namen — մէկն անուանարկ ընել, մէկուն անունն աւրել. 4. կարճելով (թըղթե՝ կտաւէ) պատկեր հանել՝ շէնել. 5. բանի մը սահմանները՝ եզրներն որոշել՝ նշանակել: — չբ. h. եւ sich — փբ. (sich) — gegen et. բանի մ'ընդդիմապատկերն ըլլալ: —er, ար. 22ա. կտրող. —ung, էգ. 31. կտրում. կտրուած. 2. վրձ. անդամահատութիւն:

ab'schnellen, նբ. 3ա. բձ. (զսպանակի ձեւօք) արձակել՝ նետել, (զսպանակը) թուլցընել: — չբ. ſ. թուլնալ:

ab'schnippeln, նբ. 3ա. բձ. բանի մը [ծայրերը կտրել:

Ab'schnitt, ար. 20. կտոր, պատառ, կտրուած մաս. 2. Ժացորդք պարբերութ. 3. ... բոլորակի հատուած. 4. (ամբողջի մը յինքեան եզրաւորեալ) մաս՝ բաժին. (գրքի մը) հատուած՝ գլուխ. (պատմութեան) շրջան, դարագլուխ. երձ. փղ. հատուած. 5. զին. պատնիշափակ փոս: —schein, ար. կտրօն (արժեթղթոց):

Ab'schnitzel, չ. 22ա. կտոր, կտորուանք. տաշեղ: —n, նբ. 3ա. բձ. կտրելով կտոր կտոր հանել. տաշել, քերել:

ab'schnür|en, նբ. 3ա. բձ. ժապաւէնը քակել. 2. լարով՝ թելով անջատել. վրձ. eine Warze — կծիծ մը կապել. 3. լարով ուղղութեան նշան դնել: —ung, էգ. 31. տողագրութիւն, լարով ուղղութիւն գծելը:

ab'schnurren, նբ. 3ա. բձ. ռմկ. J—m et. — մէկէ մը մուրալով բան մ'առնուլ. 2. (աղօթք մը) շուտ շուտ (սաղմոսի պէս) ըսել: — չբ. ſ. ընփ. շշնջելով՝ մրմռալով երթալ, բաժնուիլ:

ab'schocken, նբ. 3ա. բձ. վաթսնեակ բաժնել:

ab'schöpfen, նբ. 3ա. բձ. (հեղուկի մը) վրայէն առնուլ՝ քաղել՝ ժողվել. 2. die Milch — կաթին մանը քաղել. փխ. das beste Fett v. et. — բանի մ'ընտիր մասն առնուլ:

Ab'schoß, ար. 14. ժառանգութեան հարկուրշէք. վճարք գաղթելու՝ տեղէ մ'երթալուն: —pflichtig, ած. հարկուրշէքի՝ վճարքի պարտական:

ab'schrägen, նբ. 3ա. բձ. շեղ կտրել. 2. (գետին մը) զառ ի վայր

ընել։ —ung, իգ. 31. շեղ կարելը. 2. (գետնի) զառիվայրութիւն, զառ ի վայր ընելը։

ab'ſchrammen, չբ. ſ. 3ա. բծ. ռմ. հեռանալ, քաշուիլ երթալ։

ab'ſchrauben, նբ. 2ե. բծ. պտուտակը հանել՝ քակել։

ab'ſchreck‖en, նբ. 3ա. բծ. զարհուրեցընել, խրտեցընել, վախցընել. ſich — laſſen խրտչիլ, սարսանուլ. 2. J—m et. — մէկու մը վրայ երկիւղ ազդելով ձեռքէն բան մ'առնուլ՝ խլել. 3. տաքցած բան մը պաղ ջրոյ մէջ խոթել. երկաթ մխել՝ ջրդեղել. եփուած բանջարեղէն զովացընել՝ վրան պաղ ջուր թափել։ —end, ած. 6. զարհուրեցուցիչ, սոսկալի. փխ. դարշեցուցիչ, զազիր։ —ung, իգ. 31. ահարկութիւն. zur — dienend օրինակական (պատիժ)։

Ab'ſchreib‖egebühr, իգ. գրագրի ընդօրինակութեան վարձք։ —emaſchine, իգ. ընդօրինակիչ մեքենայ՝ կազմած։ —en, նբ. 2ծ. բծ. ընդօրինակել, օրինակել. մէկ տեղէն ուրիշ տեղ մ'անցընել. 2. վճ. հաշուէն հանել՝ նուազեցընել. ջնջել (պարտք). 3. բանծը գրով ետ առնուլ՝ յետս կոչել. 4. ſich faſt die Finger — օրինակելէն մատուըներն ընդարմանալ։ —er, ար. 22ա. ընդօրինակող, գրագիր. 2. բանաքաղ, բանագող։ —erei, իգ. 31. գրագրութիւն. 2. բանաքաղութիւն, բանագողութիւն։ —ung, իգ. 31. ընդօրինակութիւն, ընդօրինակում. 2. բանաքաղութիւն, բանագողութիւն։

ab'ſchreien, նբ. 2ծ. բծ. պոռալ, աղաղակել. 2. ընդ. ſich die Kehle — պոռալէն կոկորդը ճաթիլ՝ պատռիլ։

ab'ſchreiten, նբ. 2խ. բծ. քալելով չափել։ — չբ. ſ. շեղիլ, խոտորիլ (ճամբէն), հեռանալ, (նաեւ փխ.)։

Ab'ſchrift, իգ. 31. օրինակ, պատճէն. — nehmen ընդօրինակել, պատճէնը՝ օրինակն առնուլ։ —lich, ած. մ. 6. ընդօրինակուած, ընդօրինակութեամբ։

ab'ſchröpfen, նբ. 3ա. բծ. J—m Blut — արուակով արիւն հանել։

Ab'ſchrote, իգ. 35. դուր դարբնի։ —n, նբ. 3բ. բծ. կտրել, յապաւել. փխ. eine Quelle — աղբիւր մը դարձընել. 2. մանրել, լեռուլ. 3. (տակառ) մառան՝ գետնափոր իջեցընել։

ab'ſchultern, նբ. 3ա. բծ. das Gewehr — հրացանն ուսէն վար առնուլ։

ab'ſchupp‖en, նբ. 3ա. բծ. (ձկան) թեփը քերել հանել։ ſich — չբ. թեփը փոխել։ —ung, իգ. 31. թեփը հանելը՝ մաքրելը։

ab'ſchürfen, նբ. 3ա. բծ. քերել, քերթել։

Ab'ſchuß, ար. 14. սահանք, ջրթափ, ջրվէժ. 2. դար, զառ ի վայր էջք. 3. զառիվայրութիւն, շեղութիւն (լեռան)։

ab'ſchüſſig, ած. 6. շեղ, սեպ. — ſein շեղիլ, հակիլ, սեպանալ։ — մ. շեղ, սեպաձեւ։ —keit, իգ. 31. զառ ի վայր, զառիվայրութիւն, շեղութիւն, սեպութիւն։

ab'ſchütteln, նբ. 3ա. բծ. թօթուել, վար թափել. փխ. das Joch — լուծը թօթափել, լծէն ազատիլ. 2. ընդ. 3. — մէկը յանդիմանել՝ պարսաւել։

ab'ſchütten, նբ. 3բ. բծ. մաս մը թափել՝ դատարկել։

ab'ſchützen, նբ. 3փ. բծ. (das Waſſer) — սահանափակով (ջուրը) արգելուլ։

ab'ſchwäch‖en, նբ. եւ չբ. 3ա. բծ. (ſich —) տկարացընել. տկարանալ (ջղատիլ). gänzlich — ուժաթափել, սաստիկ տկարացընել. փխ. (խօսքը) մեղմացընել՝ տկարացընել։ —ung, իգ. 31. տկարացընելը. ուժաթափութիւն. 2. (խօսքը) մեղմացընելը։

ab'ſchwären, չբ. ſ. 2ե. բծ. կեղի (ուռեցքի) մը պատճառաւ իյնալ (ըղունգ..) 2. հ. թարախելէն դադրիլ։

ab'ſchwärmen, չբ. ſ. 3ա. բծ. մեղուաց փեթակէն ելլել՝ երթալ, թռիչն առնուլ. 2. հ. մեղուաց ձագերուն փեթակէն ելլելը դադրիլ։

ab'ſchwärzen, նբ. 3փ. բծ. սեւցընել։ — չբ. ſ. սեւ գոյնը նետել՝ փոխել։

Digitized by Google

ab'schwatzen, նբ. 3գ. բծ. ընդ. et. — բանի մը վրայ շաղակրատել. 2. J—m et. — շողոքորթելով բան մ'առնուլ՝ ձեռք ձգել։

ab'schwefeln, նբ. 3ա. բծ. ծծումբը հանել. 2. ծծմբել, ծծմբով օծել։

Ab'schweif, ար. 20. = Abschweifung. —en, նբ. 3ա. բծ. կտաւ՝ լուացք ողողել. լուացընել. 2. չերպայի կծկածներն եռացած ջրի մէջ խաթել. 3. աղեղնաձեւ կտրել։ — չբ. f. շեղիլ. նպատակէն ելլել՝ հեռանալ։ —ung, իգ. 31. չերպայի կծկածներն եռացած ջրի մէջ խաթելը. 2. փխ. (խօսքէն) խոտորում՝ շեղիլը։

ab'schwelgen, sich — չբ. 3ա. բծ. շուայտութենէ տկարանալ, կը-նանիլ։

ab'schwemmen, նբ. 3ա. բծ. ջուրն առնուլ տանիլ. Holz — լաստով փայտ բերել. 2. (ասր՝ մետաքս՝ կաշի) լուալ, ողողել, մաքրել։ —ung, իգ. 31. լաստով փայտ բերելը. 2. (ասր՝ մետաքս՝ կաշի) լուալը, ողողելը, մաքրելը։

ab'schwenden, նբ. 3բ. բծ. երկ. խոզանն այրել։

ab'schwenken, նբ. 3ա. բծ. լուալ հանել. 2. das Wasser vom Hut —, den Hut — գլխարկին վրայի ջուրը թօթուել։ — չբ. f. եւ sich — չբ. զին. զօրաց գնդի մը շարժմամբ (դիրքէն) հեռանալ. rechts abgeschwenkt! աջ, դէպի աջ։ —ung, իգ. 31. զին. զօրաց գնդի մը շարժում, շարժմամբ (դիրքէն) հեռանալը. ուղղութեան փոփոխութիւն։

ab'schwimmen, չբ. f. 2բ. բծ. լողալով երթալ հեռանալ. 2. (իրաց) ջրոյ հոսանքէն տարուիլ։ sich — չբ. լողալէն յոգնիլ։

ab'schwindeln, նբ. 3ա. բծ. J—m et. — ձեռնածութեամբ մէկէ մը բան մ'առնուլ։

ab'schwinden, չբ. f. 2ա. բծ. օրէ օր նիհարնալ՝ վախճանալ։ — չ. 22բ. ծիւրութիւն։

ab'schwingen, նբ. 2ա. բծ. թօթուելով՝ շարժելով մաքրել հանել. sich vom Pferde — ձիէն վար ցատքել։

ab'schwitzen, նբ. 3գ. բծ. խղխ. (Felle) — տապղել, մորթի մազերն աղով հանել մաքրել. in Butter, Wein — կարագով՝ գինիով եփել՝ տապկել. 2. քրտնցընելով փարատել՝ բժշկել։ sich — չբ. մարմնոյ արտաշնչութենէ տկարանալ. փխ. արտաշնչել։

ab'schwören, նբ. 2ե. բծ. երդնուլ. 2. j—n Glauben — (հաւատքը) երդմամբ ուրանալ. 3. բան մը) երդմամբ ժխտել. 4. (բանէ մը) երդմամբ հրաժարիլ։ —ung, իգ. 31. երդնուլը. 2. երդմամբ ուրացութիւն. 3. երդմամբ ժխտում. 4. երդմամբ հրաժարում։

Ab'schwung, ար. 13. վայրէջք. մարմնամարզութեան մէջ գլխիվայր թաւալում, (դիթիկ, ագլապոլող)։

Abscisse, իգ. 35. յապաւած։

ab'segeln, չբ. f. 3ա. բծ. առագաստ պարզել, առագաստել. փխ. մեռնիլ, աշխարհէս ելլել։ — չ. 22բ. —ung, իգ. 31. առագաստ պարզելը, շու՝ երթ նաւաց։

ab'sehbar, ած. 6. նշմարելի, տեսանելի։ —en, նբ. 2է. բծ. հայեցուածքը հասցընել՝ հանդիպցընել. փխ. das Ende v. et. — բանի մ'ելքը տեսնել՝ գուշակել. 2. փխ. իմանալ, հասկընալ. 3. J—m et. — մէկէ մը բան մը սորվիլ (անոր ընելը տեսնելով). 4. J—m et. an den Augen — մէկուն աչուըներէն բան մը գուշակել՝ կռահել. 5. (մէկու՝ բանի մը) հայիլ, նպատակ ունենալ, ակնարկել. es ist auf Sie abgesehen ձեզ կ'ակնարկէ. die Gelegenheit — պատեհ ժամու՝ առթի սպասել։ — չբ. h. v. J—m, et. — մէկէ՝ բանէ մ'աչուըները դարձընել. 2. փխ. զանց առնել, բացառութիւն ընել. 2. v. J—m — (մէկու մը շարադրութիւնը) ընդօրինակել։ — չ. 22բ. ohne — աչք չզօրելու չափ. 2. հրացանի նշան առնելու ծակ. 3. նպատակ, կէտ. փխ. վախճան, նպատակ։

Ab'seide, իգ. 35. հասա՝ խոշոր մետաքս։

ab'seifen, նբ. 3ա. բծ. օճառով լուալ մաքրել. 2. (կաշի՝ բուրդ) լուալ՝ ողողել։ — չ. 22բ. —ung,

Digitized by Google

էգ. 31. օճառելը, օճառով լուալը. 2. (կաշի՝ բուրդ) լուալը՝ ողողելը։

ab'seigern, Նբ. եւ չբ. հ. 3ա. բծ. (փոս) ուղղորդ փորել. 2. (մետաղ) բոլորովին զատել՝ զտել պարզել։

ab'seih||en, Նբ. 3ա. բծ. զտել, քամել, պարզել։ —ung, էգ. 31. զտում, քամելը։

ab'sein, չբ. 1ա. բծ. բաժնուած՝ ջոկ՝ հեռու ըլլալ. der Knopf ist ab կոճակը փրթած ինկած է։

Ab'seit||e, էգ. 35. շրջօնքը, ետեւի կողմը (շէնքին), (դահեկանի) յետակողմը. 2. տանեաց յարկի մէկ կողման շեղ երեսը. 3. շէնքի թեւ, կողմնակի նաւ՝ թեւ (եկեղեցւոյ). 4. շրջօն, ներքին երես (պաստառներու)։ —en, Նխ. առլն. կողմանէ։ —s, մ. մեկուսի, մէկ կողմը։

ab'send||en, Նբ. 4ա. բծ. (բան մը) խաւրել, ճամբայ դնել. eilig — ճեպընթաց խաւրել. 2. (մէկը) յանձնարարութեամբ խաւրել, թելակալ կարգել. (պատգամաւոր՝ սուրհանդակ) խաւրել։ —er, ար. 22ա. յուղարկիչ, առաքիչ, ճամբող։ —ung, էգ. 31. (իրաց) առաքում, խաւրելը. 2. (անձանց) առաքում, պատգամաւորութիւն։

ab'sengen, Նբ. 3ա. բծ. այրել վերցընել, խանձել։

ab'senk||en, Նբ. 3ա. բծ. երկ. տաշտաթաղ ընել, բարունակ տնկել. 2. բէ. (քանահոր՝ բով) խորունկցընել՝ փորել։ —er, ար. 22ա. երկ. բարունակ՝ ճիւղ (տաշտաթաղի), աղուրայ։

ab'setz||bar, ած. 6. փոփոխելի (անձ՝ պաշտօն)։ —en, Նբ. 8ա. բծ. անջրպետել՝ հեռացընել (պահարանն որմէն). sich v. J—m — մէկէ մը (քիչ մը հեռու) անջրպետեալ նստիլ. 2. (բան մը՝ մէկը) տեղ մը տանիլ դնել, թողուլ, իջեցընել. 3. (վայրկեան մը) հանգիստ տալ, ընդհատել. den Becher — բաժակը շրթունքէն անջատել, խմելը ընդհատել. ohne die Feder abzusetzen անընդհատ (գրել). 4. die Zeile — տողն ամբողջ չգրել. 5. (երգ մը) ընդհատելով զարնել. 6. (անասուն) կաթէն կտրել, քեցել. 7. վար առնուլ. die Mütze — գլխարկը հանել. der Reiter — հեծեալը գետնել՝ գետին զարնել. 8. J. vom Amte — մէկը պաշտօնէն հանել՝ վար առնուլ՝ մերժել. (e—n König) — գահընկէց ընել, թագաւորութենէ մերժել. 9. (դահեկանաց) գինը նուազեցնել. 10. կտրել, յապաւել. (թանձըր որմը) բարակցընել, հարթել. (գումար մը) զեղչել, ջնջել. 11. (ման ման) ծախել. leicht abzusetzen դիւրավաճառելի. 12. ներքէն դուրս հանել՝ տալ. (beim Braten) Fett — (խորովելու ատեն) եղ դուրս տալ. 13. (բան մ'ուրիշ բանի մը) ընդդիմապատկեր երեւցընել. sich — նբ. եւ չբ. հ. բանի մ'ընդդիմապատկեր երեւնալ. 14. փղ. (ձեռագիրը) ամբողջ շարել. 15. Նւ. (նաւակաց եզերքէն՝ նաւէն) մեկնիլ, բաժնուիլ։ — չբ. հ. ընդհատիլ. 2. բէ. der Gang setzt sich ab հանքի երակը կ'անջատի՝ ուղղութիւնը կը փոխէ։ — անդ. բ. es wird Schläge — ծեծկուելով պիտի վերջանայ։ — չ. 22բ. հանգիստ՝ դադար (երգելու՝ խօսելու ատեն). 2. (անասուն) կաթէ կտրելը, քեցելը։ —kalb, չ. կաթէ կտրուած հորթ։ —ung, էգ. 31. իշխանութենէ մերժելը՝ վար առնուլը, գահընկէցութիւն. 2. (դահեկանաց գնոյն) նուազում՝ անկում. 3. փղ. (ձեռագիրը) ամբողջ շարելը։

Absicht, էգ. 31. դիտաւորութիւն, միտք. հայեցուած, ակնկալութիւն. դիտում, նպատակ. die — haben ... միտք ունենալ. — auf J., et. h. մէկու կամ բանի մը վրայ դիտաւորութիւններ՝ միտքեր ունենալ. 2. մ. in — auf et. նկատմամբ։ —lich, ած. 6. դիտեալ, դիտմամբ (գործուած). — մ. դիտաւորութեամբ, դիտմամբ. խորհրդով։ —lichkeit, էգ. 31. կանխագոյն մտածութիւն՝ դիտաւորութիւն։ —(s)los, ած. 6. առանց դիտաւորութեան, պատահական։

ab'sieben, Նբ. 3ա. բծ. մաղել [զատել՝ բաժնել։

ab'sieden, Նբ. 2ա. բծ. եռացընել, եռք հանել. 2. դղէ. բուսաջուր

Digitized by Google

զատրաստել. (Թէյաքարի բաժակ..) եռացած ջուր խոթել։

ab'singen, նբ. 2ա. բյ. ein Lied — երգ մը երգել։ sich — չբ. երգելէն յոգնիլ։

Absinth', ար. 20. օշինդր, աբսենթ։

ab'sitzen, չբ. s. 2բ. բյ. v. J—m (weit) — մէկէ մը (քիչ մը հեռու) անջրպետեալ նստիլ. 2. ձիէն իջնալ։ — նբ. նստելով մաշեցընել. 2. մինչեւ գործքին կատարածը նստիլ. seine Schulzeit — դասերը լմընցընել. eine Schuld — բանտարգելութեամբ պարտք մը քաւել՝ հատուցանել։

absolut', ած. 6. բացարձակ. կ. բացարձակապէս. 2. բնփ. —e Höhe բացարձակ բարձրութիւն. —e Leere բացարձակ դատարկութիւն։ **—io'n**, էգ. 31. եկ. արձակում (մեղաց)։ **—is'mus**, ար. 27. արձակապետութիւն, միահեծանութիւն։ **—ist'**, ար. 33. արձակապետական, արձակապետութեան կողմնակից։ **—i'stisch**, ած. 6. արձակապետական։

absolvi(e)'ren, նբ. 3ա. բյ. արձակել. 2. (ուսումները) լմընցընել՝ աւարտել։

ab'sonderbar, ած. 6. անջատելի, բաժանելի։

abson'derlich, ած. 6. մասնաւոր. 2. նորանշան, եզակի. 3. կ. մասնաւորապար, ի մասնաւորի։ **—keit**, էգ. 31. նորանշան բան, տարօրինակութիւն, արտասովոր բան։

ab'sonder|n, նբ. 3ա. բյ. զատել, բաժնել, անջատել (բանէ մը). կղզիացընել. 2. բնխ. (մարմնոյ հիւթերը) բաժնել՝ զատել. Eiter — թարախ վազել. 3. մօտք վերացընել։ sich — չխ. զատուիլ, բաժնուիլ. կղզիանալ։ — ռ. 33ա. **—ung**, էգ. 31. (անձէ՝ իրէ մը) բաժանում՝ անջատում՝ զատուիլը. կղզիացում. 2. բնխ. (մարմնոյ հիւթերուն) բաժանումը՝ զատուիլը. 3. մօտք վերացընելը։ **—ungsvermögen**, ռ. էլ. մօտք վերացընելու՝ զաղափար չինելու կարողութիւն։

Absorptio'nsfähigkeit, էգ. ծծելու ընդունակութիւն՝ ատակութիւն։

ab'spann|en, նբ. 3ա. բյ. eine Feder — զսպանակ մը թուլցընել. չխ. den Geist — հանգիստ տալ տալ (մտաց). (միտքը) յոգնեցընել. բժշ. abgespanntes Mittel կակղացուցիչ դեղ. 2. die Pferde — ձիերը կառքէն արձակել։ **abgespannt**, ած. 6. խոնջեալ պարտասեալ։ **—ung**, էգ. 31. թուլացում, թուլցընելը. բժշ. տկարութիւն, թուլութիւն (մարմնոյ գործարանքներու). չխ. մտաց հանգիստ տալը. (— der Pferde) ձիանքը լուծելը՝ արձակելը։

ab'speisen, նբ. 3գ. բյ. J. mit et. — կերակրել, ուտելու բան տալ. 2. չխ. mit leeren Worten — մէկը զուր յուսացընել, մեծամեծ յոյսերով ճամբել։ — շբ. h. ուտելանէն ելլել, կերակուրը լմընցընել։

ab'spenstig, ած. 6. — machen մոլորցընել, խոտորցընել, (ծառան տիրոջմէն, գործաւորը գործքէն) հրապուրել՝ ատդրել հանել։

ab'sperr|en, նբ. 3ա. բյ. (die Straße) անցքը գոցել՝ փակել, խից դնել. J—m den Weg — մէկուն մը ճամբան կտրել. 2. արգելք դնել, (մեքենան) կեցընել. 3. (շոգին) կտրել՝ արգելուլ։ sich — չխ. sich v. der Welt — աշխարհքէս քաշուիլ, առանձնանալ։ **—ung**, էգ. 31. անցքը փակելը՝ գոցելը. 2. արգելք դնելը, արգելք (վտանգաց). 3. (շոգին) արգելուլը՝ կտրելը։

ab'spiegel|n, նբ. 3ա. բյ. ցոլացընել. նաեւ չխ.։ sich — չբ. ցոլանալ։ **—ung**, էգ. 31. ցոլացում, ցոլք. նաեւ չխ.։

ab'spielen, նբ. 3ա. բյ. երգ մը զարնել. 2. մինչեւ վերջը խաղալ. 3. խաղալով մաշեցընել. 4. խղ. (մականական գնդախաղին մէջ) գնդակը ուրիշին նորքին կողէն (պատէն) բաժնել՝ անջատել։ — շբ. h. խաղը գադրեցընել, խաղալէն դադրիլ։ sich — չբ. (թատր) խաղացուիլ։

ab'spinnen, նբ. 2բ. բյ. die Wolle vom Rocken — ոսքի՝ ալէկատի բուրդը մանել լմընցընել. չխ. (առեղծուած) լուծել՝ մեկնել. (հանելուկ) գտնել։

ab'spitzen, նբ. 3գ. բյ. ծայրա-

կոտոր ընել. 2. սրել, սրածայր ընել։

ab'ſplittern, նբ. 3ա. բժ. շառաչմամբ բաժնել՝ անջատել։ — չբ. ſ. շառաչմամբ բաժնուիլ՝ անջատուիլ։

ab'ſprech‖en, նբ. 2գ. բժ. J—m et. — մէկուն բան մը զլանալ՝ մերժել. J—m das Leben — մէկը մահուան դատապարտել. (հիւանդէ մը առողջանալուն) յոյսը կտրել. 2. մաքառիլ, բանակռիւ ընել. (հանդարտ) վճռել. 3. խորհրդակցիլ, դաւակցիլ։ — չբ. h. über et. — վճիռ կտրել, վճռել. (դէշ մտօք) յանդուգն վճիռ տալ. 2. խօսիլը լմնցընել։ —end, ած. 6. վճռական, հատու։ —er, որ. 22ա. վճռող, վարդապետող։ —erei, էգ. 31. ունակութիւն ամէն բանի վրայ վճռելու՝ վարդապետելու։

ab'ſprengen, նբ. 3ա. բժ. ցատքեցընել, օդ հանել. 2. զէն. eine Truppenabtheilung — գումարտակ մը զատել ցրուել. 3. ջրելով՝ ցօղելով մաքրել։ — չբ. ſ. քառարշաւ երթալ՝ ճամբայ ելլել։

ab'ſpringen, չբ. ſ. 2ա. բժ. vom Pferde — ձիէն ոստնուլ՝ ցատքել իջնալ. 2. ոստմամբ՝ ճաթելով քակուիլ՝ փրթիլ՝ անջատիլ. 3. ցոլանալ՝ բեկանիլ (լուսոյ). 4. փխ. v. e—r Partei — կողմնակցութիւն մը թողուլ, ձեռնթափ ըլլալ (կողմնակցութենէ մը)։ ſich — փբ. ցատքելէն յոգնիլ։

ab'ſpritzen, չբ. ſ. 3գ. բժ. հոսիլ, թռիլ, կաթիլ. 2. ընփ. մեկնիլ երթալ։ — նբ. ցօղելով՝ սրսկելով մաքրել։

Ab'ſprößling, որ. 20. շառաւիղ, որդի, սերունդ։

Ab'ſprung, որ. 13. ցատքում, ոստում, վազք. 2. խօսքի կարգէն խոտորում, յանկարծական փոփոխութիւն, փոփոխում. 3. չմիաբանութիւն, տարբերութիւն։

ab'ſpülen, նբ. 3ա. բժ. (բուրդ՝ մետաքս) ողողել, լոգացընել, ջրէ անցընել. լուացք լուալ. 2. լուալ մաքրել։

Ab'ſpuler, որ. 22ա. կարժ՝ կծիկ պատատող։

Ab'ſpülung, էգ. 31. լուացում, լոգանք, ողողելը։

ab'ſtamm‖en, չբ. ſ. 3ա. բժ. ծագիլ, սերիլ, սկիզբն առնուլ. abſtammend aus... յանիկ, ծննդեամբ. 2. փր. ածանցիլ, ստուգաբանիլ։ —ung, էգ. 31. ծագում, սերունդ, ազգ. 2. փր. ածանցում, ստուգաբանութիւն։ —ungsgeſchichte, էգ. ազգաբանութիւն, ազգահամար։

ab'ſtampfen, նբ. 3ա. բժ. սանդխտով լեսուլ զատել՝ բաժնել. 2. աղէկ մը լեսուլ. 3. լեսուլով անգործածական ընել։

Ab'ſtand, որ. 13. միջոց, անջրպետ, հեռաւորութիւն (աստեղաց՝ մոլորակաց.) 2. — der Räder կառքին երկու անիւներուն մէջի անջրպետը. 3. տարբերութիւն, չմիաբանութիւն. 4. էրգ. (պահանջմունքէն) դադարում, դադրիլը. (իրաւունքէն) հրաժարում. 5. (պարտք՝ տոկացուածք՝ իրաւունք) ուրիշին թողուլը՝ անցընելը։

Ab'ſtänd‖er, որ. 22ա. էրլ. անգործածական եղած ընտանի անասուն, բանթող տաւար. 2. չորցած ծառ։ —ig, ած. 6. մնալով ապականած. վն. — werden վաճառքը կենալով ապականիլ։

Ab'ſtandsgeld, չ. վնասի հատուցում. 2. դաշնալուծութեան վըզենակ՝ տուգանք։

ab'ſtapeln, նբ. 3ա. բժ. դէզ մը ցրուել։ — չբ. ſ. (նաւ) ջուր իջեցընել. 2. երթալ մեկնիլ։

ab'ſtatt‖en, նբ. 3բ. բժ. ընել, կատարել. e—n Beſuch — այցելութիւն մ'ընել. J—m ſ—n Glückwunſch — շնորհաւորել։ —ung, էգ. 31. ընելը, կատարելը. — des Dankes շնորհակալութիւն։

ab'ſtäub‖en, նբ. 3ա. բժ. փոշին սրբել՝ մաքրել՝ թօթուել։ —ung, էգ. 31. փոշին սրբելը՝ թօթուելը։ —er, որ. 22ա. խոզանակ՝ ուելակ (զգեստի). 2. փոշի սրբող՝ մաքրող՝ թօթուող։

Ab'ſtech‖eiſen, չ. պէտ. բրիչ, բահ։ —en, նբ. 2գ. բժ. (բան մը) խոթելով հանել՝ վերցընել. Den — երկմտով՝ երեքժանիով խար առ-

նուլ. 2. ein Lager — խրամատներով բանակետղը նշանակել. 3. ծակելով՝ փորելով հեղուկ մը հոսեցընել. Wein — գինւոյ տակառը բանալ՝ պորպել. 4. (խող) խողխողել՝ մորթել. ֆխ. J. — մէկուն յաղթել, մէկը գերազանցել. 5. խղ. նետուած թուղթը բանել՝ կտրել՝ համգուստակով (կզղով) առնուլ. 6. ein Muster — (օրինակ մը) ծակծըկելով՝ քանդակելով հանել՝ նմանցընել. 7. հրացանի բախոցին կամ կայծհանին ըլթակը արգելուլ, արգելք դնել: — չբ. h. gegen (mit, v.) et. — (բանի մը հետ) չփարանիլ. բանի մը ընդդիմադրական ըլլալ. (գունոց իրարու) հակառակիլ՝ չմիաբանիլ. 2. նոյ. ցամաքէն հեռանալ՝ մեկնիլ: —er, ար. 22ա. արշաւանք՝ ըրխագայութիւն (զբօսանաց համար):

ab'stecken, նբ. 3ա. բժ. հանել, (մազերը) արձակել՝ քակել. 2. (ճամբայ՝ ուղղութիւն մը) ցցերով նշանել: —leine, իգ. նշանից լար: —linie, իգ. (շէնքի) ծրագիծ: —pfahl, ար. —stab, ար. ցից, ձողանշան:

ab'stehen, չբ. s. 2ն. բժ. հեռու կենալ, բացակայ ըլլալ. 2. ար. օրուորդաց թագաւորէն՝ գահանէն ելլել. 3. v. et. — բանէ մը հրաժարիլ, պահանջմունքէն ետ կենալ. 4. (Յայլով) ապականիլ. (տունկ) թառամիլ՝ չորնալ. abgestandener Fisch տապակած՝ հոտած ձուկ. abgestandener Wein ապականած գինի: — նբ. e—e Stunde — ժամ մ'ոտքի վրայ կենալ: sich — ֆբ. sich die Beine — ոտքի վրայ կենալէն յոգնիլ. 2. թողուլ, տալ, շնորհել. durch Verkauf — ծախել, (ծախելով) թողուլ: — չ. 22բ. հեռաւորութիւն, բացակայութիւն. 2. հրաժարում, պահանջմունքէն ետ կենալը՝ դադրիլը. 3. ապականիլը. չորնալը: —er, ար. 22ա. իրաւունքէն հրաժարող:

ab'stehlen, նբ. 2դ. բժ. գողնալ. J—m et. — հնարագիտութեամբ առնուլ՝ գողնալ. ֆխ. ընփ. dem lieben Herrgott die Zeit — ժամանակը պարապ անցընել՝ չարաչար գործածել. ֆխ. J—m das Geheimniß — մէկուն գաղտնիքն իմանալ:

ab'steifen, նբ. 3ա. բժ. նեցուկ դնել, կամարակալով հաստատել. 2. (կտաւ) շոհել, օսլայով օծել պնդացընել:

ab'steigen, չբ. s. 2ծ. բժ. իջնալ. bei J—m — մէկու մը քով իջնալ՝ իջեւանիլ. auf . u. — ելլել իջնալ —end, ած. 6. վար իջնող, վայրիջական: —equartier, չ. 20. իջեւան: —ung, իգ. 31. էջք, իջնալը. (աստտեղ) վայրէջքը:

ab'stell||en, նբ. 3ա. բժ. մէկդի դնել, հեռացընել (բանէ մը). 2. (մեքենայ) կեցընել՝ դադրեցընել. 3. =abschaffen; —ung, իգ. 31. խափանում՝ ջնջում՝ բարձում (օրինաց՝ սովորութեանց):

ab'stemmen, նբ. 3ա. բժ. դուրով կտրել հանել:

ab'stempeln, նբ. 3ա. բժ. դրոշմել, կնիք դնել:

ab'steppen, նբ. 3ա. բժ. օթոցակերպ՝ թափանցանց կարել:

ab'sterben, չբ. s. 2դ. բժ. տկարանալ, նուաղիլ. զգայունքը կորսընցընել, ծիւրիլ. 2. ֆխ. e—r Sache abgestorben sein բանի մը մեռած ըլլալ. 3. մեռնիլ. 4. բնաջինջ ըլլալ, հատնիլ: — չ. 22բ. մահ. 2. տկարութիւն, նուաղում, ծիւրութիւն. 3. տխփ. (անդամի մը) դօսութիւն՝ դօսանալը:

ab'steuern, նբ. 3ա. բժ. նաւը եզերքէն հեռացընել: — չբ. h. նաւով եզերքէն հեռանալ:

Ab'stich, ար. 20. ասղնագործ՝ ծակոտկէննկար՝ ընդօրինակութիւն. պղնձանկար տախտակի առաջին տիպը. 2. (հեղուկ) պարպելը՝ վազցընելը. (մետաղ) ձուլելը՝ թափելը:

ab'sticken, նբ. 3ա. բժ. նախշելով՝ ասղնագործելով նմանցընել:

ab'stiefeln, չբ. s. 3ա. բժ. ընփ. er ist ruhig abgestiefelt առանց ձայն ձունի ճամբայ ելաւ, հեռացաւ:

ab'stimm||en, նբ. 3ա. բժ. նուագարանի մը ձայնը ցածցընել. 2. նուագարանի մը ձայները յարմարցընել՝ ներդաշնակել: — չբ. h. քուէն՝ ձայնը տալ. über et. — lassen

Digitized by Google

բանի մը վրայ քուէարկութիւն ընել տալ։ —ung, էգ. 31. քուէարկութիւն, գնդակաձգութիւն. zur —! քուէարկութեան, քուէ ձգենք։

ab'stocken, նբ. 3ա. բյ. Bienen — նոր [փեթակ կազմել։

ab'stoppeln, նբ. 3ա. բյ. երկ. խոզաններ կտրել հանել՝ քաղել։

Ab'stoß||eisen, չ. գրոց. գերծոց։ —en, նբ. 2կ. բյ. բախելով՝ հարուածով մ'անջատել՝ հանել վերցընել. 2. die Ecken, Hörner u. et. — (սեղանի) եղջիւրները՝ անկիւնները կտրել՝ խորտակել. das Genick — յետին հարուածը տալ (մահապարտին). sich (փբ.) die Haut — մորթը սկրթել. փխ. das Herz — սիրտը կոտրել՝ ճմլել. 3. երժ. երգ մ'ընդհատելով զարնել. 4. երկ. մորթ մաքրել՝ քերթել. (փայտ) տաշել. 5. մերժել, վռնտել, հեռացընել. Ն—կ. մակոյկը նաւէն հեռացընել անջատել. 6. (հորթ մը) կաթէն կտրել, քեցել. 7. փխ. բնգ. (մարմնոց զիրար) վանել. 8. փխ. eine Stunde — ժամ մը խնայել։ — չբ. ſ. Ն—կ. vom Lande ցամաքէն հեռանալ։ sich — էբ. շատ շփուելով՝ զարնուելով մաշիլ։ —end, ած. 0. վանիչ։ —ung, էգ. 31. բախել անջատելը՝ հանելը. 2. երժ. (երգ մը) ընդհատելով զարնելը. 3. տաշելը. 4. բնգ. վանում, վանողութիւն։

ab'straf||en, նբ. 3ա. բյ. ըստ արժանւոյն պատժել։ —ung, էգ. 31. պատժելը, պատիժ։

abstrahi'(e)ren, նբ. 3ա. բյ. վերացընել, միօք անջատել։

ab'strahl||en, նբ. 3ա. բյ. ցոլացընել։ — չբ. ſ. ցոլանալ։ —ung, էգ. 31. ցոլացում։

abstrakt', ած. 0. վերացեալ՝ մտաւորական (անուն՝ գաղափար)։ — Ք. անջատողաբար, վերացընելով։ —io'nsvermögen, չ. վերացընելու՝ գաղափար շինելու կարողութիւն։ —um, չ. 40. վերացեալ անուն՝ գաղափար։

ab'streben, չբ. h. 3ա. բյ. v. et. — խուսելու՝ հեռանալու ջանալ։

Ab'streich, ար. 20. աճրդով՝ ոչինչ գնով տալը՝ ընձեռելը։ —en, նբ. 2խ. բյ. բանի մը վրայի մասը ձեռքով՝ գործիքով առնուլ հաւասարցընել. den Scheffel — քառին զեղուն մասը թափել՝ հաւասարցընել. 2. երկ. կաշի քերթել. die Unreinigkeiten — մաղի կեղեղանքը ժողվել առնուլ. 3. որս. das Feld — (որսորդաց) բովանդակ դաշտը շրջիլ՝ ընթանալ։

ab'streif||en, նբ. 3ա. բյ. մերկացընել, հանել (մորթը), (լուբիա) սարկել, (ճիւղ մը) տերեւաթափ ընել. 2. die Handschuhe — ձեռնոցները հանել. die Haut — (օձի) խորիը մերկանալ՝ փոխել. 3. փխ. et.— բանէ մ'ազատիլ՝ զերծանիլ։ — չբ. ſ. հեռանալ՝ շեղիլ (ճամբէն)։ —ung, էգ. 31. մերկացընելը, (մորթը) հանելը, սարկելը։

ab'streiten, նբ. 2խ. բյ. 3—m et. — դատաստանի ձեռքով կամ խորամանկութեամբ մէկէն բան մ'առնուլ՝ ձեռք բերել. 2. մէկու մը հետ կագիլ, մէկու մը բան մը ժխտել. eine Schuld — պարտք մ'ուրանալ։

Ab'strich, ար. 20. բանի մը ձեռքով կամ գործիքով շփուած վերցուած զեղուն մասը. 2. մետաղի աղտ՝ կեղեղանք։

ab'stricken, նբ. 3ա. բյ. eine Nadel — հիւսելով ճաղ մ'ազատել՝ դատարկացընել։ — չբ. h. բոլորովին հիւսել (լմնցընել)։

ab'striegeln, նբ. 3ա. բյ. (ձին) քերոցով քերել։

ab'strömen, չբ. ſ. 3ա. բյ. (ջուրը) արագ հոսել՝ վազել. Ն—կ. յորձանքէ տարուիլ. փխ. ամբոխը ցրուիլ։ — նբ. հոսանքով՝ յորձանքով տանիլ։

ab'stücke(l)n, նբ. 3ա. բյ. կտոր կտոր՝ մաս մաս բաժնել։

ab'stuf||en, նբ. 3ա. բյ. աստիճանաձեւ կտրել (մազ). 2. փխ. (գոյները) խառնել՝ բաղադրել. (գաղափարները) աստիճան աստիճան բաժնել՝ կարգել։ —ung, էգ. 31. աստիճանաւորութիւն (լուսոյ՝ գունոյ). խառնուած՝ բաղադրութիւն (գունոց). 2. աստիճան աստիճան նուազութիւն (լուսոյ՝ երանգի)։

Digitized by Google

ab'stumpfen, նբ. եւ փբ. 3ա. բծ. բթացընել. 2. ծայրաքաղ ընել, ծայրատել. sich — (ծայրերը՝ սուրը) կորսնցնել. 3. փխ. die Sinne — անզգայացընել, զգայարանքը բթացընել, (ճաշակելիքը) թառշամեցընել. —ung, էգ. 31. ծայրատութիւն, ծայրատելը. փխ. բթամտութիւն.

ab'stürzen, նբ. 3գ. բծ. գահավիժել. 2. խնալով կտրել՝ խորտակել. sich (տբ.) den Hals — խնալով կտրելէր վիրաւորուիլ կամ մեռնիլ. — չբ. ս. վերէն վար իյնալ. 2. զառիթափ ըլլալ, (տեղւոյ) անկանալ.

ab'stutzen, նբ. 3գ. բծ. կտրատել, կտրել. (ծառի մը) գագաթը՝ կատարը կտրել.

ab'stützen, նբ. 3գ. բծ. նեցուկ՝ մյթ դնել, կամարակալով հաստատել.

ab'suchen, նբ. 3ա. բծ. փնտռել գտնել՝ առնուլ. sich (տբ.) Flöhe — (լու) փնտռել, քթուիլ. einem Baume Raupen — ծառի մը թրթուրները մաքրել. 2. փնտռտել, խուզարկել. e—e Gegend nach J—m — տեղւոյ մը մէջ մէկը խուզարկել.

Absud, ար. 20. դղէ. բուսաջուր, (մատուխ), խաշոյ.

absurd, ած. 6. անպատեհ, անտեղի. —itä't, էգ. 31. այլանդակութիւն, անպատեհութիւն.

ab'süßen, նբ. 3գ. բծ. շաքար խառնել, անուշցընել, քաղցրացընել. (նաեւ փխ.) դղէ. գէջը քաղցրացընել. —ung, էգ. 31. դղէ. քաղցրացուցում (գէջի).

Abt, ար. 13. աբբայ, վանահայր.

ab'tafeln, չբ. հ. 3ա. բծ. = abspeisen.

ab'täfeln, նբ. 3ա. բծ. նոյ. նաւու կազմածը՝ սարքութիւնը հանել, նաւը մերկացընել. 2. կայմերը շուաններէ անջատել՝ ազատել, շուանազերծ ընել. —ung, էգ. 31. նոյ. նաւու կազմածը՝ սարքութիւնը հանելը, նաւը մերկացընելը՝ սարազերծ ընելը.

ab'tanzen, նբ. 3գ. բծ. (կաքաւ մը) կաքաւել. — չբ. ս. կաքաւելով երթալ՝ հեռանալ. links — կաքաւի ատեն կողմնակի դէպ ի ձախ քայլ մ'առնուլ. sich — փբ. կաքաւելէն յոգնիլ.

ab'taumeln, չբ. ս. 3ա. բծ. ընդ. երերելով՝ տատանելով երթալ հեռանալ, շօրօրալ.

Ab'tausch, ար. 12. փոխանակութիւն, փոփոխում. —en, նբ. 3ա. բծ. փոփոխել, փոխանակել. խղ. ճատրակի մէջ արձանները անդափոխել.

Abtei', էգ. 31. աբբայարան. 2. աբբայական վանք եւ կալուածք. 3. աբբայի հասոյթ. —lich, ած. 6. աբբայական, աբբասական.

ab'teufen, նբ. 3ա. բծ. բղ. փորել՝ խորունկցընել (բով՝ քանահոր).

ab'thauen, չբ. ս. 3ա. բծ. սառոյցը հալիլ՝ քայքայիլ. — նբ. սառոյց հալեցընել՝ քայքայել.

ab'theilen, նբ. 3ա. բծ. կարգ կարգ՝ մաս մաս բաժնել. բաժնել, անջատել. 2. die Haare — մազերը ճեղքել՝ բաժնել. in Klassen — դասակարգել, դաս դաս բաժնել. —ung, էգ. 31. բաժանում (մաս մաս՝ կարգ կարգ), անջատում, դասակարգութիւն. 2. բաժնուած բան՝ մաս. հատուած, գլուխ (գրոց). կարգ՝ դաս (ժողովրդոց). սիւն (դրքի՝ լրագրի երեսի). (դըպրոցի) բաժին՝ դաս. (պաշտօնատան մը մէջ) մասնական բաժին. բբ. թուերու ստորակէտով բաժանում. զին. զօրաբաժին. գասակ (նաւավարաց). (կառքի՝ պահարանի) խորշ՝ աչկունք.

ab'thun, նբ. 4բ. բծ. (վերարկու..) հանել. die Hand von J—m, etc. — մէկը՝ բան մը թողլէ՝ անտես ընել. 2. սպաննել, մեռցընել. (անասուն) մորթել՝ խողխողել. (յանցաւոր մը) գլխատել. փխ. ընդ. բան մը քանդել՝ կործանել. 3. (սովորութիւն մը) եղծանել՝ վերցընել՝ ջնջել. ունակութիւն մը թողուլ՝ վերցընել. 4. (գործք մը) վախճանել՝ լմընցընել. eine Frage — խնդիր մը լուծել. einen Streit — կռուոյն զըտուտալ, կռիւը խաղաղըցընել.

Aebtin, էգ. 32. բողոքական աբբայի կին, աբբայուհի.

Digitized by Google

Aebtissin, իգ. 32. աբբայուհի (վանաց), վանամայր։

ab'tödt|en, նբ. 2բ. բձ. (կիրք՝ ցանկութիւն..) մարել՝ զսպել՝ սպաննել. (das Gefühl —) անզգայացընել. կր. մահացընել, մեռուցանել։ —ung, իգ. 31. կր. մահացուցում, մեռուցում։

Ab'trab, ար. 20. զորաց ջոկատ՝ հատուած։ —en, չբ. ſ. 3ա. բձ. ընդոստ ընթացքով երթալ. ընթ. որանալ երթալ։

Ab'trag, ար. 13. տեղւոյ մը հողը փորելը՝ հարթելը. 2. կերակրոց մնացորդ. 3. վնասու հատուցում՝ տոյժ, փոխարինութիւն. 3—m — thun մէկու մը վնասը հատուցանել՝ տուժել. բ. մէկու մը վնաս հասցընել կամ անիրաւութիւն ընել։ —en, նբ. 2ֆ. բձ. առնուլ տանիլ, վերցընել. die Tafel — սեղանը վերցընել. 2. (շէնք մը) կործանել՝ փլցընել. 3. պատկեր մը ստուերագրել՝ ծրագրել. 4. (պարտք) վճարել՝ հատուցանել՝ ջնջել. (eine Rente —) դրամագլուխը հանդերձ շահովը մասն մասն վճարելով պարտքը ջնջել. 5. գործածել մաշեցընել։ sich — փբ. (ծառերու) պտուղ բերելէն տկարանալ, դաճնալ. (երկրի) հիւթը սպառիլ՝ տկարանալ. 2. մաշիլ։ —ung, իգ. 31. վերցընելը, տանիլը. 2. (շէնքի) քանդում՝ կործանում. 3. վճարում, հատուցում։

ab'trauern, չբ. 3ա. h. բձ. սուգէն ելլել։ sich — փբ. սուգէն՝ տրտմութենէն հիւծիլ, հաշմաշիլ։

ab'träufeln, չբ. h. 3ա. բձ. կաթ կաթ հոսիլ, թորիլ, կաթիլ։

Ab'treibemittel, չ. վիժադեղ։

ab'treib|en, նբ. 2ֆ. բձ. հալածել, բռնաբար հեռացընել. 2. մէկը ստացուածքէն զրկել, (իր տնէն) արտաքսել. 3. (անտառ մը) կտրել՝ կոտրել. 4. ախտ. մարմնէն վտարել՝ հանել, (սաղմ) վիժել. (որդերը) սատկեցընել՝ ջնջել. 5. ein Feld mit Heerde — հօտ մը ճարակեցընել՝ արածել. 6. (ձին) շատ վազելով՝ աշխատցընելով յոգնեցընել՝ դադրեցընել. 7. բհ. (քար՝ ժայռ) ճեղքել. (մետաղ) զտել մաքրել։ — չբ. ſ. նաւ. ճամբէն հեռանալ՝ խոտորիլ։ —end, ած. 6. բժշ. արտաքսիչ, վիժեցուցիչ (դեղ)։ —ung, իգ. 31. մերժում, վանում. 2. արտաքսում, վտարում, (սաղմի) վիժում. 3. (անտառի) կոտորում՝ կտրում. 4. աշխատցընել յոգնեցընելը. 5. (մետաղ) զտելը՝ մաքրելը։

ab'trenn|bar, ած. 6. բաժանական, բաժանելի։ —en, նբ. 3ա. բձ. կարը քակել. 3. բաժնել. անջատել։ —ung, իգ. 31. անջատում, բաժանում.

ab'tret|bar, ած. 6. թող տրուելի, հրաժարելի (իրաւունք)։ —en, նբ. 2ֆ. բձ. կոխելով մէկդի տանիլ. 2. կոխելով մաշեցընել (սանդուխ՝ հողաթափ...). 3. կոխելով սահման դնել, եզերել (ածու). e—n Weg — ա. կոխկռտելով ճամբայ բանալ. բ. ճամբայ մը քալելով չափել. 4. den Schmutz v. den Füßen —, die Füße — ոտուըներուն ցեխը՝ տիղմը մաքրել. 5. կոխկռտելով՝ շաղելով պատրաստել (կաշի՝ կաւ). 6. փխ. 3—m et. — ուրիշի մը թողուլ, անցընել (ստացուածք՝ իրաւունք). իրզ. իրաւունքէն՝ պահանջմունքէն հրաժարիլ, ետ կենալ. die Reihe an 3. — առաջնութիւնն ուրիշին տալ՝ թողուլ։ — չբ. ſ. հեռանալ, մեկնիլ, ելլել. v. der Bühne — տեսարանը թողուլ. (3. et., vom Throne) — հրաժարիլ (իշխանութենէն՝ թագէն). 2. չին. (գունդ մը) ցրուիլ, խառնուիլ, կարգաւ չկենալ։ —er, ար. 22ա. իրզ. հրաժարող (իրաւունքէն)։ —ung, իգ. 31. (կաշի) կոխկռտել պատրաստելը, կաւ շաղելը. 2. (ստացուածք՝ իրաւունք) ուրիշի մը թողուլը՝ անցընելը. իրզ. հրաժարում (իրաւանց). 3. քաշուիլը, ետ կենալը։

Ab'trieb, ար. 20. անտառի կտրում՝ կոտորում. 2. անտառի մէջ ոստաքանց տեղ. 3. յառաջահաս իրաւունք ծախուածը վերստին գնելու։

ab'triefen, չբ. ſ. 3ե. բձ. կաթ կաթ [ծորիլ. կաթիլ. թորիլ։

Ab'trift, իգ. 31. երկ. արօտի իրաւունք։

Digitized by Google

ab'trillern, նբ. 3ա. բհ. (երգ մը) գեղգեղել։

ab'trinken, նբ. 3ա. բհ. վրայի մասը՝ երեսանց խմել։

ab'trippeln, չբ. ſ. 3ա. բհ. մանրաքայլ արագութեամբ երթալ հեռանալ։

Ab'tritt, ար. 20. մեկնիլը, հեռանալը, քաշուիլը (գործքէ մը). 2. ձեռքի, արտաքնոց, կարեաց։ —feger, —kehrer, —leerer, —räumer, —reiniger, ար. արտաքնոց՝ կարեաց մաքրող։

ab'trocknen, նբ. 3բ. բհ. (լուացք...) չորցընել. սրբել չորցընել. ջնջել։ — չբ. ſ. չորնալ. 2. չորնալով իրարմէ բաժնուիլ՝ քայքայիլ։

ab'trollen, չբ. ſ. 3ա. բհ. մանրաքայլ արագ արագ ելլել երթալ. կծիկը դնել։

ab'trommeln, նբ. 3ա. բհ. թմբուկով երգ մը զարնել. թմբկով իմաց տալ. փխ. դաշնամուրը դանդաղ զարնել. 2. e—n Bienenschwarm — փեթակին զարնելով մեղուները փախցընել՝ հալածել։ — չբ. հ. թմբուկ զարնելը դադրեցընել. 2. դարձի թմբկանշան զարնել՝ տալ։

Ab'tropf|bank, իգ. տափարակ զարգուած, ջկաւառաւկներու դարակ։ —en, **ab'tröpfeln**, չբ. ſ. 3ա. բհ. կաթիլ, ծորիլ, կաթելով զատուիլ. — lassen ծորեցընել։

ab'trotzen, նբ. 3գ. բհ. 3—m et. — յամառելով մէկէ մը բան մ'առնուլ՝ մէկուն ձեռքէն խլել։

ab'trumpfen, նբ. 3ա. բհ. խղ. 3. — մէկուն թուղթը բռնել. 2. փխ. 3. — մէկը կոպտութեամբ ճամբել։

ab'trünnig, ած. 6. անհաւատարիմ. ապստամբ. vom Glauben — w. հաւատքն ուրանալ։ —er, ար. 24. դաւաճան. (հաւատքն) ուրացող, ուրացեալ. (կղզիականցութենէ ընկերութենէ) հաւատուրացող։ —keit, իգ. 31. դաւաճանութիւն, ձեռնթափութիւն (կղզիականցութենէ). կր. ուրացութիւն։

ab'tuschen, նբ. 3ա. բհ. ճենական թանաքով (գուաշով) գծագրել։

ab'urtheilen, նբ. 3ա. բհ. 3—m et. — մէկը դատաստանական վճռով տացուածքէն զրկել. 2. 3., et. — մէկու՝ բանի մը վճիռը կարել։ — չբ. հ. über et. — բանի մը վերջնական վճիռը տալ. փխ. յանդգնութեամբ վճռել՝ սահմանել։

ab'verdienen, նբ. 3ա. բհ. 3—m Geld — ծառայութեամբ ստակ վաստըկիլ՝ շահիլ։

ab'verlangen, նբ. 3ա. բհ. խնդրել, պահանջել։

ab'vier|en, նբ. 3ա. բհ. քառակուսի՝ քառանկիւն ընել՝ կարել։ —ung, իգ. 31. քառակուսի՝ քառանկիւնի կարելը՝ շինելը։

ab'visiren, նբ. 3ա. բհ. աչօք չափել։

ab'wachen, sich — ծբ. 3ա. բհ. հըսկելէն հիւծիլ՝ տկարանալ։

ab'wachsen, չբ. ſ. 23. բհ. աճելէն դադրիլ. 2. նուազիլ։

ab'wäg|en, նբ. 2ե. բհ. կշռել, չափել. երկչ. հարթաչափել. 2. փխ. ճշդիւ քննել՝ կշռել. 3. փխ. իշխանութիւններն օրինաւոր՝ արդար չափու մէջ դնել։ —er, ար. 22ա. կշռող, չափող. երկչ. հարթութիւնը չափող, հարթաչափ։ —ung, իգ. 31. հարթաչափութիւն։ —ungsinstrume'nt, չ. երկչ. հարթաչափ (գործիք)։ —ungskunst, իգ. հարթաչափութիւն, հարթաչափութեան գիտութիւն։

ab'walken, նբ. 3ա. բհ. das Tuch — ստուին լմել՝ կոխել (հաստատուն եւ սեղմ ըլլալու համար)։

ab'walzen, նբ. 3գ. բհ. գլանով հարթել, հաւասարցընել։

ab'wälzen, նբ. 3գ. բհ. վար գլորել՝ գլտորել. 2. փխ. et. v. sich — գործք մը վրայէն նետել, բանէ մը փախուստ տալ։

ab'wamsen, նբ. 3գ. բհ. ընփ. մէկը թակել։

ab'wand|elbar, ած. 6. քր. հոլովական. հոլովելի (բառ), խոնարհելի (բայ)։ —eln, նբ. 3ա. բհ. քր. (բառ) հոլովել, (բայ) խոնարհել։ sich — ծբ. հոլովիլ, խոնարհիլ։ — չբ. ſ. auf u. — ճեմել. ժուռ գալ։ —(e)lung, իգ. 31. քր. (բառի) հոլովում՝ փոփոխութիւն, (բայի) խոնարհում։

ab'wanken, չբ. ſ. 3ա. բհ. երերալով քալել, շօրօրալ։

ab'wart|en, նբ. եւ չբ. հ. 3բ. բհ. et. — բանի մը (ելլից՝ վախճանին)

Digitized by Google

ապատել՝ Յեռալ. ընդ. — u. dann Thee trinken! ապատենք, ըմպեսցուք անանենք. 2. Հոգ՝ խնամք տանել. (Հիւանդ՝ աղայ՝ ծառայի...) Հոգալ՝ խնամել. sein Amt — պաշտօնը կատարել։ sich — իւր անձին հոգ տանիլ։

ab'wärts, մկ. դէպ ի վար. (Նախդ. նխ. ու-ի. Հոլովով.) berg— լեռան ի վար. — fahren գնալ ի վար իջանել. mit ihm geht's — (ծերու Համար) ու. ուրը զերեզմանն է. ք. որ քան զօր զօրծքը դէշ կ'երթայ. 2. կողմնակի։

Ab'wartung, իգ. 31. Հոգք, խնամք։

ab'wasch|en, նբ. 23. բյ. լուալ, լուալ Հանել՝ մաքրել. 2. բյշ. վէրքը ջրով մաքրել՝ լուալ. 3. շատ լուալով գունատել՝ խանգրել. 4. լուալով մաշեցընել՝ վնասել. die Erde — ջուրն երկրին Հողն տանել տանիլ։ —ung, իգ. 31. լուալը, լուացում. լոգանք. 2. կր. քաւութեան ցօղում՝ լուացանք. 3. տաճկաց միջոտութիւն։

ab'wechsel|n, նբ. 3ա. բյ. (բան մը) փոխել՝ փոփոխել։ — չբ. h. in, mit et. — բան մը բանի մը Հետ փոխել՝ պէսպիսացընել. mit 3—m — զիրար փոխանակել. (գործքի մը մէջ) փոփոխակի փոխուիլ։ —nd, ած. 6. փոփոխ, փոփոխական, այլակերպ, պէսպէս. պղ. —e Reime Հիւսել յանգեր. բնդ. —e Bewegung փոփոխ շարժում։ — մկ. փոփոխակի, կարգաւ։ —ung, իգ. 31. փոփոխութիւն, փոխելը. 2. պէսպիսութիւն. — in et. bringen պէսպիսացընել, պէսպիսութիւն յառաջ բերել։ —ungsweise, մկ. փոփոխակի, կարգաւ։

Ab'weg, ար. 20. խոտորնակ՝ ուրիշ ճամբայ. շրջանաւոր ճամբայ, շրջան. յփ. մոլորութիւն, խոտորում. auf —e führen մոլորեցընել, խոտորեցընել. auf —e gerathen մոլորիլ, խոտորիլ։

ab'wehen, նբ. 3ա. բյ. փչելով Հանել՝ Հեռացընել։ — չբ. h. Հովը դադրիլ։

Ab'wehr, իգ. 31. պաշտպանութիւն, դիմադարձութիւն. զգուշութիւն. zur — ի պաշտպանութիւն, Հառաջդիմութիւն. 2. պաշտպանութեան զգուշութեան միջոց։ —en, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բյ. 3—m et. v. 3—m — մէկը բանէ մը Հեռու բռնել, պաշտպանել. 2. արգարարել, զգուշացընել. 3. դէմ դնել, Հարուած մը ի զերեւ պարապի Հանել, արգելուլ. ein Unglück — շարեաց առջեւն առնուլ։

ab'weich|en, նբ. 3ա. բյ. թրջելով՝ կակղցընելով անջատել՝ բաժնել։ — Ա. չբ. f. թրջելով՝ կակղնալով անջատիլ՝ բաժնուիլ։ — Բ. չբ. f. 2բ. v. et. — Հեռանալ (բանէ մը՝ խօսքէն՝ խնդրէն). v. der Pflicht — պարտքը զանց առնել. փխ. v. et. — տարբերիլ. 2. շեղիլ, խոտորիլ։ —end, ած. 6. տարբեր, խոտորնակ, անկանոն, զարտուղի. փխ. v. der üblichen Sitte — այլանդակ, այլատարազ։ — մկ. այլազգ՝ տարբեր կերպով։ —ung, իգ. 31. խոտորում, Հեռանալը. 2. խոտորում՝ շեղում (ուղիղ ճամբէ). (խօսքի նիւթէն) Հեռանալը՝ խոտորում. փր. անկանոնութիւն, զարտուղութիւն, բացառութիւն. 3. (աստեղաց) խոտորում, ճառագայթից խոտորում։ —ungsinstrume'nt, չ. —ungs=kompaß, ար. բնդ. խոտորումը չափելու գործիք, խոտորաչափ։

ab'weiden, նբ. 3բ. բյ. (անասունք) ճարակիլ՝ արածիլ. 2. e—e Wiese — մարգագետնի մը վրայ ճարակեցընել։

ab'weinen, նբ. 3ա. բյ. 3—m et. — լալով մէկէ մը բան մ'առնուլ՝ ընդունիլ։ sich — փբ. շատ լալէն Հիւծիլ։

ab'weis|en, նբ. 2ն. բյ. 3. — մէկը ճամբել՝ մերժել՝ վանել. (աղաչանք մը) մերժել՝ ղլանալ. et. v. sich — բան մը ժխտել՝ ուրանալ, բանի մը դէմ բողոքել. մէկու մը պաՀանջմունքը մերժել։ —ung, իգ. 21. ճամբելը, մերժելը, մերժում. ղլացում, ժխտում. բողոք. դատաստանարանին մերժում։ —ungsbescheid, ար. իըգ. ընդունելութեան վճիռ։

Digitized by Google

ab'weißen, նբ. ըփ. բյ. ճերմըկցը-նել: — չբ. ſ. ճերմակ գոյնը նետել:

ab'wend|bar, ած. օ. հեռացուելի, խափանելի: —barkeit, էգ. 31. խափանելիութիւն, բան մը խափանելու կարելիութիւն: —en, նբ. 3ա. բյ. ի բաց դարձընել, հեռացընել, (նաեւ զբ.) e—n Hieb v. ſich — հարուած մը ի դերեւ հանել, հարուածէ մը խուսել. J—m die Augen — մէկու մը յանձանձնարդներն առնուլ. ein Unglück — դժբախտութեան մ'առաջեւն առնուլ. ſ—e Hand v. J—m — մէկը ձեռքէ թողուլ: ſich — զբ. ſich v. et. — բան մը թողուլ, երեսը շրջել. զփ. ſich v. J—m — մէկէ մ'երեսը դարձընել: —ig, ած. օ. հեռացած, օտարացած. J. — machen մէկուն միտքը փոխել՝ շեղել, տարհամոզել. զփ. (սրտէն) պաղեցընել՝ ցրտացընել: —ung, էգ. 31. (ուսեալ...) հարուածէ խոյս. զփ. — (des Herzens) սիրոյ ցրտանալը. սրտի պաղութիւն, երեսդարձութիւն:

ab'werfen, նբ. 2դ. բյ. (տարածը՝ կրածը) վրայէն նետել՝ ձգել. das Joch — լուծը թօթուել, լծընկեց ըլլալ. den Mantel — վերարկուն վրայէն նետել. den Reiter — ձիընկեց ընել. 2. զարնելով՝ նետելով բան մը գետին ձգել. 3. խղ. J. — գնդամուղի մէջ ուրիշէն աւելի արձան զարնել. տապլեզուլուծքն աւելի մեծ թուով նետել. 4. ծառ մը ծայրատել՝ քշտել. 5. Nutzen — շահ օգուտ բերել. 6. ցկնել. ձագ հանել: ſich — զբ. նետուելէն յոգնիլ:

ab'weſend, ած. օ. բացակայ: —er, ար. ։ն. —e, էգ. օբ. բացակայ անձ (այր. կին). —ա. der —e muß Haare laſſen (հակառակ նշանակութեամբ) ով չուտ. փորը կուշտ, (արդար հանդոյը կը կշտանայ):

Ab'weſenheit, էգ. : 1. բացակայութիւն. էրփ. աներեւան չերեւալը:

ab'wetten, նբ. ըբ. բյ. դրաւով վաստըկիլ:

ab'wetzen, նբ. 3փ. (դանակի ծայրը) սրել՝ ըթացընել. 2. սրել մաշե-ցընել. 3. սրել:

ab'wichſen, նբ. ?փ. բյ. աղէկ մը մոմել. 2. հողաթափ ներկել. 3. զփ. ծեծել:

ab'wickel|n, նբ. 3ա. բյ. կարժը քակել, կծիկ ընել. 2. ռամկ. կոր գծի մը երկայնութիւնը գտնել՝ չափել. 3. զփ. գործք մը յաջողութեամբ ի գլուխ հանել. ſ—e Sachen — գործքը կարգի դնել, գործքերը տնօրէնել՝ հոգալ: —ung, էգ. 31. կարժը՝ ոլորածը քակելը՝ պարզելը. 2. ռամկ. կոր գծի մը երկայնութիւնը գտնելը՝ չափելը. 3. զփ. (գործքը) կարգի դնելը, կարգադրութիւն:

ab'wiegeln, նբ. 3ա. բյ. գրգռութիւնը՝ ապստամբութիւնը հանդարտեցընել՝ խաղաղեցընել՝ խաղաղել:

Ab'wind|e, էգ. 25. կարժառ, մի-լակ: —en, նբ. 3ա. բյ. թելն իլէն կարժառով առնուլ. զփ. պարզել, լուծել, մեկնել. 2. բան մը ճախարակով իջեցընել. ſich auf- und — ելլել իջնալ: —er, ար. 22ա. կարժ կծիկ շինող, պատրաստող: —ung, էգ. 31. կարժ՝ կծիկ ընելը՝ շինելը. 2. ճախարակով իջեցընելը:

ab'winken, նբ. 3ա. բյ. գլխով՝ ձեռքի նշանով մերժել:

ab'wirbeln, նբ. 3ա. բյ. երժ. լարը թմբլըցընել. 2. թմբկով երգ մը զարնել:

ab'wirken, նբ. 3ա. բյ. ոստ. ա-նասնոյ մը մորթը հանել, մոր-թազերծ ընել. 2. խմոր աղէկ մը թրել՝ շաղել:

ab'wiſch|en, նբ. 3փ. բյ. սրբել՝ մաքրել՝ ջնջել (փոշի...): —er, ար. 22ա. սրբող, մաքրող, —lappen, ար. 22բ. —tuch, չ. 7. ջնջոց. ջնջան:

ab'wollen, նբ. 3ա. բյ. խղխ. մոր-թի մը բուրդը մազը հանել, քեր-թել: — չք. հ. (wollen բայէն). der Deckel will nicht ab կափարիչը չի բաժ-նուիր՝ չ'ելլեր:

ab'würdigen, նբ. 3ա. բյ. դրամին գինը՝ արժէքն իջեցընել:

ab'würgen, նբ. 3ա. բյ. խեղդել: ſich — զբ. կլլելու՝ փախչելու ճիգ ընել՝ ճգնիլ: [առաքի խլել:

ab'wurzeln, նբ. 3ա. բյ. արմա-

ab'würz|en, նբ. 3փ. բյ. համեմել: —ung, էգ. 31. համեմելը, համեմանք:

Digitized by Google

Abyssi'ni|en, չ. 22բ. աշխ. Հաբեշիստան։ **—er**, ար. 22ա. **—erin**, էգ. 32. Հաբեշիստանցի։

ab'zahl|en, նբ. 3ա. բժ. et. — բան մը վճարել. J. — մէկուն հատուցանել, մէկը գոհ ընել. et. auf e—e Schuld — ի հաշիւ պարտուց մաս մը վճարել. 2. փխ. J. — խոստիւ յանդիմանել, չեխել։ **—ung**, էգ. 31. վճարք՝ հատուցում (պարտուց). 2. մաս մաս վճարք՝ հատուցում (պարտուց)։

ab'zählen, նբ. 3ա. բժ. մէկիկ մէկիկ համրել. das läßt sich an den Fingern — դիւրիմաց բան է. 2. համրել հանել՝ զատել, հանել զեղչել։ **—ung**, էգ. 31. մէկիկ մէկիկ համրելը, համրանք։

ab'zahnen, նբ. 3ա. բժ. ատամնաձեւ՝ ժանեւոր ընել՝ կտրել, քարթել։ — չբ. h. կաթի ակռաները թափիլ։

ab'zapf|en, նբ. 3ա. բժ. պարպել՝ վազցընել հեղանիւթ մը. խցանը հանել. Blut — արիւն հանել՝ առնուլ, երակ կտրել. ջրգողի մը ջրալից մասունքը հերձուլ՝ ծակել։ փխ. J—m Geld, J.— մէկուն ձեռքէն ստակ փրցընել՝ խլել։ **—ung**, էգ. 31. (արիւն) առնուլը՝ հանելը. (ջրգողի մը ջրալից մասունքը) ծակծըկելը՝ հերձուլը։

ab'zäum|en, նբ. 3ա. բժ. սանձարձակ թողուլ, սանձը հանել։ **—ung**, էգ. 31. սանձը հանելը, սանձարձակութիւն։

abzäunen, նբ. 3ա. բժ. ցանկով պատել՝ բաժնել, ցանկել։

ab'zehr|en, նբ. 3ա. բժ. սպառել՝ վատնել (ինչք). նիհարցընել, ուժկարացընել։ **ab'gezehrt**, ած. 8. ծիւրած, հիւծած։ — զբ. ſ. եւ sich — զբ. ծիւրիլ, ծնդիլ. հիւծիլ, նիհարնալ. փխ. sich vor Ärger — նեղսրտութենէ ինք զինքն ուտել, **—ung**, էգ. 31. նիհարութիւն, ծիւրութիւն. սաստիկ ծիւրիլ ծնդիլը։

Ab'zeich|en, չ. 29բ. որոշիչ՝ զանազանիչ նշան. մայրենի բիծ՝ արատ. 2. պատուանշան, շքանշան։ **—nen**, նբ. 3բ. բժ. գծագրել, նմանցընել, ծրագրել, պատկեր մ'ուրիշ թղթի վրայ հանել. 2. բանի մը վրայ սեպհական նշան՝ նշանագրոշմ դրոշմել. սահմանը նշանակել։ sich — զբ. գծագրուիլ. փխ. sich gegen et. — բանի մ'ընդդիմապատկերն ըլլալ։ **—nung**, էգ. 31. ծրագրութիւն, գծագրութիւն, պատկերի մ'ընդօրինակում. 2. սահման որոշելը՝ նշանակելը։

ab'zerren, նբ. 3ա. բժ. խլել՝ կորզել հանել։

ab'zetteln, նբ. 3ա. բժ. ոստ. առէջը՝ անկուածը քակել հանել։

Ab'zieh|blase, էգ. մղիչ՝ թորիչ գործիք, (թորանոց)։ **—bogen**, ար. տպ. սրբագրութեան թերթ։ **—en**, նբ. 2ղ. բժ. քաշել հանել. ſ—e Kleider — հանուիլ, մերկանալ. 2. (անասնոյ մը մորթը) հանել. ein Bett — անկողնոյ մը կազմածը հանել. անկողին մը մերկացընել. J—m die Larve — մէկուն դիմակը հանել. փխ. խայտառակել. 3. տեղէն հանել՝ հեռացընել. 4. փխ. die Hand v. J—m — մէկու մ'իր պաշտպանութիւնը զլանալ, մէկը ձեռքէ թողուլ. ſ—e Blicke v. et. — բանէ մ'երեսը դարձնել. J. v. ſ—m Vorhaben — մէկու մը միտքը փոխել. die Kunden v. J—m — մէկուն յաճախորդները իրեն քաշել. 5. (միօք) վերացընել. 6. (հաշուէն) զեղչել՝ վար առնուլ՝ պակսեցընել, գումարէ մը կտրել հանել. 7. (բանի մը վրայէն աւելորդ՝ անպատշաճ իրը) հանել վերցընել. ein Messer — դանակ մը սրել շտկել. 8. (գինի) հանել՝ պարպել՝ վազցընել. 9. զտել, մղել, թորել, ամանէ աման փոխադրել. 10. սրբագրութեան թերթ մը տպել. փորձի համար դրոշմել՝ տպել։ — չբ. ſ. ելլել երթալ, ուրիշ տեղ քաշուիլ. leer — ձեռնունայն դառնալ. v. der Wache — (պահակը) փոխուիլ. ընտ. mit langer Nase — ամօթապարտ՝ ակընկոր ելլել երթալ։ sich — զբ. (գրաստ մը) բեռ կրելէն յոգնիլ։ **—er**, ար. 22ա. անդմղ. զատուցող մկունք՝ դնդերք. 2. (դանակ) սրող շտկող. (մորթ) քերթող. 3. տպ. սրբագրութեան թերթ տպող։ **—feile**, էգ. բարակ ազնիւ խարտոց. նրբախարտոց։ **—muskel**, ար. = Ab'-

Digitized by Google

zieher 1. —ung, իգ. 31. մորթը Հանելը. 2. գնդերաց վանում՝ զատուցում. 3. Հաշուի զեղչում՝ Հանում. 4. (գինի) պարպելը՝ վազցնելը. 5. զատում, մղում. թորիլը. 6. (դանակ) սրել շտկելը. 7. տպ. օրինագրելի թերթի մը տպագրութիւն. 8. (տնէ մը) ելլելը, փոխադրութիւն. շու՝ երթ (զօրաց). 9. պահակի փոխուիլը. 10. մըտաց վերացընելը։ —zeug, չ. տմ. մեքէ՝ զատիչ գործիք, (թորանոց)։

ab'zielen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բձ. բան մը դիտել, բանի մը միտք՝ դիտում ունենալ։

ab'zirk|eln, նբ. 3ա. բձ. կարկնել, կարկնով չափել. փխ. Alles genau — ամէն բան կարգով կանոնով ընել։ —(e)lung, իգ. 31. կարկնելը, կարկնով չափելը։

Ab'zucht, իգ. 17. Հեղուկ վազցընելու ծակ՝ դանակ՝ ծործ. 2. (ջրոյ շոգւոյ) խողովակ՝ գլան՝ անցք։

Ab'zug, ար. 13. շու, երթ. (բնակութեան) տեղափոխութիւն, փոխադրութիւն. զին. (բանակի մը) տեղէ մ'ելլելը՝ քաշուիլը. 2. (Հեղանիւթի՝ օդային մարմնոց) Հոսում՝ Հոսանք. փխ. ժողովրդեան ամբոխի մը դնացք. ջրմուղ, ջրանցք. 3. Նուազում, զեղչում, Հանում. գնէն զեղչուած մաս. (բեռան) տարրայ. nach — der Unkosten ծախքը Հանելով. 4. խղ. (խնդրոցին) թուղթ տալը՝ բաժնելը. 5. տպ. տպելը՝ դրոշմելը (օրինագրութիւն). 6. օրինակ, տպագրութիւն, դրոշմած. փորձ՝ օրինագրութեան թերթ. 7. Հրացանի բախոցի՝ կայծՀանի ըլթակ։ [չելով։

ab'züglich, մ. Հանելով, զեղ-

Ab'zugs|bogen, ար. փորձ, օրինագրութեան թերթ։ —flagge, իգ. նոյ. Ճամբայ ելլելու դրօշանշան։ —freiheit, իգ. տուանց վճարքի գաղթելու իրաւունք։ —geld, չ. գաղթելու վճարք։ —graben, ար. իրջ. կորի։ —kanal, ար. կոյանոցի խողովակ՝ փողրակ, կոյափող։ —zahl, իգ. ԹԲ. Հանելի թիւ։

ab'zupfen, նբ. 3փ. 3ա. բձ. բըրդըզել. փետտել, խզել. կտաւ թել թել քակել՝ ծուատել՝ ձարձրել։

ab'zwacken, նբ. 3ա. բձ. Ճնշել Հանել՝ փրցընել. 2. փխ. j—m Geld — մէկը նեղելով ձեռքէն ստակ փրցընել՝ առնուլ։

ab'zweigen, նբ. 3ա. բձ. ծառ մը ոստաքանց ընել. 2. մաս մ'ամբողջէն զատել՝ անջատել։ sich — չբ. բաժնուիլ, Ճղաւորիլ։

ab'zwingen, նբ. 2ա. բձ. բռնութեամբ առնուլ, յափշտակել, խլել։

ab'zwirnen, նբ. 3ա. բձ. դերձանին ոլորը բանալ՝ քակել։

Aca ..., = Aka ...

Accént|lehre, իգ. շեշտագիտութիւն, շեշտելու գիտութիւն։ —regel, իգ. շեշտելու օրէնք՝ կանոն։ —ui'rbar, ած. 6. շեշտուելի։ —ui'(e)ren, նբ. 3ա. շեշտել։

Accépt, չ. 20. վճ. ընդունելութիւն։ —ánt, ար. 13. փոխանակագիր ընդունող։ —atiónsbuch, չ. փոխանակագրոց ընդունելութեան գիրք։ —i(e)ren, նբ. 3ա. փոխանակագիրն ընդունիլ, Հաւանիլ։

Accé'ss|ist, ար. 33. (ընկերութեան մը մէջ) որոշեալ թուէն դուրս եկամուտ անդամ։ —órisch, ած. 6. երկրորդական, յաւելուածոյ։ —ó-rium, չ. 26. երկրորդական՝ եկամուտ մաս։

Accide'n|s, չ. 10. յտ. —tien, դիպուած, պատաՀմունք, արկած. 2. դիպուածական մուտք՝ եկամուտք։ —ti(é)ll, ած. 6. պատաՀական, դիպուածական։ —z, չ. 21. յտ. նոյն. —zien, = Accidens. —z, իգ. ել. պատաՀար։ —zarbeit, իգ. տպ. տպարանի մանր օրական գործք։ —zdrucker, ար. տպ. մանր գործքեր տպող։

acci's|bar, ած. 6. մաքսի ենթարկեալ։ —amt, չ. քաղքի բաժի մաքսատունն։ —beamter, ար. քաղքի մաքսատան մաքսաւոր՝ պաշտօնատէր։ —e, իգ. 35. անյտ. անուղղակի տուրք, քաղքի մաքս. 2. քաղքի բաժի մաքսատունն։ —frei, ած. (քաղքի) մաքսէ ազատ, ապաՀարկ։ —inspektor, ար. քաղքի մաքսերու տեսուչ, մաքսապետ։

Accon, չ. 22բ. տղ. Ակկոն, Պտղոմայիս։

Digitized by Google

Acetát, չ. 20. քմ. քացախաթթու աղ։

ách, մկ. ոհ. բայց, ախ, վահ, աւաղ. — daß ... երանի թէ...։ — չ. 17. ախուվախ, բայց. — und Weh schreien ախուվախել։

Achä'||er, որ. 22—. Աքայիացի, Յոյն։ —**isch**, ած. 6. աքայական։

Achája, չ. 37. աշխ. Աքայիա։

Achát, որ. 20. հնք. ակատ. isländischer — վանակատ. milchweißer — քաղկեդոնեան ակատ. rothaderiger — արիւնակատ. rother — սարդիոն. röthlicher — բոսորախառն ակատ. wolkiger — ամպակատ։ —**kiesel**, որ. հնք. մոխրագոյն ակատ։

A'chel, որ. 35. քիստ. 2. կանեփի ունդ։

Achilles, յտ. ան. որ. 18. Աքիլլէս։

achromátisch, ած. 6. բնք. անգոյն՝ աներանգ (դիտակ՝ ոսպ)։

Ach'se, էգ. 25. առ, սռնակ (անուի). per — transportiren վաճառքը սայլով կրել. 2. առանցք. 3. ժամացուցի զսպանակը ձգող պողպատ։

Ach'sel, էգ. 25. ուս. 2. փխ. über die — ansehen արհամարհանօք նայիլ. et. auf die leichte — nehmen, et. über — wegblasen բանի մը տեղ չդնել, առ ոչինչ համարիլ, հոգը չըլլալ. auf beiden —n tragen երկու կողմն ալ շողոքորթել, մէկուն մ'ի կողմն եւ ընդդէմ խօսիլ. 3. անդմզ. անութ. 4. բս. տերեւի մը ճիւղի հետ՝ ճիւղի մ'ուռքին հետ կազմած ծոցը՝ անկիւնը։ —**ader**, էգ. անութի երակ, անթերակ։ —**band**, չ. վիր. ուսանոց, ուսադիր։ —**bein**, չ. անրակ։ —**gelenk**, չ. ուսայօդուած։ —**hemd**, չ. ձգափոկով շապիկ։ —**höhle**, էգ. անդմզ. անթմէջ։ —**n**, նբ. 3ա. ուսն առնուլ, շալկել։ —**schnur**, էգ. վիր. ուսի ժապաւէն։ —**stück**, չ. (զգեստի) ուս. ուսի կապերտ՝ լաթ։ —**träger**, որ. փխ. երկերես (մարդ)։ —**trägerei**, էգ. փխ. երկերեսութիւն։ —**tuch**, չ. կր. վարշամակ (ուսի լաթին քահանայից)։ —**zucken**, չ. ուս թօթուելը։

ach'sen, նբ. 3գ. (բանի մը) սռնակ կամ առանցք դնել։ —**blech**, չ. սռնակին ծայրի երկաթ։ —**förmig**, ած. առանցաձեւ։ —**geld**, չ. սայլի քաղաք մտնելու մաքս։ —**messer**, որ. բնք. առանցաչափ (գործիք)։ —**nagel**, որ. սռնակալ (անուի)։ —**neigung**, էգ. աստ. առանցքի խոտորում։

A'cht, էգ. 31. աքսոր, տարագրութիւն. in die — erklären կամ thun աքսորել, տարագրել. 2. մտադրութիւն. զգուշութիւն. auf 3., auf et. — geben, haben մէկու մը՝ բանի մը միտ դնել. geben Sie —, gebt —! զգուշացէք, միտ դրէք. aus der կամ außer — lassen զանց առնել, անհոգ ըլլալ. s—e Gesundheit կամ sich in — nehmen առողջութեանը կամ անձին զգուշանալ. — nehmen զգուշանալ. — vor 3—m կամ et. h. մէկէ մը՝ բանէ մը զգուշանալ։

ácht, թվ. բա. ութ. je — ութ ութ, ութական. binnen — Tagen շաբաթուան մը մէջ. auf — Tage hinausschieben շաբաթ մը յապաղել. vor — Tagen շաբաթ մը յառաջ. über — Tage շաբթէ մը, ութ օրէն. mit —en fahren ութձի կառքով երթալ։ — որ. 21. —**e**, էգ. 35. ութը (թիւը). (խղ.) ութնոց։ —**armig**, ած. ութթեւեան, ութաստեղնեան։ —**äugig**, ած. ութաչուի։

a'chtbar, ած. 6. յարգելի, մեծարելի. ակնածելի։ —**keit**, էգ. 31. մեծարոյութիւն, յարգելիութիւն։

a'chtblumig, ած. ութածաղկեան։

A'chtbrief, որ. տարագրութեան թուղթ։

a'cht||e, թս. բա. ութերորդ. der — des Monats ամսոյս ութը։ —**eck**, չ. երկ. ութանկիւն։ —**eckig**, ած. ութանկիւնի։ —**einhalb**, ած. եօթուկէս։ —**tel**, չ. 22ա. ութերորդ մաս. (5/8) fünf — հինգ ութերորդական. 2. երժ. կոր նշան, կորճ։ —**band**, որ. —**format**, չ. —**größe**, էգ. տպ. ութածալ (գիրք)։ —**kreis**, որ. աստղ. կիսաքառորդ բոլորակ (գործիք)։ —**note**, էգ. երժ. կոր նշան, կորճ։ —**pause**, էգ. երժ. (կորճ նշանին համապատասխանող) կիսաքառորդ հանգիստ՝ դադար։ —**takt**, որ. երժ. (կորճ նշանին հա-

Digitized by Google

մտադրութեամբ) կիրառուած բառ չէ՝ ամենևին։

a'chten, չբ. 3բ. (hoch) — մեծարել, յարգել. gering կամ nicht — արհամարհել, անարգել. die Gesetze — օրէնքը մեծարել. օրէնքէն ակնածիլ. er achtet das Geld nicht ստակը կ'արհամարհէ. 2. համարիլ, բանի մը տեղ դնել. գատել. für gut — լաւ համարիլ. 3., et. für Nichts — մէկը՝ բան մ'արհամարհել, առոչինչ համարիլ։ — չբ. h. auf et. կամ e—r Sache — բանի մը միտ դնել. auf s—e Leiden zu sehr — ցաւերը մեծ բանի տեղ դնել, ցաւոցը շատ հոգ ընել. auf Nichts — բանի մ'ալ միտ չդնել։

ä'chten, նբ. 3բ. աքսորել, տարադրել։

Ach'tender, ար. որս. ութեղջերեան եղջերու։

ach'tens, մկ. ութերորդ անգամ։

ach'tenswerth, ած. 6. մեծարելի, յարգելի։

Ach'ter, ար. 22ա. ութտողեան տանաւոր. ութերորդ մասը. ութեակայ գինի. 2. ութը (թուանշանը)։

Aech'ter, ար. 22ա. աքսորող, տարադրող։

ach'terlei, ած. ութ տեսակ։ —fach, —fältig, ած. ութապատիկ։ —flächig, ած. ... ութանիստ։ —flächner, ար. ... ութանիստ մարմին։ —füßler, ար. ութոտանի կենդանի։ —hundert, թվ. թ—. ութհարիւր։ —jährig, ած. ութամեայ։

acht'los, ած. 6. անմտադիր, անհոգ. մկ. անմտադրութեամբ, անհոգութեամբ։ —igkeit, էգ. 31. անմտադրութիւն, անհոգութիւն։

acht'mal, մկ. ութ անգամ։ —malig, ած. ութ անգամ կրկնեալ, ութեկին։ —männig, ած. տբ. ութործայ։ —monatlich, ած. ութամսեայ։ —pfündner, ար. չէն. ութ լիտրոյ թնդանօթ։

acht'sam, ած. 6. մտադիր, զգուշաւոր։ —keit, էգ. 31. մտադրութիւն. փոյթ, ճշդութիւն. հոգ, զգուշութիւն։

acht'seitig, ած. ութկողմեան, ութանկիւնի։

Achts'erklärung, էգ. տարադրութիւն, աքսորք։

acht'silbig, ած. ութվանկեան։ —spännig, ած. ութձի (կառք)։ —stündig, —stündlich, ած. ութժամեան։ —tägig, ած. ութօրեայ։ —theilig, ած. ութբաժին, ութմասնեայ։

Ach'tung, էգ. 31. անյգ. մտադրութիւն, զգուշութիւն. 2. մեծարանք, յարգութիւն. պատկառանք (օրինաց). ակնածութիւն. bei J—m in — stehen մէկու մ'առջեւը յարգ ունենալ. — einflößend, — gebietend պատկառելի, ակնածելի (անձ)։

Aech'tung, էգ. 31. աքսորք, տարադրութիւն։

a'chtungsvoll, ած. մեծարոյ, պատկառելի. մկ. —und ergebenst ամենայն յարգանօք եւ մեծարանօք։ —werth, ած. յարգելի, մեծարելի։

a'chtwinklig, ած. ութանկիւնի։ —zehn, թվ. թ—. տասնութը։ —zehnjährig, ած. ութեւտասնամեայ։ —zehnte, դս. թ—. տասնութերորդ։ —zehntel, չ. տասնութերորդ մաս։ —zehntens, մկ. տասնութերորդ անգամ։ —zeilig, ած. ութտողեան։

a'chtzig, թվ. թ—. ութսուն. —Mann ութսուն հոգի։ — էգ. ութսուն թիւը։ —er, ար. 22ա. ութսնամեայ (այր՝ ծերունի). 2. յգ. ութսուն տարին։ —jährig, ած. ութսնամեայ։ —ste, դս. թ—. ութսներորդ։ —stel, չ. 22ա. ութսներորդ մաս։

ächzen, չբ. h. 3գ. հառաչել, հեծել։ —չ. 22բ. հառաչանք, հեծութիւն։

A'cker, ար. 21ա. ագարակ, դաշտ, արտ. den — bauen երկիրը գործել, արտը մշակել՝ սերմանել, վարուցանք ընել. 2. = Ackerbett. 3. արտավար մը (երկիր)։ —arbeit, էգ. եբլ. հողագործութիւն, հերկ. արօրագրութիւն։ —bau, ար. երկրագործութիւն, հողագործութիւն։ —baugeräth, չ. երկրագործական գործիք։ —baugesellschaft, էգ. երկրագործութեան ընկերութիւն։ —baukunde, էգ. երկրագործութեան ուսում, ագարակագիտութիւն։ —baukundiger, ար. երկրագործու-

Digitized by Google

թեան ուսման տեղեակ, ագարակագէտ։ —bauministerium, չ. երկրագործութեան՝ մշակութեան պաշտօնարան։ —bauschule, էգ. երկրագործութեան դպրոց։ —beet, չ. երկայնաձեւ ածու։ —feld, չ. կորդ՝ հերկելի դաշտ։ —furche, էգ. ակօս։ —gänsedistel, էգ. բս. կաթնբեկ (Sonchus); —gaul, ար. հերկի՝ երկրագործութեան ձի։ —geräthschaft, էգ. երկրագործութեան գործիք, —kamille, էգ. բս. դաշտային երիցուկ (Anthemis arvensis); —knecht, ար. ագարակ՝ երկիր բանող վարձկան՝ մշակ։ —krähe, էգ. կն. սերմանաքաղ որի (Corvus frugilecus); —kraut, էգ. բս. անձխոտ, ծխատակ (Fumaria officinalis); —land, չ. հերկելի՝ կորդ երկիր։ —lattich, ար. բս. դղնդղղն հաղի դեղ (Tussilago farfara); —lohn, ար. երկիր գործելու՝ հերկելու վարձք։ —mann, ար. երկրագործ, հողագործ, մշակ։ —mennig, ար. բս. երեսնակ, անհիծած ծաղիկ (Agrimonia eupatoria); —mohn, ար. բս. դաշտաց մեկոն, հարսնուկ։ —n, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. երկիր գործել՝ բանիլ, մշակել։ —n, չ. 22բ. անյ+. մշակութիւն, հերկելը, երկրագործութիւն։

ä'ckerreich, ած. 6. ագարակալից, դաշտալից։

A'cker‖rettig, ար. բս. վայրի բողկ, ժախուկ (Rhaphanistrum arvense); —schwarzkümmel, ար. բս. հորկ, արջնդեղ, սոնիճ (Nigella arvensis); —smann, ար. = —mann. —vieh, չ. երկրագործութեան անասուն՝ տաւար։ —werk, չ. երկրագործութիւն։ —wirth, ար. երկրագործ, մշակ։ —wirthschaft, էգ. երկրագործութիւն։ —zwiebel, էգ. բս. հաւակաթ։

adágio, Վ. երժ. մեղմով, յուշիկ։

A'dam, յտ. ան. ար. 38. Ադամ. փխ. den alten — ausziehen հին մարդը (չար սովորութիւնները) մերկանալ։ —isch, ած. 6. ադամեան, ադամական։ —sapfel, ար. բս. ադամախնձոր (Musa paradisiaca); 2. անդմկ. խուշափող։ —sfeigenbaum, ար. բս. ադամաթզենի (Musa sapientum).

adäquát, ած. 6. համամանման, ճիշդ նոյն. էլ. հաւասարեալ (գաղափար)։

addi(e)ren, նբ. 3ա. յաւելուլ (գումար մը), գումար ընել։

ade', մկ. Մնաս բարով. 2. երթաս բարով։

A'del, ար. 22ա. անյ+. ազնուականութիւն. v. — sein ազնուատոհմ՝ ազնուազարմ ըլլալ. 2. ազնուականք։ —fisch, ար. կն. ըճակալ կարմրախայտ (ձուկ) (Salmo muraena); —hof, ար. = Edelhof.

a'd(e)lig, ած. 6. ազնուական, ազնուատոհմ։ —er, ար. 34. —e, էգ. 6բ. ազնուական, ազատորդի։

a'deln, նբ. 3ա. մէկը ազնուականութեան հանել՝ բարձրացընել, ազնուականութեան պատիւ տալ։

A'dels‖brief, ար. ազնուականութեան հրովարտակ՝ մուրհակ։ —buch, չ. ազնուատոհմ ընտանեաց արձանագիր։ —herrschaft, էգ. ազնուապետութիւն։ —kammer, էգ. ազնուականաց խորհրդարան՝ ժողովարան։

A'del‖stand, ար. ազնուականութիւն, ազնուականութեան աստիճան. in den — erheben ազնուականութեան հանել՝ բարձրացընել։ —stolz, ար. ազնուականաց սիգութիւն՝ հպարտութիւն. 2. ած. ազնուականութեան վրայ պարծող։ —sucht, էգ. ազնուականութեան մոլութիւն՝ մոլեկան սէր։

Ade'no‖graphie, էգ. 35. գեղձագրութիւն։ —logie, էգ. 35. գեղձագիտութիւն։

Adépt, ար. 33. գիտութեան՝ արուեստի մը տեղեակ՝ միջամուխ. 2. ոսկեփոխութեան տեղեակ, ոսկեփոխ։

A'der, էգ. 35. երակ, մաս. goldene — տնտեսական թեան երակ. zur — lassen արիւն առնուլ. փխ. keine — zu et. haben բանի մը յարմարութիւն՝ միտութիւն չունենալ. 2. բանաստեղծական աշխոյժ՝ ատիւն. 3. հն+. երակ. 4. (կամարի մը) ջիղ. (փայտի՝ ապակւոյ՝ քարի) թել՝ երակ։ —bruch, ար. երակի պատռիլը։

Digitized by Google

Äderchen չ. 22բ. երակիկ, մանր երակ։

ä'der|förmig, ած. երականման։ -haut, էգ. երակամաշկ։ -ig, ած. 6. երակային, երակաւոր։ -laß, ար. կբ. երակհատութիւն, արիւն առնելը։ -laßbänkchen, չ. կբ. երակհատարան։ -laßbinde, էգ. երակակապ։ -laßeisen, չ. կբ. նշտար, նշդրակ։ -lasser, ար. երակահատ, արիւն առնող։ -laßzeug, չ. կբ. նշդրակի տուփ՝ ամանը։ -n, ädern, նբ. 3ա. երակաւոր ընել՝ շինել։ -reich, ած. 6. երակաւոր, երակալից։ -schlag, ար. երակի զարկ։ -wasser, չ. երակի աւիշ, երակաջիւթ։

Adhäsio'n, էգ. 31. յարում։

Adieu', չ. 28. եւ մկ. Հրաժարական ողջոյն. Մնաս բարով։

Adjektiv', չ. 20. քր. ածական (անուն)։ -satz, ար. քր. ածականնախադասութիւն։

Adjudánt, ար. 33. օգնական (զօրապետ). բազկակից, աջակից։

Adju'nkt, ար. 33. (ուսուցչի) օգնական՝ տեղապահ։

Ad'ler, ար. 22ա. ծն. արծիւ (Aquila). 2. արծուանշան։ -auge, չ. արծուաչք. սուր վառվռուն աչք։ -blick, ար. արծուի հայեցուածք՝ նայուածք. փխ. թափանցող հայեցուածք։ -holz, չ. արծուափայտ։ -nase, էգ. արծուաքիթ։ -stein, ար. արծուաքար։

Administr|ation', էգ. 31. Հոգաբարձութիւն, վարչութիւն, տնտեսութիւն։ -a'tor, ար. 25. Հոգաբարձու, տնտես։ -i'ren, նբ. 3ա. տնտեսել, յանձնանձել։

Admiral', ար. 20. ծովապետ, ծովակալ. 2. ծն. ծովապետ (Papilio atalanta); -in, էգ. 33. ծովապետի կին։ -ität', էգ. 31. ծովապետութիւն, ծովակալութիւն։ -sflagge, էգ. ծովակալի դրօշ։

adopt|i'(e)ren, նբ. 3ա. որդեգրել, որդեգիր առնել։ -iv, ած. 6. որդեգրական։ -ivsohn, ար. որդեգիր, Հոգեզաւակ։ -ivtochter, էգ. աղջիկ Հոգեզաւակ։

Adress|a'nt, ար. 33. (նամակ՝ վաճառք) յուղարկիչ՝ առաքող։ -át, ար. 33. որուն որ կը խաւրուի (նամակ՝ վաճառք)։

Adreß'|buch, չ. -kalender, ար. Հասցէներու տոմար՝ գիրք։

Adre'sse, էգ. 85. Հասցէ, նամակի երեսագիր. 2. խորհրդանոցի մը գոհախօսութեան տուած պատասխանը։

A'drian, յտ. ան. ար. 38. Ադրիանոս։

Adriano'pel, չ. 36. աշ. Ադրիանուպոլիս, Էտիրնէ։

adriátisch, ած. 6. ադրիական. -es Meer Ադրիական ծով, Հանդրիին անդունդք։

Advént, ար. 20. յիսնակ։

Advérb, չ. 37. -ium, չ. 26. քր. մակբայ. als — մակբայօրէն։ -ia'l-satz, ար. քր. մակբայական նախադասութիւն։

Advokat', ար. 33. փաստաբան։ -engebühr, էգ. փաստաբանի վարձք։ -enstand, ար. փաստաբանի պաշտօն՝ արուեստ, փաստաբանութիւն։ -ur', էգ. 31. փաստաբանութիւն. 2. (փաստաբանի) գրասենեակ։

advozi'(e)ren, չբ. հ. 3ա. փաստաբանութիւն ընել։

A'ero|dynamik, էգ. բնգ. օդաշարժութիւն։ -dynamisch, ած. օդաշարժական։ -lith, ար. բնգ. օդաքար, երկնաքար, շանթաքար։ -meter, ար. բնգ. օդաչափ։ -naut, ար. բնգ. օդանաւորդ։ -nautik, էգ. բնգ. օդանաւորդութիւն։ -stat, ար. բնգ. օդապարիկ, օդագունդ։ -statik, էգ. բնգ. օդակշռութիւն. 2. օդանաւորդագիտութիւն։ -statisch, ած. բնգ. օդանաւորդական, օդագնդական։

Aeff'chen, չ. 22բ. ծն. պզտիկ կապիկ, կապիկիկ։

Af'fe, ար. 84. ծն. կապիկ (Simia); 2. էխ. պչրող կին, շաղփաղփ կին. խեղկատակ՝ միմոս տղայ. շաղբալու, կապիկ. ընտ. e—n —n an J—m gefressen h. մէկու մը (տիրոջն) զարնուիլ՝ տիրահարիլ։ ընտ. ich dachte, mich hätte der — gelaust բոլորովին ապշած էի. 3. ռմկ. զինուորաց պայուսակ. 4. ընտ. e—n kleinen —n h. գինովզուարթացած ըլլալ։

Digitized by Google

Affékt, ար. 20. յոյզք. կիրք (հոգւոյ). 2. եռանդ. գութ, սէր: —i'ren, նք. 3ա. արուեստակել, կերպարանիլ. կեղծաւորիլ: —irt', ած. 6. արուեստակեալ, կերպարանեալ, կեղծաւորեալ. —es Wesen արուեստակութիւն: —los, ած. 6. ցուրտ՝ պաղուկ (խօսք):

äf'fen, նք. 3ա. կապկութիւն ընել. կապկի պէս նմանիլ. 2. խաղք ընել, ծաղրել:

Af'fen||art, իգ. կապկի տեսակ: —artig, ած. կապկանման. 2. կապկատեսակ: —brotbaum, ար. բլ. յաւականի (Adansonia digitata); —figur, իգ. —gesicht, չ. կապկադէմք. կապկի կերպարանք: —liebe, իգ. կապկի՝ կոյր սէր: —mäßig, ած. կապկական: —schande, իգ. փխ. գայթակղութիւն: —streich, ար. խեղկատակութիւն, կապկութիւն: —weibchen, չ. էգ կապիկ:

Aef'fer, ար. 23ա. ծաղրող, ծաղրածու: —ei', իգ. կապկութիւն, կապկի նմանութիւն, ծաղրածութիւն:

Aef'fin, իգ. 32. էգ կապիկ. փխ. կապիկ կին, կապկի պէս նմանող կին:

Affinität', իգ. 31. խնամութիւն, մերձաւորութիւն (նաեւ քմ.):

affirmativ', ած. 6. հաստատական:

äf'fisch, ած. 6. = affenmäßig.

affizi'(e)r||bar, ած. 6. զգայուն, զգալի, դիւրազգրգիռ: —barkeit, իգ. 31. դիւրազգայութիւն: —en, նք. 3ա. ազդել, յօժարեցընել, շարժել:

Affi'xum, չ. 40 {—ա 26. քր. մասնիկ:

Affodill, ար. 30. բլ. ասփոդելոն, շրեշ (Asphodelus); —lilie, իգ. 35. բլ. միօրեայ շուշան (Hemerocallis).

A'frika, չ. 38. աշխ. Աֆրիկէ: —áner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Աֆրիկեցի (այր՝ կին): —ánisch, ած. 6. աֆրիկէի, աֆրիկական:

After, ար. 22ա. Ա. նստատեղի, սրբան. 2. յետոյք. —ձ. ոռք (մարդոյ): —Բ. չ. (ար.) կտորուանք. մնացորդք. կտուրք (փայտի). 2. մեղուի աղբ՝ ծիրտ: —alabaster, ար. հնք. անթափանցիկ լռնակուճ: —anwalt, ար. տէրութեան փաստաբանի փոխանորդ: —arzt, ար. ազէտ բժիշկ: —aufklärung, իգ. սուտ՝ անօգուտ լուսաւորութիւն (որ խորհողութիւնը չ՚ազնուացընեն): —beredsamkeit, իգ. կեղծապատիր՝ սուտ ճարտասանութիւն: —bildung, իգ. խորթ՝ գէշ կրթութիւն: —blatt, չ. բլ. տերեւի թաղանթ: —darm, ար. անդմզ. սրբանաղիք. նախաղիք. ուղղորդ աղիք: —dichter, ար. գձուձ քերթող, անհամ պուէտ: —erbe, ար. իրգ. փոխանակ ժառանգի. երկրորդ ժառանգ: —flügel, ար. իռ. թռչնոց թեւերու ծայր: —geburt, իգ. սաղմին ելլելէն ետքը արգանդի մէջ մնացած թաղանթ, աղի ընկեր, դեղ: —gelehrsamkeit, իգ. իմաստակութիւն, սոփեստութիւն: —gelehrter, ար. սոփեստ. իմաստակ: —heu, չ. աւլի հունձքէն ետքը բուսած խոտ: —kameel, չ. իռ. ուղտայծ: —kegel, ար. ———. կոնակերպ մարմին: —kegelförmig, ած. կոնակերպ, կոնաձեւ: —kind, չ. հօրը մահուընէ ետքը ծնած զաւակ. 2. պոռնկորդի: —klaue, իգ. շան (առաջակողման սրունքներուն վրայ) բիտ: —korn, չ. ցորենի մանր մունր հատ: —leder, չ. կաշւոյ աւելցուկ՝ կտորուանք: —leben, չ. ենթատեւ. աւատատուէ մ՚առնուած ատատ: —mehl, չ. երրորդ անգամ աղացուած ցորենի ալիւր: —miethe, իգ. վարձաառուէ մը վարձու առնուլը: —miether, —miethsmann, ար. վարձուորէ վարձող, երկրորդ (ձեռքէ) վարձուոր: —moos, չ. բլ. խոզ. ջրիմուռ. գորտնբուրդ (Alga); —pacht, իգ. երկրորդ (ձեռքէ) վարձակալութիւն: —pächter, ար. երկրորդ (ձեռքէ) վարձակալ՝ վարձառու: —vermiether, ար. վարձածն վարձատուող: —vermiethung, իգ. վարձածն վարձու տալը: —welt, իգ. կասկածելի անձինք: —witz, ար. սնոտիաղարդ խօսք՝ մտածմունք:

ägä'isch, ած. 6. աշխ. —es Meer Եգէական ծով:

äga'tisch, ած. 6. աշխ. —e Insel Եղատեան կղզիք:

Agáve, էգ. 35. բս. պերճածաղիկ, ագաւէ (Agave).

Agénde, էգ. 35. եր. մաշտոց, ծիսարան։

Agént, ար. 33. բանաւոր, գործակատար, վաճառականի։ —schaft, -úr, էգ. 31. գործակատարութիւն, բանաւորութիւն։ [սիլայոս։

Agesiláus, յտ. ան. ար. 18. Ագե-

aggressív, ած. 6. գրգռիչ, յարձակողական (խօսք)։

Aegide, էգ. 35. եգիս, Պալլասի վահան՝ ասպար։

A'gio, չ. 38. էն. լումայաշահ։ —teúr, ար. 38. էր— 20. լումայափոխ, արժեթղթոց՝ գրամ գնող ծախող. վաշխառուվաճառ։ —ti(e)ren, չբ. հ. 3ա. էն. արժեթղթով՝ գրամով առուտուր՝ գրամաշահ ընել, շահիլ։ [վարար։

Agitátor, ար. 25. ագդիչ, խռո-

Agléi, ար. 20. բս. արծուածաղիկ (Aquilegia); gemeine — հասարակ արծուածաղիկ (A. vulgaris).

Agrest, չ. — Christi, չ. բս. հասարակ հաղարջենի (Ribes rubrum).

Agrárgesetz, չ. ագարակային՝ անդաստանային օրէնք։ —isch, ած. 6. ագարակային, անդաստանային (օրէնք)։

Agrigént, չ. 38. ժղ. Ակրականդ։

Agrikultúr, էգ. 31. երկրագործութիւն, մշակութիւն։

Agrimónie, էգ. 35. բս. երեւնակ, անիծած ծաղիկ (Agrimonia).

Agronóm, ար. 33. ագարակագէտ։

Aegy'pten, չ. 22բ. աշխ. Եգիպտոս։ —er, ար. 22ա. —in, էգ. 32. Եգիպտացի (այր. կին)։ —isch, ած. 6. եգիպտական։

ah, մլ. ա՜հ, ո՜հ (զարմացման)։

ahá, մլ. ա՜խ, վա՜հ. 2. ահա, ահա՛։

Ahasvér, յտ. ան. ար. 38. Ասուերոս։

Ahl, ար. 20. —e, էգ. 35. հերիւն։ —baum, ար. բեկանենի, թուխ լաւանենի (Rhamnus frangula). —enförmig, ած. հերիւնաձեւ։ —enmacher, ար. —enschmied, ար. հերիւնագործ։

Ahm, ար. (չ.) 21. մար (գինւոյ)։ —en, նբ. 3ա. ein Faß — տակառ չափել։

Ahn, ար. 24ա. —e, ար. 34. հաւ, պապ. die —en հարք, նախնիք։ —e, էգ. 35. հանի, մամ։

áhnden, նբ. 3բ. պատուհասել, կշտամբել. պատժել (ուղղութեան համար)։ 2. et. zu — suchen բանի մը վրէժը խնդրելու ջանալ. 3. = ahnen. —ung, էգ. 31. կշտամբութիւն, պատիժ, պատուհաս. 2. վրէժխնդրութիւն։

ä'hneln, չբ. հ. եւ ներ. 3ա. 3—m (sich տր.) — ձեւով մը քիչ մը նմանիլ։

áhnen, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. կռահել, գուշակել, կասկածիլ. es ahnt mir կը զգամ որ....։

A'hnenprobe, էգ. ազնուականութեան ցոյց՝ փորձ։ —recht, չ. նախնի ազնուականութեան իրաւունք։ —stolz, ար. 1. իր նախնեաց ազնուականութեանը վրայ պերճութիւն՝ պարծանք՝ պարծենկոտութիւն. 2. ած. իր նախնեաց ազնուականութեանը վրայ պարծող՝ հպարտացող։ —tafel, էգ. ազգահամարական տախտակ։

A'hnfrau, էգ. հանի, մամ։ —herr, ար. հաւ, պապ։

ä'hnlich, ած. 6. նման. 3—m — sein կամ sehen ձեւով մը նմանիլ. 2. այսպիսի, նոյնպիսի. նմանատեսակ. — lautend նմանահնչիւն. — machen նմանցընել։ —keit, էգ. 31. (անձանց) նմանութիւն. 2. իր. նմանութիւն, համեմատութիւն (նաեւ ...). խնամութիւն (լեզուաց)։ —keitsbeweis, ար. նմանութեան ցուցում։

A'hnung, էգ. 31. գուշակութիւն, կռահում, կասկած, կասկածանք. eine — v. et. haben բան մը կռահել, կասկած ունենալ։ —slos, ած. յանկարծակի։ —svermögen, չ. կանխագուշակութեան կարողութիւն։ —svoll, ած. գուշակութեամբ լի, (իրաց) խորհրդական, խորհրդալից։

A'horn, ար. 20. բս. դղքի, պիծխի (Acer); — arten, էգ. յղ. բս. դղքիի տեսակ ծառեր։ —zucker, ար. դղքիի շաքար։

A'ehre, էգ. 35. բս. հասկ. in —n schießen հասկ արձակել՝ կապել.

հասկաւորիլ: —nbund, ար. որայ: —nförmig, ած. հասկաձեւ: —nfrüchte, էգ. յգ. ցորենական արմըտիք: —nlese, էգ. հասկաքաղութիւն: —nlesen, չ. հասկաքաղութիւն, հասկաքաղ ընելը: —nleser, ար. հասկաքաղ: —spitze, էգ. քիստ:

ä'hrig, ած. 6. հասկաւոր:

A'hriman, յտ. ան. ար. 38. Արհմըն, խաւարամն:

Ahurasmáda, յտ. ան. ար. 38. Որմիզդ, Արամազդ:

aich||en, նբ. 3ա. տակառներու՝ չափերու՝ կշիռներու վրայ ճշդութեան կնիքը դրոշմել, չափերը... ճշդել: —er, ար. 22ա. տակառ՝ չափ կշիռ ճշդող: —maß, չ. օրինաւոր կշիռ՝ չափ: —stab, ար. չափելու գաւազան՝ ձող, փորձանակ:

Akad||emie, էգ. 35. լսարան, ճեմարան, ակադեմիա: —émiker, ար. 22ա. ակադեմիկեան, գիտնոց կաճառի՝ ճեմարանի անդամ: —émisch, ած. 6. ակադեմական. —e Jugend բարձրագոյն դպրոցի աշակերտք:

Akajou, ար. 28. բս. բալասրենի. կահենի (Swietenia mahagoni).

Akarnánien, չ. 22բ. աշխ. Ակառնանիա:

akathólisch, ած. 6. կր. չկաթողիկեական, չկաթողիկեայ:

Akatholizismus, ար. 27. անյգ. կր. չկաթողիկեականութիւն:

Akázie, էգ. 35. բս. կակիայ (Acacia); unechte — փուշկեղեւ (Robinia pseudacacia).

Akklamation, էգ. 31. կայթիւն, յարգանք, միակաղանչութիւն. durch — միաձայն՝ հասարակ հաւանութեամբ:

Akklimatis||ation, էգ. 31. օդընտելութիւն: —iren, նբ. 3ա. (անասուն՝ տունկ) այլաշխարհիկ օդին վարժեցընել, ընդելացընել: —irung, էգ. 31. օդընտելութիւն, ընդելուցում (այլաշխարհիկ օդի):

Akkórd, ար. 20. ձայնի միաբանութիւն, ներդաշնակութիւն. sich in e—n schönen — auflösen գեղեցիկ ներդաշնակով մը լմընալ. 2. հաստատուն՝ որոշուած գին. in — arbeiten միահաղոյն սակարկութեամբ գործել՝ աշխատիլ. 3. վճ. (անանկացեալի մը) պարտատեարց հետ իրաւախոհութիւն, պարտքերը հաւասարցընել ջնջելը: —iren, նբ. 3ա. համաձայնցընել, միաբանել: — չբ. h. վճ. պարտատեարց հետ միաբանիլ, իրաւախոհ ըլլալ:

akkredit||iren, նբ. 3ա. հաստատել. հաւատարմացընել: —iv, չ. 20. ընծայագիր, վկայագիր (դեսպանի). 2. վճ. վարկագիր:

akkurát, ած. 6. ճիշդ, ճշգրիտ: — մ. ճշդիւ, ճշդութեամբ: —esse, էգ. 35. անյգ. ճշդութիւն, ճշգրտութիւն:

A'kkusativ, ար. 20. քր. հայցական (հոլով), խնդիր սեռի:

Akol||úth, —y'th, ար. 33. կր. ջահընկալ. Amt e—s —es ջահընկալութիւն:

Akonit, չ. 20. բս. ակոնիտոն. ընձախոտ (Aconitum).

Akrobát, ար. 33. լարախաղաց:

Akt, ար. 20. գործք. 2. թտ. արարուած. 3. էրգ. մուրհակ. արձանագիր:

A'kt||e, էգ. 35. յգ. —n, դատաստանական գրուածք, մուրհակք. արձանագրութիւն. zu den —n legen արձանագրութեանց մէջ առնուլ. փխ. խնդրոյ մը վրայ ալ խօսիլ՝ զբաղիլ չուզել: —enmäßig, ած. վաւերական, դատաստանական արձանագրութեանց համաձայն: —enschrank, ար. արձանագրութեանց դարան: —enschreiber, ար. արձանագրութիւն գրող, ընդօրինակող: —enstoß, ար. պարութայ, արձանագրութեանց ծրար: —enstück, չ. դատաստանական մուրհակ՝ գրուածք մը: —enwidrig, ած. արձանագրութեանց հակառակ:

A'ktie, էգ. 35. վճ. ընկերութեան մը բաժնագիր, բաժնորդագիր:

A'ktienbesitzer, ար. = —inhaber, ար: —gesellschaft, էգ. բաժնեգրական ընկերութիւն: —händler, ար. բաժնագիր գնող ծախող: —inhaber, ար. բաժնորդագիր ունեցող՝ պահող. բաժնեգրական ընկերութեան մասնակից՝ անդամ: —kapital, չ. բաժնեգրական ընկերութեան դրամագլուխ:

Digitized by Google

—spekulant, ար. բաժանագիրներու շահագէտ։ —spekulation, էգ. բաժանագիրներով շահագիտութիւն՝ հնարագիտութիւն։

Aktionä'r, ար. 20. = Aktieninhaber.

aktiv, ած. 6. իրական, ներգործական. քեր. գործունեայ՝ գործնական (ժամանակ զինուորութեան)։ — չ. 20. —um, չ. 40. քր. ներգործական բայ. Հ. հն. —a, առ(ն)ելիք. առք. — und Passiva առ(ն)ելիք տալիք. ելեւմտից կշիռ։ —bestand, ար. —kapital, չ. —vermögen, չ. իրական ստացուածք։ —itä't, էգ. 21. գործունէութիւն, ժրութիւն։ —schuld, էգ. իրական պարտք։

Aktuár, ար. 20. —ius, ար. 27. ատենադպիր։

A'ktus, ար. 39. գործք, պաշտամունք։

Akústik, էգ. 31. բնգ. լսաբանութիւն, ձայնաբանութիւն։ —isch, ած. 6. լսաբանական։

akút, ած. 6. ախտ. սուր՝ սաստիկ (ցաւ). —er Zustand սրութիւն՝ սաստկութիւն (ցաւոց)։ —, ար. 20. —us, ար. 19. քր. սուր շեշտ։

Alabáster, ար. 22ա. հք. սպիտակ կուճ, շիրակուճ, լանակուճ, ալապաստր։ —er, ար. 22ա. լանակճի քանդակագործ։ —n, ած. 6. լանակճէ, ալապաստրէ։

A'lant, ար. 20. բս. կղմուխ (Inula helenium); —beere, էգ. բս. սեւ հաղարջ։ —beerstrauch, ար. բս. սեւ հաղարջենի։

Alárm, ար. 20. (զօրքը զէնքի կոչելու, օգնութիւն կանչելու) ազդման նշան, խօշիւն։ —iren, նբ. 3ա. ազդման հանել, ազդել։ —schuß, ար. ազդի նշան տալու հրացանի հարուած։

Alaún, ար. 20. հք. պաղլեղ. արջն. շղլեղ։ —artig, ած. պաղլեղախառն։ —bad, չ. պաղլեղախառն ջեր. պաղլեղախառն ջրով բաղնիք։ —bergwerk, չ. պաղլեղի բով։ —en, նբ. 3ա. պաղլեղաջրոյ մէջ թաթխել. շպել. լեղել։ —erde, էգ. պաղլեղախառն հող. 2. պաղլեղաքար։ —gar, ած. պաղլեղաջրէ անցուած։ —haltig, ած. պաղլեղախառն։ —bütte, էգ. պաղլեղաման, պաղլեղարան։ —icht, —ig, ած. 6. պաղլեղախառն։ —schiefer, ար. հք. պաղլեղախառն թերթաքար։ —sieden, չ. պաղլեղագործութիւն։ —sieder, ար. պաղլեղագործ։ —stein, ար. հք. պաղլեղաքար։ —wasser, չ. պաղլեղախառն ջուր, պաղլեղաջուր։ —werk, չ. պաղլեղի բով։ —zucker, ար. դղծ. շաքարախառն պաղլեղ։

Alba|nése(r), ար. 34. եւ 22ա. —nésin, էգ. 32. Ալպանիացի, Արնաւուտ։

Albánien, չ. 22բ. աշխ. Ալպանիա։

Albatróß, ար. 15. կամ 18. կն. (թռչուն) ձկնքաղ, (ջրխոյթան), գիոմէա (Diomedea).

A'lbe, էգ. 35. բս. սօսի, ճերմակ կաղամախի (Populus alba); 2. եր. (պատարագի) շապիկ. 3. կն. սպիտակաձուկ (սպիտուկ)։

álbern, ած. 6. տխմար, անմիտ, ապուշ. ընդ. բախուած, խենթուկ. —es Geschwätz, —es Zeug անմտութիւն, մորոսութիւն. —e Gans անմիտ, ապուշ, տխմար, գրաստ։ — չբ. ի. 3ա. խենթական գործքեր՝ մորոսութիւն ընել, մորոսանալ։ —heit, էգ. 31. մորոսութիւն, տխմարութիւն. անհամութիւն, ընդունայնախօսութիւն։

Albino, ար. 38. լխամորթ, սպիտակ մարդ։

A'lbrecht, յտ. ան. 28. ար. Ալբերտոս։

A'lbum, չ. 38. գիրք՝ տետրակ (լուսանկարաց՝ ճանապարհորդաց). ժողովածոյք (պատկերաց՝ լուսանկարաց)։

Alchim|ie, էգ. 35. ոսկեփոխութիւն։ —ist, ար. 33. ոսկեփոխ ոսկեխոյզ. տարրագէտ։ —istisch ած. 6. ոսկեփոխական, ոսկեխուզական։

A'le, (էլ.) չ. 28. անգղիական գարեջուր։

Aléppo, չ. 38. քղ. Հալէպ։

Alexánder, յտ. ան. ար. 22ա. Աղեքսանդր։ —rien, չ. 22բ. քղ. Աղեքսանդրիա։ —riner, ար. 22ա. Աղեքսանդրացի։ — 2. տղ. աղեքսանդրեան չափ։ —rinisch, ած. 6. աղեքսանդրեան։

4*

Digitized by Google

Aléxius, յտ. ան. ար. 18. Ալէքսիոս, Ալէքսի։

A'lfanz, ար. 20. ընտ. խեղկատակ, հասպիս։ —erei, էգ. 31. ընտ. խեղկատակութիւն, միմոսութիւն։

A'lge, էգ. 35. փկ. խոտ, ջրիմուռ, գորանդրուրդ։

A'lge|bra, էգ. 36. գրահաշիւ։ —bráisch, ած. 6. գրահաշուական։ —braist, ար. 33. գրահաշուագէտ։

Algérien, չ. 22բ. աշխ. Ալճիրէր։

A'libi, չ. 38. էրէ. այլուրեկայ, ուրիշ տեղ ըլլալը։

Alimént, չ. 20. յտ. —e, էրէ. սնընդեան թոշակ (դատաստանաւորանէ որոշուած)։ —atión, էգ. 31. սնուցանելը, սնուցում։

Alinea, չ. 38. Նոր տող, գլխաւոր հատուած (գրուածքի մը մէջ)։

Alizarín, չ. 20. անյտ. տորոնի արմատէ ներկ։

Alkál|i, չ. 38. յտ. —en, քմ. ծոփու աւշնան, ալկալի, ալկալեան հող, կալաքար։ —isch, ած. 6. ալկալեան։ —isi(e)ren, նբ. 3ա. քմ. ալկալին լուծել՝ անջատել։ —isi(e)rung, էգ. 31. ալկալին լուծել անջատելը։ —oid, չ. 20. քմ. ալկալակերպ մարմին։

A'lkohol, ար. 38. քմ. գինւոյ բարկ ոգի, ալգոոլ։ —ométer, ար. 22ա. քմ. ալգոոլաչափ։

A'lkoran, ար. 20. կուրան, Մահմետականաց օրինաց գիրք։

A'lkov, ար. 20. —e, ար. կամ էգ. 34. կամ 35. —en, ար. 22բ. անկողնոց, սենեկի մէջ անկողնոյ համար որոշուած խորշ։

all, ած. 6. յտ. —e, ամէն, բոլոր. —e u. jede ամէն մարդ. — u. Jedem ամենուն, ամէն եկողին. —e zwei Tage երկու օր մէյ մը. —es Mögliche ամենայն կարելին. —es Große ամէն մեծերը. in —er Frühe (առաւօտուն) շատ կանուխ. ein für —e Mal մէկ անգամ ընդ միշտ. die Sache ist bei —e Dem doch wahr ի վերայ այսր ամենայնի իրը ստոյգ է. zu —em Unglücke ի լրումն թշուառութեանց. —es Ding hat s—e Zeit առձ. ամէն բան իր ժամանակն ունի, ամէն բան կ'անցնի։ —es, չ. ամէն բան, ամենայն ինչ. das ist —es ասիկայ է բոլորը. —es in —m, —es eingerechnet վերջապէս. փխ. ամէն բան աղէկ կշռելով. er ist sein —es, er gilt —es անոր ամենաբանն է. —es in —em sein wollen ամենագէտ՝ ամենակարող մէկն ըլլալ ուզել. wer —es? ո՞վ ուրիշ. wo —es! ո՞ւր ուրիշ... was —es für Leute? ինչպիսի՞ մարդիկ. sich in —es fügen ամենայնի յարմարիլ. —es zu s—r Zeit առձ. ամենայն ինչ իւր ժամանակին։ —(e), մկ. ընտ. —e machen, սպառել. —e sein, սպառիլ. der Wein ist —e գինին խմուեցաւ սպառեցաւ։

áll|abendlich, ած. ամէն իրիկուն։ —barmherzig, ած. ամենագութ։ —bekannt, ած. աշխարհածանօթ։ —beliebt, ած. ամենէն սիրուած։ —da, մկ. հոն, ան տեղը։

Allée, էգ. 31. ծառուղի, ծառափողոց։

Alleg|át, չ. 20. (ի մէջ՝ յառաջ բերուած խօսք՝ վկայութիւն։ —ation, էգ. 31. էրէ. վկայութիւն յառաջ բերելը՝ յառաջբերութիւն։ —íren, նբ. 3ա. վկայութիւն յառաջ բերել։

Alleg|orie, էգ. 31. այլաբանութիւն, այլասացութիւն։ —órisch, ած. 6. այլաբանական, այլասացական։ —orisi(e)ren, նբ. 3ա. այլաբանել։ —orist, ար. 33. այլաբան, այլասաց։

all|egrétto, մկ. երժ. զուարթագին (երգել)։ —égro, մկ. երժ. զուարթ, զուարթագին։ — չ. 38. ցնծերգ։

allein, ած. 6. եւ մկ. միմիակ, առանձին, միայն. er — ինքը միմիակ. — leben առանձնացեալ ապրիլ. schon — der Gedanke մտածութիւնը միայն. nicht — ..., sondern auch ..., ոչ միայն..., հապա նաեւ. einzig u. — մի միակ. nur — միայն, միակ. ընտ. — ein Esel! էշ Դուք էք։ —շղ. սակայն, բայց, սակայն եւ այնպէս։ —gesang, ար. երժ. մենանուագ, առանձին երգ։ —gespräch, չ. մենախօսութիւն։ —handel, ար. մենավաճառութիւն։ —händler, ար. մենավաճառ։ —herrschaft, էգ. միահեծան իշխանութիւն։ —herrscher, ար. ինքնակալ, միահեծան իշխան.

Digitized by Google

փոխելու։ —ig, ած. 6. միակ, առանձին. յու: u—e —e Rechnung իմ առձնական հաշուիս (կը գործեմ)։ —seligmachend, ած. die römische Kirche ist die —e Հռոմէական եկեղեցիէն դուրս փրկութիւն չկայ։

alle mal, մ. ամէն անգամ, միշտ. ein für — մէկ անգամ ընդ միշտ։ —nfalls մ. ի դիպուածի, ի կարօտութեան, ի հարկի. 2. առ առաւելն, գոնէ։ —nfällig, ած. 6. դիպուածական, պատահական. հնարաւոր։ — մ. ի դիպուածի, ըստ պատահման։

allenthalben, մ. ամէն տեղ. ամէն նկատմամբ։ [տուած։

Allerbarmer, որ. ամենողորմ Աս-

aller beste, ած. ամենալաւ. ամենաքաջ։ —christlichst, ած. ամենաքրիստոնեայ։ —dings, մ. անշուշտ. անտարակոյս, առանց կարծեաց, արդարեւ, իրօք։ —durchlauchtigst, ած. մեծափառ, պերճափառ։ —erst, ած. ամենէն առաջին. (յա:) — նախ եւ յառաջ, ամենէն յառաջ։ —geringst, ած. ամենանուաստ, ամենախոնարհ. das ist im —en բնաւ եւ ոչ մէկ կերպով. ամենեւին։ —gnädigst, ած. ամենագթած, ամենաշնորհ. Se. Majestät hat — erlaubt իր Վեհափառութիւնը շնորհել հաճեցաւ։ —hand, ած. ամէն տեսակ. զանազան. auf — Arten ամէն կերպով։ —heiligen (-fest), չ. յգ. տօն Ամենայն Սրբոց։ —heiligst, ած. ամենասուրբ. —er Vater Սրբազան Հայր (տիտղոս Քահանայապետաց). 2. —e(s), չ. յգ. մեհենի մը ներքնագոյն մասը. Սրբութիւն Սրբոց (Հրէից տաճարի). Ճաճանչ Սրբութեան, Սրբութիւն Սրբոց. 3. —e (Jungfrau), էգ. յգ. Ամենասուրբ կոյս։ —höchst, ած. ամենաբարձր. der —e Բարձրեալը. Se. Majestät haben — beschlossen իր Վեհափառութիւնը ուզեց՝ որոշեց...։ —lei, ած. անհոլ. ամէն տեսակ, տեսակ տեսակ։ — չ. անհոլ. տեսակ տեսակ մանրէ եւ կանանչեղէններէ պատրաստուած կերակուր՝ խառնափիկ։ —letzt, ած. ամենավերջին։ —liebst, ած. ամենասիրելի, շնորհալից։ —meist, ած. die —en Menschen մարդիկներէն շատերը, մարդկանց մեծ մասը. am —en ամենայաճախ։ —nächst, ած. ամենամերձ, ամենէն մերձաւոր։ — մ. (առաջուց) շատ մօտ։ —neuest, ած. ամենանոր։

Allerschaffer, որ. տիեզերաց Արարիչ, ամենաստեղծ։

allerschlechtest, ած. ամենագէշ։ —schlimmst, ած. ամենավատթար։ —seits, մ. ամէն դիհաց, ամէն կողմանէ. ich empfehle mich — ընդ. զամէնքը կ'ողջունեմ։ —unterthänigst, ած. ամենախոնարհ, ամենահնազանդ։ —wärts, —wegen = allenthalben; —weltsbürger, ած. աշխարհաքաղաքացի։ —weltsfreund, որ. համաշխարհի՝ ամենուն բարեկամ։

alle sämmt, մ. ամէնը մէկանց, առանց բացառութեան։ —weile, մ. ընդ. այս վայրկեանիս, հիմայ անմիջապէս։ —zeit, մ. միշտ, ամէն ժամանակ։

Allgegenwart, էգ. ամենուրեքութիւն (Աստուծոյ). 2. ծղր. (մարդկանց համար) ամենուրեքութիւն։ —wärtig, ած. ամենուրեք։

allgeliebt, ած. ամենէն սիրուած։ —gemach, մ. քիչ քիչ, սակաւ սակաւ. — kommt (wohl) nach —. կաթիլ մը քիչ քիչ կը դառնայ մեծ լիճ։ —gemein, ած. ընդհանուր, հասարակաց. im —en genommen կամ gesagt ընդհանրապէս խօսելով. —machen հրապարակել, ընդհանրացընել. —e Kirchenversammlung ընդհանրական ժողով, տիեզերաժողով։ —e(s), չ. յգ. das —e u. das Besondere ընդհանուրն եւ մասնաւորը. վերացեալ եւ թանձրացեալը. das —e im Auge h. ընդհանուրն աչաց առջեւն ունենալ։ —gemeinheit, էգ. ընդհանրութիւն, տիեզերականութիւն։ —genügsam, ած. ամենաբաւական։ —genügsamkeit, էգ. ամենաբաւականութիւն։ —gewalt, էգ. ամենակարողութիւն, ամենազօրութիւն. էխ. միահեծան իշխանութիւն, վեհապետութիւն։ —gewaltig, ած. ամենակարող, ամենազօր։ —gültig, ած. բովանդակ՝ ըստ ամենայն ընդարձակութեան ճշմարիտ. 2. ամէն տեղ արժող։ —güte, էգ. անչափ բարութիւն,

Digitized by Google

ամենաբարութիւն։ —gütig, ած. անսահման բարի, ամենաբարի։ —heit, իգ. 31. ամբողջութիւն, բովանդակութիւն, ընդհանրականութիւն։ —hier, մ. հոս՝ այս տեղը։

Alliánz, իգ. 31. դաշնակցութիւն, նիզակակցութիւն։

Alligatión, իգ. 31. ―. քիմիական խառնուրդ։ —srechnung, իգ. ―. ընկերութեան կանոն։

Alligátor, ար. 25. ամերիկայի կոկորդիլոս, կայման (Alligator).

alligi(e)ren, նբ. 3―. ―. խառնել, յարադրել։ [դաշնակից։

Alliirte(r), ար. 34. նիզակակից.

Alliteratión, իգ. 31. նոյն եւ նման հնչիւն տառերու եւ վանկերու կրկնութիւն։

áll|jährig, —jährlich, ած. տարեւոր, տարեկան. — մ. ամէն տարի։ —macht, իգ. ամենակարողութիւն։ —mächtig, ած. ամենակարող. der —e (Gott) Ամենակալ (Աստուած)։ —machtswort, չ. ամենակարող խօսք։ —mählich, ած. անընդհատ, աստիճանական. —, մ. կարգաւ, կամաց կամաց։ —monatlich, ած. ամսական. —, մ. ամէն ամիս։ —mutter, իգ. Հասարակաց մայր. ―. բնութիւն։ —nächtlich, ած. գիշերական. —, մ. ամէն գիշեր։

Allód, չ. 20. յ― —ien, ժառանգական ստացուածք։ —iál, ած. 8. ժառանգական (երկիր՝ ստացուածք)։

Allokutión, իգ. 31. ճառ՝ բանախօսութիւն (Քահանայապետին առ կարդինալս)։

Allopáth, ար. 33. այլաբոյժ (տարօրինակ բուժող) բժիշկ։ —ie, իգ. 31 կամ 5. այլաբուժութիւն, տարօրինակ բժշկութիւն։

áll|sehend, ած. ամենատես։ —seitig, ած. ընդհանուր, հանրական. —, մ. —betrachten ամէն կողմանէ՝ նկատմամբ նկատել (բան մը)։ —seitigkeit, իգ. ընդհանրութիւն, հանրականութիւն։ —stündlich, ած. եւ մ. ամէն ժամ։ —tägig, —täglich, ած. օրըստօրական, օրըստօրեայ, առօրական. —, մ. օրըստօրէ, ամէն օր։ —täglichkeit, իգ. (դէպքի մը) առօրականութիւն, օրըստօրէ պատահիլը. ―. գռեհիկ ստորին բան։

—tagsgeschwätz, չ. հասարակ՝ առօրական խօսակցութիւն՝ գռեհիկ։ —tagsgesicht, չ. առօրական՝ հասարակ կերպարանք։ —tagskleid, չ. օրական՝ հասարակ օրուան հագուստ։ —tagskost, իգ. առօրական կերակուր։ —tagswitz, ար. առօրական կատակ։ —umfassend, ած. ամենապարփակ։

Alluvión, իգ. 31. գետանստուածք. երկրի աճում (ջրոց ցամքելէն)։

A'll|vater, ար. Աստուած, Հայր ամենայնի։ —verehrt, ած. ամենայարգոյ։ —verständlich, ած. դիւրիմաց։ —waltend, ած. միահեծան, ամենազօր։ —weise, ած. ամենիմաստ։ —weisheit, իգ. ամենիմաստութիւն։ —wissend, ած. ամենագէտ։ —wissenheit, իգ. ամենագիտութիւն։ —wisser, ար. ամենագէտ։ —wisserei, իգ. հարեւանցի՝ թերի գիտութիւն։ —wo, չլ. ուր։ —wöchentlich, ած. շաբաթական։ —zeit, մ. միշտ։ —zu, մ. շատ, չափէն աւելի, կարի յոյժ։ —zudumm, ած. շատ ապուշ։ —zugemein, ած. ―. — macht Dich klein շատ ցածնութիւնը գռեհկութիւնն անձը կը նուաստացընէ։ —zugerecht, ած. ―. — thut Unrecht կարի խստութիւնը անիրաւութիւն կը պատճառէ։ —zumal, մ. ամէնը մէկանց։ —zuviel, մ. ―. — ist ungesund մէկը գանձս, չափով կեր։ [մարդ։

Alm, իգ. 31. ալպեան արօտ՝

A'lmanach, ար. 20 եւ 38. օրացոյց, տումար։

A'lmosen, չ. 22. (Almose, իգ. 35.) ողորմութիւն։ —amt, չ. ողորմութիւն բաշխելու պաշտօն։ —büchse, իգ. (ողորմութեանց) գանձանակ։ —empfänger, ար. ողորմութիւն ընդունող, ողորմութեամբ ապրող։ —geld, չ. ողորմութիւն։ —ier, ար. 20. աղքատատես, ողորմաբաշխ. պարգեւատես (իշխանի մը)։ —pfleger, ար. ողորմութեանց վերակացու։ —sammler, ար. ողորմութիւն ժողվող։ —stock, ար. = büchse.

A'loe, իգ. 35. ―. հալուէ (Aloe)։ ährenförmige — հասկաձեւ հալուէ (A. spicata); amerikanische — ագաւի, պերճածաղիկ (Agave).

Digitized by Google

Alp, ար. 20. մղձաւանջ, ճնշական նիւթ, խիպիլիկ. 2. փխ. ծանրատաղտուկ՝ ճնշող՝ նեղութեան քուն։

alpári, մկ. չծ. — ſtehen (արժէ-թղթեր) սկզբնական գինին ունենալ։

A'lpe, իգ. 35. —n, յգ. Ալպեան լերինք. 2. ալպեան արօտ՝ ճարակ։

A'lpenbeifuß, ար. բս. ալպեան դնդամնաշիկ։ —**birke**, իգ. բս. կարճաբերձ ցախաթի։ —**ebenholzbaum**, ար. բս. ալպեան ոլոռ (Cytisus laburnum); —**führer**, ար. ալպեան լերանց առաջնորդ. 2. (գիրք) Ալպեան լերանց առաջնորդութիւն։ —**haſe**, ար. կն. ալպեան նապաստակ։ —**kraut**, չ. ալպեան խոտ։ —**miſpel**, իգ. բս. ալպեան զկեռենի (Sorbus կամ Crataegus aria); —**mohn**, ար. բս. փշախաշխաշ։ —**roſe**, իգ. բս. մրտավարդ, վարդածառ (Rhododendron); gefranſte — թաւոտ մրտավարդ (Rh. hirsutum); roſtfarbige — ժանգագոյն մրտավարդ (Rh. ferrugineum): —**ſtock**, ար. Ալպեան լերանց վրայ թանձրախիտ անտառակ, թաւուտք։

Alphabét, չ. 20. այբուբեն։ —**iſch**, ած. 6. այբուբենական։ — մկ. այբուբենի կարգաւ։

A'lphof, ար. կովերու ախոռ, կովանոց։

A'elpler, **A'lpner**, ար. 22ա. Ալպեան լերանց բնակիչ։

Alraun, ար. 20. —e, իգ. 35. բս. մանդրագոր (Mandragora officinalis).

als, շղ. իբրեւ, պէս. — Ehrenmann handeln պատուաւոր մարդու պէս գործել. ſchon — Knabe մանկութենէ տղայ ըլլալով, իբրեւ տղայ. (ինչ ինչ բայատրութեանց մէջ չի թարգմանուիր.) — et. dienen բանի մը ծառայել՝ պէտք գալ. — Schadenerſatz վնասուց փոխարէն. ſich — beſiegt bekennen ինք զինքը պարտուած ճանչնալ. 2. (ժամանակ.) երբ, երբոր. — ich betete երբ կ'աղօթէի, աղօթած ժամանակս. 3. ſo ſchön — ein Engel հրեշտակի մը պէս գեղեցիկ. er iſt zu dumm, — daß ... այնչափ ապուշ է, որ չի (կրնար)... — ob իբրեւ թէ. — wie իբրեւ, պէս. ſowohl die Reichen, — (auch) die Armen թէ հարուստները, թէ աղքատները. 4. (համեմատականին ետքը.) քան, (եղբօր) մէն աւելի (մեծ) größer — Du glaubſt կարծածէդ աւելի մեծ. mehr — zwanzig Jahre քսան տարուընէ աւելի. eben ſo gut, — verſtändig թէ բարի, թէ խելացի, որչափ բարի, այնչափ ալ խելացի։ — **bald** մկ. անմիջապէս, շուտով։ —**dann**, մկ. ան ատեն. անկից ետեւ, ետքէն, յետոյ։

A'lſe, իգ. 35. կն. լոք (Clupea alosa). 2. բս. = Wermuth.

alſo, մկ. այսպէս։ — շղ. ուրեմն, ապա ուրեմն, բառ հետեւորդի։

Aelſter, իգ. 35. = Elſter.

alt, ած. 8. (բղդ. ä'lter, գեր. ä'lteſt,) տարեւոր, տարուոր, երէց. wie — iſt er? քանի՞ տարուան է. für wie — halten Sie mich? քանի՞ տարուան կը կարծէք զիս. ſein älterer Bruder իր երիցագոյն եղբայրը. 2. հին, հնացած, հինցած. ծեր՝ պառաւ (մարդու). — machen հինցընել. — w. հիննալ. ծերանալ. —er Sünder յամառեալ՝ անզեղջ մեղաւոր. —es Übel արմատացած ախտ. ընփ. das iſt et. —es! ասի հին՝ ծանօթ բան է. ընփ. ասի հոտած է. —es Zeug հնոտի, ցնցոտի. jung gewohnt, — gethan առած. ինչպէս ծառը կը մեծնայ, այնպէս ալ կը ծռայ. 3. (ժամանակի նկատմամբ) հին. —e Geſchichte հին պատմութիւն. das —e Teſtament Հին Կտակարան. die —en Armenier, Griechen հին Հայերը, Յոյները. 4. հին, հինօրեայ, նախնի. im —en Styl հին՝ նախնի ձեւով՝ ոճով. 5. չծ. հին, գործածուած. —e Bücher հին՝ գործածուած գըրքեր. թեթեւագին գրեանք։ — u. Jung չ. անփփ. ծերք եւ երիտասարդք։ —, ար. 20. երժ. երկրորդ բարձր ձայն։

A'ltan, ար. 20. ճրտ. տանեստան, ճեմելիք հարթայատակ տանեաց վրայ. 2. պատշգամ։

Altár, (յգ. Altäre) 13. եւ 20. կր. խորան. hoher — աւագ խորան։ —**bildſchirm**, ար. —**blatt**, չ. խորանի

ճակատ՝ (կուլթնած պատը)։ —decke, իգ. խորանի ծածկոյթ՝ կտաւ։ —diener, ար. (խորանի) սպասաւոր։ —himmel, ար. խորանի ծեղուն՝ ամպհովանի։ —ist, ար. 33. ժողովըրդապետի՝ մատրանապետի տեղապահ քահանայ։

ált‖armenisch, ած. հին հայերէն, գրաբար։ —backen, ած. օթեկ, քարթու, աշտուծ (հաց). փխ. հին, մաշած։ —bart, ար. ընդ. ծղր. ալեւոր, յարգելի ծերունի։ —deutsch, ած. հին գերմանացի՝ գերմանական։

A'lte(r), ար. 34. ծերունի, ալեւոր. առճ. wie die —n sungen, zwitschern auch die Jungen ինչպիսի հայր, նոյնպիսի զաւակ. 2. er ist immer der — միշտ նոյնն է. 3. հայր, վարպետ. m—e —n ծնողքս. 4. երկրորդ տարին մի եւ նոյն դասու մէջ մնացող աշակերտ, հին աշակերտ. 5. die —n հիները, նախնի ազգերը. unsere —n մեր նախնիքը։

A'lter, չ. 22ա. հասակ, տարիք. er ist in meinem — հասակակից ենք, իմ տարիքս ունի. im — v. zwanzig Jahren քսան տարուան. das zarte — առաջին հասակ՝ տիք, մանկութիւն. reifes — բանաւորութիւն. jugendliches — երիտասարդութիւն, արբունք. mittleren —s միջին հասակի մէջ. hohes — անցեալ հասակ. in s—m besten — stehen այր կատարեալ ըլլալ, արութեան հասակին հասնիլ. 2. ծերութիւն. mit — segnen երկար կեանք մաղթել. առճ. — schützt vor Thorheit nicht խելքը գլխէն է եւ ոչ տարիքէն. 3. հնութիւն. von —s her հնուց՝ վաղնջուց հետէ. vor —s յառաջագոյն, առաջին ժամանակներս. 4. երիցութիւն (պաշտօնի մէջ). 5. հնութիւն. հնութեամբ խաթարում՝ ապականութիւն։

älter, բղդ. alt ին։

Alteratión, իգ. 31. փոփոխութիւն. 2. փխ. յուզում, խռովութիւն. աղմուկ։

ä'lterlich, ած. 6. = elterlich.

A'eltermutter, իգ. 31. յփ. 21ա. պապին՝ մամին մայր, ջոջմամ։

Aeltern, = Eltern.

ältern, չզ. h. եւ s. 3ա. ծերանալ, հասակն առնուլ։

alternativ, ած. 6. փոփոխ։

A'lters‖genoß, ար. հասակակից։ —schwach, ած. զառամեալ։ —schwäche, իգ. զառամութիւն, ծերութեան տկարութիւն։

A'lter‖thum, չ. 7. հնութիւն. das graue — խոր հնութիւն. 2. հին ժամանակ։ —thümelei, իգ. 31. հնութեան սաստիկ սէր՝ մոլութիւն։ —thüm(l)er, ար. 22ա. հնագէտ. հնախոյզ։ —thümlich, ած. 6. հին. շատ հին, վաղնջուց։ —thümlichkeit, իգ. 31. հնութիւն, հնութեան նկարագիր։

A'lterthums‖forscher, ար. հնախոյզ. հնագէտ։ —forschung, իգ. հնախուզութիւն։ —gesellschaft, իգ. հնախօսական ընկերութիւն։ —händler, ար. հնութեանց վաճառական։ —kunde, իգ. հնագիտութիւն, հնախօսութիւն։ —kundiger, ար. հնախօս, հնագէտ։ —wissenschaft, իգ. = —kunde.

A'eltervater, ար. 21ա. պապին՝ մամին հայրը, ջոջպապ։

ä'lteste, ած. 6. = alt. — ար. 34. իգ. 6բ. անդրանիկ, առջինեկ. երէց (եղբայր՝ քոյր). 2. (պաշտօնի մէջ) երէց, երիցագոյն։

ált‖fränkisch, ած. ընդ. շատ հին, նախաջրհեղեղեան։ —geige, իգ. երժ. հնդաղեան քնար. = Bratsche. —gesell(e), ար. ստոտարաց գլուխ. բանուորներու տեսուչ։ —gläubig, ած. հնահաւատ, ուղղահաւատ։

Althä'a, իգ. 36. Althée, իգ. 35. բժ. տուղտ (Altaea).

áltherkömmlich, ած. հին, հնուց։

Altist, ար. 33. —in, իգ. 32. երկրորդ սուր ձայն ունեցող երգիչ։

A'ltkatholik, ար. կր. հին կաթողիկեայ աղանդաւոր։ —klug, ած. փորձառու, յառաջատես, խոհեմ։ — thun, den —en spielen հասակէն աւելի ծանրաբարոյութիւն ցուցընել։ —knecht, ար. ծառայից գլուխ՝ վերակացու։

ä'ltlich, ած. 6. ծերկակ, ծերկեկ։

A'lt‖meister, ար. արուեստաւորաց գլուխ՝ վերակացու։ —modisch, ած. հին, հնաձեւ։ —schlüssel, ար. երժ.

Digitized by Google

ծիլ՝ վերնաքաղաքի բանակը: —testamentlich, ած. Հին կտակարանի (վերաբերեալ): —vater, ար. նախահայր. 2. —väter, յգ. նախնիք: —väterisch, ած. = —modisch. —vordern, ար. յգ. Տես. նախնիք: —weibergeschichte, էգ. —weibermärchen, չ. պառաւաց առասպել՝ բաջաղանք: —weibersommer, ար. աշնան վերջի գեղեցիկ օրեր: —weibisch, ած. պառաւական, պառաւ:

Aluminium, չ. 38. քմ. ալումինիոն, պաղլեղածին:

Alumnát, չ. 20. գիշերօթիկ՝ ներքին դպրոց:

Alúmnus, ար. 27. կամ 39. ներքին՝ գիշերօթիկ աշակերտ:

am, նխ. հկց. an dem. — Arm թևը, թեւին վրայ. — Hofe արքունիք, արքունեաց մէջ. — dritten September Սեպտեմբերի երեքին. — Tage nach Ostern Զատկի երկրորդ օրը. a/M. = am Main Մայնի (գետին) քով. 2. (Ածականի աստիճանով.) — Sterben մահանելու ատեն. մահուան ժամուն. 3. (Գերադրական քով դրուելով Ա. կը լինի.) — Besten ամենալաւ:

Amalgám, չ. 20. քմ. սնդկաղաղանդ, սնդկաղօղ, ամալկամ:

Amaránt, ար. 24. —blume, էգ. 35. բս. անթառամ ծաղիկ: —farbe, էգ. անթառամ ծաղկի գոյն: —tulpe, էգ. բս. գունաւոր պղուտ:

Amarélle, էգ. 35. բս. բալ. = Weichselkirsche. —nbaum, ար. բս. բալենի:

Amarý'llis, էգ. անփխ. թրաստակ (Amaryllis).

Amazóne, էգ. 35. ամազոնացի՝ պատերազմող կին. փխ. յաղթանդամ՝ այրասիրտ կին: —nstrom, ար. Ամազոն գետ:

A'mbe, էգ. 35. (վիճակախաղի մէջ) կրկին թիւ:

A'mber, ար. 22ա. եւ էգ. 35. յամպար, անուշահոտ նիւթ մը: —kraut, չ. բս. հալեւորիկ (Teucrium marum); —salz, չ. յամպարի աղ: —schwalbe, էգ. կն. յամպարահոտ ծիծառ:

A'mboß, ար. 15. սալ. անդ. ականջի սալ: —futter, չ. —stock, ար. սալի կոճղ:

A'mbra, ար. կամ չ. 38. = Amber.

Ambrósia, էգ. անփխ. (դից) անուշահամ կերակուր, ամբրոսիա:

ambrosiánisch, ած. 6. Ս. Ամբրոսիոսի, Ամբրոսեան: —er Lobgesang Ս. Ամբրոսիոսի գոհութեան երգ "Զքեզ Աստուած":

Ambrósius, յա. ան. ար. 18. Ամբրոսիոս:

Ambulánz, էգ. 31. զին. զինուորաց՝ բանակի անկելանոց՝ հիւանդանոց: —atórisch, ած. 6. գնայուն, տատանողական, շարժուն:

A'meis, էգ. 31. —e, էգ. 35. —chen, չ. 32բ. կն. մրջիւն, մրջնիկ (Formica).

ámeisenartig, ած. մրջնոյ նման, մրջնատեսակ: —enbär, ար. կն. մրջնակեր (արջ) (Myrmecophaga); —drossel, էգ. կն. մրջնաքաղ (Turdus tinniens); —fresser, ար. = —bär; —haufen, ար. մրջ(իւ)նոց. մրջնոյ բոյն: —jungfer, էգ. կն. = —löwe; —käfer, ար. մրջնաճճի: —löwe, ար. կն. մրջնառիւծ (Myrmeleon); —säure, էգ. մրջնաթթու: —stein, ար. մրջնաքար:

A'melmehl, չ. օսլայ, նշայ, նրշաստակ:

A'men, մ. եւ չ. անփխ. եղիցի. ամէն. փխ. zu Allen — sagen ամէն բանի հաւանիլ, այո՛ ըսել:

Amérika, չ. 38. Ամերիկա: —áner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. Ամերիկացի: —ánisch, ած. 6. ամերիկեան:

Amethý'st, ար. 20 եւ 24ա. հք. մեղեսիկ, ամեթոյն:

Ameublírung, էգ. 31. սենեկի կահ կարասիք:

Amiánt, ար. 20. հք. անկէզ քար:

A'mme, էգ. 35. դայեակ, ստնտու, ծիծմայր:

A'mmei, չ. 20. բս. նշի, հացագեղ (Ammi). [պառաւմութիւն:

A'mmenmärchen, չ. առասպել.

A'mmer, էգ. 35. կամ ար. 22ա. կն. դրախտապան (Emberizia).

Ammoniák, չ. 20. անյք. քմ. ցընդական ալկալի, աւշակի՝ անուշադրի կազ: —gummi, ար. քմ. աւշակ, բամբոցի (տատասկահոտ եւ հծուահամ) խէժ: —salz, չ. քմ. անուշադր:

Digitized by Google

Affékt, որ. 20. յոյզք. կարիք (Հոգւոյ). 2. Եռանդ, գութ, սէր: —i'ren, Նբ. 3—. արուեստակէլ, կերպարանիլ. կեղծաւորիլ: —irt', ած. 6. արուեստակեալ, կերպարանեալ, կեղծաւորեալ. —es Wesen արուեստակութիւն: —los, ած. 6. ցուրտ՝ պաղուկ (խօսք):

äf'fen, Նբ. 3—. կապկութիւն ընել, կապկի պէս նմանիլ. 2. խաղք ընել, ծաղրել:

Af'fen‖art, էգ. կապկի տեսակ: —artig, ած. կապկանման. 2. կապկատեսակ: —brotbaum, որ. տկ. յուականի (Adansonia digitata); —figur, էգ. —gesicht, չ. կապկադէմք, կապկի կերպարանք: —liebe, էգ. կապկի՝ կոյր սէր: —mäßig, ած. կապկական: —ſchande, էգ. էկ. գայթակղութիւն: —ſtreich, որ. խեղկատակութիւն, կապկութիւն: —weibchen, չ. էգ կապիկ:

Aef'fer, որ. 22—. ծաղրող, ծաղրածու: —ei', էգ. կապկութիւն, կապկի նմանութիւն, ծաղրածութիւն:

Aef'fin, էգ. 32. էգ կապիկ. էկ. կապիկ կին, կապկի պէս նմանող կին:

Affinität', էգ. 31. խնամութիւն, մերձաւորութիւն (նաեւ քմ.):

affirmativ', ած. 6. Հաստատական:

äf'fiſch, ած. 6. = affenmäßig.

affizi'(e)r‖bar, ած. 6. զգայուն, զգալի, դիւրազգդիս: —barkeit, էգ. 31. դիւրազգայութիւն: —en, Նբ. 3—. ազդել, յօժարեցնել, շարժել:

Affi'xum, չ. 40 կամ 26. քր. մասնիկ:

Affodill, որ. 30. տկ. ասփոդելոն, շրէշ (Asphodelus); —lilie, էգ. 35. տկ. միօրեայ շուշան (Hemerocallis).

A'frika, չ. 38. աշխ. Ափրիկէ: —áner, որ. 22—. —in, էգ. 32. Ափրիկեցի (այր՝ կին): —ánisch, ած. 6. ափրիկէի, ափրիկական:

After, որ. 22—. Ա. Նստատեղի, որան. 2. յետոյք. —Գ. ոռք (մարդոյ): — Բ. չ. (որ.) կտորուանք, Խացորդք. կտուրք (փայտի). 2. մեղուի աղբ՝ ծիրտ: —alabaſter, որ. Հնք. անթափանցիկ լնանկուճ: —anwalt, որ. տերութեան փաստաբանի փոխանորդ: —arzt, որ. ադէտ բժիշկ: —aufklärung, էգ. սուտ՝ անօգուտ լուսաւորութիւն (որ խորհողութիւնը չ՚ազնուացնէր): —beredſamkeit, էգ. կեղծուպատիր սուտ ճարտասանութիւն: —bildung, էգ. խորթ՝ գէշ կրթութիւն: —blatt, չ. տկ. տերեւի թաղանթ: —darm, որ. անդմ. սրբանաղիք. նախաղիք, ուղղորդ աղիք: —dichter, որ. գձուձ քերթող, անՀամ պոետ: —erbe, որ. էգ. փոխանակ ժառանգ, երկրորդ ժառանգ: —flügel, որ. էկ. թռչնոց թեւերու ծայր: —geburt, էգ. սաղմին ելլելէն ետքը արգանդի մէջ մնացած թաղանթ, աղի ընկեր, գեղ: —gelehrſamkeit, էգ. խմաստակութիւն, սոփեստութիւն: —gelehrter, որ. սոփեստ, խմաստակ: —heu, չ. առջի Հունձքէն ետքը բուսած խոտ: —kameel, չ. էկ. ուղտայծ: —kegel, որ. — —. կոնակերպ մարմին: —kegelförmig, ած. կոնակերպ, կոնաձեւ: —kind, չ. Հօրը մահուընէ ետքը ծնած զաւակ. 2. պոռնկորդի: —klaue, էգ. շան (առաջակողման սրունքներուն վրայ) բիտ: —korn, չ. ցորենի մանր մուխ Հատ: —leder, չ. կոշկոյ ետեւնուկ կտորուանք: —leben, չ. ենթաստ. սատասառուէ մ՝ առանուած ստատ: —mehl, չ. երրորդ անգամ աղացուած ցորենի ալիւր: —miethe, էգ. վարձաւորէ մը վարձու առնուլը: —miether, —miethsmann, որ. վարձուորէ վարձող, երկրորդ (ձեռքէ) վարձուոր: —moos, չ. տկ. խող, ջրիմուռ, գորանորդ (Alga); —pacht, էգ. երկրորդ (ձեռքէ) վարձակալութիւն: —pächter, որ. երկրորդ (ձեռքէ) վարձակալ՝ վարձաւոր: —vermiether, որ. վարձածն վարձու տուող: —vermiethung, էգ. վարձածն վարձու տալը: —welt, էգ. կարկանձէի անձինք: —witz, որ. անտափաղարդ խօսք՝ մտածմունք:

ägä'iſch, ած. 6. աշխ. —es Meer Եգէական ծով:

äga'tiſch, ած. 6. աշխ. —e Inſel Եգատեան կղզիք:

Digitized by Google

Agáve, իգ. 35. բջ. պերճածաղիկ, ագաւի (Agave).

Agende, իգ. 35. եր. մաշտոց, ծիսարան։

Agént, ար. 33. բանբեր, գործակատար, վաճառարկու։ —schaft, —ür, իգ. 31. գործակատարութիւն, բանբերութիւն։ [սիղայոս։

Agesiláus, յտ. ան. ար. 18. Աղե-

aggressiv, ած. 6. գրգռիչ, յարձակողական (խօսք)։

Aegíde, իգ. 35. եգիս, Պալլասի վահան՝ ասպար։

A'gio, չ. 18. վճ. լումայափոխ։ —teúr, ար. 18. ի— 20. լումայափոխ, արժեթուղթ՝ դրամ գնող ծախող, վաշխառավաճառ։ —ti(e)ren, չբ. հ. 3ա. վճ. արժեթղթով՝ դրամով առեւտուր՝ դրամաշահ ընել, շահիլ։ [վարար։

Agitátor, ար. 25. աղմկիչ, խռո-

Aglei, ար. 20. բջ. արծուամագիլ (Aquilegia); gemeine — հասարակ արծուամագիլ (A. vulgaris).

Agnus, չ. — Christi, չ. բջ. հասարակ հաղարջենի (Ribes rubrum).

Agrár|gesetz, չ. ագարականին՝ անդաստանին օրէնք։ —isch, ած. 6. ագարականին, անդաստանին (օրէնք)։

Agrigént, չ. 38. տղ. Ակրականդ։

Agrikultúr, իգ. 31. երկրագործութիւն, մշակութիւն։

Agrimónie, իգ. 35. բջ. երեւնակ, անիծած ծաղիկ (Agrimonia).

Agronóm, ար. 33. ագարականագէտ։

Aegy'pt|en, չ. 22բ. աշխ. Եգիպտոս։ —er, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Եգիպտացի (այր. կին)։ —isch, ած. 6. եգիպտական։

ah, մկ. ա՜հ, օ՜հ (զարմանալու—հիացման)։

ahá, մկ. ա՜խ, վա՜հ. 2. ահա, ահա՛։

Ahasvér, յտ. ան. ար. 38. Արտաշէս։

Ahl, ար. 20. —e, իգ. 35. հերիւն։ —baum, ար. բեկանենի, թուխ լաստենի (Rhamnus frangula). —enförmig, ած. հերիւնաձեւ։ —enmacher, ար. —enschmied, ար. հերիւնագործ։

Ahm, ար. (չ.) 31. մար (գինւոյ)։ —en, նբ. 3ա. ein Faß — տակառ չափել։

Ahn, ար. 24ա. —e, ար. 34. հաւ, պապ. die —en հարք, նախնիք։ —e, իգ. 35. հանի, մամ։

áhnd|en, նբ. 3բ. պարսաւել, կշտամբել. պատժել (ուղղութեան համար). 2. et. zu — suchen բանի մը վրէժը խնդրելու ջանալ. 3. = ahnen. —ung, իգ. 31. կշտամբութիւն, պատիժ, պատուհաս. 2. վրէժխնդրութիւն։

ä'hneln, չբ. հ. եւ փբ. 3ա. 3—m (sich ար.) — մէկու մը քիչ մը նմանիլ։

áhnen, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. կռահել, գուշակել, կասկածիլ. es ahnt mir կը զգամ որ...։

A'hnen|probe, իգ. ազնուականութեան ցոյց՝ փորձ։ —recht, չ. նախնի ազնուականութեան իրաւունք։ —stolz, ար. 1. իր նախնեաց ազնուականութեանը վրայ պերճութիւն՝ պարծանք՝ պարծենկոտութիւն. 2. ած. իր նախնեաց ազնուականութեանը վրայ պարծող՝ հպարտացող։ —tafel, իգ. ազգահամարական տախտակ։

A'hnfrau, իգ. հանի, մամ։ —herr, ար. հաւ, պապ։

ä'hnlich, ած. 6. նման. 3—m — sein կամ sehen մէկու մը նմանիլ. 2. այսպիսի, նոյնպիսի. նմանատեսակ. — lautend նմանաձայնութիւն. — machen նմանցընել։ —keit, իգ. 31. (անձանց) նմանութիւն. 2. փխ. նմանութիւն, համեմատութիւն (նաեւ ...). խնամութիւն (լեզուաց)։ —keitsbeweis, ար. նմանութեան ցուցում։

A'hnung, իգ. 31. գուշակութիւն, կռահում, կասկած, կասկածանք. eine — v. et. haben բանի մը կռահել. կասկած ունենալ։ —slos, մ. յանկարծակի։ —svermögen, չ. կանխագուշակութեան կարողութիւն։ —svoll, ած. գուշակութեամբ լի, (իրաց) խորհրդական, խորհրդալից։

A'horn, ար. 20. բջ. դղքի, պիծխի (Acer); — arten, իգ. յփ. բջ. դղքիի տեսակ ծառեր։ —zucker, ար. դղքիի շաքար։

A'ehre, իգ. 35. բջ. հասկ. in —n schießen հասկ արձակել՝ կապել.

Digitized by Google

Հասկաւորիլ։ —nbund, ար. որայ։ —nförmig, ած. Հասկաձեւ։ —n=früchte, էգ. յգ. ցորենական արմըտիք։ —nlese, էգ. Հասկաքաղութիւն։ —nlesen, չ. Հասկաքաղութիւն, Հասկաքաղ ընելը։ —nleser, ար. Հասկաքաղ։ —spitze, էգ. քիստ։

ä'hrig, ած. 6. Հասկաւոր։

A'hriman, յատ. ան. ար. 28. Արհմըն, Խարաման։

Ahurasmáda, յատ. ան. ար. 38. Որմիզդ, Արամազդ։

aich||en, նբ. 3ա. տակառներու՝ չափերու՝ կշիռներու վրայ ճշդութեան կնիքը դրոշմել, չափերը... ճշդել։ —er, ար. 22ա. տակառ՝ չափ՝ կշիռ ճշդող։ —maß, չ. օրինաւոր կշիռ՝ չափ։ —stab, ար. չափելու գաւազան՝ ձող, փորձանակ։

Akad||emie, էգ. 35. լսարան, ճեմարան, ակադեմիա։ —émiker, ար. 22ա. ակադեմիկեան, գիտնոց կաճառի՝ ճեմարանի անդամ։ —émisch, ած. 6. ակադեմական. —e Jugend բարձրագոյն դպրոցի աշակերտք։

Akajoú, ար. 28. բս. բալասանենի, կահենի (Swietenia mahagoni).

Akarnánien, չ. 22բ. աշխ. Ակառնանիա։

akathólisch, ած. 6. կր. չկաթողիկէական, չկաթողիկեայ։

Akatholizismus, ար. 27. անյգ. կր. չկաթողիկէականութիւն։

Akázie, էգ. 35. բս. կակիայ (Acacia); unechte — փուշկեղեւ (Robinia pseudacacia).

Akklamatión, էգ. 31. կայթիւն, յարգանք, միակարգանչութիւն. durch — միաձայն՝ Հասարակ Հաւանութեամբ։

Akklimatis||atión, էգ. 31. օդընտելութիւն։ —iren, նբ. 3ա. (անասուն՝ տունկ) այլաշխարհիկ օդին վարժեցընել, ընդելացընել։ —irung, էգ. 31. օդընտելութիւն, ընդելուցում (այլաշխարհիկ օդի)։

Akkórd, ար. 20. ձայնի միաբանութիւն, ներդաշնակութիւն. sich in e—n schönen — auflösen գեղեցիկ ներդաշնակով մը լմընալ. 2. Հաստատուն՝ որոշուած գին. in — arbeiten միաՀաղոյն սակարկութեամբ գործել՝ աշխատիլ. 3. վճ. (անանկացեալի մը) պարտատերաց Հետ Հրաւախոհութիւն, պարտքերը Հաւասարցընել ընչելը։ —iren, նբ. 3ա. Համաձայնեցընել, միաբանել։ — չբ. h. վճ. պարտատերաց Հետ միաբանիլ. Հրաւախոհ ըլլալ։

akkredit||iren, նբ. 3ա. Հաստատել, Հաւատարմացընել։ —iv, չ. 20. ընծայագիր, վկայագիր (դեսպանի). 2. վճ. վարկագիր։

akkurát, ած. 6. ճիշդ, ճշգրիտ։ — մ. ճշդիւ, ճշդութեամբ։ —ésse, էգ. 35. անյգ. ճշդութիւն, ճշգըրտութիւն։

A'kkusativ, ար. 20. քր. Հայցական (Հոլով), խնդիր սեռի։

Akol||úth, —y'th, ար. 33. կր. ՋաՀընկալ. Amt e—s —es ջաՀընկալութիւն։

Akonit, չ. 20. բս. ակոնիտոն, ընձախոտ (Aconitum).

Akrobát, ար. 33. լարախաղաց։

Akt, ար. 20. գործք. 2. Թտ. արարուած. 3. էրկ. մուրՀակ, արձանագիր։

A'kt||e, էգ. 35. յգ. —n, դատաստանական գրուածք, մուրՀակք, արձանագրութիւն. zu den —n legen արձանագրութեանց մէջ անցնել. էխ. խնդրոյ մը վրայ ալ խօսիլ՝ զբաղիլ չուզել։ —enmäßig, ած. վաւերական, դատաստանական արձանագրութեանց Համաձայն։ —enschrank, ար. արձանագրութեանց դարան։ —enschreiber, ար. արձանագրութիւն գրող, ընդօրինակող։ —enstoß, ար. պարութայ, արձանագրութեանց ծրար։ —enstück, չ. դատաստանական մուրՀակ՝ գրուածք մը։ —en=widrig, ած. արձանագրութեանց Հակառակ։

A'ktie, էգ. 35. վճ. ընկերութեան մը բաժանագիր, բաժանորդագիր։

A'ktienbesitzer, ար. = —inhaber, ար։ —gesellschaft, էգ. բաժանագրական ընկերութիւն։ —händler, ար. բաժանագիր գնող ծախող։ —in=haber, ար. բաժանորդագիր ունեցող՝ պաՀող, բաժանագրական ընկերութեան մասնակից՝ անդամ։ —kapital, չ. բաժանագրական ընկերութեան դրամագլուխ։

Digitized by Google

—spekulant, ար. բաժնետագիրներու շահադէտ։ —spekulation, էգ. բաժնետագիրներով շահադիտութիւն՝ ինադադրութիւն։

Aktionä'r, ար. 20. = Aktieninhaber.

aktiv, ած. 6. իրական, ներգործական. քեր. գործուներայ՝ գործնական (ժամանակ զինուորութեան)։ — չ. 20. —um, չ. 40. քր. ներգործական բայ. Հ. ճ. —a, առն(ե)լիք, առք. — und Passiva առն(ե)լիք տալիք, ելեւմուտք կշիռ։ —bestand, ար. —kapital, չ. —vermögen, չ. իրական ստացուածք։ —itä't, էգ. 31. գործունէութիւն, ժրութիւն։ —schuld, էգ. իրական պարտք։

Aktuár, ար. 20. —ius, ար. 27. ատենադպիր։

A'ktus, ար. 39. գործք, պաշտօնամունք։

Akúst ik, էգ. 31. բնգ. լսաբանութիւն, ձայնաբանութիւն։ —isch, ած. 6. լսաբանական։

akút, ած. 6. բժշ. սուր՝ սաստիկ (ցաւ). —er Zustand սրութիւն՝ սաստկութիւն (ցաւոց)։ —, ար. 20. —us, ար. 19. քր. սուր շեշտ։

Alabáster, ար. 22ա. հք. ալիբաստ կուճ, ճրակուճ, լոյսակուճ, ալաբաստր։ —er, ար. 22ա. լոյսակճի քանդակագործ։ —n, ած. 6. լուսակէճ, ալաբաստրէ։

A'lant, ար. 20. բսլ. կղմուխ (Inula helenium); —beere, էգ. բսլ. սեւ հաղարջ։ —beerstrauch, ար. բսլ. սեւ հաղարջենի։

Alárm, ար. 20. (զօրքը զէնքի կոչելու, ազդութիւն կանչելու) ազդման նշան, խօշիւն։ —iren, նբ. 3ա. ազդման ձայնել, ազդել։ —schuß, ար. ազդի նշան տալու հրացանի հարուած։

Alaún, ար. 20. հք. պաղլեղ, արջն, շպլեղ։ —artig, ած. պաղլեղախառն։ —bad, չ. պաղլեղախառն ջեր, պաղլեղախառն ջրով բաղնիք։ —bergwerk, չ. պաղլեղի բով։ —en, նբ. 3ա. պաղլեղաջրոյ մէջ թաթխել, շաղել, լեղել։ —erde, էգ. պաղլեղախառն հող. 2. պաղլեղաքար։ —gar, ած. պաղլեղաջրէ անցած։ —haltig, ած. պաղլեղախառն։ —hütte, էգ. պաղլեղատուն, պաղլեղարան։ —icht, —ig, ած. 6. պաղլեղախառն։ —schiefer, ար. հք. պաղլեղախառն թերթաքար։ —sieden, չ. պաղլեղագործութիւն։ —sieder, ար. պաղլեղագործ։ —stein, ար. հք. պաղլեղաքար։ —wasser, չ. պաղլեղախառն ջուր, պաղլեղաջուր։ —werk, չ. պաղլեղի բով։ —zucker, ար. դղէ. շաքարախառն պաղլեղ։

Alba‖nése(r), ար. 34. եւ 22ա. —nésin, էգ. 52. Ալպանիացի, Առնաւուտ։

Albánien, չ. 22բ. աշխ. Ալպանիա։

Albatróß, ար. 15. կամ 18. յն. (թռչուն) ծովագող, (ջրխոյթան), դիոմէտ (Diomedea).

A'lbe, էգ. 35. բսլ. սօսի, ճերմակ կաղամախի (Populus alba); 2. եր. (պատարագի) շապիկ. 3. յն. սպիտակաձուկ (սպիտուկ)։

álbern, ած. 6. տխմար, անմիտ, ապուշ. ընդ. բախած, խենթուկ. —es Geschwätz, —es Zeug անմտութիւն, մորոսութիւն. —e Gans անմիտ, ապուշ, տխմար, դրաստ։ — չբ. ի. 3ա. խենթական գործքեր՝ մորոսութիւն ընել, մորոսանալ։ —heit, էգ. 31. մորոսութիւն, տխմարութիւն. անհամմութիւն, ընդունայնախօսութիւն։

Albíno, ար. 38. լուսամորթ, սպիտակ մարդ։

A'lbrecht, յա. ան. 28. ար. Ալպերտոս։

A'lbum, չ. 38. գիրք՝ տետրակ (յուսանկարաց՝ ճանապարհորդաց). ժողովածոյք (պատկերաց՝ լուսանկարաց)։

Alchim‖íe, էգ. 35. ոսկեփոխութիւն։ —ist, ար. 33. ոսկեփոխ ոսկեփոյզ, տարրադէտ։ —istisch, ած. 6. ոսկեփոխական, ոսկեխուզական։

A'le, (ել.) չ. 28. անգղիական գարեջուր։

Aléppo, չ. 38. քղ. Հալէպ։

Alexánd‖er, յա. ան. ար. 22ա. Աղեքսանդր։ —rien, չ. 22բ. քղ. Աղեքսանդրիա։ —riner, ար. 22ա. Աղեքսանդրացի։ — 2. տղ. աղեքսանդրեան չափ։ —rinisch, ած. 6. աղեքսանդրեան։

Digitized by Google

Alexius, յտ. անձ. ար. 18. Աղեքսիոս, Աղեքսի։

A'lfanz, ար. 20. ընտ. խեղկատակ, հտպիտ։ **—erei**, էգ. 31. ընտ. խեղկատակութիւն, միմոսութիւն։

A'lge, էգ. 35. բս. խոտ, ջրիմուռ, գորտնբրուրդ։

A'lge|bra, էգ. 36. գրահաշիւ։ **—bráisch**, ած. 6. գրահաշուական։ **—braist**, ար. 33. գրահաշուագէտ։

Algérien, չ. 22բ. աշխ. Ալճիէր։

A'libi, չ. 38. իրվ. այլուրեկայ, ուրիշ տեղ ըլլալը։

Aliment, չ. 20. յգ. **—e**, իրվ. անընդհատ թոշակ (դատաստանարանէ որոշուած)։ **—ation**, էգ. 21. սնուցանելը. սնուցում։

Alinea, չ. 38. նոր տող, գլխաւոր հատուած (գրուածքի մը մէջ)։

Alizarin, չ. 20. անյգ. տորոնի արմատէ ներկ։

Alkál|i, չ. 38. յգ. **—en**, քմ. ծովու աւշնան, ալկալի, ալկալեան հող, կալաքար։ **—isch**, ած. 6. ալկալեան։ **—isi(e)ren**, նբ. 3ա. քմ. ալկալին լուծել՝ անջատել։ **—isi(e)rung**, էգ. 31. ալկալին լուծել անջատելը։ **—oid**, չ. 20. քմ. ալկալակերպ մարմին։

A'lkohol, ար. 38. քմ. գինւոյ բարկ ոգի, ալքոոլ։ **—ométer**, ար. 22ա. քմ. ալքոոլաչափ։

A'lkoran, ար. 20. կուրան, Մահմետականաց օրինաց գիրք։

A'lkov, ար. 20. **—e**, ար. կամ էգ. 34. կամ 35. **—en**, ար. 22բ. անկողնոց, սենեկի մէջ անկողնոյ համար որոշուած խորշ։

all, ած. 6. յգ. **—e**, ամէն, բոլոր. —e u. jede ամէն մարդ. — u. Jedem ամենուն, ամէն եկողին. —e zwei Tage երկու օր մէյ մը. —es Mögliche ամենայն կարելին. —es Große ամէն մեծերը. in —er Frühe (առաւօտուանց) շատ կանուխ. ein für —e Mal մէկ անգամ ընդ միշտ. die Sache ist bei —e Dem doch wahr ի վերայ այսր ամենայնի իրը ստոյգ է. zu —em Unglücke ի լրումն թշուառութեանց. —es Ding hat s—e Zeit առկ. ամէն բան իր ժամանակին ունի, ամէն բան կ'անցնի։ **—es**, չ. ամէն բան, ամենայն ինչ. das ist —es սափկայ է բոլորը. —es in —m, —es eingerechnet վերջապէս. փխ. ամէն բան աղէկ կշռելով. er ist sein —es, er gilt —es անոր ամենաբարն է. —es in —em sein wollen ամենագէտ՝ ամենակարող մէկն ըլլալ ուզել. wer —es? ո՞վ ուրեմն. wo —es? ո՞ւր ուրեմն... was —es für Leute? ինչպիսի՞ մարդիկ. sich in —es fügen ամենայնի յարմարիլ. —es zu s—r Zeit առկ. ամենայն ինչ իւր ժամանակին։ **—(e)**, մկ. ընտ. —e machen, սպառել. —e sein, սպառիլ. der Wein ist —e գինին խմուեցաւ սպառեցաւ։

áll|abendlich, ած. ամէն իրիկուն։
—barmherzig, ած. ամենագթած։
—bekannt, ած. աշխարհածանօթ։
—beliebt, ած. ամենէն սիրուած։
—da, մկ. հոն, ան տեղը։

Allée, էգ. 31. ծառուղի, ծառափողոց։

Alleg|át, չ. 20. (ի մէջ՝ յառաջ բերուած խօսք՝ վկայութիւն։ **—ation**, էգ. 31. իրվ. վկայութիւն յառաջ բերելը՝ յառաջբերութիւն։ **—iren**, նբ. 3ա. վկայութիւն յառաջ բերել։

Alleg|orie, էգ. 31. այլաբանութիւն, այլասացութիւն։ **—órisch**, ած. 6. այլաբանական, այլասացական։ **—orisi(e)ren**, նբ. 3ա. այլաբանել։ **—orist**, ար. 33. այլաբան, այլասաց։

all|egrétto, մկ. երժ. զուարթագին (երգել)։ **—égro**, մկ. երժ. զուարթ. զուարթագին։ — չ. 38. ցնծերգ։

allein, ած. 6. եւ մկ. մինակ, առանձին, միայն. er — ինքը մինակ. — leben առանձնացեալ ապրիլ. schon — der Gedanke մտածութիւնը միայն. nicht — ..., sondern auch ..., ոչ միայն..., հապա նաեւ. einzig u. — մի միակ. nur — միայն, միակ. ընտ. — ein Esel! էշ Դուք էք։ — շղ. սակայն, բայց, սակայն եւ այնպէս։ **—gesang**, ար. երժ. մենանուագ, առանձին երգ։ **—gespräch**, չ. մենախօսութիւն։ **—handel**, ար. մենավաճառութիւն։ **—händler**, ար. մենավաճառ։ **—herrschaft**, էգ. միահեծան իշխանութիւն։ **—herrscher**, ար. ինքնակալ, միահեծան իշխան.

Digitized by Google

փառքեր։ —ig, ած. 6. միակ, առանձին. zur m—e —e Rechnung իմ առանձնական հաշուիս (կը գործեմ)։ —seligmachend, ած. die römische Kirche ist die —e Հռովմէական եկեղեցին դուրս փրկութիւն չկայ։

alle mal, մ. ամէն անգամ, միշտ. ein für — մէկ անգամ ընդ միշտ։ —nfalls մ. ի դիպուածի, ի կարօտութեան, ի հարկի. 2. առ առաւելն, գուցէ։ —nfällig, ած. 6. դիպուածական, պատահական. հնարաւոր։ — մ. ի դիպուածի, ըստ պատահման։

allenthalben, մ. ամէն տեղ. ամէն նկատմամբ։

A'llerbarmer, ար. ամենողորմ Աստուած։

aller beste, ած. ամենալաւ. ամենաբարի։ —christlichst, ած. ամենաքրիստոնեայ։ —dinge, մ. աներկբայ. անտարակոյս, առանց կարծեաց. արդարեւ, իրօք։ —durchlauchtigst, ած. մեծափառ, պերճափառ։ —erst, ած. ամենէն առաջին. (յա) — նախ եւ յառաջ, ամենէն յառաջ։ —geringst, ած. ամենանուաստ, ամենախոնարհ. nicht im —en բնաւ եւ ոչ մէկ կերպով. ամենեւին։ —gnädigst, ած. ամենագթած, ամենաշնորհ. Se. Majestät hat — erlaubt Իր Վեհափառութիւնը շնորհել հաճեցաւ։ —hand, ած. ամէն տեսակ. զանազան. auf — Arten ամէն կերպով։ —heiligen (-fest), չ. էր. տօն Ամենայն Սրբոց։ —heiligst, ած. ամենասուրբ. —er Vater Սրբազան Հայր (տիտղոս Քահանայապետաց). 2. —e(s), չ. էր. մեհենի մը ներքնագոյն մասը. Սրբութիւն Սրբոց (Հրէից տաճարի). Ճաճանչ Սրբութեան, Սրբութիւն Սրբոց. 3. —e (Jungfrau), էգ. էր. Ամենասուրբ Կոյս։ —höchst, ած. ամենաբարձր. der —e Բարձրեալը. Se. Majestät haben — beschlossen Իր Վեհափառութիւնը ուզեց՝ որոշեց...։ —lei, ած. անփփ. ամէն տեսակ, տեսակ տեսակ։ — չ. անփփ. տեսակ տեսակ մսերէ եւ կանանչեղէններէ պատրաստուած կերակուր՝ խառնիխ։ —letzt, ած. ամենավերջին։ —liebst, ած. ամենասիրելի, շնորհալից։ —meist, ած. die

—en Menschen մարդիկներէն շատերը, մարդկանց մեծ մասը. am —en ամենայաճախ։ —nä'chst, ած. ամենամերձ, ամենէն մերձաւոր։ — մ. (տեղւոյ) շատ մօտ։ —neuest, ած. ամենանոր։

A'llerschaffer, ար. տիեզերաց Արարիչ, ամենաստեղծ։

aller schlechtest, ած. ամենագէշ։ —schlimmst, ած. ամենավատթար։ —seits, մ. ամէն դիաց, ամէն կողմանէ. ich empfehle mich — ընփ. զամէնքը կ'ողջունեմ։ —unterthänigst, ած. ամենախոնարհ, ամենահնազանդ։ —wärts, —wegen = allenthalben; —weltsbürger, ած. աշխարհաքաղաքացի։ —weltsfreund, ար. համաշխարհի՝ ամենուն բարեկամ։

alle sammt, մ. ամէնը մէկանց, առանց բացառութեան։ —weile, մ. ընփ. այս վայրկենիս, հիմայ անմիջապէս։ —zeit, մ. միշտ, ամէն ժամանակ։

A'llgegen wart, էգ. ամենուրեքութիւն (Աստուծոյ). 2. ծղր. (մարդկանց համար) ամենուրեքութիւն։ —wärtig, ած. ամենուրեք։

all geliebt, ած. ամենէն սիրուած։ —gemach, մ. քիչ քիչ. սակաւ սակաւ. — kommt (wohl) nach —. կաթիլ մը քիչ քիչ կը դառնայ մեծ լիճ։ —gemein, ած. ընդհանուր, հասարակաց. im —en genommen կամ gesagt ընդհանրապէս խօսելով. —machen հրատարակել, ընդհանրացնել. —e Kirchenversammlung ընդհանրական ժողով, սինոդոս։ —e(s), չ. ։ 4. das —e u. das Besondere ընդհանուրն եւ մասնաւորը. վերացեալ եւ թանձրացեալը. das —e im Auge h. ընդհանուրն աչաց առջեւն ունենալ։ —gemeinheit, էգ. ընդհանրութիւն, տիեզերականութիւն։ —genü'gsam, ած. ամենաբաւական։ —genü'gsamkeit, էգ. ամենաբաւականութիւն։ —gewalt, էգ. ամենակարողութիւն, ամենազօրութիւն. փխ. միահեծան իշխանութիւն, վեհապետութիւն։ —gewaltig, ած. ամենակարող, ամենազօր։ —gültig, ած. բովանդակ՝ ըստ ամենայն ընդարձակութեան ճշմարիտ. 2. ամէն տեղ արժող։ —güte, էգ. անչափ բարութիւն,

Digitized by Google

ամենաբարութիւն։ —gütig, ած. անչափ բարի, ամենաբարի։ —heit, էգ. 31. ամբողջութիւն, բովանդակութիւն, ընդհանրականութիւն։ —hier, մկ. հոս՝ այս տեղը։

Allianz, էգ. 31. դաշնակցութիւն, նիզակակցութիւն։

Alligation, էգ. 31. թմ. քիմիական խառնուրդ։ —srechnung, էգ. թբ. ընկերութեան կանոն։

Alligátor, ար. 25. ամերիկայի կոկորդիլոս, կայման (Alligator).

alligi(e)ren, նբ. 3ա. թմ. խառնել, յարազօդել։ [դաշնակից։

Alliirte(r), ար. 34. նիզակակից,

Alliteration, էգ. 31. նոյն եւ նմանահնչիւն տառերու եւ վանկերու կրկնութիւն։

áll‖jährig, —jährlich, ած. տարեւոր, տարեկան. — մկ. ամէն տարի։ —macht, էգ. ամենակարողութիւն։ —mächtig, ած. ամենակարող. der —e (Gott) Ամենակալ (Աստուած)։ —machtswort, չ. ամենակարող խօսք։ —mählich, ած. անընդհատ, աստիճանական. —, մկ. կարգաւ, կամաց կամաց։ —monatlich, ած. ամսական. —, մկ. ամէն ամիս։ —mutter, էգ. հասարակաց մայր. փխ. բնութիւն։ —nächtlich, ած. գիշերական. —, մկ. ամէն գիշեր։

Allód, չ. 20. յգ. —ien, ժառանգական ստացուածք։ —iál, ած. 6. ժառանգական (երկիր՝ ստացուածք)։

Allokution, էգ. 31. ճառ՝ բանախօսութիւն (Քահանայապետին առ կարդինալս)։

Allopáth, ար. 33. այլաբոյժ (տարօրինակ բուժող) բժիշկ։ —ie, էգ. 31 կամ 5. այլաբուժութիւն, տարօրինակ բժշկութիւն։

áll‖sehend, ած. ամենատես։ —seitig, ած. ընդհանուր, հանրական. —, մկ. —betrachten ամէն կողմանէ՝ նկատմամբ նկատել (բան մը)։ —seitigkeit, էգ. ընդհանրութիւն, հանրականութիւն։ —stündlich, ած. եւ մկ. ամէն ժամ։ —tägig, —täglich, ած. օրըստօրական, օրըստօրեայ, սովորական. —, մկ. օրըստօրէ. ամէն օր։ —täglichkeit, էգ. (դէպքի մը) սովորականութիւն, օրըստօրէ պատահիլը. փխ. գռեհիկ՝ սովորին բան։

—tagsgeschwätz, չ. հասարակ՝ սովորական խօսակցութիւն՝ զրոյցք։ —tagsgesicht, չ. սովորական՝ հասարակ կերպարանք։ —tagskleid, չ. օրական՝ հասարակ օրուան հագուստ։ —tagskost, էգ. սովորական կերակուր։ —tagswitz, ար. սովորական կատակ։ —umfassend, ած. ամենապարփակ։

Alluvión, էգ. 31. գետնածում. երկրի աճում (ջրոց ցամքելէն)։

A'll‖vater, ար. Աստուած, Հայր աշխարհի։ —verehrt, ած. ամենայարգոյ։ —verständlich, ած. դիւրիմաց։ —waltend, ած. միահեծան, ամենազօր։ —weise, ած. ամենիմաստ։ —weisheit, էգ. ամենիմաստութիւն։ —wissend, ած. ամենագէտ։ —wissenheit, էգ. ամենագիտութիւն։ —wisser, ար. ամենագէտ։ —wisserei, էգ. հարեւանցի՝ թերի գիտութիւն։ —wo, չչ. ուր։ —wöchentlich, ած. շաբաթական։ —zeit, մկ. միշտ։ —zu, մկ. շատ, չափէն աւելի, կարի յոյժ։ —zudumm, ած. շատ ապուշ։ —zugemein, ած. —ւ. — macht Dich klein շատ ցածութիւնը՝ գռեհկութիւնն անձը կը նուաստացընէ։ —zugerecht, ած. —ւ. — thut Unrecht կարի խստութիւնը անիրաւութիւն կը պատճառէ։ —zumal, մկ. ամէնը մէկանց։ —zuviel, մկ. —ւ. — ist ungesund մեղր գտնես, չափով կեր։ [մարդ։

Alm, էգ. 31. ալպեան արօտ՝

A'lmanach, ար. 20 եւ 38. օրացոյց, տումար։

A'lmosen, չ. 22բ. (Almose, էգ. 35.) ողորմութիւն։ —amt, չ. ողորմութիւն բաշխելու պաշտօն։ —büchse, էգ. (ողորմութեանց) պանձանակ։ —empfänger, ար. ողորմութիւն ընդունող, ողորմութեամբ ապրող։ —geld, չ. ողորմութիւն։ —ier, ար. 20. աղքատատես, ողորմաբաշխ, պարգեւատես (իշխանի մը)։ —pfleger, ար. ողորմութեանց վերակացու։ —sammler, ար. ողորմութիւն ժողովող։ —stock, ար. = büchse.

A'loe, էգ. 35. բս. հալուէ (Aloe); ährenformige — հասկաձեւ հալուէ (A. spicata); amerikanische — ագաւի, պերճածաղիկ (Agave).

Alp, ար. 20. մղձաւանջ, ճնշական ճիւաղ, խեղդիչ. 2. փխ. ծանրատաղտուկ՝ ճնշող՝ նեղողութեան բան:

alpári, մկ. հն. — stehen (առժեթուղթը) սկզբնական գինն ունենալ:

A'lpe, իգ. 35. —n, յգ. Ալպեան լեռներ. 2. ալպեան արօտ՝ ճարակ:

A'lpen∣beifuß, ար. բս. ալպեան գնդածաղիկ: —birke, իգ. բս. կարճաբերձ ցարասի: —ebenholzbaum, ար. բս. ալպեան ոլոռ (Cytisus laburnum); —führer, ար. ալպեան լեռանց առաջնորդ. 2. (գիրք) Ալպեան լեռանց առաջնորդութիւն: —hase, ար. կն. ալպեան նապաստակ: —kraut, չ. ալպեան խոտ: —mispel, իգ. բս. ալպեան զկեռենի (Sorbus կամ Crataegus aria); —mohn, ար. բս. փշախաշխաշ: —rose, իգ. բս. մրտավարդ, վարդածառ (Rhododendron); gekrauste — թաւոտ մրտավարդ (Rh. hirsutum); rostfarbige — ժանկագոյն մրտավարդ (Rh. ferrugineum): —stock, ար. Ալպեան լեռանց վրայ թանձրախիտ անտառակ, թաւուտք:

Alphabét, չ. 20. այբուբեն: —isch, ած. 6. այբուբենական: — մկ. այբուբենի կարգաւ:

A'lp∣hof, ար. կովերու ախոռ, հովանոց:

A'elpler, A'lp(n)er, ար. 22—. Ալպեան լեռանց բնակիչ:

Alraún, ար. 20. —e, իգ. 35. բս. մանդրագոր (Mandragora officinalis).

als, շղ. իբրեւ, պէս. — Ehrenmann handeln պատուաւոր մարդու պէս գործել. schon — Knabe տղայութենէ ըլլալով. իբրեւ տղայ. (Ինչ ինչ Յօդուածոց մէջ կը Յարգմանուի.) — et. dienen բանի մը ծառայել՝ պէտք գալ. — Schadenersatz վնասուց փոխարէն. sich — besiegt bekennen ինք զինքը պարտուած ճանչնալ. 2. (ժամանակ.) երբ, երբոր. — ich betete երբ կ'աղօթէի, աղօթած ժամանակս. 3. so schön — ein Engel հրեշտակի մը պէս գեղեցիկ. er ist zu dumm, — daß ... այնչափ ապուշ է, որ չի (կրնար)... — ob իբրեւ թէ. — wie իբրեւ, պէս. sowohl die Reichen, — (auch) die Armen թէ հարուստները, թէ աղքատները. 4. (Յաղթապաշտական ետքը.) քան, (եղբօր) մէն աւելի (մեծ) größer — Du glaubst կարծածէդ աւելի մեծ. mehr — zwanzig Jahre քսան տարուընէ աւելի. eben so gut, — verständig թէ բարի, թէ խելացի. որչափ բարի, այնչափ ալ խելացի: — bald մկ. անմիջապէս, շուտով: —dann, մկ. ան ատեն. անկից ետեւ, ետքէն, յետոյ:

A'lse, իգ. 35. կն. լոք (Clupea alosa). 2. բս. = Wermuth.

also, մկ. այսպէս: — շղ. ուրեմն, ապա ուրեմն, ըստ հետեւորդի:

Aelster, իգ. 35. = Elster.

alt, ած. 6. (Յղր. ä'lter, Գեր. ä'ltest,) տարեւոր, տարւոք, երէց. wie — ist er? քանի՞ տարուան է. für wie — halten Sie mich? քանի՞ տարուան կը կարծէք զիս. sein älterer Bruder իր երիցագոյն եղբայրը. 2. հին, հնացած, հինցած. ծեր՝ պառաւ (մարդու). — machen հինցընել. — w. հիննալ. ծերանալ. —er Sünder յամառեալ՝ անզեղջ մեղաւոր. —es Übel արմատացած ախտ. ընդ. das ist et. —es! ասի հին՝ ծանօթ բան է. ընդ. ասի հնուց է. —es Zeug հնաոտի, ցնցոտի. jung gewohnt, — gethan առծ. ինչպէս ծառը կը մեծնայ, այնպէս ալ կը ծռայ. 3. (ժամանակի նկատմամբ) հին. —e Geschichte հին պատմութիւն. das —e Testament Հին Կտակարան. die —en Armenier, Griechen հին Հայերը, Յոյները. 4. հին, հինօրեայ, նախնի. im —en Stil հին՝ նախնի ձեւով՝ ոճով. 5. վճ. հին, գործածուած. —e Bücher հին՝ գործածուած գըրքեր. թեթեւագին գրեանք: — u. Jung չ. անխտ. ծերք եւ երիտասարդք: —, ար. 20. երժ. երկրորդ բարձր ձայն:

A'ltan, ար. 20. ճրտ. տանեստան, ճեմելիք հարթյատակ տանեաց վրայ. 2. պատշգամ:

Altár, (յգ. Altäre) 13. եւ 20. կր. խորան. hoher — աւագ խորան: —bildschirm, ար. —blatt, չ. խորանի

Digitized by Google

ճակատ՝ (կռթնած պատը)։ —decke, էգ. խորանի ծածկոյթ՝ կտաւ։ —diener, ար. (խորանի) սպասաւոր։ —himmel, ար. խորանի ձեղունն՝ ամպհովանի։ —ist, ար. 33. ժողովրդապետի՝ մատրանապետի տեղապահ քահանայ։

ált‖armenisch, ած. հին հայերէն, գրաբար։ —backen, ած. օթեկ, քարթու, աշտուճ (հաց). փխ. հին, մաշած։ —bart, ար. ընտ. ծղր. ալեւոր, յարգելի ծերունի։ —deutsch, ած. հին գերմանացի՝ գերմանական։

A'lte(r), ար. 34. ծերունի, ալեւոր. առծ. wie die —n sungen, zwitschern auch die Jungen ինչպիսի հայր, նոյնպիսի զաւակ. 2. er ist immer der — միշտ նոյնն է. 3. հայր, վարպետ. m—e —n ծնողքս. 4. երկրորդ տարրին մի եւ նոյն դասու մէջ մնացող աշակերտ, հին աշակերտ. 5. die —n հիները, նախնի ազգերը. unsere —n մեր նախնիքը։

A'lter, չ. 22ա. հասակ, տարիք. er ist in meinem — հասակակից ենք, իմ տարիքս ունի. im — v. zwanzig Jahren քսան տարեկան. das zarte — առաջին հասակ՝ տիք, մանկութիւն. reifes — բանաւորութիւն. jugendliches — երիտասարդութիւն, արբունք. mittleren —s միջին հասակի մէջ. hohes — անցեալ հասակ. in s—m besten — stehen այր կատարեալ ըլլալ, արութեան հասակին հասնիլ. 2. ծերութիւն. mit — segnen երկար կեանք մաղթել. առծ. — schützt vor Thorheit nicht խելքը գլխէն է եւ ոչ տարիքէն. 3. հնութիւն. von —s her հնուց՝ վաղնջուց հետէ. vor —s յառաջագոյն, առաջին ժամանակներս. 4. երիցութիւն (պաշտօնին մէջ). 5. հնութիւն. հնութեամբ խաթարում՝ ապականութիւն։

älter, բղդ. alt էն։

Alteratión, էգ. 31. փոփոխութիւն. 2. փխ. յուզում, խռովութիւն. աղմուկ։

ä'lterlich, ած. 6. = elterlich.

A'eltermutter, էգ. 31. յգ. 21ա. պապին՝ մամին մայր, ջոջմամ։

Aeltern, = Eltern.

áltern, չբ. h. եւ s. 3ա. ծերանալ, հասակն առնուլ։

alternativ, ած. 6. փոփոխ։

A'lters‖genoß, ար. հասակակից։ —schwach, ած. զառամեալ։ —schwäche, էգ. զառամութիւն, ծերութեան տկարութիւն։

A'lter‖thum, չ. 7. հնութիւն. das graue— խոր հնութիւն. 2. հին ժամանակ։ —thümelei, էգ. 31. հնութեան սաստիկ սէր՝ մոլութիւն։ —thüm(l)er, ար. 22ա. հնագէտ, հնախոյզ։ —thümlich, ած. 6. հին, շատ հին, վաղնջուց։ —thümlichkeit, էգ. 31. հնութիւն, հնութեան նկարագիր։

A'lterthums‖forscher, ար. հնախոյզ. հնագէտ։ —forschung, էգ. հնախուզութիւն։ —gesellschaft, էգ. հնախօսական ընկերութիւն։ —händler, ար. հնութեանց վաճառական։ —kunde, էգ. հնագիտութիւն, հնախօսութիւն։ —kundiger, ար. հնախօս, հնագէտ։ —wissenschaft, էգ. = —kunde.

A'eltervater, ար. 21ա. պապին՝ մամին հայրը, ջոջպապ։

ä'lteste, ած. 6. = alt. — ար. 34. էգ. 6բ. անդրանիկ, առջինեկ. երէց (եղբայր՝ քոյր). 2. (պաշտօնի մէջ) երէց, երիցագոյն։

ált‖fränkisch, ած. ընտ. շատ հին. նախաջրհեղեղեան։ —geige, էգ. երժ. հնգաղեան քնար. = Bratsche. —gesell(e), ար. սատարաց գլուխ, բանուորներու տեսուչ։ —gläubig, ած. հնահաւատ, ուղղահաւատ։

Althä'a, էգ. 36. Althée, էգ. 35. բոյ. տուղտ (Altaea).

áltherkömmlich, ած. հին, հնուց։

Altist, ար. 33. —in, էգ. 32. երկրորդ սուր ձայն ունեցող երգիչ։

A'ltkatholik, ար. կր. հին կաթողիկեայ աղանդաւոր։ —klug, ած. փորձառու, յառաջահաս, խոհեմ։ — thun, den —en spielen հասակէն աւելի ծանրաբարոյութիւն ցուցընել։ —knecht, ար. ծառայից գլուխ՝ վերակացու։

ä'ltlich, ած. 6. ծերկակ. ծերկեկ։

A'lt‖meister, ար. արուեստաւորաց գլուխ՝ վերակացու։ —modisch, ած. հին, հնաձեւ։ —schlüssel, ար. երժ.

Digitized by Google

փոխ՝ վերնագրածքի բանալի: —tes= tamentlich, ած. Հին կտակարանի (վերաբերեալ): —vater, ար. նախահայր. 2. —väter, յգ. նախնիք: —vä= terisch, ած. = —modisch. —vordern, ար. յգ. իգ. նախնիք: —weibergeschichte, իգ. —weibermärchen, չ. պառաւաւանց առասպել՝ բաժանումներ: —weiber= sommer, ար. աշնան վերջի գեղեցիկ օրեր: —weibisch, ած. պառաւական, պառաւ:

Aluminium, չ. 38. քմ. ալումինիոն, պաղլեղածին:

Alumnát, չ. 20. դիշերօթիկ՝ ներքին դպրոց:

Alumnus, ար. 27. կամ 39. ներքին՝ դիշերօթիկ աշակերտ:

am, նխ. մխլ. an dem. — Arm թեւը, թեւին վրայ. — Hofe արքունիք, արքունեաց մէջ. — dritten September Սեպտեմբերի երեքին. — Tage nach Ostern Զատկի երկրորդ օրը. a/M. = am Main Մայնի (գետին) քով. 2. (Ածական.) — Sterben մեռնելու ատեն, մահուան ժամանակ. 3. (Գեր. բաղդատական ձ. Ե. Ըստ.) — Besten ամենալաւը:

Amalgám, չ. 20. քմ. սնդկախառնուրդ, սնդիկաղոյզ, ամալկամ:

Amaránt, ար. 24. —blume, իգ. 35. բս. անթառամ ծաղիկ: —farbe, իգ. անթառամ ծաղկի գոյն: —tulpe, իգ. բս. գունաւոր կակաչ:

Amarelle, իգ. 35. բս. բալ. = Weichselkirsche. —nbaum, ար. բս. բալենի:

Amary'llis, իգ. անխխ. թրաշատակ (Amaryllis).

Amazóne, իգ. 35. ամազոնեայ՝ հերոսի կին. փխ. յաղթանդամ՝ այրասիրտ կին: —nstrom, ար. Ամազոն գետ:

A'mbe, իգ. 35. (վիճակախաղի մէջ) երկին թիւ:

A'mber, ար. 22ա. եւ իգ. 35. յամփոր. անուշահոտ նիւթ մը: —kraut, չ. բս. Հալեւորիկ (Teucrium marum); —salz, չ. յամփորի աղ: —schwalbe, իգ. ծն. յամփորահոտ ծիծառ:

A'mboß, ար. 15. սալ. մեր. ականջի սալ: —futter, չ. —stock, ար. սալի կոճղ:

A'mbra, ար. կամ չ. 38. = Amber.

Ambrósia, իգ. անխխ. (դից) անուշահամ կերակուր, ամբրոսիա:

ambrosiánisch, ած. 6. Ս. Ամբրոսեան. Ամբրոսեան: —er Lobgesang Ս. Ամբրոսիոսի գոհութեան երգ "Զքեզ Աստուած,,:

Ambrósius, յտ. ան. ար. 18. Ամբրոսիոս:

Ambulánz, իգ. 31. զին. զինուորաց՝ բանակի անկելանոց՝ հիւանդանոց: —atórisch, ած. 6. գնայուն, տատանգական, շարժուն:

A'meise, իգ. 31. —e, իգ. 35. —chen, չ. 22բ. ծն. մրջիւն, մրջնիկ (Formica).

ámeisen‖artig, ած. մրջնոյ նման, մրջնատեսակ: —enbär, ար. ծն. մրջնակեր (արջ) (Myrmecophaga); —drossel, իգ. ծն. մրջնաքաղ (Turdus tinniens); —fresser, ար. = —bär; —haufen, ար. մրջ(իւ)նոց, մրջնոյ բոյն: —jungfer, իգ. ծն. = —löwe; —käfer, ար. մրջնաճճի: —löwe, ար. ծն. մրջնառիւծ (Myrmeleon); —säure, իգ. մրջնաթթու: —stein, ար. մրջնաքար:

A'melmehl, չ. օսլայ, նշայ, նըշաստակ:

A'men, ձ. եւ չ. անխխ. եղիցի. ամէն. փխ. zu Allem — sagen ամէն բանի հաւանիլ. այո՛ ըսել:

Amérika, չ. 38. Ամերիկա: —áner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Ամերիկացի: —ánisch, ած. 6. ամերիկեան:

Amethy'st, ար. 20 եւ 24ա. հք. մեղեսիկ, ամեթիստ:

Ameublirung, իգ. 31. սնունկի կահ կարասիք:

Amiánt, ար. 20. հք. անկէզ քար:

A'mme, իգ. 35. դայեակ, ստնտու, ծծմայր:

A'mmei, չ. 20. բս. նեխ, հացադեղ (Ammi). [պատմութիւն:

A'mmenmärchen, չ. առասպել.

A'mmer, իգ. 35. կամ ար. 22ա. ծն. դրախտապան (Emberizia).

Ammoniák, չ. 20. անյք. քմ. զընդական աղկալի, աւշակի՝ անուշադրի կաղ: —gummi, ար. քմ. աւշակ, բաժնոցի (տատակահոտ եւ կծուահամ) խէժ: —salz, չ. քմ. անուշադր:

Digitized by Google

Ammónium, չ. [26. անչ. փմ. աղշականթին։

A'mmonshorn, չ. հփ. բրածոյ խեցի. ամոնեղջիւր, խոյեղջիւր։

Amnestie, իփ. 35. յանցանաց անյիշութիւն՝ անյիշաչարութիւն։ —bill, իփ. յանցանաց մոռացման՝ անյիշութեան մուրհակ։ —ren, նբ. 3ա. անյիշաչարել։

A'mom, ար. 20. տխ. դարպեղպեղ (Capicsum).

A'mor, ար. 38. անչփ. Սէր. սիրոյ չաստուած՝ դիք։

Amorrétte, իփ. 35. սէր, սրբափանք։

amórph(isch), աճ. 6. անկերպարան, անձեւ։

Amortisation, իփ. 31. մասն մասն վճարմամբ պարտուց հատուցումն՝ չինջումն։ —ieren, նբ. 3ա. մասն մասն վճարմամբ պարտք հատուցանել՝ չինջուցանել։

A'mpel, իփ. 35. (կախելու) կանթեղ։

A'mpf, ար. 20. —er, ար. 22ա. տխ. թրթնջուկ (Rumex); krauser — փայրի աւելուկ (R. crispus); —flee, ար. տխ. կկուի հաց. կկուի պաշար։ blutrother — աղբերաց արիւն (R. sanguineus).

Amphibie, իփ. 35. —bium, չ. 26. քն. երկակենցաղ (անասուն)։ —bienlehre, իփ. հմմութիւն, երկդիմութիւն (խմաստի)։

Amphiktyónen, ար. յփ. անփփ. ամփիկտիոնք, հին Յունաց պատգամաւորք։

Amphipóden, ար. յփ. անփփ. քն. երկոտանի խաչափառ։

Amphitheáter, չ. 22ա. ամփիթատրոն, շուրջթատր. 2. (նախնի Հռովմայեցւոց) կռուարան, մրցարան. 3. թատրոնի վերնատուն։

amputi(e,r)en, նբ. 3ա. անդամահատել։ —ung, իփ. 31. անդամահատութիւն։

A'msel, իփ. 35. քն. կեռնեխ, ճարբեկ (Turdus merula).

Amt, չ. 7. պաշտօն, ատոիճան, պաշտամունք. քարձ, աւագութիւն. ein — antreten պաշտօնի մը մէջ մտնել. ein — bekleiden պաշտօն մ'առնուլ՝ վարել. thun, was seines —es ist իր պաշտօնը կատարել. —ով. was Deines —es nicht ist, da laß Deinen Vorwitz! քեզի չվերաբերած բանի մէջ մի խառնուիր. —ով. Ակաս մակաս ատ էր պաշտա. 2. իր. — der Schlüssel բանալեաց իշխանութիւն. v. —s wegen ի պաշտօնէ (ատեկանաւ). 3. վարչութիւն՝ ատեանութիւն (ատեան մը, արքունական հաւրք). 4. իրաւարարութիւն (պաշտօնէի մը). (իրաւարարական) ատեան. das heilige — Հերետիկոսութեանց քննութեան ատեան. 5. գրասենեակ (պաշտօնէի մը). 6. ընկերութիւն (արուեստաւորաց). 7. ժողովն՝ գումարութիւն (պաշտօնէից). գրասենեկի մը պաշտօնեայք. 8. իր. պաշտօն, աստուածպաշտութեան պաշտամունք. պատարագ. das — halten եկեղեցական պաշտօն՝ կարգ կատարել. ձայնաւոր պատարագ ընել։ —en, չք. հ. 3ք. պաշտօն վարել։

ámtfrei, աճ. անպաշտօն, պաշտօնէ ազատ. առանձնական (անձ)։ —haus, չ. պաշտօնարան։ —lich, աճ. 6. պաշտօնական։ —los, աճ. 6. անպաշտօն, անգործ։ —mann, ար. պաշտօնակալ, ատենակալ։ —mannschaft, իփ. պաշտօնակալութիւն, ատենակալութիւն։ —mäßig, աճ. = —lich.

A'mtsalter, չ. (պաշտօնի մէջ) երիցութիւն։ —antritt, ար. պաշտօնի մուտք։ —bericht, ար. պաշտօնական տեղեկութիւն։ —bewerber, ար. պաշտօնի հետամուտ ցանկացող։ —bezirk, ար. իշխանութեան սահման՝ վիճակ։ —blatt, չ. պաշտօնական լրագիր։ —bruder, ար. պաշտօնակից, արուեստակից, համարուեստ։ —diener, ար. պաշտօնարանի սպասաւոր։ —eid, ար. (պաշտօնէի մը) հաւատարմութեան երդում։ —einkünfte, իփ. յփ. պաշտօնի եկամուտ մուտք։ —entsetzung, իփ. պաշտօնազրկութիւն։ —fähig, աճ. պաշտօնի ատակ։ —fähigkeit, իփ. պաշտօնի ատակութիւն։ —folge, իփ. պաշտօնի յաջորդութիւն. 2. պարտաւոր հնազանդութիւն՝ հպատակու-

Digitized by Google

թիւն (տօրաւորդելոյ առ պաշտօնական)։ —führung, էգ. (պաշտօն) վարելը, վարչութիւն։ —gebühr, էգ. (դատաստանի) ծախք։ —geschäft, չ. պաշտօնական գործք, պաշտօն։ —gesicht, չ. = —miene. —gewalt, էգ. ճոխութիւն, իշխանութիւն։ —hauptmann, ար. (տեղւոյ մը) ատենապետ, ատենակալաց գլուխ։ —hauptmannschaft, էգ. ատենապետութիւն, ատենակալաց գլխաւորութիւն։ —hoheit, էգ. ատենակալութեան՝ դատաւորութեան մը հետ կապեալ իրաւունք։ —kleid, չ. —kleidung, էգ. պաշտօնական՝ պաշտօնական զգեստ։ —kosten, էգ. յգ. պաշտօնարանի ծախք։ —lokál, չ. պաշտօնատուն, դրասենեակ։ —miene, էգ. (պաշտօնէի) ծանրաբարոյ կերպարանք. ընդ. e—e —aufstecken ծանրաբարոյ երեւալ՝ ձեւանալ։ —person, էգ. պաշտօնատար։ —pflege, էգ. դատաւորութեան՝ ատենակալութեան վարչութիւն։ —pfleger, ար. ատենակալ, պաշտօնական, վերատեսուչ։ —pflicht, էգ. պաշտօնի պարտք՝ պարտաւորութիւն։ —pflichtig, ած. ատենակալի մը հպատակ՝ ենթարկեալ։ —sässig, ած. ատենակալի մը (իրրեւ քաղաքացի իշխանութեան) ենթարկեալ։ —schreiber, ար. ատենադպիր։ —siegel, չ. պաշտօնական կնիք։ —stube, էգ. ունկնդրութեան սենեակ՝ սրահ։ —tag, ար. ատենական օր (երբ ատեան՝ դատաստան կ'ընէ)։ —thätigkeit, էգ. պաշտօնի գործունէութիւն՝ վարչութիւն։ —tracht, էգ. պաշտօնի՝ պաշտօնական հագուստ՝ զգեստ։ —verrichtung, էգ. պաշտօն, պաշտօնի գործք։ —verwaltung, էգ. պաշտօն վարելը, վարչութիւն։ —verweser, ար. փոխանորդ, տեղապահ։ —vogt, ար. դատաւոր, պաշտօնական, ատենակալ. 2. = —diener. —vogtei, էգ. դատաւորութիւն, ատենակալութիւն։ —wegen, Վ. von — = Amt.

Amulétt, չ. 20. հմայական պահպանակ, կղապիթք, քժժանք։

an, Նխ. ար. եւ հյց. ([illegible]). քով, մերձ, կից. — der Thür, am Fenster stehen դրան՝ պատուհանին քովը՝ կից կենալ. an e—m Orte (bleiben) տեղ մը (մնալ). Professor — der Universität համալսարանի ուսուցիչ. ich habe e—e Bitte — Sie ձեզի (ընելու) աղաչանք մ'ունիմ. — 3. herantreten մէկուն մերձենալ. der Brief ist — Sie նամակը ձեզի ուղղուած է. dies liegt mir am Herzen շատ ցանկալի է ինծի. er hatte die Gewohnheit — sich վրան առ ունակութիւնը կար. —die Arbeit gehen գործելու երթալ. 2. ([illegible]) — der Hand führen ձեռքէն (բռնած) տանիլ. breit — den Schultern թիկնաւէտ, ուսերը լայն. reich — Verdiensten արդիւնալից. — Leib u. Seele krank հոգւով ու մարմնով հիւանդ. 3. (ժամանակ.) am Abend իրիկունը, իրիկուան. der Tag — welchem... ան օրը երբ (որուն մէջ). 4. ([illegible]). — i—n Wunden sterben (առած) վէրքերէն մեռնիլ. 5. ([illegible]). es fehlt ihm — Geld ստակի կը կարօտի. 6. ([illegible]). շուրջ, չափ. — sechshundert Wagen վեցհարիւր կառք չափ, շուրջ վեցհարիւր կառք. 7. ([illegible].) es ist — Dem ճշմարիտ է. es ist nichts — der Nachricht սուտ է լուրը. ich weiß, was — der Geschichte ist իրին պատմութիւնը գիտեմ. die Schuld liegt — Ihnen յանցանքը ձերն է. փխ. —sich halten բռնանդակել. — u. für sich ըստ ինքեան. es ist — mir, zu... կարգն իմս է. soviel — mir ist ըստ կարողութեանս, որչափ որ կրնամ. ich habe — Zweien genug երկուքն ինծի հերիք է, կը բաւէ։ — Վ. von... — սկսեալ, ի վեր. von diesem Tage — այս օրուընէ սկսեալ, neben — մերձ, կից. oben— (դէպի) վեր. unten — (դէպի) վար. 2. (զեղչեալ). Mund — (gesetzt!) (դաւաթը) բերնին մերձեցուցէք. ... schlagt —! հրացաննիդ շակեցէք՝ ուղղեցէք. 3. ([illegible].) berg — լեռն ի վեր։

Anabaptismus, ար. 27. [illegible]. կր. կրկնակնունք հերետիկոսաց աղանդ։

Anabaptist, ար. 38. կր. կրկնակնունք (աղանդաւոր)։

Digitized by Google

Anachorét, ար. 33. անապատական, միայնակեաց։

Anachronismus, ար. 27. ժամանակագրական վրիպակ։

Anagrámm, չ. 20. գրաշրջութիւն (զ. օ. նաման, մական)։ [նել։

an'ähneln, նբ. 3ա. բյ. նմանցը-

anakreóntisch, ած. 6. անակրէոնդ նեան (երգ)։ [ղուածոյք։

Analékten, չ. յփ. Հատընտիր քա-

analóg, —isch, ած. 6. Համեմատական, նման։ —ie, էգ. 35. Համեմատութիւն, նմանութիւն։

Analy'se, էգ. 35. —sis, էգ. 31. յփ. —ses, լուծում, վերլուծում։ —siren, նբ. 3ա. լուծել, վերլուծել։ —tik, էգ. 31. վերլուծութիւն, լուծում։ —tiker, ար. 22ա. վերլուծող, լուծող։ —tisch, ած. 6. վերլուծական, լուծական։

A'nanas, էգ. անփփ. ոչ. անանաս, արքայախնձորի (Bromelia); —erdbeere, էգ. ոչ. մեծահատ ելակ՝ խնձորուկ։ —vogel, ար. ին. մեղրածուծ, տորոքիղոս։ [Անանիաս։

Ananias, յր. ան. ար. անփփ.

an'ankern, նբ. 3ա. բյ. նաւ. խարիսխ ձգել՝ նետել. 2. երկաթի նիգերով գերանները հաստատել։

Anapä'st, ար. 20 (ամ 3). ոտն. վերջատանիզ (յանգ)։

Aná|pher, էգ. 35. —phora, էգ. 31. յփ. —phorä, միեւ նոյն բառի կրկնութիւն։

Anarchie, էգ. 35. անտէրնչութիւն, անիշխանութիւն։

anárchisch, ած. 6. անտէրնչական։

Anarchist, ար. 33. անիշխանական, անտէրնչութեան կողմնակից։

an'arten, չբ. s. եւ sich — էբ. 3բ. բյ. 3—m — ունականալ. an-geartet, ած. 6. ունակացեալ, բնածին։

an'äsen, —äßen, —ätzen, նբ. 3փ. բյ. = aaßen.

Anathém, —a, չ. 20. յփ. —ata, նզովք, բանադրանք։

an'athmen, նբ. 3բ. բյ. = an-hauchen. [տոլու։

Anatólien, չ. 22բ. ոչխ. Անա-

Anatóm, ար. 20. եւ 33. անդամահատ, վերահատ, անդամազնին։ —ie, էգ. 31. անդամահատութիւն, վերհատութիւն, անդամազննութիւն։ —iker, ար. 22ա. = Anatom. —i(e)ren, նբ. 3ա. անդամահատել, վերհատել, անդամազննել։ —isch, ած. 6. անդամահատական, վերհատական, անդամազննական։

an'ätzen, նբ. 3փ. բյ. (ժանտաջրով) այրել հանել, տաղել։

an'äugeln, նբ. 3ա. բյ. խանդաղատութեամբ մէկուն նայիլ. քաղցր հայեցուածք մ'արձակել։

an'backen, նբ. եւ չբ. h. եւ s. 3ա. բյ. = ankleben.

an'bahnen, նբ. 3ա. բյ. ճամբայ բանալ՝ հորդել. փխ. բան մը պատրաստել։

an'ballen, sich — էբ. 3ա. բյ. կըծկիլ, կծկտիլ։

an'bannen, նբ. 3ա. բյ. j. an et. — մէկը կախարդել՝ կապել։

An'bau, ար. 20. երկ. մշակութիւն (արմտեաց). փխ. լեզուի արուեստի մշակութիւն. 2. շէնքի մը յաւելուած՝ յարակից մաս. 3. գաղթելը, գաղթականութիւն։ —bar, ած. 6. մշակելի։ —en, նբ. 3ա. բյ. երկ. մշակել. փխ. (լեզու՝ արուեստ) մշակել. 2. (շէնք մը ուրիշի մը) կցել, (շէնքի մաս մը) աւելցընել։ sich—, էբ. տեղ մը հաստատուիլ՝ բնակութիւն դնել։ —er, ար. 22ա. խոպան երկրի արօրադիր՝ հերկարար. 2. գաղթական։

an'befehl|en, նբ. 2գ. բյ. հրամայել. պատուէր տալ։ —ung, էգ. 31. հրաման, պատուէր։

An'beginn, ար. 20. անյփ. սկիզբ. ծագում. v. — an սկզբանէ ի վեր։

an'behalten, նբ. 2կ. բյ. (զգեստը) չհանել, (վրան) պահել։

anbei, մ. կից ի միասին. 2. բաց աստի. միանգամայն։

an'beißen, նբ. 2խ. բյ. խածնել. խածնելու սկսիլ։ — չբ. h. (ձուկը) կարթը խածնել եւ բռնուիլ. փխ. արտաքին երեւութէն հրապուրուիլ. 2. փխ. (auf e—n Zopf —) դիւրաւ խաբուիլ։

an'belangen, նբ. 3ա. անբյ. վերաբերիլ, պատշաճիլ. was mich anbelangt ինծի նկատմամբ՝ գալով։

Digitized by Google

an'bellen, նբ. 3ա. բծ. (մէկու մը դէմ) հաչել: — չբ. ի. հաչելու սկըսիլ:

an'bequemen, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. բծ. պատշաճեցընել, յարմարցընել. պատշաճիլ, յարմարիլ:

an'beraumen, նբ. 3ա. բծ. (ժամանակ) որոշել՝ սահմանել, ժամադրել: —ung, իգ. 31. ժամադրութիւն, ժամանակակէտ:

an'beregt, ած. 6. յիշուած, յիշատակուած:

an'beten, նբ. եւ չբ. ի. ?բ. բծ. J. —. der J—m — մէկը պաշտել, (մէկու մը) երկրպագութիւն ընել: —er, ար. 22ա. պաշտող, երկրպագու:

An'betracht. ար. An'betreff, ար. փոյն մ. in —, —e s—r Verdienste արդեանցն նայելով, արդիւնքներըը նըկատելով:

an'betreffen, նբ. 2ր. անբծ. = anbelangen.

an'betteln, նբ. 3ա. բծ. մուրալով մէկու մը մօտենալ, ողորմութիւն խնդրել:

An'betung, իգ. 31. երկրպագութիւն. պաշտօն: —swürdig, ած. 6. երկրպագելի. պաշտելի:

an'biegen, նբ. 2ղ. բծ. ծռել մօտեցընել՝ կցել. 2. վրան յաւելուլ՝ աւելցընել:

an'bieten, նբ. 2ղ. Նիրգ. 3բ. բծ. մատուցանել. sich als Vermittler — իբրեւ միջնորդ անձնամատոյց ըլլալ՝ իւր գինքն առաջարկել: — չբ. ի. անուրդի մէջ առաջին գինըը տալ: —er, ար. 22ա. իւր գինքը մատուցանող՝ առաջարկող. 2. (անուրդի մէջ) առաջին գինը տուող: —ung, իգ. 31. մատուցանելը, առաջարկութիւն. առաջին գինը տալը:

an'binden, նբ. 3ա. բծ. et. an et. (տր. կամ հյց.) — բանի մը կցել՝ կապել. 2. an Pfähle — (որթատունկները) ձողաքարծ ընել, սարքնայի կապել. 3. ձբ. J—m. et. — մէկուն տալու բան մը հաւատացընել, մէկը պատրել՝ խաբել. ընդ. e—n Bären — պարտքի տակ ինկնալ. 4. ein Dach e—m andern — երկու գիրք իրարու կապել: — չբ. ի. mit J—m — մէկուն հետ յարաբերութիւն ունենալ՝ կապուիլ, կռուիլ ուզել. կռուի հրապուրել: angebunden, ած. 6. կցեալ. միացեալ. kurz — sein վաղցասում՝ ցասկոտ ըլլալ:

An'biß, ար. 15. խածուածք. 2. խածուած մասը՝ տեղը:

an'blasen, նբ. 2ի. բծ. J. et. — մէկու մը՝ բանի մը փչել. das Feuer — կրակը փչել բորբոքել՝ արծարծել. 2. ein Horn — եղջերերայ (սկսիլ) զարնել՝ փչել. e—n Ton — երգ մը հնչեցընել՝ սկսիլ. 3. — մէկուն գալուստը փողով ծանուցանել. das Jahr — տարեգլխոյն փող զարնել, տարեգլուխը փողով ծանուցանել. 3. die Farben — ներկերը (ջրով) ակարացընել՝ գունատել:

an'blatten, նբ. 3բ. բծ. (երկու տախտակի փայտ) իրարու ագուցանել՝ անցընել:

An'blick, ար. 20. հայեցուած. 2. տեսք, տեսիլ. beim ersten —e առաջին հայեցուածքին, տեսնելուն պէս: —en, նբ. 3ա. բծ. հայեցուածք արձակել:

an'blinze(l)n, նբ. 3ա. բծ. ամփոփելով՝ կիսաբաց աչօք նայիլ:

an'blitzen, նբ. 3փ. բծ. կայծակնացայտ աչօք նայիլ:

an'blöcken, նբ. 3ա. բծ. (հորթերու) իրարու բառաչել, (ոչխարներու) մայել:

an'bohren, նբ. ?ա. բծ. դայլըկոնով ծակելու սկսիլ, ծակել. 2. ծակել բանալ. ein Faß, den Wein — տակառը ծակել գինի հանել. 3. J. — գաղտնիք մ'որսնել՝ հարցմամբ իմանալու աշխատիլ:

an'bolzen, նբ. 3փ. բծ. բութերով՝ բուգուզներով հաստատել՝ պնդել:

an'braten, նբ. 2ի. բծ. խորվելու սկսիլ:

an'brausen, չբ. f. 3փ. բծ. (ջը փրփրածածալ ձայն) angebraust kommen (հովը) մռնչելով գալ. 2. մեծ շշուկով գալ. (շոգեկառքը) արագընթաց գալ:

an'brechen, նբ. 2ր. բծ. բան մը գործածելու սկսիլ. ein Brot — առաջին պատառը բաժնել. ein Faß Bier — տակառը ծակել գարեջուր հանել. 2. կոտրելով ծռել, կէս

Digitized by Google

մը կոտրել: — չք. ſ. (օրուան) ծագելու՝ լուսնալու սկսիլ. mit dem —den Tage արշալուսին, առաւօտ կանուխ. die Nacht bricht an երեկը մերձեալ է, երեկոյանայ. 2. պատառելու սկսիլ. angebrochenes Obst փտելու սկսած միրգ:

an'brennen, նք. 4ա. բյ. վառել, բռնկցընել (ճրագ...). 2. խանծել, (կերակուր) աղանցել՝ խաշրել: — չք. ſ. վառիլ, բոցբոջիլ. 2. (կերակուրը) այրիլ, այրածի հոտ ու համ ունենալ: **angebrannt**, ած. 6. die Kerze ist schon angebrannt մոմը բաւական վառած է, ամբողջ չէ:

An'bringegeld, չ. զինուորագրողի վարձք:

an'bringen, նք. 4ա. բյ. տեղ մը դնել, զետեղել, տեղաւորել, հաստատել. ich kann die Schuhe nicht — հողաթափները չեմ կրնար հագնիլ. ſ—e Tochter — դուստրը կարգել՝ տուն տեղ ընել կարենալ. 2. ſ—e Waare — վաճառքը ծախել կարենալ. ſein Geld — ստակը վատնել. 3. հոգալ, տեղաւորել. 4. ծանօթացընել, հրապարակաւ ընել, խօսակցութեան նիւթ ընել. ein Wort — խօսք մը պատշաճ եւ յարմար տեղը դնել՝ ըսել. 5. bei Gericht — դատաւորին մատնել՝ ամբաստանել. 6. (յանցանք մը) զեկուցանել, մատնել, ամբաստանել: — չ. 22ք. —ung, իգ. 31. տեղաւորելը, զետեղում, հաստատելը. 2. զեկուցում. ծանօթացընելը, պատմելը. (ատենի մէջ) վկայի վկայութիւն. was ist Ihr —? ի՞նչ ըսելիք ունիք, ըսելիք մ'ունիք: —er, ար. 22ա. զեկուցանող, պատմող, (ատենի մէջ) ամբաստանող՝ մատնող. (դպրոցի մէջ) մատնիչ:

An'bruch, ար. 18. բանի մը գործածութեան սկիզբը. 2. առաջին անգամ ծագում՝ երեւում. — des Tages արշալոյս. beim — der Nacht գիշերուան սկիզբը, գիշերամուտին. 3. փտութիւն, փտութեան սկիզբ:

an'brüchig, ած. 6. քիչ մ'ապականած՝ փտած. — werden փտելու սկսիլ. —es Obst ապականած պտուղ: —keit, իգ. 31. փտութիւն:

an'brühen, նք. 3ա. բյ. խաշել. եռացած ջուր խոթել:

an'brüllen, նք. 3ա. բյ. (անասնոց) մէկու մը դէմ մռնչել՝ բառաչել. 2. (մարդկան) գոռալ, պոռոտալ. փխ. սաստել, խստիւ յանդիմանել:

an'brummen, նք. 3ա. բյ. մէկու մը դէմ մռմռալ, հծծել. փխ. քիթ բերան ընել, կերպարանքը ծամծմել, դժկամակել:

an'brüten, նք. 3ք. բյ. թխսելու սկսիլ. angebrütetes Ei ժողխած՝ ապականած ձու:

Anchóv||i, ար. ?8. —is, ար. անփխ. —e, իգ. 35. կն. անձրուկ (Engraulis).

Ancy'ra, չ. 38. տղ. Անկիւրիա, Էնկիւրիւ:

A'ndacht, իգ. 31. կր. ջերմեռանդութիւն, բարեպաշտութիւն, հոգեւոր ամփոփութիւն. 2. ſ—e — halten աղօթքները՝ ջերմեռանդութիւնը կատարել. neuntägige — իննօրէք:

A'ndächt||elei, իգ. 31. կեղծեալ բարեպաշտութիւն: —eln, չք. h. 3ա. անբյ. բարեպաշտ ձեւանալ, ջերմեռանդութիւն կեղծաւորիլ: —ig, ած. 6. բարեպաշտ, ջերմեռանդ. 2. բարեպաշտօնական. 3. փխ. մտադիր: —ige(r), ար. 34. —ige, իգ. 6ք. ջերմեռանդ, բարեպաշտ (այր. կին): —ler, ար. 22ա. կեղծաւորեալ ջերմեռանդ:

An'dacht||sbuch, չ. աղօթագիրք. ջերմեռանդութեան գիրք: —slos, ած. 6. անջերմեռանդ, անմտադիր. ցրուեալ: —sübungen, իգ. յն. ջերմեռանդութիւնք, հոգեւորական կրթութիւնք: —svoll, ած. ջերմեռանդ, ջերմեռանդական:

Andalúsien, չ. ?8. աշխ. Անտալուզիա:

an'dämmen, նք. 3ա. բյ. թմբել. das Wasser — հոսանքի (մ'առջեւ) թումբ կանգնելով ջուրը բարձրացընել:

Andánte, չ. ?8. (երժ.) քայլուկ յորդոր երգ: — մ. քայլուկ (երգել):

an'dauern, չք. h. 3ա. բյ. տեւել,

Digitized by Google

շարունակութիւն։ —d, ած. ց. շարու-նակ, անդադար։

A'nden, իգ. ւ5. յգ. Անդէս (լեռներ)։

An'denken, չ. 22բ. յիշատակ. zum — an... (բանի մը) յիշատակին հա-մար. բ. (գիրքի մը մէջ) ի յուշա-րար յիշատակ (այս ինչ մարդուն). gesegneten —s բարեյիշատակ. in gutem — bei J—m stehen մէկու մ'առջեւը բարի անուն՝ յիշատակ ունենալ. 2. (Geschenk zum) — (ընծայ իրբեւ) յիշատակ։

ander, ած. ց. (ձեւը դերանուան ...) ուրիշ, տար-բեր, այլազգ. — Bücher ուրիշ գրքեր. sein Bruder ist ganz ein —er Mann իր եղ-բայրը բոլորովին տարբեր մէկն է. er ist ganz —er Meinung բոլորովին այ-լազգ կը մտածէ։ 2. (թուագարական). eine nach dem —n կարգաւ. ein Mal über das —e երկրեւէ երբեւ. շատ անգամ. am —n Tage վաղը, երկրորդ օրը. ein —es Hemd anziehen շապիկը փոխել. —er Ansicht, —en Sinnes w. կարծիքը փոխել. er macht e—e Dummheit über die —e անմտութենէ անմտութիւն կ'ընթանայ. ein Jahr in's —e gerechnet բարեբեր եւ անբեր տարիները մէկտեղ հաշուելով. —e Zeile նոր տող։ —e(r), **Andrer**, ար. 34. —e, **Andre**, իգ. 65. ուրիշը, մէկալը, միւսը. ըսա. das machen Sie —n weis ուրիշին ծախեցէք, (ուրիշ դիւ-րահաւանի մը պատմեցէք). unter e—m —n befehligen երկրորդական հրա-մանատարութիւն ունենալ. E—r um den —n կարգաւ։ —(e)s, **Andr(e)s**, չ. ??. ուրիշ, տարբեր բան. das ist et. —es աս տարբեր (բան)է. und noch vieles —e եւ ուրիշ շատ բաներ ալ. Eins ins —e gerechnet մէկզմէկի վրայ, միա-համուռ հաշուելով. das —e kümmert mich nicht մնացածը հոգս չէ. առձ. ein —es ist versprechen, ein —es halten ընդ-րանն եւ ընդ գործ բաղդում է խոս-տանալ, այլ է խոստանալ եւ այլ է կատարել։ [փոփոխական։

ä'nderbar, ած. ց. փոփոխելի,

A'ndergeschwisterkind, չ. հօրեղ-բօր՝ մօրեղբօր (քեռույ)՝ հօրա-քեռ՝ մօրաքեռորդի. 2. հօրեղ-բօր՝ մօրեղբօր՝ հօրաքեռ՝ մօրա-քեռ աղջիկ։

ä'ndern, նբ. 3ա. փոխել. փոփո-խել. et. an e—r Sache — բանի մը վրայ փոփոխութիւն ընել. bessernd — փոփոխելով ուղղել, լաւացը-նել. (auf nachtheilige Weise) — փոխել եղծանել, խանգարել. ich kann es nicht — աստ ճար՝ դարման չկայ՝ չունիմ, աստ մէջ բան մը չեմ կրնար ընել. առձ. geschehene Dinge sind nicht zu — եղածն եղած է։ — չբ. ե. եւ **sich** — ծբ. փոխուիլ, փոփոխութիւն կրել. mit et. — բան մը փոխել. չն. (գինները) փոխուիլ. die Sache kann sich — բանը փոփոխական է։

anders, մ. այլազգ, տարբեր կերպով. er ist —, als er aussieht երեւցածէն տարբեր է. er wird sein Lebtage nicht — երբեք փոխուելիք չունի. das ist nun einmal nicht — աս այսպէս է. sich — besinnen կար-ծիքը փոխել. ich konnte nicht —, ich mußte weinen լալս չկրցայ բռնել. 2. ասկա թէ ոչ. 3. J. — ուրիշ մէկը. irgend J. — ոք եւ իցէ մէկը. Niemand — als er ոչ ոք իրմէ զատ. nirgends — ոչ ուրիշ տեղ մը. wer —, als er? եթէ ինքը չէ, ուրեմն ո՞վ է. ո՞վ է իրմէ զատ. 4. wenn — դիցուք թէ, եթէ ճշմարիտ ըլլայ...։ —**denkend**, ած. ց. այլազգ մտածող. 2. չբ. այլակրօն, այլադաւան։

anderseits, մ. ուրիշ կողմանէ. ծբ. ուրիշ նկատմամբ։

andersgläubig, ած. այլահաւատ։ —**wo**, մ. ուրիշ տեղ, այլուր։ —**woher**, մ. ուրիշ տեղէ՝ կողմանէ։ —**wohin**, մ. դէպի ուրիշ կողմ՝ տեղ։

anderthalb, ած. անփփ. մէկուկէս։ —**ig**, ած. ց. ասա. թիւ մը մէկու-կէս անգամ բովանդակող (քա-նակութիւն)։

Ae'nderung, իգ. 31. փոփոխում, փոփոխութիւն. bessernde — ուղղա-գրութիւն, ուղղութիւն. nachtheilige — եղծում, խանգարում. (theilweise) — եղանակաւորութիւն, եղանա-կաւորում. չն. — (der Preise) (գը-նոց) փոխուիլը, փոփոխութիւն։

ander||**wärtig**, ած. անդին կողմ եղող, անդին կողմանէ։ —**wärts**, մ. ուրիշ կողմ՝ տեղ։ —**weitig**, ած. = —wärtig. —, մ. = —wärts.

Digitized by Google

an'deut||en, նբ. 3բ. բժ. նշանել, նշանով իմացընել, ակնարկել. (durch Worte) — մէկու մը հասկցնել. 2. նկր. das Nackte — (նկարի մէջ) մերկ մասը դուրս ցատքեցընել՝ տեսանելի ընել. flüchtig — (ծրագիր՝ նկար մը) վեր ի վերոյ գծագրել, ծրագրել. 3. գուշակել, գուշակ ըլլալ: sich — վբ. sich (gut) — աղէկ նշան տալ՝ ցուցընել, աղէկ երեւալ: —end, ած. ն. նշանակիչ, ծանուցիչ: —ung, իգ. 31. նշան, նշանակ, ակնարկութիւն. 2. (վեր ի վերոյ, գլխաւոր մասանց) գծագրութիւն, ծրագիր, թարխ. 3. գուշակութիւն, գուշակ ըլլալը: —ungsweise, մ. ակնարկելով մը:

an'dicht||en, նբ. 3բ. բժ. J—m et. — մէկու մը վրայ սուտ բան մը դնել. մէկը մեղադրել: —ung, իգ. 31. սուտ կարծիք, ենթադրութիւն. մեղադրութիւն:

an'donnern, նբ. 3ա. բժ. փխ. որոտաձայն խօսիլ, կայծակներ թափել, անհաճոյ խօսքերով մէկու մը վրայ յարձակիլ, մէկը սաստկակոծ ընել:

A'ndorn, ար. 20. բս. պրասի (Marrubium).

an'dorren, չբ. ſ. 3ա. բժ. (բանի մը վրայ) չորնալ կպչիլ:

An'drang, ար. 13. խուռն բազմութիւն (մարդկան). 2. բժշ. — der Säfte յորդութիւն հիւթոց. — des Blutes համախռնութիւն (արեան):

an'drängen, նբ. 3ա. բժ. J. an die Wand — մէկը պատին սեղմել՝ ճնշել: sich — վբ. sich an J. — մեծ ճգամբ մէկուն մօտենալու՝ հասնելու ջանալ:

Andréas, յտ. ան. ար. 18. Անդրէաս:

an'drechseln, նբ. 3ա. բժ. (բանի մը վրայ) ճախարակելով բան մը շինել՝ աւելցընել. փխ. ըմբ. J—m et. — շատ բարձր գնով՝ թանկագին ծախել. der Rock sitzt ihm wie angedrechselt զգեստն ըստ ամենայնի իրեն յարմարած՝ յանգչած է:

an'drehen, նբ. 3ա. բժ. դարձընելու սկսիլ. փխ. գործք մը սկսիլ, գործքին ընթացք տալ. 2. = andrechseln. 3. ճախարակելով բան մը կցել՝ հաստատել. փխ. ըմբ. J—m et. oder e—e Nase — մէկը խաբել՝ պատրել:

an'dreschen, չբ. h. 3ե. բժ. ցորեն ծեծելու՝ կամնելու սկսիլ:

an'dringen, չբ. ſ. 3ա. բժ. հրելով մղելով յառաջ երթալ՝ անցնիլ. 2. das Blut dringt gegen den Kopf an արիւնը գլուխը կը զարնէ, արիւնը գլուխը կը ժողվի: — նբ. = andrängen.

an'droh||en, նբ. 3ա. բժ. J. (mit) et. — մէկու մը սպառնալ: —ung, իգ. 31. սպառնալիք:

An'druck, ար. 13. ճնշելը, սեղմելը. 2. գրքի մը վերստին տպուած կէս թերթ: —en, նբ. 3ա. բժ. տպելով բանի մը վրայ աւելցընել. 2. գործք(ի) մը սկսիլ՝ ընթացք տալ:

an'drücken, նբ. 3ա. բժ. բանի մը սեղմել՝ ճնշել:

an'duften, նբ. 3բ. բժ. J. — (դէպ ի մէկուն) հոտ արձակել՝ բուրել:

an'eifern, նբ. 3ա. բժ. մէկը վառել, բորբոքել, խրախուսել:

an'eign||en, նբ. եւ վբ. 3բ. բժ. sich (տր.) et. — գրաւել, սեպհականել, յանդգնութեամբ բան մ'անձին սեպհականել. բնբ. կերակուր մարմնոյն փոխարկել: —ung, իգ. 31. սեպհականելը, գրաւում. (կերակրոյ մարմնոյ) փոխարկում:

aneinánder, մ. քովէքով, մէկտեղ: —fügung, իգ. կցում, միաւորութիւն, (երկու տախտակաց) իրարու ագուցում: —grenzend, ած. դրացի, սահմանակից. eng — մերձաւոր: —hängend, ած. միաշար, անընդհատ: —kleben, չ. մածում, թանձրանալը՝ լերդիլը (արեան, հիւթոց): —passen, նբ. իրարու յարմարցընել՝ միացընել: —setzen, նբ. քովէքով դնել, միացընել: —stoßen, չ. ընդհարում:

Anekdóte, իգ. 35. համառօտ եւ զբօսեցուցիչ պատմութիւն, մանրավէպ:

an'ekeln, նբ. 3ա. բժ. J. — տաղտկացընել, դարշեցընել, զզուեցընել. 2. et. — չախորժանօք՝ զզուանօք բանի մը նայիլ:

Digitized by Google

Anemone, իգ. 35. տե՛ս. պուտա, զամփի. փիննա. ծաղկատրուկ այր-տուկկատրուկ (ծաղիկ)(Anemone).

an'empfehlen, նբ. 2ց. բյ. խրա-տել յանձնել՝ պատուիրել։

an'erben, նբ. 3ա. բյ. 3—m et. — բան մը ժառանգեցընել, ժառան-գութեամբ մէկու մ'անցընել. et. angeerbt b. բան մ'ի ծնէ ունենալ։

An'erbiet|en, չ. 22բ. տե՛ս. —**ung**, իգ. 31. առաջարկութիւն, մատու-ցում. leere — քաղաքավարական (դատարկ) խոստմունք, քաղաքա-վարութիւն։

an'erkannt, ած. 6. ընդհանրապէս ճանչցուած, ընդունուած։

an'erkenn bar, ած. 6. ճանչցուելի, ընդունելի։ —**en**, նբ. 4ա. բյ. ճանչ-նալ, ընդունիլ. als Wahrheit — իբրեւ ճշմարիտ ընդունիլ. nicht — չճանչ-նալ. ուրանալ, ժխտել. 2. բանի մը յարգը գիտնալ՝ ճանչնալ։ —**ens-werth**, ած. 6. գովելի, յարգելի, յարգը ճանչցուելի։ —**tniß**, իգ. 16. կամ չ. 15. = —**ung**. —**ung**, իգ. 31. ճանչնալը. ընդունիլը. 2. gesetzliche — e—s Kindes տղայ մ'օրինաւորելը. gerichtliche — դատաստանական վաւե-րացընելը. 3. գովութիւն. (das Werk) hat allgemeine — gefunden (գրուածքը) աշխարհահաճոյ գրուածք գտաւ։ —**ungsschreiben**, չ. ճանաչման կամ գովութեան թուղթ։ —**ungsur-kunde**, իգ. իէգ. ճանաչման մուր-հակ։

an'erschaffen, նբ. 2յ. բյ. ստեղ-ծմամբ դրոշմել՝ ընդաբոյս ընել. Gott hat dem Menschen sein Ebenbild — Աստուած մարդն իր պատկերին համեմատ ստեղծեց։ — ած. 6. բնածին, ընդաբոյս։

an'erziehen, նբ. 2ղ. բյ. 3—m et. — մէկուն բան մը դաստիարակու-թեամբ հաղորդել՝ սեպհականել։

an'essen, նբ. 2լ. բյ. ընդ. sich (որ.) e—n Bauch — որովայնը խճո-ղել. շատ ուտելէն ուռիլ։

an'fächeln, նբ. 3ա. բյ. (մէկը) հովահարել, հովել։

an'fachen, նբ. 3ա. բյ. Feuer — կրակ փչել՝ արծարծել՝ վառել. փխ. (կիրք՝ պատերազմ) յուզել՝ գըր-գռել՝ բորբոքել։

an'fädeln, նբ. 3ա. բյ. (մարգա-րիտ) յեռուլ՝ շարել. (շոր պտուղ՝ չիր) թելի՝ շուանի անցընել։

an'fahr|bar, ած. 6. (կառքով՝ նաւով) մերձենալի, դիւրամա-տոյց։ —**en**, նբ. 2յ. բյ. (կառքով՝ նաւով) տանիլ, (սայլով) կրել. 2. փխ. մէկը սաստկակած ընել, մէկու մը հետ խօսիլ՝ անմարդի խօսիլ. was wollen Sie? fuhr er mich an սաստկելով մ'ըսաւ, ինչ կ'ու-զէք։ — չբ. s. —, angefahren kommen (կառքով՝ նաւով) հասնիլ. bei 3—m — մէկուն քովն իջնալ՝ ա-գանիլ. ն—ի. ցամաք մերձենալ, եզերիլ. 2. բէլ. (բով) իջնել. 3. s. եւ h. (կառքով) բանի մը զար-նուիլ՝ ընդհարկանիլ. der Wagen ist auf e—n Stein angefahren կառքը քարի մը զարնուեցաւ. 4. փխ. übel — = übel anlaufen. —**schacht**, որ. 20. բէլ. բովի մուտք։ —**t**, իգ. 31. (կառքի) մօտենալը՝ հասնիլը, նաւուն եզերիլը. 2. բէլ. — in ein Bergwerk բով իջ-նալը՝ էջք. 3. կայարան։

An'fall, որ. 13. — e—s Gegenstandes gegen e—n andern առարկայի մ'ու-րիշ առարկայի վրայ իյնալը՝ ան-կում. 2. յարձակում. փխ. (եր-կու բանակի) ընդհարում՝ զար-նուիլը՝ բախում. (քաղքի մը վրայ) յարձակում. 3. ախտ. — e—r Krankheit հիւանդութեան մը գա-լուստը՝ դարձը, նոպայ. Anfälle vom Schlagflusse կաթուածի հարուածք. 4. ժառանգութեան ստացում, ժառանգութեամբ բան մը ստա-նալը. նաեւ ժառանգութիւն. 5. Anfälle եկամուտ, մուտք։ —**en**, նբ. 2ի. բյ. (մէկու մը վրայ) յարձակիլ. den Feind — թշնամւոյն վրայ յարձա-կիլ. ein Land — երկիր մ'ասպատա-կել. er fiel mich mit Schimpfworten an զիս նախատական ըրաւ. e—e Krank-heit hat ihn angefallen հիւանդութենէ մը բռնուեցաւ. 2. որս. der Leithund fällt die Fährte an որսական շանց առաջնորդն երէոց հետքը կը խուզարկէ։ — չբ. s. բանի մը վրայ իյնալ. er ist an die Mauer ange-fallen ինկաւ պատին զարնուեցաւ. 2. 3—m — մէկու մը (ժառանգու-թիւն...) իյնալ՝ վիճակիլ։ —**srecht**,

Digitized by Google

ն. յաղորդութեան՝ ժառանգութեան իրաւունք։

A'nfang, ար. 13. սկիզբ. der — des Frühlings գարնան սկիզբը. im —e, zu — սկզբան անդ. 2. erster — սկզբնաւորութիւն. — des Jahres տարեգլուխ. — des Monates ամսագլուխ. — e—r Mahlzeit սեղանի առաջին կերակուրները. — e—s Engpasses կրճի դուռ. — e—s Briefes, e—r Predigt յառաջաբանութիւն, յառաջաբան. կր. — der Messe պատարագի սկիզբ, ժամամուտ. Anfänge e—r Wissenschaft գիտութեան մը սկզբունք՝ տարերք. e—m Übel v. — an steuern չարիք մ'արմատաքի խլել. v. — bis zu Ende ծայրէ ի ծայր. zu — des Buches գրքին սկիզբը՝ գլուխը. den — mit et. machen բանէ մը սկսիլ. բանի մը ձեռնարկել. (գործք մը) սկսիլ. (բանի մը) խոշ եւ խութը՝ դժուարութիւնները բանալ. դիւրինցընել. s—n — nehmen սկսիլ՝ սկիզբն առնուլ. առ. aller — ist schwer ամէն բանի մէջ սկիզբն եւ առաջքը դժուարին է։ —en, նբ. չբ. հ. անդ. բ. փբ. 3ղ. բձ. սկսիլ. er fängt an zu schreiben գրելու կը սկսի. mit et. — բանէ մը (նախ եւ յառաջ) սկսիլ. es fängt mich an zu hungern անօթենալու սկսայ. 2. (Բայադրութեան.) e—e Unterredung — երկայնաբան խօսակցիլ. zu altern — ծերանալու սկսիլ. bald — zu... (ընելու) չդանդաղիլ. 3. գործքի մը մէջ մտնել, գործքի մը միջամուխ ըլլալ. ein Geschäft — վաճառականութեան տուն հաստատել. e—n Kram — խանութ բանալ. e—n Prozeß mit J—m — մէկու մը դէմ դատ բանալ՝ սկսիլ. Hader, (Händel, Streit) m. J—m — կռիւ յուզել, մէկու մը հետ կռուիլ ուզել. e—e Haushaltung — ամուսնանալ, տուն տեղ ըլլալ. ich weiß nicht, was ich — soll ընելիքս չեմ գիտեր. mit ihm ist nichts anzufangen, ա. բանի մ'ալ տանակ չէ. բ. անոր հետ գործք չի տեսնուիր, չենք կրնար իրեն հետ խաղալ. առ. wer viel anfängt, endet wenig ով որ շատի կը ձեռնարկէ, քիչ բան ի գլուխ կը հանէ. առ. (Հոլանդերէն) Քիչ բարձիր, շուտ դարձիր։

An'fäng‖er, ար. 22ա. —in, էգ. 32. սկսող, սկսնակ (դերասան). — in et. s. նորեկ՝ աշակերտ՝ ուսանող ըլլալ. — e—s Streites կռուոյն սկզբնապատճառ։ —lich, ած. 6. նախնական, սկզբնական. մ. = anfangs.

An'fangs, an'fangs, մ. սկզբան անդ. նախ, նախ եւ յառաջ. gleich — սկզբան անդ անմիջապէս. — schreibt er... նախ եւ յառաջ կը գրէ...։

An'fangs‖buchstabe, ար. սկզբնագիր. großer — գլխագիր, տանգլուխ (գիր). kleiner — մանրագիր, մանր նշանագիր. verzierter — զարդագիր։ —geschwindigkeit, էգ. բնէ. սկզբնական՝ առաջին արագութիւն։ —grund, ար. —gründe, յգ. (e—r Wissenschaft) սկզբունք, տարերք, առաջանիւթք, սկզբնատարերք (գիտութեան)։ —unterricht, ար. սկզբնական՝ տարրական ուսում։ —zeile, էգ. պղ. սկզբնատող, (գրքի երեսի) առաջին տող։

an'färben, նբ. 3ա. բձ. գունաւորել, ներկել։

an'fassen, նբ. 3փ. բձ. բռնել. mit den Händen — ձեռքով բռնել, ձեռբակալ ընել. J. bei der Hand, den Haaren — մէկը ձեռքէն՝ մազերէն բռնել. փխ. et. beim rechten Enden (կամ Zipfel) — գործք մ'աղէկ սկսիլ. 2. Perlen — մարգարիտ շարել՝ յեռուլ։ — չբ. հ. արմատ արձակել։

an'faulen, չբ. s. 3ա. բձ. ապականելու՝ փտելու սկսիլ. angefaultes Obst ապականած պտուղ։

an'fechtbar, ած. 6. հակառակելի, երկբայական։ —en, նբ. 2ի. բձ. e—e Meinung — կարծեաց մը (դէմ) հակառակիլ՝ կռուիլ. ein Testament — կտակի մը վաւերութիւնը ժխտել՝ ուրանալ. էրփ. ein Urtheil als falsch — (արձանագրութեան վճռոյ մը) սուտութիւնը յանդիմանել՝ երեւան հանել. 2. (մէկը) նեղել. անհանգիստ ընել. et. Böses... ficht mich an (չար բան մը) զիս կը նեղէ. was ficht ihn an? ինչ ունի, անհանգիստ է։ —ung, էգ. 31. էրփ. — e—s Testamentes կտակի մը վաւերութեան ժխտում՝ ուրացութիւն. 2. կր. փորձութիւն (սատանայի)։

Digitized by Google

an'feilen, նբ. Յա. բյ. e—e Spitze an et. — խարտոցով բանի մը ծայրը սրել. (e—n Salaten) — (ատւքաղ մը) քիչ մը խարտոցել։

an'feinden, նբ. Յբ. բյ. J. — մէկուն չարիք բաղձալ, մէկուն դէմ թշնամութիւն ունենալ. ein Land — երկիր մ'ապստամբել։ —ung, էգ. 31. թշնամութիւն. թշնամական գործք. քէն։

an'fertigen, նբ. Յա. բյ. շինել. ընել, ձեւագործել։ —er, ար. 22ա. յօրինող. շինող։ —ung, էգ. 31. (վաճառքի) յօրինում, յօրինուած։

an'fesseln, նբ. Յա. բյ. շղթայով կապել. շղթայել. e—n Verbrecher — ոճրագործ մը շղթայի զարնել. փխ. an d—n Schreibtisch angefesselt s. գրասեղանիս բեւեռեալ ըլլալ, գործքէ հեռանալ չկարենալ։ —ung, էգ. 31. շղթայելը. շղթայակապութիւն։

an'fetten, նբ. Յբ. բյ. (կերակուրը) եղոտել՝ եղել, (կերակրոյ մէջ) եղ դնել։

an'feuchten, նբ. Յբ. բյ. խոնաւցնել (կակղցընել). թրջել. ողղկել. որմ. den Mörtel — շաղախ զանգել. տպ. das Papier — տպուելի թուղթը թրջել։ —er, ար. 22ա. թրջող. խոնաւցընող։ —grube, էգ. (թղթի լաթի) թրջոց։ —ung, էգ. 31. խոնաւցընելը, թրջելը. տպ. տպուելի թուղթը թրջելը։

an'feuern, նբ. Յա. բյ. (Ofen) — (հնոց՝ վառարան) բորբոքել, վառել. կրակ վառել՝ (կայծուցընել). 2. փխ. J. (zu et.) — մէկը բանի մը զրգռել՝ յորդորել, մէկը խրախուսել՝ վառել բորբոքել։ —ung, էգ. 31. (վառարան) վառել բորբոքելը. 2. փխ. խրախոյս, քաջալեր, քաջալերութիւն։

an'filzen, նբ. Յփ. բյ. լմելու՝ թաղիք ընելու սկսիլ. e—n Hut — թաղիքէ գլխարկ շինել։

an'flattern, չբ. s. Յա. բյ. թռչտելով մերձենալ։

an'flechten, նբ. Յե. բյ. (բանի մը վրայ մաս մը) հիւսել, հիւսել աւելցընել, ագանել։

an'flehen, նբ. Յա. բյ. աղաչել. պաղատել. J. um et. — մէկէ մը թախանձանօք բան մը խնդրել. den Segen des Himmels für J. — երկնից օրհնութիւնը մէկու մը վրայ հայցել։ —ung, էգ. 31. պաղատանք, խնդրուածք։

an'flicken, նբ. Յա. բյ. et. an et. — կարկտել կցել. փխ. an (ein Werk) et. — բանի մը վրայ յաւելուած ընել. ընփ. J—m et. — մէկուն գլուխը խաղ խաղալ, մէկու մը նենգ գործել։

an'fliegen, չբ. s. Յղ. բյ. —, angeflogen kommen թռչելով գալ՝ մօտենալ. an et. — թռչելով բանի մը զարնուիլ՝ ընդհարիլ. փխ. sie kam m. offenen Armen auf mich angeflogen թեւերը բացած թռաւ ինծի եկաւ. 2. թռչելով բանի մը վրայ երթալ կցիլ. փխ. die Farben sind wie angeflogen ներկը շատ անօսր զարնուած՝ քսուած է. 3. փխ. et. fliegt mir (նաեւ նբ. mich) an ինծի յանկարծակի բան մը կը հանդիպի՝ կը պատահի։ — նբ. e—e sanfte Röthe flog ihre Wangen an այտերը մեղմ կարմրութիւն մը պատեցին։

an'fließen, չբ. s. Յե. բյ. —, angeflossen kommen հոսելով գալ՝ մօտենալ. an et. (die Stadtmauer) — (գետը քաղքին պարիսպները) թրջել, (քաղքի պարսպին քովէն) հոսել։

an'flößen, նբ. Յփ. բյ. Holz — լաստով փայտ բերել. 2. Land — ջրոյ տեղատուութեամբը ցամաքն ընդարձակուիլ։ —ung, էգ. 31. — des Holzes լաստով փայտ բերելը. — e—s Stück Landes ջրոյ տեղատուութեամբը ցամաքի ընդարձակուիլը՝ ընդարձակում։

an'fluchen, նբ. Յա. բյ. J—m Böses — մէկը անիծանելու՝ թշնամանալից ընել։

An'flug, ար. 13. թռչելով մօտենալը. թռիչ. 2. — der Früchte պտղոց ծաղկանց փթթելու սկիզբը. անփք. der junge — des Nadelholzes հովէ տարուած սերմանիքէ բուսած փիճի. 3. բովի մէջ բիւրեղացած քարաղ. 4. փխ. թեթեւ երեւոյթ, փոքր նշմարանք. — v. Röthe (այտի) մեղմ կարմրութիւն՝ կարմրծութիւնը։

An'fluß, ար. 13. —des Wassers ջրոյ առում. An- u. Abfluß մակընթա—

Digitized by Google

ցութիւն եւ անդատտուութիւն. 2. (գետափանց՝ ծովափանց քով) հողակոյտ, աւազակոյտ։

an'flüstern, նբ. 3ա. բժ. J. — մէկու մը հետ փափսալով՝ շշնջելով խօսիլ։

an'fluthen, չբ. ſ. 3բ. բժ. ալիքը վէտ վէտ ծփալով մօտենալ՝ զարնուիլ։

an'forder||n, նբ. 8ա. բժ. պահանջել. 2. J. — մէկը վճարելու ստիպել՝ յորդորել։ —ung, էգ. 31. պահանջողութիւն, պահանջում, պահանջմունք. — machen an... մէկէ մը բան մը պահանջել։

An'frage, էգ. 35. խնդիր, հարցում. bei J—m wegen կամ über et. — thun մէկէ մը բան մը տեղեկանալ, բանի մը վրայօք տեղեկութիւն առնուլ. 2. — (an e—e Behörde) (բարձրագոյն իշխանութեան մը՝ պաշտօնատարոջ մը...) քննական հարցում (իր գործունէութեան կամ ուրիշ բանի մը վրայօք)։ —n, չբ. h. եւ նբ. 8ա. — nach (um) et. մէկէ մը բան մը տեղեկանալ, բանի մը վրայօք տեղեկութիւն առնուլ.

an'fress||en, նբ. 2լ. բժ. (բանէ մը մաս մը) խածնել՝ կրծել ուտել. die Mäuse h. das Brot angefressen մկերը հացը կրծած են. 2. die Motten h. das Tuch angefressen ատուին ցեցակեր՝ որդնակեր եղած է. — (v. Vögeln) (թռչունը պտուղ) կտցել. 3. (թոյն՝ ժանգ) ուտել. — (v. Rost) ժանգահար ըլլալ, (ոսկր՝ ակռայ) փտիլ. ախտ. կեղ կապել, քոստիլ։ sich — էնք. շատ ուտելէն (փորն) ուռիլ, ակռիլ։ -end, ած. 6. +մ. բժշ. մաշիչ, կեղիչ. խարող։ —ung, էգ. 31. +մ. բժշ. մաշում, մաշեցընելը։

an'frieren, չբ. ſ. 2ղ. բժ. an et. — սառելով բանի մը կպչիլ. էբ. սառիլ։

an'frisch||en, նբ. եւ էբ. 3ա. եւ 3ժ. բժ. զովացընել, զովանալ. die Luft in e—m Zimmer — սենեկի մ'օդը փոխել՝ զովացընել. ein Gemälde — նկար մը նորոգել՝ մաքրել. die Pumpen — ջրհանի խողովակին մէջ վերէն ջուր լեցընել. 2. էբ. քաջալերել, խրախուսել. որս. die Hunde — շները (փողով եւ ձայնով) գրգռել։ —ung, էգ. 18. զովացում, զովացընելը. նորոգում, փոխելը. 2. էբ. խրախոյս, քաջալեր։

An'fuge, էգ. 85. յաւելուած. յարակից մաս (գլխաւոր գրուածքի մը)։ —n, նբ. 3ա. բժ. (տախտակները) իրարու ագուցանել՝ ագուցընել՝ անցընել՝ զօդել։

an'füg||en, նբ. եւ sich— էբ. 3ա. բժ. կցել, միացընել, յաւելուլ. Siegel — կնքել, կնիք դնել. sich — պատշաճիլ, յարմարիլ։ —ung, էգ. 31. յաւելուած. unter — des ... (այս ինչ բանին) աւելցընելով. 2. (տախտակներն) իրարու ագուցանելը՝ անցընելը՝ զօդելը։

an'fühl||en, նբ. 3ա. բժ. շօշափել. 2. շօշափելով իմանալ. man fühlt e—m Zeuge an, ob er gut ist պաստառի մ'ազէկութիւնը շօշափելէն կ'իմացուի. էբ. man fühlt es ihm an, daß er glücklich ist կը տեսնուի որ երջանիկ է։ sich — էբ. (hart, weich) (դժուար՝ դիւրաւ) շօշափուիլ։ —ung, էգ. 31. շօշափում։

an'führ||en, նբ. 3ա. բժ. առաջնորդել, բազմութեան մը գլուխն անցնիլ. ein Heer — բանակի մ'առաջնորդել՝ հրամանատար ըլլալ. den Tanz — (կաքաւի) պարագլուխ ըլլալ. 2. J. zu et. — մէկը բանի մ'առաջնորդել՝ տանիլ, մէկը գործք մ'ընելու յորդորել՝ խրախուսել. J. zur Tugend — մէկն առաքինութեան մէջ առաջնորդել՝ կրթել. 3. J—s Worte — մէկու մը խօսքն յառաջ բերել՝ վկայութեան բերել. Gründe — պատճառ բերել. um ein Beispiel anzuführen օրինակի աղագաւ, օրինակ մը բերելու համար. et. zur Entschuldigung — բան մը ի ջատագովութիւն յառաջ բերել. weiter habe ich Nichts anzuführen ուրիշ ըսելիք մը չունիմ. 4. խաբել, պատրել. ընտ. damit kann man nur e—n Dummen — ասով տապուշ մը միայն կրնաս խաբել. sich — lassen որոգայթ իյնալ։ —er, աբ. 22ա. —erin. էգ. 32. գլուխ, առաջնորդ. վարիչ. զին. (գնդի մը) հրամանատար։ —erstelle, էգ. հրամանատարութիւն։ —ung, էգ. 31. առաջնոր-

Digitized by Google

գութիւն, վարչութիւն. — e—s Decret (քանոնկի մը) հրամանատարութիւն. 2. (Ձեռուն խօսքին) վկայութիւն, կոչում. (պատճառ) բերելը. պատճառաբանութիւն։ — ungszeichen, շ. փր. չակերտ։

an'füllen, նբ. 3ա. բյ. bis zum Übermaß — լեցնելու չափ՝ ծայրէ ծայր լեցընել. ընդ. sich (փր.) den Bauch — անչափ ուտել, որովայնը խճողել։ sich — չբ. լեցուիլ. sich mit Speisen — որովայնը խճողել, խըծկիլ։ —ung, էգ. 31. լեցընելը։

An'gabe, էգ. 35. (Նախ. էջ. եւ ձ.) ծանուցում, յայտարարութիւն. — v. Thatsachen գործք յառաջ բերելը. յառաջբերութիւն. — (als Zeuge) վկայութիւն. nach s—r — վկայութեանը՝ պատմածին համաձայն. nähere — մանրամասն տեղեկութիւն. 2. — des Druckfehlers (գրքի մը) վրիպակաց ցանկ. — der erwähnten Personen Ներկայ անձանց թիւը. — des Hauptinhaltes կարճառօտ բովանդակութիւն, քաղուածքը. 3. — vor Gericht դատաստանական ամբաստանութիւն. 4. օրամադրութիւն, կարգադրութիւն (օրուան համաձայն գործք մը պիտի գործուի). 5. — bei e—m Handel ի. հաշիւ Տրուած պարտքին թանկագին իր մը տալը. 6. = Handgeld.

an'gabeln, նբ. 3ա. բյ. պատառաքաղով՝ երկժանանիով առնուլ՝ բռնել։

an'gaffen, նբ. 3ա. բյ. ընդ. բերանաբաց՝ ապուշ ապուշ նայիլ. er gafft mich an աչուեռած ինծի կը նայի։

an'gähnen, նբ. 3ա. բյ. 1. — Ձեռուն յօրանջելով նայիլ. 2. փխ. der Abgrund gähnt ihn an անդունդ մահուը կը բացուի։

an'gebbar, ած. 6. —. (ծնգիւ) նշանակելի։ —en, նբ. 2ի. բյ. ծանուցանել. ըսել. յայտնել. genau — ճշդորոշել, ճշգրիտ ըսել. s—n Namen — անունն ըսել. man giebt als Grund davon an.. աս բանս պատճառ կը բերեն, թէ... die Preise, Taxe — գինը նշանակել. den Werth v. etw. — բանի մը գին կարել՝ տալ՝ բան մ'արժեցընել. գինը նշանակել. 2. երժ. den Takt — երգի մ'ամանակը տալ. den Ton — ա. (երգի մը) սկզբնաձայնը տալ. (ընկերութեան մէջ) ուրիշներուն վարմանց խօսքին վրայ տիրել՝ ազդեցութիւն ընել. բ. (խրախճաններու՝ զուարճութեանց մէջ) առաջնորդ՝ պարապլուխ ըլլալ. e—n Ton — ձայն մը հանել. 3. (դատաւորին) ամբաստանել. sich — ինք զինքը դատաւորին մատնել՝ ամբաստանել. 4. բանի մը գաղափարը՝ ծրագիրը տալ, բանի մը վրայօք կարգադրութիւններ տալ. 5. (bei e—m Kaufe) Waaren — ի հաշիւ Տրուած պարտքին թանկագին իր մը տալ. er zahlte dreißig Gulden u. gab e—e — Uhr an երեսուն Ֆիորին վճարեց եւ Տրուած պարտքին համար ժամացոյց մը տուաւ. 6. ի հաշիւ պարտուց մաս մը վճարել. e—e Summe (als Abgeld) — առըկի գումար մ'եղած առեւտրութեան համար գրաւ՝ նեման տալ. 7. Späße, dummes Zeug — կատակ՝ անմտութիւն ընել։ — չբ. հ. խղ. թուղթ բաժնելու սկսիլ. wer gibt an? ո՞վ առաջին անգամ (թուղթ) պիտի բաժնէ. die Feder will nicht — գրչին վրայ թանաք չկայ. երժ. falsch — (դաշնամուրի ստեղնները) սխալ ձայն հանել։ sich — չբ. ինք զինքը ներկայացընել՝ ճանչցընել. sich für (կամ als) den Erben — երգ. ժառանգ ձեւանալ։ —er, ար. 22ա. —in, էգ. 32. — e—s Planes ծրագրի՝ յատակագծի մը հեղինակ՝ գտիչ. բանի մը կարգադրող։ —erei, էգ. 31. գ. մր. ամբաստանելու պաշտօն՝ մոլութիւն. 2. ամբաստանութիւն, մատնութիւն։

An'gebinde, չ. 22ա. պարգեւ, ընծայ, (Ձեռք մ'անուան՝ ծննդեան տարեդարձին) կապանդչէք։

an'geblich, ած. 6. կարծուած, կարծեցեալ, համարուած. der —e Dieb կարծուած գողը. 2. (ինքն իրեն համար) ըսող, ըսուած, անուանուած. der —e Erbe ինքն իրեն համար (ժառանգ եմ) ըսող ժառանգը։

an'gebogen, ած. 6. = anbiegen.

Digitized by Google

an'geboren, ած. 6. բնածին, բնական, ծննդականից. —e Begriffe բնածին գաղափարներ։

An'gebot, չ. 20. (աճրդի ժամանակ) առաջին գինը տալը։

an'gebracht, ած. 6. = **anbringen.**

an'gebrannt, ած. 6. = **anbrennen.**

an'gedeihen, չբ. 3ա. բձ. (գրեթէ միայն lassen ով ընկերացած կը գործածուի) Ի—m (allen Schutz) — lassen (մէկուն իր բոլոր պաշտպանութիւնը) տալ՝ շնորհել։

An'gedenken, չ. 22բ. = **Andenken.**

angefressen, ած. 6. = **anfressen.**

an'gegangen, ած. 6. = **angehen.**

an'gegossen, ած. 6. = **angießen.**

An'gehänge, չ. 22ա. գոհար, ակն. 2. (ժամացոյցի շղթայէն) կախուած գոհար. 3. (զգեստին վրայէն կախուած հմայական գրուածքներ այլեւ այլ արկածներէ պահպանուելու համար), հմայական պահպանակ, պահպանական հմայք։

an'gehen, չբ. ſ. 2չ. բձ. լեռն ի վեր՝ զառ ի վեր ելլել. 2. սկսիլ. die Zinsen gehen v. heute an շահը այսօրուընէ կը սկսի. die Kollegia werden bald — դասախօսութիւնները մօտերս կը սկսին. 3. բռնկիլ, բոցբոցիլ. das Haus ist angegangen տունը բռնկեցաւ՝ հրդեհեցաւ. das Holz will nicht — փայտը չի բռնկիր՝ չի վառիր. 4. ապականելու սկսիլ, նեխիլ. angegangenes Ei հոտած՝ ժողխած հաւկիթ. 5. (զգեստեղէն դիւրաւ) հագնուիլ. die Stiefel gehen leicht an կօշիկները դիւրաւ կը հագնուին. 6. ա. (ցաւերը) տանելի կամ անցաւոր ըլլալ. die Schmerzen geben noch an ցաւերը դեռ տանելի են. dieser Wein geht an աս գինին խմելի է. բ. կարելի՝ հնարաւոր ըլլալ. Das geht an կարելի է (ըլլալ)։ Das geht nicht an չըլլար, կարելի չէ, յառաջ չ'երթար. Das geht mir wohl an ինծի հաճոյ է. wie geht das an? ուրեմն ի՞նչպէս, յառաջ կ'երթա՞յ. 7. gegen կամ wider Ի. — մէկուն վրայ յարձակիլ։ — նբ. (—եալ ſ. ով) den Berg — լեռն մագլելով ելլել. 2. e—n Streit — կռուոյ բռնուիլ. das Wahlgeschäft — ընտրութեան սկսիլ. 3. Ի. — մէկու մը մերձենալ՝ գալ. փխ. դիմել. Ի. mit Bitten — մէկէ մ'օգնութիւն խնդրել. Ի. m. e—r Frage — մէկու մը հարցմունք մ'ընել. 4. (—եալէ h ով) Das geht mich an ատիկա ինծի կը հայի՝ կը վերաբերի. was geht Das Sie an? ձեր ի՞նչ հոգը. ձեզի ի՞նչ (կը վերաբերի)։ **angegangen**, ած. 6. —kommen քալելով գալ՝ հասնիլ. 2. ապականելու սկսած, նեխած, ապականած։ —d, ած. 6. նոր, սկսող. —er Arzt նոր՝ անփորձ բժիշկ. —er Vierziger հազիւ հազ՝ նոր քառասնամեայ. bei —er Nacht գիշերուան սկսելու ատեն. 2. — die Sache իրին կամ գործքին նըկատմամբ։

An'gehenke, չ. 22ա. = **Angehänge.**

an'gehör||en, չբ. h. 3ա. բձ. Ի—m — մէկու մը վերաբերիլ՝ ըլլալ։ —**ig**, ած. 6. Ի—m — մէկու մը վերաբերեալ. mir — իմս։ —**ige(r)**, ար. 3ձ. —**ige**, էգ. 6բ. մերձաւոր, ազգական։ —**igkeit**, էգ. 31. ազգականութիւն, մերձաւորութիւն, վերաբերութիւն։

an'geifern, նբ. 8ա. բձ. փխ. մէկուն վրայ իր սրտին թոյնը՝ թունալից խօսքերը թափել։

An'geklagte(r), ար. 3ձ. **Angeklagte**, էգ. 6բ. ամբաստանեալ։

A'ngel, էգ. 88. ն—չ. —**chen**, չ. 22բ. ծխնի. փխ. zwischen Thür u. — stecken երկու սրոյ մէջ ըլլալ. առ. վեր թքնեմ ունչս է, վար թքնեմ մօրուքս է. man muß den Finger nicht zwischen Thür u. — stecken ընտանեկան կռուոյ միջամտութիւն ըլլալը խոհեմական չէ. 2. առանցք. բն. die —n der Welt երկրիս բեւեռները. 3. կարթ (ձկնորսութեան). նաւակարթ (ի լար). 4. (սրոյ՝ երախակալի մէջ խոթուած) սրածայր ծայրը, դանակին (կոթին մէջ խոթուած) սրածայր պոչը։ [նիլ։

an'gelangen, չբ. ſ. 8ա. բձ. հաս-

A'ngel||band, չ. էգ. ծխնի։ —**blei**, չ. կարթի մը (լարին) վրայ կախուած կապարեայ գնդակ։

An'geld, չ. 9. անյփ. նեմոն, սակարկութեան երաշխաւորութեան համար տրուած կանխիկ ստակ. — auf et. geben բանի մը համար նեմոն տալ։

an'gelegen, ած. 6. կարեւոր. er hatte nichts —eres zu thun, als zu... կարեւորագոյն ընելիքը մը չունէր, բայց... sich (տր.) et. — s. lassen բանի մը վրայ հոգ ունենալ։ **—heit**, իգ. 31. գործ, գործառնութիւն. իբէ. գոտ. Minister der auswärtigen —en արտաքին գործոց պաշտօնեայ։ **—tlich**, ած. 6. կարեւոր, ստիպիչ. —e Bitte սրտեռանդն՝ ջերմ աղաչանք։ — մկ. թախանձանօք, ջերմագին։

A'ng(e)ler, ար. 22ա. ձկնորս, կարթով որսացող։

angel|förmig, ած. կարթաձեւ։ **—haken**, ար. կարթ։

Angélika, իգ. 36. խեժ, հրեշտակախոտ (Angelica).

A'ngel|leine, իգ. = —schnur. **—n**, նէ. եւ չէ. b. 3ա. կարթել, կարթով ձուկ որսալ. 2. փխ. 3. — մէկը հնարքով որսալ. nach et. — բանի մը փափաքիլ՝ հետամուտ ըլլալ։

an'geloben, նէ. 3ա. բի. հրապարակաւ՝ հանդիսաւոր եղանակաւ խոստանալ։

An'gelöbniß, չ. 15. **An'gelobung**, իգ. 31. հանդիսաւոր խոստում։

A'ngel|platz, ար. կարթելու յարմար տեղ։ **—punkt**, ար. առանցք. ատղ. բեւեռ։ **—ruthe**, իգ. կարթաձող։ **—schnur**, իգ. կարթլար։ **—stern**, ար. ատղ. բեւեռական աստղ։

A'ngelus, չ. անփ. եկ. Հրեշտակ Տեառն (աղօթք)։

angelweit, մկ. die Thüre steht — offen դուռը կռնկին՝ պատերի վրայ բաց է։

an'gemessen, ած. 6. պատշաճ, յարմար. (բանի մը) համաձայն. —es Benehmen կարգաւորեալ՝ կանոնաւորեալ վարմունք. —er Preis արդար՝ օրինաւոր գին. die Strafe ist der Größe des Verbrechens — պատիժն ոճրոյն մեծութեան համաձայն է. für — halten պատշաճ գտնել՝ համարիլ։ — մկ. հանգոյն, համաձայն, ըստ պատշաճի։ = anmessen. **—heit** իգ. 31. պատշաճութիւն, յարմարութիւն, համաձայնութիւն. (բանի մը) ապահականութիւն։

an'genehm, ած. 6. հաճոյական, հաճոյ. Das ist mir — ինծի շատ հաճելի է. was Dir — ist քու հաճածդ, քեզի հաճելին. 2. կն. փնտռուած՝ խնդրուած (վաճառք). —er w. (v. Preisen) գիները բարձրանալ։ **—e**, ար. եւ չ. 34. հաճոյն, հաճոյականը, հաճելին։

an'genommen, ած. 6. հաւանեալ, ընդունուած. fälschlich — կեղծեալ, կեղծ. — daß... ենթադրելով որ...։

A'nger, ար. 22ա. մարգ, արօտ. 2. գալարադեղ տեղ։ **—blume**, իգ. տխ. զատկածաղիկ, (մարգարտածաղիկ) (Bellis perennis).

An'geregtheit, իգ. 31. յուզք. գրգռութիւն։

an'gerissen, ած. 6. ընդ. — sein գինւով զուարթացած՝ քիչ մը հարբած ըլլալ. = anreißen.

A'ngerkraut, չ. տխ. ջղախոտ (Plantago).

an'gesehen, ած. 6. մեծարոյ, անուանի. հոյակապ. die —sten Leute (in der Stadt) (քաղքին) մեծամեծները՝ բանկայները՝ անուանի անձինք. — sein bei... (մէկու մը) առջին վարկ՝ համբաւ ունենալ։

an'gesessen, ած. 6. բնակող, բնակեալ. = ansitzen.

An'gesicht, չ. 20. տեսութիւն, ներկայութիւն. մկ. բյ. —s der Gefahr վտանգին համար՝ առջեւը. 2. (նաեւ 9.) երես, կերպարանք. 3. v. — kennen մէկը կերպարանքէն ճանչնալ. v. — zu — երես առ երես. im Schweiße des —s ճակտին քրտինքովը. J—m in's — lachen մէկու մ՚երեսէն վեր ծիծաղիլ. փխ. dem Tode in's — sehen մահուընէն չվախնալ, աներկիւղ մահուան դիմել. 3. Du holdes — սիրելի՝ քաղցր բարեկամս։

an'gesichts, մկ. = Angesicht, 1.

An'gestellte(r), ար. 34. **An'gestellte**, իգ. 6բ. պաշտօնեայ։

An'gestrengtheit, իգ. 31. ա֊յ. ճիգ, ջանք։

an'gethan, ած. 6. die Sache ist ganz so — իրն այնպէս մը կ՚երեւայ, որ... et. nicht — finden բան մը պատշաճաւոր չգտնել՝ չհամարիլ. = anthun.

Digitized by Google

an'getrunken, ած. 6. քիչ մը հարբած., գինւով զուարթացած. = antrinken.

an'gewöhnen, նբ. եւ փբ. 3ա. բձ. Ȝ—m (sich տր.) et. —, sich (հյց.) — մէկը բանի մը վարժեցընել՝ սովորեցընել, կամ բանի մը վարժիլ՝ սորվիլ. sich et. — բանի մ'ունականալ։

An'gewohnheit, էգ. 31. սովորութիւն, ունակութիւն. aus — ունակութենէ։

An'gewöhnung, էգ. 31. = Angewohnheit.

an'gießen, նբ. 2ե. բձ. մէկու՝ բանի մը վրայ թափել. 2. թրջել. Blumen — ծաղիկ քիչ մը ջրել՝ ոռոգել. Wasser an die Farben — ներկերու մէջ ջուր խառնել. 3. e—e Flasche, den Wein — շիշ մը՝ գինին գործածելու սկսիլ. 4. թափելով՝ ձուլելով բանի մը կցել. փխ. er sitzt auf dem Pferde wie angegossen անշարժ կը ձիավարէ։

an'girren, նբ. 3ա. բձ. (աղաւնին) մնչել. փխ. մէկու մ'ուղղել իր քաղցր հառաչանքները։

an'glänzen, նբ. 3գ. բձ. Ȝ. — լոյսը՝ պայծառութիւնը մէկու մը վրայ սփռել. փխ. մէկուն (վասն բարեհաճութեան՝ սիրոյ) ժպտիլ. das Glück glänzt ihn an բախտաւոր է, բախտն իրեն կը ժպտի։

an'gleiten, չբ. s. 2ե. բձ. gegen et. — սահելով բանի մը զարնուիլ։

Angli‖cismus, ար. 27. անյփ. անգղիական ոճ՝ ասացուած, անգղիաբանութիւն։ **—káner**, ար. 22ա. **—kánerin**, էգ. 32. էր. անգղիական աղանդաւոր։ **—kánisch**, ած. 6. էր. անգղիական (եկեղեցի)։ **—kanismus**, ար. 27. անյփ. անգղիական աղանդ, անգղիականութիւն։

an'glimmen, չբ. h. 2ե. բձ. կամաց կամաց բռնկիլ, բռնկելու սկսիլ։

anglisi(e)ren, նբ. 3ա. անգղիական ոճով՝ ձեւով ընել՝ շինել, անգղիացընել. 2. ձիուն ագին եւ ականջը կտրել, ձին ագատ եւ ականջատ ընել։

Anglomán, ար. 33. —e, ար. 34. անգղիացւոց սովորութեանց՝ նորաձեւութեանց մոլի, անգղիամոլ։ **—ie**, էգ. 31. անյփ. անգղիական սովորութեանց՝ նորաձեւութեանց մոլութիւն, անգղիամոլութիւն։

an'glotzen, նբ. 3գ. բձ. ռմկ. Ȝ. — աչուըները բացած մէկու մը սեւեռեալ՝ լափ լափ նայիլ։

an'glühen, չբ. s. 3ա. բձ. վառելու՝ բորբոքելու սկսիլ։ — նբ. բորբոքել. վառել։

Angóra‖kaninchen, չ. բռ. անկիւրիայի ճագար։ **—katze**, էգ. բռ. անկիւրիայի կատու։

an'greif‖bar, ած. 6. յարձակելի։ **—en**, նբ. 2ե. բձ. բռնել, ձեռք առնուլ. շօշափել. փխ. Ȝ. bei s—m Gewissen — մէկուն խիղճը վկայ կանչել, մէկուն խղճին բողոքել. Ȝ. bei s—r schwachen Seite — մէկուն տկար կողմէն բռնել. առկ. wer Pech angreift, besudelt sich ով կրնայ ձուքը կրակ ծրարել եւ զգեստները չայրել. կամ ով կրնայ հրոյ կայծականց վրայէն երթալ եւ ոտուըները չայրել. er greift Alles verkehrt an ամէն բան հակառակէն կը սկսի. 3. բան մը գործածելու սկսիլ. 4. տկարացընել, հիւծել. die Nerven — ջիղերը գրգռել՝ քայքայեցընել. sich angegriffen fühlen տկար զգալ՝ ըլլալ. angegriffen aussehen նիհարցած՝ հիւծած երեւալ. der Rost greift das Eisen an ժանգն երկաթը կ'ուտէ, երկաթը ժանգահար կ'ըլլայ. die Feile greift nicht an խարտոցը չի խարտոցեր. der Schnee greift die Schuhe an ձիւնը հողաթափները կը կիզու. vom Froste angegriffen w. ցրտահար ըլլալ. փխ. (կիրք) գրգռել՝ զարթուցանել. die Scene hat mich angegriffen տեսիլը զիս սաստիկ շարժեց. 5. (մէկու մը վրայ) յարձակիլ՝ յարձակում ընել. Ȝ. m. dem Degen in der Faust — սուր ի ձեռին մէկուն վրայ յարձակիլ. in der Flanke — կողմնակի յարձակիլ. Ȝ—s Meinungen — մէկուն կարծեացը դէմ կռուիլ. ein Testament — կտակ մը չընդունիլ՝ մերժել. փխ. den Nachruhm Ȝ—s — հանգուցելոյ մը համբաւոյն դէմ դատաստան բանալ։ sich — փբ. das Tuch greift sich rauh an ասուին (շօշափուելու) կարծր է. 2. յոգնիլ, պարտասիլ. sich zu sehr —

Digitized by Google

տատանիլ աշխատիլ, անձին բռնութիւն ընել. 2. շատ ծախք ընել: —end, ած. ե. աշխատեցուցիչ, ծանրատաղտուկ. 2. յարձակողական. —er Krieg յարձակողական պատերազմ. —er Theil յարձակող կողմը, յարձակողը: —er, ար. 22—. յարձակող. 2. բանի մը կոթ՝ բռնատեղ. մեղեխ, եզափակալ, գաւազանան: —isch, ած. ե. ընդ. առնուելու գողցուելու ենթակայ(իր). 2. ուրիշին իրն անձին սեպհականող՝ սեպհականելու մէտ(անձ): —ung, էգ. 31. շօշափում. 2. (հիւանդութեան մը) յանկարծական հարուած կամ ըմբռնում. —der Nerven ջղաց հարուած:

an'grenzen, չբ. h. 3գ. բձ. an et. — բանի մը սահմանակից՝ մերձաւոր ըլլալ: —end, ած. ե. an et. — սահմանակից, մերձաւոր, դրացի: —ung, էգ. 31. (անեղելոյ մը) մերձաւորութիւն:

An'griff, ար. 20. ձեռնարկութիւն. et. in — nehmen բանի մը ձեռնարկել, բան մը սկսիլ. 2. (թշնամական) յարձակում. den — aushalten յարձակման դիմադրուել՝ դիմանալ. i—m — übergehen յարձակողականի սկըսիլ. փխ. e—n — auf J—s Ehre machen մէկուն պատուոյն վնասել. 3. կոթ, բռնատեղ. 4. —am Riegel դրան զարդունակին ծուռ երեք կողմով ծայրը: —sbündniß, չ. յարձակողական դաշնակցութիւն: —skrieg, ար. յարձակողական պատերազմ: —sschritt, ար. յարձակման քայլ: —sweise, մ. յարձակելով, յարձակմամբ:

an'grinsen, նբ. 3գ. բձ. հեծգնական ծիծաղով մը նայիլ:

an'grunzen, նբ. 3գ. բձ. մռմռալով մերձենալ. փխ. ընդ. մէկու մը դէմ մռմռալ՝ քրթմնջել:

A'ngst, էգ. 31. երկիւղ, արհաւիրք. անձկութիւն. in allen (կամ tausend) Aengsten sein սաստիկ հազարաւոր մէկ անձկութեանց մէջ ըլլալ. ich habe keine große — vor ihm իրմէ շատ չեմ վախնար. in — gerathen արհաւրաց մէջ ըլլալ, զարհուրիլ. J—m — machen, J. in — setzen մէկը վախցընել, զարհուրեցընել. 2. schwere — յանկարծակի թաղկացում, վերնատութիւն, որբաղան ցաւ, ախտաւորութիւն: —ած. ե. անհանգիստ, զարհուրած. mir ist — կը վախնամ: —geschrei, չ. սրտի անձկութեան աղաղակ:

ä'ngstigen, նբ. եւ sich — ներ. 3ա. անհանգիստ ընել՝ ըլլալ, նեղել. sich zu Tode — վախէն մեռնիլ. sich um J. — մէկուն համար հոգերու՝ անձկութեանց մէջ ըլլալ: —ung, էգ. 31. տանջանք, անհանգստութիւն:

A'ngstkind, չ. միակ՝ միամօր՝ զաւակ. 2. ծնողքն անհանգիստ ընող հիւանդագին տղայ:

ä'ngstlich, ած. ե. վախկոտ, երկչոտ. խռովեալ, անհանգիստ. es wird mir — zu Muth վախը գլուխ կը պատէ. zu — (für s—e Gesundheit besorgt) s. առողջութեանը շատ հոգ ընել. 2. խռոված. խռովեալ. 3. նեղիչ, խռովիչ. 4. խղճմտոտ, խղճահար, մանրախոյզ, մանրակրկիտ: —կ. անձկութեամբ, վախով, անհանգստութեամբ: —keit, էգ. 31. անհանգըստութիւն, անձկութիւն. 2. երկչոտութիւն. խռովութիւն. 3. խղճմտութիւն, սաստիկ հոգացողութիւն. 4. երկիւղածութիւն:

A'ngst‖schweiß, ար. պաղ քրտինք: —voll, ած. ե. ահագին, լի անձկութեամբ:

an'gucken, նբ. 3ա. բձ. ընդ. աչքի տակէն՝ գաղտագողի նայիլ:

an'gürten, նբ. 3բ. բձ. գօտի կապել. գօտեւորել:

An'guß, ար. 14. = angießen. 2. ձուլուած առարկայի (դրի) վրայ կպած աւելորդ կտոր մը:

an'haben, նբ. 1բ. բձ. (զգեստեղէն...) վրան կրել, հագնիլ. Waffen — զէնք կրել, զինեալ ըլլալ. 2. J—m et. — wollen մէկէ մ'առաւելութիւն ունենալ՝ զմէկը գերազանցել ուզել. կամ մէկու մը վնաս հասցընել ուզել. man kann ihm Nichts — կարելի չէ անոր վնաս հասցընել:

an'hacken, նբ. 3ա. բձ. Obst — (թըռչունը) պտուղ կտցել:

an'haften, չբ. h. 3բ. բձ. կպչիլ. կցիլ:

an'häkeln, նբ. 3ա. բձ. = anhaken.

Digitized by Google

2. ցանցակերպ հիւսելով մաս մը բանի մը կցել՝ վրան աւելցընել։

an'halen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. բյ. ճանկով՝ կեռով՝ ճանկաւոր երկաթով մը կցել. 2. կարթով՝ ակիշով բռնել. ein Schiff — նաւ մը կարթել։ —ung, իգ. 31. ճանկով՝ ճանկաւոր երկաթով կցում՝ միացում։

an'halftern, նբ. 3ա. բյ. ein Pferd — ձիուն պախուրցը դնել՝ անցընել.

an'halsen, նբ. 3կ. բյ. մէկուն վզէն բան մը կախել՝ կապել։

An'halt, ար. 20. նեցուկ. մոյթ. 2. կայան, դադար. (երկաթուղւոյ) կայարան։ —en, նբ. 2կ. բյ. et. an et. — բան մ'ուրիշ իրի մը կից բռնել. Nelkenöhl an den hohlen Zahn — խոռոչ ակռային վրայ մեխակի իւղ դնել. die Schnur (an den Ort) — լարաչափը չափուելի տեղւոյն սկիզբը բռնել. 2. արգելուլ, յառաջ շարժելու թող չտալ, կեցընել. den Wagen, die Uhr — կառքը՝ ժամացոյցը կեցընել. den Dieb — գողը ձերբակալել՝ կալանել. Güter, Waaren — ստացուածք՝ վաճառք գրաւել՝ պատանդել. et. — բան մ'ընդհատել՝ քիչ մը դադրեցընել. 3. J. zu et. — մէկը բանի մը յորդորել. 4. երժ. e—n Ton — ձայն մ'իր ամբողջ ամանակոչն անընդհատ հնչեցընել։ — չբ. h. կանկ առնուլ, կենալ. mitten in der Arbeit — գործքին մէջ հանդիստ՝ կանկ առնուլ, կասիլ. 2. շարունակել, տեւել. die Krankheit hält lange an հիւանդութիւնն երկարատեւ է. es hielt lange an, bis er... (աս բանս ընելու համար) երկար ժամանակի կը կարօտի. 3. bei J—m um et. — մէկու մ'իր խնդիրքն առաջարկել՝ առջեւը դնել. um e—e Stelle — հնարքով պաշտօնի՝ գործքի մը հասնելու հետամուտ ըլլալ։ sich — փբ. sich an eine(r) Sache — բան մ'իրերեւ նեցուկ բռնել, բանի մը յենուլ. 2. անձը զսպել՝ չափու մէջ բռնել, անձին բռնութիւն ընել։ —en չ. 22բ. անյ. մերձաւորութիւն, կցում. 2. բանտարգելութիւն. 3. դադար, դադարում. 4. հայցուածք, խնդիրք. յանձնարարութիւն. 5. տեւականութիւն, անընդհատ շարունակութիւն, (անձի) յարատեւութիւն։ —end, ած. 6. շարունակ, անընդհատ, շարունակեալ. es schneit — անընդհատ կը ձիւնէ. 2. յարատեւող, փութաջան. Գ. յարատեւութեամբ, փութով. 3. յամառ, խստապարանոց. Գ. յամառութեամբ, յամառ. 4. բժշ. կապող՝ պնդող՝ խստացընող (դեղ)։ —er, ար. 22ա. նեցուկ, մոյթ, արգելակ. Գր. չափաւորիչ։ —(e)=punkt, ար. կայան, կայարան. 2. փխ. յենարան, յենակէտ. 3. երժ. հանգիստ, դադար։ —feil, չ. թակարդ, ակնատ, ծուղակ։ —ung, իգ. 31. = —en, չ։

An'hämme, իգ. 31. ախտ. արեան պակասութիւն, սակաւարիւնութիւն։

an'hämmern, նբ. 3ա. բյ. կռելով՝ կռանելով հաստատել։

An'hang, ար. 13. (գրքի մը) յաւելուած, լրացուցիչ յաւելուած. յաւելուածոյ՝ երկամուտ մաս. 2. կն. փոխանակագրին վրայ աւելցուած թղթիկ. իրք. e—s Testaments կտակի յաւելուած, յետակտակ. 3. կողմնակիցք, համախոհք. զունդ՝ բաժին խազմարարաց. (գէշ) ընկերութիւն. sich e—n — machen կողմնակից ստանալ՝ վաստըկիլ. 4. շքադիր ուղեկիցք։ —en, չբ. h. 2կ. բյ. an et. (որ.) — բանէ մը կախուիլ. 2. et. hängt J—m, e—r Sache an մէկու՝ բանի մը կցիլ՝ կպչիլ՝ չմրլիլ. փխ. ընդ. J—m wie e—e Klette — տզրուկի պէս մէկուն կպչիլ՝ չմրլիլ. 3. կապուիլ, յարիլ. dem Laster — մոլութեան մէջ ըլլալ՝ յօժարիլ. dieses Laster hängt ihm v. Natur an աս մոլութիւնն իրեն բնածին՝ բնական է. diese Krankheit hängt ihm v. Kindesbeinen an աս հիւանդութիւնը տղայութենէ ի վեր ունի։ —en, չ. 22բ. անյ. յարում, յարելութիւն։

an'hängen, նբ. 3ա. անկ. նաեւ 2ղ. բյ. (an e—m Haken) — (ճանկէ՝ բեւեռէ մը) կախել (հաստատել). 2. (բանի մը վերջը՝ ծայրը) աւելցընել, յաւելուած ընել. կն. e—m Wechsel ein Beiblatt — փոխանակագրի

Digitized by Google

մը վրայ թղթին մ'աւելցընել. ein Bleisiegel — կապարեայ կնիք դնել. 3. կցել. կպցընել. փխ. J—m e—e Krankheit — հիւանդութիւն մ'ուրիշին տալ՝ փոխադրել. J—m e—n Schimpf — մէկուն պատուոյն՝ համբաւոյն ձեռնել, համբաւն աղարտել. մէկն անպատուել. J—m mehrere Partien — շատ մը խաղ շահիլ՝ վաստըկիլ. մէկու մը խաղի մէջ յաղթել. J—m Eins — մէկուն (գլուխը) խաղ խաղալ. մէկը նախատել. առկ. der Katze die Schelle — դժուարութեան դիմագրաւել. դժուարին իրի մը սկզբան անձ ձեռնարկել: sich — փխ. կախուիլ (հաստատուիլ). կըցիլ. կպչիլ. կապուիլ:

an'hangend, ած. 6. կից, կցեալ. (ներքնաւոր կցեալ) անբաժին, յարեալ:

An'hänger, ար. 22ա. համախոհ, կողմնակից. աշակերտ՝ կարծեկից (փիլիսոփայի՝ դպրոցի մը...): —ig, ած. 6. կցեալ. յարակցեալ. վերաբերեալ. կախեալ. 2. իրք. (խնդիր՝ դատ) կախեալ. e—e Sache bei e—m Gerichtshofe — machen դատ մը դատաստանի առջեւ հանել. e—n Proceß gegen J. — machen մէկու մը դէմ դատ բանալ՝ վարել: —lich, ած. 6. բանի մը կցեալ՝ կապեալ՝ միացեալ՝ անձնատուր: —lichkeit, իգ. 21. յարում. միացութիւն. — an J. անձնանուիրութիւն: —sel, չ. 22ա. = Anhang, 1. 2. ընդ. = Hängsel. —ung, իգ. 31. կախում, կախելը. 2. կցում. միացում:

An'hauch, ար. 20. շունչ. 2. = Anflug, 1. եւ 2. —en, նբ. 3ա. բյ. die Scheiben — ապակիներուն շունչ տալ. փխ. die Farben sind wie angehaucht գոյները շատ անկար են:

an'hauen, նբ. 2հ. բյ. կարելու՝ հնձելու սկսիլ. e—n Baum — կըտրուելիք ծառը կացնով քարթել՝ նիշնել. (մորթուած եզ մը...) յօշելու սկսիլ. 2. die Rosse — ձիաները խարազանելով յառաջ մղել՝ վազցընել:

an'häufeln, նբ. 3ա. բյ. փոքրիկ դէզ՝ կոյտ ընել. die Kartoffel — գետնախնձորի տունկը հողով պատել:

an'häufen, նբ. եւ չբ. 3ա. բյ. դիզել, կուտել. 2. շեղջակուտել. շեղջել. փխ. աճեցընել, աւելցընել: —ung, իգ. 31. դիզելը, կուտելը, շեղջակուտելը. 3. — (am Boden e—r Flüssigkeit) մրուր, տիղմ. բյշ. — v. Säften, Blut հիւթոց՝ արեան կուտակում՝ համախմբութիւն՝ ժողովում:

an'heben, նբ. եւ չբ. h. 2ը. բյ. քիչ մը վերցընել. 2. փխ. երգելու՝ (խօսելու) սկսիլ. er hub also an, er hub an u. sprach այսպէս խօսելու սկսաւ: — նբ. et. an et. — բան մը վերցընելով ուրիշի մը մօտեցընել. 2. die Pumpe — ջրհանը յառաջ քան քաշելը՝ գլանին մէջ ջուր լեցընել:

an'heften, նբ. եւ չբ. 3բ. բյ. et. an et. — բանի մը կցել՝ միացընել՝ հաստատել. 2. ein Buch an ein anderes — երկու գիրք իրարու (հետ) կարել. e—e Bekanntmachung — ծանուցագիր՝ յայտարարութեան թուղթ պատերու վրայ կպցընել, գիր հաստատել՝ դնել (հրապարակներու մէջ՝ պատերու... վրայ). փծ. Preise — (վաճառքներու վրայ) գինը յայտ ընող թղթիկ՝ պիտակ դնել՝ կախել. verloren — հարեւանցի կարել՝ կցել:

an'heilen, չբ. s. 3ա. բյ. վէրքը բժշկուելով միանալ՝ կցիլ, կպչիլ՝ երես կապել:

anheim, մ. = heim. —fallen, չբ. s. վիճակիլ, բաժին ըլլալ. der Vergangenheit — gefallen մոռացութեան անդունդը թաղուած: —geben, —stellen, նբ. J—m et. —geben, —stellen բան մը մէկուն յանձնել. մէկուն տրամադրութեանը թողուլ:

an'heimeln, նբ. 3ա. բյ. Alles heimelt mich hier an հոս ամէն բան հայրենիքս ինծի կը յիշեցընէ:

an'heischig, ած. sich gegen J. — machen zu et. կամ et. zu thun մէկուն բան մ'ընելու ինք զինքը խոստմամբ պարտաւորել:

an'helfen, չբ. h. եւ նբ. 2դ. բյ. J—m (J.) — մէկուն բան մ'ընդունելու համար օգնել. J—m (den Rock) anziehen — մէկուն հագուելու օգնել:

an'henken, նբ. 3ա. բյ. = anhängen.

Digitized by Google

anhér, մ. Հոս, այս տեղս. = hier.

an'hetz‖en, նբ. 3փ. բծ. e—n Hirsch — (շներն)եղջերու մը հալածելու սկսիլ. 2. փխ. 3. gegen 3., 3. 3—m — իրարու դէմ գրգռել։ —er, ար. 22ա. գրգռող, կրգռիչ, դրդիչ, խռովարկու ։ —erei, էփ. 31. գրգռում, գրգռութիւն։ —ung, էփ. 31. գրգռելը, գրգռելը, գրգռութիւն։

an'heulen, նբ. 3ա. բծ. ոռնալ (մէկու մ'երեսէն)։ — չբ. h. ընդ. angeheult kommen ոռնալով գալ. փխ. լալով գալ։

an'hexen, նբ. 3փ. բծ. 3—m et. — հմայութեամբ մէկուն բան մը տալ՝ հաղորդել։

An'hieb, ար. 20. փայտահարութիւն. 2. փայտահարութիւն սկսուելիք տեղ. 3. առաջին հարուած. er hat den — առաջին հարուածն ինքը պիտի զարնէ։

An'höhe, էփ. 35. բարձրութիւն, բարձունք, բլուր, բարձրաւանդակ։

an'hol‖en, նբ. 3ա. բծ. առնուլ բերել (եւ) գեղ ընել. 2. նաւ. ein Tau — պարանն իրեն ձգել։ — չ. 22բ. անյփ. նաւաձգութիւն, նաւապարշութիւն։ —tau, չ. պարան։

an'hör‖en, նբ. 3ա. բծ. 3. — մէկու մը մտիկ ընել. et. — բան մը մտիկ ընել՝ լսել. 2. լսելով ճանչնալ. man hört ihn den Ausländer an շեշտէն անոր օտարական ըլլալը կ'իմացուի։ sich — փբ. (dieses Stück) hört sich gut an (աս մասը՝ կտորը) լսելու բան է։ —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. ունկնդրութիւն. — v. Zeugen վկայից հարցափորձ. nach —ung der Parteien երկու կողմերը լսելէն ետքը։

an'hosen, sich — փբ. 3փ. բծ. սրունապանը հագնիլ։

an'hüpfen, չբ. s. 3փ. եւ 3ա. բծ. —, angehüpft kommen ցատքռտելով՝ գալ՝ մօտենալ. der Floh ist an mich կամ ist mir angehüpft լուն վրաս ցատքեց շմրլեցաւ։

Anilin, չ. 20. անյփ. փմ. բնանեղիճ։

animálisch, ած. 6. անասնական։

A'nimegummi, չ. գեղին անուշահոտ ռետին։

Anis, ար. 20. բյ. անիսոն (Pimpinella anisum). überzuckerter — շաքարապատ անիսոն։ —branntwein, ար. = —liqueur. —brot, չ. անիսոնով հաց։ —geist, ար. անիսոգի։ —holz, չ. բյ. մշկան եղեգ (Indigofera anil); —liqueur, ար. անիսօղի։ —öl, չ. անիսոնի իւղ։ —zucker, ար. շաքարապատ անիսոն։

An'jagd, էփ. 31. որս. երէներու հալածելով որսոյ սկիզբ։

an'jagen, նբ. 3ա. բծ. որս. ein Wild — երէն հալածական առնել՝ մղել. 2. die Pferde — որսալով ձիերը յառաջ մղել՝ վազցնել. die Hunde — շները երէի մը վրայ գրգռել։ — չբ. s. որսալով գալ՝ մօտենալ. —, angejagt kommen (երիվարը) անձնարձակ արշաւեցընելով գալ՝ հասնիլ։

an'jochen, նբ. 3ա. բծ. լծել։

an'kämmen, նբ. 3ա. բծ. die Haare — մազերը սանտրել պառկեցընել. 2. սանտրելով մօտեցընել։

an'kämpfen, չբ. h. 3ա. եւ 3փ. բծ. բանի մը դէմ կռուիլ՝ ոգորիլ։

an'karren, նբ. 3ա. բծ. սայլակով կրել՝ բերել։

An'kauf, ար. 13. գնում, գնելը. ստացում. 2. գնուած՝ ստացուած իր։ —en, նբ. 3ա. բծ. գնել, գնելով ստանալ։ sich — փբ. sich wo — (կալուած գնելով) տեղ մը հաստատուիլ՝ բնակիլ։

An'käufer, ար. 22ա. գնող. (կալուած) ստացող։

An'kaufung, էփ. 31. = Ankauf. 1։

A'nker, ար. (չ.) 22ա. նաւ. խարիսխ (նաեւ փխ.), vor — geben, sich vor — legen, — werfen խարիսխ նետել՝ ձգել. vor — liegen խարիսխ նետած կենալ. փխ. տեղ մը հանգչած կենալ ու բանի մը սպասել. den — kappen խարսխին պարանը կտրել. den — lichten խարիսխը վերցընել. den — aufkatzen խարիսխը խարսխականին վրայ վերցընել գնել. 2. ճրտ. երկաթի նիգք. 3. ճնփ. — am Magnet մագնիսի պահանգ. 4. ծորելոյ չափ. (կէս այմէր) մար։ —balken, ար. նաւ. խարսխակալ։

Digitized by Google

an'erben, նբ. 3—. բձ. Հաշուետպայի կերպով ժառանգ մ'ըլլալ. ժառանգել. Օր. ich werde es Dir — քեզի կը Հատուցանեմ։

Anker|boje, էգ. Ն—ի. խարսխանշան, խթանշան (ծովու վտանգաւոր տեղերուն)։ —fest, ած. խարսխարկի յարմար տեղ. 2. խարսխով Հաստատուած. խարսխած (նաւ)։ —fliege, էգ. Ն—ի. խարսխի ճիրան։ —förmig, ած. խարսխաձեւ։ —fütterung, էգ. Ն—ի. խարսխի բարձ։ —geld, չ. խարսխարկի վճարք։ —grund, ար. նաւակայ, խարսխարկի յարմար տեղ։ —haspel, էգ. = —winde. —kreuz, չ. խարսխի ձողին ստորին մասը։ —kugel, էգ. շղթ. կարթաւոր գնդակ։ —loch, չ. Ն—ի. նաւուն առաջքին վրայ խարսխի պարանածակ։ —los, ած. անխարիսխ։ —n, չբ. ի. 3—. բձ. Ն—ի. խարիսխ ձգել՝ նետել. 2. Օր. auf er. — յայսը բանի մը վրայ դնել։ — նբ. Ն—ի. ein Schiff — նաւ մը կապով կապել՝ պնդել, կառանել. Բ. նաւի մը խարիսխ դնել՝ պատրաստել. 2. Խրք. երկաթի նիգերով (որմերը) ամրացընել։ —n, չ. 22բ. խարիսխ ձգելը, խարսխարկէք. խարսխարկութիւն։ —platz, ար. = —grund. 2. նաւակայք։ —recht, չ. խարսխարկի՝ նաւ կապելու իրաւունք։ —ring, ար. Ն—ի. խարսխի պարանի երկաթեայ օղ։ —ruthe, էգ. Ն—ի. խարսխի ձող։ —seil, չ. = —tau. —spitze, էգ. խարսխի կատուց՝ ծայր։ —stelle, էգ. խարսխարկի յարմար տեղ։ —stich, ար. Ն—ի. խարսխի պարանին Հանգոյց (ուր խարսխին օղակը կը խոթուի զանի Հաստատուն բռնելու Համար)։ —tau, չ. Ն—ի. պարան։ —winde, էգ. խարսխի անուորդ։ —zeichen, չ. խարսխանշան. խթանշան։ —zoll, ար. Ն—ի. = —geld.

an'ketteln, նբ. 3—. բձ. ըստ. շղթայով մը կցել՝ կապել։

an'kett|en, նբ. 3բ. բձ. շղթայի զարնել. շղթայել։ —ung, էգ. 31. շղթայակապութիւն։

an'keuchen, չբ. ի. 3—. բձ. —, angekeucht kommen շնչասպառ՝ ոգեսպառ գալ՝ Հասնիլ։

an'kirren, նբ. 3—. բձ. կերով՝ խանձով Հրապուրել՝ որսալ։

an'kitten, նբ. 3բ. բձ. ծեփով կցել։

an'klag|bar, ած. 6. ամբաստանելի։ —e, էգ. 35. ամբաստանութիւն. 2. մեղադրութիւն. 3. (յանցաւորի մը) մատնութիւն. 4. Եկղ. (յանցանաց) զեկուցում։ —e|akt(e, էգ.) ար. ամբաստանութեան մուրՀակները՝ թղթերը։ —ebank, էգ. ամբաստանելոց նստարան։ —en, նբ. 3—. բձ. ամբաստանել. 2. 3. vor Gericht — մէկը դատաւորի մատնել, մէկը դատաստանարանին առջեւ ամբաստանել։ sich — էբ. ինք զինքն ամբաստանել, յանցանքը խոստովանիլ։ —epunkte, ար. յգ. ամբաստանութեան (գլխաւոր) կէտերը։

An'kläger, ար. 22—. —in, էգ. 31. ամբաստանող, դատախազ, դատաւորի մատնող. Հրապարակական դատախազ՝ ամբաստանող, տէրութեան փաստաբան։ —isch, ած. 6. ամբաստանիչ։

An'klage|rede, էգ. (տէրութեան փաստաբանի մը) ամբաստանութեան ճառ։ —schrift, էգ. դանգատագիր։ —senat, ար. ամբաստանութեան վերին ատեան։ —stand, ար. —zustand, ար. 3. in — versetzen մէկն ամբաստանութեան ենթարկել, մէկն ամբաստանեալ ընել։

an'klammern, նբ. 3—. բձ. երկաթի պաՀանգով՝ կեռով Հաստատել՝ պնդել։ sich — էբ. բանի մը փակչիլ՝ մածնուլ. Օր. dieser Mensch klämmert sich überall an այս մարդն ամէն տեղ կը կպչի՝ կը շփի։

An'klang, ար. 18. (Հնչող մարմնոյ իրարու բախելէն յառաջ եկած) Հնչիւն. 2. Հնչման՝ ձայնի ակերք. 3. Երժ. ներդաշնակութիւն. 4. Երժ. (եղանակի Հետ ունեցած) նմանութիւն։

an'kleb|en, նբ. 3—. բձ. փակցընել. կպցընել։ — չբ. ի. կպչիլ. փակչիլ. յարիլ. կցիլ. Օր. dieses Laster klebt ihm von Jugend auf an այս մոլութիւնն երիտասարդութենէ ի վեր ունի։ — չ. 22բ. անյ. կպցընելը, փակցընելը. 2. կցում,

Digitized by Google

յարուած: —end, ած. 6. կպչող. մատղող. կից, յարած, կցողական: —er, որ. 22ա. փակցընող՝ կպցը-նող:

an'kleck(s)en, նբ. Յա. եւ Յփ. բյ. բանի մը վրայ բիծ նետել՝ ցայ-տեցընել. Roth — ցեխ ցայտել՝ ցայտեցընել. 2. դէշ գրել, ձա-խաւել, խեցագրել. խոշոր՝ կոշտ նկարել՝ ներկել:

An'kleide‖kabinet, չ. զարդարանաց խուց: —n, նբ. Յբ. բյ. զգեստ հագնիլ: sich —, փբ. հագուիլ. sich anders — փոխուիլ, զգեստները փո-խել: —n, չ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. հագնիլը. զարդարանք, պա-ճուճանք:

an'kleistern, նբ. Յա. բյ. (բանի մը վրայ) սնձով փակցընել՝ կպցընել:

an'klemmen, նբ. Յա. բյ. (դէպ ի բան մը, բանի մը) սեղմել՝ ճնշել:

an'kling‖eln, չբ. h. Յա. բյ. bei J—m — (դրան) զանգակը զարնել. փխ. ընփ. մէկու մը տրամադրու-թիւնը գաղտուկ իմանալու ջա-նալ, մէկը գաղտնի քննել զննել: —en, չբ. h. եւ s. Յա. բյ. հնչելու սկսիլ. 2. եբյ. ներդաշնակել. 3. հնչմամբ (իրարու) նմանիլ. փղչ. ein Wort klingt an das andere an աս բառը մէկալին հետ նոյնայանգ է։ բ. (ակիզբը) աս բառը մէկալին հետ նմանաձայն է. diese Melodie klingt an die (Marseillaise) an աս եղանակը՝ նուա-գը... (Մարսէյլեզին) կը նմանի. 4. m. den Gläsern — գաւաթներուն իրարու զարնել: — նբ. e—e (Saite) — (աղիք մը) հնչեցընել. 2. die Gläser — գաւաթները իրարու զարնելով մէկուն կենդանութեանը խմել:

an'klopf‖en, չբ. h. Յա. եւ Յփ. բյ. an die Thüre — դուռը զարնել՝ բախել. փխ. bei ihm klopfen Sie vergebens an վայրապար զինքը կը փնտռէք. 2. փխ. bei J—m wegen et. — կամացուկ մը եւ զգու-շութեամբ մէկուն մօտենալ եւ բանի մը վրայօք հարցընել: — նբ. զարնելով հաստատել. 2. զար-նել, հարուած մը տալ: — չ. 22բ. անյփ. բյչ. հարուած (հիւանդին կուրծքին...): —er, որ. 22ա. դուռը բախող՝ զարնող. 2. դրան ուռ, դուռ զարնելու գործիք:

an'knallen, նբ. Յա. բյ. die Pferde — խարազան շառաչեցընելով՝ մը-տրակելով ձիերը գրգռել. փխ. ընփ. J. — = anfahren, 2. — չբ. միայն փրձձ. angeknallt kommen խարազան շառաչեցընելով՝ մտրակելով գալ հասնիլ:

an'knebeln, նբ. Յա. բյ. կապել պնդել՝ կաշկանդել:

an'kneipen, նբ. Յա. եւ Յխ. բյ. et. — ունելիքով՝ մատուըներու ծայրով բռնել:

an'knöpfen, նբ. Յա. եւ Յփ. բյ. կոճկել, կոճակով (իրարու) կցել:

an'knüpf‖en, նբ. եւ փբ. Յա. եւ Յփ. բյ. et. an et. (հյց.) —, et. e—r Sache — բան մը բանի մը կցել՝ կապել՝ զօդել. փխ. e—n Briefwechsel mit J—m — (մէկու մը հետ) գործքի մէջ մտնել: — չբ. h. m. J—m — մէկու մը հետ հաղորդակցութիւն՝ յարա-բերութիւն ունենալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. — e—r Sache an et (բանի մ'ուրիշին հետ) կապը. 2. փխ. սկիզբ: —ungspunkt, որ. փխ. կցորդութեան՝ հաղորդութեան կէտ:

an'knurren, նբ. Յա. բյ. (շունը) մէկու մը դէմ մռմռալ. փխ J. — մռմռալով մէկու մը մերձենալ:

an'ködern, նբ. Յա. բյ. կեր՝ խայծ նետել, հրապուրել:

an'kommen, չբ. s. 2փ. բյ. գալ, հասնիլ. früher —, als J. կանխել (քան զմէկը). Ն—կ. եզերիլ, ցա-մաք մերձենալ. 2. գալ մօտենալ. angefahren, angeritten ... kommen (կառ-քով...) գալ մօտենալ. 3. փխ. ըն-դունելութիւն գտնել. gut, übel — աղէկ, դէշ ընդունելութիւն գըտ-նել. ձն. bei et. gut — բան մը ձեռք բերել՝ ստանալ. 4. բանի մը (ձգտելով) հասնիլ. 5. J—m so u. so — (մէկու մը հետ) այսպէս կամ այնպէս վարուիլ. 6. es kommt ihm die Lust an, zu ... բաղձանք ունի... es kommt mir schwer an ... դժուա-րութիւն կը զգամ. Das wird ihm hart — իրեն ծանր պիտի գայ. 7. Es kommt nur auf Sie an գործքը միայն ձեզմէ կախում ունի. es kommt dar-auf an, zu erfahren ... խնդիրը տե-ղեկանալուն վրայ է... es auf J. —

Digitized by Google

lassen մէկու մը վստահիլ. es auf gut Glück — lassen փորձ՝ բախտ փորձել։

An'kömmling, ար. 20. նորեկ, օտարական։

an'knöpfen, նբ. 3ա. բյ. die Nadeln — գնդասեղին գնձիկին գլուխ անցընել։

an'koppeln, նբ. 3ա. բյ. an et. — բանի մը կապել՝ կցել։

an'körnen, նբ. 3ա. բյ. որս. կեր՝ խայծ նետել. փխ. հրապուրել, որսալ։

an'krähen, նբ. 3ա. բյ. աքաղաղի պէս կանչելով մէկուն մօտենալ։

an'krallen, նբ. 3ա. բյ. ճիրաններով մագիլներով բռնել. sich — փբ. ճիրաններով՝ մագիլներով տեղ մը բռնել՝ տեղւոյ մը փաթթուիլ։

an'kränkeln, նբ. 8ա. բյ. շօշափելով կամ փչելով հիւանդացընել։

an'kratzen, նբ. 8փ. բյ. et. an die Wand — պատին քերելով՝ քսելով դնել։

an'kreiden, նբ. 3ա. բյ. կաւճով նշան դնել. ընփ. er steht tief angekreidet շատ պարտք ունի, պարտուց տակ թաղուած է։

an'kreischen, նբ. 3փ. բյ. = anschreien.

an'kriechen, չբ. ſ. 2ի. բյ. —, angekrochen kommen սողալով մօտիկնալ։

an'kündigen, նբ. 3ա. բյ. ծանուցանել, ծանօթացընել. 3—m —, daß... մէկու մը ծանուցանել, որ... 2. die Heirath, den Krieg — ամուսնութիւն՝ պատերազմ հրատարակել. gerichtlich — դատաստանի կանչել. 3. կարապետել, գուշակել։ —end, ած. 6. ծանուցիչ, ծանուցողական։ —er, ար. 22ա. ծանուցիչ, հրատարակիչ։ —ung, իգ. 31. ծանուցում, յայտարարութիւն, ծանօթութիւն, հրատարակութիւն. իրփ. դատաստանի կոչում։ —ungsſchreiben, չ. ծանուցման թուղթ։

An'kunft, իգ. 31. անյփ. գալը, հասնիլը, գալուստ։

an'kuppeln, նբ. 3ա. բյ. = ankoppeln.

an'lächeln, նբ. 3ա. բյ. 3. — մէկու մը ժպտիլ, քնծղալ։

an'lachen, նբ. 3բ. բյ. ծիծաղելով նայիլ։

An'lage, իգ. 25. (քովը) դնելը. 2. —. (շահու...) տակի դնելը. բ. (շահու... գրուելիք) գրամագլուխ. փ. շահու... գրուած գրամագլուխ. 3. հաստատութիւն, հիմնարկութիւն. շինուած, շինութիւն. — e—s Gartens պարտէզի մը անկարկութիւն։ —n, յփ. զբօսանաց պարտէզ, ճեմելիք. 4. ծրագիր, յատակագիծ. մտաց ծնունդը. միտք, խորհուրդ, գիտում. տան մը կամ կարատեաց... կարգաւորութիւն՝ յօրինուածութիւն. (պատկերի մը) նախագիծ՝ թարխ՝ գլխաւոր մասանց զծագրութիւն. — e—s Buches գրքի մը ծրագիրը. — e—s Gedichtes բանաստեղծութեան մ'ստացած՝ առաջանիւթ. 5. կենդանութեան սկիզբ (մարդկանց եւ անասնոց համար). բողբոջ (տընկերու). 6. բնական ունակութիւն՝ տրամադրութիւն՝ ատակութիւն, ձիրք, տաղանդ. —n h. ձիրք՝ տաղանդ ունենալ. — zum Diebstahl h. գողութեան մէջ ըլլալ՝ միտութիւն ունենալ. 7. յարակից՝ յաւելուածոյ գրուածք. 8. (առանձնականաց վճարելու) տուրքի որոշում. բ. (առանձնականաց վճարուած) տուրքը. 9. հրացանի կոթ. ճրփ. խարիսխ։

an'lallen, նբ. 3ա. բյ. 3. — կակազելով մէկու հետ խօսիլ։

an'landbar, ած. 6. (տեղ) մատչելի, դիւրամերձենալի, դիւրամատոյց։

An'lände, իգ. 35. ն—չ. ցամաք ելլելու տեղ՝ եզր, աղէզ. an diesem Ufer ist keine gute — աս եզրը դժուարամատոյց է։

an'land||en, չբ. ſ. 3բ. բյ. an et. — բանի մը մերձենալ։ —ung, իգ. 31. ն—չ. եզերքն ելլելը. ցամաք՝ եզերք հասնիլը՝ մօտենալը։

an'langen, չբ. ſ. 3ա. բյ. գալ հասնիլ. բանի մը ձգամբ հասնիլ։ — նբ. դէմ. բ. վերաբերիլ, հայիլ. was mich anbelangt ինծի նկատմամբ, իսկ ինծի։

an'längen, նբ. 3ա. բյ. die Brühe — արգանակն անօսրացընել։

an'lasch||en, նբ. 3փ. բյ. e—n Baum — կտրուելի ծառ մը կացնով նշշ-

Digitized by Google

նել՝ քարթել. 2. Schuhe — Հողաթափներուն ծայրերը առկանջ դնել՝ անցընել։ —ung, էգ. 31. ծառերը կացնով նշնելը՝ քարթելը։

An'laß, ար. 20. առիթ, շարժառիթ. zu et. — geben բանի մ'առիթ տալ. — nehmen zu... (բան մ'ընելու) պատճառ՝ առիթ առնուլ. ohne allen — առանց ամենեւին պատճառի։ —en, նբ. 2ն. բծ. (ſ—n Rock) — (զգեստը) չհանել, վրան պահել. 2. բան մ'արձակել՝ թողուլ. բանի մը վրայ արձակել. ա. որս. die Hunde an's Wild — որսականներն երէոց վրայ գրգռել՝ արձակել. բ. Wasser (in e—n Teich), den Teich — աւազան մը ջուր թողուլ՝ վազցընել. die Wasser, die Mühle — (ջաղացքի մը) ամհանափակը վերցընել. գ. Metalle — մետաղները հրացընել (կակղցընել). 3. e—e Maschine — մեքենայի մը զօրութիւն տալով շարժելու սկսիլ։ sich — չբ. երեւալ, երեւոյթ ունենալ. die Sache läßt sich gut (schlecht) an իրն աղէկ (գէշ) երեւոյթ ունի. es läßt sich zum Krieg an պատերազմի երեւոյթ՝ վախ կայ. die Knaben lassen sich gut an ատ մանչերն աղէկ յոյս կու տան. es läßt sich ganz danach an, als ob... ամէն պատճառ կայ կարծելու, որ (իբրեւ թէ)...։

an'läßlich, մ. եւ նխ. առ. (առ) առթիւ։

an'latschen, չբ. ſ. 3գ. բծ. (նաեւ angelatscht kommen) անհոգութեամբ գալ մտնել, ոտուըները քաշկռտելով՝ քշքշելով կամաց եւ ծանրաքայլ մտնել։

An'lauf, ար. 13. — des Wassers ջրոյ յորդութիւն՝ աճում. 2. ա. ընթացք, գնացք. բ. ուժգին վազք՝ ոստում (բանէ մ'անդին ցատքելու համար). e—n — nehmen ուժգին վազք մ'ընել. (ցատքելու համար) ոյժ առնուլ. գ. (թշնամեաց) յարձակում. 3. զառ ի վեր երես, շեղութիւն, սեպութիւն։ —en, չբ. ſ. 2ն. բծ. վազելու սկսիլ. angelaufen kommen վազելով գալ. die Pferde — lassen ձիաները արշաւեցընել՝ վազցընել. e—e Maschine — lassen մեքենայ մը շարժելու սկսիլ. 2. ա. gegen et. — բանի մը զարնուիլ. mit dem Kopfe gegen die Wand — գլուխը պատին զարնել. բ. փխ. schlimm, übel, ծղրբ. schön —, (նախ— փնաշ) չյաջողիլ. ծղրբ. աղէկ յաջողիլ. 3. — lassen մէկն որոգայթի մէջ թողուլ որ իյնայ. Das läuft gegen das Gesetz an ատի օրէնքը կը բռնաբարէ. dies läuft gegen Ihre Grundsätze an ատի ձեր սկզբանց հակառակ է. որս. das Wild läuft an երէն (հրացանի) հարուածին կը մտնէ. 3. նաչ. ցամաք մերձենալ, եզերիլ. (տեղ մը) ցամաք մերձենալ պատուիրիլ. 4. ուռիլ (նաեւ բծչ.). (գիրքն) ուռիլ. (ծախք՝ վարձք) աւելնալ՝ շատնալ. auf 400 Gulden — գումարը 400 դահեկանի (Ֆիորինի) հասնիլ. 5. սեպաձեւ՝ զառ ի վեր բարձրանալ. 6. die Mauer läuft an պատն ուղղորդ չէ՝ կողմնակի հակած է. 7. շնչով ծածկուիլ. (v. Spiegel) — (հայելին) շնչով նսեմանալ՝ աղօտանալ. m—e Fenster waren heute angelaufen պատուհաններս այսօր ցուրտով պատած էին. ein Glas schwarz — lassen գաւաթ մը ծխոտել՝ մրոտել. e—n Flintenlauf — lassen հրացանի փողը կրակէ անցընել (կապուտակագոյն գոյն տալու եւ ժանգէ պահպանելու համար)։ — նբ. 3. — մէկը թախանձել (բան մ'ընդունելու համար). 2. նաչ. e—n Hafen — նաւահանգիստ մ'ապաւինիլ (հանգչիլ). —en, չ. — n. **An'lassen**, չ. 22բ. —նչփ. ուժգին վազք՝ ոստում (ցատքելու համար). — der Pferde ձիերու վազք՝ արշաւ. — e—r Maschine մեքենայի շարժման սկիզբը. — des Wassers ջրոյ յարոյցք, զեղտայարոյցք. — der Zinsen վարձքի՝ շահու աւելնալը՝ շատնալը. նսեմանալը, մթարութիւն. աղօտութիւն, փայլունութիւնը կորսնցընելը. (հրացանի փողը) կրակէ անցընել կապուտակագոյն ընելը։

An'laut, ար. 20. փր. (վանկի մը) սկզբնատառ. im — (բառի մը) սկիզբը։

an'läuten, չբ. h. 3բ. բծ. զանգակ զարնել։ — նբ. զանգակով ձայն տալ՝ իմացընել։

an'legen, նբ. 3ա. բծ. (բան մը բանի մը քով) կից դնել՝ մերձե-

Digitized by Google

ցընել. 2. Hand — (գործքի) ձեռնարկել. Holz — (վառարանը) փայտ դնել. Feuer — (տունը) հրդեհել՝ հրձիգ ընել. J—m Ketten, Fesseln — մէկը շղթայի զարնել՝ շղթայել. նաւ. ein Schiff zum Bau — նաւը հաստացի՝ հեծանի վրայ դնել (նորոգելու համար). e—n Kaisenden — կառաղած մը կապել՝ կաշկանդել. փխ. die letzte Feile an et. — (մատուար աշխատութեան մը՝ գրքի մը) վերջնական սրբագրութիւնն ընել. die Backe an's Gewehr —, das Gewehr — հրացանն ուսը խոթնցընել (արձակելու համար). ուսել. auf J. (das Gewehr) — հրացանը մէկու մ'ուղղել. ըզն. (legt) an հրացանները շտկեցէք. Hand an sich selbst — անձին դաւ ընել. ինք զինքը մեռցընել ուզել. den Hemmschuh — (զառիվայրի վրայ) կառքին անուակալ դնել. անիւը կապել. (den Rachen) — (նաւ. ձկն.) կուրծ երկրել՝ ցամաք մերձեցընել. e—n Säugling (an die Brust) — մանկան մը ծիծ տալ. մանուկ մը դիեցընել. die Siegel — կնքել. կնիք դնել. ein Holzstück — փայտի կտոր մը (փորձելու համար թէ կը յարմարի) խոթել՝ ագուցել. e—m Fasse die Reifen — տակառի գօտի շրջանակ դնել՝ անցընել. ամա. e—n Winkel (an e—m gegebenen Punkte) — արուեստ կէտէ մ'անկիւն շինել. 3. հագնիլ, զգենուլ. J—m die volle Rüstung — մէկը սպառազինել՝ զրահել. Trauer — սուգ մտնել՝ զգենուլ. 4. —(բան մը կարգով կանոնով շինել եւ կարգաւորել.) e—e Fabrik — գործատուն մը հաստատել՝ հիմնել. e—n Durchstich — խրամ բանալ. e—e Eisenbahn — երկաթուղի շինել. ein Gemälde — (նկար մը) նախագծել՝ ուրուագրել. Kanäle — ջրանցք փորել բանալ. e—n Laden — խանութ բանալ. ըզն. ein Lager — բանակ յարդարել. v. Natur is angelegt s. ի ծնէ (առոք) մէկեալ՝ արամադրեալ ըլլալ. ք. զանել նենգել. կ. es war darauf angelegt (mich zu hintergehen) (զիս խաբելու) միտք ունէին՝ կը ջանային. 5. Geld — առակ տեղաւորել՝ տեղ մը դնել. verzinslich — շահու դնել. Geld in et. — բանի մը ստակ գործածել. փխ. (s—e Zeit...) gut — (ժամանակը...) աղէկ գործածել: — զն. h. auf J. — — նք. ո. 2. նաւ. ein Schiff — նաւ մը հաստատել բեռնորելու եւ բեռնաթափելու համար: — գիծ. ք. es liegt bei ihm an կը գիտնայ: sich — չք. (բանի մը) կախնել. 2. կպչիլ մնալ. sich an den Topf — (կերակուրը) պտուկին կպչիլ մնալ. նաւ. die Segel legen sich an den Mast an առագաստները կայմին կը պլուլին կը մածնուն: — չ. չք. ածյգ. —ung, էգ. 31. = Anlage, 1—4. 2. — e—s Grabens (փոսի՝ գետի մը) ջրոյ յետին նուաղութիւն. փոխ. նշանակութիւններ քայլն նշանակութիւնն քերթի նայն էն: —er, ար. 22ա. դնող, տեղաւորող. 2. կաղապար. 3. դրոշմաւելի շարաւանդքին վրայ լուսանցք որոշող՝ թողուցող: —eschloß, չ. կապելէ. ազուցիկ փական: —espan, ար. գոյ. (երկրաւ) կանոնաւորիչ. շարուածքը հաստատուն բռնող փայտի կտոր մը: —esteg, ար. գոյ. շարուածքի մը մէջ երկրին իրարմէ անջատող կանոնիկ:

An'leben, չ. չք. = **Anleihe**.

an'lehnen, նք. 3ա. քի. an et. — բանի մը կռթնեցընել. 2. die Thüre — դուռը կիսաբաց՝ թերաբաց թողուլ՝ բանալ. ծածկել: sich — չք. կռթնիլ: — չ. չք. ածյգ. —ung, էգ. 1. կռթնիլը. 2. յենարան, նեցուկ:

an'lehren, նք. 3ա. քի. J. — մէկը սորվեցընելով (գործքի՝ բանի մը համար) կրթել. մէկին արուեստի աշակերտութեան հանձնախութեան տանիլ. J—m et. — մէկուն բան մը սորվեցընել:

An'leihe, էգ. 85. փոխ, փոխառութիւն. bei J—m e—e — machen մէկէ մը փոխ առնուլ: —n, նք. 2ի. քի. v. կամ bei J—m — մէկէ մը փոխ առնուլ: —r, ար. 22ա. փոխառու:

an'leimen, նք. 3ա. քի. սոսնձել, սոսնձով փակցընել:

an'leiten, նք. 3ք, քի. ճամբան ցուցընել, առաջնորդել. in կամ zu et. — բանի մը մէջ կրթել՝ առաջնորդութիւն ընել, բանի մը ճամբան սորվեցընել. J. zum Guten — մէկն ի բարին առաջնորդել, բարւոյն ճամբան ցուցընել. 2. նշխ. (Hopfen)

— (գայլուկը) ինչակին պատատել՝ պատիկ տալ։ —ung, էգ. 31. առաջնորդութիւն, ձիրականացութիւն, կրթութիւն. — zu e—r Wissenschaft գիտութեան մ'առաջնորդութիւն՝ սկզբունք. 2. առաջնորդ (մատենիկ)։

an'lernen, նբ. 3ա. բժ. սորվեցընել. = erlernen. 2. = anlehren 1. եւ 2։

an'leuchten, նբ. 3բ. բժ. լուսաւորել։

an'liebeln, նբ. 3ա. բժ. սիրոյ հայեցուածք արձակել։

an'liegen, չբ. ի. 2ժ. բժ. an et. (փր.) — բանի մը շատ կից՝ մերձ ըլլալ. (զգեստները) իրարու մերձաւոր՝ համեմատակից ըլլալ. 2. (զգեստնե-րէն) մարմնոյն յանդչիլ՝ մածնուլ. (հողաթափ՝ զանկապան) ոտքին յարմարիլ՝ պատշաճիլ. 3. J—m — մէկին աղաչանօք թախանձել. 4. Ծով. Nord — դէպ ի հիւսիս նաւել։ — չ. 22բ. անյփ. մերձաւորութիւն, կից ըլլալը. 2. փափաք, հայցուածք. sein — anbringen խնդիրքը՝ հայցուածքը առջեւը դնել՝ առաջարկել։ —d, ած. 8. կից, յար. համեմատակից, մերձաւոր. գ. (նամակի մը մէջ) առ ծրարով, առ ծրարիս մէջ։

an'lispeln, նբ. 3ա. բժ. J. — մէկուն փափաալով խօսիլ՝ մօտենալ։

an'lock|en, նբ. 3ա. բժ. որս. = locken. 2. էխ. իրեն շահիլ՝ յանկուցանել. (սատանիկ) մոլորցընել։ —end, ած. 8. հրապուրիչ. (մարդ) հրապուրող՝ որսացող։ —ung, էգ. 31. հրապոյր, հրապուրանք, մոլորցընելը։ —ungsmittel, չ. մոլորցընելու՝ հրապուրանաց միջոց՝ հնարք։

an'lodern, նբ. եւ չբ. ի 3ա. բժ. die Flammen loderten (an) den Baum an բոցերը ծառը բոցբոցեցին՝ այրեցին. (—ելէ էրծծէ. և auflodern).

an'löth|en, նբ. 3բ. բժ. (մետաղները) իրարու զօդել՝ կցել։ —ung, էգ. 31. (մետաղներուն) իրարու զօդելը՝ կցելը։

an'lügen, նբ. 3չ. բժ. J. — մէկուն սուտ մ'ըսել՝ ստել. 2. J. et. — մէկուն վրայ սուտ յանցանք դնել. մէկը սուտ թեամբ մեղադրել՝ զրպարտել։

an'machen, նբ. 3ա. բժ. կցել հաստատել. 2. Zucker — (an e—e Speise) (կերակրոյ մը մէջ) շաքար դնել՝ խառնել. den Salat — աղցան պատրաստել՝ շինել. mit Wasser — ջրով լուծել՝ հալեցընել՝ թրջել. Kalk — կիր ջրով զանգել. 3. (գործատան մը վաճառքին) նենգութեամբ նմանցընել, սուտը շինել՝ յօրինել. 4. Feuer — (կրակ՝ վառարան) վառել՝ կայուցընել (թոնիր)։ sich — էբ. էխ. մէկը շատ թախանձել։ — չ. 22բ. անյփ. հաստատելը, հաստատութիւն. das — des Salats ist schwer աղցանին պատրաստութիւնը դժուարին է. (ջրով) լուծում՝ հալեցընելը՝ թրջելը։

an'mahn|en, նբ. 3ա. բժ. J. an et. — մէկը բանի մը յորդորել՝ խրախուսել։ —ung, էգ. 31. յորդոր, խրախոյս։ —ungsschreiben, չ. յորդորական թուղթ. = Mahnbrief.

an'malen, նբ. 3ա. բժ. նկարել. 2. e—r Figur et. — պատկերի մը վրայ նկարելով բան մ'աւելցընել։

An'marsch, ար. 13. զին. մօտիկնալը. մօտաւորութիւն, գալուստ. im — s. մօտենալ, յառաջանալ։ —i(e)ren, չբ. ս. 3ա. բժ. զին. gegen den Feind — թշնամւոյն դէմ երթալ, թշնամւոյն վրայ դիմել։

An'maschen, նբ. 3ժ. բժ. որս. die Rehe — ուռկանի ականէն (թելերուն) անցընել հաստատել։

an'maß|en, sich — էբ. 3ժ. բժ. sich e—r Sache —, sich (փր.) et. — անձին կորզել՝ յափշտակել։ sich ein Urtheil über et. — բանի մը վրայ վճիռ տալ. յանդգնութեամբ դատաստան կըտրել. 2. sich (փր.) et. zu thun — բան մ'ընելու յանդգնիլ՝ մտաբերել. ich maße mir nicht an, Sie überzeugen zu wollen զՁեզ համոզելու չեմ համարձակիր։ angemaßt, ած. 8. —er Richter դատաւորութիւն յափշտակող դատաւոր. —er Ruf բռնաբարուած համբաւ։ —end, ած. 8. յանդուգն, ժպիրհ, լիրբ. պահանջող։ —lich, ած. 8. —es Recht սուտ կարծեալ իրաւունք. 2. յան-

Digitized by Google

[illegible] —**ung**, [illegible] (3—m [illegible]) [illegible] 2. [illegible] —**ungsvoll**, [illegible]

an'mästen, [illegible] Vieh — [illegible] Küch (—) ein Bäuchlein — [illegible]

an'mauern, [illegible] wie angemauert auf j—m Platze stehen [illegible]

an'maulen, [illegible] 3. — [illegible]

an'melden, [illegible] 3—m et. — [illegible] sich zum Besuch — lassen [illegible] 2. ein Kind bei der Polizei — [illegible] sich als fallit — [illegible] —**ung**, [illegible] 2. [illegible]

an'mengen, [illegible] das Futter mit Kleie — [illegible]

an'merken, [illegible] 3—m et. — [illegible] 2. [illegible] —**er**, [illegible] —**ung**, [illegible] 2. [illegible] —en zu e—m Buche machen [illegible] —**ungswerth**, —**ungswürdig**, [illegible]

an'messen, [illegible] (3—m e—n Rock —) [illegible] 3—m das Lineal — [illegible] 2. [illegible]

an'mischen, [illegible] = **anmengen**.

An'muth, [illegible] — der Formen [illegible] —**en**, [illegible] 3—m et. — [illegible] = **zumuthen**, [illegible] et. muthet ihn an [illegible] —**ig**, [illegible] —**ige(s)**, [illegible] —**los**, [illegible] —**losigkeit**, [illegible] —**svoll**, [illegible] = —**ig**.

Anna, [illegible]

an'nadeln, [illegible]

an'nageln, [illegible] er sitzt wie angenagelt zu Pferde [illegible]

an'nagen, [illegible] 2. [illegible]

an'nahen, [illegible] = **annähern**.

an'nähen, [illegible] an et. — [illegible] 2. [illegible] e—n Block — [illegible]

an'nähern, [illegible] **sich** — [illegible] —**nd**, [illegible] sich — [illegible] 2. [illegible] —**ung**, [illegible] e—e — zu Stande bringen [illegible] 2. [illegible] — (der Linien) [illegible] —**ungsgräben**, [illegible] —**ungskraft**, [illegible] —**ungsversuch**, [illegible] —**ungsweise**, [illegible]

An'nahme, [illegible] — (e—s Geschenkes, Wechsels) [illegible] — bereiten [illegible] besorgen [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible]

Digitized by Google

յանց. — (e—s Knaben) an Kindesstatt (մանչու մը) որդեգրութիւն. — e—s Schülers աշակերտ մ'ընդունիլը. — e—s Bedienten սպասաւոր մ'առնուլը. նըն. — zum Bürgen (մէկը) երաշխաւոր ընդունիլը. Բ. նըաց. — (e—s Gesetzes) (օրինաց) հաւանութիւն, օրէնք մ'ընդունիլը. — (e—r Lehre, Meinung) (վարդապետութիւն՝ կարծիք մ')ընդունիլը, (կարծեաց) ընդունելութիւն. 4. ենթադրութիւն։

Annál‖en, էգ. յգ. 35. տարեգիրք, տարեգրութիւնք։ —ist, ար. 33. տարեգիր, տարեգրող։

an'nässen, նբ. 3գ. բյ. թրջել, թացցընել, խոնաւցընել։

an'nehm‖bar, ած. 6. ընդունելի. (կարծիք) հաւանական։ —barkeit, էգ. 31. ընդունելիութիւն։ —en, նբ. 2գ. բյ. բան մ'ընդունիլ՝ չմերժել (պարգեւ՝ առաջարկութիւն ...). e—n Gesetzesvorschlag — օրինաց հաւանիլ, օրէնք մ'ընդունիլ. բյշ. der Magen nimmt die Speisen nicht an սա կերակուրները ստամոքսս չի առնիր՝ չի վերցըներ. 2. e—n Auftrag — յանձնարարութիւն մը յանձն առնուլ. Besuche — այցելութիւններ ընդունիլ. ein Gesuch — խնդիրք մ'ընդունիլ. 3. իւր զինքը բանի մ'ընդունակ ընել՝ ցուցընել. das Christenthum — քրիստոնեայ ըլլալ, քրիստոնէութիւնն ընդունիլ. e—e Lehre — վարդապետութեան մը հաւանիլ, վարդապետութիւն մ'ընդունիլ. j—s Gründe — մէկուն պատճառաբանութեանց հաւանիլ. e—n Rath — խորհրդոյ մ'անսալ. Vernunft — արդարացի եւ բանաւոր բանն ընդունիլ. 4. անձին բան մը սեպհականել՝ առնուլ. e—e Gewohnheit — սովորութիւն մը առնուլ՝ ժառանգել. e—e andere Miene — կերպարանափոխ ըլլալ. angenommener Name կեղծ անուն. e—n falschen Schein — կերպարանիլ, սուտ երեւոյթ առնուլ. et. v. J—m — մէկէ մը բան մը փոխ առնուլ. leicht Schmutz —d դիւրաւ աղտոտող. փմ. das Oehl — եղը ծծել. das Gold — ոսկւոյն հետ միանալ՝ կցիլ. 5. e—n Advokaten — փաստաբան մը բռնել՝ առնուլ. an Kindesstatt — որդեգրել. զին. zum Kriegsdienste — զինուորագրել. 6. կարծել, ենթադրել, համարել. als Grundsatz — իբրեւ հիմ՝ սկիզբ դնել. als ausgemacht — իբրեւ հաստատուած՝ աներկբայական համարիլ. angenommen, daß... դիցուք թէ..., ենթադրենք որ.... man nimmt allgemein an, daß... ընդհանրապէս կը համարուի, որ... 7. որս. der Hund nimmt die Fährte an որսական շունն երէոց հետքերը կը խուզարկէ։ sich — չբ. sich e—r Sache — բան մը յանձն առնուլ. բանի մը հոգ՝ խնամք տանիլ. sich J—s — մէկուն վրայ հոգ՝ խնամք տանիլ։ — չ. 22բ. անյգ. = Annahme, 1. 3. 4։ —lichkeit, էգ. 31. ընդունելիութիւն, յարմարութիւն. 2. հաճոյք, հաճոյականութիւն. —en, յգ. քաղցրիկ՝ գողարիկ խօսք։

an'neigen, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. բյ. դէպ ի (տեղ մը) մօտեցընել՝ հակեցընել, մօտել, հակիլ։

annekti(e)r‖en, նբ. 3ա. (գաւառ մը) միացընել՝ միաւորել՝ խառնել։ —ung, էգ. 31. (գաւառի մը) միաւորութիւն՝ միացում՝ խառնում։

an'nicken, նբ. 3ա. բյ. գլխով ողջունել՝ բարեւել։

an'nieten, նբ. 3ա. բյ. ծայրը տափակցընելով (բանի մը) պնդել հաստատել։

an'nisten, sich — չբ. 3բ. բյ. sich an dem Hause — տան մը վրայ բոյն դնել. 2. ընփ. = sich ansiedeln.

Annóncen‖bureau, չ. —expedition, էգ. (լրագրի) ծանուցման գրասենեակ։

annulli(e)r‖bar, ած. 6. էրգ. անվաւեր, ոչնչանալի։ —en, նբ. 3ա. ջնջել, եղծանել, ոչնչացընել։ —ung, էգ. 31. ջնջում, եղծում, ոչնչացում։

an'öhren, նբ. 3ա. բյ. (ամանի մը) կանթ շինել. 2. կանթով մը կցել. կանթել։

an'ölen, նբ. 3ա. բյ. եղել, եղոտել. 2. փխ. ընփ. 3. — մէկուն գլուխը խաղ խաղալ։ sich — չբ. եղոտիլ, եղով օծուիլ, ձիթոտիլ. 2. փխ. քիչ մը հարբած ըլլալ։

Digitized by Google

anomál, ած. 6. զարտուղի, անկանոն։

anony'm, ած. 6. անանուն։ —itä't, էփ. 31. անանունութիւն։

Anónymus, ար. 39. անանուն (մարդ)։

an'ordnen, նբ. 3բ. բփ. կարգի դնել, կարգաւորել. 2. նաեւ չբ. ի. եւ փբ. կարգով կանոնով որոշել՝ կարգադրել՝ կանոնաւորել. 3. կարգել, հաստատել, սահմանել. որոշել. e—n Tag — օր սահմանել՝ որոշել՝ ժամադրել։ —er, ար. 33ա. կարգաւորող, կարգադրող, կանոնաւորող, հրամանատար, որոշող։ —en, չ. 22բ. անփ. —ung, էփ. 31. կարգաւորութիւն, կանոնաւորութիւն. նրբի. կարգադրութիւն. 2. — des Haares մազերու յարդարում՝ յօրինում. gemischte — (նկարի մը մասանց) յօրինուածութիւն. 3. որոշում, հաստատութիւն, սահմանում. die — treffen, daß... այնպէս մը սարքադրել. որ...։ [բանաւոր։

an'organisch, ած. 6. անգործա-

an'packen, նբ. 3ա. բփ. ձեռքով բռնել. բռնել։

an'passen, չբ. h. 3փ. բփ. (e—m Gegenstande —) (առարկայի մը) յարմարիլ՝ պատշաճիլ։ sich — փբ. (բանի մը) յարմարիլ՝ պատշաճիլ։ — նբ. e—n Rock — զգեստ մը փորձել. 2. յարմարցընել, պատշաճեցնել, համաձայնեցնել. [—e Seite der Fassungskraft 3—e — խօսքերը միտքին ըմբռնման համաձայնեցընել՝ համեմատ ուղղել։ —end, ած. 6. յարմար, պատշաճ։ —ung, էփ. յարմարութիւն. պատշաճութիւն, համաձայնութիւն (նաեւ փփ.)։

an'patschen, չբ. ſ. 3փ. բփ. (im Kothe) — կամ angepatscht kommen ցեխոտ ոտքերով անցնիլ երթալ՝ գալ։

an'peitschen, նբ. 3փ. բփ. (die Pferde) — մտրակել (գրգռելու համար)։

An'pfahl, ար. 13. զետնափոր ծառաբներու (որթոյի կողմը գրուած) փայտ մայթ՝ նեցուկ։

an'pfählen, նբ. 3ա. բփ. ձողերու՝ ցցերու կապել հաստատել. որդ. Bäume — ծառի մը ճիւղերը (ձողերով) պատուին յեցնել կապել։ Weinstöcke — որթատունկ ձողարարձ ընել։ — չ. 22բ. անփ. — der Weinstöcke (որթատունկի) ձողացցութիւն՝ ձողարարձութիւն։

an'pfeifen, չբ. h. 3ի. բփ. (vom Winde) an die Fenster — (հովը) պատուհանին շնչել՝ փչել՝ շչել. 2. die Lokomotive, der Zug kommt angepfiffen շոգեկառքը՝ կառատարը սուլելով կու գայ։

an'pflanzen, նբ. 3փ. բփ. e—n Baum, Garten — ծառ՝ պարտէզ մը տնկել. ein Land — կարգ երկիր մը շէնքը՝ բանալ՝ ցանել. (երկիր մը) մշակել՝ վարել։ sich — փբ. փի. sich wo — տեղ մը հաստատութիւն՝ բնակութեան։ —er, ար. 33ա. տնկող, տնկարկու. 2. գաղթական։ —ung, էփ. 31. տնկարկութիւն. 2. գաղթականութիւն։

an'pflöcken, նբ. 3ա. բփ. փայտէ սեպերով՝ փինչերով զօդել՝ կցել հաստատել։

an'pflügen, նբ. 3ա. բփ. (երկիր մ'ուրիշ երկրի հետ) հերկելով միացընել՝ խառնել։ — չբ. h. սաստիկ ակօսը բանալ՝ պատռել։

an'pfropfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. բփ. որդ. ein Reis an et. — շիւղ մը բանի մը վրայ պատուաստել. 2. լեցընել, խճողել, խնուլ։

an'pichen, նբ. 3ա. բփ. ձիւթել, կպրով օծել. կպրել. 2. կպրածիւթով կպցնել՝ միացնել։

an'picken, նբ. 3ա. բփ. կտցահարել։

an'pinseln, նբ. 3ա. բփ. (բանի մը վրայ) վրձին քսել. (roth) — (կարմիր) խոշոր կոշտ նկարել՝ ներկել։

an'plärren, նբ. 3ա. բփ. 3. — մէկուն դէմ անմտահ պոռալ, կարկաչել։ — չբ. h. angeplärrt kommen պոռչտալով գալ։

an'plätschern, չբ. h. 3ա. բփ. (vom Wasser) an et. — ջուրը կարկաչելով տեղ մը զարնուիլ։

an'pochen, չբ. h. 3ա. բփ. an die Thüre — դուռը զարնել՝ բախել։

an'poltern, չբ. h. 3ա. բփ. an die Thüre — (դուռը) խշրտոցով բախել. angepoltert kommen շտապաւ եւ խշրտոցով գալ՝ մօտենալ։

an'posaunen, նբ. 3ա. բփ. փողով

Digitized by Google

իմաց տալ՝ հրատարակել. փխ. բան մը մեծ դրուատեօք հրատարակել։

An'prall, ար. 20. բախիւն, ընդհարում։ —en, չբ. ſ. 3ա. բյ. an et. — բանի մը զարնուիլ՝ ընդհարկանիլ։

an'preiſ‖en, նբ. 2ծ. բյ. շատ գովել, գովելով յանձնել։ — չ. 22բ. անյփ. marktſchreieriſches — հրապարակաքարոզ գովութիւն. (ըստ գրի մը մէջ գրուած կրքի՝ վաճառքի մը...) գովութիւն։ —ung, իգ. 31. գովասանք, գովութիւն, դրուատիք։

an'prellen, նբ. 3ա. բյ. an die Wand — պատին նետել՝ արձակել։

an'preſſen, նբ. 3փ. բյ. (պատին) սեղմել՝ ճնշել՝ ճմլել։

an'prob‖en, —i(e)ren, նբ. 3ա. բյ. փորձել։

an'pumpen, նբ. 3ա. բյ. ջրհանը քաշելու սկսիլ. 2. փխ. J. — մէկէ մը փոխ առնուլ։

an'punkten, նբ. 3բ. բյ. կիտադրել. կէտով նշանակել։

an'puſten, նբ. 3բ. բյ. ընփ. = anblaſen.

An'putz, ար. 20. անյփ. զարդ, զարդարանք, պաճուճանք։ —en, նբ. եւ փբ. 3փ. բյ. զարդարել, պաճուճել, զարդարուիլ։

an'qualmen, նբ. 3ա. բյ. մխով լեցընել։

an'quetſchen, նբ. 3փ. բյ. = anpreſſen.

an'quick‖en, նբ. 3ա. բյ. սնդիկը մետաղներու հետ խառնել՝ բաղադրել՝ զանգել, սնդկազանգել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. սընդիկը մետաղներու հետ խառնելը՝ զանգելը. սնդկի բաղադրութիւն, սնդկազանգելը։

an'ranken, նբ. 3ա. բյ. խիղբերով՝ պատատաղիճներով կցել՝ միացընել։ ſich — փբ. խիղբերով կցիլ՝ փաթթուիլ. փխ. մէկուն յարիլ։

an'raſpeln, նբ. 3ա. բյ. քերոցելու սկսիլ։

an'raſſeln, չբ. ſ. 3ա. բյ. —, angeraſſelt kommen խշրտալով գալ՝ մօտենալ։

an'rath‖en, նբ. 2ļ. բյ. J—m et. — մէկուն խորհուրդ՝ խրատ տալ, մէկուն բան մը յանձնել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. խորհուրդ. auf ſein — իւր խորհրդովը։

an'rauch‖en, նբ. 3ա. բյ. ծխատել. մրոտել, ծխով սեւցընել. J. — մէկուն երեսէն վեր ծխել. 2. e—e Pfeife, Cigarre — խալյոն՝ ծխափող մը՝ ծխախոտի գլանիկ մը վառել. e—n Pfeifenkopf — (խալյոնի) գլուխ մը սեւցընել։ das Angerauchte, չ. 34. խալյոնի՝ ծխափողի սեւցած մասը։

an'räucher‖n, նբ. 3ա. բյ. ծխել. ծխոտել. Fleiſch — միս մխել. ծխոյ տալ. 2. խնկել. խնկարկել. 3. փխ. J. mit et. — = anführen, 4։ —ung, իգ. 31. ծխելը, ծխում. ծխոյ տալը. 2. խնկելը. խնկարկութիւն։

an'rauſchen, չբ. ſ. 3փ. բյ. աղմըկով՝ խշրտալով գալ՝ մօտենալ։ ſich — փբ. ընփ. հարբենալու սկսիլ։

an'rechn‖en, նբ. 3բ. բյ. հաշուել. հաշուի անցընել. wie hoch haben Sie es angerechnet? ո՞րչափով (վաճառքը) հաշուած էք. 2. փխ. համարիլ, սեպել. e—n Dienſt hoch — ծառայութիւն մը մեծ համարիլ. als Fehler — պակասութիւն՝ յանցանք համարիլ, սեպել. ſich (տր.) et. zum Ruhme — բան մ'անձին փառք՝ պարծանք համարիլ. 3. երփ. ըն. et. auf et. — (գումար մը ի հաշիւ պարտուց) համարիլ. (գումար մը) պարտքէն նուազըընել՝ զեղչել։ —ung, իգ. 31. հաշուելը. հաշուի անցընելը. in — bringen = anrechnen, 1 եւ 3։

An'recht, չ. 20. (բանի մը վրայ) իրաւունք՝ տիտղոս. ein — auf et. h. բանի մը վրայ իրաւունք՝ տիտղոս ունենալ։

An'rede, իգ. 35. խօսք (երկրորդ կամ հեռաւոր անձի կամ իրի մ'ուղղուած). պատասխանատրական խօսք, ողջոյն. feierliche — հրապարակախօսութիւն. — (e—s Vorgeſetzten an Untergebene, des Papſtes an Kardinäle) բանախօսութիւն, ատենախօսութիւն. նրբխ. plötzliche — բացադարձութիւն. 2. խօսակցութիւն (մէկուն հետ), խօսակցիլը. heute gönnte er mir die erſte — ſeit zwei Jahren երկու տարուընէ ի վեր այսօր առաջին անգամ հետս խօսեցաւ.

Digitized by Google

die Relativ dient zur — կոչականը խօսքը մէկուն ուղղելու կը գործածուի. 3. տիտղոս (երկրորդ անձի մը Հետ խօսած կամ անոր վրայ ատեն զինքը անուանելու մեծաՀամբաւութիւնը՝ պատիւը). „Majestät" ist die — der Könige «Վեհափառութիւնը կամ Վեհափառացէք». Թագաւորներու տիտղոսն է: —n, նբ. 3բ. բփ. J. — խօսքը մէկուն ուղղել. դիմաւորեալ խօսիլ. խօսքը մէկուն դարձնել. er redete mich also an այսպէս (այս խօսքերով) ինծի խօսեցաւ. J. mit „Excellenz" — մէկը «վսեմափայլ» տիտղոսով յորջորջել. J. hart — մէկուն Հետ խստիւ խօսիլ. 2. J. um —n Dienst — մէկէ մը ծառայութիւն խնդրել. 3. J—m et. — մէկը բան մ'առնելու Համոզել:

an'reg|en, նբ. 3ա. բփ. J. — մէկը գրգռել. 2. e—e geistliche Unterhaltung regt den Hörer zu neuen Ideen an ոգելից խօսակցութիւն մ'ունկնդիրին միտքին մէջ նորանոր գաղափարներ կը ծնանի. (dieses Werk) regt an (այս գրուածքը) մտածելու նիւթ կը մատակարարէ. 2. et. — բանի մը յօժարութիւն զարթուցանել. բանի մը յօժարեցնել. e—e Unternehmung — ձեռնարկութեան մը վրայ բաժանդակ ուշադրութիւնը դարձնել. t. zuerst — բանի մը ձեռնարկել՝ սկիզբը ընել. 4. et. — բան մը յիշատակել. angeregter Maßen վերոյիշեալ կերպով: —end, ած. 6. գրգռիչ. գրգռիչ: —er, ար. 22ա. գրգռող. գրգռող: —ung, իգ. 31. գրգռութիւն, գրգռում, թելադրութիւն. J—m —en geben մէկուն խորհուրդները զարթուցանել՝ գրգռել. et. in — bringen = anregen, 3. 2. յիշատակութիւն:

an'reiben, նբ. 2ձ. բփ. մանրելու՝ փշրելու՝ աղելու՝ շփելու՝ քերելու սկսիլ. 2. ein Zündholz — լուցափայտ վառել՝ բռնկցնել. 3. angeriebener Zwieback պաքսիմատի փշրուք. 4. Farben — ներկ կակղել՝ լուծել: — շ. 22բ. անյ. շփում:

an'reih|en, նբ. 3ա. բփ. իրարու փակցնել՝ կցել. Perlen — մարգարիտ շարել. մարգարտաշարել. e—e Bemerkung — ծանօթութիւն մ'աւելցնել. 2. Հարեւանցի կարել. ասեղել (շուլլել): sich — էբ. կարգի մտնել: —nadel, իգ. մարգարտաշար՝ մարգարիտ շարելու ասեղ:

an'reiß|en, նբ. 2խ. բփ. պատռելու սկսիլ. 2. et. Ganzes — ամբողջը մը գործածելու սկսիլ. 3. պատռելով՝ կարելով նշան դնել: sich — էբ. էի. ընդ. քիչ մը Հարթենալ: —er, ար. 22ա. քերիչ:

an'reiten, չբ. f. 2խ. նիրք. եւ Հիմ. 3բ. բփ. —, angeritten kommen ձիավարելով գալ՝ մօտենալ. 2. ձիավարելով առեղ մը զարնուիլ. 3. ձիավարելով յառաջանալ: — նբ. ein Pferd — ձի մը վարժեցընելու՝ ձիավարժելու սկսիլ. 3. J. — մէկուն ձիով մօտենալ. չզն. մէկուն վրայ ձիով յարձակիլ:

An'reiz, ար. 20. ներքին մղում, գրգռութիւն, գրգռում. էի. եւ բփշ. գրգռութիւն: —en, նբ. 3փ. բփ. մէկը բանի մը (խօսքով՝ գործքով) գրգռել՝ շարժել՝ դրդել՝ Հրապուրել: —end, ած. 6. = anregend. —er, ար. 22ա. գրգռող. դրդող: —ung, իգ. 31. = Anreiz.

an'rennen, չբ. f. 6ա. բփ. —, angerannt kommen ուժգին վազելով գալ. 2. = anlaufen, 2. 3. վազելու սկսիլ: — նբ. an (e—n Baum) die Nase — վազելու ատեն քիթը (ծառի մը) զարնել. 2. J. — մէկուն վրայ վազել՝ յարձակիլ:

An'richt|(e)löffel, ար. կերակուր բաժնելու դգալ: —en, նբ. 3բ. բփ. die Speisen — կերակուրները Հանդերձել՝ Համեմել, պատրաստել. es ist angerichtet (սեղանը) պատրաստ է. 2. գէշ բան մը պատճառել՝ աղէտ՝ յառաջ բերել. ծղրբ. ընդ. da haben Sie was Schönes angerichtet ահա Ձեր գործած գեղեցիկ գործքը. (ընդ. աղէկ ապուր մը կերաք.) Uneinigkeit — երկպառակութիւն սերմանել. 3. = einrichten, vorbereiten. — շ. 22բ. անյ. յարդարում, պատրաստութիւն: —er, ար. 22ա. (կերակուր) յարդարող. պատրաստող. 2. (մատաղ) փորձող: —etisch, ար. կերակուր յարդարելու պատրաստելու սեղան

Digitized by Google

—(e)zimmer, չ. կերակրեղէն կամ, սեղանի տպաս պահելու մառան սենեակ։ —ung, էգ. 31. = Anrichten, չ. 2. ժամացուցի սլաքը շարժող կազմածք։

an'riechen, նբ. 2ի. բյ. et. — բան մը հոտուըտալ, բանի մը հոտն առնուլ. 2. J—m կամ e—r Sache et. — մէկուն կամ բանի մը հոտէն ճանչնալ թէ...։

an'ringeln, նբ. 3ա. բյ. օղակներով կցել՝ հաստատել։

An'ritt, ար. 20. (ձիավարելով) գալուստ, ձիով մտնելը. 2. զին. (ձիաւորաց) յարձակում. 3. ձիավարութեան առաջին փորձ. 4. ձիով յառաջանալը։

an'ritzen, նբ. 3ք. բյ. մորթը քիչ մը ցտել՝ չորփել սկրթել։

an'rollen, նբ. 3ա. բյ. դէպ ի (տեղ մը) գլորել (տանիլ)։ — չբ. ſ. angerollt kommen գլորելով գալ մտենալ։

an'rosten, չբ. ſ. 3բ. բյ. ժանգոտիլ. 2. ժանգոտելով բանի մը կպչիլ՝ կցիլ։

an'rüchtig, ած. 6. վատահամբաւ։ —keit, էգ. 31. վատահամբաւութիւն։

an'rücken, նբ. 3ա. բյ. (den Stuhl) — (աթոռը) յառաջ բերել, մօտեցընել։ — չբ. h. die Uhr hat angerückt (zum Schlagen) ժամացոյցը զարնելու վրայ է. 2. ſ. gegen J. — մէկուն մօտենալ։

an'rudern, չբ. h. 3ա. բյ. ն—ի. թիավարելով մօտենալ. 2. gegen den Strom — ջրոյ հոսանքի հակառակ թիավարել. 3. թիավարելով բանի մը զարնուիլ։

An'ruf, ար. 20. կոչում, ձայն տալը։ —en, նբ. 2հ. բյ. J. — մէկը կանչել. մէկէ մը պահանջել որ կենայ, աղաղակել որ կենայ. զին. ո՞վ է աղաղակել. ն—ի. ein Schiff — ուրիշ նաւու մը պոռալ՝ աղաղակել (ուստի՞ կու գայ). 2. թախանձանօք աղաչել, աղաչել պաղատիլ. 3. um Hilfe —, J—s Hilfe — մէկուն օգնութեան՝ հաւար կանչել. Gott, die Heiligen — զԱստուած՝ Սրբերը բարեխօսել՝ օգնութեան կանչել. J. zum Zeugen — մէկը վկայ կոչել՝ վկայութեան կանչել. իրէ. ein höheres Gericht — բարձրագոյն ատեանի բողոքել։ — չ. 22բ. անյ. = Anruf. —er, ար. 22ա. աղաղակող, պաղատող, օգնութեան կանչող. 2. իրէ. (դատաստանի) բողոքող։ —ung, էգ. 31. — Gottes առ Աստուած պաղատանք, զԱստուած օգնութեան կանչելը. 2. իրէ. բողոք. 3. ն—ի. ուրիշ նաւու մ'աղաղակելը։

an'rühmen, նբ. 3ա. բյ. = anpreisen.

an'rühren, նբ. 3ա. բյ. et. — բան մը շօշափել, ձեռք դպցընել՝ դըպչիլ. էի. ըմփ. nicht rühr' an! ձեռք, ամենեւին ոչ. 2. Eier, Mehl — ալիւր ջրով թրջել, հաւկիթ ծեծելով լուծել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. շօշափում, շօշափելը. դպչիլը. 2. ալիւր թրջելը. հաւկթի ծեծելով լուծում։

an's, = an das = an.

an'säen, նբ. 3ա. բյ. e—e Frucht — պտուղ սերմանել՝ տնկել. ein Feld — արտ մը ցանել. — չ. 22բ. անյ. սերմանացանութիւն, վարուցանք, ցան (արտի՝ երկրի)։

An'sag|e, էգ. 35. = An'kündigung. — (bei Hofe) (արքունական) հրաւէր. 2. խղ. die — h. խաղը ծանուցանելու իրաւունքն ունենալ։ —en, նբ. 3ա. բյ. = an'kündigen, 1—3. anmelden, 1. sage an! ըսէ, տեսնեմ. 2. die Exempel — թուաբանական գործողութեան արդիւնքը վարպետին ըսել. 3. խղ. die Farbe — (խաղի) գոյն որոշել. sein Spiel — կը խաղամ ըսել, խաղ տալ. kein Spiel — չխաղալ, անցնիլ ըսել։

an'sägen, նբ. 3ա. բյ. սղոցով կտրել, սղոցել։

An'sag|er, ար. 22ա. ծանուցանող, հրատարակող. 2. հրաւիրող։ —ung, էգ. 31. = An'kündigung. 2. հրաւէր։

an'samm|eln, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. բյ. ժողվել, կուտել. (մարդիկ) խռնիլ։ —lung, էգ. 31. շեղջակուտելը, կոյտ. ամբոխ, մարդկան բազմութիւն. 2. բժշ. —ի—. — v. Feuchtigkeit, Eiter (մարմնոյ հիւթի՝ թարախի) կոյտ՝ հաւաքում։

an'sässig, ած. 6. հաստատաբնակ. im Auslande — օտար երկիր հաստատուած. sich — machen (տեղ մը) հաս-

Digitized by Google

տատուիլ. բնականալ: —keit, էգ. 31. անյփ. (հաստատութեան) բնակութիւն:

An'ſatz, ար. 22. յաւելուած. աւելցուած մաս. 2. անգմ. ոսկրներու իրարու կցուած ծայրերը. ոսկրացօղ. 3. երժ. փչողական նուագարաններ երկնցընելու մասը. (փողի՝ որձքի) բերան. 4. — e-s Exempels գործողութեան մը զատուորութիւն՝ կարգաւորութիւն. der — der Proportionen ist nicht richtig ատ համեմատութիւններն ադէկ չեն զատուորուած. ք. die einzelnen Anſätze e-r Rechnung prüfen հաշուի մ'առանձին յօդուածները քննել. in — bringen հաշուի մէջ անցընել. գ. գնահատութիւն. արժէք, գին. 6. — d. Land (an e-m Fluſſe) (ջրոյ ցամքելէն յառաջ եկած) ցամաք, ափեղ. մրուր. 7. տկ. — v. Blättern տերեւի ծիլ՝ բողբոջ. 8. խղ. առջնոյ խաղին մէջ առաջին քարը դնելու իրաւունք. 9. էժ. — zum Trinken անուամաղձութեան տրամադրութիւն՝ միտութիւն. 10. (փչողական նուագարանի) բերան դնելը. բերանադրութիւն. 11. = Anlauf, 2. ք. auf den erſten — յանկարծ: —größe, էգ. ---. անսահման՝ այլակերպական քանակութիւն: —rechnung, էգ. անսահման՝ այլակերպական հաշիւ: —röhre, էգ. երկնցուելի՝ յաւելուածական խողովակ: —ſtück, չ. — e-s Tiſches սեղանի մը յաւելուած՝ երկննալու մաս.

an'ſäuern, նբ. 3ա. բժ. den Teig — խմորը թթուեցընել. փմ. թթուեցընել:

an'ſaugen, նբ. 2ե. բժ. ծծելու սկսիլ. 2. ծծելով (իրեն) քաշել. (ջրհան) ջուր ծծել՝ ձգել: ſich — էբ. ծծելով կպչիլ:

an'ſäuſeln, նբ. 3ա. բժ. (դէպ ի...) սօսափել. մեղմիկ փչել. 2. ընդ. քէչ մը հարբենալ:

an'ſauſen, չբ. f. 3փ. բժ. սաստիկ ուժգին փչել. 2. —, angeſauſt kommen մռնչելով փչելով գալ՝ մօտենալ. = anbrauſen.

an'ſchaben, նբ. 3ա. բժ. քերթելու սկսիլ:

an'ſchaff‖en, նբ. 2յ. բժ. = anerſchaffen. —նբ. եւ էբ. 3ա. J-m et. — մէկուն բան մը հոգալ՝ պատրաստել. ſich (տբ.) et. — անձին բան մը հոգալ՝ հայթայթել. ſich Möbel — տունը կահ կարասեօք զարդարել. կահ կարասիք գնել. 2. = —ung machen. 3. (պանդոկի ծառային) ապսպրել՝ պատուիրել: —er, ար. 22ա. հոգաբարձու, տընտես: —ung, էգ. 31. ստացում, ստանալը. — (durch Kauf) գնում, գնելը. հայթայթանք, հոգալը. 2. չճ. wieder — machen սպառած վաճառքէն ապսպրել. — machen (ընդունած վաճառքին) ստակը խուրել:

an'ſchälen, նբ. 3ա. բժ. կեղեւելու՝ լափկելու սկսիլ:

an'ſchalmen, նբ. 3ա. բժ. = anlaſchen, 1:

an'ſchanzen, նբ. 3է. բժ. բռնագործութեան համար անձն պատրաստութիւն տեսնել. 2. ընդ. = anſchaffen, 1:

an'ſcharren, նբ. 3ա. բժ. (հաւերը) հողը փորել:

an'ſchau‖en, նբ. 3ա. բժ. բանի մը նայիլ. բան մը նկարել, մտադրութեամբ՝ ուշի ուշով դիտել՝ զննել. 2. կր. էլ. դէմ յանդիման՝ երես առ երես տեսնել: — չ. 22ք. անյփ. տեսութիւն, նայեցուած, նկատութիւն. 2. կր. Աստուծոյ դէմ յանդիման՝ անընդմիջական տեսութիւն: —end, ած. 6. նկատողական. 2. = —lich. —er, ար. 22ա. նայող. նկատող, դիտող:

an'ſchaufeln, նբ. 3ա. բժ. թիակով ժողվել:

an'ſchau‖lich, ած. 6. երես առ երես, դէմ յանդիման (տեսնել). ըմփ. որոշ, պայծառ, իմանալի. J-m et. — machen բան մը մէկուն զգալափարել՝ օրինակել՝ առակաւ նշանակել. ſich et. — machen բան մը միտքը նկարել՝ զգալափարել: —lichkeit, էգ. 31. անյփ. պայծառութիւն, յայտ յանդիմանութիւն: —ung, էգ. 31. նկատելը, նկատութիւն. durch eigene — et. ſehen բանի մ'ինք իրեն միտ դնել. 2. էլ. (Աստուծոյ) դէմ յանդիման տեսութիւն՝ նկատութիւն. 3. տեսութիւն, տեսնելու

Digitized by Google

եղանակ՝ կերպ. գաղափար. գնահատութիւն. nach handelsmännischer — վաճառականի հայեցուածքով՝ առեւտրութեամբ։ —ungsbegriff, ար. —ungserkenntniß, էգ. —ungsvermögen, չ. յայտ յանդիման՝ նկատողական գաղափար՝ գիտութիւն. նկատողութիւն, յայտ յանդիմանութեան՝ նկատողական կարողութիւն։

An'schein, ար. 20. անյգ. երեւոյթ. dem —e nach ըստ աչաց՝ երեւութին. es hat (ganz) den —, als ob... կ'երեւայ թէ... 2. արտաքին կերպարանք՝ երեւոյթ. sich den — geben (zu կամ als ob)... (բանի մը) կերպարանքն առնուլ. ինք զինքը բան մը ցուցընել՝ երեւցընել։ —end, ած. 6. ակներեւ, յայտնի. տեսանելի. մկ. արտաքուստ, կերպարանօք, առ երես։

an'schellen, չբ. h. 3ա. բյ. հնչել։

An'schere, էգ. 35. ռամկ. առէշք։ —n, նբ. 2ը. բյ. խուզելու՝ կտրելու սկսիլ. 2. 3ա. բյ. ռամկ. առէշք պատրաստել, ոստայնանկել. պարան ոլորելու համար թելերը պրկել։ — չ. 22բ. —ung, էգ. 31. ոստայնանկութիւն, առէշք պատրաստելը. պարան ոլորելու թելերը պրկելը։ —er, ար. 22ա. ոստայնանկ։

an'schichten, նբ. 3բ. բյ. կարգ կարգ՝ վրայէ վրայ դնել։

an'schick|en, sich — գբ. 8ա. բյ. sich — zu et. կամ et. zu thun բան մ'ընելու պատրաստուիլ, բան մ'ընելու ինք զինքը պատրաստուորել։ — նբ. = anordnen. —ung, էգ. 31. կազմութիւն, պատրաստութիւն (գործելէն յառաջ)։

an'schieb|en, նբ. 2դ. բյ. դէպ ի... հրել՝ մղել։ — չբ. h. խղ. (գնդամուղ՝ հող խաղի մէջ) նախ խաղալ։ —er, ար. 22ա. (սեղանի մը) յաւելուած՝ երկնցընելու մաս. 2. — (am Brote) հացին կցուած կողը։ —estück, չ. = —er. —etisch, ար. երկնցուող սեղան։

an'schiel|en, նբ. 3ա. բյ. շլանին՝ շիլ՝ ծուռ նայիլ. ը. մփ. աչքի ծոթով ծածուկ նայիլ՝ դիտել։ —er, ար. 22ա. աչքի ծոթով՝ կողմնակի նայող։

an'schienen, նբ. 3ա. բյ. վբ. տախտակներով բեկեալ անդամը կապել պնդել։

an'schieß|en, չբ. s. 2ի. բյ. —, angeschossen kommen շտապաւ՝ գահավէժ գալ մօտենալ՝ յառաջ դիմել՝ խոյանալ. — (v. der Fluth) ալիքն յանկարծ բարձրանալ. 2. քմ. in կամ zu Krystallen — բիւրեղանալ. 3. հրացան արձակելու սկսիլ. հրացան նախ արձակել։ — նբ. e—e Büchse — հրացան փորձել. 2. հրացան արձակելով ծանուցանել՝ աւետել. 3. որս. (երէն) հրացանով վիրաւորել. էի. ընդ. angeschossen s. ա. որսահար ըլլալ. բ. քիչ մը հարուած ըլլալ. գ. քիչ մը բաժնուկ՝ խենթուկ ըլլալ. 4. = anfügen. տպ. zwei Kolumnen — երկու շարուած սիւն իրարու կցել։ — չ. 22բ. անյգ. հրացան արձակելով (հանդէս) ծանուցանելը՝ ծանուցում. 2. — der Feuerwaffen հրացանի փորձ, հրացան փորձելը, հրացան արձակելու կրթութիւն. 3. քմ. — zu Krystallen բիւրեղացում։ —faß, չ. քմ. բիւրեղացընելու անօթ, բիւրեղանոց, աւազանոց։ —kessel, ար. = —faß. 2. ղաւուած շաքարի ձուլարան։ —pinsel, ար. ոսկեզօծելու վրձին։

an'schiff|en, նբ. 3ա. բյ. ջրոյ վրայէն տանիլ՝ բերել. 2. մէկուն՝ բանի մը վրայ միզել, ռմկ. շռել։ — չբ. s. = ankommen, 2. եւ schiffen. —ung, էգ. 31. ցամաք ելլելը՝ եզերիլը։

an'schilden, նբ. 3բ. բյ. կեղեւապատորոյս ընել, պատուաստել։

an'schimmeln, չբ. s. 3ա. բյ. բորբոսելու սկսիլ։

an'schimmern, նբ. 3ա. բյ. լոյս՝ նշոյլ սփռել։

an'schirr|en, նբ. 3ա. բյ. (ձիուն) կազմածը հանդերձել, սապատանել, ձին լծել։ —ung, էգ. 31. ձիուն կազմածը հանդերձելը, սապատանելը։

An'schlag, ար. 13. հարուած. — der Glocke զանգակի ձայն՝ հնչիւն. 2. — der Wellen an's Ufer ալեաց եզերաց զարնուելով խորտակում՝ փշրում. 3. երժ. das Klavier hat e—n leichten — դաշնամուրի ստեղները մատուները

Digitized by Google

ցուցադրած են. 4. յայտարարութեան թուղթ, ծանուցագիր, ազդագիր. das Haus ist im — (zur Versteigerung) աս տան վրայ աճուրդի ծանուցագիր կպցուած է. 5. Հրացանի բուն՝ կոթ. 6. զին. թնդանօթն արձակելու պատրաստութիւն. 7. ծրագիր, առաջարկագիր, յատակագիծ. heimlicher — գաղտնածանութիւն, դաւադրութիւն. Anschläge gegen J—s Leben machen մէկուն կենաց դէմ դաւաճանել. 8. գնահատութիւն, արժէք տալը. (առեւտ. թէնէ) որոշեալ գին. — der Einnahmen u. Ausgaben ելեւմուտք, ելեւմտից կշիռ. in — bringen հաշուի անցընել. wie hoch sind die Kosten in — zu bringen ծախքը որչափ պէտք է հաշուել՝ արժեցընել. s—e Jugend in — bringen իր երիտասարդութիւնը մեծարելի ընել. in — kommen հաշուել. հաշուի անցուիլ՝ մտնել. 9. խղ. թղթախաղ, թաքչելուկ, պահուըտուք. -en, նբ. չն. բյ. զարնելով կցել՝ հաստատել. Plakate — ծանուցագիր՝ ազդագիր կպցընել. 2. an et. — բանի մը զարնել (վիրաւորել.) 3. Հնչեցընել, հնչել. երժ. e—e Saite — աղէք մը զարնել՝ հնչեցընել. փխ. e—n andern Ton — խօսակցութիւնը մեղմացընել. 4. das Gewehr — հրացանն ուսը դնել (նշան առնելու համար). զին. schlagt an!... Feuer! հրացաններդ շալկեցէք. նշան առէք... կրակ. = anlegen, 2. 5. զարնելով կարել. 6. ein Faß — = anstechen, 4. 7. խղ. J. — պահուըտուքի մէջ մէկը բռնել. 8. գին կարել, արժեցընել. գին որոշել. et. hoch — փխ. մծ բան համարիլ, բարձր գին տալ. et. zu baarem Gelde — բան մը կանխիկ ստակի փոխել՝ դարձընել. 9. Հարեւանցի կարել, ոստղել. (շուլլել). e—n Strumpf — զանկապան մը հիւսելու սկսիլ. 10. ein Segel — առագաստ մ՚առագաստակալի կապել. — չբ. հ. առաջին հարուածը զարնել. 2. an et. — բանի մը զարնուիլ. (ալիքները) զարնուիլ խորտակիլ. ձոլ. ալիքները ծփիլ. 3. Հնչելու սկսիլ. 4. (շները) հաջելու սկսիլ. 5. (արմատները) արմատ արձակել. 5. das Essen schlägt (bei) ihm an կերակուրն իրեն աննպաստ է. (դեղերը) ազդել՝ օգտել. — չ. 22բ. անյ. քոյին երեխն ակն նշանակօսթիամբը կը փորձառուի.

An'schläger, ար. 22ա. բլ. (բովերու մէջ) ամանները մէջ հանք լեցընող եւ վեր քաշելու նշան տուող գործաւոր. 2. երժ. դաշնամուրի լարահար. 3. ժամացուցի կանոնաւորիչ մուրճեան.

An'schlagerad, չ. (ժամացուցի) ժամահար անիւ. —faden ար. հարեւանցի կարան, ստղը. (շուլլալ).

an'schlägig, ած. 6. Հանճարեղ, հնարագիւտ, նենգաւոր.

An'schlagzettel, ար. յայտարարութեան թուղթ, ծանուցագիր, ազդագիր.

an'schlämmen, նբ. 8ա. բյ. ցեխով լեցընել. sich — չբ. ցեխով լեցուիլ.

an'schleichen, չբ. ս. եւ sich — չբ. 2ն. բյ. sich — bis... առհիլ մինչեւ ... angeschlichen kommen կամացուկ մը գաղտագողի մօտենալ, ու գ՚լ գալ.

anschleifen, նբ. 3ա. բյ. բալլերով բերել. 2. ռամ. Հանդուցել, Հանդրցել. — նբ. 2ն. բյ. սրել. սրելու սկսիլ.

an'schlendern, չբ. ս. 3ա. բյ. angeschlendert kommen յամրաքայլ եւ անհոգութեամբ գալ՝ մօտենալ.

an'schleppen, նբ. 3ա. բյ. քաշքշել, քաշկռտել, ձգձգել. J. — մէկը բռնութեամբ բերել.

an'schleudern, նբ. 3ա. բյ. (բանի մը վրայ) պարսատիկով ուժգին նետել՝ արձակել. — չբ. ս. բանի մը վրայ պարսատիկով ուժգին արձակուիլ.

an'schlichten, նբ. 8բ. բյ. ռամ. die Kette — առէջքները ոստայնանկի խիւսով կամ սինձով օծել.

an'schließen, նբ. 2է. բյ. ագուցիկ փականքով՝ կղպէքով փակել. e—n Gefangenen — բանտարկեալ մը շղթայել՝ շղթայի զարնել. 2. կցել. աւելցընել. 3. զին. schließt Euch an! (զօրաց) կարգերն իրարու մերձենան. sich — չբ. sich an J. կամ sich J—m — մէկուն յարիլ. մէկուն հետ միանալ. ը. մբ. մէկուն թերեն ել-

Digitized by Google

ըել. մէկուն կողմն անցնիլ. փխ. մէկուն բնւեռոտիլ՝ յարիլ. 2. sich an et. — բանի մը վերաբերին կապուիլ՝ յարիլ: — չբ. ն. յարմարիլ. պատշաճիլ. eng — (զգեստը մարմնոյ վրայ) յագչիլ՝ մածնուլ. 2. die Schenkel — սրունքով (երիւարը) ճնշել՝ խըթել: — ն. 22բ. անյփ. = Anschluß 2. զգեստին մարմնոյ վրայ յագչիլը, յարմարիլը. 3. երիւարը ճնշելը՝ խթելը:

an'schlingen, նբ. 2ա. բյ. օձխեղդով՝ կղթկապով հաստատել: sich — փբ. sich an J. — մէկուն հետ սերտիւ կապուիլ: [սկսիլ:

an'schlitzen, նբ. 3փ. բյ. ճեղքելու

An'schluß, ար. 1ն. յաւելուած. միաւորութիւն. ըստ մփ. աւելցուած՝ միաւորուած մաս. նամակի մը մէջ (ներփակեալ) նամակ. 2. — e-s Rockes զգեստի մը յարմարիլը. 3. միաւորում, յարում, կցորդութիւն. 4. — der Züge (երկաթուղւոյ) կառախմբերու հաղորդակցութիւն. den — verfehlen կառախումբին հաղորդակցութեան չհասնիլ. փխ. պատշաճ ժամանակին չհասնիլ: —bahn, ար. (մեծ երկաթուղւոյ հետ կցեալ) երկրորդական երկաթուղի:

an'schmauchen, նբ. 3ա. բյ. ընփ. = anrauchen, 1, 2:

an'schmecken, նբ. 3ա. բյ. համէն ճանչնալ՝ իմանալ:

an'schmeicheln, նբ. 3ա. բյ. J-m et. — մէկուն բան մը սուտակապաստութեամբ ընդունիլ տալ: sich — փբ. sich bei J-m — սուտակապաստութեամբ մէկուն հաճելի ըլլալ՝ մէկուն հաճոյքին որսալ (աչքը մըտնել):

an'schmeißen, նբ. 2խ. բյ. ընփ. J-m et. — մէկուն վրայ բան մը նետել:

an'schmelzen, նբ. 3փ. բյ. նաեւ 2ի. բյ. ձուլել՝ հալեցընել միացընել: — չբ. ſ. 2ի. բյ. հալելով միանալ՝ կցիլ:

an'schmieden, նբ. 3բ. բյ. կռանելով միացընել՝ կցել. 2. (ոճրագործի մը) շղթաներն ամրացընել՝ պնդել. փխ. an das Laster angeschmiedet մոլութեան գերի եղած, մոլութենէ կաշկանդեալ: — ն. 22բ. անյփ. — (der Galeerensträflinge) շղթայակապութիւն:

an'schmiegen, նբ. 3ա. բյ. պատշաճեցընել. յարմարեցընել: sich — փբ. sich an et. — ծռելով իւր զինքը բանի մը ճնշել՝ կռթնցընել. փխ. sich J-m կամ an J. — մէկը (գգուելու համար) անձին ճնշել. բ. մէկուն կամաց՝ գաղափարաց զիջանիլ՝ յարմարիլ: —end, —sam, ած. ա. դիւրակոր. ծռելի. փխ. կամարար:

an'schmieren, նբ. 3ա. բյ. (եղ քըսել.) ծեփել. 2. խոշոր՝ կոշտ ներկարել, ներկել. 3. den Wein — (գինի...) ապականել՝ խարդախել. 4. փխ. ընփ. J. — մէկը խաբել՝ պատրել. J-m e-e Waare — մէկուն վատ ապրանք կլլեցընել:

an'schminken, նբ. 3ա. բյ. = schminken.

an'schnallen, նբ. 3ա. բյ. կոճկել. ճարմանդել, ճարմանդով կցել հաստատել. den Degen — սուրը կապել: sich — փբ. sich (ար.) et. — անձին բան մը հագնալ. ընփ. sich e-e Frau — կարգուիլ:

an'schnarchen, նբ. 3ա. բյ. J. — մէկը անմարդութեամբ խստիւ յանդիմանել:

an'schnauben, նբ. 2ի. բյ. = anschnauzen. 2. (v. Pferden) — = schnauben.

an'schnauzen, նբ. 3ի. բյ. ընփ. խստիւ պատասխանել՝ յանդիմանել:

an'schneiden, նբ. 2խ. բյ. կտրելու սկսիլ. բանէ մ'առաջին կտորը կտրել. 2. (հաշուեփայտի վրայ) խազթել:

an'schnellen, նբ. 3ա. բյ. (դէպ ի...) մէկուն նետել՝ արձակել: — չբ. ſ. = anprallen.

An'schnitt, ար. 20. (հաց...) առաջին անգամ կտրելը. առաջին կտրուած պատառը՝ շերտը. 2. կտրուած երես. 3. (հաշուեփայտի) խազ՝ խազթելը:

an'schnitzeln, նբ. 3ա. բյ. et. an e-n Stock — գաւազանի մը վրայ բան մը փորել՝ փորագրել:

an'schnüffeln, նբ. 3ա. բյ. ընփ. հոտուըտալով քիթը՝ ցուկը բանի մը մօտեցընել:

Digitized by Google

an'schnüren, նբ. 3ա. բյ. ժապաւէնով պնդել՝ կապել։

an'schobern, նբ. 3ա. բյ. Heu an das Haus — խոտը տան քովը կուտակ կուտակ կուտել։

Anschówe, էգ. 28. ի. = Anchovi.

an'schrammen, նբ. 3ա. բյ. մորթը սկրթել՝ շարփել՝ քիչ մը ցաւել։ — չբ. ս. ընդ. angeschrammt kommen գալ. հասնիլ։

an'schraub|en, նբ. 2ի. եւ 3ա. բյ. պտուտակով հաստատել՝ պնդել. պտուտակել. die Daumenstöcke — կապանաւորի մը բութերը ճնշել՝ սեղմել. 2. պտուտակը պնդել՝ սեղմել։ —sporen, ար. 22բ. ձիաւորաց կօշիկներու խթան, բիզ։

an'schrecken, նբ. 3ա. բյ. որս. das Bild — երէն խրտեցընել՝ փախցընել՝ խուճապել։

an'schreib|en, նբ. 2ծ. բյ. et. in e—m Buche — բան մ'արձանագրել՝ գրի անցընել. (Հաշուի մէջ) անցընել. — lassen ապառիկ առնուլ (գնել). 2. ծի. gut angeschrieben s. աղէկ՝ բարի վկայութիւն ունենալ։ — չ. 22բ. անյ. Հաշուի (մէջ) անցընելը. 2. յ․ով. (կայսերաց՝ թագաւորաց ատեան) խնդրոյ մը լուծում՝ պատասխան. ը. մր. շրջաբերական (թուղթ)։ —er, ար. 22ա. գրի անցընող. նշանակող։

an'schreien, նբ. 2ծ. բյ. 3. — պոռալով մէկուն մօտենալ. 2. պոռալով ծանուցանել։

an'schreiten, չբ. ս. 2ա. անմ. եւ Հրմ. նիրյ. 3բ. բյ. —, angeschritten kommen քալել առ քալել՝ չէքալով մօտենալ։

An'schrot, չ. 20. —e, էգ. 35. (ասուայ) եզր՝ ծայր։ —en, նբ. :բ. բյ. գլաորելով բերել՝ մօտեցընել. 2. (ասուի՝ կերպասի..) եզերել։

An'schub, ար. 20. անյ. խղ. den — h. գնդամոլ՝ Հոլ խաղին մէջ առաջինն ըլլալ (առաջին անգամ գնդակը նետելու իրաւունքն ունենալ). um den — werfen (գնդամոլ՝ Հոլ խաղին մէջ) առաջնութեան իրաւունքն որոշելու Համար գնդակը խաղալ։

an'schuhen, նբ. 3ա. բյ. 3. — մէկուն Հողաթափ Հագցընել. 2. (Հողաթափ) նորոգել. e—n Pfahl — ձողի մը ծայրն երկաթ անցընել՝ երկաթով գրուագել։

an'schuldig|en, նբ. 3ա. բյ. 3. e—s Verbrechens — մէկն ոճրագործութեան մը (իրրեւ ոճրագործ) ամբաստանել։ էրէ. մէկը մեղադրել՝ ամբաստանել։ —ung, էգ. 31. ամբաստանութիւն. = Anklage. էրէ. մեղադրութիւն, մեղադրանք, ամբաստանք։

an'schür|en, նբ. 3ա. բյ. կրակը արծարծել՝ յարդարել. (կրակը բորբոքելու Համար) խզուղ մերձեցընել. ծի. գրգռել, զայրացընել։ —er, ար. 22ա. կրակին արծարծող՝ յարդարող. կրակին խզուղ մերձեցընող. ծի. խռովարար, խազմարար։

An'schuß, ար. 14. = anschießen. չ. 1—3. 2. — des Wassers ջրոյ ի մի վայր ժողովում՝ գիմում. 3. den ersten — h. առաջին Հարուածը զարնելու իրաւունք ունենալ. 4. որս. Հրացանի վէրք։

An'schutt, An'schütt, ար. 20. ջրոյ զամբելովը երկրի ընդարձակում՝ ընդարձակութիւն. 2. փոս մը լեցընելու կամ գետին մը բարձրացընելու Հող՝ կոյտ։

an'schütten, նբ. 3բ. բյ. դէպ ի... տեղ մը թափել. 2. mit Erde — Հողով ծածկել՝ լեցընել. 3. Getreide — (ցորեններէն) Համբարել՝ շտեմարանել։

an'schützen, նբ. 3ֆ. բյ. ջաղացքի ստՀանափակը՝ վարը բանալ, ջաղացքը ջուր թողուլ։

an'schwänger|n, նբ. 3ա. բյ. բեղմնաւորել, արգասաւորել. 2. փմ. ջուրը... (աղով...) յագեցընել՝ լեցընել։ —ung, էգ. 31. բեղմնաւորութիւն, արգասաւորութիւն. 2. ջուրը... (աղով...) յագեցընելը. ջրոյ... յագեցութիւն։

an'schwanken, չբ. ս. 3ա. բյ. = ankommen. 2. եւ schwanken.

an'schwänzeln, չբ. ս. 3ա. բյ. = ankommen, 2. եւ schwänzeln. sich — էբ. ընդ. sich bei J—m — մէկուն Հաճելի ըլլալ, մէկն իրեն յանկուցանել։

an'schwären, չբ. h. 2ի. բյ. թա-

թարախելու՝ խղխայթելու սկսիլ։ — Ը. ՅՅԲ. անյփ. թարախելու սկիզբ՝ սկզբնաւորութիւն։

an'schwärmen, ՉԲ. Ի. Յա. ԲԺ. մեղուաց ձագերուն փեթակէն ելլելու սկսիլ. 2. = ankommen, 2. եւ. schwärmen.

an'schwärz|en, ՆԲ. Յփ. ԲԺ. սեւցնել. փխ. J. bei J—m — մէկուն անունը աղարտել, մէկը վատանուն ընել. ընփ. մէկուն վրայ մուր քսել, մէկը մրոտել։ — Ը. ՅՅԲ. անյփ. սեւութիւն սեւցնելը. փխ. = —ung. —er, ԱՐ. ՅՅա. աղարտիչ, վատանուն ընող։ —ung, ԻԳ. 31. աղարտանք, աղարտութիւն, վատահամբաւութիւն։

an'schwaţen, ՆԲ. Յփ. ԲԺ. J—m et. մէկը փաղաքշանաց խօսքերով բան մ'առնելու յորդորել՝ համոզել։

an'schwefeln, ՆԲ. Յա. ԲԺ. ծծմբել, ծծմբով օծել։

an'schweiden, ՆԲ. ՅԲ. ԲԺ. = anschwöden.

An'schweif, ԱՐ. 20. ոստ. առէջք։ —en, ՆԲ. Յա. ԲԺ. ոստ. ոստայնանկել. առէջքները պատրաստել՝ հենուլ։ —rahmen, ԱՐ. ոստ. առէջքները պատրաստելու՝ ոստայնանկելու գործիք։ —rolle, ԻԳ. ոստ. ոստայնանկելու ճախարակ։

an'schweißen, ՆԲ. Յփ. ԲԺ. = anschmieden, 1. 2. որս. հրացանով վիրաւորել։

an'schwell|en, ՆԲ. Յա. ԲԺ. ուռեցնել, մեծցնել. (փչով՝ կազով) լեցնել՝ ուռեցնել։ — ՉԲ. Ի. Յփ. ԲԺ. ուռիլ. ուռեցքը մեծնալ՝ կամաց կամաց ուռիլ. բարձրանալ. (եռացած ջուրը...) պղպըջակիլ. (փչով՝ կազով) լեցուիլ՝ ուռիլ. 2. երժ. e—n Ton — ձայն մը հետ զհետէ բարձրացնել։ — Ը. ՅՅԲ. անյփ. = —ung, 2. երժ. երգի մէջ ձայնի աստիճանաւ աճում։ —end, ածԺ. 6. ուռելու սկըսող, ուռող. երժ. ձայնը հետ զհետէ աստիկացնելով՝ աճեցընելով։ —ung, ԻԳ. 31. ուռիլը. աճում. — e—s Flusses գետոյ յորդումը. 2. դարաւանդ, ուռուցիկ կարկառեալ մաս. ախտ. այտուց։

an'schwemm|en, ՆԲ. Յա. ԲԺ. = anflößen. angeschwemmt ջրատարած՝ ջրոյ ցամքելովը յառաջ եկած (երկիր)։ —ung, ԻԳ. 31. = Anflößung. — v. Land ջրոց ցամքելով երկրի ընդարձակում՝ ընդարձակութիւն։ —ungsrecht, Ը. ջրոյ ցամքելովը ընդարձակուած երկիրը սեփհականելու իրաւունք։

an'schwimmen, ՉԲ. Ի. ՅԲ. ԲԺ. —, angeschwommen kommen լողալով գալ՝ մօտենալ, (իրաց) ծփածուփ՝ ջրածուփ գալ. մօտիլ։

an'schwindeln, ՆԲ. Յա. ԲԺ. J. — չարարուեստ խօսքերով՝ մեծարանութիւններով մէկը խաբել. J—m et. — մէկուն բան մը հաւատացնել. Բ. բան մը ծախելով մէկը խաբել։

an'schwöden, ՆԲ. ՅԲ. ԲԺ. խղխ. մորթին ներսի երեսը՝ (մսի կողմը) կրով աղաղել։

an'segeln, ՉԲ. Ի. Յա. ԲԺ. նաւ. առագաստները պարզած գալ. 2. փխ. ընփ. gegen et. — (նաւարկելով) բանի մը զարնուիլ. angesegelt kommen գալ հասնիլ։ — ՆԲ. ein Schiff — նաւարկելու ատեն նաւի մը զարնուիլ. 2. e—n (Noth) Hafen — նաւահանգիստ մ'ապաւինիլ։

an'sehen, ՆԲ. Յէ. ԲԺ. նայիլ. նըկատել. J. schief — մէկուն խոժոռել՝ խոժոռ խոժոռ՝ խոլոր նայիլ. keine Kosten — ծախքը հոգը չըլլալ. ծախուց միտ չդնել. 2. J. genau — մէկուն երեսը՝ երեսէն վեր նայիլ. J. nicht genug — մէկուն նայելէն չկշտանալ. փխ. ընփ. J. sauer — մէկուն կերպարանք ծամածել, թթուերես նայիլ. փխ. J. über die Schultern — անարգանքով մէկուն նայիլ, մէկուն հետ արհամարհանօք վարուիլ. ընփ. մէկուն քիթ ու պոչ ընել. 3. et. auf et. (hin) — քննել՝ արդեւք բան մը առաւելագործեալ վախճանին կը պատկանի՝ կը պատշաճի. sich (ԱՐ.) et. — բան մը քըննել. 4. փխ. et. mit dem Rücken — müssen բանէ մը հրաժարիլ (հրաժարելու հարկադրիլ). 5. et. mit — բանի մը հանդիսատես ըլլալ (առանց մէջը խառնուելու). 6. Ը. Մփ. թոյլ տալ, համբերել, տանիլ. ich kann es nicht länger — այլ չեմ

կրծոր երկայն համբերել՝ տանիլ. 7. J. für e—n Andern — մէկին տեղիչ (անձ) մը համարիլ՝ կարծել. wofür sehen Sie mich an? զի՞նչ կը համարիք՝ կը կարծէք զիս. sich für et. — lassen ինք զինքը բան մը կարծեցնել՝ համարիլ տալ. 8. als et. — բան մը վարկանիլ՝ համարիլ՝ ճանչնալ՝ դիտել (առանց առարկան փոխելու). et. als e—e Pflicht — բան մը պարտք համարիլ՝ ճանչնալ. Fig. et. durch e—e andere Brille — բան մ՚անաչառութեամբ՝ ըստ քմաց՝ ըստ կրից դիտել. Alles im günstigsten Lichte — ամէն բան աղէկ՝ բարւոյ կերպարանօք տեսնել. wie wir die Sache — ըստ մեր կարծեացը՝ տեսութեանը. wie man die Sache auch — mag ինչպէս որ ալ իրն դիտանենք. 9. նայիլ, միտ դնել. ակնածել. J—s Stand — մէկուն խեղճութեանը (գթալով) նայիլ. der Tod sieht keinen Stand an մահն առաւելութեանց խտրութիւն չ՚ըներ. ich sehe es auf 100 Gulden nicht an հարիւր ֆիորին հոգս չէ, հարիւր ֆիորինի խօսք չեմ ըներ. 10. J—m et. — մէկուն կերպարանքէն իմանալ. man sieht ihm sein Alter nicht an անոր երեսէն տարիքը չիմացուիր. 11. J—m et. — նայելով միայն մէկուն բան մը հաղորդել՝ իմացընել: — չէ. ի. ըսօ. sieh mal an! seh mal' Einer an! (զարմանք զարթուցանող իրի մը վրայ մէկուն մտադրութիւնը գրգռելով) տես, տես. մէյ մը հոս նայէ: sich — ձբ. Das sieht sich gut an աղէկ երեւոյթ՝ կերպարանք ունի: — ւ. չչբ. անյ. հայեցուածք, նայեցուածք. flüchtiges — գաղտագողի նայուածք. das — hat man umsonst նայիլն ձրի է՝ բան չ՚արժեր. Fleisch nach bloßem — kaufen (միս) առանց կշռելու գնել. առակ. vom (bloßen) — wird man nicht satt քամի կլլելով փորը չի կշտանար. 2. երեւոյթ, կերպարանք. արտաքին՝ վերին երես՝ կերպարանք. ein anderes — gewinnen ուրիշ երեւոյթ՝ կերպարանք առնուլ. sich ein — geben առաջինանէն մեծ կերպեր ցուցընել, ճոխանալ. 3. ակնածութիւն, մեծարանք. ohne — der Personen առանց ակնածութեան՝ աչառանաց. 4. յարգ, վարկ. ճոխութիւն, համբաւ. J. um sein — bringen մէկը վատահամբաւ՝ անուանարկ ընել. wieder zu — kommen համբաւը նորէն ստանալ. in — stehen մեծարոյ ըլլալ. sich — verschaffen ինք զինք մեծարոյ ընել. ohne — s. անձնչան (մէկն) ըլլալ:

an'sehnlich, ած. 1. գեղեցկատեսիլ, գեղեցիկ, խորոտիկ. 2. Նշանաւոր, հոյակապ, կարեւոր. 3. —, um ein —es կարի, մեծապէս. 4. անուանի, մեծարելի, ակնածելի: —**keit**, էգ. 81. անյ. վայելչութիւն եւ ծանր կերպարանք. երեւոյթ պայծառութիւն՝ գեղեցիկ տեսիլ:

An'sehung, էգ. 81. միայն Գէյլ. in — Նկատմամբ, համեմատութեամբ:

A'nselm, յա. ան. ար. 38. Անսելմոս:

an'sengen, նբ. եւ չբ. s. յա. բժ. կրակ դնել բանկցընելու համար. (հաւաւ փետուրները, խոզի մազերը) խանձել՝ խարշատել:

an'setzbar, ած. 1. դրուելի, պատաշաճելի, աւելցուելի: —**en**, նբ. 3է. բժ. —. դնել հաստատել. յարմարցընել, պատաշաճեցընել. (կտոր մը) կցել՝ աւելցընել. բ. (den Pinsel, die Feder, das Messer) — (վրձինը՝ գրիչը՝ դանակը) ձեռք առնուլ՝ գործածելու սկսիլ. 2. den Becher — բաժակին (առնուլ) բերնին մերձեցընել. J—m Blutegel — մէկուն տզրուկ դնել. խղ. ասմինոյն քարերը դնել. 3. (Tinte, Essig, Liqueur) — (թանաք՝ քացախ՝ ըմպելի...) շինել՝ խմորելով պատրաստել. 4. e—e Zeit — ժամադիր ըլլալ. ժամանակ սահմանել՝ որոշել. 5. Նշանակել, գին սահմանել՝ կարել. e—e Rechnung zu hoch — հաշիւ մը սաստկացընել՝ աճեցընել. 6. բ—. ein Exempel — (գործողութեան) օրինակ մը շինել՝ առջեւ դնել. 7. նաեւ չբ. b. յառաջ բերել՝ գալ. Blätter, Sprößlinge ... — (տերեւ՝ ծիլ...) արձակել, թեփրիլ. die Kartoffeln setzen gut an գետնախնձորները աղէկ կը յաջողին. (v. Pferden) Fleisch — գիր-

Digitized by Google

նալ, մէկ կապել՝ բռնել։ — չբ. հ. = — նբ. դ. 2. ճգնիլ, ջանալ, փորձել. (es) auf et. — բան մը փորձել. 3. կէտէ մը սկսիլ եւ յառաջ երթալ. 4. խղ. = — նբ. ձ. der Gewinner setzt an (առածինոյն մէջ) վաստկողին իրաւունքն է նախ խաղալ։ sich — ինք. sich an et. — բանի մը կցիլ. (բանի մը վրայ) արժան արձակել. փմ. միուր թողուլ. 2. կերպարանաւորուիլ, ձեւանալ։ — չ. ղզբ. անյփ. —ung, էգ. 31. (Գերմաներէն բոյսին ակին նշանախօսութիւնք.) գնել հաստատելը, պատշաճեցընելը. — e—r Zeit ժամադրութիւն. — e—s Preises գնահատութիւն, արժէք տալը. խղ. (առածինոյն քարը) գնելը. պրզ. — der Frucht պտղոյ գնդանալը՝ պտկիլը։ —stück, չ. երկնցուելի կտոր՝ մաս։

An′sicht, էգ. 31. ա. տեսութիւն. J—m Bücher zur — schicken մէկուն նայելու՝ զննելու համար գիրք խաւրել. zur — erbitten օրինակի՝ տեսութեան համար խնդրել. բ. հայեցուածք, նայուածք. գ. տեսողութիւն, տեսութիւն. 2. կարծիք. nach m—r — կարծեացս համաձայն. m—e — geht dahin խորհուրդս այս է, որ... verschiedener — über et. s. բանի մը վրայօք տարբերիլ՝ տարաձայնիլ։ —ig, ած. 6. J., J—s — werden մէկը տեսնել՝ նշմարել։ —s seite, էգ. շէնքի ճակատ։

An′siedel|ei, էգ. 31. գաղթականութիւն։ —n, նբ. 3ա. բձ. տեղ մը բնակութիւն հաստատել, բնականալ։ —ung, էգ. 31. բնակութիւն հաստատելը, բնականալը։

an′sieden, նբ. 2ւ. բձ. եռացընել. 2. (մետաղքը...) ներկելէն յառաջ մոխրաջրով լուալ։

An′siedler, ար. 22ա. գաղթական։

an′siegeln, նբ. 3ա. բձ. կնքել, կնքով հաստատել։

an′singen, նբ. 2ա. բձ. J. — երգով մէկը հռչակել, մէկը ներփողել։ — չբ. հ. երգելու սկսիլ. 2. ձայն(ը) տալ՝ նշանակել։

an′sinn|en, նբ. 2բ. բձ. J—m et. — մէկէ մը (անպատշաճ) բան մը պահանջել. = anmuthen, 1։ — չ. 22բ. —ung, էգ. 31. = Anmuthung.

an′sintern, չբ. s. 3ա. բձ. հօ թանձրանալ եւ ստուացի պէս կախուիլ, պնդանալ պաղլուլակ ըլլալ։

An′sitz, ար. 20. բնակութիւն. 2. որս. որսորդաց թաքստոց՝ դարան. = Anstand, 4։ —en, չբ. s. 3ր. բձ. բնականալ, բնակիլ. 2. հաստատուիլ, հաստատուած ըլլալ. 3. որս. դարանակալ ըլլալ, դարանի մտնել. 4. = anwohnen.

an′spalten, նբ. 3բ. բձ. (դրբ. անց. = spalten) ճեղք բանալ, քիչ մը ճեղքել։ — չբ. s. —, angespalten s. ճեղքուելու սկսիլ։

An′spann, ար. 20. (եզանց) լուծք հարկիք. ձիւք (ձիոց)։ —en, նբ. 3ա. բձ. den Bogen... — աղեղը... լարել՝ ձգտել. եբձ. e—e Saite — աղիքը լարել, աղեաց ձայնը բարձրացընել. 2. alle s—e Kräfte — բոլոր ճիգը թափել. den Geist — միտքը ստուգիկ պարապեցընել՝ անդուլ աշխատցընել՝ բանեցընել. J. — մէկին շատ աշխատցընել. 3. լծել։ — չ. 22բ. անյփ. լարելը, ձգտում. = —ung, 2. 2. լծելը։

An′spänner, ար. 22ա. տիրոջ համար իր ձիերովը ձրի աշխատելու պարտաւոր գեղացի։

An′spannung, էգ. 31. = Anspannen, չ. 2. սաստկութիւն. ուժգնութիւն. — der geistigen Kräfte ջանք՝ ճիգն՝ զբաղում մտաց։

an′speien, նբ. 3ա. բձ. վրան թքնել. փխ. մէկը թքալից՝ ձաղածանակ ընել։

an′spicken, նբ. 3ա. բձ. mit et. — խճողել, լեցընել, քխսել. äußerlich — բանով մը հօգալ՝ զարդարել։

An′spiel, չ. 20. խղ. թղթի խաղի մէջ առաջնութիւն։ —en, չբ. h. եւ նբ. 3ա. բձ. (ein Tonstück) — (եղանակ մը...) զարնելու սկսիլ. բ. առաջին անգամ զարնել. 2. ein Instrument — երաժշտական գործիք մը փորձել. 3. խղ. խաղ մը սկըսիլ. (թղթի խաղին մէջ) առաջինն ըլլալ. 4. — (v. Wellen) (ալիքն) ափունքը թրջել՝ ծփել՝ բախել. 5. փխ. auf et. — բան մ'ակնարկել՝ նշմարեցընել՝ միտ դնել տալ։ — չ. 22բ. անյփ. խղ. (թղթի խաղի մէջ)

Digitized by Google

առաջնութիւն. das — h. առաջինն ըլլալ, խաղն սկսիլ։ —er, ար. 22ա. խաղը սկսող։ —ung, էգ. 31. — —en, ց. 2. փխ. ակնարկութիւն. Das ist e—e — auf Sie ասիկա Ձեզի ակնարկութիւն մըն է, ասիկա Ձեզի կը հայի։

an'spießen, նբ. 3գ. բյ. որս. (երէն) շամփրել՝ վարսել, (սուր՝ ակց) խոթել՝ մխել՝ շշտել. 2. (Փո...) շամփուր անցընել, շամփրել, շշտել։ —ung, էգ. 31. շամփրելը. շամփուրի անցընելը։

an'spinnen, նբ. 2բ. բյ. մանելու սկսիլ. 2. մանելով միացընել՝ կցել. փխ. e—e Unterhaltung — խօսակցել, խօսակցութիւն մ'ընել. e—e List — նիւթել, մեքենայել. ընդ. մէկուն ուրիշ ակը փոս փորել. e—e Verschwörung — դաւակցիլ, դաւաճանիլ։ sich — չբ. (սարդ մը պատին) իր ոստայնը կցել(ու սկսիլ). փխ. անդրդատարից (կաւրե) յառնել՝ բորբոքիլ՝ փրթիլ։

an'spitzen, նբ. 3գ. բյ. սրածայր ընել. սրել. նրբել. 2. փխ. ընդ. angespitzt կ. գինւով զուարթացած ըլլալ։

an'splissen, anspleißen, նբ. 3գ. բյ. նոյն. das Ankertau — նաւու պարանի կուղերն իրարու հիւսելով կցել։

an'spornen, նբ. 2ա. բյ. խթել, մթել. կշտել. երիվարն ազէն ձախէն կշտել՝ խթել. 2. փխ. դրդել. յորդորել, զարթուցանել. խթել. մտրակել. er muß angespornt w. խթանի կարօտութիւն ունի, խըթելու՝ մտրակելու է։ —ung, էգ. 31. դրդում, գրգիռ, յորդոր, քաջալերութիւն։

An'sprache, էգ. 35. խօսք, ճառախօսութիւն. (մեծի մ'առ հպատակին) բանախօսութիւն. e—e — an J. halten ճառ՝ խօսք մը խօսիլ։

an'sprechen, նբ. 2գ. բյ. J. — խօսքը մէկուն ուղղել՝ դարձընել. 2. J. um et. — մէկէ մը բան մը խնդրել. J. um s—e Tochter — մէկուն դուստրը կնութեան ուզել. 3. որս. բան մը համարիլ. den Hund für e—n Wolf — շունը գայլ համարիլ. 4. et. — յետս պահանջել. die Gerechtigkeit der Nation — ազգին արդարութեան դիմել՝ ապաւինիլ. 5. տպաւորութիւն՝ ազդեցութիւն ընել. շահաւոր՝ կարեւոր ըլլալ։ — չբ. h. bei J—m — անցնելու ժամանակ մէկուն այց ելլել։ —d, ած. ս. = anmuthig.

an'spreizen, նբ. 3գ. բյ. (խարխլած՝ փլփլկած պատին) մոյթ՝ նեցուկ դնել։ sich — չբ. sich an et. — տոտուընելով բանի մը կռթնիլ։

an'sprengen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. բյ. գետնափոր՝ ական պայթեցընել՝ օդ հանել. 2. auf J. — ձիով մէկուն վրայ արշաւել. angesprengt kommen քառատրշաւ ձիավարել գալ՝ հասնիլ. 3. Galopp — (ձին) ընթանալ՝ վազել. բ. քառատրշաւ վազցընել։ — նբ. ոռոգանել, սրսկել, ցօղել, ջրջնկնել. 2. պիսակ պիսակ՝ խայտախարիւ ընել։ — ց. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. քառատրշաւ գալուստ՝ մօտենալը. չբն. քառատրշաւ յարձակում. 2. ոռոգում, սրսկում, ցօղում։

an'springen, չբ. s. 2ա. բյ. —, angesprungen kommen ցատքելով վազել գալ. 2. Galopp — = ansprengen. 3. an et. — բանի մը վրայ ցատքել. 4. ա. ճեղքուելու սկսիլ. բ. (h.) առաջին անգամ ցատքել։ — նբ. feindlich — մէկուն վրայ յարձակիլ՝ դիմել. 2. որս. ein Wild springt J. an երէն հրացանով զարնուելու չափ (որսորդին) մերձենալ։

an'spritzen, նբ. 3գ. բյ. ցօղել. սրսկել. ջրջնկնել. քիչ մը ոռոգել՝ ջրել. J—m Koth — ուրիշին վրայ ցեխ ցայտեցընել։ — չբ. s. an et. — բանի մը վրայ ցայտել՝ ցատքել։ —ung, էգ. 31. սրսկում, ցօղում. պրպ. թեթեւ ջրելը՝ ոռոգում. — (v. Koth) ցեխի ցայտք՝ ցայտուկք։

An'spruch, ար. 13. պահանջմունք, իրաւունք. — zu et. բանի մ'իրաւունք՝ տիտղոս. 2. die ältesten Ansprüche machen հնօրէութեանը (մէկուն՝ բանի մը վրայ) իրաւունք ունենալ. auf et. — machen, et. in — nehmen բանի մը հետամուտ ըլլալ՝ ջանկալ. — auf Schönheit machen գեղեցիկ երեւալ՝ համարուիլ ուզել. große Ansprüche machen մեծամեծ պահանջմունք ընել. ուրիշներուն առջեւը բան

Digitized by Google

մ'երեւալ ուզել. J—s Güte in — nehmen մէկուն բարութեանն ապաւինիլ՝ դիմել. (dieses Geschäft, diese Stelle) nimmt ihn (կամ s—e Zeit) sehr in — (աս գործքը՝ պաշտօնը) զինքը շատ կը զբաղցընէ, բոլոր ժամանակը կը գրաւէ. J—s Herz, J—s Aufmerksamkeit in — nehmen մէկուն սիրտը՝ մտադրութիւնը գրաւել՝ գերել, ուշքն ու միտքն առնուլ. (Kosten) in — nehmen (ծախք...) եօ պահանջել. et. als sein Eigenthum in — nehmen ինչքը՝ ստացուածքն եօ պահանջել: —slos, ած. պարզ, ցոյց չընող. (զգեստեղէն) համեստ, անպաճոյճ. պարզ: —slosigkeit, իգ. պարզութիւն, համեստութիւն, անպաճուճութիւն: —svoll, ած. պահանջող. սեթեւեթեալ, փքացեալ:

an'sprudeln, նբ. եւ չբ. s. 3ա. բյ. (բանի մը...) դէմ՝ վրան ցայտել՝ ցայտեցընել:

an'sprühen, նբ. եւ չբ. s. 3ա. բյ. = ansprudeln.

An'sprung, ար. 13. = Anlauf. 2. Anspringen, չ:

an'spucken, նբ. 3ա. բյ. ընփ. = anspeien.

an'spulen, նբ. 3ա. բյ. ոստ. թելերը ճախարակին (վրայ) պատել՝ կծկել:

an'spülen, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. բյ. (an) et. — բան մը ջրել՝ ողողանել. (ալիքը) ափունքը թրջել՝ բախել: — նբ. = anstoßen, 2. 2. լուալու սկսիլ: —ung, իգ. 31. ողողում, առողում. Ջրոց ցամքելէն երկրի ընդարձակուիլը:

an'stacheln, նբ. 3ա. բյ. գրգռել, դրդել. խթել. = anspornen, 2.

an'stählen, նբ. 3ա. բյ. (դանակի... բերանը՝ շեղբը) պողպատել, պողպատել. ը. մփ. զինել:

An'stalt, իգ. 31. — zu et. բանի մը պատրաստութիւն, կարգադրութիւն. —en machen, et. zu thun բան մ'ընելու պատրաստուիլ՝ տրամադրուիլ. die nöthigen —en treffen կարեւոր պատրաստութիւնները տեսնել. 2. հաստատութիւն, հիմնարկութիւն. վարժարան, դպրոց. typographische — տպարան:

an'stammen, նբ. 3ա. բյ. ժառանգութեամբ թողուլ: angestammt, ած. 6. ժառանգական, ժառանգած:

an'stämmen, նբ. 3ա. բյ. = anstemmen.

an'stampfen, նբ. 3ա. բյ. die Erde an den Fuß e—r Mauer — պատի մը ստորոտը հողը տոփնել՝ տոփել (հաստատելու համար): — չբ. s. —, angestampft kommen տրոփելով գալ՝ հասնիլ:

An'stand, 20. անյփ. բարեվայելչութիւն, բարեձեւութիւն. (վարմանց) վայելչութիւն՝ շէնք ու շնորհք. (խօսքի՝ գործքի մէջ) համեստութիւն՝ պարկեշտութիւն. —s halber մկ. բարեձեւութեան՝ վայելչութեան համար. (մարմնոյ) դիրք՝ կեցուածք. seinen — h. վայելուչ՝ ազնիւ վարմունք ունենալ. mit — վայելչաբար. 2. յապաղում, դանդաղանք. e—r Sache — geben բան մ'երկարել՝ յապաղել. 3. տարակուսանք, մտմտանք, դժուարութիւն. Das leidet keinen — ասիկա դժուարութեան ենթարկեալ չէ. Das hat (gar) keinen — ասիկա ինքնին յայտնի է, խօսքի պէտք չունի. 4. որս. auf den — geben դարանի մտնել:

an'ständig, ած. 6. պատշաճ. յարմար. մկ. պատշաճութեամբ, պատշաճաւոր կերպով. 2. վայելուչ, պարկեշտ, համեստ. մկ. վայելչաբար, պարկեշտութեամբ. 3. բանաւոր. — (bezahlen) առատութեամբ (վճարել): —keit, իգ. 31. անյփ. = Anstand, 1. 2. համեստ՝ վայելուչ գործք:

An'stands‖brief, ար. 15. յապաղման թուղթ: —dame, իգ. օրիորդաց խնամակալուհի՝ ուղեկից խաթուն: —voll, ած. բարեձեւ, շնորհալից: —widrig, ած. անբարեձեւ, անվայել, անպատշաճ:

an'stängeln, նբ. 3ա. բյ. (տնկերը) խռիւներու հաստատել՝ յեցընել. (Hopfen) — (գայլուկը) ձողաբարձ ընել:

an'stapeln, նբ. 3ա. բյ. (Holz ...) an et. — (փայտ... բանի մը քովը) դիզել՝ կուտել: — չբ. s. ընփ. —, angestapelt kommen մեծաքայլ՝ սիգալով գալ՝ հասնիլ:

Digitized by Google

an'starren, նբ. 3ա. բժ. սեւեռած նայիլ։

an'statt, նխ. ուղղ. փոխանակ, տեղը. — meiner կամ an m—r Statt իմ տեղս։ — շղ. — daß..., — zu (անորոշ.) փոխանակ որ, փոխանակ (...ընելու)։

an'stauben, չբ. ſ. 3ա. բժ. փոշւոյ պէս կցիլ՝ կպչիլ. 2. փոշոտիլ։

an'stauen, նբ. 3ա. բժ. das Wasser — ջուրը բարձրացընել։

an'staunen, նբ. 3ա. բժ. զարմացած՝ ապշած նայիլ։ —enswerth, —enswürdig, ած. 6. զարմանալի։ —er, ար. 22ա. զարմացող։

An'staunung, իգ. 31. — des Wassers (ջրոյ) բարձրանալը՝ բարձրութիւն։

an'stechen, նբ. 2պ. բժ. = anspießen. 2. վիրաւորելով խոցել. խոցել. վիրաւորել, ծակել. 3. = anstacheln, anspornen, 2. 4. ein Faß Wein — տակառը ծակել գինի հանել. die Butter, den Käse — (կարագ՝ պանիր) կտրել (գործածելու սկսիլ). 5. angestochen ſ. գինւով զուարթացած ըլլալ։ — շ. 22բ. անյփ. խայթուած, խոցուած. 2. = Anstich, 2.

An'steckbohrer, ար. տակառը ծակելու գայլիկոն։ —en, նբ. 3ա. բժ. (Blätter, Kragen...) — (ժապաւէն՝ օձիք...) գնդասեղով կցել՝ հաստատել. 2. den Braten — (խորովելի միս) շամփրել, շամփուրի անցընել. sich den Kopfputz — մազերը յօրինել՝ յարդարել. e—n Ring — մատանի անցընել. 3. ein Licht — (ճրագ) վառել. das Haus — տունը բռնկցընել. հրդեհել. տան կրակ տալ. 4. J. mit e—r Krankheit — մէկուն հիւանդութիւն՝ ախտ մը փոխադրել՝ տալ՝ տարափոխել. — sich — կամ չբ. h. փոխադրական՝ տարափոխիկ ըլլալ. փխ. (mit gefährlichen Grundsätzen) — (վտանգաւոր սկզբունքներով) ապականիլ. 5. ein Faß — = anstechen, 4. —end, ած. 6. փոխադրական, տարափոխիկ. փխ. տարածական (մոլութիւն), ապականարար՝ ապականիչ (սկզբունք)։ —er, ար. 22ա. (գնդասեղով) կցող՝ հաստատող. 2. (կանթեղները) վառող. 3. (տեղանի մը) երկընցուելը մաս։ —ung, իգ. 31. բժշ. (ախտի) տարափոխութիւն. փխ. (մոլութեանց տարածում՝ ժանտ ապականութիւն։ —ungsfähigkeit, իգ. փոխադրականութիւն (հիւանդութեանց)։ —ungsgeist, շ. —ungsstoff, ար. տարափոխիկ ժանտ՝ ապականիչ նիւթ։

an'stehen, չբ. h. եւ ſ. 2ն. բժ. մերձ՝ կից ըլլալ. —d (ժամանակի) մօտաւոր. առաջիկայ. 2. որս. դարանի մտած սպասել. = Anstand, 2. 3. գրուած ըլլալ. et. steht noch im Schulbuche an պարտք մը տակաւին հաշուեգրքին մէջ գրուած կայ. (ժամանակակէտի մը համար) սահմանուած՝ ժամադրուած ըլլալ. 4. mit J—m — մտանակից ըլլալ, մտանակցիլ. 5. փխ. վայելուչ ըլլալ. es steht ihr Alles gut an ամէն բանի մէջ վայելչութիւն ունի. 6. J—m — մէկուն հաճոյ՝ յարմար ըլլալ, յարմարիլ. das Haus würde mir wohl —, ... աս տունը ինծի կը յարմարէր՝ պիտոյքս կը լեցընէր, ... 7. յապաղիլ, ուշանալ, երկարիլ. es wird noch lange —, bis (bevor)... տակաւին երկայն ժամանակ պէտք է, մինչեւ որ... et. — lassen բան մը յապաղել՝ երկարել՝ ուշացընել, դանդաղիլ, տարակուսիլ. ich stehe an, es zu thun զայն ընելու կը դանդաղիմ։

an'steifen, նբ. 3ա. բժ. (Wäsche) — (ճերմակեղէն) շոհով օծել, շոհել։ sich — փբ. կոթնիլ. փխ. բանի մը դիմադրել՝ տոկալ՝ տեղի չտալ։

an'steigen, չբ. ſ. 2ծ. բժ. ելլել, բարձրանալ. ընփ. angestiegen kommen մեծաքայլ քալելով գալ. փխ. mit et. angestiegen kommen (բան մը՝ գործք մը) մէկուն առջեւը դնել. 2. (գետինը) զառիվեր ըլլալ. steil —d սեպ, սեպացեալ. 3. (ջուրին) աճիլ. (դրամագլուխն) աճիլ՝ աւելնալ՝ յաճախիլ։ — շ. 22բ. անյփ. զառ ի վեր, դար, զառիվեր. 2. (ջրոյ) աճում։

an'stellen, նբ. 3ա. բժ. J. zu et. — մէկը (գործքի՝ պաշտօնի մը) կարգել՝ սահմանել. 2. J. — մէկուն (գործք՝ պաշտօն) տալ. angestellt w. գործք պաշտօն ընդունիլ. nicht angestellt ſ. գործք՝ պաշտօն չունենալ.

7*

Digitized by Google

անպաշտօն՝ անգործ մնալ. 3. մէկը (գործքի մը) իբրեւ գործիք գործածել. mit Geld — ստըկով վարձել. 4. պատրաստել, յարդարել. e—e Untersuchung — քննութիւն ընել. ein Gastmahl — սեղան՝ կոչունք մը տալ. es so —, daß... այնպէս մը կարգադրել, որ... ich weiß nicht, wie ich es — soll չեմ գիտեր որ ինչպէս ընեմ. Իրք. e—e Klage gegen J. — մէկուն դէմ դատ բանալ՝ բողոք ընել։ sich — փբ. տեղաւորուիլ, գործք՝ պաշտօն գտնել. sich — lassen գործք՝ պաշտօն ընդունիլ. Բ. որս. գարանի մտնել. 2. sich geschickt bei et. — ճարտարութեամբ վարուիլ՝ ճարտար յարդարել՝ կարգադրել. 3. կերպարանիլ, ձեւանալ. sich krank — հիւանդ ձեւանալ։ — չ. 22բ. անյփ. — —ung. —ig, ած. 6. ճարտար, յաջողակ. հանճարեղ, խելացի։ —igkeit, իգ. 31. ճարտարութիւն, յաջողակութիւն։ —ung, իգ. 31. տեղաւորուիլը, գործք մը գտնելը. (ընկերութեան մէջ) ընդունուիլը՝ մուտք. (պաշտօնի մը) կարգուիլ՝ անուանում. 2. պաշտօն, գործք տեղ. e—e gute — ի. լաւ գործք՝ պաշտօն մը գտնել։ —ungs=fähig, ած. (պաշտօնի մը) ընդունակ՝ ատակ։

an'stemmen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. բժ. կռթնցընել, կռթնիլ. փխ. sich gegen die Revolution — ապստամբութեան դէմ ելլել՝ ընդդիմանալ։

an'steuern, նբ. 3ա. բժ. չ—ջ. das Schiff — (ans Land) ղեկավարելով նաւը ցամաք մօտեցընել՝ եզերել։ — չբ. ſ. ընդ. —, angesteuert kommen նաւով գալ՝ մօտենալ. փխ. գալ հասնիլ։

An'stich, ար. 20. — des Obstes (պտղոյ վրայ) որդի կերուած՝ ծակ. 2. — e—s Fasses տակառը ծակելը։ —eln, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. բժ. ծակծկելու սկսիլ։

an'sticken, նբ. 3ա. բժ. ասղնագործելով աւելցընել՝ կցել. 2. ասղնագործելու սկսիլ։

an'stiefeln, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. բժ. կօշիկ հագցընել. կօշիկ հագնիլ, ըստափմանիլ։ — չբ. ſ. angestiefelt kommen զօրաւոր կոխելով՝ մեծաձայն գալ։

an'stieren, նբ. 3ա. բժ. ընդ. 3. — մէկուն ապուշ ապուշ՝ ապշած նայիլ։

an'stift|en, նբ. 3բ. բժ. (առհասարակ գէշ բան մը) յառաջ բերել՝ պատճառել, պատճառ՝ հեղինակ ըլլալ. ein Komplott — նիւթել. դաւել, մեքենայել. 2. (դատաստանական բանի մը) դրդել՝ գրգռել. falsche Zeugen — սուտ վկայ վարձել. 3. բռնութեամբ զօդել՝ միաւորել։ — չ. 22բ. անյփ. — —ung. —er, ար. 22ա. պատճառ, առաջնորդ. առածիչ, դրդիչ, թելադրիչ, հրապուրող։ —ung, իգ. 31. թելադրութիւն, գրգռում, հրապոյրք. դըրդռութիւն. 2. դաւ, նենգ, նենգութիւն։

an'stimm|en, նբ. 3ա. բժ. երժ. (երգ՝ ձայն մը) հնչեցընել. — (ա—անյքն). ա. երգելու սկսիլ. Բ. ձայն տալ. 2. փխ. immer wieder das alte Lied, die alte Leier — միշտ մի եւ նոյն բանն ըսել. ein Klagelied — ողբերգութիւն՝ ողբալու աշխարելու սկսիլ. e—n andern Ton — հպարտութենէ ցածնուլ։ —ung, իգ. 31. երժ. երգի ձայն տալը, երգի սկըսուած։

an'stinken, նբ. 2ա. բժ. ընդ. 3. — մէկէ մը զզուիլ՝ տաղտկանալ. փխ. die Welt stinkt ihn an աշխարհքէս ձանձրացած է։

an'stopfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. բժ. լեցընել. խճողել, խծկել։

An'stoß, ար. 13. բախում, ընդհարում. փխ. մղում. den ersten — zu et. geben բանի մ'առաջին մղումը՝ շարժումը տալ, գործքի մը ձեռնարկել (ժրաբար). 2. = Anfall, 8. եւ Anfechtung, 2. 3. արգելք. խափան, խոչ. ohne — անարգել, առանց դժուարութեան. Բ. առանց գանդաղանաց. դիւրաւ՝ ընթացիկ (կարդալ). 4. փխ. գայթակղութիւն. Stein des —es քար գայթակղութեան. — erregen, geben գայթակղութիւն տալ. Բ. դիւրազգայութիւն զարթուցանել. bei J—m — erregen մէկը վշտացընել՝ վիրաւորել. — an et. nehmen բանի մը չհաւնիլ՝ դժկամակիլ, բանի մը վրայ գայթակղիլ. 5. չն. — am Zeuge

(դատաստանի) դլուխ՝ ծայր. Հիւսուած, յար եւ մած կարան. բերան. բերնի կցուածք (առաղձի)։ -en, նբ. չէ. բժ. իրարու զարնել. die Gläser — գաւաթները իրարու զարնել խմել. auf J—s Wohl — մէկուն կենդանութեանը խմել. 2. e—e Röhre an e—e andere — խողովակ մ'ուրիշ խողովակի կցել՝ միացընել։ — չբ. ա. ի. զարնուիլ. v. Pferden սանտրիլ, սայթաքիլ. 2. bei J—m — մէկը վշտացընել՝ վիրաւորել. մէկը դայթակղեցընել. 3. bei et. — (կարդալու՝ խօսելու ատեն) կակազել՝ կակղաել՝ թոթովել, (բառերը) թեկբեկել. լեզուաւ. mit der Zunge — ծանրալեզու ըլլալ, թոթովել. 4. gegen (wider) et. — բանի մը դէմ զարնել, բան մը զանց ընել. gegen die Vernunft — բանաւորութեան հակառակիլ. 5. = angrenzen. բ. s. 6. das Obst ist angestoßen պտուղն ապականած՝ փտելու սկսած է։ — ը. աբ. ածյ. հարուած, զարնուած. ընդհարում. 2. կակազելը. լեզուաւք. ծանրալեզուութիւն. 3. = Angrenzen, ը. 4. յար եւ մած կարելը, կարելով հիւսելը։ —end, ած. ե. մից. 2. = angrenzend.

an'stößig, ած. ե. բիրտ, անհաճոյ. — (für's Ohr) չարաձայն՝ ժպիրհ (մրդդապետութիւն). գայթակղոց. գայթակղոր. անվայելէ, անվայելչութիւն։ -keit, իֆ. 31. անպատշաճութիւն, անվայելչութիւն։

An'stoßnaht, իֆ. = Anstoß, 5։

an'stottern, նբ. 3ա. բժ. J. — թոթովելով՝ կակազելով՝ լեզուաւով խօսիլ։

an'strahlen, նբ. 3ա. բժ. բանի մը վրայ իր ճառագայթները արձակել. ճառագայթներովը լուսաւորել։

an'strängen, նբ. 3ա. բժ. (die Pferde) — (ձիերը) լծել՝ կառածիգ փոկով կապել։

An'strebekraft, իֆ. 17. ճնշ. կենդրոնաձիգ զօրութիւն։ —en, չբ. ի. 3ա. բժ. բարձրանալու ճգնիլ՝ ջանալ. hoch — բարձր բաներու հետամուտ ըլլալ. 2. gegen et. — բանի մը հակառակիլ, բանի մը դէմ կռուիլ։

an'streich|en, նբ. չխ. բժ. et. an et. — բանով մը ծեփել. 2. օծել, ծեփել (պատ մը) բռել. 3. ներկել. mit Firniß — ջնարակել, ջնարակով օծել. փխ. et. mit e—m Firniß, e—r Sache e—n Firniß — բանի մ'աղէկ երեւոյթ տալ. 4. (գրուածքի մը տակը) գիծ քաշել (մտադրութիւն զարթուցանելու համար). Das will ich dir — (կրած պատուհասին համար եղած սպառնալիք) քեզի կը հասկցընեմ, ատոր ոխը կը հանեմ։ — չբ. ի. եւ նբ. an et. կամ J. — (անցնելու ատեն) բանի մը՝ մէկուն շփուիլ։ sich — փբ. sich an J. — (կատուն) մէկուն քծնիլ՝ քսուըռտիլ. 2. ընփ. չպարիլ, անգուրիլ։ —er, ար. 22ա. ներկարար. ծղր. դէշ նկարիչ։ —pinsel, ար. (նկարչի՝ ներկարարի...) վրձին։

an'streifen, չբ. ի. 3ա. բժ. an et. — բանի մը շփուիլ՝ քսուիլ. շփուիլ՝ քերել անցնիլ։

an'streng|en, նբ. 3ա. բժ. ein Seil — չուան պրկել՝ ձգտել. փխ. die Kräfte — յոգնիլ, դադրիլ, պարտասիլ. s—n Geist — միտքը սաստիկ յոգնեցընել՝ աշխատցընել. übermäßig — (միտքը) բանադրօսել՝ չափէն աւելի աշխատցընել. alle s—e Kräfte — բոլոր ճիգը թափել. 2. իրֆ. e—e Klage (e—n Prozeß) gegen J. — մէկուն դէմ դատ բանալ ու վարել։ sich — փբ. ճգնիլ, ճիգը թափել. sich über die Maßen, die Kräfte — վատառակարեն ըլլալ, պարտասիլ. ընփ. փխ. ծղր. շատ ծախք ընել։ angestrengt, ած. ե. ձիգ, պիրկ, պրկած. փխ. աշխատեցուցիչ, ծանրատաղտուկ. durch —e Arbeit տաժանելի աշխատութեամբ. մ. — arbeiten անդուլ՝ անխոնջ աշխատիլ։ —ung, իֆ. 31. փոյթ, ջանք, ճիգ. ermüdende — աշխատութիւն, յոգնութիւն։

an'streuen, նբ. 3ա. բժ. (աղ...) ցանել։

An'strich, ար. 20. ներկելը, գունաւորելը. բռելը՝ ծեփելը. բ. ներկարի ծեփ. ջնարակ. 2. փխ. երեւոյթ. e—n — v. et. bekommen բանի մը կերպարանք՝ երեւոյթ առնուլ. 3. իրֆ. (ճպոտ) կնտըռտոց քսելը ջութակի վրայ։

Digitized by Google

an'stricken, նբ. 3ա. բյ. հիւսելով վրան աւելցընել, վրան հիւսել. զանկապանի ծայրը հիւսել երկընցընել։

an'striegeln, նբ. 3ա. բյ. e—m Pferde die Haare glatt — ձիու մը մազերը քերոցելով պառկեցընել. փխ. յըղկել, փայլեցընել։

an'ström||en, չբ. s. 3ա. բյ. — angeströmt kommen արագընթաց յառաջանալ՝ երթալ. բ. (v. vielen Menschen) գունդագունդ գալ դիզուիլ։ — նբ. Land — = **anflößen,** 2. **—ung,** էգ. 31. արագ ընթացք՝ գնացք. բժշ. (արեան՝ հիւթոց...) համախռնութիւն՝ ի մի վայր ժողովում՝ չեղջ։

an'stücke(l)n, նբ. 3ա. բյ. բանի մը վրայ կտոր մը աւելցընել՝ կցել։ **—ung,** էգ. 31. (կտոր մը) վրան աւելցընելը՝ կցելը, երկնցընելը։

An'sturm, ար. 13. յարձակում. im ersten — nehmen (քաղաքը...) առաջին յարձակմամբ առնուլ։

an'stürmen, չբ. s. 3ա. բյ. սաստկութեամբ՝ ուժգնութեամբ յառաջանալ. gegen, wider, auf et. — եւ նբ. et. — բանի մը վրայ սաստկութեամբ յարձակիլ՝ խոյանալ. (auf) J. — մէկուն վրայ յարձակիլ։

An'sturz, ար. 13. — der Feinde թշնամեաց իրարու զարնուիլը՝ ընդհարում. — der Wagen կառաց բախումն՝ ընդհարում։

an'stürzen, չբ. s. 3գ. բյ. — angestürzt kommen շտապաւ՝ յախուռն գալ հասնիլ։ — նբ. կուտել, դիզել, շեղջակուտել։

an'stutzen, նբ. 3գ. բյ. ապշութեամբ՝ զարմացմամբ նայիլ. 2. շուրջանակի կտրելու սկսիլ։

an'stützen, նբ. եւ sich — փբ. 3գ. բյ. բանի մը կռթնցընել՝ կռթնիլ։

an'such||en, չբ. h. 3ա. բյ. bei J—m um et. — մէկէն բան մը խնդրել՝ աղաչել։ — չ. 22բ. անյ. = **—ung. —er,** ար. 22ա. աղերսատու, աղաչաւոր։ **—ung,** էգ. 31. խնդրուածք, թախանձանք, աղաչանք։ **—ungsschreiben,** չ. աղերսագիր դատաստանարանի մը առ ուրիշ (դատաստանարան), յանձնարարական աղաչանք։

An'sud, ար. 20. (բուրդ՝ բամպակ...) մոխրաջրով լուալը, լուացում։

an'summen, նբ. 3ա. բյ. մրմնջելով մօտենալ՝ բան մ'ըսել։ **sich** — փբ. աւելնալ, աճիլ, դիզուիլ։ — չբ. s. —, angesummt kommen մրմնջելով գալ։

an'süßen, նբ. 3գ. բյ. քաղցրացընել։

Antagon||ismus, ար. 27. Հակառակամարտութիւն, ընդդիմամարտութիւն։ **—ist,** ար. 38. Հակառակորդ, ոսոխ, ընդդիմամարտ։

an'takeln, նբ. 3ա. բյ. ն—չ. = **auftakeln.**

an'tanzen, չբ. h. 3գ. բյ. առաջին անգամ կաքաւել. 2. կաքաւելու սկսիլ. 3. s. an J., an et. — կաքաւելու ատեն մէկուն՝ բանի մը զարնուիլ. 4. angetanzt kommen կաքաւելով գալ մօտենալ։ **sich** — փբ. sich (ար.) die Schwindsucht — շատ կաքաւելէն կրծքացաւոտ ըլլալ։

an'tappen, չբ. h. եւ s. 3ա. բյ. an et. — խարխափելով բան մը շօշափել. 2. angetappt kommen խարխափելով գալ. բ. ծանրաքայլ գալ՝ հասնիլ։ — նբ. ընդ. J. — մէկը բռնել։

antarktisch, ած. 6. աստղ. աշխ. Հարաւային, Հակարջային։

an'tast||en, նբ. 3բ. բյ. շօշափել. ձեռք դպցընել. 2. փխ. J—s Rechte — մէկուն իրաւունքը բռնաբարել՝ իրաւանց վնասել։ — չ. 22բ. անյ. **—ung,** էգ. 31. շօշափում, ձեռք դպցընելը. 2. (իրաւանց) բռնաբարութիւն։

an'tediluvianisch, ած. 6. նախաջրհեղեղեան. = **vorsündflutlich.**

Antenne, էգ. 35. ճն. (միջատներու) բողկուկ։

Antezedenzien, էգ. յգ. 22բ. փլ. առաջին մեծագոյն նախադասութիւն, նախորդ։

An'theil, ար. 20. մաս, բաժին — an der Zeche (կերակրեղինաց՝ ըմպելեաց) ծախուց մասնակցութիւն. an et. — h. բանի մը մասնակցիլ. էրգ. (rechtmäßiger) — ժառանգութեան) օրինաւոր մաս՝ բաժին. 2. մասնակցութիւն, հա-

Digitized by Google

որդակցութիւն ։ —szettel, ար. = Aktie.

Antholog(e), ար. 33 և 34. բանաստեղծութեանց քաղուածոյք ը-նող՝ ծաղկաքաղ ։ —ie, էգ. 31. բանաստեղծութեանց հատընտիր քաղուածոյք՝ ծաղկաքաղ ։

Anthracit, Anthrakit, ար. 33. հգ. ածխաքար. քարածուխ ։

Anthropolog(e), ար. 33 և 34. մարդաբան ։ —ie, էգ. 31. մարդաբանութիւն ։ —isch, ած. 6. մարդաբանական ։

Anthropophag, ար. 33. մարդակեր ։ —ie, էգ. 31. մարդակերութիւն ։

an'thun, նբ. և փբ. 4բ. բյ. ein Kleid — զգեստ մը վրան առնուլ՝ հագնիլ. ըստ. 3. — մէկուն հագցընել. mit Sammet angethan թաւիշ հագած. 2. ցուցընել, ընել. dem Sinn e—s Wortes — խօսքին իմաստը բռնադատել՝ խաթարել. sich ein Leid, sich Etwas — անձնասպան ըլլալ. sich Zwang — ինք զինքը բռնադատել. 3. es J—m — մէկը հմայել՝ կախարդել. 4. angethan, ած. angethan. 5. նչ. e—n Hafen — նաւահանգիստ մ'ապաւինիլ ։

A'ntichrist, ար. էր. անտիքրիստոս, նեռ ։

an'tiefen, չբ. h. 3ա. բյ. ջրոյ խորութիւնը չափելով եղերքին մօտենալ ։

antik, ած. 6. հին, հնական, հնօրեայ ։ — մ. քան նախնեաց կերպի ։ —e, էգ. 35. հնարուեստ. 2. հնութիւն ։ —ensammlung, էգ. հնութեանց թանգարան՝ ժողովածոյք ։

Antillen, էգ. յգ. 35. աշխ. Անտիլեան (կղզիք) ։

Antilope, էգ. 35. կն. յամոյր (Antilope).

Antimon, չ. 20. —ium, չ. 41. հգ. մ. ծարիրաքար. (յօնքար) ։ —haltig, ած. ծարիրաքարաւոր ։ —oxyd, չ. ծարիրաքարի ոքսիտ ։ —säure, էգ. մ. ծարիրաքարի թթու ։

Antiochia, չ. 38. աշ. Անտիոք ։

Antipathie, էգ. 31. հակակրութիւն. = Widerwille. —pathisch, ած. 6. հակակրական ։ —pode, ար. 34. հակոտնեան ։

an'tippen, նբ. ..ա. բյ. ըստ. թեթեւ մը շօշափել ։

Antiqua, էգ. էղ. անփոփ., յգ. —s, տպ. հռոմէական նշանագիր՝ գիր ։

Antiquar, ար. 20 և 33. հնագէտ. 2. հնավաճառ, հին գրոց գրավաճառ ։ —iat, չ. 20. հնավաճառանոց, խանութ ։ —isch, ած. 6. — kaufen ինքը հին գնել ։

antiqui(e)ren, չբ. ʃ. 3ա. = veralten. — նբ. հնացած և անվաւեր հրատարակել. էրբ. դատաւորական վճիռ մ'եղծանել կամ եղանակաւորել ։

Antiquität', էգ. 31. հնութիւն ։

Antithese, էգ. 35. ճրտր. հակադրութիւն ։

Antizipation, էգ. 31. կանխում, կանխաւ առնուլը՝ սկսիլը ։ —i(e)ren, նբ. 3ա. կանխել, կանխաւ առնուլ ։

Ant'litz, չ. 20. կերպարանք, երես ։

an'toben, չբ. ʃ. 3ա. բյ. —, angetobt kommen խռովեցալ՝ արշաւելով գալ՝ մօտենալ ։

A'nton, յր. ան. ար. 38. Անտոն. ըստ. —, steck den Degen ein! քաշեկամ, սուրը պատեանը խոթէ ։

an'tönen, չբ. h. և ʃ. 3ա. բյ. հնչել ։ — նբ. հնչեցընել ։

Antonie, յր. ան. էգ. 30. Անտոնիա, Անտո(ւ)անէտ ։

Antoninus, յր. ան. ար. 27. Անտոնինոս ։

Antonius, յր. ան. ար. 27. Անտոնիոս ։

Antonomasie, էգ. 31. ճրտր. փոխանունութիւն ։

an'tosen, չբ. ʃ. 3փ. և 3ա. բյ. = antoben.

an'traben, չբ. ʃ. 3ա. բյ. (երիվարին) ընդոստ ընթացքով վազել. 2. angetrabt kommen ընդոստ ընթացքով գալ ։

An'trag, ար. 13. առաջարկութիւն. e—n — stellen առաջարկութիւն մ'ընել, բան մ'առաջարկել. 2. մատուցում, մատուցանելը ։ —en, նբ. 2յ. բյ. (բանի մը քովը մօտ) տանիլ. Put an e—e Wand — պատը (շաղախով կամ դաճով) ծեփել. das Blattgold — ոսկեզօծել. 2. նաեւ փբ. տալ մատուցանել ։ — չբ. h.

Digitized by Google

auf et. — բանի մ'առաջարկութիւն ընել. բան մ'առաջարկել. էրէ. e—e Straſe — դատաստանաւ պատիժ մը պահանջել: —srecht, չ. առաջարկելու իրաւունք: —steller, ար. առաջարկու, առաջարկող:

an'trauen, նբ. 3ա. եւ 8է. բձ. ամուսնացընել, կարգել. sich (փր.) — lassen կարգուիլ, ամուսնանալ:

an'treffen, նբ. 2փ. բձ. մէկուն պատահիլ, հանդիպիլ. ը. մփ. մէկը գտնել: — չ. 22բ. անյփ. պատահում, հանդիպում:

an'treiben, նբ. 2ձ. բձ. et. an's Land — (ջրոյ վրայէն) բան մը տեղ մը տանիլ. et. an et. — բան մը (տեղ մը՝ բանի մը քով) տանիլ՝ մղել. 2. (սեպ՝ գամ) մխել՝ գամել. ընփ. j—m den Hut — մէկուն գլխարկին զարնել երեսն իջեցընել. 3. բանի մը դրդել՝ գրգռել. յորդորել, քաջալերել. ein Pferd — ձին մտրակել՝ վազցընել: — չբ. ſ. (բան մը) ջրոյ վրայէն՝ լողալով գալ. (ալիքներէն) ցամաք նետուիլ, բանի մը զարնուիլ. 2. ի. բողբոջելու՝ ծլելու սկսիլ: — չ. 22բ. անյփ. = —ung. —end, ած. 6. մղիչ. —e Kraft մղիչ զօրութիւն: —er, ար. 22ա. մղող, մղիչ. 2. տակառի մը լնջականները՝ դոխերն անցընելու կամ հաստատելու գործիք: —ung, էգ. 31. մղում, դրդում:

an'treten, չբ. ſ. 2փ. դէյբ. անյ. 2է. բձ. ընփ. bei J—m — = **ansprechen,** չբ. 2. (գործքի մը ձեռնարկելու համար տեղ մ')երթալ եւ կարգի մտնել, տեղաւորուիլ. zum Tanze — կաքաւելու ելլել՝ սկսիլ. դէն. — lassen կարգի դնել. 3. քալելու սկսիլ: — նբ. կոխելով հաստատել՝ պնդացընել. 2. 3. — քալելով մէկուն մօտենալ. der Hunger trat mich an նըթեցայ, անօթեցայ. 3. սկսիլ. ein Amt — պաշտօնի մը մէջ մտնել, պաշտօն մը սկսիլ. den Beweis — պատճառ յառաջ բերել, ապացուցանել. e—e Erbschaft — ժառանգութիւն մը առնալ՝ ժառանգել. die Regierung — վարչութեան սկսիլ. վարչութեան սանձն առնուլ. (իշխան մը) գահն ելլել՝ գահակալել. e—e Reise — ճամբորդութեան ելլել: —ung, էգ. 31. = Antritt.

An'trieb, ար. 20. մղում, դըրդում, գրգռութիւն. բձչ. խթան. գրգիռ. aus freiem —e ինքնակամ, ինքնայօրդոր. aus innerem —e ներքին դրդմամբ. aus natürlichem —e բնածին ազդմամբ:

an'trinken, չբ. ſ. 2ա. բձ. նախ խմել: **sich** — ձբ. sich (փր.) e—n Haarbeutel, e—n Rausch, e—n Spitz, sich Einen — քիչ մը հարբենալ, գինւով զուարթանալ. ընփ. sich Courage — քաջալերուելու համար խմել. 2. sich (հյց.) — սակաւիկ մը հարբենալ: **angetrunken,** ած. 6. — sein քիչ մը հարբած ըլլալ. 2. —es Glas կիսատած գաւաթ:

An'tritt, ար. 20. կարգի մտնելը. տեղաւորուիլը. 2. — e—s Amtes պաշտօնի մը մէջ մտնելը. — e—s Besitzthums ստացուածք մը ստանալը. — der Regierung վարչութիւնը սկըսիլը. (իշխանի մը) գահակալելը. գահակալութիւն. 3. սկիզբ. սկըսուած. (դերասանի մը) առաջին խաղը, սկզբնաւորութիւն. zum — սկիզբը, սկզբան անդ. 4. սանդղի աստիճան. Տրփ. (սանդղի գլուխը) գաւիթ: **—saudienz,** էգ. (դեսպանի մը թագաւորի մը քով) առաջին ունկնդրութիւն: **—spredigt,** էգ. պաշտօնի մը մէջ մտնելու քարոզ: **—srede,** էգ. պաշտօնի մը մէջ մըտնելուն՝ հանդիսի՝ օծութեան՝ նուիրման ճառ: **—srolle,** էգ. (դերասանի մը) առաջին խաղ: **—sschmaus,** ար. e—n — geben ընկերութեան մը մէջ մտնելուն համար կոչունք տալ:

an'trocknen, չբ. ſ. 3բ. բձ. չորնալու սկսիլ. 2. չորնալով բանի մը կպչիլ:

an'trommeln, չբ. հ. 3ա. բձ. an et. — բանի մը սաստիկ հարուածներով զարնել. 2. թմբուկ զարնելու սկսիլ:

Antwérpen, չ. 22բ. փղ. Անտվերպիա, Անդվերբէն. aus — Անտվերպիացի: —(en)er, ար. 22ա. —in, էգ. 32. Անտվերպիացի:

Ant'wort, էգ. 31. պատասխան. zur — bekommen իբրեւ պատասխան ընդունիլ. keine — schuldig bleiben (քըն-

Digitized by Google

նութեան առեն) ամէն հարցմանց պատասխան տալ. խօսքի տակ չմնալ. ք. (մէկու մը) ամէն բանի պատասխանել. ամէն խօսքին իր պատասխանը տալ. um (gefällige) — wird gebeten հմր. u. (g.) A. w. g. պատասխանը հաճութեամբ կը խնդրուի. պատասխանել հաճեցէք. առլ. wie die Frage, so die — հարցման յարմար պատասխան. 2. abschlägige — մերժողական պատասխան. մերժում. nie um e—e — verlegen s. միշտ դիպող եւ պատրաստական պատասխան տալ. առլ. eine — (կամ Schweigen) ist auch e—e — որ լռէ՝ հաւանի. 3. — auf die Thronrede գահախօսութեան իբրեւ պատասխան խորհրդարանցէն տրուած ուղերձանց թուղթ. 4. Rede u. — über et. stehen բանի մը պատճառները ըսել՝ մեկնել: —en, նբ. եւ չբ. h. 3ք. (auf et.) (բանի մը) պատասխանել: —lich, մ. չճ. իբրեւ պատասխան: —(s)gesang, ար. երգ. կր. կցուրդ: —(s)schreiben, չ. նամակի պատասխան: —(s)schrift, իգ. իրգ. — der Beklagten ամբաստանեալոյն փաստաբանին պատասխանատուութիւն՝ չտապագովութիւն:

an'versuchen, նբ. 3ա. բձ. ըստ. = **anprobiren.**

an'vertrauen, նբ. եւ փբ. 3ա. բձ. J—m et. — մէկուն վստահութեամբ բան մը յանձնել՝ աւանդել. sich J—m — վստահութեամբ մէկուն ապաւինիլ. anvertrautes Gut աւանդ. 2. J—m et. — մէկուն վստահութեամբ բան մը յայտնել՝ հաղորդել. sich J—m — մէկուն իր խորհուրդները յայտնել՝ սիրտը բանալ:

an'verwandt, ած. 6. ազգական. (ամուսնութեամբ) խնամի: —e(r), ար. 34. —e, իգ. 6ք. նաեւ —in, իգ. ազգական, խնամի. er ist mir — ազգականս՝ խնամիս է: —schaft, իգ. 31. ազգականութիւն, խնամութիւն:

An'wachs, ար. 20. աճում, մեծնալը. շատնալը. յաւելուած. (Հրոյ ցամքելովը) երկրի ընդարձակում՝ ընդարձակութիւն. — des Christenthums քրիստոնէութեան տարածում:

—en, չբ. s. 2յ. բձ. արմատ արձակել. 2. աճելով բանի մը կցիլ՝ կպչիլ. փխ. ըստ. die Zunge ist ihm nicht angewachsen լեզուանի է, լեզուականպատասխան չի կենար. 3. աճիլ ուռիլ, շատնալ, մեծնալ, աւելնալ. 4. զարգանալ, աճիլ, մեծնալ: **angewachsen**, ած. 6. կից, յարեալ. փխ. միատարր:

an'wackeln, չբ. s. 3ա. բձ. —, angewackelt kommen երերելով՝ շորորալով գալ մօտենալ:

An'walt, ար. 20 կամ 13. փաստաբան. (դատաստանարանի մէջ մէկուն իրաւունքը) յանձնանձող. — der Gläubiger պարտատերաց իրաւանց հոգաբարձու՝ խնամակ. հրամանակատար: —lich, ած. 6. փաստաբանական, փաստաբանի: —schaft, իգ. 31. փաստաբանութիւն. (մէկուն իրաւանց) հոգաբարձութիւն՝ խնամակութիւն. 2. խնամակներու՝ փաստաբաններու ակումբ. 3. — der Genossenschaften ընկերութեանց ընդհանուր գործակատարութիւն:

an'walzen, նբ. 3փ. բձ. die Erde — գետինը լողքարով տափնել հաստատել: — չբ. h. երկուց պարը (վալձերը) պարելու սկսիլ. 2. —, angewalzt kommen երկուց պարը (վալձերը) պարելով գալ. փխ. ըստ. գալ հասնիլ:

an'wälzen, նբ. 8չ. բձ. (դէպի...) գլտորել:

an'wandeln, չբ. s. 3ա. բձ. —, angewandelt kommen քալելով գալ մօտենալ՝ հասնիլ: — չբ. s. եւ նբ. յանկարծակի բռնուիլ՝ վրան գալ՝ զգալ. e—e Laune wandelt ihn (ihm) an անդ. ք. es wandelt ihm e—e Laune an անհեդեդ մտածութիւններէ՝ ցնորքներէ կը բռնուի. was wandelt Sie an? ի՞նչ կը զգաք: —lung, իգ. 31. (հիւանդութենէ) թեթեւ բռնուիլը. (հիւանդութեան) թեթեւ հարուած. 2. կեա՛ անգործունեայ կամք. կամէութիւն:

an'wärmen, նբ. 3ա. բձ. քիչ մը տաքցընել:

An'wartschaft, իգ. 31. (auf et.) սպասում, յոյս, ակնկալութիւն. — auf J—s Amt, wenn man ihn überlebt հան-

գուցելոյ մը պաշտօնին յաջորդութեան կամ միճակակալութեան իրաւունք։

an'waschen, նբ. 2ի. բյ. (լուացքը) քիչ մը լուալ. 2. ein Bild — պատկեր մը գունաւորել։

an'wässern, նբ. 3ա. բյ. (քիչ մ')ոռոգանել։

an'weben, նբ. 2ը. եւ 3ա. բյ. ոստայնանկելով վրան աւելցընել։

an'wedeln, նբ. 3ա. բյ. (vom Hunde) j. — շունը մէկուն մ'առջեւը պոչը խաղցընել՝ մաղել (ի նշանակ ուրախութեան), քծնիլ. փխ. մէկուն առջեւը ցած եղանակաւ խոնարհիլ. 2. մէկը հողմահարել, հովել։

an'wehen, նբ. 3ա. բյ. j. et. — մէկուն՝ բանի մը վրայ փչել. փխ. mit dem Hauche der Begeisterung — եռանդման ոգի չնչել. 2. (հոմն անթեղի հուրը) նաեւ փխ. փչելով արծարծել. 3. փչելով դիզել (ձեան կոյտ). 4. փխ. Eure Luft hat mir das Laster angeweht Ձեր օդն ամոլութիւնն ինծի փոխանցուց. — չբ. ի. —, angeweht kommen հովէն գալ։

an'weichen, նբ. 3ա. բյ. կակղցընել. քիչ մը թրջել։

an'weinen, չբ. h. 3ա. բյ. angeweint kommen լալով գալ։

An'weis|ebank, էգ. ՀԵ. փոխանակագիրն ուրիշին անցընելու դրամատեղան։ —en, նբ. 2ի. բյ. նշանակել. j. — մէկը վարել՝ ուղղել. մէկուն սորվեցընել. angewiesen s. et. zu thun բան մ'ընելու պատուէրն ընդունիլ՝ առնուլ. 2. j. an j. — մէկն ուրիշի մը խաւրել. 3. j—m et. — մէկուն բան մը սահմանել՝ կարգել. e—e Geldsumme — ստըկի գումար մը (մէկուն կամ բանի մը) սահմանել՝ կարգել. բ. իբրեւ դրամագլուխ հաստատել։ —er, ար. 22ա. նշանակող. կրթիչ, սորվեցընող. 2. սահմանող, կարգող։

an'weißen, նբ. 3ի. բյ. ճերմկցընել։

An'weisung, էգ. 31. պատուէր, առաջնորդութիւն, վարչութիւն, սորվեցընելը, կրթութիւն. j—m — geben հրաման՝ պատուէր տալ. ՀԵ. laut Ihrer — Ձեր պատուէրին համեմատ. 2. (գործք, ստըկի գումար..) մէկուն սահմանելը՝ կարգելը. — (auf die Bank) դրամատեղանի նշանակագիր, ի հաշիւ ստակ տալու հրամանագիր. — auf tausend Franken հազար Ֆրանգի դրամատեղանի հրամանագիր։ —sschein, —zettel, ար. ՀԵ. ի հաշիւ դրամատեղանէն ստակ ընդունելու նշանակագիր՝ հրամանագիր։

an'welken, չբ. ի. 3ա. բյ. թառամելու սկսիլ. թօշնիլ։

an'wend|bar, ած. 6. գործածուելի, մերձեցուելի, (ճամբայ) դիւրագնաց։ —barkeit, էգ. 31. գործածելիութիւն, մերձեցուցում։ —en, նբ. 4ա. բյ. (բան մը բանի մը) գործածել. alle seine Kräfte — բոլոր ույժը՝ ճիգը թափել. ամէն ջանքն ընել. 2. (e—e Regel) auf et. — (կանոն մը) մերձեցընել. sich — lassen պատշաճիլ, ի դէպ գալ. sprichwörtlich — նմանութեամբ՝ առակով խօսիլ. angewandte Geometrie մերձեցուցեալ (գործնական) երկրաչափութիւն։ —ung, էգ. 31. գործածելը, գործածութիւն. 2. մերձեցուցում։

an'werb|en, չբ. h. 2գ. բյ. um et. — բան մը խնդրել. բանի մը հետամուտ ըլլալ։ — նբ. ղէն. զինուոր գրել, զինուորագրել. listig — հնարքով՝ նենգութեամբ զինուորացընել՝ զինուորագրել. sich — lassen զինուոր գրուիլ, զինուորիլ։ — ը. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. զինուորագրութիւն, զինուորագրուիլը. (գործաւոր) վարձուբռնելը։

an'werfen, նբ. 2գ. բյ. an et. — բանի մը վրան նետել. mit Mörtel — շաղախով ծեփել. sich (ար.) e—n Schlafrock — ցայգանոց զգեստ մը վրան առնուլ. = anziehen. — չբ. h. (գնդամուղ խաղի՝ տապալելոյ մէջ) նախ՝ առաջին անգամ նետել։

an'wesen|d, ած. 6. ներկայ։ —de(r), ար. 3ձ. —de, էգ. 6բ. ներկայ (անձ). die —den մօտակայք, առընթերակացք։ —heit, էգ. 31. անյփ. ներկայութիւն, առաջակայութիւն։

an'wettern, նբ. 3ա. բյ. j. — մէկը կատաղութեամբ սաստել. ը. մփ. խիստ խօսքերով մէկուն վրայ

Digitized by Google

յարձակիլ: — չզ. ի. auf I. — կայծակի պէս մէկուն վրայ յարձակիլ՝ խոյանալ:

an'wetzen, նզ. 3փ. բհ. e-e Spitze — սրածայր ընել. սրել:

an'widern, նզ. 3ա. բհ. I. — մէկը զզուեցընել. զարշեցընել. մէկուն ախորժակը բառնալ: —d, ած. ե. զախորժական. զազիր. զարշեցուցիչ. զզուելու (բան):

a'nwiehern, նզ. եւ փզ. 3ա. բհ. die Stute — զամբիկը վրնջել (յա-վաստակին):

an'wimmern, նզ. 3ա. բհ. հեծեծելով մէկուն մօտենալ: — չզ. ի. angewimmert kommen հեծեծկլտալով գալ հասնիլ:

an'winken, նզ. 3ա. բհ. I. — ակնարկելով կամ գլխով՝ ձեռքով նշանանելով հաւանիլ:

an'winseln, նզ. 3ա. բհ. աղիողորմ ձայնով մօտենալ: — չզ. ի. angewinselt kommen աղիողորմ ձայն արձակելով գալ:

an'wirken, նզ. 3ա. բհ. = anweben.

an'wohnen, չզ. ի. 3ա. բհ. (մերձ քովը) բնակիլ: —er, ար. 22ա. (բանի մը քով՝ մերձ) բնակող. — e-s Ufers եզերաբնակ: —erschaft, էգ. 31. դրացիք. դրկիցք. եզրակիցք:

An'wuchs, ար. 13. (տնկոց) աճում. փխ. — der Bevölkerung բնակչաց բազմանալը. բազմամարդութիւն. 2. անդրուկ. junger — (ծառերու ծիլերէն՝ արմատներէն յառաջ եկած) անտառ. փխ. — in e-r Stadt (քաղքի մը) երիտասարդները. երիտասարդութիւն. 3. (առարկայի մը վրայ աճած) աւելորդ մաս. (մարմնոյ վրայ) աւելորդ միս. (ոսկոց վրայ) մոլարոյս. տարապայման աճում:

an'wünschen, նզ. 3ա. եւ 3փ. բհ. I-m et. — բան մը մէկուն բաղձալ՝ մաղթել: —ung, էգ. 31. բաղձանք. (z. et. Böses) անէծք. չար մաղթանք:

An'wurf, ար. 18. (գնդամուղ խաղի՝ առաջուընէ մէջ) առաջին նետուած՝ հարուած. den — haben նախ խաղալ. առաջինն ըլլալ. 2. (տեղ մը կցելու՝ ծեփելու համար բան մը) նետելը, նետուած. 3. ծեփ. — (v. Kalk, Mörtel) ծեփ. ծեփում (կրով շաղախով). ք. կցեալ՝ յաւելուածական շինուածք. նկր. նկարելի կտաւի ծեփ՝ ծեփում. (զգեստեղէնի մը վրայ) կարուած՝ կցուած կտոր. 4. գրամահատ մամուլ:

an'würfeln, չզ. ի. 3ա. բհ. նախ քուէն նետել:

an'wurzeln, չզ. ի. եւ sich — փզ. 3ա. բհ. արմատանալ, արմատ արձակել. փխ. ե. մփ. (կիրք) արմատանալ, հաստատուիլ. wie angewurzelt dastehen գամուածի պէս կենալ:

An'zahl, էգ. 31. անյփ. թիւ, քանակութիւն: —en, նզ. 3ա. բհ. (մասն մասն հատուցուելի պարտքէն) մաս մը վճարել:

an'zählen, նզ. 3ա. բհ. Perlen — մարգարիտները շարելով համրել: — չզ. ի. համրելու սկսիլ:

an'zapfen, նզ. 3ա. եւ 3փ. բհ. ein Faß — տակառէ մը գինի հանել (ու սկսիլ). 2. Fichten — շոճիներուն վրայ ծակ բանալ (ձեթին հոսեցընելու համար). 3. փխ. ընտ. I. — մէկէ մը ստակ կորզել՝ առնուլ. ք. մէկուն վրայ (կսկծեցուցիչ խօսքերով) յարձակիլ. մէկը խօսքով խայթել:

an'zaubern, նզ. 3ա. բհ. I. — մէկը կախարդելով կապել. 2. I-m et. — մէկուն կախարդութեամբ բան մը տալ:

an'zäumen, նզ. 3ա. բհ. (ձին) սանձով տեղ մը կապել. 2. = aufzäumen.

An'zeichen, չ. 22ք. նշան. նշանակ. յայտարար նշան, (բանի մը) գուշակ. նախաշաւիղ. ախտ. ախտանշան:

an'zeichnen, նզ. 3ք. բհ. նշանակել. նշնել. նշան դնել:

An'zeige, էգ. 35. ծանուցում. ազդարարութիւն. gerichtliche — դատաստանական ամբաստանութիւն՝ ծանուցում. մբ. unter —, daß... ազդ առնելով ձեզ թէ... 2. հրատարակութիւն, յայտարարութիւն. 3. = Anzeichen. —amt, չ. ծանուցման՝ յայտարարութեան գրասենեակ: —blatt, չ. յայտարարութեան՝ ծանուցման թուղթ, ազ-

Digitized by Google

դագիր։ —brief, որ. շրջաբերական թուղթ։ —n, նբ. յա. բի. ծանուցանել, յայտ առնել. (գող մը) մատնել. den Weg — ճամբան նշանակել. J—m e—n Vorfall — մէկուն դէպք մ'իմացընել՝ տեղեկացընել. in den Zeitungen — լրագիրներու մէջ հրատարակել. էջփ. gerichtlich — դատաստանի ամբաստանել՝ մատնել. 2. որս. die Spur, Fährte — երէի հետքը գտնել. 3. նշանակել, ցուցընել, գուշակել։ sich — ք. ինք զինքը ճանչցընել՝ ծանօթացընել։ angezeigt, ած. ն. es ist —, so zu handeln այսպէս գործելը պատշաճ խոհեմական է։ —nd, ած. ն. էջփ. et. — բան մը ծանուցող, բանի մը գուշակ, բան մը (իրբեւ ոճիր) մատնող. —e Fürwörter ցուցական դերանուանք։ —r, որ. 22ա. նշանակող, ծանուցող. էջփ. (ոճրագործութեան մը) մատնող, ամբաստանող, զեկուցող. 2. ստա. ցուցիչ (թիւ)։

an'zett|eln, նբ. յա. բի. ոստ. առէջները պըրկել՝ ձգտել, ոստայնանկել. 2. փխ. e—e Verschwörung — դաւ մը մեքենայել՝ նիւթել. = anspinnen, նբ. ջ. anstiften, նբ. 1. —(e)ler, որ. 22ա. ոստ. առէջք պըրկող՝ ձգտող, ոստայնանկող. 2. փխ. դրդիչ, հնարող. (դաւ) նիւթող՝ մեքենայող։ —elung, էգ. 31. առէջք պրկելը, ոստայնանկելը. 2. փխ. մեքենայութիւն, դաւաճանութիւն։

an'zieh|bar, ած. ն. (մագնիսէ մը) ձգուող. 2. (զգեստեղէնի մը համար) հագուելի, զգենլի։ —en, նբ. եւ չբ. 2ղ. բի. (զգեստ մը) հագնիլ. ընփ. den bunten Rock — զինուոր ըլլալ. փխ. e—n neuen Menschen — նոր մարդը զգենուլ. բ. 3. — մէկը հագցընել։ sich — չբ. ա. հագուիլ. բ. հագուիլ զարդարուիլ. sich sonntäglich — տօնական՝ ազնիւ զգեստ հագնիլ. 2. քաշել. (die Glocke) — (զանգակ) զարնել. den Wagen — (ձիերը) կառքը քաշել (ու սկսիլ). 3. ein Seil — չուան ձգտել՝ պըրկել. փխ. die Zügel — մէկուն հետ խստիւ վարուիլ. die Schraube — պտուտակը պնդել. 4. die Lippen — պռկունքները կծմել՝ (լեզուն) պորոտիլ՝ փոթոթիլ (թըթուահամ ուտելիքէ մը). 5. die Thüre — դուռը դռնափակով գոցել. 6. բան մ'իրեն ձգել. բ. ծծել. den Geruch v. et. — բանի մը հոտովը լեցուիլ, հոտը բանի մը մէջ թափանցել. փ. Athem — շունչ առնուլ. ջրհանը ջուրը ձգել՝ ծծել. 7. sich (ոչ.) et. — բանի մը վրայ վշտագնիլ՝ ցաւագնիլ. բ. բան մ'իր վրան առնուլ, բան մ'իր անձին (համար եղած) համարիլ. 8. (անասուն) սնուցանել՝ բուծանել. (տունկ) մշակել. e—n Arbeiter — գործաւոր մը կրթել՝ հրահանգել. 9. փխ. die angezogenen Fälle վկայութեան կոչուած օրինակները։ — չբ. ա. և. = — նբ. ջ. ձ. ն. 2. (ճատրակ խաղի մէջ) նախ խաղալ. den Gegner — lassen հակառակորդին նախ խաղալու թոյլ տալ. 3. ազդելու՝ ազդեցութիւնը ցուցընելու սկսիլ (դամ, շաղախ, սպեղանի..). (vom Leim) — (սոսինձը) կպչիլ՝ փակչիլ. ընփ. die Prügel ziehen an հարուածները սաստկութեամբ կը տեղան. ընփ. es zieht Nichts bei ihm an իրեն բան մը չ'օգտեր. վճ. die Preise ziehen an գները կը բարձրանան. 4. der Thee zieht sich zu stark an չայը ջրոյ մէջ չափէն աւելի կ'եփուի՝ կը լուծուի. 5. die Kälte, das Wetter կամ es zieht an օդը կը ցըրտանայ. բ. ſ. 6. —, angezogen kommen գալ հասնիլ. ընփ. mit et. angezogen kommen բան մ'առաջեւը դնել. 7. տեղ մը հաստատուելու երթալ, տեղաւորուիլ. 8. ծառայութեան մըտնել։ — չ. 22բ. անյփ. = anziehen. —end, ած. ն. ձգիչ, ձգական, յանկուցիչ, հրապուրիչ. das —e (e—r Sache) (բանի մը) հրապոյրք. քաղցրութիւն. 2. բնփ. ձգողական (զօրութիւն), ձգիչ. բժշ. կապող (դեղ)։ —er, որ. 22ա. հագցընող. 2. առբերող՝ շարժիչ ջիղերք. 3. կօշկաձիգ։ —muskel, որ. անդր. առբերող ջիղերք։ —ung, էգ. 31. ձըգում, ձգելը, քաշելը։ (= anziehen, նբ. 2—9.) բնփ. ձգականութիւն, ձգողութիւն. — (e—r Schriftstelle) վկայութեան կոչում։ —ungskraft, էգ. —ungsvermögen, չ. ձգողական՝

Digitized by Google

ձգէշ զօրութիւն, ձգողականու-
թիւն. ձգողութիւն։

an'zischen, նբ. 3ա. եւ 3գ. բյ. 3. — ձեկուն եռեւէն սուլել. բ. ձեկուն հետ փափսալով խօսիլ։ — չբ. s. —, angezischt kommen սուլելով գալ։ [նել։

an'zündern, նբ. 3ա. բյ. շաքար ցա-

An'zug, ար. 13. (ձեկ հագուստ հագ-նելու հարկաւոր եղած) ամբողջ հագուստ՝ հանդերձ՝ զարդարանք. im —e s. քուլորովին հագուած ըլ-լալ. in vollem —e ամենայն զարդուք, հագուած ձգուած՝ կապուած. 2. զինուոր մը զարդ՝ զարդարանք. ein — Geigen ժամնեկաւոր զարդարանք. 3. մօտեցնալը, գալուստ. im —e s. մօտենալ. ը. մզ. (v. Sachen) (իր մը) զատարատուիլ՝ հանդերձիլ. 4. ծառայութեան կամ պաշտօնի մը-տնելը՝ մուտք. 5. խղ. առաջին ան-գամ (քուէ...) նետելը. (Շատրա-կի ձէջ) նախ խաղալը։

an'züglich, ած. 6. թշնամանալից. թշնամանիչ, խայթող, կծու. երկ-դիմի։ —keit, իգ. 31. թշնամանա-լից՝ թշնամանիչ՝ խայթող ըլլա-լը. 2. —en, թշնամանիչ՝ խայթող խօսք, թշնամանք. բ. երկդիմի խօսք. հոմարանութիւն։

An'zugekosten, ար. յգ. տեղ մը փոխադրութեան ծախք։ —tag, ար. ծառայութեան մտնելու օր։

an'zünden, նբ. 3բ. բյ. (Կրակ) վառել. բանկցընել, հրդեհել. փխ. վառել, բորբոքել։ —er, ար. 22ա. (Կրակ) վառող. կանթեղալուց։

an'zwängen, նբ. 3ա. բյ. դժուա-րութեամբ՝ բռնութեամբ հագնիլ։

an'zwecken, նբ. 3ա. բյ. մանր գա-մերով՝ բեւեռներով հաստատել։

an'zweifeln, նբ. 3ա. բյ. et. — բանի մը վրայօք երկբայիլ՝ տա-րակուսիլ։ —(e)lung, իգ. 31. բանի մը վրայ տարակոյս՝ երկբայութիւն։

an'zwingen, նբ. 3ա. բյ. J—m et. — մեկուն բան մը բռնութեամբ ընդունիլ տալ։

an'zwirnen, նբ. 3ա. բյ. (e—n abgerissenen Faden) — փրթած դերձա-նին ծայրերն ոլորելով միացընել։

Aeóli[e]n, չ. 22բ. աշխ. հ. պզմ. Եւոլիա։ —er, ար. 22ա. Եւողացի։

Ae'on, ար. 25. դար, ժամանակ։ —en, յգ. անսահման ժամանակ. 2. —en, յգ. փլ. աստուածեղէն ոգիք, յաւիտենանք։

Aorist, ար. 20. քր. (անորոշ) կա-տարեալ։

Aórta, իգ. 36. անդղ. սրտի մեծ երակ. շնչերակ։

Apagóge, իգ. 35. Տրամ. անպա-տեհութեան ցուցում, անուղղակի ցուցում։

Apanág[e], (ապանաժ) իգ. 35. թա-գաւորազն իշխանի մ'ապրուստի ուտեստի համար տրուած կա-լուած։ —i(e)ren, նբ. 3ա. թա-գաւորազն իշխանի մ'ապրուստի ուտեստի համար կալուած տալ։

apátisch, ած. 6. անզգայ։

Apatit, ար. 20. հք. խարուսիկ (քար)։

Apenninen, ար. յգ. 34. աշխ. Ա-պենինեան (լերինք)։

A'pfel, ար. 21ա. խնձոր. փխ. 3. mit faulen Aepfeln werfen մեկը ծաղրել. փխ. in den sauren — beißen դժկամակ բան մ'ընելու ստիպուիլ. es könnte kein — zur Erde fallen ասեղ ձգելու տեղ չկար. առկ. der — fällt nicht weit vom Stamme խնձորը ծառէն հեռու չիյնար. 2. ձիերու վրայ կլոր պի-սակ բիծ։ —artig, ած. խնձորանը-ման. փյ. խնձորատեսակ։ —äther, ար. քմ. խնձորի եթեր։ —baum, ար. փյ. խնձորենի, խնձորի (Pyrus malus). —bohrer, ար. ճն. խըն-ձորի ուտիճ։ —brei, ար. խնձորի բանդակ։ —butz, ար. խնձորի գլուխ։ —dorn, ար. փյ. վայրի (քար) խնձորի։ —falber, ար. ճն. դեղնագոյն աշխէտ՝ դեղձան ձի։ —förmig, ած. խնձորա-ձեւ։ —garten, ար. խնձորաստան, խնձորիք։ —grau, ած. Կերմակա-խառն (պիսակներով) գորշ։ —grün, ած. խնձորագոյն։ —kern, ար. խըն-ձորի կուտ՝ կորիզ։ —kranz, չ. գըն-դաձայր թեւերով խաչ։ —kuchen, ար. խնձորի կարկանդակ՝ պղա-կուէնդ՝ հացատեսակ։ —most, ար. խըն-ձորի քաղցու։ —mus, չ. = —brei. —pfanne, իգ. խնձորի տապակ։ —pflaume, իգ. փյ. արքայասալոր, հաղարճան։ —quitte, իգ. փյ. վայրի սերկեւիլ։ —quittenbaum, ար. փյ.

Digitized by Google

վայրի սերկեւիլ (Pyrus cidonia). —rund, ած. խնձորաձեւ։ —säure, իգ. քմ. խնձորաթթու։ —schale, իգ. խնձորակեղեւ։ —scheibe, իգ. խնձորի շերտ։ —schimmel, ար. ճանճկէն՝ պիսակ ձի։ —schnecke, իգ. կն. կաղամար, տեւթիէղէս։ —schnitte, ար. խնձորի քառորդ շերտ։ —sine, իգ. 35. Ճենական նարինջ։ —sinenbaum, ար. բս. Ճենական նարնջենի (Citrus aurantium sinense). —stiel ար. խնձորի կոթ։ —wein, ար. խնձորի գինի։

Aphärese, իգ. 35. վրբ. կրճատում (անդամի մը), անդամահատելը. 2. քր. (բառի մը սկիզբը) գրի կամ վանկի կրճատում։

Aphorismus, ար. եզ. անփխ. —smus, ար. եզ. յգ. —smen, առած, վճիռ։ —stisch, ած. 6. առածի պէս համառօտ՝ հատու, վճռական։

aphrodisisch, ած. 6. ցանկութիւն շարժող՝ գրգռող, ափրոդիտական, ափրոդիսեան։ —te, յտ. ան. իգ. 30. կամ 28. դցբ. Աստղիկ, Ափրոդիտէ։

apodiktisch, ած. 6. յայտնի, ցուցիչ։

Apokalypse, իգ. 35. Յայտնութիւն (Յովհաննու առաքելոյն)։

apokryph, ած. 6. անվաւերական, անհարազատ (գիրք՝ մատենագիր)։ —en, յգ. 22բ. (աստուածաշունչ գրոց կանոնէն դուրս եղած) անկանոնական գրքեր։

Apollo, 38. յտ. ան. ար. դցբ. Ապողոն։ —onia, յտ. ան. իգ. 36. եւ 28. Ապողոնիա։

Apologet, ար. 33. ջատագով, պաշտպան։ —ik, իգ. 31. ջատագովութիւն քրիստոնէական կրօնի։ —isch, ած. 6. ջատագովական։

Apologie, իգ. 31. ջատագովութիւն, պատասխանատուութիւն, ատենաբանութիւն։

apoplektisch, ած. 6. բժշ. կաթուածական։ —exie, իգ. 31. բժշ. յանկարծական թալկում, կաթուած։

Apostasie, իգ. 31. ուրացութիւն։ —at, ար. 38. ուրացող, ուրացեալ։

Apostel, ար. 22ա. առաքեալ. 2. տակառ։ —amt, չ. առաքելական պաշտօն, առաքելութիւն։ —geschichte, իգ. Գործք առաքելոց։

—pferd, չ. ընփ. auf dem —e reiten (տեղ մը) հետիոտն՝ քալելով երթալ. Փրանկիսկեանի կառքով երթալ։ —schaft, իգ. 31. —thum, չ. 22բ. անյգ. առաքելութիւն, առաքելական պաշտօն։

apostolisch, ած. 6. առաքելական։

Apostroph, ար. 20. քր. ապաթարձ։ —iren, նբ. 3ա. քր. ապաթարձ դնել։

Apotheke, իգ. 35. դեղավաճառանոց, դեղարան։ —er, ար. 22ա. դեղավաճառ, դեղագործ։ —erbuch, չ. դեղարարութեան մատեան, դեղագիրք։ —ergewicht, չ. դեղական կշիռ։ —erkunst, իգ. դեղագիտութիւն, դեղագործութեան արուեստ։ —ern, չբ. h. 3ա. ընփ. դեղ առնուլ. 2. դեղի համ առնուլ. 3. դեղագործութիւն ընել։ —erordnung, իգ. դեղագիրք։ —errechnung, իգ. դեղագործի հաշիւ. փխ. (հաշիւ մը՝ որուն մէջ նիւթերը շատ թանկ հաշուըւած են), թանկ հաշիւ։ —erwaaren, իգ. յգ. դեղերու նիւթ, դեղորայք։ —erwissenschaft, իգ. դեղախօսութիւն։

Apotheose, իգ. 35. դիցակարգութիւն, աստուածացուցում։

Apparat, ար. 20. կազմած, անօթ. կազմարան, սարուած։

Appell, ար. 20. զին. կոչ՝ կոչում զօրաց. — schlagen, blasen թմբկով՝ փողով զինուորները կանչել՝ գումարել. 2. իրվ. = —ation. —hof, ար. իրվ. բողոքի դարպաս։ —ant, ար. 33. բողոքող։ —at, ար. 33. բողոքեալ։ —ation, իգ. 31. բողոք (բարձրագոյն ատենի)։ —ationsgericht, չ. բողոքի ատեան՝ դարպաս։ —ationsgerichtsrath, ար. բողոքի ատենին խորհրդական։ —ativ, չ. 20. —ativum, չ. 40. քր. հասարակ անուն։ —i(e)ren, չբ. h. 3ա. իրվ. բարձրագոյն ատենի դիմել՝ բողոքել. փխ. an die (Nachwelt) — յաջորդները՝ յետիններըը վկայ կոչել. 2. փխ. ընփ. nach Speier — փախել։ — նբ. զին. ձայն տալ։ —i(e)rend, ած. 6. —i(e)rende(r), ար. 34. —i(e)rende, իգ. 6բ. բողոքող։

Appendix, ար. 20. գրքի մը յաւելուած։

Appetit, ար. 20. (auf կամ nach et.)

Digitized by Google

(բանի մը) ախորժակ. gesegneter — աղէկ ախորժակ. — h., spüren ախորժակ՝ քաղց ունենալ. nicht über [illegible] — essen ցանկութեանցը չափ՝ չափ գնել. — machen ախորժակ յորդորել: —lich, ած. 6. ախորժական, ախորժաշարժ: —los, ած. 6. անախորժակ: —losigkeit, իգ. 31. ախորժակ չունենալը:

ap(p)lani(e)ren, նբ. 3ա. հարթել. = eb(e)nen. —ung, իգ. 31. հարթելը. հարթութիւն:

applaudi(e)ren, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. ծափ զարնել, ծափահարել, ձեռօք կայթել:

Applaus, ար. 20. կայթիւն, ծափահարութիւն:

Applikatur, իգ. 31. երժ. (նուագարանի վրայ) մատները խաղցընելու եղանակ. մատնափոխութիւն:

applizi(e)ren, նբ. 3ա. մերձեցընել. պատշաճեցընել:

apporti(e)ren, նբ. 3ա. որս. ետ դարձընել. յետս կոչել:

Apposition, իգ. 31. բացայայտիչ:

appreti(e)ren, նբ. 3ա. պատրաստել. հանդերձել: —ur, իգ. 31. պատրաստութիւն, հանդերձանք:

Approbation, իգ. 31. հաւանութիւն, հաստատութիւն: —i(e)ren, նբ. 3ա. հաւանիլ. հաւանութիւն տալ. հաստատել:

Approvisionni(e)rung, իգ. 31. համբարով հանդերձելը՝ լեցընելը:

Aprikose, իգ. 35. ծիրան. 2. = —enbaum. —enbaum, ար. փչ. ծիրանի. ծիրանենի (Prunus armenia-ca[?]):

April, ար. 22ա. Ապրիլ (ամիսը) ըստ. 3. in den — schicken մէկն (ապրիլի առաջին օրը) խաբել: —blume, իգ. փչ. անտառապուտ (Anemone nemorosa). —narr, ար. ապրիլի առաջին օրը խաբուող: —wetter, չէ. փոփոխական օդ:

aprioristisch, aprioristisch, ած. 6. էւ. ի յառաջագունէ (ցուցում...):

Apside, իգ. 35. երկ. կողակ. 2. աստղ. (մոլորակի մը) արեւամերձութեան կամ ապարեւութեան կէտ:

Aquädukt, ար. 20. ջրմուղ, առուաջանք:

Aquafort, չէ. 38. անչ. ժանտաջուր:

Aquamarin, ար. 20. հն. բիւրեղ:

Aquarell, չէ. 20. ջրանկար, ջրագանգ նկար:

Aquarium, չէ. 26. ջրային անասնոց եւ տնկոց աւազան:

Aequator, ար. 25. աստղ. աշխ. հասարակած:

Aquavit, ար. 20. (մրգէ) համեմօղի:

Aquileja, չէ. 22բ. քղ. Ակուիլէա:

äquinoktial, ած. 6. աստղ. գիշերահաւասարական:

Aequinoktium, չէ. 26. աստղ. գիշերահաւասար:

äquivalent, ած. 6. եւ չէ. 20. հաւասար, զուգական. համազօր(ը), կշիռ(ը):

Ara, ար. 38. կն. արայ գեղեցիկ (Macrocercus).

Aera, իգ. 36. թուականութիւն, թուական:

Arabe(r), ար. 22ա. Արաբացի. 2. տաճիկ ձի, արաբացի երիվար, զզի: —eske, իգ. 35. յք. —n, արաբացի նկարք՝ քանդակք:

Arabien, չէ. 22բ. աշխ. Արաբիա: —isch, ած. 6. արաբական, արաբացի. արաբերէն (լեզու):

Aragonien, չէ. 22բ. աշխ. Արագոնիա:

Arak, ար. 38. օրիզօղի:

Aräometer, ար. 22ա. բնք. անօսրաչափ, անդայտաչափ:

Aerar, չէ. 20. արքունի (տէրութեան) գանձ:

Araxes, ար. անձն. հ. պտմ. աշխ. Երասխ:

Arbeit, իգ. 31. գործք, աշխատութիւն, զբաղում. kopfbrechende — ծանրատաղտուկ աշխատութիւն. an die — geben, sich an die — machen գործելու՝ աշխատելու սկսիլ. auf — geben աւուրչէքով բանիլ՝ գործել. die — einstellen բանիլ չուզել. in — s. կամ stehen (բանուոր մը) գործք ունենալ. (ապասաւոր մը) ծառայութեան մէջ ըլլալ. ք. (իրի մը համար). Ihr Rock ist in — (վերարկուներդ) կը կարուի. գ. (մեքենայ մը) շարժման՝ գործքի մէջ ըլլալ. et. in — nehmen բանի մը վրայ

Digitized by Google

աշխատելու սկսիլ. (e—n Gesellen) in — nehmen (աշակերտ մը) վարձու բռնել. v. s—r Hände — leben ճակտին քրտինքովը ապրիլ. 2. գործք, արդասիք. häusliche, schriftliche —en (տնական՝ գրաւոր) շարագրութիւնք. 3. ծանր գժուարին աշխատութիւն, վաստակ. փխ. s—e — h. տաժանելի գործքերը կատարել. 4. (գործելու կերպ՝ եղանակ), գործուածք, յօրինուածք, բանուածք. գրաւոր աշխատասիրութիւնք. 5. (der Wein) ist in der — (գինին) կը խմորի. 6. աչ—. erhabene — բարձրաքանդակ. halb erhabene — հարթ քանդակ. getriebene — քանդակագործ զարդ. gestochene — (մետաղի վրայ) դրոշմուած, քանդակ. plattirte — ոսկեդրուագ՝ արծաթադրուագ անօթ. փղ. — in gewissem Gelde դրաշարի մ'օրական վաստակ. 7. — macht das Leben süß աշխատութիւնը կեանքը կը քաղցրացընէ. nach gethaner — ist gut ruhen աշխատութենէն ետքը քունը քաղցր է: —en, չբ. h. եւ s. ցբ. գործել, աշխատիլ. զբաղիլ. an der (Vollendung) — (բան մը լմնցընելու) աշխատիլ. auf (ein Ziel) hin — (այս ինչ նպատակաւ) աշխատիլ. auf (J—s Namen) — (մէկուն անուամբը) աշխատիլ. վճ. (գինւոյ, ստուոյ...) վաճառական ըլլալ. փխ. J—m in die Hand — մէկուն ձեռնտու ըլլալ, օգնել. bei J—m — մէկուն քովը ծառայութեան մէջ ըլլալ՝ աշխատիլ. 2. s. Geld — lassen ստակը շահեցընել. 3. (մեքենայ մը) գործել՝ բանիլ. (գինի՝ գարեջուր) խմորիլ. (խմորը) ուռիլ՝ խմորիլ: — նբ. գործել, շինել, աշխատելով բան մը յառաջ բերել. (den Acker) — (արտը՝ երկիրը) վարել՝ գործել. ein Buch — գիրք մը յօրինել, մատենագրել. aus dem Groben — յղկել, ողորկել. 2. նաեւ փբ. ein Pferd zu Schanden — (շատ աշխատցընելով) ձի մ'ապականել. sich (հյց.) todt (կամ zu Tode) — սաստիկ աշխատելէն մեռնիլ. sich krank — շատ աշխատելէն հիւանդանալ: sich — փբ. = նբ. 2. 2. աշխատութեամբ նպատակի մը հասնիլ. sich durch den Schnee — ձեան մէջէն ճամբայ բանալ՝ անցնիլ. 3. անդ. բ. es arbeitet sich schlecht, wenn... գործքն աղէկ յառաջ չերթար, երբ...: —end, ած. 6. աշխատող, գործող. die —en Klassen: գործաւորաց դասակարգերը: —er, ար. ձա. գործող, աշխատող. — —կ. jeder — ist s—s Lohnes werth մշակն իւր վարձքին արժանի է. 2. վարձկան. 3. բանուոր, գործաւոր. ձեռագէտ, արուեստագէտ: —erbund, ար. գործաւորաց ընկերակցութիւն: —ergesellschaft, իգ. գործաւորաց ընկերութիւն: —erschaft, իգ. 31. անդ. գործաւորք, բանուորք. 2. գործաւորաց վիճակ: —geber, ար. տանուտէր, գործք տուող՝ մատակարարող: —nehmer, ար. գործաւոր, բանուոր: —sam, ած. 6. աշխատասէր, գործունեայ. փութաջան: —samkeit, իգ. 31. աշխատասիրութիւն, գործունէութիւն. փութաջանութիւն: —sbeutel, ար. (կանանց ձեռագործի կարեւորները դնելու) քսակ: —sbiene, իգ. բն. աշխատաւոր՝ չէզոք մեղու: —seinstellung, իգ. (գործաւորաց ընդ հենգն տիրոջ) գործքը դադրեցընելը: —sfähig, ած. գործքի ատակ: —sfrau, իգ. բանուոր՝ վարձկան կնիկ: —shaus, չ. (դատապարտկաշրջիկներու՝ մուրացիկներու) ուղղութեան կամ աշխատութեան տուն: —skästchen, չ. գործեաց արկղիկ: —skleid, չ. գործքի զգեստ: —skraft, իգ. գործելու զօրութիւն. die —kräfte գործաւորք, աշխատաւորք: —sleute, յգ. բանուորք, գործաւորք: —slohn, ար. աւուրչէք. գործողչէք, բանողչէք, վարձք: —slos, ած. անգործ, անզբաղ: —smann, ար. բանուոր, գործաւոր, աշխատաւոր: —smesser, ար. մէք. հազարապատրամաչափ: —sort, ար. գործանոց, արուեստանոց: —spersonal, չ. (գործարանի մը) բանուորք՝ գործաւորք: —ssaal, ար. գործանոց. (դպրոցի մը մէջ) ուսուցարան՝ դասարան: —sscheu, ած. ծոյլ, գործքէ փախչող: — իգ. ծուլութիւն: —sschule, իգ. աշխատիլ սորվեցընող դպրոց. բ. ճարտարապագործ արու-

Digitized by Google

եալի գպրոց։ —sstube, իգ. (ուսումնականի մը) գործելու (գրագիտութեան) խուց՝ սենեակ. (վաճառականի մը...) գրասենեակ. (արուեստաւորի մը...) գործանոց՝ արուեստանոց։ —stag, որ. լուր՝ լի՝ գործոյ օր։ —stisch, որ. գրասեղան. (արուեստաւորի) սեղանատախտակ՝ գործատեղան։ —sunfähig, ած. (գործքի) անյարմարելի. բ. անկարող։ —sunfähigkeit, իգ. գործքի անատակութիւն, անկարողութիւն։ —szeug, չ. գործելու հօգուտ. 2. (որոշ գործքի մը համար հարկաւոր եղած գործեաց գումարութիւն.) գործիք, կազմածք։ —szimmer, չ. = —sstube.

Arbitráge (ֆր.), իգ. 35. իրաւարարութիւն. = Schiedsspruch. 2. արժէթուղթ ծախել եւ ուրիշ շահաւոր գնելը։

Archángel, չ. 22բ. +գ. Արխանկէլ։

Archäolog(e), որ. 34. կամ 33. հնախօս, հնագէտ։ —ie, իգ. 31. հնախօսութիւն։ —isch, ած. 6. հնախօսական։

A'rche, իգ. 35. (Նոյեան) տապան. 2. (Ս. Գրոց մէջ) Ցուպանակ ուխտի՝ կտակարանաց, արկղ կտակարանաց. 3. որս. թակարդ ձգելու լարելու լարեր. 4. երգիանի փերց։

Archidiákonus, որ. 18. աւագ սարկաւագ, սարկաւագապետ։

Archimandrit, որ. 33. արքեմանդրիտ, փարախապետ, շամանդրիտ։ [արքեպեղղագոս։

Archipél, որ. 22ա. —agus, որ. 18.

Architékt, որ. 33. ճարտարապետ։ —onik, իգ. 31. ճարտարապետութիւն։ —(on)isch, ած. 6. ճարտարապետական։ —ur, իգ. 31. ճարտարապետութիւն։

Architráv, որ. 20. եւ 33. Տրպզ. քարթար։

Archív, չ. 20. դիւան, դիւանատուն։ —ár, որ. 20. դիւանապետ։ —gebäude, չ. —saal, որ. դիւան, դիւանատուն։

A'rchon, որ. 20. —t, որ. 33. հ. զօր. արքոն, իշխան։

Areál, չ. 20. մակերեւոյթ, երես, տարածութիւն։

Aréna, իգ. 36. կռուանոց, կռուարան։

Are‿opág, որ. 20. —ópagus, որ. 18. հ. զօր. արիսպագ, արիսպագոս, աթենացւոց ատեան։

A'res, յտ. ան. որ. անփի. դիք. Արէս։

arg, ած. 6. գէշ, չար. Բղդ. ärger յոռեգոյն, չարագոյն. չարանիւթ. Գեր. der Aergste ամենագէշ, ամենաչար. das Aergste չարը, վատթարը. Das ist ein —er Fuchs ասիկայ խորամանկ աղուէս մըն է. der Arge չարը չարագործը. —es bei et. denken չար դիտաւորութիւն ունենալ, չարիք նիւթել. 2. (պարաւելի իրի մը համար) մեծ, անհնարին. չարաչար. —er Fehler ծանր յանցանք. et. noch ärger machen բան մը յոռեցընել՝ զայրացընել. 3. es wird nicht so — s. (իրն) պատմուածին պէս վատթար պիտի չըլլայ, (իրին մէջ) կարծեմ չափազանցութիւն կայ. es war nicht so —, als wir gefürchtet h. չարիքը վախցուածին չափ չէր. — nach կամ hinter et. s. բանի մը մոլեգին յարիլ՝ հետամուտ ըլլալ. was zu — ist, ist zu — կատակին ալ իր չափն ունի. 4. = ärgerlich. 5. շնք. 3. — strafen մէկն չափազանց՝ չարաչար պատժել։ — չ. 20. անյփ. ohne կամ sonder — առանց չարութեան, անկեղծ, միամիտ. kein — daran (daraus) h. բարեմտութեամբ վարուիլ։ —denkend, ած. չարախորհուրդ (այր)։

Argentán, չ. 20. (խառնուրդ պղնձի՝ նիքելի եւ զինկի) նոր՝ գերմանական արծաթ։

argentinisch, ած. 6. —e Republik արճանդինեան հասարակապետութիւն։

Aer'ger, որ. 33ա. անյփ. դժկամակութիւն, նեղսրտութիւն. սրտի մղձուկ, բարկութիւն, զայրոյթ. aus — հեծկլով, ընդ հեծեծն. sich — machen բարկանալ, դժկամակիլ. s—n — an J—m auslassen բարկութիւնը մէկուն վրայ թափել։ —lich, ած. 6. բարկանալու մէջ դիւրագրգիռ, զայրացող, բարկացող. 2. դժկամակիչ, նեղսրտիչ. 3. — machen դժկամակեցընել. — s. դժկամակիլ, նեղ-

Digitized by Google

արտօրել. — w. դժկամակիլ, բարկանալ. 3. ձախող, դժնդակ, անհաճոյ. 4. գայթակղական, գայթակղեցուցիչ: —lichkeit, իգ. 31. դիւրագրգռութիւն, դիւրազգայութիւն. 2. = Aerger, 1. 3. —en, յգ. հակառակութիւնք. արգելք: —n, նբ. եւ sich — ներ. 3ա. դժկամակեցընել, բարկացընել. դժկամակիլ, բարկանալ. 3. recht (ընդ. verdammt, wüthend) — մէկը կատղեցընել. ներ. ընդ. 3. (halb) todt —, 3—m die Schwindsucht an den Hals — մէկը դժկամակութենէն ճայթեցընել՝ պայթեցընել. 2. գայթակղեցընել. գայթակղիլ (բանի մը վրայ an et.): —niß, չ. 15. = Anstoß, 4. գայթակղութիւն. ein öffentliches — geben հրապարակական գայթակղութիւն տալ. 2. հակառակութիւն, դժկամակութիւն:

Argiver, ար. 22ա. հ. պոմ. Արգիացի:

A'rglist, իգ. խորամանկութիւն, խաբէութիւն: —listig, ած. խորամանկ, մեղմիխ, խաբեպատիր: —los, ած. աննենգ, յստակամիտ, անկեղծ: —losigkeit, իգ. աննենգութիւն, յստակամտութիւն, անկեղծութիւն:

A'rgolis, չ. անփփ. աշխ. Արգոլիս:

Argonáut, ար. 33. հ. պոմ. Արգեայ նաւորդ, արգոնաւորդ:

Argumént, չ. 20. պատճառաբանութիւն, ցուցում: —i(e)ren, չզ. h. 3ա. պատճառով ցուցընել, պատճառաբանել:

A'rgus, յտ. ան. ար. 18. դիցբ. Արգոս. 2. ար. արգոս (թիթեռ):

árgwillig, ած. չարակամ: —willigkeit, իգ. չարակամութիւն:

Argwohn, ար. 20. անյգ. (մէկուն վրայ) կասկած, կասկածանք. 2. (in et. բանի մը մէջ) անվստահութիւն. bei 3—m — erregen մէկուն կասկած տալ:

árgwöhnen, չզ. h. եւ նբ. 3ա. կասկածիլ: —isch, ած. 6. անվստահ, կասկածոտ:

Ariádne, յտ. ան. իգ. 30. եւ 35. դիցբ. Արիադնէ:

Arianer, ար. 22ա. կր. արիանոս (Արիոս աղանդաւորի հետեւող):

—isch, ած. 6. կր. արիանոսական: —ismus, ար. 27. անյգ. արիանոսութիւն, (Արիոսի աղանդ:)

A'rie, իգ. 35. երժ. եղանակ, երգ:

A'rier, ար. 23ա. Արիք. Արեաց ազգ:

Arimathia, չ. 22բ. աշխ. Արիմաթիա:

árisch, ած. 6. արիական:

Aristarch, յտ. ան. ար. 20. եւ 37. Արիստարքոս. 2. փխ. անաչառ քննաբան, Արիստարքոս:

Aristides, յտ. ան. ար. 18. հ. պոմ. Արիստիդէս:

Aristokles, յտ. ան. ար. անփփ. Արիստոկղէս:

Aristokrát, ար. 33. ազնուական, ազնուապետ, ազնուապետական: —ie, իգ. 31. ազնուականութիւն. ազնուապետութիւն. 2. ազնուականք: —isch, ած. 6. ազնուապետական:

Aristolóchie, իգ. 35. բս. զղանդ. զրեւանդ (Aristolochia).

Aristóteles, յտ. ան. ար. անփփ. Արիստոտէլ (փիլիսոփայ): —téliker, ար. 22ա. արիստոտելեան փիլիսոփայ: —télisch, ած. 6. արիստոտէլեան:

Arithmétik, իգ. 31. թուաբանութիւն: —iker, ար. 22ա. թուաբան: —isch, ած. 6. թուաբանական:

Arkáde, իգ. 35. ճրտ. կամար, կամարաձեւ շինուած:

Arkádien, չ. 22բ. աշխ. Արկադիա: —ier, ար. 22ա. Արկադացի: —isch, ած. 6. արկադեան:

Arkánum, չ. 40. գաղտնի դեղ. մր. գաղտնիք:

Arktúr, ար. 20. —us, ար. անփփ. աստղ. Արջապան, Արջագի:

arm, ած. 6. աղքատ. փխ. —er Schriftsteller գձուձ մատենագիր. — an Geist, geistlich — հոգւով աղքատ. ընդ. — am Beutel s. սնանկ չունենալ. քսակը պարապ ըլլալ. — machen աղքատացընել. — w. աղքատանալ. — heirathen աղքատի մը հետ կարգուիլ. sich — laufen, trinken զնելէն՝ խմելէն աղքատանալ. 2. խեղճ. mein —es Kind խեղճ տղաս. —er Teufel, Schlucker հէք եւ ողորմելի մէկը. 3. ein —er Sünder խեղճ ողոր-

Digitized by Google

ձկի ձիղաւոր. Ք. մահուան դատապարտեալ ոճրագործ. Կ.խճ. —e Mann կարգով տապկուած պարգեւաւ: —e(r), ար. 34. —e, էգ. ծջ. աղքատ, անանկ (այր՝ կին). Reich und — Հարուստն եւ աղքատը։

Arm, ար. 20. թեւ, բազուկ. — in — թեւ թեւի (տուած). ein — voll գիրկ մը. mit offenen —en գրկատարած. 2. Քրտ. — an — արմուկ արմկի. փխ. die —e frei h. ուզածն ընելու ազատ ըլլալ. —m unter die —e greifen ձեռուն թեւ. թիկունք՝ ձեռնտու ըլլալ. 3. աղօթք. բռնակէք, ստոմ. — (e—r Gabeldeichsel) թեւ կառաց. — (e—r Telegraphen) ցուցիչ (Հեռագրի, ժամացուցի). — (e—s Schnitable) բազուկ (բազկաթոռի). — (e—s Flußes) (գետոյ) առաւօք՝ ճիւղ. — (e—s Wandleuchters) (ճրագակալի՝ ճրագարանի) տակը. — (e—s Heeres) (բանակի մը) թեւ՝ առաջք. — (an der Wage) կշռոցի լծակին կէս մասը. կնճակ. 4. Քն. (այլեւայլ կենդանեաց եւ միջատներու) առջեւի ոտուընները՝ անդամները:

Armadil, ար. 20. Քն. զրահաւոր անասուն (Dasipus).

Armatúr, էգ. 31. = Ausrüstung. 2. Քնգ. — (e—s Magneten) մագնիսական պահանգ. 3. երկաթի շրջանակ՝ կազմածք:

A'rm band, չ. ապարանջան: —binde, էգ. (տխտացեալ բազկի) բազկակալ. 2. բազպան: —blutader, ար. բազկերակ: —brust, էգ. բալխաարազեղ: —brustschütze, ար. բալխարազեղնաւոր:

Armée, էգ. 31. զօրք, զօրաց գունդ: —korps, չ. բանակ, զօրամարտակ:

Ae'rmel, ար. 22ա. թեզանիք, զգեստի թեւ. փխ. 3. beim — zupfen ձկն իւր իշխանութեան տակն ունենալ. ընփ. aus den —n schütteln յանպատրաստից ճառել՝ խօսիլ: —aufschlag, ար. զգեստի շրջուած եզր, դարձք: —ausschnitt, ար. թեզանեաց ազեղնաձեւ կտրուածք: —loch, չ. թեզանեաց ուսին քովը ճեղքուածք՝ բացուածք: —los, ած. անթեւ (զգեստ):

A'rmen anstalt, էգ. աղքատանոց: —becken, չ. —büchse, էգ. աղքատաց գանձանակ: —geld, չ. ողորմութիւն: —haus, չ. անկելանոց, աղքատանոց: —kasten, ար. = —büchse.

Armén ien, չ. 22բ. աշխ. Հայաստան: —ier, ար. 22ա. Հայ, Հայազգի: —isch, ած. 6. Հայական, Հայոց, Հայերէն: —isch, չ. անփխ. կամ —e Sprache Հայերէն, Հայ լեզու:

A'rmen kommission, էգ. —pflege, էգ. աղքատաց խնամք. 2. աղքատները խնամելու՝ աղքատախնամ ընկերութիւն: —pfleger, ար. աղքատաց վերակացու: —recht, չ. աղքատաց իրաւունք: —steuer, էգ. աղքատաց (համար) տուրք: —stock, ար. = —büchse. —vater, ար. աղքատաց Հայր՝ վերակացու: —verpflegung, էգ. —verwaltung, էգ. աղքատաց տածողութիւն՝ Հոգաբարձութիւն: —wesen, չ. աղքատաց Հոգաբարձութիւն. 2. բարեբարական Հիմնարկութիւն. 3. խեղճութիւն, աղքատութիւն:

A'rm feile, էգ. ձեռքի խարտոց: —förmig, ած. բազկաձեւ: —gelenk, չ. անդր. թեւի յօդուած: —höhle, էգ. անդր. թեւի ոսկրի խոռոչ՝ փորք:

armi(e)ren, նբ. 3ա. զինել, սպառազինել. 2. Նոյն. նաւը սարքութեամբ՝ նպարով պատրաստել:

Arminiáner, ար. 22ա. կր. Արմինեան (աղանդաւոր):

A'rm kissen, չ. արմկան նեցուկ, արմնակալ: —korb, ար. ձեռքի կողով:

ä'rmlich, ած. 6. խեղճ, ողորմելի. 2. դոյզն. գձուձ: —keit, էգ. 31. խեղճութիւն, ողորմելիութիւն, չքաւորութիւն. 2. գձձութիւն:

Ae'rmling, ար. 20. թեզանեաց պահպանակ:

A'rm schiene, էգ. զրահի բազկի պահպանակ, բազպան. 2. նեցուկ, մոյթ: —sdick, ած. բազկի չափ հաստ: —selig, ած. թշուառ, ողորմելի, չքաւոր: —seligkeit, էգ. թշուառութիւն, խեղճութիւն. չքաւորութիւն. 2. —en, յփ. անոտիք, չնչին իրք: —sessel, ար. թիկնաթոռ, բազկաթոռ: —spange, էգ. ապարանջան, քօղէք: —stuhl, ար. = —sessel.

Digitized by Google

A'rmuth, իգ. 31. աղքատութիւն, չքաւորութիւն. geistige — հոգւոյ՝ մտաց չքաւորութիւն. առծ. — schändet nicht աղքատ ըլլալը ամօթ չէ. 2. mein bischen — դոյզն՝ ոչինչ ստացուածքս. 3. աղքատք։

ármweise, մկ. գիրկ մը։

A'rnik, ար. 20. —a, իգ. 36. բն. լեռնային փանդուկ (Arnica montana).

Ae'nte, իգ. 35. = Ente.

Aróm, չ. 20. —a, չ. 38. յգ. Նաեւ —ata, համեմաւոր նիւթ. ը. մգ. խունկի անոյշ։ —átisch, ած. 6. խընկահոտ, անուշահոտ։

A'ron, չ. 38. բն. Նուրիկ, (գոնգ) (Arum).

Arrést, ար. 20. ձերբակալելը, կալանք. եըգ. ընչից գրաւում. — auf et. legen, et. mit — belegen բան մը գրաւել՝ պատանդել, արգելք դնել. 2. զին. բանտարգելութիւն. — h., im — s. բանտարկեալ մնալ. (աշակերտ մը) դպրոց մնալ։ —ánt, ար. 33. բանտարկեալ, կալանաւոր. 2. եըգ. գրաւիչ։ —át, ար. 33. = —ant, 1. 2. եըգ. գրաւեալ, ինչքը գրաւուած պարտապան։ —atión, ի. 31. = Verhaftung.

arreti(e)ren, նբ. 3ա. ձերբակալել, բանտարկել. 2. եըգ. գրաւել։

Arrogánz, իգ. 31. յանդգնութիւն, ժպրհութիւն։

arrondí(e)ren, նբ. եւ ջբ. 3ա. կլորցընել, բոլորակել, բոլրել. կլորնալ, բոլրիլ։

A'rsaces, A'rsakes, յտ. ան. ար. անձն. հ. պտմ. Արշակ։ [Նիք։

Arsakiden, ար. յգ. 34. Արշակունի-

Arsch, ար. 13. ռմկ. (= After) յետոյք, նստուկ. ռմկ. ոռ, ոտկ. 2. ճրտ. սեան խարիսխ՝ ստորոտ։ —backe, իգ. երաստանք։

Arsén, չ. 20. անյգ. քմ. զառիկ։

Arsenál, չ. 20. զինանոց. = Zeughaus.

arsénig, ած. 6. քմ. զառկային։

Arsénik, ար. (չ.) 20. հգ. զառիկ։ —álisch, ած. 6. զառկախառն։ —blüthe, իգ. բնական ոքսիտացեալ զառիկ։ —haltig, ած. զառկախառն։ —salz, չ. քմ. զառկաղ, զառկատ։ —säure, իգ. քմ. զառկաթթու։

Arsénius, յտ. ան. ար. 27. Արսէն։

A'rses, յտ. ան. ար. անձն. հ. պտմ. Արշէս։

Art, իգ. 31. կերպ, եղանակ. auf diese — այս կերպով. der — (կամ derart), daß... այնպէս որ. (v.) der —, daß... այնպիսի կերպով, որ... es war ein Konzert v. der —, daß... այնպիսի նուագահանդէս մըն էր, որ... — u. Weise (et. auszuführen) (բան մ'ընելու) կերպ՝ պայման. (բանի մ')ինչպէսը. (վարուելու կերպ) վարմունք, գնացք. was ist das für e—e — ինչպիսի՞ վարմունք՝ կերպ է աս. 2. (պատշաճ կերպ) պատշաճութիւն, վայելչութիւն. er schreibt, daß es (nur so) e—e — hat շատ գեղեցիկ սքանչելի կը գրէ. 3. տեսակ. (ein Mann) s—r — անոր տեսակէն՝ բնաւորութեամբը մարդ մը. Gegenstände aller — ամէն տեսակ առարկայք. aus der — schlagen այլասերիլ, (մարդու) փոխուիլ, (բնութիւնը) փոխել. առծ. — läßt nicht von — որդիք ծնողաց քթէն ինկած են. 4. (անասնոց՝ տնկոց) սեռ, տեսակ, կարգ, դաս։ — իգ. 31. ի—. հերկ. արօրադրութիւն. 2. հերկուած երկիր։

Artabánus, յտ. ան. ար. անձն. հ. պտմ. Արտաւան։

Artabázes, յտ. ան. ար. անձն. հ. պտմ. Արտաւազդ։

Artaxérxes, յտ. ան. ար. անձն. հ. պտմ. Արտաշէս։

A'rtbegriff, ար. տեսակարար՝ տեսակի գաղափար, տեսակ։

A'rtemis, յտ. ան. իգ. անձն. դցբ. Արտեմիս։

árten, չբ. s. եւ ջբ. 3բ. բնաւորութիւն ունենալ. nach I—m — մէկուն բնաւորութիւնը առնել՝ ունենալ, բնաւորութեան նմանիլ. 2. (gut) — յաջողիլ, աճիլ (տնկոց)։ geartet, ած. 6. բնաւորութիւն՝ խառնուած ունեցող. diese Kinder sind wohl — աս տղաք աղէկ կրթուած են։

ártenreich, ած. 6. բն. ճն. տեսակաշատ։

Artérie, իգ. 35. անտղ. շնչերակ։ —ös, ած. 6. անտղ. շնչերակի, շընչերակական։

Digitized by Google

artésisch, ած. 6. արտեզեան. —er Brunnen արտեզեան ջրհոր։

ártig, ած. 6. (Բառըս—Ահնաց մէջ նախընթաց փոյականէ կամ ածականէ մը ընկերացած) նոյն տեսակին՝ որպիսութիւն՝ նմանութիւն ունեցող. silber— արծաթատեսակ, արծաթանման. 2. խելօք, կրթեալ, քաղաքավար, ազնուն, շնորհալի. er sagte ihm viel —es über s—e Stimme անոր ձայնին վրայօք շատ մը շողոքորթական խօսքեր ըսաւ. 3. (անձի եւ իրի) ազնիւ, աղուոր, գեղեցիկ, շնորհալից, մաքուր. 4. ստուգիկ, բուռն, զօրաւոր։ —keit, էգ. 31. սիրելութիւն, ազնուաբարոյութիւն, քաղաքավարութիւն. 2. շնորհալիութիւն, ազնուութիւն, շնորհք։

Artikel, ար. 22ա. յօդ, յօդուած. 2. յօդուած, հատուած. 3. վճ. ապրանք, վաճառք. 4. քր. յօդ։ —ulation, էգ. 31. յօդուած, խաղալէք. 2. հաղագափութիւն, վանկ մը յստակ հնչելը։ —uli(e)ren, նբ. 3ա. յօդուածները կցել՝ յօդել. 2. հատուած հատուած բաժնել. 3. (նկարի եւ քանդակի մէջ) ոսկերաց՝ անդամոց խառնուածքը յայտ յանդիմանն երեւցընել. 4. քր. վանկ՝ նշանագիր յստակ հընչել՝ յօդել։

Artillerie, էգ. 35. զին. թնդանօթաձիգ զօրաց գունդ։ —werkstätte, էգ. զինարան։

Artillerist, ար. 33. զին. թնդանօթաձիգ զինուոր։

Artischocke, էգ. 35. բչ. կանկառ, արտիճուկ, (արճճուկ). wilde— եկքան, ուղտափուշ (Carduus marianus).

Artist, ար. 33. արուեստագէտ։ —isch, ած. 6. արուեստական, արուեստագիտական։

A'rum, ար. 38. բչ. = Aron.

Arz(e)nei, էգ. 31. դեղ, դարման. —nehmen դեղ առնուլ։ —bereitung, էգ. դեղի պատրաստութիւն, դեղ շինելը։ —buch, չ. դեղ շինելու մատեան։ —büchse, էգ. դեղի տուփ։ —en, չբ. ծ. 3գ. դեղ առնուլ։ —նբ. մէկուն դեղ մը սահմանել. մէկուն դեղագիր գրել։ —formel, էգ. դեղաձեւ։ —glas, չ. դեղի սրուակ։ —kästchen, չ. դեղարան, դեղոց պահարան։ —kraut, չ. բժշկական խոտ։ —kunde, էգ. —kunst, էգ. —lehre, էգ. բժշկութիւն։ —lich, ած. 6. բժշկական։ —mittel, չ. դեղ, դարման։ —schrank, ար. = —kästchen. —taxe, էգ. դեղոց որոշ գին։ —trank, ար. բուսաջուր, բժշկական ըմպելի։ —verschreibung, էգ. —vorschrift, էգ. դեղական կարգ, դեղաձեւ։ —waare, էգ. դեղորէք, դեղոց նիւթ։ —wesen, չ. բժշկութեան՝ դեղագործութեան վերաբերեալք։ —wissenschaft, էգ. բժշկականութիւն։ —wissenschaftlich, ած. բժշկական։ —zettel, ար. դեղագիր։

Arzt, ար. 18. բժիշկ։

ä'rztlich, ած. 6. բժշկի (վերաբերող). —es Zeugniß բժշկի վկայութիւն. — behandeln դարմանել, դարման տանիլ. 2. բժշկական, բժշկութեան վերաբերեալ։

As, չ. եզ. անփխ. յփ. —se հին Հռոմայեցւոց պղնձի դրամ, ասար. 2. դեղագործի լիտր (12 ունկի). 3. = Aß.

Asant, ար. 20. բղէ. անգժառ. wohlriechender — կնդրուկ, անուշահոտ ռետին. stinkender — ուպան, շարահոտ, պարսիկ կուէշ։

Asaria, յփ. ան. ար. 38. Ազարիա։

Asbest, ար. 20. հփ. կտաւաքար, անկէզ քար։

ascendent, ած. 6. վերելող։ — ար. 33. վերելող գծէ ազգական։ —enz, էգ. 31. վերելող ազգականութեան գիծ։ —i(e)ren, չբ. ծ. 3ա. ելլել, ամբառնալ։

Askese, էգ. 35. ճգնութիւն, ճըգնաւորութիւն։

Asket, ար. 33. ճգնող, ճգնաւոր։ —isch, ած. 6. ճգնողական հոգեւորական։

Asch, ար. 13. թաղար, թաղարաձեւ խեցեղէն աման։

A'sche, էգ. 35. մոխիր. in — verwandeln մոխիր դարձընել. ծղր. ընփ. 3. mit ungebrannter — schmieren մէկը ծեծուփետ ընել. 2. բնա. աճիւն, մեռելոց նշխարք. 3. կր. geweihte — օրհնեալ մոխիր. փխ. in Sack u. — büßen խորգով եւ մոխրով ապաշ-

Digitized by Google

խարել. 4. ausgelaugte — մոխրաջրոյ մոխիր. 5. փոշի։ —n, նբ. 3ա. եւ 3փ. (կաղապարները) մոխրոտել։

A'schen bad, չ. մոխրաջրոյ բաղնիք։ —becher, ար. մոխրամնօթ, մոխրաման։ —behälter, ար. մոխրական, մոխրաման։ —brenner, ար. մոխիր պատրաստող։ —brödel, չ. խոհանոցի աղտոտ աղախին։ —brot, չ. մոխրոյ տակ եփուած գերմանական հաց, նկան։ —fall, ար. մոխրոյ անձրեւ. 2. (կրակարանի) մոխրական։ —farbig, ած. մոխրագոյն, մոզոշիկ։ —herd, ար. —kasten, ար. = —fall, 2. —kraut, չ. — —pflanze. —krug, ար. աճիւնական սափոր։ —kuchen, ար. մոխրոյ տակ եփուած պղակունդ։ —lauge, էգ. մոխրաջուր։ —ofen, ար. ապակիւոյ զանգուածն եփելու փուռ։ —pflanze, էգ. մոխրատունկ (Cineraria). —salz, չ. = Pottasche. —trecker, ար. հ+. մոխրաձիգ վանաքար։ —tuch, չ. մոխրաջրոյ պարզուտ՝ քամոց։ —zieher, ար. = —trecker.

Ae'scher, ար. 22ա. խաղախորդաց մոխրախառն կիր. 2. մոխրաջրոյ մոխիր։ —fall, ար. խաղախորդաց կիր։ [խորոց։

A'schermittwoch, ար. էր. օր Մո-

äscher|n, նբ. 3ա. մոխիր դարձընել (— ելէ Էրճճ}. einäschern). 2. մոխիր ցանել. 3. կրով խաղախորդել՝ աղաղել։ —salz, չ. մոխրաջրոյ գիրտ։ —ung, էգ. 31. կրով խաղախորդելը։

ásch farbig, ած. 6. մոխրագոյն։ —grau, ած. մոխրագոյն գորշ. ընփ. das geht in's —e աս ի չափազանց է։ —ig, ած. 6. մոխրոտ, մոխրանման։ —kraut, չ. = —enpflanze. —lauch, չ. բս. ասկաղոնիկ սխտոր, մանրասխտոր (Allium ascalonium). —meise, էգ. թռ. գորշ թխկատար։

ä'sen, նբ. 3ա. որս. ճարակիլ։

Asiát, ար. 3?. կամ —e, ար. 34. Ասիացի։ —ikus, ար. անձն. Ասիական։ —isch, ած. 6. ասիական, ասիացի։

A'sien, չ. 22բ. աշխ. Ասիա։

Ae'sop, յտ. ան. ար. 20. Եզոպոս։

A'sow, չ. 22բ. աշխ. Ազով. —(i)sches Meer Ազովու ծով՝ լիճ։

A'spe, էգ. 35. = Espe.

Aspélt, ար. 24ա. տպգ. (սատեղաց) գիրք՝ կայք։

Asphált, ար. 20. հ+. սեւ փայլուն կուպր, նաւթ, ասֆալտ։ —i(e)ren, նբ. 3ա. կպրով օծել, կպրել։ —isch, ած. 6. կպրախառն, կպրային, ասֆալտային։

Asphodél, չ. 24ա. Asphodill, ար. 20. բս. շրէշ, օղին (Asphodelus).

Asphodilllilie, էգ. 35. բս. առօրեայ շուշան (Hemerocallis).

Aspir ánt, ար. 38. ցանկացող, հետամուտ։ —áta, էգ. 36. քր. հագագային՝ թաւ գիր։ —i(e)ren, նբ. 3ա. քր. հագագէն հնչել։

Aß, չ. 15. յ+. նաեւ անձն. խղ. մեկնոց (թղթի տպեղուլունքի)։

aß, անց. = essen.

Assekur ánt, ար. 33. վճ. (վաճառք՝ առուն...) ապահովիչ, ապահովագրող։ —ánz, էգ. 31. վճ. ապահովագրութիւն։ —ánzgesellschaft, էգ. ապահովագրութեան ընկերութիւն։ —át, ար. 33. վճ. ապահովեալ, ապահովագրած։ —i(e)ren, նբ. 3ա. վճ. (տուն՝ վաճառք...) ապահովագրել, ապահովել։

A'ssel, ար. 35. կն. նեպուկ, գիջածճի (Onicus). 2. օձասանդր, հազարոտի (Scolopendra).

áßen, ä'ßen, նբ. 3փ. արածել, ճարակել (= äsen).

Asséssor, ար. 25. դատաւորի օգնական՝ ատենակից, դատողակից։

Assignát, չ. 20. եւ —e, էգ. 35. կայուն ստացուածքներէն հաս սահմանելը՝ կարգելը։

Assimil ation, էգ. 31. բնխ. կերակուրն իր մարմնոյն փոխարկելը՝ իրեն նմանցընելը։ —i(e)rbar, ած. 6. (կերակուր) մարմնոյ փոխարկելի։ —i(e)rbarkeit, էգ. 31. (կերակրոյ) մարմնոյն փոխարկելութիւն։ —i(e)ren, նբ. 3ա. (sich բր.) et. (an et.) — (կերակուրն իր մարմնոյն) փոխարկել՝ ձուլել։

Assist ent, ար. 33. օգնական, առընթերակաց (քահանայ, եպիսկոպոս, բժիշկ). (վանքերու մէջ) խորհրդական, առաջնորդ։ —i(e)ren, չբ. ի. 3ա. առընթերակացութիւն ընել, օգնել։

Digitized by Google

Associatión, իգ. 31. ընկերակցութիւն, գումարութիւն: —ié, ար. 38. ընկերակից. գումար: —i(e)ren, նբ. եւ չբ. 3—. ընկերակցիլ՝ գումարանալ:

Assonánz, իգ. 31. (բառերուն վերջը) թերակատար նմանաձայնութիւն:

assorti(e)ren, նբ. եւ չբ. 3—. խառնուրդ ամէն կարեւոր վաճառքներով լեցընել:

Assunción, չ. 22բ. ոչխ. Համբարձում (կղզի):

Assy'rer, ար. 22—. Ասորեստանեայ. Ասորեստանցի: —rien, չ. 22բ. ոչխ. Ասորեստան: —risch, ած. 6. ասորեստանեայց, ասորեստանի: —e Sprache Ասորերէն, ասորերէն լեզու:

Ast, ար. 13. ոստ, ճիւղ. sich in Äste theilen ճիւղաւորիլ. 2. փխ. (գետի մը) ճիւղ՝ առաջք. 3. (եղջերուի եղջերաց) ստեղունք՝ ուղէշք. 4. զարմ, շառաւիղ. 5. ընփ. ստպառ, կցութիւն. բոլորշի այտուռ. փխ. ընփ. sich e—n — lachen քարձրաձայն ծիծաղիլ, քրքջալ. 6. (փայտի վրայ) ոստ, վարակ:

Ae'stchen, չ. 22բ. նուղ. ճիւղ, ոստիկ. ճղիկ:

ästen, ä'sten, չբ. ի. եւ sich — չբ. 3բ. ճիւղաւորիլ, ոստ արձակել:

A'ster, իգ. 35. պ). աստղածաղիկ (Aster). —oid, ար. 23—. աստղ. աստղակերպ. փոքրիկ մոլորակ:

Aesthét/ik, իգ. 31. ճշ. ճաշակագիտութիւն, գեղեցկագիտութիւն: —iker, ար. 22—. ճաշակագէտ: —isch, ած. 6. ճաշակագիտական:

A'sthma, չ. 38. ախտ. զմայ, ծանրաշնչութիւն, շնչարգելութիւն:

Asthmát/iker, ար. 23—. զմայոտ՝ ծանրաշունչ հիւանդ: —isch, ած. 6. զմայոտ, ծանրաշունչ, շնչարգելական:

A'stholz, չ. ոստի փայտ:

ä'stig, ած. 6. ոստախիտ, ոստալից, բազմոստ. 2. ոստերով, վարակած:

A'st loch, չ. վարակի՝ ոստի ծակ: —los, ած. ոստաքանց: —losigkeit, իգ. ոստաքանցութիւն:

Ae'stling, ար. 20. ճիւղէ ճիւղ թռչող թռչնոյ ձագ:

A'strachan, չ. 22բ. ոչխ. Աժտերխան:

Astrállampe, իգ 35. աստղային՝ շուք չընող կանթեղ:

Astro/lit, ար. 33. հն. աստղքար: —láb, չ. 20. —lábium, չ. 20. ուսող. աստղաչափ (գործիք): —lóg(e), ար. 33. եւ 34. աստ(ե)ղագէտ, աստ(ե)ղանշմար: —logie, իգ. 31. աստեղագիտութիւն, աստ(ե)ղանըշմարութիւն: —lógisch, ած. 6. աստ(ե)ղագիտական, աստղանըշմարական: —nóm, ար. 33. աստղաբաշխ, երկնագէտ: —nomie, իգ. 31. աստղաբաշխութիւն, երկնագիտութիւն: —nómisch, ած. 6. աստղաբաշխական, երկնագիտական:

Astúrien, չ. 22բ. ոչխ. Աստուրիա:

A'stwerk, չ. (կարուած) ոստք:

Asty'ages, յա. ան. ար. անփխ. հ. պտ. Աժդահակ:

Asy'l, չ. 20. ապաստանարան:

Ateliér, չ. 38. գործանոց, արուեստանոց:

Athanás/ia, յա. ան. իգ. 30. Աթանասիա: —ius, յա. ան. ար. անփխ. Աթանաս:

Atheis/mus, ար. 27. անաստուածութիւն: —t, ար. 33. անաստուած, աստուածուրաց: —tisch, ած. 6. անաստուած, անաստուածական:

A'them, ար. 22—. անյ. շունչ. շնչառութիւն. 2. բնս. շունչ, կենդանի ոգի. in e—m — մէկ շնչով, մէկ անգամով. — holen, schöpfen շունչ առնուլ, շնչել. außer — kommen, den — verlieren շունչը կարիլ՝ բռնուիլ. sich außer — laufen ոգեսպառ՝ շնչասպառ վազել. e—n kurzen — h. դժուարաշունչ ըլլալ. den letzten — aushauchen հոգին աւանդել՝ փչել, վերջին շունչը տալ: —beschwerde, իգ. դժուարաշնչութիւն, շնչարգելութիւն: —holen, չ. շնչառութիւն, շնչելը. օդ ծծելը: —los, ած. շնչասպառ, ոգեսպառ, անկենդան. փխ. —e Stille խոր լռութիւն: —losigkeit, իգ. շնչասպառութիւն: —messer, ար. բնգ. բժշ. շնչաչափ: —zug, ար. շունչ, շնչառութիւն. letzter — յետին շունչ. in e—m —e մէկ շնչով:

Athén, չ. 22բ. աշ. Աթէնք:

Athenágoras, յտ. ան. ար. անձն. հ. գրմ. Աթենագորաս:

Athenäum, չ. 26. Աթենէոն, բանաստեղծից եւ հռետորաց ժողովարան:

Athéne, յտ. ան. իգ. 35. դցբ. Աթենաս, Միներվա:

Athén(iens)er, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Աթենացի:

athén(iens)isch, ած. 6. աթենական, աթենացի:

Ae'ther, ար. 22ա. նուրբօդ, եթեր. բնս. արփի. 2. քմ. բնգ. եթեր. ոգելից եւ ցնդական հեղանիւթ: —isch, ած. 6. արփիական. քմ. եթերական. 2. փխ. նկր. անորոշ, անմաքուր: —isi(e)ren, նբ. 3ա. եթերացընել. 2. վրբ. եթերով թմրեցընել: —öl, չ. եթերական իւղ: —säure, իգ. եթերաթըթու: —wage, իգ. եթերաչափ: —yl, չ. 20. քմ. եթերանիւթ:

Aethióp|ien, չ. 22բ. աշխ. Եթովպիա: —ier, ար. 22ա. Եթովպացի: —isch, ած. 6. եթովպական: — չ. անփխ. —e Sprache եթովպերէն, եթովպացերէն լեզու:

Athlét, ար. 33. ըմբիշ, ըմբշամարտիկ: —if, իգ. 31. ըմբշամարտութիւն, ըմբշական մրցմունք, ըմբշամարտութեան հրահանգ: —isch, ած. 6. ըմբշական:

áthm|en, չբ. & 3բ. շունչ առնուլ՝ տալ, շնչել. փխ. կենդանութիւն առնուլ. 2. թասել, հինինալ, հեւալ. 3. փխ. die Nelken — duftig մեխակներն անուշ հոտ մը կը բուրեն: — նբ. եւ փբ. (e—e reine Luft) — (մաքուր օդ) ծծել՝ շնչել. փխ. Alles athmet dort Freude հոն ամենայն ինչ ուրախութիւն կը շնչէ՝ կը յայտնէ. (հոտ) բուրել, արձակել. տարածել:

áthm|ig, ած. 6. ծանրաշունչ, թասող (ձի): —ung, իգ. 31. շընչելը, շնչառութիւն:

Atlánt, ար. 33. = Atlas.

atlántisch, ած. 6. աշխ. das —e Meer Ատլանտեան ովկիանոս:

A'tlas, յտ. ան. ար. 15. յք. նաեւ Atlánten, դցբ. եւ աշխ. Ատլաս: — ար. 15. յք. անդմ. պարանոցին առաջին ողնայարը. 2. աշխարհացոյց տախտակներու ժողովածոյք. ատլաս. 3. ճրտ. (շինուածքի մասն մը վեր վերցընող) առնապատկեր: — ար. 15. մետաքս, (ատլաս): —band, չ. մետաքսէ (ատլասէ) ժապաւէն: —sen, ած. 6. մետաքսեայ, մետաքսեղէն: —weber, —wirker, ար. մետաքսագործ: —zeug, չ. կէս մետաքս:

Atmosphä'|re, իգ. 35. մթնոլորտ. համատարած օդ: —risch, ած. 6. բնգ. մթնոլորտական:

Aétna, ար. 22ա. աշխ. Էտնա (լեռ):

Aetól|ien, չ. 22բ. աշխ. Էտոլիա: —ier, ար. 22ա. Էտոլացի: —isch, ած. 6. էտոլական:

Atóm, չ. 20. յք. նաեւ —en, մանրամաղ փոշի, չամանդաղ. անհատ հիւլէ: —entheorie, իգ. անհատականութիւն, հիւլէականութիւն: —isch, ած. 6. հիւլէական, անհատական: —ist, ար. 33. անհատատական, հիւլէական: [կաքար:

Atraméntstein, ար. 20. հք. բորա-

ätsch, մկ. ընդ. (մանաւանդ ուրախութեան) օխ: —en, նբ. 3գ. ընդ. 3. — մէկուն քիթ ու պռունկ ընել. մէկը դժկամակութեամբ ընդունիլ:

A'ttalus, յտ. ան. ար. անձն. հ. գրմ. Ատտաղոս:

Atten|tát, չ. 20. ոճիր, դաւաճանութիւն: —tä'ter, ար. 22ա. ընդ. դաւադիր, դաւաճան:

Attést, —át, չ. 20. վկայագիր: վկայական թուղթ: —i(e)ren, նբ. 3ա. վկայել, վկայութեամբ հաստատել:

A'ttich, ար. 20. բս. կարճաբերձ թանթրուենի, (ակտոն,) (Sambucus ebulus).

A'tti|ka, չ. 22բ. աշխ. Ատտիկէ: — իգ. 36. ճրտ. տան վերին յարկ կամ գատիկոն: —sch, ած. 6. ատտիկական, ատտիկեցի: —zismus, ար. 27. ատտիկաբանութիւն, ատտիկեցի առացուած: —zist, ար. 33. ատտիկաբան յոյն մատենագիր:

Attraktión, իգ. 31. բնգ. ձգողութիւն, ձգիչ զօրութիւն:

Attribút, չ. 20. խորհրդաւոր պատկեր՝ նշան. 2. քր. վերադիր: —iv(isch), ած. 6. քր. վերադրական:

Digitized by Google

äb'bar, ած. օ. գիւրածամ, ծամելի։ —**keit**, էգ. ւ1. գիւրածամութիւն։

Ab'el, էգ. 35. թռ. անծեղ. = Elster. 2. կեղծաւոր։

äßen, ä'ßen, չբ. ե. 3գ. եւ **fich** — կբ. ուտել, ճարակել, լափել. որս. = **aefen**. —նբ. կերակրել, ճարակել. (աղաւնեաց...) կտկորդէն ներս կերակուր խոթել՝ լեցընել, բանել. 2. որս. կերով հրապուրել, խանձեցընել։ — չ. 22բ. անչք.

Atzung, էգ. 31. կերակուր, կեր, բուռս. 2. խանձ։

ä'ßjen, նբ. 3գ. (թոյն՝ այրիչ նիւթ...) ուտել, ծամել կիզուլ. ելբ. խարել. տաղել. ժանտապէտով պղնձի վրայ փորագրել։ — չ. 22բ. —**ung**. էգ. 31. ելբ. խարում, տապում. 2. ժանտապէտով փորագրութիւն։ —**end**, ած. օ. կիզիչ, այրիչ, կիզողական, խարող։ —**grund**, որ. (փորագրութեան համար) լեռատիկ ծեփ։ —**kalk**, որ. անշէջ կիր։ —**kraft**, էգ. ժմ. բժշ. կիզիչ՝ խարիչ զօրութիւն, կիզողութիւն։ —**kunst**, էգ. ժանտապէտով փորագրելու արուեստ։ —**lauge**, էգ. խարիչ՝ կիզիչ մոխրաջուր։ —**pulver**, չ. կիզիչ՝ ծամիչ փոշի։ —**stein**, որ. ժմ. ելբ. կիզաքար, խարանաքար։ —**wasser**, չ. ժանտապէտուր։

au, մլ. (ծարնաւոր ցաւի) — **weh**! ոյ, վայ, էհա։

auch, շղ. նաեւ, ալ. er behauptet es und ich — ինքն եւ ես ալ նոյնը կը հաստատենք. nicht nur..., sondern —... ոչ միայն... հապա նաեւ... sowohl heute, als — gestern թէ այսօր, թէ երէկ. — schon heute այսօրուընէ արդէն. Sie thun es ja — դուք ալ արդ նոյնն կ'ընէք. oder — կամ թէ (նաեւ). — nicht ու ալ չէ. 2. (առաջացընելով) նոյն իսկ, իսկ, անգամ. — der Kleinste kann Dir schaden ամենափոքրն իսկ կրնայ քեզի վնասել. ohne — nur zu fragen առանց իսկ հարցընելու. — dann noch, als ան ատենն իսկ երբ... 3. (յետոյ նախադասութեան մէջ ընդհնուվ) wenn (կամ ob) ihm — Alles glückt կամ glückt ihm — Alles թէ եւ իրեն ամէն բան յաջողի, եթէ նաեւ ամէն բան յաջողի. so groß er — ist, so werde ich ihn dennoch strafen որչափ մեծ ալ ըլլայ, սակայն եւ այնպէս զինքը պիտի պատժեմ. 4. (ընդհանրացընելով) wer es — (immer) s. mag ով որ ալ ըլլայ, (որ եւ իցէ մէկն որ ըլլայ). was er — (immer) sagen mag ինչ որ ալ ըսէ. wie dem — (immer) sei ինչպէս որ ըլլայ. wo — immer ուր որ ալ ըլլայ. 5. իրօք ալ, արդարեւ. Das ist — wahr իրօք ալ ճշմարիտ է. hier herrscht — keine Ordnung հոս իրօք ալ կարգ չկայ. 6. (ըղձական եւ հարցական նախադասութեանց մէջ) kann ich mich — darauf verlassen? կրնամ ուրեմն սոր ապահով ըլլալ. 7. ծղ. Das hilft ihm — was Rechts աւր իրեն անմնւրին չօգներ։

Audienz, էգ. 31. ունկնդրութիւն։

Audit|eur, որ. 38. **Auditor**, որ. 25. ունկնդիր դատաւոր, դատաւորի խորհրդական. զին. զինուորական իրաւագէտ(դատաստանականերու մէջ)։ —**órium**, չ. 38. լսարան, հանդիսարան. 2. ունկնդիրք։

A'ue, էգ. 35. կանանչազեղ եւ պտղաբեր դաշտ, մարգ. մարգագետին. էր. վայելչագեղ վայր։

Au'er, որ. 22ա. թռ. վայրի ցուլ, (բնեռուռ.) (Bos urus). —**hahn**, որ. մեծ փայտմորեկ, վայրի աքաղաղ, ցախաքլոր, (Tetrao urogallus.) —**henne**, էգ. —**huhn**, չ. վայրի հաւ, ցախահաւ։ —**kuh**, էգ. վայրի կով, բնեռուռի մատակ։ —**ochs**, որ. = **Auer**.

auf, նխ. (տեղական ազդր. որ. կը դրուի ժողովրդական, հյց. չարժման ազդրոյ.) վրայ, (պարունակ)ը, (պարունակ)ին մէջ, եւայլն. — dem Tische, den Tisch սեղանի վրայ. կմ. e—n Wechsel — J. ziehen մէկուն վրայ փոխանակագիր մը քաշել. — Treu u. Glauben պատուոյս վրայ. — den Ball կաքաւի (երթալ). — dem Balle պարահանդէսի մէջ. — der Flucht փախստեան ատեն. — dem (das) Gymnasium վարժարանը. — die Hochzeit հարսանիքը (երթալ). — der Hochzeit հարսանեաց մէջ. — die Jagd որսի (երթալ). — der Jagd որսի ատեն. — der (die Post) նամականատունը. — dem Lande, —'s Land գեղը, գեղ. — J—s Gesundheit trinken մէկուն կենդա-

նութեանը խմել. չէզ. — dem Rückzuge ետ քաշուելու ատեն. — ſ—e Bitte իր աղաչանօքը, իր աղաչանաց համաձայն. — dem Felde դաշտը. — dem Hofe գաւիթը, բակին մէջ. — der (die) Straße փողոցը, փողոցին մէջ. — ſ—e Güter reiſen կալուածներուն երթալ. — der Reiſe ճամբորդութեան ատեն. — beiden Augen blind երկու աչօք ալ կոյր. — dieſe(r) Seite աս կողմէն. — e—m Fuße hinken մէկ ոտքով կաղ ըլլալ. ſich — den Weg machen ճամբայ ելլել. — das Schloß zu դէպ ի դղեակ. — der Stelle անմիջապէս. 2. (Իբրեւ խնդիր այլեւայլ բայերու.) — et. antworten բանի մը պատասխանել. — et. los... բանի մը դէմ... Բ. դէպ ի բան մը... բանի մը դիմաց... 3. (Քանակութեան՝ թիւ ցուցընող անուանց առջին). ſein Vermögen iſt — 2000 Rubel geſchätzt իր ստացուածքը 2000 ռուբլի կը համարուի. ſo viel — den Mann մարդ գլուխ այսչափ. — e—e Mark geben zehn Groſchen տասը կրօշ մէկ մարքը կ՚ընէ. Alle bis — den Letzten ամէնն ալ մինչեւ վերջինը. Բ. ամէնն ալ բաց ի վերջնոյն. 4. (Ժամանակ ցուցընող անուանց հետ). — Abend իրիկուան դէմ. — e—n Augenblick վայրկենի մը չափ, վայրկեան մը ժամանակ. — Oſtern Զատկին. — morgen վաղը. — Wiederſehen վերստին տեսութիւն. — Leben u. Tod կենաց եւ մահու չափ. es geht — neun ինինին մօտ է. (um) ein Viertel — vier երեքը քառորդ անցած. es iſt drei Viertel — fünf հինգին քառորդ կայ. — den erſten Blick առաջին հայեցուածքով. 5. (Հրամ.) — (m—n) Befehl Հրամանիս համեմատ. — Ihre Bitte Ձեր աղաչանաց համաձայն. — ein ſolches Betragen hin այսպիսի վարմանց նայելով՝ միտ դնելով. 6. (Կերպ եւ եղանակ, ձեւոց.) (Գերադ. էն յառաջ.) — das (—'s) Beſte ամենալաւ (կերպով). —'s Höchſte ամենաբարձր (կերպով). — dieſe Weiſe աս կերպով. — folgende Art հետեւեալ կերպով. — alle Fälle ամէն կերպով, ինչ դէպք որ հանդիպի. —'s Gerathewohl ըստ բախտին, ըստ պատահման. — Ihre Gefahr (hin) Ձեր վտանգաւը. — ſ—e Koſten kommen իր ծախքովը գալ. — Kredit ապառիկ (ծախել). ſich — Degen ſchlagen սրով կռուիլ՝ մենամարտիլ. — armeniſch հայերէն. — deutſch գերմաներէն. — einmal մէկ անգամով. Բ. յանկարծ. — e—n Zug austrinken մէկ շնչով՝ անգամով խմել լմնցնել. — n endigen n ով վերջաւորիլ. — J—s Namen getauft ſ. մէկուն անուամբը մկրտուած ըլլալ. 7. (Կարգ, կարգաւորութեան.) — J., — et. folgen մէկուն՝ բանի մը յաջորդել. Depeſche — Depeſche ſchicken սուրհանդակ սուրհանդակի վրայ խաւրել. 8. (Գերմանական ասացուածք.) es hat et. — ſich իրն կարեւոր է. es hat Nichts — ſich առի հետեւութիւն մը չունի: — Մ. ի վեր. — u. ab = ab, 4., abgehen, 2. — u. nieder վեր (եւ) վար. Բ. բոլորովին. — und davon gehen զերծանիլ, պրծիլ. = durchgehen. 2. բաց. die Thüre iſt auf դուռը բաց է. 3. noch — ſ. տակաւին պառկած չըլլալ. wohl — ſ. առողջ ըլլալ. չէզ. Gewehr —! զէն ի վեր. 4. Berg — լեռն ի վեր, զառ ի վեր. Strom — գետն ի վեր. փխ. v. Klein — մանկութենէ վեր, պզտիկուց. v. unten — dienen (պաշտօնի մը) ամէն աստիճանէն անցնիլ: — Մղ. —!, —!, friſch —! արի, ոտք ել, երթանք: — շղ. — daß որպէս զի, որ, (ընել)ու համար:

auf'ackern, Նբ. յա. բժ. Երկ. (Հերկելով) երկիրը բանալ. 2. երկրորդ անգամ հերկել:

auf'arbeiten, Նբ. ռբ. բժ. (den ganzen Vorrath) — (բոլոր պաշարը) գործածել սպառել. 2. աշխատիլ բանալ. die Thüre — դուռը բռնութեամբ բանալ. 3. (զգեստ մը) աշխատելով նորոգել. քսթել: — չբ. h. գործը լմնցընել:

auf'athmen, չբ. h. ռբ. բժ. խորունկ շունչ մ՚առնուլ:

auf'ätzen, Նբ. յփ. բժ. (Թռչուն մը) սնուցանել, բուծանել, մեծցընել. 2. կիզիչ նիւթով բանալ. ժանտաջրով փորագրել:

auf'backen, Նբ. յա. բժ. (Հաց) նորէն եփել. 2. (alles Mehl) — հաց եփելով բոլոր ալիւրը սպառել. 3. եփելով բանի մը վրայ կպցընել:

Digitized by Google

— չզ. ſ. auf et. — եփուելով բանի մը վրայ կպչիլ։

auf'bähen, նբ. 3ա. բյ. բժշկական տածով՝ ծեփելիքով բանալ։

auf'bansen, նբ. 3է. բյ. օրանի՝ որաններու ամբարանոցը դիզել։

Auf'bau, ար. 20. շինուած, շինութիւն։ —en, նբ. 3ա. բյ. կառուցանել. շինել. կանգնել. փխ. շինութիւն ընել. 2. zu Weihnachten — ծննդեան պարգեւները ի ցոյց հանել՝ դնել։

auf'baumen, չզ. h. 3ա. բյ. որս. ծառ մագլել ելլել. ծառի վրայ ցատքել։

auf'bäumen, նբ. 3ա. բյ. որս. (das Gewehr — ոստայնը ստորւոյն վրայ փաթթուել։ sich — չզ. (երիվարը) ծառանալ, աշտանակիլ. փխ. զայրացնիլ. ի բարկութիւն բրդիլ։ — չզ. h. = aufbaumen.

auf'bauschen, auf'bausen, նբ. 3է. բյ. ուռեցընել. ընփ. զգեստեղէն ուռուցիկ կեցընել։ — չզ. h. (զգեստեղէն) ուռուցիկ կենալ։

auf'beben, չզ. ſ. 3ա. բյ. սարսռալով՝ դողդողալով վեր ցատքել։

auf'befinden, չզ. h. 3ա. բյ. (անկողնէն) ելած ըլլալ. բ. անկողնէն դուրս ըլլալ. անկողին չըլլալ. բ. [illegible] — դեռ պառկած չըլլալ։

auf'behalten, նբ. 2լ. բյ. den Hut — գլխարկը չհանել. գլուխը գոցել. 2. die Augen — աչուըները բաց պահել։ — ն. 22բ. անյ. պահելը. պահեստ. das — des Hutes ist nicht erlaubt գլուխը բաց պահելու հրաման չկայ։

auf'beißen, նբ. 2խ. բյ. խածնելով բանալ՝ քայքայել։

auf'beizen, նբ. 3է. բյ. = aufätzen.

auf'bekommen, նբ. 2է. բյ. e—e Thüre — դուռը բանալ կարենալ. e—n Hut — գլխարկ մը դնել կարենալ. 2. կլլել կարենալ, զարթեցընել։

auf'bellen, չզ. h. 3ա. բյ. = anschlagen, 3. — նբ. հաչելով արթընցընել։

auf'bersten, չզ. ſ. 2ր. բյ. ճայթիլ, ճեղքուիլ. (մորթը ցրտէն) պատռիլ, փապարիլ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ճեղքուիլը, ճայթում, (մորթի) պատռտուած։

auf'bessern, նբ. 3ա. բյ. ազնուացընել. լաւացընել. (թոշակը) շատցընել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. լաւացընելը, լաւացուցում. (թոշակը) շատցընելը։

auf'bewahren, նբ. 3ա. բյ. պահել, պահպանել. sich — lassen (անձին) առողջութեանը հոգ՝ խնամք տանիլ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. պահելը, պահպանում, պահպանութիւն։ —er, ար. 22ա. աւանդապահ։

auf'biegen, նբ. 2զ. բյ. ի վեր ծռել. 2. (ծալլուածը) պարզել բանալ։

auf'bieten, նբ. 2զ. օհմ. ներգ. 3բ. բյ. հրատարակել, մունետիկ կարդալ. ein Brautpaar — ամուսնութեան ծանուցումը հրատարակել. փխ. ընփ. J. — մէկուն դէմ թշնամանք պոռթկալ. 2. (խորհրդի) կանչել, գումարել. զին. ի զէն կոչել, զօրաժողով ընել. 3. փխ. alle s—e Kräfte, alle (s—e) Mittel, Alles — ամէն հնարք հնարել. ամէն քար շարժել. alle s—e Beredsamkeit — բոլոր ճարտասանութիւնը թափել՝ ի գործ դնել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հրատարակում, հրատարակութիւն. (ամուսնութեան) ծանուցում. զին. ի զէն կոչում, զօրաժողով. mit — aller Kräfte ամէն ճիգ ընելով, ամէն հնարք հնարելով։

auf'binden, նբ. 2ա. բյ. քակել. (հանգոյցը) լուծել. բանալ. 2. բանի մը վրայ կապել. 3. փխ. ընփ. J—m et. — մէկուն բան մը հաւատացընել՝ կլլեցընել. sich — lassen խաբուիլ. 4. das Getreide — ցորենն որայ կապել եւ կանգուն դիզել. 5. վեր ծալլել կապել (զգեստ, ձիու ագի...)։

auf'blähen, նբ. եւ չզ. 3ա. բյ. ուռեցընել. տորոմել. (զգեստեղինաց) ուռիլ. փխ. sich — փքանալ, ամբարհաւաճիլ։ aufgebläht, ած. 6. ուռուցեալ, փքացուռոյց. փխ. փքացեալ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. այտուցք, ուռեցք. ուռիլը. փխ. ամբարհաւաճութիւն, պոռոզութիւն, փքանք։

auf'blasen, նբ. եւ չզ. 2լ. բյ. =

Digitized by Google

aufblähen, aufgeblasen. — Նբ. փչելով ուռեցընել, օդով լեցընել. 2. փչելով բանալ. 3. փչելով օդը հանել. 4. փողով արթնցընել. 5. (նաև չբ. h.) zum Tanze — կաքաւի երգ մը զարնել:

auf'blättern, Նբ. 3ա. բծ. (գիրք մը) բանալ թերթել, շրբտել. e—e Rose — վարդի մը տերևները փչել բանալ:

auf'bleiben, չբ. f. 2ծ. բծ. բաց մնալ. 2. հսկել, արթուն կենալ:

Auf'blick, ար. 20. դէպ ի վեր հայեցուածք. im — zu ... (բանի մը վրայ) հայեցուածք արձակելով. փխ. — zu Gott Հոգւոյ առ Աստուած վերացումն՝ ամբարձումն: —en, չբ. h. 3ա. բծ. վեր նայիլ, աղօտ լոյս մ'արձակել:

auf'blitzen, չբ. (h. եւ f.) 8չ. բծ. = **aufblicken,** 2. 2. փխ. (խորհուրդ մը) յանկարծ միտքը գալ:

auf'blühen, չբ. f. 3ա. բծ. ծաղկանց բացուիլ, ծաղկիլ, փըթթիլ. փխ. —de Schönheit նորածին գեղեցկութիւն:

Auf'blüthe, էգ. 35. (ծաղկանց) բացուիլը՝ փթթիլը:

auf'bohren, Նբ. 3ա. բծ. ծակելով բանալ:

auf'borgen, Նբ. 3ա. բծ. փոխ առնուլ: — ը. 22բ. անջ. փոխառութիւն:

auf'brassen, Նբ. 3փ. բծ. նաւուն ընթացքը կասեցընել կամ նուազեցընել:

auf'braten, Նբ. 2կ. բծ. նորէն խորվել:

auf'brauchen, Նբ. 3ա. բծ. գործածել սպառել:

auf'brauen, Նբ. 3ա. բծ. = brauen. 2. կասկը գործածել սպառել:

auf'brausen, չբ. h. եւ f. 3փ. բծ. շառաչելով վեր ելլել. ըմ. (գինի՝ գարեջուր) խմորիլ. փխ. (արիւնն ...) եռալ, տապիլ. 2. փխ. զայրանալ, սրտմտիլ: — ը. 22բ. անջ. շառաչմամբ վեր ելլելը. ըմ. խմորում. 2. փխ. զայրացում, սրտմտութիւն: —d, ած. 6. եռացկոտ, եռացող. փխ. զայրացկոտ, բարկացոտ:

auf'brechen, Նբ. 2գ. բծ. կոտրելով բանալ, բռնութեամբ բանալ. die Thüre — դուռը խորտակել՝ բռնութեամբ բանալ. e—n Brief — (նամակի մը) կնիքը քակել՝ կոտրել, նամակ մը կնքատել. 2. որս. (երէին) որովայնը հերձուլ. 3. խղ. ein Band — (տապալլոյ մէջ) դուռ կամ զոյգ մը յառաջ տանիլ. 4. das Pflaster — սալայատակը քակել: — չբ. f. բացուիլ, ճեղքուիլ, ճաթիլ. (ծաղկանց) փթթիլ՝ կկչիլ. (ուռեցք) պայթիլ՝ պատռիլ. 2. յանկարծ ելլել երթալ. զէն. mit dem Lager — բանակը վերցընել, բանակը շարժել:

auf'breiten, Նբ. 3բ. բծ. (ծալուածը) բանալ՝ պարզել:

auf'brennen, չբ. f. 4ա. բծ. բռընկիլ, բորբոքիլ (նաև փխ.): — Նբ. այրել. 2. այրել սպառել. sich — այրիլ սպառիլ. 3. այրելով մաքրել՝ զտել. 4. J—m e—e Kugel — կամ ընդ. Eine — մէկուն վրայ հրացան արձակել. J—m կամ auf et. ein Zeichen — մէկը կամ բան մը խառանել, մէկուն կամ բանի մը վրայ խառանով նշան դնել:

auf'bringen, Նբ. 4ա. բծ. (աշխատելով) բանալ կարենալ. 2. կանգնել՝ ոտք հանել կարենալ. բժ. e—n Kranken — (աւելի durchbringen) հիւանդ մը բժշկել՝ առողջացընել. ein Kind — տղայ մը սնուցանել. 3. (բան մ'իր պատշաճ) տեղը տանիլ. Getreide — արմտիք համբարել՝ շտեմարանել. 4. (e—e Mode) — (նորաձեւութիւն) մտցընել. (նոր բան) հնարել՝ հնճարել. 5. (ստակ) հագալ, ճարել, հայթայթել. die Kosten — բանի մը ծախքը տալ՝ ճարել. (ein Heer, Truppen) — զօրաժողով ընել, զօրք գումարել, գունդ կազմել. Zeugen, Beweise — վկայ՝ ցուցում՝ պատճառ յառաջ բերել. ծ—կ. ein Schiff — նաւ մը բռնել՝ գերել. 6. փխ. ի բարկութիւն շարժել, սրտմտըցընել, զայրացընել: — ը. 22բ. անջ. —ung, էգ. 31. (արմտիք) համբարելը՝ շտեմարան տանիլը. 2. (նորաձեւութեան) հնարուիլը՝ տեղ մը մըտցուիլը. 3. զէն. զօրաժողով. ծ—կ. (նաւ մը) գերելը. 4. փխ. անհնարին սրտմտութիւն:

Digitized by Google

auf'brocken, Նբ. 3ա. Բծ. (Հաց) բրդել՝ ճմրթել եւ ուտել։

Auf'bruch, ար. 13. բռնութեամբ բացուիլը, պատռուիլը, ճայթիլը. ճեղքուած. ծաղկանց փթթիլը. (ապրշապատակի) բակուած. 2. որս. (երէոց) ընդերք՝ փորոտիք. 3. երկ. խոպան երկրի արօրադրութիւն. 4. ահեղէ մ՚երթալը, երթ, չու. չվ. զօրաց չու։

auf'brühen, Նբ. 3ա. Բծ. եռացըն-նել։

auf'brummen, Չբ. h. 3ա. Բծ. բարձրաձայն մռնչալ. 2. Ռամկ. նաւը խրիլ։

auf'brüsten, Նբ. 3բ. Բծ. մորթուած եզան... կուրծքը բանալ։

auf'buden, Չբ. h. 3բ. Բծ. խանութ՝ կրպակ բանալ՝ կանգնել։

auf'bügeln, Նբ. 3ա. Բծ. ողորկիչ երկաթով՝ արդուկով ողորկել։

auf'bürden, Նբ. 3բ. Բծ. J—m e—e Last — մէկը բեռնաւորել, մէկուն վրայ բեռ դնել. Փխ. մէկուն վրայ ծանր բեռ (պարտաւորութիւն) բառնալ՝ դնել. 2. Փխ. մէկուն վրայ յանցանք դնել։ — Ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. բեռնաւորելը, բեռնաւորութիւն. 2. Փխ. մեղադրութիւն, մէկուն վրայ յանցանք դնելը։

auf'bürsten, Նբ. 3բ. Բծ. խոզանակել. խոզանակ զարնել. 2. die Haare — մազերը խոզանակով կանգնել՝ անկէլը։

auf'dammen, Նբ. 3ա. Բծ. Խղ. աղիւսախաղին մէջ քար մը տամա Հանել. ճատրակի մէջ քար մը թշնամւոյն վերջին խորշը Հանել։

auf'dämmen, Նբ. 3ա. Բծ. (e—n Bach) — (առուակի մը) ջուրը թմբելով արգելուլ՝ բարձրացընել.

auf'dämmern, Չբ. f. եւ h. 3ա. Բծ. (օրը) ծագելու սկսիլ, ծագիլ. (Նաեւ Փխ.) լուսնալ։

auf'dampfen, Չբ. f. 3ա. եւ 3փ. Բծ. շոգիանալ։ — Նբ. ընփ. (ծխախոտի գլանիկ մը) ծխել սպառել։

auf'decken, Նբ. 3ա. Բծ. բանի մը վրայ տարածել՝ փռել. 2. (քողը) ի բաց առնուլ՝ վերցընել. (ծածկուածը) բանալ, պարզել. Փխ. գաղտնիք յայտնել. Խղ. sein Spiel — թղթերը բանալ ցուցընել. 3. e—n Steinbruch — քարահատի մը փլածքը մաքրել վերցընել։ — Ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. տարածելը, պարզելը. Փխ. յայտնուիլը. (գաղտնեաց) յայտնութիւն. 3. — e—s Steinbruches քարահատի մը փլածքը մաքրելը։

auf'deichen, Նբ. 3ա. Բծ. թումբ մը բարձրացընել։

auf'docken, Նբ. 3ա. Բծ. (կանեփ՝ ցորենեղէն) խուրձ խուրձ դիզել՝ բարդել։

auf'donnern, Չբ. f. 3ա. Բծ. որոտալով բարձրանալ։ — Նբ. ընփ. պաճուճել, զարդարել։ sich — Փբ. ընփ. պաճուճիլ, զարդարուիլ։

auf'doppeln, Նբ. 3ա. Բծ. Հողաթափին ներբանն երեսին կարել կցել. 2. Չին. մէկ կարգով (տագմով) շարուած զօրքը երկու տագմի կարգել։

auf'drängen, Նբ. եւ Փբ. 3ա. Բծ. բռնութեամբ՝ ճնշելով բանալ. e—e Thüre — դուռ մը խորտակել. 2. բռնութեամբ բարձրացընել. sich — բռնութեամբ բարձրանալ՝ վերանալ. 3. Փխ. J—m et. — մէկը բան մ՚ընդունելու բռնադատել. sich J—m — մէկը թախանձել բռնադատել. մէկն իր ներկայութեամբը բան մ՚ընդունելու ստիպել։

auf'drehen, Նբ. 3ա. Բծ. (ոլորածը՝ չուան) քակել, (պալարուածը) պարզել՝ բանալ. 2. դարձընելով բանալ. den Hahn — ծորակը բանալ. 3. դէպ ի վեր դարձընել։

auf'dreschen, Նբ. 2ե. Բծ. ցորեն ծեծելը լմնցընել. 2. Փխ. ընփ. J—m Eins — մէկուն ուժգին Հարուած մը զարնել։

auf'dringen, Չբ. f. 2ա. Բծ. zu et. — բարձրանալ մինչեւ....։ — Նբ. եւ Փբ. = aufdrängen, 3. —lich, ած. 0. տաղտուկ, տաղտկացուցիչ, թախանձիչ։ —lichkeit, էգ. 31. թախանձանք, ժտութիւն։ —ling, ար. 20. տաղտկացուցիչ՝ ձանձրացուցիչ անձ։

auf'drucken, Նբ. 3ա. Բծ. = auf-drücken, 2.

auf'drücken, Նբ. 3ա. Բծ. բանի մը կոթնցընել՝ յեցընել. 2. դրոշ-

Digitized by Google

մել, տպել, տպաւորել (նաեւ փխ.) ein Siegel — կնիք դնել, կնքել. 3. ճնշելով բանալ՝ պայթեցընել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. դրոշմելը, դրոշմ, տիպ, տպաւորութիւն (նաեւ փխ.)։

auf'dunsen, նբ. չբ. s. եւ sich — դբ. 3է. բյ. ուռեցընել, տորոմել. ուռիլ, տորոմիլ։

auf'dunst en, չբ. s. 3բ. բյ. շոգիանալ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. շոգիացում, շոգիանալը։

auf'eggen, նբ. 3ա. բյ. երկ. տափանել, ցաքել։

aufeinánder, մ. իրարու վրայ, ետեւէ ետեւ, կարգաւ։ —folge, էգ. յաջորդութիւն։ —folgen յաջորդել. —häufen վրայէ վրայ դիզել։ —platzen սաստկութեամբ իրարու զարնուիլ, ընդհարկանիլ։ —stoß, ար. ընդհարում։ —thürmen վրայէ վրայ դիզել՝ կուտել։

auf'eisen, նբ. 3է. բյ. e—n Teich — աւազանի մը սառոյցը կոտրտել։ sich — դբ. հալիլ։

Auf'enthalt, ար. 20. խոչ, արգելք. յապաղում. e—n — h. յապաղում կրել, յապաղիլ. ohne — անյապաղ. 2. կայան, դադար. 3. բնակութիւն, բնակարան, տուն։ —skarte, էգ. 31. բնակութեան թուղթ կամ հրամանագիր։ —s ort, ար. = Aufenthalt, 3. —szeit, էգ. շոգեկառաց դադարման միջոց՝ ժամանակ։

auf'erleg en, նբ. 3ա. բյ. J—m et. — մէկուն վրայ բան մը դնել. (Bedingungen) — պայման դնել. Strafen — պատիժ դնել՝ սահմանել. sich (ար.) Zwang — ինք զինքը նեղել՝ բռնադատել, նեղուիլ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (մէկուն վրայ բան մը) դնելը. (պատիժ) սահմանելը։

auf'ersteh en, չբ. s. 2ֆ. բյ. կենդանանալ, յարութիւն առնուլ։ —ung, էգ. 31. յարութիւն, յարութիւն առնուլը։

auf'erwachen, չբ. s. 3ա. բյ. արթննալ, զարթիլ։

auf'erweck en, նբ. 3ա. բյ. արթընցընել, զարթեցընել. փխ. (vom Tode) — յարուցանել, կենդանացընել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. արթընցընելը. փխ. յարուցանելը, յարութիւն, կենդանացընելը։ —er, ար. 22ա. յարուցիչ. կենդանացընող։

auf'erzieh en, նբ. 2չ. բյ. կրթել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կրթելը, կրթութիւն։

auf'fädeln, նբ. 3ա. բյ. (դերձանի) անցընել, շարել։

auf'fahr en, չբ. s. 2}. բյ. դուռը յանկարծակի բացուիլ. 2. վեր ելլել, բարձրանալ. 3. յանկարծակի ոտք ելլել. aus dem Schlafe — յանկարծակի արթննալ՝ զարթիլ. 4. փխ. զայրանալ, սրտմտիլ. 5. մեծաշուք հանդիսով տեղ մը մտնել. 6. (h. եւ s.) երթալ խրիլ. das Schiff ist aufgefahren նաւը խրեցաւ մնաց. (երկաթուղւոյ կառքերը) իրարու զարնուիլ, ընդհարկանիլ։ — նբ. տանիլ եւ շարել՝ կարգի դնել. զին. Geschütz — թնդանօթ տեղ մը հանել եւ շարել. e—e Batterie — lassen թնդանօթաձիգ գունդ մը ճակատի կարգել կազմել. 2. Erde auf (Land, Wiesen) — (երկիր, մարգ մը) հողով բարձրացընել. երկրի մը վրայ հող լեցընել բարձրացընել. auf e—e Chaussee Kies — (ճամբայ մը) խիճով յատակել. 3. կառքով ճամբան խոռոչել. կառքով մխտտել։ —end, ած. 6. փխ. սրտմտած, զայրացած. վաղցասումն, ցասկոտ։ —t, էգ. 31. ամբարձում, ելք. կառքով ելլելը. կր. — Christi Քրիստոսի համբարձում. — der Jungfrau Ս. Կուսին վերափոխում. 2. (դեսպանի մը) արքունիք հանդիսաւոր մուտքը. 3. (ժառանգութեան մը) ստացման սկիզբ՝ մուտք. 4. (կառաց համար) ճամբայ, ծառուղի կամ կայան։

auf'fallen, չբ. s. 2}. բյ. բանի մը վրայ իյնալ. 2. (թռչուն մը) ծառին վրայ իջնալ՝ խոյանալ. 3. իյնալ բացուիլ. 4. փխ. J—m — (մտաց վրայ) ազդել, զարմացընել, ապշեցընել. (մէկուն) մտադրութիւնը գրաւել։ — նբ. sich (ար.) den Kopf — իյնալով գլուխը վիրաւորել։ — ն. 22բ. անյ. բնչ. (ճառագայթի մը) մակերեւութի վրայ անկում՝ իյնալը. (մականկութիւն։) —d, ած. 6. = auffällig.

Digitized by Google

aufˈfällig, —ծ. 6. աչքի զարնող, ապշեցընող, զարմացընող, արտառոց. sich — machen ուրիշին մտադրութիւնն անձին գրաւել: —keit, էգ. 31. արտառոցութիւն, (սովորութեանց) այլանդակութիւն. արտաքոյ կարգի՝ արտառոց պայծառութիւն՝ փառաւորութիւն:

aufˈfalten, նբ. 3բ. բյ. die Hände — ձեռուըները ձեռնամած (երկինք) բարձրացընել՝ վերցընել. 2. (ծալքը՝ փաթթը՝ կրկնուածը) պարզել՝ բանալ. 3. (առուի) ծալք ծալք ընել. ծալել. 4. հարեւանցի կարել. շուլլել. ողղել:

Aufˈfang(e)glas, չ. էնփ. ժողվող ապակի. ոսպ: —en, նբ. 2կ. բյ. (անցնելու՝ թռչելու՝ իյնալու ատեն) օդի վրայէն բռնել. 2. (տեղ մը) ժողվել ամփոփել. 3. արգելուլ. բռնել. e—n Spion — լրտես մը ձերբակալել:

aufˈfärben, նբ. 3ա. բյ. դարձեալ՝ կրկին ներկել. 2. ներկելով սպառել:

aufˈfasern, նբ. 3ա. բյ. = aufdrehen, 1.

aufˈfass|en, նբ. 3փ. բյ. ժողվել. ամփոփել. Perlen — մարգարիտ շարել. 2. ըմբռնել, հասկընալ, իմանալ. e—e Rede vollständig — խօսակցութիւն մ'ամբողջ մտքի ընել: —ung, էգ. 31. ըմբռնում, ըմբռնելու կարողութիւն, հասողութիւն. 2. ըմբռնելու եղանակ՝ կերպ. 3. մեկնութիւն, (այլազգ) թարգմանութիւն. վրիպակ՝ կամակոր մեկնութիւն. 4. (մէկուն՝ բանի մը յարգը ճանչնալը.) կշռադատութիւն, ճանաչողութիւն: —ungsfähigkeit, —ungskraft, էգ. —ungsvermögen, չ. ըմբռնում, ըմբռնելու կարողութիւն, հասողութիւն. ը. մփ. իմացութիւն, միտք: —ungsweise, էգ. = Auffassung, 2.

aufˈfeilen, նբ. 3ա. բյ. խարտոցել. 2. խարտոցել մաքրել. 3. խարտոցել(ով) բանալ. sich die Hände — խարտոցելէն ձեռուըները վիրաւորել:

aufˈfeuchten, նբ. 3բ. բյ. դարձեալ թրջել. թրջելով կենդանացընել՝ նորոգել:

aufˈfind|en, նբ. 3ա. բյ. գտնել. (ծածուկ բան մը) յայտնել: —ung, էգ. 31. գտնելը. գիւտ. յայտնութիւն:

aufˈfischen, նբ. 3ա. բյ. (ձուկ՝ ջրոյ մէջէն բան մը) որսալ. էխ. (լուր եւ այլն) ժողվել՝ քաղել:

aufˈflackern, չբ. s. 3ա. բյ. բոց արձակելով բարձրանալ: — չ. 22բ. փմ. կիզում. էխ. յանկարծական եռանդ՝ բորբոքում. das letzte — der Lebensflamme կենաց վերջին կայծը:

aufˈflammen, չբ. s. 3ա. բյ. բոց արձակելով բարձրանալ: — նբ. բորբոքել, վառել, բոցացընել:

aufˈflattern, չբ. s. 3ա. բյ. թեւածելով՝ սաւառնելով թռչիլ՝ բարձրանալ:

aufˈflechten, նբ. 2խ. բյ. (մազերը) հիւսել. 2. հիւսուածքը քակել:

aufˈfliegen, չբ. s. 2ղ. բյ. սլանալ, թռչիլ առնուլ (նաեւ էխ.) auf- u. davon-fliegen թռչիլ երթալ. 2. վեր ցատքել, օդ ելլել. էխ. in Rauch — օդ ելլել, յօդս ցնդիլ, չյաջողիլ. 3. յանկարծակի՝ սաստկութեամբ ոտք ելլել. v. s—m Sitze — նստած տեղէն ցատքել ելլել. 4. յանկարծակի բացուիլ: — չ. 22բ. (e—s Schiffes, e—r Miene) — օդ ելլելը՝ ճայթիլը, պայթիւն, ճայթիւն:

Aufˈflug, ար. 13. թռչիլը, թռիչք (նաեւ էխ.):

aufˈforder|n, նբ. 3ա. բյ. 3. zu et. — մէկը բանի մը հրաւիրել՝ կոչել, (համոզելով) յորդորել՝ հաւանեցընել. մէկուն բան մը հրամայելով յանձնել՝ պատուիրել. մէկը (դատաստանաւ բանի մը՝ պարտքը հատուցանելու...) ստիպել, մէկը բանի մը (խրախուսելով) յորդորել՝ գրգռել. zum Tanze — կաքաւի հրապուրել՝ կոչել. zum Duell — մենամարտութեան հրաւիրել՝ ձայնատուր ըլլալ. 2. զին. e—e belagerte Festung zur Übergabe — պաշարեալ ամրոցի մը յանձնուիլը պահանջել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. (բանի մը) հրաւէր, կոչում. 2. ստիպում, պահանջում. — zum Kampfe կռուոյ ձայնատրութիւն. 2. պարտիք, պարտայք, խոստում:

aufˈformen, նբ. 3ա. բյ. (գլխարկի

Digitized by Google

մը) ձեւ տալու համար կաղապարի դնել՝ անցընել։

auf'fressen, նբ. 2ւ. բյ. (անասնոց) լափել՝ ուտել սպառել, լափլփել. ընփ. (մարդու) անյագաբար ուտել, հաս եւ խած ընել. փխ. der Gram frißt ihn auf տառապանքը զինքը կ'ուտէ կը մաշէ։

auf'frisch‖en, նբ. 3ա. եւ 3գ. բյ. կենդանացընել. (նկարի մը) գոյները կենդանացընել. փխ. e—e Erinnerung — յիշատակ մը նորոգել՝ կենդանացընել. 2. քաջալերել, գրգռել, դրդել։ — չբ. h. հովը սաստկանալ, յառնել. 2. միտքը բերել։ sich — փբ. նորոգուիլ, կենդանանալ։ — ւ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. նորոգում, կենդանացընելը (նաեւ փխ.) 2. քաջալեր, խրախոյս։

auf'fugen, auf'fügen, նբ. 3ա. բյ. die Felgen auf die Speichen — հեծանները (անուին) ճղուղին մէջ անցընել՝ ագցընել։

auf'führ‖bar, ած. 6. շինուելի. խաղացուելի, ներկայացուելի։ —en, նբ. 3ա. բյ. ein Gebäude — (շէնք մը) կանգնել՝ շինել. 2. Erde um e—n Baum — ծառի մը բունին վրայ հող տալ՝ կուտել. 3. (բարձր տեղ մը) հանել. զին. die Wache — պահանորդները տանիլ. 4. հրապարակաւ ցուցընել. Besiegte im Triumphe — գերիները յաղթանակի կառքին ետեւէն տանիլ. Zeugen — վկայ կոչել՝ բերել. վճ. e—n Posten in der Rechnung — վաճառք մը հաշուի մէջ անցընել. 5. (թատր մը...) ներկայացընել, խաղալ։ sich — փբ. վարուիլ. sich unhöflich — փուք արձակել, ընփ. տռռել, թռտել։ —en, ւ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. (շէնքի մը) շինութիւն, կանգնում. 2. վկայից յառաջբերութիւն. (մատենագրէ մը) կոչում, վկայութիւն. 3. (թատր մը) խաղալը, ներկայացուցում. 4. վարմունք։

auf'füll‖en, նբ. 3ա. բյ. պարապ վայր մը (թանոլ մը) լեցընել բարձրացընել. (ծակ՝ փոս մը...) լիր լեցընել. den Wein — գինւոյ տակառի մը պակասը լրացընել. 2. թանի մը մէջ լեցընել. Suppe — ապուր բաժնել։ — ւ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. (պարապ վայր) լեցընելը՝ բարձրացընելը. (փոս մը...) լիր լեցընելը. — auf Flaschen շշերու մէջ լեցընելը, փոխադրութիւն։

auf'furchen, նբ. 3ա. բյ. ակօսաբեկ ընել։

auf'futtern, նբ. 3ա. բյ. (հորթ ...) անուցանել՝ մեծցընել. ein Kind — = aufpäppeln. 2. բոլոր (խարը...) գործածել սպառել։

auf'füttern, նբ. 3ա. բյ. = auffuttern. 2. տատա քաշել, տատաել։

Auf'gabe, էգ. 35. — e—s Briefes նամակ մը նամակատուն տալը. 2. սահմանուած գործք՝ վաստակ. häusliche — (աշակերտաց) դաս՝ համար. — für schriftliche Arbeiten թարգմանութիւն կամ շարադրութիւն. հրահանգ. mathematische — (ուսողական) խնդիր. — e—s Räthsels առեղծուածի հանելուկի մ'առաջարկութիւն. die —n m—s ganzen Lebens բովանդակ կենացս գործքերը. sich et. zur — machen բան մ'անձին պարտք դնել՝ իրեն գործք ընել. վճ. Ihrer — gemäß, laut — Ձեր կարգադրութեանց համեմատ. 3. թողում, լքում. — e—s Thrones գահէն՝ իշխանութենէն հրաժարում. — e—s Amtes պաշտօնէ հրաժարում, հրաժարական (տալը). վճ. wegen — des Geschäftes առուտրոյ դադարման պատճառաւ։

auf'gabeln, նբ. 3ա. բյ. խար երեքմատնիով՝ միս պատառաքաղով առնուլ. 2. փխ. ընփ. որս մ'ընել, բան մը գտնել որսալ։

Auf'gabe‖nsammlung, էգ. շարադրութեանց՝ հրահանգաց ժողովածոյք։ —rezepisse, ւ. —schein, ար. ընկալագիր։

auf'gähren, չբ. s. 2է. բյ. խմորիլ ուռիլ։

Auf'gang, ար. 13. բարձրանալը. ելք. փխ. աճում, աճիլը. zum — bringen աճեցընել. 2. — der Gestirne աստեղաց ծագում. փխ. արեւելք. 3. զառ ի վեր պողոտայ, պարիվեր ճամբայ. 4. ելք, սանդուխ (տան). 5. բացում, բացուիլը. — des Eises սառուցի հալում՝ լուծում։

Digitized by Google

auf'gattern, նբ. յա. բյ. ըմփ. = aufgabeln, 2.

auf'geben, նբ. չն. բյ. e-n Brief — նամակ մը նամակատուն տալ կամ նամակաբերին մէջ նետել. ein Telegramm — հեռագիր զարնել. 2. Speisen — կերակուր տալ՝ բաժնել. 3. խղ. den Ball — ախոյեանը խաղացողին նետել. 4. j—m et. — (խնդիր մը...) մէկուն լուծելու տալ. e-e Charade — (առեղծուած մը) առաջարկել. հանելուկ մ'ըսել. et. als Schulaufgabe — (աշակերտին) շարադրութիւն կամ հրահանգ տալ. aufgegebene Arbeit սահմանուած գործք. (աշակերտաց) դաս. համար, շարադրութիւն. 5. et. — (իրաւունքէն...) հրաժարիլ. (միտք մը) թողուլ. es — հրաժարիլ. den Geist — հոգին աւանդել՝ փչել. alle Hoffnung — բոլոր յոյսը կտրել. յուսահատիլ. e-n Kranken — հիւանդը մ'ապաքինելու յոյսը կտրել. den Militärdienst — զինուորական ծառայութենէ ելլել, զինուորական միճակը թողուլ. իրլ. den Besitz e-r Sache — իրի մը սեփականութիւնը (ուրիշին) թողուլ. e-n Prozeß — դատ մը վարելէն դադրիլ: — չ. 22բ. ածյփ. = Aufgabe. — e-r Erbschaft ժառանգութեան մ'ուրիշին թողուլը: —er, ար. 22ա. (նամակ) խաւրող. 2. (առեղծուած) առաջարկող, հանելուկ (հանք) ըսող:

auf'geblasen, ած. 6. ուռած. փխ. փքացած, հպարտացած, ճոխացած. = aufblasen. —heit, էգ. 31. ածյփ. այտուցք. փխ. յանձնապաստանութիւն, ամբարտաւանութիւն, փքացում:

Auf'gebot, չ. 20. յայտարարութիւն, ծանուցում, հրատարակութիւն. 2. զին. — v. Truppen զինուորագրութիւն, զօրաժողով. allgemeines — ընդհանուր զօրաժողով. 3. ճիգ, ջանք. փխ. mit — aller Kräfte բոլոր ճիգը թափելով. 4. փխ. j—m ein — machen = 3. aufbieten.

auf'gebracht, ած. 6. փխ. բարկացած, սրդողած, զայրացած. = aufbringen. — sein, չ. 22բ. ածյփ. սրտմտութիւն, ցասում, զայրոյթ:

auf'gedunsen, ած. 6. ամբքացած, ուռած. փխ. փքացած. = aufdunsen. —heit, էգ. 31. այտուց, ուռեցք. փխ. խրոխտանք, փքանք, ամբարտաւանութիւն:

auf'gegangen, ած. 6. — aufgehen.

auf'gehen, չբ. f. 32. բյ. բարձրանալ, զառիվերելել. der Weg kann es geht auf ճամբան կը զառիվերի՝ զառիվեր կ'ելլէ. auf- u. davon-gehen ելլել երթալ, ի բաց երթալ. 2. ուռիլ, բարձրանալ. (խմոր...) ուռիլ. 3. կազմուելով բարձրանալ՝ վեր ելլել. es ging ein starker Staub — սաստիկ փոշի մ'ելաւ. 4. ամէր ելլելով երեւան գալ. (աստղ) ծագիլ՝ բուսնիլ. արեգակը ծագիլ. փխ. ծնանիլ, ծագիլ, յառաջ գալ. ըմփ. es geht mir ein Licht auf (հիմայ) սկսայ իրն պայծառ տեսնել. 5. բացուիլ, քակուիլ. (նամակը) կնքատիլ, կնիքը քակուիլ. (սառույցը) հալիլ. (ուռեցք մը) պայթիլ՝ ճաթիլ. (մազ՝ կօշիկ՝ հանգոյց՝ կար...) քակուիլ. փխ. die Augen sind ihm aufgegangen աչուրները բացուեցան. 6. (ծաղիկ) փթթիլ, կիչի՝, բացուիլ. 7. թբ. մնացորդ չթողուլ՝ չմնալ. die Kosten gegen ea. — lassen ծախքերը համակշռել. 8. (բանի մը) դառնալ՝ շըրջիլ. in Asche — մոխիր դառնալ. in Rauch — չքանալ, յօդս ցնդիլ. in et. — բանի մը մէջ ընկղմիլ՝ ծածկիլ. (գոյութիւնը անհետեւութ ըլլալ). 9. գործածուիլ սպառիլ. viel Geld — lassen շատ ստակ վատնել: — նբ. sich (փր.) die Füße — քալելէն ոտուըները սկրթիլ: — չ. 22բ. ածյփ. = Aufgang. beim — des Vorhanges վարագոյրին բացուելու ատեն:

auf'geien, նբ. յա. բյ. ն—ք. առագաստներն ամփոփել՝ հանգուցանել:

auf'geigen, նբ. եւ չբ. h. յա. բյ. (ջութակով) երգ՝ եղանակ մը զարնել՝ նուագել:

auf'geklärt, ած. 6. = aufklären. փխ. լուսաւորեալ. ուսեալ. ազատամիտ: —heit, էգ. 31. լուսաւորութիւն, լուսաւորեալ՝ ուսեալ միտք:

Auf'geld, չ. 9. լումայափոխ, լումայափոխութեան շահ:

Digitized by Google

auf'gelegt, ած. 6. = auflegen. Փխ. zu et. — s. բանի մը՝ բան մ'ընելու տրամադրեալ՝ պատրաստակամ՝ յօժար ըլլալ։

auf'geräumt, ած. 6. = aufräumen. Փխ. — s. պատրաստակամ՝ յօժարակամ ըլլալ։ —heit, Իգ. 31. յօժարակամութիւն, պատրաստակամութիւն, տրամադրութիւն. զուարթութիւն։

auf'geregt, ած. 6. = aufregen. Փխ. յուզեալ, խռովեալ, ամբոխալից. զայրացած, գրգռուած։ —heit, Իգ. 31. անյ. խռովութիւն, յուզում. գրգռութիւն, զայրացում։

auf'getrieben, ած. 6. = auftreiben. —heit, Իգ. 31. անյ. ամբարտաւանութիւն, գոռոզութիւն, փքացում։

auf'gewältigen, Նբ. 3—. Բյ. Բհ. e—n Schacht — հողը պեղել՝ մաքրել։

auf'geweckt, ած. 6. = aufwecken. Փխ. արթուն, առոյգ. արթնցած։ —heit, Իգ. 31. անյ. աշխուժութիւն, զուարթութիւն. Փխ. կենդանութիւն, առուգութիւն։

auf'geworfen, ած. 6. = aufwerfen. —e Nase վեր անկուած քիթ. —e Lippen դարձած՝ կռաշուրթն պռկունք։

auf'gieß||en, Նբ. 2ի. Բյ. բանի մը վրայ թափել. բանի մը մէջ լեցընել։ —er, Ար. 22—. (Հրաշէկ կռանի... վրայ) ջուր թափող։

auf'glätten, Նբ. 3Բ. Բյ. դարձեալ յղկել՝ ողորկել։

auf'glimmen, Չբ. s. 2ի. Բյ. (աղօտ) լոյս մ'արձակելով բարձրանալ՝ դարձեալ բոցբոջիլ։

auf'glühen, Չբ. s. 3—. Բյ. բոցբոջիլ։ — Նբ. (կրակով) արծարծել՝ կենդանացընել. 2. կրակով տապակել՝ ծախել։

auf'graben, Նբ. 2). Բյ. փորելով բանալ. um e—n Baum — ծառի մը բոլորտիքը փորել, բաժակել. 2. փորել դուրս՝ երեւան հանել. 3. բանի մը վրայ քանդակել։ — Չ. 22Բ. անյ. —ung, Իգ. 31. փորելը. երեւան հանելը։

auf'grasen, Նբ. 3ւ. Բյ. Alles — բոլոր խոտն ճարակելով ուտել։

auf'greifen, Նբ. 2ի. Բյ. բռնել վերցընել, (օդի վրայէն) բռնել։

auf'grünen, Չբ. s. 3—. Բյ. կանանչնալ. դալարանալ. կանանչնալ աճիլ։

auf'gürten, Նբ. 3Բ. Բյ. dem Pferde den Sattel — ձիուն թամբը փոկով պնդել՝ կապել. 2. ein Kleid — զգեստ մը հանդերձէ՝ ամփոփելով կարճեցընել. 3. գօտին քակել հանել։

Auf'guß, Ար. 13. Դղէ. Թրջոց. բուսաջուր. es ist nur —! (սուրճի՝ չայի համար) անիկայ տաք ջուր է միայն։ —thierchen, Չ. 22Բ. ծորաճճի. ջրաճճի։

auf'haben, Նբ. 1Բ. Բյ. den Hut — գլխարկը վար չառնուլ. 2. den Mund — բերանաբաց ըլլալ. 3. շարադրելու կամ սորվելու գործք ունենալ։

auf'hacken, Նբ. 3—. Բյ. (կացնով՝ բահով) բանալ՝ ճեղքել. (կացով) կացել բանալ. 2. das Holz — փայտը ջարդել լեցընել։

auf'häkeln, Նբ. 3—. Բյ. = aufhaken.

auf'haken, Նբ. 3—. Բյ. կախուածը վար առնուլ. (զգեստին) ճարմանդը քակել. ը. մ. քակել, լուծել։ [et. — = aufbürden, 1.

auf'halsen, Նբ. 3ւ. Բյ. ըստ. J—m

Auf'halt, Ար. 20. = Aufenthalt, 1. 2. (երիվարի) կենալը՝ կանգ առնուլը։ —en, Նբ. 2). Բյ. բաց թողուլ՝ պահել. J—m e—e Stelle — (մէկուն համար) պաշտօն մը պահել՝ վերապահել. Փխ. die Hand — ձեռքը բաց երկնցընել. 2. Նաեւ Չբ. (ընթացքը) արգելուլ՝ կեցընել. die Gewalt des Stromes — յորձանաց բռնութիւնն արգելուլ՝ կասեցընել. ich will Sie nicht lange — չեմ ուզեր զձեզ երկայն բռնել՝ 3. mit leeren Hoffnungen — մէկն ունայն յուսերով զբաղեցընել։ sich — Չբ. = Նբ. 1. 2. տեղ մը կենալ՝ դադարիլ. sich im Freien — բացօթեայ ըլլալ՝ բնակիլ. 3. sich über J., et. — մէկը կամ մէկուն գործքը խծբծել՝ եպերել. մէկը ծաղրաբանել։ —en, Չ. 22Բ. անյ. —ung, Իգ. 31. = Aufenthalt, 1, 2. —end, ած. 6. Բնէ. կասեցուցիչ, յապաղիչ։

auf'hämmern, Նբ. 3—. Բյ. մրճով զարնելով բանալ. 2. կռանելով բանի մը վրայ հաստատել։

Digitized by Google

Aufhängeband, ը. կախանձայ ցայլակալ։ —ekreuz, ը. դղ. տպագրութեան թերթերը չորանալու վրայ կախելու ձող։ —en, նբ. 3—. բյ. նաեւ **aufhangen**, նբ. եւ չբ. 3ղ. ներգ. դյ. բյ. (բան մը վերէն) կախել. die Wäsche — լուացք փռել կախել. Tapeten — օթոցներով զարդարել՝ ծածկել պատել. 3. — մէկը կախաղան հանել, կախել։ —eschnüre, էգ. յգ. (լուացք, թուղթ...) չորցնելու համար պրկուած չուան։

aufharken, նբ. 3—. բյ. Heu — խոտ փոցխել՝ ամանարել ժողվել. 2. die Erde — երկիրը փոցխով քերել. 3. փոցխով յարդարել։

aufhärten, նբ. 3—. բյ. բանի մ'իր նախկին կարծրութիւնը տալ. 2. Stahl — պողպատին կարծրութիւնը նուազցընել։

aufhaschen, նբ. 3—. բյ. բռնել. ձերբակալ ընել. փխ. e—e Nachricht — լուր մ'որսալ։

aufhaspeln, նբ. 3—. բյ. (ոլորած դերձանը) կարժառին վրայ փաթթել՝ անցընել, կամ ընել. 2. (բեռ) ճախարակով վեր քաշել։ sich — զբ. փխ. ընդ. դժուարութեամբ ոտք ելլել՝ կանգնուիլ։

aufhauen, նբ. 2հ. բյ. տապարով՝ բրայ հարուածով բանալ. (սառոյցը...) խորտակել. 2. (փայտը) ջարդել լեցընել. 3. e—e Feile — խարտոցի մը ատամները նորոգել։ — չբ. h. auf den Tisch — սեղանին վրայ զօրաւոր զարնել. զխ. mit der Lunte — վառուած պատրոյգը թընդանօթի ծակին մերձեցընել եւ բռնկցընել։

aufhäufeln, նբ. 3—. բյ. փոքրիկ կոյտ ընել։

aufhäufen, նբ. 3—. բյ. դիզել. շեղջակուտել, կուտել. մթերել. համբարել. ein Maß — չափը լեցընել։ sich — զբ. դիզուիլ. շեղջակուտիլ. մթերիլ։ — ը. 2ձբ. անյ. —ung, էգ. 31. կուտելը, դիզելը, շեղջակուտելը. մթերում, համբարում։ —er, ար. 22—. դիզող, շեղջակուտող. մթերող։

Aufhebemuskel, ար. անդղ. բարձրացուցիչ՝ ամբարձող դնդերք։ —en, նբ. 2ը. բյ. (գետնէն) վերցընել՝ առնուլ. den Handschuh — ձեռնոցը գետնէն վերցընել. փխ. կռիւը յանձն առնուլ. 2. (բեռը՝ ձեռքը՝ աչուըները...) վեր վերցընել. բարձրացընել. ein Tuch — բանի մը վրայ փռուած լաթը վերցընել. 3. = **aufbewahren**. J. կամ et. ist gut aufgehoben մէկը կամ բան մը լաւ խնամոց տակն է. փխ. hier ist man gut aufgehoben հոս բարւոք է. et. vor J—m — բան մը մէկէ մը ծածկել՝ պահել (որպէսզի ձեռք չձգէ). 4. յանկարծակի ձերբակալ ընել եւ բանտարկել. զխ. e—n Posten — պահակափոխ ընել. 5. (բան մը) դադրեցընել. ը. մզ. անեղծանելի ... ջնջել, ոչնչացընել. էջ. անվաւերացընել. die Freundschaft — բարեկամութիւնն աւրել. ein Verhältniß — յարաբերութիւնը կըտրել. զխ. das Lager — բանակը վերցընել. չուել երթալ. die Sitzung — նիստը՝ ժողովը վերջացընել. die Tafel — սեղանէն ելլել, կերակուրը լմնցընել. e—e Versammlung — ժողովքը արձակել՝ լուծել. առծ. aufgeschoben ist nicht aufgehoben յապաղեալ իրը չէ կորուսեալ. 6. հաւասարցընել, համակշռել. (չափ եւ թուաբ) զիրար փոխարինել. sich — համակշռիլ. 7. բբ. e—n Bruch — կոտորակ մը վերածել։ sich — զբ. = նբ. 6. Ձ. (գետնէն՝ անկողնէն...) ելլել, յառնել։ —en, ը. 2ձբ. անյ. բային նշանակութեանց հետ նոյն. ը. 0. վերցընելը, վեր վերցընելը, ժողովել վերցընելը. զխ. պահակափոխութիւն. բբ. վերածութիւն. նը. վերացում՝ համբարձում (Նշխարքի ի պատարագի). փխ. viel —s v. et. machen բանի մը վրայ մեծամեծ խօսիլ՝ մեծ համբաւ տարածել։ —end, ած. 6. վերցընող, ամբարձիչ. 2. փոփոխիչ. die Gültigkeit der Ehe —es Hinderniß ամուսնութեան եղծիչ արգելք։ —ung, էգ. 31. = —en, ը. 2. խափանում, (զօրութեան՝ օրինաց) ջնջում՝ բարձում. էջ. ոչնչացում. — e—r Sitzung նիստի մը վախճան՝ լրում. էջ. (դաշանց) եղծում՝ քակում. durch — ... (վճիռն...) ոչնչացընելով։ —ungsgericht, ը. ա-

Digitized by Google

ընչացման՝ եղծման առման՝ դարպաս ։ [Տարմանդը քակել ։

auf'hefteln, նբ. 8ա. բծ. զգեստին

auf'heften, նբ. 8բ. բծ. (զգեստ մը...) հանդրբճել՝ վեր ծալել. 2. բանի մը կցել հաստատել. 3. փխ. = aufbinden, 2. 4. կցուածը քակել ։

auf'heiter||n, նբ. 8ա. բծ. օդը պարզել, լուսաւորել, պայծառացընել. փխ. զուարթացընել. (հոգերէն՝ աշխատութենէն) սթափել ։ sich — փբ. օդը յստակիլ՝ պայծառանալ՝ պարզիլ. փխ. զուարթանալ ։ —ung, էգ. 31. օդի պարզութիւն՝ յստակութիւն. փխ. զուարթութիւն, զուարճութիւն ։

auf'helf||en, նբ. փբ. եւ չբ. h. 2գ. բծ. 3—m — մէկուն ոտք ելլելու օգնել, մէկը կանգնել. փխ. արծարծել, քաջալերել. 3—m e—e Last — մէկը բեռնաւորելու օգնել. փխ. j—m Geschäfte wieder — իւր գործքն առաջին վիճակին դարձընել ։ —er, ար. 22ա. օգնութիւն մատուցանող. 2. = Betthalter.

auf'hell||en, նբ. 8ա. բծ. լուսաւորել, պայծառացընել. (հեղուկ մը) յստակել. e—e Frage — հարցում մը պարզաբանել՝ մեկնել. 2. (պատկեր մը) զուարթ ներկայացընել՝ նկարել ։ sich — փբ. օդը լուսաւորուիլ՝ պայծառանալ՝ պարզիլ ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. լուսաւորութիւն, պայծառութիւն. փխ. պարզաբանութիւն, մեկնութիւն ։

auf'henken, նբ. 3ա. բծ. կախել, կախաղան հանել ։

auf'hetz||en, նբ. 3գ. բծ. որս. das Wild — երէն որջէն դուրս հանել (որսականին շներուն մատնելու համար). 2. որս. die Hunde — շները (երէներուն վրայ) գրգռել. փխ. zu et. — (մէկը) բանի մը յորդորել՝ գրգռել. gegen 3. — մէկուն դէմ գրգռել՝ զայրացընել ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = —erei. —er, ար. 22ա. գրգիչ, գրգռիչ, թելադրիչ ։ —erei, էգ. 31. գրգռում, գըրգռութիւն, թելադրութիւն ։

Auf'hilfe, էգ. 35. անյ. = Aufhülfe.

auf'hissen, նբ. 3գ. բծ նաւ. առագաստը վեր վերցընել՝ բարձրացընել ։

auf'hock||en, չբ. s. 3ա. բծ. ընդ. մէկուն կռնակը՝ թիկունքն ելլել. — նբ. 3. — մէկը թիկանց վրայ առնուլ. 2. երկ. Garben — որայները դիզել ։ — չ. 22բ. անյ. —spiel, չ. 20. խղ. մամլեկ (գմ. պիր աիր պիր) ։

auf'höhen, նբ. 3ա. բծ. բարձրացընել. 2. նկարի մը գոյները պայծառ երեւցընել ։

auf'hol||en, նբ. 3ա. բծ. (ինկած բանը) ժողվել՝ առնուլ բերել. 2. նաւ. (նաւակ...) շուանով վեր քաշել ։ —er, ար. 22ա. նաւ. առագաստաձիգ շուան ։

Auf'hör, էգ. (կը գործածուի միայն) ohne — անդադար ։

auf'horchen, չբ. h. 3ա. բծ. մտիկ ընել, միտ դնել, ունկնդիր ըլլալ. hoch — հետաքրքրութեամբ՝ մեծ մտադրութեամբ մտիկ ընել ։

auf'hören, չբ. h. 3ա. բծ. = aufhorchen. 2. դադրիլ. լմննալ, աւարտիլ. im Gespräche — խօսակցութիւնն ընդհատել. առծ. Alles hört auf ամէն բան վերջ ունի. առծ. in Geldsachen hört die Gemütblichkeit auf հաշիւ առնելու՝ դարձեալ աղբար ըլլանք ։ — չ. 22բ. անյ. դադարում, ընդհատութիւն. վերջ, աւարտ. ohne — անդադար ։

Auf'hülfe, էգ. 35. անյ. օգնութիւն, ձեռնտուութիւն ։

auf'hüpfen, չբ. s. 3ա. եւ 3գ. բծ. խայտալ. (կաքաւի պէս) ոստնուլ, ոստոստել ։

auf'husten, նբ. 3բ. բծ. հազալով (խուխ՝ արիւն) թքնել. = aushusten. — չբ. h. սաստիկ հազալու սկսիլ ։

auf'jagen, չբ. s. 3ա. բծ. den Berg — լեռն ի վեր քառարշաւ ձիավարել. auf- u. davon-jagen արշաւել, ի փախուստ անճապարել ։ — նբ. որս. = aufhetzen, 1. (հողի տակ ծածկուածը) դուրս հանել. փխ. գտնել, յայտնել. 3. — մէկը յանկարծակի եւ կոպտութեամբ արթնցընել. 2. նաւ. ein Schiff — նաւու մը հանդիպիլ ։

auf'jammern, չբ. h. 3ա. բծ. հառաչել ողբալ ։

Digitized by Google

auf'jauchzen, չբ. h. 3չ. բյ. ցըն-ծութեան՝ ուրախութեան աղաղակ արձակել. ը. մփ. ցնծութեան խնտուքի մէջ ըլլալ։

auf'jubeln, auf'juchen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. բյ. ընփ. = aufjauchzen.

auf'kämmen, նբ. 3ա. բյ. վեր սանտրել, սանտրել բարձրացը-նել. 2. բոլորովին սանտրել. 3. մազերը սանտրել պարզել. 4. դարձեալ սանտրել։

auf'kappen, նբ. 3ա. բյ. որս. որսական թռչնոց գլուխը գլխանո-ցով ծածկել։

auf'karren, նբ. 3ա. բյ. = auf-fahren, նբ. 2.

auf'katten, 3բ. auf'katzen, 3չ. նբ. բյ. ն-է. (խարիսխը) խարսխա-կալին վրայ հանել։

Auf'kauf, ար. 13. (մեծ քանա-կաւ) գնում. wucherischer — վաճա-ռաց վաշխառական համագրաւու-թիւն։ —en, նբ. 3ա. բյ. մեծ քա-նակաւ գնել. wucherisch — (վաճառ-քը) վաշխառութեամբ համա-գրաւել։

Auf'käufer, ար. 22ա. (մեծ քա-նակաւ) գնող. (վաշխառութեամբ) համագրաւող։

auf'kegeln, նբ. 3ա. բյ. կոնաձեւ դիզել՝ կուտել. 2. չին. (Թնդա-նօթի) գնդակները շեղջ շեղջ կու-տել։

auf'kehr|en, նբ. 3ա. բյ. աւլել. 2. փայտակէզէն զարդերը փառութենէ ղաշխելու համար անագաղօծ կա-ղապարով պատել։ —icht, չ. (ար.) 20. աւլուք. գեք։

auf'keim|en, չբ. ʃ. 3ա. բյ. բողբոջիլ, փխ. ընձիւղիլ, ծնանիլ։ —ung, իգ. 31. ծլարձակութիւն. փխ. բողբո-ջում, ծագում։

auf'kellern, նբ. 3ա. բյ. հնձա-նահարութիւնը լմցընել։

auf'kippen, չբ. h. 3ա. բյ. մէկ ծայրը ծանրանալով մէկալը բարձրանալ։ — նբ. մէկ կողմը՝ ծայրը բարձրա-ցընել։

auf'kitten, նբ. 3բ. բյ. (աման մը եփրանը...) մորթով՝ շրխով ծե-փել. մորթել։

auf'klaffen, չբ. h. 3ա. բյ. կիսա-բաց ըլլալ։

auf'klaftern, նբ. 3ա. բյ. Holz — ձողաչափի ծաւալով փայտը շա-րել եւ չափել։

auf'klappen, նբ. 3ա. բյ. e—n Hut — գլխարկի մ'եզըները հանդըրի-ձել՝ վեր կրկնել. e—n Tisch — կրկնա-սեղանի մը փեղկերը հաստատել բարձրացընել. 2. ein Messer — կը-տրոց մը բանալ։ — չբ. ʃ. դուռ մը դղըրդիւնով բացուիլ. 2. auf et. — շառաչմամբ բանի մը վրայ իյ-նալ։

auf'klär|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. բյ. լուսաւորել, լուսաւորուիլ. (հեղինութ մը) յստակել, պար-զել. 2. ձփ. մէկը բանի մը վրայոք լուսաւորել՝ տեղեակ ընել. e—e Frage — հարցում՝ խնդիր մը լու-ծել՝ մեկնել. 3. sich — լուսաւո-րուիլ, իմաստնանալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. լուսաւորու-թիւն. (հեղանիւթի) պարզում, յստակիլը. փխ. (հարցման՝ տա-րակուսանաց) լուծում՝ մեկնու-թիւն՝ պարզաբանութիւն. 2. (մը-տաւորական) լուսաւորութիւն, քաղաքակրթութիւն, կրթու-թիւն. Zeitalter der —ung լուսաւո-րութեան՝ լուսաւորեալ՝ փիլիսո-փայութեան դար։ —er, ար. 22ա. լուսաւորութիւն քարոզող՝ ըն-փռող, լուսաւորող, քաղաքա-կրթող։ —erei, իգ. 31. = —ungs-sucht. —icht, չ. (ար.) 20. խարեպա-տիր յառաջադիմութիւն։ —ungs-sucht, իգ. (ուրիշները) լուսաւորե-լու՝ քաղաքակրթելու մոլութիւն։ —ungssüchtig, ած. (ուրիշները) լու-սաւորելու մոլի։

auf'klauben, նբ. 3ա. բյ. Aehren — հասկաքաղ ընել. ը. մփ. քաղել. ժողվել առնուլ. 2. (հանգոյց մը) մատուըներով քակել։

auf'kleben, նբ. 3ա. բյ. վրան կըպ-ցընել։ — չբ. h. վրան կպչիլ։

auf'kleck(s)en, նբ. 3չ. եւ 3ա. բյ. բանի մը վրայ խոշոր խոշոր՝ կոշտ ներկել՝ նկարել։

auf'kleistern, նբ. 3ա. բյ. բանի մը վրայ օսլայով կպցընել։

auf'klettern, 3ա. auf'klimmen, 3չ. չբ. ʃ. բյ. մագլել, մագլցի ելլել։

auf'klinken, նբ. 3ա. բյ. մղլա-

կին լեզուակը վերցընել (դուռը բանալու համար)։ — չբ. s. դռան մղլակը ճնշուելէն բացուիլ։

auf'klopfen, չբ. h. 3ա. եւ 3կ. բձ. բանի մը վրայ զարնել։ — նբ. զարնելով բանալ. 2. զարնելով բանի մը վրայ հաստատել. 3. e—e Matratze — անկողնոյ փոշին զարնելով թօթուել. 4. զարնելով արթնցընել։

auf'knacken, նբ. 3ա. բձ. (ընկոյզ մը ակռաներով) կոտրել. փխ. ընդ. առեղծուած մը գտնել՝ առեղծանել։

auf'knallen, նբ. 3ա. բձ. J—m Eins — մէկուն վրայ հրազէնք արձակել. բ. մէկուն խարազանով հարուած մը զարնել։ — չբ. s. ճայթիւ բարձրանալ։

auf'knebeln, նբ. 3ա. բձ. պրկել. պնդել, կաշկանդել. 2. քակել։

auf'kneipen, նբ. 3ա. բձ. աքցանով՝ ունելիքով բանալ։

auf'knöpfen, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. եւ 3կ. բձ. կոճակը՝ ճարմանդը քակել. փխ. ընդ. sich — համարձակ խօսիլ, սիրտը յայտնել. փխ. ընդ. die Ohren — աղէկ մտադրութիւն ընել։

auf'knüpfen, նբ. 3ա. եւ 3կ. բձ. հանգուցելով վեր կապել. J. — մէկը կախաղան հանել՝ կախել. 2. հանգոյցը քակել։ — չ. 22բ. անյծ. —ung, իգ. 31. հանգուցելով վեր կապելը. կախաղան հանելը. կախելը. 2. հանգոյց քակելը։

auf'kochen, չբ. s. 3ա. բձ. եռալ, պղպջակիլ. նաեւ փխ. — նբ. եփել, խաշել. 2. դարձեալ՝ կրկին եփել. 3. եփելով պատրաստել։ — չ. 22բ. անյծ. —ung, իգ. 31. եռալը. եռացում, եփում։

auf'kommen, չբ. s. 2կ. բձ. (գետնէն) ելլել. փխ. (հիւանդութենէ մը) առաջին առողջութեան դառնալ, առողջանալ. 2. բարձրանալ, վերանալ. փխ. յաջողիլ. յաջողութիւն՝ ընդունելութիւն գտնել. 3. աճիլ, զարգանալ. յառաջադէմ ըլլալ. 4. ծագիլ, ծնանիլ. յառաջ գալ. (սովորութիւն) մուտ գտնել, հաստատութիւն առնուլ. տեղ մը մտցուիլ. Niemand neben sich — lassen ախոյեան մը չկարենալ տանիլ. առ. gegen Geld kommt nichts auf ուր արծաթն առատ է, ամէն խօսք կը լռէ. 5. (մէկուն բանի մը համար) երաշխաւոր ըլլալ. 6. շահ կամ սնանկ յառաջ գալ. 7. բացուիլ. (վէրք մը) թարախիլ. (պաշտօն մը) դատարկ ըլլալ՝ դատարկանալ։ — չ. 22բ. անյծ. (գետնէն) ելլելը. 2. բարձրանալը. 3. միւսանգամ առողջութիւն՝ առողջանալը. man zweifelt an j—m — իր առաջին առողջութեան դառնալը տարակուսելի է. 4. յառաջադիմութիւն. յաջողութիւն, բախտ. 5. ծագում, յառաջ գալը. (սովորութեան՝ վարդապետութեան մը) հաստատուիլը՝ մուտ գտնելը. մուտ, հաստատութիւն. 6. բացուածք. (պաշտօնի մը) դատարկութիւն։

auf'können, չբ. h. ակ. բձ. ելլել կարենալ։

auf'köpfen, նբ. 3ա. եւ 3կ. բձ. = anköpfen.

auf'koppeln, նբ. 3ա. բձ. = abkoppeln.

auf'krähen, չբ. h. 3ա. բձ. (աքաղաղը) սուր ձայնիւ խօսիլ՝ կանչել։

auf'kramen, նբ. 3ա. բձ. կարգի դնել. կարգի դնելով աղխել։

auf'krämpeln, նբ. 3ա. բձ. (բուրդը) դարձեալ գզել. 2. = aufkrämpen.

auf'krämpen, նբ. 3ա. բձ. գլխարկի եզրը հանգրիճել՝ վեր կրկնել՝ դարձընել։

auf'kratzen, նբ. 3կ. բձ. անուն մը քանդակել՝ փորագրել. ետծ. ընդ. ein Lied — երգ մը քնարով գէշ զարնել. die Erde — հողը քերել բանալ. 2. ճանկռթել. մորթը ցանել՝ պատռել. մագլցանել. sich — ինք զինքը ճանկռթել. մորթը ցանել, քերծել. 3. (հաւերը) պատեղել՝ պթղալ. 4. քերելով մաքրել նորոգել. օր. e—e Mauer — որմ մը դարձեալ քերել. բուրդը գզել՝ ոերհերել. փխ. ընդ. sich — պճնիլ, պաճուճիլ զարդարուիլ։ — չ. 22բ. անյծ. —ung, իգ. 31. = Բայց նշանակ—Ձեռնոց հետ։ —er, ար. 2ա. ասուր՝ բուրդ գզող։

auf'kräuseln, նբ. 3ա. բյ. (մազերը...) խռպոպել՝ գանգրել։ sich — չբ. մազերը խռպոպիլ՝ գանգրիլ։

auf'kreischen, չբ. h. 3ա. եւ 3կ. բյ. կանչուըռտել(ու)՝ ճչել(ու սկսիլ)։

auf'kriechen, նբ. 2կ. բյ. սողալով ելլել։ [aufbekommen.

auf'kriegen, նբ. 3ա. բյ. ընփ. —

auf'krümmen, նբ. 3ա. բյ. վեր ծռել՝ կորացընել։

auf'künden, 3բ. ա—երկ ծործածակն **auf'kündig]en**, 3ա. նբ. բյ. վարձակալին անեն հանութիւնը ծանուցանել. վարձակալը անեն ելլելը ծանուցանել. ծառայ մ'արձակել՝ ծառայութենէն հանել. Ձ—m ein Kapital — դրամագլուխն եա առնելը մէկուն յառաջագոյն իմացընել՝ ազդարարել. փխ. Ձ—m die Freundschaft — մէկուն հետ բարեկամութիւնը քակել. Ձ—m den Gehorsam — մէկուն հնազանդիլ չուզել. e—n Kauf — գնումը յետս կաչել. գնման գաշինքը լուծել. զին. den Waffenstillstand — զինադադարը լուծած հրատարակել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. վարձակալին անեն հանուելուն կամ վարձակալին անեն ելլելուն ծանուցում. nach dreimonatlicher — երեքամսեայ ազդարարութենէ ետքը. վճ. — e—s Kontraktes դաշանց լուծում՝ յետս կոչում. զին. — e—s Waffenstillstandes զինադադարի լուծման հրատարակութիւն։ —ungsbrief, ար. անեն հանելու կամ ելլելու ծանուցագիր։

auf'küssen, նբ. 3կ. բյ. բնա. (կոկոն) համբուրելով բանալ՝ փթթիլ տալ՝ փթթեցընել. փխ. վէրք մը համբուրելով վերատին բանալ. 2. համբուրելով ծծել. 3. ein Kind — աղայ մը մեծ գորովով՝ գորովալից սիրել.

auf'lachen, չբ. h. 3ա. բյ. ծիծաղիլ. laut — բարձրաձայն ծիծաղիլ. մեծաձայն քրքջել. քաքաւել։

auf'lad]en, նբ. 2Ձ. անմ. ներկ. 3բ. բյ. (կառք մը...) բեռնաւորել. Ձ—m et. — = **aufbürden**, 1. — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. բեռնաւորութիւն. փխ. = **Aufbürdung**.

Auf'lader, ար. 22ա. բեռնաւորող։

Auf'lage, իգ. 35. հաստարակաց բեռ. հարկադրութիւն. տուրք. հարկ. 2. (միաբուեստ արուեստագիտաց) խումբ՝ ժողով. 3. գրք. տիպ. տպագրութիւն. neue — նոր(ագոյն) տպագրութիւն. wie stark ist die —? քանի՞ օրինակ է տպագրութիւնը։

auf'langen, նբ. 3ա. բյ. ընփ. (գետնէն) վերցընել ժողվել։

auf'lass]en, նբ. 2կ. բյ. Ձ. — սար ելլելու թողուլ՝ թող տալ. հիւանդի մը) անկողնէն ելլելու թոյլ տալ. die Mütze — գլխարկը վար չառնուլ՝ չհանել. 2. die Thüre — դուռը բաց թողուլ. e—e Stelle — պաշտօն մը դատարկ թողուլ. 3. իրկ. (անշարժ ստացուածոց իրաւունքէն) հրաժարիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. իրկ. հրաժարում (անշարժ ստացուածոց իրաւունքէն). (պարտուց) չինջուցում։

Auf'lauer]er, ար. 22ա. լրտես, դէտ։ —n, չբ. h. 3ա. բյ. Ձ—m — (մէկուն գործերը) դիտել. մէկը (մատնելու համար) լրտեսել. (մէկը ձերբակալելու համար) յոկանել. դարանակալ ըլլալ։ —n, չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. դիտելը, լրտեսութիւն, դարանամտութիւն։

Auf'lauf, ար. 18. խուռն բազմութիւն, ամբոխ. ազմկալից ժողով՝ ամբոխ. ապստամբութիւն. 2. ուռած խմորեղէն՝ հայս, (անեսակ մը կարկանդակ)։ —en, չբ. ի. 2կ. բյ. den Berg — լեռն ի վեր վազել՝ վազելով ելլել. 2. — **anlaufen**, 4. aufgelaufene Augen h. աչեր՝ մեծցածին ըլլալ. վճ. vom Kapitale aufgelaufene Zinsen դրամագլխոյն բերած շահը. Fleisch im Wasser — lassen միս եռացած ջրոյ մէջ եփել՝ խաշել. 3. որս. e—n Eber — lassen (անէզ. սուր) կնճիռն մարմինը վարսել՝ մխել. 4. նոկ. (նաւը) խրիլ։ — նբ. sich (ռմկ.) die Füße — սաստիկ վազելէն ոտուըներուն մորթը քերծել. 2. e—e Thüre — դուռ մը ստատկութեամբ գիմել խորտակել. 3. (փուռը) քարածխով՝ կրաքարով լեցընել։ — չ. 22բ. անյփ. ուռիլը. անիլը. ու.ելնալը. — der Zinsen շահերուն շատնալը՝ դիզուիլը. (նաւուն) խրիլը՝ խրում։

Digitized by Google

Auf'läufer, ար. 22ա. (փուռը) քառ-բածուխ՝ կրակարար լեցընող. 2. ու-ռած խմորեղէն՝ Հայս, (տեսակ մը կարկանդակ). = **Auflauf**, 2.

auf'lauschen, չբ. հ. 3ա. բծ. բանի մը (գաղտուկ) ականջ դնել, մը-տիկ ընել։

auf'leben, չբ. ſ. 3ա. բծ. կենդա-նանալ. փխ. քաջալերուիլ, կեն-դանանալ. davon lebte er ganz wieder auf կարծես թէ ասիկայ իրեն նոր կենդանութիւն մը տուաւ։ — չ. 22բ. անյփ. կենդանանալը։

auf'lecken, նբ. 3ա. բծ. լզել. (շունը լեզուաւ) լակել, լափել։

aufleg|en, նբ. 3ա. բծ. (բանի մը) վրայ դնել. 2. j—m die Hände — (մէ-կուն վրայ) ձեռք դնել, ձեռնա-դրել. e—n Sattel — (ձի մը) համե-տել՝ պաղպանել՝ թամբել. 3. փխ. viel Fett — (խոզ մը) շատ պարա-րիլ՝ եղ կապել. 4. = **auferlegen, aufbürden**. առ—ն. Gott legt uns nicht mehr auf, als wir tragen können Աստուած զմարդը կարողութենէն աւելի չի փորձեր. 5. (գիրք մը) հրատարա-կել՝ տպագրել. 6. (լրագիր) սեղա-նի վրայ բաց դնել. (վաճառք) բա-նալ տարածել տես հանել. խղ. die Karten — թղթերը բանալ ցու-ցընել. Bank, Pharao — (քառասունմէկ անուանուած խաղի մէջ) մայր՝ թուղթ բաժնող ըլլալ. ein Achtel — (պանդոկապետը գինույ) նոր տակառ բանալ. 7. ն—ն. շինելի կամ նորոգելի նաւուց ողնափայտը հեծանի կամ հաստոցի վրայ դնել. ein Schiff — նաւ մ'իր սարքութենէն մերկացընել, նաւ մը տարազերծ ընել։ **sich** — փբ. արմկով բանի մը կռթնիլ՝ յենուլ. 2. sich wider et. — = **auflehnen**, 3. — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, իփ. 31. վրան դնելը. — der Hände ձեռնադրութիւն. — e—s Pflasters սպեղանի (վէրաց) վրայ դնե-լը. (ձին) համետելը. — e—r Strafe պատիժ տալը՝ դնելը։ **—er**, ար. 22ա. բանի մը վրայ) դնող՝ բեռնաւո-րող. ձեռք դնող. = **auflegen**. 2. հարկադիր, հարկ դնող։

auf'lehn|en, նբ. եւ **sich** — փբ. 3ա. բծ. կռթնցընել, յեցընել. կռը-թնիլ, յենուլ. 2. sich — կանգնուիլ կենալ, ուղղորդ կենալ. (ձին) ծառ-ռանալ. 3. փխ. sich gegen et. կամ j. — բանի մը կամ մէկուն հակա-ռակիլ. մէկուն դէմ ապստամբիլ։ **—ung**, իփ. 31. ապստամբութիւն, խռովութիւն։

auf'leimen, նբ. 3ա. բծ. սոսնձով վրան կպցընել. 2. (պատռուած բան մը) սոսնձով կպցընել նորոգել։ — չբ. ſ. եւ **sich** — փբ. սոսնձով կըպ-ցուածն անջատիլ։

auf'les|en, նբ. 2ի. բծ. բան մը ժո-ղովել՝ քաղել. Aehren — հասկա-քաղ ընել. j. — մէկը (բախտ) տա-նուլ՝ ապաւինականել. 2. Ungeziefer — ըստ պատահման ճճի բռնել. e—e Krankheit — հիւանդութենէ մը բռնուիլ։ **—er**, ար. 22ա. ժողովող. հասկաքաղ։

auf'lichten, նբ. 3բ. բծ. նկարի մը լուսաւոր մասունքը հարեւանցի նշանակել։

auf'liegen, չբ. ſ. 2ծ. բծ. բանի մը վրայ պառկած դրուած ըլլալ. բանի մը կռթնիլ. fest — աղէկ հաստատուն կցիլ՝ յարիլ. 2. j—m — մէկուն ծանրանալ՝ ծանրու-թիւն ըլլալ. փխ. մէկը ձանձրացը-նել՝ թախանձել, մէկուն գլուխը ցաւցընել. 3. բացուած՝ բաց կե-նալ. (վաճառք) ի ցոյց դրուած ըլլալ. խղ. was liegt auf? որ գոյնը բացուեցաւ։ — նբ. եւ **sich** — փբ. den Rücken —, sich — շատ պառկելէն մորթը սկրթիլ. (աւելի sich durch-liegen). — չ. 22բ. անյփ. նեցուկ. 2. (շատ պառկելէն) մորթի սկըր-թուածք։

auf'locker|n, նբ. եւ **sich** — փբ. 3ա. բծ. (հաց՝ մըս...) կակղել, կակղը-նալ. (հանգոյց մը) քակուիլ. փխ. (բարեկամութեան կապը) թուլ-ցընել, թուլնալ. (բարք) մեղկացը-նել, մեղկանալ, թուլնալ. 2. ein Bett — փետրալից անկողին մը ցնցել (փափուկցընելու համար). երկ. (երկիրը) քրքրել՝ կակղցընել՝ կակղել։ — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, իփ. 31. կակղացում, կակղիլը, փափուկ-նալը. փխ. (բարուց) թուլացում, մեղկացում. (երկիրը) քրքրելը։

auf'lodern, չբ. ſ. 3ա. բծ. վառե-լու սկսիլ. բորբոքիլ. բոցանալ.

Digitized by Google

պրել. փխ. չփաթթուելեան՝ աղմկի մէջ ըլլալ։

auf'löffeln, նբ. 3ա. բց. ընտ. գդալով ուտել. գալալել։

auf'lösbar, ած. 6. փմ. լուծանելի. լուծական. տնտ. դիւրալոյծ (խնդիր)։ —barkeit, էգ. 31. փմ. լուծականութիւն. տնտ. դիւրալուծութիւն։ —en, նբ. եւ sich — էբ. 3է. բց. (կապուածը՝ փաթթուածը. հանգոյցը...) լուծել. քակել. լուծուիլ. քակուիլ. sich — (զանգուածը մասերը) խանգարիլ. 2. փխ. (խնդիր մը) լուծել. (առեղծուած մը) գտնել. առեղծանել. das Band löst sich auf կապը կը քակուի. 3. փխ. պրկուածը թուլցնել. der Schlaf löst die Glieder auf քունը անդամները կը թուլցնէ՝ կը հանգուցանէ. aufgelöst. վախճանիլ. 4. (բաղադրեալ. բան մը) մասանցը բաժնել՝ լուծել. փմ. (մարմին մը տարրերացը) լուծել. վերլուծել. տարրալուծել. sich in Nichts — ոչինչ դառնալ. ոչնչանալ. (պետութիւն մը) մաս մաս բաժնուիլ, քայքայիլ. Բբ. տնտ. կառոյակ մը լուծել. հասարակութիւն մը լուծել ցրուել. փխ. sich in Thränen — յորդառատ արցունք թափել. in Wehmuth aufgelöst s. խոր տխրութեան մէջ ընկղմած ըլլալ. զին. das Karree — զօրաց քառակուսին քայքայել՝ խորտակել. 5. (բանի մը կացութիւնը) քանդել՝ դադրեցընել. (ժողով՝ ընկերութիւն) լուծել՝ քայքայել՝ երժ. die Note — կէտ աստիճան բարձրացուած կամ հարթուած խազն իր առաջին աստիճանը դարձընել (ձայնադարձ նշանով)։ —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. (կապուած՝ փաթթուած բանի մը) լուծում՝ քակում. 2. (խնդրոյ մը) լուծում. 3. փխ. — der Glieder անդամոց օթափում՝ հանգչիլը. 4. փմ. փր. փլ. տարրալուծում. լուծում. վերլուծում. վերլուծութիւն. Բբ. տնտ. (կառոյակի) վերլուծութիւն. (հասարակութեան մը) լուծում. 5. (իրի մը կացութեան) բարձում. խանգարում. քայքայում. քակտում։ —end, ած. 6. լուծողական. լուծիչ. վերլուծիչ. փմ. բժշ. —(es Mittel) լուծողական. հիւթերուն եւ արեան լուծումն աճեցընող (դեղ)։ —lich, ած. 6. = —bar. —ungsfähig, ած. լուծական, լուծելի, դիւրալոյծ։ —ungsfähigkeit, էգ. լուծականութիւն, դիւրալուծութիւն։ —ungskraft, էգ. լուծիչ զօրութիւն, լուծողութիւն։ —ungsmittel, չ. փմ. լուծիչ կամ մաքրիչ նիւթ։ —ungszeichen, չ. երժ. կիսաձայն մ'իր ամբողջ ձայնին վերածող նշան, ձայնադարձ նշան։

auf'löthen, նբ. 3բ. բց. անագ մ'ուրիշ անագի զօդել՝ կպցընել. 2. զօդելով սպառել. 3. զօդը մածոյցը հալեցընել՝ անջատել։

auf'machen, նբ. 3ա. բց. (դուռ՝ դիրք...) բանալ. halb — կիսաբաց բանալ, ծերպել. 2. Äußern — առարկէ խեցիէն հանել. շիշ մը բանալ. խցանը հանել. (գետնախորընձոր) փորելով դուրս հանել. (հանգոյց մը) քակել. (կպցուածը) անջատել (զօտին) թուլցընել՝ արձակել. խղ. s—e Brücke — müssen (ստապալւոյ մէջ) դուռը բանալու ստիպուիլ. 3. (անկողին) նետել՝ պատրաստել. 4. վճ. (հաշիւ...) գրի առնուլ. (հաշուեգրոց մէջ) նշանակել. 5. (իրի մը վերարկերած մասն անոր վրայ) դնել՝ հաստատել։ sich — էբ. յառնել եւ ճամբայ ելլել. sich auf- u. davon-machen պրծիլ՝ փախչիլ. 2. (բան մ'ընելու՝ երթալու...) պատրաստուիլ՝ պատրաստ գըտնուիլ։ — չ. 22բ. անյփ. = — նբ։

auf'mahlen, նբ. 3ա. բց. բոլորն աղալ։

auf'malen, նբ. 3ա. բց. բանի մ'ը վրայ նկարել. 2. ein Gemälde — (ապականուած պատկեր մ'ը) նկարելով նորոգել՝ կենդանացընել. 3. նկարելով (բոլոր ներկը) սպառել։

Auf'marsch, ար. 13. զին. զօրաց երթ՝ շու. զօրաց գունդ մը ճակատի կարգաւ պարզելը (շարելը)։ —i(e)ren, չբ. s. 3ա. բց. զին. ռազմ յօրինուիլ. ճակատ կազմուիլ։ —i(e)ren, չ. 22բ. անյփ. —i(e)rung, էգ. 31. (զօրքը) ճակատի կազմելը. ճակատառազմ յօրինելը։

Auf'maß, չ. 20. (չափի մը) թաթա-

Digitized by Google

գուն մասը. kein — geben չափին վրայ ուեկըցուք չտալ։

aufʼmauern, նբ. 3ա. բժ. պարիսպ բարձրացընել՝ կանգնել. 2. շինելով ստանալ։

aufʼmeißeln, նբ. 3ա. բժ. քերուցով՝ քանդակագործւով փորագրել՝ քանդակել։

aufʼmerk|en, նբ. 3ա. բժ. (բանի մը վրայ) նշանակել։ — չբ. h. (բան մը) մտադրութեամբ մտիկ ընել. (բանի մը) մտադիր ըլլալ։ —**er**, ար. 22ա. օրինապահ։ —**sam**, ած. 6. մըտադիր. J. auf et. — machen մէկը բանի մը մտադիր ընել. մէկուն մտադրութիւնը բանի մը վրայ դարձուցանել. 2. պատուադիր, ուրիշը մեծարելու մտադիր։ —**samkeit**, էգ. 31. անյ. մտադրութիւն. J—s — fesseln մէկուն մտադրութիւնը գրաւել. 2. փոյթ. 3. յգ. —en պատուադրութիւն, ինքնայօժար մեծարանք. J—m große — erweisen մէկուն մեծամեծ յարգանաց ցոյցեր ընել. մէկուն մեծամեծ յարգանք գնել։

aufʼmessen, նբ. 2լ. բժ. (Getreide) — չափել եւ ամբարանոց կրել՝ տանիլ. 2. = **anmessen**, 1. 3. = **aufnehmen**, նբ. 9։

aufʼmischen, նբ. 3ա. բժ. (գինւոյ տակառի մէջ ուրիշ գինի) խառնել. իրարու խառնել. 2. e—e Arzenei — դեղ մը ցնցել խառնել. 3. խղ. թղթերն երկրորդ անգամ խառնել։

aufʼmunter|n, նբ. 3ա. բժ. արթնցնել. կենդանացընել. փխ. մէկուն միտքը (տրտմութենէն...) սթափել՝ զուարթացընել. 2. = **anreizen**. —**ung**, էգ. 31. քաջալերութիւն, քաջալեր, յորդոր. գրգիռ։

aufʼmünzen, նբ. 3գ. բժ. (պատկեր մը) բանի մը վրայ տպել՝ դրոշմել. 2. դրամ կոխելով (ստակին...) ստանալ։

aufʼmüssen, չբ. h. 4գ. բժ. — (aufstehen müssen) ոտք ելլելու՝ յառնելու ստիպուիլ։

aufʼmutzen, նբ. 3գ. բժ. ըմբ. յանցանքի մը համար մէկը խստիւ կշտամբել։

aufʼnageln, նբ. 3ա. բժ. բանի մը վրայ գամել՝ բեւեռել. 2. գամը հանել՝ խլել։

aufʼnagen, նբ. 3ա. բժ. կրծելով բանալ. 2. կրծելով ուտել՝ սպառել։

aufʼnähen, նբ. 3ա. բժ. բանի մը վրայ կարել. 2. (կտաւի...) ծալքերը դարձընելով կարել. լուել. խըծղել. 3. sich (ար.) die Finger — (շատ) կարելէն մատուըները ծակծկել. 4. կարելով (դերձանը) սպառել. sich — էբ. կարանը քակուիլ։

Aufʼnahme, էգ. 35. (դպրոցի՝ ընկերութեան... մը մէջ) ընդունելութիւն՝ մուտք. 2. (հիւր... ընդունելու կերպ), ընդունելութիւն, ասպնջականութիւն. freundliche — լաւ ընդունելութիւն. 3. (դրամագլխոյ) փոխառութիւն. 4. (երկրի մը...) ծրագրութիւն. flüchtige — (e—r Gegend) տեղւոյ մը ստուերագիր՝ ուրուագիր. էրգ. — v. Beweisen պատճառներու տեղեկանալը, նախակարգ քննութիւն. (արձանագիրն) ի գրի առնուլը. 5. յաջողութիւն, համբաւ, յարգ. in — bringen (իր մը) լաւացընել՝ ծաղկեցընել՝ յարգի ընել... das hat ihn in — gebracht ատիկայ զինքը հռչակաւոր ըրաւ. in — kommen (իր՝ անձ մը) անուանի՝ յարգի ըլլալ. մուտք՝ ընդունելութիւն գտնել. 6. բնխ. (կերակրոց իր մարմնոյն) փոխարկութիւն՝ փոխարկումն։ —**schein**, ար. (մէկուն ընկերութեան մը մէջ ընդունուելուն) ընդունելութեան գիր՝ տոմսակ։

aufʼnehm|bar, ած. 6. ընդունելի. —**en**, նբ. 2գ. բժ. (վեր) վերցընել. sein Kleid — զգեստն ամփոփել՝ վերցընել, զգեստին քղանցքը վերցընել. 2. գետնէն վերցընել՝ ժողվել առնուլ. den Handschuh — ձեռնոցը առնուլ՝ վերցընել. փխ. կռիւը յանձն առնուլ. es im Laufen mit J—m — վազելու մէջ մէկուն հետ մրցիլ կարենալ. 3. et. (wieder) — (ընդհատուած բան մը) շարունակել (ուսանիլ), դարձեալ խօսքին կարգին ելլել. խօսքը շարունակել. 4. et. (in sich) — ընդունիլ. բովանդակել. տանիլ. իրեն սեպհականել. das Wort ist in unsere Sprache aufgenommen այս բառը մեր լեզուին մէջ ընդունուած՝ մուտք գտած է. 5. J. (in

Digitized by Google

e—n Verein) — մէկը (ընկերութեան մը մէջ...) ընդունիլ՝ անդամագրել. 6. մէկն ընդունիլ՝ հիւրընկալել. 7. (միտք) առնուլ՝ հասկընալ՝ մեկնել՝ համարիլ. et. als Scherz — բան մը կատակ առնուլ՝ համարիլ. j-m et. hoch — (լաւ կամ գէշ մը-տօք) մէկուն գործքին վրայ մեծ յարգ դնել. (մէկուն թշնամանքը) մեծ բան մը համարիլ. մէկուն թշնամանքէն սաստիկ զգածիլ՝ առնուիլ. 8. գրաւ տալով (ստակ) փոխ առնուլ. փոխառութիւն ը-նել. 9. ein Protokoll — արձանագիր մը... գիր առնուլ. ein Verzeichniß — (բանի մը) ցանկը գրել. e—n Grundriß — բանի մը յատակագիծը ծրագրել: sich — ժբ. յառնել. ոտք ելել. ժի. յաջողել. զօրանալ. աճիլ: —en, չ. 33բ. անյժ. = Auf-nehme. —enswerth, —enswürdig, ած. ընդունելի. ընդունելութեան արժանի:

auf'nieten, նբ. 3ջ. բժ. գամին ծայրը բթելով (իր մ'ուրիշ երի վրայ) հաստատել:

auf'nöthigen, նբ. 3ա. բժ. J—m et. — մէկը բան մ'ընդունելու բռնադատել՝ ստիպել:

auf'noti(e)ren, նբ. 3ա. բժ. նշանակել:

auf'opfern, նբ. 3ա. բժ. զոհել (նաեւ ժբ.), պատարագել, նուիրել. մատուցանել: sich — ժբ. իւր անձը նուիրել՝ զոհել: —d, ած. 6. անձնանուէր. ինքնանուէր: —ung, էգ. 31. զոհ. նուիրում. ժբ. անձնանուիրութիւն, անձնազոհութիւն:

auf'packen, նբ. 3ա. բժ. արկղ մը (մէկուն կամ բանի մը վրայ) բեռնաւորել. 2. (նաեւ չբն.) կապոցն կապել եւ ճամբայ ելլել. ը. մփ. ճամբայ ելլել. 3. (մոն—ք. դբք. անջ. ժէլ) կուտել. շեղջակուտել:

auf'palmen, sich — ժբ. 3ա. բժ. նաւ. (կայմի պարաններին վրայէն) մագլցել վեր ելլել:

auf'pappen, նբ. 3ա. բժ. ընփ. ուտել:

auf'passen, նբ. 3ժ. բժ. (կափարիչ մը...) յարմարցընել. 2 (գլխարկ մը...) փորձել: — չբ. h. auf et. — բանի մը միտադիր ըլլալ. մտադրութեամբ մտիկ ընել. aufgepaßt! զգուշացէ՛ք. զգո՛յշ. 2. J—m — մէկը դիտել՝ լրտեսել: —er, որ. 33ա. դէտ, գաղտնի ոստիկան. 2. պահապան. խնամակալ. հսկող: —erei, էգ. 31. գ. մփ. լրտեսութիւն:

auf'pauken, չբ. h. 3ա. բժ. auf et. — բանի մ'ուժգին զարնել: — նբ. խորտակել. 2. (դուռը բախելով) արթնցընել՝ զարթեցընել:

auf'peitschen, նբ. 3ժ. բժ. մտրակելով ոտք հանել. 2. ընփ. մէկուն խարազանով՝ մտրակով զարնել:

auf'pfeifen, նբ. 3ի. բժ. (երգ մը) սրնգով զարնել. 2. սուլելով մէկն արթնցընել:

auf'pflanzen, նբ. 3ժ. բժ. (դրօշ..) կանգնել. զին. (թնդանօթ) շարել՝ ուղղել:

auf'pflügen, նբ. 3ա. բժ. երկ. արօրադրելով (տակի հողի կարգերը) վեր հանել. 2. (երկիր մը) արօրադրել՝ հերկել պատռել:

auf'pfropfen, նբ. 3ա. բժ. պբփ. պատուաստել:

auf'pichen, նբ. 3ա. բժ. ձիւթով ծեփել՝ կպցընել. 2. ձիւթով ծեփուած՝ կպցուածը բանալ՝ անջատել:

auf'picken, նբ. 3ա. բժ. բան մը կտցել պատռել. 2. կտցելով բանալ:

auf'plätten, նբ. 3բ. բժ. = aufbügeln.

auf'platzen, չբ. s. 3ժ. բժ. պայթիլ՝ ճայթիլ բացուիլ. ճեղքուիլ. 2. vom Sitze — նստած տեղէն վեր ցատքել:

auf'plumpen, auf'plumpsen, չբ. s. 3ա. բժ. ընփ. բանի մը կամ մէկուն վրայ բոլոր ծանրութեամբն իյնալ:

auf'pochen, չբ. h. 3ա. բժ. (սիրտը) թնդալ բաբախել. երերիլ. 2. (բռամբ՝ գաւազանով...) սեղանին զարնել. 3. ժբ. մէկուն դէմ դառնալ՝ ընդդիմանալ: — նբ. բախելով բանալ. 2. բախելով (մէկն) արթնցընել՝ զարթեցընել:

auf'poltern, նբ. 3ա. բժ. աղմուկ հանելով արթնցընել:

auf'prägen, նբ. 3ա. բժ. վրան դրոշմել՝ տպել. 2. = aufmünzen, 2.

Digitized by Google

auf'prallen, չբ. ſ. 3ա. բյ. վեր ցատքել, ոստում ընել. (նետուած քարը ջրոյ վրայ) ոստոստել. 2. ոստում ընելով բանի մը զարնուիլ. 3. ընփ. սաստկութեամբ բացուիլ: — չ. 22բ. անյփ. ոստում, ոստոստում:

auf'prasseln, չբ. ſ. 3ա. բյ. շառաչել, ճարճատիլ, ճայթիլ. 2. շառաչմամբ՝ ճարճատմամբ բացուիլ:

auf'prellen, չբ. ſ. 3ա. բյ. = auf=prallen.

auf'pressen, նբ. 3է. բյ. վերատին ճնշել. 2. (զարդ մը...) բանի մը վրայ դրոշմել հանել. 3. ճնշելով բանալ. 4. փխ. 3—m et. — մէկուն ձեռքէն բռնութեամբ բան մ'առնուլ: [խարկ մը...) փորձել:

auf'probi(e)ren, նբ. 3ա. բյ. (գըլ-

auf'proben, նբ. եւ չբ. h. 3է. բյ. գէն. թնդանօթ մը սայլին առաջակողման վրայ հանել՝ դնել:

auf'pudern, նբ. 3ա. բյ. վերստին փոշի ցանել:

auf'puffen, նբ. 3ա. բյ. ուռեցընել. 2. ընփ. 3—m Eins — մէկուն հարուած մ'իջեցընել:

auf'pumpen, նբ. 3ա. բյ. ջրհանով ջուր հանել, ջրհանել. 2. ջրհանելով սպառել. 3. ընփ. Geld — քիչ քիչ սառակ փոխ առնուլ:

Auf'putz, ար. 20. զարդարանք, պաճուճանք. 2. ընփ. զարդ: —en, նբ. 3է. բյ. մաքրել՝ փայլեցընել. փխ. յարդարել՝ զարդարել. յղկել: — նբ. եւ ſich — փբ. զարդարել. պաճուճել. զարդարուիլ. պճնիլ: —en, չ. 22բ. անյփ. = Aufputz. մաքրել փայլեցընելը. փխ. յարդարում, յղկում:

auf'quellen, չբ. ſ. 2է. բյ. (ջուրն) ուժգնութեամբ բղխել. (եռացման ազդեցութեամբ ջրոյ, մէջի սառկանները) վեր ելլել. վխտալ՝ խաղալ (ջրոյ մէջ). 2. բղխելով բացուիլ. 3. ուռիլ. աճիլ: — նբ. 3ա. բյ. ուռեցընել:

auf'raffen, նբ. 3ա. բյ. շտապա ժողվել՝ վերցընել: ſich — փբ. (գետնէն...) շուտ մ'ելլել կանգնիլ. (հիւանդութենէ) շուտ առողջանալ. ſich vom Lehnstuhle — թիկնաթոռէն սաստկութեամբ մ'ելլել:

auf'ranken, չբ. ſ. եւ ſich — փբ. 3ա. բյ. (անկերը) պատատելով՝ մանելով վեր ելլել:

auf'rasseln, չբ. ſ. 3ա. բյ. շառաչմամբ բացուիլ:

auf'rauchen, չբ. ſ. 3ա. բյ. ծխել ծուխ բարձրանալ: — նբ. (ծխախոտ մը) ծխել լմնցընել:

auf'räumen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բյ. վերցընել, մէկդի առնուլ տանիլ. 2. արգելքը՝ խոչ եւ խութը բառնալ. (ճամբէն մը...) մաքրել՝ բանալ. փխ. mit e—r Waare — ապրանք մ'ամբողջը մէկանց ծախու դնել՝ հանել. 3. կարգի դնել. (սենեակը...) յարդարել. 4. փխ. m. ſ—n früheren Ansichten ganz — հին կարծիքները՝ գաղափարները բոլորովին թողուլ եւ նոր ընդունիլ. ընփ. um damit aufzuräumen խրնդրոյն վերջ տալու համար. die Cholera räumt unter der Bevölkerung furchtbar auf մաղձայոյզը ժողովրդեան մէջ մեծ աւեր ապականութիւն կը գործէ. 5. = aufgeräumt. — չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. վերցընելը, բարձում, ի բաց առնիլը. մաքրելը, յարդարելը: —er, ար. 22ա. վերցընող, մէկդի առնող, մաքրող՝ յարդարող. 2. գէն. թնդանօթի ծակը բանալու հերիւն:

auf'rauschen, չբ. ſ. 3է. բյ. աղմկով բարձրանալ՝ վեր ելլել:

auf'rechen, նբ. 3ա. բյ. փոցխելով՝ ստնարելով վրան հանել. փոցխել ստնարել կակղել (հողը):

auf'rechnen, նբ. եւ չբ. h. 3բ. բյ. = anrechnen, 1. 2. (պարտքը) համակշռել. փոխարինութեամբ հատուցանել, փոխարինել: —ung, իփ. 31. փոխարինութիւն, համակշռութիւն (պարտուց). 2. = Ab=rechnung, 2.

auf'recht, ձ. եւ մյ. 6. ուղիղ, ուղղորդ, կանգուն. (ſich) — erhalten հաստատուն պահել բռնել. դիմանալ. հաստատուն կենալ. ſich — halten ուղիղ՝ կանգուն կենալ. փխ. դիմանալ, հաստատուն կենալ. — ſtehen կամ ſein կանգուն կենալ. —(er)=haltung, իփ. 31. պահպանութիւն:

auf'recken, նբ. 3ա. բյ. վեր երկընցընել, կարկառել. den Hals — (վիզը)

երկայնել՝ երկնցընել. die Ohren — ականջները անկել՝ սրել։

auf'reden, նբ. ձբ. բյ. 3. — = auf-reden, 2. 2. 3—m et. — = aufschwatzen. 3. = aufbinden, 2.

auf'reg|en, նբ. եւ ջբ. ձա. բյ. (ծովը...) յուզել, շարժել, տարբերել. (փոշի...) հանել. (սուտը) գրգռել, արթնել. 2. ջխ. (առարկայ) հանել՝ զարթուցանել. 3. 3. — մէկը յուզել՝ խռովել. 4. gegen 3. մէկուն դէմ գրգռել։ — ն. ձբ. անյօ. —ung, իգ. ձւ. շարժում, յուզում, գրգռութիւն. 2. խռովութիւն, անհանգստութիւն, յուզմունք. բյն. յուզում, գըրգռութիւն. ein Land in — bringen երկիր մը յեղափոխել՝ ապստամբեցընել. in — geraten յուզիլ, ամբոխիլ, խռովիլ։ —end, ած. ե. յուզիչ, գրգռիչ։ —ungsmittel, ն. բյն. գրգռիչ դեղ։ —ungsstück, ն. (թատրոնի մը) գրգռիչ՝ յուզիչ մասը։

auf'reib|en, նբ. ձծ. բյ. (խուց մը) շփել մաքրել. 2. շփելով (մորթը) սպրթել. 3. (ներկ) փշրել՝ լեռուլ՝ սղկել. 4. ջխ. սպառել, մաշեցընել, ոչնչացընել, բնաջինջ ընել. sich — շատ աշխատանալ, ներքեւիլ. sich durch et. — բանէ մը ծիւրիլ՝ ծնդիլ՝ հիւծիլ։ — չբ. h. auf et. — բանի մը շփուիլ։ — ն. ձբ. անյօ. —ung, իգ. ձւ. (մորթը) շփուիլ սպրթիլը. 2. բնաջնջում, բնաջինջ ըլլալը, սատակում։ —end, ած. ե. սպառիչ, մաշիչ, ապականիչ, ոչնչացուցիչ։

auf'reihen, նբ. ձա. բյ. կարգի դնել. Perlen — մարգարիտ շարել՝ յեռուլ։

auf'reiß|en, նբ. ձխ. բյ. ուժգին քաշել բանալ. բռնաբար բանալ. ըմփ. die Augen weit — աչուըները մեծ մեծ բանալ, զարմացմամբ նայիլ. 2. (die Dürre) den Boden — (ցամաքութիւնը) գետինը պատռել՝ խորխորել, գետինը ցամաքութենէն պատռիլ՝ խորխորիլ. sich die Hand an e—m Nagel — գամի մը զարնուելով ձեռքը պատռել՝ հերձատել՝ քերծուիլ. das Maul — բերանաբաց աղաղակել՝ պոռչտալ. ջխ. առկ. 3—m das Maul — մէկը խօսելու ստիպել. den Verband — (վէրաց պատանը) քակել հանել. երջ. ein Brachfeld — կորդ խոպան մը ցելուլ՝ քակել. ein Straßenpflaster — փողոցի մը սալայատակը քակել. 3. սաստկութեամբ վեր վերցընել՝ բարձրացընել. 4. (բանի մը) ծրագիրը՝ ստուերագիրը հանել, ծրագրել. նրփ. ծրագիր մը յօրինել՝ գծագրել։ — չբ. ʃ. ճաթիլ, պատռիլ, ճեղքուիլ. (կարանը) քակուիլ. (երկիրը) խորխորիլ։ sich — ջբ. յանկարծակի սաստկութեամբ ոտք ելլել։ — ն. ձբ. անյօ. —ung, իգ. ձւ. պատառատում, պատառատուածք. խորխորում, քակում. 2. ծրագրութիւն, ստուերագրութիւն. = Aufriß.

auf'reiten, չբ. ʃ. գխ. բյ. auf- u. abreiten վեր վար ձիավարել. 2. (ձիաւորաց գունդ՝ վաշտ մը) կարգաւ իրարու ետեւէն երթալ։ — նբ. եւ. sich — ջբ. ein Pferd — ձիավարելով ձին վիրաւորել. sich — ձիավարած ատեն (մորթը) քերծիլ։

auf'reiz|en, նբ. ձգ. բյ. 3. zu et. — մէկը բանի մը գրգռել՝ գրգել՝ հրապուրել։ —end, ած. ե. գրգիչ, գրգռիչ, հրապուրիչ, հրապուրող։ —ung, իգ. ձւ. գրգռութիւն, հրապոյր։

auf'rennen, չբ. հա. բյ. = auflaufen, 1. եւ 4. 2. փ. abrennen, չբ. 2. — նբ. = auflaufen, նբ. 1. եւ 2. e—e Thüre — դուռ մը խորտակել. առկ. er ist so dumm, man kann mit ihm Thür u. Thor — սաստիկ ապուշ՝ թանձրամիտ մէկն է։

auf'richt|en, նբ. ձբ. բյ. (գետինը կեցած՝ տապալած... բան մը) կանգնել. (գետինը կախուած բան մը) ամփոփել՝ վերցընել. 2. ջխ. 3. in s—m Kummer, 3. wieder — մէկը մխիթարել. (վհատեալ՝ յուսահատեալ մը...) կանգնել. 3. (խորան՝ պարիսպ...) կանգնել՝ շինել՝ բարձրացընել. (դաշինք՝ օրէնք...) դնել. ein Reich — հարստութիւն՝ պետութիւն մը հիմնել՝ հիմնարկել. Schulen — դպրոց հաստատել. 4. անդղ. — der Muskel կանգնիչ՝ լարիչ գնդէր՝ մուկն։ sich — ջբ. յանդիման ելլել, ոտքի մատուըներուն վրայ կանգնուիլ՝

Digitized by Google

կենալ, գետնէն ելլել կանգնուիլ. wieder — վերստին ելլել կանգնուիլ. փխ. քաջալերուիլ. sich an et. — բանով մը մխիթարուիլ: — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. կանգնելը. կանգնում. վեր վերցնելը. շինելը, բարձրացընելը, շինութիւն. (դպրոցի...) հաստատութիւն՝ հիմնարկութիւն. փխ. մխիթարանք, սփոփանք, մխիթարութիւն: —er, ար. 22ա. կանգնիչ՝ լարիչ մկունք՝ գնդերք: —ig, ած. 6. անկեղծ, պարզ, յստակամիտ. անխարդախ, աննենգ, ուղիղ. Հ. անկեղծ, անխարդախ. 2. մկ. բուն, հարազատ, չխարդախեալ: —igkeit, էգ. 31. անյփ. յստակամտութիւն, անկեղծութիւն, անխարդախութիւն:

auf'riegeln, նբ. 3բ. բյ. պարզունակը բանալ, պարզունակն ի բաց առնուլ. ը. մփ. փխ. բանալ:

auf'ringeln, նբ. եւ փբ. 3ա. բյ. գանգրել, խոպոպել. sich — (ծուխը...) գալարաձեւ՝ օղակաձեւ բարձրանալ. 2. (sich) — օղը քակուիլ՝ լուծուիլ. ը. մփ. քակել, քակուիլ:

Auf'riß, ար. 15. ծրագիր, ստուերագիր. ճրտ. շինուածոյ մ'արտաքին տեսքին կամ ճակատին գծագրութիւն. 2. գծգ. (պատկերի մը) կազմութիւն յօրինուած՝ գաղափար:

auf'ritz‖en, նբ. 3գ. բյ. (սուրով՝ փշով...) մորթը ցատել՝ պատռել՝ ճանկռթել. մորթը ցատելով՝ ճանկռթելով բանալ: — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. մորթի կեղեքածք՝ ճանկռթուք:

auf'rollen, չբ. ſ. 3ա. բյ. գալարելով՝ պատատելով վեր ելլել (վարագոյր...): — նբ. եւ փբ. գալարել, պատատել. 2. sich — կըծկիլ՝ ամփոփուիլ. (մազերը) խոպոպել՝ գանգրել. 3. (սուրբ՝ պատառ) մամլոյ տակ պնդել եւ փայլեցընել. 4. գալարուածը բանալ՝ պարզել:

auf'rück‖en, չբ. ſ. 3ա. բյ. աստիճանաւ բարձրանալ՝ զարգանալ. զին. zum Oberst — գնդապետութեան... աստիճանին հասնիլ՝ բարձրանալ, գնդապետ ըլլալ: — նբ. (վեր) հանել, բարձրացընել: — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. (պաշտօնի՝ աստիճանի մը մէջ) յառաջանալը՝ յառաջացում, յառաջադիմութիւն:

Auf'ruf, ար. 20. աղաղակ. 2. կոչում, հրաւէր, յորդոր, հրաման: —en, նբ. 2հ. բյ. պոռալով ոտք հանել՝ զարթուցանել. փխ. Erinnerungen — յիշատակ զարթուցանել. 2. էրգ. յետս կոչել, եղծանել, ոչնչացընել: —en, ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. կոչ, կոչում. պոռալով ոտք հանելը. (յիշատակի) զարթուցում. 2. էրգ. եղծում, ոչնչացում:

Auf'ruhr, ար. 20. անյփ. անկարգութիւն, աղմուկ, խռովութիւն. (արեան) յուզում՝ եռացում. (կրից) սաստկութիւն՝ անչափութիւն. 3. in — versetzen մէկը խռովել՝ ամբոխել. die Luft in — versetzen օդը պղտորել. in — gerathen խռովիլ, ամբոխիլ, աղմկիլ. 2. ապստամբութիւն, խապաղ. in — bringen ապստամբեցընել:

auf'rühr‖en, նբ. 3ա. բյ. ցնցելով՝ շարժելով վեր հանել. 2. (հեղանիւթ մը) խառնել պղտորել. փխ. (կռիւ՝ դատ...) յարուցանել. (կրքերը) գրգռել՝ բորբոքել. (ժողովուրդը) ամբոխել: — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ցընցմամբ՝ շարժմամբ վեր հանելը. փխ. յուզում, խռովութիւն, աղմուկ. գրգռութիւն. պղտորում: —er, ար. 22ա. ապստամբ, խռովարկու: —erisch, ած. 6. ապստամբական, ապստամբեցուցիչ, խռովիչ:

Auf'ruhrstifter, ար. ապստամբութեան յուզիչ:

auf'rüst‖en, նբ. 3բ. բյ. (շէնքի մը) լաստակերտը՝ լաստակը կանգնել. 2. յարդարել, կարգի դնել. զարդարել, գեղեցկացընել: — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. լաստակերտի՝ լաստակի կանգնում. 2. յարդարում. զարդարելը, գեղեցկացում:

auf'rüttel‖n, նբ. 3ա. բյ. թօթուելով՝ ցնցելով բանալ. 2. Յ. aus dem Schlafe — մէկը ցնցելով արթնցընել: — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. թօթափում, ցնցում:

Digitized by Google

aufs, auf's = auf das (տ. auf).

auf'laden, նբ. 3ա. բյ. = aufladen և aufbürden, 1.

auf'sagen, նբ. 3ա. բյ. s—e Lektion — դասը ըսել. 2. — aufkündigen. e—n Kauf — գնելու խոստումը յետս կոչել՝ դաշինքը եղծանել. j—m Herrn den Dienst — ծառայ մ'իր տիրոջը հրաժարական տալ: [բանալ:

auf'sägen, նբ. 3ա. բյ. սղոցելով

Auf'sagung, իգ. 31. դասասացութիւն. 2. = aufkündigen, 2.

auf'sammeln, նբ. 3ա. բյ. ժողովել հաւաքել՝ գումարել: sich — չէ. = sich aufraffen. 2. = sich ansammeln.

auf'sässig, ած. ա. թշնամի, հակառակորդ. j—m — s. մէկուն քէն՝ ոխ պահել. 2. (բանի մը) ընդդիմացող՝ չհաւանող. հեստ, ըմբոստ. 3. — machen զայրացընել: -keit, իգ. 31. քէն. 2. հեստութիւն, ըմբոստութիւն, խեռութիւն:

auf'satteln, նբ. 3ա. բյ. թամբել. 2. aufgesattelte Treppe երկու քազըխքով մահիկաձեւ սանդուղք:

Auf'satz, ար. 13. վրան դրուած բան, յաւելուած. 2. ճրտ. գրան վերնախօսման զարդք. (շատրուանի մը) ծորակին բերանն անցուելի խողովակ. նշծ. (փշրողական նուագարանաց) լեզուակ. 3. սեղանի եւ կերակրոց հանդերձանք՝ սպասք. 4. կանանց գլխու զարդ. 5. (նիւթի մը վրայ) շարադրած՝ շարադրութիւն. (լրագրի մը մէջ) հատուած: —thema, չէ. (աշակերտաց) շարադրութեան նիւթ:

auf'säubern, նբ. 3ա. բյ. (ձեռաղախտան հանքերը) զատել մաքրել:

auf'saufen, նբ. 3ի. բյ. (անասնոց) լափել խմել. ռմկ. (մարդու) լափելով խմել. խմել լափել. 2. ռմկ. (ինչքը) խմելով վատնել՝ ծախսել:

auf'saugen, նբ. 3ի. բյ. ծծել. 2. ծծելով բանալ:

auf'säugen, նբ. 3ա. բյ. տղայ մը (ինչեւ պատաշաճ ժամանակ) դիեցընել. չէ. im Haß (des Liberalismus) aufgesäugt (ազատամտութեան դէմ) ատելութեան հոգւով սնեալ:

auf'schaben, նբ. 3ա. բյ. (շուտանի մը ծայրը գանակով) քերելով բանալ. ծուատել:

auf'schanzen, նբ. 3է. բյ. դիզել. մթերել:

auf'schärf|en, նբ. 3ա. բյ. գարձեալ սրել. e—e Säge — սղոցի ակռաները նորոգել. 2. որս. (անասունոյ մը փորը) բանալ՝ հերձուլ. 3. (մորթը) ռահվաւիկ ցատել՝ սիրթել: — չ. 22բ. անյծ. —ung, իգ. 31. սրելը. (սղոցի ակռաներու) նորոգութիւն:

auf'scharren, նբ. 3ա. բյ. = aufgraben, նբ. 1.

auf'schauen, չբ. h. 3ա. բյ. աչուըները բանի մ'ամբառնալ, վեր ամբառնալ. 2. = aufpassen, 1.

auf'schauern, նբ. 3ա. բյ. (այգի մը) երրորդ անգամ մշակել:

auf'schaufeln, նբ. 3ա. բյ. թիակով կուտել. 2. թիակով բանի մը վրայ բեռնաւորել:

auf'schäumen, չբ. s. 3ա. բյ. փըրփրալ վեր ելլել. (եռացած բան մը) պղպջակիլ. չէ. զայրանալ. զայրագնիլ:

auf'schellen, նբ. 3ա. բյ. (ծառայ մը...) զանգակով կանչել.

auf'schenken, նբ. 3ա. բյ. խղ. den Ball — ափուճը խաղացողին նետել:

auf'scheren, նբ. 9ը. բյ. ոստ. առէջք հենուլ՝ պատրաստել:

auf'scheuchen, նբ. 3ա. բյ. վախցընել, խրտեցընել. որս. (երէն) աներեւկել փախցընել:

auf'scheuern, նբ. 3ա. բյ. (աման) շփել մաքրել. խուց մը շփել լուալ. 2. sich (որբ.) die Haut — շփելով մորթը սիրթել:

auf'schicht|en, նբ. եւ չբ. 3բ. բյ. կարգ կարգ դիզել՝ շարել, վրայէ վրայ դնել. sich — դիզուիլ, շարուիլ: — չ. 22բ. անյծ. —ung, իգ. 31. կարգ կարգ դիզելը՝ շարելը, վրայէ վրայ դնելը: —er, ար. 23ա. (աղիւս) շարող:

auf'schieb|en, նբ. 2ղ. բյ. հրելով՝ մղելով բանալ. 2. ուրիշ ժամանակի թողուլ, յերկարաձգել. ի կախ պահել, յապաղել. auf e—n andern Tag — ուրիշ օրուան ձգել. յապաղել, (նաեւ իլէ.) ռմկ. besser

Digitized by Google

aufgeschoben als aufgehoben լաւ է անյագան քան ոչ երբեք։ — Հ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 21. յերկարաձգութիւն, ի կախ պահում, յապաղում, (նաեւ էրգ.)։

auf'schießen, Նբ. 21. բյ. Թնդանօթի հարուածով խորտակել բանալ. 2. որս. հրացան արձակելով (երէն) առք հանել (որջերէն) հանել. 3. Նուչ. (նաւուս պարանը) բոլորակ ծալել՝ գալարել։ — չբ. ճ. բանի մը վրայ յանկարծակի եւ սաստկութեամբ յարձակիլ՝ խոյանալ. արագութեամբ բարձրանալ՝ վեր ելլել. (Թռչուն մը) սլանալ. (մարդ մը) յանկարծակի (եւ զայրագին) առք ելլել. 2. զգալաբար՝ (արագ արագ) աճիլ. ըն. lang aufgeschossener Mensch բարձրահասակ եւ վտիտ (ձող եւ նրբաւար) մարդ. in Samen — ընդանալ, սերմանալ, սերմն երթալ, սերմակիլ։

auf'schinden, Նբ. 2ա. բյ. մորթը սկրթել։ sich — ձբ. մորթը սկրթիլ։

auf'schirren, Նբ. 3ա. բյ. ձիուն կազմածը դնել, սապազինել։

auf'schlacken, չբ. h. 3ա. բյ. (մետաղն ազատերէն) բոլորովին զատուիլ՝ մաքրուիլ։

Auf'schlag, ար. 13. բանի մը վրայ դնելը՝ դրուածը. — des Wassers auf... ջրոյ (բանի մը վրայ) անկումը. գէն. — e—s Geschosses թնդանօթի գնդակի մ'ստուում. 2. վեր արձակելը՝ նետելը. mit e—m reizenden —e der Augen աչաց հրապուրիչ հայեցուածքովը. 3. կանգնում. — e—s Lagers բանակահարութիւն. 4. գիրք բանալ. beim —e e—s Buches գիրք մը բացած ատեն. 5. զգեստուց դարձքը՝ վերջքը. գլխարկի մը հանդրիճեալ եզրը՝ թեւը. 6. գնոց աճում՝ բարձրացում. չն. für (den Zucker) giebt's noch keinen — (շաքարի գները) առկաւին աճման մէջ չեն. 7. = Auktion. 8. երգ. (ձեռաց ամբարձմամբ նշանակուած) երգի ամանակ. 9. խղ. թուղթը բանալը եւ բացուած թուղթը. 10. որս. (ցանկերու մէջ) նապաստակաց վարմ՝ թակարդ. 11. առփ. առէչ։ —(e)karte, էգ. խղ. բացուած թուղթը (կօղ)։ —en, Նբ. 23. բյ. (աչքը՝ քողը...) վեր վերցընել՝ ամբառնալ. 2. (գլխարկի մ'եզրը) հանդրիճել. (զգեստի մը վրայ) դարձք ընել. 3. փխ. ein Gelächter — (մեծաձայն) քրքջել, քրքիջ բառնալ, ծիծաղէն պատռիլ՝ ճարճատիլ. 4. կանգնել, հաստատել. j—e Wohnung an e—m Orte — իր բնակութիւնը տեղ մը հաստատել. ein Zelt — վրան զարնել. die Zelte (փխ. j—e Wohnung) — բնակութիւն հաստատել. 5. (դրան փեղկերը՝ աչուըները՝ գիրք...) բանալ. e—e Ader — երակ մը կտրել բանալ. (ուռեցք մը) ճեղքել՝ բանալ. Küsse — ընկոյզ կոտրել. (դուռ մը) խորտակել. ein Faß — տակառ մը խցանը հանել. ein Wort, e—e Stelle in e—m Buche — բառ՝ միկայութիւն մը գրքի մը մէջ փնտռել. (բառագիրք) բանալ՝ նայիլ. խղ. die Karte — թուղթը բանալ. 6. զարնելով բանի մը վրայ հաստատել. ein Hufeisen — ձին պայտել. e—n Schuh (auf den Leisten) — հողաթափ մը կաղապարի վրայ անցընել։ — չբ. ճ. զօրութեամբ բարձրանալ՝ վեր ելլել. վեր ցատքել. (ճնշուած մարմին մը) յառաջուան միճակին անդրադառնալ. 2. ein Gelächter schlug auf մեծաձայն քրքջեցին, ծիծաղէն պայթեցան՝ ճարճատեցան. 3. չն. գինը բարձրանալ՝ աճիլ. mit j—r Waare — (կամ j—e Waare — Նբ.) իր վաճառքին գինը բարձրացընել. 4. բանի մը զարնուիլ՝ հանդիպիլ. mit der Faust auf den Tisch — բռամբ սեղանին զարնել։ —en, Հ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 21. = Aufschlag, 1. 2, 3. — e—s Bettes անկողնի պատրաստելը. — e—s Lagers բանակահարութիւն. — e—s Wohnsitzes բնակութեան հաստատութիւն. — e—r Bake շարժական կրպակի մը կանգնում. — e—s Gerüstes լաստակերտի կանգնում, լաստակաձգութիւն. առփ. առէչ պատրաստելը։

Auf'schläger, ար. 22ա. (բանի մը վրայ) զարնող. բարձրացընող. կանգնող. (գինը) աճեցընող՝ բարձրացընող...։

Auf'schlag(e)tisch, ար. ծալածոյ՝ կրկնածալ սեղան։

Digitized by Google

auf'schleifen, նբ. չէ. բյ. յղկելով քանդակել՝ փորագրել։

auf'schließen, նբ. չէ. բյ. բանալով բանալ. փխ. J—m s—n Herz — սիրտն մէկուն բանալ՝ յայտնել. 2. գղ. աղուէսը շարուածքին ձեւը թափցնել. 3. գէն. die Glieder —, Reihen — (միանալ) զօրաց գաստակարգը՝ առաջքը խտացընել՝ ամփոփել։ sich — չէ. բացուիլ, ծաղկիլ։ — չ. ՏՏբ. անյփ. —ung, իգ. 31. բացուածք. բացուիլը 2. գէն. զօրաց գաստակարգին՝ առաջի խտացման ամփոփում։ —er, ար. 22ա. բացող։

auf'schlingen, նբ. եւ չբ. 2ա. բյ. ետ փաթթել կապել՝ հանգուցել. 2. հանգոյցը քակել. գալարուածը քակել՝ լուծել. 3. ընփ. անյագաբար ուտել՝ կլլել, լափել. լափլիզել։

auf'schlitzen, նբ. 3փ. բյ. ճեղքել. J—m (sich) den Bauch — (որովայնը) հերձուլ՝ պատռել։

auf'schlürfen, նբ. 3ա. բյ. ծծելով կլլել խմել։

Auf'schluß, ար. 14. մեկնութիւն, գործարանութիւն, լուսաւորութիւն. տեղեկութիւն. J—m über et. — geben մէկը բանի մը վրայօք լուսաւորել. բանի մը տեղեակ ընել. մէկուն բանի մը վրայօք լուսաւորութիւն տալ. wir bitten Sie um gefälligen — hierüber կը խնդրենք որ զմեզ ասոր վրայօք լուսաւորելու բարեհաճիք. sich — über et. verschaffen բան մը տեղեկանալ հասկընալ՝ իմանալ։

auf'schmauchen, նբ. 3ա. բյ. = aufrauchen.

auf'schmausen, նբ. 3փ. բյ. բոլորն ուտելով սպառել։

auf'schmeißen, նբ. 2խ. բյ. ընփ. = aufwerfen.

auf'schmelzen, նբ. 3փ. նաեւ 2է. բյ. հալեցընելով՝ հալեցմամբ վրան կցել՝ միաւորել. 2. հալեցընելով բանալ՝ անջատել. 3. հալեցընել. լուծել. 4. das Blei ist aufgeschmolzen կապարը բոլորովին հալած է։ — չբ. ն. 2է. հալելով բանի մը կցել՝ միանալ. 2. հալելով բացուիլ՝ անջատիլ։

auf'schmettern, նբ. 3ա. բյ. ճարճատմամբ՝ ճայթմամբ խորտակել բանալ։ — չբ. ն. ճարճատմամբ խորտակիլ բացուիլ. 2. (փողերը) հնչուանց բարձրաձայն հնչել. 3. ճարճատմամբ բանի մը (վրայ) իյնալ զարնուիլ։

auf'schmieden, նբ. 3բ. բյ. կռելով՝ կռանելով բանի մը (վրայ) հաստատել՝ կցել. 2. կռելով՝ կռանելով (բոլոր երկաթը) գործածել։

auf'schmieren, նբ. 3ա. բյ. (եղոտ բան մը) քսել, եղոտել, օծել. 2. (ճարպով...) օծելով սպառել. 3. փխ. գէշ գրել. խեցագրել, ձաբռտել։

auf'schmoren, նբ. 3ա. բյ. խհ. կանանչեղէն) կարագի մէջ խարկել։

auf'schmücken, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. բյ. զարդարել, պաճուճել. զարդարուիլ, պաճուճիլ։

auf'schnallen, նբ. 3ա. բյ. ագուցքով (օղակաւոր ագուցով) պընդել՝ կապել. 2. ագուցքի լեզուակը քակել՝ արձակել։

auf'schnappen, նբ. 3ա. բյ. (շուն մը պատառը) բերնով խլել՝ յափշտակել. փխ. ընփ. (լուր մը) գիպուածով իմանալ։ — չբ. ն. յանկարծակի (բերանաբաց) մեծ շունչ առնուլ. 2. ընփ. = aufathmen.

auf'schneid|en, նբ. 2խ. անհմ. նխր. եւ հրմ. 3բ. բյ. — anschneiden, նբ. 1. 2. կտրելով բանալ՝ ճեղքել. վրբ. հերձուլ, ճեղքել. ein Buch — գրքի մը թերթերը կտրել (բանալ). 3. (խորովածք՝ երշիկ մը) շերտ շերտ յօշել (եւ սպասաւորակի վրայ շարել). 4. բոլորովին՝ ամբողջապէս կտրել։ — չբ. ն. փխ. մեծաբանել, մեծ մեծ ճառել՝ կոտորել. ընփ. Das heißt aufgeschnitten! անլսելութիւն է այս, հաւատալի բան չէ։ — չ. ՏՏբ. անյփ. —ung, իգ. 31. կտրած (մարմնոյ). (գրքի մը թերթերը) կտրելը. վրբ. հատում, հերձում. 2. փխ. = —erei. —er, ար. 22ա. անձնապարծ, պարծենկոտ, մեծաբան. (մեծ մեծ) ճառող։ —erei, իգ. 31. անձնապար-

Digitized by Google

ծութիւն, պարծենկոտութիւն, մեծաբանութիւն, պոռոտախօսութիւն: —erisch, ած. 6. անձնապարծ, մեծաբան:

auf'schnell‖en, Նբ. 3ա. բյ. վեր նետել՝ արձակել: — չբ. s. եւ sich — ժբ. վեր ցատքել՝ ոստնուլ. 2. (յանկարծակի եւ) սաստկութեամբ բացուիլ: — Ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ոստում:

auf'schniegeln, Նբ. եւ sich — ժբ. 3ա. բյ. ընդ. = anschniegeln.

auf'schnippeln, Նբ. 3ա. բյ. Papier — բոլոր թուղթը կտոր կտոր կտրել:

Auf'schnitt, ար. 20. կտրած, կըտրուածք. ձբ. հերձում, հատում. (հացի) առաջին շերտը՝ պատառը. 2. (շինուածքի մը) կտրած (ընդարձակութիւնը եւ ներքին մասանց յօրինուածութիւնը ցուցընելու համար). 3. պատառուածք, ծերպք:

auf'schnitze(l)n, Նբ. 3ա. եւ 3ժ. բյ. բանի մը վրայ քանդակել՝ փորագրել. 2. կտոր կտոր կտրել տաշել:

auf'schno(b)bern, —schnüffeln, Նբ. 3ա. բյ. հոտոտալով իմանալ՝ գտնել:

auf'schnupfen, Նբ. 3ժ. եւ 3ա. բյ. քթէն շունչ առնուլ, մշմշալ. քթով վեր քաշել. 2. allen Tabak — բոլոր քթախոտը քաշել լմնցընել:

auf'schnüren, Նբ. 3ա. բյ. (շուանով մը) բանի մը վրայ կապել. 2. նաեւ ժբ. (կապը...) թուլցընել՝ քակել. 3. շարել. (շուանի) անցընել:

auf'schobern, Նբ. 3ա. բյ. (խոտ՝ խար) բարդել՝ կուլընել՝ կուտոցել:

auf'schöpfen, Նբ. 3ա. եւ 3ժ. բյ. (ջրհորէն... ջուր...) հանել. 2. (թափուած բանը...) դգալով ժողվել. 3. ցամքեցընել, սպառել, հատցընել:

Auf'schößling, ար. 20. նորընձիւղ շառաւիղ, ստեղն. 2. ժխ. բարձրահասակ եւ նուրբ պատանի (աղջիկ):

auf'schrammen, Նբ. 3ա. բյ. die Haut — մորթը ցոլել՝ սկրթել՝ քերծել:

auf'schrauben, Նբ. 2խ. կամ 3ա. բյ. պտուտակով բանի մը վրայ հաստատել. 2. պտուտակաւոր անուրդով վեր հանել՝ բարձրացընել. ժխ. սաստիկ գովել. բարձրացընել. 3. պտուտակը թուլցընել՝ քակել:

auf'schrecken, Նբ. 3ա. բյ. խրտչեցընել. խորշեցընել. զարհուրեցընել. 2. aus dem Schlafe — մէկը քնէն յանկարծակի արթնցընել: — չբ. s. 2դ. բյ. զարհուրանքէն ոտք ելլել. (im Schlafe) — յանկարծակի քնէն զարթնուլ:

Auf'schrei, ար. 20. (յանկարծական) աղաղակ:

auf'schreiben, Նբ. 2ժ. բյ. գրի առնուլ, նշանակել. 2. sich et. — բան մը նշանակել. 2. գրելով սպառել:

auf'schreien, չբ. h. 2ժ. բյ. աղաղակել, աղաղակ արձակել. vor Schmerz — ցաւէն պոռալ:

Auf'schrift, իգ. 31. (նամակի) հասցէ՝ երեսագիր. վերագրութիւն. 2. (գրքի) ճակատ, վերագիր, տիտղոս, մակագիր. (շշի...) պիտակ:

auf'schroten, Նբ. 3բ. բյ. կարծր մարմին մը կտրել բանալ. 2. Getreide — ցորենեղէն... մանրել՝ լեսուլ (անկանի մէջ). 3. հերիւնով ճեղքել բանալ. 4. (տակառ մը...) գլտորելով (բանի մը վրայ՝ վեր) հանել:

Auf'schub, ար. 13. անյ. դանդաղանք. յապաղում. (պարտքը հատուցանելու համար) ժամանակի երկարաձգութիւն՝ յապաղում. die Sache duldet k—n — իրը չիկրնար յապաղուիլ՝ երկարաձգուիլ:

auf'schultern, Նբ. 3ա. բյ. ուսել. շալկել. փէճն՝ ուսն առնուլ:

auf'schüren, Նբ. 3ա. բյ. = anschüren.

auf'schürz‖en, Նբ. եւ ժբ. 3ժ. բյ. (զգեստեղէն) վեր դարձընել՝ ծալել հանդրիճել. sich zur Arbeit — գործքի մը պատրաստուիլ, սոթթուիլ. 2. հանդրէճը վար իջեցընել, հանդրիճուածը բանալ: — Ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հանդրիճելը, հանդրիճում. 2. հանդրէճն իջեցընելը՝ բանալը:

Auf'schutt, ար. 20. անյ. (գետինը... բարձրացընելու կամ լեցընելու համար) հող՝ փլած՝ կոպիճ:

Digitized by Google

auf'schütteln, նբ. 3ա. բժ. շարժել, թօթուել, թօթուելով ցընցել. 3. — = aufrütteln. 2. ցնցելով վեր՝ երեսի վրայ հանել, ծռուել, դուրս զարնել։

auf'schütten, նբ. 3բ. բժ. վրան թափել. 2. das Pulver — (հրացանին մէջ) խանձ դնել. Getreide — (աղօրեաց) գօխը ցորեն... լեցընել. 3. շտեմարանել, համբարել. 4. e—n Damm — թումբ մը կանգնել. Erde — տեղէ մը հող առնուլ ուրիշ (դոկան) տեղ մը լեցընել։ — չ. 22բ. անյտ. —ung, էգ. 31. (հրացանին մէջ) խանձ դնելը. 2. (ցորեն) աղօրեաց գօխը լեցընելը. 3. շտեմարանելը, համբարելը. 4. (թումբ) կանգնել բարձրացընելը. 5. հող. թլածք. կոյտ. 6. բարձրացուած հող. թումբ։

auf'schützen, նբ. 3գ. բժ. ջաղացքի ջուրը առհանդափակով արգելուլ եւ բարձրացընել։

auf'schwänzen, նբ. 3գ. բժ. ein Pferd — ձիու պոչը (զարդի համար) ամփոփել վեր կապել. e—n Fisch — եփած ձուկ մը սկաւառակի մէջ այնպէս յարդարել որ գլուխն եւ պոչը վերար շոշափեն։ sich — զբ. (սիրամարգ) ատունը կարականձեւ բանալ։

auf'schwärzen, նբ. 3գ. բժ. դարձեալ սեւ ներկել։ [aufschwatzen.

auf'schwatzen, նբ. 3գ. բժ. ընփ. =

auf'schweben, չբ. ſ. 3ա. բժ. օդի մէջ ճօճալով բարձրանալ։

auf'schweifen, նբ. 3ա. բժ. = aufschwänzen. 2. das Garn — շուանը մանելու համար թելը երկայնութեան ձգանել՝ պրկել։

auf'schwellen, չբ. ſ. 2ե. բժ. = anschwellen. — չ. 22բ. անյտ. —ung, էգ. 31. = Anschwellung.

Auf'schwemme, էգ. 35. լաստափայտն ցամաք հանելու տեղ։ —en, նբ. 3ա. բժ. = auflösen եւ anschwemmen. Holz — լաստով փայտ բերել ցամաք հանել. 2. ein Thier — (անասուն մը) ուռեցընել՝ փքով լեցընել. 3. Wege (vom Regen) — ճամբաները (անձրեւէն) ողողել կակղանալ։ —er, ար. 22ա. լաստով բերուած փայտը քաշող։

auf'schwingen, նբ. 2ա. բժ. die Keule — բիրը ճօճացընել՝ շողացընել։ sich — զբ. եւ չբ. ſ. վերանալ. բարձրանալ. (թռչուն մը) թափին առնուլ, ոլանալ. փխ. ճոխ գրել՝ խօսիլ... փխ. sich zu et. — (պատուոյ...) հասնիլ, բարձրանալ։ — չ. 22բ. անյտ. = Auf'schwung.

auf'schwitzen, նբ. 3է. բժ. in Butter — (միս) կարագով տապկել։

Auf'schwung, ար. 13. թռիչ, ոլացք. (նաեւ փխ.) փխ. փոփոխութիւն (ի լաւն)։

auf'segeln, չբ. h. եւ ſ. 3ա. բժ. e—n Fluß — առագաստ պարզած գետն ի վեր նաւել. 2. (նաւը) խրիլ։

auf'sehen, չբ. h. 2է. բժ. վեր նայիլ. 2. բանի մը վրայ հսկել՝ հսկողութիւն ընել։ — չ. 22բ. անյտ. անսովոր՝ արտառոց իրէ մը պատճառեալ մտադրութիւն. — erregen կամ machen (հասարակութեան վրայ) մեծ տպաւորութիւն՝ ազդեցութիւն յառաջ բերել՝ ընել. ärgerliches — գայթակղութիւն։ —er, ար. 22ա. հսկող վերատեսուչ, վերակացու։ —eramt, չ. —erstelle, էգ. պաշտօն տեսչի՝ վերակացուի, տեսչութիւն։

auf'sein, չբ. ſ. 1ա. բժ. = auf, մ. 2. — չ. 22բ. անյտ. (գիշերական) հսկում։

auf'setzbar, ած. 6. դրուելի։ —en, նբ. 3է. բժ. (բանի մը վրայ՝ մէջը) դնել. den Fuß leicht — (auf den Boden) ոտքը կամացուկ մը (գետին) դնել. die Hand — ձեռքը կռթնցնել. Wasser zum Kochen — ջուր տաքցընել. ein Zündhütchen — հրացանի խանձ դնել. 2. փխ. ein Gesicht, e—e Miene — ինք զինքը բան մը ցուցընել՝ երեւցընել. s—n Kopf — յամառիլ, կամապաշտիլ. e—m Gebäude die Krone — շինուածք մը լմնցընել՝ պսակել. փխ. պսակել, վարձատրել. որս. neues Geweih — (եղջերուին) նոր եղջիւր բուսանիլ. ճրտղ. noch ein Stockwerk — (տան մը վրայ) դստիկոն մ'ալ բարձրացընել՝ աւելցընել. ծկր. Lichter — (նկարի մը) լոյս տալ՝ բաշխել. ծ—լ. den Anker — բազմաճախարակով խարիսխը նաւ-

Digitized by Google

ուն մէկ կողը հանել դնել. die Segel — առագաստները վեր քաշել հանել. mehr Segel — առագաստները շատցընել. 3. մտադրել, խմբագրել, գրի առնուլ, գրել. շարադրել. e—n Plan — յատակագիծ մը շինել. e—n Kontrakt — դաշինք մը գրի առնուլ՝ արձանագրել. flüchtig — (նկարի մը...) գլխաւոր մասունքը գծագրել, նախագծել, (բանի մը) նախագիծը շինել. 4. (գնդամուղ կամ հող խաղին) արձանները դնել՝ կանգնել. (որայ) կուտել՝ բարդել. (փայտ, գնդակ) կարգ կարգ դիզել՝ կուտել: —en, չէ. հ. ein Pferd daran gewöhnen, daß es ruhig — läßt ձի մը դիւրաւ հեծնուելու վարժեցընել: sich — փխ. sich auf's Pferd — ձի հեծնել. sich im Bette — անկողնոյ մէջ նստիլ. sich auf die Hinterfüße — յետսակողմեան ոտից վրայ ծառանալ կենալ. փխ. sich gegen J. — մէկուն դէմ հեստել՝ խռովիլ: —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ([illegible]): —er, ար. 22ա. (գնդամուղի կամ հող խաղի մէջ) արձանները կանգնող. (փայտ) շարող՝ դիզող: —röhre, էգ. ծորակի բերան անցուելի խողովակ:

auf'seufzen, չէ. հ. 3գ. բձ. հառաչել:

Auf'sicht, էգ. 31. անյփ. հսկողութիւն, վերակացութիւն, տեսչութիւն. քննութիւն: —sbeamte(r), ար. վերակացու, խնամակալ, պահապան: —sbehörde, էգ. (դատելու) իրաւունք ունեցող վարչութիւն՝ իշխանութիւն:

auf'sieden, չէ. ſ. 2ե. ան. ներ. 3բ. բձ. եռալ: —ներ. գարձեալ եռացընել. Silber — արծաթ եռացընելով մաքրել՝ սպիտակցընել:

auf'siegeln, ներ. 3ա. բձ. բանի մը վրան կնքել. 2. կնիքը բեկանել՝ բանալ:

auf'sing||en, ներ. 2ա. բձ. երգելով մէկն արթնցընել. 2. ct. — երգելով բան մը պատմել: — չէ. հ. zum Himmel — ձայնն երկինք բարձրացընել: —er, ար. 22ա. նոյ. (նուագարաններուն մի եւ նոյն պարանը քաշելու համար) ձայն տուող, ձայնահար:

Auf'sitz, ար. 20. անյփ. չէն. ([illegible].) zum — bereit ſ. հեծնելու պատրաստ ըլլալ: —befehl, ար. չէն. հեծնելու հրաման: —en, չէ. հ. 2բ. բձ. im Bette — անկողնոյ մէջ նստիլ. 2. ետեւ մը՝ բանի մը վրայ նստիլ. (թռչնոյ) թառիլ. (ձի) հեծնել. չէն. —! կամ aufgesessen! ի ձի. (հեծէք). 3. hinter sich — lassen մէկն իր ետեւը ձիուն գաւակը նստեցընել. մէկը գաւակին առնուլ. 3. բանի մը կպչիլ՝ կցիլ մնալ. նոյ. (նաւը) խրիլ: —geld, չ. (աշակերտին առաջին անգամ ձի հեծնելուն ձիավարժին տուած) պարգեւ: —stange, էգ. (թռչնոց) թառ:

auf'sorren, ներ. 3ա. բձ. նոյ. die Hängematten — (նաւի մէջ) կախածոյ անկողինները կամ ճօճքերը շուառնով պինդ կապել:

auf'spähen, ներ. 3ա. բձ. լրտեսելով իմանալ՝ յայտնել:

auf'spalten, ներ. 3բ. բձ. ճեղքել: — չէ. ſ. եւ sich — փխ. ճեղքուիլ:

auf'spannen, ներ. 3ա. բձ. (լաթ...) պրկել. ձգտել, ձգտելով բանալ. ձգտել բանի մը վրայ հաստատել. 2. փխ. andere Saiten — խօսելու կերպը փոխել. խօսքերը մեղմացընել. gelindere Saiten — պահանջմունքները նուազեցընել՝ իջեցընել. 3. նոյ. alle Segel — բոլոր առագաստները պարզած նաւել. փխ. ամէն ջանք ու ճիգն ընել՝ թափել:

auf'spar||en, ներ. եւ փխ. 3ա. բձ. պահել, պահեստի դնել՝ պահել. sich — իրեն անձին համար պահել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. պահելը, պահեստի դնելը. (կենաց) պահպանութիւն՝ խնայելը:

Auf'speicher||er, ար. 22ա. շտեմարանող, համբարող. ը. մփ. դիզող. ժողվող: —n, ներ. 3ա. բձ. շտեմարանել, համբարել. ը. մփ. դիզել. ժողվել: —ung, էգ. 31. ամբարում. շտեմարանում:

auf'speisen, ներ. 3գ. բձ. = aufessen.

auf'sperr||en, ներ. 3ա. բձ. (դաց

բաց) բանալ. բոլորովին՝ կանըկէ վրայ բանալ. den Mund — կամ ըմբ. das Maul (weit) — բերանաբաց յօրանջել. ըմբ. vor Verwunderung Maul u. Nase — զարմացմամբ՝ բերանաբաց ապշած մնալ։ — Ն. 22բ. անյ. -ung, իգ. 31. բոլորովին բանալը։

auf'spielen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բժ. (կոչնակի) նուագանալ մը զարնել. — ոտ. auf- u. nieder-spielen (մեքենայ մը շարժել զարնել։

auf'spießen, նբ. 3ե. բժ. 3., et. — շամփրել. շշել. վարսել. 3. — մէկը ցից հանել՝ ցցով վարսել. e—n Kabeljau — տաղք ծակը՝ ով. ոսք բանալ. 2. վարսելով՝ շամփրելով մէկ հանել՝ մերցընել։ —er, ար. 22ա. շամփրող. (տաղք) ծակը՝ ոսք բացող։

auf'spindeln, նբ. 3ա. բժ. (գերծանն) իլին վրայ փաթթել։ sich — եբ. ոլորածայ՝ խղնիղածեւ ելլել՝ բարձրանալ։

auf'spinnen, նբ. 3բ. բժ. մանել լնցընել՝ սպառել. բոլորը մանել. 2. sich (ոտ.) die Finger — շատ մանելէն մատուըներ ակըթել՝ քերծել՝ շըփել։

auf'spreizen, նբ. 3ե. բժ. իրարմէ անջատել՝ բանալ, տարածել։ sich — եբ. իրարմէ անջատուիլ՝ բացուիլ. տարածուիլ. փխ. ուռչալ, գոռոզանալ, ամբարտաւանիլ. aufgespreizt հպարտութեամբ ուռած՝ փքացած։

auf'sprengen, նբ. 3ա. բժ. բռնութեամբ բանալ, (դուռ մը) խորտակել, (նաւ մը) օդ հանել. 2. որս. — aufheben. 3. Wasser — ջուր որսել՝ ցօղել. ջրջընկնել։

auf'sprießen, չբ. ſ. 3ե. բժ. ծիլ արձակել, ծլիլ, բուսնիլ. (բանասեղծ...) բուսնիլ՝ ծնանիլ՝ յառաջ գալ։

auf'springen, չբ. ſ. 3ա. բժ. v. ſ—m Sitze — նստած տեղէն յանկարծակի ոտք ելլել. vor Freude — ուրախութենէն խայտալ՝ կայտառալ. 2. (դուռ մը) ստատկութեամբ՝ բըռնութեամբ բացուիլ. (շէշ մը) խցանը հանուիլ՝ բացուիլ. 3. պատռիլ. ճաթռտիլ. (ձեռուըներըը մորթէն) փարատիլ՝ ճաթռտիլ։

auf'spritzen, նբ. 3ե. բժ. ջուրը ուժգնութեամբ վեր կամ բանի մը վրայ ցայտեցընել. 2. ջրցանով՝ ջուր ցայտեցընելով (ուռեցք մը) բանալ։ — չբ. ſ. վեր բղխել՝ ցայտել։

auf'sprossen, չբ. ſ. 3ե. բժ. = auf-sprießen.

auf'sprudeln, չբ. ſ. 3ա. բժ. ցայտել. բղխել, պղպջակել. (տաքցուած բան մը) եռալ՝ պղպջակել. 2. փխ. auffahren, չբ. 4.

auf'spulen, նբ. 3ա. բժ. Ճախարակի վրայ անցընել՝ պատել։

auf'spülen, նբ. 3ա. բժ. Sand — ջուրը բանի մը վրայ աւազ բերել կուտել. 2. Geschirr — աման լուալ մաքրել։

auf'spünden, նբ. 3բ. բժ. ein Faß — տակառին խցանը հանել։

auf'spüren, նբ. 3ա. բժ. որս. երէին հետքը գտնել. 2. փխ. յայտնելու գտնելու ջանալ՝ եռեւէ ըլլալ։ — Ն. 22բ. անյ. -ung, իգ. 31. խուզարկութիւն, փնտռելը։

auf'stacheln, նբ. 3ա. բժ. խթել. փխ. e—e Leidenschaft — կիրք զարթուցանել՝ գրգռել։

auf'stallen, նբ. 3ա. բժ. (անասուն) ախոռ դնել։

auf'stämmen, նբ. 3ա. բժ. = auf-stemmen.

auf'stampfen, նբ. 3ե. բժ. (հող) կոխկռտելով՝ գոփելով հաստատել. 2. (ձին) ոտքով (հողը) բանալ։ — չբ. h. երկիրն ոտքով գոփել՝ արոփել։

Auf'stand, ար. 13. յառնելը, ոտք ելլելը. ըմբ. mit dem Stuhle rücken u. — machen (աթոռով եա երթալ եւ) նստած տեղէն ելլելու նշան տալ. 2. խռովութիւն, ապստամբութիւն, վրդովմունք. e—n — machen ապստամբիլ։

auf'ständig, -isch, ած. 6. ապստամբական. —e Bewegung ապստամբական շարժում, խլրտում։

auf'stapeln, նբ. 3ա. բժ. վրայէ վրայ շարել, դիզել, ժողովել։ — Ն. 22բ. անյ. -ung, իգ. 31. վրայէ վրայ շարելը, դիզում, ժողովելը։

auf'starren, չբ. h. 3ա. բժ. zum

Himmel — ապշած երկինք նայիլ. աչուըներն երկինք սեւեռել. 2. (մազերը) կանգնուիլ՝ ցցուիլ՝ ծառանալ։

auf'ſtauchen, նբ. ցա. բե. Eiſenſtab — երկաթի ձող մը կռանելով կարճեցընել. 2. կանեփը (կտաւը) թրջել եւ չորցընելու համար կանգնել։

auf'ſtauen, նբ. ցա. բե. վրայէ վրայ շարել. 2. das Waſſer — ջուրը ետ մղելով (ջրոյ ընթացքը կեցընելով) բարձրացընել։

auf'ſtechen, նբ. ւզ. բե. ծակել. ծակելով բանալ. 2. e—e Platte — քանդակուած (պղնձի) տախտակի վրայ գործեալ փորագրել՝ քանդակել. 3. ծակծըկելով բանի մը վրայ հաստատել. 4. Korn — ցորենները թիով խառնել. 5. նոյն. die Halſen u. Schoten — նաւուն հողմակողման առագաստներուն շուանները թուլցընել։

auf'ſteck|en, նբ. ցա. բե. ein Kleid — (զգեստ) վեր գործընել, հանդըրձել. das Haar, die Flechte — մազը՝ ծամքը... գնդաձողով հաստատել. ſich (դբ.) das Haar — մազերը յարդարել՝ զարդարել. փխ. ein Geſicht — = **aufſetzen**, նբ. 2. 2. (բարձր բանի մը վրայ) դնել՝ կանգնել (ծրագ...). Fleiſch auf den Bratſpieß — միս շամփուրի զարնել՝ շամփրել. փխ. J—m ein Licht über et. — բանի մը վրայօք մէկուն աչուըները բանալ. մէկը լուսաւորել. նոյն. die Flagge — դրօշը կանգնել. 3. բան մը (ձեռքէն) թողուլ՝ արձըկել։ —**er**, ար. ձա. ոսպ. թելերը ճախարակին վրայ պատատող՝ փաթթող։ —**ſtamm**, ար. զարդարանաց՝ պաճուճանաց՝ ծամակալ սանտր։ —**kleid**, չ. հանդըրձելի զգեստ։

auf'ſtehen, չբ. չն. բե. Ա. ի. բացուած կենալ. 2. ա. բանի մը վրայ հանգչիլ՝ նստիլ. բ. յատակը շօշափել. 3. կանգուն կենալ. Բ. ս. 4. vom Boden, vom Sitz — գետնէն՝ աթոռէն (ոտք) ելլել. vor J—m — մեծարանաց համար մէկուն առջեւն ոտք ելլել. von der Arbeit — գործէյէն ելլել, գործքը (առ ժամն) դադրեցընել. (von der Sonne) — (արեգակը) ծագիլ՝ ելլել. (vom Winde) — հով յառնել՝ ելլել. (von Blumen) — (թարշամած ծաղիկները) կանգնուիլ՝ կենդանանալ. (անկողնէն՝ սեղանէն) ելլել. von e—r Krankheit — առողջանալ. vom Tode — յառնել, յարութիւն առնուլ. փխ. mit dem linken Fuß aufgeſtanden ſ. ձախէն ելած ըլլալ. 5. (v. Propheten) — (մարգարէք) յառնել՝ երեւալ. 6. ապստամբիլ, վաստարանչիլ։ — չ. ոբ. անյ. beim — (անկողնէն) ելլելուանն. das zu ſpäte — շատ ուշ ելլելու սովորութիւնը. nach dem — ելլելէն ետքը։

auf'ſteifen, նբ. ցա. բե. վերստին հանդերձել՝ պատրաստել. (գըլխարկ մը) նորոգել՝ հաստատել. 2. Wäſche — (ճերմկեղէն) շահով՝ օսլայով օծել, շոհել։

auf'ſteig|en, չբ. ſ. ւծ. բե. անեղ մ'ելլել. auf das Pferd — ձի հեծնել. auf den Wagen — կառք ելլել՝ նստիլ. auf- u. ab-, auf- u. nieder-ſteigen ելլել իջնալ. (v. Dämpfen) — գոլորշի վեր ցոլանալ՝ բարձրանալ. (v. der Sonne, den Geſtirnen) — արեգակը՝ աստեղք ծագիլ՝ ելլել. փխ. mir ſteigt ein Gedanken auf խորհուրդ մը միտքս կու գայ. (v. Speiſen) J—m — (կերակուրը) ձգտալ՝ բխկալ։ — չ. ոբ. անյ. —**ung**, էգ. 31. վերելութիւն, վերելք, ելք. բարձրանալը. աստղ. ոլ. բնգ. (աստեղաց՝ հիւթոց՝ ծորելոյ մազակերպ խողովակաց մէջ) բարձրանալը՝ ամբարձում։ —**end**, ած. 6. վերելական, ելլող, բարձրացող, (նաեւ աստղ.) —e Linie (ազգականութեան) վերելլող ուղիղ գիծ։ —**ungsunterſchied**, ար. աստղ. աստեղաց ուղիղ եւ խոտորնակ վերելութեան մէջի զանազանութիւնը, վերելական զանազանութիւն։

auf'ſtell|en, նբ. եւ փբ. ցա. բե. կանգնել, կանգուն դնել. (ճանկածը) գործեալ կանգնել. պատաշաճ տեղը դնել կեցընել՝ կանգնել. տեղաւորել. (ճառագայթ, քարերը, արձան...) կանգնել. in Ordnung — կարգի դնել. 3., e—n Gräber — լրտես դնել՝ կեցընել. e—e Schildwache — պահակ դնել. ſich hinter

ic. — եանէ եանե կարգաւ կե-նալ, (նանւ կապքերու համար). e—t Falle — որոգայթ լարել. Waaren zum Verkauf — ծախու ապրանք ի ցոյց դնել. 2. e—e Maschine — մե-քենայ մը կազմել հաստատել. Տպագ. e—n Bogen — (կամար մը ձգե-լու համար) շարժական կամ առ-ժամանակեայ կամար մը ձգել. 3. զին. Truppen — զօրաց գունդ կարգել կեցընել. sich — զօրաց գնդերը կարգաւ կենալ. 4. Ն—ի. (բեռները նաւու մէջ) տեղաւորել, զետեղել. 5. փխ. e—n Beweis — ցու-ցում յառաջ բերել. (Grundsätze, e—n geometrischen Satz) — սկզբունք՝ երկրաչափական սկիզբ մը առաջա-դրել՝ ցուցընել. Bedingungen — պայմաններ դնել. e—n Satz — նա-խադասութիւն մը (իրրեւ հիմ) դնել. ein Muster, Ziel — օրինակ՝ նպա-տակ մ'առջեւը դնել. als Kandidat — մէկը (պաշտօնական մը) թեկնածու՝ ընտրելի մատուցանել՝ առա-ջարկել. Zeugen — վկայ յառաջ բե-րել՝ ներկայացընել. 6. mit J—m կամ e—r Sache etc. — մէկուն ձեռօք կամ բանով մը գործք մը յառաջ բերել՝ ի գլուխ հանել. es läßt sich Nichts mit ihm — իրմով բան մը չի կրնար ի գլուխ հանուիլ՝ կատա-րուիլ: — չ. ձձբ. անյս. —ung, իգ. ձւ. կանգնելը, դնելը, տեղաւորե-լը, կարգաւորութիւն. — im Laden, Magazin շտեմարանները, համբարելը. բ. ծախու ապրանք ի ցոյց դնելը. 2. — der Truppen գնդերուն կարգ կարգ բաժանում. 3. փխ. — (der Thatsachen) (գործոց) ապացուցում. — der Bilanz հաշուակշռոյն առա-ջադրութիւնը՝ յայտարարութիւ-նը. — e—s Zeugen վկայի մը յառաջ-բերութիւն:

auf'stemmen, նբ. եւ փբ. 3—. բձ. den Arm — թեւը բանի մը վրայ կռթնցընել. 2. sich — սրունքները զօրաւոր ձգտելով կանգնուիլ. ը. փ. ընդդիմանալ, յամառիլ: — նբ. գուրով բանալ:

auf'stempeln, նբ. 3—. բձ. բանի մը վրայ դրոշմել:

auf'steppen, նբ. 3—. բձ. օթոցա-կերպ թափանցանց կարել:

auf'sticken, նբ. 3—. բձ. (et.) — auf... բանի մը վրայ ասղնագործ բանել:

auf'stöbern, նբ. 3—. բձ. որս. (երէ-ները իրենց) որջէն ընդոստու-ցանել. զին. (թշնամին) իր յար-մար տեղէն հալածել՝ մերժել. 2. մէկը (մէկուն բնակութիւնը) փըն-տռել գտնել:

auf'stöhnen, չբ. h. 3—. բձ. բար-ձրաձայն հեծել՝ հեծեծել:

auf'stöpseln, նբ. 3—. բձ. խցը բանալ, խցանը հանել:

auf'stören, նբ. 3—. բձ. բան մը խառնակել՝ տակնուվրայ ընել. Feuer — հնոցի կրակը խառնել՝ խարխարել. 2. 3. — մէկն անհան-գիստ ընել վրդովել՝ խռովել:

auf'stoßen, նբ. ձչ. բձ. հրելով՝ մղելով բանալ. ein Faß mit dem Fuße — կից մը զարնելով տակառին յատակը հանել. 2. հրելով մղե-լով ոտք հանել. den Staub — (քա-լելու ատեն) փոշի հանել. 3. բանի մը վրայ զարնել. բանի մը զար-նուելով եա ոստնուլ. mit dem Glase — գաւաթը սեղանին վրայ զար-նել: — չբ. h. (1. եւ 2. նշանակու-թեանց մէջ) եւ s. (գինի՝ գարե-ջուր...) խմորիլ՝ եռալ. 2. (կերած կերակուրը) ձգուել, բռկալ, զզուել, զաստկալ. es stößt mir sauer auf կծուահամ կ'ործկամ. 3. հանդիպիլ, պատահիլ. յանկարծ վրան գալ՝ հասնիլ. 4. Ն—ի. auf den Grund — նաւը (ծովուն) յատա-կը քերել՝ շփուիլ: — չ. ձձբ. անյս. բախիւն. եա ոստում. 2. խմորում. 3. ձգտում, զզայնում. ([illegible]):

auf'stößig, ած. 6. պղտորած՝ ա-պականած գինի. 2. անհանգիստ՝ հիւանդագին (տղայ):

auf'strahlen, չբ. h. 3—. բձ. ճա-ռագայթելով՝ ճառագայթ արձա-կելու սկսիլ:

auf'sträuben, նբ. եւ փբ. 3—. բձ. վեր ուղղել՝ կանգնել. die Haare — մազերը խոզանել՝ խրձնացընել՝ ծառացընել՝ ցցել: sich — փբ. (մազերը՝ փետուրները...) խոզա-նիլ՝ ծառանալ՝ ցցուիլ:

auf'streben, չբ. h. 3—. բձ. բար-

ձրանալու՝ ելլելու ճգնիլ. փխ. zu et. — (պատուոյ...) ցանկանալ, փափաքիլ. հետամուտ ըլլալ։

auf'strecken, ներ. 3—. բյ. die Arme — թեւերը տարածել՝ պարզել։

Auf'streich, ար. 20. աճուրդ. — Auktion.

auf'streichen, չբ. ſ. 2խ. բյ. — aufstreifen, չբ. — ներ. Butter — հացի վրայ կարագ քսել. Pflaster — սպեղանի քսել. 2. die Aermel — թեւերը վեր դարձընել՝ կրկնել. 3. ռմկ. J—m Eins — մէկուն հարուած մը զարնել՝ ռմկ. կպցընել։

auf'streifen, ներ. 3—. բյ. den Aermel կամ Arm — թեւը վեր կրկնել՝ դարձընել. 2. մորթը քերթել՝ սկրթել։ — չբ. ſ. բանի մ'երեսը շօշափել, բանի մ'երեսէն չփուիլ անցնիլ։

auf'streuen, ներ. 3—. բյ. et. auf et. — բան մը ցանել։

auf'stricken, ներ. 3—. բյ. հիւսել սպառել. 2. հիւսելով ճաղ մ'աղատել. ամբողջ ճաղ մը հիւսել։

auf'striegeln, ներ. 3—. բյ. խոզանակելով վեր անկել՝ ուղղել. 2. ein Pferd — ձին դարձեալ քերոցել՝ քերելով յարդարել։ sich — փբ. ռմկ. փխ. զարդարուիլ. — sich aufputzen.

auf'stuf||en, ներ. չբ. ſ. եւ փբ. 3—. բյ. աստիճան աստիճան բարձրացընել՝ բարձրանալ։ —ung, էգ. 31. աստիճանաւ ելք՝ բարձրացում. ճրտխ. աստիճանաւորութիւն։

auf'stülpen, ներ. 3—. բյ. einen Hut — գլխարկ(ի) մը հանդրիճել՝ եզրը վեր դալարել՝ դարձընել. 2. ռմկ. J—m e—e Mütze — մէկուն գլխարկը երեսին վրայ իջեցընել։

auf'stürmen, չբ. ſ. 3—. բյ. աղմկով՝ սաստկութեամբ վեր ելլել՝ բարձրանալ. 2. e—e Straße auf- u. ab-stürmen աղմկով փողոցէ մը վեր վար ելլել իջնալ։ — ներ. աղմկել. խռովել. 2. ein Thor... — դուռ մը... բռնութեամբ՝ յարձակմամբ խորտակել բանալ։

auf'stürzen, ներ. 3է. բյ. — aufstülpen, 1. 2. (բան մը) ի ցից դնել։ — չբ. ſ. mit dem Kopfe auf e—n Stein — իյնալով գլուխը քարի մը զարնել։

auf'stutzen, ներ. 3է. բյ. — aufstülpen, 1. den Knebelbart — ընչացքը (պեխը) ոլորել. 2. պատշաճեցընել. պատշաճ ձեւ տալ. յարդարել։ — չբ. ի. զարմացած՝ ապշած ականջները վեր վերցընել։ sich — փբ. զարդարուիլ. — sich aufputzen.

auf'stützen, ներ. եւ փբ. 3է. բյ. բանի մը վրայ կռթնցընել. sich — արմկով սեղանին վրայ յենուլ. ein Gebäude — խարխուլ շէնքի մը մոյթ դնել, մոյթերով հաստատել։

Auf'stutzer, ար. 22—. յարմարցընող, կարգադրող, յարդարող. զարդարող։

auf'such||en, ներ. 3—. բյ. et. — փնտռել, փնտռտել. խուզարկել. J. — մէկը փնտռելու ելլել. որս. — aufspüren. — չ. 22է. անյ. —ung, էգ. 31. փնտռելը, խուզարկութիւն, հետազօտութիւն. ճշգրիտ քննութիւն։ —er, ար. 22—. հետազօտիչ, խուզարկու, քննիչ։

auf'summen, sich — փբ. 3—. բյ. կուտիլ, աճիլ. sich — lassen աճեցընել, աւելցընել։ — չբ. ſ. բզզզալով բարձրանալ՝ վեր ելլել։

auf'tafeln, ներ. 3—. բյ. — auftischen.

auf'tackeln, ներ. եւ փբ. 3—. բյ. նոյ. ein Schiff — նաւ մը ամէն կազմածով՝ պատրաստել. փխ. ռմկ. — aufputzen, ներ. եւ փբ. ռմկ. sich — անհեթեթ եւ ծաղրալից զգեստ հագնիլ։

Auf'takt, ար. 20. երժ. — Aufschlag, 3.

auf'tanzen, ներ. 3է. բյ. sich die Schuhe — կաքաւելով հողաթափները մաշեցընել. sich die Füße — կաքաւելով ոտուըները վիրաւորել։ — չբ. ի. (ակնքները...) խաղալ ը՝ կոհակաձեւ բարձրանալ։

auf'tauchen, չբ. ſ. 3—. բյ. ջրոյ երեսն ելլել. երլխ. (ծովու մէջէն կղզի մը) բարձրանալ. (արեգակը...) բանի մը մէջէն ծագիլ՝ տրամադրիլ. 2. փխ. երեւան ելլել, յայտնուիլ։

auf'thauen, ներ. 3—. բյ. et. — հալեցընել, (սառոյցը) լուծել. փխ. ռմկ. J. — մէկը տաքցընել՝ կայ-

տաքցընել՝ զարթուցանել։ — չբ. ի. (սառոյցը) հալիլ. քայքայիլ. փխ. ընփ. (Թմրրութիւնէն) սթափիլ. զարթնուլ, կայտառանալ։

auf'thun, նբ. ձբ. բյ. ein Fenster … — պատուհան… բանալ. den Mund nicht aufthun wagen բերանը բանալու՝ խօսք մը խօսելու չիշխել՝ չհամարձակիլ. 2. den Hut — գլխարկը դնել։ sich — չբ. բացուիլ. (ծաղիկը) բացուիլ՝ փթթիլ. (երկիրը) խոփոխիլ՝ ճեղքուիլ. 2. փխ. ընփ. = auftauchen, 2. da thut sich et. (Schönes) auf ահա գեղեցիկ բաներ առջեւնիս կ'ելլեն՝ կը բացուին. e—e Gesellschaft thut sich auf ընկերութիւն մը կը կազմուի. 3. ռմկ. հեռուանց երեւալ։

auf'thürm|en, նբ. եւ չբ. ձա. բյ. կուտել դիզել. կուտիլ դիզուիլ. փխ. schichtenweise — շար շար՝ վրայէ վրայ շարել՝ շարուիլ։ — ն. ձձբ. անյփ. —ung, էփ. ձ1. դիզում, դիզումք. կուտելը, շարելը։

auf'tiefen, նբ. ձա. բյ. (մետաղէ տախտակ մը…) կռանելով խորունկցընել։

auf'tippen, նբ. ձա. բյ. մատուըներուն ծայրովը թեթեւ մը շօշափել։

auf'tisch|en, նբ. ձփ. բյ. (J—m) — (մէկուն) սեղան պատրաստել, մէկուն առջեւը կերակուր դնել. փխ. J—m alltägliche Sachen — մէկուն առօրեական՝ օրըստօրեայ բաներ պատմել՝ յառաջ բերել։

Auf'trag, ար. ձ3. յանձնարարութիւն. höherer — պատգամաւորութիւն. վճ. ապսպրանք. im —e J—s մէկուն յանձնարարութեամբը՝ անուամբը. վճ. im —e u. für die Rechnung von … յանձնարարութեամբ եւ ի հաշիւ… e—n — für J. besorgen մէկուն համար յանձնարարութիւն ընել. մէկուն յանձնարարութիւնը կատարել. վճ. e—m Fabrikanten Aufträge geben գործարանատիրոջ մը ապսպրանք՝ յանձնարարութիւն տալ. Ihrem —e gemäß Ձեր ապսպրանաց համաձայն. 2. ներկելը, ներկ քսելը։ —en, նբ. ձյ. բյ. (կերակուր) սեղանի վրայ դնել՝ բերել. 2. (պատկեր մը) ծրագրել՝ նախագծել. 3. (Farben …) ներկ քսել՝ տարածել. նկր. die Farben dick — Թանձր երանգ նկարել. փխ. stark — (բան մը) չափազանցընել. starke Lichter — (նկարի մը) կենդանի լոյս տալ. 4. Erde — = aufschütten, 4. Erz u. Kohle — մետաղախառն հանք եւ ածուխ փուռը լեցընել. 5. J—m et. — մէկուն գործ մը յանձնել՝ ապսպրել. 6. (զգեստները) գործածել մաշեցընել. sich — գործածուիլ մաշիլ։ — չբ. ի. ուռուցիկ կենալ. 2. փխ. stark — (նկարի մէջ կերպարանք մը) չափազանցընել՝ անհեթեթ նկարել։ — ն. ձձբ. անյփ. —ung, էփ. ձ1. նշանակութիւնները բային հետ նոյն են։

Auf'träger, ար. ձձա. = Kellner. 2. = Auftraggeber. 3. = Auflader.

Auf'trag|geber, ար. գործք յանձնող. յանձնարար. էրփ. Թելակալ, փոխանորդ։ —nehmer, ար. հրամանատու, յանձնառու, յանձնակատար։ —walze, էփ. տպ. Թանաք քսելու գլան։

auf'trampeln, չբ. ի. ձա. բյ. ընփ. բանի մը վրայէն ծանրագնաց քալել։

auf'träufeln, նբ. ձա. բյ. բանի մը վրայ կաթիլ կաթիլ կաթեցընել։ — չբ. ի. բանի մը վրայ կաթիլ։

auf'treib|en, նբ. ձյ. բյ. = an-treiben, նբ. 2. 2. բռնաբար բանալ, (դուռ մը) խորտակել. 3. ուռեցընել, ուռճել. den Magen — ստամոքսը փքով լեցընել՝ փքացընել. 4. J. — հրելով՝ մղելով մէկն ոտք հանել. Staub — փոշի հանել. փխ. մէկը զրգռել՝ յուզել. որս. երէն որջէն ընդոստեցընել՝ դուրս հանել. պրփ. (ծաղիկ՝ պտուղ…) երագ հասցընել. 5. բան մը փընտռել գտնել. Geld — ստակ ճարել. die Mittel — ճարուճարակ գտնել՝ հնարել։ — չբ. ի. բանի մը վրայ մղուիլ. ռմկ. խրիլ. 2. auf- u. ab-treiben ծփալով ելել իջնալ. 3. ուռիլ, ուռճիլ. 4. (ալիքները) բուռնիլ՝ բարձրիլ։ — ն. ձձբ. անյփ. —ung, էփ. ձ1. խորտակում (դրան). 2. ուռում, ուռիլը, ուռեցք։

Digitized by Google

auf'trennen, նբ. 3ա. բծ. (կարը՝ հիւսուածքը) քակել։ sich — էբ. (կարը՝ հիւսուածքը) քակուիլ։

auf'treten, չբ. ſ. եւ h. 2է. բծ. գետին կոխել. leise, sicher — հաստատուն՝ անդայթ քալել. փխ. բարձրադլուխ՝ համարձակապէս քալել. 2. փխ. ներկայանալ, երեւալ, առաջարկել մտնել. würdevoll — արժանաւոր՝ պատշաճ կեցուածքով դիրք ունենալ. als et. — իւր զինքը բան մը ցուցընել՝ համարիլ, բան մը ձեւանալ. իրք. als Kläger gegen J. — մէկուն (դէմ) դատախազ ըլլալ. für J., et. — մէկուն՝ բանի մը թեր ելլել. Թտ. auf der Bühne — (դերասան մը) տեսարան մտնել (խաղալու համար). (համբաւ մը) տարածուիլ՝ ամենուն ականջը հասնիլ. die Krankheit tritt verheerend auf հիւանդութիւնը մեծ աւեր ապականութիւն կը գործէ։ — նբ. բան մը կոխել՝ կոխկռտել. 2. կոխելով բանալ. e—e Thür — դուռ մը արքացելով խորտակել։ — չ. 3Sբ. անյփ. երեւում, ներկայացում. ներկայանալու կամ գործելու կերպ. վարմունք, կենցաղավարութիւն. մարմնոյ կեցուածք՝ դիրք. Թտ. (դերասանի մը) տեսարան մտնելը՝ մուտք. բծլ. erstes — e—r Krankheit հիւանդութեան մը սկիզբը։

auf'trinken, նբ. 2ա. բծ. ջուրը ծծել սպառել. 2. (գինի) խմել սպառել։

Auf'tritt, ար. 20. գնացք, քալուածք. 2. = **Auftreten**, չ. 3. Թտ. տեսիլ, թատրի արարուածի մը մաս. փխ. J—m e—n — machen մէկը խառնիւ յանդիմանել. mit e—m schmählichen —e endigen հրապարակական կռուով (բան մը) վերջացնել. 4. (կառքի) աստիճան՝ ելանելիք. breiter — (դրան մ'առջեւը) աստիճանաւոր պատուանդան՝ ելանելիք։ —**bank**, իգ. փոքրիկ հողաբլուր, հողաբլրակ։

auf'trocknen, նբ. 3բ. բծ. չորցնել։ — չբ. ſ. եւ h. չորնալ։

auf'tröpfeln, auf'tropfen, նբ. 3ա. բծ. = **aufträufeln**.

auf'trumpfen, նբ. 3ա. եւ 3է. բծ. յաղթիչ՝ կոզիրէ թուղթ (փող խաղալ։ — չբ. h. J—m — մէկուն հետ սաստկութեամբ՝ խստութեամբ խօսիլ։

auf'tuchen, նբ. 3ա. բծ. նոյ. die Segel — առագաստները իջեցընել։

auf'tupfen, նբ. 3ա. եւ 3է. բծ. մատուըներուն ծայրովը թեթեւ մը շօշափելով վեր հանել. 2. Punkte — կէտ դնել, կէտով նշանակել։

auf'tuschen, նբ. 3ա. եւ 3է. բծ. (գծագրութիւն մը...) ճենական թանաքով (դուշով) ազնուացընել։

auf'wachen, չբ. ſ. 3ա. բծ. արթննալ, զարթնուլ, արծարծիլ, դրդուիլ։ |գանալ, աճիլ, մեծնալ։

auf'wachsen, չբ. ſ. 2է. բծ. զար-

auf'wagen, sich — էբ. 3ա. բծ. ոտք ելլելու համարձակիլ։

auf'wägen, նբ. 3է. բծ. հաւասարակշիռ բռնել, հակակշռել. փխ. հաւասար չափու՝ հաւասարութեան մէջ բռնել. 2. փխ. հատուցանել, փոխարինել. et. mit Gold — բան մը շատ թանկ վճարել՝ հատուցանել. 3. գլանանուով (բեռ) վեր հանել։

auf'wallen, չբ. ſ. 3ա. բծ. պղպջակիլ. (ջերմութեամբ) եռալ. փմ. եռալ, եռացման մէջ ըլլալ. փխ. (փոշի՝ ծուխ...) ելլել բարձրանալ. v. Zorn — դայրանալ. սրտմտիլ։ — չ. 3Sբ. անյփ. —**ung**, իգ. 31. եռացում. փմ. եռացման մէջ ըլլալը. (աղեաց) յոյզք՝ ծըփանք. փխ. — e—r Leidenschaft կրից յոյզք՝ գրգռութիւն։

auf'wällen, նբ. 3ա. բծ. իհ. կամաց կամաց եռացընել։

auf'walzen, նբ. 3է. բծ. տղ. (շարուածքի վրայ) գլանով թանաք քսել. e—e Farbe — ներկ քսել։

auf'wälzen, նբ. 3է. բծ. վեր թաւալել՝ գլորել. 2. բանի մը վրայ թաւալել՝ գլորել. փխ. ընդ. J—m et. — = **aufbürden**. 3. դիզել. կուտել։

Auf'wand, ար. 18. ծախք, շռայլութիւն, զեղխութիւն, շքեղութիւն, փառաւորութիւն. großen — machen, treiben շատ ծախք ընել։ —**Gesetz**, չ. շռայլութեան՝ ծախուց (դէմ) օրէնք։

Digitized by Google

auf'wärmen, նբ. ՅՁ. բձ. (կերակուր...) տաքցընել. altes Brot — օթեկ հաց տաքցընելով փափուկցընել. փխ. (մի եւ նոյն խօսքերը) նմանօրինակն կերպով կրկնել։

Auf'wart||efrau, իգ. աղախին ։ —egeld, չ. —elohn, ար. (վարձկանի՝ սպասաւորի...) վարձք ։ —en, չբ. h. 3Ձ. բձ. bei Tische — կերակրոյ ժամանակ ծառայել. J—m — մէկուն ծառայել. 2. J—m — մէկուն իր մեծարանքը մատուցանելու երթալ. 3. J—m mit et. — մէկուն բան մը մատուցանել՝ ընծայել. kann ich Ihnen mit et. —? կրնամ արդեօք Ձեզի ծառայութիւնս մատուցանել. womit kann ich Ihnen —? ինչո՞վ կրնամ Ձեզի ծառայել. aufzuwarten! (զգշ. ...) պատրաստ եմ ծառայելու, տէր իմ։

Auf'wärter, ար. 33Ձ. —in, իգ. 32. սպասաւոր, ծառայ. աղախին, նաժիշտ։

auf'wärts, մ. վեր, ի վեր. — fahren դառ ի վեր (կառօք) ելլել. zu Wasser — fahren գետն ի վեր նաւել. die Haare — kämmen մազերը վեր սանտրել։

Auf'wartung, իգ. 31. ծառայութիւն. die — bei J—m h. մէկուն ծառայութեանը մէջ ըլլալ. 2. քաղաքավարական՝ մեծարանաց այցելութիւն. J—m s—e — machen մէկուն մեծարանաց կամ քաղաքավարութեան համար այց ելլել. = J—m aufwarten.

auf'wasch||en, նբ. 2Յ. բձ. (ամանը) լուալ՝ մաքրել. շփելով լուալ. 2. լուալով մաքրեցընել. 3. sich (ար.) die Hände — լուալով ձեռաց մորթը քերծել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. [illegible] ։ —faß, չ. —kübel, ար. աման լուալու տաշտ՝ ամկարան ։ —ort, —platz, ար. լուալու տեղ, լուացարան ։ —wasser, չ. (ամանը) լուալու ջուր. 2. լուացուած ամաններուն աղտոտ ջուրը. լուացուք։

Auf'wäscher, ար. 22Ձ. —in, իգ. 32. աման լուացող մանչ՝ ծառայ՝ աղախին։

auf'weben, նբ. 2Ը. բձ. բանի մը վրայ ստուայնանել. 2. ստուայնանելով գործածել. 3. ստուայնանալով քակել։

auf'weck||en, նբ. ՅՁ. բձ. արթնցընել. vom Tode — յարուցանել. կենդանացընել. փխ. զուարթացընել. կայտառացընել. 2. փխ. Propheten — մարգարէ յարուցանել յառաջ բերել ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. արթնցընելը ։ —er, ար. 22Ձ. յարուցանող, արթնցընող. 2. = Wecker.

auf'wehen, չբ. s. 3Ձ. բձ. (փոշի՝ հով) ելլել՝ յառնել. 2. հովի բանութենէն բացուիլ ։ — նբ. փչելով (փոշի) հանել. 2. փչելով (դոցուածը՝ ծածկուածը) բանալ. 3. (հովը) փչելով դիզել. 4. փչելով ուռեցընել։

auf'weich||en, նբ. 3Ձ. բձ. կակղցընել. Wege — (անձրեւը) ճամբաները թրջել կակղցընել ։ — չբ. s. կակղնալ, կակղիլ. (ծորելով մէջ) թրջիլ քայքայիլ, խմիլ ։ —end, ած. 8. բձչ. կակղիչ՝ կակղեցուցիչ (դեղ)։ —ung, իգ. 31. կակղիլը, կակղնալը, խմում, խոխոմում։

auf'weinen, չբ. h. 3Ձ. բձ. laut — ճերմակճերմ արտասուք թափել, դառնապէս լալ. 2. zu Gott — արտասուքը Աստուծոյ ուղղել՝ առաքել։

auf'weisen, նբ. 2Է. բձ. e—n Befehl — հրաման մը ցուցընել՝ իրրեւ ի ցոյց առջեւը դնել՝ յառաջ բերել։ sich — փխ. sich — als... ինք զինքը բան մը ցուցընել՝ երեւցընել ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ցուցընելը, առջեւ դնելը, յառաջբերութիւն։

auf'weißen, նբ. 3Է. բձ. (սպառ խուց մը) դարձեալ բանել ։

auf'wend||en, նբ. 4Ձ. բձ. փխ. Fleiß, Mühe — (անձէն) փոյթ՝ ջանք թափել՝ ի գործ դնել. Geld — ստակ ծախսել. Geld unnütz — ստակ վատնել ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գործածութիւնը, գործածելը. (ստակ) ծախսելը, ծախք, վատնում, վատնելը։

auf'werf||en, նբ. 2Ղ. բձ. (պատուհանն՝ դուռ) բռնութեամբ՝ սաստկութեամբ բանալ. քարե-

Digitized by Google

բու հարուածով խորտակել. e—e Grube — փոս մը փորելով՝ բանալ. 2. die Karten — խաղի թղթերը նետել՝ խաղալ. 3. փխ. = aufstellen, 5. e—e Frage — խնդիր յուզել՝ յարուցանել. 4. բանի մը վրայ նետել. 5. վեր՝ օդը նետել. Staub — փոշի հանել. փխ. viel Staub — մեծ զրգռութիւն՝ զգածում կամ գայթակղութիւն յառաջ բերել. Schaum — փրփրալ. 6. (մարմնոյ անդամոց նկատմամբ.) die Hand — ձեռքը վեր վերցնել. den Kopf — գլուխը կանգուն բռնել՝ կանգնել. die Nase — քիթը բարձրացնել՝ վեր տնկել. J. mit aufgeworfener Nase sehen մէկուն ամբարտաւանութեամբ եւ արհամարհանօք՝ քթի ծայրով նայիլ. aufgeworfene Lippen թանձրաշրթունք պռկունք, հաստապռկունք. ein Mann mit aufgeworfenen Lippen պռհօշ, թանձրաշրթուն մարդ մը. 7. (հող...) լեցնելով դիզել բարձրացնել. e—n Teich — թումբ մը կանգնել՝ շինել: sich — փբ. sich als կամ zum Richter — դատաւոր նստիլ, ինք զինքը դատաւոր ընել. բ. դատաւորութեան աթոռը յափշտակել՝ նենգութեամբ առնուլ. 2. դէմ՝ հակառակ կենալ, հակառակիլ. sich gegen J. — մէկուն դէմ ապստամբիլ. 3. (տախտակ) ծռիլ՝ կորանալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. բռնութեամբ բանալը, փորելը, փոսացում. դիզում. (թմբի) կանգնում. — e—r Frage խնդրոյ մը յուզում՝ յարուցում. (իշխանութեան) բռնաբարութիւն, ապստամբութիւն:

auf'wichsen, նբ. 3ե. բծ. (ընչացքը) օծանելով վեր անկել՝ գալարել. ը. մփ. ընդարակել. 2. ռմ. պաճուճել, զարդարել. sich — պաճուճիլ, զարդարուիլ. զէն. (կաշեայ կազմածները փայլեցնելով) զարդարուիլ. 3. ռմ. J—m et. — մէկուն ճաշ տալ. 4. ընփ. J—m Eins — մէկը ծեծել՝ գանակոծ ընել:

auf'wickel‖n, նբ. եւ փբ. 3ա. բծ. (գերձան) կծիկ ընել՝ կծկել. 2. die Haare — մազերը (խոպոպելու համար) թղթի վրայ պատատել. 3. (գալարուածը) բանալ՝ պարզել. ein Packet — ծրար մը քակել բանալ. Zwirn — թելերն իլէն կարժառով առնուլ, կրած ընել. 4. փխ. e—n Knoten — հանգոյցը լուծել՝ պարզել. sich — (հանգոյցը) քակուիլ՝ լուծուիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գալարում, պատատում. 2. բանալը, պարզում, քակում, (հանգոյցի) լուծում:

Auf'wieg‖elei, իգ. 31. = Aufwiegeln, չ. —(e)ler, ար. 22ա. —(e)lerin, իգ. 32. աղմկիչ, խռովիչ, խաղմարար, ապստամբեցուցիչ: —eln, նբ. 3ա. բծ. մէկուն դէմ հանել՝ հակառակեցնել. zum Aufruhre — ապստամբեցնել. ը. մփ. gegen J. — մէկուն դէմ գրգռել: —eln, չ. 22բ. անյ. —elung, իգ. 31. մէկուն դէմ ելլելը՝ հակառակիլը, ապստամբիլը, ապստամբութիւն: —lerisch, ած. 6. աղմկիչ, խաղմարար, ապստամբական, ապստամբեցուցիչ:

auf'wiehern, չբ. h. 3ա. բծ. յանկարծակի խրխնջել՝ վրնջել. փխ. laut — պոռալ, աղաղակել:

auf'wind‖en, նբ. 3ա. բծ. = aufwickeln, 1. 2. (e—n Strick) — (ոլորած չուան մը) քակել՝ բանալ. 3. (բեռ) բեռնաբարձ մեքենայով վեր հանել՝ վերցնել. ն—կ. (խարիսխը) վեր հանել՝ վերցնել: sich — փբ. = aufwickeln, փբ. 2. ոլորուածը քակուիլ. 3. գալարուելով՝ փաթթուելով վեր ելլել, օձաձեւ պատատելով՝ ոլորուելով բարձրանալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գալարում, պատատում. բեռնաբարձ մեքենայով (բեռ) վեր հանելը. (խարիսխը) վեր հանելը:

auf'wirbeln, նբ. 3ա. բծ. պտոյտ պտոյտ՝ պտուտելով բարձրացնել. փխ. darüber ist viel Staub aufgewirbelt ատոր վրայ մեծ աղմուկ՝ զրգիւն ելաւ. 2. die Fenster — փականքը դարձնելով պատուհանը բանալ: — չբ. ſ. պտոյտ պտոյտ վեր ելլել՝ բարձրանալ. 2. (արտոյտը) ճռուողելով բարձրանալ:

auf'wirken, նբ. 3ա. բծ. das Garn — բոլոր դերձանը հիւսելու գործածել. 2. Brot — հացին պատշաճ ձեւը տալ. 3. որս. ein Wild — երէի մը փորը ճեղքել պատռել՝ հերձուլ:

Digitized by Google

auf'wisch|en, նբ. ձա. եւ ձկ. բյ. (աղտ...) սրբել մաքրել՝ վերցընել: —er, ար. ձձա. —lappen, ար. ջնջան, ջնջոց:

auf'wogen, չբ. ſ. ձա. բյ. պըղ-պըղալով բարձրանալ՝ վեր ելլել. ծովը ծփիլ (ալեկոծիլ). auf- u. ab- (կամ nieder-)wogen (ծովը) ծփիլ, տատանիլ, տարուբերիլ. բ. փխ. (մարդկանց համար) — auf'ziehen, չբ.:

auf'wollen, չբ. h. ձա. բյ. (փ. wellen) առք ելլել ուռել. m—e Beine wollen nicht mehr auf ոտուններս չեն բանիր:

auf'wühl|en, նբ. ձա. բյ. (հողը) փորելով վեր հանել, քրել. (նախ- անասնոց համար). փխ. տակնուվրայ ընել. պղտորել, խռովել: — չ. ձձբ. անյփ. —ung, իգ. 31. փորելով վեր հանելը, քրելը. փխ. պղտորելը, խռովութիւն, ամբոխում:

Auf'wurf, ար. 13. (անոր մը) հող նետելը՝ թափելը. 2. նետուած՝ թափուած հողի կոյտ:

auf'zähl|en, նբ. ձա. բյ. համրել, թուել. ճշ. in e—m Verzeichnisse — հրատարակել, ծանուցանել. Geld — ստակ համրել. ըստ. J—m zwanzig Riegel — մէկուն քսան գաւազանի հարուած զարնել: — չ. ձձբ. անյփ. —ung, իգ. 31. համրելը. ճշ. ծանուցում, հրատարակութիւն: —er, ար. ձձա. համրող, հաշուող:

auf'zaubern, նբ. ձա. բյ. կախարդութեամբ բանալ. 2. կախարդութեամբ (գետ.) կանչել՝ (մեռեալ մը) վեր բերել:

auf'zäumen, նբ. ձա. բյ. (ձի մը) սանձել:

auf'zechen, նբ. ձա. բյ. allen Wein — բոլոր գինին խմել:

auf'zehr|en, նբ. ձա. բյ. սպառել. (հուրը) լափել, (ժանգը) ուտել՝ մաշել. ծիւրել. ծծել սպառել. ուտել սպառել. փխ. sein Vermögen — ստացուածքը վատնել: sich — փբ. sich durch et. — (աշխատութենէ...) ծիւրիլ ծնդիլ. հիւծիլ: — չ. ձձբ. անյփ. —ung, իգ. 31. սպառում, վատնում. մաշում. ծծել սպառելը:

auf'zeichn|en, նբ. ձբ. բյ. բանի մը վրայ գծագրել՝ ծրագրել. sich — (բանի մը ստուերը) պատի վրայ երեւալ՝ նկարուիլ. (e—e Bahnlinie) — (ուղի մը) գծել՝ նշանակել. 2. գրել, նշանակել: — չ. ձձբ. անյփ. —ung, իգ. 31. գծագրութիւն, ծրագրութիւն. (ուղի մը) գծելը՝ նշանակելը. ծանօթութիւն, տեղեկութիւն: —ungsbuch, չ. օրագական յիշատակագիր, օրագիր:

auf'zeigen, նբ. ձա. բյ. = auf-weisen.

Auf'zieh|brücke, իգ. շարժուն կամուրջ: —en, նբ. ձղ. բյ. վեր քաշել՝ հանել. 2. ըստ. e—e Flagge — դրօշ բարձրացընել՝ ձգել. e—e Last — բեռնահան մեքենայով բեռ (վեր) հանել. ein Kleid — զգեստ մը վեր քաշել՝ վերցընել՝ ամփոփել. ըստ. den Vorhang — վարագոյրը քաշել՝ բանալ. 3. die Sonne zieht (Nebel, Dünste...) auf արեւը (մշուշ՝ շոգի) կը հանէ. 4. (տունկ...) գետնէն ելլել (արմատաքի). 5. (սանկի կշռով) ոսկեդրամ կշռել. 6. քաշելով բանալ: sich — իբ. քաշելով բացուիլ: auf- u. zu-ziehen (քաշելով) բանալ գոցել. den Kork e—r Flasche — շիշի մը խցանը հանել. den Riegel — պարզուանակը բանալ. 7. die Uhr — ժամացոյցը լարել. 8. ձգտելով բանի մը վրայ հաստատել. (Karten...) auf Leinwand — (աշխարհացոյց տախտակ...) լաթի վրայ կպցընել. ասր. die Kette — ոստայնը հիւսել՝ պատրաստել. երժ. Saiten auf e—e Geige — ջութակի մը վրայ լար՝ աղիք լարել հաստատել. փխ. = aufspannen, նբ. ձ. andere Saiten — վարմունքը՝ խօսակցութիւնը փոխել. 9. ein Kind — տղայ մը սնուցանել՝ մեծցընել. Thier — անասուն բուծանել. 10. J. — մէկը յուսացընել եւ վախցընելով երկմտութեան՝ տարակուսանաց մէջ թողել. 11. փխ. J. — մէկը ծաղրել՝ խեղկատակութեամբ առնուլ. J. mit et. — մէկը անէպ յանդիմանել՝ կշտամբել. 12. e—n Schacht — բով մը բանեցընել՝ շահեցընել: — չբ. ſ. auf- u. ab- (կամ nieder-)ziehen (փողոցէ մը

Digitized by Google

ուն մէկ կողը հանել դնել. die Segel — առագաստները վեր քաշել հանել. mehr Segel — առագաստները շատցընել. 3. մատենագրել, խմբագրել, գիր առնուլ, գրել. շարադրել. e—n Plan — յատակագիծ մը շինել. e—n Kontrakt — դաշինք մը գիր առնուլ՝ արձանագրել. flüchtig — (նկարի մը...) գլխաւոր մասունքը գծագրել, նախագծել, (բանի մը) նախագիծը շինել. 4. (գնդամուղ կամ հոլ խաղին) արձանները դնել՝ կանգնել. (որսոյ) կուտել՝ բարդել. (փայտ. դնդակ) կարգ կարգ դիզել՝ կուտել: —en, չզ. h. ein Pferd daran gewöhnen, daß es ruhig — läßt ձի մը դիւրաւ հեծնուելու վարժեցընել: sich — փզ. sich auf's Pferd — ձի հեծնել. sich im Bette — անկողնոյ մէջ նստիլ. sich auf die Hinterfüße — յետսակողման ոտից վրայ ծառանալ կենալ. փխ. sich gegen J. — մէկուն դէմ հետանել՝ խռովիլ: —en, չ. 22զ. անյ. —ung, էգ. 31. ([illegible]): —er, ար. 22ա. (գնդամուղի կամ հոլ խաղի մէջ) արձանները կանգնող. (փայտ) շարող՝ դիզող: —röhre, էգ. ծորակի բերան անցուցած խողովակ:

auf'seufzen, չզ. h. 3գ. բձ. հառաչել:

Auf'sicht, էգ. 31. անյ. հսկողութիւն, վերակացութիւն, տեսչութիւն. քննութիւն: —sbeamte(r), ար. վերակացու, խնամակալ. պահապան: —sbehörde, էգ. (գատերու) իրաւունք ունեցող վարչութիւն՝ իշխանութիւն:

auf'sieden, չզ. s. 2բ. ահմ. նիր. 3զ. բձ. եռալ: —նզ. դարձեալ եռացընել. Silber — արծաթ եռացընելով մաքրել՝ սպիտակցընել:

auf'siegeln, նզ. 3ա. բձ. բանի մը վրան կնքել. 2. կնիքը բեկանել՝ բանալ:

auf'sing|en, նզ. 2ա. բձ. երգելով մէկն արթնցընել. 2. et. — երգելով բան մը պատմել: — չզ. h. zum Himmel — ձայնն երկինք բարձրացընել: —er, ար. 22ա. նոյ. (նաւաստիներուն մի եւ նոյն պա-

րանը քաշելու համար) ձայն տուող, ձայնահար:

Auf'sitz, ար. 20. անյ. զին. ([illegible]) zum — bereit s. հեծնելու պատրաստ ըլլալ: —befehl, ար. զին. հեծնելու հրաման: —en, չզ. h. 2բ. բձ. im Bette — անկողնոյ մէջ նստիլ. 2. տեղ մը՝ բանի մը վրայ նստիլ. (թռչնոյ) թառիլ. (ձի) հեծնել. զին. —! կամ aufgesessen! ի ձի. (հեծէք). 3. hinter sich — lassen մէկն իր ետեւը ձիուն գաւակը նստեցընել. մէկը գաւակն առնուլ. 3. բանի մը կպչիլ՝ կցիլ մնալ. նաւ. (նաւը) խրիլ: —geld, չ. (աշակերտին առաջին անգամ ձի հեծնելուն ձիավարժին տուած) պարգեւ: —stange, էգ. (թռչնոց) թառ:

auf'sorren, նզ. 3ա. բձ. նաւ. die Hängematten — (նաւի մէջ) կախանոց անկողինները կամ ծոցերը շուատով պինդ կապել:

auf'spähen, նզ. 3ա. բձ. ըստեւեւ լով իմանալ՝ յայտնել:

auf'spalten, նզ. 3զ. բձ. ճեղքել: — չզ. s. եւ sich — փզ. ճեղքուիլ:

auf'spannen, նզ. 3ա. բձ. (լաթ...) պրկել. ձգտել, ձգտելով բանալ. ձգտել բանի մը վրայ հաստատել. 2. փխ. andere Saiten — խօսելու կերպը փոխել. խօսքերը մեղմացընել. gelindere Saiten — պահանջմունքները նուազեցընել՝ իջեցընել. 3. նաւ. alle Segel — բոլոր առագաստները պարզած նաւել. փխ. ամէն ջանք ու ճիգն ընել՝ թափել:

auf'spar|en, նզ. եւ փզ. 3ա. բձ. պահել. պահեստի դնել՝ պահել. sich — իրեն անձին համար պահել: — չ. 22զ. անյ. —ung, էգ. 31. պահելը. պահեստի դնելը. (կենաց) պահպանութիւն՝ խնայելը:

Auf'speicher|er, ար. 22ա. շտեմարանող, համբարող. ը. մփ. դիզող. ժողվող: —n, նզ. 3ա. բձ. շտեմարանել, համբարել. ը. մփ. դիզել. ժողվել: —ung, էգ. 31. ամբարում. շտեմարանում:

auf'speisen, նզ. 3գ. բձ. = aufessen.

auf'sperr|en, նզ. 3ա. բձ. (դոց

Digitized by Google

իրը) բանալ. բոլորովին՝ կամըկի վրայ բանալ. den Mund — կամ ընդ. das Maul (weit) — բերանաբաց յօրանջել. ընդ. vor Verwunderung Maul u. Nase — զարմացմամբ՝ բերանաբաց ապշած նայիլ: — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. բոլորովին բանալը:

auf'spielen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բյ. (նուագով) եղանակ մը զարնել. — ռմ. auf- u. nieder-spielen (մեքենայ մը շարժիլ գործել:

auf'spießen, նբ. 3գ. բյ. 3., ct. — շամփրել, շշանել, վարսել. 3. — ծիլը ցից հանել՝ ցցով վարսել. e—n Narrenkopf — առաջի ծակը՝ ..... ռաք բանալ. 2. վարսելով՝ շամփրելով վեր հանել՝ վերցընել: —er, ար. 33ա. շամփրող. (առջի) ծակը՝ ռաք բացող:

auf'spindeln, նբ. 3ա. բյ. (գերձանն) իլին վրայ փաթթել: sich — փխ. ոլորանայ՝ խղճմտանք ելլել՝ բարձրանալ:

auf'spinnen, նբ. 2բ. բյ. մանել լմնցընել՝ սպառել, բոլորը մանել. 2. sich (ռմ.) die Finger — շատ մանելէն մատուըներըը ակրթել՝ քերծել՝ շրփել:

auf'spreizen, նբ. 3գ. բյ. իրարմէ անջատել՝ բանալ, տարածել: sich — փխ. իրարմէ անջատուիլ՝ բացուիլ, տարածուիլ. փխ. ոխգալ, գոռոզանալ, ամբարտաւանիլ. aufgespreizt հպարտութեամբ ուռած՝ փքացած:

auf'sprengen, նբ. 3ա. բյ. բռնութեամբ բանալ, (դուռ մը) խորտակել, (նաւ մը) օդ հանել. 2. ռմ. — aufhetzen. 3. Wasser — ջուր սրսկել՝ ցօղել. ջրջընկնել:

auf'sprießen, չբ. s. 2ե. բյ. ծիլ արձակել, ծլիլ. բուսնիլ. (բանաստեղծ...) բուսնիլ՝ ծնանիլ՝ յառաջ գալ:

auf'springen, չբ. s. 2ա. բյ. v. s—m Sitze — նստած տեղէն յանկարծակի ոտք ելլել. vor Freude — ուրախութենէն խայտալ՝ կայտառալ. 2. (դուռ մը) ստատկութեամբ՝ բռնութեամբ բացուիլ. (շէնք մը) իրանը հանուիլ՝ բացուիլ. 3. պատռիլ, ճաթռտիլ, (ձեռուըներըը ցրտէն) փարատիլ՝ ճաթռտիլ:

auf'spritzen, նբ. 3գ. բյ. ջուրը ուժգնութեամբ վեր կամ բանի մը վրայ ցայտեցընել. 2. ջրցանով՝ ջուր ցայտեցընելով (ուռեցք մը) բանալ: — չբ. s. վեր բղխիլ՝ ցայտիլ:

auf'sproßen, չբ. s. 3գ. բյ. — auf- sprießen.

auf'sprudeln, չբ. s. 3ա. բյ. ցայտիլ. բղխիլ, պղպջակիլ. (տաքցուած բան մը) եռալ՝ պղպջակիլ. 2. փխ. auffahren, չբ. 4.

auf'spulen, նբ. 3ա. բյ. ճախարակի վրայ անցընել՝ պատել:

auf'spülen, նբ. 3ա. բյ. Sand — ջուրը բանի մը վրայ աւազ բերել կուտել. 2. Geschirr — աման լուալ մաքրել:

auf'spünden, նբ. 3բ. բյ. ein Faß — տակառին խցանը հանել:

auf'spür|en, նբ. 3ա. բյ. որս. երէին հետքը գտնել. 2. փխ. յայտնելու՝ գտնելու ջանալ՝ ետեւէ ըլլալ: — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խուզարկութիւն, փնտռելը:

auf'stacheln, նբ. 3ա. բյ. խթել. փխ. e—e Leidenschaft — կիրք զարթուցանել՝ գրգռել:

auf'stallen, նբ. 3ա. բյ. (անասուն) ախոռ դնել:

auf'stämmen, նբ. 3ա. բյ. — auf- stemmen.

auf'stampfen, նբ. 3գ. բյ. (հող) կոխկռտելով՝ դոփելով հաստատել. 2. (ձին) ոտքով (հողը) բանալ: — չբ. h. երկիրն ոտքով գոփել՝ տրոփել:

Auf'stand, ար. 13. յառնելը, ոտք ելլելը. ընդ. mit dem Stuhle rücken u. — machen (աթոռով եւ երթալ եւ) տեղանէն ելլելու նշան տալ. 2. խռովութիւն, ապստամբութիւն, վրդովմունքութիւն. e—n — machen ապստամբիլ:

auf'ständ|ig, —isch, ած. 6. ապստամբական. —e Bewegung ապստամբական շարժում, խլրտում:

auf'stapel|n, նբ. 3ա. բյ. վրայէ վրայ շարել, դիզել, շեղջակուտել: — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վրայէ վրայ շարելը, դիզում, շեղջակուտելը:

auf'starren, չբ. h. 3ա. բյ. zum

Digitized by Google

Himmel — աղջամ երկինք նայիլ, աչուըները երկինք սեւեռել. 2. (մազերը) կանգնուիլ՝ ցցուիլ՝ ծառանալ։

auf'stauchen, Նբ. ցա. բծ. Eisenstab — երկաթի ձող մը կռանելով կարճեցընել. 2. կանեփը (կտաւը) թրջել եւ չորցընելու համար կանգնել։

auf'stauen, Նբ. ցա. բծ. վրայէ վրայ շարել. 2. das Wasser — ջուրը ետ մղելով (ջրոյ ընթացքը կեցընելով) բարձրացընել։

auf'stechen, Նբ. ցդ. բծ. ծակել, ծակելով բանալ. 2. e–e Platte — քանդակուած (պղնձի) տախտակի վրայ դարձեալ փորագրել՝ քանդակել. 3. ծակծըկելով բանի մը վրայ հաստատել. 4. Korn — ցորեններէն թիով խառնել. 5. Նախ. die Hülsen u. Schoten — նաւուն հողմակողման տապաստաններուն շըւանները թուլցընել։

auf'steck||en, Նբ. ցա. բծ. ein Kleid — (զգեստ) վեր դարձընել, հանդրիճել. das Haar, die Flechte — մազը՝ ծամքը... գնդաձողով հաստատել. sich (ազ.) das Haar — մազերը յարդարել՝ զարդարել. փխ. ein Gesicht — = **aufsetzen**, Նբ. ռ. 2. (բարձր բանի մը վրայ) դնել՝ կանգնել (ճրագ...). Fleisch auf den Bratspieß — միս շամփուրի զարնել՝ շամփրել. փխ. J–m ein Licht über et. — բանի մը վրայօք մէկուն աչուըները բանալ, մէկը լուսաւորել. Նախ. die Flagge — դրօշը կանգնել. 3. բան մը (ձեռքէն) թողուլ՝ արձըկել։ —**er**, ար. ցա. ասփ. թելերը ճախարակին վրայ պատատող՝ փաթթող։ —**kamm**, ար. զարդարանաց՝ պաճուճանաց՝ ծամակալ սանտր։ —**kleid**, ը. հանդրիճելի զգեստ։

auf'stehen, չբ. ցն. բծ. Ա. հ. բացուած կենալ. 2. ա. բանի մը վրայ հանգչիլ՝ նստիլ. բ. յատակը շօշափել. 3. կանգուն կենալ. Բ. ս. 4. vom Boden, vom Sitz — գետնէն՝ աթոռէն (ոտք) ելլել. vor J–m — մեծարանաց համար մէկուն առջեւն ոտք ելլել. von der Arbeit — գործքէն ելլել, գործքը (առ ժամս) դադրեցընել. (von der Sonne) — (արեգակը) ծագիլ՝ ելլել. (vom Winde) — հով յառնել՝ ելլել. (von Blumen) — (թառշամած ծաղիկները) կանգնուիլ՝ կենդանանալ. (անկողնէն՝ սեղանէն) ելլել. von e–r Krankheit — առողջանալ. vom Tode — յառնել, յարութիւն առնուլ. փխ. mit dem linken Fuß aufgestanden s. ձախէն ելած ըլլալ. 5. (v. Propheten) — (մարգարէք) յառնել՝ երեւալ. 6. ապստամբիլ, վտարանջիլ։ — ը. ցզբ. անյփ. beim — (անկողնէն) ելլելու ատեն. das zu späte — շատ ուշ ելլելու սովորութիւնը. nach dem — ելլելէն ետքը։

auf'steifen, Նբ. ցա. բծ. վերստին հանդերձել՝ պատրաստել. (գըլխարկ մը) նորոգել՝ հաստատել. 2. Wäsche — (ճերմակեղէն) շոհով՝ օսլայով օծել, շոհել։

auf'steig||en, չբ. s. ցծ. բծ. տեղ մ'ելլել. auf das Pferd — ձի հեծնել. auf den Wagen — կառք ելլել՝ նստիլ. auf- u. ab-, auf- u. nieder-steigen ելլել իջնալ. (v. Dämpfen) — գոլորշի վեր ցոլանալ՝ բարձրանալ. (v. der Sonne, den Gestirnen) — արեգակը՝ աստեղք ծագիլ՝ ելլել. փխ. mir steigt ein Gedanken auf խորհուրդ մը միտքս կու գայ. (v. Speisen) J–m — (կերակուրը) ձգտել՝ բռկալ։ — ը. ցզբ. անյփ. —**ung**, էգ. ցւ. վերելութիւն, վերելք, ելք. բարձրանալը. աստղ. փլ. բնփ. (աստեղաց՝ հիւթոց՝ ծորելույ մազակերպ խողովակաց մէջ) բարձրանալը՝ ամբարձում։ —**end**, ած. ե. վերելական, ելլող, բարձրացող, (նաեւ աստղ.) —e Linie (ազգակցութեան) վերելլող ուղիղ գիծ։ —**ungsunterschied**, ար. աստղ. աստեղաց ուղիղ եւ խոտորնակ վերելութեան մէջի զանազանութիւնը, վերելական զանազանութիւն։

auf'stell||en, Նբ. եւ էբ. ցա. բծ. կանգնել, կանգուն դնել, (ինկածը) դարձեալ կանգնել. պատշաճ տեղը դնել կեցընել՝ կանգնել. տեղաւորել. (ճաշարանի քարերը, արձան...) կանգնել. in Ordnung — կարգի դնել. 3., e–n Späher — լրտես դնել՝ կեցընել. e–e Schildwache — պահակ դնել. sich hinter

Digitized by Google

ꞏꞏ. — ետեւէ ետեւ կարգաւ կենալ, (նաեւ կռապերու համար). e—e Falle — որոգայթ լարել. Waaren zum Verkauf — ծախու ապրանք ի ցոյց դնել. 2. e—e Maschine — մեքենայ մը կազմել հաստատել. ճրտր. e—n Bogen — (կամար մը ձգելու համար) շարժական կամ տաժամանակեայ կամար մը ձգել. 3. զին. Truppen — զօրաց գունդ կարգել կեցընել. sich — զօրաց գնդերը կարգաւ կենալ. 4. նաւ. (բեռները նաւու մէջ) տեղաւորել, զետեղել. 5. փի. e—n Beweis — ցուցում յառաջ բերել. (Grundsätze, e—n geometrischen Satz) — սկզբունք՝ երկրաչափական սկիզբ մը առաջացուցանել՝ ցուցընել. Bedingungen — պայմաններ դնել. e—n Satz — նախադասութիւն մը (իբրեւ հիմն) դնել. ein Muster, Ziel — օրինակ՝ նպատակ մ՚առջեւը դնել. als Kandidat — մէկը (պաշտօնման մը) թեկնածու՝ ինքնամատոյց մատուցանել՝ առաջարկել. Zeugen — վկայ յառաջ բերել՝ ներկայացընել. 6. mit J—m um e—r Sache et. — մէկուն ձեռօք կամ բանով մը գործք մը յառաջ բերել՝ ի գլուխ հանել. es läßt sich Nichts mit ihm — իրմով բան մը չի կրնար ի գլուխ հանուիլ՝ կատարուիլ: — շ. չզբ. անյ. —ung, իգ. 3ı. կանգնելը, դնելը, տեղաւորելը, կարգաւորութիւն. — im Laden, Magazin շտեմարաններ, համբարելը. բ. ծախու ապրանք ի ցոյց դնելը. 2. — der Truppen գնդերուն կարգ կարգ բաժանում. 3. փի. — (der Thatsachen) (գործոց) ապացուցում. — der Bilanz հաշուակշռային տախտագրութիւնը՝ յայտարարութիւնը. — e—s Zeugen վկայի մը յառաջբերութիւն:

auf'stemmen, նբ. եւ փբ. 3—. բծ. den Arm — թեւը բանի մը վրայ կռթնցընել. 2. sich — ոտուները զօրաւոր ձգտելով կանգնուիլ. ը. մ. ընդդիմանալ, յամառիլ: — նբ. գուրով բանալ:

auf'stempeln, նբ. 3—. բծ. բանի մը վրայ դրոշմել:

auf'steppen, նբ. 3—. բծ. օթոցակերպ՝ թափանցանց կարել:

auf'sticken, նբ. 3—. բծ. (et.) — auf... բանի մը վրայ ասղնագործ բանել:

auf'stöbern, նբ. 3—. բծ. որս. (երէները իրենց) որջէն ընդոստուցանել. զին. (թշնամին) իր յարմար տեղէն հալածել՝ մերժել. 2. մէկը (մէկուն բնակութիւնը) փնտռել գտնել:

auf'stöhnen, չբ. h. 3—. բծ. բարձրաձայն հեծել՝ հեծեծել:

auf'stöpseln, նբ. 3—. բծ. շիշը բանալ, խցանը հանել:

auf'stören, նբ. 3—. բծ. բան մը խառնակել՝ տակնուվրայ ընել. Feuer — հնոցի կրակը խառնել՝ խարխարել. 2. 3. — մէկն անհանգիստ ընել վրդովել՝ խռովել:

auf'stoßen, նբ. չ{. բծ. հրելով՝ մղելով բանալ. ein Faß mit dem Fuße — կից մը զարնելով տակառին յատակը հանել. 2. հրելով մղելով ոտք հանել. den Staub — (քալելու ատեն) փոշի հանել. 3. բանի մը վրայ զարնել. բանի մը զարնուելով ետ ոստնուլ. mit dem Glase — գաւաթը սեղանին վրայ զարնել: — չբ. h. (1. եւ 2. նշանակութեանց մէջ) եւ s. (գինի՝ գարեջուր...) խմորիլ՝ եռալ. 2. (կերած կերակուրը) ձգտալ, բխկալ, զզուալ, գձուակալ. es stößt mir sauer auf կծուահամ կ՚որձկամ. 3. հանդիպիլ, պատահիլ. յանկարծ վրան գալ՝ հանդիպիլ. 4. նաւ. auf den Grund — նաւը (ծովուն) յատակը զարնել՝ չփուիլ: — շ. չզբ. անյ. բախիւն. եռացում. 2. խմորում. 3. ձգտում, զզայում. (սովորաբար վերոյիշեալ բայերով կը բացատրուի):

auf'stößig, ած. ա. պղտորած՝ ապականած գինի. 2. անհանգիստ՝ հիւանդագին (տղայ):

auf'strahlen, չբ. h. 3—. բծ. ճառագայթելու՝ ճառագայթ արձակելու սկսիլ:

auf'sträuben, նբ. եւ փբ. 3—. բծ. վեր ուղղել՝ կանգնել. die Haare — մազերը խոզանել՝ խրձնացընել՝ ծառացընել՝ անկել: sich — փբ. (մազերը՝ փետուրները...) խոզանիլ՝ ծառանալ՝ տնկուիլ:

auf'streben, չբ. h. 3—. բծ. բար-

ձրանալու՝ ելլելու ճգնիլ. փխ. zu et. — (պատուոյ...) ցանկանալ, փափաքիլ. հետամուտ ըլլալ։

auf'strecken, նբ. 3ա. բձ. die Arme — թեւերը տարածել՝ պարզել։

Auf'streich, ար. 20. աճուրդ. — Auktion.

auf'streichen, չբ. ſ. 2խ. բձ. — auf-streifen, չբ. — նբ. Butter — հացի վրայ կարագ քսել. Pflaster — սպեղանի քսել. 2. die Aermel — թեւերը վեր դարձընել՝ կրկնել. 3. ընփ. J—m Eins — մէկուն հարուած մը զարնել՝ ընփ. կպցընել։

auf'streifen, նբ. 3ա. բձ. den Aermel vom Arm — թեւը վեր կրկնել՝ դարձընել. 2. մորթը քերծել՝ սկրթել։ — չբ. ſ. բանի մ'երեսը շօշափել, բանի մ'երեսէն շփուիլ անցնիլ։ [բան մը ցանել։

auf'streuen, նբ. 3ա. բձ. et. auf et. —

auf'stricken, նբ. 3ա. բձ. հիւսել սպառել. 2. հիւսելով ճամ մ'աւ-ղացնել, ամբողջ ճամ մը հիւսել։

auf'striegeln, նբ. 3ա. բձ. խոզանակելով վեր անկել՝ ուղղել. 2. ein Pferd — ձին գարձեալ քերո-ցել՝ քերելով յարդարել։ sich — փբ. ընփ. փխ. զարդարուիլ. — sich aufputzen.

auf'stuf‖en, նբ. չբ. ſ. եւ փբ. 3ա. բձ. աստիճան աստիճան բարձրա-ցընել՝ բարձրանալ։ —ung, էգ. 31. աստիճանաւ ելք՝ բարձրացում. ճրտխ. աստիճանաւորութիւն։

auf'stülpen, նբ. 3ա. բձ. einen Hut — գլխարկ(ի) մը հանդրիճել՝ եզրը վեր դալարել՝ դարձընել. 2. ընփ. J—m e—e Mütze — մէկուն գլխարկը երեսին վրայ իջեցընել։

auf'stürmen, չբ. ſ. 3ա. բձ. աղ-մկով՝ սաստկութեամբ վեր ելլել՝ բարձրանալ. 2. e—e Straße auf- u. ab-stürmen աղմկով փողոցէ մը վեր վար ելլել իջնալ։ — նբ. աղմկել, խռովել. 2. ein Thor... — դուռ մը... բռնութեամբ՝ յարձակմամբ խորտակել բանալ։

auf'stürzen, նբ. 3փ. բձ. — auf-stülpen, 1. 2. (բան մը) ի ցոյց դնել։ — չբ. ſ. mit dem Kopfe auf e—n Stein — ինալով գլուխը քարի մը զար-նել։

auf'stutzen, նբ. 3փ. բձ. — auf-stülpen, 1. den Knebelbart — ընչացքը (պեխը) ոլորել. 2. պատշաճեցը-նել. պատշաճ ձեւ տալ. յարդա-րել։ — չբ. ի. զարմացած՝ ապշած ականջները վեր վերցընել։ sich — փբ. զարդարուիլ. — sich aufputzen.

auf'stützen, նբ. եւ փբ. 3փ. բձ. բանի մը վրայ կռթնցընել. sich — արմկով սեղանին վրայ յենուլ. ein Gebäude — խարխուլ շէնքի մը մոյթ դնել, մոյթերով հաստա-տել։

Auf'stutzer, ար. 33ա. յարմարցը-նող, կարգադրող, յարդարող, զարդարող։

auf'such‖en, նբ. 3ա. բձ. et. — փնտռել, փնտռտել. խուզարկել. J. — մէկը փնտռելու ելլել. ոբա. — aufspüren. — չ. 33Է. անյփ. —ung, էգ. 31. փնտռելը, խուզարկու-թիւն, հետազօտութիւն. ճշդրիտ քննութիւն։ —er, ար. 33ա. հե-տազօտիչ, խուզարկու, քննիչ։

auf'summen, sich — փբ. 3ա. բձ. կուտուիլ, աճիլ. sich — lassen աճե-ցընել, աւելցընել։ — չբ. ſ. բզզ-զալով բարձրանալ՝ վեր ելլել։

auf'tafeln, նբ. 3ա. բձ. — auf-tischen.

auf'takeln, նբ. եւ փբ. 3ա. բձ. ն—ք. ein Schiff — նաւ մը ամէն կազ-մածով՝ պատրաստել. փխ. ընփ. — aufputzen, նբ. եւ փբ. ընփ. sich — անհեթեթ եւ ծաղրական զգեստ հագնիլ։

Auf'takt, ար. 20. երժ. — Auf-schlag, 3.

auf'tanzen, նբ. 3փ. բձ. sich die Schuhe — կաքաւելով հողաթափ-ները մաշեցընել. sich die Füße — կա-քաւելով ոտուըները վիրաւորել։ — չբ. ի. (ալիքները...) խաղալ ըս՝ կոհակաձեւ բարձրանալ։

auf'tauchen, չբ. ſ. 3ա. բձ. ջրոյ երեսն ելլել. երկխ. (ծովու մէջէն կղզի մը) բարձրանալ. (արեգա-կը...) բանի մը մէջէն ծագիլ՝ արտածագիլ. 2. փխ. երեւան ել-լել, յայտնուիլ։

auf'thauen, նբ. 3ա. բձ. et. — հա-լեցընել, (սառոյցը) լուծել. փխ. ընփ. J. — մէկը ազքցընել՝ կայ-

տաքցընել՝ զարթուցանել։ — չբ. ſ. (սառոյցը) հալիլ, քայքայիլ. փխ. ընդ. (թմրութենէն) սթափիլ, զարթնուլ, կայտառանալ։

auf'thun, նբ. ձբ. բյ. ein Fenster... — պատուհան... բանալ. den Mund nicht aufzuthun wagen բերանը բանալու՝ խօսք մը խօսելու չիշխել՝ չհամարձակիլ. 2. den Hut — գլխարկը դնել։ sich — չբ. բացուիլ. (ծաղիկը) բացուիլ՝ փթթիլ. (երկիրը) խորխորիլ՝ ճեղքուիլ. 2. փխ. ընդ. = auftauchen, 2. da thut sich et. (Schönes) auf ահա գեղեցիկ բաներ աչքերնիս կ'ելլեն՝ կը բացուին. e–e Gesellschaft thut sich auf ընկերութիւն մը կը կազմուի. 3. Ն–ի. հեռուանց երեւալ։

auf'thürmen, նբ. եւ չբ. 3–. բյ. կուտել դիզել. կուտիլ դիզուիլ. փխ. schichtenweise — շար շար՝ վրայէ վրայ շարել՝ շարուիլ։ — ն. 33բ. ածյ. —ung, իգ. 31. դիզում, դիզքը. կուտելը, շարելը։

auf'tiefen, նբ. 8–. բյ. (մետաղէ ամանի մը...) կռանելով խորունկցընել։

auf'tippen, նբ. 3–. բյ. մատուըներուն ծայրովը թեթեւ մը շօշափել։

auf'tischen, նբ. 3չ. բյ. (J–m) — (մէկուն) սեղան պատրաստել, մէկուն առջեւը կերակուր դնել. փխ. J–m alltägliche Sachen — մէկուն առօրեական՝ օրըստօրեայ իրեր պատմել՝ յառաջ բերել։

Auf'trag, ար. 12. յանձնարարութիւն. höherer — պատուիրակութիւն. վճ. առաջադրանք. im —e J–s մէկուն յանձնարարութեամբը՝ անունովը. վճ. im —e u. für die Rechnung von... յանձնարարութեամբ եւ ի հաշիւ... e—n — für J. besorgen մէկուն համար յանձնարարութիւն ընել. մէկուն յանձնարարութիւնը կատարել. վճ. e—m Fabrikanten Aufträge geben գործարանատիրոջ մը ապրանք՝ յանձնարարութիւն տալ. Ihrem —e gemäß Ձեր առաջադրանաց համաձայն. 2. ներկերը, ներկ քսելը։ —en, նբ. 2չ. բյ. (կերակուր) սեղանի վրայ դնել՝ բերել. 2. (պատկեր մը) ծրագրել՝ նախագծել. 3. (Farben...) ներկ քսել տարածել. նկր. die Farben dick — թանձր երանգ նկարել. փխ. stark — (բան մը) չափազանցընել. starke Lichter — (նկարի մը) կենդանի լոյս տալ. 4. Erde — = aufschütten, 4. Erz u. Kohle — մետաղախառն հանք եւ ածուխ փուռը լեցընել. 5. J–m et. — մէկուն գործ մը յանձնել՝ պատուիրել. 6. (զգեստեղէն) գործածել մաշեցընել. sich — գործածուիլ մաշիլ։ — չբ. հ. ուռուցիկ կենալ. 2. փխ. stark — (նկարի մէջ կերպարանք մը) չափազանցընել՝ անհեթեթ նկարել։ — ն. 33բ. ածյ. —ung, իգ. 31. նշանակա–թիւ–նները բային հետ նոյն են։

Auf'träger, ար. 33–. = Kellner. 2. = Auftraggeber. 3. = Auflader.

Auf'trag||geber, ար. գործք յանձնող, յանձնարար. իրփ. թելադրող, փոխանորդ։ —nehmer, ար. հրամանատու, յանձնառու, յանձնակատար։ —walze, իգ. տպ. թանաք քսելու գլան։

auf'trampeln, չբ. ſ. 3–. բյ. ընդ. բանի մը վրայէն ծանրագնաց քալել։

auf'träufeln, նբ. 3–. բյ. բանի մը վրայ կաթիլ կաթիլ կաթեցընել։ — չբ. ſ. բանի մը վրայ կաթիլ։

auf'treib||en, նբ. 2ձ. բյ. = antreiben, նբ. 2. 2. բռնաբար բանալ, (գուռ մը) խորտակել. 3. ուռեցընել, տորոտել. den Magen — ստամոքսը փքով լեցընել՝ փքացընել. 4. J. — հրելով՝ մղելով մէկն տեղ հանել. Staub — փոշի հանել. փխ. մէկը գրգռել՝ յուզել. որս. երէն որջէն ընդոստեցընել՝ դուրս հանել. պէտ. (ծաղիկ՝ պտուղ...) երագ հասցընել. 5. բան մը փնտռել գտնել. Geld — ստակ ճարել. die Mittel — ճարուճարակ գտնել՝ հնարել։ — չբ. ſ. բանի մը վրայ մղուիլ. Ն–ի. խրիլ. 2. auf- u. ab-treiben ծփալով ելել իջնալ. 3. ուռիլ, տորոտիլ. 4. (ալիւրը) բուռնիլ՝ բարձրանալ։ — ն. 33բ. ածյ. —ung, իգ. 31. խորտակում (դրան). 2. այտուց, ուռիլը, ուռեցք։

auf'trennen, նբ. 3ա. բծ. (կարը՝ հիւսուածքը) քակել։ sich — չբ. (կարը՝ հիւսուածքը) քակուիլ։

auf'treten, չբ. s. եւ h. 2ի. բծ. գետին կոխել. fest, sicher — հաստատուն՝ անդոյթ քալել. փխ. բարձրադլուխ՝ համարձակապէս քալել. 2. փխ. ներկայանալ, երեւալ, ասպարէզ մտնել. würdevoll — արժանաւոր՝ պատշաճ կեցուածք՝ դիրք ունենալ. als etc. — իբր զինքը բան մը ցուցընել՝ համարիլ, բան մը ձեւանալ. իրփ. als Kläger gegen J. — մէկուն (դէմ) դատախազ ըլլալ. für J., etc. — մէկուն՝ բանի մը թեր ելլել. բեմ. auf der Bühne — (դերասան մը) տեսլարան մտնել (խաղալու համար). (համբաւ մը) տարածուիլ՝ ամենուն ականջը հասնիլ. die Krankheit tritt verheerend auf հիւանդութիւնը մեծ աւեր ապականութիւն կը գործէ։ — նբ. բան մը կոխել՝ կոխկռտել. 2. կոխելով բանալ. e—e Thür — դուռ մը ոտքացելով խորտակել։ — չ. 22բ. անջփ. երեւումն, ներկայացումն. ներկայանալու կամ գործելու կերպ. վարմունք, կենցաղավարութիւն. մարմնոյ կեցուածք՝ դիրք. բեմ. (դերասանի մը) տեսլարան մտնելը՝ մուտք. բծլ. erstes — e—r Krankheit հիւանդութեան մը սկիզբը։

auf'trinken, նբ. 2ա. բծ. ջուրը ծծել սպառել. 2. (գինի) խմել սպառել։

Auf'tritt, ար. 20. գնացք, քալուածք. 2. = Auftreten, չ. 3. բեմ. տեսիլ, թատրի արարուածի մը մաս. փխ. J—m e—n — machen մէկը խստիւ յանդիմանել. mit e—m schmählichen —e endigen հրապարակական կռուով (բան մը) վերջացընել. 4. (կառքի) աստիճան՝ ելանելիք. breiter — (դրան մ՚առջեւը) աստիճանաւոր պատուանդան՝ ելանելիք։ —bank, իգ. փոքրիկ հողաբլուր, հողաբլրակ։

auf'trod(e)nen, նբ. 3բ. բծ. չորցնել։ — չբ. s. եւ h. չորնալ։

auf'tröpfeln, **auf'tropfen**, նբ. 3ա. բծ. = aufträufeln.

auf'trumpfen, նբ. 3ա. եւ 3գ. բծ. յաղթիչ՝ կտրիչ թուղթ (փոզ խաղալ)։ — չբ. h. J—m — մէկուն հետ սաստկութեամբ՝ խստութեամբ խօսիլ։

auf'tuchen, նբ. 3ա. բծ. նավ. die Segel — առագաստներն իջեցընել։

auf'tupfen, նբ. 3ա. եւ 3գ. բծ. մատուլներուն ծայրովը թեթեւ մը շօշափելով վեր հանել. 2. Punkte — կէտ դնել, կէտով նշանակել։

auf'tuschen, նբ. 3ա. եւ 3գ. բծ. (գծագրութիւն մը...) ճենական թանաքով (գուշով) ազնուացընել։

auf'wachen, չբ. s. 3ա. բծ. արթննալ, զարթնուլ. արծարծիլ, գրգռիլ։ կզանալ, աճիլ, մեծնալ։

auf'wachsen, չբ. s. 23. բծ. զար-

auf'wagen, sich — չբ. 3ա. բծ. ոտք ելլելու համարձակիլ։

auf'wägen, նբ. 2ր. բծ. հաւասարակշիռ բռնել, հակակշռել. փխ. հաւասար շափու՝ հաւասարութեան մէջ բռնել. 2. փխ. հատուցանել, փոխարինել. etc. mit Gold — բան մը շատ թանկ վճարել՝ հատուցանել. 3. գլանանուով (բեռ) վեր հանել։

auf'wallen, չբ. s. 3ա. բծ. պղպջակիլ. (ջերմութեամբ) եռալ. փմ. եռալ, եռացման մէջ ըլլալ. փխ. (փոշի՝ ծուխ...) ելլել բարձրանալ. v. Zorn — զայրանալ, սրտմտիլ։ — չ. 22բ. անջփ. —ung, իգ. 31. եռացում. փմ. եռացման մէջ ըլլալը. (ալեաց) յոյզք՝ ծփանք. փխ. — e—r Leidenschaft կրից յոյզք՝ գրգռութիւն։

auf'wällen, նբ. 3ա. բծ. խհ. կամաց կամաց եռացընել։

auf'walzen, նբ. 3գ. բծ. փղ. (շարուածքի վրայ) գլանով թանաք քսել. e—e Farbe — ներկ քսել։

auf'wälzen, նբ. 3գ. բծ. վեր թաւալել՝ գլորել. 2. բանի մը վրայ թաւալել՝ գլորել. փխ. ընդ. J—m etc. — = aufbürden. 3. գիզել, կուտել։

Auf'wand, ար. 18. ծախք, շռայլութիւն, զեղխութիւն, շքեղութիւն, փառաւորութիւն. großen — machen, treiben շատ ծախք ընել։ —s-gesetz, չ. շռայլութեան՝ ծախուց (դէմ) օրէնք։

Digitized by Google

auf'wärmen, նբ. 2ա. բծ. (կերակուր...) տաքցընել. altes Brot — օթեկ հաց տաքցընելով փափուկցընել. փխ. (մի եւ նոյն խօսքերը) ձանձրանալու կերպով կրկնել։

Auf'wart|efrau, էգ. աղախին։ —egeld, չ. —elohn, ար. (վարձկանի՝ սպասաւորի...) վարձք։ —en, չբ. հ. 3բ. բծ. bei Tische — կերակրոյ ժամանակ ծառայել. J—m — մէկուն ծառայել. 2. J—m — մէկուն իր մեծարանքը մատուցանելու երթալ. 3. J—m mit et. — մէկուն բան մը մատուցանել՝ ընծայել. kann ich Ihnen mit et. —? կրնա՞մ արդեօք Ձեզի ծառայութիւնս մատուցանել. womit kann ich Ihnen —? ինչո՞վ կրնամ Ձեզի ծառայել. aufzuwarten! (ժղվլ. բցբ.) պատրաստ եմ ծառայելու, ահա իմ։

Auf'wärter, ար. 22ա. —in, էգ. 32. սպասաւոր, ծառայ. աղախին, նաժիշտ։

auf'wärts, մկ. վեր. ի վեր. — fahren դա՛ ի վեր (կառօք) ելլել. zu Wasser — fahren գետն ի վեր նաւել. die Haare — kämmen մազերը վեր սանտրել։

Auf'wartung, էգ. 31. ծառայութիւն. die — bei J—m h. մէկուն ծառայութեանը մէջ ըլլալ. 2. քաղաքավարական՝ մեծարանաց այցելութիւն. J—m s—e — machen մէկուն մեծարանաց կամ քաղաքավարութեան համար այց ելլել. = J—m aufwarten.

auf'wasch|en, նբ. 2յ. բծ. (աման) լուալ՝ մաքրել. շփելով լուալ. 2. լուալով մաշեցընել. 3. sich (փր.) die Hände — լուալով ձեռաց մորթը քերծել։ — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. բոլոր նշանակութեանց հետ նոյն։ —faß, չ. —kübel, ար. աման լուալու տաշտ՝ տաշտակ։ —ort, —platz, ար. լուալու տեղ, լուացարան։ —wasser, չ. (աման) լուալու ջուր. 2. լուացուած ամաններուն աղտեղի ջուրը, լուացուք։

Auf'wäscher, ար. 22ա. —in, էգ. 32. աման լուացող մանչ՝ ծառայ՝ աղախին։

auf'weben, նբ. 2ը. բծ. բանի մը վրայ ոստայնանկել. 2. ոստայնանկելով գործածել. 3. ոստայնանկածը քակել։

auf'weck|en, նբ. 3ա. բծ. արթընցընել. vom Tode — յարուցանել, կենդանացընել. փխ. զուարթացընել. կայտառացընել. 2. փխ. Propheten — մարգարէ յարուցանել յառաջ բերել։ — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. արթնցընելը։ —er, ար. 22ա. յարուցանող, արթնցընող. 2. = Wecker.

auf'wehen, չբ. ſ. 3ա. բծ. (փոշի՝ հով) ելլել՝ յառնել. 2. հովի բռնութենէն բացուիլ։ — նբ. փչելով (փոշի) հանել. 2. փչելով (գոցուածը՝ ծածկուածը) բանալ. 3. (հովը) փչելով դիզել. 4. փչելով ուռեցընել։

auf'weich|en, նբ. 3ա. բծ. կակղըցընել. Wege — (անձրեւը) ճամբաները թրջել կակղըցընել։ — չբ. ſ. կակղնալ, կակղիլ. (ծորելու մէջ) թրջիլ քայքայիլ, խխմիլ։ —end, ած. 6. բծչ. կակղիչ՝ կակղեցուցիչ (դեղ)։ —ung, էգ. 31. կակղիլը, կակղնալը, խխմում, խախումում։

auf'weinen, չբ. հ. 3ա. բծ. laut — ջերմաջերմ արտասուք թափել, գանգատելով լալ. 2. zu Gott — արտասուքը Աստուծոյ ուղղել՝ աղաչել։

auf'weisen, նբ. 2է. բծ. e—n Befehl — հրաման մը ցուցընել՝ իբրեւ ի ցոյց առջեւը դնել՝ յառաջ բերել։ sich — էբ. sich — als... ինքզինքը բան մը ցուցընել՝ երեւցընել։ — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. ցուցընելը, առջեւ դնելը, յառաջբերութիւն։

auf'weißen, նբ. 3գ. բծ. (պատ՝ խուց մը) դարձեալ բռել։

auf'wend|en, նբ. 4ա. բծ. փխ. Fleiß, Mühe — (ամէն) փոյթ՝ ճիգ թափել՝ ի գործ դնել. Geld — ստակ ծախսել. Geld unnütz — ստակ վատնել։ — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. գործածութիւնը, գործածելը. (ստակ) ծախսելը, ծախք, վատնում, վատնելը։

auf'werf|en, նբ. 2դ. բծ. (պատուհան՝ դուռ) բռնութեամբ՝ սաստկութեամբ բանալ. քարե-

Digitized by Google

բու հարուածով խորտակել. e—e Grube — փոս մը փորելով՝ բանալ. 2. die Karten — խաղի թղթերը նետել՝ խաղալ. 3. փխ. = aufstellen, s. e—e Frage — խնդիր յուզել՝ յարուցանել. 4. բանի մը վրայ նետել. 5. վեր՝ օդը նետել. Staub — փոշի հանել. փխ. viel Staub — մեծ զրգռութիւն՝ զգածում կամ գայթակղութիւն յառաջ բերել. Schaum — փրփրալ. 6. (մարմնոյ անդամոց նկատմամբ.) die Hand — ձեռքը վեր վերցընել. den Kopf — գլուխը կանգուն բռնել՝ կանգնել. die Nase — քիթը բարձրացընել՝ վեր տնկել. J. mit aufgeworfener Nase sehen մէկուն ամբարտաւանութեամբ եւ արհամարհանօք՝ քթի ծայրով նայիլ. aufgeworfene Lippen թանձրաշուրթն պռկունք, հաստապռկունք. ein Mann mit aufgeworfenen Lippen պռկոշ, թանձրաշուրթն մարդ մը. 7. (հող...) լեցընելով դիզել բարձրացընել. e—n Teich — թումբ մը կանգնել՝ շինել։ sich — փբ. sich als կամ zum Richter — դատաւոր նստիլ, ինք զինքը դատաւոր ընել. բ. դատաւորութեան տիտղոս յափշտակել՝ նենգութեամբ առնուլ. 2. դէմ՝ հակառակ կենալ, հակառակիլ. sich gegen J. — մէկուն դէմ ապստամբիլ. 8. (տախտակ) ծռռիլ՝ կորանալ։ — չ. չզբ. անյ. —ung, իգ. 31. բռնութեամբ բանալը, փորելը, փոսացում. դիզում. (թմբի) կանգնում. — e—e Frage խնդրոյ մը յուզում՝ յարուցում. (իշխանութեան) բռնաբարութիւն, ապստամբութիւն։

auf'wichsen, նբ. 3կ. բձ. (ընչացքը) օծանելով վեր տնկել՝ դալարել. ը. մփ. ընտարակել. 2. ամ. պաճուճել, զարդարել. sich — պաճուճիլ, զարդարուիլ. չէն. (կաշեայ կաղմածները փայլեցընելով) զարդարուիլ. 3. ամ. J—m et. — մէկուն ճաշ տալ. 4. ընփ. J—m Eins — մէկը ծեծել՝ գանակոծ ընել։

auf'wickel|n, նբ. եւ փբ. 3ա. բձ. (դերձան) կծիկ ընել՝ կծկել. 2. die Haare — մազերը (խոպոպելու համար) թղթի վրայ պատատել. 3. (գալարուածը) բանալ՝ պարզել. ein Packet — ծրար մը քակել բանալ. Zwirn — թելերն իլէն կարժառով առնուլ, կրած ընել. 4. փխ. e—n Knoten — հանգոյցը լուծել՝ պարզել. sich — (հանգոյցը) քակուիլ՝ լուծուիլ։ — չ. չզբ. անյ. —ung, իգ. 31. գալարում, պատատում. 2. բանալը, պարզում, քակում, (հանգուցի) լուծում։

Auf'wieg|elei, իգ. 31. = Aufwiegeln, չ. —(e)ler, ար. չշա. —(e)lerin, իգ. 32. աղմկիչ. խռովիչ. խաղմարար, ապստամբեցուցիչ։ —eln, նբ. 3ա. բձ. մէկուն դէմ հանել՝ հակառակեցընել. zum Aufruhre — ապստամբեցընել. ը. մփ. gegen J. — մէկուն դէմ գրգռել։ —eln, չ. չզբ. անյ. —elung, իգ. 31. մէկուն դէմ ելլելը՝ հակառակիլը, ապստամբիլը, ապստամբութիւն։ —lerisch, ած. 6. աղմկիչ, խաղմարար, ապստամբական, ապստամբեցուցիչ։

auf'wiehern, չզ. h. 3ա. բձ. յանկարծակի խնչել՝ վրնջել. փխ. laut — պոռալ, աղաղակել։

auf'wind|en, նբ. 3ա. բձ. — aufwickeln, 1. 2. (e—n Strick) — (ոլորած չուան մը) քակել՝ բանալ. 3. (բեռ) բեռնաբարձ մեքենայով վեր հանել՝ վերցընել. ն—ի. (խարիսխը) վեր հանել՝ վերցընել։ sich — փբ. — aufwickeln, փբ. 2. ոլորուածը քակուիլ. 3. գալարուելով՝ փաթթուելով վեր ելլել, օձաձեւ պատատելով՝ ոլորելով բարձրանալ։ — չ. չզբ. անյ. —ung, իգ. 31. գալարում, պատատում. բեռնաբարձ մեքենայով (բեռ) վեր հանելը. (խարիսխը) վեր հանելը։

auf'wirbeln, նբ. 3ա. բձ. պտոյտ պտոյտ՝ պտուտելով բարձրացընել. փխ. darüber ist viel Staub aufgewirbelt ատոր վրայ մեծ աղմուկ՝ դղրդիւն ելաւ. 2. die Fenster — փողոցակը դարձընելով պատուհանը բանալ։ — չզ. ſ. պտոյտ պտոյտ վեր ելլել՝ բարձրանալ. 2. (արտոյտը) ճռուողելով բարձրանալ։

auf'wirken, նբ. 3ա. բձ. das Garn — բոլոր դերձանը հիւսելու գործածել. 2. Brot — հացին պատրաստ ձեւը տալ. 3. որս. ein Wild — երէի մը փորը ճեղքել պատռել՝ հերձուլ։

aufwischen, նբ. 3—. եւ 3գ. բյ. (աղտ...) սրբել մաքրել՝ վերցընել։ —er, ար. 33—. —lappen, ար. ջնջան. ջնջոց։

aufwogen, չբ. ſ. 3—. բյ. դըղ-դըղալելով բարձրանալ՝ վեր ելլել. ծովը ծփիլ (ալեկոծել). auf- u. ab- (կամ nieder-)wogen (ծովը) ծփիլ, տատանիլ, տարուբերիլ. բ. փխ. (մարդկանց համար) — aufziehen, չբ.։

aufwollen, չբ. ḥ. 3—. բյ. (գ. wollen) առաջ ելլել ուզել. m—e Beine wollen nicht mehr auf սրունքներս չեն բռներ։

aufwühlen, նբ. 3—. բյ. (հողը) փորելով վեր հանել, քրել. (խոզի ատամանց համար). փխ. տակնուվրայ ընել, աղմկել, խռովել։ — չ. 33բ. անյտ. —ung, էգ. 31. փորելով վեր հանելը. քրելը. փխ. աղմկելը, խռովութիւն, ամբոխում։

Aufwurf, ար. 18. (տեղ մը) հող նետելը՝ թափելը. 2. նետուած՝ թափուած հողի կոյտ։

aufzählen, նբ. 3—. բյ. համրել, թուել. էճ. in e—m Verzeichnisse — հրատարակել, ծանուցանել. Geld — ստակ համրել. ըմփ. J—m zwanzig Prügel — մէկուն քսան գաւազանի հարուած զարնել։ — չ. 33բ. անյտ. —ung, էգ. 31. համրելը. էճ. ծանուցում, հրատարակութիւն։ —er, ար. 33—. համրող, հաշուող։

aufzaubern, նբ. 3—. բյ. կախարդութեամբ բանալ. 2. կախարդութեամբ (գետ.) կանչել՝ (մեռեալ մը) վեր բերել։

aufzäumen, նբ. 3—. բյ. (ձի մը) սանձել։

aufzechen, նբ. 3—. բյ. allen Wein — բոլոր գինին խմել։

aufzehren, նբ. 3—. բյ. սպառել. (հուրը) լափել, (ժանգը) ուտել՝ մաշել. ծիւրել. ծծել սպառել. ուտել սպառել. փխ. sein Vermögen — ստացուածքը վատնել։ sich — փբ. sich durch et. — (աշխատութենէ...) ծիւրիլ ծնդիլ, հիւծիլ։ — չ. 33բ. անյտ. —ung, էգ. 31. սպառում, վատնում. մաշում. ծծել սպառելը։

aufzeichnen, նբ. 3բ. բյ. բանի մը վրայ գծագրել՝ ծրագրել. sich — (բանի մը առուերը) պատկի վրայ երեւալ՝ նկարուիլ. (e—e Bahnlinie) — (ուղի մը) գծել՝ նշանակել. 2. գրել, նշանակել։ — չ. 33բ. անյտ. —ungs, էգ. 31. գծագրութիւն. ծրագրութիւն. (ուղի մը) գծելը՝ նշանակելը. ծանօթութիւն, տեղեկութիւն։ —ungsbuch, չ. օրական յիշատակագիր, օրագիր։

aufzeigen, նբ. 3—. բյ. = aufweisen.

Aufziehbrücke, էգ. շարժուն կամուրջ։ —en, նբ. 3չ. բյ. վեր քաշել՝ հանել. 2. բյդ. e—e Flagge — դրօշ բարձրացընել՝ ձգել. e—e Last — բեռնահան մեքենայով բեռ (վեր) հանել. ein Kleid — զգեստ մը վեր քաշել՝ վերցընել՝ ամփոփել. բդ. den Vorhang — վարագոյրը քաշել՝ բանալ. 3. die Sonne zieht (Nebel, Dünste...) auf արեւը (մշուշ՝ շոգի) կը հանէ. 4. (տունկ...) գետնէն ելլել (արմատաքի). 5. (ասըկի կշռով) ոսկեդրամ կշռել. 6. քաշելով բանալ։ sich — փբ. քաշելով բացուիլ։ auf- u. zuziehen (քաշելով) բանալ գոցել. den Kork e—r Flasche — շշի մը խցանը հանել. den Riegel — պարզուանակը բանալ. 7. die Uhr — ժամացոյցը լարել. 8. ձգտելով բանի մը վրայ հաստատել. (Karten...) auf Leinwand — (աշխարհացոյց տախտակ...) լաթի վրայ կպցընել. ազդ. die Kette — առէջք հիւսել՝ պատրաստել. երժ. Saiten auf e—e Geige — ջութակի մը վրայ լար՝ աղէք լարել հաստատել. փխ. — aufspannen, նբ. 2. andere Saiten — վարմունքը՝ խոստկցութիւնը փոխել. 9. ein Kind — տղայ մը սնուցանել՝ մեծցընել. Thier — անասուն բուծանել. 10. J. — մէկը յուսացընել եւ վախցընելով երկմտութեան՝ տարակուսանաց մէջ բռնել. 11. փխ. J. — մէկը ծաղրել՝ խեղկատակութեան առնուլ. J. mit et. — մէկը ատեպ յանդիմանել՝ կշտամբել. 12. e—n Schacht — հոր մը բանեցընել՝ շահեցընել։ — չբ. ſ. auf- u. ab- (կամ nieder-)ziehen (փողոցէ մը

Digitized by Google

վեր վար) երթալ գալ, փողոց մը չափել. auf- u. davon-ziehen ելլել երթալ, հեռանալ. 2. —, aufgezogen kommen կարգաւ քալել՝ յառաջ երթալ. զին. auf Wache — պահապան կենալ. 3. փխ. ընտ. aufgezogen kommen երեւալ, տեսնուիլ, երեւոյթ մ'առնուլ. armselig — աղքատիկ հագուած ըլլալ. բ. տխուր կերպարանք մ'առնուլ՝ ցուցնել. prächtig — բոլորովին նոր հագուած գալ. 4. mit et. aufgezogen kommen բան մը (մէկուն) առջեւը դնել՝ յառաջ մատուցանել. 5. (ամպ) երեւալ՝ տեսնուիլ. ein Gewitter zieht am Himmel auf երկինքը մրրիկ մը կը սպառնայ։ —er, ար. 22ա. (ժամացոյց...) լարող. 2. սպասաւոր, ծառայող. 3. անգղ. = Aufheber. —erei, իգ. 31. կատականք, ծաղրաբանութիւն, ծաղր։ —schlüssel, ար. ժամացուցի բանալի։

auf'zucken, չբ. h. 3ա. բձ. դողալ. սարսռալ. թնդալ. բաբախել. (v. e—r Flamme) — (բոցը) աղօտ լոյս մ'արձակել։

Auf'zug, ար. 13. (ետեւէ ետեւ գացող) մարդակոյտ բազմութիւն, թափօր, (նաեւ չբ.) — zu Pferde հեծելոց հանդիսաւոր չու. — v. Dienern յուղարկաւոր ծառայք, ծառայից չու. in feierlichem —e թափօրաբար, հանդիսիւ. զին. — der Wache պահակափոխ զինուորաց կարգաւ անցնիլը, տողանցութիւն. 2. երժ. չուական՝ քալելու երգ. ը. մփ. փողային երգ. 3. զգեստք, հագուստ. հագըստի ձեւ, տարազ. 4. ճփ. արարուած. 5. բեռ վեր հանելը, բեռնահանութիւն. բ. բեռնահան մեքենայ՝ սարուած, ամբառնալիք. 6. ոստ. առէջք։

auf'zupfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. բձ. Pflanzen — տունկ արմատաքի խլել. 2. կապուը թել թել քակել, ծուատել. 3. e—e Schleife — կըղթկապ (կրթկապ) մը քակել։

auf'zwängen, նբ. 3ա. բձ. J—m et. — իւր կարծիքն ընդունելու զմէկը բռնադատել. 2. (e—n Deckel...) բռնի զժուարաւ (ծածկոյթ՝ խուփ...) յարմարցընել՝ բանի մը վրայ անցընել՝ դնել. 3. բռնաբար բանալ։

auf'zwecken, նբ. 3ա. բձ. (հողաթափի ներքանը) մանր գամերով հաստատել։

auf'zwicken, նբ. 3ա. բձ. = auf-zwecken. 2. մատուըներով ճնշելով՝ ճզմելով բանալ։

auf'zwingen, նբ. 3ա. բձ. = auf-zwängen, 1.

Aug'apfel, ար. 21ա. (աչաց) պուտն, գնդակ. 2. բիբ (աչաց). փխ. er ist sein — անիկայ իր աչքին բիբն է՝ սիրելին է։ —entzündung, իգ. ախտ. աչացաւ(ութիւն)։ —gefäßhaut, իգ. անդղ. երակամաշկ։ —haut, իգ. harte —haut (աչաց) կարծրամաշկ՝ կարծրաթաղանթ։ —häutchen, չ. անդղ. երակամաշկ։ —schwinden, չ. ախտ. աչաց ծիւրական ախտ։

Au'garten, ար. 21բ. զբօսանաց պարտէզ։

A'uge, չ. 24բ. աչք. ն—ի— (պանրի՝ հացի...) աչք, խոռոչ. ա. blaue —n h. ծաւի աչուըներ ունենալ. blaugeschlagenes — կապտուտակած եւ ուռած աչք. փխ. mit blauem (կամ mit einem blauen) — davon kommen մեծ վտանգէ մը յաջողութեամբ ազատիլ, քիչով պրծիլ. mit bloßem — պարզ աչօք. բ. տեսութեամբ մը. große —n machen մեծ աչուըներ բանալ, զարմացմամբ նայիլ. J—m in die —n sehen աչքաց մէկուն նայիլ. die —n gehen mir über արցունքն աչուըներէս կը վազէ. լացքս կու գայ. բ. տեսութիւն, տեսանելիք. —n h. աչք ունենալ. տեսնել. scharfe —n h. սրատես՝ սրակն ըլլալ. փխ. ganz — s. մեծ արթնութեամբ հըսկել, աչուըները չորս բանալ. in die —n fallen, vor —n liegen, in die —n springen աչքի զարնել, շատ ակներեւ ըլլալ. J. ins — fassen հայեցուածքը մէկուն վրայ բեւեռել. so weit die —n reichen որչափ որ աչուըները կը զօրեն, որուն կատարածը՝ ծայրը չի տեսնուիր. vor Aller —n ամենուն աչաց առջեւը. ե. տեսնող անձ. Gottes — Աստուած, աչք Աստուծոյ. unter vier —n մէկուն հետ առանձին՝ գաղտնի (խօսակցիլ). der Mannsstamm steht auf wenig —n (ազգատոհմին) արու սերունդը քիչ անգամ ունի՝ քիչ անձէ կը

բաղկանայ. դ. մաքրութիւն, զգուշաւորութիւն. ein — auf et. h. բանի մը վրայ հող ընել, բան մը խնամել. ein — auf I. h. մէկը դիտել, մէկուն միտ դնել. er hat ein — auf sie անոր հետ կարգուելու միտք ունի, աչքն անոր վրայ է. I. scharf im — h. մէկուն ընթացքը՝ վարմունքը դիտել՝ քննել. die Ehrfurcht aus den —n sehen մեծարանքը՝ պատկառութիւնն ի բաց դնել. ein — auf I. werfen աչքը մէկուն (վրայ) դարձընել՝ նետել. aus den —n, aus dem Sinn առծ. հեռաւորութիւնը սէրը կը պաղեցընէ. 2. էկ. Բդտ. ich bin ihm ein Dorn im — անոր աչքին փուշն եմ (իրեն համար անպիտանին մէկն եմ). I—m wie aus den —n geschnitten ն. մէկուն շատ նմանիլ. man sieht nicht die Hand vor den —n բան մը չի տեսնուիր. der Gefahr ins — sehen վտանգը դիմագրաւել (վտանգն աչքն առնուլ). I—m unter die — treten մէկուն առջեւն ելլել՝ ներկայանալ. ընդ. der Geiz sieht ihm aus den —n ագահութիւնը աչուըներէն կը վազէ (կը տեսնուի). առծ. Das paßt wie die Faust auf's — ատիկայ բոլորովին անյարմար է. s—e —n sind größer, als sein Bauch շատա՝ ծակաչքն անյագ մէկն է. es hackt keine Krähe der andern die —n գողը զգողակիցն չի մատներ. I—m Sand in die —n streuen մէկը շլացընել. 3. դկ. պտուկ, բողբոջ. գնդակ. դբր. պատուաստ, պատրոյս, պատուաստի ճիւղ. 4. թղ. (ձուլուած գրի) աչք. տպ. տղակ (սւսափ տառերը կ'անցընեն). mit einem — abmessen (բանի մուզղութիւնը...) մէկ աչքով չափել. 5. (հաւկիթի մէջ) կենդանական սկիզբ՝ ընձիւղ՝ ծիղ:

äugeln, նբ. ղո. դբր. = okuli e)ren. — չբ. h. գաղտագողի՝ աչքի ծայրով (տակէն) նայիլ:

A'ugen‖arzt, ար. աչքի բժիշկ, ակնաբոյժ: **—beschreibung**, էգ. աչագրութիւն: **—bild**, չ. տեսութեան պատկեր: **—binde**, էգ. աչակապ, աչքի պատան. էկ. մտաց կուրութիւն, տգիտութիւն:

A'ugenblick, ար. 20. աչքի թիթթ, ակնթարթ. (ժամանակ) վայրկեան. den —, im — անմիջապէս, վայրկենի մը մէջ. hast Du nicht im — gelesen? քիչ մը յառաջ չկարդացի՞ր. alle —e ամէն ժամ, ամէն վայրկեան. in dem —e, als (կամ wo)... այն վայրկեանին երբ. 2. (ժամանակ յարակից սեպհականութիւններով.) entscheidender — տագնապին՝ որոշիչ վայրկեան՝ ժամանակ. letzte —e (մահուան հիւանդին) վերջին՝ յետին վայրկեանները. lichte —e h. (խենթ մը) զգաստութեան ժամանակներ ունենալ. der rechte — յարմար վայրկեանը՝ ժամանակը. առծ. man muß den — benutzen քանի որ ժամանակը ձեռքերնիս է՝ գործենք: **—lich**, ած. և. վայրկենական. մ. անմիջապէս, վայրկենի մը մէջ: **—sbild**, չ. (լուսանկար) վայրկենական պատկեր:

A'ugen‖blutader, էգ. ակներակ: **—bogen**, ար. անդր. աչքի ծիածան: **—braue**, (ող. **—braune**) էգ. ունքուի, յօնք: **—butter**, էգ. (աչքի) բիծ՝ ծայուռ: **—diener**, ար. շողոքորթ, մարդահաճոյ, սուտակապաշտ: **—dienerei**, էգ. շողոքորթութիւն: **—dienst**, ար. = **—dienerei**. 2. ծղ. = **—trost**, չ. **—entzündung**, էգ. ախտ. աչքի բորբոքում: **—fällig**, ած. յայտնի: **—fell**, չ. աչքի եղնգնաձեւ լուան: **—fleck**, ար. ախտ. weißer — աչքի սպիտակ բիծ, լուան: **—sförmig**, ած. աչաձեւ, աչակերպ: **—geschwulst**, էգ. Բժշ. աչքն ակնակապճէն դուրս ելլելը. աչքի ուռեցք: **—glas**, չ. ակնոց. աչոց. փոքրիկ դիտակ, երկաւորեակ դիտակ. երկուառուցիկ սապ (խոշորացոյց). Բնգ. սապ աչաց, ակնապակի: **—heilanstalt**, էգ. աչացաւի հիւանդանոց: **—heilkunde**, էգ. աչաբուժութիւն: **—höhle**, էգ. ակնակապիճք: **—klappe**, էգ. = **—leder**. **—krankheit**, էգ. աչացաւ: **—leder**, չ. (ձիու) աչպան. (= Scheuleder). **—slehre**, էգ. աչագիտութիւն, աչախօսութիւն: **—leiden**, չ. աչացաւ: **—licht**, չ. աչքի լոյս, տեսութիւն. des —es beraubt s. կուրցած ըլլալ. 2. = Auge. **—lid**, չ. ս. յփ. —er, կոպք, թարթափ, թերթեւնչ: **—kraut**, չ. հասարակ հողմափայտ: **—los**, ած.

Digitized by Google

անաչք, առանց աչաց։ —lust, իգ. = —weide. 2. ցանկութիւն աչաց։ —maß, չ. աչքի չափ, աչքով չափելը. ein gutes — h. աչքով չափելու առատութիւն ունենալ։ —merk, չ. (բան մը դատելու) նշան՝ նիշ. փխ. դիտաւոր, նպատակ. sein — auf et. richten բանի մը նպատակ՝ դիտաւոր ունենալ։ —messer, ար. աչաչափ (գործիք)։ —mittel, չ. աչացաւի դեղ։ —nerv, ար. անդր. աչքի ջիղ։ —pappel, իգ. բս. տուղտ, (Altaea). —pulver, չ. դղխ. աչքի փոշի, շուփայ։ —salbe, իգ. դղխ. աչքի սպեղանի։ —schein, ար. Հայեցուածք, նայեցուածք. տեսիլ, երեւոյթ. nach dem — ըստ երեւութին. 2. տեսութիւն, զննութիւն, քննութիւն. et. in — nehmen բան մը զննել՝ քննել, բան մը քննութեան ենթարկել։ —scheinlich, ած. տեսանելի, յայտնի։ — մ. յայտնի, յայտնապէս, ակնյանդիման, —scheinlichkeit, իգ. ակնյանդիմանութիւն, յայտնութիւն։ —schirm, ար. աչքի պաշտպանակ, աչապաշ։ —schleim, ար. աչաց ճպուռ՝ բիժ. = —butter. —schwäche, իգ. աչքի տկարութիւն, բլշակնութիւն։ —spiegel, ար. = —weide, ա. 2. վրբ. աչագէտ, աչադիտակ։ —sprosse, իգ. բողկուկ, եղջիւրք, ստեղն։ —stern, ար. (աչաց) բիբ։ —täuschung, իգ. տեսանելեաց՝ աչաց պատրանք. 2. նկր. ակնապատրար նկար։ —triefen, չ. գիջակնութիւն, աչաց գիջութիւն։ —trost, ար. աչքի մխիթարութիւն. 2. բս. աչաբոյծ բոյս (Euphrasia). —vorfall, ար. աչաց կապճէն դուրս ցցուիլը։ —wasser, չ. դղխ. աչացաւի ջուր։ —wassersucht, իգ. ախտ. աչքի ջրգողութիւն՝ զմռսում։ —weh, չ. աչացաւ։ —weide, իգ. հեշտալիք աչաց. 2. զմայլեցուցիչ տեսիլ՝ տեսարան։ —weiß, չ. աչաց կարծրամաշկ։ —wimper, իգ. արտեւանունք, թարթիչ։ —winkel, ար. ակնանկիւն, արտեւանանց կցուած՝ անկիւն։ —wölkchen, չ. աչաց լուսան։ —wurz, իգ. բս. պատա, պարիկ, ծափկոտրուկ, պտուկ կուրիչ (Anemone nemorosa). 2. բս. Հասարակ խատուտ (Taraxacum officinale). —zahn, ար. կողմնակի ատամ, ժանիք. —zeuge, ար. ականատես վկայ. ըստ մր. Հանդիսատես։ —zeugnis, չ. ականատեսի վկայութիւն։

äugig, ած. աչուի. աչք ունեցող. (—ածել բարդատնեանց մէջ էր գործածուի.) zwei — երկաչուի. blau — ծաւի, կապուտաչուի։

Augít, ար. 20. հք. հրանտ։

Aeúglein, չ. 22բ. աչկիկ. յփ. աչկունք. 2. կոկոն։

Augmént, չ. 20. քր. յաւելուած (գիր... մը) —atión, իգ. —ierung, իգ. 31. յաւելուած, աճում։

Aúgsburg, չ. 22բ. անյփ. քղ. Աւկսպուրկ։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. Աւկսպուրկցի։ — ած. անփփ. աւկսպուրկեան։

Aúgur, ար. 28. հաւագիտութիւն, հաւահմայութիւն։

Aúgust, ար. յփ. ան. 12. —e կամ —a, իգ. 30. Աւգոստոս, Աւգոստէ։

Augúst, ար. 18. օգոստոս (ամիս). im — օգոստոսի մէջ. Mitte — օգոստոսին կէսին։ —apfel, ար. բս. օգոստոսի՝ ամառուան խնձոր։ —birne, իգ. բս. վաղահասուկ եւ աղորի տանձ։ —hafer, ար. բս. վաղահաս վարսակ (Avena nuda). —hopfen, ար. բս. վաղահաս գայլուկ։

Augúst‖in, 38. —inus, 18. յփ. ան. ար. Sankt — Ս. Օգոստինոս։ —iner, ար. 22ա. —inerin, իգ. 32. օգոստինեան կրօնաւոր կամ անապատական՝ կուսան։ —inerorden, ար. օգոստինեան կարգ՝ վանք։

Augústpflaume, իգ. բս. բամբշան կամ կղաւդական սալոր։

Augúst‖ulus, յփ. ան. ար. 18. հ. պտ. Աւգոստուլոս։ —us, յփ. ան. ար. 18. հ. պտ. Աւգոստոս։ —ustitel, ար. Աւգոստոսի պատիւ՝ տիտղոս։

Au‖hirsch, ար. 20. ըն. հասարակ եղջերու։

Auktión (—ցիօն), իգ. 31. հրապարակական աճուրդ, աճրդով վաճառում։ —átor, ար. 25. (աճըրդի) գին կորող՝ դնահատ յանձնակատար՝ սակարկան։ —i(e)ren, նբ. 3ա. աճրդի հանել, աճրդով ծախել։ —skommissär, ար. = —ator.

Au(k)torität', իգ. 31. Հեղինակութիւն, Հեղինակաւորութիւն. իշխանութիւն. վարկաւորութիւն. die —en բարձրաստիճանաւորք՝ պաշտօնէութիւնք:

Aula, իգ. 36. յգ. նաեւ —s, (Մեծամեծաց՝ Համալսարանի...) մեծ ընդարձակ սրահ:

Aurélie, —ie, յգ. ան. իգ. 36. եւ 30. Աւրելիա: —ián, 38. —iánus, 18. յգ. ան. ար. Աւրելիանոս: —ius, յգ. ան. ար. 18. Աւրելիոս:

Aurikel, իգ. 31. բկ. արջականջ (Primula auricula).

Aurin, ար. 20. բկ. rother — մեծ տերեփուկ, նաղա (Centaurea centaurium).

Auripigment', չ. 20. Հք. ոսկեգոյն զառիկ:

Auróra, իգ. 36., առաւօտ յօգն 28. եւ 30. արշալոյս, այգ: —farben, ած. ոսկեգոյն գեղին:

aus, նխ. մր. (քաց կամ քացառած ինքնուրոյն՝ միշտ մը (տարբը) եւ-ելլ՝ յառաջ գալ...) — (բաղդ.)ել, ...եալ, ...ած, ...եալ (մասնիկ), նաեւ այլ եւ այլ քացառութիւն կը շինէ. — Aus Ունիէն, Ունեցի. — der Stadt kommen քաղաքէն գալ. — den Hinterlassenschaften von... այս ինչ անձին թողած ժառանգութենէն. — e—m Glase trinken գաւաթէ մը խմել. — e—r Pfeife rauchen խողովակով՝ ծխափողով մը ծխել. — e—m Tischkasten nehmen ձգրկէ մը (բան մը) հանել. — e—m Buche lernen գրքէ մը սորվիլ. — dem Fenster sehen, werfen պատուհանէն նայիլ՝ նետել. — der Rede f. նորաձեւութենէն ելլել. e—e Stimme — dem Walde անտառէն (ելած) ձայն մը. 3. — dem Hause werfen մէկը տունէն մերժել. — Liebe zu dir քու սիրոյդ համար, քու սէրէդ (շարժեալ). — gewissen Gründen ինչ ինչ պատճառաւ (շարժեալ). — e—r Anzahl wählen բազմութենէն (բազմութեան մէջէն) մէկն ընտրել. — allen Kräften բոլոր զօրութեամբը. — vollem Halse (schreien) կոկորդալի՝ բոլոր զօրութեամբ (պոռալ). — Holz փայտեայ, փայտէ. 2. քացառութիւն. — ihm wird nie et. (w.) ըստ. անկից երբեք մարդ ըլլալիք ունի. et. — dem Gedächtniß verlieren բան մը մոռնալ՝ մտքէն ելլել. et. — dem Grunde wissen բան մը հիմնովին ընտիր ու ընտիր գիտնալ. et. — dem Kopfe wissen բան մը բերնուց՝ բերան գիտնալ. Das spricht die Rache — ihm անիկա խօսողն իր վրէժխնդրութիւնն է, անիկա իրեն խօսիլ տուողը վրէժխնդրութիւնն է: — մկ. Jahr —, Jahr ein տարուէ տարի. Land —, Land ein գաւառէ գաւառ. 2. von... — ...սկսեալ. von da — անկէ՝ անկից (սկսեալ). v. diesem Standpunkte — այս տեսութեան կէտէն. v. Grund — ի հիմանց (քանդել). իգ. հիմնովին. v. Hause — ի ծնէ. իգ. սկզբանէ (ի վեր). v. Hause — arm s. աղքատին ունեցած ըլլալ. 3. լմնցած, անցած. es ist — mit ihm իր բանը հատած է, բանը բանտար է. die Flasche ist — շիշը պարպուած է. s—e Kraft ist — ուժը հատած է. 4. սպառել. — bis zur Neige (պարունակն trinke!) գաւաթը պարպէ, մինչեւ տակը կոնծէ. ein u. — մտքը ելլի. — od. ein? ներս թէ դուրս, մտնե՞նք թէ ելլենք. nicht wissen, wo — wo ein, nicht — oder ein (կամ weder — noch ein) wissen ապշած ըլլալ, հնարքը՝ ճարը հատնիլ:

aus'ackern, նբ. 3ա. բծ. հերկելով դուրս հանել: — չբ. ի. հերկելը լմնցնել:

aus'ädern, նբ. 3ա. բծ. Fleisch — միսի մէջէն երակները դուրս հանել:

aus'äffen, նբ. 3ա. բծ. ըստ. 3. — մէկը ծաղրել՝ անարգ ընել:

aus'arbeit[illegible]en, չբ. ի. 3բ. բծ. գործելը՝ աշխատիլը լմնցնել՝ դադրեցնել. (գինին) խմորելէն դադրիլ: — նբ. աշխատութեամբ կատարելագործել. den Körper — մարմինը հրահանգել՝ կրթել. 2. ձեւ՝ կերպարանք տալ. aus dem Gröbsten — (կոշտ բան մը) յղկել՝ տաշել՝ կոփել: sich — իբ. ձեւ առնուլ, կերպարանաւորուիլ, կատարելագործուիլ: — չ. 22բ. ած. —ung, իգ. 31. աշխատութիւնը՝ գործքը վախճանելը՝ դադրեցնելը, վախճանած՝ դադարում (գործոյ). կատարելագործութիւն. յղկում, տաշում,

Digitized by Google

կոփում. 2. յիշատակարան. խմբագրութիւն, շարադրութիւն։

aus'arten, չբ. ի. եւ sich — փբ. 3բ. բյ. ընփ. in et. — այլասերիլ, ապականիլ։ — Ը. 22բ. անյփ. —ung, էֆ. 31. այլասերութիւն։ —end, ած. 6. այլասերող։

aus'ästen, նբ. 3բ. բյ. երկ. պտղ. (ծառի մը) աւելորդ ճիւղերը կըտրտել՝ քանդել. բ. ծառ մը սըրբել՝ յատել, ծառի մը վրայ բուսած օտար անկերը կտրել մաքրել։ sich — փբ. ճիւղատւորուիլ, ոստոստախիտ ըլլալ, ոստոտանալ։

aus'athm|en, չբ. հ. 3բ. բյ. Հոգին արձակել՝ աւանդել, վախճանիլ. 2. շնչել. շունչ տալ. (հկ—նչ. einathmen)։ — նբ. Luft — = — չբ. 2. die Luft aus- u. ein-athmen շնչել, շունչ առնուլ տանել. Düfte — Հոտ բուրել՝ արձակել. փխ. leise Klagen — քանքատները մեղմով յայտնել, մեղմով մը քանքատիլ։ sich — փբ. շունչ՝ ոգի առնուլ՝ կլլել։ — Ը. 22բ. անյփ. —ung, էֆ. 31. արտաշնչութիւն. 2. մահ. վախճանում. 3. բուրում։ Aus- u. Einathmen շընչոյ տուրեւառ։

aus'backen, նբ. եւ չբ. հ. եւ ի. 2յ. եւ մռն. անկ. առ—երկ 3ա. բյ. եփել լմնցընել, ըստ պատշաճի եփել. 2. եփելը դադրեցընել, եփելու բան չունենալ. փխ. ապրելու բան չունենալ։

aus'baden, նբ. 3բ. բյ. ողողել, ողուել. 2. փխ. et. — (ըրած չարութիւնը...) տուժել։ — չբ. հ. բաղնիք ընել լմնցընել։

Aus'bagger|er, ար. 22ա. (ջրհորի՝ նաւահանգստի մը...) աւազը մաքրող բանուոր։ —n, նբ. 3ա. բյ. e—n Hafen — նաւահանգստի մը... աւազը՝ տիղմը պեղել մաքրել։

aus'bähen, նբ. 3ա. բյ. վբ. զդուշութեամբ մը վէրքը տաք ջրով թրջել. վէրքի վրայ տաք ջրոյ տած դնել. 2. ն—ի. նաւ չորցընել։

aus'balgen, **aus'bälgen**, նբ. 3ա. բյ. ein Thier — անասուն մը մորթազերծ ընել՝ քերթել, մորթը հանել. 2. (անասուն) յարդով լեցընել։

Aus'bau, ար. 20. շէնքի մը լմընալը՝ աւարտում. փխ. կատարելութիւն. — der Verfassung սահմանադրութեան լրում՝ պսակ. փխ. կըրթութիւն, դաստիարակութիւն. 2. բվ. — e—s Ganzes բոլոր շահագործութիւն. 3. շինուածքի մը յառաջակարկառ մասը, սարաւանդ։

aus'bauch|en, նբ. 3ա. բյ. դընդաձեւ՝ ուռուցիկ շինել. ծակ մը լայնել՝ ընդարձակել. բարձրաքանդակ փորել՝ յօրինել (անմանի մ'արտաքին մասը)։ sich — փբ. ակռիլ, փոր կապել. 2. ճրփ. շինուածք մը կարկառիլ՝ սարեւանդիլ։ **ausgebaucht**, ած. 6. ուռած, ուռուցիկ։ — Ը. 22բ. անյփ. —ung, էֆ. 31. ճրփ. — e—r Mauer... (պատի՝ սեան մը...) փոր՝ ուռուարութիւն. բարձրաքանդակ՝ ուռուցիկ մաս։

aus'bau|en, նբ. 3ա. բյ. շէնք մը շինել լմնցընել. շէնքի մը ներքին յարդարանքը լմնցընել. նաեւ = erweitern. 2. (շէնք՝ նկար... մը) նորոգել. 3. շէնքի մը վրայ յառաջակարկառ մաս՝ սարաւանդ շինել. 4. երկ. e—n Acker — (արտի մը) հիւթը՝ պարարտութիւնը սպառել։ — չբ. հ. շինելը լմնցընել՝ դադրեցընել։ — Ը. 22բ. անյփ. —ung, էֆ. 31. շէնք մը լմնցընելը, (շէնքի մը) աւարտում, նորոգութիւն. (արտի մը) հիւթոց սպառում։

aus'beding|en, նբ. 2ա. բյ. պայմանել, պայման դնել. 2. sich (փբ.) et. — բան մ'իրեն պահել՝ վերապահել. Dies ausbedungen ասկէ զատ. առիկա ի բաց առեալ (առ—երկ փրծծ. ausgenommen)։ — Ը. 22բ. անյփ. —ung, էֆ. 31. պայման. 2. վերապահութիւն։

aus'beeren, նբ. 3ա. բյ. Trauben — խաղողի հատերը փրցընել՝ կորզել. 2. որս. (թռչուններն) ուտել։

aus'beichten, նբ. 3բ. բյ. ամբողջ խոստովանանք ըլլալ. փխ. խոստովանիլ. 2. յ. — մէկը խոստովանցընել. փխ. մէկուն մանրամասն հարցընել, հարցափորձ ընել։ — չբ. հ. խոստովանանքը լմնցընել։

aus'beinen, նբ. 3ա. բյ. Fleisch — մսէն ոսկրները հանել, միսն ոսկրազերծ ընել. 2. (բանի մը վրայ) ոսկր՝ փղոսկր անցընել։

Digitized by Google

aus'beißen, Նբ. 2խ. բծ. ակռաներով փրցընել. sich (փր.) e—n Zahn — խածնելով մէկ ակռան կոտրել. 2. խածնելով հալածել. փխ. e—n Nebenbuhler — հակառակորդ՝ ախոյեան մը հալածել՝ մերժել:

aus'beizen, Նբ. 3է. բծ. խարող՝ կծու նիւթով՝ դեղով այրել հանել. 2. զգուշութեամբ խնամով խարել՝ տաշել:

aus'bellen, չբ. h. 3ա. բծ. հաչելէն դադրիլ:

aus'bersten, չբ. s. 2ա. բծ. in Lachen — մեծաձայն քրքջել՝ քրքջալ, ծիծաղելէն ճաթիլ:

Aus'besser|er, որ. 22ա. —in, էգ. 31. (հնացած՝ փճացած բաները) նորոգող, կարկատող, կարկտան: —n, Նբ. 3ա. բծ. նորոգել, կարկատել, լաւացընել: —n, չ. 22բ. անյծ. —ung, էգ. 31. նորոգելը, նորոգութիւն, կարկատելը, կարկտաններ: —ungswürdig, ած. նորոգելի, կարկատելի:

aus'beten, չբ. h. 3բ. բծ. աղօթքը լմընցընել:

Aus'beute, էգ. 35. արդիւնք, բերք. ՃՏ. (ընկերութեան մ'անդամոց առած հասոյթներէն) շահ. բժ. (բովերու) արդիւնք. փխ. արդիւնք, օգուտ. das Buch gewährt nur geringe — այս գիրքը դոյզն արդիւնք միայն յառաջ կը բերէ, այս գիրքը շատ բան չի սորվեցըներ:

aus'beuteln, Նբ. 3ա. բծ. (ալիւր) մաղել. 2. փխ. ընփ. ստակ ծախսել. 3. ընփ. նաեւ փբ. 3. — մէկուն քսակը պարպել. sich — քսակը պարպուիլ, սնանկանալ:

aus'bezahl|en, Նբ. 3ա. բծ. պարտքը վճարել լմընցընել. 2. 3. — մէկուն հատուցանել՝ վճարել. et. — բան մը վճարել՝ հատուցանել: — չ. 22բ. անյծ. —ung, էգ. 31. վճարում, հատուցում:

aus'biegen, Նբ. 2ղ. բծ. դէպ ի դուրս ծռել. ծռելով լայնել՝ ընդարձակել: — չբ. s. vor J—m — մէկուն անցնելու համար անդատ՝ ճամբայ բանալ. բ. մէկէ մը խորշելու համար ճամբէն խոտորիլ:

aus'biet|en, Նբ. 2ղ. բծ. ծախու հանել՝ դնել. ընփ. wie saurer Bier — բան մ'ամենուն առջեւը դնել: sich — էբ. իր ծառայութիւնը հրապարակաւ մատուցանել: — չ. 22բ. անյծ. —ung, էգ. 31. ծախու հանելը՝ դնելը. գին տալը, գնոյ մատուցում:

aus'bild|en, Նբ. 3բ. բծ. զարգացընել, կրթել, կատարելագործել. (հոգին) մշակել՝ հրահանգել. (ուսմամբ՝ կրթութեամբ) սորվեցընել՝ կրթել, (ազնուացընելով) քաղաքակրթել: sich — էբ. կըրթուիլ, կատարելագործուիլ, զարգանալ: — չ. 22բ. անյծ. —ung, էգ. 31. կրթութիւն, կատարելագործութիւն, զարգացում. (հոգւոյ) մշակութիւն. հրահանգ, կրթութիւն. քաղաքակրթութիւն: —s(n)er, որ. 22ա. կրթող, (միտք) մշակող՝ կատարելագործող:

aus'binden, Նբ. 2ա. բծ. et. — բան մը (քակելէն ետքը) մէկդի առնուլ՝ դուրս հանել. 2. որ—. ագուցել, ագցընել, զօդել. տպ. die Kolumnen — շարուած սիւները շուանով կապել:

aus'bitten, Նբ. 2բ. բծ. sich (փր.) et. v. J—m — մէկէ մը բան մ'ուզել, մէկուն աղաչել որ բան մը տայ. Das bitte ich mir aus, Das will ich mir ausgebeten h. Դղծ. Բյփ. խնդրեմ ասի ինծի տուէք, ասիկա ինծի տալու շնորհքն ըրէք. (նաեւ սպառնալիք) ասոր չեմ կրնար տանիլ. 2. հրաւիրել. ausgebeten s. (հրաւիրուած տեղը) ճաշել՝ ընթրել:

Aus'blase|bahn, որ. դատարկիչ ծորակ: —n, Նբ. 2է. բծ. փչելով պարպել՝ դատարկել. 2. փչելով ձեւ տալ՝ կերպարանել. 3. փչելով մարել. փխ. J—m das Lebenslicht — մէկը մեռցընել. մէկուն կենաց լոյսը մարել. 4. փողով հըռչակել՝ ծանուցանել. 5. փողով եղանակ մ'ամբողջ զարնել. 6. շոգւոյ մեքենաները պարպել մաքրել: — չբ. h. — Նբ. 5.

aus'blättern, Նբ. 3ա. բծ. (գիրք մը) մինչեւ վերջը թերթել՝ շրջել:

aus'bleiben, չբ. s. 2է. բծ. (տուն) չգալ, դուրս բացակայ ըլլալ՝ մնալ. պակսիլ, չըլլալ. lange — կանը յա-

Digitized by Google

պակսել, ուշանալ. die ganze Nacht — բոլոր գիշերը դուրս մնալ՝ տուն չդառնալ. sein Athem ist ausgeblieben շունչը կարած է. e—e ganze Zeile ist ausgeblieben ամբողջ տող մը փախած՝ դուրս մնացած է. 2. չէ. auf dem Markte — (վաճառք մը) վաճառատեղին եկած չըլլալ. mit der Zahlung — ժամանակին չվճարել. զին. beim Appell — (զօրական մը) անուանակոչութեան ժամանակ պակսիլ՝ ներկայ չըլլալ։

aus'bleichen, նբ. յա. բհ. գունատել, ամգունել. 2. e—n Fleck — (ներկերէն) աղխտակցընելով բիծն աներեւութացընել։ — չբ. ք. 2ի. եւ յա. բհ. գունատիլ, ամգունիլ։

aus'bleien, նբ. 3բ. բհ. կապարով լեցընել։ [Հետանկարութիւն։

Aus'blick, ար. 20. փախուստ. 2.

aus'blitzen, չբ. հ. եւ անբ. բ. 3բ. բհ. փայլատակելը դադրիլ։

aus'blüh|en, չբ. հ. յա. բհ. ծաղկիլ անցնիլ, թարշամիլ, թոշնիլ. 2. փմ. (քիմիական նիւթերը՝ հանքերը) բողբոջիլ՝ ծաղկիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. das — der Blumen beginnt ծաղկանց թառամիլը սկսած է. 2. փմ. (հանքերու) բողբոջ։

aus'bluten, չբ. հ. 3բ. բհ. արիւնելը դադրիլ. — lassen արիւնը վազցընել՝ արիւնիլ տալ։ — նբ. sein Leben — արեամբը կեանքը կորսնցընել։

aus'boden, նբ. 3բ. բհ. ein Faß — տակառի մը յատակ դնել։

aus'bohlen, նբ. յա. բհ. տախտակ անցընել, տախտակով դրուագել։

aus'bohr|en, նբ. յա. բհ. (բանալի՝ թնդանօթ...) փորելով ծակել. 2. (գայլիկոնով) ծակելով դուրս հանել։ — չբ. հ. ծակել լմնցընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ծակելը։

aus'braten, չբ. ք. 2ի. ան. նբ. նաեւ 3բ. բհ. խորվելով (եղը) հանիլ. 2. հ. աղէկ խորվիլ։ — նբ. տապկելով դուրս հանել. Schmalz — եղ հալեցընել. 2. աղէկ խորվել։

aus'brauchen, նբ. յա. բհ. = aufbrauchen. փխ. մաշեցընել. 2. բանի մ'ալ չկարօտիլ։

aus'brauen, նբ. յա. բհ. գարեջուրն աղէկ եփել՝ պատրաստել. 2. եփելով հիւթը մէջէն հանել. 3. փխ. պատրաստել, հանդերձել։ — չբ. հ. գարեջուր եփելը լմնցընել։

aus'brausen, չբ. հ. եւ sich — փբ. 3փ. բհ. (հովը) փչելէն՝ մռնչելէն դադրիլ՝ ցածնալ. փխ. (մարդու համար) բարկութենէն ցածնալ՝ հանդարտիլ՝ խաղաղիլ. (գինի...) խմորելէն դադրիլ։ — նբ. բանէ մ'ինք զինքն ազատել։

aus'brech|en, նբ. 2զ. բհ. խորտակելով կամ բռնութեամբ դուրս հանել. կոտրելով անջատել. e—n Zahn — ակռայ մը քաշել. Nüsse — ընկոյզ բրաթափել՝ պոպոկել. Erbsen ... — ոլոռ... փճճկել. Wachs aus den Bienenstöcken, die Bienen — փեթակին մոմ կամ մեղր քաղել տանիլ, փեթակը կթել. e—n Baum — ծառ մը յապաւել՝ քշտել. das Bier — գարեջուրը կարասէն խողովակներուն մէջ հոսեցընել. Marmor — քարահանքէն մարմարիոն կորել հանել. 2. Galle — մաղձ փսխել՝ ործալ. 3. որս. (կինճը) կնճթով գետինը քրել. 4. զին. e—e Kanone — թնդանօթ մը վեր ուղղել։ — չբ. ք. անդէ մը բռնութեամբ դուրս ելլել. aus dem Gefängniß — բանտէն բռնութեամբ ելլել, գաղտնի փախչիլ. զին. բերդէն թշնամեաց վրայ յարձակում ընել. 2. փխ. յանկարծակի ելլել՝ երեւան գալ (հիւանդութիւն...). չէ. der Bankerott des Hauses ist ausgebrochen այս վաճառատանը յանկարծ սնանկացաւ. 3. in Klagen (հյց.) — բանբասել. in lautes Gelächter — մեծաձայն քրքջել՝ քրքալ. in Thränen — արցունք կոտրիլ, արտասուաց հեղեղ թխեցընել։

aus'brechen, նբ. եւ չբ. հ. յա. եւ 2զ. բհ. Flachs — թակով կանեփ փշրել(ը լմնցընել)։

aus'breit|en, նբ. 3բ. բհ. տարածել, բանալ, պարզել. 2. լայնել, ընդարձակել. (լուր...) փռել. Ենդ. Եռն. (գծերը՝ ճառագայթները...) երթալով իրարմէ խոտորիլ. das Land breitet sich vor uns aus երկիրը մեր աչաց առջին լայնածաւալ կը տա—

Digitized by Google

բանուք՝ կ'երեւայ. 3. Licht — լոյս սփռել. փխ. (չար սկզբունք...) տարածել. ein falsches Gerücht — սուտ լուր մը տարածել՝ ամենուն ականջը հասցընել։ sich — չբ. տարածուիլ, բացուիլ, պարզիլ. 2. ընդարձակուիլ. 3. սփռուիլ, տարածուիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. տարածում, պարզում. 2. լայնում, ընդարձակում. փռում. Բխ. (ճառագայթից...) խառարում. 3. սփռում, տարածում, ծաւալում. հրատարակում։ —ungs-anstalt, էգ. նր. տարածելութիւն։ —ungsfähig, ած. տարածական, տարածուելի։ —ungerath, ար. նր. յիշ. հաւասար տարածման գործիք։ —s ungssucht, էգ. արքայական՝ հետեւող շահելու ձանք։

aus'brennen, նբ. 4ա. բձ. բանի մը ներքին մասն այրել փճացընել. 2. վբ. (վէրք մը) խարել՝ սպիել. երկ. e—n Bienenstock — փեթակ մը կրակի ցուցընել՝ կրակէ անցընել. չխ. das Zündloch — (թընդանօթի) ծակին այրելով լայնցընել՝ ընդարձակել. 3. նաեւ չբ. ի. այրելը լմնցընել. (աղիւս...) աղէկ թրծել։ — չբ. ի. = — նբ. 3. 2. ի. այրելէն դադրիլ, մարիլ. 3. ներքուստ այրիլ սպառիլ՝ աղչարել (նաեւ փխ.)։

aus'bring en, նբ. 4ա. բձ. անդէ մը կամ բանի մը վրայէն (դուրս) հանել՝ վերցընել. e—n Flecken — բիծ մը հանել ջնջել. 2. den Becher — բաժակը պարպել. 3—s Gesundheit կամ e—n Toast auf 3. — մէկուն կենդանութեանը խմել. 3. Junge — (հաւկթէն) ձագ հանել. 4. բձ. Erz — անգործ քարէական նիւթ հանել. տպ. e—e Zeile — (երեսի մը) պակաս տողերը լրացընել։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. (դաղանիք մը) բուղ՝ յայտնող, պատմող. — e—s Toastes մէկուն կենդանութեանը խմող։

Aus'bruch, ար. 13. խորտակում. 2. — e—s Bulkans հրաբուղխ լերան մը յանկարծակի եւ ուժգին ժայթքում՝ պոռթկալը, հրաշխչութիւն. — e—s Feuers յանկարծակի հրդեհի պոռթկալը. տխր. մորթի վրայ խաղաւարտի՝ ծաղկի եռաgում. — der Freude ամենամեծ ծիծաղ՝ քրքիջ (ուրախութեան). — e—r epidemischen Krankheit փախադրական հիւանդութեան մը յանկարծակի ծագում՝ պոռթկում. zum —e kommen պոռթկալ, երեւան գալ. 3. (անհնահասուն խաղողէ հանուած) ազնիւ գինի։ —szeit, էգ. — e—s Bulkans հրաբուղխ լերան մը հրաշխչութեան ժամանակ։

aus'brühen, նբ. 3ա. բձ. neue Gefäße — նոր ամաններն եռացած ջրով լուալ։

aus'brüllen, նբ. 3ա. բձ. մռնչել։ — չբ. ի. մռնչելէն դադրիլ։

aus'brummen, չբ. ի. 3ա. բձ. մըռմռալէն դադրիլ։

aus'brunsten, aus'brunsten, չբ. ի. 3բ. բձ. ... ջեռնլէն դադրիլ։

aus'brüsten, նբ. 3բ. բձ. e—n Ochsen — եզան մը կուրծքը պարպել։

aus'brüten, նբ. 3բ. բձ. Eier — հաւկիթ թխսել՝ թուխս դնել. փխ. նիւթել, (դէշ բան մը) դաղանի պատրաստել՝ երկնել՝ նիւթել։ — չբ. ի. թխսելը լմնցընել։

aus'buchsen, aus'büchsen, նբ. 3գ. բձ. բանի մը վրայ երկաթէ շըրջանակ անցընել։

aus'bügeln, նբ. 3ա. բձ. Falten — (զգեստի) ծալքերն ողորկել. 2. աղէկ ողորկել։ — չբ. ի. ողորկելէն դադրիլ։

Aus'bund, ար. 20. փխ. ընտ. չքնաղ օրինակ՝ պատկեր, աքանչելիք, հրաշալիք. ընտ. (բանի մը) ազնուագոյն մասը՝ ուղեղը՝ ծուծը. — an կամ v. Schönheit գեղեցկագոյնը, գեղեցկութեան պատկեր։

aus'bündig, ած. 6. ընտ. ազնիւ։

aus'bürsten, նբ. 3բ. բձ. խոզանակել, խոզանակով մաքրել։

aus'büßen, նբ. 3բ. բձ. (յանցանքը) քաւել. 2. (ուսկանը) նորոգել. ծակերը խծծով գոցել, լեցընել։ — չբ. ի. քաւելէն դադրիլ։ — չ. 22բ. անյ. քաւութիւն, քաւելը. 2. ուսկանի նորոգում. ծակերը խծծով գոցելը։

aus'buttern, նբ. 3ա. բձ. viel aus der Milch — կաթէն շատ կարագ հանել։ — չբ. ի. կարագ հանելը լմնցընել. 2. փխ. ընտ. er hat ausge-

Digitized by Google

buttert իր բոլոր ճոխութիւնը կոր-սնցուցած է։

Auscu... = Auslu...

aus'dampf‖en, չբ. հ. 3ա. եւ 3փ. բյ. շոգիանալ, գոլորշանալ. (մարմնէն) գոլորշի դուրս ձգել՝ ելլել. 2. շոգիանալէն դադրիլ։ — նբ. = ausdämpfen. — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. շոգիացում, գոլորշանալը. (մարմնոյ մը) գոլորշիացում։

aus'dämpf‖en, նբ. 3ա. եւ 3փ. բյ. շոգիացընել. 2. Kohlen — ածուխ մարել. 3. շոգւով դուրս վանել՝ մղել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. շոգիացում. (ածուխ) մարելը։

aus'därmen, նբ. 3ա. բյ. = aus=weiden.

Aus'dauer, էգ. 31. անյ. Հաստատութիւն, յարատեւութիւն, հանապազորդութիւն. ընդդիմակացութիւն։ —n, նբ. 3ա. բյ. ի սպառ համբերել՝ կրել։ — չբ. հ. (ի սպառ) յարատեւել՝ հանապազորդել. 2. փխ. երկայնատեւ, տեւական ըլլալ։ —nd, ած. 6. յարատեւող, հանապազորդող, համբերող. մ. համբերութեամբ. 2. փխ. երկարատեւ, տեւական։

aus'dehn‖bar, ած. 6. = dehnbar. բնփ. անօսրական, անդայտական։ —barkeit, էգ. 31. անյ. = Dehnbar=keit. —en, նբ. 3ա. բյ. տարածել, (ծակը) լայնցընել. ընդարձակել. երկնցընել. (ժամանակն) երկարել. ausgedehnte Praxis (փաստաբանի մը) բազմաթիւ ձեռակալնք՝ պաշտպանաւորք. sich — (կաշի) ձգտիլ՝ երկըննալ. 2. բնփ. ֆզն. ընդարձակել, տարածել. անօսրացընել. անդայտացընել։ sich — ֆբ. տարածուիլ, լայննալ, ընդարձակուիլ. երկննալ. (ժամանակն) երկարիլ. 2. բնփ. ֆզն. տարածուիլ, անօսրանալ, անդայտանալ։ —en, չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. տարածում, ընդարձակում, լայննալը. երկննալը. (ժամանակի) երկարում. բնփ. — durch Wärme ջերմութեամբ տարածութիւն՝ տարածում. (շոգւոյ...) սփռում՝ տարածում. 2. յփ. ով. (մարմնոյ) ծաւալ. die drei —en (մարմնոյ մը) երկայնութիւն՝ լայնութիւն՝ խորութիւն։ —end, ած. 6. ֆզն. բնփ. տարածական, սփռողական, անդայտական։ —s=ungskraft, էգ. բնփ. սփռիչ՝ սփռողական զօրութիւն, սփռողութիւն, սփռողականութիւն։

aus'deich‖en, նբ. 3ա. բյ. թմբով մը զատել՝ բաժնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. թմբով զատելը՝ բաժանում։

aus'denken, նբ. 4ա. բյ. sich (տր.) et. — երեւակայել, մտօք ստեղծել՝ հնարել։ — չբ. հ. մտածելէն դադրիլ։ — չ. 22բ. անյ. երեւակայութիւն.

aus'deut‖en, նբ. 3բ. բյ. Träume — երազ մեկնել. մեկնաբանել. պարզաբանել. (ծածուկ դրութիւններ) լուծել. J—m et. als Hochmuth — մէկուն վրայ ամբարտաւանութեան յանցանք դնել, մէկն ամբարտաւանութեան յանցանօք մեղադրել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (երազի) մեկնութիւն, մեկնաբանութիւն. (ծածուկ) դրութեանց լուծում։

aus'dichten, նբ. 2բ. բյ. = aus=sinnen. 2. ն—ի. = abdichten. — չբ. հ. բանաստեղծելէն դադրիլ։

aus'dielen, նբ. 3ա. բյ. տախտակով դրուագել։

aus'dienen, չբ. հ. 3ա. բյ. (j—e Zeit) — ծառայութեան ժամանակը լմնցընել. ֆխ. dieses Kleid hat ausgedient աս զգեստն իւր ծառայութիւնը մատոյց, աս զգեստն ալ չի գործածուիր՝ մաշած է։ ausgedient, ած. 6. (ուսուցիչ՝ զինուորական) հանգստական, (ծառայութեան ժամանակը) կատարած. (զգեստեղէն) մաշած։

aus'dingen, չբ. հ. 2ա. բյ. սակարկութիւնը լմնցընել։ — նբ. = ausbedingen, նբ. 1. եւ 2.։ sich — ֆբ. = sich vermiethen.

aus'docken, նբ. 3ա. բյ. ն—ի. նաւագործարանէն դուրս հանել։

aus'donnern, չբ. հ. 3ա. բյ. որոտալէն դադրիլ. ֆխ. աղմուկ յուզելէն՝ կատաղութենէն դադրիլ։

aus'dorren, չբ. ս. 3ա. բյ. չորնալ։

aus'dörr‖en, նբ. 3ա. բյ. չորցընել. ապանձել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. չորցընելը, ապանձելը։

Digitized by Google

aus'drechseln, նբ. յա. բյ. Ճախարակելով անտաշէ ընել՝ փորել. 2. Ճախարակելով յօրինել՝ շինել. փխ. Հրահանգել, կրթել:

aus'drehen, նբ. յա. բյ. J—m etc. — մէկուն ձեռքէն բան մը խլել՝ կորզել առնուլ. 2. = **ausdrechseln**. 3. (պտուտակը դարձընելով) մարել. e—e Lampe — պտտըտագակաւ պտուտակը դարձընելով կանթեղը մարել. 4. e—e Schraube — պտուտակ մը դարձընելով մաշեցընել: sich — ձբ. (պտտելով) մաշիլ:

aus'dreschen, նբ. չփ. բյ. (Garben ...) — (ցորեն՝ որայ...) ծեծել՝ կասուլ. փխ. ausgedroschenes Stroh ընդ վայր կրկնուած մտածութիւնք. 2. aus tausend Garben hat er nur drei Scheffel ausgedroschen Հազրիւր որայէ երեք քսա ցորեն միայն (ծեծելով) հանեց. 3. փխ. ըռփ. = **durchprügeln**. — չբ. h. ցորեն ծեծել. ausgedroschen h. ցորեն ծեծելը լմնցընել:

Aus'druck, ար. 13. ասացուած, բացատրութիւն, ասութիւն. 2. բառ, խօսք դարձ. նրբք. bildlicher — փոխաբերութիւն, փոխաբերական իմաստ՝ ասացուած. veralteter — հնացեալ բացատրութիւն՝ ասութիւն. zum — bringen բացատրել. 3. ոճ, ասացուած, արտայայտութիւն, արտասանութիւն. 4. փխ. — h. ազդական՝ կենդանի ըլլալ. նկր. — կենդանութիւն:

aus'drucken, նբ. յա. բյ. տպելը ամբողջութիւնը լմնցընել. 2. (բառ մը) առանց համառօտագրութեան տպել. 3. տպելով մաշեցընել: — չբ. h. տպելը դադրեցընել:

aus'drücken, նբ. յա. բյ. (կակուղ բանի մը վրայ) կնիք... դրոշմել. 2. փխ. նաեւ ձբ. բացատրել. e—n Gedanken in e—m Verse — մտածութիւն մ'ոտանաւորով բացատրել. J—s Ansicht nicht richtig — մէկուն կարծիքն ուղիղ չբացատրել. sich —, sich — lassen իւր զինքը բացատրել. sich verblümt — իւր զինքը կիսկատար՝ քողարկելով բացատրել. sich unklar — ըռփ. Ճենարէն խօսիլ, խօսուածքը չհասկցուիլ. Art, sich auszudrücken բացատրութեան ոճ, ասացուած. 3. Ճնշելով դուրս հանել. արտ. քամել, մզել, Ճըմլել. 4. Ճնշելով մարել: — չ. չբ. անյ. —ung, իգ. 31. դրոշմում, տիպ, տպաւորում. 2. բացատրութիւն, ասացուած. 3. Ճնշում, մզում: —end, ած. ն. նշանակալից, ազդական, կենդանի: —er, ար. չա. —erin, իգ. 32. քամող, Ճզմող, Ճնշող: —lich, ած. ն. յայտնի, որոշ, բացայայտ: —lich, մ. յայտնապէս, բացայայտ. 2. դիտմամբ, խորհրդով:

Aus'drucks|art, իգ. = —weise. —los, ած. ասացութիւն չունող, աննշանակ, անկենդան: —voll, ած. նշանակալից, ազդու, կենդանի. —er Kopf նշանաւոր՝ նկարագրալից (խորհրդաւոր) գլուխ: —weise, իգ. բացատրութեան կերպ՝ ոճ, ասացուած. (Ճարտարախօսական) արտասանութիւն:

aus'duft|en, նբ. յբ. բյ. (անուշահոտ) բուրել. 2. անուշ հոտով լեցընել: — չբ. h. Հոտի պէս տարածուիլ. 2. Հոտ բուրելէն դադրիլ. Հոտը կորսնցընել: — չ. չբ. անյ. —ung, իգ. 31. բուրում. 2. գոլորշիացում:

aus'düften, նբ. յբ. բյ. = **aus-duften**, նբ.

aus'dulden, նբ. յբ. բյ. ի սպառ կրել՝ Համբերել: — չբ. h. կրելէն դադրիլ:

aus'dünst|bar, aus'dunst|bar, ած. ն. գոլորշական, ցնդական: —barkeit, իգ. 31. անյ. գոլորշականութիւն, ցնդականութիւն:

aus'dunsten, չբ. h. յբ. բյ. գոլորշանալ. (գոլորշին մարմնէն) դուրս ընչուիլ: — նբ. գոլորշի արձակել: —en, չ. չբ. անյ. —ung, իգ. 31. գոլորշիացում, ցնդում. 2. (մարմնէն ընչուած) արտաշնչութիւն, գոլորշի:

Aus'dünstungs|apparat, ար. շոգիացուցիչ կազմած: —maschine, իգ. արտաշնչող մեքենայ: —messer, ար. (ջրոյ) շոգիացումը չափող գործիք, գոլորշաչափ:

aus'eg(g)en, նբ. յա. բյ. երկ. ցաքանով կամ մանկեռով դուրս հանել: — չբ. h. ցաքելը կամ ցաքնելը լմնցընել:

Digitized by Google

auseinánder, մ. իրարմէ անջատեալ, զատ զատ, ուրոյն ուրոյն. ich habe Ihren u. Ihres Freundes Brief um e—e Stunde — erhalten Ձեր եւ Ձեր բարեկամին նամակին իրարմէ ժամ մ'ետքն ընդունեցայ՝ առանցայ ։

auseinánder, բյ. նախդ. ։ —brechen, նբ. ձղ. իրարմէ անջատել, խորտակել ։ — չբ. ſ. քայքայիլ, քակուիլ ։ —breiten, նբ. յբ. պարզել, բանալ, տարածել ։ —bringen, նբ. ձա. իրարմէ անջատել՝ բաժնել (կարենալ). 2. իրարմէ զատել (կարենալ) ։ —fahren, չբ. ſ. ձյ. յանկարծ իրարմէ զատուիլ՝ անջատիլ ։ —fallen, չբ. ſ. ձկ. կտոր կտոր քայքայիլ իյնալ. (պտուտակ մը) ջարդուբուրդ ըլլալ՝ ջախջախիլ ։ —falten, նբ. յբ. ծալուածքը բանալ. (զգեստի մ'առասառը) քակել ։ —geben, չբ. ſ. ձղ. իրարմէ անջատիլ՝ բաժնուիլ՝ քայքայիլ. (ամբոխը) ցրուիլ՝ երկու կողմ բաժնուիլ. փխ. die Meinungen gehen — կարծիքներն իրարմէ կը խոտորին. շփ. գունդը ցրուիլ՝ իրարմէ անջատիլ՝ ցիրուցան ըլլալ՝ քայքայիլ. —lassen արձակել, արձակուրդ տալ. 2. քակուիլ. (մանուածքը) քակուիլ՝ լուծուիլ ։ —halten, նբ. ձկ. անջատել, բաժնել. Gedanken — (մտածութիւններն) իրարմէ զանազանել՝ խտրել՝ զատել ։ —kommen, չբ. ſ. ձփ. բաժնուիլ, անջատիլ. (ամբոխի մէջ) աչքէ կորսուիլ՝ անհետանալ ։ —laufen, չբ. ſ. ձկ. = —gehen. 2. ջրի՝ լայն ըլլալ, ջրանալ ։ —legen, նբ. յա. բաժնել, անջատել. փխ. մեկնել, բացայայտել. e—e Maschine — մեքենայ մ'իւր մասանցը քակել. Zeuge — վկայ յառաջ բերել՝ երեւցընել. zur Schau — ի տես դնել. շփ. (գնդերը) սփռել՝ տարածել ։ —legen, չ. ձձբ. անյ+. —s legung, էփ. յ1. բաժանում, անջատում. փխ. մեկնութիւն. (մեքենայի մը) քակտում. (վկայից) յառաջբերութիւն. շփ. (գնդերու) սփռում՝ տարածում ։ —liegen, չբ. հ. ձժ. իրարմէ անջրպետեալ ըլլալ ։ —machen, նբ. յա. անջատել, քակել. թուլցընել. die Beine — ոտուեքները բանալ. zum Vorzeigen — (վաճառքը) ցուցընելու համար բանալ. նոյ. առագաստները պարզել՝ սփռել. փխ. (կնճիռը...) պարզել՝ լուծել ։ —nehmen, նբ. ձղ. անջատել, քակել. (մեքենայ) իւր մասանցը քակել՝ քակտել. կտոր կտոր կտրել, յօշել. (աղցուած տախտակները...) իրարմէ խախտել՝ քակել ։ —reißen, նբ. ձխ. բռնի պատռելով անջատել ։ —rollen, նբ. յա. գալարը քակել՝ բանալ ։ — չբ. ſ. գալարը քակուիլ՝ բացուիլ ։ —schlagen, նբ. ձյ. զարնելով անջատել՝ քակել. (լաստի նաւի մը) տախտակները քակել ։ —setzen, նբ. ձփ. (գաղափար...) լուծել, վերլուծել. 2. մանրամասն առջեւը դնել, մանրապատում ընել. մեկնաբանել, լուսաւորել. (խնդրոյ ... մը վրայ) համաձայնիլ. 3. (երկու անձանց) գործքերը յարդարել՝ կարգի դնել ։ sich — փբ. իրարմէ հեռու՝ անջրպետեալ նստիլ. փխ. sich mit J—m (wegen e—r Sache) — զիրար՝ իրարու մէջ գտնել. վճ. sich mit s—n Gläubigern — պարտատէարց հետ չիակել՝ միաբանիլ ։ —setzen, չ. ձձբ. անյ+. —s setzung, էփ. յ1. լուծում. տարբաղադրութիւն. 2. մեկնութիւն, մեկնաբանութիւն, բացայայտութիւն. 3. վճ. — mit s—n Gläubigern պարտատէարց հետ միաբանութիւն ։ —spalten, նբ. յբ. ճեղքել. (երկու մասանց) բաժնել ։ —sperren, նբ. յա. իրարու մօտենալը խափանել, անջատել. (Gefangene) — (կալանաւորեալները) զատ զատ բանտարկել ։ —stehen, չբ. հ. ձճ. = abstehen, 1. ։ —stellen, նբ. յա. իրարմէ անջրպետեալ տեղաւորել՝ կանգնել ։ —treiben, նբ. ձծ. որս. զանազան կողմ ցրուել. 2. փխ. բռնութեամբ ցրուել ։ —wickeln, նբ. յա. գալարը պարզել՝ բանալ ։ —wirren, նբ. յա. պարզել, զատել. անջատել ։ —ziehen, նբ. ձղ. ձգտելով՝ քաշելով անջատել ։ — չբ. ſ. քաշելով անջատիլ ։

aus'eisen, նբ. յփ. բյ. սառուցէն ազատել՝ զերծանել. փխ. J. կամ sich — մէկը կամ ինք զինքը

չարաչարանքէ՝ վտանգաւոր վիճակէն ազատել՝ փրկցընել։

aus'eiter|n, չք. ի.3ա. բն. Թարախելէն դադրիլ. 2. բաւ բաւականին Թարախիլ. 3. ſ. Թարախիլ դուրս ելլել։ — չ. 22ք. ածյ. —ung, իգ. 31. Թարախում։

aus'erkoren, (ոչք. անց. ընդ. aus=erküren բային) ած. 6. ընտրեալ. կր. նախասահմանեալ. ը. մր. ախրելի։

aus'erlesen, նք. 2ն. բն. = aus=ersehen. — ած. 6. ընտրեալ, ընտիր, ազնիւ, ազնուագոյն. et. —es ընտրեալ. ընտիր. das —ste ամենընտիրը. ընտրելագոյնը։

aus'ersehen, նք. 2ն. բն. 3. կամ et. — մէկը կամ բան մը (որոշ նպատակի մը) սահմանել՝ որոշել։

aus'erwähl|en, նք. 3ա. բն. (խնամով) ընտրել. կր. նախասահմանել. Viele sind berufen, aber Wenige sind auserwählt շատերը կոչուած են, բայց քիչերն են ընտրեալ։ — չ..22ք. ածյ. —ung, իգ. 31. ընտրութիւն. կր. նախասահմանութիւն։ —te(r), ար. 34. —te, իգ. 6ք. ընտրեալ. կր. նախասահմանեալ, ընտրեալ։

aus'erzählen, նք. 3ա. բն. մինչեւ վերջը պատմել։

aus'erziehen, նք. 2լ. բն. կատարեալ կրթել. 2. auserzogen ſ. կրթութիւնը լմցուցած կրթուած ըլլալ։

aus'essen, նք. 2լ. բն. e—e Schüssel — ամբողջ ամանը մ'ուտել լմցընել. փխ. ըն. — müssen, was man eingebrockt hat գործած յանցանքը պէտք է քաւել։

aus'fachen, նք. 3ա. բն. e—n Schrank — պահարանի մը մէջ դարակներ շինել։

aus'fächsern, նք. 3ա. բն. որթի բարունակները Թողել, տաշատաթող ընել։

aus'fädeln, նք. 3ա. բն. e—e Nadel — ասեղնին ասղան ծակէն հանել. Perlen — մարգարտի շարոցը քակել. 2. կամաւ Թել Թել քակել. ծուատել։ sich — փք. մարգարտի շարոցը քակուիլ, ասեղնին ասղան ծակէն ելլել. 2. կամաւ Թել Թել քակուիլ՝ ծուատիլ։

aus'fahr|en, նք. 2ֆ. բն. կառքով ճամբան խորունկցընել՝ ապականել. — չք. ſ. կառքով՝ նաւով երթալ՝ պտըտելու ելլել. 2. ն. ն.m Orte — տեղէ մ'երթալ՝ ճամբայ ելլել. 3. սատկութեամբ տեղէ մ'ելլել երթալ, խոյանալ երթալ. 4. ափր. im Gesicht ausgefahren ſ. երեսը փոքրիկ խաղաղաքաշ եռացմունք ելլել։ — չ. 22ք. ածյ. = —նք. եւ չք.։ —t, իգ. 31. կառքով՝ նաւով երթ՝ զբօսանաց ել. ելք. տեղէ մը շու՝ երթ. 2. կառանցքի դուռ. ը. մր. ելք, բակ (տան). նաւ. (կղզեաց մէջ) նեղուց՝ կիրճ։

Aus'fall, ար. 13. = Ausfallen, չ. 2. պակասութիւն, չըլլալը. փոքր ինչ ապրեերութիւն. կորուստ. — in der Rechnung հաշուի մէջ պակասութիւն՝ նուազութիւն. 3. տեղէ մը (Թշնամւոյն վրայ) յարձակում. (սրախաղի մէջ) որոյ հարուած. փխ. — in Worten խօսքով (մէկուն վրայ) յարձակում. 4. բրդ. ճրդ. = —sthor. 5. (յաջող) ելք՝ արդիւնք (երաց)։ —en, չք. ſ. 3ֆ. բն. ելլել՝ անջատիլ իյնալ. (սերմանիք) փռճակէն՝ հասկէն Թափուիլ. 2. դանց առնուիլ, պակսիլ, չըլլալ. die Stunde fällt aus դասը պիտի չըլլայ. der Unterricht, die Schule fällt heute aus այսօր դպրոց՝ դաս չկայ. 3. զին. (Թշնամեաց վրայ) յարձակում ընել. (սրախաղի մէջ) ալ ոտուները կարկառել՝ երկնցընել. փխ. heftig — (in Worten) gegen J. Թշնամանօք խօսքեր մէկուն վրայ Թափել. 4. հանդիպիլ, ըլլալ. gut — յաջողիլ. schlecht — չյաջողիլ։ — նք. sich (ոք.) et. (e—n Zahn) — իյնալով (ակռան) կոտրել (յօդուած մը) խախտել։ —en, չ. 22ք. = —en, չք. եւ նք. 2. — der Haare հերաց Թօթափում, հերաթափութիւն։ —end, ած. 6. ինկող. 2. յարձակողական՝ դրգռիչ՝ Թշնամանիչ (խօսք). — w. անմարդի՝ չինական՝ կոյիս ըլլալ։ —(s)pforte, իգ. —(s)thor, չ. բերդաքաղքի ծածուկ՝ գաղտնի դուռ։ —(s)winkel, ար. ֆնփ. ցոլացման անկիւն։

aus'falten, նք. 3ֆ. բն. ծալքը բանալ, տարածել։

Digitized by Google

aus'fangen, Նբ. 2է. Բժ. e—n ganzen Teich (Wald...) — աւազանի մը բոլոր ձկերն՝ անտառի մը բոլոր թռչուններն որսալ։

aus'färben, Նբ. 3ա. Բժ. (կերպասներու) վերջնական գոյնը տալ. կերպասները վերջնականապէս ներկել. 2. e—e Küpe — կարաս մը ներկ գործածել սպառել։

aus'fase(r)n, Նբ. 3ա. Բժ. թել թել քակել, ծուատել, հիւսուածքը քակել։ — Չբ. s. եւ sich — Էբ. ծուատիլ, թել թել քակուիլ։

aus'fasten, Չբ. h. 3փ. Բժ. ծոմ՝ պահք պահելէն դադրիլ։

aus'faulen, Չբ. s. 3ա. Բժ. (ծառերը) փտութենէ խոռոչանալ. 2. փտութենէ իյնալ. 3. (ակռայ՝ ոսկր) փտտիլ։

aus'fechten, Նբ. 2ե. Բժ. զէնքով վերջացընել՝ զրաւ ընել (կռուոյն). փխ. e—n Streit — վէճ մը վերջացընել՝ լմնցընել։

aus'fegen, Նբ. 3ա. Բժ. (աղտն) աւլել մաքրել՝ վերցընել. das Zimmer ein wenig — սենեակը հարեւանցի աւլել։ — չ. 22Բ. անյփ. —ung, իգ. 31. աւլել մաքրելը։ —er, ար. 22ա. աւլող։ —sel, չ. 22Բ. աւելածք, գեր։

aus'fehmen, Նբ. 3ա. Բժ. խոզերն աղտեղութեանց մէջէն դուրս հանել։

aus'feilen, Նբ. 3ա. Բժ. խարտոցելով խորունկցընել. (ժանգ) խարտոցելով հանել. e—e Säge — սղոցի ատամները խարտոցել. 2. յղկել. ոգորկել, փայլեցընել. փխ. կոկել. կրթել, մշակել։

aus'fertigen, Նբ. 3ա. Բժ. (հրաման...) կատարել՝ գործադրել. (արձանագրութիւն՝ մուրհակ մը ...) գրի առնուլ. 2. իրգ. e—n Kontrakt... vor dem Notar — նոտարի մ'առջեւը դաշինք... դնել. վճ. die Fakturen über et. — ծախուած վաճառաց ցանկը գրել։ — չ. 22Բ. անյփ. —ung, իգ. 31. (հրամանի) գործադրութիւն՝ կատարում. իրգ. դաշինք դնելը. 3. արձանագրութիւն, արձանագիր. վճ. վաճառաց ցուցակ։

aus'fetten, Նբ. 3բ. Բժ. պարարտութիւնը՝ ճարպը հանել։

aus'feuern, Նբ. 3ա. Բժ. (խուց մը) տղէկ մը՝ ըստ բաւականի տաքցընել։ — Չբ. h. (հրացան) արձակելէն դադրիլ. 2. (ձին) ուժգնութեամբ աքացել՝ կից նետել։

aus'filzen, Նբ. 3փ. Բժ. (հողաթափ...) թաղիքով պատել. 2. (թամբը...) մազով լեցընել. 3. ընփ. = ausschelten.

aus'find'en, Նբ. 2ա. Բժ. գտնել, հնարել. (—. փրձձ. —ig machen). —ig, ած. 6. միայն փրձձ. —ig machen ին մէջ — —en, Նբ. et. — zu machen suchen գտնելու ջանալ, փնտռել։

aus'firnissen, Նբ. 3փ. Բժ. ներսի կողմը ապիկել՝ ջնարակել։

aus'fischen, Նբ. 3փ. Բժ. ձուկ որսալ. փխ. գտնել, հնարել. 2. e—n Teich — աւազանի մը բոլոր ձկերն որսալ սպառել, որսալով ձկնոց մը դատարկացընել։ — Չբ. h. ձուկ որսալէն դադրիլ։

aus'flackern, Չբ. h. եւ s. 3ա. Բժ. մարիլ (նաեւ փխ.)։

aus'flammen, նաեւ **aus'flämmen**, Նբ. 3ա. Բժ. զին. ein Geschützrohr — թնդանօթ մը կրակէ անցընել՝ կրակի ցուցընել։ — Չբ. h. բոց արձակելէն դադրիլ։

aus'flattern, Չբ. s. 3ա. Բժ. = [ausfliegen.

aus'fleischen, Նբ. 3ա. Բժ. խղխ. կաշի քերթել, մորթին միսը քերել քերթել. փխ. ծիւրեցընել։ —messer, չ. խղխ. միսքերթիչ, մորթ քերթելու դանակ։ —ung, իգ. 31. մորթ՝ կաշի քերթելը։

aus'flicken, Նբ. 3ա. Բժ. կարկտել, կապերտ դնել. կոշտ կարկտել, խրուանդել։ — չ. 22Բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կարկտելը, կարկտում, խրուանդում։ —erei, իգ. 31. = —en, չ. —ung, իգ.

aus'fliegen, Չբ. s. 2ղ. Բժ. թռչիլ երթալ. (թռչունը) բոյնը թողուլ. փխ. ընփ. շտապաւ փախչիլ. կծիկը դնել փախչիլ։

aus'fließen, Չբ. s. 2ե. Բժ. (հեղանիւթ մը) հոսիլ՝ վազել. — lassen հոսեցընել, վազցընել. 2. փխ. բանէ մը ծագիլ՝ բղխել՝ յառաջ գալ։ — չ. 22Բ. անյփ. հոսում, հոսիլը. թափառում. փխ. բանէ մը ծագում՝ բղխում։

Digitized by Google

aus'flöhen, նբ. եւ sich — էբ. յա. բյ. ընդ. լու փնտռել բռնել:

aus'fluchen, չբ. h. յա. բյ. հայհոյելէն դադրիլ:

Aus'flucht, իգ. 17. գաղտագողի փախստեան դուռ՝ ելք. 2. փխ. խուսափանք. պատրուակ. պատճառանք. ամփոփում մտաց. 3. = Ausflug, 2. եւ 3.

Aus'flug, ար. 13. (մեղուաց փեթակէն. թռչնոց բունէն) թռչիլը՝ ելլելը. թռիչ. փխ. (երիտասարդի մը համար.) Das ist sein erster — առաջին իր գործոց սկզբնաւորութիւնն է. 2. (զբօսանաց համար) շրջագայութիւն՝ արշաւանք. 3. փեթակի ծակ՝ բերան. 4. որս. արծուի վայր (ուր երէն կը մղուի որսի ատեն):

Aus'fluß, ար. 14. արտահոսում, հոսում. անփ. (մարմնոյ հիւթոց) արտահոսում՝ ծորում. (վէրքի մը) թարախում. բնգ. հոսանք, հոսում. 2. անփ. թարախ. 3. (հոսման տեղը) բերան, ելք, դուռ. — des Flusses գետախառնանունք. — des Teiches աւազանի ծակ՝ բերան: **-geschwindigkeit,** իգ. արտահոսման արագութիւն: **-menge,** իգ. բնգ. արտահոսման քանակութիւն:

Aus'flut(h), իգ. 31. բլ. (բաղնի մը մէջ) ջրոց արտահոսում: **-en,** չբ. s. 3բ. բյ. ջուր արտահոսիլ:

aus'fohlen, չբ. h. 3ա. բյ. մատակ ձին ծնանելէն դադրիլ:

aus'folgen, նբ. 3ա. բյ. J—m et. — (lassen) մէկուն բան մը յանձնել՝ տալ. (= **ausliefern** կամ **verabfolgen**).

aus'foppen, նբ. 3ա. բյ. = **verspotten.**

aus'fordern, նբ. 3ա. բյ. = **herausfordern.**

aus'förder|n, նբ. 3ա. բյ. բլ. հանք հանել: — չ. 22բ. անյփ. **-ung,** իգ. 31. հանք հանելը:

aus'forsch|en, նբ. 3գ. բյ. et. — բան մը գտնելու՝ յայտնելու ջանալ. բ. քննութեամբ՝ հետազօտելով բան մը գտնել՝ յայտնել. 2. J. über et. — հետազօտելով մէկէ մը գաղտնիք իմանալ: — չ. 22բ. անյփ. **-ung,** իգ. 31. հետազօտութիւն, խուզարկութիւն. 2. իրգ. ատենական քննութիւն, հարցաքննութիւն: **-er,** ար. 22ա. քննիչ, հետազօտող, խուզարկու:

aus'frag|en, նբ. 3ա. բյ. et. — հարցընելով բան մ'իմանալ՝ տեղեկանալ. J. — հարցընելով մէկը գըտնել. 2. J. — հարցընելով մէկը քննել, հարցափորձ ընել. J. zudringlich (փխ. ընդ. bis auf's Hemd) — մէկը հարցմունքներով ձանձրացընել՝ թախանձել. ն—ի. ein Schiff — նաւուն ուսափ գալն եւ ուր երթալը տեղեկանալ: — չբ. h. հարցափորձ ընելէն դադրիլ: **-end,** ած. 6. հարցընող, հարցափորձիչ: **-er,** ար. 22ա. հարցընող:

aus'fransen, aus'franzen, նբ. 3գ. բյ. ծոպաձեւ կարել: **sich** — էբ. թել թել քակուիլ:

aus'fressen, նբ. 2լ. բյ. (անասնոց. ռմ. նաեւ մարդու) = **ausessen.** ուտել սպառել. փխ. ռմ. was hat er ausgefressen? ի՞նչ չար բան ըրաւ, ընդ. ի՞նչ սպուր կերեր է. 2. (պանիրն) ուտելով խոռոչել. (ժանտաձիւթն) ուտել մաշել: — չբ. h. ուտելը լմնցընել: **sich** — էբ. ուտելով պարարիլ՝ գիրնալ. (մարդու համար) կուշտ ուտել խմել, փորը ձիգցընել:

aus'frieren, չբ. s. 2չ. բյ. բոլորովին սառիլ. ich bin ganz ausgefroren ցրտէն բոլորովին ընդարմացած եմ. 2. (սերմանիք) ցրտահար ըլլալ, ցրտէն պապականիլ. 3. h. es hat ausgefroren սառնիլը դադրեցաւ, ալ չի սառիր: **sich** — էբ. ցրտէն ընդարմանալ:

aus'frischen, նբ. 3գ. բյ. Häringe in Milch — (աղած) տառեխները կաթին մէջ դնելով աղի համը անցընել:

aus'fuchteln, նբ. 3ա. բյ. ընդ. J. — սրոյ տափակ կողմովը մէկուն հարուած տալ՝ մէկը ծեծել: — չբ. h. խաբարաքանը շառաչեցընելէն դադրիլ. 2. փխ. անխորհրդածաբար՝ անհանճար գործելէն դադրիլ:

aus'fühlen, նբ. 3ա. բյ. շօշափելով իմանալ:

Aus'fuhr, իգ. 31. լծ. վաճառահանութիւն. diese Artikel zahlen bei der

— աս տեսակ ապրանքները վաճառահանութեան առեն մաքսէ ենթարկեալ են։

aus'führ‖bar, ած. 6. կատարուելի, գործադրելի. կարելի. 2. վճ. հանուելի (ապրանք)։ —**barkeit**, էգ. 31. հնարաւորութիւն, կարելիութիւն։ —**en**, նբ. 3ա. բծ. 3. (aus...) — մէկը տեղէ մը դուրս հանել. 2. փխ. ընփ. et. — բան մը գողնալ. 3. վճ. ապրանք (երկրէ մը) դուրս հանել՝ տանիլ. 4. բժշ. die Galle — = **abführen**, նբ. 4. 5. ի գործ դնել, գործադրել, կատարել, յաջողութեամբ գլուխ հանել. sich — lassen գործադրելի՝ դիւրակատար ըլլալ. e—n Bau — շէնք մը կանգնել՝ կառուցանել. նկր... e—e Figur... schön — կերպարանք՝ պատկեր... մը գեղեցիկ նկարել՝ քանդակագործել... Թփ. e—e Rolle gut — (թատեր մէջ) անձ մ'աղէկ ներկայացնել. 6. (նիւթի մը վրայ) մանրամասնագրել. e—n Gegenstand weiter — նիւթի մը վրայ մանրամասն՝ երկայն խօսիլ՝ ճառել։ —**en**, չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. (տեղէ մը) դուրս հանելը, արտաքսում. վտարում. վճ. = **Ausfuhr**. բժշ. = **Abführen**, չ. 3. 2. կատարում, գործադրութիւն. zur — bringen կատարել, գործադրել. zur — kommen գործադրուիլ, գլուխ ելլել. ը. մփ. իրականանալ, իրագործուիլ. 3. — e—s Kunstwerkes im Einzelnen արուեստական գործքի մը մանրամասնութիւնքը։ —**end**, ած. 6. վճ. վաճառատարիկ։ —**er**, ար. 22ա. վաճառահան, վաճառատար. 2. գործադրող, կատարող։

Aus'fuhrhandel, ար. վաճառատարիկ առուեւտր։

aus'führlich, ած. 6. մանրամասն. —e Sprachlehre ընդարձակ (քննական) քերականութիւն։ — մկ. մանրամասնաբար, մանրամասն։ —**keit**, էգ. 31. անյփ. ընդարձակութիւն. mit — մանրամասն։

Aus'führungs‖gang, ար. անդղ. կղկղանաց մղիչ խողովակ։ —**rohr**, չ. —**röhre**, էգ. պարպուելու խողովակ։

Aus'fuhrverbot, չ. վճ. վաճառահանութեան արգելք։

aus'füll‖bar, ած. 6. լեցուելի, լրացուելի։ —**en**, նբ. 3ա. բծ. (պարապ վայր մը) լեցնել. mit Blei — կապարով լեցնել, կապարալից ընել. mit Steinen — (ճամբայ մը) քարով յատակել. արմ. die Fugen — (քարանց կցուածքը) շաղախով լեցնել. փխ. s—e Stellung würdig — իր պաշտօնը լիովին կատարել. dieser Gedanke füllte s—e ganze Seele aus աս մտածութիւնը զինքը՝ իր միտքը բոլորովին գրաւեց. 2. (Wein) aus dem Fasse կամ das Fass — (գինւոյ) տակառ մը պարպել (ուրիշ տեղ մը լեցնելու համար), տակառէ մը գինի հանել՝ պարպել։ —**en**, չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. լեցնելը. փխ. կատարում. 2. (տակառ) պարպելը, (տակառէ գինի) հանելը։

aus'furchen, նբ. 3ա. բծ. (տեղ մը) ակօս բանալ. 2. ակօսները դուրցընել՝ տափնել։

aus'futter‖n, aus'fütter‖n, 3ա. բծ. Ա. նբ. եւ sich — էբ. (արջառի) խար՝ կեր տալ. ընփ. sich gehörig — պարարտանալ, անքանալ. 2. den Winter über Vieh — ամբողջ ձմեռն արջառ բուծանել՝ սնուցանել. 3. բուծանելով (վարուակի արկղը...) պարպել։ — չբ. h. ausgefuttert h. խար՝ կեր տալը լմնցուցած ըլլալ։ — Բ. — նբ. (զգեստ մը) աստառով պատել, աստառել. mit Stroh ... — յարդով... լեցնել. արհ. զգեցընել, պատել, դրուագել։ — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. (արջառի) կեր՝ խար տալը. պարարում. բուծանելը, սնուցում. 2. (զգեստի մը) աստառում. (բանով մը) լեցնելը. արհ. դրուագում, զգեցընելը։

Aus'gabe, էգ. 35. ծախք, ելք. kleine —n մանրածախք. e—e Summe in die —n eintragen, unter die —n stellen գումար մը ծախուց՝ ելից մէջ անցընել. 2. (նամակաց՝ տոմսակաց) բաշխում. վճ. (դրամաթուղթ՝ թղթադրամ...) դուրս տալը՝ շրջանի հանելը. 3. տպ. = **Auflage**, 3.։ —**(n)buch**, չ. ծախուց՝ ելից հաշուեդիրք։ —**(n)budget** (պիւտճէթ), չ. (տէրութեան...) ելից հաշիւ։

aus'gähnen, չբ. h. 3ա. բծ. յորանջելէն՝ երընջկոտալէն՝ կորընչկոտա-

Digitized by Google

ըէն դադրիլ։ sich — ձր. = — չր. 2. sich recht — բերանաբաց յօրանջել։

aus'gähren, չր. h. 2ը. բծ. խմորելէն դադրիլ. ձր. յուզելէն՝ բորբոքելէն դադրիլ. 2. աղէկ խմորիլ. 3. s. խմորելով յառաջ գալ։ — նր. աղէկ խմորել։

Aus'gang, ար. 13. (տեղի մը) ելլելը՝ ելք. der erste — (հիւանդութենէ մ'ետքը) առաջին անգամ (տնէն) դուրս ելլելը. (ծննդական կնոջ մը) առաջին անգամ եկեղեցի երթալուն արուած օրհնութիւն. 2. ելք, դուռ. 3. վախճան. die Sache ist dem —e nahe խնդիրը վերջանալու վրայ է. zum —e bringen վախճանին հասցընել. քր. — e—s Wortes... բառի մը... վերջաւորութիւն. 4. (իրաց) ելք՝ արդիւնք, (դժուարին իրաց) ղրաւ. e—n schlimmen — nehmen գէշ ելք ունենալ. խնդիրը չյաջողիլ։ —skolumne, էգ. տպ. գրքի մ'երես (որուն վերջը հատուած մը կը վերջանայ)։ —spunkt, ար. չուելու՝ ելլելու՝ ժամադրոն կէտ՝ սկիզբ։ —szoll, ար. վաճառահանութեան մաքս։

Aus'gät|eisen, չ. երկ. քաղհան գործիք, քաղհնիչ։ —en, նր. 3ր. բծ. երկ. քաղհան ընել. քաղհնել. մոլախոտերը հանել մաքրել։

aus'geb|en, նր. 2ր. բծ. մինչեւ վերջը ներկայացընել. das Stück konnte nicht ausgegeben w. այս թատերախաղը չկրցաւ մինչեւ վերջը խաղացուիլ՝ ներկայացուիլ. 2. նաեւ չր. եւ ձր. Geld — ծախսել, ծախք ընել. das Geld giebt sich unversehens aus ստակը անզգալաբար կը սպառի. ըստ. ստակը ձեռաց աղուոր պէս կը կորսուի. առծ. wer ausgiebt, muß auch einnehmen ինչ որ կ'ընես՝ ան կը գտնես. ով որ կը սերմանէ, նաեւ պիտի հնձէ. 3. ձծ. (դրամաթղթերը՝ դրամանոցի տոմսակները...) դուրս տալ, շրջանի հանել. 4. (աղօրմութիւն՝ նամակ...) տալ՝ բաշխել. Befehle — հրամաններ տալ. խղ. die Karten — թղթերը բաշխել. ein Buch — (տպուած) գիրք մը հրատարակել՝ ծախու հանել. 5. նաեւ չր. (պտուղ...) բերել՝ տալ, արդիւնաբուղխ ըլլալ. der Roggen giebt das zehnte Korn aus հաճարի հատ մը տասը կը բերէ. 6. նաեւ ձր. für et. — իբրեւ բան մ'արժեցընել. sich für et. — ինք զինքը բան մը համարիլ, բան մը ձեւանալ. sich für nothwendig — կարեւոր ձեւանալ ուզել. sich für e—n Kaufmann — վաճառականի ձեւանալ. sich für den Reformator — ինք զինքը վերանորոգիչ... հրատարակել։ — չր. h. = — նր. 2. եւ 5. 2. (մարած կեր՝ կերակուր...) ուտիլ՝ անծիլ. 3. երծ. das Horn giebt aus եղջերեւյն կը հնչէ։ sich — ձր. = — նր. 6. նաեւ 2. 2. sich (ganz) — բոլոր ստակը սպառել՝ ծախսել. ձր. (հոգեկան կարողութիւնները) վատնել։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. բաշխող՝ բաժնող. անարար՝ հոգաբարձու պաշտօնին. ե. մր. վատնող, շռայլող. 2. ձծ. — e—s Wechsels փոխանակագիր քաշող՝ տուող։

Aus'gebot, չ. 20. ծախու հանելը՝ գնելը. 2. = **Angebot.**

Aus'geburt, էգ. 31. բերք, արդիւնք, ստեղծուած. ը. մր. ծնունդ, բանդագուշանք, մտացածին խորհուրդ։ հուած իրողութիւնք։

Aus'gedinge, չ. 22ա. անձին պա-

aus'gefeimt, ած. 6. = **abfeimen.**

aus'gegangen, դրբ. անց. = **ausgehen.**

ausgehen, չր. s. 2ղ. բծ. (տնէն) դուրս ելլել. ը. մր. — կամ e—n Gang (հյց. ով) — (քաղքին մէջ) շրջան մ'ընելու՝ պտըտելու երթալ. 2. nicht — դուրս չելլել, տունը մնալ. aus- u. ein-gehen մտնել ելլել. bei J—m aus- u. ein-gehen մէկուն կամ տուն մը յաճախել. 3. frei, ledig, los — ծանրաբեռնութենէ ազատ մնալ, անպատիժ մնալ՝ երթալ. (վճարմունքէ) անօրինուիլ. 3. frei — lassen մէկուն թողուլ որ անցնի երթայ. ք. մէկը չնեղել՝ չլլկել. leer — ձեռնունայն երթալ՝ մեկնիլ. 4. (զգեստեղէն) հանել (կարենալ). (հողաթափ) քալելու ատեն ոտքէն ելլել. 5. անջատիլ. 6. պակսիլ, նուազիլ. (գունոյ համար) գունատիլ, խանգրիլ. (բիծ մը) ելլել՝ ջնջուիլ. der Athem geht mir aus շնչասպառ՝ օդեսպառ

Digitized by Google

կ՚ըլլամ, շունչս կը կարի. die Geduld geht mir aus համբերութիւնս կը հատնի. die Haare gehen ihm aus մազերը կը թափուին. die Kräfte gehen ihm aus օր քան զօր կը տկարանայ՝ կ՚ուժաթափի. պիժը կը նուազի. das Licht, Feuer geht aus լոյսը (ճրագը)՝ կրակը կը մարի. (պաշարը) սպառիլ. վճ. dieser Artikel ist mir ausgegangen աս ապրանքս բոլորովին սպառած է. (բուրդ մէկ տեսակը) բնաջինջ ըլլալ. 7. լմննալ, վերջանալ. 8. տպ. so setzen, daß der Text mit der Seite ausgeht այնպէս մը շարել, որ բնագիրն նոյն էջով վերջանայ. 9. (գրուածք մը) ի լոյս ընծայուիլ՝ հրատարակուիլ. ein Manifest — lassen յայտարարութիւն մը հրատարակել. 10. [illegible]. **auf:** auf (e—n Vokal...) — ձայնաւորով վերջաւորիլ. auf et. — նպատակ՝ դիտում ունենալ. auf Abenteuer — արկածախնդրութեան ելլել. auf Betrug — խաբել մտադրել. darauf —, zu... ջանալ՝ ճգնիլ ... **aus:** aus e—r Schule — դպրոցէն (դուրս) ելլել. փխ. aus et. — յառաջ գալ, ծագիլ, բղխիլ. **in:** in et. — վերջանալ. der Schwanz geht in e—e feine Spitze aus տուտնը սրածայր՝ նրբաւարտ կը վերջանայ. **über:** über et. — բանի մը վրայ տարածուիլ. **von:** von e—m Orte — տեղէ մը մեկնիլ՝ երթալ. փխ. von e—m Grundsatze — սկզբունքէ մը յառաջ գալ՝ ծնանիլ. diese Dummheit geht von Ihrem Bruder aus աս անմտութիւնը Ձեր եղբօրը գործքն է. **zu:** zur Türe — դռնէն (դուրս) ելլել. 11. ի. խմորը՝ հայուն ուռելէն՝ խմորելէն դադրիլ. — նբ. die Schuhe — հողաթափները քալելով լայնցընել. 2. e—n Saal... — սրահ մը... քալելով չափել. ը. մփ. e—e Gegend — երկիր մը (բազմաթիւ ճանապարհորդութեամբ) աշխարհագրել. **sich** — փբ. sich recht — յոգնելու չափ շրջագայիլ. — ն. 22բ. աղյ. = (**Ausgang**). (դուրս) ելլելը, ելք. **Aus-** u. **Ein**-gehen մտնել ելլելը, մուտն ու ելքը. J—m das — verbieten մէկուն պատուիրել որ դուրս չելլէ. 2. սպառում, ջնջում. — der Kräfte ուժաթափութիւն. — der Haare հերաթափութիւն. 3. վերջ, վախճան. 4. հրատարակում, հրատարակութիւն. 5. — e—s Wortes auf... բառի մը ...ով վերջաւորութիւն. փխ. ծագում, բղխում. կր. — des Sohnes vom Vater ծնունդ Որդւոյն Աստուծոյ ի Հօրէ. — des heiligen Geistes Հոգւոյն սրբոյ բղխում. ([illegible])

aus'geigen, նբ. 3ա. բծ. երժ. երգանակ մը քնարով ամբողջ զարնել. — չբ. ի. քնար զարնելէն դադրիլ.

aus'geizen, նբ. 3փ. բծ. որթատունկին՝ ծիլախոտին աւելորդ բարունակները՝ տերեւները կտրել՝ յապաւել.

aus'gelassen, դրբ. անց. փ. **auslassen.** — ած. ս. արձակերասանակ, անսանձ, լիրբ. —e Rede համարձակ՝ բաց խօսք. 2. չափազանց կարի յոյժ զուարթ. **—heit,** էփ. 31. — (der Sitte) (բարուց) անսանձութիւն, լկտութիւն, արձակերասանակ բարք. 2. չափազանց զուարթութիւն. 3. խռովայուզութիւն, խռովարարութիւն. 4. **—en** յփ. der Jugend պատանեկութեան անմտութիւնք՝ անհանճարութիւնք.

aus'gemacht, դրբ. անց. փ. **ausmachen.** — ած. ս. ստոյգ. հաստատուն, որոշուած. 2. կատարեալ, լրացեալ.

aus'genommen, դրբ. անց. փ. **ausnehmen.** — նխ. եւ մ. բաց ի. ի բաց առեալ. — շղ. բայց միայն... (այսու տարբերութեամբ) որ...

aus'gerben, նբ. 3ա. բծ. մորթը խաղախորդելը՝ աղաղելը լմնցընել. 2. փխ. ընտ. J. —, J—m das Fell — J. durchprügeln.

aus'gestorben, դրբ. անց. փ. **aussterben.**

Aus'gestoßen|e(r), ար. 3ն. —e, էփ. 6բ. կր. դատապարտեալ.

aus'gesucht, դրբ. անց. փ. **aussuchen.** — ած. ս. ընտրեալ. փխ. ազնիւ, ընտիր. auf's —este gekleidet ամենազնիւ՝ չափազանց սեթեւեթեալ հագուած.

Aus'gewandert|e(r), ար. 3ն. —e, էփ. 6բ. գաղթական, գաղթեալ.

Digitized by Google

aus'gezeichnet, դրբ. անց. տ. aus- zeichnen. — ած. 6. նշանաւոր, համբաւաւոր. ազնիւ, ընտիր. Ihnen geht es ja — ահա՝ գործքերնիդ յաջող է. ՎԼ. — ։ զարմանչելի. հիանալի։

aus'giebig, ած. 6. = ergiebig.

aus'gießen, նբ. 3ի. բյ. թափել. հեղուլ. (աման մը) պարպել. փխ. տարածել, ծաւալել. սփռել. փխ. առժ. das Kind mit dem Bade — ընտիրը՝ աղէկը խառնածին հետ ի միասին ի բաց նետել. die Schale des Zornes über J. — (բարկութեան թոյնը) մէկուն վրայ թափել. sein Herz, s—e Seele — սիրտը՝ որտին գաղտնիքները մէկուն առջեւը մերկանալ՝ բանալ՝ թափել. 2. (Feuer) — ջուր թափելով (կրակը) մարել. 3. լիր (մինչեւ բերանը) լեցընել. օր. mit Blei — կապարէ ձուլել՝ թափել։ — շ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. թափելը, հեղումն, սփռումն (նաեւ փխ.). եր. — des heiligen Geistes Եջք Հոգւոյն սրբոյ. 2. մարելը. 3. թափելը, ձուլելը, ձուլումն։

aus'gipfeln, նբ. 3ա. բյ. (ծառի մը) կատարը կարել։

aus'gipsen, նբ. 3ի. բյ. գաճով ծեփել։

aus'glätten, նբ. 3բ. բյ. ողորկելով ծալքերն անհետացընել. ը. մփ. հարթել։

Aus'gleich, որ. 20. = Ausgleichen, շ. քաղաքական իրաւախոհութիւն։ —bar, ած. 6. հարթելի, հաւասարելի, միաբանելի... (տ. եւ հմմտ. —en)։ —en, նբ. եւ փբ. 2ի. հրմ. 3ա. բյ. հաւասարցընել, հարթել. փխ. e—n Streit — կռիւ մը խաղաղութեամբ վերջացընել. e—e Schwierigkeit — դժուարութիւն մը դիւրինցընել, խոչ եւ խութը բառնալ. e—n Zwist — երկպառակութիւն մը միաբանել՝ հաշտեցընել. (streitende Personen) — (կռուող անձինք) իրարու մերձեցընել՝ հաշտեցընել. sich — քաղաքական իրաւախոհութիւն ընել. բ. միաբանիլ, հաշտուիլ. չբ. e—e Rechnung — հաշիւ մը կարգադրել՝ բովանդակել. օր. ճշդել՝ ուղղել (կշիռ՝ չափ...). 2. համակշռել, փոխարինել, հատուցանել. sich — համակշռիլ, փոխարինուիլ։ —en, շ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. հաւասարցընելը, հաւասարութիւն. հարթելը, հարթութիւն. (կռուոյ...) միաբանութիւն՝ հաշտութիւն. չբ. (հաշուի) բովանդակութիւն՝ հատուցում. zur — m—r Forderung իմ պահանջքս հաւասարելու համար. օր. (կշիռ՝ չափ...) ճշդելը. 2. volle — der Steuern հարկաց հաւասար բաշխում։ —er, որ. 22ա. —erin, էգ. 32. հատուցանող, փոխարինող. 2. հաւասարցընող, ճշդող. 3. փխ. հաշտարար, հաշտեցընող։ —ungs- münze, էգ. հաշիւը լրացընելու մանր դրամք։ —ungswage, էգ. դահեկանաց կշռորդ։

aus'gleiten, չբ. s. 3ի. անմ. ներ. եւ հրմ. 3բ. բյ. սահիլ, սայթաքիլ։ — շ. 22բ. անյ. սահում, սայթաքում։

aus'glimmen, չբ. s. 2ի. բյ. հեւազհեալ [?] մարիլ։

aus'glitschen, չբ. s. 3ի. բյ. ըստ. = ausgleiten.

aus'glühen, նբ. 3ա. բյ. (մետաղէ թել...) կարմրցընել՝ շողացընել (կրկին անգամ). ժմ. (անհալ մարմին մը) սաստիկ ջերմացընել՝ շողացընել։ — չբ. h. հրանալէն՝ շողանալէն դադրիլ. (մոխիրը) պաղիլ՝ ջերմութիւնը կորսնցընել. 2. s. (հրատի մէջ) այրիլ փճանալ։

aus'graben, նբ. 2ւ. բյ. (հողի տակ թաղուածը) փորել հանել. փխ. գտնել. յայտնել. ը. մփ. (ծածկուածը) բանալ. 2. փորել խորունկցընել. օր. vertiefte Figuren — խորաքանդակ դէմք փորագրել։ — շ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (թաղուածը) փորել հանելը. (հնութեանց) գիւտ. 2. փորելը, խորունկցընելը. օր. խորաքանդակ փորագրութիւն։

aus'gräten, նբ. 3բ. բյ. խհ. e—n Fisch — ձկան փշերն՝ ոսկրները հանել։

aus'greifen, չբ. h. 2ի. բյ. միջոց՝ ծաւալ բռնել՝ բովանդակել. բ. բազուկն երկնցընել։ — նբ. (բազմութեան մէջէն) ընտրել. 2. ձեռք առնուլ, շօշափել. 3. շատ շօշափելով մաշեցընել՝ թուլցընել [?] (շ. օ. դրան ունելիք...)։

Digitized by Google

aus'grollen, չբ. հ. 3ա. բյ. ausgegrollt h. ոխ պահելէ՝ ոխակալութենէ դադրիլ։

aus'grübel‖n, նբ. 3ա. բյ. գտնելու ջանալ, հետազօտել. նորագոյն հետազօտութիւններ ընել. 2. մտաց մէջ որոճալով գտնել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. նուրբ հետազօտութիւն՝ ճարտարմտութիւն։ [քանդակչինել՝ փորագրել։

aus'gründen, նբ. 3բ. բյ. բարձրա-

aus'grünen, չբ. հ. 3ա. բյ. կանաչնալէն՝ դալարելէն դադրիլ։

Aus'guck, ար. 38. ն—ի. կայմի վրայ պահպանութիւն. e—n — halten = —en, չբ. 2. բարձրաւանդակ տեղ՝ շինուած (ուստի գեղեցիկ տեսք կը տեսնուի)։ — չբ. հ. 3ա. բյ. ն—ի. կայմի վրայէն պահպանութիւն ընել։ — նբ. sich (ար.) die Augen — շատ նայելէն աչուըները յոգնիլ՝ խոնջիլ։

aus'gurgeln, նբ. 3ա. բյ. den Hals — կոկորդն ողողել սոսորդել. խաղաղ ընել։

Aus'guß, ար. 14. = Ausgießen, ն. 2. = Abguß, 3. 3. (խոհանոցի ամաններու) լուացարան. (անօթի մը) կտուց՝ ցռուկ՝ ծայր. — der Dachrinne (տանեաց խողովակի՝ ճղլաքարակի ծոռթանի) փող՝ խողովակ։ —rinne, իգ. կորի, ուրդ։ —rohr, ն. հոսման՝ դատարկացման խողովակ։

aus'haaren, չբ. հ. 3ա. բյ. մազը թափուիլ։

aus'haben, նբ. 1բ. բյ. դդէ. (փոխանակ aus-geleert, -gelesen, -getrunken, -gezogen h.) ն. օ. er hat das Buch, den Rock, das Glas schon aus անիկայ արդէն գիրքը կարդացած՝ զգեստը հանած՝ գաւաթը դատարկած է։

aus'hack‖en, նբ. 3ա. բյ. աչուըները կտցել հանել՝ խլել. 2. ը. մփ. (բահով...) փորել դուրս հանել. 3. (պատառաքի՝ զգեստեղէնի... եզրը՝ քղանցքը) ժանեկաձեւ կտրտել. 4. Fleisch — միսը մանր մանր կտրել՝ յօշել։ —er, ար. 22ա. (հատու գործիքով) խլող՝ դուրս հանող. 2. ժանեկաձեւ կտրտելու գործիք՝ հերիւն։

aus'hageln, չբ. հ. անփ. բ. es hat ausgehagelt կարկուտը դադրեցաւ։

aus'halftern, նբ. 3ա. բյ. (ձիուն) պախուրցը հանել։

aus'hallen, չբ. հ. 3ա. բյ. հնչելէն դադրիլ. ը. մփ. հնչումը (հեռաւորութեան մէջ) կորսուիլ. 2. հեռու հնչել՝ ձայնը լսուիլ։

aus'halt‖en, նբ. 3ի. բյ. մինչեւ վերջը պահել՝ քաշել. նրգ. e—n Ton — ձայն մ'ոլորել. e—e Silbe — (երգի մէջ) վանկ մ'երկնցընել. 2. (ցաւ՝ վիշտ...) կրել՝ տանիլ. (բանի մը) դիմանալ՝ տոկալ. Das ist nicht auszuhalten չդիմացուելու բան է. ich halte es vor Hunger nicht mehr aus անօթութեան ալ չեմ կրնար դիմանալ. 3. ein Frauenzimmer — կնիկ մը (սիրելի մը) հոգալ՝ բուծանել. 4. ժամանակի. հյց. ով = — չբ.։ — չբ. հ. տոկալ, յարատեւել, հաստատուն կենալ. (իրք մը համար) դիմանալ, տեւել. in diesem Hause halten die Dienstboten nicht länger aus ծառայք աս տանս մէջ երկար ատեն չեն դիմանար կենար. j—e Lehrjahre — համբակութեան տարիները կատարել. j—e Zeit — (զինուորութեան...) ժամանակը կատարել. diese Farbe hält nicht aus աս գոյնը մնացական չէ, աս գոյնը շուտով կը գունատի։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = [illegible]

aus'hämmern, նբ. 3ա. բյ. die Beulen in e—r Schüssel — մետաղեայ սկաւառակի մը խոռոչացեալ մասունքը կռանել հարթել. 2. կռանելով տարածել։

aus'händig‖en, նբ. 3ա. բյ. J—m et. — մէկուն ձեռքը տալ՝ յանձնել. նրգ. բան մը ձեռքէ հանել՝ ուրիշին թողուլ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. տուչութիւն, յանձնելը. նրգ. բան մ'ուրիշին թողուլը։

Aus'hang, ար. 13. կհ. ծախու՝ ի ցոյց դրուած վաճառք։

Aus'hänge‖bogen, ար. փղ. առաջին տպուած թերթ՝ օրինակ (թերթի մը)։

Aus'hangen, չբ. հ. 2ի. բյ. դուրսը կախուած ըլլալ՝ կախուիլ. (վաճառք) ի տես՝ ծախու կախուած ըլլալ. (ծանուցագիր՝ յայտարարութեան թուղթ...) պատին վրայ կպցուած կամ պատէն կախուած ըլլալ։

Digitized by Google

aus'häng|en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. բն. կախուածը վար առնուլ. e—s Thür — դուռ մը ծխնիներէն հանել. den Radschub — կառքի անուանիւղն արձակել՝ քանդել. ար. (մեքենայի մը մասունքը) քակել անջատել. 2. (վաճառք) ծախու՝ ի տես դնել՝ կախել. e—n Schild — ծանուցման տախտակ՝ գիր կախել։ — ւ. 22բ. անյտ. —ung, իգ. 31. — բոյն նշանախօսութեանց Հեռ։ —eschild, ւ. (խանութի՝ պանդոկի... ևն) նշանակ՝ անուն (խանութի մը վրայ գրուած տախտակը Հանդերձ անուամբ). 2. — —ezettel. —ewaare, իգ. ծախու՝ ի ցոյց դրուած վաճառք։ —ezettel, ար. ծանուցման տախտակ՝ գիր, ծանուցագիր։

aus'harnen, նբ. 3ա. բն. միզելով տաւուշար (մէջը փամփուշտը) բոլորովին դատարկացընել. 2. միզել, դողել։ — չբ. հ. միզելէն՝ դողելէն դադրիլ։

aus'harren, չբ. հ. 3ա. բն. յարատեւել, Համբերատարել։ — ւ. 22բ. անյտ. յարատեւութիւն, Համբերատարութիւն։

aus'haspeln, նբ. 3ա. բն. կարժ ընելը (լմընցընել). 2. նոյ. բեռը մեքենայով վեր Հանել։

aus'haspen, նբ. 3ա. բն. (դուռ մը) ծխնիներէն Հանել։

Aus'hau, ար. 20. անտառէ. (անտառ) կտրելը. 2. (անտառի մէջ) անծառ վայր. 3. (անտառի մէջ) կտրուած ծառ։

Aus'hauch, ար. 20. արտաշնչելը. 2. արտաշնչութիւն, մարմնէն արտաշնչուած գոլորշի։ —en, նբ. 3ա. բն. շունչ տալ, արտաշնչել։ — ւ. 22բ. անյտ. —ung, իգ. 31. արտաշնչութիւն, արտաշնչելը։

Aus'hau|eisen, ւ. Հատիչ՝ կտրատիչ գործիք. 2. քանդակագործիք, (պղնձի վրայ փորագրելու) գրոց։ —en, նբ. 2հ. բն. տապարով կամ դուրով խորունկցընել. 2. նոյ. Zweige und Aeste (aus e—m Baume) կամ den Baum — ծառ մ'ոստաքանց ընել. անտառէ. den Wald — անտառ մը կտրատել. 3. ար. 3—e Standbild կամ 3. — մէկուն արձանը շինել, արձանագործել. e—e Figur in Marmor — կուռքի՝ մարմարիոնի վրայ դէմք մը փորագրել՝ գրոշել. 4. բժ. (բոլ՝ Հանք... մը) շահեցընել. 5. e—n Ochsen — եզ մը մաս մաս յօշել (ծախելու Համար). 6. 3. — մէկը խարազանով ծեծել՝ ձաղկել. բ. ընդ. մէկը բրածեծ գանակից ընել։ —en, ւ. 22բ. անյտ. —ung, իգ. 31. խորունկցընելը. (ծառ մը) ոստաքանց ընելը, ոստաքանցութիւն. (անտառ մը) կտրատելը. ար. փորագրութիւն, քանդակում, գրոշում. (խարազանով) ձաղկում, մտրակում։ —er, ար. 22ա. ար. — —eisen. 2. (վարժապետ) մտրակիչ, ձաղկիչ։

aus'häuten, նբ. 3բ. բն. մորթը Հանել, մորթազերծ ընել, քերթել։ sich — չբ. (մորթը՝ խորխը) փոխել՝ մերկանալ։

aus'heb|en, նբ. 2ը. բն. (դուռ...) ծխնիէն Հանել. (ծառ՝ արմատ՝ քար...) գետնէն Հանել՝ խլել. 2. Wein, Bier... — կնճափողով գինի՝ գարեջուր... Հանել. junge Vögel —, vom Nest — թռչնոյ ձագերը բոյնէն Հանել. փխ. ընդ. das ganze Nest ist ausgehoben ամէնքը ձերբակալ եղան՝ բռնուեցան. 3. ար. das Modell, den Guß — օրինակը կաղապարէն Հանել. (մեքենայի մաս մը) քակել Հանել. տպ. die Form — շարուածքի կաղմածը մամլէն դուրս Հանել. 4. ընտրել առնուլ, ընտրանօք քաղել. զին. Truppen — զօրաժողով ընել, գունդ՝ զօրք գումարել. neue Mannschaft — գեղընտրի՝ նորընտիր զօրքով գունդ մը լրացընել։ Ausgehobene(r), ար. 34. գեղընտիր՝ նորընտիր զինուոր։ — չբ. հ. = anheben, չբ. 1. 2. die Uhr hebt aus ժամացոյցը զարնելու մօտ է։ sich — չբ. sich durch Talent — իր տաղանդովը նշանաւոր՝ անուանի ըլլալ։ — ւ. 22բ. անյտ. —ung, իգ. 31. = բոյն նշանախօսութեանց Հեռ։ —er, ար. 22ա. նորընտիր զինուոր գումարող. 2. ար. մեքենայ շարժող զսպանակ. պրտ. տունկ՝ ծաղիկ արմատով Հանելու գործիք. (ժամացուցի) ժամաՀարի անիւ։

aus'hecheln, նբ. 3ա. բն. Flachs — (կտաւ՝ վուշ) աղէկ գզել՝ սանտ-

տրել. 2. փխ. ընդ. Յ. — մէկը սաստիկ եպերել՝ խծբծել: — չբ. h. գզելը՝ սանտրելը լմցընել:

aus'hecken, չբ. h. 3ա. Բժ. ձնկնելէն դադրիլ: — Նբ. ձու թխսել. փխ. (խորհուրդ... մը) նիւթել՝ երկնել՝ գաղտ պատրաստել:

aus'heil|en, Նբ. 3ա. Բժ. կատարելապէս՝ հիմնովին բուժել՝ բժշկել: — չբ. h. եւ sich — փխ. հիմնովին բժշկուիլ: — Ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. կատարեալ բուժում՝ բժշկութիւն:

aus'heizen, Նբ. 3գ. Բժ. (Նոր վառարան մը) տաքցընելով չորցընել:

aus'helf|en, չբ. h. 2դ. Բժ. մէկուն ձեռնտու ըլլալ, օգնելով մէկը կարօտութենէ հանել. 2. օգնելով մէկը վարանքէն հանել՝ զերծեցընել. J—m mit et. — մէկուն բանով մ'օգնել. J—m m. s—r Börse — մէկուն դրամով օգնել. in Ermangelung e—s Klaviers wird e—e Guitarre — ի պակասութեան դաշնամուրի փանդիռով կը շատացուի: — Նբ. ընդ. J—m den Rock — մէկուն զգեստը հանելու օգնել: — Ն. 22բ. անյփ. = Aushilfe. —er, ար. 22ա. օգնական, նեցուկ:

aus'hemmen, Նբ. 3ա. Բժ. Räder — կառքի անուակալը մէկդի առնուլ՝ յետս դարձընել, անիւները կապէն արձակել:

aus'hetzen, Նբ. 3գ. Բժ. J. — շներն ետեւէն դրդելով մէկը հալածել:

aus'heulen, չբ. h. 3ա. Բժ. ոռնալէն դադրիլ:

Aus'hieb, ար. 20. (սրախաղութեան մէջ) սրոյ հարուած:

Aus'hilfe, էգ. 35. = Aushülfe.

aus'hobeln, Նբ. 3ա. Բժ. e—n Fleck — քերթելով արատ մը հանել՝ ջնջել. 2. ein Brett — տախտակ մը տաշել, տաշելով յղկել՝ հարթել:

aus'höhen, Նբ. 3ա. Բժ. Երկ. mit Erde — հողով բարձրացընել:

aus'höhl|en, Նբ. 3ա. Բժ. փորացընել, փորել, փորելով մաշել՝ ծակել. den Fußboden — (ջուր...) յատակը քիչ քիչ խոռոչել. 2. փոքձեւ (ներքուստ) փորել: ausgehöhlt, ած. 6. գոգաւոր: — Ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. փորացում, փորելը, խոռոչացում. 2. (ներքին) խորշ, խինձ:

aus'höhn|en, Նբ. 3ա. Բժ. J. — մէկը ծաղրել՝ ծաղրաբանել: — Ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ծաղրաբանութիւն, կատականք: —er, ար. 22ա. ծաղրաբան, ծաղրածու, այպանող:

aus'höke(r)n, Նբ. 3ա. Բժ. մանր մանր ծախել:

aus'hol|en, չբ. h. 3ա. Բժ. mit der Hand zum Schlage, Wurfe... — ձեռքը զարնելու՝ նետելու... համար վեր վերցընել. zum Sprunge — ցատքելու համար ոյժ առնուլ. փխ. weit — (պատմութիւն մը...) ի ձուոյ՝ Ադամէն սկսիլ: — Նբ. փխ. J. — մէկուն կարծիքը... հետազօտել. գ. ausforschen, Նբ. 2.: —er, ար. 22ա. զարնելու՝ նետելու... համար ձեռքը վեր վերցընող. 2. Ն—ի. — des Klüvers երկքանկիւնի առագաստին չուան՝ ապարում:

aus'holz|en, Նբ. 3գ. Բժ. — Ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = abholzen.

aus'hölzen, Նբ. 3գ. Բժ. (հողաթափի կրունկներն) աղեղնաձեւ կտրել:

aus'horch|en, Նբ. 3ա. Բժ. J. — մտիկ ընելով մէկուն գաղտնիքներն իմանալ. e—n Gefangenen — կալանաւորէ գաղտնիք որսալու համար իր վստահութիւնը շահիլ. Բժշ. den Zustand der Brust — ունկն դնելով ներքին գործարանաց որպիսութիւնն իմանալ՝ դուշակել: —er, ար. 22ա. մտիկ ընելով գաղտնիք իմացող՝ որսացող:

aus'hören, Նբ. 3ա. Բժ. մինչեւ վերջը լսել՝ մտիկ ընել. 2. լսելէն՝ մտիկ ընելէն դադրիլ:

Aus'hub, ար. 18. ընտրութիւն. 2. ընտրեալը, ընտիրը, ազնիւը. 3. = Ausheben, Ն. neuer — նորընտիր՝ դեռընտիր զօրք:

Aus'hülf|e, էգ. 35. օգնութիւն, ձեռնտուութիւն. zur — իբրեւ օգնական. 2. առժամանակեայ միջոց՝ հնարք: —eloch, —sloch, ար. օգնական խոհակեր:

aus'hülf|en, Նբ. 3գ. Բժ. (ոլոռ՝

Digitized by Google

բանկլայ...) փածողել. (ընկոյզ) պոպոկել: —er, ար. 22ա. փածողիչ:

aus'hungern, նբ. 3ա. բյ. սովամահ մեռցնել. չէն. e—e Festung — ամրոց մը սովով անձնատուր ըլլալու բռնադատել. er ist ganz ausgehungert սաստիկ անօթի անուաղ է:

aus'hunzen, նբ. 3փ. բյ. ընդ. 3. — մէկը կշտամբել:

aus'husten, նբ. 3բ. բյ. հազալով թքնել: — չբ. h. հազալէն դադրիլ:

aus'jagen, չբ. h. 3ա. բյ. որսը լմցնել: — նբ. den ganzen Wald — որսալով բոլոր անտառն արշաւել. բ. որսալով անտառի բոլոր երէները սպառել. 3. — մէկը մերժել՝ հալածել՝ արտաքսել. փխ. 3—m den Angstschweiß — մէկուն արիւն եւ ջուր քրտնիլ տալ, մէկուն արիւն քրտինք մաննել տալ:

aus'jammern, չբ. h. 3ա. բյ. ողբալէն՝ աշխարելէն դադրիլ: sich — փբ. ողբալով՝ աշխարելով սփոփուիլ: [gäten.

aus'jäten, նբ. 3բ. բյ. = aus-

aus'jauchzen, չբ. h. 3փ. բյ. ցնծութեան աղաղակ արձակելէն դադրիլ:

aus'jochen, նբ. 3ա. բյ. Ochsen — եզանց լուծքը հանել, եզերն արօրէն լուծել՝ արձակել:

aus'jubeln, չբ. h. 3ա. բյ. = ausjauchzen.

aus'kalken, նբ. 3ա. բյ. կրաքար կիր հանել:

aus'kälten, նբ. 3բ. բյ. պաղեցընել, սառեցընել:

Aus'kämme|kamm, ար. (մազերը պարզելու համար անօսր ակռաներով սանտր) անօսրասանտր: —n, նբ. 3ա. բյ. սանտրելով մէր ուղղել՝ բարձրացընել. 2. մազ սանտրել. ausgekämmte Haare աղէկ սանտրուած մազ. բ. (սանտրելու ատեն) թափուած մազ:

aus'kämpfen, չբ. h. 3փ. բյ. պատերազմելէն դադրիլ: — նբ. e—n Kampf — պատերազմը կուիւ մը վերջացընել. 2. (խնդիր... մը) զինուորութեամբ՝ բռնաբար ի գլուխ հանել՝ լմցընել:

aus'karren, նբ. 3ա. բյ. սայլով կամ սայլակով տանիլ:

aus'kauen, չբ. h. 3փ. բյ. ծամելէն դադրիլ: — նբ. (պտուղ՝ ծխախոտ...) հիւթը ծամելով ծծել:

Aus'kauf, ար. 13. ամբողջը գնել. ամբողջական գնում. 2. վերջնական գնում: —en, նբ. 3ա. բյ. e—n Laden — խանութի մը բոլոր վաճառքը գնել. 3. — մէկուն բոլոր պաշարը գնել. փխ. die Gelegenheit — (յարմար) առիթը յօգուտ գործածել. 2. 3. — (ամբողջ մէջ, գ... նման տանն...) աւելի գին տալով մէկը վաճառել՝ գինը բարձրացընել: —en, չ. 22բ. անյփ. = Auskauf.

aus'kegeln, նբ. 3ա. բյ. ein Schwein — (խոզ մը վաստըկելու համար) կոն կամ գնդամուղ խաղալ: — չբ. h. գնդամուղ խաղալէն դադրիլ:

aus'kehlen, նբ. 3ա. բյ. ար. ակոսաձեւ շինել՝ փորել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. ակոսաձեւ փորուածք:

aus'kehren, նբ. 3ա. բյ. = ausfegen, նբ.: — չ. 22բ. անյփ. = ausfegen, չ. 2. փխ. ա—ն. Das wird sich beim — finden վերջնական գործը լմնալէն ետքը պիտի գտնուի: —er, ար. 22ա. = Ausfeger. —ich(t), չ. 20. աւելանք. գեղ. ը. մփ. աղտեղութիւն:

aus'keifen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բյ. = ausschelten.

aus'keilen, նբ. 3ա. բյ. փինչերով՝ սեպերով հաստատել. փխ. ընդ. 3. — = durchprügeln. — չբ. ſ. եւ sich — փբ. բլ. (հանքի երակ մը) սեպաձեւ վերջանալ եւ աներեւութանալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. սեպերով հաստատելը:

aus'keimen, չբ. ſ. 3ա. բյ. բողբոջիլ (նաեւ փխ.). 2. h. բողբոջելէն դադրիլ: — չ. 22բ. անյփ. բողբոջում:

aus'keltern, նբ. 3ա. բյ. den Most, die Trauben — գինի կոխել, հնձան քամել: — չբ. h. գինի կոխելը՝ հնձան քամելը լմցնել:

aus'kennen, նբ. 4ա. բյ. բաղդատութեան մէջէն ճանչնալ. ընդ. 3. ein- u. auskennen մէկը կատարելապէս՝ հիմնովին ճանչնալ:

aus'kerben, նբ. 3ա. բյ. ակռայ ակռայ՝ ողոգաձեւ կտրել:

Digitized by Google

Aus'kerbung, էգ. 31. առատաձեռն լինելը. առատաձեռն կարուած:

aus'kernen, նբ. 3ա. բյ. (ընկոյզ՝ սերմանիք...) փոճոկէն՝ պատեհէն հանել, փոճոկել, պատպոկել. Gurken, Kürbisse — դդմի՝ վարունկի սերմերը՝ կորիզները հանել. 2. բլ. քըէական նիւթերը զատել՝ ընտրել:

aus'kitten, նբ. 3բ. բյ. մածուցիչ զանգուածով լեցնել:

aus'klaftern, նբ. 3ա. բյ. (ձողաչափով) չափել:

aus'klag||en, նբ. 3ա. բյ. իրէ. J. — մէկն ատեանքարշ ընել, մէկուն դէմ դատ վարել. e—e Schuld, e—n Wechsel — պարտքի՝ փոխանակագրի մը վճարումը դատաստանաւ պահանջել: — չբ. h. ամբաստանելէն՝ դատ վարելէն դադրիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. իրէ. դատաստանաւ պահանջանք, դատ: —ende(r), ար. 34. —ende, էգ. 6բ. իրէ. դատախազ, պահանջող.

aus'klär||en, նբ. 3ա. բյ. լուսաւորել, պայծառացընել. փխ. լուսաւորել, մեկնել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. լուսաւորութիւն, մեկնութիւն:

aus'klari(e)ren, նբ. 3ա. բյ. նա՛լ. լծ. ein Schiff — նաւ մը (դուրս նաւելու ատեն) մաքսատուն յուղարկել՝ տանիլ:

aus'klatschen, նբ. 3չ. բյ. et. — բան մը շաղակրատելով հաշակել՝ հրապարակել. sich — շափազանց շաղակրատել. ընդ. ein Kind — տղայ մը ծեծել: — չբ. h. շաչելէն՝ շառաչելէն դադրիլ:

aus'klaub||en, նբ. 3ա. բյ. = aus-kernen, նբ. փխ. հետազօտելով՝ խուզարկելով գտնել: —er, ար. 22ա. մաքրող, սորկող. փխ. որոնող, քննիչ:

aus'kleben, նբ. 3ա. բյ. (e—n Kasten ...) mit Papier — (պահարանի ... մը) ներսի կողմը թուղթ փակցընել՝ թղթով դրուագել:

aus'kleid||en, նբ. եւ sich — չբ. 3բ. բյ. զգեստը հանել, մերկացընել. հանուիլ, մերկանալ. 2. = ver-kleiden. zum Mummenschanz — դիմակաւորիլ, ծպտիլ. 3. ար—. mit et. — (բանի մը ներսի կողմը թըղթով...) դրուագել՝ պատել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (զգեստը) հանելը, հանուիլը, մերկացում. beim — հանուելու ատեն. 2. դրուագում, դրուագ: —ezimmer, չ. պատմուճակաց՝ զգեստուց սենեակ:

aus'kleinen, նբ. 3ա. բյ. բլ. փոքր փոքր մասանց բաժնել՝ զարձընել, մանրել:

aus'kleistern, նբ. 3ա. բյ. = aus-kleben.

aus'klingeln, չբ. h. 3ա. բյ. զանգակ զարնելը լմնցընել. — նբ. բան մը զանգակով հրապարակել:

aus'klingen, չբ. h. 2ա. բյ. հնչելէն դադրիլ. 2. ֆ. (հնչիւնը) անզգալաբար անհետանալ:

aus'klopf||en, նբ. 3ա. եւ 3չ. բյ. զարնելով դուրս հանել. 2. den Staub aus den Kleidern, die Kleider — զգեստներուն փոշին թօթուել. փխ. ընդ. J—m den Rock —, J. — մէկը ծեծել, ընդ. մէկուն կռնակը տաքցընել. sich (ար.) die Pfeife — ծխափողը պարպել՝ մաքրել, ծխախոտը ծխափողէն դուրս հանել: — չ. 22բ. անյ. փոշին թօթուելը: —er, ար. 22ա. փոշի թօթուող: —stock, ար. նուրբ գաւազան, մորճ:

aus'klügel||n, նբ. 3ա. բյ. ճարտարամտելով՝ նրբագիտութեամբ գտնել՝ յայտնել. 2. նրբագիտութեամբ հաստատել՝ ապացուցանել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կորովի՝ ճարտարամիտ գիւտ:

aus'kneifen, չբ. ֆ. 2խ. բյ. գաղտագողի երթալ, խոյս տալ՝ կծիկը դնել փախչիլ:

aus'kneten, նբ. 3բ. բյ. բաւական թրել՝ զանգանել:

aus'knieen, չբ. h. 3բ. բյ. ծունր դնելէն դադրիլ: — նբ. ծունր դնելով խոռոչել՝ փոսցընել. sich (ար. die Hosen ...) — ծունր դնելէն (տաբատը ...) պատռիլ:

aus'kochen, չբ. h. 3ա. բյ. եռալէն դադրիլ. փխ. (բարկութիւնն) անցնիլ՝ ցածնուլ. ֆ. խոհակերելէն դադրիլ. 2. (recht կամ gehörig) — ըստ բաւականի եփուիլ կամ եռալ. 3. ֆ. եռալով ցնդիլ: — նբ. den Saft aus dem Fleische — եփելով

Digitized by Google

միսին հիւթը հանել. das Fleisch — միսը խաշել. 2. Gefäß — ջուրին եռացընելով աման... մաքրել. որս. (մետաղը...) եփել՝ խաշել. 3. Dämpfe — եռալով շոգի արձակել. 4. das Fleisch ist nicht ausgekocht միսն բաւական չէ եփած՝ խաշած։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. եռացում, եփում, խաշում, խաշելը. շոգիացում, ցնդում. որս. (մետաղի) մախրաջրով լուացում, մետաղն եռացած ջրոյ մէջ նետելը։

aus'kollern, չբ. h. 3ա. բծ. (հընդկահաւը) ցօղանջելէն դադրիլ։

aus'kommen, չբ. h. 2գ. բծ. [illegible]. ամեղէ մը դուրս ելլել. [illegible]. Niemand konnte ein- u. aus- kommen ոչ ոք կրցաւ մտնել եւ ելլել. ich komme nur selten aus քիչ անգամ դուրս կ'ելլեմ. 2. հաւկթէն ելլել, ծնանիլ. 3. (հրդեհ) բորբոքիլ՝ պոռթկալ. 4. հաշտուիլ, հրապարակուիլ, հրապարակագոյժ ըլլալ. 5. սպառիլ, լմնալ. das Faß kommt heute noch aus տակառն այսօր խակ կը դատարկանայ՝ կը սպառի. (բիծ...) ելլել՝ մաքրուիլ. 6. mit et. — բանով մը (գործք) ի գլուխ հանել՝ նպատակին հասնիլ, բան մը բաւեցընել. mit diesem Gelde werde ich nicht — աս ստակը բաւական չէ..., աս ստակը (այս ինչ բանին) չեմ կրնար բաւեցընել. mit diesen Gründen kommen Sie nicht aus աս պատճառներով չէք համոզեր՝ հաւանեցըներ. առկ. mit Vielem hält man Haus, mit Wenigem kommt man aus առքդ վերմակիդ համեմատ երկնցուր. 7. mit J—m — մէկուն հետ միաբանիլ՝ խաղաղութեամբ ապրիլ. mit ihm ist nicht auszukommen ասոր հետ ապրիլն անկարելի է. բ. աս մարդուն խօսք հասկըցընելու՝ աս մարդը հաւանեցընելու միջոց չկայ. es läßt sich (կամ es ist) schwer mit ihm aus(zu)kommen աս մարդը հաւանեցընելը դժուարին է։ — չ. 22բ. անյ. = բայէն նշանակաբերանց հէգ. գ. օ. das Aus- u. Einkommen մտնել եւ ելլելը. 2. — der Küchlein, Eier ձագուկներուն հաւկթէն ելլելը. 3. հրապարակում, հրապարակագոյժ ըլլալը. 4. հաս, եկամուտ. sein — h. ապրելու ստակ ունենալ. ein knappes — h. հազիւ ապրելու բան ունենալ. բ. հազիւ օրուան ապրուստ ճարել կարենալ, մեծ նեղութեամբ ապրիլ։

aus'kömmlich, ած. 6. —es (Amt) բաւական եկամուտ՝ ապրուստ մատակարարող (պաշտօն)։ — մ. — besoldet s. բաւական տարեւոր վարձք՝ անոր ունենալ։

aus'können, չբ. h. 4գ. բծ. դուրս ելլել չկարենալ. nicht aus- oder ein- können ոչ մտնել՝ ոչ ելլել կարենալ. փխ. ճարը հատնիլ, ընելիքը չգիտնալ, յանհնարս մնալ։

aus'koppeln, նբ. 3ա. բծ. որս. որսական շանց կապը լուծել՝ քակել (երէն հալածելու համար)։

aus'körnen, նբ. 3ա. բծ. երկ. (սերմանիք՝ փաճողկէն, ցորենոյ հասկերը՝ հասկէն) հանել։ — չբ. s. (սերմանիք՝ ցորենոյ հասկերը) հասկէն ելլել՝ թափուիլ։

aus'köthen, նբ. 3բ. բծ. (ձին) սաքի կոճը խախտել։ sich — փբ. ձիուն սաքի կոճը խախտիլ։

aus'kragen, նբ. 3ա. բծ. ճրտ. դուրս կարկառած՝ ցցուած շինել։ — չբ. s. դուրս կարկառիլ՝ ցցուիլ։

aus'krähen, նբ. 3ա. բծ. den Tag — (աքաղաղը) խօսելով առաւօտը ծանուցանել. փխ. ընփ. հաշակել, հրատարակել։ — չբ. h. աքաղաղը խօսելէն դադրիլ. փխ. ընփ. պոռալէն դադրիլ։ sich — փբ. sich (ordentlich) — անչափ՝ աղէկ մը երգել կամ պոռալ։

aus'kramen, նբ. 3ա. բծ. et. — բան մ'ի տես դնել. փխ. ընփ. sein Wissen — իր գիտութիւնը ցուցընել՝ ծախել. 2. (կահը՝ կազմածը...) մէկդի տանիլ՝ դուրս հանել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ի տես դնելը. 2. (կահ...) դուրս հանելը, (սենեկի մը...) մերկացում՝ կապտում։

aus'krämpeln, նբ. 3ա. բծ. աղէկ մը գզել։ — չբ. h. գզելը դադրեցընել։

aus'kratzen, նբ. 3գ. բծ. եղնգով... քերելով բան մը հանել՝ ի բաց բառնալ. J—m die Augen — մէկուն աչուըները հանել. (գրուած բան

մը զմելիով) քերել. ը. մփ. ջնջել, աւրել: — չբ. ſ. ըմփ. Հապճեպով փախչիլ:

aus'krauten, նբ. 3բ. բծ. պըփ. քաղՀնել, քաղՀանք ընել:

aus'krebsen, նբ. 3ե. բծ. e—n Bach — առուակի մը խեցգետիններն որսալով սպառել: — չբ. h. խեցգետին որսալէն դադրիլ:

aus'kriechen, չբ. ſ. 2ի. բծ. aus dem Ei — Հաւկիթէն ելլել: — նբ. alle Winkel — ամէն ծակ ու մուտք յուզել՝ որոնել:

aus'kriegen, նբ. 3ա. բծ. ըմփ. die Handschuhe... nicht — können ձեռնոցները... Հանել չկարենալ. ein Glas — գաւաթ մը պարպել կարենալ:

aus'krücken, նբ. 3ա. բծ. փուռն երկաթեայ գործիքով մաքրել:

aus'krümeln, նբ. 3ա. բծ. (Հաց...) բրդել՝ մանրել:

Aus'kuck... տ. Ausguck.

aus'kugeln, նբ. 3ա. բծ. գնդակարկել, քուէարկել: — ջ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. գնդակարկութիւն, քուէարկութիւն:

aus'kühlen, նբ. 3ա. բծ. ներքուստ զովացընել: sich — ձբ. ներքուստ զովանալ:

Auskult ánt, որ. 33. ունկնդիր, լսող աշակերտ: —atión, էգ. 31. բծչ. (կուրծքը) զննելը՝ դիտելը, կրծագիտութիւն: —átor, որ. 25. էրգ. անձայն դատաւոր՝ դատակից: —i(e)ren, նբ. 3ա. անբծ. բծչ. — aushorchen, նբ. 2.

aus'kundschaften, նբ. 3բ. բծ. das Land — երկիրը դիտել. աշխարհագրել. վէն. (թշնամին որոնելու Համար) երկիր մ'արշաւել. 2. 3. — որոնելով՝ փնտռտելով մէկը գտնել. է. մփ. մէկը դիտել՝ լրտեսել: — ջ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. երկիր մը դիտելը, աշխարհագիտութիւն. վէն. (թշնամին) զննելը՝ դիտելը. է. մփ. լրտեսելը. լրտեսութիւն: —er, որ. 22ա. ա—. էրծծ. Kundschafter.

Aus'kunft, էգ. 17. տեղեկութիւն. J—m über et. — geben մէկուն բանի մը վրայօք տեղեկութիւն տալ. ջն. = Empfehlung. 2. = —(s)mittel. —(s)geber, որ. ջն. (վաճառականի... վրայ) տեղեկութիւն տըւող: —(s)mittel, ջ. Հնարք, միջոց, աղբիւր օգնականութեան. է. մփ. ծանր եւ յետին միջոց՝ Հնարք. zu verzweifelten —n s—e Zuflucht nehmen müssen յուսաՀատական միջոցաց ապաւինելու Հարկադրիլ:

aus'künsteln, նբ. 3ա. բծ. ճարտարմտութեամբ Հնարել՝ գտնել, ՀանՃարել, ճարտարամտել:

aus'kuri(e)ren, նբ. 3ա. բծ. Հիւանդին բուժել՝ բժշկել:

aus'lachen, չբ. h. 3ա. բծ. ծիծաղելէն դադրիլ: — նբ. 3. — ծիծաղելով մէկը Հեգնել, մէկուն վրայ ծիծաղիլ. ausgelacht w. ծաղրուիլ, ծաղրելի ըլլալ: sich — ձբ. ճաթելու չափ՝ ցյապ ծիծաղիլ: —swerth, —swürdig, ած. ծիծաղական, ծիծաղելի, ծաղրելի:

Aus'lad ekosten, յփ. բեռնաթափութեան ծախք: —en, նբ. 2ե. անհմ. ներ. նաեւ 3բ. բծ. Waaren aus e—m Wagen կամ den Wagen —. նոյն. ein Schiff — կառք՝ նաւ մը բեռնաթափել. den Schuß — Հրազինուց լիցքը (գնդակը եւ վառօդը) պարպել՝ դուրս Հանել. բնգ. (ելեկտրականութիւնը) պարպել. 2. որա. ճրփ. դուրս ցցուել՝ կարկառել. 3. = ausbitten, նբ. 2. —en, ջ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. բեռ պարպելը, բեռնաթափութիւն. (Հրազինուց) լիցքը պարպելը՝ Հանելը. բնգ. — der elektrischen Flasche — ելեկտրական շիշին պատարկացում՝ պարպելը. ճրփ. (շէնքի մը) կարկառեալ մաս: —eplatz, որ. —estelle, էգ. (նաւահանգստի մէջ) բեռ պարպելու տեղ: —ezeug, որ. վէն. խծծաՀան գործիք (Հրացանի խծուծը Հանելու գործիք):

Aus'lage, էգ. 35. քսակէ Հանուած ստակ, ծախք. ջն. յառաջագոյն եղած ծախք. J—m s—e —n wieder erstatten մէկուն ըրած ծախքը Հատուցանել. ջն. —n für verschiedene Gegenstände այլեւայլք. այլեւայլ ծախք. 2. die ganzen —n auf der Tenne կալի վրայ տարածուած բոլոր ցորեանը. ջն. ի տես դրուած վաճառք. վաճառքն ի տես դնելու տեղան. 3. (սրախաղութեան մէջ

մարտակցին որէն) զգուշութիւն՝ զգուշանալու կերպ. 4. թումբ, ամբարտակ:

aus'lagern, չբ. ſ. 3ա. բծ. = ab·lagern, չբ.

Aus'land, չ. 7. յփ. ցնցա. օտար երկիր. im —e օտարութեան մէջ. ins — օտար երկիր (երթալ):

Aus'länd'er, ար. 22ա. —in, իգ. 32. օտարական, օտարազգի, օտարաշխարհիկ: —erei, իգ. 31. անյփ. գ. մփ. օտար՝ օտարոտի իրաց տուաւելագոյն սէր. բ. մփ. օտարազգեաց նմանելու մոլութիւն: —isch, ած. 1. օտար, օտարոտի, այլազգի. (անկոց համար) օտարաշխարհեայ (հկա. einheimisch):

Aus'landspaß, ար. օտարազգեաց համար անցագիր.

aus'langen, չբ. h. 3ա. բծ. ըստ. das Geld langt aus ստակը կը բաւէ. 2. ձեռքը կամ բազուկը կարկառել՝ երկնցընել:

aus'lärmen, չբ. h. 3ա. բծ. աղմուկ հանելէն դադրիլ:

aus'lassen, նբ. 2ի. բծ. (մաս՝ տող... մը) ի բաց թողուլ. aus Vergeßlichkeit — մոռացութեամբ ի բաց թողուլ, մոռնալ. absichtlich — մտամբ ի բաց կարել՝ յապաւել, զանցընել. e—n Ball — (մականական գնդամուղ խաղի մէջ) հարուածը վրիպիլ, գնդակի մը չզարնել. 2. յայտնել, ցուցընել, արտաքս հանել. փխ. ſ—e Freude — ուրախութիւնը յայտնել՝ զեղուլ. ſ—e Galle — մաղձը՝ բարկութիւնը թափել՝ հեղուլ. ſ—e Grausamkeiten an J—m — մէկուն վրայ իր անգթութիւնը ցուցընել՝ գործածել, մէկուն իր անգթութեան փորձն առնուլ տալ. 3. նաեւ փբ. յայտնել, բացատրել. sich über et. — բանի մը վրայօք (իր խորհուրդները՝ զգացմունքը) արտայայտել. sich des Längern u. Breitern über et. — բանի մը վրայ երկայնագոյն եւ լայնագոյն խօսիլ. 4. խհ. (եղ՝ ճարպ...) հալեցընել. 5. (զգեստի մը ծալքը քակելով) լայնցընել: sich — փբ. փ. — նբ. 3.: **ausgelassen**, ընբ. անյ. եւ ած. 6. փ. **ausgelassen**. — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, իգ. 31. (= Բայէն նշանակութեանց հետ.) ի բաց թողուլը՝ յապաւելը, մոռացում. փբ. կրճատում. յայտարարութիւն, արտայայտութիւն. հալում, հալիլը. (զգեստի) լայնում, լայնելը. 2. փբ. (բանի) զեղչում: —**ungs·fehler**, ար. զանցառութեան յանցանք: —**ungszeichen**, չ. փբ. ապաթարց:

aus'latschen, նբ. 3փ. բծ. ըստ. die Schuhe — = **auslaufen**, նբ. 4.

aus'lauern, նբ. 3ա. բծ. լրտեսել, դիտել:

Aus'lauf, ար. 13. (ջրոյ) հոսում. (տակառէ մը գինւոյ) ծորում. (գետի) բերան, գետաբերան. 2. (ընթացողաց որոշեալ տեղէն) մեկնիլը. նաւ. — e—s Schiffes նաւու ճամբայ ելլելը՝ մեկնիլը. 3. բնլ. ազատակ՝ յօդնակ մը լի: —**en**, չբ. 2ի. բծ. Ա. h. վազելէն՝ հոսելէն... դադրիլ: — Բ. ſ. ընթացքը՝ վազքը սկսիլ, ընթանալով մեկնիլ. բ. մփ. aus e—m Orte — տեղէ մը դուրս ելլել. նաւ. ճամբայ ելլել, մեկնիլ. 2. պարպուելու երթալ, երթեւեկիլ. **aus**- u. **ein**·laufen մտնել ելլել. (տեղ մը...) յաճախել. 3. հոսիլ. (ամանէ մը) ծորիլ՝ կաթիլ. (շատ լեցուելէն) զեղանիլ. die Sanduhr ist ausgelaufen աւազի ժամացուցին աւազը պարպուած է. diese Tinte läuft sehr aus այս թանաքը շատ կը հոսէ՝ կը թափուի. ausgelaufenes Metall (կաղապարէն) արտաքս հոսած մետաղ. 4. վերջանալ. = **ablaufen**, չբ. 7. spitz(ig) կամ in e—e Spitze — սրածայր վերջանալ. die Sache ging am Ende dahin aus, daß... իրը վերջապէս անով վերջացաւ, որ... փխ. auf et. — վախճան՝ ելք՝ նպատակ առնուլ (ունենալ). 5. արբ. ճրբ. (v. Gesimsen) — = **ausladen**, 2. չբ. 6. ճառագայթ արձակել, ճառագայթիլ. (արմատ) տարածուիլ. 7. տպ. diese Schrift läuft weiter aus als die andere այս գիրը աւելի ծաւալ կը բռնէ քան թէ միւսը. die neue Auflage läuft um drei Bogen aus (մատենիս) նոր տպագրութիւնն երեք թերթ ընդարձակած է. 8. փ. — փբ. 3.: — նբ. e—e Bahn — ճամբայ մը ծայրէ ի ծայր ընթանալ. 2. բնլ. das Erz

Digitized by Google

— սայլակով բռնէն քրէական նիւթ դուրս կրել՝ հանել. 3. die Schuhe — շատ քալելով հողաթափները լայնցընել՝ ընդարձակել։ sich — էբ. ցյօդ՝ յագենալու չափ վազել. 2. վազելով լայննալ՝ ընդարձակուիլ. բ. շատ վազելէն մաշիլ՝ փճանալ. Ց. das Zapfenloch hat sich (կամ չբ. ist) ausgelaufen թարիծը (առկառի մը խցանին ծակը) մաշելով լայնցած է։ — չ. 22բ. անյ. = Բոյլին Նշանախօս–Բիհանց հետ։

Aus'läufer, ար. 22ա. ընթացող մանչ՝ ծառայ. Հճ. (խանութի) ծառայ՝ սպասաւոր. 2. բվ. բովի մէջ սայլակով քրէական նիւթ կրող. 3. պլ. ճիւղ, շառաւիղ. — e—s Gebirges (լերանց մեծ զօտւոյ մը կողմէն) փոքրիկ գօտի՝ շար լերանց. էխ. ճիւղ, մաս, հատուած. 4. պլ. (անկոց) թել՝ մազմզուկ։

aus'laug||en, նբ. 3ա. բծ. ‡մ. (նիւթոյ մը) լուծական մասունքը հանելու համար վրան տաք կամ պաղ ջուր թափել՝ տաք կամ պաղ ջրէ անցընել. մոխրաջրով նիւթոյ մը (աղային...) մասունքը հանել՝ արտաքս մզել. ար. neue Fässer — նոր տակառները մոխրաջրոյ մէջ թըրջոց դնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Բոյլին Նշանախօս–Բիհանց հետ։

Aus'laut, ար. 20. ձայնի վերջին հնչում. քր. վերջին վանկ կամ ձայնաւոր. im —e (բառին) վերջը։ —en, չբ. h. 3բ. բծ. քր. (konsonantisch) —(բաղաձայնով մը...) վերջաւորիլ։

aus'läuten, չբ. h. 3բ. բծ. (զանգակ) զարնելէն դադրիլ. 2. e—m Verstorbenen — նորոգ մեռելոյ մը համար զանգակ զարնել։ — նբ. զանգակով հրատարակել։ — չ. 22բ. անյ. զանգակի վերջին զանգիւն՝ բախում։

aus'leben, նբ. 3ա. բծ. e—e Zeit — ժամանակ մ'անցընել։ — չբ. h. ապրելէն դադրիլ։ sich — էբ. կենդանական զօրութիւնները սպառել՝ փճացընել, ինք զինքն ուժահատել։

aus'lecken, չբ. s. 3ա. բծ. կաթիլ կաթիլ ծորիլ (տակառէ...)։ — նբ. (բանի մը ներսի դին) լզել։

aus'ledern, նբ. 3ա. բծ. et. — (բանի մը ներսի դին) կաշի անցընել։

aus'leer||en, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. բծ. պարպել, դատարկացընել, դատարկանալ. e—n Abtritt — ճեմիշ՝ արտաքնոց մը մաքրել. den Briefkasten — նամակատուփը պարպել. ein Zimmer — սենեկի մը կահ կարասիքը պարպել, սենեակ մը մերկացընել. բժ. den Leib կամ sich — դուրս եղել. պէտքը վճարել. բժ. փորը դարտըկել. բծշ. (մարմնոյ հիւթերը մաղձը...) դուրս հանել՝ թափել. 2. էխ. sein Herz — սիրտը բանալ՝ սփռել. = ausschütten, նբ. 1.։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. պարպելը, դատարկացում. (արտաքնոց) մաքրելը. — e—s Briefkastens նամակատուփը պարպելը. (սենեկի) մերկացում. բծշ. (մարմնոյ հիւթոց) արտաքս եղելը։ —end, ած. 6. բծշ. մաքրողական, արտաքս վտարիչ. —es Mittel մաքրողական՝ արտաքս վտարիչ դեղ, սրբադեղ։ —ungsmittel, չ. բծշ. = —es Mittel.

aus'leg||en, նբ. 3ա. բծ. պարզել. տարածել. Հճ. Waaren — վաճառք ի տես դնել. 2. մեկնել, բացայայտել, մեկնաբանել. et. boshaft — ի չարն մեկնել, բան մը ստգտել. et. übel — բան մը գէշ մտօք մեկնել. alle Dinge zu s—m Vortheile — ամենայն ինչ յօգուտ՝ ի նպաստ իւր մեկնել՝ շրջել. 3. ուրիշին համար (պարտք...) վճարել՝ հատուցանել. 4. երջ. Erbsen... — ոլոռ... սերմանել. 5. ար. mit et. — բանով մը դրուագել. Holz — փայտն ոսկւոյ կամ արծաթի թիթեղով դրուագել՝ պատել. mit buntem Holze — գոյնզգոյն փայտով երփնադրուագ գործել՝ դրուագել. den Fußboden mit... — յատակ մը (տախտակով՝ քարով...) յատակել՝ տալարկել՝ քարայատակ ընել. ausgelegte Arbeit դրուագածոյ՝ երփնադրուագ գործուած. 6. պղ. արպուած թերթերը վրայէ վրայ շարելով տարածել. 7. զին. Soldaten — զինուորները քաղքէն դուրս բանակեցընել՝ բնակեցընել. 8. նաւ. ein Schiff — նաւ մը նաւակային իջեցընել՝ մացընել։ sich — էբ.

(թղթախաղութեան մէջ) ծածկելով մասնակիցին հարուածներն զգուշանալ՝ պաշտպանուիլ: — չ. 22բ. ածյ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ. 2. — der heiligen Schrift մեկնութիւն Ս. Գրոց: —er, որ. 22ա. —in, իգ. 32. տարածող, դարսող... տպ. տպուած թերթերը շարող՝ տարածող. 2. մեկնիչ. մեկնող: —er, որ. 22ա. նմկ. եզերապահ նաւ: —erei, իգ. 31. սխալ մեկնութիւն: —ungskunde, —ungskunst, իգ. Ս. Գրոց մեկնութիւն, Ս. Գրոց մեկնութեան գիտութիւն՝ արուեստ: —ungssucht, իգ. ամենայն ինչ մեկնելու մոլութիւն:

aus'lehren, նբ. 3ա. բյ. = auslernen, նբ.

aus'leiden, չբ. հ. 2ի. ահմ. ներ. եւ հրմ. 3բ. բյ. (տ. leiden) կրելէն դադրիլ: — նբ. մինչ ի սպառ՝ մինչեւ ցմախճան կրել:

aus'leih||en, նբ. 27. բյ. փոխ տալ. auf Pfänder — գրաւով փոխ տալ. Geld auf hohe Zinsen — բարձր տոկոսեօք դրամ փոխ տալ. Kleider, Bücher... für Geld — զգեստ՝ գիրք... տալով վարձու տալ: — չ. 22բ. ածյ. —ung, իգ. 31. փոխատուութիւն. վարձելը: —er, որ. 22ա. —erin, իգ. 32. փոխատու. (զգեստ...) վարձատու:

aus'lenken, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. բյ. — կամ den Wagen aus dem Geleise — կառքն երկաթուղիէն դուրս հանել. (կառքի մը...) ճամբայ՝ անցք տալ. հմմտ. ausbiegen, չբ.

aus'lernen, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. բյ. et. — բան մը հիմնովին սորվիլ. ausgelernt h. (աշակերտ մը) ուսմունքը լմնցուցած ըլլալ. բ. համբակութեան ժամանակը լմնցուցած ըլլալ: — նբ. 3. — մէկուն կրթութիւնն աւարտել. ausgelernt... համբակութեան ժամանակն աւարտած: ausgelernt, ած. 6. կատարեալ. փ. մտ. խորամանկ, բազմահնար:

Aus'lese, իգ. 35. = Auswahl. 2. ամենահատուն՝ ամենազնիւ խաղողէ հանուած գինի: —en, նբ. 2ի. բյ. ընտրել. 3. zu etw. — մէկը բանի մը (քուէով՝ ձայնից առաւելութեամբ) ընտրել. 2. e—n Brief — նամակ մ'ամբողջ կարդալ: —en, չբ. հ. կարդալէն դադրիլ: —en, չ. 22բ. ածյ. ընտրութիւն: —er, որ. 22ա. —erin, իգ. 32. ընտրող:

aus'leuchten, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. բյ. J—m — դուրս ելլելու համար մէկուն լոյս ընել՝ ճրագ ցուցընել. բ. էէ. ընդ. մէկը գաւազանով մերժել՝ արտաքսել: — չբ. հ. լուսաւորելէն դադրիլ:

aus'licht||en, նբ. 3բ. բյ. e—n Wald — անտառ(ի մը խտութիւնը) անօսրացընել (ծառերը կտրելով). 2. նաւ. ein Schiff — նաւու մը բեռը թեթեւցընել: — չ. 22բ. ածյ. —ung, իգ. 31. անտառի անօսրացում, անօսրացընելը. նաւ. (նաւու մը բեռը) թեթեւցընելը, թեթեւացում:

aus'lieben, չբ. հ. 3ա. բյ. սիրելէն դադրիլ:

Aus'liefer||er, որ. 22ա. (վաճառք ...) յանձնող՝ տուող: —n, նբ. 3ա. բյ. (վաճառք՝ ապրանք...) յուղարկել. աւանդել, յանձնել. auszuliefern աւանդելի, յանձնելի. իրք. ձեռքէն հանել, ուրիշին տալ՝ թողուլ. e—n Uebelthäter... — չարագործ մը... (տէրութեան) ձեռքը տալ՝ աւանդել: —n, չ. 22բ. ածյ. —ung, իգ. 31. (վաճառաց...) յուղարկում՝ աւանդում, յանձնելը, ձեռքը տալը, տուչութիւն. իրք. (իրաւունքը) ուրիշին թողուլը. (չարագործ մը...) տէրութեան (ձեռքը) տալը՝ աւանդելը: —ungsvertrag, որ. (չարագործները) տէրութեան ձեռքն աւանդելու դաշն:

aus'liegen, չբ. հ. եւ էբ. 2ի. = abliegen, չբ. 2.: — չբ. հ. = aufliegen, չբ. 3. 2. (սուսերամարտութեան մէջ) թշնամւոյն հարուածէն զգուշանալ. 3. նաւ. ein Wachtschiff liegt aus եզերապահ նաւ մը նաւահանգստին մուտքը կը կենայ:

aus'loch||en, նբ. 3ա. բյ. փորել, ծակել: — չ. 22բ. ածյ. —ung, իգ. 31. փորելը, ծակելը:

aus'löchern, նբ. 3ա. բյ. ծակել, ծակծըկել:

Digitized by Google

aus'locken, նբ. 3ա. բձ. das Haar — Հերաց գանգուրը խանգարել. 2. փխ. (aus) J—m ein Geheimniß ... — Մէկէ մը խորամանկութեամբ գաղտնիք ... խլել՝ իմանալ, մէկուն բերանը փորձել՝ փնտռել:

aus'löffeln, նբ. 3ա. բձ. դգալով (ջուր...) առնուլ՝ հանել. ը. մպ. բան մը դգալով ուտել, գալտել:

aus'lohnen, նբ. 3ա. բձ. = ab-lohnen.

aus'loosen, նբ. 3փ. բձ. = aus-losen.

aus'löschen, նբ. 3փ. բձ. (կրակ՝ ճրագ...) մարել. 2. (գրուած բան մը...) աւրել ջնջել. փխ. եղծանել, ոչնչացընել: — չբ. ʃ. մարել. փխ. չքնանիլ, մարիլ, ցածնուլ: — ւ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. չքջում, մարիլը. 2. ջնջում: —er, ար. 33ա. չքջուցող, մարող. 2. ճրագները մարելու գործիք, խափուցիչ գործիք. փխ. (յառաջադիմութեան՝ զարգացման...) խափանիչ՝ խափանարար: —lich, ած. 6. չքջանելի, մարելի. 2. ջնջելի:

aus'losen, նբ. 3փ. բձ. վիճակահանութիւն մ՚ընել. 2. վիճակ ձգել, վիճակարկութեամբ որոշել: — ւ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. վիճակահանութիւն. 2. վիճակարկութիւն:

aus'lösen, նբ. 3չ. բձ. (զգուշութեամբ) կտրել անջատել եւ դուրս հանել. վրբ. aus den Gelenken — (անդամի մը) յօդուածը կտրել. 2. (բան մը՝ գերի մը...) փրկանաւորել: sich — էբ. անձը (ինք զինքը) փրկանաւորել. ein Pfand — (բան մը) գրաւէն ազատել, գրաւաթափ ընել. e—n Brief bei der Post — (նամբու... ծախքը վճարելով) նամակ մը նամակատանէն առնուլ՝ ստանալ: — ւ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (զգուշութեամբ) անջատել եւ դուրս հանելը. վրբ. անդամի մը յօդուածը կտրելը. 2. փրկանք, փրկանաւորութիւն. գրաւաթափութիւն: —ungssumme, էգ. փրկանաց գին, փրկանք: —ungsvertrag, ար. (պատերազմի ժամանակ գերիները արձակելու կամ փոխանակելու) դաշինք՝ կարգադրութիւն:

aus'lotsen, նբ. 3փ. բձ. նաւ. ein Schiff — նաւ մը նաւահանգստէն դուրս վարել՝ ուղղել:

aus'lüften, նբ. 3բ. բձ. (սենեկի մը) օդը փոխել. ար. հովի՝ օդի տալ՝ ցուցընել: sich — էբ. պտըտելու՝ օդ ծծելու երթալ. 2. ընդ. փուք արձակել, ամ. ատառել: — ւ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (սենեկի մը) օդը փոխելը. օդափոխութիւն. օդի՝ հովի տալը՝ ցուցընելը:

aus'machen, նբ. 3ա. բձ. (բանի մը մէջ կցուած բան մը) դուրս հանել. Austern — ոստրէն խեցիէն հանել. Bohnen ... — բակլայ ... դալար փաճուկէն հանել՝ փաճուկել. Flecke — բիծ ... հանել ջնջել. 2. ein Spiel ... — խաղը ... լմնցընել՝ աւարտել. 3. den Wein im Glase կամ das Glas — (գինւոյ ...) գաւաթը խմել դատարկել՝ պարպել. Feuer, Licht ... — կրակ՝ ճրագ ... մարել. 4. (վիճական իր՝ խնդիր մը) պարզել՝ լուսաւորել. e—n Prozeß — դատ մը զրաւել՝ վերջացընել. mit J—m et. auszumachen h. Մէկուն հետ կարգելու բան ունենալ. Das mögen sie mit ea. — Թող առոք վրայօք իրարու հետ մաքրանին. Das will ich schon — Ես արդէն ի գլուխ կը հանեմ. 5. բան մը հաստատել՝ որոշել. es ist ausgemacht, daß ... յայտանի է որ ... Sie können das für ausgemacht nehmen արդէն որոշուած՝ լմընցած բան համարեցէք. 6. առանց կ—ը. ամբողջ մ՚ընել՝ յառաջ բերել. Das macht im Jahre zwölf Thaler aus արդէն տարին տասներկու թալէր յառաջ կը բերէ. e—n nothwendigen Theil v. et. — բանի մ՚ամբողջացուցիչ մասն ըլլալ՝ կազմել. 7. Das macht Nichts aus արդէն նշանակութիւն չունի, աննշանակ բան է: — ւ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բայքն նշանակ—ին—ից հետ: —end, ած. 6. կազմիչ, յօդիչ. քնգ. (մարմնոյ մը) բաղկացուցիչ (մասունք):

aus'mahlen, նբ. 3ա. բձ. (բայց դրբ. անց. ausgemahlen) (ցորեն ...) աղէկ աղալ: — չբ. h. աղալէն դադրիլ:

aus'malen, նբ. 3ա. բվ. (խուց՝ պատկեր...) ներկել՝ նկարել. 2. ein Gemälde — պատկեր մը նկարել լմնցնել՝ ամբողջապէս նկարել. 3. փխ. նկարագրել, նկարել (խօսքով)։ աճեցնել. ստուարացընել. sich ein Glück —, welches... ինք զինքը երջանկութեան ցնորքներով պատրել...։ — չբ. ի. նկարելէն դադրիլ։ — Ն. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. ներկելը. գունաւորելը. նկարելը. 2. ամբողջական նկարում. 3. փխ. նկարագրութիւն. — e-r Erzählung պատմութեան մը ստուարացում։ —er, ար. 22ա. —in, իգ. 32. (պատկեր) գունաւորող։

aus'mangeln, նբ. 3ա. բվ. Wäsche — ներքնակեղէն մամլով անցնել ողորկել. Teig — խմոր գրտնկել. գրտնակով խմոր բանալ։

Aus'marsch, ար. 13. չյն. ելք. դուրս ելլելը. (զօրաց գնդի մը) երթ՝ չու։ —i(e)ren, չբ. ս. 3ա. բվ. չն. (քաղքէն՝ բանակէն...) դուրս ելլել. (պատերազմ...) երթալ՝ չուել. 2. ի. քալելէն դադրիլ։

aus'märzen, նբ. 3գ. բվ. = ausmerzen.

aus'mästen, նբ. 3բ. բվ. պարարել լմնցնել, բոլորովին պարարել. 2. աղէկ պարարել՝ գիրցնել։

aus'mauern, նբ. 3ա. բվ. e-n Graben... — փոսի մը... ներսի կողմը պատ հիւսել։ — Ն. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. (փոսի մը ներսի կողմը) պատ հիւսելը։

aus'maulen, չբ. ի. 3ա. բվ. ընտ. դժկամակութիւնը ցուցընելէն՝ քիթ բերան ընելէն՝ խոժոռելէն դադրիլ։

aus'mause(r)n, չբ. ի. 3ա. բվ. (թռչունք) փետուրները փոխելէն՝ յեղափոխելէն դադրիլ։ sich — փբ. փխ. ընտ. կործանմանէն կանգնուիլ. վիճակը լաւանալ։

aus'meißeln, նբ. 3ա. բվ. քանդակագործաւ՝ դրոցով դուրս հանել. 2. ein Loch — դրոցով ծակ մը փորել բանալ. 3. դրոցով քանդակել՝ արձանագործել. փխ. յղկել. ողորկել. փխ. v. der Natur ausgemeißelt բնութենէ ծրագրեալ։ — չբ. ի. ausgemeißelt ի. դրոցով փորելէն՝ քանդակելէն դադրած ըլլալ։ — Ն. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. դրոցով դուրս հանելը. դրոցով քանդակելը՝ արձանագործելը. փխ. յղկում, ողորկում։

aus'melken, նբ 3ա. (ցնցա. անկ. եւ դբբ. անց. 2ի) բվ. der Kuh die Milch —, die Kuh կամ das Euter — կովը կթել լմնցնել։ — չբ. ի. կթելը լմնցնել։

aus'mergeln, նբ. 3ա. բվ. = abmärgeln.

aus'merzen, նբ. 3գ. բվ. (իրր խոտան՝ անպիտան) կարել նետել, մէկդի նետել. (օրէնք մը) եղծանել՝ ջնջել. e-n Namen aus der Liste — անուն մը ցանկէն հանել՝ ջնջել. e-e Stelle in e-m Buche... — գրքի մը մէջէն հատուած մը կրճատել հանել. e-n Schandfleck — արատ՝ կեղտ անուն մը ջնջել՝ անյիշատակ ընել. ei. aus der Sprache — (բացատրութիւն՝ օտարութիւն... մը) լեզուի մէջէն ի բաց վտարել՝ արտաքսել։ — Ն. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. ի բաց հանելը, մէկդի նետելը. (օրինաց...) եղծում՝ ջնջում. (հատուածի մը) կրճատում. (լեզուի մ'օտարութեանց...) արտաքսում։

aus'meßbar, ած. 6. չափելի, չափուելի։ —ssen, նբ. 2լ. բվ. չափել. ein Feld — անդաչափել, անդ մը չափել. աււ. den Rauminhalt e-s Körpers — մարմնոյ մը ծաւալը չափել. ein Faß, Schiff... — տակառ՝ նաւ... չափել. 2. մաս մաս բաշխել՝ ծախել։ —ssen, Ն. 22բ. անյք. —ssung, իգ. 31. չափելը. — e-s Feldes անդաչափութիւն. 2. մաս մաս բաշխում՝ վաճառում։ —sser, ար. 22ա. չափող, երկրաչափ, անդաչափ։

aus'miethen, նբ. 3բ. բվ. J. —, J—m die Wohnung — (աւելի վարձք վճարելով) մէկը բնակարանէն հանել. 2. J. — կանխաւ մէկուն համար բնակարան վարձել։

aus'misten, նբ. 3բ. բվ. den Stall... — աղբը գոմէն՝ ախոռէն... մաքրել վերցնել. փխ. ընտ. e-e Schrift ... — գրուածքի... մը մէջ մանրամասն վրիպակները սրբագրել՝ ուղղել.

2. փխ. ած. 3. — խաղի մէջ հակառակորդին բոլոր սոսակը շահիլ. ըստ. մէկը կթել: — ւ. 22բ. անյժ. —ung, իգ. 31. աղբ... մաքրելը:

aus'mittel||n, նբ. 3ա. բժ. = ausfindig machen փ. ausfinden. — ւ. 22բ. անյժ. —ung, իգ. 31. խուզարկութեամբ գտնելը՝ յայտնելը:

aus'möbli(e)r||en, նբ. 3ա. բժ. կահ կարասեօք զարդարել: — ւ. 22բ. անյժ. —ung, իգ. 31. սենեկի մը բոլոր կահն ու կազմածը:

aus'münd||en, չբ. h. 3բ. բժ. in et. — գետը... ծով... թափուիլ. auf zwei Straßen — տան դուռը... երկու փողոց հանել: —ung, իգ. 31. — e—s Flusses գետաբերան, գետախառնունք:

aus'münz||en, նբ. 3գ. բժ. (մետաղը) դրամի փոխել, դրամ կտրել. geringer — դրամի կշիռը նուազըցնել: — ւ. 22բ. անյժ. —ung, իգ. 31. դրամահատութիւն:

aus'müssen, չբ. h. 4գ. բժ. (փ. müssen) (անձանց համար) դուրս ելլելու հարկադրիլ. die Stiefel müssen aus կօշիկները հարկ է հանել:

aus'muster||n, նբ. 3ա. բժ. հանդէս ընել՝ մէկիկ մէկիկ քննել եւ յոռին ի բաց նետել. ը. մփ. = ausmerzen. փխ. զատել, յատակել, մաքրել. ausgemusterte Pferde ի բաց հանուած՝ զատուած յոռի երիվարք: — ւ. 22բ. անյժ. —ung, իգ. 31. (յոռին) ի բաց նետելը. փխ. զատում, յատակում. զին. (անկարող զօրականաց) արձակում:

aus'nagen, նբ. 3ա. բժ. կրծելով խոռոչել: — չբ. h. կրծելէն դադրիլ:

aus'nähen, նբ. 3ա. բժ. կարել լմնցընել, ամբողջ կարել. 2. նըկարակերպ՝ ասղնագործ բանիլ. ausgenähte Arbeit նկարակերտ գործուածք՝ բանուածք. 3. փխ. sich (դը.) die Augen — շատ կարելէն կուրնալ:

Aus'nahme, իգ. 35. բացառութիւն. զարտուղութիւն, անկանոնութիւն. mit — von... բաց ի..., ի բաց առեալ... առծ. keine Regel ohne — ամէն կանոն իր զարտուղութիւնն... ունի. առծ. տէրտէրն ամէն անգամ գաթայ չ'ուտեր: —gesetz, ւ. բացառիկ (բացառութեան) օրէնք:

aus'nahms||los, ած. առանց բացառութեան: —weise, մ. բացառութեամբ:

aus'naschen, նբ. 3գ. բժ. որկորըստութեամբ ուտել սպառել:

aus'nehm||en, նբ. 2դ. բժ. (փ. nehmen) (տեղէ մը...) դուրս հանել, (դուրս հանելով) պարպել՝ դատարկացընել. junge Vögel aus dem Neste —, ein Nest — (թռչնոյ ձագերը) բունէն հանել. e—n Bienenstock — փեթակէ մը մոմ կամ մեղր քաղել առնուլ, փեթակ մը կթել. որս. (երէին) որովայնը հերձուլ՝ ճեղքել բանալ. խհ. Geflügel — (հաւեղինաց) ընդերքը հանել. 2. Waaren... auf Borg — վաճառք... ապառիկ ընտրել առնուլ. 3. (բան մը) ի բաց հանել՝ առնուլ: sich — էբ. (բանէ մը) ինք զինքն ի բաց առնուլ, ի բացառնուիլ. sich gut (schlecht) — աղէկ (գէշ) ազդեցութիւն ընել. sich — wie... (այս ինչ բանի) երեւոյթն՝ կերպարանքն ունենալ: — ւ. 22բ. անյժ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ. նաեւ = Ausnahme. —end, ած. 6. արտաքոյ կարգի, նորանշան, պատուական:

aus'niesen, aus'nießen, չբ. h. եւ sich — էբ. 3գ. բժ. (բաւական) փռընչել՝ փռնկտալ:

aus'nippen, նբ. 3ա. բժ. քիչ քիչ եւ սանէպ խմելով պարպել՝ դատարկացընել. s—n Wein — գինին քիչ քիչ եւ ծծելով խմել սպառել:

aus'noppen, նբ. 3ա. բժ. ասուին չիւղերէն եւ ապաներէն սանտրելով մաքրել:

aus'nutz||en, aus'nützen, նբ. 3գ. բժ. et. — բանէ մը... (ամենայն հնարաւոր) օգուտը հանել՝ քաղել. 3. կամ et. zu s—m Vortheile — մէկը կամ բան մը յօգուտ իւր գործածել՝ շահեցընել. 2. = abnutzen, նբ.: — ւ. 22բ. անյժ. —ung, իգ. 31. շահագործութիւն, շահեցընելը:

aus'ölen, նբ. 3ա. բժ. (բանի մը ներսի կողմը) ձիթել՝ ձէթով օծել: [գոնիտօս:

Ausónius, յփ. ան. ար. անփխ. Աւ-

Digitized by Google

aus'orgeln, չէ. հ. 3ա. բյ. երգեհոն զարնելը դադրեցընել։ [miethen.

aus'pachten, նբ. 3բ. բյ. = aus-

aus'pack|en, նբ. 3ա. բյ. (—e Sachen aus dem Koffer —, den Koffer —, կամ նաև միայն — արկղը քակել, պարպել. e—e Kiste — արկղիկ... մը քակել՝ բանալ. Waaren — վաճառաց ծրարը՝ հակը բանալ. 2. ը. մփ. (—n Kram — վաճառք ի սեղ դնել (ծախելու համար). փխ. ըստ. Neuigkeiten — նորութիւնք՝ նոր լուր պատմել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. — բացումն նշանակող—ինոյն հետ։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. արկղին՝ վաճառաց հակ... բացող՝ քակող...։

aus'pappen, նբ. 3ա. բյ. = aus-kleben (mit Pappe), նբ. 2. den Brei — (տղան) բոլոր խիւսը՝ աթերան ուտել սպառել։

aus'pari(e)ren, նբ. 3ա. բյ. e—n Streich... — հարուածէ... մը խուսափել՝ զգուշանալ։

aus'pauken, նբ. 3ա. բյ. բան մը թմբկով հրատարակել. 2. e—n Streit — կռիւ մը սուր ի ձեռին (մենամարտութեամբ) վերջացընել։ — չէ. հ. թմբուկ զարնելէն դադրիլ. 2. ծառայելէն, բ. մենամարտելէն դադրիլ։

aus'pauschen, նբ. 3փ. բյ. Erz — մետաղախառն հողը փշրել՝ մանրել։

aus'peilen, նբ. 3ա. բյ. ն—է. (ջրոյն ...) խորութիւնը չափել։ — չէ. հ. ջրոյ խորութիւնը չափելէն դադրիլ։

aus'peitsch|en, նբ. 3փ. բյ. խարազանել, մտրակել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ձաղկանք։

aus'pellen, նբ. 3ա. բյ. ըստ. սաշ-կել, կեղուել։

aus'pfählen, նբ. 3ա. բյ. գետարինը ցից վարել։

aus'pfänd|en, նբ. 3բ. բյ. իրէ. e—n Schuldner — պարտապանի մ'ինչքը գրաւել՝ պատանդել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. իրէ. (պարտապանին ընչից) գրաւում՝ պատանդում։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. իրէ. (պարտապանին ինչքը) գրաւող՝ պատանդող։

aus'pfeiff|en, նբ. 3խ. բյ. թփ. (դերասան մը՝ թատրի մաս մը...) սուլելով ծաղրել. 2. (երգ մը) ամբողջ սուլել՝ սուլելով երգել. փխ. ռմ. ein Glas Wein — գաւաթ մը գինի կոնծել՝ (ակնթարթի մը միջ խմել կլլել)։ — չէ. հ. սուլելէն դադրիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. սուլելով ծաղրելը։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. թփ. (թատրի մաս մը...) սուլելով ծաղրող։

aus'pflanz|en, նբ. 3փ. բյ. տունկ... մը հանել եւ ուրիշ տեղ տնկել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. տունկ... մը հանել եւ ուրիշ տեղ տնկելը։

aus'pflaster|n, նբ. 3ա. բյ. (գոց տեղ մը, գաւիթ՝ մուտան...) սալարկել՝ սալայատակ ընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (գոց տեղ մը) սալարկելը, սալայատակ ընելը։

aus'pflücken, նբ. 3ա. բյ. պէտ. zu dicht hängendes Obst — շատ խիտ առ խիտ կախուած պտուղը քաղել փրցընել։

aus'pflügen, նբ. 3ա. բյ. ամբողջապէս հերկել. 2. հերկելով դուրս հանել՝ յայտնել։

aus'pfützen, նբ. 3փ. բյ. բվ. das Wasser, die Grube — բովի մը ջուրը պարպել։

aus'pich|en, նբ. 3ա. բյ. ձիւթով ծեփել, ձիւթել. ն—է. խայծղանով ծեփել՝ օծել. 2. փխ. կարծրացընել. ըստ. e—e ausgepichte Gurgel հ. երկաթեայ կոկորդ ունենալ, տաքանց բան մը զգալու կծու եւ ջերմ բան ուտել եւ խմել. ըստ. er hat e—n ausgepichten Magen շատ առողջ ստամոքս ունի, անոր ստամոքսն երկաթ եւս կը մարսէ։

aus'picken, նբ. 3ա. բյ. կտցելով դուրս հանել՝ պարպել։

aus'pinkeln, նբ. եւ չէ. հ. 3ա. բյ. ըստ. = auspissen.

aus'pissen, նբ. 3փ. բյ. ռմ. շռել։ — չէ. հ. շռելը լմնցընել։

aus'plappern, նբ. եւ չէ. հ. 3ա. բյ. ըստ. = ausplaudern.

aus'platten, նբ. 3բ. բյ. թիթեղան ձեւով տարածել՝ ընդարձակել. 2. սալայատակ ընել, սալաքարով յատակել։

aus'plätten, Նբ. 3բ. բժ. ողորկել (յղկիչ երկաթով)։

aus'platzen, չբ. ſ. 3գ. բժ. (կարը) քակուիլ՝ պայթիլ. 2. ճաթիլ. փխ. in ein Gelächter — (ա. խրծծ. ausbrechen) քրքջալ, քրքջել, մեծաձայն ծիծաղիլ։

Aus'plauder|er, ար. 22ա. —(r)erin, էգ. 32. շատախօս, շաղակրատ։ —ern, Նբ. 3ա. բժ. (շաղակրատութեամբ) ապաժաման հրատարակել՝ յայտնել։ — չբ. հ. շաղակրատելէն դադրիլ։ sich — փբ. ցյաց շաղակրատել՝ շատախօսել։ —ern, չ. 22բ. անյք. —erung, էգ. 31. (շաղակրատութեամբ) հրատարակութիւն՝ յայտնութիւն. շատախօսութիւն։

aus'plünder|n, Նբ. 3ա. բժ. e—e Stadt — քաղաք... մը կապտել կողոպտել՝ աւարառել. 3. — մէկը կապուտ կողոպուտ ընել՝ մերկացընել։ — չբ. հ. կապտելէն՝ կողոպտելէն դադրիլ։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. աւարառութիւն, կապուտ կողոպուտ (ընելը). յափշտակութիւն։

aus'pochen, Նբ. 3ա. բժ. որս. գետինը զարնելով (երէն...) տեղէն հանել՝ հալածել. e—n Lehrer, Schauspieler... — ուսուցիչ՝ դերասան... մը դոփելով՝ տրոփելով ծաղրել. 2. et. — պնդելով՝ յամառելով բան մը յաջողել՝ ի գլուխ հանել։

aus'poli(e)r|en, Նբ. 3ա. բժ. աղէկ յղկել (նաև. փխ.)։ — չբ. հ. յըղկելէն դադրիլ։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. յղկում, յղկելը։

aus'polstern, Նբ. 3ա. բժ. մազով՝ բրդով... լեցընել։

aus'poltern, չբ. հ. 3ա. բժ. աղմկելէն դադրիլ. փխ. ընտ. laßt ihn — թող դառնութիւնը՝ ցասումը թափէ։

aus'posaunen, Նբ. 3ա. բժ. (բայց տրբ. անց. ausposaunt.) et. — բան մը փողով (փխ. ամենեաց վրայէն) հրատարակել։

aus'präg|en, Նբ. 3ա. բժ. դահեկանաց վրայ տիպ դրոշմել, դահեկանները արժանել. 2. դրամի՝ մետալի... վրայ դրոշմել՝ տպել։ sich — փբ. տպուիլ, դրոշմուիլ։ — չբ. հ. ausgeprägt b. տպելէն՝ դրոշմելէն դադրած ըլլալ։ ausgeprägt, տրբ. անց. ու ած. 6. յայտնի, ակներեւ, դրոշմուած։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. դրամակոխութիւն. 2. տիպ, դրոշմում. փխ. տպաւորութիւն։

aus'predigen, չբ. հ. 3ա. բժ. քարոզելէն դադրիլ։ — Նբ. քարոզելով՝ քարոզներուն մէջ հրատարակել. 2. J—m et. — քարոզելով մէկը բանէ մը տարհամոզել։

aus'preisen, Նբ. 2ծ. ահմ. Նեբ. 3գ. բժ. ամէն տեղ գովելով հռչակել. 2. մէկն ըստ արժանեաց բարձրացընել՝ կարի յոյժ գովել։

aus'preß|en, Նբ. 3գ. բժ. ճմլել, ճնշել, քամել, ճնշելով հանել. Oel aus et. — բանէ մ'եղ հանել. ֆգն. տղէ. թրջոց դնել. 2. փխ. J—m Geld — մէկէ մը բռնութեամբ ստակ առնուլ՝ կորզել։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. ճնշում, ճըմլում, քամելը, մզում. տղէ. թըրջոց դնելը. 2. փխ. (ստակի) կեղեքում՝ կորզում։

aus'proben, aus'probi(e)ren, Նբ. 3ա. բժ. փորձել։

aus'prügeln, Նբ. 3ա. բժ. J. — մէկը ծեծել՝ կռփահարել։

aus'pump|en, Նբ. 3ա. բժ. das Wasser aus dem Keller —, den Keller — մառանին ջուրը ջրհանով պարպել. բնգ. die Luft — օդը հանել՝ պարպել (օդահան գործիքով). փխ. J. ganz — մէկը կեղեքել՝ կթել. բ. մէկուն ձեռքէն բոլոր ստակն առնուլ՝ կորզել. 2. ընտ. փոխ առնուլ։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. (ջուր) ջրհանով պարպելը. փխ. կեղեքում, (ստակ) ձեռքէն կորզելը. 2. (օդի) դատարկացում՝ անօդացում։

aus'punkti(e)ren, Նբ. 3ա. բժ. կէտով բոլորովին ծածկել. 2. հոդահմայութեամբ գուշակել։

aus'pusten, Նբ. 3բ. բժ. ընտ. = ausblasen, Նբ. 1—3.

Aus'putz, ար. 20. անյք. զարդարանք. 2. զարդարանաց առարկայ, զարդ, պաճուճանք. 3. էհ. կերակրոց հանդերձանք՝ ամոքանք։ —en, Նբ. 3գ. բժ. ein Licht — ճրագը յարդարելով (ճրագին քիթն առնելով) մարել. 2. աւելորդ մա-

Digitized by Google

ունքը յապաւել. Երէ. ղբփ. Blume, Reben... — ծառ մը քչտել, որ-թառնկի աւելորդ ուռերը՝ ան-բեւները կտրել՝ յապաւել. die Seiten u. dgl. — բան մը ծայրաքաղ ընել՝ ծայրատել. 3. ein Gewehr — հրացանի մը մէջի կողմը մաքրել. գծն. eine Geschmackprobe mit dem Wischer — թնդանօթի խողովակը փարաչով օրրել՝ փարատել. e—n Kanal... — ջրանցք... մը մաքրել. 4. (գործք մը) վերջնականապէս՝ ամբողջա-պէս յանդ հանել՝ աւարտել. (տ. fertig machen.) 5. (մէկը՝ անձնական մը ...) զարդարել, պաճուճել, գե-ղեցկացընել. sich — ձբ. զարդա-րուիլ. Եհ. (կերպական) հանդեր-ձել՝ ամօքել. 6. ընդ. die Schüssel... — սկուտաղներ... պարպել՝ դատարկել: — չբ. h. ausgeputzt h. մա-քրելը... լմնցուցած ըլլալ: —en, ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ. fertig bis aufs — միայն տակաւին վեր-ջնականապար չէ աւարտած, մի-այն վերջնական աշխատութիւնը մնացած է: —er, ար. 22ա. (բա-նի մը ներսի կողմը) մաքրող. Երէ. ղբփ. (ծառ) յապաւող՝ քչտող. բ. յատոց. 2. ընդ. յանդիմանու-թիւն:

aus'quarti(e)r|en, նբ. 3ա. բժ. մէ-կը անէն հանել. զին. բանակերա-ցը՝ կայանը փոխել: sich — ձբ. բնա-կութիւնը փոխել, տեղէն ելլել: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. տե-ղափոխութիւն, բնակափոխու-թիւն. զին. բանակետղի՝ կայանի փոփոխութիւն:

aus'quetschen, նբ. 3ք. բժ. = aus-drücken, նբ. 3. եւ auspressen, նբ. 1.

aus'radi(e)ren, նբ. 3ա. բժ. (գրուած բան մը) քերել:

aus'raffen, նբ. 3ա. բժ. տպ. die überflüssigen Lettern... — աւելորդ նշա-նագրերը... արկեղ խորշերէն վեր-ցընել:

aus'rahmen, նբ. 3ա. բժ. ein Bild... — պատկեր մը... շրջանակէն հա-նել. e—e Stickerei — բանուածք մը կարկահէն հանել (հկան. ein-rahmen).

aus'rändeln, 3ա. aus'randen եւ **aus'ränden**, 3բ. aus'rändern, 3ա. նբ. բժ. ատեղնաձեւ կտրել:

aus'rangi(e)ren (-րանժիրըն), նբ. 3ա. բժ. = ausmustern.

aus'rasen, չբ. h. եւ sich — ձբ. 3ք. բժ. կատաղութենէն հանդարտիլ՝ ցածնալ. (փոթորիկ...) խաղա-ղիլ՝ դադրիլ. 2. անսանձ կերպ զուարճութիւն տալ, երիտասար-դական անմտութիւն ընել:

aus'rasten, չբ. h. 3բ. բժ. — aus-ruhen, չբ.

aus'rauben, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բժ. — ausplündern.

aus'rauchen, նբ. 3ա. բժ. s—e Pfeife — ծխափողը ծխել լմնցընել՝ ամ-բողջ ծխել: — չբ. h. ծխելէն դա-դրիլ:

aus'räucher|n, նբ. 3ա. բժ. ծխով արտաքս հանել՝ հալածել, մըխ-ացընել. 2. բան մը ծխոյ տալ, (դատարկ տակառի մը մէջ) ծուխ լեցընել՝ ծխել. տր. Weinfässer, Zeuge... mit Schwefeldämpfen — գինւոյ տակառները՝ պաստառ... ծծմբէ անցընել: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ծխով արտաքսում՝ հա-լածում. ծխոյ տալը. ծծմբէ ան-ցընելը...:

aus'raufen, նբ. 3ա. բժ. (մազա-խոտ...) խլել հանել: — չբ. h. ծեծկուելէն դադրիլ: sich — ձբ. ընդ. ծեծկուելով յագենալ: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (մազա-խոտ...) խլելը. խլում:

aus'räum|en, նբ. 3ա. բժ. die Möbel aus dem Zimmer —, das Zimmer — կահ կարասին ուրիշ տեղ տանիլ. (խուց մը մաքրելու համար) կահ կարասին դուրս հանել՝ սենեակը պարպել. die Wäsche aus dem Schranke —, den Schrank — ճերմակեղէնները պա-հարանէն հանել, պահարանը պա-րպել. նաւ. e—n Hafen — դատարկ նաւերը նաւահանգստէն հանել. 2. (տուն՝ սենեակ... մը) պարպե-լով մաքրել՝ յարդարել. e—n Ka-nal... — խցուած ջրանցք՝ խողո-վակ... մը մաքրել բանալ. e—e Grube — կոյանոց մը մաքրել պա-րպել: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ. —er, 22ա. —erin, էգ. 32. (սենեակ՝

Digitized by Google

տուն...) պարպող, մաքրող, յարգարող. 2. Կոյանոց մաքրող պարպող։ — որ. ոբ—. (ծակի բերանն ընդարձակելու գործիք), գուբ։ —ungskosten, յփ. կարասեաց փոխադրութեան ծախք։

aus'raupen, նբ. ձա. բյ. Թրթուրները քաղել սատկեցընել։

aus'räuspern, նբ. ձա. բյ. Schleim — խորխ... թքնել, խորխել։

aus'rechen, նբ. ձա. բյ. պրփ. e—n Weg — ճամբայ մը սանտրելով մաքրել։

aus'rechenbar, ած. ե. ստ. հաշուելի, համրելի։ —nen, նբ. ձբ. բյ. et. — բան մը հաշուել. (բանի մը) շուրջ հաշիւը տալ։ —nen, չ. ձձբ. անյփ. —nung, իգ. 31. հաշիւ, հաշուում. շուրջ՝ կլոր հաշիւ։ —ner, ար. ձձա. —nerin, իգ. 32. հաշուող։

aus'recken, նբ. ձա. բյ. die Hand — ձեռքն երկնցընել՝ կարկառել. 2. բան մը ձգտել՝ երկնցընել։ sich — փբ. ձգտիլ (յօրանջելու... ժամանակ)։

Aus'rede, իգ. 35. խուսափանք, պատրուակ, պատճառանք. ըս. մփ. ջատագովութիւն։ —n, չբ. ի. ձբ. բյ. խօսելէն դադրիլ, խօսիլը լմնցընել. 3. nicht — lassen մէկուն խօսակցութիւնը կարել՝ ընդմիջել. 2. frei — ազատօրէն կարծիքն ըսել։ — նբ. e—n Satz — խօսք մ՛աւարտել՝ լմնցընել. 2. (խօսած ատեն խորհուրդ... մը) արտայայտել՝ բացայայտ ըսել. 3. (նիւթի մը վրայօք) ամէն կարելի եղածն ըսել՝ ամբողջապէս ճառել. 4. բանի մը պատշաճ (սեպհական) բացատրութիւնը տալ, բան մը պատշաճաբար բացատրել. 5. J—m et. — մէկը տարհամոզել, մէկուն միտքը փոխել. Das lasse ich mir nicht — միտքս՝ գաղափարս չեմ փոխեր։ sich — փբ. ցյաց խօսակցիլ. sich mit J—m — միտքը... մէկուն յայտնել՝ բացատրել. 2. խօսակցութեան նիւթը սպառիլ՝ հատնիլ. 3. պատճառանքներով՝ փախուստներով խուսափիլ. sich mit et. — բանով մ'ինք զինքն արդարացընել։

aus'regnen, չբ. ի. փբ. եւ անդ. բ. = abregnen, չբ. 1.: — նբ. անձրեւելով խառուշել։

Aus'reib|scholz, չ. կօշկակարաց ողորկելու՝ յղկելու փայտ։ —en, նբ. ձժ. բյ. Flecken... — բիծ՝ արատ... շփելով հանել. (բան մը) քերել հանել. die Kleider — զգեստից ցեխը մաքրել. die Augen — (քնէն զարթելու համար) աչուըները շփել. 2. e—e Schüssel... — խոր սկաւառակ... մը շփել մաքրել. 3. e—n Badenden — բաղնիք ընող՝ լուացուող մը շփել. 4. որ—. die Nähte — (հողաթափի) կարանն ողորկել՝ յղկել։ —en, չ. ձձբ. անյփ. = Բօյքն նշանախօսթիանց հեփ։ —er, ար. ձձա. —erin, իգ. 32. շփելով բիծ... հանող, շփող...։

aus'reichen, չբ. ի. ձա. բյ. բաւել. 2. mit et. — = auskommen, չբ. ե.: —d, ած. ե. բաւական. 2. weit — հեռու տարածուող. փխ. լայնածաւալ, ընդարձակ։

aus'reifen, նբ. եւ չբ. ի. եւ s. ձա. բյ. աղէկ հասունցընել՝ հասուննալ։ — նբ. ձա. բյ. den Büchsenlauf — հրացանի փողին ներքսակողմն սկօսաձեւ փորել։

aus'reimen, չբ. ի. ձա. բյ. տաղաչափելէն դադրիլ։

aus'reisen, չբ. ձէ. բյ. s. v. Wien... — Վիէննայէն ճամբայ ելել. բ. sie sind ausgereist ճամբորդութեան ելած (մէջ) են (ստ. էրծծ. verreisen). 2. h. ausgereist h. ալ եւս ճանապարհորդել, ճանապարհորդելէն դադրիլ։

aus'reiß|en, նբ. ձխ. բյ. խլել հանել (տունկ՝ ծառ...). mit der Wurzel — արմատաքի խլել. ըմփ. er reißt sich kein Bein dabei aus հիւանդանալու չափ չ'աշխատիր։ — չբ. s. պատռիլ. (թուղթ մը) կործանիլ՝ ապականիլ. (կարը) քակուիլ. փխ. m—e Geduld reißt aus համբերութիւնս կը սպառի՝ կը հատնի. 2. ըմփ. չորս ոտքով փախչիլ պրծիլ. փխ. er reißt aus wie Schafleder — գողի մը պէս կը փախչի կը պրծի. չբ. դատաւորք ըլլալ. (ձին) սատահակել՝ մարիկ չընել (հեծելոյն՝ կառավարին)։ — չ. ձձբ. անյփ. = Բօյքն նշանախօսթեանց հեփ. չբն. դատաւորքու-

Digitized by Google

թիւն: —er, ար. 22ա. (արմատական) խօղ հանող. 2. ցնդ. գատակից (ցնծուոր)։

aus'reit|en, չբ. ſ. 2ի. անմ. ներգ. եւ հրմ. 3ք. բյ. ձիով պարտել, ձիավարել. 2. v. e—m Orte — անդէ մը ձիով ճամբայ ելլել: — նբ. ein Pferd — երիվար մը հեծած չըլեցընել՝ անցմընցեցնել. 2. երիվար մը կրթել՝ վարժեցընել(ը Լմցընել). 3. e—n Raum — վայր մը ձիով ընթանալ՝ ձիավարելով չափել: —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. ձիավարելով ժուռ եկող՝ շրջագայող:

aus'renken, նբ. 3ա. բյ. անգ. կց. ein Glied — անդամ մը խախտել: — չ. 22ք. անյ. —ung, էգ. 31. (անդամի մը) խախտում:

aus'rennen, չբ. h. 4ա. բյ. (գ. rennen) ընթացքը լմցընել. 2. ſ. v. e—m Orte — անդէ մ'ընթացքն ելնել. բ. — auslaufen, չբ. ſ. 2.: — նբ. e—n Raum, e—e Bahn... — վայր՝ ճամբայ... մ'ընթանալ. 2. J—m mit der Lanze das Auge — մէկուն հարուածով մեկուն աչքը հանել՝ պայթեցընել. sich (տր.) ein Auge — բանի մը զարնուելով աչքը հանել՝ պայթեցընել: sich — էք. բառ կարծ՝ ցայտ վազել՝ ընթանալ:

aus'reut|en, նբ. 3ք. բյ. երէ. անգադ. ein Buschwerk, Dornen... auf e—m Acker — խոպան անդի մը մացառը՝ փշերը խլել հանել (հերկելու համար), քաղհանք ընել, քաղհանել. ը. մբ. արմատախիլ խլել: — չ. 22ք. անյ. —ung, էգ. 31. (փուշ...) խլելը. խլում, քաղհանք. արմատախիլ խլելը:

aus'rhed|en, նբ. 8ք. բյ. ն—ի. ein Schiff — նաւ մ'ամէն կազմածով՝ սարքաւորութեամբ՝ ամբողջ պատրաստել՝ հանդերձել: —er, ար. 22ա. ն—ի. նաւ հանդերձող՝ յարդարող. նաւայարդար:

aus'richt|en, նբ. 3ք. բյ. (բառ պատշաճի) ուղղել. ցնդ. (զինուորները) մէկ ուղիղ գծի վրայ կարգել, տողադրել. 2. բյ. e—n Gang — խուզարկելով (քրէական նիւթոյ) երակ մը գտնել. 3. J—m et. — մէկուն բան մը հաղորդել. e—n Auftrag — յանձնարարութիւն մը կատարել. richten Sie ihm meinen Gruß aus զինքն իմ կողմանէս ողջունեցէք. ich werde es — (պատասխան) չեմ մոռնար՝ զանց առներ, եւ կը հաղորդեմ. 4. ի գլուխ հանել, ընել, կատարել. Viel — շատ գործք ի գլուխ հանել. ա—ի. mit Gutem richtet man mehr aus als mit Gewalt ձեռա մը մեղրով աւելի ճանճ կը բռնուի քան տակառ մը քացխով. e—n Befehl — հրաման մը կատարել՝ ի գործ դնել. 5. et. — բան մը յաջողցնել՝ ձեռք բերել, բանի մը հասնիլ. Nichts — չյաջողիլ, ի դերեւ ելլել. damit ist Nichts ausgerichtet ատիկա տակաւին չի բաւեր, առով իրը տակաւին չյաջողեցաւ. 6. ein Gastmahl, e—e Hochzeit... — սեղան՝ հարսանեաց խնճոյք... իր ծախքովը պատրաստել. 7. տբ. մեքենայ քակել՝ քակտել: — չ. 22ք. անյ. —ung, էգ. 31. — բայից նշանակութեանց հետ: —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. ընող, կատարող, ի գլուխ հանող...:

aus'riechen, նբ. 2ի. բյ. անուշահոտութեամբ լեցընել, (ճերմակեղէն՝ զգեստ...) անուշահոտ ընել՝ խնկել. 2. հոտոտել, հոտուըտալ:

aus'riesen, նբ. 3ա. բյ. նրփ. ակօսաձեւ չինել:

aus'ringen, նբ. 2ա. բյ. das Wasser aus der Wäsche —, die Wäsche — ճերմակեղէն... քամել. 2. ſ—e Glieder — կամ sich — էք. գօտեմարտութեամբ՝ ըմբշամարտութեամբ անդամները դիւրաթեք ընելու՝ ճկելու վարժեցընել: — չբ. h. գօտեմարտութենէ՝ ըմբշամարտութենէ դադրիլ. էխ. er hat ausgerungen իր մշտաց կատարածը հասած է, մշտերը վերջանալու վրայ են:

aus'rinnen, չբ. ſ. 2ա. բյ. = auslaufen, չբ. ſ. 8.

aus'rippen, նբ. 3ա. բյ. Tabacksblätter — ծխախոտի տերեւոց ջղերն ի բաց հանել:

Aus'ritt, ար. 20. ձիավարութիւն, ձիով շրջագայութիւն՝ ճեմք:

aus'röcheln, նբ. 3ա. բյ. Blut — խռնչելով արիւն թքնել. das Leben — խռնչելով հոգին աւանդել՝ փչել: — չբ. h. խռնչելէն դադրիլ:

aus'rod||en, նբ. 3բ. բյ. Եբէ. = ausreuten, նբ. e—n Bruch — ճահիճի մը մոլախոտը՝ մացառը... կտրել՝ խլել հանել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = Ausreuten, չ.

aus'rohren, նբ. 3ա. բյ. e—e Wand... — պատ մը... եղէգով շապկել՝ գրուագել՝ պատել։

aus'roll||en, չբ. h. 3ա. բյ. գլտորելէն դադրիլ, (որոտումը) որոտալէն դադրիլ. (ճերմկեղէնը) մամլով ողորկելէն դադրիլ։ — նբ. (խմոր՝ հայս) գրտնկել՝ գրտնակով բանալ. 2. արհ. (կերպաս...) գլանէ անցընել. 3. գալարուածը պարզել՝ բանալ։ sich — փբ. պարզիլ, բացուիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. (կերպաս) գլանէ անցընելը. 2. (գալարուածը) բանալը՝ պարզելը։

aus'rott||en, նբ. 3բ. բյ. Unkraut... — մոլախոտ... արմատաքի խլել. փխ. Laster... — մոլութիւն՝ չար սովորութիւն... խլել՝ բնաջինջ բառնալ. Volksstämme — ազգեր անհետ ընել՝ անհետել, զարմ մը ջնջել. ein eingewurzeltes Uebel — ախտ մը... բնաջինջ բառնալ՝ արմատաքի խլել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. արմատաքի խլում, բնաջինջ բարձում, զարմի բնաբարձ ջնջում՝ անհետացում։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. ազգ... բնաբարձ ջնջող՝ անհետացընող։ —ungskrieg, ար. սատակիչ՝ (ազգեր) բնաբարձ ջնջող պատերազմ։

aus'rücken, նբ. 3ա. բյ. (բանի մը մէջէն) դուրս հանել։ — չբ. s. ըլն. (զօրքը) չուել՝ ճամբայ ելլել. ընդ. կծիկը դնել երթալ՝ փախչիլ։

Aus'ruf, ար. 20. յփ. ցնցա. նաեւ 18. գոչում, բացագանչութիւն. Քր. միջարկութիւն, ձայնարկութիւն. Ճրտխ. բացագանչութիւն. 2. Հրատարակութիւն. 3. մունետիկի քարոզ, մունետիկի կարդալը. 4. աճրդով վաճառում։ —en, չբ. h. 2հ. բյ. աղաղակել, գոչել. verwundernd — զարմացած գոչել, բացագանչել։ — նբ. (ծախու վաճառք, աճրդի գիները՝ ժամերը...) աղաղակելով՝ բարձրաձայն ծանուցանել. 2. Հրատարակել, հրապարակել. 3. als (կամ zum) König — մէկը թագաւոր հրատարակել։ —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = Ausruf. —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. մունետիկ. —(in) u. Verkäufer(in) v. Zeitungen հրապարակները լրագիր ծախող. քարոզ, հրեշտակ. (քարոզ կարդացող)։ —(ung)swort, չ. Քր. միջարկութիւն, ձայնարկութիւն։ —(ung)szeichen, չ. Քր. զարմացական կէտ։

Aus'ruh||e, էգ. 35. անյփ. = —en, չ.։ —en, նբ. 3ա. բյ. den Leib, die Glieder — մարմինը՝ անդամները հանգչեցընել։ sich — փբ. հանգչիլ. Եբէ. (անդը) դատարկ՝ անգործ թողուլ. sich v. et. — (աշխատութենէ) հանգչիլ՝ հանգստանալ։ — չբ. h. = — փբ. — lassen = եւ փ. — նբ. j—e Pferde — lassen ձիերը հանգչեցընել. 2. haben Sie ausgeruht? հանգչեցա՞ք, բաւական հանգիստ առի՞ք։ —en, չ. 22բ. անյփ. հանգիստ. Եբէ. — der Aecker անդերը դատարկ՝ անգործ թողուլը։ —estunde, էգ. հանգիստ. հանգստեան ժամանակ։

aus'rühren, նբ. 3ա. բյ. ցնցելով՝ շարժելով դուրս հանել։

aus'rund||en, aus'ründ||en, նբ. 3բ. բյ. կլոր՝ բոլորաձեւ փորել՝ խոռոչել. 2. արհ. փողաձեւ՝ ակօսաձեւ փորել. 3. կլորցընել. բոլորակցընել = abrunden, նբ. 1.։ sich — փբ. բոլորակիլ. կլորնալ. գընդանալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. կլոր փորելը, խոռոչում. արհ. փողաձեւ փորելը. բոլորակութիւն, գնդաձեւութիւն։

aus'runzeln, նբ. 3ա. բյ. (մորթին) խորշոմքը՝ կարկամութիւնն անհետացընել։

aus'rupf||en, նբ. 3ա. եւ 3գ. բյ. խլել հանել. J—m die grauen Haare — մէկուն գլխուն սպիտակ մազերը խլել. փխ. J. — մէկն ընչաթափել՝ կողոպտել. արհ. (ասր՝ մետաքս՝ ասուի...) չիւղերէն մաքրել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. խլել հանելը. արհ. (ասր՝ մետաքս...) չիւղերէն մաքրելը։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. խլող հանող...։

aus'rüst||en, նբ. 3բ. բյ. mit et. — (քաղաք... մը համքարով...) լեցընել՝ ամրացընել. փխ. der Himmel

bei ihm mit großen Anlagen ausgerüstet երկինքը զինքն մեծամեծ ձիրքերով՝ տաղանդներով զարդարած է. գծն. Truppen — գնդերը զինել՝ պատրաստազինել. նաւ. ein Schiff — նաւ մ'ամէն ամրութեամբը՝ նաւարկելու համար պատրաստել՝ կազմել։ sich — ինք. ինք զինքը հագուել։ — չ. 22ք. անյ. —ung, իգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց ձեւ։ —ungsgegenstände, ար. յգ. հանդերձանք՝ կազմութիւն (զօրաց՝ նաւու...)։

aus'rutschen, չք. ſ. 3գ. քծ. ընդոստնուլ. 2. փոքրիկ շեղագայութիւն մ'ընել. քիչ մը ժամանակ գաղափարը երթալ։

aus'rütteln, նք. 3ա. քծ. ցնցելով՝ շարժելով դուրս հանել։

Aus'saat, իգ. 31. երկ. սերմանացանութիւն. 2. սերմանիք, վարուցանք։

aus'säckeln, նք. 3ա. քծ. et. — բան մը քսակէն հանել։

aus'sacken, նք. 3ա. քծ. պարկէն կամ գրպանէն հանել։

aus'sä en, նք. 3ք. քծ. երկ. սերմանել, ցանել. փխ. սփռել, տարածել։ — չք. հ. ausgesäet h. սերմանելէն գացրած ըլլալ։ — չ. 22ք. անյ. —ung, իգ. 31. = Aussaat.

Aus'sag|e, իգ. 35. խօսք, ասացուած, յայտարարութիւն. ſ—r — nach իր խօսքին՝ վկայութեանը համաձայն. auf ſ—e — bin իր վկայութեանցը՝ տեղեկութեանցը վրայ (յենելով). իրգ. (gerichtliche) — ատենական վկայութիւն. 2. փր. ել. ստորոգելի։ —en, նք. 3ա. քծ. ըսել լմցնել, խօսք մ'ամբողջ ըսել. 2. ſ—e Wunder werden nimmer ausgesagt իր հրաշքները խօսքով երբեք չեն բացատրուիր. 3. իրա. in e—r Sache — բանի մը վրայօք (իբրեւ վկայ) ատենական վկայութիւն տալ. et. gegen 3. — մէկուն հակառակ վկայել, մէկն ատենի մէջ պարտաւորել՝ իրիկւ յանցաւոր ամբաստանել. 4. տեղեկութիւն տալ. 5. փր. տալ, ստորոգել։

aus'sägen, նք. 3ա. քծ. ein Loch — սղոցով ծակ մը բանալ։

Aus'sage|satz, ար. փր. հաստատական՝ ստորասական նախադասութիւն։ —wort, չ. փր. Aussage, 2.

Aus'satz, ար. 13. բժշ. (գնդամուղ՝ հող խաղին մէջ) առաջին հարուած (որոշելու համար թէ ով գնդակը մէջ տեղը պիտի դնէ). 2. (խաղի մէջ) մէջ տեղը դրուած ստակ. 3. բոր, բորոտութիւն (նաեւ փխ.). գլ. (ծառի) քոս. (անասնոց) մորթային հիւանդութիւն մը, որքին։

aus'sätzig, ած. 6. եւ —(e)r, ար. 34. —e, իգ. 6ք. բորոտ(ը)։ —enhaus, չ. բորոտանոց, ուրկանոց։

aus'säubern, նք. 3ա. քծ. բանի մը ներսի գին մաքրել։

aus'säuern, նք. 3ա. քծ. փմ. et. — բանի մը թթուութիւնը հանել։

aus'saufen, նք. 2խ. քծ. den Eimer — (անասունը) ամբողջ դոյլը խմել սպառել. ռմ. (մարդկանց համար) կլլել։ — չք. հ. (անասնոց՝ ռմ. նաեւ մարդկանց համար) խմելէն՝ կլլելէն դադրիլ։

aus'saug en, նք. 2խ. քծ. das Mark aus e—m Knochen —, e—n Knochen — ոսկրի մը ծուծը ծծել. ծծելով պարպել. երկ. e—n Boden — երկիր մը հիւթը սպառել. փխ. մէկը կողոպտել. 3. — մէկուն ինչքը (բոլորովին) սպառել՝ հատցընել։ — չք. հ. ein Kind — lassen (մինչեւ) պատաշաճ ժամանակը տղան դիեցընել՝ տղուն ստինք տալ. 2. դիելէն՝ ստինք տալէն դադրիլ։ — չ. 22ք. անյ. —ung, իգ. 31. ծծելը, ծծել պարպելը. (երկրի հիւթի...) սպառում, կողոպտում, հատնում։

aus'säugen, նք. 3ա. քծ. ein Kind — (մինչեւ) պատաշաճ ժամանակը տղայ մը դիեցընել։ — չք. հ. դիելէն՝ ծիծ տալէն դադրիլ։

Aus'sauger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ծծիչ, ծծող. փխ. հարստահարող, կողոպտող։ —ei, իգ. 31. հարստահարութիւն։

aus'schaben, նք. 3ա. քծ. քերելով խոռոչել՝ փորել. 2. (գրուած բան մը) քերել աւրել. 3. բժշ. մորթը՝ կաշին քերթել։

aus'schachten, նք. 3ք. քծ. բժ. փորել։

aus'schäckern, չք. հ. 3ա. քծ. կատակելէն դադրիլ։

aus'schal|en, նբ. 3ա. բմ. (ռումբէ ...) պատեաններէն՝ խեցիէն հանել. 2. արհ. տախտակամած գրուագել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. խեցիէն հանելը. 2. տախտակամած գրուագում։

aus'schälen, նբ. 3ա. բմ. den Kern — կուտը (փաճոկէն...) դուրս հանել. ein Schwein — խոզի մը ներքի ճարպը կարել դուրս հանել. էջ. ընդ. Յ. — մէկը կողոպտել. 2. կեղեւը՝ պատեանը վրայէն հանել. Nüsse — ընկոյզ պոպոկել՝ փրաթափել, ընկուզին դալար կեղեւը հանել. Erbsen, Bohnen ... — (ոլոռ՝ բակլայ...) փաճոկել՝ փաճոկէն հանել. Eier — հաւկիթ կեղեւել։ — չբ. h. ausgeschält h. կեղեւելէն դադրիլ։ sich — դբ. պատեններէն՝ փաճոկէն ելլել՝ թափուիլ։

aus'schallen, չբ. s. 2ի. եւ 3ա. բմ. հնչելէն դադրիլ։

aus'schämen, նբ. 3ա. բմ. Du solltest Dir die Augen — ամօթէդ գետինն անցնելու՝ մտնելու էիր։ sich — դբ. անպատկառ՝ անամօթ ըլլալ. 2. sich recht — wegen ... բանի մը համար ամչնալ։

Aus'schank, ար. 18. ըմպելիք մանր մանր ծախելու իրաւունք. 2. կապելայ, կապելիան։

aus'scharr|en, նբ. 3ա. բմ. Körner — հաւերը հողն ոտուըններով պատելով՝ պատեղելով հատիկ դուրս հանել. պղթխալ. Leichen ... — մեռել... գերեզմաններէն բրել հանել։ — չբ. h. (mit den Beinen) — գոփելով՝ գափրելով շարժիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. գերեզմաններէն բրել հանելը. գոփում, արոփում, գափրելը։

aus'scharten, նբ. 3բ. բմ. das Leder — կաշին ժանեւոր՝ ատամնաձեւ կարել։

aus'schatti(e)ren, նբ. 3ա. բմ. (նըկարի մը) շուք տալը լմնցընել)։

aus'schätzen, նբ. 3գ. բմ. էրէ. մէկը ստացուածքէն զրկել։ — չբ. h. ausgeschätzt h. գին կարելը՝ արժեցըները լմնցուցած ըլլալ։

aus'schauen, չբ. h. 3ա. բմ. դուրս նայիլ. nach J—m — նայելով՝ հայեցուածքով մէկը փնտռել. traurig — տխուր երեւալ. ընդ. wie schaut's aus? ինչպէս էք, որպիսութիւննիդ ինչպէս է։

aus'schaufeln, նբ. 3ա. բմ. բան մը թիով վերցընել. 2. թիակով փորել պարպել։

aus'schäumen, չբ. h. 3ա. բմ. փըրփրալէն դադրիլ. էջ. կատղելէն՝ մոլեգնելէն դադրիլ. 2. s. նաեւ sich — դբ. բարկութենէն հաչել մաչիլ։ — նբ. ըհ. փրփրացընել լմցընել. բոլորովին փրփրացընել. 2. էջ. Gift u. Galle — հուր եւ բոց շնչել. անհնարին սաստիկ բարկանալ։

aus'scheid|en, նբ. 2ծ. ահմ. ներք. եւ հրմ. 3բ. բմ. բանէ մը բաժնել՝ անջատել. քմ. Salz ... — աղ... զատել՝ անջատել. ընդ. է բաց հանել՝ ջնջել. տնտ. արմատ հանել. բնխ. (արեններէն գործածական հիւթեր) հանել՝ անջատել. (մարմնոյ աւելորդները՝ կղկղանքը...) ապավիժել՝ արտաքս վտարել՝ մղել։ — չբ. s. aus e—r Gesellschaft — ընկերութենէ մը բաժնուիլ՝ ելլել՝ հրաժարիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. բաժանում, անջատում. տնտ. արմատ հանելը. (կղկղանաց) ապավիժում՝ արտաքս վտարում. sein — aus ... wurde bedauert իր (մեր ընկերութենէն ...) անջատումը՝ հրաժարումը աւաղեցինք՝ ափսոսացինք։ —ungsorgane, չ. յգ. բն. էգն. մարմնոյ կղկղանքն արտաքսող՝ ապավիժող գործարան՝ անօթք։ [= ausklingeln.

aus'schellen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. բմ.

aus'schelten, նբ. 3գ. բմ. Յ. — մէկը սաստել՝ կշտամբել։ — չբ. h. սաստելէն դադրիլ։ sich — դբ. սաստելով իր սրտմտութիւնը՝ ցասումը թափել։

aus'schenken, նբ. 3ա. բմ. (ամանէ մը) թափել. 2. ըմպելիք մանր մանր ծախել։

aus'scheren, նբ. 3ը. բմ. արհ. das Tuch — ասուին մազը՝ թաւութիւնը վերջին անգամ կարել խուզել։

aus'scherzen, չբ. h. 3գ. բմ. կատակաբանելէն՝ կատակելէն դադրիլ։

Digitized by Google

aus'ſcheuern, նբ. 3ա. բյ. e—n Keſſel ... — կաթսայ... շփել մաքրել. mit Sand — աւազով շփել. ein Zimmer — խուց մը շփել մաքրել: — չբ. ի. ausgeſcheuert ի. շփել մաքրելը լմըն-ցուցած ըլլալ: ſich — փբ. շփուե-լով նեղցուած մաշիլ:

aus'ſchick|en, նբ. 3ա. բյ. (հմմտ. ſchicken) Boten ... — պատգամաւորներ՝ սուրհանդակ... խրկել՝ յուղար-կել. nach J—m, et. — մէկը կամ բան մը փնտռելու խրկել: — չ. 22բ. անյօ. —ung, իգ. 31. առաքում, յուղարկութիւն:

aus'ſchieb|en, նբ. 32. բյ. դուրս մղել՝ քշել. das Brot — հացը հնո-ցէն հանել. 2. e—n Tiſch — (ծա-լովյ) սեղան մ՚երկնցընել. 3. իղ. = auskegeln, նբ.: — չբ. ի. — aus-ſchieben, չբ. 1.: —er, ար. 22ա. (in, իգ. 32.) դուրս մղող՝ քշող... 2. — e—s Tiſches սեղանի մը յաւե-լուած՝ երկնցուելիք մասը:

Aus'ſchieß|brett, չ. —platte, իգ. տպ. շարուած էջերը սեղանաւորելու տախտակ՝ ատլ: —en, նբ. 3բ. բյ. die Kugel (aus dem Laufe) — գնդակը հրացանէն արձակել. J—m ein Auge — հրացանի հարուածով մը մէ-կուն աչքը հանել՝ պայթեցնել. ein Gewehr — (տս. ֆրծ. einſchießen) հրացան մը գործածելու՝ արձա-կելու սկսիլ. den Lauf — հրացանի փողը (շատ գործածելով) փճացը-նել. 2. (մրցանակը առնելու համար) հրացան արձակել. 3. Strahlen, Blicke...— ճառագայթ՝ հայեցուածք արձակել. փխ. Gift u. Lügen — մէ-կուն դէմ թոյն թափել. 4. Blumen — կոկոն բանալ՝ արձակել. das Gebirge ſchießt Rebenäſte aus լեռը կը ճիւղաւորի. 5. ար. ընտրել, զա-տել. 6. ար. Brot — հնոցէն հաց հանել. տպ. e—n Bogen — շա-րուած էջերը սալի վրայ զետեղե-լով թերթ մը կազմել. նալ. den Ballaſt — նաւախելը թափել պա-րպել: — չբ. Ա. ի. (կայծ՝ արիւն...) ժայթքել, ուժգին թափով դուրս ելլել՝ ցատքել. 2. բողբոջիլ, (տե-րեւ...) արձակուիլ. փխ. յորդառատ ըլլալ. 3. (չէնքի մաս մը) դուրս կարկառիլ՝ ցցուիլ. — Բ. ի. 4.

հրացան արձակելէն դադրիլ: —en, չ. 22բ. անյօ. —ung, իգ. 31. — բոյին նշանախօսութեանց հետ: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. հրացան արձակող... 2. ար. ընտրող, զատող:

aus'ſchiffen, չբ. 3ա. բյ. ն. նալ. ա-ռագաստ պարզել, ճամբայ ելլել. 2. ի. տմ. նաւաթել, չուել: — նբ. նալ. բեռը պարպել. զին. գունդ մը զինուոր ցամաք հանել. 2. տմ. չուել, դաղել: — չ. 22բ. անյօ. —ung, իգ. 31. նալ. առագաստ պարզելը, (զինուոր) ցամաք հանելը:

aus'ſchilfen, նբ. 3ա. բյ. e—n Teich — աւազանի մ՚եղէգները կտրել:

aus'ſchimpf|en, նբ. 3ա. եւ 3գ. բյ. J. — մէկը նախատական թշնամա-նալից ընել. մէկը թշնամանօք լուալ. բ. = ausſchelten, նբ.: — չբ. ի. նախատական ըլլալէն դադրիլ: —erei, իգ. 31. նախատելը, թշնա-մանելը:

aus'ſchinden, նբ. 2ա. բյ. Thiere — անասունի քերթել, մորթը՝ ափկը հանել. փխ. das Volk — ժողովուրդը կեղեքել՝ պարպել:

aus'ſchirren, նբ. 3ա. բյ. գրաս-տին կազմածը վերցնել՝ մէկդի առնել:

aus'ſchlacht|en, նբ. 3բ. բյ. (նա-րոցին անասնոց միսը ծախելու համար) կարմել պատրաստել. փխ. ըսփ. Güter — կալուածները մաս մաս բաժնել: — չ. 22բ. անյօ. —ung, իգ. 31. (ծախու միսը) կարմ-ել պատրաստելը. փխ. (կալուա-ծի) մաս մաս բաժանում: —er, ար. 22ա. (ծախու միսը) կարմող պատրաստող. 2. (կալուած) մաս մաս բաժնող:

aus'ſchlacken, նբ. 3ա. բյ. ար. et. — (բան մը) մետաղաց կղկղան-քէն անջատել:

aus'ſchlafen, չբ. ի. եւ ſich — փբ. 2է. բյ. (տ. ſchlafen) բաւական քնա-նալ, քնանալը լմնցընել: — նբ. ſ—n Ärger — տառապանքը... քնա-նալով անցընել. ըսփ. ſ—n Rauſch — քնանալով արբեցութիւնէն սթա-փիլ, գինին թափել:

Aus'ſchlag, ար. 13. den — thun (ա-փունքի խաղին... մէջ) առաջին հա-

բուածը նետել. 2. թողլով (ալընկոց). 3. ներգ. (մորթի վրայ) խաղաւարտ՝ կարմիր բիծ... եռալը. փոքրիկ այտուռ, պալար. 4. (պատերու վրայ գոյացած) բորբոս. (ցրտութեան մէջ) եղեամ. 5. (ծածկացող մարմնոց հաւասարակշիռ դիրքէն) խոտորում. փխ. ելք. արդիւնք. e—r Sache den — geben իր մ'որոշել. իրի մ'որոշիչ հարուածը տալ: —bläschen, չ. ներգ. (խաղաւարտի) բշտիկ: —en, նբ. 23. 3. wacker — մէկը չարաչար ծեծել. ծեծուփետ ընել. 2. ծեծելով մերժել՝ հալածել. խղ. den Ball — ափուճը խաղացողին նետել. e—n Hieb — (սրախաղութեան մէջ) թշնամւոյն հարուածն ի գերեւ հանել՝ հարուածէն զգուշանալ. 3. (այրող բան մը) զարնելով մարել. 4. die Arme in die Luft — թեւերը սաստկութեամբ մը ձգտել՝ երկնցընել. die Schrotlinge — գաւհեկանները սալին վրայ ծեծել. 5. (գալարուած ճերմկեղէնները) բանալ՝ պարզել. 6. խղփ. die Felle — մորթերը կրին մէջէն արագութեամբ դուրս հանել. 7. den Dotter, das Ei — հաւկիթը ջախջախելով պարպել. Korn aus den Aehren — ցորեն ծեծել. 8. զարնելով դուրս հանել՝ անջատել. J—m ein Auge — մէկուն աչքը հանել՝ բրել. e—m Fasse den Boden — տակառի մը յատակը խորտակել՝ հանել. փխ. ընդ. Das schlägt dem Fasse den Boden aus այսկա կործանումը՝ դժբախտութիւնն ի կատարն հասցուց՝ լրացուց. 9. mit et. — բանով մը զարդարել՝ դրուագել՝ պատել. 10. փխ. (մատուցուած բան մը) մերժել. չընդունիլ. 11. die Stunden — ժամերը զարնել. ընդ. e—e ausgeschlagene Stunde ամբողջ ժամ մը. 12. (vom Feuer) Flammen — (կրակը) բոց արձակել՝ ցայտել. (von Blumen) Blätter... — տերեւ... արձակել. (v. e—r Wand) Feuchtigkeit — (պատը) խոնաւութիւն քրտնիլ (հմմտ. — չբ. 7.): — չբ. Ա. ի. նախ զարնել. խղ. փ. — նբ. 2. 2. զարնելէն դադրիլ. (թռչուն մը) երգելէն դադրիլ. die Stunde hat ausgeschlagen ժամը զարկաւ լծոյաւ. 3. mit der Hand — ձեռքը սաստկութեամբ ճօճել՝ տատանել. nach J—m — մէկուն կից աքացի զարնել, աքացել. 4. (v. e—r Wage) nach e—r Seite — (կշիռը) մէկ կողմը հակիլ. — Բ. ſ. 5. das Feuer schlägt zum Dache aus բոցերը տանիքէն դուրս կը ցայտին՝ կ'արձակուին. փխ. եղչ. ղշտ. (տերեւ) կոկոն՝ բողբոջ՝ ծիլ... արձակել. բողբոջիլ. ներգ. die Haut schlägt aus մորթը կը պալարի՝ կ'այտնու՝ խաղաւարտ կը հանէ. 6. (պատը) բորբոսիլ, խոնաւութիւն դուրս տալ՝ քրտնիլ, եղեամով պատիլ. 7. փխ. ելք՝ արդիւնք ունենալ. աւարտիլ. gut, nach Wunsch — յաջողիլ, ըստ բաղձանաց աւարտիլ վերջանալ: sich — փբ. զարնելու բաղձանքը յագեցընել. 2. ծեծկուելէն դադրիլ: —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ: —fäustel, ար. արտ. ուռ., դրդակ: —fieber, չ. ներգ. խաղաւարտահան ջերմ՝ տենդ:

Aus'schläger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ափուճը խաղացողին նետող. արտ. անգործ մետաղները անջատող՝ մաքրող... 2. (ձի) աքացող:

aus'schlämmen, նբ. 3ա. բփ. Teiche ... — աւազանի... տիղմը մաքրել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. (աւազանի...) տիղմը մաքրելը:

aus'schleifen, նբ. 2խ. բփ. օրել, յղկելով՝ յեսանով խոռոչել: — նբ. 3ա. բփ. քաշկռտելով՝ ձգձգելով դուրս հանել: sich — փբ. շփմամբ մաշիլ: — չբ. Ի. սահելէն դադրիլ. 2. օրելէն դադրիլ:

aus'schleimen, նբ. 3ա. բփ. e—n Fisch — ձուկ մը (տղմահամութենէն մաքրելու համար) յստակ ջուր նետել, յստակջրել:

aus'schleudern, նբ. 3ա. բփ. դուրս կամ հեռու նետել. 2. J—m ein Auge — պարսատիկով մէկուն աչքը հանել:

aus'schlichten, նբ. 3բ. բփ. կռանով հարթել. տոփ. ողլոյն անցընել, ողլայել:

aus'schließen, նբ. եւ sich — փբ. 2խ. բփ. J. (aus dem Hause) — մէկը տնէն մերժել՝ տունն ընդունիլ

շարժել. 2. ի բաց՝ արտաքս հանել, արտաքսել. ich schließe Niemand davon aus ոչ զոք ի բաց կ'առնում. sich — (von...) բանէ մը մասնակից չըլլալ. իրկ. die Gütergemeinschaft — (առն եւ կնոջ մէջ) ստացուածոց հասարակութիւն չըլլալ. 3. e—n Gefangenen — կալանաւոր մը շղթաներէն արձակել. 4. տպ. e—e Zeile — կաղապարելոյ անջրպետներով տող մը լրացընել՝ ամբողջացընել: ausgeschlossen, ընբ. անց. եւ ած. 6. մ. եւ նխ. Alle, Keinen (կամ Keiner) — զամէնքը՝ ոչ զոք ի բաց առնլով: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. արտաքսում, բացառութիւն. (շըղթայէ) արձակում, շղթայազերծութիւն. տպ. (տողի մը) լրացում՝ ամբողջացուցում: —end, ած. 6. = —lich. —lich, նաեւ ausschließ'lich, ած. 6. արտաքսիչ. bis zur Seite 20 — մինչեւ 19երորդ երեսը. մինչեւ 20երորդ երեսը բացառութեամբ: — նխ. հյց. կամ ստկ. բաց ի. ի բաց առեալ: —lichkeit, իգ. 31. անյ. բացառութիւն: —ungssystem, չ. ստ. էն. արգելիչ դրութիւն: —ungsweise, մ. բացառութեամբ, ի բաց առեալ:

aus'schloßen, անց. բ. 3կ. բյ. կարկտելէն դադրիլ:

aus'schluchzen, նբ. 3կ. բյ. Worte... — հեծկլտալով խօսք... ըսել: — չբ. հ. հեծկլտալէն դադրիլ. 2. ſ. zu Thränen — լալով հեծկլտալ՝ հեծեծել:

aus'schlucken, նբ. 3ա. բյ. ein Gläschen — գաւաթ... մը (գինի) խմել կլլել:

aus'schlummern, չբ. հ. 3ա. բյ. բաւական քնանալ. 2. քնանալէն դադրիլ:

aus'schlüpfen, չբ. ſ. 3ա. եւ 3կ. բյ. = auskriechen, չբ. 2. պրծիլ փախչիլ:

aus'schlürfen, նբ. 3ա. բյ. ծծելով խմել. ein Ei — հաւկիթ մը կլլել:

Aus'schluß, ար. 8. անյ. արտաքսում, բացառութիւն. mit — jedes andern... ուրիշ ամէնքն ի բաց առնլով. իրկ. — der Gütergemeinschaft (առն եւ կնոջ) ստացուածոց անջատում՝ հասարակութեան արտաքսում. Verhandlung mit — der Öffentlichkeit դռնփակ նստով բանակցութիւն, գաղտնի միաբանութիւն՝ բանակցութիւն:

aus'schmachten, չբ. հ. 3բ. բյ. ծիւրելէն՝ մաշելէն դադրիլ:

aus'schmausen, նբ. 3կ. բյ. բանի մը բովանդակութիւնը հեշտութեամբ ուտել կլլել՝ պարպել: — չբ. հ. խրախճանք՝ աղէկ կերուխում ընելէն դադրիլ. 2. ընտ. խնջոյքը՝ հացկերոյթը լմնցընել:

aus'schmeißen, նբ. 3խ. բյ. ընտ. = auswerfen.

aus'schmelz||en, նբ. 3կ. եւ 3տ. բյ. հալեցընելով հանել՝ քաղել. որս. (մեղր) հալեցընել: — չբ. 3տ. ſ. հալիլ. 2. հ. հալելէն դադրիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հալիլը, հալում:

aus'schmettern, նբ. 3ա. բյ. die Trompete schmettert (ein Lied) aus փողն երգ մը կը հնչեցընէ: — չբ. հ. die Trompete schmettert aus փողը կը հնչէ. 2. die Trompete hat ausgeschmettert փողը հնչելէն դադրած է:

aus'schmieden, նբ. 3բ. բյ. ըստ բաւականին կռել՝ դարբնել. կռանելով տարածել՝ ընդարձակել՝ լայնցընել. կռանելով նրբացընել:

aus'schmier||en, նբ. 3ա. բյ. ն—կ. (նաւուռ) ծակերը՝ կցուածքները խծծով լեցընել եւ խայծղանով ու ձիւթով ծեփել. որս. խայծղանով ծեփել՝ ձիւթել. die Fugen — քարերու կցուածքները մէջընտին շաղախով լեցընել. 2. (ներսի գիէն՝ ներքուստ) եղով օծել, ձիթել. 3. փխ. գ. մտ. ընտ. = ausschreiben, նբ. 3. բ. 4. փխ. ընտ. 3. — մէկը սաստիկ ծեծել. բ. խաբելով մէկէ մը ստակ վաստըկիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց հետ. 2. փխ. բանագողութիւն, բանաքաղութիւն: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. եղով օծող, ձիթող... 2. փխ. բանաքաղ, բանագող: —erei, իգ. 31. = —en, չ. 2.

aus'schmollen, չբ. հ. 3ա. բյ. խռոժոռելէն՝ խոժոռելէն՝ քիթ բերան ընելէն դադրիլ:

aus'schmück||en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. բյ. e—n Raum mit et. — վայր

Digitized by Google

մը բանով մը զարդարել. (կին մը) զարդարել՝ պաճուճել. sich — զարդարուիլ, պճնիլ. 2. փխ. e—e Erzählung — պատմութիւն մը զարդարել՝ պաճուճել: — չ. ռբ. անյփ. —ung, իգ. ձւ. զարդարանք, պաճուճանք. (սենեակի՝ թատրոնի... մը) զարդք՝ նկարք. 2. փխ. (պատմութեան մը) զարդարանք՝ պաճուճանք: —er, ար. ռա. —erin, իգ. ռ. սենեակի՝ թատրոն... (նկարակերպ) զարդարող:

aus'schnallen, նբ. ձա. բյ. (ագուցի՝ գօտւոյ...) օղակը՝ ուղղուքը քակել՝ լուծել:

aus'schnappen, չբ. h. ձա. բյ. թռչնալ, քակուիլ. (նետի սլաքը) արձանալ՝ թռչիլ:

aus'schnarchen, չբ. h. ձա. բյ. խորդալէն դադրիլ:

aus'schnauben, չբ. h. ձա. բյ. (տ. schnauben) շունչ առնուլ՝ կլլել: — նբ. եւ sich — փբ. die Nase — կամ sich — քիթը սրբել՝ խնչել:

aus'schnaufen, չբ. h. ձա. բյ. ընդ. — ausschnauben, չբ. (տա. եբծ. sich verschnaufen).

aus'schnänzen, նբ. ձե. բյ. ընդ. նաեւ sich — փբ. = ausschnauben, նբ. 2. ընդ. ein Licht — ճրագը յարդարած՝ ճրագին քիթն առած ժամանակ մարել:

Aus'schneid|e-eisen, չ. ար. կարատիչ գործիք: —e-messer, չ. ար. (խաղախորդաց) դանակ. (ձիու սմբակը կարելու) կտրոց, դահրակ: —en, նբ. չխ. ահմ. նիր. եւ հրմ. ձբ. բյ. (տ. schneiden) կտրել հանել. 2. վրբ. ein Gewächs — (մարմնոյ ուռեցք մը) արմատաքի խլել. եբն. ղբր. e—n Baum, Reben... — ծառի մ՚աւելորդ ճիւղերը՝ որթատունկի մ՚ուռերը՝ տերեւները քշտել՝ յապաւել. ար. e—n Aermel... — (զգեստի թեզանիք... մը) աղեղնաձեւ կտրել. ausgeschnittenes Kleid անօձիք՝ օձիքը կտրուած զգեստ. 3. կտրելով ձեւել՝ ձեւ տալ. bogenförmig — աղեղնաձեւ կտրել. ար. Zeug... — (կերպաս՝ ստուի...) ծակծկել (զարդ շինելու համար). Bretter — տախտակ... տաշել՝ ողորկել. 4. վճ. (կերպաս...) կանգնով ծախել:

—en, չ. ռբ. անյփ. —ung, իգ. ձւ. — բայից նշանակութեանց հետ: —er, ար. ռա. —erin, իգ. ռ. կտրելով հանող... 2. ծառ՝ որթատունկ... քշտող՝ յապաւող:

aus'schneien, անդ. բ. h. ձա. բյ. ձիւնելէն դադրիլ:

aus'schneite(l)n, նբ. ձա. բյ. ար. ղբր. Bäume... — ծառ... քշտել՝ յապաւել. = ausschneiden, նբ. 2.

Aus'schnitt, ար. ձա. վճ. տ. Ausschneiden, չ. 1. im —e verkaufen = ausschneiden, նբ. 4. 2. կտրելը. կտրուածք, հատուած. 3. կտրած. — des Aermels թեզանիքաց աղեղնաձեւ կտրած. — am Kleide զգեստի օձեաց կտրած. 4. կտրուած կտոր՝ մաս, կտրօն. ստ. — Sektor. 5. վճ. ապրանքներուն՝ սնտուկներէն մէջէն ողորաձեւ կտրուած թղթին Յացորդը: —handel, ար. —handlung, իգ. վճ. մանրավաճառութիւն, մասն մասն առեւտուր: —händler, ար. մանրավաճառ: —laden, ար. մանրավաճառանոցի խանութ: —waaren, իգ. յփ. մանրավաճառութեան ապրանք:

aus'schnitz|bar, ած. ե. (փայտ՝ փղոսկր՝ ծովու փրփուր) քանդակելի՝ փորելի: —eln, ձա. —en, ձե. նբ. բյ. կտրելով վայելչաձեւ ձեւ տալ՝ ձեւել (հմմտ. ausschneiden, նբ. 3.):

aus'schnüffeln, նբ. ձա. բյ. ընդ. հոտոտել, հոտուըտալ. 2. փխ. = aufspüren, 2.: — չբ. h. ausgeschnüffelt h. հոտուըտալէն դադրիլ:

aus'schnupfen, նբ. ձա. եւ ձե. բյ. s—e Dose — քթախոտին տուփը քաշելով սպառել: — չբ. h. ausgeschnupft h. քթախոտ քաշելը լմնցուցած ըլլալ:

aus'schnüren, նբ. ձա. բյ. ծրար... մը քակել. ար. ein Buch — գիրքի... մը կազմը քակել. 2. նաեւ փբ. 3. — (կանանց պախճուանդքին) ժապաւէնները քակել. sich — (իր զգեստին) ժապաւէնները քակել:

aus'schöpf|en, նբ. ձա. եւ ձե. բյ. (ջուր... ջրհորէն...) հանել. բ. պարպել, դատարկել. den Brunnen — ջրհորը ցամքեցնել. փ. նոյ. mit der Schöpfkelle — մակոյկով նաւակին ջուրը դուրս թափել: — չբ. h.

Digitized by Google

ausgeschöpft h. ջուր հանելը լմնցուցած ըլլալ։ — ն. չեզ. անյ. —ung, իգ. 31. (ջրհորէն... ջուր...) հանելը. (ջրհորի) ցամքումն։ —er, ար. չա. ջուր հանող (բանուոր). 2. նոյ. մեկող։ —kelle, իգ. —löffel, ար. ար. երկաթեայ չերեփ (հալած նիւթերը պարպելու համար)։

aus'schoten, նբ. չբ. բյ. (ոլոռ՝ բակլայ...) փռճռկել։

aus'schrägen, նբ. չա. բյ. ճրտ. ein Fenster — պատուհանի խորշը ներքուստ շեղ կտրելով լայնցընել։

aus'schrauben, նբ. չե. եւ չա. բյ. պտուտակը քակել հանել։ sich — էբ. = ausdrehen, էբ.։ — չբ. ի. պտուտակով պնդելը լմնցընել։

aus'schreib|en, նբ. չծ. բյ. գրել լմնցընել, ամբողջը գրել. 2. առանց համառօտագրութեան՝ ամբողջ գրել. 3. ող. մփ. ընդօրինակել. ըմ. die Posten e—r Rechnung — կամ e—e Rechnung — հաշիւ մը (հաշուեգրքէն) հանելով ընդօրինակել՝ գիր առնուլ. բ. Gedanken... aus e—m Buche — գրքէ մը խորհրդածութիւնք... քաղել առնուլ՝ հաւաքել. փ. մփ. գողնալ, բանագող՝ բանագող ըլլալ. 4. e—n Lehrling — մէկին աշակերտաց՝ համբակաց ցանկէն ջնջել՝ եղծանել. 5. s—e Hand(schrift) կամ sich — գրելու մէջ կրթուիլ. 6. շրջաբերական թղթով հրատարակել, լրագրով ծանուցանել. e—n Reichstag — (արութեան) խորհրդարանցը գումարել՝ կանչել. Steuern — հարկ դնել. e—e Konkurrenz über e—e Stelle — կամ e—e Stelle — պաշտօն մը մրցութեան հանել։ sich — էբ. շատ գրելէն՝ մատենագրելէն նիւթը սպառել։ — չբ. ի. փ. — նբ. 1. 2. գրելէն դադրիլ։ — ն. չեզ. անյ. —ung, իգ. 31. = բայիծ նշանակ—բիւանց հետ. գրել լմնցընելը. ընդօրինակում, ընդօրինակութիւն. ըմ. հաշիւ մը (հաշուեգրքէն) հանելը. փ. մփ. բանագողութիւն, բանագողութիւն. շրջաբերական թուղթ. (խորհրդարանցի՝ ժողովոյ... մը) կանչում. — v. Steuern հարկադրութիւն, հարկ դնելը. (պաշտօն) մրցութեան հանելը։ —er, ար. չա. —erin, իգ. չա. = Abschreiber. —erei, իգ. 31. = Abschreiberei.

aus'schreien, նբ. չծ. բյ. պոռալով տարածել. 2. 3. für կամ als et. — (առ. ի. մփ.) մէկը (չարագործ...) հռչակել տալ. 8. s—e Stimme — պոռալով ձայնը կրթել՝ հնչող ընել։ — չբ. ի. պոռալէն դադրիլ։ sich — էբ. պոռալով յոգնել։

aus'schreit|en, չբ. s. չե. անմ. նիւ. եւ հրմ. չբ. բյ. մեծ քայլ առնուլ, մեծաքայլ ընթանալ, չեքակել. 2. էբ. սահմանը՝ չափին անցընել։ — նբ. = abschreiten, նբ.։ — ն. չեզ. անյ. —ung, իգ. 31. = բայիծ նշանակութեանց հետ. 2. էբ. չափազանցութիւն, ծայրայեղութիւն։

aus'schröpfen, նբ. չա. եւ չփ. բյ. = abschröpfen. էբ. ընդ. 3. — մէկէ մը շատ արիւն հանել (մինչեւ արեան կարմրութիւնը փախուելու չափ)։

aus'schrot|en, նբ. չբ. բյ. Wein — գինին տակառ տակառ ծախել. 2. Käffer — (բեռնահան մեքենայով) տակառները մտանէն հանել։ —er, ար. չա. —erin, իգ. չա. (բեռնահան մեքենայով) տակառ... վեր հանող։

aus'schuppen, նբ. չա. բյ. թեփածեւ կարսել։

aus'schürfen, նբ. չա. բյ. բլ. e—n Gang — հանքային երակ մը գտնել։

Aus'schuß, ար. 18. ընտրութիւն, (լաւը խառնաններէն) ընտրելը. 2. անպիտան՝ անպէտ իր, թափթփուք, խեշերանք. ըմ. անպիտան՝ խոտան վաճառք. 3. ընտրեալը, ազնիւը, ընտիրը. — des Adels ազնուականաց ծաղիկը՝ ազնուագոյն մասը. (խորհրդարանցէն ընտրեալ) յանձնաժողով՝ մասնաժողով։ —antrag, ար. յանձնաժողովոյ առաջարկութիւն։ —bogen, ար. տպ. անպիտան՝ փճացած թերթ։ —mitglied, ն. յանձնաժողովոյ անդամ։ —waaren, իգ. յփ. ըմ. = Ausschuß, 2.

aus'schüttel|n, նբ. եւ sich — էբ. չա. բյ. den Staub aus den Kleidern —, die Kleider — զգեստներուն փոշին՝

Digitized by Google

զգեստները թօթուել։ — ը. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. փոշին թօթուելը. (զգեստից) թօթուում։

aus'schütt|en, նբ. 3բ. բյ. = **aus-gießen**, նբ. 1. փխ. sein Herz — սիրտը՝ սրտին ծածուկները բանալ՝ մերկանալ՝ թափել. s—n Kummer in den Busen e—s Freundes — իր տառապանքը բարեկամի մը սիրտը թափել. 2. լիր լեցընել։ sich — փբ. առ. փխ. = sein Herz — (տ. — նբ. 1.). 2. ընդ. sich vor Lachen — խնդալէն թալանալ՝ մարիլ։ — ը. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բոլին նշանախօսնեանց հետ։

aus'schwanken, չբ. 3ա. բյ. s. ցընցելով թափուիլ. 2. h. դողդոջելէն՝ գենգեղալէն. բ. փխ. վարանելէն՝ երկբայելէն դադրիլ։

aus'schwären, չբ. 2ե. բյ. s. թարախելով դուրս ելլել. 2. h. թարախելէն դադրիլ։

aus'schwärmen, չբ. 3ա. բյ. s. (մեղուաց ձագերը) փեթակէն դուրս ելլել. փխ. (նաեւ ուրիշ անասունք՝ ազգեր) բնակութենէն խուռներնթաց դուրս ելլել. զին. (զօրքը) տարածուիլ՝ սփռուիլ. 2. h. մեղուները փեթակէն ելլելէն՝ բ. փխ. անմտութիւն ընելէն դադրիլ։

aus'schwatzen, նբ. 3գ. բյ. ընդ. = **ausplaudern**, նբ. I—s Geheimniß — մէկուն գաղտնիքը (շաղակրատութեամբ) մատնել. 2. = **ausreden**, նբ. 5.։ — չբ. h. շատախօսելէն դադրիլ։ sich — փբ. = **ausplaudern**, փբ. 2. sich ausgeschwatzt h. շաղակրատելը լմնցուցած ըլլալ, շաղակրատութեան նիւթը սպառիլ։

aus'schwefeln, նբ. 3ա. բյ. ein Faß ... — տակառ... մը ծծմբոյ գոլորշիէ անցընել. 2. (պիծակները բունէն) ծծմբով հալածել՝ մխեցընել։

aus'schweif|en, նբ. 3ա. բյ. աղեղնաձեւ՝ կորհակաձեւ շինել՝ ձեւել, (նաեւ զգեստեղինաց համար). ար. (բանի մը վրայ) ձուաձեւ զարդ կամ բոլորշի փոթթուած փորել՝ շինել. 2. Wäsche ... — կտաւեղէն... մաքուր ջրէ անցընել՝ ցայել։ — չբ. s. եւ h. սահմանին անդին թափառիլ (մտօք՝ հայեցուածքով...). im Reden — (տ. եբծ. **abschweifen**, չբ.) խօսակցութեան նիւթէն հեռանալ՝ դուրս ելլել. բ. խօսելու տեն (պատշաճ) չափէն անցընել. 2. իւր զինքը շուայտութեան՝ անառակութեան տալ, շուայտիլ, անառակիլ։ — ը. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. աղեղնաձեւ՝ կորհակաձեւ զարդ՝ կորուածք՝ փոթթուած. 2. (կտաւեղէն) ջրէ անցընելը՝ ցայելը. 3. միայն —ung, (խօսքին կարգէն) խոտորում. բ. անառակութիւն, շուայտութիւն, ցոփութիւն։ —end, ած. 6. անկարգ, անառակ, ցոփակեաց. (իրաց համար) անհամեստ, անչափ, չափազանց։ —ungskreis, ար. տափղ. խոտորման շրջան։

aus'schweiß|en, նբ. 3գ. բյ. das Eisen — երկաթը սատակ (կարծրութենէն սպիտակութեան փոխուելու չափ) շողացընել։ — չբ. h. որս. = **ausbluten**, չբ.

aus'schwelgen, նբ. 3ա. բյ. et. — բան մ'ախորժակով ուտել։ — չբ. h. շուայտելէն՝ անառակելէն դադրիլ։

aus'schwemmen, նբ. 3ա. բյ. (ծովը՝ գետք...) եզերքը թրջելով փորել՝ խոռոչել. 2. ար. den Schmutz aus der Wolle — կամ die Wolle — բուրդն ողողելով՝ ցայելով մաքրել։

aus'schwenken, նբ. 3ա. բյ. ein Glas, Wäsche... — գաւաթ մը՝ կտաւեղէն... ջրէ անցընել՝ ցայել՝ ողողել. 2. ընդ. I. beim Tanze tüchtig — կաքաւի ժամանակ մէկը սաստիկ շրջշրջել։

aus'schwimmen, չբ. s. 2ե. բյ. (v. e—m Orte) — (տեղէ մը) լողալով ճամբայ ելլել։

aus'schwingen, նբ. 3ա. բյ. թօթուելով՝ ցնցելով բանալ՝ պարզել. 2. ճօճելով մաքրել. den Flachs — կանեփը կեղեւել, կանեփին թելերը զատել. Getreide — ցորեն խարբալել՝ հոսել։ — չբ. h. (աղէք մը) ճօճալէն՝ թրթռալէն (ճօճանակ մը) ճօճելէն դադրիլ։ sich — փբ. ճօճալ, տատանիլ։

aus'schwitz|en, չբ. 3գ. բյ. (հմմտ. **schwitzen**) h. (մարմնէն գոլորշի) արտաշնչելէն դադրիլ. 2. s. (Harz...)

aus den Blumen — ծաղիկներէն (անուշ...) հանել՝ ծծել. aus der Haut — (մորթէն դուրս ելլել) արտաշնչել. փոխ. իմշ. (մարմնէն հեւթ... մը) քրտինքի պէս դուրս ելլել։ — նբ. (հմմտ. — չբ. 2.) Wasser... — ջուր... քրտնիլ՝ դուրս տալ. 2. das Gift... — քրտնելով՝ արտաշնչմամբ թոյնը... դուրս հանել. e—e Krankheit — քրտնելով հիւանդութենէ մը բժշկուիլ. 3. ընդ. ծղրբ. մոռնալ, ժխտատկէն ելլել (——. ռմկ. verschwitzen)։ — ը. 22բ. անյ․ —ung, էգ. 31. = բայից նշանակութեանց հետ։

aus'segeln, չբ. ս. 3—. բա. նաւ. aus e—m Kanal կամ e—r Meerenge — նաւը ջրանցքէ կամ նեղուցէ՝ կրծէ մը դուրս ելլել. 2. = **absegeln**, չբ.

aus'sehen, նբ. 2է. բա. մինչեւ ցվախճան՝ ծայրը տեսնել. ը. մբ. ամբողջը տեսնել. 2. sich (գր.) (fast) die Augen — շատ նայելէն աչուըները տառապէ յոգնեցընել։ — չբ. 1. zum Fenster — պատուհանէն նայիլ. nach J—m — հայեցուածքով մէկը փնտռել. 2. կերպարանք՝ երեւոյթ ունենալ, երեւալ. ա. —, **wie**... (բանի մը...) երեւոյթն՝ կերպարանքն ունենալ. **wie** et. — բանի մը նմանիլ. **nach** et. recht Vornehmem — ազնուականի՝ ազնուի երեւոյթ ունենալ. das sieht nach Nichts aus առանկա բանի մ'ալ երեւոյթ չունի՝ չի նմանիր. er sieht (ganz) darnach aus ըստ ամենայնի տար երեւոյթն ունի. բ. (հետեւեալ ածականով կամ ածական նախադասութեամբ մը) ordentlich — (կերպակուրն) աղէկ երեւոյթ ունենալ. փխ. (մարդը) բարւոք կերպարանք ունենալ. քաջառողջ երեւալ. ընդ. Ihr sahet gelangen aus շատ ծաղրալից (ծղրբ. գեղեցիկ) կ'երեւայք. gut (hübsch) — գեղեցիկ երեւալ՝ կերպարանք ունենալ. Gold auf Grün sieht gut aus ոսկին կանաչին (հետ) աղէկ կը միաբանի (կը պատշաճի). ընդ. sie sieht nicht übel aus աղեղ չ'երեւար, գեղեցիկ կ'երեւայ. er sieht älter aus, als er ist անիկա ըստ երեւութին աւելի տարեւոր կ'երեւայ. sie sieht aus, als wäre sie 60 Jahre alt կամ **als ob** կամ **wie wenn** sie 60 Jahre alt wäre կարծես թէ վաթսնամեայ կերպարանքն ունենայ՝ վաթսնամեայ մէկն ըլլայ. ե. իբրեւ անդ. բ. es sieht gut aus իրը յաջող ելք կ'առնու, իրը յաջող երեւոյթ ունի. es sieht mißlich (ընդ. faul) **mit** ihm կամ **um** ihn aus գործքերն անյաջող են՝ կ'երթան. es sieht nach Regen aus անձրեւելու պիտի ըսիր։ — ը. 22բ. անյ․ — — չբ. ին նշանակութեանց հետ. das — nach ihm nützt nichts... զինքը հայեցուածքով փնտռելն օգուտ... մը չունի. 2. — (e—r Sache) երեւոյթ, կերպարանք, տեսք, տեսիլ. nach dem Äußeren — zu urtheilen ըստ երեւութին՝ արտաքնոյն դատելով. (մարդոյ) կեցուածք՝ դիրք. frisches, gesundes — քաջառողջ կերպարանք. sein — trügt իր երեւոյթը՝ կերպարանքը կը պատրէ. չճ. ein schlechtes — bekommen (վատնաբ) ապականիլ՝ ապականած տեսնուիլ, (կերպարանք...) գոյնը թափուիլ՝ եղծանիլ։ —d, ած. 6. gut — աղէկ երեւոյթ ունեցող, (մարդու) քաջառողջ. weit — շատ հեռատար. բ. դժուարաւ կամ շատ ուշ իրականութեան առնող. er hat weit —e Pläne մեծամեծ բարձր բարձր յառաջակագիծներ՝ խորհուրդներ ունի։

aus'seigern, նբ. 3—. բա. դիւրահալ մետաղը դժուարահալէն զատել։

aus'seihen, նբ. 3—. բա. մզել, պարզել, քամել։ — ը. 22բ. անյ․ —**ung**, էգ. 31. մզելը, մզում, քամելը։

aus'seimen, նբ. 3—. բա. den Honig — մեղրը բջիջներէն ծորեցընել՝ հոսեցընել։

aus'sein, չբ. ս. 1—. բա. տ. **aus**, մ. 3. եւ 4. 2. ռմկ. դուրս գացած ըլլալ. nach J—m — մէկը փնտռելու գացած ըլլալ. փխ. auf (կամ nach) et. — բան մը հետապնդել՝ խուզարկել (հմմտ. **ausgehen**, չբ. 10. **auf**). auf (կամ über) et. — բանով մը պարապիլ՝ զբաղիլ։

áußen, մ. (հկ—նշ. **innen**) դուրս, դրսանց, դրսէն. — und innen vergoldet... դրսէն եւ ներսէն ոսկեզօծուած... — an et. բանի մը դուրս-

Digitized by Google

ար. (die Füße) nach — (hin) սատուրները դէպ ի դուրս... v. — դրսէն, դըրսանց. v. — (her) դրսէն գալով. ը. մտ. դրանց, երեսանց. wenn man das Haus nur v. — sieht, so... եթէ տանը դրանց երեսն տեսնուի... — յաջողելից խոյս տալ մէ փախուստ տալ գ. օ. — bleiben եւ այլն. ետեւէն հեռ. եւ. = ausbleiben, եւ այլն: — böschung, եփ. դբն. երդ. նրբ. խրամին դրսի պատին զառիվերութիւնը: — graben, ար. դբն. երդ. նրբ. (բերդի մ'արտաքին շրջապատութեան բոլորտիքը) փոսը: — hafen, ար. նաւ. մեծ նաւահանգստի բերան՝ մուտք: — kelch, ար. փլ. (ծաղկանց) արտաքին բաժակ՝ պատեան: — linie, եփ. — (e—r Fläche) (բոլորշի երաց...) ծիր՝ շրջանակ. դբն. (զօրաց) արտաքին կարգ՝ շարք: — seite, եփ. (մարմնոյ մը) արտաքին կողմ՝ երես. (մարդու) արտաքինը՝ կերպարանք՝ երեւոյթ: — stände, ար. յփ. մն. տանիքը, պահանջք. die — einziehen պահանջները հաւաքել առնուլ: — wand, եփ. (շէնքի մը) արտաքին պատ: — welt, եփ. արտաքին աշխարհք (բաց ի մեր անձէն): — werk, չ. դբն. երդ. նրբ. արտաքին (գլխաւոր փոսէն դուրս եղած) պատուարք՝ ամրութիւնք: — winkel, ար. երկ. սոս. արտաքին անկիւն:

aus'sendbar, նբ. նո. ոհմ. ներ. 3բ. բծ. (տ. senden) Strahlen — երլ. Zweige ... — ճառագայթ՝ ճիւղ... արձակել. 2. = ausschicken, նբ.: — չ. 3աբ. ադյփ. — ung, եփ. 31. = ausschicken, չ.: — ling, ար. 20. դաղթնի պատուիրակ:

aus'sengen, նբ. 3ա. բծ. ներսէն խանձել՝ այրել:

außer, նխ. տր. փեղյան ադիր. արտաքոյ, դուրս. — der Zeit ատարադէպ՝ անժամ ժամանակ (դալ). — Dienst s. ծառայութենէ ազատ ըլլալ. բ. պաշտօնը թող տուած՝ հրաժարած ըլլալ. — Fassung s. խռովված՝ շփոթած ըլլալ. բ. ինքն իրմէ ելած ըլլալ. ինք զինքը կորսնցուցած ըլլալ. — dem Hause essen, schlafen դուրսն (տանէն դուրս) ուտել՝ պառկիլ. տալ. — Landes gehen իր գաւառը թողուլ՝ լքանել. — Acht lassen զանց առնել, անհոգ ըլլալ. sich — Athem laufen շնչասպառ վազել. — Fassung kommen խռովիլ, շփոթիլ. ինք զինքը կորսնցնել. vor Freude — sich s. ուրախութենէն հիանալ՝ ինքն իրմէ ելլել. 3. — sich bringen մէկը զայրացնել. — Gefahr s. (հիւանդը) վտանգէն զերծանել. 3. — Brot setzen մէկուն բերնին հացը՝ ապրուստը կտրել. 2. բաց ի..., զատ. — s—m Gehalte hat er noch e—e Wohnung անանէն (ամսեւոր վարձքէն) զատ նաեւ բնակութիւն մ'ունի. 3. = ausgenommen, նխ. զատ. ich habe keinen Freund — ihm իրմէ զատ բարեկամ չունիմ: — շղ. — daß... բայց միայն որ..., այսու տարբերութեամբ որ... — wenn... եթէ ոչ..., բայց եթէ...: — amtlich, ած. ոչ պաշտօնական. 2. առանձնական, ատանձնական: — christlich, ած. ոչ քրիստոնեայ: — dem, մկ. դարձեալ, բաց անկից, հանդերձ այնու: — dem daß, շղ. բաց անկից որ..., ոչ միայն... (այլ նաեւ...): — ehelich, ած. արտաքոյ ամուսնութեան. — es Kind բնական՝ ապօրինաւոր զաւակ: — gerichtlich, ած. արտաքոյ դատաստանի: — gewöhnlich, ած. արտաքոյ կարգի, անսովորական. et. — es thun անսովորական դուրս բան մ'ընել (ուտել): — halb, նխ. սոփ. (ցեղա. տր. ով) = außer, նխ. 1. — der Stadt քաղքէն դուրս: — halb, մկ. դուրսը, դրսի կողմը (հկ—նչ. innerhalb): — kirchlich, ած. եկեղեցիէն դուրս: — ordentlich, ած. = — gewöhnlich. — er Gesandter արտաքոյ կարգի դեսպան. — er Professor (an e—r Universität) (համալսարանի մը մէջ) արտաքոյ կարգի (անդաման) ուսուցիչ՝ վարժապետ. 2. անսովոր, նորանշան, զարմանալի, ահագին, անհեթեթ: — ordentlich, մկ. — reich անչափ հարուստ: — ordentliche(s), չ. 34. die Gewehre haben — geleistet հրացանները հրաշալիք՝ զարմանալիք գործեցին: — parlamentarisch, ած. արտաքոյ խորհրդարանի. խորհրդարանէն անկախ: — sich sein, չ. — (vor Zorn) անհնարին սրտմտութեան խռովութեան: — sinnlich, ած. մեր զգայա-

բանջէն զուրս. էգն. էլ. Նկատառական, Հայեցողական։ —weltlich, ած. արտաքոյ աշխարհի, անդրաշխարհիկ։ —wesentlich, ած. չէական, պատահական։

äußer, ած. ս. (միայն իբրեւ վերադիր կը գործածուի, եւ ոչ իբրեւ ստորոգելի. տար փոխանակ äußerlich; Ըղդ. չուանի. Երդ. äußerst) արտաքին, դրսի։ —e(s), չ. յհ. (Հմմտ. Ansehen, չ. 2. Aussehen, չ.) արտաքին կերպարանքը՝ երեւոյթը. vom —n auf's Innere schließen արտաքինէն ներքինը գուշակել. 2. = Anschein, ւ. 3. Minister des —n արտաքին գործոց պաշտօնեայ։ —st, ած. Երդ. ս. անձնահեռու. 2. էբ. im —en Elende անձնայեռագին թշուառութեան մէջ. im —en Falle անձնայն խստութեամբ, կարի ճշգրութեամբ, առ առաւելն. —er Preis յետին (վերջին առաւելագոյն ամեան) գին. v. —er Wichtigkeit (յետին առաւելագոյն) կարի յոյժ կարեւոր։ —st, մ. անհնարին. կարի յոյժ։ —ste(s), չ. յհ. յետինը, վերջին ծայրը. sein —s thun անձնայն կարելին՝ ջանքն ընել, անձնայն կարելի միջոցն ի գործ դնել. er treibt m—e Geduld auf das — համբերութիւնս կը հատցնէ. 2. auf's — bringen մէկը զայրացնել՝ սրամտեցնել. wenn es zum —n kommt... ի վերջին՝ յետին հարկաւորութեան. auf's — = —st, մ.։ —lich, ած. ս. = äußer, ած. — մ. = außerhalb, մ. er ist nur — fromm արտաքուստ միայն բարեպաշտ կը ձեւանայ. —e Ruhe առերեւոյթ՝ առ արտաքս խաղաղութիւն՝ հանդարտութիւն. Ըղէ. (ափերու՝ չէջերու վրայ) արտաքուստ գործածելու համար. 2. հարեւանցի, վերիվերոյ. պատահական, չէական. 3. էգն. արտաքին (պատճառ հիւանդութեան...)։ —liche(s), չ. յհ. = Äußer(e)s, չ.։ —lichkeit, էֆ. յl. արտաքին սեպհականութիւնք՝ բնութիւնք, արտաքին ըլլալը. էէ. դրուածքի մը հարեւանցիութիւն՝ վերիվերոյութիւն, վերիվերոյ՝ անհիմն դրուած ըլլալը. 2. = Äußere, չ. — e—s Besitzes տուն մ'արտաքին մասունքը. 3. արտաքին իր։ —n, նբ. յո.

(զգածմունքը՝ ուրախութիւնը...) յայտնել. 3. խօսքով յայտ առնել, ըսել։ sich — էբ. յայտնուիլ. երեւնալ. 2. (Հիւանդութիւն մը) երեւան գալ. 2. sich über et. — բանի մը վրայ իր կարծիքը՝ դատաստանն ըսել. sich ungünstig über et. — բանի մը վրայօք Հակառակ՝ աննպաստ դատաստան՝ կարծիք տալ. sich dahin... — իր միտքն այսպէս յայտնել՝ արտայայտել։ —n, չ. յհ. անգ. —ung, էֆ. յl. յայտարարութիւն, արտայայտութիւն. 2. միայն —ung, վճիռ, դատաստան. դիտողութիւն, յայտարարութիւն. —en der Freundschaft... բարեկամութեան... ցոյցք՝ նշանակք։

aus'setzen, նբ. յգ. բէ. mit et. — բանով մը ներքուստ զրուագել՝ պատել՝ զգեցընել. որ. — **ausmauern**, նբ. եւ **auspflastern**, նբ. 2. դուրս հանել՝ դնել. գին. e—e Schildwache — պահանորդ դնել՝ կեցընել. նոյն. Mannschaft — զօրաց գունդ... ցամաք հանել. die Segel — առագաստները պարզել. 3. ի տես դնել. 4. նաեւ էբ. et. der freien Luft — բան մը բաց օդի առջեւ դնել՝ օդի ցուցընել. 3. (sich) dem Spotte — մէկն (ինք զինքը) ծաղր նշաւակի ընել. ծաղրանաւթեան նշաւակ ըլլալ. sich dem Tadel — բամբասանաց պարսաւանաց՝ առիթ տալ. et. dem Feuer — բան մը կրակի ցուցընել. 5. նաեւ էբ. եւ չբ. ի. խղ. j—n Ball — կամ sich — (մականախաղ գնդամուղ խաղին մէջ) գնդակը մեղանին վրայ դնել. (e—n Stein) — (տամինոյի մէջ) առաջին քարը դնել. 6. = ansetzen, նբ. ս. բ. jährlich so viel für die Armen — աղքատաց համար տարեկան (գումար... մը) սահմանել. J—m e—e Summe zu et. — մէկուն բանի մը համար գումար մը տալ. Geld beim Spiele — խաղի մէջ ստակ դնել. testamentarisch — կտակաւ թողուլ, Հրխտակել. 7. j—e Arbeit — գործքն ընդհատել. բ. ի կախ ձգել՝ բոլորովին դադրեցընել. et. vorläufig — բան մը յապաղել՝ ուրիշ ժամանակի թողուլ. Երէ. et. — բան մը յապաղել՝ յերկարել. 8. an J—m, an e—r

Sache et. —, auszusetzen h. մէկուն՝ բանի մը վրայ խծբծելու՝ քննադատելու բան գտնել. 9. ամբողջ՝ առանց համառօտութեան գրել՝ փղ. շարել. 10. ... գնելը լմնցընել. եղծ. նուագ մը յարդարելը լմնցընել. փղ. (ձեռագիրը) շարել լմնցընել. e—n Bogen — թերթ մ'ամբողջ շարել: — չբ. h. = — նբ. 5. 2. mit et. — (անձանց համար) = — նբ. 7. բ. (իրաց համար) դադրիլ եւ մէջ ընդ մէջ դարձեալ սկսիլ. ը. մփ. կենալ, դադրիլ. —d (ջերմ՝ երակ...) ընդհատող, դադրող եւ սկսող: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակեալ—ներին հետ. (ներքուստ) դրուագում. 2. չէն. պահանորդ դնելը՝ կեցընելը. նոյն. (զինուոր) ցամաք հանելը. 3. ի տես՝ առջեւը դնելը. 4. das — ist an mir (մականական գնդամուղ խաղին մէջ) գնդակը դնելու կարգն իմս է. (տօմինոյի մէջ) առաջին անգամ քար դնելը. 5. — e—s Termins ժամանակի սահմանում. (գումարի մը) տուչութիւն. — e—s Preises (խաղի մէջ) սակ դնելը. Հրատակ. 6. ընդհատում, ի կախ ձգելը. 7. քննադատութիւն, խըծբծանք. 8. առանց համառօտութեան գրութիւն. 9. փղ. շարել լմնցընելը. 10. դադարում. — des Pulses, Fiebers (երակի՝ ջերմի) ընդհատութիւն՝ կալութող:

Aus'sicht, իգ. 31. տեսք. (v. e—m Hause): nach zwei Straßen — h. (տուն մը) երկու փողոցի վրայ տեսք ունենալ՝ հայիլ. schmale — (zwischen Bäumen...) (ծառերու... մէջէն) նեղ եւ անձուկ տեսիլ. 2. տեսիլ, տեսնուած առարկայ, պատկեր... 3. փխ. հանդերձեալ իրաց ակնկալութիւն՝ պատկեր, նկատութիւն. ը. մփ. — auf... բանի մը յոյս՝ ակնկալութիւն. es ist — da, daß es gelingt յաջողելու հաւանականութիւն կայ, յաջողիլը հաւանական է. in — stehen միտք դիտուած ըլլալ. et. in — nehmen (բան մ'ընելու) միտք դիտուած ունենալ, միտքը դնել, առաջադրել: —spunkt, տր. տեսութեան կէտ, տեսակէտ: —sreich, ած. գեղեցիկ տեսիլներով՝ տեսքերով լի. փխ. ակնկալութեամբ հարուստ:

aus'sickern, չբ. 3ա. բծ. ſ. կաթիլ. ծորիլ. 2. h. ծորելէն՝ կաթելէն դադրիլ: [մաքրել:

aus'sieben, նբ. 3ա. բծ. մաղել

aus'siechen, չբ. h. 3ա. բծ. հիւանդոտութիւնն անցնիլ:

aus'sieden, չբ. h. եւ ſ. 3ի. անհ. նբյ. 3բ. բծ. (տ. sieden) = aus-kochen, չբ. 1. եւ 2.: — նբ. = aus-kochen, նբ. ար. Silber... — արծաթ... մաքրել՝ փայլեցընել:

aus'singen, չբ. h. 2ա. բծ. երգելէն դադրիլ: — նբ. ein Lied — եղանակ մ'ամբողջ երգել. 2. (v. der Lerche): den Lenz — (արտոյտն) իր երգովը գարունը ծանուցանել՝ կարապետել՝ գուշակել. 3. ſ—e Stimme — երգելով ձայնը կրթել. ausgesungene Stimme կիրթ ձայն. բ. (շատ երգելէն) պարտասեալ ձայն: sich — փբ. sich einmal ordentlich — ցյագ երգել. 2. sich ausgesungen h. ձայնը պարտասած՝ ապականած ըլլալ:

aus'sinnen, նբ. 2բ. բծ. հնարել. հանճարել:

aus'sitzen, չբ. h. 2ի. բծ. mit Waaren — բազօթեայ կրպակ բանալ. 2. տ. — նբ. 1.: — նբ. ſ—e Zeit —, նաեւ. — չբ. (զինուորութեան՝ բանտարգելութեան) ժամանակը կատարել՝ լրացընել. (թխսամայր մը) թխսելէն դադրիլ. 2. ընդ. (Eier, Junge) — = ausbrüten, նբ.

aus'söhn|bar, ած. ե. (անձ) հաշտուելի, միաբանելի. 2. (յանցանք) քաւելի: —en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. բծ. J. կամ (sich) mit J—m —, կամ J. J—m — մէկին ուրիշի մը հետ հաշտեցընել, մէկուն հետ հաշտուիլ. et. mit et. — (իրարու հետ) միաբանել՝ պատշաճեցընել: —en, չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հաշտութիւն, միաբանութիւն: —er, տր. 22ա. —erin, իգ. 32. հաշտարար, հաշտեցուցիչ:

aus'sonder|n, նբ. 3ա. բծ. = aus-scheiden, նբ. (խառնակած իրերէն) իրարմէ անջատել. անջատելով՝ զատելով ընտրել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Ausscheiden, չ.

Digitized by Google

aus'sorgen, չէ. հ. Յա. բյ. für 3. ausgesorgt h. մէկուն համար անհանգիստ ըլլալու բան մը չունենալ:

aus'sorti(e)ren, նէ. Յա. բյ. (բառ ածաց՝ առևտրի) կարգի դնել. ընտրելով մէկ կողմը դնել՝ զատել:

aus'späh||en, չէ. հ. Յա. բյ. nach et. — հայեցուածքով բան մը փնտռել. 2. ausgespäht h. լրտեսելը դիտելը ըմբռնուած ըլլալ: — նէ. = auskundschaften, նէ.: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. լրտեսութիւն = Auskundschaften, չ.: —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. լրտես: —erei, էգ. 31. է. մզ. լրտեսութիւն:

Aus'spann, ար. 20. հանգոյց, կայան (ուր հանգստի երիվարները փոխելու). 2. (կառապաններու) իջեւան՝ աշխարհաւանդ: —en, նէ. Յա. բյ. նաեւ էբ. die Arme — թեւերը ձգել, տարածել. sich — ձգուիլ. Segel, Tücher — առագաստ՝ լաթեղէն պարզել՝ բանալ. 2. ղրկուածք քակել. e—e Stickerei (aus dem Rahmen) — բանուածք մը կարկահէն քակել հանել. die Pferde, den Wagen —, կառք ձգել — ձիերը լուծել արձակել. էբ. ձգել — մաց ռակուին ինչ հանգիստ գալ եւ դադար առնել: —en, չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ձգտում, պարզելը. (ձիերը) լուծելը. էբ. հանգիստ, գալ եւ դադար. 2. վայն —ung, = Ausspann.

Aus'spänner, ար. 22ա. = Ausspänner. 2. իջեւանապետ:

aus'spar||en, նէ. Յա. բյ. խնայողութեամբ գործածել. 2. ճարտարութեամբ կարգել՝ յարդարել. 3. (ճարտարապետ՝ նկարի մը վրայ) դատարկ վայր թողուլ: — չէ. հ. ausgespart h. խնայողութենէ (խնայութեամբ ապրելէ) դադրիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բայլին նշանախօսութեանց հետ:

aus'spazi(e)ren, չէ. Յա. բյ. ս. շրջագայելու՝ օդ առնելու երթալ. aus- u. einspazieren մտնել եւ ելլել. 2. հ. ausspaziert h. շրջագայութիւնը պարտիլը ըմբռնուած ըլլալ:

aus'speien, նէ. (նաեւ չէ. հ.) 3ծ. բյ. թքնել. էբ. s—e Galle auf 3. — իր թոյնը՝ բարկութիւնը մէկուն վրայ թափել: — չէ. հ. թքնելէն կամ փսխելէն դադրիլ:

aus'spelzen, նէ. 3փ. բյ. երկ. die Körner — (հաճարի՝ ցորենի...) փոճոկը՝ ծանծն անջատել:

aus'spend||en, նէ. Յա. բյ. բաշխել, մատակարարել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. բաշխում, մատակարարութիւն: —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. բաշխող, բաշխիչ, մատակարարող:

aus'sperr||en, նէ. Յա. բյ. (սրունքները՝ թեւերը) բանալ՝ իրարմէ անջատել. 2. = ausschließen, նէ. 1.: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. բանալը, իրարմէ անջատելը. 2. (մէկուն տունը մտնելու) արգելք՝ արգելում. das — war mir sehr unangenehm դուռան երեսս դէմ գոցելն ինծի շատ անհաճոյ եղաւ:

aus'spicken, նէ. Յա. բյ. mit et. — (կերակուր) ճարպով եղոտել. էբ. (բանով մը) ճոխացընել՝ հարըստացընել՝ զարդարել. 2. (սրով) ծակոտել՝ ծակծկել. 3. ամբողջ եղոտել կամ ծակոտել: — չէ. հ. ausgespickt h. եղոտելը կամ ծակոտելը ըմբռնուած ըլլալ:

aus'spiel||en, նէ. Յա. բյ. (խաղ՝ թղթի մաս մը) խաղալ՝ (եղանակ մը) զարնել լմնցընել, ամբողջ խաղալ՝ զարնել. 2. (նաեւ չէ. հ.) երգ. e—e Karte — թուղթ մը խաղալ. wer spielt aus? ո՞վ առաջին թուղթը պիտի խաղայ. էբ. den letzten Trumpf — վերջին ճիգը թափել. 3. e—e Uhr — ժամացոյց մը (խաղի ժամանակ) իբրեւ շահողին վարձք դնել, վիճակահանութեան դնել. 4. (նաեւ էբ.) երժ. e—e Geige — շատ զարնելով քնար մը կատարելագործել՝ ձայները յարմարցընել. բ. շատ (զարնելով՝ գործածելով) փճացընել՝ մաշեցընել. ausgespielter Leierkasten ապականուած (ճաթած ձայներով) երգիռնիկ. առ. der Zapfen hat sich ausgespielt (առանցքի) խցանը շփուելով մաշած է (հմմտ. auslaufen, էբ. 3.): — չէ. հ. = — նէ. 2. Sie spielen aus խաղը սկսիլը Ձեր կարգն է. 2. խաղալը՝ զարնելը լմնցընել: sich — էբ. = — նէ. 4. 2. խա-

ղալէն՝ զարնելէն յոգնիլ։ — Ն. 33բ. անյ. (ցնցա.) —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։ —er, ար. 33ա. —erin, էգ. 33. վիճակ հանող, վիճակահան։

aus'ſpinnen, նբ. 3բ. բյ. ամբողջ մանել, մանել լմնցնել. փխ. der Faden ſ—s Lebens iſt ausgeſponnen իր կենաց թելը կարուած է, կենաց վերջը հասած է. 2. մանելով ձըգձել՝ երկնցնել. փխ. et. — (խօսք՝ մտածութիւն մը) ընդլայնել. 3. փխ. e—n Plan — ծրագիր մը հնարել՝ հանճարել. գ. մփ. (նենգութիւն մը) նիւթել։ — չբ. ի. մանելէն դադրիլ։

aus'ſpintiſi(e)ren, նբ. 3ա. բյ. ընփ. = ausſpinnen, նբ. 3.

aus'ſpioni(e)ren, նբ. 3ա. բյ. լրտեսել, գիտել։

aus'ſpötteln, նբ. 3ա. բյ. Ձ. — մէկը սակաւիկ ինչ ծաղրել։

aus'ſpotten, նբ. 3բ. բյ. Ձ. — մէկը ծաղրել՝ անարգ ընել՝ անարգել։ — Ն. 33բ. անյ. —ung, էգ. 31. ծաղրածութիւն, անարգ։

Aus'ſprache, էգ. 35. — (e—s Wortes) (բառի մ՚)արտաբերութիւն. e—e leichte (ſchwere) — ի. դիւրաւ (դժուարաւ) արտաբերել. fremdartige — օտարազգի (օտարահնչի) հնչում։ —bezeichnung, էգ. արտաբերութեան յայտարարութիւն։

aus'ſprech|en, նբ. 3դ. բյ. (բառ՝ գիր մը) արտաբերել, ուղիղ հընչել. deutlich, nach der Silbeneintheilung — (վանկ՝ բառ) յստակ հնչել՝ յօդել. բ. die letzten Worte, die er ausſprach ... վերջին խօսքերը՝ զորոնք արտաբերեց՝ խօսեցաւ... 2. e—n Satz — նախադասութիւն մ՚ըսել լմընցնել՝ ամբողջ ըսել. laſſen Sie mich — թող տուէք որ խօսքս աւարտեմ. 3. (միտքը՝ խորհուրդները) յայտնել՝ արտայայտել. ein Urtheil — վճիռ մը տալ՝ կտրել։ — չբ. ի. փ. — նբ. 2.: ſich — փբ. ſich über et. — բանի մը վրայօք (իր միտքը՝ կարծիքը) յայտնել. ſich für 3. — մէկուն կողմն ըլլալ. 2. (սիրտը՝ ներքին խորհուրդները) հեղուլ՝ սփռել՝ մերկանալ. խօսելու նիւթը սպառիլ՝ հատնիլ. 3. in dieſen Gedichten ſpricht ſich ein hübſches Talent aus աս քերթուածոց մէջ չքնաղ հանճար մը կը տեսնուի՝ կը նըշմարուի։ ausgeſprochen, դրբ. անց. եւ ած. ե. վճռեալ, սահմանեալ։ — Ն. 33բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ. = Ausſprache. —er, ար. 33ա. վճիռ հատանող՝ կարդացող, վճռող։

aus'ſpreng|en, նբ. 3ա. բյ. ein Stück aus dem Felſe — ժայռէն կտոր մը ճայթեցընել. 2. ein Pferd — laſſen ձի մը քառարշաւ՝ քառասմբակ վազցընել. 3. Waſſer — ջուր սըրսկել. 4. փխ. e—e Nachricht — լուր մը տարածել։ — Ն. 33բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

aus'ſpringen, չբ. 3ա. բյ. Ա. ի. ճաթելէն դադրիլ. (շատրուան մը) ժայթքելէն՝ ցայտելէն դադրիլ։ — Բ. ս. դուրս ցատքել. aus dem Gefängniſſe — բանտէն փախչիլ՝ ազատիլ. (վիճակը) փոխել, (կրօնաւորական վիճակէն) ելլել. Գ. (իր մը) բնութեամբ անջատիլ՝ ցատքել. 2. կարկառիլ, դուրս ցցուիլ։ — նբ. ſich (ար.) die Hüfte ... — ազդրըները... խախտել։ ſich — փբ. ցայտ ցատքել. 2. ցատքատելով մարմինը դիւրաթեք ընել՝ կայտառացընել։ — Ն. 22բ. անյ. = բային նշանակութեանց հետ։

aus'ſpritz|en, նբ. 3ե. բյ. (ջուր...) ցայտեցընել՝ բղխել, (շատրուանը ջուր) արձակել՝ ցնցըղկացընել. Բնխ. den Samen — սերմը ցայտեցընել. 2. Feuer — կրակ ջըհանով մարել. die Straße — բոլոր ճամբան ջրել. ը. մփ. մաքրել. 3. գրն. բժշ. (մարմնոյն երակաց՝ վէրաց մէջ) սրսկով՝ դրեխով բժշկական հեղանիւթ լեցընել՝ ներարկել։ — չբ. ս. ժայթքել, ցայտել, բղխել. 2. ի. ausgeſpritzt ի. սրսկով՝ դրեխով ներարկելը՝ լեցընելը լմընցընել։ — Ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (ջրոյ՝ սերման...) ցայտում, բղխում, (ջրոյ) արձակում. 2. (ջրհանով) մարելը. 3. բժշ. գրն. (բժշկական հեղանիւթոյ) ներարկութիւն. նաեւ (ներարկելու) բժշկական հեղանիւթ։

Digitized by Google

aus'sprossen, չբ. ſ. 3գ. բի. aus der Erde — գետնէն ծլիլ՝ բուսնիլ. տի. բողբոջիլ, ծիլ արձակել. պըտ-ղիլ: — չ. 22բ. անյ. — ung, իգ. 31. ծըլարձակութիւն, բողբոջում, պըտ-ղածում:

Aus'sprößling, (շիշու.) ար. 26. = Sprößling.

Aus'spruch, ար. 13. հանճարեղ ասացուած՝ խօսք. Aussprüche der Weisen վճիռք՝ առածք իմաստնոց. դատաստան, վճիռ, որոշում. — e—s Richters դատավճիռ. e—n — thun (հանճարեղ) խօսք՝ ասացուած մըտել. բ. բանի մը վրայ վճիռ տալ՝ իր կարծիքն ըսել. գ. որոշել. վճռել. դ. (դատաստանը) դատավճիռ մը տալ՝ կարդալ:

aus'sprudeln, նբ. 3ա. բի. Wasser — ջուր ցայտեցընել՝ բղխել: — չբ. ſ. եռալ. 2. ի. ausgesprudelt ի. եռա-ցած զաղցրած ըլլալ:

aus'sprühen, նբ. 3ա. բի. (v. e—m Vulkans) Flammen — (հրաբուխ մը) բոց արձակել՝ ժայթքել. Funken — կայծ արձակել: — չբ. ſ. ուժգնութեամբ (դուրս) ելլել. 2. ի. բոց արձակե-լէն՝ ժայթքելէն դադրիլ:

aus'spucken, նբ. 3ա. բի. ընդ. = ausspeien.

aus'spuken, չբ. ի. 3ա. բի. (գի-շերական ոգին՝ ճիւաղը) մէկը ըլլ-կելէն՝ տեղ մը յաճախելէն դա-դրիլ. անդ. բ. es hat hier ausgespukt աս հոս հոգեգէշ՝ ուրուական չկայ:

aus'spulen, նբ. 3ա. բի. Թելը ճա-խարակին վրայ պատելով սպա-ռել: — չբ. ի. ausgespult ի. ճախա-րակին վրայ պատելը լմնցուցած ըլլալ:

aus'spül|en, նբ. 3ա. բի. — (v. Gewässern) (գետ՝ ծով...) ողողելով ցա-մաք՝ եզր (բան մը) նետել. բ. ein Stück vom Ufer — (գետը...) ողողե-լով եզրէն մաս մ'առնուլ տանիլ. չ. նը. das Ufer — (ջուրն) եզրը խո-ռոչել. 2. Gläser — գաւաթ... ո-ղուել՝ ցայել. (խոհանոցի ամանն) լուալ. sich (մր.) den Mund — բերանն ողուել. Tuch — լաթը լուալ մա-քրել: — չ. 22բ. անյ. — ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ: —icht, չ. եւ ար. 20. (խոհանոցի ա-մաններու) ջուր, լուացուք, լուա-ցաջուր. ը. մր. (փողոցի...) աղ-տեղութիւնք՝ աղբիւնք:

aus'spunden, aus'spünden, նբ. 3բ. բի. արհ. = ausarbeiten, նբ. 2.

aus'spür|en, նբ. 3ա. բի. = aufspüren. — չ. 22բ. անյ. — ung, իգ. 31. = Aufspüren, չ.: —er, ար. 23ա. —erin, իգ. 32. ընդ. հետապնդող, հետապնդիչ:

aus'staffi(e)r|en, նբ. 3ա. բի. ein Kleid mit Gold — զգեստ մ'ոսկւով զարդարել՝ պաճուճել. փխ. ընդ. et. gut ausstaffierte Rede... աղէկ զար-դարուած՝ պաճուճեալ խօսք... 3. mit et. — մէկը բանով մը հան-դերձել՝ հօգալ: sich — քէ. ինք զինքը հանդերձել՝ հօգալ. բ. ընդ. զարդարուիլ, պաճուճիլ: — չ. 22բ. անյ. — ung, իգ. 31. = բային նշա-նակութեանց հետ:

aus'stampfen, նբ. 3ա. եւ 3գ. բի. կոխկռտելով դուրս հանել. ը. մր. անկանի մէջ ծեծել՝ լեսուլ, ման-րահարել. 2. (փոս... մը) կոխկըռ-տելով լեցընել:

Aus'stand, ար. 13. չն. = Außenstände. nicht einzutreibende Ausstände ան-յոյս պահանջք. 2. յապաղում, յերկարաձգութիւն:

Aus'ständ|er, ար. 22ա. երկ. ձմե-ռը պահուած փեթակ: —ig, ած. 6. յետնեալ՝ անպատնեալ (պահանջք):

aus'statt|en, նբ. 3բ. բի. մէկը (ինչքով՝ ստացուածքով) հան-դերձել՝ հօգալ. e—n Sohn — որդի մը զետեղել՝ տեղաւորել. e—e Tochter (bei ihrer Verheirathung) — դստեր մը (կարգուելու ժամանակ) օժիտ՝ պաշտաստակ տալ. (դուստր մը) պառուզել՝ օժտել. 2. նաեւ փբ. 3. mit et. — (մէկուն պէտքը) հո-գալ՝ հայթայթել. (բնութիւնը) զմէկը յատկութեամբ մը յար-դարել՝ զարդարել. sich — հայ-թայթուիլ, հոգացուիլ. 3. mit et. — զարդարել, պաճուճել, շքե-ղացընել: — չ. 22բ. անյ. — ung, իգ. 31. (ինչքով) հոգալը՝ հանդեր-ձելը, (որդին) տեղաւորելը. — e—r Tochter (դստեր մը) մուտք կարգե-լը՝ սահմանելը. 2. զարդարանք. 3. փոյն —ung, — (e—r Tochter) օժիտ,

Digitized by Google

պաշտպանողական. ճփ. (թատեր մը մէկ մասին միայն) շարք՝ շարքա-րանք։

aus'ſtauben, aus'ſtäuben, նբ. յա. բյ. փոշին թօթուել։

aus'ſtäubern, նբ. յա. բյ. ըմփ. —. փխբ. ausſtöbern.

aus'ſtäup|en, նբ. յա. բյ. ծաղկել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ծաղկանք։

aus'ſtech|en, նբ. 2ր. բյ. (տեղէ մը, բանի մը մէջէն) սրածայր գործիքով բան մը (դուրս) հանել. 2. Յ—m die Augen — մէկուն աչուըները քրել՝ հանել. Auſtern ... — խեցիէն ոստրէ... հանել. Butter — կարագ (կողեհան գդալիկով) հանել փորձել. Raſen — դալար խոտի գուղձ կտրել հանել. 3. e—n Graben — փոս մը փորել. das Faß — տակառէն (գինի) հանել. ըմփ. ein Glas Wein — գաւաթ մը գինի խմել դատարկել. 4. արս. (hohl) — խորաքանդակ փորագրել. ein Muſter mit Nadeln — օրինակ մը կիտուածով փորագրել՝ գործել. 5. Յ. — (նիզակի հարուածով) մէկն երիվարէն վար նետել՝ կործանել. փխ. e—n Nebenbuhler um e—e Stelle — մէկը քաղընդոտնել՝ կարթել, մէկն իշխանութենէն կամ պաշտօնէն սահեցընել եւ տեղն անցնիլ. փխ. Յ., et. — մէկը՝ բան մը (մեծագոյն առաւելութեամբ) գերազանցել. 6. նաւ. dem Anker mehr Tau — խարսխին աւելի պարան թողուլ։ — չ. 22բ. անյփ. = բայէն նշանա-կութեանց հետ։ —er, ար. 22ա. նաւ. ցռակակայմի ծայր։

aus'ſtecken, նբ. յա. բյ. դուրս դնել՝ տնկել՝ կանգնել. (բան մը) ի տես դնել. 2. = **abſtecken,** նբ. 2. 3. Bohnen ... — բակլայ... ցանել՝ սերմանել։

aus'ſtehen, չբ. h. եւ ſ. 2ն. բյ. բացօթեայ կրպակ բանալ. (վաճառք) ծախու դրուած ըլլալ. 2. (ուրիշներէն ստակ) առնլիք ու-նենալ. չն. —de Gelder առնլիք, ժողովելի դրամք. —de Forderung առնլիք, պահանջք. ը. մփ. յե-տնեալ՝ ետ մնացած ըլլալ. յերկա-րաձգել, ուրիշ ժամանակի թո-ղուլ. 3. (ժամանակի հչց.ով) die Predigt — ամբողջ քարոզի ժամա-նակ ոտքի վրայ (կեցած) ըլլալ։ — նբ. տանիլ, կրել, դիմանալ. Hunger u. Durſt — können քաղցի եւ ծարաւոյ ժուժկալել կարենալ. e—e Strafe ... — պատիժ՝ միշտ՝ նե-ղութիւն... կրել. 2. Յ. nicht — können մէկը տանիլ՝ մէկուն համբերել չկարենալ, մէկը դժարը գալ։ — չ. 22բ. անյփ. = բայէն նշանակու-թեանց հետ։

aus'ſtehlen, չբ. h. 2ր. բյ. ausgeſtohlen h. գողութիւնը լմնցուցած ըլլալ։

aus'ſteif|en, նբ. յա. բյ. ein Kleid — զգեստ մը հուզապատ կտաւով ստուարել. 2. մոյթերով՝ նեցուկ-ներով հաստատել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. հուզապատ կտաւով զգեստ մ'ստուարելը. 2. մոյթե-րով հաստատելը։

aus'ſteigen, չբ. 2ծ. բյ. ſ. aus dem Wagen — կառքէն իջնալ. aus dem Schiffe — նաւէն ելլել. 2. h. (վեր) ելլելէն... դադրիլ։

aus'ſteinen, նբ. յա. բյ. երկ. (պտուղ մը) քարերէն մաքրել. 2. Kirſchen — կեռասի կորիզները հանել։

aus'ſtell|bar, ած. 0. արտաքս՝ ի տես դրուելի։ —en, նբ. յա. բյ. դուրսը դնել՝ կեցընել. Netze — դարան լարել. e—e Schildwache — պա-հակ դնել՝ կեցընել. 2. ի տես դնել. Waaren zum Verkaufe — ապրանք ծախու դնել. 3. = **ausſetzen,** նբ. 8. 4. e—n Paß — անցագիր... մը (գրել) մէկուն տալ. e—e Urkunde ... — յիշատակարան... մ'արձանա-գրել՝ գրի առնուլ. ein Zeugniß — վկայական մը տալ. չն. e—n Wechſel auf Յ. — մէկուն վրայ փոխանակա-գիր քաշել։ —er, չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. դուրս դնելը. — e—r Schildwache պահակադրութիւն. 2. չն. արուեստահանդէս. — zum Verkaufe (ապրանք) ծախու դնելը. 3. խըմ-բագրութիւն. (յիշատակարանի... մը) ընդօրինակութիւն՝ վաւերա-կան պատճէն. չն. — e—s Wechſels փոխանակագիր քաշելը. vom Tage der — des Wechſels an gerechnet փոխանա-կագրին քաշուած օրէն սկսեալ՝

Digitized by Google

հաշուելու. 4. փոյծ —ung, խծբըծանք, քննադատութիւն. an et. —en machen բան մը խծբծել՝ քննադատել: —er, որ. 22ա. —erin, էգ. 32. (անցագիր) տուող, յիշատակարան) արձանագրող. լծ. (փոխանակագիր) քաշող... 2. (արուեստահանդիսի մը մէջ) վաճառադիր: —ungsgebäude, չ. արուեստահանդիսի պալատ: —ungsgegenstand, որ. արուեստահանդիսի առարկայ: —ungstag, որ. լծ. — e—s Wechsels փոխանակագրի մը թուականը:

aus'stemmen, նբ. 3ա. բյ. (բան մը) դուրով դուրս հանել:

aus'steppen, նբ. 3ա. բյ. թափանցանց կարել:

aus'sterben, չբ. ſ. 2դ. բյ. (զարմ՝ ցեղ մը մահուամբ) սպառիլ՝ ջնջուիլ՝ հատնիլ. 2. բնակիչներէն ամայանալ, անմարդանալ. էր. ausgestorbene Straße ամայի՝ անբնակ ճամբայ: — չ. 22բ. անյ. (ցեղի մը մահուամբ) սպառում՝ հատնում. 2. անմարդութիւն, անմարդանալը:

Aus'steuer, էգ. 35. պաշտառատական, պռոյգ, օժիտ: —n, նբ. 3ա. բյ. = ausstatten, նբ. 1. եւ 2.: —n, չբ. ſ. նոյն. նաւահանգիստը թողուլ, նաւահանգստէն ելլել: —n, չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Ausstatten, չ. 1.

Aus'stich, որ. 20. (բանի մը, մանաւ. գինւոյ) ազնիւը. ընտիրը, ամենազնիւը. Böslauer — Վէօսլաուի ամենազնիւ գինին: —waare, էգ. ընտիր՝ ազնիւ վաճառք:

aus'sticken, նբ. 3ա. բյ. ein Kleid — զգեստ մ'ասեղնագործ բանիլ. 2. = aussteppen.

aus'stieben, չբ. ſ. 2չ. բյ. փոշույ պէս բարձրանալ դուրս ելլել:

aus'stöbern, նբ. 3ա. բյ. որս. Wild — երէ հալածել. 2. հետազօտելով՝ որոնելով գտնել:

aus'stochern, նբ. 3ա. բյ. et. — ականջփորիչով՝ քչփորիկով բան մը (ակռային մէջէն) դուրս հանել. sich (դր.) die Zähne — ակռաները փորփրել:

aus'stocken, նբ. 3ա. բյ. երկ. e—n Wald — (անտառի մը կտրուած ծառերուն) արմատները՝ ունչերը խլել հանել:

aus'stopfen, նբ. 3ա. եւ 3է. բյ. e—n Sessel... mit Roßhaaren — աթոռ... մը ձարով՝ մազով լեցնել. Bälge, Thiere... mit Stroh — մորթ՝ անասուն... յարդով լեցնել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. մազով՝ յարդով... լեցնելը: —haare, չ. յն. լեցնելու ձար՝ մազ:

Aus'stoß, որ. 13. (արտաքսողութեան մէջ) սրոյ հարուած: —en, չբ. 2է. բյ. ի. (արտաքսողութեան մէջ) հակառակորդին հարուած մը տալ. 2. ſ. էր. die Bitterkeit stieß aus դառնութիւնը պոռթկաց: —en, նբ. (հարուածով մը) դուրս հանել՝ մղել, արտաքսել. 2. J—m ein Auge — մէկուն աչքը հանել՝ պայթեցնել. dem Fasse den Boden — տակառին յատակը խորտակել. բ. էր. ընփ. գործքը՝ իրը սպառսպառ աւրել՝ խանգարել. 3. — մէկը մերժել՝ արտաքսել. քր. e—n Buchstaben — գիր մը կրճատել. սոռ. անծանօթ քանակութիւն մը (հաւասարութեամբ) գտնել՝ յառաջ բերել. ախփ. (մարմնէն) արտաքս վտարել. 3. դուրս նետել՝ արձակել. (հրաբուխ) ժայթքել. e—n Schrei — աղաղակ արձակել. Beleidigungen, Schmähungen — (մէկուն դէմ) թշնամանք՝ նախատական խօսքեր արձակել՝ բարձրաձայն աղաղակել, մէկը չարաչար թշնամանել. Seufzer — բարձրաձայն հառաչել, հառաչանք արձակել: —en, չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = նբ. ին նշանակութեանց հետ. արտաքս մղում. (տակառի մը յատակին) խորտակում. մերժում, արտաքսում. քր. կրճատում. սոռ. (անծանօթ քանակութիւն մը) գտնելը, գիւտ. ախփ. արտաքս վտարում. արտաքս նետելը, (հրաբուխի) ժայթքում. 2. — des Athems շունչ տալը, շնչել տալը. — der Stimme ձայնի արձակում:

aus'strahlen, չբ. 3ա. բյ. ſ. ճառագայթիլ, ճառագայթ՝ շող արձակել. 2. ի. ճառագայթ արձակելէն՝ ճառագայթելէն դադրիլ: — նբ. ein Licht — լոյս տարածել՝ սփռել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ճառագայթում:

Digitized by Google

aus'strecken, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. բէ. տարածել, տարածուիլ. den Arm — բազուկը կարկառել՝ ձգել՝ պրկել. sich — երկայն բազուկ փըռուիլ՝ պառկիլ. որ. ձգել. երկնցընել։ — ււ. 22բ. անցէ. —ung, իգ. 31. տարածում. ձգում։

aus'streich|en, նբ. 2ը. բէ. (գրուած բան մը) գծով մ'ուրել ջնջել. 2. հարթել. die Falten — ծալքերն ողորկելով անհետացընել. ելք. das Wasser aus nassen Häuten — թաց մորթերուն ջուրը քամել՝ ցամքեցընել. 3. e—e Form zum Backen — խմորի զանգուած մ'եփելու համար եղելով տարածել. 4. երկ. die Furchen — ակօսները պտղել. 5. mit et. — (բանով մը) լեցնել՝ խծկել։ — չբ. ſ. մեղուի մը մէջէն տարածուիլ. բէ. der Gang streicht zu Tage aus (հանքին) երակը մակերեւութին վրայ կը յանգի՝ կը մերկանայ (— խմացով նախ — ausgehen, չբ. 8.). 2. թափառիլ, աստին անդին՝ պարապարդ շրջել. 3. ճեղքել, ամայացըրել. (լողալու ատեն) երկու թեւով ի վարին՝ թեւլող լողալ։ — ււ. 22բ. անցէ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

aus'streifen, չբ. ſ. 3ա. բէ. շրջագայութեան՝ արշաւանք մ'ընել. ը. մզ. թափառիլ։ — նբ. նաւել.

aus'streifeln, Erbsen... — ոլոռ... փոճկել։

aus'streiten, նբ. 2ը. անհմ. նիր. եւ հզմ. 3բ. բէ. e—n Streit — կռիւ մը գլուել՝ լմնցընել։ — չբ. h. կռուելէն դադրիլ։

aus'streu|en, նբ. 3ա. բէ. ցրուել. սփռել. hier u. da — ցիրուցան ընել. էբ. Gerüchte, Schmähschriften... — սուտ լուր՝ պարսաւական տետրեր... տարածել՝ ծաւալել. Neuigkeiten — նորալուրք պատմել։ — ււ. 22բ. անցէ. —ung, իգ. 31. ցրուում, սփռում. էբ. տարածում, ծաւալում։ —er, ար. 23ա. —erin, իգ. 32. ցանող, սփռող։

Aus'strich, ար. 20. թեւլող։

aus'stricken, նբ. 3ա. բէ. e—n Strumpf — գանկապան մը հիւսել լմնցընել։

aus'striegeln, նբ. 3ա. բէ. den Staub — քերելով փոշին հանել. ein Pferd — ձի մը (քերըլով) քերել՝ մաքրել։

aus'strömen, չբ. ſ. 3ա. բէ. (ջուրը) հոսիլ. (հեղեղի պէս) սփռուիլ. ins Meer — (գետը) ծով թափուիլ. 2. ժայթքել. բղխել. էբ. Segen auf 3. — lassen մէկուն վրայ օրհնութիւն հեղուլ՝ ցեղուլ. բնէ. (լոյս՝ ջերմութիւն) արձակուիլ՝ ցոլանալ. (շունչ՝ կայլ) դուրս ելլել՝ արտահոսիլ։ — նբ. հեղուլ. թափել. Dünste — գոլորշի արձակել. բնէ. (լոյս՝ ջերմութիւն...) արձակել. էբ. Empfindungen — (սրտին) զգացումները հեղուլ՝ սփռել։ — ււ. 22բ. անցէ. —ung, իգ. 31. հոսում. արտահոսում. ժայթքում. բղխում. բնէ. (լուսոյ՝ ջերմութեան) ցոլացում. (շոգւոյ՝ գոլորշւոյ) արձակում բղխում. (շոգւոյ՝ կայլի) արտահոսում։ —ungskraft, իգ. բնէ. արտահոսման զօրութիւն։ —ungsmenge, իգ. — (e—s Springbrunnens) (աղբերի՝ շատրուանի մ'որոշ ժամանակի մէջ) արտահոսած ջրոյ քանակութիւնը՝ չափը։

aus'stückel|n, նբ. 3ա. բէ. որ. (ապակւոյ՝ արծաթի...) շերտերը՝ թիթեղները (զարդի համար) կըտրատել։ — ււ. 22բ. անցէ. —ung, իգ. 31. (ապակւոյ...) շերտի կտրատում։

aus'studi(e)ren, նբ. 3ա. բէ. et. — բան մը հիմնովին սորվիլ. 3. — մէկը զգուշութեամբ մը քննել՝ դիտել։ — չբ. h. սորվելէն դադրիլ. 2. ausstudiert h. համալսարանի ուսմունքն աւարտած ըլլալ։

aus'stürmen, չբ. 3ա. բէ. ſ. սաստկութեամբ մը դուրս ելլել՝ յարձակիլ. 2. h. եւ sich — էբ. (մրրիկը՝ փոթորիկը) մեղմանալ՝ խաղաղիլ՝ դադրիլ. էբ. (բարկութիւնը) ցածնալ՝ հանդարտիլ՝ մեղմանալ։

aus'stürz|en, նբ. 3է. բէ. (ընդունարան մը) պարպել (եւ դարձնել). ընտ. ein Glas Wein — գաւաթ մը գինի կլլել՝ կոնծել։ —er, ար. 23ա. բէ. պարպող. դարձընող։

aus'stützen, նբ. 3է. բէ. որ. նեցուկներով՝ կամարակապով հաստատել. 2. նաւ. նաւին նեցուկ դնել։

aus'suchen, [illegible] 1—e Taschen — [illegible] (vom Dande) weit — [illegible] —ung, [illegible]

aus'sühn... [illegible] aussöhn...

aus'süßen, [illegible]

aus'täfeln, [illegible] —ung, [illegible]

aus'tanzen, [illegible] aus- u. eintanzen [illegible] e—n Tanz — [illegible]

aus'tapezi(e)r|en, [illegible] mit et. — [illegible] austapeziert h. [illegible] —ung, [illegible]

aus'tasten, [illegible]

aus'tauch|en, [illegible] —ung, [illegible]

aus'taumeln, [illegible]

Aus'tausch, [illegible] e—r Sache für ([illegible] gegen) e—e andere [illegible] —bar, [illegible] —en, [illegible] et. mit et. Anderem — [illegible] ein Amt — [illegible] aus- u. eintauschen [illegible] —en, [illegible] Austausch. —er, [illegible]

aus'teppichen, [illegible]

Au'ster, [illegible] —chen, [illegible] = Qualster (Ostrea). — [illegible] — Südwind.

Au'ster(n)|fang, [illegible] —fischer, [illegible] —handel, [illegible] —händler, [illegible] —kultur, [illegible] —messer, [illegible] —reich, [illegible] —stein, [illegible] —versteinerung, [illegible]

aus'theeren, [illegible]

aus'theil|en, [illegible] et. unter .. — [illegible] Befehle... — [illegible] Gnaden... — [illegible] Titel... — [illegible] die Sakramente — [illegible] —ung, [illegible] —er, [illegible] —erin, [illegible]

aus'thun, [illegible] (s. thun) [illegible] = ausziehen, [illegible] ausnehmen, [illegible] e—n Knaben — [illegible] Geld auf Zinsen — [illegible] sich — [illegible] = ausziehen, ausnehmen, [illegible]

aus'thüren, [illegible] die Flügel (e—r Windmühle) — [illegible]

aus'tief|en, [illegible] —ung, [illegible]

էգ. 31. փորելը, խորունկցընելը. արտ. փորագրելը, քանդակում։

aus'tilg|en, ներ. 3ա. բյ. (պարագ՝ թշնամանք...) ջնջել վերցընել. 2. (յիշատակը խոսռ. էլ. մոլութիւն...) ջնջել՝ փճացընել՝ արմատաքի խլել։ — չ. 22բ. անյ. -ung, էգ. 31. ջնջում, բարձում, արմատաքի խլում։

aus'toben, ներ. 3ա. բյ. ſ—n Zorn an J—m — բարկութիւնը՝ կատաղութիւնը մէկուն վրայ թափել։ — չեզ. h. եւ sich — ձգ. = ausrasen. առլ. Jugend muß — երիտասարդ՝ անփորձ է տակաւին։

aus'tollen, ներ. 3ա. բյ. արտ. e—n Hut — գլխարկ մը փոթել՝ փոթ փոթ՝ խորշ խորշ ընել։ — չեզ. h. ընդ. անմտութիւն ընելէն դադրիլ։ sich — ձգ. ընդ. անմտութիւն ընել։

aus'tönen, չեզ. h. 3ա. բյ. — չ. 22բ. անյ. = aushallen.

aus'tonnen, ներ. 3ա. բյ. (տառեխ...) տակառէն հանել. 2. բէլ. e—n Schacht — քանահորի մը ներքի կողմը տախտակամած պատել։ — չ. 22բ. անյ. (քանահորի մը ներքին կողման) տախտակամած պատում։

aus'tosen, չեզ. h. 3փ. բյ. պոռալ պոռչտալէն՝ աղմկելէն (հովը) մռնչելէն դադրիլ. էլ. ցածնուլ, խաղաղիլ։

aus'traben, չեզ. 3ա. բյ. ſ. (ձին) ընդոստ ընթացքով դուրս ելլել. 2. h. ein Pferd — lassen, նաեւ ներ. ein Pferd — ձին ընդոստ ընթացքով վազցընել. ausgetrabt h. ընդոստ ընթացքով վազելէն դադրիլ։

Aus'trag, ար. 13. (դատաստանական) վճիռ՝ որոշում. gütlicher — (դատի՝ կռուոյ) բարեկամաբար՝ խաղաղութեամբ վճարում, իրաւախոհութիւն. bis zum —e der Sache մինչեւ խնդրոյն կարգադրութիւնը, մինչեւ որ խնդիրը կարգադրուի. e—n Ehrenhandel zum —e bringen պատուատիրական կռիւ՝ դատ մը լրուել. 2. ելք. լրում, կատարած (գործոյ մը). zum —e bringen — վախճանել. լրուել. 3. իրաւընտիր։

Aus'trägal|instanz, էգ. իրաւընտրական ատեան։ —richter, ար. իրաւընտիր (դատաւոր)։

aus'tragen, ներ. 23. բյ. դուրս կրել տանիլ. ein Kind — տղայ մը գիրկն առած պտըտցընելու տանիլ. Brot... — հաց... (յաճախորդներուն) տանիլ բաշխել. die Briefe — նամակները բաշխել. 2. վճ. e—n Posten... aus e—m Buche — (վճարուած պարագ... մը) հաշուեգրքէն ջնջել. 3. den Mist aus der Mistgrube —, die Mistgrube — կոյանոցը՝ աղբանոցը պարպել (աղբը կրելով տանելով). 4. առ. փ. մփ. հրապարակագայծ ընել, հրատարակել. J. — մէկը վատահամբաւել. 5. մինչեւ վերջը կրել. ein Kleid — զգեստ մը մաշելու չափ վրան կրել՝ հագնիլ. ein Kind — (յղի մայր մը) տղայը մինչեւ ծնանելու ժամանակ արգանդին մէջ կրել. sein Leid — իր վիշտը մինչ ի սպառ կրել՝ տանիլ. 6. վճռել, որոշել. (իրրեւ իրաւընտիր) վճիռ կարել։ — չզ. h. (ձէն յայտ առնող հշյ.ով մը) das Ganze trägt fünfzig Gulden aus ամբողջ (ծախքը...) յիսուն ֆլորինի կ'ելլէ՝ կը հասնի. es trägt die Kosten nicht aus ան եկամուտքը... ծախքը չի գոցեր՝ ծախքը վճարելու չի բաւեր։ sich — ձգ. (v. Bäumen) ծառի մը հիւթը՝ զօրութիւնը սպառիլ՝ հատնիլ։ — չ. 22բ. անյ. = ներ. ին նշանակութեանց հետ. դուրս կրել տանիլը. (նամակաց) բաշխում. (փոս... մը) կրելով պարպելը, (փոսի մը) դարտըրկում՝ դատարկացում. հրատարակում, վատահամբաւութիւն. վճիռ, որոշում։

Aus'träger, ար. 22ա. —in, էգ. 32. (տնէն) դուրս տանող՝ կրող. բաշխող. 2. առունկնճառ, ամէն լրատուր հրատարակող՝ հրապարակագայծ ընող։ —ei, էգ. 31. բացբերանութիւն։

Aus'trag|ezeit, էգ. բաշխման ժամանակ։ —sbedingungen, էգ. յ. իրաւախոհութեան (դատ... մը բարեկամաբար վճարելու) պայմանք։

Austrál|ien, չ. 22բ. աշխ. Աւստրալիա, Ովկիանիա (հմմտ. —land)։ —ier, ար. 22ա. —ierin, էգ. 32. Աւստրալիացի։ —isch, ած. 6. աւստրալիական։ —land, չ. աշխ. բուն Աւստրալիա. Նոր Հոլանտա։

Digitized by Google

aus'trauern, չք. հ. 3ա. բփ. սգոյն ժամանակը ամբողջ հանգնել. 2. սգէն ելլել. բ. սգաւորէն՝ սգաւորներն դադրիլ։

aus'träumen, չք. հ. 3ա. բփ. երազէն դադրիլ։ — նբ. e—n Traum — երազ մ'երազել լմընցընել. 2. sich (ար.) et. — բան մ'երազել(ով երեւակայել)։

aus'treiben, նբ. 2փ. բփ. 1. aus e—m Orte — մէկը տեղէ մը հալածել՝ արտաքսել. den Teufel — դեւը հանել. մէկուն երգմնեցընել. 2. (Vieh) — (արօտ) արածելու տանիլ. 3. Knospen — կոկոն... արձակել՝ բանալ. Schweiß — քրտինք տալ, քրտինք արտահոսել. 4. et. ausgetrieben h. բանի մը զբաղելէն դադրած ըլլալ. — չք. ն. բացցուիլ. ելլել. der Schweiß treibt aus քրտինքը կ'արտահոսի։ — ւ. 22բ. անչփ. —ung, իփ. 21. = բային նշանակութեանց հետ. կբ. — des Teufels երգմնեցուցութիւն։ —er, ար. 22ա. —erin, իփ. 23. արտաքսող, մերժող, հալածող։

aus'trennen, նբ. 3ա. բփ. das Futter aus e-m Kleide — զգեստի մ'աստառը քակել անջատել։

aus'treten, չք. 2փ. (տ. treten) բփ. Ա. 1. (դաց կամ շրջապատէն) տեղէ մը դուրս ելլել. 2. (ուղիղ) ճամբէն շեղիլ՝ խոտորիլ. auf Abwege — զառածանիլ, խոտորնակ ճամբայ ելլել. փխ. մոլորիլ, խոտորիլ. 3. = ausscheiden, չք. Լբ. aus e—r (Handels-)Gesellschaft — (վաճառականութեան) ընկերութենէ մը ելլել՝ քաշուիլ. 4. (ջուրը սահմանէն) դուրս ելլել, յորդիլ, զեղուլ. բժշ. տխ. (aus den Gefäßen) — (մազերը արիւնը) անօթներէն ելլել՝ արտաքսուիլ. բնփ. (ջուր երկան) ելլել. — Բ. հ. 5. ausgetreten h. կոխկրտուելէն դադրած ըլլալ։ — նբ. կոխկռտելով դուրս հանել՝ ճզմել. ը. մփ. կոխել. den Saft aus den Weintrauben —, die Weintrauben — հնձան դարձնել. խաղող ճզմել՝ կոխել. sich (ար.) et. — քալելով (ոտքը...) խոխոնել. 2. աջակի զարնելով խորտակել. 3. die Stufen e—r Treppe — սանդուխին աստիճանները կոխե-

լով մաշեցընել՝ խոռոչել. Schuhe — քալելով հողաթափերը լայնցընել՝ ը. մփ. մաշեցընել. փխ. die Kinderschuhe ausgetreten h. ազգայնութեան հասակէն ելած ըլլալ. 4. das Feuer — կրակը կոխկռտելով մարել։ — ւ. 22բ. անչփ. = բային նշանակութեանց հետ. (Հմմտ. Austritt) (փող տեղէ մը) դուրս ելլելը՝ ելք. (ջրոյ) զեղումն՝ սահմանէն դուրս ելլելը. տխ. (մազձ՝ արիւն...) անօթնէն ելլելը՝ թափուիլը. (հեղանիւթոյ) արտաքսեղումն. բնփ. (ջրոյ) երկան ելլելը. կոխելով դուրս հանելը՝ ճզմումն. (խաղողի) կոխումն՝ ճմլումն. քալելով (ոտքի) խախտումն. (աջակելով) խորտակումն. կոխելով խոռոչումն՝ մաշումն. (քալելով) լայնելը. կոխկռտելով մարելը՝ շիջուցումն։

aus'trillern, նբ. 3ա. բփ. ein Lied — երգ մը մրմնջել՝ քթին տակէն (ակռաներուն մէջէն) երգել լմընցընել։

aus'trinken, նբ. 2ա. բփ. (չէղ... մը) ամբողջ խմել՝ խմել պարպել. (աւրճ...) խմել լմընցընել. bis auf den letzten Tropfen — (դաւաթը...) քամել՝ ծծել. mit e—m Zuge — (մէկ շնչով) խմել կոնծել. 2. խմելը լմընցընել, խմելէն դադրիլ։

Aus'tritt, ար. 20. = Austreten, ւ. 2. — aus dem Leben, der Welt աշխարհէն ելք՝ հրաժարումն, մահ. — e—s Theilnehmers — (անդամի... մ'ընկերութենէ դործքէ...) հրաժարում՝ քաշուիլը մէկնիլը. տող. — aus dem Schatten (մոլորակի մ'ուրիշ մոլորակի մը) ստուերէն դուրս ելլելը. 3. ար.. ծրփ. (դուրս ելլելու տեղ) տ. սանդուխի գլուխ. բ. նախասենեակ. փ. պատշգամ։ —s-bogen, ար. տաղ. (սանդուղի) ծագման՝ երեւման աղեղ։ —s-erklärung, իփ. (ընկերութենէ... մ'ելլելու) յայտարարութիւն. — (v. e—m Amte) (պաշտօնի) հրաժարական։ —s-punkt, ար. բնփ. (լուսոյ) արտածագման կէտ։

aus'trocknen, նբ. 3բ. բփ. Holz... — փայտ... չորցընել. e—n Teich — աւազան մը ցամքեցընել. e—e Schüssel mit e—m Tuche — խոր պնակ ա-

ռամ մը լաթով ընելու՝ որբել։ — չէ. ի. չորնալ. (առուակ՝ աղբիւր ... մը) ցամքիլ՝ սպառիլ. 2. աղէկ մը՝ բոլորովին չորնալ։ — չ. 33է. անյ. —ung, իգ. 31. ցամքեցընելը, չորցընելը. (ախտուառակ...) որբել ընելը. (ճոյ...) ցամքում՝ սպառում։

aus'trommeln, նէ. 3ա. էժ. ի ձայն թմբկի՝ թմբկով հրատարակել. ժխ. ամէն կողմ հաչակել՝ հրատարակել. 2. ըստ. 3. — — auspochen, 1. Համմ. նաև auspfeifen, նէ. 1.

aus'trompeten, նէ. 3է. էժ. (ղրէ. անց. — . austrompetet) փողով հրատարակել. ժխ. = austrommeln, 1. ժխ.

aus'tröpfeln, չէ. 3ա. էժ. ի. կաթկըթիլ, կաթել. 2. ի. ըստ. es hat ausgetröpfelt անձրևը դադրեցաւ, այլ ևս կ'անձրևէ։

aus'tropfen, չէ. ի. 3ա. և 3է. էժ. մին մին կաթել։

aus'trotzen, չէ. ի. 3է. էժ. մեկուն դէմ խրոխտալէն դադրիլ։

aus'tünchen, նէ. 3ա. և 3է. էժ. տ. tünchen.

aus'tunken, նէ. 3ա. էժ. e–e Tasse Kaffee mit Brot — թաս մը սուրճ հաց թաթխելով խմել սպառել։

aus'tuschen, նէ. 3է. էժ. e–e Zeichnung — ծրագիր՝ գծագրութիւն մը ներկագրով (տուշով) գունաւորել։ [— ժամերը փողով զարնել։

aus'tuten, նէ. 3է. էժ. die Stunden

aus'üben, նէ. 3ա. էժ. ի գործ դնել, գործադրել. 2. ժխ. Handlungen der Grausamkeit — անգթութ գործք գործել, անգթութիւններ ընել. Rache — վրէժ խնդրել՝ առնուլ։ — չէ. ի. ausgeübt ի. գործադրելէն դադրած ըլլալ։ —end, ած. 6. գործադիր, գործադրող. իրփ. —er Künstler նուագածու. (պաշտօն մը) իրօք գործադրող. —e Gewalt գործադիր իշխանութիւն։ —en, չ. 33է. անյ. —ung, իգ. 31. գործադրութիւն, կիրարկութիւն. 2. փոյթ —ung, et. in — bringen բան մը գործադրել. (գիտութեան՝ արուեստի ... մը) գործնականը՝ գործնական մասը (հմմտ. Theorie)։

Aus'verkauf, ար. 12. ամբողջական վաճառում. (gänzlicher) — (խանութ մը գոցելու նպատակաւ) բոլոր ապրանքը ծախու հանելը՝ գնելը. ժխ. — (zurückgesetzter Gegenstände) (չեռծառուած ապրանքի) աժան գնով վաճառում։ —en, նէ. և չէ. ի. 3ա. էժ. ժխ. խանութին ամբողջ ծախել. 2. ժխ. diese Waare ist ausverkauft այս ապրանքը սպառած է. իփ. das Haus ist ausverkauft թատրոն բոլոր տոմսակը՝ ամբողջները ծախուած են։

aus'wachsen, չէ. ի. 23. էժ. նաև sich — ժէ. բոլորովին աճում՝ զարգացում առնուլ. ը. մփ. չափահաս ըլլալ. ի չափ հասնիլ. 2. (ցորենները) աճել ծլիլ. է. (մարդը) սապատաղն կուզ ըլլալ. 3. (վէրքը) մարմնով աճմամբ գոցուիլ. 4. ի. աճելէն դադրիլ։ — նէ. ein Kleidungsstück — զգեստը չափէն աւելի կարճնալու՝ պզտիկնալու չափ աճիլ։ sich — ժէ. — — չէ. 1.։ ausgewachsen, ղրէ. անց. և ած. 6. զարգացած, աճած. ը. մփ. չափահաս։

aus'wagen, sich — ժէ. 3ա. էժ. դուրս ելլելու համարձակիլ։

aus'wägen, նէ. 3է. էժ. մանր մանր կամ կշռով ծախել. 2. կշռելով զատել. ժխ. (v. Geistigem) et. richtig — (մտաւորական բանի մը) ճիշդ արժէքը՝ յարգը զատել ըմբռնել։

Aus'wahl, իգ. 31. ընտրութիւն. ընտրելը. 2. ընտրուելիք կազմ՝ ժողովք. 3. ընտրեալք. (անձանց համար) ընտիր մասը. 4. ժխ. vollständige — (ամենիլ...) կազմ և կառմած՝ ամբողջ հանգերձանք. neue — (խանութ մը) նորագոյն ապրանքներով հանդերձանք։

aus'wählen, նէ. 3ա. էժ. 3., et. — մէկը՝ բան մ'ընտրել։ — չէ. ի. ausgewählt ի. ընտրելը լմնցուցած ըլլալ։

aus'walken, նէ. 3ա. էժ. — abwalken.

aus'walzen, նէ. 3է. էժ. իրփ. Getreide — գլանով մը ճզմելով ցորենի հատերը հատիկէն հանել. 2. արտ. Eisen ... — երկաթ... կռելով թիթեղ շինել։ sich — ժէ. sich recht — զօրգ կազմուել։ — չէ. ի. կազմուէ են դադրիլ։

Digitized by Google

Aus'wand|(e)rer, ար. 22ա. —(r)erin, իգ. 32. գաղթող, գաղթական, պանդուխտ։ —ern, չբ. 3ա. բյ. s. գաղթել. 2. h. ausgewandert h. (v. Handwerksgesellen) (արուեստի աշակերտներու) արուեստին կատարելագործութեան համար ընթերցանութիւնը ըրած ըլլալ։ **Ausgewanderte(r)**, ար. 24. **Ausgewanderte**, իգ. օբ. գաղթեալ, պանդխտեալ։ —ern, եւ **Ausgewandertsein**, չ. 22բ. անյ. —erung, իգ. 31. գաղթականութիւն, պանդխտութիւն։ —erungsgesetz, չ. գաղթականութեան՝ գաղթելու օրէնք։ —erungslustig, ած. գաղթելու փափաքող՝ տրամադրեալ։

aus'wärm|en, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. բյ. աղէկ տաքցնել՝ տաքնալ. ein Bett — անկողին մը տաքցնել՝ ջերմացնել։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. տաքցնող, ջերմացող։

aus'warten, նբ. 3բ. բյ. բանի մը վախճանին՝ ելքին յարատեւ սպասել։

aus'wärtig, ած. 1. օտար, արտաքին. —es Amt արտաքին գործոց պաշտօնատուն. 2. —er Berichterstatter (e—r Zeitung) լրագրի մը (դրսեցի) թղթակից (= Korrespondent)։

aus'wärts, մ. (հակառ. einwärts) դրսէն, դուրս կողմանէ. 2. դուրսը, (քաղքէն) դուրս. — wohnen քաղքէն դուրս բնակիլ. բ. դուրսը, օտար տեղ՝ երկիր. — essen դուրսը՝ տունէն դուրս ճաշել։

aus'wasch|en, նբ. 2յ. բյ. Flecke, Schmutz aus et. — բանի մը բիծը՝ աղտը լուալ մաքրել՝ հանել. ein Kleid — զգեստ մը լուալ մաքրել. էփ. e—n Schandfleck ... — կեղտ անուն... մը ջնջել՝ լուալ. բ. die Farbe aus dem Kleide (կամ das Kleid) ist ausgewaschen զգեստը լուացուելով գունաթափիլ՝ անգունիլ. 2. որս. (բուրդ՝ մետաքս...) ջուրէ անցնել՝ սրբել մաքրել. 3. բանի մը ներսը՝ մէջը կողքը լուալ մաքրել. (գաւաթ՝ շիշ...) ողողել. ein Geschwür, e—e Wunde — ուռեցք՝ վէրք մը լուալ մաքրել. 4. den Sand aus dem Ufer —, das Ufer — ջուրին եզերաց աւազը տանել տանիլ եւ եզերքը խառնշել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — ջրային նշանախօսութեանց հետ։

aus'wässer|n, նբ. 3ա. բյ. թրջել կակղցնելու՝ մաքրել. դղէ. թրջոց դնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. դղէ. դրն. թրջոց դնելը, թրջում։

aus'watti(e)ren, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. բյ. — watti(e)ren. sich — ամբողջ բամբակով՝ լոդքայով զգեստը պատել՝ լեցնել (մարմնոյն մասունքը պնդակազմ երեւցնելու համար)։

aus'wechsel|n, նբ. 3ա. բյ. = aus-tauschen, նբ. gutes Geld ein- u. das schlechte aus-wechseln թերակշիռ դրամները փոխանակութեամբ վաճառել՝ քանէն հեռացնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, կամ **Auswechslung**, իգ. 31. փոխանակութիւն, փոխանակու-թիւն։ —ungsvertrag կամ **Auswechslungsvertrag**, ար. (պատերազմի ժամանակի) գերեփոխութեան կարգադրութիւն՝ դաշն։

Aus'weg, ար. 30. ելք, ճամբայ. չՏ. վտանգաց ազատագրութիւնը կամ վտանգաւոր դիւրացնող ճամբայ. 2. = Auskunftsmittel; e—n — finden հնարք՝ ճար մը գտնել։

aus'wehen, չբ. 3ա. բյ. h. = ab-wehen, չբ. 2. s. das Licht weht aus հովը փչելէն ճրագը կը մարի։ — նբ. (հմմտ. — չբ. 2.) (vom Winde) — հովը փչելով մարել։

Aus'weich|e, իգ. 25. (շոգեկառաց) ճամբու՝ երկաթուղւոյ փոխանակութիւն (տե. իգն. Weiche). —egeleise, չ. (կառատարք մը անցնի ատլու համար որոշուած) երկաթուղի։ —en, չբ. s. 2ր. բյ. մէկէ՝ բանէ մը խուսիլ՝ խոյս տալ. e—r Sache (geschickt) — վտանգէ... մը (յաջողա-կութեամբ) անձնապուրծ ըլլալ՝ զերծանիլ՝ պրծիլ. e—r Frage ... listig — հարցմանէ(է)... մը խորամանկու-թեամբ փախուստ տալ՝ փախչիլ. 2. — ausbiegen, չբ. (կառատարք՝ կառք... մուրիշի մ'առջեւը) շեղիլ՝ խոտորիլ անցք տալ. 3. (որմ՝ պատ մը) թիւրիլ՝ ծռիլ. երժ. aus e—m Tone in den andern — մէկ ձայնէն միւսին անցնիլ։ —en, նբ. եւ չբ.

Digitized by Google

ի. 3ա. բծ. — **abweichen,** Նբ. եւ չբ. Ա.: **—en,** ը. 22բ. անյ. **—ung,** էփ. 31. (բանէ մը) խորշում՝ խոյս տալը. պրծում, զերծում. (կառատորմի... մը) շեղում՝ խոտորում. (որմի մը) թիւրում՝ ծռում. (ձայնի) անցում՝ փոփոխութիւն. 2. երծ. — der Stimme ձայնափոխութիւն. աստղ. — e—s Planeten մոլորակի մը (արեգակէն ունեցած հեռաւորութեամբ) կազմած անկիւնը. բնփ. — e—s Pendels ճօճանակի մը (իր հաւասարութեան կէտէն ունեցած) ամենամեծ հեռաւորութիւնը: **—end,** ած. 6. խուսափական:

aus'weiden, Նբ. 3բ. բծ. որս. Wild — երէին փորոտիքը հանել. 2. բոլոր դալար խոտը ճարակել՝ ուտել:

aus'weinen, Նբ. 3ա. բծ. sich (պր.) die Augen — շատ լալէն աչուըները կուրցընել՝ ապականել. 2. ich hatte m—e Thränen ausgeweint սաստիկ լալքես արցունքս հատած էր. 3. j—n Schmerz — լալով ցաւերը սփոփել: sich (recht) — էբ. լալով սփոփուիլ. բ. սաստիկ լալէն հիւծիլ՝ ծիւրիլ ծնգիլ:

Aus'weis, որ. 20. ու—ի. **—ses,** որ. **—se,** յփ. 18. — über... բանի մը վրայօք (գրաւոր) տեղեկութիւնք. բ. արձանագիր, ցանկ. գ. վկայագրութիւն. վճ. — e—s Handels- oder Bankhauses վաճառատան կամ դրամատեղանի մը վիճակ՝ հանգամանք. nach — der Rechnung ըստ հաշուին. 2. ցուցում, վաւերական հաստատութիւն: **—en,** Նբ. 2ծ. (տ. **weisen**) բծ. 3. — մէկը (քաղքէն...) արտաքսել՝ աքսորել. բ. մէկը տնէն մերժել՝ հալածել: **—en,** Նբ. եւ **sich** — էբ. ապացուցանել, հաստատել. նաեւ անդ. բ. es wird sich bald — քիչ մ'եաքը կ'իմացուի՝ կը յայտնուի. sich (über j—e Vollmacht...) — իր իշխանութիւնը... ապացուցանել: **—en,** ը. 22բ. անյ. **—ung,** էփ. 31. արտաքսում, աքսորանք. (տնէն) մերժում՝ հալածում. նաեւ = **Ausweis. —papiere,** ը. յփ. վաւերական հաստատութիւն, վաւերականութեան թուղթք:

aus'weiß||en, Նբ. 3փ. բծ. ein Zimmer — խուց մը բռել: — ը. 22բ. անյ. **—ung,** էփ. 31. բռում, բռելը:

aus'weit||en, Նբ. եւ **sich** — էբ. 3բ. բծ. լայնցընել, լայննալ. բ. մտ. տարածել, տարածուիլ: — ը. 22բ. անյ. **—ung,** էփ. 31. լայնում, լայնելը:

aus'wendig, ած. 6. եւ մկ. արտաքին. տի. օտարաշխարհիկ. մկ. դրսէն, դրսի կողմէն (հկ—նչ. **inwendig**). 2. մկ. էփ. et. — lernen, können բան մը բերնուց սորվիլ՝ ըսել կարենալ: **—e(s),** ը. 34. արտաքինը. մակերեւոյթը:

aus'werden, ցնյ. չբ. ի. 1փ. բծ. լմըննալ, վախճանիլ, ի գլուխ ելլել (= **enden**).

aus'werf||en, Նբ. 2տ. բծ. 3—m ein Auge — քարով մը մէկուն աչքը հանել՝ պայթեցընել. 2. (տեղ մը) նետել. 3. (v. e—m Vulkane) Asche, Feuer... — (հրաբուխ մը) մոխիր՝ կրակ... ժայթքել՝ դուրս արձակել. Blut... — արիւն... թքնել. Spundheien — (գարեջուրը) եռալ. 4. Erde, Schlamm aus e—m Graben, e—n Graben — փոսի մը մէջէն հողը՝ ցեխը դուրս հանել. բ. փոսով՝ խրամով պատել, շուրջ խրամ բանալ. 5. վճ. հաշիւ մը (հաշուեգրքին մէջ) տուանձին՝ մեկալներէն անջատաբար նշանակել. 6. 3—m e—e Besoldung... — մէկուն հաս... մը սահմանել՝ կարգել (= **aussetzen,** Նբ. 6.). 3—m e—e Summe für et. — մէկուն (նպատակի մը համար) գումար մը շնորհել՝ տալ. 7. Feuer — կրակը վրան հող նետելով մարել: — չբ. h. = **anwerfen,** չբ. 2. (գնդակի հարուածով մը) խաղը վախճանել՝ վերջացընել: — ը. 22բ. անյ. **—ung,** էփ. 31. = Նբ. էն նշանակութեանց հետ:

aus'wettern, չբ. h. եւ **sich** — էբ. 3ա. բծ. es hat ausgewettert փոթորիկը դադրեցաւ. էխ. ընփ. es hat ausgewettert կատղելէն՝ մոլեգնելէն դադրեցաւ:

aus'wetzen, Նբ. 3փ. բծ. e—e Scharte — (դանակի... մը) ողոցած բերանը սրել շիտկել. բ. էխ. յանցանք՝ զանցառութիւն մը շիտկել:

aus'wichsen, Նբ. 3փ. բծ. (բանի մը ներսի կողմը) մոմել՝ մոմով օծել.

Digitized by Google

2. փխ. ըմբ. 3. — մէկը զանազանէն՝ բաժնած ընել։

aus'wickeln, նբ. 3ա. բյ. (փաթթուածը՝ ծրարուածը...) բանալ. (խառնըշփոթը...) պարզել։ sich — եբ. ich aus e—m schlimmen Handel գէշ ուրաքէն բանէ մը պրծիլ։ —eln, չ. չըբ. անյ. —(e)lung, իգ. 31. = նբ.ին նշանակութեանց հեր.

aus'wieg||en, նբ. 2զ. բյ. եւ — չ. չըբ. անյ. —ung, իգ. 31. = aus=wägen, նբ. եւ չ.

aus'windeln, նբ. 3ա. բյ. ein Kind — տղայ մը խանձարուրքէն հանել։

aus'winden, նբ. 2ա. բյ. — aus=ringen, նբ. 1. 2. անուորզով (ըեռ...) վեր (գուրս) հանել՝ վերցնել։ sich — եբ. = auswickeln, եբ.

aus'winseln, չբ. h. 3ա. բյ. Հեծեծելեն դադրիլ (տ. winseln).

aus'wintern, նբ. 3ա. բյ. ձմեռուան խառնութեան տակէն ըզնել. 2. ձմեռն ամբողջ պահպանել. (vom Vieh) — ձմեռն ամբողջ սնուցանել։ — չբ. s. die Saat ist ausgewintert վարուցանքը ձմեռուան խըստութենէն ապականած՝ խանգվըրած է։

aus'wippen, նբ. 3ա. բյ. վճ. Geldstücke — = auswägen, նբ. 2.

aus'wirken, չբ. h. 3ա. բյ. ազդելէն՝ ներգործելէն... դադրիլ (տ. հմմտ. wirken)։ — նբ. ճգամբ՝ աշխատութեամբ բան մը ձեռք բերել. j—m et. — բան մը մէկուն ընդունիլ՝ ձեռք բերել տալ. 2. ողոր. (բան՝ մը հիւսել...) լմընցը-նել. եբ. կերպարանները՝ մշակելը... լմնցընել. (խմորը՝ հայրը) թրել լմնցընել. den Huf — ձիուն սմբակը կարել։ — չ. չըբ. անյ. —ung, իգ. 31. = նբ.ին նշանակութեանց հեր.

aus'wirren, նբ. 3ա. բյ. (խառնակածը) պարզել՝ լուծել։

aus'wisch·bar, ած. օ. ջնջելի. սըր-բելի, եղծանելի (նանե եւ.)։ —en, նբ. 3զ. բյ. den Staub aus dem (Glase) —, das Glas... — (գաւաթի... մը) մէջի փոշին սրբել. sich (դր.) den Schlaf aus den Augen, die Augen — (քնէն զարթնլու ժամանակ) աչուըները շփել. փխ. ըմբ. j—m die Augen — մէկը խաբել. 2. ջնջել, եղծանել. 3. ըմբ. j—m Eins — մէկուն հարուած մը զարնել։

aus'witter||n, նբ. 3ա. բյ. Հոտուըտալով խմանալ՝ գտնել. 2. (օդը) գինին... եղծանել՝ ապականել՝ խանգարել։ — չբ. s. (օդի մէջ) եղծանիլ՝ ապականիլ՝ խանգարիլ։ — չ. չըբ. անյ. —ung, իգ. 31. Հոտուըտալով խմանալը՝ գգալը. (օդի մէջ) ապականուիլ՝ խանգարուիլ։

aus'wölb||en, նբ. 3ա. բյ. եւ — չ. չըբ. անյ. —ung, իգ. 31. = wölben.

Aus'wuchs, ար. 13. ամփ. —ses, սր. —se, յգ. առզ. ամփ. հյց. —se, տր. —sen, = Auswachsen, չ. 2. (մարմնոյ վրայ) ուռեցք մը՝ ուռեցք. առ-պառ. տխ. (անկերու՝ ծառերու վրայ) այտուց՝ ելունդ. 3. փխ. ա. յգ. Auswüchse, առարկական յաւելու-թիւն (հոգեկան կարգութեանց)։

aus'wühlen, նբ. 3ա. բյ. կրծկրտելով (հողի տակէն) դուրս հանել. 2. կրծկտելով խառնել՝ փորփրել։

Aus'wurf, ար. 13. = Auswerfen, չ. 2. դուրս նետուած բան. բ. ծովէն եզր նետուած աւարկայք. գ. աղտեղութիւն. դ. (մարդու) կղկղանք. թուք, խուխ. 3. անպիտան՝ խոտան բան, արհամարհ ընտրուկք, գիրս, մրուր. բ. (գրքի մը) անպէտ՝ անգործածական թերթ։

aus'würfeln, նբ. 3ա. բյ. քուէով՝ ապագուշակութեամբ խաղալ։

Aus'würfling, ար. 40. = Aus=wurf, 2. եւ 3.

Aus'wurfspapier, չ. ար. (գրքի մը) անգործածական՝ անպէտ թերթ։ —stoffe, ար. յգ. (մարդու) կղկղանք. ը. մփ. աղտեղութիւնք, աղբ։

aus'würgen, նբ. 3ա. բյ. մեծ ճըգամբ փսխել. 2. (քաղաք մը) ազգաբնակութեամբ անմարդի ընել՝ անմարդացընել։

aus'wurzeln, նբ. 3ա. բյ. արմատէ խլել, ջնջել (տե. փըծ. ent=wurzeln)։

aus'wüthen, չբ. h. 3բ. բյ. (փոթորիկը) խաղաղիլ՝ մեղմանալ՝

Digitized by Google

դադրել: sich — չզ. կատարողութիւնը յապեցընել:

aus'zack|en, նբ. 3ա. բյ. ատամնաձեւ կտրել. ը. մ. կարասներով պատկեր... հանել: — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. կտրատում, կտրատելով պատկեր... հանելը. 2. փայն —ung, ատամնաձեւ կտրուածք:

aus'zahl|en, նբ. 3ա. բյ. J—m et. — մէկուն բան մը վճարել՝ հատուցանել. sie wollten ihm (sein Erbtheil) kaum ihn — անոնք կ'ուզէին իր (ժառանգութեան) բաժինին իրեն վճարել՝ տալ: — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վճարում, հատուցում:

aus'zähl|en, նբ. 3ա. բյ. = zählen. փղ. das Manuskript — ձեռագրին բովանդակութիւնը շուրջ՝ մօտ հաշուել. 2. den Putz — մէկիկ մէկիկ ծախու ապրանքին վրայ գին շարել. Eier — հատ հատ հաւկիթ ծախել: — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հաշիւ, հաշուում:

Aus'zahler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. վճարող:

aus'zähneln, նբ. 3ա. բյ. ատամնաձեւ կտրել՝ ճենել:

aus'zahn|en, նբ. 3ա. բյ. — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = auszacken, նբ. եւ ը.

aus'zanken, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. բյ. ընփ. = ausschelten, նբ. եւ չբ.: sich — չզ. վիճելէն՝ կագելէն դադրել. 2. կռիւելու խօսքերով իրարու հետ բանակռուիլ՝ կագել:

aus'zapfen, նբ. 3ա. եւ 3գ. բյ. den Wein aus dem Fasse —, das Faß — տակառէն գինին հանել պարպել. 2. = ausschenken, նբ. 2.

aus'zappeln, չբ. ի. 3ա. բյ. վերջին՝ բանակռուելէն դադրել:

aus'zausen, նբ. 3գ. բյ. J—m die Haare — մէկուն մազերը փետել՝ խզել. 2. ը. մ. ընփ. J. — մէկը կշտամբել՝ պատուել:

aus'zechen, նբ. 3ա. բյ. խմելով դադրեցնել: — չբ. ի. ausgezecht h. կերուխումի՝ զուարճութեանց պարապելէն դադրած ըլլալ:

aus'zeh(e)nt|en, նբ. 3բ. բյ. տասանորդել: —er, ար. 22ա. տասանորդող:

aus'zehr|en, նբ. եւ sich — չզ. 3ա. բյ. սպառել, վատնել. ein Land — երկիր մ'ամբողջ սպառել՝ հատցընել. J. — մէկը քիչ քիչ կոչնչացնել. sich — սպառիլ, հատնիլ. 2. = abzehren, նբ.: — չբ. ի. ուժերը լմնցընել. 2. ս. եւ sich — չզ. = abzehren, չբ.: — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. սպառում, հատնում. ծիւրում ծնդում. 2. փայն —ung, ախտ. ծիւրական տենդ. (Brust-)— թոքատենդ, թոքամաշութիւն, բարակ ցաւ. die — h. թոքախտաւոր ըլլալ. die — bekommen թոքախտէ բռնուած ըլլալ: —end, ած. 6. —es Fieber ծիւրական բարակ ջերմ, հալումաշ:

aus'zeichn|en, նբ. 3բ. բյ. e—e Figur — գծով մը գծագրել լմնցընել. 2. նշանակել. (գիրք մը մէկէն հատուած մը) քաղել անանել. die Fehler — սխալները նշանակել՝ ցուցընել. sich (փխ.) e—n Weg — անձին համար նամբայ մ'որոշել (նաեւ փխ.). չզ. am Rande — հաշուի մը լուսանցքը նշանակել՝ գրել. Waaren — վաճառքներուն վրայ պիտակ՝ թիւ գնել. անփոփ. (կարուելի ծաղկեր) նշել. 3. J. — մէկուն հետ մեծարանօք վարուիլ, մէկը պատուել: sich — չզ. անուանի՝ նշանաւոր ըլլալ, պայծառանալ. sich in et. — բանի մը մէջ գերազանց տարուել ըլլալ: — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութիւնները: —ungswerth, —ungswürdig, ած. մեծարանաց արժանի, մեծարելի, յարգելի:

aus'zerren, նբ. 3ա. բյ. ձգձգելով՝ քաշկռտելով հանել:

aus'zieh|bar, ած. 6. հանուելի... (տ. ausziehen); ֆիզ. տարածուն, տարածական: —barkeit, իգ. 31. ֆիզ. տարածականութիւն: —en, նբ. 3գ. բյ. ա. նաեւ չբ. ein Kleidungsstück — զգեստ մը հանել. J—m die Kleider հանել J. — մէկը հանուեցընել. das Kostüm... — տարազը հանել. sich — հանուիլ. sich (փխ.) die Stiefel — կօշիկները հանել. sich bis auf das Hemd — մինչեւ շապիկ մերկանալ՝ հանուիլ. չզ. die Uniform — զինուորութիւնը թողուլ. ընփ. J. rein — մէկուն բոլոր ինչքը կողոպտել. die Kinderschuhe ausgezogen h. մանկութենէ

ելած ըլլալ. Բ. դուրս հանել՝ քաշել. das Schwert aus der Scheide — սուրը պատեանէն հանել, սուրը մերկացնել. (զամ՛ սանձին՝ ափսայ...) խլել հանել. die Tischplatte — ծալլածոյ սեղան մ՛երկնցընել. ար—. die Heftstiften — սեղմի (շուլալի) գերձաններ քաշել հանել. զին. die Kugel, den Schuß — հրացան մը պարպել՝ արձակել. Գ. (aus Pflanzenstoffen) e—n Extrakt — (ծաղիկներուն) զօրութիւնը՝ ոյժը մզել հանել. Stellen aus e—m Buche — գրքէ մը հատուած քաղել առնուլ. ասա. e—e Wurzel — արմատ հանել. փմ. ausgezogener Stoff մաղ, մզուած զօրութիւն. Դ. die freie Luft zieht die Farben aus բաց օդի մէջ (առարկաները) կը գունափին՝ կը գունաթափափին. Ե. (քաշելով) ձգտել՝ երկայնել. 2. (գին ...մը) քաշել լմընցընել. (ախոյ մը) պառակել լմընցընել. 3. որս. e—n Büchsenlauf — հրացանի փողին ներքնակողմը ակօսաձեւ շինել: sich — ճք. — — Նբ. 1. ա. 2. քաշելով ձգտիլ՝ երկննալ: — չբ. Ա. f. (բնակութենէն՝ տնէն) ելլել. Բ. (aus e—m Lande) mit Sack und Pack — (երկրէ մը) բոլորովին գաղթել. Գ. (in Schaaren) — թափօրաբար՝ հանդիսիւ երթալ. auf die Jagd..., in den Krieg... — որսի՝ պատերազմի... երթալ. 2. ընտ. երազընթաց վազել՝ ընթանալ. — Բ. Ի. 3. ausgezogen ի. (դուրս) հանելը՝ քաշելը լմնցուցած ըլլալ: —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ. զ. օ. (զգեստի) մերկացում. (մէկուն ընչից) կողոպտում, մէկը կողոպտելը. խլել հանելը. (հիւթի) մզում. (գրքէ մը) քաղել առնուլը, ծաղկաքաղութիւն. ասա. (արմատի) հանում. ձգտում, երկայնում. բնակափոխութիւն, բնակարանէն ելք՝ երթ (հմմտ. նաեւ Auszug, 1.): —tisch, ար. երկայնելի կամ ծալլածոյ սեղան:

aus'zieren, նբ. 3ա. բծ. ... = ausschmücken ...

aus'zimmern, նբ. 3ա. բծ. ար-ճտ. (քանահօրի՝ բովի մը) ներքին պատերը տախտակամած պատել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. (քանահօրի... մը) ներքին պատերուն տախտակամած պատում:

aus'zinnen, նբ. 3ա. բծ. անագել, անագով զրուագել:

aus'zirkeln, նբ. 3ա. բծ. ... = abzirkeln ... [սուլելով ծաղրել:

aus'zischen, նբ. 3փ. բծ. սուլել:

aus'zittern, չբ. 3ա. բծ. ի. դողալէն դադրիլ. 2. f. (v. Tönen) թրթռալ, ճօճալ. փխ. im Herzen — թրթռալով՝ ճօճալով մինչեւ սրտին խորքը հասնիլ:

aus'zucken, չբ. ի. 3ա. բծ. բաբախելէն՝ թնդալէն դադրիլ:

Aus'zug, ար. 18. (գաւառէ... մը) ելլել երթալը, գաղթում. ը. մտ. չու՝ երթ. — (aus e—r Wohnung) բնակափոխութիւն. 2. ձգող, գզրոց. 3. անզանի երկնցուելի փեղկ՝ թեւ. 4. վճռականհանդութեան արդիւնք (վճռականհանութենէն ելած թուղթեր). 5. փմ. (ծաղիկներէն՝ պտուղներէն... հանուած) բուն զօրութիւնը՝ ոյժը, մուղ. — aus e—m Buche գրքի մը քաղուածոյք. լճ. — aus e—r Rechnung հաշուի մը բովանդակութիւն. kurzer — (ընդարձակ գրքի մը համառօտուած հրատարակութիւն) գրքի մը համառօտութիւն. բ. (գրքին վերջը կամ գրքի մը գլուխներուն սկիզբը գրուած) համառօտ բովանդակութիւն, խորագիր. 6. (բանի մը պատուականագոյն՝ ազնուագոյն մասը) ուզեղ, ուղղեծուծ:

aus'züglich, ձ. համառօտութեամբ:

Aus'zugsfest, չ. Հրէից պասեք: —macher, ար. քաղուածոյք ընող, ծաղկաքաղ. փ. մտ. բանաքաղ, բանագող: —weise, ձ. համառօտութեամբ:

aus'zupfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. բծ. — ausrupfen, նբ. 2. ein Stück Seidenzeug... — մետաքսեղէնի... կտոր մը թել թել քակել՝ ծուատել. ար-տասուոյն (պատարագատելու ժամանակ) շղերը՝ աղանդեղութիւնները մաքրել: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 22. ար-ա. ասուոյն աղանդեղութիւնները մաքրող:

aus'zürnen, չբ. ի. 3ա. բծ. բար-

կուրթեներէն ցանծնալ. զայրանալէն դադրիլ։

aus'zwitschern, չբ. հ. 3ա. բէ. ճռուռելէն՝ ճռուողելէն դադրիլ։

authént‖isch, ած. 6. վաւերական, արժանահաւատ. օրինաւոր. մ. վաւերականութեամբ. վաւերաբար։ —izität', իգ. 31. վաւերականութիւն = Rechtsgültigkeit, Echtheit.

Autobiographie, իգ. 31. կամ 35. ինքնակենսագրութիւն։

Autochthón, ար. 33. բնակ, բնաշխարհիկ։

Autodafé, իգ. 38. եր. էին. (հաւատաքննութեան ատեանին մէջ) հերետիկոսները հրով դատելը. հրադատութիւն։

Autodidákt, ար. 33. ինքնագէտ, ինքնավարժապետ։ —enthum, չ. 20. անյ. ինքնագիտութիւն, ինքնավարժապետութիւն։

Autográph, չ. 24ա. փոխ. ինքնագիր գրչութիւն։ —isch, ած. 6. փոխ. ինքնագիր։

Autokrát, ար. 33. ինքնիշխան, ինքնակալ։ —ie, իգ. 31. կամ 35. ինքնիշխանութիւն, ինքնակալութիւն։ —isch, ած. 6. ինքնակալ, ինքնակալական։

Automát, ար. 33. նաեւ 20. ինքնաշարժ մեքենայ։ —isch, ած. 6. ինքնաշարժական, ինքնաբերական։

Autonóm, ած. 6. ինքնօրէն, անկախ։ —ie, իգ. 31. կամ 35. ինքնօրինութիւն, անկախութիւն։

A'utor, ար. 25. նախապատճառ, հեղինակ, մատենագիր։ —isi(e)ren, նբ. 3ա. իշխանութիւն՝ հեղինակութիւն տալ = bevollmächtigen. —ität', իգ. 31. ճոխութիւն, հեղինակութիւն. als — gelten հեղինակութիւն համարուիլ. հեղինակութեան արժէք ունենալ։ —schaft, իգ. 31. հեղինակութիւն, հեղինակին որպիսութիւնը. die — dieses Buches ist noch nicht bekannt այս գրքին հեղինակը դեռ չէ ճանչցուած։

auweh, auweih, մբ. ոհ, այ. վահ։

Auxiliä'rtruppen, իգ. յգ. օգնական գունդք։

Av... կ'արտաբերուի աւ...։

Avál, ար. 38. չն. երաշխաւորութիւն = Wechselbürgschaft. —i(e)ren, նբ. 3ա. երաշխաւորել, երաշխաւոր ըլլալ։

Avánce (ավանս), իգ. 35. = Vorsprung, Entgegenkommen. 2. շահ. mit — verlaufen շահով՝ վաստակով ծախել։

Avancement' (ավանսման), չ. 38. նաեւ ար. = Beförderung.

avanci(e)ren (ավանսիրըն), չբ. ս. 3ա. յառաջանալ, (պատուոյ) բարձրանալ. er ist zum Hauptmann avanciert հարիւրապետութեան աստիճանին բարձրացաւ։ —te, ար. յգ. 34. զին. աստիճանաւոր զինուորականք (= Unterofficiere)։ —tau, չ. զին. թնդանօթները քաշելու չուանը։ —zeit, իգ. յառաջացման ժամանակ։

Avantageúr (ավանթաժէօր), ար. 38. զին. ազատութեան՝ պաշտօնականութեան ցանկացող՝ փափաքող = Offizieraspirant.

Avaren, ար. յգ. անփխ. հ. պատմ. Աւարք։

A've, չ. անփխ. — Maria Ողջոյն քեզ. Հրեշտակ Ցեառն։

Aventurin, ար. 20. —stein, ար. հք. աստեղաքար. աստղաքար։

Avers, ար. 20. դրամի երես՝ պատկերադիր։

Aversional‖quantum, չ. —summe, իգ. հաշտարար գումար = Abfindungsquantum.

averti(e)ren, նբ. 3ա. ծանուցանել, իմացընել, ազդ տալ։

Avis (ավի), ար. 20. ռամկ. —ses, ար. —se, յգ. 18. ծանուցում, ազդեկութիւն։ —brief, թուղթ ծանուցման, ծանուցագիր, ազդագիր։ —schiff, չ. նաւ. բանբեր՝ զրուցատար նաւ։ —i(e)ren, նբ. 3ա. չն. ծանուցանել, իմացընել. ազդեկացընել։

Aviso, ար. (չ.) 38. նաւ. = Avisschiff.

A'xe, իգ. 35. = Achse.

Axinit, ար. 20. հք. աքսինիզ։

Axiom, չ. 20. առած, ակիզբ։

A'xishirsch, ար. 20. էն. ապխտակախայա (հնդիկ) եղջերու։

A'xt, իգ. 17. տապար. կացին. փայտատ. էխ. die — an den Baum

Digitized by Google

liegen գործքին ձեռնարկել․ գործքը սկսել։ —helm, որ․ տապարի գլուխ։

Äz... եւայլն․ տ․ Äʒ...

Azálea, իգ․ 36․ յք․ —éen, = —ie. —ie, իգ․ 35․ տէ․ լեռնավարդ (Azalea).

Azerólapfel, որ․ տէ․ Հաղորան, ալոճ, սինձ։ —baum, որ․ տէ․ ալոճի ծառ․ Հաղորենի, սնձի = —e. —e, նաեւ **Azeróle**, իգ․ 35․ տէ․ ալոճի ծառ, Հաղորենի, սնձի (Crataegus azarolus).

Azimúth, չ․ 20․ տող․ ազիմութ (աստեղ մ'իր գագաթնային շըրջանին եւ տեղւոյ մը միջօրէականին հետ կազմած անկիւնը)։

Azót, չ․ 20․ քմ․ մահածին (կազ), բորակածին, ազոտ։ —isch, ած․ 6․ քմ․ մահածնական, անկենդանական։

Azúr, չ․ 24ա․ հք․ լուրջ՝ ներկ․ քնա․ կապուտակ, կապոյտ գոյն։ —blau, ած․ կապուտակ երկնագոյն։ —blau, չ․ լուրջ կապոյտը, կապուտակը։ —(e)n, ած․ 6․ կապուտակ, երկնագոյն։ —i(e)rt, ած․ 6․ կապուտակ երկնագոյն։

B.

B, չ․ 37․ Ա․ B. գերմաներէն այբուբենին երկրորդ գիրն եւ առաջին բաղաձայնը․ Բ (բեն)․ տաղ․ տ․ A. 2․ իրք․ (գերմանական երաժշտութեան մէջ վեցերորդ A եւ եւթներորդ H ձայներուն մէջի կիսաձայնը) սիէ, սի-սիէմոլ․ B. իրք․ B. հմա․ = Baß. — Բ․ h. իրք․ (ձայնը կէս աստիճան հարթելու՝ իջեցընելու նշան) հարթիկ, սիէմոլ․ e—e Note mit b bezeichnen խազ մը սիէմոլով նշանակել․ — Գ․ B. հմա․ ձն․ = Brief; քմ․ = Bor; դղք․ = balneum, balsamum.

Baal, որ․ 20․ դցք․ Բահաղ։ —s diener, —priester, որ․ Բահաղու ծառայ։

ba(a)r, ած․ 6․ —(es Geld) (ստակ) պատրաստական՝ առձեռն պատրաստ․ իր—․ իրական (ստակ)․ ձն․ gegen — առժամայն՝ կանխիկ վճարելով, կանխիկ տալով․ էխ․ et. für —e Münze, für —, für —en Ernst nehmen բանի մը դիւրաւ հաւատալ, դիւրահաւան ըլլալ, դիւրաւ խաբուիլ․ առծ․ —Geld lacht ուր ստակն առատ է, անդ ամենայն բան լաւ է. wer — zahlt, kauft am wohlfeilsten կանխիկ վճարողն ամենաժան կը գնէ. 2․ = bar. —bestand, որ․ ձն․ —fonds, որ․ յք․ —vorrath, որ․ առձեռն պատրաստ (արկղ դրուած) դրամի գումար։ —geschäft, չ․ ձն․ —kauf, որ․ կանխիկ տալով առուծախ։ —schaft, իգ․ 31․ = —es Geld (տ․ ba(a)r, 1․)․ ձն․ klingende, bereite — առձեռն պատրաստ՝ պատրաստական ստակ։ —sendung, իգ․ ձն․ կանխիկ տալով (վաճառականը) առաքում։ —vorschuß, որ․ ձն․ կանխիկ վճարուած կամ փոխ տրուած դրամի գումար։

Bába, իգ․ 38․ (տղ․ իրք․) անկողնիկ․ in die — geben պառկելու երթալ․ — machen քնանալ։

bäbä', մշ․ (արհամարհանաց, իղձրանաց, քաղցրախօսան․) օն անդր, ի բաց տար, ամօթ ձեզ։

Bábel, չ․ 38․ ազն․ Բաբէլ (նաեւ փխ․ = Verwirrung). das neue — Նոր Բաբելոն, Բաբիզ․ Thurmbau zu — Բաբելոնի աշտարակաշինութիւնը։

Babine, իգ․ 35․ ձն․ թուխ մաշկ (ռուսական կատուի)։

Babirússa, որ․ (չ․) 38․ կն․ եղջերուախոզ = Hirscheber.

Bábuin, որ․ 20․ կն․ շնագլուխ կապիկ (Cynocephalus). [փայփուշ]

Babúsche, իգ․ 35․ շղուական,

Bábylon, չ․ 38․ քղ․ Բաբելոն։ —ónien, չ․ 22բ․ աշխ․ Բաբելաստան։ —ónier, որ․ 22ա․ —ónierin, իգ․ 32․ Բաբելացի։ —ónisch, ած․ 6․ բաբելական․ —e Gefangenschaft Բաբելոնի գերութիւն։

Bacchanál, չ․ 20․ դցք․ յք․ —ien, ադանդագարաձառական տօնք․ փխ․ գինարբուք, շուայտութիւն։

Bacchánt, ար. 33. Բաքոսի՝ Սպանդարամետի քուրմ:

Bacch(ánt)||in, էգ. 32. քրմուհի՝ քրմանույշ Սպանդարամետի. փխ. բարկացած՝ զայրացած կինիկ: —isch, ած. 6. բաքոսեան, սպանդարամետական: [անեղ :

Bacchius, ար. 27. տաղչ. ուտար-

Bácchus, յտ. ան. ար. 18. դիցբ. Սպանդարամետ, Բաքոս:

Bach, ար. 13. առու, վտակ. ը. մք. ջրոյ հոսանք: —amsel, էգ. կն. գետասարեկ (Cinclus aquaticus). —blume, էգ. բս. ոսկեծաղիկ (Caltha palustris). —bohne, —bunge, էգ. բս. վերոնիկէ (Veronica beccabunga). —forelle, էգ. կն. կարմրախայտ (ձուկ) (Salmo fario). —holder, ար. բս. բռնչի (Viburnum opulus).

Báche, էգ. 35. որս. մատակ կինճ:

Bä'chelchen, Bä'chlein, չ. 22բ. նուազ. առուակ:

Bácher, ար. 22ա. որս. երկամեայ կինճ:

Bách||hollunder, ար. = Bachholder. —krebs, ար. կն. վտակի խեցգետին: —kresse, էգ. կն. (ալխտակ) խարականձուկ (= Gründling). —minze, էգ. բս. ջրային անանուխ (Mentha aquatica). —pflanzen, էգ. յտ. բս. առուակային անկեր: —reich, ած. առուակաշատ: —stelze, էգ. կն. խաղաղնիկ (Motacilla). —weide, էգ. բս. ջրասէր ուռի, ջրուռի, ողոռի (Salix helix).

back, մ.նաւ. ետեւի կողմը (դարձած). ein Schiff — legen նաւու մ'ընթացքը կասեցընել կամ նուաղեցընել:

Back, էգ. 31. նաւ. փայտէ կամ թիթեղէ մեծ սկուտեղ (որմէ նաւաստիք խառն կ'ուտեն). բ. նաւու առաջակողման բարձրաւանդակ. գ. տափարակ գետանաւ. 2. ար. արկղ, ընդունարան. (թղթագործներու) կարաս...:

Báck||birne, էգ. եփելու տանձ. բ. փանչոր տանձ, տանձչիր: —blech, չ. (խմորեղէն...) եփելու թիթեղէ սկուտեղ: —bord, չ.նաւ. նաւուն ձախակողմը (խելաց կողմանէ նկատելով): —butter, էգ. տապկելու կարագ:

Bácke, էգ. 35. **Backen**, ար. 22բ. նուազ. **Bäckchen**, չ. 22բ. թուշ, այտ. հմմտ. Wange; mit leeren —n kauen բերանն առանց բան մ'ունենալու ծամել. փխ. die —n voll nehmen, mit vollen —n in die Posaune stoßen անթեւեթեալ պերճութեամբ՝ ճոռոմաբանութեամբ խօսիլ. 2. կզակ. ծնօտ, ծամելիք, խամծեկ. — (des Hintern) — (մարդու) երասանդ՝ յատակ. — des Pferdes ձիու երասանդ՝ գաւակ. 3. ար. ճրտ. —n, ար. (պատուհանի...) որմին թանձրութիւն. —n, յտ. փայտեղէն կամ մետաղեայ կրկին հեծան (ինչ ինչ մեքենաներու վրայ), բուն. —n, յտ. (բան մը պնդելու համար երկու երկաթեղէն կաղմած) խամծեկ:

backen, չբ. ſ. եւ h. 3ա. կաչիլ. մածնուլ. (ջերմութեամբ կամ ցրտութեամբ) խիտ ու խիտ չեղջակուտիլ. կարծրանալ. բրտանալ, տաքիլ. der Schnee backt = ballt (տ. ballen, չբ.). 2. h. 3ա. կամ 2ձ. (դրբ. անց. միշտ gebacken) (փուռն մէջ) եփուիլ՝ խորովիլ տապկիլ: — նբ. 3ա. եւ 2ձ. (պտուղ...) փուռն մէջ չորցընել. ար. Ziegelsteine — աղիւսները թրծել. 2. 2ձ. սհմ. ներկ. նաեւ bäckst, bäckt; ա. Brot, Kuchen... — հաց՝ հատակեայ... եփել. frisch gebackenes (Brot) թարմ (հաց...). փխ. — հացագործութիւն ընել. բ. խհ. խորովել. տապկել. Fleisch... braun (scharf) — միս... կարմրցընել՝ խորովել՝ աղանձել. 3. փխ. ընտ. (նոր նոր պատուհսներ՝ ազնուականներ...) ստեղծել՝ յառաջ բերել: Gebackene(s), չ. 34. = Gebäck. — չ. 22բ. անյտ. = բային նշանակութեան հմտ. եփում, խորովում, տապկում, թրծում:

Bácken||bart, ար. ծնօտի մօրուք: —bein, չ. անդղ. այտի խնձորին ոսկր: —grübchen, չ. այտին վրայ փոսիկ: —haube, էգ. այտերը ծածկող գդակ: —knochen, ար. = —bein. —muskel, ար. անդղ. այտի ջիղերը: —riemen, ար. զին. = Schuppenkette. —streich, ար. ապտակ: —tasche, էգ. կն. կերակուր պահելու համար ինչ ինչ անասնոց բերնին երկու կող-

Digitized by Google

մանէ կախուած քսակ կամ պարկ։ –zahn, ար. անդր. աղօրիք, լեռատամ, ծամելեաց ակռայ։

Bäcker, ար. ՀՀա. –in, իգ. ՅՀ. Հացագործ, Հացեփեաց. առ–կ. Das ist wie beim — die Semmel ասոր գինն աբոլ՝ անփոփոխ է։ –beinig, ած. ներքսահայեաց՝ ներս ծռած ոտրունք ունեցող (երիվար...)։ –s brot, չ. փռան հաց (հիանդ. տան հաց)։ –bursche, ար. Հացագործի մանչ՝ աշակերտ։ –ei, իգ. 31. Հացագործութիւն, Հացարարութիւն։ –gesell, ար. Հացագործի ստար։ –handwerk, չ. = –zunft. 2. Հացարարութիւն։ –laden, ար. Հացարարոց։ –meister, ար. Հացագործ (արուեստապետ)։ –zunft, իգ. Հացագործաց ընկերութիւն։

Bäck|fisch, ար. տապկելու ձուկ. բ. տապկած ձուկ. գ. փխ. ընտ. լափահաս մանկամարդ աղջիկ։ –s geld, չ. Հնոցի վարձք։ –geräth, չ. Հացարարի անօթք՝ կազմածք։ –s hähnchen, չ. –hähn(d)el, ընտ. չ. տապկած վառեակ։ –haus, չ. = –stube. –hecht, ար. ճռ. մանր կարմկանուկ։ –hitze, իգ. փռան ջերմութիւն. ընտ. es ist e–e — hier Հոս փուռ է դարձած։ –kammer, չ. = –stube. –mulde, իգ. = –trog. –ofen, ար. փուռ, Հնոց. ein — voll (փռան մը մէջ միանգամայն եփուած բոլոր Հացը) փուռ մը Հաց. փխ. ընտ. փուռ, տաստիկ տաքցուած սենեակ։ –ofenloch, չ. փռան բերան։ –pfanne, իգ. տապակ։ –pfeife, իգ. ընտ. ապոտակ։ –pflaume, իգ. սալորչիր. փանչոր սալոր։ –schaufel, իգ. –scheibe, իգ. –scheit, չ. –schieber, ար. ար–. փռան թի՝ թիակ։ –s schüssel, իգ. խմորի տաշտ։ –stein, ար. թրծուն աղիւս, աղիւս։ –s stube, իգ. ծառայարանի՝ Հացագործի խանութ, Հացարարոց։ –teig, ար. տապկելու խմոր։ –trog, ար. ար–. խմոր շաղուելու տաշտ, կուր։ –s waare, իգ. յգ. Հացարարոցի ապրանք։ –wanne, իգ. = –trog. –werk, չ. Հատանեայ, կարկանդակ։

Bad, չ. դ. լուացում, լոգանք. բ. լուացման ջուր. գ. բաղնիք. ein — nehmen լուացուիլ, բաղնիք ընել, լողանալ. փխ. ծղրք. J–m ein — rüsten մէկուն չար՝ գէշ բան մը պատրաստել. das Kind mit dem –e ausschütten = եւ փ. ausgießen, նք. 1. J–m das — gesegnen մէկուն չար (ըստ արժանաւորութեանը) Հատուցանել. 2. (ըստ Ս. Գրոց) մկրտութիւն (աւազանի). 3. ար–. ներկաջուր (ներկարարաց). 4. (քրէական բաղանեաց վայր) ջերմուկք, ջերմաջուրք. քրէական բաղանիք. in's — reisen ջերմուկք երթալ։

Bade|anstalt, իգ. (Հասարակաց) բաղանիք, բաղնիք, բաղանետուն։ –anzug, ար. բաղանեաց զգեստ։ –s arzt, ար. ջերմկաց բժիշկ։ –frau, իգ. բաղանեաց աղախին։ –freiheit, իգ. ջերմաջրերը գործածելու ազատութիւն։ –gast, ար. լուացուող. ջերմաջրոց այցելու։ –haus, չ. բաղանիք, բաղանետուն։ –kur, իգ. ջերմաջրով դարման. e–e — in Karlsbad gebrauchen Քարլսպատի ջերմաջրերը գործածել՝ ջերմաջրերով դարմանուիլ։ –liste, իգ. ջերմաջրոց այցելուաց ցուցակ։ –meister, ար. բաղանապետ. բ. լողուորդ։ –ordnung, իգ. Հասարակաց բաղանեաց կարգ՝ կանոն։ –ort, ար. (ջերմուկք ունեցող քաղաք) ջերմաջուրք, ջերմուկք. 2. = –platz. –platz, ար. լուացուելու վայր։ –schiff, չ. բաղանեաց նաւ (նաւ որուն վրայ բաղանեաց սենեկիկներ շինուած են)։ –schwamm, ար. (բաղանեաց) սպունգ։ –stelle, իգ. = –platz. –stube, իգ. բաղնիք ընելու սենեակ՝ խուց. 2. ջերմասենեակ՝ քրտնարան (բաղանեաց)։ –wanne, իգ. բաղանեաց տաշտ, լոգարան։ –warm, գաղջ։ –zeit, իգ. բաղանեաց ժամ. 2. ջերմաջրոց՝ քրէական բաղանեաց ժամանակ՝ եղանակ։ –zeug, չ. բաղանեաց լաթեղէն՝ կտաւեղէն։ –s zimmer, չ. = –stube.

baden, նք. 3ք. տղայ... լուալ. ein Pferd — ձի մը գետին մէջ լողացընել։ — չք. հ. եւ sich — ձք. լուացուիլ, լողանալ, բաղնիք ընել. sich in Thränen — արցունք կորիլ, արտասուաց Հեղեղ իջեցընել։ — չ. ՀՅք. անյ. das — thut ihm gut բաղնիքն իրեն կ՚օգտէ։ –de(r), ար. ՅՅ.

—de, էգ. 6բ. լուացուող, լողացող, բաղնիք ընող։

Báden, չ. 22բ. աշխ. Պատըն (մեծ դքսութիւն). 2. Պատըն (քաղքի անուն)։

Baden-Báden, չ. 22բ. քղ. Պատըն-Պատըն։

Bád‖ener, ար. 22ա. —in, էգ. 32. = Badenser. 2. Պատընցի։ —énser, ար. 22ա. —énserin, էգ. 32. Պատընցի, Պատըն գաւառէն։ —énsisch, ած. 6. = badisch.

Báder, ար. 22ա. լուացուող, լողացող, բաղնիք ընող. 2. (վիրաբոյժ) վարսավիրայ։

Bä'derkunde, էգ. բաղանեաց գիտութիւն, բաղանեգրութիւն։

Baderei, էգ. 31. բաղանիք, բաղնիք ընելը. 2. (վիրաբոյժ) վարսավիրայի սենեակ։

Badián, ար. 20. բսլ. աստղաձեւ՝ ճենական անիսոն, բադիան (Illicium anisatum) = Sternanis.

bádisch, ած. 6. Պատընի, պատընական. das —e, 14. Պատըն գաւառը։

bä'en, չէ. հ. 3բ. (ոչխարը) մայել։

Bä'fchen, չ. 22բ. (եկեղեցականաց) սպիտակածիր սեւ լանջանոց, գրապան։

Bagáge (պա-կա-ժը), էգ. 35. աղխ, ապրանք (= Gepäck). 2. ընփ. (նախատական բառ) սինլքոր, խառնաղանճ։ —pferd, չ. կահակիր երիվար։ —wagen, ար. աղխից՝ կահոց սայլ։

Bagatélle, էգ. (ցնց-. չ.) 35. դուզնաքեայ՝ չնչին իր. Das ist keine — ատիկա տղու խաղ չէ։ —klage, էգ. իրվ. դատ՝ չնչին իրաց գանգատանք՝ ամբաստանութիւն։ —kommission, էգ. իրվ. դուզնաքեայ ամբաստանութեանց դատաստանարան։ —sachen, էգ. յգ. դուզնաքեայ չնչին իրք։

Bágger, ար. 22ա. արհ. (նաւահանգստի տիղմն արտաքս պեղելու մեքենայ) տղմահան մեքենայ. kleiner — աւազահան՝ խճահան մեքենայ (գետերու մէջ)։ —boot, չ. աւազահան (կամ տղմահան մեքենայի հանդերձեալ) նաւ։ —maschine, էգ. = Bagger. —n, նբ. 3ա. = ausbaggern. —pontón, ար. —prahm, ար. = —boot.

Bágno (պա-նյօ), չ. 38. պարհակաւորաց բանտ։

bah, մլ. (անշանակ՝ արհամարհանքի յայտարարութիւն) բա՛, փո՛հ. փո՛չ։

bä'h‖en, նբ. 3ա. Holz... — փայտ... տաքցընել՝ ջերմացընել. Pflanzen — տնկերը ջերմութեամբ փաղաղհամ ընել. 2. խորովել, կարմրցընել. 3. բժշ. kranke Glieder — ցաւագար անդամոց վրայ ջերմ տաք դնել. Բ. վէրք... մը ջերմ ջրով լուալ՝ թրջել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. ջեռուցում. (տնկերը) փաղաղհամ ընելը. խորովում. բժշ. (վիրաց վրայ) ջերմ տաք դնելը. (վիրաց) ջերմ ջրով թրջում. 2. ձայն —ung, ջերմ եւ ջրի դեղ, տաք, տփձա։

Bahn, էգ. 31. ճամբայ, շաւիղ, ուղի. (die) — brechen, — machen ճամբայ բանալ՝ հորդել. փխ. սկսիլ. ձեռնարկել. J. auf die (rechte) — führen կամ bringen մէկն ուղիղ ճամբան առաջնորդել՝ տանիլ (նաեւ փխ.). 2. փխ. J—m die — abgewinnen մէկէ մը յառաջ անցնիլ հասնիլ, մէկը կանխել՝ յառաջել. auf der betretenen — bleiben սկսած շաւիղէն՝ հնացեալ սովորութենէն չխոտորիլ՝ չշեղիլ, սկսած գնացից ճամբուն վրայ յարատեւել. auf der — der Ehre wandeln պատուաւոր գնացք ունենալ, պատուոյ շաւղաց մէջէն ընթանալ. 3. es ist — gefegt ձիւնը վերցուած է (ճամբաներէն). et. per — schicken երկաթուղով խաւրել. աստղ. մոլորակաց... շրջան՝ շաւիղ. բնգ. — e-s Körpers (մարմնոյ մը) շարժման՝ ընթացից շաւիղ՝ ճամբայ. 4. ասպարէզ, կրկէս, արշաւատեղ. 5. արհ. (ինչ ինչ գործեաց) տափակ՝ հարթ կողմը, (մրճոյ) գլուխ, (կացնի մերանի...) շեղաստայր բերան. 6. պաստառի մը լայնութիւնը, մար։ —aufseher, ար. երկաթուղւոյ վերատեսուչ։ —brecher, ար. առհավիրայ։ —breite, էգ. ճամբու լայնութիւն. Բ. կերպասուց լայնութիւն, մար։ —geleise, չ. երկաթուղւոյ երկաթի գիծ։ —hof, ար. երկաթուղւոյ հանգրուան՝ հանգոյց՝ կայարան։ —los,

Digitized by Google

ած. անշաւիղ, անճանապարհ: —wärter, որ. երկաթուղւոյ պահապան: —zug, որ. երկաթուղւոյ կառախումբ՝ կառատարք:

bahn|en, նբ. 3ա. e—n Weg — ճամբայ բանալ՝ հորդել. բ. հարթել, հաւասարցընել. գ. (ճամբուն) արգելքները՝ խոչ եւ խութը բառնալ՝ վերցընել. դ. փխ. խոչ եւ խութը բառնալ՝ հարթել. sich (դբ.) e—n Weg durch's Gedränge — բազմութեան մէջէն ճամբայ բանալ, ամբոխը ճեղքել. փխ. J—m den Weg — մէկուն ճամբան հորդել՝ պատրաստել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ճամբու հորդում՝ հարթում՝ հաւասարութիւն. փխ. (արգելքներու) բարձում: —enlos, ած. (ճամբայ) անհարթ՝ չհորդեալ: —ig, ած. 6. (բրդ. նախընթաց թուոյ խառնով) zwei-, drei— կրկին՝ երեքին... ամր (կերպարանի լայնութիւն) ունեցող:

Bahre, էգ. 35. կրելիք, բառնալիք, պատգարակ. (հիւանդաց) դարգիճ. 2. դագաղ. փխ. մահ, գերեզման = Tod. —enträger, որ. բառնալիքով քար կրող: —träger, որ. պատգարակաբարձ: —tuch, չ. դագաղաց՝ դիապատանի ծածկոյթ:

Bai, էգ. 31. նոյն. ծովու նեղաբերան գոգ՝ խորշ:

Baier... եւայլն. տ. Bayer...

Baisér (պեզե), որ. 38. մանրի՝ ներքի փոփրով լեցուած հատուկայ՝ շաքարեղէն:

Baisse (պէ-ս), էգ. 35. վճ. = Sinken (հկ-նշ. Hausse).

Bajázzo, որ. 38. խեղկատակ, ծաղրիչ:

Bajon(n)étt, չ. 20. զին. սուին. mit aufgestecktem —e սուինը հրացանին ծայրին անցուած. das — fällen սուինի ծայրին դէպ ի յառաջ կարկառել (Միւսուրաց յարձակման դիմադրելու համար): —hals, որ. սուինի (հրացանին ծայրը անցուելու) ծակ:

Bake, էգ. 35. երէ. զին. ուղղութեան ցից, նշանահար. 2. նոյն. ծովու... մէջ վտանգաւոր վայրաց կամ խարակի նշան, խթանշան, ձողանշան: —en, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. վտանգաւոր վայրերը՝ խթերը նշանահար ընել՝ ձողանշանել:

Báktr|a, չ. 38. հն. հ. պբ. Բակտրա: —iána, չ. 38. —ien, չ. 22բ. անյ. հ. պբ. Բակտրիա(նոսն): —ier, որ. 22ա. —ierin, էգ. 32. Բակտրիացի: —isch, ած. 6. բակտրիական:

Balancier (պա-լա-նսի-էէ), որ. 31. կշռոց, ճօճանակ. 2. լարախաղացի հաւասարակշռութեան ձող:

balanci(e)r|en (պա-լա-նսի-էրէն), նբ. 3ա. հաւասարակշիռ բռնել. 2. ճօճել, տատանել. 3. վճ. (տալիքն եւ առնլիքը) հաւասարեցընել. նկր. առարկաները համաչափ կարգել՝ կարգի դնել: — չբ. հ. (կայսրուելու տեղն) մարմինը հաւասար ամանակաւ մէկ ոտքէն միւսին վրայ ճօճացընել՝ տատանել: —stange, էգ. լարախաղացի հաւասարակշռութեան ձող:

bald, մ. շուտ մը, քիչ մ'ետքը. sehr — վայրկենի մը մէջ. man wird die Thüre — öffnen դուռը հիմայ կը բացուի. — genug բաւական շուտ. (all)zu — շատ՝ չափազանց շուտ. so — als möglich կամ möglichst — ըստ կարելւոյն շուտ. je bälder, je lieber որչափ շուտ, այնչափ լաւ. 2. դիւրին. Das ist — gesagt, aber schwer gethan ասիկա ըսելը դիւրին է, բայց ընելը դժուարին. առծ. ընդ բան եւ ընդ գործ՝ բազում է խորոց. 3. գրեթէ, (ըսել)ու վրայ... ich wäre — gefallen գրեթէ կ'իյնայի, իյնալու վրայ էի. ich hätte — gesagt ըսելու վրայ էի. 4. շուտ, շուտով, արագ. vierzehn Tage gehen — hin երկու շաբաթը շուտով՝ արագ կ'անցնի. 5. bald... bald... մերթ... մերթ..., երբեմն... երբեմն...: —möglichst, —thunlichst, մ. ըստ կարելւոյն շուտ:

Báldachin, որ. 20. հովանոց, ամպհովանի:

Bä'lde, էգ. 35. անյ. in — (մէջ. բջփ.) շուտ մը, քիչ մ'ետքը:

báldig, ած. 6. մերձաւոր, առաջիկայ. մօտալուտ, վերահաս. auf —es Wiedersehen մօտերս վերստին կը տեսնուինք: —st, մ. մօտերս, մօտ օրերս. auf's —e ամենամօտ օրերս, ամենաշուտ:

Báldrian, ար. 20. բս. աղըղըռուկ, սթեր (Valeriana)։

Balcáren, իգ. յգ. 35. աշխ. Բալէարեան կղզիք։

Balg, ար. 13. ոլոռի՝ լուբիայի... փոճոկ՝ կպճէն պատիճ. ցորենի՝ փար-թակի... փոճոկ՝ ծածկ. 2. ճագարի՝ պղուեստ... (առանց ճեղքելու քերթուած) մորթ՝ մաշկ. օձի՝ զեռնոց... խորխ. (կենդանի անա-սնոց) մորթին՝ մազին դոյնը. 3. յգ. նաեւ 20. եւ 33. փքոց = Blase-balg. 4. փայտեայ կամ մետաղէն մարդապատկեր. յարդով լեցուած անասնոյ մորթ՝ տիկ. 5. ըռմ. (ռամկական առոած) յաճախ չ. յգ. նաեւ 7. անկիրթ աղայ՝ մանուկ. նախա աղայ, մանկիկ, աղջիկ. ա-նարգ՝ անուանարկ կնիկ։ —(en)ge-bläse, չ. փքոց։ —(en)gerüst, չ. փքոցի մոյթ՝ նեցուկ՝ էջ։ —(en)-treter, ար. երգիոնի փքոցը կոխող, փքոցահար։ —frucht, իգ. թաղանթա-թաւոր եւ պատճային պտուղ։ —geschwulst, իգ. թաղանթային՝ թա-ղանթափակ ուռեցք՝ ելունդն։ —werk, չ. — e—r Orgel երգիոնի մը փքոցները։

Bálge, իգ. 35. տ. Balje.

bálg[en, նբ. 3ա. = abbalgen, նբ. 1. sich — էբ. մորթը՝ խորխը փո-խել՝ մերկանալ. 2. ծեծկուել, կռուըռտել։ — չ. 22բ. ռմյգ. = Բայթն նշանակութեանց հետ. 2. կռիւ, կագ, վէճ։ —er, ար. 22ա. կռուող, կա-գող։ —erei, իգ. 31. = Balgen, չ.

Bálje, իգ. 35. փայտեայ տաշտ։

Bálkan, ար. 38. աշխ. Պալքան (լեռնք)։

Bä'lkchen, չ. 22բ. փոքրիկ գերան, գերանիկ, մարդակ։

Bálken, ար. 22բ. գերան, մար-դակ. առճ. den Splitter im fremden, den — im eigenen Auge nicht sehen եղբօրն աչքին շիւղը տեսնել, եւ իր աչ-քին գերանը չտեսնել. այլոց պա-կասութեանց լուսանունք, ան-ձանց խլուրդք. das Wasser (Eis) hat keine — ջուրը նենգաւոր է, ջրոյ վրայ հաստատուն կռուան չկայ. 2. արօրի բուն՝ ձող. կշիռքի՝ կշռորդի լծակ. 3. ցորենոց, խոտնոց, մա-րագ։ —anker, ար. (գերանները պինդ կցելու) երկաթի նիգ։ —hoch, ած. (տատասողի՝ խցի մը բարձրութեան չափ) բարձր։ —keller, ար. գերանաշէն ձեղնով մառան։ —kantig, ած. քառակուսի ուղիղ անկեանը կտրուած. — be-hauen քառակուսի կտրել։ —kopf, ար. (պատէն դուրս ցցուած) գե-րանի ծայր՝ գլուխ, առօրմայ։ —lage, իգ. (գերանի) տապաձ։ —riß, ար. շէնքի մը գերանաց յատակա-գիծը։ —schleuse, իգ. գերանէ շի-նուած սահանք։ —träger, ար. մոյթ, նեցուկ։ —wage, իգ. կշռորդ։ —werk, չ. (շէնքի մը) հեծանք. հե-ծանաձգութիւնք։

Ballón, ար. 20. եւ 38. պատաշգամ։

Ball, Ա. ար. 13. ափուճ. — spielen ափուճ խաղալ. 2. (Schlag-)— խաղի գնդակ. փխ. խաղալիկ. mit dem —e spielen գունդխաղ՝ ափուճ խա-ղալ. 3. (պիլեարի՝ մականական գունդխաղու) փղոսկրեայ գնդակ. 4. բնռ. բոլորակ մարմին, գունդ. երկրագունդ, երկնագունդ. ռուճ. (կայսերաց՝ թագաւորաց ձեռքը բռնած) աշխարհագունդ՝ խնձոր (հմմտ. Erdball, եւ տ. Reichsapfel, Schneeball)։ Բ. — ար. 13. պարա-հանդէս, կաքաւ. viel auf Bälle gehen պարահանդէսները յաճախել։ —bein, չ. (պիլեարի) գնդակի փըղ-ոսկր։ —dame, իգ. պարահանդէսի հագուստով զարդարեալ խա-թուն։ —einladung, իգ. պարա-հանդէսի հրաւէր։ —eisen, չ. ռզմ. (տապաձագործի) դուր։ —fest, չ. (մեծ) պարահանդէս։ —gast, ար. (կաքաւի) հրաւիրեալ, կոչնական։ —gesellschaft, իգ. պարահանդէսի հրաւիրեալք՝ կոչնականք. Բ. պա-րահանդէս։ —haus, չ. ափուճ խա-ղալու տուն՝ վայր. Բ. պարատուն, կաքաւատուն։ —kelle, իգ. գնդահար գործի, թաթ (ափուճ զարնելու գործի)։ —kugel, ար. ափուճ, (պիլ-եարի) գնդակ։ —netz, —racket, չ. փետրագունդ (ափուճ) զարնելու գործի, թաթ։ —saal, ար. կա-քաւի՝ պարի սրահ։ —schlägel, ար. = —kelle. —spiel, չ. ափուճի խաղ, ափուճ։ —spieler, ար. ափուճ խա-ղացող։

Digitized by Google

Ballāde, իգ. 35. յգ. գեղօն։

Ballast, ար. 20. Նաւ. նաւատախիճ, նաւու յատակը լեցուած աւազ. — einnehmen, einschießen նաւու յատակը նաւատախիճ՝ աւազ լեցընել. — ausladen, ausschießen նաւատախիճը պարպել. փխ. überflüssiger — (in Büchern) (գրոց մէջ) աւելորդ՝ անօգուտ խօսքեր։

Bällchen, չ. 22բ. պզտիկ ափուճ. 2. փամփուշտի ծրարիկ՝ կապոց. բ. — Leinwand կէս հատոր՝ պուրակ կտաւ։

Ballei, իգ. 31. (Մալթայի ասպետաց կարգին) իշխանութեան երկիր։

Ballen, ար. 22բ. = Ball, Ա. 2. (մարդու) ձեռքի և ոտքի (պալիկին) ըթամատին մսոտ մասը. (անասնոց) նեխքրան. 3. չճ. փամփուշտ մեծ ծրար՝ բեռ, հակ. բ. — Papier տասը պուրակ (հինգհարիւրըթերթեայ) թուղթ. 4. որս. (տաշտցի) բռնատեղ՝ գաստարապան. փխ. (յառաջագոյն) նշանագրոց վրայ թանաք տարածելու ձագարաձեւ գործի։ —binder, ար. (փամփուշտ՝ բեռ) ծրարող՝ պատատող։ —binderlohn, ար. (փամփուշտ...) ծրարողի վարձք. 2. չ. մր. (փամփուշտաց) պատատանաց՝ ծրարման ծախք։ —gut, չ. չճ. —waare, իգ. հակ հակ՝ կապոց կապոց փամփուշտ։ —schnur, իգ. որս. փամփուշտ պատատանաց շուան։ —stock, ար. որս. բեռը պնդելու գաւազան, գելարանակ։ —weise, մ. հակ հակ, ծրար ծրար։

bällern, bä'llern, չբ. հ. 3ա. ընփ. աղմուկ՝ խշրտոց հանել. անյ. մր. հրացան արձակել։

Ballet(t), չ. 20. յգ. —e, պարանցիկք։ —kunst, իգ. կաքաւի հանդամանաց գիտութիւն, կաքաւագրութիւն։ —schülerin, իգ. կաքաւ արգող, կաքաւի աշակերտուհի։ —tänzer(in), ար. և իգ. թատրերգարանի կաքաւիչ։

Bal(l)iste, իգ. 35. հ. պտ. նետաձիգ և քարընկէց մեքենայ, բաղխոր, նետակալ։

Ballón (լօն), ար. 38. օդագունդ, օդապարիկ. գմ. ընդունարան (= Rezipient); բնա. բոլորակ մարմին, գունդ։

Bállot, ար. 38. գաղտնի քուէարկութեան խրաւունք։

Ballot(t)áge (պալլօթաժը), իգ. 35. = Kugelung (տ. ballot(t)i(e)ren, չ.)։

Balló(t)tte, իգ. 38. քուէարկութեան գնդակ։ —i(e)ren, չբ. հ. և նբ. 3ա. գնդակարկել, գնդակաձգել (= kugeln). 3. hinaus — մէկը գնդակարկութեամբ արտաքսել։ — չ. 22բ. անյգ. գնդակարկութիւն, գնդակաձգութիւն (= Kugelung)։

Bálsam, ար. 20. յգ. Balsáme, բալասան, բալասան, ազնուաձեթ։ —apfel, ար. տյ. բալասանենւոյ պտուղ։ —baum, ար. տյ. բալասանենի ծառ, բալասանենի։ —duft, ար. —hauch, ար. բալասանենի անուշահոտութիւն։ —harz, չ. բալասանենի ուենը։ —holz, չ. չճ. բալասանափայտ (Amyris opobalsamum)։ —krämer, ար. բալասանավաճառ։ —i(e)ren, նբ. 3ա. զմռսել։ —i(e)ren, չ. 22բ. անյգ. —i(e)rung, իգ. 31. զմռսում։ —isch, կամ —ig, ած. 6. բալասանենիկ, բալասան ունեցող, բալասանաբեր. բ. մր. կազդուրիչ, զովացիչ։ —ine, իգ. 35. տյ. հինաձաղիկ, անժոյժ (Impatiens)։ [տասար։

Bálthasar, յտ. ան. ար. 38. Բաղ-

báltisch, ած. 6. աշխ. պալդիկ. —es Meer Պալդիկ ծով (տա. ևրծ. Ostsee)։

Balz, իգ. 31. նաև ար. 20. որս. (մեծ անտառային թռչնոց) խառնք. 2. —(·zeit) խառնից ժամանակ։ —en, չբ. հ. 3գ. որս. կողուցի՝ կողմանց մէջ ըլլալ։

Bámbus, ար. անփփ. կամ 18. տյ. մեծ եղէգ, հնդկեղէգ։ —rohr, չ. —stock, ար. տյ. հնդկեղէգ (Bambusa)։ —zucker, ար. հնդկեղեգան շաքար։

Bámmel, իգ. 35. —áge (—աժը), իգ. 35. —ei, իգ. 31. ընփ. տատանող կախուած զարդ (գինդ և այլն)։ —n, չբ. հ. 3ա. ընփ. կախուած ըլլալ և տատանիլ. 2. (զանգակի պէս) հնչել։

Bams, ար. 20. աւ. —ses, փր. —se, յգ. 18. մազով՝ տաւով... լեցուած՝ ուռած թամբ։ —en, նբ. 3գ. Felle... — մորթը՝ կաշին... ծեծել (փոշին թօթուելու համար)։

Ban, ար. 20. = Bann.

Banáne, իգ. 35. տկ. բանան (բանանենի ծառին վարնգի պէս երկայն պտուղը). Բ. բանանենի (Musa): —nbaum, ար. տկ. = Banane, Բ.: —npisang, ար. տկ. աղամաթզենի (Musa sapientium):

Band, Ա. ար. 13. յգ. Bände, (գրքի) կազմ. 2. (գրքի) հատոր: Բ. — չ. 7. յգ. Bänder, առասան, լար. (ժամացուցի՝ գաւազանի...) լար՝ ժապաւէն. (ընդհանրապէս ամէն տեսակ) ժապաւէն. (հողաթափի) խրաց. (կանանց գլխարկի...) ժապաւէն, լանկզատակ. լըմպանք. (շքանշաններու) ժապաւէն. 2. խղ. (տապալը ոյ մէջ) խոռան. ein — machen դուռ՝ խոռան մ'առնուլ՝ շինել, փաթթանակները զուգել. Bänder machen բոլոր խորանները՝ զանեքն առնուլ. 3. յարգէ՝ կնիւնէ կապ (ծառերը՝ տնկերը կապելու համար). 4. անգղ. ներարգական յօդակապ. — der Junge լեզուի կապ. վրբ. (խախտած ոսկերաց) կալանդում՝ պատում. 5. (իրրեւ զարդ) օղ, օղակ. — (am Arm) ապարանջան. ար—. (տակառի) շրջանակ՝ գօղ. ֆր. ընփ. außer Rand und — s. ինչ զինքը շափու մէջ բռնել՝ անձին իշխել չկարենալ. 6. Նըփ. —, Bändchen հարթ գէպ (ճարտարապետական զարդ). խհ. Bänder v. Nudelteig հայոտեայ թելեր, թելահայա. (Fenster-, Thür-)— (պատուհանի՝ դրան վրայ գօտւոյ պէս բեւեռուած) էզ ծխնի: Գ. — չ. 20. յգ. Bande, կապանք, տառունք, շղթայք. in — schlagen կամ werfen շղթայել, կալանել (շղթայի զարնել). 2. (հոգեկան) կապ, գօղ, միաւորութիւն: —achat, ար. հք. շերտաւոր ակատ: —ähnlich, ած. = —artig. —alabaster, ար. շերտաւոր ալապաստր: —artig, ած. ժապաւինաձեւ. 2. տկ. շերտաւոր, պծաւոր. անգղ. ներարգական: —bohrer, ար. ար—. փոքրիկ գայլիկոն: —s brille, իգ. սանեղնաւոր աչոց: —eisen, չ. երկաթի շրջանակ՝ գօղ (տակառներու համար): —fabrik, իգ. ժապաւէնի գործարան: —förmig, ած. ժապաւինաձեւ: —handel, ար. վճ. ժապաւէնի առեւտուր: —s händler, ար. ժապաւինավաճառ: —s holz, չ. ար—. (տակառի շրջանակ՝ օղոր շինելու) ուռենույ... ասա: —krämer, ար. վճ. փերեզակ (ժապաւէնի): —macher, ար. = —weber. —marmor, ար. հք. շերտաւոր կուճ՝ մարմարիոն: —nagel, ար. ար—. (երկու տախտակ... իրարու կցելու) փայտեայ գամ, բուգուզ: —reich, ած. հատորաւոր, բազմահատոր: —reif, ար. ար—. փայտեայ կամ երկաթի շրջանակ, օղոր, գօղ: —s rose, իգ. փոքրիկ վարդ. Բ. (ժապաւէնէ շինուած) շինծու վարդ: —säge, իգ. ար—. բոլորակ սղոց: —s schleife, իգ. ժապաւէնէ հանգուցաձեւ զարդ: —stuhl, ար. ար—. ժապաւինագործի սարքի՝ գործածական: —waaren, իգ. յգ. վճ. ժապաւինեղէնք: —weber, ար. ար—. ժապաւինագործ: —weberei, իգ. վճ. ժապաւինագործութիւն: —wirker, ար. = —weber. —wurm, ար. Բ. նուրբ երիզ (Toenia solium):

Bandág|e (պանտաժը), իգ. 35. վրբ. աղէկապ: —enmacher, ար. աղէկապ շինող: —i(e)ren, նբ. 3ա. աղէկապ կապել՝ գործածել: —ist, ար. 33. = —enmacher. 2. աղէթափութեան վիրաբոյժ:

Bä'ndchen, չ. 22բ. նուաղ. Bandի. տ. Band, Բ.

Bánde, իգ. 35. (գնդխաղի՝ պիլեարի սեղանին) ներքին կողերը. նուէ. նաւու կողմ. 2. մետաքսեայ լայն շերտ. 3. եղ. մփ. — v. Räubern աւազակաց ջոկ՝ խումբ. — Gesindels սինլքոր ամբոխի կոյտ՝ հրոսակ:

bä'nde, օտրգ. անէ. bindenի:

Bä'nde|reich, ած. բազմահատոր: —weise, մկ. հատոր հատոր:

Bandelier (պանտըլիէր), չ. 20. ուսընդանութ՝ շեղ կախուած գօտի:

Bánden|führer, ար. աւազակաց... խմբի առաջնորդ: —stoß, ար. (պիլեարի մէջ) սեղանին կողին զարնուելէն ետքը գնդակին յետս դարձը՝ դառնալը. durch — machen գնդակը սեղանին կողը զարնուիլ եւ շեղ յետս դառնալ:

bä'ndern, նբ. 3ա. ար—. das Wache —

Digitized by Google

հալած մոմը ջրոյ մէջ ժապաւի-նաձեւ թափել. 2. ռազ. կերպարը շերտաւոր տառայնանկել։

bandi(e)ren, նբ. ձ. փոքրիկ երիզ-ներով զարդարել. 2. իղ. (պիլ-եարդի մէջ) գնդակը ցանցին մէջ մղել։

...bändig, ած. ձ. (Թուական ա-նուանց հետ բաղադրած ձայն կը կազմէ.) zwei—es Werk երկհա-տոր գիրք։

bändig|en, նբ. ձ. (վայրենի ա-նասուն, կկ. կիրքերը) նուաճել՝ սանձահարել։ — ը. ձզբ. անյ. —ung, իգ. 31. նուաճում, սանձա-հարութիւն։ —er, ար. 22ա. (Thier-)— վայրենի անասուն նուաճող՝ սան-ձահարող։

Bandit, ար. 33. աւազակ, յելու-զակ. մէկնակազէն։ —enhaft, ած. ձ. աւազակական։

bangathmend, ած. դժուարա-շունչ. դժուարաւ շունչ առնող։

bang(e), ած. ձ. բղդ. banger, bän-ger, գերդ. bangst, bängst; (իբր ա— {իր—դիր) երկչոտ, վախկոտ. in —er Erwartung անձկութեամբ, մտատանջութեամբ. 2. (եւ ռդո-րդէլ եւ Վ.) ich bin կամ mir ist — կը վախնամ. ich werde (—. երծ. mir wird) — վախնալու կը սկսիմ (տ. Angst.). ihm ist — für (կամ um) sein Leben կը խիթայ՝ կը վախնայ որ չմեռնի, կեանքը վրայ կը խի-թայ. es ist mir — dabei աս իրս զիս անհանգիստ կ'ընէ. J—m vor J—m, vor et. — machen մէկը մէկէ կամ բա-նէ մը վախցընել. ամ. — machen gilt nicht! սպառնալիքներէն չեմ վախ-նար։ —e, իգ. 35. անյ. ընդ. = Angst. —en, չբ. h. անդ. բ. եւ sich — էբ. ich bange (mich), es bangt mir für mein Leben կեանքս վրայ կը խիթամ, կեանքս համար երկիւղի մէջ եմ. bangen (—. ռ—զէշ langen) und — in schwebender Pein շարունակ(եալ) ան-ձկութեան մէջ ըլլալ. 2. nach et. — բանի մը կարօտը ցանկալ՝ անձկալ։ —en, նբ. վախցընել, զան-գիտեցընել։ —en, ը. ձզբ. անյ. եր-կիւղ. 2. անձկութիւն. տագնապ, —igkeit, իգ. 31. = —en, ը.

Bank, U. իգ. 11. յոգ. Bänke, եր-կային նստարան, տախտ. gepolsterte — բազկոռն. բռ. vor leeren Bänken spielen (երբ հանդիսատեսք շատ նուազ ըլլան) դատարկ բազկոռններուն առջեւը թատրը ներկայացընել. նոյ. (Sand-)— աւազակոյտ. ը. մզ. խութ, խորուտ. 2. կիր. et. auf die lange — schieben (գործք մը) յերկա-րաձգել՝ յերկարել. ընդ. durch die — առանց խտրանաց՝ բացառու-թեան, անխտրաբար. hinter (կամ über) die — werfen իբրեւ խոտան մէկ-դի նետել, խոտան համարել. 3. ար. (արուեստաւորաց) սեղանա-տախտակ՝ գործածեղան. (հացա-գործներու՝ մսավաճառներու) սե-ղան (վրան ապրանք տարածելու համար). (լուացուած ամանները քամելու) փանդակակերպ տախ-տակ՝ սեղան. 4. չէն. (թնդանօթ արձակելու համար) անպատուար հողաբլուր։ B. — իգ. 31. յոգ. Banken, դրամանոց, դրամատեղան. Geld bei der — stehen h. դրամատե-ղանը ստակ դրած ըլլալ. իղ. — halten կամ auflegen (թղթի խաղի մէջ) խաղապետ ըլլալ։ —antheils-Eigener, ար. (դրամական ընկերու-թեանց մէջ) շահակից՝ բաժնորդ։ —anweisung, իգ. չե. նշանակագիր (հրաման դրամատեղանէ ստակ ըն-դունելու)։ —assignation, իգ. չե. (դրամատեղանի) թղթադրամ։ —bohrer, ար. ար—. դայլըկոն, շա-ղափ։ —bruch, ար. = Bankerott, ար.։ —halter, ար. իղ. խաղապետ. 2. ար—. ատաղձագործաց պնդիչ գոր-ծի։ —horn, ը. ար—. երկեղջիւր սալ։ —lehne, իգ. (նստարանի՝ բա-զրոնի) յենարան, թիկունք։ —meißel, ար. ար—. պողպատեայ լայ-նաբերան դուր։ —messer, ը. ար—. (մսավաճառի՝ կետրին ճարպը կը-տրելու) մեծ եւ ստուար դանակ, դաշնայ։ —note, իգ. չե. դրամանո-ցի տոմսակ. 2. թղթադրամ։ —primus, ար. (դպրոցի մէջ) նստա-րանին գլուխը կամ առաջին տե-ղին նստող աշակերտ։ —procura, իգ. չե. փոխանորդութիւն դրամանո-ցի։ —schein, ար. = —note. —schläch-ter, ար. ար—. մսավաճառի ստա-տար։ —tüchtig, ած. (սեղանի վրայ

Digitized by Google

դրուելով) ծախու հանուելու ընտիր (մթ)։ —valuta, իգ. վճ. դրամանցի արժէք։ —währung, իգ. վճ. = —valuta. —wesen, չ. սեղանաւորութիւն։ —zettel, ար. = —note. —zins, ար. (հացագործաց եւ մսավաճառաց իրենց սեղանի իրաւանց համար վճարած) հարկ։

Bä'nkchen, չ. 22բ. ն–ղ. Bank'. բազրոնակ, փոքրիկ նստարան։

Bä'nker, ար. 22ա. հրապարակներու եւ փողոցներու վրայ ապրանքն ի ցոյց դնող վաճառական։

bank e)rót(t) (bank e)rútt), ած. 6. վճ. սեղանաւարեկ, սնանկացած. für — erklären սնանկացած՝ սեղանաւարեկ հրատարակել։ — ար. 20. սնանկութիւն, սեղանաւարեկութիւն, հաւատացանելու անկարութիւն. — machen սեղանաւարեկ ըլլալ, սնանկանալ։ —i(e)ren, չբ. h. 3ա. = Bankerott machen (տ. Bankerott). —i(e)rer, ար. 22ա. —ier (—իէ), ար. 20. նաեւ —eúr (—էօր), ար. 38. սնանկացած՝ սեղանաւարեկ վաճառական։

Bánkert, ար. 20. բնական զաւակ, պոռնկորդի։

Bankét(t), չ. 20. խնճոյք, խրախուսնք, հացկերոյթ. 2. (կամրջի) դար՝ ըրիկ. չն. հողաբլրակ։ —i(e)ren, չբ. h. 3ա. խնճոյից՝ հացկերոյթի երթալ։

Bankiér (պանքիէ), ար. 38. սեղանաւոր, լումայափոխ (= Geldwechsler). իղ. = Bankhalter. —geschäft, —haus, չ. սեղանաւորի տուն՝ խանութ։

Bann, ար. 20. բանադրութիւն. ը. մտ. թողչութիւն. 2. (ֆիէֆ գաւառ մէջ) ա. (իշխանի մը վարչութեան) սահման. բ. (իշխանի մը) գործադիր իշխանութիւն (որոշեալ տեղւոյ մէջ). գ. (իշխանի մը) հպատակաց զումարութիւնը, ազատադրունդ. դ. (իշխանի մը) հպատակաց տուած հրաման՝ արգելք, պատերազմի կոչ՝ հրաւէր. ե. արտաքսահմանութիւն, աքսորք. 3. (եկեղեցական) նզովք՝ բանադրանք. 3. in den — thun մէկը նզովել՝ բանադրել։ —bruch, ար. աքսորքի պատիժը չպահելը, աքսորանաց վայրէն անհրաման դարձ։ —bulle, իգ. բանադրանաց հրովարտակ։ —fluch, ար. եր. նզովք, բանադրանք։ —gerechtigkeit, իգ. բռնադատելու իրաւունք։ —herr, ար. դատաւոր։ —meile, իգ. արձակավայրք, քաղքի մը շուրջանակի սահման։ —spruch, ար. բանադրանք։ —stein, ար. սահմանաքար, կոպար։ —strahl, ար. եր. բանադրանք՝ նզովք Քահանայապետին Հռոմայ, Եկեղեցւոյ կայծակունք, վատիկանեան շանթք։

bánn(en), նբ. 3ա. նուաճել, հնազանդել, սանձահարել. կախարդել, դիւթել. 2. 3. in e—n Kreis — մէկը դիւթութեամբ տեղւոյ մը մէջ փակել՝ բռնել պահել. բ. Geister — ոգիները հալածել՝ երգմնեցընել. 3. աքսորել, արտասահմանել, տարագրել. եր. նզովել, բանադրել։ —er, ար. 22ա. (Geister-, Teufels-)— երգմնեցուցիչ, ոգիները հալածող։

Bánner, չ. 22ա. (այժմ միայն քն. եւ բն.) դրօշ (= Panier)։ —flüchtig, ած. դասալիք։ —herr, ար. իր ճորտերը պատերազմի զումարելու իրաւունք ունեցող տանուտէր կամ պարոն։ —träger, ար. չբ. դրօշակիր. 2. — der Kirche փաստաբան Եկեղեցւոյ։

Banquiér (պանքիէ), ար. 38. = Bankier.

Bánse, իգ. 35. (նաեւ ար.) Երկ. օրանի ամբարանոց, (որոյն խրձերը ժողվելու եւ ցորեն ծեծելու տեղ) կալ։ —n, նբ. 3գ. Երկ. = aufbansen.

Bánns, ար. 18. (խորուադատարանի) կուսակալ, պան։ —würde, իգ. կուսակալութիւն։

Baptist, յտ. ան. ար. 33. Մկրտիչ։ — ար. 33. եր. մկրտող, մկրտիչ։

bar, ած. 6. մերկ. mit —em Haupte գլխիբաց, բացագլուխ. ըստ. — und bloß բոլորովին մերկ. 2. յայտ յանդիման, ճշմարիտ. 3. տ. ba(a)r. 4. (առջ. կամ von նխ. խնդրով) մերկ. զուրկ. alles menschlichen Gefühles — զուրկ՝ օտարացեալ ամէն մարդկային զգածմանէ։ —beinig կամ —füßig, ած. —fuß, մ. եւ ստորոգելի ած. մերկոտն, բոկոտն, բոկ։ —fuß, ար. ըստ. բոկագնաց, մուրաս-

Digitized by Google

ցեկ։ —führer(»Mönch), որ. բռնաւոր (փառնիկեանն...)։ —häuptig, կամ —köpfig, ած. —haupt, մ. եւ օտարո- նեկն ած. բացադրելով, գլխիկաց։ —lauken, չբ. Հառաչանաւ խաղալ։ —lausen, չ. իգ. Հառաչանաւ, զեր- ասութիւն։

Bär, որ. 33. նաեւ 24ա. —in, իգ. 33. բ. արջ. weiblicher —, —in մատակ արջ. junger — արջու թռթիւն (= Bärchen). Ձ. ատղ. der große — Մեծ Արջ, Սայլ. աստղակերպ սատեղք, Բաղձայթ. der kleine — Փոքր Արջ. 3. ինւ. ըստ. ո. abbinden, նբ. 4. an- binden, նբ. 3. Ձ—m e—n —en aufbinden Միւան ձեռքէն առակ խելել՝ կար- ծել. 4. բ. (գիշերախաւ թիթեռ) արջ (Euprepia)։ —beißig, ած.ըստ. զծուապարապրոյ, զծուարաՀամ- բայ, կռուասէր։ —beißigkeit, իգ. զծուարարարութիւն, կռուա- սիրութիւն, մեծ բարք։ —lapp, որ. ո. գետնամամուռ (Lycopodium)։

Baracke, իգ. 35. զինուորաց Հիւղ՝ խղիկ։

Barbar, Ա. որ. 33. —in, իգ. 32. Ժ. զո. (յոյն չեղող ազգեր) բար- բարոս, խուժդուժ. Ձ. ինւ. (մարդ) բարբարոս, վայրենի, անուս, ան- գութ։

Barbar, բ. որ. 38. բարբարինի երիկար։

Barbara, յո. ան. իգ. ոռ. եւ յո. —s, նոչ. Bä'rbel, չ. 22ա. Bä'rbel- chen, չ. 22բ. Վարվառէ, Վար- վառայի։ — իգ. նո. (նաւու) վառօդի ամբարանոց։

Barbarei, Ա. իգ. 31. բարբարո- սութիւն, անկրթութիւն, անուս- ութիւն, անգթութիւն, վայրե- նութիւն, գազանութիւն։

Barbarei, բ. իգ. անիի. ովչ. Բար- բարոսաց երկիր, Պերպերիստան (= Berberei)։

barbarischenweise, մ. բարբարոսա- բար։ —isch, ած. 6. բարբարոս, ան- կիրթ, վայրենի, արիւնռուշտ, գա- զան։

Barbarossa, յո. ան. որ. 38. Պար- պարոսա, Կարմրամօրուս։

Barbe, որ. 34. = Barbar, բ. Ձ. (նաեւ իգ. 35.) ձկ. գետի արջայա- ձուկ (Ciprinus barbatus)։ — իգ. 35. կանանց գլխոյքի միրուք՝ մեր- ձաւորք։

Bärbel», Bärben»kraut, չ. ո. կըռ- ամնուկ (Barbarea vulgaris)։

Bärber, որ. 22ա. = Barbar, բ. —roß, չ. = Berberroß.

Barbier (դարբեր), որ. 20. վար- սավիրայ, ածիլիչ, վարսայարդար։ —becken, որ. վարսավիրայի լականէ լեկէն։ —bursche, որ. վարսավիրայի Համբակ։ —laden, որ. —stube, իգ. վարսավիրայի խանութ, վարսա- յարդարի սենեակ։ —messer, չ. ա- ծելի։ —riemen, որ. ածելի սրելու կաշի։

barbi(e)ren, նբ. եւ sich — ինք. 3ա. Ձ. — Միկն ածիլել. sich — ածիլուիլ. ինւ. ըստ. Ձ. — մա. Ձ. über den Löffel — Միկը խաբել՝ պատրել։ — չ. 22բ. անյ. մօրուաց յարդարումն։

Barcelona, չ.38.ոչ. Պարսելոնա։

barchen, ած.6. գերձանէ եւ բամ- բակէ անկուած պաստառեղէն։

Bä'rchen, չ. 22բ. նոչ. Bär. ար- ջու թռթիւն։

Barchent, որ. 20. չն. գերձանէ եւ բամբակէ անկուած պաստառ։ — ած. 6. = barchen.

Barde, որ. 34. Հին կեղտաց բա- նաստեղծ՝ միպասան. ըստ. մա. բա- նաստեղծ, երգիչ։

Bä'ren||anbinder, որ. պարող ը- նող՝ դեղող։ —artig, ած. ըն. ար- ջանաւեակ, արջու նեանկ. ինւ. ար- ջու պէս, արջաննման։ —beißer, որ. ըն. որս. ցլշուն։ —führer, որ. արջ ըլքեցընող՝ խաղցընող։ —haut, իգ. արջենի, արջու մորթ. ինւ. auf der — liegen դատարկ անգործ կենալ։ —häuter, որ. ըստ. դատարկապորտ, դատարկակեաց։ —häuterei, իգ. ըստ. դատարկութիւն, անգործութիւն։ —klau, իգ. ո. echte — արջամագիլ (Acanthus)։ —lapp, որ. ո. = Bär» lapp. —mäßig, ած. արջու պէս ծանր- անգամ կամ վայրագ. —er Hunger սաստիկ քաղց, չէրաղց։ —mütze, իգ. զին. գինուորեալ արջամորթ- թակ։ —pfeife, իգ. եր. երգիոնի ստուարաձայն փող, բամբ։ — traube, իգ. ո. մաթզի. (պտուղ) մաթուզ, արջխաղող։

Barét(t), չ. 20. խաչգդակ. — (der

Kardinäle) ծիրանաւորի (կարդինալք) կարմիր խաչգդակ:

barg, bärg, ահմ. եւ ստրբ. անց. bergen:

Bärin, էգ. 32. տ. Bär.

Bariton, ար. 38. երժ. միջակ՝ ծանր ձայն: —stimme, էգ. = Bariton.

Barium, չ. 38. անյփ. քմն. քմ. պարիոն:

Bark, էգ. 38. ն—ի. վաճառականութեան երեքկայմեան նաւ:

Barkarole, էգ. 35. երժ. վենետացի նաւավարաց երգ:

Barke, էգ. 35. ն—ի. նաւակ:

Bärm‖brot, չ. խմորուն հաց: —e, էգ. 35. անյփ. խմոր, գարեջրոյ խմոր:

barmherzig, ած. 6. ողորմած, գթած. — gegen J. մէկուն ողորմած (ըլլալ). seid — mit mir! գթացէք վրաս. կր. —e Brüder (Schwestern) Ողորմած Եղբարք (Քորք): —e(r), ար. 36. —e, էգ. 6ք. ողորմածը, գթածը: —keit, էգ. 31. ողորմութիւն, գթութիւն. aus — յողորմութենէ՝ գթութենէ՝ ի սիրոյ:

Barnabas, յտ. ան. ար. աւետ. Բառնաբաս:

barock, ած. 6. նորանշան, անհեթեթ, այլանդակ: —heit, էգ. 31. այլանդակութիւն, անհեթեթութիւն:

Barometer, չ. (ար.) 22ա. ֆնկ. ծանրաչափ. der — steht auf veränderlich ծանրաչափը փոփոխական կը ցուցնէ: —stand, ար. ծանրաչափի բարձրութիւն:

barometrisch, ած. 6. ֆզն. ծանրաչափական:

Baron, ար. 20. —in, էգ. 32. պարոն, սեպուհ, ազատատէր, ազատանին, պարոնուհի. չի. als — leben = baronisi(e)ren, չք. —at, չ. 20. պարոնութիւն: —eß(e), էգ. 35. պարոնուհի, ազատանին. 2. պարոնի դուստր, օրիորդ ազատանին: —isi(e)ren, նք. 3ա. պարոն՝ սեպուհ անուանել: — չք. ի. պարոնի պէս՝ չի. ազնուականօրէն ապրիլ. 2. ընփ. դատարկ՝ անգործ կենալ:

Barre, էգ. 35. —n, ար. 22ք. երկաթի ձող՝ նիգ. — Gold ոսկւոյ ձոյլ՝ շանթ. 2. ն—ի. (նաւահանգստին մուտքը գոցող) աւազակոյտ՝ խրուտ:

Barrière (պարրիէր), էգ. 35. անցքերը փակելու փայտակերտ կազմած, փակոց: —nwärter, ար. (երկաթուղւոյ) փակոցի պահապան. փակոցապահ:

Barrikad‖e, էգ. 35. (հողալից տակառներէ՝ ցիցերէ կամ քարերէ շինուած) փակոց՝ պատնէշ՝ ղակիշ (փողոցները փակելու համար): —i(e)ren, նք. 3ա. պատնէշով՝ ղակիշով (փողոցները) փակել՝ ամրափակել:

barsch, ած. 6. (համ) դառնան՝ ժանտ. 2. կոշտ, կոպիտ. նեղասիրտ, ցասկոտ, վէս:

Barschaft, էգ. 31. = Baarschaft.

Barschheit, էգ. 31. կոպտութիւն, կոշտութիւն:

barst, ահմ. անց. bersten:

Bart, ար. 18. մօրուք. sich den — wachsen lassen մօրուք ձգել. չի. ընփ. J—m e—n — (v. Stroh) machen մէկը խաբել, մէկուն մօրուքը ծաղրել՝ մօրուացը խնդալ. 2. (ֆշտ.) չի. J—m den — streicheln, um den — geben մէկուն գարպաս ընել՝ շողոքորթական մեծարանք մատուցանել, մէկը փաղաքշել. in den — brummen ատամանց մէջէն մրմռալ, տրտնջալ. in den — hinein lügen անամօթագոյնս՝ լրբաբար ստել. sich um des Kaisers — streiten անօգտէտ՝ չնչին բանի մը համար վիճել՝ կռուել. 3. ձկ. ձկանց մօրուք. տի. անկոց փշատեսակ մազ, քիստ. 4. — am Lichte պատրուգի վառուած ծայր. — e—s Schlüssels բանալւոյ ժանիք՝ ակռայ. ն—ի. մանրաթել ծամածխոտ (որ նաւուն վրայ կը կպչի կը յարի): —faden, ար. (միջատաց) բողկուկ (= —faser): —faser, էգ. — der Fische ձկանց մօրուք: —fisch, ար. ձկ. = Barbe, Ա. 2. ք. = Walfisch. —karpfen, ար. ձկ. մօրուաւոր ծածան (ձուկ): —kratzer, ար. ընփ. ածիլիչ, վարսավիրայ: —lappen, ար. —läppchen, չ. ածիլուելու լաթ. ք. մօրուքհաւուց: —los, ած. անմօրուս, լպուզ (նախատական բացատրութիւն մանկահասակ անձանց համար): —nelke, էգ. տի. քառատուոր շահոքրամ (Dianthus barbatus): —scheren, չ. կտրում՝ հատում մօրուաց: —scherer, ար. ընփ. = Bar-

Digitized by Google

bier. —seife, իգ. անուշահոտ ածառ՝ օճառ:

Barte, իգ. 35. տր—. տապար, կացին. 2. (կէտի՝ փիշապաձկան) ոսկր:

Bartholomä'us, յտ. ան. ար. 18. Բարթողոմէոս: —nacht, իգ. մէ. գտ. Բարթողոմէան գիշեր, Բարիզի արեան հարսանիք:

bä'rtig, ած. 6. մօրուաւոր, մօրուածր (նաեւ փխ.):

Bartsch, ար. 20. վայրի արջամատիւ (Heracleum sphondylium):

Bäruch, յտ. ան. ար. 38. Բարուք:

Barútsche, իգ. 35. երկանիւ կէս գոց կառք:

Bary't, ար. 20. անյփ. հփ. քմն. ծանրահող. փմ. ծանրահողոյ աղափոր:

Báryton, ար. 38. երժ. = Bariton.

Bary'tonon, չ. 40. քր. ծանրալար:

Basált, ար. 20. հփ. սարատոսյ քար, երկաթակուռ, բասալդ: —en, ած. 6. բասալդեայ, երկաթակճեայ: —porphyr, ար. պորփիւրական երկաթակուռ:

Báse, Ն. իգ. 35. Նայլ. Bä'schen, չ. 33բ. (ըհ. մփ.) կանացի կին ազգական. անձ. մփ. Հօրաքոյր, մօրաքոյր. բ. Հօրեղբօր՝ մօրեղբօր՝ Հօրաքեռ՝ մօրաքեռ դուստր: բ. — = Basis. քմն. փմ. (թթուներու Հետ միացող կամ թթուներու չէզոքացընող նիւթ՝ տարր) խարիսխ:

Bäsel, չ. 38. փղ. Պազէլ:

bas(e)ler, ած. 6. պազէլի, պազէլցի: — ար. 22—. —in, իգ. 32. Պազէլցի. Պազէլ քաղքին բնակիչ:

Básen|geschwätz, չ. 20. անյփ. —gewäsch(e), չ. 20. (կամ 22—.) անյփ. բամբասանք, դրդնջիւնք, անօգուտ բանք: —schaft, իգ. 31. ազգականութիւն. ազգականք:

basi'eren, նբ. եւ չբ. ի. 3—. Հիմնել, Հաստատել. յենուլ. Հիմնուիլ:

Basilie, իգ. 35. փխ. շահասպրամ, ռեհան (Ocymum basilicum): —kraut, չ. = Basilie

Basili'ka (—ke), իգ. 36. եւ 35. անփչ. բազլիկ գլխաւոր եկեղ, արքայերակ. 2. նրփ. արքունական մեծ եկեղեցի, կաթողիկէ:

Basilisk, ար. 33. ին. բասիլիսկոս, արքայիկ օձ, արքայօձիկ (Basiliscus): —en(au)blick, ար. բասիլիսկոսի Հայեցուածք: [Բարսեղ:

Basil(ius), յտ. ան. ար. անփփ.

Básis, իգ. եւ. անփփ. յփ. Basen, նրփ. ——. ստեան՝ անկեան... խարիսխ. փմ. թթու չէզոքացընող նիւթ, խարիսխ:

Bäsk|e, ար. 34. —in, իգ. 32. Բասկացի: —isch, ած. 6. բասկեան, բասկացի: —isch, չ. անփփ. die —e Sprache, das Baskische, չ. 34. բասկեան՝ Բասկացւոց լեզու:

Bas-relief (պա—րըլիէֆ), չ. 38. նաեւ 20. եւ 9. Հարթ քանդակ:

Baß, ար. 14. երժ. բամբ (ստուար ձայն եւ ստուարաձայն երաժշտական գործի). erster — առաջին բամբ (ձայն). zweiter կամ tiefer — երկրորդ բամբ (ձայն), դամ. den — streichen երկրորդ բամբ՝ դամ զարնել:

baß, մկ. = sehr, ungemein. 2. ——. բնն. = besser, mehr.

Báß|bläser, ար. ստուարաձայն փողար: —brummer, ար. (երգիռնի) ստուարաձայն փող, բամբ: —flöte, իգ. ստուարաձայն սրինգ: —geige, իգ. ստուարաձայն ջութակ: —horn, ար. ստուարաձայն փող, ստուարափող: —klarinette, իգ. ստուարաձայն գալարափող: —pfeife, իգ. = —horn. —pfeifer, ար. ստուարաձայն (փողի) փողար: —posaune, իգ. = Posaune. —saite, իգ. (ջութակի) ստուարաձայն աղիք, բամբ: —sänger, ար. = Bassist. —schlüssel, ար. բամբի բանալի: —stimme, իգ. = Baß.

Bassét(t), ար. 38. եւ 20. երժ. ծանր ձայն, առաջին բամբ. 2. որռ. կարճաարուն որսական շուն:

Bassist, ար. 38. բամբի դամի երգիչ. ստուարաձայն (ջութակի) ջութակահար:

Bast, ար. (չ.) 20. եւ 13. փխ. (ծառին կեղեւին եւ փայտին միջի նուրբ մաշկը) փառ. բ. մփ. կեղեւ. (կանեփի) կեղեւին թելերը քուղ. 2. ձի. կիսամետաքսեայ կերպաս. 3. ձեռաց... մորթ: —seide, իգ. անթափ մետաքս:

Digitized by Google

básta, մ՚ջ. բաւ՝ բաւական (է)։ — ար. (իգ.) 38. խղ. տերեւին միաւորը (Baste)։

Bástard, ար. 20. նաեւ 33. պոռնկորդի, բնական զաւակ. 2. բյ. եւ բն. խառնազգի տունկ՝ անասուն։ —art, իգ. այլասերած՝ խորթ՝ խառնածնունդ տեսակ։ —artig, ած. այլասերած՝ խորթ՝ խառնածնունդ (տունկ՝ անասուն)։ —en, նբ. 3բ. —i(e)ren, նբ. 3ա. խորթացընել, ժանտացընել, վատթարացընել։ sich — ներ. խորթանալ, ժանտանալ, վատթարանալ։

Báste, իգ. 35. = Basta, ար.

Bastei, իգ. 31. զին. եւ ճր. մարտկոց։

básten, ած. 6. փառեայ, փառէ՝ կեղեւէ (շինուած)։

Bástian, յտ. ան. ար. 38. ընտ. Սեբաստիան(ոս)։

Bastión, չ. (ար.) 20. իգ. 31. մարտկոց. mit — versehen մարտկոցել, մարտկոց կանգնել։

Bä'stling, ար. 20. բյ. էգ կանեփ։

bat, bä'te, տհմ. եւ ստրդ. անց. bitten ի։

Bataillón (պադալեօն), չ. 20. զին. Ջոկատ։

Batáte, իգ. 35. բյ. գետնատանձ, Հնդիկ գետնախնձոր (Convolvulus batatas). 2. գնդարմատ արեւադէմ (Helianthus tuberosus)։

Bátaver, Batáv||ier, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. Պադաւիացի։ —ien, չ. 22բ. անյ. աշխ. Պադաւիացի։

Bathéngel, Bathéngen, ար. 22բ. անյ. բյ. լերգախոտ, զարօշ (Teucrium chamoedrys)։

Bathométer, ար. (չ.) 22ա. բնգ. խորաչափ (գործի)։

Báthseba, յտ. ան. իգ. 31. Բեթսաբէ։

Bä'ting, ... տ. Beting...

Batist, ... տ. Bat(t)ist...

Batterie, իգ. 31. զին. թնդանօթ արձակելու վայր. 2. թնդանօթներու շարք. 3. Հրացանի սկահակը ծածկող պողպատ. 4. բնգ. (ելեկտրական՝ մագնիսական) մարտկոց՝ պահանգ։

Bat(t)ist, ար. 20. վճ. տեսակ մը բարակ կտաւ, ջանջիկ։

Bau, ար. 20. յգ. նաեւ Bauten, շինելը, շինութիւն. 2. շինողութիւն. 3. շինուածք, շէնք. 4. (շինուածքի մը) ոճ. (գործարանաւոր մարմնոց) կազմածք. մռն. (Pracht-)— Հոյակապ շինուածք. ը. մտ. ճր. գործք. 5. երկ. — (des Feldes) (արդաւորակի) մշակութիւն. բվ. բաժակագործութիւն. 6. (ինչ ինչ անասնոց) ստորերկրեայ որջ. (կզքի) անասկ՝ խղեկ. ճր. ընտ. immer in s-m — sitzen ոչ՚ջէն դուրս չելլել, վայրենի՝ մարդատեաց ըլլալ։ —akademie, իգ. ճարտարապետութեան դպրոց։ —s amt, չ. շինուածոց վերակացութիւն՝ Հոգաբարձութիւն։ —anschlag, ար. շինուածքի մը մանրամասն նկարագիր Հանդերձ ծախուց Հաշուով։ —aufseher, ար. շինուածոց վերատեսուչ։ —bedarf, ար. շէնքի նիւթք՝ ատաղձք։ —beflissene(r), ար. (աշակերտ) ճարտարապետ։ —s director, ար. շինուածքի վերակացու։ —erde, իգ. մշակելի երկիր։ —s fach, չ. ճարտարապետութիւն։ —s fähig, ած. մշակելի (երկիր), գործելի (Հանք)։ —fällig, ած. (հմմտ. baulich, 2.) խարխուլ, խարխարուն՝ փլփլկած (տուն)։ —fälligkeit, իգ. խախտութիւն, խարխալում։ —s fest, ած. Հաստատուն։ —führer, ար. շինուածապետ։ —fuß, ար. որմաշինաց ոտնաչափ։ —gefangene(r), ար. պարՀակի կալանաւոր։ —gerüst, չ. արտ. լաստակ, լաստակերտ կազմած (որմաշինութեան Համար)։ —s gewerkschule, իգ. ճարտարապետութեան (ստորին) դպրոց։ —grund, ար. շէնքի գետին։ —herr, ար. շինուածքի մը տէր. բ. շինութեան ձեռնարկու։ —hof, ար. (շէնքի) ատաղձարան։ —holz, չ. շինուածոց փայտ, շինուածափայտ։ —hütte, իգ. Ազատ որմաշինաց ժողովատեղի։ —kostenanschlag, ար. շինուածքի մը ծախուց գնաՀատական Հաշիւ։ —kunst, իգ. ճարտարապետութիւն։ —künstler, ար. ճարտարապետ։ —leute, տ. —s mann. —linie, իգ. — (e-r Straße) փողոցի մը տանց ուղղութիւն՝ տողադրութիւն։ —lust, իգ. շինելու՝ շինութեան բաղձանք։ —lustig, ած. շինելու՝ շինութեան բաղձացող։

Digitized by Google

-mann, ար. յգ. -leute, շէնքի մը (վրայ աշխատող) բանուորք՝ գործաւորք: -meister, ար. շինուածապետ: -platz, ար. = -hof. բ. = -grund. -rath, ար. (դատաստանական) ճարտարապետաց խորհրդականն: -rede, իգ. (հրապարակական շէնքի մը բացման՝ նուիրման) նաւակատեաց ճառ: -riß, ար. շէնքի մը ծրագիր: -sand, ար. շաղախի աւազ: -schule, իգ. = -akademie. -schutt, ար. փլածք, փլատակք: -stein, ար. շինուածաքար: -stelle, իգ. = -grund. -styl, ար. ճրտ. ճարտարապետական ոճ՝ յօրինուածութիւն: -trümmer, ար. alte — հին աւերակք: -unternehmer, ար. շինուածոց ձեռնարկու: -verständig, ած. անգլեալ՝ հմուտ ճարտարապետութեան արուեստին: -wesen, չ. շինուածական գործք՝ աշխատութիւնք. բ. մփ. ճարտարապետութիւն: -zaun, ար. (երկիր մը շրջապատող) որմափակել՝ ցանկ: -zweck, ար. յն —en շինուածոց՝ շինութեան համար:

Bauch, ար. 13. նար. Bäu'chlein, չ. 22բ. փոր, որովայն, ստամոքս. e—n — bekommen կամ sich zulegen փոր կապել (բառ Ա. Գրոց) fauler — ծոյլ, հեղգամոլիկ. sich den — halten vor Lachen ծիծաղէն թալանալ, անչափ ծիծաղիլ. առծ. ein fauler — studirt nicht gern թանձր որովայն միտս անօսրանս ոչ ծնանի. լեզուն փորով սանձուի չի պարապուելու՝ չի զատուիր. 2. արգանդ. 3. փխ. առարկայի մ՚ ուռուցիկ մասը, փոր, զորու. նոյ. նաւու յատակ. փխ. ծոց, խորք: -bruch, ար. պորտաբեկեցութիւն: -diener, ար. որովայնապաշտ: -dienerei, իգ. որովայնապաշտութիւն: -dienst, ար. = -dienerei. -entzündung, իգ. ախտ. որովայնի տապ՝ բորբոքում: -fell, չ. անդր. որովայնաթաղանթ: -fellentzündung, իգ. ախտ. որովայնաթաղանթի տապ՝ բորբոքում: -finne, -flosse, իգ. ձկ. որովայնական թեւ՝ լողարան (ձկանց): -flosser, ար. յգ. ձկ. որովայնական թեւով՝ լողարանով ձկունք: -fluß, ար. ախտ. որովայնածութիւն, փորանցութիւն, փորլուծութ: -füß(l)er, ար. յգ. ձկ. որովայնոտանի միջատք՝ որդունք: -grimmen, չ. ախտ. որովայնի ցաւք՝ խիթք: -gurt, ար. (des Pferdgeschirrs) կապանքը երիվարի թամբին: -höhle, իգ. անդր. որովայնի խորշ՝ խինձ: -kneifen, -kneipen, չ. = -grimmen. -krampf, ար. որովայնի խիթք՝ խածռուկ: -rednerkunst, իգ. որովայնախօսութեան արուեստ: -redner, ար. որովայնախօս: -rednerei, իգ. որովայնախօսութիւն: -rednerisch, ած. որովայնախօսական: -riemen, ար. = -gurt. -schmerz, ար. = -grimmen. -thiere, չ. յգ. ձկ. ստամոքսաւորք: -wassersucht, իգ. ախտ. որովայնի ջրգողութիւն, արծութիւն: -weh, չ. փորացաւ: -würmer, ար. յգ. աղեաց որդունք՝ գեռունք:

Bäuche, Bä'uche, իգ. 35. ճերմկեցնելը մոխրաջրէ անցընելը՝ մոխրաջրով դնելը:

bäuchen, sich — փբ. 3ա. = aus-bauchen, փբ.: — gebaucht, դբբ. անց. եւ ած. 6. = ausgebaucht եւ bauchig. —, bä'uchen, նբ. 3ա. Wäsche — լուացք մոխրաջրով դնել՝ մոխրաջրով լուալ:

Bä'uch(f)en, չ. 22բ. անյգ. -ung, իգ. 31. մոխրաջրով լուացք լուալը՝ լուացումն:

Bäucher, Bä'ucher, ար. 22ա. -in, իգ. 32. լուացարար:

bäuchig, bä'uchig, ած. 6. փորաւոր, ուռած. գոռ. ուռուցիկ. ար. ճրտ. — werden (պատը...) յառաջխաղացիկ ըլլալ. ցցուիլ, ուռեւանգիլ:

Bäuchung, իգ. 31. գնդաձեւութիւն, կորնթարդութիւն, կորըթիք:

Bäude, իգ. 35. խուղ, խրճիթ:

bäuen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. (տուն՝ նաւ...) շինել՝ շինուիլ. փխ. Luft-schlösser — երազուց պալատներ ստեղծել, անոտի յոյսերով անձը պարարել, ծխով պարարիլ. sich arm — շէնք շինելէն անանկանալ՝ չքաւորիլ. 2. e—n Altar... — խորան... կանգնել. sein Nest — (նաեւ փխ. բնադ.) բոյնը՝ փխ. բնակութիւնը շինել՝ հաստատել. sein Urtheil auf

et. — իր դատաստանը բանի մը վրայ հիմնել. 3. Երկ. das Land... — երկիրը մշակել. Քմ. e—e Grube — բով մը շահեցընել՝ բանեցընել. Silber... — արծաթ... հանել. auf Silber — բով մը բանեցընել արծաթ հանելու համար: — չք. ի. շինուիլ. 2. an et. — շինուածքի մը վրայ աշխատիլ. 3. auf I., et. — մէկուն՝ բանի մը վրայ վստահիլ. auf mein gutes Recht —d իրաւանցս վրայ վստահացեալ: — չ. 22ք. անյ. = Bau, 1-5. —er, ար. 22ա. շինող, մշակող... (տ. bauen):

Báuer, ար. 23. Bä'uerin, էգ. 32. գեղացի, գեղջուկ, շինական. Փխ. անմարդի՝ անկիրթ անձ, շինական. was versteht der — vom Gurkensalat իւրա–քանչիւրոց իր վիճակին վայել ընդունելութիւնը պէտք է ընել. առկ. յարգս յարգաւորաց, պատիւ արժանաւորաց. ja, —, Das ist ganz was Anders բարեկամ իմ, աս դէպքս բոլորովին տարբեր է (թէպէտ երկու հոգի միեւնոյն իրն ընեն, սակայն եւ այնպէս միեւնոյն բանն ըրած չեն ըլլար). 2. Խղ. (թղթի խաղի մէջ) սրունք, մանչ, սպասաւոր. (Ճատրակի մէջ) զինուոր: — չ. (ար.) 22ա. (թռչնոյ...) վանդակ: —arbeit, գեղջկական գործք. Ք. կոչա՝ շինական գործուածք: —s bengel, ար. գչ. մփ. երիտասարդ անկիրթ՝ շինական: —bursche, ար. գեղջուկ պատանի: —flegel, ար. = —lümmel. —frau, էգ. գեղջուկ կին: —hof, ար. գեղացւոյ կալուած՝ ագարակ: —hund, ար. պահապան շուն, գամփռ: —junge, ար. = —s bursche. —kerl, ար. = —lümmel. —s knecht, ար. ագարակի վարձականի ծառայ: —leben, չ. գեղջկական ուսում: —lümmel, ար. գեղջուկ մանչ: —mädchen, չ. գեղջուկ աղջիկ: —pferd, չ. մշակութեան ձի: —schuh, ար. սանդալ: —tölpel, ար. թանձրամիտ, շինական: —wesen, գեղջկական կեանք. Ք. շինականութիւն: —wirthschaft, էգ. գեղջկական տնտեսութիւն. ը. մփ. երկրագործութիւն:

Bauerei, էգ. 31. շինուածք, շինուածութիւն:

báuerhaft, ած. 6. = bäu(e)risch.

Bä'uerin, էգ. 32. տ. Bauer.

bä'u(e.risch, ած. 6. գեղջկական, գիւղական, շինական. 2. Փխ. Գչ. մփ. շինական, կոպիտ, անկիրթ: —e(s), չ. 34. շինականութիւն. շինական բարք:

Báuerjan, ար. 36. ընփ. = Bauerlümmel.

bä'uerlich, ած. 6. գեղջկական, շինական:

Báuern‖aufruhr, —aufstand, ար. գեղացւոց ապստամբութիւն: —fänger, ար. ամ. խաբեբայ. (խաղի մէջ) խարդախ՝ խաղադրուժ: —fängerei, էգ. գեղացիները խաբելը. ը. մփ. անհանճար դարան՝ որոգայթ: —s fest, չ. գեղջկական տօն: —fiedler, ար. գեղջուկ ջութակահար: —gut, չ. (հկ–ծչ. Rittergut) գեղացւոյ կալուած: —hochzeit, էգ. գեղջկական հարսնիք: —krieg, ար. գեղացւոց պատերազմ: —lied, չ. գիւղական՝ գեղջկական երգ: —regel, էգ. գեղացւոյ օրէնք՝ սկզբունք: —schenke, էգ. շինական կապելանոց: —senf, ար. Բյ. տառտառուկ (Thlaspi): —stand, ար. գեղացւոց վիճակ: —s verstand, ար. Փխ. Գչ. մփ. չափաւորեալ՝ կարճ փորձառար խելք՝ միտք: —volk, չ. գեղացիք: —weib, չ. = Bauerfrau.

Báuer(n)schaft, էգ. 31. գեղի մը բնակիչք՝ գեղացիք:

Báuers‖frau, էգ. = Bauerfrau. —s kerl, ար. = Bauerlümmel. —mann, ար. —leute, յհ. = Bauer.

báulich, ած. 6. Ճարտարապետական. 2. (հկ–ծչ. baufällig) in —em Stande (կամ Würden) erhalten բարւոք վիճակի մէջ պահել: —keit, էգ. 31. շէնք, շինուածք. 2. բարւոք վիճակ:

Baum, ար. 13. Բյ. ծառ. 2. առկ. wie der —, so die Frucht ծառն իր պտղէն կը ճանչցուի. auf den ersten Hieb fällt kein — մէկ հարուածով ծառը չ'իյնար, սկսելով միայն գործը չ'աւարտիր. es ist kein — so stark, die Art dringt ihm in's Mark կաթիլ մը քիչ քիչ կը դառնայ մեծ լիճ. den Finger zwischen den — und die Borke stecken ընտանեաց խնդրոց մէջ պէտք չէ

միջամտութիւն ընել. առակ. մատ ու եղունգի մէջ պէտք չէ մտնել. zwischen — und Borke sitzen երկուց չարեաց՝ երկու ընդդիմակաց խրոց մէջ գտնուիլ. ընդ. Das geht über die Bäume ասիկա չափազանց՝ անելեաց խօսք է, դժուարաւ հաւատացուելու բան է. 3. (գառան) նիգ. նոյն. — e — s Harens նաւու առհանդատին միջից առքեւն առագաստակայմ՝ խորում. — e — s Wagens կառաց քերղի՝ սայլի. ռազմ. ռազմանաւներոյ ատորքի. գծ. մեքենայից ձող՝ բուն: —achat, ար. հն. ծառակերպ ագատ: —ähnlich, ած. ծառանման, ծառաակերպ: —allee, էգ. ծառուղի, ծառափողոց: —aloe, էգ. բս. պերճածաղիկ, ագաւէ (Agave): —ameise, էգ. բն. մեծ (ծառի) մրջիւն: —arm, ած. սակաւածառ: —artig, ած. = —ähnlich. —bast, ար. = Bast, 1. եւ 2. —dick, ած. ծառի (բնոյն) պէս հաստ: —ente, էգ. բն. ծառաբադ: —epheu, ար. բս. հասարակ բաղեղ, պատատողիճ, պատատուկ (Hedera helix): —eule, էգ. բն. ծառաբու, անտառաբու: —falk(e), ար. բն. (անտառի) որսական բազէ: —farn, ար. բս. բազմոտանի ուռենի: —fest, ած. փայտի ծառի պէս ամուր: —flechte, էգ. բս. ծառաքոս, ծառամամուռ: —fraß ար. բս. ծառի փտութիւն: —frevel, ար. անտառներու վնասելու յանցանք, անտառական ոճիր: —gang, ար. ծառուղի: —gans, էգ. բն. վայրենի սագ (Anser silvestris): —s garten, ար. մրգաստան, ծառաստան: —gärtner, ար. մատաղատունկի ծառոց պարտիզպան: —gärtnerei, էգ. ծառոց մշակութիւն: —geländer, չ. (ստուերէն՝ արիչին կամ որմին կապուած պատուաստ ծառերու շարք) կողմնանց: —gerade, ած. ձողի պէս ուղիղ՝ շիտակ: —gruppe, էգ. զբօսանաց անտառակ: —habicht, ար. բն. սարյագատուկ՝ սարսափաղաց թռչուն: —hacker, ար. բն. = —läufer. —harz, չ. ռետին: —hoch, ած. ծառի չափ բարձր. փխ. վիթխարի, հսկայաձեւ, հսկայաբերձ: —holz, չ. բարձրաճայրի անտառաց փայտ: —hüpfer, ար. բն. ծառասարդ (Aranea truncorum): —käfer, ար. բն. ոսկի եզնակ, ջորեակ (Scaraboeus auratus): —kahn, ար. ծառի բնէ նաւակ, ծառանաւակ: —keller, ար. մեղեխաւոր՝ գետնափոր հնձան՝ ճմլարան: —kenner, ար. փխ. ծառագէտ, ծառախօս: —kitt, ար. = —wachs. —knospe, էգ. բս. բողբոջ, պտուղ: —kübel, ար. (չ.) երկ. արկղաձեւ փայտեայ թաղար: —kunde, էգ. փխ. ծառագիտութիւն, ծառախօսութիւն: —lang, ած. ձողի կանոնի՝ ծառի պէս երկայն, երկայնաբերձ: —läufer, ար. բն. ծառագնաց (թռչուն) (Cirthia familiaris): —laus, էգ. բն. լուիճ, ափիս (Aphis): —leiter, էգ. երկբացիկ կրկին սանդուխ: —lerche, էգ. բն. ծառաարտոյտ (Alauda arborea): —malve, էգ. բս. = —rose. —s marder, ար. բն. անտառի կամ վայրի աքիս (Mustela martes): —meißel, ար. պղպ. մանգաղակ: —messer, չ. փոքրիկ յատոց, յատոցիկ: —nachtigall, էգ. բն. անտառի շիկահաւ (Motacilla modularis): —öl, չ. ձէթ: —ölen, նբ. ցմ. ձիթով շփել: —pappel, էգ. բս. ծառակերպ բաղարջուկ՝ կատուեակ՝ աղճկտուտ (Malva arborea): —pfahl, ար. երկ. ծառի ցից՝ նեցուկ: —pflaster, չ. = —wachs. —presse, էգ. = —kelter. —reich, ած. ծառաշատ: —rinde, էգ. ծառի կեղեւ: —rose, էգ. բս. մոլոշավարդ, գաւառավարդ (Althoea rosea): —saft, էգ. ծառի հիւթ: —säge, էգ. պարտիզպանի սղոց: —schere, էգ. պարտիզպանի մկրատ: —schlag, ար. նկր. ծառերու եւ տերեւներու նկար: —schnitt, ար. պղպ. տատասքանցութիւն: —schröter, ար. բն. եղնաձի (Lucanus cervus): —schule, էգ. մատաղատունկ ծառոց տնկարան, տորքանոց: —s schwamm, ար. բս. (տեսակ մը սունկ) ագարիկոն, գարիկոն (Agaricus): —specht, ար. բն. = —läufer. —stark, ած. ծառի պէս հաստ՝ ստուար. փխ. սաստիկ զօրաւոր՝ դիմացկուն: —stein, ար. հն. ծառաքար: —still, ած. շատ խաղաղ: —stock, ար. —s strunk, ար. = —stumpf. —stück, չ. մրգաստան, ծառաստան: —stumpf, ար. ծառի կոճղ: —tau, չ. նոյն.

Digitized by Google

նաւամիջք պարան ։ —wachs, չ. զէջ. պատուաստի մածոյց՝ զանգուած ։ —wagen, որ. ցածագոյն անուով սայլակ ։ —wärter, որ. անկարանի պահապան. բ. = Waldhüter. —s werk, չ. = —gruppe. բ. ծառէ յառաջ եկած մասունք (արբեւ՝ ծիւղ՝ տուն...)։ —wermuth, որ. գլ. (տեսակ մը) գնդածաղիկ՝ եղեւին ։ —wuchs, որ. ծառի աճում ։ —zucht, իգ. երկ. ծառի մշակութիւն, ծառատածութիւն ։

Bä'umchen, չ. ։։բ. ն—չ. Baumչ. թուփ. junges — մատաղ տունկ. փխ. „Verwechselt das —' spielen մածուն ծախել խաղալ ։

Báumel, իգ. 35. ըռմ. = Bammel. —n, չբ. h. 3ա. = bammeln; mit den Arm — բազուկները ճօճելով՝ բազկաճօճ երթալ ։

bä'umen, նբ. 3ա. երկ. ein Fuder Heu... — բեռ մը խոտ... գերանով ամուր ճնշել (չթափուելու համար)։ — նբ. եւ sich — փբ. կանգնել, կանգուն կեցընել, կանգնուիլ. (v. Pferden) — (ձին) ծառանալ (երկու ոտից վրայ կանգնուիլ). փխ. ծառանալ, զայրանալ, ի բարկութիւն բրդիլ ։

Báumwoll‖e, իգ. 35. բամբակ. փխ. ըռմ. ein Kind... in — wickeln տղայ... մը քնքուշ սնուցանել ։ —en, ած. 6. բամբակեայ ։ —(en)batist, որ. բամբակեայ ջանջիլ ։ —(en)baum, որ. գլ. բամբակենի (ծառ) (Gossypium arboreum)։ —(en)feld, չ. բամբակի անդաստան, բամբակաստան ։ —(en)garn, չ. բամբակեայ դերձան ։ —(en)gaze, իգ. ճշ. Հնդիկ շղաշատեա ։ —(en)pflanze, իգ. —(en)staude, իգ. գլ. բամբակենի (տունկ) (Gossypium herbaceum)։ —(en)stoff, որ. բամբակի կտաւ ։ —(en)waaren, իգ. յփ. բամբակեղէնք ։

bä'urisch, ած. 6. = bäuerisch.

Báus‖backe, իգ. ըռմ. ուռած այտ ։ —backig, ած. ըռմ. մեծայտ, թշեղ ։

Bausch, որ. 13. —e, իգ. 35. աղէկ լեցուած մանեկաձեւ բարձիկ. ը. մփ. այտում, ուռէցք. ein — von Lumpen ծրար մը ցնցոտիք՝ գրլէք. 2. նկր. (առու երադրելու համար) ածխոյ փոշւոյ քսակ. 3. (Հկ—նչ.

Einbiegung) զուրս կարկառեալ՝ ցիւռկեալ մաս. 4. փխ. ճշ. in — und Bogen միահաղոյն՝ միահամուռ (գնել՝ փառնաել...)։ —en, չբ. h. եւ sich — փբ. 3փ. ուռիլ տարածուիլ ։ —en, նբ. (զգեստեղէն) ուռուցիկ կեցընել, խորշ առնուլ տալ ։ —en, չ. ։։բ. անյ. —ung, իգ. 31. ուռուցում, այտում ։ —ig, ած. 6. ուռուցիկ, գոգաւոր, խորշեղէն ։ —lauf, որ. ճշ. միահաղոյն միահամուռ գնում ։

Báust‖e, իգ. 35. գծագրութիւն մը գրչի ծայրով ուրիշ թղթի վրայ հանելը ։ —en, նբ. 3փ. գծագրութիւն մը գրչի ծայրով ուրիշ թղթի վրայ հանել ։

Báute, իգ. 35. (Ման. կը գործածուի յոգնի մէջ Baue յոգնին տեղը) = Bau, 1—3. öffentliche —n հասարակաց՝ Տէրութեան շինուածք՝ շէնք. բ. Տէրութեան գործք ։

Bavária, յտ. ան. իգ. 36. Բաւարիա ։

Báyer, որ. 23. —in, իգ. 32. Պաւիէրացի ։

báy(e)risch, ած. 6. պաւիէրական, բաւարական ։

Báyerland, չ. Պաւիէրա ։

Báyern, չ. ։։բ. աշխ. Պաւիէրա ։ —König, որ. Պաւիէրայի թագաւոր ։

Bazár կամ **Bázar**, որ. 20. (յարկեալ) վաճառանոց, շուկայ. ը. մփ. (բարերարական նպաստակաւ) վաճառում ։

be... նախադաս են անբյ. մասնիկ ։

beábsichtigen, նբ. 3ա. անբյ. et. — (բան մը) դիտում՝ նպատակ ունենալ. —, et. zu thun բան մ'ընելու միտք՝ դիտում ունենալ. nichts Böses — չար բանի մը չմտադրել, չար չխորհիլ, չար դիտում չունենալ ։

beácht‖en, նբ. 3բ. անբյ. (բանի մը) մտադրութիւն՝ ուշադրութիւն ընել. 3., et. — մէկը՝ բան մը նկատողութեան առնուլ, մէկուն՝ բանի մը նկատմունք ընել. e—n Rath — խորհրդոյն անսալ՝ հետեւիլ ։ — (ցնցա.) չ. ։։բ. անյ. —ung, իգ. 31. ուշադրութիւն, մտադրութիւն. նկատմունք, նկատողութիւն ։ —enswerth, ած. մտադրու–

Digitized by Google

թեան՝ նկատառութեան արժանի նշանաւոր։

beachten, նբ. ձ. անբ. երլ. հերքել. արհամարհել։ — չ. չբ. անյ. հերք, արհամարհութիւն։

Beamtenherrschaft, իգ. վարչութեան պաշտօնէութեան իշխանութիւն՝ բռնութիւն, գիւտախաութիւն։ —**personal**, չ. (վարչութեան) պաշտօնէութիւն։ —**stand**, ար. պաշտօնէութեան դաս։

Beamte(r), ար. ձս. պաշտօնեայ. չ. մր. Ցերութեան անձ. richterlicher — ատենական (դատաւոր), ատենի պաշտօնեայ։

beängstigen, նբ. ձ. անբ. 3. — մէկը խռովել՝ վրդովել՝ տագնապել. մէկուն անձկութիւն պատճառել։ —**igen**, չ. չբ. անյ. —(**ig**)**ung**, իգ. ձւ. անձկութիւն, տագնապ։

beanspruchen, նբ. ձ. անբ. et. — բան մը (իրրեւ իրաւունք՝ սատցուածք...) պահանջել. viel Zeit — (բան մը) շատ ժամանակի կարօտիլ՝ շատ ժամանակ պահանջել։ — չ. չբ. անյ. —**ung**, իգ. ձւ. պահանջում, պահանջմունք։

beanstanden, նբ. ձբ. անբ. բանի մը հակառակիլ՝ ընդդիմանալ, բանի մը դէմ ընդդիմութիւն հանել։ — չ. չբ. անյ. —**ung**, իգ. ձւ. բանի մը դէմ ընդդիմութիւն։

beantragen, նբ. ձ. անբ. = **antragen**, չբ.։ — չ. չբ. անյ. —**ung**, իգ. ձւ. = **Antrag**, 1.

beantworten, նբ. ձբ. անբ. e—e Frage — հարցման մը պատասխանել. beantwortete Briefe պատասխանուած նամակներ՝ անդրադարձ տրուած նամակներ. Das beantwortet sich von selbst ատիկա պատասխանի չի կարօտիր, առանց պատասխանի իսկ մէկին է։ — չ. չբ. անյ. —**ung**, իգ. ձւ. պատասխան. in — Ihres Schreibens ի պատասխանի Ձեր թղթոյն։ —**er**, ար. ձա. —**erin**, իգ. ձա. պատասխանող։ —**ungsschreiben**, չ. —**ungsschrift**, իգ. (նամակի) պատասխան՝ անդրադարձ։

bearbeiten, նբ. ձբ. անբ. աշխատելով շինել՝ կատարելագործել. ձեւ տալ, ձեւաւորել. ար. մշակած յղկել՝ ողորկել. բխ. (բանի) բանեցընել՝ շահեցընել. 2. փխ. (նիւթի մը վրայ) ճառել՝ շարադրել. երլ. նաւակ՝ երգ... մը յարդարել. e—e Wissenschaft — գիտութիւն մը մշակել. diese Auflage ist von N. N. bearbeitet մատենիս այս տպագրութիւնն այս անուն... անձէն աշխատասիրեալ՝ սրբագրեալ է. neu bearbeitete Auflage նորոգ փոփոխեալ եւ յարդարեալ տպագրութիւն. 3. երլ. մշակել. ար. e—n Stein — քար... մը տաշել՝ կոփել։ — չ. չբ. անյ. —**ung**, իգ. ձւ. աշխատութեամբ կատարելագործելը. ձեւաւորում. ար. մշակած յղկում՝ ողորկում. բխ. բանի շահագործութիւն. փխ. (նիւթի մը վրայ) ճառելը՝ շարադրութիւն. երլ. (նուագի) յարդարում. (գիտութեան) մշակում՝ մշակութիւն. երլ. մշակութիւն. (քարի...) տաշում՝ կոփում. 2. փայտ —**ung**, խմբագրութիւն. (գրուածք մը) նորոգելով փոփոխել՝ մատենագրել։ —**er**, ար. ձա. —**in**, իգ. ձս. աշխատելով կատարելագործող՝ շինող... (տ. **bearbeiten**)։ —**ungskosten**, իգ. յգ. բխ. բանի բանեցընելու ծախք։

beargwohnen, նբ. ձ. անբ. 3. e—r Sache — մէկուն վրայ բանի մը նկատմամբ երկմտիլ՝ կասկածիլ՝ տարակուսիլ։ — չ. չբ. անյ. —**ung**, իգ. ձւ. տարակուսանք, կասկածանք։

Beatrice (պէ-ադրիչէ), յա. ան. իգ. ձօ. Երանուհի, Երան, Երանիկ։

beaufsichtigen, նբ. ձ. անբ. 3., et. — մէկուն բանի մը վրայ հսկել. մէկը՝ բան մ'աչքէ մը քննել՝ զննել։ — չ. չբ. անյ. —**ung**, իգ. ձւ. հսկողութիւն. քննութիւն, զննութիւն։ —**er**, ար. ձա. հսկող. քննող, զննող։

beauftragen, նբ. ձ. անբ. 3. mit et. — մէկուն բան մը յանձնել. լբ. պատուիրել. beauftragt von... այս ինչ անձին յանձնարարութեամբ։ **Beauftragte(r)**, ար. ձս. **Beauftragte**, իգ. ձբ. յանձնակատար, գործակատար. պատուիրակ. երեսփոխան, պատգամաւոր։ — չ. չբ. անյ. —**ung**, իգ. ձւ. յանձնարարութիւն, պատուէ-

Digitized by Google

պրանք. պատրաստամարտութիւն, երեսփոխանութիւն, երեսփոխանի հրահանգ՝ յանձնարարութիւն։

bebä'ndern, նբ. 3ա. անբժ. ժապաւէնել, ժապաւէնով զարդարել։

bebártet, bebä'rtet, ած. 6. մօրուանի, մօրուաւոր։

bebáu|en, նբ. 3ա. անբժ. երկ. եւ փխ. = anbauen, նբ. 1. nie bebautes Land կոյս՝ անգործ երկիր. 2. e—e Baustelle — (շէնքի) գետնի մը վրայ շինուածք շինել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. = Anbau, 1. 2. գետնի մը վրայ շէնք շինելը։ —er, ար. 22ա. = Anbauer. 2. (գետնի մը վրայ) շէնք շինող։

béb|en, չբ. h. 3ա. vor (Zorn) — (բարկութենէն) սարսռիլ՝ դողալ. 2. das Herz bebt mir սիրտս կը բաբախէ՝ կը թնդայ. vor Freude — ուրախութենէն դողդողալ։ — չ. 22բ. անյ+. դողում, սարսուռ, սարսռում։ —er, ար. 22ա. դողացող, սարսռացող։

bebinden, նբ. 2ա. անբժ. mit et. — (բան մ'ուրիշ իրով մը) կապել։

beblä'ttern, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբժ. տերեւներով զարդարել՝ պատել, զարդարուիլ՝ պատուիլ։

beblä'ttert, դրբ. անց. եւ ած. 6. տերեւախիտ, տերեւաշատ։

bebléchen, նբ. 3ա. անբժ. թիթեղով պատել՝ դրուագել։

bebleien, նբ. 3ա. անբժ. կապարել, կապար լեցնել։

beblü'mt, ած. 6. գոյնագոյն ծաղկօք պաճուճեալ՝ զարդարեալ։

bebóhlen, նբ. 3ա. անբժ. (հաստ) տախտակով պատել՝ դրուագել։

bebórd|en, bebórt|en, նբ. 3բ. անբժ. բանի մ'եզրները ժապաւէնով պատել, ժապաւէնել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. ժապաւէնով պատելը, ժապաւէնում. 2. (բանի մը) եզերաց զարդ, թելիք։

bebrillen, նբ. 3ա. անբժ. ակնոց դնել, ակնոցաւորիլ. bebrillt ... ակնոցաւոր։

bebrü'cken, նբ. 3ա. անբժ. կամուրջ ձգել։

bebrü'ten, նբ. 3բ. անբժ. թխսել, թուխս դնել։

bebúsch|en, bebü'schen, նբ. 3փ. անբժ. թփով՝ մացառով պատել։ —ung, իգ. 31. թփով պատումն՝ պատելը. փխ. թուփ, մացառ։

Bécher, ար. 22ա. ըմպանակ, բաժակ. սկահ. ը. մփ. գաւաթ. — der Taschenspieler աճպարարի սկահակ. 2. — (zum Würfeln) քուէից տուփ, բուրգ. 3. ըմպելեաց եւ արմտեաց չափ. գորակ. 4. փչ. — (der Eicheln) կաղնիի պտղին մասը՝ բաժակ։ —blume, իգ. փչ. (տեսակ մը բանջար) սեւատտեսակ, գինիքորոց (Poterium)։ —chen, չ. 22բ. բաժակիկ։ —druse, հ+. ապակետեսակ բիւրեղակերպ գաւաթ՝ փանաքար։ —förmig, ած. բաժակաձեւ։ —glas, չ. բաժակաձեւ գաւաթ։ —klang, ար. բաժակաց ընդհարման հնչիւն։ —spiel, չ. աճպարարութիւն, ձեռնածութիւն։ —stürzer, ար. արբշիռ, արբեցող։

bechern, չբ. h. 3ա. տաատատապէտ խմել։

Bécken, չ. 22բ. կոնք, շանխու. լական. (Tauf-) — մկրտութեան աւազան. 2. անդր. (մարդու կոնքին ստորին կողման մեծ փորոքը) կոնք. 3. ողջ. լեռնադաշտ. 4. երժ. ծնծղայ։ —bein, չ. անդր. կշտոսկր։ —blutader, իգ. անդր. փորքաքօրի երակ, կոնքերակ։ —förmig, ած. կոնքաձեւ։ —höhle, իգ. անդր. կոնքային խոռոչք։ —schläger, ար. ար-. թիթեղագործ. 2. երժ. ծնծղահար։

bedách|en, նբ. 3ա. անբժ. ein Haus ... — տուն մը յարկել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. յարկելը. յարկ, ծածք։

Bedácht, ար. 13. յ+. ցնցա. մտախոհութիւն, խորհրդածութիւն. զգուշութիւն, շրջահայեցութիւն. mit gutem — հասուն խորհրդով՝ խորհրդածութեամբ. — nehmen auf et. բան մը խորհրդածութեան՝ նկատողութեան առնուլ, բանի մը վրայօք խորհրդածել։

bedácht, դրբ. անց. bedenken: — ած. 6. խորհրդածեալ. 2. — (auf et.) (բանի մը) մտադիր, ուշադիր. auf s—n Vortheil sehr — s. իր շահուն սաստիկ մտադիր ըլլալ։ —los, ած.

Digitized by Google

անխորհրդաբար, անխոհեմ։ —losigkeit, էգ. անխորհրդածութիւն, անխոհեմութիւն, շրջահայեցութեան պակասութիւն։ —nahme, էգ. նկատում, ակնածութիւն։ —voll, ած. զգուշաւոր, խոհեմ, խոհեմութեամբ լի։

bedächtig, ած. ե. շրջահայեաց, զգուշաւոր. — (կամ bedächtlich) zu Werke gehen զգուշութեամբ գործքի ձեռնարկել, զգուշութիւն ընել. 2. յամր՝ դժուարաշարժ (եւ զգուշաւոր)։ —keit, էգ. 31. շրջահայեցութիւն, խորհրդածութիւն. 2. յամրութիւն՝ դանդաղութիւն (եւ զգուշաւորութիւն)։

bedächtsam, ած. ե. = bedächtig, 1.։ -keit, էգ. 31. = Bedächtigkeit, 1.

bedanken, sich — չզ. 3ա. անբյ. sich bei J—m für et. — մէկուն բանի մը համար շնորհակալ ըլլալ. ծղբ. ich bedanke mich dafür (բան մ'ի բաց մերժելով) շատ շնորհակալ եմ։

bedarf, ահմ. անց. bedürfen է։

Bedarf, ար. 20. անյփ. պէտք, պիտոյք. nach — ըստ պիտոյից՝ կարօտութեան. 2. կարեւոր՝ հարկաւոր պիտոյք. ich habe m—n — կարեւորներս՝ պիտոյքս ունիմ։ —sfall, ար. im — ի կարօտութեան։

bedauerlich, ած. ե. աւաղելի, ափսոսալի, ցաւալի։ —n, նբ. 3ա. անբյ. J. wegen et. — մէկուն (բանի մը համար) ցաւակցիլ, մէկուն վրայ խղճալ. J—s Unglück — մէկուն դժբախտութեանը վրայ կարեկցիլ՝ ցաւակցիլ. 2. et., den Verlust von et. — բան մը՝ բանի մը կորուստը աւաղել՝ ափսոսալ։ —n, ը. 22բ. անյփ. ափսոսում, աւաղում։ —nswerth, -nswürdig, ած. ափսոսալի, աւաղելի, ցաւալի։

bedecken, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբյ. (sich) mit et. — բանով մը ծածկել՝ գոցել, ծածկուիլ՝ գոցուիլ. mit Flaggen — դրօշներով (նաւը) զարդարել, դրօշազարդել. 2. ծածկել, թաքուցանել. չբ. զ. մը. պատսպարել, քողարկել. 3. պատսպարել. sich — պատսպարուիլ. շին. e—e Stadt ... — քաղաք ... մը (իր բանակաւը) պատսպարել՝ պաշտպանել. das Gepäck ... — բանակին կահն ու կազմածը պաշտպանելու համար զօրօք ուղեկից ըլլալ. 4. որս. mit e—m Mauerwerke — որմնափակ ընել, պատով մը փակել՝ գոցել։ — ը. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = քայլին նշանակութեանց հետ. գոցելը, ծածկելը. քողարկութիւն, պատսպարութիւն. պատսպարում, պաշտպանում. 2. մայն —ung, ծածկոյթ. բ. հագուստ. գ. յուղարկաւոր գունդ. zur — dienen (փոխան զգուշութեան կամ պահպանութեան) յուղարկաւոր ըլլալ՝ երթալ. շին. — (e—r Batterie) թշնամեաց հրձգութեններն պահպանելու համար հողաբլուր։ —ungsmannschaft, էգ. ուղեկից՝ յուղարկաւոր գունդ։ —ungsschiff, ը. օգնական՝ ուղեկից նաւ։

bedeichen, նբ. 3ա. անբյ. թմբել, թումբ կանգնել։

bedenken, նբ. 6ա. անբյ. բան մը նկատողութեան՝ խորհրդածութեան առնուլ, քննել, նկատել. բանի մը վրայ խորհրդածել. vorher — յառաջագոյն խորհիլ. die Folgen — հետեւութիւնները կշռել՝ քննել. ich gebe Ihnen zu — Ձեզի խորհրդածելու ժամանակ կը թողում. բ. (ողորմանալով) լաւ մը խորհեցէք. 2. J. — մէկը խորհիլ՝ հոգալ. J. mit et. — մէկը բանով մը հանդերձել, մէկը հոգալ. J. in s—m Testamente — մէկուն հրխտակ մը թողուլ. von der Natur, vom Glücke gut bedacht s. բնութեան պարգեւօք՝ ձիրքերով զարդարեալ ըլլալ։ sich — չբ. խորհրդածել, խորհիլ. sich e—s Andern կամ e—s Bessern — միտքը փոխել. 2. (բան մ'ընելու) տատամսիլ՝ վարանիլ. 3. ինք զինքը հոգալ, անձին անփոյթ չըլլալ։ — ը. 22բ. անյփ. = քայլին նշանակութեանց հետ. նկատութիւն, խորհրդածութիւն. տատամսութիւն, վարանք. — tragen, et. zu thun բան մ'ընելու տատամսիլ՝ վարանիլ. 2. տարակուսանք, տարակոյս, կասկած. — bei J—m über et. erregen մէկուն միտքը մէջ բանի մը վրայօք տարակոյս յարուցանել. ohne — ապահովութեամբ, ապահով։ —lich, ած. ե. խորհրդածելի. վտանգաւո-

որ, դժուարին, դժուարահնարին. 2. մտախորհ, մտածկոտ. միտք խռովեալ՝ աղմկեալ՝ տարակուսեալ, անհանգիստ: —lichkeit, էգ. 31. = Bedenken, չ. 2. Sie kennen s—e —(en) իր փորձերը՝ տարակուսանքը գիտէք. 2. դժուարութիւն, դժուարահնարին ըլլալը: —zeit, էգ. —frist, էգ. խորհրդածելու ժամանակ. J—m — geben մէկուն ժամանակ տալ, իրը յերկարաձգել:

bedéut||en, Նբ. ձբ. անբյ. նշանակել. was bedeutet dieses Wort? աս բառն ի՞նչ իմաստ ունի. die Bretter, die die Welt — թատրը՝ որ աշխարհքիս նշանակն է. 2. նշանակալից ըլլալ. der Mann (die Sache) bedeutet Etwas, hat (Et)was կամ Viel zu — աս մարդն անուանի նշանաւոր մէկն է, իրը նշանաւոր՝ հետեւալից է. Das hat Nichts zu — ասիկա նշանակութիւն մը չունի՝ նշանաւոր բան մը չէ. (յանցանքի մը համար) ասիկա մեհացու մեղք չէ. 3. յայտ ասնել, ծանուցանել, նշանակել. Das bedeutet nichts Gutes ասիկա բարեգուշակ բան չէ. ընդ. Das hat was zu — ասոր ներքեւը խաղ մը կայ, ընդ. բանին տակը բան կայ. 4. J—m կամ J. — (zu...) մէկուն (բան մ'ընելու) նշան ընել՝ ազդ տալ. er will sich (դր.) nicht — lassen հաւանիլ՝ խօսք հասկընալ չ'ուզեր. 5. մեկնաբանել, պարզաբանել, մեկնել: — չ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. = Bedeutende նշանակութեանց հեփ. նշանակութիւն. կարեւորութիւն. ծանուցում, յայտարարութիւն. մեկնութիւն, պարզաբանութիւն. 2. փոյն —ung, e—e — b. նշանակել, իմաստ ունենալ. — gewinnen կարեւորութիւն առնուլ, կարեւոր ըլլալ. v. — sein (für J., für et.) (մէկուն՝ բանի մը համար) կարեւոր՝ նշանաւոր ըլլալ. բ. +ր. առում, իմաստ. bildliche — փոխաբերական իմաստ. գին, արժէք. (բաղդատութեան մը) զօրութիւն՝ մեծութիւն. դիտում. et. mit — sagen բան մը մտնաւոր դիտմամբ մ'ըսել. նախապաշարեալ թիւն. v. schlimmer — s. չարագուշակ ըլլալ: —end, ած. 6. նշանակիչ, նշանակական. 2. կարեւոր, նշանաւոր, հայտակաղ, անուանի. մ. կարի, շատ, մեծապէս: —en(d)heit, էգ. 31. կարեւորութիւն, նշանաւորութիւն. (հանճարի մը) վերաբերութիւն՝ առաւելութիւն: —sam, ած. 6. նշանաւոր, նշանակալից: —samkeit, էգ. 31. կարեւորութիւն, նշանաւորութիւն:

bedéutungs||leer, —los, ած. աննշանակ, չնչին: —losigkeit, էգ. աննշանակութիւն, աննշանաւորութիւն, չնչինութիւն: —reich, ած. իմաստալից, նշանակալից: —schwer, —voll, ած. նշանաւոր, նշանակալից ծանրակշիռ:

bedielen, Նբ. 3ա. անբյ. — չ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. = dielen...

bedienen, Նբ. 3ա. անբյ. J., et. — մէկուն՝ բանի մը ծառայել. die Tafel (կամ bei Tische) — սեղանի ժամանակ (մէկուն) սպաս մատուցանել՝ ծառայել. փխ. ընդ. ծղրբ. ich habe ihn tüchtig bedient զինքը աղէկ մը չարչարեցի՝ խաշտանեցի. 2. Հնջ. ein Amt — պաշտօն մը վարել. 3. խղ. (Farbe) — (թղթի խաղին մէջ) նոյն գունով թուղթ տալ. nicht — ուրիշ գունով թուղթ տալ: sich — փբ. sich e—r Sache (առկ.) — բան մը (ի պէտս անձին) գործածել: — չ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. ծառայութիւն, սպաս. in diesem Wirthshause ist die — schlecht աս պանդոկին մէջ լաւ սպաս չի մատուցուիր. 2. փոյն — չ. խղ. — ist nöthig (թղթի խաղին մէջ) հարկ է նոյն գոյնը տալ. 3. փոյն—ung, ծառայք, սպասաւորք:

bedienst||en, Նբ. 3բ. անբյ. J. — մէկուն գործք՝ պաշտօն մը տալ՝ ճարել: — չ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. գործք, պաշտօն: —ete(r), ար. 34. —ete, էգ. 6բ. պաշտօնեայ:

Bedient||e(r), ար. 34. սպասաւոր, ծառայ. (ազնուականաց ընկերացող սպասաւոր) լաքէ: —enhaft, ած. 6. սպասաւորի՝ լաքէի նման. ը. եւ փշ. մփ. ծառայական, ստրկական: —enhaftigkeit, էգ. 31. փշ. մփ. ծառայականութիւն, ծառայամիտ բարք: —enpack, չ. փշ. մփ. սպասաւորաց ամբոխ: —enstand, ար. ծառայութիւն, ծառայութեան

Digitized by Google

վիճակ։ —eintracht, իգ. սպասաւո-րաց համաձայնութիւն։ —envoll, չ. ծառ-այք, սպասաւորք. թ. ել. մբ. = —caped.

bedingen, նբ. եւ ſich — չբ. 3ա. (անց. ձեւը bedingte) անբժ. et. — բան մը (խօսքով՝ դաշնագիր...) պայմա-նաւորել՝ որոշել՝ պայմանաւորել. e—e Baare — վաճառքի մը գնոյն համար պահանջել. 2. = ausbedingen, նբ. 1.1 — նբ. 3ա. անբժ. բանէ մը կախ-եալ ընել. պայմանաւորել. durch et. bedingt ſ. բանէ մը կախում ունե-նալ. 2. die Sache bedingt et. իրն (ա-ռաջ... հետ) ներքուստ կապուած է, իրն (անոր...) անհրաժեշտ հետեւ-ութիւնն է։ — չ. 33թ. անյփ. —ung, իգ. 31. = թոյլն եղանակաւորական Գր. ստորադասութիւն. կախում, պայմանաւորում. 2. վիճակ —ung, պայման, թէութիւն. —en ſtellen պայմաններ դնել. unter der —, daß... այսու դաշնաւ՝ պայմանաւ, որ...։ —ն դդթ. անց. եւ ած. 6. փր. —e Form թէական եղանակ։ —theit, իգ. 31. պայմանաւորում, չափ. ել. պայման։ —ungslos, ած. եւ մկ. ան-պայման։ —ungsſatz, ար. փր. թէա-կան՝ պայմանական նախադասու-թիւն։ —ungsweiſe, մկ. պայմանաւ, դաշնաւ։

bedörnen, նբ. 3ա. անբժ. (նորա-տունկ՝ մատաղ ծառերը) փշերով շրջապատել։

bedrängen, նբ. 3ա, անբժ. ճըն-շել, չարչարել, նեղել. v. Gläubigern bedrängt պարտատէրներէն ի նեղ արկեալ. in bedrängter Lage, in be-drängten Umſtänden ſ. կարօտութեան՝ նեղութեան մէջ ըլլալ։ — չ. 33թ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Bedrängniß. —er (ղնդա.), ար. 22ա. հարստահա-րիչ, նեղիչ։ —lich, ած. 6. տաժա-նելի. ծանր, դժնդակ, ծանրա-տաղտուկ։ —niß, չ. 16. —theit, իգ. 31. ծանրատաղտուկ վիճակ, նե-ղութիւն. թ. (հոգեկան) տառա-պանք, վիշտ, անձկութիւն։

bedrohen, նբ. 3ա. անբժ. 3. (mit et.) — մէկուն բան մը սպառնալ։ — չ. 33թ. անյփ. —ung, իգ. 31. սպառ-նալիք։ —lich, ած. 6. սպառնալից, սպառնական։

bedrucken, նբ. 3ա. անբժ. տպել։

bedrücken, նբ. 3ա. անբժ. ընկ-ճել, ճնշել, հարստահարել. mit Steuern — տուրքապայման հարկերով տրքով նեղել՝ կեղեքել, հարկերը ծանրացընել։ — չ. 33թ. անյփ. —ung, իգ. 31. ճնշում, հարստահարու-թիւն։ —er, ար. 22ա. ճնշող, հա-րստահարող։ —theit, իգ. 31. անյփ. ճնշում, հարստահարութիւն։

Beduinſe, ար. 34. —in, իգ. 33. (Արաբացի վրանաբնակ ժողովուրդ) Պէտուին։

bedünken, չբ. ḫ. եւ անդ. թ. 3ա. անբժ. = dünken; es will mich — ինծի կ'երեւայ։ — չ. 33թ. անյփ. meines —s, nach meinem — ըստ իմ կար-ծեացս։

bedüpfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբժ. (մէկրքի... մը վրայ կիղիչ նիւթ) դպցընել։

bedürfen, նբ. չբ. ḫ. եւ անդ. թ. 3փ. անբժ. ich bedarf et. կամ e—r Sache (սեռ.) բանի մը կը կարօտիմ՝ պէտք ունիմ. es bedurfte nur e—s Wortes խօսք մը միայն պէտք էր. Das bedarf e—r Erklärung ասիկա մեկնութեան կը կարօտի։ —niß, չ. 15. հարկաւո-րութիւն, կարօտութիւն, պի-տոյք, կարիք (մարմնոյ). ein — ḫ. պէտք ունենալ, պէտքի՝ կարեաց երթալ ուզել. 2. — des Lebens ա-պրուստ։ —nißanſtalt, իգ. Ճեմիչ, արտաքնոց։ —tig, ած. 6. չքաւոր, կարօտ, աղքատ։ —tigkeit, իգ. 31. անյփ. կարօտութիւն, հարկաւո-րութիւն, պէտք. 2. չքաւորու-թիւն, թշուառութիւն։

Beefſteak (պիֆ-սթէք), չ. 38. կա-կարայ եղած եզան միս։

beéggen, նբ. 3ա. անբժ. երկ. (ան-դի մը հողը ցաքանով հաւասար-ցընել եւ սերմանիքը ծածկել) ցա-քանել, ցաքել։

beéhren, նբ. 3ա. անբժ. J. mit et. — մէկը բանով մը պատուել։ ſich — չբ. պատիւ ունենալ, անձին պատիւ համարիլ։

beeiden, 3բ. —igen, 3ա. նբ. անբժ. et. — բան մ'երդմամբ հաստատել. 2. = vereidigen. — չ. 33թ. անյփ. —(ig)ung, իգ. 31. երդմամբ հաս-տատութիւն. 2. = Vereidigung.

Digitized by Google

beeifer||n, sich — դբ. 3ա. անբյ. sich — zu... (բան մ'ընելու) աճապարել՝ ճեպել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. փոյթ, շուտափութիւն, յառաջադիմութիւն:

beeil||en, նբ. 3ա. անբյ. (s—e Schritte) — արագագոյն երթալ, քայլերը փութացընել՝ արտորցընել: sich — դբ. (zu...) (բան մ'ընելու) արտորալ՝ փութալ՝ ճեպել:

beeinfluss||en, նբ. 3գ. անբյ. 3. — մէկուն վրայ ազդեցութիւն՝ ճոխութիւն ի գործ դնել՝ ունենալ: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. ազդեցութիւն (ի գործ դնելը). 2. անհարկութիւն. խարդաւանութիւն՝ ապօրինաւոր ազդեցութիւն:

beeinträchtig||en, նբ. 3ա. անբյ. 3., et. — մէկուն՝ բանի մը վնաս հասցընել՝ անիրաւութիւն ընել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. — (von... կամ ա—ք.ով) վնաս, անիրաւութիւն:

beeis||en, նբ. 3գ. անբյ. նաեւ sich — դբ. սառուցով պատել, սառեցընել. սառիլ, սառուցապատ ըլլալ. 2. երկաթապատ ընել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. die — des Baches war vollständig առուակը բոլորովին սառած էր. 2. երկաթապատ ընելը:

Beelzebub, յտ. ան. ար. 38. Բէեղզեբուղ, Բեհեզզեբուղ:

beend||en, 3բ. —igen, 3ա. նբ. անբյ. (mit et.) — բանով մը վախճանել՝ վերջացընել: — չ. 22բ. անյք. —(ig)ung, իգ. 31. վախճանումն, վախճան:

beeng||en, նբ. 3ա. անբյ. նեղել, անձկացընել. ճնշել, մղձկել. Հեղձամահ ընել. փխ. (իշխանութիւնը) չափաւորել՝ ամփոփել՝ նուազեցընել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. = Beengtheit. —theit, իգ. 31. նեղումն, անձկացումն. — der Brust (սրտի) ճնշում՝ Հեղձումն, մղձկումն. փխ. չափաւորութիւն, ամփոփումն, նուազեցումն:

Beer||blau, չ. եւ ած. բուստական կապոյտ: —blume, իգ. բս. Հնդիկ շամփի՝ ծաւել (Basella): —grün, չ. բս. = Immergrün. —heide, իգ. բս. Հատապտուղ ցախ: —melde, իգ. բս. ծաւել (Blitum virgatum): —most, ար. ծորածոյ գինի, էջ: —raute, իգ. բս. Հատաւոր փեղենայ: —wein, ար. չանչագինի (խաղողէ կորածէ եւ ջրէ բաղկացեալ ըմպելի): —winde, իգ. բս. Հատաւոր բաղեղ:

beerb||en, նբ. 3ա. անբյ. 3. — մէկուն ժառանգն ըլլալ: —t, դբբ. անց. եւ ած. 6. — sein ժառանգ՝ զաւակ ունենալ:

beerdig||en, նբ. 3ա. անբյ. թաղել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. թաղումն: —ungsfeier, իգ. յուղարկաւորութիւն, յուղարկաւորութեան Հանդէս:

Beere, իգ. 35. բս. պտուղ Հատ, Հատապտուղ (Bacca): —n, նբ. 3ա. եղակ... ժողվել (= abbeeren). 2. ար. Թակարդին՝ ծուղակին մէջ կեր՝ խանձ դնել:

beeren||ähnlich, ած. պտղոյ Հատի նման, Հատանման: —dolde, իգ. բս. փշոտ խեժ, արալենի (Aralia): —förmig, ած. Հատաձեւ: —fressend, Հատակեր: —fresser, ար. յն. Հատակեր անասուն: —frucht, իգ. բս. Հատապտուղ: —tragend, ած. բս. Հատաբեր:

Beet, չ. 20. երկ. պրտ. (երկայնաձեւ) ածու:

Beete, իգ. 35. բս. բազուկ (Beta vulgaris):

beeten, նբ. 3բ. երկ. die Felder — դաշտերը ածու ածու բաժնել:

befä'hig||en, նբ. 3ա. անբյ. ատակ՝ ձեռնհաս ընել, կարողացընել: sich — դբ. sich zu et. — բանի մ'ատակ ըլլալ՝ կարողանալ: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. ատակութիւն, բաւականութիւն, կարողութիւն. — zu e—r Kunst արուեստի մը յանկութիւն: —t, դբբ. անց. եւ ած. 6. — (zu...) (բանի մը) ատակ՝ բաւական՝ կարող: —ungsnachweis, ար. յանկութեան՝ ատակութեան ցոյց: —sungszeugnis, չ. ընդունակութեան՝ բաւականութեան Հրամանագիր՝ արտօնագիր:

befahl, անց. անկ. befehlen.

befahr||bar, ած. 6. դիւրագնաց (ճամբայ). նաւարկելի (գետ...) = fahrbar. —en, նբ. 2յ. անբյ. e—e Straße, e—n Weg — կառքով ճամբէ... մ'անցնիլ. oft — յաճախել. 2. բհ. e—n Schacht — բով մ'իջնալ. 3. նաւ. e—n

Fluß — գետոյ մը վրայէն նաւարկել. Küste(n) — ծովափի քովէն նաւել. 4. e-e Chaussee mit Kies — ճամբու վրայ աւազով կոպիճ մանրախիճ ելել տարածել: —en, դրբ. անց. եւ ած. ե. փ. **befahren**, նբ. 1. 2. նոյ. — Volk ծովագնացել մարդիկ, նաւազք: —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. կառքով ճամբէ մ'անցում. 2. բկ. (բանի մը մէջ) ելք՝ իջնալը. 3. նոյ. (գետոյ մը վրայէն) նաւարկութիւն:

befallen, նբ. եւ անց. ը. 21. անբյ. (ախտ՝ հիւանդութիւն) բռնադատել՝ վրան հասնիլ. vom Fieber — s. ջերմէ բռնուած ըլլալ. es befiel ihn e-e plötzliche Angst յանկարծական անձկութիւն մը վրան հասաւ. 2. բանի մը վրայ իյնալ:

befangen, նբ. (ցնցա.) 21. անբյ. (ստ. բրծ. **umfangen**) շրջապատել. ը. մփ. գոցել. փր. բանտարկել. բանադրել. փակցնել. in Vorurtheilen — նախապաշարմամբ տոգորել՝ տարրացեալ ըլլալ: — դրբ. անց. եւ ած. ե. բանտարկեալ. տարակուսեալ. փր. խռովեալ, ամբոխեալ. զարհուրած, ահաբեկած. —er Kopf անձուկ՝ պարփակեալ միտք. s-e Gegenwart macht mich — իր ներկայութիւնը զիս կը խռովէ՝ կը շփոթեցնէ: —heit, իփ. 31. խռովութիւն, ամբոխում, շփոթ. (մը-տաց) նախապաշարում, կանխակալ կարծիք:

befassen, նբ. 3փ. անբյ. = **anfassen**, նբ. 1. 2. **sich** — փբ. sich mit J-m, mit et. — մէկուն հետ՝ բանի մը զբաղիլ՝ պարապիլ: — չ. 22բ. անյփ. — **Anfassen**, չ. 1. das — mit dieser Sache ist mir unangenehm այս խնդրոյ պարապիլը ինծի անհաճոյ է:

befehden, նբ. եւ **sich** — փբ. 2բ. անբյ. մէկուն դէմ պատերազմ մղել, մէկուն վրայ յարձակիլ. sich — մէկզմէկու դէմ պատերազմ հրատարակել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. յարձակում. 2. — J-s մէկուն դէմ թշնամութիւնը՝ թշնամութեան գործք:

Befehl, որ. 20. պատուէր, հրաման, կարգադրութիւն. auf — des Königs հրամանաւ թագաւորին. 2. հրամանատարութիւն. den — führen (über...) (բանի մը վրայ) հրամանատարութիւն ունենալ. (փղփվ. բյփ.) ich stehe (Ihnen) zu — պատրաստ եմ Ձեր հրամանին. զին. zu —, Herr Hauptmann ահաւասիկ եմ, Տէր հարիւրապետ. was steht zu —? ի՞նչ կը հրամայէք. 3. e—n — gegen J. erlassen մէկը ձերբակալել ընելու հրաման տալ: —en, նբ. 2փ. անբյ. հրամայել, կարգադրել. հրահանգական պատուէր տալ. մէկը ձերբակալել ընելու պատուէր տալ. ich lasse mir Nichts — հրամանատարութիւն չեմ ուզեր. 2. (փղփվ. բյփ.) wenn Sie — եթէ կը հաճիք. wie Sie — ինչպէս որ կը հաճիք. was — Sie? ի՞նչ կը հաճիք՝ կը հրամայէք. — Sie noch et. Suppe? ապակուր մը եւս ապուր կը հրամա-յէ՞ք. Sie haben befohlen (կոչնականաց ընկերութեան մէջ մտնելու ժամանակ կոչնատիրոջ կ'ըսուի) Ձեր-մէ հրաւէր ընդունելու պատիւն ունեցայ, Ձերմէ հրաւէր ընդունած ըլլալու անձիս պատիւ կը համարիմ. Wie — Sie? ի՞նչ կը հրամա-յէք, Տէր իմ. 3. s—e Pferde — ձի-երը լծել՝ բերել... հրամայել. 3. — մէկուն հրամայել որ գայ, մէ-կը կանչել. 4. գրեթէ հնց. աւ-անդել, պաշտպանել տալ. s—e Seele Gott — հոգին Աստուծոյ ձեռքն աւանդել. (հրաժեշտի բարեւ) Gott befohlen! Մնաք՝ Մնաս բարով, ողջ Մնաք՝ Մնաս: —en, չ. 22բ. անյփ. հրամանատարութիւն, հրամայե-լը: —erisch, ած. ե. = **befehlshaberisch**. —igen, նբ. 3ա. անբյ. ein Heer — բանակի մը հրամանատար՝ զօրա-վարն ըլլալ. 2. = **befehlen**, նբ. 3. er wurde befehligt zu... հրաման ա-ռաւ (այս ինչ ընելու...):

Befehls‖flagge, իփ. նոյ. հրամա-նատարի դրօշ: —form, իփ. փր. հրա-մայական (եղանակ): —haber, որ. հրամանատար: —haberisch, ած. ամ-բարտաւան, ուղղ. ձ. տիրաբար, ճոխութեամբ: —haberstelle, իփ. հրամանատարութիւն: —weise, ձ. հրամայական եղանակաւ, հրա-մայելով մը: —widrig, ձ. հրամա-նի հակառակ: —wort, չ. հրամայ-ական՝ ըղձական բառ:

befeil|en, նբ. 3ա. անցք. ար. խարտոցել։ — չ. 22բ. անցյ. —ung, իգ. 31. խարտոցում։

befeind|en, նբ. 8բ. անցք. — չ. 22բ. անցյ. —ung, իգ. 31. = anfeinden...

befestig|en, նբ. եւ չբ. Ծ. եւ Խ. 3ա. անցք. et. an et. — իր մ'ուրիշի մը կցել՝ միացընել. an ea. — իրարու կապել. 2. զին. ամրացընել, պատնիշել. 3. ծով. (mit e—m Tau) — կառանով՝ մալխով պնդել կապել, կառանել. 4. հաստատել, պընդել, ամրացընել. sich — հաստատուիլ, պնդանալ, ամրանալ. վճ. die Preise haben sich befestigt այժմ գիները որոշուած՝ հաստատուած են. փխ. das Band der Freundschaft wieder — բարեկամութեան կապը՝ ոլորն առնել եւս պնդել։ — չ. 22բ. անցյ. —ung, իգ. 31. կցում, միացում. իրարու կապում. զին. ամրութիւն. հաստատութիւն, հաստատելը. հաստատապորձութիւն։ —er, ար. 32ա. —erin, իգ. 32. միացընող, կըցող, հաստատող... (տ. befestigen)։ —ungsbauten, իգ. յգ. զին. հողաբլուր պատնէշ (ամրոցի)։ —ungskunst, իգ. զին. զինուորական ճարտարապետութիւն։ —ungspfahl, ար. զին. = Schanzpfahl. —ungswerk, չ. զին. = Festungswerk.

befetten, նբ. 8բ. անցք. գիրցընել. պարարտացընել։

befeucht|en, նբ. 3բ. անցք. խոնաւցընել. թրջել։ — չ. 22բ. անցյ. —ung, իգ. 31. թրջում. խոնաւցընելը։

befiedern, չբ. եւ նբ. 3ա. անցք. փետուրով զարդարել, փետրազարդ յօրինել՝ յարդարել։

befiehl(st), հրմ. եւ սհմ. ներ. befehlen ։

befind|en, նբ. 2ա. անցք. գտնել. die Nachricht ist (als) wahr befunden worden լուրը (իրօք) ճշմարիտ ելաւ. für gut — իրօք լաւ համարիլ։ sich — նբ. վիճակի մը մէջ՝ տեղ մ'ըլլալ՝ գտնուիլ. 2. ([illegible]) wie — Sie sich? ի՞նչպէս էք, առողջութիւննիդ ի՞նչպէս է. բ. (Հիւանդի մը հարցընելով) ի՞նչպէս կը զգաք ինք զինքնիդ։ — չ. 22բ. անցյ. — [illegible] համ. խորհուրդ, կարծիք. nach — der Umstände ըստ պարագայից. nach — ըստ Ձեր լաւ համարմանը, ինչպէս որ Ձեզի լաւ կ'երեւայ. 2. վիճակ (որուն մէջ իր մը կը գտնուի). վիճակ առողջութեան. առողջութիւն. sich nach J—s — erkundigen մէկուն առողջութեան վրայօք լուր առնուլ՝ տեղեկանալ։ —lich, ած. 6. գտնուող, եղող. die in j—r Bibliothek —en Bücher իր գրատան գրքերը։

befingern, նբ. 3ա. անցք. երգ. ein Musikstück — դաշնամուրի՝ ջութակի... վրայ եղանակ մը զարնելու համար մատուըներն ըստ պատշաճի խաղցընել։

beflecht|en, նբ. 2ե. անցք. ուռենւոյ ճիւղերով... (բանի մը բոլորտիքը) հիւսել. e—e Flasche — շիշ մը կնիւնով պատել. Stühle... mit Stroh — աթոռ... յարդով հիւսել։ — չ. 22բ. անցյ. —ung, իգ. 31. յարդով՝ ճիւղերով հիւսուածք՝ հիւսելը։

befleck|en, նբ. 3ա. անցք. նաեւ փխ. աղտեղել, աղտոտել, արատել. J—s Ruf — մէկուն համբաւն արատել՝ աղարտել. sich — աղտեղիլ, աղտոտիլ. sich selbst — գիջանալ. 2. որս. (հղութեան) նոր կրուկ գտնել։ — չ. 22բ. անցյ. — ung, իգ. 31. աղտեղում, արատում. փխ. փառատահամբաւութիւն, (համբաւի) աղարտում. 2. որս. հղութեան նոր կրուկ գտնելը։

befleiß(ig)|en, sich — նբ. 3ա. անցք. sich einer Sache (սոփ.) — բանի մը ջանադիլ՝ պարապիլ. sich der Rechtswissenschaft — իրաւագիտութիւն սորվիլ. իրաւագիտութեան պարապիլ։ **beflissen**, ընբ. անց. եւ ած. 6. փութաջան. փոյթ, եռանդուն։ **Beflissene(r)**, ար. 34. **Beflissene**, իգ. 6բ. ուսանող, աշակերտ։ — չ. 22բ. անցյ. —ung, իգ. 31. փոյթ, ջանք, պարապում. եռանդ։

befliegen, նբ. 2չ. անցք. թռչելով հասնիլ՝ ելլել. die nie beflogenen Gipfel... գագաթները՝ ուր թռչունք երբեք չեն թռած բարձրացած...։ **beflogen**, ընբ. անց. եւ ած. 6. der Schlag ist — մատաղ ծառոց բող-

Digitized by Google

բռնիները բաւական են. 2. օրս. — sein (Թաչից ձագերը) թեւաւոր ըլ-լալ՝ թռչել կարենալ։

beflíeßen, Նբ. 2Է. անբ. վրան թափել. ցրել. ոռոգել։

befliß, անց. befleißen։

beflissen, դրբ. անց. befleißen։ [Հ.

Beflissenheit, իգ. 31. = Befleiß(ig)en,

beflittern, Նբ. 3ա. անբ. (ոսկեզօծ...) փոշեխանխներով զարդարել։

beflögen, դրբ. անց. befliegen։

beflören, Նբ. եւ Էբ. 3ա. անբ. թեւաւորել. Էխ. Ճեպել փութա-ցնել, թեւաւորել։ — Հ. 22բ. անցփ. —ung, իգ. 31. թեւաւորում. Էխ. փութացուցում, Ճեպում։

befóhlen, դրբ. անց. befehlen։

befólg|en, Նբ. 3ա. անբ. 3—t Beispiel, e—n Rath... — մէկուն օրինա-կին հետեւիլ. խորհրդոյ... անսալ՝ հետեւիլ. e—n Befehl — հրամանն մը կատարել՝ գործադրել։ — Հ. 22բ. անցփ. —ung, իգ. 31. հետեւիլը, նմա-նութիւն, անսացում, անսալը. (հրամանի) կատարում՝ գործա-դրութիւն։ —enswerth, —enswürdig, —ungswerth, —ungswürdig, ած. հե-տեւելի, անսալի։

Befö'rderer, ար. 22ա. —(r)erin, իգ. 22. փութացուցիչ, առաջիչ, յա-ռաջացուցիչ. — der Künste արուես-տից պաշտպան՝ խնամակալ՝ ձեռն-տու. — (v. Frachtgütern) վաճառաց բեռանց յուղարկիչ՝ առաքիչ. 2. էչ. մբ. (շարաւութեան) աստար՝ օգ-նական։ —erlich, ած. 6. (Հին. նշ. nachtheilig) — (zu et.) բանի մ՚օգտա-կար՝ նպաստաւոր։ —ern, Նբ. 3ա. անբ. յուղարկել, առաքել. 2. փութացընել. փութանակի վճա-րել՝ կատարել՝ ի գլուխ հանել. Էխ. զրգռել, գրգել. die Verdauung — մարսողութեան օգնել՝ նպաստել. 3. նպաստամատոյց ըլլալ, նպաս-տել, պաշտպանել, ձեռնտու ըլլալ. die Künste — արուեստները քաջալե-րել՝ խրախուսել. 4. (տեղ մը) ան-ցընել՝ խաղել. (der Eisenbahn) — (երկաթուղեաւ) խաղել. dieser Zug befördert keine Güter այս կառատարքն ապրանք՝ բեռ չի տանիր՝ չի կրեր. 5. 3. — մէկը (պաշտօնի) յառա-ջացընել՝ բարձրացընել՝ յառաջ ձգել. befördert w. (պաշտօնով) բար-ձրանալ՝ յառաջանալ։ —ern, Հ. 22բ. անցփ. —erung, իգ. 31. = Բոլոր նշա-նակութեանց հետ. առաքում, յու-ղարկում. փութացում, գրգռում. պաշտպանութիւն, նպաստ, ձեռն-տուութիւն, քաջալերութիւն. յա-ռաջացուցում, յառաջձգութիւն։ —erungsgebühr, իգ. —erungskosten, յգ. (վաճառաց) առաքման՝ յուղարկե-լու՝ ճամբու ծախք։ —erungsmittel, Հ. յուղարկելու՝ տանելու միջոց. Էխ. (կառաց՝ ձիերի...) անցք՝ շաւիղ՝ ճամբայ. Էխ. (առաջինութեան) զրգիռ՝ խթան։

befórst|en, Նբ. 3բ. անբ. անտառ. (անտառներն) բառ օրինաց անտառ-ապահութեան անտառել՝ յան-ձնել։ — Հ. 22բ. անցփ. —ung, իգ. 31. (բառ օրինաց անտառապահու-թեան) անտառաց անտառութիւն՝ շահագործութիւն։

befráchten, Նբ. 3բ. անբ. e—n Wagen... — կառք... մը բեռնաւորել՝ բառնալ. Նաւ. ein Schiff — նաւ մը վարձել եւ բեռնաւորել։ — Հ. 22բ. անցփ. —ung, իգ. 31. Լծ. բեռնաւո-րում. Նաւ. (նաւու մը) վարձում եւ բեռնաւորում. 2. Վաճ. —ung, բեռ. Նաւ. նաւու ապխտամթերք։ —er, ար. 22ա. Լծ. ապրանք առաքող եւ յուղարկող. Նաւ. նաւ վարձող եւ բեռնաւորող։ —ungsmakler, ար. Լծ. վաճառաց միջնորդ, վաճառա-կան։ —ungsvertrag, ար. Նաւ. նաւու վարձագիր։

befrág|en, Նբ. 3ա. անբ. 3. — մէկուն բան մը հարցընել. մէկը հարցուփորձ ընել՝ հարցափորձել. 3. um (über, nach, wegen) et. — մէկուն բանի մը նկատմամբ հարցում ընել՝ հարցընել, մէկուն բան մը հարցը-նել. Լծ. բանի մը վրայօք տեղեկու-թիւն խնդրել։ sich — Էբ. sich um (nach) et. — բանի մը վրայօք տեղեկանալ, բան մը հարցափնել՝ խուզել։ — Հ. 22բ. անցփ. —ung, իգ. 31. հար-ցում, հարցուփորձ. (ատենական) հարցափորձ՝ հարցաքննութիւն. 2. խուզարկութիւն։

befránsen, befránzen, Նբ. 3գ. անբ. ծոպերով՝ վերջաւորներով զար-դարել։

Digitized by Google

befrei||en, նբ. եւ փբ. 3ա. անբյ. (v. et., v. J—m) — (Մէկէ՝ բանէ մը) ազատել. sich — ազատիլ. 2. փխ. sich aus J—s Macht — Մէկուն ձեռքէն պրծիլ՝ ճողոպրիլ՝ գաղտուկ փախչիլ. չփն. e—e Truppenabtheilung aus gefährlicher Lage — զօրաց ջոկատ մը վտանգաւոր դիրքէն՝ նեղ վիճակէն զերծցընել՝ ազատել. sein Gewissen v. e—m Vorwurfe — իր խղճմտանքն ամբաստանութենէ՝ ստգտանքէ... մ'անխիղճ ընել՝ արդարացընել՝ թեթեւցընել. e—n Sklaven — գերի՝ ստրուկ մ'ազատագրել՝ արձակել. 3. (մօտալուտ) ազատանալիքէ ազատել. J. v. der Gefängnißstrafe — Մէկը բանտարկելութենէ ազատել. aus der Gefahr, Noth, Bedrängniß — Մէկը վտանգէն՝ կարօտութենէն... զերծցընել. sich — (նեղութենէ՝ վտանգէ...) զերծանիլ՝ ազատիլ. 4. J. v. et. — Մէկը բանէ մը անօրինել՝ ազատ կացուցանել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ազատում, ազատութիւն. պրծում, ճողոպրում. — aus der Leibeigenschaft ազատագրութիւն. (վտանգէ...) զերծում. անօրինում. 2. փոյն —ung, — v. Abgaben ապահարկութիւն։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. ազատիչ, փրկիչ։ —ungskampf, ար. —ungskrieg, ար. անկախութեան պատերազմ։

befrémd||en, նբ. 3բ. անբյ. Das befremdet mich ասիկա զիս կ'ապշեցընէ, ինծի անսովոր՝ օտար բան մը կ'երեւայ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ապշութիւն, զարմացում։ —end, —lich, ած. 6. ապշեցուցիչ, անսովոր, նորօրինակ, օտարոտի։

befréund||en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբյ. J. mit J—m — իրարու հետ բարեկամացընել. 2. sich mit e—m Gedanken — մտածութիւն մ'իրեն ընդելացընել, խորհուրդ՝ մտածութիւն մը Մէկուն ընդելանալ՝ ընտանենալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. բարեկամութեան կապ, բարեկամութիւն, խնամութիւն։ —et, դրբ. անց. եւ ած. 6. —ete(r), ար. 34. բարեկամ, միացեալ։

befriedig||en, նբ. 3ա. անբյ. J. — Մէկը գոհ ընել՝ գոհացընել՝ շատացընել. et. — (պահանջուածը...) հատուցանել՝ տալ. 2. փխ. s—n (Heiß-)Hunger, s—n Rachedurst... — իր շնքաղցը՝ վրէժխնդրութիւնը յագեցընել. s—e Lust an et. — (զուարճութեամբ մը) յափրանալ՝ յագենալ. 3. խաղաղել, հանդարտեցընել, ցածուցանել. sein Gewissen — խղճմտանքն արդարացընել՝ գոհ անխիղճ ընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. գոհացում, շատացում. հատուցում. յագեցում, յափրութիւն. խաղաղութիւն, հանդարտութիւն։

befrieren, չբ. s. 24. անբյ. սառուցապատ ըլլալ, սառուցով ծածկուիլ։

befrucht||en, նբ. 3բ. անբյ. պտղաբեր՝ բերրի ընել, արգասաւորել, բեղնաւորել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. պտղաբերութիւն, արգասաւորութիւն, բեղնաւորութիւն։ —er, ար. 22ա. պտղաբերիչ, արգասաւորիչ, բեղնաւորիչ։ —ungsboden, ար. գի. ծաղկանց բաժակի յատակ՝ ընդունարան։ —ungsorgane (= —ungswerkzeuge), չ. յփ. գի. արգասաւորութեան՝ բեղնաւորութեան գործարանք։

befúg||en, նբ. 3ա. անբյ. J. zu et. — Մէկուն բանի մը համար իրաւունք՝ իշխանութիւն տալ։ —niß, իգ. 16. իշխանութիւն, ձեռնհասութիւն, իրաւունք. իրգ. — e—s Richters դատաւորի մը (դատական) իշխանութիւն՝ բաւականութիւն իրաւունք։ —t, դրբ. անց. եւ ած. 6. կարող, իրաւունք՝ իշխանութիւն ունեցող. —er Richter (դատական) իշխանութիւն ունեցող՝ ձեռնհաս դատաւոր։

befü'hl||en, նբ. 3ա. անբյ. շօշափել, (կատու...) ձեռքով զննել, շօշափել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. շօշափում, (ձեռքով) զննում։

Befúnd, ար. 20. անյփ. իրի մ'առժամեա գտնուած վիճակը (հմմտ. Befinden, չ.)։

befúrchen, նբ. 3ա. անբյ. ակօսաբեկ ընել, ակօս բանալ։

befü'rcht||en, նբ. 3բ. անբյ. et. — խիթալ՝ վախնալ որ (դուցէ բան

մը կը հանդիպայի). das Schlimmste ist ja — ամենաչար արկածին պէտք է տոկալ, ամենաչարին հանդիպելու երկիւղ կայ: — Չ. 22բ. անյ. —ung, Իգ. 31. վախ, երկիւղ:

befü'rwort|en, Նբ. 3ա. անբյ. ի նպաստ բանի մը խօսիլ, բան մը յանձնել. e—e Bitte — աղաչանք մը պաշտպանել՝ աղաչանքի մ'ընդունելութիւնը յանձնել: — Չ. 22բ. անյ. —ung, Իգ. 31. յանձնելը, յանձնարարութիւն:

begáb|en, Նբ. 3ա. անբյ. 3. mit et. — մէկուն բան մը պարգեւել. (բնութիւնը) մէկը ձիրքով զարդարել: — Չ. 22բ. անյ. —ung, Իգ. 31. ընծայում, պարգեւում, ձիրքով զարդարում. 2. վայն —ung, բնութեան պարգեւք՝ ձիրք. տաղանդ, շնորհք:

begáff|en, Նբ. 3ա. անբյ. — Չ. 22բ. անյ. —ung, Իգ. 31. = angaffen...

begángen, Դրբ. անց. begehen:

begánn, անկ. beginnen:

begátt|en, sich — Չբ. 3բ. անբյ. (անասնոց համար) զուգաւորիլ, խառնիլ, միաւորիլ: — Չ. 22բ. անյ. —ung, Իգ. 31. (անասնոց) զուգաւորութիւն՝ խառնում՝ խառնք. 2. Բսկ. (մարդու) ամուսնական միաբանութիւն՝ զուգաւորութիւն:

begéb|en, sich — Չբ. 3բ. անբյ. տեղ մ'երթալ. 2. (Բսղ.) sich an die Arbeit — գործքի սկսիլ՝ երթալ. sich auf die Flucht — փախչիլ, ի փախուստ դառնալ. sich aus dem Bette — անկողինէն ելլել. sich in den Ehestand — կարգուիլ, աշխարհք մտնել. sich in Gefahr — անձը վտանգի մէջ դնել. առկ. Wer sich in Gefahr begiebt, kommt leicht um ով որ սիրէ զվտանգս, ի նմին կորիցէ. sich zu Bett, zur Ruhe — պառկելու երթալ. 3. — — անց. բ. պատահիլ, հանդիպիլ. 4. sich e—r Sache (առկ.) — բանէ մը հրաժարիլ. 5. Նավ. das Schiff begiebt sich [illegible] — Նբ. Չն. (իրաւանց [illegible]...) [illegible] հանել՝ դնել. (փոխանակագիր...) [illegible]: — Չ. 22բ. անյ. —ung, Իգ. 31. = Բայից Նշանակութեանց Ցեփ: —enheit, Իգ. 31. դէպք. պատահար. գործք, արդիւնք:

begég|nen, Չբ. ի. եւ sich կամ ea. — Չբ. 3բ. անբյ. 3—m — մէկուն հանդիպիլ. sich կամ ea. — իրարու հանդիպիլ. 2. mir begegnet ein Unglück ինծի դժբախտութիւն մը կը հանդիպի. 3. 3—m höflich — մէկին ընդունիլ, ը. մփ. մէկուն հետ քաղաքավարութեամբ վարուիլ: — Չբ. ի. e—m Fehler — յանցանքի մը դարման տանիլ: — Չ. 22բ. անյ. —ung, Իգ. 31. հանդիպում, պատահում. ընդունելութիւն, վարմունք. 2. վայն —ung, feindliche — ընդհարում, բախում (նաեւ զին.): —niß, Չ. 15. եւ Իգ. 16. հանդիպում. 2. դէպք, պատահար:

begéh|en, Նբ. 3ղ. անբյ. e—n Weg — ճամբէ մ'երթալ՝ ընթանալ. 2. ein Fest — տօն մը տօնել՝ խմբել՝ տօնախմբել. 3. (Հելուն. unterlassen) (մեղք՝ ոճիր...) գործել. (անմտութիւն) ընել. (յանցանք) յանցանել: — Չ. 22բ. անյ. —ung, Իգ. 31. = Բայից Նշանակութեանց Ցեփ. տօնախմբութիւն, (յանցանք՝ մեղք) գործելը, գործադրութիւն:

Begéhr, ար. (Չ.) 20. — (nach...) (բանի մը) հայցուած՝ խնդրուած:

—en, Նբ. եւ Չբ. Ի. 3ա. անբյ. et. (կամ nach et.) v. 3—m — մէկէ մը բան խնդրել՝ հայցել՝ պահանջել. — daß..., — zu... բան մը (ընել...) խնդրել, խնդրել որ... 2. բաղձալ, ցանկալ, փափաքիլ: —en, Չ. 22բ. անյ. —ung, Իգ. 31. հայցուած, խնդրուած. 2. բաղձանք, փափաքում: —enswerth, —enswürdig, ած. բաղձալի, փափաքելի, ցանկալի: —lich, ած. 6. խնդրող, պահանջող. 2. ցանկալի: —lichkeit, Իգ. 31. պահանջում, պահանջանք. 2. անձնչանք, մոլեկան ցանկութիւն: —ungssatz, ար. տր. ըղձական նախադասութիւն: —ungsvermögen, Չ. էլ. ցանկացողութիւն:

Begéhungssünde, Իգ. գործադրութեան՝ յանցաւորութեան մեղք:

begeifern, Նբ. 3ա. անբյ. լորձունքով՝ փրփուրով՝ թուքով ծածկել՝ լեցնել:

begeister|n, Նբ. եւ sich — Չբ. 3ա. անբյ. միտքը վառել՝ բորբոքել. վառիլ, բորբոքիլ. — (für 3., et.) (բա-

Digitized by Google

նաստեղծական ուխտն չնչել՝ ներ-չնչել։ — ՝ր. չչբ. անյ․. —ung, իգ. 31. ներշնչումն. 2. փոխն —ung, բա-նաստեղծական ուխտն՝ պղծեցու-թիւն ոգի։

Beghárd(e), ար. 20. կամ 3ն. էր. (աշխատաւոր եղբայր) աճուրի, (անուխտ) ճգնաւոր (նաև փր. և ծղրթ.)։ **Beg(h)ine,** իգ. 35. (աշխա-տաւոր քոյր) բեղլենեան հաւա-տաւոր՝ կուսան. փր. և ծղրթ. մայ-րապետ. 2. ազդ կոսակեայ դդակ։

Begier, իգ. 31. անյ. անհարգ և մոլեկան ախորժանք, յօժարու-թիւն (= Begierde, 1.)։

Begierde, իգ. 35. փլ. մր. = Gier(de). ախորժանք՝ յօժարութիւն, անձկանք. 2. — (nach et.) բաղձանք, ցանկութիւն։ —nfrei, ած. զգայա-կան (անհարգ) ցանկութենէ ա-զատ։

begierig, ած. 6. — (nach կամ auf et.) (բանի մը) անյագ՝ անձկացող՝ ցանկացող. 2. ich bin — zu erfahren... (այս ինչ իրն) իմանալու շատ հե-տաքրքիր եմ, սաստիկ կը փափա-քիմ (այս ինչ իրն) իմանալու. փր. äußerst — sein et. zu thun բան մ'ընե-լու... մեծաւ անձկանօք փափաքիլ՝ անձկալ՝ այրիլ տոչորիլ։

begieß|en, նբ. 2ե. անբն. (ծաղիկ) ոռոգել. (խորտիկներ...) վրայ ջուր արկել. 2. Z. —, Z—m das Kleid — մէկուն զգեստին վրայ բան մը թափելով՝ կաթեցնելով արա-տել՝ աղտոտել։ sich — փբ. իր զգեստն արատել. mit... — բան մը սաստիկ թրջել՝ ողողել։ — ՝ր. չչբ. անյ. —ung, իգ. 31. ոռոգումն, ողո-ղումն։ —er, ար. չչ. —erin, իգ. 32. ոռոգող, ջրող... (տ. begießen)։

Begine, իգ. 35. տ. **Beghine.**

Beginn, ար. 20. անյ. սկիզբ (տ. **Anfang,** 1. և 2. և **Anbeginn**)։ —en, նբ. և չբ. h. 2բ. անբն. = **anfangen;** սկսիլ, ձեռնարկել. den Kampf — պատերազմը սկսիլ. frisch begonnen, halb gewonnen լաւ սկսածը շատ կ'ա-ւարտէ։ —en, ՝ր. չչբ. անյ. սկիզբ, ձեռնարկութիւն։ —er, ար. չչ. —erin, իգ. 32. սկսող։

begipsen, նբ. 3գ. անբն. գաճով պատել։

begittern, նբ. 3ա. անբն. վանդա-կապատ ընել, վանդակապատել։

beglä'nz|en, նբ. 3գ. անբն. լուսա-ւորել, պայծառացընել. 2. պայ-ծառափայլ՝ փայլուն ընել։ — ՝ր. չչբ. անյ. —ung, իգ. 31. լուսայ պայծառութիւն։

beglás|en, նբ. 3գ. անբն. ապա-կեով պատել, ապակեպատ ընել. փր. ապակեմամբ նոյն թով պատել՝ զգեցընել։ — ՝ր. չչբ. անյ. —ung, իգ. 31. ապակի անցընելը (= **Verglasung**)։

begláubigen, նբ. 3ա. անբն. et. — բան մը հաւաստարմացընել՝ հաս-տատել. et. durch Zeugen, durch s—e Unterschrift — վկայիւք՝ ստորագրու-թեամբ հաստատել՝ վկայել՝ ճըշ-մարտել. die richtige Abschrift beglaubigt N. N. համանման պատճէնին հա-մար կը վկայէ Ա. Ա. die Unterschrift amtlich — ստորագրութիւնը պաշ-տօնական եղանակաւ վաւերացը-նել. gerichtlich — դատաստանա-վաւերական հրատարակել. 2. e—n Gesandten bei Z—m — դեսպան մը (թագաւորին...) քով հաւատար-մացընել։ — ՝ր. չչբ. անյ. —(ig)ung, իգ. 31. վկայութիւն, հաստատու-թիւն. վաւերացում. 2. — e—s Gesandten դեսպանի մ'ընծայական վկայական թուղթ՝ ընծայագիր. zur — dessen habe ich das gegenwärtige Certifikat unterzeichnet ի հաստատութիւն այս վկայագիրը ստորագրեցի։ —ig-ungseid, ար. երդմամբ հաստատու-թիւն՝ վաւերացում։ —igungsschrei-ben, ՝ր. դեսպանի մը վկայական ըն-ծայական թուղթ՝ ընծայագիր (հմմտ. **Kreditbrief**)։

begleit|en, նբ. 3բ. անբն. ընկե-րանալ, ուղեկցիլ, ուղեկից ըլլալ (նաև գհն. ն—ն.) 2. Z. (bis an die Thür) — մէկը (հիւր մը մինչև դուռ...) յուղարկել, մէկուն պատուոյ հա-մար ուղեկցել (մինչև դրան առջ մը). Brief, welcher das Packet begleitet.... ծրարին (հետ) առկցեալ՝ յու-ղարկեալ նամակը... իրբ. —de Stimme ընկերակից ձայն։ — ՝ր. չչբ. անյ. —ung, իգ. 31. ընկերակցութիւն, ուղեկցութիւն, յուղարկում. 2. փոխն —ung, in — von... մէկէ մը...

ընկերացեալ, Միկան... ընկերու-թեամբ. — e—s Fürsten իշխանի մը յուղարկաւորք՝ ուղեկիցք: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. ընկերա-կից, ընկերակից. — (auf der Reise) ուղեկից. 2. — e—r Dame ազնուա-կան տիկնոջ ընկերացող աղջնու-հին. իգ. — in Մանկամարդ օրի-որդի ուղեկից ատրեւոր կամ ծանօ-թագոյն խմբ. 3. երժ. զուգ-երգող, ձայնիւ կամ նուագարա-նաւ ընկերացող: —(er)schaft, իգ. 31. անյ. յուղարկաւորք, ուղե-կիցք (= Gefolge): —schein, ար. լծ. փոխադրելի ապրանքի՝ երաշխաւորիր: —schreiben, չ. առաքման՝ յուղար-կման թուղթ: —stimme, իգ. երժ. զուգերգող՝ ընկերացող ձայն: —s ungsmannschaft, իգ. պաշտպանու-թեան կամ զգուշութեան համար ուղեկիցք: —ungsschrift, չ. նոյ. (փոխադրականաց նաւերուն) յու-ղարկաւոր պատուերագիրի նաւ: —s ungsweise, մ. անբաժին, անմեկ-նաբ:

beglü'cken, նբ. 3ա. անբյ. 3. — Միկին երջանկացընել. mit et. beglückt w. բան մ'ընդունելով երջանկանալ, բան մ'ընդունելու երջանկութիւնն ունենալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. երջանկացուցում, երջա-նկացընելը. durch die Beglückung j—s Volkes... ժողովուրդն երջանկացը-նելով: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. Մէկն երջանկացընող. բարերար: —theit, իգ. 31. անյ. երջանկու-թիւն:

beglü'ckwünschen, նբ. 3գ. անբյ. 3. (zu et., wegen e—r Sache) — Միկուն (նոր տարի՝ անուանք...) շնորհաւո-րել՝ բարեմաղթել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. շնորհաւորու-թիւն. բարեմաղթութիւն:

begna'den, նբ. 3բ. անբյ. 3. mit et. — Միկուն բան մը պարգեւել՝ շնոր-հել:

begna'digen, նբ. 3ա. անբյ. 3. — Միկուն (պատիժը՝ յանցանքը...) շնորհել՝ թողուլ. (քաղաքական յանցաւորաց) ընդհանուր թողու-թիւն տալ, անյիշութիւն ընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. (պատ-ժոյ) թողութիւն՝ շնորհում. allge-meine — ընդհանուր անյիշութիւն՝ անյիշաչարութիւն (քաղաքական յանցանաց): —te(r), ար. 34. —te, իգ. 35. երգ. անյիշաչարելեալ քա-ղաքական յանցաւոր: —ungsgesuch, չ. պատմէսյ շնորհման՝ յանցանաց անյիշաչարութեան աղերսագիր: —ungskommission, իգ. պատմէսյ շնոր-հման յանձնաժողով: —ungsrecht, չ. շնորհման՝ անյիշաչարութեան իրաւունք:

begnü'gen, sich — էբ. 3ա. անբյ. sich mit (կամ an) et. — բանով մը գոհ ըլլալ՝ գոհանալ՝ շատանալ: — չբ. ի. հնց. (— genügen) sich (որ. կամ հյց.) an կամ mit. et. — lassen — begnügen, էբ.: — չ. 22բ. անյ. շատացում, գոհանալը, գոհու-թիւն:

begónnen, ըրբ. անց. beginnenի:

begrá'ben, նբ. եւ sich — էբ. 23. անբյ. թաղել, ծածկել (հողով), անթաղել (հմմտ. beerdigen). in den Wellen — ալեաց մէջ թաղել՝ ծա-ծկել. առմ. damit können Sie sich — lassen ատով գացէք կորսուեցէք. ընդ. առի (առ չեղածն իրը) գերեզմանիդ պահեցէք. առկ. da liegt der Hund — ահա ատ է դժուարութիւնը: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Begräbniß, 1.: —(e)ne(r), ար. 22ա. —(e)ne, իգ. 22. թաղեալ:

Begrä'bniß, չ. 15. թաղում, յու-ղարկաւորութիւն. 2. գերեզման: —dienst, ար. յուղարկաւորութեան ծառայութիւն: —feier(lichkeit), իգ. յուղարկաւորութեան հանդէս (= Beerdigungsfeier): —grüfte, իգ. յգ. գերեզմանատուն գերեզմանոց: —inschrift, իգ. գերեզմանագիր: —kosten, յգ. յուղարկաւորութեան ծախք: —s platz, ար. = Friedhof.

begrä'nzen, նբ. 3գ. անբյ. տ. be-grenzen...

begrá'sen, նբ. եւ sich — էբ. 3գ. անբյ. (առուի մը բոլորտիքը) խո-տի գզձերով պատել՝ զարդարել. sich — խոտով ծածկուիլ, խոտա-լից ըլլալ: — նբ. (անասուն) դա-լար խոտը ճարակել՝ ուտել (= abgrasen): — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խոտի գզձերով զարդարե-լը՝ պատելը. 2. ճարակում:

Digitized by Google

begreif|bar, ած. ե. = **begreiflich**. —**en**, նբ. ձխ. (տ. **greifen**) անբյ. շօշափել, ձեռքով զննել. 2. տ. փխ. բովանդակել, պարունակել, (մասօք) շուրջ առնել բովանդակակել. 3. փխ. ըմբռնել, իմանալ, հասկընալ. Das ist nicht zu — ատիկա անըմբռնելի՝ անիմանալի է. ich begreife sein Betragen gar nicht իր վարմունքը ինծի ամենեւին անըմբռնելի է. 4. տ. **auf** dem Marsche **begriffen sein** չուելու վրայ ըլլալ. բ. **in** e—m Thun կամ Zustande **begriffen sein** բան մ՚ընելու պատրաստուած ըլլալ, գործքի մը մէջ ըլլալ: **sich** — փբ. Das begreift sich ատիկայ կը հասկցուի՝ կ՚ըմբռնուի: —**en**, ն. ձբ. անյ. —**ung**, էգ. 31. շօշափում. պարփակում, բովանդակութիւն. ըմբռնում, իմացում: —**lich**, ած. ե. (հկ—ն. **unbegreiflich**) հասկնալի, իմանալի, ըմբռնելի. J—m et. — machen մէկուն բան մը հասկըցընել՝ դիւրիմաց ընել. —er Weise կամ —**erweise**, մկ. դիւրիմաց, դիւրըմբռնելի. բ. անշուշտ, բնականապէս: —**lichkeit**, էգ. 31. անյ. իմանալիութիւն, դիւրիմացութիւն, յայտնապէսիմանալութիւն: —s —**ungskraft**, էգ. —**ungsvermögen**, ն. իմացողութիւն, ըմբռնելու կարողութիւն (տ—. փրծ. **Fassungskraft** ...):

begrenz|en, նբ. 3գ. անբյ. սահման դնել, սահմանաւորել. փխ. չափաւորել, չափ եւ սահման դնել: — ն. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. սահմանաւորում, սահման դնելը. փխ. չափաւորում, չափաւորութիւն: —**theit**, էգ. 31. եզրաւորեալ՝ սահմանաւորեալ վիճակ. die — s—s Verstandes իր չափաւորեալ՝ սահմանաւորեալ՝ անկատար միտքը, իր մտաց սահմանաւորութիւնը՝ անկատարութիւնը:

Begriff, ար. 20. գաղափար, ծանօթութիւն. nach unsern —en մեր գաղափարաց՝ մտաց համաձայն. Das geht über alle —e ատիկա անըմբռնելի՝ անհասանելի է. 2. իմացութիւն, միտք. 3. (հմմտ. **begreifen**, նբ. 4.) **im** —e **sein**, et. **zu** thun գործք մ՚ընելու վրայ ըլլալ:

begriffen, ընբ. անց. **begreifen**ի:

begrifflich, ած. ե. (rein կամ streng) — մերացեալ:

Begriffs|ähnlichkeit, էգ. նոյնանշան իմաստ, համանմանութիւն: —**bestimmung**, էգ. էլ. գաղափարական սահման: —**gemäß**, —**mäßig**, ած. եւ մկ. գաղափարի համեմատ, ըստ գաղափարաց: —**verwechselung**, էգ. —**verwirrung**, էգ. գաղափարաց խառնակութիւն: —**wort**, ն. քր. գաղափարական բառ:

begrü'nd|en, նբ. 3բ. անբյ. ein Gebäude — հաստատուն հիման վրայ շէնք մը շինել. ein Geschäft ... — գործք մը հիմնել՝ հաստատել. եւ. e—e neue Firma — վաճառականութեան նոր զօրողութիւն՝ ընկերակցութիւն մը յառաջ բերել՝ հաստատել. 2. 3. — մէկը (գործքի մը մէջ) զօրացնել՝ աներաւորել. 3. (նախադասութիւն՝ կարծիք... մը) պատճառով հիմնել՝ հաստատել. e—n Antrag — առաջարկութիւն մը պատճառով ցուցընել՝ պատճառաբանել. 4. նաեւ փբ. 3. (կամ sich) in e—r Wissenschaft — մէկը (ինք զինքը) գիտութեան մը մէջ ի հիմանց հրահանգել՝ վարժեցընել: — ն. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. հաստատութիւն, հիմնում, հիմնարկութիւն, աներաւորում, զօրացում. 2. փոյն —**ung**, feste — հաստատութիւն, ցուցում, պատճառաբանութիւն. zur — m—r Ansprüche — ի հաստատութիւն պահանջմանցս: —**er**, ար. 33տ. —**erin**, էգ. 33. հիմնիչ, հիմնարկիչ, հիմնադիր:

begrü'nen, նբ. 3տ. անբյ. դալարազեղ՝ կանաչազարդ ընել, դալարերօք ծածկել: — չբ. ſ. եւ. **sich** — փբ. դալարանալ, կանաչանալ:

begrü'ß|en, նբ. 3գ. անբյ. ողջունել, բարեւել (= **grüßen**): — ն. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. ողջոյն, ողջունատուութիւն, բարեւ: —**ungsschuß**, ար. ի նշան ողջունի թնդանօթի արձակում:

begúcken, նբ. 3տ. անբյ. ընտ. հայեցուածք արձակել, նայիլ:

begü'nstigen, նբ. 3տ. անբյ. նպաստել, օգնել, պաշտպանել, ձեռն-

Digitized by Google

տա ըլլալ. առաւելլութիւն տալ. եղ. մզ. առնել, արծարծել, գըր-գռել։ — չ. ՁՁք. անջ. —ung, իգ. ՅՅ. Նպաստաւորում, ձեռնտուութիւն, պաշտպանութիւն. առնում, արծարծում. 2. փոյն —ung, (մէկուն) ծնորհք ցանելը, շնորհք, յարգ. առաւելլութիւն։ —er, ար. ՁՁա. պաշտպան. եղ. մզ. առնող, արծարծող։ —te(r), ար. ՅՁ. —te, իգ. 4ք. օրրելը. պաշտպանեալ։

begür'ten, նք. Յք. անջ. գօտեւորել։

Begüß, ար. 12. սաղուում։

begütachtigen, նք. Յք. անջ. et. — բանի մը վրայօք իր կարծիքը խորհուրդն ըսել։ — չ. ՁՁք. անջ. —ung, իգ. ՅՅ. խորհուրդ, կարծիք։

begü'terin, (ջնջա.) նք. 8ա. անջ. J. — մէկուն կալուած տալ։ —t, ընդ. անց. եւ ած. 6. — s. կայուն ստացուածք՝ կալուած ունենալ։

begü'tigen, նք. 3ա. անջ. = besänftigen.

behaaren, sich — չք. Յա. անջ. մազով ծածկուիլ։ —t, ընդ. անց. եւ ած. 6. մազոտ, մազեղ, ձարի, Թաւ. (մարդու գլխուն համար) հերաւոր, երկայնահեր, գիսաւոր։ — չ. ՁՁք. անջ. —ung, իգ. ՅՅ. մազեղութիւն, Թաւութիւն. գիսաւորութիւն։

behä'big, ած. 6. գիւր, հեշտ. (անձի համար) գիւրաւէր, հեշտակեաց։ —keit, իգ. ՅՅ. գիւրութիւն, հեշտութիւն. (անձի համար) գիւրասիրութիւն, բարեկեցութիւն։

behacken, նք. 3ա. անջ. Holz — փայտ տաշել. Bäume — ծառերը յատել՝ ոստաքանցել. 2. երկ. բահով փորել՝ հողը խարխարել. den Weinberg — այգին գործել։ — չ. ՁՁք. անջ. —ung, իգ. ՅՅ. տաշում. (ծառի) յատում՝ ոստաքանցութիւն. 2. բահով փորելը, հողի խարխարում. այգեգործութիւն։

behaftet, ած. 6. mit et. — s. (գէշ՝ տաղտկացուցիչ բանէ մը) բըռնուած ըլլալ։

behägeln, նք. 3ա. անջ. կարկտել։

behagen, չք. h. 3ա. անջ. et. behagt mir (այս ինձ) ինծի հաճոյ՝ հաճոյական է. wie behagt Ihnen Das? տարիկա Ձեզի ի՞նչպէս կ'երեւայ. կը հաճի՞ք արդեօք տար։ — չ. ՁՁք. անջ. հաճոյք, հաճութիւն. — an et. finden բանի մը մէջ հաճութիւն զուարճութիւն գտնել. nach j—m — leben ըստ իւր բաղձանացը՝ զուարճութեանն ապրիլ։ —lich, ած. 6. գիւր, հանգիստ, գիւրութեան՝ հանգստեան մէջ եղող. — leben անհոգ՝ անգորր ապրիլ, անգորրութեան մէջ ըլլալ. 2. գիւր, հանգստական, հեշտ, հաճոյական. machen Sie sich's — Ձեր հանգստեան նայեցէք, ընտանեբար վարուեցէք։ —lichkeit, իգ. ՅՅ. գիւրութիւն, հանգիստ, գիւրակեցութիւն, անձնգիւրութիւն. (իրաց համար) հանգստաւէտութիւն, հեշտութիւն։

behalftern, նք. 8ա. անջ. պախուց դնել։

behaltbar, ած. 6. պահուելի, պահուելու գիւրին։ —en, նք. չէ. անջ. պահել. էն. auf Lager — պահեստի դնել՝ պահել. behalten Sie mich lieb! ու իս սէրերնիդ պահեցէք. 2. չմոռնալ. միտքը պահել. (ich) schreibe 7 und behalte 2 (im Sinn) եօթը կը գրեմ եւ երկու միտքս կը պահեմ. 3. im Andenken — մէկն յիշել՝ յիշատակել. J—m e—e Sünde — յանցանք՝ մեղք մը մէկուն (վրայ) ձգել՝ դնել՝ տալ. wohl ja — լաւ միտ դրէք. behalten sie dies (Geld) für sich ատ դրամը Ձեզի ըլլայ. Recht — դատը վաստըկիլ. die Oberhand — գերազանցել, առաւելուլ. den Sieg, die Oberhand über J. — մէկը գերազանցել, յաղթանակել. den Sieg — յաղթութիւն կանգնել, յաղթել. ich habe zwei Pfund davon übrig — անկէ երկու լիտր աւելցաւ. Das behält immer s—n Werth ատիկա իր արժէքը յարգը միշտ կը պահէ. 8. հնց. (լաւ) պահպանել, լաւ վիճակի մէջ ըլլալ. (ասխարքն էրծ. փոյն ընդ. անց. է մէջ.) —e Güter լաւ պահպանուած ապրանք. wohl — լաւ պահպանուած. ք. ողջ առողջ։

Behä'lt'er, ար. ՁՁա. ընդունարան։ —niß, չ. 15. (ա. էրծ. (Gelaß) բան

մը պարփակող՝ բովանդակող վայր՝ միջոց։ [նել, կանել։

behä'mmern, նբ. 3ա. անբՏ. կառ-

behándeln, նբ. 3ա. անբՏ. (Հայոց՝ խմորը) հանդերձել՝ պատրաստել. դղծ. (դեղ) շինել՝ կազմել. 2. փխ. e—n Gegenstand — նիւթի մը վրայ ճառել. erschöpfend — հիմնովին՝ խորադոյն ճառել՝ մանրամասնել. բժշ. (հիւանդ մը) դարմանել. 3. als Freund — մէկուն հետ բարեկամաբար վարուիլ. 3. grob — մէկուն հետ բրտութեամբ՝ շինականօրէն վարուիլ. schonend — մէկուն հետ խնայելով վարուիլ, մէկուն խնայել. 3. et. — բանի մը վրայ առկարկել։ — ղ. 22բ. անյփ. —lung. էփ. 31. Հանդերձում. կազմել պատրաստելը. փխ. ճառաբանութիւն. վարմունք. շինականութիւն, բըրտութիւն. առկարկութիւն։

behä'ndig||en, նբ. 3ա. անբՏ. 3—m et. — բան մը մէկուն յանձնել՝ ձեռքը տալ։ — ղ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. յանձնելը, աւանդում, առուչութիւն։

Behándler, ար. 22ա. գործող, շինող, պատրաստող, ճառող, վարուող... (տ. behandeln). 2. բնգ. դղծ. Հանդերձող, կազմող։

behándschuhen, նբ. 3ա. անբՏ. 3. — մէկուն ձեռքը ձեռնոց անցընել։

Beháng, ար. 13. ծածկոց, օթոց, առագաստակ, վարագոյր. 2. որս. որսականի շան կախուած ականջք։

behä'ng||en, նբ. 3ա. բՏ. mit et. — (օթոցով՝ վարագուրով...) ծածկել՝ զարդարել։ sich — փբ. sich mit et. — բանով մը զարդարուիլ. 2. փխ. sich mit den schlechten Leuten — չար մարդկանց հետ կապուիլ՝ ընկերանալ. sich mit schlimmen Händeln — ձախող գործառնութեանց ձեռնամուխ միջամուխ ըլլալ։ — ղ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. (օթոցներով...) զարդարում՝ յարդարում՝ զարդարանք։

behárken, նբ. 3ա. անբՏ. = harken.

behárnischen, նբ. եւ փբ. 3փ. անբՏ. = harnischen; sich — զրահաւորիլ։

behárr||en, չբ. h. եւ s. 3ա. անբՏ. — (im Guten) (ի բարին) Հաստատապէս զօրդել՝ յարատեւել. 2. auf et. — բանի մը վրայ պնդել՝ կառչիլ. bei et. — բանի մը վրայ հաստատուն կենալ՝ մնալ. auf s—m Sinn — իր կարծեացը՝ մտածութեան վրայ յամառիլ՝ կամապաշտիլ։ — ղ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. յարատեւութիւն, Հաստատակամութիւն. պնդելը. յամառութիւն, կամապաշտութիւն։ —lich, ած. 6. յարատեւող, յարատեւական, Հաստատուն. մ. յարատեւութեամբ, յարատեւ, Հաստատակամութեամբ։ —lichkeit, էփ. 31. անյփ. յարատեւութիւն, Հաստատակամութիւն, Հաստատութիւն։ —s ungsmuth, ար. յարատեւութեան կամք՝ սիրտ։ —ungsvermögen, ղ. բնգ. (մարմնոց) անգործութիւն։ —ungszustand, ար. Անշարժութիւն, անփոփոխականութիւն, յարակայութիւն։

behárzen, նբ. 3փ. անբՏ. ռետինով ծեփել։

beháuben, նբ. 3ա. անբՏ. գլխուխը ծածկել, գլխանոց դնել։

beháuch||en, նբ. 3ա. անբՏ. et. — բանի մը վրայ շնչել՝ շունչ տալ. e—n Spiegel — Հայելի մը շնչով նսեմացընել՝ աղօտացընել։ — ղ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. (բանի մը վրայ) շունչ տալը՝ շնչում. շնչելով նսեմացում. աղօտացում։

beháu||en, նբ. 3ա. անբՏ. դղբ. անց. behauen; (տապարով՝ մուրճով...) կոտրել՝ ձեւաւորել. 2. ար. նրբ. Bretter — (տախտակ՝ տաշեղ) Հիւսնել. Holz, Steine... rechtwinklig — փայտ՝ քար... քառանկիւնի կոտրել. aus dem groben — տաշել, կոփել. (փորագրող՝ քանդակագործ) ողորկել, յղկել. 3. e—n Baum, e—m Baume die Aeste — ծառ մը յատել՝ ոստաքաղել. 4. բՀ. ein Gestein — կոտրելով ապառաժի մը կարծրութիւնը փորձել։ — ղ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. կոտրատում, ձեւաւորում. Հիւսնելը. տաշում, կոփում, յղկում. յատում, ոստաքաղութիւն։

behä'ufe(l)n, նբ. 3ա. անբՏ. Bäume, Kartoffeln — ծառերուն արմատը՝ գետնախնձորի տնկերը հողով պատել։

Digitized by Google

behaupt|en, նբ. 3բ. անբյ. նաև ԷՔ. հաստատել, հաստատուն՝ պինդ բռնել. 2. ſ—n Rang — իր աստիճանը՝ պատիւը պահել. ՔՇ. die Kurse — ՔՇ գները հաստատուն մնալին. ՊՆ. das Feld — ճակատամարտին դաշտը բռնել. 3. e—e Meinung — կարծիք մը հաստատել՝ բացորոշ առաջարկել՝ ընծայեցընել։ — Հ. 22ր. անյփ. —**ung**, էփ. 31. հաստատուն՝ պինդ բռնելը, պահելը. 2. Փոյն —**ung**, (կարծեաց) հաստատութիւն՝ ընծայութիւն, հաստատական առաջադրութիւն. Das ist e—e kleine — առինկա առակ կարծիք մըն է։

behänf|en, նբ. 3փ. անբյ. 3. — = **beherbergen**. — (ցնցու.) Հ. 22ր. անյփ. —**ung**, էփ. 31. = **Beherbergen** Հ. 2. ընակութիւն, ընակարան. Sie werden es in m—r — finden զիս տունս կը գտնեք։

behä'nten, նբ. 3բ. անբյ. կախի առնցընել, կախ ով պատել։

beheiten, նբ. 3բ. անբյ. Հարեւանցի կարել՝ կցել. 2. (գիրք) Թղթակազմ կազմել։

Behelf, ար. 20. ապրիլը օգնականութեան, պատուէն. էբփ. օգնական միջոցով՝ հնարք. ճարագործութիւն, պատճառանք, բարուրանք. 2. հնարք, ճարք։ —**en**, **sich** — փբ. 2ր. անբյ. ծանծաղ եղել. չմուարութեան պրծիլ. Հ. Մր. բանի մը միկուն գիտել՝ ապաւինել. 2. sich ohne et. — առանց բանի մը չառնաալ՝ գոհ ըլլալ. sich mit Wenigem — քիչով չառնանալ. sich sehr (կամ knapp) — müssen նեղի նեղութեամբ ըլլալ, չքաւորութեամբ ապրիլ։

behellig|en, նբ. 3ա. անբյ. 3. mit et. — միկը ձանձրացընել՝ թախանձել։ — Հ. 22ր. անյփ. —**ung**, էփ. 31. Թախանձանք, ձանձրութիւն։

behelmen, նբ. 3ա. անբյ. սաղաւարտով ծածկել, սաղաւարտել։

Behen, ար. 38. փյ. փշալեզ (Serratula Behen)։ —**nuß**, էփ. փյ. բանընկոյզ։ —**nußbaum**, ար. փյ. (Արեւելեան Հնդկաստանի ծառ մը, որուն պտղէն հաստատուն իւղ կը ելլէ) բան (Hyperanthera)։

behend(e), ած. 6. արագ, երագ, շոյտ. ճարտար։ —**igkeit**, էփ. 31. երագութիւն, արագութիւն, ճարտարութիւն։

beherberg|en, նբ. 3ա. անբյ. բնակեցընել, օթեւան տալ. e—n Freund — բարեկամ մը հիւրընկալել՝ ապաստանել։ — Հ. 22ր. անյփ. —**ung**, էփ. 31. բնակութիւն. 3. um — bitten միկէ մը բնակութիւն՝ ապաստանութիւն խնդրել։

behér(r)sch|en, նբ. 3փ. անբյ. ein Volk — ազգի մը վրայ տիրել՝ թագաւորել, ազգ մը կառավարել. 2. փփ. ſ—e Leidenschaften — կրքերը նուաճել՝ զսպել. ſ—n Gegenstand — իր խօսակցութեան նիւթին (վրայ) տէր ըլլալ՝ իշխել. v. ſ—n Leidenschaften beherrscht w. իր կրից ձեռքը մատնուած նշաւակ ըլլալ. 3. die Ebene — (բլուրը՝ լեռը...) դաշտավայրին վրայ տիրել՝ տեսք ունենալ։ **sich** — փբ. sich (selbst) — իր անձին վրայ տիրել, իր անձը զսպել։ — Հ. 22ր. անյփ. —**ung**, էփ. 31. տէրութիւն, կառավարութիւն, իշխանութիւն։ —**er**, ար. 22ա. —**erin**, էփ. 32. — e—s Landes երկրի մը միահեծան՝ վերին տէր, միհապետ. — ſ—r Leidenschaften իր կրից տէր։

behérzig|en, նբ. 3ա. անբյ. նկատել, խորհիլ, նկատողութեան՝ խորհրդածութեան առնուլ. — Sie diese Wahrheit աս ճշմարտութիւնը արտերնուդ միջ խորագոյն դրոշմեցէք՝ հաստատեցէք։ — Հ. 22ր. անյփ. —**ung**, էփ. 31. նկատողութիւն, խորհրդածութիւն, խելամտութիւն։ —**enswerth**, —**enswürdig**, ած. նկատողութեան՝ խորհրդածութեան արժանի, խորհրդածելի։

behérzt, ած. 6. քաջասիրտ, առիւծասիրտ, անվեհեր, համարձակ։ —**heit**, էփ. 31. անյփ. քաջասրտութիւն, արիութիւն. յանդգնութիւն։

behér|en, նբ. 3փ. անբյ. կախարդել, դիւթել. 2. Թովել, շլացընել։ — Հ. 22ր. անյփ. —**ung**, էփ. 31. կախարդութիւն, դիւթութիւն. 2. Թովելը, շլացում։

behinder|n, նբ. 3ա. անբյ. — Հ. 22ր. անյփ. —**ung**, էփ. 31. = **hindern**...

Digitized by Google

behóbeln, նբ. 3ա. անբյ. = hobeln (նաեւ փխ.)։

behóhnlächeln, նբ. 3ա. անբյ. 3. — մէկը ծաղրել։

behólfen, դբբ. անց. behelfenի։ — ած. 6. (անձի համար) ճարտար, յաջողակ (հկ—նշ. unbeholfen)։

behólzen, նբ. 3փ. անբյ. անփոփ. e—n Wald — անտառ տնկել. 2. անտառէ մը փայտ կտրել։ sich — փբ. շատ ու՝ շառաւիղ արձակել. 2. ծառերով ծածկուիլ, ծառազարդիլ. ծառաշատ ըլլալ։ — չ. ձձբ. անյփ. —ung, իփ. 31. անտառ տնկելը. փայտահատութիւն. 2. միայն —ung, անտառաշատ ըլլալը։

behópfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբյ. ագա. հմուլ՝ գայլուկ խառնել (գարեջրոյ մէջ)։

behórchen, նբ. 3ա. անբյ. մէկը մտիկ ընել. գիտել, լրտեսել (հմմտ. horchen)։

Behö'rde, իփ. 35. հրապարակական իշխանութիւն՝ վարչութիւն. քաղաքապաշտական պաշտօնէից ժողով. als letzte — entscheiden... արձակավճիռ դատաստանատան՝ գերիշխանաբար վճռել...։

Behúf, ար. 20. գործածութիւն, օգուտ։ —s, (իճբէ—նխ. սա—ով)... պատճառաւ, վասն, համար։

behúft, ած. 6. բն. սմբակաւոր, կճղակաւոր։

behü'lflich, ած. 6. — s. օգնել, օգտել. ըմփ. sei ein bißchen — քիչիկ մ'օգնէ. J—m bei et. — s. մէկուն բան մ'ընելու օգնել. J—m zu et. — s. մէկուն բան մ'ընդունելու՝ ձեռք բերելու օգնական՝ ձեռնտու ըլլալ։

behü'ten, նբ. 3բ. անբյ. իրկ. ein Feld — արջառը դաշտի մը վրայ ճարակեցընել՝ արածեցընել. 2. պահպանել, պաշտպանել. 3. vor et. — մէկը բանէ մը զգուշացընել. զզւ. (Gott) behüte! քաւ եւ մի լիցի, Աստուած չընէ՝ պահէ, փրկդատու։ — չ. ձձբ. անյփ. —ung, իփ. 31. պահպանութիւն, պաշտպանութիւն։

behútsam, ած. 6. խոհեմ, զգուշաւոր, շրջահայեաց. — zu Werke geben նախահոգ զգուշութեամբ՝ նախազգուշութեամբ խոհականութեամբ գործել՝ ձեռնարկել։ —keit, իփ. 31. նախազգուշութիւն, խոհեմութիւն, շրջահայեցութիւն։

bei, նաեւ nahe — նխ. դր. (ընդհանրապէս տեղական յարաբերութեան անյանց եւ էրաց, անձնական ազերս մերձան...) քովը, մօտ. nicht — շատ մօտ, մերձ, կից. 2. տեղական ազերս. er schlug sie — Custozza Կուստոցցայի քով անոնց յաղթեց՝ զանոնք զարկաւ. Schlacht — Leipzig Լայբցիկի ճակատը. et. — der Hand h. բան մ'առձեռն պատրաստ՝ ձեռքին ունենալ. բ. բնակութեան. — Hofe արքունեաց մէջ, արքունիքին (ըլլալ...) 4. յարաբերաբութեան բնակութեան, ըմբ. առնչութեան, խորհեաց, մօտեցութեանց. er wohnt — mir իմ քովս՝ մօտս կը բնակի. ich lese — Schiller Շիլլէրէն կը կարդամ. — uns zu Lande մեր քովը՝ մօտը՝ երկիրը. gedruckt — den Mechitharisten Մխիթարեանց տպարանը տպուած. Das kommt selten — ihm vor անոր հետ հազուադէպ կը հանդիպի՝ կ'ըլլայ. դ. քան մը փոխը կրող անձին համար. er trägt immer Waffen — sich քովը միշտ զէնք կը կրէ. ich hatte e—n Stock — mir ձեռքս գաւազան մ'ունէի. ե. ընկերակցող անձանց նկատմամբ. հետ. er hatte einen Bedienten — sich հետը սպասաւոր մ'ունէր. զ. անձնական ազերս. — wem haben Sie Stunden? որո՞ւ դաս կ'առնուք. — diesem Lehrer lernt man viel այս վարժապետէն շատ բան կը սորվուի, այս վարժապետը շատ լաւ կը սորվեցընէ. — J—m im Dienste stehen մէկուն (քովը) ծառայութեան(ը) մէջ ըլլալ. զբն. er dient — den Jägern որսորդաց գնդին մէջն է. er ist Commis — e—m Kaufmann վաճառականի մը գրագիրն է՝ քով գրագիր է. — Gott ist Alles möglich Աստուծոյ համար (քովը) անկարելի բան չկայ. 3. ժամանակի ազերս. զուգաժամեայ յարաբերութեան. — s—r Abreise իր չուելուն ժամանակը. — seinem Aufenthalte... իր բնակելուն ատենը. բ. իր բնակութեան ժամանակը. — e—m Glase Wein... գինւոյ գաւաթը ձեռքը... — s—n Lebzeiten իր կենդանութեան ժամանակը. — jedem Schritt... ամէն մէկ քայլին՝ քայլափոխին... — hellem

Tage միօրէին. — Tage ցորեկը. — Nacht գիշերը — m Essen կերակրոյ՝ սեղանի ժամանակ. —(m) Nordwind հիւսիսով՝ հիւսիսային հովով (հանձրայ ելել...). — m ersten Wink առաջին ակնարկութեան՝ նշանին (... առջ եղան). ընդ նշանը առուին. — Zeiten կանուխ. 3. (յարմար) ժամանակին. 4. անդրադարձական ներգործութեան առ անձն. ich dachte — mir selbst մտքէս կ'ըսէի, ինքնիրս կը մտածէի. 5. ազդող ներգործութեան՝ առ յառաջադրութեան [illegible]. — Appetit s. ախորժակ ունենալ. — der Arbeit s. գործքի՝ աշխատութեան մէջ ըլլալ. — näherer Erkundigung մանրամասն՝ ընդարձակագոյն տեղեկանալէն ետքը. — Gelde s. ձեռքն պատրաստ ստակ ունենալ. er ist nicht — Gelde քիչ ստակ ունենալ, չքաւոր ըլլալ. — Geldkrise սուղ դրամոց, սուղ դրամոց՝ սղեալ պատճառով. — Gelegenheit առիթի մը. schon — Jahren s. արդէն ինկ տարիքն առած՝ ծերացած ըլլալ. — Kräften s. կարքին հաստակի մէջ ըլլալ. — Licht, — e—r Lampe arbeiten ճրագով՝ կանթեղով աշխատիլ. das Beste — der Sache ist... իրին լաւագոյն այս է որ... mir ist nicht wohl — dieser Sache ու իրին համար մտմտուքս ստոււ, ու իրս զիս անհանգիստ կ'ընէ. — Verstande, — sich sein անձին իշխել՝ ուշք ըլլալ. — Wasser und Brod sitzen ջրով հաց ուտելու դատապարտուիլ. (բռնական անձրեւ [illegible] մը) —n Hinaufsteigen վեր ելլելու ժամանակ. եւ. — diesen Verben steht der Conjunktiv ու բայերը ստորադասականն եղանակ կը պահանջեն. 6. ան մասին յարաբերական համար՝ որոնց փոյ իւրենը կը խօսուի. 3. — der Hand halten մէկը ձեռքէն բռնել. 7. համեմատութեան եւ ազդեցութեան յառաջ եկած հետեւութեան յայտնելու համար. — s—r Schüchternheit kann ich mir sein Betragen wohl erklären եթէ իր երկչոտութիւնը խորհիմ, սովորաբար կրնամ ու իր վարմունքը մեկնել՝ հասկնալ. — so vielen Schwierigkeiten entsage ich... այսչափ դժուարութեանց պատճառաւ՝ երկինքը կը հրաժարիմ... Հ. յետադարձ... all' յատկացուցով. — all' s—r Klugheit ist er betrogen worden իր ամենայն խոհեմութեամբն հանդերձ (թէեւ շատ խոհեմ էր, սակայն եւ այնպէս) խաբուեցաւ. 8. երդման յիշատակ մէջ. — Gott! (երդնուլ) յԱստուած. — m—r Seele! հոգւոյս՝ արեւուս վրայ — Leibe nicht! քաւ եւ մի լիցի, Աստուած չընէ՝ պահէ. 9. չափոյ-քանակութեան. խորհ. Meter — Meter մէջ մէջ (չափել). 10. անորոշ թուոյ յարաբերութեան. er ist — weitem (կամ Weitem) reicher... ինքը շատ աւելի հարուստ է քան... 11. նոյն. — dem Winde segeln կողմնականին հովով նաւել։ Բ. — Գ. (ցնցոն.) չուրջ. — vierhundert Jahre չուրջ չորս հարիւր տարի. 2. ընդ. (ածականաբար կը գործածուի յարակից եւ յաճախ առոր հետ է մէ նախադրութեան Գ. ով մը.) hier — հոս, մօտ։ Գ. — Բայց գոյական եւ ածական խօսքով նախադաս եւ Բ. Ձ. մասնիկ։

beibehalt|en, Նբ. Չն. Բ. Ձ. քովը պահել, պահել(ը շարունակել)։ — Ը. 22Բ. անյ. — ung, էգ. 31. պահպանութիւն. unter — unserer Firma մեր գործատանութեան անուանագիրն անփոփոխ պահելով։

beibinden, Նբ. Չա. Բ. Ձ. իրարու կապել՝ կցել՝ կապցել։

Beiblatt, Չ. Դ. (օրագրի մը) յաւելուած՝ յաւելուածթերթ. արտաքոյ կարգի թերթ՝ թիւ։

beibring|en, Նբ. Ճա. Բ. Ձ. = **bringen**. 2. Beweise... — ցուցում՝ պատճառ՝ հերքանակութեան յառաջ բերել՝ հայթայթել՝ մեկնութեան կոչել. 3. J—m e—e Arznei — մէկուն դեղ մը տալ՝ մատակարարել. J—m Gift — մէկուն թոյն տալ, մէկը թունաւորել. J—m e—e Niederlage — մէկուն վրայ յաղթանակ կանգնել, մէկը պարտել. J—m e—n Verlust — մէկուն կորուստ մ'ընել տալ. J—m e—n Stoß — մէկուն հարուած մը տալ. J—m et. — մէկուն բան մը սորվեցնել, մէկը հրահանգել. (gewandt) — ... եւ. մա. մեղմով՝ հնարքով սորվեցնել՝ մուծանել. 4. մէկուն բան մը հասկըցնել՝ ըմբռնել տալ։ — Ը. 22Բ. անյ. — ung, էգ. 31. (պատճառաց...) յառաջբերե-

Digitized by Google

րութիւն. տալը, մատակարարութիւն. Հաղորդում. այրդում:

Beichte, էգ. 35. խր. խոստովանութիւն, խոստովանանք. — ablegen խոստովանիլ, խոստովանանք ընել. zur — gehen խոստովանանքի երթալ: —en, նբ. 3բ. մեղքերը խոստովանիլ: —en, չբ. h. bei J—m — մէկուն խոստովանանք ընել: —formel, էգ. խոստովանութեան ձեւ՝ եղանակ: —(ig)er, ար. 22ա. —(ig)erin, էգ. 32. = Beichtvater. 2. = Beichtkind. —kind, չ. ապաշխարող, խոստովանորդի: —stuhl, ար. խոստովանարան: —vater, ար. խոստովանահայր: —väterisch, ած. —s väterlich, ած. խոստովանահօր պէս:

beid, անորոշ թւ. 6. աա. ֆրծ. յգ. beide; էքբէ— գ. Beide, 35. Beides, էղ. չ. 34. երկուքին, երկուքն ալ, թէ մէկը թէ միւսը. wir (ընփ. zwei) Beide մենք երկուքնիս. էր. das Sakrament in —er (աա. ֆրծ. beiderlei) Gestalt... Հաղորդութիւնն երկու տեսակաւ ալ... Einer v. Beiden երկուքէն մէկը. Beide nicht, keiner v. Beiden եւ ոչ մէկը, ոչ մէկը ոչ միւսը: —erlei, ած. անփփ. երկու տեսակէ ալ auf — Art երկու կերպիւ ալ: —erseitig, ած. —erseits, մ. երկու կողմն(է) ալ. 2. Ihr —es Wohlwollen Ձեր երկուքին՝ երկու կողման ալ բարեկամութիւնը. 3. փոխադարձ, անդրադարձ: —händig, ած. երկու ձեռքէ գործած: —lebig, ած. ոչ. եւ թւ. երկակենցաղ (նաեւ փխ.):

beidrucken, նբ. 3ա. բծ. dem Texte — բնագրին հետ՝ կից տպել:

beidrücken, նբ. 3ա. բծ. sein Siegel — իր կնիքը դնել՝ դրոշմել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. կնքոյ դրոշմում:

beieinander, մ. մէկը միւսին՝ իրարու հետ, միասին:

Beierbe, ար. 8ա. էր—. երկրորդական ժառանգ, փոխանակ ժառանգի:

beiern, չբ. h. 3ա. զանգակը միակողմանի զարնել՝ հնչեցնել:

Beiessen, չ. 22բ. մանր ուտելիք, աղանդեր:

Beifall, ար. 30. անյփ. հաւանութիւն, հանոյութիւն, կայթիւն, ծափահարութիւն. — finden, — h. գովուիլ, գրուատուիլ. բ. թփ. ծափահարուիլ, (ի պատիւ գերասանի մը) ծափահարել՝ կայթել: —en, չբ. s. 2ն. բծ. միտքը գալ, յիշել. 2. = einfallen. —geber(in), ար. (էգ.) գրուատող, գովող: —s klatschen, չ. կայթիւնք, ծափահարութիւնք: —klatscher, ար. ծափահար, կայթիչ. թփ. bezahlter — վարձեալ ծափահար՝ կայթիչ:

beifällig, ած. 6. գրուատիչ, գովիչ. նպաստաւոր, ողորմիչ. մ. գրուատելով, գովութեամբ, ծափահարութեամբ:

beifallsbedürftig, ած. գրուատանաց կարօտ, գրուատիք խնդրող: —s bezeigung, —bezeugung, էգ. կայթիւնք, ծափահարութիւն: —s gierig, ած. գրուատեաց մոլեկան ցանկացող: —ruf, ար. ձայթիւք, գովութիւնք: —rufen, չ. գրուատիք, կայթիւնք: —werth, ած. գրուատեաց արժանի, գրուատելի:

beifolgend, ած. 6. նաեւ մ. ընկերացող, առկցեալ. (նամակին մէջ) փակեալ՝ ներփակեալ:

Beifracht, էգ. 86. ն—ի. = Beilast.

beifügen, նբ. 8ա. բծ. աւելցնել, կցել, միացնել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. յաւելուած, կցում. unter — կցելով՝ աւելցնելով...:

Beiführung, էգ. 31. ն—ի. ձրի առաքուած բեռ:

Beifuß, ար. 13. անյփ. ոչ. գըն-դածաղիկ, եղեւին (Artemisia vulgaris):

Beigang, ար. 18. որ—. նրփ. կողմնական՝ ծածուկ ելք՝ անցք. թէլ. կողմնական երակ:

beigeben, նբ. 2ն. բծ. յաւելուլ, յարել, կցել. J—m e—n Gehülfen — մէկուն օգնական մը տալ. 2. խղ. e—e Karte — թուղթ մը խաղալ՝ նետել. klein — փոքրագոյն՝ նուազագոյն թուղթ մը խաղալ. փխ. ընփ. պահանջմունքներէն ետ կենալ, հպարտութենէն... զիջանիլ:

beigehen (գնցա.), չբ. s. 2ղ. բծ. es (կամ der Gedanke) geht mir bei միտքս կու գայ, կը յիշեմ (= beifallen, 1.):

Beigemach, չ. 7. ննջարքին սենեակ՝ խուց։

Beigeordnete(r), ար. 34. շահակցի ակցակից՝ ընթերակայ։

Beigericht, չ. 20. = **Beiessen**.

Beigeruch, ար. 13. անյատուկ՝ անբնական հոտ։

beigeschlossen, դրբ. անց. **beischließen**։

Beigeschmack, ար. 7. անյ. անյատուկ՝ անբնական համ՝ ճաշակ։

beigesellen, նբ. 3ա. բյ. 3. J—m — մեկուն ընկեր տալ՝ ընկերել. բ. (պաշտօնի մը մէջ) մեկուն օգնական՝ ընթերակից տալ։ sich — չբ. մեկուն ընկերակցիլ՝ ընկերանալ՝ գոմող ըլլալ. 2. ich gesellte mich ihnen wieder bei (երթալու ատեն) իրենց հետ դարձեալ միացայ. զիրար դարձեալ գտանք։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ընկերակցութիւն, ընկերութիւն, գոմօղութիւն։

beiher, մ. = **nebenher, beiläufig.**

Beihilfe, իգ. 35. տ. **Beihülfe.**

beiholen, նբ. 3ա. բյ. ն—կ. die Segel — առագաստները ամփոփել։

Beihülfe, իգ. 35. ձեռնտուութիւն, առընթերակայութիւն, օգնութիւն. 2. դրամական օգնութիւն։

Beijagen, չ. 22բ. անյ. (հկ—նշ. **Hauptjagd**) արտաքոյ կարգի՝ մասնական որսորդութիւն՝ որսի երթ. 2. = **Koppeljagd.**

Beikammer, իգ. 35. կողմնակի խուց (= **Nebenkammer**)։

Beikarte, իգ. 35. խղ. թղթի խաղի անհամբանք՝ պարապ թուղթ։

Beikirche, իգ. 35. օգնական եկեղեցի. բ. մատուռ։

Beiknecht, ար. 20. երկրորդ ծառայ։

Beikoch, ար. 13. երկրորդ՝ օգնական խոհարար։

beikommen, չբ. ի. 24. բյ. J—m — մեկուն մօտ յարձակիլ՝ մէկը ըռնել՝ ձերբակալել (= **anhaben**, նբ. 2.). ihm ist nicht beizukommen զինքը ձերբակալելը՝ իր մօտ յարձակիլն անկարելի է. 2. (յետադաս **und** ու.—ով ողջէ խորհրդածելու կործանումին մը բացատրելու համար.) er kam bei und legte wieder Geld hin լաւ մը խորհեցաւ եւ տակը դարձեալ շահու դրաւ. 3. J—m, e—r Sache — մեկուն՝ իրի մը մերձենալ. բ. հի. նմանիլ, հաւասարիլ. 4. e—r Sache — բանի մը հասնիլ, բան մը ձեռք բերել. j—m Schaden — իր կորուստը միասը դարմանել՝ փոխարինել։

Beil, չ. 20. կացին, փայտատ, տապար. — der Guillotine գլխատութեան տապար։ —**förmig**, ած. կացնաձեւ, տապարաձեւ։ —**geld**, չ. գործեաց նորոգութեան ծախք։ —**stein**, ար. հկ. աշմ, յասպիկ քար։

Beilbrief, ար. ն—կ. նաւաշինութեան դաշինք. բ. նաւաշինութեան համար փոխ առնուած դրամին ձեռնագիր՝ ստացագիր. գ. (նաւ ու այս ինչ տեղը շինուելուն) վկայագիր՝ հաստատագիր։ —**fertig**, ած. ն—կ. շինուած լմնցած (նաւ)։

Beilade, իգ. 35. արկեղ մը մէջ շինուած խորշ՝ դարակ՝ ձգոցիկ։

Beilage, իգ. 35. յաւելուած, աւելցուած մաս. 2. — e—s Briefes ներփակեալ նամակ. — e—r Zeitung լրագրի մը յաւելուածոյ թերթ։

Beilager, չ. 22ա. ազնուականաց իշխանաց հարսանիք. das — halten կամ vollziehen պսակը կատարել՝ օրհնել։

Beilast, իգ. 31. ն—կ. նաւատակոյ մը բեռ՝ աղխ։

Beiläufer, ար. 22ա. գործարարութեան խաւրուող ծառայ՝ սպասաւոր։

beiläufig, ած. 6. —e Frage միջանկեալ՝ պատահական խնդիր. մ. պատահմամբ, դիպմամբ, հարեւանցի. — gesagt հարեւանցի իմն՝ անցողակի ըսուած ըլլայ. 2. մ. շուրջ. ich habe — dreihundert Gulden verloren շուրջ երեքհարիւր ֆիորին կորսնցուցած եմ։

Beilchen, չ. 22բ. ն—շ. **Beil**. կացնակ, փայտատիկ։

beilegen, նբ. 3ա. բյ. et. e—r Sache — բան մ'իրի մը կցել՝ յաւելուլ՝ միացընել. 2. J—m, e—r Sache et. — բան մը մեկուն՝ իրի մը տալ՝ սեպհականել. (als Titel) — մեկուն տիտղոս մը տալ, մէկը բան մ'անուանել. 3. e—n Streit — կռիւ մը խաղաղութեամբ վճարել՝ վեր-

Digitized by Google

ջացընել. 4. Ն—կ. die Segel — = einreffen; das Schiff — = beilegen, չբ.: — չբ. ի. Ն—կ. Նաւուն ընթացքը կասեցընել կամ նուազեցընել: — ը. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կցում, միացում, յաւելուած. (տիրաղօսի մը) տուչութիւն. (կոմս...) անուանումը՝ անուանում. (կառոյ մը) խաղաղութեամբ վճարում՝ վերջացում. Ն—կ. Նաւուն ընթացից կասեցում:

Beileid, ը. 20. անյ. ցաւակցութիւն, վշտակցութիւն. J—m sein — bezeigen մէկուն իր ցաւակցութիւնը յայտնել: **—sbezeigung, —sbezeugung**, էգ. ցաւակցութեան յայտարարութիւն: **—sschreiben**, ը. ցաւակցութեան թուղթ:

beiliegen, չբ. ի. 2է. բէ. քովը կենալ՝ ըլլալ, կից՝ կցուած ըլլալ. 2. e—r Person — աղ. մփ. մէկուն հետ մէկտեղ բնակիլ, մէկուն բնակակից ըլլալ. եղ. մփ. կին մը գիտել, կնոջ մը հետ զուգիլ. 3. Ն—կ. Նաւուն ընթացքէն կասիլ:

beim, = bei dem (տ. **bei**); մոն. [illegible]. — Einpacken պատատելու ժամանակ:

beimengen, նբ. 3ա. բէ. = **beimischen**.

beimessen, նբ. 2ը. բէ. = **beilegen**, նբ. 2. 2. e—r Sache (տր.) Glauben — բանի մը հաւատք ընծայել՝ հաւատալ: — ը. 22բ. անյ. **—ung**, էգ. 31. = **Beilegen**, ը.

beimischen, նբ. 3է. բէ. e—r Sache (տր.) et. — բան մ'իրի մը հետ (մէջ) խառնել: — ը. 22բ. անյ. **—ung**, էգ. 31. = [illegible] հէտ:

Bein, ը. 20. ոսկր. (ըստ Ս. Գրոց) — von m—m Bein ոսկր յոսկերաց իմոց. es geht Einem durch Mark und — (ցուրտը) մինչեւ ոսկերացս ծուծը՝ ոսկրներուս մէջ կը թափանցէ. փխ. es friert Stein und — այնպէս մը սառած է՝ որ քարերն անգամ կը ճաթին, սաստիկ սառ կապած է. Stein und — schwören բացէ ի բաց երդնուլ. 2. սրունք. das dicke — բարձք, երանք, ճուռ. ծղրբ. Das hat lange —e սակիս շուտ մ'ըլլալու բան չէ. dünne կամ dürre —e շատ վտիտ եւ նիհար՝ նուրբ մարդ. կբ. künstliches — բարձապան, բարձից պահպանակ. կն. (ինչ ինչ միջատաց) ոտք՝ ծանկ. 3. [illegible] փխ. ընփ. et. an's — **binden** բան մը կորսնցընել, կորուստ մ'ընել. բ. կորստեան մը վրայ մխիթարուիլ. auf die —e **bringen** ոտք հանել, (զօրք) պատերազմի հանել (տ. **bringen**, նբ. 5.). ընփ. —e **haben** արագ՝ արագոտն ըլլալ. J—m auf die —e **helfen** մէկը ծանծաղ հանել, մէկը նեղ վիճակէն հանել ազատել. wieder auf die —e **kommen** գործքերը դարձեալ յաջողիլ. առաջին լաւագոյն վիճակը գտանալ. ընփ. J—m —e **machen** մէկը յառաջ մղել՝ վարել՝ շարժել. lange —e machen մեծաքայլ ընթանալ, ընթացքն ուրել. sich auf die —e **machen** ճամբայ ելլել. յուղի անկանել. ընփ. die —e in die Hand **nehmen** ի փախուստ անձապարել, արագ արագ փախչիլ. auf den —en **sein** պառկած չըլլալ, ոտքի վրայ ըլլալ. gut auf den —en sein քաջոտն ըլլալ. noch fest auf den —en **stehen** (թէպէտ մեծամեծ կորուստներ կրել, սակայն) տակաւին կանգուն կենալ. er kann auf keinem —e mehr stehen խոնջութենէն ոտքի վրայ կենալ չի կրնար՝ սրունքները կը լուծուին. J—m ein — stellen մէկուն միտասել ուզել, մէկուն դարան գործել՝ խորխորատ փորել. 4. սեղանի՝ աթոռի...ոտք. — e—s Zirkels կարկինի մը ոտեղն՝ սրունք: **—ader**, էգ. անդր. զստերակ, սրունքից երակ: **—ähnlich**, ած. ոսկրանման: **—asche**, էգ. կիր դարձած՝ կրացած ոսկր, ոսկրի մոխիր: **—brecher**, ար. կն. ոսկրկուլ, գետաարծուի (Haliaetos albicilla): **—e brüchig**, ած. ջախջախեալ՝ բեկեալ ոսկր ունեցող: **—fäule, —fäulniß**, էգ. ախտ. ոսկերաց փուտ՝ փտութիւն: **—folter**, էգ. յանցաւորին սրունքները տախտակաց մէջ պրկելու տանջանք, կապիճք: **—fraß**, ար. ախտ. = —fäulniß. **—geschwulst**, էգ. ախտ. ոսկրի ուռեցք՝ ելունդն: **—harnisch**, ար. զէն. բարձապան: **—e hart**, ած. ոսկրի պէս կարծր: **—heil**, ը. տկ. զօտուկ (Symphytum): **—holz**, ը. ոսկրի պէս կարծր փայտ.

Digitized by Google

ք. բս. նարօտի, խստափայտ (Ligustrum vulgare)։ —kleid, չ. (= Hosen) տաբատ։ —k(n)opf, ար. ոսկրեայ կոճակ. ք. անդր. ոսկերաց յօդելուստ։ —los, ած. անոսկր. խճ. անոր հանուած, ոսկրազերծ. ք. անօրունք։ —rüstung, իգ. = —harnisch. —schiene, իգ. չէն. բարձապան։ —stellen, չ. (դերկընդխոսուն կաւուր մէջ) ոտքին ոսկր կարթելը՝ թաթելը՝ կեռ տալը։ —waare, իգ. ոսկրեղէն կամ ձախտարակագործի փնձուք։ —web, չ. սրունքից ցաւ։ —well, ար. —wurz, իգ. բս. քարխոտ (Symphytum officinale)։

beinah եւ beinah, beinahe, մ. գրեթէ. ich wäre — gefallen գրեթէ կ'իյնայի, իյնալու վրայ էի. — hätte ich es ihr gesagt գրեթէ իրեն կ'ըսէի, ըսելու վրայ էի։

Beiname, ար. 3ն. der — (Afrikanus) Ափրիկեցի՝ Ափրիկանոս մականունը. 2. = Spitzname.

Beinchen, չ. 22բ. նուազ. Bein. ոսկրիկ. 2. սր(ու)նքիկ։

bein|ern, ած. 6. ոսկրեայ, ոսկրեղէն։ —icht, ած. 6. ոսկրեայ, ոսկրոտ. ը. մք. կարծր։ —ig, ած. 6. (առ. բաղադրեալներ մէջ կը գործածուի) ոտք՝ սրունք ունեցող. vier— չորքոտանի։ —ling, ար. 20. (հին. Füßling) զանկապանի սրունք, դուլպայի բուկ։

beiordn|en, նբ. 3բ. բծ. մէկուն օժանդակ՝ օգնական տալ. 2. համամակարգել. քր. համադասել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. յաւելում, օգնականութեան տալը. 2. համակարգութիւն. քր. համադասութիւն։

Beiorgel, իգ. եղ. 31. յք. 24բ. եբք. մեծ երգեհոնին առջեւը փոքրագոյն երգեհոն, երգեհոնիկ։

beipacken, նբ. 3ա. բծ. մէկտեղ ծրարել՝ պատատել։

Beipferd, չ. 20. օգնական՝ պահեստի ձի, նժոյգ։

beipflicht|en, չբ. h. 3բ. բծ. e—r Sache (տր.) — (հմմ. զօրաւոր բայ. ի գոր. beistimmen) բանի մը հաւանիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հաւանութիւն։

Beiram, չ. (ար.) 38. —sfest, չ. 20. պայրամ (Մահմետականաց զատիկ)։

Beirath, ար. 13. անյ. (մէկուն տրուած լաւ) խորհուրդ. 2. յք. ով խորհրդատու։

beirren, նբ. 3ա. անբծ. շփոթել, խռովել, վարանեցընել. տագնապեցընել. sich nicht — lassen չվրդովիլ, չաղմիլ, չշփոթիլ։ |րութ։

Beirut, չ. 37. անյ. . քղ. Պէյ-

beisammen, մ. մէկտեղ, ի միասին, մի։ —sein, չ. 22բ. անյ. միութիւն, կցում։

Beisaß, ար. 33. ...։ —ssen, Beisasse, ար. 34. եկ, օտարական։

Beisatz, ար. 13. յաւելուած. er vertraute mir das Geheimniß an mit dem —e ... գաղտնիքը ինծի աւանդեց աւելցընելով որ... 2. քր. մէկնողական նախադասութիւն։

Beischiff, չ. 20. նոյն. մակոյկ, նաւակ. 2. = Begleitungsschiff.

Beischlaf, ար. 20. անյ. (ամուսնական կամ արտաքոյ ամուսնութեան) միջամուտութիւն՝ զուգաւորութիւն։ —en, չբ. h. 2ն. բծ. մէկտեղ պառկիլ։

Beischläfer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. անկողնակից (ընկեր). 2. եւ. մք. —in, իգ. հարճ։

Beischlag, ար. 13. (քերթ. հնդ.) ...տակ. ը. մք. ... յարդի անպիտան իր՝ վաճառք։ —en, նբ. 23. բծ. = beischließen. — չբ. h. ար. մէկտեղ հալածել։

beischließen, նբ. 2ե. բծ. յաւելուլ, կցել. der beigeschlossene Brief ներփակեալ նամակը։

Beischluß, ար. 14. ներփակեալ նամակը՝ գրուածքը. մ. (գրոց) ծրար։

Beischlüssel, ար. 22ա. պաշտօնի՝ գողահնար՝ գողի բանալի, բանալեաց փոխանորդ։

beischreiben, նբ. 2ծ. բծ. e—r Sache et. — բանի մը քովը (գրքի մը լուսանցքը) գրել։ — չ. 22բ. անյ. (նամակի մը մէջ) ներփակեալ՝ առնցեալ նամակ՝ գրուածք։

Beischrift, իգ. 31. գրուածքի մը յաւելուած. 2. լուսանցքի վրայ գրուած տեղեկութիւն՝ ծանօթութիւն։

Digitized by Google

Beisegel, ն. 22ա. Նաւ. երկրորդականն՝ փոքր առագաստ։

Beisein, ն. 22ա. առյ. ներկայութիւն. im — e—s Notars նոտարի մ'առջևը։

beiseit(e), Իրքին Նաև — **beiseits**, մ. մէկդի, ի բաց թողլով. die Ehrfurcht — setzen մէկուն հետ անպատկառ վարուիլ. — stehen մէկ կողմը՝ մէկուսի կենալ, առանձնանալ. Scherz —! առանց կատակի, կատակն ի բաց թողելով։ —**setzung**, իգ. (Մեծարանաց...) մոռացութիւն՝ մոռացում։

[խառւրել։

beisenden, նբ. 5ա. բծ. մէկտեղ

beisetzen, նբ. 3փ. բծ. թաղել, գերեզման դնել. 2. խհ. den Topf — պուտուկը հրատի վրայ դնել. 3. Նաւ. die Segel — առագաստները պարզել, առագաստել. alle Segel — բոլոր առագաստները լայնագոյն պարզել՝ սփռել (ամենայն արագութեամբ նաւելու համար)։ — ն. 22բ. առյ. —**ung**, իգ. 31. թաղում, գերեզման դնելը. Նաւ. առագաստի պարզում, առագաստում։

Beisitz, ար. 20. ատենական նստի մը (իբրեւ դատողակից) մասնակցութիւն։ —**en**, չբ. h. 2ն. բծ. e—m Prozesse — ատենի մը մէջ դատողակից՝ դատաւորի աթոռակից ըլլալ։ —**er**, ար. 22ա. օգնական՝ աթոռակից դատաւոր, դատողակից։

beispannen, նբ. 3ա. բծ. մէկտեղ լծել (= **hinzuspannen**)։

Beispiel, ն. 20. օրինակ. zum — (հմա. z. B.) օրինակի պարագաւ, զոր օրինակ (հմա. զ. օ. կամ զօ.). zum — w., als — aufgestellt w. իբրեւ օրինակ յառաջ բերուիլ, (մէկուն առջեւ ը) օրինակ դրուիլ. ein — an J—m nehmen մէկէ մ'օրինակ առնուլ. gutes — geben, mit gutem —e vorangehen բարի օրինակ տալ, ընկերը չինել. առծ. —e beweisen Nichts համեմատութիւնը՝ օրինակը պատճառ՝ ցուցում չէ. 2. փր. օրինակ, յարացոյց։ —**los**, ած. անօրինակ, աննման։ —**losigkeit**, իգ. աննման՝ անօրինակ ըլլալը։ —(**s**)**weise**, մ. = zum Beispiel (փ. **Beispiel**).

beispringen, չբ. ſ. 2ա. բծ. մէկուն օգնութեան ընթանալ՝ անձապարել։

beißen, նբ. չբ. h. եւ sich — փբ. չխ. խածնել. nach J—m — մէկը խածնելու ջանալ. sich auf die Zunge — լեզուն խածնել. փխ. ընփ. in's Gras — մեռնիլ. 2. բցփ. um sich — մէկը մէկալը թշնամանել՝ խածնել. das Fleisch ist zu hart, ich kann es nicht — միսը շատ կարծր է, (անոր համար) ծամել չեմ կրնար. փխ. ընփ. es ist im Hause Nichts zu —, noch zu brechen տունը ոչ ուտելու, ոչ խմելու բան կայ. sich (herum) — զիրար խածատել. առծ. փ. **Apfel**, 1. ein todter Hund beißt nicht սատկած շունը չի խածներ. den Letzten — die Hunde ուշ եկողին պոչ պայուր, (համառօտ իմաստով) ոսկ չուառ, փորը կուշտ. 3. (ինչ ինչ միջատներու համար) խայթել, չխթել. 4. (համեմանաց՝ ըմպելեաց ... համար) կծել, խայթել. diese Speise beißt im Halse աս կերակուրը կոկորդը կը կծէ՝ կը կճէ. (մարմինը) այրել. առփ. բ. es beißt mich մարմաջում կը զգամ. der Rauch beißt mir die (կամ mich in den) Augen ծուխը աչուըներս կը կսկծեցընէ. 5. փխ. ըլկել, տանջել. 6. փխ. (թշնամանալից՝ վիրաւորիչ) խօսքերով մէկուն վրայ յարձակիլ, մէկը խօսքով խոցել, վիրաւորել, ծաղրել. ծաղրաբանել։ — ն. 22բ. առյ. = բայիս նշանակութեանց հեփ. խածուածք, խայթուածք, խայթում. կծում. մարմաջում. ըլկում. խօսքով յարձակում՝ խոցում։ —**end**, ած. 6. խածնող, խայթող. կծու (խօսք), դառնադառն, կսկծելի. փխ. er ist ein —er Mensch աս մարդը խածատիչ բարք մ'ունի, փխ. աս մարդը խայթող օձ մըն է։ —**er**, ար. 22ա. խածնող. փխ. (նաեւ —**erin**, իգ. 32.) կռուող, կագող. 2. փղ. բըբ—. ատամ. 3. յոռի գինի։ —**erchen**, ն. 22բ. փղ. բըբ. նաղ. **Beißerle** փ. **Beißer**, 2.

Beißker, ար. 22ա. ձկ. խարախաձուկ (Cobitis)։

Beißkohl, ար. փկ. Սիկիլեայի ճակընդեղ (Beta Cicla)։ —**korb**, ար. ցռկակալ, բերանակալ, երախնակ։ —**zahn**, ար. հերձատամ։

Digitized by Google

Beistand, ար. 13. ամյթ. ձեռնտուութիւն, օգնութիւն, օժանդակութիւն. պաշտպանութիւն. նեցուկ. 3—m — leisten մէկուն ձեռնտու ըլլալ՝ օգնութիւն մատուցանել. 2. յթ.-ով. ատընթերակաց. (Rechts—) փաստաբան. (Ատեանմարտութեան) վկայ: —**sgelder**, չ. յթ. դրամական օգնութիւն:

beistecken, նբ. 8ա. բյ. et. — բան մը դրպանը դնել. 2. 3—m et. — մէկուն ձեռաց մէջ բան մը խոթել՝ դնել. 3. մէկին ակմբէ մ'արտաքսել:

beistehen, չբ. h. 26. բյ. 3—m — մէկուն ձեռնտու ըլլալ՝ օգնել. բ. մէկուն կողմ՝ թեր ելլել. գ. 3—m mit Worten — մէկուն դատը պաշտպանել. e—r Frau in Kindesnöthen — ծննդական կնոջ մ'օգնել, կին մը ծնուցանել. Gott stehe mir bei! երանի թէ Աստուած օգնէր, Աստուած ինծի հասնի. 2. ծով. ծոր-ծածուք փայն տրբ. նեղ.ի մէջ. die —den ատընթերակացք. 3. նաւ. alle Segel — lassen բոլոր առագաստները բանալ՝ պարզել:

Beisteuer, իգ. 35. դրամական օգնութիւն. հանգանակ (մէկուն օգնութեան համար տրուած դրամի բաժինը): —**n**, չբ. h. 8ա. բյ. zu et. — հանգանակել, իր դրամական բաժինը տալ:

beistimmen, չբ. h. 8ա. բյ. համաձայնիլ, հաւանիլ (նուազ զօրաւոր բառ. քան **beipflichten**). բանի մը հաւանութիւնը տալ՝ հաւանիլ. dem Urtheile 3—s — (վասն մեծարանաց) մէկուն կարծեացը զիջանիլ՝ տեղի տալ: — չ. 22բ. անյթ. —**ung**, իգ. 31. համաձայնում, հաւանիլը. հաւանութիւն: —**er**, ար. 22ա. —**erin**, իգ. 32. համաձայնող, հաւանող:

Beitasche, իգ. 35. փոքրիկ դրպան:

Beitisch, ար. 20. (մեծ սեղանի քով կցուելի) սեղանիկ:

Beitrag, ար. 13. հանգանակ, (հասարակաց ծախուց...) դրամական օգնութեան բաժին՝ մաս. 2. zu e—m Werke, zu e—r Zeitschrift Beiträge leisten գրքի՝ լրագրի... մը մէջ հատուած գրել, լրագրի... մը խմբագրութեան մասնակցիլ: —**en**, նբ. 2յ. բյ. zu et. — ըն. մփ. բանի մը գործակցիլ՝ նպաստել. անյ. մփ. բանի մը համար դրամական օգնութիւն՝ նպաստ մատուցանել. հանգանակել. zu den Kosten — ծախքին մասնակցիլ. zur Verdauung — մարսողութեան օգնել՝ օգտել. zur Unterhaltung — զբօսանաց նպաստել՝ նպաստամատոյց ըլլալ: —**santheil**, ար. հանգանակութեան սեպհական՝ անձնական բաժին:

beitreiben, նբ. 2ծ. բյ. e—e Zahlung — վճարք՝ տուրքը մը ժողվել առնուլ. die Abgaben — հարկերը պահանջել. 2. որս. երէները վարել՝ ի մի վայր կուտել: — չ. 22բ. անյթ. —**ung**, իգ. 31. (առնլեաց՝ հարկաց...) ժողովում՝ պահանջում:

beitreten, չբ. s. 2ի. բյ. 3—m — մէկուն կողմն անցնիլ՝ թեր ելլել. ը. մփ. den Ansichten 3—s — մէկուն կարծիքներին ընդունիլ. 2. e—r Gesellschaft — ընկերութեան մ'անդամ ըլլալ, ընկերութեան մը մէջ մտնել:

Beitritt, ար. 20. — zu e—r Meinung կարծեաց մը հաւանութիւն՝ ընդունելութիւն. 2. — (zu) e—r Gesellschaft ընկերութեան մը մէջ մուտք՝ ընդունելութիւն: —**serklärung**, իգ. —**surkunde**, իգ. (ընկերութեան մը մէջ) մտից՝ ընդունելութեան վկայագիր՝ մուրհակ:

Beivormund, ար. 7. իրգ. խնամակալի փոխանորդ (= **Gegenvormund**):

Beiwache, իգ. 35. զին. բացօթեայ գիշերապահութիւն:

Beiwagen, ար. 22բ. (սուրհանդակի՝ թղթատար կառաց) կցելի յաւելլի կառք:

Beiweg, ար. 20. (գլխաւոր ճամբուն մէջ) կողմնական՝ երկրորդական ճամբայ. 2. կարճ ճամբայ:

beiwerfen, նբ. 2ղ. բյ. քովը նետել. 2. (նետելով) աւելցնել՝ յաւելուլ:

Beiwerk, չ. 20. **Beiwesen**, չ. 22բ. յաւելուածոյ՝ եկամուտ իր:

beiwohnen, չբ. h. 3բ. բյ. e—m Vorgange — բանի մը ներկայ գտնուիլ. 2. e—m Weibe — կնոջ մը (հետ) մերձենալ՝ զուգաւորիլ՝ շաղաշարիլ. 3. 3—m wohnt et. bei մէկուն բան

մ՛անքան յարեալ՝ անբաժին է. mit aller ihr —den Kraft իր (ունեցած) բոլոր զօրութեամբը։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ներկայութիւն, ներկայ ըլլալը. 2. (ամուսնական) մերձաւորութիւն, զուգաւորութիւն։

Beiwort, չ. դ. փր. ածական, մակբայդիր. 2. Geheimrath mit dem — Excellenz Գաղտնի խորհրդական բարձրապատիւ՝ մեծամեծայլ տիտղոսիւ։

beiwörtlich, ած. 6. եւ մ. ածական. ածականաբար։

beizählen, նբ. 3ա. բյ. մէկտեղ համրել՝ հաշուել։

Beiz|brühe, իգ. այրիչ՝ կիզիչ՝ մաշիչ հեղուկ։ —e, իգ. 35. ար. մաշում, կիզում. 2. խհ. քացախի եւ համեմի հանդերձանք (մէջը միս կամ ձուկ թրջելու համար). 3. ար. կիզիչ նիւթ՝ գոյացութիւն. (ներկին սարի՝ բամբակի... վրայ միաւորելու) նիւթ. (ոսկեզօծողաց) ջրդեղ. (փորագրողաց) ժանտաջուր... 4. որս. բազէով որսորդութիւն։ —hund, ար. որս. հետախուզութեան որսական շուն՝ բարակ։ —kraft, իգ. փոն. փմ. կիզիչ՝ մաշիչ զօրութիւն, կիզողութիւն։ —meister, ար. որս. բազէով որսորդութեան առաջնորդ՝ պարագլուխ։ —mittel, չ. որ. = Beize, 3.։ —wasser, չ. որ. = —brühe.

Beizeichen, չ. 22բ. մասնական նշան. Սն. Աստուծոյ սեպհականութիւն. 2. Հճ. երկրորդ նշան՝ դրոշմ։

beizeichnen, նբ. 3բ. բյ. (մասնական) նշան մը յաւելուլ. ը. մփ. նշանակել։

beizeit(en), մ. (յարմար) ժամանակին. 2. կանուխ։

beiz|en, նբ. 3փ. նաեւ չբ. ուտել, մաշել, կիզուլ. 2. միս... քացախի հանդերձանաց մէջ դնել՝ թրջել, միսը քացխել. Վրբ. վէրք մը խարել՝ տաղել. 3. ար. խղխ. մորթը յաղաղ՝ յաղող դնել՝ աղաղել. Metall — մետաղի երեսէն աղտը մէկդի առնուլ. schwarz — փայտն աղնիւաղի՝ երեւնոսի գունով ներկել. 4. որս. = anködern; բ. բազէով (թռչուն) որսալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակութեանց հետ։ —er, ար. 22ա. այրող, կիզող, խարիչ, տաղիչ... (տ. beizen)։

Beizeuge, ար. 34. իրփ. նոտարի մ՛առջեւ գրուած մուրհակի կամ դաշնագրի վկայ։

Beizker, ար. 22ա. ֆն. = Beißker.

bejagen, նբ. 3ա. անբյ. տեղ մ՛որսալ։

bejah|en, նբ. 3ա. անբյ. et. — բանի մը այո պատասխանել՝ ըսել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. հաստատական պատասխան։ —end, դրբ. ներ. եւ ած. 6. հաստատողական (նաեւ փր.) քրն. փմ. դրական. im —en Falle... եթէ հաստատողական պատասխանու...։

bejahrt, ած. 6. տարեւոր, ծերացեալ։ —heit, իգ. 31. անցեալ հասակ, ծերութիւն։

Bejahungs|fall, ար. հաստատութիւն, ստորադասութիւն. im —e... եթէ այո..., եթէ հաստատողական պատասխանու։ —satz, ար. ել. փր. հաստատական նախադասութիւն՝ յառաջադրութիւն։ —weise, մ. հաստատելով։

bejammern, նբ. 3ա. անբյ. ողբալ, աշխարել, կոծել։ —swerth, —swürdig, ած. ողբալի, աշխարելի։ —swürdigkeit, իգ. ողբալի՝ աշխարելի վիճակ։

bejauchzen, նբ. 3փ. անբյ. et. — ցնծութեան աղաղակաւ բանի մը վրայ ունեցած ուրախութիւնը յայտնել։

bekacken, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. ամ. ընփ. աղբել, ամ. քաքրնել. sich — աղբոտիլ, քաքոտիլ. ընփ. վարտիքը լեցընել։

bekalken, նբ. 3ա. անբյ. կրով ծեփել։

bekämpf|en, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբյ. 3., et. — մէկուն՝ բանի մը դէմ կռուիլ՝ պատերազմիլ. 2. մէկը յաղթահարել՝ ընկճել (ու ջախջախել)։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կռիւ, պատերազմ։ —er, ար. 22ա. մէկուն՝ բանի մը դէմ կռուող՝ պատերազմող. ը. մփ. (մէկուն կարծեաց) հակառակորդ՝ հակառակամարտ։

bekannt, դրբ. անց. bekennen։ —

ած. 6. ծանօթ. dieser Mensch ist mir — այս մարդը կը ճանչնամ. er ist als (կամ für e—n) Lügner — ինքն իբրև ստախօս ծանօթ է. 2. (allgemein) — աշխարհածանօթ՝ յայտնի (իր՝ ամէն). es dürfte Ihnen wohl — s. անշուշտ գիտէք թէ... J—m et. — machen մէկուն բան մը ծանուցանել՝ իմացընել. (öffentlich) — machen ծանուցանել. հրատարակել. ք. քարոզ կարդալ. բարձրաձայն հրատարակել. ֆ. durch Anschlagezettel — յայտարարութեան թուղթ՝ գիր (պատերուն... վրայ) դնելով հրատարակել. Geheimes — machen գաղտնիք մը յայտնել. ք. հրապարակագոյժ ընել. sich — machen ինք զինք ծանօթացընել. համբաւ ելնել. 3. mit et. — բանի մը տեղեակ. an (կամ in) e—m Orte — s. տեղւոյ մը տեղեակ ըլլալ. վայր մ'աղէկ ճանչնալ. 3. mit et. — machen մէկուն բան մը ծանօթացընել՝ տեղեկացընել. mit J—m, et. — w. մէկուն՝ բանի մը վրայ ծանօթութիւն ստանալ, մէկը՝ բան մը ճանչնալ. 4. mit J—m (genau) — s. մէկը ներքուստ ճանչնալ. 3. mit J—m — machen իրարու հետ յարաբերութեան մէջ դնել։ —e(r), ար. 34. —e, էգ. 6ք. ծանօթ, ճանչուոր. ein guter —er v. mir իմ բարեկամներէս մէկը. —e, յգ. ճանչուորք, ծանօթք։ —ermaßen, մկ. յայտնապէս, ինչպէս որ յայտնի է (հմմտ. bekanntlich)։ —heit, էգ. 31. անյգ. աշխարհածանօթ յայտնութիւն, յայտայայտնգիմանութիւն. 2. — mit et. բանի մը ծանօթութիւն՝ տեղեկութիւն։ —lich, մկ. — ist er schon tot ինչպէս որ ծանօթ է՝ ինքը մեռած է։ —macher(in), ար. և էգ. հրատարակող, գաղտնիքը յայտնող։ —s machung, էգ. հռչակում, հրատարակում. (օրինաց) հրատարակութիւն. ծանուցում, ազդ. (լրագրոց մէջ) հրատարակութիւն՝ ծանուցում։ —schaft, էգ. 31. ծանօթութիւն, ճանչուորութիւն. J—s (կամ mit J—m) — machen և mit J—m — h. մէկը ճանչնալ, մէկուն հետ ճանչուորութիւն ընել՝ ունենալ. vertraute — (mit...) (մէկուն հետ) ընտանութիւն՝ սերտ ճանչուորութիւն։ —s werden, չ. հրապարակութիւն, աշխարհագոյժ ըլլալը։

bekáppen, նք. 3ա. անցմ. = abkappen, նք. 2. 2. խոյր մը դնել։

Bekassine, էգ. 35. յն. ջրակտցար։

bekéhr|bar, ած. 6. կր. դարձուելի, դառնալի։ —en, նք. և sich — ձք. 3ա. անցմ. կր. die Heiden... (zum Christenthum) — հեթանոսները (ի քրիստոնէութիւն) դարձընել. sich nach e—m lasterhaften Leben — անառակութենէ ի զգաստութիւն դառնալ։ —en, չ. 22ք. անյգ. —ung, էգ. 31. — (zu...) դարձ (ի...). — e—s Sünders մեղաւորի մը դարձ։ —er, ար. 22ա. առաքեալ, քարոզիչ։ —te(r), ար. 34. —te, էգ. 6ք. նորադարձ, նորահաւատ։ —ungsanstalt, էգ. կր. առաքելութիւն, տարածման հաւատոյ ընկերութիւն։ —ungsbericht, ար. դարձի լուր՝ տեղեկութիւն։ —ungseifer, ար. եկամուտ ընելու կամ դարձընելու ջանք՝ եռանդ։ —ungseifrig, ած. եկամուտ ընելու կամ դարձընելու եռանդուն։ —s ungsgesellschaft, էգ. առաքելութիւն. ժողով տարածման հաւատոյ։

bekeimen, չք. s. 3ա. անցմ. բողբոջել, պտկել։

bekelcht, ած. 6. փխ. բաժակաւոր։

bekénn|en, նք. 4ա. անցմ. կր. Christum — զՔրիստոս խոստովանիլ, չուրանալ զՔրիստոս. ք. (մեղքերը...) խոստովանիլ. խոստովանանք ըլլալ. 2. խղ. Farbe — խաղացուած գունով թուղթ մը խաղալ՝ տալ. nicht — նոյն գունով թուղթ չխաղալ՝ չտալ. փխ. — Sie Farbe! յստակապէս՝ անկեղծաւոր եղէք. ընփ. գոյներնիդ յայտնեցէք։ sich — ձք. sich zu et. — ինք զինքը բանի մը կողմնակից հրատարակել. sich zu e—r Religion — կրօն մը դաւանիլ. ք. բան մ'ըրած ըլլալը խոստովանիլ. 2. sich (als կամ für) schuldig — ինք զինքը յանցաւոր ճանչնալ՝ խոստովանիլ։ — չ. 22ք. անյգ. —ung, էգ. 31. խոստովանութիւն. դաւանութիւն։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 33. կր. (վարդապետութիւն՝ հաւատք... մը) դաւանող. եկղ. մփ. ողջանդաւոր մ'աշակերտ՝ արքանեակ. 2. կր. խոստովանող. հաւ-

տուող վկայ։ —tniß, չ. 15. = Bekennen, չ. Bekenntnisse (գրքի տիտղոս) խոստովանութիւնք (Ս. Աւգոստինոսի)։ —tnißtreu, ած. իր հաւատոյ դաւանութեանը հաւատարիմ։

befielen, նբ. 3ա. անբյ. = befiedern.

beklagen, նբ. 3ա. անբյ. Յ. — մէկին աշխարել՝ ողբալ. ein Unglück — դժբախտութեան մը վրայ լալ՝ ողբալ։ sich — ֆբ. sich (bei J—m) über et., über J. — մէկուն՝ բանի մը վրայօք մէկուն առջեւը գանգատիլ. Sie können sich nicht — գանգատելու անձնեւին իրաւունք չունին. ք. դուք գանգատելու բան մը չունիք։ —ende(r), ար. 22ա. —ende, իգ. օք. իգ. ամբաստանեալ, յանցաւոր. (քաղաքական դատաստանի մէջ) պահանջընդդէմ (հկ—նչ. պահանջող)։ —enswerth, ած. —enswürdig, ած. ողբալի՝ աշխարելի՝ եղկելի (անձ), ցաւալի (իր)։

beklammern, նբ. 3ա. անբյ. ճանկերով հաստատել։

beklatschen, նբ. 3ֆ. անբյ. բռ. Յ. կամ ein Stück... — մէկը կամ թատրի մաս մը ծափահարել՝ կայթել. 2. Յ. — մէկը զրպարտել։

beklauben, նբ. 3ա. անբյ. et. — բան մը մաքրել՝ կեղեւել՝ տաշել՝ կպճել։

bekleben, նբ. 3ա. անբյ. e—e Wand mit Papier — պատ մը թղթով գրուապել, պատի մը վրայ թուղթ փակցընել։

bekleden, 3ա. beklecksen, 3ֆ. նբ. եւ ֆբ. անբյ. աղտոտել, արատաւորել. աղտոտիլ, արատաւորիլ։

bekleiden, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ֆ. անբյ. Յ. mit et. — մէկուն բան մը հագուեցընել՝ (հագուեցընելով) զարդարել։ sich — հագուիլ. ար. գրուապել, պատել, զգեցընել. mit Marmor — մարմարապատ ընել. 2. ֆխ. ein Amt, e—e Stelle — պաշտօն մը վարել՝ կատարել։ — չ. 22ք. անյ. —ung, իգ. 31. զգեցում. — mit e—m Amte պաշտօնի մը (հանդիսական) տուչութիւն. — e—s Amtes պաշտօնի մը գործադրութիւն՝ վարչութիւն. 2. Վայն. —ung, (մարդու) հագուստ. ք. (իրաց) զգեցում. գրուապում, պատում, զարդարանք։ —ungsgegenstände, ար. յգ. զգեստեղէնք, հագուստ։

bekleistern, նբ. 3ա. անբյ. ախնձ քսել, սնձոտել։

beklemmen, նբ. 3ա. անբյ. (դրբ. անց. յանակ. beklommen) սեղմել, ճնշել. շնչառութիւնը ճնշելով նեղել, մղձկել. mir ist beklommen սիրտս կը նեղուի՝ կը ճմլի՝ կը տրորուի՝ կը մղձկի։ — չ. 22ք. անյ. —ung, իգ. 31. սեղմում, ճնշում. 2. Վայն —ung, ախտ. — der Brust սրտի հեղձում՝ տրորում՝ մղձկում (նաեւ ֆխ.). ֆխ. սաստիկ նեղութիւն՝ անձկութիւն։

beklinken, նբ. 3ա. անբյ. ար—. երկու տախտակի ծայրին իրարու հաղցընել։

beklommen, դրբ. անց. beklemmen։ —heit, իգ. 31. = Beklemmen, չ. 2.

beklopfen, նբ. 3ա. եւ 3ֆ. անբյ. քննելու համար զարնել. բժշ. (կուրծքը) զարնելով քննել։

beklunkern, նբ. եւ ֆբ. 3ա. անբյ. ըմփ. ցեխոտել. sich — ցեխոտիլ։

beknabbern, beknappern, նբ. 3ա. անբյ. et. — ծամելով կրծել։

beknausern, նբ. 3ա. անբյ. ըմփ. (նաեւ ... ք?փ. ... abkargen, փ. նայեր)։

belödern, նբ. 3ա. անբյ. e—e Angel — կարթի մը վրայ կեր՝ խածն դնել։

bekommen, նբ. 2ֆ. անբյ. ընդունիլ. (աղէկ ող՝ հիւանդութիւն պատիժ...) ունենալ՝ ստանալ՝ ընդունիլ. 2. քյփ. er bekommt e—n Bart մօրուքն անելու կը սկսի. e—n Bauch — փոր կապել, տկարիլ. Durst — ծարաւելու սկսիլ. ըմփ. նաեւ ֆխ. er hat et. auf die Finger — մատուըներուն վրայ (ծեծ) կերաւ. Furcht — վախնալ. Reue — զղջալ. nasse Füße — ոտուըները թրջիլ. er bekam unvermuthet Geschäfte բոլորովին անակնկալ գործք եկաւ՝ ունեցաւ. Geschmack an et. — բանի մ'ախորժանք՝ ցանկութիւն ունենալ. ein Kind — (կին մը) զաւակ մ'ունենալ. Յ. in s—e Gewalt — մէկն իր իշխանութեան ներքեւն առնուլ, մէկուն վրայ տիրել. Junge

Digitized by Google

– (քան... մը) ցնկնել. e–e Krankheit – հիւանդութենէ մը բռնուիլ, հիւանդութեան մը մէջ իյնալ. zu Gesicht – նշմարել. Laub – (ծառ մը) զարդրել, կանանչանալ. er hat Lust –, zu... բան մ'ընելու բաղձանք ունեցաւ. e–n Mann – էրիկ մը գտնել, էրիկան մը հետ կարգուիլ. wieviel – Sie für Ihre Mühe? ո՞րչափ կ'ուզէք Ձեր աշխատութեանը համար. Risse – ճաթիլ, ծերպիլ. Zähne – ակռայ հանել. Բ. յարակից ած. օժ. կամ ձ. օժ. մբ. et. fertig – բան մը լմնցնել՝ աւարտել կարենալ. 3., et. satt – մէկէ՝ բանէ մը ձանձրացած՝ յափրացած ըլլալ. Գ. չեզոք դրբ. անց. օժ. մբ. ich habe es erborgt – ինծի փոխ տրուեցաւ. ich bekomme sie zugeschickt անոնք ինծի կը խրկուին. Դ. անէր. օժ. մբ. Das ist in diesem Laden nicht zu – աս խանութին մէջ (վաճառատնիս) չի գտնուիր. er konnte mich nicht zu sprechen – ինծի հետ խօսիլ չկրցաւ. Ե. էբ. 2. et. Wind – բանի մը վրայօք տեղեկութիւն առնուլ. Land zu Gesicht – ցամաք հանդիպիլ: – չբ. s. et. bekommt mir gut ինծի կ'օգնէ՝ օգտակար է. wie ist ihm diese Arznei –? ի՞նչպէս, աս դեղը իրեն օգնեց. es wird ihm schlecht –, wenn er... չարչարանք կը հանդիպի՝ իրեն վնասակար կ'ըլլայ, եթէ... wohl bekomm's (Euch)! (փաղընդ-ալու ժամանակ) առողջութիւն. Բ. (կերակրոյ ժամանակ) ծզբ. բարի ախորժակ, անուշնէք: sich – էփ. sie haben sich endlich – վերջապէս (իրարու հետ) կարգուեցան:

bekörken, նբ. ձա. անբյ. = körken. 2. պր. die Rebe – ուռկանը անկով պատել:

bekö'stig|en, նբ. եւ էբ. ձա. անբյ. 3. – մէկը սնուցանել՝ կերակրել. sich selbst – իր կերակուրն անձամբ հոգալ՝ ճարել: – (ցնցա.) չ. 22բ. անյփ. –ung, էփ. 31. սնուցում, սնունդ. 2. (անձնականն) դարման, կերակուր:

bekrä'ftig|en, նբ. ձա. անբյ. հաստատել, ապացուցանել. էրփ. վաւերացնել: – չ. 22բ. անյփ. –ung, էփ. 31. հաստատութիւն, ապացուցում. zur – meiner Beweise... ի հաստատութիւն պատճառացս...: –end, ած. 6. հաստատիչ:

bekrä'nz|en, նբ. եւ էբ. ձէ. անբյ. 3. mit et. – մէկը (դափնեայ պսակով) պսակել. sich – (պսակով) պսակուիլ: – չ. 22բ. անյփ. –ung, էփ. 31. պսակում:

bekrätzen, նբ. ձէ. անբյ. բանի մ'երեսը քերել:

bekräuten, նբ. ձբ. անբյ. das Feld – դաշտի մը խոտը հնձել:

bekreuzen, նբ. ձէ. անբյ. խաչանշան նշանակել: sich – էբ. նաեւ bekreuzigen, խաչակնքել, խաչ հանել: [վրայէն առզալ:

beknechen, նբ. ձփ. անբյ. բանի մը

bekriegen, նբ. ձա. անբյ. 3. – մէկուն դէմ պատերազմիլ, մէկուն հետ պատերազմ մղել՝ կռուիլ:

bekrippen, նբ. ձա. անբյ. թումբ մը հիւսուած ցանկով մը պատել:

Bekrittelei, էփ. 31. ախտ՝ սովորութիւն (չընչենութեամբ) խըծբծելու՝ քննադատելու:

bekritt|eln, նբ. ձա. անբյ. 3., et. – մէկը՝ բան մը (չնչենութեամբ) խծբծել՝ քննադատել: – չ. 22բ. անյփ. –elung, էփ. 31. (չնչին) խըծբծանք՝ քննադատութիւն: –ler, ար. 22ա. (խմաստակ՝ սոփեստ) քըննադատ, քննաբան:

bekritzel|n, նբ. ձա. անբյ. e–e Wand ... – պատի... մը վրայ ճղճղել՝ ձարտել՝ յոռի եւ անընթեռնլի գրել՝ (յոռի) գծագրել:

bekrü'meln, նբ. ձա. անբյ. հացի փշրանքով ծածկել, հացի փշրանք ցանել:

bekrüst|en, նբ. եւ էբ. ձբ. անբյ. կեղեւով պատել. sich – կեղեւով պատիլ: – չ. 22բ. անյփ. –ung, էփ. 31. կեղեւով պատում:

bekü'mmer|n, նբ. ձա. անբյ. 3. – մէկուն հոգ՝ անձկութիւն պատճառել, մէկը նեղել՝ տառապեցընել. 2. Das bekümmert mich nicht ատիկա ինծի չի վերաբերիր՝ հոգս չէ: sich – էբ. sich über et. – բանի մը համար տառապիլ՝ անհանգիստ ըլլալ. 2. sich um et. – բանի մը վրայ հոգ ընել, բանով մը պատաղիլ: –nis, էփ. 16. նեղութիւն, տառապանք, անձկութիւն:

Digitized by Google

belúnden, նբ. 3բ. անցբ. ծանուցանել, յայտնել, (ատեանի մէջ) զրոյց՝ վկայութիւն տալ. 2. նաեւ չբ. յայտնել, երեւան հանել. յայտնուիլ, երեւան գալ:

Bel, յփ. ան. ար. 38. Բէլ, Բահաղ. (ըստ. Ս. Գրոց) vom Bel zu Babel Բահաղ չաստուածոյն պաշտամունքը:

belä'cheln, նբ. 3ա. անցբ. et. — բանի մը վրայ ժպտիլ:

belachen, նբ. 3ա. անցբ. et. — բանի մը վրայ ծիծաղիլ: —swerth, ած. ծաղրալից, ծաղրական:

belád‖en, նբ. եւ չբ. 23. եւ 3բ. անցբ. բեռնաւորել. sich — բեռնաւորուիլ. չբ. ընկճել, ծանրաբեռնել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. բեռնաւորում:

Belág, ար. 13. փ. Beleg. 2. արա. դրուագ, դրուագում:

Belág... = **Beleg...**

Beláger‖er, ար. 22ա. զին. պաշարող: —n, նբ. 3ա. անցբ. զին. պաշարել. չբ. J. mit et. —, J. mit et. belagert halten մէկը թախանձել՝ պարտաւորեցնել՝ ձանձրացընել: —n, չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. պաշարում:

belä'mmer‖n, նբ. 3ա. անցբ. ռմ. ապտատել, ապտեղել. sich — ապտատիլ, ապտեղիլ. չբ. ռմ. Das ist belämmert ապտեղի՝ (ռմ. քար) բան է. չբ. sich — մեծ երեւնալ՝ ձեւանալ, ճոխանալ, մեծամեծ կերպեր ցուցընել՝ ծախել:

Beláng, ար. 13. von — կարեւոր, ծանրակշիռ: —en, նբ. 3ա. անցբ. իրփ. J. gerichtlich — մէկը դատաստանի կոչել՝ ելակոչ ընել: —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. դատաստանի կոչում՝ Հրաւէր: —reich, ած. նշանաւոր, անուանի, կարեւոր:

beláppen, նբ. 3ա. անցբ. որս. e—n Bezirk — որսի վայր մը լաթերով շրջապատել:

beláſt‖en, նբ. 3բ. անցբ. բանի մը վրայ ծանրութիւն դնել, բան մը ծանրացընել. 2. (նաեւ չբ.) բեռնաւորել. mit Schulden — պարտքով ծանրաբեռնել. 3. չծ. J—s Konto (կամ J.) mit et. — մէկն իբրեւ պարտապան արձանագրել: — չ. 22բ. անյփ.

—ung, իգ. 31. բեռնաւորում, ծանրաբեռնում. բ. նոյ. (նաեւ մը բեռ կրելու տարողութիւնը) նաւաբեռ. 2. ծոյն —ung, բեռ:

belä'ſtig‖en, նբ. 3ա. անցբ. J. — մէկը թախանձել՝ ձանձրացընել, մէկուն գլուխը ցաւցընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. թախանձում, թախանձանք, ձանձրացում, գլուխ ցաւցընելը, գլխացաւ:

Beláſtungszeuge, ար. իրփ. ամբաստանութեան՝ ամբաստանողին վկայ:

belátt‖en, նբ. 3բ. անցբ. et. — կաւարով ծածկել, կաւարել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կաւարով ծածկում, կաւարում. 2. ծոյն —ung, կաւարէ զարդուածք:

beláub‖en, նբ. եւ չբ. 3ա. անցբ. տերեւներով ծածկել. Երփ. տերեւներով զարդարել. sich — տերեւալից ըլլալ, տերեւներով ծածկուիլ: —t, ած. 6. տերեւներով զարդարուած. dicht — տերեւալից: —ung, իգ. 31. —twerden, չ. 22բ. անյփ. վարդաւորութիւն, տերեւարձակութիւն:

beláuern, նբ. 3ա. անցբ. J. — = (J—m) auflauern.

Beláuf, 13. անյփ. — e—r Rechnung (հաշուի մը) բովանդակութիւն. bis zum —e von 3000 Gulden (մինչեւ ցբովանդակութիւն) երեք հազար Ֆիորինի չափ: —en, նբ. 2է. անցբ. e—n Raum — վայր մ՚ընթանալ՝ մէկէն վար զննել՝ զննելով պտըտիլ. 2. բանի մը վրայ տարածուելով ծածկել. 3. նաեւ չբ. (մասնակի անտառոյն վրայ) ելլել՝ վերանալ՝ փոխել. sich — (անասունք) կցուիլ՝ խառնուիլ: sich — չբ. = — նբ. 3. 2. sich so und so hoch — (Հաշիւը) այսչափի ելլել՝ բարձրանալ: —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Belauf. նշանակութիւնց Հեփ:

beláuſchen, նբ. 3ե. անցբ. — **be**horchen.

Bélche, իգ. 35. յն. փարփար (Fulica atra):

beléb‖en, նբ. եւ չբ. 3ա. անցբ. կենդանացընել. sich — կենդանանալ. չբ. զուարթել, արծարծել. զուարթիլ, արծարծիլ. 2. — zu... բանի

փը դրդել՝ դրդռել. 3. — մէկն զրթնցընել՝ կայտառացընել. sich — զրթնիլ, կայտառանալ. փխ. 3—s Streitfragen neu — մէկուն յայտերն արծարծել՝ կենդանացընել. Նկր. Farben — (նկարի մը) գոյները նորոգել՝ կենդանացընել: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. կենդանացուցում, արծարծում. զրգիռ, զըրգում. զարթնումը, կայտառութիւն. (նկարի մը) նորոգութիւն: —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. կենդանացընող: —t, ած. 6. կենդանի. խաղխաղուն, աշխոյժ, կայտառ. diese Straße ist sehr — այս ճամբան շատ բանուկ է: —theit, էգ. 31. ածյ. կենդանութիւն, առողջութիւն. կայտառութիւն, զուարթութիւն: —ungsversuch, ար. կենդանացընելու փորձ:

belécken, նբ. 3ա. անբյ. լըզել. (բոցը) լափել՝ այրել աղաւաղել: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. լըզում:

beléder‖n, նբ. 3ա. անբյ. կաշի անցընել, կաշուով պատել՝ զրուագել: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. կաշի անցընելը, կաշուով պատում՝ զրուագում:

Belég, ար. 20. վաւերագիր, վաւերական թուղթ, հաստատագիր. օրինակ. — v. Rechnungen պարտուց հաշուեցման ձեռնագիր՝ հաստատութիւն. alle —e h. (ուսանող մը) ամէն վկայագիրներն ունենալ: —s bar, ած. 6. ծածկուելի, վերապահելի... (տ. belegen): —en, նբ. 3ա. անբյ. et. mit et. — բան մը ծածկել՝ զոցել. 2. ար—. am Rande et. mit et. — (գրուածի մը) եզրները ժապաւինել՝ (ժապաւէնով...) պատել. մարմարով... զրուագել՝ զարդարել. 3. s—n Platz — իր տեղն ապահովել. e—n Platz — տեղ մը (յառաջագոյն ապահովելով) վերապահել. 4. s—e Zunge ist belegt լեզուն մաքուր չէ՝ աղտոտ է. երգ. die Stimme ist belegt ձայնը բռնուած է. 5. Յ. mit et. — մէկը բանով մը բեռնաւորել՝ ծանրաբեռնել. փխ. (պատժի...) մէկուն վրայ դնել. եղծ. տ. Beschlag, s. 6. durch Stellen — վկայութիւններով հաստատել.

e—e Rechnung — հաշիւ մը պարտքել՝ յառաջել: —en, չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. = Բոյլին նշանակութեանց Հէփ: —er, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ծածկող՝ զոցող... (տ. belegen): —theit, էգ. 31. ածյ. —tsein, չ. 22բ. ածյ. տիփ. — der Zunge լեզուի թանձրութիւն՝ աղտոտութիւն:

beléhn‖en, նբ. 3ա. անբյ. 3. mit et. — մէկուն հանդիպիւ աւատ կամ իշխանութիւն տալ՝ աւանդել: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. աւատի կամ իշխանութեան տուչութիւն: —er, ար. 22ա. = Lehnsherr. —te(r), ար. 36. աւատաւոր, Հպատակ:

beléhr‖en, նբ. եւ չբ. 3ա. անբյ. 3. v. et. — մէկուն բան մը տեղեկացընել, մէկը բանի մը մէջ հրահանգել. sich v. et. — բան մը տեղեկանալ, բանի մը մէջ հրահանգուիլ. 3. über et. — մէկուն բան մը ծանօթացընել. 2. sich gern — lassen խօսք հասկընալ, (խրատի...) անսալ. 3. (über et.) e—s Besseren — բանի մը վրայ մէկուն աչուըները բանալ, մէկուն սխալը իմացընել: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. կըրթութիւն, հրահանգ. տեղեկութիւն. 2. վայն —ung, խրատ, անսացողութիւն. er nimmt gar keine —en զինքը բանի մը համոզեցընելն՝ իրեն խօսք հասկըցընելն անկարելի է, խրատ՝ խորհուրդ ամենեւին չ՚ուզեր: —ungssucht, էգ. հրահանգելու՝ կրթելու մոլութիւն:

beleibt, ած. 6. մարմնեղ. գիրապարար, շատ գէր. — sein (werden) գիրնալ: —theit, էգ. 31. ածյ. —sein, չ. 22բ. ածյ. թանձրամարմնութիւն, գիրութիւն:

beleidig‖en, նբ. 3ա. անբյ. թշնամանել, վշտացընել. վիրաւորել. sich durch et. für beleidigt halten (կամ beleidigt fühlen) բանով մը վշտանալ, բան մ՚իր անձին վշտացուցում՝ թշնամանք համարիլ. փխ. diese Musik beleidigt das Ohr այս երաժշտութեան ականջը կը խայթէ՝ կը խոցանէ՝ լսելեաց խիստ եւ գժկամակ է. das Auge — (գոյներն) աչքը խայթել, իրարու հետ չմիաբանիլ: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. թշնամանք, վշտացուցում. փխ. վէրք՝

խոցուած (սրտի)։ —end, ած. ծ. թշնամանիչ, նախատական։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. վշտացը-նող, թշնամանող։

beleihen, նբ. 2ծ. անբձ. = be-lehnen; Գ. մփ. mit et. — (մէկուն) բան մը պարգեւել՝ Հառ կարգել. (մէկն) օծանել։

beleimen, նբ. 3ա. անբձ. սնձով՝ սանձով փակցընել՝ կպցընել։

beleisten, նբ. 3բ. անբձ. շրջանակ՝ տախտակի շերտ անցընել։

Belemnit, ար. 33. նաեւ 20. փոն. հն. նետաքար, նետախեցի։

belésen, նբ. 2ի. անբձ. Erbsen ... — ոլոռ... (լաւը խոտանէն) ընտրել՝ զատել. ար. das Tuch — սաուայն շղեքը՝ աղտերը մաքրել։ — ած. ծ. շատ (գիրք...) կարդացած (անձ). ein sehr —er Mann շատ հմուտ մէկը. er ist in diesem Fache sehr — աս գի-տութեան ճղին աղէկ տեղեակ՝ հմուտ է։ —heit, իգ. 31. անյփ. ըն-թերցմամբ ստացեալ գիտութիւն։

Bél=Etage (պէլ-էթաժ), իգ. 35. առաջին յարկ՝ դստիկոն։

beléucht en, նբ. 3բ. անբձ. (սե-նեակ... մը) լուսաւորել. 2. փխ. լուսաւորել, պարզել. näher — մանր քննել։ — Գ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. լուսաւորում. ich habe freie — und Heizung ճրագը եւ սենեկին ջեռուցումը ձրի է. փխ. լուսաւորու-թիւն, մեկնութիւն. 2. փայն —ung, (տեղւոյ մը) լուսաւորութիւն։

Belfer er, ար. 22ա. —in, իգ. 32. վայրապար աղաղակող, ընդվայ-րահաչ։ —n, չբ. հ. 3ա. Հաչել. փխ. (մարդու համար) վայրապար աղա-ղակել, ընդ վայր հաչել։ —n, Գ. 22բ. անյփ. հաչում. փխ. վայրա-պար աղաղակ, ընդվայր հաչում, շատախօսութիւն։

Bélg ien, Գ. 22բ. ռւկ. Բելգիա. König von — Բելգիայի թագաւոր։ —ier, ար. 22ա. —ierin, իգ. 32. Բել-գիացի։ —isch, ած. ծ. Բելգիայի, բելգիական։

Bélgrad, Գ. 38. փղ. Պելկրատ։

Bélial, ար. 33. անյփ. Բելիար (չարաւուած). փխ. Բելիար, սա-տանայ։ —skind, Գ. (Զոր. Ս. Գրոց) որդի Բելիարայ, չարագործ։

beliebäugeln, նբ. 3ա. անբձ. Յ. — մէկուն գաղտագողի եւ խոհեմա-կամ Հայեցուածք արձակել։

belieb en, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. անբձ. mir beliebt et. ինծի հաճոյ է՝ դուր կու գայ, սար կը Հաճիմ. 2. բանի մը տրամադրեալ՝ միտեալ ըլլալ. բանի մը Հաճիլ, բան մ'ըսա-ծը քմացն ըլլալ. բանի մը Հաւա-նիլ, բան մ'ուզել. անդ. բ. հ. es beliebt ihm nicht, zu antworten պատասխանել չհաճեցաւ, պատասխանելու արժանի չհամարեցաւ. wenn's be-liebt... եթէ կը Հաճիք. բ. երբ Հաճիք. Sie — (wohl nur) scherzen դուք կը ծաղրաբանէք՝ կատակաբանէք միայն. — Sie einzutreten ներս մտնել Հաճեցէք. sich — lassen zu... (բան մ'ընելու՝ ըսելու...) Հաճիլ։ — Գ. 22բ. անյփ. Հաճութիւն, բաղձանք, կամք. nach — ըստ կամի՝ Հաճոյից. ich stelle Das ganz in Ihr — աս խոր-քովին Ձեր կամաց՝ Հաճոյից կը յանձնեմ։ —ig, ած. ծ. e—e —e Linie որեւիցէ գիծ. մկ. (ganz) —, auf (jede) —e Weise որեւիցէ՝ որպիսի եւ իցէ եղանակաւ. գ. jeder **Beliebige** ով որ Հանդիպի՝ ըլլայ։ —t, ած. ծ. սիրելի, սիրուած. sich bei J—m — machen մէկէ մը սիրուիլ. ինք զինքը մէկուն սիրցընել. — sein (խ-բաց համար) ուզուած՝ փնտռուած ըլլալ։ —theit, իգ. 31. անյփ. —tsein, Գ. 22բ. անյփ. սիրելիութիւն, ախ-րժնութիւն, յարգ, պատիւ։

Bélisar, յփ. ան. ար. 38. Հ. պտ. Բեղիսար(իոս)։

belisten, նբ. 3բ. անբձ. Յ. — մէկը պատրել՝ խաբել։ — Գ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. պատրանք, խաբէ-ութիւն։

Belladónna, իգ. 16. յփ. —s, փչ. չիկատակ, անգոյրատակ. արջխա-ղող, մահացու կամ մոլի մորմ (Atropa belladonna)։

béllen, չբ. հ. 3ա. (շունը) Հաչել (փխ. նաեւ մարդու համար). 2. (աղուէսը) կաղկանձել՝ ոռնալ. (շան լակոտները) թնծկալ՝ կաղ-կանձել՝ ճնկճլընկալ։

Belletrist, ար. 33. գեղեցիկ դը-պրութեանց հմուտ. ը. մփ. գրա-գէտ։ —erei, իգ. 31. անյփ. գղ. մփ.

գեղեցիկ դարրութեանց մոլութիւն: —il, էգ. 31. գեղեցիկ դըպրութեանց մշակութիւն: —isch, ած. 6. գեղեցիկ դպրութեանց վերաբերեալ՝ հայող:

Bellis, էգ. անգիր. բս. = Tausendschönchen.

belób|en, նբ. 3ա. անբյ. J., et. — մէկը՝ բան մը գովել՝ գովասանել՝ ներբողել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. գովութիւն, գովասանք, ներբող:

belóchen, նբ. 3ա. անբյ. (ծառերը) ծակել (ուտելին հասուցընելու համար):

belóg, անկ. —en, դբբ. անց. belügen:

belóhn|en, նբ. փբ. եւ անդ. բ. 3ա. անբյ. J. (für et.) — մէկը բանի մը համար վարձատրել. nach Gebühr — մէկն ըստ վաստակոց վարձատրել, մէկուն վաստակոց փոխարէնը տալ. J. mit Undank — (մէկուն երախտեաց փոխարէն) ապախտիք՝ ապերախտութիւն հատուցանել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. վարձատրութիւն, հատուցում: —er, ար. 33ա. —erin, էգ. 32. վարձահատոյց, վարձատրող:

Belúdschistan, չ. 38. ալխ. Պելուճիստան:

belü'gen, նբ. 2ղ. անբյ. J. — մէկուն ստել՝ սուտ ըսել. ը. մփ. ստելով խաբել:

belústig|en, նբ. եւ փբ. 3ա. անբյ. զբօսցընել, զուարճացընել. sich — զբօսնուլ, զուարճանալ. 2. sich über J., et. — մէկը՝ բան մը ծաղրել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. զբօսանք, զուարճութիւն, ուրախութիւն. 2. ծաղրածութիւն: —ungsort, ար. զբօսատեղի, զբօսանաց վայր:

Belvedér(e), չ. 38. (բարձրաւանդակ տեղւոյ մը վրայ շինուած տեսարանեցող շէնք) վերնատուն, արեւդիտանակ:

bemáchen, նբ. եւ փբ. 3ա. անբյ. ընդ. անկ. մփ. = befacken. 2. ը. մփ. աղտեղել, աղտեղիլ:

bemä'chtig|en, sich — փբ. 3ա. անբյ. sich J—s, einer Sache — մէկը՝ բան մը ձեռբակալել՝ բռնել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ձեռբակալութիւն, գրաւում:

bemákeln, bemä'keln, նբ. 3ա. անբյ. = bekritteln.

bemálen, նբ. 3ա. անբյ. (պատ մը պատկերներով) նկարել (տ. anstreichen, նբ. 3.). 2. ար. Karten... — թղթէ կաղապարի վրայէն թուղթ... ներկել: — չ. 22բ. անյփ. = Anstrich, 1.

bemä'ngel|n, նբ. 3ա. անբյ. et. — բան մը խծբծել՝ քննադատել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. խըծբծանք, քննադատութիւն:

bemánn|en, նբ. 3ա. անբյ. նաւ. ein Schiff — նաւ մ'ամենայն սարութեամբ՝ նպարաւք կազմել՝ համգերձել՝ զինել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. (նաւու) համգերձանք՝ կազմութիւն. 2. փոյն —ung, նաւազք, նաւաստիք:

bemä'nteln, նբ. 3ա. անբյ. վերարկուով ծածկել, վերարկու հագցընել. 2. փխ. e—n Fehler — յանցանք մը պատրուակել՝ քօղարկել՝ բարեքել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. (յանցանաց) պատրուակում՝ քօղարկում՝ բարեքում:

bemást|en, նբ. 3բ. անբյ. նաւ. կայմ կանգնել՝ դնել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. նաւ. կայմի կանգնում. 2. փոյն —ung, նաւու կայմք:

bemáuern, նբ. 3ա. անբյ. պատ քաշել, պարսպել, որմել:

bemáusen, նբ. 3փ. անբյ. ընփ. J. — մէկէ մը չնչին իրեր գողնալ:

bemeiern, նբ. 3ա. անբյ. ein Gut — կալուածի մը վրայ վարձակալ մը դնել. 2. J. — մէկուն ագարակ մը տալ:

bemeißeln, նբ. 3ա. անբյ. ար. գրոցով քանդակել:

bemeister|n, նբ. եւ փբ. 3ա. անբյ. s—e Leidenschaften — կրքերը նուաճել. er kann sich nicht — անձին չի կրնար տիրել, անձին տէր չէ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. (կրից) նուաճում:

bemérk|bar, ած. 6. նշմարելի, տեսանելի: —barkeit, էգ. 31. նշմարելի ըլլալը, նշմարելութիւն: —en, նբ. 3ա. անբյ. նկատել, նշմարել. ը.

Digitized by Google

փխ. տեսնել, յայտնել. 2. նշանել, նշնել, նշանակ մը դնել. 3. նշանակել, ի գիր առնուլ. 4. մէկը բանի մը մտադիր ընել։ —en, չ. 22բ. անյփ. mit dem — մէկը մտադիր ընելով..., վրան ուշադրութիւն ընելով...։ —enswerth, ած. նշանաւոր։ —ung, իգ. 31. նշմարում, տեսնելը. 2. նշան, նշանակ. 3. ծանօթութիւն. 4. զննութիւն, դիտողութիւն, նկատողութիւն։

bemessen, նբ. 2լ. անբֆ. = messen. — ընդ. անց. եւ ած. 6. = abgemessen (փ. abmessen, նբ. 3.)։ —heit, իգ. 31. անյփ. = Abgemessenheit, 1.

bemist‖en, նբ. 3բ. անբֆ. երկ. (անդերը) աղբով պարարտացընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. աղբով պարարտացուցում։

bemitleid‖en, նբ. 3բ. անբֆ. 3. — մէկուն վրայ խղճալ, մէկուն գըթալ. ը. փխ. մէկուն վշտակցիլ՝ ցաւակցիլ՝ կարեկցիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կարեկցութիւն, վշտակցութիւն. ը. փխ. համակրութիւն, սէր։ —enswerth, —enswürdig, ած. կարեկցելի, վշտակցելի։ —ungs... = bemitleidens...

bemittelt, ած. 6. ընչաւէտ, դրամաւոր, դիւրակեցիկ. — sein ընչաւէտ՝ դիւրակեցիկ ըլլալ։

bemó(o)s‖en, չբ. ſ. 3գ. անբֆ. մամռապատ ըլլալ։ —t, ընդ. անց. եւ ած. 6. մամռապատ. փխ. հինօրեայ, հինաւուրց։ [բռով ծեփել։

bemö'rteln, նբ. 3ա. անբֆ. բռել,

bemü'h‖en, նբ. 3ա. անբֆ. 3. — մէկուն նեղութիւն տալ, մէկն աշխատցընել։ sich — էբ. աշխատութիւն յանձն առնուլ, աշխատիլ, աշխատ ըլլալ. sich — zu... (բան մ'ընելու) ճգնիլ՝ աշխատիլ. sich für 3. um et. — մէկուն համար բան մը ձեռք բերելու աշխատիլ՝ ճգնիլ. sich um et. — բան մը ձեռք բերելու ջանալ՝ աշխատիլ. բ. բանի մը հնարքով հետամուտ ըլլալ. (քղքվ. բյփ.) wenn Sie sich gefälligst zu mir — wollen եթէ բարեհաճիք ինծի գալու (աշխատութիւնը յանձն առնուլ)։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. աշխատութիւն. ջանք, ճիգ։

bemü'ßigen, նբ. 3ա. անբֆ. 3. — et. zu thun մէկը բան մ'ընելու ստիպել. sich bemüßigt sehen et. zu thun բան մ'ընելու անձը պարտաւորեալ համարիլ։

bemüttern, նբ. 3ա. անբֆ. ընփ. 3. — մէկուն մօր պէս խնամք տանիլ. մէկը մօր պէս խնամել։

benáchbart, ած. 6. դրացի. 2. = angrenzend.

benáchrichtig‖en, նբ. 3ա. անբֆ. 3. v. et. — մէկուն բան մ'իմացընել՝ ազդ առնել, մէկը բանի մը տեղեկացընել։ — (ցնցա.), չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. տեղեկութիւն (նաեւ վճ.). um — bitten տեղեկութիւն խնդրել։ —er, ար. 23ա. տեղեկութիւն տուող, տեղեկացուցիչ։

benáchtheilig‖en, նբ. 3ա. անբֆ. 3. — մէկուն անիրաւել՝ իրաւունքը բռնաբարել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. անիրաւութիւն, իրաւանց բռնաբարութիւն։

benág‖eln, նբ. 3ա. անբֆ. բանի մը վրայ գամել հաստատել. 2. et. — գամերով զարդարել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. գամելը, գամով հաստատելը։

benág‖en, նբ. 3ա. անբֆ. կրծել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. —t= sein, չ. 22բ. անյփ. կրծում։

benä'hen, նբ. 3ա. անբֆ. et. mit Wachstuch — ծրարի... մը վրայ մոմլաթ անցընել՝ կարել։

benáhm, անկ. benehmens։

benám‖en, 3ա. benáms‖en, նբ. 3գ. անբֆ. (ա—կ—բկ ինչ հնց.) 3, et. so und so — մէկուն՝ բանի մ'այս ինչ կամ այն ինչ անունը տալ. die Pflanzen — տնկերն անուանել՝ անուանագրել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. անուանում, անուանագրութիւն։

benánnt, ընդ. անց. benennens։

benárb‖en, նբ. 3ա. անբֆ. das Gesicht — (ծաղիկ հիւանդութիւնը) երեսը այլայլել՝ չեչոտել, աղիտակերես՝ արածաղեմ ըլլալ։ — նբ. չբ. ſ. եւ sich — էբ. երկ. վէրքին մը տնկերով կամ բուսական շարքով ծածկել՝ ծածկուիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. (ծաղկէ) երեսի այլայլում՝ չեչոտիլը, չեչոտութիւն. 2 վէրքի բուսական շարքով մը ծածկում։

Digitized by Google

benäschen, նբ. չփ. անբժ. et. — փափկակերութեամբ բան մը ճաշակել՝ բանի մը համն՝ ճաշակն առնուլ։

benä'ssen, նբ. չփ. անբժ. = **benetzen**.

bene, մ. sich — thun խրախճանալ՝ թէ զինքը կերուխումի տալ։

benebel|n, նբ. 3ա. անբժ. մառախլով՝ մէգով պատել. 2. փխ. (աչքը՝ միտքը...) շլացընել՝ մթագնել՝ թմրեցընել. 3. նաեւ փխ. ընդ. մէկը տաքութիւն խմցնել՝ արբեցընել՝ գինովով զուարթացընել. sich — արբենալ, գինովնալ. մթագգած ըլլալ։ — չ. չչբ. անյօ. —**ung**, իգ. 31. = Բայթն նախադասութեան հետ։

benedei|en, նբ. 3ա. (դրբ. անց. նաեւ **benedeit**) օրհնել. 2. փառաւորել։ — չ. չչբ. անյօ. —**ung**, իգ. 31. օրհնութիւն։

Benedikt, յտ. ան. ար. 38. Բենեդիկտոս։

Benedikt(en)|kraut, չ. բյ. դեղձ (Geum)։

Benediktiner, ար. չչա. —**in**, իգ. 32. իգ. Բենեդիկտեան (կրօնաւոր՝ կուսան)։ —**kloster**, չ. Բենեդիկտեանց վանք։ —**mönch**, ար. —**nonne**, իգ. իգ. = **Benediktiner**.

Benefiz, չ. 20. —**vorstellung**, իգ. Բա. բարերարական թատերախաղ՝ ներկայացուցում (թատերախաղի)։

Benefizi|ánt, —**át**, ար. չա. ածխ. նաեւ —**en**, —**in**, իգ. 32. Բտ. դերասան՝ որուն նպաստին համար թատերախաղ մը կը ներկայացուի։

benéhmen, նբ. չտ. (տ. **nehmen**) անբժ. J—m. e—r Sache et. — մէկէ՝ բանէ մը իր մ'առնուլ հեռացընել՝ վերցընել. 2. J—m den Athem — մէկուն շունչը կտրել՝ հատցընել. die Aussicht — երեսը դիմաց գնել, դիմակով ծածկել. den klaren Blick — մէկուն (պայծառ) տեսութիւնը խափանել. J—m den Muth — մէկը վհատեցընել. die Sprache — մէկուն ձայնը կտրել՝ լեզուն կապել. den Rausch — գինին թափել, արբեցութենէն սթափիլ. 3. J—m den Kopf — մէկուն գլուխն ընդարմացընել՝ թմրեցընել. Բ. (գինին...) գլուխը զարնել։ sich — ձք. վարուիլ, վարմունք ցուցընել. քաղաքավարիլ. sich nicht zu — wissen վարուիլ չգիտնալ, չփոթիլ, խռովիլ. sich feig — վատ՝ երկչոտ վարմունք ցուցընել, շուարիլ, քցվիլ. 2. sich mit J—m — մէկուն հետ խորհրդակցիլ։ — չ. չչբ. անյօ. վարմունք, քաղաքավարութիւն. վարմանց կերպ (արտաքին կերպերը)։

Benéhm|schere, իգ. դրամահատ գանձակ՝ մկրատ։ —**wage**, իգ. դրամակշռորդ։

beneid|en, նբ. 3բ. անբժ. J., et. — մէկուն՝ բանի մը նախանձիլ՝ չարակնիլ. J—m et. —, J. um et. — մէկուն բանին վրայ նախանձիլ՝ չարակնիլ։ — չ. չչբ. անյօ. —**ung**, իգ. 31. նախանձ, չարակնութիւն։ —**ens-werth**, —**enswürdig**, ած. նախանձելի։

benénn|bar, ած. 6. անուանելի։ —**en**, նբ. 3ա. անբժ. անուանել, կոչել. mit կամ nach dem Namen — անունամբ՝ յանունանէ կոչել։ **benánnt**, դրբ. անց. եւ ած. 6. անուանեալ. der —e Herr վերոյիշեալ տէրը. Բա. —e Zahl որոշ՝ յայտարարեալ թիւ։ — չ. չչբ. անյօ. —**ung**, իգ. 31. անուն, անուանում։

benéts|en, նբ. 3փ. անբժ. թրջել. mit s—n Thränen — արտասուօք թրջել՝ ողողանել։ — չ. չչբ. անյօ. —**ung**, իգ. 31. թրջում, ողողում։

Benevént, չ. 38. տղ. Բենեւենտոս։

Bengál|en, չ. 38. աշխ. Պենկալիստան։ —**isch**, ած. 6. պենկալեան։ —**ist**, ար. 33. կն. պենկալեան ստարեկիկ (Fringilla bengalus)։

Béngel, ար. չչա. ընդ. գաւազան. 2. ար. տղ. (Preß.)— մամլիչ լծակ. 3. փխ. թանձրամիտ, շինական։ —**ei**, իգ. 31. անմարդութիւն, շինականութիւն, կոպտութիւն։ —**haft**, ած. 6. անմարդի, շինական, կոպիտ։

beniesen, նբ. 3փ. անբժ. փռնչել, փռնգտալ. 2. փռնգտալով հաստատել։

Bénjaminbaum, ար. բյ. ստեւտ ռւպան (Lauris Benzoin)։

benómmen, դրբ. անց. **benehmens**։ —**heit**, իգ. 31. անյօ. —**sein**, չ. չչբ. անյօ. ընդարմացում, թմրութիւն։

benö'thig|en, նբ. 3ա. անբժ. et. —, (աա. հրձ.) e—r Sache benöthigt s. բանի

Digitized by Google

մը կարօտիլ՝ պէտք ունենալ։ —
te(s), չ. 3ե. Հարկաւորը։

benútz|bar, ած. 6. գործածական, բանուկ, գործածելի (տ. benutzen, նբ. 3.)։ —barkeit, իգ. 31. անյ. գործածելիութիւն, օգտակարութիւն։ —en, benü'tzen, նբ. 3գ. անբք. et. — բանէ մը շահիլ. 2. բան մը յօգուտ անձին գործածել. (բանէ մը) անիրաւ շահ շահիլ, ընդ. բանէ մը (շահ) կթել. 3. et. zu et. — բան մ'ուրիշ իրի մը գործածել՝ ծառայեցընել։ —en, չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. շահում. յօգուտ գործածութիւն. շահագործութիւն. գործածութիւն. 2. öffentliche — e—s Weges ճամբու մը հասարակաց գործածութիւնը։

Benzín, չ. 20. անյ. քմ. բենզինդրուկ։

Bénzoe, իգ. 35. անյ. ուպան, կնդրուկ։ —äther, ար. քմ. ուպանի եթեր։ —baum, ար. տկ. հնդիկ նշենի։ —tinktur, իգ. դղէ. կուպական կայծ։

beóbacht|en, նբ. 3բ. անբք. (տասնըդներըը...) զննել՝ դիտել՝ նկատել. den Gang e—r Sache — գործքի մ'ընթացքը դիտել՝ նկատել, գործքի մ'ընթացքին միտ դնել. scharf — խծբծել, մանրակրկիտ քննել. 3. auf Schritt und Tritt — մէկուն ելն եւ մուտը պահել, մէկուն գնացքը՝ քայլերը դիտել. 2. պահել, կատարել. e—e Diät — կերակրոց եւ ըմպելեաց մէջ զգուշութիւն ընել. Stillschweigen — լռութիւն պահել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. զննում, զննութիւն, դիտելը, նկատողութիւն. քննութիւն, խըծբծում. (կանոնաց) պահպանութիւն. — der Gesetze օրինապահութիւն։ —end, ած. 6. դիտող, քննող։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. պահպանող, (օրինա)պահ. հանդիսատես, դիտող։

beórder|n, նբ. 3ա. անբք. 3. zu et. — մէկուն բանի մը նկատմամբ հրամայել՝ հրաման մը տալ. beordert w., zu ... հրաման ընդունիլ (բան մ'ընելու ...). zu 3. — մէկուն խաւրել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. Հրաման, կարգադրութիւն։

bepáck|en, նբ. 3ա. անբք. (աղէխ ծրար...) բեռնաւորել՝ բառնալ (Հմմտ. packen)։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. բեռնաւորում, (բեռ...) բարձում. 2. ժող. —ung, բեռ, աղխ։

bepánzern, նբ. եւ էբ. 3ա. անբք. զրահաւորել, զրահաւորիլ։

bepfä'hl|en, նբ. 3ա. անբք. ցցապատնիշով պատել՝ ամրացընել. Weinstöcke — որթատունկերու քովը ձող՝ խաչար ցցել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ցցապատնիշով պատում. (որթատունկերու քովը) ձող ցցելը։

bepflánz|bar, ած. 6. տնկելի. տընկուելի։ —en, նբ. 3գ. անբք. e—n Garten mit Kohl — պարտէզի մը մէջ կաղամբ տնկել։ —en, չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. տնկարկութիւն, տնկում։

bepfláster|n, նբ. 3ա. անբք. e—e Gasse — փողոց մը սալարկել՝ սալայատակ ընել. 2. e—e Wunde — վէրքի մը վրայ սպեղանի դնել։

bepfrü'nden, նբ. 3բ. անբք. 3. — մէկուն հասաւոր պաշտօն մը տալ՝ շնորհել։ — չ. 22բ. անյ. հասաւոր պաշտօնի մը տուչութիւն։

bepinkeln, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբք. (վայելչաբան բառ. փոխանակ bepissen) մէկուն վրայ միզել՝ գոզել՝ ռմ. շռել. sich — իր վրան միզել՝ գոզել։

bepinseln, նբ. 3ա. անբք. վրձինով քսել, նկարել։

bepissen, նբ. եւ sich — էբ. 3գ. անբք. տ. bepinkeln.

beplánk|en, նբ. 3ա. անբք. տախտակով գրուագել, տախտակամած ընել. Նաւ. նաւուն կողերը տախտակով գրուագել՝ պատել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. տախտակով գրուագում՝ պատում։

beplátten, նբ. 3բ. անբք. աղիւսով կամ սալաքարով յատակել. ein Schiff — նաւ մը զրահել՝ երկաթապատ ընել։

bepólstern, նբ. 3ա. անբք. մազով՝ բրդով... լեցընել։

bepúdern, նբ. 3ա. անբք. (մազերն... վրայ) փոշի ցանել։

bepútzen, նբ. 3գ. անբք. ար. —

einbauen, Նբ. 2. e–e Mauer — = anbauen, Նբ. 2.

bequém, ած. 6. եւ մ. դիւր, հեշտ. — wohnen հանգստաւէտ բնակիլ. 2. es J–m — machen մէկուն գործքը՝ աշխատութիւնը դիւրինցնել. Բ. մէկուն հաճոյակատարութիւն ընել. Գ. մէկուն (ընդդիմակութեան) տեղի տալ. es lebt sich — mit ihm իրեն հետ հեշտաւ կ'ապրուի. der Rock sitzt — զգեստը կը յարմարի՝ կը պատշաճի. — anliegen, —e Form b. բաւականութիւն յարմար ըլլալ. 3. յարմար, պատշաճ. wenn es Ihnen — ist եթէ Ձեզի կը յարմարի՝ կը պատշաճի. 4. դիւրասէր, դիւրակեաց. ծոյլ. հեղգ: —en, sich — եբ. 3ա. անբյ. պարագայից յարմարիլ. 2. sich zu et. — բանի մը հաւանիլ. sich nach et. — բանի մը համաձայնիլ. er mußte sich wohl oder übel dazu — հրաժարելու՝ խոյս տալու հնարք չկար: —en (ցնցա.), ն. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. nach — հեշտաւ, հանգստաւէտ: —lich, ած. 6. = **bequem**, 1.: —**lichkeit**, իգ. 31. հանգիստ, դիւր, հեշտ. 2. .... Wohnung եւ Abtritt, 2.բ. 3. յուլութիւն, հեղգութիւն, ծուլութիւն: —**lichkeitsliebe**, իգ. դիւրասիրութիւն:

beráhmen, Նբ. 3ա. անբյ. շրջանակով պատել, շրջանակ անցընել. 2. ամ. = **berußen**. sich — եբ. կաթը խարուրիլ՝ մեր կապել. 2. ամ. = **sich berußen**.

berä'ndeln, 3ա. **beránden**, 3բ. **berä'ndern**, 3ա. Նբ. անբյ. բանի մ'եզերք զարդարել:

beránken, Նբ. 3ա. անբյ. իր ոստերուն կամ ճիւղերովը ծածկել:

berappen, Նբ. 3ա. անբյ. ար. որմ. e–e Mauer — պատ մը շաղախով կամ կրով ծեփել. Բ. die Bäume — (ատաղձագործը) փայտերուն ... մէջ տաշել. 2. ըն. մէկուն տակ տալ, մէկուն կարեւոր ծախուց համար տակ մատակարարել: — ն. 22բ. անյ+. —**ung**, իգ. 31. որմ. շաղախով կամ կրով ծեփում. (փայտի) տաշում. 2. առըկի մատակարարութիւն:

berásen, Նբ. 8գ. անբյ. կանաչագեղ գեղձերով (ածուխ... մ'եզրը) պատել, դալարերօք զարդարել: — ն. 22բ. անյ+. —**ung**, իգ. 31. կանաչագեղ գեղձերով պատում՝ զարդարում:

beráthen, Նբ. չբ. h. եւ sich — եբ. 2չ. անբյ. J. — մէկուն խորհուրդ տալ. 2. գէշէնէ հնց. կարեւոր պատուէր՝ նպարուք հանդերձել. 3. J. — մէկուն խորհուրդ հարցընել. 4. et. —, չբ. über et. — բանի մը վրայ խորհրդածել. Բ. նաեւ եբ. sich über et. — բանի մը վրայ խորհրդակցել, վիճաբանել՝ վիճել. 5. որոշել: — ն. 22բ. անյ+. —**ung**, իգ. 31. խորհուրդ, խորհրդատուութիւն. խորհրդածութիւն. խորհրդակցութիւն. — der Aerzte բժշկաց խորհրդակցութիւն. et. zur — bringen բան մը խորհրդակցութեան հանել՝ (իրրեւ) խորհրդածութեան նիւթ դնել: —**end**, ած. 6. խորհրդածող, խորհրդական. —e Stimme խորհրդատու ձայն. Ճրտ. —e Gattung խրատական սեռակ: —**er**, ար. 22ա. —**erin**, իգ. 32. խորհրդատու, խորհրդական. 2. մէկը՝ բան մը հոգացող՝ խնամող, խնամ տանող:

beráthschlagen, չբ. h. եւ sich — եբ. 3ա. անբյ. = **berathen**, Նբ. 4.: — ն. 22բ. անյ+. —**ung**, իգ. 31. խորհրդակցութիւն:

Beráthungssaal, ար. խորհրդայ սրահ, խորհրդատեղի: —**stimme**, իգ. խորհրդատու ձայն: —**zimmer**, ն. խորհրդասենեակ:

beráuben, Նբ. 3ա. անբյ. J. — մէկը կողոպտել՝ մերկացընել. den Staat — տէրութիւնը կամ արքունի գանձը կողոպտել. J. e–r Sache — մէկէ մը բան մը կողոպտել. 2. J. e–s Besitzes — մէկուն ձեռքէն ստացուածք մը յափշտակել. aller Hülfe beraubt s. ամէն օգնականութենէ մերկ՝ թափուր. 3. մէկուն բանի մը գործածութիւնը զլանալ: — ն. 22բ. անյ+ —**ung**, իգ. 31. կողոպտում, մերկացում. (ստացուածոց) յափշտակութիւն. զլացում, զրկում: —**er**, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. կողոպտող, մերկացընող, յափշտակող... (տ. **berauben**):

Digitized by Google

berä'ucher||n, նբ. 3—. անբյ. = **anräuchern**, նբ. 1. եւ 2.: — ւ. 22բ. անյ+. —**ung**, իգ. 31. = **Anräuchern**, ւ.

beräusch||en, նբ. եւ չբ. 3չ. անբյ. արբեցընել, գինովցընել, գինւով զուարթացընել. sich — գինւով զուարթանալ, արբենալ: — ւ. 22բ. անյ+. —**ung**, իգ. 31. արբեցութիւն, գինովութիւն, գինւով զուարթացում:

Berber, ար. 22—. եւ 24գ. —**in**, իգ. 32. Պերպերիստանցի: —**ei**, իգ. 31. աշխ. Պերպերիստան, Բարբարոսաց երկիր: —**roß**, ւ. Բարբարիկ երիվար:

Berberis, իգ. 31. անյ+. ——. բոյս. **Berberi(t)ze**, իգ. 35. տնկ. ծորենի, կծոխուր (Berberis): —**beere**, ——. բոյս. **Berberitzenbeere**, իգ. պտղ. ծոր, ծորենւոյ հատ:

berechenbar, ած. 6. հաշուելի. երբ. անեւանկանոնութիւնը զգացուող (ձայն). ——. բանաւոր՝ համաչափ (քանակութիւն): —**keit**, իգ. 31. հաշուելիութիւն. երբ. (ձայնի) անեւանկանութեան զգացուելիութիւն. ——. (քանակութեան) բանաւորութիւն՝ համաչափութիւն:

berechn||en, նբ. 3բ. անբյ. հաշուել, համրել. հաշուով գտնել. գնահատել, արժեցընել. Alles ist bei ihm berechnet ինչ ամենայն ինչ հաշուով կ'ընէ. Alles auf den Effekt — յամենայնի իրաց արդիւնքն՝ ելքն նկատել՝ նպատակ ունենալ. փխ. e—n Plan — ծրագիր մը կազմել՝ յարդարել. 2. ն?. = **anrechnen**, 1. als Schuld — մէկն իբրեւ պարտապան արձանագրել. fremde Münzen, Gewichte ... auf einheimische — օտար դրամները՝ կշիռները ... տեղականի(ներուն) դրամներուն... դարձընել: sich — փխ. ն?. sich mit J—m — մէկուն հետ հաշիւ տեսնել՝ հաշիւները յարդարել: — ւ. 22բ. անյ+. —**ung**, իգ. 31. հաշուում, համրանք. հաշուով գտնելում. գնահատութիւն. (ծրագրի մը) կազմութիւն՝ յարդարում. (օտար դրամները... տեղականներուն) դարձընելը: —**er**, ար. 22—. —**erin**, իգ. 32. հաշուող, համրող... փխ. (ծրագիր) յարդարող՝ կազմող: —**ungslos**, ած. անհաշուելի:

berechtig||en, նբ. 3—. անբյ. J. zu et. — մէկուն բան մ'ընելու իշխանութիւն՝ իրաւունք տալ. was berechtigt Sie zu der Meinung, daß ...? ով բանը Ձեզի կը կարծեցընէ՝ կարծել կու տայ, թէ...: — ւ. 22բ. անյ+. —**ung**, իգ. 31. իշխանութիւն՝ իրաւունք տալը. 2. փոխ. —**ung**, իրաւունք, արտօնութիւն. (իրաւաբանական) տիտղոս՝ անուն. dem Gerüchte, als sei ..., wird jede — abgesprochen տարածուած լուրը՝ թէ... (հանդիպած ըլլայ), հաստատութեան հիմ ամենեւին չունի: —**t**, գրբ. անց. եւ ած. 6. յիրաւունս հաստատեալ, ձեռնհաս. նախ = **befugt**. —**te(r)**, ար. 34. իրաւունք ունեցող:

bered||en, նբ. 3բ. անբյ. et. — բանի մը վրայ խօսիլ՝ ճառել. 2. et. — բանի մը վրայ համաձայնիլ՝ միաբանել. փբ. sich mit J—m über et. — մէկուն հետ բանի մը վրայօք խորհրդակցիլ. 3. das Fieber — ——. բոյս. **besprechen**, նաեւ **berufen**, նբ. ա. 4. J. — ոտւտ բան մը մէկուն հաւատացընել, մէկը պատրել. 5. J. zu et. —, J. —, et. zu thun մէկը բան մ'ընելու համոզել՝ հաւանեցընել՝ յորդորել: sich — փբ. ?. — նբ. 2.: — ւ. 22բ. անյ+. —**ung**, իգ. 31. խօսակցութիւն. համաձայնութիւն, միաբանութիւն. խորհրդակցութիւն. հաւանեցուցում, յորդորում:

Beredsamkeit, իգ. 31. ճարտարախօսութիւն, ճարտասանութիւն:

beredt, ած. 6. ճարտարախօս, ճարտարաբան. sich — ausdrücken ճարտար՝ ճարտասանօրէն խօսիլ:

beregnen, նբ. 3բ. անբյ. անձրեւ էն թրջիլ. 2. փխ. J. mit Blumen — մէկուն վրայ ծաղկանց անձրեւ թափել, մէկը ծաղկօք ծածկել:

beregt, ած. 6. der —e Gegenstand խնդրոյ՝ յիշատակեալ նիւթը:

Bereich, ար. (ւ.) 20. (գիտութեան՝ իշխանութեան... մը) տարածութիւն՝ սահման. իրաւունք. (ձայնի՝ տեսանելեաց...) տարածութեան սահման:

bereicher||n, նբ. եւ չբ. 3—. անբյ. J. (mit կամ durch et.) — մէկը հարըս-

ացընել. sich — հարստանալ: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. հարըստացում:

bereifen, նբ. 3ա. անբն. ար—. ein Faß — տակառ մը մանել, տակառի մը վրայ երկաթի շրջանակ՝ օղ անցընել. 2. եղեամով ծածկել՝ պատել: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. օղ անցընելը. 2. փայն —ung, եղեամ:

bereisen, նբ. 3գ. անբն. ein Land — երկիր մը ճանապարհորդել՝ պտըտիլ. 2. էծ. die Messen — տօնավաճառները յաճախել: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ճանապարհորդութիւն. (տօնավաճառները) յաճախելը:

bereit, ած. 6. — (zu et.) (իրաց) պատրաստ, (անձանց) բանի մը... պատրաստ. պատրաստական. — stehen, sich — halten պատրաստ՝ պատրաստական ըլլալ. 2. sich zu et. — machen բանի մը պատրաստուիլ՝ տրամադրուիլ. sich — finden lassen, zu... բան մ'ընելու պատրաստական գտնուիլ՝ իւր զինքը ցուցընել: —en, նբ. եւ էբ. 3բ. անբն. բան մը պատրաստել. Mittagsmahl — ճաշ պատրաստել. 2. ընել, շինել, կազմել. հանդերձել. փխ. դեղագործել. ար—. Leder — կաշի հանդերձել. կաշեգործել. էծ. J—m Kummer — մէկուն տառապանք՝ վիշտ տալ՝ պատճառել. sich (ար.) das Vergnügen der Jagd — որսորդութեամբ զուարճանալ: —en, նբ. 2խ. անբն. e—e Gegend — վայր մը ձիավարել, երկիր մը ձիով ճանապարհորդել. 2. ein Pferd — ձի մը վարժել՝ կրթել (= zureiten). 3. beritten machen ձի հեծցընել. sich beritten machen ձի հեծնել: —en, ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. պատրաստութիւն, հանդերձում, կազմութիւն. փխ. դեղագործելը. ար—. կաշեգործելը. 2. ձիավարութիւն: —er, ար. 22ա. նմեւ —erin, էգ. 32. հանդերձող, պատրաստող. ար—. — des Leders կաշեգործող. 2. հեծեալ վերատեսուչ. բ. երկրորդ ախոռապետ:

bereits, մ. արդէն. նախ— գրեթէ:

Bereitschaft, էգ. 31. անյ. zu et. — բանի մը տրամադրութիւն՝ պատրաստակամութիւն. et. in — für J. h. (կամ halten) բան մը մէկուն համար առձեռն պատրաստ ունենալ՝ պահել. in — stehen պատրաստ ըլլալ. 2. նոյն. պատերազմի կազմութիւն՝ պատրաստութիւն:

bereitwillig, ած. 6. — et. zu thun բան մ'ընելու պատրաստական՝ տրամադրեալ. մ. et. — thun բան մը պատրաստակամ ընել: —keit, էգ. 31. անյ. պատրաստակամութիւն, փոյթ: —st, մ. կամովին կամօք, յօժարութեամբ:

Berengar, յա. ան. ար. 38. Բերենգար:

Berenice, —ke, յա. ան. էգ. 30. Բերենիկէ.

berennen, նբ. 4ա. (տ. rennen) անբն. զին. e—e Festung — ամրոց մը պաշարել. բ. ամրոցի մը վրայ յարձակում ընել: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. պաշարում. յարձակում:

Beresina, էգ. անձն. աշխ. Պերեզինա գետ:

bereuen, նբ. 3ա. անբն. et. — բանի մը վրայ զղջալ՝ ցաւիլ: — ն. 22բ. անյ. = Reue. —swerth, ած. ցաւալի:

Berg, ար. 20. լեռ. der — Aetna Էթնա լեռը. ն. դփ. der — (Գաղղիոյ աւագապետականաց ծայրայեղ կողմնակցութիւն) լեռնականք. 2. բոփ. փխ. goldene —e versprechen մեծամեծ խոստանալ. über alle —e sein աներեւոյթ՝ անյայտ ըլլալ, եօթը սարի ետեւէն անցնիլ. zu —e fahren լեռնեփեր երթալ. փխ. am —e stehen կամ halten դժուարութեան հանդիպիլ. ըստ. da steht der Ochs am —e ահա հոն է խոչ եւ խութը՝ արգելքը. hinter dem —e wohnen auch noch Leute չկարծէք որ ամենայն իմաստութիւն Ձեր վրայ հեղեալ է, աշխարհիս վրայ դուն միայն չես խելացի. hinter dem —e halten կեղծել, միտքը՝ դիտաւորութիւնը չյայտնել՝ ծածկել. jenseits des —es sein տակաւ վատթարիլ՝ ծերանալ. Ihr seid noch nicht über den — դեռ ամէն խոչ եւ խութ բարձուած չէ. das Haar steht zu —e (զարհուրանքէն) մազերը կը տնկուին՝ կը բարձրին՝ կը ցցուին:

Berg, ն. 20. աշխ. Herzogthum — Պերկ դքսութիւնը:

Digitized by Google

bergáb, մ. զառիվայր, լեռնիվայր. jetzt geht's — այժմ (գարփար) կ'իջնանք. փխ. es geht mit ihm — կը նուազի, կը տկարանայ. բ. կը ծերանայ. գ. (գործքերը) կը վատթարին՝ անյաջող են։

Berg||akademie, իգ. հանքագործութեան՝ հանքահատութեան ճեմարան։ —ammer, իգ. կն. (լեռնական) դըրախտապան (Emberiza montana)։ —amsel, իգ. կն. լեռնական սարեկ։ —amt, չ. —behörde, իգ. հանքագործութեան տեսչութիւն՝ վերակացութիւն։ —án, մ. լեռնիվեր, զառիվեր. — fahrend (գետի նաւերը) գետնիվեր նաւելով։ —anemone, իգ. բս. լեռնական պուտ՝ պտտի ծաղկաթուկ (Anemone montana)։ —arzt, ար. հանքագործաց՝ հանքուց բըժիշկ։ —bau, ար. հանքագործութիւն, հանքահատութիւն։ —baukunde, իգ. հանքագործութեան՝ հանքահատութեան գիտութիւն։ —kundige(r), ար. գիտնական հանքահատ՝ հանքագործ։ —bauschule, իգ. հանքահատութեան՝ հանքագործութեան դպրոց։ —bewohnend, ած. լեռնաբնակ։ —bewohner(in իգ.), ար. լեռնաբնակ, լեռնցի։ —blau, չ. քմ. լազուարթի կամ պղնձիտեան կապուտակ։ —bohrer, ար. արհ. ապառաժ երկիր ծակելու գայլիկոն։ —distel, իգ. բս. վայրի կանկառ՝ արճճուկ (Onopordum acanthium)։ —dohle, իգ. կն. սեւ ճայեակ՝ խոլոմուկ (Corvus pyrrhocorax)։ —eisen, չ. արհ. մեծ քարուրագ՝ քարհատ։ —enge, իգ. կիրճ, կապան։ —erz, չ. անգործ մետաղ, քրայական նիւթ։ —esche, իգ. բս. վայրի կամ դաղձենաբեր հացի, քարհացի (Ornus)։ —eule, իգ. կն. եղջերաւոր բու, մեծ բուէճ (Strix bubo)։ —fahrt, իգ. լերանց վրայ արշաւանք՝ շրջագայութիւն. բ. նաւ. գետնիվեր նաւարկութիւն։ —festung, իգ. զին. լերան վրայ շինուած ամրոց։ —fuß, ար. լերան ստորոտ։ —gegend, իգ. լեռնադաւառ։ —gewerkschaft, (իգ.) չ. հանքահատութեան զօրողութիւն՝ ընկերակցութիւն։ —gut, չ. հվ. անգործ մետաղ, քրայական նիւթ։

—harz, չ. հվ. կուպր։ —hase, ար. կն. ալպեան նապաստակ (Lepus alpinus)։ —hauptmann, ար. հանքաց ընդհանուր վերատեսուչ։ —henne, իգ. բս. թռչնոյ հաց (Sedum reflexum)։ —herr, ար. հանքատէր։ —himbeere, իգ. բս. թթենի (Rubus chamoemorus)։ —hináb, մ. = bergab. —hoch, ած. լեռնաբերձ, լերան պէս բարձր։ —höhe, նաեւ —eshöhe, իգ. բարձրութիւն. բ. լերան գագաթ. գ. բարձրաւանդակ, բլուր, լեռ։ —holz, չ. հվ. լեռնական՝ փայտաձեւ կտաւաքար, ասբեստ։ —huhn, չ. կն. յուռնական կաքաւ, կարմրակաքաւ (Tetrao rufus)։ —hütte, իգ. արհ. խրճիթ. բղ. հանքահորի մը ծածք՝ ծածկոյթ։ —katze, իգ. կն. վայրենի կատու (Felis manal). բ. կապարէ թունաւորում։ —keller, ար. ապառաժի մէջ փորուած մառան։ —kessel, ար. բարձրաւանդակներէ շըրջապատեալ ձոր։ —kette, իգ. լերանց կարգ՝ շղթայ։ —kiesel, ար. հվ. լեռնակայծքար։ —klee, ար. բս. լեռնական (ալպեան) առուոյտ (Trifolium alpestre)։ —kluft, իգ. անդունդ, վիհ, խորխորատ։ —knappe, ար. բղ. հանքահատ, հանքագործ։ —knappschaft, իգ. բղ. հանքահատաց վիճակ. բ. հանքահատաց ընկերութիւն։ —krähe, իգ. կն. ալպեան որի՝ ագռաւ (Corvus graculus)։ —kresse, իգ. բս. վայրի վառվռուկ (Teesdalia iberis)։ —krystall, ար. հվ. վանակն։ —kunde, իգ. լեռնագիտութիւն։ —kupfer, չ. բնական պղինձ։ —land, չ. լեռնադաւառ։ —laufen, չբ. ſ. բղ. (հանքէ) հանք հանել։ —läuf(t)ig, ած. եւ մ. հանքահատաց սովորութեան համեմատ։ —lette(n), ար. մետաղաբերին կաւ։ —leute, յգ. Bergmannի ա. եւ գ.։ —losung, իգ. բղ. հանքի (մէջ) եղցիկ՝ դատարկ վայր։ —mann, ար. յգ. ա. եւ գ.ի —leute, ա. = Bergbewohner. բ. —mann, ար. —männin, իգ. նաեւ. —männchen, չ. —männlein, չ. լերանց ոգի կամ շահապետ. գ. հանքահատ, հանքագործ. — v. der Feder հանքու պաշտօնեայ, գիտնական հանքահատ, նաեւ = Bergbaukun-

dige(r); — vom Leder բուն բովահատ՝ բովագործ: —männchen, չ. Նոյն. տ. Bergmann, բ. 2. տկ. graues — զարթ-կոչ (Anemone pulsatilla): —männisch, ած. = bergläuf(t)ig. —mannstreue, իգ. բովահատաց հաւատարմութիւն. 2. տկ. երնջնակ (Eryngium amethystinum): —maus, իգ. ի. = Murmelthier. բ. Նորուեգիայի մեծ մուկ: —meise, իգ. ի. երկայնագի երաշտահաւ (Parus caudatus): —meister, ար. բովապետ, բովուց վերատեսուչ. 2. այգեստանապետ, այգեստանաց վերատեսուչ: —milch, իգ. հր. (բովուց մէջ հալած զանգուած) հեղուկ մետաղ: —minze, իգ. տկ. դաղձ (Melissa calamintha): —napht(h)a, իգ. հր. կուպր: —nelke, իգ. տկ. ծովի շահոքրամ (Statice armeria): —nymphe, իգ. դից. լերանց յաւերժահարս կամ դիցուհի: —öl, չ. քարաձէթ: —ordnung, իգ. բովագործութեան՝ բովահատութեան կարգ՝ կանոն: —pech, չ. հր. հօծ եւ փայլուն կուպր, ասփալտ: —pecherde, իգ. կպրային հող: —pfeffer, ար. տկ. der deutsche — անբեւառ (Daphne Mezereum): —pumpe, իգ. արհ. բովուց ջրհան: —rath, ար. բովուց վարչութեան խորհուրդ՝ ժողով. 2. բովուց վարչութեան ժողովոյ անդամ. (իշխե-զօրատարան) բովագործութեան խորհրդական: —ratte, իգ. ի. = Murmelthier. 2. առնէտ (Myoxus glis): —raute, իգ. տկ. վայրի փեգենայ, սպանդ (Ruta montana): —recht, չ. բովահատութեան օրէնք: —rechtlich, ած. եւ մ. բովահատութեան օրինաց համեմատ՝ համաձայն: —roth, չ. —röthel, չ. արհ. կարմիր զառիկ, կալկատար: —röthe, իգ. քմ. = Bergzinnober. —rücken, ար. աշխ. լերան կող՝ կըռնակ: —rüster, իգ. տկ. կնձնի (Ulmus campestris): —rutsch, ար. = Bergsturz. —saft, իգ. հանքային հիւթ: —salz, ար. = Steinsalz. —schicht, իգ. լերանց (հողի) խաւ. 2. բէլ. տարապայ ժամանակի գործք՝ աշխատութիւն: —schlitten, ար. լերանց սահնակ, դահուկ: —schloß, չ. (լեռնական) դղեակ՝ ամրոց: —schlucht, իգ. հովիտ = (Schlucht): —schnepfe, իգ. ի. կտցար (Scolopax rusticola): —schotte, ար. —schottin, իգ. լեռնաբնակ սկովտացի: —schreiber, ար. բովուց դրամատեղանի ատենար՝ դպրագիր: —schule, իգ. բովագործութեան՝ բովահատութեան դպրոց: —schüler, ար. բովահատութեան դպրոցի՝ ճեմարանի աշակերտ: —schwaden, ար. (բովերու մէջ) ժանտահոտ բուրում: —schwefel, ար. բնական՝ անխառն ծծումբ: —segen, ար. բովերու բերք, բովուց եկամուտք: —spitze, իգ. աշխ. սար, լերան գագաթ: —steiger, ար. լերանց գագաթն ելլող՝ մագլցող: —stock, ար. (լեռ ելլելու) ճանկ՝ երկաթածայր գաւազան: —stoll(e)n, ար. արհ. բովուց գետնափոր ճամբայ՝ փող: —straße, իգ. լեռնաշաւիղ: —strom, ար. հեղեղ: —stufe, իգ. արհ. քարախառն քրայական նիւթ՝ մետաղ: —sturz, ար. հողի՝ երկրի փլուզում՝ տապալում: —sucht, իգ. ախտ. բովահատաց հիւանդութիւն, մետաղէ պատճառեալ արեան թունաւորում: —süchtig, ած. բովահատաց հիւանդութենէ ըմբռնեալ: —theer, ար. հանքային խայծղան՝ ցուպան: —torf, ար. հր. լեռնական կիզահող: —üblich, ած. = bergläuf(t)ig. —ulme, իգ. տկ. լեռնական կնձնի (Ulmus montana): —unter, մ. = bergab. —volk, չ. լեռնաբնակ ազգ՝ ժողովուրդ. բ. = Bergknappschaft, բ.: —wachs, չ. հր. սեւ եւ կարծր կուպր, գագատ: —wand, իգ. (Նաեւ —eswand) լերան կողածք՝ զառիվայր: —wanderer, ար. լերանց վրայ արշաւանք ընող՝ շրջագայող: —wand(e)rung, իգ. լերանց վրայ արշաւանք՝ շրջագայութիւն: —wardein, ար. բովերը փորձող՝ քննող: —wasser, չ. ուղխ: —weide, իգ. լերանց արօտ՝ ճարակ. 2. տկ. որձուռի (Salix caprea): —wein, ար. լեռնական գինի: —welt, իգ. լեռնաշխարհ: —werk, չ. բովք: —werksgesellschaft, իգ. բովահատութեան ընկերակցութիւն՝ ժողովութիւն: —werksunternehmer, ար. բով շահագործող: —werkswissenschaft, իգ.

Digitized by Google

հանքարանութիւն։ —zehent(e), առ. բռնելոց տասանորդ։ —zinn, չ. բնական՝ զուտ անագ։ —zinnober, առ. բնական՝ զուտ խորուկ։

Bergamótt|e, իգ. 35. տանձի՝ դիւրահալ տանձ, արքայատանձ. 2. անուշահոտ լիմոնի տեսակ մը, բերգամոտ։ —birne, իգ. —zitrone, իգ. = Bergamotte. —öl, չ. մէ. դղի. բերգամոտի իւղ։

Bérge|geld, չ. —lohn, առ. Ն—ի. ընկղմած վտանգաց ազատութեան վարձք։ —gut, չ. Ն—ի. նաւաբեկութենէ ազատեալ՝ զերծեալ ինչք։ —n, նբ. եւ sich — իբ. 2ր. (sich) vor e—r Gefahr — վտանգէ մը զերծցընել՝ ազատել, զերծանիլ՝ ազատիլ. 3. vor 3. — մէկն ուրիշէ մը (ուրիշի մը դէմ) պաշտպանել. հա. er ist ein geborgener Mann անիկա ապահովութեան պատւէն է։ —n, չ. 22բ. անյ. Bergung, իգ. 31. Ն—ի. ընկղմած վտանգաց զերծուցում։ —r, առ. 22ա. Ն—ի. ընկղմած վտանգ զերծցընող՝ ազատող։

Bérgeshang, առ. = Abhang, 2.

bérgig, ած. 6. լեռնոտ, լեռնային։

Bericht, առ. 20. տեղեկութիւն, զրոյց. (պատահարի մը) պատմութիւն՝ յայտարարութիւն. 2. amtlicher — (դատի...) մուրհակ կամ արձանագիր. kurzer (Tages-)— (լրագրի մը) օրալուր, օրական զրոյց. ձն. (առեւտրական իրաց վրայ) վաճառականաց կարծիք։ —en, նբ. 3բ. անբյ. 3—m et. (կամ նաեւ չբ. b. über et.) — մէկուն բանի մը վրայօք զրոյց՝ տեղեկութիւն տալ. et. ausführlich — պատահար մը մանրամասն պատմել. oben berichtet վերոյիշատակեալ, վերյիշեալ. բ. 3—m et. — մէկուն բան մը հաղորդել՝ տեղեկացընել. գ. 3. (հյց.) über et. — մէկուն բան մը ծանուցանել՝ տեղեկացընել։ —en, չ. 22բ. անյ. = Bericht. 2. ծանուցում, տեղեկութիւն։ —erstatter, առ. տեղեկատու։ —erstattung, իգ. = Bericht. —igen, նբ. 3ա. անբյ. e—n Irrthum — վրիպանք մ'ուղղել. —d, ուղղիչ. e—n Fehler — սխալ մը սրբագրել. 2. առա. փր. die Fliegenköpfe — շրջեալ նշանագիրները՝ շրջօնները փոխել. 3. կարգադրել, կարգաւորել. ein Geschäft — գործք մը բարեկարգել. բ. գործք մը վախճանել՝ զրուել. eine Rechnung, Schuld — հաշիւ՝ պարտք մը վճարել։ —igen, չ. 22բ. անյ. —igung, իգ. 31. ուղղելը, ուղղութիւն. սրբագրութիւն. փր. շրջեալ գրերու փոփոխում. կարգաւորում, կարգադրութիւն. (պարտուց) վճարում. 2. v. der Regierung ausgebende — (տէրութեան) ազդ (առ լրագիրս). ձն. die — der Rechnung bescheinigt A. A. (դրամին) ստացման համար կը ստորագրէ Ա. Ա.։ —iger, առ. 22ա. ուղղիչ, սրբագրող... (փ. berichtigen)։ —mäßig, ձ. տեղեկութեան ձեւով՝ պէս։ —sbrief, առ. ձն. վաճառականի մ'առեւտրական տեղեկութեանց նամակ։

beriech|en, նբ. եւ իբ. 21. անբյ. e—e Rose — վարդ մը հոտուըտալ. sich կամ ea. — (շներ) զիրար հոտուըտալ. ին. ըռ. իրարու հետ ասկաւ ինչ ընտանենալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հոտոտում, հոտուըտալը։

berief, անի. berufenի։

beriefe(l)n... նբ. 3ա. անբյ. = riefe(l)n...

beriesel|n, նբ. 3ա. անբյ. երի. ոռոգել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ոռոգում։

Berill, առ. 20. հմ. փ. Beryll.

berind|en, sich — իբ. 3բ. անբյ. կեղեւ կապել, կեղեւով պատիլ։ —et, դրբ. անց. եւ ած. 6. փ. berinden. 2. առա. —es Holz կեղեւապատ փայտ։

beringen, նբ. 3ա. անբյ. օղակ անցընել. beringter Finger մատանեոր մատ։

Beritt, առ. 20. ձիաւոր (տասնականութեան) վերատեսչի իշխանութեան սահմանը. 2. զին. (առանապետի մը վարչութեան ներքեւ եղած) հեծելազօրաց դասակ։

beritten, դրբ. անց. եւ ած. 6. կըրթուած՝ հրահանգեալ (ձի). 2. ձիաւոր, ձի հեծած։

Bérlan, առ. 38. ձն. խոշոր այծենի կերպաս։

Bérle, իգ. 35. բս. schmalblättrige —

Digitized by Google

խոլախոտ, ջրային լախոտ (Berula angustifolia)։

Berlin, չ. 38. տղ. Պերլին։ —er, ած. 25. պերլինեան կապ. —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. Պերլինցի։ —er, ած. անփ. —erisch, ած. ... պերլինեան։ —erblau, չ. ... բրուսիական կապոյտ։ —erblausäure, չ. ... բրուսիական թթու։ —(i)sch, ած. 6. տ. berliner.

Berlocke, նաեւ **Berloque**, իգ. 35. ժամացոյցի կախովի զարդ։

Bern, չ. 38. տղ. Պեռն։

Berme, իգ. 35. պատուարի մը ստորոտին եւ փոսին մէջ տեղի նեղ եւ նուրբ շաւիղ։

Bernäkelmuschel, իգ. 35. ձն. նաւու խարսխին եւ յատակին վրայ կպչող խեցեմորթ։

Berner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Պեռնցի։ — ած. անփ. — (er)isch, ած. 6. պեռնեան, պեռնցի։

Bernhard, յր. ան. ար. 38. Բեռնարդոս. der heilige — Ս. Բեռնարդոս. ալպ. der große (kleine) St. — Մեծ (Փոքր) Ս. Բեռնարդոս (լեռ)։ —iner, ար. 22ա. —inerin, իգ. 32. Բեռնարդեան կրօնաւոր՝ կուսան. յատուկ շղլ. = Bernhardinerhund. —iner, ած. անփ. —inisch, ած. 6. բեռնարդեան։ —inerhund, ար. ձն. Ս. Բեռնարդոսի (լերան) շուն։ —inerkloster, չ. բեռնարդեան վանք։ —inerorden, ար. Ս. Բեռնարդոսի կարգ։

bernisch, ած. 6. տ. berner.

Bernstein, ար. 20. անյփ. հփ. սաթ։ —äther, ար. փմ. սաթի եթեր։ —e(r)n, ած. 6. սաթեայ, սաթէ։ —fang, ար. —fischerei, իգ. սաթի որս։ —farbe, իգ. սաթագոյն, սաթի գոյն։ —farbig, ած. սաթագոյն։ —firniß, ար. սաթի ջնարակ՝ փերնիծ. —harz, չ. փմ. սաթի խէժին։ —säure, չ. փմ. սաթաթթու։ —schnur, իգ. սաթեայ մանեակ՝ քայլամա-նեակ։ —spitze, իգ. ծխախոտի պա-տենի ծխակալի բերան. ք. ը. մը. սաթեայ ծխախոտի պատենան՝ ծխակալ։

berüch, անփ. —en, դրբ. անց. berichen։

beröhren, նբ. 3ա. անբյ. եղէգ ան-ցընել, եղէգով պատել։

berösten, չբ. s. 3բ. անբյ. ժանգո-տիլ։ [դր. Բերոսոս։

Berósus, յր. ան. ար. անփ. հ.

Bérschkohl, ար. 20. փլ. խոպոպի կաղամբ։

bérsten, չբ. s. 2ր. (սհմ. նեբ. նաեւ berstest, berstet, սհմ. անց. նաեւ borst, berstete, ապառ. անց. börste, bürste, berstete, հրմ. նաեւ berste) պայթիլ. ճեղ-քուիլ. ճաթիլ, ճարճատիլ. փխ. vor Ärger — ստառապանքէն ճաթիլ՝ պայթիլ. vor Lachen — wollen սաստիկ ծիծաղէն թալանալ, անչափ խնդ-ալ. 2. (մորթը...) ճաթռտիլ։ — չ. 22բ. անյփ. պայթում, ճայթում, ճարճատում. ճաթռտում. փխ. ըստ. Das ist zum — ասիկա ճաթելու բան է։

Bértha, յր. ան. իգ. 28. նոյ.

Bérthchen, չ. 22բ. Պերթա։

Bérthel, յր. ան. ար. 38. = Bartholomäus.

Bértram, յր. ան. ար. 38. Պեր-տրամ։ — ար. փլ. ալթիմին, իգա-րող (Anthemis pyrhetrum)։ —baum, ար. փլ. փշալից հացի։

berü'chtig|en, (փըխըն հնց.) նբ. 3ա. անբյ. 3. — մէկուն համբաւն ա-ղարտել, մէկն անուանարկել՝ վա-տահամբաւել։ —t, դրբ. անց. եւ ած. 6. վատանուն, անուանարկ, վատահամբաւ։

berü'ck|en, նբ. 3ա. անբյ. e—n Vogel... — թռչուն... մը վարմով բռնել՝ որսալ. 2. յանկարծակի վրան հասնիլ, անզգաստից ըմբռ-նել. փխ. sie hat sein Herz berückt ասի-կա անոր սիրտն իրեն յանկայց՝ յափշտակեց՝ թռցեց. 3. մէկն որո-գայթի դարանի մէջ ձգել՝ հրա-պուրել. խաբել, ողորմելից խօ-քերով պատրել՝ հրապուրել. sich — lassen դարանն իյնալ, խաբուիլ, հրապուրուիլ. ein Mädchen — աղջիկ մը հրապուրել՝ մոլորցընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. որսալը, բռնելը. (անզգաստից) ըմբռնելը. (սիրտ) յափշտակում՝ յանկուցում։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. (սիրտը) յափշտակող՝ յանկուցա-նող, խաբող, պատրող։

Digitized by Google

berü'cksichtig||en, նբ. 3ա. անբ. et. — բան մը նկատել, բանի մը նկատում՝ ակնածութիւն ընել. J—s guten Willen — մէկուն բարեկամեցութեանը համար շնորհակալ ըլլալ։ — (ցնցա.), ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. նկատում, ակնածութիւն. in — s—r Lage իր վիճակը՝ դիրքը նկատելով. in — der Umstände պարագայից համեմատ, ըստ համեմատութեան պարագայից. in —, daß... այնու զի..., որովհետեւ. der Regierung e—e Bittschrift zur — übergeben աղերսագիր մը քննելու համար կառավարութեան տալ։

Berúf, ար. 20. յփ. ցնցա. կոչում. s—n — verfehlen կոչումը կորսնցընել. 2. տրամադրութիւն. keinen — zu (կամ für) et. h. (կամ fühlen) բանի մը տրամադրութիւն՝ միտում յանձին չզգալ. 3. վիճակ, գործ, արուեստ. s—m —e nach ein Gelehrter վիճակաւ գիտնական։ —en, նբ. 26. անբ. J. — մէկը կանչել տալ, մէկը յղելով կանչել. 2. das Parlament... — խորհրդարանը... գումարել՝ խորհրդի կանչել. 3. J. zu et. — մէկը բանի (պաշտօնամանն...) մը կարգել՝ սահմանել. (ըստ Ս. Գրոց) փ. auserwählen, նբ. 4. et. — (բանի մը յաջողութիւնը շատ գովելով) վրան դժբախտութիւն բերել. 5. (Գբէնն հնց.) J., et. — մէկուն՝ բանի մը վրայ մտադրութիւն զարթուցանել. ալ. մփ. մէկը՝ բան մը գովել՝ հռչակել, Գն. մփ. ազդարարել, պատահամբաւել. բ. J. um (կամ wegen) et. — մէկը բանի մը նկատմամբ խծբծել՝ քննադատել։ sich — էբ. sich auf J., et. — մէկուն՝ բանի մ'ապաւինիլ՝ անձը ապաստարել. darauf darf man sich nicht — ատոր վրայ չենք կրնար յենուլ՝ ապաւինիլ. sich auf e—e Autorität — մէկուն ճոխութեանը վրայ յենուլ. բ. մէկուն բողոքել. Գ. մէկուն ապաւինիլ՝ օգնութիւնը կոչել՝ խնդրել։ —en, գրբ. անց. եւ ած. 6. zu et. — s. բանի մը կոչում ունենալ՝ կոչեալ ըլլալ. 2. (ցնցա.) անուանի, համբաւաւոր։ —en, ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կանչել տալը, առաքում եւ կոչում. (խորհրդանոցի) գումարում՝ խորհրդի կոչում. կարգում, սահմանում. (դժբախտութիւն մը) բանի մը վրայ բերելը. փառահամբաւութիւն, խծբծանք. 2. Դոյն —ung, մէկուն ապաւինութիւն՝ պատսպարում. իրք. (բանի մը դէմ) բողոք (առ վերին ատեան). — einlegen բողոքել, բողոք բառնալ։ —er, ար. 23ա. կանչել տուող, մէկն առաքող եւ կանչող... (փ. berufen). իրփ. բողոքող։ —lich (ցնցա.), ած. 6. վիճակային, վիճակի։

Berúfs||arbeit, էգ. վիճակի՝ պաշտօնական գործք՝ աշխատութիւն։ —freudigkeit, էգ. կոչման ուրախութիւն։ —genosse, ար. վիճակակից, ընկեր։ —geschäft, ն. վիճակ, գործ, արուեստ. բ. = Berufsarbeit. —leben, ն. ըստ վիճակի՝ պաշտօնական կեանք։ —mäßig, ած. վիճակի, պաշտօնական։ —pflicht, էգ. վիճակի՝ պաշտօնական պարտք. ը. մփ. պաշտօն, գործ։ —reise, էգ. արուեստի՝ պաշտօնական ճանապարհորդութիւն՝ շրջան։ —thätigkeit, էգ. պաշտօնական գործք՝ զբաղմունք։ —treue, էգ. պարտուց պաշտօնական հաւատարմութիւն։ —wahl, էգ. վիճակի ընտրութիւն։ —widrig, ած. կոչման հակառակ. բ. պարտուց պաշտօնական հակառակ։

Berúfungs||anmeldung, էգ. բողոք։ —recht, ն. մէկը հաստատուր պաշտօնի մը կարգելու իրաւունք։

berúhen, չբ. h. 3ա. անբ. auf et. (ար.) — բանի մը վրայ հիմնուիլ՝ հաստատուիլ, մէկէ՝ բանէ մը կախուիլ՝ կախեալ ըլլալ. es beruht blos auf Ihnen ասիկա միայն Ձերմէ կախում ունի. 2. — bleiben նոյն տեղը մնալ. et. auf sich — lassen բան մ'իր տեղը թողուլ. բ. բան մը թողուլ՝ լքանել, բանէ մ'ետ կենալ՝ դադրիլ. lassen wir das auf sich — ատոր վրայ չխօսինք. es dabei — lassen ձեռնարկութենէն ետ կենալ, կէս ճամբան կանգ առնուլ կենալ։

berúhig||en, նբ. եւ էբ. 3ա. անբ. (sich) — խաղաղել, հանդարտել, ապահովել. խաղաղիլ, հանդարտիլ, ապահովիլ. 2. sich bei et. — բանի մը

Digitized by Google

հաւանիլ՝ զիջանիլ՝ համաձայնակից ըլլալ. ը. մբ. բանի մը համար անհանգիստ չըլլալ: — (ցնցմ.), չ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. հանդարտութիւն, խաղաղում. ապահովում. 2. ձայն —ung, Das hat Viel zu s—r — beigetragen ատիկա զինքը խաղաղեցնելու շատ օգնեց. — des Gewissens խղճի անդորրութիւն՝ թեթեւութիւն: —end, դբբ. ներ. եւ ած. 6. = եւ տ. beruhigen. 2. փոխ. բժշ. (ցաւոց) ցածուցիչ՝ ամոքիչ (դեղ): —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. խաղաղող, հանդարտող... (հմմտ. beruhigen): —ungsgrund, ար. ապահովիչ՝ հանդարտեցուցիչ պատճառ: —ungstropfen, ար. յք. (ցաւոց) ամոքիչ յափուցիչ կաթիլք:

berü'hmt, ած. 6. — (wegen e—r Sache) (բանի մը համար) համբաւաւոր, հռչակաւոր, անուանի (աղ. եւ եղ. մբ. փոխփոխոյն). (sich) — machen հռչակիլ, հռչակաւոր ըլլալ. հռչակուիլ, հռչակաւոր՝ անուանի ըլլալ: —heit, իգ. 31. հռչակ, համբաւ, անուն, համբաւաւորութիւն. նոյն հռչակաւոր՝ հոյակապ անձ:

berü'hr|en, նբ. եւ փբ. 3ա. անբծ. et. — բանի մը կից՝ յար ըլլալ. diese Häuser — sich այս տուները իրարու շատ կից են. 2. et. mit den Fingern — բան մը մատուըներով շօշափել. 3. փխ. (խօսելու ժամանակ) յիշատակել. der berührte Gegenstand յիշատակեալ՝ վերոյիշեալ առարկան. 4. 3. — մէկուն լոհուն հպիլ՝ դպչիլ. dergleichen Verleumdungen — mich nicht այսպիսի զրպարտութիւնք ինծի չեն կրնար ձեռնել՝ ատանանել. die Sinne angenehm — ողոքել, շողոքորթել. 3. empfindlich — մէկը սաստիկ խոցել՝ վիրաւորել. 5. ein Frauenzimmer — կնոջ մը մերձենալ, կին մը գիտել: — չ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. շօշափում: —end, ած. 6. շօշափող, կից. հպող. — —. շօշափող (գիծ): —ungsebene, իգ. — —. շօշափող, հարթ երես՝ մակարդակ: —ungselektrizität, իգ. բնգ. կալվանականութիւն, վոլտայականութիւն, շօշափմամբ ելեկտրականութիւն: —ungslinie, իգ. երկր. շօշափման գիծ: —ungswinkel, ար. — —. շօշափման անկիւն:

berußen, նբ. եւ sich — փբ. 3գ. անբծ. մրոտել, մրոտիլ:

Bery'll, ար. 20. հք. կանաչ կապուտակագոյն պատուական քար, բիւրեղ:

Berzélius, յփ. ան. ար. 18. Բերզելիոս:

besácken, sich — փբ. 3ա. անբծ. ընփ. պարկի պէս գրպանները լեցընել:

besä'|en, նբ. 3ա. անբծ. երկ. e—n Acker mit et. — արտ մը սերմանել. 2. փխ. mit et. — սփռել, ցանել, տարածել: — չ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. սերմանում, սփռում, տարածում:

besá'g|en, նբ. 3ա. անբծ. ըսել, յայտ առնել, ծանուցանել. die Anschlagezettel — das Nähere ազդագիրները՝ յայտարարութեան թղթերը մանրամասն կը ծանուցանեն. Artikel 2 des Vertrags besagt, daß... դաշանց երկրորդ յօդուածը կը բովանդակէ՝ կը յայտարարէ, թէ... 2. նշանակել. 3. Das hat Viel zu — ատիկա շատ կարեւոր՝ նշանակալից բան է: —t, դբբ. անց. եւ ած. 6. վերոյիշեալ, յիշատակեալ: —termaßen, մկ. վերոյիշեալ կերպով, ըսուածին՝ յիշատակուածին պէս:

Besá(h)n, իգ. 31. յք. 20. նոյ. խելակայմի չորեքկողմանի առագաստ:

besaiten, նբ. 3բ. անբծ. e—e Geige — ջութակ մը նոր աղեօք կազմել, ջութակի մը վրայ նոր աղիք անցընել. փխ. zart besaitetes Gemüth շատ զգայուն՝ փափուկ սիրտ:

besám|en, նբ. եւ փբ. 3ա. անբծ. սերմանել. sich — սերմանուիլ, սերմամբ յառաջ գալ՝ բազմանալ (հմմտ. besäen). 2. բեղնաւորել, արգասաւորել: — չ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. սերմանում. սերմամբ աճում՝ բազմացում. բեղնաւորութիւն, արգասաւորութիւն:

Besán, նոյ. փ. Besahn.

besánden, նբ. 3բ. անբծ. աւազ տարածել՝ ցանել:

besä'nftig|en, նբ. եւ փբ. 3ա. անբծ. խաղաղել, հանդարտել, ցածուցանել. sich — խաղաղիլ, հանդարտիլ, ցածնուլ: — չ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. խաղաղում, հանդարտում, ցածուցում:

Digitized by Google

besáng, անց. besingen-ի։

besánn, անց. besinnen-ի։

Besátz, ար. 13. — e–s Kleides կանանց զգեստի ստորոտին շարժուն կամ հաստատուն զարդարանք՝ զարդ. 2. ալպեան ճարակատեղւոյ մը տուարը՝ արջառոց գումարութիւնը։ —teich, ար. ձուկ բազմացընելու աւազան։ —ung, իգ. 31. գյն. պահապան զօրք. 2. ն–ի. (պատերազմիկ նաւու մը) նաւազք՝ նաւավարք. 3. ձկնոցի մը մանրերամ ձկունք։

besáuen, նբ. 3ա. անբիժ. ըմփ. եւ ռմ. = beschmutzen, besudeln.

besáufen, sich — փբ. 2ի. անբիժ. ռմ. արբենալ, գինովնալ։

besä'umen, նբ. 3ա. անբիժ. = säumen.

beschában, նբ. 3ա. անբիժ. = schaben. 2. (բանի մ'աւելորդ մասունքը) յապաւել՝ գերծուլ. 3. բան մը (շաքար...) քերելով ցանել։

beschä'dig||en, նբ. 3ա. անբիժ. (իրաց համար) վնասել, ապականել, եղծանել. գյն. պատուար... աւերել. բ. (անձանց համար) վիրաւորել, խոցել (նաեւ փխ.)։ — չ. 22բ. անցփ. —ung, իգ. 31. վնասում, ապականում. 2. փայն —ung, վնաս, ապականութիւն. աւեր, աւերում. վէրք, խոցուած. ն–ի. — v. Waaren (նաւու մէջ) վաճառաց վնասում։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. վնասող, ապականող... (փ. beschädigen)։

beschaffen, նբ. 3ա. անբիժ. = anschaffen, նբ. եւ herbeischaffen; es ist nicht zu — անկարելի է ճարելը՝ գտնելը. 2. շինել, պատրաստել. իրագործել, իրականացընել, արդեամբք՝ գործով կատարել։ — ած. 6. (այսպէս կամ այնպէս) եղած. gut — լաւ՝ բարւոք վիճակի մէջ. je nachdem die Sache — ist իրին ընթացքին՝ վիճակին համեմատ. ich bin v. Natur so — իմ կազմուածս՝ խառնուածս (այսպէս կամ այնպէս) է. բ. իմ նկարագիրս այս է. wie ist es damit —? իրն ինչ վիճակի մէջ է, գործքն ինչպէս է։ —heit, իգ. 31. (իրի մ'այժմեան) վիճակ՝ որպիսութիւն. 2. (իրի մը) ընկերութիւնը (ըլլալու կերպը՝ եղանակը). (կերպարանց՝ կերակրոց...) որակութիւն. փլ. գոյութեան եղանակ՝ հանգամանք, եղանակաւորութիւն. տրամադրութիւն. — des Körpers մարմնոյ խառնուած՝ կազմուած. (je) nach — der Umstände ըստ պարագայից։ —heitswort, չ. 7. քր. ածական (—. փրծ. Eigenschaftswort)։

beschä'ftig||en, նբ. եւ փբ. 3ա. անբիժ. (sich) mit et. — մէկը բանի մը զբաղցընել՝ պարապեցընել. բանի մը զբաղիլ՝ պարապիլ. բ. բան մը պարապիլ, բան մը շարունակեալ մտածութեան նիւթ ընել. գ. անձը բանի մը տալ, բանի մ'ետեւէ ըլլալ, բանի մը պարապիլ. dieser Gedanke beschäftigt ihn այս խորհուրդը զինքը բոլորովին կը գրաւէ՝ ստատիկ կը զբաղեցընէ. 2. 3. — մէկը (գործքի մը) գործածել՝ զբաղեցընել. diese Fabrik beschäftigt tausend Arbeiter այս գործատունս հազար բանւոր ունի՝ կը զբաղեցընէ՝ կ'աշխատցընէ։ — չ. 22բ. անցփ. —ung, իգ. 31. զբաղեցում, պարապեցում. զբաղում, պարապում. գրաւում. (բանւորաց) գործածութիւն՝ կիրարկութիւն։ —t, ընդ. անց. եւ ած. 6. զբաղեալ, պարապեալ. 2. յոյժ զբաղեալ, բազմահոգ։

Beschä'l||anstalt, իգ. ձիաբուծութեան ասպաստան։ —geld, չ. ձիոց խառնման՝ վարձուն բաժ՝ հարկ։ —hengst, ար. խարտաշ ձի, յոխատակ։ —knecht, ար. յոխատակի պահապան։

beschál||en, նբ. 3ա. անբիժ. ein Messer ... — դանակի... մը մեղեխ՝ կոթ դնել՝ անցընել. 2. տախտակամած ընել, տախտակով դրուագել։ — չ. 22բ. անցփ. —ung, իգ. 31. կոթ՝ մեղեխ անցընելը. տախտակով դրուագում, տախտակամած ընելը. 2. փայն —ung, (ծածքի՝ յարկի...) կաւարով դրուագում, կաւարում։

beschä'l||en, նբ. 3ա. անբիժ. Bäume... — ծառերուն... կեղեւը հանել՝ գերծուլ, ծառը կեղեւել. 2. e–e Stute — ճայիկ մը խառնել՝ վարզընել։ — չ. 22բ. անցփ. —ung, իգ. 31. ծառի կեղեւում, կեղեւի գերծում. 2. ձիոց խառնք՝ վազք։ —er,

Digitized by Google

ար. 33ա. (—erin, էգ. 32.) ծառ. կեղևող՝ գերծող. 2. խաբարար ձի, յոխատակ:

beschä'm||en, նբ. 3ա. անբֆ. ամչցընել, պատկառեցընել. Sie — mich durch Ihre Güte, Ihre Güte beschämt mich Ձեր բարութեամբը զիս կը պատկառեցընէք. 2. գերազանցել, անհամեմատ առաւել ըլլալ: —ung, էգ. 31. ամօթ, կորանք:

beschatt||en, նբ. 3բ. անբֆ. հովանի ընել, հովանեցընել. փխ. քօղարկել ծածկել. 2. փխ. հովանաւորել, պաշտպանել. (ըստ Ս. Գրոց) նաեւ ծղբէ. ընփ. (կանանց համար) մէկն ընդ հովանեաւ իւրով ծածկել. 3. նէջ. շուք տալ, ստուերարկել: — չ. 22բ. անչփ. —ung, էգ. 31. հովանի ընելը. 2. պաշտպանութիւն, հովանաւորութիւն:

beschau||en, նբ. 3ա. անբֆ. = anschauen, նբ. 1. 2. քննել նայիլ, զննել. այց ելլել: — չ. 22բ. անչփ. —ung, էգ. 31. = Anschauen, չ. 1. քննութիւն, զննութիւն, այցելութիւն: —enswerth, ած. —enswürdig, ած. զննելի, նկատելի: —er, ար. 33ա. —erin, էգ. 32. = Anschauer. 2. այցելող: —lich, ած. 6. նկատողական, ճգնողական. —es Leben նկատողական՝ ճգնողական կեանք: —lichkeit, էգ. 31. նկատողութիւն, հայեցողութիւն:

Bescheid, ար. 20. վճիռ, որոշում. bis auf weiteren — մինչեւ ցնոր կարգադրութիւն՝ հրաման. — e—r Behörde... (իշխանութենէ մը արուած) խնդրոյ մը պատասխան կամ լուծում, հրովարտակ. 2. իրք. (դատարանի մը) վճիռ, դատավճիռ. — geben վերջ յատուկ բերելու հրաման տալ. 3. ը. մփ. առանց յօդի. (հարցմանց) պատասխան. auf Alles — wissen ամէն բանի պատասխան տալ. 4. առանց յօդի. տեղեկութիւն, ծանօթութիւն. J—m — geben մէկը տեղեկացընել. in e—m Hause — wissen տան մ'ամէն մասունքը գիտնալ. in e—r Angelegenheit — wissen իրի մը տեղեակ ըլլալ. in (կամ mit) et. genau — wissen իրի մ'աղէկ տեղեակ՝ խելամուտ ըլլալ. 5. J—m — thun մէկուն կենացանութեանը կամ արբեցուն ուրիշի մը հետ խմել: —en, նբ. 2ծ. անհմ. նիր. եւ հըմ. 3բ. անբֆ. J—m et. — մէկուն բաժին... մը բաժնել տալ. իրք. sein beschieden (նաեւ —) Theil իր ժառանգութեան օրինաւոր բաժինը. mir ist et. beschieden ինծի վիճակեցաւ՝ ինկաւ. 2. J. über et. — մէկուն բան մը տեղեկացընել, մէկը տեղեակ ընել, մէկուն բանի մը վրայօք տեղեկութիւն տալ. J. abschlägig — մէկուն ժխտական՝ մերժողական պատասխանել. J. auf s—e Anfrage — մէկուն հարցման պատասխանել. J. e—s Besseren — մէկուն աչուըները բանալ, մէկը մոլորութենէ՝ պատրանքէ զերծեցընել՝ ազատել. er ist dahin beschieden worden այս պատասխանն իրեն տրուեցաւ. 3. J. wohin — մէկը տեղ մը ներկայանալու հրաւիրել՝ կանչել. J. vor Gericht — մէկը դատաստանի եկակոչ ընել, մէկուն հրաման խաւրել դատաւորին ներկայանալու: sich — փբ. ինք զինքը չափաւորել՝ ժուժկալել, բանէ մը հրաժարիլ. sich mit et. — բանով մը շատանալ՝ գոհ ըլլալ: —en, ած. 6. խոհեմ, չափաւոր, խոհական. — sein (պահանջմանցը մէջ) չափաւոր ըլլալ. 2. համեստ, խոնարհ, նուաստամիտ: —enheit, էգ. 31. անչփ. խոհականութիւն, խոհեմութիւն, չափաւորութիւն. 2. պարկեշտութիւն, համեստութիւն, ամօթխածութիւն. առկ. — ist das schönste Kleid համեստութիւնն ամենագեղեցիկ բանն է: —entlich, մ. պարկեշտաբար, համեստութեամբ, համեստ:

Bescheider, ար. 22ա. Ջաղացպանի առաջին գործաւոր՝ սատար:

bescheidet, ած. 6. պատեհաւոր:

beschein||en, նբ. 2ծ. անբֆ. բանի մը վրայ աղօտ լոյս մը սփռել. (v. der Sonne) et. mit ihren Strahlen — (արեւը) բան մ'իւր ճառագայթիւքը լուսաւորել: — չ. 22բ. անչփ. —ung, էգ. 31. լուսաւորում, լուսաւորելը:

bescheinig||en, նբ. 3ա. անբֆ. հաստատել, հաւաստել, վկայել. ին. den Empfang — (գումարի մ'ընդունելութեան համար) ընկալագիր տալ. բ. (նամակի մ'ընդունելու-

թիւնը) գրով ծանուցանել. ich bescheinige hiermit... empfangen zu b. սոսով (նամակներդ...) ընդունած ըլլալս կը ծանուցանեմ ։ — (չնչգ.), Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. վկայութիւն, Հաստատութիւն. 2. փոյն —ung, վկայագիր, Հաստատագիր ։ —er, ար. 22ա. էրգ. Ճշմարտութեան վկայ, երաշխաւոր ։

bescheiß||en, Նբ. 2խ. անբժ. ռմ. նաեւ sich — ֆբ. նոտոգ վրայէնոչ բզփ. փան ՝belacken (փ. նշյնը). 2. ֆխ. ռմ. եւ ընփ. = betrügen; ընփ. Das ist beschiessen բան մը՝ գանկ մ՚ալ չ՚արժեր ։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. ռմ. աղբոտ, քաքնոտ. 2. = Betrüger.

beschéllen, Նբ. 3ա. անբժ. (բանէ մը) բոժոժ կախել ։

beschénk||en, Նբ. 3ա. անբժ. J. mit et. — մէկուն բան մը պարգեւ տալ՝ պարգեւել. J. reich(lich) — մէկը պարգեւներով զեղուլ, մէկը պարգեւալից ընել ։ — Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. durch die — s—s Bruders իր եղբօրը պարգեւ մ՚ընելով... ։ —te(r), ար. 34. —te, էգ. 6բ. էրգ. պարգեւառու, պարգեւընկալ ։

beschér||en, Ա. Նբ. 2ը. անբժ. գերծուլ, սափրել, ածիլել. (անասուն) խուզել ։ Բ. — Նբ. 3ա. անբժ. J. — (an s—m Geburtstage) մէկուն (ծննդեան օրը) բան մը պարգեւել. Das hat ihm der Himmel im Schlafe beschert առանց քնացած ժամանակը ձեռք բերաւ՝ ստացաւ ։ — (չնչգ.) Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. պարգեւաբաշխութիւն. 2. փոյն —ung, պարգեւ, ընծայ. Բ. ընփ. ծղբ. Das war die ganze —! աս էր բոլոր խնճոյքը. da haben wir die — (անհաճոյ պատահար մը յայտնելու համար) ահա գեղեցիկ փառաւոր գործք մ՚ելաւ մէր առջեւը ։

beschick||en, Նբ. 3ա. անբժ. ein Konzil... — ժողովոյ... մը պատգամաւոր խաւրել. Բ. ֆրէնճ հնց. J. — մէկուն պատգամ՝ զրոյց խաւրել. 2. բանի մը կարեւորն ընել՝ հոգալ. sein Haus — իր գործքերը կարգադրել՝ կարգաւորել, իւր իրը տնօրինել. որ. ein Hirsch kann zehn Thiere — (արու) եղջերու մը տասը եղն կրնայ արգասաւորել՝ բեղնաւորել. որ. den Backofen — հացը (հացի խմորը) փուռ դնել, փուռը լեցընել. (երկու մետաղ խրարու) խառնել, յարադօգել ։ — Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. պատգամաւորաց առաքում. կարգադրութիւն, կարգաւորում. որ. փուռ դնելը՝ լեցընելը. (մետաղաց) խառնում՝ յարադօգում ։

beschieden, դրբ. անց. bescheidenէ ։

beschie||nen, Նբ. 3ա. անբժ. որ. ein Rad — (կառքի) անիւ մը գօտով՝ երկաթի շրջանակով պատել, մանել. (երկաթուղւոյ) երկաթները դնել ։ — Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. երկաթի շրջանակով՝ գօտով պատում, մանում. (երկաթուղւոյ) երկաթները դնելը ։

beschienen, դրբ. անց. bescheinenէ ։

beschieß||bar, ած. 6. գնդակոծելի, ռմբակոծելի ։ —en, Նբ. 2ի. անբժ. զին. e—e Festung — ամրոց մը գնդակոծել՝ ռմբակոծել. 2. Ն—ի. nach der Länge — երկայնութեամբը գնդակոծել ։ —en, Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. զին. գնդակոծում, ռմբակոծում ։

beschiff||bar, ած. 6. Ն—ի. նաւելի, նաւարկելի ։ —en, Նբ. 3ա. անբժ. Ն—ի. e—n Fluß — գետ մը՝ գետոյ մը վրայէն նաւարկել. ein Meer — ծով մը նաւարկել անցնիլ ։ —en, Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. նաւարկութիւն, նաւարկում անցում ։

beschilfen, Նբ. 3ա. անբժ. —. ֆրծ. դրբ. անց. է մէլ beschilft եղէգապատ, եղէգով պատեալ՝ ծածկեալ ։

beschimmeln, չբ. s. 3ա. անբժ. մըգլիլ, նեխտիլ ։

beschimpf||en, Նբ. 3ա. եւ 3փ. անբժ. (բան մը) անպատուել՝ անարգել՝ անշքացընել. 2. J. — մէկը նախատել՝ թշնամանել՝ անպատուել ։ sich — ֆբ. իր անձը թշնամանել՝ անպատուել ։ — (չնչգ.), Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. նախատանք, թշնամանք, լուտանք, խայտառակութիւն. 2. փոյն —ung, — (vor Zeugen Հրապարակական) նախատինք ։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. նախատող, թշնամանող, անպատուող ։

Digitized by Google

beschindeln, նբ. 3ա. անբյ. = schindeln.

beschirmen, նբ. 3ա. անբյ. et. — բան մը պաշտպանել. vor et. — բանէ (չարէ...) մը պաշտպանել՝ ապահովել. 2. J. vor J—m — մէկը պաշտպանել՝ ուրիշին դէմ պաշտպանել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ապաւէն, պաշտպանութ. պաշտպանութիւն, պաշտպանութիւն: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. պաշտպան. պաշտպանող, պաշտպանող:

beschissen, ան. դրբ. անց. bescheißenէ:

beschlafen, նբ. 2է. անբյ. ein Lager — անկողնոյ մը վրայ պառկիլ. 2. ein Frauenzimmer — կնոջ մը հետ ննջել՝ քնանալ. 3. փխ. ընդ. (նաեւ ձգ. sich über) et. — երկրորդ օրն որոշմունքն ընել՝ ինք զինքն որոշել. man muß es — առտու վրայ պէտք է գէշ խորհիլ, ընդ. առտու վրայ գէշ քնանալու է:

Beschlag, ար. 18. (նաեւ Beschläge, չ. 22բ. անյփ.) զարդք. զարդարանք. 2. ար. — (e—s Buches գրքի մը) կազմանք. 3. ար. (ձիոց երէոց) խառնք. 4. իրփ. գրաւում, պատանդում. (ընչից) յարքունիս գրաւում. Hab und Gut in — nehmen ինչքն ու ստացուածքը պատանդել (յարքունիս) գրաւել. et. in — nehmen, et. mit — belegen բան մը գրաւել՝ պատանդել. բ. փխ. բան մ՚անձին սեփականել, գրաւել. նաւ. ein Schiff mit — belegen նաւու մը վրայ (նաւահանգստէն դուրս ելլելու) արգելք դնել. փխ. J., et. in — nehmen մէկը՝ բան մը գրաւել՝ յինքն ձգել: —legung, իգ. = Beschlag, 4.: —leinen, իգ. յփ. նաւ. առագաստներն ամփոփելու՝ կապելու չուան: —nahme, իգ. —nehmung, իգ. = Beschlag, 4.: —nehmer, ար. գրաւող. պատանդող: —schmied, ար. պայտար, լուսնող (ա. երժ. Hufschmied): —zeug, չ. ար. պայտելու՝ լուսնելու գործի կազմած:

beschlagen, նբ. 23. անբյ. mit et. — զարդարել. գրուագել. պատել. 2. ար. mit Eisen — երկաթապատ ընել. e—n Balken — գերան մ՚երկաթեայ գօտւով՝ շրջանակով ամրացընել. ein Pferd — ձի մը լուսնել, ձիու մը ոտքակաց վրայ պայտ լուսին բեւեռել. scharf — կռածայ երկաթով լուսինը հաստատել. նաւ. ein Schiff mit Kupfer — նաւ մը պղնձապատ ընել 3. փխ. in et. (gut, wohl) — s. բան մը խորքէ՝ հիմնովին գիտնալ, բանի մը քաջ տեղեակ ըլլալ. 4. շողախով՝ մորով ծեփել. 5. որս. (երէները՝ եղջերուն) խառնիլ՝ վազել՝ զուգիլ. 6. = mit Beschlag belegen (տ. Beschlag, 4.). 7. նաւ. die Segel — առագաստներն ամփոփել կապել: — չբ. s. be-sich — փբ. (բանի մ՚երեսը) խոնաւութեամբ՝ գոլորշւով... ծածկուիլ՝ պատիլ, բորբոսիլ. նախ = schimmeln; die Wände — պատերը կը քրտնին՝ խոնաւութիւն դուրս կու տան. (մետաղի փայլունութիւնը) շնչով աղօտանալ՝ նսեմանալ: — չ. 22բ. անյփ. = քայլն նշանախօ—ֆնիտեաց հեփ: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. (բանով մը) զարդարող՝ գրուագող՝ պատող... (տ. beschlagen):

beschlämmen, նբ. 3ա. անբյ. տիղմ՝ աղմով ծածկել՝ պատել:

beschleichen, նբ. 2ի. անբյ. J. — մէկուն (գողի պէս քալելով) անտռտնաձայն մօտենալ. բ. մէկը դիտել՝ լրտեսել. փխ. die Angst ... beschleicht uns երկիւղը՝ անձկութիւնը զմեզ կը գրաւէ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. անտռտնաձայն մօտեցում՝ մօտենալը. դիտելը, լրտեսութիւն:

beschleunigen, նբ. 3ա. անբյ. փութացընել, արտորցընել, շտապցընել, ճեպեցընել. ճեպով խաւրել. շխն. den Schritt — ընթացքը փութացընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. փութացուցում, ճեպեցում: —end, ած. 6. փութացուցիչ, ճեպիչ: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. փութացընող, ճեպեցընող, արտորցընող:

beschlich, անց. beschlichen, դրբ. անց. beschleichenէ:

beschlief, անց. beschlafenէ:

beschließen, նբ. 2ի. անբյ. et. (zu thun) — բան մ՚ընելու որոշում մ՚ընել, որոշել որ... փնաւ — որու-

շմուէնք մ'ընել, ինք զինքն որոշել. (խորհրդարան մը) քուէով ընդունիլ՝ սահմանել. et. bei sich — բան մ'ինքն իրեն՝ իր մտաց մէջ որոշել՝ սահմանել (հմմտ. sich entschließen). die Sache ist fest beschlossen իրն արդէն իսկ որոշուած վճռուած է. 2. ներգ. gerichtlich — դատաստանաւ սահմանել. (վարչու—Թեան մը խօսքն) Wir haben beschlossen und verordnen wie folgt Մենք հրովարտակաւ սահմանեցինք եւ հետեւեալ կերպով կը վճռենք. 3. das Gebirge beschließt den Horizont լերանց շղթան հորիզոնը կը սահմանէ՝ կը պատէ. 4. վախճանել, վերջացընել։ — չ. 22ք. անյ. —ung, իգ. 31. = Beschluß. —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. որոշող... (տ. beschließen). 2. շանեմարանապետ, տակառապետ։ —eramt, չ. 7. տակառապետութիւն, շանեմարանապետութիւն։

beschlóß, անց. beschließenի։

beschlóssen, ընդ. անց. beschließenի։

beschlúg, անց. beschlagenի։

Beschlúß, ար. 14. որոշում, վճիռ. հրովարտակ, հրամանագիր. e—n — fassen որոշում մ'ընել, ինք զինքն որոշել. 2. = Abschluß, 1. zum —e յետոյ ուրեմն, վերջապէս. den — machen վերջինն ըլլալ. 3. et. in et. unter (s—m) —e haben բան մը բանաւոր մէջ պահել։ —fähig, ած. վճռելու՝ սահմանելու բաւական. — sein բան մը վճռելու՝ որոշելու համար պահանջուած ձայներն ըլլալ, օրինաւոր թուով գումարեալ ժողովք ըլլալ։ —fähigkeit, իգ. խորհուրդ կազմելու համար պահանջուած օրինաւոր թիւ։ —fassung, իգ. —nahme, իգ. որոշում, վճռում։ —freiheit, իգ. որոշելու՝ վճռելու ազատութիւն։ —rede, իգ. բանի մը փակման՝ կնքման ճառաստացութիւն (հմմտ. Schlußrede)։ —reif, ած. բաւական հակաճառեալ՝ վճռուելու՝ որոշուելու պատրաստ (նիւթ)։

beschmeißen, նբ. 2ի. անբյ. ընտ. = bewerfen.

beschmier‖en, նբ. եւ փբ. 8ա. անբյ. (ճարպային նիւթ(ով) մը) քսել՝ օծել. e—e Brotschnitte mit Butter — հացի շերտի մը վրայ կարագ քսել. mit Fett — եղատել, ճարպոտել. sich — եղոտիլ, ճարպոտիլ. mit Theer — խայծղանով ծեփել, խայծղանել. 2. ճարպով՝ եղով աղտոտել. sich — ճարպով՝ եղով աղտոտիլ. ներ. Papier — աղտոտ գրել, խեցագրել. ձարտաել. առկ. Narrenhände — Tisch und Wände պատերը խենթերուն թղթերն են։ — չ. 22ք. անյ. —ung, իգ. 31. = քայլին նշանախօ—Թիւնոց հեպ. եղոտում, ճարպով... օծում, խայծղանով ծեփում. աղտոտ գրութիւն, խեցագրութիւն։

beschmútz‖en, նք. 8գ. անբյ. աղտոտել, աղտեղել (նաեւ փխ.). sich — աղտոտիլ, աղտեղիլ. 2. փխ. (ե—կեղեցի...) պղծել. տղ. նոր տը—պուած թերթերն աղտեղել։ — չ. 22ք. անյ. —ung, իգ. 31. աղտեղացում, աղտեղում, աղտոտիլը. փխ. պղծում. տղ. (նոր տպուած թեր—թերու) աղտեղացում։

Beschneide‖brett, չ. ար—. կազմարարաց տախտակ (որոնց մէջ կտրուելի գրքերը կը դնեն)։ —hobel, ար. ար—. կազմարարաց գիրք յա—պաւելու գանակ։ —maschine, իգ. ար—. կազմարարաց... կտրելու մե—քենայ։ —messer, չ. ար—. կազմա—րարաց կամ թուղթ կտրելու դա—նակ՝ յատոց. ք. նշանագիրները հարթելու՝ յղկելու կարոց։

beschneid‖en, նք. 2ի. (տ. schneiden) անբյ. կտրել, յապաւել. die Haare ein wenig — մազերուն ծայրերը կտրտել, մազերը ծայրատել. 2. ար—. եղկ. պղտ. e—n Baum — ծառ մ'ոստաքանցել՝ ոստատեել՝ յա—տել. am Rande — (բանի մը) լուս—անցքը կտրել. 3. (Հրեից եւ Մահ—մետականաց մէջ) e—m Kinde die Vorhaut, ein Kind — տղայ մը թլփատել։

beschnitten, ընդ. անց. Beschnittene(r), ար. 84. թլփատեալ։ — չ. 22ք. անյ. —ung, իգ. 81. կտրատում, յա—պաւում, յատում, ծայրատում. ոստաքանցում, ոստատեում. թլփատութիւն։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. կտրող, յապաւ—ող... (տ. beschneiden). 2. փխ. հր. (Geld.)— ստակ դահեկան կտրող։

beschneien, նք. եւ չք. s. 2ա. անբյ. ձիւնապատ ընել՝ ըլլալ։

Digitized by Google

beschnipfeln, ց—. beschnippe(l)n, ց—. beschnippern, ց—. beschnipsen, ցէ. beschnitzeln, ց—. beschnitzen, ցէ. նբ. անբյ. et. — բանի մ'եզրը կտրել։

beschnitten, պրբ. անց. beschneidenի։

Beschnittene(r), ար. ցհ. պ. beschneiden, նբ. ց.

beschnóbern, beschnópern, beschnü'tteln, beschnüppern, նբ. ց—. անբյ. քնթըլթալ, մըծմըլալով բանի մը հոտն առնուլ՝ բան մը հոտոտել. den Hafer — (ձին) վարսակին վրայ մըշմըշալ. փխ. ընդ. er beschnüffelt alles ամէն բանի միջամտութիւն՝ ձեռնամտութիւն կ'ընէ. ընդ. քիթն ամէն բանի մէջ կը խոթէ։

beschnü'ren, նբ. ց—. անբյ. e—n Rock — դերձան մը ժապաւէնով զարդարել՝ ժապաւէնել. 2. չուանով կապել՝ պատել, առասանել։ — ւ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. դերձանի ժապաւէնով զարդարում՝ ժապաւէնում. չուանով կապում՝ պատում, առասանում։

beschö'n(ig)en, նբ. ց—. անբյ. պատրուակել (պարտըքել), քօղարկել, բարեքել։ — ւ. 22բ. անյփ. —igung, էգ. 31. պատրուակում, քօղարկում, բարեքում։ —igend, ած. 6. պատրուակիչ, քօղարկիչ, բարեքող։ —iger, ար. 22—. —erin, էգ. 32. պատրուակող, քօղարկող, բարեքող։ —igungsgrund, ար. պատրուակելու պատճառ, պատճառանք, բարուրանք։

beschössen, պրբ. անց. beschießenի։

beschötter|n, նբ. ց—. անբյ. խճով ծածկել, խճել։ — ւ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. խոշոր կոպճի՝ խճի շարք։

beschrä'nk|en, նբ. եւ փբ. ց—. անբյ. սահմանաւորել, եզրաւորել. պարփակել. պարագրել. փխ. չափաւորել, կարճել. sich auf et. — անձին չափ դնել, բանի մ'ամփոփուիլ. բ. բանի մը մէջ փակուիլ՝ իւր զինքը փակել։ — ւ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. սահմանաւորում, պարփակում. փխ. չափաւորում, ամփոփում։ —t, պրբ. անց. եւ ած. 6. սահմանաւորեալ, չափաւորեալ. նեղ, անձուկ (նաեւ փխ.). in —em Sinne անձուկ մտօք. — wohnen անձուկ վայրի մէջ բնակիլ. 2. (geistig) — տկարամիտ՝ փոքրամիտ (միտք), անխելք՝ ապուշ (մարդ)։ —theit, էգ. 31. — e—s Platzes տեղւոյն անձկութիւն. — der Zeit ժամանակի կարճութիւն. — des Einkommens եկամտից նուազութիւն՝ դուզնաքէութիւն. 2. — des Geistes մտաց տկարամտութիւն՝ անձկութիւն։

beschreib|en, նբ. ց—. անբյ. et. — բանի (թղթի...) մը վրայ գրել. 2. փխ. et. — բան մը նկարագրել՝ ստորագրել. umständlich — մանրամասն ստորագրել, մանրապատում ընել. e—n Dieb — գող մը ճանչցընելու համար արտաքին կերպարանքը նկարագրել. 3. ա—ա. e—e Figur... — պատկեր՝ բոլորակ... մը գծել։ — ւ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ստորագրութիւն, նկարագրութիւն. գծում. 2. փոյն —ung, e—e That, die jeder — spottet... գործք մը՝ որ ամենեւին անբացատրելի՝ անստորագրելի է... über alle — schön անհամեմատ գեղեցիկ։ —end, ած. 6. նկարագրական. փր. —e Zeit պատմական ժամանակ, կատարեալ։ —er, ար. 22—. նկարագրող. փխ. նկարիչ։

beschreien, նբ. ցծ. անբյ. die vier Wände — (նորածին մանուկ մը) պոռալով կենդանութեան նշան մը ցուցընել. 2. 3. — մէկն անուանարկ ընել՝ վատահամբաւել. 3. et., 3. — բան մը՝ մէկը պոռալով դիւթել՝ կախարդել։ — ւ. 22բ. անյփ. անուանարկութիւն. 2. կախարդում, դիւթութիւն։

beschreit|en, նբ. ցխ. ահմ. նիր. եւ հրմ. ցբ. անբյ. բանի մը վրայ կոխել. 2. den Altar — խորանն ելլել. էրգ. den Rechtsweg — ատենի դիմել։ — ւ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = քոյին նշանախօսութեանց հետ. — des Ehebettes ամուսնութեան կատարում, ամուսնոյ անկողին երթալը՝ ելլելը.

beschrieb, անկ. beschrieben, պրբ. անց. beschreibenի։

beschritt, անկ. beschritten, պրբ. անց. beschreitenի։

beschrótt|en, նբ. ցբ. անբյ. կարելով կրճատել՝ կարճեցընել. դրամ-

ներուն աւելորդ մասունքը խար-տելով օրինաւոր կիւրքը տալ։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. կտրե-լով կրճատում։

beschúh‖en, նբ. եւ փբ. 3ա. անբժ. հողաթափ... հագցընել. sich — հո-ղաթափ հագնիլ. 2. ար. e—n Pfahl — ցիցի մը ծայրն երկաթապատ ընել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. ոտից ագանելիք, ոտնաման, հողաթափ՝ կօշիկ...։

beschúld‖bar, ած. 6. էրք. ամբաս-տանելի, մեղադրելի։ —igen, նբ. 3ա. անբժ. 3. e—r Sache (սեռ.) — մէկուն վրայ յանցանք... մը դնել, մէկը յանցաւոր համարիլ. էրք. մէկը մեղադրել՝ (իբրեւ յանցաւոր) ամ-բաստանել։ —igen, չ. 22բ. անյգ. —igung, էգ. 31. մեղադրութիւն, յանցաւոր համարիլը. էրք. (իբրեւ յանցաւոր) ամբաստանութիւն։ —iger, ար. 22ա. —igerin, էգ. 32. մե-ղադրող, յանցանք դնող. էրք. (իբրեւ յանցաւոր) ամբաստանող։ —igte(r), ար. 34. —igte, էգ. 6բ. մե-ղադրեալ, (իբրեւ յանցաւոր) ամ-բաստանեալ։

beschúmmel‖n, նբ. 3ա. անբժ. ընդ. 3. — մէկը խաբել՝ (խաղի մէջ) խարդախել, խաղադրժել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. խաբէու-թիւն, խարդախութիւն։

beschúpp‖en, նբ. 3ա. անբժ. թե-փաւորել, թեփով զարդարել. 2. = abschuppen, նբ. 3. ամ. = be-schummeln, նբ.։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակու-թեանց հետ. նաեւ տ. Beschummeln, չ.

beschü'rf‖en, նբ. 3ա. անբժ. բնլ. e—n Gang — հանքի երակ մը գտնել։

beschü'tt‖en, նբ. եւ փբ. 3բ. անբժ. 3., et. mit et. — մէկուն՝ բանի մը վրայ իր մը թափել՝ սփռել. mit Blumen — ծաղկօք ծածկել՝ խճո-ղել, բանի... մը վրայ ծաղիկ սփռել. sich mit Suppe — իր վրան ապուր թափել. 2. ար. mit Erde — որմի... քով հողակոյտ կանգնել. երկ. ծառերուն... արմատնե-րուն վրայ հող տալ, ծառերուն... բոլորտիքը հողակոյտ բարձրացը-նել. e—n Damm... — թումբ... մը հողով բարձրացընել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. — բային նշա-նակութեանց հետ։

beschü'ß‖en, նբ. 3գ. անբժ. — (vor, gegen... մէկուն դէմ) պաշտպանել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. պաշտ-պանութիւն։ —er, ար. 22ա. —e-rin, էգ. 32. = Beschirmer; — des Glaubens (Անգղիայի թագաւորաց տիտղոս) Պաշտպան հաւատոյ։

beschwä'nz‖en, նբ. 3գ. անբժ. ա-գեւորել, պոչաւորել։ —t, ընդ. անց. եւ ած. 6. = geschwänzt (տ. schwänzen).

beschwátz‖en, beschwä'tz‖en, նբ. 3գ. անբժ. ընդ. et. — ընտանեբար բանի մը վրայ խօսակցիլ. 2. 3. — մէկն ողոքանօք խօսքերով հաւանեցը-նել՝ հրապուրել, ըլլողել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. — e—r Sache բանի մը վրայ ընտանեկան խօսա-կցութիւն. 2. ըլլողում, ողոքանօք խօսքերով հրապուրում։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. ընդ. ըլլողող. ողոքանօք խօսքերով հրապուրող։

beschwéfeln, նբ. 3ա. անբժ. դիա-րանային եզր. տես schwefeln (տ. նոյնը)։

beschweißen, նբ. 3գ. անբժ. քըր-տինքով թրջել. 2. որս. արեամբ շաղախել՝ թաթաւել։

Beschwér (ցնցա.), չ. 20. = Be-schwerde, 1. das macht ihm eben kein — ատիկա իրեն ամենեւին ծանրա-բեռնութիւն չէ։

Beschwérde, էգ. 35. (ծանրաբեռն իր.) տ. նեղութիւն, վիշտ, թշուառ-ութիւն. անհաճոյ իր, տաղտուկ. բեռ, ծանրաբեռնութիւն. բ. (ծան-րատաղտուկ) ցաւ. ohne — առանց անպատեհութեան. 2. գանգատ, բողոք. — führen (über...) մէկն ամ-բաստանել, մէկուն դէմ դատա-խազ ըլլալ։ —buch, չ. ճանապար-հորդաց գանգատանաց՝ բողո-քմանց գիրք՝ տետր։ —führer, ար. —führerin, էգ. բողոքող, բողոքար-կու։ —führung, էգ. գանգատանք, գանգատանաց առաջարկութիւն։ —schrift, էգ. գանգատագիր։ —voll, ած. ծանրատաղտուկ, ծանրաբեռն։

beschwér‖en, նբ. եւ փբ. 3ա. անբժ. բանի մը վրայ ծանրանալ. diese Speise beschwert den Magen այս կերա-

Digitized by Google

կուրծը տառապանքը կը ծանրացընէ՝ տառապանքին վրայ կը նստի՝ կը սկսի. ի. mit et. — բանի մը բեռնաւորել. 2. անդ. die Brust — կուրծքը ախտանալ. sich über et. bei J—m — մէկուն բանի մը վրայօք ամբաստանել. sich über J. — մէկին ամբաստանել, մէկուն դէմ գանգատ ըլլալ: — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = խօսք ծանրաբեռնութեան հետ: —er, ար. 22ա. (—erin, իգ. 32.) ծանրացընող, բեռնաւորող ... (տ. beschweren). 2. (Brief·)— Թղթի՝ նամակի ծանրոց: —lich, ած. 6. ծանրաբեռն, ծանրատաղտուկ, աշխատեցուցիչ. նեղիչ, տաղտկալից, դժուարին, դժնդակ. J—m — f. կամ fallen մէկուն բեռ ըլլալ. ի. (իր ներկայութեամբը) մէկը ձանձրացընել՝ թախանձեցընել: —lichkeit, իգ. 31. = Beschwerde, 1. տ. 2. Թախանձանք. ձանձրութիւն, նեղութիւն, տաղտուկ. 3. դժուարութիւն:

beschwichtig|en, նբ. 3ա. անբբ. լռեցընել. խաղաղել. sein Gewissen — խիղճը թմրեցընել, խղճին հետ յարմարցընել: — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. լռեցընելը, խաղաղում, ցածուցում. zur — m—s Gewissens խիղճս հանդարտեցընելու համար: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. խաղաղող, հանդարտեցընող... (տ. beschwichtigen). Հկ—ն. Aufreizer.

beschwindeln, նբ. 3ա. անբբ. ըմտ. = beschummeln.

beschwing|en, նբ. 3ա. անբբ. = beflügeln. —t, դրբ. անց. եւ ած. 6. թեւաւոր:

beschwór, beschwúr, անկ. beschworen, դրբ. անց. beschwörens:

beschwö'r|en, նբ. 2ի. անբբ. երդնուլ, երդմամբ հաստատել. den Frieden — խաղաղութիւն՝ հաշտութիւն երդմամբ խոստանալ. 2. Geister — (կախարդական խօսքերով) ոգիներ կանչել. böse Geister — չար ոգիները երդմնեցընել՝ արտաքսել. 3. ը. մտ. J. bei dem geheiligten Namen Gottes — մէկը յանուն Աստուծոյ աղաչել՝ երդմնեցընել: — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. երդմամբ հաստատութիւն. 2. ոգւոց կախարդական կոչում. դիւաց արտաքսում, երդմնեցուցչութիւն: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. ոգիներն արտաքսող. — v. Besessenen երդմնեցուցիչ այսահարաց:

beséel|en, նբ. 3ա. անբբ. հոգի տալ, կենդանացընել. փխ. վառել, արծարծել, խրախուսել: — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. կենդանացուցում. փխ. արծարծում, խրախուսում: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. կենդանացընող. փխ. վառող, բորբոքող, արծարծող, խրախուսող: —theit, իգ. 31. անյ. կենդանութիւն:

beségeln, նբ. 3ա. անբբ. նաւ. ein Meer — ծովու մը վրայէն առագաստ պարզած նաւարկել. 2. առագաստ դնել, առագաստել:

beséh|en, նբ. եւ փբ. 2է. անբբ. հայիլ, նայիլ, նկատել, նայելով քննել. այց ելլել. sich (որ.) die Merkwürdigkeiten der Stadt — քաղքին նորանշան՝ չնաշխարհիկ իրերը տեսնելու ելլել՝ երթալ. et. bei(m) Lichte — բան մը լոյս աչօք տեսնել. 2. փխ. ռմ. Prügel — հարուած՝ ծեծ ուտել: — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. տեսութիւն, հայեցուած, զննում, քննութիւն. այցելութիւն: —ens·werth, ած. —enswürdig, ած. նայուելի, տեսնելու արժանի (տռ. կրծ. sehenswerth...): —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. = Beschauer.

beséhnen, նբ. 3ա. անբբ. e—n Bogen — աղեղի մը վրայ լար անցընել՝ դնել:

beseil|en, նբ. 3ա. անբբ. նաւ. (նաւուն կայմերը) չուանով հանդերձել (տ. auftakeln): —ung, իգ. 31. նաւ. (կայմերու) չուանք, չուաներայ կազմած (= Takelwerk):

beseitig|en, նբ. 3ա. անբբ. ի բաց՝ մէկդի դնել. 2. e—e Sache — (գործ մը) աղարտել, (գործք մը) լմընցընելով վրայէն թօթափել՝ թօթափել: — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ի բաց՝ մէկդի դնելը: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. ի բաց՝ մէկդի դնող:

beselig|en, նբ. 3ա. անբբ. երջանկացընել, երանեցընել: — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. երջանկացու-

Digitized by Google

ցում, երանութիւն։ —end, ած. ե. երջանկացուցիչ, երանեցուցիչ. փխ. —er Gedanke արբեցուցիչ խորհուրդ։

Besen, ար. 22բ. աւել. առծ. neue — kehren gut առծ. Նոր աւելը լաւ կ'աւլէ, իսկ հինցածը մաքրելու տեղ կ'աղտոտէ. 2. (Feder-)— փետրաւել. 3. ըմբ. ռմ. ֆջթ. աղախին. ռմ. (Նախապաշարած ֆջթ. կանանց համար) alter — պառաւ։ —**binder**, ար. աւելագործ։ —**förmig**, աւելաձեւ։ —**heide**, էգ. բս. ցախ (Erica scoparia)։ —**reis**, չ. —**reisig**, չ. Հաւամբդուղ՝ ցարաւուղ ոստք՝ խոփի։ —**stiel**, ար. աւելակոթ։

besessen, դրբ. անց. **besitzen**։ — ած. ե. — vom Teufel այսահար, դիւահար։ —e(r), ար. 3դ. —e, էգ. 6բ. այսահար, դիւահար։ —**heit**, էգ. 31. անյ. —**sein**, չ. 22բ. անյ. այսահարութիւն, դիւահարութիւն։

besetz|en, նբ. 3գ. անբծ. et. mit et. — բան մ'ուրիշ բանի մը վրայ դնել՝ զետեղել՝ տեղաւորել. 2. բանով մը զարդարել՝ հանդերձել. ein Land mit Einwohnern — երկիր մը բնակչօք լեցընել՝ բազմամարդացընել՝ մարդաշատ ընել. mit Fischen, Geflügel... նկր. ein Bild mit vielen Figuren — (աւազանն՝ պարտէզ... մը) ձկամբք՝ թռչնովք... լեցընել, պատկերի մը մէջ մարդկան խումբ մը նկարել. mit Fischbrut — (աւազան մը) ձկնարկել. 3. ein Amt — մէկը պաշտօնի մը կարգել, մէկը պաշտօնեայ... անուանել. թտ. die Rollen des Schauspiels — թատերախաղին անձինքներն որոշել՝ անձանց պաշտօնները բաժնել. m—e Stunden sind besetzt ժամերս բռնուած՝ գրաւուած են, պարապ ժամանակ չունիմ. 4. գրաւել. (hier ist) Alles besetzt! (կառքի... մը մէջ) բոլոր նստարանները բռնուած են, թիւը լրացեալ է. բ. (արտաքնոցի մը վրայ) մարդ կայ. զն. e—e Anhöhe — բարձունք մը (յարձակմամբ) առնուլ՝ գրաւել, բարձանց տիրել. 5. խղ. (մէջ տեղը՝ թղթի... մը վրայ) ստակ դնել. e—e Karte mit acht Gulden — թղթի մը վրայ ութը ֆիորին դնել։ — չ. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. — բոլոր նշանակութեանց հմմ. զետեղում, տեղաւորում. զարդարում, հանդերձում. բազմամարդութիւն, մարդաշատութիւն. ձկնարկութիւն. (պաշտօնի) կարգում, անուանում. (թատերախաղի մ'անձանց՝ պաշտօնաց) որոշում՝ բաշխում. գրաւում. խղ. (մէջ տեղը...) ստակ դնելը։ —**band**, չ. զարդարանաց ժապաւէն։ —**schlägel**, ար. —**stößel**, ար. որմ. սալարկուաց թակ։ —t, դրբ. անց. **besetzen** (տ. նոյնը)։ —t, ած. ե. ծայրէ ի ծայր լեցուած։ —**teich**, ար. ձկնարկութեան աւազան։ —s **ungsrecht**, չ. մէկը հասարակ պաշտօնի մը կարգելու իրաւունք։ —**ungsvorschlag**, ար. մէկը պաշտօնի մը կարգելու առաջարկութիւն։

beseufzen, նբ. 3գ. անբծ. et. — բան մ'ողբալ՝ աւաղել։

besichtig|en, նբ. 3ա. անբծ. et. — բան մը նկատել, բանի մը նայիլ. քննելով նայիլ, զննել, այց ելլել. als Sachverständiger et. — բան մ'իբրեւ տեղեակ փորձագէտ քննել՝ զննել։ — չ. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. քննութիւն, զննութիւն, այցելութիւն։ —**er**, ար. 22ա. —**erin**, էգ. 32. նկատող, նայող. քննող, զննող, այցելող. sachverständiger — տեղեակ փորձագէտ (զննող՝ քննող)։ —**ungsbericht**, ար. այցելութեան՝ քննութեան մը տեղեկութիւն։ —**ungsgebühren**, էգ. յգ. այցելութեան՝ զննութեան ծախք՝ վճարք։

besiegbar, ած. ե. յաղթելի, նուաճելի։ —**keit**, էգ. 31. յաղթելիութիւն, նուաճելիութիւն։

besiegeln, նբ. 3ա. անբծ. e—e Urkunde... — մուրհակ մը (ի հաստատութիւն) կնքել, մուրհակի մը վրայ իր կնիքը դրոշմել. փխ. հաստատել, վաւերացընել։ — չ. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. կնքում, կնքոյ դրոշմում. փխ. հաստատութիւն, վաւերացուցում։

besieg|en, նբ. 3ա. անբծ. den Feind — թշնամւոյն յաղթել. թշնամին յաղթահարել՝ զարնել. 2. խղ. 3. — մէկուն յաղթել, խաղը շահիլ. sich für besiegt erklären խաղը թո-

Digitized by Google

զուլ. ինք զինքը յաղթուած համարիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. յաղթութիւն. nach — aller Feinde ամէն թշնամիներբը յաղթահարելէն ետքը։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. յաղթող, յաղթահարող։ —te(r), ար. 34. յաղթեալ, պարտեալ։

Besing, ար. 20. աա. կրճ. —e, իգ. 25. գմ. = Beere; մռն. schwarze — (սեւ մանուշակագոյն պտղով կարմրածաղիկ թուփ) հապալասի (Vaccinium myrtillus)։

besingen, նբ. 2ա. անբյ. 3., et. — մէկը՝ բան մ՚երգով գովել՝ հռչակել՝ գովաբանել։

besinn|en, sich — չբ. 2բ. անբյ. յիշելու ջանալ՝ աշխատիլ, միտքն ամփոփել. 2. բան մը միտքը բերել՝ յիշել. ich besinne mich nicht, daß ich ihn gesehen habe զինքը տեսած ըլլալս չեմ յիշեր. wenn ich mich recht besinne եթէ լաւ մը կը յիշեմ... 3. sich auf et. — բան մը մտածել՝ գտնել. sich e—s Andern (կամ Bessern) —, sich anders — միտքը փոխել. 4. sich über et. — բանի մը վրայ մտածել՝ խորհիլ. man darf sich nicht lange —, hier ist Nichts zu — տատամսելու՝ մտմտալու բան չկայ. sich hin- u. her- — (über et...) բան մը գտնելու կամ իմանալու համար միտքը սաստիկ աշխատցընել, ընդ. գլուխը ճաթեցընել. ohne sich zu — առանց մտածելու՝ խորհելու. բ. առանց տատամսելու՝ յապաղելու, անմիջապէս։ besonnen, դրբ. անց. = անբ-ա-ֆին նշան-ա-յօ-ֆին-անց հետ. տ. նաեւ besonnen, ած.։ — չ. 22բ. անյ. խորհում, մտմտալը. nach kurzem — սակաւ ինչ խորհելէն ետքը. was hilft das lange —? ինչ օգուտ այսչափ երկար խորհմանէն՝ կշռադատութենէն։ —ung, իգ. 31. die — verlieren ուշաթափ ըլլալ, ցնորիլ. բ. խռովիլ, շփոթիլ. (wieder) zur — kommen (դարձեալ) ուշաբերիլ, ինքն իրեն գալ. բ. փխ. այլայլութիւնը՝ խռովութիւնն անցնիլ. գ. զգաստանալ։ —ungskraft, իգ. յիշողութիւն։ —ungslos, ած. ուշաթափ, խելաթափ։ —ungslosigkeit, իգ. ուշաթափութիւն, խելաթափութիւն։

Besitz, ար. 20. ստացում, ստացուածք. faktischer — իրական ստացում. in den — v. et. gelangen կամ kommen բան մը ստանալ՝ ձեռքը գալ. v. et. — nehmen կամ ergreifen բան մը ստանալ՝ ձեռք բերել. բ. իրք. ապահովութեան համար ձեռքը գրաւական ունենալ. 3. in den — v. et. setzen մէկուն բան մը ստանալու՝ ձեռք բերելու օգնել. 3. aus dem —e bringen (setzen կամ treiben) մէկը ստացուածքէն զրկել՝ կողոպտել։ —anzeigend, ած. քր. ստացական։ —ergreifer, ար. ձեռք բերող, ստացող։ —ergreifung, իգ. ձեռք բերելը, ստացում։ —fähig, ած. իրք. ստացման կարող՝ ատակ։ —fall, ար. քր. սեռական (հոլով)։ —klage, իգ. իրք. ստացուածոց դատ՝ դատախազութիւն։ —los, ած. անինչք, անստացուածք։ —nahme, —nehmung, իգ. = —ergreifung. —recht, չ. իրք. ստացման իրաւունք, ստացում։ —stand, ար. ստացման վիճակ. բ. վճ. = Aktivvermögen. —stück, չ. կալուած։ —titel, ար. իրք. սեփհական ստացուածոց տիտղոս։

besitzbar, ած. 6. ստացուելի։

besitz|en, նբ. 2բ. անբյ. et. — բան մը ստանալ՝ ունենալ. 2. e—n Platz ... — նիստ մը գրաւել, տեղ մը նստած ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. ստացում, ստացուած։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. ստացիչ, տէր. — e—s Hauses տանտէր։ —thum, չ. 7. = Besitzung, 2.։ —ung, իգ. 31. = Besitz. 2. անշարժ՝ կայուն ստացուածք, կալուածք։ —ungs... = Besitz...

besocken, նբ. 3ա. անբյ. die Füße — գուլպայ հագնիլ։

besoffen, ամ. դրբ. անց. besaufenէ եւ ած. 6. արբեալ, հարբած, գինով։ —heit, իգ. 31. ամ. արբեցութիւն, գինեհարութիւն։

besohlen, նբ. 3ա. անբյ. ար-. հողաթափի մը ներբան դնել. փխ. ընդ. = abprügeln.

besold|en, նբ. 3բ. անբյ. Truppen — զօրաց թոշակ տալ, հռոգել. Beamte — պաշտօնէից տարեւոր վարձք՝ թոշակ տալ. Bediente — սպասաւոր վարձել՝ վարձու բռնել. փխ. 3. für

Digitized by Google

et. — մէկուն բանի մը համար վարձք հատուցանել: — չ. 22բ. անյփ. = Բոլէն նշանակութեանց հետ: —er, te(r), ար. 3ն. վարձկան: —ung, իգ. 31. վարձք, թոշակ, հատուցք:

besónder, ած. (գրծ. ձայն ըբ.ի ի— ըր.ի հոլովական վերլուծութեամբ էերբի— ոփոըոփիլէ ած. ի— էերբի—մ.—s) մասնական, առանձին. er hat s—e —en Meinungen իր մասնական՝ անձնական կարծիքները ունի. բ. (հկ—նչ. allgemein) մասնաւոր, մասնական. գ. տարօրինակ, նորօրինակ, յատուկ. եզական, օտարոտի. die Sache ist nicht gerade —s իրը (մեծ) նշանակութիւն չունի, մեծ բան չէ: —s, մ. Jedem — schreiben ամէն մէկուն առանձին՝ զատ զատ գրել. բ. մասնաւորապէս, առանձինն, յատկապէս, յանուանէ. մանաւանդ, գլխաւորապէս. es befriedigt mich nicht — շատ գոհ չեմ. bist du zufrieden? nicht —! գո՞հ ես. ոչ այնչափ: Das —e, (des —en, dem —en, das —e, յփ. 3ն. ... —es, չ. —en, —em, —es) das Allgemeine und das —e ընդհանուրն եւ մասնաւորը. մասնական գիտութիւն, մասնագիտութիւն. in's —e մ. = besonders, մ. բ. im —(e)n = besonders, մ. բ.: —heit, իգ. 31. մասնաւորականութիւն, առանձինն հանգամանք, եզակականութիւն:

besónn‖en, նբ. 3ա. անբֆ. արեւը լուսաւորել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. արեւու լուսաւորութիւն:

besónnen, դրբ. անց. besinnen ի եւ ած. 6. խորհող, խոհական, շրջահայեաց, խոհեմ, հանդարտ, անխռով, ծանրագլուխ, ծանրաբարոյ, չափաւոր: —heit, իգ. 31. անյփ. խոհականութիւն. շրջահայեցութիւն, խոհեմութիւն, հանդարտութիւն, անխռովութիւն, չափաւորութիւն:

besórg‖en, նբ. 3ա. անբֆ. խիթալ, վախնալ. wir —, daß der Feind uns überfalle կը խիթանք որ չըլլայ թէ թշնամին վրանիս յարձակի. wir — nicht, daß der Feind uns überfalle չենք խիթար, որ թշնամին վրանիս յարձակի. նաեւ չբ. h. wir besorgten für sein Leben իր կենացը վրայ կը խիթայինք. 2. (աղաք՝ հիւանդ...) հոգալ, հոգ տանիլ, խնամել. 3. ընել, հոգալ. ich werde Ihnen das — ատիկա ձեզի կը հոգամ. ein Geschäft — գործք մը կարգի դնել. բ. ընդ. պէտքի երթալ՝ նստիլ. er kann diese Arbeit allein — աս գործքս կրնայ առանձին ի գլուխ հանել. 4. J—m et. — մէկուն բան մը ճարել՝ հոգալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. հոգ, խնամք. J—m et. zur — überlassen բանի մը հոգը մէկուն յանձնել: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. հոգացող, խնամող: —lich, ած. 6. = besorgt; 2. նեղիչ, խռովիչ: —lichkeit, իգ. 31. անհանգարտութիւն, անհանգստութիւն. 2. սաստիկ փոյթ, եռանդ, յառաջմտութիւն: —niß, իգ. 16. երկիւղ, խէթ, հոգ, տառապանք. sich unnütze —e machen զուր խռովիլ՝ անհանգիստ ըլլալ: —t, դրբ. անց. եւ ած. 6. բազմահոգ, անհանգիստ, անհանգարտ. Das macht mich sehr — ատիկա զիս շատ կը խռովէ. um J., et. — sein մէկուն՝ բանի մը համար անձկութեան՝ տագնապի մէջ ըլլալ. 2. — um et. բանի մը սաստիկ խնամ՝ հոգ տանող. für s—e eigene Person — s. իր անձը սաստիկ հոգալ՝ խնամել: —theit, իգ. 31. անյփ. — für... բանի... մը հոգ՝ հոգածողութիւն: —ungsgebühr, իգ. 46. գործակատարութեան՝ բանբերութեան վարձք:

bespánn‖en, նբ. 3ա. անբֆ. e—n Wagen mit Pferden — կառքի մը ձի լծել. 2. e—n Bogen mit e—r Sehne — աղեղի մը լար անցընել՝ դնել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. (ձիերու) լծում:

bespeien, նբ. 3ա. (փ. speien) անբֆ. = anspeien; 2. նաեւ փբ. et. — թքնելով՝ փսխելով բան մ'աղտոտել:

bespicken, նբ. 3ա. անբֆ. = spicken.

bespiegel‖n, sich — փբ. 3ա. անբֆ. ցոլանալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ցոլացում (հմմտ. spiegeln):

bespinnen, նբ. 2բ. անբֆ. դերձանով պատել:

bespitzen, sich — փբ. 3գ. անբֆ. ընդ. գինւով զուարթանալ:

bespónnen, դրբ. անց. bespinnen ի.

Digitized by Google

besporn en, նբ. եւ չբ. 3ա. անբղ. խթանել, խթել. sich — իւր զինքը խթանել՝ խթել:

bespötte|ln, նբ. 3ա. անբղ. Յ., et. — մէկը՝ բան մը ծաղրաբանութեամբ ծաղրել: — շ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ծաղրածութիւն:

bespött|en, նբ. 3բ. անբղ. (ա—. [illegible] փոխ. bespötteln) et. — բան մը ծաղրել՝ այպանել՝ անարգ ընել: — շ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ծաղրածութիւն, այպանութիւն. անարգ:

besprach, անց. besprechenի:

besprang, անց. bespringenի:

besprech en, նբ. 2գ. անբղ. = bereden, 1. եւ 2. 2. (մէկուն գործք մը) յանձնել՝ ապսպրել. e—e Heirath — ամուսնութեան մը միջնորդ՝ բանագնաց ըլլալ, խնամի երթալ. 3. e—e Reise — օձագաւ մը կախարդական ձեւերով (խօսքերով) բուժել (փորձել): sich — չբ. sich mit j-m — մէկուն հետ խօսակցիլ՝ կենակցիլ. բ. (մէկուն հետ խօսակցելու համար) տեսակցիլ՝ տեսնուիլ. գ. — (über et.) բանի մը վրայ բանակցիլ. դ. — (dahin daß...) (բան մ'ընելու...) խորհրդու հետ միաբանիլ՝ խօսք մէկ ընել: — շ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց հետ. միաբանութիւն. բանակցութիւն. կախարդական խօսք, ժամժմուկք. խօսակցութիւն, բանակցութիւն, միաբանութիւն. 2. փոյն —ung, lebhafte — մեծ, վիճում. sich in e—e — einlassen բանակցիլ, բանակցութեան մտնել: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. կախարդական խօսքերով՝ ժամժմուկներով բուժել փորձող:

bespreng en, նբ. 3ա. անբղ. et. mit e—r Flüssigkeit — բանի մը վրայ հեղանիւթ սրսկել՝ ցօղել. կր. mit Weihwasser — օրհնած ջուր սրսկել՝ ցօղել: — շ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. սրսկում, ցօղում: —ungstaufe, իգ. կր. սրսկմամբ մկրտութիւն:

bespringen, նբ. 2ա. անբղ. (անասուն) վազել՝ խառնուիլ:

bespritz|en, նբ. 3գ. անբղ. et. mit et. — բանի մը վրայ ջուր... սրսկել՝ ցանել. չբ. sich mit Koth — իր վրան ցեխ ցայտեցընել, ընդ. վրան զլուխը ցեխոտիլ: — շ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. սրսկում, ցանում. ցեխոտում:

besprochen, ընդ. անց. besprechenի:

besprudeln, besprü'hen, նբ. 3ա. անբղ. բանի մը վրայ ցայտեցընել՝ ժայթքեցընել:

besprungen, ընդ. անց. bespringenի:

bespucken, նբ. 3ա. անբղ. ընդ. = bespeien.

bespü'len, նբ. 3ա. անբղ. der Fluß bespült die Mauern der Stadt գետը քաղքին պարիսպները կը թրջէ. քաղքին պարսպաց քովէն կը հոսէ՝ կ'անցնի:

bespunden, bespü'nden, նբ. 3բ. անբղ. (տակառը) խցանել, (տակառին) խցան դնել:

Bessarabien, շ. 38. աշխ. Պեսարաբիա:

besser, ած. 6. եւ մ. (բաղդ. gut եւ wohl) լաւագոյն. es — h., als... շատ աւելի անդորրութեան՝ առատութեան մէջ ըլլալ՝ ապրիլ քան որ... es ist — zu schweigen, als... լաւագոյն է լռելը, քան... ասոյ. — spät, als gar nicht լաւ է անագան, քան ոչ երբեք. es geht ihm immer — երթալով վիճակը կը լաւանայ. — ist —! խոհեմութիւնը չի կրնար վնասել. desto (կամ um so) —! (էճր մէ.) լաւ եւս, շատ լաւ. desto (կամ um so) —, als... այնչափ աւելի (լաւ)... որչափ... je eher, desto — որչափ կանուխ, այնչափ լաւ. 2. — machen լաւացընել, լաւագունել. — sein, als et. բան մը գերազանցել. ծղրբ. Das wäre noch —! այնչափ անմիտ չեմ. — werden (իրաց) լաւանալ՝ լաւագունիլ. (գինիին համար) ազնուանալ՝ լաւանալ. բ. (օդը) գեղեցկանալ՝ պայծառիլ. 3. ամ. — laufen առաջագոյն վազել. — unten շատ վար: Das —e, շ. (des —en, dem —en, das —e, յփ. 34. առանց յօդի —es, շ. —en, —em, —es) լաւագոյնը. in Ermangelung e—s —en... առ ի չգոյէ լաւագունին, լաւագունին պակասութեանը համար... Sie können nichts —es thun, als... չէք կրնար լաւագոյն եւս բան մ'ընել քան...:

besser|n, նբ. 3ա. լաւացընել, լաւ-

ապունել. die Gesundheit — առողջութիւնը հաստատել՝ բարւոքել. die Sitten — բարքը լաւացընել, ի լաւութիւն դառնալ. 2. e—n Fehler — յանցանք մ'ուղղել. J—s Lebenswandel — մէկուն վարքն ուղղել՝ փոխել, մէկն ուղղութեան բերել՝ զգաստացընել. 3. երկ. e—n Acker — արտ մը (աղբով) պարարտացընել՝ լաւացընել. 4. = ausbessern, նբ.: sich — ջբ. լաւանալ. sich sittlich — (անձանց համար) ուղղուիլ, ուղղութեան գալ, զգաստանալ. (Հիւանդ մը) կազդուրիլ՝ լաւանալ՝ առողջանալ. er bessert sich zusehends (նաեւ անդ. բ. es bessert sich zusehends mit ihm) զգալաբար կ'առաջաքինի՝ կը բժշկուի. բ. (երաց համար) (Wein, Wetter...) — = besser w. (տ. besser, 2.). չբ. գինները՝ արժէթղթերը... բարձրանալ՝ ելլել: —ung, իգ. 31. լաւացուցում, լաւացունութիւն. ուղղութիւն, զգաստացում. երկ. (արտի մը) պարարտացում. չբ. (գիներու) բարձրանալը՝ բարձրացում. es ist — eingetreten, die — hält an (հիւանդին) առողջանալու վրայ է, հիւանդը կը լաւանայ: —ungsanstalt, իգ. զգաստարան: —ungsfähig, ած. ուղղելի, զգաստանալի: —ungshaus, չ. = Besserungsanstalt. —ungsstrafe, իգ. ուղղութեան պատիժ:

best, երր. **gut** ու **wohl** (համմտ. **besser**). Ա. Ա. ամենալաւ. — möglich(st) ըստ կարելւոյն ամենալաւ. — gemeinter Rath ամենալաւ խորհուրդ. Բ. **—ens, auf's** (կամ **auf das**) **Beste, zum Besten** ամենալաւ, ըստ կարելւոյն լաւ. wir werden Das —ens besorgen ատիկա ըստ կարելւոյն ամենալաւ պիտի հոգանք. ich danke —ens շատ շնորհակալ եմ, հազա՜ր շնորհակալութիւն. ich empfehle mich (Ihnen) —ens ինձի պատիւ կը համարիմ զՁեզ ողջունել, մնաք բարեաւ. Alles ist auf's Beste eingerichtet ամէն բան ամենալաւ կարգաւորուած է. er hält s—e Dienstboten nicht zum Besten իր ծառայից հետ ամենեւին լաւ չի վարուիր. Գ. **am —en,** նաեւ **am Besten** (համեմատական երր.) es ist am —en (կամ das Beste ist), Du thust es selbst ամենալաւն այն է, որ դուն անձամբ ընես: — ած. 6. երրի— գոյական der Beste, 3ե. die Beste, 6բ. ամենալաւ(ը). ջբ. im —en Alter, in den —en Jahren s. ծաղիկ հասակի՝ կանանչ արեւու մէջ ըլլալ. ich war im —en Arbeiten ատատիկ կ'աշխատէի, երբ... J—m die —en Worte geben մէկը բանի մ'որոշել տալու համար իրեն ամենայիրաւլիր՝ ամենահաճոյ խօսքերն ըսել. առծ. Hunger ist der —e Koch անօթութիւնն ամենալաւ ապուրն է (կամ խոհակերն է). 2. der erste (կամ nächste) Beste նախ եկողը, ով որ ըլլայ, որն որ ըլլայ: —e(s), չ. 3ե. եւ 6ջ. ամենալաւը. es wird das Beste s., wenn er... ամենալաւն այն կ'ըլլայ, եթէ... ընդ. er hatte sich **auf's** (կամ **auf das**) Beste gespitzt ամենապատուական մասունքը ստանալու յուսացած էր. sein —es thun կրցածն ընել. 2. բարիք, օգուտ. **zum —en** der Armen ի նպաստ՝ յօգուտ աղքատաց. J—s —es suchen մէկուն բարիքն ուզել. ը. մը. մէկուն բարւոյն՝ օգտին համար գործել. 3. բանի մը պատուականագոյն մասը, աղնիւը, ընտիրը. 4. J. **zum —en** h. մէկը կատակաբանել՝ ծաղրաբանել. բ. գեղեցիկ՝ ժամանցական խօսքերով մէկը պարապեցընել՝ խնդացընել մէկուն միտքը թարթափեցընել. 5. J—m et. **zum —en** geben մէկը բանով մը զբօսցընել՝ ուրախացընել:

bestáhl, անց. **bestehlen**ի:

bestä'hlen, նբ. 3ա. անցբ. որա. պողպատիկ ընել, պողպատով դրուագել՝ պատել:

bestáll|en, նբ. 3ա. անցբ. J. — մէկը հանդիսաւ պաշտօնի մը կարգել՝ նշանակել. բ. մէկուն պաշտօն մը տալ, մէկը պաշտօնի մը կարգել՝ պաշտօնեայ անուանել: **—ung,** իգ. 31. մէկը հանդիսաւ պաշտօնի մը նշանակելը, պաշտօնի մը հանդիսաւ կարգում. պաշտօնեայ... անուանում, պաշտօնի մը տուչութիւն: **—ungsbrief,** ար. **—ungsurkunde,** իգ. (մէկուն պաշտօնի մ'ամբարձման) վկայական գիր՝ վկայագիր:

bestánd, անց. **bestehen**ի:

Bestánd, ար. 18. գոյութիւն. անե—

Digitized by Google

ում, տեւականութիւն, մնայականութիւն. կայականութիւն. հաստատութիւն. v. — sein, — haben կալ մնալ, տեւել. der Friede wird keinen — h. խաղաղութիւնը տեւական պիտի չըլլայ. das Wetter wird nicht v. — s. օդն անփոփոխ պիտի չմնայ. 2. (բանի մը՝ ընչից) իրականը, բուն թիւը. — e–s Gutes երկրի մ'եղեաց՝ ապրանաց վիճակը՝ իրական թիւը. — der Kasse դրամարկեղ իրական բովանդակութիւնը. 3. ein Gut in — nehmen կալուած մը վարձել. in — geben վարձու տալ. in — haben վարձու բռնել: —buch, չ. չմ. (վարձուաց) արձանագիր: —geld, չ. վարձ: —gut, չ. վարձու առնուած կալուածք՝ ագարակ: —liste, իգ. ցանկ, արձանագիր: —los, ած. անկայուն, չմնայուն, անտեւական: —theil, ար. բաղկացուցիչ մասն. իոն. ...: խառնեման նիւթ. փմ. կազմիչ տարր՝ մարմին:

beſtä'ndig, ած. 6. կայուն, մնայուն, տեւական, յարատեւ. անշարժ, հաստատուն (նաեւ չմ.). das Barometer steht auf — ծանրաչափը անշարժ՝ հաստատուն (օդ) կը ցուցնէ. 2. անընդհատ, շարունակեալ, յարատեւող, տեւող. մշտնջենաւոր: —keit, իգ. 31. անյփ. կայունութիւն, տեւականութիւն. անշարժութիւն, հաստատութիւն. 2. հանապազորդութիւն, մշտընջենաւորութիւն:

beſtä'rk|en, նբ. 3ա. անբժ. 3. in et. — մէկը կարծեաց... մը մէջ հաստատել: — չ. 32բ. անյփ. —ung, իգ. 31. հաստատութիւն:

beſtä'tig|en, նբ. եւ ձբ. 3ա. անբժ. ձբ. e—e Nachricht — լուր մը հաւաստել՝ վաւերել՝ ճշմարտել. die Nachricht bestätigt sich լուրը կը հաստատուի՝ կը վաւերուի. eidlich — երդմամբ հաստատել. den Frieden — խաղաղութեան դաշինքը վաւերացնել. 2. ար. խուզարկութեամբ երեւոյ քանակութիւնն եւ դադարները գտնել խմանալ: — չ. 32բ. անյփ. —ung, իգ. 31. հաւաստում, հաստատութիւն, վաւերութիւն, ճշմարտում, վաւերացուցում: —end, ած. 6. եւ մ. հաստատական, հաս-

տատելով: —er, ար. 32ա. —erin, իգ. 32. հաստատող, հաւաստող, վաւերող, ճշմարտող: —ungsurkunde, իգ. վաւերագիր, վաւերականութեան թուղթ՝ մուրհակ:

beſtátten, նբ. 3բ. անբժ. = beerdigen. [շիրմել:

beſtáuben, չբ. s. 3ա. անբժ. փոշ-

beſtä'ub|en, նբ. 3ա. անբժ. փոշւով ծածկել, փոշոտել. das Haar (կամ sich) mit Puder — (իր) հերաց վրայ փոշի ցանել: —t, դրբ. անց. եւ ած. 6. փոշւով ծածկուած, փոշեթաթախ. փխ. փոշետեսակ (մասունք անկոց):

beſtáuden, sich — ձբ. 3բ. անբժ. թփանալ, թփանման աճիլ:

beſtéch|bar, ած. 6. = bestechlich. —en, նբ. 3ա. անբժ. թափանցանց կարել. (կազմարար մը) գրքի մը կողակալ դնել. 2. ձբ. 3. — մէկը կաշառել, ընփ. մէկուն ձեռքն եղատել. ը. մփ. մէկը բարեկամութեամբ իր կողմը շահիլ՝ իրեն յանկուցանել: —en, չ. 32բ. անյփ. —ung, իգ. 31. թափանցանց կարելը. կաշառում, իր կողմը շահում՝ յանկուցում: —er, ար. 32ա. —erin, իգ. 32. թափանցանց կարող. 2. կաշառող: —lich, ած. 6. կաշառելի. կաշառասէր, վարձկան: —lichkeit, իգ. 31. անյփ. կաշառելիութիւն. կաշառասիրութիւն:

Beſtéck, չ. 20. գործիներով հանդերձ տուփ. mathematisches — ուսողական գործեաց տուփ. 2. սեղանի սպասք՝ կազմածք. 3. նաւ. նաւու մը չինութեան յատակագիծ հանդերձ ծախուց հաշուով. ք. աշխարհացոյց տախտակի վրայ կիտադրոշմ նշան (ուր նաւն իր ընթացից ժամանակ կը գտնուի): —en, նբ. 3ա. անբժ. et. mit et. — բան մ'ուրիշ իրի մէջ խոթել՝ տընկել՝ անցընել. den Finger mit Ringen — մատը մատանիներ անցընել: —er, ար. 32ա. —erin, իգ. 32. խոթող, տնկող, անցընող: —macher, ար. տուփ՝ պատեան շինող:

beſtéh|en, նբ. 26. անբժ. e—n Kampf — պատերազմ մը յաջողութեամբ ի գլուխ հանել. ein Abenteuer glücklich — բախտախնդրութենէ մ'անվը-

թամբ՝ ողջ առողջ վերծանիլ. e—e Probe (glücklich) — փորձէ մը (յաջողութեամբ) անցնիլ. e—e Prüfung, ein Examen — քննութենէ մը պրծիլ, քննութիւն մ'ընել լմնցընել. 2. von (կամ mit) Gesträuchen bestanden sein թփերով ծածկուած ըլլալ: — չէ. h. և s. — bleiben (հեղուկ մը) թանձրանալ, մնալ, առնել. 2. գոյանալ, կալ մնալ, տեւել, դիմանալ, հաստատուն կենալ՝ մնալ. er kann bei s—m Gehalte nicht — իր թոշակովը չի կրնար ապրիլ (= auskommen, չէ. ն.). mit et. — բանի մը հետ մրցանիլ՝ մէկտեղ ապրիլ՝ կենալ. 3. in e—r Probe, Prüfung — փորձէ մը յաջողութեամբ անցնիլ, քննութիւն մը յաջողութեամբ ընել լմնցնել. ը. մ. ծանծաղ ելլել. im Kampfe gegen J. — մէկուն դիմադրաւել, մէկուն հետ յաջողութեամբ պատերազմիլ՝ կռուիլ. mit Schimpf und Schande — (փորձէ՝ քննութենէ... մը) խայտառակ ելլել. vor J—m — մէկուն դիմադրաւել, մէկուն հետ յաջողութեամբ պատերազմիլ. wer kann vor Dir —? ո՞վ կրնայ քու առջեւդ կենալ՝ կայնիլ. 4. auf e—r Sache — = beharren, չէ. ա. auf s—m Kopfe — յամառիլ. 5. aus et. — բանէ մը բաղկանալ. 6. in et. — բանի մը վրայ կայանալ՝ էութիւնն ըլլալ: — ը. 22ձ. անյ. = … գոյութիւն, կայութիւն, տեւում, տեւականութիւն. յարատեւութիւն…: —end, ած. ն. գոյող, կայուն, տեւական. 2. für sich — անկախ: —ung (…), իգ. 31. nach der Prüfung քննութիւնն ընելէն՝ լմնցընելէն ետքը:

besteh||bar, ած. ն. կողոպտելի, գողնալի: —en, նէ. 2…. անցք. 3. — մէկը կողոպտել. e—n Schriftsteller — մատենագրէ մը գողնալ՝ բանագողութիւն ընել:

besteig||en, նէ. 2…. անցք. տեղ մը՝ բանի մը վրայ ելլել. die Kanzel — բեմ ելլել. das Pferd — ձին հեծնել: — ը. 22ձ. անյ. —ung, իգ. 31. ելք, ելլելը. — des Thrones գահակալութիւն: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. — e—s Berges լեռ ելլող:

Bestéllanstalt, իգ. (գրասենեակ մը) գրոց առաքման կեդրոնական տեղի:

bestéll||bar, ած. ն. կարգադրելի... (հմմտ. bestellen). 2. նէ. մշակելի: —en, նէ. 3ա. անցք. den Tisch mit Speisen — սեղանը խորտիկով լեցընել՝ առատանալից ընել՝ զարդարել. 2. կարգաւորել, կարգի դնել. die Haushaltung, die Wirthschaft — տունը յարդարել, տնտեսութիւն ընել. sein Haus — գործերը կարգի դնել. անդ. ք. փխ. es ist so um (կամ mit) et. bestellt իրն այս կամ այն վիճակի մէջ է. es ist schlecht bestellt իրերուն առողջ վիճակի մէջ չեն՝ գէշ կ'երթան. es ist mit ihm nur schwach bestellt փորձառութիւն՝ կարողութիւն պակասութիւն է. 3. նէ. (պարտէզ՝ արտ...) մշակել՝ գործել. 4. e—n Auftrag an J. — մէկուն յանձնարարութիւնը կատարել՝ վճարել. e—n Brief — նամակ մ'իր հասցէին առաքել՝ տալ. J—m Grüße — մէկուն բարեւներ խաւրել. haben Sie Nichts zu —? յանձնարարութիւն մը չունիք. haben Sie Nichts an ihn (կամ nach Paris) zu —? իրեն (զէպ ի Բարիզ) ընելիք կամ յանձնարարութիւն մը չունիք. 5. et. bei J—m — մէկուն (գործք... մը) ապսպրել. bestellte Arbeit ապսպրանք, ապսպրուած գործք. e—e Droschke — կառք մը վարձել՝ բռնել. sind Sie bestellt? ապսպրուա՞ծ յանձնարարութի՞ւն ընդունած էք. 6. J. — մէկուն տեղ մը ժամադրել. 7. (հմմտ. bestallen, նէ.) J. zu e—m Amte — մէկուն պաշտօն մը տալ, մէկը պաշտօնամ մը բարձրացընել. J. zum Richter — մէկը դատաւոր կարգել. J. über et. — մէկուն բանի մը վերակացութիւնը յանձնել, մէկը բանի մը վրայ վերին կարգել: —en, ը. 22ձ. անյ. —ung, իգ. 31. = … կարգաւորութիւն, կարգադրութիւն. մշակութիւն. ժամադրութիւն. 2. …—ung, (առեւտրական մ'եղած) ապսպրանք, ապսպրելու գործք. auf — machen բան ապսպրանաց չ(ի)նել՝ գործել: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. կարգաւորող, կարգադրող, մշակող. յանձնակատար, յանձնա—

Digitized by Google

բար... (Հմմտ. bestellen)։ —gebühren, էգ. յգ. —geld, չ. նամակաբաշխի վարձք։ —zeit, էգ. երկ. մշակու- թեան՝ արօրագործութեան ժամա- նակ։ —zettel, ար. ապրանքաց՝ յանձնարարութեան տոմսակ։

bestémpeln, նբ. ձա. անբյ. = stempeln.

bestens, մ. տ. best.

bestérnt, ած. 6. աստղազարդ. 2. աստղանիշ. 3. շքանշանով զար- դարեալ։

bestéuern, նբ. ձա. անբյ. ein Land, die Einwohner — գաւառի մը՝ բնա- կչաց վրայ հարկ դնել. sich — էբ. իւր իր վրայ հարկ դնել. 2. նոկ. ein Schiff — նաւ մ՚ուղղել՝ վարել, նաւավարել։ — չ. ձբ. անյգ. —(e)rung, էգ. 31. հարկ դնելը, հար- կադրութիւն. 2. նոյն —(e)rung, նաւավարելու արուեստ։ —erle(r), ար. 28. —erle, էգ. 6բ. հարկա- դրող, հարկատու։

bestiálisch, ած. 6. անասնական։ —itä't, էգ. 31. անասնութիւն, գա- զանութիւն։

bestícken, նբ. ձա. անբյ. ասղնա- գործել, ասղնագործ ընելու՝ զար- դարել։

Bestie, էգ. 35. վայրենի անասուն, գազան. էփ. անասնաբարոյ՝ գազա- նաբարոյ մարդ։

bestíeben, նբ. ձա. անբյ. = be- stäuben.

bestíefeln, նբ. ձա. անբյ. կօշիկ հագնիլ։

bestíeg, ան՝. bestiegen, դբբ. անց. besteigen։

bestímm bar, ած. 6. որոշելի, վճռելի... (Հմմտ. bestimmen); փոխ. սահման(ու)ելի։ —en, նբ. ձա. անբյ. 1. zu et. — մէկը բանի մը հաւանե- ցընել՝ յորդորել. sich zu et. — lassen բանի մը հաւանիլ՝ յորդորուիլ՝ ինք զինքն որոշել տալ. sich — էբ. ինք զինքն որոշել, հաւանիլ. բ. վճռել, որոշել. փ. Zeit und Ort — ժամ եւ տեղի սահմանել. էլ. e—n Begriff — գաղափար մը սահ- մանել. 2. genau — որոշակի սահմա- նել՝ նշանակել. s—n Nachfolger — իր յաջորդն ընտրել՝ կարգել. den Preis für et. — բան մ՚արժեցընել՝ գնա- հատել. խղ. die Farbe — յաղթիչ գոյնն որոշել՝ անուանել. փմ. դղէ. quantitativ — (նիւթերու՝ դեղորայ- քեց...) բուն չափը նշանակել. փբ. որպիսութիւնը ցուցընել՝ յայտ- նել. et. — բան մը կարգաւորել՝ կարգադրել. über J., et. (nach Belieben) — մէկուն՝ բանի մը վրայ (ըստ կամս) տրամադրել. —, daß... որո- շել՝ կարգադրել՝ հրամայել որ... das Gesetz bestimmt, daß... օրէնքը կը սահմանէ որ... 4. նաեւ. էբ. für et. zu et. — մէկը բանի մը կարգել՝ սահմանել. sich — բանի մը կար- գուիլ՝ սահմանուիլ. 3. zu s—m Nach- folger — մէկն իր յաջորդը կարգել՝ անուանել. zu hohen ... Dingen — (նա- խախնամութենէ) բարձրագոյն... իրաց նախասահմանուիլ։ —en (ցնցա.), չ. ձբ. անյգ. —ung, էգ. 31. = Բոյքն Նշանակ—Բիանց Հեփ. յորդորում. հաւանում. որոշում. սահմանում՝ սահման (բանի... մը). (գնոց) հաստատութիւն. ժամա- դրութիւն. (յաջորդի) կարգում՝ անուանում. կարգադրութիւն, կարգաւորութիւն. տրամադրու- թիւն. վճիռ, հրաման. 2. նոյն —ung, — über et. treffen բանի մը վրայ կարգադրութիւն ընել՝ սահմա- նել՝ որոշել. բ. նախասահմանու- թիւն. — des Menschen մարդու ճա- կատագիր՝ բախտ՝ կոչում. փբ. nähere — խնդիր, լրացուցիչ։ —end, ած. 6. որոշիչ, սահմանիչ, վճռա- կան. das —e dabei war... խնդիրն ո- րոշողն այն էր որ... փբ. որպիսու- թեան (ածական...)։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. որոշող, սահմանող, վճռող... (տ. bestimmen)։ —t, դբբ. անց. bestimmen։ — ած. 6. եւ. մ. որոշեալ, սահմանեալ, վճռեալ. sich — (կամ auf's Bestimmteste) weigern բացէ ի բաց՝ բացարձակ մերժել. —er Ton վճռական՝ վճռատու ձայն. բ. —er Begriff որոշ՝ սահմանեալ գաղա- փար. —e Aufgabe որոշեալ խնդիր (լուծման աշակերտաց). կանոնաւ- որ. 2. ստոյգ, ապահով, հաստա- տուն. մ. ստոյգ, ստուգութեամբ, ապահով(ութեամբ), հաստատու- թեամբ. հաստատուն՝ անփոփոխ (գին). սահմանեալ (որ՝ ժամանակ)։

—theit, էգ. 31. ապահովութիւն, ստուգութիւն. ճշդութիւն. et. mit — wissen բանի մը վրայ ապահով ըլլալ, բան մը ստոյգ գիտնալ։ —ungsgesetz, չ. էլ. որոշիչ օրէնք։ —ungsgrund, ար. որոշիչ պատճառ։ —ungsort, ար. սահմանեալ տեղի, նպատակ։ —ungswort, չ. էր. որոշիչ բառ, յատկացուցիչ։

bestmöglich(st), տ. best, Գ.

bestochen, դրբ. անց. bestechen։

bestohlen, դրբ. անց. bestehlen։

bestö'pseln, նբ. 3ա. անբժ. e—e Flasche — շիշի մը խցան դնել, շիշ մը խցանել։

bestoßen, նբ. 2է. (տ. stoßen) անբժ. բանի մը զարնել՝ հրել՝ մղել. 2. որս. (անկիւնի՝ քարի՝ գրքի...) եզերքները՝ անկիւնը կոտրել. 3. ընդհարմամբ մաշել՝ ապականել։ sich — էբ. իրարու զարնուիլ, ընդհարկանիլ. 2. (ընդհարկանելով) մաշուիլ։

bestrafen, նբ. 3ա. անբժ. 3. (für ein Verbrechen համար wegen e—s Verbrechens) — մէկը (ոճրի մը համար) պատժել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. պատիժ, պատուհաս։ —enswerth, ած. 6. պատժելի, պատուհասելի։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. պատժող, պատուհասող։

bestrahlen, նբ. 3ա. անբժ. իր ճառագայթներովը լուսաւորել։

bestreben, sich — էբ. 3ա. անբժ. sich —, zu... բան մ՚ընելու... ջանալ՝ ճգնիլ՝ ամենայն փոյթ եւ ջանք թափել. sich — um et. բան մը շահելու ճգնիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. փոյթ, ջանք, ճիգ. eifriges — եռանդ. es wird stets mein — sein, zu... միշտ (շահելու...) պիտի ջանամ՝ ճգնիմ։

bestreichen, նբ. 2խ. անբժ. = beschmieren, նբ. 1. եւ 2. 2. mit Leim — սոսինձով թրջել. 3. նաւ. die Küste — ցամաքի քովէն նաւել. 4. et. mit der Hand — ձեռքը բանի մը վրայէն անցընել. mit dem Magnete — մագնիսով շփել, մագնիսել. 5. զին. die Ebene — դաշտավայրը թնդանօթով թշնամիներէն սրբել, թշնամիները թնդանօթով դաշտավայրէն հալածել. ը. մր. (դղեակը) դաշտավայրին տիրել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բոլորն նշանակութեանց հետ։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. շփող, օծող, բանով մը թրջող... (տ. bestreichen)։

bestreitbar, ած. 6. կռուական, վիճելի, հակառակելի։ —barkeit, էգ. անյփ. հակառակելիութիւն, կռուական՝ վիճելի ըլլալը։ —en, նբ. 2խ. ահմ. ներ. 3բ. անբժ. կռուիլ, պատերազմիլ. 2. et. — բան մը մերժել՝ ուրանալ. sich — lassen վիճման՝ հակառակութեան նիւթ ըլլալ. Das will ich nicht — ատոր չեմ ուզեր հակառակիլ, հակառակը չեմ պաշտպաներ. 3. (ստակը) բանի մը բաւեցընել. die Ausgaben, Kosten — ծախքը հոգալ՝ վճարել։ —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. վիճում, մաքառում, հակառակութիւն. die — der Unkosten ծախք. zur — der Unkosten ծախքը հայթայթելու համար։ —er (ընդ.), ար. 22ա. կռուող, պատերազմող. 2. հակառակորդ, հակառակող։

bestreuen, նբ. 3ա. անբժ. den Boden... mit et. — գետնի... վրայ բան մը ցանել. mit Salz... — կերակրոյ... վրայ աղ... ցանել. mit et. Nassem — հեղանիւթ սրսկել. mit Sand — ճամբու վրայ աւազ տարածել. բ. գրուածքի մը վրայ աւազ ցանել. 3. որս. ալիւրով շաղախել, ալիւրոտել. 4. mit Blumen... — ծաղիկ սփռել՝ ցանել, ծաղկազարդ ընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ցանում, սրսկում, սփռում...։

bestrich, անկ. bestrichen, դրբ. անց. bestreichen։

bestricken, նբ. 3ա. անբժ. հիւսկէնով՝ հիւսուածով մը զարդարել. 2. et. — բան մը շուանով ամուր կապել՝ պատել. 3. էբ. 3. — մէկը խաղքակել՝ որոգայթի՝ հաղբի մէջ ձգել՝ ըմբռնել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բոլորն նշանակութեանց հետ։

bestritt, անկ. bestritten, դրբ. անց. bestreiten։

beströ'men, նբ. 3ա. անբժ. die Mauern — (մեծ գետ մը) քաղքի մը պարիսպները թրջել՝ պարսպաց քովէն հոսել անցնիլ. 2. ոռոգել, ոռոգանել։

Digitized by Google

bestü'ckjen, նբ. 3ա. անբյ. Նաւ. ein Schiff — նաւ մը թնդանօթներով զինել։ — ջ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. նաւու մը թնդանօթներով զինումն։

bestü'rm|en, նբ. 3ա. անբյ. = (gegen, wider, auf et.) anstürmen; bestürmt w. յարձակում կրել. 2. փխ. 3. mit Besuchen — մէկին այցելու-թեամբք ձանձրացընել. 3. mit Bitten — մէկին աղաչանօք՝ պաղատանօք թախանձել։ — ջ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. յարձակում. թախանձանք, ձանձրութիւն։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. պաշարիչ, պաշարող։

bestü'rz|en, նբ. 3գ. անբյ. = bestürzt machen (տ. bestürzt). 2. e—n Topf — պտուղին մը խուփ գնել։ —t, զբյ. անց. եւ ած. 6. խռովեալ, շփոթեալ. զարհուրեալ. խուճապեալ, ամօթապարտ. սաստեալ, ընդարմացեալ. ապշած, վարանեալ. պապանձեալ, լեղաւակաց. — machen խռովել, ամչցնել, ընդարմացընել, զարհուրեցընել, խուճապել։ —heit, իգ. 31. անյ. —ung, իգ. 31. խռովութիւն, շփոթութիւն, զարհուրանք, խուճապումն. կորանք, ընդարմացումն, վարանումն. in — gerathen զարհուրիլ. խռովիլ, շփոթիլ։

Besúch, ար. 20. այցելութիւն. ich bin hier auf — հոս այցելութեան եկած եմ. բ. er hat — շատ այցելու ունի. 2. (անձը այս մ'այցելուաց) յաճախութիւն։ —en, նբ. 3ա. անբյ. 3 — մէկուն այց ելլել. 2. 3. oft — մէկուն յաճախել՝ ատեն այց ել-լել. 3. e—n Ort — տեղ մ'երթալ. բ. die Kirche — եկեղեցին յաճախել. das Gymnasium — վարժարան երթալ։ —en, ջ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Besuch, 1. ա. եւ 2.։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. այց ելլող. regelmäßiger — e—s Lokals (արճանեց(ի)... մը) ընդ-գել՝ յաճախող (ա—.գրծ. Stammgast). (խանութի մը) յաճախորդ. 2. = Besuch, 1. բ.։ —(s)karte, իգ. այցետոմս։ —(s)zimmer, ջ. հիւ-րանոց։

besúdjeln, նբ. եւ փբ. 3ա. անբյ. = beschmutzen, նբ. 1., beschmieren, նբ. 8., beflecken, նբ. 1. ձեռ. փխ.։ — ջ. 22բ. անյ. —(e)lung, իգ. 31. աղտեղում, աղտեղութիւն։

Bét|bruder, ար. անշարժ պաշտօ-նեայք եւ նախրակրօն, մեծապաշտ. կեղծաւոր։ —brüderei, իգ. անշարժ եւ նախրակրօն պաշտօնասիրու-թիւն, մեծապաշտութիւն։ —fahrt, իգ. ուխտաւորութիւն, ուխտա-գնացութիւն։ —haus, ջ. մատուռ։ —kapelle, իգ. —ort, ար. —platz, ար. աղօթարան։ —pult, ար. ծնրադիր։ —saal, ար. աղօթարան։ —schwester, իգ. Betbruderի։ —stuhl, ար. = Betpult. —stunde, իգ. ժամ աղօթից. բ. die — halten հասարակութեան՝ հրապարակաւ աղօթքները ընել։ —tag, ար. Buß- u. —tag պահոց եւ աղօթից օր. կր. —e, յգ. (Համբարձմանէն յառաջ) երեքօրեայ պաղատանաց աւուրք։

betä'fel|n, նբ. 3ա. անբյ. — ջ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = täfeln...

betágt, ած. 6. = bejahrt. 2. ճխ. (փոխանակագիր) ժամանակը հա-սած՝ լրացած։

betákeln, նբ. 3ա. անբյ. ... Նաւ. = auftakeln...

betást|en, նբ. 3բ. անբյ. = antasten, նբ. 1. 2. ատեալ շօշափել, շփշփել, թաթել։ — ջ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Antasten, ջ. 2. ատեալ շօշափումն։

betä'ub|en, նբ. 3ա. անբյ. (ահա-գին շառաչմամբ) ականջը խլացը-նել. 2. ընդարմացընել, թմրեցը-նել. փխ. durch Aether — եթերով թմրեցընել. ըթացընել, անզգա-յընել (նաեւ փխ.)։ — ջ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. (ականջի) խլացում. ընդարմացում, թմրեցում. ըթա-ցում. 2. փոյն —ung, բիլ. թմրու-թիւն, ընդարմացում. dumpfe — մա-հահանգոյն նիրհում, քնափու-թիւն։ —theit, իգ. 31. անյ. —sein, ջ. 22բ. անյ. = Betäubung.

Béte, իգ. 35. գրկ. = Beete.

Bétel, ար. 22ա. գրկ. թմբուլ (Piper betle)։

bét|en, չբ. h. 3բ. աղօթել, ա-ղաչել. — zu Gott Աստուծոյ աղօ-թել. vor (nach) Tische — սեղանի օրհ-նել, սեղանի օրհնութիւն ընել.

Digitized by Google

տալ. Noth lehrt — Եթէ նեղն իյնաս, Տէր աղօթել կը կանչես։ — նբ. ein Vater-unser — Հայր մեր մ'ըսել. 2. Յ. lebendig — Մէկն աղօթքով յարուցանել. փբ. sich in den Himmel — աղօթքով երկինքն ժառանգել։ — չ. 22բ. անյ. աղօթք, աղաչանք։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. աղօթող։

Bethánien, չ. 38. աշխ. Բեթանիա։

bethä'tig||en, նբ. եւ փբ. 3ա. անբ. f—e Freundschaft... — անոր բարեկամութիւնը փորձել. sich — ի յայտ գալ, յայտնուիլ. 2. sich bei et. — (գործքի... մը) մասնակցիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գործադրութիւն. մասնակցութիւն։

betháuen, չբ. f. եւ նբ. 3ա. անբ. շաղապատ՝ ցօղապատ ընել՝ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. ցօղում, որոշում, ոռոգում։

bethé(e)ren, նբ. 3ա. անբ. ար. խայծղանել, խայծղանով պատել։

betheilig||en, նբ. 3ա. անբ. Յ. bei et. — մէկը բանի մը մասնակցել. բ. չճ. մէկը մասնակցութեամբ շահուց բանի մը կցորդել՝ շահակից ընել։ sich — փբ. sich an (կամ bei) et. — բանի մը մասնակցիլ. ը. մփ. մէկուն օգտին կամ բանի մը յաջողութեան եռեւէ ըլլալ՝ փոյթ ունենալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. մասնակցութիւն, շահակցութիւն. մէկուն շահուն՝ օգտին խնամք՝ փոյթ։ —te(r), ար. 34. —te, իգ. 6բ. մասնակից, շահակից, բաժանակից. իչգ. իրաւունք ունեցող. allen —n անոնց ամենուն՝ որոնց իրը կը հայի...։

Bethéu||(e)rer, ար. 22ա. —(e)rerin, իգ. 32. հրապարակաւ յայտնող՝ դաւանող։ —ern, նբ. 3ա. անբ. f—e guten Gesinnungen — իր բարի դիտումները դաւանիլ՝ հրապարակաւ յայտնել։ —ern, չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. դաւանութիւն, հրապարակաւ հաստատութիւն. երդում։

Béthle|hem, չ. 38. տղ. Բեթղեհեմ։ —(he)mitisch, ած. 6. բեթղեհեմացի, բեթղեհեմական. —er Kindermord կոտորած Անմեղ Մանկանց։

bethö'r||en, նբ. 3ա. անբ. պատրել, մոլորցընել, խոտորցընել, շլացընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. պատրանք, մոլորեցուցում, խոտորեցուցում, շլացուցում։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. շլացընող, խոտորցընող... (տ. bethören)։ —theit, իգ. 31. անյ. մոլորութիւն մտաց. 2. յիմարութիւն, խելագարութիւն։

Béting, իգ. 31. նաւ. խարսխի պարանը կապելու հեծան։

betítel||n, նբ. եւ փբ. 3ա. անբ. ein Schriftstück... — գրքի... մը վերնագիր դնել, գիրք մը վերնագրել՝ մակագրել. 2. Յ. — մէկուն տիտղոս մը տալ. 3. Յ. Graf... — մէկը կոմս անուանել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գրքի... մը վերնագիր՝ մակագիր. տիտղոսի մը տուչութիւն. կոմս... անուանում։

betö'lpeln, նբ. 3ա. անբ. խաբել, պատրել. sich — lassen խաբուիլ, կափուլ՝ որոգայթ իյնալ։

Betón, ար. 38. կրախառն՝ տուազախառն եւ խճախառն շաղախ։

betón||en, նբ. 3ա. անբ. e—e Sylbe — վանկ մը շեշտել. et. stärker — (նաեւ իչփ.) վանկի... մը վրայ յամել՝ երկարագոյն ձայնել. փխ. բառի մը ներքեւ գիծ դրոշմել, բառ մը ստորագծել՝ ընթագծել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. շեշտում, վանկի... մը վրայ յամեցում՝ երկարագոյն ձայնը։

Betónie, իգ. 35. բժ. լօռատերեւ (Betonica)։

Betrácht, ար. 20. անյ. (միայն նախդրութեամբ հանդիպի կը գործածուի). et. außer — lassen բան մը մէկդի թողուլ՝ լքել թողուլ. (mit) in — kommen խորհրդածութեան՝ նկատողութեան առնուիլ՝ ենթարկուիլ, խորհուիլ. et. in — nehmen բանի մը վրայ խորհիլ, բան մը խորհրդածութեան՝ նկատողութեան առնուլ՝ ենթարկել. in gewissem — ինչ ինչ նկատմամբ։ —en, նբ. 3բ. անբ. նկատել, նայիլ, քննել, խորհիլ. Alles recht betrachtet հաշուով, լաւ հաշուելով. 2. die Gestirne... — աստղերը դիտել՝ զննել. als gute Ber-

betrachtung — բարեգութութեան բան համարիլ։ —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. Նկատութիւն, Հայեցողութիւն, Նկատողութիւն. 2. Գոյն —ung, կշռադատութիւն, ճանաչողութիւն. —en, յփ. խորհրդածութիւնք, մտածականք։ —enswerth, —enswürdig, ած. Նկատելի, զննելի, խորհելի (Հմմտ. betrachten)։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. Նկատող. Դիտող. զննող, խորհող։

beträ'chtlich, ած. 6. Նշանաւոր, կարեւոր (տ. ansehnlich, 2.)։ —keit, իգ. 31. անյփ. Նշանաւորութիւն, կարեւորութիւն։

Betrachtungs|art, իգ. —weise, իգ. Նկատողութիւն, Նկատութեան եղանակ։

betraf, անց. betreffen-ի։

Betrag, ար. 13. — e—r Einnahme եկամտից բովանդակութիւն. — erhalten (կը տուրադրեմ որ) ստացայ, ստացման համար. 2. Համբե, (արտաքնական) գումար՝ բովանդակութիւն։ —en, չբ. ի. 23. անբժ. (տղեկի գումարը...) այս կամ այնչափի ելլել՝ բարձրանալ, այս կամ այնչափ ըլլալ։ sich — չբ. = aufführen, չբ. (Հմմտ. benehmen, չբ.); sich gegen J. gut (schlecht) — մէկուն հետ լաւ (կոպտութեամբ) վարուիլ։ —en, չ. 22բ. անյփ. = Benehmen, չ.

betrank, անց. betrinken-ի։

betrat, անց. betreten-ի։

betrau|en, նբ. 3ա. անբժ. J. mit et. — մէկուն բան մը՝ բանի մը խնամքը յանձնել. J. mit e—r Sache — (նաեւ չբ.) մէկուն գործքի մը վարչութիւնը յանձնել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Քոյքն Նշանախօսութեանը Հմտ. nach der — mit diesem Auftrage սա գործքն իրեն յանձնուելէն ետքը։ —te(r), ար. 34. —te, իգ. 35. (ած. լա Vertraute(r) մտերիմ խորհրդակից, գիտակակից։

betrauern, նբ. 3ա. անբժ. J. — մէկուն վրայ սուգ առնուլ, մէկը ողալ. 2. (բանի մը կորստեանը վրայ) ցաւիլ։ —swerth, —swürdig, ած. ցաւալի։

beträ'ufeln, նբ. 3ա. անբժ. կաթիլ կաթիլ ոռոգել՝ որոգել։

Betreff, ար. 20. (կը ծործածոյ գոյն Հէչ. եւ իգրի—նր.) in — (—s, նաեւ betreffs) e—r Sache բանի մը նկատմամբ՝ պատճառաւ (Հմմտ. Anbetracht, anlangen, նբ., bezüglich, hinsichtlich)։

betreffen, նբ. 2պ. անբժ. J. (bei e—m Diebstahle...) — մէկը (գողնալու... ժամանակ) ձերբակալել, մէկուն... վրայ հասնիլ. J. über (նաեւ auf) der That կամ auf frischer That — մէկը գործք մ'ընելու ժամանակ բռնել. 2. J. — մէկուն վրան (աղէտ՝ հիւանդութիւն... մը) գալ՝ հասնիլ, (հիւանդութենէ... մը) բռնուիլ. 3. = angehen, նբ. 4. Das betrifft Sie ատիկա Ձեզի կը հայի՝ կը վերաբերի. Alles, was die Ehre betrifft ինչ որ պատուոյն կը հայի՝ կը դպչի... was mich betrifft իմ նկատմամբս, ինձ ինծի...։ betroffen, դրբ. անց. եւ ած. 6. = Քոյքն Նշանախօսութեանց Հմտ.) 2.(երկիւղիւ) զգածեալ, ապշած, դրդուած. խռովեալ, անմօթապարտեալ (Հմմտ. bestürzt)։ —d, դրբ. ներ. եւ ած. 6. das—e Wort նախայիշատակեալ՝ վրան խնդիր յուզուած բառը. վերաբերութիւն ունեցող, վերաբերեալ. —e Behörde իրաւունք ունեցող՝ ձեռնհաս իշխանութիւն՝ վարչութիւն. dieser B—e այս ինչ անձը. 2. գ. եւ նխ. Նկատմամբ, հայելով։

betreffs, գ. տ. Betreff.

betreib|en, նբ. 2ծ. անբժ. die Felder mit Vieh — արջառ գաշտերու վրայ ճարակելու տանիլ. 2. et. — բան մը ճեպեցընել՝ փութացընել՝ շտապեցընել. իրք. e—n Prozeß — մէկուն դէմ դատ վարել, մէկին ատեանաքարշ ընել՝ դատաստանի քաշել. 3. ein Handwerk — արուեստ՝ ձեռագործ մը գործել. die Künste, Wissenschaften... — արուեստները՝ գիտութիւնները մշակել. չբ. e—e Fabrik — գործատուն մը բանեցընել՝ շահագործել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. անտառի մը մէջ արջառ ճարակեցընելու իրաւունք. գործքի... մը փութացուցում՝ ճեպեցում. ձեռագործի՝ արուեստի... պարապում. գիտութեանց... մշակութիւն. չբ. գործատան... մը բանեցում՝ շահագործութիւն։ —er,

ար. 22ա. —erin, էգ. 32. ճեպեցընող, փութացընող. 2. (ճարտարարուեստի մը գործածութեան) ձեռնարկու՝ ձեռնարկող, գործածու... բանեցընող՝ շահագործող։

betrét||en, նբ. 2է. (տ. treten) անցն. ոտք մը ոտքը դնել՝ կոխել՝ մըտնել. den Hauptplatz — առաջարէգը՝ կառուանսցը մտնել. die Kanzel — բեմն ելլել. er wird m—e Schwelle nicht wieder — այսուհետեւ տանս սեմէքը դիրս չկոխէ։ — ըրբ. անց. եւ ած. 6. = Բայլին նշանակութեանց հէտ. 2. —er Weg բազմագնաց՝ բանուկ ճամբայ. 3. = betroffen (տ. betreffen, ըրբ. անց. 2.)։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ոտք մը մտնալ՝ մտնելը, բեմ ելլելը. 2. das — dieses Weges ist gestattet այս ճամբէն անցնելն արգելեալ չէ։ —enheit, էգ. 31. անյ. յանկարծակի բռնուիլ. խռովութիւն, շփոթութիւն, խուճապուիլ. ապշութիւն։ —ungsfall, ար. (դատաստանն. բգր.) im —e կամ auf den —... ի դիպուածի որ շարագործութիւն մ'ըրած ժամանակը կամ օրինազանցութեան մը ժամանակ բռնուի... բ. եթէ բռնուի՝ յայտնուի։

Betrieb, ար. 20. անյ. = Betreiben, չ. 2. (գործատան՝ բանք... մը) շահագործութիւն՝ բանեցում. (երկաթուղւոյ մը) գործածութիւն՝ բանիլը. բ. (գործածութեան կարգը) ընթացք, շարժում, (երկաթուղւոյ) երթեւեկութիւն. im —e s. (երկաթուղին) բանիլ՝ գործածուիլ, (մեքենայ մը) գործել։ [betreibenէ։

betrieb, անկ. **betrieben**, ըրբ. անց.

Betriebs||direktor, ար. — e—r Eisenbahn երկաթուղւոյ երթեւեկութեան վարիչ։ —inspektor, ար. — e—r Eisenbahn երկաթուղւոյ կահուց՝ մեքենայից վերատեսուչ։ —kosten, յգ. շահագործութեան՝ բանեցման ծախք։

betriebsam, ած. 6. գործունեայ, գործօն. ճարտարարուեստ։ —keit, էգ. 31. անյ. գործունէութիւն. ճարտարութիւն, արուեստագիտութիւն։

betrinken, sich — գբ. 3ա. անցն. արբենալ, գինւով զուարթանալ։ **betrúnken**, ըրբ. անց. եւ ած. 6. հարբած, արբեալ, գինւով զուարթացեալ. ընդ. total, knüppeldick — բոլորովին հարբած, գինեհարբած. — machen արբեցընել, գինովցընել. գինւով զուարթացընել։

betróduen, չբ. s. 3բ. անցն. երեսը մակերեւոյթը չորնալ։

betróffen, ըրբ. անց. betreffenէ։

Betróffenheit, էգ. 31. անյ. (հմմտ. Betreffen, չ.) = Betretenheit.

betróg, անկ. **betrógen**, ըրբ. անց. betrügenէ։

betrö'pfeln, 3ա. **betrópfen**, 3ա. եւ 3գ. նբ. անցն. = beträufeln.

betrü'b||en, նբ. 3ա. անցն. տրտմեցընել, տխրեցընել. Ȝ. tief (aufs Höchste, Tiefste) — մէկն անհնարին տրտմութեան մէջ ձգել, սաստիկ տխրեցընել։ sich — գբ. տրտմիլ. տխրիլ. sich über et. — բանի մը վրայ վշտանալ՝ տանուիլ։ —t, ըրբ. անց. եւ ած. 6. տրտմեալ, տխրեալ. bis in den Tod — տրտում մինչեւ ցմահ. zu Tode — sein տրտմութենէն մեռնիլ։ —theit, էգ. 31. անյ. —niß, էգ. 16. տրտմութիւն, տխրութիւն. tiefe — անհնարին տխրութիւն։

Betrúg, ար. 18. անյ. խաբէութիւն, նենգութիւն. լծ. փաճառականի նենգութիւն՝ խարդախութիւն. իղ. խաղագրժութիւն, խարդախութիւն։

betrúg, անկ. betragenէ։

betrü'g||en, նբ. եւ գբ. 2չ. անցն. խաբել. Ȝ. um et. — մէկը բանէ մը զրկել, մէկուն (իրաւունքը...) զլանալ. 2. Ȝ. — մէկը պատրել. sich selbst — իր անձը պատրել. im Spiele — խաղագրժել, խարդախել։ — չ. 22բ. անյ. = Betrug. —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. խաբող, պատրող. խաբեբայ. նենգաւոր գող. խաղագրուժ, խարդախ։ —erei, էգ. 31. խաբէութիւն, պատրանք, նենգութիւն, խարդախութիւն։ —erisch, ած. 6. պատրիչ, խաբեպատիր, նենգաւոր, խարդախ. —er Bankerott խարդախեալ սնգանարեկութիւն. — handeln նենգել, խարդախել, խարդաւանել։ —lich, ած.

Digitized by Google

ս. = betrügerisch. 2. պատրիչ, խաբէական: –lichkeit, իգ. 31. անյ. անստուգութիւն, անհաստատութիւն. յողդողդութիւն:

betrúnken, գրք. ածյ. betrinkenն եւ ած. ս. փ. betrinken. –heit, իգ. 31. արբեցութիւն, գինեհարութիւն, գինովութիւն:

Bett, չ. 2ա. անկողին, մահիճ. –en, յգ. անկողնոյ կազմածք. ein – aufschlagen անկողին մը նետել. ein Kind… zu – bringen տղայ… մը պառկեցնել. zu (նաեւ in's) – gehen, sich zu –e legen պառկիլ, (հիւանդութեան համար) անկողին իյնալ. das – hüten հիւանդ պառկիլ. kleines –, –chen, նուազ. անկողնիկ. elendes – խշտեակ. ein – (frisch) überziehen անկողնոյ մը վրայ մաքուր սաւան անցընել. 2. ||. անկողին, ամուսնութիւն. ըռփ. von Tisch und – geschieden s. (երկու ամուսիններ) սեղանոյ եւ անկողնոյ հաղորդակցութիւն յանձնել, բաժնուիլ. 3. գետի… խոր. 4. որս. – e–s Wildes երէի մը որջ. 5. ||. (քարայական նիւթոց զանգուածներուն) շարք՝ խաւ՝ կարգ: –bank, իգ. անկողնոյ (անկողին եղելու) տախտակ՝ երկնակալ. բ. ծալածոյ անկողին (որ նստարան կը կազմուի): –(boden)bretter, չ. յգ. մահճակալ փոքր տախտակներ: –decke, իգ. (= Deckbett) վերմակ. gesteppte – փամփուշտ վերմակ. բ. անկողնոյ ծածկոց: –zeug, ար. անկողնոյն եւ պատերն մէջ գտնուող փոքրանոց: –gestell, չ. –stätte, իգ. –stelle, իգ. անկողնոյ փայտեղէն կազմած, լաստ, մահիճ: –gurt, ար. անկողնոյ փոկակապ: –himmel, ար. անկողնոյ ձեղուն: –kammer, իգ. անկողնակալ խուց: –kasten, ար. = Bettgestell; բ. պառկելու բազմոցի մը փակ ձգոց: –(kopf)kissen, չ. բարձ (անկողնոյ): –kopfpfühl, չ. գլխաւ բարձ, սնարք: –korb, ար. օրրոց: –lägerig, ած. (հիւանդութեան համար) անկողին ինկած: –laken, չ. սաւան, սնդան, պաստառակալ: –meister, ար. անկողնոց վերատեսուչ, մահճապետ: –nässen, չ. ըռփ. շռանութիւն: –nässer, ար. ըռփ. շռան: –pfühl, չ. = Bettkopfpfühl. –sack, ար. յարդանկողնոյ պարկ. բ. անկողնոյ պայուսակ: –schirm, ար. անկողնոյ պատսպարիչ՝ ծածկիչ կազմած: –überzug, ար. անկողնոյ լաթ, սաւան՝ բարձի երես: –wanze, իգ. ||. մլուկ (Acanthia lectularia): –wäsche, իգ. սաւան: –zeug, չ. = Bettwäsche.

Béttchen, չ. 22բ. նուազ. Bettի:

Bétte, չ. 24բ. որս. փ. Bett, 4.

Béttel, ար. 22ա. անյ. = Bettelei, 1. 2. ըռփ. չնչին գոյքն իր. ich kann nicht an jeden – denken ամէն չնչին իրաց վրայ չեմ կրնար մտածել. Das ist der ganze –! այս է բոլոր խնդիրը՝ պատմութիւնը: –arm, ած. (մուրալու չափ) աղքատ՝ չքաւոր, յետին աստիճանի աղքատ: –armuth, իգ. մեծ՝ յետին աղքատութիւն: –brief, ար. մուրացութեան հրամանագիր. բ. ողորմութեան աղերսագիր: –brot, չ. das – essen ուտելու հացը մուրալ: –bruder, ար. = Bettler; բ. = Bettelmönch. –frau, իգ. = Bettlerin. –geld, չ. ողորմութեան սաակ: –geschenk, չ. խեղճ՝ չնչին պարգեւ: –gesindel, չ. = Bettelvolk. –handwerk, չ. մուրացկութիւն: –herberge, իգ. խեղճ՝ ողորմելի իջեւան: –junge, ար. մուրացիկ տղայ: –kram, ար. = Bettel, 2.: –mann, ար. = Bettler. –mönch, ար. մուրացիկ աբեղայ՝ վանական: –pack, չ. = Bettelvolk. –ranzen, ար. –sack, ար. մախաղ, պարկեղէն: –stab, ար. մուրացկի գաւազան. ||. մուրացկութիւն. 3. an den – bringen մէկը թշուառութեան՝ յետին աղքատութեան մէջ ձգել՝ կործանել, մուրալու վրայ նստեցնել: –stand, ար. = Bettelstab, ||.: –stolz, ար. աղքատի՝ մուրացկի հպարտութիւն. ը. մփ. անմիտ հպարտութիւն. բ. ած. մուրացիկ՝ աղքատ պէս հպարտ: –vogt, ար. աղքատաց տեսուչ: –volk, չ. մուրացիկ ամբոխ, մուրացք:

Bettelei, իգ. 31. մուրացութիւն. 2. թախանձեցուցիչ՝ տաղտկալի աղաչանք՝ խնդրուածք:

béttelhaft, ած. ս. մուրացիկ, խեղճ, ողորմելի:

Digitized by Google

bétteln, չբ. ի. եւ նբ. 3ա. մուրալ (նաեւ փխ.). Kunst geht nicht — արուեստագէտ անձը ամէն տեղ իր հացը կը ճարէ։ sich — փբ. sich durch Deutschland — Գերմանիայն մուրացիկ շրջիլ։ — չ. 22բ. անյփ. = Bettelei, ı.

bétt‖en, չբ. ի. 3բ. (J—m) — մէկուն անկողին յարդարել։ — նբ. եւ sich — փբ. J. — մէկը պառկեցընել. sich — պառկիլ. փխ. sich — զետեղուիլ, տեղաւորուիլ. er ist nicht auf Rosen gebettet վարդէ անկողնոյ վրայ չէ պառկած. sich zusammen — անկողիններն իրարու մօտեցընել. բ. մէկտեղ պառկիլ։ — չ. 22բ. —ung, իգ. 31. die — des Fremden besorgen օտարականին համար անկողին պատրաստել. 2. ֆոյն —ung, (հեծան՝ որուն վրայ տակառ կը դրուի) հաստոց. բ. զին. — e—s Geschützes (թընդանօթի արձակման համար) տարահարթ հողաբլուր։

Béttler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. մուրացիկ, մուրող. աղքատ, չքաւոր։ —handwerk, չ. —herberge, իգ. ... = Bettelhandwerk...

betúchen, նբ. 3ա. անբյ. տուտով պատել՝ զարդարել։

betü'nchen, նբ. 3ա. անբյ. որմ. պատը վերջին անգամուն շաղախով ծեփել։

betü'pfeln, 8ա. **betu'pfen**, 3ա. եւ 3գ. նբ. անբյ. բան մ'ասդիէն անդիէն (թեթեւ եւ արագ) շօշափել, ածմծել. 2. խայտախարիւ՝ պիսակ պիսակ յօրինել։

Bétze, իգ. 35. քած, մատակ շուն. 2. մատակ գայլ. 3. փխ. ռմ. քած, բոզ։

Béuche, béuchen ... տ. **Bauche, bauchen** ...

béug‖bar, ած. 6. = biegbar; 2. փխ. կակղելի, ցածնլի, զիջանելի։ —e, իգ. 35. ծռում, կորացում. բ. կրկնուած, կորութիւն. 2. ճրտ. կամարաձեւ՝ աղեղնաձեւ կորութիւն. անդղ. (Knie.)— ծնկան խոնարհեցում. 3. տակառի շրջանակ կազմելու գործի։ —efähig, ած. քր. = abwandelbar; ը. մփ. փոփոխելի, փոփոխական։ —efall, ար. քր. հոլով։ —emuskel, ար. անդղ. կորացուցիչ՝ կրկնիչ գնդերը (հկառծչ. Streckmuskel)։ —en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. = biegen, նբ. (տ. նոյնը.) փխ. տոր. քրծ. —; sich unter der Last — բեռան ծանրութենէն կորանալ՝ կքիլ. J—s Stolz — մէկուն հպարտութիւնը խոնարհեցընել՝ ցածուցանել. den Nacken (կամ sich) vor J—m — մէկուն առջեւը խոնարհիլ՝ կքիլ՝ ճկիլ։ **gebéugt**, ըրբ. անց. եւ ած. 6. տոր. քրծ. փխ. (tief) — (դժբախտութենէ... մը) կքեալ՝ ընկճեալ՝ խորտակեալ. խոնարհեալ, յաղթահարեալ։ —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կորացում, կքում, ծռում. քր. (բառերը) փոփոխութիւն, խոնարհում, հոլովում։ —sam, ած. 6. = biegsam. —ungsfähig, ած. = beugefähig. —ungsfähigkeit, իգ. քր. (բառերը) փոփոխականութիւն, հոլովականութիւն (անուանց)։ —ungssylbe, իգ. հոլովակերտ՝ խոնարհման մասնիկ։

Béule, իգ. 35. պալուկ. նախատպատ, կզութիւն (= Buckel, Höcker). տխտ. (անօթի տակ՝ պատրանոցին մէջ...) ուռեցք, կորեղ. 2. ար. (արծաթեղէն անօթոց ծալքերը) ձուաձեւ՝ ուռուցիկ զարդ։ —nmelone, իգ. տկ. կանտալուպեան (շատ ազնիւ) սեխ (Cucumis melo cantalupo)։

béulicht, ած. 6. ուռածի՝ ուռեցքի պէս։

béulig, ած. 6. ուռեցքով լի։

beúnruhig‖en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. J. — մէկն անհանգիստ ընել. զին. (թշնամեաց զօրքը) աշխատցընել՝ անհանգիստ ընել. sich über et. կամ wegen J—s — բանի մը կամ մէկուն համար անհանգիստ ըլլալ. 2. J. — մէկն աղմկել՝ խռովել՝ գրգռել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. նեղում, անհանգիստ ընելը, աշխատցընելը. 2. ֆոյն —ung, անհանգստութիւն, աղմուկ, խռովութիւն։

beúrkund‖en, նբ. 3բ. անբյ. յիշատակարաններով՝ գրաւոր հաւատարմագրերով հաստատել՝ ճշդրտել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. յիշատակարաններով հաստատութիւն՝ ճշդրտում։

Digitized by Google

beúrlauben, ներ. ձա. անցք. 3. — մէկն առ ժամանակ մ'արձակել: sich — ինք. sich bei J—m — մէկէ մը հրաժեշտ առնուլ, մէկուն հրաժարական ազդագիրը առնուլ: **beúrlaubt**, ընդ. անց. եւ ած. 6. առ ժամանակ մ'արձակեալ: **Beúrlaubte(r)**, ար. 22. գծն. առ ժամանակ մ'արձակեալ զինուոր: — շ. 22ք. անյ+. **—ung**, իգ. 31. արձակուրդ, արձակում:

beúrtheilen, ներ. ձա. անցք. 3., et. — մէկը՝ բան մը դատել, մէկուն՝ բանի մը վրայ դատաստան կարել. 2. 3., et. scharf, streng — մէկուն՝ բանի մը վրայ քննադատութիւն ընել, մէկը՝ բան մը քննադատել. ein Buch — գիրք մը քննադատել, գրաքննել: — շ. 22ք. անյ+. **—ung**, իգ. 31. դատաստան, քննադատութիւն, գրաքննութիւն: **—er**, ար. 22ա. **—erin**, իգ. 32. դատող, դատաստան կարող, քննադատ, գրաքննիչ: **—ungskraft**, իգ. **—ungsvermögen**, շ. դատողութիւն, ընտրողութիւն:

beut, բն. սհմ. ներ. եզ. երրորդ դէմք փոխանակ bietet. 2. հրմ. եզ. փոխանակ biete (տ. bieten):

Beute, իգ. 35. աւար (զինուորաց...). — machen աւարել. 2. (Որսորդաց համար) auf — ausgehen ծառայութեան երթալ. ընդ. (մարդու համար) աւարելու երթալ, աւարել. 3. գերեալ նաւ. 4. Հայրենիք (մէջ տեղը բաժանմամբ) առջեւ. 5. անտառի մեղուաց փեթակ: **—(an)theil**, ար. աւարաբաժին, աւարաբաժանում: **—gierig**, **—lustig**, **—süchtig**, ած. աւարառութեան, աւարի ցանկացող. էկ. ընչաքաղց, շահասէր: **—schwer**, ած. աւարաւ ընդունելու՝ բեռնաւորեալ: **—zug**, ար. աւարառութեան արշաւանք:

Beutel, ար. 28ա. քսակ, ամպքսակ. 2. (Geld.)— (ամբողջ) քսակ. aus e—m — zehren հասարակաց քսակ ունենալ. den — ziehen քսակին ժապաւէնները ձգելով քակել. in s—n (eigenen) — lügen ամբողջին չխնայել, ասոր վրայ փառաւորել. 3. (Ցանկառաջանի մէջ) — (— 500 Piaster) քսակ մը (500 ղուրուշ). 4. զգեստի քսակաձեւ խորշ. 5. ին. (քսակաւոր անասնոց) ապրի՝ քսակ. 6. — am Billard պիլեարդի սեղանին ծակ. (Tabacks.)— ծխախոտի քսակ: **—arm**, ար. որբ. (ձեռագրի) մաղին թեւ: **—artig**, ած. ին. քսակաւոր: **—förmig**, ած. քսակաձեւ: **—meise**, իգ. ին. փայրէ գեղձանիկ (Parus pendulinus): **—ratte**, իգ. առ. **—ratze**, իգ. ին. քսակաւոր մուկ (Didelphis ursina): **—schneider**, ար. ընդ. քսակահատ: **—schneiderei**, իգ. քսակահատութիւն: **—sieb**, շ. որբ. ձարմաղ, շարմաղ: **—thier**, շ. ին. քսակաւոր (կրկնարգանդ) անասուն (Didelphis): **—tuch**, շ. որբ. (ալիւրը նրբացնելու մաղելու) անօսր հիւսուած պաստառ, շոր:

beut(e)lig, ած. 6. քսակաձեւ խորշ՝ փոխ ունեցող (զգեստ):

beutel|n, չք. h. եւ sich — ինք. ձա. das Futter beutelt (sich) զգեստին ներքին աստառը քսակաձեւ խորշեր կը կազմէ: — նք. թօթափել, թօթուել. որբ. das Mehl — ալիւրը մաղել. 2. den Flachs — կանեփը ծեծել: — շ. 22ք. անյ+. **—ung**, իգ. 31. թօթափում. մաղում:

beuten, նք. ձք. փեթակ մը բուռ-բով՝ բորենիներով լեցնել:

Beutenhaide, իգ. փայրենի մեղրով լի անտառ: **—honig**, ար. վայրենի մեղր:

Beutler, ար. 22ա. քսակագործ, քսակավաճառ. 2. կաշեայ առարկաց վաճառական:

Beutner, ար. 22ա. բռներու՝ բորենիներու պահապան:

bevátern, նք. ձա. անցք. 3. — հօր մը պէս մէկուն խնամք տանիլ՝ մէկը խնամել (հմմտ. bemuttern):

bevö'lkern, նք. ձա. անցք. բազմամարդ՝ մարդաշատ ընել: sich — ինք. բազմամարդանալ, մարդաշատ ըլլալ: — շ. 22ք. անյ+. **—ung**, իգ. 31. բազմամարդութիւն, մարդաշատութիւն. 2. փոյն **—ung**, բնակչաց թիւ, բնակիչք:

bevóllmächtigen, նք. ձա. անցք. 3. zu et. — մէկուն բանի մը համար իշխանութիւն տալ. էրգ. 3. — (նաեւ էջ.) մէկն (գործքի՝ խնդրոյ

մը մէջ) իր փոխանորդը կարգել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. իշխանութիւն. փոխանորդութիւն։ —er, ար. 22ա. էրէ. յանձնարար։ —t, դրբ. անց. եւ ած. 6. = թոյլն նշանակեալ—բնակչ հեփ. 2. —er Minister լիազօր պաշտօնեայ (իբրեւ Ցեղու-թեան մը ներկայացուցիչ)։ —te(r), ար. 3ա. իշխանութեամբ կամ փոխանորդութեամբ մը յանձնարարեալ։

bevór, շղ. յառաջ քան։

bevórmund||en, նբ. 3բ. անբյ. Յ. — մէկուն վրայ խնամակալ ըլլալ. փխ. մէկն իր հպատակութեան ներքեւն ըլլալ. 2. Յ. — մէկուն խնամակալ մը տալ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. խնամակալութիւն. փխ. հպատակութիւն։

bevórrecht||en, նբ. 3բ. անբյ. Յ. — մէկուն արտօնութիւն՝ յառաջամանութիւն՝ առանձնաշնորհութիւն տալ՝ շնորհել. bevorrechtete Menschenklasse առանձնաշնորհեալ դաս՝ կարգ (մարդկութեան)։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. առանձնաշնորհութեան տուչութիւն. 2. փոխ —ung, = Vorrecht.

bevórstehen, չբ. h. 2ե. բյ. (շարիք... մը) մերձահաս՝ մօտալուտ ըլլալ։

bevórtheil||en, նբ. 3ա. անբյ. — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = übervortheilen.

bevórworten, նբ. 3բ. անբյ. ein Buch — գրքի մը յառաջաբան մը գրել. 2. յառաջագոյն ծանուցանել։

bevórzug||en, նբ. 3ա. անբյ. Յ. — մէկը նախամեծար համարել. մէկուն նպաստամատոյց ըլլալ. 2. e—n Sohn bei der Erbschaft — ժառանգութենէն որդւոյ մ'առաւել մաս տալ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. նախամեծարութիւն. (մէկուն շնորհեալ) առաւելութիւն։

bewách||en, նբ. 3ա. անբյ. (տուն՝ գանձ՝ բանտարկեալ...) պահպանել, հսկողութիւն ընել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. պահպանութիւն, հսկողութիւն։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. պահապան։

bewáchsen, նբ. 2յ. (տ. wachsen) անբյ. das Moos... bewächst das Dach մամուռը տանիքը կը ծածկէ։ — չբ. s. mit Moos... — մամռով... ծածկուիլ, մամռապատ ըլլալ։

bewáffn||en, նբ. եւ sich — դբ. 3բ. անբյ. զինել, զինուիլ. սպառազինել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. զինում, սպառազինութիւն։

Bewáhranstalt, էգ. (աղքատ ծնողաց մանկանց համար) պատուէն՝ ապաստանարան։

bewáhr||en, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. անբյ. պահել, պահպանել, պաշտպանել. Յ. vor et. — տ. behüten, նբ. 2. նախ— մէկը բանէ մը զգուշացընել. sich vor et. — բանէ մը զգուշանալ՝ իր անձը պահպանել՝ պաշտպանել. Gott soll mich —! ո՛չ ըլլայ, քա՛ւ լիցի, Աստուած չընէ՛ պահէ. բ. = aufbewahren, նբ. Früchte für den Winter — ձմեռուան համար պտուղ պահել. 2. vor Nässe (zu) —! (խոնաւութեան ընդդէմ մը վրայ) թրջելէն՝ անձրեւէն զգուշութիւն։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. պահպանութիւն, պաշտպանութիւն, զգուշութիւն. (պտուղ...) պահելը։

bewä'hr||en, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. անբյ. ճշմարտել, ճշգրտել. հաստատել. sich — ճշմարտիլ, հաւաստիլ, հաստատուիլ. 2. ը. մփ. փորձել. s—n Ruf, sich — իր համբաւը՝ իւր զինքը ցուցընել, (գիտութեամբը...) հանդիսանալ. sich schlecht — լաւ չհանդիսանալ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ճշգրտում, հաւաստում. հաստատութիւն. հանդիսացում։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. պահապան. վերակացու, խնամակալ։

bewáhrheit||en, նբ. 3բ. անբյ. = bewähren, նբ. 1.։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Bewähren, ն. zur — dieses ի վկայութիւն՝ ի հաստատութիւն ասոր...։

Bewä'rtheit, էգ. 31. անյ. — e—s Arzneimittels... դեղի... մը փորձուած զօրութիւնը՝ ազդեցութիւնը. die — s—r Freundschaft իր բարեկամութեան հաստատութիւնը։

bewáld||en, նբ. եւ դբ. 6բ. անբյ. անտառացընել. sich — անտառա-

Digitized by Google

նալ։ — ղ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. անտառացում։

bewällen, Նբ. 3ա. անբփ. Երկ. գայ-րուկին... բոլորակէքը հող կուտակել։

bewältigen, Նբ. 3ա. անբփ. e—e Arbeit... — գործք... մ'աւարտել՝ ըմբռնել. e—n Stoff... — (խօսքի) նիւթի... մը տէր ըլլալ՝ տիրել. :— ձեռքը նուաճել՝ ընկճել՝ հպատակեցընել։ — ղ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. նուաճում, ընկճում։

bewandert, դէբ. անց. եւ ած. 6. էփ. in et. — s. բանի մը քաջ տեղեակ ըլլալ. in e—r Kunst, Wissenschaft — s. արուեստի մը մէջ վարժ՝ գիտութեան մը հմուտ՝ տեղեակ ըլլալ. in et. völlig — s. բան մը քաջ՝ հիմնովին գիտնալ։ —heit, իգ. 31. անյփ. — (in et. բանի մը մէջ) վարժուածութիւն՝ հմուտ տեղեկութիւն. վարժութիւն. (Գիտութեան մը) հիմնովին ծանօթութիւն։

bewandt, ած. 6. (հմմտ. bewenden) es ist um (կամ mit) et. so — ինչ պայմանի վիճակի մէջ է... bei so —en Umständen իրաց այսպիսի պարագաներուն մէջ։ —niß, իգ. 16. վիճակ, պարագայ. damit hat es diese — ահա՛ իրին վիճակը. was es auch für e—e — damit h. mag ինչ վիճակի մէջ որ ըլլայ իրը. es hat mit der Sache e—e andere —, als er sagt իրին բանածէն բոլորովին տարբեր է. es hat damit e—e ganz eigene — կամ die Sache hat ihre (ganz) eigene — իրը բոլորովին եղանակն նկարագիր մ'ունի։

bewässerbar, ած. 6. ոռոգելի, ոռոգանելի։ —n, Նբ. 3ա. անբփ. ոռոգանել։ —n, ղ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ոռոգում, ոռոգանում։

bewegbar, ած. 6. շարժելի, շարժական։ —keit, իգ. 31. անյփ. շարժականութիւն։

bewegen, Նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբփ. շարժել, շարժիլ. (sich) von der Stelle — տեղափոխել, տեղափոխիլ. der Wind bewegt die Blätter հովը տերեւներն կը շարժէ. sich — շարժում ընել, քալել. ը. մտ. շրջագայիլ. sich auf et. hin — բանի մը վրայ՝ դէպ ի բան մը դիմել՝ երթալ. sich um die Axe — առանցքին վրայ հոլովիլ՝ դառնալ. sich — (մեքենայից՝ ղապաստանի համար) շարժիլ՝ խաղալ. էփ. sich in gebildeten Kreisen — կրթեալ անձանց ընկերութեան մէջ գտնուիլ. 2. (փոթորիկը) տատանել՝ տարաբերել՝ շարժել. Նոյ. die See ist heftig bewegt ծովը սաստիկ յուզեալ՝ ալեկոծեալ է. էփ. bewegtes Leben ամբոխալից՝ աղմկեալ կեանք. 3. յուզել, շարժել, (կիրք) զարթուցանել, գրգռել. ի գութ շարժել, (սիրտը) կակղել. աղմկել, խռովել. sich — lassen շարժիլ, խանդաղատիլ. բ. ը. մտ. զիջանիլ, տեղի տալ։ — Նբ. 2է. անբփ. 3. zu et. — = **bestimmen**, Նբ. 1. Das hat mich dazu bewogen, es zu glauben ասիկա ինծի շարժառիթ՝ դրդիչ եղաւ ատ բանին հաւատալու. sich bewogen finden (կամ fühlen), so zu handeln այսպէս գործելու պատճառ ունենալ։ —en, ղ. 22բ. անյփ. շարժում, շարժիլը։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 31. շարժիչ, շարժող... (գ. bewegen). 2. անփղ. բնգ. ար. շարժիչ զօրութիւն։ —grund, իգ. շարժառիթ։ —kraft, իգ. շարժիչ զօրութիւն։ —lich, ած. 6. = bewegbar. 2. շարժող, շարժական. իրգ. —e Güter շարժուն՝ շարժական ստացուածք՝ ինչք։ —lichkeit, իգ. 31. անյփ. շարժմնութիւն, շարժականութիւն. էփ. — der Phantasie երեւակայութեան կենդանութիւն՝ վառվռունութիւն։ —theit, իգ. 31. անյփ. յուզում, խռովութիւն, աղմուկ։ —ung, իգ. 31. անյփ. էգն. բնգ. ար. շարժում. — e—r Kugel um e—n Mittelpunkt գնդի մ'իր կեդրոնին վրայ թաւալում՝ հոլովում՝ շրջանականութիւն. sich — machen շարժում՝ մարմնակրթանք՝ տատանում ընել (առողջութեան պահպանութեան համար). aus eigener — ինքն իրմէ, ինքնայօժար կերպով. 2. շարժում, գործելը. in — bringen կամ setzen շարժել, գործել տալ. էփ. alle Hebel կամ Himmel u. Erde in — setzen երկինք եւ երկիր յուզել, ամէն հնարք հնարել. բ. (կարգաւ ի մէջ) բանակաց՝ գնդու... շարժուածք. է. — e—s Pferdes ձիու շարժմունք. 3. (կրից) յուզում՝ ամբոխում. in —

Digitized by Google

versehen յուզել, (կերը) գրգռել՝ զարթուցանել: —ungsfähig, ած. շարժելի, շարժելու կարող՝ ատակ: —ungsgesetz, շ. շարժման օրէնք: —ungslehre, էգ. բնգ. շարժաբանութիւն, մեքենականութիւն: —ungslos, ած. անշարժ: —ungslosigkeit, էգ. անշարժութիւն: —ungsmittel, շ. շարժիչ միջոց: —vermögen, շ. շարժելու կարողութիւն, շարժողութիւն:

bewähr|en, նբ. 3ա. անբն. — շ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = bewaffnen...

beweihräuchern, նբ. 3ա. անբն. խնկել, խնկարկել:

beweinen, նբ. 3ա. անբն. 3., et. — մէկը՝ բան մ'ողբալ՝ աշխարել, բան մ'աւաղել: —swerth, —swürdig, ած. ողբալի, աշխարելի, աւաղելի:

Beweis, ար. 20. աոլ. —ses, որ. —se, յփ. 18. ցուցում, ապացոյց. — für die Unsterblichkeit der Seele հոգւոյ անմահութեան ցուցում. zum — dessen dient յապացոյց ասոր կը ծառայէ. 2. —(grund) պատճառաբանութիւն, փաստ. ատ. den — e—s Satzes führen նախադասութեան մ'ապացուցանել. 3. նշանակ, ցոյց, վկայութիւն: —antretung, էգ. —antritt, ար. ցուցմանց յառաջբերութիւն: —artikel, ար. յփ. ապացուցիչ փաստերական գրուածք՝ թուղթք: —fähig, ած. ապացուցանելի, ցուցման ատակ. բ. վկայութիւն տալու՝ վկայելու ատակ՝ կարող (անձ): —fähigkeit, էգ. ցուցման ապացուցման ատակութիւն. բ. (անձի համար) վկայելու՝ վկայութիւն տալու ատակութիւն՝ կարողութիւն: —frist, էգ. էրգ. ապացուցանելու համար շնորհեալ ժամանակ՝ միջոց: —führer(in, էգ.) ար. փաստաբերով ապացուցանող: —sführung, էգ. պատճառաբանութիւն, ապացուցում: —grund, ար. փաստ, պատճառաբանութիւն: —smittel, շ. ապացուցանելու միջոց՝ միջնորդ. բ. ծգ. ցուցում, ապացոյց, փաստ: —schluß, ար. հաւաքաբանութեամբ մ'եզրակացութիւն: —schrift, էգ. ցուցմանց յայտարարութիւն. բ. ծգ. պատճառաբանութիւն, ապացուցում: —sstelle, էգ. (մատենագրէ՝ հեղինակէ մը յառաջ բերուած) վկայութիւն, հեղինակութիւն: —stück, շ. ապացոյց, ցուցում: —zeuge, ար. էրգ. կողմնակի ապացոյց, ապացուցման նպաստիչ պարագայ:

beweisbar, ած. 0. ապացուցանելի, ցուցանելի: —keit, էգ. 31. անյփ. ապացուցանելի ըլլալը, ցուցանելիութիւն:

beweisen, նբ. եւ sich — ֆբ. 26. անբն. ցուցընել, ապացուցանել. J—m s—e Achtung — մէկուն իր մեծարանքը յայտնել՝ ցուցընել. s—n Adel — իր ազնուականութեանը ցոյց տալ, իբրեւ ազնուական հանդիսանալ. J—m viel Aufmerksamkeiten — մէկուն մեծամեծ պատուասիրութիւն խնամք ցուցընել. Eifer, Muth... — եռանդ՝ քաջասրտութիւն ցուցընել. ֆլ. durch Schlüsse — եզրակացընել, եզրակացութեամբ ապացուցանել: — շ. 22բ. անյփ. = Beweis.

beweißen, նբ. 3գ. անբն. նորոգ զօրաւոր բջփ. ձան weißen (տ. նայէ):

bewenden, չբ. ſ. 3բ. անբն. es bei (կամ mit) et. — lassen կէս ճամբան կանգ առնուլ, ապահով ձեռնարկութենէ մ'ետ կենալ. բ. բանով մը շատանալ՝ գոհ ըլլալ. գ. բանի մը վրայ ամփոփուիլ՝ սահմանուիլ:

bewerb|en, sich — ֆբ. 2գ. անբն. sich um et. — բանի մը հետամուտ ըլլալ, բան մը ձեռք բերելու աշխատիլ. sich um ein Amt — պաշտօնի մը հասնելու հետամուտ ըլլալ՝ ջանալ. sich um ein Mädchen — աղջիկ մ'ամուսնութեան խնդրել. sich gemeinschaftlich um den Preis — մրցանակին համար իրարու հետ մրցիլ՝ մրցակցիլ: — շ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. անյփ. (պաշտօնի... մը) հետամտութիւն, բան մը ձեռք բերելու ջանք. (աղջիկ մը) ամուսնութեան խնդրելը. մրցում, մրցակցութիւն: —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 33. — (um et. բանի մը) հետամուտ, ցանկացող, թեկնածու. — um e—n Thron թագապահանջ. մրցակից, ախոյեանակից:

bewerf|en, նբ. 2գ. անբն. et. mit

Digitized by Google

tc. — բանի մը վրայ նետել. 3. mit Steinen — մէկը քարկոծել. 2. Իրք. mit Erde — հողով լեցնել՝ բարձրացնել, թումբ կապել, (ծառերու բոլորտիքը) հող նետել. որմ. = berappen, նբ.: — ղ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. տ. Berappen, ղ.

bewerkstellig|en, նբ. 3ա. անցբ. կատարել, արդիւնաւորել, ի գլուխ հանել. bewerkstelligt w. արդիւնաւորուիլ. կատարուիլ, ի գլուխ ելլել: — ղ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կատարում արդիւնաւորում:

bewickel|n, նբ. 3ա. անցբ. Bäume mit Stroh... — ծառերը յարդով... պատել (հմմտ. wickeln): — ղ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. (յարդով...) պատում: [beweisen]:

bewies, անկ. bewiesen, դրբ. անց.

bewildert, ած. 6. ամայացած, խառնփած, շփոթած (տ. verdutzt):

bewillig|en, նբ. 3ա. անցբ. շնորհել. քուէով ընդունիլ. Rechte, Privilegien... — իրաւունք՝ արտօնութիւններ... շնորհել՝ տալ. 2. հաւանիլ: — ղ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. շնորհում, տուր. քուէով ընդունելութիւն՝ հաւանութիւն: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. շնորհող, հաւանող... (տ. bewilligen):

bewillkommn|en, նբ. 3բ. անցբ. 3. — մէկուն ողջամբ գալուստ մաղթել. (հիւր... մը) բարեկամաբար ընդունիլ: — ղ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ողջամբ գալուստ. (հիւրի մը) բարեկամաբար ընդունելութիւն:

bewind|en, նբ. 2ա. անցբ. — ղ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = bewickeln... —sel, ղ. 22ա. նոյ. (բեռ կապելու) չուան:

bewirk|bar, ած. 6. գործադրելի, դիւրակատար. իրականանալի: —en, նբ. 3ա. անցբ. ընել, յառաջ բերել. J-m et. — = auswirken, նբ. 1. 2. պատճառել, գրգռել, դրդել:

bewirth|en, նբ. 3բ. անցբ. e—n Gast — մէկը ասպնջականել՝ հիւրընկալել, մէկուն ճաշկերոյթ ընել. 2. 3. — մէկուն կերակուր, խմիչք ընել: — ղ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ասպնջականութիւն, հիւրընկալութիւն. կերակուր, խմիչքու-թիւն. 2. die — ist gut լաւ բան կը հրամցուի. (bei Tische) die — besorgen (սեղանի ժամանակ) հիւրերը մատուցել՝ ասպնջականել:

bewirthschaft|en, նբ. 3բ. անցբ. Իրք. ein Gut selbst — երկիր մ'անձամբ բանեցնել՝ շահեցնել. բ. կալուած մը մատակարարել՝ տնտեսել: — ղ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. (երկրի մը) բանեցում՝ շահագործութիւն, (կալուածի մը) տնտեսութիւն՝ մատակարարութիւն:

bewitzeln, նբ. 3ա. անցբ. et. — բան մը ծաղրել՝ հեգնել:

bewog, bewö'ge, անկ. bewogen, դրբ. անց. bewegen]:

bewohn|bar, ած. 6. բնակելի: —barkeit, իգ. 31. անյփ. բնակելիութիւն: —en, նբ. 3ա. անցբ. ein Haus — տուն մը բնակիլ. ein ganzes Haus — ամբողջ տուն մը բնակութեան համար բռնած ըլլալ: —en, ղ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. բնակութիւն: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. բնակիչ: —erschaft, իգ. 31. (տեղւոյ մը) բնակիչք:

bewölken, նբ. եւ փբ. 3ա. անցբ. ամպով պատել, ամպապատ ընել. sich — մթանալ, նսեմանալ, (երկինքը) ամպերով խառնանալ:

bewollen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անցբ. բրդապատ ընել՝ ըլլալ:

beworfen, դրբ. անց. bewerfen]:

bewunden, դրբ. անց. bewinden]:

Bewund|(e)rer, ար. 22ա. —(r)erin, իգ. 32. զարմացող: —ern, նբ. 3ա. անցբ. et. — բանի մը վրայ զարմանալ: —ern, ղ. 22բ. անյփ. —erung, իգ. 31. զարմացում, զարմանք: —ernswerth, —ernswürdig, ած. զարմանալի, սքանչանալի: —erungswerth, —erungswürdig, ած. = bewundernswerth...

Bewurf, ար. 13. որմ. (հմմտ. bewerfen, նբ. 2.) = Anwurf, 3. եւ որմ. Bewerfen, ղ. eigentlicher — (հիմնկ. Spritzbewurf) որմի մ'երկրորդ ծեփ:

bewurzeln, չբ. ſ. եւ sich — փբ. 3ա. անցբ. արմատ արձակել (նաեւ փբ.):

bewußt, ած. 6. — sein գիտակից ըլլալ. wir haben — dazu beigetragen ասոր գրամական օգնութիւններ

գիտնալով մատուցինք. Բ. ich bin mir e–r Sache (առ–ել.) կամ et. (Հյց.) — ես իրիս գիտակցութիւնն ունիմ. ich bin mir keiner Schuld — առողջ-մտանաց բան մը չունիմ, խիղճս մաքուր է. 2. die Sache ist mir — իրն ինծի ծանօթ է, իրը գիտեմ. so viel mir — (ist) ըստ իմ ծանօթութեանս, որչափ որ գիտեմ... das —e Buch գիտցած գրքերնիդ. եէրէ–ֆոյոխն. dieser **Bewußte** այս ինչ անձը: —**heit**, էգ. 31. անյ. (քաջ) ծանօթութիւն. 2. անձին գիտակցութիւն (հմմտ. **Bewußtsein**): —**los**, ած. 6. անգիտակից, անգէտ. բնազդական՝ ինքնայօժար (գործողութիւն անասնոց). Պ. բնական ազդմամբ. Բ. ուշաթափ, խելաթափ. — werden ուշաթափ ըլլալ, թալկանալ, մարիլ: —**losigkeit**, էգ. 31. Կրն. Բնխ. անգիտակցութիւն. Բ. խելաթափութիւն, թալկացում: —**sein**, չ. 22Բ. անյ. — (s–r selbst) գիտակցութիւն անձին. im — s–r Unschuld իր անմեղութիւնը գիտնալով...:

Bez, ար. 38. Ցանկաց կուտակալ, պէյ. 2. պատուոյ անուն, պէյ:

bezahl|bar, ած. 6. վճար(ու)ելի: —**en**, Նբ. եւ չԲ. ի. 3ա. անԲյ. վճարել (= **zahlen**). J–m et. կամ et. für J. — մէկուն բան մը վճարել. statt mit Geld nur mit Worten — պարտատէրը ծաղրել եւ առտկը չվճարել. J. — մէկուն աշխատանքը՝ վարձքը... հատուցանել՝ վճարել, մէկուն հետ հաշիւն գոցել. փխ. die Zeche — ուրիշներուն զբօսանաց ծախքը վճարել՝ քաշել. 2. ein Gelübde — ուխտ մը կատարել. sie strickt, als wenn sie dafür bezahlt würde (այնպէս մը փութով) կը հիւսէ, իբրեւ թէ օրականով աշխատէր. փխ. Gutes mit Bösem — բարին չարաւ փոխարինել. (հաշիւ–նիշա– վրայ) bezahlt erhalten գումարը ստացայ. փխ. er hat es mit dem Leben — müssen առոր համար հարկադրեցաւ կեանքը տուժել. Das macht sich bezahlt կամ փԲ. bezahlt sich ասիկա եղած ծախքը կը փոխարինէ՝ կը լեցնէ: —**en**, չ. 22Բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. վճարք, վճարում (= **Zahlung**). Բ. մէկուն վարձուց հատուցում. 2. gegen baare — կանխիկ՝ պատրաստ առնելով. 3. փխ. հատուցում, փոխարինութիւն: —**er**, ար. 22ա. —**erin**, էգ. 32. վճարող, հատուցանող: —**t**, ընդ. անց. եւ ած. 6. վճարեալ, վճարուած. Կշ. մր. վարձեալ, կաշառեալ (= bestochen, ը. **bestechen**, ՆԲ. 3.). Հմ. Նաեւ Հմբ. bz. պատրաստակամն՝ կանխիկ (արծաթ):

bezä'hm|bar, ած. 6. նուաճելի: —**barkeit**, էգ. 31. անյ. նուաճելիութիւն: —**en**, ՆԲ. եւ sich — փԲ. 3ա. անԲյ. նուաճել, նուաճուիլ. փխ. s–e Leidenschaften — կիրքերը զսպել՝ նուաճել՝ սանձահարել. 2. ընդ. sich (որ.) et. — անձին բան մը չներհել՝ պարգեւել: —**en**, չ. 22Բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. նուաճում, սանձահարութիւն: —**er**, ար. 22ա. —**erin**, էգ. 32. նուաճող, սանձահարող:

bezáhnen, ՆԲ. 3ա. անԲյ. (մեքենայի անուոյ... մը վրայ) ժանիք՝ ատամունք դնել:

Bezáub|erer, ար. 22ա. —(**r**)**erin**, էգ. 32. կախարդ, դիւթ: —**ern**, ՆԲ. 3ա. անԲյ. = **behexen**, ՆԲ. 2. փխ. թովել, կախարդել, յափշտակել: —**ern**, չ. 22Բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. = **Behexen**, չ. 2. թովչութիւն, կախարդանք, հրապոյրք:

bezeichn|en, ՆԲ. 3Բ. անԲյ. նշանակել, նշան դնել. 2. mit e–m Accent — (գրի... մը վրայ) ոլորակ՝ շեշտ դնել. 3. e–n Begriff mit e–m Worte — գաղափար մը բառով մը բացատրել. 4. նշանակել, ցուցընել, յայտ առնել. 5. e–e Wand... — պատ... մը գծագրել: sich — փԲ. Seide u. Atlas — sich anders dem Auge մետաքս եւ ատլաս տարբեր երեւոյթ՝ տեսք ունին՝ տարբեր կ'երեւան՝ կը տեսնուին: — չ. 22Բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. նշանակելը, նշան դնելը. շեշտում, շեշտ դնելը. (գաղափարի...) յայտարարութիւն՝ բացատրութիւն...: —**end**, ած. 6. նշանակական, նշանակիչ:

bezeig|en, ՆԲ. 3ա. անԲյ. Freude, Furcht... — ուրախութիւն՝ երկիւղ ... յայտ առնել՝ ցուցընել: — չ. 22Բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. յայտարարութիւն:

Digitized by Google

bezetteln, նբ. 3—. անբյ. չհ. (չիչերու՝ ամենքու... վրայ) ապխտակ՝ թղթիկ դնել:

bezeugen, նբ. 3—. անբյ. et. — բանի մը վկայել, բան մը ցուցընել յայտ առնել. հրապարակաւ հաստատել՝ հաւաստել. 2. et. (durch...) — բան մը (վկայիւք...) հաստատել՝ ցուցընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. վկայութիւն, հաստատութիւն, հաւաստում:

bezichtigen, նբ. 3—. անբյ. = beschuldigen, նբ.: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31 = Beschuldigen, չ.

beziehbar, ած. 6. — (auf et.) բանի մը վրայ յարելի՝ դարձուելի՝ մերձեցնելի. 2. բնակելի. 3. nur baar — կանխիկ ստացուած ստանալի (վճարք): —en, նբ. եւ փբ. 2չ. անբյ. ein Haus — տուն մը բնակիլ՝ բնակելու երթալ. e—n Ort — տեղ մը բնակութիւնը հաստատել. die Märkte — տօնավաճառներուն երթալ երթալ այց ելլել՝ երթալ. e—e Schule — դպրոց մը մտնել՝ երթալ. die Universität — համալսարան երթալ. 2. զին. ein Lager — բանակ դնել՝ հաստատել. e—n Posten — տեղ մը դրուել, տեղւոյ մը տիրել. die Sache — պաշտօնական կենալ, պաշտօնութիւն ընել. 3. բանով մը ծածկել՝ պատել. sich — բանով մը ծածկուիլ՝ պատուիլ. 4. ein Bett mit Vorhängen — անկողնին մը վարագոյրներով զարդարել. ein Bett — անկողնոյ սաւան անցընել. իբր. e—e Geige mit Saiten — ջութակի մը վրայ լար՝ աղեք անցընել՝ պրկել. 5. չհ. 3. — մէկուն վրայ փոխանակագիր քաշել. 6. et. von woher — բան մը տեղէ մը բերել՝ առնուլ. չհ. Waaren von Paris — Փարիզէն վաճառք բերել. Waaren von 3—m — մէկուն վաճառք առաքել. բ. եկամուտք՝ թոշակ... ընդունիլ՝ առնուլ. 7. et. auf et. — բան մ'ուրիշ բանի մը վերաբերել՝ հայել. e—e Regel auf et. — կանոն մը բանի մը մերձեցընել: sich — փբ. դ. — նբ. 3. 2. sich auf et. — (հմմտ. — նբ. 7.) բանի մը հետ աղերս՝ յարաբերութիւն ունենալ. բ. sich auf 3., et. — մէկուն՝ բանի մը հայիլ՝ վերաբերիլ՝ պատաշաճիլ. 3. որս. (v. Jagdhunden): — = sich begatten. —en, չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. = բայիւ նշանակութեանց հետ. 2. փոյն —ung, (auf 3.) յարաբերութիւն, աղերս (նաեւ փր.). auf et. — h. բանի մը վերաբերութիւն՝ աղերս ունենալ. in — zu 3—m stehen մէկուն հետ հաղորդութիւն՝ յարաբերութիւն ունենալ. zu et. in — stehen բանի մը հետ յարաբերութիւն ունենալ. բ. բանի մը հետ ընկերլիք ունենալ. in dieser — աս յարաբերութեամբ, այսու աղերսիւ. in — auf... (բանի մը...) նկատմամբ՝ յարաբերութեամբ՝ աղերսիւ: —(end)lich, ած. 6. = bezüglich. —ungsbegriff, որ. աղերսական՝ անեղական գաղափար: —ungsfürwort, չ. փր. յարաբերական դերանուն: —ungsweise, մ. յարաբերութեամբ: —ungswort, չ. փր. յարաբերական բառ:

bezielen, նբ. 3—. անբյ. et. — բան մը դիտել՝ նպատակ՝ դիտում ունենալ. ը. մփ. = beabsichtigen.

beziffern, նբ. 3—. անբյ. թուանշան դնել, թուանշանով նշանակել: sich — փբ. նաեւ չբ. h. (sich) so und so hoch — = belaufen, փբ. 2.: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. թուանշան դնելը. 2. փոյն —ung, welche — hat...? բանի՞ է թիւը...:

Bezirk, որ. 20. (քաղքի մը) շրջանակ՝ շրջապատութիւն. շրջապատեալ՝ տանդակապատ վայր. փբ. Das liegt außer s—m —e ատիկա իր ձեռնհասութենէն՝ իշխանութենէն դուրս է. 2. գիճակ, գաւառակ, նահանգի մը մաս՝ բաժին, գաւառ. (քաղքի) մը թաղ:

bezirken, նբ. 3—. անբյ. շրջապատել, (բանի մը) շրջապատն որոշել. ը. մփ. որոշել, սահմանել. սահմանաւորել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. սահմանաւորում:

Bezirks|arzt, որ. գիճակի՝ թաղի մը բժիշկ: —ausschuß, որ. թաղի մը մասնաժողով: —hauptmann, որ. գիճակի՝ գաւառակի մը վերակացու՝ կառիչ: —schulinspektor, որ. գիճակի մ'ուսմանց վերատեսուչ: —vorsteher, որ. թաղապետ:

Bezoár, որ. 20. (որոճող անաս-

Digitized by Google

ներոց ստամոքսը գոյացած քար) թիւնադեղ, անդեղեայ՝ պեզոարի քար. 2. յն. deutscher — վայրի քաղ՝ այծ ։ —bock, ար. —ziege, էգ. յն. Հընդկի վիթ ։ [ziehen.ի ։

bezóg, անց. bezógen, ընդ. անց. be-

bezücht... տ. bezicht...

bezückern, ներ. 3ա. անցբ. շաքար դնել՝ ցանել, շաքարով հանդերձել ։

Bezúg, ար. 13. — e—s Bettes անկողնոյ մը կազմ եւ կարգաւած. 2. = Beziehung; mit (նաեւ in) — auf... (բանի մը...) նկատմամբ՝ աղերսիւ. auf et. կամ 3. — nehmen բանի մը կամ մէկուն պատշաճիլ՝ Հայիլ՝ վերաբերիլ ։

bezü'glich, ած. 6. յարաբերական, առընչական. քր. —es Fürwort յարաբերական դերանուն ։ — նխ. ստկ. նկատմամբ, աղերսիւ (Հմմտ. in Beziehung) ։

Bezúgnahme, էգ. 35. անյգ. բանի մը վերաբերութիւն՝ յարաբերութիւն. mit — auf et., unter — e—r Sache բանի մը նկատմամբ՝ յարաբերութեամբ՝ աղերսիւ ։

Bezúgs‖quelle, էգ. աղբիւր (ուստի մէկը վաճառք կ'ընդունի) ։ —s weise, մ. յարաբերութեամբ ։

bezw. Համռ. beziehungsweise.ի ։

bezwácken, ներ. 3ա. անցբ. (շուրջ) կարել, յապաւել (Հմմտ. abzwacken). փխ. (մուտքը...) նուազեցընել՝ կարել ։

bezwáng, անկ. bezwingen.ի ։

bezwécken, ներ. 3ա. անցբ. — (յս... բան մ'ընելու...) դիտում՝ նպատակ ունենալ. 2. արա. (Հոգաթափ) բութերով զամել ։

bezweifel‖n, ներ. 3ա. անցբ. et. — բանի մը վրայ տարակուսիլ՝ երկբայիլ ։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = Zweifel.

bezwing‖bar, ած. 6. նուաճելի, զապուելի ։ —en, ներ. 3ա. անցբ. արա. (արոյ... պատեան մը) երկաթի օղերով ամրացընել ։ —en, ներ. եւ փբ. 3ա. անցբ. = bewältigen, ներ. sich — = beherrschen, ներ. 2. եւ փբ. 2. s—n Feind — իր թշնամին յաղթահարել, իր թշնամւոյն վրայ յաղթանակել. Հպատակեցընել, ընկճել. ճառայեցընել, ի ծառայութիւն նուաճել. Rebellen — ապստամբները նուաճել. փխ. s—n Schmerz — իր ցաւոցը տիրել, ցաւերը կարճել ։ —en, չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = Bewältigen, չ. 2. յաղթահարելը, ծառայեցուցում, ընկճում, նուաճում ։ —er, ար. 22ա. նուաճող ։ —lich, ած. 6. = bezwingbar.

bezwúngen, ընդ. անց. bezwingen.ի ։

Biánka, յտ. ան. էգ. 36. նաեւ 28. Պիանքա, Մաքրուհի ։

Bibel, էգ. 35. die — Աստուածաշունչ Գիրք, Սուրբ Գիրք. vielsprachige — բազմալեզուեան Աստուածաշունչ Գիրք ։ —anstalt, էգ. Աստուածաշունչ Գրոց տարածման Հաստատութիւն ։ —ausleger, ար. Ս. Գրոց մեկնիչ ։ —fest, ած. Ս. Գրոց տեղեակ՝ Հմուտ ։ —gesellschaft, էգ. Աստուածաշունչ Գրոց ընկերութիւն ։ —kenner, ար. Ս. Գրոց Հմուտ՝ տեղեակ անձ. բ. Ս. Գրոց քննիչ՝ քննադատ ։ —s mäßig, ած. Ս. Գրոց Համաձայն ։ —spruch, ար. Ս. Գրքէ բնաբան (իբրեւ քարոզի Հիմ). Ս. Գրոց տողմասի... մը տուն ։ —werk, չ. մեկնութեամբ Հանդերձ Ս. Գիրք ։

Bibelthum, չ. 13. անյգ. Ս. Գրոց վարդապետութեանց Համաձայն վիճակ ։

Biber, ար. 22ա. —in, էգ. 32. յն. կուղբ, էգ կուղբ, ընձրի, ջրշուն. 2. կղբու ստեւ՝ մորթ, կղբենի. 3. կղբու ստեւէ գլխարկ ։ —affe, ար. յն. շնագլուխ կապիկ ։ —bau, ար. կղբու խրճիթ՝ խզիկ ։ —baum, ար. տկ. կղբածառ (Ամերիկայի գեղեցիկ ծաղկով տեսակ մը ծառ) (Magnolia) ։ —fell, չ. կղբու մորթ, կղբենի ։ —haar, չ. կղբու ստեւ ։ —hären, ած. կղբու ստեւէ ։ —hut, ար. կղբու ստեւէ գլխարկ ։ —kraut, չ. տկ. մանր տերեփուկ (Erythraea centaurium) ։ —ratte, էգ. եւ ար. —ratze, էգ. յն. Ռուսաստանի մշկահոտ մուկ (Sorex moschatus) ։ —s wurz, էգ. տկ. տղանդ, զրեւանդ (Aristolochia clematitis) ։

Bibernéll(e), էգ. 35. տկ. wälsche — սեւատերեւուկ, գենիքորոց ։

Bibi, ար. ՁԶ. սմ. գլխարկ։

Bibliograph, ար. ՁԶ. մատենագէտ, մատենախօս։ **—ie**, էգ. 31. կամ 35. մատենախօսութիւն, մատենագիտութիւն։ **—isch**, ած. 6. մատենախօսական, մատենագիտական։

Bibliomán, ար. ՁԶ. գրամոլ, մատենամոլ։ **—ie**, էգ. 31. եւ 35. գրամոլութիւն, մատենամոլութիւն։

Bibliothék, էգ. 31. գրատուն, մատենադարան։ **—ár**, ար. 20. գրապետ, մատենադարանի վերատեսուչ։

biblisch, ած. 6. Ս. Գրոց, Աստուածաշնչեան. —e Geschichte Ս. Գրոց պատմութիւն։

Bickbeere, էգ. 35. տե՛ս. = Besing.

Bicke, Bickel, bicken... = Picke...

bieder, ած. 6. լաւ, պատուաւոր, առաքինի, անկեղծ, արդարակորով, անարատ։

bi(e)derb, ած. 6. = bieder. 2. մկ. ձգ. հեշտ, հասարակ, անկիրթ։ **—igkeit**, էգ. 31. անչք. = Biederkeit. 2. էկ. մգ. (հմմտ. biederb) հեշտութիւն, հասարակութիւն, անկրթութիւն։

Biederfrau, էգ. պատուաւոր՝ առաքինի կին՝ խաթուն։

Biederkeit, էգ. 31. լաւութիւն, պատուաւորութիւն, անկեղծութիւն՝ արդարակորովութիւն։

Bieder|mann, ար. այր լաւ՝ արդարակորով, պատուաւոր մարդ։ **—sinn**, ար. = Biederkeit.

bieg|bar, ած. 6. ծռելի, կորանալի (հմմտ. biegsam)։ **—en**, չէ. ն. ձկ. ածէ. = beugen, նէ. 2. um die Ecke — փողոցի մ'անկիւնը դառնալ։ —en, նէ. եւ sich — մէ. ծռել, կորացընել. ծռիլ, կորանալ. (մարմնոյն անդամները) ծռել՝ կրկնել. մէ. sich schmiegen und — ծռիլ, կքիլ. ք. խոնարհիլ, հպատակիլ. առծ. besser — als brechen լաւագոյն է ծռիլը քան կոտրիլը. krumm — բոլորաձեւ կորացընել. ծռելով պատակել, թիւրել. wieder gerade — ծռածը դարձնել շտկել. 2. ար. sich — (փայտը...) կորանալ՝ ծռիլ։ **—en**, չ. ՁԶ. անչք. ծռում, կորացում, թիւրում։ **—sam**, ած. 6. ծռող, ծռելի, կրկնուելի, դիւրաթեքուն, ճկուն. մէ. հլու, հնազանդ, կամակոր, դիւրաբարոյ։ **—samkeit**, էգ. 31. անչք. դիւրաթեքութիւն, ծռելիութիւն. մէ. բարեբարոյութիւն, հլու-հպատակութիւն. մէ. — der Stimme ձայնի կակղութիւն։ **—ung**, էգ. 31. = Biegen, չ. 2. կորութիւն, կոր շաւիղ. —en e—s Flusses գետի մը մանուածապատ շրջանը։ **—ungsfall**, ար. քր. հոլով։

Bienchen, չ. 22ք. նուազ. Bienet. մեղուիկ։

Biene, էգ. 35. Ծն. մեղու. 2. աստղ. Մեղու։

Bienen|bau, ար. մեղուաբուծութիւն։ **—baum**, ար. բս. հասարակ դղձի՝ պիծիկ (Acer campestre)։ **—beute**, էգ. (բնակ՝ բոյնէկին համար) փայտեայ փեթակ։ **—brot**, չ. մոմաթաղ։ **—brut**, էգ. մեղուաց ձուք։ **—harz**, չ. պատնամոմ։ **—haus**, չ. մեղուանոց, մեղուատուն։ **—königin**, էգ. մեղուաց թագուհի, պարումայր։ **—korb**, ար. փեթակ. ք. էհ. փեթակաձեւ հասանեալ՝ շարաբերէն։ **—kraut**, չ. բս. հասարակ ուրց՝ թիմ (Thymus vulgaris)։ **—wabe**, էգ. = Honigwabe. **—wachs**, չ. մեղրամոմ։ **—weisel**, ար. **—weiser**, ար. Ծն. = Bienenkönigin. **—zelle**, էգ. բջիջ՝ գուբ (մեղուաց)։ **—zucht**, էգ. = Bienenbau.

bienenhaft, ած. 6. եւ մկ. մեղուաց նման, մեղուօրէն։

Bienlein, չ. 22ք. նուազ. Bienet. = Bienchen.

Bier, չ. 20. գարեջուր. zu —e gehen գարեջուր խմելու երթալ. beim —e sitzen գարեջուր խմել, գարեջրոյ քովը նստիլ։

Bier|bank, էգ. գարեջրոյ գործատուն մը կապելանոց (= Bierschenke). man erzählt es sich auf allen Bierbänken ամէն մարդ ամէն տեղ կը խօսուի։ **—baß**, ար. ըստ. արտասանեալ խոշոր կամ խաւոտ ձայն։ **—brauen**, չ. գարեջրոյ հանդեփում։ **—brauer**, ար. գարեջուր հանդեփող։ **—brauerei**, էգ. գարեջուր հանդեփելու արուեստ. ք. գարեջրոյ գործատուն. մ. գարեջուր խմելու տեղ, գարեջրատուն։ **—bruder**, ար. ըստ. շատ գարեջուր խմող։ **—eifer**, ար. ըստ. շատախօսելոց եռանդ։ **—faß**,

Digitized by Google

չ. գարեջրոյ տակառ (ինչպ. ein Faß Bier տակառ մը գարեջուր). բ. փխ. ընտ. (գէր մարդ) տակառ։ —fiedel, իգ. ընտ. յոռի ջութակ։ —fiedler, ար. ընտ. կապելայի երաժիշտ։ —fisch, ար. խհ. գարեջրով հանդերձեալ ձուկ. բ. ընտ. գարեջրոյ մէջ լողացող մարմին։ —gast, ար. գարեջրատանց հիւր։ —gelag, չ. գարեջուր խմողներու ընկերութիւն։ —geld, չ. = Trinkgeld. —hahn, ար. ծորակ։ —haus, չ. = Bierschenke. —hefe, իգ. անոյշ խմոր՝ մակարդ. բ. գարեջրոյ մրուր։ —keller, ար. գարեջրոյ մառան. բ. գարեջրոյ շտեմարան։ —kellner, ար. գարեջրատանց մանչ։ —schank, ար. գարեջուր մանր մանր վաճառելու իրաւունք։ —schenk, ար. կապելապետ։ —schenke, իգ. կապելայ, կապելատուն։ —schröter, ար. գարեջուր մառան դնող։ —seidel, չ. գարեջրոյ գաւաթ (ինչպ ein Seidel Bier գաւաթ մը գարեջուր)։ —verlag, ար. գարեջրոյ գործատուն մը խաւրելու ապրանաց գործակալութիւն։ —verleger, ար. գարեջրոյ գործատուն մ'ապրանքը խաւրող՝ յուղարկող։ —wage, իգ. գարեջրաչափ։ —würze, իգ. գարեջրոյ քաղցրու՝ խաղմուղ։

Bieswind, ար. 20. Ն—Լ. հիւսիսային հով, հիւսիսի, պարիսրցի հով։

biesen, չբ. h. 3գ. բոռի՝ ձիապիծակի խայթուածքէն կատղիլ. ը. մփ. ոստոստել, կայտռալ։ — չ. 22բ. անյփ. կատաղութիւն։

biet||en, նբ. եւ փբ. 9ղ. (ռհմ. ներ. 3բ. դէրյ ասացուածոց մէջ նաև Du beu(t)st, er beut) ընծայել, մատուցանել. Das bietet Schwierigkeiten ասիկա դժուարութիւններ կը յարուցանէ. sich — ընծայուիլ, ներկայացուիլ. den Arm, die Hand — թեւը՝ ձեռքը տալ՝ մատուցանել. Geld für e—e Waare — վաճառքի մը համար ստակ տալ. 2. J—m die Hand (zur Hilfe) — մէկուն օգնել՝ ձեռնտու ըլլալ. J—m e—n Gruß, e—n guten Morgen — մէկուն բարեւ տալ՝ բարի լոյս ըսել. վճ. feil — ծախու դնել. zuerst — (աճուրդի մը ժամանակ) առաջին գինը տալ. bietet Keiner mehr? աւելի գին տուող կա՞յ. 3. խղ. = ansagen, 3. 4. J—m et. — մէկուն (անհաճոյ) բան մ'ըսելու համարձակիլ. 5. die Stirn, die Spitze, es J—m — մէկուն հակառակ կենալ՝ դիմակալ ըլլալ. J—m Hohn, Trotz — մէկուն դիմադրաւել. խղ. dem Könige Schach — (ճատրակի մէջ) թագաւորին պաշարում ազդանալ. բ. = die Stirn, Trotz —; — չ. 22բ. անյփ. (աճուրդի ժամանակ) գին տալը (հմմտ. Angebot եւ Gebot)։

Bigamie, իգ. 31. երկկնութիւն, երկամուսնութիւն։

bigámisch, ած. 6. երկկին, երկամուսնի։

bigótt, ած. 6. նանրակրօն, մոլեպաշտ. սուտ բարեպաշտ։ —erie, իգ. 31. եւ 35. նանրակրօնութիւն, մոլեպաշտութիւն. սուտ բարեպաշտութիւն։

Bilánz, իգ. 31. վճ. հաշուակշիռ. die — ziehen = bilanzieren.

bilanzi(e)ren, չբ. h. 3ա. վճ. հաշուակշիռը շինել։

Bilch, ար. 20. —maus, իգ. 17. յն. առնէտ (Myoxus glis)։

Bild, չ. 9. պատկեր, կենդանագիր. 2. պղնձագրոշմ՝ փորագրեալ պատկեր. ծրագիր, գծագրութիւն. ganz ihr —! ճիշդ իրեն կը նմանի, ըստ ամենայնի իւր պատկերը. փխ. ein — v. e—m Mädchen արփիագեղ՝ կարի չքնաղագեղ աղջիկ. — von (կամ in) Erz, ehernes — պղնձեայ արձան՝ պատկեր. նրփխ. —er des Stils պերճ՝ բարձր՝ պաճուճեալ գրութիւն. լսն. positives (negatives) — դրական (ժխտական) լուսանկար պատկեր. 3. փխ. ein trübes — gewähren տխուր տեսարան մը ներկայանալ. es bietet sich ein anderes — տեսարանը կը փոխուի. բ. ein — v. et. entwerfen բանի մը մանրամասն ստորագրել՝ նկարագրել. 4. = Gleichniß, Sinnbild; Trugbild.

Bild||arbeit, իգ. = Bildhauerarbeit. —fläche, իգ. (սեռու) տափարակ (դըպրոցաց մէջ)։ —former, ար. ար—. կաղապար ձուլող, կաղապարիչ։ —gießer, ար. ար—. պատկեր ձուլող՝ թափող։ —hauer(in, իգ.), ար. քանդակագործ, դրոշող։ —hauerar-

Digitized by Google

beil, իգ. քանդակ, քանդակուած ։ —bauerei, իգ. քանդակագործութիւն ։ —bauereisen, չ. յգ. քանդակագործի գործիք ։ —bauerkunst, իգ. = Bildhauerei. —bauerschule, իգ. քանդակագործութեան դպրոց ։ —los, ած. անպատկեր ։ —macher, ար. անդրիագործ, արձանագործ. պատկերագործ. բ. = Bildformer. —säule, իգ. արձան, անդրի ։ —schnitzer, ար. փայտի քանդակագործ, փայտի վրայ փորագրող ։ —schnitzerei, իգ. փայտի վրայ քանդակագործութիւն ։ —schön, ած. արփիագեղ, չքնաղագեղ ։ —seite, իգ. (e—r Münze) (դրամին) երեսը՝ պատկերագիրը ։ —stecher, ար. տպ. պատկեր փորագրող ։ —stöckl(ein), չ. բացօթեայ դաշտի վրայ կանգնուած Սրբոյ մ'արձանիկ ։ —werk, չ. քանդակ, քանդակուած ։

bildbar, ած. ե. կերպարանաւորելի (հմմտ. bildsam) ։

bilden, նբ. եւ sich — փբ. ազ. անբթ. կերպարանաւորել, կազմել. կերպարանաւորուիլ, կազմուիլ. e—n Kreis — շրջան մը կազմել. զին. den rechten Flügel — բանակին աջ թեւը կազմել. nach e—m Muster — օրինակի մը վրայէն ձեւել՝ կերպարանել. 2. zen — ստեղծել. կարգաւորել. sich — կրթուիլ. բ. աղբիլ առնուլ. գ. (անփորձ մանկամարդ աղջկան մը համար) զգուշաւոր՝ արթնամիտ ըլլալ. ըռ. Herz bildet den Genitiv Herzens; Herz բառին սեռականը Herzens կ'ըլլայ ։ gebildet, դրբ. անց. եւ ած. ե. ein (wohl) gebildeter Mensch անձնաւոր՝ բարեկազմ անդամօք մարդ մը. 2. (geistig) — կրթեալ, քաղաքակրթեալ. ուսեալ, լուսաւորեալ. —er Mensch, իբրեւ գոյական. Gebildete(r), կրթեալ (անձ) մը ։ —d, դրբ. ներ. եւ ած. ե. ստեղծիչ, յօրինիչ. կազմիչ, բաղկացուցիչ (նաեւ բնփ.). կրթական, հրահանգիչ. —de Künste գեղարուեստք ։

Bilder|anbeter, ար. էր. պատկերապաշտ ։ —anbetung, իգ. պատկերապաշտութիւն ։ —beschreiber, ար. եղծ. պատկերագէտ ։ —beschreibung, իգ. եղծ. պատկերագիտութիւն ։ —bibel, իգ. պատկերազարդ Ս. Գիրք ։ —blende, իգ. ճրտ. = Bildernische. —buch, չ. պատկերազարդ գիրք ։ —dienst, ար. = Bilderanbetung. —fibel, իգ. պատկերազարդ այբբենարան ։ —galerie, իգ. նկարեալ պատկերաց սրահ ։ —marmor, ար. նկարէն՝ գունագոյն մարմարիոն ։ —nische, իգ. ճրտ. (պատկերու վրայ պատկեր դնելու համար) խորշ, բաստուց ։ —räthsel, չ. նկարաւոր եւ բառական առեղծուած, կեղծագրութիւն ։ —reich, ած. պատկերաշատ. բ. այլաշրջիկ, փոխաբերական ։ —schrift, իգ. մեհենական՝ պատկերաձեւ գիր՝ գրչութիւն ։ —sprache, իգ. պատկերաբարբառ ։ —stein, ար. հք. նկարէն քար ։ —streit, ար. պատկերամարտից կռիւ ։ —stürmer, ար. էր. պատկերամարտ, պատկերները խորտակող ։ —stürmerei, իգ. պատկերամարտութիւն ։ —trödler, ար. ընփ. յոռի նկարիչ ։ —verehrer, ար. = Bildanbeter. —werk, չ. պատկերազարդ գիրք՝ գործք ։

bildlich, ած. ե. կերպարանացոյց, պատկերով ներկայացուած. et. — u. schriftlich erklären բան մը պատկերով եւ գրով մեկնաբանել. 2. բրն. ճրտխ. այլասացիկ, այլաշրջիկ, փոխաբերական (իմաստ). մ. փոխաբերաբար, այլասացութեամբ ։

Bildner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. = Bildhauer. —ei, իգ. 31. = Bildhauerarbeit.

Bildniß, չ. 15. — e—r Person անձի մը կենդանագիր. 2. պատկեր, կերպարանք, (դրամի) երես՝ պատկերագիր ։

bildsam, ած. ե. ձեւաւորելու՝ կերպարանաւորելու դիւրին. —er Stoff կակուղ՝ դիւրաւ ձեւ առնող՝ ձեւընկալ նիւթ. 2. փխ. —er Mensch հլու՝ համբոյր՝ բարեբարոյ մարդ (հմմտ. bildungsfähig). —e Sprache կակուղ՝ դիւրադարձ լեզու ։ —keit, իգ. 31. անյգ. (նիւթի մը) կակղութիւն՝ ձեւընկալութիւն. 2. փխ. հլութիւն, բարեբարոյութիւն. (լեզուի) կակղութիւն՝ դիւրադարձութիւն ։

Bildung, իգ. 31. (ըր. եւ ...). կազմութիւն. 2. ձեւաւորում, կեր-

Digitized by Google

պարանաւորութիւն. (բնական ձըրից) անում՝ զարգացում՝ կատարելագործութիւն. 3. ձեւ. 4. (մըտաւորական) կրթութիւն, գիտութիւն. Mensch ohne — խոպանացեալ՝ անմշակ՝ անուս մարդ։

Bildungs‖anstalt, իգ. կրթարան. (մն. աղջկանց համար) գիշերօթիկ դպրոց։ **—fähig**, ած. կրթելի, դաստիարակելի։ **—fähigkeit**, իգ. դաստիարակութեան ընդունակութիւն։ **—fehler**, ար. կազմութեան թերութիւն. փխ. դաստիարակութեան թերութիւն։ **—s mittel**, չ. մտաւորական զարգացման օգտակար միջոց։ **—schule**, իգ. **—stätte**, իգ. ուսումնարան, վարժարան։ **—silbe**, իգ. քր. կազմիչ վանկ։ **—verein**, չ. կրթութեան տարածման ընկերութիւն։ |33. Բաղաամ։

Bileam, յտ. ան. ար. 33. յփ. նաեւ

Bill, իգ. 31. (Անգղիացւոց խորհրդարանին մէջ առաջարկուած) օրինաց նիւթ։

Billard (պիլեարտ), չ. 38. մականական գնդախաղ, պիլեար։ **—ball**, ար. **—kugel**, իգ. պիլեարի գնդակ։ **—stock**, ար. պիլեարի մական՝ ձողկան։

billardi(e)ren (պիլեարտիրէն), չփ. ե. 3ա. (պիլեարի մէջ) մէկ հարուածով երկու գնդակ ի միասին մղել։

Bille, իգ. 35. (երկանաքարերը արելու) երկաթյրի տապար. 2. նաւ. **—n**, յփ. (e—s Schiffes) նաւու մը յետոյք՝ յետին կողմը։

billen, նբ. 3ա. ար—. երկանաքարերը տապարով արել յարդարել։

Billé(t)t (պիլեետ), չ. 38. յփ. նաեւ —e; պիտակ, փոքրիկ նամակ. 2. մուրհակ, դրամ հատուցանելու գիր. 3. (երկաթուղւոյ) տոմսակ. — für die Hin- u. Rückfahrt երթի եւ դարձի տոմսակ. 4. (վարժապետի մը դասի ժամերու) պիտակ։ **—abgabe**, իգ. die — findet beim Ausgange statt տոմսակները դուրս ելլելու ժամանակ են կը դարձուին՝ տրուին։ **—ausgabe**, իգ. տոմսակաց բաշխում. Բ. = **Billetschalter**. **—einnehmer**, ար. տոմսակաժողով։ **—s kasse**, իգ. տոմսակատեղի (թատրոնի...)։ **—schalter**, ար. տոմսակատեղւոյն պատուհանին դռնակը։ **—verkauf**, ար. der — beginnt um ... տոմսակատեղին (ժամը չորսին...) կը բացուի։

Billeteur (պիլեթեօր), ար. 38. տոմսակաբաշխ. 2. Բտ. տոմսակաժողով։

billeti(e)ren (պիլեթիրէն), նբ. 3ա. Լն. (շիշերու՝ արկերու... վրայ) պիտակ՝ ծանուցագիր դնել։

billig, ած. 6. արդար, արդարացի, բանաւոր. Das ist nicht mehr als — ատիկա արդարացի՝ իրաւացի է. wie — ինչպէս արդար (է). —er Weise sollte er das Doppelte geben արդարադատութեամբ՝ ըստ իրքեան պէտք էր կրկնապատիկը տալ. առծ. was dem Einen recht ist, ist dem Andern — պէտք չէ կրկին չափ եւ կրկին կշիռ ունենալ. ինչ որ մէկուն իրաւացի կը պատկանի, նոյնը նաեւ ուրիշին արդարացի կը վայլէ. որով չափով մէկուն չափես, նոյն չափով նաեւ ուրիշին չափէ. 2. աժան. zu —em Preise աժան գնով թեթեւագին. ziemlich — չափաւոր աժան՝ թեթեւագին. es ist — zu leben կամ das Leben ist — in dieser Stadt աս քաղքիս մէջ ապրիլը թանկ՝ սուղ չէ. —er աժան, թեթեւագին (հկդ. kostspielig, theuer)։ **—denkend**, ած. արդարացի, իրաւացի, բանաւոր։

billig‖en, նբ. 3ա. et. — բան մը հաստատել, բանի մը հաւանիլ՝ հաճիլ՝ արտօնել։ — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, իգ. 31. հաստատութիւն, հաւանութիւն, հաճութիւն։ **—er**, ար. 22ա. **—erin**, իգ. 32. հաստատող. հաւանող։ **—ermaßen**, **—erweise**, մ. բանաւորապէս, իրաւացի կերպով։ **—keit**, իգ. 31. անյփ. արդարութիւն, արդարակորովութիւն. nach Recht und — ըստ արդարութեան եւ արժանեաց. 2. աժանութիւն, թեթեւագնութիւն։ **—keitsgründe**, ար. յփ. aus —n արդար պատճառներէ շարժեալ։

Billión (պիլիօն), իգ. 31. (միլիոն անգամ միլիոն) երկիլիոն։

Bilse, իգ. 35. **Bilsenkraut**, չ. դ. պլ. բանգ (Hyoscyamus)։

bimbám, ձյ. պիմպամ, տինկ տանկ։ — ար. 22ա. անյփ. զանգակի հնչիւն՝ զանգում։

Digitized by Google

Bimmel, էգ. 35. ընտ. զանգակիկ։ -n, չէ. ն. 3ու. ընտ. (զանգակը) հնչել՝ զանգել. 2. զանգակները դաշնակութեամբ հնչեցնել։ -n, չ. 33ը. անյ. զանգակի հնչիւն՝ զանգում։

Bims... տ. **Bimsstein...**

bimsen, նը. 8ր. տրա. չեշաքարով յղկել՝ մաքրել, կոկել. ղէն. das Lederzeug — (զինուորաց) կաշեայ խաղմածները փայլեցնել. 2. ֆբ. ընտ. զանազանլից ընել, շարագան ծեծել, ծեծուփետ ընել։

Bimsstein, տր. 20. հի. չեշաքար։

bin, ահմ. ներ. առաջին դէմք sein-ի։

bina'r, ած. 6. քոն. երկուորական (թիւ...)։

Bind|axt, էգ. տրա. կացին, ուրագ։ -**balken**, տր. տրա. ճրտ. ճարտարապետաց՝ որմի կամարի... հաստատութեան համար) փայտեայ կամ երկաթեայ պահանգ։ -**draht**, տր. կապելու երկաթեայ թել։ -**faden**, տր. պատատանաց տալու՝ շուանս։ -**fadenrolle**, էգ. տալու կարժառ։ -**gerte**, էգ. = Bindeweide. -**riemen**, տր. = Riemen; ը. — (des Geldbeutels) սարքի քսակի ժապաւէն, մողոտ. առձ. er gibt (կամ lässt) an den — սարքի քսակին մողոտները պէտք է թուլցնել, հարկ է վճարել. ը. ը. մտ. իրը կը ծանրանայ՝ կարեւորագոյն կերպարանք կ'առնու։ -**wand**, էգ. տրա. ճարտարակերտ միջնորմ, դատապայ։

Bindchen, չ. 22ը. նուղ. Bindeի։

Binde, էգ. 35. (լաթի՝ թղթի...) երկայն եւ նուրբ շերտ, երէզ. նուղ. Bindchen փոքրիկ երէզ. վրբ. կապ, պատան, կալան. 2. (Augen-, Stirn-) — (աչաց) պատան. ֆը. J-m die — v. den Augen nehmen մէկուն աչուըները բանալ, մէկուն աչաց փայլէն տառապանքը վերցընել. 3. (Hals-) — փողպատ, փողակապ. առմ. e-n hinter die — gießen շատ խմել։ -**balken**, տր. տրա. փայտեղէն գօտի։ -**glied**, չ. կապ։ -**mittel**, չ. կապող՝ կցող իր. տրա. առմ. շաղախ, կրադիւղ (ժէշէֆ խորուաւ)։ -**note**, էգ. երժ. յարող՝ կապող խազ։ -**satz**, տր. ժբ. բաղհիւսականք յօդակապ նախադասութիւն։ -**schlüssel**, տր. — der Kirche եկեղեցւոյ կապելու՝ փակելու իշխանութիւն։ -**stoff**, տր. զօդիչ նիւթ. խհ. զօդիչ բաղադրութիւն, հաւկթի դեղնուցք. առմ. շաղախ։ -**strich**, տր. ժբ. միութեան՝ միաւորութեան գիծ։ -**vokal**, տր. ժբ. յօդակապ ձայնաւոր։ -**weide**, էգ. որթաց կապելու մատաղ ոստ, ուռ։ -**wort**, չ. ժբ. շաղկապ։ -s**wörtchen**, չ. ժբ. բաղհիւսական՝ յօդակապ մասնիկ։ -**zeichen**, չ. ժբ. = Bindestrich. -**zeug**, չ. վրբ. վիրաբուժական կազմածք՝ գործիք։

bind|en, նը. չը. ն. եւ ֆը. 3ու. կապել, կցել. ihm sind die Hände gebunden ձեռուըները կապուած են. (նաեւ ֆբ.) մէկուն գործերը խափանել՝ արգելուլ. խհ. (sich) — (կերպակութը) թանձրացընել՝ թանձրանալ. 2. ein Tuch um den Hals — փողակապ կապել. Besen — աւել շինել՝ կապել. Garben, Reisholz — որայ՝ խուրձ կապել. e-n Strauß — փունջ մը կազմել՝ շինել. ֆբ. sich selbst e-e Ruthe — իր անձին դէմ գէնք պատրաստել. J-m et. auf die Seele, auf's Gewissen — մէկուն բան մը շատ յանձնել. ընտ. J-m nicht Alles auf die Nase — մէկուն ամէն բան չըսել՝ չյայտնել. ժբ. կապելով արտաբերել. falsch — սխալ կապել. երժ. Noten — խազերը կապել՝ կցել. 3. տրա. ein Faß — տակառի մը շրջանակ դնել՝ անցընել. ein Buch (in Franzband...) — գիրք մը (հորթու կաշւով...) կազմել. առմ. der Mörtel bindet շաղախը կը բռնէ. 4. ֆբ. sich — կապուիլ. J. an et. — մէկը բանի մը տախպել՝ բռնադատել. ը. մէկը բանի մը կցել՝ յարել։ sich — ֆը. տ. — նը. 1. եւ 4.։ **gebunden**, դրը. անց. եւ ած. 6. կապեալ, կցեալ... 2. an die Stunde gebunden s. իր ժամանակին տէր՝ ազատ չըլլալ, ժամերը կապուած ըլլալ. gebundene Rede յօդաւոր՝ բաբէյարմար խօսք՝ ճառ. ը. մը. in gebundener Rede յանգաւոր, ոտանաւոր (խօսք...)։ — չ. 22ը. անյ. -**ung**, էգ. 31. = նը.ին նշանակութեանց հետ. կապելը, կապում. կցում, յարում. շինելը, կազմելը. կապե-

լով ընթերցում. չեղափոխութիւն։ —enmacher, ար. երիզագործ։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. կապող. էրչ. (Garben.)— որայ կապող, խրձենաւոր. (Faß.)— տակառագործ։ —sel, չ. 22ա. Ն—չ. կապանաւ բոլորակին պնդելը, կապանում։ —ungs... ար. Binde... |(Mercurialis)։

Bingelkraut, չ. 7. ալ. կճմրուկ

binnen, նխ. ար. եւ ար. = innerhalb; ժամանակ. — e—s Monats ամսուան մը մէջ. — heute u. morgen այսօրուան եւ վաղուան մէջը, այսօր կամ վաղը. — Kurzem քիչ ժամանակէն, փոքր միւս եւս։ — Ա. (ման. Ն—չ.) ներքը, ներքին կողմը։ —s afrika, չ. Աֆրիկէի ներքնակողմը։ -gebiet, չ. ուրիշ երկիրէ մը պատեալ երկիր։ —gewässer, չ. յփ. ալ. ցամաքային ջուրք։ —handel, ար. ներքին վաճառականութիւն։ —s land, չ. անծովեզր երկիր։ —länder, ար. Ն—չ. (երկիրի մը ներքին վաճառքն տեղէ մ'ուրիշ տեղ փոխադրելու) փոքր նաւ։ —ländisch, ած. միջերկրական, ներքին, ցամաքային։ —meer, չ. միջերկրական կամ ներքին ծով։ —see, ար. միջերկրական լիճ։ —zoll, ար. ներքին մաքս։

Binóm, չ. 20. էրն. ատ. յաւելման կամ հանման նշանով յօդեալ երկու մասանցմէ կազմեալ գրահաշուական քանակութիւն. չ. օ. Ա + Բ, Ա — Դ։

Binse, էգ. 35. ալ. կնիւն, ճղեմ, ճիլ (Juncus)։

binsen, ած. 6. կնիւնեայ։

Binsen‖artig, ած. կնիւնատեսակ։ —blume, էգ. ալ. ոսկի նարգիս (Narcissus Jonquilla)։ —gras, չ. ալ. բազմայօդ կնիւն (Juncus articulatus)։ —fänger, ար. խ. ճախնային տխակ՝ ծիծառնուկ (Sylvia salicaria)։

Binsicht, չ. 20. կնիւնատատան։

binsicht, binsig, ած. 6. կնիւնապատ։

Biográph, ար. 33. կենսագիր, վարուց պատմագիր։ —ie, էգ. 31. կամ 35. կենսագրութիւն։ —isch, ած. 6. կենսագրական։

Biológ, ար. 33. կենսաբան։ —ie, էգ. 31. կամ 35. կենսաբանութիւն։ —isch, ած. 6. կենսաբանական։ |կրկնոցաբար։

Biorh'b, չ. 20. ե՛մ. կրկնատթթու.

Biquadrát, չ. 20. ատ. երկքառակուսի կամ չորրորդ կարողութիւն (քանակութեան մը)։

birgst, birgt, աճմ. նխր. bergen։

Birke, էգ. 35. ալ. (weiße) — ցախաի, հաւամրգի (Betula alba)։

birken, ած. 6. ցաքասեայ։

Birken‖baum, ար. ալ. = Birke. —schwamm, ար. ալ. (տեսակ մը սունկ) աբեթեկի (Boletus igniarius)։ —wald, ար. ցաքասիք, ցաքասեաց անտառ։

Birk‖geflügel, չ. խ. փոքր ցախաքլորք։ —hahn, ար. խ. փոքր ցախաքլոր (Tetrao tetrix)։ —wurzel, էգ. ալ. նարդես (Ferula communis)։ |ւսար)։

Birma, չ. 38. աշխ. Պիրմա (գա-

Birn‖apfel, ար. ալ. տանձախնձոր։ —baum, ար. ալ. տանձենի (Pyrus communis)։ —most, ար. էրչ. տանձի քացախ, տանձօղի։ —pflaume, էգ. ալ. տանձասալոր։

Birne, էգ. 35. Ն—չ. Birnchen, չ. 22բ. ալ. տանձ. 2. ֆիզ. տանձաձեւ առարկայ, տանձ. 3. = Birnbaum.

Birsch, էգ. 31. որս. որսորդութիւն (որուն մէջ որսորդն երէն առանձինն կը հալածէ). auf die — gehen որսի ելլել։ —en, նբ. 3ֆ. որս. որսալ, որսի ելլել. 2. e—n Hasen — նապաստակ մը (որսի ժամանակ) զարնել՝ որսալ (= pirschen)։ —hund, ար. որս. որսական շուն, բարակ։

bis, նխ. (ալեզ—ն է— ժամանակի, տարածութեան) մինչեւ. Ա. — ածանց նախադրութեան. — dahin մինչեւ հոն. — hierher մինչեւ հոս. — heute մինչեւ ցայսօր. — wann? մինչեւ ցե՞րբ. Բ. նախադրութիւն հանդերձ. — an's Knie մինչեւ ծունկը. — auf den Gipfel մինչեւ լերան գագաթը. — auf Weiteres մինչեւ ցնոր կարգադրութիւն. — auf die Dienerschaft ա. մինչեւ ծառայքն անգամ. Բ. բաց ի ծառայից. — gegen Mitternacht մինչեւ ցկէս գիշեր. — in den Garten մինչեւ պարտէզը. — nach Asien մինչեւ ցԱսիա. — über den Kopf մինչեւ գլխէն վեր (ջուրը կը բարձրա-

Digitized by Google

նար...)։ — um zehn Uhr մինչեւ ժամը տասը։ — vor wenigen Jahren մինչեւ քանի մը տարի յառաջ իսկ։ — zu Ende մինչեւ վերջը։ 2. (Արդ.) Բաղադ. յայտարարութիւն. sieben — acht Tage եօթը ութը օր (կը տեւէ). sechs — sieben Personen վեց եօթը հոգի. 3. Բաղադրութիւն. er hat Alles — auf sein Haus verkauft բաց ի տունէն ամէն բան ծախեց. ք. ամենայն ինչ՝ մինչեւ տունն անգամ ծախեց։ ß. —, —daß, շղ. մինչեւ որ... nicht eher —... մինչեւ որ (չըլլայ՝ չեմ երթար...). warten Sie — er kommt մինչեւ որ գայ՝ սպասեցէք։

Bisam, ար. 20. մուշկ։ —**apfel**, ար. մշկահամ խնձոր, մշկախնձոր։ —**artig**, ած. մշկանման։ —**blume**, էգ. բս. gelbe կամ wohlriechende — մշկահոտ կամ հոտաւէտ տերեփուկ (Centaurea suaveolens)։ —**bock**, ար. կն. մշկաբեր այծեամ։ —**distel**, էգ. բս. մշկահոտ եղջան (Carduus nutans)։ —**geruch**, ար. մշկահոտութիւն։ —**katze**, էգ. կն. քեշի մշկայ (Viverra zibetta)։ —**kraut**, չ. բս. մշկահոտ խորդենի (Erodium moschatum)։ —**ratte**, կամ ար. —**ratze**, էգ. կն. մշկամուկ (Mus pilorides)։

bisámicht, **bisámigt**, ած. 6. = bisamartig.

bischen, (**Bißchen**, նոր. Bissenէ) ած. անփոփ. կամ էբր Գ. համեմատ նախադաս յօդով կամ առց. փոքրանուանք էր մակբայէ, նաեւ էբր բոյական Bischen, քիչ մը, սակաւիկ. ein (ընդ. ganz) klein — քիչիկ մը, սակաւիկ մը, փշուր մը. kein — Brot, Stroh պատառիկ մ'ալ հաց՝ քիչ մը ալ յարդ չկայ. ein — Latein գիտցած քիչ մը լատիներէնը. er hat sein — Vermögen aufgezehrt ունեցած փոքրիկ ստացուածքը վատնեց՝ սպառեց. mein — ունեցած փոքրիկ ստացուածքս. ք. գիտցած քիչ մը (լատիներէնս...). ծղրք. diese Aussicht ist doch ein — schöner, als die, welche... աս տեսութիւնս քիչ մ'աւելի գեղեցիկ է քան զոր (զոր...;։

Bischof, ար. 13. եր. — (in partibus) եպիսկոպոս (ի կողմանս անհաւատից). 2. կարմիր գինիէ՝ շաքարէ... բաղադրեալ ըմպելի։

bischöflich, ած. 6. եր. եպիսկոպոսական։

Bischofs|**amt**, չ. եպիսկոպոսութիւն։ —**hut**, ար. եպիսկոպոսական թագ, միտր. 2. բս. մեկի գլուխ։ —**kreuz**, չ. եպիսկոպոսական կամ կրծքի խաչ։ —**mantel**, ար. եմիփորոն։ —**mäntelchen**, չ. եպիսկոպոսաց (եւ կանոնիկոսաց) թիկնոցակ։ —**mütze**, էգ. — Bischofshut. —**stab**, ար. եպիսկոպոսաց (կամ աբբայից) հովուական ցուպ՝ գաւազան։

Bise, էգ. 35. հիւսիսային՝ պաղ խորշի հով, հիւսիսի։

bishér, մ. մինչեւ հիմայ։ —**ig**, ած. 6. մինչեւ հիմակուան, մինչեւ հիմայ եղած... die —en Nachrichten մինչեւ հիմակուան լուրը։

Biskáya, չ. 38. աշխ. Բիսքայա։

Bisknit (պիս-քի-իթ՝, ար. (չ.) 20. կամ 38. պաքսիմատ, փռնչոր. 2. շաքարահաց. 3. տուանց ապիկիւր յախճապակի՝ ճենապակի։

bisláng, մ. = bisher.

Bismarck, յտ. ան. ար. Բիսմարք (իշխանը եւ քաղաքագէտը)։

Bismar-Pfund, չ. 20. ք. վեց հազարակիրանի կշիռ։

Bismut(h), չ. (ար.) 20. հք. պիսմութ (= Wismuth)։

Bison, ար. 38. կն. (Ամերիկայի) վայրի կուզիկենաւոր ցուլ (Bos americanus)։

biß, անց. beißenէ։

Biß, ար. 15. խածուածք, խածնելը. փխ. խածուածք, լեզուի հարուած, կսկծելի խօսք. 2. խածուածոց վէրք, խածուածք. խայթուածք (օձի). 3. den — des Apfels abschneiden խնձորին խածուած մասը կտրել հանել։ —**münze**, էգ. բս. խաղողախոտ, ոջլախոտ (Delphinium staphysagria)։ —**stelle**, էգ. խածուած տեղը՝ մասը։ —**wunde**, էգ. խածուածոց վէրք, խածուածք։

Bißchen, չ. 22ß. նոր. Bissenէ. 2. = bischen.

bisse, ստրդ. անց. beißenէ։

bissel (գաւառական) = bischen.

Bissen, ար. 22ß. (ամ. = Happen) պատառ. J--m schmale — geben մէկուն հացը նուազեցընել. ich habe heute noch keinen — gegessen այսօր տակաւին

բերանս պատառ մը չեմ դրած, դեռ բրդուճ մը հաց չեմ կերած. J—m keinen — gönnen ուրիշին պատառն նախանձիլ. Das ist ein harter — ասիկա (ըմփ. դժուարամարս պատառ մըն է) դժուարատանելի է։

bissenweise, մ. պատառ պատառ։

bissig, ած. 6. —er Hund խածան շուն. փխ. sehr — schreiben խածան գրութիւն ունենալ։ —**keit**, իգ. 31. անյ. խածանութիւն, խածանելութիւն։

bist, ահմ. ներ. եզ. երկրորդ դէմք **sein**ի։

Bister, ար. 22ա. նկր. ծխանի ջրաղանկ մուր։

Bisthum, չ. 7. եպիսկոպոսութիւն։

bisweilen, մ. երբեմն (երբեմն), մերթ։ [նիա։

Bithy'nien, չ. 38. աշխ. Բիւթա-

Bitt|fuhre, իգ. մէկուն աղաչանացը համար ասլով ձրի կրելը։ —**gang**, ար. կր. (աղաչանաց) թափօր. ß. բաւիղ։ —**gesuch**, չ. աղաչանաց թուղթ, աղերսագիր։ —**schrift**, իգ. աղերսագիր. էրբ. խնդրագիր, աղերսագիր։ —**steller(in**, իգ.) ար. աղերսարկու. էրբ. (դատաստանի մէջ) պահանջող։ —**weise**, մ. աղաչելով, աղերսալից. ß. — (erlangt) մուրացածոյ՝ անհատատ կերպով (ձեռք բերած)։

Bitte, իգ. 35. աղաչանք. ich habe eine — an Sie Ձեզի աղաչանք մ'ունիմ. 2. խնդրուածք, հայցուածք. (դրաւոր) աղերս. inständige — թախանձանք, պաղատանք. կր. die sieben —n des Vater unsers Հայր մերին եօթը խնդրուածքները։

bitten, նբ. 2ß. աղաչել. J. —, et. zu thun մէկուն բան մ'ընելու աղաչել. (J.) für J. — ուրիշին բան մ'ընդունելու համար մէկուն աղաչել. J. **um** et. — մէկէ մը բան մը խնդրել. ich bitte Sie darum ասիկա Ձեզմէ կը խնդրեմ. um was ich Sie bitte ինչ որ Ձեզմէ կը խնդրեմ. J. um Geduld — մէկէ մը խնդրել որ համբերէ. ձն. um Aufträge — ապսպրանք՝ յանձնարարութիւնք խնդրել. ich bitte um's Wort խօսելու հրաման կը խնդրեմ. 2. J. zu Tische — մէկը սեղանի հրաւիրել. sich zu Gaste — անեղ մը ասանց հրաւիրանաց ինքնակոչ երթալ. 3. J. frei — աղաչելով ազատութիւն ընդունիլ. 4. Բջդ. bitte! bitte! կ'աղաչեմ, եթէ հաճոյ է Ձեզի. bitte, die Sache verhält sich anders ներեցէք (կ'աղաչեմ), իրը բոլորովին այլազգ է. bitte doch sehr! (հօխտա...) ներեցէք. bitte (tausendmal) um Verzeihung! (հազարիցս) ներում կը խնդրեմ, խնդրեմ՝ ներեցէք. (...) bitte, hat Nichts zu sagen խնդրեմ, ոչ ինչ է՝ բան չկայ. (...) ich bitte Sie! Ձեր Աստուած. noch et. Suppe, wenn ich — darf... խնդրեմ, քիչ մ'ալ ապուր հրամմել հաճեցէք...։ — չ. 22ß. անյ. = **Bitte** եւ ... ... nach vielem (կամ langem) կամ auf vieles — աղաչելէն պաղատելէն ետքը։ —**de(r)**, ար. 3ձ. —**de**, իգ. 6ß. աղաչող, պաղատող. հայցող, խնդրող...։

Bitter, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. = **Bittende(r)**... ß. — չ. փ. **Bitter(e)s**, չ.

bitter, ած. 6. դառն. 2. փխ. —e Worte խիստ՝ դառն՝ կսկծեցուցիչ խօսքեր. es ist —er Ernst դառն իրականութիւն է. es ist die —e Wahrheit ասիկա դժուարատար՝ դժնդակ դառն ճշմարտութիւնն է. die —ste Noth անհնարդժնդակ չքաւորութիւն՝ կարօտութիւն. ß. դժնդակ հարկը. 3. —e Kälte սաստիկ՝ կծու ցուրտը. 4. ըմփ. Das ist nicht —! ասիկա գէշ չէ։ — չ. 22ա. անյ. դառն, դառնութիւն. der Hopfen gibt dem Biere ein angenehmes — գայլուկը գարեջրոյն հաճոյական դառնութիւն կու տայ։ —**e(r)**, ար. 3ձ. e—n —(e)n (Schnaps) trinken դառնըմպելի մը խմել։ —**(e)s**, չ. 3ձ. դառն իր. 2. դառն ճաշակ, դառնութիւն (նաեւ փխ.)։

Bitter bier, չ. դառն գարեջուր։ —**böse**, ած. զայրացած, ի բարկութիւն բրդած. ß. չարակամ, անհնարին չար։ —**erde**, իգ. քմ. Ֆրն. մակնեզիա, դառն հող։ —**holz**, չ. դաժանենւոյ կեղեւ կամ փայտ։ —**holzbaum**, ար. բս. դաժանենի

Digitized by Google

(Quassia simaruba)։ —kalk, ար. հս. երկ. տուլափեզ, գորշ աղամբ։ -kalt, ած. ընդ. սաստիկ ցուրտ։ -kresse, իգ. բս. դառն ջրկոտիմ։ -mandelseife, իգ. դառն նշոյ օճառ։ —salz, չ. քմ. երկ. դառնաղ, Եպսոմի աղ։ —spath, ար. հս. = Bitterkalk. —stein, ար. հս. դառնաքար։ —stoff, ար. քմ. դառնանիւթ։ —süß, ած. քաղցրադառն. յփ. —es Gefühl դառնութեամբ խառնեալ քաղցր զգացում։ —wasser, չ. դղէ. հանքային դառն ջուր։ -wein, ար. դառն՝ օշինդրի գինի։ -werden, չ. (— des Weines) գինւոյ դառնացում. քացխում։ —wurz, իգ. բս. բոզ. օձի դեղ՝ սխտոր (Gentiana)։

Bitterkeit, իգ. 31. դառնութիւն (նաեւ յփխ.) 2. յփխ. խստութիւն, դժնդակութիւն, կծութիւն։

bitterlich, ած. 6. եւ մ. (սակաւուկ ինչ) դառն, դառնապէս։

Bitterling, ար. 20. հանքային դառն ջրոյ աղբիւր։

Bitumen, չ. 38. անյս. կուպր։ -inös, ած. 6. կպրախառն, կպրալից։

Bivouák, չ. 38. զին. զօրաց բացօթեայ գիշերապահութիւն՝ պահում եւ զգաստացում. das — aufschlagen բացօթեայ բանակ հաստատել։ —i(e)ren, չբ. h. 3ա. զին. բացօթեայ բանակիլ։

bizarr, ած. 6. անհեթեթ, այլանդակ, տարօրինակ։

bl... տ. pl...

Blachfeld, չ. 9. հարթյատակ՝ արձակ դաշտ։

Blachmal, չ. 20. արս. (ոսկւոյ... փայ) սեւ կիտուածով զարդ։ —en, նբ. 3ա. (ոսկին...) սեւ կիտուածով զարդարել։

Black, չ. 20. անյս. = Tinte. —fisch, ար. ձկ. սպիէ, սպիին։

bläffen, չբ. h. 3ա. = bellen.

Blâge, իգ. 35. (տղոց համար) տ. Balg, 4.

blä(h)en, նբ. եւ sich — յբ. 3ա. = aufblähen, նբ. der Wind blähet die Segel հովը առագաստները կ'ուռեցնէ. յփ. sich — պարծիլ, ուռիլ։ — չբ. h. փորն ուռեցնել, փորը ուռիլ. մժ. փուք՝ քամի՝ ոմ. ստեպատճառել. 2. (կենդանւոյն) բառաչել, մայել (= blöken)։ — չ. ռեբ. անյս. = նբ. իբն նշանակութեանց հետ (հմմտ. Blähung)։ —sucht, իգ. անյս. ախտ. որովայնի փքացում։ —ung, իգ. 31. ախտ. փուք որովայնի, փքոտութիւն։ —ungsbeschwerden, իգ. յս. ախտ. փքոտութիւն։ —ungsmittel, չ. բժշ. փքալոյծ դեղ։

Blak, ար. 20. անյս. մխացող կանթեղի մուխ։ —en, չբ. h. 3ա. (կանթեղը) մխալ, ծխել։ —(e)rig, նաեւ ոմ. blä'kerig, ած. 6. մխահամ՝ մխոտ՝ խանձրահոտ (կերակուր)։

Blamage, (պլամաժը), իգ. 35. անյս.

Blam(e), ար. (չ.) 20. անյս. պարսաւանք, եպերանք. sich — zuziehen համբաւը վտանգի մէջ դնել։

blami(e)ren, նբ. եւ յբ. 3ա. ընդ. 3. — մէկը վատահամբաւել՝ աղարտել։ sich — իւր զինքը (վատահամբաւութեան) վտանգի մէջ դնել. աղարտանաց պատճառ տալ։

blank, ած. 6. փայլուն, շողուն, պաղպաջուն. zehn —e Thaler տասը փայլուն թալեր. —e Waffen հասանող՝ հատուչ զէնք. բ. որոշ փայլուն. կ. գիրապարար՝ պարարեալ (անասուն). 2. արմ. — machen (մետաղաց երեսէն) աղտը քաղել առնուլ. — poliren փայլուն յղկել. 3. մերկ. — und bloß բոլորովին մերկ. in —em (աս. երբ. bloßem) Hemde շապկով միայն (փախչիլ...). mit —em Degen մերկապատեան սուսերով. — ziehen սուրը մերկացնել, թուրը կալնէն հանել՝ քաշել. յփ. — sein սնանկ՝ աղքատ՝ անինչ ըլլալ. —e Worte սնոտի խօսքեր միայն (ըսել...). 4. մաքուր, յստակ. սուրբ. 5. սպիտակ (փայլուն). 6. mit J—m — stehen մէկուն ոխերիմ թշնամի ըլլալ։

Blankett, չ. 20. պաշտօնաթուղթ մը ստորագրութեամբը զրոշմեալ անգիր թուղթ։

Blanko, ած. անփխ. վճ. in — անգիր. 2. in — acceptiren յայս յանգիման ընդունիլ։

Blankscheit, չ. կանանց զգեստին լանջը կանգուն բռնող տախտակիկ՝ ոսկր։

Digitized by Google

Blas... տ. Blase...

Blä'schen, չ. ււբ. նւղ. Bläschen (տ. Նոյնը). բ. անդղ. փամփշտիկ. ախտ. մորթի վրայ փոքրիկ այտուցք, պուռ. բնք. (ջրոյ երեսն անձրեւի կաթիլներէն կազմուած) պղպջակ։

Bläse, էգ. 35. (ջրոյ՝ օդի...) պղպջակ. 2. ֆիզ. (գրութեան՝ ոճի...) կոկոզանք՝ փքանք. 3. (ոտքի՝ ձեռքի... վրայ) ջրալից այտուց, պալար. 4. (միզի) փամփուշտ, տոռոռւշտ, փաղափուշտ. ոտքի՝ ծխախոտոյ քսակ. 5. խոռոչ, փորոք, ծակոտիք, աչք (Հաստատուն մարմնոց մէջ). 6. արհ. թոռանոց, թորելու կազմած. 7. ընտ. die ganze — բոլոր ընկերութիւնը, բոլոր պումարուած գունդը։ —balg, ար. փքոց, փուքս (նաև՝ երգիոնի)։ —balgkammer, էգ. երգիոնի փքոցին տեղը, փքոցարան։ —balgtreter, ար. երգիոնի փքոցը կոխող։ —balgzieher, ար. փքոցով հնոց քեռուցանող։ —horn, չ. երժ. եղջերեայ (փող)։ —instrument, չ. երժ. փչողական նուագարան։ —werk, չ. երժ. (երգիոնի) փքոցք։

blasen, չբ. h. եւ նբ. 2. (անմ. ներ. ich blase, du bläst կամ շնշա. bläsest, er bläst; անց. blies, ամ. blus; ստրբ. անց. bliese; հր. blase; ընդ. geblasen) փչել. woher bläst der Wind? հոսէն ուստի կը փչէ՝ կը շնչէ. J—m et. in die Ohren — բան մը մէկուն պատմել՝ ականջը հեղուլ. 2. երժ. das Horn կամ auf dem Horn — եղջերեայն հնչեցընել՝ զարնել. zum Angriff — յարձակման փող զարնել. Flöte — սրինգ զարնել. ein Lied auf der Flöte — սրնգով նուագ մը զարնել. 3. խղ. տղիւստախաղին (տամայի) մէջ խաղակիցին դշխոյն կամ ազատ քարն առնուլ. 4. առն. ֆիզ. in ein Horn կամ aus demselben Ton (mit J—m) — մէկուն հետ համախոհ ըլլալ. es läßt sich nicht gleich — շուտով ըլլալու բան չէ. ծղրբ. ich will ihm 'was — ատոր կատարումն կրնայ բաւական սպասել. J—m Staub in die Augen — մէկը շլացընել՝ պատրել, մէկը պաղի վրայ քաշել։ — չ. 22բ. ընդհ. փչում, փչելը. 2. երժ. գէն. եղջերեայ փողոց՝ գալարափողոց հնչմունք՝ նուագք՝ աղմուկ. 3. երժ. (փող...) զարնելը՝ զարնելու կերպ։

Blasen‖ähnlich, —artig, ած. փամփշտանման։ —arterie, էգ. անդղ. տառասուշտ՝ փամփշտի շնչերակ։ —anschlag, ար. ախտ. մորթի փշտալից այտուց, պալարպալ։ —ball, ար. փքալից՝ օդալից փամփուշտ, օդագունդ։ —baum, ար. բս. հաստաբակ պայթանկենի (Colutea arborescens)։ —entzündung, էգ. ախտ. փամփշտատապ։ —fieber, չ. ախտ. փամփշտատապի ջերմ։ —gries, չ. ախտ. աւազախտութիւն (երիկամանց)։ —hut, ար. թռչնանոցի խուփ։ —käfer, ար. բն. = spanische Fliege. —kuchen, ար. ուռուցիկ հատանեայ։ —leiden, չ. ախտ. փամփշտացաւութիւն։ —pflaster, չ. բժշ. պալարեցուցիչ սպեղանի, խարանապեղ։ —pocken, էգ. յհ. ախտ. անցաւոր ծաղիկ ախտ։ —salbe, էգ. փշտեցուցիչ սպեղանի։ —säure, էգ. քմ. էզն. միզաթթու։ —schnitt, ար. վրբ. փամփշտահատութիւն։ —schnur, էգ. անդղ. միզակալ։ —sonde, էգ. վրբ. ուղիակ (փամփուշտը մուծանելու գործի)։ —stein, ար. ախտ. (փամփշտի) քար։ —ziehen, չ. բժշ. փշտիկ կազմելը, փշտացում։

Blä'ser, ար. 22ա. —in, էգ. 32. փչող. բն. ջրաշուն ձուկ. 2. երժ. (փչողական նուագարան) զարնող՝ փչող. ը. մփ. երաժիշտ։

blä'sicht, ած. 6. = blasenartig. 2. = blasig.

blasi(e)ren, նբ. 3ա. (անչափ արբեցութեամբ ըմպելեաց...) զգայութիւնը թարշամեցընել՝ բթել. für et. blasirt s. բանի մ՚անզգայ ըլլալ, բթանալ, բանէ մը յափրանալ։

Blasi(e)rtheit, էգ. 31. ընդհ. անզգայեալ վիճակ, անզգայութիւն. յափրացում։

blä'sig, ած. 6. փշտիկներով ծածկեալ։

Blä'sins, յփ. ան. ար. 27. Վլաս։

blason(n)i(e)ren, նբ. 3ա. տառ կամ ազգատոհմի մը զինանշանը դրոշմել՝ նկարել։

Blasphemi‖e, էգ. 31. հայհոյու-

թիւն։ —(e)ren, Նբ. եւ չբ. Ն. 3ա. ձգձգել։

blaß, ած. 8. գունատ, աժգոյն. աժգոյն եւ մաշած. — werden գունատիլ, աժգունիլ։ —gelb, ած. աժգոյն դեղին։ —grün, ած. բաց կանաչ։ —roth, ած. վարդագոյն, վարդակարմիր։

Bläß, ար. 33. = Blässe.

Blä'sse, իգ. 31. դեղնութիւն, գունատութիւն, աժգունութիւն. Ձն. (ամէն գրութեան) պայծառութիւն՝ մաշածութիւն. փ. ankränkeln. 2. (նաեւ Bläß, Bleß, ար.) անասնոց վրայ ի ծնէ նշան՝ բիծ, պալար։

Blä'ßhuhn, չ. կն. փարփար։

blä'ßlich, ած. 6. գունատ, սակաւիկ ինչ դեղնած։

Blatt, չ. 7. տերեւ. Blätter bekommen տերեւ արձակել. 2. (թերթի մը՝ գրքի մը) մէկ թուղթը. fliegendes, loses — թերթ մը անջատեալ թուղթ. öffentliche Blätter Հրապարակական թերթեր, լրագիրք. Խրժ. vom —e spielen առաջին տեսնելուն խաղերուն վրայէն զարնել. փղ. փորձաթերթ, սրբագրելի թերթ. 3. գծագրութիւն, նկար, պղնձագրոշմ՝ քանդակեալ նկար. 4. տափարակ եւ անօսր տախտակ, թիթեղ... (Bretter.)— Հողաթափի երես՝ երեսի կաշի. (Tisch.)— սեղանի տախտակ. ար—. Blätter առուի խուզելու մկրատ, (Հեպրիկ.) 5. Նաւ. — e-s Ruders թիակի թաթ. 6. (յգ.ի մէջ անփոփ.) = Bahn, 6. tief — (e-s Stoffes) Հինգ մար (նիւթ ...) 7. անգղ. (Schulter.)— ուսի տախտակ, տափողն, փէճ. 8. ճխ. kein — vor den Mund nehmen անպատկառ՝ համարձակապէս խօսիլ՝ միտքը յայտնել. Das steht auf e-m andern —e արդէն բոլորովին տարբեր խնդիր է. das — wendet sich իրը տարբեր կերպարանք կ'առնու։

blatt|ähnlich, ած. տերեւանման։ —ansatz, ար. բս. տերեւոց շեղ։ —artig, ած. տերեւակերպ։ —blei, չ. կապարաթերթ։ —breite, իգ. ձե. — e-s Zeuges կերպասուց լայնութիւն, մար։ —floh, ար. կն. տերեւի ափիս։ —förmig, ած. տերեւաձեւ։ —gewächs, չ. բս. = Blattpflanze. —gold, չ. echtes — բուն ոսկեթերթ. unechtes — սուտ ոսկեթերթ։ —grün, չ. քմ. տերեւականաչ։ —halter, ար. փղ. (շարուղաց) ձեռագրի ունելիք։ —hüter, ար. փղ. կոչուած (նախընթաց երեսին ներքեւը գրուած՝ յաջորդ երեսին առաջին բառը)։ —käfer, ար. կն. ոսկեճանճ։ —kohl, ար. տերեւալից՝ վարսալից (անգլուխ) կաղամբ։ —laus, իգ. կն. ափիս (Aphis)։ —los, ած. անտերեւ, անտաղարթ։ —lose, իգ. բս. անտերեւատունկ (Aphyllanthes)։ —nase, իգ. կն. մեծ չղջիկ։ —pflanze, իգ. բս. տերեւազարդ տունկ։ —rippe, իգ. տերեւաջիղ։ —roller, ար. կն. = Blattwickler. —säge, իգ. սառ կտրելու սղոց։ —salat, ար. բս. չգնդացած հազար։ —salbe, իգ. սրբ. ուսը վիրաւորուած ձիերու համար պատեղանի։ —sauger, ար. կն. = Blattfloh. —scheide, իգ. բս. տերեւապատեան։ —seite, իգ. (գրքի) երես, էջ. 2. բս. տերեւի երես։ —silber, չ. արծաթաթերթ։ —ständig, ած. տերեւային։ —stiel, ար. բս. տերեւի կոթուն։ —stielständig, ած. բս. կոթունաւոր։ —stück, չ. ար—. որմի հաստատութեան համար տրուած դերան։ —weiser, ար. = Blattzeichen. —wender, ար. Խրժ. թղթադարձ կաշի կամ թուղթ (գրքի կամ տետրի մը թղթերուն վրայ կըպցուած)։ —wickler, ար. կն. (տերեւոց) ուտիճ։ —zeichen, չ. գրքի նշան՝ ժապաւէն։ —zinn, չ. անագաթերթ։

Blä'ttchen, չ. 22բ. Նուզ. Blattl. տերեւիկ, թղթեակ, թերթիկ. 2. փոքրիկ թիթեղ. տախտակիկ։ —gold, չ. = Blattgold.

blä'tten, Նբ. 3բ. Խրժ. = abblatten, Նբ. 1. 2. ոգս. ծառին տերեւները ճարակել՝ ուտել։

Blä'tter, իգ. 35. անփ. մորթի փոքրիկ այտուց, պուտ, խաղաւարտ. 2. —n, յգ. ծաղիկ (ախտ)։ —grube, —narbe, իգ. ծաղկի սպի, չեչ։ —narbig, ած. չեչոտ։

Blä'tter|abfall, ար. տերեւաթափ։ —gold, չ. = Blattgold. —kohle, իգ.

Digitized by Google

խառն խառն ծառերի ։ —kuchen, տր. ծալ ծալ հատուկայ ։ —los, ած. = blattlos. —magen, տր. յն. (որոճող անասնոց) երրորդ ստամոքս, հազարթերթիկ ։ —reich, ած. տերևաշատ, տերևալից ։ —schmuck, տր. յն. տերևք, սաղարթք ։ —stand, տր. փլ. տերևաբողբոջ ժամանակ ։ —stein, տր. խառն քար, թերթաքար ։ —teig, տր. ծալ ծալ հատուկայ ։ —tragend, ած. փլ. տերևաբեր, տերևաբողբոջ ։ —treibend, ած. փլ. տերևաբղխիչ ։ —trieb, տր. փլ. (արմատի) շառաւիղ ։

blätt(e)rig, ած. 6. տես. խաղաղաբռունկից ։

blä'tt(e)rig, ած. 6. թերթաւոր, բազմաթերթ. 2. տերևալից. breit — լայնատերև, լայնաթերթ ։

Blätternepidemie, իգ. տես. ծաղկի համաճարակ հիւանդութիւն ։ —impfung, իգ. ծաղկի պատուաստում, սերմն ։ —krank, ած. ծաղկի ախտիւ վարակեալ, ծաղկոտ ։

blä'ttern, չզ. b. ձ. in e—m Buche — գիրք մը թերթել՝ շրջակել ։ — ներ. եւ sich — իզ. e—n Kuchen — հատուկայ մը թերթ թերթ բանալ ։

blättrig, blä'ttrig, ած. 6. տ. blatterig, blätterig.

blau, ած. 6. կապոյտ. —e Augen h. կապուտակն՝ ծառի ըլլալ. — färben կապոյտ ներկել. — machen կապուտակել, կապուտցընել. — angelaufenes Auge բոլորովին կապուտակած եւ ուռած աչք. 2. (himmel-)— երկնագոյն կապուտակ, լուրջ. ի. schwarz- — մթագոյն կապոյտ, կապտորակ գոյն. եւ (խաղող). 3. անորիչ, անյայտ, մթին, խրթին. 4. ըստ. ապակարելի ինչ հորինած. = angerissen. 5. ա—ի—ն. ein —es Auge b., mit —en Augen davon kommen (տ. Auge, 1.); es wird mir grün u. — vor den Augen գլուխս կը դառնայ՝ կը պտուտկի, ըստ. գլխուս մազը կը զիջնէ. 3. braun u. — schlagen հարուածով մէկուն մարմինը կապուտկել. das —e Blut (գերմանացի) ազնուականաց՝ ազատորեար. —e Flecken հարուածի կապոյտ երաշխեալ. —e Bohne, —es Korn հրացանի գնդակ. 3—m —en Dampf, Dunst, Nebel vormachen մէկուն

սուտլօք իրեր՝ առասպելներ պատմել. —(en Montag) machen երկուշաբթի բանել (գործաւոր մը երկուշաբթի օրը փոխանակ աշխատելու զբօսնուլ). ըստ. Löcher in die —e Natur schießen հարուածը նպատակին չհանդիպիլ. sein —es Wunder sehen մեծապէս զարմացած ըլլալ. —մ. so —! այսպէս, զով կը պարծէք ։ — չ. 20. նաեւ անէծք. յգ. ջնջ—. —e(s), չ. 6. կապոյտը, կապուտակը. 2. փխ. das —e vom Himmel herunterschwören (lügen) յանուն ամենայն Սրբոց երդնուլ, ստերը ճիշդ պէս կլլել. ins —e hinein յօդս, օդի մէջ. ի. փխ. բառ բախտին, բառ պատահման, յախուռն ։

Blau'blut, չ. կապոյտ արիւն. փխ. ազնուականն, ազատորեար ։ —s ente, իգ. յն. վայրի բադ (Anas ferina)։ —färberei, իգ. կապուտակ ներկարարութիւն ։ —fölchen, չ. յն. լճական կարմրախայտ (ձուկ) (Salmo lavaretus)։ —fuß, տր. յն. տեսակ մը բազէ (Falco communis)։ —holz, չ. յճ. կապտաւուն փայտ ։ —holzbaum, տր. փլ. կապտաչներփ (Hoematoxylon campechianum)։ —kelchen, չ. յն. (կարմրաստաւն) կապոյտլանջ (Lusciola suecica)։ —kohl, տր. կապոյտ կաղամբ ։ —krähe, —racke, իգ. յն. կապոյտ ագռաւ (Coracias garruba)։ —meise, իգ. —müller, տր. յն. կապուտակ երաշխահաւ (Parus coeruleus)։ —rock, տր. կապուտակ զգեստ (կապուտակ) հագած անձ. ըստ. = Soldat. —roth, ած. կապուտակեալ կարմիր ։ —säure, իգ. քմ. բրուսիականաթթու ։ —spath, տր. հք. պարտիզպար, լազուարթ ։ —sucht, իգ. տես. կապոյտ ախտ ։ —werden, չ. կապուտակում. կապուտկիլը ։ [տեղան կամ կոճղ ։

Blä'ubank, իգ. 17. լուացարարի

Blä'ue, իգ. 31. ո—յ. = Blau, չ. 1.

Bläuel, Blä'uel, տր. 22—. տր—. լուացարարաց տափան՝ թակիչ. երկգլխի թակ, գործակ. 2. կապոյտ ջրով լուծուած օսլայ՝ շոհ ։

blä'ueln, ներ. 3—. տր—. լուացք կանեփ ... թակով ծեծել. 2. կապոյտցընել. Wäsche — կապոյտ ջրէ անցընել ։

Digitized by Google

bläuen, bläu'en, չք. h. եւ sich — էք. յա. կապուտակել ըլլալ, կապուտնալ. Յնա. soweit der Jura blauet մինչեւ Յուրայի կապոյտ կատարը։ — նք. (ռմկ. լռմկ. bläuen) փխ. J—m den Rücken — մէկուն կռնակը հարուածով կապուտակել։

blä'ulich, ած. 6. կապուտակին։

Blech, չ. 20. մետաղեայ նուրբ տախտակ՝ թիթեղ. 2. (Weiß-)— սպիտակ թիթեղ. (Eisen-, Schwarz-) — երկաթի թիթեղ. 3. (հրացանի...) փականակ, (դրան փականաց) փոհանակ. 4. ընտ. սնակ, դրամ. 5. երժ. փչողական պղնձի նուագարան. 6. փխ. ընտ. Das ist reines — անմտեղի՝ անհանճար բան է։ —**arbeit**, էգ. թիթեղագործութիւն։ —**geschirr**, չ. թիթեղեայ անօթ։ —**hammer**, ար. թիթեղագործի բակ. բ. թիթեղագործի գարբնոց։ —**hütte**, էգ. = Blechhammer, բ.։ —**münze**, էգ. թիթեղակերպ կոխուած դրամ։ —**musik**, էգ. երժ. պղնձի նուագարանօք երաժշտութիւն։ —**musik-Korps**, չ. փողահարաց խումբ։ —**schere**, էգ. թիթեղ զան մկրատ։ —**schmied**, ար. թիթեղագործ, թանագագործ։ —**waare**, էգ. թանագեղէնք, թիթեղեայ անօթք։

blechen, նք. եւ չք. h. յա. ընտ. սնակ տալ, վճարել։

bleche(r)n, ած. 6. թիթեղեայ, թանագեայ. 2. փխ. թափուր՝ դատարկ հնչող, դատարկահնչիւն։

Blei, չ. 20. կապար. 2. ար—. (կապարեայ տախտակ). (Senk-)— կապարեայ գունդ, խորաչափ. կապարալար. տրամալար. —(-stift) կապարեայ գրիչ, մատիտ. 3. փխ. der Kummer lastet wie — auf ihr Herz տրտմութիւնը սրտին վրայ կապարի պէս կը ճնշէ, տառապանքն իր սիրտն անհնարին կը ճնշէ. ընտ. — im Munde h. թանձրախօս՝ թանձրալեզու՝ թլուատ ըլլալ, թանձրաբանել։ — ար. յն. = Bleihe.

Bleiabgang, ար. կապարի կղկղանք՝ խարամ։ —**arbeit**, էգ. կապարագործութիւն. բ. կապարեղէնք, կապարեայ աղբանք։ —**arbeiter**, ար. կապարագործ։ —**artig**, ած. կապարանման։ —**auflösung**, էգ. քմ. կապարալուծութիւն, կապարի գոյացութիւն։ —**baum**, ար. տկ. կապարածառ, Սատուռնեան ծառ։ —**erz**, չ. անգործ կապար։ —**farben**, —**farbig**, ած. կապարագոյն։ —**feder**, էգ. կապարագրիչ, մատիտ։ —**gewicht**, չ. կապարեայ ծանրոց (ժամացուցի)։ —**gießen**, չ. հալած կապար թափելը (տարուոյն վերջին գիշերը սովորութիւն է հալած կապար ջրոյ մէջ թափելը, ապա ելած ձեւերէն մէկուն Նոր տարուոյն մէջ ունենալու պարագան գուշակելու համար)։ —**gießer**, ար. կապարագործ։ —**glanz**, ար. հք. gemeiner — ծծմբախառն կապար։ —**glätte**, էգ. քարմարցանկ։ —**haltig**, ած. հք. կապարաբեր։ —**hütte**, էգ. կապարի գործարան։ —**loth**, չ. կապարեայ գունդ, խորաչափ. կապարալար, տրամալար։ —**oxyd**, չ. քմ. հք. կապարօքսիդ։ —**schwer**, ած. կապարի պէս ծանր. ը. մփ. փխ. ծանր, դժնդակ։ —**siegel**, չ. էճ. կապարեայ կնիք։ —**stift**, ար. = Bleifeder. —**stifthalter**, ար. մատիտակալ։ —**verschluß**, ար. (մաքսատան հրամանաւ դրուած) կապարեայ կնիք։ —**waaren**, էգ. յգ. կապարեղէնք։ —**wage**, էգ. կապարեայ հարթաչափ. բ. կապարաչափ։ —**weiß**, չ. քմ. նէր. սպիտակապարեղ։

bleiben, չք. ն. 2ծ. մնալ, կենալ, բնակիլ. օ. er ist ein halbes Jahr in Wien geblieben վեց ամիս Վիեննա կեցած է (բայց հիմայ հոն չէ). er ist dort geblieben անիկա հոն մնացեր է (այժմ եւս հոն է). gesund — քաջառողջ ըլլալ. sich getreu — հաւատարիմ մնալ. sich gleich — (միեւնոյն վիճակի մէջ ըլլալ) նոյն մնալ. nüchtern — ծոմ կենալ. es bleibt noch übrig, daß ... (հիմայ այսինչ ընելը...) պէտ կը մնայ. բ. անեղէ——նոլ Հանդերձ. hangen — կախեալ կալ՝ մնալ. փխ. (գասըլ) յապաղեալ՝ կասեալ մնալ. leben — ապրիլ, կենդանի մնալ. liegen — պառկած մնալ. (անհիմանէն եօթը) ինկած մնալ, ոտք չելլել. sitzen — նստած մնալ. stecken — տղմի մէջ մնալ՝ թաղուիլ մնալ. փխ. ընտ. դժնդակ

Digitized by Google

պարանաւորութիւն. (ընական ձըր-
րից) աճում՝ զարգացում՝ կատա-
րելագործութիւն. 3. ձեւ. 4. (մը-
տաւորական) կրթութիւն, գի-
տութիւն. Mensch ohne — խոպանա-
ցեալ՝ անմշակ՝ անուս մարդ։

Bildungs‖anstalt, իգ. կրթարան. (մն. աղջկանց համար) գիշերօթիկ դպրոց։ **—fähig**, ած. կրթելի, դաստիարակելի։ **—fähigkeit**, իգ. դաստիարակութեան ընդունակութիւն։ **—fehler**, ար. կազմութեան թերութիւն. փխ. դաստիարակութեան թերութիւն։ **—s mittel**, չ. մտաւորական զարգացման օգտակար միջոց։ **—schule**, իգ. **—stätte**, իգ. ուսումնարան, վարժարան։ **—silbe**, իգ. քր. կազմիչ վանկ։ **—verein**, չ. կրթութեան տարածման ընկերութիւն։ |33. Բաղաամ։

Bileam, յր. ան. ար. 33. յգ. նաեւ

Bill, իգ. 31. (Անգղիացւոց խորհրդարանին մէջ առաջարկուած) օրինաց նիւթ։

Billard (պիլեարտ), չ. 33. մականական գնդախաղ, պիլեար։ **—ball**, ար. **—kugel**, իգ. պիլեարի գնդակ։ **—stock**, ար. պիլեարի մական՝ ճոկան։

billardi(e)ren (պիլեարտիրըն), չբ. հ. 3ա. (պիլեարի մէջ) մէկ հարուածով երկու գնդակ ի միասին մղել։

Bille, իգ. 35. (երկանաքարերը սրելու) երկաթյրի տապար. 2. նաւ. —n, յգ. (e—s Schiffes) նաւու մը յետոյք՝ յետին կողմը։

billen, նբ. 3ա. ար. երկանաքարերը տապարով սրել յարդարել։

Bille(t)t (պիլլեթ), չ. 33. յգ. նաեւ —e; պիտակ, փոքրիկ նամակ. 2. մուրհակ, դրամ հատուցանելու գիր. 3. (երկաթուղւոյ) տոմսակ. — für die Hin- u. Rückfahrt երթի եւ դարձի տոմսակ. 4. (վարժապետի մը դասի ժամերու) պիտակ։ **—abgabe**, իգ. die — findet beim Ausgange statt տոմսակները դուրս ելլելու ժամանակ եւ կը դարձուին՝ տրուին։ **—ausgabe**, իգ. տոմսակաց բաշխում. Բ. = **Billetschalter**. **—einnehmer**, ար. տոմսակաժողով։ **—kasse**, իգ. տոմսակատեղի (թատրոնի...)։ **—schalter**, ար. տոմսակատեղւոյն պատուհանին գանակը։ **—verkauf**, ար. der — beginnt um ... տոմսակատեղին (ժամը չորսին...) կը բացուի։

Billeteur (պիլլեթէօր), ար. 33. տոմսակաբաշխ. 2. Բր. տոմսակաժողով։

billeti(e)ren (պիլլեթիրըն), նբ. 3ա. չկ. (չիչերու՝ ափերու... վրայ) պիտակ՝ ծանուցագիր դնել։

billig, ած. 6. արդար, արդարացի, բանաւոր. Das ist nicht mehr als — ամէնէ արդարացի՝ իրաւացի է. wie — ինչպէս արդար (է). —er Weise sollte er das Doppelte geben արդարադատ դատաստանմբ՝ ըստ ինքեան պէտք էր կրկնապատիկը տալ. առկ. was dem Einen recht ist, ist dem Andern — պէտք չէ կրկին չափ եւ կրկին կշիռ ունենալ. ինչ որ մէկուն իրաւացի կը պատկանի, նոյնը նաեւ ուրիշին արդարացի կը վայլէ. որով չափով մէկուն չափես, նոյնին չափով նաեւ ուրիշին չափէ. 2. աժան. zu —em Preise աժան գնով թեթեւագին. ziemlich — չափաւոր աժան՝ թեթեւագին. es ist — zu leben կամ das Leben ist — in dieser Stadt այս քաղքին մէջ ապրիլը թանկ՝ սուղ չէ. —er աժան, թեթեւագին (հկ. kostspielig, theuer)։ **—denkend**, ած. արդարացի, իրաւացի, բանաւոր։

billig‖en, նբ. 3ա. et. — բան մը հաստատել, բանի մը հաւանիլ՝ հաճիլ՝ արտօրժել։ — չ. 33բ. անյգ. **—ung**, իգ. 31. հաստատութիւն, հաւանութիւն, հաճութիւն։ **—er**, ար. 33ա. **—erin**, իգ. 33. հաստատող, հաւանող։ **—ermaßen**, **—erweise**, մկ. բանաւորապէս, իրաւացի կերպով։ **—keit**, իգ. 31. անյգ. արդարութիւն, արդարակորովութիւն. nach Recht und — ըստ արդարութեան եւ արժանեաց. 2. աժանութիւն, թեթեւագնութիւն։ **—keitsgründe**, ար. յգ. aus —n արդար պատճառներէ շարժեալ։

Billion (պիլլիոն), իգ. 31. (միլիոն անգամ միլիոն) երկիլիոն։

Bilse, իգ. 35. **Bilsenkraut**, չ. 7. բս. բանգ (Hyoscyamus)։

bimbam, ձյ. պիմպամ, տինկ տանկ։ — ար. 22ա. անյգ. զանգակի հնչիւն՝ զանգուած։

Digitized by Google

Bimmel, իգ. 35. ընտ. զանգակիկ։ **-n**, չբ. ի. 3ա. ընտ. (զանգակը) հնչել՝ զանգել. 2. զանգակները դաշնակութեամբ հնչեցընել։ **-n**, չ. 22բ. անյ. զանգակի հնչիւն՝ դանդաչում։

Bims… տ. **Bimsstein**…

bimsen, ներ. 3է. արա. չեչաքարով յղկել՝ մաքրել, կոկել. չէն. das Lederzeug — (զինուորաց) կաշեայ կազմածները փայլեցընել. 2. փխ. ընտ. զառանցց ընել, չարաչան ծեծել, ծեծուփետ ընել։

Bimsstein, արք. 20. հմ. չեչաքար։

bin, սհմ. ներ. առաջին դէմք sein։

binä'r, ած. 6. գտն. երկուորական (թիւ…)։

Bind|art, իգ. արա. կապին, ուրագ։ **—balken**, արք. արա. ճրտ. (տախտակաց՝ որմի՝ կամարի… հաստատութեան համար) փայտեայ կամ երկաթեայ պահանգ։ **—draht**, արք. կապելու երկաթեայ թել։ **—faden**, արք. պատատանաց առասան՝ չուան։ **—fadenrolle**, իգ. առասանի կարժառ։ **—gerte**, իգ. = **Bindeweide**. **—riemen**, արք. = **Riemen**; բ. — (des Geldbeutels) ստրկի քսակի ժապաւէն, մոգոտ. առլ. es geht (կամ՝ kommt) an den — ստրկի քսակին մոգոտները պէտք է թուլցընել, հարկ է վճարել. բ. ը. մտ. իրը կը ծանրանայ՝ կարեւորագոյն կեպարարանք կ'առնու։ **—wand**, իգ. արա. տախտակեայ միջնորմ, դառաապատ։

Bindchen, չ. 22բ. նուա. **Binde**։

Binde, իգ. 35. (լաթի՝ թղթի…) երկայն եւ նուրբ շերտ, երէզ. նուա. **Bindchen** փոքրիկ երէզ. վրբ. կապ, պատան, կալան. 2. (Augen-, Stirn-)— (աչաց) պատան. փխ. J—m die — v. den Augen nehmen մէկուն աչուըները բանալ, մէկուն աչաց վրայէն առագաստը վերցընել. 3. (Hals-)— փողպատ, փողակապ. առմ. e—n hinter die — gießen շատ խմել։ **—balken**, արք. արա. փայտեղէն գօտի։ **—glied**, չ. կապ։ **—mittel**, չ. կապող՝ կցող իր. արա. որմ. շաղախ, կրաղիւս (+իշեն խորառան)։ **—note**, իգ. երժ. յարող՝ կապող խաղ։ **—satz**, արք. քր. բաղհիւսական՝ յօդիչ նախադասութիւն։ **—s schlüssel**, արք. — der Kirche եկեղեցւոյ կապելու՝ փականաց իշխանութիւն։ **—stoff**, արք. զօդիչ նիւթ. խհ. զօդիչ բաղադրութիւն, հաւկիթի դեղնուցք. որմ. շաղախ։ **—strich**, արք. քր. միութեան՝ միաւորութեան գիծ։ **—vokal**, արք. քր. յօդակապ ձայնաւոր։ **—weide**, իգ. որցակ կապելու մատաղ ոստ, ոզոր։ **—wort**, չ. քր. շաղկապ։ **—s wörtchen**, չ. քր. բաղհիւսական՝ յօդակապ մասնիկ։ **—zeichen**, չ. քր. = **Bindestrich**. **—zeug**, չ. վրբ. վիրաբուժական կազմածք՝ գործիք։

bind|en, ներ. չբ. ի. եւ փբ. 2ա. կապել, կցել. ihm sind die Hände gebunden ձեռուըները կապուած են. (նմա. փխ.) մէկուն գործերը խափանել՝ արգելուլ. խհ. (sich) — (կերակուրը) թանձրացընել՝ թանձրանալ. 2. ein Tuch um den Hals — փողակապ կապել. Besen — աւել շինել՝ կապել. Garben, Reisholz — որայ՝ խուրձ կապել. e—n Strauß — փունջ մը կազմել՝ շինել. փխ. sich selbst e—e Ruthe — իր անձին դէմ զէնք պատրաստել. J—m et. auf die Seele, auf's Gewissen — մէկուն բան մը շատ յանձնել. ընտ. J—m nicht Alles auf die Nase — մէկուն ամէն բան չըսել՝ չյայտնել. քր. կապելով արտաբերել. falsch — սխալ կապել. երժ. Noten — խաղերը կապել՝ կցել. 3. արա. ein Faß — տակառի մը շրջանակ դնել՝ անցընել. ein Buch (in Franzband…) — գիրք մը (հորթու կաշւով…) կազմել. որմ. der Mörtel bindet շաղախը կը բռնէ. 4. փխ. sich — կապուիլ. J. an et. — մէկը բանի մը ստիպել՝ բռնադատել. բ. մէկը բանի մը կցել՝ յարել։ sich — փբ. տ. — ներ. 1. եւ 4.։ **gebunden**, դրբ. անց. եւ ած. 6. կապեալ, կցեալ… 2. an die Stunde gebunden s. իր ժամանակին տէր՝ ազատ չըլլալ, ժամերը կապուած ըլլալ. gebundene Rede յօդաւոր՝ բարեյարմար խօսք՝ ճառ. ը. մտ. in gebundener Rede յանգաւոր, ոտանաւոր (խօսք…)։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, իգ. 31. = ներ.ին նշանակութեանց հմտ. կապելը, կապում. կցում, յարում. շինելը, կազմելը. կապե-

Digitized by Google

լով ընթերցում. չեղագրութիւն։ —enmacher, ար. երիզագործ։ —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. կապող. երկ. (Garben-)— որայ կապող, խրձնաւոր. (Faß-)— տակառագործ։ —fel, չ. 22ա. Ն—ի. կառանաւ բոլորովին պնդելը, կառանում։ —ungs... տ. Binde... [(Mercurialis)։

Bingelkraut, չ. 7. բս. կմճղորուկ

binnen, Նխ. առ—ի. եւ մբ. = innerhalb; ժամանակի. — e—s Monats ամսուան մը մէջ. — heute u. morgen այսօրուան եւ վաղուան մէջը, այսօր կամ վաղը. — Kurzem քիչ ժամանակէն, փոքր միւս եւս։ — Պ. (ման. Ն—ի.) ներսը, ներքին կողմը։ —afrika, չ. Ափրիկէի ներքնակողմը։ —gebiet, չ. ուրիշ երկրէ մը պատեալ երկիր։ —gewässer, չ. յգ. ալխ. ցամաքային ջուրք։ —handel, ար. ներքին վաճառականութիւն։ —land, չ. անծովեզր երկիր։ —länder, ար. Ն—ի. (երկրի մը ներքին վաճառքն տեղէ մ'ուրիշ տեղ փոխադրելու) փոքր նաւ։ —ländisch, ած. միջերկրական, ներքին, ցամաքային։ —meer, չ. միջերկրական կամ ներքին ծով։ —see, ար. միջերկրական լիճ։ —zoll, ար. ներքին մաքս։

Binóm, չ. 20. ֆոն. ուսա. յաւելման կամ հանման նշանով յօդեալ երկու մասանցմէ կազմեալ գրահաշուական քանակութիւն. չ. օ. Ա + Բ, Ա — Դ։

Binse, իգ. 35. բս. կնիւն, ծղեմ, ծիլ (Juncus)։

binsen, ած. 6. կնիւնեայ։

Binsen||artig, ած. կնիւնատեսակ։ —blume, իգ. բս. ոսկի նարգիս (Narcissus Jonquilla)։ —gras, չ. բս. բազմայօդ կնիւն (Juncus articulatus)։ —sänger, ար. խն. ծախնային տոխակ՝ ծիծառնուկ (Sylvia salicaria)։

Binsicht, չ. 20. կնիւնաստան։

binsicht, binsig, ած. 6. կնիւնապատ։

Biográph, ար. 33. կենսագիր, վարուց պատմագիր։ —ie, իգ. 31. կամ 35. կենսագրութիւն։ —isch, ած. 6. կենսագրական։

Biológ, ար. 33. կենսաբան։ —ie, իգ. 31. կամ 35. կենսաբանութիւն։ —isch, ած. 6. կենսաբանական։

Bioxy'd, չ. 20. քմ. կրկնաթթթու, [կրկնոքսիտ։

Biquadrát, չ. 20. ուսա. երկքառակուսի կամ չորրորդ կարողութիւն (քանակութեան մը)։

birgst, birgt, սհմ. ներկ. bergen։

Birke, իգ. 35. բս. (weiße) — ցարասի, հաւամրգի (Betula alba)։

birken, ած. 6. ցարասեայ։

Birken||baum, ար. բս. = Birke. —schwamm, ար. բս. (տեսակ մը սունկ) աբեթենի (Boletus igniarius)։ —wald, ար. ցարասուտ, ցարասեաց անտառ։

Birk||geflügel, չ. խն. փոքր ցախաքլորք։ —hahn, ար. խն. փոքր ցախաքլոր (Tetrao tetrix)։ —wurzel, իգ. բս. նարդէս (Ferula communis)։ [լաւաք)։

Birma, չ. 38. աշխ. Պիրմա (պա-

Birn||apfel, ար. բս. տանձախնձոր։ —baum, ար. բս. տանձենի (Pyrus communis)։ —most, ար. երկ. տանձի քաղցու, տանձօղի։ —pflaume, իգ. բս. տանձասալոր։

Birne, իգ. 35. Ն—չ. Birnchen, չ. 22բ. բս. տանձ. 2. ֆզ. տանձաձեւ առարկայ, տանձ. 3. = Birnbaum.

Birsch, իգ. 31. որս. որսորդութիւն (որուն մէջ որսորդն երէն առանձինն կը հալածէ). auf die — geben որսի ելլել։ —en, Նբ. 3ջ. որս. որսալ, որսի ելլել. 2. e—n Hasen — նապաստակ մը (որսի ժամանակ) զարնել՝ որսալ (= pirschen)։ —hund, ար. որս. որսական շուն, բարակ։

bis, Նխ. (տեղւոյն եւ ժամանակի, սասփչակ-ին) մինչեւ. Ա. ա—ռանց նախադրութեան. — dahin մինչեւ հոն. — hierher մինչեւ հոս. — heute մինչեւ ցայսօր. — wann? մինչեւ ցերբ. Բ. նախադրութեամբ հանդերձ. — an's Knie մինչեւ ծունկը. — auf den Gipfel մինչեւ լերան գագաթը. — auf Weiteres մինչեւ ցնոր կարգադրութիւն. — auf die Dienerschaft ա. մինչեւ ծառայքն անգամ. Բ. բաց ի ծառայից. — gegen Mitternacht մինչեւ ցկէս գիշեր. — in den Garten մինչեւ պարտէզը. — nach Asien մինչեւ ցԱսիա. — über den Kopf մինչեւ գլուխէն վեր (ջուրը կը բարձրա-

Digitized by Google

նար...). — um zehn Uhr մինչև ժամը տասը. — vor wenigen Jahren մինչև քանի մը տարի յառաջ իսկ. — zu Ende մինչև վերջը. 2. (Թըւերու) հարայ յարաբերութիւն. sieben — acht Tage եօթը ութը օր (կը տևէ). sechs — sieben Personen վեց եօթը հոգի. 3. հաւասարութիւն. er hat Alles — auf sein Haus verkauft բաց ի տունէն ամէն բան ծախեց. ß. ամենայն ինչ՝ մինչև տանն անգամ ծախեց: ß. —, — daß, շղ. մինչև որ... nicht eher —... մինչև որ (չըլլայ՝ չեմ երթար...). warten Sie — er kommt մինչև որ գայ՝ սպասեցէք:

Bisam, ար. 20. մուշկ: —**apfel**, ար. մշկահամ խնձոր, մշկախնձոր: —**artig**, ած. մշկանման: —**blume**, իգ. բյ. gelbe կամ wohlriechende — մշկահոտ կամ հոտաւէտ անբեղնակ (Centaurea suaveolens): —**bock**, ար. ß. մշկաբոյր այծեամ: —**distel**, իգ. բյ. մշկահոտ եղջեան (Carduus nutans): —**geruch**, ար. մշկահոտութիւն: —**katze**, իգ. ß. քէթ մշկոյ (Viverra zibetta): —**kraut**, չ. բյ. մշկահոտ խորդենի (Erodium moschatum): —**ratte**, կամ —**ratze**, իգ. ß. մշկամուկ (Mus pilorides): [samartig.

bisemicht, **bisamigt**, ած. 6. = bi-

bischen, (**Bißchen**, Նոր. **Bissen**) ած. անփ. կամ իբր մ. հոմանիշ նախորդ յօդուածին կամ ուղղ. գրելու ձևովը իր մակբայէ, նաև իբր գոյական **Bischen**, քիչ մը, սակաւ իմն. ein (ընդ. ganz) klein — քիչ մը, սակաւ մը իմն, փոքր մը. kein — Brot, Stroh պատառ մը հաց՝ քիչ մը աղ յարդ չկայ. ein — Latein գիտցած քիչ մը լատիներէնը. er hat sein — Vermögen aufgezehrt ունեցած փոքրիկ ստացուածքը վատնեց՝ սպառեց. mein — ունեցած փոքրիկ ստացուածքս. ß. գիտցած քիչ մը (լատիներէն...). Ծղբ. diese Aussicht ist doch ein — schöner, als die, welche... աս տեսութիւնս քիչ մ՝ աւելի գեղեցիկ է քան զոր (զոր...):

Bischof, ար. 13. եր. — (in partibus) եպիսկոպոս (ի կողմանս անհաւատից). 2. կարմիր գինիէ՝ շաքարէ... բաղադրեալ ըմպելի:

bischöflich, ած. 6. եր. եպիսկոպոսական:

Bischofs|amt, չ. եպիսկոպոսութիւն: —**hut**, ար. եպիսկոպոսական խոյր, միթր. 2. բյ. անկի գլուխ: —**kreuz**, չ. եպիսկոպոսական կամ կրծքի խաչ: —**mantel**, ար. եմիփորոն: —**mäntelchen**, չ. եպիսկոպոսաց (և կանոնիկոսաց) թիկնոցակ: —**mütze**, իգ. = **Bischofshut**. —**stab**, ար. եպիսկոպոսաց (կամ արքայից) հովուական գաւազան՝ գաւազան:

Bise, իգ. 35. հիւսիսային՝ պաղ հով, հիւսիսի:

bisher, մ. մինչև հիմայ: —**ig**, ած. 6. մինչև հիմակուան, մինչև հիմայ եղած... die —en Nachrichten մինչև հիմակուան լուրեր:

Biskaya, չ. 38. աշխ. Պիսքայա:

Biskuit (պիս-քիւ-իթ'), ար. (չ.) 20. կամ 38. պաքսիմատ, փոխնչոր. 2. շաքարաքաղց. 3. սանց ապակեայ յախճապակի՝ ձևնապակի:

bislang, մ. = **bisher**.

Bismarck, յր. ան. ար. Պիսմարք (իշխանը և քաղաքագէտը):

Bismar-Pfund, չ. 20. կշ. մեց հաշարակրամի կշիռ:

Bismut(h), չ. (ար.) 20. հն. պիսմութ (= **Wismuth**):

Bison, ար. 38. ß. (Ամերիկայի) վայրի կուտակեռնաւոր ցուլ (Bos americanus):

biß, անց. **beißen**:

Biß, ար. 15. խածուածք, խածնելը. իբ. խածուածք, լեզու ի հարուած, կծծելի խօսք. 2. խածուածոց վէրք, խածուածք. խայթուածք (օձի). 3. den — des Apfels abschneiden խնձորին խածուած մասը կտրել հանել: —**münze**, իգ. բյ. խաղողախոտ, ոջլախոտ (Delphinium staphysagria): —**stelle**, իգ. խածուած տեղը՝ մասը: —**wunde**, իգ. խածուածոց վէրք, խածուածք:

Bißchen, չ. 22ß. Նոր. **Bissen**. 2. = **bischen**.

bisse, ըղձ. անց. **beißen**:

bissel (գաւառական) = **bischen**.

Bissen, ար. 22ß. (ամ. = **Happen**) պատառ. J—m schmale — geben մէկուն հացը նուազեցնել. ich habe heute noch keinen — gegessen այսօր տակաւին

Digitized by Google

բերանս պատառ մը չեմ դրած, դեռ բրդուճ մը հաց չեմ կերած. J—m keinen — gönnen ուրիշին պատառուին նախանձիլ. Das ist ein harter — սաստիկ (ընփ. դժուարամարս պատառ մըն է) դժուարատանելի է։

bissenweise, մկ. պատառ պատառ։

bissig, ած. 6. —er Hund խածան շուն. փխ. sehr — schreiben խածան գրութիւն ունենալ։ —**keit**, իգ. 31. անյ. խածանութիւն, խածան բնութիւն։

bist, սհմ. Ներ. եզ. Երկրորդ դէմք sein-ի։

Bister, ար. 22ա. Նկր. ծխանի ջրազանց մուր։

Bisthum, չ. 7. եպիսկոպոսութիւն։

bisweilen, մկ. երբեմն (երբեմն), մերթ։ [նիա։

Bithy'nien, չ. 38. աշխ. Բիւթա-

Bitt|fuhre, իգ. Մէկուն աղաչանացը Համար սայլով ձրի կրելը։ —**gang**, ար. կր. (աղաչանաց) թափօր. բ. լաւիղ։ —**gesuch**, չ. աղաչանաց թուղթ, աղերսագիր։ —**schrift**, իգ. աղերսագիր. Երգ. խնդրագիր, աղերսագիր։ —**steller**(**in**, իգ.) ար. աղերսաբերկու. Երգ. (դատաստանի մէջ) պաՀանջող։ —**weise**, մկ. աղաչելով, աղերսագին. բ. — (erlangt) մուրացածոյ՝ անՀաստատ կերպով (ձեռք բերած)։

Bitte, իգ. 35. աղաչանք. ich habe eine — an Sie Ձեզի աղաչանք մ'ունիմ. 2. խնդրուածք, Հայցուածք. (գրաւոր) աղերս. inständige — թախանձանք, պաղատանք. կր. die sieben —n des Vater unsers Հայր մերին եօթը խնդրուածքները։

bitten, նբ. 2ծ. աղաչել. J. —, et. zu thun մէկուն բան մ'ընելու աղաչել. (J.) für J. — ուրիշին բան մ'ընդունելու Համար մէկուն աղաչել. J. um et. — մէկէ մը բան մը խնդրել. ich bitte Sie darum սաստիկ Ձեզմէ կը խնդրեմ. um was ich Sie bitte ինչ որ Ձեզմէ կը խնդրեմ. J. um Geduld — մէկէ մը խնդրել որ Համբերէ. ՀԲ. um Aufträge — ապսպրանք՝ յանձնարարութիւնք խնդրել. ich bitte um's Wort խօսելու Հրաման կը խնդրեմ. 2. J. zu Tische — մէկը սեղանի Հրաւիրել. sich zu Gaste — անդամ մը առանց Հրաւիրանաց ինքնակոչ երթալ. 3. J. frei — աղաչելով ազատութիւն ընդունիլ. 4. Ընդ. bitte! bitte! կ'աղաչեմ, եթէ Հաճոյ է Ձեզի. bitte, die Sache verhält sich anders ներեցէք (կ'աղաչեմ), իրը բոլորովին այլազգ է. bitte doch sehr! ([illegible]) ներեցէք. bitte (tausendmal) um Verzeihung! (Հազարիցս) ներումն կը խնդրեմ, խընդրեմ՝ ներեցէք. ([illegible]) bitte, hat Nichts zu sagen խնդրեմ, ոչ ինչ է՝ բան չկայ. ([illegible]) ich bitte Sie! Տէր Աստուած. noch et. Suppe, wenn ich — darf... խնդրեմ, քիչ մ'ալ ապուր Հրամմել Հաճեցէք...։ — չ. 22բ. անյ. = Bitte եւ Բոյժն Նշանակութեան Հեփ. nach vielem (կամ langem) կամ auf vieles — աղաչելէն պաղատելէն ետքը։ —**de(r)**, ար. 32. —**de**, իգ. 6բ. աղաչող, պաղատող. Հայցող, խնդրող...։

Bitter, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. = **Bittende(r)**... Բ. — չ. փ. **Bitter(e)s**, չ.

bitter, ած. 6. դառն. 2. փխ. —e Worte խիստ՝ դառն՝ կսկծեցուցիչ խօսքեր. es ist —er Ernst դառն իրականութիւն է. es ist die —e Wahrheit սաստիկ դժուարատար՝ դժնդակ՝ դառն ճշմարտութիւնն է. die —ste Noth անհնարադժնդակ չքաւորութիւն՝ կարօտութիւն. բ. դժնդակ Հարկը. 3. —e Kälte սաստիկ՝ կծու ցուրտը. 4. ընփ. Das ist nicht —! սաստիկ գէշ չէ։ — չ. 22ա. անյ. դառն, դառնութիւն. der Hopfen gibt dem Biere ein angenehmes — գայլուկը գարեջրոյն Հաճոյական դառնութիւն կու տայ։ —**e(r)**, ար. 34. e—n —(e)n (Schnaps) trinken դառնօղի մը խմել։ —**(e)s**, չ. 34. դառն իր. 2. դառն ճաշակ, դառնութիւն (նաեւ փխ.)։

Bitter|bier, չ. դառն գարեջուր։ —**böse**, ած. զայրացած, ի բարկութիւն բրդած. բ. չարակամ, անհնարին չար։ —**erde**, իգ. քմ. Քրդ. մակնեզիա, դառն Հող։ —**holz**, չ. դառնաճենոյ կեղեւ կամ փայտ։ —**holzbaum**, ար. բս. դառնաճենի

Digitized by Google

(Quassia simaruba)։ —kalk, ար. հէ. քիմ. աղուհիդ, դորշ աղամթ։ —kalt, ած. ընդ. սառնոտին ցուրտ։ —kresse, էգ. բյ. դառն ջրկոտիմ։ —mandelseife, էգ. դառն նշոյ օճառ։ —salz, չ. քմ. քիմ. դառնաղ. Անգլիական աղ։ —spath, ար. հէ. = Bitterkalk. —stein, ար. հէ. դառնաքար։ —stoff, ար. քմ. դառնանիւթ։ —süß, ած. քաղցրադառն. էբ. —es Gefühl դառնութեամբ խառնեալ քաղցր զգածում։ —wasser, չ. դշէ. հանքային դառն ջուր։ —wein, ար. դառն՝ օշինդրի գինի։ —werden, չ. (— des Weines) գինւոյ դառնացում. քացխում։ —wurz, էգ. բյ. բոզ, օձի դեղ՝ սխտոր (Gentiana)։

Bitterkeit, էգ. 31. դառնութիւն (նաեւ փխ.) 2. փխ. խստութիւն, դժնդակութիւն, կծութիւն։

bitterlich, ած. 6. եւ մկ. (սակաւ... բեկ ինչ) դառն, դառնապէս։

Bitterling, ար. 20. հանքային դառն ջրոյ աղբիւր։

Bitúm en, չ. 38. անյ. կուպր։ —inö's, ած. 6. կպրախառն, կպրալից։

Bivouák, չ. 38. զին. զօրաց բացօթեայ գիշերապահութիւն՝ դադրում եւ դադարում. das — aufschlagen բացօթեայ բանակ հարկանել։ —i(e)ren, չբ. h. 3ա. զին. բացօթեայ բանակիլ։

bizárr, ած. 6. անհեթեթ, այլանդակ, տարօրինակ։

bl... փ. pl... [ձախ գաղաւ։

Bláchfeld, չ. 9. հարթյատակ՝ ար-

Bláchmal, չ. 20. արա. (սակւոյ... փայտ) եւ կիտուածով զարդ։ —en, նբ. 3ա. (սակին...) եւ կիտուածով զարդարել։

Bláck, չ. 20. անյ. = Tinte. —fisch, ար. ի. սպիտէ, ապին։

bláffen, չբ. h. 3ա. = bellen.

Bláge, էգ. 35. (դղւոց համար) փ. Balg, 4.

blä'hen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. = aufblähen, նբ. der Wind blähet die Segel հողմ առագաստները կ'ուռեցնէ. էբ. sich — պարծիլ, ուռիլ։ — չբ. h. փորն ուռեցնել, փորը ուռել. մն. փուք՝ քամի՝ ամ. ...

պատճառել. 2. (գառանցայն) բառաչել, մայել (= blöken)։ — չ. 33բ. անյ. = նբ. ին նշանակութեան հետ (հմմտ. Blähung)։ —sucht, էգ. անյ. ախտ. որովայնի փքացում։ —ung, էգ. 31. ախտ. փուք որովայնի, փքոտութիւն։ —ungsbeschwerden, էգ. յ. ախտ. փքոտութիւն։ —ungsmittel, չ. բժշ. փքալոյծ դեղ։

Blák, ար. 20. անյ. միացող կանթեղի մուխ։ —en, չբ. h. 3ա. (կանթեղը) մխալ, ծխել։ —(e)rig, նաեւ ամ. blä'kerig, ած. 6. մխահամ՝ մխոտ՝ խանձրահոտ (կերակուր)։

Blamáge, (պլամաժը). էգ. 35. անյ.

Blám(e), ար. (չ.) 20. անյ. պարսաւանք, նախատինք. sich — zuziehen համբաւը վտանգի մէջ դնել։

blami(e)ren, նբ. եւ փբ. 3ա. ընդ. 3. — մէկը վատահամբաւել՝ ամօթապարտել։ sich — իւր զինքը (վատահամբաւութեան) վտանգի մէջ դնել. ամօթապարտ առնել։

blank, ած. 6. փայլուն, շողուն, պաղպաջուն. zehn —e Thaler տասը փայլուն թալեր. —e Waffen հատող՝ հատիչ զէնք. բ. ողորկ փայլուն. գ. գիրապարար՝ պարարեալ (անմառուն). 2. ար. — machen (մետաղաց երեսէն) աղտը քաղել առնուլ. — poliren փայլուն յղկել. 3. մերկ. — und bloß բոլորովին մերկ. in —em (ար. փրծ. blossem) Hemde շապիկով միայն (փախչիլ...). mit —em Degen մերկապատեան սուսերով. — ziehen սուրը մերկացընել, թուրը կալըէն հանել՝ քաշել. փխ. — sein անանկ՝ աղքատ՝ անինչ ըլլալ. —e Worte անոտի խօսքեր միայն (ըսել...). 4. մաքուր, յստակ. սուրբ. 5. սպիտակ (փայլուն). 6. mit Jem — stehen մէկուն ոխերիմ թշնամի ըլլալ։

Blankétt, չ. 20. պաշտօնա. որի մը ստորագրութեամբը գրոշմեալ անգիր թուղթ։

Blánko, ած. անփփ. վճ. in — անգիր. 2. in — acceptiren յայտ յանգիման ընդունիլ։

Blánkscheit, չ. կանանց զգեստին լանջքը կանգուն բռնող տախտակիկ՝ սակր։

Blas... տ. Blase...

Blä'schen, չ. ՁՁք. Նուզ. Blasel (տ. Նոյնը). ք. անգղ. փամփշտիկ. մեր. մորթի վրայ փոքրիկ այտուց, պալար. բժշ. (ջրոյ երեւան անձրեւի կաթիլներէն կազմուած) պղպջակ։

Blase, իգ. 35. (ջրոյ՝ օդի...) պղպջակ. 2. փք. (գրութեան՝ ոճի...) կոկորդանք՝ փքանք. 3. (ատքի՝ ձեռքի... վրայ) ջրալից այտուց, պալար. 4. (միզի) փամփուշտ, առատուշտ, փապղափուշտ. ատքին՝ ծխախոտոյ քսակ. 5. խորոշ, փորոք, ծակոտիք, ալք (Հասարակութեան մարմնոց մէջ). 6. տր. թոքանոց, թոքերու կազմած. 7. ընտ. die ganze — բոլոր ընկերութիւնը, բոլոր գումարուած գունդը։ —balg, տր. փքոց, փուքս (նաեւ երգիոնի)։ —balgkammer, իգ. երգիոնի փքոցին տեղը, փքոցարան։ —balgtreter, տր. երգիոնին փքոցը կոխող։ —balgzieher, տր. փքոցով հնոց քշող։ —horn, չ. երժ. եղջերեայ (փող)։ —instrument, չ. երժ. փչողական նուագարան։ —werk, չ. երժ. (երգիոնի) փքոցք։

blasen, չք. b. եւ նք. 2ջ. (աՀմ. ներ. ich blase, du bläst կամ յնցա. bläsest, er bläst; անց. blies, աճ. blus; ապառ. անց. bliese; Հրմ. blase; ընդ. geblasen) փչել. woher bläst der Wind? Հովը ուստի կը փչէ՝ կը շնչէ. J—m et. in die Ohren — բան մը մէկուն ականջը պատմել՝ ականջը Հեղուլ. 2. երժ. das Horn kann auf dem Horn — եղջերեայն Հնչեցնել՝ զարնել. zum Angriff — յարձակման փող զարնել. Flöte — սրինգ զարնել. ein Lied auf der Flöte — սրնգով նուագ մը զարնել. 3. խղ. ապխ. սախտակին (տամայքն) մէջ խաղակցին դշխոյն կամ ապատ քարին առնուլ. 4. առջ. փխ. in ein Horn kann aus demselben Ton (mit J—m) — մէկուն Հետ Համախոհ ըլլալ. es läßt sich nicht gleich — շուտով ըլլալու բան չէ. ծղբ. ich will ihm 'was — ատոր կատարմանը կրնայ բաւական սպասել. J—m Staub in die Augen — մէկը շլացնել՝ պատրել, մէկը պարզ վրայ քաշել։ — չ. 22ք. անյ. փչում, փչելը. 2. երժ. զէն. եղջերեայ փողոց՝ գալար–

բարփողոց Հնչմունք՝ նուագք՝ աղմուկ. 3. երժ. (փող...) զարնելը՝ զարնելու կերպ։

Blasen|ähnlich, —artig, աժ. փամփշտանման։ —arterie, իգ. անգղ. առաւուշտի փամփշտի շնչերակ։ —anschlag, տր. մեր. մորթի փշտալից այտուց, պղպջակ։ —ball, տր. փքալից՝ օդալից փամփուշտ, օդագունդ։ —baum, տր. բյ. Հատապտակ պայթուկնի (Colutea arborescens)։ —entzündung, իգ. մեր. փամփշտաբորբոք։ —fieber, չ. մեր. փամփշտաբորբոքի ջերմ։ —gries, չ. մեր. աւազախտութիւն (երիկամանց)։ —hut, տր. թոքանոցի խուփ։ —käfer, տր. ճն. = spanische Fliege. —kuchen, տր. ուռուցիկ Հացաեղայ։ —leiden, չ. մեր. փամփշտացաւու թիւն։ —pflaster, չ. բժշ. պալարեցուցիչ պատեղանի, խարանադեղ։ —boden, իգ. յգ. մեր. անցատոր ծաղիկ տխտ։ —salbe, իգ. փշտեցուցիչ օծեղանի։ —säure, իգ. գմ. քրն. միզաթթու։ —schnitt, տր. վրբ. փամփշտահատութիւն։ —schnur, իգ. անգղ. միզակապ։ —sonde, իգ. վրբ. ուղիչ (փամփուշտը մածանելու գործի)։ —stein, տր. մեր. (փամփշտի) քար։ —ziehen, չ. բժշ. փշտակի կազմելը, փշտացումն։

Blä'ser, տր. 22ա. —in, իգ. 32. փչող. ճն. ջրաշրէ ձուկ. 2. երժ. (փչողական նուագարան) զարնող՝ փչող. ը. մփ. երաժիշտ։

bläsicht, աժ. a. = blasenartig. 2. = blasig.

blasi(e)ren, նք. 3ա. (անչափ ապրեցութեան ընդելնաց...) պղպջուցիւն թմրեցնել՝ բթել. für et. blasirt s. բանի մ՚անզգայ ըլլալ, բթանալ, բանէ մը յափրանալ։

Blasi(e)rtheit, իգ. 31. անյգ. անզգայել միճակ, անզգայութիւն. յափրացում։

blasig, աժ. a. փշտիկներով ծածկեալ։

Blasius, յտ. ան. տր. 27. Վլաս։

blason(n)i(e)ren, նք. 3ա. տան կամ ազգատոհմի մը զինանշանը գծագրել՝ նկարել։

Blasphemie, իգ. 31. Հայհոյու–

Digitized by Google

թիւն։ —(e)ren, նբ. եւ չբ. ի. չա- հայհայել։

blaß, ած. ց. գունատ, անգոյն. անգոյն եւ վատթ. — werden գունատիլ, անգունիլ։ —gelb, ած. անգոյն դեղին։ —grün, ած. բաց կանաչ։ —roth, ած. վարդագոյն, վարդակարմիր։

Bläß, ար. 33. = Bläße.

Blä'ße, իգ. 31. դեղնութիւն, գունատութիւն, անգունութիւն. 2թ. (ձին՝ գրութեան) պայծառութիւն՝ մաքրութիւն. փ. ankränkeln. 2. (նաեւ Bläß, Bleß, ար.) անասնոց վրայ ի ճակտ նշան՝ բիծ, պալար։

Blä'ßhuhn, չ. յն. փարփար։

blä'ßlich, ած. ց. գունատ, աս- կաւին բիչ դեղնած։

Blatt, չ. 7. տերեւ. Blätter bekommen տերեւ արձակել. 2. (թերթի մը դրքի մը) մէկ թուղթը. fliegendes, loses — թերթ մը անկապ թուղթ. öffentliche Blätter հրապարակական թերթեր, լրագիրք. երծ. vom — e spielen առանց կանխելու նուագերուն վրայէն զարնել. փղ. փոխանակ թերթ, որրագրելը թերթ. 3. գծագրութիւն, նկար, պղնձագրոմ՝ քանդակուած նկար. 4. տախտակ եւ անօսր տախտակ, թիթեղ... (Barbier)— հղաթափի երես՝ երեսի կողը. (Tisch)— սեղանի տախտակ. ար. Blätter առուի խուլելու մկրատ, (Հեղաշ.) 5. նաւ. — e–s Ruders թիակի թաթ. 6. (յր. ի մեկ տեղ.) = Bahn, 6. fünf — (e–s Stoffes) հինգ մար (նիւթ...) 7. անգղ. (Schulter-)— ուսի տախտակ, ..., փեշ. 8. փբ. kein — vor den Mund nehmen անպատկառ համարձակապէս խօսիլ՝ մտքը յայտնել. Das steht auf e–m andern —e առանց բաղդատելի տարբեր խնդիր է. das — wendet sich իրը ասրքեր կերպարանք կ'առնու։

blatt‖ähnlich, ած. տերեւանման։ —ansatz, ար. փլ. տերեւոց շիղ։ —artig, ած. տերեւակերպ։ —blei, չ. կապարաթերթ։ —breite, իգ. ... — e–s Zeuges կերպասուց լայնութիւն, մար։ —floh, ար. յն. տերեւի ...։ —förmig, ած. տերեւաձեւ։ —gewächs, չ. փլ. = Blattpflanze. —gold, չ. echtes — բուն ոսկեթերթ. unechtes — սուտ ոսկեթերթ։ —grün, չ. քմ. տերեւականաչ։ —halter, ար. փղ. (շարադրոց) ձեռագրի ունելիք։ —hüter, ար. փղ. կոչում (նախընթաց երեսին նկըրեւը դրուած՝ յաջորդ երեսին առաջին բառը)։ —käfer, ար. յն. ոսկեձաձ։ —kohl, ար. տերեւալից վարսալից (անգլուխ) կաղամբ։ —laus, իգ. յն. ափիս (Aphis)։ —los, ած. անտերեւ, անսաղարթ։ —lose, իգ. փլ. անտերեւ ծաղիկ (Aphyllanthes)։ —nase, իգ. յն. մեծ չղջիկ։ —pflanze, իգ. փլ. տերեւազարդ տունկ։ —rippe, իգ. տերեւաջիղ։ —roller, ար. յն. = Blattwickler. —säge, իգ. ... կարելու ...։ —salat, ար. փլ. չգնդաձեւ հազար։ —salbe, իգ. ... —sauger, ար. յն. = Blattfloh. —scheide, իգ. փլ. տերեւապատեան։ —seite, իգ. (գրքի) երես, էջ. բ. փլ. տերեւի երես։ —silber, չ. արծաթաթերթ։ —ständig, ած. տերեւայից։ —stiel, ար. փլ. տերեւի կոթուն։ —stielständig, ած. փլ. կոթունաւոր։ —stück, չ. ար. որմի հաստատութեան համար սուսեր գերան։ —weiser, ար. = Blattzeichen. —wender, ար. երծ. թղթադարձ կոչի կամ թուղթ (գրքի կամ տետրի մը թղթերուն վրայ կըպցուած)։ —wickler, ար. յն. (տերեւոց) ուտիճ։ —zeichen, չ. գրքի նշան՝ ժապաւէն։ —zinn, չ. անագաթերթ։

Blä'ttchen, չ. 22բ. նուղ. Blättchen. տերեւիկ, թղթեակ, թերթիկ. 2. փոքրիկ թիթեղ, տախտակիկ։ —gold, չ. = Blattgold.

blätten, նբ. 3բ. երկ. = abblatten, նբ. ա. 2. ... ճառին տերեւները ճարակել՝ ուտել։

Blätter, իգ. 35. ... մորթի փոքրիկ պզուկ, պալար, խաղաւարտ. 2. —n, յր. ծաղիկ (ախտ)։ —grube, —narbe, իգ. ծաղկի այտ, չէչ։ —narbig, ած. չէչոտ։

Blä'tter‖abfall, ար. տերեւաթափ։ —gold, չ. = Blattgold. —sohle, իգ.

Digitized by Google

խառն խառն անուխ: —kuchen, ար. ձաւլ ձաւլ հատանեալ: —los, ած. = blattlos. —magen, ար. յն. (որոճող անասնոց) երրորդ ստամոքս, հազարթերթիկ: —reich, ած. տերեւաշատ, տերեւալից: —schmuck, ար. բն. տերեւք, սաղարթք: —stand, ար. պի. տերեւաբուղխ ժամանակ: —stein, ար. խառն քար, թերթաքար: —teig, ար. ձաւլ ձաւլ հատանեալ: —tragend, ած. պի. տերեւաբեր, տերեւաբուղխ: —treibend, ած. պի. տերեւարձակ: —trieb, ար. պի. (արմատի) շառաւիղ:

blátt(e)rig, ած. ե. ախտ. խաղաւարտալից:

blä'tt(e)rig, ած. ե. թերթաւոր, բազմաթերթ. 2. տերեւալից. breit- — լայնատերեւ, լայնաթերթ:

Blátternepidemie, էգ. ախտ. ծաղկի համաճարակ հիւանդութիւն: —impfung, բժշ. ծաղկի պատուաստում, տնկելը: —krank, ած. ծաղկով տկարի վարակեալ, ծաղկոտ:

blä'ttern, չբ. h. յա. in e—m Buche — գիրք մը թերթել՝ շրջել: — նբ. եւ sich — էբ. e—n Kuchen — հատանեալ մը թերթ թերթ բանալ:

bláttrig, blä'ttrig, ած. ե. տ. blatterig, blätterig.

blau, ած. ե. կապոյտ. —e Augen h. կապուտակն՝ ծաւի ըլլալ. — färben կապոյտ ներկել. — machen կապուտակել, կապուտցընել. — angelaufenes Auge բոլորտիքն կապուտակած եւ ուռած աչք. 2. (himmel-)— երկնագոյն կապուտակ, լուրջ. բ. schwarz- — մթագոյն կապոյտ, կապտաքարագոյն. սեւ (խաղող). 3. անորիշ, անյայտ, մթին, խրթին. 4. ընփ. սակաւին ինչ հարբած. = angerissen. 5. …. ein —es Auge h., mit —en Augen davon kommen (տ. Auge, 1.); es wird mir grün u. — vor den Augen գլուխս կը դառնայ՝ կը պտուտկի, ընփ. գլխուս մազը կը գզուէն. 3. braun u. — schlagen հարուածով մէկուն մարմինը կապուտակել. das —e Blut (գերմանացի) ազնուականք՝ ազատորեար. —e Flecken հարուածի կապոյտ երաշխեալ. —e Bohne, —es Korn հրացանի գնդակ. 3—m —en Dampf, Dunst, Nebel vormachen մէկուն առաջօք ինչ՝ առասպելներ պատմել. —(en Montag) machen երկուշաբթի բանել (գործաւորը մը երկուշաբթի օրը փոխանակ աշխատելու զբօսնուլ). ընփ. Löcher in die —e Natur schießen հարուածը նպատակին չհանդիպիլ. sein —es Wunder sehen մեծապէս զարմացած ըլլալ. ած. so —! այսպէս, զուր կը պատրէք: — չ. 20. նաեւ անէի. յէ. ցէց. —e(s), չ. ե. կապոյտը, կապուտակը. 2. էէ. das —e vom Himmel herunterschwören (lügen) յանուն անհնայն Աստուծոյ երդնուլ, ստերը ջրոյ պէս կլլել. ins —e hinein յօդս, օդի մէջ. բ. էէ. ըստ բախտին, ըստ պատահման, յախուռն:

Blau'blut, չ. կապոյտ արիւն. էէ. ազնուական, ազատորեար: —ente, էգ. յն. վայրի բադ (Anas ferina): —färberei, էգ. կապուտակ ներկողութիւն: —fölchen, չ. յն. ընկան կարմրախայտ (ձուկ) (Salmo lavaretus): —fuß, ար. յն. տեսակ մը բազէ (Falco communis): —holz, չ. յն. կապտաշ փայտ: —holzbaum, ար. պի. կապտաշենի (Hoematoxylon campechianum): —kelchen, չ. յն. (կարմրատատուն) կապուտալանջ (Lusciola suecica): —kohl, ար. կապոյտ կաղամբ: —krähe, —racke, էգ. յն. կապոյտ ագռաւ (Coracias garruba): —meise, էգ. —müller, ար. յն. կապուտակ երաշտահաւ (Parus coeruleus): —rock, ար. կապուտակ զգեստ (կապուտակ) հագած անձ. ընփ. = Soldat. —roth, ած. կապուտակեալ կարմիր: —säure, էգ. քմ. բրուսիական թթու: —spath, ար. հք. պարոտիզաքար, լազուարթ: —sucht, էգ. ախտ. կապոյտ ախտ: —werden, չ. կապուտակում, կապուտիլը: [սեղան կամ կոճղ:

Blä'uebank, էգ. 17. լուացարարի

Blä'ue, էգ. 31. …. = Blau, չ. 1.

Bläuel, Blä'uel, ար. 22ա. ար. լուացարարաց տոփան՝ թափիչ. երկգլխի թակ, դրթակ. 2. կապոյտ ջրով լուծուած օսլայ՝ շղհ:

blä'ueln, նբ. յա. ար. լուացք՝ կանեփ … թակով ծեծել. 2. կապուտցընել. Wäsche — կապոյտ ջրէ անցընել:

Digitized by Google

bläuen, bläu'en, չբ. ḥ. և sich — ֆբ. 3—. կապուտակել ըլլալ, կապտանալ. Ֆիր. soweit der Jura blauet մինչև Յուրայի կապոյտ կատարը: — նբ. (—. լ—. bläuen) ֆբ. 3—m ten Fäden — մէկուն կռնակը հարուածով կապուտակել:

blä'ulich, ած. ե. կապուտակեկ:

Blech, չ. 20. մետաղեայ նուրբ տախտակ՝ թիթեղ. 2. (Weiß-)— սպիտակ թիթեղ. (Eisen-, Schwarz-) — երկաթի թիթեղ. 3. (Հրացանի...) փականակ, (դրան փականաց) փոշանակ. 4. ըռփ. ստակ, դրամ. 5. երժ. փչողական պղնձի նուագարան. 6. ֆբ. ըռփ. Das ist reines — անմտքի՝ անհանձնար բան է: —**arbeit,** էֆ. թիթեղագործութիւն: —**geschirr,** չ. թիթեղեայ անօթ: —**hammer,** —ր. թիթեղագործի թակ. բ. թիթեղագործի գործարան: —**hütte,** էֆ. = Blechhammer, բ.: —**münze,** էֆ. թիթեղակերպ կոխուած դրամ: —**musik,** էֆ. երժ. պղնձի նուագարանօք երաժշտութիւն: —**musik-Korps,** չ. փողահարաց արուստ: —**schere,** էֆ. թիթեղի մկրատ: —**schmied,** —ր. թիթեղագործ, թանագործ: —**waare,** էֆ. թանագէտներ, թիթեղեայ անօթք:

blechen, նբ. և չբ. ḥ. 3—. ըռփ. ստակ տալ, վճարել:

bleche(r)n, ած. ե. թիթեղեայ, թանագեայ. 2. ֆբ. թափուր՝ դատարկ հնչող, դատարկահնչիւն:

Blei, չ. 20. կապար. 2. —ր—. (կապարեայ ատարկայ) (Senk-)— կապարեայ գունդ, խորաչափ. կապարալար, տրամալար. —(-stift) կապարեայ գրիչ, մատիտ. 3. ֆբ. der Kummer lastet wie — auf ihr Herz տառապանքը սրտին վրայ կապարի պէս կը ճնշէ, տառապանքն իր սիրտն անհնարին կը ճնշէ. ըռփ. — im Munde h. թանձրախօս՝ թոթովախօս ըլլալ, թանձրաբանել: — —ր. իբ. = Bleihe.

Blei|abgang, —ր. կապարի կղկղանք՝ խարամ: —**arbeit,** էֆ. կապարագործութիւն. բ. կապարեղէնք, կապարեայ ապրանք: —**arbeiter,** —ր. կապարագործ: —**artig,** ած. կապարանման: —**auflösung,** էֆ. +մ. կապարալուծութիւն, կապարի դոյացութիւն: —**baum,** —ր. փլ. կապարածառ, Սատուռնեան ծառ: —**erz,** չ. անգործ կապար: —**farben,** —**farbig,** ած. կապարագոյն: —**feder,** էֆ. կապարագրիչ, մատիտ: —**gewicht,** չ. կապարեայ ծանրոց (ժամացուցի): —**gießen,** չ. հալած կապար թափել ըլլ (տարւոյն վերջին գիշերը ամբողջութիւն է հալած կապար ջրոյ մէջ թափելը, ապա եւ լոյծ ձեւերէն մէկուն նոր տարւոյն մէջ ունենալու պարագան գուշակելու համար): —**gießer,** —ր. կապարագործ: —**glanz,** —ր. հ+. gemeiner — ծծմբախառն կապար: —**glätte,** էֆ. քարամարգանի: —**haltig,** ած. հ+. կապարաբեր: —**hütte,** էֆ. կապարի գործարան: —**loth,** չ. կապարեայ գունդ, խորաչափ. կապարալար, տրամալար: —**oxyd,** չ. +մ. հ+. կապարորսիտ: —**schwer,** ած. կապարի պէս ծանր. բ. մփ. ֆբ. ծանր, դժնդակ: —**siegel,** չ. կե. կապարեայ կնիք: —**stift,** —ր. = Bleifeder. —**stifthalter,** —ր. մատիտակալ: —**verschluß,** —ր. (մաքսատան հրամանաւ դրուած) կապարեայ կնիք: —**waaren,** էֆ. յ+. կապարեղէնք: —**wage,** էֆ. կապարեայ հարթաչափ. բ. կապարաչափ: —**weiß,** չ. +մ. նկր. սպիտակապեղ:

bleiben, չբ. ſ. 2ծ. մնալ, կենալ, բնակիլ. —. er ist ein halbes Jahr in Wien geblieben վեց ամիս Վիեննա կեցած է (բայց հիմայ հոն չէ). er ist dort geblieben անկից հոն մնացեր է (այժմ ևս հոն է). gesund — քաջառողջ ըլլալ. sich getreu — հաւատարիմ մնալ. sich gleich — (միեւնոյն վիճակի մէջ ըլլալ) նոյն մնալ. nüchtern — ծոմ կենալ. es bleibt noch übrig, daß ... (հիմայ պակասն ըններ...) դեռ կը մնայ. բ. անէբէ—ն—նալ հանդերձ. hangen — կախուած կալ՝ մնալ. ֆբ. (դատը) յապաղեալ կասեալ մնալ. leben — ապրիլ, կենդանի մնալ. liegen — պառկած մնալ. (անկմանէն ետքը) ինկած մնալ, ոտք չելլել. sitzen — նստած մնալ. stecken — տղմի մէջ մնալ՝ թաղուիլ մնալ. ֆբ. ըռփ. դժնդակ

գործի մը մէջ մտնել՝ խնալ. փխ. (խօսակցութեան ժամանակ) խօսքին թելը կորսնցընել, խօսակցութիւնը մոռնալ. (v. e—m Schlüssel) in der Thür stecken — բանալին դրան վրայ մնալ. stehen — չխնալ, կանգուն կենալ. — wir dabei stehen! առոր վրայ հաստատուն մնանք. auf halbem Wege stehen — կէս ճամբան կանգ առնուլ կենալ. wo sind wir stehen geblieben? ո՞ւր կեցանք. ե. (մնացորդ մնալ) es wird mehr als die Hälfte — կէսէն աւելին կը մնայ՝ կ'աւելնայ. Թա. vier von sieben bleibt drei եօթէն չորս հանենք՝ երեք կը մնայ. գ. մեռած մնալ. im Duell —, auf dem Platze — մենամարտութեան մէջ մեռնիլ, նոյն տեղը դիտապաստ իյնալ. die Gebliebenen մեռեալք (պատերազմի դաշտի... վրայ). Է. Ժողովք—ժող—նէ. die Versammlung erklärt, daß sie beisammen — will ժողովը կը յայտարարէ, թէ դեռ ցրուի շարունակուի. փխ. Sie können mit Ihren Spöttereien zu Hause — Ձեր ծաղրաբանութիւնը Ձեզի պահեցէք, խնայեցէք Ձեր ծաղրաբանութեանց. von et. (weg.) — բանէ մը հեռու կենալ՝ հեռանալ. — Sie mir vom Halse կամ vom Leibe! (կ'աղաչեմ) հեռացէք՝ հեռու կեցէք ինծմէ. bleib(en Sie) mir weg mit diesen Dingen! (կ'աղաչեմ) մի խօսիք հեռու ատ իրաց վրայօք. er bleibt doch immer Ihr Vater սակայն եւ այնպէս Ձեր հայրն է. ernsthaft — իւր ծանրութիւնը պահել. es bleibt jetzt hell bis sechs Uhr այժմ մինչեւ ժամը վեց լոյս է. todt — մեռնիլ. — wie man ist չփոխուիլ, փոփոխութիւն չկրել. sitzen — պարահանդիսին իբրեւ հանդիսատես ներկայ գտնուիլ, պարահանդիսի ժամանակ չպարուել. Բ. ամուրի մնալ, ընփ. տունը մնալ. stehen — կանգ առնուլ կենալ, (ժամացոյցը) չքանիլ՝ կենալ. Բ. տեղէն չշարժիլ՝ չխլրտիլ. զին. im Felde — պատերազմի դաշտը դրուել. in Reih(e) und Glied — (զօրաց գունդը) կարգի մէջ մնալ. 3. չանցնիլ, գոյութիւնը պահել. Nichts bleibt ewig ամենայն ինչ կ'անցնի, ոչինչ իր մշտնջենաւոր է. 4. bei et. — բանի մը մէջ յարատեւել՝ մնալ. bei s—r Aussage — (վկայ մը) իւր վկայութեանը վրայ հաստատուն մնալ. bei der Sache — (խօսքի) նիւթէն չխոտորիլ. bei der Wahrheit — ճշմարտութեան վրայ հաստատուն կենալ. ich bleibe dabei, daß... ես միշտ կը հաստատեմ՝ համոզուած եմ, թէ (որ)... dabei kann es nicht bleiben իրերն այսպէս չեն կրնար մնալ. es bleibt Alles beim Alten ամենայն ինչ ըստ հնոյն է, ամենեւին փոփոխութիւն չէ եղած. 5. չգալ, դուրսը մնալ. Sie sind lange geblieben շատ ուշացաք, հոն շատ մնացիք. wo — Sie denn? ո՞ւր մնացիք, ինչ հանդիպեցաւ. 6. et. — lassen բան մը զանց առնել՝ չընել. ի. (բան մ'ընելէն...) դադրիլ. Das sollen Sie mir bleiben lassen! լաւ կ'ընէք եթէ ասկէ հրաժարիք. laßt Das —! ասոր մի ձեռնարկէք, ասկէ ետ կեցէք։ — ն. ԶԶԲ. անջ. hier ist meines —s nicht mehr, hier ist kein — für mich աստ ալ եւս կրնամ մնալ։ —b, ՊՐԲ. ՆԻՐ. եւ ած. ɞ. = ..., ... ՀԻՓ. 2. մնացական, տեւական, հաստատուն. փխ. անթօթափական, մնայուն. —er Wohnort կայուն՝ հաստատուն բնակութիւն։

bleich, ած. ɞ. (հմմտ. **blaß**) տժգոյն, գունատ, դեղնած։

Bleich|anstalt, իգ. = **Bleiche**, 3.։ **—kalk**, որ. որ—. քլորաւոր կիր (լուացք ճերմկցընելու համար)։ **—plan**, որ. **—platz**, որ. = **Bleiche**, 3.։ **—roth**, ած. գունատ կարմիր։ **—sucht**, իգ. երեսաց տժգունութիւն՝ գունատութիւն. Բ. ախտ. կանաչախտութիւն (աղջկանց հիւանդութիւն)։ **—süchtig**, ած. ախտ. կանաչախտաւոր։ **—wasser**, չ. փմ. որ—. լուացքի (լուացք սպիտակցընելու եւ աղտը մաքրելու) ջուր։

Bleichart, որ. կարմրագոյն գինի։

Bleiche, իգ. ss. դեղնութիւն, գունատութիւն, (երեսաց) դեղնիլ՝ գունատ գոյն. 2. = **Bleichen**, չ. 3. լուացատեղ (ճերմկեցնելու լուալու տեղ)։

bleich|en, չԲ. h. եւ s. չխ. եւ ցա. (ՊՐԲ. անց. միշտ **gebleicht**) գունատ-

Digitized by Google

-ել, սեւցունել, պղլպղունել. ա-ճեւորել. փխ. բն. թառամել, խամրել, անցնել: — նբ. (վայն 3ա.) կապար՝ մամ… աղխատակցընել: — չ. 23բ. ածյ. —ung, իգ. 31. = բայն նշանախ—բիանց հեփ. գունատութիւն. աղխատակցընելը. լուալը, լուացք: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. լուացարար (կին):

Bleichert, ար. 20. փ. Bleichart.

bleiern, ած. 6. կապարեայ (նաեւ փխ.):

Bleihe, ար. 24. իգ. 35. խ. (անուշ ջրոյ ձուկ) կապոյտ ձուկ (Cyprinus latus) = Blei, ար.

Blend|decke, իգ. սուտ առաստաղ: —kugel, իգ. զին. ծխագընդակ: —laterne, իգ. գողի լապտեր: —leder, չ. = Scheuklappe. —rahmen, ար. արա. նկր. փայտեայ շըրջանակ (վրան լաթ… պրկելու համար): —stein, ար. արա. ճրտ. (արտաքին երեսը կոփած չինուածաքար) զարդի չինուածաքար: —werk, չ. կեղծիք, պատրանք, կախարդանք, պատիր երեւոյթ:

Blende, իգ. 35. (աչաց) շլացում՝ շլացում. Երբեմն նաեւ = Blendwerk. 2. զին. հրազինուց ծածկը (նշան առնելու համար գրուած) կափակ. բ. ճրտ. ճրտ. մարտկոցները յարկելու փայտակերպք. 3. (իր երեւութիւը պատրող առարկայ) կեղծ գունա՝ պատուհան. ը. մփ. պատի մէջ խորշ՝ աչկունք, բառուց. Նոյ. նաւու թնդանօթի կեղծ պատուհան:

blend|en, նբ. 3բ. կուրցընել. փխ. մարդը շլացընել՝ կուրցընել. 3. auf einem Auge — մէկուն աչքը բրել՝ հանել՝ թափել. մէկը միակուանի ընել. բ. (անցողակի տեսութիւնը ակարացընել). der Schnee blendet… ձիւնը կը շլացընէ՝ կը շլանցընէ. գ. փխ. մէկը կախարդել. մէկուն աչքը (անօտրօր բանով մը) խաղալ. 2. բանի մը լոյսը խափանել. 3. թաքուցանել յաչաց, ծածկել. 4. բանի մը փայլունութիւնը նուաղեցընել. փայլուն իր մ'աղօտացընել: — չ. 23բ. ածյ. = բայն նշանախ—բիանց հեփ. կուրացում, աչաց բրում, շըլացում, շլացութիւն, կախարդում, աղօտացում…: —ung, իգ. 31. = Blenden, չ. 2. ճրտ. ճրտ. մարտկոցները յարկելու փայտակերպք:

Bléndling, ար. 20. պղանկորդի, խորթ. զն.՝ եւ կն. խառնածագի տունկ՝ պտուղ՝ անասուն:

Blest, ար. 33. Blésse, իգ. 35. = Blässe, 2.

blessi(e)r|en, նբ. 3ա. վիրաւորել: —te(r), ար. —te, իգ. 6. վիրաւոր, վիրաւորեալ:

Blessúr, իգ. 31. վէրք:

Bléuel, ար. 22ա. փ. Bläuel.

blich, bliche, անց. եւ ստրդ. անց. bleichen:

Blick, ար. 20. հայեցուած. — auf et. werfen բանի մը վրայ նայուածք մ'արձակել. նախ— աչք, տեսութիւն. böser — գժնահայեաց՝ գաժան՝ խոժոռ հայեցուածք. բ. փխ. մոգիչ՝ կախարդիչ նայուածք. auf den ersten — առաջին հայեցուածքին. բ. անմիջապէս. 2. ար—. (Silber-)— զտել արծաթի… շողուն պաղպաջում: —schnell, ած. եւ մ. ցոյց. անհնարթի պէս շուտ՝ արագ (= blitzschnell):

Blicke, իգ. 35. խն. ապխտակաձուկ:

blicken, չբ. h. 3ա. եւ 3բ. (auf et., 3.) — մէկուն՝ բանի մը նայիլ, հայեցուածքը՝ աչքը մէկուն բանի մը վրայ սեւեռել՝ յառել. soweit das Auge blick(e)t աչքին որ աչքը կը զօրէ. scharf — թափանցանց հայեցուածք արձակել. բ. բաղձանքս՝ արագին ըլլալ. 2. sanft — քաղցր հայեցուածք՝ կերպարանք ունենալ. finster —des Auge գժնեայ՝ չարաշունչ աչք՝ հայեցուածք. 3. (sich) — lassen ցուցընել, երեւցընել. ինք զինքը ցուցընել, երեւնալ. 4. փայլել, շողշողալ: — նբ. հայեցուածքովը յայտնել՝ իմացընել. 2. նախադր—բիաց. Friede in d—e Seele — մէկուն սիրտը հայեցուածքին զօրութեամբը խաղաղութիւն մածանել՝ մացընել:

blieb, bliebe, անց. եւ ստրդ. անց. bleiben:

blies, bliese, անց. եւ ստրդ. անց. blasen:

blind, ած. 6. կոյր. — geboren ի ծնէ կոյր. — für seine Fehler s. իր

յանցանքները տեսնել չուզել. 2. auf einem Auge — միականի. — darauf los schlagen (schießen) կուրաբար՝ ի դէպ է ւ զարնել՝ հրացան արձակել. 3. թաքուն. գծն. —e Gräben փայտակերտիւ ծածկեալ խրամք. im Blinden tappen խարխափել, խարխափելով երթալ (նաեւ փխ.). 4. (հայլի՝ մետաղեայ տախտակ...) պղտորչէ աղօտեալ, մղլապղին, անփայլ. 5. ծածկեալ, անծանօթ. ռմկ. —e Krippen ծովու երեսը ժայռ, խարակ. 6. փխ. սուտ, կեղծ, կեղծուպատիր. —er Kauf ձեւացեալ գնում. գծն. — laden, schießen հրացան առանց գնդակի լեցընել՝ արձակել. 7. աննշանակ, գոյզն. —er Lärm տարապարտ աղմուկ. —er Passagier առանց տոմսակի գաղտագողի ճանապարհորդ. ռմկ. —er Eifer schadet nur չափազանց եռանդ միայն է վնասուանդ. 8. աւելորդ, աւելի. 9. փխ. ծղբ. —e Suppe պահոց թան, մրուկ (խոհ—ն չօրդ—). —e Wand կոյր՝ առանց դրան եւ պատուհանի պատ: —e(r), ար. —e, էգ. ե. կոյր. ռմկ. bei den —en ist der Einäugige König կուրաց մէջ միականին թագաւոր է (ագիտաց՝ տխմարաց մէջ դիւրին է գիտութիւն ծախել):

Blind|darm, ար. անդղ. առաջին մեծ աղիք, կուրաղիք: **—geboren**, ած. **—geborene(r)**, ար. **—geborene**, էգ. ի ծնէ կոյր (այր՝ կին): **—maus**, էգ. կն. կուրմուկ (Aspalax typhlus): **—natter**, էգ. կն. = **Blindschleiche**. **—rahmen**, ար. ճրփ. նկր. լաթ... պըրկելու շրջանակ: **—schleiche**, էգ. կն. կոյր օձ (Anguis). փխ. ծածկամիտ, կերպարանող:

Blinde, ար. եւ էգ. 6. տ. **Blinde(r)**, ար. ... — էգ. 35. բրդ. ճրփ. մարտկոցները ծածկելու փայտակերտ (= **Blendung, Blenden**, չ.). 2. ռմկ. ցռկակայմի առագաստ:

Blindekuh, էգ. անփխ. անյգ. աչխփիկ խաղ, աչկապուք, աչքկապոց, աչխփել:

Blindheit, էգ. 31. կուրութիւն. փխ. մտակուրութիւն, շլացութիւն:

blindlings, մկ. կուրօրէն, կուրաբար, խարխափելով. փխ. անհանճարութեամբ. — darauf zu schlagen յաջ եւ յահեակ զարնել:

blink, ած. 6. — und blank փայլուն. շողշողուն, պայծառ: — ար. 20. ռմկ. ամպերու մէջէն կամ մառախուղի ժամանակ երկինքը տեսնուած լուսաւոր մաս՝ գիծ:

blinken, չբ. հ. 3ա. փայլիլ, շողշողալ, պայծառիլ, ճաճել. փայլածիլ. ռազղ. (առագաստները) շողալ՝ փայլփլալ՝ կարկաչիլ: — չ. 22բ. անյգ. փայլիւն, շողշողում, պայծառում, փայլփլում՝ կարկաչ (առատեղաց):

blinzeln, չբ. հ. 3ա. աչուըներն ամփոփել՝ կկոցել, կիսաբաց աչօք նայիլ, աչքը ճպել. աչուըները թարթել՝ քթթել: — չ. 22բ. անյգ. քթթելը, աչաց թարթափում՝ թարթում:

Blitz, ար. 20. փայլակ. կայծակ. der — schlage drein! գրող (սատանան) տանի զքեզ. ընփ. շնոփոր, գրողի շալակ դնեմ զքեզ:

Blitz|ableiter, ար. բնփ. շանթաձիգ երկաթ, շանթապահ: **—blau**, ած. կապտարագոյն, կապուտակեալ: **—dumm**, ած. չափազանց ապուշ (տմլոշ): **—kerl**, ար. անիծեալ զաւակ: **—papier**, չ. հրաթուղթ: **—schlag**, ար. շանթի հարուած: **—schleuderer**, ար. շանթարձակ, շանթընկէց: **—schnell**, ած. եւ մկ. կայծակի պէս երագ, կայծակի երագութեամբ: **—strahl**, ար. շանթ: **—wenig**, մկ. չափազանց քիչ՝ սակաւ:

blitzen, չբ. եւ անդ. բ. հ. (3. նշ—ն—խ——բ—ն մէջ նաեւ ս.—է) es blitzt կը փայլատակէ. Zeus blitzt Արամազդ շանթեր կ՚արձակէ. փխ. die Augen — vor Zorn բարկութենէն աչուըներէն փայլատակումներ կ՚արձակուին. 2. = **blinken**. 3. փխ. auf կամ gegen et. — (und wettern) բան մ՚անիծել, բանի մը դէմ հայհոյել՝ դառնութեամբ եւ բարկութեամբ քրթմնջել. 4. կայծակի արագութեամբ շարժիլ (տ—ղ—յ փ—փ—խ—բ—ն նշ—ն—յ—ժ—մ—ն—յ ս.—է). es blitzte mir ein Gedanke durch die Seele խորհուրդ մը յանկարծակի կայծակի պէս միտքս եկաւ: — ռբ. 3. zu Boden — մէկը

(հրացանածայրով) փայլակնահար ընել: — Ը. 22բ. անյց. փայլատակումն. — der Bayonnette փայլատակումն շողիւն սուինաց (տ. Blinken, Ը.)։ յանկարծական անցում։

blinern, չբ. հ. 3ա. ըստ. = blinken.

Blitzesschnelle, էգ. փայլատակի արագութիւն:

Block, ար. 13. ծանր եւ կարծր հաստեայ կոճղ կտոր, (փայտի) կոճղ. 2. որ. (տպագրանոցի՝ գլխատութեան...) կոճղ. (Blei)— կապարի... նոյն՝ գանգուած. (Säge·)— ստուար կոճղակ. — Seife օճառի գանգուած, ըհ. 3. էբ. über Stock und — jagen դաշտերու մէջէն փախչել. բ. երագընթաց ընթացքով՝ արշաւանքի փախչել. 4. էբ. թանձրամիտ, չինական, կոճղոտ. 5. Ոտ. Նու. Ճախարակ, ծիծեռնիկ. 6. խղ. խաղագողին խաղէն յառաջ իր առջեւը դրած սարքին գումարը:

Blockblei, Ը. կոճղ կապար, կապարի մեծ կտոր: —eis, Ը. սառոյցի մեծ կտոր՝ գանգուած: —haus, Ը. Եղբ. Տրբ. կոճղերով ստուար տախտակներէ շինուած պատսպարան: —rad, Ը. ճախարակի՝ կոճղ անիւ: —schrift, էգ. տպ. եգիպտական նշանագիր: —seife, էգ. ՎԲ. ռուսական օճառ: —taube, էգ. ԳԽ. Հօփավ, Հոփավ (փայտի աղաւնի): —wagen, ար. երկաթուղւոյ բաց սայլ. երկայն եւ նեղ եւ տաշած թարմաւոր սայլ (գերանց տանելու... կրելու). քար կրելու համար տախտակ շարա անուած ցած սայլ:

Blo(c)kade, էգ. 35. զին. շրջափակ պաշարում, քաղաքին... ելից եւ մտից դրաւում. in —Zustand erklären քաղաքը պաշարեալ հրատարակել. 2. տպ. շարուածքին մէջ շրջել նշանագիր դնելը: —zustand, ար. տ. Blockade, 1.

blö'cken, Նբ. 3ա. ար. Hut, Stiefel... — գլխարկ՝ կօշիկ... (լայնցընելու համար) կաղապարի վրայ անցընել:

blo(c)ki(e)ren, Նբ. 3ա. զին. e—e Stadt... — քաղաք... մը շրջափակ պաշարել. խղ. e—n Ball — պիլեարի մէջ գնդակ մը անցանելին ծակը մղել. տպ. շարուածքին մէջ շրջել նշանագիր դնել: — Ը. 22բ. անյց. —ung, էգ. 31. զին. շրջափակ պաշարում. խղ. պիլեարի գնդակը անցանելին ծակը մղելը. տպ. շրջել նշանագիր դնելը:

Blö'd|auge, Ը. կարճատես՝ փաստատես աչք. բ. էբ. կարճատես, փաստատես, Հաւկուր: —äugig, ած. —sichtig, ած. կարճատես, փաստատես, Հաւկուր: —sichtigkeit, էգ. կարճատեսութիւն, փաստատեսութիւն: —sinn, ար. պակասամտութիւն, ապուշութիւն. բ. անհանճարութիւն, անմտութիւն: —sinnig, ած. պակասամիտ, ապուշ:

blö'd(e), ած. 6. տկար, փափուկ, մատաղ. (հիմայ գրեթէ գործածական է միայն աչքի համար) ein —s Auge հ. կարճատես՝ փաստատես՝ Հաւկուր ըլլալ. 2. (Հնաց. dreist) երկչոտ, վախկոտ, ամչկոտ:

Blö'digkeit, էգ. 31. աչաց տկարութիւն, կարճատեսութիւն. 2. երկչոտութիւն:

Blokade, էգ. 35. տ. Blockade...

blö'cken, չբ. հ. 3ա. (արջառոց համար) բշել, բառաչել (ընդ. նաեւ մարդու համար). (ոչխարը) մայել՝ բառաչել: — Ը. 22բ. անյց. բշում, բառաչում, մայելը:

bloki(e)ren, Նբ. 3ա. տ. blockieren...

blond, ած. 6. խարտեաշ, խարտեշահեր. —er Mann, —e Frau խարտեշահեր (այր՝ կին). ծղբ. impertinent — շառագունի զարնող խարտեաշ: —haarig, ած. խարտեշահեր: —lockig, ած. խարտեաշ գանգրահեր:

Blonde, էգ. 35. ՎԲ. մետաքսեայ ժանեակ. 2. խարտեշահեր օրիորդ:

Blondheit, էգ. 31. խարտեշութիւն, խարտեաշ գոյն:

Blondine, էգ. 35. խարտեշահեր օրիորդ. 2. ղրբ. դեղձի տեսակ մը:

bloß, ած. 6. եւ Մ. պարզ, պարզապէս, միայն, եւեթ. die —e Darstellung der Thatsache գործքին յայտարարութիւնն միայն... der —e Gedanke ist ein Verbrechen մտածութիւնն եւեթ ոճիր է. — um Ihnen zu gefallen պարզապէս՝ միայն Ձեզի հաճոյանալու համար. schon der —e Anblick er-

Digitized by Google

freut տեսօքն իսկ միայն կը զուարճացընէ. —er Neid լոկ նախանձ. nicht —..., sondern auch... ոչ միայն՝ եւեթ..., այլ եւ... — um zu lachen պարզապէս ծիծաղելու համար. 2. բաց, մերկ. mit —em Auge պարզ աչօք. mit —en Füßen բոկոտն, բոպիկ. փխ. nackt und — խեղճ եւ աղքատ. auf —er Erde schlafen գետնախշտի պառկիլ. die Stiefel auf der —en Haut tragen կօշիկն առանց գուլպայի՝ մերկ հագնիլ. auf —em Pferde reiten անթամբ ձիավարել. 3. զուրկ, թափուր. von aller Hilfe — ամէն օգնութենէ զուրկ. 4. (Քօյերու հետ միանալով) sich —decken վերմակին ի բաց նետել, բացուիլ. փխ. իւր զինքը մէկուն յայտնել, բացուիլ. sich —geben իւր զինքն ի տեսիլ՝ ի ցոյց դնել. Բ. փխ. իւր զինքը մատնել, իւր տկարակողմը յայտնել. Գ. փխ. իւր զինքը զրկել՝ վտանգի մէջ դնել. —legen մերկացընել. փխ. Uebelstände —legen անպատեհութիւններն ուրիշին ցուցընել՝ աչաց առջին դնել. es liegt — am Tage յայտ յանդիմանն՝ ակներեւ է. sich dem Gelächter, der Gefahr —setzen կամ լ— ե—ս —stellen իւր զինքն ծաղու առարկայ ընել՝ վտանգի մէջ դնել։

Blöße(r), ար. **Blöße,8)**, չ. 8. 3—m Schläge auf den Blößen geben, ընփ. 3—m den Blößen besehen մէկը մերկ ձաղել, ընփ. մէկուն տակը ծեծել։

bloß|füßig, ած. բոկոտն, բոպիկ։ **—legen**, չ. մերկացուցում։ **—liegen**, չ. մերկացում, մերկանալը։ **—stellung**, էգ. առջեւը կամ ի տես դնելը։

Blö'ße, էգ. 35. մերկութիւն. փխ. չքաւորութիւն. 2. (Մենամարտութեան մէջ) անպաշտպան կողմ. sich e—e —geben իւր զինքն անպաշտպան թողուլ. փխ. իւր զինքը ծաղու... առարկայ ընել, ուրիշին երկերանց առարկայ ըլլալ. Բ. իր համբաւոյն վնասել. 3. փխ. տկարակողմ։

Blónse, փ. **Bluse**...

blúbbern, չբ. h. 3—. ընփ. խառն եւ արագ խօսիլ, լփռտալ։ — չ. 22բ. անյ+. լփռտուք։

Blüétte, էգ. 35. փոքրիկ կայծ, խանձ։

blü'hen, չբ. h. 3—. ծաղկիլ. der Handel blüht վաճառականութիւնը՝ը ծաղկի՝ կը յառաջանայ. փխ. vier Söhne blüheten mir չորս ծաղկահասակ զաւակ ունէի. 2. (Քերթող. Հոմեր) փայլիլ. die Flammen blühten fröhlich բոցերը զուարճանալով պայծառութիւն կը սփռէին։ — չ. 22բ. անյ+. ծաղկանց փթթիլը՝ բացուիլը. 2. փխ. ծաղկեալ վիճակ։

Blü'mchen, չ. 22բ. նուազ. **Blumeի**. ծաղկիկ։

Blúme, էգ. 35. ծաղիկ (նաեւ փխ.) 2. (ծաղկի հետ համեմատելի առարկայ). ա. եղնիկի վրայ սպիտակ բիծ՝ նիշ. բ. = **Blässe**, 2. գ. որս. աղուեսուն պոչին ծայրը. դ. փայլուն փրփուր. ե. ազնիւ գինւոյ անուշահոտութիւն. զ. քմ. (ծըծմբոյ՝ զառկի...) ծաղիկք՝ զտեալ մասունք. է. մրգազարդ մօրուք, աղուամազ. ը. ազնուագոյն մասն (առարկայի մը), ընտիր մասն (ընկերութեան... մը). ընփ. ich komme Dir meine — (գարեջուր խմելու ժամանակ) առաջին բաժակս քու կենդանութեանդ. Ը. Երփ. (ճառի մը մէջ) խօսքի զարդք՝ ոսթեւեթք՝ պաճուճանք. durch die — sprechen այլաբանական՝ այլասացիկ իմաստով խօսիլ։

Blü'm(e)lein, չ. 22բ. նուազ. **Blumeի**. ծաղկիկ։

blü'meln, չբ. h. 3—. ծաղկէ ծաղիկ փընտռել՝ քաղել. 2. մեղուները ծաղիկները կապտել։ — չ. 22բ. անյ+. ծաղկաքաղ ընելը. 2. մեղուաց ծաղիկները կապտելը։

blümen, ան. էրծ. **blü'men**, նբ. եւ էբ. 3—. ծաղկօք պաճուճել՝ զարդարել. sich — գլխարկը՝ զգեստը... ծաղկով զարդարել. 2. (կերպասը...) ծաղկազարդ՝ նկարակերտ շինել՝ հիւսել։

Blümen|asch, ար. թաղար։ **—balg**, ար. բլ. ծաղկանց փոճոկ՝ ծածկ։ **—bau**, ար. ծաղկաբուծութիւն։ **—blatt**, չ. բլ. ծաղկանց թերթ։ **—brett**, չ. ծաղկանց արկղ։ **—deckblatt**, չ. բլ. ծաղկանց փոքրիկ տերեւ։ **—decke**, էգ. բլ. ծաղկի արտաքին պա-

Digitized by Google

ածան։ —erde, էգ. աղբահող։ —fabrik, էգ. արուեստական ծաղկանց գործարան։ —fabrikant(in, էգ.) ար. արուեստական ծաղկանց ծաղկագործ։ —flor, ար. գունաւոր գունաւոր՝ գեղեցիկ ծաղկանց · գունամարութիւն՝ խառնուած. բ. մփ. ծաղկանց փթթումն։ —flur, էգ. բն. ծաղկաւէտ դաշտ։ —förmig, ած. ծաղկաձեւ։ —freund, ար. = Blumenliebhaber. —garten, ար. ծաղկանոց, ծաղկոց, բուրաստան։ —gärtner, ար. ծաղկադարման, ծաղկաբոյծ։ —gehänge, չ. —gewinde, չ. (գունդերէն եւ պսակներէն զարդի համար կախուած ծաղկանց՝ տերեւոց եւ ոստոց հիւսուած) դրասանգ, ծաղկանց պսակ։ —göttin, էգ. ծաղկանց դիցուհի, Փլորա, ծաղկանոյշ։ —griffel, ար. փկ. ծաղկանց իգական երկայնացեալ ծայրը։ —haar, չ. փկ. գայլխոտ, բամթթկենի, Հաց ու պանիր (Cuscuta)։ —händlerin, էգ.) ար. ծաղկավաճառ։ —honig, ար. ծաղկամեղր։ —hülle, էգ. փկ. (ինչ ինչ ծաղկանց) պատեան։ —käfer, ար. յփ. բն. մեղրասէր միջատ։ —kelch, ար. փկ. (ծաղկանց) բաժակ։ —kenner, ար. գրն. ծաղկագէտ։ —knospe, էգ. փկ. ծաղկաբեր բողբոջ՝ պտուկ։ —kohl, ար. փկ. ընդաւոր կաղամբ, ընդակաղամբ (Brassica oleracea botrytis)։ —könig, ար. փկ. ծաղկածին ծաղիկ։ —koralle, էգ. յն. ծաղկածին կորալլին։ —kranz, ար. ծաղկեայ պսակ։ —krone, էգ. ծաղկեայ պսակ. բ. փկ. ծաղկանց պսակ՝ շափրակ։ —leben, չ. ծաղկանց կենդանութիւն. էփ. բնա. տաօրեայ՝ փաղանցուկ՝ սակաւաժամանակեայ կեանք։ —lese, էգ. ծաղկաքաղութիւն. բ. էփ. — (aus Schriftstellern) (մատենագիրներէն) հատընտիր քաղուածոյք, ծաղկաքաղ։ —liebhaber, ար. ծաղկասէր։ —liebhaberei, էգ. ծաղկասիրութիւն։ —macher(in, էգ.) ար. = Blumenfabrikant(in). —lehre, էգ. գրն. ծաղկաբանութիւն։ —mädchen, չ. ծաղկավաճառ աղջիկ։ —monat, ար. Մայիս (ամիս). (Գաղղիացւոց առաջին ընկերհաշխութեան տասներորդ ամիսը) ծաղկանց ամիս։ —pfad, ար. ծաղկասփիւռ շաւիղ։ —reich, ած. ծաղկաշատ, ծաղկաւէտ։ —reich, չ. Ծաղկանոյշ դիցուհւոյն թագաւորութիւն։ —rohr, չ. փկ. indisches — (անուշահոտ) Հնդիկ եղէգ, Հնդկեղէգ (Canna)։ —schaft, էգ. = Blumenstengel. —scheide, էգ. փկ. միաբլթակ անկոց պատատան։ —seite, էգ. ար—. — des Lebens կաշւոյն ուղիղ երեսը։ —sprache, էգ. գրն. ծաղկագրութիւն, ծաղկաբարբառ։ —stand, ար. փկ. (ընկկոյ մը) ծաղկանց առանձինն շարուածք՝ կարգ։ —ständer, ար. ծաղկանց արկղ։ —ständig, ած. ծաղկային։ —staub, ար. փկ. ծաղկի բեղնաւորիչ փոշի։ —stengel, ար. —stiel, ար. փկ. ծաղկի ցօղուն՝ ոլոր։ —sticker, ար. ծաղկի բանող։ —stock, ար. ծաղկի տունկ. բ. (մասնաւոր ծաղկանց քովը ցցուած ցող) խէշակ, շախար, նեցուկ։ —strauß, ար. (ծաղկա)փունջ։ —stück, չ. պբփ. ծաղկի ածու. բ. նկր. ծաղկանկար։ —thee, ար. չն. կայսերական թէյ = Kaiserthee. —topf, ար. = Blumenasch. —tragend, ած. ծաղկաբեր։ —vase, էգ. ծաղկակալ անօթ, ծաղկանօթ։ —zierrath, ար. ճրտ. ծաղկաձեւ զարդ։ —zucht, էգ. ծաղկաբուծութիւն։ —zwiebel, էգ. փկ. ծաղկանց սոխ, կոճղեղ, կոճղէզ։

blümicht, blümig, ած. 6. նկարէն, ծաղկեայ։

Blumist, ար. 33. —in, էգ. 32. ծաղկադարման, ծաղկաբոյծ։

Blü'mlein, չ. 22բ. = Blümelein.

Blúse, էգ. 35. բաճկոնակ, սուկան։

Blü'se, էգ. 25 նոյ. (նաւահանգստի՝ նաւու...) լապտեր։

Blúsenmann, ար. բաճկոնակ հագնող. բ. մփ. գործաւոր, բանուոր։

Blut, չ. 20. անյփ. արիւն. im —e liegen արիւնաթաթաւ ըլլալ. kein — sehen können արեան երեսը չկարենալ տեսնել, արենէ խորշիլ. — speien —) արիւն թքնել. բ) թորախտ ըլլալ. բ. էփ. (= խառնուած.) mein — empört sich արիւնս կը յառնէ՝ կը յուզի կը տաքնայ. mit kaltem —e (= kaltblütig) պաղարիւնութեամբ, հանդարտ

Digitized by Google

մտօք եւ յառաջախորհուրդ դիտաւորութեամբ. heißes Blut h. կրակոտ ըլլալ. Գ. (= կեանք) für et. mit seinem —e einstehen բան մ'արեամբը չափ պաշտպանել. Gut und — aufopfern արեան վերջին կաթիլն իսկ տալ. Դ. (ըստ Ս. Գրոց) Fleisch und — մարմին եւ արիւն, մարդկութիւն. Ե. (բանաստեղծ. ոճ.) — ist zwischen ihnen իրենց մէջ արիւն թափուեցաւ. Զ. (արիւն, զարմ, զաւակ.) Bande des —es արիւնակցութիւն, ազգականութիւն. es ist mein Fleisch und — իմ արիւնս՝ զաւակս է. առծ. das — verleugnet sich nicht ընտիր ծնողաց զաւակք չեն այլասերիր, առծ. առիւծը մուկ չի ցընկնիր. 2. Բացատրաբանութիւնք. mit — beflecken, röthen արիւնաթաթաւ ընել, յարեան թաթաւել. — und Wasser schwitzen արիւն (եւ ջուր) քրտնիլ, քրտնալից աշխատիլ. — lassen արիւն հանել (առնուլ) տալ, երակ կտրել. ein Kind wie Milch und — aussehen տղայ մը ձիւնափայլ եւ վարդագոյն կերպարանք ունենալ՝ առողջ եւ կայտառ երեւալ. immer ruhig —! կ'աղաչեմ, հանդարտութեամբ՝ հանդարտեցէք. Das macht böses — անիկա մաղձը՝ բարկութիւնը կը յուզէ, կը զայրացնէ. Բ. փխ. անիկա ոգիները կը գրգռէ. es ist kein guter Tropfen —es in ihm անհնարին ապիրատ մէկն է. in Fleisch und — umherwandeln մարմին եւ ոսկր ունենալ, իրօք կենդանի շրջիլ. 3. (Փոխանունաբանութիւնք Գործածութիւն, Բայց առանց յօդ մը) junges — մատաղահասակ աղջիկ. sie ist noch ein junges — տակաւին մատաղահասակ է. 4. — der Reben արիւն խաղողոյ, բեր որթոյ, գինի:

Blutabgang, ար. արեան կորուստ: —achat, ար. հւ. արիւնագոյն ակատ, արիւնակատ: —ader, ար. (ըստ Ս. Գրոց) արեան (քրտի) ապարանք: —ader, իգ. անդրղ. երակ: —äderchen, չ. անդրղ. երակիկ: —ähnlich, ած. = blutartig. —ampfer, ար. տփ. կարմիր աւելուկ (Rumex sanguineus): —andrang, ար. ախտ. արեան համախմբութիւն: —apfel, ար. տփ. կարմրերանգ խնձոր, կարմրախնձոր: —arm, ած. ախտ. անկարարիւն. Բ. շատ խեղճ՝ աղքատ: —s armuth, ար. ախտ. արեան պակասութիւն, անկարարիւնութիւն: —s artig, ած. արիւնաձեւ: —ausleerend, ած. բժշ. արիւն արտաքսող (դեղ): —ausleerung, իգ. բժշ. արիւներթութիւն: —bad, չ. փխ. ջարդ. կոտորած: —baum, ար. տփ. կամպէշ ծառ (կապուտչենի) (Haematoxylon): —befleckt, ած. արեամբ աղտոտեալ: —behälter, ար. անդրղ. = Blutgefäß. Բ. երակային խորշ՝ խինձ: —bereiter, ար. բնխ. արիւնագործ: —bereitung, իգ. բնխ. արիւնագործութիւն: —besprechen, չ. —besprechung, իգ. կախարդութեամբ արեան դադարեցում: —besprecher(in, իգ.) ար. կախարդութեամբ արեան դադարեցուցիչ: —bildung, իգ. բժշ. = Blutbereitung. —birne, իգ. տփ. արիւնատանձ, կարմրատանձ: —s blume, իգ. տփ. արիւնածաղիկ (Hoemanthus): —bruch, ար. ախտ. Գրծ. փոշտին մէջ արիւնային այտուց: —buche, իգ. տփ. խորին կարմիր փեկոն (Fagus silvatica atrorubens): —bühne, իգ. գլխատութեան բեմ, կառափնատեղ: —durst, ար. արեան ծարաւ. փխ. արիւնռշտութիւն, արիւնախանձութիւն: —dürstig, ած. արիւնասէր, արիւնախանձ, արիւնռուշտ, անգութ: —egel, ար. տզրուկ. փխ. արիւնածուծ մարդավրդեան, կեղեքող, տզրուկ: —entziehend, ած. արիւնառ, արիւնաթափ: —entziehung, իգ. երակահատութիւն: —ergießung, իգ. —s erguß, ար. Գրծ. արեան զեղում, արիւնահոսութիւն, արիւնազեղում: —erzeugend, ած. —erzeugung, իգ. = blutbereitend, Blutbereitung. —farben, ած. —farbig, ած. արիւնագոյն: —faser(stoff, ար.) իգ. բնխ. ընանեարդ: —feind, ար. մահացու թշնամի: —flagge, իգ. ն-լ. (յառաջագոյն՝ պատերազմէն յառաջ կանգնուած դրօշ) պատերազմի դրօշ: —fluß, ար. ախտ. արիւնախառն թանչք, արիւնահոսութիւն, արիւներթութիւն, թութք. դաշտան, կանացիք: —flüssig, ած. ախտ. արիւներթութիւն՝ թութք

Digitized by Google

ունեցող. —e Hämorrhoiden արիւներթութիւն, արիւնահոս թութք: —flußstillend, ած. = blutstillend. —gefäß, չ. անօթ. եւ անդրղ. արեան անօթք՝ խողովակք: —geld, չ. մարդասպանութեան հատուցումն վճարուած տուգանք. արեան տուգ. բ. արեան (մարդասպանութեան) գինք. ը. մք. անիրաւ սպառնալիք, մահն: —gerüst, չ. գլխատութեան բեմ, կառափնարան: —geschwür, չ. ախտ. արիւնալից պալարում, մկնառ: —gier, էգ. = Blutdurst. —gierig, ած. = blutdürstig. —hänfling, որ. ռ. կարմիր կտուցաւոր՝ փշրուկ: —harnen, չ. արիւնամիզութիւն: —hochzeit, էգ. պտ. Pariser — Բարթողոմէոսեան գիշերը՝ կոտորած: —holz, չ. կարմիր փայտ: —hund, որ. որս. առեւանկ մ'որսական շուն, բարակ (= Schweißhund). բ. փխ. այր արիւնարբու՝ արիւնախանձ: —husten, չ. ախտ. հազ արեան մաղասով ընկերացեալ: —igel, որ. ած. = Blutegel. —jung, ած. շատ մատաղահասակ՝ երիտասարդ: —kolik, էգ. արեան խիթք՝ խոզանակք: —koralle, էգ. կարմիր կորալաքար: —kraut, չ. բկ. արիւնախոտ: —kuchen, որ. անդրղ. արեան թոմբ, գնդոյդ: —kügelchen, չ. բնխ. արեան ոլոռն՝ գնդականիկ: —lassen, չ. (ընդհ.) = Aderlaß. —lechzend, ած. արեան ծարաւի, արիւնախանձ, արիւնարբու: —leer, ած. = blutarm. —leere, էգ. —leerheit, էգ. —mangel, որ. = Blutarmuth. —mensch, որ. = Bluthund, բ.: —milchen, չ. կենդանեաց կաթին արիւնախառն ըլլալուն հիւանդութիւն: —pfirsich(e, էգ.) որ. պտ. արիւնագոյն դեղձ: —rache, էգ. սպանութեան վրէժխնդրութիւն. ը. մք. արեան վրէժխնդրութիւն: —rächer, որ. մարդասպանութեան վրէժխնդիր: —reich, ած. արիւնոտ, արիւնաշատ: —reinigend, ած. բժշ. արեան մաքրիչ (դեղ): —richter, որ. ոճրագործին դատաւոր. բ. = Nachrichter. —roth, ած. եւ չ. արիւնագոյն կարմիր. er wurde — երեսը շառագունեցաւ: —runstig, ած. արիւնոտ, ներկուած, արիւնալից: —sauer, ած. անհնարին աշխատեցուցիչ՝ տաժանելի.

es sich — werden lassen անձին մեծ շարիք հասցընել: —sauger, որ. արիւն ծծող. տ. = Blutegel, բ. = Vampyr. ե. փխ. զօշաքաղ, կեղեքիչ, արիւնածուծ, տզրուկ: —saugerei, էգ. փխ. զօշաքաղութիւն, կեղեքում: —schande, էգ. ազգապղծութիւն. in (կամ mit) — ազգապղծութեամբ. — treiben ազգապղծութիւն գործել: —schänder(in, էգ.), որ. ազգապիղծ: —schänderisch, ած. ազգապիղծ, ազգապղծական: —schöffe, որ. —schöppe, որ. ոճրագործին ատենին դատողակից՝ ատենակից: —schuld, էգ. մարդասպանութիւն. eine — auf sich laden մարդասպանութեան յանցաւոր ըլլալ: —schwär(e, էգ.) որ. = Blutgeschwür. —stätte, էգ. մարդասպանութեան տեղի: —stein, որ. հք. արիւնաքար: —stillen, չ. արեան դադարում: —stillend, ած. արեան դադարեցուցիչ. վրբ. —es Mittel արեան հոսումը դադրեցընող դեղ: —strieme, էգ. —striemen, որ. փոկահարութիւն: —sturz, որ. ախտ. սաստիկ արիւնահոսութիւն: —that, էգ. արիւնալից եղեռն: —treibend, ած. բժշ. արիւնավար (դեղ): —triefend, ած. արիւնաթաթաւ, արիւնաշաղախ: —urtheil, չ. մահուան դատավճիռ: —vergießen, չ. արիւնհեղութիւն: —vergiftung, էգ. ախտ. արեան թունաւորում: —wage, էգ. վրբ. արիւնակշիռ: —wallung, էգ. արեան տապ: —wasser, չ. արիւնախառն ջուր (մէջը միս լուացուած ջուր). բ. բնխ. արիւնաջուր: —wässerigkeit, էգ. բժշ. արեան ջրուկ: —wenig, մ. շատ քիչ: —wurst, էգ. արիւնախառն խոզի երշիկ, արիւներշիկ: —wurz(el), էգ. բկ. = Blutkraut. —zeuge, որ. —zeugin, էգ. մարտիրոս: —zwang, որ. ախտ. (արիւնախառն որովայնածութեամբ հանդերձ աղեաց ցաւ) թանչք:

blüt|en, չբ. ն. ձբ. արիւնիլ. an der Stirne — ճակատէն արիւնիլ. auf der Nase — քիթէն արիւնիլ, քթէն արիւն հոսիլ՝ փչիլ. փխ. das Herz blutet mir bei diesem Anblick սա տեսարանը զիս սրտատուչ աղէխարշ կ'ընէ, սա տեսարանիս վրայ սրտէս արիւն կ'ան-

Digitized by Google

ցնի. 2. für's Vaterland — Հայրենեաց համար արիւնը թափել. 3. փխ. ընփ. սառըկի գումար մը կորսնցընել. er wird — müssen աափկա իրեն փառաւուց պատժուա պիտի ըլլայ, աաոր համար պիտի տուժէ. er soll mir dafür schon —! անիկա ինծի ծանրապէս տուժելու պիտի հարկադրի. 4. շառագունիլ, կարմրիլ, կարմրագոյն ըլլալ: — նք. եւ փք. das ganze Bett voll — ամբողջ անկողինն արեամբ ներկել՝ ոռոգանել. sich zu Tode կամ todt — բոլոր արիւնը թափուիլ, մահու չափ արիւնաթափ ըլլալ: — չ. 22ք. անցփ. —ung, իգ. 31. արիւնահոսութիւն: —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. արիւնահոսութեան՝ արիւներթութեան ենթակայ անձ:

Blü't(h)e, իգ. 35. նոչ. Blü't(h)chen, չ. 22ք. փլ. ծաղիկ (ծառի... մը ծաղկանց գումարութիւնը). in — stehen ծաղկիլ, ծաղիկ արձակել. 2. ծաղկաբուղխ ժամանակ. 3. = Blume, 3ա. ա. ախփ. (մորթի վրայ փոքրիկ պալարուն) պուտ. 4. հփ. (ծծմբոյ՝ զառկի...) զտեալ մասունք՝ ծաղիկք. 5. փխ. ծաղկեալ՝ բարգաւաճ վիճակ, բարգաւաճութիւն. in der — s—s Glückes իւր երջանկութեան ծաղը՝ գագաթը. in der höchsten — des Wohlstandes իր ամենամեծ բարգաւաճանաց ժամանակը: —nstand, ար. փլ. ծաղկանց շարուածքը՝ կարգը: —zeit, իգ. փլ. ծաղկաբուղխ ժամանակ, ծաղկանց փթթելու սկսուածը. փխ. — des Lebens գարուն կենաց, պատանեկութիւն, ծաղիկ հասակի:

blütig, ած. 6. արիւնթաթաւ, արիւնշաղախ, արիւնոտ. արիւնախանձ, արիւնարբու. 3. — schlagen մէկն արեամբ շափ ծեծել. (sich) — machen արեամբ շաղախել՝ թաթաւել, արեան մէջ շաղախիլ՝ թաթաւիլ. փխ. mit —er Schrift արեամբ (ստորագրել). ընփ. keinen —en Heller h. խերեւէշ իսկ չունենալ. մ. պփ. die —e Marie (von England) Մարիամ Արիւնախանձ (Անգղիայի թագուհի):

blütigroth, ած. = blutroth; (երկնից համար) հրադոյն՝ արեւադոյն կարմիր:

Blutsfreund(in, իգ.) ար. մերձաւոր, ազգական: —freundschaft, իգ. մերձաւորութիւն, ազգականութիւն: —tropfen, ար. արեան կաթիլ. փխ. in ihm steckt kein guter — ամենեւին իսկ անաառակ՝ անպիտան մէկն է: —verwandte(r), ար. —verwandte, իգ. = Blutsfreund(in). —verwandtschaft, իգ. ազգականութիւն, արեան կապակցութիւն:

Bö, իգ. 31. նաւ. երկրէ շնչեալ հով:

Bóa, իգ. 31. բայց յփ. —s, ջն. միշապ օձ. 2. կանանց պարանոցը պատելու նեղ եւ երկայն մուշտակ:

Bóas, յփ. ան. ար. անփխ. Բոոս (Հռութայ էրիկը):

Bóccia (պոչա), իգ. 38. գնդակ: —spiel, չ. գնդախաղ:

Bochára (պոխարա), ար. 38. փղ. = Buchára.

Bock, ար. 13. (եղջերաւոր չորքոտանեաց մեծագոյն մասին արուն՝ բաց յարջառոց եւ ուրիշ քանի մ՚եղջերաւոր անասնոց) նոխազ. քաղ, խոյ. որմ. (Kaninchen-)— ապուճագար. փխ. առծ. den — zum Gärtner setzen գործքը յոռի անձանց յանձնել, ոչխարը գայլուն պահպանութեանը յանձնել, կատուին միս յանձնել. 2. փխ. ընփ. (անձանց համար) դժուարաբարոյ մանչ. steifer — թանձրամիտ, չինական. ք. խիստ յամառ անձ (հմմտ. bocksteif). (ծաղրաքննական քջփ. գերձակի համար) յոռի գերձակ, կորուակ. ընփ. hol's der —! hol mich der — գրող տանի զիս. weinen, schluchzen, daß Einen der — stößt կամ als ob Einen der — stieße սաստիկ՝ ջղաձգութեամբ լալ՝ հեծեծել՝ հեկեկալ. 3. (Sturm-) — խոյ (մեքենայ). (Ramm-)— ցից վարելու թակ, ցցահար տոփան. 4. —(-Bier) Միւնխէնի գարեջուր. ը. մփ. գարեջրոյ մեծ բաժակ. 5. գլխիվայր թաւալում (կլմայոշարիկ. զիթիկ, աքլապոլոզ). einen — schießen գլխիվայր թաւալիլ, զիթկել. ք. փխ. ը. մփ. վրիպիլ, սխալիլ. 6. (փղա— խաղ) մարմնամարզութեան համար փայտեայ ձի. —springen մըրմըլեկ (պէր տէր պէշ) խաղալ. sich — stellen մէկուն սանդուղ ըլլալ (թի-

Digitized by Google

խունկը մատուցանելով, որպէսզի անկէ բարձր ամպ մը Հասնի) (դիտ. Փրկիչ). 7. պտուտակաւոր աթոռ (դրոշակուածի մ՚առջևը). բ. կառապանի նստարան. per — mitfahren գաղտագողի՝ անտոմսակ ճանապարհորդել. 8. կամրջաց առջևը տանուրդել՝ տառուցարդել. 9. բեռնարարձ մեքենայ. նոյն. բեռնարարձ Հեծան. 10. Ձ. in den — spannen գելարանի՝ ոլորանի վրայ դրկել (տանջելու Համար). 11. որս. (յափշտակող թռչունները որսալու) վարմ՝ որոգայթ. 12. եղծ. երգիչնի գոզգոջիւն՝ պապարող ձայն:

Bóck|bein, չ. ար-. կամրջի մայթերուն՝ նեցուկներուն բուն: —sbeinig, ած. = bocksteif. —bier, չ. Մինխէնի գարեջուր (տ. Bock, 4.): —brücke, էգ. ար-. նեցուկաւոր կամուրջ (Հմմտ. Pontonbrücke): —fell, չ. նոխազենի, այծենի: —gestell, չ. ար-. գետպակի՝ կախաղանաւոր կառաց նեցուկ՝ յենարան: —kalb, չ. որս. արու այծեամիկ, այծեման ուլ: —lamm, չ. արու գառնուկ, որոջ: —leder, չ. նոխազենայ՝ այծենայ կաշի: —leiter, էգ. երկթացիկ սանդուղք: —messer, չ. ար-. սանտրագործի դանակ: —smühle, էգ. ծեծքարով աղօրիք: —spfeife, էգ. եղժ. Հովուական սրինգ, ոպնոր: —schemel, ար. ար-. կառքը բարձրացընելու մեքենայ: —seife, էգ. Հն. լեռնական սեաւ ամնառ: —steif, ած. նոխազի՝ քօշի պէս կարծր. ը. մփ. փխ. շատ կարծր: —stütze, էգ. ար-. (կառաց) կառափորքին նստարանը ամբարձող նեցուկ՝ մոյթ. լառատակ՝ տախտակամած բարձրաւանդակ: (Հմմտ. նաև Bocks...) [այծի արու ձագ, ամիկ:

Bö'ckchen, չ. 22բ. նուազ. Bockի. ի.

bócken, bö'cken, չբ. ե. 3տ. (ոչխար և այծ) կողակցի մէջ ըլլալ. բ. = bespringen, նբ. 2. քօշի Հոտ և Համ ունենալ. 3. քօշի պէս ցատքել. 4. փխ. (անձանց Համար) Հեռել, ըմբոստանալ, ստահակել. խոժոռ երես ընել, դժկամակել, խոժոռիլ. 5. նոյն. նաւը յառաջէն կողմնէն ջուր առնուլ:

bóckig, ած. 1. քօշի պէս Հոտող, ժանտահոտ. 2. կողակցի մէջ եղող. 3. խոռնասէր, փաւաշ, ջերմանդամ. 4. = bocksteif, bocksartig; 5. ըմբոստ, Հեստող, ստահակող:

bócks|artig, ած. քօշանման: —auge, չ. նոխազակն: —bart, էգ. փյ. = Bergmännchen. —beutel, ար. քօշի երկուորեաց պարկը՝ փոշտ. բ. քօշի փոշտին ձեւով շիշ. գ. Անփրցպուրկի շիշակայից գինի. դ. ընփ. Հնացեալ պատուաւորութիւնք՝ քաղաքավարութիւնք: —beutelei, էգ. ընփ. Հին քաղաքավարութեանց ծաղրալից յարում: —dorn, ար. փյ. սուտ մատուտակ (Astragalus). բ. գազ (Astragalus tragacantha): —geile, էգ. —geilen, ար. —geilenkraut, չ. փյ. (կարկալ տակի տեսակ մը) խոլորձ (Satyrium): —horn, չ. քօշի եղջիւր. փխ. Ձ. ins — jagen մէկը վախցընել՝ զարհուրեցընել: —kraut, չ. փյ. քօշփեզենայ (Galega officinalis). բ. թոքախոտ (Pulmonaria officinalis): —ledern, ած. նոխազենիէ. բ. փխ. ընփ. շատ կարծր: —sprung, ար. ոստում, ցատքում. ընփ. Bocksſprünge machen ուլի նման ցատքել:

Bóden, ար. 21բ. գետին. sich auf den — legen գետինը պառկիլ. auf Gottes (Erd-)— առ աշխարհքիս վրայ. 2. (festen) — fassen կառուան ոտքը մուտ գտնել. (J—m) — (ab-)gewinnen բանի մը մէջ տակաւ առ տակաւ յառաջացեմ ըլլալ, մէկը տակաւ առ տակաւ գերազանցել. փխ. der — brennt ihm unter den Füßen անՀանգիստ է, Համբերութիւն չունի. Zimmer ... auf ebenem — գետնայարկ... սենեակ. auf dem bloßen — schlafen կամ übernachten գետնախշտի պառկիլ. sich auf den — des Gesetzes stellen օրինաց վրայ Հաստատուն մնալ՝ կենալ. 3. երկիր, գետին, Հող. եղյ. fruchtbarer... — պտղաբեր... երկիր. 4. Grund und — կալուածք. Grund und — besitzen անշարժ ստացուածք՝ կալուածք ունենալ. 5. յատակ. e—n — in ein Faß setzen տակառի մը յատակ դնել. dem Fasse den — ausstoßen տակառին յատակը խորտակել. բ. փխ. գործքը բոլորովին՝ պատապատուն ապակա-

նել (հմմտ. ausschlagen, նբ. 8.). den — verlieren (տակառին) յատակն կորնչել. փխ. der Mensch hat keinen — աս մարդը վատնող է, ընդ. աս մարդը ծակ աման է. — e—r Flasche շիշի յատակ՝ ոտ. (Fuß.)— einer Stube սենեկի յատակ՝ տախտ. —(-teig) e—r Pastete խմորեղէնի մը յատակի նուրբ հայս. 6. փխ. տեսութեան կէտ, հիմ. auf dem — der Erfahrung փորձառութեան հիման վրայ. առծ. Handwerk hat goldenen — արուեստ կը բերէ ուտեստ. 7. բաղադրութիւնք. in (նաեւ aus) Grund und — verdorben ամենեւին իսկ՝ ապառապուռ՝ հիմնովին ապականեալ. zu — drücken գետին ճնշել, երկիր իջեցընել, զնտեցընել. փխ. ընկճել. 3. zu — schlagen մէկը զգետնել՝ երկիր զարկուցանել. բ. փխ. մէկը պատճառներով յաղթահարել, փաստերով ամփոփերան ընել. die Augen zu — schlagen աչուըները գետին նետել, ի խոնարհ նայիլ. zu — sinken գետին իյնալ. 3. zu — strecken կամ werfen մէկը գետին նետել, զգետնել. 8. (տան մը յարկին տակն եղած վայր՝ բնակարան) տանատապոտուն, առճառք, ոճառք, տաիկ. փխ. Korn auf dem — haben բանէ մ՚բառ բաուակա- նի ունենալ։

Böden‖art, իգ. —beschaffenheit, իգ. երկրի որպիսութիւն։ —balken, ար. ար—. սենեկի յատակի տախտակամածի գերան։ —besitz, ար. կալուածական ստացուածք։ —fenster, չ. տանեաց պատուհան, լուսամուտ երդ։ —gericht, չ. ար. գետնի վրայ լարուած դարան՝ վարմ։ —geschoß, չ. նրդ. = Erdgeschoß; բ. տանեաց յարկ, վերնայարկ։ —hammer, ար. ար—. (պղնձագործի) տափան։ —hefe(n, յգ.) իգ. մրուր, գիրտ։ —holz, չ. ար—. տախտակաց յատակի տախտակ։ —kammer, իգ. տանատաղի (մէջ) խուց։ —kohlrabi, ար. կամ —kohlrübe, իգ. բզ. շաղգամակաղամբ (Brassica rapifera)։ --kredit, ար. վճ. կալուածատուաց արծաթ փոխ տուող ընկերութիւն, կալուածական վարկ։ —kreditanstalt, իգ. վճ. —kreditbank, իգ. վճ. կալուածական ընկերութեան դրամատեղան։ —litzen, իգ. յգ. առգ. տատասյնի տաէշին յատակի թելերը։ —loch, չ. —luke, իգ. տանեաց պատուհան, լուսամուտ երդ։ —s los, ած. անյատակ. փխ. er ist ein —es Faß անյիս երբեք չի կշտանար, ընդ. ծակամանն է. —e Gemeinheit անհնարին ցածութիւն՝ ամբարդութիւն՝ չենականութիւն. —er Jammer թշուառութեանց անդունդ՝ ծով։ —s mehl, չ. վճ. փեկուղ, օղեայ։ —s raum, ար. տատասատղ, ոճառք, առճառք։ —säge, իգ. ար—. փայտ... ձեւաւոր կարելու կամ փորելու սղոց։ —satz, ար. վճ. մրցորդ, գիրտ։ —schicht, իգ. հողի խաւ։ —s stein, ար. ար—. (ջաղացքի մը) ներքին՝ տորին երկան, ներքնակ։ —talg, ար. ծրագուի մրուր։ —teig, ար. — e—r Pastete = Boden, ձ.։ —s wohnung, իգ. տանատաղի վերնատայարկի (մէջ) բնակարան։ —zins, ար. տանատաղի վերնայարկի վարձք. բ. կալուածական հասք։

Bödensee, ար. 22ա. աշխ. Պոտէն լիճ։

bödmen, նաեւ bö'dmen, նբ. 3բ. ար—. ein Faß — տակառի մը յատակ դնել. 2. ն—ջ. ein Schiff — մեծ՝ բարձր տոկոսեօք առակ փոխ տալ (բայց վտանգաւ դրամագլուխը կորսնցը- նելու եթէ նաւն ընկղմի)։ — չ. 22բ. անյգ. տակառի յատակ դնելը. 2. ն—ջ. = Bodmerei.

Bodmerei, իգ. 31. վճ. եւ ն—ջ. բարձր տոկոսեօք փոխատուութիւն (բայց վտանգաւ դրամա- գլուխը կորսնցընելու). sein Geld auf — ausgeben — bodmen, 2.

Bodmerist, ար. 33. վճ. բարձր տո- կոսեօք առակ փոխ տուող (բայց վտանգաւ դրամագլուխը կորսնցը- նելու)։

Boéthius, յտ.ան.ար. անփխ. Բոէ- թիոս։

bog, ահմ. անջ. biegen է։

bö'ge, ապդր. անջ. biegen է։

bö'geln, նբ. 3ա. եոյ. որթատըն- կերն օղերով կապել։

Bögen, ար. 21ա. յգ. աա. Bogen, նրդ. կամար. (Spitz.)— կամարի յա- ռաջակարկառ անկիւն. Brücken.— կամրջաց կամար. 2. ... բոլորա-

Digitized by Google

կի մաս, աղեղ. 3. շին. աղեղ, լայնալիճ. mit dem — schießen աղեղը քաշել՝ արձակել. im — schießen հրացէնը կարքի փութանակի արձակել. in Bausch und — տ. Bausch, 4. ծն. den — hoch spannen կարծեաւ իրաւունքներ՝ պահանջմունքներ ունենալ. 4. անդր. — der Augenbrauen յօնքի զարեւանդ՝ կամար. — an e—r Brücke աչացի աղեղ. — an e—m Sattel թամբի գուեդ՝ աղեղ. 5. գետի ծոց. 6. երժ. (երկու խազ իրարու չեա միացընելու համար ձգուած) աղեղնաձեւ գիծ. (Fitel.)— կնկոց, Ճղոտ. 7. արա. Haare, Wolle... mit dem — schlagen մազ՝ բուրդ... աղեղամբ մաքրել՝ աղեղնել. 8. — (Papier) (թղթի) թերթ:

Bogen|brücke, էգ. կամարաւոր կամուրջ: —dach, չ. արա. կամարաձեւ տանիք: —decke, էգ. ճրտ. կամարակապ ձեղուն: —fenster, չ. կամարաւոր պատուհան: —form, էգ. — e—s Buches գրքի մեծաւ դիր: —förmig, ած. աղեղնաձեւ, կամարաձեւ, կոր: —gang, ար. ճրտ. կամարակապ փող՝ անցք: —geübt, ած. կամար շինելու վարժ: —gewölbe, չ. ճրտ. աղեղնաձեւ կամար: —s größe, էգ. Buch in — մեծաւ գիրք: —halle, էգ. ճրտ. կամարակապ սրահ: —lang, ած. թերթի (մը) չափ երկայն: —laube, էգ. ձողաբարձ կաղնած (պարտիզաց մէջ), ձողէք, տրէշ: —macher, ար. արա. աղեղնագործ: —pfeiler, ար. ճրտ. կամարակալ սիւթ: —rund, ած. աղեղնաձեւ՝ կամարաձեւ (բոլորակ): —s rundung, էգ. կամարաձեւ յօրինուած: —schluß, ար. ճրտ. կամարի միջին քար, պորտոյ քար: —s schmierer, ար. գրելով թուղթ աղտեղող: —schreiber, ար. ընդօրինակող: —schuß, ար. նետընկէց. e—n — weit նետընկէց՝ նետաձիգ մը. ք. շին. արձակուած թնդանօթի խոտորնակ ուղղութիւն: —schütz(e), ար. աղեղնաւոր: —sehne, էգ. լար աղեղան: —seite, էգ. մեծաւ թերթի մէջ: —sprung, ար. (ձիու) կորակագք՝ կշանկի վազելը: —stellung, էգ. ճրտ. կամարաձեւ յօրինուած: —strich, ար. երժ. կնկոցի՝ ճղոտի զարնուածք՝ խաղացուածք: —stück, չ. ճրտ. գոթական կամարի մէջ անկեանց աղեղ: —thüre, էգ. կամարաձեւ դուռ: —weise, մ. թերթ թերթ: —zeichen, չ. տպ. թերթերուն ստորոտը դրուած նշանագիր կամ թուանշան, թերթանշան:

Bógener, ար. 22ա. = Bogenmacher.

bógig, ած. 6. = bogenförmig.

Bö'heim (հնց.), Bohémien, չ. 38. աշխ. = Böhmen.

Bóhle, էգ. 35. արա. հաստ տախտակ. 2. (starke eichene) — կաղնիէ ստուար տախտակ:

bóhlen, նբ. 3ա. արա. ստուար տախտակներով պատել՝ տախտակամած ընել:

Böhm, ար. 33. Պոհեմիայի հին դահեկան:

Bö'hme, ար. 34. Bö'hmin, էգ. 32. Պոհեմիացի:

Bö'hmen, չ. 38. աշխ. Պոհեմիա:

bö'hmisch, ած. 6. պոհեմական. ծխ. Das sind ihm —e Dörfer իրեն բոլորովին անծանօթ բան է: — չ. անփխ. das —e, 34. պոհեմերէն, պոհեմական լեզու:

Bóhn|bürste, էգ. —lappen, ար. սենեկի յատակամած յատակը շփելու խոզանակ: —zeug, չ. տախտակամած յատակները մոմելու գործիք:

Bóhne, էգ. 35. նաղ. Bö'hnchen, չ. 22ք. բս. բակլայ (Faba). բ. լուբիա (Phaseolus). gewöhnliche (կամ türkische) — հասարակ լուբիա (Phaseolus vulgaris). 2. խհ. պէտ. grüne —n թարմ լուբիա trockene weiße — չոր սպիտակ լուբիա. ընփ. Das ist keine — werth սոխկա չորանոց՝ խնրեւէշ մ'ալ չ'արժեր. 3. (լուբիանման սուարկայք). ա. Kaffee in —n ամբողջ՝ լուբիաձեւ կոփ. բ. անուշահամ պնդակ, ըլիթ. գ. (ոչխարաց՝ ճագարաց...)՝ աղբ՝ կու՝ սպուրը՝ պտըղուտն. դ. ընփ. շին. blaue —n հրացանի գնդակիկք:

bóhnen, նբ. 3ա. արա. den Fußboden — (սենեկի) տախտակամած յատակը շփել՝ մոմել. 2. (սեղանն...) ջղղեղել, փերնիձել:

Bóhnen|acker, ար. բակլայի՝ լուբիայի արտ: —artig, ած. բս. լու-

բխատեսակ: —baum, որ. բս. (գեղեցիկ ծաղկօք թուփ մը) բակլայածառ, Ալպեան ոլոռ (Cytisus): —egel, որ. ճն. բակլայի որդ, բակլայաճճի: —erz, չ. երկաթի հատ հատ հանք: —fest, չ. Տօն Յայտնութեան, Աստուածայայտնութիւն: —kap(p)er, էգ. բս. սուտ կապարենի (Zygophyllum fabago): —klee, որ. բս. խողի փուշ, ժանտատափայտ (Anagyris): —kraut, չ. բս. պարտիզաց կորդիւն (Satureja hortensis): —stange, էգ. (պատատուկ տնկոց նեցուկի համար ձող) խեչակ, խաշար. փխ. ըստ. (ձողի պէս բարձրահասակ մէկը) կանճող: —strauch, որ. բս. = Bohnenbaum. —stroh, չ. լուբիայի յարդ. ռմկ. grob wie — ըստ. փայտի կտոր: —suppe, էգ. լուբիաթան:

Bóhner, որ. 22ա. —in, էգ. 32. շփող:

bóhnern, նբ. 3ա. = bohnen.

Bö'(h)nhase, որ. 34. արուեստագէտ, յոռի գործաւոր. 2. հն. առանց իրաւանց մշինորդ վաճառաց:

Bohr, որ. 20. = Bohrer.

Bóhr‖apparat, որ. որա. բղ. երկիր ծակելու կազմած: —bank, էգ. որա. թնդանօթոց փողերուն ներքին երեսները ողորկելու գործի: —eisen, չ. որա. գայլիկոնի ծայր: —loch, չ. գայլիկոնով բացուած ծակ: —maschine, էգ. ելք. շաղափ. որա. ծակիչ մեքենայ: —schmied, որ. որա. ծակիչ գործեաց գարբին: —schnecke, էգ. ճն. գայլիկոնաւոր միջատ (Terebellum): —stampfer, որ. բղ. ռմբագործաց թակ՝ ու.ա:

bóhr‖en, նբ. և չբ. 3ա. ծակել, ծակ մը բանալ. ein Loch in ein Brett — տախտակի մը վրայ ծակ բանալ. die Käfer — sich in das Holz միջատները փայտի մէջ խրելով ասունը կը շինեն. ein Schiff in den Grund — նաւ մը սուզանել՝ ընկղմել. I—m den Degen durch den Leib — սուրը մէկուն մարմնոյն մէջէն թափ անցընել, սուրը մէկուն մարմինը մխել՝ վարսել. փխ. er mag keine harten Bretter — կամ er bohrt gern, wo das Brett am dünnsten ist աշխատիլ քրտնիլ չ'ուզեր, աշխատութենէ կը փախչի. (ըստ. ռմկ. Հաց դրինք հաստատ, բան դրինք փախաւ. որա. Schrauben, Muttern — գայլիկոնով պտուտակ փորել՝ ծակել: — չբ. h. in der Nase — մատուընկերով քիթը խառնել. 2. փխ. an I—m — մէկն անդադար չարչարել՝ տանջել. ըստ. Das bohrt mir schon lange im Kopfe շատոնցուընէ ի վեր աս բանս գլխ կը նեղէ՝ կ'անհանգստէ: — չ. 22ճ. ռնյ. —ung, էգ. 31. = նբ.ճն նշանակութեանց հիմ. 2. միայն —ung, (բացուած) ծակ. զին. (թնդանօթի փողին) ներքին տրամագիծ:

Bóhrer, որ. 22ա. բղ. (նաև Bö'hrer) ծակող, (երկիրը) պատառող. 2. որա. գայլիկոն:

Bojár, որ. 20. —in, էգ. 32. (Ռումենիայի՝ Սերուիայի... մէջ նախնի ազնուականք) պոյար:

Bojárdo, յտ. ան. որ. 38. Պոյարտոյ:

Bóje, Bóye, էգ. 35. նաւ. ձողանշան, խթանշան. 2. —n, յգ. կալանաւորաց ոտնակապ կապանք, կոճղ:

Bójer, որ. 22ա. նաւ. խթանշան՝ ձողանշան հաստատելու նաւակ:

Bö'kel... = Pökel...

Bol, որ. 20. **Bolárerde**, էգ. 35. հք. կարմրագոյն կաւ, ողանուր.

Boléro, որ. 38. տեսակ մը սպանիական կաքաւ:

Bolívia, չ. 38. նաև **Bolivien**, չ. 22ճ. ռշխ. Պոլիվիա:

Bollandist, որ. 33. (Յովհաննէս Բոլլանդոսէն սկսուած Սրբոց վարքը շարունակող Յիսուսեանք) Բոլլանդեանք:

Bólle, էգ. 35. բս. ծաղկանց սոխ, կոճղէզ. ճ. սերմանեաց կլոր պատեան՝ պատիճ. 2. սոխ (Allium cepa): —ngewächs, չ. բս. կոճղէզաւոր տունկ:

Bö'ller, որ. 22ա. զին. Հրախաղութեան փոքրիկ սանդ, սանդաձեւ փոքրիկ ռմբընկէց. 3. mit —n կամ —schüssen empfangen թնդանօթոց արձակմամբ մէկը դիմաւորել՝ ընդունիլ:

bö'llern, չբ. h. 3ա. աղմուկ հանել. 2. սանդաձեւ փոքրիկ ռմբեր

Digitized by Google

արձակել. ը. մփ. թնդանօթ ար-ձակել:

Bóllwerk, չ. 20. Եբփ. Եբփ. մար-տկոց. ճի. պատուար, պարիսպ, ամրութիւն. 2. Նմն. թումբ՝ ամ-րարան (ընդդէմ ծովու):

Bologne (պօլօնիա), չ. 38. աշխ. Բոլոնիա: —éser, ար. 33ա. —éserin, իգ. 32. Բոլոնիացի: —éserflasche, իգ. Բն. պոլոնիական շիշ:

Bólus, ար. անփփ. = Bol. —pflaster, չ. 33ա. ձիոց համկաւէ ապեղանի:

Bolz, ար. 13. = Bolzen.

Bólzen, ար. 33բ. չորեքկուսի սլա-քաւ նետ, փքին. գծն. ատեղ. ճի. Ilet zu — drehen ամէն հնարք հնա-րել, ամէն քար շարժել. առծ. nicht jedes Holz gibt e—n Bolz ամէն փայտէ նետ չի շինուիր. 2. արա. գլանա-ձեւ բեւեռ (օդախիտ գոցելու հա-մար). (գլանի մը) առանց՝ առնի լիսեռ. 3. ողորկիչին մէջ դնելու ջեռուցեալ երկաթ. Բ. ողորկիչ, արդուկ. 4. արա. սեպ, երիթ. 5. ուղղաձիգ մարդարկ. ըծփ. gerade wie ein — մօմի պէս՝ ինքի պէս շիտակ:

Bombárde, իգ. 35. նախնեաց քար-ընկէց մեքենայ, միրգահան. 2. գծն. ռմբընկէց. 3. Եբփ. ամենացած քամ-րի փող (երգիոնի մէջ):

Bombardemént (պօմպարտման), չ. 39. ռմբակոծութիւն:

bombardi(e)ren, նբ. 3ա. գծն. ռըմ-բակոծել: — չ. 33բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ռմբակոծութիւն:

Bombardi(e)r(er), ար. 33ա. գծն. ռմբաձիգ զինուոր. 2. թնդանօ-թաձիգ զօրաց տասնապետ:

Bombardier|galióte, իգ. Նմն. հըր-ձիգ՝ ռմբաձիգ նաւ:

Bómbe, իգ. 35. գծն. ռումբ:

Bómben|brand(-Rakete, իգ.) ար. հրալից փամփուշտ, հրափամ-փուշտ: —fest, ած. ռմբակոծութեան դիմացկուն. — machen մարտկոցները հեծաններով եւ հողով յարկել ռմբերէն պաշտպանուելու համար. Նմն. նաւուն ձեղունը ծածկել ռմբերէն պաշտպանուելու համար: —gießerei, իգ. ռմբարան: —werfen, չ. ռմբակոծութիւն: [2. եւ Schein.

Bon (պօն), ար. 38. = Anweisung,

bona fide. Լտն. բարեմտու-թեամբ:

Bonapart|ismus, ար. անփփ. Բո-նապարդեան կուսակցութիւն (ի Գաղղիա): —ist, ար. 38. պօնաբար-դեան, Բոնաբարդի կուսակից:

Bonaventúra, յփ. ան. ար. 38. Բո-նաւենտուրա:

Bonbón (պօնպօն), ար. 38. շա-քարեղէնք:

Bonifácius, Bonifáz, յփ. ան. ար. անփփ. Բոնիֆակիոս:

bonifizi(e)ren, նբ. 3ա. ազնուա-ցընել, լաւացընել:

Bónis, երփ. ֆօրծածալան փայն — zebiren բոլոր ինչքը պարտատերաց թողուլ:

Bonitä't, իգ. 31. անյփ. Լծ. ապ-րանքի լաւութիւն՝ ազնուութիւն:

Bonit(e), իգ. 35. Bonito, ար. 38. ձկ. թիւննոս (Pelamys):

boniti(e)ren, նբ. 3ա. երէկ. գետնի մը արդասաւորութեան որպիսու-թիւնը քննել եւ գնահատել:

Bonito, ար. 38. ձկ. տ. Bonite.

Bónne, իգ. 35. դաստիարակուհի. Բ. մանկանց դայեակ՝ սպասուհի:

Bonnét(t), ար. 38. Bonnétte, իգ. 35. Եբփ. Եբփ. բերդի խոյրամէջ ամրութիւն. 2. Նմն. մեծ առա-գաստից վրայ աւելցուած փոքրիկ առագաստ:

Bónze, ար. 34. Bónzin, իգ. 32. (Ճենաց...) քուրմ՝ քրմուհի. 2. Քղ. մփ. ըծփ. (եկեղեցականաց համար արհամարհական անուն) քուրմ:

Boot, չ. 13. յփ. —e նաեւ Bö'te; նուզ. Bö'tchen, չ. 33բ. մակոյկ, նա-ւակ, կուռ. kleines — zum Ueberfahren դետանաւակ:

Böótien, չ. 38. աշխ. հ. դփ. Բէ-ովտիա:

Böót(i)er, ար. 33ա. —in, իգ. 32. յփ. նաեւ Bööten, Բէովտացի:

Bóots|anker, ար. չորեքժանի կամ հնգաժանի մակուկախարիսխ: —bauer, ար. մակուկագործ: —eigenthümer, ար. նաւատէր: —fahrer, ար. նաւավար: —führer, ար. մա-կուկավար: —haken, ար. ձանկաւոր ձող: —knecht, ար. թիավար. Բ. նաւաստի, նաւավար: —leute, (յփ. տ. Bootsmann, Բ.): —mann, ար. յփ. —

Digitized by Google

männer;) երրորդ նաւավարպետ. Բ. (յգ. —leute;) նաւավար. —leute, նաւաստիք, նաւավարք։ —zieher, ար. նաւաքարշ։

Bor, չ. 88. անյփ. քմ. պոր (քիմիական պարզ տարրներէն մէկը)։

Borát, չ. 20. քմ. պորադ (պորի աղ). 2. հն. դեղ եւ խոշոր առուի առուեղէն։

Bórax, ար. —. անփխ. (ցնցա. 20.) քմ. պորաքս, ոսկեբորակ։

bórax|sauer, ած. քմ. պորական թթու բովանդակող։ —säure, էգ. քմ. պորական թթու, պորականթթու։

Bord, ար. (չ.) 20. եզր. (զգեստի) քղանցք (—. փրծ. Borte, Borde). 2. ն—ք. նաւու եզր՝ շուրթն. նաւ. an — geben նաւ երթալ. an — bringen նաւ տանիլ. — an — մինչեւ շրթունքը, մինչեւ վեր. an —! (հրաման) նաւ մտնէք՝ մտէք. an — legen (թշնամեաց...) նաւը մերձենալ. über — fallen նաւէն ծով իյնալ. Schiff, das dreißig Kanonen, hundert Mann an — hat երեսուն թնդանօթով՝ հարիւր արամբք զինեալ նաւ...։ —leiste, էգ. ն—ք. (հինգած...) նաւու շուանէ շրջանակ՝ գօտի։ —linie, էգ. ն—ք. նաւու ծփական գիծ։

Bórde, էգ. 35. = Bord, 1. տ. նաեւ Borte.

Bö'rde, էգ. 35. արգաւանդ դաշտավայրերին վայր։

Bordeaux' (պօրտօ), ար. անփխ. քղ. Պորտոյ։ —wein, ար. պորտոյ, Պորտոյի գինի։

Bordelése(r), ար. 34. —in, էգ. 32. Պորտոցի։ [զանոց։

Bordéll, չ. 20. պոռնկանոց, բո-

bordi(e)r|en, նբ. 3ա. ժապաւինել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ժապաւինում. 2. փոյն —ung, (զգեստեղինաց՝ վարագուրաց...) եզերաց զարդ, թելիք։ —er, ար. 22ա. ժապաւինող։

Bórding, ար. 20. ն—ք. տեսակ մը բեռնարարձ նաւակ։

Boreáde, ար. 34. Բոռէադ (Բոռէասայ որդի)։

boreál(isch), ած. 6. բոռէաստական, հիւսիսական։

Bóreas, ար. անփխ. բն. եւ տղբ. Բոռէաս, հիւսիսի (հով)։

Borg, Ա. ար. 20. կրատել՝ մալել՝ կրտուկ խոզ։ Բ. — ար. 20. անյփ. փարկ (բարի անուն պարտքը հատուցանելու). փոխառութիւն. auf — geben ապառիկ տալ՝ ծախել. et. auf — nehmen բան մ՚ապառիկ գնել՝ առնուլ. 2. ն—ք. (նաւու մը) փոխնորդ՝ պահցու առարկայք։

Borg|kauf, ար. ապառիկ գնում։ —weise, մկ. ապառիկ։

bórg|en, նբ. 8ա. ապառիկ առնուլ՝ գնել. et. von (կամ bei) I—m — մէկէ մը բան փոխ առնուլ. Բա. beim Subtrahiren — հանման գործողութեան ժամանակ (մերձաւոր թուէն) փոխ առնուլ. 2. et. — բան մ՚ապառիկ տալ՝ ծախել. փոխ տալ։ — չ. 22բ. անյփ. փոխառութիւն, փոխատուութիւն. 2. ար—ք. — macht Sorgen փոխառութիւն պատճառ է հոգածութեանց։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. փոխառու. 2. (ցնցա.) փոխատու։ —erei, էգ. 31. ապառիկ գնելու՝ փոխառութեան սովորութիւն։

Bórgis, էգ. 31. անյփ. տղ. ութերորդագիր։

bórgweise, մկ. տ. Borg...

Bórium, չ. 38. փոփ. քմ. = Bor.

Bork... տ. Borken...

Bórk|e, էգ. 35. (ծառի...) կեղեւ. էխ. տ. Baum, 2. 2. (մկրտաց) թանձր կեղեւ՝ քոս։ —(en)wurm, ար. Բն. կեղեւուտիճ, կեղեւակեր որդ։

bórkig, ած. 6. կեղեւեայ. ոխտ. քոս՝ կեղեւ կապած։

Born, ար. 20. (ցնցա. 13. կամ 7.) հոր, ջրհոր. ար—. (Salz-)— աղահոր. 2. աղբիւր. էխ. աղբիւր, առատաբուղխ երկիր։

Bórn|fahrt, էգ. աղահորի այցելութիւն։ —herr, ար. աղահորի վերատեսուչ։ —knecht, ար. աղագործ (գործաւոր)։ —meister, ար. աղագործաց վերակացու։

Bornéo, չ. 38. ալխ. Պոռնէոյ. ընփ. մմ. — (հմմտ. borniert) ist sein Vaterland սահմանափակ՝ փոքրատար է միտքը (ընփ. գաւառցի է)։

borni(e)rt, ած. 6. սահմանափակ՝ փոքրատար՝ կարճ միտ. ընփ. wie — er ist! ինչպէս ծանրամիտ՝ թանձրամիտ է։

Digitized by Google

Borni(e)rtheit, էգ. 31. = Beschränktheit, 2.

Borromä'us, յտ. ան. ար. անձի. Բոռոմէոս:

Borsdorfer, ած. անձի. եւ ար. 23ա. —(Apfel) խնձոր խայտառախնձոր. er hat Backen wie ein Paar —Aepfel այտերը կարմրախնձորոյ կը նմանին:

Börse, էգ. 35. (դրամի) քսակ. wenig Geld in seiner — h. քսակը պարապ ըլլալ. 2. սակարան (պօրսա):

Börsengebäude, չ. —**halle**, էգ. սակարան (պօրսա): —**mäkler**, ար. (դրամոց՝ փոխանակագրոց) փոխանակիչ: —**platz**, ար. սակարանի հրապարակ. բ. չծ. քաղքի մը վաճառականաց եւ սեղանաւորաց ժողովատեղ: —**speculant**, ար. սակարան խաղացող: —**tag**, ար. սակարանի օր: —**wucher**, ար. դրամաթղթոց վաշխառութիւն: —**wucherer**, ար. դրամաթղթոց վաշխառավաճառ: —**zeitung**, էգ. առեւտրական՝ դրամական լրագիր:

Borst, ար. 20. կամ 13. պատառուած, ճեղք, ճաթռտուք (ձեռաց ցրտէն), փապարած. e—n — bekommen պատառտիլ. խորխոլիլ, ճեղքիլ, փապարիլ. ճաթռտիլ:

Borst... = **Borsten...**

Borste, էգ. 35. (խոզի՝ կնճի) ստեւ, խոզանաստեւ. — des Igels ոզնւոյ փուշ. ընդ. seine Haare stehen ihm wie —n in die Höhe մազերը խոզանաստեւի պէս գլխուն վրայ կը ցցուին՝ կը կանգնին, մազերը գլխուն վրայ տէգի պէս կը տնկուին:

bö'rste (ցնցոտ.), ստրբ. ամփ. ber-[sten:

borsten, չբ. h. եւ sich — ինք. 3բ. ոզնին փշերը խռճնացընել՝ խոզանել՝ ծառացընել. (մորթի մը մազերը) ցցուիլ՝ կանգնուիլ:

Borstenähnlich, ած. խոզանաստեւի նման: —**besen**, ար. խոզանաստեւեայ աւել: —**gras**, չ. բն. (լեռնական) նարդոս՝ նարդին, հոտոտ սմբուլ (Nardus): —**kraut**, չ. բն. հասարակ աստափուր (Carthamus tinctorius): —**pinsel**, ար. նկարչաց վրձին: —**vieh**, չ. խոզեան: —**wisch**, ար. մեղեխաւոր՝ կոթունի խոզանակ:

borstig, ած. 6. ստեւոտ, ստեւալից. (մազ) խոզանացեալ՝ ծառացեալ. — werden (մազ...) ցցուիլ՝ խոզանիլ՝ կանգնիլ. 2. բն. քըստաւոր. 3. փխ. ընդ. զայրացած, (ռմկ. ռամկօրէն) գազազանացած. — werden զայրանալ, սրտմտիլ:

Borstigkeit, էգ. 31. (հերաց) խոզանիլը՝ ցցուիլը. 2. զայրոյթ. սրտմտութիւն:

Borte, էգ. 35. (զգեստուց... եզրներու) ժապաւէն՝ թելիք. տրեզ (ոսկիէ կամ արծաթէ կամ մետաքսեայ նեղ եւ թանձր հիւսուած՝ զարդի կամ զգեստի եւ կարպետաց կարանին հաստատութեան համար):

Borusse, ար. 34. **Borussin**, էգ. 32. բնա. = **Reuße**.

bös, տ. **böse**.

bö's|artig, ած. չար, դժնդակ. (կեղ) չարակեղ. չարաբեր, չարաբարոյ: —**artigkeit**, էգ. դժնդակութիւն, մնասակարութիւն. չարաբարոյութիւն, չարաբնութիւն: —**gelaunt**, ած. դժկամակ: —**willig**, ած. չարակամ, չարամիտ: —**willigkeit**, էգ. չարակամութիւն, չարամտութիւն:

bö'schen, նբ. 3ա. եւ 3փ. ճամբայ... տալ լերան զառիվայր շինել: — չ. 23բ. ամյփ. ճամբան... զառիվայր շինելը:

Bö'schung, էգ. 31. ար—. բըդ. ծըդ. (պատի՝ թմբի՝ ճամբու) զառիվայր՝ որակ. 2. steile — (e—s Dammes...) թմբի՝ փոսի... բարձրաւանդակ եւ սեպ եզր, փուլ:

bö'se, ած. 6. չար, չարակամ. մի. չար, չարակամութեամբ. տ. **Blick**, 2., **sieben**; 2. խեղաթիւր, կամակոր. մնասակար. ձախող, աղետաբեր, չարագուշակ. իբ. der — Geist կամ Feind չար ոգին՝ թշնամին, դեւը. er hat ein —s Gewissen խիղճը յստակ՝ մաքուր չէ. 3. in —n Ruf bringen մէկին անուանարկել՝ վատահամբաւել. sehr — s. մոլեկան՝ բուռն ըլլալ. ich habe es nicht — gemeint (mit Ihnen) (քու վրայօք) չար (չարութիւն) չեմ մտածած. es ist nicht — gemeint առոր մէջը չարամտութիւն՝ չար դիտում չկայ. 3. մնա-

Digitized by Google

ուռեալ, ցաւագար, հիւանդ. —r Finger ցաւած՝ ցաւագար մատ. das — Weh կամ Wesen վերքոտութիւն, սրբագան ցաւ, ըխտաւորութիւն. դ. — Nachricht ձախող՝ անհաճոյ լուր, գոյժ. —r Weg տարժամանելի ճամբայ. — Zeiten դժուարին՝ դժնդակ ժամանակներ. ե. բարկացած, զայրացեալ. J. — machen մէկը բարկացընել՝ զայրացընել. auf J. — sein, J—m — sein մէկուն դէմ զայրացած ըլլալ, մէկուն քէն պահել. sie sind sich (տե.) —, sie sind — mit einander իրարու հետ խեռթիւ են, զիրար կը խոռթոտեն. auf wem ist er —? որո՞ւն դէմ զայրացած է. — werden զայրանալ, բարկանալ. — thun չարիք ընել՝ հասցընել:

Böse'(r), ար. **Bö'se**, իգ. ա. չարագործ. կր. der — = der — Feind (տ. **böse**, 2.):

Bö'se(s), չ. ա. չարիք. — beabsichtigen չար դիտում ունենալ, ի չարութիւն խորհիլ (մէկուն վրայօք). nichts — dabei denken (բանի մը վրայօք) չար չխորհիլ. — mit Gutem vergelten չարը բարեաւ փոխարինել, չարարարներուն բարիք ընել. բ. mir schwant — դժբախտութիւն մը կը կռահեմ՝ կը գուշակեմ:

Bö'sewicht, ար. 20. ժանտագործ, եղեռնագործ, սրիկայ:

bösen, bößen, նք. եւ sich — հք. 8գ. դժկամակեցընել, բարկացընել. դժկամակիլ, բարկանալ:

bö'sern, նք. 3ա. ընդ. յոռեցընել, վատթարացընել (հկ—նչ. **bessern**; (հմմ. **verbösern**):

bösshaft, ած. ա. չար, չարակամ, չարասէր. բ. (մտն. Ս. Գրոց մէջ) ամբարիշտ, չարագործ. 3. սրտմտեալ, զայրացեալ:

Bösshaftigkeit, իգ. 31. = **Bosheit.**

Bosheit, իգ. 31. չարութիւն, չարակամութիւն, չարանենգութիւն. aus (reiner) — լոկ չարակամութեամբ. բ. չարագործութիւն, ամպարշտութիւն. 3. չարագործ՝ չարակամ (անձ). դ. ֆրիֆիէ հնց. vor — bersten դժկամակութենէն հերձնուլ՝ պայթիլ՝ պատռիլ. alle seine — an J—m auslassen բոլոր գառանութիւնը մէկուն վրայ թափել: —ß·sünde, իգ. չարութեան մեղք: —ß·voll, ած. լի չարութեամբ:

Boskétt, չ. 20. թաւուտ, անտառակ:

bö'slich, ած. ա. չար. բ. չարաճճի, չարակամ:

Bösniak, ար. 33. **Bösnier**, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Պոսնիացի, Պոսնիացուհի:

Bösnien, չ. 33. —շխ. Պոսնիա:

Bósporus, ար. —նֆխ. աշխ. Kimmerischer (thrakischer) — Կիմմերական (Թրակիական) Բոսփոր՝ Արջառէանց:

Bóssel, իգ. 35. գնդախաղի՝ կոնախաղի գնդակ: —ig, ած. ա. զարդարուն քանդակեալ (անօթ): —n, նք. 3ա. ընդ. կարկատել. բ. գընդախաղ՝ կոնախաղ խաղալ:

Bossier‖arbeit (պոսսիր...), իգ. ար. բարձրաքանդակ գործուած: —**holz**, չ. —**hölzchen**, չ. նախագիծը յօրինելու քանդակագործաց գործի, գրոց: —**kunst**, իգ. բարձրաքանդակ զարդուց քանդակագործութիւն:

bossi(e)ren, նք. 3ա. ար. բարձրաքանդակ յօրինել (նաեւ **bosseli(e)ren**). բ. (կաւէ՝ մոմէ...) արձանի... մը կաղապարը չինել:

Bóst(o)n (պոստըն), չ. 38. ֆղ. Պոստոն:

Bostón (պոստոն), չ. 38. խղ. (տեսակ մը քարտախաղ չորս հոգւով խաղացուելի) պոստոն:

bot, անհ. անց. **bieten**ի:

Botánik, իգ. 31. փլ. տնկաբանութիւն, բուսագիտութիւն: —**iker**, ար. 22ա. փլ. տնկաբան, բուսաբան, տնկագէտ: —**isch**, ած. ա. տնկաբանական, բուսագիտական: —**isi(e)ren**, չք. հ. 3ա. տնկաքաղի երթալ: —**isi(e)ren**, չ. 22ք. անջ. տնկաքաղութիւն:

bö'te, ստրդ. անց. **bieten**ի:

Bóte, ար. 34. **Bótin**, իգ. 32. պատգամաւոր, բանբեր, սուրհանդակ. —n (als —) laufen պատգամաւորերի սուրհանդակի պաշտօն կատարել. բ. zwölf —n երկոտասան հրեշտակք հաւատոյ, երկոտասան առաքեալք. առ. man muß den hinkenden —n abwarten պէտք է գուժկանի գուժերը հրեշտակի սպասել. (հաճոյաբար լուրերը յաճախ պատրանք կ'ըլլան):

Digitized by Google

Botenamt, չ. պատգամաբերութիւն, սուրհանդակութիւն. բ. պատգամաբերաց՝ սուրհանդակաց դրասենեակ։ —**gang**, ար. ընթացք. բ. սուրհանդակի գնացք. ը. մր. յամր եւ կանոնաւոր քայլուածք։ —**gänger**, ար. —**läufer**, ար. հետիոտն առնաւոր պատգամաբեր՝ սուրհանդակ։ —**laufen**, չ. պատգամաբերութիւն, սուրհանդակութիւն։ —**meister**, ար. պատգամաբերաց՝ սուրհանդակաց վերատեսուչ։ —s **meisterei**, իգ. = Botenamt, բ.։ —s **weise**, մ. պատգամաբերի՝ սուրհանդակի պէս։ —**wesen**, չ. պատգամաբերութիւն, սուրհանդակութիւն։

botmäßig, ած. 6. միահեծան, բարձրագոյն. 2. հպատակ. 3. հարկատու։ —**keit**, իգ. 31. անյփ. տէրութիւն, իշխանութիւն. unter seine — bringen հպատակեցնել, նուաճել։

Botschaft, իգ. 31. պատգամաբերութիւն, պատգամաւորութիւն. բ. տեղեկութիւն, գրոյց, լուր. auf — gehen պատգամաւոր գրոյց տանիլ. 2. (առաջին կարգի) մեծ դեսպանութիւն. բ. դեսպանատուն։

Botschafter, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. (առաջին կարգի) մեծ դեսպան, դեսպանակին։

Botschaftsrath, ար. դեսպանի խորհրդական։ —**wort**, չ. պատգամ, գրոյց։

Böttcher, ար. 22ա. ար-ա. տակառագործ։ —**holz**, չ. կաղնեայ մանր տախտակ (տակառագործութեան համար)։ —**marke**, իգ. գինեայ տակառաց վրայ նշան դրոշմելու գործի։ —**meister**, ար. տակառագործ արուեստապետ։ —**woche**, իգ. ճշ. (Լայպցիկ) տօնավաճառի առաջին շաբաթը։

Böttcherei, իգ. 31. տակառագործութիւն։

Bottich, ար. 38. ար-ա. հնձան (փայտեղէն մեծ անօթ գինի կոխելու). ein — voll հնձան մը լի։ —**macher**, ար. = Böttcher.

Bottlerei, իգ. 31. նալ. նաւուամբարաց պարէնք բաշխելու տեղի, համբարոց։

Bó(t)zen, չ. 38. փղ. Պոձէն։

Boudoir (պուտուար), ար. 38. տիկնոյց ներքին սենեակ, առանձնոց։

Bouillón (պույյօն), իգ. 81. յփ. —s, արգանակ, խաշու, մսաջուր. sehr kräftige — պարարտ արգանակ։ —**reis**, ար. մսաջրով եփեալ որիզ (փիլաւ)։ —**topf**, ար. հրատի վրայ դրուած ջրալից անօթ (հանդերձ մսով)։

Boule (պուլ), իգ. (ար.) 38. ար-ա. **Boule**.

Boulevárd (պուլվար), ար. 38. (քաղաքին բոլորտիքը) ծառուղի ճամբայ, ծառազարդ լայնափողոց։

Bouquét(t), չ. 20. փունջ։ —**halter**, ար. փնջակալ անօթ։

bourbónisch, ած. 6. պուրպոնեան, թագաւորական։

Bourbonismus, ար. անփխ. պուրպոնեան կառավարութեան դրութիւն։

Boussóle, իգ. 35. նոյ. բեւեռացոյց, կողմնացոյց (= Kompaß)։

Bówle (պօլ), իգ. 35. սկահակ։

Bówlingreen (պօլինկրին), չ. 38. (պարտիզի մէջ) գալարախոտ։

bóxen, չբ. h. եւ sich — փբ. 3փ. բռնամարտիլ՝ կռփամարտիլ կռուիլ։ — չ. 22բ. անյփ. կռփամարտիլ՝ բռնամարտիլ կռիւ։

Bóxer, ար. 22ա. կռփամարտիկ։

Boxerei, իգ. 31. = **Boxen**, չ.

Boy, **Boye**... տ. **Boi**, **Boje**...

Bózen, տ. **Botzen**.

Brabánt, չ. 38. աշխ. Պրապանդ։ —**er**, ար. 22ա. (—**erin**, իգ. 32.) Պրապանդեան, Պրապանդցի։ —**er**, ած. անփխ. —**isch**, ած. 6. պրապանդական։

brach, ած. 6. եւլ. (von Feldern): — liegen (անդերը) անգործ՝ հանգիստ թողուլ՝ չարաթացընել. բ. (նաեւ փխ. անձանց եւ իրաց) գաստարկ՝ անգործ կենալ՝ մնալ, հանգչիլ։

brach, անց. անկ. **brechen**։

Bráchacker, ար. եղլ. անգործ անդ, կորդ, խոպան. բ. = **Brachland**. —s **amsel**, ար. ճն. քարաքաղ (Tringa squatarola)։ —**distel**, իգ. բսլ. դաշտի երնջնակ (Eryngium campestre)։ —**feld**, չ. —**flur**, իգ. = **Brach**-

Digitized by Google

acker. —käfer, ար. կն. յունիսի ջորեակ (Scaraboeus solstitialis)։ —korn, չ. (հմմտ. Sommerfrucht) շաբաթացեալ անդի վրայ ցանուած ցորենեղէն հատ։ —land, չ. —schlag, ար. դատարկ՝ անգործ խափանհերկ երկիր։ —lerche, իգ. կն. դաշտի արտոյտ, խօլարտոյտ (Alauda campestris)։ —liegen, չ. = Brache, 1.։ —monat, ար. Յունիս (ամիս)։ —schein, ար. Յունիսի նոր լուսին։ —schnepfe, իգ. կն. (ջրային թռչուն բարեհամ մսով) ցեծ (Scolopax arquata)։ —vogel, ար. կն. = Brachlerche. բ. = Brachschnepfe. —zeit, իգ. անդոց շաբաթամամն՝ հանգստեան ժամանակ։

brachackern, չբ. 3ա. եւ — չ. 22բ. անյ. = brachen, նբ. եւ չ.

Bráche, իգ. 35. ներգ. անդոց հանգիստ՝ շաբաթում. 2. = Brachacker. 3. = Brachen, չ.

brä'che, ստրդ. անց. brechen ի։

bráchen, նբ. 3ա. ներգ. շաբաթացեալ անդն արօրադրել՝ գործել՝ վարել։ — չ. 22բ. անյ. շաբաթացեալ անդի արօրադրութիւն։

Brácher, ար. 22ա. շաբաթացեալ անդ արօրադրող։

Brachmáne, ար. 34. տ. Brahmane.

Brachs, ար. 20. Bráchsen, ար. 22բ. կն. (անուշ ջրոյ ձուկ) բրամ։

bráchte, brä'chte, անց. եւ ստրդ. անց. bringen ի։

Brack, չ. (ար.) 20. աա. անյ. վճ. = Ausschuß, 2.

Brack, ար. 20. որս. = Bracke, 1.

Bráck|gut, չ. վճ. անպիտան՝ խոտան վաճառք։ —kaffee, ար. վճ. ծովու ջրէն կամ օդէն ապականած կոփ՝ խահուէ։ —perle, իգ. որս. թերակատար մարգարիտ։ —vieh, չ. աշխան ծախուելի կամ մորթուելի արջառ։ —wasser, աղտաղտին ջուր։

Bráde, ար. 34. եւ իգ. 35. նաեւ Brack, ար. 20. Brä'ckin, իգ. 32. որս. որսական շուն, բարակ, քերծէ։

Bráde, իգ. (նաեւ Bräke, իգ.) 35. = Ausschuß, 2.

bráden, նաեւ bräken, նբ. 3ա. որս. ներգ. Flachs — կանեփ ջարդել՝ ծեծել՝ մանրել։

Bräcker, ար. 22ա. վճ. երդուեալ վաճառք ընտրող՝ զատող։

brácig, ած. 6. աղտաղտին, աղտաղտուկ։

Bragánza, չ. 38. տղ. Պրականձա։

brágen, նբ. 3ա. ար—. մորթի մսակողմը սայրաւուք երկաթի վրայէն անցընել՝ քերել։

Brä'gen, ար. 22բ. խհ. ուղեղ (անասնոց). ընտ. = Gehirn. —semmel, իգ. ուղեղով տապկած հացի շերտ՝ պատառ։

Bráhe, յտ. ան. ար. 38. Tycho(de)- — Տիքոյ Պրահէ (աստղաբաշխը)։

Brá(h)ma, ար. 38. Բրահմա (շաստուած Հնդկաց)։

Bra(h)maismus, ար. անփխ. Բրահմայութիւն։

Bra(h)máne, ար. 34. Բրահման (Հնդկաց քուրմ)։

bra(h)mánisch, ած. 6. բրահմանական։

brä'hnen, չբ. h. 3ա. որս. մատակ խոզը՝ դօձեմայրը կուզուցի մէջ ըլլալ։

Brakteát, ար. 33. —e, իգ. 31. դրմ. խորած դահեկան։

Bram, ար. 20. տէ. (դեղնածաղիկ թուփ) կենիստա. բ. = Brombeere. 2. ն—է. միջայարկ մարտաձոււ. բ. միջայարկ մարտանաւի առագաստ եւ կայմ։

Bráma... տ. Bra(h)ma...

Bráma(h)presse, իգ. ջրաբաշխական մամուլ։

Bramárbas, ար. անփխ. կամ 20. անձնգով, անձնապարծ, անապարծ։ —asi(e)ren, չբ. h. 3ա. մեծաբանել, անապարծիլ, անձնագովել։ —asi(e)ren, չ. 22բ. անյ. անձնգովութիւն, անապարծութիւն, մեծաբանութիւն։

Brä'me, իգ. 35. (քղանցի՝ բանի մ'եզերաց...) զարդ, թլիփ։

Bramíne,... = Brahmane...

Brámling, Brä'mling, ար. 20. կն. լեռնական պզտիկ սարեկիկ։

Brand, ար. 13. կիզում, այրում. 2. հրդեհ, հրայրեացք. in — gerathen բռնկիլ, բորբոքիլ, հրդեհիլ. et. in — stecken կամ setzen բռընկցընել, հրձիգ ընել, հրդեհել. Alles mit Mord und — verwüsten աւե–

Digitized by Google

նոյն ինչ հրով եւ սրով ապականել, թրով ու լրով (սուտն մը) զատել. (պատերազմի մէջ) ամենայն աւեր եւ անգթութիւն ի գործ դնել. nach — riechen խանձի հոտ ըլլալ. auf den — betteln հրդեհի պատճառաւ մուրալ. 3. արա. — des Kalkes կրայրեցութիւն. — der Ziegel աղիւսի թրծում. բ. փուռ մը աղիւս՝ կիր. 4. (այրում՝ կիզում նպատակի մը համար.) վրբ. խարում. տաղում. (անասնոց վրայ) հրաշէկ երկաթով նշան դրոշմելը, խարանի դրոշմում. բ. խարան. 5. փխ. ջերմութիւն, տապ, ցամաքութիւն. im —e des Mittags կէսօրուան կիզիչ տաքութեան մէջ. des Durstes — տօչորիչ խարշատիչ ծարաւ. բ. (կրօն. բերանաբերան) սիրոյ տռփանք՝ հուր՝ բոց. կատաղութիւն. արբեցութիւն (սիրոյ...). գ. ընտ. in — sein տաքի կարօտութեան մէջ ըլլալ, բակը զատարկ ըլլալ. 6. (այրող մարմին, յգ. նաեւ Brä'nder;) հրդեհէն ելած բոցավառ կտորը, հրատիկք. կայծակունք, խանձողք. 7. երկ. մացառամոլ խուպան. բ. տեղի ուր մացառն եւ մոլախոտը այրած ոչնչուած է. 8. գյ. եւ երկ. (հիւանդութիւն բուսոց) ժանգառութիւն՝ դալուկ՝ երեւիլ (ցորենեգինաց). փուռ՝ դալուկ՝ ածխահարութիւն (ցորենի). (փայտի ...) փուռ՝ փտութիւն. 9. վրբ. մսի փտութիւն, քաղցկեղ, խըլերդ. կերցաւ. 10. արա. բժ. — [illegible] տաստիկ կարծր տպաւորած մը պրկելով փխրուն՝ քրքիր ընել. — (im Gewehre) հրացանի աղտ. զին. հրալից փամփուշտ (ռմբաց վառօդը բռնկցընելու համար). բ. հրալից փամփուշտ շինելու համար վառօդի եւ ածխոյ խառնուրդ։

Brandassekuranz, էգ. հրդեհէ ապահովագրութիւն։ —balsam, ար. մարմնոյ այրած մասանց համար օծանելիք։ —bettler, ար. հրդեհի պատճառաւ մուրացիկ։ —beule, էգ. —blase, էգ. այրածքի պալար։ —bock, ար. արա. փառարանի փայտակալ երկաթ։ —brief, ար. հրդեհի վկայագիր. բ. խռովայոյզ՝ սպառնական նամակ։ —direktor, ար. ջրհանակիր գնդի վարիչ։ —eimer, ար. հրդեհի դոյլ։ —eule, էգ. կն. հատուածաւոր բու (Strix stridula)։ —fackel, էգ. հրձիգ ջահ. փխ. հրատիկ, կայծակունք, խանձողք։ —fest, ած. անայրելի, անկէզ։ —fleck(en), ար. այրեցած(ի տեղի). բ. ախտ. քաղցկեղի՝ կերցաւի տեղի։ —fuchs, ար. կն. հրագոյն՝ շէկ աղուէս. բ. հրագոյն՝ շէկ ձի. գ. ընտ. չիկահեր, չիկամազ։ —gasse, էգ. երկու տանց մէջ նեղ անջրպետ։ —gerste, էգ. երկ. ժանգառ գարի։ —geruch, ար. խանձի հոտ։ —geschmack, ար. խանձրահամ ճաշակ, խանձի համ։ —glocke, էգ. հրդեհի զանգակ։ —heide, էգ. գյ. թուփ, մացառ։ —holz, չ. = Brennholz. —kitt, ար. անայրելի շաղախ։ —korb, ար. փառարանի կասկարայ։ —kugel, էգ. զին. հրձիգ գնդակ. բ. հրախաղի գնդակ։ —loch, չ. արա. զին. (հրազինուց թնդանօթի...) ծակ։ —lunte, էգ. զին. հրձիգ պատրոյգ։ —mal, չ. = Brandfleck, ա. բ. խարանի նշան։ —marken, գ. ——նչէնն brandmarken. —mauer, էգ. կրակապահ որմ. բ. միջնորմ, հասարակաց որմ։ —maus, էգ. կն. դաշտամուկն (Mus agrarius)։ —mehl, չ. ժանգառ ցորենի ալիւր։ —meise, էգ. կն. մեծ երաշտահաւ՝ թխկտար (Parus major)։ —meister, ար. կրակի ջրհանաց վերատեսուչ։ —mittel, չ. բժշ. քաղցկեղի՝ կերցաւի դեղ։ —nessel, էգ. գյ. = Brennnessel. —opfer, չ. ողջակէզ։ —ordnung, էգ. ջրհանակիրաց օրէնք՝ կարգ։ —otter, էգ. կն. քարբ։ —pfeil, ար. հրաբորբոք նետ. բ. զին. նետաձեւ գնդակ։ —rakete, էգ. զին. հրձիգ հրալից փամփուշտ։ —röhre, էգ. զին. վառօդը բռնկցընելու հրալից խողովակ։ —rose, էգ. գյ. = Baumrose. բ. քաղցկեղային օձիկ ցաւ՝ օձացաւ։ —rost, ար. արա. կասկարայ։ —roth, ած. տարագոյն, հրագոյն, հրաշէկ։ —röthe, էգ. հրաշէկ կարմրութիւն։ —salbe, էգ. = Brandbalsam. —salz, ար. (հրախաղի մը մէջի) գիւ բաժանուն նիւթ։ —säure,

Digitized by Google

էգ. քմ. հրածնութիւն ։ —schaden, որ. այրածք, այրեցածք. բ. հրդեհէ պատճառեալ վնաս ։ —schatzen, փ. ստորին brandschatzen. —schiefer, որ. բէլ. սեւ թերթաքար՝ հերձաքար ։ —schiff, չ. ն—լ. = Brander, 1. —schlag, որ. (հրազինուց) բամբակեայ պատրոյգ՝ բուծին ։ —schlange, էգ. ին. = Brandotter. —schuß, որ. աղտեղացած հրացանէն արձակեալ հարուած ։ —schwarz, ած. գագաթի՝ կայրոյ պէս սեւ ։ —silber, չ. որ—. զուտ՝ մաքուր արծաթ ։ —sohle, էգ. որ—. երկրորդ ներբան (հողաթափի) ։ —sonntag, որ. եր. քառասնորդաց երկրորդ կիրակի ։ —spritze, էգ. կրակի ջրհան ։ —stätte, էգ. —stelle, էգ. հրդեհատեղի ։ —stein, որ. որ—. թրծուն աղիւս, աղուռ (քարբիչ) ։ —steuer, էգ. = Brandschatzung (տ. brandschatzen, չ.). բ. հրդեհէ ապահովագրութեան համար տուրք՝ հարկ ։ —stifter(in, էգ.), որ. հրձիգ, այրեցող ։ —stiftung, էգ. հրայրեցութիւն, կիզում. բ. (իբրեւ ոճիր) հրձգութիւն. էջ. wegen — հրձգութեան ամբաստանել ։ —stück, չ. (զոհ ողջակիզելին) ողջակէզ ։ —thür(e), էգ. երկաթեայ դուռ (հրդեհէ ապահովութեան համար) ։ —versicherung, էգ. = Brandassekuranz. —wache, էգ. շէն. կրակի պահապան՝ դիտեցրապահ ։ —welle, էգ. հրալից փամփուշտից խուրձ ։ —wunde, էգ. այրուածք ։ —zeichen, չ. = Brandmal, բ. ։ —zeug, չ. շէն. դիւրավառ՝ դիւրաբորբոք նիւթ. բ. = Brandsatz.

bränden, չբ. h. 3բ. ն—լ. (vom Wasser:) — ալիքները (ժայռի ընդհարելով) փշրիլ՝ խորտակիլ. 2. ներ. կատղիլ, գազանանալ, զայրանալ ։ — չ. 22բ. անյք. = Brandung, 1.

Brandenburg, չ. 38. քղ. եւ գաւառ. Պրանտենպուրկ ։ —er, որ. 22ա. —erin, էգ. 32. Պրանտենպուրկցի ։ —er, ած. անփ. = brandenburgisch. —isch, ած. 6. պրանտենպուրկեան, պրանտենպուրկցի ։

Bränder, որ. 22ա. ն—լ. հրձիգ նաւ. 2. որս. = Brandfuchs, ա. 3. շէն. (նաեւ Brä'nder) հրալից փամփուշտ ։

brändicht, brändig, ած. 6. խանձահոտ. 2. տլ. եղլ. ժանգահար՝ ածխահար (ցորեն) ։

Brändigwerden, չ. 22բ. անյք. եղլ. (ցորենեղինաց) ժանգահարութիւն՝ ածխահարութիւն. —էտ. (մարմնոյ) փտութիւն ։

brändmark|en, նբ. 3ա. խարանաւ դրոշմել, խարել. ներ. հրապարակաւ եպերել՝ պարսաւել, հրապարակապարսաւ ընել ։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. խարանաւ դրոշմում, խարում. ներ. հրապարակաւ եպերում՝ պարսաւում ։

brändschatz|en, նբ. 3գ. e—e Stadt — թշնամին քաղաքի մը վրայ հարկ դնել. 2. ը. մփ. eine Provinz — գաւառ մը հարստահարել՝ կեղեքել. 3. ներ. S. — մէկէ մը բռնաբար բան մը կորզել՝ շորթել՝ խլել ։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. պատերազմի հարկահանութիւն՝ հարկապահանջութիւն. 2. մ—յն —ung, պատերազմի հարկ ։

Brändung, էգ. 31. ն—լ. ժայռերու զարնուելով խորտակուած ալեաց ուժգին ընկրկում ։

brännte, անմ. անլ. brennen ։

Bränt(e)wein, որ. 20. ցքի, օղի ։ —blase, էգ. քմ. թորելու կաղսած, թորանոց ։ —brenner, որ. (օղւոյ) թորիչ ։ —brennerei, էգ. (օղւոյ) թորում. բ. թորելու գործարան ։ —geist, որ. գինւոյ ոգի, ալքոլ ։ —wage, էգ. որ—. քմ. ալքոլաչափ ։

brünstig, ած. 6. = brandicht, 1.

Bränte, էգ. 35. որ—. թաթ՝ փամփ (աղուէսու՝ արջու) ։

Brasiliáner կամ Brasilier, որ. 22ա. —in, էգ. 32. Պրազիլիացի ։

Brasilien, չ. 38. —շխ. Պրազիլիա. Kaiser von — Պրազիլիայի կայսր ։ —holz, չ. որ—. եւ չմ. որդանփայտ, շիկափայտ ։

Bräsfe, էգ. 35. ն—լ. նաւու առագաստակալի շուանք ։

bräffen, նբ. 3գ. ն—լ. առագաստակալի շուաններով առագաստները ուղղել՝ դարձընել. in den Wind — առագաստները հովին տալ՝ դարձընել ։

Brässen, որ. 22բ. ին. (բրամ). կապոյտ ձուկ (= Bleihe) ։

Digitized by Google

Brátsaal, ար. էհ. տապկելու օձաձուկ. բ. տապկած օձաձուկ: —**anstalt**, էգ. խորովելիք վաճառ տանոց, խորովարան: —**apfel**, ար. էհ. տապկելի կամ տապկած խնձոր: —**bock**, ար. խորովելիք երեքոտանի շամփուրը, շամփրակալ: —**geräth**, չ. խորովելիք կաղամած՝ անօթ: —**hecht**, ար. մանր կանկաձուկ: —**kachel**, էգ. մեղանի սպաւտտակներ ջեռուցաներու թուալ: —**loch**, ար. —**löchin**, էգ. խորովեփեաց: —**maschine**, էգ. = Bratgeräth. —**pfanne**, էգ. տապկելու փառարան. բ. երկաթէ կաթսայ (փուռն մէջ դրուելիք): —**röhre**, էգ. փոքրիկ փուռ: —**rost**, ար. կառակարայ: —**schirm**, ար. կրակարանի խուփ: —**spieß**, ար. շամփուր. առմ. schreien als ob man am —e stecke բոլոր զօրութեամբն աղաղակել, ընդ. ծամթելու շամփ պտտալ, խծալ. բ. ընդ. ծզբ. երկայն սուր (հինծամանակներըգործածուած): —**spill**, չ. ն—ւ. անուորդ (մեքենայ): —**wurst**, էգ. խոզի մսէ երշիկ, խըծուղ: (հմմտ. նաեւ Braten...)

brät, անհ. ներ. եզ. երրորդ դէմք bratenի:

bráten, չբ. h. եւ նբ. ձլ. անհ. ներ. brätst, brät, նաեւ ձբ. խորովել. փխ. in der Sonne — արեւու մէջ խորվիլ. 2. Aepfel — խնձոր եփել. in der Pfanne — տապկել. scharf, braun — խանձել, աղանձել. auf dem Roste — կառակարայ ընել. 3. Z. bei kleinem Feuer — մէկն առ սակաւ սակաւ այրել. 4. առկ. da bratet's und siedet's alle Tage հոն ամէն օր կոչունք կայ. առկ. ասն չէ զատիկ չէ, խելք կ'երթայ հարսնեատուն. խենթին ամէն օր զատիկ ամանոր. nach dem Manne brät man die Wurst իւրաքանչիւրոյ աստիճանին՝ ըստ թեւանը համեմատ պէտք է վարուիլ: — չ. 22բ. [illegible] խորովում, տապկում...: **Gebrätenes**, չ. 6. խորովածք, տապկած:

Bräten, ար. 22բ. ն—ղ. **Brä'tchen**, չ. **Brä'tlein**, չ. 22բ. խորովածք, խորոված. 2. (թանէն եւ տաւարին խաշէն եւայլը ըերուած խորովիկ) խորովածք. 3. փխ. Das ist ein fetter — — (für die Advokaten) (փաստաբաններու համար) առիթն անակնկալ՝ յանկարծագէպ շահ մըն է. den — riechen բանի մը հոտն առնուլ, բան մը գուշակել. ein bisschen Salz schadet dem — nichts փոքրիկ անհաճոյ դէպք մը զուարճութիւնը չ'ապականեր. J—m den — versalzen մէկուն զուարճութիւնը խանգարել՝ ապականել. der — ist unser աւարը մերն է: —**wender**, ար. շամփրադարձող մեքենայ կամ սպասաւոր:

Bráter, ար. 22ա. —**in**, էգ. 22. խորովող:

Brä'tling, ար. 20. դլ. grüner — երկճղի ագարիկոն (Agaricus furcatus). 2. ձկ. ադկեր (Clupea sprattus):

Brátsche, էգ. 35. երժ. մեծ ջութակ:

Bratschist, ար. 33. կամ **Brátschespieler**, ար. երժ. ջութակահար:

brätst, անհ. ներ. եզ. երկրորդ դէմք bratenի:

Brau, ար. 20. մէկ անգամով եփուած՝ պատրաստուած գարեջուր:

Bráu|eig(e)ner, ար. գարեջրոյ յօրինիչ: —**geräth**, չ. գարեջուր հանդերձելու անօթք: —**gerechtigkeit**, էգ. գարեջուր հանդերձելու իրաւունք: —**herr**, ար. = Braueigener. —**meister**, ար. գարեջուր հանդերձողաց վերատեսուչ: —**haus**, չ. —**hof**, ար. գարեջրոյ գործարան: —**recht**, չ. = Braugerechtigkeit. —**schenke**, էգ. գարեջուր հանդերձելու իրաւունք ունեցող կապելայ: —**wesen**, չ. գարեջուր հանդերձելու վերաբերող իր: —**wirth**, ար. գարեջրոյ կապելայի տէր:

Brauch, ար. 13. գործածութիւն:

bráuchbar, ած. 6. գործածական. 2. գործածուելի, օգտակար. —er Mensch յաջողակ՝ ատակ անձ, ալջիկ: —**keit**, էգ. 31. անյգ. օգտակարութիւն. (մարդու) յաջողակութիւն՝ ատակութիւն՝ կարողութիւն:

bráuchen, նբ. 3ա. (առկ. ով եւ հյց. ով) et. — (ստ. էրժ. gebräuchen) բան մը գործածել. 2. zu et. — բանի մը գործածել. dies Wort wird so und so gebraucht աս բառս այս եւ այն գործածութիւնն ունի. 3.

յօգուտ (օգտակարապէս) գործածել. zu — sein գործածուելի ըլլալ, գործածուիլ կարենալ. Arznei — դեղ առնուլ. eine Kur — հիւանդութեան դարմանք մը հետեւիլ. sich zu Allem — lassen ամէն բանի հաւանիլ. gebrauchte Bücher հին՝ գործածուած գրեանք. 4. բանի մը պէտք ունենալ՝ կարօտիլ. ich brauche et. բանի մը կը կարօտիմ. Բ. ինծի բան մը պէտք է. wie man ihn — kann ինչպէս որ պէտք է կրնայ գործածուիլ. Sie — nicht hinzugehen հոն երթալու հարկաւորութիւն չկայ. eine lange Zeit — um... երկար ժամանակի կարօտիլ (բան մ'ընելու համար). 5. բյփ. ich habe (կամ weiß) was Sie — Ձեզի պէտք եղածն ունիմ (կամ գիտեմ). darauf braucht man nicht stolz zu s. ատոր վրայ պարծենալու բան չկայ. man braucht gerade nicht zu wissen, daß ich Sie bezahlt habe անօգուտ է կամ հարկ չկայ այլոց գիտնալ թէ Ձեզի վճարած եմ. sie hätte es nicht zu erfahren — (փոխանակ gebrauchtի) հարկ չէր որ ինքը գիտնար. ich brauchte nur krank zu werden միայն հիւանդանալս կը մնար. 6. (= verbrauchen) գործածել սպառել. wir — viel Holz մենք (վառելու) շատ փայտ կը գործածենք. er braucht zu viel (Geld) անիկա շատ (ստակ) կը ծախսէ։ — անդ. բ. was braucht es so viel Umstände? ի՞նչ հարկ են այսչափ արարողութիւնք՝ կերպք. Das braucht es nicht ասիկա հարկաւոր չէ։ — չ. 22բ. անյփ. գործածութիւն (հմմփ. Gebrauch)։

brä'uchlich (գնդա.), ած. 6. = gebräuchlich.

Bräue, էգ. 35. = Augenbraue.

bräuen, չբ. (վերեւին հնդ.) h. 3ա. շոգի արտահանել՝ արտաշնչել։ — նբ. die Heren — Sturm կախարդները փոթորիկ կը յարուցանեն՝ զայրագին շնչել կու տան. 2. ը. մփ. փխ. նիւթել, մեքենայել, դաւել, սատանութիւն ընել. 2. ար—. Bier — գարեջուր եփել՝ հանդերձել. Essig, Punsch — քացախ՝ փունչ պատրաստել։ — չ. 22բ. անյփ. փխ. դաւ, նենգութիւն, մեքենայութիւն. 2. (գարեջրոյ...) հանդերձում՝ եփում։

Bräuer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. գարեջուր հանդերձող՝ եփող։ —s gilde, էգ. —innung, էգ. —zunft, էգ. գարեջուր հանդերձողաց ընկերութիւն՝ ժողով։

Brauerei, էգ. 31. գարեջուր հանդերձելու արուեստ. 2. գարեջուր հանդերձողաց արուեստ. 3. գարեջրոյ գործարան։

braun, ած. 6. թուխ. —es Mädchen թխահեր աղջիկ. — färben, — beizen թուխ՝ պղնձագոյն ներկել, թխացնել. — werden թխանալ. 2. — und blau տ. blau, 5. բ. — und blau im Gesicht (geschlagen) երեսը բոլորովին կապուտակած՝ լողակ դարձած (է զարնուելէն). von der Sonne — werden արեգակնակէզ ըլլալ. —es Gesicht արեգակնակէզ կերպարանք. —es Pferd թխակարմիր՝ շառաւատ ձի. խհ. —e Butter սեւ կարագ. in Butter — braten կարագով տապկել կարմրցնել. das Fleisch — braten միսը խորովել. — werden խորվիլ։ — չ. անփփ. —e(s), չ. 6. անյփ. թուխը (թուխ գոյն)։ —e(r), ար. —e, էգ. 6. թխահեր (մանչ՝ աղջիկ...). բ. թխակարմիր ձի. գ. der Braune, ա—. էՀբէ—յփ. ան. Braun, արջը։

bräun‖äugig, ած. թխաչուի, սեւաչուի։ —beizen, չ. ար—. պղնձագոյն ներկում։ —eisenerz, չ. կամ —eisenstein, ար. հ+. թխաքար, երկաթաքար։ —fisch, ար. տն. ծովախոզ։ —gefleckt, ած. թխապիսակ։ —gelb, ած. (չորցած տերեւի գոյն) թխադեղին։ —glas, չ. հ+. տերեւակերպ փայլար՝ ռուսական ապակի, միքապակի։ —grün, ած. թուխ կանանչ։ —haarig, ած. թխահեր։ —heil, չ. տն. = Brunelle. —kelchen, չ. տն. թխալանջ խաղտանիկ։ —s kohl, ար. տն. կարմիր կաղամբ։ —s kohle, էգ. խհն. գետնածուխ, փայտաքար։ —kopf, ար. տն. թխկատար՝ գորշագլուխ որոր։ —roth, ած. թխակարմիր։ —schecke, ար. տն. պիտակամազ եւ սեւ ախտայտ ճարտուկ ձի։ —scheckig, ած. ճարտուկ. պիտակամազ եւ սեւախտայտ։ —s spath, ար. հ+. թխապայծ, գորշ

Digitized by Google

ագութ։ —stein, ար. հվ. արճնաքար, Թխաքար, երկաթաքար։

Bräune, իգ. 35. տ. Braune, իգ. ա. եւ բ.

Brä'une, իգ. 35. — Braun, չ. 2. աիտ. (Hals-)— փողացաւութիւն. 3. (ձիոց՝ եղանց) փողացաւութիւն։

Brunélle, իգ. 31. տն. = Brunelle. 2. բ. նաեւ **Braunéllchen**, չ. 33բ. **Braunéllen-Flüh(e)vogel**, ար. 13. ձմեռուան ճնճղուկ՝ առխօսկ (Accentor modularis)։

brä'unen, չբ. ի. եւ sich — էբ. 3ա. Թխանալ. 2. = braun werden (տ. braun, 1. եւ 2.)։ — նբ. Թխացնել, Թուխ ներկել. 2. խհ. = braun braten (տ. braun, 2. բ.). den Zucker — շաքարը կիսայրելով ընել։ — չ. 33բ. անյց. —ung, իգ. 31. = բայիս նշանախօսութեանց հետ։

brä'unlich, ած. 6. Թխագոյն, Թխորակ. 2. Թխադեղին՝ շառագոյն (ձի)։ —gelb, ած. դեղնորակ (ձի)։ —roth, ած. կարմրորակ (Հեր)։

Brä'unschweig, չ. 33. աշխ. Պրաունշվայգ։

Braus, ար. 8. անյց. աղմուկ, խռովութ, ժխոր. 2. Saus und — աղմկալից խնճոյքով կեանք. ը. ծտ. in Saus und — leben զբօսանաց կեանք վարել։

Braus... տ. **Brause...**

Bräusche, իգ. 35. (Ճակատի վրայ) կռուանէն բշտիկ այտուցում. նբ. ճմլածք։

Bräuse, իգ. 35. խմորում. der Wein, das Bier ist in der — գինին՝ գարեջուրը կը խմորի՝ կ'եփի. 2. ցնցղակներու բերան. 3. ը. ծտ. ցնցուղ. լուացում՝ ջրոյ ցնցղակներով ցայտմամբ։

Bräusebad, չ. լուացում՝ ջրոյ ցնցղակներով ցայտմամբ։ —hahn, ար. նաեւ **Brausehahn**, ծն. կռուող խաղբենակ (Fringa pugnax)։ —kopf, ար. ցասկոտ՝ տաքարիւն բռնկող անձ։ —köpfig, ած. ցասկոտ, տաքարիւն բռնկող։ —pulver, չ. դղէ. եռացող՝ եռացող փոշի։ —wind, ար. բուռն՝ տաքարին հով. բ. էխ. Թեթեւամիտ՝ ամէն քամիէ դարձող անհամբեր երիտասարդ։

bräusen, չբ. ի. եւ s. եւ. անդ. բ. յէ. շաչել, շառաչել, մռնչել. 2. es braust mir in den Ohren ականջս կը խօսի՝ կը զռնչէ, ականջիս մէջ զռնչիւն՝ շաչիւն կայ. 3. եռալ, պղպջակել, բաբախել (նաեւ փմ.). 4. (s. ով) մռնչելով՝ շշելով սրանալ. 5. ջրոյ ցնցղակներով ցայտմամբ լուացուիլ։ — նբ. das Pferd braust Dampf aus der Nase ձին ռնգունքէն քթածակներէն շոգի կ'արձակէ, ձին պնչէն գոլորշիին կը հանէ՝ կը փնչայ. 2. ողողել, ցօղել, սրսկել։ — չ. 33բ. անյց. = բայիս նշանախօսութեանց հետ. շաչիւն, շառաչիւն, մռնչիւն, զռնչիւն ականջաց, եռացում, ողողում, ցօղում։

Braut, իգ. 17. Հարս, ամուսին. նորահարս. 2. էխ. կր. des Himmels — Հարս Յիսուսի Քրիստոսի, կուսան, մայրապետ (նաեւ = die christliche Kirche). առծ. wer das Glück hat, führt die — heim բախտաւորը կը շահի. heute getraut, morgen eine blasse — այսօր կ'ամուսնանայ, վաղը կը զղջայ. eine reiche — macht alles gut հարստութիւնն ամէն բան կը կարգադրէ. 3. տն. — in Haaren մայրի եղերդ (Nigella damascena). 4. ծն. Հարսնուկ (Թիթեռ) (Noctua sponsa)։ —anzug, ար. Հարսի կամ Հարսանեաց զարդարանք։ —bett, չ. Հարսանեկան անկողին։ —fahrt, իգ. Հարս գնալը՝ Հարսնառի Համար ճանապարհորդութիւն։ —führer, ար. փեսաւէր, Հարսնեղբայր։ —führerin, իգ. Հարսնքոյր։ —gabe, իգ. Հարսանեաց ընծայք, փեսայանուէրք։ —gelag, չ. Հարսանեաց խնճոյք։ —gemach, չ. —kammer, իգ. առագաստի սենեակ։ —geräth, չ. (Հանդերձեղէնք, զոր ծնողք աղջկանց ամուսնանալու ժամանակ կու տան) ձործմյի (= Aussteuer)։ —geschenk, չ. = Brautgabe. —jungfer, իգ. Հարսնքոյր։ —kranz, ար. Հարսանեաց պսակ։ —lauf, ար. անձնատուութիւն, Հարսնախօսութիւն, նշանտուք։ —leute, յց. խօսեցեալք. նորապսակ ամուսինք։ —lied, չ. Հարսանեաց երգ, Հարսներգ։ —nacht, իգ. Հարսանեաց գիշեր։ —paar, չ. = Brautleute. —ring, ար. ամուսնութեան

մատանի, կրկնօղ մատանի։ —schatz, ար. օժիտ, պաշար։ —schau, էգ. հարսանիս. ը. մբ. auf die — geben հարսանեաց հարս գանելու երթալ։ —schilling, ար. (յառաջագոյն կարգուած հպատակաց իրենց տիրոջ տալիք հարկը) հարսանեաց հարկ։ —schleier, ար. հարսին քող՝ շղարշ։ —schmuck, ար. —staat, ար. հարսին զարդարանք։ —stand, ար. նշանուած ըլլալը, նշանելու վիճակ։ —tag, ար. նշանտուքի՝ հարսնախօսութեան օր։ —werber, ար. ուրիշին համար հարս խնդրող, ուզնկան։ —werbung, էգ. հարս խնդրելը։

Brä'utigam, ար. 20. եւ 88. փեսայ, առմուսին, խօսնայր, ընկալուչ։

brä'utlich, ած. 6. նշանուածի կամ նորապսակ ամուսնոյ պէս. 2. հարսանեկան, ամուսնական. 3. ան. բռ. —e Schüchternheit կուսական ամօթխածութիւն։

brav, ած. քաջ, առաքինի, լաւ. ein —er Mann այր լաւ եւ առաքինի. es ist — von Ihnen, daß Sie gekommen sind լաւ ըրիք, որ եկաք. բ. քաջ, քաջասիրտ, արիասիրտ, արթուն. 2. աղէկ, լաւ, (նաեւ մ.) շատ արժանայն. sehr —! շատ լաւ։

Brávheit, էգ. 31. լաւութիւն, արդարակորովութիւն, ուղղամտութիւն։

brávo! մկ.—ա.—ատոփէ bravissimo! քա՛ջ, ապրի՛ս, կեցցես, հազա՛ր կեցցես։ — չ. եւ ար. 38. գովութիւնք, յարգանք, ծայթիք։ —rufen, չ. 22բ. անյ+. կեցցէի աղաղակ։

Bravóur (պրավուր), էգ. 81. քաջութիւն, արութիւն, նահատակութիւնք։ —stück, չ. գործք քաջութեան, նահատակութիւնք։

Bréccia (պրեչչա), Bréccie (պրեչչե), էգ. 30. եւ 35. հն. գեղջին ապխտակախայտ սեւ կուռ։

Bréch|arz(e)nei, էգ. = Brechmittel. —bank, էգ. ար—. խմոր հանդերձելու սեղան. բ. կանեփ մանրելու գործի՝ թակ։ —bohnen, էգ. յհ. խհ. կոտր կոտր կտրուած կանաչ լուբիա։ —durchfall, ար. ախտ. մաղձական որովայնածութիւն։ —eisen, չ. ար—. երկաթեայ նիգ, լծակ։ —falle, էգ. ար—. մկնատա՛կար անտա-նաց համար ծուղակ։ —haare, չ. յհ. ար—. կտրուած ձար՝ ատեւ։ —hammel, ար. ար—. քարահատաց մեծ ուռ։ —kamen, ար. ար—. ասուեղործաց մեծ սանտր, սանտրք։ —kolben, ար. ար—. սանտրագործաց նրբիչ երկաթ։ —meißel, ար. ար—. = Brechstange. —mittel, չ. բժշ. ործացուցիչ դեղ, մաղձադեղ. ֆզ. wahres — տաղտկացուցիչ՝ ձանձրացուցիչ անձ։ —nuß, էգ. դղէ. ործացուցիչ ընկոյզ, ժանտաընկոյզ։ —nußbaum, ար. բն. ժանտաընկուզի (Strychnos nux vomica)։ —punkt, ար. բնէ. բեկբեկման կէտ։ —ruhr, էգ. ախտ. մաղձական որովայնածութիւն։ —stange, էգ. ար. երկաթեայ նիգ, լծակ։ —trank, ար. ործացուցիչ ըմպելի։ —weinstein, ար. քմ. եւ դղէ. ործացուցիչ գինեքար։ —wurz, էգ. բն. սպիտակ եղեբորոս՝ վրացի կամ (Veratrum album)։ —wurzel, էգ. բն. եւ դղէ. (դեղորայից մէջ գործածական Պրասիլիայի արմատ) ապեկուանակ։ —zeug, չ. ար—. (մեքենայի...) երկաթի կազմած։

bréchbar, ած. 6. դիւրաբեկ, դիւրափխուր, փշրելի. 2. բնէ. բեկբեկելի՝ բեկանելի (լուսոյ ճառագայթք)։ —keit, էգ. 31. անյ+. դիւրաբեկութիւն, դիւրափխրութիւն. 2. բնէ. բեկբեկելի՝ բեկանելի ըլլալը, բեկանելիութիւն։

Bréche, էգ. 35. ար—. = Brechbank.

bréch|en, նբ. չբ. ս. եւ էբ. 2ր. կոտրել (= aufbrechen, նբ. 1.), բեկանել, ջախջախել, խորտակել. էէչե— չբ. կոտրիլ, բեկանիլ, ջախջախիլ, խորտակիլ. das Joch — լուծը խորտակել՝ թօթափել. առկ. der Krug geht so lange zu Wasser, bis er bricht ջրոյ կուժը ջրոյ ճամբան կը կոտրի. որ ուրիշ զմտանդ՝ ի նմին կորիցէ. (տ. biegen, չբ. 1.) 2. ա. (մարմնոյ անդամոց համար.) den Arm... — բազուկը... ջախջախել՝ բեկանել. sein Arm ist gebrochen բազուկը ջախջախուած է. ընդ. J—m das Kreuz — մէկուն մէջքը ջախջախել. ֆզ. Das bricht ihm den Hals ատիկայ զինքը պիտի կործանէ, ասով դժբախտ պիտի ըլլայ. բ. ein

Digitized by Google

Wort — բառ մը բաժնել, տողա-դարձ ընել. Է. (տառաձ. հյց. իքճ-դրոյ) mit J—m — մէկուն հետ գժտիլ, բարեկամութիւնը քակել՝ լուծել. Ը. տաղ. gebrochene Linie բե-կեալ գիծ. Բնգ. die Lichtstrahlen — լուսոյ ճառագայթը բեկբեկել՝ ցո-լացնել. 3. Թբ. տ. die Augen — ihm աչքերը կը չինքանին՝ տակայծեալ են. gebrochene Stimme (e—s Sterbenden) (հոգեվարքի) նուաղեալ՝ նուաղ ձայն. am gebrochenen Herzen sterben սրբ-տին ցաւէն մեռնիլ. Բ. gebrochenes Deutsch ախալ՝ անկատար գերմաներ-քէն. Ըվ. er spricht gebrochen deutsch գերմաներէն աղէկ չի խօսիր, գերմաներէն լեզուն կ'աղաւաղէ. Ի. er hat Nichts zu beißen, noch zu — ու-տելու բերանը մի բան չունի. Դ. den Stab über J. — մէկուն մահուան դատավճիռը կարդալ. Թբ. über J. den Stab — (անդարձաբար) մէկը մահուան դատապարտել. Ի. die Ehe, die eheliche Treue — ամուսնա-կան հաւատարմութիւնը՝ դաշինքը շրջահել. das Gesetz — օրէնքը շրջա-հել՝ լուծել՝ բռնաբարել. die Treue — երդուեալ հաւատարմութեան դրժել. առ—ն. Kauf bricht Miethe գնելն աւելի է քան վարձելը, գնելով վարձելու դաշինքը կը լուծի. Հ.Յ—ն. die Last — նաւուն բեռը պարպե-լու սկսիլ. die Woge bricht sich ալիքը կը փշրի՝ կը խորտակի. 4. տ. Վրբ. in kleine Stücke — մանր խորտակել. Բ.Բ—. gebrochene Zahl կոտորակ (թիւ). Ի. որ—. Իբն. den Acker — կորդ՝ խա-ղան երկիրը ցելուլ՝ արօրել. Flachs, Hanf... — (Վրբ. անց. gebrecht) կանեփ... մանրել՝ ճարդել՝ ազել. das Oberleder ist gebrochen հողաթափին երեսը ճեղքած՝ պատռած է. 5. der Faden der Geduld bricht mir համբերութիւնս կը հատնի. 6. ein Blatt Papier, e—n Brief — թերթ մը՝ թուղթ՝ նամակ... ծալլել. e—n Rand — լու-սանցք թողուլ. 7. die Kälte hat sich gebrochen ցուրտը նուաղեցաւ. die Krankheit bricht sich հիւանդութիւնը նուաղելու՝ տկարանալու կը սկսի. die Stimme bricht (sich) (beim Mannbar-werden) (պատանեկութեան ժամանակը) ձայնը կը փոխուի. der Laut i bricht in e... i ձայնաւորը e ի կը փոխուի. 8. (բռնաբար անջատել՝ հանել՝ փրցնել). Steine aus e—m Schmucke — ականակապ զարդարան-քի մը գոհարները անջատել՝ հա-նել. das Schloß von der Thür(e) — դրան կղպանքը՝ փականքը քակել՝ խոր-տակել. Blumen, Früchte... — ծաղիկ՝ պտուղ քաղել. Թբ. e—n Streit vom Zaune — չնչին պատճառէ մը կռիւ յարուցանել. es bricht Einer nach dem Andern ամէնքը հետզհետէ դէպ թող լէք կ'ընեն. որ—. Steine — քարահանքէ քար հանել՝ հատա-նել. Բն. Erze — հողախառն մե-տաղ հանել (ժայռերէն). Ղբ. der Sandstein bricht unter dem Kalk աւազա-քարը կիրին ներքեւը կը գտնուի. առ—ն. Noth bricht Eisen հարկն լուծա-նէ զօրէնս. առ—ն. անօթեւոյ մըկ-նիկ, կրկատէ չար կարեկիկ. 9. (չբ. ներգործ.—Բիանձ մէ ընկերացեալ ն.—. յանձն մակբայ—) aus et. her-vor — յանկարծակի երեւան ելլել. Ղբն. aus dem Hinterhalte — զօրքը դա-րանէն ելլել՝ խուժել (թշնամւոյ վրայ). durch das Gebüsch — մացառներէն հատանել անցնիլ. durch die feindlichen Schaaren (hindurch) — թշնամեաց վաշտից մէջէն կտրել անցնիլ. Diebe sind in das Haus ge-brochen գողերը բռնաբար տունը մտած՝ կոխած են. über J. herein — մէկուն վրայ իյնալ՝ դիմել. 10. որ—. die Säue — nach der Erdmast խոզերը գետինը կ'արօրադրեն կեր փնտռելու համար. 11. (sich) — (տ. Վրբ. erbrechen) որձալ, փսխել. zu — einnehmen մաղձագեղ առնուլ: — Հ. 22Բ. անյ. —ung, Իգ. 31. = Բայէն ներգործ—Բիանց հբ. կոտո-րում, բեկում, ջախջախում, խոր-տակում. (բարեկամութեան) քակ-տում՝ լուծում. (բառի մը) ան-ջատում. (դաշանց) եղծում. օրի-նազանցութիւն, (հաւատարմու-թեան՝ խօսքի...) շղաշպանու-թիւն՝ դրժում՝ բռնաբարութիւն. Վրբ. կտոր կտոր կոտորում, մանր մանր կտրատում. Բ—. (թուոց) կոտորակում, կոտորակելը. Բնգ. (լուսոյ ճառագայթից) բեկբե-կում՝ ցոլացում. որ—. Իբն. (խո-

Digitized by Google

պան՝ կարգ երկիրի) ցելում՝ քա-կում՝ արօրադրութիւն. մանրում, փշրում. ծալլում, ծալլելը. (ձայ-նի) փոփոխում՝ փոփոխութիւն. (պտղոց...) քաղում՝ ժողովում, պտղաքաղութիւն, ծաղկաքաղու-թիւն. (անտառի... մէջէն) հա-տում անցում. փոխ Brechen, փըր-խելը, փախում. Das ist zum — զզուե-լի՝ նողկալի բան է, նողկանքս կը բերէ. 2. նր. — des Brotes (պատա-րագի մէջ) հացի բեկում:

Brécher, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. կո-տրող, բեկանող, խորտակող, ջախ-ջախող... (տ. **brechen**):

Brecherei, իգ. 31. ընդ. փախելը, ործալը, փախում, ործացում:

Bredúlje, իգ. 35. խղ. տապալելոյ խաղին մէջ՝ վատտըկած խաղերուն թիւը ցուցընող նշան. 2. փխ. ընդ. in der — s. ծուղակի մէջ ըլլալ, դժուարին իրաց մէջ բռնուած ըլ-լալ:

Bregénz, չ. անփխ. +ղ. Պրեկէնձ (Թիրոլի մէջ):

Brei, ար. 20. աթերայ (կաթէ եւ ալիւրէ զանգեալ խիւս). das Fleisch ist ganz zu — gekocht միսը լա-բայ՝ խիւս է դարձեր. 2. խհ. — (von durchgeschlagenen Hülsenfrüchten) ըն-դեղէնաց ծեծած, փիւրէ. — aus Obst, aus Aepfeln խիւս դարձուած պտուղ՝ խնձոր..., պտղոյ ծեծած. տղէ. բրյօտրէ բաղադրեալ խիւս. ար—. հալող մսաղաց թանձր եւ մածան զանգուած. 3. փխ. ընդ. Kerl von — յոյժ ակարաբարոյ անձ, թրջած լաթ. ամ. 3. zu — schlagen մէկը ծեծուփելու ընել՝ չարաչար ծեծել. ընդ. e—n langen — von et. machen = et. breit treten (տ. **breit**, 4.). J—m den — um's Maul schmieren մէկուն յոյսն ընդունայնացընել. den — verschütten գործքը փճացընել՝ խան-գարել՝ ապականել. 4. առչ. er geht wie die Katze um den (heißen) — պատ ի պատոյ խօսքեր կը դարձնէ, մանուածոյ բացատրութեամբք կը խօսի. (zu) viele Köche verderben den — բազմութիւն խոհակերաց կե-րակուրն կ'ապականէ:

Brei|apfel, ար. տխ. (տեսակ մը աղնիւ պտուղ Անտիլեան կղզեաց) սապոտ, աթերայխնձոր: —**apfelbaum**, ար. տխ. աթերայխնձորի (Achras): —**artig**, ած. խիւսանման. տխ. մսուտ (պտուղ...): —**maul**, ար. ամ. փխ. լփռտացող: —**napf**, ար. խիւսի խոր սկաւառակ: —**umschlag**, ար. բժշ. թանձր խիւս, ծեփելիք: —**weich**, ած. խիւսի պէս կակուղ:

breihaft, breiicht, breiig, ած. ե. = **breiartig**.

Breisgau, ար. 20. աշխ. der — (Պատէնի դքսութեան մէջ գաւառ) Պրայզկաու:

breit, ած. 6. լայն. eben so lang als — լայնութեան չափ եւս երկայն. zwei Ellen — երկու կանգուն լայն. —er machen, werden լայնցընել, լայն-նալ. —e Stirn լայն՝ պարզեալ ճա-կատ. 2. keinen Finger — nachgeben դժա-չափ մ'ալ ետեղի չտալ. es fehlte nur um ein Haar — տակաւին քիչ պէտք էր, փոքր միւս եւս. es fehlt kein Haar(·)— daran ամենեւին բան մ'ալ չի պակսիր. — drücken կամ — schlagen ճնշելով՝ զարնելով տափարակել՝ տափակցընել. — gedrückte Nase տա-փունչ. ար—. տղ. Buch mit e—m —en Rande ընդարձակ լուսանցքով գիրք. 3. փխ. da liegt es **groß** und — ամբողջ-ակներեւ է՝ աչաց կը հարկանի. **weit** und — հեռու. ան—. ամէն տեղ. 4. փխ. die Sache ist so —, wie (sie) lang (ist) իրը միշտ նոյն կը մնայ. sich — machen շատ տեղ բռնե-նել. փխ. կարգ յոյժ համարձակու-թիւն ցուցընել. բ. սիգալ, նա-զել, չորորալ. գ. sich mit et. — machen ցոյց ընել, պարծենալ. ընդ. J. — schlagen մէկը հուսկ յետոյ համո-զել. բ. մէկը խաբել՝ պատրել. et. — treten խօսք՝ գաղափար... մը լայ-նել՝ ընդլայնել. — im Reden sein եր-կայնաբան ըլլալ. —e Darstellung ճա-պաղ գրութիւն՝ ոճ. eine —e Aussprache h. տափակ արտաբերութիւն ունենալ, ծանրախօս ըլլալ: —e(s), չ. 6. in's — geben լայննալ. ը. մգ. նաեւ փխ. տարածութիւն, ընդարձա-կութիւն. ընդ. ein Langes und —es plaudern երկայնաբանութիւն՝ շատախօսու-թիւն ընել. sich des —en über et. aus-lassen բանի մը վրայ երկայնաբան ճառել, մանրամասն խօսիլ:

Digitized by Google

Breit‖axt, իգ. —**beil**, չ. ար. ատաղձագործի տապար: —**backig**, ած. լայնախնձորիկ: —**beinig**, ած. լայնասրուն: —**blätt(e)rig**, ած. լայնատերեւ (նաեւ գլ.): —**fisch**, ար. ձկ. թիւնոս (փալամուտ, Scomber pelamys): —**fuß**, ար. լայնշէ եւ տափարակ ոտք: —**füßig**, ած. լայնոտն, լայնշէ ոտնիք. բ. ձկ. լայնոտն: —**gestirnt**, ած. —**stirnig**, ած. լայնաճակատ: —**gold**, չ. ար. ոսկեթերթ, ոսկեթիթեղ: —**hammer**, ար. ար. տափիկ ուռ: —**händig**, ած. լայնաձեռն: —**kopf**, ար. տափագլուխ, տափարակ գլուխ. ձկ. լայնագլուխ ձուկ (Platycephalus spatula): —**machen**, չ. ընդլայնում, լայնում. բ. փխ. ein sich — machen անձնգիւրութեան նայելու կերպ, ձեւ երեւալ ուզելու՝ ձեւանալու կերպ. ein sich — machen mit... բանի մը վրայ պարծենալու կերպ: —**maul**, չ. լայն բերան. ամ. փխ. լայնաբերան անձ. բ. ար. լայնաբերան ագծան՝ կասոս: —**mäulig**, ած. (ամ. մարդու համար) լայնաբերան, լայներախ՝ մեծերախ (գաւառ): —**nasig**, ած. տափաքիթ, տափունչ: —**schnabel**, ար. լայնակտուց (անասուն). ընփ. լայնաբերան անձ. բ. թռ. մեծակտուց բադ (Anas clypeata): —**schnäbler**, ար. թռ. լայնակտուց թռչուն: —**schulterig**, ած. թիկնեղ, թիկնաւէտ. լայնաթիկունք: —**schwanz**, ար. լայն ագի. 2. փխ. թռ. լայնագի անասուն. բ. լայնագի՝ նիզակագի օձ՝ իժ (Coluber laticaudatus): —**schwänzig**, ած. թռ. լայնագի, տափագի: —**spurig**, ած. լայն հետք (անուահետ) ձգող՝ ունեցող. բ. փխ. ընփ. պերճացող, սիգացող, ճոխացող. ճոխարար՝ խստութեամբ խօսող: —**spurigkeit**, իգ. փխ. ընփ. փքանք, փքացում, սիգացում, կոկոզանք: —**zahnig**, ած. թռ. լայնատամն: —**zungig**, ած. թռ. լայնաճանկ՝ լայնաժիրատ (խեցգետին...): —**züngig**, ած. լայնալեզու:

Breite, իգ. 35. լայնութիւն. in die Länge und — ընդ երկայնութիւն եւ ընդ լայնութիւն. 2. — (von Kleidern) լայնութիւն՝ ընդարձակութիւն (զգեստներու). — des Degens սրոյ տափակութիւն. — des Geleises երկաթուղւոյ գծից անջրպետութիւն. 3. աշխ. geographische — աշխարհագրական լայնութիւն. nördliche — հիւսիսային լայնութիւն. 4. — e–s Zeuges պաստառի մը լայնութիւն՝ մար. 5. լայնածաւալ՝ լայնատարած գաշտ. 6. երբ. հնձուած՝ դաշտի վրայ թողուած կանեփ. 7. փխ. — der Darstellung գրութեան՝ նկարագրութեան ընդարձակութիւն՝ ճապաղութիւն:

Breitegrad, ար. 20. = **Breitengrad**.

breiten, նբ. եւ sich — փբ. 8բ. տարածել, սփռել, տարածուիլ, սփռուիլ. e–e Serviette... aus ea. — անձեռոց... մը բանալ՝ պարզել. երբ. Heu... — խոտ... ցրուել՝ ճապաղել. 2. լայնել, լայնցընել, ընդարձակել:

Breiten‖blick, ար. ար. բխ. բարձրութիւն եւ ընդարձակութիւն քրոյական նիւթի մը խուռն՝ շարքին: —**durchschnitt**, ար. շինուածոյ մը լայնութեան կտրած: —**grad**, ար. աշխ. աստղ. լայնութեան աստիճան: —**kreis**, ար. աշխ. զուգահեռական գիծ, զուգահեռագիծ:

Bréme, իգ. 35. = **Bremse**, 1.

Brémen, չ. 38. տղ. Պրեմէն:

Bréms‖fliege, իգ. ձիապիծակ, գոբեխ (Gastrus): —**vorrichtung**, իգ. ար. շոգեկառաց անուոց արգելակ, անուակալ:

Brémse, իգ. 35. ձկ. (Vieh-)— ձիապիծակ, անասնոց շանաճանճ (Tabanus). 2. ար. երիվարի ցռկակալ. բ. սատահակ ձիոց քիթը պրնդելու աքծան, կոճէք. 3. ար. կառաց՝ շոգեկառաց անուոց արգելակ (ընթացքը) կասեցընելու կամ նուազեցընելու համար:

brémsen, նբ. 8գ. ար. ein Pferd — սատահակ ձիու քիթը պնդել. 2. ein Rad — կառաց... անիւը կապել՝ անուոյն արգելակը դնել:

Brémser, ար. 22ա. ար. շոգեկառաց անիւը կապող:

Brénn‖apparat, ար. ար. թորիչ կազմած (ցքւոյ՝ օղւոյ), թորանոց: —**arbeit**, իգ. ար. արծաթի զտում: —**bock**, ար. ար. վառարանի

փայտակալ երկաթ։ —dauer, էգ. —e—r Flamme բոցի մը վառելուն տեւողութիւն։ —docht, որ. կանթեղի պատրոյգ՝ բուծին։ —eisen, չ. ատրաշէկ երկաթ, խարաներկաթ. Բ. Հրբ. մարմնոյ մաս մը խարելու համար ատրաշէկ երկաթ. Գ. որա. մազերը գանգրելու՝ խոպոպելու ունելիք։ —geld, չ. աղխօս թրծելու... վարձք։ —glas, չ. Բնգ. ժողվող կամ այրիչ ոսպ։ —haus, չ. որա. օղի թորելու գործարան։ —s hitze, էգ. կրակի ջերմութեան աստիճան. փխ. կիզիչ ջերմութիւն։ —holz, չ. (հկ—նչ. Bau-, Nutz-Holz) վառելու փայտ։ —kegel, որ. Հրբ. վառուած բամբակով խարուկ։ —s kolben, որ. որա. թորանոց։ —kraut, չ. տկ. խզարող (Anthemis pyrethrum)։ —linie, էգ. Բնգ. կիզիչ գիծ՝ կիզագիծ (հայելւոյ...)։ —linse, էգ. Բնգ. = Brennglas. —luft, էգ. դիւրավառ օդ։ —material, չ. այրելի նիւթ, կիզանիւթ։ —meister, որ. որա. (աղխօս) թրծողաց պետ։ —mittel, չ. Հրբ. կիզիչ դեղ, խարան։ —nessel, էգ. տկ. եղինջ (Urtica)։ —ofen, որ. որա. (յախճապակ՝ աղիւս...) կրակէ անցընելու հնոց. Բ. կրակարան՝ վառարան (բրուտ), փուռ։ —öl, չ. վառելու իւղ՝ ձէթ։ —pfanne, էգ. որա. հալոց, քուրայ, հրահալոց։ —punkt, որ. ստա. Բնգ. տաքի մը կիզման կէտ՝ հնոց. փխ. (լուսոյ՝ գիտութեան...) աղբիւր, (հերետիկոսութեան) բոյն, (հիւանդութեան...) կեդրոն։ —stahl, որ. որա. ածխոյ կամ եղջեր փոշւով պատեալ կրակի շողացուած պողպատ։ —stoff, որ. դիւրավառ նիւթ, կիզանիւթ։ —weite, էգ. Բնգ. հնոցի հեռաւորութիւն։

brénnen, չբ. ն. նբ. եւ էբ. հա. (-հմ. ներ. brenne, -նխ. brannte, ստրդ. -նխ. brenn(e)te, դրբ. -նց. gebrannt) Ա. չբ. ն. նաեւ անդ. Բ. այրիլ, բռնկիլ. das Feuer will nicht — կրակը չի բռնկիր. es brannte ein schönes Feuer im Kamine վառարանը լաւ մը կը վառէր. das Holz brennt schwer աս փայտը դժուարաւ կը բռնկի. das Dorf brennt lichterloh հրդեհի բոցերը գեղին մէջէն երկինք կը բարձրանան. es brennt կրակ կայ. die Lichte(r) — մոմերը կը վառին. չէզ. von der Pfanne — հրացանը շարժակուելու՝ չմերցընել. Բ. փխ. der Kopf brennt mir գլուխս կ'այրի. Գ. փխ. sie brennt (vor Verlangen) ihn wieder zu sehen մեծաւ անձկանօք զինքը միւսանգամ տեսնել կը փափաքի, զինքը միւսանգամ տեսնելու փափաքէն կ'այրի կը տոչորի. er brennt auf die (կամ nach der) Ehre, Sie zu kennen Ձեզի հետ ծանօթանալու պատուոյն մեծաւ փափաքանօք կը տենչայ. für I. — մէկուն սիրահարեալ ըլլալ, սիրով աղէխարշիլ. es brennt mir auf der Seele ասիկա սիրտս կ'ուտէ կը կրծէ. Ձ. փայլել, շողալ, փողփողիլ, շողշողալ։ — Բ. նբ. (յատուկ նախադասութ...) այրել, վառել, բռնկցընել. Vieh, Verbrecher... — անասնոց՝ չարագործաց ճակատը... խարանաւ դրոշմել՝ խարանել. Holzgefäße... — փայտեայ անօթները... ատրաշէկ երկաթով դրոշմել. die Ader — երակին այրել՝ կապել (արեան հոսումը դադրեցընելու համար). առծ. gebrannte Kinder scheuen das Feuer խարշատած կատուն ջրէն կը վախնայ. Ձ. die Sonne, die Wunde brennt mich արեւը զիս կ'այրէ, վէրքը կ'այրէ՝ կը կիզէ՝ կը կծէ. die Augen brennen mir wie Feuer աչուըներս կը կսկծին՝ կը ցաւին. փխ. das Geheimniß brennt mir auf der Zunge գաղտնիքին յայտնել կ'ուզեմ, խօսելու սաստիկ անձուկ ունիմ. die Nessel hat mich gebrannt եղինջը զիս խայթեց՝ այրեց. փխ. mich brennt's wie Feuer, bis ich... ոչ հանգիստ ոչ դադար ունիմ, մինչեւ որ (չյայտնեմ...). առծ. was dich nicht brennt, das blase nicht քեզի չվերաբերած խրաց միջամտութիւն մի ըլլար, առծ. մուկը ծակին չէ հաքեր, ցախաւելն ալ պոչն է կապեր. 3. (Գերմն Գիր ատանց խըն-դրոյ.) sengen und brennen հրով եւ ջրով դատել. 4. einem Pferde ein Zeichen in die Hüfte — ձիուն զաւկին վրայ այրելով նշան դնել. ըստ. I—m Eins auf den Pelz — մէկուն զօրաւոր հարուած մը կոփեցընել. sich eine Kugel vor den Kopf — գլխուն ատրճանակ պարպել. 5. որա. կաւակարայի վրայ

Digitized by Google

խորովել. Holz zu Asche — փայտը մոխիր դարձընել. die Haare — մազերն այրել. ը. մփ. խանձողել. Kartoffeln... zu Spiritus, Branntwein — գինեմրպարք... ողի՝ օղի հանել (այրելով). Kalk — կիր այրել. Ziegel — աղիւս թրծել. Kohlen — in Meilern ածուխ դարձընել. Kaffee — խահուէ խաշել՝ խարկել՝ բոհրել. gebrannter Käse հնութենէ կարծրացեալ պանիր. Mandeln — նուշ շաքարի մէջ ապանձել. gebrannte Mandel շաքարի մէջ ապանձեալ նուշ. Mehl — ալիւր բոհրել. Երկ. den Rasen — անգի մը խոտն այրել խանձողել. Eiter — արծաթ զտել: — Գ. sich — Իբ. այրել, բանկիլ, փառիլ. 2. Իբ. ըստ. da brennst Du Dich անհնարին կը մոլորիս. Բ. sich weiß, rein — Իրք զինքն արդարացընել, ըստ. Իրք զինքը լուալ օրբել: — Հ. 33Բ. ածյ. — չԲ. եւ ՆԲ. Երբան Նշանախոսթեանց Հեփ. այրումն, բորբոքումն, փառումն, բանկումն. (միրուց) կսկիծ՝ այրումն. մոխիր դարձընելը. ողւոյ՝ ցըւոյ թորումն մզումն. աղիւսի... թրծումն. (մետաղաց) շողացումն. (անգի մը խոտոյ) խանձողումն. (արծաթոյ) զտումն. 2. գործածութիւն (փայտի՝ լուսացանելու, եղի՝ լուսաւորելու համար). (խահուէի) ապանձումն խաշումն. Sengen u. — աւեր ապականութիւն պատերազմի. — der Haut մաստնկ մաշկ՝ ջերմութիւն մորթի. — im Magen ստամոքսի ցաւ՝ ջերմութիւն. Փմ. եւ Հըբ. Բիշ. այրումն, խարումն: —d, Տըբ. Ներ. եւ ած. 6. — չԲ. եւ ՆԲ. Երբան Նշանախոսթեանց Հեփ. Հրաբորբոք, բոցավառ, այրեր, կիզեր, բորբոքեալ, փառեալ. Իբ. սաստիկ, ջերմ, եռանդնալից, ջերմաջերմ. —er Durst սաստիկ՝ պապակի ծարաւ. —es Dorf հրդեհացեալ գեղ. Իբ. —es Roth հրատապ՝ ասպառագոյն կարմիր. —er Schmerz սաստիկ՝ կսկծեցուցիչ ցաւ. 2. —e Augen փայլուն՝ կենդանի աչուըներ. —e Liebe կաթոգին՝ գորովալից՝ սաստիկ սէր. Բ. Քջ. քաղկեդոնեան շողափայլ (Lychnis chalcedonica). Իբ. die Sache ist von —em Interesse

Երբ կարի յոյժ ծանրակշիռ է. Քջ. — (wie Nesseln) եղինջի պէս խայթող՝ այրող:

Ա. Brenner, ար. 22ա. 1. ջնջա. — Mordbrenner. 2. — Branntweinbrenner. 3. ար—. (շոգեշարժ մեքենայից...) հնոցը լեռուցանող, հնոցապան. Բ. — Brennmeister; (Ziegel-, Porzellan-)— աղիւս... թրծող. 4. ար—. պատրուզակաւ՝ պատրըզկաւ կանթեղի. (Gas-)— կազի լուսերու բերան. 5. Երկ. եւ Քջ. — Brand, 8.

Բ. Brenner, ար. 22ա. ալիւ. (Թիրոլի մէջ լեռան եւ կրճի անուն) Բրեններ: —berg, ար. — Brenner, Բ.

Brennerei, իգ. 31. կրոյ հնոց, կրափուռ. Բ. թորելու գործարան. Գ. կղմինտրի... թրծոց:

Brenz, չ. 20. կիզահամք, կիզանութ:

brénzeln, չԲ. Ի. 3ա. խանձրահոտ՝ խանձի հոտ ըլլալ:

Bresche, իգ. 35. զին. պատշարեալ քաղքի խրամ՝ խրամատ. — schießen in et. պարիսպը խրամատելու համար զնդակոծել:

Bret... Տ. Brett.

Bretágn|e (պրէթա-յնէ), իգ. 35. ալիւ. Բրետանյն (գաւառը): —er, ար. 22ա. —erin, իգ. 32. Բրետանյեցի:

Bret(t), չ. 9. տախտակ. թիթեղ (մետաղեայ). mit —ern beschlagen, auslegen տախտակներով զրուագել, տախտակամած շինել. 2. Իբ. die —er betreten բեմատան ըլլալ, կատակերգութեան՝ ողբերգութեան խաղալ. Իբ. ըստ. 3. durch ein eichen — loben մէկն եռանդեամբ գովել. durch ein — sehen որսորդ ըլլալ, թափանցանց հայեցուածք ունենալ. ein — vor den Augen h. աչաց առջեւն առագաստ ունենալ, միտք կոյր ըլլալ. ein — vor dem Munde h. խօսիլ չկարենալ. ein — vor dem Kopfe h. կամ mit —ern vernagelt s. անկարգամիտ՝ պակասամիտ ըլլալ. da ist die Welt mit —ern vernagelt ասիկա անել ճանապարհ մըն է. 3. սեղանայ. 4. schwarzes — սեւ տախտակ (որուն վրայ ծանուցագիր կը կացուի), աղդագրոց տախտակ. auf dem schwarzen — stehen մէկուն պարտք ունենալ. 5.

Digitized by Google

(Bücher·)— տախտակամատուր դարան, դարակ. 6. սեղան. (Հիւանդաց՝ դեղ-ծախսոց) սեղանատախտակ՝ գործա-սեղան. et. auf e—m —e bezahlen ամբողջը միանգամ վճարել. 7. vor's — kommen դատաստանի կանչուիլ, ձեռկող ըլլալ. փխ. (hoch) am —e sein իշխանութեան մէջ ըլլալ, իշխանութիւն ունենալ. ը. մփ. յարգ՝ համբաւ ունենալ. 8. երժ. = Griffbrett. 9. խղ. աղիւսախաղու տախտակ. փխ. bei J—m e—n Stein im —e h. միջոցն հաճոյ ըլլալ, միջոցն առջեւը շնորհք գտնել. 10. ատաղձարան թատրոնի. (փ. նաեւ 2.) über die —er gehen թատր մը ներկայացուիլ:

Brett‖baum, որ. —**block**, որ. որ-. սղոցելու կոճղ: —**beute**, իգ. երլ. (Հկ—նշ. Klotzbeute) տախտակէ փեթակ: —**decke**, իգ. տախտակեայ յարկ՝ ձեղուն: —**geige**, իգ. երժ. դրպանի ջութակիկ: —**mühle**, իգ. որ-. փայտի սղոցարան: —**nagel**, որ. որ-. տախտակի գամ: —**säge**, իգ. որ-. տախտակ շինելու (ճեղքելու) սղոց: —**säger** կամ —**schneider**, որ. որ-. սղոցելով տախտակ շինող: —**spiel**, չ. տապալի (խաղ). բ. աղիւսախաղ (տամա): —**spieler**, որ. տապալի կամ աղիւսախաղ խաղացող: —**stein**, որ. խղ. տապալույ եւ աղիւսախաղու քար՝ վահանակ: —**verkleidung**, իգ. որ-. տախտակապատ դրուագում: (Հմմտ. նաեւ Bretter...)

Brettchen, չ. ռզբ. նոր. Brettl. տախտակիկ. 2. երժ. թմբուկ՝ ջութակի կող շինելու նուրբ տախտակ՝ խեժ:

Bretter‖bühne, իգ. խեղկատակութեանց թատր: —**dach**, չ. տախտակէ տանիք. բ. ն—լ. նաւու շարժական տանիք: —**gerüst**, չ. տախտակեայ լաստակ, տախտակամած: —**haus**, չ. շինականաց տնակ՝ հիւղ: —**verschlag**, որ. —**wand**, իգ. որ-. տախտակէ նուրբ որմ, միջնորմ, դառապայ: —**werk**, չ. որ-. տախտակեղէնք՝ տախտակեայ կազմածք (առարկայի մը՝ ջաղացքի...):

brettern, ած. ց. տախտակեայ. 2. փխ. ընփ. վեր ի վերոյ, հարեւանցի:

Bretzel... փ. Brezel...

Breve, չ. 28. յփ. նաեւ —n, համառօտագիր (Քահանայապետին Հռոմայ):

Brevier, չ. 20. եկ. ժամագիրք. sein — beten ժամասացութիւնն ընել:

Brezel, իգ. 35. տեսակ մը կոկուծ պաքսամատ: —**frau**, իգ. կոկուծ պաքսամատ ծախող կին:

brich, հրմ. **brichst**, **bricht**, ահմ. ներ. **brechen**-ի:

Brick, իգ. 31. ն—լ. = **Brigg**.

Bricke, իգ. 35. ձկ. քարալէզ, քարադիոց (Petromyzon) = **Pricke**.

Brief, որ. 20. նամակ, թուղթ. mit J—m —e wechseln միջոցն հետ թղթակցիլ. in diesem —e eingeschlossen = **beifolgend**; ein ganz kurzer —, —**chen**, չ. երկտող նամակ, պիտակ. չհ. — mit Werthangabe արժէքի նամակ. sämmtliche von England... kommende —e Անգղիայի... սուրհանդակը. 2. թուղթ, գրաւոր հաւատարիք, յիշատակարան. (ըստ Ս. Գրոց.) — (Pauli) an die Römer թուղթ (Պօղոսի առաքելոյն) առ Հռոմայեցիս. փխ. ընփ. er hat dessen — gefunden այս ինչ հեղինակը բառ առ բառ ընդօրինակեր է. — und Siegel über et. h. բան մը ստորագրել եւ կնքել. — und Siegel geben ինք զինքը գալամիր պարտաւորել. 3. չհ. (Հկ—նշ. Geld) փոխանակագիր. 4. նամակաձեւ ծալլուած թուղթ. եղջերաձեւ գալարեալ թուղթ. — Stecknadeln թուղթ՝ թերթ մը գնդասեղ. — Tabak ծրարիկ մը ծխախոտ:

Brief‖abgabe, իգ. = **Briefannahme**, բ.: —**abholung**, իգ. նամակաց ժողովում: —**adel**, որ. հրովարտակաւ շնորհեալ ազնուականութիւն: —**annahme**, իգ. նամակի ընդունելութիւն. բ. նամակատան գրասենեկի պատուհանիկ (ուր նամակները կը տրուին): —**aufschrift**, իգ. նամակի երեսագիր, հասցէ: —**ausgabe**, իգ. նամակաց բաշխում: —**beschwerer**, որ. նամակի ծանրոց: —**bogen**, որ. նամակաթերթ: —**bote**, որ. թղթատար, թղթաբաշխ: —**buch**, չ. նամակագիրք: —**felleisen**, չ. սուրհանդակի պայու-

Digitized by Google

ատի։ —form, իգ. in — նամակի ձեւով (գրել)։ —geld, չ. (ցնցոլ.) = Briefporto. —gut, չ. նմ. բեռնատարի մէջ ղրկուած ապրանք։ —kasten, ար. նամակատուփ։ —kouvert, չ. նամակի ծածկոյթ՝ պահարան։ —mappe, իգ. թղթապանակ։ —marke, իգ. թղթադրոշմ նամակի (նամակի նշանը)։ —papier, չ. նամակի թուղթ։ —porto, չ. նամակի ծախք։ —post, իգ. նամակատուն. բ. թղթատար կառք, առաքհանդակ. գ. mit der nächsten — առաջիկայ թղթատարով։ —presse, իգ. նամակի (նամակի պատճէնն առնելու) մամուլ։ —schalter, ար. = Briefannahme, բ.։ —schrank, ար. դարանակ։ —schreiber, ար. նամակագիր (նամակի մը հեղինակ). ich bin kein fleißiger — ես այնքան ալ ջանասէր թղթակից չեմ. բ. նամակագրութեան ձեռնարկ, նամակագիր։ —steller, ար. = Briefschreiber; բ. Նամակագրութեան։ —stempel, նամակատան դրոշմ։ —stil, ար. նամակագրութեան ոճ, նամակի ոճ։ —tabak, ար. նմ. թղթերայ ծրարեալ մէջ ծխախոտ։ —tasche, իգ. թղթապանակ, թերթապանակ։ —taube, իգ. թղթատար աղաւնի։ —träger, ար. թղթատար, թղթաբաշխ։ —umschlag, ար. = Briefkouvert. —verkehr, ար. = Briefwechsel. —wage, իգ. նամակակշիռ։ —wechsel, ար. թղթակցութիւն։

Briefchen, չ. 22բ. նուղ. Briefի (փ. նոյնը)։

brieflich, ած. 6. եւ մ. նամակաւ, ի ձեռն նամակաց. mit J—m — verkehren մէկուն հետ թղթակցիլ։

Briefschaften, իգ. յգ. 31. նամականի. 2. մուրհակք, վկայականք թուղթք։

briet, անց. bratenի։

Brigadje, իգ. 35. զին. (երկգնդեան զօրաց խումբ) վաշտ։ —ier (պրիկատիէ), ար. 38. զին. վաշտապետ. 2. ատանապետ Հեծելազօրաց (Գաղղիոյ մէջ)։ —i(e)ren, նբ. 3ա. զին. երկու գունդ ի մի վաշտ կազմել։ [նաւ։

Brigantine, իգ. 35. նաւ. երկկայմ

Brigg, իգ. 31. յգ. աա. ֆրծ. —s, նաւ. երկկայմ նաւ։

Bright (պրայթ), յատ. ան. ար. 38. բժշ. —sche Nieren-Krankheit երիկամանց ասպ՝ բորբոքումն։

Brigitta, յատ. ան. իգ. 23. եւ 38. Բրիգիտա։

Brikolle (պրիգօլ), իգ. 35. յգ. —s, (Բիլիարտի խաղի) պիլեարդ մէջ խաղին գնդակին ուղին ընդհարելէն ետքը վերադարձին գալը։ —i(e)ren, չբ. հ. 3ա. (պիլեարդ մէջ) գնդակին ուղին զարնուիլ եւ չեղ յետս դառնալ. փխ. ընդ. մէկուն հետ խօսողին ծուռ ճամբաներով վարուիլ։

brillant (պրիլեանթ), ած. 6. = glänzend, herzlich. — ար. 38. կռփածեւ անկիւնաւոր ցոլել ադամանդ, շողակն։ —feuer, չ. (հրախաղութեան աստղանման արձակել) կայծակունք։ —käfer, ար. բն. արքունի շողշողուն ուտիճ (Antimus imperialis)։

brillanti(e)ren, նբ. 3ա. արտ. e—n Diamanten — ադամանդը մ'անկիւնաւոր կտրել յղկել։

Brille, իգ. 35. ակնց. փխ. ատք. et. durch die richtige — sehen բանի մ'ուղիղ տեսնել, բանին մը վրայ ուղիղ դատաստան ընել. փխ. et. durch eine andere — ansehen իրն ուրիշ կողմանէ նկատել. փխ. J—m eine — aufsetzen մէկը պատրել՝ խաբել. փխ. — der Hoffnung յուսոյ փափաք. 2. blaue կամ grüne — աչքապահ ակնց. 3. ար. արտաքնոցի նստարանի բոլորակ ծակ, լուսնակ. Բրդ. Տրպ. բերդի ատեակ մը լուսնաձեւ ամրութիւն։

Brillen‖bogen, ար. ակնցակամար։ —einfassung, իգ. ակնոցի պարակալ շրջանակ։ —glas, չ. ակնոցի ապակի. բ. ոսպ, ոսպնեկերպ ապակի։ —schlange, իգ. բն. ակնոցաւոր թունաւոր օձ (Caecilia naja)։ —schleifer, ար. ակնոցագործ։ —werk, չ. Բրդ. Տրպ. բերդի լուսնաձեւ ամրութիւն։

brilli(e)ren (պրիլիիրեն), չբ. հ. 3ա. փայլել (առ. ֆրծ. glänzen)։

Brindisi, չ. 38. տղ. Պրինտիզի։

bringen, նբ. 4ա. տալ մը՝ մէկուն տանիլ, մէկուն բերել՝ ածել. J—m Glück, Unglück — մէկուն յաջողու—

թիւն՝ զմտախոսութիւն բերել. die Antwort — պատասխան բերել. Hülfe — օգնութիւն բերել՝ հասցնել. der Wind bringt uns Regen հովը մեզի անձրեւ կը բերէ. Բ. ֆիր. Geschenke — պարգեւ ընել. Opfer — զոհ մատուցանել. J—m ein Glas — մէկուն կենդանութեանը՝ յարգեւ ուրուք խմել. J—m einen Toast — մէկուն պատուոյն համար ճառախօսութիւն ընել եւ ողջութեան համար գաւաթը քամել, մէկը կենդանացընել. was — die Zeitungen? ինչ լուր կայ լրագրաց մէջ. nun, was — Sie? ուրեմն, ինչ լուր (կայ). Լ. յառաջ բերել. s—r Familie... Ehre — ընտանեացը... պատիւ բերել. Nutzen, Vortheil — օգուտ՝ շահ բերել. Schande — նախատինք բերել՝ ըլլալ, անպատուել (իր ընտանիքը...). die Menge muß es — քանակութիւնը պէտք է զինքը փոխարինել. առծ. Wahrheit bringt Haß ճշմարտութիւնը կ՚ատուի. առծ. ուղիղ խօսողին մէկ ձի, ճշմարտութիւնն խօսողին երկու ձի. Zeit bringt Rath ժամանակը խորհուրդ կը բերէ. Zeit bringt Rosen ժամանակաւ ազոխը կը հասունանայ, առծ. համբերէ համբերէ, ամառնէքին գայ քեզ բան բերէ. 3. ռմկ. Junge — ցնկնիլ. 4. յարակից ձեւերայն (ռմ գրաբարայն ձեւ. —ի յանար kriegen ը ...). — (...). J. dahin —, daß er... կամ es dahin —, daß J... մէկը այսին մղելցընել, որ... es dahin —, daß et... բան մը (ընելը...) յաջողել. Բ. et. auf — բան մը բանալ (կարենալ). et. fertig — բան մ՚ընել լմնցընել, բան մը յաջողել. J. heim — == J. nach Hause — (Գ. — 5.). was bringt Sie her! ինչ նպատակաւ՝ փախճանաւ հոս եկած էք. bring' einmal her զայն ցուցուր մէյ մը. heraus — == (— 5. Զ.). herein — ներս մուծանել (կարենալ). hinauf — վեր հանել՝ բարձրացընել (կարենալ). hinaus — դուրս հանել (կարենալ). hinüber — այնկողմ անցուցանել (կարենալ). hinunter — իջնալ՝ կամ

մէկն իջեցընել (կարենալ). sein Leben hoch — իր ծերութեան հասնիլ. in meinem Fache soll mich Niemand klein — իմ ճիւղին մէջ գիս ոչ ոք պիտի գերազանցէ. dem Untergange nahe — ի կործանումն հասուցանել. s—e Schüler vorwärts — իր աշակերտները յառաջացընել՝ յառաջադէմ ընելու տալ. es in e—r Wissenschaft... weit (կամ hoch) — ի խորս գիտութեան ստորանալ. er hat es im Latein nicht weit gebracht (...) լատիներէնի մէջ շատ յառաջադէմ չէ. Geld zusammen — ստակ հաւաքել՝ դիզել. ein Heer zusammen — բանակ մը կազմել՝ պատերազմի հանել. 5. (...). an: et. an sich (...) — բան մը ստանալ՝ ժառանգել՝ վաստըկիլ. zwei Personen an ea. — երկու հոգի իրարու հետ կռուեցընել. et. an den Mann — ա) մէկուն բան մը ժառանգեցընել՝ ստանալ տալ. բ) մէկուն բան մը ծանուցանել՝ իմացընել. գ) բանէ մը զերծանիլ՝ ազատիլ. դ) eine Tochter an den Mann — դուստրը կարգել. ե) զմ. Waaren an den Mann — ապրանք վաճառել՝ զետեղել. J. an e—n sicheren Ort — մէկն ապահով տեղ մը դնել՝ զետեղել. J. an den Rand des Verderbens — մէկը կործանման անդունդը տանիլ. an den Tag — ի լոյս ածել. հրապարակել, յայտնել. Բ. auf: auf den einfachsten Ausdruck — ամենապարզ բացատրութեանց շրջել. ֆիր. Գ. Aeußerstes; Bahn, Լ.; Bein, Յ.; J. auf die Beine — մէկը զարթուցընել՝ յառաջացընել՝ բարձրացնել. J. wieder auf die Beine — մէկը զօրացնել յառաջին առողջութիւնն ածել, մանաւանդ անձի մը դրամով օգնել կանգնել. ein Stück auf die Bühne — թատերախաղ մը ներկայացընել. Գ. նաեւ Fährte; auf den Gedanken կամ Einfall — մէկուն լաւ խորհուրդ կամ գաղափար թելադրել՝ միտքը ձգել. Das brachte mich wieder darauf ատիկա ինծի այն խորհուրդը միտքը...

Digitized by Google

ածին զարթայց. J. auf böse Gedanken — մէկուն միտքը չար խորհուրդ ծնուցանել. et. auf's Höchste — բան մը յետին աստիճանին հասցընել՝ բերել. sein Leben կամ es (bis) auf achtzig Jahre — ութսունամեայ ըլլալ, ութսունամեայ հասակին հասնիլ. sein Vermögen (կամ es) auf eine Million — ինչքը մէկ միլիոնի հասցընել. auf die Nachwelt — յաջորդացը հասցընել. s—n Sohn auf die Schule — որդին դպրոց դնել. et., J. auf die (կամ bei) Seite — ա) բան մը՝ մէկը զանհատի դնել, պահուենի առնել. բ) բան մը ի բաց դնել՝ թողուլ, հեռացընել. մէկն անտես ընել՝ ընդ փայլ հարկանել. J. auf seine Seite — մէկն իր կողմը շահիլ՝ բերել. այլ. եւ փխ. auf die Spur — երէոց հետքը գտնել. փխ. մէկը բանի մը անդրադարձընել. et. auf's Tapet — խնդիր... մը մէկուն առջեւը դնել՝ առաջարկել. J. auf ein Thema — մէկը նիւթի մը վրայ խօսելու շարժել՝ միտեցընել. J. auf den Trab — մէկն արագագայն քալելու շարժել, մէկուն արագագայն քալել տալ. J. auf den rechten Weg — մէկն ուղիղ ճանապարհ բերել (նաեւ փխ.). ein Kind (փխ. e—n Gedanken) auf die Welt — տղայ (փխ. խորհուրդ) մը ծնանիլ. et. (mit) auf die Welt — ծնած ատենը հետը բերել, բան մ'ի ծնէ ունենալ. խհ. warm auf den Tisch zu bringen! կերակուրները տաք տաք հրամցուցէք. ե. aus: J. aus dem Hause — մէկը տունէն հանել կարենալ. փխ. J. aus der (կամ außer) Fassung (ընտ. aus dem Häuschen) — մէկը խառնվել՝ շփոթել. J—m et. aus den Gedanken — մէկուն մտքէն բան մը հանել. es ist Nichts aus ihm (heraus-) zu — բերնէն խօսք մ'առնելու չի կրնար առնուիլ. առծ. մշ. իրմէ բան մ'ընդունելու անկարելի է. J. aus dem Irrthum — մէկուն պատրանքը փարատել, մէկը մոլորութենէ զերծեցընել. Streitende aus ea. — կռուողները իրարմէ բաժնել՝ քակել. զ. außer: տ. s. ե. եւ außer, 1.; է. bei: bei Seite — տ. s. բ.; ը. bis (zu): տ. s. բ.; er hat es bis zum Major gebracht մինչեւ հազարապետութեան աստիճանին համբարձաւ. է. hinter: man wird ihn hinter Schloß und Riegel — բանտը պիտի դրուի, պիտի կալանաւորուի. ը. in: in Achtung — մեծարել ընել, յարգել տալ. տ. Anschlag, s.; in Anwendung — գործածել. տ. Aufnahme, s.; in Aufregung — տ. aufregen, նբ. ձն. in Ausgabe, Einnahme — ելից՝ մտից մէջ գրել՝ արձանագրել. et. in s—n Besitz — բան մ'անձին ստանալ՝ ձեռք բերել. տ. Bewegung, s.; in Blüthe — ծաղկեցընել. in Fässer — գինի... տակառներու մէջ փոխադրել. in Verse — ոտանաւորի շրջել. in großes Elend — մէկը յետին թշուառութեան հասցընել. in Erfahrung — սորվիլ, իմանալ, խրատուիլ. J—m et. in Erinnerung — մէկուն բան մը յիշեցընել՝ միտքը բերել. տ. Fluß, Gang; in Gebrauch — գործածել. in Gefahr — ի վտանգի կացուցանել. J., et. in s—e Gewalt — մէկուն վրայ իշխել՝ տիրել, բանի մը տէր ըլլալ, բան մը նուաճել. sich in's Gerede — խօսակցութեան առարկայ ըլլալ. in's Gleiche — յարդարել, կարգի դնել. in Harnisch — զայրացընել, ի բարկութիւն բրդել. et. in J. (hinein) —, J—m et. in den Kopf (hinein-) — մէկը բանի մը խելամտեցընել (բան մը գլուխը խօթել), զմէկը համոզեցընել. in die Lehre — արուեստի տալ, համբակութեան դնել. Licht in et. — բան մը լուսաւորել՝ յայտնաբանել. Mannigfaltigkeit in et. — այլազանեցընել, այլապէս գործել. in Mode — բան մ'իբրեւ նորաձեւ մուծանել. in Ordnung — կարգի դնել. in Rechnung — հաշուի անցընել. J—m et. in Rechnung — յանցանքը... մէկուն վրայ նետել՝ չփել. բան մը մէկուն վերագրել. J. (նաեւ et.) in (guten) Ruf — մէկը՝ բան մը համբաւել. J. (նաեւ et.) in üblen (կամ schlechten) Ruf — մէկը՝ բան մը չարահամբաւել՝ վատահամբաւել. տ. Schäfchen; in Schlaf — քնացընել, քուն ածել. in Sicherheit — ապահովել. mit in's Spiel — մէկը (յանցանքի... մէջ) խառնել՝ հաղորդ՝ կցորդ ընել. տ. Tinte, Umlauf, Unordnung; in Verdacht — կասկածելի ընել. in Vergessenheit —

Digitized by Google

մոռցընել. in Verlegenheit — խռովել, ամփոփել, շփոթել. in Verruf — անուանարկել, մէկուն փառքը կորուսանել տալ. in Wallung — պաստամբեցընել, յապստամբութիւն դրդել. in Wegfall — բառնալ, ջնջել, խափանել. in Wuth — կատաղեցընել. in Zug — շարժել, գնացընել. ß. (es) mit sich —, daß... բանի մը հետ անհրաժեշտ կապակցած ըլլալ, բանի մը անհրաժեշտ հետեւութիւնն ըլլալ. meine Jahre — es mit sich, daß... իմ տարիքս կը պահանջէ որ... die Sache bringt es so mit sich իրն այսպէս կը պահանջէ. wie es die Umstände (so) mit sich — բատ պահանջելոյ պարագայից. Ժ. nach: Z. nach Hause — մէկն իր տունը տանիլ. Ի. über: e-n Ausländer über die Grenze — օտարական մը երկրէն արտաքսել՝ տարագիր ընել. Unglück über Z. — մէկուն վրայ դժբախտութիւն ածել՝ բերել. über die Seite — = bei Seite — (փ. — 5. ß.) es über's Herz — zu... իւր զինքն բան մ'ընելու որոշել. Լ. um: Z. um et. — մէկուն բան մը կորսնցընել տալ. sich um et. — իր անձը բանէ մը զրկել. փ. Brot, 1.; Z. um's Leben — մէկը սպաննել. sich (freiwillig) um's Leben — անձնասպան ըլլալ. Խ. unter: փ. Botmäßigkeit, 1.; unter Dach und Fach — ա) ներս մուծանել. բ) տուն մը յարկել. Z. unter die Erde — ա) մէկը թաղել. բ) փխ. մէկը տառապանօք մեռցընել. s-e Tochter unter die Haube — դուստրը կարգել. unter s-e Gewalt — նուաճել, ի ներքոյ իշխանութեան առնուլ՝ արկանել. unter die Leute — ա) ստակ շրջաբերութեան հանել. բ) լուր՝ համբաւ... տարածել՝ հանել. Ծ. von: Z., et. vom Fleck, von der Stelle — մէկը՝ բան մը տեղէն խախտել՝ շարժել. Z. vom Leben zum Tode — մէկուն վրայ մահ ածել, մէկը մեռցընել. Z. von Sinnen — մէկը յիմարեցընել՝ խելայաթափ ընել. vom Wege (ab.) — ուղիղ ճամբէն խոտորեցընել՝ շեղել. (փ. ab-von-—.) Կ. vor: Z. vor den Richter — մէկը դատաւորի մատնել. et. vor sich — գործքերը յառաջացընել. առմ. մփ. խնայութիւն ընել (= et. hinter sich —). Հ. zu: zur Abstimmung — քուէարկութեան հանել, բանի մը վրայ քուէարկել. Z. zu Ansehen — մէկը մեծարոյ ընել, մէկուն համբաւը հաստատել. Z. zu Bette — մէկը պառկեցընել. Z—m et. zum Bewußtsein — մէկը բանի մը խելամտացընել՝ հասու ընել. Z. (wieder) zu Ehren — մէկուն պատիւը հաստատել. zu Ende — աւարտել. zur Entscheidung — ա) բան մ'որոշել. բ) մէկը մօտեցընել իւր զինքն կողմնակցութեան մ'որոշելու. Z. zu e-m Entschlusse — մէկը բան մ'ընելու յորդորել՝ հաւանեցընել. Z. dazu —, et. zu thun, Z. zu et. — մէկը բան մ'ընելու միտեցընել՝ դարձընել. zum Ertrag — շահագործել, շահեցընել. Z. zu Fall(e) — մէկն ընկենուլ. փխ. մէկը կորուսանել. zum Gehorsam — ընդ հնազանդութեամբ արկանել. հնազանդեցընել. zum (als) Geschenk — իբրեւ պարգեւ բերել. Z. zum Geständniß — մէկը խոստովանեցընել. Z—m et. zur Kenntniß — մէկուն բան մը տեղեկացընել՝ իմացընել. Z. wieder zu Kräften — մէկը վերստին ի զօրութիւն հաստատել, մէկուն զօրութիւնը (վերստին) հաստատել. Z. zum Lachen — մէկը ծիծաղեցընել. (Z—m) et. zum Opfer — մէկուն բան մը զոհել՝ նուիրել. et. zu Papier — բան մ'ի գիր հարկանել. zum Rasen — կատաղեցընել. zur Ruhe — խաղաղել. Z. zum Schweigen — մէկը լռեցընել. Z. wieder zu sich — մէկը խելաբերել՝ ուշաբերել. et. zur Sprache, zur Erörterung — բան մը խօսակցութեան հանել՝ առաջարկել. et. zu Stande, zu Wege — բան մը ի գլուխ տանիլ՝ յանգ հանել, յաջողել. zum Stehen — ա) Z. մէկը կանգնեցընել կարենալ. բ) փախստական թշնամին կասելու բռնադատել. zur Stelle — յանդիման՝ առաջի ածել՝ բերել. ein Kind zur Taufe — մէկուն կնքահայր (քաւոր) ըլլալ. das Glas zum Überlaufen — գաւաթը զեղանելու չափ լեցընել. Z. (wieder) zur Vernunft — մէկը զգաստացընել. zur Verzweiflung — յանյուսութեան արկանել, յուսահատել. et. zu hoher Vollendung — բան մը ի լրումն իւր բարձր կա-

Digitized by Google

տարբը հասցընել. zum Weichen — անե-
լի տալու՝ ընկրկելու բանադրանել.
ein Kind zur Welt — = auf die Welt —
(տ. — 5. բ.); es zu Etwas — յառաջ
գալ, զարգանալ, մեծնալ. es zu
Lichte — բանի մը չհասնիլ, չմեծնա-
նալ. չզարգանալ: — չ. 33բ. անյ.
= Բոյլին նշանակութեանց հետ:

Bringer, ար. 33ա. —in, իգ. 33. բերող, պատճառող... 2. — des Briefes... նամակաբեր, թղթաբերը...:

Brise, իգ. 35. ծով. քաղցրաշունչ հողմ, սիւք, զոզոխ: —n, չբ. ի. եւ անդ. բ. 3բ. ծով. շնչել, փչել. es brieset զոզոխ՝ սիւք կը շնչէ:

Británia-Metall, չ. 20. հն. անգղիական մետաղ (զինկի եւ ուրիշ քանի մը մետաղաց խառնուրդէն յառաջ եկած մետաղ):

Británnien, չ. 38. աշխ. Անգղիա, Բրիտանիա: —isch, ած. 6. = britisch.

Brite, ար. 34. **Britin**, իգ. 32. Անգղիացի, Բրիտանիացի:

britisch, ած. 6. անգղիական, բրիտանիական:

Britisch-(Nord-)Amérika, չ. 38. անյ. աշխ. Նոր Բրիտանիա, Բրիտանիական Ամերիկա:

Britt... տ. **Brite**...

Bróccoli, ար. յգ. անփփ. տն. տե-սակ մը խալալական կաղամբ:

Bróche... տ. **Brosche**...

Brö'chen, Brö'clein, չ. 33բ. նուաղ. Brocken. պատառիկ:

brö'ck(e)lig, ած. 6. դիւրափշրուր, դիւրափխուր. բրդելը դիւրին. դիւրաբեկ:

brö'ckeln, նբ. 3ա. Brot, Zucker... — հաց՝ շաքար... բրդել՝ մանրել՝ փշրել: — չբ. ի. եւ sich — ներ. կտոր կտոր բաժնուիլ՝ անջատուիլ, փշրել:

Brócken, ար. 33ա. պատառ, կտոր. 2. ա. մանրիկ. քարի... կտոր՝ բեկոր. բ. von Speisen: կերակրոյ մնացածք՝ ուելիքներ. դ. lateinische — լատինական մասնագրութեանց հատուածներ. 3. (ընդհանրապէս՝ կերակուր) = Bissen, 2. 4. = Abhub, 4.

brócken, նբ. 8ա. պատառ պատառ ընել, յօշ յօշ պատառել, կտրատել. բ. մք. կտրել, փշրել:

Bróckenǁblume, իգ. բյ. Ալպեան պուտ (Anemone alpina): —perle, իգ. թերթառողի մարգարիտ: —stein, ար. հք. = Breccie. —weise, մ. կտոր կտոր, պատառ պատառ, անդամ անդամ:

brö'cklig, ած. 6. = bröckelig.

Brod... տ. **Brot**..

brödeln, չբ. ի. (ցնցա. s.) 3ա. եռալ, եռալ զեռալ, պղպջակել: — չ. 33բ. անյ. եռացում, եռք, պղպջակում:

Brödem, Bröden, ար. 33բ. տաք շոգի, գոլորշի. օդահոտք, արտաշնչութիւն:

Bröden, ար. 33բ. տ. Brot, 1. բ. եւ Brodem.

Brocát, ար. 20. հն. ծաղկաւոր դիպակ: —éll, ար. 20. հն. թեթեւ-ագին՝ սուտին դիպակ:

Brom, չ. 38. քիմ. տմ. պրոմ (քիմիական պարզ տարրներէն մէկը):

brómǁhaltig, ած. տմ. պրոմական: —kalium, չ. պրոմածոյ բողասի կամ անկագի: —metall, չ. պրոմա-ծոյ: —sauer, ած. bromsaures Salz պրոմուտ: —säure, իգ. պրոմաթթու:

Brómbeerǁförmig, ած. մոշաձեւ: —gesträuch, չ. մորենիք, մոշենիք: —strauch, ար. մորենի, մոշենի, մորեմուկ (Rubus):

Brómbeere, իգ. 35. բյ. մոր, մոշ. 2. = Brombeerstrauch.

Bromid, չ. 20. քիմ. տմ. պրոմիդ:

Bromü'r, չ. 20. քիմ. տմ. պրոմածոյ, պրոմաւոր:

Bronchiálkatarrh, ար. բժշ. շնչափողային ցնցղաց արտահոսութիւն:

Brónchien, իգ. յգ. անփփ. անդզ. շնչափողոյ խողովակք՝ ցնցուղք:

Bronchítis, իգ. անփփ. բժշ. շնչափողային ցնցղաց տապ (ցնցղատապ:)

Brónnen, ար. 33բ. բնս. = Born, Brunnen.

Brónze (պրոնզ), իգ. 35. արս. անագապղինձ:

Brónzeǁfarbe, իգ. անագապղնձի գոյն: —farben, ած. պղնձագոյն: —metall, չ. անագապղինձ: —pulver, չ. անագապղնձի փոշի, փոշիացեալ անագապղինձ:

brónzen, ած. 6. արս. անագապղնձի. բ. մք. արուրեայ:

bronzi(e)r‖en, նբ. 3ա. ար.ա. անագապղնձի գունով ներկել: — չ. 22բ. ան.գ. —ung, իգ. 31. անագապղնձի գունով ներկումն: —er, ար. 22ա. ար.ա. անագապղնձի գունով ներկող:

Brösam, ար. 20. —e, իգ. 35. (Հացի) փշրանք:

Brö(s)sche, իգ. 35. (կանանց կրծկնակները վրէնդ բռնելու սեղմարանօր պտուկ) շամփրակ:

Brö'schen, չ. 22բ. խհ. սրթու մերմալանչք:

broschi(e)ren, նբ. 3ա. ար.ա. թըղթակազմ կազմել:

Broschü're, իգ. 35. (թղթակազմ) գրքոյկ, տետրակ, տետր:

brö'seln, նբ. 3ա. հաց... փշրել՝ բրդել:

Brö'sling, ար. 20. դգ. ճերմակ մեծահասա ելակ խռնորուկ:

Brot, չ. 20. հաց. ա. alt(backen)es — օթեկ հաց. auf — und Wasser gesetzt s. պահել, հացով եւ ջրով շատատեալու հարկադրել. Der versteht mehr als — essen գործքը կը հասկընայ, գործք գործել գիտնայ. բ. ein — (Նաւ. Broden) Zucker գլուխ մը շաքար, խանդ. գ. ֆխ. unser täglich(es) — մեր օրըստօրականն ապրուստը՝ հացը. sein (sicheres) — h. ապրուստն ապահոված ըլլալ. sein gutes — h. ի հանգստեան՝ յանգորրու ըլլալ. յըղփութեան մէջ ապրիլ. in J—s (Lohn und) — stehen, fremder Leute — essen ուրիշին ծառայութեանը մէջ ըլլալ, ուրիշին հացն ուտել. das ist ein saures — տաժկալ գժնդակ վաստակ է. առկ. wessen — ich schlinge (կամ esse), dessen Lied ich singe ում աղըը նստի, անոր խաղը կը կանչէ. Ջ. (ըստ Ս. Գրոց) (Himmels.)— մանանայ, հաց յերկնից:

Brót‖bäcker, ար. հացագործ, հացթխող: —bäckerei, իգ. հացարարութիւն. բ. հացարարոց: —baum, ար. դլ. հացապտղի (Artocarpus): —brechen, չ. (ըստ Ս. Գրոց) բեկումն հացի: —brei, ար. հացաթան: —erwerb, ար. օրուան պարէնը շահելու արուեստ՝ գործ: —frucht, իգ. դլ. հացապտուղ: —gelehrsamkeit, իգ. ապրուստը ճարելու համար գիտութիւն: —gelehr-te(r), ար. գիտութեամբ ապրուստը ճարող գիտնական: —herr, ար. գործատէրն՝ խանձիթի... տէր (այլոց գործք՝ ապրուստ տուող տէր): —herrschaft, իգ. գործատէրն՝ խնամ... ուտեցող տէրերը: —kammer, իգ. հացի բաշխարան. բ. Նաւ. նաւու շտեմարան՝ մթերանոց: —kanten, ար. հացի ծայրի կեղեւ: —korb, ար. սակառի. ֆխ. J—m den — höher hängen մէկուն շահը կամ հասոյթ նուազեցընել: —korn, չ. ցորեան: —krümchen, չ. փշրանք հացի: —krume, իգ. հացամիջուկ. հացի փոր: —kruste կամ —kürste, իգ. հացի կեղեւ՝ կողքին: —kuchen, ար. բոլորշի եւ տափարակ կարկանդակ, շօթ. գրտակ: —kümmel, ար. դլ. հայ չաման, վայրի չաման, Ճառայուա (Carum carvi): —los, ած. անհաց, անկերակուր. ը. մբ. անապաւէն, անօգնական. բ. աշխէնշ կարի շահաւէտ, անշահաւոր. —e Kunst անպտուղ՝ անշահաւէտ արուեստ: —losigkeit, իգ. չքաւորութիւն, կարօտութիւն. բ. անպտղութիւն՝ անշահաւէտութիւն արուեստի...: —meister, ար. հացաբաշխ: —neid, ար. համարուեստից նախանձակցութիւն: —studium, չ. = Brotgelehrsamkeit. —(ver)wandlung, իգ. կր. գոյացափոխութիւն: —wasser, չ. հացաջուր: —wissenschaft, իգ. = Brotgelehrsamkeit. —zucker, ար. ապխտակացեալ շաքար:

Bruch, ար. 13. եւ չ. 7. եղախուր, Ճահիճ, Ճախին, Ճօճ:

Brúch‖ampfer, ար. կամ —ampferkraut, չ. դլ. կկուի հաց՝ պաշար, թթու աուայս (Oxalis acetosella): —hafer, ար. դլ. անբեր վարսակ (Avena fatua): —wasser, չ. Ճահճային ջուր:

Bruch, ար. 13. խորտակում, բեկում. Ջ. ա. կր. — des Brotes (պատարագի մէջ) բեկումն հացի. — — des Siegels կնքոյ բեկում. բ. վրբ. ոսկերաց բեկում՝ խորտակում. գ. աճոփ. աղէթափութիւն. դ. — e—r Mauer... որմոյ... պատառուած՝ ծերպք՝ քայքայուած, որմածերպ. գլին. խրամատութիւն. Brüche bekommen խորխորիլ, պատառիլ, Ճեղ-

ջել. փխ. vor die Riß' und Brüche treten կանգնել ի վտանգի գծել, առջեւն ալքն անձնել. ե. — Bankerott, ար.; չ. — des Friedens ... խաղաղութեան (դաշանց եղծումն՝ քակումն). ե. զառածապաշտ յանցանք. ը. es ist zwischen ihnen zu e—m —e gekommen խռովու հետ զժտեցան, բարեկամութիւննին քակեցաւ. 3. (Թղթի...) ծալք՝ կոխուած տեղ (ծալքութիւն) leicht Brüche bekommen (նուրբ թղթերու համար) դիւրաւ պատռիլ՝ կտրիլ. 4. թւ. կոտորակ. gemischter — խառն կոտորակ. unechter — անյատուկ կոտորակ. —, der sich (auf) heben läßt ջնջելի՝ վերածելի կոտորակ. —, der sich nicht (auf)heben läßt անջնջելի՝ անվերածելի կոտորակ. փխ. Das geht (կամ fällt) in die Brüche ա. առաջկա անհամար՝ անհաշիւ է. բ. այս գործն ինչ է՝ որուն մասնաւորութիւն չըլլար, առաջ մասնաւորութիւն չըլլուիր. գ. աշխա յաջողիլ կը յանգի, առկէ բան մը յառաջ չի գար. 5. (Մարմնոյ մը վրայ) բեկման տեղի. 6. քարահատք, մետաղահատք. 7. որս. ի նշանակ երէոց հետոց որսորդներէն նետուած ոստք։

bruchfertig, ած. կոտրուածքի նման. բ. բժշ. աղէթափութեան (վերաբերեալ՝ նման), աղէթափական։ —arzt, ար. աղէթափութեան բժիշկ։ —band, չ. վրբ. աղէկապ։ —dach, չ. մանրաբրդեան՝ պատառուհանուր տանիք։ —fall, ար. երաուագանօք պատահելի դէպք։ —s fällig, ած. պատահելի, պատահական։ —fest, ած. դժուարաւ կոտրելի։ —frei, ած. որ չէ վնասուած՝ կոտրած. բ. աղէթափութենէ ազատ. գ. չմ. անվնաս, անարատ։ —gold, չ. անխառն՝ բնական ոսկի։ —kraut, չ. տկ. (բայց ինչ կանաչորակ ծաղկօք աղէթափութեան օգտակար) աղէթափութեան խոտ (Herniaria)։ —operateur, ար. վրբ. աղէթափութեան վիրաբոյժ։ —s schaden, ար. ա. չմ. ապրանքի վնասուած բեկում. բ. բժշ. աղէթափութիւն։ —schiene, իգ. վրբ. բեկեալ անդամոց հաստատութեան տախտակ։ —silber, չ. խորտակեալ՝ բեկեալ արծաթեղէնք՝ արծաթի

աղաւաղք. բ. բնական՝ անխառն արծաթ։ —stein, ար. ար—. որձաքար։ —stück, չ. բեկորք, նշխարք. (գրքի մը) հատուածոտորք. ը. մէ. կտոր։ —theil, ար. մասն, բաժին, կոտորակ (հմմտ. Bruchstück)։ —weide, իգ. տկ. դիւրաբեկ ուռի (Salix fragilis)։ —weise, մկ. մասն մասն, կտոր կտոր։

bruchig, ած. ե. ճախճախուտ, ճահճային։

brü'chig, ած. ա. դիւրաբեկ, դիւրափխուր, փխրուն, փթրուկ, ջրջիր. 2. խորտակեալ, բեկեալ. ճաթած, հերձեալ. 3. բժշ. աղէթափեալ. 4. եր—. տուգանաց պարտական։

Brü'cke, իգ. ձձ. կամուրջ. hängende — կախաղանաւոր՝ կախաղանաւոր կամուրջ (նաեւ Kettenbrücke). schwimmende — ճօճուն կամուրջ. stehende — կայուն կամուրջ. eine — über e—n Fluß schlagen գետոյ մը վրայ կամուրջ կապել՝ ձգել. 2. als — dienen ա. իբրեւ կամուրջ ծառայել, կամրջի պաշտօն վարել. բ. փխ. (երկու հակառակորդաց) միութեան զօդ ըլլալ. առկ. wenn das Wort eine — wäre, ginge ich nicht hinüber այս խօսքին ստուգութեանը չեմ վստահիր. 3. (կամրջանման առարկայք.) եղ. (ատամնաշարի խաղին մէջ) վեց խարաններն ի միասին դրուելը։

brü'cken, նբ. ձա. (գետոյ... մը վրայ) կամուրջ շինել։ — չբ. հ. կամուրջ շինել (ու զբաղած ըլլալ)։ sich — փբ. sich über e—e Kluft... — անդնդոյ մը վրայ կամուրջ շինել։

Brü'cken|amt, չ. կամրջաց եւ արքունի ճանապարհաց պաշտօնատուն։ —bahn, իգ. կամրջի վրայ քալելու ճամբայ։ —bau, ար. կամրջաշինութիւն։ —baum, ար. կամրջի հորիզոնական հեծանաձգութիւն՝ գերաններ։ —bogen, ար. կամրջակամար։ —geländer, չ. կամրջի վանդակապատ՝ ճաղ։ —geld, չ. կամրջի թաշ։ —geldeinnehmer, ար. կամրջի թաշառու։ —jochträger, ար. կամրջի ողնափայտ, կամրջակալ։ —schlag(en, չ.) ար. կամրջաձգութիւն, նաւակամուրջ շինելը։ —s schläger, ար. շին. կամրջող՝ կամր-

կամրջի զինուոր։ —steg, ար. կամրր-ջակ, անցարան։ —wage, իգ. ընդա-կաւոր կշիռ։ —zoll, ար. = Brücken-geld.

Brüdel, ար. 22ա. ոչո. (երկեղ թաւալելու) աղմուկ ձայն, թաւալող։

brüdeln, չը. հ. 3ա. = brodeln.

Bruder, ար. 7. եղբայր. leiblicher — հարազատ եղբայր. wie Brüder zusammenleben եղբայրաբար կենակցել. (Ordens-)— ս. barmherzig; dienende Brüder աշխատաւոր եղբարք (ի վանս). 2. պաշտօնակից, արուեստակից, համախորհուրդ, ընկեր. fauler — չար՝ չարաճճի ընկեր. առկ. Du bist der beste — auch nicht ինչ արժէք ունենալոյ ծանօթ խակ է. gleiche Brüder, gleiche Kappen որպիսի ընկերութիւն նոյնպիսի սկզբունք, առկ. էշն իշուն կշտին կապես, կամ արուց կը համնի կամ բարուց. 3. (առակէ ծըղբ. նշանախօսութեան մը խօս տալ յառաջ [illegible] յառաջ գրոսելով, նոյնպէս փոյախօսներն ու ա-ծախօսներն յառաջ՝ որոնք յայտ ղորոնքայէս էին յառաջ [illegible] խընդրանքն). — Herz բարեկամ ըստ սրտի. — Leichtfuß թեթեւամիտ. — Liederlich անառակ, զեղխ. — Lustig, նաև — lustiger — հաղխա, խեղկատակ, ծաղրածու. — Studio ուսանող. — Sauf aus կարի յոյժ արբեցող. — Zimperlich անհնարին քնքուշ։

Brüder‖art, իգ. nach — եղբայրաբար։ —bund, ար. եղբայրական կապ։ —fehde, իգ. եղբարց կռիւ՝ կագ։ —s liebe, իգ. եղբայրսիրութիւն, էր. ընկերասիրութիւն։ —mord, ար. եղբայրասպանութիւն։ —mörder(in, իգ.), ար. եղբայրասպան։ —mörderisch, ած. եղբայրասպանութեան։ —voll, չ. ցեղակից՝ ազգակից ժողովուրդ։

Brü'dergemeinde, իգ. — der Herrnhuter Հեռնհուգեան կամ Մորաւեան եղբարց հասարակութիւն։

Brü'derchen, չ. 22բ. նուազ. Bruder. եղբայրիկ։

brü'derlich, ած. եղբայրական. մ. եղբայրաբար։ —keit, իգ. 31. անյ. եղբայրակցութիւն, եղբայրական մտերմութիւն։

brüdern, չբ. ս. 3ա. ընդ. hier ist nichts zu — հոս անհնարին է զուարճանալ մ'ինակ վայելելը. 2. mit ihm ist nicht gut — կատակարանել չի սիրեր։

Brüders‖frau, իգ. նու։ —kind, չ. եղբօրզաւակ։ —sohn, ար. եղբօրորդի։ —tochter, իգ. եղբօրաղջիկ։

Brüderschaft, իգ. Brü'derschaft, իգ. 31. եղբայրութիւն, եղբայրակցութիւն. mit J—m — machen կամ schließen մէկուն հետ եղբայրակցութիւն հաստատել. 2. ընկերութիւն, միաբանութիւն. էր. եղբայրութիւն, ընկերութիւն։

Brü'h‖erz, չ. հք. պղնձախառն հրաքար։ —faß, չ. —haus, չ. ար. եռացնել լուս անօթ՝ կաթսայ։ —futter, չ. —häcksel, ար. երկ. խաշած նարակ՝ կեր։ —heiß, ած. = brühwarm. —kartoffeln, իգ. յք. խաշած գետնախնձորք։ —kessel, ար. = Brühfaß. —näpfchen, չ. համեմանոց։ —(siedend-)heiß, ած. —warm, ած. եռացնել, քաղցրաց. փխ. ընդ. բոլորովին նոր՝ թարմ։ —suppe, իգ. արգանակ, խաշու, մամլուք։

Brü'he, իգ. 35. (ընդհանրապէս) լուծուած նիւթ մը պարունակող հեղուկ. 2. (ի մասնաւորի) խհ. (Fleisch-)— արգանակ, մամլուք, խաշու. բ. համեմունք (սօս, սալչա). 3. մուղ՝ քամուք պտղոց... փխ. ամ. (rothe) — արիւն. 4. ար. (ներկարարաց) լուծ ներկ (որուն մէջ լաթերը կը ներկեն). 5. փխ. ընդ. in der — sitzen (կամ stecken) անհնարին փորձանաց՝ տարակուսանաց մէջ ըլլալ. eine lange — über et. machen բանի մը վրայ երկայնաբան շաղակրատել՝ խօսիլ։

brü'hen, նբ. 3ա. միս՝ բանջարեղէն... խաշել՝ խարշատել. 2. das Fleisch — (եփելէն յառաջ) միսը արիւնը լուալ մաքրել. die Wäsche — = bauchen, նբ.։ — չ. 22բ. անյ. խարշատում, խաշում. — der Wäsche = Bäuche.

Brühl, ար. 20. երկեղ մացառուտ դաշտաքը, մորի։

Brü'll‖affe, ար. ձն. կանչող կապիկ, կանչակապիկ (Mycetes)։ —ochs, ար. ձն. (խաւնից) ցուլ։

Digitized by Google

brül'len, չէ. ե. 3ա. (արջառք) բշել. բառաչել, պոռոչել. (առիւծ) մռնչել. (շուն՝ գայլ) ոռնալ. (խոզ) պապապաչել. (ուղտ) կառաչել. ը. մփ. (մարդ) մռնչել, ճչել կանչել, (ցասմամբ) մեծաբարբառ աղաղակել՝ պոռալ կանչըռտել՝ պոռչըռտալ. (մրրիկ՝ հով) մռնչել, գոչել: — նէ. ած. 3—ա Beifall — մէկուն զայրագին կեցցէն՝ ազնիւ աղաղակել: — չ. 32է. ածյփ. = չէ. ին նշանակութեանց հեփ. բշում, բառաչում, մռնչում, կառաչում, գոչում...:

Brumm'bär, ար. = Bär, 1. է. փխ. ըծփ. մռմռող, քրթմնջող, ած. տռտռացող: —bart, ար. ըծփ. = Brummbär, է.: —baß, ար. երժ. երգիչին ստուարաձայն փող, բամբ. է. = große Baßgeige; փ. ըծփ. ստուարաձայն բամբ: —eisen, չ. թերթի գիծ: —fliege, էգ. ծն. բոռ, բոռեխ (Musca vomitorix): —kater, ար. ըծփ. = Brummbär, է.: —kreisel, ար. ըռնչան: —ochs, ար. յն. = Brüllochs.

Brumme, էգ. 35. ծն. = Brummfliege.

brummeln, brü'mmeln, չէ. ե. եւ նէ. 3ա. ատամանց մէջէն մռմռալ՝ ած. տռտռալ. 2. քրթմնջել, մըռմռալ:

brummen, չէ. ե. եւ նէ. 3ա. քրթմնջել, ած. տռտռալ. 2. (երգչին՝ բամբ ձայն...) թրթռալ, (զանգակ) հնչել, հնչիւն արձակել. (բոռ՝ իշամեղու...) բզզալ, տզզալ. mir brummt der Kopf davon ականջներս կը խլնան, գլուխս կը ճաթի. ըծփ. in den Bart — փ. Bart, 2. 3. ըծփ. բանտարգել ըլլալ:

Brummer, ար. 22ա. 1. (նաեւ —in, էգ. 32.) = Brummbär, է. 2. ծն. = Brummfliege; 3. յաղթ թնդանօթ. երժ. = Brummbaß.

brummig, brummisch, ած. 6. մըռմռացող, ած. տռտռացող:

Brunelle, էգ. 35. սալորչիր:

brünett, ած. 8. թուխ, թխամազ: —e, էգ. 35. թխամազ աղջիկ՝ կին:

Brunft, էգ. 17. որս. (եղջերուաց՝ այծեմնեաց) ցեղնելը՝ կողալը: —hirsch(e), էգ. —bürsch(e), էգ. կըռղուցի ժամանակ եղջերուաց որս: —hirsch, ար. կողուցի մէջ եղջերու:

brunften, չէ. ե. 3է. որս. կողուցի մէջ ըլլալ:

Bruni(e)r- կամ **Brüni(e)r‖eisen**, չ. ողորկիչ՝ փայլեցուցիչ գործի: —gold, չ. փայլեցուած ոսկի:

brüni(e)ren, նէ. 3ա. որս. ոսկեզէն՝ արծաթեղէն առարկայք ողորկիչ գործւով փայլեցընել. 2. պողպատ՝ հրացանի փող... կրակի ցուցընել կապուտակ գոյն տալու համար:

Brunn, ար. 29. էն. = Brunnen, 1.

Brünn, չ. 38. փղ. Պրիւն (Մորաւիայի մայրաքաղաք):

Brü'nn(e)lein, չ. 22է. նաղ. Brunnen:

Brunnen, ար. 22է. աղբիւր. 2. հանքայնոց աղբիւր, նախ հանքայնուրք. — trinken հանքայնոց (հանքայնուր խմելու) երթալ. 3. ջրհոր, հոր. էվ. հոր բովուց, քանահոր (= Schacht). է. փխ. meine Pläne sind in den — gefallen ծրագիրներս՝ խորհուրդներս ի գերեւ ելան՝ չաջողեցան. den — zudecken, wenn das Kind ertrunken ist երբ տղան խեղդուի, հորը կը գոցուի. առկ. մինչեւ ոսկը չերթի, հանըան չի հարթիր. Wasser in den — tragen ի զուր աշխատիլ, էջփ. ի հուր դնել՝ ի ջուր ագալ:

Brunnen‖ader, էգ. ջրերակ: —anstalt, էգ. ջերմայնոց՝ հանքայնոց վաճառատուն: —arzt, ար. հանքայնոց բժիշկ: —becken, չ. աղբեր աւազան: —eimer, ար. (ջրհորի) դոյլ: —gräber, ար. ջրհոր փորող: —bahn, ար. աղբերածորակ: —kur, էգ. հանքայնովք կամ ջերմայնովք դարմանում: —kresse, էգ. բն. ջրկոտիմ (Nasturtium). է. süße — (մարգաց) կոտիմ (Cardamine pratensis): —macher, ար. աղբիւրագործ. ջրհորագործ: —ort, ար. ջերմուկային վայր, ջերմայնուրք: —schwengel, ար. ջրհորի թեւ: —stein, ար. = Kesselstein. —stube, էգ. ջրադուգայի՝ ջրմուղի ջինարան: —wasser, չ. հորայնուր: —zeit, էգ. ջերմայնոց՝ բաղանեաց ժամանակ:

Brunst, էգ. 17. (ցնցա. ար. 13.)

Digitized by Google

ֆի. եռանդ, առատկութիւն, առատութի ցանկութիւն. ը. մփ. բուռն կարիք՝ կիրք. էջ. մփ. զգայական՝ մարմնական սէր՝ ցանկութիւն. 2. որս. — Brunft.

brünsten, չբ. h. յբ. — brunften.

brü'nstig, ած. ս. 1. —, —lich, ձ. եռանդեռամբ, առատկութեամբ. 2. — inbrünstig; 3. (որս. անասնոց եւ ամ. մարդկան համար) կոզուցի մէջ եղող:

Brü'nstigkeit, էգ. 31. անյ. — Inbrunst.

Brü'ssa, չ. 38. անյ. քղ. Պուրսա:

Brü'ssel, չ. 38. անյ. քղ. Պրիւսէլ:

Brü'sseler, Brü'ßler, ար. 22ա. **Brü'ßlerin**, էգ. 32. Պրիւսէլցի:

Brust, էգ. 17. կուրծք, լանջք. eine breite — h. լայնալանջ ըլլալ. J. an seine — drücken մէկը սրտին՝ կրծքը վրայ ճնշել. sich in die — werfen (= brüsten) ընդոստնել, բարձրապարանոց շրջիլ, սիգալ. բ. (կրծոց խոռոչին գործարանքը) մծ. թոք. անդր. թոքատուն. eine gute — h. առողջ կուրծք՝ թոք ունենալ. er hat es auf der —, seine — ist verschleimt կրծացաւ է, թոքը ախտացեալ է. 2. (անասնոց՝ միջնոց) կուրծք՝ լանջք. 3. ծիծ, ստինք՝ ծոց (կանանց). e—m Kinde die — geben մանկան ստին տալ, մանուկ մը դիեցնել. ein Kind an der — կաթնկեր՝ ծծցի տղայ. (von der —) entwöhnen կաթէն կտրել՝ քեցել, հատուցանել ի ստենէ. 4. էփ. սիրտ, ծոց, կուրծք. 5. (էրոց համար) ազանելեաց վերին մասը՝ մարմին:

Brüst‖baum, ար. ոստ. ոստայնանկաց ստորի: —**beerbaum**, ար. բչ. rother — Հասարակ յունապի, չայկէնի (Zizyphus vulgaris): —**beere**, էգ. բչ. յունապ, չուապ: —**beklemmung**, էգ. կամ —**beschwerde**, էգ. կրծոց ճնշում՝ մղձկում: —**bild**, չ. կիսանձն պատկեր՝ լուսանկար. կիսանդրի, կիսարձան: —**binde**, էգ. լանջապանակ: —**bohrer**, ար. որս. չաղափ: —**drüsenentzündung**, էգ. ախտ. կրծոսկեր գեղձի բորբոքում՝ տապ: —**fell**, չ. անդր. լանջաթաղանթ:

—**fellentzündung**, էգ. ախտ. լանջաթաղանթի բորբոքում: —**fieber**, չ. ախտ. սրտակրանաց տապ: —**gang**, ար. անդր. կրծքից խողովակը՝ փող: —**gefäße**, չ. յգ. կաթնաւորք՝ ստեանց անօթք: —**höhe**, էգ. ճրտ. լանջապատերձ բարձրութիւն: —**höhle**, էգ. անդր. կրծախոռոչը: —**kasten**, ար. (լանջաց ոսկրոտ մասը) թոքատուն: —**kern**, ար. որս. եղան կրծոց փափուկ միսը: —**krampf**, ար. ախտ. կրծոց ջղաձգութիւն: —**krank**, ած. կրծացաւոտ, թոքախտաւոր: —**krankheit**, էգ. ախտ. կրծացաւութիւն. բ. անյ. մփ. (= Lungenschwindsucht) թոքախտ, մաշարատական ախտ: —**latz**, ար. (կանանց լանջապնդ ներքնակ) պարխճասանդ: —**leder**, չ. — e—s Fechtmeisters զինաշարժութեան ուսուցչի լանջապանակ: —**lehne**, էգ. ար—. ճրտ. փանդակապատ: —**leiden**, չ. ախտ. — Brustkrankheit, ա.; —**leidend**, ած. — brustkrank. —**reinigend**, ած. բժշ. կրծից մաքրիչ (դեղ): —**ring**, ար. որս. երիվարի լանջապանակ օղակ. բ. կն. — der Insekten միջատաց կրծքից օղ: —**schild**, ար. (չ.) կուրծքը պաշտպանելու վահան. բ. (ասէրութեան սպասաւորաց... կրծից վրայ կրած) յայտնաչափ պատուական. գ. (ըստ Ս. Գրոց) gesticktes — des Hohenpriesters der Juden Հրէից քահանայապետին լանջանոց՝ բանաւորան. դ. կն. — der Insekten միջատաց՝ խեցգեփանեայ լանջք: —**schleier**, ար. — der Nonnen մայրապետաց լանջանոց՝ պերող: —**schleife**, էգ. իլաչափողի Հանգոյց: —**streifen**, ար. — am Hemde շապկի լանջանկալ: —**stück**, չ. — Brustbild; բ. անդր. կուրծք: —**wehr**, էգ. ար—. ճրտ. եւ բրդ. ճրտ. կամրջի... եզերք լանջապերձ որմ, պարսպ, ծնօտ. (պատուարի) պարսպի ծնօտ: —**winde**, էգ. որս. գլանանիւ, ոլորան: —**zucker**, ար. գարեշաքար:

Brü'stchen, չ. ձբ. նվզ. Brust. կրծիկ, ծոցիկ. բ. (մանկանց եւ կանանց) փոքրիկ քաթանակ:

brü'sten, sich — չբ. ձբ. ընդոստնել, բարձրանալ, բարձրապարանոց շրջիլ, պերճանալ. գ. sich breit

Digitized by Google

machen (breit, ած. 4. Brust, 2. ա.). 2. sich mit et. — պանծալ մը պարծենալ. բան մը ցոյց տալ։

Brü'stung, իգ. 31. = Brustwehr.

Brut, իգ. 31. թուխս, թխում. die Vögeln sind in der — թռչունները թուխս նստած են. 2. թխելէն ելած ձագերը. 3. (միջատաց) ձուք. (ձկնոցի ձկները բազմացընելու համար) մանր ձկունք. die Fische setzen — ձկերն իրարու կը չփուին. — der Seidenwürmer շերամի ձու. 4. փխ. էլ. մփ. (տղոց՝ չար մարդկան համար) böse — չար՝ անիծեալ զարմ՝ ծնունդ (ընդ. անիծից արմատ). 5. գլ. կոճղիկցի, մանր կոճղեղ։

Brüt|biene, իգ. = Drohne. —fleck, ար. (թռչնոց) անփետուր մասը։ —henne, իգ. թխամայր։ —hitze, իգ. կամ —wärme, իգ. թխելու կարեւոր ջերմութիւն։ —käfig, ար. թխարան. բ. վանդակ։ —knospe, իգ. գլ. կոճղիկցի։ —ofen, ար. տ. Brütofen. —rissig, ած. —es Ei ճաթած ըլլալու սկսած թխելու ձու։ —stätte, իգ. = Brütanstalt; բ. փխ. կենդրոն (հիւանդութեան...), բոյն (հերետիկոսութեան...)։ —zeit, իգ. (հաւուց...) թխելու ժամանակ։ —zelle, իգ. ձուոց բջիջ։ —zwiebel, իգ. գլ. կոճղիկցի (հմմտ. նախ— Brüt...)։

Brü't|anstalt, իգ. թխարան (արուեստական եղանակաւ թխելու տեղի)։ —ei, չ. թխելիք ձու. բ. թխելու ձու։ —haus, չ. = Brütanstalt. —ofen, ար. թխելու փուռ։

Brutalitä't, իգ. 31. անասնութիւն, վայրենութիւն, սաստիկ բրտութիւն։

brü'ten, չբ. ի. 32. եւ նբ. թխել. փխ. գաղտ պահել, նիւթել, բուն պահել. auf Rache — վրէժխնդրութիւն նիւթել. 2. über sein Geschick — իր ճակատագրոյն վրայ մտածել՝ երազել։ — չ. 33բ. անյժ. թխելու ժամանակ. փխ. նիւթելը, մտածելը, երազելը։

brü'tig, ած. 6. das Huhn ist — հաւը թխել կ'ուզէ. 2. —es Ei թխուած ձու։

brütto, Brütto, մ. — wiegen (բանի մը) խառն կշիռն ըլլալ (հկռնչ. Netto)։

Brütto|einnahme, իգ. խառն հասոյթ (ամբողջ տարեկան հասոյթն առանց ելքն՝ ծախքն ի բաց հանելու)։ —gewicht, չ. խառն կշիռ։

Brútus, յտ. ան. ար. 18. Բրուտոս։

Bryónie, իգ. 35. գլ. լօշտակ (Bryonia)։

bst! մկ. լուռ, լռութիւն։

Bub, ար. 33. տ. Bube.

Búbe, ար. 34. (հմմտ. Junge, Knabe) մանչ (հկռնչ. Mädchen). նուզ. Bü'bchen, չ. 33բ. մանչուկ, մանկիկ. բ. յոխ. բնռ. պատանի, երիտասարդ. 2. խղ. (քարտախաղի խաղը մէջ) սպասաւոր, պատանեակ. 3. նաեւ Bü'bin, իգ. 32. ստահակ՝ շաղաշուռ՝ վատաշուէր պատանի, խառնակեցիկ աղջիկ։

búben|mäßig, ած. որիկայի (վայել՝ պէս)։ —streich, ար. —stück, չ. —that, իգ. ստահակութիւն, որիկայի գործ, չարաճճութիւն։

búbenhaft, ած. 6. = bubenmäßig.

Büberei, իգ. 31. = Bubenstreich.

Bü'bin, իգ. 32. տ. Bube, 3.

bü'bisch, ած. 6. եւ մ. որիկայի (գործք...), որիկայաբար. 2. նենգաւոր, խարդախ, խաբեբայ։

Búbo, ար. 38. ախտ. կորիղ (ցայլից վրայ՝ անթոց եւ պարանոցի մէջ այտուռ)։

Bucéphalus, յտ. ան. ար. անփխ. հ. պտ. ցլագլուխ երիվար (Մեծին Աղեքսանդրի)։

Buch, չ. 7. (բայց 6. նշանակութեան յտ. էն մէջ անփխ.) գիրք. es ließe sich ein — schreiben über... այս նիւթի... վրայօք կրնար գիրք մը շարադրուիլ. փխ. immer über den Büchern sitzen (կամ hocken) միշտ իւր գրոց մէջ ընկղմած ըլլալ. wie ein — sprechen վճռական խօսիլ, իբրեւ թէ պատրաստ կարդալ. փխ. da muß man das — zumachen աստ վրայ այլ եւս ըսելիք չկայ. wie es im —e steht ըստ պատշաճի, ըստ արժանւոյն. 2. (գրքի մը ընդարձակագոյն մէկ հատուածը՝ մասը.) ըստ Ս. Գրոց. das erste — der Könige գիրք առաջին թագաւորութեանց. die fünf Bücher Mosis հինգ գիրք Մովսիսի, Մովսիսեան հինգ գրքութիւնք. erstes

— Mosis Ծնունդք, գիրք Ծննդոց. zweites — Ելք, գիրք Ելից. drittes — Ղեւտականք, գիրք Ղեւտացւոց. viertes — Թիւք, գիրք Թուոց. fünftes — Երկրորդումն Օրինաց. 3. ըն. արձանագիրք, տոմար, հաշուեգիրք. — führen տոմար բռնել, հաշուեկալութիւն ընել. (genau) — und Rechnung führen über et. բանի մը ճիշդ արձանագիրը՝ տոմարը բռնել. 4. տետրակ (դպրոցի աշակերտաց). deutsches — գերմաներէն (շարագրութեան) տետրակ. 5. Քօրթէօր խղ. միեւնոյն գունոյ ամբողջ տասուերեք հատ թղթերը. օ—խօղէ ձգէ՝ ժեց ձեռք շահած քարտէսք. 6. (յք.ի ձգէ անփի.) ըն. — Papier (25 թերթ թուղթ) պուրակ՝ տրցակ մը թուղթ. 7. = Blättermagen.

Búch‖adel, ար. մուրհակօք հաստատեալ ազնուականութիւն: —auszug, ար. քաղուածոյք ի գրոց: —binder, ար. ար—. կազմարար: —binderhandwerk, չ. —binderei, իգ. կազմարարութիւն: —druck, ար. ար—. տպագիր, տպագրած: —drucker, ար. ա. տպագրապետ. բ. տպագրող՝ տպող (գործաւոր). գ. (Հմմտ. Schriftsetzer) գրաշար, շարող: —druckerballen, ար. ար—. տպագրողաց թանաքի գլան: —druckerfarbe, իգ. տպագրութեան թանաք: —druckerkunst, իգ. տպագրութիւն, արուեստ տպագրութեան: —druckerei, իգ. տպարան: —druckereifaktor, ար. տպարանի վերակացու: —druckerpresse, իգ. տպագրութեան մամուլ: —form, իգ. տղ. գիր՝ ծալ՝ ձեւ գրոց: —führer, ար. ըն. հաշուեկալ, տոմարակալ, համարակալ: —führung, իգ. ըն. (einfache, doppelte, italienische...) — (պարզ՝ կրկին...) հաշուեկալութիւն՝ տոմարակալութիւն: —halter, ար. = Buchführer. —haltung, իգ. = Buchführung. —handel, ար. ըն. գրավաճառութիւն. nicht im — sein (գիրք մը) ծախու չըլլալ: —händler, ար. ըն. գրավաճառ. fliegender — շրջող՝ թափառական գրավաճառ: —händlerschaft, իգ. — e—s Ortes, e—s Landes տեղւոյ՝ գաւառի մը գրավաճառք՝ գրավաճառաց խումբ: —handlung, իգ. կամ —laden, ար. գրավաճառանոց: —schuld, իգ. ըն. պարզ պարտք: —stabe, ար. տ. հնխ. յօդ—ած Buchstabe. —weise, մ. ըն. պուրակ պուրակ՝ տրցակ տրցակ (ծախել): —zeichen, չ. գրանշան, գրքի ժապաւէն:

Búch... բարդութիւնք Buche-ի: —ecker, իգ. կամ —eichel, իգ. բս. փեկոնի՝ ոփւոյ պտուղ, խողակ: —fink(e), ար. կն. ոսպնեկիկ (Fringilla coelebs): —nuß, իգ. բս. = Buchecker. —wald, ար. փեկոնիք, փեկոնեաց անտառ: —weizen, ար. բս. տ. հնխ. յօդ—ած Buchweizen. —winde, իգ. բս. փողածաղիկ, գեղձ (Polygonum convolvulus):

Buchára, չ. աշ. = Bukhara.

Bucharést կամ Búcharest (պո—ք—քրէսդ), չ. 88. աշ. Պուքրէշդ:

Búche, իգ. 35. բս. ոփի, փեկոն (Fagus): [գրքոյկ:

Bü'chelchen, չ. 22բ. նուա. Buch-ի.

búch‖en, նբ. 3ա. ըն. et. — բան մը գրի անցընել. ը. մտ. բան մը նշանակել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. գիր, գրուած, գրի անցընելը. նախ— = Buchführung.

búchen, bü'chen, ած. 6. փեկոնեայ, ոփիէ:

Búchen‖hain, ար. —pflanzung, իգ. —wäldchen, չ. փեկոնեաց անտառ՝ անտառակ:

Bü'cher‖aufseher, ար. վերակացու մատենադարանի: —beschreiber, ար. քրն. մատենագէտ: —brett, չ. գրատան խաղ (դարակ): —freund, ար. մատենասէր: —kram, ար. ընփ. հնոտի մատեններ վաճառականութիւն. բ. հնոտի մատեաններ. den — bei Seite werfen հնոտի մատեանները մէկդի նետել: —kunde, իգ. քրն. մատենագիտութիւն: —milbe, իգ. կն. մատենացեց, գրուտիճ (որդ): —narr, ար. գրամոլ: —repositorium, չ. = Bücherschrank. —sammlung, իգ. մատենադարան: —schrank, ար. գրադարան: —sprache, իգ. գրաւոր լեզու, գրոց բարբառ: —wesen, չ. մատեններ՝ գրականութեան հայթայթիչ (?) բր: —wurm, ար. կն. = Büchermilbe; բ. փխ. շարունակեալ մատեններ եւ գրուածներ մէջ թափառող անձ. գ. շատ փութաջան՝ ժիր աշակերտ:

Buchs, ար. եղ. 8. յգ. 18. —**baum**, ար. 13. դէ. տօսախ (Buxus)։

Buchsbäumen, ած. տօսախեայ։ -**baumpflanzung**, էգ. տօսախի անտառակ՝ տնկարկութիւն։ —**baumränder**, ար. յգ. — der Gartenbeete ածուներուն եզերքը տօսախներէ ձեւացուած զարդ՝ շարք։

Bü'chse, էգ. 35. նաւ. **Bü'chschen**, չ. 22բ. գլանաձեւ աման (մէջը բան պահելու). 2. տուփիկ. արկղիկ. ղանձանակ. տուփի արկղիկ. ռամ. keine —, gute Salben ազնիւ օծանելիք մանր շիշերու մէջ կ'ըլլան, կարճահասակ անձինք խելացի կ'ըլլան. in die — blasen müssen տուժել, տուգանք կրելու ստիպուիլ. 3. ռ. հրացան. Ք. կարճ՝ լայնափող դիւրատար հրացան. Ի. (գաւառքին) երկայնափող հրացան. 4. ժող. = Beinkleider; 5. դէ. (Mool.)— մամուռայ սափորակ. 6. ար. մեքենայից գլանաձեւ խողովակ՝ փող՝ օղ։

bü'chsen, նք. 3գ. ար. գլանով ղատել, գլան անցընել. 2. ժղ. փախցընել, գողնալ։

Bü'chsen|bohrer, ար. ար. (հրացանի...) գչիր. (թնդանօթաց...) ներքին կողմը հարթելու գործիք։ -**förmig**, ած. խողովակաձեւ, գլանաձեւ, փամփաձեւ։ —**futter(al)**, չ. հրացանի պատեանը՝ ամանը։ —**gelb**, չ. ղանձանակով ծողղմած ռամակ. -**handel**, ար. արկղավաճառութիւն, տուփիկներու . . . վաճառականութիւն. Ք. հրացանավաճառութիւն. Ի. հրացանաց՝ հրազէնից առեւտուր։ —**händler**, ար. արկղավաճառ, քանկաց... վաճառականն. Ք. հրացանավաճառ, հրացանագործ։ —**lauf**, ար. հրացանի գլան, հրացանափող։ —**macher**, ար. ար. հրացանագործ, զինագործ։ —**macherei**, էգ. —**macherhandwerk**, չ. —**kunst**, էգ. երկայնափող հրացան շինելու արուեստ, հրացանագործութիւն։ —**meister**, ար. չն. հրձիգ՝ գնդըն-կէց զինուոր, թնդանօթաձիգ։ —**pulver**, չ. հրացանի ազնիւ վառօդ։ —**ranzen**, ար. պայուսակ՝ մախաղ որսորդաց։ —**sack**, ար. = **Büchsenfutter**. —**schaft**, ար. հրացանատուն, հրացանակոթ։ —**schäfter**, ար. ար. հրացանարուն շինող։ —**schießen**, չ. հրացանաձգութիւն։ —**schloß**, չ. ար. հրացանի փիլթակ՝ փականակ։ —**schmied** (ժող.), ար. = **Büchsenmacher**. —**schrank**, ար. հրացանակալ պահարան, զէնքերը կախելու ծածկոր կարգման։ —**schuß**, չ. զարտայլինի երկայնափող հրացանի հարուած. ժխ. e—n — weit հրացանաձիգք մը, հրացանի (գընդակի) մը զացած հեռաւորութեան չափ։ —**schütze**, չն. ար. հրացանակիր, հրացանաւոր. զարտայլինաւոր։ —**spanner**, ար. ար. (տիրոջը համար) հրացան լեցնող որսորդ, հրացանակալ, հրացանակիր։

Buchstab(e), ար. 34. գիր, նշանագիր, տառ. großer — գլխագիր, տառագլուխ՝ մեծ գիր. kleiner — մանր գիր. ժխ. der — tödtet, aber der Geist macht lebendig գիրն սպանանէ, այլ հոգին է կենդանարար. nach dem —n բառ բառական իմաստին. 50 Gulden in —n յիսուն Ֆիորինին նշանագրով (հարկ է գրել). 2. ար. տպ. տպարանի գիր՝ տառ. (ըեղուն մը նկատական տառ.) mit armenischen —n schreiben հայատառ՝ հայ նշանագրով գրել։

Buchstäbelei (ժող.), էգ. 31. բառական նշանական մեկնութիւն։

buchstäbeln (ժող.), չք. b. 3ռ. բառական մեկնութեան չափազանց կապուիլ. 2. բառական մեկնութեան չափազանց կապուելով իմաստը խաթարել։

Buchstaben|folge, էգ. (nach der) — այբուբենական կարգ(աւ)։ —**gläubig**, ած. միամիտ, հրեայ, (հրէի պէս օրէնքը... ճիշդ գրերուն համաձայն մեկնող)։ —**gleichklang**, ար. նմանաձայնութիւն, նոյն նշանագրերն ունենալը։ —**mensch**, ար. (ամէն բան բառական ճիշդ իմաստովը առնող մարդ) ճշդապահանջ. ը. ծղ. ստրուկ, իմաստակ։ —**muschel**, էգ. լն. ժող. գրակերպ դոճխեա (Donax scripta)։ —**räthsel**, չ. բառական նշանագրական առեղծուած։ —**schloß**, չ. ար. գաղտնի կղպանք։ —**schrift**, էգ. ռռ. գրահաշուական գրուած։ —**spiel**, չ. գրե-

Digitized by Google

բու խաղ, անգրաստատութիւն։ —s tafel, էգ. նշանագրոց պնակիտ, աղփաբետար, այբէնդիրմ։ —versetzung, էգ. 31. = —spiel; բ. փր. գրափոխութիւն, գրերու տեղափոխութիւն։

buchstabi(e)ren, նբ. 3ա. հեգել, գրերը՝ փանկերը կապել։

búchstäblich, ած. 6. բառական. Հ. բառական կերպով, բառական՝ նիւթական իմաստով (առնել) 2. ըստ բնագրին. et. — nehmen անձուկ մտօք՝ նիւթականապէս առնուլ. allzu — übersetzen ծառայաբար՝ ճշգաբանութեամբ թարգմանել.— wahr բան առ բան՝ ամենեւին իսկ ճշմարիտ։

Búchstäblichkeit, էգ. 31. նոյնաբանութիւն, բառական ճշգութիւն։

Bucht, էգ. 31. (ընդհանրապէս՝ բոլոր գերմաներէն հնց.) կորութիւն, կորացում, 2. (ծովուն՝ ցամաքի մէջ մտած տեղը) խորշ, գոգ, ծոց. ծովածոց, ծովախորշ. էխ. փրկութեան ապաւէն, նաւահանգիստ. 3. ն—է. (նաեւ Bugt) (գերաններու՝ փայտերու) փորուած, ծակ. 4. անկիւն. դառապայ, թեթեւ միջնորմ։

Búcht‖breite, էգ. ծովածոցի լայնութիւն։ —netz, չ. ն—է. խորշի ցանց, ծովածոց ձգուած ուռկան։

búchten, նբ. 3բ. աղեղնաձեւ կտրել, երկու ծայրերը դուրս ցցել։ sich — էբ. խորշ կազմել, գոգաձեւ ըլլալ (տ. Bucht)։

búchtig, ած. 6. գոգաւոր, խորշանման, գոգաձեւ (տ. Bucht). 2. տէ. խորշաւոր (տերեւ). 3. ն—է. գոգեալ կոր, կամարակերպ։

Búchweizen, ար. 22բ. տէ. ձիակորեակ, տաճիկ՝ հնդիկ՝ թուխ ցորեն (մատիտեղի տեսակ մը) (Polygonum fagopirum)։

búchweizen‖artig, ած. տէ. մատիտեղի տեսակ։ —grütze, էգ. ձիակորեկան եփեմուկ՝ ձաւար։

Búckel, Ա. ար. 22ա. կուզ, սապատողն. 2. տէ. պատղոց ուռէցք. բ. ար—. Երփ. սարաւանդ, շէնքի դուրս ցցուած մաս. die Mauer macht e—n — պատը փոր կը կապէ. Գ. էխ. sich e—n — lachen, նաեւ sich den — voll lachen ծիծաղելէն մարիլ՝ թալանալ, մեծաձայն քրքջել (հմմտ. Ast, 2. եւ buckelig). 3. ընտ. (մարդու եւ անասնոց) կռնակ, ուս, թիկունք. e—n krummen — machen կռնակն ուռեցընել. էխ. նոխ կամ երեւելի ձեւանալ՝ կերպարանիլ. J—m den — voll schlagen, den — schmieren մէկը չարաչար ծեծել. sich eine Ruthe auf den — binden անձին խոշընդոտն ըլլալ, իր անձին արգելք դնել։ Բ. — էգ. 35. սարաւանդ, դուրս ցցուած՝ կորնթարդ մաս (տառարկայի մը). 2. (վահանին մէջ տեղը դուրս ցցուած կիսագնդաձեւ մասը) կմբէ. 3. գնդաձեւ զարդ. ճառրամանդ. 4. —n der Locken փարոսից գանգուրք, գիսակաց օղակք։

Búckel‖eisen, չ. ար—. փորագրիչ երկաթ, դրոց. բ. մազերը գանգրելու գործիք՝ ունելիք։ —käfer, ար. իհ. վահանակ, գնդաճճի։ —meißel, ար. ար—. դրոց, կլոր գուրք։ —ochs, ար. իհ. Ամերիկայի սապատաւոր ցուլ, զէպու (Bos americanus)։ —thier, չ. սապատաւոր կենդանի (երբեմն ուղտու համար կ'ըսուի)։

búck(e)lig, ած. 6. սապատողն. կզաւոր, սապատաւոր. էխ. sich — lachen ծիծաղելէն թալանալ՝ մարիլ (հմմտ. Buckel, 2. Գ. եւ Ast, 2.). բ. —es Land բազմաբլուր՝ անհարթ գետին։

búckeln, չբ. Ի. 3ա. ծռիլ, կռնակը դուրս հանել՝ ուռեցընել։

bü'cken, նբ. 3ա. (գլուխը) ծռել, կորացընել, խոնարհեցընել. 2. gebückt gehen ծռած քալել։ sich — էբ. ծռիլ. կոր ի գլուխ ըլլալ. sich nach et. — բան մը ժողվելու համար ծռիլ. 2. sich vor J—m — ի նշան մեծարանաց մէկուն առջեւը ծռիլ՝ խոնարհիլ։

búcklicht, bücklig, ած. 6. = buckelig.

Bü'ckling, ար. 20. ընտ. մեծարանք, յարգանք։ — նաեւ Bü'cking, ար. ծխած՝ աղխառած տառեխ՝ ապխտակ ձուկ։

Búcklin, ար. 38. Հն. եւ ար—. առտ. բողոքին, արբէ չինուած կաշի. սատէ կաշի։ [Ofen)։

Búda, չ. 38. փղ. Պուտա (=

Digitized by Google

Búda-Pest(h), չ. 38. տղ. Պուտապէշտ (= Pest-Ofen)։

búddeln, չք. ի. 3ա. ռմ. բռել, փորել։ —Նք. երջ. (գետնախնձոր...) հանել։

Búddha, յտ. ան. ար. 38. կր. Բուդդայ։

Buddh(a)ísmus, ար. անփ. կր. Բուդդայականութիւն։

Buddh(a)íst, ար. 83. կր. Բուդդայական, Բուդդայեան։

buddh(a)ístisch, ած. 6. կր. բուդդայական։

Búde, էգ. 85. շարժական խանութ, կրպակ. 2. խրճիթ. գչ. մր. տուն. ճի. ընփ. (= Zimmer). 3—m auf die — rücken մէկը տեսնել՝ պախարակել։

Búden|geld, չ. շարժական խանութի համար հարկ։ —stand, ար. կրպակի տեղը։ —zins, ար. = Budengeld.

Budgét (պիւ-տժէ կամ պիօտճէտ), չ. 38. ելեւմտից պաշտօնական առաջարկութիւն ժողովոյ մը մէջ, հաշուացոյց. auf das — bezüglich հաշուացուցական։

Budike, էգ. 85. ընփ. (հմմ. Apotheke էն.) խանութ, կրպակ (տ. նաեւ Bums)։

Budiker, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ընփ. խանութպան, խանութի տէր։

Bü'dner, ար. 22ա. աղքատ տանտէր։

Buenos-Ay'res (Պուէնոս-այրէս), չ. անփ. աշխ. Պուէնոս-Այրէս։

Bü'ffel, ար. 22ա. ճն. գոմէշ (Bos bubalus). Բ. ճի. ընփ. wahrer — կոշտ՝ բիրտ՝ անծանօթ մէկը, գոմէշ. գրաստ. Գ. գոմշու մորթ եւ անկէ շինուած ներքնակ։

Bü'ffelantilope, էգ. ճն. Ամերիկայի յամոյր, բորոզոն (Antilope bubalis)։ —horn, չ. գոմշու եղջիւր։ —kalb, չ. գոմշու հորթ՝ երինջ։ —koller, չ. գոմշու հորթ, գխաստակ, պլէճ։ —leder, չ. գոմշու կաշի, մորթ։ —ochs, ար (արու) գոմէշ։ —rock, ար. գոմշու կաշիէ շինուած ներքնակ։

Büffelei, էգ. 31. ընփ. = Büffeln, չ. 2. բրտութիւն, կոշտութիւն, ռմ. գոմշութիւն։

bü'ffeln, չք. ի. 3ա. ընփ. չափազանց ուսանիլ՝ կարդալ. տաժանելի ժրութեամբ աշխատիլ։ — չ. 22Բ. անյփ. ընփ. չափազանց ընթերցում՝ ուսանիլը. տաժանելի ժրաջան աշխատութիւն։

Büffer, ար. 22ա. ար. շոգեկառաց արգելակ (= Puffer)։

Büffét, չ. 38. —t, չ. 20. սեղան՝ որուն վրայ պատրաստուած պաղ խորտիկք՝ խմորեղէնք զետեղուած են. Բ. սենեակ՝ տեղի ուր խորտիկք բոլորովին պատրաստուած զետեղուած են ճանապարհորդաց համար. Գ. ակումբ որուն մէջ հրաւիրեալք զետեղուած կերակուրները եւ ըմպելիները անձամբ անձին կը մատակարարեն։

Bü'ffler, ար. 22ա. ընփ. ժրաջան աշխատող։

Búffo, ար. 38. յփ. նաեւ Búffi, միմոս, ծաղրածու, խեղկատակ։

Bug, ար. 13. կորութիւն, ծռութիւն. 2. ոսկրներու յօդուած՝ յօդ, ոսկրաջօդ. (քանի մ'անասնոց առջեւի կամ ետեւի մասը) ձիու... լանջ, (ոչխարի) կռնակ. 3. ար. Տրփ. գմբեթի կամար՝ զոտի. 4. Նվչ. նաւու առաջք՝ ցռուկք։

Búg|ader, էգ. կենդանեաց ուսերակ՝ կռնըկի երակ։ —anker, Նվչ. երկրորդ՝ առաջակողմեան խարիսխ։ —band, չ. Նվչ. խարսխածակի շըրջանակ։ —lahm, ած. միջարեկ, աղդրաբեկ, բարձաբեկ։ —lähme, էգ. —lähmung, էգ. —schwinden, չ. ոսկերաց խախտում, միջարեկութիւն, բարձաբեկութիւն։ —leine, էգ. Նվչ. = Bulien. —stück, չ. ոչխարի ուս՝ կռնակ, (կովու) աղդր. Բ. Նվչ. նաւու առաջից թնդանօթ։

Bü'gel, ար. 22ա. աղեղնաձեւ կորացած՝ ծռած փայտ կամ մետաղ. 2. մսն. (Steig-)— ասպատան, ասպանդակ. 3. ար. (զանգակի) ունելիք. (կողովի...) անգեղ՝ ականջ. դրամապանակի շրջանակ՝ զարդ. 4. Նվչ. (կայմերու ... բոլորակը) շրջանակ՝ ծնօտ։

Bü'gelbrett, չ. ար. ողորկիչ տախտակ (= Plättbrett)։ —dohne,

իգ. որս. Թակարդ, ծուղակ։ — eisen, չ. որ—. ողորկիչ (երկաթ), արդուկ (= Plätteisen)։ — fest, ած. փ. լաւագոյն sattelfest. — garn չ. որս. ծուղակի՝ թակարդի լար։ — los, ած. անապաստան, առանց ապաստանի։ — messer, չ. որ—. հարթիչ՝ ողորկիչ երկաթ (մարսայարդարաց)։ — riemen, ար. ապաստանակալ, ապաստանի փոկ։ — ring, ար. ապաստանի օղակ (որուն մէջէն փոկը կ'անցնի)։ — säge, իգ. որ—. աղեղնասղոց։ — stahl, ար. որ—. = Bügeleisen. — tasche, իգ. սողկի մեծ քսակ։ — träger, ար. ապաստանակիր։ (Հմմտ. Plätt...)

bü'geln, նբ. 3ա. Wäsche — կտաւեղէնները ողորկել. արդուկով ողորկել. Nähte — կարն ողորկել. 2. ընփ. շատ խմել, անապակ գինի խմել։ — չ. 22բ. անյփ. ողորկումն։ (Հմմտ. plätten.)

Bü'gler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ողորկիչ։

Bugsi(e)r|anker, ար. ն—կ. նաւաձիգ խարիսխ։ — boot, չ. նաւաձիգ՝ նաւաքարշ նաւ։ — tau, չ. նաւաձիգ պարան՝ մալուխ։

bugsi(e)ren, նբ. 3ա. ն—կ. ein Schiff — նաւ մը քաշել. նաւաքարշել. նաեւ ընփ. եւ ծխ. մէկուն վարչութեան անսալ՝ հպատակիլ. մէկէ մը կառավարուիլ. 2. շուանով քաշել. mit den Händen — ձեռքով քաշել։ — չ. 22բ. անյփ. նաւաքարշութիւն, նաւաձգութիւն։

Bugsi(e)rer, ար. 22ա. ն—կ. նաւաձիգ նաւակ եւ նաւ։

Bugspriet, ար. 30. ն—կ. ցռուկակայմ, նաւու առաջակողմեան կայմ։

Bugt... իգ. 31. ն—կ. տ. Bucht, 3. եւ Bucht...

Buhl|dirne, իգ. բոզ. պոռնիկ, խառնագնաց կին (տ. Buhlerin)։ — lied, չ. սիրահարական՝ առփական երգ։ — schwester, իգ. = Buhlerin.

Buhle, ար. 34. — իգ. 35. Buhlin (ցնցա.) իգ. 32. ծղ. մփ. սիրահար, տարփածու, տարփաւոր. բ. հնց. ոճ. մփ. սիրելի։

buhlen, չբ. h. 3ա. ա—. ծղ. մփ. mit e—r Person — մէկուն առփանալ՝ սիրահարիլ, անարժան հաղորդութիւն ունենալ մէկուն հետ. 2. բնս. (հով՝ օդ...) քաղցրիկ՝ մեղմ շնչել. քաղցրաշունչ սօսափ փչել։ 3. um et. — բանի մը ստացման եռանդէն խնդրել, հետամուտ ըլլալ. 4. mit J—m um die Wette — մէկուն հետ մրցիլ. մէկուն նախանձորդն ըլլալ, զմիմեամբ ելանել, ելեւել անել։ — չ. 22բ. անյփ. = Buhlerei.

Buhlen|art, իգ. սիրահարական կերպեր, առփական եղանակներ։

Buhler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Ա. — ար. ծղ. մփ. բզալեր, բզամոլ, առփաւոր, քծնող կանանց. ոճ. մփ. զմէկն իրեն կնութեան առնելու հետամուտ։ Բ. —in, իգ. առնառի՝ քծնող կին։

Buhlerei, իգ. 31. անվայել ընտանութիւն, ապօրինաւոր հաղորդութիւն. զգայական սէր, առփանք, առխիք. 2. ը. մփ. — um et. բանի մը հասնելու ձեռներկութիւն՝ գործառնութիւն. 3. պշրանք. (կանանց) շողոքորթութիւն, նազանք։

buhlerisch, ած. 6. քծնող. առփական. զգայասէր, ցանկասէր. 2. յայրատ (նայուածք), վաւաշական, առփական։

Buhlschaft (ցնցա.), իգ. 31. տարփանք, սիրահարութիւն։

Buhne, իգ. 35. (եզերքն ամրացընելու) ջրարել տախտակամած. 2. քարափն, դարափն. 3. ձկնարգել, գետափանց քով ձկնատեան, ձուար։

Bü'hne, իգ. 35. Ա. տեսլարան, տեսարան. ը. մփ. թատր, թատրոն. նաեւ ծխ. die — betreten տեսարան ելլել (թատր խաղալու). über die — geben (դերասան մը) տեսարաններն վրայէն անցքին անցնիլ. բ. թատր մը ներկայացուիլ. 2. (հանդիսատեսաց՝ երաժշտաց... համար) բարձրաշէն փայտէ կազմած՝ բարձրաւանդակ, դարեւանդակ. բեմ (ատենախօսաց). 3. լուսատափայտ, լատա ծածկ։

bü'hnen, նբ. 8ա. խցին յատակը տախտակով դրուագել, տախտակամած ընել. որ—. բէ. քանահոր

Digitized by Google

մը տախտակով պատել՝ դրուագել։

Bü'hnenanweisung, էգ. թատերեցոյց ցանկ, թատերաց յայտարարութիւն։ —**behör**, չ. թատերաց զարդարանութիւնք՝ կազմածք՝ հանդերձանք։ —**dekoration**, էգ. տեսարաններ՝ թատրոնի զարդք։ —**dichter**, ար. թատերերգու՝ թատերաց բանաստեղծ։ —**dichtung**, էգ. թատերերգութիւն, թատրական բանաստեղծութիւն։ —**gerecht**, ած. թատրի օրինաց համեմատ։ —**held**, ար. թատրի մը գլխաւոր ներկայացուցիչը, թատրի դիւցազն։ —**kundig**, ած. թատրագէտ, թատրոնները լաւ ներկայացընող։ —**künstler(in** էգ.), ար. թատրախաղաց, դերասան։ —**maler**, ար. թատերական նկարիչ, թատր զարդարող նկարիչ։ —**mäßig**, ած. թատերական։ —**tanz**, ար. թատերապար։ —**stück**, չ. թատրի ներկայացուած կտոր։ —**veränderung**, էգ. տեսարանաց՝ արարուածոց փոփոխութիւն։ —**wand**, էգ. թեատրոնի զարդարուն՝ նկարուած պատ, կողմնակ։ —**werk**, չ. = Bühnenbehör. —**werkmeister**, ար. թատրոնի ճարտարապետ՝ գործապետ, թատրապետ։

Bü'hre, էգ. 35. = Bettüberzug.

buk, անց. backen ի։

Bukarest, տ. Bucharest.

bü'ke, ստոր. անց. backen ի։

Bukhára, չ. 38. ժղ. Պուխարա։

Bukharei, էգ. 31. աշխ. Պուխարաստան։

bukólisch, ած. 6. անդէորդական, հովուական. die —e Dichtungsart անդէորդական բանաստեղծութիւն։

Bukovina, էգ. 36. աշխ. Պուքովինա։

Bü'lbül, էգ. 38. սոխակ։

Buleine, նոյն. տ. Bulien.

Bulgár, ար. 38. —**in**, էգ. 32. Պուլկար։

Bulgarei, էգ. 31. die — եւ **Bulgárien**, չ. 38. անյփ. աշխ. Պուլկարիա, Պուլկարիստան։

bulgárisch, ած. 6. պուլկարերէն, պուլկարական.

Buli(e)n (բուն՝ Bugleine), էգ. 31. **Buli(e)ne**, էգ. 35. նաեւ Buleine, էգ. 35. նոյն. առաջատարի պարան՝ կողմնակի չուան, հեռակ։

Bulien|kägel, ար. —**spreut**, չ. —**spriet**, չ. պարանի ճանկ։

Búll|dogge, էգ. = Bullen|beißer. —**ochs**, ար. = Bull(e). բ. ծերութեան ժամանակը մալեալ ցուլ։

Búlle, ար. 34. յն. ցուլ. 2. շնշա. = Bullenbeißer.

Búlle, էգ. 35. կնիք. կնքոց, դրոշմ. 2. հրովարտակ, կոնդակ. goldene — Karl's IV. Կարոլոս Դ-ին ոսկեղէն հրովարտակը. եր. päpstliche — քահանայապետական կոնդակ՝ հրովարտակ։ [մուրճ։

Búllen, ար. 22բ. նոյն. նաւակա-

Búllen|adel, ար. հրովարտակաւ տրուած ազնուականութիւն։ —**beißer**, ար. յն. գամփռ (շուն)։ —**kalb**, չ. յն. արու հորթ։ —**sammlung**, էգ. կոնդակագիրք, հրովարտակաց ժողովածոյք։ —**schreiber**, ար. (քահանայապետական դիւանին մէջ) կոնդակագիր, կոնդակագրիչ։ —**schwanz**, ար. ցլու ագի՝ տուուն։

bumm, մլ. բում, պում։

Búmmel|fritze, ար. ընփ. —**hans**, ար. ընփ. = Bummler, 1. եւ 3.; —**leben**, չ. դատարկակեցութիւն, դատարկապորտի կեանք։ —**tag**, ար. (allwöchentlicher) — der Arbeiter գործաւորաց դատարկաշրջութեան՝ գործելու չգացած օր։ —**treiben**, չ. դատարկապորտութիւն, ժամավաճառութիւն։

Bummelei, էգ. 31. դատարկաշրջութիւն. ը. մփ. դատարկապորտ կեանք։

búmmeln, չբ. h. 3ա. դատարկ շրջիլ, անգործ պտըտիլ, դատարկակեաց ըլլալ. 2. ը. մփ. ծոյլ՝ հեղգ ըլլալ։

Búmmler, ար. 22ա. —**in**, էգ. 32. դատարկապորտ՝ վայրաշրջիկ՝ անգործ՝ ժամավաճառ (այր, կին). 2. բախտախնդիր, թափառական. 3. ծոյլ՝ հեղգ մարդ։

búmmlig, ած. 6. դատարկաշրջիկ. —es Leben = Bummelleben.

Bums, ար. եղ. 8. յփ. 18. նաեւ —**keller**, ար. ստորին կարգերու՝ որբանոց՝ ներքնակիրակ (ստորերկրեայ մասանի մէջ)։

bums, ձյն. պում, բլում, ճլում։

bumsen, չբ. ի. 3գ. բթաձայն շառաչմամբ բանի մը վրայ իյնալ։

Bund, չ. 20. (իբրեւ քանակութեան միութիւն յգ. ի մէջ անգի.) ի միասին կապեալ առարկայից խումբ. 2. — Garn կապ (դերձանի). խուրձ (խոտոյ՝ ցախի...). տրցակ (բանալեաց՝ դաւաղանի...). կոյտ, դէզ (փայտի՝ յարդի...)։ — որ. 13. միութիւն, միաբանութիւն, դաշնակցութիւն, նիզակակցութիւն, դաշինք բարեկամութեան. einen — schließen դաշինք դնել, դաշնակցութիւն ընել. (ըստ Ս. Գրոց.) der alte (neue) — Հին (Նոր) Կտակարան՝ Ուխտ. im —e mit... այս ինչ անձի հետ միաբանելով, անոր օգնութեամբը. Deutscher — Գերմանական դաշնակցութիւն. 2. կապ, կապանք, ժապաւէն, գօտի, կամար. հանգոյց. türkischer — տաճկի փաթթոց, գլխու կապ, գլխապատառ. 3. խղ. ճարտարակի խորշ, տապալուոյ խորան. երժ. ջութակի ստեղն. որ—. Երգ. = Knauf; (կազմարարութեան մէջ) Bünde գրաջիղք, գրալարք, գրոց կողի ժապաւէն. ստնակալ, ստնոցի կապք, խոնջան. (դարբնաց) պահանգ։

bund||artig, ած. կծկաձեւ, կոյտի ձեւով. գր. խրձնացեալ, խրձնաձեւ։ —art, որ. որ—. դուբ. (հիւանդերու) ողորկիչ կացին։ —brüchig, ած. ուխտանենգ, դաշանց անհաւատարիմ, անիրաւ. ըն. մփ. մատնիչ, դաւաճան։ —eisen, չ. որ—. լծակ, զօդիչ երկաթ։ —holz, չ. խրձնադէզ փայտ։ —schuh, որ. սանդալ (տեսակ մը հողաթափ)։ —seide, էգ. մետաքսի կծիկ՝ կոյտ։ —weise, մկ. խուրձն խուրձն։

Bü'ndel (Ն—չ. Bundt), չ. (որ.) 22—. կապոց, ծրար. 2. դաւաղաններու... խուրձն՝ տրցակ. — Akten թղթի ծրար՝ խուրձն. 3. ընփ. sein — schnüren կապոցը կապել, ծրարը ծրարել։

bü'ndel||förmig, ած. կապոցի ձեւով. գր. խրձնաձեւ, խրձնացեալ։ —jude, որ. պատապտուտ որ Հրէայ վաճառական, Հրէայ փերեզակ։ —träger, որ. փերեզակ։

Bündes||akte, էգ. դաշնագիր, դաշնադրական մուրհակներ։ —behörde, էգ. = Bundesregierung; բ. —behörden դաշնակցութեան մը գլխաւորներն։ —bruch, որ. դաշնակցութեան դրժանք, դաշանց բանդարութիւն՝ քակտում, դաշնալուծութիւն։ —brüchig, ած. = bundbrüchig. —bruder, որ. դաշնաւոր, դաշնակից. նիզակակից։ —direktorium, չ. դաշնաւորական գործադիր ատեան։ —festung, էգ. դաշնաւորութեան՝ նիզակակցութեան ամրոց։ —flüchtig, ած. = bundbrüchig. —freundlich, ած. դաշնակցութեան բարեկամ՝ համակից։ —fürst, որ. դաշնակից իշխան։ —genosse, որ. դաշնակից, նիզակակից։ —genossenkrieg, որ. հ. պտ. դաշնակցաց դաշնակցութեան դէմ կռիւ։ —genossenschaft, էգ. դաշնակցութիւն, նիզակակցութիւն. բ. դաշնաւորք, ուխտակիցք, միացեալք։ —genössisch, ած. դաշնաւորական, նիզակակցական։ —gericht, չ. դաշնակցաց ատեան։ —kanzler, որ. դաշնաւորաց ատենադպիր՝ դիւանադպիր, դաշնադպիր։ —lade, էգ. (ըստ Ս. Գրոց) տապանակ ուխտի։ —mäßig, ած. ըստ դաշանց՝ նիզակակցութեան։ —regierung, էգ. դաշնաւորական կառավարութիւն. նիզակակցաց վարչութիւն։ —staat, որ. դաշնաւորական տէրութիւն. բ. դաշնակից տէրութիւն։ —versammlung, էգ. դաշնակցաց ժողով։ —verwandt, ած. դաշնակից։

bü'ndig, ած. 6. վաւերական, պարտաւորիչ. 2. ապացուցական եզրակացուցիչ. 3. (ոճ՝ գրութիւն) կարճառօտ, սեղմ. ջիղոտ, ճշգրտապատում։

Bü'ndigkeit, էգ. 31. վաւերականութիւն. 2. եզրակացութիւն. ցուցիչ զօրութիւն. 3. սեղմութիւն, յայտնութիւն, մեկին ըլլալը։

bü'ndisch, ած. եւ Bü'ndische(r), որ. 6. դաշնակից, նիզակակից։

Bü'ndler, որ. 22—. էչ. մփ. գաղտնի ընկերութեան մը անդամ. բ. անձ. մփ. դաշնակից, նիզակակից։

Bü'ndner, որ. 22—. —in, էգ. = Bundesgenosse.

Bü'ndniß, չ. 15. = **Bund**, ար. 1.

bunt, ած. 6. գունագոյն, երփներանգ, բազմագունեան. (նաև փ. և բն.) 2. —es Papier գունագոյն՝ կճանկերով նկարուած թուղթ. 3. (Հին—ձչ. dunkles Schwarz կամ farbloses Weiß) գունաւոր. 4. փխ. բազմակերպ, բազմագիծ, զանազան, պէս պէս. —e Schüssel, —er Teller նկարէն սկաւառակ. փխ. անկարգ, խառն, ձ. խառնաշփոթ. — durch einander gehen վէր ի վայր երթալ. es geht (es) — zu ամէն բան վէր ի վայր կ'ըլլայ. առձ. er macht es mir zu — չափը կ'անցընէ. 5. կանոնաւոր որպայես փոփոխել. —es, չ. 6. (լրագրաց մէջ) զանազան նիւթեր, այլևայլք, մանրալուրք.

Bunt|aal, ար. բն. երփն երփն օձաձուկ (Muroena ophis). —drossel, էգ. բն. կարմիր սարեկ (Turdusiliacus). —druck, ար. ար—. բազմագունեան տպագրութիւն. —druck(=Kunst, էգ.) ար. ար—. բազմագունեան տպագրութեան արուեստ. —färber, ար. ար—. (երփնագոյն ներկող) նարօտանկերկ. —farbig, ած. = bunt. —fiedrig, ած. —gefiedert ած. գունզգոյն փետուրներով, երփնափետուր. —gras, չ. բս. գունզգոյն խոտ, պալար (Phalaris picta). —papier, չ. վհ. մարմարակերպ՝ կճանման նկարուած թուղթ. —scheckig, ած. = bunt. —schillernd, ած. փաղփուն, գունափոխ. —specht, ար. բն. großer — մեծ փայտփոր (Picus major). —stickerei, էգ. պաճուճաւոր՝ նաշխաւոր նկարակերտ, երփնագոյն ասղնագործութիւն.

Buntheit, էգ. 31. գունզգունութիւն, պիսակութիւն.

Bunze, էգ. 35. ար. 34. —l, էգ. 85. —n, ար. 22բ. ար—. սլաք (ոսկերգործաց), քանդակագործի, դրոշմահար. կնքոց, դրոց.

bunzeln, նբ. 3ա. և 3փ. ար—. դրոշմել, քանդակել.

Bunzen, ար. 22բ. ար—. փ. Bunze.

Bunzen|arbeit, էգ. քանդակ, քանդակել իր. —hammer, ար. քանդակամուրճ, քանդակելու մուրճ.

Bünzler, ար. 22ա. ար—. դրոշմագործ, քանդակիչ.

Bü'rde, էգ. 35. բեռ. 2. (որովայնի) պտուղ. 3. խուրձն, դէզ, արցակ (Հմմտ. Bündel).

Bü'rdestahl, ար. 20. անյփ. ար—. և չն. պողպատախուրձն.

Bureau (պիւ—րօ), չ. 38. գրասենեակ, գրանոց, պաշտօնարան. bis zur Abholung im — aufzuheben մնալու ի գրասենեկի.

Bureau|beamte(te)r, ար. պաշտօնաւոր, պաշտօնատէր. —diener, ար. պաշտօնարանի ծառայ. —mensch, ար. դիւանակալ. պաշտօնարանի մէջ սաստիկ զբաղեալ մարդ.

Büreaukrat, ար. 33. դիւանակալ.

Büreaukratenthum, չ. 7. դիւանակալութեան վարդապետութիւն, պաշտօնարանի վարչութեան բռնակալութիւն.

Büreaukratie, էգ. 31. դիւանակալութիւն, պաշտօնարանի բռնական վարչութիւն.

büreaukratisch, ած. 6. դիւանակալական, դիւանապետական.

Burg, էգ. 31. ամուրք, ապարան, բերդ, դղեակ. 2. պալատ, ապարանք. բնո. և էրգ. բնակութիւն, բնակարան. 3. փխ. ապաւէն, ապաստանարան, տեղի ամրութեան. հովանի, պաշտպան.

Burg|bann, ար. դղեկի մը շրջակայքը, արձակավայրք. —flecken, ար. դղեկիկ. բերդակ. —frau, էգ. դղեկադշխոյ, բերդատիկին, դղեկի տիկին, բերդակալ իշխանուհի. —fräulein, չ. ազնուական՝ ազատազգի օրիորդ. —friede, ար. = Burgbann; բ. բերդի ապահովութիւն՝ խաղաղութիւն. —gerechtigkeit, էգ. բերդ ստանալու իրաւունք. —gericht, չ. իշխանական դատաստան. —graf, ար. —gräfin, էգ. քաղաքապետ կոմս, բերդակոմս, քաղաքապետ կոմսուհի. —grafschaft, էգ. քաղաքապետ կոմսութիւն, բերդակոմսութիւն. —hauptmann, ար. պալատի՝ բերդի հրամանատար. —herr, ար. բերդակալ, դղեկատէր, բերդատէր. —leben, չ. բերդի մը շարժական աւատ. —richter, ար. բերդի դատաւոր. —verließ, չ. անլոյս բանտ, դղեկի խաւարին վիրապ. —vogt, ար. —vögtin, էգ. բերդա-

Digitized by Google

կալ, բերդապան այր՝ կին: —vogtei, էգ. բերդակալութիւն, բերդապահութիւն:

Bü'rge, ար. 34. Bü'rgin, էգ. 32. երաշխաւոր, պատասխանատու, ապահովացուցիչ. պատանդ. e—n —n stellen մէկին երաշխաւոր ցուցընել, երաշխաւոր մը յառաջ բերել. für J. — werden մէկին երաշխաւորել՝ յերաշխի առնուլ, մէկուն երաշխաւոր ըլլալ:

bü'rgen, չզ. h. 3ա. für J., et. — մէկուն՝ բանի մ'երաշխաւորել՝ երաշխաւոր ըլլալ, պատասխանատու ըլլալ (դէպքի մը...). բան մ'երաշխաւորել. 2. վճ. für den Wechsel — փոխանակագրին երաշխաւորութեան ձեռնագիր դնել:

Bü'rger, ար. 22ա. —in, էգ. 32. հնց. բերդաքաղաքի մը բնակիչ. 2. քաղաքացի. — werden քաղաքացի գրուիլ, քաղաքացւոյ իրաւունք ստանալ. ը. նփ. քաղաքարնակ, բնակիչ. 3. ռամիկ, հասարակ ժողովրդական, անազատ:

Bü'rger adel, ար. պատրիկութիւն. բ. պատրիկ: —ausschuß, ար. քաղաքացւոց մասնաժողով: —brief, ար. քաղաքացւոց իրաւանց թուղթ: —deputirte(r), ար. քաղաքացւոց պատգամաւոր՝ երեսփոխան: —eid, ար. քաղաքացւոյ, քաղաքական երդում: —fest, չ. քաղաքական տօն՝ խրախճանութիւն: —(s)frau, էգ. քաղաքացւոյ կին: —garde, էգ. = Bürgerwehr. —gardist, ար. ազգային պահապան զինուոր: —geld, չ. քաղաքացի գրուելու համար վճարուած տուրք: —glocke, էգ. աղմըկի զանգակ: —kranz, ար. քաղաքացւոյ պսակ: —krieg, ար. քաղաքական՝ քաղաքային պատերազմ: —leben, չ. քաղաքացւոյ [illegible]: —meister, ար. քաղաքապետ, գիւղակալ, գիւղապետ. բ. ֆռ. նաեւ —meister-Möve, էգ. կանաչափետուր տարմորոր (Larus glaucus): —meisteramt, չ. քաղաքապետի պաշտօն. բ. քաղաքապետութիւն: —meisterei, էգ. —meisterschaft, էգ. —meisterstelle, էգ. քաղաքապետութիւն: —meisterin, էգ. քաղաքապետի կին, քաղաքապետուհի:

—miliz, էգ. = Bürgerwehr. —pack, չ. խառնամուժ ամբոխ, ռամիկ, խառնիճաղանճ, գռեհիկք, [illegible]: —pflicht, էգ. քաղաքական եւ քաղաքացւոյ պարտք: —recht, չ. քաղաքացւոյ իրաւունք: —rechtlich, ած. քաղաքական իրաւանց: —schule, էգ. քաղաքացեաց՝ քաղաքական դպրոց: —sinn, ար. քաղաքացւոյ հոգի: —soldat, ար. = Bürgergardist. —stand, ար. քաղաքացւոյ վիճակ, քաղաքացիութիւն: —steig, ար. սանդատեղի. լրիկ, մայթ: —stolz, ար. քաղաքական սիգութիւն. բ. քաղաքացւոյ հպարտութիւն: —tugend, էգ. քաղաքական առաքինութիւն: —voll, չ. խառնիճաղանճ ամբոխ (= Bürgerpack): —wache, էգ. —wehr, էգ. ազգային պահապան զօրք: —wehrhauptmann, ար. ազգային պահապանաց հրամանատար: —wehrmann, ար. = Bürgergardist.

bü'rgerlich, ած. 6. (հկ-նշ. adelig, bäuerlich, militärisch) քաղաքացւոյ (հկ-նշ. adelig). ռամկական, ժողովրդական, [illegible]. 2. քաղաքական, քաղաքային. —er Tod քաղաքական մահ. —es Jahr քաղաքական տարի. —es Gesetzbuch քաղաքական օրինագիրք՝ օրինաց մատեան:

Bü'rgerlichkeit, էգ. 31. քաղաքացւոյ վիճակ՝ հանգամանք:

Bü'rgersmann, ար. յփ. —leute, քաղաքացի, քաղաքացիք:

Bü'rgerschaft, էգ. 31. քաղաքացեաց գումարութիւն. քաղաքացիք. 2. քաղաքացւոյ վիճակ:

Bü'rgerthum, չ. 7. անյփ = Bürgerschaft.

Bü'rgin, էգ. 32. տ. Bürge.

Bü'rgschaft, էգ. 31. երաշխաւորութիւն, ապահովացուցում, — leisten für J. = bürgen; 2. վճ. seine — für einen Wechsel geben փոխանակագրի մ'իր ձեռնագիրը դնել՝ ստորագրել:

bü'rgschaftsfähig, ած. երաշխաւորելի., որ կրնայ երաշխաւոր ըլլալ:

Burgúnd, չ. 38. աշխ. Բուրգունդիա:

Burgúnder, ար. 22ա. —in, էգ. 32.

Digitized by Google

Բուրգունտացի. 2. ար. յփ. Պուրգունտը (Հին Գերմանական ցեղ մը). 3. —(Wein) բուրգունտական՝ բուրգունտացի գինի։

burgúndisch, ած. ց. բուրգունտական, բուրգունտացի։

burlésk, ած. ց. ծաղրական, ծաղրելի. ծիծաղական. —e Gattung ծաղրական ոճ՝ ձեւ։

Búrnus, ար. անփխ. նախ— 18. պուրնուս, կնգուղաւոր թիկնոց։

bü'rren, չբ. ի. եւ ſ. 3ա. (միջատներ) թրթռալ, թռչտիլ, բզզալ։

Bursch, ար. 33. Բայց յփ. նաեւ 20. եւ Bürsche, ար. 34. նաղ. Bü'rschchen, Bü'rschlein, չ. 22բ. մանչ, պատանի. նախ— տղայատեակ, մանչ. die jungen —n երիտասարդները. 2. ընկեր, ընկերակից. 3. ուսանող, դասակից. 4. աշակերտ, համբակ. 5. ա. ի մտն. ուժեղ՝ կայտառ՝ առոյգ պատանի. ein entschlossener — յանդուգն՝ համարձակ մէկը՝ մանչ մը. das ist ein gutmüthiger — բարեսիրտ մանուկ մըն է. Bürschchen, չ. չարաճճի մանուկ, վարպետորդի. բ. էչ. մփ. նենգաւոր, ստահակ։

Bü'rsch(e)... տ. Birsch(e)...

Bü'rschchen, չ. 22բ. նաղ. Bursche (տ. նոյնը 5. ա.)։

Bürschen dienste, ար. յփ. աշակերտի՝ համբակի ծառայութիւնք. գլն. Համալսարանական զինուորի մ'առաջին երեք ամիսներուն ծառայութիւնքը։ —leben, չ. (—sitte, էփ.) դասակարգութիւն տղոց՝ ուսանողաց կեանք (բարքը, սովորութիւն)։

bürschenhaft, ած. ց. աշակերտաբար՝ տղու պէս, համբակօրէն. 2. = burschikos.

Bürschenschaft, էփ. 31. ուսանողաց ընկերակցութիւն. բ. արուեստի աշակերտք, համբակք։

Bürschenschafter, ե. մփ. Bürschenschaftler, ար. 22ա. ուսանողաց ընկերակցութեան՝ դասու անդամ։

burschikós, ած. ց. ուսանողի պէս, ուսանողավարի. 2. էխ. ազատամիտ, համարձակ։

Burschikositä't, էփ. 31. ուսանողի վարմունք՝ նկարագիր. 2. ը. մփ. զուարճախօսութիւն, զրօսասիրութիւն։

Bü'rste, էփ. 35. նաղ. Bü'rstchen, չ. 22բ. խոզանակ. ար—. փղ. mit der — abziehen խոզանակով սրբագրութեան թերթ՝ փորձ հանել՝ առնուլ։

bü'rsten, նբ. 3բ. խոզանակել, խոզանակով մաքրել. 2. էխ. ընփ. խմել։ — չբ. ſ. ընփ. über et. hin — բանի մը վրայէն արագութեամբ անցնիլ՝ սրանալ. er bürstet gut նապաստակի պէս կը վազէ, շատ արագ է։

Bü'rstenabzug, ար. ար—. փղ. խոզանակով առնուած սրբագրութեան թերթ՝ փորձ։ —artig, ած. խոզանակաձեւ։ —binder, ար. ար—. խոզանակարար, խոզանակագործ. բ. էխ. ընփ. aufbegehren wie ein — զարհուրելի՝ սաստիկ աղմուկ՝ խշշոց հանել. saufen wie ein — անչափ՝ անյագ խմել, սաստիկ արբշիռ ըլլալ. ե. ֆն. = Bürstenraupe. —binderei, էփ. ար—. խոզանակագործութիւն։ —binderwaaren, էփ. յփ. խոզանակեղէնք։ —förmig, ած. = Bürstenartig. —handel, ար. խոզանակի առուտուր՝ վաճառականութիւն։ —händler, ար. խոզանակավաճառ։ —kraut, չ. տյ. = Borstenkraut; բ. ցախ։ —macher, ար. ար—. = Bürstenbinder. —raupe, էփ. ֆն. խոզանաձեւ, մազոտ թրթուր։

Bü'rsterz, ար. 20. հփ. ցանցակերպ բնարծաթ։

Bü'rzel, ար. 22ա. (թռչնոց) գաւակիկ, ողնածայր, տանածայր։

Bürzel|baum, ար. կամ —bock, ար. գլխիվայր թաւալում (գլթիկ, կլմպոչակ, ապլապոլող). einen — machen (կամ schießen, schlagen) գլխիվայրել, գլթկել, գլխիվայր թաւալիլ։ —dorn, ար. տյ. գերպող (տեսակ մը փուշ) (Tribulus)։ —mann, ար. կամ —männchen, չ. ապլապոլօզիկ (թեթեւ փայտէ մէկը մնդկով լեցուած մարդաձեւ խաղալիք մը, որ միշտ գլխուն վրայ կ'կենայ)։

bürzeln, չբ. ſ. 3ա. գլխիվայրել, թաւալգլորել, գլթկել. ը. մփ. իյնալ։

Busch, ար. 13. թուփ, մացառք. էխ. ընփ. sich (seitwärts) in die Büsche schlagen ճողոպրիլ, խոյս տալ. auf

den — klopfen (որպէս ժամանակ երէն դուրս հանելու համար) մացառները խառնել, մացառներու վրայ զարնել. փխ. մեղմով բան մ'որոշնել՝ փնտռել. 2. թփուտ, անտառակ, թաւուտք. առծ. hinter dem —e halten (mit et.), lange um den — gehen վարանիլ, տարակուսիլ, կեղծիքը չկարենալ լուծել. 3. անտառ, մայրի. 4. խուրձ, թանձրախումբ, դէզ (= Büschel). (ծաղկանց՝ անտերեւոց...) փունջ, տրցակ. 5. կն. (որոնցով կենդանեաց երրորդ ստամոքս) հազարթերթիկ:

Búsch‖affe, ար. կն. այծամարդ, անտառամարդ (կապիկ) (Simia satyrus): —apfel, ար. տն. վայրի խնձոր: —artig, ար. թփոտ, մացառուտ, թփանման: —baum, ար. ղշփ. թուփ, թփածառ: —bock, ար. կն. վայրի քարայծ (Antilope sylvatica): —bohne, իգ. տն. կարճահասակ լուբիա՝ դկուղ (Phaseolus nanus): —eule, իգ. կն. անտառաբու (Strix aluco): —hahn, ար. կատարաւոր աքաղաղ: —heide, իգ. տն. մացառք: —holz, չ. թփուտք, մացառք, խռիւք. բ. անտառ. կըտրուած անտառ: —jäger, ար. անտառամուխ որսորդ: —kaninchen, չ. վայրի ճագար: —klepper, ար. եղուզակ, անտառաբնակ աւազակ: —klopfer, ար. որս. թփահար, թփերը զարնելով (երէն երեւան հանող): —kohl, ար. տն. գանգրատերեւ կաղամբ: —leite, իգ. թփոտ բլուր՝ զառ ի վայր: —maus, իգ. կն. անտառամուկ: —mensch, ար. անտառաբնակ մարդ. բ. = Buschaffe. —rege, իգ. որս. կանչող՝ հրապուրող թռչուն: —rohrsänger, ար. կն. եղեգնաբնակ շիկահաւ՝ մորեհաւն (Sylvia locustella): —spinne, իգ. կն. անտառի սարդ: —tragend, ած. տն. հաւաքաւոր: —wald, ար. մացառուտ անտառ, թաւուտք: —weide, իգ. տն. թփուռի, կարճաբուն ուռի (Salix triandra):

Bü'schel, ար. (չ.) ռմն. փնջիկ, տրցակ. 2. փետրախուրձ, ծոպք. տն. ողկոյզ, յուրան, հասկ. կն. — auf dem Kopfe (գլխուն վրայ) կատար, (մազերու՝ փետուրներու) փունջ. 3. բնգ. elektrische (Strahlen-) — ելեկտրական կայծակունք. 4. խուրձ, տրցակ. — Reisholz փայտի խուրձ խռիւներու:

bü'schel‖artig, ած. փնջաձեւ, փնջանման. տն. փնջաւոր, խրձաւոր: —föhre, իգ. տն. վիրգինեան սոճի, ոստոպրի (Pinus Virginiana): —form, իգ. փնջի ձեւ: —förmig, ած. = büschelartig. —fransen, յգ. ար. փնջաձեւ ծոպք: —nelke, իգ. տն. թփամեխակ, թփաձեւ մեխակ (Dianthus hirtus): —tragend, ած. տն. ողկուզաւոր, ծաղկողկոյզ (տունկ). բ. կն. կատարաւոր: —weise, մ. փունջ փունջ, խուրձ խուրձ:

bü'sch(e)licht, ած. ա. = büschelartig.

búschen, նբ. ազ. ընդ. ein Kind — տղայ մը (երգելով՝ օրօրելով...) քնացընել: sich — չբ. մացառներու՝ թփերու հանդիպիլ՝ մէջը մտնել. եզէ. թփանալ:

búschhaft, búschicht, búschig, ած. ա. թփոտ, թփուտ, խիտ, թանձրախուռն, խառնատեղ:

Búse, իգ. 85. (նաեւ Büse) = Heringsbüse.

Búsen, ար. 22բ. գոգ, ծոց, պէրճ. —. լանջք՝ կուրծք (կանանց). բ. փխ. (մարդուն ներքին կողմը իբրեւ զգացմանց կայանը) կուրծք, սիրտ. գ. (կրծոց եւ հանդերձի մէջի միջոցը) ծոց. 2. փխ. սիրտ. im tiefsten — ի խորոց սրտի, սրտի խորքէն. in seinen — greifen ինքն իրեն գալ, իր ներսը մտնել. 3. — e—s Berges խորք՝ սիրտը լերան:

búsen, նբ. ցն. որս. ein Netz — (ցանցի ծուղակ... մը) գոգաւորցնել ընել, փոր կապել տալ:

Búsen‖freund(in, իգ.), ար. ներքին մտերիմ՝ կարեւոր՝ սրտակից բարեկամ: —halter, ար. լանջակալ՝ կրծակալ (ժապաւէն): —kind, չ. ազնուաց զաւակ, ստացուած սիրելի որդեակ, աչքի լոյս: —krause, իգ. (արանց շապիկի) լանջակալ, (կանանց) շապիկի պարանոցը՝ վերջին մասը: —nadel, իգ. կրծոց գնդաւոր ճարմանդ: —schleier, ար. շղարշատետ: —schleifen, իգ. յգ. կրծակապ, կրծոց ժապաւէն՝ շերտ: —streif(en) ար. =

Busenkrause. —tuch, չ. (կանանց) փողկապ, վզնոց:

Büß|bank, էգ. աթոռակ, նստարան (զղջացելոց, ապաշխարողաց...): —ermahnung, էգ. ապաշխարութեան յորդոր: —fällig, ած. էր. պատժելի, տուժելի: —fertig, ած. զղջացեալ, զղջացող, ապաշխարօղ, արթնացող: —fertigkeit, էգ. ապաշխարութիւն, զղջումն, զեղջ: —gebet, չ. ապաշխարութեան աղօթք: —geld, չ. տուգանք, տոյժք: —hemd, չ. քուրձ, խարազն, խարազ: —prediger, ար. ապաշխարութիւն քարոզող, ապաշխարութեան քարոզիչ. Բ. մեծ պահոց քարոզիչ: —predigt, էգ. ապաշխարութեան քարոզ: —psalmen, ար. յգ. (եօթն) ապաշխարութեան սաղմոսք: —station, էգ. էր. ապաշխարութեան համար որոշուած եկեղեցեաց այցելութիւն: —strafe, էգ. պատիժ, ապաշխարանք: —und Bet-tag, ար. օր պահոց եւ աղօթից: —thräne, էգ. արտասուք ապաշխարութեան՝ զղջման: —übung(en), էգ. (յգ.) էր. գործք՝ կրթութիւնք ապաշխարութեան: —vermahnung, էգ. էր. յորդոր ապաշխարութեան: —werke, չ. յգ. ներգործութիւնք ապաշխարութեան: —zeit, էգ. ապաշխարութեան ժամանակ: —zelle, էգ. (մենաստանաց...) խցիկ:

Bussard, ար. Büß-Aar, ար. 20. ըն. ծիակուլ՝ մօրական բազէ (Falco buteo):

Buße, էգ. 35. ապաշխարութիւն. 2. տուգանք. —zahlen տուժել, տուգանս տալ՝ վճարել. էր. հատուցումն, բաւականութիւն, ապաշխարանաց վճարումն. — thun ապաշխարանք ընել, ապաշխարել. Բ. պատիժ փոխարինել, անպատասխանութեան հատուցումն ընել. զղջումն, զեղջ, արթնանք. in Sack und Asche — thun խարազնով եւ մոխրով ապաշխարել:

büß|en, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. քաւել, քաւել. et. mit s—m Leben — մահուամբ բան մը քաւել. իւր կեանքը տալ (ի փոխարէն յանցանաց). 2. für et. — բանի մը պատիժը կրել. et. mit Geld — բանի մը համար տուգանք կրել՝ տուժել. er wird es (dafür) — (müssen) առոր պատուհասը պիտի կրէ: Բ. — փոյն չբ. ի. — Buße thun (տ. Buße). Գ. — փոյն նբ. seine Lust — իր հաճոյքը՝ ցանկութիւնը կատարել՝ գոհացնել, ցանկութիւնը հանել. 2. էբ. die Lücke — ի հարկի եւ ի չգոյէ լաւագոյնին յաւէ բանով մը կարօտութիւնը լեցնել. ընդ. ծակը գոցել (հմմտ. Lückenbüßer): — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. քաւութիւն. ը. մտ. ապաշխարանք:

Bü'ßer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. էր. ապաշխարող:

Bü'ßer|gewand, չ. կամ —kleid, չ. ապաշխարողի զգեստ (նաեւ = Bußhemd):

Büßethun, չ. 22բ. ածյ. ապաշխարանք, ապաշխարութիւն:

Büßhard, ար. 20. ըն. = Bussard.

Bü'ste, էգ. 35. կիսանդրի, կիսարձան, կիսանձնեայ պատկեր:

büten, մ. ամ. արտաքուստ (հմմտ. außen):

Büten|hafen, ար. ն—լ. նաւահանգստի բերան, նախակայք: —flüsser, ար. ն—լ. մանր առագաստ:

Butt, ար. 20. ըն. տափաձկեր, ծովային կաքաւներ (Pleuronectes) = Scholle; մտ. (Stein).— քառակուսի, փոհամանձուկ մը (Rhombus):

Butte, էգ. 35. = Butt; 2. տյ. կոկոն, պտուղ, կոճակ. մտ. = Hagebutte; 3. = Bütte.

Bü'tte, էգ. 35. (մէջը կողմը բաց ամանի) փայտեայ պուտանոց. e—e voll պուտանոց մը լի. 2. մեծ տակառ, Հնձան. տաշտ. 3. (պտղոց համար) կթոց, սակառի:

Büttel, էգ. 35. ընդ. չէչ:

Bü'ttel, ար. 22ա. բարապան, արդարութեան պաշտօնեայ. 2. դահճապետ, դահճապետի ծառայ:

Büttelei, էգ. 31. Հասարակաց՝ արդարութեան բանտ:

bütteln, չբ. ի. եւ նբ. 3ա. գետինը քերել՝ փորել:

Bütten- կամ Bü'tten|brei, ար. մասուրի խիւս՝ մուղ՝ ծեծած: —korb, ար. սակառ, կողով, կողովի: —macher, ար. ար—. սակառագործ:

Digitized by Google

—ruß, չ. փոքր պուտնարդի մէջ ծախուած մուր՝ մրէ ռեւաններին: —träger, ար. (այգեկիթոց ժամանակ) սակառաւոր, կողովակիր, որթաւոր:

Bútter, իգ. 31. կարագ, կոգի. 2. փխ. 3—m die — vom Brot nehmen մէկը կեղեքել. sich die — vom Brote nehmen lassen մէկուն կամացը խաղալիկ ըլլալ. 3. գղձ. grüne — կանաչ օծանելիք:

bútter|ähnlich, ած. կարագանման: —baum, ար. բկ. կոգենի (Bassia): —birne, իգ. բկ. կոգետանձ, դիւրահալ տանձ: —blume, իգ. բկ. (դեղնածաղիկ տնկոց տեսակ մը) ճարպածաղիկ, ոսկեծաղիկ (Caltha): —bohrer, ար. (կոգւոյ տակառ ծակելու) գայլիկոն: —brezel, իգ. կոգւոյ (կարագով եփած) պաքսիմատ: —brot, չ. կոգեհաց, կարագ քսուած հացի շերտ. փխ. et. für ein — bekommen (weggeben) բան մը ոչինչ գնով գնել (ծախել), շատ թեթեւագնի գնել՝ ծախել. ընփ. պանիր հացով գնել. բ. —e auf dem Wasser werfen քարը ջրոյ մակերեւոյթին վրայ սահեցնել տալ, ընփ. ջոջիկ անցընել: —brühe, իգ. կոգեհամեմանք (—օ—): —büchse, իգ. կամ —dose, իգ. կոգւոյ տուփ, կարագաման. ընփ. große — ծոցի մեծ ժամացոյց, ընփ. սոխ: —faß, չ. կարագի տակառ, (կարագ շինելու) ծփոց՝ խնոցի, կոգեծփոց: —fisch, ար. ձկ. կոգեձուկ, կիւննեղ (Blenius gunnellus): —fladen, ար. = Butterbrot. —frau, իգ. կարագավաճառ (կին): —gelb, ած. եւ չ. կարագի (պէս) դեղին (գոյն): —haltig, ած. կոգեւոր, կարագալից. քմ. քրն. կոգեկան: —handel, ար. կամ —handlung, իգ. կոգեվաճառութիւն: —heze, իգ. ընփ. = Schmetterling. —kammer, իգ. կարագարան, կոգենոց: —kuchen, ար. թերթ թերթ քաքար, կոգւոյ կարկանդակ: —kühler, ար. —kühldose, իգ. —kühlglocke, իգ. զովարան, զով պահելու անօթ: —markt, ար. կոգեվաճառանոց: —maschine, իգ. կոգեծփոց, խնոցի, ցցում, հարոցի: —milch, իգ. չճուկ, շատուկ: —rahm, ար. սեր, մած, սերուց: —sauer, ած. քմ. քրն. —saures Salz կարագաթթուաղ: —säure, իգ. քմ. քրն. կարագաթթու: —schnitte, իգ. = Butterbrot. —semmel, իգ. ճերմակ կոգեհացիկ: —ständer, ար. = Butterfaß. —stecher, ար. = Butterbohrer. —stempel, ար. կամ —stößel, ար. հարիչ, թակ: —stulle, իգ. ռմ. = Butterbrot. —teig, ար. կարագով շաղուած խմոր, կարագախմոր, կոգեհայս. բ. = Blätterteig. —tonne, իգ. = Butterfaß. —topf, ար. կոգեկարաս, կարագաման, կոգեպուտն, կարագի ըղղուղ. կարագով լի պտուկ՝ ըղղուղ: —vogel, ար. ձռ. = Kohlweißling; բ. ռմ. = Schmetterling. —weck(e, իգ.) ար. (սեպաձեւ) կարագի կտոր, կարագի փարուկ. բ. նախ— —wecken, ար. եղ. կոգեշօթ. ճերմակ կոգեհաց: —weich, ած. կարագի պէս կակուղ, փափուկ:

bütterig, büttericht, ած. 1. = butterhaltig; 2. = butterähnlich.

büttern, նբ. եւ չբ. հ. 1—. կոգի խնոցել՝ ծփել, ցցում զարնել, հարել. 2. ցնցա. կարագել, կարագով օծել. 3. փոխ չբ. կարագանալ, կարագ դառնալ. փխ. ընփ. das will nicht — ընդգմայր՝ ի զուր աշխատութիւն է:

Búttfisch, չ. 20. ձկ. = Butt.

Búx... տ. Buchs...

By'ron (պայրըն), յտ. ան. ար. 38. (Լորտ) Պայրըն:

By'ssus, ար. անփխ. բեհեզ:

By'ssuskleid, չ. բեհեզք, բեհեզեայք:

Byzantiner, ար. 22—. —in, իգ. 33. բիւզանդացի. 2. գրմ. բիւզանդեան դահեկան:

byzantinisch, ած. 6. բիւզանդական, բիւզանդեան: — չ. անփխ. das —e, 34. բիւզանդեան լեզու, նոր յունարէն:

Byzantinismus, ար. 27. անյ. բիւզանդականութիւն: [դրօն:

Byzánz, չ. անփխ. եղ. Բիւզանդ-

bz., կճ. = bezahlt եւ bezeichnet.

Digitized by Google

C.

Ca..., Ch..., Cl..., Co..., Cr..., Cu... բառերով սկսող բառերն, որ հոս չեն գտնուիր, տ. ի K։

Ch... ով սկսողներն ի Sch...; Ce..., Ci... կամ Cy... ով սկսողներն, ի Z։

C (ցէ), չ. 37. երրորդ նշանագիր, երկրորդ բաղաձայն այբուբենին. գ. Ե. երժ. C, առաջին ձայն երաժշտութեան. ուտ, տ. das eingestrichene C mit Bruststimme կրծաձայն ուտ, նախ ուտ. C-Dur մեծագոյն ուտ՝ ուտ. բ. C, նշան ամբողջ կամ չորս քառորդ ամանակի. ե. C-Schlüssel բանալի բանալի, Ֆայի բանալի. 3. թ. տեսակ մը ցորեկուան թիթեռ (Vanessa C album)։

Cfalter, ար. ձն. = C, 3.։ —vogel, ար. թ. (տեսակ մը թիթեռ) կամմա (Noctua gamma)։

ca, համ. circa ի (տ. նոյնը)։

Cäcilie, յտ. անն. իգ. 30. Կեկիլիա, Չէչիլիա. —n-Saal նուագածութեան սրահ։

Cadúceus (կատուքէուս), ար. 39. դցն. օձապատ գաւազան (Հերմէսի)։

Cölibát, ար. 20. ամուրութիւն, անամուսնութիւն, անկնութիւն (եկեղեցականաց)։

Cajetán, յտ. անն. ար. 38. Կայետան։

Cájus, յտ. անն. ար. անփփ. հ. պտ. Գայոս։

Camera obscúra, իգ. անփփ. յփ. Cameræ obscúræ, բնգ. խաւարասենեակ, ստուերասենեակ։

Cánna, իգ. անփփ. յփ. կամ Cannä 38. տխ. եղէգն. — indica շաւառն, Հնդկեղէգն։

Cantálkäse, ար. 22ա. կանտալեան պանիր։

Cánterbury (քէնթըրպէօրի), չ. 38. աշխ. Քէնդըրպըրի։

Cápo, իտ. da —! կրկին, անդրէն da — rufen կամ verlangen կրկին աղաղակել կամ խնդրել. da — singen կրկնել, կրկին անգամ երգել։

Capríccio (քափրիչչօ), չ. 38. երժ. քմանուագ։

Caprice (քափրիս), իգ. 35. քմահաճութիւն, զինչկամութիւն, խելապատակ։

Caput-mórtuum, չ. քմ. (տարրալուծութեան ժամանակ) անբաժանելի մնացորդք։

Caravággio (քարավաճճօ), յտ. անն. ար. 38. Քարաւաճիոյ։

Carcéllampe, իգ. 35. Քարսէլի՝ կարսելեան լապտեր։

Carignáno, 38. աշխ. Կարինեանոյ։

Cármen, չ. 38. յփ. Cármina, քերթուած. — saeculare աշխարհական քերթուած՝ բանաստեղծութիւն։

Carráccio (քարրաչչօ), յտ. անն. ար. 38. Քառաչիոյ։

Cartesiáner, ար. 22ա. Կարդուզեան։

Cartésius, յտ. անն. ար. անփփ. Կարդեսիոս։

Cä'sar, յտ. անն. ար. 38. իբրեւ ռ. յփ. Cäsáren, Julius — Յուլիոս Կեսար։

Cäsaréa, չ. 38. ռղ. հ. պտմ. Կեսարիա։

Cäsárenherrschaft, իգ. Կեսարաց իշխանութիւն՝ պետութիւն. ռչ. մտ. կեսարականութիւն։

Cäsariáner, ար. 22ա. կեսարեան։

cäsárisch, ած. 6. կեսարական, կայսերական։

Cäsarísmus, ար. 39. անյփ. կեսարականութիւն։

Cä'saropapismus, ար. անփփ. կայսերաց քահանայապետի պաշտօն վարելը, կայսերապապականութիւն։

Cassíno, ար. 38. աշխ. Monte — Մոնդէ-Գասինոյ, Կասինոս լեռ։

Cássius, յտ. անն. ար. անփփ. հ. պտ. Կասիոս։

Cä'stus, ար. 38. հ. պտ. ձեռնապանակ (կռփամարտկաց). դցն. Աստղկան գօտի, Անահտականմար։

Cäsúr, իգ. 31. տղջ. հատած. Ձ.

Digitized by Google

տղն. — nach dem fünften Halbfuße im Hexameter հնգակիսաչափ հատած. — nach dem siebenten Halbfuße եօթնակիսաչափ: —reim, ար. հատածայանգ:

cä'tera, մ. et — եւ այլն. հմմ. etc. եւն:

Cayénne, չ. 38. աշխ. Գայէն:

Cedént, ար. 33. —in, իգ. 32. վճ. պահանջանքէն հրաժարող, պարտաթող:

cedi(e)ren, նբ. 3ա. վճ. իրք. պարտաքը շնորհել, պահանջանքէն հրաժարիլ:

Cedille (սէտիյլ), իգ. 35. քր. գաղղիերէնի մէջ ç գրին տակը դրուած նշանախեցը, ենթակէտ:

Celebránt, ար. 33. պատարագիչ:

celebri(e)ren, նբ. 3ա. (das Hochamt) — պատարագել, ձայնաւոր պատարագ մատուցանել:

Celebritä't, իգ. 31. = Berühmtheit.

Cellúrie, իգ. 35. բն. (պողպատի տեսակ մը) կեղար:

Cellepóre, իգ. 35. բն. կելեբոր, բջիջաւոր կորալին = Zellenkoralle.

Cellist, ար. 33. երժ. (ստուարաձայն քնարի) ջութակահար:

Céllo, չ. 38. երժ. ստուարաձայն ջութակ, ստուարաքնար:

Céllo‖conzert, չ. ստուարաքնարի նուագածութիւն: —spieler, ար. (ստուարաքնարի) ջութակահար: —virtuose, ար. ստուարաքնարի անուանի ջութակահար:

Cellulárpathologie, իգ. 35. բժշ. խորշաքներին ախտաբանութիւն:

Célsius, յտ. ան. ար. անձն. Կելսիոս. —'sches Thermometer Կելսիոսեան կամ հարիւրաստիճանաւոր ջերմաչափ: [սոս:

Célsus, յտ. ան. ար. անձն. Կել-

Célte... տ. Kelte...

Cemént, ար. (չ.) 20. կրաղիւս, աղիւսակիր, կրախառն աղիւսի ծեծած՝ կեմենտ (չիմէնթօ):

cemént‖artig, ած. կրաղիւսանման, աղիւսակիրի նման: —kupfer, չ. կեմենտական պղինձ: —ofen, ար. = Cementi(e)rofen. —stein, ար. կեմենտաքար: —stahl, չ. գերմանական պողպատ: —tiegel, ար. աղիւսակիր շինելու քուրայ՝ հալոց:

Cementi(e)r‖ofen, ար. կեմենտահնոց: —pulver, չ. երկաթ շողացընելու փոշի:

cementi(e)ren, նբ. 3ա. ար. կրաղիւսով շաղախել՝ հաստատել. 2. կեմենտել, երկաթ շողացընել՝ պողպատել:

Cementi(e)rer, ար. 22ա. շաղախող՝ կրաղիւսով ծեփող:

Cenis (սընի), ար. անձն. աշխ. Սենի լեռը (հմմ. Mont —):

Cens... տ. Zens...

Cent, ար. 38. (հոլանտական եւ ամերիկեան դրամ) հարիւրորդրամեան, սանդիմ:

Cent... = Zent...

Centáur, ար. 33. իղ. առկ. նաեւ —s, տշբ. եւ առող. Յուշկապարիկ. ձիացուլ:

centáurhaft, centáurisch, ած. 6. յուշկապարկական, ձիացլոյ նման:

Centime (սանթիմ), ար. 38. սանտիմ, (ֆրանկի հարիւրորդ մասը):

Cénto, ար. 38. յգ. նաեւ Centónen, քրն. քաղուածոյ՝ կարկատուն բանաստեղծութիւն:

Cer, չ. Cérium, չ. 38. անյգ. քմ. բնամոմ:

Cérberus, յտ. ան. ար. անձն. դշբ. Կերբերոս, երեքգլխի շուն, դժոխոց բարապան:

Cereálien, իգ. յգ. անձն. ցորենականք, ցորենեղէնք. հ. դր. դեմետրական տօնք:

Cerebrálfieber, չ. ուղղատենդ. ուղղատապ:

Ceremoniál, չ. 20. արարողական՝ ծիսական կարգ. (նաեւ — արարողագիրք, ծիսագիրք): —gesetz, չ. — der Juden Հրէից արարողական օրէնք:

Ceremonie, իգ. 35. յգ. Ceremónien, արարողութիւն, ծէս, պաշտօն. 2. մեծարանք, քաղաքավարական ձեւեր:

Ceremoniéll, չ. 38. = Ceremonial. — ած. 6. արարողական. 2. պատուագիր, մեծարիչ:

Ceremónien‖buch, չ. մաշտոց, ծիսարան = Ceremonial. —kleid, չ. արարողութեան զգեստ, ծիսազգեստ: —meister, ար. արարողապետ, կարգադիր:

ceremoniö's, ած. 6. = ceremoniell.

Digitized by Google

Céres, յգ. ան. իգ. անփփ. դիցբ. Դեմետրէ, հնձոց շահապաշտուհի։

Céresfeste, չ. յգ. 20. = Cerealien.

Cerevis|kappe, իգ. կամ -mütze, իգ. ուսանողաց տափարակ եւ գունաւոր գլխարկ։ -spiel, չ. ուսանողաց խաղ։

Cerigo (չերիկօ), չ. 38. Չերիկոյ (յոնիական կղզիներէն մէկը)։

Cerinsäure, իգ. 35. քիմ. քմ. ցերամբ թթու։

Cérium, չ. 38. տ. Cer...

cerni(e)r|en, նբ. 3ա. զին. շրջափակել։ — չ. 22բ. անյգ. -ung, իգ. 31. շրջափակում։

Cerni(e)rungsarmee, իգ. զին. շրջափակիչ բանակ, պաշարիչ զօրք։

Certámen, չ. 22բ. յգ. -mina, բարեկրթագոյն նախանձ. (աշակերտաց) ակեղեաց որոշման համար շարագրութիւն։

Cértapartie, Cértepartie, իգ. 35. ն-չ. վարձագիր, նաւ վարձելու գիր։

certi(e)ren, չբ. ի. 3ա. մրցել (մրցանակի՝ առաջադիմութեան համար)։

certifici(e)ren, նբ. 3ա. վկայել, հաւաստական ընել, ստուգել։

Certifikát, չ. 20. վկայութիւն, վկայագիր, հաւաստագիր։

Ces, չ. անփփ. երժ. իւթ-պէմոլ, կիսաձայն իւթ։

Cessión, իգ. 30. = Abtreten, չ. 2.

Cessionä'r, ար. 20. հրաժարող։

Cessiónsakte, իգ. 35. երգ. հրաժարման՝ հրաժարականն մուրհակ, հրաժարագիր։

Cetacée, չ. 38. կիտազգի՝ միշապազգի անասուն։

Céterach, ար. 2. տն. (կենտրոնի, բազմամեանի տունկ) ճառաքակ (Ceterach)։

Céylon, չ. 38. աշխ. Սէյլոն։

Chagrín (շակրէն), ար. 38. ար-. Չորեկաշի, խշակաշի։

Chagrin|arbeiter, ար. ար-. Չորեկաշեգործ, խշակաշեայ խաղալորդ։ -artig, ած. խշակաշեայ՝ չորեկաշի նման։ -leder, չ. ար-. = Chagrin.

Chaine (շէն), իգ. 35. շղթայ. (կարքաւ-տրուեստի մէջ) halbe — կի-տարօլոր. զին. — machen պարսպաձեւ կենալ (զօրաց), շուրջ պատեալ պատկել։

Chaischen (շէ-սխէն), չ. 22բ. նուազ. Chaiseի. աթոռակ, թեթեւընթաց կառքիկ։

Chaise (շէզ), իգ. 35. թեթեւընթաց կառք (սուրհանդակի)։

Chalcédon (քալսէտօն), ար. 20. կամ 38. հք. քաղկեդոն (տեսակ մը ակաստ)։ — չ. 38. = Chalkedon.

chalcédon|artig, ած. քաղկեդոնազգի։ -haltig, ած. 6. քիմ. քաղկեդոնախառն։

Chaldä'a (քալտէա), չ. 38. հ. աշ. Քաղդէաստան (Բաբելաստանի հարաւային մասը)։

Chaldä'er, ար. 22ա. -in, իգ. 32. Քաղդէացի, քաղդէաբնակ։

chaldä'isch, ած. 6. քաղդէական, քաղդէացի. -e Sprache քաղդէերէն։ — անփփ. das -e, չ. 4. քաղդէերէն, քաղդէացի բարբառ։

Chalkédon (խալքէտօն), չ. 38. քղ. Քաղկեդոն։

Chalkedónier, ար. 22ա. -in, իգ. 32. Քաղկեդոնացի։

Chálkis (խալքիս), չ. անփփ. հ. աշ. Կողքիս, Քաղքիս։

Chalkográph (խա...), ար. 33. ար-. պղնձագիր։

Chalkographie (խա...), իգ. 35. պղնձագրութիւն։

chalkográphisch, ած. 6. ար-. պղնձագրական։

Chalóns (շալօն), չ. անփփ. քղ. Շալոն. aus — Շալոնցի։

Chamä'leon (քա...), ար. կամ չ. 38. կն. գետնառիւծ (նախ- քն.)։

chamä'leon|artig, ած. գետնառիւծազգի։ -natur, իգ. գետնառիւծի փոփոխամտութիւն՝ բնութիւն։

Chambre-garnist (շամպր...), ար. 33. կահաւորեալ սենեկի վարձառնակ։

Chamótte (շամօթ), իգ. 35. ար-. դժուարահալ կաւ։

Champágne (շամփանյը), իգ. 35. աշխ. Շամփայն. aus der — Շամփանացի։

Champágner (շամփանյէր), ար. 22ա. շամփանեան գինի, փրփրագինի։

Chámpignon (շամփինյօն կամ շանփինյօն), ար. 38. սունկ։ -zucht, իգ.

անկամնականութիւն, անկարուածու-թիւն:

Chan (քան), ար. 38. — Khan.

Chánge (շանժը), էգ. (ար.) եղ. անփփ. յփ. —s, որս. որչեն համեուած եւ որոշացուած երեկի ուրիշ նա-րով մը փոխանակութիւն. 2. կմ. դրամափոխութիւն:

changi(e)ren (շանժիրըն), չբ. հ. 3ա. ձին փոխել, ձիափոխել: — չ. 22բ. անյփ. ձիափոխութիւն, ձին փոխելը:

Cháos (քաօս կամ խաօս...), չ. 18. քաոս, խառնակութիւն, թոհ եւ բոհ (նաեւ փխ.):

chaótisch, ած. 6. խառնակալից, թոհբոհական, խառնաշփոթ, ան-կարգ:

Chapeaú (շաբօ), ար. 38. = Hut; 2. այր աղնուական, տէր (հօխա-քրաշինամբ տիկնոջ):

Chár (քար) freitag, ար. աւագ ուրբաթ: —samstag, ար. աւագ շաբաթ: —woche, էգ. սուրբ շա-բաթ:

Charákter (քա....), ար. 22ա. յփ. նախ— —tère, նկարագիր, բնաւորու-թիւն. einen sanften — haben հեզ բնա-ւորութիւն՝ նկարագիր ունենալ:

charákterähnlich, ած. համաբարոյ, նոյն նկարագիրն ունեցող: —ähnlichkeit, էգ. նմանութիւն բնաւորու-թեանց, համաբարոյութիւն: —bild, չ. կենդանի նկարագիր, կեն-դանագիր: —buchstabe, ար. բր. յայտ-արար նշանագիր: —fest, ած. հաս-տատաբարոյ, հաստատուն նկարա-գիր ունեցող: —festigkeit, էգ. նկա-րագրի հաստատութիւն: —figur, էգ. նկարագիր, կենդանագիր: —los, ած. աննկարագիր. ը. մփ. ան-հաստատ, յեղյեղուկ, յողդողդ, դիւրափոփոխ. —er Kopf (քանդա-կագործութեան մէջ) յոռի ան-կենդան՝ աննշանակալից գլուխ: —losigkeit, էգ. նկարագիր չունենալը, փոփոխամտութիւն. ը. մփ. յող-դողդութիւն. նկր. գձձութիւն, ա-նարգութիւն, անկենդանութիւն: —stück, չ. (—zug, ար.) (նկարագիրը յայտարարող) յայտարար ծանու-ցիչ մաս:

charakterisi(e)ren, նբ. 3ա. յայտ-արարել, տալ ծանօթս. 2. նկա-րագրել, նկարել մանր անմով. 3. հոյակապ՝ անուանի երեւցընել՝ ընծայեցնել:

Charakteristik, էգ. 31. նկարագրու-թիւն՝ նկարագիր (անձի՝ իրի մը բնաւորութեան կամ բնութեան), յատկագրութիւն. —e Person կեն-դանագիր. 2. ուս. (գիտահամարի՝ լոգարիթմի մը) յայտարար թիւ:

Charakteristiker, ար. 22ա. նկարա-գրիչ, նկարագիրները նկարող մա-տենագիր. նկարագիր՝ բնաւորու-թիւն ներկայացընող գրագէտն:

charakteristisch, ած. 6. յայտարար, ծանուցիչ: —e(s), չ. 6. նկարագիր. ihr Gesicht hat nichts —es կերպարան-քը կենդանի եւ համոզական տե-սիլ չունի, գեղեցիկ չէ:

chargi(e)ren (շարժիրըն), նբ. 3ա. զէն. լնուլ (լիցքանօթը). արբ. ծանրաբեռնել, աղխաղխել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. լցում, պատրաստում (հրազէնուց, էլեկ-տրական գործեաց): —te(r), ար. 6. —te, ար. յփ. զէն. աստիճանաւորք (բանակի). 2. ուսանողաց խմբի մեծերիցագոյն:

Cháris (խա...), էգ. եղ. անփփ. յփ.

Charit(inn)en, դջբ. բռ. Շնորհք (երեք Դիք ընկերք Աստղկան):

Chárkow (խա...), չ. 38. աշխ. Խարքով:

Chárlatan (շա...), ար. 38. յփ. նախ— —táne, շաղփաղփ. խաբեբայ. 2. խաբեբայ բժիշկ:

Charlatanismus, ար. 27. խաբե-բայութիւն. շաղփաղփութիւն:

Charlótte (շար...), յա. ան. էգ. 30. Շարլոթ: — էգ. 35. պկ. = Schalotte.

charmi(e)ren (շարմիրըն), չբ. հ. 3ա. mit J—m — մէկուն անուշ՝ քաղ-ցրահայեաց նայիլ:

Cháron (խա...), յա. ան. ար. 38. դջբ. Քարոն:

Chäronéa (խե...), չ. 38. հ. աշխ. քղ. Քերոնէա:

Charpie (շարբի), էգ. 31. դզեալ կտաւ (վիրաց համար), պրօն, գզած. — zupfen պրօն՝ գզած պատ-րաստել՝ գզել:

Charpiebausch, ար. խծուծ: —

Digitized by Google

bäuschchen, չ. վիրածածկոց, ծածկոց։ -büchse, իգ. (գզելու) ամանակը։ -wicke, իգ. գալարաձեւ ծածան՝ գզած (վիրաց մէջ դնելու համար)։

chartern (չարթըրն), նբ. 3ա. ներգ. ein Schiff — (նաւ մը) վարձել։

Charybdis, Charybde (խա… կամ ք…), յտ. ան. իգ. անփխ. Քարիբդա. առած. aus der — in die Scylla fallen անձրեւէ փախչիլ, կարկուտի բռնուիլ (վտանգէ մը ազատիլ մեծագունի մէջ իյնալ)։

Chassepot (շասբօ), յտ. ան. ար. 38. Շասբօյ։ — չ. = Chassepotgewehr.

Chassepotgewehr, չ. զին. հեռաւոր եւ արագաձիգ հրացան, շասբոյեան հրացան։

chassi(e)ren (շա…), չբ. ն. 3ա. (կաքաւի մէջ) զերար յաջորդել. zur linken Seite — դէպ ի ձախ շարժիլ։

Chätopoden (խե…), ար. յփ. անփխ. կն. մազոտն ոտքեր։

Chaussee (շօսէ), իգ. 31. արքունի պողոտայ, մեծ փողոց։

Chausseearbeiter, ար. փողոցայարդար։ —bau(ten, յփ.), ար. պողոտայի շինուածք, փողոցայարդարութիւն։ —geld, չ. պողոտայից տուրք։ —graben, ար. պողոտայից փոս։ —haus, չ. անցից բաժառուն մաքսատուն։ —pappel, իգ. բն. բրգաձեւ կաղամախի (Populus italica)։ —stein, ար. ձարձատեալ որմաքար։ —walze, իգ. ար. (փողոցներն հարթելու) լողքար։ —wärter, ար. ուղղեպան։

chaussi(e)ren (շօ…), նբ. 3ա. einen Weg — ճանապարհ մը քարայատակել, ասֆալտով քարադրուած ընել, նախ խճայատակել։

Chauvinismus (շօվ…), ար. անփխ. քաղաքական մոլեռանդութիւն, տարապայման հայրենասիրութիւն։

Chauvinist, ար. 33. քաղաքական մոլեռանդական, տարապայման հայրենասէր։

chauvinistisch, ած. 6. քաղաքական մոլեռանդ, տարապայման հայրենասիրական։

Check (չէք), ար. 38. վճ. նշանակագիր. durchkreuzter — գծուած՝ խաչուած նշանակագիր։

Chef (շէֆ), ար. 38. գլուխ, պետ, նահապետ, առաջնորդ, զօրագլուխ։

Chef‖ingenieur, ար. մեծ երկրաչափ, գլուխ երկրաչափաց։

Cheiloplastik (խէյլ…), իգ. 31. վրն. շրթնագործութիւն, շինծու շրթունք կազմելու արուեստ։

Chemie (խէ…), իգ. 31. բնալուծութիւն, տարրալուծութիւն, քիմիա. anorganische — անգործարանաւոր կամ հանքային բնալուծութիւն. organische — գործարանաւոր կամ կենդանական բնալուծութիւն։

Chemikalien, չ. յփ. անփխ. վճ. քիմիական՝ բնալուծական նիւթք՝ տուարկայք։

Chemiker, ար. 22ա. բնալոյծ, տարրալոյծ, քիմիագէտ։

chemisch, ած. 6. բնալուծական. —e Fabrik քիմիական նիւթոց գործարան։

Chemisett (շը…), չ. 20. շապկիկ, (արանց) շապկաց առջեւի եւ վերին մասը, կրծաշապիկ. (կանանց) ներքնակ, կարճ շապիկ։

Chemismus (խէ…), ար. անփխ. անյփ. [illegible] տարրալուծութեան արդիւնքները պատճառող զօրութիւն։

Cherson, չ. 38. աշխ. Քերսոն։

Chersonnes, ար. 18. Քերսոնէս. Thrakischer — Թրակեան Քերսոնէս. Taurischer — Տաւրական Քերսոնէս (Խրիմ)։

Cherub (քե…), ար. 38. յփ. նաեւ —im, քերոբ։

Cherubimgesang, ար. քերովբէական երգ (պատարագի առեն Յունաց եւ Հայոց մէջ երգեցուած՝ Սուրբ Աստուած…)։

Cherubini, յտ. ան. ար. 38. Քերուպինի (երաժիշտ)։

cherub(in)isch, ած. 6. քերովբէական։

Cherubsgestalt, իգ. քերովբէից կերպարանք, քերովբէակերպ պատկեր…։

Cherusker (խե…), ար. 22ա. —in, իգ. 32. Քերուսկացի։

Chiasma (խի…), չ. 38. Chiasmus, ար. 39. անփխ. ճղաց՝ նեարդաց զիրար խաչաձեւ կտրելը. ճրտբ. չորս

բաւելոյ՝ նախադասութեանց... այնպիսի դասաւորութիւն՝ որոնցմէ երկու միջինք եւ երկու արտաքինք իրարու համապատասխանեն ։

Chibou‖baum (շիպ...), ար. գչ. խնկաբեր ցարասի (Bursera gummifera)։ —harz, չ. քմ. խնկացարասւոյ ռետին ։

Chiffer, նաեւ Chiffre (շիֆր), իգ. 35. ծածկագիր. ծածկանշան. Զ. et. in —n Geschriebenes ծածկագիր գրուածք. unter der — գլխագրով, տակ գլխով, մեծագիր գրով ։ —schrift, իգ. ծածկագիր գրուածք ։

Chifferntelegramm, չ. ծածկահեռագիր, ծածկագիր հեռագրութիւն ։

chiffri(e)ren նբ. 3ա. ծածկագրել ։ — չ. 22բ. անյ. ծածկագրութիւն. beim, im — ծածկագրութեանս ։

Chiffri(e)rkunst, իգ. 35. եզն. ծածկագրութիւն ։

Chica (չիքա), ար. 20. ա. խմորեալ սիմինդրանիւթ. բ. սեւամորթաց կարքաւ ։ —baum, ար. գչ. amerikanischer — ամերիկեան հիւթաբեր թմբկածաղիկ (Bignonia chica)։

Childerich (խիլ...), յր. ան. ար. 38. Քիլդերիկոս ։

Chile (չիլէ), չ. 38. տ. Chili.

Chilene, ար. 34. Chilenin, իգ. 32. Չիլէցի ։ [Քիլէ ։

Chili (չիլի), չ. 38. աշխ. Չիլէ.

Chiliarch (խիլ...), ար. 33. հ. պէն. հազարապետ ։

Chiliasmus (խիլ...), ար. 30. անյ. կր. հազարամեան պետութիւն Քրիստոսի ։

Chiliast, ար. 33. կր. հազարամեան աղանդաւոր ։

Chimä'ra (խիմ...), յր. ան. իգ. 36. յփ. նաեւ —s, նաեւ Chimä're, իգ. 35. դղձ. պայրիկ, վարքդապայն քաղ, երջերուաքաղ ։

chimä'risch, ած. 6. ցնորական, մտացածին ։

China (խ.. յաճախ չի...) չ. 38. աշխ. Ճենաստան. Kaiser von — Ճենաց կայսր. Kaiserreich — Ճենաց կայսրութիւն ։ Բ. — (յաճախ քինա), իգ. 36. նաեւ չ. 38. յփ. —s, անկնդաբոյժ կեղեւ, պերուբիական կեղեւ, քինքինայ (= Chinarinde)։

China‖ähnlich, ած. անկնդաբոյժ կեղեւի նման ։ —balsam, ար. չմ. Ճենապալսամ, Ճենական բալզամոն ։ —baum, ար. գչ. քինայածառ, անկնդաբոյժ ծառ (Cinchona)։ —bier, չ. քինքինաջուր, քինքինական գարեջուր ։ —essenz, իգ. քինքինամզուք, քինքինահիւթ ։ —fahrer, ար. նոյ. Ճենաստան նաւորդ ։ —gras, չ. —hanf, ար. —nessel, իգ. Ճենական եղինձ կանեփ (Urtica nivea)։ —rinde, իգ. = China, Բ.; դղձ. անկնդաբոյժ կեղեւ, քինքինա. echte — պերուեան կեղեւ ։ —sauer, ած. քմ. —saures Salz քինաթթու աղ ։ —säure, իգ. քմ. քինաթթու ։ —silber, չ. ար—. անգղիական արծաթ, Ճենարծաթ ։ —s —silberwaaren, իգ. յփ. Ճենարծաթապատ, Ճենարծաթեղէնք ։ —s stoff, ար. քմ. ա. քինաքինայ. բ. քինաքինքինայ ։ —wurzel, իգ. գչ. (մայրենի) անկնդաբոյս, անկնդախոտ (Smilax china) = Pocken-wurzel.

Chiné (շինէ), չ. 38. խայտաճամուկ ներկուած ։

Chinese (խի...), ար. 34. Chinesin, իգ. 32. Ճենացի ։

chinesisch, ած. 6. Ճենական. —e Tusche Ճենաթանաք (դուշ). Զ. չմ. —e Seide Ճենամետաքս. —e Sprache Ճենական լեզու ։ — չ. անփփ. das —e 34. Ճենարէն, Ճենացի բարբառ. der —en Kundiger Ճենախօս, Ճենագէտ ։

Chinin, չ. 20. անյ. դղձ. քինաքինայ ։

Chio (խիօ), չ. 38. յոյն—ոլոփոյն —s, չ. անփփ. աշխ. Քիոս, Շիոյ ։

Chiot, ար. 33. —in, իգ. 32. Քիոսցի.

chiotisch, ած. 6. քիոսական. —e Siegelerde Քիոսի հող ։

Chiragra (խի...), չ. 38. անյ. եզն. ախտ. ձեռնացաւ ։

Chiromant (խի...), ար. 33. —in, իգ. 32. եզն. ձեռնահմայ, ձեռնածու ։ —ie, իգ. 31. եզն. ձեռնահմայութիւն ։

Chiru-Antilope (չի...), իգ. 35. կն. քէյրան վիթ, քարայծ ։

Chirurg (խի...), ար. 33. վիրաբոյժ. 2. ուսուցիչ չանուանուած

Digitized by Google

բժիշկ: —ie, իգ. 31. վիրաբուժութիւն:

Chirúrgisch (խիր...), ած. 6. վիրաբուժական:

Chits (չիթ), որ. անփխ. հնդկական նկարէն կտաւ:

chládnisch (քլ...), ած. 6. գտն. բնգ. —e Klangfiguren իգ. յգ. ձայնանկար (Քլատնիի լարաբանական տախտակը):

Chlámys (խլա...), իգ. անփխ. հ. գր. քղամիդ:

Chlóderich (քլ...), յտ. ան. որ. 38. Քլոդերիկոս:

Chlódwig (քլ...), յտ. ան. որ. 38. Կլոդուիկ:

Chlor (քլոր...), չ. 38. անյգ. գտն. քմ. քլոր:

Chlór|alkalien, յգ. քլոր-ալգալի: —alaun, չ. —aluminium, չ. բնալեզի, ալումինիոնի քլորածոյ: —ammoniakmagnesia, իգ. անուշադր, արջնաքարի քլորածոյ, ամմոնիարմանկանեզի քլորածոյ: —antimon, չ. ծարրաքարի քլորածոյ: —äther, որ. քլորեթեր: —blei, չ. քլորակապար: —cyan, չ. քլոր-կիանի թթու, քլոր-կիանածնաթթու: —gas, չ. = Chlor. —haltig, ած. քլորեալ. հփ. քլորային: —hydrat, չ. քլորաջրատ: —kali(um), չ. տընկալի քլոր, բողասաքլոր: —messer, որ. քլորաչափ: —messung, իգ. քլորաչափութիւն: —metall, չ. մետաղական քլորածոյ, քլորամետաղ: —natrium, չ. քլորնատրիոն, քլորաւշնան: —natriumhaltig, ած. քլոր-նատրիոնաւոր, քլորաղածին: —oxyd, չ. քլորաթթուիկ: —phosphor, որ. լուսածրի քլորիտ: —räucherung, իգ. քլորածխում: —salz, չ. քլորաղ: —sauer, ած. քլորաթթուէ կազմեալ. —saure Verbindung քլորատ, քլորաթթուական խնամութիւն: —säure, իգ. քլորաթթու: —verbindung, իգ. քլորուր, քլորածոյ: —wasserstoff|gas, չ. —säure, իգ. քլորաջրածնի թթու:

Chlóra, իգ. 36. դկ. քլոր:

Chlorál, չ. 20. գտն. քմ. քլորական: —hydrat, որ. 20. գտն. քմ. բժշ. քլորական ջրատ, քլորաջրատ:

Chlorát, չ. 20. գտն. քմ. քլորուտ:

Chlorid, չ. 20. գտն. քմ. քլորիտ:

chlórig, ած. 6. գտն. քլորային:

Chlorit, որ. 20. գտն. հփ. քլորիդ:

Chlorit|erde, իգ. քլորի հանքածոյ՝ բրածոյ: —führend, ած. քլորիտական: —haltig, ած. քլորիտաւոր:

Chlorofórm, չ. 20. գտն. քմ. քլորակերպ, քլորուկ:

chloroformi(e)r|en, նբ. 3ա. քլորակերպով թմրեցընել, քլորակերպել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. քլորակերպով թմրեցում, քլորակերպում:

Chlorophy'll, չ. 20. անյգ. գտն. քմ. քլորատերեւ:

Chlorü'r, չ. 20. գտն. քմ. = Chlorverbindung.

Chlórus (քլո...), յտ. ան. որ. անփխ. հ. գր. (Կոստանդիանի յորջորջում) Քլորոս:

Chlotár (քլո...), յտ. ան. որ. 38. Կլոթարիոս:

Chocoláde (շոք...), իգ. 35. տուրմ, կոլոհատ, շոքոլատ:

Chocoláden|baum, որ. բնատանի հնդկանշի (Theobroma cacao): —braun, ած. —farbig, ած. շոքոլատագոյն, տրմագոյն: —eis, չ. կամ —gefrornes, չ. շոքոլատի պաղպաղակ: —haltig, ած. տրմաւոր: —händler(in, իգ.), որ. տրմավաճառ: das —mädchen, տրմագործուհի (Լիոտարի նկարած պատկերը): —mehl, չ. կամ —pulver, չ. տրմալիւր, տրմափոշի: —plätzchen, չ. կամ —tafel, իգ. տրմաձոյլ՝ շոքոլատի կաղապար: —quirl, որ. փրփրոց, փըրփրարան: —seite, իգ. ընտ. (պիլեարի՝ գնդամուղի մէջ) das war —! հարուածը չյաջողեցաւ:

Chólera (քո...), իգ. 31. անյգ. ախտ. մաղձայոյզ, մաղձացաւ:

chólera|ähnlich, ած. մաղձայուզի նման, մաղձացաւական: —artig, ած. ախտ. մաղձացաւական, մաղձացաւազգի: —binde, իգ. = Leibbinde. —epidemie, իգ. մաղձայուզի համաճարակութիւն: —gift, չ. մաղձայուզի ժահր՝ թոյն: —kommission, իգ. մաղձայուզի յանձնաժողով: —kranke(r), որ. եւ իգ. մաղձացաւոտ, մաղձայուզոտ:

Choleríker, որ. 22ա. մաղձաւոր՝

Digitized by Google

մաղձական (բնաւորութիւն ունեցող մարդ)։

Cholerine, իգ. 85. ախտ. թեթեւ մաղձացաւ, մաղձորոգայնածութիւն։

cholérisch, ած. 6. բնխ. մաղձային, մաղձական. ը. մր. ցասկոտ։

Choliámb(e), ար. 34. եւ 38. քեր. տաղ. կաղ մեծավերջ։

choliámbisch, ած. 6. քեր. տաղ. կաղ մեծավերջական։

Chor (քոր), ար. (չ.) 13. հ. նր. երժ. —(-gesang), (Altar-)— (եկեղեցւոյ մէջ) դաս, գունդ (երգչաց). խմբերգութիւն. 2. երժ. zum —e gehörig դասու, դասի, խմբական. im (կամ mit dem) —e einfallen երգակցիլ, ձայնակցիլ. ըստ. — der Rache գեւ հանդերձ արբանեկօք. 3. վերնատուն. (Sing-)— բեմ՝ դաս (երգչաց)։

Chór|altar, ար. աւագ խորան։ —amt, չ. դասու պաշտօն։ —artig, ած. դասաձեւ։ —bischof, ար. եր. քորեպիսկոպոս։ —buch, չ. = Chorgesangbuch. —direktor, ար. նր. խմբերգապետ. բ. եր. ձայնապետ, դասապետ (եկեղեցւոյ)։ —frau, իգ. կին կանոնիկոս, կանոնիկոսուհի։ —führer, ար. հ. նր. հանդիսածու, հանդիսից ծախքը վճարող. բ. եր. առաջին դասերգու։ —gang, ար. (եկեղեցւոյ) թեւ։ —gehülfe, ար. արբանեակ, ջահընկալ։ —geld, չ. դպրաց վարձք. բ. պատարագցու (ննջեցելոց)։ —gesang, ար. հ. պր. խմբերգք, պարերգք. բ. երժ. դաս. ք. (եկեղեցւոյ) հասարակաց եւ սովորական երգ։ —gesangbuch, չ. գիրք կցորդաց, կցորդարան։ —gitter, չ. (դասու) վանդակ։ —hemd, չ. (կղերիկոսաց) թեզանաշապիկ։ —herr, ար. կանոնիկոս։ —knabe, ար. դասու տղայ, դպիր։ —mantel, ար. շուրջառ։ —nische, իգ. ճրտ. կողակ, աւագ խորանի ետեւի մասը։ —nonne, իգ. եր. դասու քոյր՝ կուսան։ —pult, ար. (չ.) գրակալ։ —regens, ար. եր. դասապետ, դասավար։ —rock, ար. շուրջառ, նափորտ։ —sänger(in, իգ.), ար. դասերգու, երգիչ։ —stuhl, ար. նստարան (դասին շուրս գին)։ —stunden, իգ. յն. կանոնական ժամք։ —ton, ար. երժ. (հյնտդ. Kammerton) եկեղեցական երգի երգաձայն։ —übungen, իգ. յն. դասու կրթութիւնք։ —weise, մ. դասաբար, դաս դաս։

Chorage (քո...), = Chorege...

Chorál, ար. 13. օրհնութիւն, շարական. 2. երժ. սովորական եւ հասարակաց երգ։

chorál|artig կամ —mäßig, ած. հոգեւոր երգի նման։ —buch, չ. հասարակաց սովորական երգոց գիրք, շարականոց. բ. (բողոքական) երգագիրք, շարական։

Choralist, ար. 33. դասերգու։

Chorége (քո...), ար. 34. քեր. հ. պր. = Regisseur; 2. = Chorführer, ա.

choréisch (քո...), ած. 6. քեր. տաղ. մեծատար, մեծատակիւղն (= trochäisch)։

Choreogr|aphie (քո...), իգ. 31. քեր. կաքաւագրութիւն։ —áphisch, ած. 6. քեր. կաքաւագրական։

Choré|us (քո...), ար. 39. յն. նաեւ —en, տաղ. մեծատար։

choriámb|isch, ած. 6. քեր. տաղ. մեծավերջ-մեծատարական։ —us, ար. 39. յն. նաեւ —en, քեր. տաղ. մեծավերջ-մեծատար։

chórisch, ած. 6. դասային։

Chorist, ար. 33. —in, իգ. 32. դասերգու։

Chorográph (քո...), ար. 33. քեր. գաւառագիր. հ. պր. նախ— առաջնորդ օտարաց, օտարացոյց։ —ie, իգ. 31. քեր. գաւառագրութիւն։ —isch, ած. 6. գաւառագրական։

Chórus, ար. 18. ըստ. = Chor, 1. երժ.

Chósrev, Chósru (քո...), յա. ան. ար. 38. հ. պր. Խոսրով։

Chowarésm(ien) (քո...), չ. 38. աշխ. հ. պր. Խովարեզմք (այժմ՝ Խիվա)։

Chrestomathie (քր...), իգ. 31. քեր. ժողովածոյք մատենագրաց, հատընտիր քաղուածոյք։

Chrie (խրիէ), իգ. 31. ճրտ. պէտք, հռետորական հին հրահանգք։

Chrisam (քրի...), ար. (չ.) 38. անյ. Chrisma, չ. 38. անյ. եր. (սուրբ) մեռոն։ —büchse, իգ. եր. մեռոնակալ, մեռոնաման։

Christ, յա. ան. ար. 20. անյ. ցնցա. = Christus; 2. der heilige — Ծնունդ.

Digitized by Google

մն. = Christbescheerung. Բ. — ար. 33. —in, իգ. 32. քրիստոնեայ։

Christabend, ար. Ճրագալոյց Ծննդեան, Ծննդեան գիշեր։ —auge, չ. տն. քրիստոսաակն (Aster amellus)։ —baum, ար. (Գերմանացւոց մէջ սովորութիւն կայ Ծննդեան Ճրագալոյցին փիճիէ ծառիկ մը ճրագներով՝ պարգեւներով եւ ուրիշ զարդարանքներով զարդարել՝ իբրեւ թէ Քրիստոս մանուկը նոյնը աղաց ընծայ բերած ըլլայ) Ծննդեան ծառ, քրիստոսածառ։ —beere, իգ. տն. փշալից խաղող. Բ. փշալից խաղողներ, փշախաղողներ (Ribes grossularia)։ —bescheerung, իգ. (Քրիստոսածառի վրայ եղած ծննդչեայներու) բաշխում։ —dorn, ար. տն. սրափուշ, ճափու (Crataegus oxyacantha)։ —kind(lein), չ. Յիսուս մանուկ. մն. իբրեւ Ծննդչեայ բերող նկատեալ։ —monat, ար. դեկտեմբեր, Ծննդեան ամիս։ —nacht, իգ. Ծննդեան գիշեր։ —schein, ար. Ծննդեան՝ դեկտեմբերի լուսինն։ —tag, ար. Ծննդեան օր, Ծնունդ։ —wurz, իգ. տն. նոր եղերդու, վառօցի հոտ։ [տինէ։

Christel, յր. ան. իգ. 35. Քրիս-

Christengemeinde, իգ. Հաղորդութիւն (կամ անձ. մր. Հասարակութիւն) քրիստոնէից։ —kind, չ. քրիստոնեայ տղայ (պէտք չէ շփոթել Christkind ի հետ)։ —lehre, իգ. (կիրակի օրուան) քրիստոնէական վարդապետութիւն։ —liebe, իգ. քրիստոնէական սէր։ —mensch, ար. կամ —seele, իգ. քրիստոնեայ մարդ՝ մէկը. ը. մր. քրիստոնեայ. եղբերն = Mensch, Jemand; չ. o. kein — ոչ ոք, եւ ոչ արարած ոք։

Christenheit, իգ. 31. անյ. քրիստոնէութիւն, քրիստոնեայք։

Christenthum, չ. 7. անյ. քրիստոնէական կրօնք, քրիստոնէութիւն։

Christian, յր. ան. ար. 38. —e, իգ. 30. Քրիստիան, Քրիստիանէ։

Christine, յր. ան. իգ. 30. Քրիստինէ։

christlich, ած. 6. քրիստոնէական. Հ. քրիստոնէաբար. — leben քրիստոնէաբար՝ քրիստոնէավայել ապրիլ. et. mit dem Mantel —er Liebe bedecken ընկերասիրութեան՝ քրիստոնէական սիրոյ վերարկուաւ ծածկել՝ պատսպարել։

Christlichkeit, իգ. 31. անյ. քրիստոնէական զգածմունք։

Christoph, յր. ան. ար. 38. Քրիստափոր։

Christus, յր. ան. ար. 41. Քրիստոս. vor Christo կամ Christi Geburt նախ քան զՔրիստոս. Հմ. Ն. Ք. im Jahre 300 nach Christo Քրիստոսի 300 դ տարին, Քրիստոսի թուոյն 300 դ տարին։

Christusbild, չ. Քրիստոսապատկեր։ —kopf, ար. դատաստանակ, Քրիստոսի գլուխ։ —lehre, իգ. քրիստոսախօսութիւն։

Chrom (քրոմ), չ. 20. անյ. քիմ. Հք. քրոմ. — enthaltend քրոմաբեր, քրոմաւոր։

Chrómblei, չ. = Chromgelb. —eisen(-stein), չ. երկաթաքրոմ, քրոմերկաթ։ —gelb, չ. կապարի քրոմուատ։ —grün, չ. քրոմականաչ։ —haltig, ած. քրոմաւոր։ —sauer, ած. քրոմաթթուական։ —säure, իգ. քրոմաթթու։

Chromát, չ. 20. քիմ. քմ. քրոմուատ։

Chromátik, իգ. 31. քիմ. բնգ. երանգախօսութիւն։

chromátisch, ած. 6. բնգ. երանգական, երժ. կիսաձայն։

Chromatróp, չ. 24ա. քիմ. միգապատկեր, գունապատկեր։

Chromolithográph, ար. 33. քիմ. գունով վիմագրող, գունավիմագիր։ —ie, իգ. 31. քիմ. գունավիմագրութիւն, երանգական վիմագրութիւն։ —i(e)ren, նբ. 3ա. քիմ. գունավիմագրել, երանգով վիմագրել։ —isch, ած. 6. գունա(վիմա)գրական։

Chrónik (ք...), իգ. 31. ժամանակագիրք, ժամանակագրութիւն։ —a (քր...), իգ. 36. = Chronik; Bücher der — Գիրք Մնացորդաց։ —enschreiber, ար. 22ա. ժամանակագիր։

chrónisch, ած. 6. բժշ. յերկարատեւ (Հիւանդութիւն) (Հկնչ. akut)։

Chronist, ար. 38. = Chronikenschreiber.

Chronográmm, չ. 20. Համարագիր, նշանագրով թուականն ունեցող արձանագրութիւն։

Chronográph, ար. 38. գրն. ժամանակագիր։ —ie, էգ. 31. գրն. ժամանակագրութիւն, —isch, ած. 6. գրն. ժամանակագրական։

Chronológ, ար. 38. գրն. ժամանակախօս։ —ie, էգ. 31. գրն. ժամանակախօսութիւն։ —isch, ած. 6. գրն. ժամանակախօսական։

Chronométer, ար. 22ա. գրն. բնգ. ——տպղ. ն—ջ. ժամանակաչափ (գործի՝ ժամացոյց). երժ. ամանակաչափ։ —risch, ած. 6. գրն. ժամանակաչափական, ամանակաչափական։

Chrysánthemum (խր...), չ. 40. բյ. ոսկեծաղիկ (Chrisantemum)։

Chrysoberýll, ար. 20. գրն. հք. ոսկեբիւրեղ։

Chrysolíth, ար. 20. գրն. հք. ոսկեքար, ոսկեակն։

Chrysoprás, ար. էղ. 8. յփ. 18. հք. ոսկեզմրուխտ։

Chrysóstomus (խր...), յփ. ան. ար. 18. (Յովհաննէս) Ոսկեբերան։

Chur (քուր), չ. 38. աշխ. Քուր։

Chýlus (խի...), ար. 39. անյք. բնխ. մամաց, խախաց, արեան հետ խառնուող հեղանիւթ։

Cibórium, չ. 40. սրբատուփ, մասնատուփ։

Cicero, յփ. ան. ար. 38. Կիկերոն։ Բ. — էգ. 31. յփ. նաեւ —s, —schrift, էգ. 31. տպ. կիկերոնեան նշանագիր։

Ciceróne, ար. 34. օտարականաց շրջեցուցիչ՝ առաջնորդ։

Ciceroniáner, ար. 22ա. կիկերոնեան, կիկերոնեան ոճին հետեւող։

Cichórie (ցիխօրիէ), էգ. 35. բյ. եղերդ, ճարճրուկ (Cichorium intibus). 2. (սուրճի հետ խառնելու) աղանձեալ եղերդափոշի։

cichórienartig, ած. եղերդական, եղերդազգի։ —kaffee, ար. եղերդասուրճ։

Cider, ար. 22ա. մրգօղի։

Ciderapfel, ար. մրգօղւոյ խնձոր։ —essig, ար. մրգօղւոյ քացախ։ —wein, ար. = Cider.

Cigárre (ցի...), էգ. 35. (ծխախոտոյ) գլանիկ՝ գլան։

Cigárrenetui, չ. = Cigarrentasche. -kiste, էգ. գլանարկղիկ։ —spitze, էգ. ա. գլանակալ. բ. = Cigarrenstummel. —stecher, ար. գլանահատ (գործի)։ —stummel, ար. գլանածայր։ —tasche, էգ. գլանատուփ։

Cigar(r)étte, էգ. 35. ծխագլանիկ։

Cilícien, չ. 22բ. հ. պր. աշխ. Կիլիկիա։ —ier, ար. 22ա. —ierin, էգ. 32. Կիլիկիացի։ —isch, ած. 6. կիլիկիական։

Cimolít, ար. 20. հք. կիմոլեան՝ թափչաց կաւ։

Cinchonín (ցինքոնին), չ. 20. անյք. քմ. քնաքինքինայ։

Cingaléße, ար. 34. —in, էգ. 32. Սինկալացի. Սինկալէզ։

Cingulum, չ. 40. կր. գօտի, կամար (պատարագի հանդերձից)։

Cinquecentist (չինքուէչենթիսթ), ար. 38. հնգհարիւրներորդ դարեանք (ԺԶ. դարու իտալական ազնուական արուեստագէտք եւ մատենագիրք)։

circa, մկ. հմ. ca, գրեթէ, շուրջ. (= ungefähr)։

circénsisch, ած. 6. հ. պր. —e Spiele կրկէսախաղք։ [տան։

Cirkássien, չ. 38. աշխ. Չերքէզիա.

Cirkássier, ար. 22ա. —in, էգ. 32. Չերքէզ։

Cirripéden, ար. յփ. անփխ. բն. պատատղչոտնեայ։ [իւթ։

Cis, չ. անփխ. երժ. կիսատուր

cisalpinisch, ած. 6. աշխ. այսրալպեան։ —leithanien, չ. աշխ. այսրլայթայեան երկիր (հմմտ. Transleithanien)։

Cissoide, էգ. 35. գրն. ———. երկր սասանմանի կորագիծ։

Cist(en)rose, էգ. 35. բյ. կիսատավարդ։

Cisterziénser, ար. 22ա. —in, էգ. 32. կիստերաական կրօնաւոր՝ կուսան։

Cisterziénserkloster, չ. կիստերաականաց վանք։ —mönch, ար. = Cisterzienser. —orden, ար. կիստերաականաց կարգ։

Ciströschen, չ. 22բ. բյ. = Cistenrose.

Digitized by Google

citissime, մ. (ռամաւոյ լեզուաց) կարի յոյժ աճապարական, կարեւոր։

cito, մ. աճապէպ։

Clan (քլէն), ար. 20. ցեղ, տոհմ (ի Սկովտիա)։

Clanschaft, իգ. 31. ցեղակցութիւն։

Claque (քլաք), ար. 38. ծափահարողք. ծախուած ծափողք. բ. սարմաւանակ, մուճակի վրայէն հագնելու հողաթափ։ — իգ. 35. բղ. վարձուոր արանց ծափահարութիւն։

Claqueur (քլաքեօր), ար. 38. բղ. ծափահար։

Cliché (քլիշէ), չ. 38. տպ. հաստատուն տախտակ (տպագրութեան շարուածոյ)։

clichi(e)ren, նբ. 8ա. արա. շարուածքը հաստատուն տախտակներու անցընել։

Cné(j)us (քն...), յր. ան. ար. 18. Կնէոս։

Coaks (քօքս), ար. 20. տ. Koke.

Cocur (քէօր), չ. 38. խղ. սիրտ (քուփա)։

Coimbra (քօ...), չ. 38. աշխ. Գոյիմբրա։

Cold-Cream (քօլտ-քրիմ), ար. 38. պաղ սեր՝ սերուց՝ մամ։

Cölestin (ցէօ...), յր. ան. ար. 38. —e, իգ. 31. Կելեստինոս, Կելեստինէ։

Cölibat, ար. 20. տ. Cälibat.

Cöln (քէօլն), չ. 18. տ. Köln.

Comarca, իգ. 36. աշխ. Հատմ եւ իր շրջակայք։

Comer, ար. անձն. — See Կոմոյի լիճ։

Compostella, չ. 38. աշխ. San Jago von — Գոմբոստէլլայի Ս. Յակոբ։

Comptes (քօնթէօ կամ քօմթէօ), իգ. 16. կոմսուհի (տիկին կամ դուստր կոմսի)։

Contradictio, իգ. անձն. ներք. — in adjecto ընդդիմադրութիւն։

Co(n)venant, ար. 38. մ. պտ. դաշնադրութիւն։

Co(n)venanter, ար. 22ա. դաշնաւոր։

Cornelius, յր. ան. ար. անձն. Կոռնելիոս. հ. պտ. — Nepos Կ. Նեպոս։

Corpus, չ. անձն. իրք. — delicti ոճրին ապացուցանող իրական գործք. — Juris իրաւագիտական օրինաց հաւաքածոյք։ բ. — իգ. ար. տպ. տ. Korpus.

Correggio (քօրրէճօ), ար. 18. Քոռէճիոյ։

Cö'tus (ցէօ...), ար. անձն. կամ 18. դպրոցի դասի մը մէջ աշակերտութիւն. զատ դաս առնող զուգադասի մը բաժին։

Coulanz, իգ. 31. անյ. լճ. դիւրութիւն ի գործս։

Couleur (քուլէօր), իգ. 31. ընդ. գոյն, պայծառութիւն, կերպարանք. ուսանողաց ընկերութիւն։

Coupé (քուբէ), չ. 38. կառք միանստարան, կիսակառք (շոգեկառաց)։

coupi(e)ren, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. աա. խղ. (խաղի թուղթ) կտրել. 2. (շոգեկառաց տոմսակ) կնքադրոշմել։

Couplet (քուբլէ), չ. 18. նոյնայանգ տողերու շար՝ կարգ. 2. երգ, տաղք։

Cour, իգ. 31. = Hof; es ist heute große — այսօր (յարքունիս) ամենախումբ ժողով կայ. J—m die — machen կամ ընդ. schneiden մեծարանք՝ քծինք ընել, քծնել. ընդ. դարպաս ընել։

Cour machen, չ. er versteht das — քծնիլ գիտէ։ —macher, ար. քծնող, շքադիր։

Courant, չ. 20. յարգի՝ յարգուն՝ ընթացիկ դրամ, —մ. քալող ստակ։

Courantgeld, չ. տ. Courant.

courbetti(e)ren, չբ. հ. 3ա. ձին կորավազ ընթանալ, կորավազել։

Courtage (քուրթաժ), իգ. 35. միջնորդչէայ, վարձք միջնորդի։

Courtine (քուրթին), իգ. 35. զին. հողաբլրոց միջնորմ։

Couvert (քուվէր), չ. 20. անձի մը սեղանոյ սպասք. Tafel mit 10 Couverte (Gedecke) սեղան տասն բազմականօք. 2. նամակապատեան, նամակաց պատրուակ (այժմ Umschlag)։

converti(e)ren, նբ. 3ա. պատել։

Creme (քրէմ), իգ. 35. յհ. նաւե

Digitized by Google

—s; աճր, աճրուց, մահ. 2. շաքարափրփուր (շաքարագործութեան մէջ)։

Crescéntia (քրէսցէնցիա), յտ. ան. իգ. 30. Կրեսկենտիա։ Բ. — իգ. 36. տնկ. ամերիկեան դդմենի, կօշենի, կօշածառ (Crescentia)։

Cricket, չ. 38. ամերիկեան գնդախաղ, գրիքեթ։

Crispin (քր...), յտ. ան. ար. 38. —us, 18. (der heilige — S.) Կրիսպինոս։

croqui(e)ren (քրօքիրէ՛ն), նբ. 3ա. ատամանց տակ շառաչող բան մ'ուտել. 2. լափել. 3. ուրուագրել, ծրագրել։

Croup, ար. 38. = Halsbräune.

Cyán (ցիան), չ. 20. անյ. ֆրն. քմ. ծաւածին, կիան(ածին)։

Cyán|base, իգ. կիանախարիսխ։ —eisen, չ. երկաթի կիանածոյ, կիաներկաթ։ —kali(um), չ. տնկաղի ծաւածնատ։ —metall, չ. կիանամետաղ, ջրածաւածնատ։ —sauer, ած. —saures Salz ծաւածնաղ, ծաւածնաթթու աղ։ —säure, իգ. կիանաթթու, ծաւածնաթթու։ —silber, չ. կիանարծաթ, արծաթի կիանածոյ։ —verbindung, իգ. կիանաւոր, կիանածոյ, ծաւածնաւոր։

Cyáne, իգ. 35. Հովտաց շուշան, ծծմոր (Centaurea cyanus)։

Cyanid, չ. 20. ֆրն. քմ. կիանիտ, ծաւածնիտ։

cyánig (ցի...), ած. 6. ֆրն. քմ. կիանական, ծաւածնական. —e Säure ծաւածնական թթու։

Cyanogén, չ. 20. անյ. կիանածին, ծաւածնածին։

Cyanométer, ար. 22ա. ֆրն. բնգ. կիանաչափ, ծաւածնաչափ։

Cyanü'r, չ. 20. անյ. ֆրն. քմ. կիանածոյ։

Cy'bele (ցի...), յտ. ան. իգ. 35. դցբ. Կիւբեղէ։

Cykláden (ցի...), իգ. յգ. 35. աշխ. Կիւքլադք։

Cyklámen (ցի...), չ. 38. արջնակ, թաղթ, լաւշ (նաեւ Alpenveilchen; Cyclamen europoeum)։

cykloidál (ցի...), ած. 6. ֆրն. երկր. ծրակերպ, կորագծական։

Cykloide, իգ. 35. ֆրն. երկր. ծրակերպ, կորագիծ։

Cykloid(en)pendel, ար. ծրաճօճանակ, կորագիծ ճօճանակ։

Cyklón (ցի...), ար. 38. եւ 20. —e, ար. 34. նաեւ իգ. 35. կիկլոն, ինքն իր վրայ պտուտկող փոթորիկ. օդ. սաստանի քամի։

Cyklóp (ցիք...), ար. 38. դցբ. կիկլոպ, բոլորակնեայ։

cyklópisch, ած. 6. հ. դր. կիկլոպեան։

Cy'klus (ցի...), ար. 18. եւ 39. (յգ. նաեւ Cyklen;) տօմր. ծիր, շրջան. (ժամանակագրութեան՝ բանաստեղծութեան) շրջան. տօմր. metonischer — մետոնեան ծիր (լուսնի) 2. շար մը (իրարու յաջորդող եւ իրարու հետ ամբողջ մը կազմող առարկայից). — von Konzerten նուագածութեան շար։

Cylinder (ցի...), ար. 22ա. երկչ. մբ. գլան. 2. գլանաձեւ բարձր գլխարկ (արանց). 3. քմ. (= Probirglas) փորձանօթ. 4. ար. (Lampen.)— կանթեղապակի։

Cylinder|büreau, չ. գլանադրասեղան։ —dampfmaschine, իգ. գլանաւոր շոգեմեքենայ։ —fläche, իգ. երկչ. գլանի մակերեւոյթ։ —form, իգ. գլանաձեւ. ար. գլանաձեւութիւն։ —förmig, ած. գլանաձեւ. Բ. գլանազգի։ —hemmung, իգ. ար. (ժամացուցի) ձգապարգել՝ շարժաւորիչ (շարժումն շարժաւորող գործի)։ —hut, ար. = Cylinder, 2.; —kessel, ար. ար. գլանակաթսայ։ —messer, ար. ար. գլանաչափ։ —mütze, իգ. ար. (կանթեղի) ծածկապակի։ —scheibe, իգ. ար. = Kolben. —uhr, իգ. գլանաւոր ձգապարգելով ժամացոյց։

cylindern (ցի...), cylindri(e)ren, նբ. 3ա. ար. (ստուայնանկութեան մէջ) մնգուսի պէս փայլեցնել ողորկել, մնգուսել։

cylindrisch, ած. 6. գլանաձեւ։ —konisch, ած. գլանակոնաձեւ։

Cy'mbel (ցի...), երժ. = Zimbel.

Cy'niker (ցի...), ար. 22ա. փլ. կիւնիկեան, շնական (փիլիսոփայ). փխ. անամօթ մարդ։

cy'nisch, ած. 6. փլ. կիւնիկեան. փխ. անամօթ։

Cynismus (ցի...), ար. 30. յգ. Cy-

Digitized by Google

nitäten, կիւնիկեանութիւն, շնականութիւն. էլ. կիւնիկեան փիլիսոփայութիւն. էր. անամօթութիւն:

Cy'nthia (ցէ...), յտ. ան. էգ. 36. դոյ. Կինթիա (= Diana):

Cy'pergras, չ. բղ. կիպերոս: —kater, ար. —katze, էգ. բն. Կիպրոսի կատու (Felis striatus): —wurz(el), էգ. բն. կիպերարմատ:

Cy'pern (ցէ...), չ. 38. աշխ. Կիպրոս:

Cypréſſe (ցէ...), էգ. 35. բղ. նոճ, նոճի (Cupressus):

cypréſſenartig, ած. բղ. նոճազգի: -förmig, ած. նոճաձեւ: —holz, չ. նոճափայտ:

Cy'pria (ցէ...), յտ. ան. էգ. 36. Կիպրիա (յորջորջանք Աստղկան):

Cypriána (ցէ...), յտ. ան. էգ. 36.

Cyprián(us), յտ. ան. ար. անփփ. Կիպրիանէ, Կիպրիանոս:

Cy'prier (ցէ...), ար. 22ա. —in, էգ. 32. կիպրացի:

Cy'pris (ցէ...), էգ. անփփ. = Cypria.

cy'priſch, ած. 6. կիպրոսական:

Cyriakus (ցէ...), յտ. ան. ար. 18. Կիրակոս:

cyrilliſch (ցէ...), ած. 6. —es Alphabet կիւրեղեան այբուբենք:

Cyrillus, յտ. ան. ար. անփփ. Կիւրեղ:

Cyropädie (ցէ...), էգ. 31. հ. դտ. (Քսենոփոնեան) Խրատք Կիւրոսի:

cyropä'diſch, ած. 6. խրատական:

Cy'rus, յտ. ան. ար. 18. Կիւրոս:

Cythéra, Cythére (ցէ...), չ. 28. հ. դտ. աշխ. Կիւթերա, այժմ Չերիկօ: —e, յտ. ան. էգ. 30. դոյ. Աստղիկ: [Bohnenbaum.

Cy'tiſus (ցէ...). ար. անփփ. բղ. =

Czár (ցար), ար. 33. —in, էգ. 32. նաեւ Czaréwna, էգ. անփփ. Ցար, Ցարուհի (կայսր եւ կայսրուհի) Ռուսաց):

Czaréwitſch, ար. 20. Թագաժառանգ (Ռուսաց):

czáriſch, ած. 6. ցարական:

Czéche (չեխէ), ար. 34. Czéchin, էգ. 32. Չեխ (սլաւեան ցեղ մը, պոհեմիացի):

czéchiſch, ած. 6. չեխի, չեխաց. —e Sprache կամ — չ. անփփ. das —e, 34. չեխերէն, Չեխաց բարբառ:

czéchoſlawiſch, ած. 6. չեխոսլաւեան:

D.

D, չ. 37. (գերմաներէն այբուբենին չորրորդ գիրը. երրորդ բաղաձայնը) Դ. 2. երժ. (երաժշտական խազ եւ անոր նուագարանի) րէ. D-Dur մեծաձայն րէ (մաժէօր). D-Moll փոքրաձայն րէ (մինէօր). 3. հմա. = d. = der, die, das յդ. բ. d. J. = dieses Jahres այս տարւոյս. d. l. = dicto loco յիշատակեալ տեղը. d. M. = dieses Monats այս ամսոյս. D. M. doctor medicinae = Arzt վարդապետ բժշկութեան, բժիշկ. ֆ. d. h. = das heißt; d. i. = das ist այս է, այս ինքն:

D'-ſchieber, ար. ար-. շոգեշարժ մեքենայ, Ուղթեան շոգեմեքենայ:

da, Գ. Ա. Տեղ. հոն. wer geht —? ով է գացողը. hier und —, — und dort հոս հոն, աստին անդին, ընդ. անդիս անդիս. (յատկացնելու բառ մը հետ կցելով) der Mann — այդ մարդը. 2. (մերձաւորութեան ցուցմունք համար.) հոս = hier; ich bin — հոս եմ. (նախընթաց բայական մը նշանակ) հոն. so geschehen — und — այս ինչ տեղ այսպէս հանդիպած է. ըլին. wer —? ով կայ հոն. von — ab կամ an անկէ սկսեալ. — ist, — sind աՀաւասիկ. (շատ մօտ եղած ատեն.) աՀաւասիկ. — bin ich աՀաւասիկ եմ. der Mann — այս՝ այն մարդը. ընդ. — komme ich schon an! շատ յաջող է ինձ աստ. — haben wir es! աՀա առինք. բ. (դէմքով...) յարմար առիթ է. — hast du es! աՀա, առ. ich bin (so)gleich

wieder — քիչ մ'ետքը կը դառնամ հոս եմ. — sehen Sie...! ահա կը տեսնէք որ... 3. Բաղ. sieh' —! նայէ, տես. Ihr —! դո՛ւք հոս, nichts —! ոչ (ինչ). 4. (Գերմ. Թուղ. բայի յաւելուածք) — ist Keiner, der... մէկը չկայ որ... wer — will ով որ կ'ուզէ. als — sind որպիսի են (զոր օրինակ). (Առարկայ մը տալու պէս) ահա, ահէք. Բ. Ներկայ առաջեայ ըլլալ. — sein ներկայ հոն ըլլալ, կայանալ. 2. für 3. gar nicht — sein մէկու մը համար չըլլալ. wäre er nicht — gewesen, so gewann ich m—n Proceß եթէ ինքը չըլլար՝ դատս կը վաստըկէի. Das ist noch nie — gewesen ասիկա դեռ տեսնուած անլուր բան է. (Das ist) Alles schon — gewesen ասիկա շատոնցուընէ իսկ ծանչցուած՝ ծանօթ բան է. Գ. (Ժամանակ. = zu dieser Zeit;) ան ատեն, նոյն վայրկենին. — sprach er ան ատեն ինքն ըսաւ. von — (ab) an այս վայրկենէս սկսեալ. 2. — lief Alles fort ամէնքն իրենք զիրենք ազատել սկսան. — wurde gelacht ծիծաղ մը սկսաւ՝ բրդաւ. 3. (Ցոյց. յարաբերական իմաստ = an welchem Ժամ.) երբ, որուն մէջ. der Tag, — Du erschienst երեւցած օրդ, այն օրն երբ երեւցար. Դ. (Պարագայ.) այս դէպքիս՝ պարագայիս մէջ, աս ատեն. — kann man sagen այժմ կրնայ ըսուիլ, յարմար ժամանակ է ըսելու. 2. — irren Sie sich! կը խաբուիք, Հղէլ. Բայց. ներեցէք, պարոն (կը սխալիք). — wird man sich besinnen (müssen) աստ վրայ խորհրդածելու է, աստ վրայ պէտք է մտածել. — braucht's Muth աստ քաջասրտութիւն պէտք է. Ծղբ. (und) —... (noch)... Հ. Օ. und — wagt man (noch) zu behaupten (թէեւ...) սակայն եւ այնպէս դեռ կը համարձակին հաստատելու...: — Հղ. Ժամանակ երբ, երբ որ, մինչ, յորժամ, (ըսել)ու ատեն. — Alles beendigt war երբ ամէն բան լմնցած էր, ամէն բան լմննալու ատեն. 2. (Պատճառ = weil, indem) որովհետեւ, քանզի. — (nun einmal), — (doch) վասն զի, որովհետեւ, այնու զի. — dem so ist որովհետեւ այդ այսպէս է. 3. (Ընդդիմակայութեան.) — jedoch, — aber բայց որովհետեւ, բայց այնու զի... — (doch) թէեւ, թէպէտ եւ:

dá||, Նախադաս մասնիկ Բաղադրութեանց մէջ. Շեշտ բայերուն կցուելով իր եւ., կը նշանակէ Ներկայ առաջեայ բան. Հ. Օ. —bleiben մնալ (հոն). —liegen պառկած մնացած ըլլալ (հոն). 2. (Յայտնասէր առաջի— dar) Նախադրութեանց կցուելով կը փոխանակէ անձնական դերանուանց երրորդ դէմքն եւ որոշեալ դերանունը՝ յարաբերութեամբ նախդրին առարկայի մը. Հ. Օ. —bei, —ran, —von...

dabei եւ dábei, Մ. Տեղական Յարաբերութեան. քովը. wir sind ganz nahe — շատ մօտ ենք. հասեր ենք. Բ. Փ. — 2. Բ. — sein ներկայ ըլլալ, գտնուիլ, մասնակցիլ, բանի մը մէջ ըլլալ. wollen Sie — sein? կ'ուզէ՞ք մէջը ըլլալ. er ist immer gleich —, wenn... առաջիններէն է մէջը, երբ... Ըստ. da müßte ich auch — s. տեսնել կ'ուզէի դատինս. —sitzen, stehen քովը ըլլալ՝ նստիլ, առընթեր կենալ. ein Haus und ein Garten — (նաեւ mit e—m Garten —) տուն մը (հանդերձ) պարտեզով. 2. Ժամանակ մօտ. ich bin gerade —, den Brief fertig zu schreiben նամակը լմնցնելու վրայ եմ. nahe — s. zu... (բան մ'ընել)ու վրայ ըլլալ. 3. (Յարաբերութեամբ Նախընթացի մը) ասոր մէջ՝ վրայ. er bleibt — կը յարատեւէ (անոր մէջ). Բ. անով կը շահանայ. das Gute — ist... ասոր լաւութիւնն այն է որ... was ist denn —? ի՞նչ վնաս կայ. Է. es bleibt —! որոշուած բան է. Ը. Մ. ինծի վրայ փափկութեան պէտք չըլլայ. — befinde ich mich wohl աստ վրան եմ. ich habe mir nichts Böses — gedacht աստ մէջ վնասելու դիտաւորութիւն կամ չար միտք չունէի. — kommt Nichts heraus ասկէ բան մը չի հետեւիր. was sollte ich — thun? ի՞նչ ընելու էի. Կ. Բայց ասկէ, նաեւ, միանգամայն, զարձեալ. er ist gewandt und dabei tugendhaft թէ ճարտար է եւ թէ նաեւ առաքինի, ճարտար եւ միանգամայն առաքինի է. (= trotzdem) սակայն եւ այնպէս:

dabeisitzen, չզ. ն. 2ճ. բյ. առընթեր նստած ըլլալ:

dabeistehen, չզ. ն. 2ճ. բյ. քովը առընթեր կենալ՝ գտնուիլ:

Dacápo, չ. աս. հմա. D. C. կրկնում, կրկնութիւն:

Dach, չ. 7. յարկ (Նախ. ֆե. = Haus). 2. — eines Käfigs վանդակի մը շրթեքկուտի յարկ. ein Haus unter — bringen տուն մը յարկել. flaches — փահարթ տանիք, տանմալը, արեւդարձնակ. բ. ֆե. vom — վերէն մինչեւ վար. ըծ. nun regnet's auf mein — հիմայ յանցանքն իմ վրաս կը դառնի. առծ. ein Sperling in der Hand ist besser als eine Taube auf dem —e այսօրուան բադը վաղուան սագէն լաւ է. 3. — und Fach օթեւան, հանգստարան. J-m — und Fach geben մէկուն բնակութիւն՝ օթեւան տալ. բ. մէկին իր քովն առնուլ. in — und Fach erhalten լաւ վիճակի մէջ պահել. 4. ֆե. ապաստան, ապաւէն. unter — (und Fach) sein յապահովի ըլլալ. 5. ֆե. ըծ. (մարդու գլուխ.) bei ihm ist gleich Feuer im —e փաղցասուածն՝ ցասկոտ է. J-m auf dem —e sein կամ sitzen մէկին ի մերձուստ՝ ճիշդ գիտակել, մէկուն վրայ հսկել. բ. մէկուն ամեն այն պնդութեամբ հետամուտ ըլլալ. J-m zu —e, J. auf's — steigen մէկուն զարնել, մէկը ծեծել:

Dáchabhang, ար. յարկի անկում՝ կործանում: —aufsatz, ար. աշտարակիկ (յատակասայտ), լուսնցից, երդ: —ballen, ար. ար—. հեծան, գերան (տանեաց): —boden, ար. (տանեաց տակի յարկը) խորանոց, վերնայարկ (ձեղնահարկ): —brücke, իգ. (յարկի) լաստակ՝ լաստակերտ: —decker, ար. յարկող: —deckerarbeit, իգ. ար—. —deckerei, իգ. ար—. (յարկողութեան արուեստ) յարկողութիւն. բ. յարկման գործ, յարկում: —fenster, չ. ճրտ. լուսամուտ (տանեաց), լուսանցոյց: —fette, իգ. ար—. ճրտ. ծպեղակալաց լայնք: —first, ար. կամ —firste, իգ. ճրտ. (տանեաց) գլուխ՝ կատար: —förmig, ած. յարկաձեւ: —gebälke, չ. ար—. = Dachgesparr. —geschoß, չ. վերնայարկի դարձիկան՝ սառսիճան: —gespärrs, չ. ար—. ճրտ. (տանեաց՝ յարկի) պատակ, յարկապատակ: —gesparr, չ. ար—. կամ —gesperre, չ. ար—. ճրտ. առաստաղք, (առաստաղը՝ յարկի մը ամբողջ տասաղձը:) —haken, ար. ար—. յարկողաց ապաւէնի՝ ճանկ կեռ: —hammer, ար. ար—. (յարկողաց) մուրճ: —hase, ար. ծղբ. տանեաց սըփորիկ, կատու: —kammer, իգ. = Dachstube. —kehle, իգ. ար—. ճրտ. (յարկի՝ պատակի) խողովակ, ճօլորակ: —pappe, իգ. ար—. ճրտ. տանեաց (կպրապատ) խաւաքարտ: —pfanne, իգ. ար—. փլանդարխակաձեւ կղմինտր: —reiter, ար. ար—. ճրտ. (տանեաց վրայ աշտարակ) տաճարի, գիտանոց: —rinne, իգ. ար—. ճրտ. խողովակ քուաց՝ տանեաց, ջրորդան, ճօլորակ, ճողթան: —röhre, իգ. ար—. ճրտ. տանեաց խողովակ՝ ջրափող՝ ջրհեղց: —schiefer, ար. հն. հերձաքար: —schindel, իգ. ար—. ճրտ. կաւար (յարկելու նուրբ եւ շերտ շերտ տախտակ): —schwelle, իգ. ար—. ճրտ. առաստաղի տախտակ: —span, ար. ար—. = Dachschindel. —sparren, ար. ար—. ծպեղ՝ հեծան տանեաց (որոնց վրայ նուրբ տախտակներ կը հաստատուին եւ անոնց վրայ հերձաքար): —stein, ար. ար— ճրտ. = Dachziegel. —stube, իգ. նող. —stübchen, չ. վերնայարկի մանսարդեան խուց՝ խցիկ: —stuhl, ար. ար—. ճրտ. յարկի մ'առաստաղակալք՝ հեծանաձգութիւնք. բ. (առաստաղներու փայտն՝ որոնց վրայ ծպեղները կը հանգչին) տներու ծպեղակալ՝ ողնայար: —stuhlkette, իգ. ար—. ճրտ. լայնք ծպեղակալաց: —stuhlschwelle, իգ. ար—. ճրտ. = Dachschwelle. —traufe, իգ. ար—. (տանիքէն կաթած) կաթիլ. բ. = Dachrinne. —traufenziegel, ար. ար—. ջրորդանի աղիւս, տանեաց ուղղի աղիւս: —werk, չ. ար—. յարկերը յարկաշինութիւն: —wohnung, իգ. = Bodenwohnung. —ziegel, ար. ար—. կղմինտր: [փոքր տանիք, յարկիկ:

Dä'chelchen, չ. 22բ. նող. Dach. dách‖en, ներ. յարկել: sich — ֆե. = abdachen, ֆե.: — չ. 22բ. անյ. եւ —ung, իգ. 31. = Abdachung.

dächig, ած. 6. յարկաւոր, յարկեալ. գծ. կղմինտրաշար:

Dachs (տաքս), ար. եղ. 8. յփ. 18. կամ die Dächse, 14. ին. գորշուկ, խշղար (ժանտահոտ անասուն մը) (Meles vulgaris). 2. փխ. ընդ. քնեած, քնացկոտ. 3. ռմ. գիծ. կաշեայ պայուսակ (զինուորի՝ որսորդի), մախաղ (խշղարի մորթէն):

Dachs‖bau, ար. խշղարի որջ: —**beinig**, ած. խշղարաքթի, խշղարասրուն: —**beil**, չ. ար. = Dächsel, 2.; —**falle**, էգ. որս. խշղարի համար լարուած թակարդ: —**fang**, ար. խշղարի որս: —**fänger**, ար. —**finder**, ար. —**hund**, ար. —**kriecher**, ար. որս. որսական կարճաոտուն (Canis vertagus): —**fett**, չ. խշղարաճարպ: —**röhre**, էգ. որս. խշղարի որջի մուտք: —**schweiß**, ար. որս. խշղարի արիւն: —**weibchen**, չ. = Dächsin.

Dä'chsel, ար. 22ա. որս. = Dachshund; 2. ար. ուրագ:

dä'chseln, նբ. 3ա. որս. խշղար՝ գորշուկ որսալ. 2. ար. Holz — ուրագով փայտ տաշել՝ հարթել:

dächshaft, ած. 6. եւ մ. խշղարի պէս, խշղարաբար:

Dä'chsin, էգ. 32. էգ՝ մատակ խշղար՝ գորշուկ:

dáchte, dä'chte, անց. denken. ընդ. — sind keine Lichte (անհանճար ջատագովութեան մը՝ գ. օ. ich dachte, daß... (իբրեւ ծաղրաբանական պատասխան) անհանճար է ջատագովութիւնդ:

Dáchtel, էգ. 35. ռմ. ապտակ:

dáchteln, նբ. 3ա. ռմ. 3. — մէկն ապտակել, մէկուն ապտակ զարնել:

Dácien, չ. 38. հ. պտ. աշխ. Դակիա: —**er**, ար. 22ա. —**erin**, էգ. 32. հ. պտ. Դակիացի: —**sch**, ած. 6. հ. պտ. դակիական, դակիացի:

Dädál, չ. 20. փխ. խառնակութիւն, շփոթութիւն. փխ. բաւիղ:

dädálisch, ած. 6. հանճարեղ (գիւտ), ճարտար. 2. անելանելի, անզերծ, բաւղական:

Dä'dalus, յփ. ան. ար. 18. դցբ. հ. պտ. Դեդալոս:

dádurch եւ **dadúrch**, (համմ. dabei), մ. այս ձեւով այս մէջէն, անկէ, ընդ այս. dadurch mußt Du gehen պէտք է որ անկէ երթաս. 2. (այս միջնորդով՝ պատճառաւ՝ պարագայով.) ասով, ասոր ձեռքով, այս կերպով. 3. — **daß**, (կցուած ը— երկրորդական նախադասութեանց ենթակային մ ը— նոյն եղած ատեն.) — daß Rom alle Völker unterjochte, verlor es... Հռոմ բոլոր ազգերը նուաճելով՝ կորսնցուց... բ. ենթակային տարբեր եղած ատեն. — daß der Adel s—e Rechte verlor, kam das Volk in e—e bessere Lage երբ ազնուականք իրենց իրաւունքները կորսնցուցին՝ կամ ազնուականաց իրենց իրաւունքները կորսնցընելով՝ ժողովրդեան վիճակը լաւացուեցաւ:

dafü'r եւ **dáfür**, մ. (երբեմն շեշտ- նախադասութեան՝ համաձայն էլէ մը) ասոր համար. բ. — **daß**... = **weil**; er ist gestraft worden — daß er... պատժուեցաւ՝ այս ինչ բանն (ընել)ուն համար, վասն զի (...ըրաւ). 2. — bekommen sie es nicht աս գնով չէք ստանար՝ չէք գտներ. բ. փոխարէն, փոխանակ. er hat ein neues Haus — bauen lassen անոր փոխարէն նոր տուն մը շինել տուաւ. s—e Braut ist häßlich aber — reich... գեղեցիկ չէ, բայց (ասոր փոխարէն) ընդհակառակին հարուստ է. ist dies mein Dank —! զա՞յս կը հատուցանես ինծ ի փոխարէն՝ ի շնորհակալութիւն. (zum Lohn, als կամ zur Belohnung) — ի վարձ ասոր... — daß... = statt daß... ծղրբ. (er fuhr ihn gebieterisch an). — war er ein reicher Mann, ... որովհետեւ կ'երազէր թէ հարստութիւնն իրեն իրաւունք կու տայ այսպէս ընելու. ich halte ihn — (für dumm...) զինքն այսպիսի (ապուշ...) կը համարիմ. 3. (ի նպաստ քանի մը) հիմնչ. **dagegen**, 2., **dawider**; — s. dagegen sprechen ի կողմն եւ ընդդէմ խօսիլ. sind Sie —! այս է կարծիքնիդ, համակարծի՞ք էք ասոր. բ. (որոշման մը՝ յառաջարկի մը համար.) ասոր համամի՞տ հաւա՞ն էք. ich bin (կամ stimme) —, daß Sie abreisen կը կարծեմ որ մեկնելու էք. կարծիքս է որ... — giebt es kein Mittel ասոր ճար չկայ. 4. (քանի մը ազդիւխ՝

Digitized by Google

նշանակէ) ասոր, անոր. ich bürge dafür — Ձեզի ասոր երաշխաւոր կ'ըլլամ, ասոր դՁեզ կ'երաշխաւորեմ. — sorgen, daß... (անոր) հոգ տանիլ որ... (տ. sorgen). 5. —։ können: ich kann nichts — յանցանքն իմս չէ, պատճառը՝ յանցաւորն ես չեմ. wer kann —? ո՞վ է յանցաւորը՝ պատճառը. 6. —halten, կարծել, համարիլ. հմմտ. Dafür halten. 7. Գրելու ձեւ. = davor, Բաժանել. da sei Gott für! Աստուած պահէ անկէ։

Dafü'rhalten, չ. 22բ. անյ. կարծիք, համարում. n—s —s, nach m—m — ըստ իմ կարծեացս։

dagégen, եւ dágegen, Ա. Վ. (ասոր) դէմ, հակառակ. — halten ընդդէմ խաղալ, ախոյեան ելլել (խաղի մէջ). 2. (հնեալ. dafür, 3.) seine Gründe — իր ընդդէմ բերած պատճառները. er blieb taub —... աղդարարութեանցը միշտ չդրաւ. ich habe nichts — ասոր դէմ բանլիք չունիմ, ասոր ընդդէմ չեմ. ich habe nichts —, daß... չեմ արգելեր, որ... wenn Sie nichts — haben եթէ Ձեր հրամանն կուտայ. wir handeln (verstoßen) — (ասոր) դէմ կ'ընենք, ասոր կ'անտառենք. — sein հակակարծիք ըլլալ. հակառակ կարծիք ունենալ. (յանկար անթարգմանելի.) er stieß mit Gewalt — (gegen die Thür) սաստկութեամբ դրան զարնեց՝ զարկաւ. — hilft nichts ասոր դարմանն՝ ճար չկայ. 3. (համեմատութեան.) համեմատութեամբ, առ, համեմատ (ասոր). — halten համեմատել, կշռել. նաեւ (առ. բղք.) երես առ երես բերել, իրարու դէմ առ դէմ կեցընել։ Բ. — շղ. ընդհակառակն. ich suche Dir zu nützen, Du — suchst mir zu schaden ես քեզի օգուտ բերել կ'ուզեմ, ընդհակառակն դուն ինծի վնասել կ'ուզես. 2. (փոխարէն, փոխաբերաբար.) բայց. er bezahlt, — verlangt er gute Waare կը վճարէ, բայց ի փոխարէն՝ լաւ ապրանք կը պահանջէ. ձե. (հմմտ. dafür, 1.)։

Dágeſch, չ. անփ. գիտ. եբ. (եբրայեցերէնի մէջ) բաղաձայնի մ'արտասանութիւնը եղանակաւորող կիտադրութիւն։

Dagg, չ. 38. նոյ. —e, իգ. 35. չուանեայ խարազան նաւազները պատժելու։

Dágheſtan, չ. 38. տեղ. Դաղստան։

Daguerr(e)otyp'p (դակեռոտիպ), չ. 20. լսն. (տպէտանն) լուսանկար։ —bild, չ. լուսանկար (պատկեր)։ —maſchine, իգ. տպէտանն՝ լուսանկար գործի։

Daguerr(e)otypie, իգ. 31. լսն. լուսանկարչութիւն, լուսատպութիւն. 2. = Daguerreotypbild.

daguerr(e)otypi(e)ren, նբ. 3ա. լսն. լուսանկարել, լուսատպել։

Daguerr(eotyp)iſt, —ր. 38. լսն. լուսանկարիչ։

daheim, Վ. (= zu Hause) տունը, քովը, հայրենիքը. ich bin hier wie — կարծես թէ հոս տանս մէջ եմ. er ist überall — ամէն տեղ ծանօթ ունի. in einer Wiſſenſchaft — ſein գիտութեան մը բաղ տեղեակ՝ արուեստի մը մէջ շատ վարժ ըլլալ. առմ. — iſt's am beſten իւրաքանչիւրոց համար ամենաբարւոք տեղին իւր տունն է, առմ. ազատնին ոսկեղէն վանդակի մէջ դրին, բայնս բայնս կանչեց։ — չ. 22բ. անյ. տուն, ընտանեկան բնակարան. ընտանի տանոնին՝ ամեակն կեանք։

daher եւ dáher, Ա. Վ. (որոշեալ տեղի մը) անկէ, այս տեղէն. dáher kann er nicht kommen այս կողմանէ չի կրնար գալ. bis — մինչեւ հոս. 2. (ծագում, պատճառ, դոգմա) dáher kommt (ſtammt) die ganze Verwirrung ասկէ կը ծագի կը բղխէ բոլոր խառնակութիւնը. ich kenne ihn —, weil ich ihn auf dem Balle geſehen habe զինքը պարահանդէսին մէջ տեսնելէս կը ճանչնամ։ Բ. — շղ. ահա ասոր համար, վասն այսորիկ, այս պատճառաւ, բստ հետեւորդի, ասայ, ուրեմն. — (... auch) (նախադասութ. օժանդ.)... — war er (auch) vorſichtig geworden ասոր համար նաեւ զգուշաւոր եղած էր։

dahér... (բայի հետ կազմելով՝ միայն իմ. յանձանն նախ բաղադրեալին անփոփոխ, կը նշանակէ) 1. Ներքնաբերութեան առ հոսող. չ. օ. —bringen (մէջն) բերել։ —fliegen Թռչե-

Digitized by Google

լով գալ անցնիլ. —kommen (մերձ) գալ. յաճախ գրք. անց.ով մը. —getrippelt kommen կոխելով՝ կոխկրտելով գալ. —laufen ընթանալով գալ. —sprengen շտապաւ՝ արագնաւ գալ հասնիլ. —treten կամ —ziehen մերձենալ. —wanken երերալով՝ շորորալով մօտենալ. 2. (ընդհանրապէս ստորոգելի մը. բայց յաճախ միայն բային նշանակութիւնը կը տարածէ) —brausen մռնչել, մռմռալ. (ջրոյ) պղպջակիլ. —fahren, —gefahren (geritten) kommen կառքով՝ ձիով անցնիլ երթալ. —gehen պտըտիլ, երթալ. —schleichen գաղտագողի՝ կամացուկ մը սպրդիլ մտնել. —stolzi(e)ren ամբարտաւանօրէն՝ գոռոզաբար գալ. 3. առաջ դրուած բառերէն ետեւէն՝ ի հետեւութեան բայերուն մը յառաջ կը բերէ. գ. օ. —blinken հեռուանց փայլիլ՝ շողալ։

daheráb եւ **dáherab**, Գ. Նախ. բ. da... herab (իջնալով, անցնելով, իջնալու՝ անցնելու ատեն) անկէ կամ անկէ։

daheráuf եւ **dáherauf**, Գ. Նախ. բ. da... herauf (ելլելով կամ անցնելով) անկէ կամ անկէ։

daheráus եւ **dáheraus**, Գ. Նախ. բ. da... heraus (դուրս ելլելով) անկէ, ընդ այս, անկէ։

daherein եւ **dáherein**, Գ. Նախ. բ. da... herein (մտնելով) անկէ, անկէ։

daherü'ber եւ **dáherüber**, Գ. Նախ. բ. da... herüber (միջէն անցնելով) անկէ, անկէ. 2. (ինք զինքն ուղղելով) այս կողմանէ, անկէ։

daherúm եւ **dáherum**, Գ. Նախ. բ. da... herum (դառնալով, անցնելով) անկէ, անկէ. 2. մօտ կողմերը, մօտերը, ի մերձակայս։

dahier, Գ. Հոս, այս տեղւոյս մէջ (= hier, hierselbst)։

dahin եւ **dáhin**, Գ. (շիշէով ըսել մը) դէպ ի, հոն, դէպ ի հոն. eben — հոն տեղն իսկ. er ist gestern — (nach Berlin) gefahren երէկ հոն (... Պերլին) գացեր է. da- und dorthin աստ. ընդարձակ dahin und dorthin դէպ ի հոս եւ հոն, ամէն կողմ. 2. (բարդութեանց մէջ խմ բայի հետ խօսուելով յաճախ սորվելու գործածուի մը չէ ցուցընելու, եւ ան առնելու չէ բարեխօսութիւնը.) գ. օ. dahin‖brausen, —eilen, —stürmen հապճեպով, շտապաւ դիմել, շուտ փախչել. —fließen հեզաբար ընթանալ, մեղմով սահիլ. gemüthlich —leben խաղաղութեամբ կեանքն անցընել, խաղաղականաց ըլլալ. —reißen քաշել, ձգել տանիլ. in rasender Eile —stürzen արագաքայլ կարգի հապճեպով փախչել՝ դիմել ի... 3. (ընդհանրապէս նշանակէ, ծածկաբար՝ առաջնորդի...) es dáhin‖bringen հասնիլ (հոն). բ) ի գլուխ հանել, կատարել. ich habe es noch nicht — gebracht դեռ չհասայ ասոր (նպատակիս). — hat er es gebracht ահա ուր է հասեր՝ ժամանեցեր. es — bringen, daß... հասցնել, ժամանել, ձեռք ձգել. իրերն այնպէս կէտ հասցընել, որ... բ. — arbeiten (կամ —streben, —wirken, —zielen, —zwecken), daß... ջանալ, դիմել, նպատակ դնել, աշխատիլ, որ... sich — äußern միտքն այսպէս կամ այնպէս յայտնել՝ արտայայտել. meine Meinung geht — կարծիքս այս է. s—e Bemühungen gehen —, zu... իր աշխատութեանը նպատակն է... Das gehört nicht dahin աս անոր կողմը չէ. բ. անոր անմեկնելին չի վերաբերիր, անոր հետ անձնուելին ազերս չունի. — ist es gekommen ահա կէտն. ուր հասանք. bis — läuft noch viel Wasser den Rhein hinunter մինչեւ փողն աշխարհքն կը կործանի, ազն. մինչեւ ատեն ջուր գայ, գորտի աչքերն դուրս կու գան. man hat sich — vereinigt յայնմ միաբանեցան որ... 4. (միշտ dahin) չէ. մեկնել, կորուսանել, անցնել, մեռնել. —sein ոչ եւս գոլ՝ չգոյ ըլլալ. ihre Jugend ist — երիտասարդութիւնն անցեալ է. m—e Ruhe ist — հանգստութիւնս կորաւ. (ասոնցմէ բայերէ ընդունելութեան մէջ միշտ բ.) —eilen արդընթաց սահիլ՝ անցնիլ, վաղանցուկ ըլլալ. —fahren անցնիլ. բ. փխ. մեռնիլ. —fliegen թռչիլ անցնիլ, ի բաց սուրալ. — geben թողուլ, աս. ասպիրէ զա- հել. — gehen հեռանալ, մեկնիլ. բ. փխ. = —fahren, բ.; s—n Sohn —

haben իր վարձքն ընդունած ըլլալ. —raffen յափշտակել, առնուլ՝ բառնալ տանիլ. —scheiden = —fahren, բ.; —schmachten ծիւրիլ, ծնդիլ. —siechen նուաղել. տկարանալ, ծիւրիլ. — sterben մեռած ի մահ ըլլալ. —welken թառամիլ, թարշամիլ. 5. (Առօրեայ խօսակցութեան մէջ կը ծառայէ ձեւացնել բայերուն հետ կապն.) es steht — (ob...) անստոյգ է (որ...) et. — stellen, — gestellt s. lassen անորոշ՝ երկբայական թողուլ. wir wollen es — gestellt s. lassen այսպէս թողունք, անցնինք...:

dahinab եւ dáhinab, մ. (Առոգանութիւն մ'ունի՝ երբ բան մը զետեղ է կամ կը շարժի.) (իջնալով) անկէ. 2. —. բդ. da... hinab (անդր ուր բան մը կ'իջնայ) վար, հոս վար:

dahinauf եւ dáhinauf, մ. (ելլելով) անկէ. 2. —. բդ. da... hinauf (Հասարակ նշանակութ.) անոր վրայ, հոն:

dahinaus եւ dáhinaus, մ. Նախ- բդ. da... hinaus այս կողմանէ, անկէ. ՅԲ. will er —? ա՞յս է նպատակը, ու ո՞ւր կը դիմէ:

dahinein եւ dáhinein, մ. Նախ- բդ. da... hinein (մտնելով) ընդ այս, անկէ ներս:

Dahingabe, իգ. 35. անյգ. — an et. (ինք զինքը) բանի մը տալը, անձին ողջակիզում՝ նուիրում:

dahinten, մ. յետոյ, յետս, իմ... ետեւէն:

dahinter եւ dáhinter, մ. այս ատոր ետեւի կողմը, անոր ետեւը. 2. ՅԲ. ich weiß, was — ist ինչ ըլլալը գիտեմ. viel Worte und wenig — շատ խօսք՝ առանց հիմնի. es lass doch et. — s. իրը ծանրակշիռ կենայ ըլլալ. — kommen գաղտնիքին իմանալ՝ երեւան հանել. sich — machen ձեռք զարնել, ձեռն ի գործ արկանել. — her s. ետքէն ըլլալ. es ist (կամ —. յանձա. es steckt) et. — ատոր տակը բան մը կայ:

dahinü'ber եւ dáhinüber, մ. Նախ- բդ. da... hinüber (Հատանելով կամ վրէն անցնելով) անկէ, անոր մէջէն. 2. դիմացը, այն կողմը:

dahinunter եւ dáhinunter, մ. Նախ- բդ. da... hinunter (իջնալով) անկէ վար, ընդ այս:

dahinwärts, մ. դէպ ի այս կողմն:

Dahlbord, ար. 20. նաւ. նաւածնօտ, նաւապատակ, նաւու շրջանակ:

dahlen, չզ. h. 3ա. ռմկ. կատակել, խեղկատակել: — չ. 22բ. անյգ. խեղկատակութիւն, կատականք:

Dahlia, իգ. 36. տղ. նաեւ Dahlie, իգ. 35. գէորգենի, դահլենակ (տ. Georgine):

Dal, ար. 20. նաւ. մառախուղ, թանձր մէգ:

dalen, չզ. h. 3ա. նաւ. մառախղել, մշուշել, մէգ ըլլալ:

Dalien, dalisch, տ. Dacien, dacisch.

Dakoromanse, ար. 34. —in, իգ. 32. դակոռումանացի (Մոլտաւիոյ եւ Վալաքիոյ բնակիչ):

Daktyl, ար. 33. նախ— 20. հ. տղ. (քուրմ Կիւրեղեան՝ իտա լերան վրայ) Կիւրեղեայ քուրմ:

Daktyliothek, իգ. 31. մատանեհաւաք, ակնակալ (աման):

dakty'lisch, ած. 6. տղչ. —(er Vers) մատնական (չափք):

Daktylus, ար. 39. յգ. ա. Dakty'len, տղչ. մատն, չափ մէկ երկայնէ եւ երկու աղօտէ:

Dalmatien (...ցիէն), չ. 22բ. անյգ. Դալմատիա:

Dalmatika, իգ. 31. յգ. —s, կր. դալմատական պատմուճան, թագաւորակ (լատինաց սարկաւագի զգեստ):

Dalmatiner, ար. 32ա. —in, իգ. 32. Դալմատացի:

dalmatisch, ած. 6. դալմատական. հ. տղ. դալմատայերէն:

Dam, ար. 20. ցնցա. շիկերէ, եղջայծեամ (= Damhirsch): —bock, ար. ֆն. = Damhirsch. —geiß, իգ. ֆն. մատակ եղջայծեամ: —hirsch(bock), ար. ֆն. շիկերէ, եղջայծեամ (Cervus dama): —kalb, չ. ֆն. շիկերէի՝ եղջայծեամին ձագ, եղջայծեամորիկ: —schaufler, ար. ֆն. = Damhirsch. —schmalthier, չ. ֆն. մատակ եղջայծեամ: —spießer, ար. ֆն. ինանամեայ եղջայծեամորիկ: —thier, չ. ֆն. = Damgeiß. —wild(pret), չ. ար. մեծերէ (չ. ե. եղջայծեամի):

damalig, ած. 6. այն ատենուան, այն ժամանակուան. sein —es Ver-

sprechen իր նոյն ստեղծուածն խօստումը:

dámals, մ. այն ատեն, այն ժամանակ. schon —, gleich — անկէ՝ այն ատենէն սկսեալ:

Damáskus, չ. —նփփ. փղ. Դամասկոս:

damassi(e)ren, նբ. 3ա. ար—. դամասկել (դամասկոսի կերպասի պէս ծաղկեայ կտաւներ գործել):

Dámast, ար. 20. դամասկ, դամասկեան կերպաս. auf — weben = **damassi(e)ren.**

Dámast arbeit, էգ. դամասկածք. դամասկեան ձամուկք: **—art**, էգ. դամասկեան գործուած՝ յօրինուած: **—artig**, ած. դամասկարդ: **—fabrik**, էգ. դամասկարան, դամասկածարան: **—flur**, ար. դամասկ, դամասկապատատ: **—stuhl**, ար. դամասկելու աթոռի: **—weber**, էգ. դամասկող: **—weberei**, էգ. դամասկագործութիւն: **—wirker**, ար. = **Damastweber. —wirkerei**, էգ. = **Damastweberei.** [դամասկացի:

dámasten, ած. 6. դամասկեան.

Damaszéner, ար. 22ա. **—in**, էգ. 32. Դամասկացի: Բ. — ար. 22ա. = **Damaszenerklinge, —stahl.** Գ. — ած. անփփ. = **damaszenisch.**

Damaszéner arbeit, էգ. դամասկեան՝ դամասկացի դրուագ: **—klinge**, էգ. դամասկեան սայր սուսերի, դամասկերկաթ: **—pflaume**, էգ. դամոն: **—stahl**, ար. դամասկադրուագ պողպատ:

damaszénisch, ած. 6. դամասկական, դամասկեան:

damaszi(e)ren, նբ. 3ա. ար—. դամասկադրուագել, կերպասի մէջ ոսկւոյ եւ արծաթոյ գիծեր յեռուլ. 2. = **damassi(e)ren.** — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, էգ. 31. դամասկադրուագութիւն. 2. փոյն **—ung**, էգ. = **Damast.**

Damaszi(e)rer, ար. 22ա. ար—. դամասկադրուագող:

Damaszi(e)rkunst, էգ. 17. ար—. դամասկադրուագութիւն:

Dámbrett, չ. 8. = **Damenbrett.**

Dáme, էգ. 35. նաղ. **Dä'mchen**, չ. 22բ. **Dä'mlein**, չ. 22բ. տիկին, խաթուն, խաթունիկ. junge — խաթունիկներ, օրիորդներ. die vornehme — spielen (տիկնոջ մը համար) ազնուատոհմիկ ձեւանալ՝ կերպարանիլ. փղ. Բըբ. —ns spielen (ազնուական համար) խաթուն՝ տիկին ձեւանալ. 2. խղ. աղիւսախաղ (փամա). (aufgedamte) — դշխոյ դշխոյացեալ (փամա եղած). die — aufmachen կամ verschieben խարդախութեամբ դշխոյ համուած աղիւսակի քարը դարձեալ վար առնուլ. e—e — machen դշխոյ (փամա) հանել, դշխոյացընել (քար մը). die — ziehen, — spielen աղիւսախաղ խաղալ. in die — ziehen դշխոյ ըլլել. Բ. (քարտախաղի եւ ճատրակի) դշխոյ. 3. ար—. թումբ:

Dä'mel, ար. 22ա. ընփ. **Dä'meler**, ար. 22ա. ընփ. **Dä'mel(s)ak**, ար. ընփ. 13. կամ ամ. 38. պակասամիտ, անհանճար (մէկը). wie mit dem **Dä**melsack geschlagen անհնարին անմիտ:

Dämelei, էգ. 31. ընփ. պակասամտութիւն, անհանճարութիւն:

Dámen brett, չ. աղիւսակարան, տախտակ աղիւսախաղու: **—frieden**, ար. ն. պփ. տիկնանց խաղաղութիւն կամ Պամպրէի դաշինք: **—kleid**, չ. կանացի հագուստ, պարեգօտ: **—knecht**, ար. երիտասարդ չքաղիր կամ քծնող կանանց: **—mäntelchen**, չ. թիկնոց: **—reitanzug**, ար. կամ **—reitkleid**, չ. ամազոնակ (երկայն պարեգօտ ձի հեծնող կանանց): **—spiel**, չ. աղիւսախաղ: **—spieler**, ար. աղիւսախաղ խաղացող: **—stein**, ար. աղիւսախաղի քար, փահանակ: **—welt**, էգ. հ—փ. կանանի, տիկնունի, կանանյք (հմմփ. **Frauen**):

Damián, 28. **—ns**, յփ. ան. ար. 39. Դամիանոս:

dä'misch, ած. 6. թալկացոր, դշխոյ պտոյտ ունեցող. մոռաթափ, խելայեղ. ը. մփ. անմիտ, անհանճար:

dámit եւ **damit**, Ա. մ. ասով, ասոր հետ. was macht er —! ինչ կ'ընէ ասով՝ զարմիկայ. ich bin — zufrieden գոհ եմ ասով. lassen Sie mich — in Ruhe, ամ. — können Sie mir gestohlen bleiben! մի խօսիք անոր վրայ, ասոր վրայօք մի յիշատակէք. ich bin — einverstanden կը հաւանիմ, ասոր հաճ եւ հաւան եմ. es ist Nichts — կարեւորութիւն չունի, ասոր մէջ

Digitized by Google

բան մը չկայ. wie steht (կամ ist) es —! ինչ ինչ վիճակի մէջ է, ինչպէս է իրը. 2. առով, անով, այս միջոցաւ. — ist es aus կամ es ist aus — լմնցաւ' ամբողջ բան է, վճռւած է գործքը. — hat es Nichts zu bedeuten նշանակութիւն չունի. — wird er Nichts ausrichten առով բանը չյաջողի պիտի, պիտի չկարենայ ի գլուխ հանել. und — basta! (կամ Basta! Punktum! genug!) բաւ է արդ. — ist mir nicht gedient ատիկա ինծի չի ծառայեր, ինծի անհնուն ին օգուտ չունի. es wird sich — geben կարգի պիտի գայ. — geht nichts այսպէս յառաջ չերթար. heraus — ! — առ էր (շուտ). բ. (փութով) ըսէք. — ist Alles gesagt ասով այսու ամենայն ինչ ըսուեցաւ. was wollen Sie — sagen! առով ինչ կ'ուզէք իմացընել, մտքերնիդ ինչ է. 3. ich meng — an ihm zu sagen իրեն այսպէս ակըսայ ըսել։ ß. damit, շղ. որպէս զի, որ. — ich es kurz mache որպէս զի կարճառօտ ընեմ, համառօտելու համար։

dä'mlich, ած. ց. = **dämisch**.

Dä'mlichkeit, իգ. 31. ըստ. տխմարութիւն, թանձրամտութիւն։

Damm, ար. 20. թումբ, փոսլ (նոյն ին.). 2. (aufgeschütteter) — zur Seite des Flusses գետաթումբ. ծն. փակոց (ծովեզերքը գոցելու փայտակերտ կազմած). (Hafen-)— ամպարակայ, նաւակայք, թումբ, քարափն. 3. (ջրերու մերերու մէջ) բարձր ճամբայ. ծն. (Erd-, Schütt-)— հողէ փլածքէ շինուած թումբ երկաթուղւոյ. (Fahr-, Straßen-)— մք. քարայատակ յատակեալ ամլած ճամբայ, մեծուղի. 4. իբ. ըստ. 3. auf den — bringen մէկն ուղիղ ճամբան դնել, նպատակի մը հասնելու համար մեկուն ընդունելութիւն գտնել տալ. Das hat ihn wieder auf den — gebracht ատիկա զինքը կանգնեց (վերստին). wieder auf den — kommen վերստին առողջանալ. բ. դարձեալ ընդունելութիւն գտնել. 5. բոն. անդր. որոշ բանի եւ անօթութեան մէջի անջրպետ. բ. որ. (եզան...) ցայլք, աճուկ. 6. (երդինաչինութիւն) գօտի փայտեղէն, խոտորնակ։

Dámm|arbeit(en, յք.), իգ. հողակուտութիւն, հող կուտել' թըմբել։ —**arbeiter**, ար. հողափորատակ, հող կուտող' բերող։ —**artig**, ած. թմբաձև, թմբաձեւ։ —**baumeister**, ար. թմբագործ շինուածապետ։ —**bruch**, ար. թմբաբեկութ, թմբաբեկութիւն։ —**erde**, իգ. եղծ. աղբահող, բուսահող։ —**geld** չ. բարափնի գարափնի հարկ։ —**grube**, իգ. ար. կաղապար թափելու ձուլելու փոս հալոց։ —**grund**, ար. թմբած երկիր, սարահարթ տեղի, լեռնադաշտ։ —**meister** կամ —**wärter**, ար. թմբերու տեսուչ' պահապան։ —**schlagader**, իգ. ցայլերակ։ —**schüttung**, իգ. ար. թմբաշինութիւն, հողակուտութիւն։ —**setzer**, ար. ար. քարայատակող, սալարկող, սալարկու։ —**straße**, իգ. կամ —**weg**, ար. թմբած ճամբայ, մեծուղի։

Dä'mmarbeiten, իգ. յք. թմբաշինութիւն, սալարկութիւն։

Dámmast... = **Damast**...

dä'mm|en, նբ. 3ա. ալեաց դէմ թումբ դնել' կանգնել, թմբել. ը. մք. թմբելու' հողակուտելու աշխատիլ. ֆի. արգելել' խոչ հանել' դնել, արգելուլ, սանձահարել, ընկճել. 2. թմբերով ջուրն արգելուլ. 3. քարափնել, քարայատակել, սալել, սալարկել։ — չբ. h. — und schlämmen ու բանի' համձայնեց կեանք վարել, շռայլաբար ուտել խմել, կերուխում ընել։ — չ. 22բ. անյք. —**ung**, իգ. 31. թըմբարկութիւն, սանձահարութիւն, սալարկում... — und Schlämmen համձայնեց կեանք, կերուխում։

Dä'mmer, ար. 22ա. թումբ շինող, թմբող գործաւոր. = **Dammarbeiter**, **Dammsetzer**; 2. ըստ. — und Schlämmer զեղխ, շուայտասէր, անառակ։ — իբնին հնդ. ար. 22ա. անյք. աղօտ' տկար լոյս (հմմտ. **Dämmerung**)։

dä'mmer||grau, ած. մթնշաղական (գորշ), արշալուսագոյն։ —**licht**, չ. մթնշաղ, յառաջարձակ' առաւօտու լոյս. ը. մք. աղօտ' տկար լոյս։ —**schein**, ար. կէս լոյս. ը. մք. աղօտ պայծառութիւն։ —**stunde**,

Digitized by Google

—s; սեր, սերուց, մին. 2. շաքարափրփուր (շաքարագործութեան մէջ)։

Crescéntia (քրէսցէնցիա), յատ. ան. էգ. 36. Կրեսկենտիա։ Բ. — էգ. 36. տէ. ամերիկեան դդմենի, կօշենի, կօշածառ (Crescentia)։

Cricket, չ. 38. ամերիկեան գնդամուղ, գրիքեթ։

Crispin (քր...), յատ. ան. ար. 38. —ns, 18. (der heilige — S.) Կրիսպինոս։

croqui(e)ren (քրօքիրէն), նբ. 3ա. ատամանց տակ շառաչող բան մ'ուտել. 2. լափել. 3. ուրուագրել, ծրագրել։

Croup, ար. 38. = Halsbräune.

Cyán (ցիան), չ. 20. անյ. քիմ. քմ. ծաւածին, կիան(ածին)։

Cyán‖base, էգ. կիանախարիսխ։ —eisen, չ. երկաթի կիանածոյ, կիաներկաթ։ —kali(um), չ. անկալի ծաւածնատ։ —metall, չ. կիանամետաղ, ջրածաւածնատ։ —sauer, ած. —saures Salz ծաւածնաղ, ծաւածնաթթու աղ։ —säure, էգ. կիանաթթու, ծաւածնաթթու։ —silber, չ. կիանարծաթ, արծաթի կիանածոյ։ —verbindung, էգ. կիանաւոր, կիանածոյ, ծաւածնաւոր։

Cyáne, էգ. 35. Հովտաց շուշան, ծծմոր (Centaurea cyanus)։

Cyanid, չ. 20. քիմ. քմ. կիանիտ, ծաւածնիտ։

cyánig (ցի...), ած. 6. քիմ. քմ. կիանական, ծաւածնական. —e Säure ծաւածնական թթու։

Cyanogén, չ. 20. անյ. կիանածին, ծաւածնածին։

Cyanométer, ար. 22ա. քիմ. բնգ. կիանաչափ, ծաւածնաչափ։

Cyanü'r, չ. 20. անյ. քիմ. քմ. կիանածոյ։

Cy'bele (ցի...), յատ. ան. էգ. 35. դցբ. Կիբելէ։

Cykláden (ցի...), էգ. յք. 35. աշխ. Կիւքլադք։

Cyklámen (ցի...), չ. 38. արջնակ, թագթ, լաւշ (նաև Alpenveilchen; Cyclamen europoeum)։

cykloidál (ցի...), ած. 6. քիմ. երկ. ծրակերպ, կորագծական։

Cykloide, էգ. 35. քիմ. երկ. ծրակերպ, կորագիծ։

Cykloid(en)pendel, ար. ծրաճօճանակ, կորագիծ ճօճանակ։

Cyklón (ցի...), ար. 38. եւ 20. —e, ար. 34. նաև էգ. 35. կիկլոն, ինքն իր վրայ պտուտկող փոթորիկ, —մ. սաստանի քամի։

Cyklóp (ցիք...), ար. 33. դցբ. կիկլոպ, բոլորակնեայ։

cyklópisch, ած. 6. հ. պտ. կիկլոպեան։

Cy'klus (ցի...), ար. 18. եւ 39. (յք. նաև Cyklen;) ատպղ. ծիր, շրջան. (ժամանակագրութեան՝ բանաստեղծութեան) շրջան. ատպղ. metonischer — մետոնական ծիր (լուսնի) 2. շար մը (իրարու յաջորդող եւ իրարու հետ ամբողջ մը կազմող առարկայից). — von Konzerten նուագածութեան շար։

Cylinder (ցի...), ար. 22ա. երկչ. մէք. գլան. 2. գլանաձեւ բարձր գլխարկ (արանց). 3. քմ. (= Probirglas) փորձանակ. 4. ար—. (Lampen.)— կանթեղապակի։

Cylinder‖büreau, չ. գլանագրասեղան։ —dampfmaschine, էգ. գլանաւոր շոգեմեքենայ։ —fläche, էգ. երկչ. գլանի մակերեւոյթ։ —form, էգ. գլանաձեւ. ար—. գլանաձեւութիւն։ —förmig, ած. գլանաձեւ. իշ. գլանազդի։ —hemmung, էգ. ար—. (ժամացուցի) ճեպարգել՝ շափաւորիչ (շարժումն շափաւորող գործի)։ —hut, ար. = Cylinder, 2.; —kessel, ար. ար—. գլանակաթսայ։ —messer, ար. ար—. գլանաչափ։ —mütze, էգ. ար—. (կանթեղի) ծածկապակի։ —scheibe, էգ. ար—. = Kolben. —uhr, էգ. գլանաւոր ճեպարգելով ժամացոյց։

cylindern (ցի...), cylindri(e)ren, նբ. 3ա. ար—. (տառայնանկութեան մէջ) մնդուսի պէս փայլեցնել՝ ողորկել, մնդուսել։

cylindrisch, ած. 6. գլանաձեւ։ —konisch, ած. գլանակոնաձեւ։

Cy'mbel (ցի...), երժ. = Zimbel.

Cy'niker (ցի...), ար. 22ա. էլ. կիւնիկեան, շնական (փիլիսոփայ). փխ. անամօթ մարդ։

cy'nisch, ած. 6. էլ. կիւնիկեան. փխ. անամօթ։

Cynismus (ցի...), ար. 30. յք. Cy-

Digitized by Google

nismen, կիւնիկեանութիւն, շնականութիւն. էլ. կիւնիկեան փիլիսոփայութիւն. էի. անամօթութիւն:

Cy'nthia (ցի…), յտ. ան. էգ. 36. դցք. Կիւնթիա (— Diana):

Cy'pergras, չ. գլ. կիպերոս: —kater, ար. —katze, էգ. ըն. Կիպրոսի կատու (Felis striatus): —wurz(el), էգ. ըն. կիպերարմատ:

Cy'pern (ցի…), չ. 38. աշխ. Կիպրոս:

Cypréſſe (ցի…), էգ. 35. գլ. նոճ, նոճի (Cupressus):

cypréſſen artig, ած. գլ. նոճազգի: —förmig, ած. նոճաձեւ: —holz, չ. նոճափայտ:

Cy'pria (ցի…), յտ. ան. էգ. 36. Կիպրիա (յորջորջանք Աստղկան):

Cypriána (ցի…), յտ. ան. էգ. 36. Cyprián(us), յտ. ան. ար. անփփ. Կիպրիանէ, Կիպրիանոս:

Cy'prier (ցի…), ար. 22ա. —in, էգ. 32. կիպրացի:

Cy'pris (ցի…), էգ. անփփ. = Cypria.

cy'priſch, ած. 6. կիպրոսական:

Cyriakus (ցի…), յտ. ան. ար. 18. Կիրակոս:

cyrílliſch (ցի…), ած. 6. —es Alphabet կիւրեղեան այբուբենք:

Cyríllus, յտ. ան. ար. անփփ. Կիւրեղ:

Cyropädie (ցի…), էգ. 31. հ. դպ. (Քսենոփոնտեայ) Խրատք Կիւրոսի:

cyropä'diſch, ած. 6. խրատական:

Cy'rus, յտ. ան. ար. 18. Կիւրոս:

Cythéra, Cythére (ցի…), չ. 28. հ. դպ. աշխ. Կիւթերա, այժմ Չերիկօ: —e, յտ. ան. էգ. 30. դցք. Աստղիկ: [Bohnenbaum.

Cy'tiſus (ցի…). ար. անփփ. գլ. =

Czár (ցար), ար. 38. —in, էգ. 32. նաեւ Czaréwna, էգ. անփփ. ձար, ձարուհի (կայսր եւ կայսրուհի) Ռուսաց):

Czaréwitſch, ար. 20. թագաժառանգ (Ռուսաց):

czáriſch, ած. 6. ձարական:

Czéche (չեխե), ար. 34. Czéchin, էգ. 32. Չեխ (սլաւեան ցեղ մը, պոհեմիացի):

czéchiſch, ած. 6. չեխի, չեխաց. —e Sprache կամ — չ. անփփ. das —e, 34. չեխերէն, Չեխաց բարբառ:

czéchoſlawiſch, ած. 6. չեխասլաւեան:

D.

D, չ. 37. (գերմաներէն այբուբենին չորրորդ գիրը. երրորդ բաղաձայնը) Դ. Ձ. Երժ. (երաժշտական խաղ եւ աղէք նուագարանի) րէ. D-Dur մեծագոյն րէ (մաժէօր). D-Moll փոքրագոյն րէ (մինէօր). 3. Հմ. ա. d. = der, die, das յտ. ք. d. J. = dieses Jahres այս տարւոյս. d. l. = dicto loco յիշատակեալ տեղը. d. M. = dieses Monats այս ամսոյս. D. M. doctor medicinae = Arzt վարդապետ բժշկութեան, բժիշկ. Վ. d. h. = das heißt; d. i. = das ist այս է, այս ինքն:

D'-ſchieber, ար. ար—. շոգեշարժ մեքենայ, Ուղղեան շոգեմեքենայ:

da, Գ. Ա. Տեղ. Հոն. wer geht —? ով է դացողը. hier und —, — und dort հոս հոն, աստին անդին, ընդ. անեղիս անեղիս. (յառաջընթաց բառի մը հետ կցելով) der Mann — այդ մարդը. Ձ. (Ժերթալոյ առթիւն ցուցընելու համար.) հոս = hier; ich bin — հոս եմ. (Նախընթաց Քայլանէ մը նկատմամբ) հոն. so geschehen — und — այս ինչ տեղ այսպէս հանդիպած է. ըէն. wer —? ով կայ հոն. von — ab կամ an անկէ սկսեալ. — ist, — sind ահաւասիկ, (շատ մօտ եղած ատեն.) ահաւասիկ. — bin ich ահաւասիկ եմ. der Mann — այս՝ այն մարդը. ընդ. — komme ich schon an! շատ յաջող է ինձ առս. — haben wir es! ահա առինք. ք. (Փէհոհառթեամք) յարմար առիթ է. — hast du es! ահա, առ. ich bin (so)gleich

Digitized by Google

wieder — քիչ մ՚եսքը կը դառնամ՝ հոս եմ. — sehen Sie...! ահա կը տեսնէք որ... 3. կոչում. sieh' —! նայէ, տես. Ihr —! դուք հոս, nichts —! ոչ (ինչ). 4. (Կրկնին բացառականի յառաջադրիր) — ist Keiner, der... մէկը չկայ որ... wer — will ով որ կ'ուզէ. als — sind որպիսիք են (զոր օրինակ). (առաջնոյ մը փոխանակ) ահա, ահէք. Բ. Ներկայ առանձնոյ ըլլալ. — sein ներկայ հոն ըլլալ, կայանալ. 2. für 3. gar nicht — sein մէկու մը հանմար չըլլալ. wäre er nicht — gewesen, so gewann ich m—n Proceß եթէ ինքը չըլլար՝ դատս կը վաստըկէի. Das ist noch nie — gewesen ասիկա դեռ տեսնես՝ անլուր բան է. (Das ist) Alles schon — gewesen ասիկա չառաձնցուընէ իսկ ճանչցուած՝ ծանօթ բան է. Գ. (Ժամանակ. = zu dieser Zeit;) այն ատեն, նոյն վայրկենին. — sprach er այն ատեն ինքն ըսաւ. von — (ab) an այս վայրկենէս սկսեալ. 2. — lief Alles fort ամէնքն իրենք զիրենք ազատել սկսան. — wurde gelacht ծիծաղ մը սկսաւ՝ բրդաւ. 3. (Յետ. յարաբերականի նշանակէ = an welchem Tag.) երբ, որուն մէջ. der Tag, — Du erschienst երեւցած օրդ, այն օրն երբ երեւցար. Դ. (պարագայ.) այս դէպքիս՝ պարագայիս մէջ, առ ատեն. — kann man sagen այժմ կրնայ ըսուիլ, յարմար ժամանակ է ըսելու. 2. — irren Sie sich! կը խաբուիք, փղձկ. Բոց. ներեցէք, պարոն (կը սխալիք). — wird man sich besinnen (müssen) ասոր վրայ խորհրդածելու է, ասոր վրայ պէտք է մտածել. — braucht's Muth ասոր քաջասրտութիւն պէտք է. Ծղբ. (und) —... (noch)... ղ. օ. und — wagt man (noch) zu behaupten (թէեւ...) սակայն եւ այնպէս դեռ կը համարձակին հաստատելու...: — ըլ. Ժամանակ երբ, երբ որ, մինչ, յորժամ, (ընել)ու ատեն. — Alles beendigt war երբ ամէն բան լմնցած էր, ամէն բան լմննալու ատեն. 2. (պատճառ = weil, indem) որովհետեւ, քանզի. — (nun einmal). — (doch) վասն զի, որովհետեւ, այնու զի. — dem so ist որովհետեւ այդ այսպէս է. 3. (ընդդիմակայական.) — jedoch, — aber բայց որովհետեւ, բայց այնու զի... — (doch) թէեւ, թէպէտ եւ:

dá|, նախադաս մասնիկ բաղդրութեանց մէջ. շեշտ բայերուն կցուել կը բ.., կը նշանակէ ներկայ առանձնոյ բան. ղ. օ. —**bleiben** մնալ (հոն). —**liegen** պառկած մնացած ըլլալ (հոն). 2. (Յայնատարի ատոն **dar**) նախադրութեանց կցուել կը փոխանակէ անձնական դերանուանց երրորդ դէմքն եւ որոշիչ դերանունը՝ յարաբերութեամբ նախընթաց առարկայի մը. ղ. օ. —**bei**, —**ran**, —**von**...

dabei եւ **dábei**, մ. տեղական մերձաւորութեան. քով. wir sind ganz nahe — շատ մօտ ենք, հասեր ենք. Բ. փ. — 2. Բ. — sein ներկայ ըլլալ՝ գտնուիլ, մասնակցիլ, բանի մը մէջն ըլլալ. wollen Sie — sein? կ'ուզէ՞ք մէջը ըլլալ. er ist immer gleich —, wenn... առաջինններէն է մինչ, երբ... ըստ. da müßte ich auch — s. տեսնել կ'ուզէի զատիկայ. —sitzen, stehen քովը ըլլալ՝ նստիլ. առընթեր կենալ. ein Haus und ein Garten — (նաեւ mit e—m Garten —) տուն մը (հանդերձ) պարտեզով. 2. ժամանակաւ մօտ. ich bin gerade —, den Brief fertig zu schreiben նամակը լմնցընելու վրայ եմ. nahe — s. zu... (բան մ'ընել)ու վրայ ըլլալ. 3. (յարաբերութեամբ նախընթաց բառի մը) ասոր մէջ՝ վրայ. er bleibt — կը յարատեւէ (անոր մէջ). Բ. անով կը շատանայ. das Gute — ist... ասոր լաւութիւնն յայնմ է որ... was ist denn — ինչ վնաս կայ. Կ. es bleibt —! որոշուած բան է. ը. մօ. իրին վրայ փոփոխութիւն պիտի չ'ըլլայ. — befinde ich mich wohl ասով գոհ եմ. ich habe mir nichts Böses — gedacht ասոր մէջ վնասելու դիտաւորութիւն կամ չար միտք չունէի. — kommt Nichts heraus ասկէ բան մը չի հետեւիր. was sollte ich — thun! ինչ ընելու էի. 4. բայց ասկէ, նաեւ, միանգամայն, դարձեալ. er ist gewandt und **dábei** tugendhaft թէ ճարտար է եւ թէ նաեւ առաքինի, ճարտար եւ միանգամայն առաքինի է. (— **trotzdem**) սակայն եւ այնպէս:

Digitized by Google

dabeisitzen, չք. հ. ձք. բյ. առընթեր նստած ըլլալ։

dabeistehen, չք. հ. ձն. բյ. քովը առընթեր կենալ՝ գտնուիլ։

Dacapo, չ. ձռ. հմ. d. c. կրկնում, կրկնութիւն։

Dach, չ. 1. յարկ (նոյն էր. = Haus). 2. — eines Königs թագաւորի մը շարերկուսի յարկ. ein Haus unter — bringen տուն մը յարկել. flaches — միահարթ տանիք, տանիքը, արեւդարձնակ. բ. էր. vom — վերէն մինչեւ վար. ընդ. nun regnet's auf mein — հիմայ յանցանքն իմ վրաս կը դրուի. առակ. ein Sperling in der Hand ist besser als eine Taube auf dem —e պայծառուան բաղը վաղուան աղուէն լաւ է. 3. — und Fach օթեւան, հանգստարան. 3—m — und Fach geben մէկուն բնակութիւն՝ օթեւան տալ. բ. մէկն իր քովն առնուլ. in — und Fach erhalten լաւ վիճակի մէջ պահել. 4. էր. պաշտպան, պաշտօնէն. unter — (und Fach) sein յապահովի ըլլալ. 5. էր. ընդ. (մարդու գլուխ.) bei ihm ist gleich Feuer im —e փողցաւածը՝ ցասկոտ է. 3—m auf dem —e sein կամ sitzen մէկն ի միջնուտ ճիշդ դիտել, մէկուն վրայ հսկել. բ. մէկուն ամենայն պնդութեամբ հետամուտ ըլլալ. 3—m zu —e, 3. auf's — steigen մէկուն զարնել, մէկը ծեծել։

Dach|abhang, ար. յարկի անկում՝ կործանում։ —aufsatz, ար. աշտարակիկ (յաւասարդը), լոյսինչյց, երդ։ —balken, ար. որմ. հեծան, գերան (տանեաց)։ —boden, ար. (տանեաց տակի յարկը) խորանոց, վերնայարկ (ձեղուն էլի)։ —brücke, էգ. (յարկի) լաստակ՝ լաստակերտ։ —decker, ար. յարկող։ —deckerarbeit, էգ. որմ. —deckerei, էգ. որմ. (յարկողութեան արուեստ) յարկողութիւն. բ. յարկման գործ, յարկում։ —fenster, չ. ծրդ. լուսամուտ (տանեաց), լուսանցոյց։ —fette, էգ. որմ. ծրդ. ծպեղակալաց լայնք։ —first, ար. կամ —firste, էգ. ծրդ. (տանեաց) գլուխ՝ կատար։ —förmig, ած. յարկաձեւ։ —gebälke, չ. որմ. = Dachgesparr. —geschoß, չ. վերնայարկի գաւիթն՝ սարսեան։ —gesims, չ. որմ. ծրդ. (տանեաց՝ յարկի) պսակ, յարկապսակ։ —gesparr, չ. որմ. կամ —gesperre, չ. որմ. ծրդ. առաստաղք, (առաստաղի՝ յարկի մը ամբողջ սարաղձը։) —haken, ար. որմ. յարկողաց աղաւուակ՝ ճանկ՝ կեռ։ —hammer, ար. որմ. (յարկողաց) մուրճ։ —hase, ար. ծղք. տանեաց ուրփորկ, կատու։ —kammer, էգ. = Dachstube. —kehle, էգ. որմ. ծրդ. (յարկի՝ պսակի) խողովակ, ճղխտարակ։ —pappe, էգ. որմ. ծրդ. տանեաց (կպրապատ) խաւաքարտ։ —pfanne, էգ. որմ. փլանդրիական կղմինտր։ —reiter, ար. որմ. ծրդ. (տանեաց վրայ աշտարակ) տանիքի, զինանոց։ —rinne, էգ. որմ. ծրդ. խողովակ քուղ՝ տանեաց, ջրորդան, ճղխտարակ, ճողթան։ —röhre, էգ. որմ. ծրդ. տանեաց խողովակ՝ ջրափող՝ ջրհինյց։ — schiefer, ար. հն. հերձաքար։ — schindel, էգ. որմ. ծրդ. կաւար (յարկելու նուրբ եւ շերտ շերտ տախտակ)։ —schwelle, էգ. որմ. ծրդ. առաստաղի տախտակ։ —span, ար. որմ. = Dachschindel. —sparren, ար. որմ. ծպեղ՝ հեծան տանեաց (որոնց վրայ նուրբ տախտակներ կը հաստատուին եւ անոնց վրայ հերձաքար)։ —stein, ար. որմ ծրդ. = Dachziegel. —stube, էգ. նոյն. — stübchen, չ. վերնայարկի մանսարդեան խուց՝ խցիկ։ —stuhl, ար. որմ. ծրդ. յարկի մ՚առաստաղակալք՝ հեծանաձողութիւնք. բ. (առաստաղներու փայտն՝ որոնց վրայ ծպեղները կը հանգչին) անդրու. ծպեղակալ՝ ողնայար։ —stuhlkette, էգ. որմ. ծրդ. լայնք ծպեղակալաց։ —stuhlschwelle, էգ. որմ. ծրդ. = Dachschwelle. —traufe, էգ. որմ. (տանիքէն կաթած) կաթիլ. բ. = Dachrinne. —traufenziegel, ար. որմ. ջրորդանի աղիւս, տանեաց ուղղի աղիւս։ —werk, չ. որմ. յարկերը յարկաշինութիւն։ —wohnung, էգ. = Bodenwohnung. —ziegel, ար. որմ. կղմինտր։ [փոքր տանիք, յարկիկ։

Dä'chelchen, չ. ձք. նոյ. Dachl.

dach|en, ձռ. յարկել։ sich — էք. = abdachen, էք.։ — չ. ձք. անյ. եւ —ung, էգ. ձռ. = Abdachung.

dächig, ած. 6. յարկաւոր, յարկեալ. գծ. կղմնարաշար։

Dachs (դաքս), ար. եղ. 6. յփ. 18. կամ die Dächse, 14. քն. գորշուկ, խշղար (ժանտահոտ անասուն մը) (Meles vulgaris). 2. փխ. ընդ. քնէած, քնացկոտ. 3. որս. շքն. կաշեայ պայուսակ (զինուորի՝ որտորդի), մախաղ (խշղարի մորթէն)։

Dachs|bau, ար. խշղարի որջ։ —**beinig**, ած. խշղարաքթի, խշղարասրուն։ —**beil**, շ. որս. = Dächsel, 2.; —**falle**, իգ. որս. խշղարի համար լարուած գարան։ —**fang**, ար. խշղարի որս։ —**fänger**, ար. —**finder**, ար. —**hund**, ար. —**kriecher**, ար. որս. որսական կարճոտարուն (Canis vertagus)։ —**fett**, շ. խշղարաճարպ։ —**röhre**, իգ. որս. խշղարի որջի մուտք։ —**schweiß**, ար. որս. խշղարի արիւն։ —**weibchen**, շ. = Dächsin.

Dä'chsel, ար. 22ա. որս. = Dachshund; 2. ար. ուրագ։

dä'chseln, նբ. 3ա. որս. խշղար՝ գորշուկ որսալ. 2. ար. Holz — ուրագով փայտ տաշել՝ հարթել։

dáchshaft, ած. 6. եւ մ. խշղարի պէս, խշղարաբար։

Dä'chsin, իգ. 32. էգ՝ մատակ խշղար՝ գորշուկ։

dáchte, dä'chte, անց. denken. ընդ. — sind keine Lichte (անհանճար ջատագովութեան մը՝ շ. օ. ich dachte, daß... (իբրեւ ծաղրաբանական պատասխան) անհանճար է ջատագովութիւնդ։

Dáchtel, իգ. 35. ռմ. ապտակ։

dáchteln, նբ. 3ա. ռմ. 3. — մէկն ապտակել, մէկուն ապտակ զարնել։

Dáci|en, շ. 38. հ. պտ. աշխ. Դակիա։ —**er**, ար. 22ա. —**erin**, իգ. 32. հ. պտ. Դակիացի։ —**sch**, ած. 6. հ. պտ. դակիական, դակիացի։

Dädál, շ. 20. փխ. խառնակութիւն, շփոթութիւն. փխ. բաւիղ։

dädálisch, ած. 6. հանճարեղ (գիւտ), ճարտար. 2. անելանելի, անզերծ, բաւղական։

Dä'dalus, յտ. ան. ար. 18. պջք. հ. պտ. Դեդալոս։

dádurch եւ **dadúrch**, (հմմտ. dabei), մ. այս ուղւոյն մէջէն, անկէ. ընդ այս. dadurch mußt Du gehen պէտք է որ անկէ երթաս. 2. (այս միջնորդով՝ ազդեցութեամբ՝ պարագայով.) ասով, ասոր ձեռքով, այս կերպով. 3. — daß, (փխանակ եւ երկրորդական նախադասութեանց ենթակային գ եւ նոյն եղած ատեն.) — daß Rom alle Völker unterjochte, verlor es... Հռոմ բոլոր ազգերը նուաճելով՝ կորսնցուց... ք. ենթակային տարբեր եղած ատեն. — daß der Adel s—e Rechte verlor, kam das Volk in e—e bessere Lage երբ ազնուականք իրենց իրաւունքները կորսնցուցին՝ կամ ազնուականաց իրենց իրաւունքները կորսնցընելով՝ ժողովրդեան վիճակը լաւագունեցաւ։

dafü'r եւ **dáfür**, մ. (եթէ խօսակցութեան հարցական եր մը) ասոր համար. ք. — **daß...** = **weil**; er ist gestraft worden — daß er... պատժուեցաւ՝ այս ինչ բանն (ընել)ուն համար, վասն զի (...ըրաւ). 2. — bekommen sie es nicht աս գնով չէք առնար՝ չէք գաներ. ք. փոխարէն, փոխանակ. er hat ein neues Haus — bauen lassen անոր փոխարէն նոր տուն մը շինել տուաւ. s—e Braut ist häßlich aber — reich... գեղեցիկ չէ, բայց (ասոր փոխարէն) ընդհակառակն հարուստ է. ist dies mein Dank —? զա՞յս կը հատուցանես ինձ ի փոխարէն՝ ի շնորհակալութիւն. (zum Lohn, als կամ zur Belohnung) — ի վարձ ասոր... — daß... = statt daß... ծղրք. (er fuhr ihn gebieterisch an), — war er ein reicher Mann, ... որովհետեւ կ'երաշէր թէ հարստութիւնն իրեն իրաւունք կու տայ այսպէս ընելու. ich halte ihn — (für dumm...) զինքն այսպիսի (ապուշ...) կը համարիմ. 3. (է նշանակ քանի մը) հկռնշ. **dagegen**, 2., **dawider**; — u. dagegen sprechen ի կողմն եւ ընդդէմ խօսիլ. sind Sie —? այս է կարծիքնիդ, համակարծի՞ք էք ասոր. ք. (որոշման մը՝ յառաջարկի մը համար.) ասոր համամի՞տ հաւա՞ն էք. ich bin (կամ stimme) —, daß Sie abreisen կը կարծեմ որ մեկնելու էք, կարծիքս է որ... — giebt es kein Mittel ասոր ճար չկայ. 4. (քանի մը ողջրոտի՝

Digitized by Google

նշանակմամբ) ասոր, անոր. ich bürge Ihnen — Ձեզի ասոր երաշխաւոր կ'ըլլամ, ասոր զՁեզ կ'երաշխաւորեմ. — sorgen, daß... (անոր) հոգ տանիլ որ... (տ. sorgen). 5. —» können: ich kann nichts — յանցանքս չէ, պատճառը՝ յանցաւորն ես չեմ. wer kann —! ո՞վ է յանցաւորը՝ պատճառը. 6. —halten, կարծել, համարիլ. հմմտ. Dafür» halten. 7. Գրեթէ հնց. = davor, [illegible]. da sei Gott für! Աստուած պահէ անկէ:

Dafü'rhalten, չ. 22բ. անյ. կարծիք, համարում. m—s —s, nach m—m — ըստ իմ կարծեացս:

dagégen, եւ **dágegen**, Ա. Մ. (ասոր) դէմ, հակառակ. — halten ընդդէմ խաղալ, ախոյեան ելլել (խաղի մէջ). 2. (Հնչմնչ. dafür, 3.) seine Gründe — իր ընդդէմ բերած պատճառները. er blieb taub —... ազդարարութեանցը միտ չդրաւ. ich habe nichts — ասոր դէմ բան մը չունիմ, ասոր ընդդէմ չեմ. ich habe nichts —, daß... չեմ արգիլեր, որ... wenn Sie nichts — haben եթէ թոյլ՝ հրաման կուտաք. wir handeln (verstoßen) — (ասոր) դէմ կ'ելլենք, ասոր կ'անտեսենք. — sein հակակարծիք ըլլալ, հակառակ կարծիք ունենալ. (յաճախ անթարգմանելի.) er stieß mit Gewalt — (gegen die Thür) սաստկութեամբ դրան բախելով՝ զարկաւ. — hilft nichts ասոր դարմանն՝ ճար չկայ. 3. (համեմատութեան.) համեմատութեամբ, ևս, համեմատ (ասոր). — halten համեմատել, կշռել. Նախ. (—. էջք.) երես առ երես բերել, իրարու դէմ առ դէմ կեցընել: 4. — չչ. ընդհակառակն. ich suche Sie zu nützen, Du — suchst mir zu schaden ես քեզի օգուտ բերել կ'ուզեմ, ընդհակառակն դուն ինծի վնասել կ'ուզես. 2. (փոխարէն, փոխարէնութեան.) բայց. er bezahlt, — verlangt er gute Waare կը վճարէ, բայց ի փոխարէն՝ լաւ ապրանք կը պահանջէ. չն. (հմմտ. dafür, 1.):

Dágesch, չ. անփխ. Գրն. Եր. (եբրայեցերէնի մէջ) բաղաձայնի մ'արտասանութիւնը եղանակաւորող կիտանշան:

Dagg, չ. 38. Նոյ. —e, իգ. 33. չուանեայ խարազան նաւաստիները պատժելու:

Dághestan, չ. 38. ալխ. Դաղստան:

Daguerr(e)oty'p (դակէռօթիփ), չ. 20. լսն. (տակէռեան) լուսանկար: —bild, չ. լուսանկար (պատկեր): —maschine, իգ. տակէռեան՝ լուսանկար գործի:

Daguerr(e)otypie, իգ. 31. լսն. լուսանկարչութիւն, լուսատպութիւն. 2. = Daguerreotypbild.

daguerr(e)otypi(e)ren, նբ. 3—. լսն. լուսանկարել, լուսատպել:

Daguerr(eotyp)ist, ար. 38. լսն. լուսանկարիչ:

daheim, Մ. (= zu Hause) տունը, քովը, հայրենիքը. ich bin hier wie — կարծես թէ հոս տանս մէջ եմ. er ist überall — ամէն տեղ ծանօթ ունի. in einer Wissenschaft — sein գիտութեան մը քաջ տեղեակ՝ արուեստի մը մէջ շատ վարժ ըլլալ. առհ. — ist's am besten իւրաքանչիւրոց համար ամենապարուր տեղին իր տունն է, առհ. ազգաւոնին ոսկեղէն վանդակին մէջ դրին, բոյնս բոյնս կանչեց: — չ. 22բ. անյ. տուն, ընտանեկան բնակարան. ընտանիք՝ տանտիկին՝ տնական կեանք:

dahér եւ **dáher**, Ա. Մ. (որոշեալ տեղէն մը) անկէ, այս տեղէն. dáher kann er nicht kommen այս կողմանէ չի կրնար գալ. bis — մինչեւ հոս. 2. (ծագում, ծագման պատճառ) dáher kommt (stammt) die ganze Verwirrung ասկէ կը ծագի՝ կը բղխէ բոլոր խառնակութիւնը. ich kenne ihn —, weil ich ihn auf dem Balle gesehen habe զինքը պարահանդէսի մէջ տեսնելէս կը ճանչնամ: 3. — չչ. ահա ասոր համար, վասն այսորիկ, այս պատճառաւ, ըստ հետեւորդի, ապա, ուրեմն. — (... auch) (նախադասութեան օլէգէր)... — war er (auch) vorsichtig geworden ասոր համար նաեւ զգուշաւոր եղած էր:

dahér... (բայի հետ կազմուելով՝ Մ. չէ. յաճախ նախ բաղադրեալին անջատելի, կը նշանակէ) 1. Մերձաւորութիւն առ խօսողն. Հ. օ. —bringen (մերձ) բերել: —fliegen թռչել–

լով գալ անցնիլ. —kommen (մերձ) գալ. յաճախ դրբ. [illegible] մը. —getrippelt kommen կոխելով՝ կոխկըռտելով գալ. —laufen ընթանալով գալ. —sprengen շտապաւ՝ սրագնապաւ գալ հասնիլ. —treten կամ —ziehen մերձենալ. —wanken երերալով՝ շորորալով մօտենալ. 2. [illegible] մը. [illegible] կը [illegible]։ —brausen մռնչել, մռմռալ. (ջրոյ) պղպջակիլ. —fahren, —gefahren (geritten) kommen կառքով՝ ձիով անցնիլ երթալ. —gehen պտըտիլ, երթալ. —schleichen գաղտագողի՝ կամացուկ մը սպրդիլ մտնել. —stolzi(e)ren ամբարտաւանաբար գալ. 3. [illegible] մը [illegible] կը [illegible]. գ. օ. —blinken հեռուանց փայլել՝ շողալ։

daheráb եւ dáherab, մ. Նախ- բդ. da... herab (իջնալով, անցնելով, իջնալու՝ անցնելու ատեն) անկէ կամ անկէ։

dahérauf եւ dáherauf, մ. Նախ- բդ. da... herauf (ելլելով կամ անցնելով) անկէ կամ անկէ։

daheráus եւ dáheraus, մ. Նախ- բդ. da... heraus (դուրս ելլելով) անկէ, ընդ այս, անկէ։

daherein եւ dáherein, մ. Նախ- բդ. da... herein (մտնելով) անկէ, անկէ։

daherü'ber եւ dáherüber, մ. Նախ- բդ. da... herüber (միջէն անցնելով) անկէ, անկէ. 2. (ինք զինքն ուղղելով) այս կողմանէ, անկէ։

daherúm եւ dáherum, մ. Նախ- բդ. da... herum (դառնալով, անցնելով) անկէ, անկէ. 2. մօտ կողմերը, մօտերը, ի մերձակայս։

dahier, մ. հոս, այս տեղւոյս մէջ (— hier, hierselbst)։

dahin եւ dáhin, մ. (յիշեալ տեղ մը) դէպ ի, հոն, դէպ ի հոն. eben — հոն տեղն իսկ. er ist gestern — (nach Berlin) gefahren երէկ հոն (... Պերլին) գացեր է. da- und dorthin [illegible]. dahin und dorthin դէպ ի հոս եւ հոն, ամէն կողմ. 2. ([illegible] մէջ [illegible]) գ. օ. dahin‖brausen, —eilen, —stürmen հապճեպով, շտապաւ դիմել, շուլթափել. —fließen հեզաւ ընթանալ, մեղմով սահիլ. gemüthlich —leben խաղաղութեամբ կեանքն անցընել, խաղաղակեաց ըլլալ. —reißen քարշել, ձգել տանիլ. in rasender Eile —stürzen արտաքոյ կարգի հապճեպով փագել՝ դիմել ի... 3. ([illegible]) es dáhin‖bringen հասնիլ (հոն). բ) ի գլուխ հանել, կատարել. ich habe es noch nicht — gebracht դեռ չհասայ տար (նպատակիս). — hat er es gebracht ահա ուր է հասեր՝ ժամաներ. es — bringen, daß... հասնիլ. ժամանել, ձեռք ձգել. իրերն այնպիսի կէտ հասցընել, որ... բ. —arbeiten (կամ —streben, —wirken, —zielen, —zwecken), daß... ջանալ, դիտել, նպատակ դնել, աշխատիլ, որ... sich — äußern միտքն այսպէս կամ այնպէս յայտնել՝ արտայայտել. meine Meinung geht — կարծիքս այս է. s—e Bemühungen gehen —, zu... իր աշխատութեանց նպատակն է... Das gehört nicht dahin աս անոր կողմը չէ. բ. անոր անմնեւին չի վերաբերիր, անոր հետ առնչութիւն չունի. — ist es gekommen ահա կէտն, ուր հասանք. bis — läuft noch viel Wasser den Rhein hinunter մինչեւ վաղն աշխարհքն կը կործանի, [illegible]. մինչեւ առուն ջուր գայ, գորտի աչքերն դուրս կու գան. man hat sich — vereinigt այսնամ միաբանեցան որ... 4. (միշտ dahin) գղչ. մեկնեալ, կորուսեալ, անցեալ, մեռեալ. —sein ոչ եւս գոլ՝ չգոյ ըլլալ. ihre Jugend ist — երիտասարդութիւնն անցեալ է. m—e Ruhe ist — հանգստութիւնս կորաւ. ([illegible]) —eilen սրընթաց սահիլ՝ անցնիլ, վաղանցուկ ըլլալ. —fahren անցնիլ. բ. փխ. մեռնիլ. —fliegen թռչիլ անցնիլ, ի բաց սրանալ. — geben թողուլ, [illegible] զոհել. — geben հեռանալ, մեկնիլ. բ. փխ. — —fahren, բ.; s—n Lohn —

haben իր վարձքն ընդունած ըլլալ. —raffen յափշտակել, առնուլ՝ քառնալ տանիլ. —scheiden = —fahren, բ.; —schmachten ծիւրիլ. ծնդիլ. —siechen նուաղել. ակարանալ, ծիւրիլ. — sterben մերձ ի մահ ըլլալ. —welken թառամիլ, թարշամիլ. 5. (անօրոշականին առջեւը կը դնենք հետեւեալ բայերուն հետ միայն.) es steht — (ob...) անստոյգ է (որ...) et. — stellen, — gestellt s. lassen անորոշ՝ երկբայական թողուլ. wir wollen es — gestellt s. lassen այսպէս թողունք, անցնինք...:

dahináb եւ dáhinab, մ. (առոգանութեան մասին մէկ բան մը դնեմ է վեր կը շարժէ.) (իջնալով) անկէ. 2. ——. բժ. da... hinab (անդր ուր բան մը կ'իջնայ) վար, հոս վար:

dahináuf եւ dáhinauf, մ. (ելլելով) անկէ. 2. ——. բժ. da... hinauf (հոմանիշ նկատմամբ.) անդր վրայ, հոն:

dahináus եւ dáhinaus, մ. նախ-բժ. da... hinaus այս կողմանէ, անկէ. փխ. will er —? այս է նպատակը, ու այս կը դիմէ:

dahinein եւ dáhinein, մ. նախ-բժ. da... hinein (մտնելով) ընդ այս, անկէ ներս:

Dahingabe, էգ. 35. անյ. — an et. (ինք զինքը) բանի մը տալը, անձին ողջակիզում՝ նուիրում:

dahinten, մ. յետոյ, յետս, իմ... ետեւէն:

dahinter եւ dáhinter, մ. այս առարկային ետեւի կողմը, անոր ետեւը. 2. փխ. ich weiß, was — ist ինչ ըլլալը գիտեմ. viel Worte und wenig — շատ խօսք՝ առանց հիմանի. es kann doch et. — s. իրը ծանրակշիռ կրնայ ըլլալ. — kommen գաղտնիքին խմանալ՝ երեւան հանել. sich — machen ձեռք զարնել, ձեռն ի գործ արկանել. — her s. ետեւէն ըլլալ. es ist (կամ —. յանձանի es steckt) et. — անոր տակը բան մը կայ:

dahinü'ber եւ dáhinüber, մ. նախ-բժ. da... hinüber (հոմանիշ կամ փխին անցնելով) անկէ, անոր մէջէն. 2. դիմացը, այն կողմը:

dahinúnter եւ dáhinunter, մ. նախ-բժ. da... hinunter (իջնալով) անկէ վար, ընդ այս:

dahinwärts, մ. դէպ ի այս կողմն:

Dáhlbord, ար. 20. ն-ծ. նաւածնօտ, նաւապատակ, նաւու շրջանակ:

dáhlen, չբ. h. 3ա. ռմ. կատակել, խեղկատակել: — չ. 22բ. անյ. խեղկատակութիւն, կատականք:

Dáhlia, էգ. 36. փխ. նաեւ Dahlie, էգ. 35. գէորգենի, դահլենակ (տ. Georgine):

Dál, ար. 20. ն-ծ. մառախուղ, թանձր մէգ:

dálen, չբ. h. 3ա. ն-ծ. մառախողել, մշուշել, մէգ ըլլալ:

Dálien, dálisch, տ. Dacien, dacisch.

Dáloromanse, ար. 34. —in, էգ. 32. դակոռումանացի (Մոլդաւիայի եւ Վալաքիայի բնակիչ):

Dáktyl, ար. 33. նախ- 20. հ. պր. (քուրմ Կիւբելեայ՝ Իտա լերան վրայ) Կիւբելեայ քուրմ:

Daktyliothék, էգ. 31. մատանեկալ, ակնակալ (աման):

dakty'lisch, ած. 6. տղղ. —(er Vers) ստեղնական (չափք):

Dáktylus, ար. 39. յփ. ——. Dakty'len, տղղ. ստեղն, չափ մէկ երկայնէ եւ երկու աղօտէ:

Dalmátien (...ցիեն), չ. 22բ. ալխ. Դալմատիա:

Dalmátika, էգ. 31. յփ. —s, կր. դալմատական պատմուճան, թակաւակ (լատինաց սարկաւագի զգեստ):

Dalmatiner, ար. 32ա. —in, էգ. 32. Դալմատացի:

dalmátisch, ած. 6. դալմատական. հ. պր. դալմատացին:

Dam, ար. 20. ցնց-. շիկերէ, էշայծեամ (= Damhirsch): —bock, ար. յն. = Damhirsch. —geiß, էգ. յն. մատակ էշայծեամ: —hirsch(bock), ար. յն. շիկերէ, էշայծեամ (Cervus dama): —kalb, չ. յն. շիկերէի՝ էշայծեման ձագ, էշայծեմնիկ: —schaufler, ար. յն. = Damhirsch. —schmalthier, չ. յն. մատակ էշայծեամ: —spießer, ար. յն. ինքնամակեայ էշայծեմնիկ: —thier, չ. յն. = Damgeiß. —wild(prett), չ. ար-. մեծերէ (չ. օ. էշայծեմանն):

dámalig, ած. 6. այն ատենուան, այն ժամանակուան. sein —es Ver-

sprechen իր նոյն ատենուան խօսուածքը։

dámals, մկ. ան ատեն, ան ժամանակ. schon —, gleich — անկէ՝ ան ատենէն սկսեալ։

Damáskus, չ. անփփ. փղ. Դամասկոս։

damassí(e)ren, նբ. 3ա. առա. դամասկել (դամասկոսի կերպասի պէս ծաղկեայ կտաւներ գործել)։

Dámast, առ. 20. դամասկ, դամասկեան կերպաս. auf — weben = **damassi(e)ren.**

Dámast|arbeit, էգ. դամասկածք. դամասկեան ձամուկք։ **—art**, էգ. դամասկեան գործուածք՝ յօրինուած։ **—artig**, ած. դամասկարդ։ **—fabrik**, էգ. դամասկարան, դամասկածարան։ **—flur**, առ. դամասկ, դամասկապատատ։ **—stuhl**, առ. դամասկելու աթոռ։ **—weber**, էգ. դամասկող։ **—weberei**, էգ. դամասկագործութիւն։ **—wirker**, առ. = **Damastweber.** **—wirkerei**, էգ. = **Damastweberei.** [դամասկացի։

dámasten, ած. 6. դամասկեան.

Damaszéner, առ. 22ա. **—in**, էգ. 32. Դամասկացի։ Բ. — առ. 22ա. = **Damaszenerklinge, —stahl.** Գ. — ած. անփփ. = **damaszenisch.**

Damaszéner|arbeit, էգ. դամասկեան՝ դամասկացի դրուագ։ —**klinge**, էգ. դամասկեան սայր սուսերի, դամասկերկաթ։ **—pflaume**, էգ. դամոն։ **—stahl**, առ. դամասկադրուագ պողպատ։

damaszénisch, ած. 6. դամասկական, դամասկեան։

damaszí(e)r|en, նբ. 3ա. առա. դամասկադրուագել, կերպասի մէջ ոսկւոյ եւ արծաթոյ գիծեր յեռուլ. 2. = **damassi(e)ren.** — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, էգ. 31. դամասկադրուագութիւն. 2. նոյն **—ung**, էգ. = **Damast.**

Damaszi(e)rer, առ. 22ա. առա. դամասկադրուագող։

Damaszi(e)rkunst, էգ. 17. առա. դամասկադրուագութիւն։

Dámbrett, չ. 8. = **Damenbrett.**

Dáme, էգ. 35. նաղ. **Dä'mchen**, չ. 22բ. **Dä'mlein**, չ. 22բ. տիկին, խաթուն, խաթունիկ. junge — խաթունիկներ, օրիորդներ. die vornehme — spielen (տիկնոջ մը համար) ազնուատոհմիկ ձեւանալ՝ կերպարանիլ. փղ. Բրբ. —ns spielen (աղջկանց համար) խաթուն՝ տիկին ձեւանալ. 2. խղ. աղիւսախաղ (փամփ). (aufgedamte) — դշխոյ դշխոյացեալ (փամփ եղած). die — aufmachen կամ verschieben խարդախութեամբ դշխոյ համուած աղիւսակի քարը դարձնել վար առնուլ. e—e — machen դշխոյ (փամփ) հանել, դշխոյացընել (քար մը). die — ziehen, — spielen աղիւսախաղ խաղալ. in die — ziehen դշխոյ ելլել. Բ. (քարտախաղի եւ ճատրակի) դշխոյ. 3. առա. թումբ։

Dä'mel, առ. 22ա. ընփ. **Dä'meler**, առ. 22ա. ընփ. **Dä'mel(s)ak**, առ. ընփ. 13. կամ ամ. 36. պակասամիտ, անհանճար (մէկը). wie mit dem Dämelsack geschlagen անհնարին անմիտ։

Dämelei, էգ. 31. ընփ. պակասամտութիւն, անհանճարութիւն։

Dámen|brett, չ. աղիւսակարան, տախտակ աղիւսախաղու։ **—frieden**, առ. ն. պփ. տիկնանց խաղաղութիւն կամ Կամպրէի դաշինք։ **—kleid**, չ. կանանցի հագուստ, պարեգօտ։ **—knecht**, առ. երիտասարդ շքողիր կամ քծնող կանանց։ **—mäntelchen**, չ. թիկնոց։ **—reitanzug**, առ. կամ **—reitkleid**, չ. ամազոնակ (երկայն պարեգօտ ձի հեծնող կանանց)։ **—spiel**, չ. աղիւսախաղ։ **—spieler**, առ. աղիւսախաղ խաղացող։ **—stein**, առ. աղիւսախաղի քար, վահանակ։ **—welt**, էգ. հաւ. կանանք, տիկնունք, կանայք (հմմտ. **Frauen**)։

Damián, 28. **—us**, յփ. ան. առ. 39. Դամիանոս։

dä'misch, ած. 6. թալկաւոր, գլխոյ պտոյտ ունեցող. մտաթափ, խելայեղ. բ. մփ. անմիտ, անհանճար։

dámit եւ **damit**, Ա. մկ. ասով, ասոր հետ. was macht er —? ի՞նչ կ'ընէ ասով՝ զատիկայ. ich bin — zufrieden գոհ եմ ասով. lassen Sie mich — in Ruhe, ամ. — können Sie mir gestohlen bleiben! մի խօսիք անոր վրայ, ատոր վրայօք մի յիշատակէք. ich bin — einverstanden կը հաւանիմ, ատոր համաձ եւ հաւան եմ. es ist Nichts — կարեւորութիւն չունի, ատոր մէջ

Digitized by Google

բան մը չկայ. wie steht (կամ ist) es —! խըն ի՞նչ վիճակի մէջ է, ի՞նչպէս է իրը. 2. տեղ, անով, այս միջոցաւ. — ist es aus կամ es ist aus — լմնցած՝ աւարտած բան է, վճարեալ է գործքը. — hat es Nichts zu bedeuten նշանակութիւն չունի. — wird er Nichts ausrichten տեղ բանը չյաջողի պիտի, պիտի չկարենայ ի գլուխ հանել. und — basta! (կամ holla! Punktum! genug!) բաւ է այդ. — ist mir nicht gedient ասիկա ինծի չի ծառայեր, ինծի անհնեւ ին օգուտ չունի. es wird sich — geben կարգի պիտի դրուի. — geht nichts այսպէս յառաջ չ'երթար. heraus —! ա. տուէք (շուտ). բ. (փութով) ըսէք. — ist Alles gesagt ահա այսու ամենայն ինչ ըսուեցաւ. was wollen Sie — sagen? տեղ ի՞նչ կ'ուզէք իմացընել, մարերնիդ ի՞նչ է. 3. ich fieng — an ihm zu sagen իրեն այսպէս սկըսայ ըսել։ Բ. damit, շղ. որպէս զի, որ. — ich es kurz mache որպէս զի կարճառօտ ըսեմ, համառօտելու համար։

dä'mlich, ած. 6. = dämisch.

Dä'mlichkeit, իգ. 31. ընտ. տխմարութիւն, թանձրամտութիւն։

Damm, ար. 20. թումբ, փոււլ (Նա-ի- ֆի.). 2. (aufgeschütteter) — zur Seite des Flusses դետաթումբ. մսն. փակոց (նաւահանգիստը գոցելու փայտակերտ կազմած). (Hafen-) — առապակայս, խճակոյտ, թումբ, քարափին. 3. (ջրերու՝ մօրերու մէջ) բարձր ճամբայ. մսն. (Erd-, Schütt-) — հողէ՝ փլածքէ շինուած թումբ երկաթուղւոյ. (Fahr-, Straßen-) — մփ. քարայատակ յատակեալ՝ սալած ճամբայ, մէջուղի. 4. ֆի. ընփ. 3. auf den — bringen մէկն ուղիղ ճամբան դնել, նպատակի մը հասնելու համար մէկուն ընդունելութիւն գտնել տալ. Das hat ihn wieder auf den — gebracht ասիկա զինքը կանգնեց (վերստին). wieder auf den — kommen վերստին առողջանալ. բ. գարձեալ ընդունելութիւն գտնել. 5. ֆրն. անփր. սըրբանի եւ անօթայից մէջի անջրպետ. բ. ար. (եզան...) ցայլք, աճուկ. 6. (երդիկնաշինութիւն) գօտի փայտեղէն, խոտորնակ։

Dámm|arbeit(en, յփ.), իգ. հողակուտութիւն, հող կուտել՝ թըմբել։ **—arbeiter**, ար. հողափորտակ, հող կուտող՝ բերող։ **—artig**, ած. թմբարդ, թմբաձեւ։ **—baumeister**, ար. թմբագործ շինուածապետ։ **—bruch**, ար. թմբաքակտում, թմբաքակութիւն։ **—erde**, իգ. եզկ. աղբաշող, բուսաշող։ **—geld** չ. քարափինի՝ դարափինի հարկ։ **—grube**, իգ. ար—. կաղապար թափելու՝ ձուլելու փոս՝ հալոց։ **—grund**, ար. թմբած երկիր, տարահարթ տեղի, լեռնադաշտ։ **—meister** կամ **—wärter**, ար. թմբերու տեսուչ՝ պահապան։ **—schlagader**, իգ. ցայլերակ։ **—schüttung**, իգ. ար—. թմբաշինութիւն, հողակուտութիւն։ **—setzer**, ար. ար—. քարայատակող, սալարկող, սալարկու։ **—straße**, իգ. կամ **—weg**, ար. թմբած ճամբայ, մէջուղի։

Dä'mmarbeiten, իգ. յփ. թմբաշինութիւն, սալարկութիւն։

Dámmast... = **Damast...**

dä'mm|en, նբ. 3ա. աւեաց դէմ թումբ դնել՝ կանգնել, թմբել. ը. մփ. թմբելու՝ հողակուտելու աշխատիլ. ֆի. արգել՝ խոչ հանել՝ դնել, արգելուլ, սանձահարել, ընկճել. 2. թմբերով ջուրն արգելուլ. 3. քարափինել, քարայատակել, սալել, սալարկել։ — չբ. h. — und schlämmen ուրախ՝ հաճոյալից կեանք վարել, շռայլաբար ուտել խմել, կերուխում ընել։ — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, իգ. 31. թըմբարկութիւն, սանձահարութիւն, սալարկում... — und Schlämmen հաճոյալից կեանք, կերուխում։

Dä'mmer, ար. 22ա. թումբ շինող, թմբող գործաւոր. = **Dammarbeiter, Dammsetzer**; 2. ընփ. — und Schlämmer զեղխ, շռայլատակեր, անառակ։ — ֆբրնե հնց. ար. 22ա. անյփ. աղօտ տկար լոյս (հմմփ. **Dämmerung**)։

dä'mmer|grau, ած. մթնշաղական (գորշ), արշալուսագոյն։ **—licht**, չ. մթնշաղ, յառաջարձակ՝ առաւօտու լոյս. ը. մփ. աղօտ տկար լոյս։ **—schein**, ար. կէս լոյս. ը. մփ. աղօտ պայծառութիւն։ **—stunde**,

Digitized by Google

իգ. մթնշաղի ժամը. արշալոյս։ —zeit, իգ. արշալուսի ժամանակ։

dä'mmerhaft, dä'mm(e)rig, ած. ս. արշալուսական. 2. փխ. անորոշ, անեզր, մոռացածին, բանդագուշեալ։

dä'mmern, չբ. հ. 3ա. աղօտ լոյս արձակել՝ սփռել, ը. մփ. կէս լուսով լուսաւորուիլ. մն. (օրուան լուսոյ) անորոշ ծագիլ՝ երեւալ՝ այգանալ. անփ. բ. es dämmert (schon) ա. = der Morgen dämmert կ'այգանայ, օրը կը ծագի. բ. = der Abend dämmert կ'երեկոյանայ. 2. փխ. es dämmert mir in der Seele անորոշ կարծիք՝ գուշակութիւն մը միտքս կը ծնանի՝ կը յղանայ. —d անորոշ. 3. (բանաստեղծական լեզուի մէջ ըլլալ) դատարկ կենալ, դատարկութեան մէջ ըլլալ. 4. կէս քուն ըլլալ, մրափել, նիրհել. sich — փբ. հեռաւորութեան մէջ կորսուիլ, հեռուէն անորոշ երեւալ։ — չ. 22բ. անյ. = բային նշանակութեանց հետ եւ Dämmerung. ը. մփ. աղօտ եւ անորոշ երեւում, անորոշ կարծիք, գուշակութիւն, դատարկութիւն...։

Dä'mmerung, իգ. 31. ա. (Abend·)— վերջնաշաղ, երեկոյալոյս. բ. (Morgen·)— այգ։

Dä'mmerungsfalter, ար. կն. առաւօտեան թիթեռ։ —kreis, ար. անդր. այգաշրջան, մթնշաղի շրջանակ։ —licht, չ. այգալոյս, արշալուսի լոյս. ը. մփ. աղօտ լոյս։ —stunde, իգ. այգաժամ (= Dämmerstunde)։ —zeit, իգ. = Dämmerung.

dä'mmerig, ած. ս. տ. dämmerhaft.

Damnifikánt, ար. 33. իրփ. չարաբար, չարագործ, ոճրագործ։

Damnifikát, ար. 33. իրփ. զրկեալ։

damnifizi(e)ren, նբ. 3ա. իրփ. զրկել, անիրաւել։

Dámokles, յփ. ան. ար. 18. հ. պփ. Դամոկղէս։ —schwert, չ. Դամոկղեան սուր։

Dä'mon, ար. 25. յփ. Dämónen, հ. պփ. տռբ. (գերմարդկային էակ) դեւ։

dä'monisch, ած. ս. դիւական։

Dampf, ար. 13. շոգի. փխ. es geht mit — կարծես թէ շոգւով՝ շոգւոյ արագութեամբ (շատ արագ) յառաջ կ'երթայ. 2. (կիզելի նիւթերու՝ կերակրոց համար) ծխնձեր, գոլորշի. (նախ— փխ. ոչինչ, երեւոյթ.) 3. փխ. ընփ. e—n — haben գինւով՝ սակաւիկ ինչ զուարթացեալ ըլլալ. blauer — = blauer Dunst (տ. Dunst). Hans — (in allen Gassen) ա. ապուշ, անհանճար, անմիտ. բ. նախ— Herr — թեթեւամիտ՝ ծանծաղամիտ մէկը. ընփ. J—m den — anthun (= ihm Verdruss bereiten) մէկը տաղնապեցընել՝ նեղել՝ տառապեցընել. 4. ծանրաշնչութիւն, դժուարաշնչութիւն. (ձիոց) թասերը. den — haben (ձին) ծանրաշունչ՝ թասող ըլլալ։

Dámpfabsperrung, իգ. ար—. շոգին արգելումը, շոգեպահութիւն։ —apparat, ար. շոգեկազմած, շոգեսարուած, շոգւոյ անօթ։ —auflösung, իգ. քմն. փմ. ցնդացուցում, շոգիացուցում։ —ausgang, ար. ար—. խողովակ խառարանի։ —auslassrohr, չ. ար—. (շոգւոյ) փախստի փող՝ խողովակ։ —bad, չ. ա. շոգւոյ բաղանիք. բ. քրտնաբաղնիք. գ. բժշ. շոգեկերպ նիւթերով բժշկական դարմանում։ —barometer, ար. անգայտաչափ։ —boot, չ. շոգենաւ։ —brot, չ. շոգեթթուած հաց, շոգեհաց։ —dicht, ած. շոգեխիտ։ —druckerei, իգ. ար—. շոգետպութիւն (շոգիացեալ գործերով դրոշմում)։ —erzeuger, ար. կամ —erzeugungsapparat, ար. շոգեհան անօթ՝ կաթսայ, շոգեսան։ —esse, իգ. = Dampfschornstein. —flotte, իգ. տորմիղ շոգենաւուց, շոգենաւատորմիղ։ —förmig, ած. շոգենման, գոլորշիապատ։ —getriebe, չ. շոգեշարժ մեքենական կազմած։ —bahn, ար. (— zum Feuerlöschen) (հրդեհի համար) ծորակ։ —beizung, իգ. շոգւով ջեռուցում։ —horn, չ. շոգեխափուցիչ, շոգեշիջոյց (գործի) (= Löschhorn)։ —kammer, իգ. ար—. (պատսպարան՝ մէջ շոգիացման տարուածի մը խուց) շոգեսենեակ։ —kessel, ար. ար—. մփ. շոգեկաթսայ։ —klappe, իգ. ար—. շոգեփականակ՝ շոգւոյ կափարիչ։ —kraft, իգ. ար—. շոգւոյ զօրութիւն. mit voller — ամբողջ

շոգւով. ամենայն զօրութեամբ։ -löschapparat, ար. ար-. Համակշիռ կամեթայ (շարժարանորդնութեան մէջ)։ —kohle, էգ. երա, խանձող, կիսայրեաց ածուխ։ —kugel, էգ. բնէ. շոգեհան գնդակ, կողմնադունան։ —kur, էգ. բժշ. շոգեզէն նիւթերով բժշկական դարմանում։ —leere, էգ. շոգեթափուր տեղ։ —loch, չ. ար-. ծխահան, շոգւոյ անցք՝ ծակ (= Zugloch)։ —maschine, էգ. ար-. շոգեշարժ մեքենայ։ —nudeln, էգ. յգ. խհ. շոգեփեաց գդմաձ։ —opfer, չ. ողջակէզ (= Brandopfer)։ —pumpe, էգ. ար-. շոգեշարժ ջրհան։ —schiff, ար. նով. = Dampfboot. —schifffahrt, էգ. շոգենաւարկութիւն (շոգենաւով երթեւեկ)։ —schornstein, ար. ար-. շոգեմեքենայի մը (մեծ) ծխանը։ —stürze, էգ. ջրմուղ, հրշէջ (= Gluthdämpfer)։ —ventil, չ. (շոգեկաթսայի) ապահովութեան դըռնակ, շոգեփականող։ —wagen, ար. ար-. փոխադրաշարժ՝ սեղաշարժ (շոգեկառք)։ —weg, ար. ար-. ա. շոգւոյ փող, ազուգայ, անցք. բ. (շոգեմեքենայի) շոգւոյ անցք։

Dä'mpffeuer, չ. փխ. արդեւլիչ՝ ճնշիչ հուր։ —fleisch, չ. շոգեփեաց միս։ —mittel, չ. միջնորդ՝ միջոց նուաճման։ —topf, ար. = Dämpfer, 1. ա.։

dä'mpfbar, ած. ս. ճնշանելի, հեղձուցանելի, ճնշելի, նուաճելի։

dämpfen, չէ. ս. յա. եւ չգ. շոգեհնել՝ շոգեկերպ բարձրանալ. 2. շոգւոյ զօրութեամբ շարժիլ, շոգենաւով երթալ, շոգենաւել. der Zug dampft brausend über die Brücke կառաշարքը... մռնչելով՝ գոռալով կամրջէն կ'անցնի։ — ներ. եւ չէ. 1. ա. (ապուրը...) շոգի հանել՝ արձակել, (կրակը) ծխել՝ ծուխ արձակել. փխ. ընդ. Z—m einheizen, daß er dampft մէկը սաստիկ աշխատացնել՝ քրտնցնել, հոգին բերանը բերել. բ. eine Pfeife — ծխափող մը ծխել, ընդ. փաստարան փաւել. ծխոյ կոհակներ հանել, ծուխն յղփել. 2. die Erde dampft erquickenden Geruch երկիրը կազդուրեցուցիչ անուշահոտութիւն կը բուրէ՝ կը ցնէ. —die Pferde քրտնալից՝ քրտինք ջուր կտրած, ամ. խոնաւ դարձած ձիանք։ — չ. ազբ. անյփ. ճնշում, արտաշնչութիւն, շոգւոյ արձակում. ա-. քայլ. գ. օ. beim — ծխափողը ծխելով...։

dä'mpfen, նե. 1ա. եւ չգ. ճնշել, նուաճել, սանձահարել, տկարացնել, անզօրել. 2. ա. երգ. Հրեշակի ձայնը մեղմացնել՝ ըթել. e—e Geige... — (նուագարանաց...) ձայնարգելը դնել. mit gedämpfter Stimme ցած՝ խղդուկ ձայնով. բ. պայծառափայլ՝ ճառագայթարձակ իր մ'աղօտացնել, լոյսը տկարացնել. den Glanz des Lichtes — լուսոյ պայծառութիւնը նսեմացնել. e—n Farbenton — պայծառ գոյն մը տկարացնել՝ աղօտել. գ. hell lodernde Feuer — մեծաբորբոք՝ սաստկակիզ կրակը նուաճել՝ մեղմացնել. einen Brand — հրդեհ մը մարել՝ շիջուցանել. դ. փխ. Leid, Schmerz — (ցաւ՝ վիշտ...) մեղմել նուաճել. Leidenschaften — կիրքերը զսպել՝ կարճել՝ սանձահարել. e—n Aufstand — ապստամբութիւն մը զսպել՝ նուաճել. ե. որս. e—n Vogel — մութ տեղ մը փակել (թռչուն). չ. խոհ. փխ. ծծել, լափել, ծախել. 3. ընչաւութիւնը արգելուլ, ճնշարգել ընել, հեղձուցանել, մղձկել. 4. բանի մը վրայ կենդրոնացեալ շոգի արձակել, բան մը շոգւով լնուլ. խհ. Fleisch — միսը մաղմաղով եփել՝ շոգեփեաց ընել. ար-. Zeuge... — շոգիացընել։ — չ. ազբ. անյփ. —ung, էգ. 31. սանձահարում, նուաճում, տկարացուցում, մեղմացուցում. փխ. ծծում. խհ. մաղմաղով եփում, շոգեփութիւն, շոգիացուցում։

Dämpfer, ար. 11ա. = Dampfboot. —linie, էգ. շոգենաւաց գիծ՝ ուղղութիւն։

Dä'mpfer, ար. 11ա. սանձահարող, նուաճող (փ. dämpfen). մարող. փխ. (Licht) — (լոյս) նուաղեցնող՝ մեղմացնող. ein — der guten Laune խռովարար, խռովարկու, ամբոխիչ. e—n — aufsetzen = dämpfen; 2. ա. Հրանցոյց, Հրաշէջոյց, ճրագաշէջոյց (գործի) (= Löschhorn). բ. ար-. (փքոցներու մէջ) ընչա-

Digitized by Google

հան, օդոյ ծակ. գ. երբ. ձայնար-գել (նուագարանի), (դաշնամուրի) հեղձակ՝ ձայն արգելող կտաւ-ախիցք. դ. որ. (շոգեմեքենայից) ծխանի կափոյր, ծխանակափոյր։

dámpfig, ած. 6. (նաեւ dámpficht) շոգելից, գոլորշիալից, ծխալից։

dä'mpfig, ած. 6. զմայոտ, ծանրաշունչ. դժուարաշունչ՝ թա-ստող (ձի) (= herzschlächtig)։

Dä'mpfigkeit, իգ. 31. անյ. = Dampf, 4.

dánach եւ **danách**, նաեւ **darnach**, մ. (Բանէ մը էֆրէ- նոտափալը դէ-մամ.) ա. (բանի)ի մը, առ (այս), դէպ ի... — strebst Du առ այս կը ձգտես, նպատակդ այս է. ich habe ihn — gefragt իրեն զայս հարցուցի. ich frage nichts — ասոր կամ փոյթ՝ հոգս չէ, ինծի պէտք չէ. das Verlangen — (զայս) առնելու կամ ունենալու բաղձանքը. բ. (յարաբերական շաղկապ-նելի). trachtet —, daß... ջանացէք՝ փոյթ տարէք որ... 2. (...) հանգոյն, ըստ, որպէս. handelt — ըստ այնմ գործեցէք. ich kann nicht viel ausgeben, die Zeiten sind nicht — չեմ կրնար շատ ծախսել, (վասն զի) ժամանակները չեն ներեր. er hat es — gemacht, daß... այնպիսի կերպով մ'ըրաւ որ... Ծղբ. er sieht (auch) — aus անոր կը նմանի՝ նման կ'երեւայ. aber es geht ihm auch — ա) բայց անոր հետեւութիւնները կը կրէ. բ) իւր արժանաւոր հատուցումը՝ վարձքն ընդունած է. die Waare ist billig, aber sie ist auch — վաճառքը թեթեւագին է, սակայն (որպիսութիւնն եւս) ըստ այնմ է. Alles läßt sich — an, als ob... ամենայն ինչ կարծես թէ առոր... կերպարանքը կ'առնու. 3. (...) ըստ, հանգոյն, ըստ այնմ. — die Arbeit, — der Lohn ինչպէս ջուր, նոյնպէս ապուր. ինչպիսի գործք, նոյնպիսի վարձք. 4. (= hernach) յետոյ, ետքէն, ասկից վերջը։

Dánae, իգ. 38. յա. ան. դշբ. Դանայա։

Dánaer, ար. յգ. 22ա. հ. պդ. Դանայեանք. ... Ցոյնք։ —geschenk, չ. խաբեբայի պարգեւ՝ ընծայ։

Danaide, յա. ան. իգ. 35. յգ. ——n, դշբ. Դանայիդք։

Dándy (դէնդի), ար. 38. յգ. նաեւ **Dándies**, նորաձեւ՝ նորաձեւութեանց հետեւող եւ պճնասէր մարդ։

Dándythum, չ. 30. անյ. զարդասիրութիւն, զարդասիրիկ բարք։

Dä'ne, ար. 34. **Dä'nin**, իգ. 32. Դանիացի. 2. = Dänenroß.

danében, մ. քովը, առընթեր. 2. փխ. — gehen զարտուղիլ. մոլորիլ, սխալիլ (անձանց). աղէկ յեցած չըլլալ (իրաց՝ գերանաց...). 3. բաց ասկէ։

Dä'nemark, չ. 22բ. անյ. աշխ. Դանիա, Տանիմարքա։

Dä'nenroß, չ. դանիական ձի։

danieden, հնց. դիւ բնա. մ. հոն ի խոնարհ. 2. աստէն, ընդ արեգակամբ։

danieder նաեւ **darnieder**, մ. ի խոնարհ, գետինը, վարը. — fallen գետին իյնալ. 2. — beugen կքել. փխ. ընկճել. — drücken նեղել, հարըստահարել, զըկել. — kämpfen գետին զարնել. — liegen հիւանդ պառկիլ. բ. փխ. ծիւրիլ ծնդիլ, տկարանալ. — schlagen գետին կործանել, տապալել. փխ. լքանել, վհատեցընել։

Dániel, յա. ան. ար. 38. Դանիէլ։

daniélisch, ած. 6. դանիէլեան։

Dä'nin, իգ. 32. տ. Däne.

dä'nisch, ած. 6. դանիական. das —e, 34. — չ. անփխ. դանիերէն (լեզու)։

Dank, ար. 20. անյ. (ընդունած բարեաց երախտապարտութեան զգացում) շնորհակալութիւն, երախտահատուցութիւն (gegen J. մէկուն, առ որ). ընփ. ich weiß es Euch mit dem Teufel — գրող տանի շնորհակալութիւնդ. J—m — zollen իր շնորհակալութիւնն հատուցանել. 2. J—m für et. —, viel — wissen մէկուն կարի յոյժ շնորհակալ ըլլալ, (բարեաց մը) համար շնորհակալութիւն մատուցանել. 3. գոհութիւն, փառք. Gott sei —! գոհութիւն Աստուծոյ. բ. փառք

Digitized by Google

Աստուծոյ (որ...). 4. ա. շնորհակալութիւն (յայտնելը), գոհութիւն. ich statte Ihnen dafür m—n — ab, ich sage Ihnen meinen besten — (dafür) կը յայտնեմ Ձեզի իմ խորին շնորհակալութիւնս... Բ. Գղմհ. Բյթ. meinen —! կամ haben Sie — շնորհակալութիւն մեծ, շնորհակալ եմ, (Նամակի մէջ) Հաճեցէք շնորհակալութիւնս ընդունիլ. 5. Աշխ— Նխ. Գրծ. — Ihrer Bemühung Ձեր խնամոց շնորհիւը, ի շնորհս Ձեր խնամոց. 6. վարձք, հատուցում. ist Das der — für meine Mühe? այս է իմ ճգանցս վարձքը. schlechten (կամ ընդ. des Teufels) — mit et. verdienen կամ davon bekommen (իր բարերարը...) փոխարէն մեծ ապախտիք ընդունիլ: Բ. — 13. միջանակ, գինք (պատերազմի): Գ. — Հնդ. 20. յվ. —en, (գեր. գործածուած այս բացատրութեանց մէջ.) gegen, wider I—s — (= Absicht, Willen) մէկուն դիտաւորութեան դէմ. I—m et. zu — machen հաճել զմէկը, մէկուն քմաց համաձայն գործել. zu — erhalten ստացայ, ի ստացումն (ստորագրէ այս անուն):

Dánk'adresse, էգ. շնորհակալութեան յայտարարութեան թուղթ: **—altar**, ար. գոհութեան զոհից սեղան: **—beflissen**, ած. շնորհակալ, երախտահատոյց: **—beflissenheit**, էգ. եռանդնալից շնորհակալութիւն, երախտագիտութիւն: **—begier(de)**, էգ. երախտագիտութիւնն յայտնելու փափաք: **—begierig**, ած. երախտագիտութիւնն յայտնել փափաքող: **—bezeigung** եւ **—(es)bezeugung**, էգ. ցոյց՝ հանդէս շնորհակալութեան: **—brief**, ար. նամակ շնորհակալութեան: **—erfüllt**, ած. երախտալից, շնորհակալութեամբ զգածեալ: **—feier**, էգ. շնորհակալութեան գործք: **—fest**, Հ. տօն՝ հանդէս շնորհակալութեան՝ երախտագիտութեան: **—gebet**, Հ. շնորհակալութեան աղօթք, գոհութիւն. das — nach Tische (Gratias) sprechen (կերակրէն ետքը) գոհութեան աղօթքն ընել, գոհանալ: **—gefühl**, Հ. գոհութեան՝ շնորհակալութեան զգածում: **—gottesdienst**, ար. Հ. Մր. պաշտօն շնորհակալութեան. Անգ. Մր. «Զքեզ Աստուած» (Երգեցը): **—lied**, Հ. երգ շնորհակալութեան: **—opfer**, Հ. զոհ գոհութեան: **—rede**, էգ. ճառ շնորհակալութեան: **—sagen**, Հբ. Ի. Դ. է Յորդ.: **—sage**, էգ. **—sagung**, էգ. ա. = **Dank**, Ա. 4. mit lauter —en bezahlen շնորհակալութիւնը գեղեցիկ խօսքերով միայն յայտնել: **—vergessen**, ած. = **undankbar**.

dánkbar, ած. 6. (für et. բանի մը) երախտագէտ, շնորհակալ. Մ. (Յնդ. Նախ— —lich) երախտագիտութեամբ, շնորհակալութեամբ. 2. երախտապարտ, երախտագիտութեամբ զգածեալ. was wir — anerkennen որուն մանաւորապէս երախտապարտ ենք. 3. օգտակար, շահաբեր, շահեկան. —e Arie ազդեցիկ՝ ազդեցութիւն ընող երգ:

Dánkbarkeit, էգ. 31. Անյփ. շնորհակալութիւն. seine — bezeugen շնորհակալութեան ցոյցը տալ. Բ. (ընդունուած բարիքը ճանչնալ) երախտագիտութիւն. aus — առ երախտագիտութեան: **—sbezeigung**, էգ. շնորհակալութեան ցոյց՝ նշան:

dánkbarlich, Մ. = **dankbar**, 1.

dánken, Հբ. Ի. 3—. (Բարբառ ՕԲԷ ՄԷՋ Անց. Նախ— 3Բ.) I—m für et. — մէկուն բանի մը համար շնորհակալ ըլլալ. danke schön! = **Dank**, 4. Բ. nahm das Brod, dank(e)te und brach's առեալ զհաց գոհացաւ եւ եբեկ. 2. für ein Anerbieten bestens — ընծայի մը համար մեծապէս երախտապարտ ըլլալ. seid gedankt! շատ շնորհակալ եմ. Sie haben nicht Ursache zu — շնորհակալ ըլլալու իր չկայ. —d erhalten (վճարուած պարտքի մը համար) շնորհակալեօք ստացայ. Ծղրբ. da danke ich! շնորհակալ եմ. (ich) danke, es geht շնորհակալ եմ, ընդ. այսպէս այնպէս կ'երթանք. Խղ. ich danke (will keine Karten mehr kaufen) կը կենամ, թուղթ չեմ ուզեր. 3. գովել, հռչակել, փառաբանել. 4. er hat mir gedankt փոխադարձիւ զիս ողջունեց: — Նբ. I—m et. — մէկուն հատուցանել, մէկը վարձատրել. I—m schlecht — մէկուն վաստակոց արդար հատուցում չընել. wie soll (kann) ich Ihnen

jemals —…! ի՞նչ հատուցում տամ Ձեզի ի փոխարէն… danke Dir's Gott! Աստուած հատուցանէ քեզի. ժղրբ. Das dank' ihm der Teufel! տար փոխարէն վարձք պահանջելու իրաւունք չունի, ընդ. Թող սատանան տար փոխարէն զինքը վարձատրէ. 2. er hat Ihnen das Leben zu —, er dankt Ihnen das Leben իւր կեանքը Ձեզի պարտական է. ihm danke ich, daß ich so glücklich bin իրեն պարտական եմ այսչափ երջանկութիւնս: — ն. 22բ. անյ. շնորհակալութիւն. über dem — (vergißt er…) շնորհակալ եղած ժամանակ (…ընելու) կը մոռնայ:

dánksag|en, Նբ. 8ա. բժ. ich sage Dank (տ. **Dank**, ձ. ա.): — չբ. հ. անբժ. Du danksagest դուն կը գոհանաս: — ն. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. գոհութիւն, շնորհակալութիւն:

dann, Մ. ան ատեն, յայնժամ, այն դէպքին մէջ. wie —? und (was) —? եւ ետքէ՞ն, եւ վերջէ՞ն. selbst —, wenn Das wahr wäre եթէ նոյն իսկ (այս) ճշմարիտ ըլլար…, յայնժամ իսկ… selbst — nicht, als… եւ ոչ իսկ յայնժամ, երբ… erst — et. thun, wenn… հազիւ ան ատեն բան մ'ընել, երբ… 2. յետոյ, վերջէն, ետքէն. 3. բաց ի, դեռ եւս, բաց ասկից, դարձեալ. 4. — u. **wann** երբեմն երբեմն, ընդ ժամանակս ժամանակս. աստ անդ, հեռի իրարմէ. ըստ բերման, ըստ քմաց. 5. — **und** — այս ինչ ժամանակ. 6. յոճոխ հոլովական մէջ. = **denn**. — ն. անփխ. — **Zukunft**.

dánnen, Մ. 1. **von** — անկէ, անկէ ի բաց. von — gehen (reiten, ziehen) մեկնիլ, հեռանալ. 2. ցնցա. յարաբերական էմասրք. (Christus…) ist aufgefahren gen Himmel, von — er wiederkommen wird… Քրիստոս երկինք վերացաւ, ուսկից նորէն պիտի գայ ի…:

Dánte, յղ. ան. ար. 38. Տանդէ: — էգ. 35. յփ. Նաւա —ն, (խաղի մէջ փղոսկրէ կամ մետաղէ նշան՝ արծաթի կամ ստակի տեղ) ոսկրանիշ, խաղանիշ:

Dánzig, ն. 38. փղ. Տանցիկ: —**er**, ար. 22ա. —**erin**, էգ. 32. Տանցիկցի: —**er**, ած. անփխ. — Goldwasser տանցիկեան օղի:

Dáphne, յղ. ան. էգ. 30. եւ ;8. տ9բ. Դափնէա:

dar, Մ. = **da**.

darán եւ **dáran**, Մ. հմա. **dran**, ատոր մէջ՝ վրայ, յայնմ, ատոր. der Reifen ist schon — (an dem Fasse) շրջանակին արդէն (տակառին վրայ) վրան անցուած է. wird er sich — nicht stoßen ատոր վրայ չի դառնանար՝ չի վշտանար, անկէ չ'առնուիր. 2. — erkenne ich ihn ատով (յայնմ) կը ճանչնամ զինքը. (hinten) — բանի մը կցել, միացել. ein Hut und ein Strauß — ծաղկեայ փունջով զարդարել գլխարկ մը. ein Hemd, aber keine Kragen — անօձիք՝ առանց օձեաց շապիկ. (unten) — տակը, վարը. **drauf u. dran**, —) յառաջ, յառաջ (Թշնամեաց վրայ). բ) wenn es drauf u. dran kommt եթէ պատահի, պատահած ատեն, ի դիպուածի… (տե՛ս. էէգ.) գ) երբ (բան մ'ընել)ու վրայ ըլլայ խնդիրը, եթէ խնդիր ըլլայ… բ. (յոճոխ չէ ճոռէ-մանաւէր) ich habe nicht — gedacht, ihn zu beleidigen միտքս զինքը Թշնամանել չէր. գ. նաեւ **neben** —: man sieht ein Haus und einen Garten (dart) —, (gleich) — տուն եւ ատոր շատ կից պարտէզ մը. — **sein** et. zu thun բան մ'ընելու զբաղիլ՝ զբաղած ըլլալ. ich bin — (an der Reihe), zu… կարգն իմս է. բ) (nahe) — sein zu… (բան մ'ընելու) վրայ ըլլալ, մերձ՝ հուպ ըլլալ. er war nahe — zu sterben մերձ ի մահ էր. es war **drauf und dran**, daß sie abgereist wäre խուն ինչ կար ճամբայ ելլելուն, ճամբայ ելլելու մօտ էր. ընդ. Alles was **drum und dran** ist կամ hängt ինչ որ անոր մասն է. բ) փխ. ինչ որ անոր կը հայի՝ անոր հետ աղերս ունի. 3. (անօրէն էգղածոր էամ ամբողջագայնչէն մը մէկը էը մոռծոաէ.) der Letzte ist — (գնդախաղի մէջ) վերջինին արձանները պիտի կանգնէ. gut — s. լաւ վիճակի մէջ ըլլալ. übel — s. գործերը վատթարանալ, Թշուառ վիճակի մէջ ըլլալ. er ist bei ihm gut (kamm wohl) — անոր (աչքաց) առջեւը հաճոյ է՝ շնորհք գտած է. ժղրբ. da bin ich schön — շարաչար խաբուած եմ. man weiß nicht wie (կամ wo) man mit ihm — ist բոլորովին ան-

Digitized by Google

տալը է ինծի, թէ իրեն հետ ինչ յարաբերութեան մէջ եմ. wenn ich recht — bin եթէ չեմ խաբուիր։ — **geben**, տալ. զոհել. նուիրել. — **gehen** zu... ձեռնարկել, սկսիլ. er hat — **glauben** müssen հարկադրեցաւ անոր հաւատալ. բ) սպաննուեցաւ. Du mußt Dich sehr — **halten** մեծ փոյթ հարկաւոր է. — **kommen** կարգն իրեն գալ. es **liegt** mir —, zu... վրան հոգ ունիմ, ինծի պիտոյ է. es liegt mir nichts — zu... իմ փոյթս չէ՝ հոգս չէ. es liegt mir (viel) — վրան մեծ փոյթ ունիմ, վրան մեծ կարեւորութիւն կը դնեմ. es liegt mir nicht viel — շատ հոգ չեմ ըներ. was liegt —! իմ ինչ փոյթս, ինծի ինչ. sich — **machen** = — **gehen**; er **muß** — պէտք է ձեռնարկել՝ սկսիլ. բ) կարգն իրենն է. գ) մահուընէ չի զերծանիր. ընդ. եղթալոց է. — **sein**: wer ist —? որո՞ւն է կարգը. Sie sind — կարգը Ձերն է. es ist Etwas — իրին մէջ ճշմարիտ բան կայ. բ) իրն աշխատանաց արժանի է, իրը կարեւոր է. es ist Nichts — նաեւ nichts Wahres — իրն անհնեւին սուտ է. բ) իրը դանկ մ'ալ չ'արժեր. sein Vermögen... — **setzen** ստացուածքը... վտանգի մէջ դնել. Alles — setzen (um zu...) ամենայն ջանքն ընել՝ բոլոր ճիգը թափել՝ ամէն քար շարժել (նպատակին հասնելու համար). ich habe gut — **gethan**, (daß ich...) լաւ ըրի որ... es scheint als ob er nicht gern — **will** թուի թէ գործքիս չի հաճիր՝ գործքն իր քմաց համաձայն չէ։ — Հ. [illegible] տ. **darum**, Հ. 2.։

Darangabe, էգ. 35. [illegible] զոհ. նուէր։

darauf եւ **darauf**, [illegible] **drauf**, ([illegible]) վրան, անոր վրան, յայնժամ. hier ist Dein Lager, — magst Du ruhen ահա քու խշտիդ՝ հանգչէ վրան. — rechnen, — zählen վստահ ըլլալ ապահովութիւն ունենալ. — stolz sein (darauf daß...) պարծիլ, պարծանաց նիւթ համարիլ (որ...)։ 2. ein Helm und ein Federbusch — կամ mit e—m Federbusch — ցցնաւոր սաղաւարտ. ein Tisch, aber keine Decke — անծածկոց սեղան. — soll es nicht **ankommen** խնդիրն յայսմ չէ. ich **lasse** mich nicht — **ein** —) աս գործքիս մէջ չեմ խառնուիր. բ) աս պարագայից մէջ չեմ մտներ. — **gebe** ich viel անոր վրայ մեծ կարեւորութիւն կը դնեմ. ich bin neugierig — անոր հետաքրքիր եմ, զատիկս կը բաղձամ գիտնալ. es **steht** Tod(esstrafe) —, նաեւ der Tod steht — մահու (պատժով) արգելեալ է. ich lasse mich — **todtschießen** ընդ. արար ըլլամ եթէ այսպէս չէ. er **wartete** —, weil es nicht fertig war ըմբռնած չըլլալուն հարկադրեցաւ սպասել. ich **wette** — դրաւ կը դնեմ որ այսպէս է. տ. նաեւ [illegible] Հ. ա. **ankommen**, 7.; **anlegen**, 4. գ.; **ausgehen**, 10.; [illegible] — ! բանէ, բանէ, քըշքըշ (բացագանչութիւն՝ շունը խրախուսելու). բ. ([illegible]) ich wollte — schwören, daß... կ'երդնուի որ... 3. ([illegible]) յայնժամ հետ, եւքէն, վերջէն, յետագայ. [illegible] յաջորդ. das Jahr — յաջորդ տարին. ein Jahr — տարի մ'եւքը. **drauf und drauf** = **immerfort**; 4. — **hin**, — **los**, — **zu** դէպ ի (նպատակ). der Weg führt gerade — zu... ճամբան դէպ ուղիղ հոն կը հանէ. — los arbeiten, schreiben... շտապաւ՝ եռանդեամբ աշխատիլ՝ գրել (կամ ...ու սկսիլ). տ. նաեւ **blindlings**, **daran**, 2.; [illegible] — gehen wie Blücher ուժգին հարկանել։ — wollte ich **hinaus** հոս կ'ուզէի հանիլ. 5. ([illegible]) — **aus- sein** (zu) = **ausgehen**, 10.; [illegible] — wird Niemand **fallen** (կամ verfallen) ոչ ոք այս խորհուրդը պիտի ունենայ. — **geben** սաստիկ դրաւականն՝ [illegible] տալ. բ. ich gebe Nichts (կամ nicht viel) — անոր վրայ մեծ կարեւորութիւն չեմ դներ. — **gehen** կորսուիլ, երթալ. es geht viel Zeit — անոր մէջ շատ ժամանակ կը կորսուի. es sind viele Menschen — gegangen շատերը կորսուած են. J—m — **helfen** մէկուն բան մը յիշել տալ. յուշարարել. — **kommen**, (daß...) —) (բան մ'ընելու) գաղափար՝ միտք ունենալ. բ) յիշել որ... — **können** (gehen, steigen...) վրան (ելլել...)

Digitized by Google

կարենալ. —müssen, —sollen (geben, steigen...) (ելնելու...) ստիպեալ ըլլալ։

D(a)rauf'gabe, իգ. 35. գրաւական, ռեհին։

daráus եւ **dáraus**, հմա. **draus**, մ. ասոր, ասկէ, անկէ դուրս. անոր մը ներսէն՝ խորքէն. es folgt —, daß... ասկէ կը հետեւի որ... — wird nichts ասիկայ հետեւութիւն մը չունենայ՝ չյաջողիր. was wird — werden? ասկէ (առաջարգութենէ մը) ինչ պիտի ծագի՝ յառաջ գայ. բ. ինչ հետեւութիւն՝ արդիւնք պիտի ունենայ. ich mache mir Nichts (կամ wenig) — ամենեւին հոգս չէ, կարգի ասկար հոգ կ'ընեմ. ich mache mir Nichts —, ob... ամենեւին հոգս չէ, եթէ... ich kann nicht klug — werden ասկէ բան մը չեմ հասկնար՝ իմանար. 2. es ist ein Sprichwort — geworden առակ եղեր է, առածի անցեր է, առակ դարձեր է. die Bibel oder eine Stelle — Ս. Գիրքին կամ անկէ քաղուած հատուած՝ վկայութիւն մը։

dárben, չբ. հ. 3ա. կարօտ ըլլալ, կարօտիլ, չքաւորիլ. —. սաստիկ անօթութենէ մեռնիլ. 2. freiwillig — անձը կարեւորներէն կամաւ զրկել։ — չ. 22բ. ա–ջ+. կարօտութիւն, չքաւորութիւն։

dárbieten, նբ. եւ sich — փբ. 2չ. (=հմ. ներ. 3բ.) բ+. ներկայացընել, առաջի դնել. ներկայանալ, առաջի դրուիլ։ — չ. 22բ. ա–ջ+. ներկայացում, ընծայեցում։

dárbringen, նբ. 4ա. բ+. մատուցանել, (իբրեւ զոհ) նուիրել. huldigend — մէկուն բան մը (իբր նուէր) ընծայել՝ նուիրել։ — չ. 22բ. ա–ջ+. —ung, իգ. 31. ընծայեցում, մատուցում։

Dardanéllen, իգ. յ+. 35. ա–չ–. Տարտանէլի (դղեակները). 2. Նա–– **Dardanéllenstraße**, իգ. 35. ա–ջ+. Տարտանէլի նեղուց։

Dárdaner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հ.ազ. Դարդանացի (=Trojaner)։

Dardánien, չ. 22բ. ա–ջ+. հ. ա–չ–. Դարդանիա։

Daréikos, ար. 39. յ+. Daréiken, գրմ. դարեհական դրամ։

darein եւ **dárein**, հմա. **drein**, մ. (փոխանակ in նր. հանդերձ փոխանակա. հմմ. darin) հոն ներս, աս տեղւոյս մէջ, այս տեղը. sich — (er)geben (կամ finden, fügen, schicken) (ասոր) հպատակիլ, հնազանդիլ. (բան մը) յանձն առնուլ. ich willige — ասոր կը հաւանիմ. 2. — blicken = —schauen; —fahren (մէկուն... վրայ) յարձակիլ. (oben) — geben բան մը գնածին վրայ (ձրի) տալ. die Handschuhe sollen (mit) — gehen ձեռնոցները վրան պիտի տար... sich — legen ներքը նատիլ. բ) փբ. միջամուխ ըլլալ. sich — mengen (կամ mischen) մէջը խառնուիլ, ընդ մէջ անկանել. —reden (կամ sprechen) խօսակցութեան մէջ մտնել. —schlagen երկու կողմանէ երկուստեք զարնել. —schauen կամ —sehen դնել, նայիլ, նկատել. բ) = aussehen, չբ. 2. ա. եւ բ.; բ. (յաճախ չէ ճարփմանաւոր.) ich willige —, daß... կը հաւանիմ որ... (հմմ. նաեւ hinein)։

darf(st), նր. dürfen։

darin եւ **dárin**, հմա. **drin** (փոխանակ in նր. 3. զեմփի գերանաամբ իրոյ նկարմամբ). ի մէջ, (ասոր) մէջը. es ist Das u. Das — ասոր մէջն այս ինչ եւ այն կայ՝ բովանդակուած է. darin irren Sie sich յայսմ կը սխալիք. die wahre Größe besteht —, daß... Ճշմարիտ մեծութիւնը յայնմ կը կայանայ որ... der Unterschied besteht —, daß... զանազանութիւնն՝ տարբերութիւնն յայնմ է որ... mit — begriffen անոր հետ բովանդակուած. 2. ein Käfig und zwei Vögel — վանդակ մ'երկու թռչունք. ein Beutel und kein Geld — դատարկ քսակ մը։

d(a)rinnen, մ. ասոր մէջ՝ ներքը. բ. մր. = darin.

dárlegen, նբ. 3ա. բ+. մէջտեղ հանել, ի տես դնել. մեկնել, լուսաւորել. offen — աչքերու՝ յայտ յանդիման ընել. umständlich — մանրամասն պատմել, մանրապատում ընել. 2. փրկիկ հնյ. աւանդ՝ պահեստի դնել։ — չ. 22բ. ա–ջ+. —ung, իգ. 31. առաջի՝ ի տես դնելը, առաջարկութիւն. մեկնութիւն, մանրապատմութիւն, աւանդ՝ պահեստի պահելը։

Dárleger, ար. 22ա. —in, իգ. 32.

Digitized by Google

առաջի դնող. ձեռնող. մանրա-մասն պատմող. աւանդ տուող, աւանդատու:

Dárleh(e)n, չ. 22բ. փոխ, փո-խատուութիւն, կանխայթ (հմմտ. Anleihe). J—m ein — geben կամ machen մէկուն գումար մը փոխ տալ. als — իբրեւ փոխ:

Dárlehens|kasse, էգ. փոխի արկղ, փոխարկղ: —kassenverein, ար. փո-խարկեղ ընկերութիւն:

dárleih|en, նբ. 2դ. բդ. փոխ տալ: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. փոխ, անոթ:

Dárleiher, ար. 22ա. —in, էգ. 32. փոխատու:

Darm, ար. 13. անդր. աղիք, ըն-դերք. ընդ. աղիք, (աէր, գութ.) 2. փաղակ. պատեան. 3. էխ. ընդ. երկայնահասակ եւ վտիտ անձ՝ ներքուստ եւ ձող մէկը. ընդ. կոն-ճոխ, ձող: —ausleerung, էգ. ապա-վիժում: —bein, չ. անդր. ազ-դեր մեծագոյն ոսկր: —einklemmung, էգ. բժշ. էրն. խեղդ աղեաց: —fell, չ. ար. ճարպ քաղրդի, ա-ղեճարպ: —fieber, չ. ստամոքսի տենդ, աղետենդ: —fistel, էգ. բժշ. աղեկեղ, կեղանկ սրբանք, թա-փանակեղ: —gicht, էգ. կամ —grimmen, չ. բժշ. աղեաց խիթք: —ruhr, էգ. բժշ. թանչք, վատաղու-թիւն: —saite, էգ. երժ. աղիք՝ լար նուագարանաց, նուագարանալար: —saitenhändler(in, էգ.), ար. աղեվա-ճառ: —saitenmacher, ար. աղեգործ: —stein, ար. բժշ. էրն. աղեքար, քար ընդերաց: —übel, չ. բժշ. որովայնա-ծութիւն: —verstopfung, էգ. բժշ. որովայնապնդութիւն, խստու-թիւն որովայնի: —weh, չ. բժշ. ա-ղեցաւութիւն: —zwang, ար. բժշ. աղեաց կծկում՝ խստութիւն: —zubereitung, էգ. ար. լարագործու-թիւն:

dárnach եւ darnách, մ. = danach.

darnieder, մ. = danieder.

daröb, հմ. drob, մ. = darüber.

Dárr|balken, ար. յգ. ար. գա-րեջրոյ փռան գերան: —blech, չ. ար. վանդակ՝ կաղկարայ (գարե-ջրոյ) հնոցի: —boden, ար. չորարան, (կառու...) ցամքեցընելու տեղ: —fieber, չ. բժշ. ծիւրատենդ, ծիւր-ախտական տենդ: —gekräut, չ. ար. տղայ՝ կղկղանք պղնձի, պղնձախա-րամ: —geld, չ. գարեջրոյ կոխածի տրոտանքի հարկ: —haus, ար. ար. չորարանի տուն, տուն ուր չորցընելու հնոցը կայ. ը. մթ. = Darre, 2.: —holz, չ. ջերմաստիճանը տաքցընելու փայտ: —horde, էգ. կամ —hürde, էգ. ար. կաւկը չոր-ցընելու մաղ: —malz, չ. ար. չո-րամատա, փռան մէջ չորցուած մատա կամ կաւկ: —ofen, ար. ար. չորարան, չորցընելու փուռ: —stube, էգ. ջերմաստիճանակ, (շաքար...) չորցընելու խուց: —sucht, էգ. բժշ. ծիւրութիւն, նւրգեւութիւն, ծիւր-ախտ: —süchtig, ած. բժշ. նւր-գեւական, ծիւրական. նւրգեւոտ, ծիւրախտաւոր:

Dárre, էգ. 35. = Darren, չ. 2. ար. չորարան. (գարեջրոյ հա-նելու) փուռ. die Malz auf die — bringen փուռը մատա լեցընել. 3. գլ. (ծառոց) գօսացում, չորացում, ցամաքում. բժշ. = Auszehrung; — der Vögel թռչնոց մաշում՝ ծիւ-րում:

dárreich|en, նբ. 3ա. բդ. մատու-ցանել, ընծայել, առաջի դնել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. մա-տուցում, ընծայում:

dárren, նբ. 3ա. ար. աղանձել. (գարեջրոյ) փռան մէջ չորցընել. ար. երկ. Hanf — կանեփ չորցընել: — չ. 22բ. անյգ. աղանձում. փռան մէջ չորացում:

Dárris, ար. անփխ. ար. կիզա-հող, սկախառն գարշահոտ կիզա-կաւ:

Dár(r)ling, ար. 20. ար. (գլխար-կագործութեան մէջ) գարդ. կա-ղապար, կմախք:

dárstellbar, ած. 6. ներկայացուե-լի, ստորագրելի. թտ. խաղացուե-լի, ներկայացուելի:

dárstellen, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. բդ. ներկայացընել, յանդիման կացուցանել, տեսնուիլ, ներկա-յանալ. բ. sich gut — ... ինք զինքը ցուցընել, երեւալ. Das stellt sich (Jedem von selbst, nackt) — այս տեսներեւ է. փմ. ein Metall — ա) մետաղի մը

Digitized by Google

կազմիլ մասերը ցուցընել. Բ) մը-տաղ մը լուծել. 2. ա. առաջի ա-չաց դնել, յառաջ բերել. Բ. նկա-րագրել, ստորագրել. Նմ. die Kö-nige ... — Թագաւոր... ձեւացընել՝ ներկայացընել. eine Rolle zuerst — դեր մը առաջին անգամ խաղալ՝ դերասանել: —d, դբբ. Ներ. եւ ած. Ց. 1. = [illegible] նշա-նակ... 2. et. —d նկարա-գրական. —de Geometrie նկարագրա-կան՝ ձեւագրական երկրաչափու-թիւն: — Հ. 22Բ. անջ. = Dar-stellung.

Därsteller, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ներկայացընող, նկարագրող, ցու-ցընող... (տ. darstellen). 2. արու-եստագէտ. Նմ. դերասան:

Därstellung, էգ. 31. մատուցում, ընծայում (նաեւ էր.). 2. (բանի մը պատկերներով՝ թատրոնական ներկայացուցում.) ա. խաղալը, ներկայացուցում. Բ. մերասին յառաջածութիւն. նկարագրու-թիւն, ստորագրութիւն. էբգ. — (des Thatbestandes) յիշատակարանք, գիր յուշարար. Նմ. erste — einer Rolle դերասանի մը դեր մը առաջին ան-գամ խաղալը. ար. մտադրաց լուծում. 3. = Darstellungsweise.

Därstellungs|art, էգ. ներկայացը-նելու՝ ընծայեցընելու կերպ, եղա-նակ ընծայութեան: —gabe, էգ. կամ —talent, Հ. ձիրք նկարագրու-թեան. Բ. ձիրք նմանողութեան: —weise, էգ. առաջադրութիւն. ած. նկարուած. (նիւթի մը վրայ) ճա-ռելու՝ շարադրելու եղանակ:

därthu|n, նբ. 4Բ. բէ. յանդիման առնել, ցուցընել, ակներեւ ընել: — Հ. 22Բ. անջ. —ung, էգ. 31. ցու-ցում, ակներեւ ընելը:

darü'ber եւ **därüber**, Հմ. ընդ. **drü'ber**, Վ. 1. (ժխւց) ա. վրան, ի վերայ, անոր. Բ. da ist eine Thür und ein Schild — ահա դուռ մը՝ վրան (գլխանշանի) փակցուած. er machte sich eiligst — հապճեպով գործք մը գործելու սկսաւ, գործքին վրան ինկաւ. — hin բանի մը վրայէն. էէ. յախուռն, Հարեւանցի. ֆէ. ich bin — hinweg ի վերայ քան զայս եմ. Բ) առ ինծի չի վերաբերիր՝ Հայ-

իր. drunter und drüber վեր ի վայր. es geht Alles drunter und — ամէն բան խառնաշփոթ՝ խառնակ է. Գ. es ist eine Brücke — gebaut վրան կամուրջ ձգուած է. — (über die Brücke) geht der Weg ճանապարհն ընդ այս (կա-մրջին վրայէն) է. ich bin — (über das Feld) gegangen (դաշտը) կորեցի ան-ցայ, ասոր մէջէն անցայ. — (zwischen zwei Zeilen) schreiben (տողամէջին) վրայ գրել. sich — her machen շտապաւ բանի մը ձեռնարկել՝ (բանի մը վրայ) իյնալ. er ist — անոր կը զբաղի. — hinaus քան..., անկէ անդին. Հ. մր. աւելի հեռու. er ist — hinweg gegangen ասոր վրայ խո-սիլը զանց ըրաւ. 2. ([illegible]) ասոր վրայ, ասոր հա-մար. ich freue mich — շատ ուրախ եմ ասոր վրայ. denken Sie — nach խորհրդածեցէք՝ մտածեցէք ասոր վրայ. ([illegible]) er beklagte sich —, daß... գանգատեցաւ որ... 3. ([illegible]) աւել, այս պատճառաւ, ասոր համար. sind denn meine Gründe so schlecht, daß ich — ihre Hochachtung verlieren sollte? արդեօք յա-ռաջ բերած պատճառներս այն-չափ յոռի՞ են, որոնց աղագաւ իր համարումն անգամ կորսնցընեմ. ընդ. — lasse ich mir k—e graue Haare wachsen ասոր համար ալեւորելու պէտք չունիմ, այս ամենեւին հոգս չէ՝ սիրտս չեմ դներ. 4. ([illegible]) այս ատեն, այս միջոցին. das Werk wird unvollendet bleiben, denn der Verfasser ist — gestorben գործքն անկատար պիտի մնայ, որովհետեւ հեղինա-կը չինելու ատեն մեռաւ. er kam — hinzu միանգամ (կը խօսէինք)..., ե-կաւ. 5. ([illegible]). ein Viertel — չորրորդ մասն՝ քառորդ մ'ա-ւելի. ich thue was ich soll und noch — պարտուպատշաճը կ'ընեմ, մանա-ւանդ թէ աւելի եւս. nicht — oder darunter ոչ աւելի ոչ պակաս. Das geht noch — այս շատ աւելի է. — geht nichts այս իր նմանը՝ համա-տարը չունի. es geht mir nichts — ա-ւելի գեղեցիկ բան մը չեմ գիտեր. ich sehe Dies noch — զայս նախա-մեծար՝ նախադաս՝ նախապատիւ

կը համարիմ. es ist 2 Uhr oder 10 Minuten — ժամն երկուքն է կամ տասը րոպէ անցած։

dárum եւ **darúm**, Գ. Հմմ. ընդ. **drúm**; — (**herum**) շուրջ կողմը, շուրջանակի. — binden շուրջ կողմը՝ շուրջանակի կապել. Փխ. es hängt viel **drum und dran** շատ բան կախեալ է. 2. (ադրօ) ատոր համար, ատոր. ich bitte Dich — (ատոր նկատմամբ) կ'աղաչեմ քեզի որ... Բ. ich habe mich — bemüht ջանացի զայն ստանալ՝ ձեռք բերել. — hat sich Niemand zu kümmern այս եւ ոչ մէկուն կը վերաբերի՝ կը հայի. wir wollen — losen վիճակ նետենք թէ որուն կ'ելլէ. es steht schlecht — յաջող չէ. es ist mir sehr — zu thun, nicht betrogen zu werden շատ հոգ՝ փոյթ ունիմ չխաբուելու. es ist mir blos — zu thun, daß... բոլոր խնդրածս՝ ուզածս այն է, որ... er weiß — գաղտնեաց միջամուխ է. es sei —! այնպէս ըլլայ. Գ. es handelt sich — zu wissen, ob... խնդիրը՝ գիտնալու վրայ է, թէ... 3. **dárum** Նախ. շղ. (= **deßhalb**) ահա անոր համար, այս կամ այն պատճառաւ. — sage ich es, damit... անոր համար կ'ըսեմ, որ... — **daß**, — **weil** = **weil**; 4. (= **trotzdem**;) Sie sind — nicht verständiger սակայն եւ այնպէս (անոր համար) աւելի գիտուն չէք. 5. **darúm** (կօրա-ագ.) Յ. — bringen մէկուն բան մը կորսնցընել տալ. sich — bringen ինք զինք բանէ մը զրկել. — kommen բան մը կորսնցընել։ — Հ. 22Բ. ածյփ. պատճառ. ich habe mehr als **ein** — շատ մը պատճառներ ունիմ. auf ein Warum hat er immer zehn — ամէն հարցման դէմ տասը պատրաստ պատասխան ունի. 2. das ganze — und Daran բոլոր ատոր վերաբերածը՝ հայածը։

darúnter եւ **dárunter**, Հմմ. ընդ. **drúnter**, Գ. (տեղափոխ.) (ատոր՝ անոր) տակը՝ ներքեւը. ein Brett — legen տակը տախտակ մը դնել. ich werde meine Unterschrift nicht — (unter diesen Brief) setzen (աս նամակիս) չեմ ստորագրեր, ձեռնագիր չեմ դներ. Փխ. — steckt et. ատոր ներքեւը՝ մէջը բան մը կայ (Հմմ. **dahinter**, 2.). 2. (Նա-ող, ՊԵՊԻ-ագնէ.) von zwei Jahren und — յերկեմենից եւ ի խոնարհ. ich kann es nicht — lassen աւելի թեթեւագնի՝ արժան չեմ կրնար տալ. 3. — gehören անոնց թուոյն մէջ ըլլալ, (անոնց...) վերաբերիլ. es sind einige — անոնց մէջ կան ոմանք... mit — begriffen ի միասին առեալ՝ հաշուեալ. ich finde keinen Unterschied — մէջերնին տարբերութիւն չեմ գտներ, չիք խտիր ի միջի. 4. (աօլ, աօյլե.) er leidet — շատ կը կրէ. Բ. ատով իրեն վնաս կ'ըլլայ՝ ինք կը վնասի։

Dárwin (Տարվին կամ Տարուին), յտ. ան. որ. 38. Դարուին։ —**ismus**, որ. 39. ածյփ. Գոյն. տարուինականութիւն։ —**ist**, որ. 88. Գոյն. տարուինական (փիլիսոփայ)։ —**istisch**, ած. 6. տարուինական։

das, **der**էն չեզոքն անոր ածէն Նշանախօսական Հանգերը. Ա. որոշիչ յօդ եւ չեզոք սեռէ յոյդորոր. ընդ. եւ Բնո. 's; — Buch գիրքը։ Բ. — ցցլ. եւ որոշիչ Դր. (սեռ. **dessen** կամ **deß**, տր. **dem**, հյց. **das**) այս, այն. — sage ich nicht զայս չեմ ըսեր. —, was... ա. աղղ. ինչ որ. Բ. հյց. զոր ինչ. statt dessen ատոր տեղը՝ փոխանակ. — ist es ահա ինչ որ է, այս ինչ է։ — **heißt** (Հմմ. **d. h.**) այսինքն. — ist doch sonderbar այս նոր օրինակ բան է. — **ist** (Հմմ. **d. i.**), — **sind** ահա, ահա ասոնք. ահաւասիկ, ահա այն. — geht ja gut! ահա, յաջող է. — ist ja schön! շատ լաւ, քաջ. — wäre! կամ — muß wahr sein! զարմանք, մա՛ աւ նոր... wenn (կամ da) **dem** so ist եթէ այս այսպէս է. Բ. (Նախընթաց Բայի մ'անէրեւոյթին կամ դերբային տեղը դրուած.) er hat studiert, — hast Du nicht ինքն ուսեալ է, բայց դուն չես ուսեալ. er wird bestraft werden, — (und zwar) von Rechtswegen պիտի պատժուի եւ արդարեւ ըստ իրաւանց. Գ. (էԲրեա օգօ-ռօպեղեայ փօխանակէլ.) Sie sind arm, — sind wir nicht դուք աղքատ էք, բայց մենք ոչ. Դ. — ist Herr Schmidt այս Շմիտ տէրն է. — bin ich! ես եմ. (ist, sind հաստա Բաղլօվ) ընդ. treuloses Weib —! գնա՛, նենգաւոր

կին. Ի. ըստ. անձանց համար (= so ein Wesen) ich bin bei Kinder, — schreit und weint... ես տղոց հետ եմ ատենք՝ պզտիկներ կը պոռան՝ կուլան։ Գ. — յր. դր. չէզ. ածակ. որ կը խոնարհի — Բ.ի դեր. որ. das Haus, — ihm gehört ... տունն՝ որ իրեն կը վերաբերի...։

dásein, չբ. 1ա. բժ. (տ. da, Բ. 1.)։ — չ. 22բ. անյ. գոյութիւն, կեանք. տ. Kampf; früheres — նախաւոր գոյութիւն։

daselbst, մ. նոյնտեղն իսկ, հոն։

dasjenige, չ. derjenige է (տ. նոյնը)։

daß, շղ. որ, թէ, եթէ. (Նախընթաց բայէն համեմատ՝ սահմանական կամ ստորադասականով.) ա. ich glaube, — er fort ist կարծեմ թէ գացեր՝ մեկներ է. Բ. (Համեմատական ստորադասութեամբ.) außer — er reich ist, ist er auch gelehrt բաց ի հարստութենէն՝ միանգամայն գիտութիւն ունի. Բ. (յարաչընթաց ժխտական նախադասութեամբ.) ich weiß nichts Neues außer —... ուրիշ բան չեմ գիտեր, բայց եթէ՝ եթէ ոչ... dafür — որովհետեւ..., համար. (անէր.-ով) er zweifelte (daran), — es wahr sei կը տարակուսէր որ ստոյգ ըլլայ. 2. fürchten Sie, — Sie fallen? կը վախնա՞ք թէ կ'իյնաք. was ist Ihnen denn, — Sie so lachen? ի՞նչ կայ որ այսպէս կը ծիծաղիք. 3. dadurch —; dadurch, — er fortgeht, verliert er մեկնելովը՝ այնու զի մեկնի, կը կորսնցնէ. ohne — seine Eltern es wissen գաղտ ի ծնողաց. so — այնպէս որ. 4. zu... als —; er ist zu mächtig, als — Du ihm schaden könntest այնչափ զօրաւոր է, մինչեւ իրեն վնասել չես կրնար. 5. (auf) — = damit; որպէս զի, զի. 6. — (doch): — doch Alle erkennen mögen, daß... երանի՜ թէ ամէնքը ճանչնալ կարենային... ach, — sie ewig grünen bliebe...! ո՜հ, երբեք չխամրէր. — mir gerade Das passieren muß! իցիւ չհանդիպէր ինծի. ach — Gott erbarme! ո՜հ, գթութիւն. — Sie auch gar nicht hören! ո՜հ, ինչո՞ւ չէք լսեր. — man auch so dumm ist! կարելի՞ է որ մարդ այնչափ յիմար ըլլայ 7. (ազերասական նախադասութեանց մէջ, երբ անոր են-թադասական ստորադասութեան մէջ ենթական է.) der Mann, von welchem wir glauben, — er ein braver Mensch ist... մարդն զոր կը կարծենք թէ լաւ մէկն է։ Daß, չ. անփխ. weniger das Wie untersuchen, als das —

dasselbe, ած. չ. derselbe է։ — չ. նոյնը, նոյն իրը։

dástehen, չբ. Ե. 2ն. բժ. կենալ. (հլանդ. daliegen կամ sitzen) կանգուն՝ ուղիղ կենալ. wie er dasteht! ինչ կեցուածք՝ դիրք՝ կացք. 2. փխ. jetzt steht er ganz anders da իր դիրքն՝ հանգամանքն շատ փոխուած է. er steht rein da անարատ է։

Dáta, չ. յփ. նաեւ Dáten, անփխ. յփ. Datum է. իրականութիւնք՝ նիւթք որոնցմէ ուրիշ իրեր կը (հետեւցուին)։

dati(e)ren, ներ. 3ա. ժամանակը դնել, թուականն գրել։ — չբ. Ե. եւ sich — փբ. թուականութեան մը սկիզբը տալ ժամանակէ մը՝ դէպքէ մը, թուականութիւն՝ գարագլուխ մը սկսիլ, որով ժամանակէ մը հետէ ըլլալ։

Dátiv, ար. 20. տր. տրական։ —endung, իգ. տրականի վերջաւորութիւն։ —objekt, չ. տրական խնդիր (խնդիր բնութեան)։

Dáto, մ. bis — մինչեւ ցայս օր. լծ. a Dato այս օրէն սկսեալ։ —wechsel, ար. 22ա. լծ. հաստատուն ժամանակականէտի փոխանակագիր։

Dáttel, իգ. 35. բս. արմաւ։ —baum, ար. բս. արմաւենի (Phoenix dactilifera)։ —bohne, իգ. բս. արմաւալոբիկ (Phaseolus humilis)։ —kern, ար. արմաւակորիզ, արմաւահատ։ —palme, իգ. բս. = Dattelbaum. —pflaume, իգ. բս. արմաւասալոր. Բ. — (նաեւ —pflaumenbaum, ար.) ամերիկեան նշրդին (Diospyros)։ —schnecke, իգ. կն. արմաւախողուն (Voluta oliva)։

Dátum, չ. 26. կամ 41. նամակաց՝ հրովարտակաց վրայ թիւն ու տեղը գրելը. 2. դէպքի մը ստորոշ ժամանակը՝ թուականը. der Brief von dem und dem —... այս ինչ օրուան թուականաւ նամակը... 3. (ամսոյ մը) քանեւորդը (օրը). տ. Data.

Digitized by Google

Dátum(s)‖(an)zeiger, ար. օրացուցիչ, ամսոյն օրը ցուցընող։ —**uhr**, իգ. օրացուցիչ ժամացոյց։

Datúra, իգ. 36. սլ. (տատատուլակ) քնէած չնխաղող, փշախնձոր (— Stechapfel)։

Dáube, իգ. 35. ար. տակառատախտակ, տակառատակող։ —**nholz**, չ. ար. (տակառի) չերաստափայտ, կողափայտ։

däuchten, չբ. ծ. 38. (Բայց ու. ահ. Նէրկայ 3. դէմք. եզծ. mir däucht) Ներկրդական 3ը— dünkent (տ. Նայիր)։

Dáuer, իգ. 31. անյ. տեւողութիւն. ununterbrochene — շարունակեալ՝ անընդհատ տեւողութիւն. 2. երկար ժամանակ. das ist auf die — nicht zu ertragen... այսչափ երկար ժամանակ կրելը անտանելի է. auf die — տեւական, մնայուն. auf die — gearbeitet տեւական, հաստատուն գործուած (տ. **dauerhaft**). von —s. տեւական ըլլալ։ —**apfel**, ար. (—**birne**, իգ.) ձմեռնական խնձոր՝ տանձ։ —**butter**, իգ. ձմեռնականոցի։ —**gewächs**, չ. երկարակեաց տունկ։ —**lauf**, ար. կամ —**marsch**, ար. մարզանքային ընթացք՝ քայլ։ —**obst**, չ. ձմեռնական պտուղք, ձմեռնապտուղք։

dáuerhaft, ած. 6. տեւական, հաստատուն, ուրա, դիմացկուն. 2. —er Friede տեւական խաղաղութիւն. —e Gesundheit հաստատուն առողջութիւն. — machen հաստատել. — gemachter Rock դիմացկուն զգեստ. —er werden հաստատուիլ։

Dáuerhaftigkeit, իգ. 31. անյ. տեւականութիւն, հաստատունութիւն, ուրաութիւն, տոկունութիւն։

dáuern, չբ. ծ. 8ա. տեւել, կալ մնալ. դիմանալ, պահուիլ. diese Äpfel — bis Weihnachten այս խնձորները մինչեւ Ծնունդ կը պահուին. nur kurze Zeit — կարճատեւ ըլլալ, յանկարծ քթթել անցնիլ. ewig — յաւիտեան մնալ. wie lange dauert Ihnen dieses Holz? որչափ ժամանակի կ'օգտէ Ձեզի այս փայտը. Nichts dauert ewig ամենայնի գոյ վախճան. 2. (Նշանակութեամբ ներգործականի անցնելու.) նաեւ անդ. բ. es dauerte nicht lange, so kam er խաղյն եկաւ. es wird nicht lange —, so werden sie Alle kommen փոքր մըն եւս՝ քիչ մ'ետքը ամէնքը կու գան. das soll nicht lange — շատ չի տեւեր. es wird lange —, ehe (կամ bis) diese Arbeit vollendet sein wird այս գործքիս լմննալուն դեռ շատ ժամանակ պէտք է. wie lange dauert es, bis Sie... ո՞րչափ ժամանակ կը տեւէ մինչեւ որ Դուք...։ — ներ. եւ անդ. բ. sich (տր.) weder die Mühe noch das Geld — lassen ոչ աշխատութեան ոչ ստակի խնայել. mich dauert mein Geld nicht ստակիս վրայ չեմ ցաւիր. sich das Geld — lassen ստակին խնայել, ստակը չվատնել, ծախս չընել. 2. ա. բանի մը վրայ ցաւիլ. բ. կարեկցիլ, գութը շարժել. Du dauerst mich կը կարեկցիմ՝ կ'արգահատիմ քեզի, գութս կը շարժես։ — չ. ածբ. անյ. = **Dauer**. —**d**, դրբ. ներ. = չբ. անիրբ—ա—ըին ածն նշանակա— ինւանց հէր. 2. տեւական, մնայուն, հաստատուն։

Dáum... = **Daumen...**

Dä'umchen, չ. 33բ. նուազ. **Daumen**. 2. = **Däumling**, 3.

Dáumen, ար. 33բ. նուազ. **Dä'umchen**, չ. 33բ. եւ **Dä'umling**, ար. 30. բութ, բութամատ (նաեւ չղչկանց՝ թռչնոց). մատնաչափ. փխ. ընդ. die — drehen անգործ կենալ, ընդ. ճանճ քշել՝ փանել. den — drücken (damit ein Wunsch in Erfüllung gehe) (իր բաղձանաց կատարման համար) մատ փակել. ընդ. den — rühren ստակ հանել. 2. փխ. ընդ. J—m den — (նաեւ das **Däumchen**) drücken, halten մէկուն օգնել՝ ձեռնտու ըլլալ՝ նպաստել. J—m den — auf das Auge setzen (drücken) մէկը շափու մէջ բռնել. 3. ohne — = **daumenlos**; 4. ձեռնոցի բութամատ. 5. ար. քերչէ՝ ատաղձքերի կոթ՝ մեղէխ. (մեքենագործութեան մէջ) բութուկ (անուխ...). (շոգեմեքենայի) ձգանի կեռիկ՝ լծակ։

Dáumen‖benger, ար. անփոփ. հին. բութի ճմլիչ մեքենայ՝ գնդակերը։ —**breite**, իգ. մէկ բութի լայնութիւն, բութալայնք մը. բ. — Breite des Daumens; բութալայնք։ —**klopfer**,

ար. անդղ. հոմ. վանիչ գնդերը, բութամունկն: —los, ած. բութամատ չունեցող, անբոյթ: —strecker, ար. անդղ. հոմ. ձգամունկն (բութի), ձգիչ գնդերը: —welle, էգ. ար. լծակաւոր անուարուն, կեռաւոր մեքենաձող՝ մեքենարուն:

Dä'umling, ար. 20. նոյ. Daumens. բութիկ, բութուկ. 2. ձեռնոցի բութամատ. 3. փոքրահասակ տղեղ մարդ. (Դաւոյ Լեռլերու Մէջ) բութուկ, թզուկ:

Dáune, էգ. 35. նոյ. Dáunchen, չ. 22ք. մանր փետուր, բմբուլ. —n, յ. տեղ մորուաց: —nkissen, չ. փետրալից բարձ:

dáunenhaft, ած. 6. փետրանման:

dáunicht, ած. 6. (փետրանկողնոյ պէս) ուռած:

Daus, չ. 6. (տասպալոյ) երկեակ. (քարտախաղի) երկուքնոց, երկուոց: — ար. (ղարմացում) ei, der —! այ, բարէ. das ist ein Junge wie ein —… տատամնայ է աս տղան. ընդ. sie war geputzt wie ein — բոցատեսիլ՝ բոցաճաճանչ էր:

Da(n)w (դօ), ար. 38. ճն. ձիավայրի (Equus montanus):

Dávid, յտ. ան. ար. 38. կամ 20. (Եբրայեցերէն — Սիրելի) Դաւիթ:

Dávid, ար. (նաեւ Dávit, ար.) երկաթէ ող. 38. կամ 20. նոյ. (նաւուռ) ամնելիք:

Dávids‖birne, էգ. դաւիթեան տանձ: —gerste, էգ. կամ —korn, չ. տն. կապոյտ գարի (Hordeum coeleste): —harfe, էգ. տ. եբդ. Դաւիթի սանդուռ. բ. ճն. դաւիթաքնարիկ (Harpa ventricosa):

Dávis‖straße (դեվիս…), էգ. աշխ. Տէվիսի անցք՝ նեղուց:

davón եւ dávon, մ. տ. ասկէ, անկէ, ատոր վրայ, ատով. — ist nicht die Rede խնդիրն ատոր վրայ չէ. nichts mehr —! կամ still —! ալ չխօսինք ատոր վրայ. dávon spricht er ահա ատոր վրայ կը խօսի. ein ander Mal —! ատոր վրայ ուրիշ անգամ (կը խօսինք) er ist gesund — geworden ատով բժշկուեցաւ՝ առողջացաւ. habe ich et. —! ատով բան մը կը շահիմ. բ. (Հեռացման նախադասութեան մէջ իբրեւ ւրաշադարձ մը թարգմանուիր.) man spricht —, eine neue Straße anzulegen կը խօսուի թէ նոր ճամբայ մը բացուի. 2. (մեկնիլ, հեռանալ.) sie sind (auf u.) — փախեր են. weg —! ի բաց, մեկնէ:

davón‖…, Ն. շարժման բայի մը հետ ի բարդութեան. հեռանալ, մեկնիլ. զ. օ. —hüpfen, չբ. ſ. ոստոստելով հեռանալ: Բ. Բաղադրութիւնք. —bleiben, չբ. ſ. չդպչիլ. չմերձենալ. էբ. եւ կենալ. ժուժկալել: —bringen, նբ. nichts als das Leben — կեանքն հազիւ ազատել, մազապուր ճողոպրիլ: —eilen, չբ. ſ. հապճեպով մեկնիլ՝ հեռանալ: —fliegen, չբ. ſ. թռչիլ հեռանալ: —fliehen, չբ. ſ. ի բաց փախչիլ: —führen, նբ. ի բաց տանիլ, առնուլ տանիլ, յափշտակել: —gehen, չբ. ſ. մեկնիլ երթալ. բ. ծածուկ երթալ, պրծիլ, ընդ. կծիկը դնել փախչիլ: —heben, էբ. sich — heben եւ քաշուիլ (բանէ մը): —helfen, նբ. J—m — helfen մ. մէկուն օգնել որ փախչի. բ. զերծուցանել (մէկը բանէ մը), ազատել: —jagen, նբ. հալածել. չբ. ſ. նժոյգ պէս սրանալ: —kommen, չբ. ſ. պրծիլ, խոյս տալ (բանէ մը). er ist mit blauem Auge (mit genauer Noth) — gekommen աղէկ ազատեցաւ, մեծ վտանգէ պրծաւ. mit dem bloßen Schreck — kommen վախով միայն ազատիլ…: — laufen, չբ. ſ. փախչիլ՝ սրանալ. (զինուորաց) դասալքել՝ դասալիք ըլլալ. J—m —l. ընկերութիւնը թողուլ փախչիլ, խոստման հակառակ ընկերութեան չերթալ. es ist um — zu laufen (կամ zum D—laufen) անտիկայ չդիմացուելու բան է, ձգելու փախչելու է: —machen, չբ. h. (auf u.) —m. խուսել. փախչիլ. ընդ. խուսափել, կծիկը դնել. sich heimlich — machen գաղտագողի ըլլալ. գաղտնաբար փախչիլ: —müssen, չբ. h. մեկնելու՝ հեռանալու ստիպուիլ. էբ. er wird — (sterben) müssen (մահուանէ) պիտի չպրծի՝ չազատի: —reiten, չբ. ſ. ձիավարելով երթալ: —schießen, չբ. ſ. = davonjagen, չբ.: —schleichen, չբ. ſ. եւ sich —schleichen, էբ. = sich heimlich davonmachen. —sprengen, չբ. ſ. = da-

vonjagen, չբ.: —thun, նբ. առնուլ, յափշտակել, խլել: —traben, չբ. ſ. ընթացականութեամբ երթալ: —tragen, նբ. ա. տանիլ. բ. փխ. (հիւանդութիւն մը) առնուլ. (գինն) կրել. den Sieg (Preis) — tragen (über...) մէկուն յաղթանակել, յաղթութիւնը տանիլ. (մրցանակ՝ բրաբիոն) առնուլ: —wollen, չբ. ի. հեռանալ ուզել: —ziehen, չբ. ſ. հեռանալ, ի բաց երթալ:

davór եւ **dávor**, մկ. տեղական. առաջի, առջեւ. ein Schloß — legen ապարանի փականք՝ կողպէք դնել. 2. յորդորական. աղէկ. sei (կամ behüt) uns Gott —! Նաեւ բյ. **da sei Gott vor!** Աստուած պահէ (աղէկ). ich habe einen Abscheu — կը զարշիմ աղէկ. փոխ. եւ տես. = **dafür.**

dawider եւ **dáwider**, մկ. = **dagegen**; հկռն. **dafür**, ս.; für u. — ի կողմն եւ հակառակ, թեր ու դէմ:

dazú եւ **dázu**, մկ. (տեղական նպատակադրական.) man kann nicht — (zu der Insel) gelangen հոն (կղզին) չենք կրնար մերձենալ՝ հասնիլ. —kommen: ա. = —gelangen; բ. յաջողակարծուիլ վրայ հասնիլ. 2. (աւելի, առաւել ի վերայ.) ասոր, ասոր, ասոր համար, այս փախճանաւ. er ist — abgerichtet ասոր կրթուած՝ վարժուած է. տ. **bringen**, նբ. ս.; — gehört Zeit ասոր ժամանակ պէտք է. — wird es nicht kommen ասոր ծայրը՝ մէրկը պիտի չգայ, բանը հոն չի հասնիր. wie komme ich —? ասոր մէջ ես ինչ գործք ունիմ, ասիկայ ինծի հետ ինչ կապակցութիւն ունի. ich kann nicht — kommen ասոր ժամանակ չունիմ. ich lache nur — ասոր վրայ միայն ծիծաղիլ կրնամ. ich rathe Ihnen nicht — ասոր խորհուրդ չեմ տար Ձեզի. was sagst Du —? ասոր ինչ կ'ըսես. das Geld ist — da, daß man es gebraucht դրամը գործածելու համար է. 3. (յաւելուամ.) (noch) — աւելի, ալ աւելի, մանաւանդ. ich wollte lieber mein anderes Bein — verlieren միւս ոտքս ալ կ'ուզէի կորսնցընել. arm und (noch) kränklich — աղքատ եւ մանաւանդ հիւանդոտ եւս. sein Theil — geben բանի մը մասնակցիլ. gehört der Bogen auch —! կնամնաց ալ ի մասին է. — kommt, daß (ասոր վրայ) աւելցուցէք որ... — legen (schlagen, setzen, thun) աւելցընել, յաւելուլ (վրան դարնել). 4. (ընկերակցական, ժամանակակցական կանխամայն.) er arbeitet und singt — կ'աշխատի եւ կ'երգէ միանգամայն, երգելով կը գործէ. er war ganz still — անշշուկ՝ անմռունչ մտիկ կ'ընէր, լուռ ու մունջ մտիկ կը դնէր:

dazúgehörig, ած. ս. (անոր) վերաբերեալ, վերաբերեալ:

Dazú|kommen, չ. ււբ. անյ. —**kunft**, էգ. ււ. անյ. durch die — der Furcht վախը վրայ հասնելով՝ ընկերանալով...:

dázumal, մկ. = **damals.**

dazwischen, մկ. այս առարկաներուն մէջ, երկուքին մէջ տեղը. wählen Sie — երկուքէն մէկին ընտրեցէք. 2. es ist der Unterschied —, (daß...) մէջերնին այս զանազանութիւնը կայ (որ...). Hügel und Schluchten — հերթեղանակով ընդ մէջ հատեալ բլուրներ՝ դարեր. 3. բայց հբփ. —einschalten յաւելուլ, ինէրքս խառնել. —kommen մէջը մտնել, միջամուխ ըլլալ. ը. մփ. վրայ հասնիլ. —legen (setzen, stellen) դնել ի մէջ. —liegen մէջն ըլլալ. J—m —reden մէկուն խօսակցութեանն՝ մէկին ընդհատել՝ կարել. sich —schlagen = —treten; —schreiben տողամիջի մէջ գրել. —stecken խառնուիլ, մէջը մտնել. —stehen մէջն ըլլալ՝ գտնուիլ. —treten միջամուխ ըլլալ:

Dazwischenkunft, էգ. 17. յփ. ցնցա. —**treten**, չ. ււբ. անյ. միջնորդութիւն, միջամտութիւն. ը. մփ. դալուստ, ժամանումն:

d. c. հմա. **da capo** (տ. **capo** եւ **Da capo**):

Debátte, էգ. 35. կառք, բանակռիւ, վէճ. et. zur — bringen բանի մը վրայ վէճ յարուցանել, նիւթ մը ի խորհուրդ հանել: —**i(e)ren**, նբ. եւ չբ. h. 8ա. (über) et. — (բանի մը վրայ) վիճել՝ պայքարել՝ բանակռուիլ: —**i(e)ren**, չ. ււբ. անյ. վիճումն, բանակռիւ, պայքար:

Débet, չ. 38. յփ. **Débita**, անփի. լծ. տալիք (պահանջք) (հկռն. **Krédit**):

-posten, ար. տալիքաց հաշիւ: -seite, էգ. տալիքաց երես (հաշուեգրքի):

Debit, ար. 38. վճ. վաճառումն:
-masse, էգ. սնանկ վաճառականի մը բովանդակ ծախու ապրանքը:
-station, էգ. վաճառաց կայան, վաճառակայան:

Débita, յգ. Debet է:

debiti(e)ren, նբ. 3ա. վճ. (դիւրաւ) վաճառել. էխ. պատմել, հաղորդել. 2. J. mit et. — մէկուն իրբեւ պարտապան արձանագրել:

Débitor, ար. 35. վճ. պարտապան:

deblo(c)ki(e)ren, նբ. 3ա. զին. պաշարում մը վերցնելու ստիպել. ար-. տպ. շրջեալ նշանագիրները՝ շրջօններն ուղղել, շրջագրել:

Debü't (տէպիւ-), չ. 38. առաջին քրտունք, սկիզբն. (դերասանի մը) առաջին խաղ...:

Debütánt (տէպիւ-տանտ), ար. 38. -in, էգ. 32. սկսնակ, սկսող:

debüti(e)ren, չբ. h. 3ա. սկսիլ. առաջին անգամ մատենագրելու՝ խաղալու... սկսիլ՝ սկիզբն ընել:

Dec... տ. Dek..., Dez...

Dechanei (տէխա-...), էգ. 31. տուն կարգերիցուն. 2. (պաշտօն կարգերիցուն) կարգերիցութիւն:

Dechánt, ար. 24ա. կարգերէց:

Déchant, ար. 20. վճ. = Dechend.

Decharge (տէշարժ), էգ. 35. նաեւ -ertheilung, էգ. 31. հաշուոց՝ համարի կարգաւորում, համարակարգութիւն. — ertheilen արձակել՝ ազատել զմէկը:

Déchend, Déchent (տէխէնտ), չ. 20. եւ Décher, ար. (չ.) 33բ. վճ. տասնեակ, տասն իրաց գումարութիւն. մսն. տասը հատ մորթ՝ կաշի:

dechiffri(e)r‖bar (տէշ...), ած. 0. ընթեռնլի (ծածկագրութիւն): -en, նբ. 3ա. ընթեռնուլ՝ լուծել (ծածկագրութիւն): -en, չ. 33բ. անյգ. (ծածկագրութեան) ընթերցում՝ լուծում: -er, ար. 33ա. (ծածկագրութիւն) լուծող՝ ընթերցող:

Décius, յտ. ան. ար. 18. հ. պտ. Դեկիոս (Մուկ):

Deck, չ. 20. նաւ. նաւուայարկ. 2. ձեղուն դեսպակաց:

Déck‖arbeit, էգ. ար-. յարկուած:
-balken, ար. (ճարտարապետութեան մէջ) առհանահեծան, գերան վերնայգրան. բ. նաւ. նաւահեծանք, (նաւու) լայնութեան գերանները:
-bett, չ. ծածկանկողին, փետրալից ծածկարան. (անկողնոյ) ծածկոյթ:
-blech, չ. զին. (հրացանի) փականակի ծածկոյթ: -farbe, էգ. անթափանցիկ՝ խիտ գոյն: -feder, էգ. ձն. ծածկող փետուր: -firniß, ար. ջնարակ: -fisch, ար. ձն. պատենաձուկ (Stromateus fiatola): -flügel, ար. ձն. վերնաթեւ (միջատաց) -flügler, ար. յգ. ձն. վերնաթեւով պատենաւորք:
-formen, էգ. յգ. ար-. յատակաւոր կաղապար (տուեգործութեան մէջ): -gang, ար. զին. սկամ, գետնափոր ուղի: -getäfel, չ. ճրտ. որմազդրուագ, ձեղնիկի որմոց դրուագ:
-gut, չ. (ծխախոտի) գլանիկ պատատելու տերեւ: -hammer, չ. ար-. յարկէջի մուրճ, գամահան: -leinwand, էգ. վուշք, ծածկոյթի կտաւ:
-mantel, ար. վերարկու (նաեւ էխ. պատրուակ): -netz, չ. որս. վարմ (լորամարգի՝ կաքաւ՝ արտոյտ բռնելու): -offizier, ար. (պատերազմական նաւու մը) երկրորդ սալար, երկրորդական պետ: -platte, էգ. երգ. e—r Geige ջութակի առաջնատախտակ՝ սեղան. բ. ար-. գոցելու՝ ծածկելու սալ, ծածկասալ. ճրտ. (որմոց) քուայարկ, քուածեւ յարկ. (որմերու՝ դուռը կարկառել վերանամոյթերու) քիւ. փականաց ընդնի թիթեղ՝ վահանակ: -reiser, յգ. կամ -reisig, չ. անյգ. ածխահանոցի ծածկոցներ (ածուխ չինելու հնոցը ծածկելու ոստեր): -schild, չ. ձն. ոզնաթեփ: -schwabber, ար. նաւ. նաւը շուանեայ աւելով ալող: -schwelle, էգ. ար-. ցոզերու մայթեր, (ատաղձագործութեան մէջ) հեծանք, ողնուց: -strup, ար. ար-. կարմրագոյն օշարակ: -stück, չ. ար-. ծածկոյթ, ծածկարան: -stütze, էգ. ար-. կայմակալ, նաւու կայմի յենարան: -wachs, չ. ծակերը խծկելու՝ խցելու մոմ: -werk, չ. զին. (մարտկոց մը յարկելու) փայտակերտ: -ziegel, ար. ջրանցոյցները ծածկելու թրծուն աղիւս:

deckbar, ած. 0. ծածկելի:

Decke, իգ. 25. ծածկ. **Deckchen**, չ. 22բ. ծածկոց, ծածկոյթ. բ. — eines Pferdes երիվարաց ծածկոյթ, աթոռ, քըն-քուշ. e—m Pferde die — auflegen ձիու մը վրայ ծածկոյթ դնել, ձի մը աթոռել. փխ. sich nach der — strecken զօրութեանց չափով ապրիլ, ըստ պարա-գայից յարմարիլ՝ վարուիլ. առծ. Jeder muß sich nach seiner — strecken (մարդ-մոյդ) մեծութեանդ համեմատ գործը բաց, վերմակէդ դուրս մի ձգեր ոտքդ. vom Rasen: (մարգագետ) դալարապատ կանաչ. 2. վերար-կու. ծածկոյթ. — über einen Tisch... սեղանի վրայ՝ ծածկոց. (անկող-նոյ) ծածկարան՝ օթոց (տ. Bettdecke). (ըստ գրքի...) կողմ՝ պատրուակ. ... die — der Nacht քօղ գիշերոյ. փխ. — des Himmels երկնակամար. unter einer — mit J—m stecken կամ sein մէկուն հետ միաբանիլ, [illegible] ... 3. մորթ. անդր. ծածկոյթ. անդր. տէ. պատեան. 4. երգ. — (von Saiteninstrumenten) փոր (լարաւոր նուագարանաց). 5. ճրտ. ... — e—s Zimmers ձեղուն, առիք, առաս-տաղ. (մասանց) կամար. (եկեղեց-ւոյ) գմբէթ. (բժշկութ. եւ շաղկա-պեմնայից) ձեղուն, բռնացող. (գրքի) կազմ. 6. Bergw. ... (ականանցքի մը) անապատ՝ վերի կողմը:

Deckel, ար. 22ա. խուփ, կափա-րիչ. 2. փխ. ընծ. Topf und — զոյգ, լուծք. 3. ընծ. գլխարկ. 4. ... տէ. եւ բն. (ձկանց...) ականջաց ծածկարան՝ խուփան. 5. ար. ծածկ, յարկ, կամար, վերին կողմ. (կազ-մաբանութեան մէջ) կազմ. (շո-գեմեքենայից) կափարիչ. տղ. (մամ-լոյ) թմբուկ, կափարիչ. (ժամա-գործութեան մէջ) (Staub-) — ժա-մացուցի ներքին ամանը:

Deckelsband, չ. ար. կրկին ծըղխ-նիք: —**sieb**, չ. երկյատակ մաղ: —**stuhl**, ար. ար. տղ. գեղոց, կազ-մած: —**uhr**, իգ. ծածկաւոր ժա-մացոյց: —**ventil**, չ. ար. անկանձե խուփն:

deckeln, նբ. 3ա. բանի մը կափար-չով ծածկել, խուփ դնել, խփել. 2. փխ. ընծ. J. — — J. rüffeln. — չփ. հ. ընծ. գլխանոցը՝ գլխարկը հանել:

decken, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. ծած-կել, ծածկուիլ (նաեւ զին., նա-ւարկի խաղի մէջ եւ դուռնց նկատա-մամբ). J. — (= J—m die Kosten —) մէկուն ծախքը՝ վնասը ծածկել հատուցանել՝ փոխարինել. er ist gedeckt ծախքը հանած է. 2. den Tisch — սեղանը պատրաստել. für zehn Personen — տասնանձնեայ սեղան պատրաստել. փխ. պատրուակել, առագաստել, ծածկել. ապաս-տան ըլլալ, պաշտպանել. sich den Rücken — ... (յորմ), կռնակը պատին տալ անձը պաշտ-պանելու համար. 3. զին. ե-տեւի կողմերը պաշտպանել՝ ծած-կել. durch e—e Schulterwehr — զօրքը պատսպարել (հողաբլրով). die In-fanterie mit Kavallerie — հետեւակա-զօրը պաշտպանել հեծելազօրօք. 4. վճ. դրամական երաշխաւորու-թիւն տանուլ. Ausgaben — ծախ-քը՝ ելքը հոգալ՝ ծածկել. ein De-fizit — հատուցի պակասութիւնը՝ պակասուրդը լեցընել. einen Wechsel — փոխանակագիր մը հատուցա-նել. 5. երկ. ... eine Figur deckt eine andere երկու ձեւ զիրար կը ծած-կեն, իրարու կը պատշաճին. 6. (անասունը) մագել՝ խառնուիլ: —

չ. 22բ. անյ. —**ung**, իգ. 31. — ... (յարկի) ծածք. (ծախուց) ծածկում, հա-տուցում. սեղանի պատրաստու-թիւն. զին. պաշտպանութիւն, պատսըպ-արում, պատսպարութիւն. ... պատսպարական ըլլալը, պատսպա-րում (ձեւերու). խաղք՝ վազք (անասնոց). mit der — des Rückzuges be-traut s. զօրաց յետագարձը պատսըպ-արելու պաշտօնն ընդունած ըլ-լալ. 2. վայ. **Deckung**, ա. զին. hinter et. — suchen und finden բանի մ'ետեւը պատսպարուիլ. վճ. ապահովու-թիւն. ապահովացուցում. ohne — անապահով, բաց. ohne — lassen ան-ապահով՝ բաց թողուլ. — einer Wechselschuld յանձնառնութեան նա-խահոգութիւն պատրաստ դրամ փոխանակագիրը հատուցանելու. բ. վճ. — anschaffen պարտքը՝ ծախքը ծածկելու դրամը հոգալ. wir werden für rechtzeitige — sorgen չենք զանցա-

ղէր մը պարտուց հատուցումը պայմանաժամուն յանձանձելու. zur — der Kosten ծախքը ծածկելու համար. Կ. (Ճարտարակի մէջ) e—r Figur die — nehmen աւաղ արձանի մը պաշտպանիչն ի բաց առնուլ՝ քառնուլ։

Decken‖flechter, ար. փսիաթագործ։ —gemälde, չ. ձեղունի նկար, ձեղուանանկար։ —hoch, ած. ձեղուանաբերձ, մինչեւ ձեղունը հասող։ —macher, ար. որ. = Deckenflechter; ը. Տփ. ծածկոցարար, ծածկոցավաճառ. բ. Տրփ. ձեղունող։ —schalung, էգ. որ. ձեղուանաշինութիւն։ —stück, չ. որ. Տրփ. քանդակ ձեղուն. բ. = Deckengemälde.

Deckungs‖linie, էգ. զին. պաշտպանութեան գիծ։ —mittel, չ. էմ. հատուցանելու պատրաստ արծաթ։

Dedikation, էգ. 31. ընծայումն, նուիրումն։

dedizi(e)ren, նբ. 3ա. ընծայել, նուիրել։

Deduktion, էգ. 31. փլն. արտածութիւն (ընդհանրէն մասնաւորի իջնալով ցուցում). — Ableiten, չ.։ —sschluß, ար. արտածական եզրակացութիւն, արտածութեան հաւաքաբանութիւն։ —sverfahren, չ. արտածական կերպ՝ եղանակ։

deduktiv, ած. 6. փլն. էլ. արտածական։

deduzi(e)ren, նբ. 3ա. փլն. էլ. եւ իրէ. արտածել. իրաւունքը հաստատել (ըստ իրաւաբանական սկզբանց)։

de facto, Վբյ. ի գործոյ, իրօք։

defekt, ած. 6. թերի, թերակատար. վնասեալ. էմ. տպ. —es Buch թերակատար գիրք (որմէ թերթ կը պակսի)։ — ար. (չ.) 20. թերութիւն, պակասութիւն. (Kassen-) — դրամարկեղ մէջ գումարի մը բարձում՝ պակասութիւն. 2. որ. տպ. (գրքի մը) աւելցուկ թերթեր եւ օրինակներ։

Defektarius, ար. 27. դղէ. դեղագործ (գործարանցին մէջ զբաղող)։

defektiv, ած. 6. քր. պակասաւոր (բայ...)։

Defektor, ար. 25. դղէ. (դեղանիւթերէն) դեղ զատող՝ որոշող։

Defektur, էգ. 31. դղէ. դեղարանի գործանոց (քիմիական)։

Defension, էգ. 31. իրէ. ջատագովութիւն, պատասխանատուութիւն։

defensiv, ած. 6. պաշտպանողական։

Defensiv‖allianz, էգ. պաշտպանողական դաշնակցութիւն։ —stellung, էգ. պաշտպանողական դիրք։ — u. Offensiv-Bündnis, չ. պաշտպանողական եւ յարձակողական դաշնակցութիւն։

Defensive, էգ. 33. զին. պաշտպանողականն. die — ergreifen պաշտպանողականի ձեռնարկել։

Defensor, ար. 25. ——. իրէ. պաշտպան, ջատագով, խօսնակ, փաստաբան։

Deficit, չ. 38. էմ. = Defizit.

Defilé, չ. 38. յփ. նաեւ 33. զին. զօրաց տողան (ի հանդիսի), տողանցութիւն։

defili(e)ren, չբ. h. եւ s. եւ նբ. 3ա. զին. (զօրաց) տողանցել։ — չ. 22բ. անյփ. տողանցում։

Defili(e)rmarsch, ար. 13. զին. ընթացք՝ չու տողանցութեան։

defini(e)rbar, ած. 6. փլն. էլ. սահմանելի։

defini(e)ren, նբ. 3ա. սահմանել։

Definition, էգ. 31. սահման։

definitiv, ած. 6. սահմանիչ, որոշիչ։

Defizit, չ. 38. էմ. հաշուոյ պակասութիւն՝ պակասորդ (տ. decken, նբ. 4.)։

Defraud‖ant, ար. 33. խաբեբայ, նենգիչ, մաքսանենգ։ —ation, էգ. 31. նենգութիւն, մաքսանենգութիւն։ —i(e)ren (տէֆրօտիրէն), նբ. եւ չբ. h. 3ա. նենգել, մաքսանենգել. 2. = schmuggeln.

Degen, ար. 22բ. Ն-ղ. —chen, չ. 22բ. սուր, սուսեր։ բ. — ար. քաջ, դիւցազն. Հնմայ ——. ընփ. alter — (Knopf) ծեր մարտիկ։

degen‖fest, ած. սրոյ դիմացող. ը. Տփ. անվիրաւորելի։ —fisch, ար. ձկ. թրաձուկ (Xiphias)։ —fläche, էգ. (սրոյ) տափակողմն։ —gehänge, չ. (ուսոց վրայէն կախելու) սուսերակամար, ուսընդանութ սրա-

Digitized by Google

կամար: —gefäß, չ. —scheide, էգ. սուսերապատեան: —griff, որ. մաղէխ, բռնատեղ, երախակալ, դաստապան: —knopf, որ. գունդ երախակալի. Բ. էկ. ըստ. տ. Degen, բ.: —quaste, էգ. չէն. մաղէխածանք, երախակալի ծոպք:

degradi(e)r|en, նբ. 3ա. աստիճանէն ձգել, աստիճանազրկ ընել: — չ. 22բ. անցք. —ung, էգ. 31. աստիճանազրկութիւն:

Dèhnkraft, էգ. ընդարձակման զօրութիւն (համմտ. Dehnungs...):

dèhnbar, ած. 6. ետն. բնէ. տարածական (ջերմութեամբ), ընդարձակական (կազ), (հաստատուն մարմնոց համար եւ անդր.) տարածական, ձգական. 2. որա. (մետաղ) կռանելի, (կակուղ) տարածական. տանձգական, ձգական. կակուղ (կաշի). 3. երճ. (ձայնաւորաց եւ ձայնից համար) երկարելի:

Dèhnbarkeit, էգ. 31. անյք. ետն. բնէ. տարածականութիւն. ընդարձակութիւն, ձգականութիւն. որա. կռանելիութիւն, տանձգականութիւն, կակղութիւն, երկարելիութիւն:

Dèhnungs|werkzeug, չ. տարածիչ գործի: —zeichen, չ. տր. երկար, երկարելու նշան:

Dei, որ. 38. = Dey.

Deich, որ. 20. թումբ, պատնուար. — zur Seite eines Flußes (գետափի մը) եզրաթումբ, փոսլ, հողակոյտ. einen — aufführen թմբել, թումբ մը կանգնել:

Deich|acht, էգ. թմբերու տեսուչ պաշտօնակալք. բ. թմբերու օրէնք: —amt, չ. թմբապետութիւն, թմբից քննիչ ատեան: —anker, որ. ամրոցա թմբի: —arbeit, էգ. թմբագործութիւն: —arbeiter, որ. թմբագործ, թմբերու կարգել գործաւոր: —damm, որ. հողաբլուր (թումբը լրաց դէմ պաշտպանելու համար): —findung, էգ. թմբապետ՝ թմբից քննիչ ատեններն վճիռ: —frei, ած. թմբերու համար ձրի աշխատելէ ազատ: —graf կամ —gräfe, որ. —hauptmann, որ. յգ. նաեւ —hauptleute, տեսչապետ թմբերու: —sohle, էգ. թմբահիմք, թըմ-

բերու գաւազանք: —weg, որ. թմբաւոր ուղի, ճամբայ թումբին ի վեր: —wesen, չ. թմբերու տեսչութիւն:

deich|sen, նբ. 3ա. թմբել, թումբ կանգնել. 2. թմբերու վրայ աշխատիլ: — չ. 22բ. անցք. —ung, էգ. 31. թմբաւում, թմբաշինութիւն:

Deicher, որ. 22ա. = Deicharbeiter.

Deichsel (պայքսըլ), էգ. 35. քեղի: —arm, էգ. քեղակալ: —gabel, էգ. թեւ (կառաց՝ սայլի): —haken, որ. քեղակեռ, քեղածայրի ակեռ: —pferd, չ. քեղակառ՝ քեղաձիգ երիվար: —stange, էգ. = Deichsel. —wagen, որ. քեղաւոր կառք:

dein, ածկ. Dub. հոլ. պէս բա. = deiner; sie gedenken — զքեզ կը յիշեն. 2. bleiben, empfinden, fühlen, glauben, machen, nennen, scheinen, sein, werden, եւ այլն բայերուն հետ տրուի, ըստ. նաեւ geboren է հետ, = ի — Eigenthum է. ich bin — քուկդ եմ. — ist die Kraft... քու է զօրութիւն: — ած. եւ սպց. դր. dein, որ. deine, էգ. dein, չ. (անորոշ յօդէ դեռ կը հոլովէ ըստ., բնա. յանգ. անփէս.) քու, քո, (եզրային)դ. —e Mutter մայրդ. (բնա. die Mutter — մայր քո.) mein und — Freund (mein Freund —er) իմ եւ քու բարեկամդ (իմ բարեկամս եւ քուկինդ). diese —e Beleidigung ա. այս քեզի եղած թշնամանքը. բ. այս քու ինծի ըրած թշնամանքդ. — bischen Englisch քու գիտցած քիչ մ'անգղերէնդ: —er, —e, —es, ըգ. ի— որոշեալ յօդերով der (die, das) Deine ա... երծ. —ige, ոբ. քուկդ, քուկինդ, քույդ. ewig der (die) —(ig)e քեզի ցկեանս. das —e քույդ (քու ստացուածդ): — չ. անփէս. das Mein u. — իմ եւ քու:

deiner, ածկ. Dub. (համմտ. dein):

deinerseits, մ. քու կողմէդ, քու կողմանէդ:

deinet|halben, —wegen, —willen, նխ. հանդերձ անյն. դր. քեզի համար, առ սէր քո. um — willen քու հաճոյքդ համար, քեզի համար:

deinige, տ. ‑ dein(ige).

Deining, էգ. 31. նոլ. ծփանք, ալիք:

de(in)sen, չբ. h. 8գ. նոլ. (նաւուն) ետ երթալ: — նբ. ein Schiff — ետ

Digitized by Google

ըլլայ մեր պարտուց հատուցումը պայմանաժամուն յանձնելու. zur — der Kosten ծախքը ծածկելու համար. փ. (ճատրակի մէջ) e—r Figur die — nehmen ուրիշ արձանի մը պաշտպանիչն ի բաց առնուլ՝ բառնալ:

Déden‖flechter, ար. փախաթագործ: —gemälde, շ. ձեղունի նկար, ձեղունանկար: —hoch, ած. ձեղունաբարձր, մինչեւ ձեղուն հասնող: —macher, ար. ար—. = Deckenflechter; ը. մփ. ծածկոցարար, ծածկոցավաճառ. բ. ճրփ. ձեղունող: —schalung, իգ. ար—. ձեղունատախտակութիւն: —stück, շ. ար—. ճրփ. քանդակեալ ձեղուն. բ. = Deckengemälde.

Déckungs‖linie, իգ. զին. պաշտպանութեան գիծ: —mittel, շ. կի. հատուցանելու պատրաստ արծաթ:

Dedikation, իգ. 31. ընծայումն, նուիրումն:

dedizi(e)ren, նբ. 3—. ընծայել, նուիրել:

Deduktion, իգ. 31. փլս. արտածութիւն (ընդհանրէն մասնաւորի իմանալով ցուցումն). = Ableiten, շ.: —sschluß, ար. արտածական եզրակացութիւն, արտածութեան հաւաստագանութիւն: —sverfahren, շ. արտածական կերպ՝ եղանակ:

deduktiv, ած. 6. փլս. իլ. արտածական:

deduzi(e)ren, նբ. 3—. փլս. իլ. եւ իրփ. արտածել. իրաւունքը հաստատել (բառ իրաւաբանական սկզբանց):

de facto, մկբյ. ի գործոյ, իրօք:

defékt, ած. 6. թերի, թերակատար. մեքենայ. կի. փղ. —es Buch թերակատար գիրք (որմէ թերթ կը պակսի): — ար. (շ.) 20. թերութիւն, պակասութիւն. (Kassen-) — դրամարկեղ մէջ գումարի մը բացակայութիւն՝ պակասութիւն. 2. ար—. փղ. (գրքի մը) աւելցուկ թերթեր եւ օրինակներ:

Defektárius, ար. 27. դղէ. գեղագործ (գործածութեան մէջ չգտնուող):

defektiv, ած. 6. քր. պակասաւոր (բայ...):

Deféktor, ար. 25. դղէ. (դեղատնին թերութիւնը) դեղ լրացող՝ որոշող:

Defektúr, իգ. 31. դղէ. գեղարանի գործածութեան (քիմիական):

Defensión, իգ. 31. իրփ. ջատագովութիւն, պաշտպանութիւն:

defensiv, ած. 6. պաշտպանողական:

Defensiv‖allianz, իգ. պաշտպանողական դաշնակցութիւն: —stellung, իգ. պաշտպանողական դիրք: — u. Offensiv-Bündniß, շ. պաշտպանողական եւ յարձակողական դաշնակցութիւն:

Defensive, իգ. 38. զին. պաշտպանողականն. die — ergreifen պաշտպանողականի ձեռնարկել:

Defénsor, ար. 25. — —. իրփ. պաշտպան, ջատագով, խօսնակ, փաստաբան:

Déficit, շ. 38. կի. = Defizit.

Defilé, շ. 38. յփ. նաեւ 33. զին. զօրաց անցումն (ի հանդէսի), անցանելութիւն:

defili(e)ren, չբ. հ. եւ ս. եւ նբ. 3—. զին. (զօրաց) անցանել: — շ. 22բ. անյփ. անցանումն:

Defili(e)rmarsch, ար. 18. զին. քայլք՝ շուրջ անցանելութեան:

defini(e)rbar, ած. 6. փլս. իլ. սահմանելի:

defini(e)ren, նբ. 3—. սահմանել:

Definitión, իգ. 31. սահման:

definitiv, ած. 6. սահմանիչ, որոշիչ:

Défizit, շ. 38. կի. հատուցման պակասութիւն՝ պակասորդ (տ. decken, նբ. 4.):

Defraud‖ánt, ար. 33. խարդախ, նենգիչ, մաքսանենգ: —ation, իգ. 31. նենգութիւն, մաքսանենգութիւն: —i(e)ren (տեֆրօտիրէն), նբ. եւ չբ. հ. 3—. նենգել, մաքսանենգել. 2. — schmuggeln.

Dégen, ար. 22բ. նաւ. —chen, շ. 22բ. սուր, սուսեր: բ. — ար. քաջ, դիւցազն. հին— ընփ. alter — (Knopf) ծեր մարտիկ:

dégen‖fest, ած. սրոյ դիմացող. ը. մփ. անխոցելի: —fisch, ար. ձկ. թրաձուկ (Xiphias): —fläche, իգ. (սրոյ) տափակութիւն: —gehänge, շ. (սուրը կախելու) սուսերակապ, ուսերկանութ արա—

Digitized by Google

կամար։ —gefäß, չ. —scheide, իգ. սուսերապատեան։ —griff, ար. մեղենի, բռնատեղ. երախակալ, դաստապան։ —knopf, ար. գունդ երախակալի. Բ. Տե՛ս ընդ. թ. Degen, բ.։ —quaste, իգ. շրն. մեղեխածոպք, երախակալի ծոպք։

degradi(e)r||en, նբ. 8ա. աստիճանէն ձգել, աստիճանազրկ ընել։ — չ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. աստիճանազրկութիւն։

Dehnkraft, իգ. ափառողական զօրութիւն (Տե՛ս. Dehnungs...)։

dehnbar, ած. 6. ֆզն. Բնգ. տարածական (Ջերմութեամբ), ափառողական (կաղ), (Հաստատուն մարմնոց համար եւ անդր.) տարածական, ձգտական. 2. ար. (մետաղ) կռանելի, (կռելով) տարածական. տառաձգական, ձգական. կակուղ (կաշի). 3. երժ. (ձայնաւորաց եւ ձայնից համար) երկարելի։

Dehnbarkeit, իգ. 31. անցք. ֆզն. Բնգ. տարածականութիւն. ափառողութիւն, ձգտականութիւն. ար. կռանելիութիւն, տառաձգականութիւն, կակղութիւն, երկարելիութիւն։

Dehnungs|werkzeug, չ. տարածիչ գործի։ —zeichen, չ. 4ր. երկար, երկարելու նշան։

Dei, ար. 88. = Dey.

Deich, ար. 20. թումբ, պատուար. — zur Seite eines Flusses (գետափ մը) եզերաթումբ, փուլ, Հողակոյտ. einen — aufführen թմբել, թումբ մը կանգնել։

Deichjacht, իգ. թմբերու անուշ պաշտօնակալք. Բ. թմբերու օրէնք։ —amt, չ. թմբապետութիւն, թմբից ընկեր տետեան։ —anker, ար. տապարս թմբի։ —arbeit, իգ. թըմբագործութիւն։ —arbeiter, ար. թմբագործ, թմբերու կարգեալ գործաւոր։ —damm, ար. Հողաբլուր (թումբը ջըրոց դէմ պաշտպանելու Համար)։ —findung, իգ. թմբապետ՝ թմբից ընկեր տեսչին վճիռ։ —frei, ած. թմբերու Համար ձրի աշխատելէ ազատ։ —graf կամ —gräfe, ար. —hauptmann, ար. յփ. նոյնեւ —hauptleute, տեսչապետ թմբերու։ —sohle, իգ. թմբահիմունք, թըմբերու զակ...։ —weg, ար. թմբուղի, ճանապարհ թումբին ի վեր։ —wesen, չ. թմբերու տեսչութիւն։

deichen, նբ. 3ա. թմբել, թումբ կանգնել. 2. թմբերու վրայ աշխատիլ։ — չ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. թմբումն, թմբաշինութիւն։

Deicher, ար. 22ա. = Deicharbeiter.

Deichsel (դայքսըլ), իգ. 35. քեղի։ —arm, իգ. քեղակալ։ —gabel, իգ. թեւ (կառաց՝ սայլի)։ —haken, ար. քեղակեռ, քեղածայրի ակեռ։ —pferd, չ. քեղակապ՝ քեղաձիգ երիվար։ —stange, իգ. = Deichsel. —wagen, ար. քեղաւոր կառք։

dein, դեր. Du ի. Տնջ. դեր. Բռ. = deiner; sie gedenken — զքեզ կը յիշեն. 2. bleiben, empfinden, fühlen, glauben, machen, nennen, scheinen, sein, werden, եւ այլն բայերուն հետ փոխելով. ընդ. նաեւ geboren ի Հետ, = ի — Eigenthum ի. ich bin — քուկդ եմ. — ist die Kraft... քու է զօրութիւն։ — ած. եւ ստց. դր. dein, ար. deine, իգ. dein, չ. (անորոշ յօդի պէս կը հոլովի 6ա., Բնս. յաճախ անփփ.) քու, քո, (եզական)դ. —e Mutter մայրդ. (Բնս. die Mutter — մայր քո.) mein und — Freund (mein Freund —er) իմ եւ քու բարեկամդ (իմ բարեկամս եւ քուկինդ). diese —e Beleidigung ա. այս քեզի եղած թշնամանքը. բ. այս քու ինծի ըրած թշնամանքդ. — bischen Englisch քու գիտցած քիչ մ'անգղիերէնդ։ —er, —e, —es, ած. ի- որոշիչ յօդերով der (die, das) Deine տե. ֆրձ. —ige, ած. քուկդ, քուկինդ, քոյդ. ewig der (die) —(ig)e քեզի ցկեանս. das —e քոյդ (քու ստացուածդ)։ — չ. անփփ. das Mein u. — իմ եւ քու։

deiner, դեր. du ի. (Տե՛ս. dein)։

deinerseits, մ. քու կողմէդ, քու կողմանէդ։

deinet||halben, —wegen, —willen, նխ. Հանդերձ անջն. դր. քեզի Համար, առ ոեր քո. um — willen քու Հաճոյիցդ Համար, քեզի Համար։

deinige, տ. Տե՛ս dein(ige).

Deining, իգ. 31. ծով. ծփանք, ալիք։

de(in)sen, չբ. h. 8գ. ծով. (նաւուն) եա երթալ։ — նբ. ein Schiff — եա

Digitized by Google

տանիլ՝ ուղղել (նաւը)։ — չ. 33բ. անյ. յետս երթ։

Deinung, իգ. 31. նոյն. = Deining.

Deipnosophist, ար. 38. հ. դպ. սեղանախօս (հացկատակ)։

Déira, իգ. 31. յգ. —s, Եմիրի մ'ընկերացող խումբը։

deisen, նբ. եւ չբ. 3գ. նոյն. = deinsen.

Deismus, ար. 27. անյ. կր. աստուածեանց աղանդ, աստուածականք։

Deichsel, ար. 35. ար—. = Dächsel, 3.

deichseln, նբ. 3—. ար—. = dächseln, 2.

Deist, ար. 38. —in, իգ. 32. աստուածեան (անղանդաւոր)։

Deisterei, իգ. 31. ընդ. աստուածեանց վարդապետութիւն։

deistisch, ած. 6. աստուածեան։

Deixel (Teufelին յորջորջ էկած), ար. 24գ. անյ. ընդ. դեւ, ճիւաղ. zum —! բաբէ, ո՜հ։

Déjoces, Déjokes, յտ. ան. ար. 18. հ. դպ. Դիոկի։

Dekáde, իգ. 35. տասնեակ, տասնօրեայ ժամանակ։

Dekaéder, ար. (չ.) 22—. փղն. ա—. տասնանիստ։

Dékagramm կամ Dekagrámm, չ. (ար.) 20. տասնակրամ, տեքակրամ։

Décaliter, չ. (ար.) 22—. տասնալիտր։

Dekálo, չ. 38. լծ. մնաս, կորուստ։

Dekalóg, ար. 20. անյ. կր. տասնաբանեայ պատուիրան։

Dekámeron, չ. 38. տասնօրեայ պատմութիւն։

Dékameter, ար. 22—. տասնաչափ, տասնամետր։ —risch, ած. 6. տասնամետրեան, տասնաչափեան։

Dekán, ար. 20. աւագերէց, կարգերէց։ —át, չ. 20. աւագերիցութեան պաշտօն՝ վիճակ։

Dekápolis, իգ. անձն. հ. դպ. Դեկապոլիս։

Dekárch, ար. 38. հ. դպ. տասնապետութեան անդամ։

dekarti(e)ren, նբ. 8—. դրոշմել, դրոշմ դնել արձանագրել առարկայից վրայ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. արձանագրութիւն, դրոշմում։

dekati(e)ren, նբ. 8—. ար—. ստուեաց փայլունութիւնն առնել՝ հանել։ —er, ար. 22—. ար—. ստուեաց փայլունութիւնը հանող։

Dekeléa, չ. 38. հ. դպ. Դեկելիա։

Deklamatión, իգ. 31. հռետորախօսութիւն, պերճախօսութիւն. (դպրոցաց մէջ) ճառասացութիւն. (եւ տեսակ մ'ընթերցուած) պերճաշնչիւն ասացուած։

Deklamatiónskunst, իգ. հռետորախօսութեան արուեստ։ —stück, չ. ճառասացելու՝ հռետորախօսելու մասն՝ հատուած։ —übungen, իգ. յգ. կրթութիւնք պերճախօսութեան՝ ճառասացութեան։

Deklamátor, ար. 25. հռետորաբանախօս, ճառասաց։

deklamatórisch, ած. 6. հռետորախօսական, ճառասացական, պերճախօսական։

Deklami(e)r... = Deklamations...

deklami(e)ren, նբ. եւ չբ. ի. 8—. հռետորաբանախօսել, պերճախօսել. փ. մ. խրախուսել, ստասել. 2. ճառասել, ճառասացութիւն մ'ընել։ — չ. 22բ. անյ. = Deklamation.

Deklaratión, իգ. 31. մն. լծ. յայտարարութիւն։

deklaratív, deklaratórisch, ած. 6. իրգ. ցուցական։

deklari(e)ren, նբ. 8—. յայտնել, ցուցանել։

Deklinatión, իգ. 31. փղն. աստղ. խոտորում. քր. հոլովում, խոնարհում. ֆլ. բնգ. խոտորում։

Deklinatiónssonnenuhr, իգ. փղն. խոտորնացոյց, խոտորման ժամացոյց։ —tabelle, իգ. հոլովման՝ խոնարհման պատկեր։ —weise, իգ. խոտորման կերպ. քր. հոլովում, խոնարհում։

Declinatórium, չ. 26. փղն. բնգ. խոտորնաչափ։

deklini(e)rbar, ած. 6. փղն. քր. հոլովելի, խոնարհելի։ —barkeit, իգ. 31. անյ. փղն. քր. հոլովելիութիւն, խոնարհելիութիւն։ —en,

Digitized by Google

չք. ն. և նք. 3ա. ֆրն. ատրղ. խոտորել. Բնգ. խոտորիլ, հակել. Եր. հոլովել(իլ), խոնարհել(իլ)։

Dekókt, շ. 20. ֆրն. դղէ. բուսաջուր։

Dekoratión, իգ. 31. զարդարանք. շքանշան. Բռ. միմակ, զարդարանք։

dekoratív, ած. 6. զարդարիչ. շքեղացուցիչ։

dekori(e)r‖en, նք. 3ա. զարդարել, միմակել։ — շ. 23բ. անյ. —ung, իգ. 31. զարդարանք, զարդարութիւն, միմակութիւն։

Dekórt, ար. 20. վճ. նուազեցում (գնոյ)։ —i(e)ren, նք. 3ա. վճ. գինը նուազեցնել։

Dekórum, շ. 40. անյ. վայելչութիւն, բարեվայելչութիւն։

dekrescéndo (տեքրեշէնտօ), մբյ. և — շ. 38. երժ. նուազելով, մեղմացընելով. երգի մը նուազող՝ մեղմացող տեղի։

Dekrét, շ. 20. վճիռ, հրամանագիր, հրովարտակ։

Dekretále, իգ. 35. յգ. նաև Dekretálien, եր. օրէնսդրութիւնք, (քահանայապետաց) վճիռք։

Dekretalist, ար. 33. օրէնսդրութեանց գիտակ՝ տեղեակ, վճռագէտ։

dekreti(e)ren, նք. և չք. ն. 3ա. երժ. հրաման հանել, վճռել։

dekrétlich, մ. հրովարտակաւ։

Del, հմ. Dele.

Déle, Deleátur, շ. 38. տպա. բղ. ջնջանշան։

Delegát, ար. 33. փոխանակ, պատգամաւոր։

Delegatión, իգ. 31. փոխանորդութիւն, պատգամաւորութիւն։

delegatórisch, ած. 6. երժ. ընծայութեան (թուղթ)։

delegier‖en, նք. 3ա. փոխանորդ՝ գործակալ՝ պատգամաւոր դնել։ — շ. 23բ. անյ. —ung, իգ. 31. փոխանորդի՝ գործակատարի՝ պատգամաւորի կարգումն։

Deliberatión, իգ. 31. խորհրդ. քննութիւն։

deliberi(e)ren, նք. և չք. ն. 3ա. քննել, խորհրդածել։

delikát, ած. 6. ազնիւ, քաղցր. —e Gemüse ազնիւ բանջարեղէնք. ընտ. mit Butter war er sehr — կոգւոյ չէր հաճիր, գժուարաւ կը հաւնէր կարագը։

Delikatésse, իգ. 35. համեղութիւն, ազնուութիւն. 2. —n, յգ. համադամք, կամմակք. վճ. ուտեստ։

Delikt, շ. 20. երժ. յանցանք։

Delila, յտ. ան. իգ. 31. յգ. նաև —s, Դալիլա։

Delinquént, ար. 33. —in, իգ. 33. երժ. մեղապարտ, յանցաւոր։

Délion, շ. 38. անյ. աշխ. հ. պտ. Դելիոն։

Delírium, շ. 26. ֆրն. ախտ. խելացնորութիւն, զառանցութիւն (հիւանդի). —tremens արբեցութեան խելացնորութիւն։

Délos, շ. անփխ. հ. աշխ. Դելոս։

Délphi, շ. 38. աշխ. և հ. պտ. Դելփիս։

Delphín, ար. 20. ըն. նաև. հ. պտ. նոյն. դելփին. Բ. ըն. նաև ֆրն. փոկ (Delphinus phocaena)։

Delphin‖salz, շ. ֆրն. դելփինեան աղ։ —sauer, ած. ֆրն. նաև քմ. —saueres Salz դելփինաթթու աղ։ —säure, իգ. ֆրն. քմ. դելփինաթթու։

Délta, շ. 37. տելդայ (գիր Յունաց)։

Délta‖bildung, իգ. տելդայ՝ եռանկիւն կազմելը։ —land, շ. տելդայ, գետերէ պաշարեալ եռանկիւնի երկիր։ —muskel, ար. ֆրն. անդմ. տելդայաձեւ գնդերք։

dem, տր. der է կամ das է։ Ա. յտ. (անշեշտ). — Buche գրքին։ Բ. ցցկ. դր. (շեշտաւ) էէրէ— շ. ընդհանուր քաղաքարէ մը կամ ամբողջ նախադասութեան մը տեղ. ich traue —, was Du sagst ըսածիդ կը վստահիմ. wie — auch sei, — sei wie ihm wolle ինչ կ'ուզէ ըլլայ. bei alle — հանդերձ այսու ամենայնիւ. wenn — (al)so ist եթէ այս այսպէս է։ Գ. յր. դր. = welchem; ում, որուն։

Demagóg, ար. 33. ռամկավար։

demagógen‖artig, ած. ռամկավարական։ —hetze, իգ. հալածումն ռամկավարաց։ —umtriebe, ար. յգ. ռամկավարական յոյզք՝ խռովութիւնք։

Digitized by Google

Demagógenthum, չ. 7. անյփ. ռամկավարութիւն։

Demagogie, էգ. 31. ռամկավարութիւն։

demagógisch, ած. 6. ռամկավարական։

Démant եւ Demánt, ար. 33. եղ. նաեւ 22ա. ա—. դերբ⁶ էրա—Բերանց ձեւ էերէ— Diamant (տ. նոյնը)։

Demárch (տեմարխ), ար. 33. հ. պտ. դեմարքոս, ռամկապետ, ատենական ռամկին (Յունաց)։

demaskí(e)ren, նբ. եւ sich — ինք. 3ա. ի բաց առնուլ զդիմակն, յայտնել, խայտառակել. յայտնուիլ, խայտառակիլ։

Démen, յփ. Demos է։

Deménti (տեմէնդի) կամ Dementi (տեմանդի), չ. 38. յանդիմանութիւն ստութեան, սուտ հանելը։

dementí(e)ren, նբ. 3ա. ստութիւնը յանդիմանել, սուտ հանել։

Deméter եւ Démeter, յտ. անն. էգ. 31. ա—ի. ա—ա—նց յօդէ —s, անյփ. դջբ. Դեմետր։

Demétrius, յտ. անն. ար. 27. Դեմետրիոս։

démgemäß, մ. ըստ այնմ, ըստ այսմ։

Demiúrg, ար. 33. փրն. փլ. դեմիուրգոս, արարիչ (Յոյնք այսպէս կ'անուանէին արարիչը)։

démnach եւ demnách, մ. ըստ այսմ օրինակի, օրինակիս նմանելով. 2. (ք—ն—փէփա—ի—ն հիտի—ա—բի—ն) ուրեմն, ըստ հետեւորդի, հետեւաբար։

démnächst եւ demnä'chst, մ. քիչ մ'ետքը, անմիջապէս. 2. անկէ վերջը։

démnächstig եւ demnä'chstig, ած. 6. մերձաւոր։

demobilisí(e)r||en, նբ. 3ա. զին. զօրքը խաղաղութեան վիճակի մէջ դնել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. զօրքը խաղաղութեան վիճակի մէջ դնելը։

Demokrát, ար. 33. ընկերհաշտական, ռամկապետական։ —ie, էգ. 35. ընկերհաշտութիւն, ռամկապետութիւն։ —isch, ած. 6. ընկերհաշտական, ռամկապետական։

demolí(e)ren, նբ. 3ա. = zerstören.

Demonstratión, էգ. 31. փրն. պատճառ յանդիմանութեան, ընծայութիւն, ցուցում. զին. (նաւատորմիղ...) ցոյց՝ հանդէս։

demonstratív, ած. 6. ցուցական։ — չ. 20. եւ —um, չ. 40. քր. ցուցական դերանուն։

demonstrí(e)ren, նբ. 3ա. ցուցանել, ցուցընել. ad oculos — աչքերու՝ յայտայանդիման ցուցընել։

demontí(e)ren, նբ. 3ա. զին. մեքենայ մը քակել, մեքենայի մը մաս(ունք)ը քակելով կասեցընել. էր. 3. — մէկը խռովել՝ շփոթել. զին. թնդանօթ... հեռացընել տանիլ. (թշնամեաց թնդանօթները) պատերազմի անկարող ընել. e—e Festung — բերդի մ'ամրութիւնը քանդելով զինքը պաշտպանելու անկարող ընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բոյէն նշ—ն—ի—ա—բի—անց հիտ։

Demoralisatión, էգ. 31. զեղծութիւն, զեղծաբարոյութիւն։

demoralisí(e)ren, նբ. 3ա. զեղծել. զեղծաբարոյ ընել։

Demósthenes, յտ. անն. ար. 18. հ. պտ. Դեմոսթենէս։

demótisch, ած. 6. փրն. ռամկական, ժողովրդական։

démunerachtet, démungeachtet, մ. սակայն եւ այնպէս։

Démut(h), էգ. 31. անյփ. խոնարհութիւն. ը. մտ. հպատակութիւն։

Démut(h)... = Demuths...

démüt(h)ig, ած. 6. խոնարհական, խոնարհ, հպատակելու. փ. մտ. ցած. —en Herzens խոնարհ սրտիւ։ —st, մ. խոնարհութեամբ, խոնարհաբար։

démüt(h)ig||en, նբ. եւ sich — ինք. 3ա. խոնարհեցընել, խոնարհիլ. das —de (տարր մէջ եղած) խոնարհականը (յայնմ է որ...). 2. իջեցընել, խոնարհեցընել, մահացընել. sich — անձին պատիւը գձձել, անձն յանարգութիւն իջեցընել, ինք զինքն արհամարհելի ընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. խոնարհումն, խոնարհեցուցում, մահացուցում. die — seines Feindes macht ihm Freude թշնամին խոնարհեցընելով

Digitized by Google

ուրախութիւն կը զգայ. 2. Փոյն —ung, էգ. tiefste — ամենախորին՝ ամենաստորին խոնարհեցուցում. J—m eine — zu Theil werden lassen մէկուն խոնարհեցուցում մը կրել տալ, մէկը խոնարհեցընել։

Démut(h)s‖pflanze, էգ. բն. պատկառուկ։ —**probe**, էգ. փորձ խոնարհութեան։

démzufolge, մ. = **demnach.**

den, էղ. հյց. der ի, առոր ակէն նշանակ–ը–ռդ–իր–ամբն (տ. նայիր). 2. յփ. դր. **der, die, das**, որոշեալ յօդի. den Knaben մանկանց. in den Wäldern յանտառս, անտառաց մէջ։

Denár, ար. 20. դենար։

dénen, յփ. դր. **der, die, das**, ցցն. դր. անոնց, նոցա..., եւ յր. դր. որոց, որոնց։

Déngel‖amboß կամ —**stock**, ար. գերանդաւորաց՝ հնձողաց սալ։ —**hammer**, ար. կռելու ուռն։ —**zeug**, չ. գերանդաւորաց՝ հնձողաց գործիք՝ անօթք։

dengeln, նբ. 3ռ. ար–. կռել, ծեծել. ը. մր. էզ. die Sense — գերանդին կռելով սրել։

Dénk‖art, էգ. խորհելու կերպ. niedrige —art վատթարութիւն, անարգութիւն, գռեհութիւն։ —**buch**, չ. = **Gedenkenbuch.** —**lehre**, էգ. բանականութիւն, բանախօսութիւն։ —**mal**, չ. յիշատակարան։ —**münze**, էգ. յիշատակարար շքադրամ։ —**säule**, էգ. յիշատակարանի սիւն։ —**schrift**, էգ. յիշատակագիր, արձանագիր։ —**spruch**, ար. առակաւոր խօսք։ —**stein**, ար. յիշատակարանաց քար, կոթող։ —**stoff**, ար. մտաւորական հրահանգաց յարմար նիւթ։ —**übung**, էգ. մտաւորական հրահանգք։ —**vers**, ար. յուշարար ոտանաւոր. բ. (չափական) ստանաւոր խօսք։ —**würdig**, ած. յիշատակաց արժանի, հոյակապ։ —**würdigkeit**, էգ. ծանրութիւն. բ. հոյակապ գործք, հոյակապութիւն. փ. (գրքի անուն) —**würdigkeiten**, յփ. յիշատակարանք, պատմութիւնք (պատմագրութեան). Cäsar's —würdigkeiten յիշատակարանք՝ յիշատակագիրք Կեսարու։ —**zeichen**, ար. յիշեցընելու նշան, յուշարար (նշան)։ —**zeit**, էգ. նշանաւոր ժամանակ։ —**zettel**, ար. յուշարար տոմս. բ. (Հրէից) գրապանակ. փ. ծղբ. J—m einen — geben մէկը խրատել՝ յանդիմանել։

dénkbar, ած. 6. խորհելի. մտածելի. 2. (էիբ–ադր–ական փ–ռլ.) in der — sorgfältigsten Weise ամենակարելի խնամով՝ հոգով։ -**keit**, էգ. 21. ռնյփ. խորհելիութիւն, մտածելիութիւն։

dénken, նբ. չբ. ի. եւ փբ. 2ո. (անց. **ich dachte**, դրբ. անց. **gedacht**) խորհիլ. — 1. առանց որոշիչ առարկայի (խնդրոյ). ա. միտք զբաղեցնել, խորհիլ. (wissenschaftlich, vernunftmäßig) — նատրատարամտել, խորհել, քննել միտք. Das giebt einem zu — ատիկայ խորհրդածելու բան է, ատիկայ խորհրդածել կու տայ. bei sich — խորհել՝ կշռել ի միտս, խորհրդածել. բ. դիտաւորութիւն միտք ունենալ, ծրագիր շինել. առ–ի. der Mensch denkt, Gott lenkt մարդ կը մտածէ, Աստուած կը կարգադրէ. խորհուրդք մարդկան՝ կամք Աստուծոյ. gedacht, gethan բսաւ եւ ըրաւ, բսել եւ ընելը մէկ եղաւ. փ. յիշել. so lange ich — kann որչափ որ յիշել կրնամ. դ. կարծիք ունենալ. machen Sie es, wie Sie — Ձեր կարծածին պէս ըրէք (ինչպէս որ կ'ուզէք.) wann reisen Sie? ich denke morgen... Երբ նամբայ կ'ելլէք. կարծեմ թէ վաղը... (Գերմանական–խօսակ–ն.) denke ich կը մտածեմ (որ...). ե. (յ–ռ–) edel — ազնուաբար մտածել. rechtschaffen — լաւ զգածմունք ունենալ. richtig —d ուղիղ խորհելով. hoch hinaus — բարձրաթռիչ սեաւութիւն ունենալ. zurück — (անցելոյն) անդրադառնալ. զ. (Հմմ. ի մէջ, ...) denkt nur! denk' (mal Einer) an! երեւակայեցէք, մտածեցէք (գամ մի). է. (...) ich dachte Wunder, was er mir schenken würde եւ ալ կը կարծէի թէ ինծի ընծայ պիտի

Digitized by Google

ընէ. ich dächte, wir setzten unsere Reise fort կարծեմ թէ ճամբանիս շարունակենք՝ աղէկ կ'ըլլայ... 2. ([illegible]) — ([illegible]) ich dachte, er sei einer von Ihren Freunden կը կարծէի թէ նա Ձեր բարեկամներէն մին ըլլայ. man sollte —, er wäre ein Narr պէտք էր կարծել, թէ նա խենթ ըլլար. Sie können sich leicht —, daß... դիւրաւ կ'իմանաք որ... er denkt Wunder, wer er ist ինք զինք մեծ բանի տեղ կը դնէ. ք. [illegible] zu [illegible]. միտքն ունենալ, յուսալ. er denkt mich zu betrügen —) կը յուսայ թէ զիս խաբէ. ք) միտքն է զիս խաբել. ich denke meinen Prozeß zu gewinnen կը յուսամ դատս վաստըկիլ. 4. [illegible] ([illegible]). ich dachte mich von m—m Ohr getäuscht կը կարծէի թէ ականջս զիս խաբէ. 3. [illegible] ([illegible]). — ([illegible]) Das kann Einer leicht — այս դիւրաւ կ'իմացուի՝ կ'ըմբռնուի. wer hätte Das — können? wer hätte Das gedacht? ո՞վ կրնար զայս կարծել, որո՞ւն միտքէն այս կրնար անցնիլ. ich kann mir's schon — արդէն կը կռահեմ որ... dacht' ich (mir)'s doch?, ich habe (mir) es wohl gedacht կը կռահէի որ... was in aller Welt dachten Sie, daß Sie... ինչ կը խորհէիք, կ'աղաչեմ, որ... wart'! ich denk' es Dir! կեցիր, զայս չեմ մոռնար՝ վրէժս կը հանեմ է. [illegible]. Mancherlei doch denkt sich bei diesen Worten աս խօսքերս ինչ ինչ մտածել կուտան. Das läßt sich nicht — այս անըմբռնելի բան մ'է. ք. [illegible]. Arges, Böses — չար խորհուրդ՝ դիտաւորութիւն ունենալ. er denkt immer das Schlimmste ամէն բան սեւ կը տեսնէ, միշտ ամենավատթարը կը խորհի. 4. sich ([illegible]) J., et. — կարծել, երեւակայել. Das habe ich mir gedacht ատոր կը սպասէի, ես ալ այդպէս կը մտածէի որ... es läßt sich — կ'իմացուի որ..., յայտ է թէ... 4. ([illegible]) an: an J., et. — բանի մը՝ մէկուն վրայ խորհիլ՝ մտածել. ich denke daran միտքս անոր վրայ է. denkt an mich, es wird einmal die Zeit kommen... միտ դիր ինծի, ժամանակ մը պիտի գայ որ... er soll daran — թող միտքը պահէ. (gar) nicht daran — zu... դիտաւորութիւն՝ միտք անգամ չունենալ բան մ'ընելու... [illegible]. denk' nicht dran! Աստուած պահէ, քաւ եւ մի լիցի. sich an J—s Stelle — զանձն ուրիշի մը տեղը դնել. ք. auf: auf et. — բանի մը վրայ խորհիլ. auf Mittel — միջոցներ (դարմաններ) մտածել, ճարտարամտել. auf Böses — չար խորհուրդ մը նիւթել. 4. bei: et. bei et. — նիւթի մը վրայ բան մը մտածել. sich Arges bei et. — ի չարն մեկնել՝ իմանալ. ե. für J. — մէկուն տեղը՝ համար մտածել ե. in: [illegible]. Jeder denkt in s—n Sack [illegible]. ամէն մարդ կրակն իր բաղարջին տակ կը քաշէ, ամէն յանձնէ սիրանի. է. über et. (nach)— բանի մը վրայ խորհրդածել. ե. unter: was denkst Du unter diesen Worten? ի՞նչ կ'ուզես իմանալ (այս խօսքերով). ը. von: von e—r Person oder Sache et. — մէկուն կամ բանի մը վրայ (այս ինչ) գաղափարն՝ համոզումն ունենալ: **gedacht**, [illegible]. = [illegible]. 2. gedachter Kavalier վերոյիշեալ պարոնը՝ տէրը: — [illegible]. մտախորհութիւն, մտածութիւն, խորհրդածութիւն. ք. նկատութիւն, քննութիւն. des —s fähig խորհելու ընդունակ՝ կարող. durch das — խորհելով:

Dénker, [illegible] —in, [illegible] խորհող. [illegible] իմաստասէր՝ փիլիսոփայող ոգի:

Dénkungsart, [illegible] = **Denkart**; von edler — ազնուախորհուրդ (մէկը). in Schatten kühler — հանդարտութիւնն երբեք չկորսնցնելով:

denn, [illegible]. որովհետեւ, զի, ինչու որ... 2. ([illegible] als [illegible]) բայց եթէ, միայն. kein anderer — ich ոչ ոք բաց յինէն. ehe — ich sterbe մեռնելէս յառաջ. [illegible]. mehr — einmal ոչ մի անգամ եւեթ, շատ անգամ. 3. — also, nämlich; ([illegible]) wo ist er

Digitized by Google

—? ուր է ուրեմն. nun — ուրեմն. so mag es — dabei bleiben! այնպէս թող ըլլայ ուրեմն. auf —! ահ, յառաջ երթանք. ռմ. (na) — nicht! ահ, թողունք. Բ. ich gab ihm einen Thaler, welchen er — auch einsteckte իրեն թալեր մը տուի, զոր շուտ մը գրպանը դրաւ. Կ. (անշէշտ) = (ausgenommen wenn;) wir lassen Dich nicht los, Du singest uns — ein Lied ցորքան երգ մը չերգես՝ չենք թողուր զքեզ. 5. դ. doch, և այլն։

dennoch, շղ. սակայն, սակայն և այնպէս, այսու ամենայնիւ, նոյն իսկ եթէ։

denselben, դ. derselb(ig)e.

Denunziant, ար. 88. (Լատ. նաև -ß) -in, իգ. 32. = Angeber. -iation, իգ. 31. իրգ. ամբաստանութիւնն զեկուցում. 2. = Angeberei. -iatorisch, ած. 6. ամբաստանիչ, զեկուցիչ։ -i(e)ren, նբ. 3ա. (նաև իրգ.) ամբաստանել, զեկուցանել (= angeben, նբ. 3.)։

Departement (դէբարթըման), չ. 38. ազխ. նահանգ. Տրգ. տան մը մէջ ուրոյն բնակարան (= Appartement). պաշտօնատանցի... մը մէջ մասնաւոր նիւթոց բաժին։

Dependenz, իգ. 31. յգ. նաև -ien, կախում. 2. (տան... մը) մերձաբերեալ կալուած։

Depesche, իգ. 35. գեռապանագիր, պաշտօնագիր, պաշտօնական լուրք. 2. ճգ. ճեպընթաց նամականի։

Depeschenweg, ար. im -e պաշտօնագրով (իմացընել...)։

depeschi(e)ren, չբ. հ. և նբ. 3ա. ճեպընթացով ստպել՝ ճամբայ դնել։

Depolarisation, իգ. 31. Ելդ. Բնգ. անբեւեռականութիւն, անբեւեռացուցում։

depolarisi(e)ren, նբ. 3ա. Ելդ. Բնգ. անբեւեռացընել։ — չ. 22բ. անյգ. -ung, իգ. 31. անբեւեռացուցում։

Deponens, չ. 39. յգ. -entia, նաև -entien, գր. հասարակ բայ։

Deponent, ար. 33. -in, իգ. 32. պատասխանիչ, զրուցատու վկայ. 2. Էճ. աւանդատու։

deponi(e)rbar, ած. 6. վկայելի. 2. աւանդ տրուելի։ -en, նբ. 3ա. վկայել. 2. աւանդ տալ։ -en, չ. 22բ. անյգ. -ung, իգ. 31. վկայութիւն, վկայում. աւանդատուութիւն։

Deportation, իգ. 31. տարագրութիւն, աքսորանք։ -i(e)ren, նբ. 3ա. տարագրել, աքսորել։ -i(e)ren, չ. 22բ. անյգ. -i(e)rung, իգ. 31. տարագրում, աքսորում։ -i(e)rt(e)r, ար. -i(e)rte, իգ. 6. տարագրեալ, աքսորեալ։

Depositär, ար. 20. նաև -tarius, ար. 39. (յգ. -tarien) -tärin, իգ. 32. աւանդապահ։

Depositenbank, իգ. աւանդի դրամատեղան։ -geld, չ. աւանդ դրուած ստակ։ -kasse, իգ. աւանդի և պահեստի արկղ։ -schein, ար. ընկալագիր՝ ստացագիր (դրամատեղանի)։

Depositorium, չ. 26. աւանդատեղի։

Depositum, չ. 40. աւանդ։

depossedi(e)ren, նբ. 3ա. ստացուածքէն՝ ժառանգութենէն զրկել։ — չ. 22բ. անյգ. -ung, իգ. 31. ստացուածքէն՝ ժառանգութենէն զրկում։

Depression, իգ. 31. Ելդ. Բնգ. ճնշում. զիջում. գոգացում (հեղանիւթոց). Աստ. տափարակութիւն՝ ճնշում մարմնոյ մասանց (մերձաւորութեան ժամանակ)։ -swinkel, ար. Բնգ. գոգման՝ զիջման՝ ճնշման անկիւն (հմմտ. Elevationswinkel)։

deprezi(e)ren, նբ. 3ա. = abbitten.

deprimi(e)ren, նբ. 3ա. ճնշել. 2. փխ. նկուն ընել, ընկճել, նուաճել։

Deputat, չ. 20. անոն, հասք (բաց ի պաշտօնական դրամէ մէկուն տրուած ուրիշ եկամուտ)։

Deputation, իգ. 31. պատգամաւորաց՝ երեսփոխանաց առաքում, երեսփոխանք. an J. eine — absenden մէկուն պատգամաւորութիւն առաքել։

deputi(e)ren, նբ. 3ա. պատգամաւոր առաքել. deputirter Meister օգնական, աւագ, պետ (ազատ որմնաշինաց)։

Deputi(e)rte(r), ար. 34. պատգամաւոր, երեսփոխան։ -enversammlung, իգ. պատգամաւորաց ժողով։

Digitized by Google

der, ար. **die**, էգ. **das**, չ. որոշեալ յօդ. 6ա. (առուն)ը. 2. ստացական դերանուն. (= **derjenige**) անիկայ: Բ. — ցցի. դր. ած. եւ Գ. (եզ. սեռ.) **dessen** (**deß**), **deren**, **dessen** (**deß**), յգ. սեռ. **derer**, **deren**, յգ. տր. **denen**); = **dieser**, **jener** (տ. նոյնները); der Mann hier այս մարդը. dieser und der ասիկայ եւ անիկայ. Ե. Բցտ. hol' Dich Dieser und Der, Der und Jener! գրող՝ սատանան տանի զքեզ. 2. (յբ. նախադասութեան աղերսել) = **derjenige**; անիկա, որ...: Գ. — յր. դր. 6ա. (բայց յգ. սեռ. **deren**;) որ. die Dame, mit (von) der ich spreche. այն կինն որուն հետ (վրայ) կը խօսիմ. ich, der ich es weiß ես որ գիտեմ...:

dérart, մ. այս կերպով, այնպէս:

dérartig, ած. 6. այսպիսի:

derb, ած. 6. սերտ, խիտ, հաստատուն. —es Holz կարծր փայտ. 2. հզօր, բուռն. er geht — darauf los բուռն սաստկութեամբ անոր վրայ կ'իյնայ. —es munteres Weib կին քաջասիրտ. 3. — durchprügeln մէկը շարաչար ծեծել՝ գանակոծ ընել. 3. կոշտ, բիրտ, չինական [illegible]. խոշոր, անշնորհ. անպատեհ. խիստ. —e Wahrheiten խիստ (անհաճոյ) ճշմարտութիւններ:

Dérbheit, էգ. 31. հաստատութիւն, սերտութիւն. 2. սաստկութիւն. 3. բրտութիւն. խստութիւն, չինականութիւն, [illegible]ութիւն:

deréinst, մ. 1. ապագային համար. (նաեւ —ens, **dermaleinst**) օր մը, երբեմն. 2. անցելոյն համար. յառաջ, յառաջագոյն:

deréinstig, ած. 6. ապագայ:

déren, դր. իր, որուն, որոնց. անոր, անոնց (տ. **der**, Բ. եւ Գ.):

dérenthalb(en), **—wegen**, um... —**willen**, նխ. յր. դր. ով. իր փոխան, որուն համար:

dérer, ցցի. դր. անոնց, ատոնց, նոցա (տ. **der**, Բ.):

dérgestalt, մ. այնպիսի կերպով՝ եղանակաւ, այնպէս. — daß... այնպէս որ... 2. այնչափ:

dergléichen, ած. անփփ. այդպիսի. Dinge, — ich nimmer sah այնպիսի բաներ զոր երբեք չեմ տեսած. 2. ցցի. այնպիսիք, այսպիսիք, նոյնպիսիք, նման. — Leute այնպիսի անձինք, մարդիկ... und — (mehr)... եւ այլք, եւ այնպիսիք, եւ ուրիշ շատեր. Nichts — thun ծածուկ ընել, նշմարել չտալ. չիմանալու՝ չտեսնելու... զարնել:

Derivát, չ. 20. քեր. ածանցեալ (անուն):

derivativ, ած. 6. քեր. բժշ. խոտորեցուցիչ (հիւթոց):

Derivativum, չ. 40. քեր. ածանցական՝ ածանցեալ (բառ):

dérjenige, ար. **diejenige**, էգ. **dasjenige**, չ. 6ա. եւ 6Բ. (սեռ. **desjenigen**, **derjenigen** եւն այլն.) ցցի. դր. անիկայ. — ist glücklich, welcher... անիկայ երջանիկ է, որ... 2. [illegible] հետ. ա. այն ...ը. — Mann, welcher... այն մարդն, որ... Բ. (= **derselb(ig)e**) նոյնը. (= **jener**) նոյն ինք:

dérlei, ած. անփփ. = **dergleichen**.

dermaleinst, մ. եւ **—ig**, ած. 6. = **dereinst(ig)**.

dérmalen, մ. այժմ, հիմայ, արդ, ներկայիւս:

dérmalig, ած. 6. ներկայ, արդի:

dérmaßen, մ. = **dergestalt**.

déro, էգ. եւ յգ. սեռ. **der** է ([illegible]) Հրամանոց, Ձեր, Նորին (Բարձրութիւնը):

derselbe... տ. **derselbige**...

derselb(ig)e, ար. **dieselb(ig)e**, էգ. **dasselb(ig)e**, չ. 6ա. եւ 6Բ. սեռ. **des-** (**der-**, **des-**)**selb(ig)en**..., ցցի. դր. նոյն, գոյն, նոյն(ը). **ein und** dasselbe, ein und dieselbe Sache մի եւ նոյնը. 2. [illegible] er will dieselben (sie, die Schulden) nicht bezahlen զանոնք (պարտքերը) չ'ուզեր վճարել. Բ. [illegible] **letzterer** ըսելու. այս վերջինս, ասիկա:

derweil, [illegible] —e, —en, = **dieweil**.

Dérwisch, ար. 20. մահմետական միաբան, տերվիշ:

dérzeit, մ. **derzeitig**, ած. 6. = **dermalen**, **dermalig**.

des, սեռ. **der** է. տ. նաեւ **deß**.

Des, չ. անփփ. երժ. ըէ [illegible]

Digitized by Google

Descendént, ար. 33. —in, իգ. 32. սերունդ, զաւակ։

Descendénz, իգ. 31. սերունդ։

Désem, ար. 20. —er, ար. 22ա. կշռորդ (քանթար)։

désemern, նբ. 3ա. կշռորդել, կըշռորդով կշռել։

Deserteúr (...դէօր), ար. 33. զին. զօրափախիկ, փախստական։

deserti(e)ren, չբ. ն. 3ա. զին. զօրաթող ըլլալ, փախչիլ։

Desertión, իգ. 31. զին. զօրալքութիւն։

désfalls, մ. այս դէպքին մէջ. 2. այս նկատմամբ։

désfallsig կամ **desfällig**, ած. 6. պատշաճական, դիպուածական։

des[gleichen, —**halb**... տ. **deß**...

Desiderát, չ. 20. քեր. էլ. ըղձականք. (Թերթի եւ կատարելագործութեան ըղձալի մասունք գիտութեան)։

Desiderativum, չ. 40. քր. ըղձական բայ։

Desidéria, յր. ան. իգ. 28. Դեսիդերիա։

Desidérius, յր. ան. ար. 18. Դեսիդերիոս։

designi(e)ren (տեզինյիրըն), նբ. 3ա. = **bezeichnen**.

Desinfektión, իգ. 31. = **Desinfizi(e)ren**, չ.

desinfizi(e)r[en, նբ. 3ա. օդը մաքրել, ժանտահոտութիւնը սրբել (= **entstänkern**)։ — չ. 22բ. անյ. —**ung**, իգ. 31. ժանտահոտ օդը մաքրելը։ —**end**, ընբ. ներ. եւ ած. 6. ժանտահոտութիւնը հալածող՝ սրբող։

Desorganis[ation, իգ. 31. խանգարում, եղծում։ —**i(e)ren**, նբ. 3ա. խանգարել, եղծանել։ —**i(e)ren**, չ. 22բ. անյ. —**i(e)rung**, իգ. 31. խանգարում, եղծում։

Desoxyd[ation, իգ. 31. քիմ. քմ. ոք-ոխստահանութիւն։ —**i(e)ren**, նբ. եւ չբ. 3ա. քմ. թթուածինը հանել, ոք-ոխստահանել. **sich** — թթուածինը՝ ոք-ոխսն ելլել։ —**i(e)ren**, չ. 22բ. անյ. —**i(e)rung**, իգ. 31. = **Desoxydation**.

despekti(e)rlich, ած. 6. արհամարհելի։

desperát, ած. 6. յուսահատ, անյոյս։

Desperatión, իգ. 31. յուսահատութիւն, անյուսութիւն։

Despót, ար. 33. տիրապետ, բռնակալ, բռնաւոր. 2. (Յունաց) եպիսկոպոս։

Despotie, իգ. 35. տիրապետութիւն, բռնակալութիւն։

despótisch, ած. 6. տիրապետական, բռնակալական։

Despotis[mus, ար. 39. յգ. —**men**, բռնակալութիւն։

deß, **déssen**, եղ. սոյն. **der**ի ս. եւ դ. յոլ. սր. անոր, ասոր. ի. յր. սր. որուն. der Mann, — Haus ich kaufe... այն մարդը՝ որուն տունը կը գնեմ. in — Hause ich wohne որուն տունը կը բնակիմ։

Déssau, չ. 33. անյ. աշխ. (Անհալդ) Տեսաու։

desselben, տ. **derselb(ig)e**.

déssen, տ. **deß**.

déssent... = **deß**...

dessenúngeachtet, մ. սակայն եւ այնպէս, այսու ամենայնիւ։

Dessért (տէսէր), չ. 33. միրգ, աղանդեր. ընթրեաց վերջին մասն։

deßgléichen, ած. անփ. 1. իբր յր. որպիսի, ինչպիսի. 2. իբր ցցց. այսպիսի, այնպիսի. մբյ. նմանապէս, այնպէս։ — շղ. — daß... ինչպէս որ...։

déßhalb, մ. եւ շղ. ատ պատճառաւ, ատ վախճանաւ. eben — ատոր համար իսկ. ich achte ihn — nicht weniger ատոր համար զինքը նուազ չեմ յարգեր. er hat mir's nur — erlaubt, weil er... միայն վասն այնորիկ ինծ թոյլ տուաւ, որովհետեւ... —, weil ich krank gewesen bin վասն զի հիւանդ էի։

déßwegen, **um déßwillen**, մ. = **deßhalb**.

Destillatión, իգ. 31. քմ. թորում, զտում. 2. թորագործութիւն. 3. թորագործարան։

Destilli(e)r‖apparat, ար. թորիչ կազմած՝ սարքուած։ —**blase**, իգ. թորանոց, պարզիչ (գործի)։ —**geschäft**, չ. թորագործութիւն։ —**glas**, չ. = **Destilli(e)rblase**. —**kolben**, ար. թորանոց, պարզարան։ —**kunst**, իգ.

Digitized by Google

թորագործութիւն (արուեստ թորագործութեան)։

destilli(e)rbar, ած. օ. փմ. զտելի, թորելի։

destilli(e)r|en, նբ. 3ա. թորել, զտել։ — Հ. 22բ. անյ. —**ung**, իգ. 31. զտում, թորում։ —**er**, ար. 22ա. զտող, թորող։

désto, մկ. բեդդ. է հետ. այնչափ. (nun) — besser այնչափ աւելի լաւ. բ. եերէ— մղ. աւելի՛ լաւ, լա՛ւ եւս. je mehr ... — mehr ... որչափ աւելի... այնչափ աւելի... nichts — weniger սակայն եւ այնպէս։

Detáil (տեթա՜յ), Հ. 38. մանր մասունք, առանձինն հանգամանք, մանրամասնութիւնք, մանրամասնութիւն։

Detáil‖bericht, ար. մանրամասն մանրապատում տեղեկութիւն։ —**handel**, ար. չն. մանրավաճառութիւն, մասն մասն վաճառում։ —**händler** կամ —**verkäufer**, ար. չն. = **Detaillist.**

detailli(e)ren (տեթայլիէրէն), նբ. 3ա. մանրապատում պատմել. չն. մասն մասն վաճառել։

Detaillist (տեթայլիստ), ար. 33. մանրավաճառ. անյ. մփ. համեմավաճառ։

determini(e)ren, նբ. 3ա. փտն. հաստատել, որոշել, սահմանել։

detoni(e)r‖en, չբ. h. 3ա. երժ. ձայնափոխել (յերգելն). 2. փմ. ճայթել. բոցբոքիլ շառաչմամբ։ — Հ. 22բ. անյ. —**ung**, իգ. 31. երժ. ձայնափոխութիւն. փմ. ճայթիւն, պայթիւն։

Detri, **Regel** — իգ. անփխ. թբ. երեքի՝ երից կանոն։

Deukálion, յտ. ան. ար. 38. դիցբ. Դեւկալիոն։

deukaliónisch, ած. օ. դեւկալիոնեան։

Deut, ար. 20. ընիոն (Հոլլանտացւոց դրամ). փխ. nicht e—n — h. դրամ մ'ալ չունենալ, բոլորովին չքաւոր ըլլալ, ընտ. քանակ չունենալ։

Deutelei, իգ. 31. ընտ. բանագզօսիկ մեկնութիւն։

déuteln, նբ. եւ չբ. h. 3ա. իմաստը բանագզօսել, բանագզօսիկ մեկնել. մանրամասն լուծել։

déuten, չբ. h. auf et. կամ nach et. hin — բան մը մատնացոյց ընել՝ աչքով ցուցընել. ը. մփ. նշանակել, յայտնել, ցուցընել. 2. փխ. auf et. — ազդ ընել, գուշակել, ծանուցանել։ — նբ եւ sich — փբ. = — չբ.; sich — երեւնալ. բ. ծանօթ ըլլալ. 2. = **ausdeuten**, նբ; die Sterne — աստղաբաշխել, աստղերէն նշանել՝ իմանալ. 3. schlecht, übel — չար մեկնել, ի չարն առնել։ — Հ. 22բ. անյ. տ. **Deutung.**

Déuter, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. մեկնող. թարգման։

déuter(o)... յուն. բաղադրեալ մկ = **zweit...** երկրորդ...։

déutlich, ած. օ. մեկին, պայծառ. հասկընալի, դիւրիմաց. որոշ. ich sehe — պայծառ կը տեսնեմ. 2. —e Adresse, Handschrift... ընթեռնլի հասցէ՝ ձեռագիր. — lesen յստակ կարդալ։ —**keit**, իգ. 31. պայծառութիւն. որոշութիւն. յստակութիւն. դիւրիմացութիւն։

deutsch, ած. օ. գերմանական. Deutsches Reich Գերմանական պետութիւն. —er Ritterorden գերմանական՝ տեւտոնեան ասպետաց կարգ. —e Wendung, Spracheigenheit գերմանականութիւն, գերմանական ասութիւն. — reden գերմաներէն խօսիլ. բ. փխ. ընտ. յստակ խօսիլ, առանց դարձուածի՝ անմանուածապատ՝ համարձակապէս խօսիլ. ար. —er Schlüssel ծակ բանալի. 3. փխ. —ղ. մփ. —er Fleiß գերմանական՝ փութաջան ժրութիւն. —es Herz ազատ սիրտ. բ. ք. մփ. գերմանիկ, դանդաղ, կոպիտ. —er Michel շինական, պարզամիտ։ —e(r), ար. օ. —e, իգ. 8. Գերմանացի. Ludwig der D—e Լուդովիկոս Գերմանացին։ — Հ. անփխ. das D—e, 34. գերմաներէն, գերմանացի բարբառ. auf —, im —en գերմաներէն լեզուաւ. 2. ը. մփ. գերմանական նկարագիր։

déutsch‖französisch, ած. գերմանական-գաղղիական։ —**katholik**, ար. —**katholisch**, ած. տեսակ մը նոր աղանդաւոր։ —**klingend**, ած. օ. գերմանահնչիւն։ —**meister**, ար. տեւտոնեան կարգապետ՝ մեծ մագիստրոս։

Digitized by Google

Déutsche(r)... տ. deutsch...

Déutschheit, իգ. 31. գերմանականութիւն. ը. մր. գերմանական նկարագիր։

Déutschland, չ. 32բ. առյ. աշխ. Գերմանիա։

Déutschthum, չ. 7. գերմանականութիւն, գերմանական ազգայնութիւն։

Deutschthümelei, իգ. 31. գերմանամոլութիւն (չափազանց սէր առ Գերմանացիս)։

déutschthümeln, չբ. h. 3ա. գերմանական ազգայնութեան ցոյց տալ։ [նամոլ։

Déutschthümler, ար. 32ա. գերմա-

déutschthümlich, ած. 6. գերմանական նկարագիր ունեցող. ը. մր. ազգային։

Déutung, իգ. 31. մեկնութիւն, մեկնաբանութիւն, լուսաւորութիւն. 2. միտք, իմաստ։

Déutungsgabe, իգ. մեկնութեան ձիրք։ —voll, ած. շարագուշակ։ —zeichen, չ. նշան, ազդանշան։

Devise (տէվիզը), իգ. 35. տառակուռ բան, նշանաբանութիւն. 2. վճ. փոխանակագիր։

Devolution, իգ. 31. իրաւունք ամուսնոյ իւր ընկերոջը մահուընէն ետքը ժառանգութեան յառաջ բերած շահը վայելելու. 2. իրաւունք բարձրաստիճան եկեղեցականի մը՝ իւր պաշտօնատարներուն ստորակարգեալն իրաւականապէս պաշտօնաժելու։

devonisch, ած. 6. երկ. երկր. —e Epoche տեւոնեան դար՝ շրջան։

devot, ած. 6. բարեպաշտ. ը. մր. կեղծաւոր, բարեպաշտ ձեւացող. 2. = ergeben.

Dézem, ար. 38. տասանորդ (= Zehnte). ըն. er hat s—n — bekommen իր մասն առաւ. ըշ. մր. պատիժն առաւ։

Dezember, ար. 22ա. դեկտեմբեր։

dezemberlich, ած. 6. դեկտեմբերի, դեկտեմբերական։

Dezemvir (...վիր), ար. 28. հ. պտ. տասնապետ (Հռոմէացւոց տասը հրամանատարներէն մէկը)։

dezemviral, ած. 6. հ. պտ. տասնապետական։

Dezemvirat, չ. 20. հ. պտ. տասնապետութիւն։

Dezennium, չ. 40. յգ. —nien, տասնեակ, տասը տարուան միջոց։

dezent, ած. 6. վայելուչ։

Dezentralisation, իգ. 31. տարակենդրոնութիւն, արտակենդրոնութիւն։

dezentralisi(e)ren, նբ. 3ա. տարակենդրոնել։ — չ. 32բ. առյ. —ung, իգ. 31. տարակենդրոնում, արտակենդրոնում։

Dezenz, իգ. 31. առյ. վայելչութիւն, պատշաճութիւն։

Dezernat, չ. 20. պաշտօն տեսչութեան կամ դրասենեկի մը պետի. 2. պաշտօն վճռատուի։

Dezernent, ար. 38. տեսչութեան կամ դրասենեկի մը պետ՝ գլուխ. 2. վճռատու։

Déziar, չ. 38. տասանորդական։

Dézigramm, չ. 38. կամ 20. (հմա. dcg.) տասնակրամ, տասանորդագրամ։ [գալիտր։

Déziliter, ար. (չ.) 22ա. տասանոր-

Dezimal, ած. 6. ա—ա. տասնորդական (կոտորակ...)։

Dezimalrechnung, իգ. տասնորդական հաշիւ։ —(tafel-)wage, իգ. տասնորդակշիռ։

Dézime, իգ. 35. երժ. տասներորդ, տասն երկձայն աստիճանաց միջոց։ — (ֆնֆա.) ար. 38. Ֆրանքի տասներորդ մասը, տեսիմ։

Dézimeter, ար. (չ.) 22բ. (հմա. dem) տասնորդամետր։

dezimi(e)ren, նբ. 3ա. տասանորդել, վիճակաւ տասնէն մէկը սպաննել։ — չ. 32բ. առյ. —ung, իգ. 31. տասանորդում։

Dézister, ար. 38. (1/10 ստեր) տասնորդաստեր։

dgl. հմա. = dergleichen, ձ.

d. h. հմա. = das heißt (տ. das, ցցի. դր.).

Dhawalagiri (տավալակիրի), չ. 38. (Հիմալայեան կատարը) Տաւալաճիրի։

D(h)urra, իգ. 38. առյ. բսլ. քուրիմ (Sorghum saccharatum եւ S. haleppense)։

d. i. հմա. = das ist (տ. das, ցցի. դր.)։

diabólisch, ած. 6. դիւական, սատանայական (= teuflisch)։

Diadélphia, իգ. 36. բսլ. երկուեղբեակ։

Diadém, չ. 20. թագ, խոյր, ապարօշ։

Diádik, իգ. 31. անյփ. փրն. ... երկուորական թիւ։

Diagnóse, իգ. 35. բժշ. ախտաճանաչութիւն, ախտացոյց նշաններէն հիւանդութեան ճանաչումն։

diagnóstisch, ած. 6. բժշ. ախտացոյց, ախտաճանաչական։

diagnostizi(e)ren, նբ. 3ա. փրն. բժշ. ախտաճանաչել։

diagonál, ած. 6. փրն. ... անկիւնական, անկիւնաձիգ։

Diagonál‖kraft, իգ. անկիւնական զօրութիւն։ —linie, իգ. անկիւնագիծ։

Diagonále, իգ. 35. փրն. ... անկիւնագիծ։

Diagrámm, չ. 38. կամ 20. փրն. գծագիր, ձրագիր (= Riß)։

Diakonát, չ. 20. եկ. սարկաւագութիւն։

Diakonei, իգ. 31. Diakónenhaus, չ. 7. եկ. սարկաւագատուն։

Diakonisse, իգ. 35. եւ Diakonissin, իգ. 33. եկ. սարկաւագուհի։

Diákonus, ար. 39. յփ. — Diakónen, սարկաւագ։

diakritisch, ած. 6. փրն. ճանուցիչ, զանազանիչ։

Diakustik, իգ. 31. բնգ. ձայնի յառաջխաղացութեան գիտութիւն։

Dialékt, ար. 20. (գաւառական) բարբառ։

Dialéktforschung, իգ. բարբառաքննութիւն։

Dialékt‖ik, իգ. 31. փրն. տրամաբանութիւն (վիճաբանութիւն)։ —iker, ար. 22ա. փրն. տրամաբան (վիճաբան)։ —isch, ած. փրն. տրամաբանական (վիճաբանական)։

Dialóg, ար. 30. խօսակցութիւն, տրամախօսութիւն։ —isch, ած. խօսակցական, տրամախօսական։

dialogisi(e)ren, նբ. 3ա. խօսակցութեան կերպով ճառել, տրամախօսել. 2. խօսակցել բանի մը վրայ։

Diamánt, ար. 23. կամ 29. (փր. Demant) հգ. —. ադամանդ (նաեւ իբ. թանկագին՝ կարծր եւ փայլփայլուն իրի նշանակ). բ. տպր. տպ. ադամանդեայ գիր. (ապակեգործութեան մէջ) ադամանդ, (ապակի կտրելու) ադամանդածայր գործի։

diamánt‖artig, ած. ադամանդատեսակ, ադամանդեայ։ —ausgabe, իգ. տպ. ադամանդեայ փոքրագիր եւ զարդարուն տպագրութեամբ հրատարակութիւն։ —bezirk, ար. ադամանդի նահանգը (Բրազիլիայի)։ —bord, ար. կամ —bo(o)rt, ար. տր. = Diamantpulver. —format, չ. տպ. = Diamantausgabe. —förmig, ած. = diamantartig. —gewicht, չ. կշիռ պատուական քարերու, ադամանդակշիռ, կերատ։ —grube, իգ. ադամանդարան, ադամանդահանք։ —pulver, չ. տր. ադամանդափոշի (ադամանդ ողորկելու փոշի)։ —ring, ար. ադամանդեայ շրջանակ. բ. ադամանդազարդ մատանի։ —schleifer, ար. կամ —schneider, ար. ադամանդագործ, ադամանդահատ։ —staub, ար. տր. = Diamantpulver.

diamánten, ած. 6. ադամանդեայ. 2. ադամանդանման. 3. —e Hochzeit ադամանդեայ հարսանիք, հարսանեաց վաթսունամեակը՝ վաթսունամեայ տարեդարձը։

Diamánten... = Diamant...

Diámeter, ար. 22ա. ... երկատուք, տրամագիծ (= Durchmesser)։

diametrál, diamétrisch, ած. 6. ... երկատորական, տրամագծական։

Diána, յր. առ. իգ. 36. Անահիտ, Դիանա։

Diándria, իգ. 36. Diandrie, իգ. 35. բսլ. երկառէջեան՝ երկու փոշեայ առնոթով տունկ։

diándrisch, ած. 6. բսլ. երկառէջեան։

Diánenpriesterin, իգ. քրմուհի Անահտայ։

Diärése, իգ. 35. Diä'resis, իգ. 31. յփ. —ses, փրն. քեր. լուծումն (անջատում). տր. երկբարբառի մէջ երկվանկումն (երկբարբառի). (անջատիչ կէտ) կրկնակէտ, տրոհակէտ։

Diárium, չ. 40. = Kladde.

Diarrhö'e (դիարրէ), իգ. 35. բժշ. թանչուք։

Digitized by Google

Diáspora կամ **Diasporá**, էգ. 36. փարատումն, ցրումն. եր. Christen in der — քրիստոնեայք ի Հեթանոսս՝ ի սփիւռս Հեթանոսաց։

Diä't, էգ. 31. միայն եզ. (առողջութեան համար) կենաց կարգ՝ կանոն. զգուշութիւն ի կերակրոց, պահք. — halten կարգով կանոնով ուտել, կերակուրները զգուշանալ։ — մ. (streng) — leben (խիստ) կարգօք ապրիլ։

Diätár, ար. 20. —ins, ար. 27. առանց հաստատուն թոշակի աշխատող՝ գործող գրագիր՝ լրագրի թղթակից. 2. առաջին կանուխ պատարագը մատուցանող քահանայ։

Diä'ten, էգ. յգ. անձի. օրական ռոճիկ՝ թոշակ. ուղեւորչէք. ճամբու ծախք. (նստի մը ներկայ գտնուելուն համար) թոշակ. — der Deputierten պատգամաւորաց օրական ռոճիկ։

Diätétlik, էգ. 31. փոխ. առողջութիւն պահելու արուեստ, առողջապահութիւն։ —iker, ար. 22ա. փոխ. առողջապահութեան ուսուցիչ։ —isch, ած. 6. փոխ. բժշ. առողջապահական. aus —en Gründen առողջապահական պատճառներէ (ստիպեալ...)։

Diatónisch, ած. 6. երժ. երկձայնական։

Diatribe, էգ. 35. խիստ քննադատութիւն. թշնամանալից գրուած։

Dibrachys, ար. անձի. փոխ. տաղ. երկաւուղ, երկայղոտ չափ։

dich, **Dich**, անձն. դր. հյց. ծսխ. զքեզ. ich sehe — զքեզ կը տեսնեմ. freue — (nicht) ուրախացիր (մի ուրախանար)։

dicht, ած. 6. հոծ, սերտ, անթեթ. բնգ. խիտ, հաստատուն՝ պինդ (մարմին). —es Zeug դիմացկուն նիւթ. 2. թանձր, ստուար. եղ. — säen խիտ առ խիտ՝ թանձր ցանել. —er Wald ծառախիտ՝ թանձրախուռն՝ թաւանտառ. — besetzt (կամ besäit) mit et. (բանով մը) բոլորովին ծածկեալ. schreiben Sie nicht so — այնչափ նեղ մի գրէք, տողամէջ թողուցէք. im —esten Kugelregen գնդակաց տեղատարափի մէջէն... 3. քաջայայտնի.

— anliegen (զգեստեղէն...) մարմնոյն՝ յարկչիլ։ — միայն մ. մերձ, մօտ. — bei J. կամ et. մէկուն կամ բանի մը շատ մօտ. — an et. բանի մը յար՝ կից՝ առընթեր. — an ea. մէկ մէկու մօտ. — hinter J—m her sein մէկուն անմիջապէս ետեւէն ըլլալ։

Dicht|art, էգ. բանաստեղծութեան տեսակ։ —behaart, ած. թաւամազոտ, մազեղ։ —belaubt, ած. տերեւախիտ, տերեւալից։ —eisen, չ. ն—ի. ձիւթելու երկաթ։ —kunst, էգ. բանաստեղծութիւն, բանաստեղծութեան արուեստ։ —werg, չ. ն—ի. նաւը կպրելը՝ կպրաձիւթելը։ —werk, չ. = Dichterwerk.

Dichte, էգ. 35. ցնցա. = Dichtigkeit.

dicht|en, Ա. նբ. 3բ. —. (մարմին մը) խտացընել, խիտ ընել. բ. խցել, մորտել. ար. (տախտակամածերը) կցել. որմ. die Fugen — քարաղօդ ընել, յատակի քարերը շաղախով իրարու զօդել. ն—ի. (նաւը) ձիւթել, կպրաձիւթել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց հմր. խտացուցում, խցում, մորտում, ձիւթում։ Բ. — նբ. եւ չբ. հ. auf et. — und trachten բան մ'ընելու խորհիլ. 2. բանաստեղծել, ոտանաւոր շինել. 3. բանաստեղծել, ի քմաց՝ առասպել կարկատել, ի մտաց ստեղծել, ընդ. (խօսքը) զարդարել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. 1. միայն Dichten; darauf geht sein (ganzes) — und Trachten առ այս ուղղեալ են իւր բոլոր խորհուրդները. 2. ոտանաւոր շինելը, բանաստեղծութիւն. կցկցանք, սուտ, առասպել. 3. միայն —ung, = Gedicht.

Dichter, ար. 22ա. —in, էգ. 32. բանաստեղծ, բանաստեղծուհի։

Dichter|art, էգ. nach — բանաստեղծաբար։ —flug, ար. (բանաստեղծական) թռիչք՝ աւիւն։ —gabe, էգ. բանաստեղծութեան ձիրք՝ պարգեւ։ —quell, ար. Հիպպոկրէն, Մուսայից աղբիւր։ —roß, չ. Պեգասոս, պուետաշխէտ, պուետանժոյգ։ —werk, չ. բանաստեղծական գրուածք։

dichterisch, ած. 6. բանաստեղծական, քերթողական։

Digitized by Google

Dichterling, ար. 20. ընդ. անհամ բանաստեղծ. էղ. մփ. յոռի պոետ։
Dichtheit, Dichtigkeit, իգ. 31. խտութիւն, սերտութիւն, հոծութիւն։
Dichtigkeits‖messer, ար. բնէ. խտաչափ, անդգայատաչափ։ **—probe**, իգ. հաստատութեան փորձ։
Dichtung, իգ. 31. տ. **dichten**, Ա. եւ Բ.
Dichtungs‖art, իգ. բանաստեղծութեան տեսակ. բ. բանաստեղծական ոճ՝ յօրինուած։ **—lehre**, իգ. քերթողախօսութիւն, արուեստ բանաստեղծութեան։ **—vermögen**, չ. տաղաչափելու՝ բանաստեղծելու կարողութիւն։
dick, ած. 6. հաստ, ստուար, թանձր. —er Kopf = **Dickkopf**, տ. եւ բ. ein Meter — sein մէտր մը հաստ ըլլալ. —er machen, — w. հաստցընել, ստուարացընել. հաստնալ, ստուարանալ. 2. ընդ. գէր, յղի, մարմնեղ, մեծամարմին. — werden գիրնալ. — und fett գէր եւ մարմնեղ. 3. ուռած. —e, — geweinte Augen haben (լալէն) աչուըները ուռած ըլլալ. 4. ընդ. ծանրացեալ՝ յղի (կին). 5. ընդ. sich — essen ցյագ ուտել. փխ. ընդ. et. — haben բանէ մը ձանձրանալ՝ յագենալ. 6. ընդ. (շատ, մտերիմ.) —e Freunde շատ մտերիմ բարեկամներ. das Griechische sitzt bei ihm nicht so — յունարէնի այնչափ տեղեակ չէ. — thun պարծ՝ բարձրապարանոց՝ քիթին ի վեր տանելով շրջիլ, նազել. mit et. — thun բանի մը վրայ պարծիլ՝ պանծալ. er hat es — hinter den Ohren սատանիկ կեղծաւոր՝ ծածկամիտ է. առկ. das —ste Ende kommt nach ու. շարագոյնը յետոյ կու գայ. բ. մինչեւ որ կաղը գայ ապատելու է՝ շատ սպասել պէտք է. 7. er hat ein —es Fell, eine —e Haut տ. **dickfellig**; einen —en Kopf haben պնդագլուխ՝ թանձրագլուխ ըլլալ (տ. **Dickkopf**). 8. (շատ, բազմաթիւ.) —es Haar խիտ՝ թաւ հեր. in —en Strömen հեղեղաւ, յորձանօք. im —sten Wald թանձրախիտ անտառին մէջ. 9. ծանր, տաղտկացուցիչ. թանձր. —e Luft թանձր՝ խտացեալ օդ. —er Nebel թանձր մշուշ՝ մառախուղ. 10. քիչ ծորելի, թանձր, մածական. —es Blut թանձր արիւն. —e Milch թանձր մածնացեալ կաթ. — w. թանձրանալ, մածնուլ, մածած ըլլալ. —es, — gewordenes Öl թանձր իւղ. das —e des Weines գինւոյ մրուր. 11. փխ. durch — und dünn ամէն կերպով, ամէն ճամբով. mit J—m durch — und dünn gehen (մէկուն) միշտ եւ ամէն տեղ հետեւիլ։
dick‖bäckig, ած. = **bausbäckig**. **—bändig**, ած. բազմահատոր։ **—bauch**, ար. ընդ. = **Dickwanst**. **—bein**, չ. ազդր, զիստ. բ. յաղթաբուն անձն։ **—beinig**, ած. մեծաբուն, յաղթաբուն։ **—blatt**, չ. բս. baumartiges — ծառանձեւ պարարատերեւ տունկ (Crassula arborescens)։ **—blätterig**, ած. բս. թանձրատերեւ։ **—darm**, ար. անդր. մեծաղիք։ **—fellig**, ած. թանձրամորթ. բ. փխ. անզգայ (պատածոյ)։ **—fleischig**, ած. գէր, պարարտ, մարմնեղ։ **—flüssig**, ած. թանձր, թանձրամած։ **—fuß**, ար. կն. թանձրոտն (թռչուն)։ **—haarig**, ած. թանձրահեր, թաւամազ։ **—häuter**, ար. կդն. կն. թանձրամորթ անասուն (փիղ...)։ **—häutig**, ած. = **dickfellig** (նաեւ փխ.); բ. կն. թանձրամորթ (անասուն)։ **—hülsig**, ած. բոյս. խորխաւոր, պատեանաւոր, թանձրապատեան։ **—kopf**, ար. խոշորագլուխ. բ. փխ. ընդ. դդում գլուխ. ընդ. er ist ein — փայտ գլուխ է, պնդագլուխ՝ յամառ մէկն է։ **—köpfig**, ած. խոշորագլուխ. փխ. պնդագլուխ, կամապաշտ, յամառ։ **—leibig**, ած. գէր. ստնքացեալ գիրապարար. (իրաց համար) մեծատարած, մեծանիստ։ **—leibigkeit**, իգ. շաղղայլեղը գիրութիւն, ստնքութիւն։ **—maul**, չ. մեծաշրթն, թանձրաշրթն (ոք)։ **—näsig**, ած. մեծաքիթ. բ. ամ. պարծուկ, նազող, բարձրաքիթ։ **—schnabel**, ար. կն. մեծակտուց։ **—schotig**, ած. բոյս. պատենալից, խորխաւոր։ **—thuer**, ար. ընդ. անձնագով, մեծապարծ, պարծուկ։ **—thuerei**, իգ. ընդ. կամ **—thun**, չ. ընդ. մեծապարծութիւն, անձնագովութիւն։ **—thuerisch**, ած. ընդ. պարծուկ, մեծապարծ, սնապարծ։ **—wanst**, ար. ընդ. մեծորովայն, լայ-

Digitized by Google

նափոր: —wanstig, ած. ընտ. = dickleibig. —werden, չ. գիրանալ, գիրութիւն:

Dicke, իգ. 35. թանձրութիւն, մեծութիւն, գիրութիւն (անձանց). (ծորելու մը) թանձրութիւն, սերտութիւն. ուռեցք, այտում:

Dicke(r), ար. 6. Dicke, իգ. 6. ընտ. = dicker Kerl (տ. dick, 8.).

Dickicht, չ. 20. թաւուտք, մացառուտք:

dicto loco. Հբյ. վերյիշեալ տեղը:

Didáktik, իգ. 31. Քեր. վարդապետականութիւն, գիտութիւն ուսուցչութեան: —iker, ար. 22—. Քեր. վարդապետական (անձն), տեղեակ ուսուցչութեան: —isch, ած. 6. Քեր. վարդապետական, ուսուցչական:

Didaskália, իգ. 36. նաեւ Didaskalie, իգ. 31. դերասանութեան ուսում՝ կրթութիւն:

didaskálisch, ած. 6. թատերական մը ներկայացուցման վերաբերեալ:

Dido, յա. ան. իգ. 88. Հ. դպ. Դիդոն:

die, իգ. եւ յգ. der է (տ. նոյնը):

Dieb, ար. 20. —in, իգ. 32. գող. հատտու, Նապատակ գող. Բ. առկ. Gelegenheit macht —e առիթութիւնը կը մղէ ի գողութիւն. die kleinen —e hängt man, die großen läßt man laufen փոքր գողերը կը կախուին, մեծերը թող կը տրուին, մժղուկները քամել՝ ուղտերը կլլել. 2. փառաղ պատուական կատր, պատուակորդ:

Dieberei, իգ. 31. գողութիւն:

Dieb(e)sbande, իգ. —brut, իգ. —gesindel, չ. գողոց ջոկ, գողաբարոյ սերունդ՝ ձեւ: —finger, ար. յգ. — haben գողութեան վարժ մատուըններ ունենալ՝ վարժ ըլլալ: —glück, չ. անարժանի յաջողութիւն՝ բախտ: —griff ար. քսակահատի գործ, քսակահատութիւն: —hehler, ար. (գողերը կամ գողունիներ թաքուցանող) գողակից, գողօնախթաքոյց: —helfer, ար. գողակից. գողատուար: —herberge, իգ. կամ —höhle, իգ. գողոց որջ՝ բոյն, ապաստանարան: —schlüssel, ար. գողի կամ կողոպուտի բանալի, աղաւուկ: —sicher, ած. գողերէ ապահով: —sinn, ար. գողութեան միտումութիւն: —sprache, իգ. գողոց բարբառ, գաղտնաբարբառ: —voll, չ. = Diebsgesindel.

Dieb(e)s-Inseln, իգ. յգ. 35. աշխ. Գողոց կղզիք:

diebisch, ած. 6. գողութեան մէտ. — կամ —er Weise handeln գողաբար գործել. 2. Քր. գաղտնի, գողացիկ:

Diebs... = Diebes...

Diebstahl, ար. 13. գողութիւն. Իրք. schwerer — մեծ գողութիւն. 2. literarischer — բանաքաղութիւն, բանագողութիւն:

Diedenhofen, չ. 38. քղ. Դիոնվիլ:

Diejenige, իգ. Derjenige է:

Diele, իգ. 35. տախտակ, տապաճ, կողնետախտակ. 2. յատակ. տախտակամածք. կալ, ծեծարան. 3. անդաստակ:

diel|en, նբ. 3—. ար—. տախտակամածել, տախտակել, փայտով յատակել: — չ. 22բ. —նյգ. —ung, իգ. 31. տախտակամածում, տախտակում, յատակում. Բ. միայն —ung, իգ. տախտակամած յատակ:

Dieler, ար. 22—. ար—. տախտակող, յատակող:

dienen, չբ. h. 3—. ծառայել. Gott — Աստուծոյ ծառայել, պաշտել զԱստուած. (bei) einem Herrn — (տիրոջ մը) ծառայութեան մէջ ըլլալ՝ ծառայել. Բ. (զինուոր ըլլալ.) bei der Artillerie — թնդանօթաձիգ զօրաց մէջ ըլլալ. Է. J—m mit seiner Börse — մէկուն դրամով օգնել. J—m in ähnlicher Weise — մէկուն միեւնոյն ծառայութիւնն ընել. Քղքվ. Բղփ. womit kann ich Ihnen — ի՞նչ կը հրամէք, ինչո՞վ կրնամ Ձեզի ծառայել. (ihnen) zu — ծառայ եմ. Դ. (գործածելի ըլլալ, անձանց եւ իրաց համար) բանի մը ծառայել՝ գործածուիլ. Ե. (բանի մը պիտանի ըլլալ՝ ծառայել.) J—m zu et. — մէկուն ծառայել՝ պիտանի ըլլալ. 2. Բղփ. den Götzen — կռոց երկրպագանել, կռապաշտ ըլլալ. den Lüsten — ցեղխութեանց անձնատուր ըլլալ. (ծառայից նկատմամբ)

Digitized by Google

ա. ծառայ ըլլալ. բ. ծառայութեան մէջ ըլլալ. die —de Klasse ծառայք, ծառայից դասը. ich diene dreißig Jahre երեսուն տարիէ ի վեր կը ծառայեմ. J—m mit et. — բանով մը զմէկն երախտապարտ ընել. damit kann ich Ihnen — նոյնը Ձեզի կրնամ տալ. zu —! այո՛, հրամմեցէք (պարոն...) mit Schmeicheleien ist mir nicht gedient շողոքորթութեամբ չեմ շահատանար. ռմ. Gegenwärtiges dient Ihnen mitzutheilen, daß... Ներկայիւս կը ծանուցանեմ Ձեզի, թէ... J—m auf et. — մէկուն պատասխանել: —ն.բ. եկ. die Messe — սպասաւորութիւն ընել (Ս. Պատարագի): — շ. 22բ. —ոյժ. = չբ.բն նշ—ն—յ—ռ—ն—ց հեփ. des —s müde ծառայելէն ձանձրացած (տ. Dienst):

Diener, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. ա. ծառայ. —in des Herrn աղախին Տեառն. բ. (ուրիշի մ'անձնանուէր անձն, ռմ. փղփլ. բջփ. եւ նամակի վերջ—ար—ռ—ն) (ich bin) Ihr gehorsamster — Ձեր ամենահնազանդ ծառան. 2. — des göttlichen Wortes պաշտօնեայ բանին Աստուծոյ. — der Götzen կռապաշտ, կռոց պաշտօնատար. ընփ. gegen J. den gehorsamen — machen մէկուն առջեւն երկրպագութիւն ընել. ծղրբ. (բան մը մերժելու ժամանակ) gehorsamer —! ծառայ եմ. 3. ռնչ. նփ. սպասաւոր. hinter dem Wagen stehender — լաքէ, ետիոյ կառքին ետեւը կեցող ծառայ. 4. փխ. stummer — սպասասեղան (կերակրոց սպասներու համար սեղան). 5. ընփ. J—m einen — machen մէկուն յարգանք ընել:

dienerhaft, ած. 6. ծառայական:

dienern, չբ. h. 3ա. յարգանք ընել, ծռիլ:

Dienerschaft, իգ. 31. գերդաստանիկք, ծառայք, ընդոծինք:

dienlich, ած. 6. օգտակար, յարմար, նպաստաւոր. zu et. — s. բանի մը ծառայել՝ պիտանի ըլլալ. ռմ. wenn Sie es für — erachten եթէ Ձեզի լաւ երեւայ:

Dienlichkeit, իգ. 31. օգտակարութիւն, յարմարութիւն:

Dienst, ար. 20. ծառայութիւն. einen — suchen ծառայութեան տեղ մը փնտռել. — h., — thun (Ն—ն—գէն.) ծառայութեան մէջ ըլլալ. բ. զէն. զինուորական ծառայութիւն. in — treten, —e nehmen ծառայութեան մտնել. J—m einen — leisten, erweisen մէկուն (համար) ծառայութիւն՝ գործք մ'ընել. was steht Ihnen zu —en? ի՞նչ կը հրամայէք. 2. außer — s. առանց գործքի՝ պաշտօնի ըլլալ. J—m den — (auf)kündigen պաշտօնէն արձակել, արձակուրդ տալ. in — nehmen (գործաւոր մը) վարձու բռնել. ein — ist des andern werth ով որ ուրիշին հաճոյք կ'ընէ, հաճոյք կը գտնէ. 3. (հրապարակական) պաշտօն, գործ. 4. (ուստատեան տրուած տուրք) հարք. ընփ. J—m auf den — passen մէկը դիտել, մէկուն վրայ հսկել. 5. im —e der Wahrheit stehen ճշմարտութեան՝ ծառայել՝ պաշտպան կալ:

Dienst'adel, ար. զէն. պատերազմական արդեամբք ստացեալ ազնուականութիւն: —**alter**, շ. հնութիւն, երիցութիւն (ի պաշտօն): —**anweisung**, իգ. պաշտօնական հրաման՝ հրահանգք: —**anzug**, ար. = Dienstkleid. —**beflissen(heit**, իգ.) ած. —**bereit(heit**, իգ), ած. = Dienstfertig(keit). —**bote**, ար. սպասաւոր: —**buch**, շ. գործոյ գրքոյկ (ծառայից եւ գործաւորաց): —**eid**, ար. = Amtseid. —**eifer**, ար. ծառայելու փոյթ՝ եռանդ. բ. = Dienstfertigkeit. —**eifrig**, ած. (այլոց ծառայելու) փոյթ՝ փութեռանդ: —**entlassung**, իգ. գործքէ հանելը, (ծառայից) արձակուրդ: —**erfahren**, ած. ծառայութեան փորձ՝ վարժ: —**ergeben**, ած. (ծառայութեան) անձնանուէր: —**fertig**, ած. ծառայութեան պատրաստական: —**fertigkeit**, իգ. ծառայելու պատրաստականութիւն՝ փոյթ: —**geber**, ար. տէր, խանութի տէր: —**gefällig**, ած. հաճոյականար, հաճոյարար: —**gefälligkeit**, իգ. հաճոյականութիւն: —**gehorsam**, ար. հպատակութիւն: —**genoß**, ար. պաշտօնակից: —**getreide**, շ. ցորենահամբարք, ցորենապաշար: —**habend**, ած. = diensthuend, բ.: —**herr**, ար. տէր. բ. կրպակաւոր, խանութպետ (գործատէր): —**herr**-

Digitized by Google

schaft, իգ. տէր, տեարք։ —jubiläum, չ. յոբելեան, յիսնամեակ։ —kleid, չ. նշանազգեստ՝ համազգեստ (ծառայից)։ —knecht, ար. ծառայ։ —kontrakt, ար. տիրոջ եւ ծառայի մէջ դաշինք։ —leistung, իգ. ծառայութիւն։ —leute, յգ. Dienstmann է։ — —lohn, ար. վարձք, գործողէք։ —lokal, չ. գրասենեակ։ —los, ած. անպաշտօն, անգործ։ —mädchen, չ. —magd, իգ. աղախին։ —mann, ար. յգ. —mannen, մն. հարկատու (հպատակ). 2. յգ. —leute, ծառայք, սպասաւորք. 4. յգ. —männer, բանւորք, բեռնակիր, կառհակիր. ընդ. մն. աշխատաւոր, գործաւոր։ —mannschaft, իգ. բանւորական ընկերութիւն։ —mässig, ած. կանոնադրական։ —ordnung, իգ. սպասակարգ։ —pflicht, իգ. պաշտօնի մը կցեալ պարտաւորութիւն. 2. ծառայելու պարտք. զին. allgemeine — զինուորութեան պարտաւորութիւն։ —pflichtig, ած. ծառայելու պարտաւոր. զին. զինուորագրութեան ենթարկեալ։ —reise, իգ. կանոնական՝ պաշտօնական շրջագայութիւն։ —sache, իգ. պաշտօնական գործք։ —scheu, ած. ծառայելէն փախցող։ —thuend, ած. գործօղ, պաշտօնաւոր, ծառայող. օրապահ հարկանող. —er Adjutant օրապահական ունեցող օգնական սալար։ —tauglich, ած. ծառայութեան ատակ. զին. զինուորութեան յարմար։ —tauglichkeit, իգ. ծառայելու ատակութիւն. զին. զինուորութեան յարմարութիւն։ —tüchtig(keit, իգ.) ած. = diensttauglich(keit). —unbrauchbar, —unfähig, —untauglich, —untüchtig, ած. ծառայութեան անատակ, զին. (Հասակին՝ վէրոց կողմանէ) անկարող (զինուոր) (Հմմտ. invalide)։ —unbrauchbarkeit, —unfähigkeit, —untauglichkeit, —untüchtigkeit, իգ. ծառայութեան անատակութիւն. զին. (զինուորութեան) անկարողութիւն։ —verhältniß, չ. ծառայութեան վիճակ, ծառայութիւն։ —verpflichtung, իգ. զին. auf weitere 5 Jahre — Հինգ տարւան Համար դաշնադրեալ կամաւոր զինուորագրութիւն։ —voll, չ. ծառայք, ամբողջ սպասաւորաց։ —vorschrift, իգ. կանոն, կարգ, կարգադրութիւնք։ —widrig, ած. կարգի կանոնի հակառակ։ —willig, ած. ծառայական, պատրաստական. նաեւ = dienstfertig. —willigkeit, իգ. = Dienstfertigkeit. —woche, իգ. (ծառայութեան) շաբաթ՝ եօթնեակ. seine — haben շաբաթական ծառայութեան կարգն իրեն ըլլալ։ —wohnung, իգ. պաշտօնի մը կցեալ բնակարան։ —zeit, իգ. (զինուորաց՝ ծառայից նաեւ իրաց) ծառայութեան՝ պիտանութեան ժամանակ. զին. seine — aushalten զինուորութեան ժամանակը լմնցընել։ —zulage, իգ. (երկարատեւ ծառայելուն Համար) յաւելեալ վարձք, յաւելուած վարձուց։

Di(e)nstag, ար. 20. երեքշաբթի։

dienstbar, ած. 6. իշխանաւոր, հարկատու, հպատակ. — machen հպատակեցընել. 2. հպատակեալ, հլու, հնազանդ. ընփ. sein —er Geist արբանեակ իւր։

Dienstbarkeit, իգ. 31. հպատակութիւն, իշխանաւորութիւն. 2. (առ. յգ.) = Servitut.

dienstlich, ած. 6. = amtlich; —e Stellung ծառայական դիրք։

dies, հմմ. dieses է (տ. dieser)։

diese, տ. dieser.

dieselbe, տ. derselb(ig)e.

dieser, ցցյ. դր. ար. diese, իգ. dieses, կամ dies, չ. 6ա. տըզըչէ-լ յօ-դէ դէա. յգ. 6է. տժոյմ-ն-բար այս. — selbe Punkt այն այս կէտս. — mein Kamerad իմ այս ընկերս. dieses mein Haus իմ այս տունս. diese vielen Bücher այս բազմաթիւ գրքերը. durch diese und andere Mittel այս եւ այլ ուրիշ միջոցներով. 2. ֆոյ-ըխ-ն-բար. եզ. այս, ասիկա. յգ. ասոնք. — ist es, den ich vorziehe այս է իմ նախամեծար համարածս. Dieser und Jener այս եւ այն, ամէն տեսակ մարդ. ընփ. holl' dich Dieser und Jener! գրողը սատանան տանի զքեզ. ռմկ. ⁓. den dritten dieses (ամս.) (այս) ամսոյս երեքին. 3. die(se)s (նաեւ dieß), չ. այս, ասիկա. dies ist wahr այս ճշմարիտ է. dies (hier) ist mein Bruder ահա, այս եղբայրս է. vor Diesem յա-

Digitized by Google

ուածագոյն․ über Diet, նաև ohne Diet բաց անկէ, առանց այն։

dieserhalb, dieserwegen, Հնչ. = deßhalb.

dieserseits, dieserwärts, Մ. այս կողմանէ։

diesfalls, Մ. այս դէպքիս մէջ։

diesjährig, ած. այս տարուան։

diesmal, Մ. այս անգամ։

diesmalig, ած. ս. այս անգամուան։

diesrheinisch, ած. ս. այսրռենեան։

diesseit, dießeit, տ. diesseits.

diesseitig, ած. ս. այս կողմն եղող, այսրկողմեան. 2. der —e Gesandte մեր (թագաւորին) դեսպանը. die —en Truppen մեր գնդերը։

diesseit(s), Մ. եւ Նխ. ընդ. հոլ. յայսկոյս. — und jenseits յայսկոյս եւ յայնկոյս։ — չ. անփխ. անյ+. das — und das Jenseits աստի կեանքն եւ հանդերձեալն։

Diet(e)rich, յր. ան. ար. 20. Թէոդորիկ(ոս)։ Բ. — ար. ագռաւուկ, կացաւոր երկաթ, սուտ բանալի (համմտ. Diebesschlüssel). ein Schloß mit einem — aufmachen ագռաւուկով՝ կացաւոր բանալիով կղպակ մը բանալ։

diet(e)richen, Նբ. եւ չբ. h. յա. (ագռաւուկել) կացաւոր բանալիով բանալ։

Differénz, իգ. 31. վճ. տարբերութիւն (վաճառականն եւ գնման գնոց մէջ). ուսս. տարբերութիւն, այլակերպութիւն. վճ. յաւելեալ մնացորդ. 2. տարաձայնութիւն։

Differénzbeilegung, իգ. տարաձայնութեան խաղաղում։

differenziál, ած. ս. վճ. եւ ուսս. այլակերպական։ — չ. 20. ուսս. անհերեւոյթ եղող ենթադրեալ տարբերութիւն։

Differenziál‖größe, իգ. ֆզն. տարբերական քանակ։ — und Integrálrechnung, իգ. տարբերական եւ ամբողջական հաշիւ։

differenzi(e)ren, Նբ. յա. ուսս. հանել։

differi(e)ren, չբ. h. յա. այլակերպիլ, տարբերիլ։

Diftelei, diften, տ. Düftelei...

Digésta, Digésten, չ. յ+. անփխ. յուստինեան քաղուածոյք Յուստինեան օրինաց (= Pandekten)։

digestiv, ած. ս. մարսողական, հալողական։

Digéstor, ար. 25. ար—. քմ. պապինեան՝ օդախիտ գոցուած աման։

Digitalin, ար. 20. անյ+. ֆզն. քմ. (մատնէտնկին բուն՝ գլխաւոր նիւթը) բնամատնէտունկ։

dihexaédrisch, ած. ս. ֆզն. երկոտասանանիստ։

diiámbisch, ած. ս. ֆզն. տղչ. երկմեծավերջական։

Diiámbus, ար. 27. ֆզն. տղչ. երկմեծավերջ։

Dijonrose (տիժօն...), իգ. 35. տն. հազարատերեւեան վարդ։

Dikasteriálgebäude, չ. վերին դատաստանարան։

Dikastérium, չ. 40. վերին ատեան։

Dikotyletónsen, իգ. յ+. անփխ. տն. երկբլթակ տունկք։ —isch, ած. տն. երկբլթակ (տունկ)։

diktándo, Մ. տուն տալով, թելադրութեամբ, ասացուածով. Բ. (գրած ատեն) տուն տալով։

Diktát, չ. 20. (գրելու համար) տուն տալը՝ թելադրութիւն. 2. Հրահանգք գեղեցկագրականք՝ փայելչագրականք՝ գեղագրականք։

Diktát‖or, ար. 25. դիկտատոր, հրամանատար, բացարձակ իշխան։ —órisch, ած. ս. դիկտատորական, բացարձակ։ —túr, իգ. 31. դիկտատորութիւն, հրամանատարութիւն, բացարձակ իշխանութիւն։

dikti(e)ren, Նբ. յա. in die Feder — (գրելու համար) թելադրել՝ տուն տալ։

Dikti(e)rübung, իգ. 31. = Diktat.

Diktión, իգ. 31. ոճնակ՝ եղանակ կարգադրու, ընթերցուած. Յրփխ. ոճ, ասացուած։

Diktion(n)ä'r, չ. 20. բառագիրք, բառարան։

dilatórisch, ած. ս. իրճ. դատը յապաղող։

Dilém‖ma, չ. 38. յ+. նաեւ —men, ֆլ. երկասած, երկաբաժանութիւն, գիլեմմա։ —mátisch, ած. ս. ֆզն. երկաբաժանական։

Dilettánt, ար. 38. —in, իգ. 32.

արուեստ... սիրող՝ տարփող, արուեստից հետամուտ։ —enhaft, ած. 6. —enmäßig, ած. արուեստ(ից) սիրողաց (հետամտից) դէտ։ —entum, չ. 20. անյգ. —ismus, ար. 27. արուեստից տարփողութիւն՝ սիրողութիւն՝ հետամտութիւն։ —isch, ած. 6. = dilettantenhaft.

Dill, ար. 20. նաեւ —e, իգ. 35. բն. սամիթ (Anethum graviolens)։ —öl, չ. սամիթիւղ։

Dille, իգ. 35. բն. = Dill. 2. արհ. կարճ խողովակ, փողիկ. (աշտանակի) ճրագաբերան։

Diluvialgebilde, չ. յգ. ջրհեղեղեան կազմութիւնք։ — und Alluvial-Bildungen, իգ. յգ. երկր. չորրորդական գետնի, ջրհեղեղեան եւ ալեբեր ջրատական կազմութիւնք։ [ղեղեան։

diluvial(isch), ած. 6. տես. ջրհե-

Diluvium, չ. 40. տես. ջրհեղեղ. 3. երկր. չորրորդական (նախապատմական ժամանակներն ողողեալ երկրախաւ)։

Dimeter, ար. 22ա. տես. տղչ. երկչափ. երկոտն։

diminutiv, ած. 6. նուազական։ — չ. նաեւ —um, չ. 40. նուազական անուն։

Dimissorium, չ. 40. հրաժարագիր ձեռնադրութեան։

Diner (տինէ), չ. 38. ճաշ։

Ding, չ. 20. յգ. երբեմն նաեւ ընդ. —er, բան, իր. vor allen —en ամենէն բանէ յառաջ. փխ. das — an sich իրն յինքեան (նկատեալ). 2. առարկայ, յանդիմանակաց. unbedeutendes — աննշանակ՝ դոյզնարժէք իր, չնչին. 3. (= [illegible].) ա. als er das — vernommen (hatte) երբ իմացաւ զայս, երբ բանին ինչ ըլլալը իմացաւ. er versteht das — կը ճանչնայ իրը. ich habe das — lange gemerkt առոր վրայ շատ ատենէ ի վեր կասկած ունէի. das ist ein — der Unmöglichkeit այս անհնարաւոր (բան) է. ein hübsches —) շատ աղուոր բան. բ) փ. — դ. գ. bei Gott ist kein — (Nichts) unmöglich Աստուծոյ քովը անկարելի բան չկայ. es ist ihm ein —, wie ihn die Welt nennt այս առակաւ ինչ հոգն է, շատ հոգը չէ թէ աշխարհք զինքն այս կամ այնպէս կ'անուանէ. բ) իրեն համար ամենեւին իսկ հաւասար է, թէ... es ist ein köstliches — um e—n Freund բարեկամ մը գանձ մեծ է. geschehene —e եղածը. բ. առկ. gut — will Weile haben լաւ բանն երկայն ժամանակի կարօտ է, աղուոր ժամանակաւ խաղող կ'ըլլայ. geschehen — ist nicht zu ändern եղածն եղած է. jedes — hat zwei Seiten ամէն բան իր դէչ ու լաւ կողմն ունի. aller guten —e sind drei երրակի թիւ կատարեալ. 4. գործք. er hat tausend —e zu besorgen հազարաւոր մէկ գործք ունի. bei so gestalteten կամ bewandten —en իրաց այս վիճակին մէջ. der Glaube ist nicht Jederman's — ոչ ամենեցուն առուեալ են հաւատք. 5. es geht nicht mit rechten —en zu այս բնական բան չէ. Das müßte nicht mit rechten —en zugeben այս ի գլուխ կ'ելլէ, եթէ միայն սատանան մատը մէջը չխառնէ. 6. ժղ. guter —e s. զուարթ ըլլալ. unverrichteter —e առանց բան մը կատարած ըլլալու. 7. (ընդհանրապէս կը գործածուի այնպիսի առարկայ մը ցուցնելու, զոր [illegible] նշանակել չենք [illegible] կամ չենք կրնար.) (յգն. նաւ. —elchen, յգ. —er, —erchen) ա. ախտ. das böse — մատնաշուութիւն. բ. (անկենդան իրեր առարկայից համար.) չնչ., իր. գ. (նախ— անասնոց համար.) die kleinen —er այս փոքր արարածները. դ. (անձանց համար.) die artigen —er (Kinder) այս սիրուն էակները՝ մանկիկները. das — (Knabe) մանկիկ, մանուկ. das arme — խեղճ աղջիկը. das dumme — խենթուկը. naseweises — անխորհուրդ մէկը. niedliches — սիրուն օրիորդ. 8. ընդ. ([illegible]) —s) Herr —s da (Dingsda), —shausen պարոն իք՝ բան, տէր իք՝ բան. in —s da (կամ —skirchen) իքի բանի... մէջ. 9. կր. die vier letzten —e (չորք) վերջինք մարդոյ։

Dingbrief, ար. բանաւոր վարձելու դաշն։ —fest, ած. ը. մփ. = fest; 3. — machen մէկը բռնել՝ վարձել։ —wort, չ. ֆր. գոյական (անուն)։

dingbar, ած. 6. վարձելի, (անձանց վրայ) վարձուորելի։

Dingelchen, չ. 22բ. նուազ. փ. Ding, 7.

dingen, նբ. 2ա. անխ. նաեւ —dung եւ 3ա. (իրաց եւ անձանց) վարձել, վարձու բռնել. ընդ. Arbeiter — բանուոր բռնել. նոյն. ein Schiff — նաւ մը վարձել՝ ընդ. բռնել. Էշ. մփ. Mörder — (մարդասպան մը) բռնել՝ վարձել։ — չբ. հ. սակարկել։ — չ. 22բ. անյ. = Բայ.ին նշա-նակ.-Թի-անյ Հմփ. վարձումն, վարձելն, ընդ. բանուոր բռնելը. dieses beständige — այս սակարկելու սովորութիւնը՝ մոլութիւնը։

Dinger, ար. 22ա. վարձող, բռնող. գործավար, Հոգաբարձու. գործաւոր մը գործատուն Հրաւիրող՝ տանող։ — ընդ. յփ. Dinge։

Dingerchen, չ. 22բ. նուազ. յփ. Dinge։

dinglich, ած. 6. Իրք. իրական, խակական։ —keit, իգ. 31. Իրք. իրական՝ խակական իրաւունք։

Dings, չ. —da, —hausen, —kirchen, փ. Ding, 8.

dini(e)ren, չբ. հ. 3ա. ճաշել։

Dinkel, ար. 22ա. փխ. կարմրացորեան, կարմրհատ ցորեն (Triticum spelta)։

Dinosaurier, ար. 22ա. Էտն. Երկր. Հսկամողէզ (քարացեալ մը)։

Dinothérium, չ. 40. Էտն. Երկր. Հսկայագազան։

Dinstag, ար. 20. փ. Dienstag.

Dinte, իգ. 35. = Tinte.

Dio, յտ. ան. ար. 38. հ. պտ. Դիոն։ — Cassius Դիոն Կասիոս։ — Chrysóstomus Դիոն Ոսկեբերան։

Diodór, յտ. ան. 38. —us, ար. անփփ. հ. պտ. — (Sikulus) Դիոդորոս (Սիկուլոս)։

Diógenes, յտ. ան. ար. 38. հ. պտ. Դիոգենէս։ — v. Sinope Դիոգենէս Սինոպցի։

Diokletián, յտ. ան. ար. 38. հ. պտ. Դիոկղետիանոս։

diokletiánisch, ած. 6. —e Zeitrechnung Դիոկղետեան Թուականութիւն։

Diomédes, յտ. ան. ար. 38. նաեւ Dioméd, 38. անյփ. հ. պտ. Դիոմեդ(էս)։

Dionys, յտ. ան. ար. անփփ. = Dionysius.

Dionysia, յտ. ան. իգ. 36. Դիոնեսիա։

dionysisch, ած. 6. դյբ. դիոնիսեան, բագոսական։

Dionysius, յտ. ան. ար. 38. Դիոնեսիոս. — Areopagita Դիոնեսիոս Արիսպագացի։

diophántisch, ած. 6. Էտն. ... —e Gleichung անորոշ Հաւասարութիւն. — Gleichungen անորոշ լուծումն՝ վերլուծութիւն։

Dióp|ter, իգ. 35. յփ. նաեւ —tren, (գետնաչափութեան մէջ գործիք մը) տրամատես։

Diópter|lineal, չ. ... (գետնաչափութեան մէջ) շարժուն՝ տրամատեսական կանոն։ —teleskop, չ. տրամատեսական՝ ընդհայեցողական հեռադէտ։

Dióptrik, իգ. 31. Էտն. Բնք. բեկբեկագիտութիւն, ընդհայեցողութիւն, տրամատեսութիւն։

dióptrisch, ած. 6. Էտն. Բնք. բեկբեկագիտական, ընդհայեցողական, տրամատեսական։

Diorama, չ. 26. տրամատեսարան։

diorámisch, ած. 6. տրամատեսարանական։

Dioskúren, ար. յփ. անփփ. դյբ. Անուն երկուորեակ եղբարցն՝ Կաստորի եւ Պոլիւդեւկեայ, դիոսկուրացիք, Արամազդայ մանկունք։

Diósma, իգ. 36. փխ. գեցաբոյր, վահագնաշուշն (diosma)։

Diözesán, ար. 33. Թեմական, Թեմի մը ժողովուրդ։

Diözesán|bischof, ար. Թեմական՝ վիճակական եպիսկոպոս։ —verordnung, իգ. Հրամանագիր (եպիսկոպոսին իր վիճակեալներուն), պատուիրանագիր։

Diözése, իգ. 35. վիճակ եպիսկոպոսի, Թեմ։

Diphteri|tis, իգ. 31. յփ. —tes, Էտն. ախտ. (շնչափողոփակաց մորթի բորբոքում) կեղծամաշկութիւն։

diphteritisch, ած 6. Էտն. ախտ. կեղծամաշկական։

Diphtong, ար. 20. կամ 33. երկբարբառ, երկձայն։

diphtongi(e)r|en, նբ. 3ա. Էր. եր-

Digitized by Google

կու ձայնաւորներէ երկբարբառ մը կազմել:

diphthóngisch, ած. 6. քր. երկբարբառական:

Diplóm, չ. 20. մուրհակ՝ հրովարտակ արքունի, վկայագիր:

Diplomát, ար. 33. դիւանագէտ, քաղաքագէտ, դեսպանագէտ (նաեւ փխ. խորամանկ մարդ): **—ie**, իգ. 35. դեսպանագիտութիւն. 2. դեսպանական կարգ, դեսպանք (ատեանութեան մը մէջ). 3. դեսպանագիտի մը գործելու կերպը: **—ik**, իգ. 31. գիտութիւն հրովարտակաց: **—iker**, ար. 22ա. հրովարտակաց գիտութեան տեղեակ: **—isch**, ած. 6. դիւանագիտական. փխ. խորամանկ. 2. դեսպանագիտական:

Dipodie, իգ. 35. քեր. տաղ. շորեքոտնեան (ոտանաւոր):

Diptam, ար. 20. բջ. ողկուզուկ, գեղուկ, խանթեփար, այխոտակ ողկուզուկ (Dictanmus):

Diptychon, չ. 40. հ. դպ. ցանկ անուանց, դիփտիկոն:

dir, անձն. դր. տր. du-ի. քեզ. քեզի. Das ist — eine wahre Lust այս իրական զուարճութիւն մ'է քեզի, առով ճշմարտապէս կը զուարճանաս. 2. [illegible] չի թարգմանուիր. erlaube — diese Ausgaben այս ծախքն ըրէ:

direkt, ած. 6. ուղիղ, ուղղորդ, ուղղակի. 2. վճ. Waaren — beziehen ապրանք ուղղակի բերել:

Direktión, իգ. 31. ուղղութիւն. 2. վարչութիւն՝ վերատեսչութիւն (հրապարակական գործառնութեանց՝ դպրոցաց...):

Direktións|bureau, չ. վարչութեան գրասենեակ, վարչութիւն: **—linie**, իգ. ուղղութեան գիծ՝ լար: **—mitglied**, չ. վարիչ ժողովոյ անդամ:

Diréktor, ար. 25. —in, իգ. 32. գլխաւոր՝ վարիչ (թատրոնի՝ դպրոցի...). stellvertretender — փոխանորդ վարիչ: —in, իգ. վարչի կին, վարչուհի. 2. վերակացու (ճեմարանի), վերատեսուչ (վարժարանի), (ատեանութեան դրամատեղանի) կառավարիչ. technischer — (երկաթուղւոյ) մեծ կամ գլխաւոր երկրաչափ:

Direktorát, չ. 20. վարչութիւն, վերատեսչութիւն, վարչի՝ վերակացուի պաշտօն:

Direktoriálverfügung, իգ. վարչական տրամադրութիւն՝ կարգադրութիւն:

Direktó|rium, չ. 40. յգ. —rien, մասնաժողով վարչութեան, վարչարան. ն. պտ. գործադիր վարչաժողով՝ ատեան. 2. եկեղեցական տօնացոյց:

Dirigént, ար. 33. վարիչ. գլխաւոր. երաժշտապետ:

dirigi(e)ren, նբ. 3ա. մն. երժ. վարել, առաջնորդել:

Dirne, իգ. 35. **Dirnchen**, չ. 22բ. **Dirndel**, չ. 22ա. **Dirnlein**, չ. 22բ. (= Mädchen) (գեղարդողը՝ նորափթիթ՝ առոյգ՝ զգաստ) օրիորդ, աղջիկ. 2. գէշ. մտ. ընտ. աղջիկ խառնակեցիկ, աղիճ, ամ. բոզ:

Dis, չ. անփփ. երժ. կիսատուք րէ (րէ տիէզ, տիս):

disc... տ. **disz...**

Disharmonie, իգ. 31. երժ. անմիաբանութիւն, անհամաձայնութիւն. արտանուագ ձայն (փչողական նուագարանի). 2. փխ. անմիաբանութիւն:

disharmónisch, ած. 6. երժ. առանց դաշնակութեան, անմիաբան, անհամաձայն:

disjunktiv, ած. 6. քր. քլ. անջատական:

Diskánt, ար. 20. երժ. ամենէն բարձր՝ սուր ձայն, զիլ. 2. զիլ (ձայնը) երգեցող:

Diskantist, ար. 33. երժ. = Diskant, 2.

diskonti(e)rbar, ած. 6. վճ. զեղչելի:

diskonti(e)ren, նբ. 3ա. վճ. զեղչել (փոխանակագիր մը՝ ժամանակէտը լրանալէն յառաջ հարիւրեակները զեղչելով գնել կամ ծախել):

Diskonti(e)rer, ար. 22ա. վճ. զեղչող (սեղանաւոր):

Diskónto, ար. (չ.) 38. վճ. զեղչ (փոխանակագիր կամ գումար մը վճարելու ատեն):

Diskredit, ար. 20. անյգ. կորուստ վարկի, գինը կամ յարգը նուազելը, անվստահութիւն. փխ. կորուստ

Digitized by Google

համբաւոյ, գձձութիւն, վատանուանութիւն. in — bringen ա. անուանարկ՝ վատանուն ընել. բ. չմ. (—) Waare in — bringen գինը նուազեցընել՝ իջեցընել, աժգնել:

diskreti(e)ren, նբ. եւ sich —, չբ. 3ա. անուանարկ ընել. վատանշան ըլլալ. աժգնել, աժգնիլ. գինը նուազիլ՝ իջնալ:

diskrét, ած. 6. ընտրող, խոհական. գաղտնապահ:

Diskretión, իգ. 31. անյգ. ընտրողութիւն, հանճարեղութիւն. խորհրդապահութիւն, գաղտնապահութիւն:

Diskretiónstage, ար. յգ. 20. մն. փոխանակագրի մը ժամանակակէտը լրանալէն ետքը նոյնն ազատելու կամ նոյնին դէմ բողոքելու համար շնորհեալ ժամանակ:

Diskúrs, ար. 20. ռամկ. —ses, բանի մը վրայ խօսակցութիւն՝ ճառասացութիւն:

diskursív, ած. 6. փրն. բանաւոր, տրամաբանական:

Diskus, ար. անփի. հ. դպ. հիներու քով խաղալու սկաւառակ, սկտեղ:

Diskussión, իգ. 31. քննութիւն. վիճում, պայքար, բանակռուութիւն. et. kommt zur — բանի մը վրայ բանակռիւ պիտի յառնէ:

Diskus-Werfer, ար. 22ա. հ. դպ. սկտեղընկէց:

diskuti(e)rbar, ած. 6. պայքարելի:

diskuti(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3ա. (über et.) — (բանի մը վրայ) վիճել՝ պայքարել:

dislozi(e)r‖en, նբ. 3ա. տեղափոխել, խախտել. նշբ. ոսկրը (տեղէն) խախտել՝ հանել. զին. զօրքը տեղերու՝ քաղաքներու բաժնել: — չ. 22բ. անյգ. եւ —ung, իգ. 31. տեղափոխութիւն. (ոսկերաց) խախտում. զօրքը տեղերու՝ քաղաքներու բաժնելը:

Dispéns, ար. եղ. 8. յգ. 18. Dispensatión, իգ. 31. անօրինում:

Dispensatór‖ium, չ. 40. յգ. —ien, փրն. դղէ. դեղ շինելու գիրք, դեղագիրք. 2. նաեւ Dispensi(e)ranstalt, իգ. 31. դեղարան, գործանոց (դեղի նիւթերը պատրաստելու):

dispensi(e)rbar, ած. 6. անօրինելի:

dispensi(e)ren, նբ. 3ա. բաշխել. 2. դղէ. (դեղ) պատրաստել. 3. 3. v. et. — մէկը բանէ մը անօրինել՝ ազատ կացուցանել:

Dispondéus, ար. 27. փրն. տղչ. երկհամբոյր (յոյն եւ լատին ոտանաւորի չափ մը):

Disponént, ար. 33. մն. յանձնաձիչ, փոխանորդ, գործարար:

disponibel, ած. 6. ազատ, գործածելի, տրամադրելի:

Disponibilitä't, իգ. 31. տրամադրականութիւն, անգործութիւն, անծառայութիւն:

disponi(e)ren, նբ. 3ա. 3. zu et. — մէկը բանի մը սահմանել, կարգել: — չբ. h. über et. — բանի մը վրայ տրամադրութիւն ընել՝ տրամադրել:

Dispositión, իգ. 31. նաեւ Տրգի. զին. յօրինուածութիւն. տրամադրութիւն. միտութիւն, յօժարութիւն. zur — stehen մէկուն տրամադրութեանը ներքեւ ըլլալ, տրամադրելի ըլլալ. 2. 3. zur — stellen մէկը ծառայութենէ հանել՝ արձակել:

dispositións‖fähig, ած. իրգ. տրամադրելու՝ դաշինք գնելու բաւական՝ կարող: —fähigkeit, իգ. իրգ. տրամադրելու՝ դաշինք դնելու բաւականութիւն: —recht, չ. իրգ. տրամադրելու իրաւունք՝ իշխանութիւն:

Dispút, Dispü't, ար. 20. ընդ. վիճում, պայքար, բանակռիւ:

Disputa, իգ. 36. անյգ. Ռափայէլի որմանկար պատկերը (ամենասուրբ խորհրդեան վիճաբանութիւնը ներկայացընող):

Disputatión, իգ. 31. վիճաբանութիւն, պայքար (նաեւ = Streitschrift). (բարձրագոյն դպրոցաց մէջ գիտնական) բանակռիւ՝ բանամրցութիւն:

Disputi(e)r‖kunst, իգ. փրն. ըստ կանոնաց վիճաբանելու արուեստ, տրամաբանութիւն: —sucht իգ. վիճասիրութիւն: —süchtig, ած. վիճող, վիճասէր: —übung, իգ. վիճաբանութիւն, պայքար:

disputi(e)ren, չբ. h. 3ա. über et. — բանի մը վրայ վիճել՝ բանակռուել:

Digitized by Google

Disputi(e)rer, ար. 22ա. վիճաբանող, վիճող:

Dissenter, ար. 38. եկ. (անգղիական տէրութեան եկեղեցիէն դուրս գտնուող քրիստոնեայ) այլակրօն, հերձուածող:

Dissenterthum, չ. 7. անյ. եկ. հերձուած:

dissenti(e)rend, ած. 24. եկ. հերձուածող. այլակրօն:

Dissertation, իգ. 31. գրաւոր վիճաբանութիւն:

Dissident, ար. 33. = Dissenter.

Dissonanz, իգ. 31. երժ. Տրոփ. եւ փխ. չափաբանութիւն, ձայներու անհամաձայնութիւն:

dissoni(e)ren, չբ. ն. 3ա. անյարմար՝ անհամաձայն ըլլալ (ձայներ...):

Distanz (տիստանց), իգ. 31. անջրպետ, բացարձակութիւն, հեռաւորութիւն:

Distanz|messer, ար. Երկ. մանրաչափ: —pfahl, ար. անջրպետական կէտ՝ ձող (ճամբուն մէջ):

Distel, իգ. 35. բս. եկքան, ոզոզ, ուղտափուշ (Carduus):

Distelfink, ար. Կն. եկքանիկ, կարմրիկատար:

distelig, ած. 6. փշալից. —er Acker (նաեւ Distelacker) եկքանոց, եկքանարան:

Distichon, չ. 26. քերդ. երկկարգեան՝ երկտողեան ոտանաւոր:

distilli(e)ren... տ. **destilli(e)ren...**

distributiv, ած. 6. բաշխական:

Distributiv|satz, ար. բաշխական նախադասութիւն՝ ստացուած: —zahl, իգ. քր. բաշխական թուական:

Distrikt, ար. 20. = Bezirk, 2.

Disziplin, իգ. 31. ուսման նիւթ. 2. հրահանգք, բարեկարգութիւն. եկ. ձաղկանք. an — gewöhnen հրահանգել, բարեկարգել:

Disziplinar|fall, ար. հրահանգաց մէջ զանցառութիւն: —(gerichts)-hof, ար. բարեկարգական բարձրագոյն ատեան: —untersuchung, իգ. կամ —verfahren, չ. կարգապահական հարցաքննութիւն:

disziplinarisch, ած. 6. հրահանգիչ, կարգապահական:

diszipliní(e)r|bar, ած. 6. կրթելի, հրահանգելի: —en, նբ. 3ա. բարեկարգել, հրահանգել. 2. ձաղկել: —en, չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. բարեկարգելը, հրահանգելը, բարեկարգում:

Dithyramb, ար. 33. **Dithyrambe**, իգ. 35. **Dithyrambus**, ար. 37. դից. երկրպագութեան մեծարերգ. երկդիմեանի տաղ. փխ. ոգեւորական՝ վառվռուն երգ:

dithyrambisch, ած. 6. դից. երկդիմեանի. փխ. վառվռուն (երգ):

dito, Վ. Հմա. d° եւ do., նոյն. չն. նոյնը, ասացեալը:

Dittchen, չ. 22բ. Կն. (grünes) — ոսկեփայլ քարադր (Charadrius pluvialis):

Divan (տիվան...), ար. 12. կամ 88. ցածկաց աթոռնի նստան, դիւան. 2. բազմոց:

Divergenz (տիվ...), իգ 31. Երկ. երկու գծերու կամ ճառագայթներու իրարմէ խոտորիլը, տարամիտութիւն, բացահայեցութիւն:

divergi(e)ren, չբ. ն. 3ա. Երկ. երկու ճառագայթ... իրարմէ խոտորիլ. փխ. (կարծեաց) իրարմէ օտարանալ:

Dividend (տիվ...), ար. 33. թբ. բաժանելի թիւ:

Dividende, իգ. 35. Վճ. (պարտատէրներէն առնէն մէկուն) բաժինը:

Dividendus, ար. 37. = Dividend.

dividi(e)ren, նբ. 3ա. թբ. բաժանել, բաժանում ընել: — չ. 22բ. անյ. բաժանում:

Divinationsgabe, իգ. 31. անյ. ըղձութիւն, հմայութիւն:

Division (տիվ...), իգ. 31. թբ. բաժանում. զին. հատուած, զօրաբաժին. նվ. նաւաբաժին:

Division(n)är, ար. 20. **Divisionsgeneral**, ար. զին. հատուածապետ:

Divisor, ար. 25. թբ. բաժանիչ, բաժանարար:

Divisorium, չ. 40. ար. տպ. փայտեայ ունելիք (տպարանի գրաշարի): [(տ. D, 3. բ.):

d. J. (= dieses Jahres) այսր ամի

d. l. (լտ. dicto loco = am erwähnten Ort) յիշեալ տեղը:

d. M. (= dieses Monats) այսր ամսեան, այս ամսուան:

D. M. (Doctor medicinae) վարդապետ բժշկութեան։

Dnjepr (դնեեփր), որ. 20. անձ. աշխ. Տնիեպեր։

Dnjestr (դնեեսթր), որ. 20. անձ. աշխ. Տնիեսդեր։

do., հմա. — dito.

Dö'bel, որ. 22ա. գլ. որոմն (Solium temulentum). 2. խն. ապխտակ խարաձուկ։

Doblón, որ. 20. (ոսկի դահեկան Սպանիացւոց) տուպլոն։

doch, շղ. Ա. շեշտիւ. (հակադրական.) այսու ամենայնիւ, սակայն եւ այնպէս. 2. (բայց.) Ich bat ihn, — er wollte nicht, ... բայց ինքը չուզեց. 3. պատասխան. ա) ժխտական հարցման. Sie kommen nicht? —, ich komme... ներեցէք, կու գամ. բ) ja —! freilich —! արդարեւ, այո, կարելի բան. nicht —! ոչ, երբեք ոչ. Բ. առանց շեշտի. 4. (ապացուցանելու... համար) ա) շատ անգամ չի թարգմանուիր. Sie wissen —, daß er fort ist (արդէն) գիտէք, որ... was — nur ihn bewogen haben mag...! ինչ բանէ (արդեօք) կրնայ դրդեալ ըլլալ... sein Zustand flößt (denn) — noch immer Besorgniß ein իր վիճակը դեռ մեծ երկիւղի՝ հոգոց պատճառ է. Das ist — (gar) zu arg բայց այս շատ խիստ՝ չափազանց է. sab Euch — Niemand որովհետեւ զձեզ ոչ ոք տեսաւ. բ) յորդորելով. kommen Sie —! եկէք ուրեմն. գ) բաղձալով. wäre ich — zwanzig Jahre! երանի՜ թէ քսան տարեկան ըլլայի. հմմտ. da, denn, daß.

Docht, որ. 20. պատրոյգ (կանթեղաց եւ ճրագաց), բուծին. 2. փխ. ընդ. er hat keinen — in s—r Lampe խելքը կարճ է, ամ. շապիկը կարճ է, ուղեղը (գլուխը) մարդ չկայ։

Dócht|halter, որ. — einer Lampe պատրուգակալ։ —messer, չ. որա. յարդարիչ, բաղմակալ, քթահիչ։

Dóck, չ. (որ.) 20. եւ 38. Դ—ղ. նաւ շինելու եւ նորոգելու աւազան, նաւարան, նաւագործարան. schwimmendes — տատանող աւազան։

Dócke, էգ. 35. որա. հաստ սիւնակ, սիւն մոյթ. 2. որա. սիւն վանդակապատից, քանոն, բազրաւրունք, խաղալիկ. ճախարագործի լիսեռն. 3. Դ—ղ. — Dock; 4. կարժ, պատատ, կծիկ. 5. պաճուճազարդատանք, պուպրիկ, խամաճիկ, խըրձիկ. փխ. շատ զարդարուած այր կամ կին. ը. մփ. տղայ։

dócken, նբ. 3ա. որա. Garn... — կծիկ՝ կարժ... ընել, կծկել, կարժել. 2. Դ—ղ. ein Schiff — նաւ մը նաւագործարան մուծանել։ — չբ. ի. խամաճիկով՝ խրձիկ խաղալ։

Dócken|flachs, որ. կարժաթել։ —geländer, չ. խաղլիկ, վանդակի —spindel, էգ. որա. ճախարագործ։ լիսեռն։

Dodekaéder, չ. (որ.) 22ա. քոն. ա—ա. հմ. երկոտասանանիստ մարմին։

Dodekárch, որ. 38. հ. պմ. երկոտասան իշխանք (Եգիպտացւոց)։

Dodekarchie, էգ. 35. հ. պմ. երկոտասանպետութիւն։

Dodóna, չ. 38. աշխ. հ. պմ. Դոդոնա։

Dog(ar)éss|a, էգ. 31. յփ. —as կամ —e, (Վենետացւոց...) դքսուհի. տուկի՝ դահերեցու կին։

Dóge (տօժ), որ. 34. (Վենետացւոց) դուքս, դահերէց, տուկ. dem —en gehörig դքսական։

Dógge, էգ. 35. խն. քամիտ շուն։

Dóg|ma, չ. 38. յփ. Նաեւ —men, —mata, անփփ. քոն. փլ. անհակառակելի սկզբունք (փիլիսոփայութեան). կր. հրամանակարգ վարդապետութիւն, հաւատոյ մաս։

Dogmát|ik, էգ. 31. քոն. հրամանակարգ՝ վարդապետական աստուածաբանութիւն։ —iker, որ. 22ա. քոն. փլ. եւ կր. վարդապետական. կր. ուսուցիչ հրամանակարգ աստուածաբանութեան։ —isch, ած. 6. քոն. վարդապետական, հրամանակարգ։ —isi(e)ren, չբ. ի. 3ա. քոն. վարդապետել։ —ismus, որ. 27. անձ. փլ. վարդապետականութիւն (վարդապետականաց դրութիւն). կր. հրամանագրաց վարդապետութիւն։ [ջերուկ։

Döble, էգ. 35. խն. խոլոմուկ, եղ-

Dóhne, էգ. 35. որա. որոգայթ, վարմ, երագալ. —n stellen որոգայթ լարել, թակարդ ձգել, լար գահակել։

Dóhnen|fang, ար. վարմով որս։ **–schneiße**, իգ. **–steig**, ար. **–strich**, ար. վարմերու շարք։ [ղանդաւոր)։

Dokét, ար. 33. կր. կարճակամ (ա–

dóktern, չբ. ի. 3ա. բժշկութիւն ընել. 2. բժշկէ մը դարմանուիլ. ը. ծղ. դեղ գործածել՝ առնուլ։

Dóktor, ար. 25. ցնցա. 38. **–in**, իգ. 32. վարդապետ. — der Gottesgelahrtheit, der Theologie վարդապետ աստուածաբանութեան. — der Medizin (Dr. med.) վարդապետ բժշկութեան, բժիշկ. — der Philosophie վարդապետ փիլիսոփայութեան. — der Rechte (Dr. jur.) վարդապետ իրաւաբանութեան. — beider (des bürgerlichen und kanonischen) Rechte, — juris utriusque երկոցունց (քաղաքական եւ կանոնական) իրաւանց վարդապետ. — werden, den — machen վարդապետ անուանուիլ. 3. zum — machen մէկը վարդապետ անուանել. (sich) ,—' nennen (ինքզինքը) վարդապետ յորջորջել. 2. բժիշկ. 3. **–in**, կին բժիշկ. բ. բժշկի կին։

Dóktor|diplom, չ. վարդապետութեան վկայագիր։ **–disputation**, իգ. ընտրական մը պաշտպանութիւն։ **–examen**, չ. վարդապետութեան (պատուին ընդունելու համար) քննութիւն։ **–hut**, ար. վարդապետաց շորեքկուսի խոյր։ **–mantel**, ար. (թեզանիքը շատ խորշերով) պատմուճան։ **–mäßig**, ած. վարդապետական։ **–miene**, իգ. վարդապետական դէմք՝ կերպարանք։ **–promotion**, իգ. վարդապետական աստիճանի ամբարձում։

Doktoránd, ար. 33. վարդապետութեան աստիճանի հետամուտ թեկնածու։

Doktorát, չ. 20. վարդապետութեան աստիճան՝ պատիւ։

Doktóren ... = **Doktor** ...

Dóktorin, իգ. 32. տ. **Doktor**, 3.

Doktrín, իգ. 31. վարդապետութիւն, սկզբունք։

doktrinár, ած. 6. ուսեալ. 2. վարդապետական (յամառութեամբ ջանացող իւր իւր վարդապետութեանց սկզբունքներն իրականացնելու)։ — ար. 38. կամ 20. վարդապետական։

Doktrinarismus, ար. 27. –ոյք. վարդապետական դրութիւն։

Dokumént, չ. 20. յիշատակարան, գրով հաստատութիւն, մուրհակ։

dokumenti(e)ren, նբ. 3ա. եւ չ. 22բ. –ոյք. = **beurkunden**.

Dolch, ար. 20. դաշոյն։

dólch|förmig, ած. դաշունաձեւ։ **–messer**, չ. երկսայրի դանակ։ **–stock**, ար. = **Stockdegen**.

Dólde, իգ. 35. ն–ղ. **Dö'ldchen**, չ. 22բ. տէ. հովանոցակերպ ծաղիկ, հովանոցակ։

Dólden|gewächse, չ. յք. կամ **–pflanzen**, իգ. յք. տէ. հովանոցականաւոր տնկեր։ **–ständig**, **–tragend**, ած. հովանոցակերպ։ **–traube**, իգ. ողկոյզ (ծաղկանց կամ պտղոց)։ **–traubig**, ած. ծաղկողկոյզ (տունկ)։

dóldig, ած. 6. տէ. հովանոցակերպ։

Dóllar (տօլլէր), ար. 88. (Միացեալ Նահանգաց արծաթի դրամ) տոլլար։

Dóllbord, ար. 20. նաւ. ծնօտ՝ շրջանակ (նաւու)։

Dólman, ար. 38 թեզանաւոր թիկնոցակ հուսարաց (տճ. տօլաման)։

Dólmen, ար. 88. երեքքարեան մահարձան, քարաստեղան։

Dólmetsch, ար. 33. = **Dolmetscher**.

dólmetschen, նբ. 3է. թարգմանել. մեկնել։ — չբ. ի. թարգման ըլլալ։ — չ. 22բ. –ոյք. թարգմանութիւն, մեկնութիւն։

Dólmetscher, ար. 22ա. **–in**, իգ. 32. թարգման (նաեւ փխ. եւ ը. ծղ. մեկնիչ, մեկնող = **Ausleger**)։

Dolomít, ար. 33. էտն. հէ. տոլոմիդ։ **–haltig**, ած. տոլոմիդական։

Dólus, ար. 39. իրէ. նենգ, մանկ, խարէութիւն։

Dom, Ա. ար. 20. մայր եկեղեցի. 2. ճրտ. գմբէթ, գոգաւ, գմբեթին ներսի կողմը։ Բ. — (տօմ), ար. 38. Տէր (Նախ– պատուանուն Պա–նապիդեան... կրօնաւորաց)։

Dóm|bauverein, ար. մայր եկեղեցւոյն շինութեան համար հաստատուած ընկերութիւն։ **–dechant**, ար. կանոնիկոսաց կարգերէց։ **–förmig**, ած. գմբեթաձեւ. բ. էջկի. ծփեալ (ծով)։ **–herr**, ար. կա–

Digitized by Google

նոնիկոս։ —herrlich, ած. կանոնիկոսական։ —herrnpfründe, էգ. —stelle, էգ. —würde, էգ. կանոնիկոսութիւն։ —hof, ար. Հրապարակ մայր եկեղեցւոյ, գաւիթ։ —kapitel, չ. ժողով կանոնիկոսաց, կանոնիկոսք։ —kirche, էգ. = Dom, Ա. 1. —pfaff(e), ար. էչ. մփ. = Domherr; բ. ին. (անւանկատուց կարմրալանջ թռչուն մը) եղնակ։ —prediger, ար. մայր եկեղեցւոյ քարոզիչ։ —schnepfe, էգ. ին. (Ջրային թռչուն մը) կանանչ ցեծ։ —stift, չ. մայր եկեղեցի. բ. մայր եկեղեցւոյ կղերանոց։

Domä'ne, էգ. 85. Domán‖ium, չ. 40. յփ. —ien, տէրութեան երկիր՝ կալուած, արքունի (դքսական՝ ազգային...) կալուած։

Domä'nenamt, չ. 7. արքունի կալուածոց վերակացութիւն։

Dómina, էգ. 31. յփ. կր. աւագուհի վանաց, մեծաւորուհի։

Domíngo, չ. 38. աշխ. Sankt — Ս. Դոմինկոյ, Հայիթի։

domini(e)ren, չբ. h. եւ նբ. 3ա. իշխել, տիրել։ — չ. 22բ. անյփ. տիրապետութիւն, տիրողութիւն, իշխանութիւն։

Dominikáner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. կր. Դոմինիկեան կրօնաւոր՝ կուսան։

Domínikus, յփ. ան. ար. 18. Domínika, յփ. ան. էգ. 36. Դոմինիկոս, Դոմինիկէ։

Dómino, ար. 38. ձմերուան թիկնոցակ. բ. (կնգղաւոր պարեգօտ մը զոր դիմակաւորք պարահանդիսի մէջ կը հագնին) տոմինոյ։ — չ. 38. (խաղ) տոմինոյ. Հ. չն. (Նաեւ —papier, չ.) կճակերպ տաճկական թուղթ։

Domitián, յփ. ան. ար. 38. Domítia, էգ. 36. հ. պփ. Դոմետա, Դոմետիանոս, Դոմետիա։

Domizíl, չ. 20. բնակութիւն, բնակարան։ —veränderung, էգ. բնակափոխութիւն։

domizili(e)ren, չբ. ն. 3ա. տեղ մը հաստատուիլ։ — նբ. բնակութիւն մը հաստատել. չն. e—n Wechsel — փոխանակագիր մ'ընդունիլ եւ վճարման տեղն որոշել։

Dón, ար. 38. աշխ. Դոն (գետ)։

Dón‖brett, չ. կոր քանահարթ տախտակ։ —lage կամ —lege, էգ. (բոյսի) երակի մը շեղութիւն։ —lege կամ —legig(t), ած. հակեալ, շեղ։

Dónau, էգ. 31. անյփ. աշխ. Դանուբ։

Dón Juan (տօն ժուան կամ տօն խուան), յփ. ան. ար. 38. Դոն Ժուան։

Dónner, ար. 22ա. որոտում. էխ. որոտացող ձայն. մղ. անէծից — und Teufel!, — und Doria! սատանան տանի զքեզ, կայծակ թափի վրադ. Հ. —(schlag) շանթ. — des Geschützes թնդանօթի շաչիւն։

Dónner‖bart, ար. պխ. զաւանագմակ, վայրի աղոխ, փեփեփեր քարերի։ —büchse, էգ. շխն. ամբրնկեց։ —gekrach, չ. —gepolter, չ. —getöse, չ. —hall, ար. որոտման շառաչիւն։ —keil, ար. հփ. շանթաքար, նետաձիգի։ —mäßig, ած. որոտման ձայնի նման. էխ. —dumm անչափ անխելք։ —scheu, ա) էգ. որոտմանէ վախ. բ) ած. որոտումէ վախցող։ —schlag, ար. որոտման շաչիւն. էխ. շանթի հարուած. diese Nachricht war für ihn ein — այս լուրը կարծես թէ զինքը կայծականահար ըրաւ։ —stimme, էգ. որոտացող ձայն. որոտման ձայն։ —wetter, չ. փոթորիկ, մրրիկ, բուք. բ. մղ. (zum) —!, — Parapluie! կայծակ վրադ թափի, երկինք գլուխդ կործանի. das — soll mich holen, wenn... կայծակ վրաս թափի, եթէ...։ —wolke, էգ. փոթորկաբեր ամպ։ —wort, չ. սպառնական՝ որոտաձայն խօսք։

dónnern, չբ. h. 8ա. որոտալ. (անդ. բ. es donnert կ'որոտայ.) Հ. die See donnert ծովը կը մռնչէ. an die Thüre — դուռը զօրաւոր բախել. —des Gelächter ահագին ծիծաղ՝ քրքիջ՝ կարկաջ — նբ. որոտալ, որոտաձայն խօսիլ. mit Kanonen donnert er die Antwort սպառնալով՝ որոտալից կը պատասխանէ. Յ. aus dem Schlafe — աղմկով մէկն արթնցընել։

Dónnerstag, ար. 20. Հինգշաբթի. grüner — աւագ Հինգշաբթի. — vor Fastnacht Վարդանանց կամ գէր Հինգշաբթի։

Don Quijóte (տօն քիշօթ կամ

փմ ժէկօր). յփ. ան. ար. 38. Ցոն ճիշդ:

Dóppe, իգ. 35. պատեան՝ խեճեպ (Հաւկիթի), խեցի, կեճեպ:

Dóppeladler, ար. զինանշան Աւստրիական կայսրութեան, երկգլխեան կայսերական արծուի: —B, չ. երժ. կրկին կիսաՀարթ՝ պէմոլ: —band, չ. կրկներես՝ երկդիմի ժապաւէն: —becher, ար. (տապեղուլունոց՝ քուէից) սուփ, բուրգն. բ. կրկնայատակ սկահ: —blech, չ. արա. կամծոյ երկաթի թիթեղ: —buchstabe, ար. քր. կրկնագիր: —deutig, ած. = doppelsinnig. —ehe, իգ. երկկնութիւն, երկամուսնութիւն: —fagott, չ. երժ. շատ սուտ ձայն Հանող գալարափող: —fall, ար. դարձադարձ, երկակողմանի ընթացութիւն: —fernrohr, չ. երկաչեայ Հեռադէտ: —flinte, իգ. կրկնափող Հրացան: —flöte, իգ. երժ. երկուորեակ փողք: —gänger, ար. երկխօս, երկերես, կեղծաւոր: —geige, իգ. երժ. նուագարան ինչ եօթնաղի: —gesang, ար. երժ. երկձայն՝ երկգործի նուագ: —geschlechtig, ած. երկսեռ: —gespann, չ. երկձի լուծք: —gliedrig, ած. —եփ. կարկանեալ ողամք, ողնաթեեք: —griff, ար. երժ. երկլար: —gucker, ար. երկուորեակ դիտակ: —herzig, ած. երկխօս, կեղծաւոր: —herzigkeit, իգ. երկխօս բարք, կեղծաւորութիւն: —kegel, ար. եփն. ---. երկկոն: —köpfig, ած. երկգլխեան: —krone, իգ. 20 մարք արժող ոսկի: —läufig, ած. կրկնափողեան, երկփող: —laut(er), ար. քր. երկբարբառ: —lebig, ած. երկակենցաղ: —lorgnette, իգ. երկաչեայ՝ երկապակի ակնոց: —paarig, ած. երկզոյգ: —punkt, ար. քր. տպ. միջակէտ (:): —reihig, ած. կրկնաշար, երկշար: —reime, ար. յգ. կրկնեալ յանգեր: —sammet, ար. վճ. կրկներես թաւիշ: —satz, ար. երկակողմանի նախադասութիւն. բ. քր. կրկին ստացուածք. երժ. կրկին դարձուած: —schattig, ած. եփն. երկստուերեան: —schloß, ար. արհ. երկակողմանի փականք: —schluß, ար. եփն. էլ. երկայլընտրանութիւն, դիլեմայ: —schnepfe, իգ. չն. մեծ կտտկոցար: —schritt, ար. զին. (երժ. = չուերդ ըստ դաշնակութեան ճեպընթաց չուայ) ճեպընթաց չու: —sehen, չ. երկատեսութիւն. եփն. կրկնատեսութիւն: —seitig, ած. երկդիմի, երկխօս: —sinn, ար. երկդիմութիւն: —sinnig, ած. երկդիմի, կրկին իմաստ ունեցող: —sinnigkeit, իգ. երկդիմի խօսք, Հոմաբանութիւն: —spath, ար. Հք. (տառական կրկին ցուցընող վանակն) կիրապաթ: —spiel, չ. երժ. երկձայն՝ երկգործի նուագ. բ. էխ. կրկին խաղ: —stück, չ. կրկնեակ: —taffet, ար. վճ. Հաստ՝ զօրաւոր դիպակ: —thür(e), իգ. նախադուռն, արտաքին դուռ. բ. երկփեղկեւ դուռ: —triller, ար. երժ. կրկին գեղգեղանք ձայնի: —vokal, ար. քր. երկբարբառ (Հմմտ. Doppellaut): —wahl, իգ. կրկին քուէարկութիւն, երկու ընտրութիւն. բ. երկակողմանի ընտրութիւն. գ. պատգամաւորի՝ երեսփոխանի մը յերկուս տեղիս ընտրութիւնը, կրկին ընտրութիւն: —waise, իգ. որբ ի Հօրէ եւ ի մօրէ: —züngig, ած. ճն. երկլեզուեան. բ. էխ. երկխօս, կեղծաւոր: —züngigkeit, իգ. էխ. երկխօսութիւն, կեղծաւորութիւն: —zwei, իգ. դոմինոյի մէջ կրկին երկեակ: —zwirn, ար. վճ. կրկին մանուած՝ երկոլոր՝ երկպատիկ դերձան (Հմմտ. doppelt...):

Dóppeler, ար. 22ա. արա. կատաւարթելի տախտակ (մանուելի կատու ը կրկնելու Համար գործի). 2. էչ. մփ. խարդախ՝ խաբեբայ (ի խաղու), խաղադրուժ (ղըշըէֆը):

dóppeln, նբ. 3ա. կրկնել, կրկնապատկել, աստառաւ պատել: —չբ. ի. քուեայ խաղալ. խաղի մէջ խարդախութիւն ընել, դրժել:

dóppelt, ած. 6. կրկին, կրկնապատիկ. զօրաւոր. էխ. երկդիմի. տ. Buchführung; էխ. ein —es Spiel spielen երկխօս ըլլալ, կեղծաւորել. er ist — so alt als ich իմ կրկին տարիքս ունի. — so viel bezahlen (als 3.) (մէկուն վճարածին) կրկինը վճարել. — sehen կրկին տեսնել. բ. խոժոռ երես ցուցընել. 2. —er Adler

Digitized by Google

— Doppeladler; ընդ. mit —er Kreide anschreiben շատ թանկագին ծախել (Ձէկէ մը վաճառքին կրկին գինը պահանջել). առ. —(er Vorspann) reißt nicht ընչից յաճախութիւնը չի մնա-ներ։ —e(s), չ. 6. կրկինը. um das —e կրկնապատիկը։

dóppelt‖basisch, ած. քմ. երկխա-րըսխային։ —hochrund, ած. երկու-ռուցիկ։ —hohl, ած. երկու կողմը գոգաւոր, երկգոգաւոր։ —kohlen-sau(e)res Natron, քմ. կրկնածխոյ թթու աւշնան։ —konvex, ած. երկ-ուռուցիկ։ —schwefelsauer, ած. երկ-ածծմբոյ թթու։

Dóppeltsehen, չ. 22բ. անյ. երկ-տեսութիւն։

Dórer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Հ. պտ. Դորիացի։

Dorf, չ. 7. գիւղ, շէն. kleines —, Dö'rfchen, չ. 22բ. Dö'rflein, չ. 22բ. գիւղիկ. փխ. Das sind Ihm böhmische Dörfer ատիկա իրեն համար ան-հասկնալի է, ատիկա իրեն համար ճենքրէն է։

Dórf‖bengel, ար. շինական, թան-ձրամիտ, տմարդի։ —bewohner(in, իգ.), ար. գեղացի, գեղջուկ։ —junker, ար. ազնուք՝ գեղի ազնուական. փչ. մփ. շինական ազնուական։ —kneipe, իգ. կամ —krug, ար. գինե-տուն (քաղքին շրջակայքը)։ —leben, չ. գիւղական կեանք։ —leute, յգ. գեղացիք։ —mäßig, ած. գիւղական, գեղջկական։ —schenke, իգ. = Dorf-kneipe. (Համմտ. Bauern... եւ Land...)

Dö'rfchen, Dö'rflein, չ. 22բ. նուազ. Dorfի (տ. նոյնը)։

Dórfschaft, իգ. 31. գեղի բնակիչք, գեղի հասարակութիւն։

Dória, յտ. ան. ար. 38. Andréa — Անդրէաս Դորիա. տ. Donner, 1.

Dórier, ար. 22ա. Հ. պտ. = Dorer.

Dóris, չ. անփխ. աշխ. Հ. պտ. Դո-րիս։

dórisch, ած. 6. Հ. պտ. դորիա-կան։ — չ. անփխ. das —e, 34. անյ. դորիացի բարբառ։

Dorn, ար. 24ա. կամ 7. նուազ. Dö'rnchen, չ. 22բ. փուշ. 2. գլ. փոխ. Dörnchen, փշիկ. բ. փխ. er ist mir ein — im Auge աչքիս փուշ է, աչքիս դէշ կ'երեւայ. գ. ար. ճարտամանդի սլաք. (Ամատաղներու վրայ ծակ բանալու) սրածայր գոր-ծիք, մախաթ, հերիւն. դանակին կոթի սրածայր մասը. — im Gewinde (երկու թեւով ծղխնեաց) երկաթէ սռանցք։

dórn‖artig, ած. փշանման։ —baum, ար. գլ. փշոտ ծառ. բ. սպի-տակ դժնիկ։ —busch, ար. = Dorn-strauch. —gewehr, չ. բունաւոր հրա-ցան։ —hai, ար. կն. բեղոն, ատա-ղուենկ, ականդեան դեզատ (ձուկ) (Squalus acanthias)։ —muschel, իգ. կն. փշոտ խեցի։ —raupe, իգ. կն. փշոտ թրթուր։ —rose, իգ. գլ. վայրի վարդենի (Rosa canina). բ. մասրենի (Rosa eglanteria)։ —spitzig, ած. սրածայր։ —stift, ար. տրա. բութակ։ —strauch, ար. գլ. փշալից թուփ։ —tragend, ած. փշոտ (Համմտ. Dornen)։

Dö'rnchen, չ. 22բ. նուազ. Dornի։

dórnen, ած. 6. փշեայ, փշոտ։ —bahn, իգ. —pfad, ար. փշոտ ճամբայ. փխ. դժուարին՝ դժնդակ ճամբայ։ —krone, իգ. փշէ պսակ։ —voll, ած. փշալից։ (Համմտ. Dorn.)

dórnicht, dórnig, ած. 6. փշոտ. փխ. քրտնալից, դժուարին, դժնդակ. 2. գլ. ականթեայ։

Dorothéa, յտ. ան. իգ. 36. Dorothéus, ար. անփխ. Դորոթէա, Դո-րոթէոս։

Dórr‖fleisch, չ. ապուխտ, ծխով չորցած միս։

dórren, չբ. ս. 3ա. չորնալ, թա-ռամիլ, թօշնիլ, խամրիլ։

dö'rr‖en, նբ. 3ա. չորցընել, ա-ղանձել, բովհրել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. չորցընելը, աղան-ձումն։

Dorsch, ար. 20. եւ 33. կն. ձողա-ձուկ (Gadus callarias եւ G. mor-rhua)։

dort, մ. հոն. բ. (շարժում ցու-ցընող բայի հետ) անկէ, ան կողմա-նէ. 2. փխ. անդիի աշխարհքը, ի հանդերձեալումն, յանդուն։ Բ. —(en), չ. 22բ. անյ. = Jenseits, չ.

dórther, մ. (von) — անկէ։

dórthin, մ. դէպ ի հոն։

dórtig, ած. 6. ան տեղուան, տե-ղացի, այդրէնացին. unsere —en Freunde

Digitized by Google

մեր հօն տեղացի բարեկամներդ. der — e Wein ist gut այն երկրին գինին աղէկ է։

Dóse, իգ. 35. նաւ. Dö'schen, չ. 22բ. տուփ. 2. = Dosis.

Dósis, իգ. 31. յգ. ...en, բժշ. դղձ. չափ (դեղորայից՝ նուիթոց). փխ. eine gute — Schlauheit մեծ խորամանկութիւն։

dossi(e)ren, նբ. 3ա. եւ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = abböschen.

Dost, ար. 20. նաւեւ —e, իգ. 35. —en, ար. 22բ. տնկ. ղուխրակ (Origanum)։

Dotatión, իգ. 31. հաստայթ, մուտք։

doti(e)ren, նբ. 3ա. mit et. — օժտել, հաստայթ սահմանել։

Dótter, ար. (չ.) 22ա. իգ. 35. (հաւկթի) դեղնուց։

Dótterblume, իգ. ա. = Butterblume; բ. ոսկեծաղիկ (Chrisanthemum)։ —weide, իգ. տնկ. դեղնակեղեւ ուռի (Salix vitellina)։

Doublétte, իգ. 35. կրկին օրինակ (հաւաքածոյից մէջ), կրկին պատճէն։

doubli(e)ren, նբ. 3ա. կրկնել (գլնդամուղի մէջ)։ — չբ. h. ար—. սատատոլ պատել, սատատաել։

Doublóne, իգ. 35. ոսկի դահեկան (Սպանիացւոց)։

Dóuche (դուշ), իգ. 35. ջրոյ հոսանքը. կամ ցայտմանքը բաղնիքը՝ լուացումն։

Dóver, չ. 38. աշխ. Տովըր։

Dozént, ար. 33. տրամախօսական (որ ի պաշտօնէ չէ կարգեալ) ուսուցիչ համալսարանի...։

dozi(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3ա. վարդապետել, ուսուցանել. ծչ. մփ. վարդապետօրէն խօսիլ, վարդապետել։

Dr. հմ. Doktor է։

Dráche, ար. 34. —n, ար. 22բ. վիշապ. 2. papierner — օդաթռիչ, վիշապակ։

Dráchenblut, չ. վիշապարիւն, եղջերուաց արիւն։ —(blut)baum, ար. տնկ. վիշապենի (Dracaena draco)։ —brut, իգ. փխ. ծնունդք իժից, անիծից ազգատ։ —kopf, ար. վիշապագլուխ. բ. (նոխադաշխան) չարամաղթիչ, հայհոյիչ. 4. ծրդ. լերան (խողոփանկի՝ ադեղեր). դ. տնկ. վիշապասար (Dracocephalum)։ —nest, չ. փխ. (ատ աղանկաց) որջ։ —saat, իգ. դղձ. — des Kadmus վիշապի ատամանց սերմն։ —stein, ար. երկր. վիշապաքար։ —wurz, իգ. տնկ. օձի ծառ (Arum dracunculus)։

Dráchme, իգ. 35. (յունական) դրամ. դղձ. դրամակշիռ (տիրհեմ)։

Drágoman, ար. 38. եւ 20. թարգմանն (տ. Dolmetscher)։

Dragónbeifuß, ար. 14. տնկ. նզածաղիկ, վիշապեղեւին (Artemisia dracunculus)։

Dragóner, ար. 22ա. զին. (սաղաւարտաւոր հեծեալ զինուոր) արաքոն. 2. փխ. ընփ. schimpfen wie ein — աղբի մէջ ընկղմած ատյլորդի պէս հայհոյել. բ. կռշա՝ կոպիտ կնիկ։

Dragún, ար. 38. տնկ. = Dragonbeifuß.

Draht, ար. 13. (մետաղեայ) թել. 2. ար—. կուղ՝ ոլորք (չուանի). (Pech) — ձիւթած դերձան, կօշկակարի առասան։

Drahtantwort, իգ. հեռագրական պատասխան։ —arbeit, իգ. ար—. հիւսկէն դրուագ, ցանցակերպ գործուածք (չիֆթ իշի)։ —arbeiter, ար. ար—. ցանցակերպ գործուածք շինող։ —bank, իգ. ար—. ա. = Drahtziehbank; բ. թելհան, թելքաշ։ —bericht, ար. հեռագրալուր։ —bogen, ար. ար—. աղեղնակ (պայլեկոն դարձնելու համար)։ —bohrer, ար. ար—. շաղափ, պայլիկոն։ —eisen, չ. ար—. կորզան, թելահան։ —feder, իգ. ար—. մետաղեայ թելէ պարուրաձեւ զսպանակ։ —fenster, չ. երկաթի թելէ հիւսուած պատուհան։ —geflochten, ած. վանդակապատ յօրինեալ։ —gewebe, չ. մետաղեայ հիւսուածք։ —gitter, չ. թելէ վանդակապատ (պատուհանից)։ —hammer, ար. ար—. = Drahtmühle. —hemd, չ. վերտ զրահ։ —klinge, իգ. ար—. (երկաթ կամ արոյր) կորզանէ անցընելու ձողաչափ։ —larve, իգ. տուտերամարտկաց դիմակ։ —leitung, իգ. հեռագրական հաղորդիչ։ —maß, չ. ար—. = Drahtklinge. —mühle, իգ. ար—. թելման աղօրիք։ —plätt(n)en, չ. ար—. թիթեղագոր-

Digitized by Google

ծուլթիւն: —plätt(n)er, ար. ար—. թիթեղագործ. Բ. Հայն —plätter, թիթեղ կռելու մեքենայ: —richter, ար. ար—. թելուղղիչ (գործի): —rollen, չ. ար—. գալելու արուեստանոց, գասարան: —saite, էգ. երգ. թելէ լար (դաշնակի) (հմմտ. Darmsaite): —schere, էգ. ար—. թելհատ (մկրատ): —schenrer, ար. ար—. փայլեցընող: —schleife, էգ. ճարամանգ. կարթ: —seil, չ. մետաղեայ թելէ չուան: —seilbahn, էգ. ար—. կառքերը մետաղեայ թելէ ձգուող երկաթուղի: —spinner, ար. ար—. թելման, արծաթ կամ ոսկի թել մանող: —zange, էգ. ար—. թելաքցան: —ziehbank, էգ. ար—. կորզան. թելհան: —zieheisen, չ. ար—. թելհան, կորզան: —ziehen, չ. ար—. թելագործութիւն: —zieher, ար. ար—. թելձիգ, թելագործ: —zieherei, էգ. ար—. թելարան:

Drain (տրէն), ար. 38. Երկ. ստորերկրեայ ջրմուղ

Drainage (տրէնաժ), էգ. 35. Երկ. ստորերկրեայ խողովակով խոնաւ երկիրը ցամաքեցընելը:

drainí(e)ren, նբ. 3—. Երկ. խոնաւ երկիրը ստորերկրեայ խողովակներով չորցընել:

Draisine, էգ. 35. արագանիւ՝ Տրայզեան կառք (վէլօսիփէտ):

Dráko, յտ. ան. ար. 38. հ. պտ. Դրակոն:

drákonisch, ած. 6. հ. պտ. դրակոնեան:

drall, ած. 6. պինդ՝ ձիգ ոլորած. ը. մտ. պիրկ, ձիգ, պրկեալ. 2. փխ. հաստատուն, կարծր, սերտ, ուժեղ. ը. մտ. կայտառ, զուարթ: — ար. 20. ար—. — des Garns դերձան ոլորելը. 2. Նոր —e, էգ. 35. լայնքերան հրացանափողի ակօսաձեւ փորուածք, խորշ:

Drá‚ma, չ. 38. յգ. նաեւ —men, անփխ. թատերական խաղ, բանագործութիւն:

Dramátik, էգ. 31. բանագործական բանաստեղծութիւն. 2. (թատերական խաղեր շինելու արուեստ) բանագործութիւն:

Dramátiker, ար. 22—. բանագործ:

dramátisch, ած. 6. բանագործական, գուսանական: —e(s), չ. 6 բանագործական արուեստ:

dramatisí(e)ren, նբ. 3—. նիւթի մը բանագործական ձեւ տալ, նիւթի մը մէջ բանագործական ձեւեր գործածել:

Dramatúrg, ար. 38. բանագործական արուեստին վրայ ճառող հեղինակ. 2. = Dramatiker.

Dramaturgie, էգ. 35. Dramatúrgik, էգ. 31. բանագործական արուեստին կանոնաց ուսումը. փշ. մտ. բանագործութիւն:

dran, տ. daran.

drang, անց. dringenէ:

Drang, ար. 13. ամբոխ, խուռն բազմութիւն. 2. ստիպում, հարկ, կարօտութիւն. der — der Geschäfte գործոց կարեւոր հարկը. im —e der Noth առ կարօտութեան. 3. մղում, դրդում. (սաստիկ) բաղձանք. տ. Sturm; 4. ախտ. — (zum Stuhl) խիթք արբանի:

dráng‖voll, ած. 6. նեղ մասած. Բ. վշտալից, վշտահար, վշտաց ներքեւ ընկճեալ. փ. եռանդնալից:

drä'nge, ստրզ. անց. dringenէ:

drä'ngeln, չբ. h. եւ նբ. 3—. ամ. (զիրար) հրել՝ մղել, հոլոնտել:

drä'ngen, նբ. 3—. ճնշել, ճզմել. մղել (յառաջ կամ ետ). փխ. 3. in die Ecke — մէկն ի նեղ արկանել՝ ստիպել. 2. փխ. (—. Տրծ. bedrängen) հարստահարել, լլկել. 3. բռնաբար առջեւէն յառաջ մղել. փխ. eine Lustbarkeit drängte die andere զուարճութիւնք անդադար իրար կը յաջորդէին. 4. անդ. Բ. es drängt mich (կամ mich drängt's) ihn zu umarmen սաստիկ կը բաղձամ զինքն ընդգրկել: sich — չբ. ճնշուիլ, ճզմուիլ. մղուիլ, հրուիլ. 2. հանդերձ նխ. Բէամբ. sich an ea. — (ամբոխին իրարու վրայ) խառնիլ՝ ամփոփուիլ՝ սեղմիլ. sich durch die Menge — ամբոխը ճեղքել՝ պատռել անցնիլ. sich in eine Ecke — անկիւն մը կծկիլ. փխ. մեռած ձեւանալ. das Volk drängt sich dahin... ամէն մարդ զունդագունդ՝ միախուռն հոն կը դիմէ. sich um I. — մէկուն բոլորտիքը խռնիլ. sich unter die Menge — բազմութեան մէջ պատռել

Digitized by Google

մտնել. eine Menge Mitbewerber drängt sich zu diesem Amte շատ մրցակիցներ այս պաշտօնին իրարու ձեռքէն յափշտակել կը ջանան. sich zwischen die Streitenden — կռուողներուն մէջը նետուիլ: — չք. b. die Zeit drängt ժամանակը կը ստիպէ. auf et. — (dringen) բանի մը համար թախանձել: gedrängt, դբք. ածց. եւ ած. 6. = Բայցին Ներկայ-ընդունելութեան հետ. man saß (stand) sehr — շատ խռնուած՝ քով քովի նստած (կեցած) էին. es ist da — voll հոն խուռն բազմութիւն կայ. (ոճէ համար) սեղմ, ճշդու. բ. համառօտ, էական կէտերը շօշափող. — schreiben գրերը քով քովի՝ նեղ գրել. բ. սեղմ (ամփոփ)՝ ճշդու գրել. Նրլ. խիտ առ խիտ՝ թանձր (սերմանուած): — չ. 22բ. ածյ. = Բայցին Ներկայ-ընդունելութեան հետ. Նեղում. բռնութիւն, ստիպում. հարստահարութիւն. 2. — und Treiben խռովութիւն, դղրդիւն. Բժշ. = Drang, 4.

Drä'nger, ար. 22ա. —in, էգ. 32. Նեղող, ստիպող. հարստահարիչ:

Drängsal, չ. 20. կամ էգ. 31. յփ. 20. Նեղութիւն, վիշտ, տառապանք:

drapi(e)ren, Նբ. 3ա. Նկր. արուեստական եղանականաւ զգեստ... հագցնել (պատկերի մը), ծալքերով... զարդարել:

drä'sch, drä'sche, անց. dreschen ի:

drä'stisch, ած. 6. Բժշ. սաստիկ մաքրողական (դեղ):

Drä'u, էգ. 31. ալբ. Տրաւ (գետ):

drä'uen, չք. b. 3ա. ա—. Բանաստեղծ. ոճի մէջ drohen ի տեղ կը գործածուի:

drauf, մ. = darauf; ընդ. Բայց մը. չ. 0. —gehen, յանախ փոխանակ daraufgehen ի. er läßt viel —gehen շատ ծախք կ'ընէ: — մջ. օն, սղէ, հայդա երթանք:

Drau'f|gabe, էգ. 35. —geld, չ. 9. = Angeld.

draus = daraus.

drä'uschen, չք. b. 3ա. ընդ. շառաչմամբ իյնալ. անձ. մփ. անեղանական անձրեւել:

drau'ßen, մ. (հիմնչ. brinnen) դուրս. 2. բացօթեայ. 3. յօտարութեան:

Drau've, էգ. 35. = Drau.

Dre'chsel|bank, էգ. արա. Ճախարակ, դուրգն (բրուտի): —kunst, էգ. Ճախարակագործութիւն: —mühle, էգ. արա. Ճախարակագործի աղօրիք:

dre'chseln, Նբ. եւ չք. b. 3ա. արա. Ճախարակել: — չ. 22բ. ածյ. Ճախարակելը. փխ. խնամեալ գործք:

Dre'chsler, ար. 22ա. արա. Ճախարակագործ: —kunst, էգ. Ճախարակագործութիւն:

Drechslerei', էգ. 31. = Drechsel-kunst. 2. Ճախարակարան:

dre'chslern, չք. b. 3ա. Ճախարակելով զուարճանալ:

Dreck, ար. 20. եւ 9. ընդ. աղբ, աղտեղութիւն. տիղմ, ցեխ. քակոր, կղկղանք (մարդոյ), ամ. քաք. 2. Թրիք, կով, աղբ (անասնոց). ծիրտ (Ճանճից). 3. ամ. եւ փխ. ich mache mir einen — daraus անձնուիս հոգս չէ. da sitzen wir nun im — դժուարականճիան գործքի մէջ կը գտնուինք. 4. ամ. չնչին՝ ոչինչ՝ յոռի բան:

Dre'ck|fink(e), ար. ծն. աղբի սարեկիկ. բ. աղտեղի՝ զազիր մարդ: —käfer, ար. ամ. ծն. կոյագնդիկ: —kerl, ար. ընդ. (Նախադասական) անպիտան մարդ, ապիրատ, ամ. քաքոտ մարդ: —lappen, ար. ընդ. ամանլուայ, ջնջան (անօթոց խոհանոցի). փխ. աղտեղի՝ զազիր կնիկ: —seele, էգ. ամ. ոգի խոհեմական, անարգ մարդ: (Հմմտ. Mist...)

dre'ckig, ած. 6. ամ. աղտեղեալ, աղմոտ, ցեխոտ. աղբոտած, աղբալից:

Dreg(g), ար. 20. յփ. —en, Նաւա —e, էգ. 35. Նաւ. (նաւու ամենափոքրիկ) չորեքժանի խարիսխ:

Dre'h|achse, էգ. արա. մջ. առանցք շրջանականութեան: —bahn, էգ. արա. շուանամանաց արուեստանոց: —bank, էգ. արա. Ճախարակ, դուրգն ոլորան: —basse, էգ. զէն. եւ Նաւ. պզտիկ թնդանօթ նաւու: —baum, ար. արա. (բեռ քաշելու) Ճախարակ. բ. Նաւ. չուանը փաթթելու լծակ՝ փայտ: —bohrer, ար. արա. շաղափ, գայլիկոն: —brett, չ. Ճախարակ: —brücke, էգ. դարձող՝

շարժական կամուրջ (երկաթուղույ)։ —hals, ար. բն. շրջավիզ (թռչուն)։ —käfer, ար. բն. ջրային ոջիլ՝ լու։ —kraft, իգ. թաւալիչ զօրութիւն։ —krahn, ար. արհ. առանցքին վրայ դարձող բեռնաբարձ ճախարակ։ —krank, ած. շրջմոլիկ հիւանդութենէ բռնուած (ոչխար)։ —krankheit, իգ. շրջմոլիկ հիւանդութիւն (ոչխարաց)։ —kreuz, չ. արհ. = Drehbaum. —mange(l), իգ. կերպասները պնդելու եւ փայլեցընելու մամուլ։ —nagel, ար. արհ. շրջշրջող շաղափ։ —orgel, իգ. երժ. պարպերեան երգեհոնիկ։ —punkt, ար. առանցք. բ. արհ. մեք. շրջման կեդրոն։ —rad, չ. արհ. ձեռքի անիւ (մանելու). բ. ըստ կամի շրջող առանցք։ —scheibe, իգ. արհ. դարձող երկըթէ տախտակ (շոգեկառաց). բ. դարձող նպատակ (հրացանաձգութեան) գ. դուրգն բրուտի։ —schlüssel, ար. արհ. պտուտակակերպ բանալի (=Schraubenschlüssel)։ —sprung, ար. շուրջ զանձամբ դառնալը (ի կաքաւու)։ —stuhl, ար. պտուտակաւոր՝ շրջող աթոռ. բ. արհ. (ժամագործի) դուրգն։ —würfel, ար. խղ. (Buchstaben.)— մանաւանդ՝ շրջշրջուն քուէ։ —zange, իգ. արհ. կակուղ ապակին ձեւելու ունելիք։ (Հմմտ. Drehungs...)

drehbar, ած. 1. շրջելի, դառնալի. 2. արհ. ճախարակելի։ —keit, իգ. Եզ. միայն. leichte — դիւրադարձութիւն։

dreh|en, նբ. եւ sich — ձբ. ցանաւ. Զբ. դարձընել, դառնալ. —. sich — (բոլորակաձեւ) դառնալ. բ. փխ. sich — (und wenden) վարանիլ. տատանիլ, շուարիլ. գ. ([illegible]) [illegible] wenden) die Füße auswärts — ոտուըներուն ծայրը դըսի կողմը՝ դէպ ի դուրս դարձընել. փխ. den Mantel (կամ sich) nach dem Winde — հոսել յամենայն հողմս, ամէն հովին դառնալ, շատ փոփոխամիտ ըլլալ. փ. et. —, die Dinge zu seinem Vortheile — իրերն իւր շահուն դարձընել. 2. es dreht sich darum, daß (կամ ob)... խնդիրն անոր վրայ է, որ... J—m et. aus der Hand — (winden) մէկուն ձեռքէն բան մը յափշտակել՝ խլել (ոլորելով). et. — und deute(l)n բան մը ըստ քմաց թարգմանել՝ մեկնել. sich zu — und zu wenden wissen վարուելու կերպը գիտնալ. փխ. J—m eine Nase — մէկը խաբել, մէկուն սուտ բան մը հաւատացընել, ընդ. մէկը սառոյցի վրայ քաշել. 3. արհ. ոլորելով բան մը յառաջ բերել՝ ձեւել (Հմմտ. drechseln). ein Band, Haare ... — ժապաւէն... դալարել՝ ոլորել. ein Seil — չուան մանել՝ ոլորել. 4. Նաւ. das Schiff — նաւը ձախ կողմը դարձընել։ — չբ. h. an einem Gesetze — օրինաց միտքը կամակորել՝ բռնադատել. es dreht mir Alles wie ein Mühlrad im Kopfe (herum) գլուխս կը դառնայ։ (sich) —d, ներբ. եւ ած. 1. = բային նշանակութեանց հմմտ. 2. շրջող. արհ. մեք. sich um die Achse —d հոլովական, թաւալական, շրջշրջական։ — չ. Եզ. միայն. —ung, իգ. Եզ. durch (langes) — (երկայն ժամանակ) դառնալով. շրջանակութիւն, թաւալում. պըրկում, գալարում. արհ. մանուած. 2. փխ. ընդ. շարամանութիւն. 3. մեք. —ung, արհ. ոլորում. շրջան. զին. եւ Նաւ. (զօրաց՝ նաւուց) ուղղութիւնը փոխելը։

Dreher, ար. 22—. դարձընող. արհ. ճախարակագործ, ճախարակիչ. 2. հանդարտ շրջադարձ կաքաւ. 3. ցուցասլաք, սլաք (ժամացուցի)։

Drehling, ար. 20. գւ. տերեւատընկի տեսակ մը. 2. արհ. մեք. անուածոյք։

Drehungsströmung, իգ. յորձանք. պտոյտք (ծովու)։

drei, թւ. [illegible] —e, [illegible] —er, [illegible] —en, երեք. sie waren (zu) —(en), es waren ihrer — երեք (հոգի) էին. je — zu — երեք երեք. — und zwanzig քսան եւ երեք. առծ. — machen einen Rath երեք հոգի ժողով մը կը կազմեն, առծ. սառասանք երեքկին ոչ վաղվաղակի խզեսցին, մէկն երկուքով՝ երկուքն Աստուծով (tres faciunt collegium). 2. es ist halb — երկուք ու կէս է (ժամը). — Viertel auf (zehn) տասնին) քառորդ կայ. ehe man —

zählen konnte ի քթթել ական, յական թօթափել. փխ. nicht — zählen können առծ. այլ որ տեսանէ՝ բենը մարդակ կարծէ, շատ տգէտ ըլլալ. Բ. խղ. zu —en (mit dem Strohmann) spielen քարտախաղ խաղի մէջ կատարելը գնել: (Die Zahl) —, իգ. 31. երեք (թիւը)։

Drei'achteltakt, ար. երժ. ամանակ երրեակ ութերորդի։ —atomig, ած. քմ. գտն. երեքհիւլէական։ —basisch, ած. քմ. գտն. եռախարիսխ։ —blatt, չ. տկ. ըհ. երեքատերեւեան տունկ. ծղ. երեքնուկ, երեքատերեւուկ (Trifolium)։ —chörig, ած. երժ. երեքաղեան։ —decker, ար. ն-կ. եռայարկ նաւ։ —eck, չ. ս-ս. երեքանկիւն։ —eckig, ած. երեքանկիւնի։ —eckslehre կամ —ecksmessung, իգ. ս-ս. երեքանկիւնաչափութիւն։ —einig, ած. մի երեքանձնեայ։ —einige(r), ար. կր. մի Աստուած յերիս անձինս, երեքանձնեայ մի Աստուած։ —einigkeit, իգ. կր. die heilige — Ս. Երրորդութիւն։ —einigkeitsbekenner, ար. Երրորդական։ —einigkeitsleugner, ար. Հակերրորդական։ —fach, ած. երեքպատիկ, երեքադրի. —e (päpstliche) Krone երեքկարգեան խոյր, երեքխոյրեան թագ (Քահանայապետի)։ —fache(s), չ. եռապատիկը, երեքպատիկը։ —fachheit, իգ. եռապատկութիւն։ —fältig, ած. = dreifach; Բ. կր. = dreieinig. —faltigkeit, իգ. = Dreifachheit; Բ. կր. = Dreieinigkeit. —faltigkeitsblume, իգ. տկ. երեքգունեան մանուշակ (Viola tricolor)։ —faltigkeitsfest, չ. կր. Տօն ամենասուրբ Երրորդութեան։ —farbig, ած. երեքգունեան։ —fuß, ար. եռոտանի. Բ. տղչ. երեքչափեան։ —füßig, ած. եռոտանեայ։ —gesang, ար. երժ. երեքձայնեան նուագ։ —gespann, չ. եռաձի (կառք)։ —getheilt, ած. երեքբաժին. տկ. երեքմասնեայ։ —glied(e)rig, ած. երեքանդամեան. Բ. ս-ս. —e Größe երեքմասնեայ քանակութիւն. Գ. Բն. երեքանդամեայ։ —härig, ած. երեք մազ միայն ունեցող. Բ. փխ. նենգաւոր, խորամանգ։ —hundert, թց. Բ—. երեքհարիւր։ —hundertel, չ. երեքհարիւրորդական մաս։ —hundertjährig, ած. երեքդարեան։ —hundertste(r), դս. Բ—. երեքհարիւրորդ։ —jährig, ած. եռամեան, երեք տարուան. Բ. երեք տարի տեւող, երեքամեայ։ —klassen-Wahl (-System, չ.), իգ. երեքկարգեան ընդհանուր քուէարկութիւն։ —königstag, ար. կր. Տօն Յայտնութեան, Աստուածայայտնութիւն։ —laut(er), ար. քր. երեքբարբառ։ —malig, ած. երեք անգամ կրկնել, երեք անգամեան։ —männer, ար. յք. երեքպետք, եռապետք։ —männig, ած. տկ. երեք փոշեայ առնօթով։ —männigkeit, իգ. տկ. երեք փոշւոյ անօթ ունենալը, երեքատերմեան ըլլալը։ —master, ար. ն-կ. երեքկայմեան նաւ. Բ. փխ. ըհտ. եռանկիւն գլխարկ։ —monatlich, ած. եռամսեայ. Բ. երեք ամիս տեւող։ —pfünder, ար. զին. երեք լտերնոց գնդակ նետող թնդանօթ։ —prozentig, ած. երեք առհարիւրով։ —reihig, ած. երեքկարգեան։ —ruderer, ար. հ. պտ. երեքկարգեան թիակով ցռնակաւ, տրիէր, քաշտիկ։ —ruderig, ած. հ. պտ. —ruderige Galeere = Dreiruderer. —schiffig, ած. ճրտ. երեքնաւեան (մէկ գլխաւոր եւ երկու կողմնական նաւակով եկեղեցի)։ —schlag, ար. եռաչափ (ի կաքաւ ու). Բ. երկ. երեք անգամ ծեծելը (ցորենը)։ —schürig, ած. երկ. —e Wiese երեք անգամ հնձուող մարգ։ —seitig, ած. երեքկողմեան, երեքկուսի։ —sitzig, ած. եռանիստ։ —spännig, ած. եռաձի։ —sprachig, ած. երեքլեզուեան։ —stimmig, ած. երեքձայնեան։ —stündig, ած. երեքժամեայ։ —silbig(es Wort), ած. քր. եռավանկ (բառ)։ —tägig, ած. երեքօրեայ։ —tausend, թց. Բ—. երեքհազար։ —theilig, ած. երեքմասնեայ. ս-ս. —er Ausdruck երեքմասնեայ բացատրութիւն։ —theilung, իգ. երեք մաս բաժնելը։ —treffer, ար. (լօտօյէ) վիճակահանութեան մէջ գրուած երեք թուոց հանուիլը, երեքնակ։ —wöchentlich, ած. երեքշաբաթական։ —zack, ար. դցԲ. երեքժանի (Պոսիդոնի)։ —zahl, իգ. երեքութիւն։

Dreier, ար. ՃՃ—. երեք (թիւը). 2.

երեքենոց (մէկը փող արժող սուակ). er hat keinen — եւ ոչ մի դանկ ունի։ —lei, ած. անփփ. երեքազգի, երեք տեսակ. auf — Art երեք կերպով։ [— Dreieinigkeit.

Dreiheit, իգ. 31. երեքութիւն. 2.

Dreiling, ար. 20. երեք միութենէ բաղկացեալ իր։

drein, ընդ. փ. darein.

dreißig, թւ. թ—. անփփ. երեսուն. 2. etwa — Stück երեսնեակ մը. Alter von — Jahren երեսնամեայ հասակ։ (Die Zahl) — իգ. 31. երեսուն (թիւը). in den —en sein երեսնամեայն անցած ըլլալ։ —er, ար. 22—. —erin, իգ. 32. երեսնամեայն անցած այր՝ կին. 2. փոյն —er, երեսուն թուականը։ der (die, das) —ste, ած. թ—. 8. երեսներորդ. den —sten (30.) Januar Յունուարի երեսնին։ —stel, չ. 22—. երեսներորդ մասն։

dreißig‖fach, ած. կամ —fältig, ած. երեսնապատիկ։ —jährig, ած. երեսնամեայ։

dreist, ած. 6. (հկ—նչ. blöde, 2.) համարձակ, յանդուգն. 2. ժպիրհ, աներկիւղ, անամօթ, լիրբ։ —igkeit, իգ. 31. համարձակութիւն, յանդգնութիւն, լրբութիւն։

dreizehn, թւ. թ—. անփփ. տասնուերեք, երեքտասան։ (Die Zahl) —, իգ. 31. տասնուերեքը (թիւը)։ —er, ար. 22—. տասնուերեք (թուականը)։ der (die, das) —te, ած. թ—. 6. երեքտասաներորդ. Ludwig XIII. (der —) Լուդովիկոս ԺԳ.։ —tel, չ. 22—. երեքտասաներորդ մաս։

Drell, ար. 20. մն. կանեփէ կոշտ կտաւ։ — ած. 6. մն. կոշտ կտաւեայ։

Drellie(r)‖maschine, իգ. ար—. մանելու մեքենայ։ —en, նբ. 8—. ար—. (հաստատուն) մանել։

Drepanum, չ. 40. հ. ալխ. Դրեպանոն։

Dresch‖boden, ար. կամ —diele, իգ. կալ (ցորենոյ)։ —flegel, ար. կամ ընփ. —prügel, ար. (ցորեն) ծեծելու գաւազան, (ցորենի) թմբիչ։ —korn, չ. ռլ. կալսելու ցորեան։ —walze, իգ. ար—. ցորեն ծեծելու գլան՝ տափան։

dreschen, նբ. եւ չբ. հ. 2գ. եւ 2ի. նաեւ 3գ. նրլ. ցորենի հասկերը հատիկէն հանել, կալսել, կամնել, ծեծել. փխ. leeres Stroh — ի հունր զգել՝ ի ջուր աղալ, ընդ վայր աշխատիլ. 2. (auf) 3. (los) — (մէկը) ծեծել՝ գանակոծել. die losen Zungen ungehindert — (klatschen) lassen թող տալ շատախօսաց որ զրաբանեն։ — չ. 22բ. անյ. կալսուլն, մանրելն. 2. փխ. ընփ. շատախօսութիւն, զրաբանութիւն։

Drescher, ար. 22—. նրլ. (ցորեն) կալսող՝ կամնող՝ ծեծող. 2. Brot essen wie ein — բեռնակիրի պէս հաց ուտել։

Dresden, չ. 38. ալխ. Դրեզտա. aus — = Dresdener.

Dresdener, ար. 22—. —in, իգ. 32. Դրեզդացի։ — ած. անփփ. դրեզդայի(ն), դրեզդացի։

dressi(e)r‖en, նբ. 3—. (անասուն) կրթել, վարժեցընել, մարզել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Dressur. —er, ար. 22—. կրթիչ, մարզիչ, վարժեցընող։

Dressur, իգ. 31. կրթութիւն, կրթելը, մարզում։

Drift, իգ. 31. փոխ. (նաեւ չ. 20.) նրլ. շրջագայական լողացութիւն, ջրհեղեղեան կերպարանութիւն. 2. նոյ. = Trift. —alter, չ. ատանեղէն կամ շրջագայական ջրացութեան ժամանակ։

Drill‖bohrer, ար. ար—. ագեղնաւոր դայլիկոն՝ շաղափ։ —fisch, ար. թ. ելեկտրական ենթեղէն օձաձուկ (Gymnotus electricus)։ —haus, չ. զին. զինուորանոց, կրթանոց. բ. նաեւ —häuschen, չ. ակիւաբ շրջուն խղիկ։ —maschine, իգ. ար—. նրլ. սերմանելու գործի։ —meister, ար. զին. կրթիչ յիմնապետ. բ. ը. մգ. կրթիչ, մարզիչ։ —stange, իգ. ար—. դարձեակ։

drillen, նբ. 3—. շրջշրջել, շրջել. sich — փբ. արագ արագ դառնալ. 2. ար—. Fäden — դերձան ոլորել, գալարել. նրլ. կարգաւ՝ շար շար սերմանել. 3. զին. Rekruten — նոր զինուորները կրթել՝ հրահանգել։ 4. ը. մգ. հարստահարել, նեղել։

Driller, ար. 22—. մարզիչ, հրահանգիչ։

Digitized by Google

Drillich, ար. 20. Լն. = Drell.

Drilling, ար. 20. երեքորեակ ։ —s-bruder, ար. երեքորեակ եղբայր ։

drin, ընդ. տ. darin.

dringen, Ա. չբ. ի. 3ա. durch et. — Թափ անցանել, ծակել անցնիլ. durch die Menge — բազմութիւնը ճեղքել անցնիլ. es dringt mir durchs Herz սիրտս կը Հերձու՝ պատռէ. 2. aus et. — բանէ մ'ազատիլ՝ պրծիլ. der Schmerz dringt mir bis in den kleinen Finger ցաւը մինչեւ մատուընեբրուս ծայրը կը թափանցէ. das Gerücht ist bis zu mir gedrungen լուրը մինչեւ իմ ականջս Հասաւ. in ein Geheimniß — գաղտնեաց մը խորքը մտնել՝ թափանցել. daß es nur ja nicht in weitere Kreise dringe! երանի թէ այս բանս չՀրատարակուէր ։ Բ. — չբ. հ. Թախանձել, ստիպել. auf et. — բանի մը վրայ յամառիլ՝ պնդել. in J. — մէկը ստիպել՝ Թախանձել. Բ. ասան. (Հմմտ. drängen, չբ.) ճնշել, ստիպել. —de Gefahr մօտալուտ՝ մեծ վտանգ. —de Nothwendigkeit կարեւոր Հարկ, ստիպողական կարօտութիւն. —d bitten Թախանձանօք աղաչել. das —dste ամենակարեւորը, ստիպողականը ։ **gedrungen**, ... անց. եւ ած. 6. = ... 2. ich fühle mich gedrungen zu... կը Հարկադրիմ, կը ստիպիմ, Հարկաւոր Թուի ինձ... (պարտէս) ընել. 3. կծկուած (ամփոփ), գէր եւ կարճ. սեղմ՝ Համ եւ ման (ոճ) (Հմմտ. gedrängt).

dringlich, ած. 6. կարեւոր, անհրաժեշտ, ստիպողական ։

Dringlichkeit, էգ. 31. կարեւոր Հարկ, ստիպողութիւն ։ —santrag, ար. —serklärung, էգ. (խորՀրդարանոց մէջ) խնդրոյ ստիպողականութեան առաջարկութիւն ։

drinnen, մ. (Հմ—ն. draußen) ներսը (Հմմտ. darin).

drisch, Հր. drisch(e)st, drischt, սՀմ. ներ. եղ. ա. եւ բ. դէմք dreschen է ։

dritt, թշ. թա. 6. der (die, das) —e, էէր է. Dritte(r), ար. Dritte, էգ. Dritte(s), չ. երրորդ(ը). —ens, կամ zum —en, մ. երրորդ, երրորդ անգամ. am (կամ den) —en März Մարտ երեք(ին). Heinrich der —e (III.) Հենրիկոս Գ. zu — երեք երեք. immer den —en Tag ամէն երեք օր մէյ մը. —er Stand երրորդ կարգ (ժողովրդեան), ռամիկ. Das ist sein —es Wort բառն երեք բառին մէկն այս է, այս բառը միօրինակ բերանն է՝ կը կրկնէ՝ կիրթ ի բերանն ունի. ... eine Zahl in die —e Potenz erheben թիւ մը (երրորդ) խորանարդ կարողութեան Հանել. 3. երրորդ՝ օտար մը. —e Person (վաճառականութեան մէջ խօսակցող) երրորդ անձ(ը). et. aus —er Hand h. օտարի՝ երրորդի մը ձեռքէն առնուլ (գնել...). da giebt es kein —es ուրիշ միջին չկայ (լտ. tertium non datur). —(e)halb, ած. ...: — Jahre երկուքուկէս տարի ։ —letzt, ած. երրորդ վերջին, վերջընթերէն յառաջ եղող ։ —mann, ար. երրորդ՝ օտար անձ, երրորդ մէկը ։ —theil, ար. տ. Drittheil.

Drittel, չ. 22ա. երրորդ մաս ։ —fracht, էգ. ն—ի. mit — segeln ճամբորդութեան գնոյն երրորդ մասով նաւապետութիւն ընել ։ —stück, չ. կէս ֆիօրին ։

drittens, մ. տ. dritt.

Drittheil, չ. 20. երրորդ մաս (= Drittel).

drob, մ. = darob, darüber.

dróben, մ. վերը (Հմ—ն. drunten).

Drogét(t), ար. 20. Լն. այլեւայլախառն կերպաս ։

Drógue (տրօկ), էգ. 35. դեղորայք, դեղանիւթք ։

Droguist, ար. 33. նաեւ Drógueնhändler, ար. դեղորէից վաճառական ։

Dróh‖brief, ար. սպառնական թուղթ՝ նամակ ։ —note, էգ. սպառնական ծանուցում ։

dróh‖en, չբ. հ. 3ա. սպառնալ, սաստել. J—m (et. կամ mit et.) մէկուն բան մը՝ բանով մը սպառնալ. uns droht ein Unglück վտանգի մօտալուտ դժբախտութիւն մը կայ. den Einsturz — կործանում՝ կործանում սպառնալ. անդ. բ. es droht mit Regen անձրեւի երկիւղ կայ, օդն անձրեւարեր է ։ — չ. 22բ. անդ. —ung, էգ. 31. սպառնալիք, սաստ ։

Dróhne, էգ. 35. բն. արու մեղու. փխ. ընդ. դատարկակեաց, ծոյլ ։

Digitized by Google

Dróhnen‖mutter, էգ. յն. մեղուաց թագուհի, պարսմայր։ —schlacht, էգ. արու մեղուաց կոտորած՝ ջարդ։

drö'hn‖en, չէ. ի. 3ա. թնդալ. որոտալ. 2. դղրդել, սասանել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. թնդիւն, որոտում. 2. դղրդիւն, սասանում։

dróllig, ած. 6. միայն խօս. զուարճալի, զբօսուցիչ, ծաղրածու. —er Kerl զուարճախօս մէկը։

Dromedár, ար. 20. եւ 33. յն. տաճիկ՝ միասապատ ուղտ. խօս. արագուշ մարդ։

Drommète, էգ. 35. հնց. փոխ—էն բն—. = Trompete.

drosch, ցնց—. drö'sche, անկ. dreschenէ։

Dróschke, էգ. 35. russische — ռուսական կառաքաց եւ թեթեւ մխածի կառք. 2. (ճամբաներու վրայ պատրաստ կեցող) վարձու կառք, (հրապարակի) կառք։

Dróssel, էգ. 35. յն. սարեկ, սարեակ (Turdus)։ —ader, էգ. անդր. փողերակ։ —beere, էգ. փէ. = Eberesche. —bein, չ. անդր. = Schlüsselbein. —stuhl, ար. որ—. ոսփ. թելաման գործի (աղէկատ)։

Drost, ար. 20. եւ 33. վերատեսուչ, գաւառապետ. ը. Տփ. կուսակալ։ —eí, էգ. 31. գաւառապետի՝ վերատեսչի վիճակ. ը. Տփ. կուսակալութիւն։

drü'ben, մ. ընդ. մէկալ կողմանէ, անկէ. hüben und — աստի եւ անտի։ [drunter).

drü'ber, մ. ընդ. փ. darüber (հէ—նչ.

Druck, ար. 20. ճնշում, սեղմում. 2. — einer Last, խօս. des Joches, der Steuern ծանրութիւն բեռան, խօս. լծոյ... — im Magen ստամոքսի ծանրութիւն. խօս. im —e leben հարստահարուիլ. 3. (քովէ քով) ճնշում, պնդում, ճմլում. բնգ. մէ. (մեքենայի) սաստկութիւն, ճնշողութիւն, ծանրականութիւն. 4. ազդեցութիւն ճնշման, ճնշում. 5. խօս. ծանրութիւն, ազդեցութիւն. 6. ար—. փղ. տպագրութիւն. in — geben տպել (տալ), ի լոյս հանել. im —e befindlich մամլոյ տակ. 7. (= Auflage) տպագրութիւն. zweiter — երկրորդ տպագրութիւն։

Drúck‖baum, ար. որ—. մամլոյ գերան։ —bogen, ար. (տպագրութեան կամ տպագրեալ) թերթ։ —buchstaben, ար. յփ. կամ —lettern, էգ. յփ. փղ. նշանագիրք՝ տառք (տպագրութեան)։ —fähig, ած. տպագրելի, տպելի։ —fehler-Verzeichniß, չ. վրիպակք, ուղղելիք։ —freiheit, էգ. տպագրութեան ազատութիւն։ —höhe, էգ. մէ. — des Wassers ջրոյ անկման բարձրութիւն։ —kosten, յփ. տպագրութեան ծախք։ —kraft, էգ. մէ. եւ բնգ. ճնշում, ճնշողութիւն, ծանրականութիւն։ —papier, չ. տպագրութեան թուղթ (հէ—նչ. Schreib-, Pack-papier)։ —pumpe, էգ. որ—. (ջրոյ) ճնշարան։ —sachen, էգ. յփ. տպեալք, դրոշմեալք։ —schrift, էգ. տպեալ գործ՝ մատեան. յփ. —schriften, տպեալք, դրոշմեալք. բ. որ—. փղ. տպագրութեան՝ տպարանի նշանագիր՝ տառ (հէ—նչ. geschriebene Schrift)։ —stempel, ար. մխոց (ջրհանի). բ. կնիք, դրոշմ։ —waaren, էգ. յփ. հմ. տպաներկ նիւթք՝ կերպասք։ —weise, մ. ճնշմամբ, սեղմելով։ —werk, չ. որ—. = Druckpumpe; բ. դրամահատ մամուլ. գ. փղ. տպուած գործք։ (շմփ. Drucker... եւ Buchdruck(er)-...)

drúckbar, ած. 6. տպելի, տպագրելի։

drúcken, նբ. 3ա. որ—. տպել. տպագրել. 2. — (lassen) մամլոյ տալ. տպել տալ. das Buch wird eben gedruckt գիրքը մամլոյ տակ է. 3. խօս. er lügt wie gedruckt անամօթաբար կը ստէ. er spricht wie gedruckt գիտնականօրէն կը խօսի։ — չ. 22բ. անյփ. տպելը, տպագրութիւն (փ. Druck, 6.)։

drü'cken, նբ. 3ա. ճնշել, պնդել. սեղմել. 3—m die Hand — մէկուն ձեռքը թօթուել. 2. 3—m ein Stück Geld in die Hand — մէկուն ձեռքը ստակ սահեցընել. den Hut tief(er) in das Gesicht — գլխարկը մինչեւ աչուըներուն իջեցընել. sein Siegel auf et. — բան մ'իր կնքովը կնքել, իր կնիքը դնել. խօս. հաստատել, վաւերական ընել. բ. ([illegible]) [illegible].) breit, platt —

(ճնշմամբ) տպաւորեցընել՝ դուրսցըն-նել. 3. wund — մէկը (ճզմելով) խեղդել. sich (den Fuß) wund — (ոտքը) ճզմելով վիրաւորել. 4. ար. նկր. eine Stelle im Gemälde — նկարի մը մէկ մասին շուքն առաւելացընել. 3. ճնշելով նեղել. փխ. ընկճել, ծանրաբեռնել. zu Boden — կքեցընել, ընկճել. die Last drückt mich բեռան տակ կը ճնշուիմ. den Magen — ստամոքսի վրայ ծանրանալ, ստամոքսը ծանրացընել. առծ. Jeder weiß, wo ihn der Schuh drückt որ ակռան ցաւի՝ լեզուն հոն կը վազէ, ամէն մարդ իր կարօտութիւնը՝ պակասութիւնը կը զգայ. փխ. der Alp drückt ihn մղձաւանջ զինքը կը ճնշէ, մեծ նեղութեան մէջ է. 4. փխ. մէկուն վրայ ծանրանալ, մէկը հարստահարել՝ նեղել. er drückt seine Unterthanen իւր հպատակները կը լլկէ. der Hunger drückte die Belagerten պաշարուածներն անօթութենէ կը տանջուէին. dieses Bewußtsein drückt ihn... այս գիտակցութիւնը զինքը կը տանջէ. dieser Brief hat mich gedrückt այս նամակը զիս վշտացուց. gedrückte Lage դժընդակ վիճակ՝ դիրք. մզ. gedrückt նուաղեալ, վար իջած (գին): — չբ. h. die Speise drückt ihr im Magen կերակուրը ստամոքսին վրայ կը ծանրանայ՝ ստամոքսը կը ծանրացընէ. նախադրութեամբ հանդերձ. an einer, auf eine Feder — զսպանակին վրայ յենուլ. փխ. ընդ. auf et. — բանի մը մասնաւորապէս նշմարելի ընել՝ աչքի զարնել տալ: sich — փբ. sich an et. — բանի քով կենալ՝ ճնշուիլ, սեղմուիլ, կցկտելով կցորդելով կենալ. der Stachel hat sich ihm tief in's Herz gedrückt խայթը մինչեւ սրտին խորքը թափանցեց. das Obst hat sich gedrückt պտուղը ճզմուած է. 2. գլուխը խոնարհեցընել. փխ. խոնարհիլ. 3. ընդ. գաղտուկ փախչիլ, սպրդանալ: — չ. 22բ. անյ. = բային նշ-նախադրութեանց հետ:

Drücker, ար. 22ա. տպող, տպագրող. մսն. գրծ. = Buchdrucker; — und Verleger տպագրող գրավաճառ (տպագրապետ եւ գրավաճառ միանգամայն). 2. բան մը դուրս ցայտեցընելու ծառայող սար-կայ. մսն. նկր. եւ թփ. նկարի մը լուսաւոր մասերը դուրս ցայտեցընող մթագոյն մասունք: —schwärze, էգ. ար. գրծ. տպագրութեան թանաք:

Drü'cker, ար. 33ա. ար. ճնշող, սեղմող. 2. (Klinken)— դռնափակ. 3. բանալի. 4. ար. հրացանի բախողի՝ կայծհանի ընթակ (= Abzug, 7.):

Druckerei, էգ. 31. 1. = Buchdruckerkunst; 2. ընդ. = drucken, չ. 3. տպարան. 4. հմ. գործարան Kattun-, Zeug— ընելու:

Drü'ckerschloß, չ. 8. զսպանակաւոր կղպակ:

drucksen, չբ. h. 8ն. ընդ. տատամսիլ, դանդաղիլ, դեգերիլ:

Drucker, ար. 22ա. ընդ. դանդաղկոտ, ծանրաշարժ, յամրագնաց: —ei, էգ. 31. ընդ. դանդաղութիւն:

Drud, ար. 33. —e, էգ. 35. ռմկ. առմ. խըպըլըկ. 2. կախարդ, ջատուկ, վհուկ:

Drudenstück, չ. ար. եզան ոտի վարի կողմէն կտոր մը:

Druide, ար. 34. եւ էգ. 35. **Druidin**, էգ. 32. հ. պտ. Դրուիդ, հին Գաղղիացւոց քուրմ:

Druiden|thum, չ. 22բ. անյ. —dienst, ար. դրուիդականութիւն:

drum, ընդ. հմ. darum է:

drunten, մկ. ընդ. վարը, ի խոնարհ (հկ-նշ. droben):

drunter, մկ. ընդ. = darunter; — und drüber werfen վեր ի վայր շրջել, տապալել (հկ-նշ. drüber):

Drü'schen, չ. 22բ. (նւզ. Drüse է.) անդր. փոքրիկ գեղձ:

Druse, էգ. 35. հկ. (Krystall.)— մէկզմէկ երեսը բիւրեղացած քարի կտոր, բիւրեղաքար. 2. = Drüse; 3. անբ. անասնոց հարբուխ: բ. — ար. 38. **Drusin**, էգ. 32. Դրուզ (Լիբանանու ժողովուրդ մը):

Drü'se, էգ. 35. անդր. գեղձ, խաղճմունք. 2. անբ. an den —n leiden, —n (Strophelns) h. խոյլէ բռնուիլ, խոյլ ըլլալ:

druseln, չբ. h. 8ա. ընդ. աղուեսաքուն քնանալ՝ նիրհել:

Drusen‖marmor, ար. կրաքուճ: —öl, չ. կոնեակի խաղողի իւղ. առմ. շանշիւղ:

Digitized by Google

Drü'sen‖entzündung, իգ. ախտ. գեղձատապ: —geschwulst, իգ. ախտ. գեղձուռուցք: —kunde, իգ. կամ —lehre, իգ. գեղձագիտութիւն, գեղձախօսութիւն: —leiden, չ. ախտ. գեղձախտ, գեղձի հիւանդութիւն: —schmerz, ար. ախտ. գեղձացաւ: —tragend, ած. բն. գեղձաբեր, գեղձակիր:

drü'sicht, ած. 6. գեղձ ունեցող. ախտ. խուլագար, խուլաւոր:

Dryá‖de, իգ. 35. նաեւ Dry'as, իգ. եղ. անփփ. յգ. —den, դցբ. եւ բն. Դրիադ, շահապետ անտառաց:

d. s. հմա. detur signetur է, դեղ. տուր եւ նշանակեցէք. 2. երժ. = dal segno, նշանէն սկսել:

Dschéngis-Khan (ճէ...), յա. ան. ար. 20. Ճինկիզխան:

Dschiggétai, ար. 38. քն. կեն. կիսաէշ, Ջորի (equus hemionus):

Dschúngel, չ. 38. եւ իգ. 35. եղեգնալից ճահիճք՝ ճախիճ, շամբ:

Dschúngel-Fieber, չ. 22ա. ախտ. Հնդկական նուաղող տենդ:

Dschúnke, իգ. 35. Հնդկաց եւ Ճենաց տեսակ մը նաւ, ճունկայ:

du, Du, Ա. անձն. դր. երկրորդ դէմքի. սեռ. deiner, տր. dir, հյց. dich, յգ. ուղղ. ihr, սեռ. eu(r)er, տր. եւ հյց. euch; (ընդհանրական քարերիմաց, եղբարց եւ քերց՝ դիրաց մէջ. տերը ծառայից. բարձր ոճի երբն. մէջ բարձրաստիճան անձանց, Աստուծոյ համար.) դուն, դու. քեզի. բյա. մէջ Դուք. mit J—m auf Du und Du stehen մէկուն հետ շատ մտերիմ՝ ընտանի ըլլալ. 2. ընդ. was Du kannst ամբողջ՝ անձնային զօրութեամբդ. Բ. (յր. դր. են երգն երբեք չի բարբառուիր.) Du, der Du mein Freund bist դուն որ բարեկամս ես. Գ. Du Esel! Էշ դուն, անասուն: Բ. — չ. անփփ. der Freund ist Dein anderes Du բարեկամդ երկրորդ եսդ է.

Duál, ար. 38. եւ 20. քր. —is, ար. անփփ. եւ 20. քր. երկուորական (թիւ) (քերական): —ismus, ար. 33. փլս. փլ. երկուորականութիւն:

Dualíst, ար. 38. փլս. փլ. երկուորական՝ երկարմատեան աղանդաւոր: —isch, ած. 6. փլս. փլ. երկուորական, երկարմատեան:

Dubl... տ. Doubl...

Dublin (տապլին կամ տէօպլին), չ. 38. աշխ. Տուպլին:

Ducht, իգ. 31. (շուանի...) կուղ. ոլորք. նաւ. նաւապարանաթել:

Dückdálbe, ար. 35. նաւ. նաւերը կապելու համար ջրոյ մէջ ցցուած ձող:

dúcken, նբ. 3ա. ընդ. den Kopf... — (գլուխը) խոնարհեցնել՝ ծռել. ըն. J. — մէկը խոնարհեցնել: sich — ըն. գլուխը խոնարհեցնել. գլխարկել. ըն. զիջանիլ՝ ցածնալ (հպարտութենէն): sich — ամփոփուիլ, կծկիլ. ը. մփ. պահուըտիլ:

Dúckmäuser, ար. 22ա. ընդ. —in, իգ. 32. ծածկամիտ, կեղծաւոր: —ei, իգ. 31. ընդ. կեղծաւորութիւն: —n, չբ. h. 3ա. ընդ. կեղծաւորութիւն ընել, կեղծաւորիլ:

Dúcktaube, իգ. 35. կն. կրէօնլանտական աղաւնի:

Dúdeldei, ար. կամ չ. 20. անյգ. ընդ. շատախօսութիւն, շաղփաղփութիւն. 2. անօտիք, դոյզն իրք:

Dudelei, իգ. 31. ընդ. յոռի երաժշտութիւն, միօրինակ՝ ձանձրացուցիչ երգ:

Dúd(e)ler, ար. 22ա. ընդ. փողար, ձանձրացուցիչ երգեցիկ՝ գուսան:

dúdeln, չբ. h. 3ա. ընդ. յոռի երաժշտութիւն զարնել, ձանձրացուցիչ կերպով երգել:

Dúdelsack, ար. 13. երժ. տիկ հավուական, տիկզոր. ասց. den Himmel für einen — ansehen լապտերը արեւ կարծել, մեծապէս սխալիլ: —pfeifer, ար. տիկզար, տիկահար:

Duéll, չ. 20. մենամարտութիւն, մենամարտիկ կռիւ. ը. մփ. պատուոյ խնդիր:

Duéllant, ար. 33. մենամարտիկ:

duelli(e)ren, sich —, նբ. 3ա. sich mit J—m — մէկուն հետ մենամարտիլ:

Duénna, Dueña (տուէննա), իգ. 36. յգ. —s, կին խնամածու՝ խնամակալուհի օրիորդաց:

Duéro, ար. 38. աշխ. Տուերոյ (գետ):

Duétt, չ. 20. երժ. երկձայն՝ երկուց նուագ:

Dü'ffel, չ. 38. կն. փրփրական կտաւ:

Digitized by Google

Duft, ար. 18. անոյշ շոգի, ինչ ինչ անկից վրայ փոշենման զարդ. նկ. անորոշ նկար. 2. բուրում, անուշահոտութիւն. փմ. համեմունք նիւթ: **—essig**, ար. համեմունք քացախ: **—gebilde**, չ. կամ **—gestalt**, էգ. օդագոյն՝ անոյշ՝ անորոշ նկար՝ կերպարանք: **—gewebt**, կամ **—gewoben**, ած. անոյշ հիւսուած. փխ. եթերական: **—los**, ած. անհոտ: **—reich**, ած. բուրալից: **—stoff**, ար. փմ. խունկը անուշունք:

Düftelei, էգ. 31. ընտ. նրբութիւն, խորամանկութիւն:

dü'fteln, չբ. h. եւ նբ 8ա. ընտ. նրբագոյն ճարտարամտել, խորամանկել:

duften, dü'ften, չբ. 3բ. 1. s. մերածխել (հոտոց), ցոլանալ (գոլորշեաց). 2. h. գոլորշի շնչել. անդ. բ. es duftet: es duftete um den See անոյշ գոլորշի մը լճին բոլորտիքը կը պատէր. բ. նաեւ անդ. բ. հոտ առնուլ բուրել. nach et. — բանի մը հոտն ունենալ:

duftig, ած. 6. շոգելից, միգապատ. 2. հոտաւէտ, անուշահոտ, անուշաբոյր, համեմունք:

Duftigkeit, էգ. 31. անյփ. նկ. նկարի անորոշութիւն՝ օդագոյն կերպարանք:

Dukaten, ար. 22բ. տուգատ (ոսկի դրամ):

Dü'ling, էգ. 31. Նոյն. — der Kimme հարիզոնի գոգաւորը:

duldbar, ած. 6. տանելի, կրելի, հանդուրժելի, ժուժկալի:

duld|en, նբ. եւ չբ. h. 3բ. (ցաւ՝ վիշտ) կրել, ցաւոց... համբերել՝ տանել, բան մը կամակար յանձն առնուլ, հպատակիլ (Աստուծոյ կամացը). ներողամիտ ըլլալ. Das duldet keinen Aufschub այս բանը չի կրնար յապաղուիլ՝ երկարաձգուիլ. die Liebe duldet Alles սէր ամենայնի համբերէ: — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, էգ. 31. վիշտ, վշտակրութիւն, հպատակութիւն (կամացն Աստուծոյ), համակամութիւն. ներողամտութիւն:

Dulder, ար. 22ա. **—in**, էգ. 32. համակամ՝ համբերող՝ ներողամիտ մարդ. մարտիրոս (ուհի):

duldsam, ած. 6. համբերող, ներողամիտ: **—keit**, էգ. 31. անյփ. թոյլտուութիւն, զիջողութիւն, ներողամտութիւն:

Dulka(ma)rin, չ. 38. անյփ. քիմ. փմ. քաղցրադառնի կալէիկերպ:

dumm, ած. 6. (գեր. **dümmst** եւ **—st**) թանձրամիտ, անմիտ. so — sind wir nicht! ամ. (na) so —! այդչափ անմիտ չեմ. 2. ապուշ, ադէտ, տխմար, պարզամիտ, տկար միտք, դանդաղամիտ, սակաւ ատար (միտք). —er Mensch ապուշ՝ թանձրամիտ՝ տկարամիտ մարդ. er ist nicht so — wie er aussieht երեւնուածին չափ ապուշ չէ. et. — angreifen բանի մը կոշտ կերպով՝ չհասկանօրէն ձեռք զարնել. — machen ապշեցնել, միտքը ըթացնել. — bleibt — ապուշը կը մնայ միշտ ապուշ. երփ. տատասկէն թուզ չի քաղուիր. 3. —e Handlung կամ Rede, —er Schnack անհամ կատակ, ցուրտ բանք. —er Streich անմտական գործք, անմտութիւն. ընփ. J—m — kommen մէկուն անմիտ խօսքեր ըսել. ընփ. —es Zeug տխմարութիւն, բանջարանք. —es Zeug reden, vorbringen մորոտանալ, անհամ խօսակցութիւններով ժամանակ կորսնցընել. 4. (առհասնոյ.) das ist e—e —e Geschichte! այս տխուր՝ անհաճոյ գործք է. 5. (ընդարմացած, թալկացած.) es wird mir ganz — im Kopfe խելքս գլուխս չէ. ganz — machen պապկուցանել, ընփ. սիրտը մէջքը կոտրել. 6. գերմնի հնց. ա. (կերակրեղենաց համար) — werden անհամնալ. բ. անզգայացնել. ընդարմացած (բազուկ...) է. խուլ: —e(r), ար. 6. —e, էգ. 6. = **dummer Mensch** (տ. մերը); գիւ բազմատիր պարզամիտ մէկը. damit fängt man —e առով ապուշ մը միայն կրնայ խաբուիլ. die —en h. das meiste Glück ապուշներն ամենէն բախտաւորներն են:

Dumm||bart, ար. = **Dummkopf**. **—dreist**, ած. լիրբ, յանդուգն, աներես: **—dreistigkeit**, էգ. լրբութիւն, խենթական յանդգնութիւն, աներեսութիւն: **—kopf**, ար. = **dummer Mensch** (տ. **dumm**): **—pfiffig**, ած. —pfiffiger Kerl խորամանկ մէկը (որ

Digitized by Google

իւր շահուն համար միայն անմիտ կը ձեւանայ)։ Բ. ինքզինքը խորամանկ ձեւացընող ապուշ։ —stolz, ած. անմիտ հպարտ։

Dümmerja(h)n, ար. 20. = dummer Mensch (տ. dumm).

Dümmheit, իգ. 31. ապշութիւն, թանձրամտութիւն. 2. անմտութիւն. մրիպանք։

dümpeln, չբ. հ. 3ա. Նաւ. (պզտիկ նաւերը) դէպ ի երկայնութեան տատանիլ։

dumpf, ած. 6. խուլ. 2. տակաւատար (միտք), պակասամիտ, տկարամիտ. 3. (ընկճեալ.) —es Schweigen խոր լռութիւն. 4. անզգայ, թըմրած, մահաբուն (վիճակի մէջ). 5. ծանր, դժնդակ, հեղձուցիչ. 6. փտտած, բորբոսած, ճճճոտած։ —brausend, կամ —tosend, ած. խուլ բուռնկէն պոռացող։ —brütend, ած. էխ. աղօտ, մթին։

Dümpfheit, իգ. 31. Փոխ. Բժշ. ձայնի մեղմութիւն. 2. տկարամտութիւն, պակասամտութիւն. 3. անզգայութիւն, թմրածութիւն։

dümpfig, ած. 6. = dumpf, 6.

Dü'na, իգ. Անփխ. Աշխ. Տինա, Տվինա (գետ)։

Dü'ne, իգ. 35. աւազակոյտ. 2. = Dünung.

Dü'nen||gras, չ. կամ —halm, ար. Բս. ծովային եղէգ (Elimus arenarius)։ —hafer, ար. Բս. = Sandrohr. —käfer, չ. Մն. մեծ մարերի ճճի։ —sand, ար. հողակոյտ (ծովեզերքը կամ գետեզերքը)։

dung, dü'nge, Հնց. եւ Բնա. Անց. dingen-ի։

Dung, ար. 20. Անյ. աղբ, պարարտութիւն (= Dünger)։

Düng||fliege, իգ. Մն. աղբաճանճ (Scatophaga)։ —gabel, իգ. աղբի երկժանի։ —mittel, չ. աղբ, պարարտութիւն։ (Հմմտ. Dünger...)

dü'ngen, նբ. 3ա. Երկ. (երկիրը) աղբով պարարտացընել, աղբ դնել՝ լեցընել։ — չբ. հ. աղբի գործածել։

Dü'nger, ար. 22ա. Երկ. աղբ, (երկրի) պարարտութիւն։ —erde, իգ. աղբահող։ —haufen, ար. աղբակոյտ։

dünkel, ած. 6. (Հոլովելու ժամանակ լին նախընթաց ըն կրնայ առնուլ.) (Հակառ. hell) ա. մթին, մութ, խաւարին. ein Zimmer — machen խուց մը մթնցընել. — w. մթանալ, նսեմանալ. es wird ihm — vor den Augen աչուըները կը տկարանան՝ կը մթանան. Բ. աղօտ՝ մութ (գունով), սեւի զարնող. Գ. մթին, անորոշ, խառնաշփոթ. Դ. աննշան, անծանօթ, հոյակապ չեղող. —er Ursprung անշուք՝ աննշանաւոր սերունդ. 2. es wird — կ'երեկոյանայ. die Lampe brennt — կանթեղն աղօտ կը վառի՝ քիչ լոյս կու տայ. —es Schwarz թուխ (Հակառ. bunt, 8.). Նկր. (eine Farbe) —er machen (գոյն մը) խրթնացընել, թանձրացընել. — w. (գոյն) թանձրանալ, աղօտանալ. 3. էխ. տխուր, հոգած, թախծեալ։ —le(s), չ. 6. Անյ. խաւարին՝ մթին (բան). im —len կամ im Dunkeln մթութեան մէջ. էխ. անյայտ, անշուք. im Dunkeln leben անծանօթ՝ առանձնացեալ ապրիլ. Առձ. տ. munkeln. —el, չ. 22ա. Անյ. խաւար, մթութիւն. էխ. մոլորութիւն, կուրութիւն։

dünkel||braun, ած. եւ չ. սեւագորշ. Բ. գորշ՝ արեւակէզ (մորթ). Գ. մութ աշխէտ (ձի)։ —farbig, ած. մթագոյն, աղօտագոյն։ —mann, ար. անուս՝ ապուշ մէկը։ —werden, չ. մթանալը, խաւարիլը. Բ. գորշանալը (կարասեաց)։

Dü'nkel, ար. 22ա. (Հակառ. Bescheidenheit, 2.) մեծամտութիւն, յանձնապաստան ժպրհութիւն, հպարտութիւն։ —haft, ած. 6. (Հակառ. bescheiden, ած. 2.) յանձնապաստան, ինքնապարծ, հպարտ։ —voll, ած. լի ինքնապարծութեամբ, անձնապաստանութեամբ լի։

Dünkelheit, իգ. 31. մթութիւն, (թանձրամած) խաւար. 2. bei einbrechender — մթննալու՝ գիշերանալու մօտ (Հմմտ. Dunkel, չ.)։

dünkeln, չբ. հ. եւ sich — ինք. 3ա. մթննալ, նսեմանալ. նաեւ Անց. Բ. es dunkelt գիշերանայ, երեկոյ լինի։ — նբ. մթնցընել, նսեմացընել. (eine Farbe) — (գոյն մը) թանձրացնել. աղօտացընել։

dü'nken (Երկրորդական Յր— däuchten), չբ. հ. եւ Անց. Բ. 3ա. թուիլ

(Թուիլին), երեւիլ (Հմմտ. bedünken). dünkt (däuchte) mich (կամ mir), daß..., als ob..., als wenn... ինծի կ'երեւայ թէ՝ որ... Das dünkt einem nur so այս տեսիլ՝ գաղափար եւեթ է։ sich — ձգ. ich dünke mich (կամ mir) glücklich (zu sein), ինք զինքս երջանիկ կը կարծեմ՝ կը համարիմ. sich Etwas — անձին վրայ մեծամեծ կարծիքներ ունենալ։ — ւ. 22բ. անյպ. meinem — nach ըստ իմ կարծեացս։

Dü'nkirchen, ւ. 38. աշխ. Տիւնքիրխէն, Տէօնքէրք։

dü'nn, ած. 6. նուրբ, անօսր. —(er) machen (schneiden, hobeln) (կարելով՝ տաշելով) նրբել՝ նրբեցընել. (գերման.) դղրածը քակել. 2. մանր, դղրդ. անբաւական. փափուկ. վտիտ. sehr —e Beine h. բարակ եւ երկայն սրունք ունենալ. 3. ցանցառ, սակաւ անդ ցրուած. —es Haar (e—n —en Bart) h. ցանցառամազ (սակաւամօրուս) ըլլալ. —er Nebel անօսր մէգ. ձխ. sein Vermögen — machen ստացուածքը վատնել՝ փճացընել. եղ. — säen ցիր եւ ցան սերմանել. 4. ջրոտ, հոսանուտ, լոյծ. —es Bier ակար գարեջուր. ֆզն. բնփ. —e Luft նուրբ՝ անօսր օդ։

dü'nnbärtig, ած. սակաւամօրուս։ —bauch, ար. հարթապորտ մարդ (անսատուն)։ —darm, ար. անդղ. նուրբ աղիք։ —häutig, ած. նրբամորթ։ —leibig, ած. նիհար, վտիտ. բ. փառուժգած՝ նիհարցած (ձի)։ —schnäbler, ար. կն. նրբակտուցք (ծնծղուկներու տեսակ մը)։ —(er) werden, ւ. ար—. վտիտնալը, նիհարութիւն։

Dü'nne, իգ. 35. անյպ. նրբութիւն, բարակութիւն, նիհարութիւն. բ. ցանցառութիւն. գ. լուծութիւն, լոյծ ըմնութիւն, նրբութիւն (արեան). բնփ. անդայտութիւն, անօսրութիւն (օդոյ)։

Dunѕ, ար. եղ. 8. յփ. 18. ապուշ, անմիտ։

Dunst, ար. 13. բուրում, արտաշնչում. նուրբ գոլորշի. 2. ձխ. ծուխ, կարծեցեալ երեւոյթ. Alles wurde zu —, ging in — und Rauch auf ամենայն ինչ չքացաւ, յօդս ցնդեցաւ. blauer — ծուխ, փուք, հով. J—m blauen — vormachen մէկուն սուտ բան մը հաւատացընել՝ կլլընել. 3. որս. (Vogel.)— հրացանի մանր գնդակ, որսի գնդակ. 4. որս. բժ. böjer — ժահ. ժահատահոտ բուրում (ի բաժա)։ —essig, ար. համեմնուոր քացախ։ —flinte, իգ. որս. = Vogelflinte. —förmig, ած. շոգիանման, գազակերպ։ —kreis, ար. բնփ. մթնոլորտ, համատարած օդ։

dúnsten, չբ. 3—. 1. ſ. շոգիանալ. 2. h. անդ. բ. es dunstet շոգի կ'ելլէ կ'արձակի. ցոլանալ (գոլորշեայ). (մարդ) գոլորշի արտաշնչել։

dü'nsten, չբ. ſ. եւ h. 3բ. = dunsten. — նբ. խհ. փ. dämpfen, նբ. 4.

dúnstig, dü'nstig, ած. 6. գոլորշապատ, մգապատ. 2. շոգելից, գոլորշաւոր. 3. ախտ. խոնաւ, թաց (մորթ).

Dü'nung, իգ. 31. նաւ. բախիւն եւ խորտակումն ալեաց։

Dúo, ւ. 38. երժ. երկուց՝ երկձայն նուագ։

Duodéz, ւ. 20. ար—. տպ. երկոտասանածալ (գիր մատենից)։

duodezimál, ած. 6. երկոտասանեան։ —maß, ւ. երկոտասանորդաչափ։

Duplík, իգ. 31. իրգ. փոխարէն պատասխան։

Duplikát, ւ. 20. կրկին օրինակ՝ պատճէն (նաեւ իրգ)։

Duplikátor, ար. 25. ֆզն. բնփ. կրկնող, կրկնիչ։

duplizi(e)ren, նբ. 3—. կրկնել, պատասխանել։

duplo, ղ. in—, կրկին, կրկնապատիկ։

Dur, ւ. 20. երժ. մեծադոյն (եղանակ կամ երգաձայն) (հկ—նւ. Moll)։

durch, նխ. հյց. ով փեղոխն. (ծամբան ցուցընելով՝ ինչեւ— կերպն մընչեւ կրկէ) ընդ, մէջէն, ...էն. — ...(hindurch), (quer կամ mitten) — ի մէջս, ընդ. բ. ի ձեռն, միջնորդութեամբ, միջոցաւ. — vieles Geld առըկի զօրութեամբ. — einen Fluß schwimmen գետէ մը լողալով անցնիլ. — die Luft fliegen օդի մէջէն թռչիլ. Alles —einander werfen կամ mengen ամենայն ինչ խառն ի խուռն նետել՝ խառնաշփոթել. — die Nase

reden քթէն՝ ռնգաձայն խօսիլ. փխ. das geht mir — das Herz — Mark u. Bein այս բանը սիրտս կը խոցէ՝ ոսկոր խորքը կը թափանցէ. 3—m — die Finger sehen մէկուն թերութեանցն աչք գոցել. 3. (ամբողջական լրման ժամանակի.) — das ganze Leben (hindurch) բովանդակ կենաց մէջ, ընդ ամենայն կեանս։ Բ. — Գ. (Գիւղական տեղական, օտարականներէն գիւղերը.) նաեւ = vorbei; գէշ ք. ե. վերլըր. er geht den Garten — պարտէզէն կը կարէ կ՚անցնի. (շատ անգամ շշշ. durch-ըլ Բաղադրեալ շարժման ցուցընող Բայց մը տեղ կը գործածուի.) er ist — անցաւ (գնաց). Բ. (անտարակոյս) մէջէն անցաւ. Գ. անյ. մփ. փոսանցքէն աղատեցաւ. Դ. (քննութենէն) յաջողութեամբ ելաւ. ընփ. die Schuhe sind — կօշիկները ծակած՝ մաշած են. seine Füße sind — ոտուըներուն մորթը սկրթած՝ քերուած է. ընփ. unten — sein ոտքինըներուն խաղք ըլլալ. 2. durch und durch մէկ ծայրէն մինչեւ միւս ծայրը. ը. մփ. ամբողջապէս, բոլորովին. — und — ergriffen բոլորովին (ի գութ) շարժեալ. փխ. 3. — und — kennen մէկը քաջ՝ լաւ ճանչնալ։ Գ. — Բայերու հետ գործել Բայց Բայ կը կազմէ, ա) եթէ շեշտուած է — Բժ. Ե՝ 6ա.բն համեմատ կը խոնարհի. Բ) եթէ առանց շեշտի է — անբժ. Ե՝ 6Բ.բն համեմատ կը խոնարհի։

dúrchader‖n, նբ. 3ա. բժ. արօրադրելը լմնցընել. 2. (նաեւ durchádern, անբժ.) լաւ արօրադրել. ը. մփ. հողն արօրով խարխարել։ — շ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. արօրադրութեան լմնալը, կատարեալ արօրադրութիւն. 2. խորունկ արօրադրութիւն, խարխարում։

dúrcharbeit‖en, նբ. 3բ. բժ. աղէկ մը՝ խնամօք գործել. Հիմնովին կարգաւորեալ սորվիլ. աշխատութեամբ կատարելագործել, անընդհատ աշխատիլ. 2. (բանի մը) մէջէն անցընել. 3. (նաեւ փբ. sich (տր.) et. — շ. օ. die Hände) — մորթը քերել. գործածելով... մաշեցընել (մաշիլ)։ sich — փբ. աշխատելով (կարգալով...) ծայրը՝ վախճանին հասնիլ. 2. (աշխատու-

թեամբ) ինք իրեն ճամբայ բանալ. sich durch (die ganze französische Literatur) (hin) — (ամբողջ Գաղղիական մատենագրութիւնը) հիմնովին սորվիլ։ — շ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. = Բայէն նշանակեալ նիւթոյց հետ. հիմնական ուսում, աշխատութեամբ կատարելագործուած գործք, տաժանելի անցք՝ ճամբայ։

durchä'ẞen, նբ. 3փ. անբժ. մէկ կողմէն մինչեւ միւս կողմն այրել՝ ապականել մաշեցընել։

durcháus, Գ. բոլորովին, ամբողջապէս, ի հիմանց. 2. er wünscht — nicht, Sie aufzustechen ամենեւին չի բաղձար զՁեզ անուանարկ ընել՝ քարընդոստնել. 3. բացարձակապէս. — nicht ոչ երբեք, ոչ բնաւ։

dúrchbacken, նբ. 2յ. եւ 3ա. բժ. լաւ եփել։ durchbácken, անբժ. խառնել (գինի՝ երանգ...)։

dúrchbaden, չբ. ſ. 3բ. բժ. den Sommer — ամբողջ ամառը բաղնիք ընել։

durchbében, նբ. 3ա. անբժ. ի հիմանց շարժել, սասանեցընել, դղրդել. das Herz —... սիրտը... դողացընել։

dúrchbeißen, նբ. 2խ. բժ. (նաեւ durchbeißen, անբժ.) խածնելով (մէկ կողմանէ մինչեւ միւս կողմը) ծակել՝ կտրել։ — չբ. h. խածնելով մէջը թափանցել։ sich — փբ. խածնուելով՝ ծակուելով ճամբայ մը բացուիլ. 2. փխ. զմէկը... խածատիչ խօսքերով ըմբերանելով կամ կռուով ուզածն ի գլուխ հանել։

dúrchbeizen, նբ. 3փ. բժ. մաշիչ նիւթով մը ծակել։

dúrchbekommen, նբ. 2փ. բժ. (einen Faden durch ein Öhr...) — (դերձան մը ասղան ծակէն...) անցընել, անցընել ընդ։

dúrchberath‖en, նբ. 2յ. բժ. մինչեւ վերջը վիճել։ — շ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. (խորին՝ ամբողջական) վէճ։

durchbéten, նբ. 3բ. անբժ. die Nacht — ամբողջ գիշերն աղօթել։ dúrchbeten, բժ. ծայրէ ծայր (բարձրաձայն)՝ զուրցել՝ ըսել։

durchbétteln, նբ. 3ա. անբժ. (ein Land) — մուրալով (բոլոր գաւառը) պտըտիլ։ dúrchbetteln, բժ. sich — փբ. կեանքը մուրալով պահել։

Digitized by Google

dúrchbeuteln, նբ. 3ա. բյ. ալրա-մաղել:

dúrchbildchen, նբ. եւ sich — էբ. 3բ. բյ. (ամբողջապէս) շինել՝ կազմել. sich — (ուսմամբ մէջ) հիմնական կըր-թութիւն առնուլ: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. կատարեալ կրթու-թիւն:

dúrchblasen, նբ. 2չ. բյ. փչելով պատառել՝ ճեղքել. 2. միջէն փչել, փչել ընդ... 3. եզյ. ein Stück — (որ ընդ գով...) ամբողջ եղանակ մը զարնել: **durchblásen**, անբյ. փչելով թափանցել, տատանել երերացը-նել (առագաստները...):

dúrchblättern, բյ. եւ **durchblä'ttern**, անբյ. նբ. 3ա. թերթել, թղթա-տել. վեր ի վերայ կարդալ, աչքէ անցընել (անցանել ընդ գիրս): **durchblä'ttern**, անբյ. թերթ թերթ բաժնել:

Dúrchblick, ար. 20. հայեցուած ընդ...՝ (բանի մը) միջէն:

dúrchblicken, չբ. h. 3ա. բյ. հայել ընդ...՝ (բանի մը) միջէն. 2. durch et. — միջէն երեւալ՝ տեսնուիլ. 3. էխ. ծակել: **durchblicken**, նբ. անբյ. աչուըները չորս դին դարձընել՝ զննողաբար ածել. ը. մ. (հայեցուած-քով) թափանցել:

dúrchblinken, չբ. h. 3ա. բյ. շո-ղալ, բանի մը միջէն փողփողել՝ փայլփլիլ:

dúrchblitzen, չբ. 3է. բյ. 1. h. երեւալ. ը. մ. միջէն փայլիլ. 2. ſ. ընդ. = abblitzen, 2. էխ.: **durch-blitzen**, անբյ. նբ. (փայլակի լոյ-սոյ պէս) ցայտել. էխ. ein Freuden-strahl durchblitzte sein Antlitz ուրախու-թեան նշոյլ մ'երեսը լուսաւորեց:

dúrchbohren, նբ. չբ. h. եւ sich — էբ. 3ա. բյ. (մէկ կողմանէ մինչեւ միւս կողմը) ծակել. 2. (ծակելով) թափ անցընել: **durchbóhren**, անբյ. նբ. (եւ sich — էբ.) ծակել, թափ-անցանց խոցել. էխ. 3. mit dem Blicke — մէկուն վրայ թափանցանց հայեցուած մ'արձակել. 2. ծակել. արա. գայլիկոնով ծակել:

dúrchbraten, նբ. 2չ. բյ. (տ. braten) (gut կամ recht) — լաւ խորովել՝ ե-փել: — չբ. ſ. եփուիլ, խորովիլ:

dúrchbrausen, չբ. ſ. 3է. բյ. շա-ռաչմամբ անցնիլ երթալ: **durch-bráusen**, անբյ. նբ. շառաչմամբ թափ անցընել:

dúrchbrechen, նբ. 2դ. բյ. (einen Stock...) — (գաւազան մը) կոտրել՝ բեկանել, ջախջախել. 2. (բռնու-թեամբ) ճամբայ բանալ. ein Loch — (պատի վրայ...) ծակ մը բանալ. (eine Straße) — (ճամբայ) բանալ: sich — էբ. անձին ճամբայ բանալ (թշնամեաց միջէն), գաղտուկ փախչիլ՝ խու-սափել (բանտարկեալ մը): — չբ. h. անձին ճամբայ բանալ. սրանալ. էխ. (մտածութիւն մը...) յայտ-նուիլ՝ յերեւան գալ. 2. փթթել՝ բողբոջել (ատերեւոց՝ ծաղկանց). յորդել, ուռել, մխել (արտա-սուաց՝ գետոց...). (ակռան լինդը) ծակել. 3. ճեղքիլ: **durchbréchen**, անբյ. նբ. (կոտրելով...) բանալ ծակել, խորտակել. մխել, ծակ բանալ. բ. զին. ein Bataillon, eine Ko-lonne — զօրաց՝ բազդուկ մը խորտա-կել՝ բեկանել՝ ճեղքել. 2. արա. փորել. durchbrochener Strohhut ծակոտ-կէն՝ վանդակակերպ յարդեայ գլխարկ: — չ. 22բ. ածյ. = բային նշանակութեանց հետ:

dúrchbrennen, 4ա. (տ. brennen) բյ. նբ. կրակով ծակել՝ խարել: — չբ. այրելով ծակիլ. 2. էխ. ընդ. ծա-ծուկ փախչիլ, խոյս տալ. ընդ. կծիկը գնել: **durchbrénnen**, անբյ. նբ. = — նբ. բյ. 2. ջերմութիւն հաղորդել, ջեռուցանել, տաքու-թիւնը ներս թափանցեցընել. այ-րել: — չ. 22բ. ածյ. ջեռուցում. տաքութիւն տալը:

dúrchbringen, նբ. 4ա. բյ. 3. durch e—e Stadt... — զմէկը քաղաքին... միջէն անցընել, մէկուն առաջ-նորդել. 2. ...միջէն անցնիլ տալ. բ. անյ. մ. վտանգէ մը զեր-ծուցանել՝ ազատել զմէկը. (e—n Kranken) — (հիւանդ մը) ազատել. 3. im Examen — քննութեան մէջ մէկը քաջ հանել. (ein Gesetz) — (օրէնք մը) անցընել՝ արժեցընել. 3. լմցընել, ի կատար հասու-ցանել. բ. էչ. մ. (sein Vermögen) — (ստացուածքը՝ ինչքը) վատնել. ծախսել, սպառել: sich — էբ. յա-ջողութեամբ անցնիլ. բ. անյ. մ.

յաջողութեամբ պրծիլ. (փառնադաւոր) գործքէ մ'եւս կենալ՝ քաշուիլ. sich kümmerlich — մեծ դժուարութեամբ օրըստօրեայ ապրէլական պարէնը ճարել: — չ. ձզբ. անյփ. das — dieses (Kindes) (այս տղան) կրթելու ատեն կրուած դժուարութիւնը. 2. (Հիւանդ մը) մահուընէ ազատելը. (աղէկի) փառնում՝ ծախսում:

Dúrchbringer, որ. ձձա. —in, էգ. ձձ. փառնող, ծախսող:

Dúrchbruch, որ. 13. — Durchbrechen, չ. 2. փխ. zum — kommen անձին ճամբայ բանալ, կարելով՝ ծակելով անցնիլ. (Ջրոյ) դուրս զեղումն, յորդումն. փխ. կր. Հեղումն՝ հոսումն (շնորհաց). ախտ. հատումն (արեան՝ լեղւոյ). 3. պատառուած, ճեղքուած, ծակ. փապար, ծերպք. անցք:

durchbrü'llen, նբ. 3ա. անբյ. մռընչմամբ՝ աղաղակաւ լնուլ: dúrchbrüllen, բյ. մէջէն ճչել՝ ռանալ:

dúrchbuchstabi(e)ren, նբ. 3ա. բյ. ծայրէ ի ծայր հեգել. փխ. մանր քննել՝ որոնել: — չ. ձզբ. անյփ. հեգելը. մանր քննելը:

durchdácht, ած. 6. եւ դրբ. անց. durchdenken է (տ. անդ):

durchdámpfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբյ. շոգւով՝ ծխով լնուլ: dúrchdampfen, չբ. ſ. բյ. (das Schiff) dampft durch (նաւը) շոգի արձակելով կ'անցնի:

dúrchdenken եւ durchdénken, բյ. եւ անբյ. նբ. 3ա. (տ. denken) ի հիմանց քննել՝ կշռել՝ մտածել, խորամուտ ըլլալ: — չ. ձզբ. անյփ. մտադիր քննութիւն:

dúrchdienen, չբ. h. 3ա. բյ. մինչեւ վերջը ծառայել. 2. (alle Grade) — ծառայութեան ամէն աստիճաններէն անցնիլ:

dúrchdrängen, նբ. եւ ձբ. 3ա. բյ. մղելով դուրս հանել՝ անցընել. sich — ամբոխը՝ ժողովուրդը պատռելով՝ ճեղքելով անցնիլ:

dúrchdreschen, նբ. 21. բյ. երկ. աղէկ մը ծեծել՝ կասուլ (ցորենը). փխ. ընփ. = durchprügeln. — չ. ձզբ. անյփ. երկ. ցորեան ծեծելը:

dúrchdring|en, չբ. ſ. 1ա. բյ. = dringen, 1., 2. 2. բանի ինչըն իրեն ճամբայ բանալ. ը. մփ. բան մը յաջողութեամբ ի գլուխ հանել. բ. յայտանուիլ, յերեւան գալ. փ. mit seiner Meinung — կարծիքը յառաջ տանիլ՝ արժեցընել: durchdringen, անբյ. նբ. բանի մը թափանցել՝ խելամուտ ըլլալ. 2. (Ջուրը աղով) յագեցընել, ցյագ լնուլ. ախտ. ծծել: — չ. ձզբ. անյփ. —ung, էգ. 31. թափանցումն. յագեցն. ախտ. ծծումն, ընդմտումն:

dúrchdrücken, նբ. 3ա. բյ. ճնշելով բանի մը մէջէն անցընել. 2. մշել. փարատել, ցցել: sich — ձբ. = sich durchdrängen; 2. ընփ. = sich durchbringen, —schlagen.

durchdrúngen, դրբ. անց. durchdringen է:

durchdúften, նաեւ durchdü'ften, նբ. 3բ. անբյ. անուշ հոտով լնուլ. անուշ հոտ բուրել:

durchdü'nsten, նբ. 3բ. անբյ. ներս շոգի թափանցեցընել, շոգւով լնուլ: dúrchdünsten, չբ. h. արտաշնչել (շոգւոյ պէս): — չ. ձզբ. անյփ. (շոգւոյ պէս) արտաշնչումն:

durcheilen, նբ. 3ա. անբյ. (Հապճեպով՝ արտորալով) տեղին անդին վազել: dúrcheilen, չբ. h. բյ. արտորալով (բանի մը մէջէն) անցնիլ: — չ. ձզբ. անյփ. վազելը, ճեպում:

durcheinánder, մ. խառն ի խուռն, խառնաշփոթ, ընփ. տակնուվրայ. անխտրաբար, անընտրողաբար. 2. իրայ մը հետ փոխան ա. օ. —gehen, շփոթիլ, խառնակիլ. —mengen, չ. խառնուածք, խառնաշփոթութիւն. տակնուվրայ ըլլալը. —werfen վեր ի վայր հարկանել, իրարու խառնել, շփոթիլ: — չ. ձձա. խառնակութիւն, շփոթութիւն:

dúrcheitern, չբ. h. 3ա. բյ. բոլորովին թարախիլ՝ թարախ կապել, խղխայթիլ: durcheitern, անբյ. թարախ կամ թոյն ծծել՝ թափանցել: — չ. ձզբ. անյփ. թարախում:

durchfáhrbar, ած. 6. անցանելի. գնալի. դիւրագնաց՝ վարուն (ճամբայ). ծանծաղ (ջուր):

dúrchfahren, չբ. ſ. 23. բյ. (անեղւոյ մը մէջէն) կառքով՝ նաւով

անցնիլ: — Նբ. կառքով ճամբան խորունկցընել՝ աղականել. բ. (Թիկերու միջէն) ճամբայ բանալ. գ. (գինիէր մ'ամբողջ) կառքով... ճամբայ ընել: durchfáhren, անբյ. Նբ. (արտորալով) միջէն անցնիլ. ein Schauder durchfuhr seine Glieder անդամներբը դողում՝ սարսուռ մը պատեց, դողումն անկաւ զանդամովք նորա:

Dúrchfahrt, իգ. 31. անցումն, անց. նաւարկութիւն. 2. (Ort der) — անցք:

Dúrchfall, ար. 13. ներանկում, միջը՝ ծակէ մը միջ խյնալը. փխ. բանագատութիւն՝ ապառնացումն արքայի կամ ուրիշ քարերու (ճառարանի միջ). (Թատերախաղի մը) չյաջողիլը, ձախողիլը. 2. ախտ. բժշ. = Diarrhöe.

dúrchfallen, չբ. h. 2ք. բյ. (ծակէ մը) միջ խյնալ. 2. փխ. (ընտրութեան՝ քննութեան... մը միջ) խյնալ, չընտրուիլ. քննութենէ վտառ ելել. (Թատերախաղի միջ) կորսընցընել. Բո. չաջողիլ: durchfállen, անբյ. Նբ. einen Raum — խյնալով տեղէ մ'անցնիլ: — ւ. 22բ. անյ. = Durchfall, 1.

dúrchfaulen, չբ. f. 3ա. բյ. միջէն նեխիլ՝ փտ(ա)իլ. նեխութենէն ծակիլ: durchfáulen, անբյ. բոլորովին նեխիլ: — ւ. 22բ. անյ. նեխութենէն ծակոտիլը:

dúrchfechten, Նբ. 2ի. բյ. կռուելով բան մ'ի գլուխ հանել՝ յաջողցընել. փխ. eine Meinung — կարծիք մը պաշտպանելով թագաւորեցընել, յաղթութեամբ ջատագովել՝ պաշտպանել: sich — փբ. ուրիշ ձեռքը ճամբայ բանալ. բ. ընդ. = dúrchbetteln. — ւ. 22բ. անյ. յաղթական ջատագովութիւն՝ պաշտպանութիւն ի ...:

dúrchfeilen, Նբ. 3ա. բյ. խարտոցով կտրել՝ ծակել. 2. փխ. ein Gedicht ... — = dúrcharbeiten, 1.: — ւ. 22բ. անյ. խարտոցով կտրելը՝ ծակելը:

durchfeúchten, Նբ. 3ա. անբյ. թրջել, թանալ, թացցընել, թաթխել: dúrchfeuchten, չբ. h. բյ. բոլորովին թրջիլ, խոնաւ դառնալ, խոնաւիլ: — ւ. 22բ. անյ. խոնաւութենէ թրջիլը՝ խոնաւնալը:

dúrchfeuern, Նբ. 3ա. բյ. (փառարան մը) աղէկ մը տաքցընել: — չբ. h. (պատուհանին...) միջէն հրացան պարպել՝ արձակել: durchfeúern, անբյ. Նբ. ջեռուցանել, բորբոքել:

durchflámmen, Նբ. 3ա. անբյ. = durchfeúern. dúrchflammen, չբ. f. կամ h. բյ. das Feuer flammt durch բոցը միջէն (դուրս) կը ժայթքէ: — ւ. 22բ. անյ. (բոցոյ) ժայթքում, (բոցոյ) դուրս յարձակիլը:

dúrchflattern, չբ. f. 3ա. բյ. (Թըռթռալով) անցանել ընդ...: durchflättern, անբյ. Նբ. ցնցա. f. թռչելով վազել՝ անցնիլ: — ւ. 22բ. անյ. (Թռչելով) անցում՝ վազելը:

dúrchflechten, Նբ. 2փ. բյ. հիւսել, բաղհիւսել, ընդելուզանել, շարամանել: durchflécht||en, անբյ. das Haar mit Blumen — մազերը ծաղկահիւս յօրինել, մազը ծաղիկներով հիւսել. durchflochtene Arbeit հիւսկէն. փխ. — (mit et.) խառնել: — ւ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հիւսուած, շաղումն, վարսից ծաղկահիւս յօրինում:

dúrchflicken, Նբ. 3ա. բյ. ամբողջապէս կարկըտել՝ նորոգել: sich — ընդ. = sich durchbringen, բ.: — ւ. 22բ. անյ. ամբողջապէս կարկըտում՝ նորոգում:

dúrchfliegen, չբ. f. 2ւ. բյ. (Թըռչելով) միջէն անցնիլ: durchfliegen, անբյ. Նբ. հապճեպով թռչիլ. ասդին անդին վազել. բ. փխ. (նամակի մը...) վրայէն անցնիլ, (նամակը...) փէր ի վերոյ կարդալ՝ աչքէ անցընել: — ւ. 22բ. անյ. (Թռչելով) միջէն անցնիլը. բ. մփ. արտորալով միջէն անցնիլը:

dúrchfliehen, չբ. f. 2ւ. բյ. (ծակէ... մ') անցնելով պրծիլ՝ խոյս տալ: durchflíehen, անբյ. փախչելով միջէն անցնիլ: — ւ. 22բ. անյ. հապճեպ, փախուստ:

dúrchfließen, չբ. f. 2ի. բյ. (ջուր) միջէն վազել՝ հոսել: durchflíeßen, անբյ. Նբ. ոռոգանել, վրայէն սահելով երթալ: — ւ. 22բ. անյ. անցք (ջրոյ):

dúrchflimmern եւ durchflimmern,

Digitized by Google

չբ. ի. բյ. եւ նբ. անբյ. 3ա. = durchschimmern.

Dúrchflug, ար. 13. փախուստ (= Durchfliegen, չ.)։

Dúrchfluß, ար. 13. (ջրոյ) մէջէն հոսումն՝ անցք։

dúrchforschen եւ durchfórschen, նբ. 3փ. բյ. եւ անբյ. խորունկէն՝ ի հիմանց քննել։ sich — փբ. ինք զինք քննել՝ զննել՝ որոնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. մանրազնին քննութիւն։

dúrchfragen, չբ. 3ա. բյ. sich — փբ. հարցընելով ճամբայ գտնել (փխ. փախճանին հասնիլ)։ dúrchfragen եւ durchfrágen, բյ. եւ անբյ. նբ. կարգաւ՝ հետ զհետէ հարցընել, հարցաքննել։ — չ. 22բ. անյ. հարցաքննութիւն։

dúrchfressen, նբ. 2լ. բյ. կրծելով ծակել, կրծել, մաշեցընել։ sich — փբ. = durchbeißen, փբ. 2. ըստ. սեղանարոյծ ըլլալ, հացկատակութեամբ՝ ուրիշին ծախքովը ապրիլ՝ հացը ճարել։ durchfréssen, անբյ. նբ. կրծելով՝ մաշեցընելով ծակել։ — չ. 22բ. անյ. (կրծելով՝ մաշեցընելով) ծակելը։

dúrchfrieren, չբ. ſ. 2չ. բյ. բոլորովին սառիլ՝ պաղիլ։ durchfrieren, անբյ. նբ. սառեցընել, ընդարմացընել, թմրեցընել։ — չ. 22բ. անյ. ընդարմացում, թմրութիւն։

durchfróren, դրբ. անց. durchfrierenի։

dúrchfuchteln, նբ. 3ա. բյ. = durchprügeln.

dúrchfühlen, նբ. 3ա. բյ. et. durch et. Anderes — բան մը ուրիշ մարմնոյ մը մէջէն զգալ. փխ. (er scheint es nicht) durchzufühlen (կ'երեւի թէ զայս) չ'իմանար՝ չի զգար. 2. փխ. բան մը սատարիկ՝ ի խորոց զգալ։ sich — փբ. շօշափելով խելամուտ ըլլալ։

Dúrchfuhr, իգ. 31. (կառքով...) անցում։

dúrchführbar, ած. 6. գործադրելի, կարելի։ —barkeit, իգ. 31. անյ. ––. բյտ.ինա.մբ մը. (ich bestreite) die — (dieser Sache) ես (իրին) գործադրելի ըլլալուն (կը տարակուսիմ), (չեմ յուսար որ այս բանս) ի գլուխ հանելը հնարաւոր ըլլայ։

dúrchführen, նբ. 3ա. բյ. մէջէն անցընել, տանել ընդ... 2. փխ. կատարել, լմնցընել. ը. մփ. (յաջողութեամբ) ի գլուխ հանել, վերջացընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. կատարումն, ի գլուխ հանելը, վերջացընելը։

durchfúrchen եւ dúrchfurchen, նբ. 3ա. անբյ. եւ բյ. (ծայրէ ծայր) ակօսաբեկ ընել. դաշտ մ'ամբողջապէս արօրադիր ընել։

dúrchfuttern, —füttern, նբ. 3ա. բյ. den Winter — (արջառը) բոլոր ձմեռը սնուցանել՝ բուծանել. 2. սնունդ՝ ուտելիք՝ դարման տալ, դարմանել. 3. (նաւ— durchfüttern, անբյ.) (զգեստ մը) բոլորովին կրկնել, աստառաւ ամբողջովին պատել։

durchgä'hnen, նբ. 3ա. անբյ. յօրանջելով ժամանակն անցընել։

dúrchgähren, չբ. ſ. 2ի. բյ. ըստ բաւականի խմորիլ՝ եռալ։ — չ. 22բ. անյ. խմորում, եռացում։

Dúrchgang, ար. 13. անցք, անցում. — durch einen Engpaß կիրճէ մ'անցում. բ. տօղ. — durch den Mittagskreis միջօրէականէն անցնիլը. 2. ճխ. վաճառքն երկրէ մ'անցընելը, վաճառատարութիւն. բ.եչփ. melodischer — ստտում. 3. անցք, ճամբայ, ելք, դուռն. hier ist kein — ասկէ չ'անցուիր, անանցանելի է. կիրճ, անձուկք. (պարիսպներու մէջ) պաղտնի դուռ։

Dúrchgänger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ըստ. դժուարահաւոյց պարտապան. փախստական գանձապետ. 2. զբօսասէր, խրախճանասէր։

dúrchgängig ած. 6. ընդհանուր, հասարակ. մ. ընդհանրապէս, առհասարակ։

dúrchgebrauchen, նբ. 3ա. բյ. մէկը միւսին ետեւէն՝ հետզհետէ գործածել։

dúrchgehen, չբ. ſ. 2չ. բյ. անցանել. (օրէնք մը, հրաման մը...) ընդունուիլ՝ անցնիլ. փխ. Das geht (mit) durch. Das mag so mit — ասիկա կրնայ անցնիլ. J—m et. — lassen մէկուն բան մը շնորհել՝ ներել. աչք գոցել. 2. (das Wasser) geht durch den Stoff nicht durch (ջուրն) այս նիւթէն չ'անցնիր՝ չի թափանցեր.

Digitized by Google

բ. ձն. — (lassen) վաճառքն անցը-նել. 3. բանի մ'ամբողջ տարա-ծութեամբը կարել անցնիլ. բ. ներ. (durch die ganze Höhe) — (միջնորմ մը) գետնէն վեր բարձրանալ. 4. տանուլ զանձն յատասմունս, կա-տարելին անտասանել (ձիոց). 5. փխ. er geht grade durch յայտնի՝ մերկա-պարանոց՝ աղատապէս կը գործէ. բ. ընդ. անցանց համար. = dúrchbren-nen, չբ. փխ.: — նբ. պատռտել, ծակծըկել. die Sohlen — Հողաթափի ներբանները մաշեցընել. sich die Füße — քալելով ոտքը վիրաւորել: durch-gehen եւ dúrchgehen, անբյ. եւ բյ. նբ. s. եւ h. et. — բան մը ծայրէ ծայր աչքէ անցընել, յանկն ար-կանել (նախ- գիրք մը). փխ. խըծ-բծել, քննադատել. eine Rechnung — ստուգել, ճշմարտել... genau — մանր կրկնել, խծբծել. noch einmal — վերստին անցնիլ. (դաս մը) քա-ղուածք ընել: —d, դրբ. եւ ած. 6. անցնող, ընթացող... (չափե-լիաց համար) —es Billet Հաղոր-դակցութեան թուղթ, կառքէ կառք անցնելու տոմսակ. 2. ձն. փոխադարձութեան, վաճառք անցընելու: — ն. 22բ. անյ. = Durchgang, 1. 2. — e—s Vorschlages ըն-դունելութիւն առաջարկութեան մը. — eines Pferdes ՏՈՒԶՔ, ՏԱՐՈՒՑՔ. փախուստ:

dúrchgehends, մ. = durchgängig, մ.

dúrchgerben, նբ. 3ա. բյ. աղա. (լաւ մ')աղաղել, լաւ խաղախոր-դել. փխ. Z. — տանջել, չարչարել ղզք: — ն. 22բ. անյ. աղաղումն:

dúrchgießen, նբ. 3ի. բյ. թափել ընդ...: durchgießen, անբյ. զեղուլ, ցերրան լեցընել:

dúrchglänzen, չբ. h. 3փ. բյ. բանի մը միջէն շողալ՝ փողփողել, փայ-լել ընդ...: durchglä'nzen, անբյ. նբ. իր լուսովը տեղ մը լուսաւորել:

dúrchgleiten, չբ. s. 3ի. անմ. նիր. եւ անձ. 3բ. բյ. durchgleiten, անբյ. նբ. անցնիլ, սահիլ ընդ...:

dúrchglitzen եւ durchglitzen, չբ. h. 3ա. բյ. եւ անբյ. բանի մը միջէն կայծ արձակել:

dúrchglühen, նբ. 3ա. բյ. Eisen — երկաթը հրացայն՝ հրաշէկ ընել՝ կարմրցընել: durchglü'hen, անբյ. փխ. ղայրանալ, բորբոքիլ, վառիլ, ջեռնուլ:

dúrchgraben, նբ. 3յ. բյ. Löcher — (փորելով) ծակ բանալ: sich — ձբ. sich durch den Berg — լերան միջէն անցք բանալ: dúrchgraben եւ durchgráben, բյ. եւ անբյ. նբ. ծակել. (բահով) փապարել: — ն. 22բ. անյ. ծակելը:

dúrchgreifen, չբ. h. 3ի. բյ. բանի մը միջէն ձեռքն երկնցընելով բռնել. 2. փխ. ճոխութիւն՝ իշխա-նութիւն ծախել: —d, դրբ. նիր. եւ ած. 6. ազդու, զօրեղ. հաստու, որոշիչ: — ն. 22բ. անյ. բռնելը:

dúrchgrübeln եւ durchgrü'beln, նբ. 3ա. բյ. եւ անբյ. իրի մը խելա-մուտ ըլլալու համար միտքը տառ-տիկ տանջել. ընդ. գլուխ ճաթե-ցընել:

Dúrchguß, ար. 14. Հեղում ընդ... 2. լուացարան (անօթոց խոհանո-ցի). պարզուտ քամոց՝ (կաթի...):

dúrchhalten, նբ. 3ի. բյ. մինչեւ վերջը դիմանալ՝ տոկալ. (տե. րժ. aushalten). 2. die Zwischenstunde — դա-սերը շարունակել, անընդհատել:

dúrchhämmern, նբ. 3ա. բյ. կռել, մրճահարել. 2. մրճով ծակել:

Dúrchhau, ար. 20. անդրա. ան-տառուղի:

dúrchhauen, նբ. 2հ. (տ. hauen) բյ. ein Loch — տապարով ծակել. einen Weg — ճամբայ մը բանալ՝ վիրալ. ուահվիրայել. բ. ein Nebel so dick, daß man nicht mit dem Säbel — kann շօշա-փելի մառախուղ. 2. (Նախ- durch-háuen, անբյ.) կացնաւ կտրել, եր-կու կտրել՝ ճեղքել. փխ. den Knoten — գորդեան հանգոյցը խզել, կըն-ճիռը լուծել. 3. Z. — (եւ sich — ձբ.) ճամբայ բանալ (սուսեր ի ձեռին՝ կացնաւ...). 4. Z. — Հարկանել: — ն. 22բ. անյ. ծակումն. ճեղքումն. կացնահար հարուած. խզում. հարում:

dúrchhecheln, նբ. 3ա. բյ. սըր-դղել. 2. փխ. ժղ. մտ. Z. — խծբծել, պարսաւել, ամբաստանել. աղար-տել, զմէկն անուանարկ ընել: — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գզում. խծբծում, պարսաւանք: [անցնիլ:

dúrchheften, նբ. 3բ. բյ. կարել

Digitized by Google

dúrchheitzen եւ **durchheitzen**, նբ. 3փ. բժ. եւ անբժ. շատ տաքցընել, ջեռուցանել։

dúrchhelfen, չբ. h. եւ ցնցա. նբ. 2ր. բժ. Յ—m — մէկուն փախչելու օգնել, փախուստը դիւրացընել. ը. մր. մէկուն փորձանքէն ելլելու օգնել։ sich — (տր.) ձբ. հարկ գըտնել, ելք աղապա գտանել։ — ւ. 22բ. անյ. օգնութիւն, նպաստ, դիւրացուցում։

durchhéllen, նբ. 3ա. անբժ. (յանկարծ) լուսաւորել։ — ւ. 22բ. անյ. լուսաւորում։

dúrchhitzen եւ **durchhitzen**, նբ. 3փ. բժ. եւ անբժ. շատ տաքցընել, ջեռուցանել։

dúrchhöhlen եւ **durchhö'hlen**, նբ. 3ա. բժ. եւ անբժ. փորել, փորոքել։ — ւ. 22բ. անյ. փորում, փորոքում։

dúrchhüpfen, չբ. s. 3ա. եւ 3փ. բժ. ցատքել, ոստնուլ ընդ...։ **durchhü'pfen**, նբ. անբժ. ոստնլով անցնիլ։

durchírren, նբ. 3ա. անբժ. (die Fluren) — (դաշտերու մէջ) թափառիլ։ — ւ. 22բ. անյ. թափառիլը։

dúrchjagen, չբ. s. 3ա. բժ. սահիլ անցնիլ։ — նբ. den Feind durch die ganze Stadt — բոլոր քաղաքին մէջ զթշնամին հալածել. 2. (նաեւ **durchjágen**, անբժ.) einen Wald — անտառ մ'անցնիլ հալածելով՝ որսալով. (գիրք) արագ ընթեռնուլ։ — ւ. 22բ. անյ. արագութեամբ անցում՝ ընթերցում։

durchkä'lten, նբ. 3բ. անբժ. ցուրտը թափանցել ընդարմացընել. ein Getränk — ըմպելիք մը սառեցընել. բնփ. ցրտացընել։ **dúrchkälten**, բժ. չբ. s. դողալ։ — ւ. 22բ. անյ. —ung, իփ. 31. ընդարմացուցում. սառեցուցում. բնփ. (նոյն յփ.) ցրտացուցում։

dúrchkämmen եւ **durchkä'mmen**, նբ. 3ա. բժ. եւ անբժ. (սանտրելով) պարզել՝ զատել։

durchkä'mpfen, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. եւ 3փ. բժ. = durchfechten.

dúrchkauen, —käuen, նբ. 3ա. բժ. (լաւ մը) ծամել, ծամծամել, ծամքել. ձփ. որոճել (ի միտս), յեղյեղուլ։

dúrchklettern, նբ. եւ չբ. s. 3ա. բժ. մագլել՝ ճանկռտել (ընդ...)։ **durchklettern**, անբժ. նբ. ի վեր մագլել։ — ւ. 22բ. անյ. անցում (մագլելով), մագլում։

dúrchklingen եւ **durchklingen**, չբ. h. եւ նբ. 2ա. բժ. եւ անբժ. = durchtönen.

durchklü'ften, նբ. եւ չբ. s. 3բ. անբժ. ճեղքել, փապարել։

dúrchkneten եւ **durchknéten**, նբ. 3բ. բժ. եւ անբժ. (լաւ մը) թրմել. թրել, զանգել, շաղել։ — ւ. 22բ. անյ. թրում, զանգում, թրմելը։

dúrchkochen, նբ. 3ա. բժ. (լաւ մ')եփել։

dúrchkommen, չբ. s. 2փ. բժ. բանի մը մէջէն անցնիլ գալ. 2. ձխ. արգելքներուն յաղթել. ելլել. (փառանգէ՝ հիւանդութենէ) ազատիլ. 3. (քննութեան մէջ) քաջ ելել՝ հանդիսանալ. ընդունուիլ. nicht — մերժուիլ. 4. (կարդալով գրելով... լմնցընել.) er ist ganz durchgekommen (գիրքն) ամբողջ կարդացած՝ լմնցուցած է. բ. կարդալ ամենայն ինչ աչքէ անցուցած է։

dúrchkönnen, չբ. h. 4փ. բժ. անցնիլ կարենալ։

dúrchkratzen, նբ. 3փ. բժ. (քերելով) մորթազերծ ընել, (մորթը) զերծուլ՝ հանել։ **durchkrátzen**, անբժ. ցտել, ակաթել, շորրել։

durchkreúzen, նբ. եւ sich — ձբ. 3փ. անբժ. (sich) — խաչաձեւ կտրել. բ. ձխ. ընդհարկանել. դէմ ելլել. խափանել։ — ւ. 22բ. անյ. —ung, իփ. 31. խաչաձեւ դիմացէ դիմաց իրարու հանդիպիլը (նոյն շոգեկառաց). արգելք, ընդդէմդարձութիւն, ձախողում (շահու...)։

dúrchkriechen, չբ. s. 3ի. բժ. սահիլ սպրդիլ...։ **durchkriechen** եւ **dúrchkriechen**, անբժ. եւ բժ. նբ. սողալ ընդ... 2. սողալով մտնել։

durchlä'rmen, նբ. 3ա. անբժ. die ganze Nacht — ամբողջ գիշերն աղմկով անցընել, լալով՝ ողբով գիշերն անցընել՝ ի գլուխ հանել։

Dúrchlaß, —ր. 14. անցնելու թոյլտուութիւն, թող եւ անց. 2. նեղ անցք. բ. (շոգեկառաց) ջրանցոյց, ջուր անցընելու փող. 4. (նաւակամրջի) ջրադարձ, փոս։ —rohr, ւ.

անցափող։ —ventil, չ. խուփ, կափարիչ։

dúrchlassen, նբ. բձ. 2է. 3. — անցնելու թող տալ՝ թողուլ. 2. dieser Stoff läßt kein Wasser durch այս նիւթս անթափանցիկ է, ջրախիտ է. բ. բնգ. das Licht... — Հաղորդել. թափանցիկ ըլլալ. 3. Մէկուն քննութիւնն ընդունիլ։

Dúrchlaucht կամ **Durchláucht**, էգ. 31. (տիտղոս իշխանազուն անձանց.) Մեծապայծառ Բարձրութիւն Ձեր, Գերճառագայթ Վսեմութիւն Ձեր, Մեծամեծար։

durchláuchtig(st) կամ **dúrchlauchtig(st)**, ած. ա. (իշխանաց) Գերճառափայլ. —ster Herzog Մեծամեծար Դուքս։

dúrchlaufen, չբ. s. 2է. բձ. Հոսել, ասհել անցանել։ — չբ. = durchgehen, բձ. չբ. 2. **durchláufen** եւ **dúrchlaufen**, անբձ. եւ բձ. նբ. Հատանել անցանել (Նախա ֆէ.). փ. durchgehen, անբձ. նբ.; ein Buch — = durchblättern, բձ.։

durchlä'utern, նբ. 3ա. անբձ. (լաւ մը) պարզել, մաքրել, զտել յստակել։

dúrchleiten, նբ. 3բ. բձ. եւ անբձ. առաջնորդել, տանիլ (ընդ...)։

dúrchlernen, նբ. 3ա. բձ. ծայրէ ի ծայր սորվիլ։

dúrchlesen եւ **durchlésen**, նբ. 2է. բձ. եւ անբձ. ամբողջ կարդալ. flüchtig — Հարեւանցի իմն ընթեռնուլ. վեր ի վերոյ (արագ) աչքէ անցընել. 2. **dúrchlesen**, բձ. sich — ֆբ. sich durch einen Autor — Հեղինակի մը գրուածքը... ծայրէ ծայր կարդալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ընթերցում, կարդացում։

dúrchleuchten, չբ. h. 2բ. բձ. փայլիլ, շողալ, լուսաւորել (ընդ...). ֆէ. ի վեր ելլանել, յայտնուիլ, յերեւան ելլել. 2. J—m durch einen dunklen Ort — մութ տեղ մը մէկուն լոյս ընել։ **durchleúchten**, անբձ. նբ. լուսաւորել։

dúrchliegen, sich — ֆբ. 2ձ. բձ. անփ. նաեւ sich (փբ.) die Haut — շատ պառկելէն մորթը սկսթիլ՝ շարբիլ՝ վէրծուլ։ — չ. 22բ. անյփ. (մորթի) սկսթիլը՝ վէրծում։

durchlö'chern, նբ. 3ա. անբձ. ծակել, ծակծկել. ֆէ. ճեղքել, զարկել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ծակում։

dúrchlüften, նբ. 3բ. անբձ. օդոյ տալ, հովմոյ տալ, հովմահարել, հողմահարել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. հովմահարութիւն։

dúrchlügen, sich — ֆբ. 2ղ. բձ. sich — ստելով՝ ազատիլ դժուարութենէ պրծիլ։

dúrchmachen, նբ. 3ա. բձ. ծակել. բ. լմնցընել, ցկատարած ընել. alle Klassen durchgemacht h. ամէն դասերը լմնցուցած՝ ի գլուխ հանած ըլլալ. 2. փորձել, զփորձ առնուլ. փորձառութիւն ստանալ. eine Krankheit — Հիւանդութիւն մը կրել, Հիւանդութենէ մ'անցնիլ։

Dúrchmarsch, ար. 13. չէն. չու՝ խաղացք (զօրաց քաղքի մը մէջէն...)։

dúrchmarschi(e)ren, չբ. s. 3ա. բձ. durch e—n Ort — տեղէ մ'անցնիլ՝ խաղալ։ — չ. 22բ. անյփ. = Durchmarsch.

dúrchmessen, նբ. 2ղ. բձ. չափել բոլոր տարածութեամբ։ **durchméssen** եւ **dúrchmessen**, անբձ. եւ բձ. = durchschreiten, նբ. եւ durchziehen, նբ. բձ. եւ անբձ.։

Dúrchmesser, ար. 22ա. ——. երկակատուր, տրամագիծ։

dúrchmischen, նբ. 3ֆ. բձ. բոլորովին իրարու խառնել, շաղաղանել, ընդխառնել։ **durchmíschen**, անբձ. et. mit et. — բան մ'ուրիշ բանի հետ խառնել (նաեւ ֆէ.)։ — չ. 22բ. անյփ. ընդխառնում։

dúrchmüssen, չբ. h. 2ֆ. (տ. müssen) բձ. անցնելու ստիպուիլ։

dúrchnagen եւ **durchnágen**, բձ. եւ անբձ. նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. կրծել. sich — կրծելով իրեն անցք՝ Ճամբայ բանալ։

dúrchnähen, նբ. 3ա. բձ. sich (փբ.) die Finger — շատ կարելէն մատունքներուն մորթն ելլել՝ սկսթիլ։ **durchnä'hen**, անբձ. խայթել, խըթել, ասեղով ծակել։

durchnä'ssen եւ **dúrchnässen**, նբ. 3ֆ. անբձ. եւ բձ. խոնաւցընել. թանալ. թրջել. խոնաւ ընել. stark — ողողել։ **dúrchnässen**, բձ. չբ.

Digitized by Google

h. խոնաւութիւնը թափանցել. թրջել:

Dúrchpaß, ար. 1ե. տողանցութիւն՝ հանդէս (զօրաց), զօրաց գունդ գունդ անցնիլը:

dúrchpassi(e)ren, չբ. ſ. 3ա. բժ. տողանցիլ. (զօրաց) գունդ գունդ անցնիլ:

dúrchpeitschen, նբ. 3փ. բժ. խարազանել: dúrchpeitschen եւ durchpeitschen, բժ. եւ անբժ. հապճեպով՝ անճապարանօք բան մ'ընել. ein Geschäft — գործք մը շուտով ի գլուխ հանել՝ լմցընել:

dúrchpfeifen, նբ. 2խ. բժ. ծայրէ ծայր եղանակ մը սուլել. սուլելով երգել: — չբ. h. շնչել (հողմոց):

dúrchpflügen եւ durchpflü'gen, բժ. եւ անբժ. նբ. 3ա. = durchackern.

dúrchpilgern, բժ. չբ. h. եւ durchpilgern, անբժ. նբ. 3ա. ուխտաւոր շրջիլ. պանդխտիլ. նժդեհիլ:

durchpláudern, նբ. 3ա. անբժ. շաղփաղփելով (ժամ մը) անցընել:

dúrchpressen, նբ. 3փ. բժ. ճնշելով՝ անդամելով ծակէ մը դուրս հանել: sich — ձբ. (խռան մէջէն) սաստկութեամբ՝ ճեղքելով անցնիլ:

dúrch‖proben եւ durchpróben, բժ. եւ անբժ. -probi(e)ren, բժ. նբ. 2ա. (այլեւայլ սաարկաներ) կարգաւ փորձել. բ. ein Lied — = einüben; 2. = durchkosten.

dúrchprügeln, նբ. 3ա. բժ. 3. — չարաչար ծեծել զմէկը: [durchpressen.

dúrchquetschen, նբ. 3փ. անբժ. =

dúrchrasen, 3փ. անբժ. չբ. ſ. ուժգին՝ թափով անցնիլ: durchrásen եւ dúrchrasen, անբժ. եւ բժ. նբ. կատաղութեամբ կտրել անցնիլ. 2. արտաքոյ կարգի արագութեամբ ի գլուխ հանել:

dúrchrauchen, չբ. h. 3ա. բժ. ծխել, ծուխ արձակել (ն—ի—խնկոց). անդ. բ. es raucht durch die Ritze durch ծուխը պատառուածքէն՝ ճեղքուածքէն ներս կը թափանցէ: durchráuchen, անբժ. նբ. ein Zimmer — ծխով լեցընել...:

dúrchräuchern, նբ. 3ա. բժ. Fleisch — (լաւ մը) ծխել միսը. 2. durchrä'uchern, անբժ. ծխոտել, մրել, մրոտել:

dúrchrauschen, չբ. 3փ. բժ. h. մռմռալով անցնիլ: durchráuschen, անբժ. նբ. die Blätter... — (հովը...) տերեւները... խարշափել՝ խարշափեցընել:

dúrchrechnen եւ durchréchnen, նբ. 3բ. բժ. եւ անբժ. մինչեւ վերջը հաշուել. eine Rechnung noch einmal — հաշուի մը վրայէն վերստին անցնիլ: — չ. 22բ. անյփ. -ung, էգ. 31. համար, հաշիւ:

dúrchregnen, չբ. եւ անդ. բ. h. չբ. բժ. es regnet überall durch անձրեւը ներս կը թափանցէ, ներս կ'անձրեւէ: durchrégnen եւ dúrchregnen, անբժ. եւ բժ. նբ. ich bin ganz durch(ge)regnet բոլորովին թրջած եմ, անձրեւէն խոնաւ եղած՝ ջուր դարձած եմ:

dúrchreiben, նբ. 2ծ. բժ. շփելով ծակել՝ սպառել. 2. մանրելով բանի մը մէջէն անցընել: sich — ձբ. սպառել, մորթը հանել: — durchreiben եւ dúrchreiben, անբժ. եւ բժ. նբ. լաւ մը շփել՝ շփշփել:

dúrchreichen, նբ. 3ա. բժ. 3—m et. — բան մը ծակի մէջէն անցընելով մէկուն հասցընել: — չբ. h. (durch den Winter) — (բոլոր ձմեռուան) բաւել:

dúrchreifen, չբ. ſ. 3ա. բժ. լաւ մը հասուննալ՝ եփիլ. (պտղոց) հասնիլ:

Dúrchreise, էգ. 35. անցում, ճանապարհորդութիւն. auf der — (begriffen) զճանապարհայն:

dúrchreisen, չբ. 3փ. բժ. ſ. ճամբորդել. տեղէ մ'ուղեւորելով անցնիլ: durchreisen, անբժ. նբ. ein Land — գաւառ մը ճանապարհորդելով պտըտիլ: -d, դրբ. ներ. եւ ած. ց. եւ -de(r), ար. 22բ. անյփ. անցում, ճանապարհորդութիւն. գաւառի մ'անէն կողմը ճանապարհորդելը:

dúrchreißen եւ durchreißen, նբ. 2խ. բժ. եւ անբժ. պատառոտել. 2. dúrchreißen, բժ. չբ. ſ. պատռիլ. կտրիլ: — չ. 22բ. անյփ. պատառում, կտրիլը:

dúrchreiten, 2խ. անհմ. ներ. եւ անց. 3ա. բժ. չբ. ſ. ձիավարել. ձիով անցնիլ: — նբ. ein Pferd — ձին հեծ-

Digitized by Google

նելով վիրաւորել. seine Beinkleider — ձիավարելով տաբատայանը պատռտել...: sich — ձբ. sich — ձիավարելով վիրաւորիլ՝ մէջքը տանալ.
durchreiten, անբժ. նբ. քաղաքի մ'ամբողջ տարածութիւնը ձիով շրջիլ:

dúrchrennen, չբ. f. 3ա. բժ. խոյանալ (անցնել մը): — նբ. ծակել, մահացընել: durchrénnen ու dúrchrennen, անբժ. ու բժ. նբ. ծայրէ ծայր ընթանալ. 2. փազելով ընդդէմ հարկանել՝ մխել՝ փորել... 3. mit dem Degen — սուրն ընդ մարմինն հանել:

dúrchriechen, նբ. ու չբ. h. 3ե. բժ. (բանի մը մէջէն) հոտ առնուլ՝ հոտոտել: durchriechen, անբժ. նբ. հոտոտելով խուզել՝ որոնել:

dúrchrieseln, չբ. 3ա. բժ. f. բանի մը մէջէն հոսել: durchrieseln, անբժ. նբ. հոսելով՝ փախելով անցնիլ. 2. անդ. բ. es durchrieselt Einen kalt վախէն մարդուն ոսկրները սարսուռ պատել, սարսափիւն գալ զոսկերօքն: — Հ. 22բ. անյ. հոսում. սարսուռ, սարսափիւն:

Dúrchritt, ար. 20. ձիավարելը. ձիով անցնիլը:

dúrchrollen, չբ. f. 3ա. բժ. (durch das Thor) — (ընդ դուռն) գլորիլ, թաւալիլ: — նբ. Wäsche — մամլել, մամլելով պնդել՝ շփակել (կտաւեղէնները): durchróllen, անբժ. չբ. h. der Donner durchrollt die Wolken որոտումն իր ահագնաձայն որոտմամբն ամպերը կը թնդացընէ:

dúrchrosten ու durchrósten, չբ. f. 3բ. բժ. ու անբժ. ժանգոտիլ, ժանգ կապել, բոլորովին ժանգահար ըլլալ:

dúrchrösten, նբ. 3բ. բժ. խորովել, աղանձել, բովել:

dúrchrücken, չբ. 3ա. f. բժ. durch einen Ort — (զօրաց) տեղէ մ'անցնիլ: — Հ. 22բ. անյ. անցում, յառաջացում:

dúrchrudern, չբ. f. 3ա. բժ. թիավարելով անցնիլ: — նբ. sich (ար.) die Hände — թիավարելէն ձեռնափափկելէն ձեռքին մորթը գերծուլ:

dúrchrühren, նբ. 3ա. բժ. շարժել, սաստիկ շարժել. 2. = durchreiben, 2.

dúrchrütteln ու durchrü'tteln, նբ. 3ա. բժ. ու անբժ. աղէկ մը ցնցելով խառնել:

durchsä'en, նբ. 3ա. անբժ. (դաշտ մը...) ցանել՝ սերմանել:

dúrchsägen ու durchsä'gen, նբ. 3ա. բժ. ու անբժ. սղոցով կտրել, սղոցել: — Հ. 22բ. անյ. սղոցում:

dúrchsalzen ու durchsálzen, նբ. 3փ. բժ. ու անբժ. աղէկ մ'աղել՝ աղաղել՝ աղաղ դնել:

dúrchsäuern ու durchsä'uern, նբ. 3ա. բժ. ու անբժ. թթուեցընել, խմորել:

dúrchschaben ու durchschában, նբ. 3ա. բժ. ու անբժ. քերելով ծակել:

dúrchschaffen, նբ. 23. բժ. անցընել (հմմտ. durchbringen):

dúrchschallen, չբ. f. բժ. ու durchschállen, նբ. անբժ. 3ա. = durchtönen.

dúrchschauen, չբ. h. 3ա. բժ. մէջէն նայել, բանի մը մէջէն դուրս հայել: durchscháuen, նբ. բժ. ու անբժ. (հայեցուածքը) թափանցել. նայելով զանազանել՝ որոշել:

durchscháuern, նբ. 3ա. անբժ. սարսափեցընել, դողացընել:

dúrchschaufeln ու durchschaúfeln, նբ. 3ա. բժ. ու անբժ. թիով խառնել՝ տակնուվրայ ընել. einen Weg — թիով ճամբայ բանալ:

dúrchscheinen, չբ. h. 2ծ. բժ. = dúrchleuchten, բժ. 1.

dúrchscheuern, նբ. 3ա. բժ. շփելով (ձեռքը...) վիրաւորել. 2. մաքրելով՝ շփելով (աման մը) ծակել: durchschéuern, անբժ. աղէկ մը մաքրել:

dúrchschieben, նբ. 1ղ. բժ. մէջէն մղել, մղելով՝ հրելով անցընել:

dúrchschießen, չբ. h. 2ե. բժ. (պատուհան)էն հրացան արձակել. բ. f. տեղէ մ'արագութեամբ անցնիլ. որ. ռամ. կկոցն անցընել: durchschießen, նբ. անբժ. նետով՝ գնդակով ծակել. 2. կայծակի արագութեամբ մէջէն անցնիլ. 3. ձի. իրարու հետ խառնել՝ փաթցընել. բ. ար. mit Papier — թուղթ մը մէջ թղթեր յաւելուլ, թղթանցիկ

կաղմել. փխ. տողերը կապարաւ իրարմէ բաժնել՝ անջրպետել: — Ն. չզբ. անյ. = Նոյն նշանակութեանց հետ:

dúrchschiffen, չբ. ſ. 3—. բդ. նաւով մէջէն անցնիլ: **durchschiffen**, նբ. անբդ. ծովին անդին նաւել, ընդ բնաւ նաւարկել. (den Ocean) — (Ովկիանոս)էն անցնիլ: — Ն. չզբ. անյ. նաւարկութիւն, նաւագնացութիւն:

dúrchschimmern, չբ. h. 3—. բդ. բանի մը մէջէն շողալ, լուսաւորել: **durchschimmern**, նբ. անբդ. աղօտ լուսով տեղ մը լուսաւորել, աղօտ լոյս արձակել:

· **dúrchschlafen** եւ **durchschláfen**, նբ. բդ. եւ անբդ. 2ի. (տ. schlafen) (ganze Tage) — քնանալով (ամբողջ օրեր) անցընել:

Dúrchschlag, ար. 13. ար—. հերիւն, մախաթ. չէն. թնդանօթի ծակը մաքրելու հերիւն. 2. խհ. պարզուտ, քամոց. 3. բացուած, պատառուած, խրամատ:

dúrchschlagen, չբ. h. 2ի. բդ. ընդմխանել, անցանել ընդ..., թափանցել. 2. (der Regen, die Tinte) schlägt durch (durch das Dach, Papier) (անձրեւը՝ թանաքը) յարկին՝ թղթին մէջէն կը թափանցէ. փխ. տպուած թղթերն աղտոտել. բ. (das Papier) schlägt durch (թուղթը) զթանաքը կը ծծէ. 3. (դեղն) ազդել. 4. ը. մփ. ազդեցութիւն ունենալ, ազդոյ ըլլալ: sich —, ծբ. զարնելով՝ կռուելով ճամբայ բանալ անցնիլ. sich kümmerlich — դժուարութեամբ օրապահը վաստըկիլ: — նբ. բդ. զարնելով ծակել՝ ծակ բանալ. 2. բանի մը մէջէն անցընել. խհ. = durchreiben, նբ. 3.; durch ein Seihetuch — մզել, քամել, կտաւէ անցընել: — Ն. չզբ. անյ. = չբ. նբ. նոյն նշանակութեանց հետ:

durchschlä'ngeln, նբ. 3—. անբդ. մանուածապատ շրջանօք օձի ճամբով վազել (գետոյ), օձաձեւ անցնիլ ընդ...: **dúrchschlängeln**, բդ. sich — ծբ. օձաձեւ երթալ՝ հոսել:

dúrchschleichen, չբ. ſ. 2ի. բդ. եւ sich — ծբ. սողոսկիլ, սպրդիլ, կամացուկ մտնել ներս մտնել. ը. մփ. գաղտագնաց ըլլալ, գաղտուկ փախչիլ, որանալ: **durchschleichen**, նբ. անբդ. (einen Ort) — (տեղ մը) գաղտագողի պտըտիլ՝ անցնիլ:

dúrchschleifen, նբ. բդ. 2ի. շատ սրելով ծակել: Բ. 3—. փանդակով (տեղէ մը... անցընելով) ուրիշ տեղ տանիլ... 2. գաղտագողի՝ ներգութեամբ՝ մաքսանենգութեամբ ներս մուծանել. 3. հանդոյց մ՚ընելով մէջէն անցընել:

dúrchschleppen, նբ. 3—. բդ. քաշելով մէջէն տանիլ՝ անցընել. ծբ. ձեռնտու ըլլալ, օգնել: sich — ծբ. օրական վաստըկածն նոյն օրին սպառել, չքաւորութեամբ կեալ (հմմտ. durchbringen, ծբ. բ.):

dúrchschlüpfen, չբ. ſ. 3—. եւ 3ծ. բդ. բանի մը մէջէն սահիլ անցնիլ. ծբ. փախչիլ. ըփ. կծիկը դնել:

durchschmáusen, նբ. 3ծ. անբդ. (գիշերը...) խնճոյքով՝ հացկերութեամբ անցընել ի գլուխ հանել:

dúrchschmelzen, նբ. 3ծ. եւ 2ռ. բդ. ազէկ մը հալատարապէս հալեցնել:

durchschméttern, նբ. 3—. անբդ. շանթահարել ջարդել, զնդակոծել. 2. die Luft — (հնչիւնն) օդը թնդացընել՝ դղրդեցընել:

durchschnéidbar, ած. 6. բաժանելի, կտրելի, հատանելի:

dúrchschneiden եւ **durchschnéiden**, բդ. եւ անբդ. նբ. 2ի. (տ. schneiden) մէջտեղէն կտրել, (երկուքի) բաժնել, անջատել. 2. Das durchschneidet mir das Herz այս բանը սիրտս կը մխրճէ՝ կը խոցէ. 3. —. անբդ. անցանել ընդ..., խաչաձեւ իրարու մէջ անցնիլ. die Wellen — ալիքները ճեղքել՝ պատռել: **durchschneiden**, անբդ. sich — ծբ. զիրար խաչաձեւ կտրել:

dúrchschneien, անդ. բ. 3—. բդ. բանի մը մէջէն ձիւնել:

Dúrchschnitt, ար. 20. ար—. կտրած, հատման կէտ. 2. = Durchschnittspunkt. 3. = Durchmesser. 4. ար—. կտրատիչ գործի, ծակ բանալու մեքենայ. 5. խառնչք, խորամ (յերկաթուղիս). 6. ճրտ. Ճրտ. կտրած (շինուածոց), ուղղորդ կտրուածք. 7. միջինը (միջին հաշիւը...). Ըմ.

միջին ժամանակակէտ (Հաւասարաման). im — կէտ՝ միջին Հաշուով, շուրջ։

dúrchschnittlich, ած. 6. միջին. մ. միջին Հաշուով, կէս Հասարակ, ընդ մէծ եւ ընդ փոքր։

Dúrchschnitts|einkommen, չ. կամ —ertrag, ար. միջին մուտք։ —linie, էգ. ա—. Հասարակ գիծ։ —mensch, ար. միջակ Հանճարով՝ չափաւոր կարողութեամբ մարդ։ —meßkunst, էգ. էգա. Հասարակաչափութիւն։ —punkt, ար. ա—. Հասարակ կէտ։ —summe, էգ. միջին գումար։

durchschnü'ffeln, durchschnúppern, նբ. 3—. բյ. եւ անբյ. խուզել, որոնել։

durchschóssen, ած. 6. եւ դրբ. անց. durchschießen ի։

dúrchschreiten, չբ. 2բ. (տ. schreiten) բյ. s. միջէն քալել։ durchschreiten, անբյ. նբ. (կանոնաւոր քայլով մը) միջէն անցնիլ։ — չ. 22բ. անյ. (միջէն) շու, գնացք, քայլ։

Dúrchschuß, ար. 14. ար—. առա. թեզան (= Einschlag). 2. տպ. (նոր— —Linie, էգ. —Stück, չ.) տողերու միջ անջրպետ, տողընդմիջք. տողերու անջրպետիչ կապար, տողընդմէջ, միջադիծ։

dúrchschütteln, նբ. 3—. բյ. բանի մը... միջէն թօթափել՝ ցնցել։

durchschü'ttern եւ dúrchschüttern, նբ. անբյ. եւ բյ. 3—. զօրաւոր շարժել, շարժլել։

dúrchschwärmen, չբ. s. 3—. բյ. ընկերութեամբ ապրին անդին շրջիլ՝ յածիլ. բ. (նոր— durchschwä'rmen) eine Nacht — գիշերը զուարճութեամբ՝ անառակութեամբ անցընել։

dúrchschweben, չբ. s. բյ. եւ durchschwében, նբ. անբյ. 3—. թեթեւաթռչիլ բանի մը միջէն անցնիլ։

durchschwéfeln, նբ. 3—. անբյ. ծծմբով լնուլ։

dúrchschweifen եւ durchschwéifen, բյ. եւ անբյ. նբ. 3—. յածիլ, թափառիլ։

dúrchschwimmen, չբ. s. 2ի. բյ. լողալով անցնիլ. (իրաց Համար) ծփիլ, ճօճիլ։ durchschwimmen, նբ. անբյ. լողալով միջէն անցնիլ։

dúrchschwingen, sich — ֆբ. 3—. բյ. միջէն խոյանալ՝ բարձրանալ։

dúrchschwirren, նբ. 3—. անբյ. միջէն սուլել՝ փչել։ dúrchschwirren, բյ. չբ. s. սուր ձայն մը Հանելով միջէն անցնիլ։

dúrchschwitzen, չբ. h. 3ի. բյ. քրտնիլ։ — եւ durchschwitzen, բյ. եւ անբյ. նբ. քրտինքի միջ թափանցել՝ թրջել. 2. զոհել, մաշել, թորեցընել։

dúrchsegeln, չբ. s. բյ. եւ durchségeln, անբյ. նբ. 3—. նաւ. (առագաստ պարզելով) անցնիլ. alle Meere — ծովէ ծով նաւարկել։

dúrchsehen, չբ. h. 2ի. բյ. միջէն տեսնուիլ՝ երեւալ։ — եւ durchséhen, բյ. եւ անբյ. նբ. = durchschauen, նբ. 2. շուրջ կողմը նայիլ, զննել. մն. տպ. երկրորդ սրբագրութիւն ընել, վերընթերցանել։

dúrchsetz|en, նբ. 3ի. բյ. et. — բանի մը շարունակելով ի կատար՝ ծայր Հասցընել, ի գլուխ Հանել. յաջողցընել (Համմ. durchführen, 3.). 2. յարդիւնս ածել, կատարել. (օրէնք՝ կարծիք մը) ընդունիլ տալ. et — գլել, գերազանցել, գեր ի վերոյ ըլլալ. s—n Willen — իր կամքն յառաջ տանիլ՝ կատարել։ — չբ. s. եւ h. (ձիարշաւելով՝ ի լող...) բանի մը միջէն անցնիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բոյին նշանակութիւնը Հմտ. (Համմ. durchführen, չ.) 2. յաջողութիւն, ելք. 3. արշաւընթաց (անցք մը) անցնիլը։

durchseufzen, նբ. 3ի. անբյ. die Nacht — գիշերը Հեծեծելով անցընել։

Dúrchsicht, էգ. 31. (լերանց՝ անտաց) միջէն նեղ եւ անձուկ միջոց. անտառուղի. 2. = Durchsehen, չ. zur gefälligen — Ձեր քննութեան առաջ կը դնեմ։ —ig, ած. 6. թափանցիկ. ֆի. պայծառ, դիւրիմաց. 2. ը. մտ. Հիւսկէն, ծակոտկէն, վանդակակերպ։ —igkeit, էգ. 31. անյ. թափանցիկ ըլլալը. յստակութիւն, պայծառութիւն։

dúrchsickern, չբ. s. 3—. բյ. միջէն կաթել, ծորել. կաթիլ կաթիլ վազել։

dúrchsieb|en եւ durchsieben, բյ. եւ անբյ. նբ. 3—. մաղել, խարբալել։

Digitized by Google

dúrchsingen, նբ. 1ա. բժ. (երգ մը) ամբողջ՝ ծայրէ ծայր երգել։

dúrchsitzen, նբ. 2ի. բժ. վրան շատ նստելէն մաշեցընել. 2. Նստած անցնել (գործողութիւն մը կատարուած ատեն)։ sich — ձբ. շատ նըստելէն վէրք բացուիլ։

dúrchspähen և durchspä'hen, նբ. 3ա. բժ. և անբժ. = durchforschen.

dúrchspalten և durchspálten, նբ. 3բ. բժ. և անբժ. (երկու) ճեղքել։

dúrchspicken և durchspicken, նբ. 3ա. բժ. և անբժ. խհ. խոզի ճարպ խառնել. ձխ. ի մէջ բերել՝ մուծանել։

dúrchspielen, նբ. 3ա. բժ. ամբողջ խաղը խաղալ. Երժ. ծայրէ ծայր եղանակ մը զարնել. 2. Երժ. ein Stück — Նուագ մը (վարժութեան համար) զարնել՝ կրկնել. ein Loos — վիճակախաղի մ'ունենալ։ durchspielen, անբժ. (գիշերը) խաղալով անցընել. 2. բնա. խաղալով խընդալով անցնիլ։

dúrchspießen և durchspießen, նբ. 3փ. բժ. և անբժ. բոլորովին ծակել։

dúrchsprechen, նբ. 2դ. բժ. մէջէն խօսիլ. 2. ein Gebet... — աղօթք մը... ամբողջ ընել, ծայրէ ի ծայր կատարել. 3. Հիմնովին հաւանեցընել, (դիմացինին կարծիքը խօսքով) խախտել խարխարել։

dúrchsprengen, չբ. ſ. 3ա. բժ. արշաւընթաց վազել։ durchspréngen, անբժ. նբ. (արագութեամբ միջոցի մը) մէջէն անցնիլ. 2. mit et. — ոռոգանել. բ. անյ. մփ. խայտաբղէտ ընել, պիսակոտել։

dúrchspringen, չբ. ſ. 1ա. բժ. durch (einen Reifen) — (շրջանակի մը) մէջէն ոստնուլ՝ ցատքել. 2. բոլորովին փետտեկիլ՝ ճեղք ունենալ, խորխոլիլ։ durchspringen, նբ. անբժ. (փոս մը...) ցատքելով թըռչելով անցնիլ։

dúrchspüren և durchspü'ren, նբ. բժ. 3ա. և անբժ. = durchforschen; որս. ein Gehege — արգելոցք մ'որոնել։ dúrchspüren, բժ. = durchfühlen, 1.

dúrchstauben, չբ. h. 3ա. բժ. (փոշույ պէս) մտնել, թափանցել. անդ. բ. es staubt durch փոշին (պատուհանէն) ներս կը թափանցէ։

dúrchstäuben, նբ. 3ա. բժ. փոշույ պէս անցընել, մանրամաղ փշրելով անցընել։ durchstä'uben, անբժ. (փոշին) ներս մուծանել։

durchstéch||en, նբ. 2դ. անբժ. = durchbohren, նբ. et. mit (dem Messer) — բան մը (դանակ)ով ծակել. 2. (das Papier) mit der Nadel — (թուղթը) ասեղով ծակոտել. e—n Damm — թումբ մը պատռել՝ ճեղքել։ dúrchstechen, բժ. նբ. die Nadel durch et. — ասեղը մէջէն անցընել. բ. (գարեջուր թիով մը) խառնել. Wein — գինին խառնել։ — չբ. h. die Spitze sticht durch ծայրին անդին կ'անցնի. ձխ. ընդ աղօտ նշմարուիլ, հարևանցի տեսնուիլ։ — ւ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. = բայէն նշ—ն—ն—բի—նց հետ։ —erei, էփ. 31. ձխ. նենգ, խարդախութիւն, գաղտնի միաբանութիւն. mit J—m — treiben մէկուն հետ գաղտնի հաղորդակցութիւն ունենալ։

dúrchstecken, նբ. 3ա. բժ. մէջէն անցընել, խոթել։

dúrchsteigen, չբ. ſ. 2ծ. բժ. durch (ein Fenster) — (պատուհանէ մը) անցնիլ՝ ներս մտնել՝ (դուրս) ելլել։ durchsteigen, նբ. անբժ. ամէն ուղղութեամբ ելլել։

dúrchsteppen և durchstéppen, նբ. 3ա. բժ. և անբժ. = durchnähen.

Dúrchstich, որ. 10. = durchstechen, ւ. 2. ծակուած գետնափորք, առուղի, փապուղի ։

dúrchsticken և durchsticken, նբ. 3ա. բժ. և անբժ. կտաւի մը... ամէն կողմն ասղնագործ գործել՝ նկարակերտել. որս. ռոփ. ճամբաւորել։

dúrchstinken, չբ. h. 1ա. բժ. բանի մը... մէջէն գարշահոտութիւն բուրել, ժանտահոտիլ։

durchstóchen, անց. 6. և դրբ. անց. durchstéchen ի։

Dúrchstoß, որ. 13. որա. = Durchschnitt, 8.

dúrchstoßen (տ. stoßen), նբ. 2ſ. բժ. մէջէն մղել. հարուածներով ծակել՝ պատռել։ durchstóßen, նբ. անբժ. = durchbohren, նբ.։

dúrchstrahlen, չբ. h. 3—. բժ. բանի մը մէջէն ճառագայթ արձակել՝ շողալ: **durchstráhlen**, նբ. անբժ. ճառագայթներովը լուսաւորել, նշոյլները անդ մ'արձակել (տ. durchleuchten, նբ.):

dúrchstrecken, նբ. 3—. բժ. մէջէն երկնցնել՝ ձգտել՝ ընդլայնել:

durchstreich[en, նբ. անբժ. 3—. (նաեւ dúrchstreichen, բժ.) = ausstreichen, նբ. 1. 2. պտըտելով անցնիլ. 3. (die Straffe) — (հով) (ճամբուն) մէջէն փչել: — չ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ:

dúrchstreifen եւ **durchstreifen**, նբ. 3—. բժ. եւ անբժ. = durchstreichen, 1. 2. մէջէն ժապաւէն անցընել՝ ժապաւինել:

dúrchstreuen, նբ. 3—. բժ. (բանի մը...) մէջէն ցրուել: **durchstreúen**, անբժ. mit et. — (արտը...) ցանել սերմանել...:

Dúrchstrich, ար. 20. (գրուած բանի մը) գծով մ'աւրելը՝ ջնջելը. 2. (թռչնոց) անցք:

dúrchstriegeln եւ **durchstriegeln**, նբ. 3—. բժ. եւ անբժ. ձին գարմանել՝ քերել. 2. ընտ. 3. — զմէկը, չարագան գանել գանակոծել. փխ. խիստ քննադատութիւն՝ բանադատութիւն ընել մէկուն վրայ, սաստիկ եպերել զմէկը:

dúrchströmen, չբ. h. 3—. բժ. տեղէ մ'առատութեամբ՝ յորդութեամբ հոսել անցնիլ: **durchströ'men**, նբ. անբժ. առատութեամբ (բանի մը) մէջէն անցնիլ՝ հոսել:

dúrchstudi(e)ren, նբ. 3—. բժ. ծայրէ ի ծայր ընթեռնուլ, ամբողջ սորվիլ. 2. (die Nächte) — (գիշերները) սորվելով անցընել:

dúrchsuch en եւ **durchsúchen**, նբ. 3—. բժ. եւ անբժ. խուզել, խուզարկել, որոնել, մանր կրկտել. 2. ein Haus — բնակութիւն մը հետազօտել (դատաստանի պատճառաւ). չէն. (անտառը) դիտել, խիլ արկանել: — չ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. մանրակրկիտ ընելը. հետազօտութիւն. դիտելը, խուզելը: —er, ար. 22ա. ընդ. այցելու:

durchsü'ßen, նբ. 3ֆ. անբժ. քաղցրացընել, անուշցընել (նաեւ դեղը):

durchtä'ndeln, նբ. 3—. անբժ. (ժամանակը) խեղկատակելով անցընել:

dúrchtanzen, չբ. h. եւ ſ. 3ֆ. բժ. կաքաւելով տեղէ մ'անցնիլ: — նբ. alle Tänze — ամէն կերպ կաքաւ կաքաւել. բ. die Sohlen... — կաքաւելով հողաթափին ներբանները մաշեցընել՝ ծակել՝ պատռել: **durchtánzen**, նբ. անբժ. (գիշերը) կաքաւելով անցընել. 2. խցի մը մէջ կաքաւել:

dúrchtoben, չբ. ſ. 3—. բժ. սաստկութեամբ՝ ուժով՝ թափով անցնիլ: — եւ **durchtóben**, նբ. բժ. եւ անբժ. սաստկապէս՝ ուժգին տեղէ մ'անցընել:

dúrchtönen, չբ. h. 3—. բժ. հնչել, թնդալ: **durchtö'nen**, նբ. անբժ. տեղէ մը թնդացընելով անցընել:

durchtósen, նբ. 3ֆ. անբժ. բշմամբ մռնչմամբ տեղ մը... լնուլ:

dúrchtränmen եւ **durchträ'nmen**, նբ. 3—. բժ. եւ անբժ. die Zeit — ժամանակին երազելով անցընել:

dúrchtreiben, նբ. 2ժ. բժ. (արջառը...) արածելով՝ հովուելով տեղէ մ'անցընել:

dúrchtreten, նբ. 2ժ. բժ. ա. կոխելով մաշեցընել՝ պատռել՝ ծակել. բ. die Weintrauben — հնձան հարկանել, խաղողը ճմլել:

dúrchtrichtern, նբ. 3—. բժ. ձագարէ անցընել. ձագարով (շիշի մէջ...) լեցընել:

Dúrchtrieb, ար. 20. անյ+. արջառանցք, արջառոց ուրիշի մ'արօտէն անցնիլը. 2. արօտարած (արջառն ուրիշ արօտէն անցընելու համար տրուած հարկ՝ մաքս):

durchtrieben, ած. 6. նենգաւոր, խաբեբայ, ճարպիկ, ճարտար, խաբուսիկ, խորամանգ. հնարագէտ:

Durchtriebenheit, էգ. 31. նենգաւորութիւն. ճարտարութիւն, խորամանգութիւն. ճարպիկութիւն:

dúrchtropfen, չբ. ſ. 3—. եւ 3ֆ. բժ. (բանի մը մէջէն) կաթեցընել, կաթիլ կաթիլ թափել:

dúrchüben, նբ. 3—. բժ. ծայրէ ծայր հրահանգել՝ վարժեցընել. Եչժ. Բտ. կրկնել, փորձել:

Digitized by Google

dúrchwachen, լու ի--- durchwáchen, նբ. 3ա. բձ. եւ անբձ. die Nacht — ամբողջ գիշերն հսկել՝ անքուն անցընել՝ արթնել։

dúrchwachsen, չբ. ſ. 2յ. բձ. բանի մը մէջէն աճել։ durchwáchsen, անբձ. նբ. չորս կողմանէ (բանի մը մէջ...) աճիլ։

dúrchwagen, ſich — ձբ. 3ա. բձ. տեղէ մ'անցնելու համարձակիլ՝ յանդգնիլ։

dúrchwalken եւ durchwálken, նբ. 3ա. բձ. եւ անբձ. որ. տոփել, թափել. ձխ. ըմփ. գանամլից ընել։

dúrchwallen, չբ. ſ. 3ա. բձ. անցնիլ։ durchwállen, անբձ. նբ. das Thal — հովիտը կոխել անցնիլ. 2. վերջ. ւել, տակնուվրայ ընել, ամբոխել։

dúrchwälzen, նբ. 3զ. բձ. բանի մը մէջէն... գլորել՝ թաւալել՝ հոլովել։

dúrchwandeln, չբ. ſ. բձ. եւ durchwándeln, նբ. 3ա. անբձ. պտըտիլ՝ քաղքի... մէջ շրջագայել, շրջան ընել, երթեւեկել։

dúrchwandern, չբ. ſ. բձ. եւ durchwándern, անբձ. նբ. h. եւ ſ. 3ա. ճանապարհորդելով քաղաք... մը ամբողջ պտըտիլ։ — չ. 22բ. —ung, իգ. 31. ուղեւորութիւն, ճամբորդութիւն։

dúrchwärmen եւ durchwä'rmen, բձ. եւ անբձ. նբ. 3ա. (անկողինը...) աղէկ մը ջեռուցանել։

dúrchwaschen, նբ. 2յ. բձ. կարգաւ լուանալ. ձխ. ըմփ. wir sind schön durchgewaschen ահա բոլորովին թրջեցանք. 2. die Nacht — գիշերը լուալով անցընել, ամբողջ գիշերը լուանալ. 3. բան մը շատ լուալէն ծակել. sich (որ.) die Hände — շատ լուալէն ձեռքին մորթն ելլել. 4. (ալիքը) ցամաքին զարնուիլ։

dúrchwässern, նբ. 3ա. անբձ. ողողել. Fleisch — (լաւ մը) թրջել։

dúrchweben, նբ. 2ը. բձ. բանի մը մէջ հեւսուլ՝ ստուայնանկել. 2. durchwében, անբձ. հիւսել, հիւսելով իրարու հետ միացընել՝ ընդխառնել։

Dúrchweg, որ. 20. անցք։

durchwég եւ dúrchweg, մ. ցանկ իսկ եւ միշտ, միշտ եւ ամէն տեղ։

dúrchwehen, չբ. h. 3ա. բձ. (ծակի... մէջէն) շնչել՝ փչել։ — նբ. (շնչելով) բանի մը մէջէն անցընել՝ տանել։ durchwéhen եւ dúrchwehen, նբ. անբձ. եւ բձ. (իր շնչովը՝ վերովը տեղ մը...) լեցընել. բան մ'ուռեցընել։

dúrchweichen եւ durchweichen, չբ. ſ. 3ա. բձ. եւ անբձ. կակղիլ. թրջիլ։ — նբ. Wachs — կակղել. խմոր ընել։

durchweinen եւ dúrchweinen, նբ. 3ա. բձ. եւ անբձ. (ամբողջ գիշերը) լալ։

dúrchwerfen, նբ. 2ղ. բձ. ձգել, մէջէն նետել. 2. երկ. Korn — մաղել. որ. ռազ. die Schützen — կկոցէ անցընել, կկել։

dúrchwinden, նբ. 2ա. բձ. ոլորելով՝ գալարելով անցընել (մէջէն)։ ſich — ձբ. ſich durch das Gedränge — խռան մէջէն սպրդելով՝ խուսելով ելլել. ձխ. աշխատութեամբ՝ դժուարութեամբ եւ քաշուիլ՝ ազատիլ։ durchwinden, նբ. անբձ. mit et. — հիւսել։

dúrchwintern եւ durchwintern, նբ. բձ. եւ անբձ. ձմեռը բան մը պահել. Vieh — բուծանել, սնուցանել. 2. (—. dúrchwintern), չբ. h. ձմեռել, ձմեռն անցընել (տեղ մը)։

durchwirbeln, նբ. 3ա. անբձ. պըտուտկել, շրջան առնուլ. 2. die Luft — օդը ճօճացընել՝ թրթռացընել։ dúrchwirbeln, չբ. ſ. բձ. շրջշրջիլ, շրջան առնուլ, շրջելով անցնիլ։

durchwirken, նբ. 3ա. անբձ. բանի մը հետ հիւսել՝ բանիլ՝ ընդխառնել. բ. որ. կիտուածով գործել, նկարակերտել. 2. գործօնէութեամբ լեցընել՝ կատարել։ dúrchwirken, չբ. h. բձ. բանի մը մէջ ներգործել՝ ազդել։

durchwittern, նբ. 3ա. անբձ. հ. (հանքերը) բորբոսիլ, բորբոսով լեցուիլ։ dúrchwittern, նբ. բձ. բանի մը մէջէն հոտոտել՝ հոտ առնուլ։

dúrchwollen, չբ. h. 3ա. բձ. անցնիլ ուզել։

durchwü'hlen եւ dúrchwühlen, նբ. 3ա. անբձ. եւ բձ. պեղել, փորել։ dúrchwühlen, բձ. ſich — ձբ. փորելով անձին ճամբայ բանալ։

Dúrchwurf, ար. 18. ար–. (բանի մը...) մէջէն նետելը՝ արձակելը. 2. Հողամաղ, (Հող...) մաղելու վանդակաձեւ մաղ։

dúrchwürzen եւ **durchwü'rzen**, նբ. 3գ. բդ. եւ անբդ. Համեմել (նախ– դբ.). 2. Համեմամանքներով՝ ամբողջ խնկերով լնուլ։

dúrchzählen եւ **durchzä'hlen**, նբ. 2ա. բդ. եւ անբդ. մէկիկ մէկիկ համրել։

dúrchzechen եւ **durchzéchen**, նբ. 2ա. բդ. եւ անբդ. (գիշերը) խմելով՝ չուայառութեամբ անցընել...։

dúrchzeichnen, նբ. 3գ. բդ. ծայրահանել, թափանցիկ թղթով պատկերի մը կաղապարն առնուլ՝ կաղապարել։

dúrchziehen, նբ. 3ղ. բդ. (ծակէ մը) անցընել՝ հանել. բանի մը մէջէն քաշել՝ շարժել։ sich — ֆբ. բանի մը մէջ տարածուիլ։ — չբ. f. durch ein Land — երկիր մը կտրել անցնիլ. բ. բանի մը մէջ մտնել, մէջանցիկ ըլլալ։ **durchziehen** եւ **dúrchziehen**, նբ. բդ. եւ անբդ. Wälder — das Land այլեւայլ կողմանէ անտառք երկիրը կը կտրեն. բանի մը մէջ մուծանել՝ մացընել. die Erde mit Furchen — երկիրն ակօսաձեւ փորել, ակօս բանալ. երկ. mit Rinnen — կարկ բանալ։

durchzischen, նբ. 3գ. անբդ. բանի մը մէջէն փչել՝ սուլել։ **dúrchzischen**, բդ. չբ. f. սուլելով անցնիլ։

dúrchzittern, նբ. 2ա. անբդ. դողացընել, սարսռացընել։

durchzógen, դրբ. անց. durchziehen-ի։

Dúrchzoll, ար. 13. = Durchfuhrzoll.

durchzúcken, նբ. 2ա. անբդ. (կայծակի պէս) բանի մը մէջէն արագ նալ՝ անցնիլ. 2. ֆբ. (սիրտը) դող՝ թունդ հանել, դողացընել։

durchzúckern, նբ. 2ա. անբդ. = durchsüßen. **dúrchzuckern**, չբ. f. բդ. շաքարով լեցուիլ. շաքարաթուրմ ըլլալ։

Dúrchzug, ար. 13. ձգում. Հանում. 2. — durch ein Land անցում, Համատարածողում. — der Zugvögel չու՝ պանդխտութիւն գաղթող՝ եւեղափոխ թռչնոց. 3. ճրտ. (գլխաւոր) գերանը՝ հեծանը։

dúrch‖zwängen, 2ա. —**zwingen**, 2ա. նբ. բդ. անցընել բռնութեամբ առաջացու։ sich — ֆբ. մեծաւ դժուարութեամբ անցնիլ։

Dü'rer, յտ. ան. ար. 28. Albrecht — Ալբերդ Տիւրեր։

dü'rfen, չբ. h. 4գ. Համարձակիլ, իշխել. 2. իշխանութիւն՝ իրաւունք՝ հրաման ունենալ. er hat nicht gedürft, er hat nicht (ausgehen) — հրաման չունեցաւ... բ. hier darf nicht geraucht werden Հոս ծխել արգիլեալ է. wenn ich bitten darf կամ darf ich bitten? եթէ կը Համիք. darf ich meinen Augen trauen? աչքիս հաւատալու եմ. գ. es darf Niemand herein պէտք չէ մտնէ մէկը. ընդ. der Deckel darf nicht ab արգելեալ է խուփը վերցընել. 3. ժխտ–ական–ին ‚nur' ի հետ. sie durften ihn nicht fragen, denn... Հարկ՝ պէտք չունէին Հարցընելու վասն զի... բ. ich durfte nur wünschen, so wurden meine Wünsche erfüllt միայն բաղձայս, բաղձանքներս կը կատարուէր. es darf nur Einer schnell die Thüre aufmachen, so liegen Sie an der Erde եթէ դուռը յանկարծ բացուի՝ գետին փռուած էք. ich darf nur daran denken, so gerathe ich in Wuth եթէ մտածեմ միայն, վրաս կատաղութիւն կու գայ. 4. ը. մտ. darüber — Sie sich nicht wundern ասոր Համար զարմանալու չէք. 5. = **mögen**; Das dürfte wohl geschehen պատահիլ կրնայ այս։ — չ. 3ը. անյտ. Հրամայ։

dü'rftig, ած. 6. կարօտ, չքաւոր. 2. ֆբ. անբաւական. անկար. չնչին։ —e(r), ար. —e, իգ. 6. կարօտ։

Dü'rftigkeit, իգ. 31. կարօտութիւն, չքաւորութիւն. ֆբ. անբաւականութիւն. չնչինութիւն։

dürr, ած. 6. չոր. (ջերմութեամբ) չորացած (հկ–նդ. feucht). —es Holz չոր փայտ. բ. ցամաքեցուցիչ. գ. ֆբ. (խօսուածք՝ բան) չոր, ցուրտ, անհամ. mit —en Worten խիստ եւ յայտնի խօսքերով. 2. (խնամուածութեան պակասութենէն) երաշտ, ցամաք, անբեր (գետին). բ. ֆբ. —er Buchstabe des Gesetzes (օրինաց) մեռեալ՝ անզօր տառը. 3. ը. մտ. վտիտ, նիհար, մաշած (հկ–նդ. dick)։

dü'rr‖beinig, ած. վտիտասրուն։ —

Digitized by Google

հոտբզուենի, կնձաբայս (Artemisia abrotanum)։ —wurz, իգ. տե՛ս. = Eberraute; բ. գառնաբայս, քարեղին (Carlina)։

Ebrä'er... տ. Hebräer...

Ebrésche, իգ. 35. E'brisch-, E'britz-(en)-baum, ար. 18. տե՛ս. = Eberesche.

E'bro, չ. 38. աշխ. Էպրոյ (գետ)։

Echinit, ար. 20. եւ 33. բնն. երկր. եղինիդ, քարացած ոզնի։

E'cho, յգ. -ն. իգ. առսպ. դիցբ. Արձագանգ (յաւերժահարսն Արամազդայ)։ — չ. 38. բրբ. արձագանգ (նաեւ փխ.). 2. արձագանգ տուող վայր։

écho||los, ած. առանց արձագանգի, անհնչիւն (ձայն), արձագանգ չտուող (վայր)։ —zug, ար. բրբ. երկրորդ՝ արձագանգի երգիոն։

echt, ած. 6. ճշմարիտ, իրական, առոյգ. բուն, բնական. զուտ, անխառն, պարզ. անխարդախ, բուն. ազէկ, լաւ, ազնիւ. —e Schmucksachen բուն գոհարեղէնք. —er Stein պատուական քար, ակն պատուական. 2. փխ. (մտաւոր գործոց՝ խորհրդոց... նկատմամբ) նախաւոր, սկզբնական։ —(e)s, չ. 6. ճշմարիտը, զուտը, բունը, անխարդախ բանը։

E'chtheit, իգ. 31. անյփ. ճշմարտութիւն, ստուգութիւն, ազնուութիւն, լաւութիւն. für die — e—r Waare, e—s Weines bürgen վաճառքի՝ գինւոյ... ազնուութեանն՝ անխարդախութեանն երաշխաւորել. — e—r Urkunde, e—s Textes մուրհակի՝ բնագրի... մը վաւերականութիւնը։

Eck, չ. 20. (գերմնե ձայն բաղադրութեանց մէջ գրծ. չ. 6. Drei— երեքանկիւնի) անկիւնաւոր պատկեր. 2. դ. über — ընդ լայնութիւնն, մէկ կողմանէ միւս կողմը. բ. անկարգ. գ. et. über — bringen բան մը մէջտեղաց վերցընել՝ ի միջոյ բառնալ։

E'ck||band, չ. ար-. = Eckschiene. —brett, չ. անկիւնաւոր տախտակ. բ. անկեան տախտակ։ —loch, չ. խղ. մականաւական դնդամուղ խաղի (պիլեարի) աեղաններին անկեան ծակը։ —pfeiler, ար. անկիւնաւոր կամ անկեան՝ յանգակալ գերան. բ. ար-. (տան) անկեան սիւն։ —schiene, իգ. ար-. նրտ. շէնքի անկիւնամայթ՝ անկիւնակալ գերան։ —sparren, ար. ար-. նրտ. երդահեծան, տանեաց գերան։ —stein, ար. ար-. նրտ. վէմ անկեան, անկիւնակալ քար, անկիւնաքար. բ. կապող քար, միջնաքար. գ. սահմանաքար, սահմանափակ քար։ —zahn, ար. շան՝ կողմնական պատառող ակռայ։

E'ckchen, չ. 22բ. ն-չ. Eckeի. փոքր անկիւն, անկիւնիկ։

E'cke, իգ. 35. անկիւն. um die — biegen (փողոցին) ծայրն՝ անկիւնը շեղիլ՝ դառնալ՝ (աջ կամ ձախ) ղարձնել. փխ. sich in eine — drücken անկիւն մ'առանձնանալ. 2. անկիւն, ծայր. 3. փխ. bläst der Wind aus der —? հովն այդ կողմէ՞ն կը շնչէ. ընփ. 3—m nicht um die — trauen մէկուն վրայ ամենեւին վստահութիւն չունենալ, (մէկուն) եղունգի ծայրն անգամ չվստահիլ. um die — bringen (խրաց համար) վերցընել. բառնալ ի միջոյ. բ. (մարդու համար) դաւաճանութեամբ՝ նենգութեամբ սպաննել. դէյ. an (կամ in) allen —n und Enden ամէն ծակ ու մուտք. ը. մփ. ամէն տեղ. 4. արտաքին ծայր՝ ծագ (մատի...). 5. ընփ. փոքրիկ մը ճամբայ, տակաւին ինչ ճանապարհ։

écken||los, ած. անանկիւն, անծայր, առանց խորշի։ —steher, ար. բանտարար, յանձնակատար, բանբեր. բեռնաբարձ, բեռնակիր։

E'cker, իգ. 35. = Eichel եւ Buchecker; հ-գ. = Eichelmast.

éckig, ած. 6. անկիւնաւոր, անկիւնաձեւ. 2. փխ. շոյղկուած, անհարթ, կոշտ, խորտուբորտ։

E'cklein, չ. 22բ. ն-չ. Eckeի = Eckchen.

Ecuadór, չ. 38. աշխ. Republik — Էգուատորի հասարակապետութիւն։ [կեալ ի ձեռն...։

ed. հմռ. (ediditի) հրատարակ-

Ed. հմռ. Editioի (տ. Լ-րը)։

édel, ած. 6. (տ. dunkel) ազնիւ. 2. —e Schreibweise ազնիւ՝ քաղցր ոճ գրութիւն. edle Metalle ազնիւ մետաղք (որոնք հրոյ մէջ թթուածնի հետ չեն միանար). —er Wein

Digitized by Google

հաղորդուրիչ՝ ազդու գինի. Բ. ազնիւ գինի։

Ed(e)le(r), ար. **Ed(e)le**, իգ. 8. յգ. յօդով die Edlen, նաեւ Edeln; առանց յօդի Edle, ազնուական, մեծատոհմ, փառաւորագոյնք, ասպետիկ. Edler von... (տիտղոսն՝ աստիճանի ազնուականութեան տիտղոս) այս անուն ազնուականներ. Չ. էկ. ազնուական՝ ազնուատոհմ մարդ. die Edel(st)en einer Stadt քաղաքի մը մեծամեծները, որք անուանիք քաղաքին։ das **Ed(e)le**, չ. 38. ազնիւ զգացում, ազնուութիւն։

E'del|bürger, ար. պատրիկ։ –**bürtig**, ած. ազնուածնունդ, մեծատոհմ, ազնուազարմ։ –**erde**, իգ. ազգամանդածին հող։ –**erz**, չ. անտառ՝ ազնիւ հանքածոյք։ –**falke**, ար. ըն. ազնիւ բազէ։ –**faul**, ած. խայծած՝ հասած (խաղող)։ –**frau**, իգ. ազնուատիկին. Բ. դղեկատիկին։ –**geboren**, ած. ազնուածնունդ, ազնուատոհմ (հմմտ. hochedelgeboren)։ –**gesinnt**, ած. –**herzig**, ած. վեհ, ազնուասիրտ, մեծանձն։ –**hirsch**, ար. ըն. ազնիւ եղջերու (Cervus elaphus)։ –**knabe**, ար. մանկլաւիկ, չքաղիր մանուկ։ –**knecht**, ար. վահանակիր, զինակիր, կապարճակիր։ –**mann**, ար. յգ. –**leute**, ազնուական, ռամանիկ։ –**marder**, ար. ըն. կզաքիս (Mustela martes)։ –**muth**, ար. մեծանձնութիւն, ազնուասրտութիւն։ –**müthig**, ած. ազնուասիրտ, մեծանձն։ –**sinn**, ար. անյգ. ազնուամտութիւն։ –**sinnig**, ած. = edelherzig. –**stein**, ար. ակն պատուական, ազնիւ քար. էկ. (մեծագին) գոհար։ –**steinfasser**, ար. գոհարագործ, ակնագործ, ընդելուզիչ։ –**steinhandel**, ար. ակնագործութիւն, ակնավաճառութիւն։ –**tanne**, իգ. տե՛ս. ռետնաբեր եղեւին (Pinus picea)։ –**that**, իգ. ազնուական գործք։ –**weiß**, չ. տե՛ս. անյգ. առիւծամագիլ (Leontopodium alpinum)։ –**wild**, չ. որս. ազնիւ երէ։

E'den, չ. 38. անյգ. Եդեմ, Ադին, դրախտ եդեմական. էկ. դրախտ, տեղի փափկութեան եւ հանդարտեան։

edénisch, ած. 8. եդեմական, եդեմային։

Edéssa, չ. 38. աշխ. Եդեսիա։

E'dgar, յտ. ան. ար. 38. Եդգար(դոս)։ [հրատարակել։

edi(e)ren, նբ. 8ա. ի լոյս հանել,

Edíkt, չ. 20. արքունի հրաման՝ հրովարտակ, հրամանագիր։

E'dinburg(h) (նաեւ Էտինպըրօ), չ. 38. աշխ. Էտինպուրկ։

Edi'tio, իգ. անփխ. փոխ. տառաջին՝ առաջնաստիպ նախադրաշմ տպագրութիւն։

édle(r)... տ. **edel**...

E'dmund, յտ. ան. ար. 38. **Edmúnda**, իգ. 28. Եդմոնդ, Եդմոնդէ։

Edomiter, ար. 22ա. հ. պտ. Եդովմայեցի։ [գուարդ։

E'duard, յտ. ան. ար. 38. Ե-

Eféndi, ար. 38. էֆէնտի։

Eff, չ. 38. **Eff-eff**, չ. 38. տ. Ֆ փէրը։

Efféft, ար. 20. (յգ. –e) արգասիք, արդիւնք, հետեւութիւն։ – չ. 24ա. (յգ. –en) (ճանապարհորդի... մը) կահք, սպասք, աղխք. Չ. ճշ. յգ. –en, վաճառականի մը շարժական ստացուածքը՝ վաճառքն, իրական՝ բուն ստացուածք. Բ. առ. –en, յգ. փոխանակագիրք, արժէթուղթք։

efféftvoll, ած. արդիւնալից, հետեւալից. տեսք՝ ցոյց ընող։

effeftív, ած. 8. իրական, բուն. Չ. արդիւնագործ, արդիւնաբեր։ – չ. 38. անյգ. իրական վիճակ, բուն իթ իւ (զօրաց՝ վաճառաց...)։ –**kraft**, իգ. արդիւնագործ զօրութիւն, արդիւնարար պատճառ։

effeftui(e)ren, նբ. 8ա. իրականացընել, ի գործ դնել, գործադրել, յարդիւնս ածել։

E'fflloch, չ. 7. ջուլհակի ականջք, բնարանակ։

egál, ած. 8. ըստ. հաւասար, նոյն։

E'ge, égen... տ. **Egge, eggen**...

E'gel, ար. 22ա. = **Blutegel.**

E'ger, չ. անփխ. աշխ. Էկեր (գետ եւ քաղաք)։

Egéria, յտ. ան. իգ. 28. դիցբ. առաջ. Եւգերիա։

E'gge, իգ. 35. ար–. երկ. տափան, ցաք, ցաքան. Չ. խորուտ, ծանծաղ տեղ (յորձանավայրին մէջ)։

éggen, նբ. եւ չբ. ի. 3 ‒. որ‒. երկ. տափնել, ցաքանել, տափանով կոշտերը ցրել:

Eʼgger, ար. 33‒. որ‒. երկ. տափնող, ցաքոտոր, ցաքնող:

Egidius, յտ. ան. ար. 37. Եղիդիոս (= Eligius):

Egoismus, ար. 27. անձնասիրութիւն, ինքնասիրութիւն. էլ. եսութիւն:

Egoist, ար. 33. ինքնասէր, անձնասէր:

egoistisch, ած. 6. անձնդիւր, դիւրասէր, անձնասէր:

eh, ձյ. է, էյ:

eh, ehe(r), մ. (բղդ. eher) կանուխ, կանխագոյն, յառաջագոյն (հկձյ. später). je —er, desto besser որչափ կանուխ՝ այնչափ աղէկ. er war —er da als Du քեզմէ յառաջ եկած էր. lese ich —er, oder schreibe ich —er? որը նախ ընեմ՝ կարդամ թէ գրեմ. desto —er կամ umso —er այնչափ աւելի շուտ՝ կանուխ. 2. առաւել, աւելի. (մանաւանդ զի...) —er wollte ich... աւելի կ'ընտրէի՝ կ'ուզէի... բ. դիւրագոյն. das läßt sich —er hören ասիկայ պատշաճագոյն է. բ) լաւագոյն է, քաջ է, հաւանիմ. er kann es —er thun, als ich ինձմէ աւելի ինքն կ'կրնայ զայս ընելը, ինքն աւելի յարմար է ասոր. —er fällt der Himmel auf die Erde դիւրին է երկնի եւ երկրի անցնիլ, քան... desto —er նոյնչափ աւելի դիւրագոյն. բ) նաեւ um so —er այնչափ աւելի. 3. երբեմն, յառաջագոյն: ehe, ցնցա. eh(e) daß, շղ. յառաջ քան. kommen Sie nicht, ehe Sie Nachrichten von mir haben ինձմէ լուր չառած մի գաք: ehest, գեր. ած. 6. եւ մ. ich war am —esten hier ամենէն յառաջ ես եկայ. mit —estem, —ester Tage, —(e)stens ի սակաւ ժամանակի, ընդ հուպ, մօտօրերս:

Eʼhe, իգ. 35. ամուսնութիւն. sich in den Stand der — begeben ամուսնանալ. առծ. die —n w. im Himmel geschlossen ամուսնութիւնն անլուծանելի է. Kind erster — առաջին ամուսնութենէն ծնած տղայ, առաջինեկ. wie in der — ամուսնօրէն. die — brechen տ. brechen, 8. բ.; wilde — հարճակալութիւն:

Eʼhe‖band, չ. զօդ՝ կապ ամուսնութեան: —beredung, իգ. դաշինք ամուսնութեան: —bett, չ. (ամուսնական) անկողինք. փխ. ամուսնութիւն: —brechen, չբ. տ. է խոտիլն: —brecher(in, իգ.), ար. այր՝ կին շնացող, շուն: —brecherisch, ած. շնական, շնութեան: —bruch, ար. շնութիւն. im — erzeugtes Kind շնորդի, պոռնկորդի, ապօրինաւոր որդի: —bund, ար. կամ —bündniß, չ. ամուսնական միութիւն՝ կապ: —fähig, ած. չափահաս, հարսնացու (աղջիկ): —frau, իգ. ամուսնացեալ կին, արամբի, ամուսին: —gatte, ար. —gattin, իգ. ամուսին, ամուսնացեալ: —gericht, չ. ամուսնութեան խնդրոց ատեան: —gespons, ար. ծղրբ. = Ehegatte. —hälfte, իգ. ընտ. լծակից, կողակից: —herr, ար. կանանամբի, էրիկ, այր: —kreuz, չ. ամուսնական կենաց խաչ՝ դժուարութիւն՝ վիշտք. բ. ընտ. չար՝ ժանտ այր՝ ամուսին: —leute, յգ. ամուսինք, այր եւ կին: —liebste(r), ար. —liebste, իգ. ընտ. = Ehemann, Ehefrau. —los, ած. ամուրի, (այր) անկին, (կին) անայր. —loser Stand անկնութիւն: —losigkeit, իգ. անկնութիւն: —mann, ար. կարգուած մարդ. (կնոջ նկատմամբ) կանանամբի, այր: —paar, չ. այր եւ կին, լծակիցք, ամուսնացեալք: —pfand, չ. ամուսնութեան սիրոյ գրաւական. փխ. զաւակ: —pflicht, իգ. ամուսնութեան պարտք: —prokurator, ար. միջնորդ՝ առիթ ամուսնութեան, ուզնկան: —recht, չ. իրգ. ամուսնոց՝ ամուսնական իրաւունք: —scheidung, իգ. օրինաւոր արձակումն՝ բաժանումն (առն եւ կնոջ): —schließung, իգ. ամուսնութիւն: —segen, ար. պսակ, պսակի օրհնութիւն. բ. փխ. զաւակք, արգասիք ամուսնութեան. reicher — բազմասերունդ յաջորդութիւն: —stand, ար. ամուսնական կարգ՝ վիճակ: —steuer, իգ. օժիտ, պռոյգք, պաշտատական: —teufel, ար. ընտ. ամուսնաց մէջ անհամաձայնութիւն ձգող, խռովարկու. բ. = Ehekreuz, բ.: —verbindung, իգ. ամուսնութիւն: —verlöbniß, չ. հարսնախօսութիւն.

Digitized by Google

նշանտուք, նշանախօսութիւն: —verbot, ն. արգելիչ հրաման ամուսնութեան: —vermächtniß, ն. ամուսնացելոց կտակաւ թողեալ ստացուածք: —versprechen, ն. խոստում, նշանախօսութիւն: —werbung, էգ. զեղծին ի կնութիւն՝ յամուսնութիւն խնդրելը:

éhebrechen, չէ. (կայն անեցել——ինէ կել եղծ.) շնալ: — ն. շէ. անյս. շնութիւն:

éhedem, մ. = ehemals.

éhelich, ած. ա. ամուսնական. էրէ. ամուսնական, այրական. 2. —e Kinder ամուսնութենէ ծնած՝ օրինաւոր զաւակք:

éh(e)lichen, նէ. չա. ամուսնանալ, զեղծին (ի կնութիւն) առնուլ:

éh(e)malig, ած. ա. հին, հինաւուրց. 2. վաղեմի, վաղնջուց, յառաջուան:

éhemals, մ. հին ժամանակներէ, վաղնջուց, յառաջագոյն:

éher, տ. eh.

éhern, ած. ա. անապականելի:

éh(e)stens, մ. տ. ehe.

E'hr:abschneider, ար. փառահամբաւող, չարահամբաւիչ, զրպարտող: —abschneiderei, էգ. կամ —beraubung, էգ. փառահամբաւութիւն, չարահամբաւութիւն, զրպարտութիւն: —begierde, էգ. փառասիրութիւն, զրափառութիւն, պատուասիրութիւն: —begierig, ած. փառասէր, սնափառ, պատուասէր: —durst, ար. անկարգ՝ սաստիկ փառասիրութիւն, սնափառութիւն: —erbietig, ած. մեծարող, պատուադիր, շքադիր: —erbietigkeit, էգ. կամ —erbietung, էգ. մեծարանք, յարգանք, պատուադրութիւն: —furcht, էգ. խորին մեծարանք, յարգութիւն. — gebietend պատկառելի, մեծարոյ: —furchtsvoll, ած. լի մեծարանօք, մեծարանաց, յարգանաց: —geiz, ար. փառախնդրութիւն, փառամոլութիւն: —geizig, ած. —geizige(r), ար. փառախնդիր, փառամոլ: —liebe, էգ. պատուաւորութիւն, իւր գործոց անձին պատիւը պահելու սէր: —liebend, ած. պատուաւոր: —los, ած. (հէտնչ. ehrenhaft) անպատիւ, փառահամբաւ, անամօթ: —losigkeit, էգ. (հէտնչ. Ehrenhaftigkeit) փառահամբաւութիւն, անամօթութիւն: —sucht, էգ. = Ehrbegierde. —süchtig, ած. = ehrbegierig. —verlust, ար. էրէ. քաղաքական անարժանարկութիւն, կորուստ պատուոյ: —würdig, ած. մեծարգոյ, յարգելի, արգոյ, պատուելի:

éhrbar, ած. ա. պատուաբեր, պատուաւոր. 2. պարկեշտ, զգաստ, համեստ:

E'hrbarkeit, էգ. 31. անյս. պատուաբեր՝ պատուաւոր նկարագիր. 2. պարկեշտութիւն, զգաստութիւն, ամօթխածութիւն, համեստութիւն:

E'hre, էգ. 25. (եղ. տր. յճխ. —n) պատիւ. Mann von — պատուաւոր մարդ. auf — halten պատուոյն վրայ մեծ կարեւորութիւն դնել. seine — dar(e)in setzen, zu... գործք մը պատուոյ նիւթ ընել. auf —! պատուոյ(ս) վրայ. Բ. պատիւ, համբաւ. sich um die — bringen անձն անպատուել, իւր զինքն անուանարկ՝ անպատիւ ընել. sein Amt mit — verwalten պատուաւորապէս իւր պաշտօնն վարել. առկ. —, dem — gebührt յարգս յարգաւորաց, պատիւ արժանաւորաց. Գ. մեծարանք, յարգանք. in (allen) —n, in aller — ամենայն մեծարանօք. —n halber մեծարանաց՝ պատշաճութեան համար. Դ. J—m zu —n ի պատիւ ուրուք. J—m — erweisen մէկուն մեծարանս ցուցընել. zu größerer — Gottes (Յիսուսեանց բանաբանը) ի մեծագոյն փառս Աստուծոյ. Ե. (ֆղֆլ. Բյտ.) es für eine — ansehen, zu..., es sich zur — anrechnen կամ schätzen, zu... անձին պատիւ համարիլ որ..., մեծ պատիւ ըլլալ... geben Sie mir die — Ihres Besuches Ձեր այցելութեան զիս արժանի համարեցէք, Ձեր այցելութեամբը զիս պատուեցէք. Զ. auf — und Seligkeit schwören իւր պատուոյն վրայ երդնուլ. zu —n bringen ածել ի պատիւ, պատուաւոր՝ մեծարելի ընել. in —n halten ունել ի պատուի, պատուել, մեծ համարիլ, մեծարել, յարգել. (պարգեւ մը)

Digitized by Google

յարգել (մեծ հոգաբարձութեամբ պահել). einen Kuß in —n, kann Niemand (ver)wehren համեստ զբօսանքն արգելեալ չէ, համբոյրի մը պարկեշտ՝ ոչ ոք կու տայ հրաժեշտ. Das ist aller —n werth ամէն գովութեան՝ գովասանաց արժանի է։

éhren, նբ. ցա. (Հկ—նշ. entehren) պատուել. 2. 3. — մեծարանք ցուցընել (մէկուն). բ. մէկը յարգել, մէկուն պատշաճ պատիւն ընել. գ. (ի նշան մեծարանաց) պարգեւ մ'ընծայել։

E'hren‖acceptant, ար. չմ. միջնորդ փոխանակագրի։ —amt, չ. պատուաւոր կամ պատուոյ պաշտօն. բ. յգ. —ämter, մեծամեծ տիտղոսք՝ պաշտօնք։ —bezeigung կամ —bezeugung, էգ. նշան՝ ցոյց մեծարանաց։ —bild, չ. ի պատիւ մէկուն կանգնուած արձան, պատուարձան։ —bürger, ար. պատուոյ քաղաքացի։ —denkmal, չ. յիշատակ, յիշատակարան։ —gedächtniß, չ. բարի՝ մեծարոյ յիշատակ։ —geleit, չ. շքախումբ յուղարկաւորք։ —klage, էգ. պատուապահանջ՝ պատիւը փոխարինելու բողոք՝ ամբաստանութիւն։ —kleid, չ. հանդիսութեան զգեստ, պատուազգեստ։ —kränkung, էգ. անպատուութիւն, նախատինք։ —kranz, ար. = Brautkranz. —krone, էգ. հարսանեաց կամ սրբոց (գլխու) փառաց պսակ։ —lohn, ար. նուէրք, ընծայք, վարձք պատուոյ։ —mann, ար. (յգ. —männer, —leute) պատուաւոր մարդ։ —posten, ար. պատուաւոր տեղի, պատուոյ բարձ. բ. զին. պատուոյ պահակի սպասելու տեղի։ —preis, ար. պատուոյ վարձք. բ. բն. վերոնիկէ, բերենիկէ (Veronica)։ —recht, չ. պատուոյ իրաւունք. էրգ. Verlust der bürgerlichen —e քաղաքական աստիճանարկութիւն։ —reich, ած. լի պատուով, շքեղաշուք, պատուաշատ, փառաւոր։ —rührig, ած. թշնամանիչ, նախատական։ —säule, էգ. ի պատիւ ուրուք կանգնուած սիւն, պատուասիւն, կոթող։ —schänder, ար. = Ehrabschneider. —schänderisch, ած. փառահամբաւիչ, նախատական։ —schüsse, ար. յգ. մէկուն պատուոյն համար հրացանաձգութիւնք՝ արձակուած թնդանօթք։ —sold, ար. վարձք։ —strafe, էգ. էրգ. նախատական փառահամբաւիչ պատիժ։ —tag, ար. ի յիշատակ նշանաւոր դէպքի մը տօնուած օր, տարեդարձ (հարսանեաց...). բ. փառաւոր՝ հանդիսական օր։ —trunk, ար. յարգեւ կենաց ուրուք խմուած գինի՝ գինըմպութիւն՝ բաժակահարութիւն. բ. հացկերութի գինի։ —voll, ած. պատուաւոր, մեծարելի. քաղցանուն, շքեղ։ —werth, ած. յարգոյ, մեծարոյ,

éhrenhaft, ած. ե. (Հկ—նշ. ehrlos) պատուելի, մեծարելի, պատուական. —er Mann պատուաւոր մարդ։

E'hrenhaftigkeit, էգ. 31. —նյգ. (Հկ—նշ. Ehrlosigkeit) = Ehrbarkeit.

éhrlich, ած. ե. (Հկ—նշ. unehrlich) պարկեշտ. անկեղծաւոր, աննենգ, արդարակորով, ուղիղ. պատուաւոր, մեծարոյ. sein —es Auskommen haben իւր պատուաւոր՝ համեստ ապրուստն ունենալ. 2. gestehen Sie — հաւատարմութեամբ՝ խղճի մտօք խոստովանեցէք. es — mit J—m meinen մէկուն հետ անկեղծութեամբ վարուիլ. ընտ. gute —e Haut քաղցրաբարոյ՝ հեզ մէկը. das —e Begräbniß versagen մէկուն եկեղեցական թաղումը զլանալ. —er Name փառաւոր անուն. 3. wieder — machen մէկուն պատիւը վերստին հաստատել. 3. ծղր. er lügt was —es zusammen գեղեցիկ գեղեցիկ կը ստէ. Das soll was —es kosten շատ թանկ՝ ծանրագին պիտի ըլլայ. was —es schwatzen ըստ կամս շատախօսել՝ բարբանջել։

E'hrlichkeit, էգ. 31. —նյգ. (Հկ—նշ. Unehrlichkeit) պատուաւորութիւն, զգաստութիւն, համեստութիւն, ուղղամտութիւն, լաւութիւն։

éhrsam, ած. ե. = ehrbar.

ei, մկ. (զարմացական) այ, բարէ, վա՜շ։

Ei, չ. 8. (նուազ. —chen եւ յգ. ստ. —erchen, ռմբ.) ձու, հաւկիթ. weich gesottenes — թերխաշ ձու, կիսեփ հաւկիթ. hartgesottenes — պնդախաշ՝ կարծրեփ հաւկիթ. փխ. wie auf —ern gehen զգուշութեամբ ոտից ծայրերուն վրայ քալել. յառն ի

մասն երիթալ. — legen հաւկիթ՝ ձու ածել. die —er bebrüten թխսել, թուխս՝ ձագ հանել. er ist kaum aus dem — gekrochen հաւկիթէն հազիւ դուրս ելած է, դեռ գլուխէն թեփը մը չէ բարձրացած. das — will klüger sein als die Henne համբակ աշկերտն իր վարպետին բան սորվեցնել կ'ուզէ. sich um ungelegte —er kümmern դեռ չածուած՝ սրուեքը բանալ, անստոյգ իրաց համար հոգերու մէջ մտնել. man muß mit ihm umgehen wie mit einem rohen — շատ դիւրաբեկ է, հետը զգուշութեամբ վարուելու է. 2. կրծ. —chen, փք. եւ քնք. ձուիկ. 3. ծղրբ. Nürnberger —er յտ. ծոցի ժամացոյց:

Ei|dotter, ար. (չ.) (հաւկիթի) դեղնուց: —form, իգ. հաւկթաձեւ, ձուաձեւ: —gelb, ած. դեղնուցագոյն, հաւկիթի դեղնուցի գոյնով: —linie, իգ. ձուագիծ, ձուաձիր: —rund, չ. եւ ած. ձուակերպ, ձուաբոլոր: —weiß, չ. (հաւկիթի) սպիտակուց՝ ճերմկուց:

Eibe, իգ. 35. բս. կեղծ, կարմրածառ, նետածառ (Taxus baccata):

Eibisch, ար. 20. բս. տուղտ, աղթըղթուկ (թմ. խիթմի) (Altaea):

Eich, իգ. 31. տճ. կրծ. Eiche, նաեւ Aiche, իգ. 35. անյտ. = Aichung; 2. = Aichmaß.

Eichapfel, ար. բս. գխտոր: —baum, ար. բս. = Eiche. —gebühr, իգ. օրինաւոր չափուց համար տրուած հարկ, չափահարկ: —horn, չ. —hörnchen, չ. կն. սկիւռ, հովանադի (նախտեսակ մը թիթեռ): —hornaffe, ար. կն. սկիւռակապիկ: —kätzchen, չ. —katze, իգ. = Eichhorn. —traube, իգ. բս. թնջուկ (Boletus igniarius): —wald, ար. կաղնիք, կաղնեստան:

Eiche, իգ. 35. բս. գխտորաբեր կաղնի (Quercus). junge — մատաղ կաղնի. առծ. auf einen Streich fällt keine Eich' ծառը մէկ հարուածով չ'իյնար, ամէն դժուարութիւն մէկ փորձով չի վերնար:

Eichel, իգ. 35. (կաղնւոյ պտուղ) խոզկաղին, վայրի կաղին (նաեւ բս.). 2. քառակուց վրայ կաղնեձեւ զարդ, տաւուլուտակ. 3. իղ. —n, յտ. ոսպնեխաղ.

Eichel|bohrer, ար. կն. (միջատ) կաղնեփոր, բազան (Balaninus turbatus): —hafer, ար. բս. բարձրոտն վարսակ, կատշուկ (Avena strigosa): —kaffee, ար. խոզկաղնիի սուրճ՝ խաշուէ: —schwamm, ար. բս. կաղնեսունկ, կաղնապետ (Verpa digitaliformis): —schwein, չ. կաղնեպարար՝ խոզկաղնով գիրցած խոզ: —stein, ար. երկր. կրծ. քաղանիդ (քարացած ծովասունկ):

Eichen, չ. 22բ. նուազ. Ei:

eichen, ած. 6. կաղնեայ. 2. կաղնեփայտեայ:

eichen, նբ. 3ա. = aichen.

eichen|artig (- Bäume), ած. բս. կաղնետեսակ (ծառեր): —blatt-Gallwespe, իգ. կն. բուն գխտորաբեր (Cynips gallae tinctoriae): —bohrer, ար. կն. գխտորաբեր պիծակ, գխտորածակիչ: —farn, ար. բս. = Bittersüß. —lohe, իգ. ար—. գխտորի փոշի (խաղախորդելու): —mistel, իգ. բս. մածառոյս՝ սոսրնձաբեր կաղնւոյ ճղաւոմ (Loranthus europaeus): —moos, չ. ծառաքոս, ծառամամուռ (Lichen plicatus): —rose, իգ. ծառի գխտոր (ծառի վրայ գխտորաբեր պիծակներուն խայթելովը յառաջ եկած ուռեցքներ): —schwamm, ար. = Blutschwamm. —seidenspinner, ար. կն. կաղնւոյ շերամ, բոմբիւղոս: —wald(ung, իգ.), ար. կաղնուտք, կաղնեաց անտառ, կաղնիք:

Eicher, ար. Aicher.

Eid, ար. 20. երդում. einen — leisten կամ schwören երդում ընել, երդնուլ. einen falschen — schwören սուտ երդում ընել, սուտ երդնուլ:

Eid|ablegung կամ —leistung, իգ. երդնումն: —brecher, ար. —brüchig, ած. —brüchiger, ար. երդմնազանց: —bruch, ար. երդմնազանցութիւն: —genoß, ար. նիզակակից, դաշնաւոր: —genossenschaft, իգ. նիզակակցութիւն, դաշնակցութիւն: —schwur, ար. = Eid.

Eidam, ար. 20. փեսայ, հոր:

Eidechse, իգ. 35. կն. մողէզ, մողոզիկ (Lacerta):

Digitized by Google

E'ider, ար. ss—. եւ իգ. ss. = Eidergans.

E'ider‖daunen կամ —dunen, իգ. յոգ. աղուամազ, մանր փետուրք (հիւսիսային թռչնոց): —ente, իգ. —gans, իգ. —vogel, ար. ին. նրբափետուր բադ՝ սագ:

E'ides‖formel, իգ. երդման ձեւ՝ կերպ: —helfer, ար. համերդուած, երդակից: —pflicht, իգ. երդուեալ հաւատարմութիւն. die — leisten հաւատարմութիւն եւ հնազանդութիւն երդնուլ:

eidlich, ած. e. երդմամբ հաստատեալ:

E'ier‖apfel, ար. փլ. սմբուկ, պատրինճան (Solanum melongena): —birn(e), իգ. ձուատանձ: —brot, չ. կարկանդակ, ձուաղեղ: —gelb, ած. եւ չ. դեղնուցի գունով՝ գոյն. den Teig mit — überstreichen խմորը դեղնուցով օծանել: —käse, ար. խհ. պղակին, պղան: —kuchen, ար. խհ. ձուածեղ, (հաւկիթէ կաթէ եւ ալիւրէ բաղադրեալ հայս). ք. տբա. ոպ. թանապարիծ: —legen, չ. ձուածելը: —legend, ած. հաւկիթ՝ ձուածող: —loch, չ. հաւբոյն: —schale, իգ. հաւկիթի կեղեւ. ջր. մանկունկին, մանրակուր, նաւակ: —schwamm, ար. փլ. արքայատունկ (Agaricus caesareus): —stock, ար. ին. փոխ. ձուարան, ձուանոց: —tragend, ած. ձուաբեր: —treter, ար. ընփ. ջր. զգուշաւոր եւ խոհական մարդ: (Հմմտ. Ei...)

E'ierchen, չ. ssք. ն—ղ. Ei. մանր հաւկիթ, ձուիկ:

E'ifer, ար. ss—. եռանդն, փոյթ, սաստկութիւն. et. mit — betreiben գործը մ'եռանդեամբ յառաջ վարել՝ գործել. առծ. blinder — schadet nur չափազանց եռանդ՝ վնասէ մանաւանդ. Չ. (արտի յուզմունք) խռովութիւն, դժկամակութիւն. (բարկութեան) բորբոք, նախանձաւորութիւն:

E'ifer‖rede, իգ. եռանդնալից կենդանի ճառ: —sucht, իգ. (auf J. մէկուն դէմ) նախանձախնդրութիւն, նախանձաւորութիւն: —süchtig, ած. նախանձախնդիր, նախանձաւոր. J. — machen նախանձաբեկ ընել զոք. — werden նախանձախնդիր ըլլալ, նախանձիլ: —(s)voll, ած. եռանդնալից:

E'iferer, ար. ss—. E'ifrerin, իգ. ss. (für կամ um et. բանի մը) նախանձաւոր, եռանդնոտ կողմնակից:

eiferig, ած. e. = eifrig.

eifern, չք. h. s—. (über et. բանի մը համար) ի բարկութիւն շարժիլ՝ բրդիլ. gegen J., et. — մէկուն դէմ գոռալ. խօսքով մէկուն վրայ յարձակիլ. Չ. mit J—m in et. — մէկուն հետ մրցիլ՝ մրցութեան ելլել. 3. եռանդեամբ բանի մը հասնելու ջանալ, եռանդ ցուցընել: — չ. ssք. ամյօ. = բայիս նշանակութեանց հմտ. վառում, բորբոքում, յուզում. մէկուն դէմ գոռալը. մրցութիւն, եռանդն:

eifrig, ած. e. (հկ—նշ. nachlässig) եռանդուն, եռանդոտ, փութեալ. մկ. եռանդեամբ:

eigen, ած. e. սեփական, յատուկ. (հկ—նշ. fremd) et. auf —e Hand thun բան մ'անձամբ ընել. aus —er Macht, —em Antriebe յանձնէ՝ ինք իրմէ շարժեալ. ք. անձնական, սեփական. das ist mein —, das gehört mir —, zu — այս իմս է, անձնական ստացուածքս է. sich et. zu — machen բան մ'անձին սեփականել՝ խորել. կ. մասնաւորական, յատուկ. որոշեալ, յայտարար. անհատապար. Չ. բյփ. sein —es Haar իւր մազերը. sein —er Herr sein անկախ՝ անձնիշխան ըլլալ. Das ist sein —stes Wesen այս իւր բնութիւնն է. առծ. ein —er Herd ist Goldes werth անձնական խրճիթն ոսկւոյն պալատէն յարգի է. ստակին ոսկի վանդակ գերեր են գարձեալ մեր հայրենիք կանչեր է. sich eine Sprache zu — machen լեզու մ'իր մայրենի լեզուին պէս գիտնալ, լեզուի մը տէր ըլլալ. 3. = leibeigen; 4. օտար, նորանշան, եզական (անձ մը). 5. սաստիկ պահանջող, հոգած: — մկ. = eigens. — ար. e. meine —sten իմ սեփականներս, մերձաւոր ազգականներս: — չ. ssք. ամյօ. = Eigenthum.

E'igen‖ansicht, իգ. անձնական կարծիք. ք. մանրազննութիւն, ներազննութիւն: —art, իգ. = Eigen-

Digitized by Google

thümlichkeit. —bote, առ. ճեպընթաց լրուցաբեր ։ —dünkel, առ. = Dünkel. —händig, ած. եւ մկ. անձամբ, իւր ձեռօք. — geschrieben ինքնագիր ։ —liebe, իգ. անձնասիրութիւն ։ —lob, չ. ինքնագովութիւն, անձնագովութիւն ։ —mächtig, ած. անձնական իշխանութեամբ, ինքնիշխան ։ —name(n), առ. յատուկ անուն ։ —nützig, ած. անձնասէր, ինքնաշահ ։ —sinn, առ. ինքնահաճութիւն, խե-ըղդատակ. բ. յամառութիւն իւր մտաց վրայ. գ. ընդ. kleiner — յամառ տղայ ։ —sinnig, ած. ինքնահաճ. բ. խեռ, յամառ, ըմբոստ, պնդագլուխ ։ —wille, առ. = Eigensinn, բ.

Eigenheit, իգ. 31. (անձի կամ իրի մը) սեփականութիւն, յատկութիւն. բ. առանձինն յատկութիւն. եղականութիւն, նորանշանութիւն ։

eigens, մկ. ի մասնաւորի, մասնաւորապէս ։

Eigenschaft, իգ. 31. որակութիւն. in der (in meiner) — als Vormund իբրեւ խնամակալ. 2. սեփականութիւն, յատկութիւն. նկարագիր. ծանուցիչ. քր. ստորոգելի ։ —swort, չ. 7. քր. ածական, մակդիր ։

Eigenthum, չ. 7. անյ. սեփականութիւն, ստացուածք. kleines — (խնայութեամբ ժողվուած) փոքրիկ գումար ։

Eigenthümer, առ. 22ա. —in, իգ. 32. տէր, ստացիչ, տնակալ այր՝ կին ։

eigenthümlich, ած. 6. սեփական. — besitzen բան մը ստանալ, տէր ըլլալ բանի մը. 2. = eigen, 1. գ. 3. = eigen, 4.: das —e, չ. 6. das —e einer Sache բանի մը էականը՝ սեփականութիւնը ։

Eigenthümlichkeit, իգ. 31. առանձինն սեփականութիւն, մասնաւորութիւն, զանազանիչ նկարագիր, ծանուցիչ՝ յայտարար նշան ։

Eigenthums|entsetzung, իգ. ստացուածքէ զրկում ։ —herr, առ. = Eigenthümer. —los, ած. անինչ, անստացուած ։

eigentlich, ած. 6. = eigen, 1. գ. 2. ճշմարիտ, ստոյգ. յատկապէս ստացեալ. —er Sinn e—s Wortes բառի մը բուն՝ յատուկ նշանակութիւնը. —er Werth նիւթին՝ բուն արժէքը. բ. մկ. ա) մասնաւորապէս որոշակի, յատկապէս, ճիշդ. բ) ճշմարտիւ՝ բուն խօսելով, ստոյգն ըսելով ։

eignen, sich — էբ. ռբ. sich zu et. — բանի մը յարմար՝ գործածական ըլլալ, պահանջուած ամէն որակութիւններն ունենալ ։ geeignet, դրբ. անց. եւ ած. 6. (zu et. բանի մը) յարմար, պատշաճ ։

Eigner, առ. 22ա. —in, իգ. 32. սեփականող, տէր. վաճառական ։

ei-jawóhl, մկ. արդարեւ, հարկաւ ։

Eil|bestellung, իգ. վաղ կատարուելի՝ փաղակատար յանձնարարութիւն ։ —bote, առ. ճեպընթաց սուրհանդակ ։ —fertig, ած. ստիպողական. մկ. ստիպնապաւ, աճապարելով ։ —post, իգ. թղթատար կառք, թղթակառք ։ —wagen, առ. սրնթակառք ։ —zug, առ. արագընթաց՝ ճեպընթաց կառաշարք ։

Eiland, չ. 7. կղզի ։

Eile, իգ. 35. անյ. (հկռնչ. Langsamkeit) աճապարանք, արտորանք, շուտութիւն. փոյթ, արագութիւն, ճեպ. in aller — փութով, աճապարելով. es hat — ստիպողական է. առկ. (zu groß) — bringt Weile կամ — mit Weile հանդարտ՝ բայց լաւ. առկ. քիչ բարձիր, շուտ դարձիր ։

eilen, (հկռնչ. langsam gehen) sich — էբ. եւ չբ. 3ա. h. եւ s. փութալ, աճապարել, վազվզել, պնդել. er ist nach Hause geeilt տուն վազեց. J—m zu Hilfe — յօգնութիւն աճապարել, օգնութեան վազել ։ —d, դրբ. ներկ. եւ ած. 6. արագ, շտապ. մկ. տ. eilends. — չ. 22բ. անյ. = Eile.

eilends, մկ. աճապարելով, հապճեպով, տագնապափոյթ ստիպաւ ։

eilig, ած. 6. (հկռնչ. langsam) ստիպողական. es — h., — s. ստիպողական ըլլալ. 2. արագ, երագագործ. բ. մկ. նաեւ —st, փութով, արագ ։

Eimer, առ. 22ա. դոյլ, սիտղ.

Digitized by Google

կեռակէտ. 2. որս. դաշ, խոր ամամ. 3. Հեղանիւթաչափ (ոյժեր)։

ein, ար. **eine**, էգ. **ein**, չ. սո. **einer, eine, eines**, ածք. **Eins**, անփ. մի, մէկ. **Eins**, էգ. ձւ. մի (թիւը). einmal Eins ist Eins մի անգամ մէկ՝ մէկ կ'ընէ. der eine Sohn որդիներէն մէկը. mit dem Schlage Eins, Punkt Eins կամ ein Uhr ժամը (ճիշդ) մէկին. ein Viertel auf Eins տասնուերկուքը քառորդ անցած. 2. Գէր ընչ. (հնձոնշ. **alle, viele, mehrere...**) es giebt nur einen Gott մի միայն՝ միակ Աստուած կայ. ein für alle Mal մի անգամ ընդ միշտ. ihr Ein und Alles բոլոր ունեցածն. in Einem fort միշտ, անդադար, շարունակ. ընդ. անընդհատ. 3. der Eine, der Andere մէկը միւսը. die Einen... die Andern ոմանք... ոմանք միւսներ. Einer nach dem Andern կարգաւ, մի ըստ միոջէ. 4. einer den andern (Einer den Andern) զիրար. 5. ein (und derselbe) մի եւ նոյնը. sie wurden eins, das zu thun (զանաւիկա ընելու) միաբանեցան. Das ist mir Eins այս ինծի համար հաւասար է. es kommt auf Eins heraus իրն ի մի եւ նոյն կը յանգի։ Բ. — անորոշ յօդ. solch' ein Mann այսպիսի մարդ մը. welch' ein կամ was für ein Unglück ի՜նչ դժբախտութիւն. J—m Eine stechen մէկուն ապտակ մը զարնել. ընդ. mit Eins մէկէն ի միասին։ Գ. անորոշ դեր. = (**Jemand, etwas, man**) unser Einer կամ unser eins ist nicht so glücklich, daß... կամ zu... մեզի եւ ոչ մէկն այնչափ բախտ ունեցաւ, որ... was für Einer? ո՞րը. Leute, die Einem ergeben sind մարդիկ՝ որոնք անձնանուէր են։

ein, մ. (հնձոնշ. **aus**; տ. նոյնը ։. եւ ։.) querfeld — դէպ ուղիղ դաշտին մէջէն։

ein|aktig, ած. մէկ արարուածով։ **—artig**, ած. միատեսակ, միազգի. համազգի, նոյնատեսակ։ **—auge**, չ. բոլորակնեայ, կիկլոպ։ **—äugig**, ած. **—äugige(r)**, ար. **—äugige**, էգ. միականի, միաչեայ։ **—bändig**, ած. միահատոր։ **—beere**, էգ. տկ. միահատ, շորատերեւի (Paris)։ **—fach**, ած. պարզ (նաեւ էխ.). 2. անզարդ, գիւղին, անպաճոյճ. զուտ. —e Mahlzeit շորարեկ (վարկպարագի) սեղան. —e Zahl եզակի, միաքար. տկ. անբաժին, անհատ. ասս. էզն. միաբաշխ։ **—fachheit**, էգ. պարզութիւն։ **—falt**, էգ. ար. (արուեստի մէջ) պարզութիւն. բ. անփորձութիւն. միամտութիւն, անմեղութիւն. գ. տգիտութիւն. դ. — (vom Lande) պարզամիտ գեղջուկ։ **—fältig**, ած. պարզ, պարզամիտ, միամիտ. նախապաշարում չունեցող. բ. ապուշ։ **—farbig**, ած. միագոյն։ **—förmig**, ած. միաձեւ, համանկերպ. էխ. (փոփոխութիւն չունեցող) միակերպ, միօրինակ։ **—förmigkeit**, էգ. միակերպութիւն, միօրինակութիւն։ **—früchtig**, ած. տկ. միապտուղ։ **—füßig**, ած. միոտանի։ **—geboren**(er Sohn Gottes), ած. der Eingeborene, ար. միածին (որդի Աստուծոյ)։ **—händig**, ած. փեցի, ձեռնբեկ, միաձեռանի։ **—häusig**, ած. տկ. միատնուն (տունկ)։ **—horn**, չ. (առասպելեալ կենդանի) միեղջերու։ **—hornfisch**, ար. ձկ. միաժանի (Monoceros)։ **—hufer**, ար. յգ. ձն. կղն. միասմբակ կենդանիք։ **—jährig**, ած. տարեկան, տարեւոր միամեայ. մէկ տարի անցած՝ արժող։ **—klang**, ար. երժ. միաձայնութիւն՝ միաբանութիւն (երգոց), նաեւ էխ. in — bringen միաբանել։ **—maleins**, չ. թո. բազմապատկութեան տախտակ։ **—männig**, ած. տկ. միաառէջմեան (տունկ)։ **—müthig**, ած. միաբան, միախորհ։ **—öde**, էգ. անապատ, առանձնութիւն։ **—samig**, ած. տկ. միասերմ։ **—schattig**(e Völker), ած. (հնձոնշ. **schattenlos**) այլաստուերեայք։ **—seitig**, ած. միակողմանի. բ. երկ. միակողմեան (նաեւ տկ.). —es Kopfweh անգար. է. մասնական. դ. բացառական, արտասովորական. անհաւասար, վերիվերոյ, միակողմանի. մ. միակողմանի հայեցուածով։ **—seitigkeit**, էգ. միակողմանի ընդարձ՝ նկատառումներ. թերակատար դատաստան. կողմնակալութիւն։ **—siedelei**, էգ. ճգնաւորութիւն, անապատաւորութիւն։ **—siedler**, ար. ճգնաւոր. բ. ձկ. (Ցեւատն) միանակեաց (Didus solitarius)։ **—siedlerisch**, ած. միանակեաց, միայնաւորական։ **—spänner**,

Digitized by Google

ար. միանձի կատար ։ —sprosser, ար. որս. ապրեւոր եղջերու ։ —stimmig, ած. միաձայն. երժ. —e Arie միաձայն երգ, մենանուագ. բ. փխ. միաբան, միաչունչ, միահոգի, միաձայն. — gewählt sein միաձայն քուէիւ ընտրուիլ ։ —stimmigkeit, իգ. համաձայնութիւն, միաբանութիւն ։ —stöckig, ած. —es Haus միայարկ՝ մէկ դստիկոնով տուն ։ —silbig, ած. քր. միավանկ. բ. փխ. քամահեր, սակաւախօս ։ —tägig, ած. գրծ. միօրեայ ։ —tönig, ած. միաձայն. փխ. միակերպ, միօրինակ ։ —tracht, իգ. միաբանութիւն, միութիւն. — macht stark միութիւնը զօրութիւն յառաջ կը բերէ, առակ. սասանաւոր երկեղկեն ու վաղվաղակի խզեցին ։ —trächtig, ած. եւ մ. միաբան, միասիրտ, համահոգի ։ —verstanden, ած. հաւան. ich bin damit — ասոր հաւան եմ ։ —verständniß, չ. հաւանութիւն ։ —weibig, ած. բն. միարեղուն ։ —zeilig, ած. գրծ. միատողեա, մէկ տողով ։

ein, նախադաս մասնիկ, ընդհանրապէս in նախադրութեան համապատասխանող. Բայերու հետ բաղադրութեան կազմելով կը նշանակէ 1. ներս առնել՝ երթալ՝ մտնել. eingraben (հողի մէջ) թաղել (հմմտ. aus). 2. կործանել, ապականել. —werfen (պատուհանը քարով) կոտրել. 3. նուազում, նուազեցնել. bis zur Hälfte —kochen եփելով կէսը մնալ, կէսը մնալու չափ եփել. 4. սաստկութ. —laufen բան մը գնել, գնելով ստանալ. 5. քուն ածել, քնացնել. —singen երգելով քնացնել ։ ein նախադաս մասնիկը 5—րդ համեմատ ոչ բաղադրեալ է ։

einackern, նբ. ցա. բժ. երկ. արօրադրելով վերոյին ծածկել՝ վերածածկել ։

einánder, մ. զիրար, զմիմեանս. sich — helfen իրարու օգնել. 2. նախադրութիւնն. an — setzen իրարու կցել՝ յարել. տ. an—, auf—, aus—, durch— մէջէ մէջ (մտած), խառն, խառնաշփոթ. gegen — halten und vergleichen իրարու հետ համեմատել. hinter— կարգ nach— կարգաւ, յաջորդաբար. mit— reisen, wohnen ճանապարհորդակից՝ բնակակից ըլլալ. sich gut mit — vertragen իրարու համաձայնիլ՝ միաբանիլ. Alle mit— ամբողջը մէկէն. von— thun իրարմէ բաժնել՝ անջատել. sich vor— fürchten իրարմէ վախնալ. zu— kommen քովէ քով գալ, տեսակցիլ ։

einarbeiten, նբ. ցբ. բժ. նաեւ sich — չբ. 3. (sich) in et. — մէկը բանի մը տեղեակ ընել (ըլլալ), գործքի մը մէջ մուծանելով վարժեցնել՝ մտնելով վարժիլ. 2. մուծանել, թափանցեցնել ։

einäscher||n, նբ. ցա. բժ. մոխիր դարձնել, այրել, անհետացնել. 2. քմ. գրծ. դադարել, մեռնել ։ —ն. 22բ. անջք. —ung, իգ. 31. անհուն դարձնելը. գրծ. անհետացում ։

einathm||en, նբ. ցբ. բժ. (հմմտ. ausathmen, 2.) Luft — օդի՝ շունչ առնուլ՝ կլլել ։ — ն. 22բ. անջք. —ung, իգ. 31. շնչառութիւն ։

einbalsami(e)r||en, նբ. ցա. բժ. զմռսել ։ — ն. 22բ. անջք. եւ —ung, իգ. 31. զմռսում ։

E'inband, ար. 13. արա. (գրքի մը) կազմ ։

E'inbau, ար. 10. արա. ծրգ. (տան մը) ներքնակողման շինութիւն, ներքնակառամութիւն. 2. շէնքի մը ներս մտած մասը, ցոցաւոր շինուած ։

einbauen, չբ. հ. եւ sich — չբ. ցա. բժ. ներսը հաստատուիլ՝ բնակութիւն շինել (մեղուաց). փխ. sich wo — տեղ մը պատսպարուիլ՝ թաքչիլ ։ — նբ. ար. բանի մը ներսի կողմը շինել. բ. ցոցաւոր՝ ներս մտած շինել. 2. e—n Fluß — գետ մը թմբաձևել ընել, գետին բոլորտիքը թումբ շինել ։

einbegreifen, նբ. 2խ. (տ. greifen) բժ. (mit) — ի միասին առնուլ՝ համրել ։ (mit) einbegriffen, դրբ. անց. եւ ած. a. ի միասին առեալ՝ համրեալ ։

einbehalten, նբ. 2կ. բժ. (3—4 Lohn) — (մէկուն վարձքը) քովը պահել ։

einbeißen, չբ. հ. 2խ. բժ. in et. — բան մը խածնել ծակել ։ — չբ. հ. եւ sich — չբ. sich in die Haut — (մի-ջատները) մորթին մէջ մտնել խայթել ։

einbeizen, նբ. 2փ. բյ. (ժանգի համար կերպէշ նիւթով մը) գնել, կակղել:

einbekommen, նբ. 2փ. բյ. (ստակ) ստանալ՝ ձեռք բերել:

einberuf||en, նբ. 2հ. բյ. J. — զմէկն իւր տեղը կոչել, (շատերը) տեղ մը ժողվել, (ժողով) գումարել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. կոչում, հրաւէր:

einbetten, նբ. 3բ. բյ. J. — (զմէկը) պառկեցընել՝ անկողին դնել. 2. e—n Fluß — = eindämmen. sich — էբ. մէկուն քովը իջեւանիլ՝ ագանել գիշերն անցընել:

einbieg||en, նբ. եւ sich — էբ. 2ղ. բյ. ներս ծռել՝ կրկնել: — չբ. ʃ. wieder in den Weg — նոյն ճամբան զարնել՝ մտնել: **eingebogen**, դրբ. անց. եւ ած. 8. կորացած, ներս դարձած: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. կորութիւն. 2. ձայն —ung, էփ. ծալք, կրկնուած (հյ—նչ. Bausch, 3.):

einbilden, նբ. 3բ. բյ. sich (դբ.) et. — երեւակայել, նկարել ի միտս, խորհել. ich bilde mir nicht ein, Sie überzeugen zu wollen զՁեզ համոզել մտքէս իսկ չեմ անցըներ. sich —, ein Kenner zu sein ինք զինքը տեղեակ մէկն համարիլ՝ երեւակայել. 2. J—m et. — մէկուն բան մը հաւատացընել՝ ընդ. կլլեցընել, զմէկը խաբել. sich allerlei — բանդագուշել, ցնորական պատկերներ ստեղծել. 4. sich viel — իւր անձին վրայ մեծամեծ երեւակայել, մեծամեծ կարծիքներ ունենալ: **eingebildet**, դրբ. անց. եւ ած. 6. երեւակայեալ, մտացածին, բանդագուշական. 2. մեծամիտ, ինքնահաւան, յանդգնական:

E'inbildung, էփ. 31. երեւակայութիւն. 2. ցնորք, պատիրք, բանդագուշանք. 3. մեծամտութիւն, ընդունայնամտութիւն, մնապարծութիւն:

E'inbildungs||kraft, էփ. երեւակայութիւն: —**vermögen**, չ. երեւակայելու կարողութիւն:

einbinden, նբ. 3ա. բյ. պատատել եւ կապել, փաթթել. 2. j—m Bathen et. — իւր սանիկին պարգեւ մ'ընել. 3. արս. գիրք կազմել. որմ. ներհիւսել, (քար մը պատի մը մէջ) հիւսել. նաւ. die Segel — առագաստները ամփոփել:

einblasen, նբ. 2է. բյ. բանի մը մէջը փչել՝ շնչել. 2. փխ. J—m et. — մէկուն բան մը ստգրել՝ թելադրել:

einblenden, նբ. 3բ. բյ. ճրտ. զետեղել, ապաւցանել:

E'inblick, ար. 10. նայուածք, (ակն)տեսութիւն, հայեցուածք. 2. փխ. —e, յփ. գիտնութիւնք, ծանօթութիւնք, անձնական կարծիք:

einbrechen, նբ. 2բ. բյ. ein Loch in et. — բանի մը մէջ կոտրելով ծակ մը բանալ. 2. (դուռ մը) խորտակել: — չբ. ʃ. խորտակիլ, կոտրիլ. 2. բռնութեամբ տեղ մը մտնել, բռնաբար մուտք բանալ. in ein Haus — տուն մը բռնաբար մտնել՝ կողոպտել. über J., et. (her) — մէկուն՝ բանի մը վրայ յարձակիլ. զին. in ein Land — գաւառ մը յարձակիլ՝ ասպատակել. 3. (յանկարծակի) երեւալ՝ գալ. bei —der Nacht ի տարաժամել աւուրն, գիշերն սկսելու ժամանակ: — չ. 22բ. անյփ. = Բոյքն նշանակու—Բիբանոց հետ:

E'inbrecher, ար. 22ա. (դռները) խորտակող, (տուն՝ խանութ) բռնութեամբ մտնող՝ յարձակող:

einbrennen, նբ. 4ա. բյ. ein Zeichen — այրելով նշան մը դրոշմել, խարան մը դնել. հրբ. տաղել. 2. արս. (տակառները) կրակի ցուցընել. բ. խհ. (ալիւր) խաշրել՝ բովել. 4. e—e Farbe langsam — (գոյն մը) մեղմով տաքցընել՝ պատրաստել: — չբ. Ն. խանձատիլ. 2. այրելով կործանիլ՝ իյնալ: — չ. 22բ. անյփ. խարան, հրադրոշմ, խանձատում:

einbring||en, նբ. 4ա. բյ. ներս խոթել՝ մտցընել, մուծանել. 2. (բանտարկեալները) բանտ տանիլ, (ցորենը) շտեմարան կրել, համբարել, հորել. Geld in die Ehe — օժիտ բերել. 3. J—m et. (Geld, Ehre) — մէկուն (պատիւ՝ ստակ) բերել. 4. նորոգել, տեղը բերել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. ներս բերելը. համբարում, մթերում. նորոգութիւն, տեղը բերելը:

einbrocken, նբ. 3ա. բյ. բրդել

մտնել. 2. փխ. ընդ. 3—m et. կամ eine Kappe — մէկուն խաղ մը խաղալ, նենգութիւն ընել մէկուն։

Einbruch, ար. 17. = Einbrechen, չ.

Einbruchs|diebstahl, ար. (խանութի արկղը... խորտակելով եղած) գողութիւն։

einbrüderig, ած. 6. տե՛ս. տ. ein...

Einbucht, իգ. 31. ծռութիւն, կորութիւն. ձայնի ելեւէջ։

einbürger|n, նբ. 3—. բյ. զմէկը քաղաքացւոյ կարգն անցընել՝ քաղաքացի ընել, մէկուն քաղաքացւոյ իրաւունք տալ. փխ. (օտար բառերը) սովորական ընել՝ ազգայնացընել՝ իւրացընել. 2. ընտանեցընել, տեղւոյն վարժեցընել։ sich — չբ. քաղաքացի դրուիլ. փխ. ընտանենալ, վարժիլ։

Einbuße, իգ. 35. վնաս, տուգանք, կորուստ։

einbüßen, նբ. 3փ. բյ. կորուսանել, տուժել. տուգանք վճարել։ — չ. 22բ. անյ. կորուստ, վնաս, տուգանք։

eindämm|en, նբ. 3—. բյ. թմբել, ջուր կողմը թումբ շինել, բան մը թմբով պատել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. թումբ քաշելը, թմբելը, թմբապատելութիւն։

eindampfen, չբ. ſ. 3—. բյ. ցընդելով՝ շոգիանալով՝ թորելով չորնալ։

eindämpfen, նբ. 3—. բյ. ծխել, փոխել. 2. խհ. շոգւով եփել։

eindecken, նբ. 3—. բյ. ար—. նրփ. յարկը գոցել, յարկել. 2. պէտ. որթատունկերը հողով ծածկել (ցրտէն պաշտպանելու համար)։

eindick|en, նբ. 3—. բյ. թանձրացընել. +մ. խտացընել, (հեղուկները ցնդեցընելով) թանձրացընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. թանձրացուցում, խտացուցում. շոգիացում։ [ցամքիլ։

eindorren, չբ. ſ. 3—. բյ. չորնալ,

eindrängen, նբ. 3—. բյ. ճնշմամբ մտցընել, մղելով խօթել՝ մուծանել։ sich — չբ. ընդ մէջ անկանել, մէջը խառնուիլ, միջամուխ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. միջամտութիւն, խառնում, միջամուխ ըլլալ։

eindrehen, նբ. 3—. բյ. ոլորելով դարձընելով ներս խօթել։

eindring|en, չբ. ſ. 3—. բյ. միջամուխ ըլլալ, մտել, բռնութեամբ մտնել. 2. (թշնամութեամբ գաւառ մը) մտնել, ասպատակ սփռել, հրոսակել, ասպատակել. փխ. in das Mark — ծուծը թափանցել. փխ. in den Geist e—r Sprache — լեզուի մը խորքը՝ էութեան՝ հոգւոյն թափանցել՝ միջամուխ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ասպատակութիւն, հրոսակութիւն, բռնութեամբ մտնելը. թափանցում։

eindringlich, ած. 6. խորամուտ, խորամուխ. խորունկ թափանցող. 2. ը. մփ. ազդու, ազդեցիկ։

Eindringlichkeit, իգ. 31. անյ. փխ. ազդեցութիւն։

Eindringling, ար. 20. ինքնամուխ. տաղտկացընող, ամէն բանի մէջ խառնուող, ընդ. չերեփ։

Eindruck, ար. 18. նշան, դրոշմ. 2. փխ. ազդեցութիւն. — machen ազդել։

eindrucken, նբ. 3—. բյ. տպել, դրոշմել (բանի մը վրայ)։

eindrück|en, նբ. 3—. բյ. ճնշելով ներս մղել, ներգաւորել. 2. դրոշմել, տպել. 3. ճնշել. վրբ. ճնշելով կոտրել, ճեղքել։ sich — չբ. դրոշմուիլ։ eingedrückt, դրբ. անց. եւ ած. 6. = [illegible]. eingedrückte Nase տափակ՝ ճնշուած քիթ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. դրոշմելը, տպելը. խորունկցընելը. ազդեցութիւն, տպաւորութիւն։

eindrücklich, ած. 6. դրոշմելի, նշանակելի, ազդական. 2. = eindringlich.

eindrucks|fähig, ած. ազդու ազդեցիկ։ —fähigkeit, իգ. ազդողականութիւն, ազդելիութիւն, ազդեցողութիւն։ —los, ած. անազդելի, անազդեցիկ, առանց տպաւորութեան։ —voll, ած. լի ազդեցութեամբ, ազդեցիկ, ազդեցական։

eineb(e)n|en, նբ. 3բ. բյ. հարթել. հարթայատակ ընել, ակել. ար—. հաւասարեցընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հարթութիւն,

Digitized by Google

հարթումն, ողորկումն. տբ. հաւասար(եց)ումն։

éineggen, նբ. 3ա. ՙբջ. երկ. առափանով (երկիրը) ծածկել, տափնել։

éinen, նբ. եւ ֆբ. 3ա. բջ. = einigen.

éinengen, նբ. 3ա. բջ. անձկացընել, նեղցընել, սեղմել, շափաւորել, սահմանաւորել։

E'iner, տբ. 22ա. ֆբ. միութիւն։

éiner, E'iner, տբ. տ. ein.

éinerlei, ած. անփփ. նոյնազգի, համազգի, նոյնատեսակ, միաձեւ, համակերպ, նոյն. 2. մաձ. անտարբեր, անխտիր. es ist — նոյն մի բան է, չիք խտիր, հաւասար է։ — չ. 22բ. անյ. հաւասարութիւն, միաձայնութիւն, միակերպութիւն, նոյնութիւն, անխտրութիւն։

éinernten, նբ. 3ֆ. բջ. երկ. հունձքը շտեմարանի մէջ յապահովել դնել. ը. մփ. = ernten; 2. Lob — գովութիւն դրուատիք գտնել՝ ընդունիլ։

éinerseits, éinestheils, մ. մէկ կողմանէ։

éinfach, տ. ein...

éinfädeln, նբ. 3ա. բջ. die Nadel — ասեղներուն դերձան անցընել, ասեղները դերձանել. 2. ֆբ. = anzetteln, 2.

éinfahren, չբ. f. 3). բջ. մտնել (նաւով՝ կառօք). 2. տբա. բով՝ քանահոր իջնալ՝ մտնել։ — նբ. (ցորենեղէնները) կառքով (ներս) կրել՝ տանիլ. 2. կառքով անցնելով տուն... մը կործանել. 3. ձիերը կառքի վարժեցընել՝ կրթել։ sich — ֆբ. կառք վարելու վարժիլ՝ կրթուիլ։ — չ. 22բ. անյ. մուտք (կառքով). ն—ի. լի տապաստակի նաւահանգիստ մտնելը. տբա. (բով) իջնալը. մթերուն, կրելը. (ձիերը կառքի) վարժեցընելը։

E'infahrer, տբ. 22ա. տբա. բի. հանածոյից՝ բրածոյից վերատեսուչ։

E'infahrt, իֆ. 31. = Einfahren, չ. 2. գլխաւոր դուռ, կառամուտ կառանցքին դուռ. 3. նաւահանգստի բերան՝ մուտք։

E'infall, տբ. 13. անկում, ներս իյնալը. 2. յարձակում, արշաւանք, թշնամւոյ յանկարծ արշաւանքներն անցնիլը. 3. կործանում, փլուզում. 4. լուսոյ անկումն. ֆզն. մակաղկութիւն. 5. յանկարծական խորհուրդ՝ մտածութիւն՝ գաղափար։

éinfallen, չբ. f. 3ֆ. բջ. իյնալով (ծակ մը) մտնել, ծակի մէջ իյնալ. 2. յանկարծ երեւալ՝ գալ. յանկարծ երկիր մը յարձակիլ. 3. (յանկարծ) երգելու նուագելու սկսիլ, ուրիշներուն երգած ատեն մէկէն սկսիլ. երջ. die Flöten sind (ներս haben) zur rechten Zeit eingefallen սրինգները ի դէպ՝ ճիշդ ժամանակին սկսան. 4. (խօսքն) ընդմիջել, ընդ մէջ անկանել, մէջը նետուիլ. 5. միտքը գալ՝ իյնալ. der Name fällt mir (gerade) nicht ein անունը միտքս չի գար՝ այժմ չեմ յիշեր. was fällt Ihnen ein? ինչու կը խորհիք, ինչեր կը մտածէք. Das hätte ich mir nie (կամ nicht) — lassen ասիկայ մտքէս չէի կրնար անցընել, դայս երեւակայել անգամ չէի կարող. 6. բլ. կործանիլ, իյնալ. 7. eingefallene Wangen ներհար այտեր. 8. sich (տբ.) etc. — վիրաւորիլ. չ. օ. sich den Schädel — իյնալով գանկը վիրաւել։ — չ. 22բ. անյ. = Einfall, 1—4.

éinfalzen, նբ. 3ֆ. բջ. (տախտակի մը յատակն) անցընել, յատակել։

éinfangen, նբ. 2ֆ. (տ. fangen) բջ. բռնել եւ բանտ դնել, ըմբռնել, կալանաւորել։

éinfarbig, ած. 6. E'infarbigkeit, իֆ. 31. տ. ein...

éinfassen, նբ. 3ա. բջ. շրջանակել, շրջանակ անցընել, եզերաւորել. ագուցանել. 2. (զարդերով...) պատել. 3. տակառել, տակառներու մէջ լեցընել. e—n Bienenschwarm (in e—n Korb) — մեղուաց պար մը փեթակը մուծանել՝ անդաւորել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իֆ. 31. շրջանակելը. տակառի մէջ լեցընելը. ժապաւինում. ջրհորի ծնօտ. պարունակի շրջապատ. պատակերի ծնօտ՝ շրջանակ՝ դրուագ։

E'infasser, տբ. 22ա. տբա. ընդելուզիչ, պատուակուն քար՝ գոհար շարող։

éinfaulen, չբ. f. 3ա. բջ. գարշա-

Digitized by Google

հատել, ժամանակահատել, ժամանակահատութիւն բոլորել:

einfeilen, նբ. 3ա. բձ. ար. կտրած մը խարտոցել. խարտոցելով նշան մը դրոշմել՝ քանդակել:

einfett|en, նբ. 3բ. բձ. պարարել, գիրցընել: —ung, էգ. 31. պարարում, գիրութիւն, գիրցընելը:

einfeuchten, նբ. 3բ. բձ. խոնաւցընել, տամկել, թրջել:

einfeuern, չբ. h. 3ա. բձ. քաջ՝ աղէկ մը տաքցընել. փխ. 3—m (Նախ-նբ. 3.) — զմէկը բորբոքել՝ սաստիկ տաքցընել, բարկացընել:

einfinden, sich — փբ. 2ա. բձ. (որոշեալ տեղը) գտնուիլ. մն. (դատաստանի առջեւ) երեւալ. (կանչուած տանէն) երթալ:

einflecht|en, նբ. 2ե. բձ. (մազերը) հիւսել. (կողով) հիւսել, մանել. 2. մազերուն մէջ ժապաւէն մը խառնելով հիւսել. 3. փխ. կցել: sich — փբ. sich in et. — բանի մը մէջ խառնուիլ. միջամուխ ըլլալ: — ն. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. հիւսուածք, բաղհիւսուածք, կցում:

einfleisch|en, նբ. sich — փբ. 3ա. բձ. մարմնանալ, մարմնապատ ըլլալ, մարմին առնուլ: eingefleischt, դէբ. անց. եւ ած. 6. մարմնացեալ: — ն. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. մարմնաւորութիւն, մարմին առնուլը:

einfliegen, չբ. ſ. 2ղ. բձ. (թռչելով) մտնել, ներս թռչիլ: — ն. 22բ. անց. մուտք, թռիչ, թռչելով մտնելը:

einfließen, չբ. ſ. 2ե. բձ. հոսել, թափել. (ի...) in's Meer... — ծով թափիլ. 2. փխ. բանի մը խօսք ըսել, շշնջել. անց. մտ. հարեւանցի իմն յիշատակել անցնիլ: — ն. 22բ. անց. հոսում, հարեւանցի յիշատակութիւն:

einflöß|en, նբ. 3ա. բձ. կաթեցընել, ներս հոսեցընել, մեղմով իմն եւ զգուշութեամբ ներս մուծանել. 2. փխ. ներշնչել, թելադրել. 3. (զարմանք՝ սէր՝ երկիւղ) ազդել, պատճառել. լեցընել: — ն. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. = բայիս նշանակութեանց հետ:

Einfluß, ար. 14. հեղում, ծորում. բ. գետի մը (ծով) թափելու տեղը, գետաբերան, ծովաբերան, գետախառնուրդ. 2. փխ. (բանի մը վրայ) ազդելը, ազդեցութիւն, ազդում. 3. ազդեցութիւն, իշխանութիւն, ճոխութիւն, հեղինակութիւն. großen — auf die Gemüther äußern ուրիշներուն վրայ մեծ ազդեցութիւն՝ ճոխութիւն ունենալ. — gewinnen հեղինակութիւն՝ ճոխութիւն ստանալ:

einfluß|los, ած. առանց ազդեցութեան, անազդեցիկ: —reich, ած. ճոխ, մեծազդեցիկ, ազդու:

Einflüsterei, էգ. = Einflüstern, ն.

E'inflüsterer, ար. 22ա. շշնջող, ազդող. քսու:

einflüster|n, նբ. 3ա. բձ. 3—m et. — ականջէն վար (մէկուն) բան մ'ըսել՝ շշնջել՝ փսփսալ. փխ. թելադրել: — ն. 22բ. անց. էգ. 31. փխ. թելադրութիւն, շշնջիւն:

einforder|n, նբ. 3ա. բձ. Geld — ստակի գումարի մը հատուցում պահանջել. Steuern — հարկ՝ մաքս պահանջել՝ առնուլ: — ն. 22. անց. —ung, էգ. 31. պահանջք. առնլիք. վերստացում, մաքսառութիւն:

einförmig, ած. 6. E'informigkeit, էգ. 31. անց. տ. ein...:

einfressen, նբ. 2ը. բձ. ընտ. կլլել, ապականել. 2. (ժանգը) ուտել (զերկաթ), մաշեցընել: — չբ. h. եւ ſ. եւ sich — փբ. տմ. կրծուիլ. մաշեցընելով թափանցել:

einfried(ig)|en, նբ. 3ա. կամ 3բ. բձ. ցանկով պատել, շրջապատել. (ցանկ) քաշել: — ն. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. ցանկով պատում, շրջապատում. 2. ձայն —ung, ցանկապատ տեղ, արգելոց:

einfrieren, չբ. ſ. 2ղ. բձ. (իրաց համար) սառիլ՝ ցրտաբեկ ըլլալ. (կենդանի էակաց համար) սառուցէ արգելուիլ:

einfugen, նբ. 3ա. բձ. ար. կցել, անցընել, ագուցանել. մէջը խոթել: sich — փբ. կցիլ. մտնել. յարիլ:

einfüg|en, նբ. 3ա. բձ. ագուցանել. (ակնակապճի մէջ) հաստատել. ար. = einfugen. 2. փխ. յարմար տեղւոյն յաւելուլ: sich — փբ. կարգին մէջ մտնել, յարիլ:

Digitized by Google

E'infuhr, իգ. 31. վճ. վաճառաբերութիւն, վաճառք ներս մուծանելը։

E'infuhr‖waaren, իգ. յգ. ներս մուծուած՝ բերուած վաճառք։ —zoll, ար. վաճառք ներս մուծանելու՝ վաճառաբերութեան մաքս՝ բաժ։

einführ‖en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. բյ. ներս մուծանել՝ խոթել. փխբ. ասեղը մուծանել, հաստատել. 3. in's Zimmer — (զմէկը) սենեակը տանիլ. 3. in eine Gesellschaft — զմէկն ընկերութեան մ'անձեւը հանել՝ ներկայացընել. e—n Gebrauch — (սովորութիւն մը) մուծանել. 2. վճ. վաճառք ներս բերել. բ. sanft und geschickt — (վիրաբուժ մը) մեղմով եւ յաջողակութեամբ (մատը մէջքի մէջ) խոթել. 3. in einen Verein — (զմէկն) ընկերութեան մ'անդամ ընել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

E'inführer, ար. 22ա. —in, իգ. 33. վճ. (վաճառք) բերող, ներս մուծանող. 2. (անձանց համար) առաջնորդ, ուղեցոյց. 3. (սովորութեան մը) մուծիչ, հեղինակ։

einfüll‖en, նբ. 3ա. բյ. տեղ մը լեցընել՝ թափել. in ein Faß — տակառի մէջ լնուլ, տակառել։

einfüßig, ած. 6. տ. ein...

E'ingabe, իգ. 35. (աղերսագրի...) մատուցում՝ տուչութիւն. 2. գրաւոր խնդրուածք, աղերսագիր։

E'ingang, ար. 13. մուտք. — in die Kirche եկեղեցւոյ դուռ. բ. մուտ, ընդունելութիւն. e—r Sache — verschaffen իրի մը մուտ՝ ընդունելութիւն տալ. 2. verbotener — արգելեալ մուտք, հոս մտնելն արգելեալ է. — finden մուտք գտնել. բ. beim — մտնելու ատեն. գ. Երգիծ. — e—r Rede նախերգանք, նախակարգ բան, ներածութիւն։

eingangs, մկ. մտած ատեն, ի սկզբան անդ, ի սկզբանէ վեր։

E'ingangs‖abgabe, իգ. կամ —geld, չ. (ներս) մտնելու տուրք, մաչէք։ —rede, իգ. յառաջաբան։

eingeb‖en, նբ. 2է. բյ. (դեղ...) տալ, մատուցանել, մատակարարել. 2. փխ. (խորհուրդ...) տալ, ներշնչել, թելադրել, ազդել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ. 2. փոխ. —ung, իգ. ներշնչութիւն, ազդարարութիւն, թելադրութիւն։

E'ingebildetheit, իգ. 31. անյգ. յանձնապաստանութիւն, յանձնապաստան մեծամտութիւն։

eingeboren, ած. 6. նաեւ E'ingeborene(r), ար. 6. տեղացի, բնիկ, այդրէնածին. 2. բնածին, բնաբոյս. 3. տ. ein...

E'ingebrachte(s), չ. 6. բերք. օժիտ, պաշտօնատականք։

E'ingeburt, իգ. 31. անյգ. —srecht, չ. 20. իրաւունք բնիկ քաղաքացւոյ. 2. բնաշխարհիկ ըլլալը։

eingedenk, ած. 6. (Կրկնի ձայն ն. ի— bleiben Բայերու հետ կը գործածուի.) e—r Sache (սեռ.) — bleiben բանի մը յիշատակը չի մոռնալ. — s. յիշել, յիշատակել։

eingefallen, ած. 6. եւ դրբ. անց. einfallen է։

eingefleischt, ած. 6. եւ դրբ. անց. einfleischen է։

E'ingehalte(s), չ. 6. յօշուած՝ ծեծուած միս գնդակներ, մանրածոյ միս։

eingehen, չբ. s. 3ղ. բյ. auf J—s Ansicht — մէկուն կարծեաց համաձայնիլ. 2. zum ewigen Leben, in die ewige Ruhe — ի մշտնջենաւորաց հանգիստն փոխել, մեռնիլ, վախճանիլ. auf et. — բանի մը հաւանիլ՝ համակից ըլլալ. յանձն առնուլ. in et. — բանի մը խորամուխ ըլլալ, աղէկ մը թափանցել. բ. բանի մ'իրեն բնական ընել, ընդելանալ. 3. (լուր...) հասնիլ՝ գալ. es sind Briefe eingegangen նամակներ եկան՝ հասան. 4. (սովորութիւն մը) խափանուիլ, բարձուիլ. մարիլ, կորսուիլ. (անկող) չորնալ, պակասիլ. (ընկերութիւն մը) լուծուիլ, քայքայիլ։ — նբ. h. եւ s. բանի մ'ի կողմն ըլլալ, հաւանիլ. eine Ehe — ամուսնութիւն կարգել, ամուսնանալ. eine Wette — գրաւ բռնել։ — չ. 22բ. անյգ. մուտք. 2. հաւանումն. 3. (լուր...) հասնիլը՝ գալը. դադարումն, քայքայումն, խափանումն. 4. հաստատումն, պարտքը գոցելը՝ վճարելը։

Digitized by Google

E'ingeladene(r), ար. **E'ingeladene**, իգ. գ. հրաւիրեալ, կոչնական, բազմական:

E'ingemachte(s), չ. գ. անյ. շաքարամիրգ. (շաքարի մէջ եփած պտուղք), բանդակ:

eingenommen, դրբ. անց. եւ ած. գ. գրաւեալ, նախապաշարեալ. կողմնակալ. 2. մեծամիտ, անձնապարծ, փքուռայց, անձնահաճ. sich selbst — sein իւր անձին վրայ մեծամեծ կարծիքներ՝ մեծ համարում ունենալ, կարծր մեծամիտ ըլլալ. 3. մթագնեալ, ծանր. der Kopf ist ihm — գլուխը ծանր է՝ մթագնած է:

E'ingenommenheit, իգ. 31. կողմնակալութիւն, նախապաշարում, գրաւուած միտք:

E'ingesandt, չ. 38. լրագրի առաքեալ տեղեկութիւն՝ ծանուցում:

E'ingeschlossenheit, իգ. 31. անյ. գծ. շրջափակութիւն, շուրջանակի պաշարում:

eingeschnitten, դրբ. անց. einschneiden ի:

eingeschossen, դրբ. անց. einschießen ի:

E'ingeschränktheit, իգ. 31. անյ. սահմանաւորում, չափաւորութիւն. փխ. խնայութիւն:

eingeschrieben, դրբ. անց. եւ ած. գ. = einschreiben.

eingesessen, ած. գ. բնակած, բնակութիւն հաստատած, բնակեցեալ: —er, ար. —e, իգ. գ. բնակիչ, բնակող. վարձուոր:

eingestehen, նբ. 2ճ. բյ. — bekennen, 1.

eingestrichen, ած. գ. իբյ. կցեալ:

E'ingeweide, չ. 22ա. անդղ. աղիք, փորոտիք, ընդերք:

E'ingeweide|beschauer, ար. հ. դփ. ընդերահմայ, լերդահմայ: —lehre, իգ. էդն. ընդերաբանութիւն: —schmerz, ար. աղեաց ցաւ, ընդերացաւութիւն:

E'ingeweihte(r), ար. **E'ingeweihte**, իգ. գ. միջնամուխ, իրազէտ. 2. նուիրեալ, գիցանուէր (այր՝ կին):

eingewöhnen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. բյ. վարժեցընել, տեղւոյ մ'օդին ընտանեցընել՝ վարժիլ, ընդելանել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. օդին վարժիլը՝ վարժութիւն ընտանենալը. օդընդելութիւն:

eingezogen, դրբ. անց. եւ ած. գ. = einziehen ին նշանակութեանց մէջ. 2. ներանձնացեալ, առանձնացեալ:

E'ingezogenheit, իգ. 31. ներանձնացեալ կեանք, մենակեցութիւն, հրաժարում յաշխարհէ:

eingießen, նբ. 2ի. բյ. թափել՝ հեղուլ... բանի մը մէջ... 2. փխ. ընդ. ազդել, թելադրել, տուն տալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հեղում, թափում. ազդում, թելադրութիւն, տուչութիւն:

eingittern, նբ. 3ա. բյ. շուրջանակի վանդակապատ ընել, վանդակով պատել:

eingliedern, նբ. 3ա. բյ. ագուցանել, ներս մուծանել՝ խօթել. ընդխառնել:

eingraben, նբ. 23. բյ. ընդաւաղել, թաղել՝ ծածկել (հողին տակ). 2. ցից զամել, ցցել, վարսել. 3. ար. քանդակագործել, փորագրել. փխ. in's Gedächtniß — միտքին մէջ դրոշմել՝ տպաւորել՝ քանդակել: sich — փբ. sich in seine Bücher — իր գրքերուն մէջ թաղուիլ՝ խորամուխ ըլլալ. 2. (աղուէսս՝ գորշուկ) որջամուտ ծակամուտ ըլլալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. թաղում, ընդաւաղում:

eingravi(e)ren, նբ. 3ա. բյ. ար. (բանի մը մէջ...) դրոշմել, փորել:

eingreifen, չբ. h. 3ի. բյ. in et. — ձեռքը բանի մ'երկնցընել, դպչիլ, շօշափել. in die Saiten — աղիքները՝ քնարի թելերը բախել. 2. ար. (անուաձանեաց) մէջէ մէջ մտնել, ընդխառնիլ. բ. փխ. die Theile des Systems greifen gut in ea. ein այս դրութեան մասունքն զիրար աղէ՛կ կը բռնեն՝ իրարու հակառակ չեն. 3. փխ. բանի մը միջամուխ՝ ձեռնամուխ ըլլալ, ձեռք զարնել. 4. J—m, in J—s Rechte — մէկուն իրաւանց ձեռներէց ըլլալ՝ վնասել: — չ. 22բ. անյ. ար. ձեռնձգութիւն, միջամտութիւն, զիրար բռնելը: —d, դրբ. ներ. եւ ած. գ. = անի-

ըն—ալթին նշանակութեամբ ձեռ. 2. արգիլանագործ, զօրեղ, ազդող։

éingrenzen, նբ. 3փ. բփ. սահմանել, սահման դնել, եզրաւորել. փխ. սահմանաւորել, չափաւորել։

E'ingriff, ար. 10. = Eingreifen, չ. 2. փխ. (մեկուն) իրաւանց միջամտում՝ ձեռնձգութիւն։

E'inguß, ար. 14. = Eingießen, չ. 2. ար—. կաղապար։

éinhacken, չբ. h. 3—. բփ. in et. — կացնաւ զարնել, կացնի հարուածներ տալ։ — նբ. խհ. միս ծեծել՝ մանրել, յօշել։

éinhäkeln, նբ. 3—. բփ. ճանկերով բանի մ'անցընել՝ ագուցանել՝ կախել՝ կառչել։

éinhak||en, նբ. եւ չբ. ſ. 3—. բփ. կոճկել, աղխել, ճարմանդն անցընել։ ſich — փբ. իր կոճակները՝ ճարմանդները անցընել։

E'inhalt, ար. 10. դադար, դադարում. ընդմիջահատութիւն, ընդմիջելը. e—r Sache (տր.) — thun բանի մ'արգելք՝ սանձ դնել, բան մը խափանել, դադարեցընել։

éinhalt||en, նբ. 2ն. բփ. 3. — զմեկն (իր տունը) պահել՝ արգելուլ. ſich — փբ. տունը նստիլ։ — նբ. դադրեցընել, (շարժումը) կեցընել. բռնել. ի կախ թողուլ. 2. բան մը (կէտ առ կէտ) պահել, ճշգութեամբ պահպանել։ — չբ. h. կենալ, դադարիլ, հանգիստ դադար առնուլ. mit dem Lesen — կարդալը՝ ընթերցումն ընդհատել։ — չ. 22բ. ան.+. —ung, իփ. 31. դադարում (= Einhalt). ճշդիւ պահպանութիւն։

éinhandeln, նբ. 3—. բփ. գնել. et. gegen et. Anderes — բան մը բանի մը հետ փոխել, առուտուր ընել. փոխանակել. 2. վաճառատեղէն բան մը գնել։

éinhändig||en, նբ. 3—. բփ. ձեռքն յանձնել. 2. իրփ. աւանդել։ — չ. 22բ. ան.+. —ung, իփ. 31. ձեռքը տալը՝ յանձնելը. իրփ. աւանդումն։

éinhäng||en, նբ. 3—. բփ. (բանի մը մէջ...) կախել, (գինը...) կախել, առկախել։ — չ. 22բ. ան.+. —ung, իփ. 31. կախում, առկախում։

éinhauch||en, նբ. 3—. բփ. շունչ տալ. 2. — einhalten, 1.; 3—m Leben — զմեկն իր շնչովը կենդանացընել. փխ. ներշնչել. թելադրել. ազդել։ —ung, իփ. 31. ներշնչում, կենդանութիւն, ազդում, թելադրութիւն։

éinhauen, չբ. h. 2ն. բփ. (տ. hauen) auf կամ in 3. et. — սուրը... ձեռքը մեկուն՝ բանի մը վրայ յարձակիլ. auf den Feind — սուր ի ձեռին թշնամւոյն վրայ խոյանալ՝ դիմել՝ յարձակիլ. 2. փխ. ըստ. wacker — շատ ուտել, փորը ակռել։ — նբ. (սուր...) մխել, վարել. 2. ein Loch — ծակ բանալ. 6րտ. eine Figur in den Stein — քարի վրայ պատկեր մը փորագրել՝ քանդակել. 3. ար—. (միսն ազելու համար) մաս մաս կտրել։

éinhäufig, ած. 6. տվ. տ. ein...

éinheb||en, նբ. 2ը. բփ. eine Thür — դուռ մը (ծխնիներուն մէջ) անցընել. ար—. տպ. թերթ մը ապելու համար մամլոյ մէջ դնել։

éinheften, նբ. 3բ. բփ. կարելով կցել (բանի մը). 2. ար—. ein Buch — գիրք մը կարել։

éinheilen, չբ. ſ. 3—. բփ. (հրացանի գնդակ... մը) վէրքի մէջ միսալով գոցուիլ։

éinheimisch, ած. 6. (հկ—նչ. ausländisch) տեղացի, բնաշխարհիկ, քաղաքի մը (սեպհական). տկ. — machen ընտանեցընել, ընդելացունել, բնակչացընել. — w. տեղացի՝ բնաշխարհիկ ըլլալ։

éinheimsen, նբ. 3փ. բփ. իրկ. շտեմարանել, (ցորենը) շտեմարան ժողվել՝ հորել։ — չ. 22բ. ան.+. համբարելը, ամբերումն։

éinheirathen, ſich — փբ. 3բ. բփ. ſich in eine Familie — կարգուելով՝ ամուսնանալով ընտանեաց մը մէջ մանել՝ ընտանեաց անդամ ըլլալ։

E'inheit, իփ. 31. միութիւն. 2. միութիւն, միաբանութիւն, համաձայնութիւն. (խորհրդոց) միութիւն. նոյնութիւն. յաջորդութիւն, կապ։

éinheitlich, ած. 6. միաբանութեան համաձայն. 2. միաւորական. 3. (միջավայրի մը վրայ միացեալ) կեդրոնացեալ. —e Regierung կեդրոնական կառավարութիւն։

Digitized by Google

E'inheitlichkeit, իգ. 31. անյք. միաւորութիւն, համաձայնութիւն. կենդրոնացուցում:

einheiz||en, չբ. h. 3գ. բյ. ջեռուցանել, տաքցընել. փխ. ընտ. 3—m tüchtig — զմէկը քրտնցընել, ի նեղ արկանել. մէկուն գլուխը տաքցընել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. ջեռուցում, տաքցընելը:

E'inheizer, ար. 22ա. տաքցընող, ջեռուցիչ. ջեռուցող:

einhelfen, չբ. h. 2գ. բյ. 3—m — մէկուն (ներս մտնելու) օգնել. մտ. խօսելու ատեն մէկուն ետեւէն զրուցել՝ տուն տալ:

E'inhelfer, ար. 22ա. օգնական. ետեւէն ըսող, տուն տուող:

einhellig, ած. 6. E'inhelligkeit, իգ. 31. տ. ein...

einhemmen, նբ. 3ա. բյ. (անիւն) անուակապով կապել՝ սեղմել:

einher, մկ. (շարժում ցուցընող մասնիկ բայից հետ (միշտ բյ.) դրեալ է խօսողին քովնանայ դէպը շարժում). -fliegen դէպ ի (հոս) թռչելով գալ մօտենալ. -gehen շափակցեալ քայլերը գալ մօտենալ, ծանրութեամբ քալել. 2. -stolzi(e)ren սիրամարգի պէս ծանր քալել, շռայլել, շորորալ, սիգալ:

einhetzen, նբ. 8գ. բյ. որս. (շներն՝ որսական բարակներն) երէի վրայ գրգռել:

einhol||en, նբ. 3ա. բյ. շքեղութեամբ՝ մեծաշուք հանդիսով մէկուն դիմացն ելլել (զինքը քաղաք բերելու համար). 2. զհետ պնդել եւ հասնիլ. փխ. 3. im Lernen — ուսման մէջ մէկուն հասնիլ՝ հաւասարիլ. 3. կորուսած ժամանակը լեցընել՝ նորոգել. 4. երթալ բերել՝ առնուլ. die Genehmigung — հրաման խնդրել առնուլ. Nachricht über et. — տեղեկանալ, լուր՝ տեղեկութիւն ուզել՝ առնուլ: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. — բայէն նշանակութեանց հետ. feierliche(s) — հանդիսական դիմաւորում՝ ընդունելութիւն:

E'inhorn, տ. ein...

E'inhufer, ար. յք. 22ա. տ. ein...

E'inhülfe, իգ. 35. օգնութիւն, օգնականութիւն, զօրավիգն:

einhüll||en, նբ. 3ա. բյ. փաթթել, բանի մը մէջ պատատել, ծալլել. 2. ծրար՝ կապոց ընել, ծրարել. 3. փխ. ծածկել, այլակերպել, անծանօթացընել: sich — չբ. փաթթուիլ: —ung, իգ. 31. փաթթելը, պատատում, կապոց ընելը. այլակերպութիւն:

einig, ած. 6. միաբան, համաձայն, համախորհուրդ. — werden über et. բանի մը վրայ միաբանիլ. mit sich selbst nicht — sein անորոշ վիճակի մէջ ըլլալ, տատամսիլ, տարակուսիլ, դեդեւիլ: —e(r), —es, անորոշ դր. 6. քանի մը. էգրեա է. —e, յք. ոմանք, քանի մը, ինչ ինչ. ich habe —e քանի մը հատ (անկէ) ունիմ. —e zwanzig Jahre քսան եւ քանի մը տարի. —e... Andere... ոմանք... ոմանք, կէսք... այլք. —es ինչ ինչ բաներ:

ein(ig')||en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. միացընել, միաբանել. 2. համաձայնցընել, ի մի միաբանութիւն ածել: sich — = einig werden (տ. einig): — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. միաւորութիւն, միութիւն, համաձայնցընելը, համաձայնութիւն:

einigermaßen, մկ. կերպով մը, ուէք ինչ օրինակաւ, ըստ ինքք:

E'inigkeit, իգ. 31. անյք. միաբանութիւն, համաձայնութիւն, հաւանութիւն, միութիւն. առծ. — macht stark առասպել երեքկին մի վաղվաղակի խզեսցի, միութիւնը զօրութիւն յառաջ կը բերէ:

einimpf||en, նբ. 3ա. եւ 3գ. բյ. բժշ. հիւանդութիւն (ծաղիկ...) պատուաստել՝ սխել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. պատուաստելը, պատուաստում:

E'inimpfer, ար. 22ա. բժիշ, պատուաստիչ:

einjagen, նբ. 3ա. բյ. առջեւէն հալածելով տեղ մը մտցընել՝ մուծանել. 2. փխ. 3—m et. — (յանկարծական յուզմամբ) մէկուն բան մ'ազդել. 3—m Furcht — մէկուն երկիւղ պատճառել՝ ազդել: — չբ. s. in die Stadt — քառարշաւ ընթացիւք քաղաք մտնել:

einjährig, ած. 6. տ. ein...

einjochen, նբ. 3ա. բմ. երջ. եզերը լծել՝ սամետել։

einkalken, նբ. 3ա. բմ. ար. երջ. կրաջրոյ մէջ դնել, կրաջրել։

einkapsel‖n, նբ. 3ա. բմ. թաղանթով պատել, թաղանթապատ ընել։

einkassi(e)r‖en, նբ. 3ա. բմ. ձև. պահանջք՝ առնլիք... առնուլ՝ ժողվել։

E'inkauf, ար. 13. = Ankauf.

einkaufen, նբ. 3ա. բմ. գնել, գնոց առնուլ, գնել բերել։ — նբ. եւ sich — ձբ. 3. — մէկուն համար ընկերութեան մէջ մտնելու իրաւունք գնել։ — չ. 22բ. անյ. = Ankauf.

E'inkäufer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. գնող։

einkehlen, նբ. 3ա. բմ. ար. ճրտ. սիւն մ'ակօսաձեւ փորել, խողովակաձեւ ընել. 2. ein Dach — երկու տանեաց իրարու կցած մասանց մէջ խողովակ անցընել։

E'inkehr, էգ. 31. իջեւան՝ պանդոկ մ'երթալը, օթեւանիլը. 2. իջեւան, պանդոկ. 3. փխ. — in sich selbst ինքն իրեն դառնալը՝ գալը, միտքն ամփոփելը։

einkehren, չբ. ſ. 3ա. բմ. bei J—m, in einem Gasthofe — մէկուն քովը ա-դանիլ՝ գիշերն անցընել, պանդոկ մ'իջնալ, օթեւանիլ. 2. փխ. ինքն իրեն դառնալ, ուշքը վրան՝ գլուխը գալ։

einkeller‖n, նբ. 3ա. բմ. գինին մառան՝ գինետուն իջեցընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. գինետուն տանիլը. (գինետուն տանելու) վարձք՝ սակ։

einkerben, նբ. 3ա. բմ. ար. հաշուեփայտին վրայ նշանել՝ կտրել՝ քերթել։

E'inkerkerer, ար. 23ա. բանտապան, բանտարգել ընող, բանտ դնող։

einkerker'n, նբ. 3ա. բմ. բանտարկել, բանտ դնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. բանտարկութիւն, բանտ դնելը։

einketten, նբ. 3բ. բմ. շղթայի զարնել, շղթայակապ ընել։

einklagen, նբ. 3ա. բմ. էրգ. eine Schuld — պարտքի մը վճարումը դատաստանաւ պահանջել՝ խնդրել, բողոքել։

einklammern, նբ. 3ա. բմ. կարթել, ճանկել, ճանկով բռնել. 2. ար. փակագծել, փակագծի մէջ առնուլ։

einkleben, նբ. 3ա. բմ. մէջը... կպցընել, մածուցանել, փակցընել։

einkleid‖en, նբ. եւ sich — ձբ. 3բ. բմ. հագցընել, հագուեցընել, զգեստաւորել. sich — հագնիլ, զգեստաւորիլ. 2. einen Mönch — կրօնաւորի մը սքեմ տալ, կրօնաւոր ընել. 3. փխ. e—n Gedanken —, in Worte — մտածութիւն մ'ընդլայնել՝ ընդարձակել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. զգեստաւորում, հագուեցընելը. սքեմ տալը. (խորհրդոյ մը) ընդլայնում։

einklinken, նբ. (եւ չբ. ſ.) 3ա. բմ. փակաղակով՝ մղլակով գոցել, գոցուիլ, փակուիլ։

einklopfen, նբ. 3ա. եւ 3ձ. բմ. einen Nagel — գամ մը գամել՝ զարնել. բեւեռել. 2. (պատ մը...) զարնելով վար առնուլ, կործանել։

einkneten, նբ. 3բ. բմ. խմորը թըրմելով մէջը բան մը խառնել։

einknicken, նբ. 3ա. բմ. բան մը (կէս) կոտրել, կորացընել, ծռել։ — չբ. h. կոտրիլ, կորանալ, ծռիլ։

einknüpfen, նբ. 3ա. եւ 3ձ. բմ. կապել, հանգուցել։

einkochen, չբ. ſ. 3ա. բմ. եռալով՝ եփուելով պակսիլ, նուազիլ. — lassen (եփելով) թանձրացընել, խիւս դարձընել, խախաց ընել։ — նբ. (շաքարի մէջ պտուղները) եփել, շաքարապատ ընել, բանդակ եփել (= einmachen, 2.)։

einkommen, չբ. ſ. 3ձ. բմ. (անցք համար) (մէկուն) գալ հայցուածք մ'ընել, բան մը խնդրել, խնդիր մ'ընել. 2. (էրոյ համար) համբարուիլ. շտեմարան մտնել (ցորենեղինաց). (ուրիշ համար) = eingehen, 4.; 3. միտքը գալ՝ իյնալ, զգալ. sich et. — lassen բան մը յիշել՝ միտքը բերել։ — չ. 22բ. անյ. = բայքն նշանակութեանց հետ. 2. նախ— յդ. ադ. բայց ա—. լա—. Einkünfte, մուտք, եկամուտք։

Digitized by Google

einkoppeln, նբ. 3ա. բյ. երկ. փաթ-կել, շարս կողմը դոցել, շղթայա-պատել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. փաթկելու՝ շղթայապատելու անգ:

einkratzen, նբ. 3գ. բյ. քերելով՝ փորելով խորունկցնել...., (բանի մը մէջ...) փորել (հմմտ. eingraben, նբ. 3.):

einkriechen, չբ. f. 3b. բյ. մագլե-լով՝ սողոսկելով՝ սողելով ներս մտնել:

einkriegen, նբ. 3ա. բյ. ընդ. — einbekommen, 3.

einkrumpf(s)en, նբ. 3ա. բյ. ար. (դրբ. անց. ընդ— eingekrumpfen) — krimpen. — չբ. f. — eingehen, չբ. 6.

Einkunft, (ցնցա.) իգ. ... յդ. Einkünfte, իգ. 13. արդիւնք, շահ, եկա-մուտք: 2. իըդ. արդիւնք, ար-դիւնք, շահ:

einlad(en, նբ. 23. բյ. (տ. laden) բեռնաւորել, նաւ մը վաճառքով աղխադրել. eine (Flinten-) Kugel — հրացանը գնդակով լեցնել. 2. հրաւիրել՝ կանչել (ի ճաշով՝ ի խնճոյս): — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հրաւէր, կոչում. 2. ճաշ. հար-սանեաց՝ թագաւորին ճաշով հրաւի-րեալք՝ դրաւոր հրաւէր:

Einlader, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հրաւիրող, կոչող, կոչնատէր:

Einladungsschreiben, չ. հրաւի-րագիր. հրաւէր, կոչնագիր:

Einlage, իգ. 33. բանի մը մէջ դնելը, փակուած. կն. վաճառները ծալքերը, ամփոփուած. 2. (ծրարի մէջ փակեալ իր) ներփակեալ նա-մակ. 3. դրամագլուխ, վաճառա-կանաց ի դրամագլուխն դրած բա-ժինը. (խաղի մէջ) դրուած սակ:

einlager(n, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. բյ. դնել ի պահեստ. կն. վաճառքները ներս (խանութ) դնել՝ կուտել. 2. զին. (զօրաց...) բանակիլ, տեղ մը զօրաբերել. sich — բանակելու եր-թալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. կն. ապրանքը խանութ դնելը, շտեմարանում, մթերում. զին. զօրաբում, բանակում, բանակա-հարութիւն:

Einlaß, ար. 14. մուտք, մուտք, ներս թողուլը. 2. (մեծ դրան մէջ) դռնակ, մէջնադուռն:

Einlaßbillet, չ. կամ —karte, իգ. անցման տոմս, մտից, անցագիր: —geld, չ. մտնելու սակ:

einlassen, նբ. 2կ. բյ. անցնելու թող տալ՝ թոյլ տալ, մուտ շնոր-հել. 2. (մաս մը միւս մասին հետ ադէկ) կցել, հիւսել, բաղհիւսել. 3. ար. կառուցին փայլուննութիւնը բառնալ՝ անունել՝ աղօտացնել: sich — ֆբ. sich in, auf et. — (բանի մը) պատասխանել, իրը զինքը տալ. sich in ein Gespräch mit J—m — մէկուն հետ խօսքի բռնուիլ, զրանիւք անկա-նել. 2. (մէկուն հետ) յարաբերու-թեան մէջ մտնել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — Einlaß. 2. ար. կցում. հիւսուած, հիւսուած. (կառուցին) փայլունութիւնը բառ-նալը. պատասխանում, զբաղում. մի-ջամտութիւն:

einlaufen, չբ. f. 2կ. բյ. մտնել. 2. — eingehen, չբ. 4.; es ist eine Klage eingelaufen ամբաստանութիւն՝ բո-ղոք մ'ըրած՝ մատուցած են. 3. — einfließen, չբ. 4.: — նբ. վազելով դուռը... խորտակել ներս մտնել:

einlangen, նբ. 3ա. բյ. մախրա-ջրոյ մէջ դնել, մախրաջրել:

einläuten, նբ. 3բ. բյ. ի ձայն զանգակաց բանի մը սկիզբն իմացը-նել՝ լուր տալ՝ ծանօթացընել. die Messe — պատարագի զարնել, զանգակով պատարագի նշան՝ հրաւէր տալ:

Einlegeband, չ. 7. դրանշան, դրոց նշան դնելու ժապաւէն:

einleg(en, նբ. 3ա. բյ. բանի մը... մէջ դնել. Soldaten bei J—m — (զինւորին անցընելու) մէկուն տունը զինուոր դնել՝ զետեղել. 2. Kapitalien — (հա-սարակաց արկղը) դրամագլուխ դնել. ein Messer — դանակ մը դո-ցել. բ. (դրքի մը մէջ) յաւելուած մ'ընել, (յօդուած) յաւելուլ. Feuer in den Ofen — վառարանը կրակ նե-տել՝ դնել. Reben — որթատունկը տաշտաթաղ ընել՝ հողով ծած-կել. 3. ար. գրչ. մանրիկ մէջ թուղթ դնել. mit Gold oder Silber — ոսկւոյ կամ արծաթի բարակ շեր-տերով հիւսել. (բանի մը վրայ փորուածը) դրուագել. 4. մատուց-անել. für J. eine Fürbitte — մէկուն

Digitized by Google

համար բարեխօս ըլլալ. sich für I. — մէկուն համար միջնորդ ըլլալ՝ միջամտութիւն ընել։ — չ. ձբ. անյփ. —ung, իգ. 31. զետեղում. 2. (արկղը) ստակ դնելը, աղուրի դնելը. 3. դրուագում, բաղհիւսում. 4. միջամտութիւն, բարեխօսութիւն։

E'inleger, ար. 22ա. (դրամագլուխ) դնող. 2. ար—. պջփ. տաշտաթաղ ընող՝ դնող. որգ. մամլոյ մէջ թուղթ դնող։

einleimen, նբ. 3ա. բյ. (բանի մը մէջ) սոսնձով կպցընել՝ փակցընել։

einleiten, նբ. 3բ. բյ. I. — մէկուն առաջնորդութիւն ընել, մէկը վարել. 2. et. — բան մը հոգալ՝ պատրաստել՝ կարգաւորել. ein Buch mit et. — գիրք մը բանով մը սկսիլ. գրքի մը յառաջաբան՝ ներածութիւն գրել. երժ. նախերգանք ընել։

E'inleitung, իգ. 31. ներածութիւն, յառաջաբան, նախակարգ բան. երժ. նախերգանք, սկիզբ. 2. պատրաստութիւն, կարգաւորութիւն. die nöthigen —en zu et. treffen հարկաւոր՝ նախահոգ պատրաստութիւնները տեսնել։

einlenk|en, չբ. h. 3ա. բյ. դարձնել (ուղիղ ճամբան) գալ՝ մտնել. 2. ձխ. nach einer Abschweifung wieder — (խօսքէն) քիչ մը խոտորելէն ետքը վերստին նոյնին դառնալ, այլախորհուրդ ըլլալ։ sich — ձբ. անդչ. (սակերաց) դիւրաթեք ըլլալ։ — չ. ձբ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

einlernen, նբ. 3ա. բյ. et. — բան մ'արմատաքի՝ հիմնովին՝ ի խորոց սորվիլ. (բանի մը) տեղեակ՝ վարժ՝ արմատապէս ըլլալ։

einlesen, նբ. 2է. բյ. ժողվել, քաղել. 2. ար—. տպ. տառեչներն այնպէս շարել՝ որ ստորւոյն վրայ գիրար խաչաձեւ կարեն։ sich — ձբ. sich in einen Schriftsteller — մատենագրի մ'ոճին վարժիլ՝ ընտանենալ։

einleuchten, չբ. h. 3ձ. բյ. յայտ յանդիման երեւալ. Das leuchtet ein այս յայտնի՝ մէկին է, յայտնապէս աչքի կը զարնէ։ —d, դ։բ. ներբ. եւ ած. 6. յայտայանդիման, մեկնակ, լուսաւոր, բացայայտ։

einliefer|n, նբ. 3ա. բյ. = abgeben, 1.։ —ung, իգ. 31. = Abgabe, 1.

E'inlieferungsschein, ար. ստացագիր, առընկալագիր։

einliegen, չբ. ի. 3ժ. բյ. ներփակեալ ըլլալ, (բանի մը մէջ...) ըլլալ. 2. (անձանց համար) (մէկուն քով՝ տունն) երթալ. բնակիլ։

einlippig, ած. 6. բսլ. բ. ein...

einlochen, նբ. 3ա. բյ. ար—. ծակ բանալ, ծակել։

einlogieren (...լոժ...), նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. բյ. բնակիլ, բնակութիւն հաստատել։

einlös|en, նբ. 3գ. բյ. (զմէկն իւր խոստումէն՝ գրաւէն...) ազատել՝ ազատ կացուցանել. 2. վճ. die Accepte — փոխանակագրով պարտաքերը վճարել. (փոխանակագիր մը) վճարել, յետս առնուլ։ — չ. ձբ. անյփ. —ung, իգ. 31. ազատումն. գրաւաթափութիւն. (փոխանակագրի...) վճարումն։

einlullen, նբ. 3ա. բյ. քաղցր մրմունջով քնացընել, օր օր ընել։

einmachen, նբ. 3ա. բյ. (բանի մը մէջ...) դնել, զետեղել. 2. շաքարել, պտուղները շաքարով եփել. 3. թրջել, խմորը շաղուել՝ զանգուածել. ար—. ցեխ՝ կաւ շաղախել՝ շաղուել։

einmahlen, նբ. 3ա. բյ. իբր պաշար աղալ (պահելու համար), բնագուն աղալ։ sich — ձբ. աղալով նուազիլ, քիչնալ։

einmal, մ. անգամ մը, մի անգամ. — über das andere վրայէ վրայ. ետեւէ ետեւ. noch — անգամ մըն ալ, դարձեալ. առ. — ist kein Mal մէկ անգամը չի հաշուիր, մէկ անգամ բան մը չէ. 2. —..., —... երբեմն (այսպէս կ'ըլլայ), երբեմն... (այնպէս), մերթ ... մերթ ... auf — յանկարծ, մէկէն ի մէկ. et. noch — machen բան մը վերստին սկսիլ, կրկնել. 3. (անորոշ ժամանակ ցուցնելու) երբեմն, յառաջագոյն. (առդ.) օր մը, երբեմն. ich bin nun — so ինչ ըսենք ես այսպէս եմ, մէյմը այսպէս եղեր եմ. es ist nun — geschehen եղածն եղած է, ալ իրր չի փոխուիր. und

Digitized by Google

Sie — abgereist, so... եթէ մէյմը ճամբայ ելլէք, ան ատեն... komm' — her! մէյմը հոս եկուր. 4. nicht — եւ ոչ իսկ, եւ ոչ ալ...։

einmännig, ած. 6. տե՛ս. ein...

einmarini(e)ren, նբ. 8ա. բյ. աղել. (ձուկ...) յաղել, աղաջուր դնել։

Einmarsch, ար. 13. գյն. զօրաց ներս մտնելը, արշաւանք։

einmarschi(e)ren, չբ. s. 8ա. բյ. գյն. զօրաց (քաղաք) մտնել։

Einmaß, չ. 20. անյ. (չափի մէջ) նուազութիւն, պակասութիւն։

einmauer|n, նբ. 3ա. բյ. որմ. կնքել, բերանը (հողով՝ կաւչով) փակել. 2. չորս կողմը պատ շինել, պատով շրջափակել՝ գոցել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. որմ. գոցելը, կնքելը. որմնարգելութիւն, շրջափակութիւն։

einmeißeln, նբ. 8ա. բյ. որմ. քանդակագործելով՝ գրոցով ծակել՝ փորել։

einmeng|en, նբ. 3ա. բյ. (բանի մը... մէջ) խառնել։ sich — ներ. in et. — բանի մը մէջ խառնուիլ՝ մտնել՝ նետուիլ՝ միջամուխ ըլլալ. (համոզակեր...) ի մէջ անկանել՝ միջնորդել. sich unberufen — անհրաւէր մէջ մտնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խառնուրդ եւ խառնուած. միջամուխ ըլլալը, միջամտութիւն, միջնորդութիւն։

einmieth|en, նբ. եւ sich — ներ. 3բ. բյ. 3. — կանխաւ մէկուն համար բնակարան մը վարձել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վարձակալութիւն, բնակարան վարձելը։

einmischen, տ. einmengen.

einmünd|en, չբ. h. 3բ. բյ. in das Meer — ի ծով թափիլ՝ հոսիլ. 2. կառափողից ճամբան փոխել, արգանել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հոսում, (ծով) թափումը։

einmünzen, նբ. 3բ. բյ. ստակները դարձեալ թափել՝ կոխել, վերաձուլել։

Einmuth, տ. ein...

einnageln, նբ. 8ա. բյ. (բանի մը... մէջ) գամել, բեւեռ զարնել։

einnähen, նբ. 3ա. բյ. կարելով կցել, բանի մը վրայ կարել. 2. ասղնագործելով նկարակերտի մը վրայ (ծաղիկներ...) կցել, ծաղկագրոշմ նկարակերտել. 3. կարելով նեղցնել։

Einnahme, իգ. 35. (քաղքի...) առում, (գաւառի մը) ասպատակութիւն. 2. մուտք, եկամուտք (հկ. Ausgabe). 3. հաս, հասոյթ։

Einnahmebuch, չ. եկամտից մատեան։

einnehmbar, ած. 6. առնուել։

einnehmen, նբ. 2գ. բյ. պարփակել, ընդունիլ, բովանդակել. Speise und Trank — կերակուր առնուլ, ճաշակել. 2. (բռնութեամբ քաղաք) առնուլ՝ տիրել. mit Sturm — յարձակմամբ առնուլ՝ տիրել. 3. տեղ մը գրաւել՝ բռնել. 3—6 Stelle — մէկուն տեղն անցնիլ, զմէկը փոխանակել. 4. փխ. յանկուցանել, յիւրն ձգել, գրաւել. ihre Anmuth nimmt uns für sie ein իր ազնուութիւնը զմեզ կը գրաւէ՝ յիւրն կը յանկուցանէ. sich — lassen գրաւուիլ, նախապաշարուիլ։ — չ. 22բ. անյ. առում, ընդունիլը. յափշտակութիւն. աշխարհակալութիւն. նախապաշարում. յանկուցում. գրաւում։

Einnehmer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. մաքսատու, բաժատու, հարկաժողով, հարկապահանջ։

einnicken, չբ. s. 3ա. բյ. ընդ. = einschlummern.

einnieten, նբ. 3բ. բյ. որմ. գամին ծայրը րթացընել՝ գուլցընել։

einnisten, sich — ներ. 3բ. բյ. բունիլ, բոյն դնել՝ հաստատել. 2. փխ. տեղ մը բնականալ՝ հաստատուիլ, բնակութիւնը հաստատել, զետեղուիլ։

Einöde, իգ. 35. տ. ein...

einöl|en, նբ. 3ա. բյ. իւղել, եղոտել, իւղով թրջել՝ օծել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. իւղաթրմութիւն, իւղով թրջելը՝ օծում։

einordn|en, նբ. 3բ. բյ. կարգաւորել, տեղաւորել, զետեղել, կարգի դնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. կարգաւորութիւն, տեղաւորում։

einpaarig, տ. ein...

Digitized by Google

einpack||en, նբ. 3ա. բժ. ծրարել, կապոց ընել, փաթթել. 2. մն. (ձիերը...) տակառներու մէջ լեցընել. in Kisten — արկղներու մէջ դնել, արկղել. in Papier — թղթով պատատել, թղթի մէջ փաթթել. ընփ. ուտել, խծողել, ներս առնել, ամ. քփոել: — չբ. հ. ճամբապարհորդելու պատրաստութիւն տեսնել, փաճառքներն ամփոփել. 2. փխ. ելլել երթալ. հեռանալ. ճամբայ ելլել: sich — փբ. (= sich einmummeln) քնանալ: — Հ. ՀՀբ. անյփ. —ung, էգ. 31. ծրարում, փաթթելը, պատատում, ամփոփում, ժողովում, տակառներու՝ արկղներու մէջ դնելը, յարդապատ ընելը:

Einpacker, ար. ՀՀա. ն. —in, էգ. 31. ժողվող, ծրարող, պատատող:

einpappen, նբ. 3ա. բժ. կպցնել, (մէջը...) փակցնել. 2. ընփ. ուտել, սպառել:

einpassen, չբ. հ. 3փ. բժ. in et. — բանի մը պատշաճիլ՝ յարմարիլ, ի դէպ գալ: — նբ. յարմարցնել, ճշդեցընել, պատշաճեցընել. 2. ար—. խրատու անցընել: — Հ. ՀՀբ. անյփ. —ung, էգ. 31. յարմարութիւն, կցում, պատշաճութիւն, ագուցում, գրուագում:

einpassi(e)ren, չբ. ս. 3ա. բժ. մըտնել: — Հ. ՀՀբ. անյփ. մուտք, անցք:

einpeitschen, նբ. 3փ. բժ. մաթխոթել, խարազանի հարուածներով մտրակելով մէկուն միտքը բան մը մուծանել, ծեծելով բան մը սորվեցընել:

einpelzen, նբ. 3ա. բժ. ար—. պչփ. = einpropfen, նբ.:

einpfähl||en, նբ. 3ա. բժ. չորս կողմը ցից զարնել, (գետինը) ցցել, ցցապատնէշ շինել: — Հ. ՀՀբ. անյփ. —ung, էգ. 31. ցցապատնէշ՝ շերտափակ ընելը, ձողաբարձ պատելը:

einpfeffern, նբ. 3ա. բժ. պղպեղել, պղպեղ ցանել:

einpferchen, նբ. 3ա. բժ. խչկ. գոմի մէջ արգելուլ, գոմարգել ընել:

einpflanzbar, ած. 6. անկելի, բուսական:

einpflanz||en, նբ. 3փ. բժ. einen Baum — ծառ մը անկել. 2. փխ. մէկուն միտքը բան մը մուծանել՝ տպաւորել: sich — փբ. անկուիլ. փխ. դրոշմիլ, տպաւորիլ: — Հ. ՀՀբ. անյփ. —ung, էգ. 31. անկարկութիւն, անկում, տպաւորութիւն, տպաւորում:

einpflastern, նբ. 3ա. բժ. սալայատակ ընել, սալաքարով պատել. 2. քար սալայատակի մէջ դնել. 3. վբ. սպեղանեօք պատել:

einpflöcken, նբ. 3ա. բժ. սեպով հաստատել, բեւեռապինդ ընել. 2. գամով պատել՝ փակել:

einpflügen, նբ. 3ա. բժ. = einackern.

einpropf||en, նբ. 3ա. եւ 3փ. բժ. պատուաստել. պչփ. պատուհասել, պատուաստել: — Հ. ՀՀբ. անյփ. —ung, էգ. 31. պատուաստում, պատուհասում:

einpichen, նբ. 3ա. բժ. ձիւթով օծել, ձիւթոտել. 2. ձիւթով հաստատել:

einpräg||en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. բժ. դրոշմել, տպաւորել. դրոշմուիլ, տպաւորուիլ. 2. (sich) dem Gedächtnisse — յիշատակին՝ մտքին մէջ դրոշմել, քանդակել. sich et. tief — բանի մը թափանցել՝ խորամուխ ըլլալ: — Հ. ՀՀբ. անյփ. —ung, էգ. 31. դրոշմում, տպաւորութիւն, տպաւորում. ազդեցութիւն:

einpredigen, չբ. հ. 3ա. բժ. auf J. — մէկուն քարոզել՝ քարոզ կարդալ:

einpressen, նբ. 3ա. բժ. ճնշել, սեղմել, մամլիչ տակ ճմլել. 2. ճնշելով դրոշմել:

einpumpen, նբ. 3ա. բժ. ջրհանել, ջրհանով (ջուր) հանել:

einpuppen, sich — փբ. 3ա. բժ. կծկիլ, բոժոժիլ (որդանց): — Հ. ՀՀբ. անյփ. կծկիլը, բոժոժում:

einquarti(e)r||en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. բժ. բնակեցուցանել. զին. բանակեցընել. բնակիլ. զին. բանակիլ, տեղ մը զագարիլ: — Հ. ՀՀբ. անյփ. —ung, էգ. 31. զետեղում, բնակութիւն. զին. բանակում զօրաց. 2. բանակելու զօրք:

einquellen, նբ. 3ա. բժ. թրջել, ջրոյ մէջ ուռեցընել:

einrahmen, նբ. 3ա. բժ. շրջանակել, շրջանակ անցընել, ծնօտել:

Digitized by Google

einrammeln, [illegible] — einrammen. 2. [illegible]

einrammen, [illegible]

einrangi(e)r|en, [illegible] —ung, [illegible] — einreihen.

einräucher|n, [illegible] —ung, [illegible]

einräum|en, [illegible] (sich) eine Wohnung — [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] —ung, [illegible]

einrechnen, [illegible]

Einrede, [illegible] 2. [illegible]

einreden, [illegible] Jm et. — [illegible] Das lasse ich mir nicht — [illegible] 2. in et. — [illegible] —ung, [illegible] — Einrede.

einregistri(e)r|en, [illegible] —ung, [illegible]

einregnen, [illegible] es regnet hier ein [illegible] eingeregnet s.) [illegible] 2. [illegible]

einreib|en, [illegible] 2. (Einem sich — [illegible]) [illegible] sich (or.) den Arm mit der Salbe — [illegible] —ung, [illegible] 2. [illegible] —ung, [illegible]

einreich|en, [illegible] 2. eine Klage bei Gericht — [illegible] —ung, [illegible]

einreih|en, [illegible] 2. [illegible] —ung, [illegible]

einreiß|en, [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] tief eingerissenes Übel [illegible] —ung, [illegible]

Einreißer, [illegible]

einreiten, [illegible] ein Pferd — [illegible] 2. [illegible] — Einritt.

einrenkbar, [illegible]

einrenken, [illegible]

einrennen, [illegible] (s. rennen) auf J. — [illegible] sich den Schädel — [illegible]

einricht|en, [illegible] es so — daß... [illegible] 2. [illegible]

որել. Բ. Եղձ. (երգ մը քանի մը ձայներու) պատշաճեցնել՝ յարմարել. 3. Թւ. eine gemischte Zahl — խառն թիւ մը կոտորակի դարձնել. 4. (կոտրած ոսկրները) զետեղել, (խախտածը) տեղը դնել՝ բերել: — Չ. ՉՁԲ. անյ. —ung, էգ. 31. կանոնաւորելն, յարմարումն. կարկարգաւորում. (կոտորակի) փոխելը՝ դարձնելը. (խախտածը) դարձեալ հաստատելը. 2. միայն —ung, (ներքին) կազմութիւն՝ յօրինուածութիւն. zweckmäßige — տընտեսութիւն, խնայութիւն:

E'inrichter, ար. ՉՁա. կարգիչ, յարդարիչ:

einriegeln, ՆԲ. եւ sich — ՓԲ. 3ա. ԲՁ. աղխով՝ դռնափակով փակել, խղխել. պարզունակով գոցուիլ՝ փակիլ:

einritzen, ՆԲ. 3ա. ԲՁ. սակաւիկ ինչ մարմը պղծել՝ ցտել՝ չորփել. 2. (անունը) քանի մը փոյթ փորել՝ փորագրել:

einroll|en, ՆԲ. եւ sich — ՓԲ. 3ա. ԲՁ. ոլորել, գալարել. գալարիլ, ոլորիլ, գանձել: — Չ. ՉՁԲ. անյ. —ung, էգ. 31. գալարումն, ոլորումն:

einrück|en, ՆԲ. 3ա. ԲՁ. et. in et. — բան մ'ուրիշ բանի մը մէջ մուծանել. կարգի մէջ անցընել. (լրագրի մէջ յօդուած...) դնել, (ծանուցում մը) հրատարակել՝ հրատարակել. 2. տող մը ներսէն սկսիլ: — չԲ. f. (զօրաց տեղ մը) մտնել. in 3–4 Stelle — զմէկը փոխանակել, մէկուն տեղը անցնիլ: — Չ. ՉՁԲ. անյ. —ung, էգ. 31. ներս մուծանելը, զետեղումն. (լրագրի մէջ յօդուած...) դնելը, հրատարակութիւն:

E'insaat, էգ. 31. Եղջ. փարուցան, ցանք, ցանելն ու ցանուածն:

einsädeln, ՆԲ. 3ա. ԲՁ. (դերձան) դնել՝ լեցնել:

einsacken, ՆԲ. 3ա. ԲՁ. ստրմանիք... քսակի պարկի մէջ դնել՝ լեցնել. 2. ըռփ. գրպան դնել՝ նետել:

einsä|en, ՆԲ. 3ա. ԲՁ. Եղջ. Samen in's Feld — սերմ ցանել, սերմանել. das Feld — դաշտը սերմանել՝ ցանել: — Չ. ՉՁԲ. անյ. —ung, էգ. 31. սերմանացանութիւն:

einsägen, ՆԲ. 3ա. ԲՁ. — ansägen.

einsalb|en, ՆԲ. 3ա. ԲՁ. օծել, խնկաւորել. ձիթոտել, իւղել: — Չ. ՉՁԲ. անյ. —ung, էգ. 31. օծութիւն, օծումն:

einsalz|en, ՆԲ. 3Փ. ԲՁ. աղել, յաղել, աղ ցանել: — Չ. ՉՁԲ. անյ. —ung, էգ. 31. աղումն: E'ingesalzenes, Չ. 6. աղած (միս...):

E'insalzer, ար. ՉՁա. աղող, սատկածները մէջ ծովային տակեր՝ հարինկ դնող:

einsam, ած. 6. առանձին, մենակեաց, միայնացեալ, քաշուած. ein —es Leben führen մենակեաց ըլլալ, մենակեցութեամբ ապրիլ, առանձին կեանք վարել:

einsamig, ած. 6. փ. ein...

E'insamkeit, էգ. 31. ներանձնութիւն, քաշուածութիւն, առանձնութիւն. 2. առանձին տեղ, առանձնութիւն:

einsammel|n, ՆԲ. 3ա. ԲՁ. ժողվել. քաղել. 2. Almosen — ողորմութիւն ժողվել՝ մուրալ. էգ. Lorbeeren — նշան յաղթութեան կանգնել: — Չ. ՉՁԲ. անյ. —ung, էգ. 31. ժողովելը, քաղ, քաղումն. մուրողութիւն, մոյր:

E'insammler, ար. ՉՁա. —in, էգ. 32. (տասկ...) հաւաքող, ժողվող:

einsargen, ՆԲ. 3ա. ԲՁ. դագաղի մէջ փակել՝ դնել:

E'insatz, ար. 13. (խաղի մէջ դրուած) դրամագլուխ, խաղչէք. 2. (սեղանի...) յաւելուած, բան մը երկնցնելու համար փրան կցած մաս. 3. լանջակալ (շապիկներու վրայ ուղիղ կեռալու համար դարդ մը.) 4. կրկնածոյ՝ աղուցիկ կաշ՝ ամսան... 5. ձկնոց, ձկնատեսնք. 6. Եղձ. ձայնամուտ (երգելու սանել առանձին ձայնի մը սկսիլն):

E'insatz gewicht, Չ. ՎՑ. իրարու մէջ մտնող ծանրոց, կրկնակշիռ: —rohr, էգ. մէջէ մէջ մտնող՝ աղուցիկ խողովակ:

einsäuern, ՆԲ. 3ա. ԲՁ. Brot — հացը խմորել՝ թթուեցնել. գանգուածի մէջ խմոր դնել. 2. ԽՀ. աղաջրել:

E'insaugeader, էգ. ծծիչ երակ:

einsaug|en, ՆԲ. 2Է. ԲՁ. ծծել,

խմել. 2. պատզել, ծծել, ապառել: sich — չբ. ծծելով բանի մը կշտիլ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ծծում, պատզում:

einsäumen, նբ. 3ա. բձ. խծպել. լուել. (բանի մը) եզրները ներս դարձընել(ով կարել):

einschachteln, նբ. 3ա. բձ. տուփի մէջ դնել. բ. ապուցիկ տուփերն իրարու մէջ դնել: sich — չբ. ընփ. նեղ կառք մը մտնել, կառքի մէջ փակուիլ:

einschallig, ած. 6. փ. ein...

einschalten, նբ. 3ա. բձ. յաւելուլ, խառնել. (չվերարերեալ մաս մը) ի ներքս մուծանել՝ խանգարել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. կցուած. յաւելուած:

einschanzen, նբ. 3չ. բձ. զին. պատնիշապատ ընել, պատնիշով պատել. չորս կողմը պատուար շինել:

einschärfen, նբ. 3ա. բձ. 3—m et. — մէկուն բան մը թախանձանօք ըսել եւ ապսպրել տալ (յանձնել): — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. թախանձանօք յանձնարարութիւն: [ներս դնել՝ նետել:

einschaufeln, նբ. 3ա. բձ. թիով...

einschenken, նբ. 3ա. բձ. (գաւաթի մէջ...) լեցընել. չխ. 3—m klaren (կամ reinen) Wein — մէկուն ճշմարտութիւնը յայտնապէս ըսել, ճշմարտութիւնը չծածկել:

einschicken, նբ. 3ա. բձ. an eine Behörde et. — իշխանութեան մը բան մ՚առաքել՝ խաւրել:

einschieben, նբ. 2չ. բձ. ներս... առհեցընել՝ ապրդեցնել. 2. (բան մը...) փուռը դնել. 3. երկու իր իրարու խառնել՝ անցընել. e—n Satz... — (գրքի... մը մէջ) խօսք... մը մուծանել՝ ի ներքս խառնել. կ. մփ. խօսք... մուծանելով ի-մաստը խաթարել՝ ապականել. 4. 3. — զմէկը (պաշտօնի մը) բարձրացընել՝ յառաջ մատուցանել, զմէկը միւսին տեղն անցընել: sich — չբ. ապրդիլ, սողոսկիլ, մտնել (հմմտ. sich eindrängen): — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. == Բային նշանակութեանց հետ:

E'inschieber, ար. 22ա. գրքի... մը մէջ խօսք մուծանող՝ ի ներքս խառնող. բ. հնացարկու, փուռ դնող:

E'inschiebsel, չ. 22ա. միջարկեալ՝ ներս ապրդեալ բան. փր. փակագիծ. խօսք մուծանելով իմաստի խաթարում. 2. ոչա. հնոց արկեալ ռաարկայք:

einschießen, նբ. 3ի. բձ. գնդակոծել, գնդակոծելով քանդել՝ ապականել՝ խորտակել. 2. (նաեւ sich — չբ.) (հրացան) նետելու կրթել(ուիլ), հրահանգել, վարժել. 3. հրացան մը փորձել, հրացան արձակելով հրացանաձգութեան հեռաւորութիւնն որոշել. 4. ճարտարութեամբ խառնել՝ առհեցընել. իրական տոպակներու մէջ կորովութեամբ սուտ ստակ խառնել. բ. առփ. den Eintrag — կկել. կկոցել, ստոայնանկել. կ. նոլ. Ballast — նաւ մը խինճել, խճալից ընել. փ. ըճ. (արկղը) տակ համրել դնել: — չբ. ք. յանկարծ կործանիլ, փլչիլ. փլուզանիլ: — չ. 22բ. անյփ. գնդակոծութիւն, գնդակոծելով խորտակումն՝ ապականութիւն. հրացանաձգութեան կրթութիւն՝ վարժութիւն. հրացանափորձութիւն, հրացան մը փորձելը. խիճ լեցընելը. (նաւը) խճաբարձ ընելը:

einschiffen, նբ. 3ա. բձ. նաւ մըտցընել: sich — չբ. (դէպ ի...) նաւել, նաւարկել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. նաւ մտնելը, նաւարկութիւն:

einschirren, նբ. 3ա. բձ. ձին սանձով թամբով զարդարել, սապազինել:

einschlachten, նբ. 3բ. բձ. (խոզ մը...) մորթել (իբր պաշար՝ պարէն). 2. չխ. Bauerhöfe — (գիւղացւոց կալուածներն) իշխանական երկիրներուն հետ կցել:

einschlafen, չբ. ք. 3ի. բձ. քուն մտնել, քունը տանիլ. 2. չխ. (եռանդն...) նուազիլ՝ մարիլ. ցըրտանալ, թմրնալ. բ. մեղմով հանգչիլ (ի Տէր), մեռանիլ. 3. (անդամոց) բըրտանալ, թմրիլ, ընդարմանալ. mir ist das Bein eingeschlafen ոտուներս ընդարմացաւ՝ փայտացաւ: — չ. 22բ. անյփ. == Բային նշանակութեանց հետ:

Digitized by Google

einſchläfer|n, նբ. 3—. բձ. քնացընել, ննջեցընել. 2. անզգայ ընել, ընդարմացընել, թմրեցընել: — ն. 22բ. անջ. —ung, էգ. 31. մրափումն, ննջումն:

E'inſchlag, որ. 31. (ի նշան հաւանութեան) ձեռք առնելը՝ թօթուելը. 2. (փայլակի) հարուած, կայծակնահարութիւն. 3. (կապցի...) ծրարում, պատատում. 4. ներս դարձընելով՝ ծալլելով կարելը, հանդրիձում. ասփ. թեզան:

einſchlagen, նբ. 23. բձ. (զարնելով) ներս մուծանել, (գամ...) բեւեռել, գամել. 2. մրճով (ծակ) բանալ. 3. զարնել խորտակել՝ ապականել. die Fenſter — պատուհանները ջախջախել. die Thüre — դուռը խորտակել՝ կոտրել. 4. փաթթել, պատատել. ըստ. հողով ծածկել. 5. (կապճի... մէջ) դնել՝ զետեղել. 6. das Kleid — (կարճեցընելու համար) զգեստ մը հանդրիձել՝ կրկնել. 7. ճամբայ մը զարնել՝ մտնել. 8. ſich — զէնք նետելու՝ ձգելու փորձ ընել՝ հրահանգուիլ. ասփ. կկել, կկոցել: — չբ. h. auf 3. — գաւազան՝ սուր... ի ձեռքին մէկուն վրայ յարձակիլ. 2. բվ. պեղել մետաղահանքի մէջ փոս՝ ծակ բանալ. 3. (ի նշան հաւանութեան մէկուն) ձեռքը թօթուել. 4. բրաւնութեամբ մտնել. der Bliß hat in dies Haus eingeſchlagen (նաեւ անդ. բ. es hat eingeſchlagen) փայլակն (այս տան...) զարկաւ. 5. ſ. (հկ—նչ. abſchlagen եւ fehlſchlagen). er ſchlägt (gut) ein կը յառաջանայ, կը զարգանայ: — ն. 23բ. անջ. գամելը, բեւեռում. խորտակում, բեկում, կոտրում. պատատում, փաթթելը. (տակառի) մէջ լեցընելը. զինավարժութիւն, զինաշարժութեան կրթութիւն՝ հրահանգ. պեղում. կայծակնահարութիւն:

einſchleichen, չբ. ſ. —. ձրձ. ſich — ձբ. 3ի. բձ. սպրդիլ մտնել, կամացուկ մը՝ ծածկաբարութեամբ ներս մտնել, սողոսկիլ:

einſchleiern, նբ. 3—. բձ. (կուսանի մը) քող տալ՝ զգեստ հագցընել, միայնակեաց քոյր ընել. ſich — laſſen քող առնուլ, միայնակեաց քոյր ըլլալ:

einſchleifen, նբ. 3—. բձ. բոլլորով ներս բերել՝ մուծանել. բ. ը. մփ. մաքսանենգել, արգելեալ վաճառք մուծանել. 2. հանդուցել. հանդուցով մը հիւսել: ծ. —նբ. 3ի. բձ. որ—. (ապակեայ գաւաթի վրայ) պատկեր... փորել՝ գծագրել. einen Stöpſel in eine Flaſche — շիշի մը խցան յարմարցընել.

einſchlepp|en, նբ. 3—. բձ... ներս քաշել՝ քաշկռտել, քաշելով ներս մուծանել. 2. (հիւանդութիւն մը հետը) բերել: [փակելի:

einſchließbar, ած. 6. գոցուելի.

einſchließ|en, նբ. ſich — էբ. 3ի. բձ. փակել, կղպել. աղխել, փակը դնել. փակուիլ, գոցուիլ. 2. (տեղ մը բանով մը) շրջապատել, փակել. զին. (ամրոց...) պաշարել, պատել. 3. բանի մը մէջ դնել՝ պարունակել՝ ծրարել. 4. էի. (նախադասութիւն մը) փակագծել՝ փակագծի մէջ առնուլ. 5. բովանդակել, պարփակել, փակել, պարունակել. das Mittagsmahl mit eingeſchloſſen ճաշն ալ մէկտեղ առեալ. 3. in ſein Gebet — մէկուն համար աղօթել, զմէկն իւր աղօթից մէջ յիշատակել: — ն. 22բ. անջ. —ung, էգ. 31. — բային նշանակութեանց հմտ. պաշարումն, շրջապատում, արգելում:

einſchließlich, ած. 6. ի միասին. փաղառնաբար, ներփակաբար:

einſchlingen, նբ. 2—. բձ. բաղհիւսել, շարամանել. 2. որկորրստութեամբ կլլել՝ ուտել, լափլփել:

einſchlucken, նբ. 3—. բձ. կլլել. կուլ տալ. էի. համբերել:

einſchlummern, չբ. ſ. 3—. բձ. մրափել. էի. ցածնուլ. դադրիլ:

einſchlüpfen, չբ. ſ. 3—. եւ 3ի. բձ. մեղմով սպրդիլ, սողոսկիլ մտնել:

E'inſchluß, որ. 14. փակելը. կղպում, գոցելը. noch — (բանտերին) դռները գոցուելէն ետքը. 2. ներփակեալ նամակ...:

E'inſchluß|klammer, էգ. կամ —zeichen, չ. փակագիծ, փակիչ գիծ:

einſchmauchen, նբ. 3—. բձ. ծխել. ծխատել. ծխի ցուցընել:

Digitized by Google

einschmeichel|n, նբ. 3ա. բյ. J—m et. — զմէկը գգուելով՝ շողոքորթելով բանի մը զբաղեցընել՝ պատաղել. բ. քծնելով՝ գգուելով մէկուն բան մ'ընդունիլ տալ: sich — յբ. sich bei J—m — շողոքորթելով մէկուն աչքը մտնել: — ն. ձբ. ածյ. —ung, իգ. 31. շողոքորթութիւն, շողոմութիւն. գգուանք, քծինք: —d, դրբ. ներ. եւ ած. 6. շողոքորթ, քծնող. գգուող:

einschmeißen, նբ. 2ր. բյ. ընդ. բարերով (պատառահան...) կտորել՝ խախխախել. ռմ. զմէկը բանտը դնել, ծակ խօթել:

einschmelzen, չբ. ք. 2ե. բյ. որ—. հալիլ. ձուլիլ, լուծիլ: sich — յբ. հալելով քաշուիլ՝ ամփոփուիլ: — նբ. 3փ. հալեցընել, ձուլել:

einschmieden, նբ. 3բ. բյ. կռանելով՝ դարբնելով (բանի մը... մէջ) հաստատել. einen Verbrecher — յանցաւոր մը շղթայի զարնել:

einschmier|en, նբ. 3ա. բյ. (բանով մը...) օծել՝ քսել. 2. mit Fett, Öl — իւղով՝ ճարպով օծել, ճարպոտել, իւղել. 3. փխ. ընդ. J—m et. — երկայն բարակ մեկնել. 4. ընդ. (անօրակն...) աղտոտել, գէշ գրել, ձաղանել, մրոտել: — ն. ձբ. ածյ. —ung, իգ. 31. օծում, ճարպոտելը. իւղելը. աղտեղելը, աղտեղի՝ գէշ գրութիւն, ձաղանուք:

einschmuggeln, նբ. 3ա. բյ. մաքսէ փախցընել, մաքսանենգել: sich — յբ. = sich einschleichen. — ն. ձբ. ածյ. մաքսանենգութիւն:

einschmutzen, նբ. 3փ. բյ. = beschmutzen.

einschnallen, նբ. 3ա. բյ. կոճկելով՝ ճարմանդելով պնդել՝ սեղմել:

einschnauben, նբ. 2ե. բյ. բռնութեամբ կամ ազդիւ շունչ առնուլ, խորդալ. ընդ. քթով վեր քաշել, հոտոտալ, քթէն շունչ առնուլ:

einschneiden, նբ. 2ե. բյ. կտրատել, կտրտել. 2. կտրելով բանի մը մէջ դնել. հաստատել. s—n Namen — իր անունը (ծառերու) վրայ փորագրել. հաշուեփայտին վրայ դանակաւ նշանել՝ քարդել. Brot in die Suppe —, die Suppe — ապուրի մէջ հաց բրդել՝ մանրել. 3. երլ. (գործեն...) հնձել՝ քաղել: — չբ. h. կտրել, խոցել. փխ. tief in's Herz — սիրտն ի խոր խոցել, սիրտը վիրաւորել: — ն. ձբ. ածյ. կտրատում, կտրտում. քանդակում, փորագրելը. նշան դնելը. քարդում. հաց մանրելը, հացբրդուկ. հնձում, հունձք:

einschnei|en, նբ. 3ա. բյ. ձիւնաթաղ ընել, ձիւնով ծածկել: — ն. ձբ. ածյ. —ung, իգ. 31. ձիւնաթաղ ըլլալը, ձեան մէջ ծածկուիլը:

E'inschnitt, ար. 20. ճեղքուածք, կտրուածք. 2. (հաշուեփայտի վրայ) նշան, քարդ. 3. փորագրութիւն, փորուածք, քանդակ. 4. որմածերպ, որմածակ, թորիծ. 5. երլ. հունձք:

E'inschnittsmesser, ն. 1րբ. վիրադանակ, կտրոցակ:

einschnitzen, նբ. 3փ. բյ. (բանի մը... վրայ) փորագրել՝ քանդակել: [ընդ. քթախոտ քաշել:

einschnupfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. բյ.

einschnür|en, նբ. 3ա. բյ. ժապաւինել. ժապաւէնով կապել. 2. կապելով սեղմել, ամփոփել. փոխ. անդր. (անդամոց) կծկիլ՝ կարկամիլ: — ն. ձբ. ածյ. —ung, իգ. 31. ժապաւինում. կծկում, կարկամում:

einschränk|en, նբ. եւ sich — յբ. 3ա. բյ. չափաւորել, սահմանաւորել, սահման դնել. չափաւորիլ, սահմանաւորուիլ. 2. անձկացընել, նեղցընել. seine Ausgaben —, sich — ծախքը նուազցընել՝ չափաւորել: — ն. ձբ. ածյ. —ung, իգ. 31. սահմանաւորում. չափաւորութիւն. եղանակաւորում. անձկացուցանելը, նեղցընելը. 2. վերապահութիւն: —d, դրբ. ներ. եւ ած. 6. — բայէն ամէն նշանակութեանց հետ. 2. չափաւորիչ, ամփոփիչ, եղանակաւորիչ:

einschrauben, նբ. 2ե. եւ 3ա. բյ. պտուտակել, պտուտակով պնդել՝ հաստատել:

einschrecken, նբ. 3ա. բյ. զարհուրեցընել. ահաբեկել:

Digitized by Google

einschreib||en, նբ. 2ծ. բյ. (գրքի մէջ) գրել՝ անցընել. (անուն) մը ցանկի մէջ անցընել՝ առնուլ։ sich — ժբ. կամ ſ—n Namen — lassen անունը գրքի մէջ գրել տալ՝ անցընել, գրուիլ. in das Protokoll — արձանագրել, արձանագրի անցընել. ժխ. in das Gedächtniß — տպաւորել՝ գրոշմել ի միտս։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (անուն...) գրքի մէջ գրելը՝ անցընելը. գրութիւն, արձանագրութիւն։

einschreiten, չբ. ſ. 2խ. բյ. (շափեալ քայլիւք) մտնել. 2. ժխ. (բանի մը մէջ) նետուիլ, միջամտել, միջամուխ ըլլալ. gerichtlich gegen J. — զմէկն յատեան ձգձգել, մէկուն դատախազ ըլլալ, դատախօշ՝ դատապարտել ընել։ — չ. 22բ. անյ. ժխ. միջամտութիւն. դատախազութիւն։

einschroten, նբ. 3բ. բյ. գինետուն՝ մառան (տակառ...) իջեցընել։

einschrumpfen, չբ. 3ա. եւ 3ֆ. բյ. ամ. **einschrumpfeln**, չբ. ſ. 3ա. բյ. կարկամիլ, կարճուկ մնալ։

E'inschub, ար. 13. = Einschieben, չ. 2. յաւելուած։

E'inschüchterer, ար. 22ա. ահաբեկող, ահարկու, զարհուրեցուցիչ. խրտուցանող։

einschüchter||n, նբ. 3ա. բյ. զարհուրեցընել, ահաբեկ ընել, սարսափ ձգել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. զարհուրեցընելը, ահարկութիւն, ահաբեկութիւն։

einschul||en, նբ. 3ա. բյ. = abrichten, նբ. J. — մէկուն բան մը սորվեցընել՝ վարժապետել. 2. (ձի) (ծղբ. նախ-անձ մը...) հրահանգել, կրթել, թեքել. զէն. զօրքը մարզել՝ կրթել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կրթութիւն, վարժապետութիւն, հրահանգք, վարժք, մարզք։

E'inschuß, ար. 14. ժն. (արկղ գրուած՝ նետուած) սուակ. 2. ոստ. թեզան (= Einschlag, 4.)։

E'inschußspule, էգ. ոստ. կկոց, սոեծ (թեզանն անցնելու խողովակաձեւ գլանիկ)։

einschustern, չբ. h. 3ա. բյ. ընտ. կորսցնիլ. բ. նուազիլ, քիչնալ։

einschütten, նբ. 3բ. բյ. (ցորեն... պարկի մէջ) լեցընել։

einschwärz||en, նբ. 3ֆ. բյ. սեւցընել, թխացընել. ոստ. ռգ. թաքսնել. 2. (հնոն. ausschwärzen) = einschmuggeln.

E'inschwärzer, ար. 22ա. մաքսանենգ, մաքսէն (բան...) փախցընող։

einschwatzen, einschwätzen, չբ. h. 3ֆ. բյ. in et. mit (hin)— խօսակցութեան՝ շաղակրատութեան մէջ խառնուիլ։ — նբ. J—m et. — մէկը պատիր՝ փաղաքշանաց խօսքերով համոզել՝ հաւանեցընել՝ յորդորել (տ. anschwatzen)։ sich — ժբ. sich bei J—m — քծնող՝ փաղաքշանաց խօսքերով մէկուն աչքը մտնել. մէկուն առջեւը շողոմարար բանիւք շնորհք գտնել։

einschwefeln, նբ. 3ա. բյ. ծծմբոտել, ծծումբ խառնել։

einschwemmen, նբ. 3ա. բյ. (ջուրը տիղմը... քարերը... տեղ մը) ամբալ՝ կուտել՝ կուլնել։

einsegeln, չբ. ſ. 3ա. բյ. նոյ. պարզեալ՝ հողմուռայց՝ գողեալ առագաստիւք (նաւահանգիստ) մտնել։

einsegn||en, նբ. 3ա. բյ. եկ. օրհնել, սրբագործել. (հաց... գինի...) նուիրել. 2. քահանայ ձեռնադրել, կարգ տալ։ —չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. օրհնութիւն, նուիրում, մատուցում. ձեռնադրութիւն, կարգ տալը։

einseh||en, չբ. h. 3ե. բյ. ցնցա. in et. — բանի մը նայուածք՝ ակնարկ մ'արձակել. 2. mit J—m — (կարդալու ատեն) մէկուն ընթացակից ըլլալ, նոյն գրքին մէջէն կարդալ։ — նբ. քննել. 2. ըմբռնել, տեսնել, իմանալ, ճանչնալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. քննութիւն. 2. միայն — չ. ein — haben կամ nehmen պարագայից նայիլ, պարագաները նկատել։

einseif||en, նբ. 3ա. բյ. (ածիլելու համար) երեսն աճառել. sich — աճառուիլ, աճառ քսել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. աճառելը, աճառում։

einseihen, նբ. 3ա. բյ. թափանցել, ընդմտանել, թափանցանց մտնել։

einsend||en, նբ. 4ա. բյ. = ein·

Digitized by Google

schicken. 2. (լրագիրներու) տպելու համար պաշտօնական լուր... հաղորդել՝ ուղարկել։ — չ. 22ը. անց. —ung, իգ. 31. ուղարկում, (լուր) հաղորդելը։

Einsender, ար. 22ա. —in, իգ. 32. բերող, (լուր...) ուղարկող։

einsenken, ներ. եւ sich — ձբ. 3ա. բյ. ընկղմել, ընկղմիլ. 2. (փոս...) խրեցընել. Բ. ար. ... տ. einlegen, նբ. 2. ե. : — չ. 22ը. անց. —ung, իգ. 31. ընկղմում, սուզում. (երկիր) զիջանում, ցածնալը։

einsetzbar, ած. 6. փոխանակելի, յաջորդելի։

einsetzen, նբ. 3ե. բյ. (տեղ մը...) դնել, տեղաւորել, զետեղել. 2. Fische — (գետ մը...) ձուկ բերել (ի բուծանել). 3. (խաղալու առնէն) առակ դնել. փխ. sein Leben für s-e Freunde — իւր կեանքը բարեկամներուն վրայ դնել. sein Ehrenwort zum Pfande — իւր պատուոյն վրայ գրաւ բանել, իր պատուոյ խօսքն աւհաւատչեայ տալ. 4. (ձի մը) կարթել՝ խթել. 5. (ծակ մը լեցընելու համար) դնել, յաւելուլ. ein Blatt in ein Buch — գրքի մէջ թուղթ մը դնել. 6. (տնկար մը) յատակել. (տնկարանին) յատակ դնել. ... (ծառ մը) տնկել, (թաղարի մէջ) դնել. (աղիւս...) արկանել. (հնոցը՝ թրծելու համար աղիւս) նետել. 7. (կայմ...) կանգնել. 8. (տօն...) հաստատել, մուծանել, հիմնել. 9. J. in sein Amt — զմէկն իւր պաշտօնին մէջ հաստատել, պաշտօնի մը բարձրացընել. J. in eine Würde — մէկուն պատիւ մը տալ, զմէկը (դատաւոր...) կացուցանել՝ ընտրել. Բ. իրգ. զմէկն իւր ժառանգն անուանել՝ կարգել. J. in seine früheren Rechte wieder — մէկուն իրաւունքներն յետս դարձընել, մէկուն իրաւունքները վերանորոգել։ sich — ձբ. ցնցա. (կառք...) մտնել (— . գրծ. sich hineinsetzen). 2. Հաստատուիլ, արմատանալ։ — չ. 22ը. անց. —ung, իգ. 31. = Բոյին Ն... Հեփ։

Einsicht, իգ. 31. անց. նկատողութիւն, զննութիւն, քննութիւն, խուզարկութիւն, հետազօտութիւն. zur gefälligen —! չնորհք ըրէք, զննեցէք (տեսէք). 2. ցնցա. յփ. փխ. խելամտութիւն, իմացութիւն, ըմբռնում, հասկըցողութիւն. իրազգիտութիւն. — von et. nehmen բանի մը վրայօք տեղեկութիւն առնուլ. nach meiner — ըստ իս՝ իմ կարծեացս, իմ դիտացածիս նայելով։

einsichtig, ած. 6. = einsichtsvoll.

einsichts||los, ած. անմիտ, անիմաստ։ —voll, ած. կորովամիտ, իմաստանալից, խոհական, խոհեմ։

einsicker||n, չբ. s. 3ա. բյ. (աւազէն...) ծծուիլ։ — չ. 22ը. անց. —ung, իգ. 31. ծծում։

Einsiedelei, իգ. 31. տ. ein...

E'insiedeln, յտ. ան. չ. 38. աշխ. Այնսիտելն (Հելուետիայի քաղաք մը)։

einsieden, նբ. չբ. s. եւ sich — ձբ. 2ի. բյ. (տ. sieden) = einkochen.

E'insiedler, ար. 22ա. տ. ein...

einsiegeln, նբ. 3ա. բյ. ներփակել, կնքել, ծածկել, թարուցանել։

einsingen, նբ. 2ա. բյ. J. — երգելով զմէկը քնացընել, օր օր ընել. 2. (նախ— sich — ձբ.) երգելու կրթել(ուիլ)՝ վարժել։

einsinken, չբ. s. 2ա. բյ. (ցեխի՝ ջրոյ... մէջ) խրիլ, շաղախիլ, թաթաւիլ, խորասոյզ ըլլալ. (յատակը...) սուզանիլ, սկիլ, մխրճիլ. 2. փայրահակիլ, ծռիլ։ — չ. 22ը. անց. = Բոյին Ն... Հեփ։

einsitzen, չբ. s. 2ի. բյ. տունը նստիլ, տնաւէր ըլլալ։ — նբ. վրան նստելով բան մը խորտակել՝ ընկղմել։

einsitzig, ած. 6. տ. ein...

einspannen, նբ. 3ա. բյ. պրկել, ձգտել, (բանի մը մէջ կամ վրայ) տարածանել. 2. (ձիերը՝ կառքը) լծել։

E'inspänner, ար. 22ա. տ. ein...

einspeichel||n, նբ. 3ա. բյ. (կերակրոյ պատառները) թքով շաղախել՝ թրջել։ — չ. 22ը. անց. —ung, իգ. 31. փոխ. պատառները թքով շաղախելը, թքոտում։

einspeichern, նբ. 3ա. բյ. հծ. մթե-

րել, Համբարբել, Հարել, շամբմա-
բանել: — շ. 22բ. անյփ. Համբա-
րում, մթերում:

einsperr‖en, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա.
բյ. փակել, կղպել, ընդ. չորս պա-
տի մէջ արգելուլ (տ. einschließen,
նբ. 2.). 2. բանտ դնել, բանտար-
կել: — շ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31.
բանտարկութիւն:

einspielen, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա.
բյ. խաղալու վարժեցընել, խա-
ղալ սորվեցընել. խաղալու կըր-
թուիլ, խաղ սորվիլ:

einspinnen, նբ. 2բ. բյ. մանել
խառնել, մէկտեղ Հիւսել՝ մանել.
2. Հիւսուածքով պատել, Հիւ-
սուածքի մէջ առնուլ: sich — ֆբ.
(շերամի թրթուրաց) կծկիլ՝ բժո-
ժիլ, բոժոժի մէջ մանել: — շ.
22բ. անյփ. = Բայէն նշանակութեանց
Հետ:

E'insprache, իգ. 35. անյփ. = Einrede. 2. = Einspruch.

einsprechen, չբ. h. 2ռ. բյ. խօ-
սակցութեան մէջ մտնել, խօ-
սակցիլ. նաեւ նբ. ein Wort mit —
խօսք մը խօսիլ. 2. für I. — մէ-
կուն Համար խօսիլ՝ միջնորդ ըլ-
լալ. 3. (անցնելու ատեն) մէկուն
այց ելլել. բ. մէկուն քով բնա-
կելու երթալ: — նբ. I—m Muth,
Trost — մէկուն քաջալերութիւն՝
խրախոյս՝ մխիթարութիւն տալ, մէկը
խրախուսել՝ մխիթարել:

einsprengen, նբ. 3ա. բյ. բռնու-
թեամբ բանալ՝ կոտրել, (դուռ...
մը) խորտակել. 2. սրսկելով թըր-
ջել. mit Wasser — ոռոգել, առո-
գանել. 3. (առանձին առանձին
բանի մը մէջ...) սփռել, ցանել:
— չբ. s. ճեպընթաց ներս մտնել.
զին. auf den Feind — թշնամւոյն վրայ
յարձակիլ, թշնամին արտաՀալած
ընել: — շ. 22բ. անյփ. = Բայէն
նշանակութեանց Հետ. խորտակում,
առոգանում. ճեպընթաց մտնելը,
արշաւանք. զին. (թշնամին...) Հա-
լածելը:

einspringen, չբ. s. 2ա. բյ. (ներս)
ցատքել. bei einer Gesellschaft mit Geld
— դրամագլուխ տալով ընկերու-
թեան մը մէջ մտնել՝ մասնակից
ըլլալ. 2. ճաթիլ, ճեղքիլ, փեռե-
կիլ, գէզ ունենալ:

einspritzbar, ած. 6. սրսկելի, ցայ-
տեցընելի (նաեւ ֆրն.):

einspritz‖en, նբ. 3ա. բյ. սրսկել.
(ջուրը) ցնցղել. ֆրն. եւ ոչ—.
դրեխով ցայտեցընել. 2. լուացքը
ջրով, սրսկել թեթեւ մը ջրէ ան-
ցընելը. 3. ցեխոտել, աղտոտել,
աղմ՝ ցեխ ցատքեցնել: — շ. 22բ.
անյփ. —ung, իգ. 31. սրսկում, ոռո-
գում. (աղմ...) ցայտեցընելը:

E'inspruch, ար. 13. Հակառակու-
թիւն, դիմադարձութիւն, առար-
կութիւն. ընդդիմաբանութիւն.
բողոք. — thun gegen et. բանի մ'ընդ-
դիմանալ, Հակառակիլ. բանի մը
դէմ բողոքել:

einspurig, ած. 6. տ. ein...

einst, (Հկ. jetzt) մկ. (անցեալ)
երբեմն, յառաջագոյն. 2. (ապա-
գայ) օր մը, երբեմն: — շ. անցի.
անցեալը. 2. ապագան, գալիքը:

einstäben, նբ. 3բ. բյ. ար. իղն.
եռացեալ ջրով խարշատել՝ խաշել:

einstallen, նբ. 3ա. բյ. (անասուն-
ները) գոմ՝ փարախ մուծանել. գո-
մամուտ ընել:

einstampfen, նբ. 3ա. եւ 3ֆ. բյ.
տոփել, թակել, (տակառի... մէջ
Հող...) զօրաւոր զարնելով քփել.
2. den Boden — գետինը թակելով
փորել՝ փապարել:

E'instand, ար. 13. անյփ. պաշտօ-
նի մը բարձրանալը՝ ամբարձում.
2. ընդ. (պաշտօնի մը բարձրա-
նալուն Համար տրուած) խնճոյք:

einstauben, չբ. s. 3ա. բյ. փոշո-
տիլ, փոշւով ծածկուիլ:

einstäuben, նբ. 3ա. բյ. փոշոտել,
փոշւով ծածկել, փոշւոյ մէջ թա-
ղել:

einstechen, նբ. 2ռ. բյ. խթանել.
(խթանով...) խոցել. 2. ծակ բա-
նալ, ծակել:

E'insteckkamm, ար. փարսակալ
սանտր (մազերու մէջ զարդի Հա-
մար դրուած կանանց սանտր),
զարդասանտր:

einsteck‖en, նբ. 3ա. բյ. մտել,
ցցել, փարսել, խոթել... et. (in die
Tasche) — բան մը գրպանը դնել.
ընդ. 3. — զմէկը բանտարկել. ընդ.
ծակը խոթել. 2. ֆի. Համբերու-
թեամբ յանձն առնուլ (ընդ. կըլ-

Digitized by Google

ել). eine Beleidigung (ruhig) — Թշնամանաց մը համբերել՝ տանիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. բանաստրկութիւն. համբերութիւն, սիրով յանձն առնուլը։

einsteh|en, չբ. ſ. 26. բդ. für J. — Մէկուն տեղն անցնիլ. բ. զմէկն յանձին երեւեցուցանել. էջփ. զմէկն յերաշխի առնուլ, մէկուն երաշխաւորել. փ. ը. մփ. զմէկը փոխանակել, մէկուն տեղը բռնել (նաեւ չբ.). 2. պատասխանատուութիւնն իւր վրայ առնուլ. für J. — մէկուն տեղ պատասխան տալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. երաշխաւորութիւն. փոխանակելը, տեղակալութիւն։

E'insteher, ար. 22ա. չփ. տեղակալ, փոխանակող։

einstehlen, sich — էբ. 2փ. բդ. = sich einschleichen.

einsteigen, չբ. ſ. 2դ. բդ. ելլել, մտնել. in den Wagen — կառք մըտնել. 2. նաւ մտնել. —! (կառքը՝ նաւը ճամբայ չելած հրաւէր) կառք մտէք, ճամբայ պիտի ելլենք. auf einer Leiter in ein Haus — (գողնալու համար) սանդուխով տուն մը մտնել։

einstell|en, նբ. 3ա. բդ. զետեղել, (մէջ...) դնել. 2. ար. (երբ...) խուզարկել, սրբնել, տեսնզել. 3. Leute — իւր ծառայութեան գործաւորներ առնուլ՝ կարգել. 4. չչափունակել, ընդհատել, ընդմիջել, առկախել. stellen Sie die Komplimente ein քաղաքավարութիւնը մէկդի թող տուէք. Mißbräuche — զեղծմունքն եղծանել՝ ջնջել։ sich — էբ. = sich einfinden. — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. աւանդ՝ ի պահեստ տալը՝ դնելը. դադարեցուցում, ընդհատութիւն, առկախում. եղծում, ջնջում։

einstellig, ած. 6. փ. ein...

einstemmen, նբ. 3ա. բդ. յեցընել, կռթնցընել. die Arme — ձեռուընները մէջքը դնել՝ յեցուցանել. 2. ար. ein Loch — դրով ծակ բանալ։

einsten(s), մ. = einst.

E'instich, ար. 20. մխուճ, խայթուած, խոցուճ, հարուած (ոլար...) 2. փոր. վէբ. հերձուճ։

einsticken, նբ. 3ա. բդ. նկարակերտել. e—e Blume in einen Stoff — կտաւի վրայ ծաղիկ բանիլ, ծաղկադրոշմ՝ նկարակերպ ասեղնագործել։

einstig, ած. 6. (անցեալ) երբեմն եղած, վաղեմի. 2. (ապառնի) գալի, հանդերձեալ։

einstimm|en, չբ. h. 3ա. բդ. էջփ. միաբանիլ, ձայնակցիլ. 2. ձայնը միաբանել՝ համաձայնեցընել. էխ. in et. — բանի մը հաւանիլ, միաբանիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. միաբանութիւն, ներդաշնակութիւն (նաեւ էխ.)։

einstimmig, ած. 6. Einstimmigkeit, էգ. 31. անյփ. փ. ein...

einstöckig, ած. 6. փ. ein...

einstopfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. բդ. խծկել, լնուլ, ամ. քփոել, կոխել. 2. das Betttuch — սաւանին ծայրերն անկողնոյ տակ ամփոփել։

E'instopfer, ար. 22ա. ար. = Stopfmesser.

einstoß|en, նբ. 2ֆ. (փ. stoßen) բդ. ներս մխել՝ հրել, խոթել. 2. զարնելով՝ հրելով կոտրել, (պատուհի...) ջախջախել. e—n Faßboden — տակառին յատակը հանել (հմմփ. Boden, 4. ա.)։ — չ. 22ա. անյփ. —ung, էգ. 31. = Բայէն նշանակութեանց հետ։

einstreichen, նբ. 2խ. բդ. մարձել, շփել, օծանել... (փ. einschmieren, նբ. 3.). 2. ընփ. Geld — դրամները տակ խոթել՝ նետել. 3. ար. (արտոյտ...) ցանցով որսալ։ — չբ. ſ. տեղ մը թառափել, պարապողորդ շրջիլ. ար. die Lerchen streichen ein արտոյտները ծուղակ՝ ցանց կը մտնեն։ — չ. 22բ. անյփ. = Բայէն նշանակութեանց հետ։

einstreu|en, նբ. 3ա. բդ. (բանի մը մէջ...) սփռել, ցանել. den Pferden Stroh — ձիերուն... տակ յարդ տարածել. 2. էխ. Verse in ſ—e Rede — իւր խօսքերուն մէջ ոտանաւոր խառնել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. սփռում, ցանում, տարածում. խառնելը, բաղհիւսում։

einstricken, նբ. 3ա. բդ. ոլորելով՝ հիւսելով ներս մտցնել՝ խոթել։

einström|en, չբ. ſ. 3ա. բդ. ողողանել, հեղեղանել, տատանկու-

յթեւամբ ներս… հանել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հանում, ողողում։

einstücke(l)n, նբ. 3ա. բյ. e—n Flecken in et. — կարկատել, խառնանդել, կարկըտան՝ կապերտ կարել՝ դնել։

einstudi(e)ren, նբ. 3ա. բյ. ուսում ընել, սորվիլ։

einstündig, ած. 6. տ. ein…

einstürmen, չբ. h. եւ s. 3ա. բյ. սաստկութեամբ՝ ուժգին ներս մտնել. 2. auf J. — մէկուն վրայ յարձակիլ՝ յարձակում ընել. էջ. auf s—e Gesundheit — անկարգութեամբ իւր առողջութեան վնասել։

Einsturz, ար. 13. կործանում, փլում, խախտում։

einstürzen, չբ. s. 3կ. բյ. կործանիլ, փլչիլ (տ. einfallen, չբ. 8.). 2. (նաեւ sich — էբ.) sich auf J. — մէկուն վրայ իյնալ՝ յանկարծակի յարձակիլ՝ խոյանալ։ — նբ. կործանել, փլցնել, խախտել, խարխարել։ — չ. 22բ. անյ. = Einsturz.

einstützen, նբ. 3կ. բյ. = einstemmen, 1.

einstweilen, մ. առ այժմ, հիմակուհիմայ, առ ժամանակ մի։

einstweilig, ած. 6. առժամանակեայ։

einsudeln, նբ. 3ա. բյ. աղտեղել, աղտոտել (հմմտ. beschmutzen)։

einsumpfen, նբ. 3ա. եւ 3կ. բյ. ար. հողը մանրել՝ փշրել՝ ողկել։

einsylbig, ած. 6. Einsylbigkeit, իգ. 31. անյ. տ. ein…

eintägig, ած. 6. տ. ein…

eintauch||en, նբ. 3ա. բյ. թաթաւել, ուռզել. ար. թրջել ի (ջուր…). 2. die Feder — գրիչը թաթխել, թանաք առնուլ։ — չբ. s. թաթաւիլ, ուռզանիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. թըրջում, թաթաւում։

Eintaucher, ար. 22ա. ար. (թըղթի գործարանի մէջ) թաթաւող, թրջող։

Eintausch, ար. 20. փոփոխութիւն, փոփոխում։

eintausch||en, նբ. 3ա. եւ 3կ. բյ. gegen et. — փոխել, (բանի մը հետ…) փոխանակել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Tausch.

einteigen, նբ. 3ա. բյ. խմորել. զանգանել, թրել։

eintheeren, նբ. 3ա. բյ. խայծղանել, խայծղանով ծեփել, կպրել։

eintheilbar, ած. 6. բաժանական. բաժանելի։

eintheil||en, նբ. 3ա. բյ. բաժնել. 2. զատել. (առանձին մասունքն իրարմէ) անջատել՝ մաս մաս ընել. in Klassen — դասերու բաժնել. 3. (բաժնելու ատեն տեղ մը) դնել. դասաւորել, դասակարգել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. բաժանում, պատառում; անջատում. բաշխում. դասաւորութիւն, դասակարգութիւն. 2. փոյն —ung, գաւառի մը ստորաբաժանում. Էջն. բնէ. (աստիճանաց՝ մղոնաց) փոքրակացուցեալ չափ։

Eintheilungsgrad, ար. (ջերմաչափի…) աստիճան։

einthun, նբ. 4բ. բյ. = einmachen, 1.; in e—n Gewahrsam — (տեղ մը) պահեստի դնել, փակել։

eintiefen, նբ. 3ա. բյ. ար. խորունկցընել, փոսաձեւ փորել։

eintönig, ած. 6. Eintönigkeit, իգ. 31. տ. ein…

eintonnen, նբ. 3ա. բյ. (զարեջուր…) տակառի մէջ լեցընել. տակառել։

Eintracht, իգ. 31. անյ. տ. ein…

Eintrag, ար. 13. (յգ. չնչըա.) (ցանկի… մէջ) գրելը, արձանագրութիւն, արձանագիր. 2. վնաս, կորուստ. վթար, անիրաւութիւն. J—m — thun մէկուն վնաս հասցընել՝ վնասել։

Eintragebuch, չ. արձանագիրք։

eintrag||en, նբ. 23. բյ. (որոշ տեղը) տանիլ. 2. die Bienen tragen ein մեղուները բեռնաւորուած փեթակ կը մտնեն. 3. = einschreiben, նբ. 1. եւ 2. բ. արձանագրել. (գրքի… մէջ) անցընել. Գ. էջէ. դատաստանի ձեռօք վաւերացընել՝ վաւերագրել. 4. (շահ…) բերել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. Քայլն նշանակ—Ոքեանց հեա (տ. Einschreiben, չ.)։

einträglich, ած. 6. արդիւնաբար, շահաւէտ, շահաբեր, արտադրական. — sein (շահ) բերել։

Einträglichkeit, էգ. 31. անյ. արդիւնաւորութիւն, արդասաւորութիւն, (շահա)բերութիւն:

einträuken, նբ. 3ա. բյ. ցյագ թրջել, խմուած դարձընել. 2. արբեցնել, ջուր խմցընել. 3. էփ. J—m et. — մէկուն բան մը կերցընել, մէկէ մը վրէժ առնուլ:

einträufeln, նբ. 3ա. բյ. բյլ. դղէ. կաթեցընել, կաթիլ կաթիլ ծորեցընել:

eintreffen, չբ. f. 3դ. բյ. որոշեալ ժամուն ժամադիր տեղը հասնիլ՝ երթալ, հոն գտնուիլ. 2. ի կատարումն գալ, կատարուիլ, յարգիւն գալ: — ն. 22բ. անյ. գալուստ, հոն գտնուիլը. կատարում, իրականութիւն:

eintreib|en, նբ. 2ձ. բյ. (գամ՝ բեւեռ) գամել, մխել. 2. (արջառը) գոմ բերել, արածելէն բերել. 3. դր. (երէն) հալածելով պաշարեալ տեղ մը մուծանել. 4. = **beitreiben**, նբ. 1.; հարկ ժողովել՝ պահանջել: — չբ. f. (ալիքներէն տեղ մը) նետուիլ՝ մղուիլ: — ն. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. բեւեռում, մխում. (մարքս)տուութիւն, հարկապահանջք. (հարկա)ժողովում:

Eintreiber, ար. 22ա. դրամապահանջ, հարկապահանջ:

eintreten, չբ. f. 2է բյ. տեղ մը մտնել (= **eingehen**, չբ. 1.). էփ. in ein Amt — պաշտօնի մը հասնիլ. 2. նախամուտ ըլլալ, առաջինը մտնել. չլն. an J—s Stelle — մէկը փոխանակել, մէկուն տեղը անցնիլ, տեղակալել. 3. էփ. für J., et. — = **einstehen**, չբ. 4. հանդիպիլ, պատահիլ. տեղի ունենալ, յառաջ գալ. իրական ըլլալ, գործուիլ, արդիւնք ըլլալ. es trat eine heftige Kälte ein ցրտաշունչ սաստկամանիք՝ պաղ մ'ըրաւ. eingetretener Hindernisse halber կամ wegen յանկարծադէպ արգելքներու պատճառաւ. —den Falls... եթէ տեղի ունենայ՝ հանդիպի: բ. — չբ. h. er hat in Noth eingetreten ցեխի մէջ կոխեց՝ ոտքը դրաւ: — նբ. Tritte in den Schnee — ձեան վրայ ոտքի ձեւը հանել՝ կաղապարել. 2. (ուրիշ բանի մը մէջ) մուծանել՝ մխել. sich (դբ.) e—n Dorn — ոտքը փուշ մը մտնել՝ չքնիլ. 3. ոտքով խորտակել՝ կործանել. 4. կոխելով ապականել. (կրուկը) մաշեցընել: — ն. 22բ. անյ. = բային նշանակութեանց հետ (տ. **Eintritt**):

eintrichtern, նբ. 3ա. բյ. ձագարով բանի մը մէջ լեցընել. էփ. ընդ. J—m et. — մէկուն միտքը բան մը տոգորել, մէկուն բան մը հասկցընել:

Eintritt, ար. 20. մուտք (տ. **Eintreten**, ն.) 2. էր. — in e—n geistlichen Orden կրօնաւոր ըլլալը, վանք մտնելը. բ. ֆզն. աստղ. — in den Schatten e—s Weltkörpers մոլորակի խաւարում. գ. զին. freiwilliger — կամաւ զինուորութիւն, ինքնայօժար բանակի մէջ մտնելը:

eintritts|fähig, ած. — sein մտնելու համար պահանջուած պայմաններն ունենալ, մտնելու ատակ ըլլալ: —**karte**, էգ. մտնելու տոմսակ, ցուցագիր (մտնելու ատեն ցուցուելիք թուղթ):

eintrocknen, չբ. f. 8բ. բյ. չորնալ, ցամքիլ. 2. չորնալով՝ ցամքելով նուազիլ: — նբ. չորցընել, ցամաքեցուցանել:

einträpfel|n, 3ա. **eintropfen**, չբ. f. 3ա. եւ 3գ. բյ. կաթել, չիթ չիթ՝ կաթիլ կաթիլ ծորիլ՝ իյնալ: — նբ. ծորեցընել. ֆզն. դղէ. կաթեցընել: — ն. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. ֆզն. կաթեցընելը, ծորեցում:

eintunken, նբ. 3ա. բյ. թաթխել, թաթաւել:

einüb|en, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. բյ. (երգ մը... երգելով) կրթուիլ, փորձել. 2. J. — զմէկը կրթել. զին. զինուորութիւն փորձել: — ն. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. կրթութիւն, հրահանգք, փորձք:

einundzwanzig եւ **einundzwanzig**, թր. ի—. անփփ. քսանումէկ:

einundzwanzigste(r), ած. 0. քսանումէկերորդ, քսաներորդ առաջնորդ:

einverleibbar, ած. 6. միաւորելի, կցելի:

einverleib|en, նբ. 3ա. բյ. et. e—r Sache — բան մ'իրի մը կցել՝ միա-

ցընել ։ sich — փխ. բնդ. sich einem Körper — մարմնոյ մը փոխարկիլ, անոր մասանց փոխուիլ ։ — չ. ջջբ. անդ. —ung, իգ. 31. միաւորութիւն, փոխարկութիւն ։

einverstanden, տ. ein...

einverstehen, (ցնցրլ.) sich — փխ. 26. (տ. stehen) բդ. (մէկուն հետ) միաբանիլ, բանի մը համաձայնիլ ։

einwachsen, չբ. ſ. 23. (տ. wachsen) բդ. in et. — (մէջը) մեծնալ, անիլ. in's Fleisch — անելով մսին մէջ մըտնել՝ թափանցել. փխ. = einwurzeln.

E'inwage, իգ. 35. անդ. չճ. կշռոցի վրայ կորուստ, կշռորդի մնաս ։

einwalken, նբ. 3ա. բդ. ապր. խզխ. կաշին խւղաթուբմ ընել, եղի մէջ դնել ։

einwalzen, նբ. 3գ. բդ. երկ. գլանով՝ լողքարով (ցանուած վարտակին...) վրայէն անցնիլ, ցաքել, տափանել ։

E'inwand, առ. 13. առարկութիւն. 2. իրգ. = Einspruch.

E'inwand(e)rer, ար. 22ա. (հկդ. Auswanderer) եկ, եկամուտ, գաղթական ։

einwander||n, չբ. ſ. 3ա. բդ. (հկդ. auswandern) բնակելու գալ, գաղթական գալ ։ — չ. ջջբ. անդ. —ung, իգ. 31. գաղթականութիւն, եկաւորութիւն ։

einwärts, մ. (հկդ. auswärts, 1.) դէպ ի ներս, աղուց կողմն. — geben դէպ ի ներս՝ ներքսակողմն երթալ ։

E'inwärtszieher, ար. ներքնաձիգ, ներս քաշող. գիծ. անդ. շարժիչ՝ առքերող մկունք՝ գնդերը ։

einwässer||n, նբ. 3ա. բդ. թրջել, (աղի համն անցընելու համար...) ջրոյ մէջ լուալ ։ — չ. ջջբ. անդ. —ung, իգ. 31. ողողում, լոգանք, ջրով լուանալը ։

einweben, նբ. 2ը. եւ 3ա. բդ. ապր. հիւսելով պատել, ներհիւսել (հմմտ. einspinnen). 2. ապր. հիւսելով կցել՝ խառնել. (գոյնզգոյն օրինակ մը) հիւսել. երփնագոյն նկարակերտել, գոյնզգոյն բանել ։

einwechsel||n, նբ. 3ա. բդ. փոխախելով առնալ. ը. մր. փոխել, առակին մանրել, (արծաթ...) թղթի դարձընել (հմմտ. eintauschen) ։ — չ. ջջբ. անդ. —ung, իգ. 31 փոխանակում, դրամափոխութիւն ։

einweibig, ած. 6. տէ. E'inweibigkeit, իգ. 31. անդ. տէ. տ. ein...

einweich||en, նբ. 3ա. բդ. թրջելով կակղցընել՝ կակղել ։ — չ. ջջբ. անդ. —ung, իգ. 31. թրջելով կակղում ։

einweih||en, նբ. 3ա. բդ. et. — բանի մ'օրհնել. 2. eine Kirche — եկեղեցի մ'օծել, օծելով գործածելու սկսիլ. փխ. ein Kleid — զգեստ մ'առաջին անգամ հագնիլ. 3. 3. zu et. — զմէկն օրհնել, նուիրել, օծել. օծելով (քահանայ...) կարգել. 4. զմէկը բանի մը խորհրդոց... հաղորդ՝ տեղեակ ընել. 3. in et. — մէկուն գաղտնիք մը յայտնել՝ բանալ ։ — չ. ջջբ. անդ. —ung, իգ. 31. օրհնութիւն, օծում, նուիրում. գաղտնեաց... յայտնութիւն՝ հաղորդութիւն ։

E'inweihungs||feier(lichkeit) կամ —. fest, չ. օծման՝ նուիրման հանդէս ։ —tag, ար. (օծման՝ նուիրման) նաւակատիք ։

einweis||en, նբ. 2ծ. բդ. 3. in ein Amt — զմէկը պաշտօնի մը մէջ հաստատել՝ նստեցընել. 2. իրգ. in einen Besitz — տնտեսել տալ, ստացընել, տէր ընել ։ — չ. ջջբ. անդ. —ung, իգ. 31. = քոյին նշանակ—ծխանց հիմ ։

einwend||en, նբ. 4ա. (տ. wenden) բդ. առարկել, ընդդէմ դառնալ, ընդդիմանալ, դիմադարձիլ. 2. պատրուակել, ձեւացընել ։ — չ. ջջբ. անդ. —ung, իգ. 31. = Einwand. 2. մոյն —ung, gegen et. —en machen բանի մը դէմ բողոք բառնալ ։

einwerfen, նբ. 2գ. բդ. նետել(ի...) 3. in's Gefängniß — զմէկն ի բանտ արկանել, բանտ դնել (տ. einstecken). 2. քար նետելով խորտակել՝ ջախջախել. 3. = einwenden, նբ. 1.։ — չ. ջջբ. անդ. բանտարկութիւն, (քար նետելով) խորտակելը՝ ջախջախում. առարկութիւն (—. իրձ. Einwurf) ։

einwickel||n, նբ. եւ sich — փխ. 3ա. բդ. բանի մը մէջ... փաթթել, պատատել. փաթթուիլ. 2. ապայ

Digitized by Google

մը խանձարրել. ի խանձարուրս պատել. գալարել: — չ. 22բ. անյժ. —ung, էգ. 31. պատատում. խանձարրում, գալարումն:

E'inwickler, ար. 22ա. պատատող, փաթթող:

einwiegen, նբ. 3ա. բյ. օրօրելով քնացընել. փխ. J. in Täuschungen — զմէկը խաբէութիւններով խաղցընել, պատրանաց մէջ երերել:

einwilligen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. բյ. (բանի մը...) հաւանիլ, կամակից ըլլալ. 2. մէկուն բանծը հաստատել. թէր ելլել: — չ. 22բ. անյժ. —ung, էգ. 31. հաւանութիւն, հաստատութիւն:

einwindeln, նբ. 3ա. բյ. ի խանձարուրս պատել, խանձարրել:

einwinden, նբ. 3բ. բյ. եւ sich — փխ. ոլորելով՝ գալարելով պատել. գալարուիլ. ոլորիլ: — նբ. (...մէջը) հիւսել, ոլորել:

einwintern, չբ. f. 3ա. բյ. = einfrieren; 2. ձմեռը վրայ հասնիլ: — անդ. բ. es wintert ein ձմեռը մօտ է՝ կը մերձենայ: — չ. 22բ. անյժ. —ung, էգ. 31. ձմեռուան վրայ հասնիլը. մերձենալը:

einwirken, նբ. 3ա. բյ. ար. = einweben, նբ. 2. 2. = einkneten. — չբ. h. auf J. et. — մէկուն բանի մը վրայ ազդել՝ ներգործել: — չ. 22բ. անյժ. —ung, էգ. 31. ազդեցութիւն, ներգործութիւն:

einwohnen, չբ. h. 3ա. բյ. bei J—m — մէկուն քովը՝ տունը բնակիլ. 2. e—r Sache (տր.) — բանի մը կից՝ յարակալ ըլլալ. բանէ մ՚անբաժանելի՝ ներունակ ըլլալ: sich — փխ. տեղ մը բնակելու սովորիլ, տեղ մը բնականալ: — չ. 22բ. անյժ. —ung, էգ. 31. բնակութիւն, ներունակութիւն:

E'inwohner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. բնակիչ. (քաղաքի...) մը. 2. վարձուոր, վարձակալ:

E'inwohnerschaft, էգ. 31. (քաղաքի... մը) բովանդակ բնակիչները:

einwollen, չբ. h. 3ա. բյ. (տ. wollen) մտնել ուզել. 2. Das will mir nicht ein զայս չեմ կրնար ըմբռնել. ընտ. գլուխս չի մտներ. բ. ասոր չեմ կրնար հաւանիլ:

einwüchsig, ած. 6. տղ. տ. ein...

einwühlen, նբ. 3ա. բյ. հողի մէջ ծածկել, թաքուցանել: sich — փխ. փորելով ներս՝ հողի տակ մտնել:

E'inwurf, ար. 13. առարկութիւն (տ. Einwand). 2. նամականակալ արկղ՝ նամակատուփի ծակ (որմէ նամակները ներս կը նետուին):

einwurzeln, չբ. f. (ընդա. նաեւ h.) եւ sich — փխ. 3ա. բյ. արմատանալ, արմատ արձակել: — չ. 22բ. անյժ. —ung, էգ. 31. արմատացում.

E'inzahl, էգ. 31. տ. ein...

einzahlbar, ած. 6. վճարելի:

einzahlen, նբ. 3ա. բյ. լծ. (արկեղ սնտուկ) տալ՝ աւանդել. ը. մր. վճարել: — չ. 22բ. անյժ. —ung, էգ. 31. (արկեղ սնտուկ) աւանդելը՝ տալը. վճարում:

einzählen, նբ. 3ա. բյ. կարգաւ համրելով դնել, (կողովի... մէջ հաւկիթ) շարել. 2. = einrechnen.

einzahnen, նբ. 3ա. բյ. լծ. (անիւ մը) ժանեւոր՝ ատամաւոր ընել:

einzapfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. բյ. Wein in Flaschen — տակառէն գինի հանել (եւ շիշերու մէջ լեցընել). 2. ար. կցել, ագուցանել, իրարու անցընել: — չ. 22բ. անյժ. —ung, էգ. 31. գինի հանելը, գինեհանութիւն. ար. ագուցում, կցում:

einzäunen, նբ. 3ա. բյ. ցանկել. ցանկով պատել: — չ. 22բ. անյժ. —ung, էգ. 31. ցանկում, շրջափակութիւն, ցանկապատ ընելը:

einzehren, չբ. f. եւ sich — փխ. 3ա. բյ. ցնդելով կամ պաղելով նուազիլ՝ պակսիլ՝ քիչնալ: — չ. 22բ. անյժ. —ung, էգ. 31. (ցնդմամբ) նուազում՝ պակասում:

einzeichnen, նբ. 3բ. բյ. (դրքին... մէջ) գծագրել. 2. ը. մր. = einschreiben, նբ. 1. եւ 2. նշանակել, նշան դնել. փծ. ստորագրել. ծրագիրը՝ չափը նշանակել: — չ. 22բ. անյժ. —ung, էգ. 31. = Einschreiben, չ.

einzeitig, ած. 6. տ. ein...

E'inzelausgabe, էգ. կամ —druck, ար. առանձին՝ մասնական՝ առանձնատիպ հատոր: —geschichte, էգ. մասնական առանձին պատմու-

թիւն ։ —leben, չ. մենակեցութիւն, միայնաւորական կեանք ։ —stimme, էգ. առանձին ձայն. Ե. երժ. մէկ ձայն (սօլօ)։

E'inzelheit, էգ. 31. մանրամասնութիւն, առանձին իրք՝ պարագայք, մանրամասն հանգամանք ։

einzeln, ած. 6. առանձին, մասնական, անհատ. 2. մեկուսի, զատուած, բաժանեալ. —e Haare մազի թելեր, քանի մը մազ. die —en Umstände մասնաւոր՝ մանրամասն պարագայք ։ —e(r), ար. —e, էգ. 6. անհատ, առանձնական (մարդ). jeder —e ամէն մէկն առանձին, իւրաքանչիւր ոք ։ —e(s), չ. 6. = Einzelheit; im —en մանրամասն ։

einziehbar, ած. (տուրքի գումար) պահանջելի՝ ժողովելի. 2. գրաւելի. 3. որ ներս կրնայ քաշուիլ, ամփոփելի ։

einzieh|en, նբ. 2չ. բժ. քաշելով (տեղ մը) բերել՝ անցընել. 2. ար—. e—n Balken — գերան մ'անցընել. 3. Ausstände... — պահանջք՝ առնելիք... ժողովել՝ պահանջել. 4. բանտ դնել, բանտարկել. 5. լուր՝ ծանօթութիւն առնուլ, տեղեկանալ. 6. = einsaugen, նբ. 2. 7. ներս քաշել՝ ամփոփել. den Hals — ուսերը վեր առնել, վիզը ներս քաշել. ն—ջ. die Segel — առագաստները ամփոփել. ժի. քաշուիլ. տեղի տալ. 8. անձկացընել, նեղցընել ։ sich — ժբ. քաշուիլ, անձկանալ, նեղնալ (փ. eingezogen). 9. ջնջել, անհետ ընել. eine Stelle — գրքի... մէջէն վկայութիւն մ'անհետացընել՝ կրճատել՝ հետախաղաղ ծածկել ։ sich — ժբ. փ. — նբ. 8. ։ — չբ. ս. (քաղաք...) մտնել. 2. (տուն մը) բնակելու երթալ. 3. (հեղանիւթոց...) թափանցել, մտնել ։ — չ. 2չբ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բայից նշանակ—բնականց հեփ ։

einzig, ած. 6. անհատ, միակ, մէկ հատիկ, առանձին. — und allein մի միայն, առանձին. ein —es Mal մէկ անգամ եւեթ. 2. աննման, չքնաղ, մի միակ ։ —er, ար. —e, էգ. —e(s), չ. 6. մի միայն. das —e was wir thun können մի միայն ընել կրցածնիս ։

E'inzug, ար. 13. մուտք. seinen — halten ձաղանք ընել, հանդիսութեամբ ներս մտնել. 2. (ուրիշ տուն մը) գետեղիլը՝ բնակելու երթալը ։

einzwängen, նբ. եւ sich — ժբ. 3ա. բժ. նեղել, պնդել, ճնշել ։

einzwingen, նբ. 2ա. բժ. բռնի (բան մը՝ ուրիշ բանի մը մէջ) խոթել՝ մուծանել. 2. J—m et. — բան մ'ընդունելու զմէկն ստիպել՝ բռնադատել ։

Eis, չ. 8. անյ. սառոյց. es hat — gefroren սառեցաւ, սառոյց կապեց. eine Portion, ein Glas — պաղպաղակ մը. zu — gefrieren սառիլ. ժի. 3. auf's — führen մէկուն դարան լարել, զմէկն որսալու համար հարցմունքներ ընել, մէկը բանիւք որսալ ։

E'isachat, ար. հն. սառնակատ, անգոյն ակատ ։ —alabaster, ար. հն. սառնակուճ, սպիտակ ալաբաստր ։ —bank, էգ. ն—ջ. ծովու սառնակոյտ, սառնակոտոր ։ —bär, ար. կն. սպիտակ արջ, սառնարջ (Ursus maritimus)։ —berg, ար. սառնալեռ, սառնակոյտ ։ —bock, ար. ար—. կամ —brecher, ար. սառնաբեկ, սառնահատ (սառոյց կոտրելու գործի)։ —dorn, ար. կն. ծովաստղ, սառնափուշ (Asterias glacialis)։ —fisch, ար. սառուցեալ ծովու վիշապաձուկ ։ —gebirge, չ. սառնակոյտերու՝ սառնալերանց շղթայ ։ —grube, էգ. սառնարան ։ —kalt, ած. սառած, սառուցի պէս պաղ, սառնացուրտ ։ —kibitz, ար. կն. սառնակիւ, հաւ Ոդինայ ։ —klüftig, ած. ցրտահար, ցրտակէզ ։ —kraut, չ. բն. սառնաբոյս, սառնենի (Mesembryanthemum crystallinum)։ —läufer, ար. (չմշկող) սառուցի վրայ սահող ։ —meer, չ. աշխ. սառուցեալ ծով ։ —scholle, էգ. սառուցի կտոր՝ պաղլորակ ։ —schuh, ար. չմուշկ (սառուցի վրայ սահելու մուճակ)։ —spriessel, ար. կամ —sprosse, էգ. որս. վարագեղջիւր, մեծավլրիժակ (եղջերուի մեծ եղջիւրն)։ —vogel, ար. կն. ալկիոն. ծաղրիկ հաւ (Alcedo)։ [տուր մի ։

E'is (եէս), չ. անփփ. երժ. կիսա-

eisen, Նբ. չու. սառեցընել. 2. = anfeisen, Նբ.: — չբ. ի. սառուցի վրայ ձկնորսել. 2. անդ. բ. es eist կը սառի:

E'isen, չ. ււբ. երկաթ. ընդ. Mann von Stahl und — երկաթի պէս զօրաւոր մարդ, կաշմրուած մէկը. von — sein քարսիրտ ըլլալ. առծ. man muß das — schmieden, so lang (կամ dieweil) es noch warm ist երկաթը տաք եղած ատեն կռանելու է, յարմար առիթը կորսնցնելու չէ. առծ. Noth bricht — հարկ լուծանէ զօրէնս, առծ. անօթենայ մինիկ, կրկամ չոր կորեկին:

E'isenabfälle, ար. յփ. արտ. հին երկաթեղէնք: —arbeiter, ար. արտ. երկաթագործ: —arsenik, ար. քիմ. երկաթի զառակառ: —bahn, իգ. երկաթուղի: —bahnzug, ար. կառամարմ, կառախումբ (երկաթուղւոյ): —bergwerk, չ. երկաթահատք, երկաթահանք, երկաթի բով: —baum, ար. փլ. արգան (Sideroxylon): —beschlag, ար. քրն. երկաթի զրուագ, երկաթապատ ընելը: —bitterkalk, —bitterspath, ար. հք. ապաթ երկաթաքար, զառնախիր: —blausäure, իգ. քիմ. թմ. երկաթի կապուտակածնի թթու: —blech, չ. կռածոյ երկաթի թիթեղ: —blumen, իգ. յփ. կամ —blüthe, իգ. հք. երկաթածաղիկ, արագոնիտի տեսակ հանք: —erz, չ. երկաթի հանածոյ: —fest, ած. երկաթապինդ, երկաթի պէս ամուր: —fleck, ար. ժանգբիծ, ժանգի արատ: —fresserisch, ած. փխ. ընդ. ճարդող, պարծենկոտ, մեծաբան: —geräth, չ. —geschirr, ար. երկաթեղէնք, երկաթի ամաններ: —glanz, ար. հք. երկաթափայլ (կարմրաքարի տեսակ մը հանք): —glimmer, ար. քրն. հք. երկաթի փայլածուն: —guß, ար. արտ. երկաթածուլ ձուլելը. բ. երկաթի ձուլածոյք: —haltig, ած. երկաթախառն: —hammerschlag, ար. կռանահարութիւն, երկաթ ծեծելը: —hart, ած. փ. —fest. —hut, ար. երկաթի գլխանոց, սաղաւարտ. բ. փլ. ընձախոտ, ակօնիտոն (Aconitum): —hütte, իգ. արտ. երկաթի գործարան: —kies, ար. քրն. հք. քիրիտ, երկաթի կայծքար, ծծմբախառն կայծքար: —krämer, ար. վճ. երկաթավաճառ: —kraut, չ. փլ. աղաւնիճ (Verbena): —los, ած. աներկաթ, առանց երկաթի: —oxyd, չ. քրն. քմ. երկաթի ոքսիտ: —oxydul, չ. քրն. քմ. երկաթի նախոքսիդ: —rock, ար. երկաթի վարապան, վերտ զրահք: —rost, ար. ժանգ: —säure, իգ. քրն. երկաթի թթու: —schmelze, իգ. կամ —schmelzhütte, իգ. արտ. երկաթի ձուլարան՝ ձուլանոց: —schmied, ար. արտ. երկաթագործ, դարբին, կռանահար: —spath, ար. հք. երկաթաքարի՝ երկաթախառն սպաթ: —vitriol, ար. քմ. երկաթի արջասպ: —waare, իգ. վճ. երկաթեղէնք, երկաթի վաճառք:

eisern, ած. ճ. երկաթի, երկաթեայ երկաթեղէն. 2. փխ. —es Herz քարեղէն՝ անողորմելի՝ անշարժ խիստ սիրտ. —er Fleiß անխոնջ՝ անվաստակ փոյթ. 3. —es Thor Տրայիանոսի կամ Երկաթի դուռ (Դանուբի մէջ):

eisig, ած. ճ. սառնապատ, սառուած, սառուցապատ (փ. eiskalt). 2. սառուցիչ:

eitel, ած. ճ. սնոտի, ընդունայն. auf et. — sein բանի մը վրայ պարծիլ, ընդունայնապարծ՝ սնոտիապարծ ըլլալ. մեծամիտ, հպարտ. 2. ընդունայն, անցաւոր. —es Geschwätz բարբառանքներ, դատարկ անհիմն խօսքեր. —e Güter անցաւոր բարիք. առծ. es ist Alles — (auf der Welt) ունայնութիւն ունայնութեանց՝ ամենայն ինչ ընդունայն է, (աշխարհքիս վրայ) ամենայն ինչ անցաւոր է. փայլապարազարդ, զարդարկոտ, ընդունայնամիտ, աշխարհասէր. 3. առ. անփխ. միայն, պարզ, զուտ. —Brot essen միայն չոր հաց ուտել: E'it(e)le(r), ար. ճ. ընդունայնամիտ մարդ, պարծենկոտ: E'itle(s), չ. ճ. ունայնութիւն, սնոտիք:

E'itel... փ. Eitelkeits...

E'itelkeit, իգ. ‹ւ. ունայնութիւն, սնոտիք. անպիտան՝ անօգուտ ըլլալը. զարդարկոտութիւն. կր. աշխարհասիրութիւն, ընդունայնասիրութիւն:

Digitized by Google

E'itelkeitssinn, ար. ընդունայնութեան զգացում։

E'iter, ար. 22ա. անյ. ախտ. թարախ, շարաւ, աւիշկ։

éiter‖artig, ած. թարախական։ —·befördernd, ած. թարախածին, թարախաբեր, թարախացուցիչ։ —·beule, էգ. պալար։ —pflock, ար. կամ —pfropf, ար. թարախակոյտ։

éiterhaft, éiterricht, ած. 6. ախտ. թարախաբեր, թարախալից, թարախական։

éiter‖n, չբ. h. 3ա. (վէրաց) թարախանալ, խղխայթիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. թարախում, թարախալից ըլլալը։

E'iweiß, չ. 20. անյ. տ. Ei...

Ekbátana, չ. 88. աշխ. հ. պտ. Եկբատան։

E'kel, ար. 22ա. զզուում, գարշում. թալուկն, սրտի խառնուկը. 2. շախորժութիւն, (միս) շափրելը. J—m — erregen vor et. զզուելը տանել մը զզուեցընել. die Welt ist ihm zum — աշխարհքես զզուած՝ տաղտկացած է. 3. ընդ. զզուեցուցիչ առարկայ կամ անձ։ — ած. 6. (տ. dunkel) es ist mir so — սիրտս կը խառնուի. 2. զզուող, գարշող, շախորժող. 3. փափուկ, դիւրաբեկ, զգայուն։

E'kelgeruch, ար. նողկացուցիչ հոտ։

ékelhaft, ած. 6. զզուելի, անախորժ, նողկացուցիչ։

E'kelhaftigkeit, էգ. 31. անյ. գարշելի՝ զզուելի ըլլալը։

ék(e)lig, ած. 6. = ekelhaft.

ékeln, չբ. h. 3ա. et. ekelt mir = anekeln. — անդ. բ. եւ չբ. es ekelt mir (կամ mich), mir (կամ mich) ekelt vor et., ich ekle (mich) vor կամ an et. նաեւ e—r Sache կը զզուիմ անկէ, այս իրս նողկանք կը բերէ ինծի։

Eklé'ktiker, ար. 22ա. փլս. փլ. ընտրող փիլիսոփայ (Յունաց), ընտրողական։

Eklektizismus, ար. 27. փլ. ընտրականութիւն (փիլիսոփայական աղանդի մ'անուն)։

Ellipse, էգ. 35. երկ. ատող. խաւարում՝ նուաղութիւն (արեգական՝ լուսնոյ)։ [ձիր խաւարման։

Elliptik, էգ. անյ. երկ. ատող.

Eklóge, էգ. 35. երկ. հովուերգութիւն, հովուական երգ։

Ekstáse, էգ. 35. մտաց վերանալը. վերացում, յափշտակութիւն։

ekstátisch, ած. 6. մտաց յափշտակեալ, վերացած։

elástisch, ած. 6. առաձգական։

E'lba, չ. 88. աշխ. Էլպա կղզի. aus — Էլպացի։

E'lbogen, ար. 22բ. տ. Ellbogen.

Elch, ար. 20. էն. = Elen.

Elefánt, ար. 33. տ. Elephant.

elegánt, ած. 6. ընտիր, շքեղ. պերճ, ազնիւ. Գ. վայելուչ, ազնուա գոյնս։

Elegánz, էգ. 31. անյ. պերճութիւն, ազնուութիւն։

Elegie, էգ. 38. եղերերգութիւն. ողբերգական՝ տխրական բանաստեղծութիւն։ [տրական։

elé'ktrisch, ած. 6. բնգ. երկ. ելեկ-

Elektrisi(e)rmaschine, էգ. բնգ. ելեկտրական մեքենայ՝ կազմածք։

elektrisi(e)ren, նբ. 3ա. երկ. ելեկտրականացընել։ — չ. նաեւ Elektrisi(e)rt‖sein, չ. —werden, չ. 22բ. անյ. ելեկտրականացում։

Elektrisi(e)rer, ար. 22ա. երկ. ելեկտրականացուցիչ։

Elektrizitä't, էգ. 31. բնգ. երկ. ելեկտրականութիւն։

Elektrizitä'ts‖lehre, էգ. ելեկտրաբանութիւն։ —leiter, ար. ելեկտրականութեան հաղորդիչ։

Eléktro‖chemie, էգ. բնգ. ելեկտրական քնալուծութիւն։ —magnetismus, ար. ելեկտրամագնիսականութիւն, ելեկտրական մագնիսականութիւն։

Elemént, չ. 20. տարր։

elementár, ած. 6. տարրական, սկզբնական։

Elementár‖lehrer, ար. տարրական դասի ուսուցիչ։ —unterricht, ար. տարրական կրթութիւն, սկզբնական ուսում։ [սկզբնական։

elementárisch, ած. 6. տարրական,

E'len, չ. կամ ար. 22բ. էն. Որսմազդայ՝ Որմզդական եղն (Cervus alces)։

E'lend, չ. 20. (առհար. անյ.) խեղճութիւն, տառապանք, թշուառութիւն, չուառութիւն. 2.

Digitized by Google

չքաւորութիւն, կարօտութիւն. 3. աքսորք, տարագրութիւն։ — ած. 6. տառապեալ, խեղճ. 2. ողորմելի. անքան, չքաւոր, կարօտ. —e Lage թշուառութիւն։

élendiglich, մ. թշուառութեամբ, թշուառաբար, չուառաբար։

Eleonóre, յտ. անձ. իգ. 30. Եղէոնորա։

Elephánt, ար. 33. կն. փիղ։

Elephántenführer, ար. փղապան, փղավար։ —laus, իգ. պլ. Հնդիկ շագանակ, անկարդ։ —laus-Baum, ար. պլ. Հնդիկ շագանակենի (Anacardium occidentale)։

Elephantiásis, իգ. 31. անյ. բժշ. եղեփանդական բորոտութիւն՝ ախտ։

elf, թւ. թ. անփփ. (Իբրև գ. յգ. elfe) տասնումէկ, մետասան։

E'lfeck, չ. մետասանանկիւն։ —jährig, ած. մետասանամեայ։ —silbig(er Vers), ած. մետասանավանկ, մետասանավանկեայ (ոտանաւոր)։

E'lfe, ար. 34. և իգ. 35. դցբ. ոգոց ոգի. օդապայ։

E'lfenbein, չ. 20. անյ. փղոսկր։

élfenbeine(r)n, ած. 6. փղոսկրեայ։

E'lfer, ար. 22ա. մետասանեակ մետասան տարեկանից զուամարութիւն. 2. գինի 1811 տարւոյն։

élferlei, մ. տասնումէկ տարբեր տեսակէ։

élfte, der, die, das — դա. թա. 6. մետասաներորդ, տասնումէկերորդ. 2. der — Januar Յունուարի տասնումէկին։

élftehalb, ած. անփփ. տասնուկէս։

E'lftel, չ. 22ա. մետասաներորդ (մաս)։

E'li, յտ. անձ. ար. 38. Հեղի։

Elias, յտ. անձ. ար. անփփ. Եղիա։

elidi(e)ren, նբ. 3ա. քրն. կրճատել, համառօտել, ջնջել։

Elimination, իգ. 31. ուսս. ջնջում։

elimini(e)ren, նբ. 8ա. քրն. ուսս. (թիւ) ջնջել։

Elisá, յտ. անձ. ար. 38. Եղիսէ։ — յտ. անձ. իգ. Եղիսա։

Elisabeth, յտ. անձ. իգ. 38. Եղիսաբեթ։

Elisión, իգ. 31. քրն. քր. կրճատում, զեղչում (ձայնաւորի)։

Elite, իգ. 35. ընտիր՝ ազնիւ մասն։

Elixi(e)r, չ. 20. քաղցրօղի, անոյշ ցքի (էլ-ոէր)։

Elk, ար. 20. կն. = Elen.

E'llbogen, ար. 22բ. արմունկ. mit den — stoßen մթխել, արմկով հրել՝ մղել, —մ. հոլոնտել։

E'llbogengelenk, չ. անդր. արմկի խաղալիք։ —polster, չ. արմկապարանձ բարձիկ։

E'lle, իգ. 35. կանգուն, գիրկ. mit der Elle messen կանգնաչափով չափել։

E'llenbogen, ար. = Ellbogen. —breit, ար. կանգնաչափ լայն, մէկ կանգուն ի լայնութիւն։ —lang, ած. մէկ կանգուն երկայն. 2. փխ. շատ երկայն։ —weise, մ. կանգնով՝ կանգուն կանգուն (ծախել)։

E'llern, տ. Erlen...

Ellipse, իգ. 35. քրն. ուսս. քր. կրճատում, յապաւում։ —nartig, ած. ձուաձեւ, ձուաձեւ։

elliptisch, ած. 6. թերաստական, ձուաձեւ, ձուաձեւ (նյնչ. eiförmig)։

E'l(l)ritze, իգ. 35. կն. երփնաձուկ, գոյնագոյն խարակաձուկ, բերան (Cyprinus phoxinus)։

E'lmsfeuer, չ. 22ա. բնխ. Sankt — փոթորկի ժամանակ կայմէց՝ շանթաձիգ երկաթոց՝ աշտարակաց ծայրը անտանուած լուսաւոր փրնջաձեւ ելեկտրական երեւոյթ։

E'lsaß, ար. և չ. 15. աշխ. Էլզաս։

E'lsbeth, յտ. անձ. իգ. 38. ընդ. Եղիսաբեթ։

E'lse, իգ. 35. պլ. = Erle. 2. կն. քղքաձուկ (Clupea alosa)։

E'lsebeerbaum, ար. պլ. ներգին, աղխուր (Cratoegus torminalis)։

E'lster, իգ. 35. կն. կաչաղակ։

E'ltermutter, իգ. նախահայր, համամայր, ջոջմամ։ —vater, ար. համահայր, նախահայր, ջոջպապ։

élterlich, ած. 6. ծնողական. —e Liebe ծնողական սէր՝ գութ։

E'ltern, յփ. անփփ. ծնողք, ծնողներքը։

élternlos, ած. անծնողք, անհայր և անմայր։ —mord, ար. հայրասպանութիւն, մայրասպանութիւն։ —mörder, ար. ծնողասպան, (հայրասպան, մայրասպան)։

elysä'isch, ely'sisch, ած. 6. դցբ. ե–

զիւսական. die —en Felder եղիւսեան դաշտերը։

Ely'sium, չ. 40. եւ 38. անյ. փոխ. Եղիւսիոն։

Emáil (էմայլ), չ. (որ.) 38. փայլունութիւն. կիտուած, գրակնտիկոն, ապիկի։

emáil‖ähnlich կամ —artig, ած. կիտուածանման, կիտուածանմանակար։
—maler, որ. կիտուածիչ, կիտուածանկարիչ։

Emaillie(e)rosen, որ. արծնելու փառաւորան, ապիկահնոց։

emailli(e)r‖en, նբ. 3ա. որա. կիտուածել, արծնել, ապիկել։ — չ. 23բ. անյ. —ung, իգ. 31. կիտուածանկարչութիւն, ապիկում, արծնում։

Emailli(e)rer, որ. 22ա. որա. կիտուածիչ, արծնող, ապիկող։

Emanatión, իգ. 31. բղխում, յառաջագայութիւն, ծագում։

Emanatiónstheorie, իգ. բղխման դրութիւն, բղխողականութիւն։

emani(e)ren, չբ. ն. փխբ. բղխել, ծնանիլ, յառաջագայել։

Emanzipatión, իգ. 31. (ծնողական Հսկողութենէ ազատութիւն) ազատականութիւն, ձերբազատութիւն, ինքնօրինութիւն, ինքնազատութիւն։

emanzipi(e)ren, նբ. 3ա. ազատ ընել, ինքնօրինել (ծնողական Հսկողութենէ) ձերբազատել։

Emballáge (անպալաժ), իգ. 31. անյ. պատատանք, ծրարում։

emballi(e)ren (ան...), նբ. 3ա. գծ. գնդել, պատատել, ծրարել։

Embárgo, որ. (չ.) 38. ն.ա. նաւագնացութեան նաւահանգստէն ելլելու արգելք, նաւարգելութիւն։

Emblém, չ. 20. խորհրդաւոր նշան, երեւեցուցիչ պատկեր։

emblemátisch, ած. 6. նշանակալից (պատկեր)։

E'mbryo, որ. 25. յ. Embryónen, փխբ. սաղմ։

Emendatión, իգ. 31. փխբ. ուղղութիւն, սրբագրութիւն։

emendi(e)ren, նբ. 3ա. փխբ. ուղղել, սրբագրել։

emeriti(e)ren, նբ. 3ա. թոշակ տալ. ռոճիկ կապել. emeritiert ռոճկակեր. թոշակաւոր։

Emeritus, որ. 30. Հանգստական. դաս չունող՝ Հրաժարեալ՝ ուսուցիչ։

E'mesa, չ. 38. հ. պր. աշխ. Եմեսա։

Emigránt, որ. 33. գաղթական։

Emigratión, իգ. 31. գաղթականութիւն, Հատուած, Հատուածականութիւն։

emigri(e)ren, չբ. ն. 3ա. գաղթել, Հատուածիլ։

eminént, ած. 6. բարձր, վսեմական, մեծ, պերճ։

Eminénz, իգ. 31. բարձրութիւն. պերճութիւն, վսեմափառ վսեմութիւն, մեծութիւն։

Emír, չ. 20. եւ 38. էմիր, ամիրայ։

Emissä'r, որ. 20. գաղտնի պատուիրակ, գործակատար։

Emissión, իգ. 31. գծ. արձակում, տարածում։

emitti(e)ren, նբ. 3ա. գծ. տարածել. խաւրել։

Em(m)ánuel, որ. 38. Էմմանուէլ։

E'mmaus, յր. ան. չ. անփխ. Էմմաւուս։

E'mmenthaler, որ. 22ա. Էմմէնթալեան պանիր։

E'mmerling, որ. 20. ն. = Ammer.

empfáhl, անց. empfehlenէ։

empfánd, անց. empfindenէ։

Empfáng, որ. 13. անյ. առնում, ընդունելութիւն, յանձնառութիւն (բ— bescheinigen). 2. գծ. in — nehmen ընդունիլ. den — bescheinigt... ստացումը կը Հաստատէ (ներքղ տոտրագրելով). guter (schlechter) — լաւ (անփոյթ) ընդունելութիւն։

empfángen, նբ. 3չ. (ահն. ներ. 3է.) ընդունիլ. 2. մն. et. mit Dank — բան մը շնորհակալու մտօք առնուլ՝ ընդունիլ. 3. gut — լաւ Հիւրընկալել, լաւ ընդունելութիւն ընել. 3. kalt — գէշ կը ցրտութեամբ Հիւրընկալել. մէկուն ցուրտ ընդունելութիւն ընել։ — չբ. ի. յղանալ, սերմ ընդունիլ, բեղմնաւորիլ, ծագուորիլ։

Empfä'nger, որ. 22ա. —in, իգ. 32. ընդունող, առող, Հիւրընկալ։

empfä'nglich, ած. 6. ընդունելի. բաւական, ընդունակ։

Digitized by Google

Empfä'nglichkeit, էգ. 31. անյ. ընդունակութիւն, ատակութիւն:

Empfä'ngniß, էգ. 16. փբն. յղութիւն, սաղմնաւորութիւն:

Empfáng(s)bescheinigung, էգ. կամ —schein, ար. չէ. ստացագիր, ընկալագիր:

empféhlbar, ած. 6. տ. empfehlenswerth.

empféhlen, նբ. եւ sich — ռբ. 2դ. (հրմ. empfiehl) յանձնել, յանձնարարել. 2. sich (դր.) et. empfohlen sein lassen բանէ մ'ազդուիլ, իր վրան ազդեցութիւն ընել, ի սիրտ առնուլ. 3. քղքվ. բյդ. (ich) empfehle mich (Ihnen) Ձեզ բարով, վերստին կը տեսնուինք. ի վերստին տեսութիւն. — Sie mich Ihrem Herrn Vater Ձեր պատուական Հօրն իմ կողմանէս բարեւ ըրէք, Հաճէիք իմ մեծարանքս Ձեր Հօրը ծանուցանելու. 4. sich — Հրաժարական առնուլ, Հրաժարիլ երթալ:

empféhlens werth, —würdig, ած. 6. յանձնելի:

Empféhlung, էգ. 31. յանձնարարութիւն. 2. Հովանաւորութիւն, խնամակալութիւն. unter Ihrer — Ձեր Հովանաւորութեան ներքեւ (կը Համարձակիմ այն գործքիս ձեռնարկել...). քղքվ. բյդ. J—m seine — machen մէկուն իւր յարգանքը՝ մեծարանքը մատուցանել:

Empféhlungs brief, ար. կամ —schreiben, չ. յանձնարարագիր, յանձնարարական թուղթ՝ նամակ: —werth, ած. կամ —würdig, ած. = empfehlenswerth.

empfiehl, հրմ. empfehlen է:

empfieng, ցնցմ. անկ. empfangen է:

empfindbar, ած. 6. զգալի, զգայուն:

Empfindbarkeit, էգ. 31. դիւրազգածութիւն, զգայուն ըլլալը:

Empfindeléi, էգ. 31. ընտ. դիւրազգածութիւն, կերպարանեալ դիւրագորովութիւն:

empfindeln, չբ. հ. 3ռ. էղ. մտ. դիւրազգայութիւն ցուցընել՝ կերպարանել:

empfinden, նբ. եւ չբ. հ. 3ռ. զգալ. իմանալ. et. sehr übel — բանէ մը վիրաւորուիլ՝ առնուիլ. ամ. ձգիլ: — լ. 32բ. անյ. —ung, էգ. 31. զգացողութիւն, զգածումն. էղ. մտ. չարայուշութիւն, ոխ:

empfindlich, ած. 6. զգացող, զգայուն, զգացական. բ. փափուկ, փափկասուն. խտղտող. գ. դիւրազգած, դիւրագրգիռ, դիւրազգայ. դ. —er Verlust զգալի՝ կսկծեցուցիչ կորուստ. —e Kälte սաստիկ ցուրտ, ցրտաշունչ սառնամանիք. —er Schmerz դառնակսկիծ ցաւ:

Empfindlichkeit, էգ. 31. զգացողութիւն. փափկութիւն, դիւրագրգռութիւն:

empfindsam, ած. 6. զգայուն, դիւրազգած: —keit, էգ. 31. զգացողութիւն, դիւրազգայութիւն:

empfindungs fähig, ած. զգայուն, զգացողական, զգալու ընդունակ: —fähigkeit, էգ. զգացողութիւն: —los, ած. անզգայ, զգայազուրկ: —losigkeit, էգ. անզգայութիւն:

empfing, անկ. empfangen է:

empfóhl, ցնցմ. (ռմռ. էրծ. empfáhl), empfö'hle, անկ. empfóhlen, դրբ. անց. empfehlen է:

empfúnden, դրբ. անց. եւ ցնցմ. յք. 3. դէմք անկ. բնո. empfinden է:

Emphase, էգ. 35. սեթեւեթանք, պաճուճեալ խօսքեր, պերճեցկաբանութիւնք:

Empirie, էգ. 31. անյ. փբն. փորձական բժշկութիւն:

Empirik, էգ. 31. փբն. = Empirie.

Empiriker, ար. 22ռ. փբն. փորձական բժիշկ:

empór, մկ. վերջ. բղ. (կը ցուցընէ շարժման ուղղութիւնն՝ ներքեւէն... դէպ ի վեր): —blicken, չբ. հ. վեր նայիլ, աչուըները (երկինք) ամբառնալ՝ վերցընել: Մռն. sich —arbeiten, ռբ. վեր ելլելու ջանալ, յաղթելու՝ դէպ ի վերոյ ըլլալու աշխատիլ. բ. փխ. ցած տեղէ մը դուրս ելլելու ջանալ: —bringen, նբ. բարձրացընել, վեր Հանել: —dringen, չբ. ſ. ստասակութեամբ բարձրանալ՝ ելլել, ի վեր դիմել: —fahren, չբ. ſ. ժայթքել, վեր ցատքել. բ. վեր ելլել: —fliegen, չբ. ſ. վերաթռչիլ, բարձրանալ. J—m —helfen, չբ. հ. մէկուն (վեր ելլելու) օգնել: —lassen, նբ. վեր ելլելու թողուլ: sich —.

raffen, դբ. զժուարութեամբ ոտք ելլել՝ կանգնուիլ: —ragen, չբ. h. բանէ մը վեր ելլել, գերազանցել: —schwimmen, նբ. s. ջրին երեսը լողալ՝ ծփել: sich —schwingen, դբ. ուժգնութեամբ թռչիլ՝ խոյանալ՝ բարձրանալ. փխ. պատուիներու՝ մեծամեծ պաշտօններու ելլել՝ բարձրանալ: —steigen, չբ. s. ելլել, վերհամբառնալ: —strecken, նբ. վեր երկնցընել: —wachsen, չբ. s. դէպ ի վեր մեծնալ՝ արձակիլ. ը. մփ. բարձրանալ: —ziehen, նբ. բարձրացընել. փխ. aus der Niedrigkeit — (զաղքատը) յերկրէ յարուցանել: |Emporkirche.

Empór, ար. 20. եւ էգ. 31. =

Empór‖geschoß, չ. վերնայարկ, վերին դստիկոն: —kirche, էգ. վերնատուն, բեմ, երգարան:

empö'ren, նբ. 3ա. ապստամբեցընել, ոտք հանել: sich — դբ. ապստամբիլ, խլրտիլ, ոտք ելլել. 2. 3. — զմէկը գրգռել, դժկամակ ընել, բարկացընել: —de(s), չ. 6. (անհնարին) դժկամակիչ՝ զայրացընող գործք՝ իր:

Empö'rer, ար. 22ա. ապստամբ, ըմբոստացող, հակառակող, դիմադարձ, խռովայոյզ, խլրտող:

empö'rerisch, ած. 6. ապստամբական, դիմադարձական:

Empórium, 26. չց. վաճառանոց, վաճառատեղի, շուկայ:

Empö'rung, էգ. 31. = Aufstand, 2. խռովութիւն, ապստամբութիւն, խազմ. 2. ցասում, սրտնեղութիւն, դժկամակութիւն, դըժգոհութիւն:

empörungssü'chtig, ած. ապստամբ, խռովարկու, ախոռնջ:

émsig, ած. 6. (հկռդ. lässig) փութաջան, գործունեայ, ժիր, եռանդնոտ, գործասէր, անխոնջ. մկ. փութաջանութեամբ, փութով, եռանդեամբ, անխոնջ:

E'msigkeit, էգ. 31. անյփ. (հկռդ. Lässigkeit) ժրաջանութիւն, փոյթ, գործասիրութիւն, գործունէութիւն, անխոնջութիւն, եռանդ:

E'mu, ար. (չ.) 38. ցն. եմու, Նոր Հոլլանտայի ջայլեամ (Dromaeus Novae Hollandiae):

Ency'klika, էգ. 30. (Քահանայապետական) շրջաբերական (թուղթ):

Encyklopädie, էգ. 31. եւ 35. փող. համագիտութիւն, ամենագիտութիւն, բովանդակութիւն ամենայն գիտութեանց. 2. հանրագրութիւն:

encyklopä'disch, ած. 6. փող. համայնագիտական. —es Wörterbuch համագիտական բառգիրք, հանրագրութիւն:

Encyklopädist, ար. 38. փող. համայնագէտ մատենագիր:

E'nd‖bescheid, ար. էրփ. վերջնական որոշումն՝ վճիռ: —buchstabe, ար. վերջնական գիր, վերջնատառ: —ergebniß, չ. արդիւնք, հետեւութիւն: —gültig, ած. վերջնական, որոշիչ: —los, ած. անվախճան, անեզր, անսահման, անուղջ, անսպառ. մկ. յանսահմանս: —losigkeit, էգ. անվախճան ըլլալը, մշտնջենաւորութիւն, անսահմանութիւն, մշտատեւ շարունակութիւն:

E'ndchen, չ. 22բ. ն–չ. Endeի. ծայր, ծագ. — Brot հացի կեղեւ, կողքինձ. ich werde Dich ein — begleiten քեզի վայրիկ մը կ'ընկերանամ:

E'nde, չ. 24բ. (հկռդ. Anfang) վերջ, վախճան, կատարած. am letzten —, am — aller —n ամէնէն վերջը, հուսկ ուրեմն. zu — gehen, sich zu — neigen, նուաղ … անդ. բ. es geht zu — mit... լմնալ, վերջանալ. փխ. սպառիլ, մարիլ. einer Sache ein — machen գործք մը լմնցընել, յամրացի գործոյն հատցընել, բանի մը վերջ տալ. առկ. — gut, Alles gut վախճանն պսակէ զգործ. գործք մը լաւ կը համարուի՝ եթէ լաւ վերջանայ. mit J—m ein — machen կամ zu — kommen մէկուն հետ հաղորդակցութիւնը կտրել, ալ հետը գործք չունենալ. 2. am — ի վերջոյ, ի կատարածին. 3. ... und kein Ende: Shakespeare und kein — միշտ Շէքսփիրը կը յեղյեղուի, վեր Շէքսփիր՝ վար Շէքսփիր... 4. արդիւնք, հետեւութիւն. das — von dem Allen wird sein ... ասոր ամէն բանին հետեւութիւնն այն պիտի ըլլայ, որ... 5. նպատակ, վախճան. zu dem — այսու նպատակաւ, այս վախճանաւ. 6. ծայր. —

Digitized by Google

einer Straße փողոցի մը ծայրը. an allen Ecken und —n ամէն տեղ, ընդ բնաւ, ամէն անկիւն ամէն ծակ. Բ. = Endchen; Ժ. Հ. — e—s Stoffes նիւթի մը ծայրը։

endémisch, ած. ս. տեղական, գաւառական (հիւանդութիւն)։

énden, նբ. ձբ. éndig͏en, ձա. = beenden. — չբ. ե. եւ sich — չբ. լմննալ, վերջանալ, աւարտիլ. 2. փբ. sich auf er — վերջաւորութիւնն er ըլլալ. er auf վերջանալ. 3. դադրիլ. Ը. մ. վախճանիլ, մեռնիլ. Նաեւ անդ. Բ. es endet mit ihm վախճանելու վրայ է, մերձ ի վախճանն է։ — Հ. ձՀբ. անյ. —ung, իգ. 31. = Բայից ներգործական հոլովներ. 2. վերջ. աւարտումն, կատարած, վախճան, գագարումն. (բառի մը...) վերջաւորութիւն (տ. Endung)։

éndigen, տ. enden.

Endivie, իգ. 35. եղերդ, ճարճըրուկ (Cichorium intybus կամ endivia)։

éndlich, ած. ս. (հկ. unendlich) սահմանաւոր, սահմանաւորեալ. Փխբ. Փլ. վախճանական. unser Leben ist — մեր կեանքը վախճան՝ վերջ ունի. 2. վերջնական, որոշիչ. 3. անդադար, ուշ կատարուելի. Վ. ի վերջոյ, վերջապէս։

E'ndlichkeit, իգ. 31. անյ. սահմանաւորութիւն, վախճանականութիւն։

E'ndschaft, իգ. 31. վերջ, կատարած. seine — erreichen իր վախճանին՝ կատարածին հասնիլ։

E'ndung, իգ. 31. կատարած. Քր. (Wort)— (բառի) վերջաւորութիւն։

E'ndungspartikel, իգ. վերջաւորիչ՝ վերջաւորութեան մասնիկ։

Energie, իգ. 31. անյ. ազդեցութիւն, զօրութիւն, ստուգութիւն։

Energielosigkeit, իգ. 31. անազդեցութիւն, անզօրութիւն։

energisch, ած. ս. ազդեցող, զօրաւոր, կորովի։

eng, ած. ս. = enge.

éng͏anschliessend, ած. մօտեցող, քաշուածեղ։ —brüstig, ած. ծանրաշունչ, զմայլոտ, դժուարաշունչ։ —brüstigkeit, իգ. ծանրաշնչութիւն, զմայլ։ —halsig, ած. նեղաբերան (շիշ)։ —herzig, ած. նեղսիրտ, կարճամիտ, վատասիրտ։ —herzigkeit, իգ. նեղսրտութիւն, կարճմտի ըլլալը։

engagi(e)ren (անկլաժէրէն), նբ. ձա. գլխը բանի մը պարտաւորել. ծառայութեան առնուլ. մէկը բանի մը յորդորել՝ շարժել։

énge, ած. ս. (նախ. eng) նեղ, անձուկ. im —ren Sinne անձուկ մտօք, յանձուկ միտս. — sitzen (stehen) նեղ նստիլ (կենալ). Փխ. — Freundschaft անձուկ՝ մտերիմ՝ ներքին բարեկամութիւն. 2. մանր, փոքր, կարճ. —r Kamm բարակ սանտր. — Hose նեղ՝ յագչող տաբատակ. —(r) machen նեղցընել. sich — anlegen (զգեստ մը) աղէկ յագչիլ, քաշ յարմարիլ, մածնուլ. — verbunden սերտագոյն՝ անձուկ կապուած։ — իգ. 35. անձկութիւն, (տեղւոյ) նեղութիւն. քաղաքայարմարութիւն (զգեստուց). 2. նեղցընելը, անձկացուցում. 3. նեղ տեղ, կիրճ. նեղուց. Փխ. 3. in die — treiben զմէկն ի նեղ արկանել։

E'ngel, ար. 33ա. հրեշտակ. 2. Փխ. ընփ. es fliegt ein — durch's Zimmer (այնպիսի լռութիւն մը կը տիրէր) մինչեւ սրտին բաբախելը (կամ ճանճին թեւոց սօսաւիւնն) կը լսուէր. die — im Himmel pfeifen hören կէսօրն երկինքն աստղ նշմարել։

E'ngelein, չ. 33բ. փոքր հրեշտակ, հրեշտակիկ։

éngelhaft, ած. ս. հրեշտակային, հրեշտականման։

éngel(s)ähnlich, ած. հրեշտականման, հրեշտակատիպ։ —brot, չ. հաց հրեշտակաց, երկնաւոր մանանայ։ —chor, ար. Քրկ՝ դաս՝ բանակ հրեշտակաց։ —fisch, ար. = Engelroche. —gleich, ած. = engel(s)ähnlich. —gruss, ար. եր. հրեշտակական ողջունատուութիւն, Ողջոյն քեզ Մարիամ, Բ. հրեշտակ, հրեշտակ Տեառն աղօթքը։ —rein, ած. հրեշտակի պէս սուրբ՝ մաքուր։ —roche, ար. հրեշտակաձուկն, թեւեղ։ —schaar, իգ. = Engel(s)chor. —schön, ած. հրեշտականման գեղեցիկ, չքնաղագեղ։ —süss(Wurzel իգ.), չ. տն. քաղցրադառն մորմ (Solanum dulcamara). նաեւ = Bittersüss. —wur-

Digitized by Google

z(e)l, իգ. դլ. — Angelika; բ. խաչակիր բոդ (Gentiana cruciata)։

éngen, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. նեղցընել, նեղնալ։

E'ngerling, ար. 20. ըն. թրթուր։

E'ngland, չ. 38. անյփ. Անգղիա։

E'ngländer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. անգղիացի (այր՝ կին)։

énglisch, ած. 6. անգղիական, անգղիերէն. sich — empfehlen ցրտութեամբ՝ անգղիացւոց պէս հրաժարական տալ՝ մեկնիլ երթալ. —es Pflaster անգղիական սպեղանի. —e Kirche անգղիական եկեղեցի. —e Sprache անգղիական լեզու. —e Krankheit կարկամութիւն։ — չ. անփխ. անգղիերէն, անգղիերէն լեզու։ das —e, չ. 6. անյփ. = — չ. 2. das —e an et. բանի մ'անգղիական նկարագիրը։ Բ. — (ցնցա.) ած. 6. = engelhaft; գրծ. հայն der —e Gruß = Engelsgruß, ա.։

englisi(e)ren, նբ. 3ա. ein Pferd — (ձիու պոչը խաչելով) կարճեցընել. (ձի մը) կարճագի ընել։

Engros (անկրօ)händler, ար. չն. —sist, ար. 33. մեծավաճառ վաճառական։

Enkáustik, իգ. 31. անյփ. մոմանկարչութիւն, մոմախառն նկարչութիւն։

E'nke, իգ. 35. արա. = Ableger, 1.

E'nkel, ար. 22ա. —in, իգ. 32. թոռն, թոռնիայ. die — յփ. յաջորդք, պայազատք։

E'nkelkind, չ. = Enkelsohn կամ Enkeltochter. —sohn, ար. թոռնորդի։ —tochter, իգ. դուստր թոռին։

énken, նբ. 3ա. արա. պլր. պատուաստել։

E'noch, յտ. ան. ար. 36. Ենովք։

enórm, ած. 6. անհնարին, անչափ, սաստիկ, ահագին, վիթխարի. յաղթահասակ. Գ. անչափս, ահագին՝ տարապայման կերպով, անչափութեամբ։.

ént... Նախդիր մասնիկ, բայերուն կցուելով կ'ը անբժ. ե, եւ հետեւեալ նշանակութիւնները կը յայտարարէ. բանէ մը զրկում, ազատութիւն, բաժանում (մեր՝ ան... կամ ...ատ մասնիկներուն կը համապատասխանէ). օր. ադ. entfärben անգունել, գունատել. entfleischen մսաքանց ընել, միսն հանել. 2. բանէ մը հեռանալ. օր. ադ. der Hand entfallen ձեռքէն իյնալ, սահիլ, պրծիլ. 3. լինել՝ յառաջ գալ նոր վիճակի մը. ծագում՝ սկզբնակէտ գործողութեան կամ վիճակի մը. օր. ադ. entbrennen բորբոքիլ։

entádeln, նբ. 3ա. անբժ. ազնուականութենէ վար առնուլ, մէկն ազնուականութեան պատուէն մերկացընել։

entártlen, չբ. s. 3բ. անբժ. եւ sich — չբ. այլասերիլ, տարասերիլ. (մռն. բարոյիւք) վատթարանալ, ժանտանալ, ապականիլ։ — նբ. բնութիւնը փոխել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. այլասերութիւն, այլասերումն. (մռն. բարուց) անպիտանութիւն, ժանտութիւն, վատթարութիւն. փխ. ապականութիւն։

entä'ußern, նբ. ա—. գրծ. sich — չբ. 3ա. անբժ. sich e—r Sache (սռ.) — բանէ մը հրաժարիլ՝ հեռանալ՝ ի բաց կալ. բան մ'ուրիշին տալ. ի բաց մերկանալ։

entbéhrlen, նբ. 3ա. անբժ. et. — նաեւ e—r Sache (սռ.) — բանէ մը զրկուիլ, բան մը չունենալ. 2. et. — (կամօք) բանէ մը հրաժարիլ՝ իրք զինքը զրկել. ich kann ihn nicht — առանց անոր չեմ կրնար ընալ՝ ապրիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. զրկում, հրաժարումն։

entbéhrlich, ած. 6. հրաժարելի, կարեւոր չեղող. աւելորդ։

entbieten, նբ. 2դ. (անց. ներբ. 3բ.) անբժ. 3—m et. — մէկուն բան մը հրամայել՝ առաջեւը դնել, մէկուն բան մը ծանուցանել՝ պատգամաբերել. seinen Gruß — իւր ողջոյնը մատուցանել. 2. 3. zu sich — հրաման խաւրելով առ ինքն կոչել, առաքել կոչել, (չարերը) համախմբել. ի մի կոչել, միաժողով հրաւիրել։

entbindlen, նբ. եւ sich — չբ. 2ա. անբժ. 3. von et. — արձակել, անօրինել. 3. eines Eides, e—r Verbindlichkeit — զմէկն երդումէն՝ պարտաւորութենէն ազատել՝ ազատ կացուցանել. 2. (կին մը...) ծնուցանել. ծննդեանլու օգնել, տղան բռնել։

Digitized by Google

— չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. անօ-րինում, արձակում. ծնուցանելը, մանկաբարձութիւն։

Entbindungsarzt, ար. մանկաբարձ՝ ծնուցիչ բժիշկ։

entblä'ttern, նբ. 8ա. անբյ. տե-րեւաթափ ընել, տերեւները թա-փել։ sich — ձբ. տերեւաթափ ըլ-լալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. երկ. տերեւաթափութիւն, տերեւ-ընկեցութիւն։

entblö'den, sich — ձբ. 3ա. անբյ. յանդգնիլ, համարձակիլ, ժպրհիլ. 2. er entblödete sich nicht, zu... (զայս ը-նելու...) չամչցաւ՝ չշտապաղունե-ցաւ։

entblö'ßen, նբ. եւ sich — ձբ. 3գ. անբյ. մերկացընել. (քողը) մէկդի առնուլ՝ բանալ, մերկանալ. das Haupt — գլխարկը վար առնուլ, գլուխը բանալ. den Degen — սուրը պատեանէն հանել՝ մերկացընել. 2. ձբ. (sich) von et. — բան մ'ի բաց թօթափել, բանէ մը հրաժարիլ, (յընչից) մերկանալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. մերկացուցում, (քո-ղը) մէկդի առնուլը. 2. փոխ. —ung, մերկութիւն, մերկանդամ ըլլալը. ձբ. — von Ehre պատուազրկութիւն. պակասութիւն, զրկում. չքաւո-րութիւն, կարօտութիւն։

entbréchen, sich — ձբ. 2գ. անբյ. sich einer Sache — բանէ մը զերծա-նիլ, ինք զինքն ի բաց առնուլ. 2. sich nicht — können zu... (բանէ մը...) ժուժկալել չկարենալ։

entbrénnen, չբ. ſ. 4ա. (տ. brennen) անբյ. բորբոքիլ, վառիլ (նաեւ ձբ.)։

entbúnden, ընդ. անց. entbindenի։

E'ntchen, չ. 22բ. նուաղ. բադիկ, բադձագ։

entdécken, նբ. եւ sich — ձբ. 8ա. անբյ. յայտնել, գտնել, հնարել. 2. ծածուկ բան մ'ի լոյս հանել՝ դուրս հանել. einen heimlichen Anschlag — դաւաճանութիւն մը յայտնել. 3. (բանի մը վրայէն) քողը մէկդի առնուլ. բան մը յայտնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. յայտնու-թիւն, գիւտ, մէջ տեղ հանելը։

Entdécker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. յայտնող, գտիչ, մէջ տեղ հանող։

E'nte, իգ. 35. բադ. junge — = Entchen; ձբ. Das ist eine — այս սուտ լուր է, չինծու՝ մտացածին իր մըն է։

entéhren, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբյ. (հմմտ. ehren) անպատուել, անմեծարգել. 2. անուանարկ ը-նել, վատահամբաւել, աղարտել. sich — ինք զինքը վատանուն ընել, անունը կորսնցընել. ի պոռնկու-թիւն մատնել. sich — պոռնկանալ. 3. անց. մբ. (կոյս մը) ապականել, խարդաւանել, լլկել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. անպատուու-թիւն, անմեծարգութիւն. ա-նուանարկութիւն, վատահամբաւու-թիւն. պոռնկութիւն. խար-դաւանք, (կուսի) ապականու-թիւն։

Entéhrer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. անպատուող, անմեծարգու։

entéignen, նբ. 3բ. անբյ. օտա-րացընել, (ստացուածք մը) ի բաց հանել։ sich — ձբ. sich einer Sache — բանէ մ'ինք զինքը զրկել, հրա-ժարիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. օտարացուցում։

entéilen, չբ. ſ. 3ա. անբյ. փախ-չիլ, տագնապաւ հեռանալ, կծիկը դնել. (ժամանակ՝ առիթ) թռ-չիլ երթալ, փախչիլ, սահել անցնիլ։

E'nten|aar, ար. կամ —adler, ար. կն. ծովարծուի։ —beize, իգ. որս. բադերով բադորսութիւն, բադի որսորդութիւն։ —fuß, ար. բադ-ոտն, բադի ոտք. 2. բն. տիպատեղ, բադխոտ (Diphylleja)։ —grütze, իգ. բն. ջրոսպն, ջրայինն ոսպ։ —muschel, իգ. կն. նոխազանկն, պատենաւոր բադ. գրն. լեպաս (Lepas anatifera)։

E'nterhaken, ար. ճանկ, կեռ, կացաւոր երկաթ։

entérben, նբ. 3ա. անբյ. անժա-ռանգել, ժառանգութենէ մեր-ժել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. անժառանգութիւն, ժառան-գութենէ մերժում՝ տարագրու-թիւն։

Entérbte(r), ար. Entérbte, իգ. 6. անժառանգեալ, ժառանգութենէ մերժեալ՝ տարագրեալ։

E'nt(e)rich, ար. 20. արու բադ։

Digitized by Google

éntern, նբ. 3ա. նա֊ւ. ein Schiff — ճանկերով նաւ մը բռնել եւ գրաւել:

entfáhren, չբ. ſ. 2յ. անբյ. ձեռքէն ելլել՝ պրծիլ:

entfállen, չբ. ſ. 2յ. անբյ. (ձեռքէն...) պրծիլ՝ իյնալ. փխ. sein Name entfällt mir անունը միտքս չի գար (պրծի յուշէս յիշատակաց ի-մոց):

entfált|en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբյ. (գալարուածքը՝ ծալուածքը) բանալ, պարզել, տարածել. 2. die Rose entfaltete sich վարդը բացուեցաւ՝ կկչեցաւ. 3. տարածել, պարզել. seine Stirn entfaltete sich ճակատը պարզուեցաւ, դէմքը զուարթացաւ. 4. բանալ, յայտնել. 5. sich — բացուիլ, կերպարանիլ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. (ծալլուածքը) բանալը, պարզումն, տարածումն. կերպարանորութիւն, կազմութիւն, ձեւաւորում:

entfä'rb|en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. գոյնը նետել, գունաթափել. աժգունիլ, գունաթափիլ. 2. (կերպարանաց) դեղնիլ, աժգունիլ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. գունաթափութիւն, աժգունութիւն:

entfásern, նբ. 3ա. անբյ. ծուատել, կտաւը թել թել ընել, քրքրել:

entférn|en, նբ. 3ա. անբյ. հեռացընել. 2. մեկուսի ընել, ի բաց առնուլ, հեռացընել: sich — փբ. հեռանալ, բաժնուիլ, երթալ, մեկնիլ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. հեռանալը, մեկուսացում. 2. մօտյն —ung, հեռաւորութիւն, բացակայութիւն. բ. բացարձակութիւն, միջոց հեռաւորութեան:

entférnt, ած. 8. հեռի, հեռաւոր, բացարձակ. weit —, daß... կամ zu... (առ ընելէ) շատ հեռու (էր), ոչ միայն չըրաւ, այլ... քփն. առա. gleich weit — զուգահեռական. փբ. —eres Objekt խնդիր ընութեան. 2. բացակայ. 3. փոքր, դոյզն. nicht die —este Ursache haben եւ ոչ դոյզն պատճառ մ'ունենալ. nicht im —esten եւ ոչ իսկ հեռուանց, եւ ոչ թեթեւ կերպով:

Entférntheit, էգ. 31. Entférntstehen, չ. 22բ. անյփ. հեռաւորութիւն, բացարձակութիւն:

entféssel|n, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. շղթաները քակել՝ խզել՝ խորտակել. կապերէն արձակուիլ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. շղթայաքակութիւն, խորտակում. արձակում (ի կապանաց):

entféstig|en, նբ. 3ա. անբյ. eine Stadt — (քաղքի մը) ամրութիւնները կործանել՝ քանդել՝ խախտել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. քանդում՝ խախտում (քաղաքի ամրութեանց):

entfétt|en, նբ. 3բ. անբյ. ար֊. ճարպը՝ ճրագուն հանել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ճարպահանութիւն:

entfiedern, նբ. 3ա. անբյ. փետրաթափել, փետուրները հանել:

entfiel, անց. entfallenէ:

entflámm|en, նբ. 3ա. անբյ. բորբոքել, բռնկցընել, վառել (նաեւ փխ.): — չբ. ſ. եւ sich — փբ. բորբոքիլ, վառիլ, բռնկիլ (նաեւ փխ.): — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. բորբոքում, վառում:

entfléischen, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբյ. միսը հանել, մսաքանց ընել, ոսկրի վրայէն միսը քերել՝ քանցել:

entfliegen, չբ. ſ. 2ղ. անբյ. թռչիլ երթալ՝ փախչիլ:

entfliehen, չբ. ſ. 2ղ. անբյ. փախչիլ, պրծիլ. (վտանգէ մ'ազատելու համար) անձնապուր ըլլալ. ազատիլ. փխ. (ժամանակը) անհիլ անցնիլ:

entfließen, չբ. ſ. 2է. անբյ. հոսիլ. (ջրոյ...) վազել երթալ. Thränen entflossen ihren Augen... աչուըներէն արտասուք կը թափէին՝ կը հոսէին:

entflóg, անց. entflógen, ընբ. անց. entfliegenէ:

entflóh, անց. entflóhen, ընբ. անց. entfliehenէ:

entflóß, անց. entflóssen, ընբ. անց. entfließenէ:

entfrémd|en, նբ. 3բ. անբյ. J—m et. —, et. von J—m — մէկէ մը բան մը հեռացընել՝ օտարացընել՝ գողնալ տանիլ. sich (ընբ.) das Herz J—s — մէկէ մ'օտարանալ հեռանալ

պաղձել: sich — դբ. օտարանալ, օտարական ըլլալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. օտարացուցում:

entfü'hr|en, նբ. 3ա. անբձ. բռնանալ. յափշտակել, առնուլ. 2. հափափել, առեւանգ ընել, առեւանգել, (աղջիկ) փախցընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. յափշտակութիւն, բարձում. 2. յափշտակութիւն, առեւանգութիւն, հափափանք, (աղջիկ) փախցընելը:

Entfü'hrer, ար. 22ա. յափշտակիչ, հրապուրիչ, առեւանգող:

entgált, անց. entgeltenի:

entgángen, դրբ. անց. entgehenի:

entgégen, մ. (Ածականաբար գալոյն բայերուն հետ գալով՝ ինչ բէ. է, եւ այլն. ինչպէս կ'առնուի, եւ հետեւեալ նշանակութիւններն ալ յայտարարէ. ճակտենալ՝ զմէկը դիմաւորելու միտքով. բ. շարժում առ որ՝ դէպար դիմաւորելու միտքով. գ. դիմադրաւութիւն, ընդդիմակացութիւն: —arbeiten, չբ. h. 3—m, einer Sache — բանի մը հակառակն ընել՝ հակառակիլ. մէկուն հակառակ գործել. 2. — չ. հակառակագործութիւն, ընդդիմադրութիւն: —bringen, նբ. (մէկուն) առջեւը տանիլ՝ բերել. ը. նփ. ներկայացընել: —eilen, չբ. մէկուն դիմացը վազել՝ աճապարել: —gehen, չբ. ſ. դիմաւորել. դիմացն երթալ. բ. փխ. դիմագրաւել, դիմել. einer Gefahr — վտանգ մ'արհամարհել, դիմել ի վտանգ. ſ—m Untergange — ի կորուստ իւր դիմել: —halten, նբ. առջեւը հանել՝ բռնել. բ. համեմատել. գ. առարկել, ընդդէմ բախել: —jubeln, չբ. h. ուրախութեամբ ընդունիլ, ժողովել ի տուն, ապաւինջականել, հիւրընկալել: —kommen, չբ. ſ. մէկուն առջեւն երթալ, մէկը դիմաւորել. 3—m freundlich — զմէկը բարեկամաբար ընդունիլ. բ. փխ. 3—m — kommen մէկէ մը յառաջ կանխել, փութալ, յառաջ անցնիլ. մէկը յառաջել: —nahme, էգ. = Entgegennehmen, չ.: —nehmen, նբ. ընդունիլ, մատուցուած բան մը չմերժել՝ առնուլ: —nehmen, չ. ընդունիլը, առում: —sehen, չբ. h. բանի մը սպասել՝ աչքն ունել. dem Tode ruhig — համբերութեամբ մահուան սպասել, մահուընէ չզարհուրիլ. բ. չբ. einer baldigen Antwort —d անյապաղ նամակիս պատասխանին: —setzen, նբ. եւ sich — դբ. հակառակել, ընդդիմացընել. sich — հակառակիլ, ընդդիմանալ: —setzen, չ. —setzung, էգ. ընդդիմադրութիւն, հակադրութիւն. ընդդիմաբանութիւն, հակառակախօսութիւն: —stehen, չբ. ſ. հակառակ կենալ, ընդդիմանալ: —strecken, նբ. 3—m et. — դէպ ի մէկուն բան մ'երկնցընել. ը. նփ. առջեւը դնել. բ. առարկել, ընդդիմաբանել: —tragen, նբ. մէկուն առջեւը տանիլ, ներկայացընել. ihm wurde die allgemeine Achtung —getragen ամէն տեղ զինքը շատ մեծարանօք ընդունեցան, ամէն տեղ մեծապատիւ մեծապարգեւ մեծարուեցաւ: —treten, չբ. ſ. ընդդիմանալ, դէմ ելլել, հակառակիլ: —ziehen, չբ. ſ. 3—m — զմէկը դիմաւորել, մէկուն դիմացն ելլել:

entgégengesetzt, ած. 6. հակադիր, հակառակ, ընդդէմ. փխ. հակասական:

entgégn|en, չբ. h. 3ա. անբձ. կրկնել, պատասխանել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կրկնում, պատասխան:

entgéhen, չբ. ſ. 2ղ. անբձ. պրծիլ, ազատիլ. er ist der Gefahr glücklich entgangen վտանգէն յաջողութեամբ ազատեցաւ. das Wort, der Fehler ist mir entgangen միտ չդրի, չիմացայ. 2. die Gelegenheit — lassen առիթը փախցընել՝ չգործածել. 3. անդ. բ. es entgeht mir nicht, (daß...) անտեղեակ չեմ որ..., գիտեմ որ...:

Entgélt, ար. (չ.) 20. անյ. փոխարինութիւն, փոխարէն. փրկանք. վարձք, հատուցում:

entgélt|en, նբ. 2դ. անբձ. et. — բան մը քաւել, պատիժը կրել. er soll es mir — ինծի պիտի հատուցանէ, հատուցում պիտի պահանջեմ. 3. et. — lassen մէկուն բան մը քաւել տալ՝ ընփ. քթէն հանել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. քաւութիւն, պատիժ:

Digitized by Google

entging, անց. entgehenի։

entgleis|en, չբ. s. 3գ. աներ. (շոգեկառաց...) երկաթէն շեղիլ՝ դուրս ելլել։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խոտորում, շեղում։

entgleiten, չբ. s. 2ի. (անհմ. ներբ. եւ հրմ. 3բ.) աներ. սպրծիլ. սահիլ. aus der Hand — ձեռքէն սահիլ իյնալ՝ թռչիլ։

entglimmen, չբ. s. 2ի. աներ. կամաց կամաց բորբոքիլ, բռնկիլ. կրակ առնուլ։

entglitt, անց. entglitten, ընդ. անց. entgleitenի։

entglü'hen, չբ. s. 3ա. աներ. բոր-բոքիլ, վառիլ։

entgü'rten, նբ. 3ա. աներ. գօտին քակել՝ լուծանել։

entháaren, նբ. 3ա. աներ. փետել. (այխտակ) մազերը քաշել հանել։

enthált|en, նբ. 2է. աներ. բովան-դակել, պարունակել, փակել։ sich — ըբ. ինք զինքը բռնել, ժուժ-կալել. հրաժարել. sich der Thränen — արցունքը զսպել՝ բռնել. ich enthalte mich des Urtheils darüber առ նիւթիս նկատմամբ դատաստանս ի կախ կը պահեմ՝ չեմ ուզեր որոշ վճիռ մը տալ։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ժուժկալութիւն, հրաժարում. (մաս)հատուցութիւն։

enthältsam, ած. 6. ժուժկալ. զգաստ. 2. չափաւոր. չորաբեկ. խստամբեր, խստակեաց, ճգնա-զգեաց։

Enthältsamkeit, իգ. 31. անյ. ժուժ-կալութիւն, զգաստութիւն. չա-փաւորութիւն. չորաբեկութիւն, խստամբերութիւն։

enthäupt|en, նբ. 3բ. աներ. գլխա-տել, գլուխը կտրել, կառափնա-տել։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գլխատութիւն, կառափնա-տութիւն, գլխատում։

Enthäuptungsstätte, իգ. գլխա-պատուութեան՝ կառափելոյ տեղի, կառափնետող։

enthä'ut|en, նբ. 3բ. աներ. մոր-թազերծ ընել, մորթը հանել՝ քերթել։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. մորթազերծութիւն, մոր-թահանութիւն։

entheb|en, նբ. եւ sich — ըբ. 2ը. աներ. 3. einer Sache (ա—է.) կամ von et. — զմէկը բանէ մ'ազատել՝ ար-ձակել՝ անօրինել (հմմտ. entbinden, նբ. 1.). 3. seines Amtes — զմէկն իւր պաշտօնէն հանել կամ վար առ-նուլ։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. արձակում, ազատութիւն, անօրինում. բարձրընկեցութիւն, պաշտօնէն վար առնուլը։

entheilig|en, նբ. 3ա. աներ. պղծել, սրբապղծել, արատել (զհոգի)։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. պղծու-թիւն, սրբապղծութիւն, արա-տում (հոգւոյ)։

Entheiliger, ար. 22բ. —in, իգ. 32. պղծող, սրբապիղծ։

enthielt, անց. enthaltenի։

entholz|en, նբ. 3գ. աներ. — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. անտառ. = abholzen, նբ. 1. եւ ը. 1.

enthüll|en, նբ. եւ sich — ըբ. 3ա. աներ. մերկացընել, բանալ. մեր-կանալ (ինք զինքը), բացուիլ. (քող՝ վարագոյր) բանալ՝ ի բաց առնուլ. ըբ. = entdecken, նբ. 2. 2. (առ յիշատակէ կանգնուած յիշատակարան... մը հանդիսու-թեամբ) բանալ՝ նուիրել։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. (վարա-գոյրը) բանալը, բացում. ըբ. յայտնութիւն. (յիշատակարանի... մը հանդիսիւ) բացում՝ նուիրում։

enthül'sen, նբ. 3գ. աներ. = aus-hülsen.

enthusiasmi|e|ren, նբ. 3ա. վառել, խրախուսել, խնդախնդացուցանել։

Enthusiásmus, ար. 27. եռանդն, աւիւն, խանդ, խրախոյս, յափըշ-տակութիւն։

enthusiástisch, ած. 6. եռանդնա-լից, յափշտակեալ, վերացեալ։

entjóchen, նբ. 3ա. աներ. (եզերը) լծարձակ ընել, (ձիերը) կառքէն քակել՝ արձակել. ըբ. (ազգ մը) ծառայութեան լծէն ազատել. յազատութիւն հանել։

entjüngfer|n, նբ. 3ա. աներ. ընդ. (աղջիկ մը) ապականել՝ խարզա-նել, կուսութիւնը բռնանալ։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խար-զանութիւն (կուսի), կուսա-պղծութիւն։

entkám, անց. entkommenի։

Digitized by Google

entkanten, նբ. 3ա. անբժ. անկիւնները բթացընել, բթանկիւն ընել։

entkeimen, չբ. ſ. 3ա. անբժ. ծլիլ, բողբոջիլ։

entkernen, նբ. 3ա. անբժ. Obst — (պտուղը) կուտը՝ կորիզը հանել։

entkleiden, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբժ. զգեստները հանուեցընել, մերկացընել. sich — հանուիլ, մերկանալ. 2. փխ. 3. կամ et. e—r Sache — (սեռ.) կամ von et. — մէկը կամ բան մը բանէ մը մերկացընել, բան մը բառնալ՝ հանել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ։

entknospen, չբ. ſ. եւ sich — փբ. 3փ. անբժ. կկչել, ծաղիկ բանալ, կոկոնները պարզել։

entkommen, չբ. ſ. 3փ. անբժ. (վտանգէ մը) մազապուրծ փախչիլ, ազատիլ, պրծիլ։ — չ. 22բ. (վտանգէ) ազատիլը, պրծում, փախուստ։

entkorken, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբժ. eine Flasche — շիշի մը խցանը հանել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. խցանահանութիւն, (շիշ մը...) խցանաթափ ընելը։

entkräften, նբ. 3բ. entkräftigen, նբ. 3ա. եւ sich — փբ. ուժաթափ ընել, տկարացընել. sich — տկարանալ, ուժաթափ ըլլալ. 2. ջղատել, մաշել. փխ. e—n Ausdruck — (խօսքին) զօրութիւնը՝ ուժը կլլաբել. e—n Beweis — (ցուցում) մը տկարացընել՝ անզօր ընել. 3. իրփ. անվաւեր ընել, անվաւերացընել, ոչնչացընել, ջնջել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. տկարացուցում, ուժաթափութիւն. անվաւերացուցում. ոչնչացուցում, ջնջում, բարձում. 2. անփ. an — sterben ու ի չգոյէ կերակրոյ յառաջ եկած ծիւրութենէ մեռնիլ։

entladen, նբ. եւ sich — փբ. 23. եւ 3բ. անբժ. բեռնաթափ ընել, բեռները վար առնուլ (= ausladen, նբ. 1.)։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. բեռնթափութիւն, բեռները վար առնուլը։

Entlader, ար. 22ա. բեռնահան, բեռը վար առնող։

entlang, մ. եւ նխ. (նախադրահյց. խոս an նախադրութեամբ տր.) den Fluß (կամ an dem Fluße —) գետափին երկայնութեամբը. 2. an et. — gehen (fahren, reiten, segeln) բանի մ՚երկայնութեամբն՝ դէպ յերկայնութիւն երթալ (նաւել՝ ձիարշաւել...)։

entlarven, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբժ. դիմակին ի բաց առնուլ՝ մերկացընել. փխ. յայտնել, յերեւան հանել. sich — դիմակին ի բաց առնուիլ՝ մերկացուիլ. փբ. երեւան գալ, յայտնուիլ։

entlassen, նբ. 2ֆ. անբժ. (զմէկը ծառայութենէ՝ գործքէ) արձակել, հանել, ընդ. դռնէն դուրս ընել. 2. զմէկը (պաշտօնէ) հանել՝ հրաժարեցընել. mit Pension — (պաշտօնավճար մը) ռոճիկ կապելով արձակել, ռոճկակեր՝ թոշակաւոր ընել. e—n Sklaven — ստրուկ մը յազատութիւն հանել՝ ազատագրել. aus dem Gefängniß — բանտէն ազատել՝ հանել. զին. (զինուոր մը ծառայելու իրր անկարող՝ անատակ) արձակել։

Entlassung, էգ. 31. արձակուրդ, արձակում. հրաժարեցուցում. պաշտօնէ հանելը. seine — einreichen հրաժարական տալ, պաշտօնէն ելլել խնդրել. ազատութիւն, ազատագրութիւն։

entlasten, նբ. 3բ. անբժ. (նախացնցա. sich — փբ.) բեռները թափել, թեթեւցընել. 2. փխ. von et. կամ e—r Sache (սեռ.) — բանէ մ՚ազատել, (պարտաւորութենէ՝ յանցանքէ...) արձակել՝ ազատ կացուցանել, զմէկն արդարացընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. բեռնահանութիւն, բեռնաթափութիւն. արձակում, ազատկացութիւն։

Entlastungszeuge, ար. (յանցանքէն ազատ կացուցանող վկայ) արդարացուցիչ՝ ջատագով վկայ։

entlauben, նբ. 3ա. անբժ. = entblättern.

Entlaubtsein, չ. 22բ. անյփ. տերեւաթափութիւն, սաղարթաթափ ըլլալը։

entlaufen, չբ. ſ. 2ֆ. (տ. laufen) անբժ. փախչիլ, պրծիլ, ազա-

Digitized by Google

տիլ. seinen Eltern — իւր ծնողաց անէն փախչիլ. 2. (զինուորաց) դասալիք ըլլալ, բանակը թողուլ: — չ. 22բ. անյփ. փախուստ, պըր-ծում. դասալքութիւն:

entlédig|en, նբ. եւ sich — փբ. 3—. անբյ. (արգելք՝ ծանրութիւն մը) ի բաց բառնալ, փրկըընել. sich J—s, e—r Sache — մէկէ մը՝ բանէ մ'ա-զատիլ՝ ճողոպրիլ. sich s—r Nothdurft — մարմնոյ պէտքը վճարել. sich eines Auftrages — յանձնարարութիւն մը կատարել՝ ի գլուխ հանել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բոյէն նշանակութեանց հետ:

entleér|en, նբ. եւ sich — փբ. 3—. անբյ. = ausleeren, նբ. 1. 2. (օ-դապուտը) պարպել. (ջրանցք...) մաքրել. sich schnell — շուտով հա-նիլ երթալ՝ դատարկանալ. բնխ. Exkremente — պէտքի նստիլ, կղկը-ղանք թափել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բոյէն նշանակու-թեանց հետ:

entlégen, ած. 6. հեռաւոր, հե-ռու, բացակայ. 2. = abgelegen (տ. abliegen).

Entlégenheit, իգ. 31. անյփ. հեռաւ-որութիւն, բացակայութիւն:

entléhn|en, նբ. 3—. անբյ. J—m et. կամ et. von J—m — մէկէ մը բան մը փոխ՝ յանձնօթ առնուլ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. փոխառ-ութիւն, փոխ առնուլը:

Entléhner, ար. 22—. —in, իգ. 32. փոխ առող, փոխառու:

entléib|en, նբ. եւ sich — փբ. 3—. անբյ. սպաննել, մեռցընել. sich — անձնասպան ըլլալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. (Selbst-)— անձնասպա-նութիւն, ինքնասպանութիւն:

entléihen, նբ. 23. անբյ. ցնցռ. = entlehnen.

E'ntlein, չ. 22բ. նոզ. Entek = E'ntchen.

entlócken, նբ. 3—. անբյ. J—m et. — = ablocken; փխ. den Augen Thränen — լացընել, աչուըներէն արտա-սուք հանել:

entmánn|en, նբ. 3—. անբյ. կըր-ծել, ներքինացընել, մալել. 2. փխ. ջղատել, ջղակտուր ընել, ակա-րացընել. ամ. ջղերը զարնել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կըրծելը. ներքինացուցում. ջղատելը, ակա-րացուցում:

entmást|en, նբ. 3բ. անբյ. նաւ. նաւուն կայմերը կտրել, (նաւ մը...) կայմակտոր ընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. (նաւուն...) կայմերը կտրելը՝ խորտակելը:

entménsch|en, նբ. 3—. եւ 3փ. անբյ. մարդկութենէ հանել, անբան ը-նել, անասնացընել, վայրենացը-նել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. անասնացընելը, վայրենացուցում:

Entménschtheit, իգ. անփխ. տմար-դութիւն, գազանութիւն:

entmúthig|en, նբ. 3—. անբյ. վհատեցընել, վեհերոտել, լքե-ցընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. վհատութիւն, ահաբեկու-թիւն, լքում:

entnágel|n, նբ. 3—. անբյ. զին. (թնդանօթի ծակէն) գամը հանել. բեւեռաթափ ընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. բեւեռահանութիւն. բեւեռաթափութիւն:

entnébeln, նբ. 3—. անբյ. մթու-թիւնը՝ մշուշը փարատել. ը. մփ. լուսաւորել:

entnéhmen, նբ. 2ռ. (տ. nehmen) անբյ. J—m eine Last — մէկուն բեռը թեթեւցընել. 2. (ցանկացած բրը) տեղէ մը կամ մէկէ մ'առնուլ. վճ. auf J. — մէկուն վրայ փոխա-նակագիր քաշել. 3. փխ. = ab-nehmen, նբ. 7. եւ ersehen, 1.

Entnéhmer, ար. 22—. վճ. փոխա-նակագիր քաշող, փոխանակա-գրով ուրիշին վրայ տըրկի գումար մ'անցընող:

entnérv|en, նբ. եւ sich — փբ. 3—. անբյ. ջղատել, ջղակտոր ընել. sich — ջղատիլ, ջղակտուր ըլլալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ջղա-տում, ջղակտոր ընելը, ակարա-ցընելը:

entnü'chter|n, նբ. եւ sich — փբ. 3—. անբյ. sich — ցնցռ. ծոմը աւրել. պատառ մ'ուտել. նախաճաշել. 2. սթափեցընել. sich — սթափիլ. թափել զգինի, արբեցութիւնն անցնիլ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. սթափութիւն, արբեցու-թիւնն անցնիլը:

Digitized by Google

entö'len, նբ. 3ա. անբձ. իւղը մաքրել՝ հանել, իւղաթափ ընել։

Entomolog, ար. 33. —e, ար. 34. յոն. միջատաբան, ճճեխօս։

Entomologie, էգ. 35. եւ 31. միջատաբանութիւն, ճճեխօսութիւն։

entomologisch, ած. 6. յոն. միջատաբանական, միջատախօսական։

entpanzern, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբձ. J., et. — մէկուն՝ բանի մը զրահը հանել, զրահաթափել. sich — զրահը մերկանալ՝ ի բաց հանել։

entpestßen, նբ. 3բ. անբձ. ապականութիւնը մաքրել՝ սրբել։ — Հ. 22բ. անյց. —ung, էգ. 31. ապականութիւնը մաքրելը, ժանտահոտութեան ի բաց բարձումն։

entpressen, նբ. 3ա. անբձ. J—m, e—r Sache et. — մէկէ մը՝ բանէ մը ճմլելով (ճնշելով) բան մ'առնուլ՝ հանել։

entpuppen, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբձ. Ա. sich — (թիթեռը) բոժոժէն ելլել, կճկանը թիթեռ ըլլալ. Բ. չբ. յայտնել, քօղն ի բաց առնուլ։ — Հ. 22բ. անյց. —ung, էգ. 31. բոժոժէն ելլելը. չբ. յայտնութիւն, մերկութիւն։

entquellen, չբ. s. 2ե. անբձ. ժայթքել, բղխել, հոսել։

entrathen, նբ. եւ չբ. h. 2է. անբձ. et. կամ e—r Sache (սեռ.) — բանէ մը զրկել (զանձն), հրաժարել (տ. **entbehren**, նբ. 2.)։

enträ'thseln, նբ. 3ա. անբձ. առեղծուել, լուծել, անյայտ գրուածքները կարդալ՝ հանել։ — Հ. 22բ. անյց. —ung, էգ. 31. լուծում, առեղծուած, մեկնութիւն։

entrauschen, չբ. s. 3ա. եւ 3գ. անբձ. ազդմով ուժգին ժայթքել, բղխել, խոխոջանօք ելլել։

Entrée (անթրէ), Հ. 38. էգ. 35. մուտք. Բ. մտնելու գին, մուտքի. Գ. սկիզբ, մուտք. Դ. առաջին կերակուրք. 2. Նախ— ար. 38. նախասենեակ։

entreißbar, ած. 6. յափշտակելի։

entreißen, նբ. եւ sich — չբ. 2ե. անբձ. խլել, յափշտակել, բռնի առնուլ, ի բաց հանել։ — Հ. 22բ. անյց. —ung, էգ. 31. խլելը, յափշտակութիւն, կորզելը, բռնութեամբ առնուլը։

Entreprise, էգ. 35. ֆր. ար. ձեռնարկ, ձեռնարկութիւն։

E'ntrich, ար. 20. = Enterich.

entrichten, նբ. 3բ. անբձ. J—m et. — մէկուն բան մը վճարել, (պարտք մը) հատուցանել. J—m s—n Dank — մէկուն իր շնորհակալութիւնը մատուցանել՝ շնորհակալ ըլլալ։ — Հ. 22բ. անյց. —ung, էգ. 31. վճարում, հատուցում (պարտուց)։

entriegeln, նբ. 3ա. անբձ. = aufriegeln.

entri(e)ren (անթրէրըն), նբ. 3ա. ein Geschäft — գործք մը սկսիլ, գործքի ձեռնամուխ ըլլալ։

entringeln, նբ. 3ա. անբձ. (շիշի...) խցանը հանել, (դուռը...) բանալ, (արգելքն...) ի բաց բառնալ. 2. գանգուրն աւրել՝ պարզել։

entringen, նբ. 3ա. անբձ. յափշտակել, խլել, կորզել։

entrinnen, չբ. s. 2բ. անբձ. (ջուր՝ ժամանակ...) անցնիլ, սահիլ երթալ. 2. տագնապաւ փախչիլ. ազատիլ, խոյս տալ, փախչելով ազատիլ (տ. **entkommen**)։ — Հ. 22բ. անյց. սահում, սահիլ անցնիլը. փախուստ։

entrollen, չբ. s. 3ա. անբձ. գալարելով՝ թաւալելով իջնալ, ոլորելով երթալ. 2. (կառաց) թրթռալով երթալ, շառաչելով ճամբայ ելլել. (ալեաց՝ ցամաքէն) հեռանալ։ — նբ. եւ sich — չբ. պարզել, գալարուածքը բանալ՝ տարածել. պարզիլ, գալարուածքը բացուիլ։

entrü'cken, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբձ. (յանկարծական շարժմամբ մը) խոտորեցընել, ի բաց առնուլ. sich — հեռանալ, խոտորիլ. (ըստ Ս. Գրոց) (in den dritten Himmel) entrückt s. (երրորդ երկինք) յափշտակեալ՝ վերացած ըլլալ. 2. (տր.-ով) զրկել, հեռացընել. den Blicken — աչուըններէն ծածկել, աներեւոյթ՝ չէք յաչաց ընել։ — Հ. 22բ. անյց. —ung, էգ. 31. = Բայէն նշանակութեանց հետ. յափշտակութիւն. (Ենովքայ) վերացումն։

entrü'sten, նբ. եւ sich — չբ. 3բ.

անբժ. գրգռել, յուզել. sich — գրգռիլ, յուզիլ, աղմկիլ. 2. սրտմնեղել, զայրացընել. sich — սրտմնեղիլ, զայրանալ. auf's Höchste — ծանրացաւումն ըլլալ, չարաչար սրտմնեցընել, վառել բորբոքել բարկութեամբ։

Entrü'stung, իգ. 31. (արդար) ցասումն, բարկութիւն. (höchste) — սրտմտութիւն։

entsag|en, չբ. h. եւ sich — ձբ. 3ա. անբժ. einer Sache (տր.) — բանէ մը հրաժարիլ, բանի մը հրաժեշտ տալ։ — չ. 22բ. անյժ. —ung, իգ. 31. (e—r Sache (սեռ.) կամ auf et.) հրաժարումն, հրաժեշտ, յետսակացութիւն։ —ende(r), ար. —ende, իգ. (իրաւունքէն) հրաժարող՝ յետս կացող։

entsätteln, Նբ. 3ա. անբժ. ձիուն կազմածքը հանել։

Entsatz, ար. 20. անյժ. զին. պաշարողաց ի բաց վանումն ի ձեռն օժանդակ զօրաց. 2. օժանդակ զօրք։

entsä'ubern, Նբ. 3ա. լուալ, մաքրել, սրբել։

entsä'uer|n, Նբ. 3ա. անբժ. et. — բանի մը թթուութիւնը հանել։ — չ. 22բ. անյժ. —ung, իգ. 31. բանի մը թթուութիւնը հանելը։

entschä'dig|en, Նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. վնասը հատուցանել, տուժել. 2. J. für seinen Verlust — մէկուն կրած կորուստը փոխարինել՝ հատուցանել։ — չ. (չնչա.) 22բ. անյժ. —ung, իգ. 31. (վնասուց) հատուցումն, փոխարինութիւն, տոյժ։

entschäl|en, Նբ. 3ա. անբժ. տր. պտուղներէն կեղեւէն հանել, կեղեւել, փճնկել, եփելով մետաքսին հոյզը մաքրել։ — չ. 22բ. անյժ. —ung, իգ. 31. կեղեւումն, փճնկումն, մետաքսին հոյզը մաքրելը։

entscheiden, Նբ. եւ sich — ձբ. 2ծ. (աՀմ. Ներ. եւ Հրմ. 3բ.) անբժ. որոշել. (sich für et.) — ինք զինքն բանի մ'որոշել, յօղդողդելէն դադրիլ. (միտքը) հաստատութեամբ դնել. 2. durch e—n Spruch — վճռով մ'որոշել, վճռել, սահմանել։ — չ. 22բ. անյժ. = Entscheidung, 1.։ —d, դրբ. Ներ. եւ ած. = անէրէ—ա—թէն Նշանակ—աթէ—անց Հետ. 2. որոշիչ, վճռական, վերջնական։

Entscheidung, իգ. 31. որոշումն, վճիռ. eine — treffen որոշում մ'ընել, վճռել. 2. (դժուարին իրի մը) ելք, զրաւ. բ. իրէ. — der Geschworenen երդուեալց յատակարարութիւն՝ վերջնական դատավճիռ. ե. ճոն. ախտ. (հիւանդութեան) ճգնաժամ, ընտրաժամ։

Entscheidungs|eid, ար. իրէ. որոշիչ երդումն։ —grund, ար. որոշիչ պատճառք։ —stunde, իգ. ճգնաժամ, որոշիչ ժամ։ —voll, ած. որոշիչ։

entschieden, դրբ. անց. եւ ած. 6. = entscheiden անէրէ—ա—թէն անցն Նշանակ—աթէ—անց Հետ. 2. (իր որոշմանը մէջ) հաստատուն, անդողդողդ, անդրդուելի. er ist ein —er Narr կամ er ist — ein Narr տուուզիւ խելագար յիմար է. Կ. — antworten որոշակի՝ հաստատութեամբ՝ հաստու պատասխան տալ։

Entschiedenheit, իգ. 31. անյժ. (Հմմտ. entschieden) որոշումն, վճիռ. հաստատամտութիւն, անդողդողդութիւն, քաջասրտութիւն, արիութիւն։

entschlafen, չբ. ſ. 2կ. անբժ. (= einschlafen) ննջել, մռնիլ. ուանդել զօդին. կր. im Herrn — ի Տէր ննջել՝ հանգչիլ։

entschlagen, sich — ձբ. 2յ. անբժ. sich e—r Sache (սեռ.) — բանէ մ'ինք զինքն ազատել, ի բաց առնուլ. (գործք մը) վրայէն նետել։

entschleier|n, Նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբժ. քողը բանալ՝ մերկանալ՝ վերցընել, քողընկէց ընել՝ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյժ. —ung, իգ. 31. ձեւ. յայտնութիւն, պարզութիւն. քողընկեցութիւն։

entschließ|en, sich — ձբ. 2ե. անբժ. sich zu et. — ինք զինքը բանի մ'որոշել. 2. հաստատութեամբ միտքը դնել՝ յառաջադրել. ընդ. sich kurz — ամճապարելով ինք զինքը բանի մ'որոշել, բախտախնդրութեամբ բանի մը ձեռնարկել։ — Նբ. = aufschließen, Նբ. 1.։ entschlossen, դրբ. անց. եւ ած. 6. = անէրէ—ա—թէն Նշանակ—աթէ—անց Հետ. 2. հաստատուն,

Digitized by Google

անյողդողդ, որոշ, անդրդուելի. Տ. հաստատամտութեամբ (հմմտ. entschieden, 2.). kurz entschlossen վաղվաղակի, փութապէս, դիւրաւ որոշում ընող: — չ. ՁՁք. անյփ. — ung, իգ. 31. = Entschluß.

entschlossen, դ.բ. անց. եւ ած. 6. ս. entschließen.

Entschlossenheit, իգ. 31. անյփ. = Entschiedenheit; 2. արիութիւն, (գործունեայ) քաջութիւն:

entschlummern, չբ. f. 3—. անբփ. քաղցրաքնիրհ ննջել, քաղցր քուն նիրհել. ը. մփ. = entschlafen.

entschlüpfen, չբ. f. 3—. եւ 3փ. անբփ. (օձաձկան պէս մէկուն ձեռքէն) սահիլ, պրծիլ, ազատիլ:

Entschluß, որ. 18. որոշում, հաստատութիւն. կողմնակցութեան մ'անցնիլը, կողմնակալութիւն. 2. J. zu einem —e bringen զմէկը բանի մ'որոշել տալ, միտքը դնել տալ, համաձայնեցնել:

entschuldbar, ած. 6. անմեղադրելի, ջատագովելի:

entschuldigen, նբ. եւ sich — ինք. 3—. անբփ. (իր զինքը) անմեղադրել ընել, ջատագովել. sich bei J—m — մէկուն առջեւն իր զինքն արդարացընել, ջատագովել. (բան մը) պատճառաբանել, պարուրել. 2. քաղաք. բսփ. — Sie! թողութիւն տուէք, ներեցէք: — չ. ՁՁք. անյփ. ս. Entschuldigung, 1.

Entschuldigung, իգ. 31. արդարացուցում, անմեղադրութիւն. um — bitten թողութիւն խնդրել. 2. պատասխանատուութիւն, ջատագովութիւն. պատճառանք, պարուրանք. als — vorbringen պարուրել, բաբբել, պարուրք յօդել, պատճառ բռնել:

entschweben, չբ. f. 3—. անբփ. սաւառնիլ, խոյանալ, թռչիլ, բարձրանալ. ը. մփ. թռչիլ հեռանալ:

entschwefeln, նբ. 3—. անբփ. ծծումբը հանել՝ թափել: — չ. ՁՁք. անյփ. — ung, իգ. 31. ծծումբը հանելը:

entschwinden, չբ. f. 2—. անբփ. աներեւոյթ ըլլալ, չքանալ, կորսուիլ:

entseelen, նբ. 3—. անբփ. (հիմնչ. beseelen) կեանքէ զրկել, հոգին առնուլ, ոգեզուրկ ընել:

Entseelte(r), որ. Entseelte, իգ. 6. ննջեցեալ, հանգուցեալ:

entsehnen, նբ. 3—. անբփ. Fleisch — մսին թելերը հանել՝ զատել:

entsenden, նբ. 4—. (ս. senden) անբփ. առաքել, յուղարկել:

entsetzbar, ած. 6. փոփոխական, ժամանակաւոր, մշտնջենաւոր չեղող (պաշտօնեայ). 2. չէն. պաշարմանէն ազատելի (ամրոց):

Entsetzbarkeit, իգ. 31. անյփ. փոփոխելիութիւն, փոփոխականութիւն:

entsetzen, նբ. եւ sich — ինք. 3փ. անբփ. J. einer Sache (սեփ.) — զմէկը բանէ մը զրկել. 2. J. eines Amtes — զմէկը պաշտօնէն վար առնուլ (ս. absetzen, նբ. 8.). J. für eine Zeit des Amtes — մէկն իր պաշտօնավարմանէն կախակայել. 3. զարհուրեցընել, ահաբեկ՝ սրտատրոփ ընել. 4. չէն. (ամրոց...) պաշարումէն ազատել, ամրոցի... պաշարումը լուծանել: — չ. ՁՁք. անյփ. — ung, իգ. 31. իրգ. ստացուածապրկութիւն. (պաշտօնէն) վար առնուլը, պաշտօնընկեցութիւն. (առժամանակ մը) կախակայում. չէն. = Entsatz; 2. Entsetzen, չ. զարհուրանք, ահուդող, սրտատրոփութիւն, երկիւղ, սարսափ:

entsetzlich, ած. 6. զարհուրելի, ահաւոր, սարսափելի, սոսկալի. 2. ընփ. արտաքոյ կարգի, անհնարին. —er Aufwand չափազանց յղփութիւն՝ շռայլութիւն, անչափ ծախք. — reich անհնարին հարուստ՝ ընչաւէտ:

Entsetzlichkeit, իգ. 31. զարհուրանք, սոսկում, ահաւորութիւն, ահագնութիւն:

entsiegeln, նբ. 3—. անբփ. e—n Brief — նամակ մը բանալ, նամակին կնիքը բեկանել (Նաեւ— ¦ի. ը. մփ. = öffnen). 2. իրփ. (դատաստանաբանի կնիքը) խորտակել՝ ի բաց առնուլ: — չ. ՁՁք. անյփ. — ung, իգ. 31. կնքոյ բեկում, խորտակում:

entsinken, չբ. f. 2—. անբփ. = entfallen.

entsinnen, sich — ինք. 2—. անբփ. sich e—r Sache (սեփ.) — բան մը յի-

Digitized by Google

չել. միտքը բերել. ուշաբերել. soviel ich mich entsinne որչափ կը յիշեմ..., եթէ չեմ սխալիր...։

entsittlich|en, նբ. 3ա. անցք. (բարքը) ապականել, զեղծուցանել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (բարուց) ապականութիւն՝ զեղծում, անբարոյականութիւն։

entspann, անկ. entspinnen է։

entspinnen, նբ. 2բ. անցք. (չար... բանի մը) ձեռնարկել՝ պատրաստել, չար նիւթել։ sich — դբ. սկսիլ. (բանի մը) պատրաստիլ. 2. պարզիլ, բացուիլ։

entsponnen, ընդ. անց. entspinnen է։

entsprach, անկ. entsprechen է։

entsprang, անկ. entspringen է։

entsprechen, չբ. հ. 2գ. անցք. einer Sache (տր.) — բանի մը համաձայն՝ համեմատ ըլլալ, համապատասխանել, պատշաճիլ. 2. J—s Absichten — մէկուն դիտաւորութեանց համաձայն գործել։ —d, ընդ. ներ. եւ ած. 6. = [illegible] հետ. համապատասխանելով, համաձայն, ըստ... 2. պատշաճ, համեմատ, նոյն. —de Belohnung... պատշաճ արժանաւոր վարձք։ — ն. 22բ. անյ. համապատասխանելը, համաձայնութիւն, նոյնութիւն։

entsprießen, չբ. ſ. 2է. անցք. (տընկոց) ընձիւղիլ՝ բուսնիլ՝ բղխել, (գետնէն) ծլիլ, յառաջ գալ. դբ. շառաւիղ արձակել, սերիլ (նախ— դբ. = abstammen, չբ.)։

entspringen, չբ. ſ. 3ա. անցք. aus e—m Gefängnisse... — (բանտէ...) պրծիլ, զերծանիլ, խուսափել (Համմտ. entlaufen). 2. (աղբիւր) բղխել, ժայթքել, ցայտել. (dieser Fluß) entspringt in der Schweiz (այս ինչ գետին) ակնաղբիւրը Հելուետիա է. դբ. յառաջ գալ, բղխել, սերիլ։ Entsprungene(r), ար. —gene, էգ. 6. (բանտէն) փախած, փախստական։

entsprochen, ընդ. անց. entsprechen է։

entsprossen, չբ. ſ. 3ա. անցք. = entsprießen. — ընդ. անց. entsprießen է։

entsprudeln, չբ. ſ. 3ա. անցք. (աղբերաց) բղխել, ելլել։

entsprühen, չբ. ſ. 3ա. անցք. (կայծ) ցատքել, ցայտել։

entsprungen, ընդ. անց. entspringen է։

entstammen, չբ. ſ. 3ա. անցք. = abstammen.

entstand, անկ. entstanden, ընդ. անց. entstehen է։

entsteh|en, չբ. ſ. 2ն. անցք. սերիլ, ծագիլ, սկիզբ՝ ծագում առնուլ. ն. մգ. սկսիլ. 2. aus et. — բանէ մը կազմուիլ, յառաջ գալ, բաղկանալ. բանէ մը հետեւիլ՝ պատճառիլ. (բանի մ՚)արդիւնքն ըլլալ. (փոթորիկ՝ կռիւ) յառնել, ելլել. was auch daraus — mag ինչ որ հետեւութիւնն ըլլայ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ծնունդ, սկիզբ, ծագում. կազմութիւն (նախ— ար. եւ ...), կերպաւորութիւն. im — begriffen sein ծնանիլ, յառաջ գալ։

Entstehungsgeschichte, էգ. ծննդաբանութիւն, Ծնունդք։

entsteigen, չբ. ſ. 3ի. անցք. e—r Sache (տր.) — բանէ մը (բարձրանալով) դուրս ելլել։

entstell|en, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. անցք. այլափոխել. բանի մը ձեւը՝ կերպարանքը փոխել՝ ապականել. sich — այլափոխիլ, ապականիլ. 2. (բանի մը...) բնութիւնը փոխել. անբնականացընել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կերպարանափոխութիւն, անկերպարանութիւն. բնութիւնը փոխելը, անբնականացընելը։

entströmen, չբ. ſ. 3ա. անցք. e—m Gegenstande — (բանէ... մը) յորդութեամբ՝ առատահոս բղխմամբ վազել՝ հոսել։

entstürzen, չբ. ſ. եւ sich — դբ. 3ա. անցք. գահավիժել, գարահոս իյնալ. 2. = entströmen.

entsühn|en, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. անցք. յանցանքները քաւել՝ սրբել՝ ջնջել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (մեղաց) քաւութիւն, ջնջում, մեղաքաւութիւն։

entsündig|en, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. անցք. — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = entsühnen, նբ. եւ ն.։

enttäusch|en, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. անցք. (sich) — (անձին) պատրանքն՝ սխալիլն իմանալ, սխալմունքէն՝ պատրանքէն ազատիլ։ — ն. 22բ.

Digitized by Google

անյփ. —ung, էգ. 31. պատրանքէ զերծում. մոլորութիւնն իմանալը։

entthrón|en, Նբ. 3ա. անբժ. գահընկէց ընել. գահէն վար առնուլ։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. գահընկեցութիւն, գահէն վար առնուլը։

entvö'lker|n, Նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբժ. մարդաթափ՝ անմարդի անբնակ ընել. sich — անբնակ՝ մարդաթափ ըլլալ։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. մարդաթափ՝ անմարդաբնակ՝ անմարդի ընելը։

entwáchsen, չբ. ſ. 2՚. անբժ. dem Boden — (անկից) գետնէն ելլել՝ ծլիլ՝ բուսնիլ. 2. seinen Kleidern — sein մեծնալով զգեստները չկարենալ զգենուլ, զգեստներէն ալ չյարմարիլ. der Schule — sein դպրոցական ընթացքը կատարած ըլլալ։

entwáffn|en, Նբ. չբ. h. եւ sich — էբ. 3բ. անբժ. զինաթափ ընել, զէնքընկեց՝ զինաթափ ըլլալ։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. զինաթափութիւն, զէնքընկեցութիւն։

entwä'sser|n, Նբ. 3ա. անբժ. ջուրը հանել՝ ի բաց առնուլ. 2. աբա. երկ. գետինը (ստորերկրեայ խողովակներով) ցամքեցընել. (մարդակազմի ջուրն առուակներ բանալով) չորցընել. ապաքել. քմ. ալքոոլը միւսանգամ թորեցընել։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = Բայիս նշանակութեանց հմմ։

entwéder, շղ. (Գրծ. միայն իրկե յետագայ „oder" շղ.-ին հետ.) կամ... կամ... (կամ զայս կամ զայն). 2. (յաճախ չի թարգմանուիր.) ich reise — heute oder morgen այսօր կամ վաղը ճամբայ պիտի ելլեմ. առծ. —, oder կամ զայս (ուզելու է) կամ զայն. ընդ. կամ, կամ. այէալք չէ զանազան իրեր միանգամայն ձեռք բերելու ցանկալ։

entwéich|en, չբ. ſ. 2ի. անբժ. փախչիլ, խոյս տալ, ընդ. կծիկը դնել. (ժամանակը) սահել անցնիլ. (կազ) արտահոսել։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. փախուստ, պրծում. (ժամանակի) սահում անցում. (կազի) արտահոսում։

entwéih|en, Նբ. 3ա. անբժ. (քահանայ...) աստիճանէն վար առնուլ, կարգընկեց ընել. 2. (բանի մը սրբութիւնը) պղծել՝ աղտեղանել, անսուրբ ընել (հ. entheiligen)։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. կարգընկեցութիւն. պղծում, անսուրբ ընելը։

Entwéiher, աբ. 22ա. պղծիչ։

entwénd|en, Նբ. 3ա. (հ. wenden) անբժ. գաղտուկ փախցընել, անհետ ընել, մաս մը խորել՝ մէջէն առնուլ. գողնալ (Տես՝ Բայք. հիմնչ stehlenք)։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. անհետացում. խորում, մէջէն մաս մ'առնուլը. գողութիւն։

Entwénder, աբ. 22ա. գող, անհետ ընող, փախցընող։

entwénderisch, ած. 6. գող, գողունի, գողական։

entwérf|en, Նբ. 2գ. անբժ. (արագութեամբ) ծրագիրը հանել՝ գծել. 2. (պատկեր մը) նախագծել, ստուերագրել. 3. (ծրագիր մը) հնարել, յօրինել, մտածել։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ծրագիր հանելը, ստուերագրութիւն (հմմտ. Entwurf)։

Entwérfer, աբ. 22ա. ծրագիր հանող, ծրագրող, ստուերագրող, նախագծող։

entwérth|en, Նբ. եւ sich — էբ. 3բ. անբժ. աժգնել, (գինն՝ արժէքն) իջեցընել, նուազեցընել, նուաստացընել. sich — (գինը) նուազիլ, նուաստանալ. (դրամի... արժէթղթոց գինը) բառնալ, չարժեցընել, անգործածական ընել։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. աժգնութիւն, գնոց նուաստութիւն՝ նուազութիւն. (դրամ) անգործածական ընելը, չարժեցընելը։

entwickel|n, Նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբժ. պարզել, բանալ, կերպարանորել. sich — պարզիլ, բացուիլ, կերպարանորուիլ. die Anlagen I—i — մէկուն տաղանդն ի լոյս հանել՝ կրթելով պարզել. ſ—e Gedanken — իւր մտածմունքը բացայայտել՝ մեկնաբանել՝ մեկնելով պարզել. 2. քմ. զատել, անջատել. առտ. ի բաց ընջել, ազատել. sich zu et. — բան մ'ըլլալ, բանի մը փոխուիլ. sich fortschreitend — յառաջադիմել, փոփոխուելով կատարելագործուիլ.

Digitized by Google

3. յերեւան հանել, ցուցընել, ընծայել։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. պարզում, տարածում. կերպաւորութիւն. զատում, անջատում. բացայայտութիւն, մեկնաբանութիւն. 2. Յփ. — e—s Schauspiels թատերական խաղի մը կընճռան լուծում։

Entwicklungskrankheit, իգ. մարդկային մարմնոյն կերպաւորութեան այլեւայլ շրջանաց ժամանակ յառաջ եկած հիւանդութիւն։

entwinden, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. (յաղթահարելով) ձեռքէն առնուլ՝ խլել ի բաց զերծուլ. sich — մէկուն ձեռքէն ազատիլ՝ պըրծիլ՝ զերծանիլ։

entwirrbar, ած. 6. լուծուելի, քակուելի։

entwirr|en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. լուծել, քակել, պարզել. sich — լուծուիլ, քակուիլ, պարզիլ։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. լուծում, քակում, պարզում։

entwischen, չբ. ſ. 3ա. եւ 3փ. անբյ. ընփ. պրծիլ, փախչիլ, խուսափիլ, խոյս տալ. (ծածուկ) թողուլ երթալ, պաղատագնաց ըլլալ։

entwö'hn|en, նբ. 3ա. անբյ. ein Kind (von der Brust) — տղայ մը կաթէն կտրել, (ի սանէնէ) հասուցանել, քեցել, մոցել. 2. փխ. einer Sache (ստկ.) կամ von et. — (նախ— sich — փբ.) բանի մը սովորութիւնը խափանել՝ բառնալ, ունեցած սովորութիւնը թողուլ տալ։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. հասուցում (ի սանէնէ), կաթէն կտրելը։

Entwö'hnerin, իգ. 32. կաթէն կըտրող՝ սանահայրց կին։

entwö'lken, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. den Himmel — ամպերը փարատել, երկինքն անամպ ընել. sich — լուսաւորուիլ, պայծառանալ (նախ— փխ.)։ **entwö'lkt**, ընբ. անց. եւ ած. 6. անամպ, առանց ամպի, ամպազուրկ, վճիտ, ջինջ, յստակ, պայծառ։

entwü'rdig|en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. անպատուել, անարժարգել, անարգ ընել. sich — անպատիւ ըլլալ. իւր պատիւը կորսնցընել, անարգուիլ, արհամարհուիլ։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. անպատուութիւն, պատուէն վար առնուլը, անարգութիւն։

Entwurf, ար. 13. (գործքի՝ շէնքի մը ձեռնարկութեան...) յատակագիծ. flüchtiger — ծրագիր, սեւագիր, (նամակի...) նախագիծ՝ նախագիր։

entwurzel|n, նբ. 3ա. անբյ. արմատախիլ ընել, արմատքի խլել՝ հանել, (մոլորոյս) քաղահան ընել։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. արմատաքի խլում, քաղահան ընելը։

entzaubern, նբ. 3ա. անբյ. կախարդութենէ սթափեցընել՝ ազատել։

entzieh|en, նբ. եւ sich — փբ. 2չ. անբյ. J—m et. — մէկէ մը բան մ'առնուլ՝ ի բաց հանել. 2. յոդ. J—m et. — մէկէ մը բան մը յափշտակել՝ առնուլ, զմէկը բանէ մը զրկել. J—m das Wort — մէկուն հրապարակախօսելն արգելուլ. Das entzieht sich der Berechnung, der Kritik հաշուէ՝ քննադատութենէ՝ խծբծէ ազատ է, արիկայ բանադատութեան տակ չ'իյնար. փբ. J—m Blut — մէկէ մ'արիւն հանել. մէկուն երակը հատանել։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. հանում, զրկում, յափշտակութիւն։

Entzifferer, ար. 22ա. (անյայտ գրուածքներ) կարդացող, լուծող, առեղծող։

entziffer|n, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. (ծածկագրութիւն մը) հանել, կարդալ, լուծել։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. (անյայտ գրուածոց) ընթերցում, լուծում, առեղծում։

entzinnen, նբ. 3ա. ար—. (բանի մ')անագը հանել, անագաթափ ընել։

entzü'ck|en, նբ. 3ա. անբյ. յափշտակել (միտքը), մերացընել, զմայլեցընել. 2. ոգեւորել, փառել, եռանդ բերել, խրախուսել։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. (միտք) յափշտակութիւն, զմայլում. եռանդ, խրախոյս։

entzü'geln, նբ. 3ա. անբյ. (ձիուն...) սանձը հանել. 2. ——. փրձ.

Digitized by Google

նոյն զրբ. անց. ընդ. ընդ. entzügelte Leidenschaft ապերասան՝ ապերասանակ՝ անսանձ՝ անզուսպ կիրք։

entzü'ndbar, ածկ. 6. վառելի, բորբոքելի. այրելի. դիւրավառ. ընդ. դիւրաբորբոքելի։

Entzü'ndbarkeit, իգ. 31. անյփ. թմ. բնգ. եւ ընդ. դիւրաբորբոքելութիւն, դիւրավառ ըլլալը։

entzü'nden, նբ. եւ sich — չբ. 3բ. անբծ. բորբոքել, վառել, ջեռուցանել. տապացընել. sich — բորբոքիլ, բռնկիլ, փխբ. տապանալ. 2. ընդ. (պատահարաց՝ կիրք՝ բարկութիւն...) բորբոքել, յարուցանել, յուզել. թմ. —r(er) Stoff այրեցիկ այրելի մարմին՝ նիւթ։

Entzü'nder, ար. 22ա. վառող, լուցիչ, բորբոքիչ։

entzü'ndlich, ածկ. 6. = entzündbar.

Entzü'ndung, իգ. 31. բորբոք, բորբոքումն, տապ, ջեր (մաս. ախտ. օր. —ը. Hals-Entzündung, փողատապ)։

Entzü'ndungsfieber, չ. տապախառն տենդ, տապատենդ։

entzwéi, մ. երկուքի, յերկուս (բաժանուած՝ կտրուած...). ը. մգ. կտոր կտոր, պատառ պատառ. կոտրած, ճեղքած. ընթ. er ist vor Freude ganz — ուրախութենէն իսկ իրմէ ելած՝ իր զինքը կորուսած է. —մ. խենթեցաւ. (Բայերուն հետ յօդ տրին միշտ բծ.) երկուքի, երկու մասի. օր. տղ. —schneiden, նբ. երկուքի կտրել, կտրել երկու մաս ընել։ Մոն. —beißen, նբ. ակռաներով պատառտել՝ ծուատել՝ յօշել։ —bersten, չբ. s. պայթիլ, ճաթիլ։ —brechen, նբ. կոտրել, խորտակել, բեկանել. 2. չբ. s. կոտրիլ, խորտակիլ։ —fallen, չբ. s. ինկնալով կոտրիլ. 2. նբ. sich (տր.) einen Arm — (ինկնալով) թեւը կոտրել։ —gehen, չբ. s. երկու ըլլալ, երկու կտորի բաժնուիլ, ճեղքիլ. կոտրիլ, խորտակիլ. պայթիլ։ —hauen, նբ. ճեղքել. կտրել։ —machen, նբ. = entzweibrechen, 1.։ —reißen, նբ. եւ չբ. s. երկուքի պատառել, ցելուլ. ընդ. ...reißt der schöne Wahn — ... բանդագուշանքը կը փարատի. գեղեցիկ գեղեցիկ երազներն յօդս կը ցնդին։ —schlagen, նբ. զարնել կտրել՝ ջախջախել։ —sein, չբ. երկու ըլլալ, պատառուիլ, կտրիլ։

entzwéien, նբ. եւ sich — չբ. 8ա. եւ 3գ. անբծ. (sich) — երկպառակել, անմիաբանել, իրարմէ անջատել. sich — երկպառակիլ, անմիաբանիլ, բաժնուիլ։

Entzwéiung, իգ. 31. անմիաբանութիւն, քակտում, երկպառակութիւն, հերձուած։

Enzián, ար. 20. բսբ. բող, օձի (խատոր) ախտոր (Gentiana)։

Eocén, չ. 20. եւ ածկ. 6. երկ. երկր. եւոկէն (գետնի կազմութեան սատիճան)։

E'os, յտ. ան. իգ. անփխ. բնս. die rosenfingerige — Վարդամատն արշալոյս։

Epákris, իգ. անփխ. բսբ. եպակրիս (Epacris)։

Epákte, իգ. 35. երկ. տօմ. եպակտ, տարւոյ վերադիր։

Epaminóndas, յտ. ան. ար. անփխ. Եպամինոնդաս։

Epárch, ար. 33. հ. պտ. եպարքոս։

Eparchíe, իգ. 35. եւ 31. եպարքոսութիւն։

Epaulétte (էփօլէթ), իգ. 35. զին. (պաշտօնականներու) ուսադիր, ուսանոց։

Epé(i)os, յտ. ան. ար. անփխ. հ. պտ. դիցբ. Եպէոս։

Epenthése, իգ. 35. երկ. Epéntesis, իգ. 31. (յգ. —ses) քր. (ձայնի կամ գրի) յաւելուած։

Epéus, յտ. ան. ար. անփխ. = Epe(i)os.

Ephébe, ար. 34. հ. պտ. հուժկու, պատանի չափահաս։

ephemér, ածկ. 6. երկ. = ephemerisch.

Ephemeríden, իգ. յգ. 35. երկ. տօմ. (մոլորակաց) օրագրութիւնք՝ օրագիրք։

ephemér(isch), ածկ. 6. երկ. միօրեայ, օրական, առօրեայ, մէկ օր տեւող։

E'pheser, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Եփեսացի։

ephésisch, ածկ. 6. եփեսական, Եփեսոսի։

E'phesus, չ. անփխ. աշխ. Եփեսոս։

Digitized by Google

E'pheu, որ. 38. բսլ. բաղեղն (Hedera)։

épheu|artig, ած. բսլ. բաղեղազգի (անկեր)․ բ. բաղեղի պէս, բաղեղանման։ —bekränzt, ած. բաղեղապսակ, բաղեղով զարդարուած։

Ephór, որ. 33. —us, որ. 39. հ. դր. եփոր, պարէտ։

Ephorát, որ. 20. Ephorie, էգ. 35. եւ 31. եփորութիւն։

E'phorus, որ. 39. տ. Ephor.

Ephráim, յտ. ան. որ. Եփրեմ։

epicö'n, նաեւ —isch, ած. 6. քր. մակաւաւոր, հասարակ (թէ արական թէ իգական եւ թէ չէզոք)։

Epicykloide, էգ. 35. երկ. ստ. մակբոլորակ (գիծ)։

Epidemie, էգ. 35. եւ 31. բժշ. ապականիչ՝ տարափոխիկ հիւանդութիւն, համաճարակ ախտ։

epidémisch, ած. 6. բժշ. տարափոխիկ, ժանտ, ապականիչ։

Epidérmis, էգ. 31. անյ. երկ. բսլ. եւ անդմ. վերնամորթ, վերնամաշկ։

Epigóne, որ. 34. սերունդ, զաւակք, յաջորդք. ը. մք. հետնեւորդ։

Epigónenthum, չ. 22բ. անյ. անկում (մատենագրութեան), ցեխադար։

Epigrámm, չ. 20. վերտառութիւն, համառօտ իմաստնալից բանաստեղծութիւն։

Epigrammátiker, որ. 22ա. = Epigrammatist.

epigrammátisch, ած. 6. վերտառական, վերնագրական (բանաստեղծութիւն)։

Epigrammatíst, որ. 33. վերտառութիւն յօրինող (բանաստեղծ)։

Epigráph, չ. 20. վերնագիր, արձանագիր։

Epigráphik, էգ. 31. անյ. վերնագրութիւն, արձանագրութիւն (չէնքի... մը համառօտ պատմութիւնը)։

epigráphisch, ած. 6. վերնագրական, արձանագրական։

E'pik, էգ. 31. անյ. դիւցազնական բանաստեղծութիւն, դիւցազներգութիւն։

E'piker, որ. 22ա. դիւցազներգու, դիւցազնական բանաստեղծ։

Epikúr, յտ. ան. որ. 38. հ. դր. Եպիկուրոս։

Epikur|ä'er, —réer, որ. 22ա. եպիկուրեան։

Epiku|r(ä)ismus, —reismus, որ. 27. անյ. եպիկուրեան աղանդ։

Epilepsie, էգ. 35. եւ 31. վերնատութիւն, ընկաւորութիւն, յանկարծական ջղաձգութիւն։ —anfall, որ. վերնատութեան ժամ՝ բռնելը. նոպայ, ընկաւորութեան գալը։

Epiléptiker, որ. 22ա. epiléptisch, ած. 6. վերնոտ, ընկաւոր, լուսնոտ։

Epilóg, որ. 20. եւ 24ա. վերջաբան, վերջաբանութիւն։

Epiphanes, յտ. ան. որ. 18. Եպիփան։

Epiphanias-Fest, չ. 20. կր. Աստուածայայտնութեան՝ Ցայտնութեան տօն։

Epirus, չ. անփխ. հ. դր. աշխ. Եպիրոս։

épisch, ած. 6. դիւցազներգական։

episkopál, ած. 6. եպիսկոպոսական։ —kirche, էգ. եպիսկոպոսական եկեղեցի (Նաեւ անգղիական եկեղեցի)։

Episóde, էգ. 35. միպարգրական դէպք, յարավէպ, միպարգրութիւն։

episódisch, ած. 6. միպարգրական։

Epistel, էգ. 35. ընթերցուած, թուղթ. փխ. ընտ. 3—m die — lesen յանդիմանել զմէկը, յանցանքն երեսը զարնել։ —seite, էգ. (խորանին) ձախ եզերքը, ընթերցուածոյ կողմը։

Epitáph, չ. 20. —ium, չ. 40. (յք. —ien) գերեզմանագիր, տապանագիր։

Epithal|ámium, չ. 40. (յք. —ámien) հարսանեաց՝ առագաստի երգ, հարսներգ։

Epitheton, չ. 40. քր. Երդխ. մակադիր։ [րադարձ։

Epóche, էգ. 35. դարագլուխ, գա-

Epóde, էգ. 35. վերերգութիւն, բանաստեղծութեան վերջը յաւելուածոյ մաս։

Epónymos, որ. անփխ. յք. Epony'men, անուանագիր արքոն (տ. Archon)։

Digitized by Google

E'pos, չ. եղ. անփփ. յփ. **E'pen**, դիւցազնական վիպասանութիւն, դիւցազներգութիւն։

E'ppich, ար. 20. փէփ. ձիւալախոտ, նեխուր (Apium)։

Epulónen, ար. յփ. 38. հ. պր. եպուլոնք, քարձերեց քուրմք։

Equilibrist, ար. 33. —**in**, իփ. 32. կշռախաղաց, հաւասարախաղաց. ը. մր. = Seiltänzer.

Equipáge (էգիբաժ), իփ. 35. նաւասարք (նաւու մը). 2. հանդերձանք՝ կառք եւ կազմածք ծառայութեան հորդութեան. 3. ծառայութեան մը ձիք եւ կառք հանդերձ սարուածովք։

Equipierung, իփ. 31. հանդերձանք, պատրաստութիւն։

er, ... sein(er), ար. **ihm**, հյց. **ihn**, յփ. **sie**, ... **ihrer**, ար. **ihnen**, հյց. **sie**; նա, անիկայ. er sagt ինքը կ'ըսէ. da ist er ահա ինքն հոս է. er allein միայն ինքն, ինքն եւ եթ՝ առանձին. er selbst ինքնին, ինքն անձամբ. 2. (...) er behauptet also ուրեմն կ'ըսէ թէ...։ — **Er**, եղ. ար. (կենդանեաց) արու. der Er und die Sie արուն եւ էգը. 2. եղ. չ. ich verbitte mir das Er ինծի հետ Er ըսելով խօսիլը կ'արգիլեմ։

er..., նախդիր (...) **leicht** դիւրին ... **erleichtern** դիւրացնել, դիւրին ընել. 2. ... **schreiben** գրել. sich et. **erschreiben** գրելով բան մը ձեռք բերել՝ ստանալ. 3. ... **erfrieren** ցրտամահ ըլլալ, ցրտէն մեռնիլ, սառիլ մեռնիլ. **erschießen** հրացանի հարուածով սպաննել, հրացանահար ընել. 4. ... **erstehen** գնանելն վեր՝ ոտք ելլել. 5. ... **erlügen** ստելով յառաջ բերել. 6. ... **erwählen** ընտրել (հաղով՝ խնամքով)։

erachten, նք. 3ա. անքէ. = **achten**, նք. 1. 2. für dienlich — օգտակար համարիլ՝ կարծել։ — չ. 22ք. անյփ. կարծիք. m—s —s, nach meinem — ըստ իս, ըստ իմ կարծեացս։

erángeln, նք. 3ա. անքէ. կարթել, կարթով՝ ձուկով բռնել։

erárbeiten, նք. 3ք. անքէ. իւր աշխատութեամբը վաստըկիլ։

E'rato, յր. ան. իփ. անփփ. դշք. նշուրատէ։

E'rb|adel, ար. ժառանգական ազնուականութիւն։ —**anfall**, ար. իփ. ժառանգութեամբ ստացուածք իյնալը. ք. ժառանգութեամբ մէկուն ինկած ստացուածք։ —**antheil**, ար. բաժին՝ մասն ժառանգութեան։ —**bau**, ար. ար. տանձնական՝ սեպհական բովանդակութիւն։ —**begräbnis**, չ. սեպհական գերեզմանատուն։ —**eigen**, ած. ժառանգութեամբ, ժառանգական։ —**einsetzung**, իփ. կամ —**ernennung**, իփ. իփ. ժառանգակարգութիւն, ժառանգ անուանելը։ —**fähig**, ած. ժառանգելու սատկ ընդունակ։ —**fähigkeit**, իփ. ժառանգելու ընդունակութիւն։ —**fall**, ար. ժառանգութիւն. ք. դէպք որով մէկը ժառանգ կ'ըլլայ։ —**fehler**, ար. ժառանգական մոլութիւն՝ պակասութիւն։ —**feind**, ար. երդուեալ՝ ժառանգական թշնամի. ը. մր. ոխերիմ մահացու թշնամի։ —**feindschaft**, իփ. ժառանգական՝ ը. մր. մահացու թշնամութիւն։ —**folge**, իփ. յաջորդութիւն։ —**gesessen**, ած. հայրենական ստացուածոց մէջ բնակեցեալ։ —**gut**, չ. ժառանգութիւն. ժառանգական՝ ազատ կալուած։ —**herr**, ար. ժառանգական կալուածոց տէր։ —**huldigung**, իփ. ժառանգական իշխանաց տրուած հաւատարմութեան երդում։ —**lasser(in**, իփ.), ար. կտակարար։ —**leh(e)nsgut**, չ. ժառանգական հողակալութիւն՝ կալուած։ —**los**, ած. անժառանգ, ժառանգազուրկ, ժառանգ չունեցող. ք. ժառանգութենէ զրկուած՝ տարագիր. գ. ազատ, անտէրունջ որուն վրայ ոչ ոք ժառանգութեան իրաւունք ունի։ —**pacht**, իփ. երկարժամանա-

Digitized by Google

կեայ կալուած ի վարձակալութիւն, ժառանգական վարձակալութիւն. բ. վարձակալութեան վարձք։ —pächter(in, իգ.), ար. էրք. կալուածոց երկարժամանակեայ վարձակալ։ —reich, չ. ժառանգական տէրութիւն՝ երկիր։ —schaden, ար. ժառանգական հիւանդութիւն՝ չարիք։ —schleicher(in, իգ.), ար. ուրիշին ժառանգութեան մասնակից եղող՝ կապտիչ։ —schleicherei, իգ. (ուրիշին ժառանգութեան) մասնակից՝ մասնմուտ ըլլալը։ —sünde, իգ. սկզբնական՝ առաջին մեղք։ —theil, չ. մասն՝ բաժին ժառանգութեան։ —theilung, իգ. ժառանգաբաշխութիւն, ժառանգութիւն մը բաժնելը։ —übel, չ. = Erbschaden. —vermächtniß, չ. կտակաւ տրուած ժառանգութիւն։ —zins, ար. երկարժամանակեայ վարձակալութեան տուրք՝ բաժ։

erbángen, չբ. ſ. 3ռ. անբյ. սարսռալ, վախէն դողալ։

erbárm|en, sich — ձբ. 3ռ. անբյ. եւ անդ. բ. sich J—s, über J. — մէկուն ողորմիլ, մէկուն վրայ գթալ՝ գութ ունենալ. es erbarmt mich J—s մէկուն վրայ կը գթամ՝ գութս կը շարժի։ — Նբ. er erbarmt mich վրաս կը գթայ՝ կ'ողորմի. 2. Յ—յնաչիա—ցիկ—ն. daß (sich կամ es) Gott erbarme! կամ Gott erbarme Տէր ողորմեա, Աստուած իմ. Ժղբ. sie singen, daß Gott erbarme ողորմելի՝ աղիողորմ կ'երգեն։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ողորմութիւն, գթութիւն, կարեկցութիւն. Ժղբ. es ist zum — ողորմելի՝ խեղճ բան մըն է։

erbármens|werth, —würdig, ած. 6. ողորմելի, գթալի, խղճալի, արգահատականի։

Erbármer, ար. 22ռ. —in, իգ. 32. ողորմած՝ գթացող այր՝ կին. արգահատիչ. Աստուած, Աստուած ողորմութեան։

erbä'rmlich, ած. 6. աշխարելի, եղկելի, թշուառ, դժբախտ, տարաբախտիկ. բ. ողորմելի, խեղճ. ◊. զզուելի. գձուձ, աղքատախմտտ, ռմ. ճռզած։

Erbä'rmlichkeit, իգ. 31. ողորմելի՝ եղկելի վիճակ. (զգածմանց) ցածութիւն՝ աղքատութիւն. 2. խեղճութիւն, տառապանք. աղքատութիւն, չքաւորութիւն։

erbármungs|los, ած. անգութ, անողորմ։ —reich, ած. —voll, ած. բազմագութ, բազումողորմ, յաճախագութ, առատագութ, մեծողորմ. Ջ. գթալով, ողորմութեամբ։ —werth, ած. —würdig, ած. = erbarmenswerth.

erbáu|en, նբ. 3ռ. անբյ. (շէնք...) շինել, կանգնել, կառուցանել. eine Stadt — քաղաք մը շինել՝ հիմնարկել՝ հաստատել. առ—է. Rom ist nicht in einem Tage erbaut Հռոմ մէկ օրուան մէջ չէ շինուած, Նոյայ տապանը հարիւր տարի տեւեց, առ գործքս ժամանակի կարօտ է. 2. նաեւ sich — ձբ. ձխ. շինութիւն՝ բարի օրինակ տալ, շինել. sich an et. — բանի մը վրայ շինուիլ, բարի օրինակ առնուլ. solche Dinge können mich nicht — այսպիսի իրեր զիս չեն կշտացըներ, այսպիսի բաներէն չեմ ախորժիր՝ չեմ շարժիր։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. շինութիւն, կանգնում, կառուցում, հաստատութիւն, հիմնարկութիւն. ձխ. շինութիւն, բարի օրինակ։

Erbáuer, ար. 22ռ. շինող, կառուցող, կանգնող, հիմնարկ։

erbáulich, ած. 6. շինիչ, շինող. (նաեւ Ժղբ.)։

Erbáulichkeit, իգ. 31. շինիչ նկարագիր՝ բնութիւն, շինութիւն։

E'rbe, ար. 34. E'rbin, իգ. 32. ժառանգ, ժառանգական այր՝ կին։ — չ. 24բ. անյփ. ժառանգութիւն, ժառանգելու ինչք՝ ստացուածք. 2. ժառանգական՝ հաստատուն կալուած (որ հօրմէ որդւոյն կ'անցնի)։

erbében, չբ. h. եւ ſ. 3ռ. անբյ. դողալ(ու)՝ սարսռել(ու սկսիլ). ը. մփ. դողդողալ, ընդոստնուլ, վեր վեր ցատքել։

érben, նբ. 3ռ. et. — բան մը ժառանգել. J—s ganzes Vermögen — մէկուն բովանդակ ստացուածքը ժառանգել։ — չբ. ſ. ցնց—. առ—. փըձ. sich — ձբ. ժառանգուիլ, (իբր ժառանգութիւն մէկուն) անցնիլ. ը. մփ. սերնդեամբ անցնիլ. diese Krank-

Digitized by Google

heit erbt sich leicht... այս հիւանդութիւնս դիւրաւ սերնդէ սերունդ կ'անցնի՝ ծննդեամբ կը ժառանգուի։

erbéten, նբ. 3բ. անբյ. աղօթելով բան մ'ընդունիլ՝ ձեռք բերել, բանի մը հասնիլ։

erbétteln, նբ. 3ա. անբյ. մուրալով առնուլ՝ ստանալ։

erbéuten, նբ. 3բ. անբյ. կողոպտել. աւար առնուլ. աւարել։

erbiet|en, sich — էբ. 3շ. անբյ. sich — zu... ինք զինքն ընծայել՝ մատուցանել՝ առաջարկել (բան մ'ընելու)։ — չ. 33բ. անյփ. —ung, էփ. 31. նուիրում, ինք զինքն ընծայելը, մատուցում։

E'rbin, էփ. 32. տ. Erbe, 1.

erbitten, նբ. 2ß. անբյ. et. v. J—m — մէկէ մը բան մը խնդրելով առնուլ՝ ընդունիլ. բ. մէկէ մը բան մը խնդրել. 2. 3. — զմէկն իւր աղաչանաց զիջուցանել՝ խոնարհեցընել. sich — lassen աղաչանաց զիջանիլ. խնդիրքը կատարել՝ ընդունիլ։

erbittern, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբյ. 3. — զմէկը դառնացընել, բարկութեան դրդել՝ գրգռել, բարկացընել։

Erbitterung, էփ. 31. դառնութիւն, գրգռութիւն. զայրացում, սրտմտութիւն։

erbittlich, ած. 6. զիջանող, աղաչանաց խոնարհող։ |Երբիոն։

E'rbium, չ. 22բ. անյփ. հփ. քմն.

erblássen, չբ. ſ. 3փ. անբյ. դեղնիլ, գունատիլ, տժգունիլ. բ. (բարկութենէ) գոյնը նետել՝ այլագունիլ. էխ. vor et. — աղօտանալ, բանի մը պայծառութենէն յաղթահարիլ. 2. էխ. մարիլ, չքանալ, յափշիլ. բնո. մեռնիլ. im Tode — հոգին աւանդել, շունչը տալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. ցնցա. գունատութիւն, տժգունութիւն, դեղնութիւն։

erbléichen, չբ. ſ. 3խ. ցնցա. 3ա. անբյ. = erblassen.

erblich, անկ. erbleichenէ։

érblich, ած. 6. ժառանգական, ժառանգաւոր. մ. ժառանգութեամբ։

E'rblichkeit, էփ. 31. ժառանգականութիւն։

erblicken, նբ. 3ա. անբյ. նշմարել, տեսանել, տեսնել, յայտնել. das Licht der Welt — աշխարհս՝ ի լոյս գալ, աշխարհքիս լոյսը տեսնել։

erblind|en, չբ. ſ. 3բ. անբյ. կուրնալ, աչաց տեսութիւնը կորուսանել, աչագարիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. կուրութիւն, աչաց տեսութիւնը կորուսանելը։

erblü'hen, չբ. ſ. 3ա. անբյ. = aufblühen.

erbórgen, նբ. 3ա. անբյ. փոխ՝ պարտք առնուլ։

erbö'tig, ած. 6. zu et. — բանի մը պատրաստ՝ տրամադրեալ։

erbrách, անկ. erbrechenէ։

erbráusen, չբ. ſ. 3փ. անբյ. մռընչել(ու)՝ մրմռալ(ու սկսիլ)։

erbréchbar, ած. 6. կոտրելու, բեկանելի, դիւրաբեկ։

erbréch|en, նբ. 3դ. անբյ. = aufbrechen, նբ. 1.։ — չբ. եւ sich — էբ. փսխել, ործալ (տ. brechen)։ — չ. 33բ. անյփ. —ung, էփ. 31. = Aufbrechen, չ.; նամակ մը բանալը, կնքաբեկում. 2. միայն Erbrechen, չ. փըսխում։

erbróchen, դրբ. անց. erbrechenէ։

E'rbschaft, էփ. 31. ժառանգութիւն. der — verlustig machen ժառանգութենէ զրկել՝ մերժել, ժառանգազուրկ ընել։

érbschaftlich, ած. 6. ժառանգական։

E'rbschafts|anspruch, ար. կամ —forderung, էփ. ժառանգութեան պահանջք՝ իրաւունք։ —antheil, ար. ժառանգութեան մաս՝ բաժին։ —verfügung, էփ. կտակ։

E'rbse, էփ. 35. բլ. ոլոռ (Pisum). խհ. durchgeschlagene —n ոլոռի ծեծած (փիւրէ). grüne —n թարմ ոլոռ։

E'rbsen|acker, ար. ոլոռի արտ՝ ագարակ։ —artig, ած. ոլոռանման, ոլոռնաձեւ։ —baum, ար. բլ. ոլոռնածառ, քաջրակ (Caragana)։ —brei, ար. ոլոռի ծեծած (փիւրէ)։ —stein, ար. հփ. ոլոռնաքար։ —stroh, չ. խրծ. ոլոռան չոր տերեւներ։ —zähler, ար. ընփ. ճղճիմ, ման գործոց չափազանց պատաղող։

Digitized by Google

erbühlen, Նբ. յա. անբյ. Յ—ւ Gunst — շողոքորթութեամբ մէկուն հաճութիւնը յինքն ձգել՝ շահիլ, մէկուն աչքը մտնել։

E'rd|achse, էգ. երկրառանցք, երկրիս միջակեդրոնէն՝ միջնակէտ։ —apfel, ար. բս. = Kartoffel; բ. = Batate. —artig, ած. = erdig. —bahn, էգ. աստղ. երկրի շրջան։ —ball, ար. երկրագունդ, հողագունդ. ը. մփ. տիեզերք։ —balsam, ար. նաւթ։ —bau, ար. հողամշակութիւն, հողագործութիւն։ —beben, չ. երկրաշարժ, սասանութիւն, շարժք։ —beerapfel, ար. բս. մորական կարմրախնձոր։ —beerbaum, ար. բս. մաթուզ, մաթզենի (Arbutus)։ —beerpflanze, էգ. բս. ելակենի, խմորենի (տ. Erdbeere)։ —beere, էգ. բս. ելակ, խմորուկ (պտուղ). բ. ելակենի (տունկ) (Fragaria)։ —beschreiber, ար. երկրագիր, աշխարհագիր։ —beschreibung, էգ. երկրագրութիւն, աշխարհագրութիւն։ —bewohner, ար. բնակիչ երկրի, երկրաբնակ։ —biene, էգ. կն. իշամեղու (Bombus terrestris)։ —boden, ար. մակերեւոյթ երկրի. բ. գետին, յատակ. dem — gleich machen հարթայատակ ընել, քանդել, հարթել, դաշտել։ —bohrer, ար. ար—. հողի շաղափ՝ գայլիկոն։ —brand, ար. ստորերկրեայ հուր՝ հրդեհ։ —durchmesser, ար. երկրի տրամագիծ։ —eichel, էգ. բս. գետնակաղին։ —eichhörnchen, չ. կն. գետնասկիւռ, սըվըլիկ (Spermophilus citillus)։ —erschütterer, ար. դցբ. Նեպտոն, երկիրը սասանեցընող։ —fall, ար. երկրիս ցածնալը՝ տեղի տալը, խոռոչանալը։ —ferne, էգ. աստղ. հեռակէտ։ —fläche, էգ. = Erdoberfläche. —floh, ար. կն. բանջարաց միջատ, բանջարակեր (Haltica)։ —gang, ար. բէլ. բովուղի, հանքի գնացք։ —geboren, ած. երկրածին, երկրաւոր։ —gegend, էգ. գաւառ, կլիմ, կողմն։ —geist, ար. շահապետ, ոգի։ —gürtel, ար. գօտի. ը. մփ. կլիմայ, օդաբաժին։ —hälfte, էգ. կիսագունդ։ —haltig, ած. հողուտ, հողախառն։ —harz, չ. հք. կուպր։ —hase, ար. կն. լեռնական նապաստակ (Lepus pusillus). բ. լեռնամուկ (Mus jaculus)։ —käfer, ար. կն. = Laufkäfer. —karte, էգ. հարթագունդ, աշխարհացոյց տախտակ։ —kluft, էգ. գետնախոռոչ, գետնափոր, փապար՝ ծերպ երկրի. —klumpen, ար. գուղձն, հողի կոշտ։ —kohle, էգ. գետնածուխ, հանածոյ ածուխ։ —kreis, ար. = Erdball. —kugel, էգ. երկրագունդ։ —kunde, էգ. երկրագրութիւն, երկրագիտութիւն։ —messer, ար. երկրաչափ, գետնաչափ։ —möwe, էգ. կն. ցամաքային որոր։ —nahe, ած. եւ —nähe, էգ. մերձակէտ, երկրամերձ կէտ։ —nuß, էգ. բս. գետնընկոյզ (Arachis hypogoea). բ. վայրի տափոլոռ (Lathyrus tuberosus)։ —oberfläche, էգ. մակերեւոյթ, վերին երես երկրի։ —öl, չ. հք. նաւթ, հեղուկ կուպր, ջրակուպր. բ. քարաձէթ։ —pech, չ. հք. կուպր։ —rauch, ար. բս. հասարակ ծխարդյա (մեկոնիոնի տեսակ տունկ մը) (Fumaria officinalis)։ —reich, չ. թագաւորութիւն երկրի. երկիր. ը. մփ. = die Erde; բ. = Erdboden. —riß, ար. —spalte, էգ. = Erdkluft. —scheibe, էգ. բս. լօշ. արջտակ. լօշտակ (Cyclamen europaeum). դցբ. երկրիս սկաւառակը։ —schicht, էգ. գետնախաւ, երկրակարգ, շարք։ —schlägel, ար. ար—. թակ, տոփան։ —schnecke, էգ. կն. կողենջ, շղոտ, խոնջայլ. խոնջող (Limax agrestis)։ —scholle, էգ. հողակոշտ, գուղձ։ —schwalbe, էգ. կն. ծովափանց ծիծառ (Hirundo riparia)։ —sperling, ար. կն. դաշտի արտոյտ (Passer pratorum)։ —spinne, էգ. կն. վայրի սարդ, գետնասարդ (Aranea terrestris)։ —spitze, էգ. հրուանդան. բ. երկրի պարանոց։ —stamm, ար. անդ—է. ծառի կոճղ, ծառաբուն։ —stein, ար. հք. արծուեքար։ —stern, ար. բս. պտղաւորիկ, լուսնածաղիկ (Botrycium lunarium)։ —stoß, ար. սասանութիւն՝ ցնցում երկրի։ —sucher, ար. բէլ. խորաչափ։ —theil, ար. աշխարհքի մասն։ —umschiffer, ար. ն—է. աշխարհային նաւազ, աշխարհքիս բոլորտիքը նաւարկող։ —umschiffung, էգ. ն—է. երկրիս չորս կողմն՝ աշ-

Digitized by Google

խարհայած նաւարկութիւն։ —wall, ար. Հողաբլուր, Հողէ պատուար։ —wärts, մ. դէպ յերկիր, յերկիրախոնարհ կոյս։ —weide, էգ. տզ. գետնատարած ուռի (Salix repens)։ —zunge, էգ. = Erdspitze.

Erde, էգ. 35. (յոգն. 34. ռամ. նաև **Erden**, էգ.) երկիր. ը. մր. աշխարհք. zur — gehörig, aus der — kommend երկրաւոր, երկրից մերաբերեալ, երկրածին. 3. unter die — bringen թաղել գերեզմանն նետել, մեկուն մահուան պատճառ ըլլալ։

Erdenbürger, ար. երկրաւոր քաղաքացի. ը. մր. = Weltbürger. —kind, չ. մահկանացու։ —last, էգ. երկրաւոր կենաց վիշտ՝ բեռ։ —rund, չ. երկրագնդի շրջանակ, մակերեւոյթ։ —schooß, ար. ծոց երկրի։ —sohn, ար. = Erdenkind.

erdenkbar, ած. 6. = erdenklich.

erdenken, նբ. 4ա. անբյ. երեւակայել, խորհել, ածել գիւտ. 2. (ստութիւն...) հնարել, շինել, կարկատել, կցկցել, յօդել։

erdenklich, ած. 6. խորհելի, մտածելի, ըմբռնելի, հասանելի։

erdicht, ած. 6. Հողային. —er Geschmack Հողի համ, Հողային ճաշակ։

erdichten, նբ. 3բ. անբյ. = erdenken.

Erdichter, ար. 22ա. յոգն. հնարող, գտիչ, գտակ, ստեղծանող։

Erdichtung, էգ. 31. հնարիմացութիւն, հնարուած՝ երեւակայուած իր. 2. (հակ. Wahrheit) կարկատուած՝ կարկատուն խօսք, սխալ ենթադրութիւն. վէպք, առակ, առասպել։

erdienen, նբ. 3ա. անբյ. (sich տր.) ein kleines Vermögen — ծառայելով փոքրիկ գումար մը ժողվել՝ վաստըկիլ. տե. sich (տր.) einen Grad — աստիճանի մը քաղձրանալ, աստիճան... մ'ընդունիլ։

erdig, ած. 6. Հողուտ, Հողային, Հողախառն։

erdolchen, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբյ. (sich) — (ինքն զինքն) սպաննել. սրամահ ընել, քաս (իւր) սուր (ելանել) Հանել։

erdreisten, sich — էբ. 3բ. անբյ. sich — zu ... բանի մը... յանդգնիլ՝ Համարձակիլ՝ ձեռներեց ըլլալ։

erdrosseln, նբ. sich — էբ. 3ա. անբյ. (sich) — (անձնա)խեղդ ըլլալ, (ինք զինքն) խեղդել, խեղդամահ ընել (ըլլալ)։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. խեղդարկութիւն, խեղդում։

erdrücken, նբ. 3ա. անբյ. ճզմել, ճմլել, խորտակել, ճնշել. ճնշելով խեղդել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. խորտակում, ճնշում, ճզմճմում. ճնշելով խեղդում։

erdulden, նբ. 3բ. անբյ. — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = dulden.

erdursten, չբ. ն. 3բ. անբյ. նրա..., ծարաւէն պապակելէն մեռնիլ։

ereifern, sich — էբ. 3ա. անբյ. = eifern, չբ. 1.; 2. կրակ կտրիլ. զայրանալ, վառիլ բորբոքիլ. sich wegen einer Kleinigkeit — չնչին՝ դոյզն իրի մը համար բարկանալ՝ ծանրացաւ... ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. բարկութիւն, ցասումն, սրտմտութիւն։

ereignen, sich — էբ. 3բ. անբյ. հանդիպիլ, պատահիլ, ըլլալ. 2. տեղի ունենալ. յանկարծակի դիպիլ՝ ըլլալ։

Ereigniß, չ. 15. (յոգն. էգ. 16.) դէպք, դիպուած, պատահար. 2. գործք, իրագործութիւն, իրականութիւն։

ereilen, նբ. 3ա. անբյ. (փութալով) Հասնիլ. 3. — (անակնկալօրէն՝ Հետամուտ ըլլալով) մեկուն Հասնիլ. էգ. der Tod hat ihn mitten in seinen Plänen ereilt իր ծրագիրներով զբաղած ատեն մահը վրայ Հասաւ՝ յանկարծամահ եղաւ, ըստ. նոր սկսաւ չէնք շինել, մահը զինքն առաւ գնաց։

Eremit, ար. 33. յոգն. —in, էգ. 32. ճգնաւոր, անապատական (այր՝ կին)։

Eremitage (...աժը՝, էգ. 35. ճգնաւորութիւն, անապատաւորութիւն։

eremitenhaft, eremitisch, ած. 6. ճգնաւորական, անապատաւորական։

ererben, նբ. 3ա. անբյ. ժառանգել (տ. erben, 1.)։

erfahren, նբ. 23. անբյ. տեղեկանալ (ի լուր...), փորձելով՝ փոր-

ձառութեամբ իմանալ՝ սորվիլ. փորձ ընել. 2. ein Unglück — դժբախտութեան մը հանդիպիլ՝ փորձն առնուլ. 3. (ըստ Ս. Գրոց) փորձել, քննել: — գրբ. ածյ. եւ ած. ե. անփոփոխելի ածին նշանակութեանց հետ. 2. հմուտ, տեղեակ, վարժ, փորձ, փորձառու. կարողամիտ. in et. — sein բանի մը մէջ քաջավարժ՝ քաջակիրթ՝ յաջողակ ըլլալ:

Erfahrenheit, իգ. 31. անյ. **Erfahrensein**, չ. 22բ. անյ. = Erfahrung, 1.

Erfahrung, իգ. 31. փորձառութիւն. aus — ի փորձոյ, փորձով, փորձառութեամբ. տես. — ist die beste Lehrmeisterin փորձառութիւնն ամենալաւ ուսուցիչն է, փորձառութիւնն վարպետ կ'ընէ. in — bringen (փորձառութեամբ) սորվիլ, ի փորձոյ իմանալ՝ տեղեկանալ. 2. երկարժամանակեայ կրթութիւն, գործնականութիւն. (կրթութեամբ ստացեալ) վարժութիւն, յաջողակութիւն:

Erfahrungs|beweis, ար. ի փորձոյ ցուցում՝ ապացոյց՝ ընծայութիւն: —gemäß կամ —mäßig, ած. փորձական, փորձառական. մ. ի փորձոյ, փորձառութեամբ. — wissen wir, daß... փորձառութեամբ տեղեակ ենք, թէ... փորձը կ'ուսուցանէ, որ...: —los, ած. անփորձառու, անտեղեակ:

erfand, անց. erfinden:

erfaßbar, ած. 6. = erfaßlich.

erfassen, նբ. 3է. անբյ. ըմբռնել, բռնել, ձերբակալ ընել: — չ. 22բ. անյ. ձեռք բերելը, ձերբակալութիւն:

erfaßlich, ած. 6. ըմբռնելի, հասանելի, որ կրնայ բռնուիլ:

erfechten, նբ. 2ի. անբյ. կռուելով ձեռք բերել՝ վաստըկիլ՝ շահիլ. einen Sieg — յաղթութիւն կանգնել, յաղթանակել.

erfinden, նբ. 2ա. անբյ (չեղած բան մը գտնել) հնարել, հայթհայթել, միտք գտնել՝ ստեղծել. 2. էջ. մբ. = erdenken, նբ. 2.: — չ. 22բ. անյ. = Erfindung, 1.

Erfinder, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հնարիչ, հնարող, գտիչ, ստեղծանող:

erfinderisch, erfindsam, ած. 6. հնարադէտ, հնարիմաց, գիւտահնար, բազմահնար. 2. (միտք) ստեղծանող, միտացի, մտավարժ, երեւակայող:

Erfindung, իգ. 31. հնարք, հնարուած, գիւտ. ստեղծում. 2. էջ. մբ. = Erdichtung, 2.

Erfindungs|kraft, իգ. հնարելու կարողութիւն, հնարողութիւն: —reich, ած. հնարագիւտ, գիւտահնար, բազմահնար:

erfischen, նբ. 3ա. եւ 3է. անբյ. ձուկ որսալ՝ բռնել. փխ. վրայ հասնիլ՝ ըմբռնել:

erflehen, նբ. 3ա. անբյ. et. — աղերսել, խոնարհ պաղատանօք բան մ'ընդունել(ու ջանալ):

Erfolg, ար. 20. հետեւութիւն, ելք, արդիւնք, արդասիք. guter, glücklicher — բարեյաջողութիւն, յաջող ելք:

erfolg|los, ած. ապարդիւն, անօգուտ, անպտուղ. մ. առանց հետեւութեան: —losigkeit, իգ. անյաջողութիւն, անօգտութիւն: —reich ած. արդիւնալից, արդիւնաւորեալ:

erfolgen, չբ. ս. 3ա. անբյ. (արդիւնք...) յառաջ գալ, հետեւիլ. was wird darauf —? ինչ հետեւութիւն պիտի ունենայ (այն իրս), որպիսի՞ պիտի ըլլայ ասոր ելքը. 2. (բանէ մ'ետքը...) ըլլալ՝ տեղի ունենալ. die Antwort ist noch nicht erfolgt դեռ պատասխանը չեկաւ. es ist Nichts weiter darauf erfolgt (իրն) առանց հետեւութեան՝ ապարդիւն մնացած է:

erforderlich, ած. 6. պահանջուած, կարեւոր. das —e Alter պահանջուած հասակը. zu dieser Arbeit ist viel Zeit — աս գործքս շատ ժամանակի կարօտ է. —en Falls ի հարկաւորութեան, պահանջուած ատեն:

erforder|n, նբ. 3ա. անբյ. խնդրել, ուզել, պահանջել. 2. ար. e—n Kasse — հաշիւ մը խնդիր առնուլ՝ ուզել (բայերու...): — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. պահանջում:

Erfordernis, չ. 15. = Erfordern, չ. 2. պահանջուածք:

Digitized by Google

erforschbar, ած. 6. քննելի, խուզարկելի։

erforsch|en, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբյ. = ausforschen, նբ. 2. խորամուխ ըլլալ, խորունկ քննել. e—e Gegend — երկիր մը խուզարկել։ sich — ներբ. անձամբ զանձն փորձել, իւր զինքն քննել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. — Ausforschen, չ.

Erforscher, ար. 22ա. = Ausforscher.

erfragen, նբ. 3ա. անբյ. Հարցմունքներով յայտնել (գտնել կամ իմանալ)։

erfrechen, sich — ներբ. 3ա. անբյ. յանդգնիլ, ժպրհիլ, ժտել։

erfreuen, նբ. 3ա. անբյ. ուրախացընել, ուրախութիւն պատճառել, զուարճացընել, զուարթացընել. — Sie mich mit Ihrem Besuche Հաճեցէք Ձեր այցելութեամբը զիս ուրախացընել. ich bin darüber sehr erfreut ասոր վրայ շատ ուրախացած՝ զմայլած եմ։ sich — ներբ. sich an et. —, sich einer Sache (սեռ.) — բանի մը վրայ ուրախանալ՝ խնդալ. 2. sich einer Sache (սեռ.) — բան մը վայելել՝ ըմբոշխնել։

erfreulich, ած. 6. ուրախացուցիչ, ուրախալի, ուրախական, զուարճացուցիչ, զուարթարար. գոհացուցիչ։

erfrieren, չբ. ի. 2չ. անբյ. ցրտահարիլ, ցրտէն մեռնիլ. die Ölbäume sind erfroren ձիթենիքը ցրտահար՝ ցրտարեկ եղած են, ցուրտը ձիթենիները զարկած է. 2. ich bin ganz erfroren ցրտէն բոլորովին բռնացած՝ ընդարմացած՝ ամ. փայտ դարձած եմ։

erfrisch|en, նբ. եւ sich — ներբ. 3ա. եւ 3փ. անբյ. զովացընել. sich — զովանալ. 2. ը. մփ. J. — կազդուրել, կենդանացընել, նոր ոյժ տալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. զովացուցում. զովացութիւն, զովացուցիչ իր (Նաեւ et. Erfrischendes)։ [erfrierenէ։

erfror, անց. erfroren, ընդ. անց.

erfuhr, անց. erfahrenէ։

erfüll|en, նբ. եւ sich — ներբ. 3ա. անբյ. լնուլ, լեցընել. sich — լեցուիլ. mit Bewunderung — զարմացմամբ՝ զարմանալեօք լեցընել. 2. mit et. — բանով մը լեցընել՝ լիր արկանել. բ. կր. das Maß s—r Sünden — մեղաց չափը՝ կապիճը լնուլ. meine Zeit ist noch nicht erfüllt չեւ է հասեալ ժամանակ իմ. գ. die Bitte J—s, J—m seine Bitte — մէկուն աղաչանքն ընդունիլ՝ կատարել. ein Gelübde — ուխտ մը կատարել. sich — (մարգարէութիւն մը...) կատարուիլ, իրականալ, յարգիւնս գալ. seinen Zweck — նպատակին հասնիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. (պարտուց...) կատարում, վճարում, իրականութիւն. in — gehen կատարուիլ, իրականանալ. 2. լրումն, բովանդակութիւն, կատարում։

erfunden, ընդ. անց. erfindenէ։

ergab, անց. ergebenէ։

ergangen, ընդ. անց. ergehenէ։

ergänz|en, նբ. 3փ. անբյ. ամբողջացընել, լիացընել, (պակասը...) լեցընել, լրացընել (Նաեւ փր. = hinzudenken). 2. (կտրած արձան, ջնջուած նկար) վերանորոգել. փր. զօրութեամբ իմանալ. զին. die Truppen wieder — բանակը լրացընել՝ բովանդակել։ sich — ներբ. բովանդակիլ, լրանալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. լրացում, ամբողջացուցում. zur — dienend լրացուցիչ, ամբողջացուցիչ. զին. բովանդակութիւն. վերանորոգութիւն. 2. փր. զօրութեամբ իմացում. 3. քեր. —ung, էգ. լրացուցիչ՝ յաւելուածոյ մասն. փր. խնդիր։ —d, ընդ. ներ. եւ ած. 6. = անէրէ—ա—բէն նշ—ն—յ—բէանց հետ. 2. լրացուցիչ, յաւելուածոյ. ամբողջացուցիչ (էական)։

Ergänzer, ար. 22ա. ամբողջացընող, (հին մատենագրութեան մը մասունքն) լրացընող. (պատկեր՝ նկար...) վերանորոգող։

Ergänzungs|blatt, չ. կամ —bogen, ար. ար—. փղ. ամբողջացուցիչ՝ լրացուցիչ թերթ՝ թուղթ։ —farben, էգ. յփ. բնփ. լրացուցիչ գոյներ։ —mannschaft, էգ. զին. պահեստի՝ լրացուցիչ գունդ՝ զօրք։ —pferde, չ. յփ. զին. (բանակի) պահեստի ձիեր (պակասած ձիերն ամբողջացընելու)։ —winkel, ար. ասա. լրացուցիչ՝ երկրորդական անկիւն։

ergättern, նբ. յա. անբյ. ընդ. et. — բան մը ձեռք անցընել՝ բերել, բանել:

ergäunern, նբ. յա. անբյ. et. — բան մը գողնալ, նենգութեամբ խաբելով առնուլ:

ergében, sich — չբ. 2ն. անբյ. sich dem Feinde — թշնամւոյն անձնատուր ըլլալ. sich als Gefangenen — ինք զինքն կալանաւոր ճանչնալ, անձնատուր ըլլալ. sich auf Gnade und Ungnade — առանց պայմանի թշնամւոյն անձնատուր ըլլալ. 2. sich J—m — ինք զինքն մէկուն նուիրել՝ տալ. փխ. sich dem Studium, dem Geize — ինք զինքն (ուսման՝ ագահութեան...) տալ, (յագահութիւն...) հատանել. sich den Lastern — կարեաց մոլութեանց անձնատուր ըլլալ. 3. sich in et. — զիջանիլ, հաւանիլ, միաբանիլ. sich in den Willen der Vorsehung — նախախնամութեան կամաց ապաստանիլ՝ համակամ ըլլալ. 4. հետեւիլ, յառաջ գալ. ը. մր. հանդիպիլ, պատահիլ, դիպիլ. es ergiebt sich, daß... կ'ըլլայ՝ որ..., կը հանդիպի՝ որ...: — նբ. տալ, մատուցանել. das Feld ergiebt eine reiche Ernte... դաշտն առատ հունձք կու տայ՝ կը բերէ... փխ. die Untersuchung hat seine Unschuld — քննութիւնն իւր անմեղութեան ցոյց տուաւ՝ վկայեց: — դրբ. ածց. եւ ած. 6. = անձնուէր———ընէն նշանդրել——ընէանց հետ. 2. ձղձղ. բցտ. ich verbleibe Ihr —ster կամ ganz —er Diener Միամ՝ եմ Ձեր նուաստ ծառան. ich bitte Sie —st, die Güte zu haben... կ'աղաչեմ խոնարհաբար, որ... հաճէիք. der Unterzeichnete benachrichtigt das Publikum ganz —st ներքոյստորագրեալս պատիւ ունիմ ի լուր հասարակութեան հանել, թէ... unser —stes մեր խոնարհական թուղթը:

Ergébenheit, էգ. 31. անյփ. նուիրում, յանձնուիլը. 2. հպատակութիւն, համակամութիւն (Աստուծոյ կամացը):

Ergébniß, չ. 15. արդիւնք. արգասիք. հետեւութիւն. փրն. ծբ. արդիւնք. — der Addition գումար, բովանդակութիւն. (բազմապատկութեան) արտադրեալ, արդիւնք. (հանման) մնացորդ, տարբերութիւն. (բաժանման) քանորդ:

Ergébung, էգ. 31. չյն. անձնատուր ըլլալը. 2. = Ergebenheit, 2.

ergében, sich — չբ. 2ղ. անբյ. ցնցա. յածիլ, շրջիլ, (հանգչելու կամ զբօսնելու համար) ժուռ՝ ման գալ, ամ. զկռանիլ. փխ. die Blicke — sich überall զվայրօք գան աչքն, աչուըները ամէն կողմ կը շրջին. 2. փխ. sich in et. — ինք զինքն բանի մը վաստաբանդի տալ. sich in Hoffnungen — յոյսերով պարարիլ, յուսալ. sich in Schilderungen — երկայն բարակ՝ ընդարձակ ստորագրութիւններ ընել, լայնագոյն եւ պարարտագոյն նկարագրել. sich in Schmähungen — թշնամանել, թշնամանալից ընել: — չբ. ն. (մուրհակ...) հրատարակուիլ. e—n Befehl — lassen an J. մէկուն պատուէր մը տալ. բ. (հրաման...) հրատարակել. 2. et. über sich — lassen բան մը համբերութեամբ տանիլ՝ կրել, բանի մը ժուժկալել՝ համբերել. 3. անդ. բ. es ergeht J—m so und so այսպիսի հանգամանաց մէջ կը գտնուի. wie wird es Dir —? ի՞նչ պիտի հանդիպի քեզի, ի՞նչ պիտի ըլլաս:

ergéigen, նբ. յա. անբյ. ջութակ զարնելով վաստըկիլ:

ergéizen, նբ. յա. անբյ. ագահութեամբ դիզել՝ կուտել՝ մթերել:

ergétzen, նբ. եւ sich — չբ. յա. անբյ. զուարճացընել, զբօսցընել, ուրախացընել. sich an et. — բանով մը զբօսնուլ՝ զուարճանալ, բանի մը վրայ ուրախանալ. 2. die Augen — աչուըները զբօսցընել՝ զուարթացընել՝ պարարել. sich mit et. — բանով մը հեշտանալ՝ զբօսնուլ՝ զուարճանալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. զբօսանք, զուարճութիւն:

ergétzlich, ած. 6. զբօսուցիչ, զուարճալի, հեշտարար, զուարթարար:

Ergétzlichkeit, էգ. 31. = Ergetzen, չ. öffentliche —en յփ. հրապարակական՝ հանդիսական զբօսանքներ՝ խաղեր:

Digitized by Google

ergiebig, ած. 6. առատ, առատաբեր, բազմաբեր. 2. բերրի. յուռթի, պտղաբեր. շատ ստակ բերող, շահաւէտ, օգտակար. առատ, հարուստ (an et. բանով մը)։

Ergiebigkeit, էգ. 31. անյ. առատաբերութիւն, պտղաբերութիւն, բերրի ըլլալը. առատութիւն, հարստութիւն։

ergieß|en, նբ. եւ sich — չբ. 2բ. անբյ. հեղուլ, թափել, սփռել, տարածել. sich — թափուիլ, սփռուիլ, տարածուիլ. der Fluß ergießt seine Gewässer über das Gefilde գետը ջրերը դաշտերը կ'ողողէն. 2. հոսել, թափել. der Fluß ergießt seine Gewässer (կամ ergießt sich) in's Meer գետը... ծով կը հոսէ՝ կը թափի՝ կը խառնուի։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. տարածում, սփռում, յորդութիւն, (նաեւ անբ. հիւթոց) շատութիւն. 2. արտահոսում, զեղում։

erging, անկ. ergehen է։

erglä'nzen, չբ. ſ. 3փ. անբյ. շողալ, փայլիլ. փողփողալ (տ. glänzen). առկայծիլ, կայծականածանչիլ։

erglü'hen, չբ. ſ. 3—. անբյ. բոցբոջիլ, վառիլ, հրակերպ ըլլալ. փխ. für J., et. — մէկուն՝ բանի մը համար յուզիլ՝ գրգռիլ. փխ. vor Scham — շիկնիլ, ամօթէն շառագունիլ՝ կարմրանալ, ըստ. կրակ կարիլ։

ergöß, անկ. **ergössen,** դրբ. անց. ergießen է։

ergö'tz... տ. **ergetz...**

ergräuen, չբ. ſ. 3—. անբյ. թխանալ. թխագոյն՝ թխաթոյր ըլլալ. գորշանալ. ergraut ist schon die Welt նանեմացեալ՝ երեկոյացեալ է, երեկոյի ստուերները պատած են զաշխարհ. 2. (մազերն) ալեհերկ ըլլալ, ալխառնականալ. փխ. ալեւորիլ, ծերանալ։ — չ. 22բ. անյ. վերջալոյս, մթնշաղ. մազերն ալեհերկիլը, ալեւորութիւն։

ergreif|en, նբ. (բնա. նաեւ չբ. անկ.) 2փ. անբյ. բռնել. J. beim Arme — մէկուն թեւէն՝ բազկէն բռնել. das Feuer ergriff das Haus հրդեհը տունը պատեց՝ առաւ. բ. ein Auskunftsmittel — հնարք՝ ելք մը գտնել. Besitz — ստանալ, (բանի մը) տէր ըլլալ. seinen Entschluß — միտքը դնել որոշել. փ. յանկարծակի (կիրք..., զգացում) բռնել, վրայ յարձակիլ, գրաւել. es ergriff ihn ein plötzlicher Schreck յանկարծական զարհուրանք մը պատեց զինքը. 2. ձերբակալել ընել, բռնել. gerichtlich — (դատէն դնելու համար) բռնել, կալանաւորել. die Gemüther — սրտերը՝ խղճերը շարժել՝ գրաւել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. բռնելը, (գող) ձերբակալելը, ձերբակալութիւն։

ergriff, անկ. **ergriffen,** դրբ. անց. ergreifen է։

Ergriffenheit, էգ. 31. անյ. ձերբակալութիւն, գրաւում. (սիրտ) շարժելը, շարժում։

ergrimm|en, չբ. ſ. 3—. անբյ. կատղիլ, սրտմտիլ, ծանրացասումն ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կատաղութիւն, սրտմտութիւն։

ergrü'beln, նբ. 3—. անբյ. = ausgrübeln.

ergrü'ndbar, ած. 6. չափելի, որուն յատակը կը գտնուի։

ergrü'nd|en, նբ. 3բ. անբյ. (բանի մը) խորքը քննել՝ գտնել, խորութիւնը չափել. 2. փխ. = erforschen, նբ.; բ. մաս. et. — բանի մը հնարքը գտնել, հնարագիւտ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. յատակաչափութիւն, խորաչափութիւն. փխ. խորաքննութիւն, խորազննութիւն։

Ergrü'nder, ար. 22—. = Ausforscher.

ergrü'ndlich, ած. 6. չափելի, որուն յատակը կը գտնուի. փխ. = erforschbar.

ergrü'nen, չբ. ſ. 3—. անբյ. կանաչանալ, (գետինը) կանաչազարդ ըլլալ, դալարիլ։

Ergüß, ար. 15. = Ergießen, չ.

erhaben, ած. 6. բարձրացեալ, ցցուեալ, ի դուրս կարկառեալ. փխ. բարձր, գերազանց, գեր ի վերոյ. նշանաւոր, երեւելի. 2. —e Arbeit բարձրաքանդակ, դուրս ցցուած քանդակ. halb —e Arbeit կիսաքանդակ. flach —(e Arbeit) հարթաքանդակ (հարթ քանդակ). 3. փխ. հրաշազան, հրաշալի, զարմանալի. բարձր, գերազանց. ազնուազարմ, ազնուական. երեւելի, անուանի.

Digitized by Google

հոյակապ, փառաւոր, մեծագործ. մեծարելի, մեծապրոյ. —er Stil բարձր ոճ, գերիմաստ գրութիւն. 4. über et. — s. բանէ մը գեր ի վերոյ ըլլալ, բան մը գերազանցել. ich bin — über diese Beleidigung աս թշնամանքին զիս չի վշտացըներ: das —e, 8. բարձրականն, բարձր՝ գերազանց (բանը):

Erhábenheit, էգ. 31. (հմմտ. erhaben) բարձրութիւն (նաեւ փխ.). գերազանցութիւն. —en (յփ.) auf der Haut պալար, խաղաւարտ, մորթի վրայ ուռեցք. բարձրաքանդակ՝ դուրս ցցուած գործք. 3. բարձր նկարագիր, ազնուութիւն, ազնուականութիւն, մեծապատուութիւն, մեծագործութիւն:

erhältbar, ած. 8. պահելի, ստացական, առեւական, ընդունելի:

erhált|en, նբ. եւ sich — էբ. 2չ. անբյ. պահել, պահպանել, նոյն վիճակի մէջ բռնել. (կենալու վրայ եղած բան մը) բռնել, նեցուկ ըլլալ. sich — պահուիլ, դիմանալ, նոյն վիճակի մէջ մնալ, շարունակել. 3. am Leben — մէկուն կեանքն ազատել՝ փրկել. dieses Gebäude kostet viel zu — աս շինուածոյս պահպանութիւնը շատ թանկ կ'ելլէ. 2. sich für seine Familie — müssen իր ընտանեացը կարեւոր ըլլալ. 3. (իւր զինքն) հոգալ, դարմանել, սնուցանել, կերակրել, (իր) գոյութիւնը պահել. sich von et. — բանով մ'ապրիլ. 4. = **bekommen**, նբ. 1.; չն. ich bescheinige, hundert Rubel — zu haben (հարիւր ռուբլի ընկալեալ) կը ստորագրեմ՝ որ հարիւր ռուբլի ընդունեցայ. Nachricht — լուր առնուլ. er erhielt e—n Säbelhieb... սրոյ հարուած մ'առաւ՝ ընդունեցաւ. et. von J—m — մէկէ մը բան մ'ընդունիլ. e—n Preis — մրցանակ մ'առնուլ. 5. հանել, բանէ մը յառաջ բերել. aus dem Salzwasser erhält man Salz աղաջրէն աղ կը ստացուի՝ կը հանուի: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. պահպանութիւն, պահելը. դարմանում, սնուցանելը. ընդունիլը, առնում:

Erhálter, որ. 22ա. —in, էգ. 32. պահպանիչ, պահող. նեցուկ, օգնական. կերակրող:

Erháltungs|brille, էգ. աչաց պահպանութեան համար հայեցիկ ապակի: —**mittel**, չ. յփ. սնունդ, (գոյութիւնը պահելու) դարման: —**trieb**, որ. (գոյութիւնը) պահելու բնածին զգածում՝ մղում:

erhándeln, նբ. 3ա. անբյ. փոխառականութիւն՝ առուտուր ընելով բան մը վաստըկիլ. 2. (փոճառք... մը) գնել:

erhä'ng|en, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբյ. (sich) — (ինք զինքը) կախել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. խեղդարկութիւն, կախելը:

erhárt|en, չբ. s. 3բ. անբյ. կարծրանալ, պնդանալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. կարծրացում, կարծրութիւն, պնդութիւն:

erhä'rt|en, նբ. 3բ. անբյ. փխ. զօրացընել, հաստատել, ապացուցանել. eidlich — երդմամբ հաստատել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ապացուցում, հաստատութիւն:

erháschen, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբյ. ձեռք անցընել՝ բերել:

erhébbar, ած. 6. ժողովելի, հաւաքելի (հարկ...):

erhében, նբ. 2ը. (անկ. բնա. նաեւ erhub) անբյ. բարձրացընել, ամբառնալ, վեր վերցընել. փխ. die Stimme — ձայնը բարձրացընել. բ. խօսելու սկսիլ, խօսիլ. 2. J. in den Adelstand — զմէկն ազնուականութեան պատուոյ հանել՝ բարձրացընել. zu e—m Königreiche — (երկիր մը) թագաւորութեան ամբառնալ՝ հանել. J—s Verdienst — մէկուն արժանիքը սաստիկ բարձրացընել՝ յոյժ գովել. կր. den Herrn — բարձր առնել զԱստուած, բարեբանել. 3. հաւաքել, ժողովել, առնուլ, ընդունիլ. seine Besoldung — իւր տարեւոր վարձքն առնուլ՝ ընդունիլ. Steuern — հարկ առնուլ, բաժ ժողովել. eine Erbschaft — ժառանգութիւն մ'առնուլ՝ ստանալ. 4. մէջ տեղ հանել, աւելի պայծառ ցուցընել. lebhafte Farben — die dunklen կենդանի գոյները մթագոյններէը պայծառագոյն կ'երեւցընեն. 5. յարուցանել, սկսիլ. einen Streit — կագ մը զարթուցանել, կռիւ հանել. ein Geschrei — աղաղակ արձա-

Digitized by Google

կել՝ դնել, գոչել. Իրք. eine Klage gegen J. — մէկուն դէմ բողոք բառնալ. 6. gerichtlich — ի ձեռն դատաստանի հաստատել՝ ստուգել: sich — Հբ. բարձրանալ, ամբառնալ. 2. sich über et. — բանի մը դեր ի վերայ ըլլալ. (դժուարութեան մը) յաղթել. յառնել, ելլել, ի վեր ելեւել. ը. մբ. նաեւ Իրքի. բարձրանալ (լերանց). Բ. ՀՀ. sich nie über das Alltägliche — առօրականէն դուրս չելլել, հասարակ կերպով՝ անօսք գրել. Է. յառնել, ապստամբիլ. 3. ամեղէն ելլել, ոտք ելլել:

erhéblich, ած. 6. կարեւոր, ծանրակշիռ:

Erhéblichkeit, իգ. 31. կարեւորութիւն, ծանրակշռութիւն:

Erhébung, իգ. 31. բարձրացում, վերացընելը (նաեւ Հբ.). ազնուականութիւն. (ազնուականութեան՝ թագաւորութեան) բարձրացընելը, հանելը. (գներ) բարձր առնելը, բարեբանութիւն, մեծացուցանելը. Հարկադրութիւն, մաքս առնուլը. 2. — zur Papstwürde քահանայապետութեան պատուոյ ամբարձում՝ վերացուցում. ազն. — des Bodens գետնին բարձրանալը:

erhéirathen, Նբ. 3բ. անբյ. ein Vermögen — ամուսնանալով ստացուածք մը ստանալ՝ ձեռք անցընել:

erhéischen, Նբ. 3ա. եւ 3գ. անբյ. = erfordern, Նբ. 1.

erhéitern, Նբ. եւ sich — Հբ. 3ա. անբյ. եւ — Չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = aufheitern.

erhéizbar, ած. 6. ջեռուցանելի:

erhéizen, Նբ. 3ա. անբյ. ջեռուցանել, աղէկ մը տաքցընել: — Չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ջեռուցում, տաքցընելը:

erhéllen, Նբ. 3ա. անբյ. (լոյս մը՝ դէմքերը՝ միտքը...) լուսաւորել. e—e Farbe — երանգ մը յստակել՝ պայծառացընել. Հբ. (խնդիր մը) պարզաբանել, լուսաբանել: —չբ., անգ. Բ. յայտնի՝ քաջայայտ ըլլալ՝ երեւիլ. hieraus erhellt, daß... ասկէ կը հետեւի, որ..., աստի յայտ է թէ...: — Չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Aufhellen, Չ.

erhéucheln, Նբ. 3ա. անբյ. կեղծաւորելով ընդունիլ՝ առնուլ. 2. կերպարանել, ձեւացընել, երեւցընել, պատրուակել, պատճառել:

erhielt, անկ. erhaltenի:

erhitzen, Նբ. եւ sich — Հբ. 3գ. անբյ. ջեռուցանել, տաքցընել. մն. Հբ. վառել, բորբոքել, գրգռել. sich — տաքնալ, վառիլ. Հբ. բորբոքիլ, գրգռիլ. 2. Հբ. ոգեւորել, եռանդ բերել, խրախուսել, խիզախել. Բ. Հրբ. խաբել, այրել. Գ. Իրք. die Erde zu sehr durch Dung — շատ աղբ արկանելով երկիրն այրել՝ ցամքեցընել:

erhób, անկ. erhóben, ընբ. անց. erhebenի:

erhóffen, Նբ. 3ա. անբյ. = ersehnen.

erhö'hen, Նբ. եւ sich — Հբ. 3ա. եւ 3բ. անբյ. բարձրացընել, ամբառնալ, վերացընել. sich — բարձրանալ, վերանալ (Հմմտ. erheben, Նբ. 1.). առկ. wer sich selbst erhöhet, wird erniedriget werden որ բարձրացուցանէ զանձն՝ խոնարհեսցի. die Bescheidenheit erhöht das Verdienst պարկեշտութիւնն արժանիքը կ'աւելցնէ՝ կը բարձրացընէ. 2. յանցանք... մը ծանրացընել, սաստկացուցանել, սաստկացընել. մեծցընել (արագութիւնը...), շուտցընել, երագցընել, ուժգնացընել. 3. Իրդ. կէս ձայն բարձրացընել, ձայնի մ'առջեւը կիսատուր դնել. 4. (բանի մը վրայ) պարծիլ, մեծապարծիլ. (գործք մը) բարձրացընել՝ մեծցընել: — Չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վերացընելը, բարձրացուցում. գնոց ելլելը՝ բարձրանալը՝ աճում. 2. սաստկացընելը, մեծցընելը, սաստկութիւն. 2. մայն —ung, իգ. բարձրաւանդակ, բարձր տեղ, բարձրութիւն, բարձունք, բլուր:

Erhö'hungszeichen, Չ. Իրդ. կիսատուր, արփի:

erhólen, sich — Հբ. 3ա. անբյ. sich von et. — հիւանդութենէ... առողջանալ, ապաքինիլ, հաստատուիլ, առջի վիճակը դառնալ. 2. sich — զօրանալ. sich wieder — ինքն իրեն գալ, անձին գալ, զգաստանալ, կազդուրիլ. sich bei J—m Raths — մէկուն խորհուրդ հարցընել, մէկուն հետ խորհրդակցիլ:

Digitized by Google

Erhólung, էգ. 31. կազդուրում, ապաքինութիւն. հանգչիլը, հանգիստ, զօրանալը։

Erhólungs‖stunde, էգ. կամ –zeit, էգ. (աշակերտաց) զբօսանաց՝ հանգստեան ժամ։

erhórchen, նբ. 3ա. անբ. ունկն՝ միտ դնելով իմանալ՝ տեղեկանալ։

erhö'r‖en, նբ. 3ա. անբ. J. (կամ J–s Bitte) — մէկուն աղաչանաց լսել՝ ուզածը շնորհել։ — չ. 22բ. անյ. –ung, էգ. 31. ընդունելութիւն (աղաչանաց)։

erhúb, անկ. բն. erhebenէ։

Ericée, էգ. 35. տկ. ցախասեռք, ցախազգի տնկեր (Ericacae) = Heideln. [(Erica)։

Erika, էգ. 30. տկ. հաւամրգի

erinnerlich, ած. 6. յիշուելի, առաջի աչաց՝ մտաց մէջ ներկայացուած, անմոռանալի. Das ist mir — կը յիշեմ զայս, անմթափ ի մտացս է։

erinner‖n, նբ. 3ա. անբ. J. an et. (բարդիր ալի մէջ e–r Sache ա.կ.) — մէկուն բան մը յիշեցնել, արկանել ի միտս, յուշ ածել. 2. et. — ստգտանել, պախարակել, եպերել. ich habe Nichts dabei zu — ասոր ըսելիք չ'ունիմ, եպերելու բան մը չեմ գտներ։ sich — էբ. sich e–r Sache (ա.կ.), J–s կամ an et., J. —, նաեւ sich (տր.) et. — բան մը՝ մէկը յիշել՝ միտքը գալ, անկանել ի միտս, վերստին յիշատակը նորոգել. so viel ich mich erinnere որչափ որ կը յիշեմ. wie Sie sich — werden ինչպէս պիտի յիշէք, մոռցած պիտի չըլլաք, անշուշտ կը յիշէք, որ...։ — չ. (ցնցա.) 22բ. անյ. –ung, էգ. 31. յիշում յիշատակ. et. in — bringen բան մը միտքը բերել, յիշատակել. 2. ազդարարութիւն, ծանուցում. խրատ, յորդոր։

Erinnerungs‖buch, չ. յիշատակարան, տետր՝ մատեան յիշատակաց։ –weise, մկ. nur — յիշելու համար միայն, հարեւանցի իմն յիշատակելով։ –zeichen, չ. յիշատակ։

Erin‖nys, էգ. 31. (յգ. –n(y)en) դցբ. Երինէ, դժոխոց դիցուհի։

E'ris, յտ. ան. էգ. անէբ. դցբ. Հեռ, կռուոյ՝ հակառակութեան դիցուհի։

erjágen, նբ. 3ա. անբ. (երէ...) որսալ. 2. հետահաս ըլլալ, ետեւէն վազելով հասնիլ, ամ. լարելով բռնել. 3. փխ. մեծավաստակ աշխատութեամբ (շահադիտանց ուսմամբ) բան մը ձեռք բերել՝ վաստըկիլ։

erkált‖en, չբ. ſ. 3բ. անբ. ցրտանալ, պաղիլ. փխ. սառիլ, զաղջանալ, թուլանալ, մեղկիլ։ — չ. 22բ. անյ. –ung, էգ. 31. ցրտանալը. պաղիլը. ցրտութիւն, զաղջութիւն։

erkä'lt‖en, նբ. եւ sich — էբ. 3բ. անբ. մսեցընել. փխ. (եռանդը) նուաղեցընել, թուլցընել. sich — մսիլ, ցուրտ՝ պաղ առնուլ. փխ. (եռանդը) նուաղիլ, թուլնալ։ — չ. 22բ. անյ. –ung, էգ. 31. ցրտառութիւն. (եռանդեան) նուաղում, թուլութիւն։

erkä'mpfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբ. պատերազմելով՝ կռուելով ձեռք բերել՝ շահիլ՝ վաստըկիլ կամ յաղթել՝ յաղթանակել։

erkánnt, դրբ. անց. erkennenէ։

erkáuf‖en, նբ. 3ա. անբ. = kaufen; et. mit (կամ durch) et. — փոխարինութեամբ ուրիշ բան մը գնել. 2. կաշառելով ստանալ՝ առնուլ. ein günstiges Urtheil — կաշառով ի կողմն իւր՝ յաջող վճիռ մը կարենալ առնուլ. J. — զմէկը ստրկով շահիլ կաշառել՝ զեղծուցանել. erkaufter Zeuge վարձկան, կաշառեալ վկայ։ — չ. 22բ. անյ. –ung, էգ. 31. գնում, ստացում. կաշառարկութիւն. կաշառակրութիւն. կաշառով հրապուրանք։

erkä'uflich, ած. 6. = käuflich.

erkénnbar, ած. 6. ճանաչելի, ծանօթական. 2. փրն. զգալի, ազդական։

Erkénnbarkeit, էգ. 31. փրն. զգալիութիւն, իմանալիութիւն։

erkénn‖en, նբ. եւ sich — էբ. 4ա. անբ. ճանչնալ. sich zu — geben ինքզինքը յայտնել՝ ճանչցընել, ծանօթս տալ զանձնէ. den Freund erkennt man in der Noth բարեկամն ի կարօտութեան կը ճանչցուի. բ. etwas als (կամ für) richtig — բան մ'արդար՝ ուղիղ գտնել՝ դատել. փ. =

anerkennen, նբ. 1.; տ. zu — geben ծանօթս տալ, ճանչցընել. մեկնել. լուսաբանել. ի. (ein Weib) — (ըստ Ս. Գրոց) գիտնալ (զկին), մտանել (առ կին). չ. նաեւ չբ. էրբ. über կամ in et. — դատաստան կտրել. 2. sich nicht — lassen չերեւնալ, աչքէ պրծիլ, չճանչցուիլ. sich nicht zu — geben ծածկուիլ, անծանօթ մնալ. էրբ. in 3—s Sache — դատաստան տալ ընել. auf Todesstrafe — մահուան դատապարտել, ի մահ դատել: — չ. 22բ. անչ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեան հետ. (մերաւոր) ծանօթութիւն, ճանաչում. fleischliche — խառնակ, գիտնալն (զկին). 2. իրն. — einer Krankheit ախտագիտ նշաններէն հիւանդութիւնը ճանչնալը, ախտաճանաչում:

erkénntlich, ած. 6. երախտագէտ, երախտահատոյց. տ. dankbar, 1. եւ 2.

Erkénntlichkeit, իգ. 31. (für et.) երախտագիտութիւն, գոհացողութիւն:

Erkénntniß, իգ. 16. ճանաչում, ծանօթութիւն, գաղափար. լուսաւորութիւն, խորագիտութիւն, գիտութիւն, իմացութիւն, միտք, ըմբռնում. 2. 3. zur — seines Irrthums bringen զմէկն իր մոլորութենէն ազատել՝ զերծուցանել. zur — kommen իր սխալմունքէն մտքի խօսիլ. բ. իրն. իլ. իմացողութիւն: — չ. 15. էրբ. դատաստան, դատակնիք, դատավճիռ:

Erkénntnißkraft, իգ. կամ —vermögen, չ. ըմբռնում, իմացողութիւն:

Erker, ար. 22ա. ճրպ. չենքի դուրս ցցուած՝ յառաջակարկառ ցիւակեալ մաս. մահարձան, գլխի հաստատուն աշտարակ:

Erkerausladung, իգ. դարաւանդ, չենքի յառաջակարկառ մաս: —fenster, չ. դուրս ցցուած կարկառեալ պատուհան:

erkiesen, նբ. 3գ. անբն. = auserwählen. — չ. 22բ. անչ. —ung, իգ. 31. ընտրութիւն:

erklä'rbar, ած. 6. մեկնելի, լուսաբանելի, պարզաբանելի. es ist mir — warum... կ'իմանամ թէ ինչու

համար..., պատճառն իմացայ, թէ ինչու...:

Erklä'rbarkeit, իգ. 31. մեկնելիութիւն, պարզաբանելի լուսաւորելի ըլլալը:

erklä'ren, նբ. եւ sich — իբ. 3ա. անբն. մեկնել. 2. լուսաւորել, լուսաւորութիւն տալ, բացայայտել, մեկնաբանել, լուսաբանել. ein Wort — բառ(ի մը նշանակութիւններն) որոշել՝ սահմանել. 3. որոշ բացատրութիւններով ըսել՝ մեկնել. 4. տ. Acht, 1.; տ. vogelfrei; 3. für e—n Betrüger — զմէկը խաբեբայ հրատարակել՝ յայտնել. զին. e—e Stadt in Belagerungszustand — քաղաքը մը պաշարեալ հրատարակել. et. für null und nichtig — վճռոյ մը գեղ իրրեւ անվաւեր քողոքել, առ ոչինչ եւ անվաւեր հրատարակել:

erklä'rt, ըրբ. անց. եւ ած. 6. = անցեալ—ընդունելութեան նշանակութեան հետ. 2. = abgesagt (տ. absagen, նբ. 1.). — չ. 22բ. անչ. = Erklärung, 1.

erklä'renswerth, ած. 6. լուսաւորելու՝ մեկնելու արժանի:

Erklä'rer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. մեկնիչ, լուսաբանող, բացայայտող. 2. յայտարարող, հրատարակող:

erklä'rlich, ած. 6. = erklärbar.

Erklä'rung, իգ. 31. մեկնութիւն, մեկնաբանութիւն, պարզաբանութիւն. բ. լուսաւորութիւն. սահմանում. գ. հրատարակութիւն, յայտարարութիւն. eine — über et. abgeben բանի մը վրայօք յայտարարութիւն մ'ընել՝ տալ. 2. kritische — քննադատական մեկնութիւն. 3—m (eine) genügende — geben զմէկը գոհացընել՝ հանել. öffentliche — ակերութեան յայտարարութիւն. զին. — des Belagerungszustandes (քաղաքը) պաշարեալ հրատարակելը:

erklécklich, ած. 6. բաւական. 2. (բառ բաւականի) մեծ, նշանաւոր:

erklettern, 3ա. erklimmen, 2ի. նբ. անբն. (einen Baum) — մագլելով(ով ծառի վրայ) ելլել:

erklimmen, նբ. 2ի. (ըրբ. անց. նաեւ 3ա.) անբն. տ. erklettern.

erklingen, չբ. ſ. 2ա. անբն. հնչել, թնդալ, ղօղանջել: — չ. 22բ.

Digitized by Google

ածյ. հնչիւն, թնդիւն, զօղան-ջիւն:

erklirren, չք. ſ. 3ա. անբյ. շառա-չել, շաչել. 2. թրթռալ, քամհել, սարսռել (տ. klirren):

erklúngen, դրբ. ածց. erklingenի:

erkóren, դրբ. ածց. erkürenի:

erkránk‖en, չք. ſ. 8ա. անբյ. հիւան-դանալ, խօթանալ, ախտիւ ջերա-նել. zu Tode erkrankt sein հիւանդա-նալ ի մահ, մերձ ի մահ խօթա-նալ: — ջ. 22ք. ածյ. —ung, իգ. 31. հիւանդացում. ը. մփ. հիւանդու-թիւն, խօթութիւն:

erkriechen, նք. 1ի. անբյ. einen Berg — սողալով՝ մագլելով լեռ մ'ել-լել. էի. Ʒ—s Gunst — շողոքորթու-թեամբ՝ ցած կերպերով մէկուն աչքը մտնել:

erkü'hn‖en, sich — էք. 3ա. անբյ. = sich erdreisten. — ջ. 22ք. ածյ. —ung, իգ. 31. յանդգնութիւն, ժպրհութիւն:

erkúnden, նք. 3ա. անբյ. ծանօ-թութիւն առնուլ, տեղեկանալ, իմանալ:

erkúndig‖en, sich — էք. 3ա. անբյ. sich nach (կամ über) et. — բանի մը վրայ տեղեկութիւն՝ ծանօթու-թիւն առնուլ. լաւ քննել, քա-ջագնին ըլլալ: — ջ. 22ք. ածյ. —ung, իգ. 31. տեղեկանալը, տեղեկու-թիւն. իրազգածութիւն. —en ein-ziehen տեղեկութիւն առնուլ՝ քա-ղել:

erkü'nstel‖n, նք. 3ա. անբյ. կեր-պարանել, պատրուակել, ձեւացը-նել. ը. մփ. = erheucheln, 2.: — ջ. 22ք. ածյ. —ung, իգ. 31. կերպարա-նում, պատրուակութիւն, ձեւա-ցուցում, կեղծաւորութիւն:

erkü'ren, նք. 1ղ. անբյ. = aus-erkiesen. [անբյ. = laben.

erláben, նք. եւ sich — էք. 3ա.

erláhmen, չք. ſ. 8ա. անբյ. (ան-դամք) հաշմ՝ խեղ ըլլալ. էի. seine Kräfte — զօրութիւնը՝ ոյժը կը նուազի՝ կը տկարանայ. in ſ—m Eifer — մեղկիլ, թուլանալ, ցրտանալ յեռանդմանէ, դաղջանալ:

erlángbar, ած. 6. = erreichbar; իրգ. դիւրահաս, հասանելի, որ կրնայ խնդրուածովք ընդունուիլ:

Erlángbarkeit, իգ. 31. ածյ. = Erreichbarkeit; իրգ. դիւրահասու-թիւն, խնդրուածովք հասանելի ըլլալը:

erláng‖en, նք. 3ա. անբյ. (et. —) (ձեռքը՝ թեւը երկնցընելով բանի մը) հասցընել. 2. ստանալ, ձեռք բերել, (ճգամբ ետեւէն ինկած բանի մը) հասնիլ: — ջ. 22ք. ածյ. —ung, իգ. 31. վաստակ, շահ. ստա-ցում, ձեռք բերելը. իրգ. առնու-լը, ընդունիլը:

E'rlangen, ջ. 28. ուշի. Էրլանկէն:

Erláß, ար. 15. (ի շնորհս՝ պար-տաւորութենէ մը) արձակում, անօրինում, ազատութիւն. — im Preise գինն իջեցընելը՝ նուազը-նելը. 2. հրամանագիր, հրովար-տակ. կարգադրութիւն, կարգա-որութիւն, վճիռ:

erláßbar, ած. 6. թողլի, ներելի. թոյլ տրուելի (= erläßlich):

erláſſ‖en, նք. 1ի. անբյ. e—n Befehl — հրաման մը տալ՝ հրատարա-կել (հմմտ. ergehen, չք. 1.). իրգ. ein Urtheil gegen Ʒ. — մէկուն դէմ վճիռ մը հատանել՝ տալ՝ վճռել. 2. Ʒ—m et. — զմէկը պարտաւորութենէ ար-ձակել՝ անօրինել, զինքն ազատ կա-ցուցանել. Ʒ—m eine Schuld — մէկուն պարտքը շնորհել՝ թողուլ. մէկուն ներել՝ թողութիւն տալ: — ջ. 22ք. ածյ. —ung, իգ. 31. (հրամանի) հրատարակութիւն, (պարտուէր) տալը. անօրինում, արձակում. = Erlaß, 1.

erlä'ßlich, ած. 6. թողլի, շնոր-հուելի. —e Sünde ներելի մեղք:

Erláſſungs‖jahr, ջ. = Ablaßjahr. —sünde, իգ. ներելի մեղք:

erláuben, նք. 3ա. անբյ. թոյլ՝ հրաման տալ. ich erlaube, daß Sie kommen (dürfen) հրաման է Ձեզ գալ. փղփլ. բյտ. — Sie շնորհք ըրէք. ներեցէք. ich erlaube mir, Ihnen zu be-merken կը համարձակիմ Ձեզ մտա-դիր ընել. 2. Ʒ—m et. — մէկուն բան մը շնորհել, բանի մը հաւ-անիլ:

Erláubniß, իգ. 16. հրաման, թոյլ-տուութիւն, հաւանութիւն. mit Ihrer — Ձեր հաւանութեամբը՝ հա-ճութեամբը:

Erlaubniß|karte, էգ. կամ —**schein**, ար. հրամանագիր, արձակման գիր. կն. անցագիր։

erlaucht, ած. 6. երեւելի, հռչակաւոր, բարձր, օգոստափառ։ — էգ. 31. (իշխանաց՝ դերանուանց փրկուն) S—e — der Reichsgraf Նորին Մեծապայծառութիւն, Մեծապայծառ Պետականն...։ (Հմմտ. **Durchlaucht**.)

erlauern, նբ. 3ա. անբյ. den günstigen Augenblick — յարմար առիթին դիպուած ժամուն սպասել՝ անսալ, ժամադրութեան ըլլալ, ժամանակի յաջողութեանն որսալ։

erlauschen, նբ. 3ա. եւ 3կ. անբյ. = **erhorchen**. 2. = **abpassen**, 2.

Erlä'uterer, ար. 22ա. = **Ausleger**, 2.

erlä'ute|rn, նբ. 3ա. անբյ. մեկնաբանել, բացայայտել. ը. մփ. = **erklären**. — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. պարզաբանութիւն, մեկնաբանութիւն, յայտնաբանութիւն. ը. մփ. = **Erklärung**, 2.

E'rle, էգ. 35. gemeine — Լաստենի կաղնի, լաստենի (**Alnus**)։

erleben, նբ. 3ա. անբյ. et. — ապրիլ բան մը տեսնել, կեալ. wir werden —, daß... պիտի (ապրինք եւ) տեսնենք, որ... 2. Հասնիլ, (մինչեւ որոշ տարիք մը) ապրիլ. sein siebzigstes Jahr — եօթանասնամեայ ըլլալ, իւր կեանք եօթանասներորդ տարին Հասնիլ. seine siebente Auflage — (գիրք մը) եօթներորդ անգամ տպուիլ. 3. փորձառութիւն ստանալ. չար պատահարներ կրել՝ տանիլ։

Erlébniß, չ. 15. դէպք, պատահար, դիպուած (մէկուն կեանքին մէջ Հանդիպած իր՝ որուն ականատես մէկը եղած էր), նաեւ փորձառութիւն։

erlédig|en, նբ. եւ **sich** — կբ. 3ա. անբյ. 3., sich einer Sache (սեռ.) — = **entledigen**, նբ. 1. եւ 2. եւ **befreien**, նբ. 1.; 2. et. — բան մ'ի կատար ի գլուխ Հասուցանել, կատարել, վերջացնել, լմնցնել. einen Streit — կռիւ մը վերջացնել, կռուոյ վերջ տալ, (խնդիր ... մը) լուծել, (առարկայ...) փարատել։ — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց Հետ։

erlég|en, նբ. 2ա. անբյ. (որսին գազան մը) վճարել, Հատուցանել. 2. սպանել արկանել՝ յերկիր կործանել տախտակարել, սպաննել։ — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. վճարում, Հատուցում։ — գրբ.ոց. **erliegen**։

erleichter|n, նբ. եւ **sich** — կբ. 3ա. անբյ. (Հնոց. **beschweren**) թեթեւցնել. կփ. մեղմացնել. **sich** — թեթեւնալ. կփ. մեղմանալ. das Thun e—r Sache — բան մը դիւրացնել, դործը մը դիւրին գործել. 2. (կուրծքին տորորումն՝ մղձկումն) բառնալ՝ թեթեւցնել. um sein Gewissen zu —... խիղճը թեթեւցնե-լու՝ Հանդարտեցնելու Համար... ըմփ. seinen Bauch —, **sich** — ի պէտս նստիլ, մ. գուբս ելլել։ — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. (Հնոց. **Beschwerung**) թեթեւացուցում. դիւրացուցում, դիւրութիւն. (կրծոց) թեթեւացում. ի պէտս նստիլը։

erleiden, նբ. 2ի. (գ. **leiden**) անբյ. Veränderungen — փոփոխիլ, փոփոխութիւն կրել. ը. մփ. = **erfahren**, նբ. 2.; e—e Niederlage — պարտուիլ, յաղթուիլ. Verluste — կորուստ ընել, կորանցնել. 2. տանիլ, Համբերել, Համբերութեամբ կրել։

érlen, ած. 6. լաստենեայ, լաստենւոյ փայտէ։

E'rlen|baum, ար. դչ. = **Erle**. —**busch**, ար. լաստենիք, լաստենեաց զարաստան՝ անտառ։ —**könig**, ար. նաեւ **Erlkönig**, ար. դչբ. փոքր՝ արքայազարմ եւ օդային ոգւոց թագաւոր։

erlérnbar, ած. 6. ուսանելի, սորվելի, որ կրնայ սորվուիլ։

erlérn|en, նբ. 3ա. անբյ. (ձեռագործ՝ արուեստ մը) սորվիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. (արուեստ) սորվիլը. (արուեստի մը) աշակերտութիւն, Համբակութիւն։

erlernenswerth, ած. 6. սորվելու արժանի։

erlésen, նբ. 2է. անբյ. = **auslesen**, նբ. 1.։ — դրբ. անց. եւ ած. 6. = **auserlesen**, ած.։

erleucht|en, նբ. 3բ. անբյ. եւ — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. = **beleuchten**.

Erleúchter, ար. 22ա. լուսաւորիչ, լուսաւորող. der hl. Gregor, der —, von Armenien Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայաստանեայց աշխարհի։

erliegen, չք. s. 2ր. անցք. unter der Last — ծանրութենէն՝ բեռան ներքեւ ընկճիլ. փխ. (գործոց չափաւորութենէն կամ ծանրութենէն) ընկճիլ, խորտակիլ, յաղթիլ։

erlisch, հրմ. erli(e)schest, erlischt, ահմ. ներ. erlöschen։

erlist|en, նք. 3ք. անփ. նենգութեամբ՝ խորամանկութեամբ ընդունիլ՝ առնուլ՝ ձեռք անցընել. ճարտարութեամբ՝ հնարքիւք գողնալ. իրփ. ein Testament — ապաքելով՝ խորամանկութեամբ կտակ մը (ի նպաստ իւր) գրել տալ։ — չ. 22ք. անյփ. —ung, իփ. 31. = բայէն նշանակածին հետ։

erlitt, անց. erlitten, դրբ. անց. erleiden։

E'rlkönig, ար. 20. տ. Erlenkönig.

erlóg, անց. erlógen, դրբ. անց. erlügen։

Erlö's, ար. իղ. 8. յփ. 18. վաճառուած իրի մը գինը՝ արդիւնք։

erlósch, անց. erlóschen, դրբ. անց. erlöschen։

erlö'sch|en, չք. s. 2ի. անցք. մարիլ, շիջանիլ, հանգիլ, սպառիլ, անցնիլ. 2. կխ. die Firma... ist erloschen (այս ինչ) ընկերութեան անունը՝ հաստատութիւնը դադրած է՝ բարձուած է. փխ. das Gesetz ist erloschen օրէնքն խափանուած՝ բարձուած է. 3. (գունոց) փայլունութիւնը կորուսիլ՝ տկարանալ, գունաթափիլ, ամփոփուիլ. (գրուածք մը) ջնջուիլ՝ աւրուիլ։ — չ. 22ք. անյփ. —ung, իփ. 31. = Auslöschen, չ.

erlö's|en, նք. 3փ. անցք. փրկել, ազատել. (գերութենէ...) արձակել, ազատագրել, յազատութիւն հանել։ — չ. 22ք. անյփ. —ա. իրծ. —ung, իփ. 31. փրկութիւն, ազատութիւն, (գերութենէ) արձակելը, արձակուրդ, ազատագրութիւն. 2. կր. փրկագործութիւն։

Erlö'ser, ար. 22ա. —in, իփ. 32. ազատիչ՝ ազատեցուցիչ (այր՝ կին). կր. Փրկիչ։

Erlö'sungswerk, չ. կր. փրկագործութիւն, գործք փրկութեան։

erlúchsen, **erlúgsen**, նք. 3ք. անցք. խորամանկութեամբ՝ աղուեսու պէս խաբելով ձեռք անցընել՝ առնել, նենգութեամբ ձեռքբերել։

erlü'gen, նք. 2չ. անցք. ստել, բան քմաց սուտ բաներ ստեղծանել՝ հնարել՝ կցկցել. ի քմաց կարկատել. ը. մա. = erdichten, նք. 2.

erlústig|en, նք. եւ sich — փք. 3ա. անցք. — չ. 22ք. անյփ. —ung, իփ. 31. = belustigen.

ermä'chtig|en, նք. 3ա. անցք. 3. zu et. — = bevollmächtigen, նք.։ — չ. 22ք. անյփ. —ung, իփ. 31. = Bevollmächtigen, չ.

ermáhn|en, նք. 3ա. անցք. 3. zu et. — մէկը բանի մը յորդորել, հաւանեցնել. 2. 3. — զմէկը յանդիմանել՝ կշտամբել՝ սաստել՝ խրատել։ — չ. 22ք. անյփ. —ung, իփ. 31. յորդորանք, յորդոր. յանդիմանութիւն, կշտամբանք։

Ermáhner, ար. 22ա. (առանձին) խրատող, ազդարար, խրատտու, յուշարար։

ermángel|n, չք. h. 3ա. անցք. պակսիլ, նուազիլ. 3—m ermangelt et. մէկուն բան մը կը պակսի. նանէ. ք. es ermangelt mir an Geld ստակ չունիմ, ստակի դրամոց կը կարօտիմ. ich werde es an Nichts — lassen պիտի նայիմ, որ բան մը չպակսի. es an der schuldigen Ehrerbietung gegen 3. — lassen մէկուն պատշաճ մեծարանքը չտալ. ք. ծիրան. զանց առնուլ, թողուլ, մոռնալ. ich werde nicht — zu... (ընել) զանց չեմ ըներ՝ չեմ մոռնար։ — չ. 22ք. անյփ. —ung, իփ. 31. պակասութիւն, չգոյութիւն, նուազութիւն. in — von etwas Besserem կամ eines Besseren առ ի չգոյէ լաւագունին։

ermánnen, sich — փք. 3ա. անցք. այրանալ, այրաբար՝ հաստատութեամբ միտքը դնել՝ որոշել։

ermä'ßig|en, նք. 3ա. անցք. չափաւորել. den Preis — գինին իջեցընել՝ նուազեցընել։ — չ. 22ք. անյփ. —ung, իփ. 31. չափաւորութիւն. (գնոց) նուազութիւն, իջեցում։

ermátt|en, Նբ. 3բ. անբհ. եւ sich — հբ. յոգնեցընել, պարտասեցընել, չափազանց աշխատութեամբ տկարացընել. ուժաթափել. sich — յոգնիլ, պարտասիլ տկարանալ: — չբ. ſ. յոգնիլ, պարտասիլ, փաստահարեկ ըլլալ. զօրութիւնը սպառիլ, ուժաթափիլ, տկարանալ, թուլնալ, մեղկիլ: — Հ. 33բ. անյփ. —ung, էփ. 31. յոգնութիւն, պարտասում, ուժաթափութիւն, տկարացընելը. թուլացում, մեղկում:

E'rmel, ար. 33ա. տ. Aermel...

erméssen, Նբ. 2լ. անբհ. (բանի մը ամբողջ տարածութիւնը) չափել. 2. (միտք) դատել, չափել, կշռել, խոկալ. մանր ոճով՝ աղէկ մը քննել. Das läßt sich leicht — դիւրին մաց է: — Հ. 33բ. անյփ. դատաստան. (մտաց) դատողութիւն. nach meinem — ըստ իմ դատողութեանս՝ կարծեացս, ըստ իս:

ermittel|n, Նբ. 3ա. անբհ. գտնել, հնարել. հնարիմաց ըլլալ, հայթհայթել (տ. ausfinden, ausfindig machen): — Հ. 33բ. անյփ. —ung, էփ. 31. = Ausmitteln, Հ.; խուզարկութիւն, հետազօտութիւն (նամակաց):

ermö'glichen, Նբ. 3ա. անբհ. կարելի՝ հնարաւոր ընել. ը. մտ. դիւրացընել. դիւրագոյն ընել:

ermórd|en, Նբ. 3բ. անբհ. 3. — զմէկը (դաւով) սպաննել: sich — հբ. իւր զինքն սպաննել, անձնասպան՝ ինքնամահ ըլլալ. — Հ. 33բ. անյփ. —ung, էփ. 31. (դաւով) սպանութիւն:

ermü'd|en, Նբ. 3բ. անբհ. եւ sich — հբ. աշխատացընել, յոգնեցընել, պարտասեցընել. sich — յոգնիլ, աշխատիլ, վաստակիլ, պարտասիլ: — չբ. ſ. bei et. — բանէ մը տաղտկալ՝ վաստակիլ, (նայելէն...) յոգնիլ: — Հ. 33բ. անյփ. —ung, էփ. 31. յոգնութիւն, խոնջում, խոնջութիւն. (ձիավարելէն) պարտասում. տաղտկութիւն:

Ermúnterer, ար. 33ա. զարթուցիչ, զուարթարար, զբօսուցիչ, կենդանութիւն տուող:

ermúnter|n, Նբ. եւ sich — հբ. 3ա. անբհ. (քնէն) զարթուցանել՝ արթընցընել. sich — (քնէն) արթննալ, զարթնուլ. 2. զուարթացընել, զուարճացընել, խրախ առնել. sich — զուարթանալ, խրախանալ. 3. խրախուսել, փառել, արծարծանել, սրտապնդել. die Jugend zum Fleiße — երիտասարդները փութաջանութեան արծարծանել՝ յորդորել՝ խրախուսել: — Հ. 33բ. անյփ. —ung, էփ. 31. զարթուցում. խրախոյս, յորդոր:

ermúthig|en, Նբ. եւ sich — հբ. 3ա. անբհ. սիրտ՝ հոգի տալ, քաջալերել, սրտապնդել, խրախուսել. sich — հոգի առնուլ, քաջալերուիլ, խրախուսիլ. zu et. — բանի մը ձեռնել՝ համարձակիլ: — Հ. 33բ. անյփ. —ung, էփ. 31. քաջալերութիւն, սրտապնդութիւն, խրախոյս:

ernä'hr|en, Նբ. եւ sich — հբ. 3ա. անբհ. սնուցանել, կերակրել, ըռ-տել. էխ. ծարակտալ, ջամբել, բուծանել. sich — սնանիլ, կերակրիլ. ը. մտ. = erhalten, Նբ. 3. 2. sich durch seiner Hände Arbeit, sich mit Spinnen — ձեռացն աշխատութեամբը՝ մանելով հացը ճարել՝ ապրիլ. առծ. Friede ernährt, Unfriede verzehrt խաղաղութիւնը կը պահէ՝ անմիաբանութիւնը կը ցրուէ. խաղաղութիւն կուտէ՝ մարտ ցանէ: — Հ. 33բ. անյփ. —ung, էփ. 31. սնունդ, պարէն, բուտ, ապրուստ, կերակուր. սնուցում, կերակրելը:

Ernä'hrer, ար. 33ա. —in, էփ. 32. սնուցիչ. նեցուկ, թեւ, թիկունք:

ernénn|en, Նբ. 3ա. (տ. nennen) անբհ. անուանել, կարգել, կացուցանել. Jn zu seinem Erben — զմէկն իւր ժառանգն անուանել՝ կացուցանել. 2. 3. zu et. — մէկը բանի մը կարգել՝ կացուցանել, մէկուն բան մը յանձնել: — Հ. 33բ. անյփ. —. էրծ. —ung, էփ. 31. անուանում, կարգում. seine — zum Direktor իր վարիչ անուանուիլը:

ernéuen, Նբ. 3ա. անբհ. = erneuern.

Ernéu(e)rer, ար. 33ա. —in, էփ. 32. նորոգող, նորոգիչ. վերանորոգիչ. նորանձեւող:

ernéu(e)r|n, Նբ. եւ sich — հբ. 3ա.

անդր. (sich) — (իւր գլխուր) նորոգել. 2. (ի կեանս) կոչել՝ վերանորոգել, վերածնել, նորածնել. փխ. eine Wunde — վէրք մը նորոգել՝ արծարծանել. den Angriff — յարձակում մը կրկնել, վերստին յարձակիլ. sein Gesuch — աղերսագիրը վերստին տալ, աղերսագրով երկրորդ անգամ խնդրել։ — չ. չզբ. անյփ. —ung, էգ. 31. նորոգում, վերանորոգութիւն։

erniedrig||en, նբ. եւ sich — փբ. յանդր. ցածուցանել, խոնարհեցընել. sich — ցածնալ, խոնարհիլ. 2. Յ. in der Achtung Anderer — ուրիշին վրայ ունեցած համարմանն մէջ մէկը զիջուցանել, ուրիշին համարումը նուաղեցընել տալ. փխ. նուաստացընել, անպատիւ ընել, մէկուն պատիւը գձձել. sich — նուաստանալ, իւրն զինքն անպատուել՝ գձձել. den Preis — գինը նուաղեցընել՝ իջեցընել. 3. երժ. eine Note — խազ մը կէս աստիճան իջեցընել՝ կիսահարթել, կիսահարթ ընել։ — չ. չզբ. անյփ. —ung, էգ. 31. ցածուցանելը, խոնարհեցընելը. անպատուութիւն, նուաստութիւն, ցածութիւն. (գնոց) նուազում, իջեցընելը. 2. փոյն —ung, էգ. խոնարհութիւն, խոնարհեցուցում։

Erniedrigungszeichen, չ. երժ. (խազ մը կէս աստիճան իջեցընելու՝ հարթելու) նշան, կիսահարթ (դեմոլ)։

Ernst, յտ. ան. ար. 20. Իղ. Նաեւ 29. Երնէստ։

Ernst, ար. 20. անյփ. (հկռն. Scherz) հաստատութիւն, ծանրութիւն. es war ein bitterer — իրը շատ ծանր էր. ist das Ihr —? ist es Ihnen — damit? կամ im (guten) —? հաստատի՞կ կ՚ընէք, ծանրութեամբ կը խօսիք, հաստատ՝ են բսածնիդ. տ. ba(a)r, 1. փխ.; — aus (կամ mit) e—r Sache machen բան մը ծանրութեամբ առնուլ, իր մը (իրրեւ) հաստատ չհամարիլ. բ. mit — an e—r Sache arbeiten, et. im vollem —e treiben ամենայն հոգաբարձութեամբ՝ յարատեւ փութով գործքի մը պարապիլ, ընդ. հոգւով մարմնով գործ մը գործել. 2. allen —es զիտութեամբ, հաստատեաւ, ճշմարտութեամբ. 3. ծանրաբարոյութիւն, ծանր բարոյք, զգօնութիւն. sein — behaupten իր ծանրութիւնը՝ ծանրաբարոյութիւնը պահել. 4. (ծանր իրի մը) կարեւորութիւն, ծանրութիւն, ծանրակշռութիւն. — des Lebens կենաց ծանրակշռութիւնը. (բարուց...) խստակրօնութիւն, զգօնութիւն. 5. (պատժոց...) խստութիւն, գժընդակութիւն, անաչառութիւն։

ernst, ած. 6. (հկռն. heiter) ծանր, ծանրաբարոյ, ծանրադէմ, զգօն. չքեղ, ծանր (արարողութիւն...) 2. ծանրակշիռ՝ կարեւոր (որ մեծ հետեւութիւններ կրնայ ունենալ). խիստ, անաչառ։

érnst||freundlich, ած. ծանրաբարոյ եւ սիրելի, զգօն, մեծարելի։ —gemeint, ած. ծանր, ծանրակշիռ։

érnsthaft, ած. 6. ծանր, զգօն, ծանրաբարոյ, ծանրակաց. ծանրակշիռ. — aussehen ծանր կերպարանք առնուլ, խիստ՝ անժպիտ դէմք ցուցընել։

E'rnsthaftigkeit, էգ. 31. ծանրութիւն, ծանրաբարոյութիւն. ծանրակշռութիւն, կարեւորութիւն։

érnstlich, ած. 6. ծանր, ծանրութեամբ, առանց կատակի. es — meinen ծանրութեամբ առնուլ, առանց կատակի ըսել. 2. բացայայտ, յայտնի, մեկին. es ist mein —er Wille, daß... յայտնի կամքս այն է՝ որ..., բացայայտ կ՚ուզեմ՝ որ... 3. որոշիչ, վճռական, հաստատուն. —er Schritt որոշիչ՝ վճռահատ քայլ։

E'rnte, էգ. 35. հունձք (կթելը, կթելու ժամանակը, եւ կթուածը). (ցորենեղինաց) հունձք, քաղ (նաեւ փխ.). — halten կթել, քաղել։

E'rnte||arbeiter, ար. հնձող, արահունձ։ —ferien, յփ. հնձոց ժամանակ հանգստեան օրեր։ —kranz, ար. հնձոց պսակ, (հնձոց ժամանակ աստուածաղէն կախուած) դրասանգ։ —monat, ար. օգոստոս, քաղոց, հնձոց ամիս։ —segen, ար. (reicher) — (առատ) հունձք, բազմահունձք։ —zeit, էգ. հունձք, հունձք, կթոց՝ հնձոց ժամանակ։

érnten, նբ. 3բ. (պտուղ) քաղել՝ ժողվել. երկ. կթել. (ցորենեղէն) հնձել՝ քաղել (նաեւ փխ.)։ — չ.

Digitized by Google

22բ. անյգ. = Ernte; — des Obstes պտղաքաղութիւն։

Ernter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հնձող (այր՝ կին). = Erntearbeiter.

ernüchtern, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբձ. սթափեցընել, ուշաբերել. sich — սթափիլ, ուշաբերիլ. փխ. զգաստացընել, կորզել (նաեւ պատրանքէ) ազատել՝ ազատիլ։

Eroberer, ար. 22ա. Erob(r)erin, իգ. 32. աշխարհակալ, տիրեզերակալ, երկրակալ։

erober|n, նբ. 3ա. անբձ. et. von J—m — մէկէ մը բան մ'առնուլ՝ առանալ. փխ. (մէկուն սիրտը...) շահիլ՝ ըմբռնել՝ գրաւել. 2. գխ. eine Stadt, Festung (mit Sturm) — քաղաք՝ ամրոց մը (յարձակմամբ) առնուլ, աշխարհակալել, տիրել։ — ը. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. աշխարհակալութիւն, (քաղքի՝ նաւու...) (յարձակմամբ) առում՝ գրաւում, տիրելը. նուաճողութիւն։

Eroberungs|sucht, իգ. աշխարհակալութեան մոլեգնութիւն՝ տենչանք։ —süchtig, ած. աշխարհակալութեան մոլի. պչրող աղջիկ որ հաճոյ ըլլալ կը տենչայ։ —zug, ար. աշխարհակալութեան արշաւանք, ասպատակութիւն։

eröffn|en, նբ. եւ sich — չբ. 3բ. անբձ. բանալ, բացուիլ. feierlich — հանդիսութեամբ բանալ՝ նաւակատիք ընել, հանդիսութեամբ (արձան՝ տաճար...) նուիրել. 2. (կամուրջ մը... գործածելու) սկսիլ, սկիզբ ընել, բուռն հարկանել. Հf. gute Aussichten — sich լաւ՝ նպաստաւոր նշաններ կը նշմարուին՝ կը տեսնուին. 3. J—m et. — մէկուն բան մը յայտնել՝ ի վեր հանել՝ հաղորդել՝ ծանուցանել՝ զեկուցանել՝ ազդ առնել՝ (մեղմով) իմացընել։ — ը. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. բացում, բանալը, (գործածելու) սկսիլը, սկիզբ (հանդիսի...). 2. փոխ —ung, իգ. հաղորդելը, զեկուցում, յայտարարութիւն, ծանուցում. Բ. իրգ. — des Urtheils դատավճռոյ հրատարակութիւն։

Eröffnungs|feier(lichkeit), իգ. նուիրման՝ բացման հանդէս։ —rede, իգ. ճառ նուիրաց կամ բացման. Բփ. նախերգանք։

erört|ern, նբ. 3ա. անբձ. վիճաբանել, բանակռուել. ի խոյզ եւ ի քնին արկանել։ — ը. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. վիճաբանութիւն, պայքար, բանակռուութիւն։

Eros, ար. անփխ. դցբ. Երոս, Կուպիտոն, Սէր (ցանկութեան դիք)։

Erotiker, ար. 22ա. սիրերգակ՝ տարփական բանաստեղծ։

erotisch, ած. 6. տարփական, սիրոյ, սիրական։

Erpel ար. 22ա. արու բադ։

erpicht, ած. 6. auf J., et. — մէկուն՝ բանի մը սաստիկ սիրահարեալ՝ հարեալ՝ անձնատուր՝ մոլեգնեալ՝ մոլի. auf's Geld — սաստիկ՝ մոլեգին արծաթասէր։

Erpichtheit, իգ. 31. անյգ. սաստիկ յարում, մոլեգնութիւն։

erpress|en, նբ. 3գ. անբձ. = auspressen, նբ. 2.։ — ը. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. կեղեքում, հարստահարութիւն, անիրաւ պահանջք։

Erpresser, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հարստահարող, կեղեքող։

erproben, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբձ. փորձել, փորձն առնուլ։

erquick|en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբձ. հանգուցանել, կազդուրեցընել, զօրացընել. զուարթացընել, ծարաւն անցընել. sich — հանգչիլ, կազդուրիլ, զօրանալ, զուարթանալ, ծարաւն անցնիլ։ — ը. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. հանգիստ, կազդուրում, զուարթացուցում։

erquicklich, ած. 6. հանգուցիչ, կազդուրիչ, զուարթացուցիչ, ծարաւ անցընող։

errang, անց. erringenէ։

Errata, յգ. անփխ. նաեւ ը. իգ. 38. վրիպակք, տպագրութեան սխալ։

errathbar, ած. 6. գուշակելի, կռահելի, առեղծանելի։

errathen, նբ. 2ձ. (տ. rathen) անբձ. գուշակել, կռահել, առակագանները գտնել, առեղծուլ. 2. Das — Sie nie! զայս չէք կրնար իմանալ, կարող պիտի չըլլաք զայս գուշակել.

Digitized by Google

3—s Gedanken — մէկուն խորհրդները գուշակել՝ իմանալ՝ կռահել ։ — Հ. 22բ. անյ. գուշակութիւն, կռահում, ակնդծում ։

Erráther, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ըստ. գուշակիչ, կողոպիչ, գուշակ, գէտ ։

errátisch, ած. 6. երկի. բան. —e Blöcke յածական՝ թափառական ժայռեր՝ ապառաժի կտորներ ։

erregbar, ած. 6. գրգռական, գրգռելի, դիւրագրգիռ, դիւրագրգռած, դիւրագրգռայ. բժշ. բժշ. արծարծական ։

Erregbarkeit, էգ. 31. անյ. գրգռականութիւն, գիւրագրգռութիւն. դիւրագրգռծութիւն, դիւրագրգռայութիւն. բժշ. բժշ. արծարծականութիւն ։

erreg|en, նբ. 3ա. անբյ. գրգռել, յուզել, դրդել. 2. = aufregen, նբ. 2.; den Appetit — ախորժակ բանալ՝ զարթուցանել. Bewunderung — զարմանք պատճառել՝ յառաջ բերել՝ շարժել. das Mitleid — ի գութ շարժել. բ. 3. — = aufregen, նբ. 3. եւ anregen, նբ. 1.; 3. ա. Anstoß, 4. եւ Aufsehen, Հ.; das Volk — ժողովուրդն ամբոխել՝ գրգռել՝ ապստամբեցնել ։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. գրգռութիւն, ամբոխում (տ. Aufregen, Հ.). 2. փոյն —ung, էգ. գրգռութիւն, յուզում, խռովութիւն. ի գութ շարժիլը, արգահատութիւն ։

Erréger, ար. 22ա. —in, էգ. 32. գրգռիչ, յուզիչ, խռովիչ ։

Errégtheit, էգ. 31. անյ. = Aufgeregtheit; աշխոյժք, կայտառութիւն, վառվռունութիւն ։

erreichbar, ած. 6. հասանելի, ձեռք բերելի, ստանալի ։

Erreichbarkeit, էգ. 31. անյ. հասանելիութիւն, ստանալի ըլլալը ։

erreich|en, նբ. 3ա. անբյ. et. — բանի մը հասնիլ, ստանալ, (միջոցները գործածելով) բան մը ձեռք բերել, (նպատակին) հասնիլ. 2. 3. — մէկուն ետեւէն իյնալով հասնիլ, հետամուտ հետահաս ըլլալ. փխ. einen Dichter — բանաստեղծի մը զուգահաւասարիլ՝ համահաւան ըլլալ. seinen Zweck — իւր փափաքանին ժամանել, նպատակին հասնիլ. den höchsten Grad von et. — բանի մը ծայրագոյն աստիճանը ծայրն ելլել՝ հասնիլ ։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. անյ. = բայէն նշանակութեան հետ ։

Erréichungsweite, էգ. հասողութիւն, (հրացանի...) հասած միջոցը, (նետ)ընկեց մի, (հրացան)աձիգք մի ։

erreiten, նբ. 3ի. (ուհմ. նիր. ի-հրմ. 3բ.) անբյ. e—n Ort — ձիավարելով տեղ մը հասնիլ, ձի արկեալ հասանել ի... 3. — ձիով մէկուն հետահաս ըլլալ՝ ետեւէն հասնիլ ։ [կեալ ։

errettbar, ած. 6. ազատելի, փրկ-

errett|en, նբ. 3բ. անբյ. 3. aus dem Elende — զմէկը թշուառութենէ ազատել՝ հանել՝ զերծուցանել. 3. vom Tode — մէկուն կեանքն ազատել. կը. մահուանէ փրկել ։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ազատութիւն, փրկութիւն ։

Errétter, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ազատիչ, փրկիչ, ապրեցուցիչ, զերծուցիչ ։

errichtbar, ած. 6. կանգնելի, կառուցանելի, շինելի ։

errícht|en, նբ. 3բ. անբյ. = aufrichten, նբ. 3.; eine Bildsäule — անդրի կամ արձան մը կանգնել, արձանացնել, կոթողել. ա—ա. ein Loth — ուղղաձիգ (գիծ) մը քաշել. լճ. (ճառաստուն...) հաստատել, հիմնարկել ։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կանգնում. լճ. հաստատութիւն, հիմնարկութիւն ։

erringen, նբ. 3ա. անբյ. (գիրկընդխառն կռուելով) զօրաճիգ ընելով (բանի մը) հասնիլ՝ ստանալ՝ ձեռք անցընել. den Preis — մրցանակին առնուլ, (կռուելով՝ զօրաճիգ թափելով) յաղթանակել. 2. փխ. (իւր ճգամբք...) ընդունիլ՝ առնուլ ։

errö'then, չբ. ի. 3բ. անբյ. über, vor et. — բանի մը վրայ շառագունիլ՝ շիկնիլ ։ — Հ. 22բ. անյ. կարմրութիւն, շառագունանք ։

errúdern, նբ. 3ա. անբյ. den Strand — թիավարելով եզերքը հասնիլ ։

errúfbar, ած. 6. ձայնահասի մը (միջոց), որչափ որ ձայնը կը հասնի ։

Digitized by Google

errúngen, գրբ. անց. erringenէ։

Errúngenschaft, էգ. ստացում. աշխարհակալութիւն,

ersáh, անց. ersehenէ։

ersánn, անց. ersinnenէ։

ersä'ttig|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբայ. — չ. 22բ. անցք. —ung, էգ. 31. = sättigen.

ersä'ttlich, ած. 6. կշտանալի, յագենալու (չափ) բաւական։

Ersáz, ար. 31. հատուցում, փոխարէն, դարձ փոխարինի. 3—m e—n — leisten մէկուն հատուցում ընել. 2. հաւասարը, նոյն արժէքն ունեցող. փոխարինութիւն, հատուցում վնասուց, անվնասութիւն. փոխանակութիւն, անդրադարձութիւն. zum —e ի փոխարէն, ի հատուցումն. զին. — der Mannschaft նորընտիր զօրք, պակասած զինուորաց թիւն ամբողջացընելու համար դեռ ընտիր զօրաժողով։

Ersáz|bataillon, չ. զին. (պակասած ներուն տեղը լեցընելու) պահեստի՝ ամենն պատրաստ վաշտ։ —mann, ար. փոխանակող, փոխանորդ։ —mannschaft, էգ. զին. դեռ ընտիր նորաժողով զօրք։ —mittel, չ. փոխարինութեան՝ հատուցման միջոց։ —pflicht, էգ. պատասխանատուութիւն, երաշխաւորութիւն։ —wahl, էգ. լրացուցիչ ընտրութիւն։

ersáufen, չբ. ſ. 2ե. անբայ. ամ. ջրոյ մէջ ընկղմիլ, սուզանիլ. ջրահեղձոյց՝ ջրամոյն ըլլալ. ամ. սկիլ։

ersä'uf|en, նբ. 3ա. անբայ. (շուն մը...) ջրոյ մէջ ընկղմել՝ սուզանել՝ ջրասոյզ՝ ջրախեղդ ընել. էբ. (գինի... խմելով) բանի մը յիշատակը մոռնալ՝ կորսնցընել. 2. ողողանել, հեղեղատել, ջրով ծածկել։ sich — էբ. ջուր նետուիլ, ջրահեղձոյց՝ ծովահոր՝ դետահոր ըլլալ։ — չ. 22բ. անցք. —ung, էգ. 31. (ջրոյ մէջ) ընկղմում, ջրասուզութիւն. ծովահեղձոյց ըլլալը. ողողում, հեղեղատում։

erschächern, նբ. 3ա. անբայ. = erhandeln, 2.

erschäffbar, ած. 6. ստեղծանելի, ստեղծական։

erschäffen, նբ. 2ն. անբայ. ստեղծել, արարչագործել. կերպարանաւորել, կազմել, ձեւել։ — չ. 22բ. անցք. —ung, էգ. 31. ստեղծում, ստեղծագործութիւն, արարչագործութիւն։ —ene(r), ար. —ene, էգ. 6. ստեղծուած, արարած։

Erschäffer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ստեղծող, արարիչ, հաստիչ։

erschállen, չբ. ſ. 2ե. (տ. schallen) եւ 3ա. անբայ. հնչել, թնդալ. es erscholl ein Gelächter մեծամեծայն քրքիջ մը բռդաւ, ամէն կողմանէ սկսան բարձրաձայն ծիծաղիլ. 2. հրատարակուիլ, լսուիլ. հրապարակագոյժ ըլլալ. es erscholl ein Gerücht լուր՝ համբաւ մը տարածուեցաւ։

erschéinen, չբ. h. 2ծ. անբայ. երեւալ. 2. (ցնցա. տեսնաբ՝ նախաժեռնական եզաց համար) երեւել, տեսնուիլ, յերեւան գալ. յայտնուիլ, ի յայտ գալ. zum ersten Male in Gesellschaft — առաջին անգամ ընկերութեան մէջ մտնել՝ ոտք կոխել. so eben erschienen (գիրքերն) արդ եւս հրատարակեալ՝ ի լոյս ելեալ. 3. vor Gericht — ատեան մտանել, դատաստանի առջեւ ելլել. auf die Vorladung nicht — դատակոչութեան հրաւէրին չանսալ, հրաւիրուելէն ետքն ատեան չերթալ՝ դատապարտութիւն ընել։ — չ. 22բ. անցք. երեւումն, տեսիլ, յայտնութիւն. (ընկերութիւն) մտնելը. էրէ. յատենի ներկայանալը, ատեան երթալը. 2. (գրքի մը) հրատարակում, հրատարակութիւն, ի լոյս ընծայութիւն։

Erschéinung, էգ. 31. = Erscheinen, չ. zur — bringen յայտնել, ի տես՝ ի լոյս ածել. ցուցընել. zur — kommen, in die — treten երեւալ, ի մէջ երեւել, յերեւան՝ ի տես գալ. 2. երեւոյթ, տեսիլ, անուրջ, տեսիլ (յերազի). sie ist eine liebliche —... գեղեցկատեսիլ՝ գեղեցիկ տեսանելով է. es ist e—e eigenthümliche — նորանշան՝ զարմանալի երեւոյթ մըն է, հետաքրքրական իր մըն է. բ. եր. — Christi Աստուածայայտնութիւն, Յայտնութիւն (Քրիստոսի). 3. տեսք, կերպարանք։

Erschéinungs|befehl, ար. դատակոչութիւն, ատեան երթալու հրա-

մանն: —lehre, էգ. էգն. երեւութաբանութիւն: —welt, էգ. երեւելի իմանալի՝ զննական աշխարհ:

erschien, անկ. erschienen, դրբ. անց. erscheinenի:

erschießen, նբ. 2է. անբկ. 3. — մէկը հրացանով (նետով...) սպաննել՝ մեռցընել. 2. einen Soldaten... — (lassen) զինուոր... մը հրացանով սպաննել՝ հրացանահար ընել (տալ). erschossen w. հրացանահար ըլլալ. 3. փխ. ընտ. (անհնարին աղ-ղաբխան՝ ղորմաղման. բջտ.) ich bin erschossen! գլուխս ձիւն եկաւ, կայծակնահար եղայ, հիմայ կը մեռնիմ: sich — ինք. ինք զինքն (հրացանով՝ ատրճանակով) սպաննել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բայէն նշանակ–ութեան հետ. հրացանահարութիւն:

erschlaffen, չբ. ſ. 3ա. անբկ. թուլնալ, լարթափիլ, արկութիւնը կորսնցընել. 2. կնատիլ, փառանալ. մեղկիլ. գաղջանալ, եռանդը կորսնցընել. ջղատիլ, ջղակտուր ըլլալ. տկարանալ: — նբ. թուլցընել, լարթափել. կնատել. փառացընել. մեղկել. գաղջացընել. ջղատել, ջղակտուր ընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. թուլնալը, թուլութիւն, լարթափութիւն. այլ. լուծութիւն, կակղութիւն. կնատութիւն, թուլամորթութիւն, փեհերոտութիւն. գաղջութիւն, ջղատութիւն:

erschlagen, նբ. 2յ. անբկ. 3. — զմէկը (զարնելով) մեռցընել՝ սպաննել, հարկանել. vom Blitze — w. կայծակնահար ըլլալ, փայլատակէ խարշատիլ: —ene(r), ած. 6. man fand ihn unter den —en ինկածներուն՝ մեռածներուն մէջ գտան զինքը:

erschleichen, նբ. 2ի. անբկ. et. — խարդախութի՝ ճշմարտապայզ խօսքերով ստանալ՝ որսալ՝ առնուլ՝ ձեռք անցընել, (շողոքորթութեամբ...) ստանալ:

erschlich, անկ. erschlichen, դրբ. անց. erschleichenի:

erschließbar, ած. 6. բացուելի. փխ. եզրակացուելի, հետեւցուելի:

erschließen, նբ. եւ sich — ինք. 2է. անբկ. ճշ. փխ. (սիրտը) բանալ, բացուիլ (տ. aufschließen, նբ. 1.). 2. փխ. հետեւցընել՝ հետեւութիւն հանել, եզրակացընել:

erschloß, անկ. erschlossen, դրբ. անց. erschließenի:

erschlug, անկ. erschlagenի:

erschmeicheln, նբ. 3ա. անբկ. շողոքորթութեամբ՝ քծնելով բան մը յինքն կորզել՝ ընդունիլ. sich (տր.) J—s Gunst... — մէկուն հաճութիւնը... որսալ՝ յինքն կորզել:

erschnappen, նբ. 3ա. անբկ. = aufschnappen, նբ.:

erschnüffeln, չբ. h. 3ա. անբկ. հոտոտելով՝ հոտուըտալով գտնել:

erscholl, erschölle, անկ. erschollen, դրբ. անց. erschallenի:

erschöpfen, նբ. եւ sich — ինք. 3ա. եւ 3փ. անբկ. սպառել, լմնցընել. sich — սպառիլ. 2. խոնջեցընել, վաստակաբեկ ընել. sich — խոնջիլ, վաստակաբեկ ըլլալ, պարտասիլ, տկարանալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. սպառում. խոնջութիւն, վաստակաբեկութիւն. ուժաթափութիւն. տկարանալը, պարտասում:

erschöpflich, ած. 6. սպառելի:

erschoß, անկ. erschossen, դրբ. անց. erschießenի:

erschrak, անկ. erschreckenի:

erschrecken, նբ. չբ. ſ. եւ sich — ինք. 3փ. եւ ցնցա. 3ա. անբկ. զարհուրեցընել, սարսափեցընել. (sich) über et. — բանի մը վրայ զարհուրիլ՝ սարսափիլ, զահի հարկանիլ ընդ...: — չ. 22բ. անյ. Erschrecktsein, չ. 22բ. անյ. զարհուրանք, ահաբեկութիւն, զանգիտանք:

erschrecklich, ած. 6. = schrecklich.

erschreiben, նբ. 2ի. անբկ. (գրելով) վաստըկիլ՝ ստանալ:

erschrick, հմ. եւ հրմ. erschrocken, դրբ. անց. erschreckenի:

erschrieb, անկ. erschrieben, դրբ. անց. erschreibenի:

Erschrockenheit, էգ. 31. անյ. = Erschrecken, չ.:

erschüttern, նբ. 3ա. անբկ. խախտել, խարխալել, շարժել. փխ. գրգռեցնել, տատանեցընել. փխ. 3. — մէկը (ի գութ) շարժել: —

Digitized by Google

չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. տատանում, խախտում. փխ. դրդում, դղրդում. 2. փոյն —ung, էգ. ցընցում, ընդհարում. երերում. փխ. փղձկում, խանդաղատութիւն։

erschwang, անց. erschwingen է։

erschwätzen, նբ. 3փ. անբյ. շատախօսելով՝ շաղակրատելով ստանալ՝ ընդունիլ։

erschweren, նբ. 3ա. անբյ. et. — բան մը դժուարացընել, տաղտկալի գործել. 2. einen Fehler... — պակասութիւն... մը ստուարացընել՝ աճեցընել՝ ծանրացընել։ — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

erschwimmen, նբ. 2ի. (տ. schwimmen) անբյ. լողալով՝ ի լող (տեղ մը) հասնիլ. (ծովեզերք...) գալ։

erschwindeln, նբ. 3ա. անբյ. ընփ. (շողոքորթութեամբ...) որսալ, դրաւել. նենգութեամբ՝ հնարիւք գողնալ։

erschwingen, նբ. 2ա. անբյ. (ի թռիչս՝ թռչելով) հասնիլ՝ ձեռք անցընել. փխ. մեծաջան ճգամբ հասնիլ՝ ժամանել՝ ձեռք բերել. 2. (մեծաւ աշխատութեամբ ստակ...) ձեռք բերել. անշ. մփ. վաստըկիլ. շահիլ. er kann diese Ausgaben nicht — այս ծախքերը ճարել իրեն անհնար է։

erschwinglich, ած. 6. (թռչելով) հասանելի։

erschwungen, դրբ. ածյ. erschwingen է։

ersegeln, նբ. 3ա. անբյ. ein Schiff — առագաստները պարզելով նաւու մը հասնիլ։

ersehen, նբ. 2ի. անբյ. aus et. — գուշակել, նշմարել, տեսնել. so viel ich daraus — kann որչափ որ գուշակել՝ նկատել կրնամ, գուշակածիս նայելով. 2. ընտրել, (յարմար առթին...) սպասել. 3. = außersehen. 4. sich (դբ.) an et. s—n Ekel — իրի մը տեսութենէն տաղտկանալ՝ յափրանալ։

ersehnen, նբ. 3ա. անբյ. տենչալ, սաստիկ ցանկալ։

ersetzbar, ած. 6. փոխանակելի. նորոգելի, որուն տեղը կրնայ լեցուիլ. հատուցանելի։

ersetzen, նբ. 3փ. անբյ. 3. et. — զմէկը՝ բան մը փոխանակել. 2. et. — բանի մը տեղը բանել՝ լեցընել. պակասը լեցընել, լրացընել. ամբողջացընել. die Talente durch Fleiß — փութաջանութեամբ քանքարներուն տեղը լեցընել, տաղանդներն ամբողջացընել. 3. (մնաս՝ կորուստ) հատուցանել, փոխարինել, դարմանել. 3—m et. — մէկուն բան մը տուժել. Բ. ըրած մնասուն տեղը լեցընել. հատուցանել. Գ. գողցուած բան մը մէկուն անդրադարձընել՝ ետ դարձընել։ — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. փոխանակութիւն, ամբողջացուցում, հատուցում, փոխարինութիւն, դարմանում (մնասուց) (հմմտ. Ersatz). տուգանք, անմնասաբարութիւն, անդրադարձում. ետ դարձընելը։

Ersetzer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. փոխանակող, փոխարինիչ, հատուցող...։

ersichtlich, ած. 6. տեսանելի, նշմարելի. աչներեւ, ակնյայտնի, ակնյանդիման, յայտնյանդիման. daraus ist — ասկէ յայտ է։

Ersichtlichkeit, էգ. 31. աչներեւութիւն, յայտնյանդիմանութիւն, ակնյանդիմանութիւն։

ersingen, նբ. 2ա. անբյ. երգելով վաստըկիլ՝ շահիլ։

ersinnen, նբ. 2բ. անբյ. = aussinnen եւ ausdenken, նբ.։

ersinnlich, ած. 6. երեւակայելի. խորհելի։

ersitzen, նբ. 2ի. անբյ. երկայնժամանակեայ ստացմամբ՝ նախադրութեամբ՝ կանխադրութեամբ ստանալ՝ ժառանգել։ — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. նախադրութիւն, կանխադրութիւն։

ersoff, անց. ersoffen, դրբ. ածյ. ersaufen է։

erspähen, նբ. 3ա. անբյ. լրտեսել. գիտել. ը. մփ. լրտեսելով գտնել։

ersparen, նբ. 3ա. անբյ. խնայել, ճշդել։ — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. խնայութիւն, խնայողութիւն։

Ersparte(s), չ. 6. խնայութեամբ ժողվուած պահեստի դրուած արծաթ։

Ersparniß, էգ. 16. չ. 15. = Ersparen, չ. եւ Ersparte(s).

Digitized by Google

erſpielen, նբ. 3ա. անբյ. et. — խաղալով բան մը վաստըկիլ:

erſprießen, չբ. ſ. 2ւ. անբյ. = aufſprießen. 2. aus et. — բանէ մը յառաջ գալ՝ բղխել՝ շառաւիղել. փխ. ծնանիլ. ծագիլ. սկսանել. 3. J—m — մէկուն շահաւոր՝ օգտակար ըլլալ:

erſprießlich, ած. 6. օգտակար, շահաւէտ, փրկաւէտ:

Erſprießlichkeit, էգ. 31. անյփ. օգտակարութիւն, շահաւէտութիւն:

erſproß, անց. erſproſſen, դրբ. անց. erſprießenի:

erſt, (ֆէր. chef) ած. դր. բր. 6. der, die, das —e առաջինը, նախաւորը. Karl der —e Կարոլոս Առաջին. im —en Stock առջի դստիկոնը. դ. beſt; բ. առաջին. der —e Redner ſeiner Zeit իր ժամանակին առաջին՝ ամենանուանի ճարտասանը. չբն. Hauptmann —er Klaſſe առաջին աստիճանի հարիւրապետ. փ. das —e առաջին բանը. das —e, was ihm einfel միտքն ինկած առաջին խորհուրդը. դ. (երկու բառ կամ անձի վրայ խօսք եղած ատեն.) եղդ. der —ere... der Letztere առաջինը... վերջինը. 2. Նախնական, գլխաւոր. die —en der Stadt քաղաքին երեւելիներն՝ գլխաւորները. 3. Մկբյ. Հետեւեալ նխ. նխ-րով. am —en kommen նախ եւ յառաջ գալ. für's —e (դարձուածներու յառաջ եկած ատեն) = erſtens; բ. նախ եւ առաջ, յառաջ քան զամենայն. mit —em ի մօտոյ, մօտերս, մերձ ընդ մերձ. zum —en ի սկզբան անդ, նախ եւ յառաջ, ամենէն յառաջ: — մ. Նախ եւ յառաջ. 2. Նախ, ի սկզբան անդ. 3. յառաջագոյն, յառաջ քան զամենայն. ich will — eſſen նախ եւ յառաջ պիտի ուտեմ. das braucht nicht — bewieſen zu werden այս ցուցման կարօտ չէ. — abwarten (und dann Thee trinken)! կամ — ſehen! տեսնենք, սպասենք. ռամկ. — das Geſchäft und dann das Vergnügen Նախ գործէ, ապա զբօսիր. 4. ich glaubte — Schüſſe zu hören ի սկզբան անդ կարծեցի թէ հրացանի հարուածներ կը լսեմ. der — Genannte, Gedachte վերոյասացեալը, վերոյիշեալը. 5. Հազիւ, միայն, ոչ... եթէ ոչ՝ բայց միայն. ich habe — dreißig Seiten davon geleſen երեսուն էջ միայն կարդացած եմ. — geſtern habe ich gemerkt Հազիւ երէկ նշմարեցի. er iſt (eben) — angekommen Ճիշդ հիմայ հասաւ. 6. Իսկ, եթէ մէյմը (խօսքը զօրացնելու համար). und ich —! Ընդ. Իսկ ես. bin ich — einmal abgereiſt Ճամբայ ելլելէս ետքը, յետ միանգամ իմոյ մեկնելոյս... 7. (Բաղձանք ցուցնելու) wäre ich — fort! Մէյմը ճամբայ ելլէի:

erſt beſagt, ած. յառաջասացեալ, վերոյիշեալ: —**ehelich**, ած. առաջին ամուսնութենէն: —**geboren**, ած. —**geborener**, ար. անդրանիկ, առջինեկ: —**geburt**, էգ. (ըստ Ս. Գրոց) անդրանիկ, առաջին զաւակ. բ. էրգ. անդրանկութիւն: —**gedacht** կամ —**genannt**, ած. = erſtbeſagt.

erſtach, անց. erſtechenի:

erſtand, անց. erſtanden, դրբ. անց. erſtehenի:

erſtarb, անց. erſterbenի:

erſtark en, չբ. ſ. 3ա. անբյ. զօրանալ. հաստատուն՝ պնդակազմ ըլլալ. ամրանալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ամրութիւն, զօրանալը:

erſtarr en, չբ. ſ. 3ա. անբյ. խըստանալ, ընդարմանալ. 2. (անդամներն) անզգայիլ. (ցրտէն) բրտանալ՝ փայտանալ. թմրիլ. ընդարմանալ. (հեղանիւթ մը) թանձրանալ, մածնուլ. սառիլ. պաղիլ. vor Kälte, Erſtaunen... — machen զարմանքէն սպչիլ՝ պաղիլ մնալ. ցրտէն... փայտ կտրիլ՝ սառիլ: — նբ. խստացընել, բրտացընել. ընդարմացընել. թանձրացընել. փայտացընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. խստութիւն. բրտացում, թանձրանալը, սառիլը:

erſtatt en, նբ. 3բ. անբյ. հատուցանել, ետ դարձընել. ը. մփ. = erſetzen, նբ. 3.; 2. J—m et. — մէկուն բան մը փոխարինել, զմէկը փարձատրել. 3. = abſtatten, նբ.; einen Bericht — տեղեկութիւն՝ տեղեկագիր տալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. հատուցում. փոխարինութիւն, վարձատրութիւն:

erſtaunen, չբ. ſ. 3ա. անբյ. (über

Digitized by Google

st. —) զարմանալ, հիանալ, սքանչանալ, ափշանալ: — Նբ. զարմանք բերել, զարմացընել, ապշեցընել: — Հ. 22Բ. անյ. զարմանք, սքանչացում, հիացում. in großes — setzen ապշեցընել, մեծապէս զարմացընել, ափշացընել:

erstáunens werth կամ —würdig, ած. զարմանալի, ապշելի, սքանչանալի (տ. erstaunlich):

erstáunlich, ած. 0. ապշեցուցիչ. յանկարծահաս. 2. զարմանալի, նորանշան:

erstéchen, Նբ. 2գ. անբյ. խոցելով սպաննել, սուսերահար ընել:

erstéh|en, Նբ. 1Տ. անբյ. = aus- stehen, Նբ. 1.; 2. st. — բան մ'անձրդի մէջ (բարձր գնով) գնել: — Չբ. s. = aufstehen, Չբ. 1.; 2. = auf- erstehen. — Հ. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ:

erstéigbar, ած. 0. = ersteiglich.

erstéig|en, Նբ. 2Ժ. անբյ. einen Baum — ծառի վրայ մագլել՝ ճանկռտելով ելլել (Հմմտ. besteigen). 2. փխ. die höchsten Ehrenstufen — ամենաբարձր մեծամեծ պատիւներու բարձրանալ՝ վերանալ՝ հասնիլ: — Հ. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. ելք, ելլելը:

Ersteiger, ար. 12ա. —in, էգ. 32. = Besteiger.

erstéigern, Նբ. 3ա. անբյ. = er- stehen, Նբ. 2.

erstéiglich, ած. 0. ելանելի, որուն վրայ կրնայ (մէկն) ելլել. Ը. Տպ. գործածական, բանուկ, փարուն:

érstens, Մ. նախ, նախ եւ առաջ, առաջին:

erstérben, Չբ. s. 2գ. անբյ. սա- կաւ առ սակաւ զօրութիւնը նուա- ազելով մեռնիլ, մեռնիլ սպա- ռիլ. փխ. ատանդել հոգին, շըն- չասպառ՝ ուժասպառ ըլլալ. զգայ- ութիւնը կորուսանել, անզգայիլ, ընդարմանալ. das Wort erstarb auf seinen Lippen խօսքը բերանը մնաց, շըր- թանցը վրայ խօսքը մարեցաւ. 2. (յառաջադրութիւն՝ նամակէ մէջը ե- րեւմ վերջաւորութեան փոխ. Տպ.) ich er- sterbe in tiefster Ehrfurcht Ihr... խորին մե- ծարանօք՝ կենօք չափ կը մնամ...:

erstick|en, Չբ. h. եւ s. 3ա. անբյ. խղդուիլ. (շնչերակը արգելլով)

հեղձնուլ, շնչարգել՝ հեղձամահ ըլլալ. vor Hitze... — ջերմութենէ հեղձամղձուկ ըլլալ՝ խղդուիլ: — Նբ. եւ sich — փբ. խղդել, հեղձուլ, հեղձամահ ընել: — Հ. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. խեղդում, հեղձում, շնչարգելութեամբ մեռնիլը. es ist eine Hitze zum — խղդիչ՝ հեղձուցիչ տաքութիւն մըն է, խղդուելու չափ տաք է:

erstieg, անց. erstiegen, դրբ. ընդ. ersteigen:

érstlich, Մ. = erstens; 2. = zuerst.

E'rstling, ար. 20. —in, (ընդա.) էգ. 32. անդրանիկ, նախածին, առա- ջինեկ (մարդկան եւ անասնոց). —e, յգ. երախայրիք, նորիք, առա- ջաւոր (անկոց եւ ընդհանրապէս ամէն բերքերու եւ մտաւոր ար- դասեաց առջի պտուղները):

E'rstlings|blume, էգ. առաջին (բա- ցուած) ծաղիկ: —versuch, ար. նա- խափորձ, առաջնափորձ:

erstóchen, դրբ. ընդ. erstechen:

erstórben, դրբ. ընդ. ersterben:

erstrében, Նբ. 3ա. անբյ. = an- streben, Նբ. 2. st. — ճգամբք բան մը ստանալ՝ ձեռք բերել:

erstréck|en, sich — փբ. 3ա. անբյ. տարածուիլ, ձգտիլ. 2. դէպ ի (մինչեւ) տեղ մը ձգտիլ՝ երկըննալ. փխ. (իրաց համար) կեանքն... եր- կարիլ. die Gewalt erstreckt sich nicht über Gewissen զօրութիւնը խղճի վրայ չի կրնար բանանալ: — Նբ. տարածա- նել, պարզել, երկայնել. das Lebens- ziel — կեանքն երկարել՝ երկնցը- նել, երկարակեաց ըլլալ. Հմմտ. ausdehnen, Նբ. 2.: — Հ. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. տարածում, ձգտում. երկարում, երկարաձգում:

erstréiten, Նբ. 2խ. (ոհմ. ներ. եւ հրմ. 3Բ.) անբյ. sich (տր.) — զէնք՝ կռուելով ստանալ՝ վաստըկիլ:

erstricken, Նբ. 3ա. անբյ. seinen Unter- halt — հիւսելով ապրուստը ճա- րել՝ դարմանել:

erstritt, անց. erstritten, դրբ. ընդ. erstreiten:

erstü'rmbar, ած. 0. յարձակմամբ առնուելի:

erstü'rm|en, Նբ. 3ա. անբյ. զին. յարձակմամբ առնուլ: — Հ. 22Բ.

Digitized by Google

անց. —ung, էգ. 31. յարձակմամբ առում։

ersúch|en, նբ. 3ա. անբյ. = ansuchen, նբ.; er hat mich darum ersucht ինծմէ զայս խնդրեց։ — ը. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. = Ansuchen, ը.։

ertápp|en, նբ. 3ա. անբյ. յանկարծակի վրայ հասնիլ եւ բռնել. ich habe Sie auf der That ertappt ընդ. բռնեցի զՁեզ, զՁեզ յանկարծակիի բերրի. sich — lassen ինչ ինչ անխոհեմութեանց՝ յանցանաց համար պատժուիլ։ — ը. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. ըմբռնում, յանկարծակի վրայ հասնիլը՝ բռնելը։

erthéil|en, նբ. 3ա. անբյ. տալ. բաշխել. 2. շնորհել, թոյլ տալ. J—m ein Amt — մէկուն պաշտօն մը տալ՝ յանձնել. J—m den gemessenen Befehl —, zu... մէկուն (բան մ'ընելու) հրամանը ծանուցանել՝ յայտանել։ — ը. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. շնորհում, թոյլտուութիւն. հրամանի ծանուցում՝ յայտարարութիւն։

Erthéiler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. բաշխող, տուող. նը. — der priesterlicher Weihe ձեռնադրող, կարգաւոր (եպիսկոպոս)։

ertö'dt|en, նբ. 3բ. անբյ. փխ. խեղդել. խեղդամահ ընել. բնաջինջ ընել, կործանել. նը. die sinnlichen Begierden — զգայական ցանկութիւնները մեռուցանել՝ մահացընել (հմմտ. abtödten)։ — ը. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. խեղդում. ջնջում, բնաջնջում, կործանում. նը. մեռուցում, մահացուցում (հմմտ. Abtödtung)։

ertö'nen, չբ. ſ. 3ա. անբյ. = erschallen. — ը. 22բ. անց. հնչիւն, արձագանգ։

Ertrág, ար. 18. արդիւնք, բերք, (տարի առնուած) մուտք. 2. եկամուտք. ար—. երզ. պտուղ, արգասիք։

erträg|en, նբ. 2յ. անբյ. տանիլ. կրել. ը. մ—. դ. dulden, նբ. եւ aushalten, նբ.։ — ը. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. կրելը, տանիլը։

erträ'glich, ած. 6. տանելի, հանդուրժելի, հանդուրժական. 2. չափաւոր՝ ըստ բաւականին լաւ. er schreibt schon — ըստ բաւականին կը գրէ։ —keit, էգ. 31. անց. տանելի հանդուրժելի ըլլալը, հանդուրժականութիւն. 2. չափաւոր՝ ըստ բաւականին լաւ ըլլալը։

ertrágs|fähig, ած. արդիւնաբեր, արդիւնաւոր, շահաւոր։ —fähigkeit, էգ. ( ) եւ երզ. շահաւորութիւն, արդիւնաւորութիւն։ —gebend, ած. բարեբեր, արդիւնատու։ —los, ած. անբեր, անպտուղ, անշահաւոր։

ertránk, անց. ertrinken ի։

erträ'nken, նբ. 3ա. անբյ. ——. ընդ. բյ. փոխանակ ersäufen ի։

erträ'umen, նբ. 3ա. փնբյ. երազել, երեւակայել։

ertrinken, չբ. ſ. 2ա. անբյ. (նո—ող ընդ. տան ersaufen) ջրասոյզ ըլլալ, ընկղմիլ, խեղդուիլ. սկիլ։ Ertrúnkene(r), ար. Ertrúnkene, էգ. 6. ծովակուր, ծովախեղդ, հեղձուցեալ, ընկղմեալ։

ertrótzen, նբ. 3գ. անբյ. von J—m et. — սպառնալեօք՝ խրոխտանօք մէկէ մը բան մ'առնուլ։

ertrúg, անց. ertragen ի։

ertrúnken, ընբ. անց. ertrinken ի։

erü'brig|en, չբ. (ընդա.) h. 3ա. անբյ. մնալ. մնացորդ մնալ. es erübrigt mir nur noch die Bemerkung, daß... ինծի կը մնայ եւեթ զՁեզ մտադիր ընել, որ...։ — նբ. խնայելով (մնացորդ) աւելցընել. խնայել։ —te(s), ը. 6. —ung, էգ. 31. = Erspartes եւ Ersparung.

Eruditión, էգ. անփխ. հմտութիւն, բազմահմտութիւն, բազմուսումնութիւն։

Eruptión, էգ. 31. բժն. հրաշընչութիւն (= Ausbruch, 2.)։

E'rve, էգ. 35. բյ. սեւմիզն, խորթոսպն (Ervum ervilia)։

erwáchen, չբ. ſ. 3ա. անբյ. արթըննալ. յանկարծակի զարթնուլ (նաեւ փխ.). 2. փխ. die Liebe erwacht in ſ—m Herzen սէրն իր սրտին մէջ կը զարթնու. der Tag erwacht ծայրս արձակէ այգն, մերկանայ առաւօտն, լուսանալու կը սկսի։

erwáchsen, չբ. ſ. 2յ. (տ. wachsen) անբյ. (անկոց եւ մարդկանց) աճիլ. զարգանալ, մեծնալ, բարձրանալ.

2. — sein չափահաս ըլլալ, յարբունս հասանել. —er Mensch չափահաս մարդ. —es Mädchen չափահաս՝ հարսնացու աղջիկ. 3. v. J—m — մէկէ մը անցնիլ՝ յառաջ գալ. 4. aus et. — բանէ մը բղխիլ՝ ծագիլ՝ հետեւիլ. die daraus —den Übel անկէ յառաջ եկած (անկէ հետեւեալ) չարիքը։ Erwachsene(r), ար. Erwachsene, էգ. 6. չափահաս, յարբունս հասեալ։

erwä'g|en, նբ. 2կ. անբժ. կշռել, խոկալ, խորհրդածել. հաւատաւ քննել։ — ը. (չէզոք.) 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. խորհրդածութիւն, նկատողութիւն, քննութիւն. in — ziehen խորհրդածութեան՝ նկատողութեան առնուլ, խորհրդածութեան նիւթ ընել. 2. in —, daß..., այնու զի..., մտածելով որ..., նկատելով որ...։

erwä'hl|en, նբ. 3ա. անբժ. 3. — զմէկն (ձայնիւ քուէից) ընտրել. er ist zum König erwählt worden թագաւոր ընտրուեցաւ, ընտրեցաւ ի թագաւոր։ — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. ընտրութիւն, զատողութիւն։

Erwä'hlt|e(r), ար. Erwäh'lte, էգ. 6. = Auserwählter.

erwä'hn|en, նբ. 3ա. անբժ. et. կամ e—r Sache (սեռ.) — բան մը յիշատակել՝ յիշել։ — ը. (չէզոք.) 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. յիշում, յիշատակութիւն. J—s, e—r Sache — tun = erwähnen; ehrenvolle — պատուաւոր յիշատակութիւն։

erwarb, անց. erwerben-ի։

erwarmen, չբ. ſ. 3ա. անբժ. տաքնալ, (անձանց համար) ջեռնուլ։

erwä'rm|en, նբ. 3ա. անբժ. տաքցընել, ջեռուցանել։ — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. ջեռուցում, տաքցընելը։

erwart|en, նբ. 3բ. անբժ. սպասել. 2. es war nicht zu —, daß... չէր յուսացուեր որ... es steht zu —... ենթադրելու՝ համարելու գիցուք թէ...։ — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. ակնկալութիւն, սպասելը. auf beiden Seiten war die — ängstlich gespannt երկու կողմանք ալ անձկանօք կը սպասէին։

erwartungsvoll, ած. 6. լի յուսով՝ ակնկալութեամբ. անհամբեր։

erweck|en, նբ. 3ա. անբժ. զարթուցանել, արթնցընել. vom Tode — յարուցանել. 2. J. zum Fleiße — զմէկն ուսման՝ փութաջանութեան յորդորել՝ բերել՝ խրախուսել՝ խրախուսել. das Herz zur Tugend — սիրտն առաքինութեան յորդորել՝ յուզել. 3. (յառաջ) բերել, պատճառել, առթել, ծնանել. Ekel — նողկանք բերել՝ պատճառել։ — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. զարթուցում. յարուցում, յարուցանելը. խրախոյս, քաջալեր, յորդոր. պատճառելը, առթում, յառաջբերութիւն։

Erwecker, ար. 22ա. յարուցիչ, զարթուցիչ։

erwecklich, ած. 6. արթնցընող, զարթուցիչ, զուարթացընող. 2. նր. շինիչ, յորդորիչ։

erwehren, sich — ձբ. 3ա. անբժ. sich der Hunde, Diebe... — շներէն՝ գողերէն ինք զինքն պաշտպանել. 2. sich der Tränen — արտասուքը ըռնել, անձին բռնութիւն ընելով չլալ. sich der Verfolgungen — հալածանքներէն ապահովիլ՝ պատսպարուիլ։

erweichbar, ած. 6. կակղնալի, որ կրնայ փափուկնալ... (տ. erweichen)։

erweich|en, նբ. 3ա. անբժ. Wachs... — մոմ... կակղցընել՝ կակղել. տ. aufweichen; 2. ձբ. J. — զմէկը կակղել՝ ի գութ շարժել, մէկուն խստութիւնը զիջուցանել. sich durch Bitten — lassen աղաչանաց զիջանիլ՝ խոնարհիլ։ — չբ. ſ. եւ sich — ձբ. կակղնալ, (երկաթ...) յղկել. ձբ. քաղցրանալ. ի քաղցրութիւն գալ. զիջանիլ, ի գութ շարժիլ։ — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. կակղացում, կակղութիւն. ձբ. զիջողութիւն, ի գութ շարժիլը։

erweis|en, նբ. 2ժ. անբժ. = beweisen, նբ. 2. էրգ. եւ գլ. ապացուցանել, ցուցմամբ հաստատել. es ist erwiesen, daß... ստուգուած՝ ապացուցուած է, թէ... J—m Ehre — մէկը պատուել, մէկուն պատիւ եւ մեծարանք մատուցանել. J—m e—n Dienst — մէկուն ծառա հարկանել՝ ծառայել. J—m einen schlechten Dienst — մէկուն

չարիք հասցընել՝ վնասել. J—m Wohlthaten — մէկուն բարիք ընել՝ ցուցընել։ sich — դբ. = beweisen, դբ. 2. sich dankbar — իւր շնորհակալութիւնն՝ երախտագիտութիւնն յայտնել՝ ցուցանել, երախտագէտ ըլլալ. er erwies sich als mein ehemaliger Schüler ինք զինքն յայտնեց՝ ցուցուց, թէ երբեմն աշակերտս եղած էր։ — չ. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. = Beweis.

erweislich, ած. 6. = beweisbar.

erweislichermaßen, մ. յայտնապէս, բացերեւակի, յայտայայտնդիմանս։

erweiter|n, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. անբձ. (պզեստ՝ խուց... ար. խողովակի բերանը...) լայնցընել՝ ընդարձակել. sich — լայննալ, ընդարձակիլ, բացուիլ. 2. աճեցընել, շատցընել. sein Ansehen — իւր ազդեցութիւնն առաւելուլ՝ յաճախել. sein Geschäft — իւր գործքն ընդարձակել՝ մեծցընել. բ. փր. e—n Satz —, Ճրթխ. ein Thema — նախադասութիւն՝ նիւթն մը ընդլայնել՝ ընդարձակել՝ պարզել. in erweitertem Sinne ընդարձակ մտօք. փ. ար. ein Loch — ծակ մը մեծցընել՝ լայնցընել։ — չ. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. ընդարձակում, աճեցում, մեծացում, տարածութիւն, ընդլայնում։

Erwérb, ար. 20. ստացում, ստանալը. (գործունէութիւն) հնարագիտութիւն, ճարտարութիւն. 2. շահ, վաստակ, օգուտ։

Erwérb... = Erwerbs...

erwérb|en, նբ. 2դ. անբձ. ստանալ, ձեռք բերել. 2. sich sein Brot — ապրուստը՝ պարէնը հայթհայթել՝ ճարել՝ դալալել. sich J—s Achtung — մէկուն համարումը շահիլ՝ որսալ. sich Verdienste um das Vaterland — հայրենեաց մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցանել. էրէ. Rechte — իրաւունք ստանալ։ — չ. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. = Erwerb.

Erwérber, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ստացող, ձեռք բերող. 2. էրէ. ստարացուցիչ, իրաւատու (ուրիշին հրաժարած իրաւունքն իւր վրայ առնող)։

Erwérbs... = Gewerb(e)...

erwérbs|fähig, ած. ապրուստն անձամբ անձին հայթհայթելու կարող, ձեռնասխատակ։ —fähigkeit, էգ. իւր ձեռաց արուեստովն ապրելու կարողութիւն՝ ընդունակութիւն։ —quelle, էգ. (ապրուստ ճարելու) հնարք, հայթհայթանք։ —stand, ար. ձեռագիտաց՝ արուեստագիտաց վիճակ՝ կարգ։ —thätigkeit, էգ. արուեստագործութիւն, հնարիմացութիւն, ճարտարութիւն։ —zweig, ար. արուեստագիտութեան ճիւղ՝ մասն։

Erwérbungs... = Erwerbs...

erwi(e)der|n, նբ. 3ա. անբձ. et. — բան մը հատուցանել՝ ետ դարձընել՝ փոխարինել. բանի մը համապատասխանել (բանով մը). Gleiches mit Gleichem — նման բան մը տալ, նոյնը նոյնով հատուցանել. 2. = entgegnen, նբ.; ja, erwiderte er այո, կրկնեց (ինքը)։ — չ. 22բ. անց. —ung, էգ. 31. տրիտուր, փոխարէն. պատասխան, կրկնութիւն. 2. փոխարէն, հատուցում (թշնամեաց...)։

Erwi(e)derungsschrift, էգ. էրէ. կրկին՝ փոխարէն պատասխանի (յատենի)։

erwies, անկ. erwiesen, պրբ. անց. erweisenէ։

erwirken, նբ. 3ա. անբձ. = auswirken, նբ.։

erwischen, նբ. 3ա. եւ 3գ. անբձ. e—n Dieb... — գող մը... ձերբակալել՝ բռնել։

erwittern, նբ. 3ա. անբձ. = auswittern, նբ. 1.

erwóg, անկ. erwógen, պրբ. անց. erwägenէ։

erwórben, պրբ. անց. erwerbenէ։

erwúchern, նբ. 3ա. անբձ. փոխով՝ վաշխառութեամբ վաստակել՝ կուտել՝ մթերել։

erwúchs, անկ. erwachsenէ։

erwü'nsch|en, նբ. 3ա. եւ 3գ. անբձ. = wünschen; 2. բաղձալով ընդունիլ։ —t, պրբ. անց. եւ ած. 6. = անէբէ—ա—բէն ա—ն նշան—կ—ա—բէ—անց հէտ. 2. ըստ անձին գիւրի, ըստ հաճոյից. ըստ պատշաճի, ի դէպ։

erwü'rfeln, նբ. 3ա. անբձ. ստա-

Digitized by Google

դերդաւլուներ՝ քան է խաղալով փառ-տըկիկել։

erwü'rgen, նբ. 3—. —նբց. (միզը) ողորկել խեղդել, խառել, հեղձամահ ընել. ը. մփ. փողոտել, խող-խողել։ — չբ. ի. խեղդուիլ, հեղձ-նուլ, հեղձամահ ըլլալ (տ. ersticken, չբ.)։ — չ. 22բ. —նյ+. —ung, իգ. 31. խեղդում, հեղձամահ ը-նելը. ը. մփ. փողոտում, խողխո-ղում։

Erwü'rger, ար. 32—. խեղդիչ, խառ-ւիչ, հեղձուցիչ, փողոտիչ, խող-խողիչ. ը. մփ. մարդասպան։

Erz, չ. 10. հ+. քրէական նիւթ, մետաղախառն քար, հանածոյք, բրածոյք. —e, յ+. մետաղական գոյացութիւն պարունակող հանք, տպառած քարինք. Ձ. մետաղ. մռն. անապատդինձ. պղնձեղէնք, մետաղեայ անօթք։

E'rzader, իգ. ար—. բլ. երակ՝ մայր հանածոյից՝ լծմուց։ —arbeit, իգ. ար—. պղնձագործութիւն, մետա-ղագործութիւն։ —arbeiter, չ. ար—. մետաղագործ, պղնձագործ։ —arm, ած. հ+. սակաւահանք (երկիր). քիչ հանուածոյ ունեցող։ —artig, ած. հանքային, քրէական, մետա-ղական։ —asche, իգ. ար—. աղպար, թութիա։ —ausschläger, ար. ար—. բոմահատ, հանուածագործ։ —bannerherr, ար. Գերմանիոյ կայ-սրութեան մեծ դրօշակիր։ —beamte(r), ար. Գերմանիոյ կայսրու-թեան բարձրաստիճան պաշտօնա-կալ՝ պաշտօնատէր։ —beschickung, իգ. ար—. (ձուլագործութեան համար) հանուածոյից պատրաստու-թիւն։ —beschlagen, ած. անագա-պղնձով պատած, պղնձապրուած։ —betrüger, ար. ընփ. խաբեբայից գլուխ, նենգաւորաց նենգաւոր։ —bild, չ. ար—. պղնձարձան, պղնձի արձան։ —bischof, ար. արքեպիսկո-պոս, գիտապետ, եպիսկոպոսա-պետ։ —bischöflich, ած. արքեպիսկո-պոսական։ —bisthum, չ. արքեպիս-կոպոսութիւն (արքեպիսկոպոսու-թեան թեմ՝ վիճակ եւ արքեպիս-կոպոսական պատիւ)։ —böse, ած. անհնարին անզգամ՝ ժանտագործ։ —bösewicht, ար. այր ապիրատ՝ չարա-գործ։ —brüderschaft, իգ. գլխաւոր՝ նախաւոր եղբայրութիւն։ —dieb, ար. աւազակապետ։ —druse, իգ. ար—. հ+. բիւրեղացեալ՝ սառնա-կերպ հանուածոյ։ —dumm, ած. գրաստամիտ, պատճարամիտ, ա-խմախ։ —engel, ար. հրեշտակա-պետ։ —farbe, իգ. —farbig, ած. պղնձագոյն։ —faul, ած. անհնարին՝ յետին աստիճանի ծոյլ։ —feind, ար. մահացու՝ անհաշտ թշնամի։ —flegel, ար. կարի ամարդի՝ վայրե-նաբարոյ մէկը։ —fresser, ար. ամ. եւ ընփ. չափազանց որկորուտ՝ կուլղի, շատակեր։ —gang, ար. ար—. բլ. երակ՝ որահ մետաղաց բոմուց։ —gauner, ար. ընփ. ճարտար քսա-կահատ, գաղտակծիծ։ —gebirge, չ. մետաղաշատ լերինք. բ. աշխ. das sächsische — (Սաքսոնիական) Էրցկէ-պիրկէ (լերինք)։ —gräber, ար. ար—. բոմահատ, մետաղահան։ —grube, իգ. ար—. բլ. բով, քան, մետա-ղահանք։ —haltig, ած. ար—. հա-նուածախառն, քրէական՝ բրա-ծոյ ունեցող։ —haus, չ. ար—. քրէականութեց պահեստի տեղ. բ. Գերմանիոյ կայսրութեան պա-տուակալ իշխանի մը տուն։ —herzog(in, իգ.), ար. արքիդուքս (արքիդքսուհի)։ —herzoglich, ած. արքիդքսական։ —herzogthum, ար. արքիդքսութիւն։ —hütte, իգ. ար—. հանուածոյից ձուլարան կամ հա-լոց։ —kämmerer, ար. առաջին սենե-կապետ։ —kanzler, ար. մեծ դիւա-նապետ։ —ketzer, ար. կր. յամառ հե-րետիկոս։ —ketzerei, իգ. կր. մեծ հե-րետիկոսութիւն։ —kunde, իգ. հան-քաբանութիւն. բ. մետաղագոր-ծութիւն, մետաղալուծութիւն (հանածոյներէն մետաղ հանե-լու գիտութիւն)։ —kundige(r), ար. հանքաբան. բ. մետաղալոյծ, մե-տաղահան։ —marschall, ար. Գերմա-նիոյ կայսրութեան մեծ սպարա-պետ՝ մարաջախտ։ —pedant, ար. մանրախնդիր, մանրակրկիտ, ճշգա-պահանջ։ —priester, ար. աւագե-րէց, երիցապետ։ —priesterthum, չ. երիցապետութիւն, աւագերիցու-թիւն։ —schaum, ար. ար—. բլ. մե-տաղաց կեղեւներ՝ փրփուր։ —schrift,

իգ. ար—. պղնձագրութիւն, պղնձաքանդակ։ —spieler, ար. խաղամոլ, չափազանց խաղացող։ —stift, չ. արքեպիսկոպոսութիւն։ —stufe, իգ. ար—. բէլ. հանուածակտոր, բրածոյից քծուար։ —tropfen, ար. յգ. ար—. ապակեկաթիլ կամ կարմրակաթիլ հանածոյ (որ քարերու մէջ արեան կամ կաղապարի կաթիլի նման կը գտնուի)։ —vater, ար. նահապետ։ —väterlich, ած. նահապետական։ —wäsche, իգ. ար—. հանածոյ լուալը. բ. լուարան՝ լուալիք՝ գործանոց հանածոյ թրջելու պատրաստելու. գ. կրակատուն, վառարան։

erzä'hlbar, ած. 6. պատմելի։

erzä'hl|en, նբ. 3ա. անբ. պատմել, զրուցել. ein Langes und ein Breites — լայնագոյնս եւ պարարտագոյնս պատմել, երկայնաձիգ պատմութիւն մը տողել. 2. մոն. man erzählt sich, daß... լուր մը տարածուեր է, թէ..., կ'ըսեն թէ... von et. nicht genug zu — wissen բանի մը վրայ շարունակ պատմել՝ պատմելէն չդադրիլ՝ չյագենալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. պատմելը. պատմութեան եղանակ. 2. բաջաղանք, շատխօսութիւն. 3. փոյն —ung, իգ. պատմութիւն. (erdichtete) — վէպ, զրոյցք։

erzä'hlenswerth, ած. 6. պատմուելու արժանի։

Erzä'hler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. պատմող, պատմիչ, վիպասան, պատմաբան։

erzä'hlungsweise, մ. պատմողաբար։

erzéigen, նբ. 3ա. անբ. ֆէրբէ հնջ. = zeigen; 2. ցուցանել, վկայել։ sich — ձբ. երեւալ, ցուցանել զանձն. sich dankbar — երախտագիտութեանը ցոյց տալ, երախտագիտութիւնը ցուցընել։

érzen, ած. 6. = ehern.

érzen, նբ. 3փ. ընփ. 3. — մէկուն հետ երրորդ դէմքով խօսիլ (Հմմտ. er, 2. եւ duzen)։

Erzerúm, (arx Romanorumին յ—ւ—ւ իկ—ծ.) չ. 38. ոչի. Էրզէրում, Կարին, Թէոդուպոլիս։

erzéugbar, ած. 6. արտադրելի, յառաջ բերելի, ծնանելի։

Erzéugbarkeit, իգ. 31. ֆոն. արտադրելիութիւն, յառաջբերութիւն։

erzéug|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբ. = zeugen; Kinder — զաւակ սերել՝ յառաջ բերել՝ ծնանել. 2. յառաջ բերել, արդիւնք ցուցընել. կերպաւորել, ծնանել. sich — կերպաւորիլ, յառաջ գալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. սերում, ծնունդ, յառաջբերութիւն։ —te(r), ար. —te, իգ. 6. սերունդ, շառաւիղ, զաւակ։

Erzéuger, ար. 22ա. (նաեւ —in, իգ. 32.) հայր, մայր. meine — յգ. ծնողքս, ծնանելիք իմ։ — փոյն ար. ար—. շողւոյ կաթայ։

Erzéugniß, չ. 15. արդիւնք, արտադրութիւն. (Հոգեկան եւ արուեստական) արգասիք, արդիւնք։

erzieh|en, նբ. 2չ. անբ. = aufziehen, նբ. 0.; das ist ein schlecht erzogener Mensch այս մարդը շատ անկիրթ մէկն է, այս մարդը լաւ կրթութիւն չէ առած։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. կրթութիւն, դաստիարակութիւն։

Erzieher, ար. 22ա. —in, իգ. 32. վարժապետ, վարպետ. (տան վարպետ) դաստիարակ, մանկավարժ. դաստիարակուհի, մանկածու։

erzieherisch, erziehlich, ած. 6. մանկավարժական, դաստիարակութեան։

Erziehungs|anstalt, իգ. կրթարան, վարժարան. (նաեւ) գիշերօթիկ դպրոց։ —fach, չ. մանկավարժութիւն, դաստիարակութիւն մանկանց։ —kunde, իգ. կամ —kunst, իգ. դաստիարակութիւն (արուեստ դաստիարակութեան), մանկատածութիւն։ —wesen, չ. հասարակաց կրթութեան վերաբերեալ իրք։

erziel|en, նբ. 3ա. անբ. (բանի մը միջակէնդրոնը) նկատել, դիտել, ուղղել. ը. մփ. հանդիպցընել. ձի. դէտակն ունել, ուշ դնել. բ. նպատակել, բան մ'իր նպատակն ընել. բանի մը ձանիւք հասնիլ, բան մը ձեռք բերել. ձմ. erzielter Gewinn իրական շահ՝ վաստակ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բոյին նշ—ն—ի—ւթի—ն հետ։

Digitized by Google

erzittern, չբ. ս. 3ա. անցք. դո-ղալ(ու)՝ սարսռել(ու սկսիլ)։ — ն. 22բ. անյղ. դողում, սարսուռ։

erzog, անց. erzogen, ընդ. անց. erziehenի։

erzü'rnen, նբ. 3ա. անցք. դժկա-մակեցընել, գրգռել, բարկացը-նել։ — չբ. ս. եւ sich — էբ. բար-կանալ. գրգռիլ, խռովիլ. 2. sich mit J—m — մէկուն հետ գժտիլ՝ ոխերիլ, բարեկամութիւնը քա-կել։

erzwang, անց. erzwingenի։

erzwecken, նբ. 3բ. անցք. = be-zwecken.

erzwingen, նբ. 2ա. անցք. et. von J—m — բռնի՝ ստիպելով մէկէ մը բան մ'ընդունիլ՝ ամ. խլել, բան մը տալու զմէկը բռնադատել։ — ն. 22բ. անյղ. —ung, էգ. 31. կեղե-քում. յափշտակութիւն, բռնա-դատութիւն։ erzwungen, ընդ. անց. եւ ած. 6. = անցեալ ընդունելութեան նշանա-կութեանց հետ. 2. բռնի, անբնա-կան. կեղծեալ, արուեստակեալ։

erzwungen, ընդ. անց. erzwingenի։

es, դեր. 'ս, անյն. ընդ. erին չէզոքը, ... 1. (նախդիր ...) զայդ, զանիկայ. er nimmt — (das Brot) զայդ կ'առնու. բ. ... ... ich halte — für nöthig, so viel Geld mitzunehmen հետս այսչափ ստակ առնուլն՝ աւելորդ կը համարիմ. գ. ... դ. aufnehmen, նբ. 2., aushalten, չբ. 2.; — J—m bieten մէ-կուն դէմ խրոխտալ, զմէկն ար-համարհել. ե. bringen, նբ. 2. եւ 3.; զ. bunt, 4.; — mit J—m halten մէկուն կողմն ըլլալ՝ պաշտպան ել-լել. թեւն առնել. — gut haben եր-ջանիկ ըլլալ. բ) լաւ ընդունե-լութիւն գտնել. 2. ... ... er ist arm, wir sind — auch նա աղքատ է, մենք ալ աղքատ ենք. Sind sie die Mutter dieses Kindes? — ja, ich bin —... դուք էք..., այո, ես եմ. 3. ... ... — regnet կ'անձրեւէ. — kamen drei Wagen երեք կառք եկան. — lebe der König! կեցցէ արքայ. բ. —) seinը. է, այս... է. — ist offenbar, daß Sie Recht h. յայտ է թէ իրաւունք ունիք, եթէ իրաւունք են ձեր՝ այն յայտ իսկ է. բ) ... ... — ist ein Armenier (ինքը) Հայ է. — ist Zeit ժամանակն է. գ. (... ...) — riß mich hinunter գերբնական զօ-րութեամբ մ'անդունդ կը տա-րուէի՝ կը քաշքշէի։

Es, ն. անէք. երժ. մի կիսահարթ։

Esaias, յտ. ան. ար. անէք. Ե-սայի (= Jesaias)։

E'sau յտ. ան. ար. 38. Եսաւ։

E'sche, էգ. 35. տէ. հացի, հա-ցենի (Fraxinus)։

eschen, ած. 6. հացւոյ փայտէն, հացեայ։

eschen|artig (Bäume), ած. 6. հա-ցազգի (ծառեր)։ —baum, ար. տէ. = Esche. —wäldchen, չ. հացիք, հա-ցուտ, հացեաց ծառաստան։

E'sel, ար. 22ա. —in, էգ. 32. էշ (նաեւ էգ. = գրաստ, յաւանակ). —in մատակ էշ. 2. (Jagd.)— խարբար էշ (արու մեծ էշ). բ. (... ...) alter —! գրաստասմիտ, էշ, անմարդի. գ. էգ. den — läuten (նստած անեն) ոտուըները ծոծել՝ տատանել. դ. ... vom Pferd auf den — kommen ամ. ձիէն իջեր՝ էշն է հեծեր (պատուըներց ըլլալ). ein — nennt den andern Langohr մրոտն եւ մրճոտն ծիծաղին զմիմեանս, էշն իշուն՝ ականջդ երկայն է կ'ըսէ. den Sack schlägt er, den — meint er աղ-ջիկ քեզի կ'ըսեմ՝ հարսիկ դուն լսէ, կամ փարչիկ քեզի կ'ըսեմ՝ կժիկ դուն լսէ. 3. (փայտէ էշ իբր տանջանարան) = Bock, 10. 4. ար. (թղթի գործարանի) քամելու զանելու տախտակ։

E'sel|fest, չ. էշերու տօն։ —füllen, չ. իշամարուկ, յաւանակ, ամ. քուռակ։ —grau, ած. իշագոյն գորշ։ —stecken, ար. = Eseltreiber-Stock. —treiber(in, էգ.), ար. իշա-վար, իշապան (այր՝ կին)։ —treiber-Stock, ար. խթան, մտրակ։ (Հմմ. Esels...)

E'selchen, չ. 22բ. (նաեւ. Eselի) ... յաւանակ, իշուկ։

Digitized by Google

Eselei, էգ. 31. անմտութիւն, տխմարութիւն, ապշութիւն, ամ. իշութիւն։

éselhaft, ած. 6. ապուշ, տխմար, գրաստամիտ, պաճարամիտ անմիտ. պանդոյր. կոշտ։

E'selin, էգ. 32. տ. Esel.

éseln, չբ. հ. 3տ. ընտ. իշու պէս աշխատիլ՝ գործել. 2. ընտ. իշութիւն ընել, կոշտ կոշտ մեծամեծ սխալներ ընել։

E'sels bohne, էգ. տլ. ուտելի՝ նըրբատերեւ վիկն (Vicia angustifolia)։ —geschrei, չ. զռինչ, իշու խանչիւն։ —kinnbacken, ար. իշու ծնօտ՝ ծամելիք։ —ladung, էգ. կամ —last, էգ. իշաբեռն (իշու մը վերցուցած բեռը)։ —ohr, չ. իշու ականջ. յն. իշականջ (խզունջ մը). բ. (գրքի մը թղթին ծայրը ծալելը ի նշանակ եւ ծալքը միանգամայն)։ —tritt, ար. իշու կոխուածքը. բ. փխ. ցած՝ վատ վրէժխնդրութիւն։ —wicke, էգ. տլ. իգիսար։ (Հմմտ. Esel...)

Eskadrón, էգ. 38. զին. = Schwadron.

eskamotieren, նբ. 3տ. արագութեամբ աներեւութացընել, չէք յայտ ընել, ճարտարութեամբ հնարիւք գողնալ։

eskomptier'en, eskontier'en, նբ. 3տ. ըն. եւ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 35. = diskontieren.

Eskórte, էգ. 35. զին. յուղարկաւոր (զօրաց) գունդ. նոր. ուղեկից (նաւ. վաճառականաց նաւերուն հետ առ ի զգուշութիւն զացող պատերազմական նաւ)։

eskortieren, նբ. 3տ. զին. յուղարկաւոր երթալ, յուղարկաւորել. նոր. ուղեկից ըլլալ։

Esotériker, ար. 23տ. փլ. փիլիսոփայութեան գաղտնի վարդապետութեանց հաղորդ՝ միջամուխ՝ ներքին (աշակերտ)։

esotérisch, ած. 6. փլ. (հկռնչ. exoterisch) ներքին՝ փիլիսոփայական գաղտնի վարդապետութեանց տեղեակ՝ հաղորդ։

Esparsétte, էգ. 35. տլ. Բուրգունտեան առուոյտ, իգիսար։

Espe, էգ. 35. տլ. բարտի, դողդոջուն կաղամախի (Populus tremula)։

éspen, ած. 6. բարտւոյ փայտէն։

E'spen baum, ար. տլ. = Espe. —laub, չ. բարտւոյ տերեւ՝ սաղարթ. փխ. wie — zittern խարշափիլ, տերեւի պէս դողդողալ։ —wald, ար. բարտիք. բարտեաց ծառաստան։ —wanze, էգ. յն. կաղամախեաց հընդաստ՝ զորս՝ խանտալայ։

E'sra, յտ. ան. ար. 38. (ըստ Ս. Գրոց) Եզր. Եզրաս. Buch — գիրք Եզրի։

E'ß begier, էգ. = Eßgier. —gelage, չ. խնճոյք. հացկերոյթ։ —gier, էգ. որկրամոլութիւն, որկորստութիւն, —gierig, ած. կուլծ. որկրամոլ, որկորուստ։ —kober, ընտ. կամ —korb, ար. խնայող. ճշդող. տնտեսապատեակ։ —löffel, ար. ապուրի դգալ. ԴՂՓ. alle Stunde einen — voll ժամը ի ժամ տարգալ մի, ամէն ժամ դգալ մը լի առնելու է այս դեղը։ —lust, էգ. ախորժակ. ուտելու ցանկութիւն։ —saal, ար. կամ —stube, էգ. ճաշատուն, ճաշարան, սեղանատուն։ —waaren, էգ. յփ. նպար, ուտելիք, ուտեստ, պարէն։

Essä'er, ար. 22տ. Եսսենացիք (աղանդաւոր Հրէից)։

Essäismus, ար. անփփ. եսսենականութիւն (աղանդ Եսսենացւոց)։

Essáy (Էսսէ), ար. 38. գիտնական համառօտ գրութիւն՝ շարադրութիւն, մատենագրական ճաշակ՝ փորձ։

éßbar, ած. 6. ուտելի, ճաշակելի։

E'ßbarkeit, էգ. 31. վրն. ուտելի ըլլալը. die — dieser Frucht ist nicht sicher թէ աս պտուղն ուտելի է՝ այն ստոյգ (ապահով) չէ։

E'sse, էգ. 35. ծխահանք, ծխնելոյզ. կրակարան, կրակեղ. ար. դարբնոց, դարբնի հնոց. դղբ. Gott der — Հեփեստոս, Հրոյ դիք։ — չ. անփփ. ընտ. in seinem — sein յաջողութեան ըլլալ, առատապէս կեալ, հանգիստ կեանք անցընել։

éssen, նբ. 2լ. ուտել. Alles gerade durch — ամէն բանէ ուտել՝ ճաշակել. 2. sein Brot mit Thränen — իւր հացն արտասուօքը թանալ. Nichts — dürfen բան մը չուտել (հիւանդ-

Digitized by Google

գին). 3. z. Abend — ընթրել, իրիկուան կերակուր ուտել. zu Mittag — ճաշել, կէսօրուան կերակուր ուտել. was w. wir heut' (zu Mittag) —? (կէսօրն) ի՞նչ պիտի ուտենք. 4. Հին. [illegible]. gern Äußern — առատ ուտել՝ սիրով ուտել. gut — (es) trinken աղէկ կերուխում ընել, ուտել խմել. schlecht — քիչ ուտել. աղքատապէս սեղան մ'ընել. 5. [illegible]. 3. arm — ուտելով զմէկը կեղեքել՝ աղքատացնել. die Schüssel leer — (ուտելով) սկաւառակը պարպել՝ թափուր ընել. den Bauch (kamm sich) voll — կշտապինդ՝ կշտալիր ուտել, խըծկել՝ խծողել՝ մցել զորովայն, ռմ. փորը տկել. sich krank — (շատ) ուտելով հիւանդանալ. sich (ռմ.) et. zuwider — բանէ մը յափրանալ՝ զզուիլ. 6. ռմկ. selber — macht fett ամենամր փառաբերկած հացը համով կու գայ. սեփհականան հաւը՝ ուրիշին սագէն լաւ է. քրտամբ վաստըկուած հաց ու պանիրն ուրիշին կարկանդակէն աւելի ախորժահամ է. er hat die Weisheit mit Löffeln gegessen Թգկ. շատ հմուտ է, բազմահմուտ մէկն է, հեղեղակ իմաստութեան ունի: — չ. 22բ. ռնյփ. ուտելը. Bnh. ճաշակում. zu vieles — ist schädlich շատ ուտելը վնասակար է. 2. (յփ.ռկ) [illegible]) կերակուր եփոյ, խորտիկք, սնունդ. 3. (յփ.ռկ) կերակուր, ճաշ. (իրիկուան) ընթրիք. Հացկերոյթ, խնճոյք. կոչունք, խրախճանք:

E'ssenkehrer, ռբ. ծխան մաքրող: —(s)zeit, էֆ. ճաշաժամ:

Esséner, ռբ. 22ռ. = Essäer.

E'ssens... տ. Essen...

Esséns, էֆ. 31. նռղ. Esséńzlein, չ. 22բ. ֆմ. գղէ. ցնդական իւղ (բնիւղ):

E'sser, ռբ. 22ռ. —in, էֆ. 32. կերող (այր՝ կին). 2. viel — an s—m Tische h. շատ մարդ կերակրել՝ բուծանել. իւր սեղանին շատ սեղանակից ունենալ:

E'ssig, ռբ. 20. քացախ. — an et. thun բան մը քացախով համեմել, բանի մը մէջ քացախ լեցնել. 2. in — eingemachte (Gurken) (մարինադ) թթու (ֆռանսերէն). փխ. ընդ. Das ist — կամ damit ist es — անյաջող գործք մ'եղաւ. zu — werden թթուիլ, քացխիլ. ծ. փխ. չաջողիլ, ի դերև ելլել:

E'ssigälchen, չ. 2ռ. քացախոյ օձաձկի, քացախաձկի (Vibrio aceti): —artig, ռձ. = essigsauer. —äther, ռբ. ֆմ. քացախական եթեր: —baum, ռբ. տկ. քացախածառ (Rhus coriaria): —brauer, ռբ. քացախագործ: —brauerei, էֆ. քացախագործութիւն: —brühe, էֆ. քացախով պատրաստուած համեմունք: —fabrik(ation), էֆ. = Essigbrauerei. —flasche, էֆ. քացախաման: —geist, ռբ. ֆմ. քացախի ոգի: —gurke, էֆ. փոքրիկ վարունգ (թթու դնելու): —händler, ռբ. քացախավաճառ: —rose, էֆ. տկ. Գաղղիական վարդ (Rosa gallica): —sauer, ռձ. քացախի պէս թթու. ֆզն. ֆմ. քացախուտ, քացախային. —es Kali անկալի քացախատ: —säure, էֆ. ֆմ. քացախաթթու: —sieder, ռբ. = Essigbrauer. — und Oel-ständer, ռբ. իւղաման, քացախաման:

E'sther, յփ. ան. էֆ. անձն. (ըստ Ս. Գրոց) Եսթեր:

E'sthland, չ. 38. աշխ. Էստոնիա (Ռուսի գաւառ):

estompieren, նբ. 3ռ. սրածայր կաշեայ կամ թղթէ գործիքով ծրագրին վրայ կապար կամ ներկ տարածել:

E'strich, ռբ. 20. (սենեկի) յատակ, տախտակամած (= Fußboden). Տրփ. կաւայատակ, շաղախով եւ մանր աղիւսի բեկորներով... դրուագեալ հարթայատակ տեղ:

etabli(e)ren, նբ. եւ sich — էբ. 3ռ. հաստատել, զետեղել. sich — հաստատուիլ, զետեղիլ. 2. (բնակութեան...) հաստատել, դնել:

Etablissement (...մռՀ), չ. 38. հաստատելը, դնելը, զետեղում. 2. հաստատութիւն. (բնակութեան) հաստատելու տեղ. 3. հիմնարկ, (գործա)տուն, շէնք. 4. (նաւահանգստի...) դիրք:

Digitized by Google

Etacismus, ար. 27. էր. Երասմեան արտաբերութիւն (յունական տառի՝ էտա փոխանակ իդայէ) (հմմտ. Itacismus)։

Etáge (էդաժ), իգ. 35. դստիկան, յարկ (տ. Stockwerk)։

Etamin, ար. 20. վճ. մետաքսեայ սաւուէ պաստառ։

Etáppe, իգ. 35. զին. չուող զօրաց մթերանոց. 2. օթեւան զօրաց՝ ուր ի չուելն գիշերը կ՚անցընեն։

Etáp(p)en¦platz, ար. վաճառատեղի, հրապարակի վաճառաւաց։ —**wesen**, չ. պաշար՝ համբարք զօրաց։

Etát (էդա), ար. 38. վճ. հաշուեցոյց. ելից եւ մտից հաշիւ. 2. ելեւմուտք (տ. Bestand, 2.)։

Etát(s)berathung, իգ. հաշուի՝ ելեւմտքի խուզարկութիւն՝ քննութիւն։

etcä'tera, մկբյ. եւայլն, այլովքն հանդերձ (հմտ. etc., &)։

E'thik, իգ. 31. փլս. էլ. բարոյախոսութիւն. die — des Aristoteles Արիստոտելեայ Բարոյականք։

éthisch, ած. 6. էլ. բարոյական, բարոյախօսական։

Ethnográph, ար. 33. փտն. տոհմագիր, ցեղագիր։

Ethnographie, իգ. 35. եւ 31. ազգագրութիւն։

Ethnológe, ար. 34. փտն. ազգաբան, ցեղաբան։

Ethnologie, իգ. 35. եւ 31. փտն. ազգաբանութիւն, ցեղաբանութիւն։

ethnológisch, ած. 6. փտն. ազգաբանական, ցեղաբանական։

Etikétte, իգ. 35. (բանի մը ընդհանրութիւնը ցուցընելու համար վրան գրուած) ցուցակ՝ պիտակ, տոմսերու՝ շիշերու՝ կողովներու ... վրայ կպցուած թղթիկ. վճ. Նշան. 2. կարգ՝ սովորութիւն (արքունեաց...)։

etikettí(e)ren, նբ. 8ա. վճ. պիտակել, պիտակ կպցընել։

étlich, անորոշ դր. 6. յհ. [illegible] —e (= einig) քանի մը. —e Freunde բարեկամներէն ոմանք, քանի մը բարեկամներ. ich habe —e քանի մը հատ ունիմ։

E'tmal, չ. 20. նվք. (նաւու մը) օրագնաց ճամբան, քսանուչորս ժամուան մէջ ըրելու ընթացքը։

Etrúrien, չ. 38. աշխ. հ. դր. Ետրուրիա։

Etrúsker, ար. 22ա. —**erin**, իգ. 32. Ետրուսքացի։ [Էշ (գետ)։

Etsch, իգ. անփն. աշխ. Ադիճէ.

Etü'de, իգ. 35. երժ. եւ նկր. ուսում, գիտութիւն. վարժք, կրթութիւն, հրահանգ։

Etui (էդիւի), չ. 38. պատեան, աման։

étwa, մկբյ. —**n**, մկ. գրեթէ. շուրջ. 2. թերեւս, արդեւք. ըստ պատահման, ի դիպաց, յանկարծօրէն. leiden Sie —? բան մ՚ունիք, ցաւ կը զգաք. wenn er — sterben sollte եթէ ըստ պատահման մեռնի. denken Sie nicht —? չէք մտածեր արդեւք. wenn er — nicht zu Hause ist եթէ տուն չըլլայ, եթէ տուն չգտնուի. außer —, daß ... ի բաց առեալ՝ միայն եթէ, ըստ պատահման... (մեռնելու ըլլայ)։

etwáig, ած. 6. դիպուածական, պատահական. մկբյ. —en Falles ըստ պատահման, ի դիպաց իմն։

étwas, **E'twas**, անորոշ. դր. [illegible] (հմտ. 'was) բան մը. — գ.օրին. — sehen բան մը տեսնել. so — նման՝ այսպիսի բան մը. բ. չ. ած.աւ. — Schönes գեղեցիկ բան մը. 2. ich werde Ihnen — sagen Ձեզի բան մը պիտի ըսեմ, ըսելիք մ՚ունիմ. Das ist — Anderes այս ուրիշ բան է, տարբեր բան է. es ist — Schönes um einen Freund բարեկամ մը գեղեցիկ բան է. es ist — Nothwendiges ums Geld ստակը կարեւոր բան մըն է. daraus kann et. w. կրնայ կարեւոր իր մ՚ըլլալ. բ. կարելի է թէ ըլլայ, կրնայ ի գլուխ ելլել. aus ihm wird — պիտի յաջողի. ընդ. nein, so —! կարելի՞ է, մարթ ինչ իցէ. 3. [illegible]. — Geld քիչ մը ստակ. nur — հազիւ քիչ մը։ — մկ. քիչ մը. er befindet sich — besser քիչ մ՚աւելի աղէկ է։ — չ. եղ. անփն. (ամէն հոլովք տեղ փոխ.) իր, բան. 2. փլ. (հմտ. Nichts) է, գոյ. էակ, իր, բան։

etwelch, անորոշ դր. հնց. = irgend ein. —e, յգ. = einige

Etymolog, ար. 38. քրն. ստուգաբան։

Etymologie, իգ. 35. եւ 31. քրն. ստուգաբանութիւն։

etymologisch, ած. 6. ստուգաբանական։

E'tzel, յտ. ան. ար. 38. Ատտիլա։

Euböa, չ. 38. աշխ. Եւբէա։

euch, նամակի... մէջ [illegible]. Euch, դր. եւ հյց. յգ. Dat. զձեզ, զՁեզ. իբր. տր. ձեզի, Ձեզի։

Eucharius, յտ. ան. ար. 18. (Sankt) — (Սուրբ) Եւգերիոս։

Eudiometer, ար. (չ.) 22ա. քմք. պարզաչափ։

Eudoxia, յտ. ան. իգ. 36. Եւդոքսիա։

euer, նամակի... մէջ. E'uer, անձն. դր. յգ. սռկ. Du. ձեր, Ձեր. — waren zwölf դուք տասուերկու (հոգի) էիք։ — ստց. դր. ար. եւ չ. eure, իգ. եւ յգ. ձեր(ը), Ձեր(ը). unser und — Haus մեր տունը եւ ձերը. — Schreiben, das Ihr erhieltet Ձեր ընդունելու նամակը. ist dieses Haus —? այս տունը ձերն է. [illegible]. Eure (կամ հմմ. Ew.) Hoheit Ձեր Բարձրութիւնը (տ. eure)։

Eugen, 38. **Eugenius**, յտ. ան. ար. 18. Եւգինէոս։

Eugenie, յտ. ան. իգ. 30. Եւգինէ։

E'ule, իգ. 35. նաւ. E'ulchen, չ. 22ք. կն. բու, բուէճ, բուիճակ. Բ. (նաեւ Eulchen) (գիշերուան թիթեռ) բուաթիթեռ (Noctua). 2. փխ. ընտ. da saß 'ne — բանը չյաջողեցաւ, ի դերեւ ելաւ, զբաղխասատակ եղանք. առծ. —n nach Athen tragen ծովը ջուր լեցընել. անտառը փայտ տանիլ. ի ջուր աղալ՝ ի հուր գդել. անօգուտ գործք մ'ընել. des Einen — ist des Andern Nachtigall այլանկերպ են ճաշակք, իւրաքանչիւր որ իր ճաշակն ունի. նոյ. eine — fangen յանկարծ յառաջոյ կողմանէ հովի հանդիպիլ. 3. կակղամազ աւել (= Uhle)։

E'ulenaffe, ար. կն. (ազգ ինչ կապիկի) տատմիկրող (Nyctipithecus trivirgatus)։ —loch, չ. կամ —nest, չ. (նաեւ փխ. հին աւերակք՝ փլատակք) բուի բոյն՝ ծակ։ —spinner, ար. յգ. կն. գիշերական բոմբիւղոններ։

E'ulenspiegel, ար. 20. ը. ռմ. խեղկատակ, միմոս, հտապիտ. ընտ. չարաճճի։

Eulenspiegelei, իգ. 31. միմոսութիւն, չարաճճութիւն։

E'umenes, յտ. ան. ար. 18. հ. պտ. Եւմենէս։

Eunomia, յտ. ան. իգ. 36. դցք. աստղ. Եւնոմէ։

Eunuch, ար. 33. (սռկ. նաեւ —s) ներքինի, կուրտ։

Euphemismus, ար. 27. քրն. մեղմականն՝ պարկեշտ ասացուածք. մեղմիչ բացատրութիւններով բարբերում։

euphemistisch, ած. 6. քրն. մեղմական։

euphonisch, ած. 6. նր. քաղցրաձայն, ականջին ախորժալուր (= wohlklingend)։

Euphorbiaceen, իգ. յգ. անփխ. բս. կաղանչանազգիք, կաղանչանի տեսակ տնկեր։

Euphorbie, իգ. 35. բս. կաղանչան (Euphorbia)։

Euphorbus, յտ. ան. ար. 18. դցք. Եփորբի (դիք)։

E'uphrat, ար. 38. **Euphrates**, 18. աշխ. Եւփրատ, Եփրատ։

Euphuismus, ար. 27. դեղեցկաբանութիւն, զարդարուն ոճ, մանաւ՝ գեղեցիկ շարադրութիւն։

E'ure, eure, ած. 6. տ. euer, eurig.

eurer, սխալ՝ բայց շատ գործ. տ. euer.

eurerseits, մկ. ձեր կողմանէ, ի ձեր կուսէ։

euresgleichen կամ **euresgleichen**, մկբյ. ձեզի պէս՝ նման։

euret|halben, —wegen, (um) —willen, մկ. ձեզի համար, ձեր պատճառաւ, ի սակս ձեր։

E'urig, eurig, ստց. դր. 6. der, (die, das) —e ձերը, ձերինը. նամակի մէջ գրագրութիւն. ganz der —e Ձեր (եմ) ամենեւին (հմմ. Ihrig)։

Euripides, յտ. ան. 18. հ. պտ. Եւրիպիդէս։

Digitized by Google

Euro'pa, իգ. 36. տղբ. Եւրոպէ։ — չ. 38. (ստկ. նաեւ Europens) Եւրոպա (աշխարհքիս հինգ մասանց մին)։

euro'pamüde, ած. (—müde(r), ար.) Եւրոպայէն (Եւրոպայ ապրելէն) ձանձրացած (մարդ)։

Europä'er, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Եւրոպացի (այր, կին)։

europä'isch, ած. 6. Եւրոպական։

Eurybiades, յտ. ան. ար. 18. հ. պտ. Եւրիպիադէս։

Euse'bius, յտ. ան. ար. 18. Եւսեբիոս։

E'uter, չ. 22ա. (կովու) ստինք. (նախ. էբր կեր–կոտր)։

e'utern, չբ. 6. 3ա. կաթ՝ ծիծ տալ։

E'tyches, յտ. ան. ար. 18. Եւտիքէս։

Euxinus, ած. անփփ. կամ 41. ալխ. հ. պտ. Pontus — Եւքսինեան Պոնտոս։

Ev... = Eu...

E'va, յտ. ան. իգ. 28. եւ 34. (փ. Evchen) Եւա։

evange'lisch, ած. 6. աւետարանական, աւետարանի։ —e(r), ար. —e, իգ. 6. ան. փրծ. յփ. die —en աւետարանականք, բողոքականք։

evange'lisch-lutherisch, ած. աւետարանական-լուտերական։

evangelisi(e)r|en, նբ. 3ա. աւետարանել, աւետարան քարոզել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. աւետարանում, աւետարան քարոզելը։

Evangelist, ար. 33. աւետարանիչ, աւետարանագիր։

Evang|e'lium, չ. 40. եւ 41. (յփ. —e'lien) աւետարան, գիրք աւետեաց. — St. Matthäi Աւետարան Մատթէի՝ ըստ Մատթէոսի։

E'vchen, չ. 22բ. նուզ. Evaի. Եւա (սիրուն տղոց փաղաքշական անուն) սիրական, Եւայի դստրիկ՝ ձագ։

E'venskind, չ. որդի Եւայի։

event. հմա. eventualiterի եւ eventuellի։

Eventualitä't, իգ. 31. պատահականութիւն. 2. հնարաւորութիւն, հնարաւոր դէպք։

eventua'liter, մբյ. (հմա. event.) պատահական կերպով, ի դիպաց, ըստ պատահման։

eventue'll, ած. 6. (հմա. event.) պատահական, դիպուածական, յանկարծադէպ. 2. հնարաւոր։

E'ver, ար. (չ.) 22ա. եւ 38. նաւ. կաւառ, բեռնարարձ մեծ նաւակ։

E'verführer, ար. 22ա. կաւառորդ, կաւառի նաւավար։

evide'nt, ած. 6. բացորոշ, յայտայանդիման, ակներեւ։

Evide'nz, իգ. 31. անյփ. յայտայանդիմանութիւն, ակներեւութիւն, բացերեւակութիւն։

Evolu'te, իգ. 35. փրն. ստս. պարզում, պարզութիւն. — einer Kurve կոր գիծ մը պարզելը։

Evolutio'n, իգ. 31. փլ. կազմութիւն, կազմակերպութիւն, կերպարանաւորութիւն (կենդանի էակաց). 2. զին. շրջափոխութիւն, զօրաց դիրքը փոխելը. 3. ստս. (կոր գծի) պարզում, պարզելը։

Evolutio'nstheorie, իգ. փրն. փլ. կենդանի էակաց կազմակերպութեան դրութիւն՝ վարդապետութիւն։

Evole'nte, իգ. 35. փրն. ստս. պարզական, պարզելի (գիծ)։

Ew., հմա. Euerի. = euer.

e'wig, ած. 6. յաւիտենական. 2. մշտնջենաւոր, յաւերժական. auf — մշտնջենաւորապէս, ընդ միշտ, անդադար, շարունակել, տեւական. անմահ. —er Friede մշտատեւ՝ հանապազորդ խաղաղութիւն. ընփ. — und sechs Tage ընդ միշտ, ցմիշտ, յաւիտեան. 3. մկ. (ստորակոցընթեր.) Das ist — schade շատ մեծ կորուստ՝ վնաս է. (der Rock) ist — gut (վերարկուն) դեռ նոր է, տակաւին կը հագնուի. immer und — ցանկ խոկ եւ միշտ, ընդ բնաւ (յաւիտեան). (ման. ծիծաղական) — nicht! երբեք չէ, բնաւ երբեք, քաւ լիցի. 4. der —e Jude թափառական Հրեայն. —e Lampe (Ս. Հաղորդութեան առջեւ վառուած) ստէպ ճրագ, անշէջ լապտեր։ der —e, 34. Յաւիտենականն, Աստուած։

E'wigkeit, իգ. 31. յաւիտենականութիւն. von — her ի յաւիտենից. man hat Sie seit e—r — nicht gesehen եր-

կար ժամանակէ ի վեր չէք տեսնուիր. 2. (ըստ Ս. Գրոց) in alle —, von — zu —, von nun an bis in — յաւիտենից յաւիտեանս, ի յաւիտենից, ի յաւիտեանս. 3. (Հմմտ. ewig, ած. 8.) Das glaube ich in — nicht այդ բանը չեմ հաւատար, այդ երբեք (յաւիտեան) պիտի չհաւատամ։

ewiglich, մկ. (immer und) — յաւիտեան, մշտնջենապէս։

Exkaiser, ար. երբեմն՝ յառաջ ժամանակուան կայսր։

exakt, ած. 6. ճիշդ, ճշգրիտ։

Exaktheit, իգ. 31. անյ. ճշդութիւն, ճշգրտութիւն։

Examen, չ. 38. (յ. Examina) քննութիւն, հարցափորձք. schriftliches — գրով՝ գրաւոր քննութիւն. ein — machen քննութիւն ընել. im — bestehen (durchfallen) ի քննութեան քաջ հանդիսանալ, քննութիւնն յաջողութեամբ անցընել (քննութենէ փաս ելլել)։

Examinand, ար. 33. քննութիւն ընող, քննուող։

Examinator, ար. 25. քննիչ։

examini(e)ren, նբ. 3ա. քննել, քննութիւն՝ հարցուփորձ ընել։

Exarch, ար. 33. հ. պտ. մարզպան. եկ. եքսարք (գաւառաց այցելու յոյն եպիսկոպոս)։

Exarchat, չ. 20. մարզպանութիւն։

Exegese, իգ. 35. կրն. բառ առ բառ մեկնութիւն. (ընագրի մը) մեկնաբանութիւն։

Exeget, ար. 33. կրն. մեկնիչ (Ս. Գրոց)։

exegetisch, ած. 6. կրն. մեկնողական, մեկնական։

exekutier|en, նբ. 3ա. գործադրել, կատարել, արդիւնք ընել, ի գործ դնել (տ. ausführen, նբ. 5.). 2. դատավճիռն ի գործ դնել, գլխատել (տ. hinrichten)։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Ausführen, չ. 2.; Aufführen, չ. 3.; Exekution; Hinrichtung.

Exekution, իգ. 31. իրվ. գործադրութիւն, կատարումն. gerichtliche — դատաստանաւ ընչից գրաւում. գլխատութիւն։

exekutiv, ած. 6. գործադիր, կատարիչ. արդիւնակատար։

Exekutivgewalt, իգ. գործադիր իշխանութիւն։

Exekutive, իգ. 35. = Exekutivgewalt.

Exekutor, ար. 25. գործադիր, կատարիչ. կտակակատար. նաեւ՝ դահիճ։

exekutorisch, ած. 6. իրվ. գործադրելի, գործադրական։

Exempel, չ. 22ա. = Beispiel; ein — an J—m statuieren առ. օրինակէ՝ ուրիշները զգուշացընելու համար զմէկը պատժել. 2. գործողութիւն, (թուաբանական) հաշիւ. ein — rechnen գործողութիւն մ'ընել։

Exemplar, չ. 20. օրինակ, կաղապար. 2. ար.—. օրինակ՝ ձեռք (գրքի՝ պատկերաց)։

exemplarisch, ած. 6. օրինակ ըլլալի, օրինակական. 3. — bestrafen զմէկն առ օրինակէ պատժել (ուրիշները զգուշացընելու համար). տ. Exempel.

Exequatur, չ. 38. գործադրութեան հրաման, կատարեսցի։

Exerzierplatz, ար. 13. վարժոց, կըրթելի զինուորաց փորձ ընելու վայր՝ հրապարակ։

exerzieren, նբ. 3ա. զին. մարզել, զինուոր կրթել, հրահանգել։ — չբ. հ. վարժք՝ կրթութիւն ընել, ընդ հրահանգս անցանել։ — չ. 22բ. անյ. կրթութիւն, հրահանգ։

Exerzitium, չ. 40. armenisches — հայերէն շարադրութիւն՝ հրահանգ. 2. զին. մարզք, զինուորական փորձ՝ կրթութիւն։

Exil, չ. 20. աքսոր, վտարանդութիւն (տ. Verbannung)։

eximini(e)r|en, նբ. 3ա. von et. — բանէ մ'ազատ կացուցանել՝ ազատել։ —te(r), ար. —te, իգ. 6. ազատեալ, ազատ թողեալ, (դատաստանէ) արձակեալ (այր՝ կին)։

Existenz, իգ. 31. գոյութիւն (տ. Dasein, չ.). 2. էակ, գոյակ։

existieren, չբ. հ. 3ա. գոյութիւն ունենալ, գոյ ըլլալ, կալ. ք. մփ. ապրիլ, կեալ։

exkludi(e)ren, նբ. 3ա. ի բաց հանել՝ առնուլ, արտաքսել, տարագրել։

Exklusion, իգ. 31. արտաքսում, մերժում, տարագրութիւն։

Digitized by Google

exklusiv, ած. 6. արտաքսական, արտաքսիչ։ —e, մ. բացառաբար, արտաքսաբար, ի բաց հանելով։

Exkommunikation, էգ. 31. բանադրանք, եկեղեցւոյ հաղորդութենէ տարագրութիւն։

exkommunizi(e)ren, նբ. 3ա. (եկեղեցւոյ) հաղորդութենէ մերժել՝ տարագիր ընել, բանադրել։

Exkommunizi(e)rte(r), որ. Exkommunizi(e)rte, էգ. 6. բանադրեալ, եկեղեցւոյ հաղորդութենէ մերժեալ՝ տարագիր՝ որոշեալ։

Exkremente, չ. յգ. 20. կղկղանք, (մարմնոյ) աւելորդք, աղբ։

Exkursion, էգ. 31. շրջագայութիւն (բնապատմական նպատակաց համար)։

Exmatrikulation, էգ. 31. (քաղաքացւոց... ցանկի մէջէն մէկուն անունը) ջնջելը՝ ի բաց ջնջում։

exmatrikuli(e)ren, նբ. 3ա. (ցանկի մէջէն մէկուն անունը) ի բաց ջնջել։

Exmission, էգ. 31. բռնաբար դուրս հանելը։

exmitti(e)ren, նբ. 3ա. ընփ. Յ. — բռնի զմէկը տնէն դուրս հանել, մէկուն կահ կարասիքը փողոց նետել։

Exodus, որ. 39. Գիրք Ելից, Ելք։

ex offi'cio, մ. ի պաշտօնէ, պաշտօնական կերպիւ։

exoterisch, ած. 6. (հկ—նշ. esoterisch) արտաքին, հասարակաց (վարդապետութիւն փիլիսոփայութեան)։

exotisch, ած. 6. եկամուտ, օտարաշխարհեայ (տ. ausländisch)։

Expansion, էգ. 31. ֆզն. եւ որ—. բնփ. տարածում, սփռում։

expansiv, ած. 6. ֆզն. եւ որ—. տարածիչ, տարածական, սփռիչ։ —kraft, էգ. սփռողական՝ տարածական զօրութիւն։

Expedient, որ. 33. վաճառք խաւրող, յուղարկիչ։

expedi(e)ren, նբ. 3ա. (վաճառք) յուղարկել, առաքել։

Expedition, էգ. 31. (վաճառաց՝ լրագրոց...) առաքում, յուղարկութիւն. 2. (յուղարկման...) գրասենեակ. 3. (մասնաւոր վախճանի մը համար ձեռնարկուած) արշաւանք։

Expeditionskorps, չ. զին. —նփբ. արշաւող գունդ, ասպատակ։

Expektant, որ. 33. սպասող, ակնկալու։

Expektanz, էգ. 31. ակնկալութիւն՝ սպասում (պաշտօն մ՚ընդունելու)։

expektori(e)r||en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. (բան մը) արտաքս թքանել, ներսէն (հազալով... մաղասն) արտաքս ընկենուլ (= aushusten, նբ.). չբ. sich — իւր զինքը բացատրել, խորհուրդներն յայտնել։ — չ. չչբ. անյ. —ung, էգ. 31. եւ Expektoration, էգ. 31. դուրս թքնելը, (մաղասը հազալով) դուրս հանելը։

Experiment, չ. 20. փորձ, փորձառութիւն։

experimental, ած. 6. փորձառական, փորձական։ —physik, էգ. փորձառական բնագիտութիւն՝ ֆիզիքա։

experimenti(e)ren, նբ. 3ա. փորձել. բնգ. (բնագիտութեան) փորձ ընել. քմ. դղէ. քիմիական գործողութիւն ընել (տարրալուծել, բաղադրել...)։ — չ. չչբ. անյ. փորձ, փորձառութիւն։ —de(r), որ. 6. փորձիչ, փորձող։

explizi(e)ren, նբ. 3ա. մեկնել, բացայայտել։

explodi(e)rbar, ած. 6. պայթելի, պայթուցիկ, ճայթական։ —keit, էգ. 31. պայթելի՝ շառաչելի ըլլալը, ճայթականութիւն։

explodi(e)ren, չբ. s. եւ h. 3ա. ճայթիլ, պայթիլ, ճարճատիլ։

Explosion, էգ. 31. պայթիւն, ճայթիւն, ճարճատիւն, բոմբիւն։ —s-fähig, ած. ճայթելի, պայթուցիկ։

Exponent, որ. 33. թւա. ցուցիչ. յայտարար՝ ծանուցիչ (թիւ)։

exponi(e)ren, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. (sich) — (իւր զինքն) դնել, (վտանգի մէջ) ձգել. ի հրապարակ՝ ի տես հանել, ցուցընել. 2. et. — բան մը մեկնաբանել՝ պարզել՝ պատմել։

Export, որ. 20. վճ. վաճառատարութիւն, վաճառահանութիւն, արտատարութիւն։ —i(e)ren, նբ. 3ա. վճ. վաճառքը (դուրս) հանել, արտահանել, ուրիշ տեղ տանիլ։

Digitized by Google

expréß, ած. 6. մկ. յայտնի, լուսաւոր, յայտնապէս։

Expréß... տ. Eil...

Expréſſer, ար. 6. հիմայ —. քրծ. Eilbote.

Extemporá[l](e), չ. 38. (յգ. —lien) յանպատրաստից թարգմանութիւն աշակերտաց ի դպրոցի (իրենց կարողութեան չափին իմանալու համար)։

extempori(e)ren, չբ. h. և նբ. s—. յանպատրաստից՝ առ յափոյ (ճառ՝ ոտանաւոր) յօրինել՝ գրել՝ բան մը պատրաստել։

extérn, ած. և Extérne(r), ար. Extérne, էգ. 6. ցերեկօթիկ՝ արտաքին աշակերտ։ [դպրոց։

Externát, չ. 20. ցերեկօթիկ

éxtra, մկ. արտաքոյ կարգի. — geben մըան՝ աւելորդ՝ զատ տալ։

É'xtra[aus]gabe, էգ. անսովոր՝ արտաքոյ կարգի ծախք։ —beilage, էգ. հաւմ —blatt, չ. (e—r Zeitung) (լրագրի) յաւելուած, յաւելուածաթերթ։ —fein, ած. գե. կարի ազնիւ, ամենազնիւ։ —ordinárium, չ. արտաքոյ կարգի՝ անսովորական իր։

Extrákt, ար. 20. քաղուածք, ծայրաքաղութիւն, համառօտութիւն (տ. Auszug, 5.). 2. դղե. (անկերէն քամուած) հիւթ, մզուած, մուզ։

extraktív, ած. 6. անջատիչ. 2. (անկերէն) հանուած՝ մզուած։

Extravagánz, էգ. 31. այլանդակութիւն, անպատեհութիւն, անմտութիւն, անհանճարութիւն։

extravagí(e)ren, չբ. h. s—. բարբանջել, դանդաչել, շատխօսել, բանդագուշել։

extrém, ած. 6. ծայրայեղ, վերջին, անչափ (տ. äußerst, ած.)։ — չ. 20. վերջին ծայր, սահման։

Extremitä'ten, էգ. յգ. 31. մարմնոյ ծայրի անդամները (ոտք՝ ձեռք...)։

Exzedént, ար. 33. աւելորդ, յաւելուած։

exzedí(e)ren, չբ. h. s—. աղմկել, աղմուկ հանել, շռայլել, ամբոխել, յուզել։ [զանց։

exzellént, ած. 6. ազնիւ, գերազանց.

Exzellénz, էգ. 31. ազնուութիւն. գերազանցութիւն. (տիտղոս նախարարաց՝ դեսպանաց՝ գաղտնի խորհրդականաց...) Վսեմութիւն. Seine —, der Botschafter Նորին Վսեմութիւն, Վսեմափայլ Դեսպանը։

exzelli(e)ren, չբ. h. s—. գերազանց՝ անուանի ըլլալ, զանցանել, գլել։

Exzéntrik, չ. 33. ար—. մեք. արտակենդրոն, տարակենդրոն։

exzéntrisch, ած. 6. այլակենդրոն, կենդրոնազանց. փխ. այլանդակ։

Exzentrizitä't, էգ. 31. այլակենդրոնութիւն, կենդրոնազանցութիւն. փխ. այլանդակութիւն, հասարակաց սովորութենէ խոտորում։

exzeptionéll, ած. 6. բացառիկ, զարտուղի։

exzerpí(e)ren, նբ. s—. ein Buch — գիրք մը համառօտել՝ ծայրաքաղութեամբ բովանդակել։

Exzérpt, ար. 20. քաղուած, հանուած. (գրքէ մը...) ծայրաքաղութիւն։

Exzéß, ար. 15. չափազանցութիւն, ծայրայեղութիւն, տարապայմանութիւն. 2. անկարգութիւն, անառակութիւն։

Ezéchias, յտ. ան. անփխ. Եզեկիա։

Ezéchiel, յտ. ան. ար. 38. Եզեկիէլ։

Digitized by Google

F.

F, ն. 37. այբուբենին վեցերորդ նշանագիրն եւ չորրորդ բաղաձայնը. Փ. Ֆ. 2. —, —loch, քնարի վրայ՝ S ձեւով ծակ. 3. երժ. երաժշտութեան չորրորդ խազ, ֆա. F-Dur մաժօրային ֆա։ — Բ. Հմտ. f. = fein; f. f. = sehr fein; f. երժ. forte զօրաւոր՝ ուժգին (ձայնիւ); ff. = fortissimo ուժգնագոյն (ձայնիւ). et. aus dem F. F. (Eff Eff) verstehen բան մը հիմնովին ճանչնալ, բանի մը քաջ հմուտ՝ տեղեակ ըլլալ. ff. = und das Folgende եւ գալոցորդն, նոյնպէս յառաջորդն ալ. F (ջերմաչափի վրայ) Ֆարէնհայթեան ջերմաչափ. F. f. = Fortsetzung folgt պիտի շարունակուի։

Fabel, էգ. 35. առասպել, առասպելական պատմուած։ —buch, չ. առասպելագիրք, առակագիրք։ —dichter, ար. առասպելախօս, առասպելերկու, առակագիր։ —kreis, ար. Նախնի Յունաց դիւցազանց ժամանակին առասպելաբանութիւնք, դիւցազանց շրջան։ —lehre, էգ. դիւցաբանութիւն, դից առասպելական պատմութիւն։ —reich, չ. առասպելական տէրութիւն, առասպելախառն ժամանակ. Բ. ած. առասպելաշատ, առասպելներով լի։ —schmied, ար. առասպելարկու, առասպել կարկըտող։ —werk, չ. առասպելք։

Fabelei, էգ. 31. = Fabeln, չ. 2. առասպել (առասպելական) վէպ։

fabelhaft, ած. 6. առասպելական, առասպելայօդ, առասպելապատում։

fabeln, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. առասպելել, առասպել պատմել. 2. = erdichten; 3. բաջաղել, բանդագուշել, զառանցել։ — չ. 22բ. անյփ. առասպել, սուտ յօդ պատմութիւն. քմածին՝ կարկատուն վէպ. 2. զառանցութիւն, խելացնորութիւն։

Fabian, յփ. ան. ար. 38. Փաբիանոս։

Fabliau (ֆապլիօ), չ. 38. առասպելախառն զրոյց՝ վէպք։

Fabricius, յփ. ան. ար. 18. Փաբրիկիոս։

Fabrik, էգ. 31. արուեստանոց. մեծ գործատուն, գործարան։ —arbeiter(in, էգ.), ար. գործաւոր. բանուոր։ —besitzer(in, էգ.), ար. գործարանատէր, գործատան տէր։ —mäßig (gearbeitet), ած. ըստ գործատան օրինի (գործուած)։ —ort, ար. —stadt, էգ. ճարտարարուեստութեան՝ ձեռագործութեան քաղաք։ —wesen, չ. գործատան (վերաբերեալ) իր։ —zeichen, չ. գործարանանշան, գործարանադրոշմ։

Fabrikant, ար. 33. արուեստագործ, տարազագործ. գործարանատէր։

Fabrikat, չ. 20. էծ. ձեռագործել՝ արուեստակերտել նիւթք՝ տարազք։

Fabrikation, Fabrikatur, էգ. 31. տարազագործութիւն, ձեռագործութիւն։

fabrizi(e)ren, նբ. 3ա. գործել. ձեռակերտել. շինել. յառաջ բերել. կազմել։ — չ. 22բ. անյփ. = Fabrikation.

Façade (ֆասատ), էգ. 35. Ֆրփ. ճակատ՝ առաջակողմն (շինուածոց)։

Face (ֆաս), էգ. 35. Ֆրփ. = Façade.

facetti(e)ren, նբ. 3ա. ար. (քար մը...) բազմանկիւն յօրինել. անկիւն անկիւն յղկել։

Fach, չ. 7. յփ. ար. —e, էֆէըխ— ըռէ անփէ. դարանի՝ դզրոցի խորշ. (ճարտարակի՝ աղիւսախաղաց տախտակի) ծակ, խորշ. 2. խաղ, դարակ. geheimes — in einem Schranke պահարանի մէջ գաղտնի դարան՝ դզրոցակ. գրանոցի սնտուկն. — im Brettspiel տապալաւոյ տախտակներըթեւ. Բ. փխ. խորշ. (սերմանց՝ ընդեղնոց) բջիջ. Գ. ար. (պտղի մէջ արջառոյ մը ուրիշներէն բաժնուած

Digitized by Google

մասը) դադար. Ճրթ. գերմանաց մէջ եղած անձրադելութիւնն, գերմանամէջ. Dach u. — թ. Dach, 3. եւ չ. թղ. (գրերու գլըրցի դրձի) աչք, խորշ, բլիք, ծակ. 3. ֆիզ. (ընդարձակ ամբողջի մը գիտութեան մը մասնական մէկ) ճիւղ՝ մաս՝ բաժին. Grammatiker von — պաշտօնին գրամարտիկոս, ի պաշտօնէ քերական։ ...fach [illegible] zehnfach տասնապատիկ. zweifach կրկին, կրկնապատիկ։

Fach'ausdruck, ար. արուեստական բառ՝ բացատրութիւն։ —bogen, ար. (խղյրարարի... առ մարքերու) աղեղն։ —gelehrte(n), ար. յգ. (հէ—ն. gebildetes Publikum) մասնագէտք։ —kasten, ար. խորշաղարան, խորշաւոր դարան։ —wand, իգ. (հէ—ն. Steinwand) անձրկեկերն անձրադելու տախտական միջնորմ, դարապայ։ —weise, մ. խորշ խորշ։ —wissenschaft, իգ. մասնագիտութիւն (գիտութեան մը ճիւղին վրայ եղած ուսումն)։

Fäche, իգ. 35. ան. յգ. (խոյրարարաց առուին մազերը մարքել եւ ցցուելը) աղեղնաձարութիւն. 2. մարքերալ ձար՝ մազ, աղեղնած։

Fä'chelpalme, իգ. դլ. gemeine — փարաւոր արմաւենի (Borassus flabelliformis). —n, յգ. հովահարաւոր արմաւենիք. բ. gemeine — նաեւ —weinpalme, իգ. մոմրիկ, գինեբեր արմաւենի (Mauritia cinifera) = Moritzpalme (դ. նաեւ Fächer...).

fä'cheln, նբ. եւ sich — ֆբ. 3—. (իրք զիրք) հովահարել, հովել։ — չ. 22բ. ան. յ. հովահարում, հովահարութիւն։

fächen, նբ. 3—. = anfachen. 2. խորշերու մէջ դնել՝ զետեղել. 3. ար—. առըը... աղեղով մարքել, աղեղնել։

Fächer, ար. 22—. ար—. լպուտ, աղեղնող։ [հովիչ։

Fä'cher, ար. 22—. հովահար, հովի.

Fä'cherfarn, ար. դլ. փարաւոր ձարխոտ (Adiantum flabellatum)։ —förmig, ած. հովահարաձեւ։ —palme, իգ. դլ. փարաւոր արմաւենի. բ. լատանենի (Latania). զ. = Fächelweinpalme.

fä'cherig, ած. 6. խորշ խորշ, խորշաւոր, դարանաւոր. 2. դլ. խորշաւոր՝ երկայն անձրէջ եւ պարուսակներով խորշ խորշ բաժնուած (արմատ՝ ցողուն...)։ ...fächerig, [illegible] zwei— երկխորշեան։

fächlich, ած. 6. մասնական, ճիւղական։

fä'chsen, **Fä'chser**, դ. fechsen, Fechser.

Facit, չ. 38. իբ. արդիւնք. չճ. բովանդակութիւն (հաշուի), գումար։

Fackel, իգ. 35. ջահ, լամբար։

Fackel'distel, իգ. դլ. մոմակուզի։ —jagd, իգ. ար—. լապտերօք որսորդութիւն։ —lauf, ար. ջահընթացք, ջահարշաւ։ —läufer, ար. հ. դր. մրցող ի ջահարշաւ, ջահակիր, լապտերաւոր։ —schuh, ար. նաեւ —stuhl, ար. ջահակիր ձող (ջահը վրան հաստատելու փայտերայ... աշտանակ)։ —träger, ար. ջահակիր, ջահաւոր, ջահարարձ։ —zug, ար. ջահագնացք։

Fackelei, իգ. 31. փարանք, դանդաղութիւն. 2. անուտխարանութիւն, բաջաղանք, դանդաշանք։

fackeln, չբ. ի. նաեւ f. 3—. ջահաւորել, երերել, ծփալ (լոյսը). 2. ըմբ. ֆիզ. տարակուսելով՝ փարանելով բանի մը մերձենալ. բ. խաղք ընել, ուարճանալու նպատակաւ զէկը խաբել։

Façon (ֆ—օ՛ն), իգ. 31. յգ. —s, նաեւ —en, յօրինուած, յօրինուածութիւն. 2. կերպ, ձեւ, եղանակ. 3. տեսակ, տարազ. 4. արուեստական՝ պաճուճել գեղեցք, քնքշութիւն, կոտրտուք։

façonni(e)r'en, նբ. 3—. ար—. յօրինել, յարդարել, կաղապարել, կերպարանք տալ։ — չ. 22բ. ան. յ. յօրինում, յօրինուածութիւն։ —er, ար. 22—. —in, իգ. 32. յօրինող, յարդարիչ, պաճուճող, զարդարող։

Facsimile, չ. 38. ճշգրիտ նմանութիւն ձեռագրի։

Digitized by Google

facsimili(e)ren, նբ. ցա. et. — (բանի մը) ճշգրիտ նմանութիւնը հանել։

Fä'dchen, չ. 22բ. նող. Fadenş. մանր թել, թելուկ։

fáde, ած. 6. անհամ, անճաշակ, ցուրտ. անզօր, անհիւթ, տկար. գռեհիկ, անիմաստ. փխ. —s Zeug անհամութիւն, անհամ՝ անոտի խօսք։

fä'deln, նբ. ցա. einen Faden in eine Nähnadel — դերձան անցընել (ընդ ծակ ասղան)։ — նբ. եւ sich — փբ. թել թել քակել, ծուատել. sich — թել թել քակուիլ, ծուատիլ։ — չբ. h. եւ sich — փբ. (թանձր՝ մածուցող հեղանիւթոց) դերձանիլ։

Fáden, ար. 21բ. նաեւ 22բ. նող. Fä'dchen, Fä'd(e)lein, չ. 22բ. թել. փխ. թել (կենաց՝ թրթռոց՝ սարդից), ոստայն, շաղամաթ. 2. — Garn... ասղանի, թել, դերձան, քուղ. ընփ. keinen trockenen — am Leibe haben (անձրեւէ՝ քրտինքէ) բոլորովին թրջած ըլլալ, ամ. խոնաւ ըլլալ, անձրեւաթաց՝ քրտնալից ըլլալ. 3. (կարծառի երկայնութիւնն, չորս կանգուն) մանուած, շրջան, վիլակ. անփոփ. նոյ. գիրկ, գրկաչափ. 4. ար—. նուրբ թելք ի սայրս դանակի՝ ածելւոյ...։

fáden'ähnlich, ած. 6. թելակերպ, թելանման. բս. մազմզըկային, մանրաթելական։ —alge, էգ. բս. ջրիմուռ, գորտնբուրդ (Conferva)։ —binse, էգ. բս. մազակերպ ճղեմ, ճիլ, ձարկնիւն (Juncus filiformis)։ —dreieck, չ. սոփ. (հեռադիտաց) ցանցակերպ։ —dünn, ած. թելի պէս նուրբ՝ բարակ։ —flechte, էգ. բս. ձարալօռ, բազմաթել քարաքոս։ —förmig, ած. թելակերպ, թելանման. բ. բս. մազմզկոտ, բազմաթել։ —g(e)rade, ած. կշիռ ի բնին, դէպ ուղիղ։ —halter, ար. ար—. թելակալ (մետաքսագործաց երկաթի կոր թելը՝ որ մետաքսի թելերը կարժառին կը տանի)։ —kreuzung, էգ. սոփ. թելերուն զիրար խաչաձեւ կտրելը։ —leiter, ար. ար—. (կարելու մեքենայի) թելավար (որ դերձանը կ'ուղղէ)։ —nackend կամ —nackt, ած. բոլորովին մերկ, լերկ։ —naß, ած. խոնաւ եղած, բոլորովին թրջած (հմմտ. Faden, 2.)։ —nudel, էգ. թելահաշա։ —pilze, ար. յգ. բս. թելասունկք (Hypomycetes)։ —scheinig, ած. մաշեալ, ծուատեալ (կտաւ)։ —sommer, ար. ար—. աշնանային թելք (աշնան օդի մէջ թռած սարդից թելեր)։ —spanner, ար. ար—. (կարելու մեքենայի) թելապարզող։ —ständling, ար. բս. ստեւմնիդ (Stemonites fasciculata)։ —weise, մ. թել թել։ —wurm, ար. կն. թելական որդն (Filaria)։ —zähler, ար. ար—. սոփ. թելաչափ։

fä'den, ած. 6. թելէ, թելական։

fádig, ցնցա. fä'dig, ցնցա. բարդութեանց մէջ = Faden; fein— նրբաթել. grob— թանձրաթել. դերբուկ (թել). zwei— երկթելեան, երկքուղեան։

Fä'dlein, չ. 22բ. նող. Fadenş։

Fagótt, չ. ար. 20. երժ. ստուարափող (ծալածոյ)։

Fagottist, ար. 33. երժ. ստուարափողար, ստուարաձայն փողար։

fä'hig, ած. 6. կարող, ատակ. zu et. — sein բանի մը ատակ ըլլալ. — für et. sein բանի մ'ընդունակ՝ ընկալուչ ըլլալ. —er Kopf տաղանդաւոր միտք, մտացի. 2. ստ. էլ. մփ. er ist zu Allem — ամէնայնի յաջողակ՝ ձեռնհաս է, ամէն բանի յարմար անձ մըն է, ընփ. ամէն բանի կու գայ. er ist zu allen Schandthaten — (սաինկայ) ճակու՝ եղեռնագործ մէկն է։

Fä'higkeit, էգ. 31. ընդունակութիւն, կարողութիւն, ատակութիւն (նախ— էրէ. եւ փխ. = fähiger Mensch). (օրինականական գործողութեան) բաւականութիւն. 2. (բնական) կարողութիւն, յանկութիւն, տրամադրութիւն. մն. (արուեստից եւ գիտութեանց) կար, յաջողակութիւն, յարմարութիւն. հանճար, տաղանդ. (մտաւորական) կարողութիւն, (ֆիզիքական) զօրութիւն։

fáhl, ած. 6. մթին, աղօտ, գունատ, տկար, նսեմ (գոյն). առծ. J. auf dem —en Pferde (Rosse) finden կամ erwischen զմէկն անուղղակի գործած

Digitized by Google

առնել քանել, վրայ հանել (հմմտ. feal)։

Fahlerz, չ. հք. գորշախայտ պղնձ-ղինձ։ —**gelb**, ած. գորշադեղին։ —**leder**, չ. ար—. (եզան՝ կովու) կաշի։

Fä'hnchen, չ. 22բ. Ն—չ. Fähnef. փ. նոյնը. 2. կոշում, նշան ծանօ-թութեան. 3. զին. — einer Lanze նի-զակադրօշ։

fahnden, նբ. եւ չբ. h. 3բ. 3. —, auf 3., nach 3—m — մէկուն վրայ յար-ձակիլ. զմէկը ձերբակալել՝ բռնե-լու ջանալ. մէկուն հետամուտ ըլ-լալ։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. հալածում, հետամտութիւն։

Fahne, էգ. 35. մաս. զին. դրօշ. bei der — s. զինուորութեան մէջ ըլլալ, զինուորիլ. 2. նշան, դրօշ. mit fliegenden —n und klingendem Spiel ի ձայն թմբկի եւ նշանօք արձակեալ. բ. (հեծելազօրու) դրօշակ. գ. Ն—ի. նաւադրօշ. դ. (Kirchen-)— խաչվառ, խաչադրօշ. 3. զին. գունդ, դրօշ, վաշտ. es stießen sechs —n zu uns վեց գունդք ի մեզ յարեցան. բ. (հե-ծելոց) գումարտակ, հեծելավաշտ. 4. փետրաւորին երկու կողմն եղող փափուկ մազուկներն՝ կողմնական մազմզուկք. բ. յք. —n, ոսկեայ թի-թեղ, շըշանակ. գ. որս. (նապաստա-կին՝ ակեռի) ձետ, (շան) ագի. դ. բյ. դրօշ թիթեղնածաղկին անկոց, ծաղկի պսակին ամենամեծ՝ վեր ծառած ծաղկի թերթը. ե. տղ. (ձեռագրի մէջ) կոչման նշան. = Fähnchen, 2.

fahnen||**artig**, ած. դրօշաձեւ. տ}. դրօշաւոր։ —**druck**, ար. ար—. տպ. ադդագիր։ —**flüchtig**, ած. զին. — werden դրօշալիք՝ դասալիք ըլլալ։ —**flüchtige(r)**, ար. զին. դասալիք, դրօշալիք (զինուոր)։ —**junker**, ար. զին. դրօշակիր, նշանակիր (հե-ծեւակազօրու՝ հեծելոց)։ —**schmied**, ար. զին. հնց. = Kurschmied. —**schuh**, ար. դրօշակալ փող (դրօշաբունը մէջն անցընելու կաշեղէն փող)։ —**schwenker**, ար. ընփ. = Fahnenträger. —**stange**, էգ. —**stock**, ար. զին. դրօ-շաբուն, դրօշակի կոթ։ —**träger**, ար. զին. դրօշակիր, (հեծելոց) նշանա-կիր. բ. (Kirchen-)—träger վառակիր, խաչվառակիր։ —**wacht**, էգ. դրօշա-պահութիւն։ —**weise**, մ. զին. դրօշ դրօշ, ըստ դրօշ։

Fä'hulein, չ. 22բ. Ն—չ. Fähnef, = Fähnchen; 2. = Fahne, 3.

Fä'hnrich, ար. 20. զին. = Fahnen-träger; 2. սպորին նշանակիր պաշ-տօնակալ։

Fähr||**bahn**, էգ. գիծ երկաթուղ-ւոյ։ —**betrieb**, ար. (երկաթուղւոյ) շահագործութիւն, բանեցում։ —**bühne**, էգ. ար—. բէլ. ներքնուղի։ —**damm**, ար. (փողոցի մը) մէջուղին, դմբեթաձեւ ճանապարհ. բ. թըմ-բուղի։ —**decke**, էգ. սթար, (երիվա-րաց) ծածկոց։ —**freiheit**, էգ. ազատ ընթացք։ —**gast**, ար. ուղեւոր, ճանապարհորդ։ —**geld**, չ. ճամբոր-դութեան՝ ուղւոյ սակ. բ. (փո-ճառատարութեան) ծախք՝ վճե-նակ։ —**geleise**, չ. անուահետ, հետք՝ ակն կառաց։ —**kunst**, էգ. ար—. բէլ. շարժական սանդղոց մեքենայ։ —**lässig**, ած. անհոգ, անփոյթ, անմտադիր. զանցառու, պղերգ, դանդաղկոտ. —e Tötung անհոգու-թենէ (պատճառեալ) սպանու-թիւն։ —**lässigkeit**, էգ. անհոգու-թիւն, անփութութիւն, պղեր-գութիւն, անմտադրութիւն։ —**plan**, ար. (շոգեկառաց՝ նաւուց...) ժամացուցակ։ —**post**, էգ. ճեպըն-թաց սնդակառք։ —**sessel**, ար. ա-նուակաւոր թիկնաթոռ, անուա-ւոր թիկնոցակ։ —**spur**, էգ. անուա-հետ։ —**straße**, էգ. կառափարուն՝ բանուկ ճամբայ. ը. մփ. պողոտայ։ —**stuhl**, ար. = Fahrsessel; բ. ար—. (գործատանց) ամբառնալիք, բեռ-նահան։ —**taxe**, էգ. սակագին, կա-ռաց սակ։ —**zeug**, չ. Ն—ի. նաւ. բ. զին. = Fuhrwerk.

Fä'hr||**boot**, չ. = Fähre. —**geld**, չ. նաւուց սակ. բաժ անցից, անցա-բաժ։ —**haus**, չ. գետանաւակի տուն։ —**herr**, ար. (—**pächter**, ար.) գետանաւու վարձակալ։ —**kahn**, ար. = Fähre. —**knecht**, ար. գետի նա-ւաստի, գետանաւակ։ —**mann**, ար. գետոյ նաւավար. բ. ը. մփ. = Schiffer; բնս. նաւուղիղ, նաւաստի, նաւակ։ —**schiff**, չ. = Fähre. —**schute**, էգ. պնդակառք։ —**seil**, չ. (կառանաւուց) պարան։

Digitized by Google

fährbar, ած. ե. = befahrbar.

Fährbarkeit, էգ. 31. անյ. վարունութիւն, անցանելիութիւն (ճամբու), (գետոց) նաւարկելիութիւն։

Fä'hre, էգ. 85. Ն—չ. կուր, գետանաւակ, գետանաւ. տ. Fähr...; fliegende — կառանաւ, նաւատայլ, մեծ նաւակ՝ որուն վրայ մարդիկ ձիովք եւ կառօք գետն... կ'անցնին։

fáhren, Ա. չբ. ն. 23. (տեղէ մ'ուրիշ տեղ) երթալ. 2. **auf** die Alp' կամ zu Berg (von der Alp' կամ zu Thal) — Ալպեան լեռն ելլել (Ալպեան լեռնէն իջնալ, զառիվայր՝ լեռնիվայր իջնալ). auf den Markt — (վաճառատեղի) երթալ. **durch** die Stadt — քաղքին մէջէն երթալ, ընդ քաղաքն անցանել. բէմ. **in** die Grube — բոլ իջնալ. բ. էփ. in's Grab — ի գերեզման իջանել, մեռնիլ. **zu** den Vätern (նաեւ von **hinnen**) — յաւելուլ առ հարս, մեռնիլ. fahre wohl! Տէր առաջնորդեսցէ, բարի (ճանապարհորդութիւն). 3. (արագ կամ սաստիկ շարժում մ'ընելով տեղ մը մտնել՝ էյնալ.) J—m **an** den Kopf — մէկուն գլխուն վրայ սահիլ իյնալ. an կամ auf einander — իրարու զարնուիլ՝ բախիլ. ընդհարկանիլ. **aus** dem Bette — անկողնէն դուրս ցատքել՝ ոստնուլ. das Messer fuhr mir aus der Hand դանակը ձեռքէս փախաւ՝ թռաւ. ich möchte vor Zorn aus der Haut — բարկութենէս հիմայ պիտի ճաթիմ. տ. **dahin**, 4.; der Speer fährt **durch** die Wand նիզակը պատէն կ'անցնի. der Schreck fuhr mir durch (կամ **in**) alle Glieder դողումն եւ սոսկումն անկաւ զանդամովքս, դող մ'անդամներս պատեց. **gen** Himmel — երկինք ամբառնալ. J—m **in** die Haare — մէկը մազերէն բռնել. in die Stiefel — արագութեամբ կօշիկներն ոտքն անցընել՝ հագնիլ. ein böser Geist ist in ihm gefahren դեւ հարաւ ի նմա, յանկարծ դիւահարեցաւ. er fuhr **unter** sie անոնց մէջ մտաւ՝ նետուեցաւ. **vom** Stuhle — աթոռին վրայ ցատքել, աթոռին վրայ վեր վեր ոստնուլ. **zur** Höhle — դժոխք դարահոսիլ. mit der Hand viel **hin und her** — ձեռքն այսր անդր ճօճացընել՝ տարուբերել. **weiter** — (ճամբան) շարունակել՝ յառաջ վարել՝ տանիլ. 4. — **lassen** ձգել, թողուլ, թող տալ, հրաժարիլ, լքանել. alle Sorgen — lassen ամէն հոգ մերժել՝ ի բաց թողուլ. տմ. Einen — lassen թռտել. անձայն փուք արձակել. 5. (կառքով կամ նաւով... տեղ մ'երթալ.) — կառքով երթալ. reiten und — ձիով եւ կառքով երթալ. mit der Post — սուրհանդակի կառօք՝ ճեպընթացով երթալ. Schlitten — բալխիրով երթալ. ich fahre immer միշտ կառօք կ'երթամ. dieser Wagen fährt zweimal wöchentlich այս կառքն շաբաթն երկու անգամ կ'երթայ. es — viele Reisende mit diesem Zuge այս կառատորմով շատ ճամբորդ կ'երթայ. բ. Ն—չ. նաւել, նաւով երթալ. (ընդ ծով) նաւարկել. den Strom aufwärts — գետն ի վեր՝ ընդդէմ նաւել. Boot, das zu Thal fährt իջնող նաւակ. die Küste entlang — առ ափամբ քերելով նաւել. 6. էփ. gut (կամ wohl) bei կամ mit et. — բանով կամ բանի մը մէջ աղէկ՝ հանգիստ ըլլալ. gut bei einem Handel — յաջող առուտուր ընել. hoch — բարձրանալ. մն. էշ. մփ. բարձրամտել, մեծամտել, հպարտանալ (հմմփ. **hochfahrend, Hoffahrt**;։ բ. — Նբ. նաեւ չբ. հ. կառքով՝ նաւով... տեղ մը տանիլ. J. nach der Stadt — զմէկը քաղաք տանիլ. er hat uns gut gefahren արագ տարաւ զմեզ. Sand, Steine... — (աւազ՝ քար) կրել (տալիս...). 3. über den Fluß — գետէ անցընել, գետին մէկալ ափունքն տանիլ. 2. et. entzwei — կառքով բան մը երկուքի բաժնել՝ կոտրել. ein Kind todt — կառքով տղու մը վրայէն անցնիլ մեռցընել. էբ. **sich** fest — (ռամկականօր) կապուիլ, շաղուալ պատիլ. էփ. խորհրդոց մէջ վարանիլ՝ տագնապիլ, շփոթիլ։ Գ. **sich** — էբ. տ. Նբ. 2. 2. sich selbst — կառօք գալ. 3. sich gut — der Weg հարթ ճամբայ. անդ. բ. hier fährt es sich gut հոս ճամբան հարթ է եւ կառավարելու յարմար։ Դ. —d, ՊԴԲ. ՆԻՐ. եւ ած. ե. = ԲՈՅԺՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆՑ ՀԻՓ. 2. —er

Digitized by Google

Ritter թափառական ասպետ. —e Leute թափառականդիքը, թափառականք. —e Habe շարժական ինչք: Ի. —de(r), ար. —de, էգ. 6. շրջագնաց, թափառական, դատարկաշրջիկ, ընդվզայրայած: Զ. — չ. 22բ. անյ. er versteht das — gut լաւ կառավարել գիտէ, կառքը վարելու մէջ շատ յաջողակ է. 2. das — auf der Straße երթեւեկել (կառաց). sie kann das — nicht vertragen կառքով չի կրնար երթալ:

Fahrenheit, յա. ան. ար. 38. Ֆարէնհայդ. fahrenheit'sches Thermometer Ֆարէնհայդեան ջերմաչափ:

Fährer, ար. 22ա. գէն. (Թնդանօթի մը) առաջնորդ, վարիչ:

fährig, ած. 6. անցական, չկեցուն, չմնայուն, անհաստատ:

Fährigkeit, էգ. 31. անյ. չկեցութիւն, չմնայունութիւն, անհաստատութիւն:

fährst, fährt, ահմ. ներ. fahren:

Fahrt, էգ. 31. (կառքով՝ նաւով) երթ, երթալը, նաւագնացք, նաւարկութիւն. 2. բ. մր. շրջագայութիւն, պտոյտ, արշաւում, ճամբորդութիւն (կառքով). er ist immer auf der — միշտ ճամբորդութեան կ'ըլլէ. die — zu Wasser machen ընդ ծով գնալ, ծովով ճամբայ ընել. 3. փխ. ընդ. ննջողութիւն, խարէութիւն, խաղ. tolle — խօլութիւն. 4. ն-ի. = Reise, Weg, չ. օ. die — nach Norden richten հիւսիս շրջան երթեւեկ ճամբորդութիւն ընել, դէպի հիւսիս նաւարկել. Բ. (նաւի) ընթացք, արագութիւն. gute — b. հովանաւոր թռչիլ. 5. ար. Բխ. (բով) մանելը, (քանահոր) իջնալը. Բ. (իջնալու՝ ելլելու) աստիճանք. 6. ար. (անտառներ) գետնափոր արջ, որ, խոռոչ:

Fährt|haken, ար. ար. կամ — **haspe**, էգ. ար. Բխ. (ամեքուղներըը հաստատելու) կատարողդ պահանգ:

Fä'hrte, էգ. 35. ար. անցք, հետք, շաւիղ (երէոց...). auf die — kommen (որսական շան) երէին հետքը գտնել. auf der — bleiben հետաց հետեւիլ, ընդ. հետքը բռնել. փխ. 3. auf die richtige — bringen ցուցին ուղիղ ճամբու բերել:

Fakír, ար. 38. փակիր, կրօնաւոր մահմետական:

fáktenmäßig, ած. 6. իրագործական, ըստ իրագործութեանց՝ իրականութեան:

Faktión (ֆագցիօն), էգ. 31. բաժին, խումբ (խազմարարաց):

faktiö's, ած. 6. խազմարար, ամբոխարար:

fáktisch, ած. 6. իրական, իսկական. մ. իրօք, արդեամբք, գործով:

faktitív, ած. 6. քր. պատճառական (շաղկապ, չ. օ. զի, վասն զի...): — չ. 20. պատճառական բայ (չ. օ. **tränken** ist das — von **trinken** արբուցանել է պատճառական բայ ըմպելի). 2. (գործքի մ'արդիւնք ցուցընող) դէպք, հետեւանք:

Fáktor, ար. 25. Բ—. առնելի, արտադրիչ. փխ. ազդ: Բ. — (ա—. **Faktór** եւ 20.) վճ. անդրապահ գործակալ, (վաճառականի) հողաբարձու. յանձնակատար. 2. ար. (գործատան) գործավար. տպ. (շարող եւ պարտաց) հսկիչ, վերակացու (տպարանի):

Faktoréi, էգ. 31. վճ. (վաճառականի) գործակալի տուն:

Faktótum, չ. 38. ամէնաբար, (տան ամէն բանի) հողաբարձու:

Fáktum, չ. 40. իր, իրականութիւն, իրագործութիւն:

Faktúr, էգ. 31. վճ. նամե. —a, էգ. 36. հաշիւ վաճառաց, արձանագիր՝ ցուցակ վաճառաց. — geben ծախուած իրերը ցուցակի մէջ անցընել՝ արձանագրել:

fakturi(e)ren, նբ. 3ա. վճ. (վաճառաց) ցուցակ՝ արձանագիր շինել:

Fakúltas, էգ. 31. անյ. = **Befähigung; facultas docendi** für neuere Sprachen կենդանի լեզուներ ուսուցանելու ընդունակութեան մուրհակ՝ հրամանագիր:

Fakultä't, էգ. 31. theologische ... — կաճառ ուսուցչաց աստուածաբանութեան...:

fakultatív, ած. 6. (հկ. **obligatorisch**) ազատական, ազատութողուցող:

Fakultä'tsstudium, չ. համալսարանական ուսումնք:

falb, ած. 6. = fahl; մաս. բաց գունով՝ աշխէտ (ձի)։ —e(r), ար. 6. աշխէտ (ձի)։ —e, էգ. 35. անյ. չէկ՝ խարտեաշ գոյն։

Fálbel, էգ. 35. Համմասկք (կանանց պարեգօտի քղանցից զարդ)։

fálbicht, fálbig, ած. 6. չէկագոյն, խարտեաշագոյն։

Fálk, ար. 33. նաև —e, ար. 34. ն—ղ. Fä'lklein, չ. 22բ. բազէ (Falco). 2. փխ. er hat ein Auge wie ein — լուսանաչուի է, Արգոսի աչուըններ ունի, արծուի պէս սրատես է. 3. զին. (Ժ. Զ. դարու մէջ գործածուած տեսակ մը թնդանօթ) բազեակ։

fálken|artig, ած. ի. բազէազգի։ —auge, չ. բազէի աչք. բ. փխ. որակն՝ քաջատես աչք։ —beize, էգ. բազէորսութիւն։ —blick, ար. բազէի նայուածք. փխ. սուր՝ Հատու նայուածք։ —haube, էգ. կաշեայ գլխանոց (որսական բազէի)։ —haus, չ. բազէարան, բազէատուն։ —hell, ած. (մեծա)պայծառ, (բազմա)պայծառ։ —jagd, էգ. = Falkenbeize. —jäger, ար. բազէորս, բազէով որս ընող։ —wärter, ար. բազէավարժ։

Fálk(e)ner, ար. 22—. նաև Falkeni(e)r, ար. 22. բազէպան, բազէավարժ։

Fálkner, ար. 22—. = Falk(e)ner.

Falkneréi, էգ. 31. ար—. բազէպանութիւն, բազէավարժութիւն. բ. վարժնակարան, բազէարան. գ. սպասք բազէվարժութեան. 2. բազէորսութեան ծառայք՝ սպասաւորք։

Falkoni(e)r, ար. 20. = Falk(e)ner.

Fall, ար. 13. անկում. փխ. անկում, կործանում. առ—ծ. Hochmuth kommt vor dem —e Հպարտութիւնն անկման կարապետ է. 2. փխ. Knall und — արագ արագ, յանկարծ, յանկարծակի. 3. zu —e bringen զմէկն (ի մեղս) ձգել՝ կործանել. ein Mädchen zu —e bringen աղջիկ մը խարդաւանել՝ թշնամանել՝ առակել. zu —e kommen (աղջկան) իյնալ, խարդաւանուիլ, մեղանչել. 3. փոքրիկ ջրվէժ, քարավազ. մեծ ջրվէժ, սահանք. 4. արջառամահ, անասնամահ, կենդանեաց ջարդ՝ կոտորած. 5. դար, դառ ի թեաւ. փողոցի մ'եզք, դառ ի վայր. 6. դէպք, դիպուածք. gesetzt den — կամ gesetzten —es դիցուք թէ, ի դիպուածի որ. im —e, auf den —, daß կամ —s dies geschähe ի դիպուածի որ այս ըլլայ. auf alle Fälle, auf jeden — որեւիցէ դէպքի մէջ. Das ist nicht mein — իմ գործքս չէ. außer im —e, daß Hindernisse eintreten ի բաց առեալ եթէ արգելք ելլեն. erforderlichen —es առ Հարկի, ի կարօտութեան. außer im —e ի բաց առեալ եթէ. wenn ich in den — kommen sollte, zu... եթէ Հանդիպի որ... im schlimmsten —e, schlimmsten —es առ առաւելն, շատ շատ. 7. բախտի փոփոխութիւն, ձախողանք, դժբախտութիւն. վճ. — e—s Handlungshauses սնղանարկելութիւն. 8. քր. Հոլով. der erste (zweite...) — ուղղական (սեռական...). 9. ար—. բվ. որմնածերպք, քարածերպ. 10. ն—ք. (նաև չ.) առապաստածիր (պարան)։

Fáll|bauer, չ. ար—. վարձք, փանդակակերպ, ծուղակ։ —beil, չ. կիսեդին, գլխատութեան մեքենայ։ —brücke, էգ. շարժական կամուրջ. բ. ամբառնալիք ունեցող՝ Հեծանաւոր կամուրջ։ —endung, էգ. քր. Հոլովման վերջաւորութիւն։ —grube, էգ. ծուղակ, կափուլ, ուռեակ (գետնափոր ստատպատ որոգայթ)։ —holz, չ. (Հովէն) տապալեալ ծառ։ —klinke, էգ. ար—. պատուՀանի փականակ, մղլակ։ —kloben, ար. ար—. բր. ուռանաՀար, դռանաՀար։ —kraut, չ. բվ. = Arnik. —raum, ար. անկման միջոց (մարմնոյ մ'իյնալու տեղեն ըրած միջոց)։ —reep, չ. ն—ք. խելակայմի սանդուղ։ —reif, ած. Հասուն, քաջեփ (պտուղ)։ —schirm, ար. անկարգել, օդապարիկի Հովանոց։ —strick, ար. որ. կափուղ. ուռեակ. մաս. փխ. դարան, որոգայթ. 3—m — legen մէկուն որոգայթ՝ դարան լարել։ —sucht, էգ. ախտ. (յանկարծակի) թալկացում. ջղաձգութիւն, ընկնաւորութիւն, վերնոտութիւն։ —süchtig, ած. 6. վերնոտական։ —süchtige(r), ար. —süchtige, էգ. ընկնաւոր, վերնոտ։ —thüre, էգ. վերնադուռն։ —ton, ար. կանոնաւոր չափ, նուազաւոր չափ—

ժամ: —treppe, էգ. վերնադրան ներքեւ սանդուղք:

Fä'llkessel, ար. ար—. բխ. ժմ. լուծեալ մետաղները մրրացընելու՝ փայլատուցելու կաթսայ: —zeit, էգ. անդրդ. փայտատահարութեան ժամանակ:

fä'llbar, ած. 6. անդրդ. հատանելի, կտրուելի:

Fälle, էգ. 88. դարան, որոգայթ (նաեւ փխ.). J—m eine — stellen մէկուն դարան լարել՝ որոգայթ դնել. in die — gehen թակարդապատ ըլլալ, դարանի մէջ իյնալ, ընդ. փոսն իյնալ. 2. որս. (անասնոց համար) կափուղ, ուղեւակ (նաեւ դյն. Բրդ. Եբփ.). ակալանատ (մկանց). (թռչնոց...) վարմ, ծուղակ, հողքը. թակարդ, երադադան (դայլոց...). բ. փխ. Das ist vielleicht eine — այս դարան մը չըլլայ, դուցէ աոր ներքեւ բան մը դարանեալ ըլլայ. 3. որս—. փակողակ, դռնափակ, մղլակ:

fällen, չբ. ի. 2ծ. իյնալ, անկանել. der Länge nach auf die Erde — ի չորս անկանել, երկայնութեամբ գետին տարածուիլ. փխ. aus allen j—n Himmeln — յանկարծ ի տարամութիւն իյնալ, տխրիլ, տրտմիլ. բ. J—m in die Hände — մէկուն ձեռքը իյնալ, ի բուռն անկանել. in Ohnmacht — վրան մարելիք գալ, մարիլ, թալկանալ, նուաղիլ. դ. J—m zu Füßen — մէկուն ոտքն իյնալ. դ. dies Fest fällt auf Sonntag այս տօնը կիրակի կ'իյնայ՝ կիրակի օր կուգայ. 2. das ist zum auf den Rücken — ապշեցուցիչ բան մըն է. sie l. den Ball nicht auf die Erde — գնդակը գետին չեն ձգեր. փխ. von der Bank — բնական զաւակ ըլլալ, ամուսնութենէ դուրս ծնանիլ. er ist nicht auf den Kopf gefallen մտացի՝ խելացի մարդ մըն է, ապուշ չէ. nicht auf Mund (կամ ընդ. auf's Maul) gefallen ի. լեզուանի՝ խօսող ըլլալ, ափիբերան չըլլալ, ռմ. ճախպատաւոր ըլլալ. mit der Thür in's Haus — յախուռն դործել (կամ խօսել). Das ist ihm (ohne sein Zuthun) in den Schoß gefallen առանց իր աշխատութեանը ձեռք բերաւ. der Würfel ist gefallen վիճակը ձգուեցաւ, վճիռը տրուեցաւ. տոխ. դ. Apfel, 1.; auf den ersten Hieb fällt kein Baum մէկ հարուածով ծառ չիյնար. kein Meister fällt vom Himmel ոչ որ վարպետ կը ծնանի, փութով եւ ջանիքով լաւ կը սորվուի. bei J—m in Ungnade — մէկուն աչքէն ելլել. ea. in die Arme — գիրկընդխառնիլ, իրարու փաթթուիլ. փխ. J—m in die Rede, in's Wort — մէկուն խօսքն ընդհատել՝ կտրել, ընդ մէջ բանից անկանել. դյն. in ein Land — երկիր մ'արշաւել. dem Pferde in die Zügel — ձին սանձէն բռնել. über J. her — մէկուն վրայ յարձակիլ. 3. (յանկարծ՝ բուռն մահուամբ) մեռնիլ, անկանիլ. durch's Schwert — անկանել ի սուր, սրով մեռնիլ. er fiel als Held դիւցազնաբար մեռաւ. er ist auf dem Platze gefallen (դաշտին վրայ...) նա տեղն ինկաւ մեռաւ. անասնոց համար = krepiren; 4. (ճոխութեամբ՝ աստիճանաւ բարոյապէս) իյնալ. sein Ansehen fängt an zu — ճոխութիւնը նուազելու կ'սկսի. չմ. (վաճառատուն) սնանկանալ, սնզանապեկիլ. փխ. dies Mädchen ist gefallen այս աղջիկն անուանարկեալ է՝ պատիւը կորուսած է. ein gefallener Mann մեղուցեալ՝ անկեալ մարդ. 5. վար իջնալ, նուազիլ, քիչնալ. der Barometer ist gefallen ջերմաչափն իջած է. չմ. die Aktien — դրամաթղթոց գինն իյնալ՝ նուազիլ. 6. (յակն) անկանել, աչքի զարնել, նշմարուիլ. Das fällt sogleich (կամ zuerst) in die Augen ամենէն առաջ աչքի կը զարնէ. diese Farbe fällt stark in die Augen այս գոյնը աչքը կը խածնէ՝ խիստ է աչաց. diese Farbe fällt in's Grüne այս գոյնը կանաչի կը զարնէ, ի կանաչ հարկանի. in die Sinne — զգայարանաց ներքեւ իյնալ. in's Gewicht — ծանր ըլլալ, ծանրութիւն ունենալ. 7. (դիւրին...) գալ՝ թուիլ. die Arbeit fällt ihm schwer աշխատութիւնը դժուար կուգայ իրեն. es fällt mir schwer, zu... դժուար է ինձ... (զայս լսել). J—m lästig կամ zur Last — (մէկուն) բեռ՝ ծանրութիւն ըլլալ. 8. լսուիլ. es fiel ein Schuß հարուած մը լսուեցաւ. es fielen beleidigende Reden

von beiden Seiten երկու կողմանէ թշնամեաց խօսքեր խօսուեցան. 9. (անասնոց) ծնանել, ամ. ցընկնիլ, ձագ ելլել. ը. մզ. mir fällt ein Loos ինծի վիճակ մ'ելաւ. es falle wie es wolle ինչ որ հանդիպի. 10. (մասն) իյնալ. —m zum Erbtheile — մէկուն ժառանգութիւն իյնալ. an J. — (ժառանգութեամբ) մէկու մ'անցնիլ. 11. թող տալ, անցնիլ, զանց առնուլ. —lassen, eine Masche — (ատայնանկաց) աչք մը փախցընել, օղ մ'անհիւս թողուլ. seine Meinung — կարծիքէն հրաժարիլ, կարծիքն ի բաց թողուլ. բ. ein Wort — (բառ մը փախցընել բերնէն) անխորհրդաբար անհաճոյ կամ վնասակար բան մ'ըսել. 12. որ. բէ. der Gang fällt senkrecht աս քանուղին երակին ուղղորդ կ'իջնայ. 13. aus dem Schiffe in's Boot — նաւէն նաւակուը իջնալ: — նբ. եւ sich — ֆբ. J. todt — (մէկուն վրայ) իյնալով մեռցընել. sich (որ.) den Arm aus dem Gelenke — իյնալով բազուկը խախտել: —n, որբ. եւ ած. 6. = բայէն ածէն նշանակութեանց հետ. 2. ածբ. —e Sucht = Fallsucht. — չ. 22բ. անյ. = բայէն նշանակութեանց հետ (տ. Fall, 1.). beim — auf die Füße zu stehen kommen ոտից՝ սրունից վրայ իյնալ. (անասնոց)-մահ, ջարդ, կոտորած. նուազում, (ծախու թիւնն) կորանցընելը. սնղանաբեկութիւն, սնանկութիւն. (գնոց) նուազում, (ջերմաչափի...) իջնալը, էջ. 2. ածբ. — e—r Geschwulst ուռեցքին իջնալը, զնատում:

fä'llen, նբ. 3ա. (ծառ՝ անտառ...) կտրել, կոտորել, հարկանել. Holz — փայտ ջարդել՝ կոտորել՝ պատառել՝ ճեղքել. 2. նիզակը խոնարհեցընել՝ հորիզոնական դրից մէջ բռնել. չին. das Bajonnett — սուինը կարկառել՝ երկնցընել. 3. Thiere — մռն. որս. անասուն սատկեցընել, (որսի ատեն) զարնել. 4. J. — զմէկը կործանել՝ կորուսանել. 5. ֆմ. einen Körper — մարմին մը վայրասուզել՝ ընկղմել (քիմիական միաւորութիւնն այնպէս մը լուծել որ նոյն մարմինը գետին իյնայ) 6. ա. e—e Senkrechte auf eine Linie — գծի մը վրայ ուղղաձիգ մը գծել՝ ձգել. 7. ein Urtheil — վճիռ՝ դատաստան մը կտրել՝ տալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակութեանց հետ:

falli(e)ren, չբ. h. 3ա. ըն. սնանկանալ. ֆչ. մզ. սեղանաւորել ըլլալ:

fä'llig, ած. 6. ըն. (որուն վճարելու ատենն) անցած(է), պայմանաժամը հասած (փոխանակագիր), վճարելի. — werden պայմանաժամը հասնիլ:

Fä'lligkeit, իգ. 31. անյ. ըն. պայմանաժամ, ժամանակակէտ:

Falli(sse)mént (ֆալի(ս)մա՞), չ. 20. ըն. սնանկութիւն. ֆչ. մզ. սեղանաւորկութիւն:

fallit, Fallit, ած. 6. եւ որ. 33. ըն. —er Kaufmann, — սնանկացեալ (վաճառական). ֆչ. մզ. սեղանաւորել:

falls, շղ. եթէ..., եթէ որ, ի դիպուածի որ... (հմմտ. Fall, 6.):

fällst, fällt, ահմ. նէր. fallenէ:

falsch, ած. 6. սխալ, սուտ. —er Akkord անմիաբան՝ բաղաձայն դաշնակ. —er Schlüssel անյարմար բանալի. բ. շինծու, նմանեցուցուած, սուտ. —er Diamant սուտ ադամանդ. ֆ. խաբեբայ, կեղծաւոր, նենգաւոր, անհաւատարիմ, մատնիչ. երկերես, երկխօս. auf J. — sein մէկուն դժկամակ՝ գժգոհեալ ըլլալ, մէկուն վրայ ցասնուլ. —es Herz կեղծաւոր՝ երկդիմի սիրտ. 2. ein Wort — aussprechen բառ մ'ուղիղ չարտաբերել. — sprechen, schreiben սխալ խօսիլ՝ գրել. ֆբ. das ist — վրիպակ է, այդ (ոճն) ուղիղ չէ. —e Zähne արուեստական՝ շինծու ակռայ. unter —em Namen պատրուակեալ՝ սուտ անուամբ. —e Karten խարդախեալ քարտէսք. —er Spieler խաղադրուժ: Բ. — որ. (չ.) 20. անյ. սուտութիւն, երկդիմութիւն. ohne — անխարդախ, անմեղ:

fálsch‖klingend, ած. բբժ. անմիաբան՝ չարաձայն (նուագ): —münzer, որ. սուտ դրամհատանող՝ թափող, դրամանենգ: —münzerei, իգ. դրամանենգութիւն. — treiben դրամանենգել, սուտ դրամ հատանել: —schreibung, իգ. կեղծագրութիւն: —schwörer, որ. երդմնահար,

Digitized by Google

աստերգութ։ —spieler(in, էգ.), ար. խաղագողութ։

fä'lsch|en, նբ. 3ա. եւ 3ֆ. Նենգութեամբ նմանցընել. խանգարել, նենգել, խարդախել. այլակերպել, ապականել. Karten — քարտէսները խարդախել։ — ը. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. Նմանեցուցում. խանգարում, խարդախում, ապականելը. 2. Ձայն. —ung, էգ. էրէ. Նենգեալ նմանութիւն. — von Urkunden խարդախեալ մուրհակ։

Fä'lscher, ար. 22ա. —in, էգ. 31. նենգիչ, խարդախող. (Հրովարտակաց՝ գրոց) խարդախութեամբ նմանեցուցիչ։

Fälschheit, էգ. 31. խարդախութիւն, նենգութիւն, ստութիւն։

fä'lschlich, ած. 6. սուտ. Մ. —, —erweise ստութեամբ, խարդախութեամբ, խաբեբայութեամբ։

Falsét(t), ը. 20. —stimme, էգ. 35. Երժ. Նուրբ՝ սուտ՝ կեղծ՝ կանացի ձայն։

Fálsum, ը. 40. ein — begehen խարդախել, խարդախութիւն՝ նենգութիւն ընել։

fáltbar, ած. 6. ծալելի, կրկնելի, դիւրակոր։

Fálte, էգ. 85. Նաղ. Fä'ltchen, Fä'ltlein, ը. 22բ. կրկնուած, ծալուած, փոթուած, խորշք. դարձուած. —n werfen խորշ քաշել, փոթել, կրկնել, խորշխորշել. sich in —n legen խորշ խորշ ըլլալ. փոթիլ. կրկնիլ. 2. (մորթոյ) խորշոմութիւն, խորշք. die Stirn in —n ziehen ճակատը խորշոմեցընել՝ խորշ խորշ ընել. 3. (լոյսը բեկանող հատոր նիւթի մը) բեկած, տեղի բեկման. սուտ խորշք, կրկնուածք. (կերպասուց) խորշ, փոթ. (զգեստի) դոգաւոր խորշ. հանգոյց, ուռեցընելը. (ապանելեաց) ծալած, կրկնած. զգեստը հանգրիճելով՝ ամփոփելով յառաջ եկած փոթուածք։

fä'lteln, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. (sich) — խորշ խորշ ընել, ծալել, կրկնել. ծալուիլ. խորշխորշուիլ. ար. փոթել, խորշխորշան կարել։ — ը. 22բ. անյ. խորշած, ծալած, փոթուած։

fált|en, նբ. եւ sich — էբ. 3բ. (դերբ. անց. նաեւ gefalten) Նամակ՝ կտաւ՝ լուացք ծալել, կրկնել. ծալուիլ, կրկնիլ. 2. դանդուր՝ խորշաքաղ ընել. sich — կտաւեղինաց խորշուիլ՝ ծալելու ատեն խորշ ըլլալ. 3. die Hände — ձեռքերը մածուցանել, ձեռն ի ձեռն կցել։ — ը. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բայէն Նշանակութեանց Հետ։

Fälten|drücker, ար. ար. փոթիչ (գործի)։ —kleid, ը. խորշխորշան պարեգօտ։ —magen, ար. = Blättermagen. —reich, ած. բազմածալ։ —schnecke, էգ. ին. գլան, գլանաձեւ խեցեմորթ (Voluta)։ —voll, ած. խորշխորշան, բազմախորշ։ —wurf, ար. ար. Նկր. խորշակերտութիւն, խորշագործութիւն, փոթ՝ ծալք նկարելը՝ քանդակելը։

Fálter, ար. 22ա. ին. թեփաթեւ. (Տես. Tag.)— (ցորեկուան) թիթեռ։

fáltig, ած. 6. խորշաւոր, ծալածոյ, կրկնածոյ. խորշոմեալ՝ թարշամեալ (ճակատ)։ ...faltig, ...fältig, = ...fach (տ. Fach).

Falz, ար. 20. —e, էգ. 35. ար. Երկ. փայտի... եզերքին խորունկցուած մաս, խրամ. (փորուածք՝ որուն մէջ փեղկ մը կը շարժի) փողաձեւ փորուած, ակօսաձեւ ճեղքուած. ակօս (տախտակին շերտերուն կամ կողերուն վարի փորուած մասն՝ որուն մէջ յատակին տախտակները կ'ագցընեն). Bretter mit —en zusammenfügen եռանկիւն փորուածներով տախտակներն իրարու ագուցանել՝ կցել։

Fálz|bein, ը. ծալոց. (թուղթ) ծալելու ոսկր. գղ. հատոց։ —eisen, ը. ար. դուր (որով փայտի վրայ ծակ կը բանան). 2. Երկ. քերիչ, (խաղախորդի) դանակ։ —hobel, ար. ար. քերոց։ —maschine, էգ. ար. ծալոց, ծալելու մեքենայ։

fálzen, նբ. 3գ. (նամակ...) ծալել. ար. die Bogen — (կազմարարութեան մէջ) թերթերը ծալել. (իջաթերթերը գրքի մէջ) զետեղել. 2. ար. (տախտակ...) ակօսաձեւ փորել, վրան եռանկիւն փորուածներ բանալ. տախտակի շերտերուն վրայ ակօսաձեւ փորուած շինել.

Digitized by Google

ոգ. հաւաքել, տապուած թեր-թերը կարգաւ ժողվել. 3. որս. die Häute — մորթերը քերթել՝ մա-զանց ընել։ — չք. b. որս. = bal-zen. — չ. 22բ. անյ. = Նբ. բայէն նշանակութեանց հետ։

Fälzer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. որս. (գիրք…) ծալող։

fälzicht, ած. 6. փորոգած, ակօ-սաձեւ փորուած ունեցող։

fälzig, ած. 6. երկանկիւն փորուած ունեցող, ակօսաւոր։

Fáma, յգ. ան. էգ. 28. յօգուտ. 36. անյ. դյք. Համբաւ (նաեւ՝ պատկեր նորա)։

familiä'r, ած. 6. ընտանի. — thun համարձակութիւն առնուլ, ըն-տանեբար վարուիլ։

Familiár|is, ար. 39. (յգ. —es) պաշտօնեայ հաւատարմութեան՝ հետազօտութեան ատենի։

Familiaritä't, էգ. 31. ընտանու-թիւն։

Familie, էգ. 35. ընտանիք, տուն, գերդաստան. փխ. եւ կն. ազգ, ցեղ, տեսակ, տոհմ (տնկոց…). 2. in diesem Hause wohnen drei —n այս տունս ե-րեք ընտանիք՝ տնուոր կը բնա-կին. keine — h. անորդի ըլլալ։

Familien|anzeigen, էգ. յգ. = Fa-miliennachrichten. —fehler, ար. ժա-ռանգական՝ ընտանեաց պակասու-թիւն։ —gut, չ. աւանդ տրուած ժառանգութիւն։ —handel, ար. (հկա. Staatshandel) առանձնական գործառնութիւն։ —kreis, ար. ըն-տանեաց գիրկ, տուն, ընտանիք։ —los, ած. անտոհմ, անտուն, անըն-տանիք։ —nachrichten, էգ. յգ. (լրա-գրոց մէջ…) ընտանեկան լուրք (չ. օր. ամուսնութիւնք՝ մկրտու-թիւնք եւ մահ)։ —umgang, չ. ըն-տանեկան հաղորդութիւն. բ. — haben ընտանեկան կցորդութիւն ունենալ։ —weise, մ. ընտանեօք, տոհմաբար։ —wesen, չ. ընտանիք։

famós, famö's, ած. 6. ընդ. ա-նուանի, հոյակապ, հռչակաւոր. ընտիր, սքանչելի. խոշոր, մեծ։

Fámulus, ար. 39. ծառայ։

Fanátiker, ար. 22ա. —in, էգ. 32. մոլենախանձ, մոլեռանդ, կրօնա-մոլ։

fanátisch, ած. 6. մոլեռանդա-կան, մոլի, կրօնամոլի։

Fanatismus, ար. 27. մոլեռան-դութիւն, մոլենախանձութիւն։

fand, անց. fä'nde, ստորգ. անկ. finden է։

Fáng, ար. 13. անյ. որս. einen guten, unverhofften — thun (նաեւ փխ.) լաւ որս մ'ընել. 2. (որս.) թա-կարդ (որով բան մը կ'որսացուի), ծուղակ, վարմ, ուռկան, արձուկ (ձկանց). 3. ար. յգ. ժանիք, ա-տամունք, մագիլք (վարազի՝ փղի). (յափշտակող թռչնոց…) մագիլ. արկեւառք, ճիրան, ճանկուռ, ամ. ճանկ. բ. = Fangzähne; 4. որս. (որ-սի զէնքով տրուած) հարուած։

Fáng|arme, ար. յգ. կն. պողիպո-տաց բազուկ։ —ball, ար. ափուճ, (խաղ) գնդախաղ. բ. (խաղալու) ափուճ, գնդակ. փխ. խաղալիկ։ —damm, ար. որս. ջրարգել թումբ։ —eisen, չ. որս. երագագան, երկա-թի ծուղակ. բ. (որսորդի) սուին։ —fuß, ար. ճանկ, ճիրանք, մագիլ։ —garn, չ. ցանց, հաղէք։ —geräthe, չ. յգ. —gestelle, չ. յգ. որս. որսի կազմածք։ —heuschrecke, էգ. կն. հարցուկ կամ պաշտօնաւոր (Mar-tis)։ —hund, ար. որս. որսական բա-րակ, քերծէ։ —leine, էգ. որս. (շան) տոռն, շուան։ —reuse, էգ. որս. ձկնորսութեան կողով, ողորմա-հիւս սակառի։ —stein, ար. մէգ. յշպ, յոգի, շիցք, ճան (= Gip(p)s-stein)։ —strick, ար. որս. = Fangleine; բ. = Fallstrick. —zähne, ար. յգ. կն. (շան եւ ձիոց) կեռիք. (վարազի) ժանիք՝ մրիժակք։

fángen, նբ. 2կ. (անկ. fing) բռնել. (դարանով՝ ծուղակով՝ խաբէու-թեամբ) որսալ, ըմբռնել. Feuer — բորբոքիլ, բռնկիլ, ընդ. կրակ առնուլ. առկ. wer Den — will, muß früh aufstehen կամ sehr schlau sein ա-ղուէսն ագռաւու ձեռքն չ'իյնար. խորամանկը բռնելու համար խո-րամանկագոյն ըլլալու է. mit gefan-gen, mit gehangen գողն եւ գողակիցն ի նմին պատժի կան. 2. որս. auf der Leimruthe mit Vogelleim — (gefangen werden) սատղել, սատղով բռնել (ըմբռ-նուիլ). mit dem Streichgarne — խաղ-բակել, թակարդապատ ընել. փխ.

Digitized by Google

er giebt sich noch nicht gefangen (թէեւ պարտուած է, սակայն) դեռ անձնատուր չըլլար. առծ. mit Speck fängt man Mäuse մկները ճարպով կ'որսացուին. մարդն իր տկարագոյն կողմէն պէտք է շահիլ. 3. e—e Krankheit — անկանել յախտ. Grillen — հրէշներ ստեղծել, անգոյ բաներ երազել: sich — ֆբ. ըմբռնիլ, բռնուիլ. փխ. sich in seinen eigenen Worten — իր անձին փոս փորել, իր խօսքով բռնուիլ՝ որսացուիլ: — չ. 22բ. անցք. = Fang, 1.

Fä'nger, ար. 22ա. բռնող, ըմբռնող, որսացող. փխ. յանկուցիչ, մագիչ. 2. որս. = Hirschfänger; 3. յգ. = Fangzähne; 4. ար—. նաեւ գրգ. մեքենամբարձ գործի, բան մը բռնելու կազմածք. 5. (մակաճնական գնդամուղի մէջ) դիւրաւ ծակ ինկող գնդակ, դիւրամուտ գնդակ:

fängst, fängt, սհմ. ներ. fangen:

Fánni(y), յր. ան. իգ. 38. = Franziska.

Fant, ար. 20. եւ 13. երիտասարդ, (դիւրաւ հրապուրելի) թեթեւամիտ, ընդ. թեթեւսոլիկ. ֆչ. մփ. քծնող երիտասարդ:

Fantasie, իգ. 31. երեւակայութիւն. 2. խանդ, յանկարծական բերում, ուժին. երժ.՝ խանդերգ. 3. մտացածին՝ ցնորական վէպ:

fantasieren, չբ. h. 3ա. զառանցել, ցնորել, դանդաղել, բանդագուշել. 2. երժ. առ յափոյ՝ յանկարծական երգ յօրինել: — չ. 22բ. անցք. զառանցութիւն, բանդագուշանք. երժ. յանկարծական յօրինուած երգոց:

Fantasmagorie, իգ. 31. ուրուացուցութիւն, ուրուական պատկերներ ցուցընելը:

fantasmagórisch, ած. 6. ուրուացուցական, ուրուապատկերպարան, ուրուատեսիլ: |խեղախեռ:

Fantást, ար. 33. այր խեռաբարոյ՝

Fantasterei, իգ. 31. խեղախեռութիւն, անհեթեթութիւն:

Fantástiker, ար. 22ա. ցնորագիր, մոքէն հնարագիւտ նկարիչ:

fantástisch, ած. 6. ցնորական, անհեթեթ, երեւակայոտ, երեւակայական:

Fantóm, չ. 20. ուրուական ոգի, ամ. խպըլիկ. 2. ստուեր, խուճապք, ցնորք, խօլական ցնորք, բանդագուշանք:

faradisi(e)r|en, նբ. 3ա. բժշ. ներածչաւ բժշկել, (բժշկելու համար) ներածիչ գործածել: — չ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. ներածչաւ բժշկութիւն, ելեկտրաներածում:

Fárb|holz, չ. ար—. գունաւորիչ փայտ: —läufer, ար. ար—. նկր. գրգ. գեղափոխիչ, թանաք տարածելու փայտեղէն գործիք: —los, ած. (հմմտ. bunt) անգոյն, աներանգ. փխ. պարզ՝ անզարդ (ոճ): —losigkeit, իգ. անգոյն ըլլալը, անգունութիւն: —stoff, ար. —substanz, իգ. երանգ, գունաւորիչ նիւթ:

Fárbe, իգ. 35. գոյն. 2. die — halten լաւ ներկուած ըլլալ, ներկ բռնել. փխ. սերտ՝ հաւատարիմ (քաջակամ) ըլլալ. փխ. die — wechseln շրջջել զկարծիս, ուրիշ կողմն անցնիլ. բ. նկր. գ. auftragen, նբ. 3. (Misch.)— երանգ, գունոց խառնուածք. գունաւորում, գոյն տալը. գ. ար—. die — ist noch frisch նկարն տակաւին նոր՝ թաց է. գ. (քարտախաղաղու) կոտրիչ, համագունակ (գծ. գօղ). fehlende — պակսող գոյն (քարտախաղաղու). գ. bedienen, նբ. 4. եւ bekennen, նբ. 2.; փխ. — bekennen պատրուակը մէկդի տանուլ, իր կարծիքն... յայտ յանդիման՝ համարձակագէմ ըսել, ինք զինքը յայտնել. 3. (Haut.)— (ձիոց՝ շանց ... մազի) գոյն. 4. ար—. այլեւայլ արուեստներու գունաւորիչ նիւթ. գրգ. սեւագեղ (տպագրութեան թանաք). վիմագեղ (քարի վրայ տպագրելու՝ վիմագրութեան թանաք). 5. որս. խհ. արիւն. 6. (նաեւ Färbe) նարօտաներկութիւն. բ. ներկարան, ներկանոց:

Färbe||brett, չ. ար—. գրգ. մելանատ: —haltend, ած. չգունատող, գոյնը պահող: —kasten, ար. ար—. գրգ. մելանատ (տպագրելու համար սեւագեղը մէջը դրուած տփանձեւ կազմած): —reiber, ար. ար—. = Farbenreiber.

Fä'rbe, իգ. 35. = Farbe, 6.

Digitized by Google

Fä'rbe‖bad, չ. արհ. —flotte, իգ. արհ. ներկելու հեղանիւթ։ —kessel, ար. արհ. ներկարարաց կաթսայ։ —kunst, իգ. նարօտաներկութիւն, նարօտաներկութեան արուեստ։ —küpe, իգ. արհ. կարաս։

fä'rben, նբ. 3ա. գունաւորել. գոյն տալ. 2. արհ. ein Zeug — նիւթ մը ներկանել՝ գունաւորել. in der Wolle — բուրդ ներկել. փխ. ein in der Wolle gefärbter Radikaler չարաչար՝ խիստ արմատական։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գոյն տալը, գունաւորում. ներկում, ներկուած. 2. ձայն —ung, իգ. գունաւոր ըլլալը, գունաւորութիւն, գոյն, երանգ, խառնուած (գունոց)։

Färben‖bild, չ. բնգ. գունաւոր պատկեր։ —blindheit, իգ. գոյն չզանազանելու աչաց հիւանդութիւն։ —brett, չ. նկր. դեղատ, երանգապնակ (նկարչաց գոյն խառնելու տախտակ)։ —buchdruck, ար. արհ. գունաւոր տպագրութիւն։ —druck, ար. արհ. (հմմտ. Schwarzdruck) գունաւոր տիպ՝ դրոշմում։ —gebung, իգ. ներկուած, գունաւորելու՝ ներկելու եղանակ։ —grund, ար. նկր. արհ. գունոց աստիճան՝ դաշնակ։ —klavier, չ. բնգ. ակնային յարադաշնակ։ —klecksel, ար. փցուն՝ ձաբռտող՝ յոռի նկարիչ։ —litographie, իգ. (հմմտ. Schwarzlitographie) գունատիպ վիմագրութիւն։ —reiber, ար. արհ. լեառն. բ. լեսող (մարդ)։ —reich, ած. բազմագոյն, գոյնագոյն։ —sehen, չ. ախտ. գունատեսութիւն։ —spektrum, չ. ֆզն. բնգ. = Farbenbild. —spiel, չ. փողփողում՝ շողշողում՝ երփն երփն հարկանելը գունոց։ —stift, ար. գունաւոր կապարագրիչ։ —teppich, ար. բազմագոյն՝ նարօտանկար գորգ։

Fä'rber, ար. 22ա. —in, իգ. 31. նարօտաներկ, ներկարար։

Fä'rber‖baum, ար. բս. սպարակ (աղտորագգի ծառ մը) (Rhus cotinus)։ —eiche, իգ. բս. նարօտական կաղնի (Quercus tinctoria)։ —flechte, իգ. բս. ռոկեղ (Rocella tinctoria)։ —ginster, ար. բս. նարօտական կենիստայ, մոչի նարօտաներկաց (Genista tinctoria)։ —lack, ար. քմ. լաքայ. գաժի խէժ։ —röthe, իգ. բս. տորոն (Rubia tinctorum) = Krapp. —waid, ար. բս. լրջարայս, լրջու (Isatis tinctoria)։ —wau, ար. բս. դեղնագոյն յափուկ. ալամահրի (Reseda luteola)։

Färberéi, իգ. 31. նարօտաներկարան, ներկոց. բ. նարօտաներկութիւն. գ. ներկուած, ներկելը։

fárbicht, ած. 6. = farbig, ած.։

fárbig, ած. 6. գունով, գունաւոր։ ...farbig, չ. 0. ein— միագոյն, համագոյն։ —e(r), ար. —e, իգ. 6. (այր՝ կին) գունեան (հմմտ. Weißer)։

farci(e)ren, նբ. 3ա. խհ. (հաւ... մը) մսով համեմանքներով լեցընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. (հաւ...) լեցընելը։

Farin, ար. 20. քմ. —zucker, ար. 22ա. մի անգամ զտեալ շաքար։

Farináde, իգ. 35. քմ. = Farin.

Farm, իգ. 31. ար. 20. (աշ. Ամերիկայի մէջ) ագարակ, կալուածք, միճակ։

Fármbesitzer, ար. կալուածատէր, հողատէր։

Fármer, ար. 22ա. վարձակալ։

Farn, ար. անփխ. բս. պտեր (Filix). — յգ. (իբր սեռ) ձարխոտազգի տնկեր։

Fárnkraut, չ. 7. = Farn.

Fáro, ար. 38. փարոս, լուսատու աշտարակ (= Leuchtthurm). 2. — von Messina Մեսինայի նեղուց։ — չ. 38. փարաւոն (քարտախաղ մը). 3. փարոն (ընդդիմական դարեջուր)։

Farr, ընդհ. ար. 33. ցուլ։

Fárren, ար. անփխ. բս. = Farn.

Fársch, ար. 20. Farse, իգ. 35. խհ. յօշուած՝ ծեծած շամփն կամ թըլթընջուկ։

Fä'rse, իգ. 35. երինջ։

Fä'rsenkalb, չ. 7. որթ, որթուկ, հորթիկ։

Fasán, ար. 20. կամ 33. փասիան։

fasán(en)‖artig (Vögel), ած. յն. փասիանազգի (թռչունք)։ —beller, ար. արհ. փասիանակալ քերծէ։ —garten, ար. —gehege, չ. —haus, չ. փասիանոց։

Fasanerie, իգ. 31. փասիանոց։

Digitized by Google

Fasces, ար. յգ. անփփ. նաեւ —bündel, չ. 22ա. հ. դր. — der Liktoren խրձունք (Հռոմայեցւոց հիւպատոսներու... իբր իշխանութեան նշանակ գաւազանի տրցակ)։

Faschine, էգ. 35. զին. ճրտ. ոստոց խուրձն, ճեղան. զին. (խրամներու) խուրձն։ —nmesser, չ. դաշունանձեւ սուր (Թնդանօթաձիգ զինուորաց)։

Fasching, ար. 20. բարեկենդան։

Faschings|ochs, ար. պարարտ եզն (մասխածառաց Գերմանիոյ փողոցներու մէջ շրջեցուցած եզն՝ զոր յետոյ հացագործաց հետ կ'ուտեն)։ —scherz, ար. —thorheit, էգ. կամ ընդ. —narrethei, էգ. բարեկենդանի յիմարութիւնք։

faschini(e)r|en, նբ. 3ա. զին. խուրձ կապել, խրձնել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. տրցակ կապելը, խրձնում։

Faschini(e)rer, ար. 22ա. զին. խրձող, տրցակ կապող։

Fase, էգ. 35. մազմզուկ, մանր թել։

Fasel, ար. 38. էգ. 35. անյգ. սերունդ, աճում։

Fasel|bock, ար. խոյ։ —hans, ար. ընդ. այլանդակ, զառանցեալ, բալաղկոտ։ —hengst, ար. յովատակ։ —liese, էգ. ընդ. զառանցեալ կնիկ։ —schwein, չ. գոճար (խոզաբուծութեան համար սնուցուած արուխոզ)։

Faselei, էգ. 31. բանդագուշանք, զառանցութիւն, բարբանջութիւն. 2. (անխորհուրդ եւ անմիտ գործողութիւն) անմտութիւն, անհանճարութիւն։

Fas(e)ler, ար. 22ա. = Faselhans.

faselhaft, faselig, ած. 6. անխորհուրդ, անհանճար, անմտական, թեթեւամիտ, յեղյեղուկ։

Faselhaftigkeit, էգ. 31. անհանճարութիւն, անմտութիւն, անխորհրդութիւն, թեթեւամտութիւն։

faseln, նբ. եւ sich — չբ. = fasern. — չբ. հ. ձագ բերել՝ հանել. ցնկնիլ. 2. դատարկապորտ շրջիլ՝ թափառիլ. ը. մփ. (տենդագցելոյ պէս) բանդագուշել, զառանցել, ցնորել, դանդաչել. թեթեւամտութիւն ընել։

Faser, էգ. 35. = Fase; 2. —n (մսոյ՝ դեղուղի...) մանրաթելք, նեարդք. 3. էրն. անդղ. եւ փլ. մազմզուկք, նեարդք, մանրաթելք։

faser|artig, ած. մազմզըկային, նեարդանման։ —bänder, չ. յգ. անդղ. կապ, ոսկերաց... նեարդական յօդակապ։ —gewebe, չ. անդղ. եւ փլ. նեարդապատ հիւսուած։ —masse, էգ. միս, խիւս (պտղոց...)։ —nackt, ած. = fadennackt. —pilz, ար. փլ. նեարդական բորբոս, մգլած։ —stoff, ար. քմ. բնանեարդ։

Fä'serchen, չ. 22բ. ն-ղ. Faserk։ մանրաթել, թելուկ. (Muskel-, Wurzel-)— նեարդիկ, մազմզուկ։

fas(er)ig, ած. 6. մազմզկոտ, բազմաթել, նեարդալից, նեարդապատ։

fasern, նբ. եւ sich — չբ. 8ա. (մազմզուկները) քակել, ծուատել, քրքրել (տ. ausfasern)։

Faß, չ. 8. յգ. անփփ. walzenförmiges — տակառ. großes, bauchiges — մեծ տակառ. 2. (փոքր տակառ, նախշոր մածառաց համար) տակառակ. — Butter կոգետակառ, ռմ. քուղայ. (Stück)— (4 կեղթ) չորեքմոդ տակառ. մոդ՝ կեղթ մը տանող տակառ. 3. էի. ընդ. տակառ, յոյր մարդ. Բ. տ. ausschlagen, նբ. 8. եւ Boden, 4.

Faß|band, չ. ար-. տակառաշերտ, տակառի կող։ —bier, չ. տակառի գարեջուր (հկ-նղ. Flaschenbier)։ —binder, ար. ար-. տակառագործ։ —boden, ար. ար-. (տակառի) յատակ։ —daube, էգ. ար-. տակառաշերտ։ —hahn, չ. տակառի ծորակ։ —lager, չ. կոճղ, հաստատուն (տակառի)։ —reif(en), ար. ար-. տակառի դող (երկաթեայ կամ փայտեայ շրջանակ)։

faßbar, ած. 6. ըմբռնելի, բռնելի (տ. fassen). 2. = begreiflich.

Fä'ßchen, չ. 22բ. ն-ղ. Faßk. ՎՃ. տակառակ, շնդուկ. ռմն. (կոդւոյ) քուղայ։

faſſ|en, նբ. 3փ. (Երրորդ դէմք եզ. ներկայի՝ նաեւ fäßt) բռնել, ըմբռնել. 2. mit der ganzen Hand, mit der Faust — (զմէկն) բռամբ ունել, բուռն հար-

կանել. Ց. beim Kragen — վզէն ո-ձիքէն բռնել, ձեռն զօձևոր ուրուք արկանել. ich will ihn schon —! (սպառնալիք) Հարկաւ օր մը ձեռքս կ'անցնի. Ց. — վզէկը ձերբակալել՝ արգելուլ. Abneigung gegen Ց. — մէկուն հակամիտել. Zuneigung zu Ց—m — մէկուն հետ կապուիլ, մէկուն միտութիւն ունենալ. e—n Vorsatz — միտքը յառաջադրութիւն մը դնել. 3. տախտակը... լեցընել (դարեջուր գինի...), տախտակել (տ. einfassen, նշ. 3.). 4. ոսկ. = einfassen, նշ. 1. և 2.; e—n Edelstein — գոհար մը յեռուլ՝ ընդելուզել՝ ակնակապճի մէջ հաստատել. 5. առնուլ, բովանդակել, պարունակել. = enthalten, նշ.; dieser Saal faßt hundert Menschen այս սրահը հարիւր հոգի կ'առնու. 6. = begreifen, նշ. 8.; den Sinn einer Stelle — խօսքի մ'իմաստն իմանալ՝ ըմբռնել. einen Gedanken — գաղափար մը յղանալ. et. in's Auge — աչքը բանի մը վրայ սեւեռել, բան մը նկատել. Ց. scharf in's Auge — անքթիթ՝ յառեալ աչօք մէկուն նայիլ. 7. (քանի մ'ոճով մը տալ.) seine Meinung klar, bestimmt — միտքն որոշ բացատրել, բացայայտ գրել. bitte fassen Sie sich kurz կ'աղաչեմ, կարճ ըրէք, ըստ. կարճ կապեցէք՝ կտրեցէք: sich — ձք. տ. — նշ. 7.; 2. sich mit Ց—m — մէկուն հետ գիրկընդխառն կռուիլ՝ ոգորիլ, ըստ. ձեռք ձեռքի գալ. 3. (ինք զինքը) բռնել, զգաստանալ, յուզմունքն անցնիլ. sich wieder — հանդարտիլ, խաղաղիլ. 4. (et.) faßt sich, läßt sich — կը հասկցուի, կ'իմացուի: — չք. ի. ոսկ. (ժամանոնց և կամարաքարանց) զիրար բռնել, խառնել ընդ միմեանս, շարամանել: — gefaßt, ընդ. անց. և ած. 6. = քոյլն ամէն նշանակ—ներանց. հետ. հանդարտ, խաղաղացեալ. միտքը դրած, որոշած, հաստատուն. auf et. gefaßt sein բանի մը տրամադրեալ՝ պատրաստեալ ըլլալ: — չ. ոչք. անյ. —ung, էգ. 31. բռնելը, ձերբակալութիւն, արգելում, կասեցուցում. տախտ. լեցընելը, տախտակելը. յեռում, ընդելուզում (ականց). ագուցում, շարամանում. ըմբռնում, իմացողութիւն. բացայայտելը, որոշում. 2. գոյն —ung, էգ. = Einfassung; — eines Schmuckes զարդի մը կապիճ, ակնակապիճ, շրջանակ. ք. սրտի տրամադրութիւն. հանդարտութիւն, խաղաղութիւն. Ց. aus der — bringen մէկուն համբերութիւնը հատցընել, խաղաղութիւնը կորուսանել տալ. aus der — kommen ինք զինքը չկարենալ բռնել, վրդովիլ. ձ. = Fassungsgabe.

fä'sserweise, մ. տակառ տակառ, տակառներով:

Fä'ßlein, չ. ոչք. նուզ. Faßը = Fäßchen.

fäßlich, ած. 6. ըմբռնելի, հասանելի, իմանալի, պայծառ (հմմտ. begreiflich). փոխ. ձլ. (միտք) յղանալի:

Fäßlichkeit, էգ. 31. անյ. ըմբռնելիութիւն, հասանելիութիւն, իմանալիութիւն. փոխ. ձլ. (միտք) յղանալի ըլլալը, յղանալիութիւն:

faßt, fäßt, տ. ներկ. նեղ. fassen:

Fässungs|gabe, էգ. ընդունակութիւն՝ բաւականութիւն մտաց: —kraft, էգ. —vermögen, չ. հասողութիւն, ըմբռնելու կարողութիւն. փոխ. ձլ. հասողութիւն, իմացութիւն. Das geht über meine — իմ կարողութենէս վեր է, զայս չեմ կրնար ըմբռնել:

fast, մ. = beinahe. 2. — nichts գրեթէ ոչ ինչ. — nur գրեթէ միայն... (ինքն տեսու.):

Fastnacht, էգ. վեր երեքշաբթի. Sonntag vor — բուն բարեկենդան. Sonntag nach — երկրորդ կիւրակէ աղուհացից. 2. բարեկենդան:

Fástage (...տաժը'), էգ. 35. տակառ (գինւոյ...) ... ... Fustage.

Fáste, էգ. 35. ... ... —n, էգ. ... և յ. ... պահք (տ. Fasten, չ.). 2. աղուհացք, մեծ՝ քառասնօրեայ պահք:

fásten, չք. ի. 3ք. ծոմել, ծոմ պահել (ի կերակրոց ժուժկալել). ք. պահել, պահք պահել՝ բռնել: — չ. ոչք. անյ. ծոմ, պահք:

Fásten... տ. Faste...

Fáster, ... —in, էգ. 31. ... großer —, große —in խիստ պահող:

Digitized by Google

Fasz̧ikel, ար. (չ.) 22ա. անթանոցիկ (չափ խոտոց)։

Fáta, իգ. 31. (յգ. Fate) = Fee; եղն. բնգ. —morgana, իգ. 38. կըրկներևոյթ, օդապատկեր։

fatál, ած. 6. ընդ. Հակընդդէմ, տաղտուկ, դժնդակ, աղխտական, ձախող։

Fatalismus, ար. 27. ճակատագրութիւն, բախտաբաշխ կրօնք։

Fatalist, ար. 33. fatalistisch, ած. 6. ճակատագիր ընդունող, ճակատագրեան (գ.), ճակատագրական (ած.)։

Fatalitä't, իգ. 31. ճակատագիր, իմարմն. բ. աղէտք։

Fátum, չ. 35. ճակատագիր, իմարմն, բաշխք, բախտ, որոշեալ կապեալ Հրամանք։

fáuchen, չբ. 3ա. h. (կատուի...) մլաւել, նուալ։ — չ. 22բ. անյգ. ich kann das — der Katzen nicht leiden կատուներուն մլաւելը՝ ամ. նըւնըւալնը չեմ կրնար տանիլ։

fául, ած. 6. փտեալ, նեխեալ. —es Fleisch in Wunden վիրաց փուտ՝ տորոտեալ մսան. 2. —es Fleisch նեխեալ՝ հոտած՝ ապականած միս. բ. ախփ. —er Zahn փտած ակռայ. գ. նուր. —e Küste վտանգաւոր ափունք (ըի խոթոմք եւ աւազակոյտերով). —es Schiff գանդաղաղացնաց նաւ. (նաւ՝ որուն ջրոյ մէջ եղած յատակին վրայ սարք եւ մամուռ բուսած է եւ ատկէ պատճառեալ գանդաղաքայլ կ'երթայ). 3. փխ. ընդ. Das sind —e Fische, Redensarten բարբառք ու պատճառանք են, սուտ ու պատրուակ է, փուճ խօսքեր են. J. auf —em Pferde finden = J. auf fahlem Pferde finden տ. fahl; —er Junge, —er Kopf չարաճճի, սատահակ (հմմտ. Bruder, 2.). —e Witze այլանդակ կատակք. —er Zauber = —e Fische; die Sache ist — գաղիր՝ անպատիւ գործք մըն է. 4. վճ. (հմմտ. fein) անտաշ, անյղկ. 5. ծոյլ, անգործ, դատարկակեաց. փխ. sich auf die —e Haut (Seite) legen պղերգութեան զարնել, հատանել ի ծուլութիւն. —er Knecht (Հաշիւը դիւրացնելու համար գծերով տպուած տետրակ) կարգապիր, հաշուապիր։ —e(s), չ. 6. փտութիւն, փուտ, նեխեալ մասն։ —e(r), ար. —e, իգ. 6. ծոյլ, պղերգ (տ. Faulenzer, 1.)։

Fául‖baum, ար. տկ. բեկանենի (Rhamusfrangula)։ —beere, իգ. տկ. բեկանենւոյ հատապտուղ։ —bett, չ. անկողին հանգստեան։ —butte, իգ. —bütte, իգ. ար—. (թղթագործաց) թղթոյ փտարան։ —fieber, չ. ախտ. բորբոքային ջերմն։ —fleckig, ած. փտութեան բիծ ունեցող։ —pelz, ար. ընդ. ծոյլ, դանդաղկոտ։ —thier, չ. կն. յամրուկ, յամրագնաց անասուն (Bradypus)։

fáulbar, ած. 6. փտելի, ապականելի։

Fáulbarkeit, իգ. 31. փտելի ըլլալը, ապականելիութիւն։

Fä'ule, իգ. 35. փտութիւն, փուտ, տորորում (տ. Fäulniß)։

fául‖en, չբ. h. 3ա. փտիլ, տորոտիլ. նեխիլ, բորբոսիլ. 2. (մայ...) ապականիլ, ժողխիլ, ընդ. աւրուիլ. ախփ. (ոսկերաց) փտիլ։ — 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. փտութիւն, տորորում, նեխում, ապականութիւն, ընդ. աւրուիլ։

fáulenzen, չբ. h. 3գ. դատարկ պարապորդ՝ անգործ կենալ, դատարկանձն ըլլալ։

Fáulenzer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ծոյլ, պղերգ, դատարկակեաց, դատարկանձն, անգործ. 2. = fauler Knecht (տ. faul, 5.); տողաչար. 3. թիկնոցակ, աւանց բազկաց աթոռ. 4. գլանաձեւ բարձիկ, բազմոցի բարձ։

Fáulenzerleben, ար. դատարկակեաց կեանք։

Faulenzeréi, իգ. 31. դատարկակեցութիւն, ծուլութիւն։

Fáulheit, իգ. 31. ծուլութիւն, դատարկանձնութիւն, դատարկաշրջութիւն։

fä'ulicht, fáulig, ած. 6. փտած, փտական. 2. բմ. —e Gährung տ. Fäulniß, 2.

Fáulniß, իգ. 16. նեխութիւն, նեխում, ապականութիւն, եղծում, քայքայում. (փայտի) փըտութիւն. 2. եղն. նեխ, բորբոս. բմ. նեխումն՝ բորբոսային խմորում. ախփ. եւ փխ. փտութիւն, երր, ցում։

Digitized by Google

Faun, ար. 20. եւ 33. —in, իգ. 32. դիցբ. դաշտաց՝ մարգաց պայ՝ շահապ, մարդապայ քաղ:

Fauna, իգ. 31. (յգ. —s) (գաւառի մը) անասնոց նկարագիրը:

fánnen‖artig, ած. = faunisch. —blick, ար. լիրբ՝ յայրատ հայեցուած:

faunisch, ած. 6. հ. պր. պայական, մարդապայական:

Faust, իգ. 17. կռուփ, բռնխէթք, բուռն. տ. ballen, նբ. 1.; J—m eine — machen կռուփ սպառնալ. sich mit Fäusten schlagen զիրար կռփել՝ կռփամարտել. 2. rasch einen Bissen aus freier — (կամ von der — ընդ. ex faustibus) essen ուտել յոտնկեցեալ, ոտքի վրայ շուտթափելով պատառ մ'ուտել. բ. (ձիավարութեան մէջ = Hand). geschickte — հմուտ՝ փորձ ձեռք. 3. փխ. J—m von der — gehen բան մը մէկուն դիւրին ըլլալ. v. der — weg schreiben դիւրաւ գրել. Das paßt (reimt sich) wie die — auf's Auge այս ամենեւին չի յարմարիր, ընաւ պատշաճութիւն չունի. et. auf eigene — thun բան մը յանձնէ իւրմէ՝ ինքնահրամանն ընել. eine — im Sacke machen սպառնալ, որըտին մէջ՝ ի ծածուկ սպառնալ (առանց յայտնել համարձակելու). aus freier — առանց նախապատրաստութեան, դիւրութեամբ. in die —, (in's Fäustchen) lachen ի ծածուկ՝ չարախնդութեամբ ուրախանալ. 4. յգ. անձն. (չափ ման. ձիոց) achtzehn — տասնութը բռնաչափ: — յր. անձ. ար. 38. կամ 20. Doktor Johann — Յովհաննէս Փաւստոս:

faust‖dick, մ. faustendick, ած. բռնխէթի չափ, բռան պէս հաստ. բ. փխ. er hat es — hinter den Ohren ծածկամիտ՝ կեղծաւորանդ է, ընդ. մարմանդ գետի կը նմանի: —griff, ար. կռուփ, բռնխէթ: —groß, ած. բռնխէթի չափ: —handschuh, ար. թաթպան, (միայն բութ մատին համար առանձին բաժանում ունեցող) ձեռնոց: —kampf, ար. բազկակռիւ. բ. հ. պր. կռփամարտ, կռփամարտութիւն, բռնամարտիկ կռիւ: —kämpfer(in, իգ.), ար. բազկակռուող. բ. հ. պր. կռփամարտիկ (այր՝ կին): —legende, իգ. —sage, իգ. Փաւստեայ վէպ՝ առասպելք: —recht, չ. զօրավորին՝ բռնաւորին իրաւունք (այսինքն՝ անքաղաքակրթ ժողովրդոց մէջ իրաւունքն հզօրագոյնին կողմն էր): —schlag, ար. կռուփ, բռնխէթ, բռնցի հարուած: —voll, իգ. բուռն մի, բռնալիր:

Fä'ustchen, չ. 22բ. նուզ. Faustի. բռնիկ, մ. թաթիկ. sich in's — lachen տ. Faust, իգ. 3.

Fä'ustel, ար. 22ա. ար—. դրթակ:

Faustin(us), յր. անձ. ար. անձին. Փաւստինոս:

Fä'ustlein, չ. 22բ. նուզ. Faustի. բռնիկ:

Fä'ustling, ար. 20. = Fausthandschuh. 2. ջալոտ, ծեծելու գաւազան. 3. թզուկ, կարճուկ, այրուկ (տ. Däumling, 3.):

fä'ustlings, մկ. բռամբ:

Fáustus, յր. անձ. ար. 28. Փաւստոս (= Faust, յր. անձ.):

Favorit (ֆավօրիթ), ար. 33. —in, իգ. 32. սիրելի, շնորհագիւտ:

Fáxe, իգ. 35. Faxerei, իգ. 31. խեղկատակութիւն, ծաղրածութիւն, կատականք:

Fáxenmacher, ար. 22ա. հնարիտ, միմոս, ծաղրածու, խեղկատակ:

Faxeréi, իգ. 31. տ. Faxe.

Fayénce (ֆայանս), իգ. 35. անյգ. խեցեղէն, փաւենտեան խեցաման:

Fébruar, ար. 20. Փետրուար:

féchsen (ֆէքսըն), նբ. 3փ. քաղել. կթել:

Féchser (ֆէքսէր), ար. 22ա. ագուռի, (որթատնկի) տաշտաթաղ:

Fécht‖boden, ար. կռուակրթարան, զինամրցարան: —bruder, ար. ընդ. մուրող, մուրացիկ: —kunst, իգ. սրախաղութիւն, զինախաղութիւն: —lehrer, ար. —meister, ար. մարտուսոյց: —platz, ար. կրկէս, ասպարէզ, կռուանոց, արշաւատեղ. բ. = Fechtboden. —saal, ար. = Fechtboden.

féchten, չբ. h. 2ե. (երկրորդ դէմք ներ. fichtst, -ովու՝ ficht) մարտնչել, կռուել. 2. սրախաղութեան վարժիլ, զէնք շարժել. auf den Hieb — թրով՝ վաղակաւորով կռուիլ. 3.

Digitized by Google

արդարութեամբ այսր անդր շարժել, ասդին անդին ծածանցընել ձեռքը. Գ. մուրալ, ողորմութիւն խնդրել: — Նք. ein Gefecht — ճակատ առնել. wir — ihre Schlachten իրենց համար մենք կը կռուինք. e—n Gang — սուսերամարտել, զինամարտել: — Հ. 22Ք. անց. կռիւ, սուսերախաղութիւն. 2. (Säbel·)— auf Hieb und Stoß zugleich գէմ ընդդէմ բախում. — auf Stoß und Hieb ի սայր սուսերի մրցութիւն:

Fechter, որ. 22ա. կռուող, զինամարտիկ. guter (schlechter) — քաջ (վատ) սուսերամարտիկ. 2. Հ. դբ. սուսերամարտիկ՝ մրկասուսեր՝ սուսերամարտ ընկեր (Հռոմայեցւոց):

Fechter gang, որ. զինամրցութիւն, սուսերամրցումն: —kunst, էգ. = Fechtkunst; ք. սուսերախաղի հնարք՝ ճարտարութիւն: —mäßig, ած. ըստ սուսերախաղութեան օրինաց: —spiele, Հ. յն. Հ. դբ. սուսերախաղք, սուսերամարտութիւնք: —stellung, էգ. sich in — halten մրցելու դիրք առնուլ՝ դրից մէջ մնալ. էբ. պատրաստական դիրք առնուլ:

Feder, էգ. 85. փետուր. էբ. er schmückt sich mit fremden —n օտարին առաւելութիւններով պարծենալ կ'ուզէ, աերամարգի փետուրներով զարդարուած ագռաւ է. առծ. den Vogel erkennt man an s—n —n ծառը պտղէն կը ճանչցուի. ուղտը սապատէն կը ճանչցուի, ... ք. անկողնոյ փետուր. —n schleißen փետրոց կողերական մազմզուկները կտրել. ի. (գրելու) փետուրգրիչ, փետուր. eine — schneiden փետուրգրիչ՝ փետրագրիչ կտրել. 2. 3—m et. in die — diktiren մէկուն բան մը (գրելու) տալ (թելադրել). 3. որս. —n, յն. (կնճիռ) խոզան, խոզանաստեւ. (ոզնիի) փուշ. 4. դէ. (քանի մը անկաց ստեղնաց վրայ) մազէ փնջիկ, ցցունք. (ծղոտ անկոց) պըտուկ, պտուկիկ. 5. որմ. զսպանակ (մետաղի կտոր մը որ իր առաձգականութեամբն առջի վիճակը դառնալու կը ջանայ). (էբ. նաեւ Triebfeder) շարժառիթ, շարժիչ. ատփ. —n, յն. ատուց թաւութիւնը կտրող մեքենային պըտուտակաձեւ դանակները. 6. որս. աուրին (ծայրը լայն երկաթով որսորդի գաւազան):

Feder anemone, էգ. դէ. փետրաւոր պտուղ՝ ծաղկոտրուկ (Actinia plumosa): —artig, ած. փետրաձեւ, փետրակերպ. ք. ձգական, առաձգական: —artigkeit, էգ. առաձգականութիւն: —asbest, որ. խիստ կտաւաքար, անծախական քար: —aufhängung, էգ. որմ. (ճոճանակի կչռորդի) զսպանակաւոր առկախում: —ball, որ. (խաղի) փետրագունդ: —besen, որ. փետրաւել: —bett, Հ. փետրալից անկողին: —busch, որ. (թռչնոց գլխու) կատար՝ բըռւկ. (թռչնոց գլխու) փետրոյ փունջ, ցցունք. ք. (գլխարկի վրայ) փետրազարդք, ցցունք. (զօրաց) սաղաւարտի ցցունք, գլխարկի փետուրք, ծիւ: —büschel, որ. փետրաւել, ծուատ. ք. ի. (երկայնականին շղթիկան) արտաքին ականին: —erz, Հ. հն. ձարական ծծմբաւոր ծարրաքար: —förmig, ած. փետրաձեւ. ին. դէ. մազմզկուտ: —fuchser, որ. ճամարտակ, ճամարտախօս, փցուն բազմախօս մատենագիր. ած. գըրչոտիկ: —fuchserei, էգ. գրչոտիկութիւն, ճամարտակութիւն, երկայնաբանութիւն: —hafen, որ. որմ. մանր երկկեռիկ սալիկ. ք. մեքենական զսպանակի հրազինուց, փականագործին արագութեամբ եւ միող զսպանակ: —halter, որ. գրչակալ: —harz, Հ. պառուշուկ, ձգական խէժ, ձգախէժ: —haus, Հ. որմ. թմբուկ (գլանիկ մը որուն վրայ ժամացոյցի շղթան կը պատատի): —kraft, էգ. ձգականութիւն, առաձգական զօրութիւն: —leicht, ած. փետրոյ պէս թեթեւ: —lesen, Հ. փետուրները մաքրելը. ք. էբ. nicht viel —s machen աւելորդ քաղաքավարութիւններ՝ շատ ծեքծեքանք չընել: —los, ած. անփետուր, փետրազուրկ: —matratze, էգ. զսպանակաւոր փետրալից անկողին: —messer, Հ. գմելին: —riß, որ. = Federzeichnung. —schmücker(in, էգ.), որ. փետրավաճառ: —skizze, էգ. ձա-

Digitized by Google

բռնելը, յոռի գրութիւն։ —spanner, ար. ար—. = Federhalen, բ.։ —spiel, չ. Հաւորսաց թռչուն, լոգոր (թռչնոյ փետուրներէ կամ կարմիր կաշիէ՝ բազէ որսալու համար շինուած թռչուն). բ. = Falkenbeize; գ. Հաւորս թռչունք։ —spule, իգ. փող (թռչնոց փետուրներու)։ —stift, ար. ար—. թմբկակալ (ժամացուցի թմբուկին պզտիկ պողպատիկը՝ որ զսպանակը կը ձգտէ)։ —vieh, չ. Հաւք, Հաւեղէն։ —volk, չ. ընփ. գրիչք, մատենագիրք։ —wage իգ. զսպանակաւոր կշռորդ։ —wild(pret), չ. որս. փետրաւոր՝ թռչող երէ (կաքաւ՝ լորամարգի...)։ —zirkel, ար. ար—. ձգակիան կարկին։

Federchen, Federlein, չ. 22բ. անյփ. նուաղ. Federk. փետրիկ, մանրափետուր. աղուաբրդյս, աղուամազ։

federicht, ած. 6. փետրանման. գլ. հփ. կն. փետրակերպ, մազմզկոտ։

federig, ած. 6. = federicht; 2. փետրալից։ [Federk. տ. Federchen.

Federlein, չ. 22բ. անյփ. նուաղ.

feder|n, չբ. h. 3ա. փետրաթափ ըլլալ. die Betten — sehr... փետրանկողինը շատ փետուր կը ձգէ, փետրանկողնոյն փետուրները կը թափին. բ. schwarzes Zeug federt sehr սեւ. նիւթն շուտով փետրալից կ'ըլլայ։ — չբ. եւ sich — գբ. փետուրը փոխել, նորափետուր զարդարիլ. 2. առաձգական ըլլալ։ — նբ. որս. einen Vogel — Հրացանի Հարուածով մը թռչնոյն փետուրը փրցընել՝ Հանել՝ թռցընել. բ. = anschließen, նբ. 3.։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. փետրաթափութիւն, փետրափոխութիւն, նորափետուր զարդարուիլը. առաձգական ըլլալը։

Federn... = Feder...

Fee, իգ. 35. տոբ. ըղձանոյշ. — Morgane տ. Fata.

Feen|märchen, չ. ըղձանուշաց առասպելք՝ վէպ։ —stück, չ. Բտ. դիւթական թատերախաղ։

feenhaft, ած. 6. ըղձանուշական. ը. մտ. Հրաշալի, զարմանալի։

Feerei, իգ. 31. ըղձանուշաց վայր՝ աշխարհ. 2. Բտ. = Feenstück.

Fege|feuer, չ. կր. քաւարան։ —sand, ար. մանր աւազ։ —teufel, ար. կր. քաւարանի դեւ. բ. տուն աւլող ծիւաղ, գիշերական ոգի. նաւատն. գ. ժանտաքարայ կին. դիւուհի։

fegen, նբ. 3ա. աւլել, աւել առնել. գխ. (ըանի մը վրայէն) Հարեւանցի անցնիլ. առծ. Jeder fege vor s—r Thüre բժիշկ բժշկեա զանձն քո (ամէն մարդ իր պակասութեանցը նայի), Հան զգերանդ. տ. Bahn, 3.; 2. սրբել, մաքրել. Geschirr... — ամանները մաքրել՝ (աւազով) շփել. (Գրհոր՝ փոս՝ աղբանոց) սրբել, մաքրել. ռմ. թափել. ծխան մաքրել. (սուր՝ պողպատ...) փայլեցընել. der Hirsch fegt (das Gehörn կամ den Bast vom Gehörne ab) եղջերուն եղջիւրն (կամ եղջեր կեղեւն) ծառին կը շփէ կը Հանէ. երկ. Korn — ցորեն զտել՝ մաքրել. գխ. J—m den Beutel, J. — մէկուն քսակը պարպել։ — չբ. h. եւ s. (Հովի պէս) արագ արագ անցնիլ. durch die Wüste — (Հովը) անապատի աւազն յոզս կը Հանէ։ — չ. 22բ. անյփ. = [illegible]։

Feger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. աւլող, մաքրող, (աման) շփող. 2. ընփ. ein rechte(r) — Համարձակ՝ քաջասիրտ (այր՝ կին)։

Fegsel, չ. 22ա. աղբախառնդը, աւելածք, աւելուկք, ժախ։

Feh, իգ. 31. չ. 38. որս. սկիւռնի, Հիւսիսային սկիւռներու մուշտակ. = Grauwerk. 2. (կնքայ) ստղաւարտիկ, ստղաւարտաձեւ նշան։

Feh|händler, ար. = Kürschner. —werk, չ. ի սկիւռներու մուշտակ։

Fehde, իգ. 35. կռիւ, վէճ, միճաբանութիւն, տարաձայնութիւն. երկպառակութիւն, յայտնի թշնամութիւն. J—m — bieten զմէկն ի կռիւ կոչել, մէկուն ձայնատուր ըլլալ։

Fehde|brief, ար. կռուոյ Հրաւիրագիր, (մենամարտութեան...) գիր կոչման. ը. մտ. պատերազմի Հրատարակութիւն։ —handschuh, ար. մենամարտութեան գրաւ՝ նշան. J—m den — hinwerfen մէկուն ձայնա-

Digitized by Google

տուր ընդ սալ, մինչ ի կախ... կոչել (մեռանողը ննջեցելոյ):

Fehe, էգ. 35. = Feh.

Fehl, ար. 20. = Fehler.

fehl, մ. ածկ. մը հնչ. սխալ. ընդդէմ կանոնի. հակառակ, մասց հակառակ. խոտորնակի, կողմնակի. նպատակէն վրիպած:

fehl|bitten, չբ. h. ի զուր աղաչել. ը. մն. մերժողական պատասխան առնուլ: —drucken, նբ. ար. դել՝ սխալ՝ վրիպակ տպել: —fahren, չբ. h. ճամբան սխալել, մոլորիլ, արատ ոք գնալ: —gebären, չբ. h. վիժել, (աղաւաղ)անդամաննալ: —gehen, չբ. s. = fehlfahren; 2. — չ. սխալ ճամբայ: —greifen, չբ. h. սխալիլ, վրիպիլ. երկ. սխալ (ձայն) զարնել. 2. — չ. փ. Fehlgriff. —schießen, չբ. h. նպատակէն վրիպիլ, հարուածը չհանդիպցընել. էր. ըն. սխալիլ, վրիպիլ. —geschossen! ընդ. չհանդիպեցուցիր, չհմացար: —schlagen, չբ. h. եւ s. (հմ. einschlagen, չբ. 8.) հարուածը վրիպիլ. բ. չհմանալ, սխալ լուծել. 2. — չ. չաջողութիւն, վրիպում: —schließen, չբ. h. սխալ հետեւցնել՝ եզրակացընել: —springen, չբ. h. եւ s. ցատքելը չյաջողիլ: —stoßen, չբ. h. հարուածն չաջողիլ՝ ի դերեւ ելանել. (գնդախաղի մէջ) մականը սխալ զարնել: —treten, չբ. h. սխալ քայլ մ'առնուլ, գթել, գայթել (ձիոց). էր. ոտնատել, սայթաքել:

Fehl|bericht, ար. սխալ լուր: —bitte, էգ. ի զուր աղերսանք. eine — thun պաղատանքն ընդունելի չըլլալ, մերժողական պատասխան առնուլ: —blatt, չ. (քարտախաղի մէջ) չնոտրիչ (որ փող չէ) թուղթ: —bogen, ար. յգ. ար. տպ. աւելորդ թերթ: —druck, ար. ար. տպ. վրիպակաթերթ, սխալ տպուած թերթ: —ernte, էգ. անյաջող հունձք՝ կալք: —gang, ար. սխալ ընթացք: —geburt, էգ. վիժում, աղաւաղանդամութիւն, վաղածնունդ: —griff, ար. մոլորութիւն, վրիպանք, սխալում. e—n — thun կամ machen վրիպանս գործել, սխալանք ընել: —hieb, ար. չյաջողեալ հարուած: —jahr, չ. անպտուղ՝ անբեր տարի: —karte, էգ. = Fehlblatt. —kauf, ար. ձախող գնում: —rippen, էգ. յգ. անդ. ներքին՝ տարբեր կողք: —schlag, ար. (որսախաղութեան մէջ) անյաջող՝ վրիպեալ հարուած. (գնդամու դի մէջ) վրիպեալ մականահարուած: —schluß, ար. սխալ հետեւութիւն՝ եզրակացութիւն: —schritt, ար. սխալ քայլ: —schuß, ար. վրիպեալ հարուած հրացանաց: —stoß, ար. անյաջող հարուած. (գնդամու դի մէջ) մականի չյաջողիլ: —tritt, ար. սխալ քայլ. էբ. սայթաքում, ոտնատութիւն. e—n — thun գթել, ոտնատել, սայթաքել:

fehlbar, ած. 8. (հմ. unfehlbar) սխալական, մոլորելի, սխալելի:

Fehlbarkeit, էգ. 31. անյ. (հմ. Unfehlbarkeit) մոլորականութիւն, սխալականութիւն:

fehlen, նբ. 3ա. (նաեւ անխնդիր) վրիպել, չհանդիպեցնել. օր. den Hirsch (—. —չել verfehlen) — եղջերուին չհանդիպեցնել՝ չզարնել, եղջերուն ձեռքէ փախցնել. den Ball — (գնդամու դի մէջ) գնդակը չզարնել. 2. den Weg (կամ des Weges) — մոլորիլ, խոտորիլ. էբ. բարի ընթացքը փոխել, սայթաքիլ: — չբ. h. սխալիլ, մեղանչել. մն. դբբ. անց. gefehlt h. վրիպիլ. gegen das Gesetz — օրինազանց ըլլալ, օրէնքը բանաբարել, ընդդէմ օրինաց գործել. weit gefehlt! սխալ է, սխալեցար. 2. —. անդ. բ. es — viele Bücher in diesem Schranke այս դարանիս մէջ շատ գիրք կը պակսի՝ պակաս է. es fehlt uns an Geld ստակի կը կարօտինք. es fehlt uns Geld մեր ստակը կը պակսի (կորսուած է). es I—m an Nichts — lassen մէկուն ամենայն ինչ հոգալ. falls Sie an der fleißigen Aufsicht es — lassen եթէ լաւ պահպանութիւն չընէք. 3. (Նշանակութիւն [illegible]) es fehlt wenig daran, daß... (եւ գայս կատարելու) շատ քիչ պէտք է, քիչ կը մնայ՝ որ... es fehlte nur e—s Haares Breite մազ մնաց՝ քիչ մնաց որ... (գիծքն ալ պիտի մեռցընէին). es fehlt viel daran, daß er so reich ist, wie

Digitized by Google

sein Bruder եղբօրը չափ մեծատուն ըլլալու համար դեռ շատ բան պէտք է. es fehlte nicht viel, so wäre er gefallen ինկնալուն սակաւ ինչ մնացած էր. Das fehlte (nur) noch! այս կը պակսէր միայն. Das fehlte noch! nie! ոչ երբէք. 4. չյաջողիլ, ձախողիլ, վրիպիլ. wenn Alles fehlt առաւելն, թէ քաղ, ռմկ. շատ շատ. es kann mir nicht — ապահով եմ որ պիտի յաջողի. 5. (դպրոց...) ներկայ չըլլալ, բացակայ ըլլալ. իրք. auf die Vorladung — դատապաշտնջել, չերթեւել յատենի. Ք. (Մարմնաւոր անհանգստութեան եւ վհատութեան պատճառող իրաց համար.) was fehlt Ihnen? wo fehlt es Ihnen? ի՞նչ ունիք, ի՞նչ կը զգաք. es fehlt ihm immer Etwas միշտ տժգոհ է, միշտ բան մ'ունի: das —de, 6. ՀՆ. պակասորդ (հաշուի). (նիւթի մ'երկայնութեան) կարճութիւն: — չ. 22ք. անյ. պակասութիւն, յանցանք:

Fehler, ար. 22ա. պակասութիւն, թերութիւն. Ք. (կանոնի՝ օրինաց դէմ պակսիլը) սխալանք, վրիպանք. 2. կիրք, մոլութիւն. (մարմնոյ պակասութիւն՝ տկարութիւն...) հիւանդութիւն, խօթութիւն. առփ. organischer — յօդի կազմած, (մարմնոյ) գործարանաց պակասութիւն. e—n — machen, e—n — haben մեղանչել, նախ. էրքէն պակսիլ. ըմփ. Das ist gerade kein — մեծ վնաս յառաջ չի բերեր, այնչափը չի վնասեր. Ք. վրիպակք. փր. — gegen die Reinheit der Sprache խժաբանութիւն, լեզուին օրինաց դէմ սխալ. (համաձայնութեան հակառակ) քերականական սխալ. (թարգմանելու ատեն) իմաստը լաւ չհասկընալը, սխալ՝ թիւր թարգմանութիւն. ուղղագրութեան սըխալ. 3. (վիճակահանութեան) ունայն տոմսակ, ոչինչ:

fehler‖frei, ած. անսխալ, վրիպակէ ազատ. անստգիւտ: —freiheit, էգ. (գրքի մը...) անսխալ տպագրութիւն (տպուած գրքի մ'առանց վրիպակի ըլլալը): —voll, ած. լի վրիպանօք:

fehlerhaft, ած. 6. սխալաւոր, վրիպակօք լի, պակասաւոր, թերակից. մոլի, ախտաւոր. թերակատար, անստաքբինի. —er Zustand, —e Handlung անպատշաճութիւն, անպատեհութիւն. Ք. ար. —e Stelle (իրի մը...) թերութիւնները՝ տկար կողմերը. (փայտի...) ապականած՝ փտած մասը:

Fehlerhaftigkeit, էգ. 31. սխալաւորութիւն, բազմավրիպութիւն. ախտաւորութիւն, թերակատարութիւն. (տպագրութեան) վրիպանք ունենալը. պակասաւորութիւն, անպատեհութիւն, անպատշաճութիւն:

Fehme, էգ. 31. (Վեսթփալիայի մէջ) գաղտնի ատեան, դատաստանարան, ֆեմէ. 2. էրկ. (խոզաց՝ որայից) բարդ. 3. կաղնաքաղ. die Schweine in die — treiben խոզերը՝ վայրի կաղին քաղելու համար անտառ արձակել:

Fehmgraf, ար. (Գերմանացւոց) գաղտնի դատաստանարանի՝ ֆեմէի գահերէց:

Fei, էգ. 31. = Fee.

feien, նք. 3ա. մոգել, մոգական զօրութիւն տալ՝ շնորհել. ը. մփ. անխոցելի ընել:

Feier, էգ. 31. հանգիստ, (աշխատութենէ) դադար, շաբաթում, կազդուրում. 2. տօնախմբութիւն, տօն տարեկան, հանդէս:

Feier abend, ար. նախատօնակ. (տօնի մը) հսկում. Ք. օրական աշխատութիւնը դադրեցընելը. ը. մփ. հանգիստ, ժամ հանգստեան. — machen գործելէն դադրիլ: —mahl, չ. խրախճան, խնճոյք, հացկերոյթ: —tag, ար. տօնելի՝ տօնական օր. Ք. տօն, տօնի օր. halber — չհրամայեալ տօն: —stunde, էգ. դադարում, հանգստեան ժամ. ը. մփ. (դպրոցաց) զբօսանաց ժամ, հանգիստ: —tägig, —täglich, ած. տօնական:

feierlich, ած. 6. հանդիսական, հանդիսաւոր, մեծաշուք, մեծահանդէս. in —em Tone բարձր՝ հանդիսական ձայնիւ. 2. ծանր, արժանավայել, փառաւոր. մեծվայելուչ, պատկառելի:

Feierlichkeit, էգ. 31. (անյ.) հան-

գիտական ըլլալը. Հանգիստութիւն, չքեղութիւն. 2. (յգ. անչ) Հանգիստական արարողութիւն, շուք. տօն, տօնախմբութիւն. խնճոյք, կոչունք։

feiern, չբ. h. 3ա. (յաշխատութենէ) դադարել. nach (der Arbeit) — (աշխատութենէ) Հանգիստ առնուլ. 2. (գործաւորաց) գործքը դադրեցընել (գործատէրերը բռնադատելու նպատակաւ որ փարձքերնին շատցընեն). die —den գործադուլք, բանթողք։ — նբ. տօնել, տօնախմբել. 2. 3. — (Հանդէս՝ չքեղութիւն ընելով մէկուն) պատիւ ցուցընել. ը. մփ. զինքն փառաւորել, մէկուն տօնը կատարել։ — չ. 22բ. անյգ. դադարում (գործքէն), Հանգիստ. տօնախմբութիւն, տօնելը։

Feifel, ար. 22ա. իգ. 35. (ձիոց ականջին տակ) գեղձք, գայլըռաւ, (ձիու) գեղձի այտուցում։

feig, նաեւ —e, ած. 6. թոյլ, վատ, երկչոտ, վեհերոտ, կարճամիտ, անարի, վատասիրտ. 2. ար—. բժ. խախուտ, դիւրակործան. —es Gestein դիւրաբեկ ժայռ։ —e(r) ար. —e, իգ. 6. = Feigling.

Feigbohne, իգ. բս. թրմուս (Lupinus)։ —herzig, ած. = feig, ած. 1.։ —herzigkeit, իգ. = Feigheit. —sinnig, ած. [illegible] վատասիրտ, կարճամիտ։ —warze, իգ. ախտ. թզապալար, թըզանման այտուցում։

feige, ած. 6. = feig.

Feige, իգ. 35. թուզ. 2. բս. indische — (ամերիկեան) որդաններ, Հնդիկ թզենի (Opuntia ficus indica). 3. ախտ. = Feigwarze; 4. J—m die — zeigen զմէկն արհամարհել՝ ծաղր ընել, ռմ. տնազ ընել։

feigenähnlich, ած. թզանման։ —artig, ած. բս. թզազգի. բ. ախտ. թզական, թզապալարի նման։ —baum, ար. բս. թուզ, թզենի Ficus)։ —blume, իգ. բս. ուտելի ռակեծաղիկ (Crysanthemum edula)։ —bohrer, ար. կամ —gallwespe, իգ. կն. թզենւոյ գխտորաբեր (Cynips psenes)։ —drossel, իգ. կն. թզկերուկ, թզաքաղ։ —frucht, իգ. բս. թուզ։ —garten, ար. թզենիք. թզաստան։ —kaffee, ար. թզէ պատրաստեալ խահուէ։ —kaktus, ար. բս. = indische Feige (տ. Feige, 2.).

Feigheit, իգ. 31. անյգ. թուլութիւն, վատութիւն, երկչոտութիւն, վեհերոտութիւն. վատասրտութիւն, կարճամտութիւն։

Feigling, ար. 20. թոյլ, վեհերոտ, վախկոտ, երկչոտ. վատասիրտ, անարի։

feil, ած. 6. — sein ծախու՝ վաճառելի ըլլալ. բ. ծախու դրուիլ. — haben ծախու բան ունենալ. ը. մփ. խանութ ունենալ. 2. փխ. կաշառելի, փարձկան։

Feilarbeit, իգ. խարտուած, խարտոցած։ —bank, իգ. խարտատնոց, ողորկարան։ —bieter, ար. վաճառող, ծախող։ —bietung, իգ. վաճառում, ծախու դնելը՝ Հանելը։ —bogen, ար. նեցուկ կամ որ խարտոց։ —dorn, ար. գլանաձեւ շամփուր։ —holz, չ. —kloben, ար. —kluppe, իգ. —kolben, ար. պտուտակաւոր ագցան. (գործիաց) ձեռնամամուլ։ —späne, ար. յգ. կամ —staub, ար. խարտուած, խարտուք, խարտոցուք։ —stock, ար. ձեռնամամուլ։

Feile, իգ. 35. խարտոց. et. mit der — glätten բան մը խարտել՝ խարտոցել. 2. փխ. die letzte — an et. legen բանի մը վրայ վերջնական կերպով աշխատիլ, վերջին անգամ մաքրութեամբ աչքէ անցընել։

feilen, նբ. 3ա. ար—. խարտել, խարտոցել։ — չ. 22բ. անյգ. խարտոցում։

feilenartig, ած. խարտոցաձեւ։ —griff, ար. խարտոցակոթ, խարտոցամեղեխ։ —hammer, ար. խարտոցաւոր մուրճ։ —hauer, ար. խարտոցարար։ |խարտոցող։

Feiler, ար. 22ա. ար—. խարտիչ,

Feilheit, իգ. 31. անյգ. փխ. մփ. կաշառաբեկ ըլլալը, կաշառելիութիւն։

Feilicht, չ. 20. ար—. խարտուք, խարտոցածք։

feilschen, նբ. 3ա. եւ չզ. et. — բանի մը գինը Հարցընել. բ. նախնեբէն = um et. — (տ. — չբ.)։ — չբ. h. um et. — սակարկել. բանի մը սակարկութիւն ընել. գին կտրել։

Digitized by Google

Feilscher, ար. 22ա. —in, իգ. 32. սակարկող, սակարկու։

fein, ած. 0. (հկ—ն՝չ. grob) բարակ. ա. (նուրբ եւ ազնիւ) բարակ, նրբերնի, (փոքր զանգուածով) մանր, (քիչ խանձրութեամբ) նուրբ, անօսր. ամենանուրբ, ազնիւ. բ. փոքր մասերէ բաղկացեալ. —es Pulver մանրամաղ փոշի. գ. (բարակ գործուած) դողարիկ, ազնիւ. դ. իր տեսակին մէջ առաջին. —es Gold, Silber բուն՝ մաքուր ոսկի՝ արծաթ. ե. գեղեցկադիր կազմուած. — geformte, schöne Beine haben նրբասրուն ըլլալ, բարակ սրունքներ ունենալ. զ. —e Sitten, —es Wesen վայելուչ՝ ազնիւ վարմունք. է. ժմ. (= gut, zahlungsfähig, sicher, հկ—ն՝չ. faul, ած. 4.) (sehr) —er Wechsel առաջին կարգի փոխանակագիր. 2. —er Knabe բարենշան՝ շնորհալից տղայ. —er Ton վայելուչ՝ ազնուական պայման՝ վիճակ. —e Welt անուանի՝ ազնուական անձինք. ը. ար—. —er machen զտել, բարակցընել, անօսրացնել. —er werden զտիլ, անօսրանալ. թ. ժմ. —e Mark մարկ, քսանուչորս կերատի կշիռ. —ste Sorte կամ Qualität ամենազնիւ՝ ամենաբարակ տեսակ. —e Wolle ազնուագոյն ասր՝ բուրդ. 3. պատշաճական, վայելուչ, յարմար. շնորհալից, ճաշակալից. wie — (und lieblich) ist es, wenn... ինչ գեղեցիկ բան կ'ըլլայ՝ եթէ..., ինչպէս պատշաճ է, որ... ընփ. ժկբ. փոխանակ sehr. kommt — schnell zurück շուտ ետ դարձէք։ —e(s), չ. 6. ազնիւն, բարակն, նուրբն, վայելուչն. das —ste von et. բանի մը ծաղիկը՝ ազնուագոյն մասը։

fein|fadig, ած. —faserig, ած. անօսրաթել։ —fädig, ած. բարականման (կտաւ)։ —fühlend, ած. փափուկ, դիւրզգ, քնքուշ։ —fühligkeit, իգ. —gefühl, չ. (սրտի) փափկութիւն։ —gesprenkelt, ած. մանր խայտախարիւ, խայտաճամուկ։ —gold, չ. = feines Gold (տ. fein, 1. դ.)։ —hechel, իգ. ար—. (կանեփ...) նրբելու սանտր։ —hecheln, չ. ար—. (կանեփի) անօսրացում՝ նրբում։ —hörend, ած. սրունկն, սուր ականջ ունեցող։ —kupfer, չ. ար—. անխառն կարմրապղինձ։ —machen, չ. ար—. (մետաղաց) զտում։ —maler, ար. մանրանկարիչ։ —probe, իգ. ար—. (իբրեւ օրինակ կտաւի... կտոր) առգին, ցոյց։ —schmeckend, ած. համեղ, համադամ. բ. փափկակեր։ —schmeckerei, իգ. համադամ կերակրոց տենչանք, փափկակերութիւն։ —silber, չ. = feines Silber (տ. fein, 1. դ.). —spitzer, ար. ար—. (սաղան) յղկիչ։ —zeugholländer, ար. ար—. (թղթագործութեան մէջ) անօսրացուցիչ՝ զտիչ սալ՝ ծեծքար։ —zucker, ար. ժմ. զտեալ շաքար։

Feind, ար. 20. —in, իգ. 32. թշնամի. 2. J—s grimmiger — sein մէկուն անհաշտ՝ մահացու թշնամին ըլլալ, դաժան դաժանկի ըլլալ. —(er) des Christenthums քրիստոնէութեան թշնամի, հակաքրիստոնեայ։ — ած. (իբր ստորոգելի միայն). J—m — sein մէկուն թշնամի ըլլալ. J—m — werden ոխանալ, մէկուն հետ թշնամանալ։

feind|selig, ած. թշնամի, ոսոխ. ատելի. բ. մ. թշնամաբար, ատելութեամբ։ —seligkeit, իգ. թշնամութիւն։

Feindesland, չ. չէն. թշնամի երկիր։

Feindschaft, իգ. 31. թշնամութիւն, ատելութիւն, ոսոխութիւն, թշնամական հակառակութիւն. 2. ոխութիւն, ոխ, քէն, խէթ. darum keine —! մի ոխ պահէք, քէն ի բաց։

Feine, իգ. 31. անյ. = Feinheit.

feine(r)n, նբ. 3ա. ար—. զտել, անօսրացընել, նրբացընել։

Feinheit, իգ. 31. նրբութիւն, անօսրութիւն։

Feinsliebchen, չ. 22բ. բնս. բարեկամ, սիրելիս. mein —! ընփ. հոգիս, սիրելիս։

feist, ած. 6. յղր, գէր, թանձրամարմին, գիրապարար. ռամ. — sein պարարտ՝ ճարպոտ ըլլալ։ — ար. 20. = Feiste, չ.։

Feist|jagen, չ. պարարտ եղջերուի որսորդութիւն։ —fein, չ. = Feiste, իգ.։ —zeit, իգ. ռամ. պարարտութեան եղանակ՝ ժամանակ։

Digitized by Google

Feiste, ն. 24բ. որդ. ճարպ քաղըրթի: — էգ. 35. պարարտութիւն, ճարպոտութիւն, գիրութիւն:

feisten, նբ. 8բ. գիրցընել, պարարտացընել:

Felbel, որ. 22ա. լծ. թաւշատուի, թաւշանման պաստառ:

Felchen, ն. 22բ. ծն. = Fölchen.

Feld, ն. 9. 9ըն9ա. 20. դաշտ, դաշտագետին, դաշտավայր, տափարակ՝ հարթ գետին. մաս. անդաստան (Հկ-Նչ. Berge, Wälder). in's — hinaus gehen դաշտ ելթալ. auf freiem —e արձակ դաշտի վրայ. über — gehen հեռանալ. փ. elsäßisch. բ. ատ. զին. դաշտ, պատերազմատեղի, մարտավայր, ճակատատեղի. in's — rücken կամ ziehen, նաև zu —e ziehen դաշտ ելել. ի մարտավայր դիմել. փխ. er hat mich aus dem —e geschlagen իմ տեղս յափշտակեց, տեղէս զիս ի բաց փախեց. փ. փխ. (գործունէութեան մասնաւորական ասպարէզ). diese Kunst bietet ein weites — zu Entdeckungen այս արուեստն գիւտից ընդարձակ դաշտ մըկնելիկայացընէ՝ ասպարէզ մը կը բանայ. 2. էրկ. das — bebauend երկրագործական. das — betreffend դաշտային, դաշտական. Das ist (steht) noch weit im —e, im weiten —e այս տակաւին շատ ի բացեայ է, շատ հեռու է. gegen 3. կամ etc. zu —e ziehen մէկուն՝ բանի մը հետ կռուիլ (նաև զին.). 3. էղ. աղիւսակի կամ ճատրակի խորշ, (տապակը ?) թեւք. 4. արդ. Նրդ. — e—r Decke, e—r Wand (յարկի պատի) դերանաց մէջընը, տախտակ. (դրան... վրայ) ներս մտած կամ դուրս ցցուած բաժանում:

Feld|abdachung, էգ. զին. Բրդ. Նրդ. որակ, հարթ, զառիվայր: —**ammer**, էգ. ծն. դաշտի դրախտապան: —**arbeit**, էգ. երկրագործութիւն, երկրագործական աշխատութիւն: —**arbeiter**, որ. երկրագործ, հողագործ: —**art**, էգ. Երկ. երկրի մշակութիւն: —**arzt**, որ. պատերազմի վիրաբոյժ: —**aus**, մկ. փրծ. —**ein**—, (փ. feldein): —**bäcker**, որ. զին. զինուորական հացագործ: —**bau**, որ. = Ackerbau. —**bauer**, որ. = Ackermann. —**bett**, ն. տախտ (զինուորաց), տախտակեայ անկողին: —**binde**, էգ. զին. լայնականմար, միջնապատ գօտի: —**bohne**, էգ. փխ. բակլայ, դաշտային ոլոռն (Vicia faba): —**brief**, որ. զին. զինուորական շրջող թղթատարի ձեռօք առաքեալ նամակ: —**dienst**, որ. դաշտական վաստակ. բ. զին. զինուորական՝ պատերազմական ծառայութիւն: —**ein**, մկ. feldaus, — ընդ դաշտն: —**erbse**, էգ. փխ. հասարակ ման (Pisum arvense): —**flasche**, էգ. մաս. զին. (զինուորաց) թիթեղէ ջրաման: —**früchte**, էգ. յփ. դաշտի անդի պտուղք: —**geflügel**, ն. դաշտային թռչունք: —**geistliche(r)**, որ. զին. = Feldprediger. —**gepäck**, ն. զին. պատերազմի կահ եւ կազմած՝ սպասք: —**geräth**, ն. Երկ. երկրագործութեան կազմածք. բ. զին. պատերազմի կահ՝ կազմած: —**gewächs**, ն. վայրի բոյսք: —**gott**, որ. դշբ. մարտի դիք: —**hauptmann**, որ. հնց. եւ բնա. զին. սպարապետ: —**herr**, որ. զօրավար, զօրապետ, սպարապետ: —**huhn**, ն. ծն. = Rephuhn; մաս. հասարակ կամ մոխրագոյն կաքաւ (Tetrao perdix): —**hüter**, որ. դաշտաց պահապան: —**jäger**, որ. որս. մանրերէի որսորդ. բ. զին. թեթեւ ազէն հեծելազօր՝ զօրական, որսորդ. գ. արքունի սուրհանդակ: —**kaplan**, որ. զին. = Feldprediger. —**kirche**, էգ. շինական եկեղեցի: —**klee**, որ. փխ. դաշտաց երեքնուկ, դաշտատարածոյն (Trifolium arvense): —**kohl**, որ. փխ. վայրի կաղամբ. —**kümmel**, որ. փխ. հասարակ չաման (Carum carvi). բ. ծոթրոր, թիւմ, դաշտաց ուրց (Thymus serpillum): —**laffete**, էգ. զին. թեթեւ թնդանօթներու սայլակ՝ հանոց: —**lager**, ն. զին. բանակետղ, ճամբար, բանակ. զօրաց բացօթեայ դադար: —**lazaret(h)**, ն. զին. (fliegendes, leichtes, schweres) — (շարժական՝ անշարժ) զօրաց անկելանոց՝ հիւանդանոց: —**lerche**, էգ. ծն. հասարակ արտոյտ, արտեղուկ (Alauda arvensis): —**mark**, էգ. դաշտի մը սահման. բ. (հասարակութեան՝ տէրութեան վերաբերեալ) կալուած, երկիր, սահման, հող: —

marschall, ար. գին. սպարապետ, մարաջախտ: —marschall-Lieutenant, ար. գին. սպարապետի տեղակալ (յԱւստրիա)։ —maus, էգ. կն. դաշտամուկն (Hypudaeus arvalis)։ —messen, չ. անդաչափութիւն: —messer, ար. դաշտաչափ, անդաչափ: —mohn, ար. բս. դաշտաց մեկոնիոն, վայրի խաշխաշ՝ պտուկ (Papaver rhoeas = Klatschrose)։ —münze, էգ. բս. վայրի անանուխ (Mentha arvensis)։ —musik, էգ. երժ. գին. զինուորական երաժշտութիւն. Բ. դաշտային՝ գիւղական երաժշտութիւն: —polizei, էգ. բանակի ոստիկանութիւն. Բ. = Flurordnung. —post, էգ. գին. զինուորական սուրհանդակ: —prediger, ար. գին. բանակի քահանայ, զօրաց քարոզիչ: —propst, ար. գին. զինուորական աւագերէց: —recht, չ. ագարակային օրէնք՝ իրաւունք: —regiment, չ. գին. պատերազմի գունդ: —rose, էգ. բս. վայրի վարդ, շնավարդ (Rosa canina)։ —rübe, էգ. բս. վայրի շաղգամ: —salat, ար. բս. հազի դեղ (Tussilago farfara). Բ. վայրի աղցան: —schanze, էգ. գին. Բրդ. Ճրտ. բերդակ, ամրոցիկ: —scher(er), ար. գին. բանակի վարսավիրայ: —scheuche, էգ. (թռչուններըը փախցընելու համար) խրտուիլ, (առ. ակնհարէ կանգնուած) խալամ: —schlacht, էգ. գին. ճակատ, պատերազմ: —schlange, էգ. կն. ցամաքային օձ. Բ. գին. օձարդ, հին ատենը տեսակ մը գնդըրնկէց: —schnecke, էգ. կն. լերկամորթ, կողինջ դաշտաց, շողոտ: —soldat, ար. գին. պատերազմի զինուոր: —spath, ար. հք. փեղրասպաթ, խտաքար, վայրի ձոյլ սպաթ: —spathhaltig, ած. հք. խտաքարուտ: —stein, ար. խոշոր կոպիճ. Բ. հք. հոծ փեղրասպաթ. Գ. սահմանաքար: —stuhl, ար. ծալածոյ աթոռ: —taube, էգ. կն. վայրի աղաւնի: —theilung, էգ. երկրաբաշխութիւն: —truppen, էգ. յք. գին. ցամաքային զօրաց գունդ: —tüchtig, ած. գին. պատերազմիկ, պատերազմի յարմար: —wache, էգ. դաշտապահ. Բ. գին. յառաջապահ բանակի հեծեալք: —wächter, ար. = Feldhüter. —wärts, մկ. դէպ ի դաշտ, ի դաշտակողմն: —webel, հնց. —weibel, ար. գին. յիսնապետ. Բ. էխ. ընփ. ծոխացեալ խորոխտ մարդ: —wicke, էգ. բս. նրբատերեւ վիկն (Vicia angustifolia)։ —wiese, էգ. Եըլ. մարգի փոխուած դաշտ, մարգադետին: —winde, էգ. բս. դաշտաց բաղեղ (Convolvulus arvensis)։ —wirthschaft, էգ. գիւղական՝ ագարակային տնտեսութիւն: —zaun, ար. դաշտի ցանկ՝ մացառք: —zeichen, չ. գին. պատերազմողաց որոշիչ նշան. անձ. մփ. = Fahne, ա.: —zeug, չ. գին. = Feldgeräth, Բ.: —zeugmeister, ար. գին. թնդանօթաձիգ զօրաց զօրապետ. Բ. նախ— սպարապետ: —zug, ար. գին. պատերազմական արշաւանք, պատերազմ: —zulage, էգ. գին. պատերազմողաց թոշակի յաւելուած:

Felge, էգ. 35. ար—. հեւան (անուի արտաքին շրջանակին մէկ կըտորը). 2. Եըլ. կրկնարօրէալ՝ երկվար երկիր (հունձքէն վերջն երկրորդ անգամ հերկուած երկիր)։

felgen, Նբ. 3ա. ար—. ein Rad — (անիւը) հեւանել, հեւանացընել. 2. Եըլ. (ագարակ...) դարձեալ հերկել, կրկնարօր ընել (հմմտ. brachen, Նբ.)։

Felgen‖bauer, ար. սայլագործ (= Stellmacher)։ —holz, չ. (անուոյ) հեւանափայտ:

Félix, յփ. ան. ար. անձն. Փէլիքս:

Fell, չ. 20. (կաթնաւոր կենդանեաց մազերով բնական հագուստը, առմ. նախ— մարդու) մորթ. մաշկ. փ. Balg, ա.; էխ. ein dickes — հ. պատուածոց անզգայ ըլլալ, ընփ. հաստ կաշի ունենալ. 2. մորթ, գխոտւոր մաշկ. կն. ծածկոյթ. — (eines Pferdes) (ձիու) մորթի գոյնը. 3. էխ. ընփ. Das geht von des Bauern — ատիկա ի վնաս գեղացւոյն կ'ըլլայ. J—m das — gerben զմէկը սաստիկ ծեծել. գանակոծել, գանալից՝ չարաչար ընել. J—m das — über die Ohren ziehen զմէկը կեղեքել, առմ. կաշին քերթել. Բ. փոխան. Mensch (հմմտ. Balg, 5.; Haut). ich armes —! վայ ինծ թշուառականիս, ողորմելի էակ եմ ես. 4. թաղանթ, պարուտակ:

Digitized by Google

Fell|bereiter, ար. որ—. մաշկա-գործ, մորթագործ։ —**bereitung(s-kunst)**, էգ. որ—. մաշկագործու-թիւն։ —**eisen**, չ. բահկեղաթ, մաշ-կերպաս պատրաստելի։ —**geschäft**, չ. չն. —**handel**, ար. չն. մորթավաճառու-թիւն, կաշեվաճառութիւն, մուշ-տակավաճառութիւն։ —**händler**, ար. չն. կաշեվաճառ, մորթավաճառ, մուշտակավաճառ։ —**wamms**, չ. մաշկեակ, մաշկեղէն բաճկոնակ։ —**werk**, չ. չն. մուշտակք, մուշտակի վաճառք։

Fella(c)h, ար. 38. **Fellá(c)he**, ար. 34. եգիպտացի գեղացի, ֆելլահ։

Felp, ար. 20. —el եւ —er, ար. 22ա. = Felbel.

Fels, Felsen, ար. 20. ապառաժ, (ծերն իրեն ամբողջ բարձր) խա-րակ. պարեխ (կարծր քարի զան-գուած), քարաժայռ, ժայռ. փխ. խութք, առապարք. փխ. eherner — պղնձէ ժայռ (իբրեւ հաստատու-թեան նշանակ)։

fels|ab(wärts), մ. ժայռն ի վայր։ —**umstellt**, ած. ժայռերէ շրջապա-տած։

Felsen, ար. 20. տ. Fels.

Felsen|abhang, ար. զաՀաւանդ, դարաւանդ, դարեւանդ. բ. վախք. ժայռոտ զառիվայր։ — (նաեւ Fels-)**block**, ար. ժայռ, քարաժայռի կը-տոր, ապառաժի զանգուած։ —**boden**, ար. ապառաժուտ գետին, առապարք։ —**fest**, ած. ժայռի պէս հաստատուն՝ կարծր։ —**föhre**, էգ. տն. լեռնային փիճի (Pinus montana)։ —**gebirge**, չ. ապառաժ լե-րինք. ——. ալպ. չ. յփ. Ֆէլզընկէ-պիրկէ. Ժայռալեռնինք։ —**gruft**, էգ. վիմածակ՝ վիմափոր գերեզման։ —**grund**, ար. ապառաժէ հիմ։ —**hart**, ած. ժայռի պէս կարծր։ —**herz**, չ. քարասիրտ։ —**keller**, ար. վիմա-փոր՝ ներքնատուն մառան։ —**klippe**, էգ. խութք, ծովածածուկ քար, խարակ։ —**kluft**, էգ. քարածերպ, ժայռի մէջ ափափայ։ —**riff**, չ. վի-մուտք, խարակ։ —**schwer**, ած. քա-րի՝ ժայռի պէս ծանր։ —**stück**, չ. ժայռի կտոր։

felsicht կամ **felsig**, ած. 6. ապա-ռաժուտ, ժայռուտ, ժայռանման։

Felú(c)ke, էգ. 35. Նաւ. կարկուրէ, առագաստաւոր եւ թիակաւոր նեղ եւ երկայն նաւակ։

Feminin(al)|bildung, էգ. քր. ի-գական կազմութիւն։ —**endung**, էգ. քր. իգական վերջաւորութիւն։

Femininum, չ. 40. քր. իգական (անուն՝ սեռ)։

Fench, չ. (ար.) 20. տն. = Fennich.

Fenchel, ար. 22ա. տն. հոտոմ սա-միթ, ռազիան (Anethum foeniculum)։

Fen(ian)ismus, ար. անյոգ. ֆէ-նիանութիւն (Իրլանտայի անկա-խութեան նաեւէն ինկող կող-մնակցութիւն)։

Fen|ier, ար. 22ա. ֆէնիան։ —**ier-thum**, չ. 7. անյոգ. ֆէնիանութիւն։ —**ismus**, ար. անյոգ. = Fenianismus.

Fenn, ար. (չ.) 20. մօր, ճահիճ։

Fennich, չ. (ար.) 20. տն. կորեակ (Panicum)։ —**artig**(e Gräser), ած. կո-րեկազգի (տունկք)։

Fenster, չ. 22ա. (յփ. յանախ՝ Ֆէնշ-տէռ —n) պատուհան, լուսանցոյց. aus dem — hinaussehen պատուհանէն նայիլ. 2. das Haus hat große und breite — տունը մեծ եւ լայն պատու-հաններ ունի. die —(scheiben) einschlagen, einwerfen պատուհանները (քարով) ջախջախել. 3. փխ. (ըստ Ս. Գրոց) die — des Himmels վերնադռունն եր-կնից, սահանք. 4. փխ. (ման. նաւ. **Fensterchen**, չ. յփ. 22բ.) փխնկ. Auge։

Fenster|band, չ. որ—. պատու-հանի էգ ծղխնի։ —**beschlag**, ար. որ—. —**beschläge**, չ. որ—. (տանեաց վրայ...) լուսանցուցի երկաթէ դրուագ՝ զարդք։ —**bogen**, ար. որ—. ճրտ. պատուհանի վրայ եղած գըմ-բեթաձեւ աղեղ՝ կամար։ —**brüstung**, էգ. որ—. ճրտ. պատուհանի յե-նարան՝ նեցուկ՝ մոյթ։ —**eisen**, չ. որ—. պատուհանի ապակիները հաստատելու երկաթէնուրը գաւ-ազան։ —**flügel**, ար. որ—. պատու-հանի թեւ՝ փեղկ։ —**futter**, չ. որ—. պատուհանի ծակին չորս կողմն ե-ղած հաստատուն շրջանակն. բ. պատուհանի սեամք եւ բարաւոր։ —**gestell**, չ. որ—. ճրտ. տախտակա-մածք պատուհանի։ —**giebel**, ար. պատուհանի վրայ երեքանկիւնի

Digitized by Google

ծակատ։ —glas, չ. որ. (պատուհանի) ապակի։ —kreuz, չ. որ. պատուհանի խաչաձեւ ձող։ —laden, ար. որ. պատուհանի ներքին փեղկ. in die Höhe zu rollender — վանդակափեղկ։ —los, ած. առանց պատուհանի, պուտուհանազուրկ։ —öffnung, իգ. պատուհան, լուսանցոյց, լուսամուտ։ —pfeiler, ար. որ. կամ —pfosten, ար. որ. (երկու պատուհանաց մէջ եղած պատը) պատուհանի անջրպետութիւն։ —rahmen, ար. որ. (պատուհանի) ապակւոյ շրջանակ։ —reiber, ար. որ. կամ —riegel, ար. որ. ներքնափակ, պատուհանի փականակ։ —scheibe, իգ. պատուհանի ապակի։ —schieber, ար. (փողաձեւ փորուածք որուն մէջ պատուհանին փեղկը վեր վար կը շարժի) ակօս։ —schirm, ար. պատուհանի ծածկոյթ՝ վարագոյր. բ. վանդակափեղկ (պատուհանի)։ —schweiß, ար. ապակեցող, պատուհանի ապակիներուն երեսը ծածկող խտացած շոգի։ —sturz, ար. որ. պատուհանի բարաւոր՝ վերին սեամք։ —tritt, ար. պատուհանին առջեւը նստարան՝ բազրոն։ —vorhang, ար. պատուհանի վարագոյր՝ սրահակ։ —werk, չ. որ. պատուհանք, ապակիք (պատուհանի)։ —wirbel, ար. որ. փեղկափակ, պատուհանի դարձեակ (պատուհանի փեղկերը գոցելու համար իր առանցքին վրայ դարձող երկաթիկ)։

Fensterchen, չ. 22բ. նուղ. Fensterl. որ. նրփ. պատուհանիկ, ուղղորդ լուսանցոյց։

fenstern, չբ. ի. 3ա. գիշերը՝ պատուհանին առջեւ իւր սիրահարին հետ խօսակցիլ։ gefenstert, դրբ. անց. եւ ած. 6. փկ. ծակոտկէն, վանդակակերպ։

...fenstrig, վերջն. բաղադրութեանց մէջ. չ. օ. drei —es Zimmer երեքպատուհանեան խուց։

Ferch, ար. 20. որ. բէ. ժամանա-հոտութիւն բովի (= böses Wetter)։

Ferdinand, ար. 38. յտ. ան. Փերդինանդոս։

Ferdusi, յտ. ան. ար. 38. Ֆիրտէվսի (Պարսից բանաստեղծ)։

Ferien, յփ. անփխ. հանգիստ, պարապուրդ (վաքանցս). դատաստանի դադարումն։

Ferienzeit, իգ. հանգստեան՝ պարապութեան օրեր՝ ժամանակ։

Ferkel, չ. 22ա. խոճկոր։

Ferkelchen, չ. 22բ. նուղ. Ferkelե. խոճկորիկ։ —ei, իգ. 31. ընփ. աղտեղութիւն, խոճկորութիւն, խոզութիւն։ —fett, չ. խոճկորի ճարպ։ —kaninchen, չ. կն. ամերիկեան ճագար (Cavia)։ —n, չբ. ի. 3ա. խոճկոր ծնանիլ. 2. ընփ. աղտեղի՝ պիղծ ըլլալ. (ի բանս) անպարկեշտ՝ պղծախօս ըլլալ։

ferm, ած. 6. ընփ. in et. — sein բանի մը մասին՝ ապահով ծանօթութիւն ունենալ։

Fermán (ընփ. Férman), ար. 33. = Firman.

Fermáte, իգ. 35. երժ. հանգըստեան՝ դադարման կէտ։

Ferment, չ. 20. քմն. թմ. խմոր, քմ. թթխմոր (= Gährungsmittel)։

fern, ած. 6. եւ մկ. (հկռնչ. nah) = entfernt, 1.; մկ. հեռու, ի բացեայ. Das sei —(e) von mir! հեռու ըլլայ ինծմէ այդ. ը. մփ. Աստուած պահէ, քաւ եւ մի լիցի. Das dachte er von — nicht այս եւ ոչ իսկ հեռուանց միտքէն կ'անցնէր, ասոր վրայ երբեք չէր մտածեր. 2. einer Sache — bleiben բանէ մը հեռու կենալ. es steht mir — ինծի համար օտար է, ինծի հետ անմնելին յարաբերութիւն չունի. 3. մէյ. շաղկապութեանց մէջ. in so —: ա. in so — daß Du Recht մինչեւ այս կէտս՝ ցայս վայր իրաւունք ունիս. բ. in so — es von mir abhängt որչափ ինծմէ կախեալ է. հորջընելով. ich sehe nicht ein, in wie — er dabei zu kurz kommen sollte չեմ հասկընար թէ ինքն յայդմ ինչպէս վնասով պիտի ելլէ (տ. dafern, wofern)։ Բ. —er, բղդ. 1. իբր ած. 6. վերջին, յետին. 2. իբր մկ. այսուհետեւ, ասկէ վերջը, յայսմ հետէ. ich werde Ihnen — nicht antworten այսուհետեւ ձեզի չեմ պատասխաներ. behalten Sie mich auch — lieb Ձեր առ իս սէրն շարունակեցէք. Բ. եւ եւս, դարձեալ, դեռ, տակաւին, ասկէ զատ, բաց յայլոց։

Digitized by Google

Férn..., fern|ab, մ. (շատ) հեռու: —(an)ſicht, էգ. հեռատեսիլ, հեռանկար: —geſicht, չ. հեռաւոր տարրերայի տեսութիւն: —glas, չ. դիտակ: —her, մ. ի հեռուստ: —hin(aus), մ. շատ հեռու, հեռագոյն: —malerei, էգ. հեռանկարութիւն, հեռաւոր առարկաներ նըկարելը: —meſſer, ար. հեռաչափ (նաեւ տես.): —meſſung, էգ. հեռաչափութիւն: —rohr, չ. տող. բնգ. հեռադիտակ: —ſäulig, ած. որա. ճըգ. հեռասիւնեան՝ տաճարասիւն (շինուած): —ſchreibekunſt, էգ. հեռագրութիւն: —ſein, չ. = Ferne, 1. ա.: —ſicht, էգ. հեռատեսիլ պատկեր, հեռապատկեր: —ſichtig, ած. հեռատես: —ſichtigkeit, էգ. հեռատեսութիւն: —ſprecher, ար. հեռաձայն՝ հեռախօս գործի:

férne, մ. = fern.

Férne, էգ. 33. ա. հեռաւորութիւն, բացարձակութիւն. aus der — հեռուէն, ի հեռաստանէ, ի հեռուստ. aus weiter — շատ հեռուէն. aus der möglichſt größten — կարելի եղածին չափ հեռուէն. in der (eie) — հեռու, ի հեռաստան. Das liegt noch in weiter — տակաւին այս մեզմէ շատ հեռու է. բ. նկր. (նկարչ.) յատակ, հեռաւորութիւն. 2. et. aus weiter — holen շեղած տեղը դժուարութիւն փնտռել, առայգ հասարակի մէջ ծերութիւնը լալ, անտառայգ հողերով կեանքը մաշել:

Férner, ար. 22ա. սառնալեռ, լեռներէն ի հովիտս իջնող սառնալից հեղեղ (էրծ. ֆէնի (Gletſcherի):

férner, բղդ. fernի (տ. նոյնը). Հմա. f.

férner|hin, մ. այսուհետեւ, ասկէ ետքը, ապագային: —weitig, ած. վերջին, յետին. մ. յետոյ, ապա:

Ferrára, տչի. չ. 38. Ֆերրարա. aus — Ֆերրարացի:

Férſe, էգ. 35. կրունկ, դարշապար. էֆ. J—m auf den —n ſitzen կամ ſein մէկն ի մերձուստ հալածել, ստատոկապէս զհետ պնդել:

Férſen|bein, չ. անդղ. կրունկ, կրկնոսկր: —flechſe, էգ. անդղ. կրընկալար, աքիլլեան լար: —flügel, ար. յ. դշբ. — (Merkur's) թեւամոյկք (Հերմեսայ): —geld, չ. ընդ. — geben խոյս տալ, փախչիլ, արձակել զոտս, ամ. կծիկը դնել:

fértig, ած. 6. յանձնէ ընդ. ա. ղօրաւոր fix und —; ա. (անձանց համար) կազմ եւ պատրաստ. — zu et. բանի մը պատրաստ. ſich zur Reiſe — halten, machen ճամբայ ելլելու պատրաստ՝ կազմ ըլլալ. շին. —! կազմք, զինեալ յարդար. բ. (իրաց համար) կատարուած, լմնցած, վերջացած. et. — machen գործք մ'աւարտել՝ ի կատար հասցընել (հմմտ. ausputzen, 4.). 2. mit et. — werden, et. — machen, bekommen, bringen կամ ſchaffen բան մը վերջացընել՝ աւարտել՝ լմնցընել. ich bin (mit meinem Buche) — (գիրքս) լմնցուցի՝ աւարտեցի. nun iſt's — ահաւասիկ լմնցաւ. ich habe noch ganz Anderes — bekommen ասկէ շատ աւելի դժուարիններին ըրած եմ. բ. mit J—m — w. ա) զմէկը նուաճել, մէկուն յաղթել. բ) mit dem Menſchen wird man nie — այս մարդուն հետ գլուխ չելլեցուիր. 3. ich habe die Hälfte — կէսն հասայ. er iſt — սակաւ թիկ մի արբած է, ընդ. գինիէն գլուխը տաքցած է. բ) դեռ վիճակի մէջ է. ամ. բանը բանձար է. — machen որա. (գլխարկ...) ողորկել, յարդարել. ich bin — (mit Dem, was ich zu ſagen habe) (ըսելիքս) ըսի՝ լմնցուցի. immer gleich — ſein ամէն բանի պատրաստ ըլլալ, ընդ. ձեռքէն ամէն բան գալ. mit e—r Flaſche bald — werden շիշ մը շուտով պարպել. ich kann nicht ohne ihn — werden իրեն անհրաժեշտ կարօտ եմ, առանց իրեն չեմ կրնար. 4. վարժ, յաջողակ, ճարտար, կիրթ, փորձ. — ſprechen ընթացիկ քաջավարժ խօսիլ:

Fértig|machen, չ. —ſtellung, էգ. կատարում, աւարտում: —macher, ար. աւարտող, լմնցընող, վերջացընող. բ. որա. ողորկիչ, (ապակեգործութեան մէջ) ապակիներուն վերջին ձեւը տուող եւ յղկող:

fértigen, նբ. 3ա. ցնցա. = anfertigen; 2. = ausfertigen; der (Endes-)Gefertigte ստորագրողը, ձեռնագրողը:

Fértigkeit, էգ. 31. աջողակութիւն, դիւրադարձութիւն (լեզուի), ճարպկութիւն. (մեքենա-

Digitized by Google

կան կրթութեամբ ստացեալ) արագութիւն, վարժութիւն. (արուեստի մը մէջ) հմտութիւն, փորձառութիւն. (ըմբռնելու՝ սորվելու) յաջողակութիւն. ար․. ճարտարութիւն, կորովութիւն. mit — französisch sprechen անսայթաք՝ քաջավարժ գաղղիերէն խօսիլ. Եբծ. eine große — im Spiele հ. Նուագածութեան՝ երաժշտութեան մէջ քաջավարժ ըլլալ։

Fès, չ. անփխ. Եբծ. Փա-պէմոլ, կիսահարթ փա։

Fès, ար. (չ.) անփխ. Արեւելեայց գլխանոց (ֆէս) (= Fez, ար.)։

Fessel, իգ. 35. կապք, կապանք, շղթայ. փխ. խափան, գերութիւն. J—m —n anlegen, in —n schlagen մէկը շղթայի զարնել՝ շղթայակապ ընել. 2. (ձիոյ) ոտնակապ, ճախանոց. փխ. արգելք. 3. կապոտեղ, (ձիու կոճին եւ պտակին մէջ տեղը) ճախանոցի տեղ։

fessel|frei, ած. շղթաներէն ազձակեալ. նաեւ փխ. գերութենէ ազատեալ։ —los, ած. = fesselfrei. —losigkeit, իգ. կատարեալ ազատութիւն, անկախութիւն։ —wund, ած. շղթաներէ կապուտակած՝ վիրաւորեալ. բ. անօբծ. կապոտեղի վրայ վիրաւորեալ։

fesseln, նբ. ցա. (կալանաւոր մը) շղթայի զարնել, կապել, շղթայել. (e—m Pferde) die Füße — (ձիուն) ոտուըները ոտնակապ անցընել. փխ. die Blicke — աչքերը անկել՝ սեւեռել. 2. die Aufmerksamkeit — մտադրութիւնը գրաւել՝ յինքն ձգել. (die Gicht) fesselt ihn an's Bett (յօդացաւութիւնը) զինքն անկողին կը բեւեռէ։ — չ. 22բ. [illegible] — [illegible] հեր. շղթայակապութիւն։

fest, ած. 8. հաստատուն, ցամաք (հկ․. flüssig). —es Land հաստատուն՝ ցամաք երկիր. բ. կարծր, պինդ, սերտ (հկ․. weich, locker, zerbrechlich). —er Boden հաստատուն՝ պինդ գետին. —es Brot կարծր՝ չոր հաց. բ. —e Anstellung, —es Gehalt (տ. վարը 3.); die Erde — stampfen (գետինը) թմբել, կոխելով պնդացընել. գ. ամրակուռ (իյնալէն ապահով). —en Fußes հաստատուն՝ ամրակուռ ոտիւք. —en Schrittes einhergehen ամուր հաստատուն քայլերով քալել. — im Sattel sitzen թամբին վրայ անշարժ նստիլ՝ արձանի պէս կենալ. դ. et. steif und — behaupten (leugnen) բան մը հաստատութեամբ պնդել՝ հաստատել (ուրանալ). — an et. glauben բանի մը հաստատապէս հաւատալ. — auf seinem Entschlusse beharren որոշմանը մէջ հաստատուն կենալ՝ անյողդողդ մնալ. — bei et. bleiben բանի մը մէջ յարատեւել. sich — vornehmen հաստատ միտքը դնել՝ յառաջադրել. der —en Meinung sein, — überzeugt sein հաստատապէս համոզեալ ըլլալ. ե. չն. die Kurse halten sich — գիները անփոփոխ կը մնան. (գրավաճառութեան... մէջ) որոշեալ (գին). զ. տեւական, հաստատուն. —e Gesundheit հաստատուն (խառնուած) առողջութիւն. 2. —er Körper պինդ՝ կարծր մարմին. փմ. թանձրացեալ եւ խտացեալ (նիւթ). — werden թանձրանալ, փմ. խտանալ. սերտ, մած, հոծ, խիտ (մարմին). —er Stein կարծր քար. բ. —e Sterne հաստատուն՝ մնայուն աստղ. —e Brücke անշարժ կամուրջ. —e Freundschaft սերտ բարեկամութիւն. —er Schlaf խորարթուն՝ թանձր քուն. — schlafen խորունկ քնանալ, ի քուն թանձրութեան ննջել. 3. — anblicken մէկուն սեւեռեալ նայիլ. — versprechen հաստատապէս խոստանալ. 3. տեւական, յարատեւ, հաստատուն, կայուն. —e Anstellung տեւական՝ հաստատուն գործք՝ պաշտօն. —es Gehalt հաստատուն թոշակ՝ մուտք. —e Kundschaft ապահով յաճախորդ. —en Fuß fassen հաստատուիլ. 4. in einer Wissenschaft, einem Fache — sein գիտութեան մը՝ արուեստի մը ճիւղին քաջ տեղեակ ըլլալ, հիմնավին գիտնալ (տ. beschlagen, նբ. ց.). 5. — sein անխոցելի ըլլալ (կախարդութեան պատճառաւ). ը. մփ. — sein gegen et. բանէ մ'անազդական՝ անզգայունելի ըլլալ. 6. չէն. ամուր, ամրացեալ։ Բ. Բոյեր— [illegible] [illegible] [illegible] Բծ. չ. օ. —anheften, նբ. պնդել, բեւեռապինդ ընել, սեւեռել։ —ankern, նբ. ն—ց. խարսխել,

Digitized by Google

խարխափ նետել։ —backen, չբ. h. խհ. եփելէն կպչիլ. բ. եփուելով թանձրանալ՝ խիւս ըլլալ։ —bannen, նբ. կախարդել, յաչաղել։ —binden, նբ. (կապերով) պնդել, հաստատել, հաստատուն՝ պինդ կապել։ —bringen, նբ. = festanheften. —fahren, նբ. եւ sich —fahren, ձբ. տղմի մէջ շաղախիլ թաղել. տղմի մէջ թաղուիլ՝ իյնալ՝ շաղախիլ. ն—ի. sich — (նաւը) խրիլ. փխ. diese Sache ist —gefahren իրը խրեցաւ մնաց, ոչ յառաջ ոչ ետ կ'երթայ։ —halten, նբ. ամուր՝ պինդ բռնել. Յ. — զմէկը կալանաւորել՝ բանտարկել. 2. չբ. ſ. an seiner Meinung — իւր կարծեաց վրայ անյողդողդ՝ հաստատուն մնալ. an einer Regel, Vorschrift — (կանոնն՝ հրաման մը) հաւատարմութեամբ պահել. 3. sich — ձբ. sich an et., an J—m — բանի մը յարիլ մնալ, մէկուն հաւատարիմ մնալ, իրմէ չբաժանուիլ. 4. — չ. (պարտուց) հաւատարմութիւն, ճշդութիւն, անյողդողդութիւն. hartnäckiges — հեստութիւն, յամառութիւն։ —hängen, նբ. հաստատել, պնդել. 2. sich — ձբ. բանի մը կառչիլ՝ շաղապատիլ՝ կառուիլ։ —klammern, նբ. ակիշով՝ երկաթէ ճիրաններով հաստատել. sich — ձբ. sich — an... = sich anklammern. —kleben, չբ. h. an et. — բանի մը կպչիլ՝ փակչիլ. 2. նբ. an et. — բանի մը փակցընել՝ կպցընել։ —kneten, նբ. որ—. den Teig — հայսը թրմել՝ զանգանել։ —knüpfen, նբ. = festbinden. —legen, sich — ձբ. ն—ի. խարխափ ձգել. 2. ընփ. sich bei et. — բանէ մը չկարիլ՝ ետ չկենալ։ —liegen, չբ. h. ամուր՝ պինդ հաստատուած ըլլալ. (հիւանդ մը) անկողնոյն բեւեռեալ ըլլալ. բ. (զգեստը մարմնոյն) յարչիլ, մածնուլ (փ. anschließen, չբ. 1.)։ —machen, նբ. հաստատել, պնդել. ամրացընել. սերտել. փակել, բեւեռել. բ. զին. eine Stadt — քաղաքը մ'ամրացընել. է. ն—ի. ein Tau — պարանը պընդել. դ. ջնջա. e—n Flüchtling — փախըստականը մը բռնել՝ կալանաւորել՝ ձերբակալել. 2. —machen, չ. = բոյլն ամէն նշանաւոր բանից հետ։ —mauern, նբ. հաստատուն ամուր կառուցանել՝ շինել։ —nageln, նբ. բեւեռել, գամել. բեւեռապինդ հաստատել։ —nahme, էգ. = Festnehmen, չ.։ —nehmen, նբ. (e—n Dieb) — (գող մը) բռնել, կալանաւորել. էրփ. ձերբակալ ընել. 2. —nehmen, չ. —nehmung, էգ. կալանաւորութիւն, ձերբակալութիւն, բանտարկութիւն։ sich —reden, ձբ. խօսելու ատեն յանկարծ կասիլ, ըսելիքը մոռնալ, խօսքին թելը կորսնցընել։ —schlagen, նբ. զարնելով պնդել՝ հաստատել։ —schnallen, նբ. կոճկել։ —schnüren, նբ. ոլորել, մանել։ —schrauben, նբ. որ—. պտուտակաւ պնդել՝ հաստատել։ —setzen, նբ. հաստատել, կարգել. բ. փխ. որոշել, կարգադրել. begrenzend — (e—n Preis, eine Zeit) (գին՝ ժամանակ մը) որոշել՝ սահմանել. ե. յարդարել, կարգաւորել. էրփ. վճռել, վճիռ տալ. դ. Յ. — մէկը բանտարկել. 2. sich — ձբ. տեղ մը հաստատուիլ՝ գետեղիլ, բնակութիւն դնել՝ հաստատել։ —sitzen, չբ. h. պինդ կալ, բանի մը վրայ բեւեռիլ՝ գամուիլ. տեղ մը մնալ (յառաջ չկարենալ երթալ). ն—ի. (նաւը) խրիլ, աւազի վրայ նստիլ։ —stampfen, նբ. որ—. die Erde — գետինը թակով՝ տափահարով պնդել. էրի. (հողը՝ գետինը) տոփել։ —stehen, չբ. h. ոտից վրայ հաստատուն կենալ. (բան մը) ամուր ըլլալ. (շէնք) ամրաշէն՝ ամրագործ ըլլալ, հաստատուն շինուած ըլլալ. փխ. (մարդ) զօրաւոր խառնուած ունենալ. —de Brücke անշարժ կամուրջ. բ. ապահով ըլլալ. 2. անդ. բ. es steht fest, daß... յայտնի է՝ թէ..., իրողութիւն մ'է՝ որ...։ —stellen, նբ. հաստատել, կարգադրել, որոշել, սահմանել. e—e Rechnung — ծախուց հաշիւ մը կարգի դնել. 2. —stellen, չ. —stellung, էգ. հաստատելը, հաստատութիւն. որոշում, կարգադրութիւն։ —treten, նբ. աղէկ մը կոխել, կոխկռտել։ —wurzeln, չբ. ſ. արմատ արձակել, արմատանալ. մնն. փխ. արմտիլ, հաստա-

Digitized by Google

տուիլ։ —ziehen, նբ. սեղմել, ամփոփել։

Fest, չ. 20. տօն, հանդէս, տօնախմբութիւն. մռն. —(Musik) հանդէս՝ կացուրդ երաժշտական. խբ. hohe —e մեծ՝ հանդիսական տօներ. kirchlich gebotene —e հրամայեալ տօներ. 2. — aller Heiligen Տօն ամենայն սրբոց. — des Herrn Տօն ծննդեան Քրիստոսի, Ծնունդ. — aller Seelen Տօն համօրէն ննջեցելոց։

Fest|abend, ար. (տօնի) հսկում, նախատօնակ։ —aufzug, ար. հանդէս, թափօրաբար դացող մարդակոյտ, բազմութիւն. թափօր (նաեւ խբ.). — (zu Pferde) հեծելոց հանդիսաւոր շու։ —essen, չ. հացկերոյթ, կոչունք, խնջոյք։ —gabe, էգ. տօնի՝ հանդիսութեան մ'առթիւ տրուած պարգեւ։ —gelage, չ. = Festessen. —genossen, ար. յգ. —genossenschaft, էգ. հանդիսականք, կացրդաւորք։ —gesang, ար. հանդէսերգ, կացրդից երգ. խբ. երգ, օրհնութիւն։ —halle, էգ. հանդիսի՝ ան. մգ. խնջոյից սրահ։ —land, չ. ցամաք, հաստատուն երկիր։ —ländisch, ած. ցամաքային։ —loge, էգ. Ազատորմաշինաց հանդիսի ժողովատեղի՝ օթեակ։ —ordner, ար. կարգադիր, հանդիսակապար։ —redner, ար. կացրդից ճառախօս, հանդիսի ատենաբան։ —spiel, չ. կամ —stück, չ. հանդիսի թատերախաղ։ —tägig, ած. —täglich, ած. տօնական, հանդիսաւոր, հանդիսական։ —ummauert, ած. հաստատուն որմապատած՝ պարսպեալ։ —werden, չ. (կաթին) մածնուլը, (արեան) թանձրանալը։ —willig, ած. հաստատամիտ, հաստատակամ։ —zeit, էգ. տօնի՝ հանդիսութեան ժամանակ։ —zug, ար. = Festaufzug.

Feste, էգ. 35. չխ. = Festung, Veste; 2. (ըստ Ս. Գրոց) հաստատութիւն երկնից. 3. ար—. բհ. (կարծր ժայռի) քծուար, ձոյլ։

festen, նբ. չնչ—. եւ sich — կբ. 3բ. (sich) befestigen.

Festigkeit, էգ. 31. հաստատութիւն, պնդութիւն, կարծրութիւն, հօծութիւն. (մարմնոյ մը) տեւականութիւն, դիմացկունութիւն. չխ. (քաղքի) ամրութիւն. 2. նկարագիր, (բարուց) հաստատութիւն, անդրդուելիութիւն, անխռովութիւն։

Festivität, էգ. 31. = Festlichkeit, 2.

festlich, ած. 6. տօնական, հանդիսական, մեծահանդէս, փառաւոր, մեծաշուք, շքեղ. 3. — bewirthen մէկը փառաւորութեամբ տաղընջականել, մէկուն մեծ ընդունելութիւն ընել. —er Schmaus խնջոյք, կոչունք. sich — kleiden, ընդ. herausputzen փառաւոր հագուիլ ձգուիլ, աղնիւ՝ տօնական զգեստ հագնիլ. — begehen տօնել, տօնախմբել. 2. խբ. տօնի, տօնական։

Festlichkeit, էգ. 31. հանդիսութիւն, շքեղութիւն, փառաւորութիւն. 2. տօն, հանդէս։

feston(n)i(e)ren, նբ. 3ա. դրասանգներով՝ ծաղկեայ պսակներով զարդարել. 2. մեծազարդ զարդարել։

Festung, էգ. 31. չխ. ամրոց, ամուրք, բերդ, բերդաքաղաք։

Festungs|arrest, ար. բերդարգելութիւն, բերդի (մէջ) բանտարկութիւն։ —artillerie, էգ. (հկ—նչ. Feldartillerie) բերդի թնդանօթաձիգ (զօրք)։ —bau, ար. բերդաշինութիւն։ —haft, էգ. էրէ. բերդարգելութիւն, բերդի (մէջ) կալանաւորութիւն՝ կալանք։ —krieg, ար. պաշարումն, պաշարողական պատերազմ։ —netz, չ. ամուրք, (երկրի մը բոլոր ամրոցները)։ —strafe, էգ. = Festungshaft. —viereck, չ. (երկրի մը) չորեքբերդեան հատած։ —wall, ար. պատնէշ, պատուար, ամբարտակ, հողաբլուր։ —werk, ար. ամրաշէն՝ դիմացկուն գործ. մռն. —e յգ. ամրութիւնք, ամրոցք։

Fetialen, ար. յգ. ա... հ. պտ. (Արամազդայ) հռոմայեցի քուրմ։

Fetisch, ար. 20. (Ափրիկէի սեւամորթաց) կուռք, ֆեթիշ (շատուածը)։ —dienst կամ —glaube, ար. ֆեթիշականութիւն, (Ափրիկէի սեւամորթաց) կռապաշտութիւն։ —ismus, ար. 27. = Fetischdienst.

fett, ած. 6. գէր, յղր, ճարպա—

Digitized by Google

ւոր. dick und — գէր ու պարարտ. — w. թանձրանալ (գինւոյ). փխ. Das macht die Suppe (կամ das Kraut, den Kohl) nicht — ասիկէ մեծ օգուտ մը յառաջ չի գար, ասիկայ փոր չի կշտացըներ. 2. — machen պարարտել, պարարտացընել. (sich und) — w., նաւել —er w. գիրնալ. Բ. ար—. նկր. die Farben — auftragen թանձր երանգով նկարել. —e Striche machen հաստ գիծեր քաշել. —e Buchstaben, —e Lettern թանձր՝ հաստ նշանագիր՝ տառ. 3. փխ. առատ, առատալից. —e Küche առատալից՝ ամենալից՝ բազմախորտիկ խոհանոց (յորում յղփութիւն կը տիրէ). փխ. —e Stelle, —er Dienst շահաւոր՝ շահեկան ծառայութիւն՝ պաշտօն. —e Erbschaft հարուստ ժառանգութիւն, ընփ. եղոտ բաժին: Բ. —e(s), չ. 6. պարարտութիւն, գիրութիւն, ճարպային մասունք: Գ. — չ. 20. ճարպ, եղ. քմ. die —e յփ. պարարտ մարմիններ. 3. փխ. փ. abschöpfen, 2.; ընփ. er hat sein — weg իր մասն՝ պատիժն առաւ. առկ. — schwimmt (doch) oben գայլը՝ միշտ գայլ է, աւազն ի բնէ տակը կը սուզի:

Fettablagerung, էգ. ճարպի կարգ՝ շարք: —ammer, էգ. յն. պարարտ դրախտապան (Emberiza hortulana): —artig, ած. ճարպատեսակ: —auge, չ. արգանակի աչկունք՝ պղպջակ: —äugig, ած. իւղային, իւղոտ: —bauch, ար. մեծ փոր՝ որովայն: —bäuchig, ած. թանձրապորտ, քաղըրթեղ, մեծափոր: —darm, ար. ճարպաղիք (զուարակաց քաղըրթին ճարպաւոր թաղանթը). Բ. անդր. = Mastdarm. —federn, էգ. յփ. (սագի) տանափետուրք: —gang, ար. անդր. երակաց կողմնակի խողովակիկները, ճարպանօթք: —gans, էգ. յն. փաթ ակոնեան թանձր, թանձրաշաւ (Alca impennis): —geschwulst, էգ. ախտ. ճարպապալար: —haltig, ած. ճարպոտ, ճարպային: —händler, ար. ՀՖ. իւղավաճառ: —haut, էգ. անդր. ճարպաթաղանթ: —henne, էգ. բն. դնդղակաւոր դեղեփիոն, սագալեղու (Sedum telephium): —klumpen, ար. ճարպի գանգուած: —körper, ար. գէր մարմին: —krankheit, էգ. = Fettsucht. —leibig, ած. գիրապարար, ստնքացեալ: —leibigkeit, էգ. անչափ գիրութիւն, ստնքութիւն: —magen, ար. խախացոց (որոճողներու չորրորդ ստամոքսը): —pflanze, էգ. բն. ճարպոտ տունկ: —salbe, էգ. դղխ. օծանելիք: —säure, էգ. քմ. ճարպաթթու: —schwanz, ար. դմակ. Բ. դմակաւոր ոչխար: —sein, չ. = Fettigkeit, Ա. 1.; Բ. — (des Weines) (գինւոյ) պարարտութիւն (գինւոյ տեսակ մ՚ապականութիւն): —stein, ար. հք. ճարպաքար: —sucht, էգ. անչափ գիրութիւն, ստնքութիւն: —süchtig, ած. անչափ գէր, գիրապարար: —theile, ար. յփ. ճարպոտ մասունք: —waare, էգ. ճարպեղէն վաճառք. Բ. խողենւոյ մսեղէնք: —wanst, ար. ընփ. մեծ փոր. Բ. թանձրապորտ, մեծափոր: —zelle, էգ. անդր. ճարպախորշ:

Fette, էգ. 35. անյփ. = Fettigkeit, Ա. Բ. ճարպ, ձէթ (մսոյ պարարտ մասը). 2. ար—. Տրփ. = Dachfette.

fetten, նբ. 3բ. e—e Speise — կերակուր մը ճարպել՝ մէջը ճարպ դնել. 2. = einfetten.

Fettheit, էգ. 31. անյփ. = Fettigkeit, Ա.:

fettig, ած. 6. ճարպային, ճարպանման, ճարպոտ, եղոտ, իւղալից, ձէթոտ:

Fettigkeit, էգ. 31. անյփ. գիրութիւն, թանձրամսութիւն, ստնքութիւն. 2. ճարպոտութիւն, իւղաւորութիւն, պարարտութիւն: Բ. — (յփ. ով) ճարպ, եղ, պարարտութիւն. ը. նփ. ճարպային զգացութիւն:

Fettigsein, չ. 22բ. անյփ. ճարպոտութիւն, իւղաւորութիւն, պարարտութիւն:

Fetwa, ար. 38. ֆէթվա, Ցանկաց դենպետին վճիռ՝ դատականիք:

Fetzen, ար. 22բ. (լաթի) կտոր, ծուէնք, քուրջ, ցնցոտի կապերտ:

fetzen, նբ. 3գ. հերձոտել, պատռոտել, ծուատել, պատառ պատառ՝ բզիկ բզիկ ընել:

feucht, ած. 6. խոնաւ, թաց, տամուկ, թրջած (հկռնչ. dürr, 1. եւ 2.). — machen խոնաւցընել, թըր-

Digitized by Google

ջել. — werden խոնաւանալ, տամկանալ, թրջիլ:

Feucht|brett, չ. ար—. փղ. թուղթ թրջելու տախտակ: —kalt, ած. ցուրտ եւ խոնաւ: —kammer, էգ. ար—. փղ. թրջարանոց: —mulde, էգ. ար—. փղ. մեծ կոնք, պուտնարդ: —stein, ար. տղ. թուղթ պնդիչ, ծանրոց:

Feuchte, էգ. 35. անյգ. = Feuchtigkeit.

feuchten, նբ. 8բ. = an- եւ befeuchten (ման. ար—. փղ.): — չբ. ի. թրջիլ: — չ. 22բ. անյգ. = Anfeuchten, չ.:

Feuchtigkeit, էգ. 31. խոնաւութիւն, (շունչ տուած ատեն եղած) տամկութիւն, թացութիւն (հկ—նչ. Dürre). խոնաւ՝ թաց՝ ջրային մարմին. 2. (gelinde) — խոնաւութիւն, տամկութիւն. die — nicht annehmend անտամուկ, չխոնաւցող. բ. գրն. անգղ. բնխ. wässerige — խոնաւութիւն, (մարմնոյ) ջրային հիւթ:

Feuchtigkeits|lehre, էգ. բնխ. խոնաւաբանութիւն: —messer, ար. բնգ. խոնաւաչափ: —meßkunst, էգ. կամ —messung, էգ. բնգ. խոնաւաչափութիւն: —zeiger, ար. բնգ. խոնաւադէտ:

feudál, ած. 6. աւատային: —e(r), ար. —e, էգ. 6. աւատաւոր, աւատատէր. ը. մփ. յետաշրջական (առջի կառավարութեան ոճոյն դարձող):

Feudal|ismus, ար. 27. աւատականութիւն. ը. մփ. քաղաքականութեան առջի կառավարութեան ոճոյն դարձընելը, յետաշրջութիւն: —istisch, ած. 6. աւատական: —ität, էգ. 31. անյգ. Երգ. աւատականութիւն:

Feuer, չ. 22ա. կրակ, հուր, խարոյկ. Դ. anlegen, նբ. 2.; in — gerathen, — fangen ընդ. կրակ առնուլ, բորբոքիլ, վառիլ. Դ. fangen, նբ. 1.; — schlagen կրակ վառել. բ. großes — հրդեհ, մեծ հրկիզութիւն, հրայրք, հրայրեացք. „—!" schreien կամ rufen կրակ գոչել՝ աղաղակել. —! —! կրակ (կայ). es ist — (in diesem Hause) ausgekommen (այս տունը) հրդեհ կայ. Գ. զէն. (Gewehr-, Geschütz-)— կրակ. — geben կրակ տալ, (հրացան) արձակել՝ ած. պարպել. Դ. Գխ. — dahinter machen տատանիկ նեղել. ման. պարտապանը դատաւորին ձեռքը մատնել (իւր պարտքն առնելու համար). — und Flamme für et. sein ընդ. բանի մը համար տաքուկ եռանդեամբ աշխատիլ, ընդ. հոգւով մարմնով բանի մ'եռեւէն իյնալ. — (und Flamme) speien տաստակապէս զայրանալ, հուր շնչել, կրակ ու բոց կտրիլ, աչուըներէն բոց արձակել. er geräth gleich in — und Flamme անմիջապէս կը ցասնու, ընդ. շուտով կը բռնկի, շատ ցասկոտ մէկն է. ընդ. er ginge durch's — für mich ինծի համար կեանքն իսկ կու տայ՝ ինք զինքը կը զոհէ. Դ. Dach, 5.; 2. helles, schnell aufloderndes — պայծառ՝ դիւրաբորբոք կրակ, խրձանց խարոյկ. bengalisches — պենկալեան հուր՝ կրակ. Գխ. Եբգ. աշխոյժք, եռանդ, փառափոունութիւն. (das Pferd) hat viel — (ձին) շատ աշխոյժ ունի, եռանդնոտ՝ կայտառ է. առկ. ein gebranntes Kind fürchtet das — դարանէն փախած աղուէսն ի նոյն չի դառնար. էշը մի անգամ փոս կ'իյնայ, կ'ըսեն. 3. Խղ. —! ի բաց, զգուշացէք (աչխալաշի ձէՂ). 4. ման. Նվք. փտութիւն (փայտի):

feuer|anbetend, ած. կր. կրակապաշտ: —anbeter, ար. հրապաշտ: —anbetung, էգ. կր. կրակապաշտութիւն: —anstalt, էգ. հրդեհ մարելու համար հաստատուած տուն՝ տեղ: —artig, ած. հրազգի, հրատեսակ, հրային: —assekuranz, էգ. հրդեհի ապահովագրութիւն: —bake, էգ. Նվկ. նաւու լապտեր: —ball, ար. հրագնդակ, հրերեւոյթ: —becken, չ. ակութ, կրակեառ: —berg, ար. բորբոքած լեռ. Բ. Ծնշ. մփ. հրաբուխ: —beständig, ած. հրոյ դիմացկուն, անայրելի. Գմ. Քփն. հրապինդ, անցնդական (մարմին): —bestattung, էգ. = Leichenverbrennung. —blick, ար. հրացայտ նայուածք. sein — իւր նայուածքին բոցը՝ հրացայտ նայուածքը: —bock, ար. ար—. նոխազ, կրակարանի փայտակալ երկաթը: —bohne, էգ.

Digitized by Google

բս. հրագոյն լուբիա (Phaseolus multiflorus)։ —brand, ար. խանձող. փխ. հրատիկ, կայծակունք (երկպառակութեան)։ —(s)brunst, էգ. հրդեհ։ —büchse, էգ. ար—. կրակի արկղիկ, (շոգեմեքենայից) հրանոց։ —dienst, ար. եր. = Feueranbetung. —dorn, ար. բս. մշտադալար զկեռ, հրափուշ (Mespilus pyracantha)։ —eifer, ար. սաստիկ եռանդ, նախանձայուզութիւն։ —eimer, ար. հրդեհի դոյլ։ —esse, էգ. ծխան. բ. ար—. (դարբնի) հնոց։ —fächer, ար. ար—. (կրակի) փքոց. օդամուղ։ —fangend, ած. դիւրավառ, այրելի։ —farben կամ —farbig, ած. հրագոյն։ —fest, ած. = feuerbeständig; բ. անկէզ, անծախական. անհալ, անձոյլ, անլոյծ. —er Geldschrank անկիզելի դրամարկղ։ —festigkeit, էգ. հրապնդութիւն, դիմացկունութիւն. բ. անկիզութիւն։ —fressend, ած. —fresser(in, էգ.), ար. հրակուլ, հրածախ։ —fuchs, ար. = Brandfuchs, ա. բ.։ —gatter, չ. (ծխահանի) երկաթէ վանդակապատ։ —gefährlich, ած. այրելի, դիւրավառ։ —geist, ար. դցբ. ոգի՝ ծիւաղ՝ հրոյ, սաղամանդր. բ. փխ. ջնջավառ վառուն ոգի։ —geschwindigkeit, էգ. շէն. հրձգութեան արագութիւն։ —gewehr, չ. հրազէնք. մռն. հրացան։ —glocke, էգ. հրդեհի զանգակ։ —gluth, էգ. խարոյկ, հրատ։ —gott, ար. դցբ. կրակի աստուած, Հեփեստոս։ —haken, ար. ար—. (հրդեհի ատեն տները կործանելու) կոռակոտուց երկաթ. կրակը խառնելու երկաթէ ճանկ։ —hell, ած. կրակէ լուսաւորուած. բ. կրակի պէս փայլուն, հրափայլ։ —herd, ար. կրակետող, կրակարան. փխ. տուն. անջ. մփ. հրդեհի կեդրոն։ —io! —jo! մջ. կրակ, կրակ։ —käfer, ար. կն. = Hirschkäfer; բ. = Leuchtkäfer. —kiele, էգ. տաքի թանիր՝ ջեռուցիչ։ —liste, էգ. ն—ի. հրարկղ։ —körper, ար. բնգ. հրային մարմին. հրաբորբոք մարմին։ —kugel, էգ. = Feuerball; բ. շէն. հրացանի գնդակ։ —lärm, ար. հրդեհի աղմուկ՝ աղաղակ՝ ձայն։ —leute, յգ. = —mann։ —lilie, էգ. բս. հրաշուշան (Lilium auranthium)։ —luft, էգ. տոչորիչ՝ այրիչ օդ։ —mal, չ. կարմրախայտ բիծ ի ծնէ. բ. հրոյ երաշխեպք, այրածի սպի։ —mann, ար. ար—. (հնոցի) ջեռուցիչ. բ. հրշէջ, ջրհանաւոր։ —mauer, էգ. ար—. = Brandmauer. —mörser, ար. շէն. հրասանդ, սանդաձեւ ռմբընկեց։ —nelke, էգ. բս. ծիրանեգոյն՝ ճանճքաղ շողավարդ (Lychnis chalcedonica)։ —(s)noth, էգ. հրդեհի վտանգ։ —pfeil, ար. = Brandpfeil. —probe, էգ. (իբր անմեղութեան նշան՝ առանց այրելու կրակի մէջէն անցնիլն) անմեղութեան հրոյ փորձ. բ. — für Metalle մետաղներու հրափորձ. փխ. die — aushalten խիստ քննութենէ անցնիլ, յաջողութեամբ փորձէն ազատիլ։ —rad, չ. (հին հրացանի) անուակ. բ. հրացայտ անիւ (հրաբուեստաւորաց)։ —raum, ար. ար—. կրակարան, հնոց։ —religion, էգ. = Feueranbetung. —rohr, չ. = Feuergewehr. —roß, չ. հրանժոյգ, Ապողոնի կառաձիգ երիվար. բ. ծղբ. վայրաշարժ (մեքենայ շոգեկառաց)։ —roth, ած. շիկակարմիր, տարաշէկ. — im Gesicht sein կարմրերես՝ կարմրայտ ըլլալ. —es Haar շէկ՝ խարտեաշ մազ։ —scheidekunst, էգ. քմն. հրալուծութիւն։ —scheu, ած. կրակէ վախցող. բ. էգ. կրակի երկիւղ՝ վախ։ —schiff, չ. ն—ի. = Brander, ա.; բ. լապտերանաւ։ —schirm, ար. հրոյ պահպանակ, հրարգել. (ծխահանի) երկաթէ վանդակապատ։ —schlund, ար. հրեղէն անդունդ՝ վիհ. նաւ—հրաբուխ. բ. շէն. անջ. մփ. գնդընկէց, թնդանօթ։ —schrift, էգ. հրագիր, հրեղէն նշանագիր. in — հրեղէն գրերով։ —schwamm, ար. ղն. աբեթ, լուցկի։ —sicher, ած. կրակէ ապահով։ —speiend, ած. հրաբուխ, հրաշունչ, հրացայտ. —er Berg հրաբուխ լեռ։ —spritze, էգ. հրշէջ, ջրմուղ։ —stahl, ար. հրահան, կայծոստ (չախմախ)։ —stätte, էգ. հրայրեացք, հրդեհի տեղի. բ. ար—. եղբ. կրակետող, կրակարան. փխ. տուն, երդ։ —stein, ար. հք. կայծքար։ —stelle, էգ. = Feuerstätte. —stoff, ար. բնգ. տաքրական

Digitized by Google

հուր, հրանիւթ։ —strafe, էգ. հրայրեցութիւն։ —thurm, ար. նաւ. լուսատու աշտարակ (= Leuchtthurm)։ —ti(e)ne, էգ. ար. տաշտ։ —trank, ար. արբեցուցիչ՝ թմբրեցուցիչ ըմպելի։ —trunken, ած. բնա. վառվռուն, աւիւնաշատ, խանդավառ։ —versicherung, էգ. = Feuerassekuranz. —wache, էգ. շրանցողներու պաշտօն. բ. նաւական լապտերի պահպանութիւն։ —wächter, ար. կրակապահ (գործարաններու մէջ)։ —waffe, էգ. հրազէնք։ —wehr, էգ. շրջանաւորք, կրակ մարողք։ —weihe, էգ. եր. անուշին (ըստ Հայոց՝ երկրորդ) կիւրակէ Քառասնորդաց։ —werk, չ. հրախաղութիւն, հրարուեստական խաղ. դ. abbrennen, նբ. 3. —werker, ար. հրախաղութեանց յօրինիչ. գէն. թնդանօթաչեն, հրձգաչեն։ —werkerei, էգ. հրարուեստութիւն. գէն. գնդընկեցութիւն։ —wolke, էգ. հ. գր. (Եսայեալեաց ոց) հրեղէն ամպ։ —zange, էգ. (կրակի) ունելիք (մաշա)։ —zeichen, չ. հրդեհի լոյս՝ լուսաւորութիւն. բ. հրդեհի նշան՝ ազդանշան. գ. կրակով տրուած նշան։ —zeug, չ. հրահանք, կայծքար։ (Հմմտ. Brand..., Brenn...)

feuer'n, չբ. b. 3ա. կրակ վառել. ջեռուցանել. 2. հուր՝ կայծ արձակել. 3. կրակ տալ. (հրացան) արձակել՝ մ. պարպել։ — նբ. = anfeuern, նբ. 1.; (mit) Holz — փայտ վառել. 2. հրոյ (Խարակ...) տալ. կրակը նետել. (Wein) — (գինին) ծծմբել (գինւոյ տակառին վառած պատրուգով ծծմբի հոտ տալ). 3. ընտ. ժխ. 3—m Eins (կամ ein Paar) auf den Rücken, um die Ohren — գմէկը գանակոծել, մ. ծեծ քաշել. մէկուն ապտակ զարնել. (das Pferd) feuert hinten tüchtig aus (ձին) ուժգին կից կը նետէ։ — չ. 22բ. ան. ժ. —ung, էգ. 31. (վառարան) վառելը. ժխ. = Anfeuerung, 1.; 2. ծայն — չ. = Feuergeben; 3. ծայն —ung, էգ. կրակ. բ. այրելի նիւթ, կիզանիւթ։

Feuillant (ֆեօյյան), ար. 38. եր. —ine, էգ. նաեւ —inermönch, ար. 20. —inernonne, էգ. 35. խատակրօն (կիստերսեան) միաբանութեանց կուսան։

Feuilleton (ֆէօյլըթօն), չ. 38. թերթիկ, լրագրաց տակը բանաստեղծական հատուած։

Feuilletonist (ֆէօյլըթօնիսթ), ար. 13. թերթագիր, լրագրաց ներքեւը բանաստեղծական հատուած գրող։

feurig, ած. 6. բորբոքեալ, հրավառ, հրաբորբոք, հրեղէն. էխ. եռանդուն. 2. հրեղէն, հրագոյն. բ. der Himmel ist ganz — երկինքը հրագոյն՝ մ. կասկարմիր է. կայծակնացայտ, բոցաբծակ, շողալ որ. գ. էխ. վառեալ, եռանդնալից, եռանդուն ջերմ, մոլեգին, կատաղի, ցասկոտ. դ. էշծ. վառվռուն, կենդանի։

Fez (ֆէզ), ար. (չ.) անէխ. Ֆասի կայք գլխարկ (ֆէզ)։ — չ. անժխ. ժղ. Ֆէս (Մարոքի մէջ քաղաք եւ մայրաքաղաք)։

ff, հմ. = und das folgende. դ. ֆ. Բ. եւ հետեւեալը։

fff, ոճգ. կծ. հմ. sehr fein. ամենազնիւ։

Fiaker կամ Fiaker, ար. 22ա. (հրապարակի) երկձի կառք (Հմմտ. Droschke)։

Fiasko, ար. (չ.) 38. ձան. Բր. (թատերախաղութեան) չաջողութիւն՝ ձախողանք։

Fibel, էգ. 35. —buch, չ. այբբենարան, քերական։

Fiber, էգ. 35. անդր. նեարդ, մարմնոյ նուրբ եւ երկայն թելերը. դիք. մազմզուկք։

Fibrin, չ. 20. գիտ. բնա. բնանեարդ, բնաթել (= Faserstoff)։

fichst, ճչդակայն fichtst, ficht, նբը. fechten։

Fichte, էգ. 35. դէ. եղեւին, սօսնայրի (Pinus)։ Բ. — յտ. ան. ար. 38. Ֆիխթէ (Գերմանացի փիլիսոփայ 1762-1814)։

fichten, ած. 6. եղեւնեայ։ —ammer, էգ. էն. կատարաւոր դրախտապան։ —apfel, ար. եղեւնոյ պտուղ։ —baum, ար. դէ. = Fichte, էգ.։ —bewachsen, ած. եղեւնապատ, բոլորտիքն եղեւնի բուսած։ —bohrer, ար. էն. եղեւնափոր ճճի (Dermestes pini perda)։ —hain, ար. ե-

Digitized by Google

զեւնւոյ անտառ, եղեւնաստան։ —harz, չ. եղեւնւոյ ռետին. քիմ. քմ. բնեղեւին։ —raupe, իգ. ճն. եղեւնւոյ թրթուր։ —säure, իգ. քմ. եղեւնաթթու։ —schwärmer, ար. ճն. սֆինքս եղեւնւոյ (Sphinx pinastri)։ —spinner, ար. ճն. հաւատաւոր, եղեւնաթիթեռ (Liparis monaca)։ —zapfen, ար. = Fichtenapfel.

Fichtianer, ար. 22ա. էլ. Ֆիխթէի կուսակից՝ կողմնակից, Ֆիխթէական։

fichtst, տ. fichst.

Ficke, իգ. 35. ռմ. (զգեստի) գրպան. փխ. 3. in die — stecken können (իշխանութեամբ՝ առաւելութեամբ՝ արժանեօք) մէկէ մը վեր ըլլալ, զմէկը գերազանցել. ընդ. զմէկը գրպանէն հանել։

Fickfack, ար. 38. անյփ. խուսափանք, փախուստ, պատճառանք, պատրուակ։

Fickfacker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. փախուստ տուող, խարդախ, պատրուակող. ը. մփ. խաբուսիկ, խարկու։ —ei, իգ. 31. խարդախութիւն, խաբէութիւն։ —e(r)n, չբ. հ. 3ա. խուսափելու ջանալ, պատրուակներ փնտռել։

Fideikommiß, չ. 15. իրգ. աւանդեալ հաւատաւորութիւն՝ ժառանգութիւն (յաջորդին... աւանդելու պայմանաւ տրուած ժառանգութիւն)։ —ssariat, չ. 20. իրգ. աւանդառութիւն ժառանգութեան։ —ssarisch, ած. 6. իրգ. աւանդական (ժառանգութիւն)։

fidel, ած. 6. գմ. զուարթ, զուարճալի, լուրջ. — sein զուարթ ըլլալ. բ. կերուխումի՝ զուարճութեան հետամուտ ըլլալ։

Fidelitä't, իգ. 31. անյփ. ընդ. զուարթութիւն, լրջութիւն։

Fidibus, ար. 15. յփ. նաեւ անփխ. ծխափող վառելու լուցկի։

Fidúz, չ. 20. անյփ. վստահութիւն։

Fidúzit, մկ. գմ. (յարեւ մէկուն եղած գինըմպութեան իբր պատասխան) ի կենդանութիւն (Ձեր)։

Fieber, չ. 22ա. առփ. ջերմ, տենդ. kaltes —, Wechsel-— փոփոխական՝ ընդհատական տենդ. փխ. սաստիկ գրգռութիւն՝ յուզում (հոգւոյ)։

fieber|artig, ած. ջերմնական, տենդային։ —frei, ած. բժշ. —er Tag տենդի ընդհատութեան օր, տենդընդմէջ։ —frost, ար. տենդի դող՝ սարսուռ։ —glut(h), իգ. տենդի տապ՝ ջերմութիւն։ —haft, (ցնցա. —ig, —isch) ած. ջերմոտ, տենդաբեր։ —latwerge, իգ. դղէ. տենդադարույժ խիւս։ —los, ած. տենդէ ազատ։ —rinde, իգ. = Chinarinde; բ. falsche կամ graue — ելեւթերեան կեղեւ։ —schau(d)er, ար. կամ —schütteln, չ. տենդի դող՝ սարսուռ։ —vertreibend(es Mittel), ած. տենդահալած՝ ջերմնացածոյց (դեղ)։ —n, չբ. հ. 3ա. տենդ ունենալ. փխ. մեծ խռովութեան՝ ծփանաց մէջ ըլլալ. զառանցել, բանդագուշել, ցնորել։

Fiedel, իգ. 35. ընդ. (յոռի)նուագարան, ջութակ։

Fiedel|bogen, ար. կնանոց, ճպոտ. փխ. er ist so krumm (կամ ծղրբ. so gerade) wie ein — շատ կքած կը քալէ, ծղրբ. գաւազանի պէս ուղղորդ կ'ընթանայ։ —ei, իգ. 31. ընդ. = Fiedeln, չ.։ —er, ար. 22ա. ընդ. յոռի ջութակահար։

fiedeln, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. ընդ. ջութակ լաւ չզարնել. 2. ճպոտին պէս երթալ գալ, արագ արագ սղոցին անդին շարժիլ։ — չ. 22բ. անյփ. ընդ. յոռի ջութակահարութիւն։

Fieder|palme, իգ. տյ. փետրարմաւ (Iriartea)։ —spaltig, ած. տյ. փետրահերձ, փետրաձեւ ճեղքուած։

fiedern, ցնցա. նբ. եւ sich — էբ. 3ա. փետրաւոր ընել, փետրովք զարդարել։ gefiedert, դրբ. անց. եւ ած. 6. փետրաւոր, փետրազարդ. 2. die gefiederte Welt թռչունք. 3. տյ. փետրաւոր։

Fiedler, ար. 22ա. ընդ. = Fiedeler.

fiel, անց. fallenէ։

Fielfraß, ար. 20. ճն. տ. Vielfraß.

fieng, ցնցա. տ. fing.

figi(e)ren, նբ. 3ա. թանձրացընել։

Figúr, իգ. 31. դէմք, կերպարանք, տեսք. — machen ի մեծի շքի լինել,

Digitized by Google

մեծաշուք՝ փառաւոր ըլլալ. 2. առռ. փր. Տրփխ. փլ. ձեւ. 3. գիտակ, հասակ, մեծութիւն (մարմնոյ). Բ. Նկր. Bild in ganzer — ամբողջ՝ մարդահասակ (ոտքի վրայ առնուած) պատկեր. Փ. Դրմ. auf einer Münze ausgeprägte — դրամապատկեր, դրամի վրայ դրոշմուած պատկեր. Դ. —en, յփ. (Ճատրակի)արձաններ. Ե. ընփ. wie Figura lehrt կամ zeigt ըստ երեւութին նայելով։

Figúra, էգ. 36. ընփ. տ. Figur, 3. Ե.։

figurál, ած. 6. Նռն. Երժ. (նշաններով՝ նկարագրոշմերով զարդարեալ երգ) բազմախազեան։ —gesang, ար. բազմախազեան երգ՝ նուագ։ —musik, էգ. = Figuralgesang; Բ. բազմաձայն երաժշտութիւն։

Figuránt, ար. 33. —in, էգ. 32. Թտ. երեւակ՝ առանց խօսելու տեսլարան մտնող անձ. Ը. Նփ. օգնական անձ.

Figü'rchen, չ. 22Բ. Ն—չ. Figur է. արձանիկ, մանր պատկեր։

figúrenreich, ած. 6. Նկր. —er Entwurf բազմապատկեր ստուերագիր, բազմաթիւ անձինքներով լի նկար։

figuri(e)ren, Նբ. եւ չբ. Ի. 3ա. ձեւացընել, կերպարանել, իբրաչէս ներկայացընել. ցուցընել, օրինակել, գաղափարել. Երժ. լաւ՝ ներդաշնակութեամբ երգել. քաջ կաքաւել. (թատերախաղու մէջ) երեւել. մեծ պատուոյ մէջ ըլլալ. փառաւոր՝ նշանաւոր ըլլալ։

figü'rlich, ած. 6. = bildlich, 2.; Գ. կամ im —en Sinne այլաբանական՝ փոխաբերական իմաստով, փոխաբերաբար։

Fiktión, էգ. 31. հնարուածք, կեղծիք, կարկատելն. 2. կերպարանութիւն, ստութիւն։

Fikus, ար. անփխ. Բյ. հնդկաթուզ, մոլաթզենի (Ficus indica)։

Filét (ֆիլէ), չ. 38. ա. (յփ. —s) ցանցակերպ՝ հիւսկէն գործուած. Խհ. լար (եղջերուի... ողնայարին երկայնութեամբը կռնակի միսը). Բ. (յփ. —en) գծադրոշմ, (գրքի կողքին վրայ ոսկեզօծ... գծաձեւ զարդ). — häkeln կամ stricken գծադրոշմել (գրքի կողի վրայ զարդի համար գիծ քաշել). 2. (յփ. —en) = Filetstempel.

Filét||arbeit, էգ. ցանցակերպ՝ հիւսկէն գործուած։ —nadel, էգ. ար—. ցանց հիւսելու ասեղ։ —stempel, ար. գծադրոշմիչ. գրքի կողը գծով զարդարելու երկաթ։

Filiál, չ. 20. —e, էգ. 35. օգնական՝ օժանդակ եկեղեցի. Բ. (վճ.) օժանդակ հաստատութիւն, ճիւղ։ —bank, էգ. վճ. օգնական դրամատեղան։ —kirche, էգ. օգնական եկեղեցի։

Filigrán, չ. 20. ար—. հիւսկէն դրուագ, (ոսկերչաց) ցանցակերպ գործուած։ —glas, չ. ցանցադրուագ բաժակ՝ գաւաթ։

Filosóf, ար. 32. = Philosoph.

Filter, ար. 22ա. պարզուտ, քամոց։

Filtratión, էգ. 31. = Filtri(e)ren, չ.

filtri(e)r||en, Նբ. 8ա. մզել, պարզել, քամել։ — չ. 22Բ. անյփ. —ung, էգ. 31. Փոխ. փմ. Դղէ. ար—. պարզում, մզում, քամուած։ —er, ար. 22ա. ար—. մզիչ, քամիչ։

Filz, ար. 20. թաղիք. 2. ար—. Բվ. կակուղ կաւ, տզմուտ հանք. 3. ընփ. —, նաեւ —er, ար. 22ա. կցիք. կծծի, շատ ագահ. 4. ընփ. բիրտ, կոպիտ, կոշտ, շինական (մարդ)։

Filz||arbeit, էգ. ար—. թաղեգործութիւն։ —artig, ած. թաղենման, թաղեկերպ. Բ. Բյ. տաւենման, թաղենման։ —blech, չ. ար—. (խոյրարարաց) երկաթէ թիթեղ որուն վրայ թաղիք կը շինեն։ —händler, ար. թաղեվաճառ։ —hut, ար. թաղեայ՝ կղպու մորթէ խոյր։ —lappen, ար. ար—. (պղնձադրոշմաց) թաղիքէ ճինճող՝ սրբիչ։ —macher, ար. ար—. թաղեգործ։ —pariser, ար. ընփ. —schuh, ար. թաղեայ բրդէ հողաթափ։ —tafel, էգ. ար—. (խոյրարարաց) թաղիք շինելու սեղան։

filzen, Նբ. 3գ. թաղացընել, թաղիք շինել։ sich — էբ. թաղենալ. թաղիք ըլլալ. ասուի մազերը մէջէ մէջ ընդխառնիլ. ար—. e—n Hut — գլխարկ թաղիքել. գլխարկին մազերն երկաթէ թիթեղին վրայ մէջէ մէջ խառնել. 2. ընփ. 3. — մէկը վերէն վար լուալ. կշտամբել (= abfilzen, 2.)։ — չբ. Ի. ընփ. կծծութեամբ վարուիլ, ագահել։

Digitized by Google

filzen, ած. 6. թաղեայ, թաղիքէ:

Filzer, ար. 22ա. ար–. = Filzmacher; 2. ընդ. տ. Filz, 3.

filz|icht, –ig, ած. 6. թաղեկերպ, թաղիքի նման. փխ. թաղենման, ստուենման. 2. ընդ. գօշաքաղ, կցիր, մանրակծծի:

Filzigkeit, իգ. 31. կծծութիւն, կարի յոյժ ագահութիւն, մանրակծծութիւն:

Fimmel, ար. 22ա. փխ. արու կանեփ. բ. անպտուղ գայլուկ:

fimmeln, նբ. 3ա. ար–. արու կանեփը հանել՝ խլել:

finál, ած. 6. վերջին, վախճանական:

Finále, չ. 38. երժ. վերջանուագ, թատերգի վերջին մասը:

Finánz, իգ. 31. ––. –en, յգ. ելեւմուտք, տէրութեան ելեւմտից գործակալութիւն:

Finánz|beamte(r), ար. գանձապահ, ելեւմտից գործակալ: –**frage**, իգ. ելեւմտական խնդիր: –**jahr**, չ. = Etat(s)jahr. –**mann**, ար. ելեւմտից գործակալ, տէրութեան գանձապահ: –**minister**, ար. ելեւմտից պաշտօնեայ՝ նախարար: –**ministerium**, չ. ելեւմտից պաշտօնարան, ելեւմտարան: –**welt**, իգ. հաւ. սեղանաւորք, արծաթաւորք: –**wesen**, չ. ելեւմտից հայող իրք, դրամական հանգամանք:

finanziéll, ած. 6. ելեւմտական, ելեւմտից:

findbar, ած. 6. դիւրագիւտ, գտանելի:

Finde|geld, չ. –**lohn**, ար. գտնչէք, կորսուած բան մը գտնողին վարձք:

Findel|anstalt, իգ. –**haus**, չ. ընկեցիկներու դարմանոց (ի ծնողաց... ուրիշներուն դրան առջեւը թող տրուած տղաքը դարմանելու տուն): –**kind**, չ. ընկեցիկ մանուկ: –**mutter**, իգ. –**vater**, ար. ընկեցիկ մանկանց սնուցիչ՝ հոգաբարձու (այր՝ կին):

finden, նբ. 2ա. (հնց. եւ ըղձ. անց. նաեւ **fund, fünde**) գտնել. ա. զգալ. Freude am Wohlthun — բարիք ընելու մէջ ուրախութիւն զգալ՝ գտնել. ich finde es nicht so kalt, als Sie sagen Ձեր ըսածին չափ ցուրտ չի գար ինծի. einen Freund... — բարեկամ մը... գտնել՝ ստանալ. vor J–m Gnade — մէկուն առջեւ շնորհք գտնել, մէկուն հաճոյ ըլլալ. Beifall — ծափահարութիւն՝ յաջողութիւն գտնել. բ. (շեշտով կամ ամբողջական խնդրով նախադասութեամբ) ich finde, daß Du Unrecht hast ինծի կ'երեւայ թէ դուն իրաւունք չունիս. (für) gut, (für) rathsam — յարմար՝ վայելուչ տեսնել՝ դատել. 2. J. unerwartet — մէկուն ըստ պատահման պատահիլ՝ հանդիպիլ. ich finde (in der Zeitung...), daß... (լրագրի մէջ...) կարդացի որ... Einige wollen — ոմանք կը կարծեն՝ կը համարին: **sich** — չբ. գտնուիլ. անդ. բ. es — sich Menschen... կան մարդիկ... 2. schöne Seelen — sich (ea.) գեղեցիկ հանճարներ զիրար կը գտնեն. Das wird sich — ապագան պիտի որոշէ (այդ բանը), պիտի տեսնենք. բ. ատիկա կարգի կը մտնէ. գ. ժամանակաւ այս բանս պիտի գայ. sich beim — վերջապէս տան ճամբան գտնել. 3. (մաքրայական եղանակաւորմամբ նախդրով). sich (zurecht) — իմանալ, խելամուտ ըլլալ, er findet sich (in seinem Hause) nicht mehr zurecht ոչ եւս իր տունը կը ճանչէ, իր տունն իրեն օտար կու գայ. 4. նխ.երով այլեւայլ ոճաւորութիւններ կը կազմէ. sich **aus** der Sache nicht — können բան մը չհասկընալ. sich **in** et. — բան մը (սիրով) ընդունիլ, բանի մը համակամիլ. sich in sein Unglück — դժբախտութիւնը համբերութեամբ տանիլ. sich **zu** et., zu J–m — բանի մը յարիլ՝ կցիլ, մէկուն ընկերանալ: — չ. 22բ. անյգ. = բայէն նշանակութիւններ հմմ. փ. նաեւ **Auffindung** (**Auffinden**, չ.), **Erfindung**, **Entdeckung** (**Entdecken**, չ.).

findenswerth, ած. 6. գտնուելու արժանի:

Finder, ար. 22ա. –**in**, իգ. 32. գտնող:

findig, ած. 6. ար–. ռմկ. –er Gang շահագործելի երակ. 2. ընդ. = **schlau**.

Findling, ար. 20. ընկեցիկ, գտնուած տղայ:

Finésse, իգ. 35. = **Feinheit**.

Digitized by Google

fing, անց. fangenէ։

Finger, ար. 22ա. մատն (նաեւ յն. թաթպանի մատ եւ չափ). der große — մեծամատն. der kleine — ճկոյթ (տ. Mittel-, Ring-, Zeige-finger). բ. բցտ. man kann es an den —n abzählen շատ յայտնի է, ամէ ակներեւ՝ զգալի է. et. auf die — bekommen պատիժը կրել, ըստ. ծաղր ըլլալ. giebt man ihm e—n —, will er die ganze Hand շան ձաղ բերելու տեղ՝ տուինք, բոլոր տունը գրաւել կ'ուզէ. երես տուինք աստառ կ'ուզէ. et. an den —n herzählen können (բան մը) մատուըներուն ծայրը խաղցընել, շատ քաջ գիտնալ. J—m auf die — klopfen (բանի մը համար) զմէկը պատժել. ը. մտ. մէկուն միտս հաստ ցանել. ըստ. er macht lange (krumme) — ճարպկութեամբ կը գողնայ, քաջ քսակահատ մըն է. J—m durch die — sehen մէկուն ներողամիտ գտնուիլ, մէկուն ըրած պակասութեանցն աչք գոցել՝ յանցանքներն անտես ընել. mit —n auf J. weisen զմէկը մատնանիշ ցուցընել, հրապարակաւ ծաղր ու ծանակ ընել. 2. երժ. die — setzen դաշնամուրի վրայ մատուըներն ըստ պատշաճի խաղցընել. deshalb macht man sich keinen — naß ամենչին բանին համար քայլ մ'առնուլն իսկ չ'արժեր. den — auf den Mund legen լռել, ափ ի բերան ըլլալ. die langen — գողերը, քսակահատները. sich lieber e—n — abbeißen, als Das thun աւելի մեռնիլ քան թէ զայս ընել. J—m (scharf) auf die — sehen կամ passen մէկուն վրայ լաւ հսկել, մէկուն ըրած ամենամանր շարժմանցն միտ դնել. sich (տր.) et. aus den —n saugen ի քմաց ստեղծել, կարկատել. Das geht durch s—e — ամ գործքն իր ձեռքէն կ'անցնի. er ist um den — zu wickeln արտաքոյ կարգի դիւրահաւան՝ դիւրանող՝ ներողամիտ մէկն է, ըստ. մարդ ու զածին պէս զինքն կրնայ խաղցընել։

finger|ähnlich, ած. մատնանման, մատանց. տէ. մատնակաւն։ —(s)breit, —(s)dick, ած. մատի չափ լայն՝ հաստ։ —fertig, ած. ճարպիկ, աջողակ, ճարտար։ —fertigkeit, իգ. աջողակութիւն, ճարպկութիւն. երժ. — haben մատուըները վարժ ըլլալ։ —förmig, ած. նաեւ տէ. մատնաձեւ։ —geschwür, չ. ախտ. = Fingerwurm. —hut, ար. մատնոց, մատնատնի. e—n — voll Wein մատնաչափ մը՝ սակաւ իկ մի գինեակ. բ. տէ. մատնատնետուտնկ (Digitalis)։ —kraut, չ. տէ. մատնեուտնի (Potentilla)։ —lecken, չ. ըստ. Das ist nur zum — այս կերակուրը անոր իսկ չի բաւեր, ըստ. անոր եւ ոչ մէկ ակռայինն կը բաւէ։ —leiter, ար. երժ. մատնավար (մատուըները դաշնամուրի վարժեցընելու գործիք)։ —los, ած. անմատն, մատնազուրկ։ —nagel, ար. եղունգն։ —rechenkunst, իգ. մատամբ համրելու արուեստ, մատնաչերու հաշիւ։ —reif կամ —ring, ար. մատանի, օղակ։ —satz, ար. երժ. մատնափոխութիւն, ջութակի դաստակատեղւոյն վրայ մատ խաղցընելու եղանակ։ —schörl, ար. հք. սեաւ մոխրաձիգ՝ դուրմալին։ —sprache, իգ. բառ. մատնապրութիւն, մատուըներով՝ նշանացի խօսելու արուեստ։ —strecker, ար. անդմ. (մատանց) ձգտիչ ջիղերը՝ մուկն։ —stück, չ. ար. (ձեռնոցի) մատանց ծեղքուած։ —übung, իգ. երժ. մատնափոխութեան կրթութիւն։ —wurm, ար. ախտ. մատնաշութիւն, մատնշուրջ (փօլըմօ)։ —zeig, ար. նշան. — für den Leser ազդարարութիւն՝ առ ընթերցողս։

fingeri(e)ren, չբ. 3ա. h. = fingern, չբ.։

Fingerling, ար. 20. մատնապահ (մատն անցընելու կաշիէ՝ երկաթէ... պահպանակ)։

fingern, չբ. եւ նբ. 3ա. h. մատուըները շարժել. ը. մտ. մատուըներով խաղալ. մատով շօշափել։ — չ. 22բ. անյ. = բայէն նշանակութեան ձեւ։

fingi(e)ren, նբ. 3ա. (չեղած բան մը եղած) ձեւացընել, կերպարանել, կեղծաւորել. 2. չծ. fingirter Werth մտացածին արժէք։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ձեւացուցում, կերպարանում, կեղծաւորութիւն։

Fink, ար. 33. —e, ար. 34. յն. սարեկիկ, սերինոս. 2. փխ. ըստ. (իրր թշնամանալից խօսք) թեթեւա-

մեր, չափազանց զուարթ, խրախճանասէր։

Fink... = Finken...

Finke, ար. 34. փ. Fink.

finkeln, նբ. 3ա. սարեկիկ որսալ. ը. մփ. թռչուն որսալ։

finken|artig(e Vögel), ած. կն. սերընտազգի (թռչուններ)։ —beißer, ար. բն. կարմիր անծեղ (Lanius collurio)։ —falk, ար. կն. շահէն (= Sperber)։ —garn, չ. (մանր թռչուն որսալու) վարմ։ —herd, ար. սերինոսի բոյն։ —meise, իգ. կն. մեծ թռչխկտար (Parus major)։ —netz, չ. = Finkengarn; բ. ն—կ. պատանիչի ցանց։ —same, ար. պկ. = Butterblume; բ. յուրանուր նեսղին (Neslia paniculata)։ —weibchen, չ. կն. էգ սարեկիկ։

Finkler, ար. 22ա. = Vogelsteller; Heinrich der — Հենրիկոս Հաւորս։

Finn|aal, ար. կն. թմրեցուցիչ Ենբեղէս (Gymnonotus electricus)։ —fisch, ար. կն. կոցաւոր կէտ (ղ—չէն—) (Balaena boops)։ —hammer, ար. ար—. սրածայր մուրճ։ —wal, ար. կն. = Finnfisch.

Finne, իգ. 35. լողաթեւ, (ձկանց) թեւ, լողարան, (կիտի) լուղարան. 2. (երեսի... վրայ կարմիր ուռեցք) չիտ, պուտ, պալար. 3. —n, յփ. փոքրիկ հատուածեւ որդունք (խոզի մարմնոյ վրայ), կետտ, փին. 4. ար—. (մրճի) սուր ծայր։

finnen, նբ. 3ա. ար—. (մրճի ծայրով) տափակցընել։

finnig, ած. 6. պտերով լի՝ ծածկուած, չտաւոր. 2. կետտաւոր, փին ունեցող (խոզ)։

finnisch, ած. 6. փիննական. —e Sprache փիննական լեզու։

Finnland, չ. 38. աշխ. Ֆինլանտա։

Finnländer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Ֆինլանտացի (այր՝ կին)։ — ած. անփփ. = finnländisch.

finnländisch, ած. 6. Ֆինլանտական. Ֆինլանտեան։

finster, ած. 6. անլոյս, մութ, մթին, մթագնած, խաւարին, խաւարամած. es ist — մութ է, կը մթանայ. բ. փխ. —er Aberglaube թանձր՝ խաւարամիտ աւելորդապաշտութիւն. գ. (հկ—նչ. heiter) աղօտ, տխուր, տխրազգած։ Finst(e)re(s), չ. 6. մթութիւն, մութ, խաւար. im —n tappen առ խարխափ երթալ, ի մթան խարխափել։

Finsterling, ար. 20. խաւարասէր, յառաջադիմութեան թշնամի. 2. խաւարամիտ, տգէտ։

Finsterniß, իգ. 16. = Dunkelheit; die — der Nacht խաւար գիշերոյ, աղջամուղջ, մութ. փխ. ägyptische — թանձրամած խաւար. 2. փխ. խաւար, նեղութիւն. վիշտ, ձախորդութիւն. 3. աստղ. խաւարում (երկնային մարմնոյ մը լուսազուրկ երեւալը), partielle, totale — մասնական՝ ամբողջական խաւարում։

Finte, իգ. 35. ն—ղ. Fintchen, չ. 22բ. (սրախաղութեան՝ նաեւ խաղի) հնարք, դարձուած. բ. ը. մփ. խաբէութիւն, խորամանկութիւն. սուտ պատճառանք, խուսափանք, բարբանք։

Finten|macher(in, իգ.), ար. ծածկամիտ, կերպարանող։ —voll, ած. խորամանկ, մանկաւոր։

Fioritúr, իգ. 31. երժ. զարդարուն դարձուած, թրթռուն գեղգեղանք, ծաղկերգանք։

Fip(p)s, ար. եղ. 8. յփ. 18. պոնդ, ռմ. պնդըրուկ (միջնամատով տրուած հարուած). ընփ. ծանծաղամիտ, թեթեւամիտ, թեթեւսոլիկ. Meister — (դերձակներու ծաղրական անուն) խրուանդիչ, յոռի դերձակ։

fip(p)sen, չբ. 3փ. վէգ խաղալ (= knöcheln)։ — նբ. պոնդել, մէկուն միջնամատով հարուած մը տալ։

Fip(p)stein, ար. 20. = Fangstein.

Firlefanz, ար. 20. թեթեւամիտ, մտախորույս, թափեալ ու դեղ. ընփ. բամբասկը նսար, ապուշ. 2. անմըտութիւն, պանդուրութիւն։

firlefanzen, չբ. 3փ. հ. անմտութիւններ ընել։

Firlefanzerei, իգ. 31. = Firlefanz, 2.

firm, ած. 6. հաստատուն։

Firma, իգ. 34. ձեռնադիր (վաճառականութեան կամ սեղանաւորութեան ընկերակցաց անունը)։

Firmament, չ. 20. հաստատութիւն (երկնից)։

Digitized by Google

Firman, ար. 38. Հրաման, Հրամանագիր, Հրովարտակ (ֆերման)։

firmeln = firmen.

firm‖en, նբ. 3ա. եր. դրոշմել՝ դրոշմ տալ։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, իգ. 31. դրոշմ։

Firn, ար. 20. սառնալեռ. 2. մըշտատեւ ձիւնով ծածկեալ բարձրալերան կատար՝ սայր։

Firnbildung, իգ. սառնալերանց կազմութիւն։

firn(e), ած. 6. անցեալ տարուան (հմն. պտուղ՝ գինի… հկռնչ. heurig). ը. մփ. —er Wein Հին՝ բազմամեայ գինի։

Firnewein, ար. Հին գինի։

Firner, ար. 22ա. = Gletscher.

Firniß, ար. 15. ար—. Ջնարակ, ջրդեղ. փխ. փայլունութիւն, փայլուն երեւոյթ։

Firniß‖baum, ար. տկ. gemeiner — ընկուզատերեւ աղտոր (Rhus vernicifera). բ. schwarzer — բժշկական աղտոր (Melanorrhaea usitatissima)։ **—blase**, իգ. Ջնարակի ապակեփող։ **—lack**, ար. Ջնարակ։

firnissen, նբ. 3գ. ար—. Ջնարակել, արծնել. փխ. փայլեցընել, յղկել. (խեցեղէնները) ապիկել։ — չ. 22բ. անյ. Ջնարակելը, արծնելը. (խեցեղէնները…) ապիկելը։

firnissen, ած. 6. ար—. Ջնարակեալ, ապիկեալ։

Firnisser, ար. 22ա. ար—. Ջնարակող, ապիկող։

First, ար. 20. —e, իգ. 35. (լերան) սայր, կատար, գագաթն. 2. ար—. ճրտ. (տան անձնավերին մասը) պսակ, կատար. (յարկի) ուղղաձիգ Հեծանները։

Firste, իգ. 35. տ. First.

Fis, չ. անփխ. երժ. կիսաստուրֆա, ֆա սրիկ. փխ. ընտ. in's — kommen աղմկիլ, խռովիլ, շփոթիլ։

Fisch, ար. 20. ձուկ. առկ. nicht —, nicht Fleisch ոչ տաք է ոչ պաղ, յերկուս ոտս կը կաղայ. 2. (ձկնորսութեան մէջ.) die gefangenen —e որս ձկանց. փխ. տ. faul, ած. 3. 3. (ա—. ա—ղէշ Fische, իգ. 35.) ոսկրանիշ (խաղի ատեն փոխանակ դրամոց կլոր ոսկր)։

Fisch‖aar, ար. **—adler**, ար. կն. ձըկնարծուի, ձկնկուլ արծիւ։ **—abdruck**, ար. (քարի վրայ) ձկնադրոշմ։ **—ähnlich**(e Reptilien), ած. կն. ձըկնազգի (սողունք)։ **—angel**, իգ. կարթ, ապռ., խանձող։ **—arm**, ած. սակաւաձուկն (լիճ)։ **—band**, չ. ար—. (դրան) ճարմանդ։ **—bär**, ար. կն. ձկնարջ։ **—(be)hälter**, ար. ար—. (ձկնորսաց) ձկնկալ, ձկնաման, ծակոտկէն արկղիկ։ **—bein**, չ. կիտի լուղարան. (schwarzes) — կիտի ակռայ, կիտոսկր. բ. (weißes) — սպիէ կրծոսկր, ապխնոսկր։ **—beinstange**, իգ. կիտոսկր։ **—beinern**, ած. կիտի ոսկրէ։ **—beschreibung**, իգ. ձկնագրութիւն։ **—blase**, իգ. փամփուշտ (ձկան). բ. փխ. mit der — stechen (քարտախաղի մէջ) առանց Համգունանկի կտրել։ **—blut**, չ. ձկան արիւն. փխ. — հ. պաղարիւն ըլլալ։ **—brett**, չ. ձկան թեփերն քերելու տախտակ։ **—brut**, իգ. ձկնիկք, ձու ձկան։ **—esser**, ար. ձկնակեր. բ. կն. ձկնկեր, ձկնկուլ։ **—fang**, ար. ձկնորսութիւն։ **—feder** կամ **—flosse**, իգ. լողաթեւ, լուղարան, (ձկան) թեւ։ **—förmig**, ած. ձկնաձեւ, ձկնակերպ։ **—gabel**, իգ. ար—. երեքարձէն։ **—garn**, չ. ար—. արձըլ, ցանց։ **—geräth**, չ. ար—. (ձկնորսութեան) գործիք՝ կազմածք։ **—gerechtlichkeit**, իգ. որսալու իրաւունք։ **—haken**, ար. ար—. (ձկնորսաց) ճանկ, ձկնադրաւուկ. նոր. կոցաւոր՝ ճանկաւոր ձող. բ. = Angelhaken. **—hälter**, ար. ար—. = Fischbehälter. **—hamen**, ար. ար—. (ձկնորսաց) քսակաձեւ ցանց։ **—händler(in**, իգ.), ար. ձկնավաճառ։ **—haus**, չ. ձկնատեան, ձկնոց։ **—kasten**, ար. ար—. ձկնաման, (ձկանց) ծակոտկէն արկղիկ։ **—kiefern**, իգ. յգ. **—kiemen**, իգ. յգ. խռիկ, (ձկան) ականջք։ **—köder**, ար. խանձ, կեր։ **—körner**, չ. յգ. տկ. = Fischmondsame. **—kunde**, իգ. ձկնախօսութիւն, ձկնաբանութիւն։ **—laich**, ար. (ձկանց) ձու, կիթ։ **—laus**, իգ. կն. ձկան ոջիլ (Caligus)։ **—leim**, ար. ձկան սոսինձ, ձկնասոսինձ. բ. անծրութ (մէրք կցելու-ռետնային Հիւթ) (= Fleischleim)։ **—markt**, ար. ձկնավաճառանոց։ **—meister**, ար. ձկնորսապետ։ **—mond-**

Digitized by Google

same, ար. գվ. կոկեղ, մենսպ (Menispermum cocculus)։ —möve, էգ. են. սեւաթեւտուր կամ ծովային որոր (Larus marinus)։ —netz, չ. արս. = Fischgarn. —otter, էգ. են. ջրասամոյր, հասարակ սամոյր (Lutra)։ —part, ար. արս. ձկնաբան, ամ. ձուար։ —reich, ած. ձկնալից, ձկնաւէտ, ձկնաշատ։ —reiher, ար. են. գորշ արագիլ (Ardea major cinerea)։ —reuse, էգ. արս. (ձկնորսաց) ողորահիւս սակառի։ —rogen, ար. ձկնկիթ, ձկնիկ։ —säugethier, չ. յգ. են. կիտազգիք։ —schuppe, էգ. թեփ (ձկանց)։ —suppe, էգ. ձկնաթան։ —teich, ար. ձկնոց. ձկնատեանք. ձկնարան։ —thran, ար. կիտի եղ. բ. (ձողաձկան) եղ, լերդի իւղ։ —wehr, էգ. արս. ձկնարգել փանգակ։ —weib, չ. = Fischhändlerin; գչ. մտ. անպատկառ՝ լրբախօս կին, եղջերիկ։ —weiher, ար. = Fischteich. —zeug, չ. արս. = Fischgeräth. բ. ընտ. ձկնիկ, մանր ձուկն։ —zucht, էգ. (künstliche) — ձկնաբուծութիւն։ —züchter, ար. ձկնաբոյծ։ —zug, ար. ձկանց որս. Petri — Ս. Պետրոսի հրաշալի ձկանց որսը։

Fischchen, նաեւ Fischlein, չ. 22բ. (նուղ. Fischle) ձկնիկ։

Fische, էգ. 35. տ. Fisch, 3.

fischen, նբ. եւ չբ. հ. 8ա. եւ 3գ. ձուկ որսալ. էխ. քաղել առնուլ. 2. էխ. nach et. — բանի մը ետեւէն իյնալ՝ հետամուտ ըլլալ. = angeln; 2. ընտ. es ist Nichts dabei zu — ասկէ բան մը չի շահիր մարդ, հոս օգուտ՝ շահ չկայ։ — չ. 22բ. անյգ. ձկնորսութիւն։

Fischer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ձկնորս (այր՝ կին). ձկնորսի կին։

Fischer|ring, ար. մատանի ձկնորսի (քահանայապետաց կնիք)։ —stechen, չ. ջրոյ վրայ նիզակամարտութիւն։

Fischerei, էգ. 31. ձկնորսութիւն. ը. մտ. ձկնորսութեան արուեստ. բ. ձկնորսութեան իրաւունք. 2. ձկնորսի ձեռագործ. 3. ձուկ որսալու տեղ, ձկնորսարան։

fischicht, fischig, ած. 6. ձկային, ձկնական։

Fischlein, չ. 22բ. նուղ. Fischle. տ. Fischchen.

Fisematenten, էգ. յգ. ռմկխ. խուսափանք, պատճառանք։

Fiskal, ար. 20. կամ 13. արքունի գանձուց՝ դիմոսական փաստաբան. հասարակաց՝ տէրութեան փաստաբան։

fiskalisch, ած. 6. արքունի գանձուց (վերաբերեալ), դիմոսական։

Fiskus, ար. ռմկխ. անյգ. դիմոս, արքունի՝ տէրութեան գանձ։

Fist, ար. 20. գվ. կանթաւոր սունկ։

Fistel, էգ. 35. —խտ. կեղ, կեղանկ. 2. երժ. նուրբ՝ կանացի ձայն, թերաձայն. durch die — singen թերաձայն երգել։

fisteln, fistuli(e)ren, չբ. հ. 3ա. թերաձայն երգել. սրնգանման ձայնիւ խօսիլ, սրնգաձայն խօսիլ։

Fittich, Fittig, ար. 20. թռիչք, թեւ (նաեւ էխ.) 2. —e, յգ. (պյար անդր շարժող) քղանցք, զգեստու դրօշակ. ընտ. 3. beim — erwischen, packen մէկուն օձիքէն բռնել, բուռն հարկանել զօձեաց։

Fitz|band, չ. 10. —faden, ար. 22բ. կարժգլուխ. կարժին թելերն իրարու կապող թել։

Fitze, էգ. 35. կարժ, խիլ։

fitzen, նբ. 3գ. Garn — թելը կարժել. գնդակ ընել. 2. բրածեծ՝ ողորածեծ ընել, ձաղկել։ — չ. 22բ. անյգ. կարժում. բրածեծ ընելը, ձաղկում։

fix, ած. 6. փոյթ, շոյտ. սթափ, արագ. յաջողակ, ճարտար, ժիր, ժամուն. —er Kerl կայտառուկ մանչ, զուարթ եւ աշխոյժ մանչուկ. 2. կազմ եւ պատրաստ. ich bin — und fertig կազմ եւ պատրաստ եմ. տ. fertig. 3. հաստատուն, անշարժ, ետեղակայ. —es Gehalt հաստատուն մուտք՝ թոշակ։

Fix|feuerzeug, չ. լուսակրական կայծոտ։ —fingerig, ած. յաջողակ, ճարպիկ։ —geschäft, չ. էն. հաստատուն գնով (եղած) առուտուր։ —stern, ար. աստղ. հաստատուն՝ մնայուն աստղ։

fixen, չբ. հ. եւ նբ. 3գ. էն. գինն աճեցուցանել՝ յաւելուլ։

Digitized by Google

Fixer, ար. 22ա. (արժէժղժոց… գրեն) աճեցընող՝ բարձրացընող։

fixi(e)r|en, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. Հաստատել, բեւեռել. Հաստատուիլ, բեւեռիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էֆ. 31. բեւեռում, Հաստատելը։

Fixum, չ. 40. Հաստատուն՝ սակարկեալ գին՝ վարձք։

fl., Հմա. Florin$. տ. Gulden.

flach, ած. 6. Հարթ, տափակ. sich — auf den Boden legen պորտի փորի վրայ պառկիլ. 2. auf dem —en Felde Հարթ, արձակ դաշտի վրայ. մփա. Հարթ, դուրան, տափարակ. բ. ֆբ. Das liegt auf der (—en) Hand սաի բացերեւ՝ շատ յայտնի է. փ. ար. տ. erhaben, 2.; — schlagen զարնելով տափակցընել, սալի վրայ (դրամները) տափակցընել. տ. նոյն. —es Fahrzeug տափակ նաւ. —e See խաղաղ ծով։ — չ. 20. Հարթ առարկայ. մռն. տափակ քար։

Flach|brenner, ար. ար. (կանթեղաց) տափակ պատրուգակալ՝ պատրուգակալ։ —feld, չ. Հարթ դաշտ, տափակողմն։ —füßig, ած. տափոտն, տափոտնեայ։ —gang, ար. նոյն. ներքնապատ կողնոցք յատակի։ —gedeckt, ած. ար. Հարթայարկ։ —gedrückt, ած. ճմլեալ՝ շորացեալ (պտուղ)։ —klopfen, չ. ար. տափարակցընելը. բ. կռանելը, թիթեղնագործութիւն։ —kopf, ար. տափագլուխ. բ. ֆբ. ծանծաղամիտ մարդ։ —land, չ. Հարթավայր։ —nase, էֆ. տափակ քիթ։ —nasig, ած. տափունչ, տափաքիթ։ —relief, չ. Հարթ՝ տափակ քանդակ։

Flä'che, էֆ. 35. (Ober-)— մակերեւոյթ, արտաքին երես. ֆրն. բնֆ. եւ այլն. geneigte (senkrechte) — շեղ (ուղղաձիգ) Հարթ-երես. 2. Հարթավայր, դաշտ, դիր. in gleicher — mit der Erde երկրի Հաւասար. in gleicher — mit dem Wasser ջրոյ մակերեւոյթ Հաւասար. 3. (բանի մը) տափակ կողմն, տափակողմն, Հարթ մասը. բ. տֆ. (ածրեւի) սկսեղ։

fläch|en, flä'ch|en, նբ. 3ա. Հարթել, տափակցընել. ար. կռանել, կոել, սալին վրայ զարնելով տափակցընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էֆ. 31. տափարակցընելը, Հարթելը։

Flä'chen|einheit, էֆ. մակերեւութի Հաւասարութիւն միութիւն։ —inhalt, ար. մակերեւոյթ, տարածութիւն. (դաշտը չափելու) կալ։ —meßkunst, էֆ. —messung, էֆ. երկ. մակերեւութաչափութիւն. բ. մփ. Հարթաչափութիւն։ —raum, ար. = Flächeninhalt. —winkel, ար. ատա. Հարթանկիւն։

Flachheit, էֆ. 31. Հարթ ձեւ, տափակութիւն, տափարակութիւն. 2. ֆբ. բանի մը վարկպարազի նկարագիրը. Հետեւակութիւն, նուաստութիւն, գձեՀկութիւն։

Flachs (ֆլաքս), ար. եղ. 8. յփ. 18. տֆ. կտաւ, վուշ (Linum)։

Flachs|acker, ար. կտաւատան։ —bart, ար. խարտեաշ մօրուք։ —bärtig, ած. խարտեշամօրուս։ —bau, ար. երկ. կտաւամշակութիւն. … կտաւագործութիւն։ —bereiter(in, էֆ.), ար. ար. դերձան շինող, քղագործ։ —bereitung, էֆ. քղագործութիւն։ —binder, ար. ծապաւինող։ —bläuel, ար. ար. դրթակ։ —bolle, էֆ. տֆ. —knoten, ար. տֆ. վշափոճոկ, կտաւի պատիճ։ —breche, էֆ. ար. երկ. թակն վշոյ։ —brechen, էֆ. ար. երկ. կտաւահարութիւն, կտաւ ծեծելը։ —brecher(in, էֆ.), ար. կտաւահար, կտաւ լեռող՝ ծեծող։ —feld, չ. = Flachsacker. —haar, չ. խարտեաշ մազ։ —hechel, էֆ. ար. (վուշ) ներքելու սանտր, վշասանտր։ —kopf, ար. ընփ. խարտեաշհեր այր։ —kraut, չ. տֆ. կտաւախոտ (Mentha pulegium)։ —pocher(in, էֆ.), ար. ար. կտաւի թելերը ձեռքով Հանող։ —röste, էֆ. ար. —röthe, էֆ. ար. —rotte, էֆ. ար. երկ. (կտաւ) թրջելը, ցողելը։ —schwinge, էֆ. ար. երկ. կտաւի թուր, կտաւ ծեծելու փայտեայ թուր։ —seide, էֆ. տֆ. կտաւապատ, բաժթառուկ, … (Cuscuta)։ —spinnerei, էֆ. ար. կտաւ մանելը, կտաւամանութիւն։

Flä'chse (ֆլէքսէ), էֆ. 35. տ. Flechse.

flä'chsen, նաեւ flä'chsern, ած. 6. կտաւի, վշական, կտաւ ակսին։

Digitized by Google

flachsicht, flä'chsicht, ած. մ. կատուաչեայ, կատուաչնման։

flackerig, ած. մ. ընդ. կայտառ, վառվռուն։

flackern, չբ. հ. 3ա. (լուսոյ՝ հրոյ) փողփողել, շողալ։ — չ. 22բ. անյ. փողփողում, շողիւն։

Fladen, ար. 22բ. պղակունդք, շօթ։ —bäcker, ար. ծաղարար, պղակունդրագործ։

Flageolet (ֆլաժօլէթ), չ. 20. սրասրինգ, սրաձայն սրինգ։

Flagg|gast, ար. դրօշակետ։ —offizier, ար. վերնաստալար, բարձրագոյն պաշտօնակալ։

Flagge, էգ. 35. ն–լ. դրօշ. die — wehen lassen դրօշ բանալ՝ պարզել. die — streichen դրօշն իջուցանել՝ վար առնուլ։

flaggen, չբ. հ. 3ա. ն–լ. (դրօշի պէս) ծածանել, ծփծփալ. 2. = die Flaggen wehen lassen (տ. Flagge); die Schiffe haben geflaggt նաւերը դրօշազարդեալ են։ — նբ. դրօշազարդել. (նաւ մը) դրօշներով զարդարել։ — չ. 22բ. անյ. դրօշ բանալը. դրօշազարդում։

Flaggen|führer, ար. = Flaggoffizier. —macherei, էգ. դրօշագործութիւն։ —schiff, չ. ծովակալի նաւ (որուն վրայէն հրամանատարը դրօշ մը կը ծփացընէ)։

Flake, էգ. 35. (ձկնորսութեան) մեծակն ուռկան։

flaken, նբ. 3ա. ար–. մեծակն ուռկանով որսալ։

Flaker, ար. 22ա. ար–. ուռկանարկ, մեծակն ուռկանով (ձուկ) որսացող։

Flakon (ֆլաքօն), չ. 38. սրուակ, ապակեակ, կամֆիակ։ [սուր։

Flamberg, ար. 20. ձիաւորաց լայն

Flamen, ար. 22ա. յք. Flamines, հ. դտ. քօղաւոր քուրմ (Հռովմայեցւոց)։

Flamingo, ար. 38. խն. շառագոյն կարմրաթեւ (Phoenicopterus)։

flä'misch, ած. մ. փլամանտական. 2. կոշտ, մեծազանգուած։ — չ. անէի. das —e փղամինեան (բարբառ)։

Flamm|feuer, չ. բոցարձակ՝ շողացող հուր։ —kohle, էգ. կիսայրեաց ածուխ։ —kuchen, ար. գրտակ, պաքսամատ։ —loch, չ. (մետաղագործութեան) բոցանցք։ —ofen, ար. (մետաղագործութեան) ցոլացիկ հնոց։ (Հմմտ. Flammen...)

Flä'mmchen, Flä'mmlein, չ. 22բ. ն–լ. Flammeի. բոցիկ։

Flamme, էգ. 35. բոց. in —n aufbrechen բոցով՝ բոցարձակ վառիլ, բոցաճաճանչել. in (hellen, lichten) — stehen մեծարոց բոցերու մէջ ըլլալ, բոցափայլել. in —n setzen բորբոքել, բոցացուցանել. փխ. ein Land in —n setzen հրոյ ճարակ տալ, հրձիգ ընել. բ. փխ. Feuer und — տ. Feuer, 1. բ. 2. փխ. հուր, ջահ. bengalische — պենկալեան հուր՝ կրակ։

flammen, չբ. հ. (տ. 3. գ.) 3ա. բոցաճաճանչել, բոց արձակել, բոցանշոյլ ըլլալ. 2. բոցանման լուսաւորել, փողփողել, շողալ. կայծակնարձակ շողշողալ, շողիւն արձակել. անդ. բ. es hat die ganze Nacht geflammt ամբողջ գիշերն փայլատակեց. 3. փխ. (բարկութենէ շառագունիլ). sein Gesicht flammte vor Zorn բարկութենէն աչուըներէն կրակ կը ցայտէր, կրակ ու բոց կտրած էր. բ. սաստիկ եռանդ ունենալ, այրիլ, վառիլ, բորբոքիլ. վառվռուն երեւակայութիւն ունենալ für et. — բանի մը տենչալ, ցանկութեամբ վառիլ՝ այրիլ. գ. (տէղ–ֆօխ–բէ–նն յէլ––ած ոտեն նախ– ն. ռ.) կայծակի պէս կտրել անցնիլ, արագապալաց սլանալ։ — նբ. հրոյ՝ բոցոյ ցուցընել. Gänse... — սագեր... կրակէ անցընել աղանձնել. 2. բորբոքել, բոցացուցանել. 3. ար–. Bänder... — ժապաւէն... կճակերպ՝ կոհակաձեւ ընել։ — չ. 22բ. անյ. = Բոյէն նշանակ––բէանց հէփ.։

Flammen|auge, չ. բոցակն։ —hauch, ար. հրալից՝ բորբոքեալ շունչ, հրաշունչ փչում։ —korb, ար. ճրգ. բազմատեղնեան աշտանակ։ —meer, չ. բոցերու ովկիանոս՝ համատարած։ —ofen, չ. մեծ հնոց. բ. ար–. = Flammofen. —schrift, էգ. բոցանիշ գիր։ —schwert, չ. բոցեղէն սուր։ —speiend, ած. բոցաշունչ։ —zeichen, չ. բն. բոց։

Digitized by Google

Flammeri, ար. 38. շաքարալից ծաղք՝ կարկանդակ։

flämmicht, flämmig, ած. 6. բոցարձակ, բոցանշոյլ, բոցաճաճանչ, բորբոքեալ. Զ. ար–. —er Stoff վէտ վէտ ողորկեալ՝ խայտաճամուկ ներկուած պաստառ։

flammi(e)ren, նբ. 3ա. ար–. = flammen, նբ. 3.։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խայտաճամուկ ներկելը. Զ. փոյն —ung, (կտաւի մը երփնագոյն ներկուածքն) խայտաճամկածք։

Flandern, չ. 22բ. —ըխ. Փլանտրիա։

Flandrizismus, ար. 27. փլանտրականութիւն։

Flanell, ար. 20. ար–. ասուեակ, ասուէ բաճկոնակ (ֆանէլա)։

flani(e)ren, նբ. 3ա. դատարկայածել, պարապորդ շրջիլ։ — չ. 22բ. անյ. դատարկաշրջութիւն։

Flanke, իգ. 35. կողմն, կող. dem Feinde in die — fallen կողմնակի թշնամւոյն վրայ յարձակիլ, թշնամեաց բանակին կողին վրայ յարձակիլ։

Flanken‖angriff, ար. կողմնակի յարձակում։ —deckung, իգ. կողապահութիւն, կողմնակի, մարտկոց կանգնելը։

flanki(e)ren, նբ. 3ա. զին. բրդ. ճրփ. eine Festung — ամրոցի մը կողմնակի մարտկոց կանգնել. բ. կողմնակի պաշտպանել, պատսպարել։ — չբ. h. = flanieren. — չ. 22բ. անյ. կողմնակի մարտկոց կանգնելը. դատարկաշրջութիւն։

Flap(p)s, ար. եզ. 8. յգ. 18. ընտ. տմարդի, շինական, բիրտ. ընտ. կոշտ։

fläp(p)sig, ած. 6. ընտ. խոշոր, շինական։

Flä'schchen, չ. 22բ. ն—չ. Flaschel. շշիկ, սրուակ, (գինւոյ) ապակեակ. (ապակեայ՝ մետաղեայ խցանաւ) կամփռակ. (տղոց կաթ ծծելու կազմածք) ծծակ։

Flasche, իգ. 35. շիշ, (իւղոյ) սրուակ, կամփռակ. ծծակ. Wein auf —n ziehen (füllen) գինին շիշերու մէջ լեցընել. Զ. e—m Kinde die — geben տղու մը ծծակով կաթ տալ. Ձփ. լիսեռնիկ, ծիծեռնիկ, ճախարակ, ամ. ճնճղուկ։

Flaschen‖apfel, ար. բյ. կորոս։ —baum, ար. բյ. կորոսի (Anona)։ —bier, չ. շիշի գարեջուր (հակ. Faßbier)։ —bürste, իգ. ար–. շիշ մաքրելու խոզանակ։ —futter, չ. = Flaschenkeller, բ.։ —gestell, չ. ար–. = Flaschenständer. —hals, ար. շշափող՝ վիզ։ —keller, ար. գինւոյ շիշերու մառան. բ. (ճամբորդութեան ատեն հետն շիշով ըմպելի տանելու) արկղ. գ. շիշ ծախելու մառան։ —kessel, ար. ջեռուցիչ (կէ–յէ–մ)։ —kühler, ար. ար–. (գինւոյ...) շիշերը զովացընելու դոյլ։ —reif (e Bier), ած. շիշ լեցընելու հանդերձեալ (գարեջուր)։ —seil, չ. ար–. պարան։ —selbstfüller, ար. ար–. սիփոն, կնճափող (ամանէ աման հեղանիւթ թափելու կոր խողովակ։ —ständer, ար. ար–. սրուակաման, շշակալ։ —stöpsel, ար. խցան։ —zug, ար. ար–. Ձփ. բեռնաքարշ մեքենայ, բազմաճախարակեան մեքենայ։ [= Flageolet.

Flaschenett, Flaschinett, չ. 20. Երժ.

Flaser, իգ. 35. նաև ար. 22ա. պիսակ, խայտուց։

flaserig, ած. 6. խայտաբղէտ, պիսակաւոր։

flasern, նբ. 3ա. պիսակել, խայտաբղէտ գործել։ geflasert, ընդ. անց. եւ ած. 6. = flaserig.

Flatter‖binse, իգ. բյ. տարածեալ ճղեմ, ճիւղալից ճիլ (Juncus diffusus)։ —geist, ար. փոփոխամտութիւն, յողդողդութիւն։ —haar, չ. ալեծածան հերք։ —hund, ար. կն. = Vampyr. —katze, իգ. կն. թռչող աղուեսակապիկ, կապկաքիս (Galeopithecus)։ —mine, իգ. զին. ականիկ, հնոց ականի։ —sinn, ար. յողդողդութիւն, թեթեւամտութիւն, փոփոխամտութիւն։

flatterhaft, ած. 6. յեղյեղուկ, յողդողդ, անհաստատ, թեթեւամիտ, թեթեւոլիկ։

Flatterhaftigkeit, իգ. 31. անհաստատամտութիւն, յողդողդութիւն, թեթեւամտութիւն։

flatterig, ած. 6. ցնցա. = flatterhaft.

flattern, չբ. h. 3ա. ծփալ, ծածանիլ. im Winde — (die Haare, Fahnen)

Digitized by Google

(մազերը՝ դրօշները) հովէն կը ծփան՝ կը ծածանին. չբ. տատանիլ, տար-ուբերիլ, թօթուալ. 2. hin u. her – (թռչնոց ձագերու) տատին ան-գին թռչտիլ, թեւածել. (ձայնա-ւէնները՝ զարգերը հովէն) ծա-ծանիլ, թրթռել. Բ. Ն–ն. (տա-գաստ տատանց հողմային ըլլալու) ծփծփալ: — չ. 22Բ. անչփ. ծփում. փէտ փէտ ծածանում, ելեւէջք. թեւածելն. թռչտում. թրթռում, ծածանում (դրօշուց), ծփծփում (տապաստի):

flatti(e)ren, չբ. h. 3ա. 3–m – զմէկը փաղաքշել. քծնել:

flau, ած. 6. անոյժ, տկար. թոյլ, անհող, ջլատած. տարտամ, գաղջ. պաղ, ցուրտ. 2. ներդեւոտ, նուաղ-ղեալ, նուաղեալ. ich fühle mich —, mir ist ganz — (zu Muthe) նուաղեալ եմ, վրաս մարեւելիք կու գայ. mir wird — տկարութիւն կը զգամ. 3. անհամ, անախորժ (ըմպելիք). Դ. վճ. չգացող (վաճառք), ինկած, անվաճառելի. — machen (գինը) նուազեցընել. Kaffee ist — խահուէն ինկած է՝ շատ չի ծախուիր. ընտ. mit seiner Kaffe steht es sehr — քսակը դա-տարկ է. 5. Ն–ն. —er werden (հողմոյ) զիջանել, մեղմանալ, ցածնալ:

flauen, չբ. h. 3ա. մն. վճ. ին-կած՝ անվաճառելի ըլլալ. Ն–ն. = flau, 5.

Flau|faß, չ. 8. —trog, ար. 13. ար–. Բվ. գուռ (բռվագործաց հանք լուալու տաշտակ):

Flauheit, Flauigkeit, իգ. 31. տկա-րութիւն, անզօրութիւն, թու-լութիւն. անհոգութիւն, ան-զգայութիւն, ջլատութիւն, տար-տամութիւն. գաղջութիւն, պա-ղութիւն, ցրտութիւն. նուաղում, մարեւելիք. վճ. (գնոց) անկում, նուազում:

Flaum, ար. 20. կամ 24ա. ա-ղուամազ, մազ (փ. Daune):

Flaum|bart, ար. աղուամազ մօ-րուք, առէջք մօրուաց, բոյսք մօ-րուաց. Բ. դեռարբոյս մօրուս ու-նեցող երիտասարդ: —bett, չ. —lager, չ. փետր(ալից) անկողին: —feder, իգ. (նաեւ փխ.) մազ աղուա-մազ, մամ. ԲՆ. մանրափետուր: —gefüttert, ած. փետրալից, աղուա-մազալից: —haar, չ. = Flaumbart; Բ. փխ. աղուամազ, մամ: —weich, ած. աղուամազի պէս փափուկ:

Flaumacher, ար. 22ա. վճ. (գինը) նուազեցընող, աժդնող:

Flaumacherei, իգ. 31. վճ. գին նուազեցընելու հնարագիտու-թիւն՝ խորամանկութիւն:

flaumig, ած. 6. աղուամազոտ, կակղամազ. փխ. մանուտ, աղուա-մազոտ. ԲՆ. մանրափետրալից:

Flaus, ար. եղ. 8. յգ. 18. Flausch, 20. —(Haare...) ցցուներ՝ փունջ (հե-րաց...). 2. վճ. փրիսակ (տեսակ մը կտաւ). —(Rock) փրիսակեայ լաւգիկ:

Flause, իգ. 35. (յգ. —. —n) ընտ. ստախօսութիւն, բարբան-ջանք, դանդաղանք. բարուրանք, պատճառանք. փախուստ, խուսա-փանք. Das sind —n! բարբանջանք՝ անոտի խօսքեր են:

Flausenmacher, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ստայօդ, բարբանջող. կարկա-տող. անարգ խորամանգ՝ նեն-գաւոր:

Flausenmacherei, իգ. 31. անարգ խորամանգութիւն:

Flausrock, ար. 13. = Flaus, 2.

Fläz, ար. 20. ռմ. ապուշ, թան-ձրամիտ:

flä'zen, sich — ՔԲ. 3գ. ռմ. թան-ձրամտութիւններ ընել. ապուշի պէս վարուիլ:

flä'zig, ած. 6. ռմ. չինական, թանձրամտական:

Flechse, իգ. 35. անգղ. ձգտան, ներարդ, լար:

flechsen|ähnlich, —artig, ած. անգղ. ներարդական, լարային: —bänder, չ. յգ. անգղ. ներարդական յօդուածք, լարայօդք:

flechsicht, flechsig, ած. 6. = sehnig.

Flecht||arbeit, իգ. հիւսուածոյ գործ: —band, չ. հիւսելու ժա-պաւէն: —korb, ար. ոզորահիւս կո-ղով: —körbchen, չ. սակառիկ: —rohr, չ. եղէգնացուպ, եղէգնեայ գաւազան: —weide, իգ. փխ. ջրուռի: —werk, չ. ար–. հիւսկէն, հիւ-սուածոյ. Բ. Ճրտ. ընդխառնեալ՝ հիւսկէն զարդք. Գ. չէն. Բրտ. Ճրտ.

ցանկ. Հիւսուածոյ որմ. գ. ձըկնորսաց ձուկ որսալու սակառ ։ —zaun, ար. Հիւսուածոյ ցանկ ։

Flechte, իգ. 35. (Haar-)— Հիւսք, Հիւսակ. բ. ողորահիւս կողով. 2. տկ. քարաքոս (Lichen). Familie der —n քարաքոսազգիք. 3. ախտ. որքին ։

flechten, նբ. 21. (Երկր. դէմ ներկ. flichtst, երրորդ flicht) չեզ. 8բ. (մազերն) Հիւսել. 2. Band in's Haar — մազերը ժապաւէնով հիւսել. die Haare in Zöpfe (կամ zu Zöpfen) — մազերը տանձաձեւ հիւսել. բ. ար. պէտ. e—n Kranz — ծաղկէ պսակ մը բոլորել. գ. նոյ. zwei Tauben an es. — մանկոյ կուզերն իրարու հիւսել. դ. einen Verbrecher auf's Rad — չարագործ մ'անուի կապել. ե. փխ. Witze in seine Rede — իւր խօսքին մէջ զուարճախօսութիւն խառնել. einen Bund — (Նախ. ըստ Ս. Գրոց) դաշինս կռել ։ sich — կր. Հիւսուիլ ... 2. sich um et. — (բանի մը չորս կողմը) պատիլ, ճապատիլ ։ — չ. 22բ. անյ. Հիւսուած, Հիւսում, ընդխառնում. նոյ. մանկոյ կուզերը հիւսելը. փխ. դաշինք կռելը, դաշնադրութիւն ։

flechten∥ähnlich, ած. տկ. քարաքոսային. ախտ. որքինոտ ։ —artig, ած. տկ. քարաքոսազգի. բ. ախտ. որքինազգի ։ —ausschläge, ար. յգ. ախտ. սողնակնան խաղաւարտ ։ —kranke(r), ար. —kranke, իգ. որքինոտ ։

Flechter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Հիւսող, վարսահիւս, սակառագործ, (տառանց ցողնոց եւ ծնօտից) կողով Հիւսող ։

Flechterei, իգ. 31. Հիւսուածք ։

Fleck, ար. 20. (յգ. նաեւ 24ա.) (երկիրի) մասն, կտոր. es ist noch ein guter — hin աակէց Հոն բաւական ճամբայ կայ. 2. վայր, տեղ, կէտ. vom —e kommen յառաջանալ. բ) տեղ մը թողուլ. nicht vom — gehen կամ sich nicht vom —e rühren միշտ տեղը կենալ, տեղէն չշարժիլ. auf dem —e անմիջապէս, իսկոյն. ich habe fünf Stunden auf einem —e gewartet Հինգ ժամ անընդհատ սպասեցի. den rechten — treffen գուշակել, յառաջուընէ իմանալ. das Herz auf dem rechten —e haben մեծանձն ըլլալ. ռմ. das Maul auf dem rechten —e h. ճարտար լեզուանենալ, պատրաստաբան ըլլալ. 3. նաեւ Flecken, ար. 22բ. (Նուազ. միայն Fleckchen, չ. 22բ.) արատ, բիծ, նիշ. — bekommen, sich einen — machen զգեստը բծաւորել՝ արատել. փխ. dem Namen J—s einen — anhängen մէկուն համբաւն աղարտել, մէկուն անուան բիծ դնել. 4. blauer — կապոյտ բիծ. ը. մշ. կծմըթելու նշան, կապուտակած. կոցած, կոցահար բիծ. բ. ար. (ազատմանդի) արատ, բիծ, մթարութիւն. 5. կարկատ, կարկտան, կտոր. բ. ար. կօշկի ներբանը նորոգելու կաշւոյ կտոր, կարկատ. գ. զգեստի մը վերաբերեալ կտորի կտոր. 6. խհ. քաղէրթ ։

Fleck∥fieber, չ. ախտ. բծաւոր տենդ. փխ. ընդ. er ist wie das reine — քեզմէ չի կրնար բաժնուիլ՝ անբաժին է. ընդ. ճանճի պէս վրադ կպած է ։ —kehlchen, չ. թռ. կարմրավզիկ առաբեկ՝ տարգիկ ։ —kugel, իգ. օճառի գնդակ, (ածխլուելու) օճառի կտոր ։ —leder, չ. ար. ներբանի կաշի ։ —wasser, չ. կեղտահան ջուր ։

fleckeln, նբ. 8ա. ռմկ. ար. = beflecken, նբ. 2.

flecken, նբ. 8ա. (բանի մը վրայ) բիծ՝ նիշ դնել, բծաւորել, խայտաճամուկ ընել. ար. պիսակել. 2. ար. (գրամի մը պատռած կէտը) կշռել (= նաեւ beflecken, նբ. 2.) ։ — չբ. հ. արատիլ, աղտեղիլ. 2. դիւրաւ աղտոտիլ, արատաւորիլ. 3. ընդ. die Arbeit will nicht —, անդ. բ. es fleckt կամ will mit der Arbeit nicht — գործքն յառաջ չերթար ։

Flecken, ար. 22բ. = Fleck, 3. եւ 4.; 2. ախտ. die — յգ. = Masern; 3. աւան, գիւղաքաղաք. kleiner — փոքրիկ աւան, գիւղաւան (տ. Markt...) ։

Flecken∥ausmacher, ար. ար. = Fleckenreiniger. —frei, —los, ած. անարատ, անբիծ (հմմտ. unbefleckt) ։ —kraut, չ. տկ. մեծ մոմածաղիկ (Cerinthe major) ։ —reiniger, ար. ար. (բիծ՝ կեղտ) մաքրող, հանող ։

fleckig, ած. 6. բծկանաւոր, բծաւ-

որեալ, աղտեղած. տբ. պխաւ-կած. 2. — werden (պտղոց) խայծ-ղիլ, կապուտակիլ, ճմլիլ. տբ. արատաւոր (ադամանդ...). 3. բը-ծաւոր, արատաւոր. — werden արա-տաւորիլ, բծաւորիլ:

Fléckigkeit, իգ. 31. անյ. Fléckig-sein, չ. 22բ. անյ. պխաւկաւորու-թիւն, խայտուց, խայտաբղէտ ըլ-լալը:

Fléder|fisch, ար. բն. թռչող ձուկ (Exocaetus): —maus, իգ. բն. չղջ. չղջիկ. հողամուկն: —mausfenster, չ. տբ. բոլորշի լուսամուտ: —wisch, ար. (փետրաւելի համար) սագի փետուր. ը. Մփ. փետրաւել. բ. ըմփ. կմախ, ձող, վտիտ՝ նրբաւ-արտ մէկը. գ. —e Teil haben պարկեշտ ձեւանալ՝ կերպարանիլ, զգաստու-թիւն ծախել. դ. ծղբ. տուր:

flédern, նբ. 3ա. փետրաւելով մաքրել. 2. տբ. պխաւկել, խայ-տաբղէտ ընել. 3. փխ. ըմփ. Յ. — զմէկը դանէն դուրս վանել՝ մեր-ժել. ը. Մփ. զանանկոծել, չարաչար ծեծել, ծեծուփետ ընել:

Flégel, ար. 22ա. երկ. (ցորեն ծե-ծելու) գաւազան. 2. փխ. բիրտ, չքնակ, կոշտ (մարդ):

Flégel|jahre, չ. յք. քերթէշի՝ ըմփ. կաթնկերութեան՝ մանկութեան հասակ. noch in den —n sein դեռ ե-րիտասարդական անմտութիւններ ընել: —streich, ար. կոշտութիւն, բրտութիւն (տ. Flegelei):

Flegeléi, իգ. 31. չքնակութիւն, տսահակութիւն:

flégelhaft, flégelig, ած. 6. բիրտ, չքնակ, անկիրթ, վայրենի, տսա-հակ:

Flégelhaftigkeit, իգ. 31. բրտու-թիւն, տսահակութիւն, վայրե-նութիւն, անկրթութիւն:

flégeln, sich — ներ. 3ա. ցնցա. = sich fläzen.

fléhen, չբ. (ցնցա. նբ.) h. 3ա. zu J—m — = anflehen, նբ.; zu Gott — պաղատիլ առ Աստուած, թա-խանձանօք՝ եռանդեամբ աղաչել զԱստուած. Յ. um Barmherzigkeit — մէկուն գթութիւնն աղերսել: — de(r), ար. —de, իգ. 6. պաղատող, թախանձող, աղերսող: — չ. 22բ. անյ. պաղատանք, թախանձանք, աղերսանք:

fléhentlich, ած. 6. աղերսալի, պաղատական, պաղատախառն. մ. պաղատագին, պաղատանօք. —e Bitte թախանձագին աղաչանք, պաղատախառն խնդրուածք:

Fleisch, չ. 20. անյ. միս. տ. Fisch, 1.; ա. մարմին, անձ. in — und Bein (Հին-նչ. Geist) մարմնով եւ ոսկերը. էր. — w. մարմին առնուլ, մարմնա-նալ. բ. (պտղոց եւ ուտելի անկոց մասուն՝ հիւթեղ մասն.) — der Pfir-siche դեղձի միս՝ խիւս. 2. (կերա-կուր եփելու համար անասնոց) միս. frisch geschlachtetes — թարմ միս. 3. տբ. den Hunden — vorwerfen շանց որսամասն տալ. 4. գրն. վբժ. ախտ. wildes — (մարմնոյ մէջ գոյացած) աւելորդ միս՝ շաղիղ. zu — werden մսանալ. 5. փխ. ըմփ. vom —e kommen, fallen նիհարանալ, վտիտնալ. — an-setzen գիրնալ. շաղղայեղց ըլլալ. er ist mein — und Blut տ. Blut, 1. դ.; den Weg alles —es gehen (ըստ Ս. Գրոց) մեռնիլ, զճանապարհ ամենայն մսեղեաց երթալ:

Fleisch|abfälle, ար. յք. տբ. ծայրք եւ փորոտիք (լեարդ՝ գլուխ...): —ähnlich, ած. մսանման: —artig, ած. մսային, մսեղէն: —auswuchs, ար. ախտ. = wildes Fleisch տ. Fleisch, 4.; —bildung, իգ. վբժ. մսի կազմու-թիւն՝ նոր աճում: —blume, իգ. տկ. կկուի շողավարդ (Lychnis flos cu-culi). բ. դաշտաց կովացորեան (Melampyrum arvense): —bruch, ար. ախտ. մարմնանք: —brühe, իգ. արգանակ, խաշոյ, մսի ջուր: —eisen, չ. տբ. քերիչ. (խաղախոր-դաց) մորթ քերելու դանակ: —erzeugend, ած. վբժ. մսաբեր: —essend, ած. —esser(in, իգ.), ար. մսակեր: —farben, —farbig, ած. մսի՝ մարմնոյ գունով: —faser, իգ. անդղ. մկնա-նեարդ, դնդերաթել: —fressend, ած. բն. մսակեր, դիշատիչ: —fresser, ար. յք. բն. մսակեր՝ գիշա-կեր՝ շաղղակեր անասունք: —frucht, իգ. տկ. մսուտ պտուղ: —gewächs, չ. մսուտ ուռեցք. վբժ. շաղղայեղցութիւն, մսին չափէն աւելի աճիլը. ախտ. (մարմնոյ) աւե-

լորդ միս ։ —hackebrett, չ. ար—. յօշարան ։ —hauer, ար. = Fleischer, Schlächter. —haut, իգ. անդր. մսեղ թաղանթ. բ. գլ. (պտղոյ) մսուտ պատեան ։ —kammer, իգ. մսարան ։ —klößchen, չ. իհ. (մսոյ) գնդակիկ ։ —klumpen, ար. իհ. մսոյ գանդուած. բ. փխ. կոշտ՝ բիրտ՝ վայրենի մարդ ։ —koch, ար. մսեղինաց խոհարար ։ —kost, իգ. մսեղէն, կերակուր ի մսոյ. յր. (ի պահս) մսեղէն ճաշակել ։ —laden, ար. մսավաճառանոց, սպանդանոց ։ —lauch, ար. գլ. պրաս (Allium porrum) ։ —lehre, իգ. անդր. մսաբանութիւն ։ —leim, ար. դղբ. անծրութ ։ —los, ած. մսապանց, անմիս ։ —losigkeit, իգ. վտտութիւն ։ —maden, իգ. յո. մսի մէջ ապրող ճճիք, մսաբոյծք ։ —magen, ար. քարճիկ (կտակեր թռչնոց երկրորդ փորոքը) ։ —markt, ար. մսի շուկայ՝ վաճառանոց ։ —nahrung, իգ. = Fleischkost. —naht, իգ. վրբ. մսի կցում, վէրքին բերանն իրարու կցելը ։ —roth, ած. մսագոյն (կարմիր) ։ —scharren, ար. ար—. = Fleischbank. —schätzer, ար. —schauer, ար. մսադէտ (պաշտօնեայ) ։ —schnitt, ար. վրբ. հատում, աւելորդ միսը կտրելը ։ —sohle, իգ. անաբժ. ներբան (անասնոց) ։ —speise, իգ. մսեղէն, մսի կերակուր. յր. (հմմտ. Fastenspeise) ուտեաց կերակուր ։ —steuer, իգ. մսահարկ, մսաքաժ ։ —suppe, իգ. իհ. մսաթան ։ —tag, ար. (հմմտ. Fasttag) ուտիք ։ —theile, ար. յո. (մարմնոյ) մսամասունք, մսուտ մասունք ։ —verkäufer(in, իգ.), ար. մսավաճառ ։ —waaren, իգ. յո. խոզենւոյ վաճառք ։ —warze, իգ. —wärzchen, չ. անդր. մսիկ, մարմնոյ մէջ փոքր մսակոյտ ։ —werdung, իգ. յր. մարդեղութիւն, մարմնաւորութիւն ։ —wurst, իգ. երշիկ ։ —zahn, ար. = Reißzahn. —zeit, իգ. յո. ուտիք ։ (Հմմտ. Fleisches...)

fleischen, չբ. h. 3ա. եւ 3գ. (արտախաղութեան մէջ) հարուածը (մէջը) հանել՝ թափանցանց մտնել ։

Fleischer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. մսագործ, մսավաճառ. —in կին մսավաճառի ։

fleischern, ած. 6. մսոյ, մսեղէն (հմմտ. milchern). —es Geschirr մսակալ աման ։

Fleischeslust, իգ. —sinn, ար. ցանկութիւն մարմնոյ, մարմնական ցանկութիւնք ։

fleischig, ած. 6. մսեղ, մարմնեղ, յղբ, գեր. —մ. թոթոշիկ. 2. գրն. անդր. մսուտ. գլ. մսուտ, խիւսուտ ։

fleischlich, ած. 6. մարմնական. —er Umgang զուգաւորութիւն, խառնք. 2. զգայական ։

Fleischlichkeit, իգ. 31. զգայականութիւն ։

Fleiß, ար. 20. անյ. (ջանք մը վրայ յարատեւ մտադրութիւն) փոյթ, հանապազորդ ջան, փութաջանութիւն. գործունէութիւն, ժրութիւն. խնամք, հոգ. ուշադրութիւն. — auf et. verwenden ջանք մը պատկառ կալ՝ փոյթ ու խնամք տանիլ. բ. ար—. — bricht Eis յարատեւութիւնն ամէն ջանք կը յաղթէ. փոյթը ժայռէն կաթ կը հանէ. — geht über Kunst արուեստով չվաստըկուածը փութով կը ստացուի. փոյթն արուեստէն վեր է. 2. մէյ. mit — դիտմամբ, դիտութեամբ. խորհրդով, կամաւ ։

fleißig, ած. 6. փոյթ, փութաջան, ուշադիր մտադիր. գործունեայ, ժիր. հոգացող, խնամ տանող, ջանասէր. 2. —e Arbeit հոգով խնամով եղած գործ. 3. —e Besuche յաճախ այցելութիւն. das Schauspiel — besuchen թատրոնները յաճախել. — spazieren gehen ստէպ ստէպ ժուռ գալ՝ շրջագայիլ ։

flekti(e)ren, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. 4ր. = abwandeln, նբ.; —de Sprachen հոլովական լեզուք ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Abwand(e)lung.

flennen, չբ. h. 3ա. ընդ. լալ ձեւացընել. —մ. քենկեւեղ տալ ։ — չ. 22բ. անյ. կերպարանեալ լացք ։

Flenner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ընդ. կերպարանեալ լացող ։

flensen, նբ. 3գ. ն—լ. կիտաձկան յօշել եւ կտրել ։

Fleth, չ. 20. —e, իգ. 35. տաւու, նաւարկելի ջրանցք ։

Digitized by Google

fletschen, նբ. 3ա. եւ 3ֆ. die Zähne ակռաները կրճտել՝ կարկաջել. Ձ. —ր—. լայնել, լայն տարածել: — 2. 22բ. ուղղ. — der Zähne (ատամանց) կրճտում:
fleuch... հնց. գեր բն. = fliehe.
fleug... հնց. գեր բն. = fliege.
fleuß... հնց. գեր բն. = fließ.
Flexion, եփ. 31. քր. = Abwandelung.
Flexions|endung, եփ. քր. (բառի) փոփոխման՝ հոլովման վերջաւորութիւն: —los, ած. անփոփոխ, անհոլով:
Fliboot, 2. 20. նոյ. ճանճանաւ, անուակ մ'արագագնացնաւակ:
Flibootführer, Flibustier, ար. 22ա. ծովահէն, հուղկահար, յեղուակ:
Flibustierzug, ար. ծովահինաց արշաւանք:
flichst, —իալ. —ագիլ flichtst, flicht, ներ. եւ հրմ. flechtenէ:
Flick|arbeit, եփ. = Flicken, 2.: —(en)decke, եփ. կարկատուն՝ ծուրագործոյ գործուածք, այլեւայլ մանտերտներէն շինուած խօսք: —gedicht, 2. հատուկտոր քերթուած: —häring, ար. փոքր պարպուած ծխեալ ծովային ատառ: —lappen, ար. = Flicken, ար.: —schneider, ար. կարկատող: —schuster, ար. կարուակ, խորուածք, անարգ կօշկակար (եւ-քէն): —vers, ար. յաւելեալ՝ կարկատան առածնաւոր: —werk, 2. = Flicken, 2.; բ. կարկատուն հատուածք մատերան. ժողովածոյ մասերեն, փոքած խմբագրութիւն: —wort, 2. քր. յաւելուածք բառ, թարմատար, աւելորդ խօսք:
Flicken, ար. 22բ. կտորտան (= Fleck, s. ա.): — 2. փ. Flicken, 2.:
flicken, նբ. 3ա. նորոգել, կարկատել, խորուածել. ժող. Strümpfe — գուլպաները կարկըտել՝ ամ. քաղել. Kessel — կաթսայ կարկատել. et. —, e—n Lappen an (auf) et. — բանի մը վրայ կտոր պնել՝ կտոր մը կարել, բան մը կարկատել. հմմտ. ausbessern, նբ.; 2. ամ. բզըկտել, բզիկ բզիկ ընել, բրդդել, պատառել. 3. ֆխ. 3—m et. am Zeuge — մէկուն խարէութիւն մ'ընել, զմէկը խաղ ընել: — 2. 22բ. ուղղ. կարկատում, խորուածում. նորոգումն (նաեւ ֆխ.):
Flicken... փ. Flick...
Flicker, ար. 22ա. —in, եփ. 32. կարկատող, խորուածող, նորոգող (փ. Kessel-, Schuh-flicker):
Flickerei, եփ. 31. = Flicken, 2.:
Flieder, ար. 22ա. փլ. թանթրուենի (= Holunder). 2. սրինգ, չեփորուկ, եղրեւանի (Syringa). spanischer — հասարակ սրինգ (S. vulgaris):
flieder|artig(e Pflanzen), ած. փլ. չեփորկազգի (տունկք): —baum կամ —strauch, ար. փլ. = Flieder. —mus, 2. —saft, ար. ռուփ, թանթրուենւոյ օշարակ: —thee, ար. թանթրուենւոյ ծաղիկներէ պատրաստուած թէյ, թրջոց: (հմմտ. Holunder...)
Fliege, եփ. 35. ճանճ (նաեւ ապուեստական ճանճ իբրեւ ձկանց խայծ կեր). kleine — մուն. 2. ֆխ. ար—. sie ist leicht wie e—e — օդէն թեթեւ է. zwei —n mit e—r Klappe schlagen երկու ձմերուկ չառնուր մէկ բաղուկ. մէկ հարուածով երկու նպատակի զարնել. 3. ֆխ. ընփ. թեթեւամիտ՝ խառնակեցիկ կին. 4. յն. —n, յք. երկթեւեաններ, ճանճեր. բ. spanische — ա) խարանի ճճի (Lytta vesicatoria). բ) դեղ. (ասկէ պատրաստուած պալարածին ակեղանի) խարանադեղ. 5. աղ. հրացանին ծայրը կոճակ՝ նպատակացոյց:
fliegen, չբ. h. եւ s. 2զ. (բնդ. նաեւ fleugst, fleugt, հրմ. fleug) թռչել (նաեւ ֆխ.). in die Höhe — վերաթռչել, օդ բարձրանալ. բ. անց. ժմ. թռիչ առնուլ. in Stücke — կտոր կտոր ըլլալ. 2. hin und her — թրթռալ (հմմտ. flattern, 2.). durch et. — բանի մը մէջէն թռչելով անցնիլ. vorüber — թռչիլ անցնիլ. geflogen kommen թռչելով գալ. ֆխ. sie flogen von ihren Sitzen աթոռներէն վեր ոստեան. er gab ihm e—e Ohrfeige, daß er unter den Tisch flog անոր այնպիսի ապտակ մը զարկաւ որ սեղանին տակը թաւալեցաւ. ընփ. ich kann doch nicht — թռչիլ չեմ կրնար, ապէ աւելի

շուտով ընել կարող չեմ. չէզ. die Fahnen — lassen դրօշները բանալ՝ արձակել. բ. ներ. auf Bäume — թառիլ, ծառի վրայ նստիլ. գ. ներ. չէզ. in die Luft — օդ թռչիլ, սաւառնիլ. դ. առկ. gebratene Tauben — Keinem in's Maul որ ոչն գործիցէ՝ կերիցէ մի. (ծոյլն) կը սպասէ որ արտոյտները խորոված բերանն իյնան. wo Tauben sind, da — Tauben zu աղաւնիք ուր իցէ՝ անդր ժողովեսցին արծուիք, ամէնայն հաւ յերամս իւր իջանէ: sich — ներգ. sich matt — շատ թռչելէն յոգնիլ՝ պարտասիլ: — ն. 22բ. անյ. թռիչք (հմմտ. Flug): —d, ընբ. ներ. եւ ած. 6. թռչող (նաեւ փխ.). 2. ծփող, ծածանող. չէզ. mit —en Fahnen պարզեալ դրօշիւք. mit —en Haaren հերարձակ. —er Sommer = Altweibersommer. բժշ. տակաւ ժամանակեայ, վաղանցուկ (ցաւ...):

Fliegen‖baum, ար. բս. = Ulme. —dreck, ար. ճանճի ծիրտ՝ աղտ: —eidechse, իգ. կն. = Fliegenfänger, 4. բ. —falle, իգ. ճանճակալ. բ. բս. — der Venus Աստղկան ճանճակալ (Dionaea): —fänger, ար. ճանճորս. 2. ճանճակալ (գործի). 3. բս. = Fliegenfalle, բ.; 4. կն. = Fliegenschnäpper, բ. ճանճակեր մողէզ՝ խլէզ: —fenster, չ. վանդակապատեալ պատուհան: —flor, ար. սրսկապան. մժեղներէն պաշտպանուելու վարագոյր: —garn, չ. = Fliegennetz. —glas, չ. = Fliegenfänger, 2. —gift, չ. —papier, չ. ճանճադեղ: —klappe, իգ. —klatsche, իգ. ճանճասպան: —kopf, ար. ճանճի գլուխ. բ. ար. տպ. շրջօն (պակաս նշանագրին տեղ դրուած հակառակ նշանագիր): —netz, չ. ճանճապահ (ձիերը ճանճէ պաշտպանելու ցանցակերպ ծածկոյթ): —pflaster, չ. խարանադեղ: —pilz, ար. բս. ճանճակալ սունկ, ճանճասունկ (Amanita muscaria): —schnäpper, ար. կն. ճանճաքաղ (Muscicapa): —schwamm, ար. բս. = Fliegenpilz. —stein, ար. հք. զուտ զառիկ: —vogel, ար. կն. տրոքիղոս, մեղրածուծ (Trochilus): —wedel, ար. քշոց. ճանճավան (ճանճ քշելու ատել). (ձիոց) ճանճապահ:

Flieger, ար. 22ա. որս. թռչող. 2. պարուրագիծ (խաղ). 3. ն—ի. ծածանող առագաստ:

fliehen, չբ. ի. եւ ներ. չզ. (բնա. ներկ. նաեւ fleuchst, fleucht, հրմ. fleuch) փախչիլ. davon —, von dannen — արտանալ փախչիլ, խոյս տալ. vor J—m —, J. — մէկէ մը փախչիլ. 2. zu J—m — մէկուն ապաստանիլ՝ ապաւինիլ. բ. ներ. schnell — ընթացքը փութացնել (հալածուած երէն), որսավար ձեւել. գ. չէզ. in die Festung — ամրոց քաշուիլ. —de Armee փախստական բանակ: — ն. 22բ. անյ. փախուստ:

Fliehkraft, իգ. 35. անյ. ճնշա. բնգ. կենդրոնախոյս զօրութիւն:

Fliese, իգ. 35. ար. պատերը դրուագելու աղիւս, սալաքար (գետինը սալայատակ ընելու):

Fließ, չ. 20. գզամ, գեղմ. դշբ. das goldene — ոսկեգեղմ, ոսկեգիտակ գեղմ. 2. ն—ի. փոքր վազուն ջուր:

Fließ‖blattern, իգ. յգ. ախտ. կցեալ ծաղիկ ախտ: —papier, չ. ար. ծծուն՝ պատղուն թուղթ. բ. ըհ. ծծող՝ պտղող թուղթ: —wasser, չ. հոսող՝ հոսանուտ ջուր:

fließen, չբ. ի. եւ h. չէ. (բնա. ներկ. նաեւ fleußt, հրմ. fleuß) հոսել. 2. der Fluß fließt durch die Stadt, den See գետը ընդ քաղաք՝ ընդ լիճ կը հոսէ. in's Meer — ծով թափիլ՝ հոսել. vorüber — սահիլ անցնիլ. dick — (ձէթի՝ գինւոյ...) ծորել. der Schweiß floß ihm von der Stirne ճակատը քրտինքի մէջ համակեալ էր, ճակտէն քրտինքը կը հոսէր. Das ist nicht aus seiner Feder geflossen ատ իր գրչէն չէ ելած. dies Papier fließt այս թուղթը կը ծծէ. 3. (հաստատուն մարմնոց) հալիլ, լոյծ ըլլալ. 4. (զգեստն՝ մազերն) յօդս ծածանիլ, փողփողիլ. հովէն տարուբերիլ. 5. փխ. aus et. — բանէ մը բղխել, ծնանիլ, յառաջ գալ (իրրհետեւութիւն պատճառաէ մը). die Quellen — hier dem Geschichtschreiber nur spärlich պատմութեան աղբերք՝ որոնցմէ պատմագիրն իւր ծանօթութիւնները պիտի առնու, հոս շատ ցանցառ ու ցամաք են: —d,

Digitized by Google

դբբ. նէր. եւ ած. 6. — e Gewässer վա-զուն ջուրք. — er Styl ընթացիկ՝ սահուն ոճ. — sprechen (schreiben) ընթացիկ խօսիլ (գրել). 2. in Krümmungen — գալարապտոյտ, մանուածապատ, ծամածռ. — e Augen բծաբեր՝ ած. ճպռոտ աչք. — ն. 22. անյ. հոսում, ծորում. հալում (մետաղի).

Fliete, էգ. 35. վէթ. նշտրակ. 2. որ—. կկոցի եղեգնիկ (մարգ).

Flimmer, որ. 22—. տկար՝ աղօտ լոյս. 2. շըշանակ (մանր ոսկեզօծ թիթեղն).

Flimmerschein, որ. փողփողուն լուսաւորութիւն.

flimmern, չէ. h. 3—. փողփողել. շողշողել, լուսափայլել. 2. es flimmert mir vor den Augen աչուըներս կը խաղան. 3. թրթռալ. — ն. 22է. անյ. շողիւն, շողշողում, փողփողում. (աչքի) խաղացք՝ թրթռում.

flink, ած. 6. արագ, շոյտ փոյթ. աշխոյժ, կայտառ, թեթեւանգամ, արագոտն.

Flinkheit, էգ. 31. անյ. շուտութիւն, արագութիւն, թեթեւութիւն, աշխուժութիւն, կայտառութիւն.

Flint, որ. 20. հէ. = Feuerstein; 2. որ—. = Flintglas.

Flint|glas, ն. որ—. խիճապակի. վանապակի. — stein, որ. հէ. = Feuerstein.

Flinte, էգ. 35. հրացան. էէ. die — in's Korn werfen վհատութեամբ ձեռնարկութենէ ետ կենալ եւ ինք զինքն ապահովել.

Flinten|kolben, որ. հրացանաքուն. — träger, որ—. խծծահան (հրացանի քղահան). — schaft, որ. հրացանափայտ. — schloß, ն. որ—. (հրացանի) փականակ. — schuh, որ. որ—. հրացանի պատեան. — stein, որ. որ—. (հրացանի) կայծքար, աղուէսքար. — schuß, որ. հրացանի հարուած. einen — weit, bis auf — weite հրացանընկէց մը.

flirren, չէ. h. 3—. դողդողալով տատանիլ՝ երերալ՝ սարսել. ըն. մփ. = flimmern, 1. եւ 2. — ն. 22է. անյ. = Flimmern, ն.

Flitter, որ. 22. (ոսկւոյ՝ արծաթոյ) փոհանակ. որ—. (ոսկւոյ՝ արծաթոյ գալարեալ կուղ) ոսկի՝ արծաթի թրթուր, ոսկեթրթուր, ոսկեթել. 2. էէ. սնոտի՝ անճահ զարդք, դուզնաքեայ զարդարանք. (weiblicher) — կանանց պաճուճանք.

Flitter|glanz, որ. սուտ փայլունութիւն. — gold, ն. որ—. շըշանակ, արուրեայ թիթեղ. մն. (ասեղնագործելու) ոսկեթել, ոսկեկուած. — (gold)schläger, որ. որ—. փահանակագործ. — kram, որ. սնոտի պաճուճանք. ընդ. անվայելուչ զարդք. — staat, որ. — tand, որ. — werk, ն. = Flitter, 2. եւ Flitterkram. — schub, որ. փահանակազարդ մուճակ. — witz, ն. սուտ՝ խարդեայ զարդք. — woche, էգ. առաջին ամիս ամուսնութեան, նորատէր ժամանակ.

flitterhaft, flitterig, ած. 6. պաճուճեալ. ըն. մփ. սուտ փայլուն, սնոտիազարդ.

Flittern, էգ. անէէ. դէ. բազմամեայ լուսնածաղիկ (Lunaria rediviva).

flittern, չէ. h. 3—. = flimmen; 2. ոսկեթել պաճուճանօք շողշողել՝ ցոյց տալ.

Flitz, որ. 20. հնց. —. էրծ. Flitzpfeil.

Flitz|bogen, որ. բաղխարագեղն. ձեռնարաղխար, լայնալիճ. — pfeil, որ. սլաք, նետ.

flitzen, չէ. 3է. ʃ. նետի պէս արագ շարժիլ, սահիլ թռչիլ.

Flitzer, որ. 23—. ընդ. անխորհուրդ երիտասարդ.

flocht, flö'chte, անկ. flechten.

Flock|asche, էգ. ծիւ ծիւ մոխիր. — seide, էգ. որ—. մետաքսի գնդակ. — wolle, էգ. որ—. բրդին խոշորագոյն մասն.

Flocke, էգ. 35. ն—ղ. Flö'ckchen, ն. 22է. (ձեան՝ մետաքսի...) գնդակ, հատ, ծիւ. in — n fallen ծիւ ծիւ՝ հատ հատ ձիւն գալ. ախփ. — n lesen (հոգեվարքին անկողնոյ մէջ) ձըգձգել, վերմակի վրայէն չիւղ քաղել՝ ժողվել.

flocken, նէ. 3—. ծուել, ծուատել. 2. որ—. Wolle — բուրդ ծեծել (մաքրելու համար). — չէ. h. եւ ʃ. ծիւ ծիւ (ձիւն) գալ. flich — էէ. ծիւ ըլլալ, գնդակիլ.

flocken|artig, ած. ծուաւոր։ —bett, չ. մազէ լեցուած՝ պատառատալից անկողին։ —blume, էգ. որա. անեբեփուկ (Centaurea)։ —lesen, չ. ածխօ. — der Sterbenden Հոգեվարքին (ծածկոցը) ծիւ ծիւ ընելը։ —tuch, չ. կծ. խոշոր ասուի։

Flocker, ար. ՏՏա. ռոփ. բրդահար, (բուրդը մաքրելու համար) ծեծող։

flockicht, flockig, ած. 6. ծուաւոր։

flog, flö'ge, անց. fliegenէ։

floh, անց. fliehenէ։

Floh, ար. 13. լու։

floh|braun, ած. լուագոյն։ —biß, ար. լուի խածուածք։ —falle կամ —fangmaschine, էգ. լուածակ (գործի)։ —fang, ար. լուորսութիւն։ —kette, էգ. ամենամանուրբ շղթայ։ —kraut, չ. ըռ. լուախոտ (Inula pulicaria)։ —krebs, ար. յռ. կարիդոս, ծովու մարախ (Gammarus)։ —pfeffer, ար. ոլ. բազմանկիւն ջրապղպեղ (Polygonum hydropiper)։ —same, ար. ոլ. immergrüner — գաղտփկուր, մշտադալար ջղախոտ (Plantago cynops)։

flö'he, ստրկ. անց. fliehenէ։

flö'hen, նք. եւ sich — ձք. 3ա. լու փնտռել. —մ. քթուել։

Flor, ար. 20. (նաեւ 18.), էգ. 31. ծաղկանց ծաղկիլը, ծաղկում, ծաղկաբուխ ժամանակ. 2. ծաղկակոյտ. 3. ձխ. բարգաւաճութիւն, ծաղկում. der Handel ist hier im — վաճառականութիւնը հոս ծաղկեալ ի ծաղկի է։ — ար. 13. որա. շղարշատեռ, շղարշ (մետաքսէ՝ եղծի թեթեւ մանուածներէ պատրաստ). trauer— խոպոպեալ շղարշ. Բ. ռոփ. մազ, (թաւշի) թաւութիւն, թաւ. 2. ձխ. 3—m den — von den Augen ziehen միկուն աչքէն առաքադատն ի բաց առնուլ, միկուն աչաց կուրութիւնը լուսաւորել։

flor|ähnlich, ած. շղարշանման։ —binde, էգ. շղարշակապար։ —weber(in, էգ.), ար. որա. շղարշագործ։

Flora, յփ. ան. էգ. 28. եւ 36. Դիք. Ծաղկանցը, Փլորա։ — էգ. 36. ծաղկոց, ծաղկաստան, ծաղիկք (գաւառի մ'ամբողջ ծաղկանց գումարութիւն)։

flören, ած. 6. շղարշական։

Florén, ար. 20. հնց. կծ. = Gulden.

Floréntia (Ֆլորենցիա), յփ. ան. էգ. 28. եւ 36. Փլորենտիա, Ֆլորենցիա։

florentinisch, ած. 6. փլորենտական։

Florénz, չ. անձխ. ոլխ. Ֆլորենցա։

Flórian, յփ. ան. ար. 88. Floriánus, 18. Փլորիանոս։

Flóribus, in —, Լտյ. ըռփ. լաւ դիւրի, ի հանգստի եւ ի դիւրուոջ։

flori(e)ren, ձք. h. 3ա. ծաղկիլ. բարգաւաճել։

Florilégium, չ. 40. ծաղկաքաղ (բանաստեղծութեանց հատընտիր քաղուածք)։

Flóskel, էգ. 85. ծաղկաբանութիւն, ճարտասանութեան պերճ առացուած՝ ծաղիկ։

floß, անց. fließenէ։

Floß, չ. (ար.) 13. լաստ, լաստափայտ. 2. որա. (մետաղագործութեան) ձուլեալ կոշտ երկաթի կտոր։

Floß|brücke, էգ. լաստակամուրջ։ —feder, էգ. լողարան՝ թեւ ձկանց։ —führer, ար. լաստավար։ —gehau, չ. անփոփ. լաստարկերը փայտակոյտ։ —handel, ար. լաստարկերը փայտից վաճառականութիւն։ —herr, ար. լաստատէր։ —hüter, ար. լաստարկերը փայտի պահապան։ —meister, ար. լաստապետ։ —platz, ար. լաստարկերը փայտից հրապարակ։ —rechen, ար. որա. թումբ, լաստաթումբ։ —wehr, չ. որա. = Floßrechen. —wesen, չ. լաստարկերութիւն։

Flö'ß|holz, չ. լաստափայտ, լաստ շինելու ծառ։ —junge, ար. —knecht, ար. լաստավար ծառայ։ —regal, չ. լաստարկերութեան իրաւունք։

flö'ßbar, ած. 6. (գետակ) որմէ կրնայ լաստ գալ, լաստախաղաց (ջուր)։

Flósse, էգ. 35. ձկ. լողաթեւ, լողարան։

flö'sse, ստրկ. անց. fließenէ։

Flö'ße, էգ. 35. (գետի մը վրայէն փայտ բերելու կարգադրութիւն) լաստարկերութիւն, լաստավարութիւն. Բ. լաստարկերութեան ի-

Digitized by Google

բատուածք. 2. = Floß, 1.; ը. մղ. լաստիկ (գետեզերքներն առ լուալու շարժական կամուրջ.) 3. որ. = Floß, 2.

flößen, նբ. 8փ. = einflößen, նբ.; 2. (ջրոյ վրայ լողացընելով բերել.) Holz — գետոյ վրայէն փայտ բերել, ամ. ջրոյ հետ բերել: — ը. 22բ. անդ. ջրոյ հետ բերելը, լաստարերութիւն:

Flóssen|fische, որ. յփ. ֆն. շողաթեւեան՝ լողարանաւոր ձկեր: — förmig, ած. լողարանի ձեւով:

Flö'ßer, որ. 22ա. լաստավարորդ:

flóssig, ած. 6. ֆն. լողարանաւոր, լողաթեւեան:

Flö'tchen, ը. 22բ. նուազ. Flöte. սրնգիկ. երժ. մռն. սրտաորինգ:

Flö'te, իգ. 35. երժ. սրինգ. 2. երկայն բաժակ:

flö'ten, նբ. եւ չբ. h. 8ա. սրինգ զարնել, սրնգահարել. 3. in Schlaf — (ստնական...) իւր քաղցր երգերովը զմէկը քնացընել. 2. սրնգաձայն՝ սրնգանման ձայնիւ երգել (խօսիլ):

flö'ten|ähnlich, ած. սրնգանման: — bläser(in, իգ.), որ. սրնգահար (այր՝ կին): — futter(al), ը. սրնգապատեան: — gesang, որ. սրնգանուագ: — glas, ը. երկայն բաժակ: — macher, որ. սրնգագործ: — register, ը. երժ. (յերգիոնի) սրանգահարութիւն, սրնգերգ: — spieler(in, իգ.) որ. = Flötenbläser(in). — stimme, իգ. երժ. (նուագի մը խաղերուն) սրնգի մասը. բ. սրաձայն, սրընգանման մարգու ձայն: — ton, որ. սրնգի ձայն, սրնգաձայն. բ. im — e սրնգաձայն, նուրբ ձայնիւ. փխ. ընդ. J—m die (höheren) — beibringen ա) զմէկն իւր զուարճութեան նիւթ ընել՝ ծաղր ու ծանակ ընել. բ) մէկէ մը շափէն աւելի փարձք պահանջել: — uhr, իգ. սրնգանուագ ճօճանաւոր ժամահար: — werk, ը. երժ. — zug, որ. երժ. տ. Flötenregister.

Flö'ter, որ. 22ա. Flötist, որ. 83. սրնգահար (= Flötenbläser):

flott, ած. 6. նալ. — sein (նաւերու...) ջրոյ վրայ ծփիլ՝ ճօճել՝ լողալ. (wieder) — machen խրած նաւը ջրոյ երեսը հանել. փխ. զմէկն ի ծանծաղ հանել, տարակուսանքէ ազատել զմէկը. 2. փխ. արձակ, ազատ, անբռնազբօսիկ. թողլ. լյծ. ձմ. — er Bursche խրախճանակից, ընկեր ուրախութեան (տ. fidel). — leben ա) ազնուականօրէն կեալ, մեծ ծախք ընել. բ) խընջոյք՝ խրախութիւն ընել. hier geht es — her հոս շատ ծախք կ'ըլլայ: — ը. 20. ջրոյ երեսը լողացող աւարկայ:

Flótt|holz, ը. լաստարեր փայտ: — stahl, որ. որա. գիւրահալ պողպատ:

Flótte, իգ. 35. նալ. եւ զէն. նաւատորմիղ, տորմիղ նաւաց. kleine — նաւախումբ, տորմղիկ. 2. որա. նալ. լաստ (նաւաշինաց շարժուն փայտէ կազմած). 3. որա. = Färbeflotte.

flótten, չբ. h. 3բ. ծփալ, ջրոյ վրայ լողալ: — նբ. ի ծանծաղ՝ ջրոյ երեսը հանել (տ. flott, ած. 1.):

Flottille, իգ. 35. նաւախումբ, տորմղի գումարտակ:

Flöß, Flöz, ը. (որ.) 20. երկր. խշաւէք երկրի, հորիզոնական խաւ:

Flö'ß|... Flö'z|bau, որ. որա. բհ. խշաւէք բրելը, հանքի հորիզոնական խաւեր հանելը: — gebirge, ը. յփ. խաւ խաւ լեռինք: — lage, իգ. երկր. = Flöß. — reich, ած. բազմախաւ: — schicht, իգ. մրրական խաւ: — treppe, իգ. վրան հանդչելու տեղ ունեցող սանդուղք: — weise, մբյ. խաւ ի խաւոյ:

Fluch, որ. 13. (հկռնչ. Segen) անէծք, շարամաղթութիւն. es ruht, liegt ein — auf diesem Hause այս տան վրայ անէծք կայ, այս տունս անիծեալ է. — über Euch! անիծեալք, անիծեալ ըլլաք. 2. (բարկութեան ատեն ըսուած) հայհոյութիւն, յիշոցք:

flúch|beladen, — belastet, ած. անիծեալ: — werth, — würdig, ած. անիծեալ, նողկ:

flúchen, չբ. h. 8ա. J—m — (ֆրբր. անիծանել ումեք եւ զոք) զմէկն անիծանել. auf J. — մէկուն չարամաղթութիւն ընել, բերնէն անէծք թափել. բ. նր. զմէկը նզովել. 2.

հայհոյել, յիշոց տալ։ —նբ. schwere Flüche — զարհուրելի հայհոյութիւններ ընել. I—m alles Böse an den Hals — մէկուն գլուխը չարամաղթութեանց կոյտ հեղուլ՝ թափել։ —չ. 22բ. անչ. անիծում, նզովում, հայհոյում, հայհոյանք, չարամաղթութիւն։

Flucher, ար. 22ա. —in, էգ. 32. յիշոցատու. (ըստ Ս. Գրոց) հայհոյիչ։

Flucht, էգ. (fliehenէն) 17. փախուստ. auf der — փախչելու ատեն. — ergreifen ի փախուստ անձնատուր ըլլալ՝ խուսափել. in die — schlagen փախստական ընել, ի փախուստ դարձուցանել. չէն. հալածելով փախցընել, նախ— վարատել, ցիր եւ ցան անել. 2. արագ սլանալը՝ աներեւութանալը. — der Zeit ժամանակի արագ անցնիլը. 3. (fliegenէն) 21. երամ, տարմ, խումբ (համերամ թռչող թռչնոց). 4. ար—. ճրտ. (շարժող տարերկայի մեքենայի բանած) միջոց. 5. ար—. ճրտ. (ուղիղ գծի մը) ուղղութիւն՝ տողան՝ կարգ. sechs Fenster in einer — մէկ կարգի մէջ վեց պատուհան։

Flucht‖bau, ար. —röhre, էգ. արտ. — der Füchse աղուեսուց ապաւէն՝ թաքստոց։ —frei, ած. փախչելու (համար) բաց։ —versuch, ար. փախստեան փորձ։

flü'chten, չբ. h. 3բ. եւ sich — էբ. փախչիլ, զերծանիլ. նբ—լ. ցիր եւ ցան փախչիլ. (sich) hinter et. (unter et.) — բանի մ'ետեւը (տակ) փախչիլ՝ ապաւինիլ։ —նբ. փախցընել, զերծուցանել։

flü'chtig, ած. 6. փախստական, փախչող, (սաստիկ հալածուելու ատեն) խոյս տուող, խուսափական. — w., sich auf —en Fuß setzen խոյս տալ, փախստական գնալ. բ. փախստական, վաղանցուկ, չմնացական, անցաւոր. 2. քիմ. ֆմ. ցնդական. —e Flüssigkeit ցնդական հեղանիւթ. —e Salze ցնդական աղեր. —e Röthe վաղանցուկ՝ անցաւոր կարմրութիւն. 3. արագասլաց. —es Roß թեթեւաթռիչ նժոյգ. 4. շտապաւ՝ խուսափաւ եղած (իր), փարկապարագի, հարեւանցի՝ վեր ի վերոյ (գործ) (հկ—նչ. sorgfältig). —er Blick գողացիկ հայեցուածք. —er Mensch —) փարկապարագի՝ թեթեւ մարդ. բ) ցրուած մարդ. 5. նկր. օդին մէջ ծածանող, թռչուն. —e Gewänder ծածանող լայն հանդերձք։ —e(r), ար. —e, էգ. 6. = Flüchtling.

Flü'chtigkeit, էգ. 31. արագասլացութիւն, արագընթացութիւն. խուսափութիւն, անցաւորութիւն, չմնացականութիւն. քիմ. ֆմ. ցնդականութիւն. էխ. անհաստատութիւն. (միտ.) արագաւութիւն, թեթեւընթացութիւն. վերիվերոյ՝ փարկապարագի գործելը։

Flü'chtling, ար. 20. փախստական. rastlos verfolgter — (անընդհատ հալածեալ) խուսափու, խուսափական, (օտար երկիր) փախըստեայ. չէն. գաղտալիք. 2. յեղյեղուկ՝ թեւաւոր մարդ։

Flüder, ար. 22ա. ար—. բմ. ագուգայ, խողովակ, փողրակ, ուրդ։

Flü'(e), էգ. 35. = Fluh.

Flug, ար. 13. թռիչք, թռչուն. im —e schießen թռչելու ատեն (թռչունը) զարնել. in einem —e տարմովին, երամովին. էխ. — der Zeit ժամանակին թռչիլը՝ անցնիլը. բ. (թռչնոյ) երկու թեւերը. գ. թռիչք, թեւոց տարածութիւն. zwei Fuß im — messen թեւերուն տարածութիւնն երկու ոտք ըլլալ, թռիչքն երկու ոտք տարածութիւն ունենալ. 2. — der Falken բազէի առաստնում՝ ճախրանք։

Flug‖bahn, էգ. չէն. (թնդանօթի հրացանի...) ձիգ, գնդակին ըրած գիծն։ —biene, էգ. կն. = Arbeitsbiene. —blatt, չ. արձակ թերթ. (մեծագիր) ատեարակ. պարբերագիր։ —fertig, ած. թռչելու պատրաստ՝ կազմ։ —feuer, չ. հրատիկ, կայծակունք։ —hafer, ար. բն. անբեր վարսակ (Avena fatua)։ —haut, էգ. թռչամաշկ, չղջիկներու թռչելու մաշկ։ —linie, էգ. չէն. = Flugbahn. —loch, չ. փեթակի՝ աղաւնետան մուտք՝ ծակ։ —mehl, չ. ազնուագոյն նաշիհ. շաղմաղ նաշիհ։ —sand, ար. թռչող՝ թռչուն աւազ։ —schrift, էգ. = Flugblatt. —schütz(e), ար. օդի մէջ թռչ—

Digitized by Google

շուն զարնող, հրացանաձիգ։ —sommer, ար. = Altweibersommer. —taube, էգ. յն. = Feldflüchter.

flugbar, ած. սրա. թռչական՝ երկամանեայ (սազ)։

Flü'gel, ար. 22ա. թեւ. 3—n die — beschneiden մէկուն թեւերը կտրել՝ հարթել, մէկը թեւաթափել. փխ. մէկուն զօրութիւնը չափաւորել, իշխանութիւնը նուազեցնել. die — hängen (sinken) lassen թեւերը կախել. բ) փխ. զօրութենէն՝ պատիւն կորսնցնել, զօրութենէն ինկնալ. 2. փխ. die — wachsen ihm կը զօրանայ, կը հարստանայ. sich die — verbrennen (թեթեւամտութեամբ) անձին վնասել. 3. երժ. թեւաղաշնակ, ագեւոր դաշնակ. 4. ար. զրգ. vorspringender — (շէնքի դուրս ցցուած մասը) ապաւանդ։

Flü'gel|adjutant, ար. (թագաւորի՝ իշխանականի...) համհարզ, ընթերակից սպայ։ —ähnlich, ած. թեւանման։ —bauer, ար. սրա. երժ. թեւաղաշնակագործ։ —decke, էգ. յն. — der Käfer (միջատներու) թեւապատեան։ —farn, ար. բզ. պտեր (Pteris)։ —fenster, չ. երկփեղկի պատուհան։ —förmig, ած. թեւաձեւ, թեւակերպ։ —füßer, ար. յգ. յն. թեւոտնեայք։ —horn, չ. որսի եղջերեայ, որսորդաց փող։ —kleid, չ. համազգակաւոր պարեգօտ. բ. բնա. թեւաւոր պարեգօտ. im —e յերբիտասարդութեան զարդս։ —länge, էգ. թեւոց երկայնութիւն։ —los, ած. նաեւ յն. անթեւ։ —mann, ար. չէն. (առաջինն ի կարգի) առաջագլուխ, զօրաց շարքին ծայրը կեցող առաջին զինուորը։ —muschel, էգ. յգ. յն. թեւաւոր խեցիներ։ —pferd, չ. բնա. Պեգաս, թեւաւոր երիվար։ —schlag, ար. սաւառնում, սլացք։ —schuhe, ար. յգ. բնա. — Merkur's թեւամոյկք, Հերմէսայ կրնկաց թեւերը։ —thür(e), էգ. երկփեղկեան դուռ։ —tücher, չ. յգ. ար. հողմաղացի թեւեր՝ առագաստներ։

flü'gge, ած. 6. (թռչնոց ձագերու) թեւաւոր, թեւաբուսակ. սրա. noch nicht — նորափետուր (կաքաւուկ). փխ. — werden ազատկամ՝ ինքնիշխան ըլլալ։

flugs, մկբյ. ընտ. ի թռչման, թռչելու տանն, ի թռիչս. անմիջապէս, իսկ եւ իսկ. ընտ. տաք տաք։

Fluh, Flüh, էգ. 31. Flühe, Flü'he, էգ. 35. սեպ ժայռք, վախուստք, վիհ, ամ. քարշեղ։

Flü'h(e)vogel, ար. 21ա. յն. = Braunelle, 2.

Flui'dum, չ. 40. հեղանիւթ, ծորելի։

Flun'der, ար. 22ա. էգ. 35. յն. ծովային կարաս, տափաձուկ (Pleuronectes flesus). 2. վահանաձուկ (Platessa flesus)։

Flunkerei', էգ. 31. = Aufschneiderei.

Flun'kerer, ար. 22ա. = Aufschneider.

flun'kerhaft, ած. 6. պարծենկոտ, անձնագովական։

flun'kern, չբ. h. 8ա. = flimmern, չբ. 1.; 2. ընտ. ստախօսել, ստել (= lügen). ը. մփ. = aufschneiden, չբ.։ — չ. 22բ. անյգ. = Aufschneiderei.

Flun(t)sch, ար. 20. ռմ. լայն բերան. e—n — machen ընտ. քիթ բերան ընել, շրթունքները ծռկտել՝ ծռել։

Flu'or, չ. 88. անյգ. քմ. ֆլոր։

Flu'or|metall, չ. քմ. basisches — խարսխական ֆլորամետաղ։ —verbindung, էգ. քմ. ֆլորիտ։

Flur, էգ. 31. ընհ. մփ. հարթավայր, տափարակ տեղ, դիւբ. մտն. (ծաղկալից) դաշտավայր, մարգ. անյ. մփ. (քաղքի...) երկիր, հող, սահման, կալուած։ — ար. 20. կամ 13. սալայատակի աղիւս, սալաքար. 2. սալայատակ. (տնեկի...) տախտակադրուածել յատակ, տախտ. — e—r Scheune կալ (շտեմարանի մը ցորեն կասելու հարթ տեղ). 3. արտաքին անդաստակ. (մեծամեծ տանց) դաւիթ, նեղ անցք, փող, փողիկ. (Treppen-)— (սանդղոց գլուխը) դաւթիկ։

Flur||buch, չ. կալուածատումար, կալուածոց սրջափութիւնն եւ արժէքը մէջը գրուած գիրք։ —gang, ար. (տան մը) դաւիթ, փող։ —gott, ար. դցբ. դաշտապետք, դաշտի շահապք։ —grenze, էգ. երկրի մը սահման։ —hüter, ար. = Feldhüter. —ordnung, էգ. դաշտական օրէնք։ —

Digitized by Google

recht, չ. Հողի մը վրայ զատելու իշխանութիւն, Հողական օրէնք, իր կալուածոց մէջ արժող օրէնք։ —register, չ. = Flurbuch. —schütz(e), ար. դաշտապահ։ —stein, ար. սահմանաքար։ —wächter, ար. = Feldhüter.

flúren, նբ. 3ռ. սահմանաքար դնել, երկրի մը սահմանները որոշել. 2. դաշտերը պահպանել. 3. ար. սալայատակ ընել, սալայատակել։ — չ. ձձբ. անց. = բաշխեն նշանակալ—ինձութեան հետ։

Fluß, ար. 14. գետակ. großer — հեղեղատ, մեծ գետ. 2. հոսում. բ. փխ. — der Stunden ժամերու սահիլ անցնիլը. et. in — bringen բան մը շարժել՝ սկսիլ տալ. — der Rede խօսելու դիւրութիւն՝ համարձակութիւն. երկայնաբանութիւն, անընդհատ պաճուճեալ խօսք. 3. փոխ. բնխ. monatlicher (Blut-)— = Menstruation; weißer — սպիտակ ապարահ. բ. յօդացաւութիւն, հոսացաւութիւն. 4. ոմ. հալիչ նիւթ. 5. ար. ձուլագործութիւն. im —e stehendes Stückgut ձոյլ, հալած. (մետաղաց) հալում, հալ, ձուլում. 6. (հալելով յառաջ եկած մարմին) ձոյլ՝ հալեալ մարմին։

flúß abwärts, մկբյ. գետին ի վար, գետին հետ։ —anwohner(in, իփ.), ար. ափնորդ, եզերաբնակ։ —arm, ար. գետի ճիւղ՝ բազուկ. բ. մծ. ստկաւալեռ։ —barbe, իփ. խ. գետի տրեխայանուկն։ —damm, ար. քարափին, դարափին։ —eisen, չ. ար. հալած՝ լոյծ երկաթ։ —fall, ար. խ. գետաթափ։ —fieber, չ. ախտ. հոսացաւոտ տենդ։ —galle, իփ. անսբծ. կարթայսոտւմ (ձիոց)։ —gebiet, չ. գետի ջրակայք։ —gold, չ. գետոսկի։ —krebs, ար. խ. գետի խեցգետին, քարժանկ (Astacus fluviatilis)։ —mittel, չ. բժշ. հոսացուցի գեղ։ —nixe, իփ. —nymphe, իփ. դցբ. գետանոյշ, գետի յաւերժահարսն։ —papier, չ. ծծուն՝ պատղուն թուղթ։ —pferd, չ. ձիագետի (Hippopotamus amphilius)։ —reich, ած. գետաշատ, գետաւէտ։ —sauer, ած. Հ+. փլորատ։ —säure, իփ. ոմ. Փլոր-ջրածնաթթու։ —schifffahrt, իփ. նւյ. գետանաւարկութիւն։ —spath, ար. Հ+. Փլուրին, Փլուրական սպաթ։ —stein, ար. Հ+. Փլուրական կիր։ —übergang, ար. չի. գետանցք, գետ անցնիլը։ —wage, իփ. (ջրաբաշխութեան) հարթաչափ։

flü'ssig, ած. 6. (հկ—ն. fest) հեղուկ, լոյծ. (tropfbar.)— ծորան, ծորելի. խաղաց. (elastisch.)— հոսանուտ, ձգական (շոգի՝ կազ...). բ. —e Konsonanten (l, m, n, r) նայ բաղաձայնք. փ. մծ. —e Gelder առձեռն ստակ. 2. leicht — լուծանելի (մետաղ). — machen փոխ. ոմ. ար. հալեցընել. — werden հալիլ. (կաթիլ սերը) ջրոտիլ։

Flü'ssig machen, չ. —machung, իփ. փոխ. ոմ. հալեցում, հալում. բ. մծ. — von Kapitalien դրամագլուխ առձեռն դրամի փոխելը։ —sein, չ. = Flüssigkeit. —werden, չ. = Flüssigmachen.

Flü'ssigkeit, իփ. 31. ծորելիութիւն, հեղուկ ըլլալը. բ. հեղուկ, ծորան, լոյծ, հոսանիւթ (մարմին)։

Flü'ssigkeits gewicht, չ. հաստանուտ իրաց կշիռ՝ ծանրութիւն։ —messer, ար. անօսրաչափ։

Flü'sterer, ար. 22ռ. շշնջող, հըծծող, ոմ. փափսացող։

flü'stern, չբ. եւ նբ. հ. 3ռ. (հողմոց...) շշնջել, քաղցրաշուն եւ մեղմ ձայնել. 2. ականջէն ի վար գաղտուկ ըսել, հծծել. շշնջել. ոմ. փսփսալ։ — չ. ձձբ. անց. շշընջիւն (հողմոյ...), հծծում, շշնջում։

Flut, իփ. 31. տ. Fluth.

Fluth, իփ. 31. նւյ. (հկ—ն. Ebbe) մակընթացութիւն, ծովու անուձ՝ լուութիւն. (ջրոյ՝ ծորելեաց) հոսանք, խաղացք, անուձ. ալիք. կոհակք. հեղեղատում, ողողում. ջրհեղեղ. բ. փխ. die —en der Zuschauer հանդիսատեսաց խուռն բազմութիւնք՝ ամբոխք. eine — von Worten խօսքերու յաճախութիւն՝ յորդառատութիւն մը։

Flüt(h anker, ար. նւյ. մակընթացութեան (առեւ ձգուածնու) խարիսխ։ —bett, չ. ար. (հոսա տարխոտակէ շփոուած ջաղացքի ջրոյ) խողովակ, վազ։ —deich, ար. եր-

Digitized by Google

կրօրգական թուիր, Հողարբլուր: —gerinne, չ. ար. Ջրոյ զեղուն մասը զուրս Հոսելու խողովակ՝ անցք. բ. = Fluthbett. —hafen, ար. նոյն. մակընթացութեան նաւահանգիստ (որ ծովուն տեղատուութեան ատեն չի ցամքիր): —knecht, ար. ար. աղապործ (յաղահանս):

flüt(h)en, չբ. h. (երբ ռեղոփոխութեան յայտ տրանոյ՝ l. ol.) ռբ. նոյն. —նր. բ. es fluthet մակընթացութիւն կայ, ծովը կ'աճի. 2. (ալեքի պէս) ուռենալ, բարձրանալ. (stark) — կուտակուածեղ շարժիլ՝ Հոսել. էր. խուռն բազմութեամբ զառՀ տալ՝ Հոսել՝ վազել. 3. ծփալ, տատանել, լողալ. նոյն. Հոսանքէ՝ յորձանքէ վարիլ: — չ. ռռբ. անյեղ. ուռիլը, այսուռն. ծովու աճում, մակընթացութիւն. Հոսում. 2. ծովածփանք, ելեւէջք, ծուփք. (էր. = Schwanken). էր. beständiges Ebben und — անՀատատ մշտնջենաւոր փոփոխութիւն:

Fo, յր. ռն. ար. 38. Ֆօ (Չինաց շատատուածոյն անունը):

focht, fö'chte, ռնէ. fechten:

Fock, ար. 20. նոյն. Focke, իգ. 35. —(·Mast) առաջակայմ. բ. —(·Segel) առաջակայմի առագաստ:

Focke, իգ. 35. տ. Fock.

föderál, ած. 6. դաշնաւորական:

Föderalismus, ար. 37. դաշնաւորական վարչութիւն:

Föderalist, ար. 33. դաշնավարչութեան կուսակից, դաշնավարչական:

Föderation, իգ. 31. դաշնակցութիւն, դաշնաւորութիւն:

föderativ, ած. 6. դաշնակից, դաշնաւոր:

Föderativverfassung, իգ. դաշնաւորական սաՀմանադրութիւն:

föderi(e)ren, նբ. եւ sich — էբ. 3տ. (sich) — դաշնակցել, նիզակակցիլ: föderi(r)t, ... ռնց. եւ ած. Föderi(e)rte(r), ար. 6. դաշնաւոր, նիզակակից:

födern, ... նբ. 3տ. fordern.

Föhle, իգ. 35. զամբիկ կամ ձիայիկ մատակ:

Fohlen, չ. ռռբ. քուռակ, (ձիոյ) մտրուկ (տ. Füllen):

fohlen, չբ. h. եւ նբ. 3տ. (մատաղ ձին) ծնանիլ:

Föhn, ար. 20. Հարաւահողմ:

Fö'hre, իգ. 35. տէ. վայրի սոճի, սարոյ (Pinus silvestris):

fö'hren, ած. 6. ի շոճւոյ, շոճեփայտեայ:

Foismus, ար. 27. Ֆոյականութիւն (Չինաստանի Ֆոյի պաշտօն):

Fokalabstand, ար. Հնոցի Հեռաւորութիւն (տեսարանութեան):

Fokus, ար. 18. բնէ. Հնոց:

Fokusmesser, ար. բնէ. Հնոցաչափ:

Folge, իգ. 35. Հետեւութիւն. in — Ihres Anerbietens Ձեր առաջարկութեան Հետեւութեամբը՝ նայելով. zu — (տու. էրծ. zufolge) e—s Befehles Հրամանի մը Հետեւելով՝ Համեմատ, Հրամանի մը զօրութեամբը. 2. (անընդՀատ շարունակութիւն) մն. ժամանակական) յաջորդութիւն. — der Jahrhunderte դարուց յաջորդութիւն՝ ընթացք. in e—r — շարունակելով, անընդՀատ. կարգ, շար, շարունակութիւն. բ. արդիւնք, արդասիք, Հետեւութիւն, Հետեւանք. Dies wird keine —n nach sich ziehen ասի Հետեւութիւն մը պիտի չունենայ, առանց արդեանց պիտի մնայ. für J. von —n s. մէկու մը Համար Հետեւութիւն ունենալ՝ ծանրակշիռ ըլլալ. zur — haben Հետեւութիւն ունենալ, Հետեւիլ. e—m Gesuche — geben խնդրուածքի մը Համանիլ՝ Հետեւիլ. 3. (բանագիտական) Հետեւութիւն. էրք. էռն. էլ. եզրակացութիւն, մակածութիւն. 4. Հպատակութիւն, անսալը. J—m — leisten մէկուն Հնազանդիլ՝ անսալ. 5. մէկուն յայտարարութեան Հետեւելու պարտաւորութիւն:

Folgebrief, ար. էրք. արքունի Հրաման: —jahr, չ. յաջորդ՝ երկրորդ տարի: —leer, ած. առանց Հետեւութեան, ապարդիւն: —leistung, իգ. Հնազանդութիւն: —(n)los, ած. = folgeleer. —recht, ած. Հետեւական, Հետեւող. դ. Հետեւութեամբ. ապացուցական, եզրակացուցիչ. բ. չ. յաջորդութեան իրաւունք: —(n)reich, ած. Հետեւանքով, ծանր, կարեւոր, ծան-

Digitized by Google

բանկչիւ ։ —(n)reihe, էգ. կարգ, յաջորդութիւն ։ —richtig, ած. = folgerecht, ած.։ —ſatz, ար. փր. եւ փլ. յաջորդ նախադասութիւն, հետեւորդ, հետեւութիւն ։ —widrig, ած. անհետեւական. մկ. անհետեւաբար ։ —zeit, էգ. ապագայ ։

fólgen, չզ. ſ. (հետեւիլ, անսալ նշանակութեանց՝ նաեւ h.-ով) 3-. հետեւիլ. J—m — մէկուն հետեւիլ՝ ետեւէն երթալ. բ. dem Rathe J—s, J—m — մէկուն խորհրդոյն անսալ՝ հետեւիլ. ը. մփ. հնազանդիլ. auf et. — բանի մը ետեւէն գալ. ժմն. յաջորդել (ժամանակաւ). er ſprach wie folgt կամ (die —den Worte) հետեւեալն՝ յաջորդն (խօսքերն) ըսաւ. առծ. auf Regen folgt Sonnenſchein անձրեւէն ետքը՝ արեւ կը ծագի. բ. aus et. — բանէ մը հետեւիլ՝ (իբր արդիւնք) յառաջ գալ. բանէ մը ծագիլ՝ բղխել. 2. J—m auf Schritt und Tritt — մէկուն քայլ առ քայլ հետեւիլ, զհետ հետոց ուրուք երթալ. — Sie mir! հաւատացէք ինձ. 3. J—m in der Regierung, im Amte — զմէկը կառավարութեան՝ պաշտօնի մէջ յաջորդել, մէկուն... տեղն անցնիլ. 4. das Geld folgt anbei ստակն ի միասին կը ղրկէք. (die Fortſetzung folgt (in der nächſten Nummer) շարունակութիւնն ի յաջորդ թիւն, յառաջ մասչի, պիտի շարունակուի ։ —d, ներբ. ներ. եւ ած. 6. das —e Buch յաջորդ՝ հետեւեալ գիրքը... 2. (nach.)— հետագայ. der —e Tag երկրորդ օրն, ի վաղիւ անդր. ein Brief —en Inhalts այսպիսի բովանդակութեամբ նամակ մը ։ —de(r), ար. —de, էգ. —de(s), չ. 6. der —de յաջորդը. und das —de եւ զյաջորդսն, եւ այսպէս յառաջ. —des ſind die Thatſachen այս են արդիւնք՝ պատմութիւնք իրացն ։

fólgendermaßen, մկ. հետեւեալ կերպով, այսպէս ։

Fólger, ար. ։։-. հետեւող ։

fólger‖n, նբ. 3-. եւ ſich — փբ. aus et. — բանէ մը հետեւցընել. զհետ բերել. հետեւիլ, զհետ գալ. փլ. եւ էբփ. եզրակացընել ։ — չ. ։։բ. անյփ. —ung, էգ. 31. եզրակացութիւն. 2. փոյն —ung, էգ. հետեւութիւն, հետեւանք. ohne daraus —en für die Zukunft zu ziehen առանց ապագային համար անկէ բան մը հետեւցընելու ։

fólgerungsweiſe, մկ. մակածաբար, յաջորդաբար ։

fólglich, շղ. հետեւաբար, ըստ հետեւորդի. էբփ. ուստի, ընական հետեւութեամբ, վասն այնորիկ. — mußte er ... ուստի հարկադրեցաւ ... (բանագիտական հետեւութիւն) ուրեմն, ապա ուրեմն ։ — ած. 6. եւ մկ. հետագայ, յաջորդ, անդրադոյն. մկ. ի սորեւ, վերջէն ։

fólgſam, ած. 6. հլու, հլուական, հնազանդ ։

Fólgſamkeit, էգ. 31. անյփ. հլուականութիւն, հնազանդութիւն, հպատակութիւն ։

Foliánt, ար. 33. միածալ մատեան ։

Fólie, էգ. 35. քմ. ար-. (մետաղէ) թերթ, թիթեղ (ակնագործաց). փխ. J—m, e—r Sache zur (als) — dienen, նաեւ e—r Sache — geben ա) մէկուն՝ իրի մը փայլունութիւն՝ բարգաւաճանք տալ մէկը՝ բան մը պայծառագոյն երեւցընել՝ փառաւոր ցուցընելու ծառայել. բ) մէկուն՝ բանի մը պատրուակ ըլլալ. 2. քմ. = Folio, 2.

Fólienmacher, ար. թերթագործ ։

folii(e)ren, նբ. 3-. ein Buch — (գիրք մը) թուադրել. թղթերուն ինչաթիւ դնել. 2. ար-. e—n Spiegel — հայելի մը դրուագել՝ անագազօծել՝ սնդկազօծել ։ — չ. ։։բ. անյփ. ինչաթիւ դնելը, թուադրութիւն. ար-. (հայելւոյ) դրուագում՝ անագազօծում ։

Fólio, չ. 38. Buch in — = Foliant; hoch — երկայնածալ թերթ (ուելլի երկայն քան լայն). quer — (ուելլի լայն քան երկայն) լայնածալ թերթ. փխ. մփ. in —(գլուխ, գլխաւոր, մեծ, առաջ... նշանակութեամբ). Narr in — խենթերու գլուխ. 2. քմ. (հաշուեգրոց) երես, էջ ։

Fólio‖band, ար. միածալ հատոր ։ —format, չ. միածալ (գիր) ։

Fólter, էգ. 35. (հին ատեն դատաստանի մէջ գործածուած տանջարան) գելոց, գելարան. ը. մփ.

Digitized by Google

(գատաստանի) տանջանք. 3. auf die — spannen գելարանի պրկել ։

Fólterǀbank, իգ. պրկոց ։ —geräth, չ. —instrument, չ. տանջանարան ։ —knecht, ար. դահճի ։ —pein, իգ. —qual, իգ. տանջանք, խոշտանգանք ։ —werkzeug, չ. = Foltergeräth.

Fólterer, ար. 22. դահիճ, տանջիչ ։

fóltern, նբ. եւ sich — փբ. 3. = auf die Folter spannen տ. Folter; 3. — զմեկը տանջել ։ — չ. 22բ. անյփ. գելարանի պրկում, տանջում ։

Fond (ֆոն), ար. 38. = Grund; 2. բտ. եսեւյ՝ ներքսադոյն կողմը. 3. = innerer Kutschenraum; 4. = Fonds.

Fonds (ֆոն, յփ. նաեւ ֆոնս), ար. իգ. եւ յփ. անփփ. 1. միջնակ, կարողանք. 2. դրամագլուխ. 3. արժեթուղթք. 4. փխ. ստորանդ, քանքար ։

Fóndsǀbesitzer, ար. արժեթուղթ ունեցող, դրամատէր ։ —börse, իգ. արժեթղթոց սակարան ։ —spekulant, ար. արժեթղթոց շահադէտ ։

Fontä'ne (ֆոնդէն), իգ. 85. աղբիւր, ջրցուղի. շատրուան ։

Fontanéll, չ. 20. —e, իգ. 35. բժշ. խարան. 3—m eine — setzen մէկը խարել. ամ. ապել ։

Fontanéllǀeisen, չ. վրբ. խարան (խարիչ երկաթ) ։ —setzen, չ. խարան, խարանում ։ —stein, ար. գծող խարար. կիզաքար ։

Fontanélle, իգ. 35. տ. Fontanell.

fóppen, նբ. 3. 3. — ծաղր ընել, ծաղրաբանել, կատակաբանել, այպանել, կատակել ։ — չ. 22բ. անյփ. = Fopperei.

Fópper, ար. 22. —in, իգ. 32. ծաղրող, ծաղրաբան, խաղ ընող. այպանող ։

Fopperéi, իգ. 31. ծաղրածութիւն, կատականք, այպանք ։

Force (ֆորս), իգ. 85. ընդ. Das ist seine — այս է իր գլխաւոր առաւելութիւնը՝ զօրութիւնը. 2. իղ. թուղթ՝ որ միայն կարբիշով՝ հաճգունակով (ֆօզով) կրնայ կոտրուիլ ։ —karte, իգ. = Force, 2. —rolle, իգ. գլխաւոր գործ՝ պաշտօն՝ դեր ։

forcí(e)ren (ֆորս...), նբ. 3. բռնադատել, բռնադցօսել, ստիպել ։

fö'rder, մ. հնց. = fürder.

Fórderer, ար. 22. պահանջող. բողոքարկու. բողոքող. դատախազ ։

Fö'rderer, ար. 22. = Beförderer.

fö'rderlich, ած. 6. յառաջացուցիչ. շահաբեր, օգտակար, օգտաւէտ. 2. (փրփրէ միայն հէ-ւ...ւ բայ...բ...ն մէջ իրբ.) auf das —ste որչափ կարելի է շուտ, բառ կարի երագ, խկոյն ։

fórdern, բն. fodern, նբ. 3. պահանջել, խնդրել. et. von 3—m — մէկէ մը բան մը խնդրել՝ պահանջել. 2. բողոքել. բողոք ընել, պահանջել (դատաստանաւ). — Sie sind Ihrer Kräfte zu viel — ինձ. ich habe an ihn noch hundert Mark zu — տակաւին իրմէ հարիւր մարկ առնելիք՝ պահանջելիք ունիմ. 3. 3. — զմէկը խնդրել (որ գայ՝ երեւայ). 3. vor Gericht — զմէկը դատաստանի կանչել, դատաւորին ներկայ ընել. 3. (zum Zweikampfe) — զմէկն ի մենամարտութիւն կոչել՝ հրաւիրել ։ — չ. 22բ. անյփ. տ. Forderung.

fö'rderǀn, նբ. 3. (հնյ. hemmen) յառաջացընել, փութացընել, ընդ. արագացընել. (գործքը) սկսիլ տալ, շուտով վճարել՝ կատարել. բանի մը օգտակար ըլլալ. բան մը խրախուսել. յաջողցընել. 2. ար. բէլ. das Erz (zu Tage) — հանք հանել՝ բով մը շահագործել. բ. փխ. et. zu Tage (կամ an's Licht) — տ. bringen, նբ. 5. ։ sich — փբ. փութալ, աճապարել, արտորալ ։ — չբ. h. յառաջանալ, յառաջադէմ ըլլալ. յաջող ըլլալ, յաջողիլ ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. յառաջացուցում, փութացուցում, արտորանք. վճարում, կատարում. խրախոյս. ար. բանք շահագործութիւն ։

Fö'rdernis, չ. 15. իգ. 16. = Förderung (տ. Fördern, չ.).

fö'rdersam, ած. 6. = förderlich; 2. երագ, արագ ։ —st, auf's —ste, մ. բառ կարելւոյն շուտ ։

Fórderung, իգ. 31. ար. մտ. խնդրուած, հայցուած. 2. ման. իղ. մտ. բողոք, կարծեցեալ իրաւունք, պահանջանք. — vor Gericht դատաս-

կոչութիւն, եկակոչութիւն. — zum Duell հրաւէր մենամարտութեան. 3. վճ. (Schuld.)— պահանջք, պարտապահանջութիւն:

Forélle, իգ. 35. կն. փար, կարմրախայտ (Salmo fario):

forénsisch, ած. 6. օրինաւոր, օրինական:

Förke, իգ. 35. Նրկ. Ն—կ. երկժանի, եղան, տե՛ս. երկուժանի:

fórkeln, նբ. 3—. շամփրել, եղանի անցընել:

Form, իգ. 31. ձեւ. einen Hut in die — bringen գլխարկը ձեւի բերել, կաղապարի վրայ ձեւ տալ. aus der — bringen ա) կերպարանափոխ ընել, ձեւն աւրել. բ) խառնակել, շփոթել. aus der — kommen ա) կերպարանափոխիլ, ձեւն աւրուիլ. բ) խառնակիլ. բ. die —(en) beobachten ձեւերը պահել. in aller — ըստ կանոնի. der — wegen ձեւի համար, ի վերին երեսս. 2. (գործելով բանի մը յառաջ բերուած) ձեւ, կերպարանք, (ծրագրեալ) պատկեր, (անասնոց) կազմած. an —en klebend կարգապաշտ, մանրակրկիտ. 3. իրգ. in — Rechtens ատենական, դատաստանական. 4. քեր. Իրկ. ձեւ. գր. thätige — ներգործական. leidende — կրաւորական. 5. ար—. օրինակ, կաղապար:

Förm|arbeit, իգ. ձոյլ, ձուլածոյ: —band, չ. գլխարկի ժապաւէն: —bank, իգ. ձուլչի սեղան: —bolzen, ար. գլանաձեւ բեւեռ (զոր ձուլիչք կաղապարի մէջ կը դնեն, որպէս զի ձուլուած խողովակը փորոք ու սնամէջ ըլլայ): —brett, չ. (ձուլչաց) երկաթապատ տախտակ: —hammer, ար. ոսկերչաց մրճիկ: —kappe, իգ. կաղապարի պատեան: —kloß, ար. (ոսկերչաց) փայտեայ գլան: —los, ած. անձեւ, տձեւ, անկերպարան. փխ. պարզ, անպաճոյճ. das Formlose in seinem Benehmen իր գործելու կերպին պարզութիւնն: —losigkeit, իգ. անձեւութիւն, անկերպարանութիւն. անհարթութիւն: —presse, իգ. (ոսկի կռանելու) ճնշոց: —rahmen, ար. տպ. (շարուածը պնդելու) երկաթի շրջանակ: —saal, ար. ձուլարան: —scheibe, իգ. դուրգն: —schneidekunst, իգ. փայտի վրայ փորագրելու արուեստ, փայտափորագրութիւն: —schneider, ար. փայտաքանդակիչ, փորագրիչ: —span, ար. տպ. (շարուածները հաստատելու) փայտի կտոր: —steg, ար. տպ. քանոնակ (երեսները զատելու փայտեղէն... կանոն): —stempel, ար. — zum Vergolden (գրակազմից) գրքի վրայ ոսկեզօծ զարդեր դրոշմելու դրոշ: —stock, ար. ձեռնոցի մակեան՝ կաղապար: —wachs, չ. (բանի մը կաղապարն առնելու) մոմ: —wechsel, ար. ձեւափոխութիւն, կերպարանափոխութիւն. բ. վճ. առ երեսս փոխանակագիր: —widrig, ած. ձեւի հակառակ:

Fórma, Լատ. իգ. pro — ի վերին երեսս, առ երեսս:

formál, ած. 6. արտաքին ձեւին վերաբերեալ, ձեւական. փլ. —e Ursache (հին—նչ. materielle Ursache) կերպական պատճառ. 2. —e Bildung կերպական (հոգւոյն կարողութեանց պարզելուն պատշաճ) դաստիարակութիւն:

formálbildend, ած. 6. հոգւոյն կարողութիւնքը զարգացընող՝ պարզող:

Formálien, յգ. անփխ. արտաքին ձեւ, կարգ, պայման:

Formalismus, ար. 27. անյգ. կարգապաշտութիւն. փլ. կերպականութիւն.

Formalist, ար. 33. կարգապաշտ, մանրակրկիտ. փլ. կերպական:

formáliter, մ. կերպապէս, կերպականապէս (տ. förmlich, մ.):

Formát, իգ. 20. տպ. գիր, ծալ (մատենի):

Formation, իգ. 31. գր. —. կազմութիւն. երկր. յօրինուած (երկրի...), կազմակերպութիւն:

fórmbar, ած. 6. կերպաւորելի, կերպարանելի, կերպընկալ (նաեւ քեր.):

Fórmbarkeit, իգ. 31. կերպարանելիութիւն (կաւոյ...), կերպընկալութիւն (նաեւ քեր.):

Fórmel, իգ. 35. ձեւ, կարգ (նաեւ գմ. եւ կր. —.):

forméll, ած. 6. բուն, ճշգրիտ. կերպական. մ. կերպապէս: das —e, 6. ձեւն, կերպականն:

Digitized by Google

fórm|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. ձեւել, ձեւ տալ, կերպարանել. յօրինել, ի յարգ ածել. ձեւ՝ կերպարանք առնուլ. 2. օրինակին՝ կաղապարն առնուլ. Բ. փոխ. փխ. կերպարանափոխել. Գ. որս. e—n Hut — գլխարկին մը ձեւ տալ. den Filz — թաղ շինել. (պատուէր) գրգռալ յօրինել: — չ. 22բ. անյ֊. —ung, իգ. 31. = Բոյքն նշանախօսքիանց հետ. կերպարանափոխութիւն, յօրինուած:

Fórmenlehre, իգ. քերականութեան ձեւոց գիտութիւն, ձեւագիտութիւն:

Fórmer, որ. 22ա. (նաեւ —in, իգ. 32.) ձեւող, կերպարանք՝ ձեւ տուող. 2. որս. կաղապարիչ, ձուլիչ կաղապարաց. ճախարակագործ, ճախարակիչ, կղմինտրագործ:

Formeréi, իգ. — Formen, չ.; 2. կաղապարի ձուլարան:

formi(e)r|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. յօրինել, կազմել. զին. զինուոր հաւաքրնել. 2. որս. փող. in Seiten — եղերու բաժնել: — չ. 22բ. անյ֊. —ung, իգ. 31. յօրինում, կարգում. զին. զինուոր հաւաքրնելը. որս. փող. եղերու բաժանում:

fö'rmlich, ած. 6. պարտուպատշաճ, ըստ կարգի՝ ըստ օրինաց եղած. 2. քաղաքավարական ձեւեր ընող, անշափ պատուասէր. 3. իրք. կերպական, կատարեալ, յայտնի, բացայայտ: — մ. ըստ օրինաց, կերպապէս, լիով, յայտնապէս:

Fö'rmlichkeit, իգ. 31. ձեւ, կարգ, օրէնք (սովորութեան). 2. ծեքծեքանք, առականաց մէջ անչափ պատուասիրութիւն:

Formulár, չ. 20. եկեղեցական արարողութեանց՝ խօսակցութեան գրուածքի մ'որոշեալ ձեւ՝ կերպ. 2. օրինակ, կաղապար:

formuli(e)r|en, նբ. 3ա. սովորական օրինակին համեմատ գրել՝ ձեւել: — չ. 22բ. անյ֊. —ung, իգ. 31. ձեւում, ըստ օրինակի գրելը:

Formу'l, չ. 20. անյ֊. քմ. մրջնանիւթ:

forsch, ած. 6. ընփ. հուժկու, զօրաւոր, քաջ:

Fórsch|begier(de), իգ. քննելու՝ հետազօտելու ցանկութիւն՝ բաղձանք, քննասիրութիւն: —begierig, ած. քննասէր: —geist, որ. խուզարկու միտք՝ ոգի:

fórsch|en, չբ. h. 3ա. եւ 3գ. խուզարկել, քննել, հետազօտել. 2. (nach·)—, ob es sich so verhalte քննել նայիլ՝ հետազօտել թէ այնպէս է. bei J—m —, ob... մէկէ մը հարցընել՝ տեղեկանալ թէ... (եկած է արդեօք). in et. — (ob...) բանի մը մէջ փնտռել (թէ...). nach et., dem Aufenthalte J—s կամ nach J—m — մէկուն բնակութիւնը հարցընել՝ փնտռել. über et. — ա) բանի մը վրայ խորհիլ՝ մտածել. բ) բանի մը վրայ հարցումներ ընել, տեղեկութիւն քաղել: — չ. 22բ. անյ֊. —ung, իգ. 31. քննութիւն, հարցափննութիւն, քննասիրութիւն. (մսն. գիտնական) հետազօտութիւն, խուզարկութիւն, տեղեկութիւն:

Fórscher, որ. 22ա. —in, իգ. 32. քննող, քննասէր. 2. քննիչ, դէտ. եկ. մփ. յուզախնդիր, յուզող. ամ. ուրուր. (wissenschaftlicher) — գիտնական, հմուտ:

Forst, որ. 20. եւ 18. իգ. 31. անտառ, մայրի:

Fórst|amt, չ. անտառի հոգաբարձութիւն. Բ. անտառատեսչութիւն: —aufseher, որ. անտառապահ: —beamte(r), որ. —bedienstete(r), որ. անտառատեսուչք, անտառատեսչութեան պաշտօնեայք: —fach, չ. անտառատեսչութիւն. Բ. անտառագիտութիւն, անտառատնտեսութիւն: —gerecht, ած. անտառագիտական, ըստ օրինաց անտառատնտեսութեան: —haus, չ. անտառի մէջ տուն: —hüter, որ. անտառապահ. որս. որսապահ: —inspektor, որ. անտառապետ, անտառատեսուչ: —kultur, իգ. անտառատնտեսութիւն, անտառամշակութիւն: —kunde, իգ. անտառագիտութիւն: —kundig, ած. անտառագէտ: —lehn, չ. անտառաւատ, աւատով ժառանգեալ անտառ: —mann, որ. անտառագէտ, անտառահմուտ մարդ: —mäßig, ած. = forstgerecht. —meister, որ. անտառապետ, անտառատեսուչ: —recht, չ. անտառական իրաւունք. Բ. հսկատեղւոյ անտառ-

ուէն փայտ կտրելու՝ արջառ արածելու... իրաւունք ։ —rechtlich, ած. բստ անտառական օրինաց ։ —verwalter, ար. անտառատեսուչ ։ —wesen, չ. անտառի վերաբերեալ իրք ։

Fö'rster, ար. 22ա. —in, իգ. 32. անտառապահ. անտառապահի կին ։

Försterei, իգ. 31. անտառապահի տուն ։

fö'rstlich, ած. 6. անտառական, անտառի ։

Förstung, իգ. 31. = Forst.

Fort (ֆօր), չ. 38. զին. ամրոց, ապաւէն. kleines — ամրոցակ ։

fort, մ. յառաջ. es will mit ihm, mit j—m Geschäfte nicht recht — անոր կայ չի յառաջանար, գործքն յառաջ չերթար, գործքը խրեր մնացեր է. 2. շարունակ. er schrieb ruhig — հանդարտութեամբ գրելը շարունակեց՝ յառաջ տարաւ. դդլ. nur immer —! շարունակեցէք, յառա՛ջ. in Einem (in Eins, an Einem) —, in einem Stücke կամ Zeuge —, ընփ. in einer Tour — շարունակ, շարունակաբար, անընդհատ. fort und fort միշտ, անդադար. u. so fort այսպէս յառաջ, այլովքն համերձ. 3. ի բաց, հեռու, մեկուսի, մեկնեալ. դդլ. (շարժման նշանակող բայերով.) sie sind — ճամբայ ելած՝ մեկնած են. wir wollen — երթանք. meine Uhr ist — ժամացոյցս կորսուեր է. —! գացէք, ելէք. —, marsch! կորսուէ. — mit Dir! մեկնէ՛, կորիր ։

fort... Fort... բայերու հետ միացած և բաղադրած ածին մէջ քէ. և բայանուանց հետ կը նշանակէ. յառաջ տանիլ՝ ֆուլ. ղ. օ. —schreiten, չք. ի. յառաջանալ, յառաջադիմութիւն ընել. Բ. օխօտածը ըմօղուլ. ղ. օ. —handeln, չք. ի. գործելը շարունակել. Բ. ժխ. վաճառականութիւնը շարունակել ։ —spielen, չք. ի. խաղն յառաջ տանիլ՝ շարունակել ։ Այս նշանակութեամբ fort մասնիկն ուրիշ բայերու հետ կցելով կրնայ բաղադրութիւններ կազմել. որոնց հաւաք այս նշանակութեամբ շատ անհամ չէ, և ուրիշ

շարունակել բայով կը ներկայանայ. Գ. ուրիշ մը հետ... ղ. օ. —hinken, —humpeln, չք. ի. կաղալով մեկնիլ՝ հեռանալ ։ —lassen, նք. թողուլ որ հեռանայ ։ Գ. մտն. —arbeiten, չք. ի. գործելը՝ գործքը շարունակել. 2. նք. die Unebenheiten անհարթութիւնները վերցնել՝ բառնալ ի միջոյ. 3. sich — ժք. sich mühsam — երկրաքարշ յառաջ երթալ, ընդ երկիր քարշել. 4. — չ. շարունակութիւն (գործքի) ։ —bauen, նք. և չք. ի. շինելն յառաջ տանիլ՝ վարել՝ շարունակել. ար. քէ. բովի շահագործութիւնը շարունակել ։ sich —begeben, ժք. ճամբայ ելլել, մեկնիլ. ի բաց գնալ ։ —bestand, ար. = Fortbestehen, չ. ։ —bestehen, չք. ի. էանալը՝ գոյանալը շարունակել, տևել յէութեան՝ ի գոյութեան. 2. չ. (էութեան՝ գոյութեան մէջ) շարունակութիւն՝ տևողութիւն՝ հանապազորդութիւն ։ —bewegen, նք. և sich — ժք. (sich) — տեղափոխել. ը. մփ. շարժել, յառաջանալ, յառաջ երթալ. 2. — չ. —ung, իգ. շարժում, յառաջադիմութիւն, տեղափոխութիւն ։ —bilden, նք. կազմելը՝ կերպարանելը շարունակել. մէկուն դաստիարակութիւնն՝ կրթութիւնն յառաջ տանիլ. 2. — չ. —ung, իգ. անդադրադոյն կրթութիւն՝ ուսում. բ. դպրոցէն ելլելէն ետքը շարունակեալ ուսմունք. ե. զարգացում ։ —blasen, նք. փչելով բարձրացընել, փչել. 2. չք. ի. (փչելը՝ փող զարնելը... փ. blasen) շարունակել ։ —bleiben, չք. ի. բացակայ ըլլալ, չգալ. bleiben Sie ja nicht fort բացակայ մի՛ մնաք, եկէք. nicht lange — չուշանալ ։ —brauchen, նք. et. — գործածելը շարունակել. (դեղ մը...) շարունակել. 2. չք. ի. ընփ. մտն. ժխ. մեկնելու տրամադրիլ՝ պատրաստիլ ։ —bringen, նք. և sich — ժք. տանիլ, կրել, (տասար տեղ) անցընել տանիլ. e—n Flecken nicht — können տատաս՝ բիծ մը հանել չկարենալ. բ. (անձ մը...) ուրիշ տեղ փոխադրել, ի բաց տանիլ. գ. (ծաղիկ...) աճեցընել. ժխ. 3. — մէկուն կենաց ապրուստը ճարել՝

Digitized by Google

առաջանալ. sich — (mit et.) բանով մը առջուտար ճարել (հմմտ. durchbringen, փխ.). Զ. — չ. —ung, էգ. — բոլջին նշանակութեամբ հետ։ —dauer, էգ. տ. Fortdauern, չ.։ —dauern, չբ. հ. տեւել, շարունակել. ը. մտ. — fortbestehen. —dauern, չ. տտ. գրծ. —dauer, էգ. շարունակութիւն, տեւողութիւն. էր. — nach dem Tode անմահութիւն։ —dauernd, գրբ. եւ ած. մնացական, կայուն, տեւական։ —drängen, նբ. վանել, յառաջ մղել։ —drücken, նբ. ցրուել ցանել, վարատել. Զ. sich — փբ. ընդ. սողոսկել փախչիլ, գաղտագողի ընդելու։ —eilen, չբ. հ. շտապաւ մեկնիլ, ճամբարելով երթալ. Զ. — չ. շտապաւ մեկնում։ —entwickeln, նբ. եւ sich — փբ. զարգանալը՝ պարգելը շարունակել. Զ. — չ. եւ —entwick(e)lung, էգ. զարգացում։ —erben, չբ. հ. եւ sich — փբ. ժառանգական ըլլալ, անցնիլ. ծննդեամբ հաղորդիլ՝ անցնիլ։ —fahren, չբ. ս. երթալ (կառքով՝ նաւով...). բ. հ. — zu... (գրելը...) շարունակել՝ յառաջ տանիլ. Զ. նբ. (Lasten.)— կառքով ի բաց տանիլ, փոխադրել։ —fegen, նբ. աւլել։ —flattern, չբ. ս. թռչտելով անցնիլ՝ հեռանալ. բ. հ. թռչիլը շարունակել։ —fliegen, չբ. ս. թռչելով փախչիլ. բ. հ. թռչիլը շարունակել. Զ. — չ. թռչիլ երթալը. անցում, փախուստ։ —fließen, չբ. ս. հոսել անցնիլ. բ. ի բաց հոսել. Զ. ս. եւ հ. հոսելը շարունակել։ —führ[en, նբ. 3. — զմէկն տանիլ բերել. բ. et. — բան մը շարունակել. էջ. die Firma — ձեռնարկը պահել. Զ. — չ. եւ —ung, էգ. շարունակութիւն։ —gang, տր. անցք, անցում. բ. = Fortführung; die Sache hat (so) ihren — իրն այսպէս կ'երթայ, այս է իրին ընթացքը. զարգացում, պարզում. յառաջադիմութիւն. փ. ich wünsche Ihrem Unternehmen guten — Ձեր ձեռնարկութեան յաջողութիւն կը մաղթեմ։ —geben, նբ. et. — թողուլ, ի բաց թօթափել, մերկանալ յանձնէ. էջ. տալ։ —gehen, չբ. ս. ի բաց երթալ, մեկնիլ. ած. բ. es geht gleich — մեկնելու վրայ ենք.

բ. ճամբան յառաջ տանիլ. sein Gehalt geht — իւր ամբեւոր վարձքը նոյն է (հիմնադրութեան համար... չէ պակասած). die Blumen sind gut — gegangen ծաղիկները լաւ յաջողեր՝ բուսեր են. unsere Arbeit geht glücklich — մեր գործքը լաւ կ'երթայ. Զ. նբ. immer denselben Weg — միշտ նոյն ճամբէն երթալ. 3. — չ. = Fortgang. —glimmen, չբ. հ. unter der Asche — մոխրոյ տակ՝ յանթեղի ծածկիլ (նաեւ փխ.)։ —haben, նբ. ընդ. et. — բան մը ձերբակալած ըլլալ. բ. er möchte ihn (es) gern — շատ կը բաղձար զանի տանել հեռացընել։ —halten, նբ. բռնելը շարունակել. eine Zeitung — լրագրի մը բաժանորդ ըլլալը շարունակել։ —helfen, չբ. հ. եւ sich — փբ. 3—m — մէկուն օգնել, (փախչելու) օգնական ըլլալ. բ. 3—m (նաեւ նբ. 3.) — մէկուն նպատակամատոյց՝ թեւ թիկունք ըլլալ. փ. sich — փբ. օգնել անձին, իւրն իրեն նպաստել. Զ. — չ. օգնութիւն, նպաստ։ —hinken, չբ. ս. կաղալով ի բաց երթալ. բ. հ. կաղալը շարունակել։ —huschen, չբ. ս. ընդ. յանկարծ մեկնիլ, սպառնալ։ —jagen, նբ. 3. — զմէկը հալածական տանիլ. Զ. չբ. հ. տ. fort. բ. 3. ս. ճեպընթաց հապճեպով հեռանալ՝ երթալ։ —kommen, չբ. ս. früh vom Hause — ա) շատ կանուխ՝ երիտասարդ հայրենի մէջ ծնողաց անկէն ելլել՝ տունը թողուլ. բ) առատ կանուխ անկէն ելլել. machen Sie, daß Sie —! անճապարեցէք՝ փութացէք, ճամբայ ելէք. ը. մտ. գաղտ փախչիլ, սպառնալ, կծիկը դնել. բ. das Buch ist mir fortgekommen գիրքս կորսնցուցի. փ. die Wege sind so schlecht, daß man nicht fortkommt կամ nicht — kann ճամբաները այնչափ գէշ են, որ անկարելի է յառաջ երթալ. (դնելով) gut — լաւ բռնանիլ՝ աճիլ. in der Welt — հացը գտնել, առաջուտար ճարել, յաջողութիւն ունենալ. Զ. — չ. ելլելը, մեկնում (հայրենի անկէն). խուսափանք, փախուստ. կորուստ (գրքի). (առջուտար) ճարելը. glückliches — յաջողութիւն, ելք։ —können, չբ. հ. մեկնիլ՝ հեռանալ կարենալ.

ich kann nicht fort չեմ կրնար առաջը թողուլ. vor Müdigkeit nicht mehr — խոնջ եւ վաստակ ըլլալ, յոգնածութենէ ուժաթափ ըլլալ: —kriechen, չզ. ի. ընդ երկիր քարշել՝ սողալ, սողալով հեռանալ: —kriegen, ներգ. ընփ. = fortbringen; բ. փխ. et. — բան մը հասկընալ սորվիլ. 2. չզ. ի. պատերազմն յառաջ վարել: —lassen, ներգ. 1. — թողուլ որ մեկնի, արձակել զոք, ազատութիւն տալ. բ. = auslassen, ներգ. 2. — ր. եւ —ung, էգ. երթալու՝ ի բաց մեկնելու հրաման՝ թոյլտուութիւն. է. = Auslassen, ր.: —laufen, չզ. ս. վազելով փախչիլ, կծիկը դնել. բ. ընթացքը՝ վազելը շարունակել. der Sold... läuft fort թոշակը կը վճարուի՝ կը շարունակուի. վճ. die Zinsen laufen fort տոկոսիքն ընդհատած՝ դադրած չեն. հմմփ. fortgehen, չզ. բ. 2. ներգ. denselben Weg — նոյն ճամբան շարունակել. 3. — ր. փախուստ. բ. շարունակութիւն. վճ. շահուց անընդհատութիւն. 4. —laufend, դբյ. եւ մակ. փ. = չզ.ին ներկայ—ցիւանց հեփ. բ. շարունակեալ, անընդհատ: —leben, չզ. ի. եւ ներգ. դեռ ի կենդանի ըլլալ, ապրիլ. in seinen Kindern, seinen Werken — (մահուընէ ետեւ) յորդիս՝ ի գործս յերկարակեաց ըլլալ. 2. — ր. յերկարակեցութիւն (կեանք յետ մահուան): —leiten, ներգ. դարձընել, ուրիշ ուղղութիւն տալ. բ. հաղորդել, յառաջ տանիլ. 2. — չզ. ի. առաջնորդելը շարունակել. 3. — ր. —ung, էգ. դարձում. հաղորդում (նաեւ ձբ.): —machen, չզ. ի. = fortfahren, չզ.; an կամ mit et. — բան մը շարունակել՝ յառաջ վարել. so macht denn fort! այսպէս յառաջ՝ շարունակեցէք. բ. փութալ, աճապարել, ճեպել. 2. sich — փբ. ի բաց երթալ, մեկնիլ. ը. մփ. խուսափել, գաղտագնաց ըլլալ. 3. ներգ. ruhig s—e Arbeit — հանդարտութեամբ իր գործքը շարունակել: —nahme, էգ. = Fortnehmen, ր.: —nehmen, ներգ. բառնալ, մէկանեղ առնուլ տանիլ. von der Schule — դպրոցէն հանել. 2. — ր. բար-ձում, առնուլը: sich —packen, փբ. = sich fortscheren. —pflanzen, ներգ. եւ sich — փբ. տարածել, տարածուիլ. (բնփ. լուսոյ՝ ձայնի...) սփռիլ. մերատին յառաջ բերել. et. auf 3. — բան մը մէկու մ'անցընել. sich — սերելով բազմանալ, զաւակ ծնանել. փխ. Ideen... — խորհուրդ՝ գաղափար... տարածել՝ ծաւալել. 2. ր. եւ —ung, էգ. տարածում, սփռում. յառաջ բերում 3. —pflanzend, դբյ. եւ մակ. = բայից ներկայ—ցիւանց հեփ. բ. տարածող. յառաջ բերող. —pflanzungsanstalt, էգ. (հաստատոյ) տարածման ժողով: —prügeln, ներգ. ծեծելով մերժել, գանիւ դուրս հանել: —rauschen, չզ. ս. աղմկով հեռանալ. բ. ի. փ. fort, բ.: —reden, չզ. ի. խօսքը շարունակել. անփ. բ. es wird fort geredet խօսիլը կը շարունակուի: —reisen, չզ. ս. մեկնիլ, ճամբայ ելլել. բ. ի. ճամբորդութիւնը շարունակել: —reißen, ներգ. բռնութեամբ առնուլ՝ յափշտակել. mit sich — ընդ գետին ձգել, քարշել (նաեւ փխ.): —reiten, չզ. ս. ձիով մեկնիլ. բ. ձիավարելը՝ ձիով երթալը շարունակել: —rennen, չզ. ս. վազելով մեկնիլ: —rollen, ներգ. գլորելով յառաջ խաղացընել. Fässer... — տակառ գլորցընելով տանիլ. 2. չզ. ս. (գնդակը) գլորիլ երթալ. բ. ի. գլորելը շարունակել. (որոտմանն) որոտալը շարունակել. 3. — ր. (տակառաց...) գլորում. (կառքի մը) թրթռալով անցում, անուաց հոլովում: —rücken, ներգ. den Tisch — սեղանը տեղափոխել՝ յառաջ տանիլ. ը. մփ. ի բաց տանել, հեռացընել, ցրուել. 2. չզ. ս. յառաջել, յառաջ շարժիլ. 3. — ր. եւ —ung, էգ. տեղափոխում (նաեւ որբ.). յառաջացում. (զօրաց մ'ուրիշ դաս) անցում, յառաջադիմութիւն: —rudern, ներգ. den Kahn vom Ufer — թիավարելով կուրն եզերքէն հեռացընել. 2. չզ. ս. թիավարելով յառաջանալ. բ. ի. թիավարելը շարունակել: —rufen, ներգ. 3. — զմէկը տեղէ մը դուրս կոչել: —rutschen, չզ. ս. սահելով հեռանալ: —satz, ար. անփդ. կցուած,

Digitized by Google

յաւելեալ մասն (մարմնոյ). (Knochen-) — ելուստ, կարկառեալ ոսկերամասն։ —schaffbar, ած. փոխադրելի, կրելի։ —schaffen, նբ. s. — fortbringen, նբ.; բ. 3. v. e—m Orte — զմէկը տեղէ մը դուրս հանել, ձգձգել. auf Wagen — կառքով տանիլ՝ փոխադրել. et. — բառնալ ի միջոյ. Ճրգն. ... eine unbekannte Größe aus einer Gleichung — հաւասարութեան մ'անծանօթ քանակութիւն մը ջնջել. 2. չբ. h. ա)յ. առեղծելը շարունակել. 3. — ւ. —ung, էգ. = Բաշխն նշ–նա–խա–թիւ–նց հէփ. Ճրգն. ... (անծանօթի) ջնջումն։ sich —scheren, էբ. ընփ. ճամբայ ելլել, մեկնիլ. խուսել։ —schicken, նբ. e—n Brief — նամակ մ'առաքել՝ յղել. einen Diener ... — ծառայ մ'արձակել՝ ճամբայ դնել. 2. — ւ. եւ —ung, էգ. առաքումն. արձակումն։ —schieben, նբ. մղելով հեռացընել. 2. չբ. h. մղելը շարունակել, կոնախաղն յառաջ տանիլ. 3. — ւ. եւ —ung, էգ. հեռացումն. մղումն։ —schießen, նբ. eine Kugel — գնդակ մ'արձակել՝ նետել. 2. չբ. h. հրացանաձգելը շարունակել։ —schiffen, չբ. h. նաւով մեկնիլ։ —schlagen, նբ. գաւազանի հարուածով հալածել՝ մերժել. ամյ. ըփ. զարնել կարել. 2. չբ. h. զարնելը շարունակել. (առխակն) երգելը շարունակել։ —schleichen, չբ. s. եւ sich — էբ. խոյս տալ, կծիկը դնել։ —schlendern, չբ. s. պարապ-պորտ շրջել. բ. h. պարապպորտ շրջելը շարունակել։ —schleppen, նբ. et. — բան մ'աշխատութեամբ ձգձգել տանիլ. auf der Erde — ընդ գետին քարշել. ընփ. քաշկռտելով տանիլ. 3. mit — զմէկը ձգձգել, բռնութեամբ քարշել հետը տանիլ. 2. sich — էբ. գետնաքարշ ըլլալ։ —schleudern, նբ. e—n Stein ... — քար... նետել՝ ձգել՝ արձակել։ —schlüpfen, նբ. = fortschleichen. —schnellen, նբ. արձակել. 2. չբ. s. (շոգեկառաց...) արագընթաց՝ սըրաթափիշ սլանալ անցնիլ։ —schreiben, նբ. (նաեւ չբ. h.) գրելը շարունակել. 2. էբէ. կալուածոց առհմանն եւ գինն նշանակել եւ գրել։ —schreiten, չբ. s. յառաջ քալել, ընթանալ (նաեւ փխբ.). էխ. յառաջադէմ ըլլալ. zu et. Anderem — ուրիշ բանի մը ձեռնարկել in der Wissenschaft — գիտութեան մէջ յառաջանալ՝ յառաջադէմ նկրտել. 2. — ւ. եւ —ung, էգ. յառաջ քալելը, խաղացք. նաեւ փխբ. — der Töne ձայնի յառաջացում. 3. —schreitend, ընդ. եւ ած. յառաջացող, յառաջադէմ։ —schritt, ար. յառաջադիմութիւն։ —schrittler, ար. —schrittlich, ած. յառաջադիմական։ —schwemmen, նբ. (ջրոյ) առնուլ տանիլ, խաղացուցանել։ —schwimmen, չբ. s. լողալով երթալ. բ. s. եւ h. լողալը շարունակել։ —segeln, չբ. h. ՆՆՏ. nach — դէպ ի... նաւել՝ նաւարկել։ sich —sehnen, էբ. մեկնելու ցանկալ, ճամբայ ելլելու տենչալ։ —sein, չբ. s. փ. fort, s.; er ist lange fort gewesen ա) երկար ատեն բացակայ էր. բ) շատոնցուընէ կորսուած էր։ —setzen, նբ. եւ sich — էբ. յառաջ մատուցանել՝ տանիլ, շարունակել. յառաջ մատչիլ՝ երթալ. բ. s—e Geschäfte wieder — գործքերն յառաջ վարել. —gesetzt անընդհատ, շարունակեալ. durch — gesetztes Lernen շարունակեալ ուսմամբ. փ. = wegsetzen; էխ. sich über et. — բանի մը վրայ նշանակութիւն չդնել, բան մ'արհամարհել. 2. չբ. h. = sich fortsetzen; 3. — ւ. փ. Fortsetzung. —setzer, ար. —in, էգ. շարունակող։ —setzung, էգ. շարունակութիւն. — folgt կը շարունակուի, շարունակութիւնը վաղը..., յառաջ մատչի։ —spinnen, նբ. եւ sich — էբ. = ausspinnen, նբ. s.; էխ. sich — յերկարաձգիլ, երկայնիլ. 2. չբ. h. մանելը շարունակել։ —spülen, նբ. = fortschwemmen. sich —stehlen, էբ. = sich fortschleichen. —stellen, նբ. ուրիշ տեղ դնել, հեռացընել, ի բաց դնելը։ —stiefeln, չբ. s. ընփ. խուսել, կծիկը դնել։ —stoßen, նբ. մղել։ —streichen, նբ. = ausstreichen, նբ. 2. չբ. s. յածելով երթալ. որս. թռ. (լեռ մը կամ հանքի շարք մը՝ այս ինչ) ուղղութեամբ տարածուիլ՝ յառաջանալ։ —stürmen, չբ. h. փ. fort, բ. անփ. բ. es stürmt noch immer

fort փոթորիկն դեռ կը տեւէ. բ. ս. = anstürmen, չբ.: —stürzen, չբ. ս. թափով ելլել՝ դուրս յարձակիլ: —tragen, նբ. մէկդի տանիլ: —treiben, նբ. բան մը յառաջ տանիլ, (ընկերը) շարունակել. բ. տեղէ մը մերժել՝ ի բաց հանել. 2. չբ. ս. mit dem Strome — հոսանքէ տարուիլ. 3. — չ. եւ —trieb, ար. շարունակութիւն: sich —trollen, էբ. — sich fortscheren. sich —wagen, էբ. հեռանալու համարձակիլ՝ իշխել: —währen, չբ. հ. = fortdauern, չբ. եւ fortbestehen, չբ. 2. —während, դբ. եւ ած. = fortdauernd, դբ. ը. մբ. յաւիտենական, մշտնջենաւոր. մբ. մշտնջենաւորապէս, միշտ: —wälzen, նբ. գլորելով տանիլ, գլորել. 2. sich — էբ. գլորելով ճամբան շարունակել, (գետն իր ջրերն) թաւալել(ով յառաջ խաղացընել): —wandeln, չբ. ս. ճամբան շարունակել. էփ. auf dem Wege der Tugend — առաքինութեան ճամբուն մէջ յարատեւել: —wehen, նբ. փչել, շնչել. 2. չբ. հ. փչելը շարունակել, շարունակ փչել: —weisen, նբ. 3. — զմէկն արտաքսել՝ վտարել՝ մերժել: —werfen, նբ. նետել, խոտել, մերժել. (խօզէ ուեւլորդ քարտերն) ի բաց դնել (տ. wegwerfen): —wischen, նբ. et. — սրբել, ջնջել, մաքրել, սրբել. 2. չբ. ս. ընդ. ծածուկ փախչիլ, կծիկը դնել: —wollen, չբ. հ. մեկնիլ ուզել. բ. տ. fort, 1. —zerren, նբ. ձգձգելով՝ պատառատելով հանել ի բաց կորզել: —ziehen, նբ. քաշել, քարշել. 2. չբ. ս. մեկնիլ, բնակութենէն ելլել, (հայրենիքէն) պանդխտիլ. բ. seines Weges — իր ճամբան յառաջ տանիլ՝ շարունակել. 3. — չ. եւ —zug, ար. մեկնում. (բնակութենէն) ելլելը. պանդխտութիւն:

fortáb, ցնց. տս. էրծ. fortán, մբ. յայսմհետէ, այս վայրկենէս սկըսեալ:

Fórtbau, ար. 20. = Fortbauen, չ.:

Fórtdauer, էգ. 31. տ. fort.

fórte, մբ. եւ Fórte, չ. 38. երժ. ուժգին, ամուր (նուագ՝ երգ...):

Fórte‖spiel, չ. (ձայնը) զօրացընելը, տատանկացընելը: —zug, ար. ձայնը զօրացընելու (երգխօսի...) տանիփող:

Fortepiáno, չ. 38. դաշնամուր:

Fórtfall, ար. 13. տ. fort...

Fórtgang, ար. 13. տ. fort...

forthin, մբ. — fortab.

Fortifikatión, էգ. 31. ամրացուցում. 2. բերդաշինութիւն, բերդից ճարտարապետութիւն:

fortifikatórisch, ած. 6. չփ. բերդաշինական, բերդից ճարտարապետութեան (վերաբերեալ):

forti'ssi‖mo, մբ. եւ Forti'ssi‖mo, չ. 38. (յգ. նաեւ —mi) ուժգնագոյն, ամենուժգին (երգ՝ նուագ...):

Fórtmarsch, ար. 13. = Abmarsch; բ. = Weitermarsch.

Fórtnahme, էգ. 35. տ. fort...

Fórtpflanzer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. տ. fort...

Fórtsatz, ար. 13. տ. fort...

Fórtschritt, ար. 22ա. տ. fort...

Fórtsetzer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. տ. fort...

Fórtsetzung, էգ. 31. տ. fort...

Fórttrieb, ար. 20. տ. fort...

Fortúna, յտ. ան. էգ. 36. դիցբ. Բախտ (դիք). առպղ. Բախտ (առատեղատուն):

fórtwährend, մբ. տ. fort...

Fórtzug, ար. 13. տ. fort...

Fórum, չ. 40. հ. պտ. Հրապարակ (ի Հռոմ), ատենատեղի, փորոն. 2. էփ. դատաստանատուն. — des Angeklagten ամբաստանեալին ատեանը. Das gehört nicht vor mein — այս ինծի չի պատկանիր, այս իմ մասէս դուրս է:

fosch, ած. 6. —es Holz դիւրաբեկ զաղփաղփուն փայտ:

fossil, ած. 6. էփն. երկր. (երկրիս մէջէն) հանուած, բրածոյ: — չ. 20. յգ. —ա. Fossilien հանուածոյք, բրածոյք:

Fotográf, տ. Photograf.

Fö'tus, ար. 18. բնխ. (յղութեան երրորդ ամսէն սկսեալ յարգանդի նկարեալ) սաղմ:

Fouráge... տ. Fourrage...

Fournier (ֆուռնիր), չ. 20. դրուագափայտ, դրուագաթերթ, դրուագագործութեանց տախտակք:

Digitized by Google

fournier|en, նբ. 3ա. ար. գրուա-գագործել. (ոսկեղ...) նուրբ թի-թեղներով գրուագել: — չ. 32բ. անյ. —ung, էգ. 31. գրուագագոր-ծութիւն, գրուագումն:

Fournierer. ար. 22ա. գրուագա-գործ, գրուագիչ:

Four(r)áge (ֆուրաժ), էգ. 35. անյ. մն. չխ. կեր, ալաֆ (—լէֆ), (բանակի ձիերը կերակրելու) ճա-րակ:

four(r)agi(e)ren, չբ. 3ա. հ. (բա-նակի ձիոց համար) խոտ՝ խոտ հնձել՝ համբարել:

Four(r)i(e)r (ֆուրիէր), ա. Furier.

Fracht, էգ. 31. չն. եւ նոյ. վա-ճառականութեան վարձք. բ. բեռն. 2. (Հիմնչ. Eilgut) (դանդաղագնաց բեռան կառատորմով տարուելու) վաճառք:

Fracht|bedingungen, էգ. յգ. վա-ճառականութեան պայմանք: —brief, ար. բեռնագիր (ի ցամաքի): —frei, ած. բեռնագինէ ազատ: —fuhrmann, ար. (յգ. ...—fuhrleute) բեռնա-բեր, սայլորդ (վաճառաց): —fuhr-werk, չ. = Frachtwagen. —fuhrwesen, չ. սայլակրութիւն: —geld, չ. = Fracht, 1. ա.: —gut, չ. = Fracht, 2. —lohn, ար. = Fracht, 1. ա.: —preis, ար. = Fracht, 1. ա.: —satz, ար. բեռ-նագրի սակ: —schein, ար. = Fracht-brief. —schiff, չ. բեռնակիր նաւ: —tarif, ար. = Frachtsatz. —vertrag, ար. բեռնագիր, (նաւու) վարձագիր: —wagen, ար. վաճառափոխութեան սայլ: —zettel, ար. = Frachtbrief.

fráchtbar, ած. 6. կառքով (կամ նաւով) փոխադրելի (վաճառք):

fráchten, նբ. 3բ. բեռնարերով խաւրել. նոյ. վարձել (զնաւ). բե-ռերը (սայլեւ...) փոխադրել, վա-ճառականել:

Frack, ար. 13. եւ 38. Ֆրէնց, ա-գեւոր Ֆրէնցակ. (կաքաւարանի) հանդիսական զգեստ:

Frag... = Frage...

Fráge, էգ. 35. հարցում. քր. եւ Տրգի. հարցուած. wie die —, so die Antwort հարցման՝ յարմար պատաս-խան, առ. ինչպէս ձուր՝ նոյնպէս ա-պուր. in —n und Antworten հարցմամբք եւ պատասխանօք, հարցեւպա-տասխան. բ. խնդիր, անստոյգ բան, վիճական հարցում. nicht zur — gehören, nicht bei der — stehen խնդրէն դուրս ըլլալ, խնդրոյն չվերաբերիլ. Das ist noch die (կամ է—է) —! ասիկայ տա-կաւին խնդրական կը մնայ. in — stellen բանի մը վրայ խնդիր յարու-ցանել՝ յուզել. գ. էրգ. peinliche — խոշտանգանք, լլկանք, (խոստո-վանեցընելու համար) տանջանք. 2. ohne — առանց տարակուսի, ան-տարակոյս. 3. չն. es ist viel — nach Zucker շաքար շատ կը փնտռուի:

Fráge|bogen, ար —buch, չ. հար-ցագիր, հարցաթերթ: —punkt, ար. խնդիր: —satz, ար. քր. հարցական նախադասութիւն: —steller(in, էգ.), ար. հարցող, խնդրարկու: —stellung, էգ. (խորհրդանոցի մէջ) խնդիր առաջարկելը, խնդրարկութիւնն. die — machen խնդիր առաջարկել. բ. քր. հարցական. նախադասու-թեան շարադասութիւն: —süchtig, ած. հարցասէր: —weise, էգ. հարց-մամբ եւ պատասխանով սորվեցը-նելու՝ բ) քննելու՝ հարցընելու կերպ՝ եղանակ. 2. մ. հարցընելով: —zeichen, չ. քր. հարցական, հար-ցականի նշան, պարոյկ:

frágen, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. (Նախ-ող այնչափ ալ չէ՛ ներ. frägst, frägt, անց. frug, früge) հարցընել, խըն-դրել. J. nach einer Sache (տր.), um կամ über et., wegen einer Sache (առկ.) —, von J—m et. — մէկուն բան մը հարցընել, մէկէ մը բանի մը վրայ տեղեկութիւն ուզել. 2. J. (über et.) um Rath — մէկուն (բանի մը վրայ) խորհուրդ հարցընել. reden Sie hübsch, wenn Sie gefragt werden! Ձեզի հետ խօսող չկայ. Ձեր ընկերներուն հետ խօսեցէք. nicht viel կամ lange — ընդ. առանց երկայն բա-րակ ընելու. առ. J—m ein Loch in den Leib — շատ հարցմունքներով գլուխը ձանձրացընել՝ մէկուն գլուխը ցաւցընել. առկ. ein Narr fragt mehr, als zehn Weise beantworten können խենթին հարցման պատասխան՝ չըլլար երբեք բաւական. իմաստնոյն համար՝ կը բաւէ մէկ բառ, ան-մտին բառարան՝ չէ նաեւ բաւա-կան. 3. nach et., nach J—m — բան

Digitized by Google

մը՝ մէկը մեծ բանի տեղ դնել՝ մեծ համարել, վրան հոգ ու խնամք ընել. ich frage den Henker darnach ամենեւին հոգս չէ, բանի տեղ չեմ դներ. er hat Nichts danach zu — իրեն չի հայիր՝ չի վերաբերիր: sich — ինքն իրեն հարցընել. sich nach e—m Orte hin — հարցընելով ճամբան գտնել: — անդ. բ. es fragt sich — Das ist die Frage (տ. Frage, 1. բ.). — չ. 22բ. անյ. հարցում, հարցուած, խնդիր:

Fräger, ար. 22ա. —in, էգ. 32. հարցընող, խնդրող, խնդրարկու, խուզարկու:

Fragerei, էգ. 31. հարցամոլութիւն, խնդրասիրութիւն:

fraglich, ած. 6. die —en Sachen ընդ խնդրով եղած իրերն, իրերն որոնց վրայ խնդիրն է. 2. խնդրական, անյայտ. վիճական, երկբայելի, տարակուսական:

Fragment, չ. 20. բեկորք, նշխարք, հատակոտորք:

Fragmentist, ար. 33. հատակոտորոց հեղինակ:

Fraktion (ֆրագցիօն), էգ. 31. մաս, բեկոր. (պատգամաւորաց) խումբ:

Fraktur, էգ. 31. սրա. տպ. կամ —buchstaben, ար. յմ. 34. —schrift, էգ. 31. գերմանական նշանագիրք (հմմտ. Antiqua):

Frange (ֆրանժը կամ ֆրանյը), էգ. 35. = Franze, էգ.:

frank, ած. 6. (սովորաբար կից ընդ „frei" բառին.) ich bin — u. frei բոլորովին ազատ եմ. ich sage Ihnen — u. frei արձակ համարձակ կ'ըսեմ Ձեզի, յայտնապէս եւ առանց կեղծաւորութեան կ'ըսեմ:

Frank, ար. 38. կամ 33. Փրանգ, փրանկ (գաղղիական դրամ):

Franke, ար. 34. ցնչա. Frä'nkin, էգ. 32. (հին գերմանական ազգ) Փրանկ. 2. (Եւրոպացւոց յԱրեւելս ունեցած անունն) Եւրոպացի, Փրանկ. 3. — ար. Fränkin, էգ. 32. (Գերմանիայի մէջ Փրանկիայի բնակիչ) Փրանկիացի. 4. բնա. գաղղիացի:

Franken, չ. 38. աշխ. Փրանկիա:

Franken|krieg, ար. փրանկաց դէմ պատերազմ: —land, չ. ը. մտ. Փրանկիա. բ. աշ. բնա. Գաղղիա: —reich, չ. = Frankenland.

Frankfurt, չ. 38. աշխ. Ֆրանքֆուրդ:

franki(e)rbar, ած. 6. —er Brief ապահարկելի՝ նամակատան ծախքն յառաջուընէ վճարելի նամակ:

franki(e)ren, նբ. 3ա. e—n Brief ... — նամակ մը... ապահարկել՝ նամակատան ծախքն յառաջուընէ վճարել. frankiert (նամակաց մակագիր) անծախ, ապահարկ, ծախքը վճարեալ:

frä'nkisch, ած. 6. փրանկեան. —e Sprache, das —e, 6. — չ. անփխ. փրանկերէն. 2. փրանկիական:

franko, մ. = frankirt (տ. frankieren, նբ.); կմ. — (bis) Berlin ապահարկ (մինչեւ) ցՊերլին. — ab Berlin Պերլինէն ապահարկ (հմմտ. frei որ հիմայ աւ. գրծ. է):

Frankreich, չ. 38. Գաղղիա. առծ. wie Gott in — leben առատապէս կեալ, յղփալից կեանք մ'անցընել:

Franse ... = Franze, էգ.:

Franz, յտ. ան. ար. 29. Փրանկիսկոս: — ար. 33. (նաեւ Franze, ար. 34.) Գաղղիացի (Ֆրանսըզ. ծաղրական անուն):

Franz|apfel, ար. փրանկեան կարմրախնձոր: —band, ար. սրա. կաշեկազմ. բ. կաշեկազմ գիրք: —branntwein, ար. փրանկօղի, գաղղիական ցքի: —brot, չ. կոկուղ եւ գերման հաց: —gold, չ. սրա. (դրակազմարարաց) գունաւոր ոսկեթերթ: —mann, ար. ընտ. = Franzose. —männisch, ած. ընտ. = französisch. —perlen, էգ. յմ. կմ. գաղտակրի մարգարիտ: —thaler, ար. (3 փրանկնոց) վահանակ:

Franze, էգ. 35. ծոպք, վերջք, վերջաւորք (աշխ.). mit —n besetzen ծոպաւորել, ծոպերով՝ վերջաւորներով զարդարել:

franzen, նբ. 3ա. ծոպաւորել. վերջաւորներով զարդարել:

franzicht, ած. 6. ծոպաձեւ:

franzig, ած. 6. ծոպաւորեալ. ծոպաւոր:

Franziska, յտ. ան. էգ. Փրանկիսկէ: — էգ. շնն. (նախնի Փրանկաց) տակուր:

Digitized by Google

Franziskáner, ար. 22ա. էր. ֆրանչիսկեան կրօնաւոր. 2. —in, իգ. 32. կամ Franziskanésse, իգ. 35. ֆրանչիսկեան կուսան։

Franziskáner|mönch, ար. = Franziskaner. —nonne, իգ. = Franziskanerin (տ. Franziskaner, 2.).

Franziskus, յտ. ան. ար. 18. = Franz, ար. — von Assisi Փրանկիսկոս Ասիզացի։

Franzóse, ար. 34. Franzö'sin, իգ. 32. գաղղիացի (այր՝ կին). 2. բժ. —n, յգ. գաղղիական ախտ։

Französeléi, իգ. 31. էշ. ձտ. գաղղիականութիւն, գաղղիացւոց նմանութիւն։

franzö'seln, չբ. հ. 3ա. էշ. ձտ. գաղղիացւոց ձեւերուն հետեւիլ. գաղղիական կերպից նմանիլ։

Franzósen|holz, չ. տկ. գուայակենի (Guaïacum officinale)։ —sucht, իգ. գաղղիամոլութիւն։

französi(e)r|en, նբ. 3ա. գաղղիացընել, գաղղիացի ընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գաղղիացընելը, գաղղիացուցում։

franzö'sisch, ած. 6. գաղղիացի, գաղղիական. das —e Königreich Գաղղիական թագաւորութիւնը. die —e Sprache, das —e, 6. — չ. անփխ. գաղղիերէն. auf —, ins —e գաղղիերէն (խօսիլ ...). 2. —en Abschied nehmen առանց բարեւի բաժնուիլ՝ մեկնիլ. die —e katholische Kirche Գաղղիական (կաթողիկէ) եկեղեցի. ճր. —es Dach մանսարդեան յարկ. —es Schloß երկակողմանի փական։

frappánt, ած. 6. ազդոյ, բախիչ, ապշեցուցիչ, զարմանցուցիչ։

frappi(e)ren, նբ. 3ա. ազդեցութիւն ընել, բախել, զարմացուցանել։ [ծաղ) բոլորչի խարտոց։

Frä'se, իգ. 35. ար—. (ժամանակոր-

frä's|en, նբ. 3բ. ար—. փայտ ծակել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 32. ծակում, ծակելը։

fraß, անց. fressen։

Fraß, ար. 13. ճարակ, բուտ, կեր (անասնոց). 2. (անասնոց) որկորամոլութիւն, ուտելու անչափ տենչանք, անյագութիւն. 3. կերուած. բ. (Knoten-)— (ոսկերաց) փուտ, բժ. կեր։

Fraß... տ. Freß...

frä'ße, ըղձկ. անց. fressen։

fraternisi(e)ren, չբ. հ. 3ա. եղբայրանալ, եղբայրակցիլ։ — չ. 22բ. անյ. եղբայրակցութիւն։

Fratz, ար. 33. այլանդակ՝ անհեթեթ նկար. (էֆը ֆըշնամանք) ծաղրածաղրամիտ, ապուշ. 2. ստահակ՝ աներես տղայ։

Fratze, իգ. 35. անմտութիւն, յիմարութիւն, խեղկատակութիւն. 2. այլանդակ՝ ծաղրական շարժմունք. ժղ. դէմք ծռել. 3. անհեթեթ կերպարանք, տգեղ երես. 4. ծաղրանկար, ծաղրապատկեր։

Fratzen|bild, չ. ծաղրանկար։ —gesicht, չ. —kopf, ար. = Fratz, 1. Fratze, 3. —macher(in, իգ.), ար. ընչապատուկ, կերպարանք ծռող։ —schneider, ար. = Fratzenmacher.

fratzenhaft, ած. 6. այլանդակ, անհեթեթ, ծկռտող, ընչապատուկ. էխ. ծաղրական՝ դիւրափոփոխ (ոճ)։

Frau, իգ. 31. տղ. տբէ. հյց. իգ. իբբէկ —en, նող. Fräuchen, չ. 22բ. կին. 2. eine — haben կանամբի՝ ամուսնացած ըլլալ. ein Mädchen zur — verlangen աղջիկ մ'ի կնութիւն խնդրել. eine — nehmen ամուսնանալ կին առնուլ. junge — մանկամարդ կին. բ. նոր ամուսնացած տիկին. ամուսին (կարգուելէն ետեւ). 3. տանտիկին. 4. (իբրեւ տիտղոս) տիկին. Frau Theresia Թերեզա տիկին. Ihre — Mutter Ձեր (տիկին) մայրը. wie geht es Ihrer — Gemahlin? Ձեր ամուսինը, ինչպէս է. 5. (քրն նշանակ—ին—մբ) էր. unsere liebe — Աստուածածին, սիրելի Տիկին մեր. 6. տկ. schöne — = Belladonna (հմմտ. Weib).

Fraubáse, իգ. 35. ընտ. լեզուանի՝ շատախօս կին։

Fraubásen|geschwätz, չ. —gewäsch(e), չ. ընտ. բամբասանք, պառաւանց դրդջիւն։

Fráuen|beere, իգ. տկ. սրափուշի հատապտուղ։ —birke, իգ. տկ. ոզորենի, թղթենի (Betula alba)։ —distel, իգ. տկ. հողմափուրդ (Carduus marianus)։ —eis, չ. հք. Մարեմայ հայելի, կուսապակի։ —feind,

ար. կանանց թշնամի. Եփն. իգատեաց: —gemach, չ. կանանոց: —glas, չ. Հս. — Fraueneis. —haar, չ. կանանց Հեր. Բ. դիւաձար, Ատղկան ձարխոտ (Adianthum capillus Veneris): —kloster, չ. կուսաստան, կուսանաց վանք: —münze կամ —münze, էգ. Բս. կանանչ անանուխ (Mentha viridis): —schuh, ար. կանանց մուճակ. Բ. Բս. սանդալենի, մուկածաղիկ, կիրերամոյկ (Cypripedium): —stand, ար. արամբեաց վիճակ. Բ. (Հրէից ժողովրդանոցի) կանանց վերնատուն: —tag, ար. Աւետումն: —volk, չ. ընդ. կանայք: —zimmer, չ. = Frauengemach; Բ. die — յփ. (առ. անարգական) կանայք. Փ. կին, տիկին, աղջիկ: —zimmerchen, չ. Նուազ. օրիորդ, խաթունիկ: —zimmerlich, ած. կանացի: —zwinger, ար. (Տաճկաց) կանանոց (Հմմտ. Damen... եւ Weib(er)...):

fráuenhaft, ած. 6. կանացի. Գ. կանացաբար, իգաբար:

Fráuens‖leute, յփ. (Նախ— ընդ.) —mensch, չ. —person, էգ. (ամենն ալ) առմ. փ. Frauenzimmer, Բ. եւ Փ.:

Frä'ulein, չ. 33Բ. յփ. ընդ. նաեւ —s, Բայց Նախ— էէր էգ. ածէի. օրիորդ. (նաեւ խօսակցութեան մէջ եւ իբր տիտղոս) Ihr — Tochter Ձեր (օրիորդ) դուստրը:

frä'ulein‖mäßig, ած. օրիորդի, (ազնուական) օրիորդի վայել: —steuer, էգ. մաՀրի Հարկ (իշխանուՀւոյ այրութեան ժամանակին Համար իւր ամենէն չնորՀեալ Հարկ՝ բաժ): —stift, չ. ազնուական օրիորդաց վանք՝ կուսաստան:

frech, ած. 6. Համարձակ, դիմադրաւ, յանդուգն, ժպիրհ. 2. լիրբ, լպիրշ. անամօթ, անպատկառ. խառնագնաց, անառակ. er wurde so —, daß... այնչափ անամօթութեան Հասաւ, որ...:

Fréchheit, էգ. 31. անյփ. Համարձակութիւն, դիմադրաւութիւն. յանդգնութիւն, ժպրհութիւն. լրբութիւն, անամօթութիւն՝ խառնագնացութիւն, անառակութիւն. Բ. յփ.ով անամօթ գործք՝ խօսք, անպարկեշտութիւն:

Fréchsein, չ. 33Բ. անյփ. = Frechheit.

Fregátt... փ. Fregatten...

Fregátte, էգ. 35. Նախ. (պատերազմական) կրկնայարկ նաւ. 2. Բն. = Fregattenvogel.

Fregáttenvogel, ար. նաեւ Fregáttvogel, ար. Բն. երագաթռիչ որոր, ճղլակ (Pelecanus aquilus):

frei, ած. 6. ազատ. —er Staat ռամկապետական պետութիւն. es steht Ihnen —, hinaus zu gehen od. zu bleiben դուրս ելլելու կամ մնալու ազատ էք. ich war so —, Sie gestern zu belästigen Համարձակեցայ երէկ զՁեզ ձանձրացընել. 2. —e Bewegung, —es Spiel einer Maschine... մեքենայի... մը ազատ շարժում. — von Kummer ազատ ի վշտաց. —e Künste ազատ արուեստք. Բ. փղ. Բրբ. —! Համարձակ (խաղի մէջ). Գ. զին. — vom Militärdienst ի զինուորութենէ ազատ. Փ. Նախ. —e Schiffahrt auf allen Meeren ամէն ծովերու վրայ նաւարկելու ազատութիւն. 3. Բայերու Հետ կցուլ. —geben: J. — geben ա) = J. freimachen; Soldaten — geben զինուորներն (իրենց տուներ) արձակել. Բ. ձերբազատել (խնամակալի ձեռքէն ազատել). den Handel — վաճառականութիւնն ազատ ընել. —lassen: J. —lassen = J. freimachen; J—m vollständig —e Hand lassen մէկուն լիակատար իշխանութիւն տալ. —machen: J. —machen, auf —en Fuß stellen զմէկն ազատել, յազատութիւն Հանել, (գերի՝ ստրուկ) արձակել. sich —machen (von et.) (բանէ մը) ազատանալ. den Kopf — machen գլուխը թեթեւցընել. Բ. sich von einer Verpflichtung, Schuld — machen պարտաւորութենէ՝ պարտքէ մ՝ ազատիլ ազատ ըլլալ. sich —schwimmen (առուանց չուանի) Համարձակ լողալ. — sein: sein —er Herr sein ինքնիշխան՝ ազիկամ ըլլալ. von Fieber — sein տենդէ ազատ ըլլալ. —sprechen: ա) —gesprochener Lehrling ուսումն աւարտած աշակերտ. Բ) կր. էրգ. J. von Sünden, Verbrechen — sprechen զմէկն ի մեղաց... արձակել. Գ) էրգ. der Gerichtshof spricht — դատաստանատանարանն անպարտ կը Հրատարակէ. — werden (von et.) — (բանէ մը) ազատիլ.

Digitized by Google

մմ. զատել, զատուցել. 4. — heraus արձակ համարձակ, ազատ, (բաց) առանց կեղծաւորութեան, առանց պատրուակի շրջանցներու. (Համմ. frank). 5. —e Rede անպայմանկեղծ՝ ըստ. բաց խօսք. 6. aus —em Antriebe, aus —en Stücken ազատ կամօք, ինքնակամ. I—m et. — stellen բան մը մէկուն ազատ դատողութեանը թողուլ. aus —er Hand (Համմ. — 10.) verkaufen բառ հաճոյից՝ երկու կողմանէ եղած ազատ սակարկութեամբ ծախել. 7. ձրի, առանց տոմսի, առանց ծախուց. (porto.)— ազատհարկ. ծախքն յառաջագոյն վճարեալ (նամակ...). —er Eintritt ազատ մուտք. —en Tisch, —e Wohnung u. —e Wäsche h. (մէկուն քովը) ձրի ուտել, ձրի բնակիլ եւ ձրի լուացք ունենալ. I. — halten մէկուն ծախքը վճարել. մէկը խնճոյքներով՝ կոչունքներով ուրախ ընել. — in's Haus, vor die Thüre ի տուն՝ տանը դրան (դիմաց տարուի առանց տոմսի). — ab hier տասի (տակէ) առնուած ձրի (նամակ). 8. —e Stunden ազատ ժամեր. keinen —en Augenblick h. ազատ վայրկեան մը չունենալ. (schul.) —er Tag (ուսանողաց) ազատ՝ հանգստեան օր. morgen ist — վաղն արձակուրդ է. 9. hier hat man —e Aussicht über... ասկից (Բարիզ քաղաքը...) արձակ կը տեսնուի. unter —em Himmel բաց երկնից ներքեւ, բացօթեայ. —. դփն. den Rücken — h. թիկունքն (թշնամիներէն) ազատ ըլլալ. — stellen կղզիացընել, մեկուսացընել. 10. aus —er Hand schießen առանց հրացանը յեցընելու արձակել. — zeichnen ձեռքով գծագրել. die Kunst, — zu sprechen յանպատրաստից խօսելու արուեստը: der (die) Freie, ein Freier, ար. eine Freie, էգ. 6. ազատ (այր՝ կին) (Հկ. Leibeig(e)ner, Vasall, Sklave). ինքնագլուխ՝ անկախ մարդ: das Freie, 6. համարձակութիւն, ազատ՝ ոչ բանտարգելեալ վարմունք. 2. —. in Նր. Բեռլ. in's — —) gehen դաշտը շրջագայելու երթալ. բ) ը. մփ. օդ առնելու՝ բաց տեղ ելլել. im —en —) բացօթեայ. բ) ի դաշտավայրի, յարձակ դաշտի:

frei... Freiiarche, էգ. ար. սահանաց կուր: —ball, ար. ձրի կաքաւ: —beuter, ար. դփն. յուղկահար հէն. Ն—ի. ծովահէն. փխ. literarischer — բանաքաղ, բանագող: —beuterei, էգ. դփն. յուղկահարութիւն. Ն—ի. ծովահինութիւն: —brief, ար. ազատութեան գիր՝ հրովարտակ. բ. արտօնագիր (հրովարտակ՝ որով այլեւայլ ազատութիւնք՝ արտօնութիւնք կը տրուին). գ. անցագիր: —bürger, ար. ազատ քաղաքացի. բ. ազատ քաղաքի մը քաղաքացի: —denker, ար. = Freigeist. —denkerei, էգ. = Freigeisterei. —denkerisch, ած. = freigeist(er)isch. —eigen, ած. ազատական (յաւտատականութեան): —einsendung, էգ. վճ. ազատ՝ ապահարկ առաքում: —fliegend, ած. ազատաթռիչ. —er Luftballon անհետ՝ չէք յաշաց եղած օդապարիկ: —frau, էգ. ազատուհին: —fräulein, չ. ազնուական՝ տոհմիկ օրիորդ: —gänger, ար. ցնցո. սպասաւորական. դփն. արձակագէն՝ արձակամարտ զօրական: —gebig, ած. առատաձեռն, մեծանձն. mit et. — sein gegen I. մէկուն առատաձեռն՝ մեծանձն ըլլալ: —gebigkeit, էգ. առատաձեռնութիւն: —geboren, ած. ազատ, ազատածին: —geist, ար. առատամիտ: —geisterei, էգ. ազատամտութիւն. ը. մփ. անհաւատութիւն: —geist(er)isch, ած. 6. ազատախոհական (մտաց դրուած սանձերն անփոյթ ընող): —gelassene(r), ար. —gelassene, էգ. արձակեալ, ազատ (գերութենէ՝ ստրկութենէ): —gepäck, չ. ճանապարհորդի մը չոգեկառաց մէջ (25 քիլօ ծանրութեամբ) ազատ աղխը: —gericht, չ. = Fehme, էգ.: —gesinnt, ած. ազատամիտ (տ. freisinnig): —giebig, ած. = freigebig. —graf, ար. = Fehmgraf. —grafschaft, էգ. ազատակոմսութիւն: —gut, չ. վճ. ազատ վաճառք. բ. ուստական ինչք. գ. ազատ վարձեալ ագարակ, ազատակալուած: —hafen, ար. վճ. եւ Ն—ի. ազատ նաւահանգիստ: —handel, ար. վճ. ազատավաճառութիւն: —händig, ած. եւ մ. = aus

freier Hand (տ. frei, ե. խ. 10.). —
händler, ար. ն. (հին. Schmutzöllner) կողմնակից ազատ վաճառականութեան։ —herr, ար. պարոն, ազատատէր։ —herrlich, ած. պարոնական, հողատէրական։ —herrschaft, իգ. պարոնութիւն, հողատէրութիւն։ —hof, ար. —hufe, իգ. = Freigut, չ.; —jahr, չ. ազատութեան՝ պարտհարկութեան տարի։ —knecht, ար. = Abdeckerknecht. —konservativ, ած. ազատ պահպանողական։ —korps, չ. զին. ազատագունդ։ —lassung, իգ. արձակում, (ստրկի) արձակուրդ, (գերույ) ազատութիւն։ —lehen, չ. ազատաւատ։ —
machen, չ. —machung, իգ. (նամակի) պարտհարկում (գինն յառաջ վճարելը)։ —mann, ար. ազատ մարդ. բ. ազատ կալուած ունեցող։ —markt, ար. ազատ տօնավաճառ։ —mauer, նաեւ ցեց. —mäurer, ար. ազատաքմաշէն։ —maurerei, իգ. ազատաքմաշինութիւն։ —maurerisch, ած. ազատաքմաշինական։ —messe, իգ. = Freimarkt. —muth, ար. = Freimüthigkeit. —müthig, ած. ազատ, անկեղծամիտ, անկեղծաւոր, պարզ. աննենգ, արդար։ —müthigkeit, իգ. համարձակութիւն. անկեղծութիւն, արդարութիւն։ —paß, ար. անցագիր։ —saß, ար. ազատ բնակիչ. բ. ազատ աւատատէր։ —schaar, իգ. զին. ազատագունդ, ազատախումբ։ —schärler, ար. զին. ազատական՝ ազատագնդի մը զինուոր. բ. ապըստամբ։ —schein, ար. ազատութեան թուղթ, ազատագիր։ —schule, իգ. ձրի դպրոց. — haben դպրոցի տալն չվճարել, դպրոցական տուրքէ անօրինուած ըլլալ։ —schüler, ար. անթոշակ՝ դպրոցի տալը վճարելէն անօրինեալ աշակերտ։ —
schütz(e), ար. զին. ազատական աղեղնաւոր։ —sein, չ. ազատութիւն։ —sinn, ար. ընդարձակ եւ բարձր մտաւորութիւն. խր. ազատամտութիւն. բ. ազատութեան ոգի։ —sinnig, ած. (ծղքբ.) լուսաւորեալ. խր. եւ փաղփուկն. ազատամիտ, ազատական, ազատատէր։ —sinnigkeit, իգ. (մտաց) ինքնօրէնութիւն, անկախութիւն. փաղփուկն եւ խր. ազատամտութիւն։ —sprechen, չ. —sprechung, իգ. իրք. արձակում, անմեղ ամբաստանեալն արձակելը. բ. համբակի մ՚իր համբակութենէն ելնելուն յայտարարութիւն։ —staat, ար. ընկերհաշտք, հասարակապետութիւն։ —stadt, իգ. ազատ քաղաք. բ. ազատատանարան, ապաւինելու քաղաք։ —
statt կամ —stätte, իգ. տեղի ապաւինի, ապաւէն, ապաւինարան։ —stehen, չ. ծրգ. անջրպետութիւն։ —stehend, ած. անջատեալ, կըղզիացեալ։ —stelle, իգ. (դպրոցի մէջ ողբատաշակերտի համար) ստանց տալի տեղ. Inhaber e—r — ստանց տալի աշակերտ (աշակերտ)։ —
stunde, իգ. պարապոյ՝ հանգստեան ժամ։ —tag, ար. հանգստեան՝ պարապոյ օր. բ. ուրբաթ։ —tisch, ար. ձրի անվարձ սեղան. (կարօտ աշակերտի) ուտելիք, կերակուր։ —tischstelle, իգ. ձրի անվարձ սնունդ։ —treppe, իգ. վերնադաթակ։ —übungen, իգ. յգ. ազատավարժք (ի մարմնավարժութեան)։ —werber(in, իգ.), ար. միջնորդ։ —
willig, ած. ազատակամ, ինքնակամ. (նաեւ զին. — dienend կամաւոր զինուոր.) կամովին, յօժարակամ. մ. կամաւ, կամօք, ինքնակամ կամօք։ —willige(r), ար. ած. զին. կամաւոր, ինքնակամ (զինուոր)։ —
willigkeit, իգ. կամակորութիւն, ինքնակամութիւն։ —zügig, ած. (տեղէ մը գաղթելու) ազատ։ —
zügigkeit, իգ. բնակութեան ազատութիւն։

Freie, իգ. 35. անյգ. — (das) Frei(e), 2.

freien, չբ. h. 3ա. (ցեց. նբ.) um ein Mädchen — (աղջիկ մը) ամուսնանութեան ուզել՝ ցանկալ. ը. մտ. միկուն քննել, (աղջկան մը) դարպաս ընել. nach Gelde — սաակ ունեցող աղջիկ մ՚ամուսնանալ ցանկալ։ — նբ. = heirathen. — չ. 22բ. անյգ. ի կնութիւն ուզելը։

Freier, ար. 22ա. (ամուսնութեան) ցանկացող՝ հետամուտ. auf —s füßen gehen կամ stehen կին՝ ամուսին փնտռել։

Freierei, իգ. 21. ամուսնանալու

հետամտութիւն՝ փափաք։ —sfüße, ար. յգ. տ. Freier. —smann, ար. = Freier.

Freiheit, իգ. 31. համարձակութիւն, ազատութիւն. ich nehme mir die —, Sie darum zu bitten կը համարձակիմ ձեզմէ խնդրել՝ որ... 2. volle — haben (um et. zu thun) (բան մ՚ընելու) լիուլի իշխանութիւն ունենալ. sich zu viel — nehmen ժպրհել, չափէն անցնիլ՝ չարաշահել. 3. (հարկէ՝ տուրքէ) ազատութիւն, ապահարկութիւն. տուրքը նուազեցնելը՝ պակսեցընելը։

freiheitlich, ած. 8. ազատական, ազատութեան։

Freiheits|krieg, ար. ազատութեան՝ անկախութեան պատերազմ։ —müße, իգ. կարմիր գդակ, փռիւգական խոյր։ —sinn, ար. ազատամտութիւն, ազատականութեան հոգի։ —strafe, իգ. բանտարգելութիւն, բանտարկութիւն։

Freiin, իգ. 32. ազատակին, պարոնուհի։

freilich, մկ. հարկաւ անտարակոյս, անշուշտ, այո՛ այնպէս է. 2. (Բանի մը հաստատութիւն ցուցընելու համար, հետեւեալ aber, allein, doch շաղկապով.) (ըսածնիդ) ստոյգ է՝ ճշմարիտ է բայց..., ճիշդ է, իրաւացի է..., իրաւունք ունիք։

fremd, ցնց. —e, ած. 8. օտար, անծանօթ. sich — stellen, — gegen J. thun մէկէ մ՚օտարանալ, զինքը չճանչնալ ձեւացընել. unter —en Namen reisen սուտ՝ կեղծեալ անուամբ ճանապարհորդել. 2. (հկ. նշ. eigen) —es Gut օտարի՝ այլոյ ստացուածք. durch —e Hand ուրիշին ձեռքով. Das ist mir ganz — ինծի համար բոլորովին օտար է, ասիկէ բան մը չեմ հասկընար. տ. Feder, 1. ա. ֆի. in e—r Stadt — sein ա) քաղքի մը մէջ օտարական ըլլալ. բ) ա. ը. մր. քաղաք մը չճանչնալ. գ) քաղքի մը մէջ չճանչցուիլ՝ անծանօթ ըլլալ. ած. —e Länder, —e Sitten ամէն ազգ իւր սովորութիւնն ունի. 3. անսովոր, նորանշան, անհեթեթ։ Բ. —e(r), ար. —e, իգ. 8. օտարական. die —en օտարականք, այցելուք։ Գ. —e, իգ. 35. անյգ. օտարութիւն, օտար երկիր՝ աշխարհ. in die —e gehen (արուեստաւորաց) քաղքէ քաղաք շրջիլ։

fremd|artig, ած. օտարազգի, այլանդեռ. բ. անսովորական, նորանշան, զարմանալի, անհեթեթ։ —artigkeit, իգ. օտարազգութիւն, այլազգեղութիւն, այլանդեռութիւն. բ. օտարութիւն, անսովորականութիւն, անհեթեթութիւն։ —ländisch, ած. օտար, օտարաշխարհի. օտարաշխարհիկ (տունկ)։ —namig, ած. սուտանուն, կեղծանուն։ —wort, չ. օտար՝ այլազգի բառ։ —wörterbuch, չ. օտար բառերու բառգիրք։ (Հմմտ. Fremden...)

Fremde, իգ. 35. անյգ. տ. fremd Գ.։

Fremden|bett, չ. = Gastbett. —führer, ար. ճանապարհացոյց, ուղեցոյց, առաջնորդ (օտարականաց) (նաեւ գրքի անուն)։ —haß, ար. օտարատեցութիւն, օտարականաց ատելութիւն։ —stube, իգ. այցելուաց խուց, հիւրընկալ սենեակ, հիւրանոց. (պանդոկներու մէջ) ճամբորդաց սրահ. (ի վանս) օտարանոց։

Fremdheit, իգ. 31. անյգ. օտարականութիւն, (քաղքի մը մէջ) օտար ըլլալը. 2. (յգ. ով) օտարութիւն, եզականութիւն։

Fremdling, ար. 20. օտարական, պանդուխտ։

Fremdlingsrecht, չ. 20. հնց. իրք. = Heimfallsrecht.

frequent (ֆրեքվէնթ), ած. 8. յաճախակի, յաճախ. բանուկ՝ մարդաշատ փողոց (ճամբայ...)։

Frequentativ(um), չ. 40. եւ 24ա. քր. յաճախականն՝ յոլովական (բայ)։

frequenti(e)ren, նբ. 3ա. յաճախել. ձև. sehr frequentirtes Geschäft բանուկ խանութ, յաճախորդաշատ վաճառատուն։

Frequenz, իգ. 31. յաճախութիւն. յորդութիւն (ջուրց), հոսանք։

Freske, իգ. 35. **Fresko**, չ. 38. յգ. նաեւ Fresken, նորաձեւի կիր՝ որմի վրայ նկար, որմանկար, տամկանկար. al fresco malen որմանկարել։

Digitized by Google

Fresko‖bild, չ. —**gemälde**, չ. որմնանկար։ —**maler**, որ. որմնանկարիչ։ —**malerei**, էգ. որմնանկարչութիւն։

Freß‖begierde, էգ. = Freßgier. —**beutel**, որ. ձիու քսակ՝ պարկ (որով ձիուն գարի կու տան)։ —**fieber**, չ. շնաքաղց, անյագ քաղց։ —**gevatter**, որ. ընդ. մկրտութեան հրաւիրեալ (առանց կնքահայր ըլլալու). բ. ը. մփ. խրախճանակից, հացկերութի բարեկամ։ —**gier**, էգ. որկրամոլութիւն, որկորաստութիւն, շատակերութիւն. անյագ քաղց։ —**gierig**, ած. որկորուստ, շատակեր։ —**hals**, որ. ընդ. որկրամոլ, որկորուստ, շատակեր։ —**kober**, որ. ընդ. պարէնի՝ պաշարի կողով։ —**lieb**, ած. ընդ. I. — haben մէկը՝ անչափս անյագ սիրել։ —**lust**, էգ. ուտելու բաղձանք՝ ցանկութիւն։ —**napf**, որ. —**näpfchen**, չ. թռչնոց խանձի աման, կտաւրան, մփ. թուճուճ։ —**sack**, որ. = Freßbeutel; բ. մփ. որկորուստ, շատակեր։ —**spitze**, էգ. կն. (միջատաց) բողկուկ։ —**sucht**, էգ. = Freßfieber. —**trog**, որ. (անասնոց) մսուր, կուր։ —**wanst**, որ. ընդ. = Fresser. —**werkzeuge**, չ. յգ. կն. (միջատաց) ուտելու գործարան։ —**zange**, էգ. կն. (խոտաճարակ անասնոց) հերձատամունք, (միջատաց) ապցան։

Fresse, էգ. 35. մփ. բերան, երախ (մփ. փոխանակ Mundի. փ. Maul)։

fressen, նբ. չբ. հ. եւ sich — էբ. 2լ. ուտել. անյագ ուտել. wie ein (Scheunen-)Drescher (կամ wie ein Wolf) — անօթի գայլու պէս ուտել, չափազանց ուտել. 2. ուտել ծախել, սպառել. լափել. լիզափինչ ընել, մփ. քրթել. ախփ. um sich — (ցաւոց...) ճարակել (նաեւ փխ. մոլութեանց.) որ—. մաշեցընել, ուտել. 3. I. arm — ծախքերով զմէկը կործանել. sich dick, satt, voll — կշտապինդ ուտել, յագենալ, կշտանալ. die Krippe leer — մսուրն ուտել սպառել. 4. ———. ——. եւ փխ. s—n Kummer... in sich — իւր վիշտը չյայտնել՝ արտաքուստ չցուցընել. er denkt, er habe die Weisheit (mit Löffeln) gefressen ամենագէտ երեւալ կ'ուզէ. ընդ. կը կարծէ թէ բան գիտցող միայն ինքն է. մփ. կը համարի թէ իմաստութիւնն երկնքէն զամփիւզով գլուխը թափուեր է. an I—m (կամ e—n) Narren gefressen haben յափշտակուիլ, մէկուն՝ բանի մը սաստիկ զարնուած ըլլալ. friß Vogel, oder stirb! երկուքէն մէկն ընտրելու է, կամ սուր կամ հուր։ — չ. 22բ. անյգ. ուտելը, շատակերութիւն. կեր, ճարակ, կերակուր. ընդ. dies Kind ist zum — շատ սիրուն տղայ մըն է. էխ. մփ. Das ist ihm ein gefundenes — առիկա իւր շատ փափաքած իրն է։ (Հմմփ. Futter, չ.)

Fresser, որ. 22ա. —**in**, էգ. 32. կերող, որովայնապաշտ, որկորուստ, շատակեր։

Fresserei, էգ. 31. ընդ. ուտելը, կերողութիւն. որկորստութիւն, շատակերութիւն. 2. մեծ հացկերոյթ, խրախճանք։

Frett, չ. 20. **Frettchen**, չ. 22բ. **Frettwiesel**, չ. 22ա. կն. վայրենի աքիս (Mustela furo)։

freud... = **freude...**, **freuden...**

Freude, էգ. 35. ուրախութիւն, ցնծութիւն. հաճութիւն, հաճոյք. vor — außer sich sein բերկրալից ցնծալ, ընդ. ուրախութենէն ինք իրմէ ելլել. s—e — darin finden, zu... (այս ինչ ընելու մէջ) հաճութիւնը զգալ. herrlich und in —n leben ի վայելս եւ ի զբօսանս կեանք անցընել, ցնծում զուարթ ապրիլ. առկ. keine Freud' ohne Leid ամէն բան պակասութիւն մ'ունի, առանց փշոյ վարդ չկայ. 2. զուարթութիւն, զուարճութիւն. հեշտութիւնք. անոյշք. rauschende — զմայլում, բերկրութիւն, խնդութիւն. s—e — am Studiren ուսման իրեն պատճառած հաճութիւնը։

freude‖bringend, ած. —**bringer**, որ. ցնծութիւնաբեր, ուրախարար։ —**leer**, —**los** (նաեւ **freudleer**, **freudlos**), ած. ուրախութենէ զուրկ, տրտում, տխուր։ —**strahlend**, —**trunken**, ած. բերկրալից, զմայլեալ, ուրախութեամբ արբեալ։ —**voll** (նաեւ **freudvoll**), ած. ցնծալից, ուրախալից. զուարթ, խրախամիտ։ (Հմմփ. **Freuden...**)

Digitized by Google

freudenlärm, ած. ռամկաւ ուրախութիւն պատճառող, տխրական: —**bezeigung** կամ —**bezeugung**, իգ. ուրախութեան ցոյց՝ արտայայտութիւն: —**fest**, չ. հանդէս, խրախութիւն, կոչունք: —**geschrei**, չ. ուրախութեան՝ ցնծութեան աղաղակ՝ ձայն, ճայթիւն: —**leben**, չ. ուրախալից կեանք: —**leer**, —**los**, ած. տ. freudelos. —**mädchen**, չ. բոզ, պոռնիկ: —**mahl**, չ. (ուրախութեան) խնջոյք, ճաշ. ein — halten ուրախութեան խնճոյք ընել: —**rausch**, ար. (ուրախութեան) արբեցութիւն, զմայլում: —**reich**, չ. արքայութիւն երկնից, երանալից կեանք. Բ. ած. բերկրանօք լի, ցնծալից: —**störer**, ար. խաղմարար, ուրախութեան խանգարիչ՝ վրդովող, խաղաղամրոխ, խռովարկու: —**störung**, իգ. ուրախութեան խանգարում՝ վրդովում, խռովայուզութիւն: —**taumel**, ար. անչափ զուարթութիւն: —**thränen** կամ —**zähren**, իգ. յգ. ուրախութեան արտասուք:

freudig, ած. 6. զուարթ, ուրախալից. ուրախարար:

Freudigkeit, իգ. 31. անյգ. ուրախութիւն, ցնծութիւն, բերկրութիւն. mit — ուրախ զուարթ, ցընծալից սրտիւ:

freuen, յա. նբ. = erfreuen, նբ.; es freut mich, daß Du da bist (կամ Dich hier zu sehen) հոս ըլլալուդ (կամ զքեզ հոս տեսնելուս) շատ ուրախ եմ: sich — չբ. ուրախանալ, ցընծալ, ինք զինքն երանելի համարիլ. sich sehr über et. — բանի մը վրայ արտաքոյ կարգի ուրախանալ. sich an et. — բանի մը վրայ զմայլած՝ յափշտակուած ըլլալ. sich auf et. — բան մը պատահած տեսնելով ուրախանալ: — չ. 22բ. անյգ. Das war ein —, wenn der Vater kam հօրերնուս գալը մեծ ուրախութիւն պատճառեց մեզի:

Freund, ար. 20. —**in**, իգ. 32. բարեկամ, բարեկամուհի. er ist ein — von mir իմ բարեկամս է. — von et., von I—m բանի մը՝ մէկու մը բարեկամ՝ սիրող. ich bin kein — von der Jagd որսորդութեան չեմ սիրեր, որսի բարեկամ չեմ. (Geschäfts-, Handels-)— լծ. փոխառուակից. 2. gegen — und Feind ընդդէմ ամենեցուն. ich bin kein — von vielen Worten աւելորդ՝ անօտի խօսքեր չեմ սիրեր. ողոռոնալով. bist Du der gute —, der mir das Obst gestohlen hat? պտուղներս գողցող սոտահակը դո՞ւն ես. թ. —ով. unter —en macht man keine Komplimente բարեկամ բարեկամի՝ կ'ըլլայ շատ ընտանի, բարեկամաց մէջ ակնածութիւն չի փնտռուիր. aller Leute —, Jedermanns Geck արտաքոյ կարգի ընտանութիւնն արհամարհանք կը ծնանի. 3. (ըստ Ս. Գրոց) նաեւ ընդ. ազգական, մերձաւոր. 4. — Hain մահը:

freundbrüderlich, ած. մտերմաբար, ընտանեբար, եղբայրաբար: —**los**, ած. առանց բարեկամի, բարեկամէ զուրկ:

Freundesdienst, ար. բարեկամի՝ բարեկամական ծառայութիւն: —**gruß**, ար. բարեկամական ողջոյն:

freundlich, ած. 6. քաղցր, մարդասէր. հեզ, բարեբարոյ. բարեսէր. սիրուն. ընտանի, բարեկամական. I. — aufnehmen զմէկն բարեկամաբար՝ մարդասիրապէս հիւրընկալել. das —e in s—m Wesen իր սիրունութիւնը՝ իր քաղցր բնաւորութիւնը. Das ist sehr — von Ihnen ասիկա շատ սիրուն բան է Ձեր կողմանէ. 2. —e Gegend, —es Zimmer, —er Garten հաճոյական՝ ախորժելի վայր՝ խուց, գեղածիծաղ պարտէզ:

Freundlichkeit, իգ. 31. մարդասիրութիւն. բարեսիրութիւն. ընտանութիւն. (երկրի մը) հաճոյականութիւն՝ հաճոյական օդը՝ գեղածիծաղ դիրքը:

Freundschaft, իգ. 31. բարեկամութիւն. — hegen für I. մէկուն բարեկամութիւն ցուցընել. mit I—m — schließen մէկուն հետ բարեկամանալ՝ բարեկամութիւն հաստատել՝ կապել. aus — ի սէրս, վասն բարեկամութեան. 2. in Frieden u. — leben խաղաղութեամբ ապրիլ. — ist das halbe Leben առանց բարեկամի ապրիլ՝ կէս ապրիլ է. Borgen schadet der — փոխառութիւնը զբա-

Digitized by Google

Frèsko‖bild, չ. **—gemälde**, չ. որմնանկար։ **—maler**, ար. որմնանկարիչ։ **—malerei**, էգ. որմնանկարչութիւն։

Frèß‖begierde, էգ. = Freßgier. **—beutel**, ար. ձիու քսակ՝ պարկ (որով ձիուն գարի կու տան)։ **—fieber**, չ. շնաքաղց, անյագ քաղց։ **—gevatter**, ար. ընտ. մկրտութեան հրաւիրեալ (առանց կնքահայր ըլլալու). բ. ը. մփ. խրախճանակից, հացկերութի բարեկամ։ **—gier**, էգ. որկրամոլութիւն, որկորստութիւն, շատակերութիւն. անյագ քաղց։ **—gierig**, ած. որկորբուստ, շատակեր։ **—hals**, ար. ընտ. որկրամոլ, որկորբուստ, շատակեր։ **—kober**, ար. ընտ. պարէնի՝ պաշարի կողով։ **—lieb**, ած. ընտ. Յ. — haben մէկը՝ անչափ անյագ սիրել։ **—lust**, էգ. ուտելու բաղձանք՝ ցանկութիւն։ **—napf**, ար. **—näpfchen**, չ. թռչնոց խանծի աման, կտտաբան, ռմ. թուճուճ։ **—sack**, ար. = Freßbeutel; բ. ռմ. որկորբուստ, շատակեր։ **—spitze**, էգ. կն. (միջատաց) բողկուկ։ **—sucht**, էգ. = Freßfieber. **—trog**, ար. (անասնոց) մսուր, կուր։ **—wanst**, ար. ընտ. = Fresser. **—werkzeuge**, չ. յգ. կն. (միջատաց) ուտելու գործարան։ **—zange**, էգ. կն. (խոտաճարակ անասնոց) հերձատամունք, (միջատաց) աքցան։

Frèsse, էգ. 35. ռմ. բերան, երախ (ռմ. փոխանակ Mundը. փ. Maul)։

frèssen, նբ. չբ. h. եւ sich — փբ. 2ը. ուտել. անյագ ուտել. wie ein (Scheunen-)Drescher (կամ wie ein Wolf) — անօթի գայլու պէս ուտել, չափազանց ուտել. 2. ուտել ծախել, սպառել, լափել, լիզափինչ ընել, ռմ. քրթել. ախփ. um sich — (ցաւոց...) ճարակել (նաեւ փխ. մոլութեանց.) արա. մաշեցընել, ուտել. 3. Յ. arm — ծախքերով զմէկը կործանել. sich dick, satt, voll — կշտապինդ ուտել, յագենալ, կշտանալ. die Krippe leer — մսուրն ուտել սպառել. 4. ռամ—բխ—նք. ռմ—ւ. եւ փխ. s—n Kummer... in sich — իր վիշտը չյայտնել՝ արտաքուստ չցուցընել. er denkt, er habe die Weisheit (mit Löffeln) gefressen ամենագէտ երեւալ կ'ուզէ. ընտ. կը կարծէ թէ բան գիտցող միայն ինքն է. ռմ. կը համարի թէ իմաստութիւնն երկնքէն զամփիւղով գլուխը թափուեր է. an J—m den (կամ e—n) Narren gefressen haben յափշտակուիլ, մէկուն՝ բանի մը սաստիկ զարնուած ըլլալ. friß Vogel, oder stirb! երկուքէն մէկն ընտրելու է, կամ սուր կամ հուր։ — չ. ազբ. անյփ. ուտելը, շատկերութիւն. կեր, ճարակ, կերակուր. ընտ. dies Kind ist zum — շատ սիրուն աղջիկ մըն է. փխ. ռմ. Das ist ihm ein gefundenes — ասիկա իւր շատ փափաքած իրն է։ (Հմմտ. Futter, չ.)

Frésser, ար. 22ա. **—in**, էգ. 32. կերող, որովայնապարար, որկորբուստ, շատակեր։

Fressereí, էգ. 31. ընտ. ուտելը, կերողութիւն. որկորստութիւն, շատկերութիւն. 2. մեծ հացկերոյթ, խրախունք։

Frett, չ. 30. **Fréttchen**, չ. 22բ. **Fréttwiesel**, չ. 22ա. կն. վայրենի աքիս (Mustela furo)։

freud... = freude..., freuden...

Fréude, էգ. 35. ուրախութիւն, ցնծութիւն. հաճութիւն, հաճոյք. vor — außer sich sein բերկրալից ցընծալ, ընտ. ուրախութենէն ինք իրմէ ելլել. s—e — darin finden, zu... (այս ինչ ընելու մէջ) հաճութիւնը զգալ. herrlich und in —n leben ի փառս եւ ի զբօսանս կեանք անցընել, ցնծում զուարթ ապրիլ. առած. keine Freud' ohne Leid ամէն բան պատկառութիւն մ'ունի, առանց փշոյ վարդ չկայ. 2. զուարթութիւն, զուարճութիւն. հեշտութիւնք, անոյշք. rauschende — զմայլում, բերկրութիւն, խնդութիւն. s—e — am Studiren ուսման իրեն պատճառած հաճութիւնը։

freude‖bringend, ած. **—bringer**, ար. ցնծութիւնաբեր, ուրախարար։ **—leer**, **—los** (նաեւ freudleer, freudlos), ած. ուրախութենէ զուրկ, տըրտում, տխուր։ **—strahlend**, **—trunken**, ած. բերկրալից, զմայլեալ, ուրախութեամբ արբեալ։ **—voll** (նաեւ freudvoll), ած. ցնծալից, ուրախալից. զուարթ, խրախուսմիտ։ (Հմմտ. Freuden...)

Digitized by Google

freudenarm, ած. սակաւ ուրախութիւն պատճառող, տխրական։ —bezeigung կամ —bezeugung, իգ. ուրախութեան ցոյց՝ արտայայտում։ —fest, չ. հանդէս, ուրախութիւն, կոչուրդ. —geschrei, չ. ուրախութեան՝ ցնծութեան աղաղակ՝ ձայն, ճայթիւք։ —leben, չ. ուրախալից կեանք։ —leer, —los, ած. տ. freudelos. —mädchen, չ. բոզ, պոռնիկ։ —mahl, չ. (ուրախութեան) խնճոյք, ճաշ. ein — halten ուրախութեան խնճոյք ընել։ —rausch, ար. (ուրախութեան) արբեցութիւն, զմայլում։ —reich, չ. արքայութիւն երկնից, երանաւէտ կեանք. բ. ած. բերկրանօք լի, ցնծալից։ —störer, ար. խաղամարար, ուրախութեան խանգարիչ՝ վրդովող. խաղաղավրդով, խռովարկու։ —störung, իգ. ուրախութեան խանգարում՝ վրդովում, խռովայուզութիւն։ —taumel, ար. անչափ զուարթութիւն։ —thränen կամ —zähren, իգ. յգ. ուրախութեան արտասուք։

freudig, ած. 6. զուարթ, ուրախալից. ուրախարար։

Freudigkeit, իգ. 31. անյգ. ուրախութիւն, ցնծութիւն, բերկրութիւն. mit — ուրախ զուարթ, ցնծալից սրտիւ։

freuen, յա. նբ. = erfreuen, նբ.; es freut mich, daß Du da bist (կամ Dich hier zu sehen) հոս ըլլալուդ (կամ զքեզ հոս տեսնելուս) շատ ուրախ եմ։ sich — չբ. ուրախանալ, ցնծալ, իւր զինքն երանելի համարիլ. sich sehr über et. — բանի մը վրայ արտաքոյ կարգի ուրախանալ. sich an et. — բանի մը վրայ զմայլած՝ յափշտակուած ըլլալ. sich auf et. — բան մը պատահած տեսնելով ուրախանալ։ — չ. 22բ. անյգ. Das war ein —, wenn der Vater kam հօրերնուս գալը մեծ ուրախութիւն պատճառեց մեզի։

Freund, ար. 20. —in, իգ. 32. բարեկամ, բարեկամուհի. er ist ein — von mir իմ բարեկամս է. — von et., von J—m բանի մը՝ մէկու մը բարեկամ՝ սիրող. ich bin kein — von der Jagd որսորդութիւնն չեմ սիրեր, որսի բարեկամ չեմ. (Geschäfts-, Handels-)— լն. վաճառակից. 2. gegen — und Feind ընդդէմ ամենեցուն. ich bin kein — von vielen Worten աւելորդ՝ անօգուտ խօսքեր չեմ սիրեր. [illegible]. bist Du der gute —, der mir das Obst gestohlen hat? պտուղներս գողցող սատահակը դո՞ւն ես. բ. առլ. unter —en macht man keine Komplimente բարեկամ բարեկամի՝ կ'ըլլայ շատ ընտանի, բարեկամաց մէջ ակնածութիւն չի փնտռուիր. aller Leute —, Jedermanns Geck արտաքոյ կարգի ընտանութիւնն արհամարհանք կը ծնանի. 3. (ըստ Ս. Գրոց) նաեւ ընդ. ազգական, մերձաւոր. 4. — Hain մահը։

freund|brüderlich, ած. մտերմաբար, ընտանեբար, եղբայրաբար։ —los, ած. առանց բարեկամի, բարեկամէ զուրկ։

Freundes|dienst, ար. բարեկամի՝ բարեկամական ծառայութիւն։ —gruß, ար. բարեկամական ողջոյն։

freundlich, ած. 6. քաղցր, մարդասէր. հեզ, բարեբարոյ. բարեսէր. սիրուն. ընտանի, բարեկամական. 3. — aufnehmen զմէկն բարեկամաբար՝ մարդասիրապէս հիւրընկալել. das —e in s—m Wesen իր սիրունութիւնը՝ իր քաղցր բնաւորութիւնը. Das ist sehr — von Ihnen ասիկա շատ սիրուն բան է Ձեր կողմանէ. 2. —e Gegend, —es Zimmer, —er Garten հաճոյական՝ ախորժելի վայր՝ խուց, գեղածիծաղ պարտէզ։

Freundlichkeit, իգ. 31. մարդասիրութիւն. բարեսիրութիւն. ընտանութիւն. (երկրի մը) հաճոյականութիւն՝ հաճոյական օդը՝ գեղածիծաղ դիրքը։

Freundschaft, իգ. 31. բարեկամութիւն. — hegen für J. մէկուն բարեկամութիւն ցուցընել. mit J—m — schließen մէկուն հետ բարեկամանալ՝ բարեկամութիւն խառնել՝ կապել. aus — ի սիրոյ, վասն բարեկամութեան. 2. in Frieden u. — leben խաղաղութեամբ ապրիլ. — ist das halbe Leben առանց բարեկամի ապրիլ՝ կէս ապրիլ է. Borgen schadet der — փոխառութիւնը զբա-

Digitized by Google

բեկամն թշնամի կ'ըլնէ. 3. (ըստ Ս. Գրոց) Նաեւ ըստ. ազգականութիւն, մերձաւորութիւն. 4. բարեկամք, ազգականք:

freundschaftlich, ած. 6. բարեկամական, բարեկամութեան. — gegen J. gesinnt sein մէկուն բարեկամական զգածմունք ցուցընել:

Freundschaftlichkeit, իգ. 31. բարեկամական յառաջամտութիւն՝ պատրաստականութիւն:

Freundschafts‖bande, չ. յգ. զօդք՝ կապք բարեկամութեան: —bund, չ. (բարեկամութեան) դաշնակցութիւն: —versicherung, իգ. բարեկամութեան հաւաստիք՝ խոստումն:

Frevel, ար. 22ա. յանցաւոր թեթեւամտութիւն, անհանճարութիւն, անխորհուրդ անմտութիւն. չարամտութիւն, ժպրհութիւն, յանդգնութիւն. թեթեւամտական՝ չարամտական գործք, չարագործութիւն. 2. օրինազանցութիւն. իրք. յանցանք, ոճիր, եղեռն. թշնամանք (an et., J. բանի մը՝ մէկուն) — gegen Gott կամ et. als heilig Angesehenes ընդդէմ Աստուծոյ կամ սուրբ իրի մը ոճրագործութիւն, տաճարակապտութիւն, սրբապղծութիւն:

frevel‖frei, ած. անյանցաւոր, առանց յանցանաց: —muth, ար. ժպրհութիւն, յանդգնութիւն: —richter, ար. չարագործաց դատաւոր: —that, իգ. (հմմտ. Frevel, 2.) ոճրագործութիւն, ոճիր, եղեռնագործութիւն. չարիք: —voll, ած. ոճրագործ, եղեռնաւոր:

frevelhaft, ած. 6. դիտմամբ չարիք գործող, ոճրագործ, չարամիտ. ամպարիշտ. 2. մեծամիտ, ժպիրհ. ձեռներեց, յանդուգն:

Frevelhaftigkeit, իգ. 31. անյգ. ոճրականութիւն:

freveln, չզ. h. 3ա. ոճիր՝ յանցանք գործել. an J—m, gegen J., et. — մէկուն՝ բանի մը դէմ թշնամանական յարձակում ընել, մէկուն դէմ ոճրագործ ըլլալ. gegen die Gesetze — օրինազանցութիւն ընել, օրինազանց ըլլալ: — չ. 22բ. անյգ. ոճիր, ամբարշտութիւն (= Frevel):

freventlich, ած. 6. = frevelhaft.

Frevler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. չարագործ. բռնաբարիչ օրինաց, օրինազանց. (ընդդէմ կրօնի) անղանակապաշտ, սրբապիղծ. եղեռնաւոր, ոճրագործ. ամպարիշտ:

frevlerisch, ած. 6. = frevelhaft.

fried‖brüchig, ած. խաղաղախռով, խռովարկու: —fertig, ած. խաղաղարար, խաղաղասէր, զգօնամիտ, հեզահամբոյր: —fertigkeit, իգ. խաղաղարարութիւն, խաղաղասէր բնաւորութիւն, հանդարտութիւն, զգօնութիւն: —hof, ար. ցանկապատ տեղ. գերեզմանատեղի: —liebend, ած. խաղաղասէր:

Friede, ար. 30ա. յօդով, Frieden, ար. 22բ. խաղաղութիւն, հաշտութիւն. —n schließen խաղաղութիւն ընել, հաշտուիլ. 2. նշ. հանգիստ (յաւիտենական), խաղաղութիւն. zum ewigen —n eingehen երթալ ի տուն յաւիտենից, ի հանգիստն յաւիտենական փոխել, մեռնիլ. —n bringend խաղաղութիւնաբեր. —n stiftend խաղաղարար. առակ. — ernährt, Unfriede verzehrt զուգութիւն է մայր բարեաց, անզուգութիւն ծնող չարեաց. միաբանութիւն տնկէ, անմիաբանութիւն խլէ. 3. փխ. dem —n traue ich nicht սոսր վրայ չեմ կրնար վստահիլ՝ ապահովութիւն չունիմ:

Friedefürst, ար. 33. (ըստ. Ս. Գրոց) իշխան խաղաղութեան. ——րէշ Բ—րդ——թի—ններն տ. Fried…, Friedens…

Frieden, ար. 22բ. տ. Friede.

Friedens‖abschluß, ար. խաղաղութեան դաշինք: —brecher, ար. խաղաղութեան դրժող, խաղաղամբոխ: —bruch, ար. խաղաղութեան դրժում՝ վրդովում: —richter, ար. խաղաղարար (դատաւոր՝ պաշտօնեայ): —schluß, ար. = Friedensabschluß. —stifter(in, իգ.), ար. խաղաղարար, հաշտարար: —stiftung, իգ. հաշտութիւն, խաղաղընելը: —störer(in, իգ.), ար. կարգազարթոյց, խաղաղամբոխ, խռովարկու, մարտածնոյց: —vorschläge, ար. յգ. խաղաղութեան առաջարկութիւնք:

Friederich, յտ. ան. ար. 33. ման. ըն. = Friedrich.

Digitized by Google

Friedland, չ. 38. աշխ. Ֆրիտլանտ։

friedlich, ած. 6. խաղաղ, խաղաղասէր, խաղաղարար. բ. զգօն, զգօնական, հանդարտ։

Friedlichkeit, իգ. 31. անյ. խաղաղասէր բնութիւն. խաղաղ՝ հանդարտ վիճակ. հանդարտութիւն։

Friedrich, յտ. ան. ար. 38. Փրետերիկոս։

friedsam, ած. 6. = friedlich.

frieren, նբ. անց. բ. 2չ. մսիլ. es friert **mich**, **mich** friert կը մսիմ. es fror ihn **an** den Fingern մատուըներն կը մսէին. բ. սառիլ. es hat die Nacht Eis gefroren գիշերը սառոյց կապեց. es friert Stein und Bein այնպէս մը սառեր է որ քարերն անգամ կը ճաթին, սաստիկ սառ կապեր է։ — չբ. հ. ich friere = es friert mich; բ. անց. բ. (հմմտ. — նբ. բ.) es friert կը սառի, սառոյց կը կապէ. 2. ն. (յաճախ gefrieren) ցրտէն սառիլ, սառոյց կապել. der Fluß ist gefroren գետը սառեր է։ — նբ. չբ. եւ sich — փբ. ich habe mir die Finger steif gefroren մատուըներս ցրտէն թմրած՝ ընդարմացած են. sich zu Tode — = erfrieren, նբ. 1. — չ. 22բ. անյ. ցուրտ, մսիլը. 2. սառիլը, սառոյց. 3. ընտ. er hat das — (ջերմ) սարսուռ ունի։

Frierpunkt, ար. 20. = Gefrierpunkt.

Fries, ար. եղ. 8. յփ. 18. արտ. փրիսախական կտաւ, փրիսակ (= Flaus, 2.)։ բ. — ար. (չ.) 20. Friese, իգ. 35. արտ. ճրտ. (քովթարին ու պատակին մէջտեղի անան թակարդի մէկ մասն) փռայդ, ծածոր. հարթ գէսք։

Friese, իգ. 35. տ. Fries, բ.։

Friesel, չ. (ար.) 22ա. իգ. 35. ախտ. կարմրացաւ, կորեկկըտիկ։ —**ausschlag**, ար. կարմրացաւի պալար։ —**fieber**, չ. ծիրանեստենդ, կորեկկըտիկ։

Frikassée, իգ. 31. (յփ. —s) չ. 38. խհ. աղանձած, խարկած (միս)։

frikassi(e)ren, նբ. 3ա. (միսն) աղանձելու համար յօշել. փխ. ինչքը փատնել։

Friktión, իգ. 31. շփում (= Reibung)։

Friktiónsrolle, իգ. մեք. անուակ։ —**scheibe**, իգ. շփման համար անուայ երկաթէ շրջանակ։

frisch, ած. 6. զով. es ist heute — այսօր (օդը) զով է. բ. թարմ, նոր, գալար (հկ-նչ. **abgestanden, alt, faul, welk, verschossen, schlaff...**). —e Butter թարմ կարագ. գ. փխ. առողջ. — u. gesund sein =) (մարդի պէս) դեռ առողջ՝ նորափթթիթ ըլլալ. բ) անջ. մտ. ողջ առողջ ըլլալ. գ. դեռ գործածութեամբ չմաշած, նոր. գէն. —e Truppen դեռ պատերազմ չմտած՝ նորահաւաք գունդ. 2. (առաջին անգամ երեւցող) նոր, նորոգ, նորագործ. նոր, այժմ (եղած). ընտ. տաք տաք. noch — առողջ՝ կայտառ՝ կենդանի (ծեր). — machen կազդուրել, զովացընել. — werden զովանալ, կազդուրիլ. ein —es Aufleben h. պայծառանալ՝ գեղեցիկ ըլլալ. —e Farben պայծառ՝ լուսաւոր երանգք. ein —es Faß anstechen նոր տակառ մը ծակել. — überzogenes Bett սաւանը նոր փոխուած անկողին. ein —es (= anderes) Hemd anziehen շապիկ փոխել. 3. auf —er That ertappen բան մը գործելու ատեն վրայ հասնիլ բռնել. ըն. —e Zufuhren նորահաս պաշար. 3. ն-կ. —er werden (հողմը) սաստկանալ, ցրտանալ. 4. արթուն, կայտառ, կենդանի, զուարթ. ժիր, աշխոյժ, գործունեայ. աշխոյժ. յանդուգն. —er Muth քաջասրտութիւն. —en Muth fassen խրախոյս առնել, խրախուսուիլ, քաջալերուիլ. 5. ձկ. —e Fische, gute Fische ինչ որ այսօր կրնաս, վաղուան մի թողուր. — gewagt ist halb gewonnen լաւ սկսողն արդէն կէսը կատարած է. 6. ձ.-ով իբր մղ. — **auf! — darau!** հա՛պա, ո՛ն, երթանք. — **weg** առանց յերկուանալու, առանց երկբայելու. 7. աշխ. տ. **Haff, Nehrung.**

Frischarbeit, իգ. արտ. (արծաթ՝ ոսկի) զտելը։ —**backen**, ած. փափուկ, թարմ, նորեփ (հաց)։ —**eisen**, չ. արտ. զտուած երկաթ։ —**esse**, իգ. արտ. = Frischherd. —**feuer**, չ. արտ. զտելու հնոց, քուրայ։ —**hammer**, ար. արտ. —**herd**, ար. արտ.

—hütte, իգ. ար—. զովելու հալոց, զովարան: —knecht, ար. ար—. զովելու սպասար: —melk(end), —milchend, ած. նոր կաթ տուող՝ նորահաս (կով): —stahl, ար. ար—. անգործ պողպատ:

Frische, իգ. 35. (գունոյ) պայծառութիւն, (օդոյ) զովութիւն՝ հովութիւն, (ծաղկի) դալարութիւն. 2. (Jugend-)— առուգութիւն, առոյգ երիտասարդութեան. զօրութիւն, կորովութիւն. 3. զովութիւն առնելու՝ մաքուր օդ ծծելու տեղ. in die (Sommer-)— gehen զով՝ առողջ օդ ծծելու երթալ, գեղ ելլել:

frisch|en, նբ. 3ա. եւ 3գ. եւ sich — փբ. = erfrischen; 2. որս. (die Hirsche, Hunde...) — (sich) (եղջերուք՝ շուներ...) ծարաւն կ'անցընեն՝ կը զովանան՝ կը կազդուրին. 3. որս. նորոգել, ալլի վէրակը դարձընել. (մետաղագործութեան մէջ) դարձեալ հալեցընել. das Eisen — երկաթը զտել՝ մաքրել: — չբ. h. es frischt օդը զով է. ն—ք. (die Brise...) frischt (հովը...) կը սաստկանայ՝ կը զօրանայ. 2. որս. (խոզը) խոճկոր ձագ հանել, ծնանիլ (տ. Frischling): — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բայիս նշանակութեանց հետ:

Frischer, ար. 22ա. որս. (առկայ՝ արծաթի) զտիչ, զտող:

Frischling, ար. 20. որս. (կինճի) խոճկոր:

Friseur (ֆրիզէօր), ար. 38. (յփ. նաեւ 20.) —in, իգ. 32. վարսավիրայ, սափրիչ. կեղծամագործ:

Fris(e)r|eisen, չ. որս. մազերը խոպոպելու երկաթ, գանգրոց: —mamsell, իգ. գանգրողուհի (կին): —mühle, իգ. որս. բուրդը գանգրելու գործիք, գանգրիչ: —salon, ար. մազ... կտրելու՝ յարդարելու... սրահ:

frisi(e)ren, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. (բուրդ՝ մազ...) գանգրել, խոպոպել. ն—ք. առուեստ շերտերով պատել. 2. 3. — մէկուն գլխուն յօրինել՝ մազերը յարդարել:

friß, frissest, frißt, հր. եւ ներ. 2. եւ 3. դ. fressen-ի:

Frist, իգ. 31. ժամանակ, պայման. առ. զօր. վայրկեան. zu jeder, aller — միշտ, ամէն ժամ. առ. զօր. ամէն վայրկեան. in Jahres — մէկ տարուան մէջ, տարւոյն միջը. in kürzester — ի սակաւ ժամանակի, յականն թօթել. 2. (սահմանեալ՝ որոշ ժամանակ մը յորում բան մը կը պատահի կամ պէտք պատահի) ժամանակամիջոց, ժամադիր ժամանակ, պայմանաժամ. 3. (գործք մը հատցընելու կամ բան մը հատուցանելու համար շնորհուած ժամանակի) յապաղում, յերկարաձգութիւն (նաեւ իգ.). բ. չն. für die am vierten d. M. fällige Tratte noch e—n Monat — gewähren առաջիկայ ամսոյս չորսին հատուցանելի փոխանակագրին ժամանակին ամիս մ'ալ յերկարել. փ. առ. — ist Geldes werth ժամանակին ոսկի կ'արժէ:

Frist|befehl, ար. իրփ. դատի յապաղիչ հրաման: —brief, ար. պարտուց յերկարաձգութեան հրովարտակ: —gewährung, իգ. սահմանեալ ժամանակի յերկարում: —(en)weise, մ. որոշեալ ժամանակաւ.. ժամանակ ժամանակ:

frist|en, նբ. 3բ. որոշեալ ժամանակին երկարել, ժամանակակէտն ուշացընել. e—n Eid — երդում մը յապաղել. 2. J—m das Leben — մէկուն կեանքն երկընցընել՝ պահել: sich — փբ. ապրիլ, զանձն փրկել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. պահպանութիւն՝ երկարումն կենաց:

Fristen..., Fristungs... տ. Frist...

Frisur, իգ. 31. գանգուրք, խոպոպք. 2. գանգրաւոր եւ ծալծոյ զգեստի զարդ, ծոպք՝ փէշլաւորք (կանանց պարեգօտի):

Fritt|bohrer, ար. պզտիկ գայլիկոն՝ գչիր: —ofen, ար. ապակեխառն հանքերը հալեցընելու հալոց:

fritten, նբ. 3բ. ար—. ապակւոյ հողախառն զանգուածը հալեցընել:

Fritz, 20. ընդ. Fritze, 34. յփ. ան. ար. հմ—. Friedrich. Փրեդերիկ:

frivol, ած. 6. անօտի, չնչին, ընդունայն. յողդողդ, թեթեւամիտ:

Frivolität, իգ. 31. յողդողդութիւն, թեթեւամտութիւն:

froh, ած. 6. ուրախ, զուարթ, գոհ. 2. առյ. ով. des Sieges — յաղ-

թութեամբն ուրախացնել. e—r Sache — w. բանի մը վրայ ուրախանալ. 3. ուրախական, ուրախարար, ուրախառիթ. լուրջ, խնդագին, զուարճացնել:

Froh|blick, ար. զուարթ նայուածք: —gelaunt, ած. զուարթացեալ, զուարճալից՝ զուարթ բնութեամբ: —gemuth, ած. = frohsinnig. —muth, ար. = Frohsinn. —müthig, ած. = frohsinnig. —sinn, ար. զուարթութիւն, զուարթամտութիւն, խնդամտութիւն: —sinnig, ած. զուարթ, զուարթալից, խընդագին (հմմտ. fröhlich):

fröh'lich, ած. 6. զուարթադէմ, ուրախ, խրախ. խրախագին. 2. = froh; über et. — sein բանի մը վրայ զմայլած՝ յափշտակուած ըլլալ. 3. երջանիկ, յաջող. ich wünsche Ihnen ein —es Neujahr Ձեզի յաջող՝ երջանիկ նոր տարի կը բարեմաղթեմ:

Fröh'lichkeit, իգ. 31. զուարթութիւն, խնդամտութիւն, լրջմտութիւն, խրախութիւն. 2. զուարճութիւն, հանդէս, խրախճանութիւն:

frohlócken եւ **fróhlocken**, չբ. h. 3ա. կայթել, ուրախութեան աղաղակ բառնալ, ցնծալ, խայտալ. ը. մփ. ուրախութենէն ինք իրմէ դուրս ելլել՝ յափշտակուիլ. über et. — ա) բան մ'ուրախութեամբ ընդունիլ. բ) բանի մը վրայ խայտալ՝ ցնծալ. frohlocket dem Herrn զԱստուած բարեբանեցէք, բարձր արարէք զՏէր: — չ. 33բ. անյ. կայթիւն, ուրախութեան աղաղակ, ցնծութիւն:

frohn, ([illegible]) ած. 6. տէրունական, տէրունի, սուրբ: Բ. — իգ. 31. ա—. հրձ. Fróhne, նաեւ Fróhnde, իգ. 35. կալուածատիրոջ բանի մատուցուած ծառայութիւն = Frohndienst.

Fróhn|altar, ար. աւագ խորան: —arbeit, իգ. պարտաւորեալ ձրի (բանի) ծառայութիւն: —arbeiter, ար. ձրի ծառայող: —dienst, ար. ձրի ծառայութիւն: —fasten, յփ. իգ. չորից եղանակաց ծոմապահք: —s herr(schaft, իգ.), ար. աւատատէր (ձրի ծառայութիւն ընդունող կալուածատէր): —leichnam, ար. էր. մարմին Տեառն: —leichnamsfest, չ. էր. Տօն Մարմնոյ եւ Արեան Տեառն: —pferd, չ. անվարձ ծառայող՝ պահակ ձի: —weise, մ. անվարձ ծառայութեամբ:

Fróhne, իգ. 35. = Frohndienst.

fróhnen, **frö'hnen**, չբ. h. 3ա. ձրի ծառայել. 2. ներ. ա—. փոխ fröhnen, ծառայել, ընդ ձեռամբ լինել, (բանէ մը) նուաճուիլ. dem Laster — ինք զինքը մոլութեանց տալ. s—n Leidenschaften — իւր կրից ձեռքը մատնուիլ՝ գերի՝ խաղալիք ըլլալ. (կրքերը...) յագեցընել:

Frö'hner, ար. 33ա. —in, իգ. 32. = Frohnarbeiter.

fromm, ած. 6. (գեր. —st, frömmst) երկիւղած, բարեպաշտ, կրօնաւէր. 2. պաշտօնասէր, ջերմեռանդ. բ. փչ. մփ. = frömmelnd (փ. frömmeln); 3. —er Wunsch անօգուտ՝ ունայն՝ ընփ. բարի բաղձանք (պարզապէս բաղձանք մը առանց իրականութեան). 4. քաղցր, մարդասէր. անմեղ. հլու, ունկնդիր (տղայ). ընտանի, մարդընտել (անասուն). — sein wie ein (Kirchen-)Lamm դառնուկի պէս հեզ ըլլալ: Բ. —e(r), ար. —e, իգ. 6. երկիւղած, արդար (մարդ). փչ. մփ. կեղծեալ ջերմեռանդ:

Frömmeléi, իգ. 31. սուտ՝ կեղծեալ՝ նանրակրօն բարեպաշտութիւն, մնապաշտութիւն. բարեպաշտօնէութիւն (աղանդ):

frö'mmeln, չբ. h. 3ա. բարեպաշտութիւն կեղծել, մնապաշտ ըլլալ: —d, ըբ. եւ ած. 6. կեղծեալ բարեպաշտ, նանրակրօն: — չ. 33բ. անյ. = Frömmelei.

frómmen, չբ. h. 3ա. J—m — մէկուն շահաւոր՝ նպաստաւոր ըլլալ. zu et. — բանի մ'օգտակար ըլլալ: — չ. 33բ. անյ. շահ, օգտութիւն, օգուտ:

Frö'mmigkeit, իգ. 31. բարեպաշտութիւն, երկիւղածութիւն, ջերմեռանդութիւն:

Frö'mmler, ար. 33ա. —in, իգ. 32. սուտ՝ կեղծ բարեպաշտ. մնապաշտ, նանրակրօն, կեղծաւոր:

Front, իգ. 31. նաեւ —e, իգ. 35. ճակատ, երես. նրփ. (շէնքի) յա-

ռազմակողմն, ճակատ. զին. — machen ճակատ յարդարել, թշնամւոյ դէմ ճակատ առ ճակատ կենալ. 2. զին. in der — stehen ի ճակատու ըլլալ, ճակատամարտիլ:

Frónte, էգ. 35. փ. Front.

Frontispiz, չ. 20. ար—. ճրտ. մեծ շինուածոց ճակատ:

fror, frö're, անց. frierenի:

Frosch, ար. 13. կն. գորտ (Rana). 2. անխ. լեզուի տակ ուռեցք, գորտուռեցք. 3. ար—. գորտ (տեսակ մը հրաւէրց գնդակ). ե. այլեւայլ իրաց դուրս ցցուած մասը. (ձողի) բութթուկ. (մեքենայի) սեղմատամն. ջութակի լարակալ. 4. նոյն. (կայմի վրայ) փայտէ կարթ՝ ճանկ:

Frósch‖ader, էգ. բժն. անդղ. գորտերակ: —amphibien, էգ. յփ. կն. գորտազգի երկակենցաղներ: —artig, ած. գորտազգի: —biß, ար. բս. սանտրուկ: —eisen, չ. անբժ. գորտուռեցքի խարիչ երկաթ: —fisch, ար. կն. ազեւոր գորտ (Rana paradoxa). բ. բուն ծովագորտ (Lophius): —gequack, չ. գորտի կարկաչիւն: —geschwulst, էգ. անխ. = Frosch, 2. —keule, էգ. գորտի զխտ՝ բարձ: —kraut, չ. բս. = Froschlöffel. —lache, էգ. գորտերու ճահիճ, գորտանոց: —laich, ար. գորտաձու: —löffel, ար. բս. ջրային գառնալեզու (Alisma): —sattel, ար. տանաւոր թամբ: —schenkel, ար. = Froschkeule. —stein, ար. հք. գորտաքար: —wurm, ար. կն. գորտի ձագ, ամ. շերեփիկ:

Frö'schchen, Frö'schlein, չ. 22բ. նուզ. Froschի. գորտիկ, մանր գորտ, գորտի ձագ:

Frost, ար. 13. սառնամանիք, սաստիկ ցուրտ, սառնասառոյց ցրտութիւն. բնփ. սառիլը. 2. փխ. ձմեռ. 3. ցուրտ (զգալը). ich zittere vor — ցրտէն կը սարսռամ՝ կը դողամ. 4. փխ. ցրտութիւն (բնութեան՝ կերպարանաց...). 5. ցրտահարութիւն, ցրտուռեցք (ձեռաց՝ ոտից վրայ), ձմեռնուկ. — an den Füßen haben ոտուըները ցրտահարիլ:

Fróst‖ballen, ար. —beule, էգ. անխ. ցրտուռեցք, ձմեռնուկ: —schaden, ար. ցրտի վնաս. երկ. ցրտակիզութիւն (տնկոց՝ որթոց):

frö'steln, 3ա. նբ. թեթեւ ցրտութիւն մ'ընել՝ զգալ տալ. մռն. անդ. բ. es fröstelt քիչ մը ցուրտ է. mich fröstelt (es) (ցրտէն) կը դողամ: — չբ. հ. ich fröstle = mich fröstelt. — չ. 22բ. անյփ. սարսուռ, դող:

fróstig, ած. 6. ցուրտ, սառած. փխ. պաղարիւն, սառած (մարդ). 2. ցուրտ զգացող. մռն. զուարճամարտին, մակատ (մարդ):

Fróstigkeit, էգ. 31. յնյա. ծայն փխ. ցրտութիւն (բնութեան):

frotti(e)ren, նբ. 3ա. շփել (նաեւ = bohnen, 1.). 3. — մէկուն զգեստները խոզանակով մաքրել, զմէկը խոզանակել:

Frotti(e)r‖er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. շփող:

Frucht, էգ. 17. բս. (ծաղկին թարշամելէն ետքը յառաջ եկած գործարանն՝ որուն մէջ մէկ կամ շատ սերմ կ'ըլլայ) սերմնարան, սերմի պատեան. տեխ, կոճղէզ (բուսոց՝ ծաղկանց). 2. պտուղ, միրգ. 3. արմտիք, բերք. յփ. die ersten Früchte երախայրիք, նուրիք, առաջնապտուղք geerntete — կութք. die — steht schön հունձք յաջողած են. մշ. in Essig eingemachte Früchte յփ. քացախի դրուած պտուղներ, թթուածք, թթու (թուրշու):

Frúcht‖auge, չ. բս. ծաղկի կոկոն: —balg, ար. բս. = Balgkapsel. —baum, ար. պտղաբեր ծառ, պտղածառ: —behältniß, չ. բս. (սերմնան) փոճակ, պատիճ: —blüthe, էգ. բս. բեղնաւոր՝ պտղաբեր ծաղիկ: —boden, ար. (ցորենի) շտեմարան. բ. բս. ծաղկի կոթունին անձնաւորերին մասը, պտղակալ, ընդունարան: —bringend, ած. բս. պտղաբեր, պտղատու, պտղալից. բ. փխ. պտղաբեր, շահաւէտ, օգտակար: —feld, չ. ցորենի դաշտ: —fleisch, չ. բս. պտղոյն միսը՝ խիւս: —folge, էգ. երկ. արտաբաժին ընելը: —förmig, ած. բս. մշակելի երկիրն արտերու բաժնելը, պտղաձեւ: —garten, ար. մրգաստան: —gehänge, չ. պտուղներով յօրինեալ զարդանք, մրգապսակ

(նաեւ ար. ձրգ.)։ —göttin, էգ. դշբ. (դիցուհի ծառաստղաղաց) Պոմո-նայ. բ. Դեմետրէ (դիցուհի հըն-ձոց)։ —händler(in, էգ.), ար. ցորե-նավաճառ. բ. մրգավաճառ։ —haut, էգ. գլ. mittlere (innere) — միջին պըտ-ղաթաղանթ (ներքին պտղաթաղա-նթ). բ. եգն. թնի. —häute, յգ. տաղձաթաղանթ։ —hütte, էգ. գլ. պարուստակ (ցորենոյ)։ —kapsel, էգ. գլ. = Balgkapsel. —keim, ար. ըն-ձիւղ, շաքիլ. բ. թնի. (մարդոյ) սաղմն։ —kelch, ար. գլ. պտղոյ բա-ժակ, պտղաբաժակ։ —kern, ար. հատիկ, կուտ, կորիզ։ —knoten, ար. գլ. սերմնարան, ձուարան։ —korb, ար. պտղոյ կողով. պրտ. կը-թոց. բ. ար. ձրգ. կողովաձեւ զարդ։ —lager, չ. գլ. (քարտուղար-րու սերման) ընդունարան։ —los, ած. անպտուղ, պտղազուրկ. ը. մփ. ամուլ, անբեր. փխ. անպտուղ, ան-պիտան, անշահ, անօգուտ։ —losig-keit, էգ. անօգտութիւն, անպիտա-նութիւն, ամլութիւն։ —markt, ար. ցորենի վաճառատեղ։ —monat, ար. մրգոց ամիս (գաղղիական յեղա-փոխութեան 12դ ամիսը)։ —nießer, ար. վայելող պտղոց՝ եկամտից։ —nießung, էգ. վայելումն պտղոց՝ եկամտից։ —reich, ած. պտղաշատ, պտղալից, բազմահունձ. բ. փխ. բազմարդիւն, արդիւնալից։ —reife, էգ. պտղոց հասունութիւն, պըտ-ղահասութիւն։ —schale, էգ. պտղոյ սկաւառակ՝ ամանն. բ. պտղոյ կե-ղեւ. գ. գլ. (սերման) փոճոխ, կճեպ։ —stück, չ. նկր. պտղանկար։ —tragend, ած. = fruchtbringend. —wasser, չ. եգն. թնի. որոճենւոյ (սաղ-մի ներքնաթաղանթի) ջուր։ —wechsel, ար. երկ. մշակելի երկիրն արտ առ բաժնելը՝ արտադրածին ընելը։ —wolle, էգ. գլ. ցցունք (պըտ-ղոց սերմերուն վրայ եղած նուրբ թելը)։ —zehnte, ար. ցորենոյ տա-սանորդ։ —zins, ար. մրգաբաժ (պտղոց... հարկ)։

fruchtbar, ած. ձ. պտղաբեր, հիւ-թեղ, յուռթի, բերրի, արգաւա-նդ (նաեւ փխ.)։

Fruchtbarkeit, էգ. ձլ. անյէ. պտղա-բերութիւն, արգաւանդութիւն (նաեւ փխ.). (մատենագրի) բեղ-նաւորութիւն, արգաւանդութիւն

Fruchtbarmachung, էգ. ձլ. անյէ. պտղաբերացուցում, պտղաբեր ը-նելը։

Früchtchen, Früchtlein, չ. չգբ. Früchtel, չ. չգ. ընփ. նոր. Fruchtէ. պտղիկ, մանր պտուղ. 2. փխ. ընփ. sauberes — շարաճճի, ստահակ՝ ան-սաստ պատանի։

Früchte... տ. Frucht...

früchten, չբ. ձբ. h. պտղաբեր ըլլալ, պտուղ տալ. փխ. շահաւ-էտ՝ օգտակար ըլլալ։

frug, անկ. fragen է։

frugal, ած. ձ. չափաւոր, սակաւա-կեր, սակաւապէտ (տ. genügsam)։

Frugalität, էգ. ձլ. անյէ. չափա-ւորութիւն, սակաւապէտութիւն

früge, ստրկ. անկ. fragen է։

früh, ցնյց. frühe, ած. ձ. առ. գրծ. իբրեւ մկ. (ստորոգական ժա-մանակէն յառաջ) կանուխ. առաջ մկ.է հետ նախ— շուտ. so — wie mög-lich ըստ կարելւոյն շուտ. morgen — վաղը առտու կանուխ. heute (gestern) — այսօր (երէկ) առտու. — sechs Uhr առաւօտուն (ժամը) վեցին. — u. spät առտու եւ իրիկուն. 2. վաղե-մի. dieses Wort findet sich schon ziemlich — in armenischen Schriften այս բառն բա-ւական հին հայ մատենագրաց քովը կը գտնուի. Das findet zu — statt տարի ժամանակէն յառաջ է, շատ վաղագործ է այդ գործն. mit dem —en Tage abwandern այգուն մեկնիլ. für gewöhnlich — aufstehen վաղայարոյց ըլլալ, առտու կանուխ ելլել. in —(er)en Zeiten կանուխ ժամանակաւ, յառաջագոյն, երբեմն. 3. ըհ. մփ. (ստորոգական ժամանակէն յառաջ եղող՝ հասնող) կանխահաս, վա-ղագործ, վաղահաս, վաղեփեաց. (բնական ճամբով) կանխահաս, շուտահաս, երագագործ. բ. (ա-րուեստի ժամանակէն յառաջ) վաղահասուկ. — թ. էդդ.է ձեւ. früher; 4. վաղագոյն, կանխագոյն. je —er, desto besser, նաեւ je —er, je lieber որչափ շուտ՝ այնչափ լաւ. —er oder später շուտ կամ ուշ, կանուխ կամ անագան. 5. երբեմն, յառաջագոյն. in —er als acht Tagen ութ օրուընէ

Digitized by Google

յառաջ. —er als J. kommen կանխել, մէկէ մը յառաջ գալ. wir h. —er davon gesprochen վերադոյն առաջ վրայ խօսեցանք, ուրիշ անգ առաջ վրայ խօսք եղաւ. —erer (Präcedenz-)Fall յառաջընթաց. Բ. die —eren Minister հին պաշտօնեայք. — Գ. ֆերգոդրակ... ձևէ. 6. er hat die —esten Nachrichten ամենէն յառաջ կ'իմանայ, առաջին լուրերն ինքն կ'առնու. die —sten Jahrhunderte ամենահին դարերը, վաղեմի ժամանակները. die —esten Völker ամենահին՝ վաղեմի ազգերն։ —estens, մ. վաղագոյն, ամենականուխ։ — էգ. 31. անյ. = Frühe, էգ.։

Früh'apfel, ար. (—birne, էգ.) վաղահասուկ խնձոր (տանձ)։ —arbeit, էգ. առաւուան վաստակ՝ աշխատութիւն։ —beet, չ. ածու։ —eiche, էգ. բս. կարճաբերձ կաղնի (Quercus robus)։ —gebet, չ. առաւօտեան աղօթք։ —geburt, էգ. վաղածին ծնունդ, անժամ արդասաբերութիւն, վիժում, աղձմանցութիւն։ —jahr, չ. = Frühling. —ling, ած. վաղահաս (միրգ...)։ —mette, էգ. եկ. առաւօտեան պաշտօն՝ ժամերգութիւն։ —morgens, մ. առաւու կանուխ։ —obst, չ. առաջնապտուղք։ —regen, ար. առաւուան անձրեւ. Բ. գարնանային անձրեւ։ —reif, ած. վաղահաս (պտուղ), վաղեփթեալ. Բ. ար. եղեամն։ —reife, էգ. վաղահասութիւն։ —saat, էգ. երկ. առաջին ցանք։ —ständchen, չ. այգերգ, դրան կամ պատուհանի առջեւ առաւօտեան երգ։ —stück, չ. նախաճաշ։ —verklärt, —vollendet, ած. ժամանակէն յառաջ՝ տարաժամ մեռած, վաղամեռուկ։ —zeitig, ած. = früh-reif, ա.; Բ. մ. = früh, Ա. 1. —zeitigkeit, էգ. = Frühreife.

Frü'he, էգ. 35. առաւու, այգ, արեւածագք։ — ած. = früh, ած.։

frü'her, Բդդ. frühէ. փ. früh, Բ.։

frü'hestens, մ. փ. früh, Գ.։

Frü'hling, ար. 20. գարուն (նաեւ փխ.). 2. (հկ-նչ. Spätling) վաղածին անասուն. 3. ժամանակէն յառաջ ծնած՝ անժամ տղայ. Բ. վաղածին մանուկ, ամուսնութենէ եաքը շատ շուտ ծնած տղայ։

Frü'hlings|adonis, ար. բս. գարնանական թամուզ (Adonis vernalis)։ —äquinoktium, չ. —nachtgleich, էգ. ֆզն. աստղ. գարնան գիշերահաւասար։ —blume, էգ. գարնանածաղիկ։ —enzian, ար. բս. գարնանական բոզ, օձի գեղ (Gentiana verna)։ —feier, էգ. գարնան գալստեան տօն։ —holzung, էգ. գարնանական փայտահատութիւն։ —mäßig, ած. = frühlingshaft. —primel, էգ. բս. հոտաւէտ գարնանածաղիկ (Primula officinalis)։ —zeichen, չ. ֆզն. աստղ. (կենդանակերպի) գարնանական նշան։

frü'hlingshaft, ած. ե. գարնանօրէն, ըստ գարնան։

frü'hstücken, չբ. h. եւ նբ. ձա. նախաճաշել, նախաճաշ ընել. was haben Sie gefrühstückt? ինչ կերաք նախաճաշիկին։

Fruktifikatión, էգ. 31. կն. շահեցուցում (դրամոց)։

fruktifizi(e)r|en, նբ. ձա. ա-. կն. շահեցուցանել։ — չ. 33բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Fruktifikation.

ft! մշ. (ֆզր. արտաքսոյ կարգի շուտութեամբ անցնելու յայտարարութիւն.) —, weg war er! չիք եղեւ յաչաց, մէկէն աներեւոյթ եղաւ։

Fuchs, ար. եղ. 8. յգ. 18. կենդանաբն. անասնաբանութեամբ աղուէս. ա. ի.: Weibchen des —es, Fü'chsin, էգ. 32. էգ՝ մատակ աղուէս. Բ. mit — gefüttert աղուէսամուշտակ մուշտակաւոր. Գ. փխ. schlauer — խորամանկ, աղուէս (մարդ). 2. = Roth— Բ.; 3. փխ. յգ. (goldene) Füchse ոսկեայ կտորք. 4. ընփ. կարմրահեր մարդ. 5. առաջին կիսամեայի՝ նորամուտ ուսանող. 6. den — streichen զմէկը շողոքորթել, մէկուն քծնել. առկ. ein — weiß mehr als ein Loch խորամանկն ամէն հնարք կը գտնէ. er will den — nicht beißen զշարամիտն գրգռել չ'ուզեր. 7. (գնդամուղի) յաջող՝ անակընկալ հարուած։

Fuchs|affe, ար. ի. = Maki. —artig, ած. աղուէսազգի։ —bart, ար. աղուէսի մօրուք. Բ. բս. գաղ (= Bockendorn, Բ.)։ —bau, ար. որս. աղուեսու որջ։ —beere, էգ. բս. կա-

աղնյա մորեմուկ (Rubus coesius)։ —bellen, չ. կաղկանձիւն, ոռնալն (աղուեսու)։ —eisen, չ. որս. աղուէսի թակարդ՝ ծուղակ։ —falle, իգ. որս. աղուեսու որոգայթ՝ թակարդ։ —fang, ար. որս. աղուեսու ծուղակին իյնալը. ը. մփ. աղուեսորսութիւն։ —fänger, ար. որս. աղուէսորս։ —grube, իգ. որս. = Fuchsbau եւ Fuchsloch; բ. աղուեսու ծուղակ։ —jagd, իգ. աղուեսորսութիւն։ —kröte, իգ. ամ. (Բշնամանք) անասուն՝ լերբ ազալ։ —loch, չ. որս. աղուեսու որջ՝ ծակ. բ. արս. (Հրախաղութակի) ատկի կողմը ծակ՝ ծերպ։ —pelz, ար. աղուեսենի. բ. աղուեսենեայ մուշտակ, աղուեսենի. ժխ. den — anziehen խորամանկութիւն բանեցընել, աղուեսու հնարք գործածել։ —roth, ած. աշխէտ. hell — խանձրագոյն. dunkel — շէկ (հեր)։ —schecke, ար. աշխէտ ձի։ —schwanz, ար. աղուեսու ագի. ժխ. ընփ. den — streichen = fuchsschwänze(l)n; բ. գծ. աղուեսագի (Alopecurus). գ. արս. ձեռքի աղոց։ —schwänzer(in, իգ.), ար. ընփ. փաղաքշող։ —schwänzerei, իգ. ընփ. փաղաքշանք։ —taufe, իգ. ուսանողի մ'ընկերութիւն մ'ընդունուիլը։ —(teufels)wild, ած. ընփ. մոլեգին, կատաղի։

Fü'chschen, Fü'chslein, չ. 23բ. նուազ. Fuchsի. աղուեսուկ, աղուեսու ձագ։

füchsen, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. ժխ. ընփ. 3. — զմէկին խաղ՝ ծաղր ընել. 2. ընփ. խաբել, պատրել, խաղացընել. (գնդախաղի մէջ) e—n Ball — յանկարծ գնդակ մը զարնել, հարուած մ'անակնկալ հանդիպեցնել։

füchsen, fü'chsen, ած. 6. աղուեսենեայ, աղուեսու մորթէ։

Füchser, Fü'chser, ար. 23ա. ընփ. = Stockjobber; 2. յանկարծահար, (գնդախաղի մէջ) անակնկալ հարուած հանդիպեցնող։

Fuchserei, իգ. 31. անյփ. = fuchsen, 2.; խաբանք, պատրանք. խաղացըրժութիւն. հարուած մ'անակնկալ յաջողցընելը։

Füchsia, իգ. 30. գծ. աղուեսուկ (ֆուքսիա), զանգականծաղիկ։

fúchsicht, ած. 6. = fuchsig, 2.

fúchsig, ած. 6. աղուեսական. 2. շէկ, առրագոյն(?). — werden շիկնալ. 3. ընփ. = fuchs(teufels)wild.

Fúchsin, չ. 20. անյփ. քմն. քմ. բնաղուեսուկ։

Fü'chsin, իգ. 22. տ. Fuchs, 1. ա.

fúchsschwänze(l)n, չբ. հ. 3ա. սրսկել, քծնել, ողոքել, շողոքորթել, փաղաքշել։

Fúchtel, իգ. 35. լայն եւ հարթաբերան սուր (զինուորութեան գործի). ը. մփ. (աղոց ձեռքին ծեծելու) գաւազան. ժխ. խիստ բարեկարգութիւն. 3. unter — halten զմէկը խիստ կարգի կանոնի մէջ պահել. unter — 3—6 stehen մէկուն խիստ իշխանութեան ներքեւ ըլլալ. 2. ընփ. սուր. heraus mit der —! սուրը մերկացէք։

fúchteln, չբ. հ. 3ա. mit den Händen — ձեռուըներըը շարժել՝ ճօճեցընել. 2. ընփ. սուսերամարտել (= fechten)։ — նբ. 3. — մէկը տափակ կողմով մէկուն հարուած տալ՝ զարնել. ը. մփ. ծաղկել, մորակել։

Fúder, չ. 23ա. — (Holz...) սայլ մը (փայտ...). 2. (ծորելեաց չափ, մոտ. գինեչափ.) ein — Wein մեծ տակառ մը գինի։

Fúderfaß, չ. մեծ տակառ։ —weise, մ. սայլով, տակառով։

fúd(e)rig, fü'd(e)rig, ած. 6. սայլ մը, մեծ տակառ մը։

Fuéro, ար. 38. կարգք, սովորութիւնք (Սպանիոյ)։

Fug, ար. 13. յարմարութիւն, պատշաճութիւն, կահաւորութիւն. հրաման, թոյլտուութիւն. դիւրացուցում. իրաւունք. mit — u. Recht արժան եւ իրաւ, իրաւամբք, կարգի յիրաւունս։

Fugáto, չ. 38. երժ. (երաժշտութեան մէջ) արագ նուագ։

Fúge, իգ. 35. կցուած. 2. ա. արս. խաղալիք, յօդուած, յօդելու տեղ. ագույց(?), կարած. փուզանձեւ փորուած (փայտի...), մասնէք. aus den —n bringen ա) յօդակոտոր՝ յօդաքակ ընել, խախտել. բ) ժխ. ընփ. զմէկը սասանիկ զայրացընել. aus den —n gehen, weichen խախտիլ, յօդաթափ ըլլալ. բ.

Digitized by Google

Ն—չ. (Նաւու մը) կարան. 3. փխն. անգղ. ոսկերաց յօդ, ոսկրայօդ. կցուած (քարանց). 4. (յօդելու՝ կցելու յարմար տեղ.) es war eine gute — da մխանալու՝ կցելու յարմար տեղ մըն էր. 5. երժ. արագ նուագ:

Füge|bank, իգ. —hobel, ար. արա. մեծ քերիչ, խարաբուղ, դադուր:

Fü'ge|bank, իգ. արա. յօդարան, (տախտակագործաց) յօդելու կաճղ, նարտիչան: —holz, չ. արա. կցելու փայտ: —wort, չ. փր. զօդ, շաղկապ:

fügen, նբ. 3ա. արա. (Bretter) an ea. — կամ zusammen — (տախտակները) իրարու յօդել՝ կցել՝ ագուցանել. 2. որմ. շաղախել, (պատին կցուածները) շաղախով զօդել՝ պնդել: — չ. 33բ. անյփ. կցում, շաղախում:

fü'gen, նբ. 3ա. (իրարու յարմար մասունքն քովէ քով) ամփոփել՝ ժողովել, մասունքն քովէ քով բերել, կազմել. an ea. — (իրարու) պատշաճել՝ յարմարցընել. արա. in ea. — ագուցանել, ծակերով իրարու անցընել՝ կցել. արա. մեքենային ժամանակ դնել. (Fehlendes) zu et. (hinzu) — (պակասածն) բանի մը վրայ յաւելուլ, յարել. 2. ըստ պատշաճի կարգաւորել՝ կարգի դնել, յարդարել. wie Gott es fügt Աստուծոյ կարգադրածին պէս, ըստ Աստուծոյ կամաց. 3. արա. ein Brett — տախտակ մը տաշել՝ յղկել՝ հարթ ընել: sich — էբ. sich an կամ zu et. — բանի մը կցիլ՝ պատշաճիլ. sich in ea. — մէջէ մէջ անցնիլ, (ժամանակ՝ անուանց) խառնիլ, որմ. իրար առնել. բ. ճխ. die Dinge werden sich so —, daß... իրերն այնպէս մը կարգի պիտի մտնեն որ... 2. ճխ. sich dem Ausspruche, den Befehlen J—s — մէկուն վճռոյն՝ հրամանացը հպատակիլ՝ պատշաճեցընել զանձն. sich in die Launen Jemandes — ուրիշին քմաց՝ հետեւիլ՝ ուրիշին հաճոյից համեմատ իւր զինքն յարմարցընել. sich — կարգի գալ. 3. ճխ. անդ. բ. es fügt sich nicht so leicht այնչափ դիւրաւ ի գլուխ չ'ելլեր. ա—. երժ. es fügt sich (= es begiebt sich, trifft sich) կը պատահի, դէպ լինի, կ'ըլլայ: — չ. 33բ. անյփ. տ. Fügung.

fügenhaft, ած. 6. երժ. խուսափական:

fugi(e)r|en, նբ. 3ա. երժ. խուսափօրէն երգ յարդարել՝ գրել:

fü'glich, ած. 6. ա—. մ. պատեհ(ութեամբ). պատշաճ(օրէն), յարմար(ապէս). իրաւամբ. ըստ արժանւոյն, ըստ ինքեան. ճխ. er hätte — schweigen können ըստ ինքեան՝ բուն կրցած էր լռել:

Fü'glichkeit, իգ. 31. յարմարութիւն, պատեհութիւն, պատշաճութիւն, դիպողութիւն:

fü'gsam, ած. 6. դիւրաբարոյ. համբոյր. հլուական, կրթական. խաղաղարար, հաշտող, հեզաբարոյ:

Fü'gsamkeit, իգ. 31. անյփ. դիւրաբարոյութիւն, քաղցրաբարոյութիւն, խաղաղարար՝ հեզաբարոյ բնութիւն:

Fü'gung, իգ. 31. յօդուած, յօդուածք, յօդ. կազմութիւն. արա. կցուած, ժամեւորում. (ժամանակաց) ընդխառնում. 2. փր. — der Worte բառից շար՝ կապակցութիւն. 3. — in den Willen J—s մէկուն կամաց հպատակիլը, համակամութիւն. 4. կարգաւորութիւն, պատուէր. 5. խաղաղէք, յօդուածք:

Fü'hl|faden, ար. բն. (միջատաց) հպելիք: —horn, չ. բն. բեղկուկ: —kraft, իգ. զգացողութիւն, զգալու կարողութիւն: —los, ած. = gefühllos. —losigkeit, իգ. = Gefühllosigkeit. —sinn, ար. = Tastsinn. —spitze, իգ. բն. բեղկուկ, շօշափուկ (միջատաց շօշափելու գործարան):

fü'hlbar, ած. 6. զգալի, շօշափելի. բ. ազդու, ազդական, ազդեցիկ. —er Verlust զգալի կորուստ. J—m et. — machen (մէկուն բան մը) զգալի ընել:

Fü'hlbarkeit, իգ. 31. անյփ. շօշափելիութիւն, զգալիութիւն, ազդականութիւն:

fü'hl|en, նբ. 3ա. զգալ. e—n (physischen) Schmerz — ընական ցաւ մը զգալ. Freude, Schmerz — ուրախութիւն՝ ցաւ զգալ, ուրախանալ, ցաւիլ.

Digitized by Google

2. (շօշափելով քննել) շօշափել, զննել ձեռամբ, (առէպ շօշափել) ձեռնատել. Յ—m (նաեւ չբ. Յ—m an) den Puls — մէկուն երակը՝ զարկը զննել. ընդ. նաեւ էէ. մէկուն ը-ստեր հասկնալու ջանալ: sich — էէ. sich behaglich (glücklich) — ինք զինքն հանգիստ՝ ի դիւրութեան (երջանիկ) զգալ. 2. sich wohin — խարխափելով երթալ. der Blinde fühlt sich nach dem Bette կոյրն խարխափելով՝ շօշափելով անկողինը կը փնտռէ. 3. Das fühlt sich (առոյ) կը զգացուի: — չբ. ի. jedes Thier fühlt ամէն անասուն կը զգայ. առծ. wer nicht hören will, muß — որ ընդ ունկն ոչ լսէ, ընդ մի-ջուստ ասոն լսել նմա. լուիցէ թի-կամբք, որ ոչ լսէ ականջօք. 2. Յ—m an den Puls — տ. նբ. 2.; Յ—m auf den Zahn — մէկը քննել զննել, մէկուն կարծիքն... որոնել հե-տազօտել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 21. զգացում, զգացողութիւն, շօշափում, շօշափանք, խարխա-փում. 2. փոյծ —ung, էփ. չէն. խօսա-ռա խօսա կալ (զօրաց). — nehmen յենուլ թիկամբ, կռնակ առնել:

Fü'hler, ար. 22ա. —in, էփ. 22. զգացող, զգայուն, շօշափող. 2. իւ. = Fühlspitze; 3. էէ. ընփ. փորձ, նախափորձ:

fü'hlerartig, ած. բողկուկաձեւ:

fuhr, անց. fahrenէ:

Führ|frohne, էփ. առանց վարձուց սայլիւ կրելը, տարապարհակ սայ-լորդութիւն: —geld, չ. = Fuhr-lohn. —herr, ար. բեռնարկր, սայ-լով... բեռ առնող՝ կրող: —lohn, ար. սայլակի՝ բեռնակրութեան վարձք: —park, ար. չէն. թնդանօ-թարան, (վառօդոյ՝ համբարք...) մթերանոց: —weg, ար. կառուղի, ճամբայ կառափարուն: —werk, չ. ըհ. կառք (փոխադրութեան), (երկանիւ) սայլակ. բ. (չորեքանիւ) սայլ. 2. սայլորդութիւն: —wesen, չ. կառք, կառքի վերաբերեալ ի-րեր. բ. չէն. (զօր) թնդանօթա-կիր, կառհակիր:

Führe, էփ. 22. սայլիւ կրելը. 2. մէկ անգամուան բեռնարարձու-թիւն, սայլ մի բեռ, սայլաբեռն մի. 3. et. mit der —, per — bekommen բեռնակառօք առնուլ՝ ստանալ. 4. կառք:

fü'hre, նէր. führenէ: — բ. —որոշ. անց. fahrenէ:

fü'hren, նբ. 3ա. (որոշ ուղղու-թեամբ) վարել, (որոշ նպատակի մը) տանիլ, տանիլ, առաջնորդել. 2. Յ. irre — մէկուն սխալ առաջնոր-դել, մէկն ըստ արտաքոյ հանել. էէ. զմէկն մոլորութեան մէջ ձգել, մոլորեցընել. Յ. (wieder) auf den rechten Weg — զմէկն (վերստին) ուղիղ ճամբան բերել. Յ. hinter's Licht — խաղ ընել, խաբել (խաղ ընելու համար). կր. führe uns nicht in Ver-suchung! մի տանիր զմեզ ի փորձու-թիւն. Յ—m et. vor die Augen — մէ-կուն բան մ'աչաց առջեւ բե-րել՝ նկարագրել՝ պատմել. Յ—m et. zu Gemüthe — վերստին մէկուն (բան մը) մտաց առջեւ բերել տալ. es würde mich zu weit —, wenn... (այս նիւթէն) շատ հեռացած կ'ըլլայի, եթէ..., շատին անցուցած կ'ըլլայի, եթէ... 3. վրան կրել, մէկտեղ տանիլ. sein Handwerkzeug bei sich — գործիքներըր վրան կրել. բ. die Bienen — e—n Stachel մեղուք խայթոց մ'ունին. 4. e—n Namen, e—n Titel — անուն մը՝ տիտղոս մ'ունենալ. էէ. et. im Schilde — խորհուրդ՝ դի-տում ունենալ. was führt er im Schilde? ինչ կը մտածէ, ինչ է միտքն. 5. վճ. eine Waare — (ծախու) վաճառք ունենալ. diesen Artikel — wir nicht այս ապրանքս չենք ծա-խեր՝ չունինք. 6. (վաճառք) տա-նիլ, փոխադրել, անցընել. aus Spa-nien wird Wolle nach England geführt Սպա-նիայէն Անգղիա բուրդ կը տա-րուի. 7. (բան մ'ըստ պատշաճի վարել՝ գործածել.) die Feder gut — գրիչը լաւ բանել՝ ընդ. տանիլ. էէ. er führt e—e scharfe Feder սլաքեալ՝ կծող գրիչ մ'ունի, գրիչը խիստ է. 8. (չլմընցած բան մը յառաջ տանել) շարունակել. et. weiter կամ fort — յառաջ վարել. s—n Stoß ge-schickt u. sicher — հարուածն աղէկ հանդիպեցընել՝ յարմար իջեցընել (ի սրախաղութեան). e—n Damm — թումբ մը կանգնել. Mauern um e—e Stadt — ածել պարիսպ զքաղաքաւ.

Digitized by Google

die Mauern höher — պարիսպները բարձրացընել. 9. (վարելով բան մ'ի կարգի պահել.) ein Amt — պաշտօն մը վարել. die Aufsicht über et. — բանի մը վերատեսուչ ըլլալ. e–n Beweis — ցուցում՝ փաստ բերել, ապացուցանել, ցուցընել. ein Gespräch (mit J–m) — մէկուն հետ խօսակցիլ. Klage über J., et. — մէկուն՝ բանի մը վրայ ամբաստանութիւն ընել՝ գանգատիլ. das Kommando — հրամանատարութիւն վարել. die Korrespondenz — թղթակցութիւնն ընել՝ հոգալ. Krieg — mit J–m պատերազմ անել ընդ ումեք. ein Protokoll — արձանագիր՝ տեղեկագիր մը յօրինել. e–n Prozeß gegen J. — ա) մէկուն դէմ դատ վարել. բ) (փաստաբաններու համար) ջատագով՝ պաշտպան ըլլալ. die Regierung, das Regiment, փխ. das Ruder — վարչութեան սանձն ձեռքն ունենալ, վարչութիւն ընել, կառավարել. s–e Sache selbst — ա) ինք զինք պաշտպանել. բ) ը. մփ. գործքերն անձամբ հոգալ. das Wort — ճառարկանել, խօսել. das große Wort (im Hause) — (տան մէջ) ճոխանալով՝ մեծամտելով խօսիլ, (տան մէջ) հրամանատար ըլլալ. 10. der Wind führte den Staub uns in die Augen... հովը փոշին մեր աչաց մէջ... կը մղէր. 11. բովանդակել, մէջը ունենալ. der Fluß führt Krebse... գետը խեցգետիններ ունի:

Fü'hrer, ար. 33ա. —**in**, էգ. 33. առաջնորդ. սանող. բ. մն. (կուրաց) առաջնորդ. կառաուղիղ, նաւուղիղ. առաջնորդ (ճանապարհորդաց). (իրրեւ գրքի տիտղոս) ճանապարհացոյց. 2. — eines jungen Menschen վարժիչ՝ դաստիարակ երիտասարդի. Ն–ն. նաւապետ:

fü'hrer|los, ած. անառաջնորդ: —**sein**, չ. փ. Führerschaft. —**wesen**, չ. առաջնորդք:

Fü'hrerschaft, էգ. 31. գլխաւորութիւն, հրամանատարութիւն, առաջնորդութիւն. 2. գլուխք, հրամանատարք, առաջնորդք:

Fuhrmann, ար. 7. (յգ. Fuhrleute) բեռնակիր. (վաճառականութեան) սայլորդ. 2. սայլորդութեան բըռնադատեալ՝ տարապարհակ գեղացի, սայլապարհակ գեղջուկ:

Fü'hrung, էգ. 31. (կուրի) առաջնորդութիւն. ար–. — der Lokomotive վայրաշարժ մեքենայ վարելը. — der Bücher տումարակալութիւն. — einer Haushaltung տան գործակալութիւն՝ վարչութիւն. — eines Amtes պաշտօնի մը մատակարարութիւն. էգ. — eines Prozesses դատավարութիւն. 2. ար–. վարիչ (մեքենայի մասի մը շարժման որոշ ուղղութիւն տուող կազմած):

Fü'll|apparat, ար. ըհ. լեցընելու գործի. բ. ար–. շոգեոյ կաթսային նիւթ մատակարարող կազմածք: —**eimer**, ար. ջրահան դոյլ: —**erde**, էգ. ար–. (խառոչն լեցընելու համար բերուած) հող, փլածք: —**faß**, չ. = **Fülleimer**. —**haar**, չ. ար–. (թամբագործութեան) թամբաստեւ: —**horn**, չ. բնմ. ամալթեղջիւր, առատութիւն: —**kanne**, էգ. ջրահան կուժ: —**keil**, ար. ար–. ագատուուկ: —**kelle**, էգ. շերեփ: —**ofen**, ար. ար–. (վերէն լեցուող) հրաբան՝ վառարան: —**steine**, ար. յգ. ար–. խիճեր, պատերու անջրպետները լեցընելու քարեր: —**vorrichtung**, էգ. ար–. (վառարան լեցընելու գործի) լցոց: —**werk**, չ. ար–. լցում. բ. = **Lückenbüßer**. —**wort**, չ. —**wörtchen**, չ. փք. յաւելադիր՝ թարմատար բառ (= **Flickwort**):

Fü'lle, էգ. 35. առատութիւն. փխ. լիութիւն. es liegt eine — tiefer Gedanken in diesem Schriftsteller այս հեղինակին շատ խորին մտածութիւններ ունի. 2. բանի մը մէջ լեցուած իրն, լիութիւն, լրումն. փխ. ich wünsche es Ihnen aus der — meines Herzens բոլոր սրտանց կը մաղթեմ զայս Ձեզ. aus der — seines Herzens (sprechen) ի խորոց սրտի՝ սրտի լիութենէ (խօսիլ). փխ. die Hülle und — (բոլոր պահանջուածներն ամենայն առատութեամբ) արտաքոյ կարգի առատութիւն. առծ. was man in der Jugend wünscht, hat man im Alter die — ինչ որ այսօր ցանկալ է՝ վաղը յորդ առատութեամբ կը գտնուի. երիտասարդութեան բաղձացածը՝

ծերութիւնն լնալիքն ունի. 3. լի ըլլալը, լիութիւն. (Körper.)— գիրութիւն. — der Stimme, des Tones ձայնի ամբողջութիւն՝ առատութիւն՝ լեցունութիւն:

Fül'len, չ. 22բ. անչ. մտրուկ, յաւանակ, քուռակ. ձիուքուռակ. (ուղտու) կոզակ. er geberdet sich wie ein losgelassenes — սանձարձակուած՝ փախած մտրուկ մըն է: — չբ. ի. 2ա. — **fohlen**; ձագ՝ քուռակ բերել:

fül'len, նբ. 3ա. եւ sich — ներ. լեցընել, լնուլ. sich — լեցուիլ. 2. sich selbst —de Feder անապատ գրիչ. i—n Weinkeller — մառանը (գինւով) լնուլ. 3. խհ. eine Kalbsbrust, e—n Kohlkopf — Հորթի կուրծքը՝ կաղամբ համեմանոց՝ մսի յօշուածով լեցընել. ներ. sich den Magen — խծկել, խճողել, ստամոքսը լնուլ. das Theater war ganz gefüllt թատրոնն ամբոխուն լի էր. das Wasser aus der Tonne — տակառէ ջուր հանել՝ քաշել. Wein auf (կամ in) Flaschen — շիշերու մէջ գինի լեցընել. in Fässer — տակառել, տակառներու մէջ լնուլ. die Tonne leer (voll) — տակառները պարպել (լնուլ): — չբ. ի. փ. **Füllen**, չբ.: — չ. 22բ. անչ. — **Füllung**, էգ.:

Fül'lsel, չ. 22ա. խհ. լեցք (հաւուց փորը՝ կարկանդակի... մէջ լեցընելու յօշեալ եւ համեմեալ միս). 2. — Lückenbüßer.

Fül'lung, էգ. 31. լրումն, լիր, լեցընելը. որբ. խծծումն, խծծով լնուլը. խհ. լեցք, յօշուածոյ մսով հաւ լեցընելը. բ. տակառի մէջ լեցընելը, տակառումն. 2. խհ. = **Füllsel**, 1.; շին. լեցք, լցումն (հրացանի). 3. որբ. մութակ, (կարասի... տախտը դրուած) տախտ՝ ներցուկ. (դրան՝ որմնադրուագի՝ պղնձակի...) տապակ (տապարաձեւ զարդ):

Fül'lungs|holz, չ. որբ. լրափայտ, ներդիրքերն՝ անջրպետութիւնը լեցընելու փայտ: —**planken**, էգ. յգ. ն—ի. (նաւու) թնդանօթի ծակերուն կափարիչ: [բուսի թթու:

Fumarsäure, էգ. 35. քմ. ծխա-

Fümmel|bein, չ. 20. —**holz**, չ. 7. —**knochen**, որ. 22բ. որբ. կօշկաց փայլեցուցիչ խողովակ:

fund, հնց. եւ բռն. անկ. findest:

Fund, որ. 20. եւ 13. գտնելու գործողութիւն, գիւտ. յանկարծադէպ գտնելը. գտնուած իր. 2. գիւտ, հնարողութիւն:

Fund|gebühr, էգ. —**geld**, չ. = **Findegeld**. —**grube**, էգ. որբ. բզ. գտնուած մետաղահանք՝ բով. բ. ներ. աղբիւր, բոյն, բով. er ist eine wahre — von Anekdoten ասի մանրավէպներու բոյն մըն է: —**ort**, որ. = **Findeort**.

Fundament, չ. 20. որբ. ճրտ. հիմն. ներ. արմատ, հիմն, խարիսխ. ներ. et. aus dem —e verstehen բան մը հիմնովին՝ արմատապէս գիտնալ:

fundamental, ած. 6. հիմնական:

Fundamental|artikel, որ. (հաւատոյ) գլխաւոր մասունք: —**satz**, որ. հիմնական՝ գլխաւոր նախադասութիւն:

fundamenti(e)r|en, նբ. 3ա. ճրտ. հիմ դնել, հիմնարկել: — չ. 22բ. անչ. —**ung**, էգ. 31. հիմնարկութիւն, հիմ դնելը:

Fundation, էգ. 31. հիմնարկութիւն, հիմնադրութիւն:

fün'de, հնց. եւ բռն. անկ. findest:

fundi(e)r|en, նբ. 3ա. հիմնել, հիմնարկել, կառուցանել, հաստատել. fundirte Schuld ապահովեալ պարտք (Տէրութեան): — չ. 22բ. անչ. —**ung**, էգ. 31. հիմնարկութիւն, հաստատութիւն:

fünf, յանակ ած. **fün'fe**, բց. բա. հինգ. — und zwanzig քսանուհինգ. im Jahre — (աշխարհիս) հինգերորդ տարւոյն մէջ. 2. — Vierteljahre տասնուհինգ ամիս. es ist halb —(e) (ժամը) չորս ու կէսն է. es geht auf — չորսն անցած է. ներ. er kann nicht — zählen բան մը չի գիտեր, այր որ տեսնէ՝ բանը մարդակ կը կարծէ. — (eine) gerade (Zahl) sein lassen շատ մտադրութիւն չընել, յանցանքներն անտես դնել: — էգ. 31. —**e**, էգ. 35. հինգը:

Fü'nf|achteltakt կամ **Fünf|áchteltakt**, որ. երժ. հինգ կորճ՝ կորճաչափ: —**altig**, ած. հինգ արտաբուածով, հինգհատուածեայ: —**armig**, ած. հինգթեւեան, հինգ բազկով: —**blatt**, չ. բյ. = **Fünf**-

Digitized by Google

fingerkraut; բ. Հնգաքարտ (անուան մը բարտխսախալ)։ —blättrig, ած. գլ. Հինգաթերթևեան։ —doppelt, ած. ձգր. = fünffach. —eck, չ. սռռ. Հնգանկիւն։ —eckig, ած. Հնգանկիւնի։ —fach, ած. —fache(s), չ. Հընգեկին, Հինգպատիկ։ —fächerig, ած. եւ գլ. Հինգխորշեան։ —fingerig, ած. Հինգմատնեան (նաեւ գլ.)։ —։ —fingerkraut, չ. գլ. դեղնասարած մատնուն (Potentilla reptans) = Fingerkraut. —fü'ßig, ած. գշչ. Հնգատնեայ, Հնգաչափ։ —herr, ար. հ. դպ. Հնգապետ։ —hundert(st)el, չ. Հինգհարիւրորդեան (մասն)։ —hundertste(r), ած. բյ. բռ. Հինգհարիւրորդ։ —jährig, ած. Հնգամեայ. —e Dauer Հնգամեակ։ —mal, մ. Հինգ անգամ։ —männig, ած. գլ. Հինգ փոշեայ անօթ ունեցող (ուունկ)։ —monatlich, ած. Հնգամսեայ. բ. Հընգամսեան, ամէն Հինգ ամիս (մէյ մը պտտահող)։ —prozentig, ած. Հարիւրին Հնգով, Հինգ առ Հարիւր։ —reihig, ած. Հինգկարգեան։ —ruderig, ած. Հինգկարգեան թիակող (նաւ), Հինգդեկեան։ —saitig, ած. երժ. Հնգալար, Հնգալար։ —seitig, ած. Հնգակողմանի։ —sprachig, ած. Հինգլեզուեան։ —stimmig, ած. երժ. Հինգձայնեայ, Հինգ ձայնով (նուագ)։ —sylbig, ած. Հնգավանկ։ —tägig, ած. Հնգօրեայ։ —theilig, ած. Հնգամասնեայ. գլ. Հնգաբաժին։ —weibig, ած. գլ. Հինգ կնիք ունեցող (ուունկ)։ —winkelig, ած. Հնգանկիւնի։ —zeilig, ած. Հինգտողեան. բ. = fünfreihig.

fü'nfe, մ. գ. fünf.

Fü'nfer, ար. ռռ. = Fünf, էգ. 2. Հինգ թուանշանը. 3. Հնգանգամեայ խորհուրդ՝ ատեան. 4. Հնգամեայ գինի. բ. ընդՀանրապէս ամէն 5 թիւն ունեցող առարկայի կամ անձի ան կը գործածուի։ [Հինգատեակ։

fü'nferlei, ած. անփ. Հնգազգի.

fü'nfte, գռ. բռ. Հինգերորդ. —e Kapitel գլուխ Հինգերորդ. Philipp der —e (V.) Փիլիպպոս Հինգերորդ (Ե.). (իբր ամսոյ թուականութիւն) der — (am —n) (5.) März Մարտի Հինգին, (5) Մարտի։

fü'nftehalb, ած. անփ. չորսուկէս. dieses Kind ist — Jahr alt այս տղան չորսուկէս տարուան է։

Fü'nftel չ. ռռ. Հինգերորդական, մէկ Հինգերորդ մասն։

fü'nftens, մ. Հինգերորդ (անգամ)։

fünfzehn, fü'nfzehn, բյ. բռ. տասնուՀինգ, Հնգետասան։ — էգ. 31. Հնգետասանը, տասնուՀինգը։

Fünfzehn|eck, չ. երկ. Հնգետասանանկիւն։ —jährig, ած. Հնգետասանամեայ. բ. Հնգետասանամեան, տասնուՀինգ տարի մէյ մը (Հանդիպող)։

Fünfzehner, ար. ռռ. 1. տասնուՀինգնոց, տասնուՀինգ դարանթանոց. 2. Հնգետասանանից ժողովոյ անդամ. 3. Հնգետասանամեայ գինի. Հնգետասաներորդ փաշտի զինուոր։

fünfzehnerlei, ած. անփ. տասնուՀինգ տեսակ, Հնգետասանազգի։

fünfzehnte, գռ. բռ. Հնգետասաներորդ. 2. Ludwig der — (XV.) Լուդովիկոս Հնգետասաներորդ (ԺԵ.). իբրեւ թուականութիւն der (den, am —(n) (15.) Mai Մայիսի տասնուՀինգին (15.)։

fünfzehntel, չ. ռռ. Հնգետասաներորդական, Հնգետասաներորդ մասն։

fünfzig, fü'nfzig, բյ. բռ. յիսուն. er ist hoch in den —(en) կամ ձգր. —ern յիսունին՝ յիսնամեանն անցած է, ընդ. յիսունիցն անցած է։ — էգ. 31. յիսուն(ը)։

fünfzigjährig, ած. յիսնամեայ. J—e —es Jubiläum feiern մէկուն յիսնամեակը տօնել՝ յոբելեանը կատարել։

Fünfziger, ար. ռռ. —in, էգ. ռռ. յիսունենոց, յիսնամեան. 2. յիսնամեայ գինի. յիսներորդ փաշտի զինուոր. 3. —Ausschuß յիսնից մասնաժողով. 4. գ. Fünfzig, էգ.։ — ած. 6. die — Jahre յիսունի եւ վաթսունի մէջ եղած տարիները. բ. յիսնամեայ Հասակ (յիսունի եւ վաթսունի մէջ անցերը)։

fünfzigerlei, ած. անփ. յիսնատեսակ։

fünfzigste, գռ. բռ. յիսներորդ։

Digitized by Google

Fünfzigstel, չ. ss—. յիսներորդա-կանն, յիսներորդ (մասն...)։

fünfzigstens, մ. յիսներորդ (ան-գամ), յիսնիցս։

fungi(e)ren, նբ. s—. վարել, (= **verwalten**) պաշտօն կատարել. als Richter fungierte Herr von... դատաւորն էր կամ դատաւորութիւնը կը վարէր Ր. Ա.։

Fungin, չ. so. անյփ. բուս. մմ. բնաստունկ։

Fungit, ար. so. կամ ss. բուս. բն. սնկաքար, սնկաքարուստ։

Fü'nkchen, Fü'nklein, չ. ssß. անյփ. նուղ. **Funke**. կայծիկ, մանր կայծ. փխ. er hat kein — Verstand, gesunde Vernunft եւ ոչ առկայծիկ մը խելք՝ առողջ միտք ունի։

Fúnke, ար. s4. **Fúnken**, ար. ssß. կայծ. 2. թռչող կայծակն. elektrischer —n ելեկտրական կայծ. փխ. եւ ընդ. reiten, daß Kies und —n stieben սաստիկ տագնապաւ՝ արագու-թեամբ ձիավարել. er hat keinen —n Ehrgefühl պատուոյ զգացման եւ ոչ իսկ շողորթ ունի. es ist kein — Hoffnung mehr ակնկալութիւն յոյս չկայ, յուսոյ եւ ոչ փոքրիկ նշոյլ կայ։

fúnkeln, չբ. s—. h. կայծ արձա-կել, կայծակնաճաճանչել, շողալ. ըս. մփ. ճառագայթել, նշոյլ ար-ձակել, փայլատակել (նաեւ փխ.). (աստեղաց) փողփողել։

fúnkel(nagel)neu, ած. s. ընդ. բո-լորովին նոր, ամենեւին նոր, ամ. նորանոր։

Fünken, ար. ssß. տ. **Funke**.

fúnkenähnlich, ած. կայծակա-նման, շողշողուն։ —**fänger**, ար. ար—. (կրակի առջեւը պահպանակ) կայծարգել. (վայրաշարժ մեքե-նայի) կայծակնակալ (գործի)։ —**messer**, ար. բնգ. կայծաչափ։ —**sehen**, չ. ախտ. կայծատեսութիւն։ —**sprühen**, չ. կայծարձակութիւն։ —**sprühend**, ած. կայծակնացայտ։

Funktión, յաճախ **Funkzión**, էգ. 81. պաշտօն, գործ։

Funktionä'r, ար. 38. պաշտօնեայ (= **Beamter**)։

funktioni(e)ren, չբ. h. s—. պաշտ-օնը կատարել՝ վարել, գործել։

Fünze, էգ. 35. (նաեւ **Fünzel** էգ. 85.) շլապտեր, յոռի լապտեր. 2. փխ. պառաւ տգեղ կին։

Fünzel, էգ. 85. տ. **Funze**, էգ.։

für, նխ. հյց. ՚ամբն—. համար, փոխ. 2. die Bezahlung — meine Arbeit, Belohnung — meine Dienste աշխատու-թեանս՝ ծառայութեանս վարձքը. — diesen Preis այս գնով. Bücher — die Jugend տղոց համար՝ ի պէտս տղայոց գրքեր. die Sache hat viel — sich իրը շատ հաւանական է. das ist kein Betragen — e—n gesitteten Menschen այս կարգաւորեալ մարդու վար-մունք չէ. für's Erste, Zweite նախ, երկրորդ. sie zogen Mann — Mann vorüber մի առ մի անցան գացին. Mann — Mann այր առ այր, ամէնքն. Alles Stück — Stück besehen ամենայն ինչ մանրա-մասն քննել. Tag — Tag օրէ օր. 3. շատ մը բայերէ եւ ած.ոց հետ. չ. օ. — 3. bürgen մէկուն երաշխաւորել, մէկուն երաշխաւորն ըլլալ. J—m — et. danken մէկուն բանի մը համար շնորհակալ ըլլալ. երբեմն փրցնելու "առ" ով հոլովական կը համապա-տասխանէ. ich halte ihn — e—n Ehrenmann զինքը պատուաւոր մարդ մը կը համարիմ. ich halte ihn — e—n guten Mann առ լաւ որ ունիմ զնա, զին-քը բարի մարդ մը կը համարիմ. 4. մէկուսի, բաժանեալ, զատ. — sich sein (leben, bleiben) առանձնանալ, մէկուսի ըլլալ. բ. (nur) — sich leben միայն ինք զինքն հոգալ՝ մտածել. Dies spricht der Schauspieler — sich զայս (մասն) դերասանն ինքն իրեն կ'ըսէ. an und — sich (betrachtet), ist die Sache nicht tadelnswerth բառ ինքեան (նկա-տեալ) իրը պարսաւելի չէ. 5. հնց. եւ Ս. Գրոց ձգ, նաեւ բնօ. = vor; — Schrecken bleich վախէն գու-նատած՝ դէմքը նետած. 6. **was für ein**, յփ. **was für** ինչ, ինչպիսի... was — ein Mann ist das? (ա—. ...) was ist das — ein Mann! այս ի՞նչ մարդ է, ինչպիսի՜ մարդ մըն է. was — Äpfel sind das? ասոնք ի՞նչ խնձորներ են. was — elende Entschuldigungen! ինչ-պիսի՜ խեղճ՝ թշուառ բարուբը՝ ջա-տագովութիւնք. **was** er **immer** (կամ **auch**) **für** Absichten haben mag ինչ դի-տաւորութիւն իսկ ունենայ։ — մ. **für und für** անդադար, շարու-

Digitized by Google

նակ։ Für, չ. անփ. das — u. Wider ի կողմն և հակառականն։

fü'r‖baß, մ. հնց. և ըստ Ս. Գրոց. յառաջ, ի յառաջ անդր. — ziehen ճանապարհ շարունակել։ —bitte, էգ. բարեխօսութիւն, միջնորդութիւն. bei J—m — einlegen կամ thun մէկուն բարեխօսել. ք. աղօթք, յանձնարարութիւն։ —bitter(in, էգ.), ար. բարեխօս։ —erst, մ. ի սկզբան, նախ. ք. նախ և առաջ, նախ քան զամենայն։ —lieb, մ. mit et. — nehmen բանով մը շատանալ՝ գոհ ըլլալ. man muß — nehmen mit Dem, was man hat ունեցածովդ գոհ ըլլալու է։ —sorge, էգ. հոգք, հոգատարածութիւն, հոգածութիւն։ —sorgend, ած. հոգած, խնամած, հայթհայթող։ —sprache, էգ. բարեխօսութիւն։ —sprech, ար. հմ. փաստաբան (= Sachwalter)։ —sprecher(in, էգ.), ար. = Fürbitter(in); յանձնարար. պաշտպան, ջատագով։ —wahr, մ. ճշմարտիւ, ստուգիւ. ք. = freilich, 2.։ —witz, ար. ցնց. = Vorwitz. —wort, չ. միջնորդութեան խօսք. ք. փր. դերանուն։ —wörtlich, ած. փր. դերանունական։

Furáge... տ. Furrage...

Fúrche, էգ. 85. ակօս. փխ. հետք, նշմարանք. անդր. խորշ, խորշոմ. 2. որս. մատնէք, ակօսաձև փորուած (աղղան ծակին՝ միրաբուժական գործեաց և որոյ երկու կողմն...). (փայտի...) ակօս, խոռոչ։

fúrch‖en, նբ. 3ա. ակօսել, ակօս բանալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ակօս, խորշ. ակօսաձև փորուած։

fúrchen‖artig, ած. —förmig, ած. ակօսաձև, ակօսանկերպ։ —pflug, ար. որս. երկ. räderloser — անանիւ արօր։ —rain, ար. —rücken ար. երկ. ակօսամէջ։ —schrift, էգ. ակօսաձև գրչութիւն, արջառադարձ։ —weise, մ. ակօսաձևով։

fúrchig, ած. 6. ակօսացեալ, ակօսաբեկ. խոռոչացեալ։

Fúrcht, էգ. 31. անյփ. երկիւղ, կասկած, խէթ (մերձակայ վտանգի). զանգիտանք. անձկութիւն. — vor Strafe, vor dem Tode երկիւղ պատժոյ՝ մահուան. aus — vor... առ երկիւղի, առ ահի... J. in — erhalten երկիւղիւ զմէկը սանձահարել՝ ի շահու ունել. J. in — setzen ահ արկանել ի վերայ ուրուք. vor — erblassen վախէն դեղնիլ. առձ. — macht Beine երկիւղը թև կը բուսցնէ։

Fúrcht‖bild, չ. ցնորք, խուճապանք, (վախէն երևակայեալ) մտացածին պատկեր։ —frei, ած. անվեհեր, աներկիւղ։ —hase, ար. երկչոտ, վատասիրտ։ —los, ած. աներկիւղ, անվեհեր։ —losigkeit, էգ. անվեհերութիւն, աներկիւղութիւն։

fúrchtbar, ած. 6. ահաւոր, սոսկալի, զարհուրելի. 2. ռմկ. վտանգաւոր, ծանր. 3. մ. ահագին, սոսկալի կերպով, զարհուրելի եղանակաւ։

Fúrchtbarkeit, էգ. 31. ահագնութիւն, զարհուրելիութիւն. յոգ. ռմկ. վտանգաւորութիւն, ծանրութիւն։

fü'rchten, նբ. չբ. h. և sich — ներգ. 3բ. երկնչիլ, (ապառնացող վտանգէ) զարհուրիլ, սոսկալ. (հաւանական վտանգէ) խիթալ, վախնալ. դողալ, ահաբեկիլ, զանգիտել յոյժ (վերահաս անհրաժեշտ բանէ մը). J., et. —, sich vor J—m, vor et. — մէկէ մը՝ բանէ մը վախնալ. für J. — մէկուն համար վախի մէջ ըլլալ. ich fürchte zu fallen կամ daß ich falle երկնչիմ՝ գուցէ թէ անկանիցիմ. er fürchtet sich vor Allem ամէն բանէ կը վախնայ. davor — wir uns (noch lange) nicht! ասկէ չենք վախնար. ich fürchte mich gar nicht vor ihm իրմէ բնաւ չեմ վախնար։ — չ. 22բ. անյփ. = Furcht.

fü'rchterlich, ած. 6. = furchtbar, 1. և 2.; սոսկալի, ահագին, ահեղ, քստմնելի, ահաբեկիչ. զարհուրելի, քաղցնելի. արհաւրեցուցիչ, սրտաբեկիչ. փխ. sie ist — häßlich սաստիկ՝ արտաքոյ կարգի տգեղ է. — saufen սաստկապէս խմել։

fúrchtsam, ած. 6. երկչոտ, վախկոտ. կասկածոտ, խիթոտ. անսիրտ, վեհերոտ, վատասիրտ։

Fúrchtsamkeit, էգ. 31. անյփ. երկչոտութիւն, վախկոտութիւն. կասկածոտութիւն, վեհերոտու-

Digitized by Google

թիւն. անտարբերութիւն, վատասրտութիւն։

fü'rder, յնչտ. ած. 6. ohne alle —e (— —. կրծ. weitere) Rücksicht առանց ուրիշ չըմահայեցութեանց՝ նկատմանց։ — (ամփոփ. մկ հնց.) մկ. յառաջ, դէպ ի յառաջ. 2. յայսմ հետէ, ասկէ վերջը, (յորէ...) եւ անդր։

fürderhin եւ fü'rderhin, կրկնկ հնց. = fürder, մկ.։

Fúrie, իգ. 35. դշխ Կատաղի, Ընդդղմոյք, Պշխապարի. 2. փխ. կատաղի, մոլեգին, ժանտաբարոյ (ման. կին). 3. կատաղութիւն, մոլեգնութիւն։

fúrienartig, ած. կատաղի, կատաղական, մոլեգին։

Furier (ֆուրիէր), ար. 20. (յառաջագոյն) արքունեաց պատրաստիչ ծառայ, պարէտուր. 2. զին. (Հետեւակաց՝ Հեծելազօրաց) վաշտապան. (զօրաց) արկղակալ, քառակալ։

Furier‖dienst, ար. չյհ. վաշտապանութիւն, զինուորաց (դիրքերն) ընտրելու տեղ կամ կայան գտնելու պաշտօն։ —schütz, ար. պաշտօնական ծառայ։

Fúrke(l), իգ. 35. երկժանի։

fü'rnehm, ած. 6. կրկնկ հնց. = vornehm.

Furnier... տ. Fournier...

Furóre, չ. անփփ. — machen (ման. թտ.) անծանօթ համբաւ ունիլ. ը. մտ. ծափահարութիւն՝ կայթիք ընդունիլ։

Fu'r)rage (...աժ), իգ. 35. (բանակի երիվարաց) ուլակ, խար, գարլարիք, ճարակ։

fur(r)agi(e)ren (...ժի...), չբ. ի. եւ նբ. 3—. (բանակի ձիոց համար) խոտ հնձել, խար համբարել։ — չ. 22բ. անյտ. —ung, իգ. 31. խոտի համբարում։

Fürst, ար. 31. —in, իգ. 32. իշխան. իշխանուհի, իշխանակին. 2. (ըստ Ս. Գրոց) der — dieser Welt իշխան աշխարհիս այսորիկ, սատանայ։

Fü'rstbischof, ար. իշխան՝ իշխանապետ եպիսկոպոս։

fü'rsten, նբ. 3բ. e—n Grafen... — կոմս... մ'իշխանացընել՝ իշխան ընել, կոմսի մ'իշխանական պատիւ տալ. eine Grafschaft — կոմսութիւն մը... իշխանութեան բարձրացընել. gefürsteter Abt թագաւորի աբբայ։

Fü'rsten‖birn(e), իգ. արքայատանձ։ —geschlecht, չ. իշխանական ցեղ՝ տոհմ. թագաւորական ընտանիք՝ տուն։ —glanz, ար. իշխանական շուք՝ փառաւորութիւն։ —haus, չ. իշխանական ապարանք. 2. = Fürstengeschlecht; փ. իշխանի ընտանիք։ —krone, իգ. իշխանական թագ. փխ. ապարանք։ —mäßig, ած. իշխանավայել. մկ. իշխանօրէն, իշխանաբար։ —sitz, ար. իշխանանիստ տեղի։ —stand, ար. իշխանական պատիւ՝ վիճակ, իշխանութիւն. in den — erheben = fürsten. —stuhl, ար. գահ։ —tag, ար. ատենաժողով, իշխանաժողով։ —würde, իգ. իշխանութիւն, իշխանական պատիւ։

Fü'rstenschaft, իգ. 31. = Fürstenstand, Fürstenwürde.

Fü'rstenthum, չ. 7. իշխանութիւն։

fü'rstlich, ած. 6. իշխանական. — leben իշխանօրէն կեալ. Seine —e Durchlaucht իւր իշխանական Գերճապայծառութիւնն կամ Գերճափայլ՝ Գերճապայծառ իշխան։

Fü'rstlichkeit, իգ. 31. իշխանականութիւն, ինչ որ իշխանի վայել է. die — s—s Auftretens իր իշխանական կեցուածքը՝ վարմունքը. 2. = Fürstliche Durchlaucht (տ. fürstlich); 3. —en, յգ. իշխանազունք, իշխանք։

Furth, իգ. 31. հուն։

fúrt(h)bar, ած. 6. հունաւոր, ծանծաղ։

Furúnkel, ար. 22—. իգ. 35. բժշ. ախտ. թարախալից այտուց, պալար։

Furz, ար. 18. շատ ռմ. (— Pup ռմ. հոմանշ) թիզ, տեռ, փուք։

Fúrz‖bediente(r), ար. (ամէնօք եւ անեւէն գացող ծառայ) լաճ։ —jacke, իգ. ներքնազգեստ։

fúrzen, չբ. 8փ. ի. շատ ռմ. (— pupen) թզալ, տառել, փուք արձակել։

Fuschelei, իգ. 31. խաղադրժութիւն։

Digitized by Google

fúscheln, չբ. հ. ցա. fúschen, չբ. հ. ցա. եւ ցէ. über et. hin — բանի մը վրայէն թեթեւութեամբ անցնիլ. 2. խարէութիւն ընել, խաբել. ռմկ. խաղադրժել. 3. = pfuschen.

Fuscherei, էգ. 31. = Fuschelei; 2. = Pfuscherei.

Fúsel, ար. 32ա. ցորենոյ օղիէ զինուած խանձրահոտ եղ, ցորենօղւոյ խանձրիւղ. 2. Մէջը խանձրահոտ եղ ունեցող օղի, խանձրիւղաւոր ցքի. ը. մր. յոռի օղի։

Füsel, ար. 38է. ընդ. թեւիկ։

füseli(e)ren, նբ. ցա. զին. հրացանահար ընել, հրացանով սպաննել (= erschießen)։

füselig, ած. 6. ընդ. մանրաթելաւոր, թելակներով լի։

füseln, չբ. հ. ցա. օղի խմել. 2. = pfuschen.

Fusión, էգ. 31. հալումն, ձուլումն։

Fusiónspartei, էգ. ձուլական՝ միաւորական կուսակցութիւն։

Fuß, ար. 18. (Նախադասէն յգ. 1. ըն. Füße; 2. Երբոր չափ՝ Եթէ Երկ յառաջ Թիւ ելլայ Fuße; 3. Երբոր չափ՝ Եթէ Երկ յառաջ Թիւ ըլլայ Fuß, Ինչպէս Եղ. sechs Fuß վեց ոտք.) 1. ոտն, ոտք. ոտուներ. zu — հետիոտն, ոտքով (երթալ). gut zu —(e) sein քալող ըլլալ. էփ. die Füße in die Hände nehmen զոտս ամբարձեալ փախչել, սրանալ, ռմ. կծիկ զնել. mit dem linken —e zuerst aufgestanden sein ձախէն ելած ըլլալ, (նոյն օրը) դէշ տրամադրեալ ըլլալ (տ. aufstehen, չբ. բ. 4. էփ.). բ. (ոտունքին առաջնադրոյն կողմն) ոտք. e—n schmalen — haben նեղոտն ըլլալ. vom Kopf bis zu den Füßen bewaffnet յոտից ցգլուխ զինեալ. mit Händen und Füßen arbeiten ձեռքով ոտքով՝ հոգւով մարմնով աշխատիլ. ափ ձեռս անել, մէջ մտնել. էփ. festen — fassen (ոտից) կռուան գտնել. mit Füßen (կամ unter die Füße) treten ոտից կոխան ընել, ոտից տակ առնուլ. էփ. առ ոտն հարկանել. գ. (Երրոց հոմար) — e—s Strumpfes = Füßling; դ. (չափ) zehn — lang sein տասն ոտք (ոտնաչափ) երկայն ըլլալ. ե. auf e—m großen —e leben ա) մեծամեծ ծախքեր ընել, առատօրէն՝ իշխանաբար ապրիլ. բ) էփ. շատ արագ ըլլալ. auf welchem —e stehen sie zu ea? Որպէս հետ ի՞նչպէս են՝ ի՞նչ վիճակի մէջ են. գ. տղղ. ոտք. ոտն. (der Hexameter) hat sechs Füße (վեցաչափը՝ վեցոտնեանը) վեց ոտք ունի. 2. Բայերու հետ. auf die Füße fallen ոտից վրայ իյնալ. — fassen: unter dem Kaiserreiche hat die neue Gesellschaft — gefaßt նոր ընկերութիւնը կայսրութեան ժամանակ հաստատուեցաւ. J—m auf dem —e folgen մէկուն ի մերձուստ հետամուտ ըլլալ, մէկը հալածել. էփ. die Füße unter J—s Tische haben ուրիշին սեղանէն ուտել. Das hat weder Hand noch — ոչ գլուխ ունի եւ ոչ ծայր, ոչ մուկ է ոչ ձուկ. mit J—m auf sehr vertrautem —e leben մէկուն շատ մտերիմ ըլլալ. sich auf die Füße machen ճամբայ ելլել, յուղի անկանել. 3. auf freien — setzen զմէկն ազատել, յազատութիւն հանել. auf preußischen... — setzen ըստ պրուսիական... կարգի կարգաւորել. auf eigenen Füßen stehen ա) ստանձին քալել. բ) ուրիշին օգնականութեան չկարօտիլ. auf schwachen Füßen stehen կամ ruhen դէշ վիճակի մէջ գտնուիլ, բարւոք զետեղեալ չըլլալ. auf (etwas) gespanntem —e mit J—m stehen, ցնցա. mit J—m über den — gespannt sein մէկուն հետ զժտած ըլլալ. stehenden —es իսկոյն, անմիջապէս, նոյնհետայն. so weit die Füße mich tragen ցորչափ յառաջնա եմ, քանի որ կ'արգիմ. 3. ռնուքն. — des Pferdes ձիու սմբակ (կամ ոտք). — des Steigbügels ասպանդակի ոտք. 4. որս. = Sohle des Wildes; ծն. (անասնոց) ոտնաձայն, ոտք. — der Vögel թռչնոց մագիլք. 5. ճար. նրփ. — e—r Säule սեան խարիսխ. — e—r Bildsäule (արձանի) պատուանդան՝ խարիսխ. 6. Ռաճ. — e—s Mastes, e—r Stange... կայմի՝ ձողի... բուն. 7. (լեռան) ստորոտ, լեռնոտն, ռմ. լերփակ։

Fúß‖anmunden, չ. (մարտափորժութեան մէջ) ոտքն մինչեւ բերան հանելը։ —artillerist, ար. զին. տասնաւոր թնդանօթաձիգ՝ դընդընկեց։ —arzt, ար. ոտքի բժիշկ. ոտնաբոյժ։ —bad, չ. ոտնլուացի։ —

ballen, ար. անդմ. ոտքի բթամատին տակ մսուտ ուռեցք: —bank, էգ. նստ. —bänkchen, չ. ոտքի պատուանդան. (gepolstertes) — ընդատնոց: —beuge, էգ. ոտից ուլն, ոտքի ոլոքին խրարու կցած տեղը: —beugen, չ. (մարմնամարզութեան մէջ) — und Fußstrecken ոտքի յօդուածներու խոնարհեցուցում եւ ձգտում: —biege, էգ. = Fußbeuge. —binde, էգ. վրք. ոտնապատանք: —blatt, չ. ներբան (ոտից). բ. գլ. (ամերիկեան տունկ մը) ոտատ խոլիկայ, ոսկխոտակ ոտնատերեւի: —boden, ար. յատակ, հարթ գետին. (Brett-)— տախտակէ տախտակամած յատակ: —decke, էգ. ոտնածածկոյթ. (յանկողնի) ոտից ծածկարան. գորգ, ստորատակ. բ. (յատակի) գորգ: —eisen, չ. ոտնակապ, շղթայ. բ. (անասնոց ոտքը բռնելու գարան.) = Fuchseisen; ե. ոտնապահ երկաթ (ողորկ անզեր չիյնալու համար ոտքին տակը հաստատելու երկաթ): —ende, չ. — des Bettes անկողնոյ ոտքի կողմ' ոտք: —fall, ար. երկիրպագութիւն, ծնրադրութիւն. e—n — vor I—m thun մէկուն ոտքը իյնալ: —fällig, ած. ծնրադրեալ, ոտքը ինկած: —fesseln, էգ. յգ. = Fußeisen; բ. (ձիոց) ճախանոց: —flasche, էգ. (ոտքը տաքցընելու) ջեռուցիչ: —förmig, ած. նաեւ գլ. ին. ոտնաձեւ: —gänger(in, էգ.), ար. հետեւակ, հետիոտն քալող: —gelenk, չ. (ոտից) յօդ, խաղալիք. մն. = Fußbeuge. —gesims, չ. ար—. ճրտ. պատուանդանի խարիսխի գէսը' զարդք: —gestell, չ. ճրտ. (սեան) խարիսխ. բ. ար—. (անկողնոյ...) ոտք, էշ, իշուկ, նեցուկ: —getäfel, չ. ար—. յատակի տախտակամած' դրուագ: —gicht, էգ. բժշ. (պոտագրա) ոտնացաւ(ութիւն): —gichtkraut, ած. —gichtkranke(r), ար. —gichtkranke, էգ. պոտագրոս, ոտնացաւոտ: —glied, չ. ին. (միջատներու) ոտքի վերջի մասն, ոտնայօդք: —kissen, չ. (ոտից) բարձ: —klaviatur, էգ. երժ. (երգեհոնի) ոտնափող: —knöchel, ար. անդմ. (սրունքին ներքին դուրս ցցուած ոսկրը) պճեղն, ճանն: —kuß, ար. ոտնահամբոյր: —lappen, ար. ամ. ոտքը փաթթելու ծուէնք, կարճ գուլպայ, բուճ: —leiden, չ. ոտնացաւ: —leidende(r), ար. —leidende, էգ. ոտնացաւոտ, պոտագրոս: —leiste, էգ. ար—. ճրտ. յենարանի զարդեւանդիկ: —los, ած. անոտն: —maß, չ. (կօշկակարաց) ոտքի չափ. բ. ոտնաչափ, ոտքով համրուած չափ: —matte, էգ. (ոտք մաքրելու) փսիաթ: —pfad, չ. արահետ, շաւիղ. ար—. նրբուղի: —punkt, ար. (հկ—նշ. Scheitelpunkt) երկ. աստղ. աշխ. սուզակէտ, նադիր. — einer Senkrechten ուղղահայեցի խոնարհակէտ: —register, չ. (երգեհոնի) ոտնափող զարնելը: —reise, էգ. հետի ճամբորդութիւն: —reisende(r), ար. հետիոտն ճամբորդ: —sohle, էգ. ներբան, թաթ (ոտից): —soldat, ար. զին. ոտանաւոր, հետեւակ, հետեւակազօր: —spitze, էգ. ոտնածայր: —spur, էգ. հետք: —stapfe, էգ. = Fußspur; in I—s — treten մէկուն հետոց ետեւէն երթալ' շաւղաց հետեւիլ: —steig, ար. արահետ, նրբուղի: —stock, ար. ար—. չափ, (չափելու) ձող, (տակառա)չափ: —stummel, ար. ին. ըիտ: —taste, էգ. երժ. (երգեհոնի) ոտնափող: —teppich, ար. ոտնագորգ (խցի մէջ վրայէն քալելու նեղ գորգ). (անկողնոյ քով) տապատակ: —tritt, ար. քայլ. բ. = Fußspur; գ. աքացի, կից. դ. = Fußbank; (կառաց) ելանելիք, աստիճանք. ար—. տոփ. պատուանդան (ստորայնանկաց): —truppen, էգ. յգ. զին. —volk, չ. զին. հետեւակազօր: —wanderer, ար. = Fußreisende(r). —wanderung, էգ. = Fußreise. —wanne, էգ. (ոտք լուալու) լական, դաշխուրան: —waschung, էգ. ոտք լուանալը. եկ. (Աւագ Հինգշաբթի օրը) Ոտնլուայ: —weg, ար. քալելու ճամբայ, հետեւակուղի: —werk, չ. = Fußbekleidung; բ. ընտ. սրունք: —wurzel, էգ. անդմ. ոտնարմատ, ոտքի ուլն:

Fü'ßchen, չ. չաք. նստ. Fußb. ոտիկ, պզտիկ ոտք, ամ. տոտիկ, սրունիկ:

fü'ßeln, չբ. հ. 3—. ոտքերը տոր-

ուրերել՝ (սատէպ սատէպ) շարժել. Բ. ը. մփ. փախչիլ։ — Նք. կոխել, կոխան ընել, (գետինն) ոտնակոխ ընել։

fúßen, չք. Ն. 3փ. auf et. — (Հյց. կամ տր.) ոտքը բանի մը վրայ դնել, կոխել. 2. մռն. փխ. auf et. — (բանի մը վրայ) յենուլ, կռուան գտնել. վստահիլ, բանի մը վրայ շէնք շինել (Հմմտ. bauen, չք. 8.)։ — Նք. եւ sich — էք. et. — auf... բան մը քարի... վրայ հիմնել՝ հաստատել. (հիման մը վրայ) կառուցանել։

...fü'ßig, ած. 6. փոյն Բաղադրութիւնոց մէջ. այս ինչ կամ այն ինչ ձեւով ոտք ունեցող. = ...ոտն-(եայ), ոչ. 6. roth·— կարմրոտնեայ, կարմրոտն. Բ. օ. drei·—, vier·—, եւայլն։

Fü'ßling, ար. 20. (զանկապանի) թաթ (Հմնշ. Beinling)։

Fustáge (ֆուսթաժը), էգ. 36. Ն-ի. (գինւոյ...) տակառ (Հմմտ. Fastage)։

Fustán, ար. 38. չծ. բամբակէ կտաւ, դերձանէ եւ բամբակէ հիւսուած պաստառ (ֆէթի ղեղշէ)։

Fustanélla, էգ. 36. ալպանեան պատմուճան, փայլուն ճերմակ ներքնազգեստ։

futsch, մկ. ընփ. չէք, չկայ. Բ. էխ. (կորսուեալ) անհետ։

Fútter, չ. 22ա. կեր, ճարակ (էխ. նաեւ մարդկան). 2. — für Hausthiere ընտանի անասնոց բուտ. մռն. (թռչնոց) կեր (ընփ. նաեւ մարդկան). (շանց համար հացի եւ մսոյ խառնուած) շանի, լակ. (Vieh·)— դալարիք, խոտ (ի կերակուր արջառոց). Բ. ընփ. er ist nicht das — werth կերած հացին անարժան է. էխ. er steht in gutem — աղէկ կը կերակրի, առատ սնունդ ունի. 3. (անասնոց տրուած) խար, (մէկ անպամուան) կեր՝ խոտ տալը. —մ. (ձիուն...) դարման տալը։ II. — չ. (իր մ'որով ուրիշ մը կը պատի՝ կը դրուագի.) (զգեստի) աստառ. 2. արբ. դրուագում, զգեցումն. (որոյ) պատեանք. (Kugel·)— (գնդակի) պատեանք, (կտոր մը խծուծ՝ որուն մէջ որսորդք գնդակը կը պատեն եւ անով հրացանը կը լեցնեն) վառօդալից գլանիկ. վառօդով լցեալ թիթեղէ... մանր գլան (քարթօն)։

fútterarm, ած. սակաւաճարակ։ —bank, էգ. ար—. երկ. յարդահատ (գործի)։ —barchent, ար. չծ. խաւաւեան (կտաւի տեսակ մը)։ —beutel, ար. = Freßbeutel. —boden, ար. մարագ, խոտահամբար։ —brett, չ. ար—. բանի մը ներքին կողմը դրուագելու տախտակ։ —diele, էգ. Ն-ի. = Futter·planke. —ernte, էգ. (դաշտի վրայ խոտ հնձելու եւ չորցընելու ժամանակ) խարարեր ժամանակ։ —fisch, ար. ձկ. (Հմնշ. Raubfisch) ծովային անկերով ապրող ձուկ, խոտաճարակ ձուկ։ —getreide, չ. երկ. կերի (իբր անասնոց ճարակ ստահմանեալ) ցորենեղէն։ —gerste, էգ. բկ. հասարակ գարի (Hordeum vulgare). Բ. երկ. ճարակի (իբր ճարակ որոշեալ) գարի։ —gras, չ. երկ. դալարիք, դալար խոտ։ —händler, ար. —höker, ար. խոտավաճառ, յարդավաճառ, խարավաճառ։ —holer, ար. մռն. չբն. խոտաքաղ, (բանակին համար) խոտ՝ ճարակ ժողվող։ —kasten, ար. վարսակի արկղ. ը. մփ. խարի՝ ճարակի պահարան։ —knecht, ար. ասպատառանի ծառայ. Բ. խարարար, (ձիոց) խար տուող. կ. չբն. ձիարած (զինուոր)։ —korb, ար. = Freßbeutel. —korn, չ. ճարակի կուտ, հատ։ —kraut, չ. երկ. = Futtergras. —netz, չ. ցռկապարկ (ձորւոյ)։ —planke, էգ. Ն-ի. (նաւու) ներքնակողմ դրուագատախտակ։ —raufe, էգ. (ձիոց...) մսրափանդակ։ —reich, ած. ճարակաշատ, խոտաւէտ, ճարակալից։ —sack, ար. խոտի կամ վարսակի պարկ, քսակ. Բ. = Freßbeutel. —schneider, ար. երկ. յարդահատ։ —schwinge, էգ. ար—. փարսակամաղ, (ձիոց կերը՝ վարսակը մաղելու) ձարմաղ։ —taffet, ար. չծ. փլորենտեան դիպակ։ —trog, ար. մսուր. (անասնոց ջուր խմելու աման) կուր։ —vorrath, ար. խարահամբար, խոտահամբար։ —wicke, էգ. բկ. երկ. մարգաց վիկն, քիսամն (Vicia sativa)։

Futterál, չ. 20. (որոյ...) պատեանք. աման, խաւ աքարան տուփ։

Digitized by Google

Futterál‖arbeiter, ար. -**macher**, ար. պատեանագործ:

fúttern, fü'ttern, նբ. 8ա. ein Thier, Pferd ... — (անասնոյ մը՝ ձիոյ...) կերակուր՝ ճարակ՝ կեր տալ, (հաւ մը) բանել (Մ.Գ. füttern կ'ըսուի իբր էրկի իրեն անասնոց. տարբեր անձն դեղոյ կը (fütten). 2. das Vieh — պաճարը դարմանել, արջառները կերակրել. ein Thier, ein Kind, e—n Kranken — (անասնոյ՝ տղու՝ հիւանդի մը) կերակուր տալ, (կերակուրն բերանը դնելով) ջամբել. die Jungen — (թռչնոց) ձագերը կտել, ջամբել. 3. Hafer — (ձիոց) վարսակ... տալ. 4. (անէկ յարաւ իւրա փոր ծուղա-թեաննուն ուշնանեկելով) ein Thier groß ... — սնուցանել (անասուն մը...), բուծանել. ein Thier todt — շատ կերակուր տալով անասուն մը սատկեցնել. 5. ար. (կրակի հարկաւոր ճարակ տալով վառ պահել) բուծանել: — չբ. Ի. = — նբ. Ա. 1. եւ 2.; der Knecht hat (die Pferde, das Vieh) gefüttert ծառան (ձիերը՝ պաճարը) դարմանեց, կեր տուաւ. 2. die Pferde haben gefuttert ձիերը ճարակեցան. ընդ. (մարդկան) լափել, ուտել: — չ. 33թ. ածյ. փ. Fütterung. Բ. — նբ. (աստառով պատել.) Kleider, Segel, eine Kugel ... — աստառել, պատել (զգեստ, առագաստ, գնդակ մը խծուծի մէջ). 2. mit Pelz — մուշտակել. mit et. — (բանով մը) պատել, դրուագել. ք. ար. զգեցընել, պատել. մազով... լեցընել, մազալից ընել. բամբակով լեցընել. գ. ն—է. տախտակով դրուագել, տախտակապատ ընել:

Fü'tterung, ռնյա. **Fütterung**, իգ. 31. = ծայէն նշանակութեանց հետ. Ա. (անասուն...) դարմանելը, կերակրելը, ճարակ՝ բուս տալը. չէն. = **Furragi(e)rung** (փ. **Furragi(e)ren**, չ.); 2. = **Futter**; es fehlte dem Heere an — բանակին խոտ՝ խոտ կը պակսէր: Բ. — իգ. աստառում. 2. = **Ausfütterung**.

futúrisch, ած. 6. ապագայ, ապառնի, հանդերձեալ:

Futúrum, չ. 40. քր. ապառնի. zweites —, — exactum անցեալ ապառնի:

G.

G, չ. 38. կամ 37. 1. գերմաներէն այբուբենին եւթներորդ նշանագիրն եւ հինգերորդ բաղաձայնը, Գ. Կ. 2. երժ. հինգերորդ նշան երգաձայնի, ռոլ. G-Dur մեծագոյն սոլ: Բ. — հմա. էճ. փոխանակ կրոյ = **Geld**.

G-schlüssel, ար. երժ. սոլի բանալի:

gab, անէ. **geben**:

Gabá(r)re, իգ. 35. ն—է. կուռա:

Gábe, իգ. 35. տուրք, պարգեւ. 2. տուրք, ողորմութիւն. e—m Armen eine — reichen աղքատի մ'ողորմութիւն տալ. 3. um eine milde — bitten մէկէ մ'ողորմութիւն խնդրել. կր. milde —n բարեգործութիւն, ողորմածութիւն. 3. տուրք, նուէր, ընծայ, շնորհ, պատարագ. 4. (մն. մէկ անգամուան առնելու դեղոց կամ կերակրոյ) չափ:

gä'be, արդդ. անէ. **geben**. 2. ած. (այժմ գրայն անէէ.) = **gebe** (փ. **gäng**).

Gábel, իգ. 35. (խարի՝ աղքի) երկժանի, երկմատնի, ամ. երկուսմատ. (կերակրոյ) պատառաքաղ, մաճահան. 2. (ճատրակի մէջ.) in die — ziehen լուանակը մտնել, մէկ անգամով երկու քար առնելու դիրք մէջ մտնել. 3. որս. (եղջերուաց վիժակին) երկճեղն. 4. բչ. պատառիճ, խիղճք, գնդակ (որթատնկի). 5. որա. — e—s Wagens = **Gabeldeichsel**; մբ. —(glied) երկճեղ. 6. չին. (հրաշէկ գնդակը փուէն դուրս հանելու համար) ունելիք, երկաթի ակիշ. 7. ն—է. große — նաւու խոհակերի մեծ մաճահան:

Gábel‖**anker**, ար. որս. ծրփ. երկաթի խարիսխ՝ նիզ՝ պահանջ (միջակ խարսխաձեւ երկաթ մը

չէնքի պատերն կամ կամարն պինդ բռնելու). բ. Նոյ. միջակ խարիսխ (որ մեծ խարիսխին հակառակ կողմը կը նետուի եւ երկուքին չուանները երկճիւղ մը կը կազմեն)։ —antilope, էգ. կն. ատեղնաւոր վիթ (Antilope furcifer)։ —arm, որ. որս. (կառաց՝ սայլի) թեւ։ —artig, ած. երկժանւոյ ձեւով, երկժանեձեւ։ —deichsel, էգ. որս. կառաց երկթեւեան քեղիք (կառքին առջեւի երկու թեւերը՝ որոնց մէջ տեղը կը լծուի կառամձիգ երիվարն)։ —förmig, ած. երկճիւղ, երկու բաժնուած. փլ. երկբաժին (արմատ...). sich — theilen, spalten երկու՝ երեք մասի ճեղքուիլ՝ բաժնուիլ, բազմաճիւղի ըլլալ։ —frühstück, չ. երկրորդ նախաճաշ պատառաքաղով։ —gehörn, չ. որս. (եղջերաց) երկճիւղ մասն՝ ատեղն։ —gemse, էգ. կն. = Gabelantilope. —hirsch, որ. որս. երկճիւղ՝ երկատեղնեան եղջիւր ունեցող եղջերու։ —holz, չ. երկճիւղ փայտ. բ. որս. (զառախմայր տեղեր կառք կեցընելու) երկժանի գործիք, անուապակ. գ. Նոյ. կորափայտ։ —klinge, էգ. երկշեղբ, երկբերան։ —mast, որ. Նոյ. երկճիւղ կայմ։ —muskete, էգ. զէն. երկփող պատրուգաւոր հրացան։ —schwanz, որ. երկճիւղ տտուն՝ ագի. Ձ. ա) կն. = Gabelweihe; բ) (թիթեռ) հերձատտուն (Harpyïa vinula)։ —sprossen, էգ. յգ. որս. (եղջերուի եղջերաց) վերջին երկու ատեղունք։ —ständig, ած. փլ. երկճիւղ, երկհերձ։ —stiel, որ. պատառաքաղի՝ երեքժանւոյ կոթ՝ բուն. որս. մեքենայի կողմնակի վարիչ ձողուն։ —theilig, ած. պատառաքաղի պէս ճեղքուած, ատեղնաւոր. փլ. երկհերձ։ —wagen, որ. երկթեւեան քեղիք ունեցող կառք։ —weg, որ. երկճեղքած՝ երկառաջ ճամբայ։ —weihe, էգ. կն. մեծ ցին՝ ուրուր (Falco milvus)։ —zacke կամ —zinke, էգ. երեքժանւոյ մատ, պատառաքաղի ժանիք։

Gáb(e)ler, որ. 22ա. որս. = Gabelhirsch.

gábelig, ած. 6. ատեղնաւոր, երկճիւղ, երեքժանւոյ ձեւով. փլ. կն. = gabelförmig.

gábeln, նբ. 3ա. երկժանւով շամփրել՝ առնուլ, պատառաքաղով վերցընել. Ձ. որս. մրիժանկին վրայ շամփրել, խեթկելով եղջիւրին վրայ անցընել, ռմ. կառաշէին վրայ առնուլ՝ նետել։ — չբ. հ. ընփ. պատառաքաղ երկընցընել, ուտել։ er gabelt tüchtig շատ կ'ուտէ, ահագին պատառներ կ'առնու, ընփ. իր պատառաքաղը շատ մեծ է։ sich — ճբ. երկճեղքիլ. (ճամբայ մը) երկու առաջքի բաժնուիլ, երկառաջիլ։

Gáben‖bringer, որ. —spender, որ. պարգեւատու, պարգեւաբաշխ։

Gábler, որ. 22ա. որս. = Gabelhirsch.

Gábriel, յա. ան. որ. 38. Գաբրիէլ։

gack! Gack, մկ. չ. ամփխ. նաեւ gacks! մկ. Gick-gack, չ. (քանի մ'ընտանի թռչնոց միաձայն երգին նմանութիւնը) կուաք կուաք, կէդ-կէդ։

Gackeléi, էգ. 31. = Gackeln, չ.։

gáckeln, gácken, gáckern, 3ա. gácksen, 3գ. չբ. հ. (հաւ) կականել. (սագ) կարկաջել. փխ. ընփ. գարգաջել, շատախօսել, շաղակրատել. առծ. Hühner, die viel —, legen wenig Eier մեծ խօսողներն քիչ կը գործեն. որ մեծամեծս կոտորէ՝ սակաւս վճարէ. շատ կականող հաւն՝ քիչ ձու կ'ածէ. խորաջուր գետերն՝ անձայն կ'անցնին։ — չ. 22բ. անջփ. կականն, կարկաչ. փխ. գարգաչիւն, շատախօսութիւն։

Gaëta, չ. 38. աշխ. Գայէթա։

Gáffel, էգ. 35. երկմասնի, երեքժանի. Ձ. Նոյ. եղջերաւոր առագաստակալ։

gáffen, չբ. հ. 3ա. բերանաբաց՝ ապշած նայիլ. Ձ. ֆրէնք հնց. յաբանջել. 3. անքթիթ՝ սեւեռեալ (բանի մը) նայիլ։ — չ. 22բ. անջփ. ապշութիւն, բերանաբաց նայիլը։

Gáffer, որ. 22ա. —in, էգ. 32. ընփ. բերանաբաց նայող, ընդվայրահայեաց, ապուշ։

Gafferéi, էգ. 31. = Gaffen, չ.։

Gagát(h), որ. 20. ֆռն. հն. սեւ եւ կարծր կուպր։

Gáge (ֆռժ), էգ. 35. (պաշտօնէից...) անոն, տարեւոր վարձք. (ծառայի) հոռգ. (զօրաց) թոշակ։

Digitized by Google

Gä'hn‖fieber, չ. ախտ. յօրանջական տենդ։ —krämpfe, ար. յգ. ջղաձգական յօրանջումն։ —laut, ար. քր. երկու ձայնաւորաց իրարու պատահումն։

gä'hnen, չբ. h. 3ա. յօրանջել, աբոշնալ, երեժկալել, երբժկալել։ — չ. 22բ. անյգ. յօրանջումն. յօրանջք, երբժկալք։

Gä'hner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. յօրանջող, երբժկալող։

Gä'hr‖bottich, ար. ար-. գարեջուրը խմորեցընելու մեծ հնձան։ —dauer, էգ. խմորման՝ եռացման տեւողութիւն։ —mittel, չ. = Gährungsmittel. —stoff, ար. խմոր, մակարդ։

Gáhre, Gä'hre, էգ. 35. անյգ. = Gährung; խմորման սրոշ չափ՝ աստիճան. բ. = Gährungsmittel.

gä'hren, չբ. h. 3ե. եւ 3ա. խմորիլ, եռալ. փխ. տատանանիլ, եռալ, յուզիլ, բորբոքիլ. անց. բ. փխ. es gährt in den Köpfen գլուխներն կը տաքնան, կ'տատանանան. 2. (գինին) եռալ՝ պղպջալ. den Apfelmost — lassen խնձորօղին խմորեցընել. das Bier — գարեջուրը խմորիլ՝ եռալ. der Teig fängt an zu — հացը զանգուածը խմորելու կը սկսի։ sich — փբ. եւ չբ. s. der Wein hat sich (կամ ist) klar (կամ zu Essig) gegohren գինին խմորելով զտեցաւ (կամ քացխեցաւ)։ — չ. 22բ. անյգ. = Gährung.

Gä'hrung, էգ. 31. եռացում, խմորում (նաեւ փմ.). փխ. մակարդում. der Teig kommt in — հացը խմորելու կը սկսի. ար-. — des Apfelweines խնձորօղւոյն պղպջալը՝ խմորիլը. (նոր գարեջրոյ) եռացում. 2. փխ. — der Gemüther յուզումն, խռովութիւն։

Gä'hrungs‖bottich, ար. = Gährbottich. —fähig, ած. խմորելի։ —fähigkeit, էգ. —kraft, էգ. խմորելիութիւն, խմորելու զօրութիւն։ —küpe, էգ. ար-. (ներկարաններուն) կարաս։ —messer, ար. փմ. ճրտն. խմորաչափ։ —mittel, չ. խմոր, մակարդ։ —prozeß, ար. խմորումն։ —stoff, ար. = Gährstoff. [gackeln.

gáteln, 3ա. gátsen, 3փ. չբ. h. =

Gála, էգ. 31. (յգ. —s) ար. 38. հանդիսական փառաւոր զգեստ. in (großer) — erscheinen հանդիսական զգեստ հագած ըլլալ, շքեղազգեստ երեւալ (տեղ մը երթալ). 2. (շքեղաշուք զգեստներով արքունական) հանդէս, ուրախութիւն։

Gála‖anzug, ար. —kleid, չ. = Gala.

Gálacz (Կալաց), չ. անփխ. աշխ. Կալաց։ [= Milch...

Galákt(o)... բաղադրեալներու մէջ

Galán, ար. 20. ա-. ծղբ. փոխանակ Liebhaberն. սիրող, սիրական, տարփող։

Galánder, ար. 22ա. էգ. 35. բն. կատարուոր արտոյտ՝ արեղուկ. 2. ցորենոյ ուտիճ՝ կնճըթակերպ (Curculio)։

galánt, ած. 6. ազնուական, ազնիւ, բարեկիրթ, քաղաքավար, ընփ. բարակ (մարդ). —e (venerische) Krankheit աֆրոդիտեան՝ աստղկեան ախտ, տռփանաց հիւանդութիւն։

Gálant, ար. 20. փյ. wilder — երկայն՝ անուշահոտ կիպերոս (Cyperus longus)։

Galanterie, էգ. 35. կնահաճութիւն, քծինք, չափազանց քաղաքավարութիւն (առ կանայս). 2. տարփանք, սիրահարութիւն. 3. բարեկրթութիւն, ազնուականութիւն, շնորհք։

Galanterie‖arbeit, էգ. ար-. պաճուճագործութիւն, ակնագործութիւն. (կաշւոյ վրայ) սեկագործութիւն։ —arbeiten, էգ. յգ. վճ. = Galanteriewaaren. —arbeiter, ար. ար-. պաճուճագործ, ակնագործ, գոհարակուռ։ —degen, ար. կարճ սուր։ —handel, ար. վճ. ակնավաճառութիւն։ —händler, ար. վճ. ակնավաճառ, գոհարավաճառ։ —waaren, էգ. յգ. վճ. ակնանք պաճուճականք, գոհարեղէնք, պճնեղէնք։

Gálater, ար. 22ա. —in, էգ. 32. հ. պտ. Գաղատացի։

Galátien, չ. 22բ. անյգ. աշխ. հ. պտ. Գաղատիա, Անկիւրիա։

Gálban, չ. 38. Gálbanum, չ. 40. անյգ. փրն. դղն. քաղբան, չարհոտ, անգուժատ։ —harz, չ. գաղբանեան խէժ՝ ռետին։

Digitized by Google

Galeásse, էգ. 35. [illegible]

Galé(e)re, էգ. 35. [illegible] 2. [illegible] zu den —n verurtheilen [illegible]

Galéeren arbeit, էգ. ա. Galeere. —sklave, ար. [illegible] —strafe, էգ. ա. Galeere. —sträfling, ար. = Galeerensklave.

Galén, յր. ան. ար. 38. [illegible]

Galeóne, էգ. 31. [illegible]

Galére, էգ. 35. ա. Galeere.

Galerie, էգ. 35. [illegible] enge — rings um das Zwischendeck e—s Schiffes [illegible]

Galérius, յր. ան. ար. 18. [illegible]

Galgánt, ար. 20. [illegible] (Maranta galanga). wilder — [illegible] (Carex acuta)։ — alpinie, էգ. [illegible] (Alpinia galanga)։ —wurzel, էգ. [illegible]

Gálgen, ար. 22. [illegible] 2. 3. an den — bringen, schicken [illegible] an den — kommen [illegible] es steht Rad und — darauf [illegible] hart am — vorbei kommen [illegible] er sieht aus, wie vom — gefallen [illegible] 3. [illegible]

Gálgenlambos, ար. [illegible] —braten, ար. [illegible] —dieb, ար. = Galgenschwengel. —förmig, [illegible] —gesicht, [illegible] —holz, [illegible] er ist falsch, wie — [illegible] —männchen, —männlein, [illegible] = Alraun. —mäßig, [illegible] —miene, էգ. [illegible] —pad, [illegible] —schelm, ար. —schwengel, ար. [illegible] —strick, ար. [illegible] = Galgenschwengel. —vogel, ար. [illegible] (Corvus corax). [illegible] = Galgenschwengel.

Gáli... ա. Galli...

Galícien, [illegible] = Galizien, 2.

Galilä'a, [illegible]

Galilä'er, ար. 22. —in, էգ. 32. [illegible]

Galimat(h)ias, [illegible]

Galióne, էգ. 35. [illegible] = Galeone.

Galizien, [illegible] 2. [illegible]

Galizier, ար. 22. —in, էգ. 32. [illegible]

gáll‖abtreibend, [illegible] —apfel, ար. [illegible] —apfeleiche, էգ. [illegible] = Färbereiche. —(e)führend, [illegible] —mücke, էգ. [illegible] (Cecidomyia)։ —seife, էգ. [illegible]

Digitized by Google

բառանալ անձառ, լեղաձառ: —sucht, էգ. ախտ. = Gelbsucht. —süchtig, ած. ախտ. դալնկոտ. նաեւ գի. մաղձաւոր, սեւամաղձոտ: —wespe, էգ. ֆռ. նարօտանմերկայց գխտորաբեր (Cynips gallae tinctoriae):

Gälle, էգ. 35. բնի. — des Menschen (մարդու) մաղձ, մաղաս. գի. մաղաս, բարկութիւն. = Zorn; լեղի (անասնոց եւ ձկանց). նաեւ գի. լեղի, ոխք. ջ. գն. seine — ausschütten բարկութիւնը թափել, պարտախտութեան ըլլալ. 3—m die — erregen, die — in's Blut treiben մէկուն մաղձը յուզել, դէկը դառնացընել՝ սաստիկ բարկացընել. keine — haben հեզ ըլլալ, բնաւ չբարկանալ. Gift und — speien բարկութիւնը թափել, թիւնաւոթ ըլլալ. die — läuft ihm über մաղձը կը յուզի. 2. — enthaltend մաղձաւոր. գռն. անդր. —führend մաղձի, մաղձական, մաղձային. ջ. գի. դառնութիւն (դդաձմն), թոյն. 3. հն. ջլ. գնդակաձեւ միսաղ. եըլ. գաղտնի վրայ քառու կամ ճախնդային աեղ. 4. ախքֆ. ձիոց լեզուին տակ այտուռմ. (Stein)— (ձիերու) սրունքից վրայ եւ լաձ ակռալ մը մէջը. 5. աբն. (թափծու խոյոց վրայ) փոր, փուքք, ծակոտք. մռն. (թեղամնօթի) խուռն. 6. գխտոր:

gällen, նք. 3ա. աբա. Seite — մեղադրը գխտորէ անցընել, գխտորով ներկել, գխտորել. 2. եհ. einen Fisch — ձկան լեղին հանել: —ig. հ. ոբր. (վայրի երէոց) միզել: — չ. 22ք. ադյ. աբա. գխտորուձն, գխտորով ներկելը:

Gällen|behältniß, չ. անդղ. մաղձաման, լեղաման: —bitter, ած. լեղաղուն, դառնահամ, դառնաձաշակ: —blase, էգ. անդղ. մաղձային պարկուկ, թղթապատ: —fett, չ. կմ. ֆլորակուն բնաձիւրեղու՝ բնածափայ: —gang, աբ. անդղ. մաղձական անցք, մաղձաման խողովակ: —gefäße, չ. յգ. անդղ. մաղձամնօթ, լեղամանն: leiden, չ. ախտ. մաղձի ապականու-թիւն: —lehre, էգ. մաղձաբանու-թիւն: —ruhr, էգ. ախտ. մաղձալոյծ, մաղձալուծութիւն: —säure, էգ. կմ. մաղձաթթու: —stein, աբ. ախտ.

մաղձաքար: —sucht, էգ. ախտ. = Gelbsucht. —süchtig, ած. ախտ. = gallsüchtig.

Gallerie, տ. Galerie.

Gällert, աբ. 20. Gällerte, էգ. 35. մածուած, անկերէ կամ անասնոց ոսկրներէ հանուած թանձրացեալ հիւթն. 2. էգն. տղէ. խիւս. եհ. գոնդող. 3. տլ. քաղրդաքայս (Tremella):

gällert|ähnlich, ած. մածուածի նման: —säure, էգ. կմ. մածուածի թթու, սոսնձաթթու:

Gällia, չ. 38. = Gallien.

Galliámb(us), աբ. 27. էգն. գաղղիամբ, գաղղիամբեան ոտանաւոր:

gällicht, ած. 6. = gallig.

Gallicismus, աբ. 27. գաղղիականու-թիւն: [ղիա:

Gällien, չ. 38. հ. աշխ. Գաղ-

gällig, ած. 6. մաղձական, մաղձային, մաղձոտ. անդ. մաղձաբեր, մաղձէ յառաջ եկած. —er Zustand մաղձայուզական՝ մաղձոտ վիճակ. 2. գի. սեւամաղձոտ, դառնամաղձոտ:

Gälligkeit, էգ. 31. մաղձոտու-թիւն, սեւամաղձութիւն:

gallikánisch, ած. 6. եր. գաղղիական (եկեղեցի):

Gal(l)ión, չ. 20. ն—ն. նաւաշ-ցուկ, նաւու կուրծ:

Gal(l)ióne, էգ. 35. ն—ն. = Galeone.

Ga(l)lions|bild, չ. նաւաապատկեր, նաւանկար: —knie, չ. նաւացուկի կոր փայտ՝ ներսուկ:

Gal(l)ióte, էգ. 35. ն—ն. պզտիկ ցռկանաւ, ծռփահնինց նաւակ:

gällisch, ած. 6. գաղղիական, կեղտական:

gallisi(e)ren, նք. 3ա. գաղղիացընել. 2. ստորին տեսակ գինին շաքար եւ ջուր խառնելով աղնուացընել:

Gällon (կելըն), չ. (աբ.)38. Gallóne, էգ. 35. (անգղիական) գինեչափ = 4½ գաղղիական լիտրի:

gällus|sauer, ած. —saures Salz գխտորուտ: —säure, էգ. գխտորաթթու:

Galmei, աբ. 20. հն. արուքաքար:

Galóne, էգ. 35. (լայն) ժապաւէն, թելիկ, աբեղ (= Borte, Litze):

Digitized by Google

galoni(e)ren, նբ. 3ա. ժապաւի-նել, արիզել։

Galóp(p), ար. 20. (ձիու) քառա-տրոփ՝ քառարշաւ՝ քառասմբակ ընթացք. փխ. ընդ. es geht mit ihm im — zu Ende վերջը հասած է, շու-տով պիտի կործանի՝ մեռնի. 2. Ճախրանք, հունգարական կաքաւ եւ երաժշտութիւն. — tanzen հուն-գարական կաքաւ կաքաւել։

Galop(p)áde, իգ. 35. ձիուն ի չորս արշաւելը, քառարշաւ. 2. տ. Galopp, 2.

galop(p)i(e)ren, չբ. հ. 3ա. քառար-շաւել, (ձիոյ) ի չորս արշաւել, արշաւասոյր ընթանալ. 2. հուն-գարական կաքաւ կաքաւել։ — չ. 22բ. անյ. քառարշաւ (ընթացք)։

Galósche, իգ. 35. սարմուճակ, վերնամոյգ (կալօշ) (տ. Überschuh)։

galt, անկ. geltenի։

galvánisch, ած. 6. փոն. բնգ. կալ-վանեան, վոլդայեան։

galvanisi(e)ren, նբ. 3ա. փոն. բնգ. կալվանել. որա. կալվանեան ելեկտրականութիւն հաղորդել՝ տալ. անագով զրուագել, անա-գազօծել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. կալվանում, կալվանեան ե-լեկտրականութեան հաղորդում. անագում, անագազօծում։

Galvanísmus, ար. 18. անյ. փոն. բնգ. կալվանականութիւն. կալ-վանեան՝ վոլդայեան ելեկտրակա-նութիւն։

Galváno‖graphie, իգ. կալվանա-գրութիւն։ —plastik, իգ. կալվանա-կերտութիւն։ —plastisch, ած. կալ-վանակերտական։

Gamánder, ար. 22ա. բյ. բուն լեր-դախոտ, դառոշ կենարար (Teucrium)։ —ehrenpreis, ար. եղ. 8. յյ. 18. Gamä'nderlein, չ. 22բ. դառոշա-կան վերոնիկէ (Veronica chalmaedrys)։

Gamásche, իգ. 35. հեւակ, (մուճա-կին վերին երեսն ծածկող) սռնա-պան, կանճուկ, ռմ. սախ (Թօզլուք). sich —n anziehen հեւակ՝ սռնապան հա-գնիլ. 2. ընդ. ich hatte höllische —n vor dem General զօրապետէն սոսկալի վախ՝ սարսափ ունէի (հմմտ. Manschetten)։

Gamáschen‖dienst, ար. զինուորա-կան խիստ ծառայութիւն. ար-տաքին իրաց խիստ մտադիր ծա-ռայութիւն։ —held, ար. զինուո-րական արտաքին իրաց կարգի մտա-դիր զինուոր։ —mensch, ար. —ritter, ար. = Gamaschenheld. —stiefel, ար. նախնեաց կօշիկ։ —thum, չ. 7. անյ. = Gamaschendienst.

Gámbe, իգ. 35. երժ. (հնոց) ստուա-րաձայն ջութակ։

Gámbia, ար. 38. աշխ. (գետ) Կամպիա։

Gambit, ար. 20. (ճատրակի մէջ) գրօշակին առջեւը կեցած հետեւ-ակով (թագաւորին) դարան լա-րելը։ —bauer, ար. գրօշակի հե-տեւակ (ճատրակի մէջ)։

Gámma, չ. 38. յն. նշեր. —Eule, իգ. 35. բուաթիթեռ (Noctua gamma)։

Gams, իգ. 31. (յյ. —en) գռա. տ. Gemse.

Gäms, ար. եղ. 8. յյ. 18. ոռա. բզ. խիստ ապառաժ։

Ganásche, իգ. 35. ձիու ստորին կզակը, խամծեկ։

Gán‖erbe, ար. ժառանգակից (հա-սարակաց ստացուածոց)։ —erbschaft, իգ. համաժառանգութիւն, ժա-ռանգակցութեան պարտաւորու-թիւն։

Gang, ար. 13. Ն—չ. Gä'ngelchen, Gä'nglein, չ. 22բ. գնացք, ըն-թացք. (չնչաւոր էակաց) քալուա-ծք. փխ. Jeder geht s—n eigenen — ա-մէն մարդ իր ճամբաներն ունի. բ. (ա—. փրծ. անշունչ էակաց՝ Lauf) խաղացք, ընթացք, շրջան. — der Gestirne աստեղաց ընթացք՝ շրջան. — des Flusses գետի խաղացք՝ գնացք. er hat e—n hinkenden — կը կաղայ. կաղ կը քալէ. 3. (գործոց) ըն-թացք, գնացք. ճեմ, շրջագայու-թիւն. — um die Stadt քաղքին բո-լորտիքը շրջագայութիւն. J—m viel Gänge machen մէկը սաստիկ աշխատե-ցընել՝ յոգնեցընել. բ. բժշկի այ-ցելութիւն. 4. ճամբայ, փողոց. er weiß alle Gänge und Schliche in diesem Hause այս տան ամէն ծակուծուկը գիտէ. 5. շարժում. ը. մտ. յա-ռաջադիմական գործունէութիւն.

Digitized by Google

— e—r Maschine մեքենայի շարժում. eine Maschine in — **bringen** մեքենայի շարժում տալ, մեքենան շարժել. eine Mode in — bringen նորաձեւութեան մ՚ընդունելութիւն՝ յարգ դանել տալ. aus dem richtigen —e bringen (kommen) ուղիղ ճամբէն խոտորել (շեղիլ). die Aufmerksamkeit im —e **erhalten** միշտ բանի մը մտադիր՝ ուշադիր ըլլալ, մտադրութիւնը բեւեռել. das Recht muß s—n — **gehen** արդարութիւնն իր ընթացքը պիտի կատարէ. in — **kommen** շարժիլ. ich kann damit nicht in — kommen ասով չեմ կրնար յաջողցընել, չեմ կրնար ի գլուխ հանել. e—n bestimmten — **nehmen** որոշ ընթացք մ՚առնուլ. im —e **sein** երթալ, քալել, գնալ. er ist träge, wenn er aber einmal im —e ist... ծոյլ է, բայց երթէ մէյ մը գործել սկսի... diese Münze ist nicht mehr im —e այս դրամը հիմայ յընթացս չէ, յարգ՝ արժէք չունի. das ist einmal der — (աս. ֆրծ. der Lauf) der Welt աշխարհք այսպէս կը դառնայ, այսպէս է աշխարհքս. 6. Երժ. գեղգեղանք, դարձուած. 7. Որս. սամուրի՝ կզաքսի շաւիղ՝ հետք. Բ. արտոյտ որսալու համար շարուած վարմերու կարգ մը. 8. Նեղ եւ երկայն քովերը գոցուած ճամբայ, անցք, փող. տե. խողովակ. ֆրն. անցք. ականջափող. Կչր. Ջրանցք, կորի. 9. (խցերու երկայնութեամբը) նեղ եւ նուրբ անցք, փող. ը. մշ. երկու տեղ իրարու միացընող ճամբայ. geheimer — ներքնադուռն, ծածուկ կողմնական ելք. unterirdischer — գետնափոր, նկուղ, ստորերկրեայ ճանապարհ. Բ. (գնդամուղի մէջ) ներքնականղմի. Ե.ղեն. Բրդ. Ճրփ. bedeckter — ստորերկրեայ ական. 10. Դրփ. (ածուներու մէջէն քալելու) ճամբայ, (կարգաւ տնկուած ծառերու մէջէն) ծառուղի. 11. Խհ. մէկ անգամով սեղանի վրայ դրուած խորտիկք. erster — առաջին անգամ բերուած խորտիկք. 12. Բվ. (Erz.)— երակ (մետաղաց). 13. Ար—. (Schrauben., Gewinde.)— պտուտակի դարձուած, պտոյտ, շրջան, անցք. (հնոցի) խողովակ:

gä'ng, ած. ե. Թէրիմի օյմէ մոյն gebe քն հէր մոյէոլ իշ քործածուք է— անքիւ. Ե. Das ist — (նաեւ gang) und gebe ասի հասարակ՝ սովորական բան մըն է, ասի ամենուն ծանօթ է:

Gáng|art, էգ. = Gang, 1.; Բ. Որս. Բվ. գուղձն, մետաղին կամ հանքին վրայ կպած հող: —**bau**, Ար. Որս. Բվ. երակի շահագործութիւն: —**beine**, Հ. յփ. Խն. փետրաւոր ոտունք: —**erz**, Հ. Որս. Բվ. գուղձաւոր հանուածոյ: —**häuer**, Ար. Որս. Բվ. երակահատ, բռմի երակ փորող: —**pfosten**, Ար. Որս. Ճրփ. խաղխամ, սիւնակ (վանդակապատի): —**spill**, Հ. Նոյ. անուորդ (մեծ բեռներ վերցընելու՝ ուղղաձիգ հաստատուած փայտէ գլան): —**weise**, Մ. 3. — bezahlen մէկուն ամէն անգամ ըրած ծառայութեան վարձքն անմիջապէս վճարել:

gángbar, ած. ե. գնալի, գնայուն. —er Weg դիւրագնաց՝ անցանելի ճամբայ. — erhalten լաւ վիճակի մէջ բռնել՝ պահել. 2. diese Münze ist nicht mehr — այս ստակն ալ յարգ՝ արժէք չունի, յընթացս չէ. —e Worte գործածական բառեր. Վճ. —e Waare բանուկ վաճառք. 3. —er Weg վարուն՝ բանուկ՝ գործածական ճամբայ:

Gángbarkeit, էգ. ձւ. անյփ. (ճամբու) անցանելի՝ գնալի ըլլալը, դիւրագնացութիւն. (ստըկի) արժէք՝ ընթացք. Վճ. վաճառաց երթալը՝ բանուկ ըլլալը:

Gä'ngel, Ար. ձնս. օրօրոցի ամբառնալիք: —**band**, Հ. նոր քալել սկսող տղան վեր բռնելու կապ՝ ժապաւէն. Քխ. J. am —e führen զմէկը հպատակութեան մէջ բռնել՝ պահել: —**fleisch**, Հ. յօշուած միս: —**wagen**, Ար. (տղու քալել վարժեցընելու համար կառք) ճռնիկ, սահեղագունդ, ամ. գռնել:

gä'ngeln, չԲ. f. 3—. պզտիկ տղու պէս քալել: — ՆԲ. = J. am Gängelbande führen տե. Gängelband; 2. die Wiege — օրօրել, օրօրոցը շարժել. 3. Խհ. Fleisch — կացնով միս ծեծել՝ յօշել:

Digitized by Google

Gánges, ար. աշխ. անձն. Գանգէս (գետ)։

gangétisch, ած. 6. գանգիսեան։

gángbaft, ած. 6. = gangbar, 2.; 2. ար-. բժ. բաղձկրական, երակաւոր (տ. Gang, 12.)։

Gánglion, չ. ծոծ. անդր. 26. գանգլիոն, հանգոյց ջղաց, (ջղա)-գեղձ։ —**entzündung**, իգ. ախտ. ծոծ. գեղձատապ, գանգլիոնատապ։ —**knoten**, ար. անդր. ջղագեղձ. ախտ. խոյլ, անցաւ ուռեցք ջղաց։

Gans, իգ. 17. (յգ. Gänse) սագ. (dumme) — թանձրամիտ, անմիտ. 2. ա-ւ. hinter ea. hergehen, wie die Gänse տ. Gänsemarsch; die Gänse gehen überall barfuß ագահն յամենայնի ագահ է, աշխարհքս ամէն տեղ նոյնն է. 3. ար-. բժ. խիստ (քար) ապառաժ. քծուար կոչու երկաթոյ։

Gä'nschen, Gä'nslein, չ. 22բ. նուզ. Gansի. սագիկ, սագի ձագ. փխ. sie ist ein (dummes) — (տ. Gans, 1.) պարզամիտ խակ մանչուկ մըն է։

Gä'nseaar, ար. —**adler**, ար. բն. ցին, ուրուր (Falco milvus)։ —**artig**, ած. սագանման։ —**auge**, չ. սագի աչք. բ. կկոցեալ գաղտագողի (նայող) աչք. փ. կոչու եւ թանձր կտաւ։ —**blümchen**, չ. փչ. անթառամ ծաղիկ, զատկածաղիկ (Bellis perennis)։ —**blume**, իգ. փչ. = —**blümchen**; բ. große — մեծ մարգարտածաղիկ (Chrysanthemum leucanthemum)։ —**brust**, իգ. սագի (ծխուած) կուրծք. բ. ծխ. (մարդու) նեղ կուրծք։ —**distel**, իգ. սագափուշ, կաթնբերկ (Sonchus)։ —**dumm**, ած. (սագի պէս) ապուշ, թանձրամիտ. ընտ. դդում գլուխ։ —**fett**, չ. = Gänseschmalz. —**fuß**, ար. սագի ոտք. բ. փչ. սագախոտ (Chenopodium). ար-. փղ. —füße, յգ. = Anführungszeichen. —**füßchen**, չ. յգ. ար-. փղ. = Anführungszeichen. —**haut**, իգ. սագի մորթ. բ. ծխ. (կ'ըսուի մարդու մորթին համար՝ երբ զարհուրանաց կամ քաշքշելու զգածում կ'ունենայ)։ —**hirt(in**, իգ.) ար. —**junge**, ար. սագապահ։ —**kiel**, ար. (սագի) փետուր, փետրագրիչ։ —**küchlein**, չ. —**rücken**, չ. սագի ձագ։ —**marsch**, ար. im — antreten սագերու պէս եւեւ է եւեւ տողել՝ շարուել. im — gehen, e—n — machen եւեւէ եւեւ շարուած քալել։ —**schmalz**, չ. սագի եղ՝ ճարպ։ —**stall**, ար. սագանոց։ —**wein**, ար. փխ. (ջուր իբր սգեւոր ըմպելի.) ընտ. ճերմակ գինի։ —**weiß(sauer)**, չ. իհ. սաստած սագենի։

gä'nsehaft, ած. 6. սագի. ծխ. պարզամիտ, միամիտ. ա-. ս---. թանձրամիտ։

Gä'nserich, ար. 20. արու սագ։

gänsern, չբ. h. 3-. (սագի) խածանել, զուգաւորել։

Gä'nslein, չ. 22բ. ն-ղ. Gansի. տ. Gänschen.

Gant, իգ. 31. ՀՄ. ե--. = Auktion; 2. բ. մղ. համընթացութեան մաքսանութեան պարտատերաց՝ իրենց պարտապանին անհատական ինչքը դատաստանական մրցմամբ ծախելու։

gánten, չբ. h. 3բ. ՀՄ. աճրդով ծախել։

ganz, ած. 6. բոլոր, բովանդակ, ամբողջ. — Berlin ամբողջ Պերլին (քաղաքը). (հկ-ն. entzwei) ամբողջ. ein —es Brot ամբողջ հաց մը. ein —es Jahr տարի մ'ամբողջ, ցբուն. von —em Herzen յամենայն սրտէ, բոլոր սրտանց. die —e Welt աշխարհ ամենայն. 2. (Zerbrochenes, Zerrissenes) wieder — machen (կտորած կամ պատռած բան մը) նորոգել, կարկըտել. das Buch ist nicht — գիրքն ամբողջ չէ (քանի մը թուղթ կը պակսի). — (vollständig) machen կատարեալ ընել, ամբողջացընել. —er Redner կատարելալ՝ իսկական ճշմարիտ ճարտասան. նկ. in —er Figur մարդահասակ, ոտքի վրայ նկարուած (նկար)։ — մ. ամբողջապէս, բոլորովին, կատարելապէս, շատ. sie ist — traurig տրտում անձուր է. das ist et. — Anderes աս ուրիշ բան (է), բոլորովին տարբեր բան մըն է (տ. Bauer). կարի, յոյժ, շատ. — gewiß տարակոյս չկայ, ճշմարտիւ, արդարեւ. — wohl շատ աղէկ. — wenig շատ քիչ. — besonders ի մասնաւորի. բ. մանաւանդ, ի վեր քան զամենայն. 2. (garz [illegible])

Digitized by Google

— und gar բացարձակապէս, ամենեւին. — u. gar nicht ոչ բնաւ, ոչ իսկ, բացարձակապէս չէ. 3. Գոյականներու առջեւը՝ աշխարհաբարին գալու համար. sie war — Auge und Ohr բոլորովին աչք եւ ականջ դարձած էր, մտադրութեամբ կը նայէր եւ միտ կը դնէր. er ist — der Mann dazu այս գործքիս մի միայն յարմար անձն է. es hat — das Ansehen, als ob... այնպէս մը կ'երեւայ, որ... 4. ընդ. (Գէշ բան մը ցուցընելու) բաւական, ըստ բաւականին. — hübsch geschriebener Brief ըստ բաւականին գեղեցիկ գրուած նամակ: das Ganze, ein Ganzes, չ. ս. ամբողջը. 2. գումար. 3. բովանդակութիւն, ամբողջութիւն. 4. Ճիշդ. im —en (zusammen gerechnet) ընդ ամէնը, ընդ ամենայն. միահաղոյն, միահամուռ. im —en genommen ի մի (բան), վերջապէս, Հանդերձ այսու. im —en u. Großen միահաղոյն, միահամուռ, բազմութեամբ:

Ganz‖bier, չ. զօրաւոր գարեջուր: **—blättrig,** ած. բոլորատերեւ: **—blumig,** ած. պչ. կատարեալ ծաղկով: **—franzband,** ար. ար—. = **Ganzlederband.** **—holländer,** ար. ար—. (Թղթի գործատանց մէջ) զտիչ գլան: **—lederband,** ար. ար—. կաշեկազմ:

Ganzheit, էգ. 1. անյփ. ամբողջութիւն, լրութիւն. 2. ամբողջ (մը). Համագումար(ում), բովանդակութիւն:

gänzlich, ած. ս. ամբողջ, ամբողջական. կատարեալ. մկ. Ձ. ամբողջապէս, բոլորովին, Հիմնովին:

gar, ած. ս. (ընդհանրապէս) պատրաստ, կազմ. մն. (Կերակրոց համար) ըստ բաւականին եփած. 2. ար—. երկ. der Boden ist — գետինը կակուղ է. խղխ. das Leder — machen կաշին մորթը կակղելու կեղեւի փոշիով աղաղել՝ յարդարել. den Stahl — machen պողպատը նրբել: — Ձ. (ած. ներու եւ Ձ.ներու քով դրուելով Բաղդատական առջեւն մը ցուցընելու համար.) կարի, սաստիկ, շատ. — nicht ամենեւին. — nichts ոչինչ, ամենեւին բան մը (չըսաւ). — zu —) կարի յոյժ. բ) er ist — zu ein ehrgeiziger Mann շատ փառասէր մարդ մըն է (տ. ganz, Ձ. 3.). 2. (Աստուածաբանէ բերէ մը Համառօտ առաջարկելու) նաեւ, մինչեւ, իսկ. vielleicht ist er — ihr Vetter թերեւս ձեր Հօրեղբօրորդին իսկ ըլլայ. nun wollen — die Kinder sich zu Richtern aufwerfen! ոչ աւանիկ՝ ոչ ապաքէն տղաքը ալ դատաւոր ըլլալ կ'ուզեն. warum nicht —! (Բան մ'էիր Բովանդակելու աստ՝ ի Բաց ձգելու) ընդ. ինչ կ'առնուս չեմ գիտեր. ինչ կը չինես (առնես). առավ տղայ կրնաս խաբել. das ist — wohl möglich ասի հնարաւոր՝ կարելի է:

Gär‖arbeit, էգ. ար—. Բզ. զտումն: **—arbeiter,** ար. ար—. զտիչ: **—aus** եւ **—aus,** ած. մկբ. կատարեալ, բոլորովին լմնցած. Բ. ար. (չ.) վերջին Հարուած, մահ, կարծանում. փխ. Ձ—m den — machen վերաւորելոյ մ'օրհասական՝ վերջին հարուածը տալ. einer Sache das — machen գործք մ'ի գլուխ հանել՝ ի կատար հասուցանել, յամբողջ գործոյն հանել: **—erz,** չ. ար—. զտուած քրէական նիւթ: **—faß,** չ. ար—. խղխ. մորթն աղաղելու ծակոտկէն կարաս՝ պարզուած: **—herd,** ար. ար—. զտիչ կրակարան: **—koch,** ար. **—köchin,** էգ. խոհարարուհի. յմխ. գչ. մփ. ձուկ՝ յոռի խոհարարուհի, (փողոցի վրայ կերակուր ծախող) առորին խորտիկարար: **—küche,** էգ. խոհարան, խոհանոց, խորտիկարան. billige կամ kleine — յոռի կապելանոց: **—leder,** չ. ար—. աղիտակցած մորթ, կաշի: **—machen,** չ. ար—. խղխ. մորթ՝ կաշի յարդարելը՝ աղաղելը. — des Rohkupfers թխապղնձի զտումը: **—macher,** ար. ար—. (մետաղի) զտիչ: **—pfanne,** էգ. ար—. (մետաղ) զտելու մեծ տապակ: **—schlacke,** էգ. ար—. (պղինձն ձուլելու ատեն ելած) կղկղանք, փրփուր: **—sein,** չ. ար—. = **Gare.** **—stück,** չ. ար—. զտելու աղի կտոր՝ մասն:

Garantie..., = **Bürgschaft(s...);** **—losigkeit,** էգ. երաշխաւորութիւն չունենալը:

garanti(e)ren, նբ. յա. = **bürgen** für et.; **verbürgen.**

Gärb... տ. **gerb...**

Gárbe, իգ. 35. Երկ. որայ. —n binden որայ կապել. 2. բս. փոհարդ-նախոտ, աքիլլեան (Achillea)։

Gárben‖band, չ. յարդերայ կապ, կեռ։ —binder(in, իգ.), ար. Երկ. որայ կապող, խրձնաւոր։ —förmig, ած. որայի ձեւով։ —haufe, ար. Երկ. որայի կոյտ՝ շեղջ՝ դէզ. — auf dem Felde դաղիկ, դաշտի վրայ որայից դէզ։ —schichter, ար. Երկ. որայաշար, որայները կարգ կարգ դնող։

Gárde, իգ. 35. զին. պահապան, թիկնապահ։ —korps, չ. պահապանորդք։

Garderóbe, իգ. 35. հանդերձից սենեակ, հանդերձատուն, տուն պատմուճակաց. բ. Թփ. հանդերձարան, զգեստուց պահարան. գ. ճեմիշ, արտաքնոց. 2. ազանելիք, զգեստեղէնք, հանդերձք։

Garderóben‖halter, ար. ձորձկալ, հանդերձակալ, պատի վրայ զգեստ կախելու համար զամուած փայտ կամ երկաթ, ռմ. ճանկ։ —meister, ար. պատմուճակ, իշխանի մը հանդերձապետ։

Gárdian, ար. 20. (Pater) — (Հայր) Վերատեսուչ (կուսարանին) Փրանկիսկեան կրօնաւորաց վանատան մեծաւոր (= Guardian)։

Gardíne, իգ. 35. (պատուհանի) սրահակ, (անկողնոյ) սրսկապան (տ. Vorhang)։

Gardínen‖arm, ար. վարագուրի ակիշ, օկահ։ —halen, ար. = Gardinenarm. —halter, ար. վարագուրակալ։ —predigt, իգ. (կնոջ՝ երկան ի ծածուկ տուած) յանդիմանութիւն. J—m — halten մէկը ձանձիր բանիւք խրատել, ընփ. մէկուն քարոզ տալ՝ կարդալ։

Gardíst, ար. 33. զին. անձնապահ, թիկնապահ։

Gáre, իգ. 35. ար—. եփում, եփ. ար—. թրծում. հասունութիւն, եփում (պտղոց). 2. Երկ. հողի կակղութիւն. բ) պարարտութիւն. ծղխ. աղաղ. das Kupfer hat s—e — պղինձը բաւական զտած է։

gáren, նբ. ար—. 3ա. = gar machen տ. gar, ած. 2.; մն. Metall — մետաղ զտել։

gä'ren… տ. gä'hren…

Garn, չ. 20. մանուած քուղ, դերձան. baumwollenes — բամբակեայ դերձան. 2. ար—. ցանց, (ձուկ եւ թռչուն որսալու դերձանահիւսուածկան), (թռչնոց) վարմ, ծուղակ. (նապաստակաց՝ եղջերուի) հողջերնախ— կիս. որոգայթ, դարան. das — aufstellen (auswerfen) ցանց սփռել. վարմ ձգել. in das — gehen ցանցապատ ըլլալ, վարմ իյնալ. 3. փխ. ընփ. — spinnen պատմութիւն պատմել. 4. ցանցիկ, որոճող անասնոց երկրորդ ստամոքս։

Gárn‖baum, ար. ար—. ոսփ. մեծ ոստրի։ —ende, չ. ար—. ոսփ. անկուած կտաւի մը թելերուն ծայրերը։ —gabel, իգ. ար—. վարքի երկմատնի։ —haspel, իգ. ար—. կարժառ։ —knäuel, չ. (դերձանի) կծիկ։ —meister, ար. ուռկանաւոր ձկնորս՝ ձկնահան։ —netz, չ. ար—. տեսակ մը հիւսուածք, ցանց։ —reuse, իգ. ար—. (ձկնորսաց) ցանցահիւս՝ ցանցով հիւսուած ստակառ։ —spule, իգ. ար—. ոսփ. (դերձանի) ճախարակ, քղանիւ։ —weber, ար. ար—. ոստայնանկ, կտաւագործ։ —weberei, իգ. ար—. ոստայնանկութիւն. բ. կտաւագործարան, ոստայնանկութեան գործատուն։ —weife, իգ. —winde, իգ. ար—. ոսփ. միլակ, կարժառ։ —winder(in, իգ.) ար. ար—. կարժագործ, կծիկագործ։

Garnát, ար. 20. ձն. օկեղ (մանր խեցգետին) (Palaemon squilla)։

Garné(e)le, իգ. 35. ձն. ծովու խառնինճ, կարիդոս (Cancer squilla)։

gárnen, ած. 6. դերձանէ, դերձանեայ։

garni(e)r'en, նբ. 3ա. = besetzen, նբ. 2.; schwarz — սեւով պատել։ —, չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Besetzen.

Garnisón, իգ. 31. զին. = Besatzung.

garnisoni(e)ren, նբ. 3ա. զին. զինուորանոց ապրիլ (կամ ըլլալ)։

Garnitúr, իգ. 31. = Besatz; 2. մն. (կանանցի զգեստուց) մերձք. զարդք, զգեստեղը. բ. (այլեւայլ կտորներէ բաղադրեալ) մերձաւոր, ծոպք. զին. նշանապգեստ, զինուո-

բռնկան զգեստ. որ—. (գործիքնե-րու) խառնուած, զօդուած, մա-սունքներն իրարու անցնիլը:

Gar(r)ót(t)e, էգ. 35. խեղդիչ (եր-կաթի) խառան. (ի Սպանիա) խեղդ-արկութիւն:

gar(r)ot(t)i(e)r|en, նբ. 3ա. (դլխա-պարտները) խեղդել: — չ. 33բ. անյ. —ung, էգ. 31. պնդում, խեղդ-արկութիւն:

gárstig, ած. 6. գարշ, գարշելի. 2. (միայն արտաքուստ գարշելի) տգեղ, անգեղ. er ist so —, daß... այնպէս գարշատես է՝ որ... զազիր, զզուելի. տգեղի, տգեղ. էէ. պղծարան, տգեղագեղխօս. անվայ-ել, անպարկեշտ. չար, անզգամ. 3. Գ. էէ. ըներ. ([illegible]) կարի յոյժ, սաստիկ, մեծա-պէս:

Gárstigkeit, էգ. 31. գարշելիու-թիւն, զազրութիւն, պղծութիւն. տգեղութիւն, գարշատեսութիւն. աղտոտութիւն, տգեղութիւն. անպարկեշտութիւն, անվայելչու-թիւն. անզգամութիւն:

Gä'rtchen, Gä'rtlein, չ. ն—չ. Gar-tenք. պարտիզակ, պզտիկ պարտէզ:

Gárten, որ. 21բ. պարտէզ, դրախտ. էէ. արգասաւոր երկիր, դրախտ:

Gárten|ampfer, որ. բս. աւելուկ (Rumex patientia): —anlage, էգ. պարտէզ, բուրաստան: —bau, որ. դրախտապանութիւն, պարտիզ-պանութիւն, պարտիզաց մշակու-թիւն: —beet, չ. = Beet; բ. ծաղ-կի ածու, ծաղկոց: —biene, էգ. ՏՆ. ընտանի մեղու: —blume, էգ. պար-տիզի ծաղիկ. բ. բս. գեղին մար-գարտածաղիկ (Crysanthemum coronarium): —erdbeere, էգ. ըն-տանի ելակ եւ ելակենի (Fragaria vesca culta): —erde, էգ. աղբա-հող, բուսահող: —feld, չ. ցան-կապատեալ ագարակ: —freund, որ. դրախտասէր, պարտիզասէր: —geräth, չ. պարտիզպանութեան գործիք՝ կազմածք: —gewächs, չ. բս. = Gartenpflanze. —gott, որ. դիցբ. պարտիզադիք: —haus, չ. հովանոց, պատշգամբ, տաղաւար: —kunde, էգ. դրախտամշակութիւն, պարտիզպա-բարութիւն: —künstler, որ. ծաղ-կազարդման, դրախտապան, պար-տիզպան: —laube, էգ. (պարտիզի) գալարազարդ հովանոց՝ տաղաւար: —leiter, էգ. կրկնատանդուխ, պար-տիզի սանդուղ: —messer, չ. որ—. փոքր յատոց, յատոցիկ: —mohn, որ. բս. ընտանի մեկոնիոն, խաշ-խաշ (Papaver somniferum): —musik, էգ. պարտիզի նուագահան-դէս: —pflanze, էգ. բս. ընտանի՝ պարտիզի բոյս: —saal, որ. տաճա-րի՝ հովանոցի սրահ: —schaufel, էգ. թի, քերիչ, երկայն կոթունի ծայրը հաստատուած տախտակիկ: —spargel, որ. բս. հասարակ ծնե-բեկ (Asparagus officinalis): —tisch, որ. պարտիզի՝ գեղջկական սե-ղան: —walze, էգ. որ—. (պարտիզի՝ ճամբու) ողորկիչ գլան, լողքար: —werk, չ. պարտէզք, պարտիզի վե-րաբերեալ իրք. բ. = Gärtnerei. —wirthschaft, էգ. դրախտամշակու-թիւն, ծաղկազարդմանութիւն. բ. հասարակաց հրապարակական պարտէզ (պարտիզի մէջ կազդու-րարան՝ պանդոկ):

Gä'rtner, որ. 32ա. —in, էգ. 31. դրախտապան, պարտիզպան(ուհի), պարտիզարար, ծաղկազարդման. (Gemüse-)— բանջարաղարդման, բան-ջարավաճառ:

Gärtneréi, էգ. 31. պարտիզարա-րութիւն, պարտիզպանութիւն. կալուած՝ յորում ծաղկազարդմա-նութիւն կը մշակուի. (արուես-տական) դրախտամշակութիւն. 2. պարտիզպանի կալուած՝ երկիր:

gä'rtnerisch, ած. 6. պարտիզպանի արուեստին համաձայն, պարտիզ-պանի, պարտիզպանական:

Gas, չ. եզ. 8. յգ. 18. քնք. քմ. կազ, արուեստական օդ. (առանց եղանակաւորիչ բառերու՝ երբեմն) լուսաւորութեան կազ:

Gás|anstalt, էգ. որ—. կազարան, կազ (հանելու) գործատուն: —art, էգ. կազ(ակերպ): —artig, ած. քնք. կազանման, կազակերպ, կազային: —behälter, որ. որ—. (կազի) ընդու-նարան, կազարան: —bereitung, էգ. կազարարութիւն, կազահանու-թիւն: —bildend(er Körper), ած. կա-

գազային՝ կազակազմիչ (մարմին)։ —bildung, էգ. ժմ. կազացումն, կազակազմութիւն։ —brenner, ար. ար. կազարերան, կազածորակ։ —erzeugend, ած. ժմ. կազածին։ —erzeuger, ար. կազածին կազմած։ —flamme, էգ. es brennen zwanzig —n քսան (կազի) լապտեր կը վառի։ —förmig, ած. ենգ. = gasartig. —haltig, ած. կազային, կազոտ։ —laterne, էգ. = Gasflamme. —maschine, էգ. ար. կազաշարժ մեքենայ։ —messer, ար. ար. կազաչափ։ —strom, ար. կազի հոսանք։ —uhr, էգ. ար. = Gasmesser. —wasser, չ. կազային ջուր. բ. կազաչափի ջուր։

gä'schen, չբ. h. 3ա. եւ 3գ. եռալ, փրփրալ։

Gäscht, ար. 20. = Gährung.

Gáse, էգ. 35. էճ. = Gaze. բ. — յգ. Gasե։

Gasél, չ. 24ա. = Ghasel.

Gaskógner (Կասքօնյեր), ար. 22ա. —in, էգ. 32. Կասքոնացի (այր՝ կին)։

Gasométer, ար. 22ա. = Gasbehälter.

Gä'ßchen, չ. 22բ. Նաչ. Gassek. նըրբափողոց, փողոցակ։

Gásse, էգ. 35. փողոց. auf der — ճամբուն՝ փողոցի վրայ. auf der — herumlaufen փողոցները շրջիլ, դատարկաշրջութեան թափառիլ. ըստ. փողոցներու վազվզել՝ շափել. 2. էգ. er ist Hans in allen —n ուր որ երթայ՝ հոն է, ամէն տեղ կը անանուի. 3. (ցանկերու՝ մարզանքերու մէջէն) շաւիղ, արահետ. (ծառերու մէջէն) ծառուղի. hohle — կիրճ, անձուկք, կապան. 4. մարդկան երկու շարքի մէջ եղած անջրպետ. eine — bilden փողոցին երկու մայրերը պարապմէն կենալ՝ թերեւ թերեւ շարուիլ. զինուոր —n laufen աստամինի ձաղկուիլ, բրածեծ ըլլալ։

Gässen|bettler(in, էգ.), ար. հրապարակական մուրացիկ՝ մուրացկան։ —bube, ար. ցոփաղնաց, ընդվզմասարդ տղայ, որիկայ։ —dirne, էգ. բոզ, պոռնիկ։ —hauer, ար. ռամկական զուեճիկ երգ։ —hure, էգ. ամ. = Gassendirne. —junge, ար. = Gassenbube. —jungenartig, ած. ցոփ, լկտի։ —lehrer(in, էգ.), ար. (փողո-ցաց) ուսուցիչ։ —koth, ար. տիղմ, ցեխ, ամ. աղբ։ —laufen, չ. զբօսնելը, փողոցահարութիւն։ —lied, չ. = Gassenhauer. —mädchen, չ. դատարկաշրջիկ փողոցաշրջիկ աղջիկ։ —sänger, ար. շրջուն երգիչ։ —witz, ար. գռեհիկ կոշտ անհամ կատակ, ցուրտ խեղկատակութիւն։

Gast, ար. 13. հիւր, ասպնջական, պանդուխտ իջնող, իջաւոր, օտարական. 2. հրաւիրեալ, կոչնական, խրախճանականց, ուրախանակիցք. Gäste, յգ. հրաւիրեալք, կոչնականք. wollen Sie mein — sein? ուզանակիցս կ'ըլլաք ըլլալ, ինծի հետ ճաշել կ'ուզէք. Sie sind mir ein willkommener — բարեկամ ենէք. 3. zu —e bitten զմէկը ճաշի... հրաւիրել. 3. ծո. (դերասանաց խումբին չմերարերող) օտար դերասան. 4. վաճառորդ. ըստ. ծուխ, այցելու. հրապարակական ուղեւոյ մ'այցելու, (որճանոցի) սովորական յաճախորդ. 5. ծղ. grober — ընչօ, անմարդի, չինական. schlauer — խորամանկ, չարանենք ստոր. schlimmer — վատասիրտ ընկեր։

Gast|bett, չ. հիւրի վարձու անկողին։ —bitter(in, էգ.), ար. ուրիշի մը համար հիւր հրաւիրող։ —frei, ած. հիւրընկալ, վանատուր, ասպնջական (կրօնաւոր)։ —freiheit, էգ. ասպնջականութիւն, հիւրընկալութիւն, օտարախրութիւն։ —freund, ար. հիւրասէր վանատուր. նաեւ հիւր։ —freundlich, ած. հիւրասիրական։ —freundlichkeit, էգ. հիւրասիրութիւն, հիւրամեծարութիւն։ —freundschaft, էգ. ասպնջականութիւն, հիւրամեծարութիւն, վանատրութիւն։ —freundschaftlich, ած. = gastfreundlich. —geber(in, էգ.), ար. կոչնատէր, խրախճանարար։ —gebot, չ. = Gastmahl. —haus, չ. պանդոկ, աչխարհահանգիստ, իջեւան։ —hof, ար. (մեծ) պանդոկ։ —kleid, չ. տօնազգեստ, հանդիսի զգեստ, ամ. պահուիս հագուստ։ —los, ած. անհիւր, հիւրազուրկ։ —mahl, չ. սեղան, խնճոյք, խրախճան, կոչունք, հացկերոյթ։ —meister, ար. էր. (Bruder)— (վանքի մը) հիւրընկալ (եղբայր)։ —mutter, էգ. հիւանդա-

Digitized by Google

պատիւ. էր. հիւրընկալ քոյր ։ —prediger, ար. հրաւիրեալ՝ օտարական քարոզիչ. ը. մփ. փորձի համար քարոզող ։ —predigt, էփ. օտար ժողովրդապետութեան մէջ արուած քարոզ, փորձի քարոզ ։ —rolle, էփ. Յփ. օտար դերասանէ մը ներկայացուած թատրախաղ ։ —spiel, չ. Յփ. տաղչին խաղ (դերասանի), այցելուութիւն ։ —spieler(in, էփ.), ար. օտար դուանն՝ դերասան ։ —weise, մ. հիւրօրէն, հիւրի պէս ։ —wirth(in, էփ.), ար. պանդոկապետ, կապելապետ, իջեւանապետ ։ —wirthschaft, էփ. պանդոկապետութիւն. — betreiben պանդոկ բանալ, պանդոկապետութիւն ընել. Բ. պանդոկապետի առացուածք ։

Gasterei, էփ. 31. — Gastmahl.

gasti(e)ren, նբ. 3—. ապաշխականեր, հիւրընկալել ։ — չբ. Ն. = schmausen; 2. Յփ. օտար թէատրոնի մէջ թատրախաղ ներկայացընել ։ — չ. անյփ. —ung, էփ. 31. ապաշխականութիւն, հիւրընկալութիւն ։

gástlich, ած. 6. հիւրընկալական, առաշխականի, օտարաբարական ։

Gástlichkeit, էփ. 31. անյփ. օտարութիւն, հիւրընկալութիւն.

gástrisch, ած. 6. ստամոքսի, ստամոքսական, ստամոքսային ։

Gastronóm, ար. 38. պորտաբոյծ, սիրող համադամ կերակրոց ։

Gastronomie, էփ. 31. պորտաբուծութիւն, որովայնապաշտութիւն ։

gastronómisch, ած. 6. պորտաբուծական, որովայնամոլի ։

Gát, չ. 24—. Ն—է. = Gatt.

Gä'tgras, չ. էրէ. խլուած մոլախոտ, քաղ ։ —hacke, էփ. ար—. էրէ. —haue, էփ. ար—. էրէ. աղփ. երկաթեայ (պարտիզպանաց) ։

gä'ten, նբ. եւ չբ. Ն. 3բ. էրէ. աղփ. քաղ հանել, մոլախոտերը խլել ։ — չ. 23բ. անյփ. քաղհանութիւն ։

Gä'ter, ար. 23—. —in, էփ. 32. քաղհան, մոլախոտ հանող ։

Gat(t), չ. 24—. Ն—է. ծակ ։

Gátte, ար. 27. Gáttin, էփ. 32. = Ehegatte; neue (Ehe-)Gatten յփ. նորապսակ ամուսինք ։

gátten, նբ. 3բ. զուգել, միաւորել, խառնել. (հմմփ. begatten). իրարու կցել, միացընել, ընդխառնել ։ sich — փբ. = begatten; 2. զուգաւորիլ, միանալ, միաւորիլ ։

Gáttenglück, չ. ամուսնական երջանկութիւն ։

Gátter, չ. 22—. վանդակ (երկաթէ կամ փայտէ մեծ խաղխամբներով), ցանկապատ, վանդակապատ (հմմփ. Gitter) ։

gátterförmig, ած. վանդակակերպ ։

Gátter|stäbe, ար. յփ. խաղխամբ, բարամբունք, վանդակի ձողապանները, քանոն ։ —thor, չ. կամ —thür(e), էփ. վանդակակերպ վանդակեալ դուռ, —մ. ճաղ ։ —werk, չ. ձողաբարձ՝ վանդակեալ՝ վանդակակերպ կազմած, արիշ ։

Gáttin, էփ. 32. տ. Gatte.

Gáttung, էփ. 31. մն. տէ. Յն. սեռ, ազգ, խումբ. (անկոց) ցեղ, դաս, ընտանիք. 2. ը. մփ. տեսակ ։

Gáttungs|begriff, ար. սեռի գաղափար ։ —name, ար. —wort, չ. փր. հասարակ անուն ։

Gáu, ար. (չ.) 20. կամ 24—. մի-ճակ, թաղ. գաւառակ, գաւառ, նահանգ. ը. մփ. երկիր, դեհ, կողմն ։

Gáu|dieb, ար. ննջգաւոր քաղաքահան, ճամբորդ գող ։ —ding կամ —gericht, չ. գաւառական (գաւառապետի) ատեան՝ ատեան ։ —graf, ար. գաւառապետ ։ —grafschaft, էփ. գաւառապետութիւն ։ —verband, ար. գաւառի մը մարմնամարզական երգի... ընկերութեանց միաբանութիւն՝ զոմողութիւն՝ ընկերակցութիւն ։

Gauch, ար. 20. կամ 24—. ըփ. (ծ—ղր—կ—ն = Hahnrei) անհաւատարիմ կին ունեցող այր, բոզաբոյծ (փեր—Յ—). ը. մփ. ապուշ, ախմախ, անմօրուս, անփորձ (նախատական անուն մանկահասակ անձանց). ինքնահաւան, մորոս, քաղկահատ, պաղատակծիծ, հատուկ. էրէէնն արփ—հ—պ—կ—ն կամ արհ—մ—րհ—կ—ն. der arme — խեղճ՝ ողորմելի էակ՝ մարդ ։

Gáuch|blume, էփ. տէ. վայրի վաղվաղուկ (Teesdalia iberis) ։ —Ց.

Digitized by Google

blume, էգ. բս. տաղաւարատաւոր Յունաստանի՝ որքիս՝ որձարմատ (Orchis militaris)։ —hafer, ար. բս. անբերք վարսակ (Avena fatua)։

Gauchheil, չ. 20. բս. աղրուկ խոտ (Anagallis)։

Gáudium, չ. 38. ընտ. = Freude.

Gáukel‖bild, չ. սուտ աչօք պատկեր, ցնորք, երեւակայութիւն, երազ, անուրջ, կեղծիք, պատրանք։ —bude, էգ. աճպարարաց՝ ծաղրածուաց խրճիթ՝ հիւղ։ —kunst, էգ. ձեռնածութիւն, աճպարարութիւն. փխ. նենգութիւն։ —spiegel, ար. դիւթական հայելի։ —spiel, չ. —spielerei, էգ. = Gaukelei. —tanz, ար. ծաղրական պար։ —tasche, էգ. ձեռնածուաց պայուսակ՝ պարկ։ —wahn, ար. ուրուացուցութիւն։

Gaukeléi, էգ. 31. թեւածութիւն, թօթօանք. աճպարարութիւն, ձեռնածութիւն, միմոսութիւն, խեղկատակութիւն, ուրուացուցութիւն։

gáukelhaft, gáukelig, ած. 6. ուրուատեսիլ, կեղծ, պատրիչ, խաբէական, աճպարարի, ձեռնածուի։

gáukeln, չբ. h. 3ա. ծփել, ծածանել, ծփծփալով հոս հոն շարժիլ. 2. (արագ շարժումներ ընելով) խաբել, պատրել. աճպարարութիւն ընել, (գնդակներով՝ շրջանակներով...) ձեռնածութիւն ընել. խեղկատակել, միմոսութիւն ընել. ուրուական՝ կեղծ պատկերներ ցուցընել։ — ներ. = betrügen; 2. աճպարարութեամբ ձեռնածութեամբ բան մը ցուցընել՝ յառաջ բերել։ sich — փբ. ճօճիլ, տատանիլ, (քալելու ատեն) երկու կողմն շարժիլ. փխ. sich in Illusionen — սնոտի յուսով պարարիլ՝ սնանիլ։ — չ. 22բ. ընդ. = Gauckelei.

Gáukler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. աճպարար (փողոցներու վրայ արուեստական խաղեր խաղացող). լարախաղաց. (գնդակ՝ շրջանակ... նետող) ձեռնածու. ակնախաբ, կախարդիչ. հոպիտ, խեղկատակ, ծաղրածու. մարդախաբ, խաբեբայ, շաղակրատ. 2. միջն ար. թռ. նումիդահաւ, աղնիւ արագիլ (Ardeo virgo). բ. լեռնական բազէ (Falco ecaudatus)։

Gauklerei, էգ. 31. աճպարարութիւն, ձեռնածութիւն. շաղակրատութիւն, խաբեբայութիւն։

gáuklerhaft, gáuklerisch, ած. 6. = gaukelhaft.

Gaul, ար. 13. նաեւ 20. ձի. alter, schlechter — անզօր ձի, յոռի գրաստ. առծ. e—m geschenkten —, sieht man nicht in's Maul տրուած վարուընքին ծամութեան չեն նայիր. աղքատն մուրացիկ կ'առնու շոր հացիկ։

Gáumen, ար. 22բ. ընդհ. քիմք, (բերնի) առաստաղ (նաեւ բս. եւ կն.)։

Gáumen‖beine, չ. յհ. ընդհ. քմաց ոսկր, քմոսկր։ —buchstabe, ար. —laut(er), ար. հր. քմական գիր (բաղաձայն)։

Gáuner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. խաբեբայ, նենգաւոր. խորամանգութեամբ եւ զգուշութեամբ գողցող, գաղտակծիծ, հատու։

Gáuner‖sprache, էգ. գողերէն, գողոց բարբառ։ —welt, էգ. աւազակք, գողք. ընդ. ծոց. ընկերշակութիւն՝ ընկերութիւն գողոց։

Gaunerei, էգ. 31. քասկահատութիւն, գաղտակծծութիւն, նենգութիւն, խաբեբայութիւն։

gáunerhaft, gáunerisch, ած. 6. քասկահատի, նենգաւոր, խաբեբայական։

gáunern, չբ. h. 3ա. գաղտակծծել, գաղտնի՝ նենգութեամբ գողնալ, քասկահատ ըլլալ։ — չ. 22բ. = Gaunerei.

Gáunerthum, չ. 7. ընդ. = Gaunerwelt.

Gáze, էգ. 35. ար. եւ լծ. սոփ. շղարշ, տեռ։

Gáze‖band, չ. ար. եւ լծ. սոփ. շղարշէ ժապաւէն, տեռական։ —stuhl, ար. ար. եւ լծ. սոփ. շղարշ ոստայնանկելու գործի. գործարան ոստայնանկաց։ —weber(in, էգ.), ար. շղարշանկոլ, շղարշ ոստայնանկող։

Gazélle, էգ. 35. կն. բուն վիթ (Antilope dorcas)։

gazéllenängig, ած. վիթաչուի։

gbr., հմ. gebräuchlich եւ gebraucht։

Digitized by Google

Ge..., նախադաս մասնիկ, կը գործածուի՝ կրկնական իմաստով, անհամար բայանուններ կազմելու. անձնն ալ չ. գ. օ. Geächze (ächzen) հեծեծանք, առէպ առէպ՝ շարունակեալ հեծութիւնք. 2. լաւ մը՝ գոյականներէն յառաջ բերուած հաւաքական անուններ կազմելու. անձնն ալ չ. գ. օ. Gebein (Bein) մարմնոյ մ՚ամբողջ ոսկրները, ոսկրուտիք. 3. ած. եւ մ. չէներու. գոյականներէն ցուցուցած երէն՝ էրօք գործածէն կը յայտնէ. հայերէն ...ւոր մասնկան կը համապատասխանէ. չ. օր. gearmt (Arm) բազուկ ունեցող, բազկաւոր. 4. բայերէն անցեալ բայեր կազմելու. չ. օ. gefallen, fallen էն. 5. դրբ. անց. չէներու եւ մէջ անքէ. է. չ. օ. geachtet (achten) մեծարեալ, մեծարուած. երբեմն բնա. է ձայնաւորէ ի բայ ինչ կը դրուի, չ. օ. kommen փոխանակ gekommen.

Geä'chtete(r), ար. Geä'chtete, էգ. օ. աքսորադիր, աքսորադրեալ, աքսորեալ, մերժեալ։

Geä'chze, չ. ռռբ. անյ. հեծեծանք, հեծութիւն, շարունակեալ ողբ։

Geádelte(r), ար. Geádelte, էգ. օ. ազնուականացեալ, ազնուականութեան բարձրացեալ։

Geä'der, չ. ռռբ. անյ. անդր. երակք, երակաց բովանդակութիւն. 2. երակաձեւ զարդ, կճակերպ նկար։

geádert, geä'dert, ած. օ. երակաւորեալ, երակաւոր. 2. կճակերպ յօրինեալ՝ նկարեալ։

Geä'fter, չ. ռռա. յն. = Afterklauen.

geármt, ած. օ. բազկաւոր, բազուկ ունեցող։

Geä'fe, չ. ռռա. Geä'ß, չ. 20. որս. (չինկերէնց) ճարակ, կեր. 2. (չինկերէնց) բերան։

geängt, geä'ugt, ած. օ. = äugig; (մի..., երկ) աչուի, ակնաւոր։

geb., հմա. geborenէ. տ. gebären, դրբ. անց.։

Gebä'ck, չ. 20. = Backwaare, Backwerk; գերման՝ ազնիւ հաց. խհ. հատատեայ, կարկանդակ. 2. որս. (փառն մէջ) մէկ անդամով եփուած հաց. հնացարկութիւն, (մէկ անգամուան) թրծում։

Gebäckenes, չ. օ. = Gebäck.

Gebähn, չ. 20. որս. չինկերէնց աղբ, սպառուք։

gebähren, տ. gebaren.

Gebälge, չ. ռռբ. անյ. կռիւ, կագ, վէճ։

Gebä'lk, չ. 20. գերանք, (շէնքի) մ՚ամբողջ գերանները. յփ. — der Bühne մերենակողմն, թատրոնի մերին գատիկոն։

Gebä'lkträger, ար. ռռա. ճրփ. քուակիր (արձան), բաւանայեք։

geballt, դրբ. անց. եւ ած. օ. = ballen; անհրեդաշխէ ամէն նշանակութեանց հետ նոյն. 2. անդր. եւ դէ. գնդած, միախուռնի։

gebár, անց. gebarenէ։

Gebä'rsanstalt, էգ. —haus, չ. մանկաբարձութեան տուն, ծննդարան (տ. Entbindungsanstalt)։ —schmerzen, ար. յփ. = Gebärwehen. —wehen, էգ. յփ. երկունք։ —zeit, էգ. ծննդեան ժամանակակէտ՝ ժամանակ. բ. աղայաբերութեան անեւորութիւն։ (Հմմտ. Entbindungs..., Geburts...)

gebä're, ստրդ. անց. gebärenէ։

gebär|en, չբ. ի. ռա. (այս ինչ կամ այն ինչ) երեւոյթն ընծայեցընել՝ ձեւացընել՝ տալ. ձեւ ընել։ sich — էբ. վարուիլ, վարմունք ցուցընել (տ. sich benehmen, էբ.)։ — չ. ռռբ. անյ. —ung, էգ. ռւ. ձեւ. վարմունք, գնացք. ընթացք (տ. Benehmen, չ.)։

gebä'ren, նբ. ռբ. (ահմ. ներ. նաեւ gebierst, gebiert, հրմ. gebier, անց. միայն gebar, gebäre) ծնանել, ի լոյս ածել. vor der Zeit — վիժել, անցընել (տ. Frühgeburt). 2. geboren werden ծնանիլ, աշխարհք գալ. 3. sie hat (ihrem Manne) drei Söhne geboren (էրկանը) երեք որդի ծնաւ. նր. wieder geboren werden վերստին ծնանիլ. բնխ. կն. lebendige Junge —d կենդանածին, կենդանի ձագ բերող. 4. փխ. ընդօխել, յառաջ բերել, ծնանել, ընդ. մէջ անել հանել։ geboren, դրբ. անց. եւ ած. օ. ich bin kein geborener Deutscher ի ծնէ Գերմանացի չեմ. geboren in Konstantinopel, Paris... ծնեալ ի Կ. Պոլիս՝ Փարիզ. 2. geboren s. ազնուազարմ ըլլալ. 3. Gebore-

n(es), «քաղանումէ», քարտախտախաղի մէջ մէկնաց եւ պատկեր մը՝ որ թուղթ տալու տանն աւաղին անգամ խաղը կը փակէր։ — շ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 81. ծնունդ, աղայարերք, աղայարերութիւն (հմմտ. Geburt)։

Gebä'rerin, իգ. 82. աղայարերքի հասած, ծննդող, երկնող. ը. մտ. մայր. Gottes — Աստուածածին։

Gebä'rmutter, իգ. (եղ. անփփ. յփ. 21ա.) անտղ. արգանդ, որովայն, զաւակատուն։

Gebä'ude, շ. 22ա. (բնակելու համար որոշեալ) շէնք. (großartiges) — (մեծագործ) շինուածք. 2. großes prächtiges — ապարանք, պալատ. առ. մրտ. abgesondertes — բուն գլխաւոր շինուածք. 3. (իւր մասունքներէն՝ մեծ արուեստիւ բաղադրեալ ամբողջ մը) շէնք, յօրինուածութիւն, դրութիւն. 4. որս. — (des Bibers) կղզի որջ՝ բնակարան. — (der Ameisen) մրջնոց։

gebe, տ. **gäng**.

Gebefall, աը. 13. փր. տրական (հոլով) (= Dativ)։

Gebein, շ. 20. ոսկերք, ոսկրոտիք, կմախք. փխ. mir flog es kalt durch alle —e սարսուռ մ'ոսկրներս թափանցեց. բ. —e, յփ. ոսկերք, մահկանացու մարմին։

Gebelfer, շ. 22բ. անյփ. տ. Belfern, շ.։

Gebell, շ. 20. —e, շ. 22բ. անյփ. տ. Bellen, շ.։

geben, նբ. 2ի. տալ. 2. յանձնել, աւանդել. wieder zurück — ետ դարձնել՝ տալ. նուիրել, ընծայել, մատուցանել. բ. այլ—այլ փ.նի. բով. auf et. Acht — բանի մը միտ դնել. J—m ein Almosen — մէկուն ողորմութիւն ընել՝ տալ. Antwort — պատասխանել, պատասխան տալ. J—m Aufklärung über et. — զմէկը բանի մը տեղեակ ընել, մէկուն բանի մը վրայօք լուսաւորութիւն՝ տեղեկութիւն տալ. ich werde mir die Ehre —, Sie zu besuchen յուսամ որ Ձեզի այց ելլելու պատիւը կ'ունենամ. Feuer — կրակ տալ, հրացան արձակել. das wird e—n Lärm — այս բանս խառնակութիւն՝ աղմուկ պիտի հանէ՝ պատճառէ. Rechenschaft (Zeugniß) von et. — բանի մը վրայ հաշիւ (վկայութիւն) տալ. J—m e—n Verweis — զմէկն (մեղմով) յանդիմանել. J—m e—n Wink — մէկուն աչքով նշան՝ ակնարկ ընել, ակնարկել. ein Wort gab das andere մէկ բառը՝ մէկալին դուռ բացաւ. փ. die Sporen — ձին երկու կողմանէ՝ երկաթակողմանս խթել. առծ. Jeder giebt was er kann կամ ընդ. ein Schuft giebt mehr als er hat քասկեր նայէ՝ ծախքերը խնայէ. ամէն մարդ իւր կարողութեան համեմայն (գործէ). 3. տալ, յառաջ բերել, հասցնել պտուղ՝ բերք... dieses Land giebt gutes Korn այս երկիրն աղէկ ցորեան կու տայ. er hätte e—n guten Soldaten gegeben լաւ՝ քաջ զինուոր մը կ'ըլլար. 4. երեւցնել, ցուցնել. das giebt schon der Augenschein աս աչքով ալ կը տեսնուի. 5. (Աստուծոյ համար) շնորհել, ընել. (alle Tage) die Gott giebt Աստուծոյ մեզի շնորհած օրերն... der Himmel gab es, daß... Աստուած ուզեց որ... Gott geb's! Աստուած տայ, երանի թէ. 6. վրան դնել, աւելցնել, յարել, (ամանի...մէջ) թափել. փխ. s—n Senf dazu — իւր կարծիքն ըսել. 7. թարգմանել, բացատրել, յեղուլ. gut gegeben! շատ աղէկ՝ լաւ ըսուած է. 8. (վերադարձեալ ածանցեալ, դարձուածներով ածականներուն հետ) շ. er. bloß, ած. ա.; frei — ազատել, ազատ կացուցանել. et. verloren — բան մը կորսուած համարիլ, բանէ մը յուսահատիլ. 9. նխ. ով an: et. an's Licht geben բան մ'ի լոյս հանել՝ տալ՝ ընծայել. sein Leben an et. — իր կեանքը բանի մը նուիրել՝ տալ. et. daran — բան մ'երեսէ թողուլ՝ թող ընել՝ ձգել. auf: e—n Brief auf die Post — նամակ մը նամակատուն տանիլ. auf Borg — փոխ տալ. Geld auf Zinsen — շահով՝ փոխ տոկոսի տալ. J—m die Hand darauf — մէկուն ձեռքը սեղմելով՝ բան մը խոստանալ. in: in Druck — տպելու՝ մամլոյ տալ. s—n Sohn in Pension — իւր որդին գիշերօթիկ դպրոց դնել. unter: J—m et. unter den Fuß — մէկուն բան մը թե-

Digitized by Google

լագրել՝ ազդել՝ սադրել. von: sie will ihre Kinder nicht von sich — որդիները քովէն հեռացընել չ'ուզեր. keinen Laut von sich — բերան չբանալ, բառ մը չըսել. ընդ. er kann es nicht von sich — ինք զինքն չի կրնար բացատրել. Speise wieder von sich — փսխել. բնխ. von sich — (Ճառագայթ) տալ՝ արձակել։ sich — չէզ. ինք զինքն տալ. sich preis — ինք զինքն մատնել՝ վտանգի մէջ դնել. sich gefangen — ինք զինքն կալանաւոր հրատարակել. sich zufrieden — հանդարտիլ, խաղաղիլ. er giebt sich für et. Anderes, als er ist չեղածն երեւալ կ'ուզէ. 2. sich zu erkennen — ինք զինքը ճանչցընել՝ ծանօթացընել, ծանօթս տալ զանձնէ. 3. das giebt sich (aus dem Zusammenhange) այս բանս (իրարու հետ ունեցած կապակցութենէ) յառաջ կու գայ՝ կը հետեւի. 4. sich in et. — բանի մը հաւանիլ, բան մը յանձն առնուլ. 5. der Schmerz wird sich bald — ցաւը շուտով կ'անցնի՝ կը փարատի. ընդ. er wird sich schon — քիչ մ'ետքը աւելի հեզաբարոյ կ'ըլլայ. 6. անդ. բ. es giebt sich nicht gut, wenn man Nichts hat մէկը դժուարաւ բան մը կու տայ, երբ ինքն ինչ չունի. wie es sich gerade giebt ըստ դիպաց, ըստ պարագայից։ es giebt, անդ. բ. կը գտնուի, կայ, է. was giebt es (կամ giebt's) Neues? ի՞նչ նոր լուր կայ. es wird et. — պատմուկ պիտի ըլլայ. giebt es et. Schöneres? ի՞նչ աւելի գեղեցիկ բան կայ. 2. փ. — չէզ. ս.։ gegeben, ընդ. անց. եւ ած. ս. —er Fall որոշեալ՝ տուեալ դէպք. das —e տուեալը. ———. տուեալ՝ ծանօթ գիծ՝ թիւ։ — չ. 22բ. անյ. [illegible]. am — sein թուղթ բաժնելու կարգն իրեն ըլլալ։

Géber, ար. 22ա. —in, էգ. 32. տուող, տուիչ. պարգեւիչ, պարգեւատու. բաշխող. էրգ. (իրաւունք մ'ուրիշի) անցընող։ — Բ. ար. 22ա. — Gueber.

Gebérde, էգ. 85. արտաքին երեւոյթ, տեսիլ, տեսք, արտաքինը. բ. կերպարանք, երես. ընդ. անբնական ձեւեր՝ կերպարանք (երեսաց). ընդ. քիթ բերան. 2. (մարմնոյ՝ Տմն. ձեռաց) շարժուած, շարժում, ձեւ. — machen խօսելու ատեն ձեւ՝ շարժմունք ընել. ընդ. շարժորկիլ։

gebérd|en, sich — չէզ. 3բ. այսպէս կամ այնպէս վարմունք ցուցընել, վարուիլ, ընթացք բռնել. ich weiß nicht wie ich mich geberdete չեմ գիտեր թէ ինչ ձեւ ըրի, ինչ կեցուածքի մէջ էի. sich ernst — ծանր կերպարանք առնուլ՝ կերպարանիլ. sich närrisch — ծիծաղական՝ մորոսական ձեւեր ընել. mag er sich — wie er will թող ուզածին չափ ջանայ՝ աշխատի։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կերպարանք, կեցուածք, վարմանց կերպ. (արտաքին) ձեւ։

Gebérden|ausdruck, ար. կերպարանաց արտայայտութիւն։ —kunst, էգ. միմոսութիւն, մէջկատակութիւն, ձեւերով խօսելու արուեստ։ —macher(in, էգ.), ար. (խօսած ժամանակ շատ) ձեւ՝ շարժում ընող։ —spiel, չ. միմոսական խաղ. Բփ. մէջկատակութիւն։ —spieler, ար. միմոս, մէջկատակ։

gebérdig, ած. ս. այս կամ այն վարմունք ունեցող. Տմն. (wohl-)— մարդավար, լաւ վարմունք ունեցող։

Gebét, չ. 20. աղօթք. — des Herrn տէրունական աղօթք, Հայր մեր. sein — verrichten աղօթք ընել, աղօթել. 2. չէ. ընդ. 3. in's — nehmen զմէկն խիստ հարցափորձի ենթարկել։

Gebét|buch, չ. աղօթագիրք, ժամագիրք։ —riemen, ար. —schnur, էգ. գրապանակ (կաշւոյ կամ մագաղաթի կտորներ՝ որոնց վրայ Հրեայք Ս. Գրոց ինչ ինչ խօսքերը կը գրէին եւ վրանին կը կրէին)։

gebéten, ընդ. անց. bitten է։

Gebéttel, չ. 22բ. անյ. ձանձրանալի խնդիր, տարաժամ խընդրուած։

gebierst, gebiert, ներ. gebären է։

Gebiet, չ. 20. երկիր, վիճակ, սահման, հող. 2. սահման. städtisches — արձակավայրը, քաղաքի շուրջանակի սահման. էրգ. — e—r Gerichtsbarkeit վիճակ՝ սահման իշխա-

Digitized by Google

նութեան դաստաւորի. — e—s Flusses = Flußgebiet; 3. փխ. = Bereich; — der Dichtkunst բանաստեղծութեան սահման։

gebieten, նբ. եւ չբ. ծ. 2չ. (տ. bieten) պատուէր տալ, պատուիրել, (ճոխաբար) հրամայել. բ. (տիրաբար) պահանջել, հրամայել (որ բան մը տրուի). Achtung, Ehrfurcht — պատիւ՝ յարգութիւն պահանջել. գ. über et. — բան մը կարգադրել՝ տրամադրել. über ein Volk — ժողովուրդ մը կառավարել, ազգի մը վրայ տիրել. über seine(n) Leidenschaften — կրքերը զսպել՝ նուաճել, կրիցը տիրել. դ. über et. — դիւրով ունելի բարձր ըլլալ, տիրել. = beherrschen, նբ. 8.: — չ. 22բ. անյփ. հրաման, պատուէր. տիրապետութիւն, իշխանութիւն։

Gebietende(r), ար. 6. = Gebieter.

Gebieter, ար. 22ա. —in, իփ. 32. հրամանատար, տէր. իշխան, տիրող, տիրապետ։

gebieterisch, ած. 6. հրամայող, հրամայական, սէգ, ճոխացեալ. որոշիչ, վճռական, հաստատ. փխ. die —e Macht (j—r Wörter) (իւր խօսքերուն) անդիմադրելի զօրութիւնը։

Gebild(e), չ. 20. (22ա.) գիւտ, արդիւնք, կերպարանաւորում, պատկեր. 2. երկխ. ար—. բէ. խաւ (երկրի), գետափն. 3. ար—. ասփ. ծրագիր, օրինակ։

gebildet, ած. 6. տ. bilden, դրբ. անց.։

Gebildete(r), ար. 6. տ. bilden, դրբ. անց.։

Gebimmel, չ. 22բ. անյփ. տ. Bimmeln, չ.։

Gebinde, չ. 22ա. խուրձ, իրարու կապուած իրաց կոյտ՝ հաւաքում. 2. ար—. երկ. որայ (ցորենոյ). տակառ, թակոյկ (գինւոյ) (տ. Faß, 1. եւ 2.). (գիրք կազմելու) տառատան, լար. — Garn կարժ՝ կամ՝ խիւր դերձանի. — e—s Dachstuhls տանեաց իրարու միացած հեծանները, հեծանաձգութիւնք, տառասաղակալ. 3. նո—է. ննկողակ (նուաճողութեան ժամանակ մէջըն անցընելով ազատելու համար գործածուած կազմած)։

Gebirg… տ. Gebirgs…

Gebirg(e), չ. 20. (22ա.) լեռինք, լերանց շղթայ՝ գօտի. 2. երկխ. վէմ, հող(ի) (կամ) հանք(ի տեսակ)։

gebirgig, ած. 6. լեռնոտ, լեռնայինն. 2. լեռնական, լեռնաբնակ։

Gebirgs|art, իփ. երկխ. ար—. = Gebirg(e), 2. —ausläufer, ար. լերանց փոքր շղթայ՝ երկրորդական գօտի։ —beschreiber, ար. լեռնագիր։ —beschreibung, իփ. լեռնագրութիւն։ —bewohner(in, իփ.), ար. լեռնաբնակ։ —gegend, իփ. լեռնակողմն։ —grat, ար. սար, լեռնագագաթ, արտեւան։ —kamm, ար. լեռան ծայր՝ կատար։ —karte, իփ. աշխ. լեռնագրական տախտակ, լեռնացոյց։ —kessel, ար. լերանցամէջք. լեռնադաշտ։ —kette, իփ. լերանց շղթայ։ —kuh, իփ. կն. կնճթեղ, գաբիր (Tapirus villosus)։ —kunde, իփ. երկրագիտութիւն։ —kundige(r), ար. երկրագէտ։ —land, չ. լեռնագաւառ։ —paß, ար. (լերանց մէջէն նեղ շաւիղ) կիրճ, կապան. (բարձր լերանց մէջտեղը նեղ անցք) խինձք։ —pflanze, իփ. տլ. լեռնական բոյս, լեռնատունկ։ —rücken, ար. (լերանց) տողան, լեռնաշարք։ —schichten, իփ. յփ. վիմաշարք, վիմաց խաւ՝ կարգ։ —schlucht, իփ. լերանցամէջք, խինձք։ —volk, չ. լեռնաբնակ ժողովուրդ։ —wand, իփ. ներքնակողմ քարաժայռից։

Gebiß, չ. 15. ատամնաշար, ատամունք. 2. սանձասանուանդ։

gebissen, դրբ. անց. beißenի։

Gebläffe, չ. 22բ. անյփ. տ. Bellen, չ.։

Gebläse, չ. 22բ. անյփ. տ. Blasen, չ.։

Geblä'se, չ. 22ա. ար—. փուքք, (երգեհոնի) փքոց. 2. (փքոցի) շաւնչ, փուք. 3. հովթափիչ, հովթափելու՝ օդփոխելու կազմած։

Geblä'se|einrichtung, իփ. ար—. (փքոցա)կազմած։ —luft, իփ. ա) փուք. բ) այրելի օդ, կազ։ —maschine, իփ. տ. Gebläse, 1. —ofen, ար. փքոցաւոր փուռ։

geblichen, դրբ. անց. bleichenի։

geblieben, դրբ. անց. bleibenի։

Digitized by Google

Geblö'k(e), չ. 20. (22բ.) անյ. տ. Blöcken, չ.։

geblü'mt, ած. 6. պաճուճեալ, պաճուճազարդ, ծաղկեալ (ոճ)։

Geblü't, չ. 20. անյ. (կենդանի մարմնոյ մը) արիւն. ք. արիւն, տոհմ, ցեղ, սերունդ. Prinz von — տոհմական իշխան։

gebógen, դրբ. անց. biegenի։

Gebógenheit, էգ. 31. տ. Biegen, չ. 1.; 2. տի. (ծառոց) ծռութիւն։

gebóren, դրբ. անց. gebärenի։

gebórgen, դրբ. անց. bergenի։

Gebórgenheit, էգ. 31. անյ. ապահովութիւն, ապաւինութիւն. պատսպարեալ վիճակ։

gebórsten, դրբ. անց. berstenի։

Gebót, չ. 20. պատուիրան, (աստուածային) հրաման, բացայայտ պատուէր. (հոգեւոր կամ աշխարհական իշխանութեան) կարգադրութիւն, հրաման, վճիռ. էր. die zehn —e տասնաբանեայ պատուիրաններ. J—m zu —e stehen մէկուն տրամադրութեան՝ իշխանութեաններքեւ ըլլալ. es stehen uns nicht immer Ideen zu —e մեր ուզած գաղափարները միշտ չենք կրնար գտնել, գաղափարները չենք կրնար միշտ մեր ուզածին պէս տրամադրել. 2. դատաստանական ազդարարութիւն, հրաման. հրամանագիր, պատուիրանագիր. առ—ի. Noth kennt kein — կարօտութիւնն օրէնք չի ճանչնար, հարկ՝ լուծանէ զկարգ. 3. = Aufgebot, 1. եւ 2.; 4. (բանի մը տրուած) գին. höheres — աճրդի մէջ գնոց յաւելում, աճուրդ. ein — thun (աճրդի առեն առաջին անգամ) գին տալ։

gebót(en), անց. եւ դրբ. անց. (ge)bietenի։

gebr., հմ. gebräuchlichի եւ gebrauchtի։

gebrách, անց. gebrechenի։

gebrácht, դրբ. անց. bringenի։

gebránnt, դրբ. անց. brennenի։

Gebrátene(s), չ. 6. խորոված (տ. bratenի մէջ)։

Gebrä'u, չ. 20. տ. Brau; 2. ը. մը. խառնուրդ. ——. դղձ. ըմպելի, դեղըմպելի։

Gebráuch, ար. 13. գործածութիւն, կիրառութիւն, կիրարկութիւն, սովորութիւն. — von et. machen բան մը գործածել՝ ի կիր արկանել. et. in täglichem —e haben բան մ'ամէն օր գործածել. e—n guten — von et. machen բան մ'աղէկ՝ ի լաւն գործածել. in — nehmen գործածել, գործածելու սկսիլ. in die Sitten übergegangener — սովորութիւն. sich im —e der Waffen üben զէնք գործածելու վարժիլ. zum —e ի գործածութիւն (տրուած գիրք). festlicher — ծէս, արարողութիւն. strenger (Hof-)— արքունեաց կարգ՝ սովորութիւն. außer — (aus dem —e) kommen անգործածական ըլլալ, սովորութենէ խափանուիլ. in — kommen գործածուելու սկսիլ, գործածուիլ։

gebráuchen, նբ. 8ա. տ. brauchen, 1—4.; allerlei Mittel — ամէն միջոց ի գործ դնել, ընդ. բոլոր ճիգը թափել. 2. et. — բան մը գործածել(ու սկսիլ), (դեղոց...) ապաւինիլ՝ դիմել, (դեղերը...) գործածել. das ist zu nichts zu — այս բանի մը չի գործածուիր. gebrauchtes Buch գործածուած գիրք։

gebrä'uchlich, ած. 6. սովորական, գործածական, հասարակ. ընդունուած, վերընկալեալ։

Gebrä'uchlichkeit, էգ. 31. սովորական գործածութիւն, գործածականութիւն։

Gebráus, չ. 8. անյ. Gebráuse, չ. 22բ. անյ. տ. Brausen, չ.։

Gebréche, չ. 22բ. անյ. փխրում, ժայթքում. 2. որս. (վարազի) կնճիթ. ք. կնճթարիր՝ վարազի կնճթով փորուած տեղ։

gebréchen, չբ. h. 2դ. անքէ. mir gebricht Geld, ——. ֆրձ. es gebricht mir an Geld ստըկի կարօտ եմ՝ կարօտութիւն ունիմ. wenn es ihm nicht an gutem Willen gebreche եթէ բարի կամք ունենար։ — չ. 22բ. ցնցա. անյ. պակասում, պակսիլը. 2. լոտ ֆրձ. յ+. (մարմնոյ) թերութիւն, պակասութիւն. թերակատարութիւն, տկարութիւն. (գործարանաց) պակասաւորութիւն, անկատարութիւն, յոռի կազմուած. das schwere — լնոտութիւն։

gebréchlich, ած. 6. տկար, դիւրա—

Digitized by Google

բնկ. 2. ման. (մարդու համար) հիւանդոտ, խօթապին. — —. դէն. (միբրաց կամ հիւանդութեան պատճառաւ) ապիկար, անկարող (զինուոր). անզօր, անոյժ. ազնիւ, (շատ) փափուկ. անդամալոյծ, խեղ. զառամեալ. (ծերութենէ) ինկած։

Gebréchlichkeit, էգ. 31. տկարութիւն, դիւրաբեկութիւն, հիւանդոտութիւն. (մարդոյ) խեղութիւն, (զինուորի) ապիկարութիւն, անկարողութիւն, անզօրութիւն. զառամութիւն։

Gebréste, չ. 22բ. անյ. տկարութիւն, հիւանդութիւն, խօթութիւն։

gebróchen, դրբ. անց. brechenի։

Gebróchenheit, էգ. 31. անյ. կոտրած ըլլալը, ընդ. կոտրածութիւն. die — der Stimme իր բաղաձայնութիւնը, ընդ. իր ճաթած ձայնը։

Gebrö'ckel, չ. 22բ. անյ. շարունակ կոտրտում՝ քայքայում. 2. բեկոր, փշրանք, կոտրտուք։

Gebródel, չ. 22բ. անյ. տ. Brodeln, չ.։

Gebrü'der, ար. յգ. 22ա. եղբարք. die — (Grimm) (Կրիմ) եղբարք։

Gebrü'll, չ. 20. անյ. տ. Brüllen, չ.։

Gebrúmm(e), չ. 20. (22բ.) անյ. տ. Brummen, չ.։

Gebü'hr, էգ. 31. պարտաւորութիւն, պարտք. über die — arbeiten պարտաւորութենէն աւելի աշխատիլ. über alle — չափազանց, չափէն աւելի. 2. պատշաճութիւն, վայելչութիւն. nach — ըստ պատշաճի, պատշաճութեան համեմատ. das ist wider alle — այս չի վայլեր՝ չի պատշաճիր, ընդդէմ վայելչութեան է այս. 3. ման. —en, յգ. վարձք (կատարուած գործքի մը համար բժշկի՝ արուեստաւորի տրուելիք), անոն, բանարարչեայ, նիհ. հարկ, տուրք. (տէրութենէ) որոշեալ գին. (սուրհանդակի տրուելու) սասակ. (նամակատան) ծախք։

gebü'hren, չբ. h. եւ sich — էբ. 3ա. J-m — մէկուն յիրաւանց պատկանիլ՝ պարտիլ. տ—ե. Ehre, dem Ehre gebührt յարգն յարգաւորաց եւ պատիւս արժանաւորաց. 2. —անց դր.է. sich — պատշաճիլ, վայելել. անդ. բ. es gebührt sich, daß... ի դէպ է՝ պատշաճ է՝ կը վայլէ՝ որ...։ —d, ած. 6. պատշաճ, վայել. —ermaßen ըստ իրաւանց, ըստ պատշաճի. 2. վայելուչ արժան. Վ. արժանապէս, ըստ արժանւոյն, վայելչօրէն։

gebü'hrlich, ած. 6. տ. gebührend.

Gebü'hrlichkeit, էգ. 31. անյ. պատշաճութիւն, վայելչութիւն։

Gebúnd, չ. 20. կամ 13. = Bund, 1. եւ 2.; Bündel, 1. եւ 2.; 2. չճ. — Seide մետաքսի կերպասի պատատ (Loth). բ. ար—. մանուածոյ թել. գալար, կարժ (բուրդի՝ մետաքսի կերպասի)։

gebúnden, դրբ. անց. bindenի։

Gebúndenheit, էգ. 31. անյ. կապուած ըլլալը, բռնազբօսեալ վիճակ. ծառայութիւն, ծանրատաղտուկ բռնադատութիւն, հպատակութիւն։

Gebúrt, էգ. 31. ծնունդ. 2. bei s—r — wurde er... ծնած ատեն... vor Christi — յառաջ քան զՔրիստոս. 3. = Gebären, չ. բծչ. leichte — դիւրաւ ծնանիլը. zu frühe — տ. Frühgeburt; 4. պտուղ որովայնի, ծնունդ, զաւակ. sich die — abtreiben սաղմը վիժել՝ անցընել. էփ. (մտաց) ծնունդ, արդիւնք, արգասիք։

gebü'rtig, ած. 6. — aus Ani ծնեալ յԱնի, Անեցի։

Gebúrts|anzeige, էգ. ծննդեան ծանուցում՝ յայտարարութիւն (հրապարակային իշխանութեան)։ —fehler, ար. բնածին պակասութիւն։ —feier, էգ. —fest, չ. ծննդեան տարեդարձ։ —göttin, էգ. դցբ. Դիւկինիա, Լուկինիա։ —helfer(in, էգ.) ար. ծնուցիչ, մանկաբարձ (այր կին)։ —hilfe, էգ. մանկաբարձին ըրած օգնութիւնը. բ. գիտութիւն մանկաբարձութեան։ —hilflich, ած. մանկաբարձական։ —land, չ. ծննդեան գաւառ, բնիկ երկիր։ —lehre, էգ. ծննդագիտութիւն։ —liste, էգ. ազգահամար, ազգաբանութիւն։ —ma(h)l, չ. բնական արատ, բիծ ի ծնէ։ —recht, չ. ցե-

Digitized by Google

զակման՝ ժառանգական իրաւունք։ —schein, ար. ծննդեան թուղթ։ —schmerzen, ար. յգ. տ. Geburtswehen. —stern, ար. (ծննդեան) աստղ ծնընդագրախօս։ —tag, ար. ծննդեան օր. s—n — feiern ծննդեան տարեդարձին հանդէսը կատարել, ծննդեան օրը խմբել՝ տօնել։ —theile, ար. յգ. անդր. ծննդական անդամ (կնոջ), ծննդականք, սեռականք։ —wehen, էգ. յգ. երկունք ծննդեան։ —zeit, էգ. ժամանակ զաւակաբերութեան։

Gebü'sch, չ. 20. տ. Busch, 1.; 2. անտառակ, դարաստան։

gebü'schreich, ած. մացառամոլ, թփուտ, թփալից, մացառախիտ։

Geck, ար. 33. ինքնահաւան, անձնահաճ, ինքնատէր. 2. անմիտ, անհանճար, խենթուկ, բախած, մոլոր. 3. զարդարկոտ. ծանծաղամիտ, թեթեւամիտ, թեթեւ(ոտլըկ). alter — ապուշ, անխմար. eitler — պարծենկոտ, պարծուկ, անձնապարծ, սնապարծ. 4. den —(en) mit et. treiben բան մը ծաղրել. J—m den —en stechen ձեւերով զմէկն խաղ խայտառակ՝ ծաղր ու ծանակ ընել։

géckenhaft, ած. 6. անմիտ, անմտական, անհանճար, ապուշ։

Géckenhaftigkeit, էգ. անյի. (հմմտ. Geck) անհանճարութիւն, անմըտութիւն, մոլորութիւն, ապշութիւն։

Gécko, ար. 38. (յգ. նաեւ Geckónen, անյի.) բն. ողորկագնաց մողէզ, կէքօ (Lacerta gecko)։

gedácht, ընդ. անց. denken եւ gedenken։

Gedä'chtniß, չ. 15. յիշողութիւն, յիշատակ, միտք. J—m et. in's — zurückrufen մէկուն միտքը բան մը բերել, յիշեցընել. wenn mein — mich nicht trügt եթէ չեմ սխալիր, որչափ որ կը յիշեմ. ein schlechtes — h. տկար յիշողութիւն ունենալ։

Gedä'chtnißbuch, չ. = Gedenkbuch. —feier, էգ. —fest, չ. բանի մը յիշատակին համար կատարուած հանդէս՝ տօն. jährliche —feier տարեդարձ. 2. յիշատակ (սրբոց), տօնախմբութիւն։ —kraft, էգ. յիշելու կարողութիւն, յիշողութիւն։ —kunst, էգ. արուեստական յիշողութիւն։ —münze, էգ. = Denkmünze. —rede, էգ. մէկուն յիշատակին համար ճառախօսութիւն։ —stärkend, ած. յիշողութիւնը զօրացընող, յիշատակը սրող։ —tag, ար. տարեդարձ։ —zettel, ար. յիշատակարան, յուշարար գիր։ (Հմմտ. Denk..., Gedanken..., Gedenk...)

Gedä'mpftes, չ. 6. խհ. շոգեփեւաց միս, շոգեխորոված։

Gedánke, ար. 34. (առհ. նաեւ —ns) խորհուրդ, մտածութիւն, միտք, գաղափար. s—n —n nachhängen իւր մտաց հետեւիլ, իւր գաղափարաց ետեւէն երթալ. տ. ankränkeln; առծ. —n sind zollfrei միտքն՝ գաղափարներն ազատ են. der — an Gott mildert alle Leiden Աստուծոյ վրայ մտածելն ամէն ցաւ կը մեղմէ. s—e —n frei aussprechen իւր միտքն արձակ համարձակ՝ յայտնապէս ըսել՝ յայտնել. 2. (հկռդ. Wort, That) (von Ereignissen) in —n beiwohnen (դէպքի՝ գործքի... մը) ի խորհուրդս՝ մօք ներկայ գտնուիլ. in ihren —n ist sie schon Prinzessin ինք զինքն արդէն իշխանուհի կը համարի. nur in —n միայն ի միտս՝ մօք. գ. միտք, կարծիք. auf J—s —n eingehen մէկուն միտքը գուշակել՝ կռահել, մէկուն խորհրդոց թափանցել. sehr hohe —n von sich h. անձին վրայ մեծ գաղափար ունենալ, ինք զինքն մեծ մէկը համարիլ. J. auf andere —n bringen մէկուն միտքը փոխել տալ. տ. միտք, կամք, բաղձանք, դիտաւորութիւն. s—e —n geben zu hoch դիտաւորութիւնը շատ բարձր է, ընդ. շատ բարձր կը թռչի. es fallen mir allerlei —n ein ընդ. միտքս հազար ու մէկ տեսակ բաներ կու գան, ամէն տեսակ մտածութիւն կ'ունենամ. ich kam auf den —n միտքս եկաւ, մտածութիւն ունեցայ. auf andere —n kommen միտքը փոխել՝ շրջել. er geht mit dem —n um, zu reisen ճամբորդութիւն ընելու միտք ունի. 2. —n, յգ. —n über et. (բանի մը վրայ) մտածութիւն, խորհրդածութիւն. guter — բարի խորհուրդ՝ թելադրութիւն. s—e —n nicht beisammen haben ցրուած ըլլալ, ընդ. տուն չըլլալ, ամ. խելքը

Digitized by Google

գլուխը չըլլալ. nach meinem —n ըստ իմ կարծեացս. ըստ իս. առ—ծ. die besten —n kommen zu spät առմ. Հայր յետոյ խելքն իմն ըլլար, ամենէն աղէկ խորհուրդներն ուշ կու գան. kein —! ատոր վրայ չխօսութիւն. 3. in —n sein մտախորհ՝ մտայոյզ ըլլալ, խորհրդոց մէջ ընկղմիլ. in —n sein ցրուած ըլլալ միտք, կարի յոյժ զբաղեալ ըլլալ. wo waren Sie mit Ihren —! ի՞նչ բանի վրայ կը մտածէիք. ընդ. խելքերնիդ ո՞ւր էր. et. in —n thun առանց մտածելու բան մ'ընել. 4. = Einfall; 5. ցնորք, երեւակայութիւն. խելապատակ, ընդ. այլանդակ՝ հրէշ գաղափարներ. 5. յիշատակ, միտք՝ ուշ. sie kommt mir nicht aus den —n անիկա միշտ մտացս առջեւն է. sich et. aus den —n schlagen բան մը մտքէն հանել՝ հեռացընել՝ ջնջել. der — an den Tod մահուան յիշատակը՝ մտածութիւնը. 6. կարծիք, ենթադրութիւն. das bringt mich auf den —... այս ինծի կասկածել՝ կարծել կու տայ, թէ... ich habe so meine —n über den Diebstahl գողութեան վրայ ունեցած կարծիքս այս է. 7. յոյս, ակնկալութիւն. sich —n auf et. machen բան մ'ընդունելու յուսով պատրիլ՝ բանի մը յոյս ունենալ։

gedánken|arm, ած. աղքատամիտ, ամուլ։ —armuth, էգ. ամլութիւն (մտաց), աղքատամտութիւն։ —bild, չ. գաղափարական(ն) պատկեր։ —blitz, ար. յանկարծական խորհուրդ՝ մտածութիւն։ —folge, էգ. խորհրդոց կարգ՝ շարք։ —freiheit, էգ. մտաց՝ խորհելու ազատութիւն՝ անկախութիւն։ —fülle, էգ. առատամիտ՝ գաղափարաշատ խորհողութիւն, գաղափարաց առատութիւն։ —leer, ած. = gedanken-arm. —los, ած. անյուշ, չմտածող, անխորհուրդ, ցրուած, անմիտ. յախուռն գործող, մեքենական. —es Kind անմիտ՝ թեթեւամիտ տղայ. մկ. անխորհրդաբար, անմտաբար, յախուռն։ —losigkeit, էգ. անմտութիւն, ապշութիւն, ցրուածութիւն։ —schnell, ած. մտաց պէս շուտ՝ արագ։ —reich, —schwer, ած. գաղափարաշատ, առատախորհուրդ։ —späne, ար. յգ. անյօդ՝ հատուկտոր մտածութիւնք։ —strich, ար. ընդհատիչ, առկախիչ (գիծ). ա—. փղ. անջատիչ գիծ։ —verkettung, էգ. —verknüpfung, էգ. մտածութեանց կապ՝ կապակցութիւն։ —voll, ած. բազմախորհուրդ, առատամիտ. ք. մտածկոտ, մտախորհ. ե. հոգած, մտատանջ։ —welt, էգ. գաղափարական՝ մտաւորական՝ բարոյական աշխարհ։ —wesen, չ. գաղափարական էակ։ (Հմմտ. Denk..., Gedächtniß... Gedenk...)

Gedä'rm, չ. 20. անդղ. փորոտիք. ընդերք, աղիք. խհ. երշիկ, խճուղ։

Gedéck, չ. 20. ծածկոց, ծածկոյթ. մն. (ձիու) տապճակ, աճառ. (ընկերու) յարկ. 2. կազմածք (սեղանի), փառք, անձեռոց. ք. (մէկ հոգւոյ համար) սեղանի սպաս։

gedéihen, չք. ս. 2ծ. եւ 3—. անէծ. յաջողիլ. փխ. արդիւնաւոր՝ արգասաւոր ըլլալ. բարեյաջող յառաջադիմութիւն ունենալ, բարգաւաճիլ. առ—ծ. unrecht Gut gedeiht nicht անիրաւն ստացեալ՝ յԱստուծոյ անիծեալ, անիրաւութեամբ ստացեալ իրի վրայ Աստուծոյ օրհնութիւնը չկայ. —d յաջող. 2. աճիլ. զարգանալ, պարգիլ. պտղաբեր՝ արդիւնաւոր ըլլալ. 3. zu et. — բան մ'ըլլալ. 4. (հոն) հասնիլ. die Sache ist dahin so weit gediehen, daß... ընդ. բանը հոն եկաւ՝ հոն հասաւ, որ... 5. որբ. որմ. (կիրն) ուռիլ (փ. aufquellen)։ — չ. 22ք. անյծ. յաջողութիւն, արգասաւորութիւն. բարգաւաճանք, աճումն. երջանկութիւն. Gott gebe sein — dazu! Աստուած յաջողութիւն տայ՝ յաջողէ. զարգացումն, պտղաբերութիւն, արդիւնաւորութիւն. որմ. (կրի) ուռիլը, աճիլը։

gedéihlich, ած. 6. յաջող (փ. gedeihend). 2. յաջողիչ, օգտակար. պտղաբեր։

gedénk|bar, ած. յիշատակելի. յիշատակաց արժանի. 2. խորհելի։ —blatt, չ. յիշատակարան. յիշատակաց տետր։ —buch, չ. յիշատակարան, յուշատետր. տետր (ճանապարհորդաց). օրագիր. յիշատա-

Digitized by Google

կարգիր. չի. օրական հաշուեգիրք ։
—stein, ար. կոթող, քարկոթող ։

gedénken, նք. եւ չք. ն. ձա. (տ. denken) անցք. (denkend անցեալ-կատարեալն առնելէ կամ նաւաղ ըրած. է.) մտ. 3—m et. — Մէկուն բանի մը համար ոխ պահել, թշնամութիւն ունենալ. 2. 3—e, e—r Sache — զմէկը՝ բան մը յիշել. Մէկուն յիշատակին միաքը պահել. er gedachte m—r mit keiner Silbe վրաս ամենեւին յիշատակութիւն չըրաւ, վրայօքս եւ ոչ բառ (վանկ) մ'ըրաւ. 3. — zu (geben) (երթալու) միտք ունենալ ։
— չ. 22ք. անյ. — Gedächtniß, Erinnerung (տ. Erinnern, չ.); ich thue es zu ihrem — այս բանս ձեր յիշատակին համար կ'ընեմ. seit Manne-, Menschen- — ի սկզբանէ՝ ի բազմաց հետէ ։

Gedicht, չ. 20. ոտանաւոր, ոտանաւորի հատուած. dramatisches — բանաստեղծական դուամական բանաստեղծութիւն ։

Gedichtalbum, չ. բանաստեղծութեան՝ քերթուածոց տետր ։ —form, էգ. in — չափաւ բանիւք, ոտանաւորի ձեւով ։

gediegen, ած. ս. անբոյ, հոծ, խիտ, պինդ, (զանգուած ունեցող) հաստատուն. մտ. հք. ար. էլ. —es Eisen անխառն՝ բնական՝ զուտ կոյս երկաթ. aus —em Golde ի զուտ ոսկւոյ. 2. փխ. բուն, զուտ. արդիւնակից, արդիւնաւոր. —er Geist բարի՝ ազնիւ հոգի. —e Kenntniße քաջ՝ խորին՝ հիմնական ծանօթութիւն՝ տեղեկութիւն ։

Gediegeneisen, չ. զուտ՝ կոյս երկաթ ։ —gold, չ. զուտ՝ անխառն ոսկի ։

Gediegenheit, էգ. 31. հոծութիւն, պնդութիւն. փխ. հաստատութիւն, ամրութիւն. հք. զտութիւն, մաքրութիւն, անխառնութիւն. փխ. արժանիք, արդիւնք ։

gediehen, անց. եւ դրբ. անց. gedeihen ի ։

Gedinge, չ. 22ք. անյ. վաճառականութեան մօլութիւն, վաճառականութիւն. 2. սակարկութիւն. ար—. էլ. (գործ մը կատարելու) միահաղոյն սակարկութիւն ։

gedöppelt, ած. ս. կրկին ։

Gedränge, չ. 22ք. անյ. — Drang, 1.; 2. փխ. նեղութիւն, կարօտութիւն. in's — kommen ի կարօտութեան ըլլալ, շատ նեղուիլ, նեղն իյնալ ։

gedrängt, ած. ս. տ. drängen ի ։

Gedrängtheit, էգ. 31. անյ. սեղմութիւն, ամփոփութիւն, նեղութիւն. չեղչում, կուտակում. 2. (գրութեան) չափէն աւելի սեղմութիւն՝ համառօտութիւն. կարճառօտութիւն, լակոնականութիւն. 3. — der Ereignisse դիպուածոց իրարու տրալ յաջորդութիւն՝ եռեւէ եւ տեւ հանդիպում ։

gedritt, ած. ս. երրեակ, երրակի. փխ. աղոտ. —er Schein (երկու մոլորակաց ունեցած դիրքն, որոնց երկայնութիւնն 360 աստիճանին երրորդ մասն է (120ով) իրարմէ կը տարբերին) երրորդեան նայեաց ։

gedróschen, դրբ. անց. dreschen ի ։

Gedrücktes, չ. 6. տպեալ, տպագրեալ, տպուած (իր) ։

gedrúngen, դրբ. անց. dringen ի եւ ած. ս. — dringen; 2. — gebaut թանձրամարմին, կարճ եւ հաստամարմին. ունեցող հաստամարմին (շուն, ձի...). հոծ խիտ (տերեւ...) ։

Gedrúngenheit, էգ. 31. անյ. խտութիւն. (մարմնոյ կազմութեան) հոծութիւն, սեղմութիւն ։

Gedúdel, չ. 22ք. անյ. — Dudelei.

Gedúld, էգ. 31. անյ. համբերութիւն. endlich reißt mir die — վերջապէս համբերութիւնս կը հատնի. die — verlieren անհամբեր ըլլալ, համբերել չկարենալ. ար—. mit — und Zeit kommt man weit համբերութիւն եւ ժամանակ կանգնեն յամենայնի յաղթանակ. 2. երկայնմտութիւն, ներողամտութիւն, հանդուրժողութիւն, հանդուրժանք. mit 3—m — ն. մէկուն ներողամիտ ըլլալ՝ ներել. 3. հանդարտութիւն, յարատեւութիւն ։

Gedúldsampfer, ար. ար. — Gartenampfer. —faden, ար. der — reißt mir կամ bricht mir համբերութիւնս կը հատնի ։ —kraut, չ. ար. — Garten-

Digitized by Google

ampfer. —los, ած. անհամբեր։ —losigkeit, էգ. անհամբերութիւն։ —spiel, չ. համբերխաղ, քարտախաղ, խաղ մը (Բաշխանս)։

gedúlden, sich — էբ. 3բ. անէծ. համբերել. — Sie sich ein wenig քիչ մը սպասեցէք՝ համբերեցէք։

gedúldig, ած. 6. համբերող. մ. համբերութեամբ. 2. (sehr) — երկայնամիտ, ներողամիտ, չափազանց ներողամիտ. ըստ. երես առնող։

gedúldsam, ած. 6. = duldsam.

gedúngen, դրբ. անց. dingen է։

gedúnsen, ած. 6. = aufgedunsen.

Gedúnsenheit, էգ. 31. = Aufgedunsenheit; 2. բժշ. — der ganzen Haut in Folge von wässeriger Infiltration մորթաջրդողութիւն։

gedúrft, դրբ. անց. dürfen է։

geécht, ած. 6. = echig.

Geéhrte(s), չ. 6. էն. Ihr — vom 15. März Ձեր Մարտ 15ին գրած նամակն։

geéignet, ած. 6. = eignen, դրբ. անց. 2. պիտանի, պիտանացու. ընդունակ, -ատակ։

Géer, էգ. 31. Ն—է. Géerde, էգ. 35. — eines Segels (առագաստի) լեզու, (վերի եւ վարի կողմն անհաւասար լայնութեամբ առագաստի մը շեղ կտրուածները)։

Geést, էգ. 31. անյ. Geéstland, չ. 20. անյ. (հկ—նչ. Marsch) խոպան՝ կորդ երկիր (բարձր եւ աւազոտ երկիր)։

Gefáhr, էգ. 31. վտանգ, առագնաւպ. ա—է. wer sich in — begiebt, kommt darin որ ինքզինքը վտանգ (գաղափարաբար) ի նմին կորիցէ. es hat keine — վտանգ չկայ, անվտանգ է. in — kommen ինք զինքը վտանգի մէջ ձգել՝ դնել, ի վտանգ արկանել զանձն. — laufen վտանգի մէջ ըլլալ, վտանգիլ. auf die — hin, Alles zu verlieren ամենայն ինչ կորուսանելու վտանգաւ. auf seine — իւր (կորստեան) վտանգաւ. mit — meines Lebens կենացս վտանգաւ. 2. դիպուած, պատահար. — laufen, zu... (ինք զինքն մերձենալու) վտանգ հասնիլ. et. in — setzen բան մը վտանգի մէջ դնել։

gefáhr¦bringend, ած. վտանգաւոր, վտանգալից։ —drohend, ած. վտանգասպառ։ —los, ած. անվտանգ, ապահով։ —losigkeit, էգ. անվտանգութիւն, ապահովութիւն։ —voll, ած. բազմավտանգ, վտանգալից։

Gefä'hrde, էգ. 35. = Gefahr; 2. ներք, զաւակածնութիւն։

gefä'hrden, նբ. 3բ. անէծ. վտանգել, առագնատել, վտանգի մէջ դնել, ի վտանգի կացուցանել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Gefahr.

Gefáhre, չ. 22բ. անյ. կառաց երթեւեկ, չարունակական երթեւեկութիւն։

gefä'hrlich, ած. 6. վտանգաւոր, վնասակար, առագնապական, աղտանկան. 2. վտանգաւոր, խորհրդածելի, գժուարանկանճիան, ծանր. 3. մկ. ըստ. կարեւոր, ահագին. et. sehr — machen բան մը չափազանց մեծցնել, ըստ. մժղուկը փիղ ընել. thun Sie doch nicht so —! իրն այսչափ մի մեծցնէք՝ գժուարցընէք։

Gefä'hrlichkeit, էգ. 31. վտանգաւորութիւն, վնասակարութիւն. 2. ըստ. aus Allem eine — machen ամէն բան անհնարին ընել՝ գժուարցընել։

Gefä'hrt, չ. 20. = Fuhrwerk, 1.; 2. որս. = Fährte.

Gefä'hrte, որ. 34. Gefä'hrtin, էգ. 32. ընկեր, ընկերակից, ուղեկից, ճանապարհորդակից։

Gefä'hrtenschwarm, որ. բազմութիւն ընկերաց։

Gefä'll, չ. 20. —e, չ. 22ա. (գետոյ՝ ճամբու) զառ ի թափ, զառ. ուղղ (տանեաց). որ—. անկում. ըստ. ein gutes — h. անչափ կարի յոյժ խնամ կարենալ. 2. յգ. ա—. —e, — e—s Gutes հասք, տոկոսիք, վարձք։

Gefä'll¦einnehmer, որ. հասուստու. տոկոսիք առնող։ —höhe, էգ. անկման բարձրութիւն։

Gefálle, որ. 34. սյծմ յ—ճ—խ —n, որ. 22բ. հաճոյք, հաճութիւն. շնորհք, երախտիք. es geschieht mir ein —n damit այս ինձի մեծ հաճութիւն կը պատճառէ. I—m zu —n reden մէկուն հաճոյից համեմատ՝ ըստ հաճոյից ուրուք խօսիլ. I—m et. zu —n thun զմէկին հաճելու՝ մէկուն հաճութիւն պատճառելու

Digitized by Google

համար բան մ'ընել։ — Հ. 33բ. անցք. ընդ. զառիթափութիւն, զառ, անկում։

Gefä'lle, Հ. 33ա. տ. Gefäll.

gefällen, չբ. ի. 2չ. հաճիլ, հաճոյական ըլլալ. dieser Mensch gefällt mir sehr այս մարդը շատ կը հաւնիմ. բ. անդ. բ. es gefällt mir (an diesem Orte) (այս տեղս) ինծի ախորժելի է. 2. J—m — դժկըր գոհ՝ հաճ ընել, մէկուն յարմարիլ. 3. sich (դր.) in et. — բանի մը վրայ ուրախանալ, բանի մը հաճիլ. 4. sich (դր.) et. — lassen: ա) (բան մը) լաւ գտնել. հաճիլ, հաւանիլ. lassen Sie es sich bei mir — առասպնշականութեան մէջ արհամարհէք. առ մեզ ագիր. sich — lassen, daß... (զինք կանչելին...) յարմար դատել՝ հաճել. das kann man sich noch allenfalls — lassen լաւ է, բարւոք է, տանր եւ ալ կը հաւանիմ. բ) ընդդիմութիւն չ'ունենալ, հպատակիլ, յանձն առնուլ. das muß sich Jeder — lassen ամէն մարդ պէտք է որ տանր հաւանի. ընդ. sich nicht viel — lassen երկայն բարակ չհամբերել, կատակ չընել։ — Հ. 33բ. անցք. հաճութիւն, հաճոյք. — an et. finden բանի մը հաճիլ. Jhnen zu — Ձեզի հաճութիւն պատճառելու համար. J—m zu — sprechen բանիւք շնորհուկս առնել, մէկուն հաճոյ ըլլալու համար խօսիլ. J—m zu — sein մէկուն հաճելի՝ հաճոյ ըլլալ. 2. կամակք, կամք, բաղձանք, հաճութիւն. handeln Sie ganz nach Jhrem — ըստ Ձեր բաղձանաց՝ ինչպէս որ կը հաճիք՝ գործեցէք. nach — trinken ուզածին չափ՝ ըստ հաճոյս խմել։ — տր. տ. Gefalle, տր.։

gefallen, դըբ. անց. fallen եւ ած. 6. ինկած. փխ. անկեալ, կործանեալ. անպատիւ, պատուէն ինկած։

Gefallene(r), տր. **Gefallene**, էգ. տր. 6. ինկած (մարդ). փխ. անկեալ (որ առաքինութեան դէմ մեղանչած է). 2. դխն. die —n տր. յփ. անկեալք (պատերազմի մէջ մեռնողներ)։

gefä'llig, ած. 6. հաճոյակատար, կամարար. մէկուն կամքին դիւրաւ ընելու պատրաստ. (ծառայելու) պատրաստակամ, հաճոյարար. 2. gern — sein ծառայելու պատրաստակամ ըլլալ, ծառայելու բաղձանք ունենալ. um Jhnen — zu sein Ձեզի ծառայելու համար. Sie waren so —, mir mitzutheilen... (զայս ինձ հաղորդելու) բարեհաճեցաք. 3. հաճոյական, հաճոյ, յարմար. ist es Jhnen (jetzt) —? այս բանս հաճո՞յ է ձեզի. setzen Sie sich, wenn es Jhnen — ist եթէ կը հաճիք՝ նստեցէք. was ist Jhnen —? ա) ի՞նչ կը հաճիք, ծառայ եմ. բ) հրամայեցէք, կամք Ձեր. բ. —es Äußere հաճոյական երեւոյթ՝ կերպարանք. leichte, —e Musik դիւրին՝ քաղցր՝ ախորժալուր երաժշտութիւն. վճ. Jhrer —en Antwort entgegensehend ակնկալելով Ձեր պատասխանւոյն։ **gefälligst**, մկ. եթէ կը հաճիք, շնորհք ըրէք. nehmen Sie — Platz շնորհք ըրէք նստեցէք, հրամայեցէք նստեցէք։ das **Gefällige**, Հ. 6. հաճոյականութիւն, հաճութիւն։

Gefä'lligkeit, էգ. 31. հաճոյակատարութիւն, կամարարութիւն. դիւրապատրաստութիւն, պատրաստակամութիւն. aus — բարեհաճութեամբ. 2. = Gefalle, տր. ich danke Jhnen für alle mir erwiesenen —en Ձեր առ իս ըրած ամէն շնորհաց՝ երախտեաց մեծապէս շնորհակալ եմ։

Gefä'lligkeitsaccept, Հ. **—wechsel**, տր. վճ. հաճոյագիր, հաւանութեան տոմս։

gefä'lligst, մկ. = gefällig, մկ.։

Gefällsucht, էգ. 31. անցք. քծինք, պչրանք, հաճոյամոլութիւն (ուրիշներուն հաճոյ ըլլալու սաստիկ տենչանք)։

gefällsüchtig, ած. 6. քծնող, հաճոյամոլ։ —e(r), տր. —e, էգ. (քըծնող) հաճոյամոլ (մարդ՝ կին)։

Gefä'ltel, Հ. 33բ. անցք. ծալք, կրկնուած, փոթուած. հանդուչն, խորշ (հանդերձից)։

gefangen, դըբ. անց. fangen։ — ած. 6. (հկ—նչ. frei) բանտարկեալ, գերի, կալանաւոր. դխն. sich — geben անձնատուր ըլլալ, գերի ըլլալ. (բանտակի համար) զէնքերը խոնար-

Digitized by Google

հեցընել՝ յանձնուիլ. G. — halten զմէկը գերի ունել, բանտարգել պահել. G. — nehmen զմէկը կալանաւորել. չէն. գերի բռնել. G. — setzen զմէկը բանտ դնել՝ նետել. — sein, sitzen գերի՝ կալանաւոր՝ բանտարգել ըլլալ. 2. (ըստ Ս. Գրոց) s—e Vernunft unter den Gehorsam des Glaubens — nehmen գերել զմիտս ի հնազանդութիւն հաւատոց. առկ. mit —, mit gehangen գողն եւ գողակիցն ի նմին պատժի կան. ընդ. ընկերին համար՝ ընկեր, կ'ըլլայ երբեմն ծեծկեր: —e(r), ար. —e, իգ. ց. բանտարկեալ, կալանաւոր, գերի. չէն. G. zum —en machen = G. — nehmen.

Gefángene(r), ար. ց. փ. **gefangen**, ար.:

Gefángenschaft, իգ. 31. գերութիւն, բանտարգելութիւն, կալանաւորութիւն. 2. in — բանտարգել, կալանաւոր. չէն. er ist in — gerathen գերի ըռնուեցաւ, գերի գնաց:

gefä'nglich, ած. ց. բանտարգել. —e Haft բանտարգելութիւն. G. — einziehen զմէկը բանտ դնել՝ բանտարգել ընել, դնել ի դիպահւոջ:

Gefä'ngniß, չ. 15. բանտ (տեղի բանտարգելութեան). G. in's — werfen զմէկը բանտ դնել. բ. (պատիժ բանտի.) zu zweijährigem —e verurtheilen երկու տարուան բանտի՝ երկամեայ բանտարգելութեան դատապարտել:

Gefä'ß, չ. 20. աման, (մսն. ծորելի բան մը դնելու) անօթ. (անդր. եւ փխ.) խողովակ, փող, անօթ, երակ (նաեւ փխ.). 2. (հնց. Inhalt) բովանդակիչ (որուն մէջ բան մը կը բովանդակի). 3. — am Degen սրոյ երախակալ՝ դաստապան:

Gefä'ßäste, ար. յփ. անդր. (մարմնոյ) խողովակաց ճիւղեր: **—bündel**, չ. փխ. բջիջակծիկ, խողովակներու կոյտ: **—entzündung**, իգ. —խա. մարմնոյ խողովակաց բորբոքումն, երակատապ: **—haut**, իգ. անդր. փ. Aderhaut. **—lehre**, իգ. փրն. անօթաբանութիւն: **—zellen**, իգ. յփ. փխ. (անօթական) բջիջք:

gefaßt, դրբ. անց. fassenի եւ ած. ց. փ. **fassen**, դրբ. անց.:

Gefécht, չ. 20. չէն. մարտ, կռիւ, խառնուրդ, բախումն, (երկու գնդից) իրարու զարնուիլը. es kam zu einem —e zwischen... այս եւ այն գնդերն... իրարու հետ զարնուեցան: —e, չ. 22բ. անյփ. անընդհատ՝ տեւական՝ անդադար պատերազմ՝ կռիւ:

Gefége, չ. 22բ. անյփ. = **Fegen**, չ. 2. որս. (եղջերուին եղջիւրները ծառին շփելով մաքրելով՝ ելած մաշկը) եղջերամաշկ:

Gefiedel, չ. անյփ. 22բ. ընդ. յոռի ջութակահարութիւն, ջութակի մը հանած խժալուր ձայները:

Gefieder, չ. 22ա. — eines Vogels թռչնոյ մը փետուրները. 2. որս. (կղպակի մը) զուպանակ. 3. փետրաւոր կենդանի, թռչուն. փխ. seltenes — (rara avis) հազուագիւտ՝ անպիւտ անհատ:

gefiedert, ած. ց. փ. **fiedern**, ած.:

gefiel, անկ. **gefallen**ի:

Gefild, չ. 20. —e, չ. 22ա. դաշտավայրք, լայնատարած՝ մեծանիստ դաշտեր:

gefingert, ած. ց. մատ ունեցող, մատնաւոր. փխ. եւ խն. մատնաձեւ, մատնակերպ (տերեւ): [չ.:

Gefläcker, չ. 22բ. անյփ. = **Flackern**,

geflámmt, դրբ. անց. եւ ած. ց. **flammen**ի: —e(s), չ. ց. որս. մէտ. կոհակաձեւ շողուտ մետաքսեղէնաց:

Geflátter, չ. 22բ. անյփ. սաւառնում, (թեւերու) բաբախիւն:

Gefléćht, չ. 20. հիւսք, հիւսուածք. 2. = **Flechte**, 1. ա. եւ բ. 3. փրն. անդր. հիւսակ (ջղաց). անդր. եւ փխ. netzartiges — ցանցակերպ հիւսուածք:

gefléckt, ած. ց. բծաւոր, բծկան, արատաւոր. որս. բիծ բիծ, պիսակաւոր: —e(s), չ. ց. das —e e—s Felles մորթի պիսակ՝ խայտախարիւ պիսակութիւն:

Geflénne, չ. 22բ. անյփ. ընդ. = **Flennen**, չ.:

Geflicke, չ. 22բ. անյփ. = **Flicken**, չ.:

Geflimmer, չ. 22բ. անյփ. = **Flimmern**, չ.:

geflissen, ած. ց. = **beflissen** (փ. **befleißigen**), ած.:

Digitized by Google

Geflissenheit, իգ. 31. անյ. — Beflissenheit, իգ. (տ. Befleißigen, չ.)։

geflissentlich, ած. 6. — absichtlich, ած. եւ մկբ. ձ.։

geflochten, դրբ. անց. flechtenի։

geflogen, դրբ. անց. fliegenի։

geflohen, դրբ. անց. fliehenի։

geflossen, դրբ. անց. fließenի։

Geflüche, չ. 22բ. անյ. շարունակեալ հայհոյութիւն, յիշոցք։

Geflü'gel, չ. 22բ. անյ. — Federvieh; 2. թեւաւորք, թռչունք։

Geflü'gel‖händler, ար. հաւավաճառ, թռչուն ծախող։ —mäster, ար. հաւերը պարարտացնող, հաւապարար։ —zucht, իգ. հաւաբուծութիւն։

geflü'gelt, ած. 6. թեւաւոր, թեւաւորած. 2. փխ. — flüchtig, բ.։

Geflunker, չ. 22բ. անյ. — Flimmern, չ. 2. փխ. — Aufschneiderei.

Geflü'ster, չ. 22բ. անյ. — Flüstern, չ.։

gefochten, դրբ. անց. fechtenի։

Gefolge, չ. 22բ. անյ. յաջորդութիւն, շար, կարգ. 2. (ընկերակցութիւն ընելու) շքախումբ, յուղարկաւորք, յուղարկաւորութիւն. 3. փխ. հետեւանք, հետեւութիւն. et. im — haben հետեւութիւն մ'ունենալ, զհետ ձգեալ բերել։

Gefolgschaft, իգ. 31. — Gefolge, 1.

Gefoppe, չ. 22բ. անյ. — Fopperei.

Gefrag(e), չ. 20. (22բ.) անյ. հարցուածք, հարցեւփորձք, անընդհատ եւ տաղտկալի հարցում։

gefragt, դրբ. անց. fragenի եւ ած. 6. վճ. խնդրուած (վաճառք)։

Gefrä'ß, չ. 20. — Fraß, 1.

gefrä'ßig, ած. 6. (նաեւ —e(r), ար. 6.) շատակեր, որկորոտ, որկրամոլ (մարդ). — u. Feinschmecker dabei որովայնապաշտ, պորտաբոյծ. անյագութեամբ կերող, անյագ։

Gefrä'ßigkeit, իգ. 31. անյ. որկրամոլութիւն, շատակերութիւն, որկորոտութիւն, պորտաբուծութիւն. անյագութիւն։

Gefreite(r), ար. 6. զին. առաջին դասու զինուոր. (նաեւ պաշտօնէութենէ եւ զինուորական ծառայութենէ) ազատեալ. 2. (կանոնախաղի մէջ) զարնուած երկու սիւնակներ։

Gefresse, չ. 22բ. անյ. ռմկ. որկրամոլութիւն, որկորոտութիւն։

Gefrier‖apparat, ար. քմ. սառուցարան, սառուցանելու գործի։ —büchse, իգ. ար—. պաղարան։ —punkt, ար. սառելու աստիճան, սառուցման կէտ. das Thermometer steht auf dem —e ջերմաչափը զրոյի վրայ է։

gefrierbar, ած. 6. սառելի, պաղելի։

Gefrierbarkeit, իգ. 31. անյ. եզն. բնգ. սառելիութիւն։

gefrieren, չբ. ſ. 2չ. անբյ. — frieren, չբ. 2.։ — չ. 22բ. անյ. (հեղանիւթի) թանձրանալը, թանձրացում. եզն. բնգ. սառում, պաղում։

gefroren, դրբ. անց. gefrierenի։

Gefror(e)ne(s), չ. 6. պաղպաղակ (դոնդուրմա)։

Gefü'ge, չ. 22բ. անյ. (յօդուածոց համադրութեամբ բովանդակութիւն) յօդք, յօդուածք. 2. (իրարու պատշաճական մասունքներէն կազմուած մարմնոյ մը կազմութիւնը) յօրինուած, յօրինուածութիւն. եզն. երկր. — e—s Steines քարի մը կազմութիւնը՝ կազմակերպութիւնը։

gefü'gig, ած. 6. ճապուկ, ճկուն, կակուղ, դիւրակոր. փխ. դիւրաբարոյ։

Gefü'gigkeit, իգ. 31. անյ. կակղութիւն, դիւրակորութիւն. դիւրաբարոյութիւն, յարմարող բնութիւն։

Gefü'hl, չ. 20. զգացում, զգացմունք. զգայութիւն (զգալու մարմնաւոր կարողութիւն). զգացողութիւն (զգալու հոգեկան կարողութիւն). ein feines — h. դիւրազգաց՝ դիւրազգած ըլլալ, փափուկ զգայութիւն ունենալ. 2. des —es beraubt զգայազուրկ, անզգայ, անզգայանալ. mit — singen լի զգացմամբ երգել։

gefü'hl‖los, ած. զգացում չունեցող, պաղարիւն. (Փիզիքապէս ու բարոյապէս) անզգայ, զգայազուրկ. բն. (միայն բարոյապէս) անզգայ, անկարեկան. կարծրասիրտ, խստասիրտ, չխանդաղատող. անա-

Digitized by Google

գորոյն, անողորմ, անգութ։ —losigkeit, էգ. (մն. ի սէր) անզգայութիւն, զգայազրկութիւն. անկարեկցութիւն, պաղարիւնութիւն, խստասրտութիւն, անագորունութիւն։ —(s)mensch, ար. զգայուն մարդ։ —(s)sinn, ար. զգայունք, ազդելիք, շօշափելիք։ —voll, ած. զգայուն, զգալի, դիւրազգած. ջերմ, եռանդնոտ, խանդաղատական. սիրալիր, ըղձական, գորովալից. քաղցր, խանդաղակաթ. Մ. զգածմամբ, խանդաղատանօք, եռանդեամբ։ —(s)zerflossenheit, էգ. պաճուճեալ դիւրազգայութիւն, քնքշանք, անտակրական զգացողութիւն։

gefúnden, դրբ. անց. finden ի։

gefü'nft, ած. 6. հնգեակ, հընգեբորդեան. էգն. [illegible]. —er Schein (նաեւ Gefü'nftschein, ար. 20.) գնայուն աստեղաց իրարմէ 72 աստիճան հեռու երեւնալը, հնգեբորդեան նայեաց։

Gefúnkel, չ. 22թ. անյ. = Funkeln, չ.։

gegángen, դրբ. անց. gehen ի։

Gegéige, չ. 22թ. անյ. = Gefiedel.

gégen, նխ. հյց.ով դէպ ի. ([illegible]) մօտ, իբր, ի... — 12 Uhr (ժամը) 12ին մօտ, ([illegible]) առ, ընդ, ի վերայ. 2. հակառակ, ընդդէմ. 3. ([illegible] վ. 1.). er ist — zwanzig Jahre alt գրեթէ քսան տարեկան է. 4. ընդ, դիմացը, փոխանակ... 5. համեմատելով, համեմատութեամբ, քով. — ea. halten իրարու հետ համեմատել, դնել առընթեր միմեանց... 6. (sich) schützen — et. բանի մը դէմ ինք զինքը պաշտպանել. Widerwillen — et. բանի մ'ընդդիմութիւն՝ հակառակութիւն՝ հակակրութիւն. sein Herz — e—n Freund ausschütten... սիրտը բարեկամի մը բանալ. — das Licht ընդդէմ լուսոյ, լուսոյ հակառակ կողմն։ — չ. անփփ. das Für u. das — ի կողմն եւ ընդ հակառակն, թէր ու դէմ, զնպաստաւորն եւ զընդդէմն։

Gégen... ([illegible]) 1. ընդդիմութիւն, հակառակութիւն, թշնամական յարաբերութիւն. ([illegible] հայերէն հակ, ընդդէմ, հակառակ, [illegible].) 2. բանի մը հակառակն. 3. հատուցումն, փոփոխակի, փոփոխ. չ. 6. —gift, չ. հակառակ դեղ, դեղթափ, անդեղեայ։ —haß, ար. փոփոխ՝ երկկողմանի ատելութիւն։ —liebe, էգ. սէր փոխանակ սիրոյ, փոփոխակի սէր։ —meinung, էգ. հակառակ կարծիք, ընդդիմակարծիք։ —papst, ար. հակառակաթոռ քահանայապետ։ (Հմմտ. Kontra...)

Gégen‖abdruck կամ —abzug, ար. 13. որդ. հակափորձ, նորատիպ կամ նորանկար պատկերի... մը առնուած օրինակն։

Gégenabsicht, էգ. 31. հակառակ դիտաւորութիւն՝ նպատակ։

Gégenabweichung, էգ. (սուսերամարտութեան մէջ) թրերու մի եւ նոյն ժամանակ իրարմէ հեռանալը։

Gégenangriff, ար. զին. 20. ընդդիմայարձակում, յարձակման դէմ յարձակում։

Gégenanklage, էգ. իրզ. հակամբաստանութիւն, ամբաստանութիւն ընդդէմ ամբաստանութեան։

Gégenanschlag, ար. 13. ընդդիմափոր ական։

Gégenanstalt, էգ. 31. (էրծ. Ջ[illegible]) —en machen ընդդիմափոր ական բանալ։

Gégenantrag, ար. 13. հակառակ առաջարկութիւն։

Gégenantwort, էգ. 31. (մն. իրզ.) ընդդիմաբանութիւն, ընդդէմ պատասխան. պատրաստական եւ յարմար պատասխան։

Gégenartikel, ար. 22ա. (auf... բանի մը) հակառակ յօդուած, ընդդէմ գրուածք։

Gégenarz(e)nei, էգ. 31. բժշ. անդեղեայ, դեղթափ։

Gégenaussage, էգ. 35. ընդդիմախօսութիւն, հակառակ զրուցատրութիւն՝ աստութիւն։

Gégenbatterie, իգ. 35. զին. Հակամարտկոց, թշնամեաց մարտկոցի դիմաց՝ շինուած մարտկոց։

Gégenbedingung, իգ. 31. պայմանի մը դիմաց դրուած պայման, փոփոխ պայման. wir haben zur — gemacht, daß… առոր փոխարէն՝ դիմացը պայման դրինք՝ սահմանեցինք, որ…։

Gégenbefehl, ար. 20. Հակառակ հրաման՝ պատուէր։

Gégenbemerkung, իգ. 31. (Մէկուն ըրած դիտողութեան՝ իբր պատասխան) Հակադիտողութիւն։

Gégenbemühung, իգ. 31. Հակառակ ջանք՝ աշխատութիւն։

Gégenbericht, ար. 20. Հակառակ զրոյց՝ լուր, ընդդիմազրոյց։

Gégenbescheinigung, իգ. 31. Հակառակ վկայութիւն՝ վկայագիր։

Gégenbeschuldigung, իգ. 31. Հակառակ ամբաստանութիւն, Հակամբաստանութիւն։

Gégenbestrebung, իգ. 31. Հակառակ ջանք՝ փոյթ։

Gégenbesuch, ար. 20. J—m e—n — machen Մէկուն այցելութիւնը փոխարինել՝ անդրադարձընել։

Gégenbewegung, իգ. 31. ընդդիմաշարժում. զին. Հակառակ շարժում։

Gégenbeweis, ար. եղ. 8. յք. 18. Հակառակ ցուցում, Հակապացոյց։

Gégenbild, չ. 19. Հակապատկեր, ընդդիմապատկեր. (պատկերի մը Համապատասխանող պատկեր) պատկերի մը Հաւասարը՝ զուգակնը. 2. Նկարի կամ պատկերի մը ընդօրինակութիւն՝ գաղափար։

Gégenbitte, իգ. 35. (Մէկուն ըրած աղաչանաց) փոխարէն աղաչանք, փոփոխ խնդրուածք. ich habe eine — an Sie… Ես ալ առոր փոխարէն ձեզմէ բան մը կը խնդրեմ…, ի Հատուցումն առոր ես ալ աղաչանք մ'ունիմ…։

Gégenböschung, իգ. 31. որմ. Տրք. խրամի՝ որմի արտաքին զառիվերակը՝ որոկը։

Gégenbuch, չ. 7. որմ. վճ. երկրորդական Հաշուեգիրք՝ մանաւանդ (զոր վաճառականք մեծ Հաշուեգրքէն զատ կ'ունենան)։

Gégenbund, ար. 18. —**bündniß**, չ. 15. Հակառակ դաշնակցութիւն։

Gégend, իգ. 31. գեհ, երկիր, աշխարհ, կողմ. 2. umliegende — շրջակայք, մերձաւոր կողմանք. in unserer — մեր երկիրը, մեր կողմերը. 3. օդաբաժին, կլիմայ. գիւղօրէք, (գեղեցիկ) դիրք՝ վայր. ոճ. ծղբ. auch eine schöne —! աՀա, աղուոր բան մ'ալ. 4. կտն. անդր. (մարմնոյ մասն.) — (um den Nabel) (պորտի) կողմը. 5. ոչխ. գաւառ, կողմն, թեր։

Gégendienst, ար. 20. փոխարէն ծառայութիւն. ich bin zu —en bereit ես ալ պատրաստ եմ Ձեզի այսպիսի ծառայութիւններ ընելու։

Gégendruck, ար. 20. կտն. Հակառակ ճնշում. Հակազդեցութիւն, Հակառակ ազդեցութիւն։

gégeneinander, մկ. իրարու, իրարու դէմ, մէկը մէկալին. 2. փոփոխակի, փոխանակաւ. et. — haben իրարու Հետ անհամաձայն ըլլալ, իրարու մէջ գժտութիւն ունենալ. zwei Dinge — halten երկու բան իրարու Համեմատել՝ առընթեր դնել. — stehen դէմ յանդիման՝ դիմացէ դիմաց՝ յանդիմանակաց ըլլալ. zwei Zeugen — (—. կըծ. gegenüber) stellen երկու վկայ դէմ յանդիման կացուցանել, երեսախօս ընել։

Gégeneinander‖halten, չ. —**haltung**, իգ. —**stellung**, իգ. մերձեցուցում, զուգակշռութիւն. Համեմատութիւն. (Նաեւ իբք.) երեսախօսութիւն, դէմ յանդիման կացուցանելը։ —**prallen**, չ. բախիւն, ընդՀարում։ —**stoßen**, չ. ընդՀարումն, բախիւն։

Gégenentwurf, ար. 18. Հակառակ առաջարկութիւն։

Gégenerbieten, չ. 22բ. փոխարէն ընծայ՝ նուէր։

Gégenerklärung, իգ. 31. փոփոխ՝ երկկողմանի յայտարարութիւն՝ մեկնութիւն. 2. Հակառակ մեկնութիւն՝ ընդդիմական յայտարարութիւն, յայտարարութեան դէմ յայտարարութիւն. ժխտում, մերժում. ուրանալը, յետս կոչում։

Digitized by Google

բեկ. 2. ժող. (մարդու համար) հիւանդոտ, խօթագին. առ. դէն. (մի-բաց կամ հիւանդութեան պատճառաւ) ապիկար, անկարող (զինուոր). անզօր, անոյժ. ազնիւ, (շատ) փափուկ. անդամալոյծ, խեղ. զառամեալ. (ծերութենէ) ինկած:

Gebréchlichkeit, էգ. 31. տկարութիւն, դիւրաբեկութիւն, հիւանդոտութիւն. (մարդոյ) խեղութիւն, (զինուորի) ապիկարութիւն, անկարողութիւն, անզօրութիւն. զառամութիւն:

Gebréste, չ. 22բ. անյգ. տկարութիւն, հիւանդութիւն, խօթութիւն:

gebróchen, դրբ. անց. brechen‡:

Gebróchenheit, էգ. 31. անյգ. կոտրած ըլլալը. ընդ. կոտրածութիւն. die — der Stimme իր բաղաձայնութիւնը, ընդ. իր ճաթած ձայնը:

Gebrö'ckel, չ. 22բ. անյգ. շարունակ կոտրտում՝ քայքայում. 2. բեկոր, փշրանք, կոտրտուք:

Gebródel, չ. 22բ. անյգ. տ. Brodeln, չ.:

Gebrü'der, ար. յգ. 22ա. եղբարք. die — (Grimm) (Գրիմ) եղբարք:

Gebrü'll, չ. 20. անյգ. տ. Brüllen, չ.:

Gebrúmm(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. տ. Brummen, չ.:

Gebü'hr, էգ. 31. պարտաւորութիւն, պարտք. über die — arbeiten պարտաւորութենէն աւելի աշխատիլ. über alle — չափազանց, չափէն աւելի. 2. պատշաճութիւն, վայելչութիւն. nach — ըստ պատշաճի, պատշաճութեան համեմատ. das ist wider alle — այս չի վայլեր՝ չի պատշաճիր, ընդդէմ վայելչութեան է այս. 3. ժող. —en, յգ. վարձք (կատարուած գործքի մը համար բժշկի՝ արուեստաւորի տրուելիք), անոն, բանարարչեալ, նիհ. հարկ, տուրք. (տէրութենէ) որոշեալ գին. (ուրհանդակի տրուելու) սակ. (նամականտան) ծախք:

gebü'hren, չբ. h. եւ sich — էբ. 3ա. 3—m — մէկուն յիրաւանց պատկանիլ՝ պարտիլ. առ—ն. Ehre, dem Ehre gebührt յարգս յարգաւորաց եւ պատիւս արժանաւորաց. 2. առանց դր.է. sich — պատշաճիլ, վայելել. անդ. բ. es gebührt sich, daß... ի դէպ է՝ պատշաճ է՝ կը վայելէ՝ որ...: —d, ած. 6. պատշաճ, վայել. —ermaßen ըստ իրաւանց, ըստ պատշաճի. 2. վայելուչ արժան. մկ. արժանապէս, ըստ արժանւոյն, վայելչօրէն:

gebü'hrlich, ած. 6. տ. gebührend.

Gebü'hrlichkeit, էգ. 31. անյգ. պատշաճութիւն, վայելչութիւն:

Gebúnd, չ. 20. կամ 13. = Bund, 1. եւ 2.; Bündel, 1. եւ 2.; 2. մհ. — Seide մետաքսի կերպասի պատատ (Zoll). բ. ար—. մանուածոյ թել. գալար, կարժ (բուրդի՝ մետաքսի կերպասի):

gebúnden, դրբ. անց. binden‡:

Gebúndenheit, էգ. 31. անյգ. կապուած ըլլալը, բանազգօտեալ վիճակ. ծառայութիւն, ծանրատաղտուկ բանադատութիւն, հպատակութիւն:

Gebúrt, էգ. 31. ծնունդ. 2. bei s—r — wurde er... ծնած ատեն... vor Christi — յառաջ քան զՔրիստոս. 3. = Gebären, չ. բժշ. leichte — դիւրաւ ծնանիլը. zu frühe — տ. Frühgeburt; 4. պտուղ որովայնի, ծնունդ, զաւակ. sich die — abtreiben սաղմը վիժել՝ անցընել. էխ. (մօտաց) ծնունդ, արդիւնք, արգասիք:

gebü'rtig, ած. 6. — aus Ani ծնեալ յԱնի, Անեցի:

Gebúrts‖anzeige, էգ. ծննդեան ծանուցում՝ յայտարարութիւն (հրապարակական իշխանութեան): —fehler, ար. բնածին պակասութիւն: —feier, էգ. —fest, չ. ծննդեան տարեդարձ: —göttin, էգ. դիցբ. Ղուկինիա, Լուկինիա: —helfer(in, էգ.) ար. ծնուցիչ, մանկաբարձ (այր կին): —hilfe, էգ. մանկաբարձին ըրած օգնութիւնը. բ. գիտութիւն մանկաբարձութեան: —hilflich, ած. մանկաբարձական: —land, չ. ծննդեան գաւառ, բնիկ երկիր: —lehre, էգ. ծննդագիտութիւն: —liste, էգ. ազգահամար, ազգաբանութիւն: —ma(h)l, չ. բնական արատ, բիծ ի ծնէ: —recht, չ. ցե-

Digitized by Google

ղական՝ ժառանգական իրաւունք։ —schein, ար. ծննդեան թուղթ։ —schmerzen, ար. յգ. տ. Geburtswehen. —stern, ար. (ծննդեան) աստղ ծնընդաբանաց։ —tag, ար. ծննդեան օր. j—n — feiern ծննդեան տարեդարձին հանդէսը կատարել, ծննդեան օրը խմբել՝ տօնել։ —theile, ար. յգ. անդլ. ծննդական անդամ (կնոջ), ծննդականք, սերականք։ —wehen, էգ. յգ. երկունք ծննդեան։ —zeit, էգ. ժամանակ զաւակաբերութեան։

Gebü'sch, չ. 20. տ. Busch, 1.; 2. անտառակ, գարաստան։

gebü'schreich, ած. մացառամոլ, թփուտ, թփալից, մացառախիտ։

Geck, ար. 33. ինքնահաւան, անձնահաճ, ինքնասէր. 2. անմիտ, անհանճար, խենթուկ, բախած, մոլոր. 3. զարդարկոտ. ծանծաղամիտ, թեթեւամիտ, թեթեւ (տղեկ). alter — տղուշ, անմիտ. eitler — պարծենկոտ, պարծուկ, անձնապարծ, սնապարծ. 4. den —(en) mit et. treiben բան մը ծաղրել. J—m den —en stechen ձեւերով զմէկն խաղ խայտառակ՝ ծաղր ու ծանակ ընել։

géckenhaft, ած. 6. անմիտ, անմտական, անհանճար, տղուշ։

Géckenhaftigkeit, էգ. անփխ. (Հմմտ. Geck) անհանճարութիւն, անմըտութիւն, մոլորութիւն, տղշութիւն։

Gécko, ար. 38. (յգ. նաեւ Geckónen, անփխ.) կն. ողորկագնաց մողէզ, կէքօ (Lacerta gecko)։

gedácht, դրբ. անց. denken եւ gedenken։

Gedä'chtniß, չ. 15. յիշողութիւն, յիշատակ, միտք. J—m et. in's — zurückrufen մէկուն միտքը բան մը բերել, յիշեցընել. wenn mein — mich nicht trügt եթէ չեմ սխալիր, որչափ որ կը յիշեմ. ein schlechtes — h. տկար յիշողութիւն ունենալ։

Gedä'chtniß‖buch, չ. — Gedenkbuch. —feier, էգ. —fest, չ. բանի մը յիշատակին համար կատարուած հանդէս՝ տօն. jährliche —feier տարեդարձ. եւ. յիշատակ (որբոց), տօնախմբութիւն։ —kraft, էգ. յիշելու կարողութիւն, յիշողութիւն։ —kunst, էգ. արուեստական յիշողութիւն։ —münze, էգ. = Denkmünze. —rede, էգ. մէկուն յիշատակին համար ճառախօսութիւն։ —stärkend, ած. յիշողութիւնը զօրացընող. յիշատակը սրող։ —tag, ար. տարեդարձ։ —zettel, ար. յիշատակարան, յուշարար գիր։ (Հմմտ. Denk..., Gedanken..., Gedenk...)

Gedä'mpftes, չ. 6. խհ. շոգեփեց միս, շոգեխարուած։

Gedánke, ար. 34. (սեռ. նաեւ —ns) խորհուրդ, մտածութիւն, միտք, գաղափար. j—n —n nachhängen իւր մտաց հետեւիլ, իւր գաղափարաց ետեւէն երթալ. տ. ankränkeln; առծ. —n sind zollfrei միտքն՝ գաղափարներն ազատ են. der — an Gott mildert alle Leiden Աստուծոյ վրայ մտածելն ամէն ցաւ կը մեղմէ. j—e —n frei aussprechen իւր միտքն արձակ համարձակ՝ յայտնապէս ըսել՝ յայտնել. ճ. (Հիմն. Wort, That) (den Ereignissen) in —n beiwohnen (դէպքի՝ գործքի... մը) ի խորհուրդս՝ մտօք ներկայ գտնուիլ. in ihren —n ist sie schon Prinzessin ինք զինքն արդէն իշխանուհի կը համարի. nur in —n միայն ի միտս՝ մտօք. գ. միտք, կարծիք. auf J—s —n eingehen մէկուն միտքը գուշակել՝ կռահել, մէկուն խորհրդոց թափանցել. sehr hohe —n von sich h. անձին վրայ մեծ գաղափար ունենալ, ինք զինքն մեծ մէկը համարիլ. J. auf andere —n bringen մէկուն միտքը փոխել տալ. դ. միտք, կամք, բաղձանք, դիտաւորութիւն. j—e —n gehen zu hoch դիտաւորութիւնը շատ բարձր է, ընդ. շատ բարձր կը թռչի. es fallen mir allerlei —n ein ընդ. միտքս հազար ու մէկ տեսակ բաներ կու գան, ամէն տեսակ մտածութիւն կ'ունենամ. ich kam auf den —n միտքս եկաւ, մտածութիւն ունեցայ. auf andere —n kommen միտքը փոխել՝ շրջել. er geht mit dem —n um, zu reisen ճամբորդութիւն ընելու միտք ունի. 2. —n, յգ. —n über et. (բանի մը վրայ) մտածութիւն, խորհրդածութիւն. guter — բարի խորհուրդ՝ թելադրութիւն. j—e —n nicht beisammen haben ցրուած ըլլալ, ընդ. տուն չըլլալ, ամ. խելքը

Digitized by Google

դլուխը չըլլալ. nach meinem —n ըստ իմ կարծեացս. ըստ իս. առծ. die besten —n kommen zu spät ամ. Հայն յետոյ խելքն իմն ըլլար, ամենէն առջեւ խորհուրդներն ուշ կու գան. kein —! ասոր վրայ չխօսութիւն. 3. in —n sein մտախոհ՝ մտայոյզ ըլլալ. խորհրդոց մէջ ընկղմիլ. in —n sein ցրուած ըլլալ միտք, կարի յոյժ զբաղեալ ըլլալ. wo waren Sie mit Ihren —! ինչ բանի վրայ կը մտածէիք. ընդ. խելքերնիդ ո՞ւր էր. et. in —n thun առանց մտածելու բան մ՚ընել. 4. = Einfall; 5. ցնորք, երեւակայութիւն. խելապատակ, ընդ. այլանդակ՝ հրէշ գաղափարներ. 5. յիշատակ, միտք՝ ուշ. sie kommt mir nicht aus den —n անիկա միշտ մտացս առջեւն է. sich et. aus den —n schlagen բան մը միտքէն հանել՝ հեռացընել՝ ջնջել. der — an den Tod մահուան յիշատակը՝ մտածութիւնը. 6. կարծիք, ենթադրութիւն. das bringt mich auf den —... այս ինծի կասկածել՝ կարծել կու տայ, թէ... ich habe so meine —n über den Diebstahl գողութեան վրայ ունեցած կարծիքս այս է. 7. յոյս, ակնկալութիւն. sich —n auf et. machen բան մ՚ընդունելու յուսով պատրիլ՝ բանի մը յոյս ունենալ։

gedánken‖arm, ած. աղքատամիտ, ամուլ։ —armuth, իգ. ամլութիւն (մտաց), աղքատամտութիւն։ —bild, չ. գաղափարական(ն) պատկեր։ —blitz, ար. յանկարծական խորհուրդ՝ մտածութիւն։ —folge, իգ. խորհրդոց կարգ՝ շարք։ —freiheit, իգ. մտաց՝ խորհելու ազատութիւն՝ անկախութիւն։ —fülle, իգ. առատամիտ՝ գաղափարաշատ խորհողութիւն, գաղափարաց առատութիւն։ —leer, ած. = gedanken-arm. —los, ած. անյոյշ, չմտածող, անխորհուրդ, ցրուած, անմիտ. յախուռն գործող, մեքենական. —es Kind անմիտ՝ թեթեւամիտ տղայ. Մ. անխորհրդաբար, անմտաբար, յախուռն։ —losigkeit, իգ. անմտութիւն, ապշութիւն, ցրուածութիւն։ —schnell, ած. մտաց պէս շուտ՝ արագ։ —reich, —schwer, ած. գաղափարաշատ, առատախորհուրդ։ —späne, ար. յգ. անյօդ՝ հատուկտոր մտածութիւնք։ —strich, ար. ընդհատիչ, առկախիչ (գիծ). առ. փղ. անջատիչ գիծ։ —verkettung, իգ. —verknüpfung, իգ. մտածութեանց կապ՝ կապակցութիւն։ —voll, ած. բազմախորհուրդ, առատամիտ. բ. մտածկոտ, մտախոհ. գ. հոգած, մտատանջ։ —welt, իգ. գաղափարական՝ մտաւորական՝ բարոյական աշխարհ։ —wesen, չ. գաղափարական էակ։ (Հմմտ. Denk..., Gedächtniß... Gedenk...)

Gedä'rm, չ. 20. անդր. փորոտիք, ընդերք, աղիք. խհ. երշիկ, խճուղ։

Gedéck, չ. 20. ծածկոց, ծածկոյթ. մահ. (ձիու) տապաճակ, աճառ. (տնկերու) յարկ. 2. կազմածք (սեղանի), փուռց, անձեռոց. բ. (մէկ հոգւոյ համար) սեղանի սպաս։

gedéihen, չբ. ſ. 23. եւ 8ա. անբյ. յաջողիլ. փխ. արդիւնաւոր՝ արգասաւոր ըլլալ. բարեյաջող յառաջադիմութիւն ունենալ, բարգաւաճիլ. առծ. unrecht Gut gedeiht nicht անիրաւն ստացեալ՝ յԱստուծոյ անիծեալ, անիրաւութեամբ ստացեալ իրի վրայ Աստուծոյ օրհնութիւնը չկայ. —ծ յաջող. 2. աճիլ. զարգանալ, պարզիլ. պտղաբեր՝ արդիւնաւոր ըլլալ. 3. zu et. — բան մ՚ըլլալ. 4. (հոն) հասնիլ. die Sache ist dahin so weit gediehen, daß... ընդ. բանը հոն եկաւ՝ հոն հասաւ, որ... 5. որս. որմ. (կիրն) ուռիլ (փ. anquellen)։ — չ. 23բ. անյգ. յաջողութիւն, արգասաւորութիւն. բարգաւաճան, աճում. երջանկութիւն. Gott gebe sein — dazu! Աստուած յաջողութիւն տայ՝ յաջողէ. զարգացում, պտղաբերութիւն, արդիւնաւորութիւն. որս. (կրի) ուռիլը, աճիլը։

gedéihlich, ած. 6. յաջող (փ. gedeihend). 2. յաջողիչ, օգտակար, պտղաբեր։

gedénk‖bar, ած. յիշատակելի. յիշատակաց արժանի. 2. խորհելի։ —blatt, չ. յիշատակարան. յիշատակաց տետր։ —buch, չ. յիշատակարան, յուշատետր. տետր (ճանապարհորդաց). օրագիր, յիշատա-

Digitized by Google

կարգիր. ՝Տ. օրական Հաշուեգիրք։ —stein, ար. կոթող, քարկոթող։

gedénken, նք. եւ չք. ի. ժա. (տ. denken) անցք. (denkenի անցեալ չեզոքական...) ման. 3—m et. — յիշուն բանի մը համար ոխ պահել, թշնամութիւն ունենալ. 2. 3—s, e—r Sache —՝ զմէ. կը՝ բան մը յիշել. յիշուն յիշատակին միաքը պահել. er gedachte m—e mit keiner Silbe վրաս ամենեւին յիշատակութիւն չըրաւ, վրայօքս եւ ոչ բառ (մանկ) մ՝ըսաւ. 3. — zu (geben) (երթալու) միտք ունենալ։ — չ. ոչ. անյ. = Gedächtniß, Erinnerung (տ. Erinnern, չ.); ich thue es zu ihrem — այս բանս ձեր յիշատակին համար կ՝ընեմ. seit Manne-, Menschen— ի սկզբանէ՝ ի բազմաց հետէ։

Gedícht, չ. 20. ոտանաւոր, ոտանաւորի հատած. dramatisches — բանաստեղծական դրամատիկան բանաստեղծութիւն։

Gedicht|album, չ. բանաստեղծութեան քերթուածոց տետր։ —form, էգ. in — չափաւ բանիւք, ոտանաւորի ձեւով։

gedíegen, ած. 8. սերտ, հոծ, խիտ, պինդ, (զանգուած ունեցող) հաստատուն. ման. հէ. արա. բէլ. —es Eisen անխառն բնական զուտ՝ կոյս երկաթ. aus —em Golde ի զուտ ոսկւոյ. 2. փխ. բուն, զուտ. արդիւնաւէտ, արդիւնաւոր. —er Geist բարի՝ ազնիւ հոգի. —e Kenntniße քաջ՝ խորին՝ հիմնական ծանօթութիւն՝ տեղեկութիւն։

Gediegen|eisen, չ. զուտ՝ կոյս երկաթ։ —gold, չ. զուտ՝ անխառն ոսկի։

Gediegenheit, էգ. 31. հոծութիւն, պնդութիւն. փխ. հաստատութիւն, ամրութիւն. հէ. զտութիւն, մաքրութիւն, անխառնութիւն. փխ. արժանիք, արդիւնք։

gedíehen, անց. եւ դրբ. անց. gedeihenի։

Gedínge, չ. 22բ. անյ. վաճառականութեան մոլութիւն, վաճառասիրութիւն. 2. սակարկութիւն. արա. բէլ. (գործ մը կատարելու) միահաղոյն սակարկութիւն։

gedöppelt, ած. 8. կրկին։

Gedrä'nge, չ. 22բ. անյ. = Drang, 1.; 2. փխ. նեղութիւն, կարօտութիւն. in's — kommen ի կարօտութեան ըլլալ, շատ նեղուիլ, նեղն իյնալ։

gedrä'ngt, ած. 8. տ. drängenի մէջ։

Gedrä'ngtheit, էգ. 31. անյ. սեղմութիւն, անձկութիւն, նեղութիւն. չեղչում, կուտակում. 2. (գրութեան) շարքին ամէն սեղմութիւն՝ հոծութիւն. կարճառօտութիւն, լակոնականութիւն. 3. — der Ereigniße դիպուածոց իրարու արագ յաջորդութիւն՝ եռեւէ եռեւ հանդիպում։

gedrítt, ած. 8. երրեակ, երրակամն. փոխ. տարր. —er Schein (երկու մոլորակաց ունեցած դիրքն, որոնց երկայնութիւնն 360 աստիճանին երրորդ մասովը (120 ով) իրարմէ կը տարբերին) երրորդեան նայեցք։

gedróschen, դրբ. անց. dreschenի։

Gedrúcktes, չ. 8. տպեալ, տպագրեալ, տպուած (իր)։

gedrúngen, դրբ. անց. dringenի եւ ած. 8. = dringen; 2. — gebaut թանձրամարմին, կարճ եւ հաստանձն. ու սեղ՝ հաստամարմին (շուն, ձի...). հոծ՝ խիտ (ոճերեւ...)։

Gedrúngenheit, էգ. 31. անյ. խտութիւն. (մարմնոյ կազմութեան) հոծութիւն, սեղմութիւն։

Gedúdel, չ. 22բ. անյ. = Dudelei.

Gedúld, էգ. 31. անյ. համբերութիւն. endlich reißt mir die — վերջապէս համբերութիւնս կը հատնի. die — verlieren անհամբեր ըլլալ, համբերել չկարենալ. առկ. mit — und Zeit kommt man weit համբերութիւն եւ ժամանակ կանցնեն յաղթանակ. 2. երկայնմտութիւն, ներողամտութիւն, հանդուրժողութիւն, հանդուրժանք. mit 3—m — h. մէկուն ներողամիտ ըլլալ՝ ներել. 3. հանդարտութիւն, յարատեւութիւն։

Gedúld|ampfer, ար. փկ. = Gartenampfer. —faden, ար. der — reißt mir կամ bricht mir համբերութիւնս կը հատնի։ —kraut, չ. փկ. = Garten-

Digitized by Google

ampfer. —los, ած. անհամբեր։ —losigkeit, էգ. անհամբերութիւն։ —spiel, չ. համբերխաղ, քարտախաղ մը (պասիանս)։

gedúlden, sich — չբ. 3բ. անբմ. համբերել. — Sie sich ein wenig քիչ մը սպասեցէք՝ համբերեցէք։

gedúldig, ած. 6. համբերող. Կ. համբերութեամբ. 2. (sehr) — երկայնամիտ, ներողամիտ, չափազանց ներողամիտ. ըստ. երես տուող։

gedúldsam, ած. 6. = duldsam.

gedúngen, դբբ. անց. dingenէ։

gedúnsen, ած. 6. = aufgedunsen.

Gedúnsenheit, էգ. 31. = Aufgedunsenheit; 2. բժշ. — der ganzen Haut in Folge von wässeriger Infiltration մորթաջրդողութիւն։

gedürft, դբբ. անց. dürfenէ։

geéckt, ած. 6. = eckig.

Geéhrte(s), չ. 6. Ձն. Ihr — vom 15. März Ձեր Մարտ 15ին գրած նամակն։

geéignet, ած. 6. = eignen, դբբ. անց. 2. պիտանի, պիտանացու. ընդունակ, -աւոր։

Geer, էգ. 31. նոյն. Geerde, էգ. 35. — eines Segels (առագաստի) լեզու, (վերի եւ վարի կողմն անհաւասար լայնութեամբ առագաստի մը շեղ կարուածները)։

Geest, էգ. 31. անյ. Geestland, չ. 20. անյ. (հկ—ն. Marsch) խոպան կորդ երկիր (բարձր եւ անբեր երկիր)։

Gefáhr, էգ. 31. վտանգ, տագնապ. առծ. wer sich in — begiebt, kommt darin որ սիրէ զվտանգ (զտագնապ)՝ ի նմին կորնչի. es hat keine — վտանգ չկայ, անվտանգ է. in — kommen ինքզինքը վտանգի մէջ ձգել՝ դնել, ի վտանգ արկանել զանձն. — laufen վտանգի մէջ ըլլալ, վտանգիլ. auf die — hin, Alles zu verlieren ամենայն ինչ կորսնցնելու վտանգաւ. auf seine — իւր (կորստեան) վտանգաւ. mit — meines Lebens կենացս վտանգաւ. 2. դիպուած, պատահար. — laufen, zu... (ինք զինքն ...ելու) վտանգ հանել. et. in — setzen բան մը վտանգի մէջ դնել։

gefáhr‖bringend, ած. վտանգաւոր, վտանգալից։ —drohend, ած. վտանգ սպառնացող։ —los, ած. անվտանգ, ապահով։ —losigkeit, էգ. անվտանգութիւն, ապահովութիւն։ —voll, ած. բազմավտանգ, վտանգալից։

Gefä'hrde, էգ. 35. = Gefahr; 2. նենգ, դաւաճանութիւն։

gefä'hrden, նբ. 3բ. անբմ. վտանգել. տագնապել, վտանգի մէջ դնել, ի վտանգի կացուցանել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Gefahr.

Gefáhre, չ. 22բ. անյ. կառաց երթեւեկ, շարունակեալ երթեւեկութիւն։

gefä'hrlich, ած. 6. վտանգաւոր, վնասակար, տագնապական, սպառնական. 2. վտանգաւոր, խորհրդածելի, դժուարականճին, ծանր. 3. փխ. ըստ. կարեւոր, ահագին. et. sehr — machen բան մը չափազանց մեծցընել, ըստ. մեծուկը փիղ ընել. thun Sie doch nicht so — ! ինչն այդչափ մեծցընէք՝ դժուարցընէք։

Gefä'hrlichkeit, էգ. 31. վտանգաւորութիւն, վնասակարութիւն. 2. ըստ. aus Allem eine — machen ամէն բան անհնարին ընել՝ դժուարցընել։

Gefä'hrt, չ. 20. = Fuhrwerk, 1.; 2. որս. = Fährte.

Gefä'hrte, ար. 34. Gefä'hrtin, էգ. 32. ընկեր, ընկերակից, ուղեկից, ճանապարհորդակից։

Gefä'hrtenschwarm, ար. բազմութիւն ընկերաց։

Gefä'll, չ. 20. —e, չ. 22ա. (գետի՝ ճամբու) զառ ի թափ, զառ. ուղղ (տանելու). որս. անկում. ըստ. ein gutes — h. անչափ՝ կարգի յոյժ խմել կարենալ. 2. յգ. ա. —e, — e—s Gutes հասք, տոկոսիք, վարձք։

Gefä'll‖einnehmer, ար. հասատու, տոկոսիք առնող։ —höhe, էգ. անկման բարձրութիւն։

Gefälle, ար. 34. այժմ յաճախ —n, ար. 22բ. հաճոյք, հաճութիւն. շնորհք, երախտիք. es geschieht mir ein —n damit այս ինծի մեծ հաճութիւն կը պատճառէ. j—m zu —n reden մէկուն հաճոյից համեմատ՝ ըստ հաճոյից ուրուք խօսիլ. j—m et. zu —n thun զմէկին հաճելու՝ մէկուն հաճութիւն պատճառելու

Digitized by Google

համար բան մ՚ընել։ — չ. 22բ. անյփ. ընդ. զուարթութիւն, զօր, անկում։

Gefä'lle, չ. 22ա. փ. Gefäll.

gefällen, չբ. ե. չէ. հաճիլ, հաճոյական ըլլալ. dieser Mensch gefällt mir sehr այս մարդը շատ կը հաւնիմ. բ. անդ. բ. es gefällt mir (an diesem Orte) (այս տեղս) ինծի սիրելի է. 2. J—m — զմէկը գոհ՝ հաճ ընել, մէկուն յարմարիլ. 3. sich (դբ.) in et. — բանի մը վրայ ուրախանալ, բանի մը հաճիլ. 4. sich (դբ.) et. — lassen: ա) (բան մը) լաւ գտնել. հաճիլ, հաւանիլ. lassen Sie es sich bei mir — ասպնջականութիւնս մի արհամարհէք. առ մեզ ագիր. sich — lassen, daß... (զինք կանչելին...) յարմար գտնել՝ հաճել. das kann man sich noch allenfalls — lassen լաւ է, բարւոք է, տար ես ալ կը հաւանիմ. բ) ընդդիմութիւն չունենալ, հպատակիլ, յանձն առնուլ. das muß sich Jeder — lassen ամէն մարդ պէտք է որ տար հաւանի. ընդ. sich nicht viel — lassen երկայն բարակ չհամբերել, կատակ չընել։ — չ. 22բ. անյփ. հաճութիւն, հաճոյք. — an et. finden բանի մը հաճիլ. Ihnen zu — Ձեզի հաճութիւն պատճառելու համար. J—m zu — sprechen բանիւք շնորհուկս առնել, մէկուն հաճոյ ըլլալու համար խօսիլ. J—m zu — sein մէկուն հաճելի՝ հաճոյ ըլլալ. 2. կամակք, կամք, բաղձանք, հաճութիւն. handeln Sie ganz nach Ihrem — ըստ Ձեր բաղձանաց՝ ինչպէս որ կը հաճիք՝ գործեցէք. nach — trinken ուզածին չափ՝ ըստ հաճոյս խմել։ — ար. փ. Gefalle, ար.։

gefallen, դբբ. անց. fallen ի եւ ած. 6. ինկած. փխ. անկեալ, կործանեալ. անպատիւ, պատուէն ինկած։

Gefallene(r), ար. Gefallene, էգ. ար. 6. ինկած (մարդ). փխ. անկեալ (որ առաքինութեան դէմ մեղանչած է). 2. գլն. die —n ար. յփ. անկեալք (պատերազմի մէջ մեռնողներ)։

gefä'llig, ած. 6. հաճոյակատար, կամարար. մէկուն կամքին դիւրաւ ընելու պատրաստ. (ծառայելու) պատրաստակամ, հաճոյարար. 2. gern — sein ծառայելու պատրաստակամ ըլլալ, ծառայելու բաղձանք ունենալ. um Ihnen — zu sein Ձեզի ծառայելու համար. Sie waren so —, mir mitzutheilen... (զայս ինձ հաղորդելու) բարեհաճեցաք. 3. հաճոյական, հաճոյ, յարմար. ist es Ihnen (jetzt) —? այս բանս հաճո՞յ է ձեզի. setzen Sie sich, wenn es Ihnen — ist եթէ կը հաճիք՝ նստեցէք. was ist Ihnen —? ա) ի՞նչ կը հաճիք, ծառայ եմ. բ) հրամայեցէք, կամք Ձեր. բ. —es Äußere հաճոյական երեւոյթ՝ կերպարանք. leichte, —e Musik դիւրին՝ քաղցր՝ ախորժալուր երաժշտութիւն. վճ. Ihrer —en Antwort entgegensehend ակնկալելով Ձեր պատասխանւոյն։ gefälligst, մկ. եթէ կը հաճիք, շնորհք ըրէք. nehmen Sie — Platz շնորհք ըրէք նստեցէք, հրամայեցէք նստեցէք։ das Gefällige, չ. 6. հաճոյականութիւն, հաճութիւն։

Gefä'lligkeit, էգ. 31. հաճոյակատարութիւն, կամարարութիւն. դիւրապատրաստութիւն, պատրաստակամութիւն. aus — բարեհաճութեամբ. 2. = Gefalle, ար. ich danke Ihnen für alle mir erwiesenen —en Ձեր առ իս ըրած ամէն շնորհաց երախտեաց մեծապէս շնորհակալ եմ։

Gefä'lligkeits accept, չ. —wechsel, ար. վճ. հաճոյագիր, հաւանութեան տոմս։

gefä'lligst, մկ. = gefällig, մկ.։

Gefällsucht, էգ. 31. անյփ. քծինք, պչրանք, հաճոյամոլութիւն (ուրիշներուն հաճոյ ըլլալու սաստիկ անձկանք)։

gefällsüchtig, ած. 6. քծնող, հաճոյամոլ։ —e(r), ար. —e, էգ. (քծնող) հաճոյամոլ (մարդ՝ կին)։

Gefä'ltel, չ. 22բ. անյփ. ծալք, կրկնուած, փոթուած. հանգուցն, խորշ (հանդերձից)։

gefangen, դբբ. անց. fangen ի։ — ած. 6. (հկ—նչ. frei) բանտարկեալ, գերի, կալանաւոր. գլն. sich — geben անձնատուր ըլլալ, գերի ըլլալ. (բանակի համար) զէնքերը խոնար-

Digitized by Google

հեցընել՝ յանձնուիլ. Յ. — halten զմէկը գերի ունել, բանտարգել պահել. Յ. — nehmen զմէկը կալանաւորել. զին. գերի բռնել. Յ. — setzen զմէկը բանտ դնել՝ նետել. — sein, sich geben գերի՝ կալանաւոր՝ բանտարգել ըլլալ. 2. (ըստ Ս. Գրոց) s—e Vernunft unter den Gehorsam des Glaubens — nehmen գերել զմիտս ի հնազանդութիւն հաւատոց. առձ. mit —, mit gehangen գողն եւ գողակիցն ի նմին պատժի կան. ընդ. ընկերին համար՝ ընկեր, կ'ըլլայ երբեմն ծեծկեր: —e(r), ար. —e, իգ. ց. բանտարկեալ, կալանաւոր, գերի. զին. Յ. zum —en machen = Յ. — nehmen.

Gefángene(r), ար. ց. բ. gefangen, ար.:

Gefángenschaft, իգ. 31. գերութիւն, բանտարգելութիւն, կալանաւորութիւն. 2. in — բանտարգել, կալանաւոր. զին. er ist in — gerathen գերի բռնուեցաւ, գերի գնաց:

gefä'nglich, ած. ց. բանտարգել. —e Haft բանտարգելութիւն. Յ. — einziehen զմէկը բանտ դնել՝ բանտարգել ընել, դնել ի դիպահոջ:

Gefä'ngniß, չ. 15. բանտ (տեղի բանտարգելութեան). Յ. in's — werfen զմէկը բանտ դնել. բ. (պատիժ բանտի.) zu zweijährigem —e verurtheilen երկու տարուան բանտի՝ երկամեայ բանտարգելութեան դատապարտել:

Gefä'ß, չ. 20. աման, (մսն. ծորելի բան մը դնելու) անօթ. (անդմ. եւ տղ.) խողովակ, փող, անօթ, երակ (նաեւ գի.). 2. (հնաբ. Inhalt) բովանդակիչ (որուն մէջ բան մը կը բովանդակի). 3. — am Degen սրոյ երախակալ՝ դաստապան:

Gefä'ßäste, ար. յգ. անդմ. (մարմնոյ) խողովակաց ճիւղեր: —bündel, չ. տղ. բջիջակծիկ, խողովակներու կոյտ: —entzündung, իգ. ախտ. մարմնոյ խողովակաց բորբոքում, երակատապ: —haut, իգ. անդմ. բ. Aderhaut. —lehre, իգ. գտն. անօթաբանութիւն: —zellen, իգ. յգ. տղ. (անօթական) բջիջք:

gefáßt, դրբ. անց. fassenի եւ ած. ց. բ. fassen, դրբ. անց.:

Gefécht, չ. 20. զին. մարտ, կռիւ, խառնուրդ, բախումն, (երկու գընդերոց) իրարու զարնուիլն. es kam zu einem —e zwischen... այս եւ այն գընդերն... իրարու հետ զարնուեցան: —e, չ. 22բ. անյգ. անընդհատ՝ անուական՝ անդադար պատերազմ՝ կռիւ:

Gefége, չ. 22բ. անյգ. = Fegen, չ. 2. որս. (եղջերուին եղջիւրները ծառին շփելով մաքրելով՝ ելած մաշկը) եղջերամաշկ:

Gefiedel, չ. անյգ. 22բ. ընդ. յոռի ջութակահարութիւն, ջութակի մը հանած խժալուր ձայնը:

Gefieder, չ. 22ա. — eines Vogels թռչնոյ մը փետուրները. 2. որս. (կղպակի մը) զսպանակ. 3. փետրաւոր կենդանի, թռչուն. գի. seltenes — (rara avis) հազուագիւտ անգիւտ անհատ:

gefiedert, ած. ց. բ. fiedern, ած.:

gefiel, անց. gefallenի:

Gefild, չ. 20. —e, չ. 22ա. դաշտավայրք, լայնատարած՝ մեծանիստ դաշտեր:

gefingert, ած. ց. մատ ունեցող. մատնաւոր. տղ. եւ բն. մատնաձեւ, մատնաւկան (տերեւ): [չ.:

Gefláder, չ. 22բ. անյգ. = Fladern,

geflámmt, դրբ. անց. եւ ած. ց. flammenի: —e(s), չ. ց. որս. մէտ, կոհակաձեւ շողուն մետաքսեղինաց:

Geflátter, չ. 22բ. անյգ. սաւսանում, (թեւերու) բաբախիւն:

Geflécht, չ. 20. հիւսք, հիւսուածք. 2. = Flechte, 1. ա. եւ բ. 3. գտն. անդմ. հիւսակ (ջղաց). անդմ. եւ տղ. netzartiges — ցանցակերպ հիւսուածք:

gefléckt, ած. ց. բծաւոր, բծկան, արատաւոր. որս. բիծ բիծ, պիսակաւոր: —e(s), չ. ց. das —e e—s Felles մորթի պիսակ՝ խայտախարիւ պիսակութիւն:

Geflénne, չ. 22բ. անյգ. ընդ. = Flennen, չ.:

Geflícke, չ. 22բ. անյգ. = Flicken, չ.:

Geflimmer, չ. 22բ. անյգ. = Flimmern, չ.:

geflissen, ած. ց. = beflissen (բ. befleißigen), ած.:

Digitized by Google

Geflissenheit, իգ. 31. անյ. = Beflissenheit, իգ. (տ. Befleißigen, չ.)։

geflissentlich, ած. 6. = absichtlich, ած. եւ մկ. մ.։

geflochten, դրբ. անց. flechtenի։

geflogen, դրբ. անց. fliegenի։

geflohen, դրբ. անց. fliehenի։

geflossen, դրբ. անց. fließenի։

Geflüche, չ. 22բ. անյ. շարունակեալ հայհոյութիւն, հիշոցք։

Geflü'gel, չ. 22բ. անյ. = Federvieh; 2. թեւաւորք, թռչունք։

Geflü'gel‖händler, որ. հաւավաճառ, թռչուն ծախող։ —mäster, որ. հաւքը հաւերը պարարտացընող, հաւապարարար։ —zucht, իգ. հաւաբուծութիւն։

geflü'gelt, ած. 6. թեւաւոր, թեւական. 2. փխ. = flüchtig, բ.։

Geflunker, չ. 22բ. անյ. = Flimmern, չ. 2. փխ. = Aufschneiderei.

Geflü'ster, չ. 22բ. անյ. = Flüstern, չ.։

gefochten, դրբ. անց. fechtenի։

Gefolge, չ. 22բ. անյ. յաջորդութիւն, շար, կարգ. 2. (ընկերակցութիւն ընելու) շքախումբ, յուղարկաւորք, յուղարկաւորութիւն. 3. փխ. հետեւանք, հետեւութիւն. et. im — haben հետեւութիւն մ'ունենալ, զհետ ձգեալ բերել։

Gefolgschaft, իգ. 31. = Gefolge, 1.

Gefoppe, չ. 22բ. անյ. = Fopperei.

Gefrag(e), չ. 20. (22բ.) անյ. հարցուածք, հարցեւփորձք, անընդհատ եւ տաղտկալի հարցում։

gefragt, դրբ. անց. fragenի եւ ած. 6. վճ. խնդրուած (վաճառք)։

Gefrä'ß, չ. 20. = Fraß, 1.

gefrä'ßig, ած. 6. (նաեւ —e(r), որ. 6.) շատակեր, որկորուտ, որկրամոլ (մարդ). — u. Feinschmecker dabei որովայնապաշտ, պորտաբոյծ. անյագութեամբ կերող, անյագ։

Gefrä'ßigkeit, իգ. 31. անյ. որկրամոլութիւն, շատակերութիւն, որկորստութիւն, պորտաբուծութիւն. անյագութիւն։

Gefreite(r), որ. 6. զին. առաջին դասու զինուոր. (նաեւ պահակութենէ եւ զինուորական ծառայութենէ) ազատեալ. 2. (կոնախաղի մէջ) զարնուած երկու սիւնակներ։

Gefresse, չ. 22բ. անյ. ռմկ. որկրամոլութիւն, որկորստութիւն։

Gefrier‖apparat, որ. քմ. սառուցարան, սառուցանելու գործի։ —büchse, իգ. որս. պաղարան։ —punkt, որ. սառելու աստիճան, սառուցման կէտ. das Thermometer steht auf dem —e ջերմաչափը զրոյի վրայ է։

gefrierbar, ած. 6. սառելի, պաղելի։

Gefrierbarkeit, իգ. 31. անյ. բնգ. բնգ. սառելիութիւն։

gefrieren, չբ. ſ. 3չ. անբյ. = frieren, չբ. 2.։ — չ. 22բ. անյ. (Հեղանիւթի) թանձրանալը, թանձրացում. բնգ. բնգ. սառում, պաղում։

gefroren, դրբ. անց. gefrierenի։

Gefror(e)ne(s), չ. 6. պաղպաղակ (տօնդուրմա)։

Gefü'ge, չ. 22բ. անյ. (յօդուածոց համագումար ամբողջակութիւն) յօդք, յօդուածք. 2. (իրարու պատշաճական մասունքներէն կազմուած մարմնոյ մը կազմութիւնը) յօրինուած, յօրինուածութիւն. երկ. իմ. — e—s Steines քարի մը կազմութիւնը՝ կազմակերպութիւնը։

gefü'gig, ած. 6. ճապուկ, ճկուն, կակուղ, դիւրակոր. փխ. դիւրաբարոյ։

Gefü'gigkeit, իգ. 31. անյ. կակղութիւն, դիւրակորութիւն. դիւրաբարոյութիւն, յարմարող ընութիւն։

Gefü'hl, չ. 20. զգացում, զգացմունք. զգայութիւն (զգալու մարմնաւոր կարողութիւն). զգացողութիւն (զգալու հոգեկան կարողութիւն). ein feines — h. դիւրազգայ՝ դիւրազգած ըլլալ, փափուկ զգայութիւն ունենալ. 2. des —es beraubt զգայազուրկ, անզգայ, անզգայեալ. mit — singen լի զգացմամբ երգել։

gefü'hl‖los, ած. զգացում չունեցող, պաղարիւն. (Ֆիզիգապէս ու բարոյապէս) անզգայ, զգայազուրկ. բ. (միայն բարոյապէս) անզգայ, անկարեկան. կարծրասիրտ, խըստասիրտ, չխանդաղատող. անա-

գործոյն, անօգուտ, անգութ: —losigkeit, էգ. (մն. ի օէր) անզգայութիւն, զգայազրկութիւն. անկարեկցութիւն, պաղարիւնութիւն. խստասրտութիւն, անագորունութիւն: —(e)mensch, ար. զգայուն մարդ: —(e)sinn, ար. զգայունք, ազդեցիկք, շօշափելիք: —voll, ած. զգայուն, զգալի. դիւրազգած. ջերմ, եռանդոտ, խանդաղատական. սիրալիր, ըղձական, գորովալից. քաղցր, խանդաղակաթ. Հ. զգածմամբ, խանդաղատանօք, եռանդեամբ: —(e)zerflossenheit, էգ. պաճուճեալ դիւրազգայութիւն, քնքշանք, ախտակրական զգացողութիւն:

gefünden, դրբ. անց. findenէ:

gefü'nft, ած. 6. Հնգեակ, Հընգերորդեան. Փղն. աոփղ. —er Schein (նաեւ Gefü'nftschein, ար. 20.) զնայուն սատեղաց իրարմէ 72 աստիճանաւ Հեռու երեւնալը, Հնգերորդեան նայեաց:

Gefúnkel, չ. ոռբ. անյ. = Funkeln, չ.:

gegángen, դրբ. անց. gehenէ:

Gegéige, չ. ոռբ. անյ. = Gefiedel.

gégen, նխ. Հյց.ով դէպ ի. (անորոշ ժամանակ ցուցընելու) մօտ, իրր, ի... — 12 Uhr (ժամը) 12ին մօտ, (անյնային յարաբերութեան, աո. բարեկամական, թայց նաեւ աձեռ փեակ) առ, ընդ, ի վերայ. 2. Հակառակ, ընդդէմ. 3. (թան մ'անօրօշակէ ցուցընելու. տ. 1.). er ist — zwanzig Jahre alt գրեթէ քսան տարեկան է. 4. ընդ, դիմացը, փոխանակ... 5. Համեմատելով, Համեմատութեամբ, քով. — ea. halten իրարու Հետ Համեմատել, դնել առընթեր միմեանց... 6. (sich) schützen — et. բանի մը դէմ ինք զինքը պաշտպանել. Widerwillen — et. բանի մ'ընդդիմութիւն՝ Հակառակութիւն՝ Հակակրութիւն. sein Herz — e—n Freund ausschütten... սիրտը բարեկամի մը բանալ. — das Licht ընդդէմ լուսոյ, լուսոյ Հակառակ կողմն: — չ. անփփ. das Für u. das — ի կողմն եւ ընդ Հակառակն, թեր ու դէմ, զպաշտպանութիւն եւ զընդդէմն:

Gégen... (Նախադաս մասնիկ. Գոներա ել ած.ներա Հետ ածանցելով Հեղեղեալ նշանակութեաններն ունի. 1. ընդդիմութիւն, Հակառակութիւն, թշնամական յարաբերութիւն. (ոոկորաթար Հայերէն Հակ. ընդդէմ, Հակառակ, անդի եւայլն բառերով կը թարգմանուի.) 2. բանի մը Հակառակն. 3. Հատուցում, փոխանակի, փոխան. չ.օ. —gift, չ. Հակառակ դեղ. դեղթափ, անդեղեայ: —haß, ար. փոփոխ՝ երկկողմանի ատելութիւն: —liebe, էգ. սէր փոխանակ սիրոյ, փոխանակի սէր: —meinung, էգ. Հակառակ կարծիք, ընդդիմակարծիք: —papst, ար. Հակառակաթոռ քահանայապետ: (Հմմտ. Kontra...)

Gégen abdruck կամ —abzug, ար. 13. որա. Հակադարձ, նորատիպ կամ նորանկար պատկերի... մը առնուած օրինակն:

Gégenabsicht, էգ. 31. Հակառակ դիտաւորութիւն՝ նպատակ:

Gégenabweichung, էգ. (ուսումնամարտութեան մէջ) թերթու մը եւ նոյն ժամանակ իրարմէ Հեռանալը:

Gégenangriff, ար. դէն. 20. ընդդիմայարձակում, յարձակման դէմ յարձակում:

Gégenanklage, էգ. էրգ. Հակամբաստանութիւն, ամբաստանութիւն ընդդէմ ամբաստանութեան:

Gégenanschlag, ար. 13. ընդդիմափոր ական:

Gégenanstalt, էգ. 31. (Գրծ. Ձայն) —en machen ընդդիմափոր ական բանալ:

Gégenantrag, ար. 13. Հակառակ առաջարկութիւն:

Gégenantwort, էգ. 31. (մն. էրգ.) ընդդիմաբանութիւն, ընդդէմ պատասխան. պատասխանական եւ յարմար պատասխան:

Gégenartikel, ար. 22ա. (auf ... բանի մը) Հակառակ յօդուած, ընդդէմ գրուածք:

Gégenarz(e)nei, էգ. 31. Բժշ. անդեղեայ, դեղթափ:

Gégenaussage, էգ. 35. ընդդիմախօսութիւն, Հակառակ զրուցատրութիւն՝ ատութիւն:

Gégenbatterie, էգ. 35. զին. Հակամարտկոց, թշնամեաց մարտկոցի դիմաց՝ շինուած մարտկոց։

Gégenbedingung, էգ. 31. պայմանի մը դիմաց դրուած պայման, փոխփոխ պայման. wir haben zur — gemacht, daß... ասոր փոխարէն՝ դիմացը պայման դրինք՝ սահմանեցինք, որ...։

Gégenbefehl, որ. 20. Հակառակ հրաման՝ պատուէր։

Gégenbemerkung, էգ. 31. (մէկուն ըրած դիտողութեան՝ իբր պատասխան) Հակադիտողութիւն։

Gégenbemühung, էգ. 31. Հակառակ ջանք՝ աշխատութիւն։

Gégenbericht, որ. 20. Հակառակ զրոյց՝ լուր, ընդդիմազրոյցք։

Gégenbescheinigung, էգ. 31. Հակառակ վկայութիւն՝ վկայագիր։

Gégenbeschuldigung, էգ. 31. Հակառակ ամբաստանութիւն, Հակամբաստանութիւն։

Gégenbestrebung, էգ. 31. Հակառակ ջանք՝ փոյթ։

Gégenbesuch, որ. 20. J—m e—n — machen մէկուն այցելութիւնը փոխարինել՝ անդրադարձընել։

Gégenbewegung, էգ. 31. ընդդիմաշարժում. զին. Հակառակ շարժում։

Gégenbeweis, որ. էղ. 8. յգ. 18. Հակառակ ցուցում, Հակապացոյց։

Gégenbild, չ. 18. Հակապատկեր, ընդդիմապատկեր. (պատկերի մը Համապատասխանող պատկեր) պատկերի մը Հաւասարը՝ զուգականը. 2. Նկարի կամ պատկերի մը ընդօրինակութիւն՝ գաղափար։

Gégenbitte, էգ. 35. (մէկուն ըրած աղաչանաց) փոխարէն աղաչանք, փոփոխ խնդրուածք. ich habe eine — an Sie... ես ալ ասոր փոխարէն ձեզմէ բան մը կը խնդրեմ..., ի Հատուցումն ասոր ես ալ աղաչանք մ'ունիմ...։

Gégenböschung, էգ. 31. որ—. ճրտ. խրամի՝ որմի արտաքին զառիվերակը՝ որոկը։

Gégenbuch, չ. 7. որ—. վճ. երկրորդական Հաշուեգիրք՝ մատեան (զոր վաճառականք մեծ Հաշուեգրքէն զատ կ'ունենան)։

Gégenbund, որ. 18. —**bündniß**, չ. 15. Հակառակ դաշնակցութիւն։

Gégend, էգ. 31. դէՀ, երկիր, աշխարՀ, կողմ. 2. umliegende — շրջակայք, մերձաւոր կողմանք. in unserer — մեր երկիրը, մեր կողմերը. 3. օդաբաժին, կլիմայ. գիւղօրէք, (գեղեցիկ) դիրք՝ վայր. ու. ճշրք. auch eine schöne —! աՀա, աղուոր բան մ'ալ. 4. քրն. անգղ. (մարմնոյ մասն.) — (um den Nabel) (պորտի) կողմը. 5. ոչխ. գաւառ, կողմն, թեր։

Gégendienst, որ. 20. փոխարէն ծառայութիւն. ich bin zu —en bereit ես ալ պատրաստ եմ Ձեզի այսպիսի ծառայութիւններ ընելու։

Gégendruck, որ. 20. ֆզն. Հակառակ ճնշում. Հակազդեցութիւն, Հակառակ ազդեցութիւն։

gégeneinander, մ. իրարու, իրարու դէմ, մէկը մէկալին. 2. փոխփոխակի, փոխանակաւ. et. — haben իրարու Հետ անմիաբան ըլլալ. իրարու մէջ պժտութիւն ունենալ. zwei Dinge — halten երկու բան իրարու Համեմատել՝ աղընթեր դնել. — stehen դէմ յանդիման՝ դիմացէ դիմաց՝ յանդիմանակաց ըլլալ. zwei Zeugen — (—. քրծ. gegenüber) stellen երկու վկայ դէմ յանդիման կացուցանել, երեսախօս ընել։

Gégeneinander‖halten, չ. —**haltung**, էգ. —**stellung**, էգ. մերձեցուցում, զուգակշռութիւն. Համեմատութիւն. (նաեւ էբգ.) երեսախօսութիւն, դէմ յանդիման կացուցանելը։ —**prallen**, չ. բախիւն, ընդՀարում։ —**stoßen**, չ. ընդՀարումն, բախիւն։

Gégenentwurf, որ. 18. Հակառակ առաջարկութիւն։

Gégenerbieten, չ. 22բ. փոխարէն ընծայ՝ նուէր։

Gégenerklärung, էգ. 31. փոփոխ՝ երկկողմանի յայտարարութիւն՝ մեկնութիւն. 2. Հակառակ մեկնութիւն՝ ընդդիմական յայտարարութիւն, յայտարարութեան դէմ յայտարարութիւն. ժխտում, մերժում. ուրանալը, յետսակոչում։

Digitized by Google

Gégenforderung, էգ. 31. (պարտուց) փոխադարձ հատուցում (= Gegenrechnung). 2. ընդդիմապահանջք, հակառակ պահանջմունք։

Gégenfrage, էգ. 35. հակառակ կողմանն ըրած հարցմունքն։

Gégenfüßler, ար. 22ա. հակոտնեայք, ընդդիմոտնեայք։

gégenfüßlerisch, ած. 6. հակոտնեայ։

Gégengabe, էգ. 35. = Gegengeschenk.

Gégengefälligkeit, էգ. 31. = Gegendienst.

Gégengeländer, չ. 22ա. ճրտ. դիմացէ դիմաց՝ կրկնաշար ձողաբարձ, արիշ։

Gégengesang, ար. 18. եկ. kirchlicher — (սաղմոսի) կցորդ։

Gégengeschenk, չ. 20. արիտուք, պարգեւի մը փոխարէն տրուած պարգեւ. ein — machen (փոխարէն) պարգեւ մը տալ՝ արիտուք ընել։

Gégengewicht, չ. 20. հակակշիռ, հաւասարակշիռ. e—r Sache das — halten իր մը հակակշռել՝ հաւասարակշռել, հակակշիռ բռնել։

Gégengift, չ. 20. բժշ. դեղթափ, անդեղեայ. փխ. հակառակ միջոց, դեղ, դարման։

Gégengitter, չ. 22ա. կրկնավանդակ, դիմացէ դիմաց վանդակ։

Gégengrund, ար. 13. հակառակ պատճառ։

Gégengruß, ար. 18. փոխադարձ ողջոյն՝ բարեւ (նաեւ Ն—ջ.)։

Gégengunst, էգ. 31. անյգ. փոխադարձ շնորհք, երախտիք։

Gégengurt, ար. 20. արհ. զօտեկալ, փոկակալ։

Gégenhall, ար. 20. արձագանգ (հմմտ. Wi(e)derhall)։

Gégenhalt, ար. 20. դիմադարձութիւն, ընդդիմահարութիւն. 2. ապաւինարան, նեցուկ, մոյթ։

gégenhalten, նբ. չվ. բժ. = gegeneinanderhalten; 2. խաղի մէջ միկուն հակառակ թղթի վրայ սատակ դնել։ Բ. — չբ. ի. ընդդէմ դառնալ, դէմ դնել, դիմադարձել, ընդդիմադրել. տոկալ, դիմանալ. 2. կռթնիլ, յենուլ։

Gégenhaß, ար. անյգ. տ. Gegen...

Gégenhieb, ար. 20. ընդհարում, ընդդիմահարութիւն. (սուսերամարտութեան մէջ) հակառակ հարուած։

Gégenklage, էգ. 35. իրք. հակամբաստանութիւն, հակառակ դատախազութիւն. e—e — anstellen հակառակ դատախազութիւն ընել։

Gégenkläger, ար. 22ա. —in, էգ. 32. իրք. հակառակ դատախազ։

Gégenkompliment, չ. 20. փոխադարձ մեծարանք. J—m ein — machen միկուն մեծարանաց փոխարէն մեծարանք մատուցանել՝ ընել։

Gégenkritik, էգ. 31. հակառակ՝ ընդդէմ քննադատութիւն։

Gégenleistung, էգ. 31. մատուցուած ծառայութեան՝ փոխարէն համապատասխանող ծառայութիւն. unter der Bedingung e—r entsprechenden — համապատասխանող փոխարէն մ'առնելու պայմանաւ։

Gégenlicht, չ. 0. հակառակ լոյս, հակառակ կողմանէ ինկած լոյս։

Gégenliebe, էգ. 35. անյգ. փոխադարձ՝ փոխարէն սէր. ohne Hoffnung auf — առանց ակնկալութեան սիրոյ փոխարէնն ընդունելու։

Gégenlist, էգ. 31. նենգութեան դէմ նենգութիւն, միկուն նենգութիւնն ի դերեւ հանելու հնարք։

Gégenmacht, էգ. 17. հակառակ իշխանութիւն՝ զօրութիւն։

Gégenmarsch, ար. 18. զին. հակառակ խաղացք՝ չու (զօրաց եւ պարողաց)։

Gégenmauer, էգ. 35. արհ. երկրորդ պարիսպ, արտաքին պատ։

Gégenmeinung, էգ. 31. հակառակ կարծիք։

Gégenmittel, չ. 22ա. դարման, դեղ, միջոց. փխ. հնարք։

Gégenpapst, ար. 18. հակառակաթոռ քահանայապետ։

Gégenpart, չ. 20. = Gegentheil. Բ. — ար. (նաեւ էգ. 31.) ոսոխ, ընդդիմամարտ. հակառակ կարծիք ունեցող, հակառակորդ. 2. խաղակից, խաղընկեր։

Gégenpartei, էգ. 31. հակառակորդք, հակառակ՝ ընդդիմակաց

Digitized by Google

կողմնակցութիւն. 2. եբր. դատախազ, հակառակ կողմ։

Gegenpfand, չ. 7. եբր. (փոխփոխ) գրաւ։

Gegenpfeiler, ար. 22ա. ար. ճրտ. դիմադիր (պատուար մը հաստատութեան համար քովը շինուած պատ)։

Gegenplan, ար. 18. հակառակ յատակագիծ՝ ծրագիր։

Gegenprall, ար. 20. ընդհարում, բախում։

Gegenprobe, իգ. 35. հակափորձ (= Gegenabdruck)։

gegenrechnen, չբ. h. ոբ. բյ. վճ. (հաշիւները) ճշգրտել, ճշդել, կըրկին հաշիւ ընել։

Gegenrechner, ար. 22ա. վճ. ճըշդրտիչ, քննիչ (հաշուի)։

Gegenrechnung, իգ. 31. վճ. (հաշուի) ճշդում, ճշգրտում. 2. (պարտատիրոջ պահանջք պարտապանին) փոխադարձ պահանջք։

Gegenrede, իգ. 35. ընդդիմաբանութիւն, առարկութիւն. եբր. պատասխանատուութիւն։

Gegenregierung, իգ. 31. հակառակ վարչութիւն։

Gegensatz, ար. 18. հակադիր՝ հակառակ իր. հակառակին, հակառակութիւն. 2. հակառակախօսութիւն, հակասութիւն, անհամաձայնութիւն (ի բանս). հակառակին, հակադարձն. den — thun հակառակը գործել՝ ընել։

gegensätzlich, ած. 6. ընդդիմակաց, հակառակ. մկ. ընդհակառակին։

gegenschattig, ած. 6. աշխ. —(e Völker) հակաստուերեան(ք) (ժողովուրդ), հակառակաստուերեանք։

Gegenschein, ար. 20. ցոլացում, անդրադարձութիւն. 2. աստղ. եբն. հանդիպութիւն (գնդոյն աստեղ գիրքն՝ որ երկրէս նայուած ժամանակ՝ արեգական ճիշդ դիմացն կը կենայ). 3. Մէկուն ապահովութեան համար տրուած թուղթ, ապահովագիր. վճ. փոխարինական թուղթ. բ. եբր. երկրորդական պատճէն։

Gegenschenkung, իգ. 31. փոխփոխ պարգեւատրութիւն։

Gegenschlag, ար. 18. անդրադարձ՝ փոխադարձ հարուած, հարուած ընդդէմ հարուածի, ընդդիմահարուած. 2. = Gegenprall.

gegenschraffi(e)ren, նբ. 3ա. բյ. (փայտագրութեան մէջ) հակատաշել. եռն. հակագծել, խաչագծել, քաշուած գծերու վրայ խաչաձեւ քաշել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հակատաշում. հակագիծ, խաչագիծ, գիծ գծի վրայ։

Gegenschreiber, ար. 22ա. —in, իգ. 32. վճ. կրկին արձանագրող, ստուգիչ։

Gegenschrift, իգ. 31. գրով ընդդէմ պատասխան, մերժում, հերքում. 2. պատասխանատուութիւն, ջատագովութիւն։

Gegenschuld, իգ. 31. վճ. = Gegenrechnung, 2.

Gegenseite, իգ. 35. ընդդիմակողմն, յետսակողմն. — einer Münze ստակի մը հակակողմն՝ երկրորդ երեսը՝ հակառակ կողմը։

gegenseitig, ած. 6. հակառակակողմեան, հակառակորդի կողմեան(է եղած). դիմացի. բ. երկկողմանի, փոխփոխ. փոխադարձ. 2. ([illegible]...) sich — loben, verpflichten փոխփոխակի՝ զիրար գովել՝ պարտաւորել. 3. (իւրաքանչիւրին պատշաճող) անձնիւր, փոխադարձ։

Gegenseitigkeit, իգ. 31. անյ. փոխադարձութիւն, երկակողմանիութիւն։

Gegensiegel, չ. 22ա. եբր. փոքր՝ երկրորդական կնիք։

Gegensinn, ար. 20. հակառակ՝ անբնական իմաստ։

gegensinnig, ած. 6. հակիմաստ, հակառակ իմաստ ունեցող. մկ. իմաստին հակառակ, հակառակ իմաստով։

Gegensonne, իգ. 35. եբն. բնգ. արեւուն դիմացը լուսոյ անօթիլ, ընդդիմարեւ։

Gegensparren, ար. 22բ. հակապարոյկ, դիմացէ դիմաց պարոյկ. կընքոյ վրայի միաւորեալ չերտերը։

Gegenspiel, չ. 20. = Gegentheil; 2. հակառակին, ընդդէմն. մէկու դէմ խաղ. das — machen մէկուն հակառակիլ. հակառակին ընել.

Digitized by Google

հակառակ խօսիլ՝ գործել. փխ. 3—m das — halten մէկուն հետ մրցութեան ելլել։

Gegenspieler, ար. 22ա. հակառակող, հակառակորդ, մրցող։

Gegensprechen, չ. 22բ. անյ. ընդդիմաբանութիւն, ընդդիմախօսութիւն, հակառակիլը, ընդդէմդարձութիւն։

Gegenstand, ար. 13. առարկայ. 2. (խօսելու, գիտութեան մը, գործողութեան) նիւթ, առարկայ. 3. ich betrachte den — als erledigt այս գործքս լմնցած՝ կատարուած կը համարիմ. Hundert Franken, das ist kein — հարիւր փրանկ, շատ մեծ բան մը չէ. das ist kein — աւելկայ անձնուէին նշանակութիւն՝ դժուարութիւն չունի, այս շատ դժուարին իր մը չէ. so ein — von sechs Flaschen գրեթէ վեց շիշ, վեց շշի չափ բան մը։

gegenständig, ած. 6. տխ. հանդիպադիր, հանդիպաբոյս, դիմացէ դիմաց բուսած։

gegenständlich, ած. 6. փտն. փլ. առարկական. առարկայական։

Gegenständlichkeit, իգ. 31. անյ. փտն. փլ. առարկայականութիւն։

gegenstandslos, ած. 6. առարկայազուրկ, առարկայ չունեցող, անառարկայական։

Gegenstands|punkt, ար. նկր. առարկայատես կէտ։ —**satz**, ար. քր. լրացուցիչ նախադասութիւն։

Gegenstimme, իգ. 35. երժ. երկրորդ ձայն. 2. հակառակ ձայն (բանի մը ընդդէմ ելլող ձայն). փխ. հակառակ կողմ, ընդդիմակողմ։

Gegenstoß, ար. 13. ընդդիմահարութիւն. (արախաղութեան մէջ) հակառակ հարուած, հակահարուած։

Gegenströmung, իգ. 31. (գետոյ) հակառակ ընթացք՝ հոսանք։

Gegenstück, չ. 20. = **Gegenbild**, 1. փխ. diese Handlung ist ein — von dem, was er gestern gethan hat այս գործքս՝ երեկուան ըրածին ընդդիմապատկերն՝ հակառակն է։

Gegentausch, ար. 20. անյ. փոխանակութիւն, ի փոխարէն (բանի մը հետ) փոխելը։

Gegentheil, չ. 20. ընդդիմակողմն, հակառակ մասն. հակառակն, ներհակն. im — ընդ հակառակն, մանաւանդ թէ... 2. ich wette das — գրաւ կը բռնեմ թէ հակառակն է. խսն. փլ. (kontradiktorisches) — հակասական, ընդդիմական։

gegentheilig, ած. 6. հակադիր, հակառակ, ընդդէմ, ներհակ. փխ. հակասական։

gegenüber, մ. նխ. տր. —ով կամ vom — դիմաց, հանդէպ, (դէմ) յանդիման. 2. (մարդկան համար) ea. — դէմ առ դէմ, երես առ երես, ճակատ առ ճակատ. ք. ըն. diesen Preisen — այս գնով, այս գնոց դիմաց. 3. Բայերու հետ կցելով. (dem Berge) — **liegen** (լերան) դիմաց ընկած կենալ, (տունը) դէպի (լեռ) նայիլ. **setzen** Sie sich mir — դիմացս նստեցէք. ea. — **stehen** դիմացէ դիմաց կենալ. ճակատ առ ճակատ ըլլալ. ճակատիլ. (իրաց) իրարու հայիլ. վերաբերութիւն ունենալ, պատաշածիլ. ար—. տղ. Übersetzung mit —stehendem Texte դիմացը բնագրով թարգմանութիւն. —**stellen** դիմացէ դիմաց կեցընել՝ զետեղել, դէմ յանդիման դնել. մռ. իրվ. 3—m 3. — զմէկը մէկուն երեսախօս ընել, երես առ երես կացուցանել. —**treten**, e—r Verleumdung — զրպարտութեան մը դէմ ելլել, ի սուտ հանել։ — չ. 22ա. առարկայի մը դիմացը դրուած առարկայ. յանդիմանակաց, ընդդիմապատկեր, հակապատկեր. մռ. դիմաց նստող՝ կեցող՝ բնակող անձ, հանդիպակաց։

Gegenüberstellung, իգ. 31. համեմատելու համար քովէ քով դնելը, յանդիմանադրութիւն, իրաց դէմ յանդիման կացուցանելը, համեմատութիւն. իրվ. երեսախօսութիւն. ամբաստանեալն եւ վկայներն իրարու յանդիման կացուցանելը. Նրպն. հակառակադրութիւն, ընդդիմադրութիւն։

Gegenumwälzung, իգ. 31. հակառակ յեղափոխութիւն։

Gegenunterschrift, իգ. 31. առընթերագիր ձեռնագիր։

Gegenvergeltung, իգ. 31. ի փոխարէն հատուցումն։

Digitized by Google

Gégenverpflichtung, իգ. 31. երկակողմանի՝ փոխադարձ պարտաւորութիւն։

Gégenverschanzung, իգ. 31. զին. ընդդիմապատուար (ի պաշարապահութիւն պաշարողաց), հակառակ դալկէշ։

Gégenverschreibung, իգ. 31. վճ. գաղղիերէնկար. բ. էրգ. խոստացեալ պարգեւէն հրաժարելու գիր, դաշանց եղծիչ մուրհակ։

Gégenversicherung, իգ. 31. երկակողմանի ապահովութիւն. 2. հակառակ ապահովութիւն (հմմտ. Rückversicherung)։

Gégenversprechung, իգ. 31. —versprechen, չ. 22բ. երկակողմանի՝ փոխադարձ խոստում։

Gégenvormund, ար. 7. էրկ. երկրորդ խնամակալ։

Gégenvorschlag, ար. 13. հակառակ առաջարկութիւն։

Gégenvorstellung, իգ. 31. առարկութիւն, ընդդիմադրութիւն։

Gégenwall, ար. 13. զին. գաղուղէ, պատնիշաց ամրածածուկ ճանապարհ։

Gégenwart, իգ. 31. առնց. ներկայութիւն, յանդիմանակացութիւն, առաջիկայութիւն. in m—r — (իմ) առջեւս. 2. ներկայ (ժամանակ) (նախե. քր.). Հիմակուան՝ այժմու իրք (ժամանակի պարագաները՝ յարաբերութիւնք)։

gégenwärtig, ած. 6. ներկայ (հկան. abwesend). bei e—r Feier — sein հանդէսի մը առաջիկայ ըլլալ՝ ներկայ գտնուիլ. վճ. die —en Preise ընթացիկ՝ հիմակուան գինը. քր. —e Zeit ներկայ ժամանակ. մ. այժմ, հիմայ, ներկայիս (տ. jetzt)։

Gégenwechsel, ար. 22ա. վճ. = Gegentausch; 2. = Rückwechsel.

Gégenwehr, իգ. 31. առնց. ընդդիմադրութիւն, պաշտպանութիւն (անձին)։

Gégenwind, ար. 20. ն—կ. հակառակ՝ ընդդէմ հով։

Gégenwinkel, ար. 22ա. ––. կշռանկիւն, ընդդիմանկիւն. innere und äußere — փոխփոխանկիւն, փոխադարձ անկիւն։

gégenwirken, չբ. ի. 3ա. բձ. հակառակ ազդել, ընդդիմագործել։ — չ. 22բ. առնց. —ung, իգ. 31. ընդդիմագործութիւն, հակառակ ազդեցութիւն։

Gégenzeichen, չ. 22բ. զին. եւ ն—կ. հակառակ նշան. 2. վճ. երկրորդ նշան՝ գրոշմ։

gégenzeichnen, չբ. ի. 3բ. բձ. առընթեր ստորագրել (ձեռնագիրը), առընթերագրել։

Gégenzeichner, ար. 22ա. առընթերագիր, ձեռնագրող։

Gégenzeichnung, իգ. 31. = Gegenunterschrift. [մկայ։

Gégenzeuge, ար. 34. հակառակ

Gégenzug, ար. 13. հակառակ ընթացք՝ խաղացք. (Ճատրակի մէջ) հակառակ շարժում, քարի մը հակառակ ուղղութեամբ յառաջ շարժիլը։

gegéssen, դրբ. անց. essenի։

Gegírre, չ. 22բ. առնց. մնչիւն (աղաւնւոյ)։

geglíchen, դրբ. անց. gleichenի։

geglítten, դրբ. անց. gleitenի։

geglómmen, դրբ. անց. glimmenի։

Gégner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հակառակորդ. ը. մտ. թշնամի. 2. ընդդիմակողման վերաբերեալ, ընդդիմադիր, ախոյեան. մրցակից, նախանձորդ. մռն. էրգ. ընդդիմաբան։

gégnerisch, ած. 6. ընդդիմական, ընդդիմակողման, հակառակորդական. 2. հակառակորդ, ընդդիմակաց։

Gégnerschaft, իգ. 31. առնց. ընդդիմակողմեանք, հակառակորդք. 2. հակառակութիւն, հակառակամարտութիւն, ընդդիմամարտութիւն։

Gégnersein, չ. 22բ. առնց. տ. Gegnerschaft, 2.

gegóhren, դրբ. անց. gährenի։

gególten, դրբ. անց. geltenի։

gegóssen, դրբ. անց. gießenի։

gegríffen, դրբ. անց. greifenի։

Gegrínse, չ. 22բ. առնց. = Grinsen, չ.։

Gegrúnze, չ. 22բ. առնց. = Grunzen, չ.։

Gegúrgel, չ. 22բ. առնց. (կոկորդի՝ ստամոքսի) կարկաչում, խողխողանք։

gehaben, sich — չէ. չս. = sich benehmen, չէ. 1. 2. gehab' Dich wohl! առողջ եղէք՝ մնացէք, ըռ. չէն կենաս:

Gehäcke, չ. 22բ. անյ. բրդած՝ բաժնած՝ տապարով գործուած գործք, տապարած, բաժնած, բրդած:

Gehäder, չ. 22բ. անյ. սասանիկ մրցմարանութիւն, կագ, կռիւ:

Gehä'ge, տ. Gehege.

Gehält, ար. (չ. 4.) 20. էական կազմիչ մասունքն, բովանդակութիւն, նիւթ. (հանուածոյից մէջ բովանդակուած) ազնիւ մետաղական մասունք՝ կազմութիւն. (արծաթի ոսկւոյ) արդար խառնուած. Gold von gutem —e արդարակշիռ ոսկի. էտն. փմ. — (an Stückon) (բարակածնի) մասն. 2. փխ. (հէտնչ. Form) նիւթ. (էապէս բովանդակած իրն) ներքին գին՝ արժէք. (գրոց) արդիւնք. (նկարագրի) հաստատութիւն. 3. տարողութիւն, ընդունակութիւն (կարասեաց, անօթոց, նաւու). 4. չ. յփ. Gehälter; տարեւոր վարձ (պաշտօնէի), ռոճն, ռոճիկ. — beziehen թոշակ առնուլ, տարեւոր վարձն առնուլ:

Gehalt(s)abzug, ար. վարձուց նուազութիւն: —leer, ած. —los, ած. ապարդիւն, անարժէք. աննշանակ, ոչինչ. հարեւանցի, մակերպարանի: —losigkeit, էգ. աննշանութիւն. ոչնչութիւն: —reich, ած. արդարակշիռ (հանուածոյք). նաեւ փխ. հիմնական, հաստատուն: —(s)vermehrung, էգ. ռոճկի՝ տարեւոր վարձուց շատնալն՝ աճեցումն: —voll, ած. = gehalt(s)reich.

gehälten, դրբ. անց. halten:

Gehä'mmer, չ. 22բ. անյ. կռանարկութիւն, կռանահարութիւն, ուռնահարութիւն. ը. մփ. մրճահարութեան աղմուկ՝ ձայն:

Gehä'nge, չ. 22բ. անյ. բանէ մը անընդհատ կախուելու գործողութիւնը: Բ. — յփ.ոճ. (կախուած իր մը) —. դար՝ զառիթափ (լերին). Ե. (կախուած խաղող՝ ծաղիկ...) շամփրակ, դրրասանդ. որս. — des Hundes (կախեալ) ականջք շան. 2. (Ohr.)— գորշապահանգ, գինդ. (Uhr.)— ժամացուցի շղթայի վրայէն կախուած զարդք. 3. — des Degens կապարան, ձողք կամարի՝ զօտւոյ սուսերի. 4. (մորթուած կենդանւոյ մը) փորոտիք. 5. ժամացուցի յատակին վրայ հաստատուած մանր ձողիկ:

gehä'ssig, ած. ս. քինայոյզ. թշնամական. J—m — sein մէկուն ոխ պահել, քէն ունենալ. 2. ատելի. գարշելի, չարախօսական:

Gehä'ssigkeit, էգ. 21. անյ. ոխակալութիւն, քէն, թշնամութիւն. 2. ատելութիւն, գարշելութիւն չարախօսութիւն:

Gehäu, չ. 20. անյ. կրկնեալ հարուած. 2. յփ.ոճ. անտառ. կարուելի անտառ:

Gehä'use, չ. 22ա. տուփ, արկղիկ. փոճակ, պատեան. 2. տէ — e—s Spiels խնձորի սրտուկ՝ փորոտիք՝ խինձ. — einer Wallnuß ընկուզի ցնցուղին քիստ՝ ատամատա. Ե. Ի. — einer Schnecke խխունջի պատեան՝ խեցի. Է. որս. — eines Flaschenzuges ճախարակի՝ լծուանիկի փորոք. — Hobels քերշափանդակ, խարարուզի մէջ եղած չորեքկուսի ծակ. — des Kompasses (նաւու մէջ) կողմնացուցի արկղիկ. — der Orgel երգեհոնի դարան. — einer Wanduhr ճօճանակաւոր ժամացուցի շրջանակ:

gehbar, ած. 6. տ. gangbar, 1.

Gehecke, չ. 22ա. անյ. = Hecken, չ. 2. փխ. խուժան, խուժամուժ ամբոխ. Է. մփ. Չըլլէր խառնադնացից, մնասակար եւ որիկայ մարդիկ: Բ. — յփ.ոճ. թուխս մը, մէկ անգամէ թխսեալ ձագեր, ձագուռ:

Gehege, չ. 22ա. ցանկով՝ որմով պատելն, շրջապատում, ցանկապատելն. 2. (ցանկով պատած տեղի) որմած, արգելոց. անտառ. մերապահեալ՝ անդորրանական անտառ՝ արգելոց (ձագարանց), ձագբնոց. (ձկանց) ձկնատանիք. փխ. einem Andern in's — kommen (կամ gehen, treten) ուրիշին երկրին վրայ որսորդութիւն ընել:

Gehege|aufseher, ար. —bereiter, ար. պահապան անտառաց, անտառապահ:

Digitized by Google

gehéim, ած. ա. (հկ—ն․ offenbar, öffentlich) գաղտնի. im —en, in's — գաղտնաբար, գաղտ (առանց մէկուն գիտութեան, առանց վկայի). et. — halten բան մը գաղտնի պահել. 2. ծածուկ. nichts —es vor J—m h. մէկէ մը ծածուկ բան մը չունենալ, մէկուն ամէն սիրտը բաց ըլլալ. Բ. անծանօթ, խորհրդաւոր, թաքուն, անտես. փլ. ներքին (փիլիսոփայական վարդապետութիւններ). —e Polizei գաղտնի՝ ծպտեալ ոստիկանութիւն. f—e Gesinnung (vor J—m) — halten, — thun մէկէ մը իր խորհուրդը ծածուկ պահել, ինք զինքը չյայտնել. 3. —er Rath (նաեւ անձի. ein —e Rath, ա—ն. des —e Rathe, կամ —(e)rath ...) ներքին խորհրդական. Բ. ներքին խորհրդականաց խումբ:

Gehéim‖bote, ար. գաղտնի պատուիրակ: —**brief**, ար. Եբբէճ. königlicher — (ժռ. աքսորելու՝ բանտարկելու) արքունադրոշմ թուղթ՝ նամակ: —**buch**, շ. էֆ. մասնաւոր գործոց ծածուկ հաշուեգիրք: —**bund**, ար. գաղտնի դաշնակցութիւն: —**bündelei**, էգ. դաւ. դաւաճանութիւն: —**halter**(in, էգ.), ար. ծածկող, գաղտնիք պահող: —**haltung**, էգ. ծածուկ՝ գաղտ պահելը: —**lehre**, էգ. փլ. գաղտնի վարդապետութիւն: —**mittel**, շ. գաղտնի դեղ: —**polizist**, ար. ծածուկ՝ ծպտեալ ոստիկան: —(e)**rath**, ար. տ. geheim, 3.: —**schreibekunst**, էգ. ծածկագրութիւն: —**schreiber**, ար. ներքին դրագիր՝ քարտուղար: —**schrift**, էգ. գաղտնի գրուածք: —**sekretär**, ար. = Geheimschreiber. —**thuerisch**, ած. թաքնամէտ, ծածկութիւն սիրող:

Gehéimniß, շ. 15. խորհուրդք. 2. գաղտնիք. J—m in das — einweihen մէկուն գաղտնիք մը յայտնել՝ բանալ. ein — aus et. machen բան մը գաղտնի պահել. 3. ein — vor J—m h. մէկէ մը բան մը ծածկել՝ չյայտնել. also da steckt das —? ուրեմն հո՞ն է դժուարութիւնը, այ՞ս է հնարքը. das ist ein — für ihn անկէ բան մը չիմանար, այս՝ իրեն համար գաղտնիք մըն է. 4. բնս. des Waldes — անտառի առանձնութիւն, խորին լռութիւն, միայնութիւն:

Gehéimniß‖krämer(in, էգ.), ար. ընփ. ծածկապատճառ, խորհրդաւոր: —**krämerei**, էգ. ընփ. ծածկապատճառութիւն, գաղտնապահութիւն: —**leer**, ած. գաղտնիք՝ խորհուրդ չունեցող, խորհրդազուրկ: —**lehre**, էգ. խորհրդաբանութիւն, խորհրդոց վրայ խօսող գիտութիւն: —**voll**, ած. խորհրդաւոր, խորհրդական. (Աստուծոյ մարդեղութեան համար) գաղտնի, թաքուն, ծածկամիտ:

Gehéiß, շ. 20. հրաման, պատուէր:

géhen, չբ. ſ. ցնցա. նբ. չղ. երթալ. J—m entgegen — մէկուն դիմացը՝ զմէկը դիմաւորելու երթալ. hinaus — դուրս ելլել՝ երթալ. Բ. քալել (հկ—ն․ kriechen, springen, hüpfen). հանդարտ՝ կամաց քալել (հկ—ն․ laufen). ոտքով երթալ (հկ—ն․ reiten, fahren). man hat drei Stunden zu — երեք ժամ քալելու է՝ քալելու ճամբայ կայ. ընփ. gegangen kommen (ոտօք տեղ մը) հասնիլ. Գ. անշունչ իրաց համար. մփ. շարժիլ, երթալ, ընփ. բանիլ. 2. (տե՛ս. Բ. փ. 1. Բ. եւ Գ.) hier darf man nicht — ասկէ չ'անցնուիր՝ անցնելու հրաման չկայ. laßt uns (fort) —! ո՛ն արդէք երթանք. die Eisenbahn, das Schiff geht um 6 Uhr (ab) շոգեկառքը՝ նաւը ժամը վեցին ճամբայ կ'ելլէ. (der Teig) fängt an zu — հացին սկսաւ խմորիլ. es geht ein starker Wind սաստիկ հով մը կը շնչէ. es geht die Rede, daß ... կ'ըսուի թէ ..., խօսք կայ որ ... das geht nicht աս չի կրնար ըլլալ, ընփ. այսպէս յառաջ չ'երթար. versuche nur, es wird schon — փորձէ, ապահով կը յաջողի. խղ. was geht? ի՞նչ պիտի դրուի, ո՞րչափ պիտի վճարուի. 3. —**lassen**, J. —lassen զմէկն արձակել, թողուլ որ երթայ. Բ. թողուլ որ մէկն իր ճամբան շարունակէ. Գ. զմէկն հանգիստ թողուլ. sich — lassen ինք զինքն իր բնութեան՝ իր միտմանց ձեւքը թողուլ. es sich gut — lassen ինք զինքը հոգալ, ինք իր վրայ հոգ տանիլ.

Digitized by Google

ընդ. e—n Wind (կամ Einen) — lassen = Einen fahren (չխ. 4.) lassen; Տե. eine Waare nicht unter dem Preise — lassen վաճառք մը գնէն վար չտալ՝ չծախել. 4. Նըմ. իէր. մէ. ազաչանաց դարձուածներու. Բ. Թըրծելու. geh' thu' mir den Gefallen անդէ, այս շնորհքս ըրէ ինծի, եկ արա դու ինձ զայս. 5. Գ.ով. Գէյ. Նշանակաւորութեամբ. եւ ֆխ. ա. (ածական) Նշանակաւորութեամբ. abwärts — իջնալ (տ. abwärts). meine Ansicht geht dahin, daß... կարծիքս այն է որ... (տ. daran, Գ. 3. darauf, 5. darüber, 1. Բ.). hinab — իջնալ. hinauf — (վեր) ելլել. das geht mir nahe այս բանս սիրտս կը խոցէ. längs des Ufers stromaufwärts — գետին ի վեր երթալ. voran — յառաջել, կանխել. — Sie voran! Բղձ. Հրամմեցէք, հաճեցէք նախ դուք մտնել. weit — հեռանալ, հեռու երթալ. weit — in s—n Ansprüchen մեծ պահանջմունքներ ընել. zu weit — չափը սահմանէն անցնել. ընդ. (խստապարտութեան մէջ) չափազանց բաներ ըսել, մտքովը փիք ընել. seine Frechheit ging so weit, daß er mir erklärte... Նոյ հասաւ իր յանդգնութիւնը, որ ինծի յայտնեց... das geht zu weit, schweigen Sie! շատ եղաւ՝ երկայն եղաւ, ձայներնիդ քաշեցէք՝ լռեցէք. viel wohin — տեղ մը յաճախել՝ շատ երթալ. Բ. Նշանակ. յերդը. es ging anders իրերն ուրիշ կերպարանք առին. das geht nicht anders ինչ այս է՝ այլապէս չի կրնար ըլլալ (տ. auswärts, 1.). barfuß, ohne Schuhe — բոկոտն երթալ. Ihre Uhr geht falsch ժամացոյցնիդ սխալ կ'երթայ՝ է. ընդ. es geht faul = die Sache geht schief; fehl կամ irre — մոլորիլ, ճամբան կորսնցնել. es geht ihm gut բարօրութ է. (հիւանդ մը) աղէկ է. Բ) լաւ վիճակի մէջ է, ի դիւրութ է. Գ) իրեն անհոգին ինչ յաջող է, երջանիկ է. ich machte es, so gut es — wollte կրցածս ըրի, կրցածիս չափ աղէկ ըրի. Տե. die Waare geht gut վաճառքները դիւրաւ կը վաճառուին, աղէկ կ'երթան. die See geht (կամ die Wellen —) hoch, hohl ծովը փրփրադէզ է՝ ալեկոծեալ է. irre — տ. fehlgehen; müßig— անգործ կենալ. nach— տ. falschgehen; das Kartengeben geht Reih' um թուղթ բաժնելը կարգաւ յառաջ կ'երթայ. die Sache geht (կամ es geht mit der Sache) schief գործքը գէշ կ'երթայ, իրերն աղէկ յառաջ չեն երթար՝ յաջող չեն. schlecht — գէշ երթալ, չյաջողիլ. es geht sich hier sehr schlüpfrig հոս շատ լպիրծ՝ սահուն է. sehr schnell — շուտով՝ շտապաւ երթալ. schwanger — յղի՝ ծնգուոր ըլլալ. Տխ. mit großen Entwürfen schwanger — մեծամեծ ծրագիրներով զբաղած ըլլալ. schwarz — թուխ սեւ հագնիլ, սգաւորաց ըլլալ. sicher — անվտանգ յառաջ երթալ. Բ. մ. ամէն կարելի ապահովութիւն ունենալ. so geht es, wenn man... ահա ինչ կ'ըլլայ, երբ... (մարդս ճշմարտութենէն հեռանալ չ'ուզեր), այսպէս կ'ըլլայ, երբ... ամէն. wie man's treibt, so geht's ինչ որ կը ցանենք՝ նոյնը կը հնձենք, ասոր առան՝ կ'առնու առան. das Messer ist verloren gegangen դանակը կորսուեցաւ. einer Sache verlustig — բան մը կորսնցնել. vor— տ. falschgehen; wie geht es mit Ihrer Gesundheit? wie geht es Ihnen? ինչպէս էք, աղէկ էք. wie ich gehe und stehe ինչպէս որ եմ. es mag — wie es will ինչ որ կ'ուզէ թող ըլլայ. wie wird es mir —? ինչ պիտի ըլլամ. wacker zu — քաջաբար ըլլալ. 6. (Բայերուն հետ յարակցել.) in den Wald —, (um) Holz zu fällen անտառ՝ փայտ կտրելու երթալ. Բնդ. und als es ging zu sterben մինչ երթայր ի մահուանել, երբ որ մեռնելու վրայ էր. ([illegible]) früh schlafen — կանուխ պառկիլ. spazieren — ճեմ գալ, ճեմել, ընդ. պտըտելու երթալ. 7. [illegible] eine Meile — մղոն մը ճամբայ ընել (առաջ). zwei Stunden — երկու ժամ քալել. Բ) Երթալ. das Pferd geht e—n ruhigen Gang Ձին հանդարտաքայլ կը յառաջէ. still s—n Gang — մեծաքայլ ընթանալ, արագ արագ յառաջանալ (տ. Krebsgang). Տխ. den Weg alles Fleisches կամ des Verderbens — երթալ զճանապարհ

անձնային մանրդեաց, մտանիլ. s—n geraden Weg — ուղիղ գործել. ե) առ.ով. s—s Weges — իւր ճամբան շարունակել՝ յառաջ տանիլ. geh' Deiner Wege! ճամբադ գնա, ճամբադ յառաջ տար, կորիր. զ) նբ. եւ sich — չզ. die Absätze unter den Stiefeln schief — Հողաթափին կրունկը ծռեցընել. er hat sich (տր.) Blasen unter die Füße (die Füße wund) gegangen (քալելէն) ոտուըններուն տակը պալար ելած է. sich (հյց.) müde — քալելէն յոգնիլ. ի) անդ. բ. es geht sich schlecht, es läßt sich schlecht — աղէկ չիքալուիր, քալելը դժուարաւոր է. 8. նխ.ով. bis an et. — մինչեւ բան մը հասնիլ. (պարտէզին ծայրը) մինչեւ (գետ) կը հասնի. զէն. heiß ging es an den Feind առատակապաւ թշնամեաց վրայ յարձակուեցաւ. Das geht ihm an den Geldbeutel այս բանս իւր քսակին վնասակար է՝ կը վնասէ. Das geht ihm an den Kragen, an das Leben այս բանս իւր գլուխը՝ կեանքը պիտի արժէ. an Krücken — թիկնացպով՝ նեցկով քալել. ն—ի. an's Land — ցամաք ելլել. sobald er kam, ging es an ein Tanzen հազիւ թէ ներս մտաւ՝ սկսան կաքաւել. auf's Dorf — գեղ երթալ. (տ. Freier). mein Fenster geht auf den Garten պատուհանս պարտէզ կը նայի. e—r Sache auf den Grund — բանի մ'ի խորոց քննել, խորամուխ ըլլալ. es geht auf Leben und Tod կենաց մահուց կայ. das Faß geht auf die Reige տակառը կը պարպուի՝ լմննալու վրայ է. es — hundert Pfennige auf eine Mark հարիւր փեննիկը մէկ մարք կ'ընէ. Das geht nicht auf dieses Papier դայս գրելու համար այս թուղթս չի բաւեր, ըստ. այս թուղթը չի տանիր. auf Reisen — ճամբորդութեան ելլել. auf die andere Seite — անդիի գիմացի կողմն անցնիլ. das geht auf Dich so gut, wie auf ihn այս՝ ինչպէս ի նա, նոյնպէս ի քեզ կը հայի, թէ անոր եւ թէ քեզի կը վերաբերի. die Uhr (կամ es) geht auf zehn (ժամը) տասն անցած է. **aus**: — Sie mir aus den Augen! աչքէս կորիր, աչքէս մէկդի գնա, աչքիս մ'երեւար. aus e—m Orte — անդէն ելլել. aus dem Dienste — ծառայութենէ ելլել. aus ea. — բաժնուիլ, քակուիլ. բ.(ընկերութիւն մը) լուծուիլ. aus e—r Hand in die andere — ձեռքէ ձեռք անցնիլ. փխ. aus den Häutchen — բարկութենէն ինք իրմէ ելլել, ըստ. կրակ կտրիլ. aus dem Wege — մէկուն ճամբայ բանալ՝ տալ. երժ. das Stück geht aus G այս երգը՝ սօլի վրայ պիտի երգեցուի. **durch**: durch ein Land — երկրէ մ'անցնիլ (տ. dick, 12. Feuer, 1. բ.). փխ. das geht mir durch das Herz այս բանը սիրտս կը վիրաւորէ՝ կը խոցէ. durch dies Zeug geht kein Wasser այս նիւթէն ջուր չ'անցնիր. **gegen**: das geht gegen mein Gewissen այս բանը խղճիս դէմ է. es geht gegen den Winter ձմեռը կը մօտենայ, ձմեռուան մօտ է. **hinter**: Einer hinter dem Andern — = im Gänsemarsch; hinter J—m her — մէկու մը ետեւէն երթալ. das Geschäft geht hinter sich գործերն ետ դէշ կ'երթայ. **in**: die Thüre geht in Angeln... դուռը ծխնիներու վրայ կը դառնայ. ըստ. Das geht in's Aschgraue, in die Puppen չափը կ'անցնի. in Dienst — ծառայութեան մտնել. (zu sehr) in's Einzelne — մանրամասն խօսիլ. in Erfüllung — ի գլուխ ելլել, կատարուիլ. in die Falle — որոգայթի մէջ իյնալ. der Wagen geht in Federn կառքն առկախեալ է. երժ. (mit der Stimme...) höher — բարձրանալ՝ բարձրացընել (ձայնը...). er geht in sein achtes Jahr ութերորդ տարին կոխած է, ութ տարուան է. im Schwunge — հաճելի՝ ընդունելի ըլլալ, ընդունելութիւն գտած ըլլալ. es — hundert Personen in diesen Saal այս սրահն հարիւր հոգի կ'առնու. Das geht nicht in meine Tasche այս՝ գրպանս չի մտներ. in Trauer — = schwarz—; in Stücke — խորտակիլ, կտոր կտոր ըլլալ. in sich — խելքը գլուխը գալ, անձին զգալ, զղջալ, ի զեղջ գալ. die Erbschaft geht in gleiche Theile ժառանգութիւնը հաւասար մասանց պիտի բաժնուի. in die Tiefe — ընկղմիլ, տակն երթալ. in Trümmer — կործանիլ, աւերիլ, աւերակ ըլլալ. in's Wasser — ջուրը մտնել. wie oft geht drei in zwölf? երեքը տասներկուքին մէջ քանի՞

անդամ կայ՝ կ'երթայ. **mit:** ա) mit J—m — մէկուն ընկերանալ՝ հետն երթալ. der Fluß geht mit Eis... գետը սառուցի կտորներ կը խաղացընէ՝ կը տանի. mit e—m Kinde — յղի՝ ծոցուոր ըլլալ. ընփ. et. mit sich — heißen բան մը կծել, գաղտ գողնալ. geht mit Eueren Possen! կատակներդ մէկդի. բ) անփ. բ. es geht schlecht (mit et.) (բան մը) չի յաջողիր, գէշ կ'երթայ. wie geht es mit dem Prozeß? դատն ի՞նչ վիճակի մէջ է. **nach:** nach Amerika — Ամերիկա երթալ. von oben nach unten — վերէն ի վայր՝ ուղղաձիգ իջնալ. Alles geht nach Wunsch ամենայն ինչ ըստ կամի՝ ըստ հաճոյից կը յաջողի. ընփ. auf der Bühne nach hinten — տեսարանէն ելլել. **neben:** neben J—m — մէկուն քովէն երթալ՝ քալել. **über:** ա) über e—n Berg — լեռ մը կտրել անցնիլ. über Land — դաշտը շրջան մ'ընել. der Brief geht über Paris նամակը Բարիզի վրայէն կ'անցնի. բ) J—m über sein Geld — մէկուն ստակին դպչիլ, ստակն առնուլ. et. über sich — lassen = **ergeben**, չբ. 2. Das geht über alle Begriffe, ընփ. Das geht über die Bäume, über die Hutschnur այս ի վեր է քան զմիտս, ատիկայ մտաց սահմանէն անդին է. Das geht über meine Kräfte ատ այս անկար եմ, այս՝ զօրութենէս վեր է. առկ. Zufriedenheit geht über Reichthum գոհութիւն ի վեր է քան զհարստութիւն. լաւ է գոհ սրտիւ ըլլալ աղքատ, քան թէ տժգոհութեամբ ըլլալ հարուստ մեծապանծ [?]. Das geht ihm über Alles, es geht ihm Nichts darüber այս ի վեր քան զամենայն յարգի է իրեն, ամէն բանէ նախամեծար կը համարի զայս. ընփ. ատիկայ իր կեանքն է. es geht Nichts über den Hausfrieden տանը խաղաղութեան պէս լաւ բան չկայ. Alles geht drunter und drüber ամէն բան տակնու վրայ՝ խառնափնդոր է. **um:** um die Stadt... — քաղաքին բոլորտիքը շրջան ընել՝ շուրջ գալ. J—m um den Bart — տ. **Bart**, 2. առկ. տ. **Brei**, 4.; es geht um Euer Vermögen ինչքերնիդ վտանգի մէջ է. **unter:** unter (die) Leute — մարդիկներու հետ յաճախել, կենցաղակցիլ. unter die Soldaten — զինուոր ըլլալ. **von:** von J—m — զմէկը թողուլ (տ. **dannen**, ն.). vom Flecke, von Statten — յառաջանալ, յառաջել, յառաջ խաղալ (տ. **Fleck**, 2.). es geht ihm von der Hand արագ արագ կը գործէ, գործելու մէջ փոյթ է. von Hand zu Hand — ձեռքէ ձեռք անցնիլ. J—m nicht von der Seite (կամ ընփ. nicht vom Halse) — մէկու մը քովէն չհեռանալ, եւ ոչ վայրկեան մը թողուլ զմէկը. **vor:** vor's Thor — քաղաքին դրան առջեւ պտըտելու երթալ. Kauf geht vor Miethe գնելը վարձելէն վեր է. առկ. տ. **Herrendienst, Gewalt;** wir — vor առջինը մենք ենք, նախամեծար ենք. die Sache wird heute noch vor sich — իրն այսօր իսկ պիտի ըլլայ՝ տեղի պիտի ունենայ. **wider:** es geht mir wider den Sinn ընփ. wider den Strich այս անհաճոյ է ինծի. **zu:** zur Kirche — եկեղեցի երթալ. zu J—m — մէկուն (տունն) երթալ. բ. մէկուն վրայ երթալ, դէպ ի մէկն երթալ. zu Ende — լմննալու՝ կատարածին մօտ ըլլալ, վերջին հասնիլ. լմննալ. J—m zur Hand — մէկուն օգնել, թեւ թիկունք ըլլալ. sein Schmerz geht mir sehr zu Herzen կրած ցաւերուն վրայ շատ կը վշտանամ, ընփ. սիրտս կտոր կտոր կ'ըլլայ. zu Grunde — ն—կ. ընկղմիլ, սուզանիլ, յատակն իջնալ. բ. փխ. կորսուիլ, ի կորուստ երթալ, ընփ. փճանալ երթալ. J—m zu Leibe — զմէկն ստիպել՝ ճնշել. geh' zum Kuckuck! zum Teufel! գրո՜ղ տանի զքեզ, գնա կորսուէ. mit J—m (mit sich) zu Rathe — մէկուն (անձին) խորհուրդ հարցընել. zu Schiffe — նաւով ճամբայ ընել..., նաւապնաց ըլլալ. zu Tische — սեղանի նստիլ. behutsam zu Werke — զգուշութեամբ գործքի միջամուխ ըլլալ՝ ձեռք զարնել: — Չ. 22բ. անչ. = **Gang**, 1—. (մեքենայից...) շարժիլն, երթալն, բանիլն. 2. das — und Kommen անցուդարձ. երթալ գալն, երթեւեկ:

Gehenk, առ. 20. = **Gehänge**, բ. 1. եւ 3.; 2. առա. (չերտաձեւ զամուած...) էգ ծխնի:

gehenkelt, ած. 6. ճարմանդեալ, ծխնեւոր:

Gehentfernung, էգ. eine Stunde —

(ոտքով ընթելու) մէկ ժամու ճամբայ՝ հեռաւորութիւն: —geschwindigkeit, էգ. ընթացից արագութիւն: —lord, ար. ոտքը քալել սորվեցընելու համար շինուած կողով, գրնէլ, ճանկի, ճանեակ: —rock, ար. լաւգիկ, ատառատակ ուղույ: —werk, չ. ընդ. ոտք. ք. ոտո. (ժամացուցի) շարժում:

Gehéz(e), չ. 20. (չզք.) անյփ. — Hetzerei.

gehéuer, ած. e. միայն ժխտականով էրծ. die Gegend ist (կամ es ist hier) nicht recht — այս տեղը հանդարտեցուցիչ չէ. ք. այս տեղը ապահով՝ անվտանգ չէ. գ. հոս ճիւաղ՝ ոգի կայ. ihm war nicht recht — zu Muthe շատ հանգիստ չէր, իր հանգիստը՝ դիւրութիւնը գտած չէր:

Gehéul(e), չ. 20. (չզք.) անյփ. (շանց, գայլոց) ոռնալը, հաչում. (անձանց) կականը, աղխարում, լալիւն. — des Sturmes, der Wellen (փոթորիկի, ալեաց) մռնչիւն, գոչիւն, գոռում գոչում:

gehießen, ընք. անց. heißen:

Gehilfe, տ. Gehülfe.

Gehirn, չ. 20. անդրղ. ուղեղ, ըղեղ (գործարանն յամենայնիւթեան.) das große — մեծ ուղեղ. das kleine — պզտիկ ուղեղ. ուղղակ. ք. փխ. (նիստ խորհողութեան.) er hat kein — im Kopfe բնաւ խորհելու կարողութիւն չունի, անուղեղ՝ ուղղաթափ գլուխ մըն է. ein leeres — haben գլուխը պարապ՝ ընդ. դդում գլուխ ըլլալ:

gehirn|abstumpfend, ած. թմրեցուցիչ, գլխապար, ընդարմացուցիչ: —entzündung, էգ. ախտ. փղն. ուղղատապ, ըղեղի բորբոքում: —erschütterung, էգ. ըղեղի ցնցում: —erweichung, էգ. ախտ. ուղեղի շիճի՝ ժողխում: —laut, էգ. անդրղ. ուղղաթաղանթ, ուղղամաշկ. փղն. խելապատակ: —kasten, ար. ընդ. ըղեղ: —los, ած. ըղեղ չունեցող, անուղեղ, ուղղաթափ, ուղղազուրկ. ք. փխ. թափեալ ուղեղ, մտակորոյս, ծանծաղամիտ, թեթեւամիտ: —losigkeit, էգ. փղն. անդրղ. ուղղազրկութիւն. ք. փխ. անմտութիւն, ապշութիւն: —mangel, ար. = Gehirnlosigkeit, տ.: —schale, էգ. անդրղ. գանկ, կառափն, գլխոյ ոսկրատակ:

gehóben, ընք. անց. heben:

Gehöft, չ. 20. գիւղացւոյ կալուած, ագարակ:

Gehöhne, չ. չզք. անյփ. ծաղրածութիւնք, կատակականք, այպանք:

gehólfen, ընք. անց. helfen:

Gehölz, չ. 20. անտառակ, թաւուտ անտառ. զբօսանաց անտառակ, դարաստան. 2. (անձնեկի...) փայտատակերտ, տախտակամած:

Gehör, չ. 20. ունկն, ականջք. լսելիք. լսողութիւն. 2. ականջ (լսելու կարողութիւն երաժշտութեան նկատմամբ). sie hat eine hübsche Stimme aber kein — գեղեցիկ ձայն մ'ունի բայց ականջ չունի. nach dem —e spielen լսելով զարնել (երգ մը). 3. ար. ականջք (անասնոց). 4. J—m zu — reden լու ի լու մէկուն խօսիլ (խօսիլ այնպէս որ լսէ). die Worte sprach er Ihnen zu — խօսքերը ձեզի ուղղուած էին, ձեզի համար խօսուեցան այն խօսքերը. 5. լսել, ունկնդրութիւն. J—m — geben կամ schenken ունկնդիր ըլլալ մէկուն, լսելիքը մէկուն տալ. — finden մարդասիրութիւն՝ ունկնդրութիւն գտնել, լսելի ըլլալ. փխ. der Vernunft — geben մտաց զիջանիլ՝ ընդ. ականջ կախել:

Gehör|arzt, ար. ունկնաբոյժ, ականջի բժիշկ: —fehler, ար. լսելեաց պակասութիւն՝ թերութիւն: —lehre, էգ. բնգ. լսաբանութիւն: —los, ած. խուլ: —losigkeit, էգ. խլութիւն: —nerv, ար. անդրղ. լսելեաց ջիղ: —organ, չ. —werkzeug, չ. լսելիք, ականջի գործարան: —rohr, չ. = Gehörtrichter. —schnecke, էգ. անդրղ. (ականջի) խխունջ: —sinn, ար. լսելիք, լսելու զգայարանք: —trichter, չ. խլերուն ականջը դրուած ձագարաձեւ գործի, լսելափող: —trommel, էգ. անդրղ. (ականջի) թմբուկ:

gehórchen, չք. h. z—. J—m — մէկու մը հնազանդիլ՝ լսել. 2. J—m nicht — մէկուն ստունգանել՝ անհնազանդիլ՝ անսաստել. ք. էրգ. անսալ (կարգադրութեան մը).

Digitized by Google

ընդ. գլուխ ծռել, հնազանդել: — ն. 22ճ. անյփ. հնազանդութիւն, հպատակութիւն:

gehö'ren, չբ. ի. 3ռ. վերաբերիլ. երբ էր մը անձի կը վերաբերէ՝ իրեն-տէրը առանց zu կ'ըլլայ, իսկ երբ տեղւոյ կամ առարկայ բանի մը վերաբերէ՝ zu ով. dieser Garten gehört mir այս պարտէզն ինծի կը վերաբերի՝ իմս է. dieser Garten gehört zu unserem Hause... մեր տան կը վերաբերի. 2. dem Gesinde gehört sein Lohn ծառայից վարձք կը վայելէ՝ կը պատշաճի. Das gehört nicht auf die Rechnung տոմսակս հաշուին մէջ չէ. dieser Schuh gehört auf den linken Fuß այս մուճակը ձախ ոտքին է. առ-ի. auf alberne Fragen gehört keine Antwort յիմար հարցման չիք պատասխան. Das gehört hier nicht **her** այս՝ խնդրոյս չի վերաբերիր, խնդրէն դուրս է. Sie — hier nicht her տեղերնիդ հոս չէ. dies Wort gehört nicht hierher... այս բառը հոս չի յարմարիր. wo gehört dies **hin**? ասոր տեղն ո՞ւր է, ո՞ւր դնելու է զայս. das Buch gehört **in** diese Klasse գիրքն այս դասուն կը վերաբերի. er gehört **unter** die (կամ zu den) bedeutendsten Dichter(n) seiner Zeit իր դարուն երեւելի բանաստեղծներէն է. Das gehört nicht **zur** Sache ասիկայ խնդրէն դուրս է. diese Handschuhe — **zusammen** այս ձեռնոցքն զոյգ են՝ իրարու կը վերաբերին. 3. պահանջուիլ, հարկաւոր ըլլալ. dazu gehört viel Geld ասոր շատ ստակ հարկաւոր է. dazu gehört ein ganzer Monat ասոր ամիս մը պէտք է. dazu gehört doch eine Unverschämtheit! մեծ անամօթութիւն պէտք է ատ ընելու համար: B. — փբ. անդ. es gehört **sich** so այս պատշաճականն՝ պատշաճ է. wie es sich gehört ինչպէս որ պատշաճ է, ըստ պատշաճի, ինչպէս որ պէտք է. Das gehört sich von Rechtswegen ասիկայ յիրաւանց է:

gehö'rig, ած. 6. J—m — մէկուն վերաբերեալ. zu et. — (բանի մը) վերաբերող. 2. alle zur Sache (nicht) —en Bemerkungen այս խնդրոյն վերաբերող (չհայող) ամէն ծանօթութիւնք. 3. յարմար, դիպող, պատշաճ. կարեւոր, պահանջեալ, հարկաւոր. (մէկու) անկու. s—e —e Wirkung thun իր ազդեցութիւնը ցուցնել՝ ընել. das —e պատշաճը, պատշաճութիւնն, կարեւորն. 4. ստուգիկ, ուժգին, մեծ. Կ. բառ պատշաճի, պատշաճաբար. —er Hieb ստուգիկ հարուած. —e Krankheit ծանր հիւանդութիւն. —er Lügner անուանի՝ մեծ ստախօս. er hat es — bekommen ընդ. աղէկ մը կերաւ (ծեծը), արժանին եղած պատիժն առաւ. ich habe ihn — heimgeschickt զինքը զանէն դուրս ըրի՝ ընդ. ինչպէս որ պէտք էր վռնտեցի. ganz — zu Mittag essen աղէկ ճաշ մ'ընել, կուշտ ուտել. J. — durchprügeln զմէկը լաւ մը ծեծել, շարաչար գանակոծ ծեծել:

Gehö'rigkeit, էգ. 31. պատշաճութիւն, պատկանութիւն. (խօսքի) յարմարութիւն. 2. իրաւունք. ձեռնհասութիւն:

Gehö'rn, չ. 20. (արջառոյ մ')եղջիւրները, կոտոշներ. 2. որս. (եղջերուաց...) ստեղունք, վրիժակք:

gehö'rnt, դրբ. անց., ած. 6. **hörnen**:

gehórsam, ած. 6. հնազանդ. Կ. հնազանդութեամբ, հնազանդելով. փղփն. Բցփ. Ihr —er (—ster) Diener ամենահնազանդ ծառանիդ. 2. համբոյր, հլու, հլուական: — ուր. 20. անյփ. հնազանդութիւն. J—m — leisten մէկուն հնազանդիլ. J—m den — aufkündigen մէկուն հնազանդիլ չուզել, մէկուն ծանուցանել որ ալ իրեն պիտի չհնազանդի. 2. համբուրութիւն, հլութիւն, հլուականութիւն:

Géhre, էգ. 25. որս. որսածայր գործի. Երկ. որսածայր գաւաս. Բ. Նրդի. սեպ, երիթ. Գ. (տակառի յատակի) շեղութիւն. Դ. (թաշկինակի...) անկիւն, ծայր. փեթ. փոթուած. (կարելու տեղն) ծալք. (զգեստի) սարաս, քղանցք, դրօշակ. Ե. շեղութիւն, ծռութիւն. խոտորում. ստախոտակի եղընդնաձեւ կտրած:

géhren, ն6. 3ռ. եղընդնաձեւ կարել. (ver-)— խոտորնակի իրարու զօդել՝ ագուցանել:

Géhr‖hobel, ար. որս. փայտի... վրայ եղնգնաձեւ փորուած քերելու տաշեղ, խարարաւղ: —holz,

Digitized by Google

չ. ծալածոյ ուղղանկիւնաձիգ գործք, ծալուածք կանոն։ —maß, չ. չեղ՝ ծուռ՝ խոտորնակ անկիւն։

géhrig, ած. 6. խոտորնակի, չեղաձեւ։

Géhrung, իգ. 31. = Gehre, ի. ein Loch nach der — hauen չեղ ծակ մը բանալ՝ փորել։

Gehúdel, չ. 22բ. անյգ. = Hudelei.

gehúft, ած. 6. բն. կճղակաւոր, սմբակաւոր։

Gehü'lfe, ար. 34. Gehü'lfin, իգ. 32. օգնական. 2. — in feineren Geschäften սատար. գործակալ, գրագիր. ը. մգ. ընկեր, ընկերակից։

Gehü'lfenschaft, իգ. 31. սատարութիւն, աջակցութիւն. 2. բոլոր օգնականք՝ սատարք։

Gehúste, չ. 22բ. անյգ. շարունակ հազալն, հազոտութիւն։

Géier, ար. 22ա. բն. անգղ (Vultur). 2. (փոխանակ Teufels.) hole ihn der —! daß er beim — wäre! գրո՜ղ տանի զինքն. zum —! գրո՜ղ։

Géier|adler, ար. բն. անգղարծուի (Gypaëtus)։ —artig(e Vögel), ած. բն. անգղազգի(ք)։ —blick, ար. անգեղ նայուածք։ —eule, իգ. կն. բուէճ, բուճճակ (Ulula vulturina)։ —falk, ար. բն. կերբազէ (Falco gyrofalco)։ —könig, ար. բն. արքայանգղ (Sarcorhamphus papa)։

Géifer, ար. 22ա. անյգ. (տղոց, ծերոց, հիւանդաց) շողիք, առողուկք, ամ. գոժինք. (կատաղած շանց) լորձունք։

géifer|ähnlich, ած. փրփրանման, լորձունքի նման։ —ausfluß, ար. լորձունքի հոսում։ —maul, չ. = Geiferer. —thierchen, չ. բն. փրփրաւոր ճպուռն, ժիժի (Cicada spumaria)։

Géiferer, ար. 22ա. լորձնոտ. 2. ժահրաւոր մարդ։ [նաւոր։

géiferig, ած. 6. լորձնոտ, լորձ-

géifern, չբ. հ. 3ա. լորձունք թափել. vor Wuth — կատաղութենէն փրփրալ. 2. փխ. ստորին խօսքերով բարկութիւնն յայտնել, բարկութիւնը թափել։

Géige, իգ. 25. երժ. քնար, ջութակ. (auf der) — spielen ջութակ զարնել. փխ. առակ. der Himmel hängt ihm voll(er) —n խինք զինքն երջանիկ կը զգայ, երջանկութեան ծովերու մէջ կը լողայ։

géigen, չբ. հ. եւ sich — փբ. 3ա. երժ. ջութակ զարնել. eine Sonate — ջութակով նուագ մը զարնել՝ երգել. 2. փխ. ich werde Dir e—n andern Tanz — զքեզ քրտնցընեմ պիտի, ըրածիդ հարիւրապատիկը պիտի հատուցանեմ. J—m nach Hause — զմէկն ի բաց մերժել. J—m derb die Warheit — մէկու մը պակասութիւններն՝ յանցանքներն երեսը զարնել, արձակ համարձակ ըսել։

géigen|artig, ած. ջութականման։ —bogen, ար. = Fiedelbogen. —bohrer, ար. ար—. = Drillbohrer. —fabrikant, ար. ար—. ջութակագործ։ —futter(al), չ. ար—. —kasten, ար. ջութակապատեան, ջութականման։ —harz, չ. կոլոփոնեան խէժ։ —holz, չ. ա. ջութակ (շինելու) փայտ. բ. դլ. նաեւ —holzbaum, չ. կիթառենի (Citharexylum)։ —schlüssel, ար. երժ. սոլի բանալի։ —spieler, ար. = Geiger. —steg, ար. (ջութակի) լարակալ։ —strich, ար. կնանոցի հարուած։ —virtuose, ար. —virtuosin, իգ. ջութակահար։ —werk, չ. —zug, ար. (երգիոնի մէջ) քնար, քնարաձայն։

Géiger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. երժ. ջութակահար, քնարահար։

Geigeréi, իգ. 31. շարունակեալ ջութակահարութիւն։

geil, ած. 9. (առատ հիւթով լեցուած.) —er Boden խիստ պարարտ երկիր, պարարտաբոյս, (տընկոց անճման) յորդառատ. 2. (մսոյ) շատ եղոտ շարահամ, շարահոտ. 3. (կենդանի էակաց) լուրջ, կայտառ, աշխոյժ. բուռն, անզուսպ, ուժգին. գ. մգ. մեծամիտ, ապստամբ. մոլի, անձնչացող. 4. ը. մգ. ցանկասէր, վաւաշ, պակշոտ, շամբուշ, ջերմանդամ. (անասնոց) կոչեալ, մոլուցքի մէջ. (անասնոց, ամ. անձանց) ջերմ, ցասկոտ։

Géile, իգ. 35. անյգ. = Geilheit; 2. յգ. ոչ. երկուորիք, երկաւորիք, երկոցք. եղջերուի ձուանք, կարեւորք. (վարազի) ձուք։

geilen, չէ. ն. 1ին. խայտալ, կայտառել. 2. ցանկասիրութիւնը՝ հեշտասիրութիւնը գրգռել: — չ. 22է. անյ. փաւաշոտութիւն, ցանկասիրութիւն:

Geilheit, էգ. 31. — des Bodens խիստ պարարտութիւն հողոյ. (անկոց) յորդառատութիւն, առատաբոյսն աճումն. 2. փաւաշոտութիւն, ցանկասիրութիւն, պագշոտութիւն. (անասնոց) կաղուցք, մալուցք:

Ge-in, չ. 20. անյ. եբր. փմ. գէհին:

Geis, էգ. 31. (յգ. Geisen) ռո. եբր. Geiß, էգ. 31. (յգ. նաեւ Geiße) այծ (= Ziege):

Geiß, էգ. 31. (յգ. նաեւ Geiße) տ. Geis.

Geiß|baum, ար. բն. մոլաթզենական այծիի (Acer pseudoplatanus): —blatt, չ. բն. այծատերեւ (Caprifolium): —blattartig (e Pflanze), ած. բն. այծատերեւի ազգի(ք): —blattlaube, էգ. այծատերեւի ձողա-բարձ կամար: —blattgewächse, չ. յգ. բն. այծատերեւազգիք (Caprifoliaceae): —bock, ար. նոխազ, քաղ, քօղ: —fell, չ. այծամորթ: —fuß, ար. այծի ոտք. բ. բն. այծախոտ (Aegipodium). գ. ար-. այծոտն (գործի).(հիւսանց) հերիւն: —herd, էգ. հօտ այծուց, այծերամ: —hirt, ար. այծարած:

Geißel, ար. 24գ. պատանդ. —n geben (կամ stellen) պատանդ տալ: բ. — էգ. 35. խարազան, մտրակ. (ձաղկումի) ձաղկ. նր. խարազան. փխ. die —n der Kritik über J—m schwingen զձէկը խծբծել, քննադատել, բծախնդիր քննադատութեամբ զձէկը խծբծել. 2. ը. մփ. խարազան, տանջանք, պատիժ (նաեւ անձի մը համար):

Geißel|bruder, ար. նր. խարազանողք, ժ.Դ. դարու աղանդաւորք: —förmig, ած. խարազանաձեւ: —stiel, ար. խարազանի բռնատեղ՝ կոթ:

geißeln, նբ. եւ sich — փբ. 1ին. խարազանել. մտրակել (զանձն). ձաղկել. 2. փխ. պատժել. 3., et. — ըստ արժանւոյն զձէկը՝ բան մը պատուհասել, պատիժ տալ. հրա-պարակաւ կշտամբել: — չ. 22է. անյ. —ung, էգ. 31. խարազանելը. մտրակելը. ձաղկում, ձաղկանք. տառապակիր ընել, կշտամբանք. պատուհասութիւն:

Geißlein, չ. 22է. նուազ. Geiß. ուլ. ալաճ (էգ). ամիկ (արու):

Geißler, ար. 22ա. —in, էգ. 33. ձաղկող, ձաղկահար. մն. նր. — Geißelbruder.

Geist, ար. 9. հոգի. den (seinen) — aufgeben հոգին աւանդել. աստ. der — ist willig aber das Fleisch ist schwach հոգի(ս) յօժար է, բայց մարմին(ս) տկար. 2. ոգի, շունչ. կենաց ոգիքը. — des Christenthums քրիստոնէութեան ոգին. man weiß nicht, wes —es Kind er ist ինչ հոգւոյ տէր ըլլալը չի գիտցուիր, թէ որչափ մտաւոր կարողութիւններ ունի մարդ չի գիտեր. 3. փմ. դղէ. յաձախ 20. հեղ. (կաղապերոյ) ոգելիզական նիւթ. 4. անմարմին էակ (հկռ. Fleisch und Bein). ճիւաղ, ոգի, ուրուական, ցնորք. 5. ոգեւորութիւն, զօրութիւն, ազդեցութիւն (ըմպելեաց). dieser Wein hat — այս գինին զօրաւոր է՝ կ'ազդէ:

geist|leer, ած. —verlassen, ած. հոգեզուրկ, զուրկ ի հոգւոյ: —los, ած. հոգի չունեցող. մն. առանց եռանդեան՝ ոգւոյ, ցրտութեամբ. պաղ, անհամ: —losigkeit, էգ. հոգեզրկութիւն. ցրտութիւն, անհամութիւն (բանից). բ. —losigkeiten, յգ. բարբանջանք, անախորժաբանութիւն: —reich, ած. հոգելից, եռանդնոտ. հանճարեղ. ձ. եռանդեամբ, հոգւով: —voll, ած. մտացի, մտաւոր, հանճարեղ. բ. = geistreich.

geister|ähnlich, ած. ճիւաղանման: —bann, ար. = Geisterbeschwörung. —banner, ար. կամ —beschwörer, ար. մեռելահարց. բ. ոգեհալած. մն. նր. երդմնեցուցիչ: —beschwörung, էգ. մեռելահարցութիւն. բ. նր. երդմնեցուցչութիւն: —bleich, ած. ճիւաղի՝ դիակի պէս գունատ՝ տժգոյն, մեռելագոյն: —erscheinung, էգ. ցնորք, ճիւաղի երեւումն: —klopfen, չ. —klopferei, էգ. (Schwindel der) — ղարխող՝ բախող ոգիներու

երեւոյթ։ —sehend, ած. —seher(in, էգ.), ար. ոգետես, երազատես։ —seherei, էգ. ոգետեսութիւն, ճիւաղատեսութեան արուեստ։

geisterhaft, ած. 6. ճիւաղական, ցնորական. գերբնական, խորհրդաւոր, խորհրդական։

geistes|abwesend, ած. (միտք) ցրնդած՝ ցրուած։ —abwesenheit, էգ. տատամսութիւն, ցրուածութիւն։ —entfaltung, էգ. (մտաց) զարգացում, պարզում։ —freiheit, էգ. մտաց ազատութիւն. Բ. խորհելու ազատութիւն. ազատ խորհողութիւն։ —funke, ար. խանձ, յՍՂՔ խանձիկ։ —gabe, էգ. ձիր մտաց։ —gegenwart, էգ. արթնութիւն, ամփոփութիւն մտաց։ —größe, էգ. Նկարագրի՝ Հոգւոյ բարձրութիւն, ազնուականութիւն, մեծանձնութիւն, մեծահոգի ըլլալն։ —kraft, էգ. մտաց զօրութիւն. խորհելու կարողութիւն։ —krank, ած. խօթամիտ, մոլոր, յիմար, բախուկ։ —krankheit, էգ. ախտ. մտաւորական հիւանդութիւն. մտաւոր՝ խորհելու կարողութեանց անմիաբանում. ը. մտ. յիմարութիւն, խենթութիւն։ —richtung, էգ. մտաց ուղղութիւն՝ ձգտում։ —schwach, ած. տկարամիտ, պակասամիտ, անհանճար։ —schwäche, էգ. տկարամտութիւն, անհանճարութիւն։ —schwung, ար. (մտաց) թռիչք. եռանդն, ուժն։ —stumpf, ած. բթամիտ, թանձրամիտ։ —stumpfheit, էգ. բթամտութիւն, թանձրամտութիւն։ —thätigkeit, էգ. մտաց գործունէութիւն։ —träge, ած. ծոյլ, թանձրամիտ։ —verwandt, ած. 3-ա — նմանամիտ, մտաց նոյն կազմածն ունեցող. համամտական։ —verwirrt, ած. թարթափեալ, բանդագուշեալ. — sein ցնորամիտ ըլլալ։ —verwirrung, էգ. մտացնորութիւն, շփոթամտութիւն։ —welt, էգ. (հակառ. Körper-, Sinnenwelt) իմացական՝ մտաւորական աշխարհ, բնազանցական աշխարհ։ —werke, չ. յգ. իմացութեան՝ մտաց գործք։ —zerrüttung, էգ. = Geistesverwirrung. —zwang, ար. բարոյական՝ մտաց բռնադատութիւն։

geistig, ած. 6. աննիւթական, անմարմին, հոգեւոր. —e Beschaffenheit, Natur աննիւթականութիւն, հոգեկանութիւն. 2. մտաւոր, մտաց. հոգեւոր, հոգեկան, հոգւոյ. զգացողական. խորհրդաւոր, ներքին. —e Kraft մտաւորական զօրութիւն. 3. ոգեւոր, ոգելից. բարկ. —e Getränke ոգեւոր ըմպելիք։

Geistigkeit, էգ. 31. անյգ. աննիւթականութիւն, հոգեկանութիւն. 2. (յգ. ոչ.) բանաւոր՝ մտաւոր էակ. իմացականութիւն, մտաւորութիւն. 2. մտաւոր՝ բարոյական բնութիւն. 3. ոգեկան որպիսութիւնք՝ յատկութիւնք։

geistlich, ած. 6. (հակառ. weltlich) հոգեւոր, կրօնական. 2. կղերական, եկեղեցական. 3. Ministerium der —en Angelegenheiten կրօնական իրաց պաշտօնարան. —e Beredsamkeit սուրբ՝ նուիրական ճարտարախօսութիւն. —er Gerichtshof եկեղեցական ատեան. die —en Orden կրօնաւորական կարգեր. —es Recht կանոնական իրաւունք. —er Stand եկեղեցական վիճակ։

Geistliche(r), ար. 6. եկեղեցական. — յգ. եկեղեցականք։

Geistlichkeit, էգ. 31. անյգ. կղեր, կղերականք, եկեղեցականք։

Geitau, չ. 20. Հանգրէճ, առագաստն ամփոփելու չուան։

Geiz, ար. 20. ագահութիւն. 2. ը. մփ. անընչանք, սաստիկ՝ բուռն ցանկութիւն. 3. ար. եղյ. (բուսոց կողմնակի) շառաւիղ, (որթատնկի) ընձիւղ։

Geiz|drache, ար. ագահութեան ճիւաղ, չարաչար ագահ։ —hals, ար. ընդ. —hammel, ար. ճղճիմ, մանրախծծի. կծիր։

geizen, չբ. h. 3գ. ագահանալ, ագահութիւն ընել, կծծել, ճշդել. 2. mit et. — (հակառ. verschwenden) ագահութեամբ՝ խնայութեամբ գործածել. 3. nach et. — բուռն անընչանօք բանի մը ցանկալ, բանի մը անյագ ըլլալ։ — նբ. փ. չբ. 3. 2. ար. եղյ. (ծխախոտը) աերեւաթափ ընել, կողմնակի շառաւիղները կտրել. (որթատնկի) ընձիւղները խլել՝ քանդել։ — չ.

յզք. անյ. = Geiz; 2. անբերութա-փութիւն:

geizig, ած. ս. ագահ. Գ. ագա-հութեամբ. 2. կարկամ ի տալ, կծծի, ճղճիմ, ընդ. ձեռքը գոց. schmutzig (կամ stinkend) — մանրա-կծծի, ճղճմագոյն: —e(r), ար. —e, էգ. = Geizhals.

Gejäge, չ. յզք. անյ. (շարունա-կեալ) որսորդութիւն. Բ. շարու-նակեալ վազք՝ ընթացք:

Gejammer, չ. յզք. անյ. ողբք, աշխարում:

Gej(a)uchze, Gejubel, չ. յզք. անյ. կայթիւն, ձայն ցնծութեան. ցըն-ծութիւն:

Gejubel, Gejuchze, չ. յզք. անյ. = Gejauchze.

gekannt, դրբ. անց. kennen է:

Geleise, չ. յզք. անյ. կշտամբանք. ստասք:

geleckt, ած. ս. փխ. բաժակաւոր, բաժակ ունեցող ծաղիկ:

Gekelter, չ. յզք. անյ. կրկնեալ հնձանահարութիւն՝ ճմլում (խա-ղողոյ): [քրքիջ (փահփահ):

Gekicher, չ. յզք. անյ. քրքջանք,

Gekitzel, չ. յզք. անյ. խտըղ-տուում, խտըղտանք:

Gekläff(e), չ. եզ. (յզք.) անյ. խաղկանձում:

Gelage, չ. յզք. անյ. զանգա-տանք. տրեղ եւ ձանձիր ողբք:

Geklapper, չ. յզք. անյ. շշուկ, դըղրդիւն. (տատամանց) կրճտում. (արագըլի կոցի) կափկափիւն:

Geklatsch(e), չ. եզ. (յզք.) անյ. ծափահարութիւն, բարբառիւն, կայթիւն (ձեռաց). 2. ըստ. դըրդ-ջիւնք, բարբանջք:

Geklimper, չ. յզք. անյ. զանչիւն, դռնչիւն. ձայն՝ հնչիւն զանգակի:

Geklinge, չ. յզք. անյ. հնչիւն. (զանգակի) զանչիւն. ածբ. — in den Ohren դռնչիւն՝ խժռւոց ականջաց:

Geklingel, չ. յզա. անյ. — e—r Schelle (մանր զանգակի) հնչիւն. էփ. շաչիւն, շառաչիւն (զինուց):

Geklirr(e), չ. եզ. (յզք.) անյ. — der Waffen զինուց շառաչիւն:

geklommen, դրբ. անց. klimmen է:

Geklopf(e), չ. եզ. (յզք.) անյ. բա-խում. (շարունակեալ) հարուած:

Geklüft(e), չ. եզ. (յզք.) անյ. քա-րածերպք, ճարք, փապարք:

geklungen, դրբ. անց. klingen է:

Geknatter, չ. յզք. անյ. կարկա-ջիւն, ճողփիւն, ճայթիւն, ճար-ճատիւն:

gekniffen, դրբ. անց. kneifen է:

Geknirsch(e), չ. եզ. (յզք.) անյ. ճայթում, շաչիւն, ճայթիւն. կրճտում (ատամանց):

Geknister, չ. յզք. անյ. (բոցոյ...) ճարճատիւն, շառաչիւն. (զգեստի...) շշափիւն, սաւսաւիւն:

Gekoller, չ. յզք. անյ. (հնդկա-հաւի) ղօղանջում. 2. (յաղէա) (նաեւ ածբ.) կարկաջում, խո-խոջանք. 3. էփ. զայրացք, մոլե-գնութիւն:

gekonnt, դրբ. անց. können է:

Gekose, չ. յզք. անյ. գգուանք. գրգանք, փաղաքշանք. ը. մփ. շատա-խօսութիւն, քաղցրաբանութիւն:

Gekrach, չ. յզք. անյ. (կոտրելու) ձայն, ճայթիւն, շաչիւն. (որոտ-ման) ճարճատիւն:

Gekrächz(e), չ. եզ. (յզք.) անյ. կարկաջ, կարկաջաձայն. խռչոր՝ հաստ ձայն:

Gekrätze, չ. յզք. անյ. քերուք-տիքն քերուկին. քերում. Բ. յոռի ջութակահարութիւն:

Gekräusel, չ. յզք. անյ. խոպո-պում, զանգրում. ար. շղարշը զանգուր ընելն. 2. զանգրած, խոպոպի եղած իր մը. (վարսից) խոպոպիք, զանգուրք. — der Wellen ծփեալ՝ ալիքաւորացեալ ալիք:

Gekreisch(e), չ. եզ. (յզք.) անյ. ճիչ, կանչ, աղաղակ:

Gekritzel, չ. յզք. անյ. յոռի՝ ան-ընթեռնլի գիր:

gekrochen, դրբ. անց. kriechen է:

Gekrös, չ. եզ. Gekröse, չ. յզք. (շապիկի վրայ) խոպոպի զարդ. ըն-ջակալ. 2. էգն. անդղ. աղիքներու բռնող որովայնաթաղանթի ծալ-քեր, միջընդերք. Բ. փորաղաղեաց միջադի. Գ. (թափանի) նախաղեաց միջադի. 3. (գառանց, որթուց) ընդերք, փորոտիք:

gekünstelt, դրբ. անց. künsteln է: — ած. ս. (հկ. natürlich) արուեստական. պաճուճեալ, անթեւեւ-

թեալ, բանաջջօարի. անբնական, արուեստակեալ։

Gelü'ste, չ. 22բ. անյփ. ողջապու-րանք, անընդհատ զրկախռանու-թիւնք։

Geläch, չ. 20. անյփ. —e, չ. 22բ. անյփ. երկարատեւ ծիծաղ։

Gelä'chter, չ. 22ա. ծիծաղ. lautes, schallendes — քրքիջ, մեծաձայն ծիծաղ. ein lautes — erheben քրքիջ բառնալ. 2. ծիծաղի առարկայ, նշաւակ. այպն, կատականք. zum (կամ ein) — werden ծաղր ու ծանակ ըլլալ, խաղք ու խայտառակ ըլլալ. 3., et. zum — machen մէկը՝ բան մը ծաղր ընել, այպանել։

Gelág(e), չ. 20. (22բ.) (մեծախորտիկ) խնճոյք, կոչունք, սեղան. գինարբուք. շուայտութիւն, կերուխում. ein — halten շուայտութիւն ընել. 2. փխ. in's — hinein յախուռն, անխորհրդաբար, ընփ. ափեզփեզ։

Gelä'hmtsein, չ. 22բ. անյփ. հաշմութիւն, խեղութիւն։

Geláll(e), չ. 22. (22բ.) անյփ. քաղթնատուութիւն, թոթովութիւն, թլուատութիւն։

Gelä'nde, չ. 22բ. քաղաքաց տարածութիւն, գաւառ. կողմն, կայս։

Gelä'nder, չ. 22ա. վանդակապատ. խախամներով՝ սիւնակներով շինուած վանդակ. (գերեզմանի, թմբի մը քովերը) ծնօտ, վանդակապատ. 2. ըրփ. պատղատու ծառոց շարք (յորձ), կողմանոց. (ոըթառնկոյ) ձողաբարձ կողման, արէշ։

Gelä'nderbaum, չ. որմայեց ծառ, կողմանոցի ծառ։ —docke, իգ. ար. եւ ն—է. խախամք, սիւնակ (վանդակի)։ —fenster, չ. պատշգամբ պատուհան։ —säulchen, չ. կամ —säule, իգ. ար. եւ ն—է. = Geländerdocke. —stütze, իգ. ձողաբարձի մոյթ։

geláng, gelä'nge, անկ. gelingenէ։

gelángen, չբ. s. 3ա. գալ, հասնիլ. et. an J. — lassen մէկուն բան մը ուանդել՝ հասցընել տալ. 2. zu Ansehen, zu Reichthum — ծանօթութիւն՝ հարստութիւն ստանալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. հասնիլը։

Gelä'rm, չ. 22բ. անյփ. աղմուկ, շփինդն, ժխոր։

Geláß, չ. (ար.) 20. տան մէջ (բնակելու) տեղ, բաժին տան, բնակարան. անյ. մփ. — Kammer, ներքին — Zimmer (հմմփ. Gemach, չ.).

gelássen, պրբ. անց. lassenէ. — ած. 6. խաղաղ, զգօն, ազատ ի կրից. չափաւորեալ. մ. խաղաղութեամբ, հանդարտութեամբ, համակամութեամբ. առանց խռովելու, ընփ. պաղարիւնութեամբ։

Gelássenheit, իգ. 31. խաղաղութիւն, զգօնութիւն, ազատութիւն ի կրից. չափաւորութիւն, համակերպութիւն. հանդարտութիւն. ընփ. պաղութիւն։

Gelatine (ժե...), իգ. 35. անյփ. մածուած, դոդող, թանձրացեալ հիւթ ոսկերաց անասնոց։

gelatinisi(e)ren (ժե...), նբ. 3ա. թանձրամած ընել, թանձրացընել, դոդողել։

Geláuf(e), չ. 20. (22բ). անյփ. ընթացք, դնացք։

gelä'ufig, ած. 6. ընթացիկ, վարժ. er spricht — armenisch ընթացիկ՝ վարժ հայերէն կը խօսի. ein —es Mundwerk կամ eine —e Zunge h. դիւրաբարբառութիւն՝ յստակ հնչում ունենալ. 2. ընտանի, ընդելական։

Gelä'ufigkeit, իգ. 31. դիւրութիւն, ընտելութիւն։

geláunt, ած. 6. schlecht — s. տհաճութիւն ունենալ, տհաճ ըլլալ. զուարթ չըլլալ։

Gelä'ute, չ. 20. (22բ.) անյփ. զանգաչիւն, զանգակաց դաշնակութեամբ հնչելը՝ զարնուիլը. 2. (զանգակաց) հնչիւն, ձայն. 3. զանգականի, (բազմութիւն մը զարնող) զանգակներու բոմանդակութիւն. (Schlitten-)— փոքրիկ զանգակներ, բժոժներ, բժիժներ։

gelb, ած. 6. դեղին, յարդագոյն. —e Rüben ստեպղին. ար. գ. der G—e, ein G—r դեղձամն ձի, դեղնագոյն աշխէտ. 3. փխ. es wird mir grün und — vor den Augen գլխու պտոյտ ունիմ, գլուխս կը դառնայ։ das — չ. 20. նաեւ անփխ. das —e, 6. (անյփ.) դեղին, դեղին գոյն. դեղին ներկող նիւթ։

Digitized by Google

gélb|äugig, ած. դեղնաչուի: —braun, ած. դեղնագորշ: —erde, էգ. դեղնդեղոտ կաւ: —fuchs, ար. աշխետ, աշխետ ձի: —füßig, ած. ջն. դեղնոտն: —gießer, ար. արո. արուրագործ: —grau, ած. գորշադեղին: —grün, ած. դեղնագոյն կանաչ: —holz, չ. դեղնափայտ. բ. տկ. ամերիկեան ապարակ (Xanthoxylon): —kupfer, չ. հն. արոյր, զինկախառն պղինձ: —reif, ած. երկ. հասուննալէն դեղնցած, քաղահաս: —reife, էգ. երկ. լաւ հասուննութիւն: —roth, ած. դեղնագոյն կարմիր: —schecke, ար. դեղնաբիծ սպիտակ ձի, ճանճկէն ձի: —schnabel, ար. հաւձագ, թռչնոյ ձագ. բ. փխ. անփորձ, խակ. խակ (երիտասարդ). նորընծայ (զինուոր). համբակ, նոր ստնուած (աշակերտ): —schnabelig կամ —schnäbelig, ած. դեղնակտուց. փխ. անփորձ, խակ: —sucht, էգ. ախտ. դեղնատուութիւն, դալկոտութիւն. բ. դեղին ախտ (շերամներու ախտ մը): —süchtig, ած. ախտ. դեղնոտ, դալկոտ. դեղին ախտաւոր: —veigelein, չ. տկ. = Goldlack; շահպրակ, մեխակածաղիկ (Cheiranthus cheiri): —wurz(el), էգ. տկ. հնդիկ քրքում, դեղին կոճ (Curcuma):

Gélbe, էգ. 35. անյ. դեղին, դեղնութիւն, դեղին գոյն. 2. = Gelberde; ոճքեր, եկեղեաց կաւ, դեղնակաւ:

Gélbe(r), ար. 6. փ. gelb, ած. 2.

Gélbheit, էգ. 31. անյ. Gelbe, 1.

gélblich, ած. 8. դեղնագոյն, դեղնկեկ:

gélblichbraun, ած. 6. դեղնագոյն գորշ, դեղնագորշ:

Geld, չ. 9. ստակ, դրամ. nicht bei —e s. ստակ չունենալ, դրամազուրկ ըլլալ. — wie Heu haben ստակին մեծատուն հարուստ ըլլալ. ստատ ստակ ունենալ. baares — առձեռնպատրաստ դրամ, պատրաստ ստակ. et. zu —e machen (բան մը) ստակի փոխել, դրամ՝ ստակ ընել. առկ. — behält das Feld արծաթանէն բանի կը յաղթէ, ով ստակը կը խօսի՝ հոն ամենայն ինչ կը լռէ. kein Geld, keine Waare, — ist die Losung առանց ստակի բան չ'ըլլար. 2. (ոսկի, արծաթ) դահեկան. gemünztes — դրամ. kleines — մանր ստակ. բ. դրամագլուխ, բուն. die öffentlichen —er յգ. հասարակաց՝ Տէրութեան դրամ. գ. ինչք, ստացուածք. hat sie —? ընչաւէտ է. von s—m —e leben հանէն՝ եկամտէն ապրիլ. — und Gut ի. ինչք ունենալ, մեծատուն՝ ընչաւէտ ըլլալ. գ. baar angebotenes — կանխիկ վճարուած՝ զուտ ստակ. Das ist nicht mit — zu bezahlen այն անգին է, ստակով չի գնուիր. — über — für et. bieten (աճրդի մէջ) եռեւէ եռեւ գինն յաւելուլ. er hat keinen Pfennig — դանգ մ'ալ չունի. es sich viel — kosten lassen մեծամեծ ծախքեր ընել, ստակի չխնայել. zu seinem —e kommen պահանջքն՝ առնելիքն առնուլ:

Géld|adel, ար. զնեալ ազնուականութիւն: —angelegenheit, էգ. դրամական գործք: —anlage, էգ. դրամագլուխ դնել: —anleihe, էգ. փոխ, փոխառութիւն: —anweisung, էգ. դրամատոմս (Տէրութեան): —arm, ած. դրամազուրկ. անարծաթ: —armuth, էգ. դրամազրկութիւն: —ausgabe, էգ. ծախք (պատրաստ ստակով): —bedarf, ար. (ստակի) նուազութիւն, չքաւորութիւն. բ. որչափ որ մէկուն պիտոյքը հարկաւոր է. ich habe meinen — ինծի պէտք եղած ստակն ունիմ: —beitrag, ար. դրամական բաժին, տուրք, դրամական օգնութիւնք. հանգանակ, հատուցանելու մասն: —belohnung, էգ. դրամական վարձ: —beutel, ար. դրամի (կապուկ) քսակ, դրամաքսակ. բ. = Börse. —brief, ար. դրամանամակ (մէջը ստակ փակուած նամակ): —buße, էգ. = Geldstrafe. —einnahme, էգ. մուտք, եկամուտք: —entschädigung, էգ. տոյժ, փոխարինութիւն. հատուցում վնասուց: —forderung, էգ. պահանջ: —geschäft, չ. դրամական գործք. ըն. —e machen սեղանաւորութիւն ընել: —gier, էգ. արծաթսիրութիւն, ընչաքաղցութիւն: —gierig, ած. ընչաքաղց, արծաթասէր: —heirat, էգ. ստակի ամուսնութիւն: —handel, ար. լու-

Digitized by Google

մնայափոխութիւն, դրամափոխութիւն: —händler, ար. դրամափոխ, լումայափոխ: —jude, ար. վաշխառու, վաշխառակեր: —lade, իգ. կամար, դրամ պահելու գօտի: —liste, իգ. ամուր՝ հաստատուն արկղ: —klemme, իգ. դրամական կարօտութիւն, չքաւորութիւն: —krisis, իգ. դրամական նեղութիւն՝ տագնապ: —kurs, ար. չն. դրամի ընթացք. ընթացիկ արժէք: —makler, ար. չն. միջնորդ լումայափոխութեան: —markt, ար. չն. դրամի վաճառատանց: —mittel, չ. յգ. ինչք, դրամական կարողութիւն: —preis, ար. ընթացք, արժէք դրամափոխութեան: —sache, իգ. = Geldangelegenheit. —sack, ար. դրամապանակ: —schinder, ար. զօշաքաղ, վաշխառու. ժլատ: —schneider, ար. քսակահատ, խարդախ: —schneiderei, իգ. քսակահատութիւն, խարդախութիւն: —schrank, ար. ամուր արկղ: —sendung, իգ. տոմսակ խաւրելն. չն. ուղարկել դրամ: —spende, իգ. = Geldgeschenk. —spind(e), չ. = Geldschrank. —stolz, ած. իր դրամին վրայ պարծող, արծաթապարծ. բ. ար. հարստութեան վրայ հպարտանալը: —strafe, իգ. տուժք, տուգանք: —stück, չ. (տոմսակի՝ դրամի) հատ, տոմսակ մը: —sucht, իգ. = Geldgier. —süchtig, ած. = geldgierig. —summe, իգ. (տոմսակի) գումար: —täschchen, չ. քսակիկ (կրծոց վրայ զգեստին տակէն կրելու դրամի մանր քսակ): —tasche, իգ. գրպան: —tisch, ար. չն. հաշուեսեղան, հաշուատուն: —umsatz, ար. կամ —verkehr, ար. դրամական շարժում՝ տուրեւառ: —verlegenheit, իգ. (դրամական) նեղութիւն, կարօտութիւն: —verlust, ար. դրամական կորուստ: —verschwendung, իգ. ստակի վատնութիւն, վատնում: —wage, իգ. ոսկի՝ արծաթ՝ տոմսակ կշռելու կշիռք, ոսկեկշիռք: —wechsel, ար. չն. դրամափոխութիւն: —wechsler, ար. չն. դրամափոխ, լումայափոխ, սեղանաւոր: —wesen, չ. դրամական՝ ելեւմտական գործք: —wucher, ար. շահավաճառ արժէթղթոց: —wucherer, ար. արժէթղթոց շահավաճառ ընող: —zeichen, չ. թղթադրամ: —zins, ար. դրամաշահ:

Géldeswerth, ար. 20. դրամի արժէք ունեցող. արժէթուղթ:

Geléckheit, իգ. 31. Նկր. փափկութիւն, քաղցրաճաշութիւն (զինւոյ):

Gelée (ժըլէ), չ. 38. դոնդող, քանդակ:

Gelége, չ. 22ա. անյգ. ձուարկութիւն, ձու:

gelégen, դրբ. անց. liegenի. — ս. = liegen. — ած. 6. դրուած, նըստած. իրբ. եղող, գտնուող. 2. յարմար, պատշաճական, դիպող (տեղ՝ ժամանակ). Das kommt ihm recht — յարմար ատենին՝ ի դէպ ժամու կը հանդիպի իրեն. 3. mir ist daran —, daß... ատոր վրայ հոգ ունիմ՝ մեծ ծանրակշռութիւն դրած եմ. es ist mir Nichts daran gelegen, ob... շատ հոգս չէ, որ...:

Gelégenheit, իգ. 31. առիթ. bei (günstiger) — յարմար առթին. առժմ. — macht Diebe պատեհութիւն ձգէ զմարդ ի գողութիւն. 2. durch welche — werden Sie es mir schicken? ինչ կերպով՝ առթիւ խաւրէք պիտի ինծի. ungesuchte — (Zufall) դիպուած, յանկարծադէպ (իր), պատահում. 3. որպիսութիւն. nach — der Umstände ըստ պարագայից. 4. alle —(en) e-s Hauses, Waldes wissen տան՝ անտառի մը ամէն ծակ ու մուտը գիտնալ. 5. տե. ժղժհ. փոխանակ Abtritt, 2.

Gelégenheits‖erfolg, ար. պարագայից յաջողութիւն: —gedicht, չ. տաղք՝ նուագք դիպուածոց: —kauf, ար. յանկարծադէպ տուրեւառ, ձեռքէ գնում: —macher, ար. միջնորդ:

gelégentlich, ած. 6. առթիւ մ'եղած, պատահական, դիպուածական, յանկարծակի. մկ. առթիւ, առթելով, դիպուածով. անցողակի. յանկարծագիւտ, ըստ պատահման:

geléhrig, ած. 6. հլու, ունկնդիր. դիւրաւ ըմբռնող, մտառու, մտավարժ, մտացի:

Geléhrigkeit, իգ. 31. անյգ. հլութիւն. մտավարժութիւն:

Geléhrsamkeit, իգ. 31. (ընդարձակ)

գիտութիւն, ատեղեկութիւն. (մսն. ճանօթութիւն հին գրոց եւ յիշատակարանաց) հմտութիւն, բազմահմտութիւն. (գիտութիւն իբրեւ տարբեր ուսման) մասնագիտութիւն, գրագիտութիւն, գրականութիւն. (ուսմանց եւ քննութեանց առաջեալ գիտութիւն) գիտնականութիւն։

gelehrt, —ծ. 6. գիտուն. (հին լեզուաց եւ հնագիտութեան տեղեակ) հնագէտ, հմուտ. գիտնական. (ընդհանրապէս գիտութեանց կրթեալ) ուսումնական, գրագէտ, գրական. die —e Welt գիտնականք, գիտունք. sehr — davon sprechen (բանի մը վրայ) գիտնականօրէն՝ հմտութեամբ խօսիլ. 2. ֆի. —es Haus գիտութեան բոյն՝ աղբիւր, յոյժ գիտուն. 3. ֆ. մր. իմաստակ, սոփեստ. 4. կիրթ, վարժ, տեղեակ։

Gelehrten‖dünkel, —ր. ուսումնականաց ամբարտաւանութիւն՝ մեծամտութիւն։ —**republik**, ֆֆ. գիտունք, ուսեալք։ —**schule**, ֆֆ. վարժարան։ —**stand**, —ր. ուսումնականի վիճակ. ֆ. ուսումնականք, ուսումնականաց դաս։ —**verein**, —ր. ուսումնականաց ընկերութիւն։ —**wesen**, ղ. ուսմունք եւ գիտութիւնք։ —**zunft**, ֆֆ. = Gelehrtenstand, ֆ.։

Gelehrten‖schaft, ֆֆ. 31. —**thum**, ղ. 7. անյփ. = Gelehrtenstand, ֆ. 2. գիտնականութիւն։

Gelehrte(r), —ր. 6. **Gelehrte**, ֆֆ. 6. գիտուն. հնագէտ. գիտնական, գրագէտ (այր, կին). —ր—ի. es ist noch kein — vom Himmel gefallen ոչ ոք իմաստուն կը ծնանի, գիտութիւն յերկնից չ՚իջնար. 2. —ր—ի. —n ist gut predigen խելօքին մին, յիմարին քանի՞ կ՚ուզես. իմաստնոյն համար կը բաւէ մէկ բառ, իսկ անմտին բառարան չէ նաեւ բաւական։

Gelehrtheit, ֆֆ. 31. անյփ. = Gelehrsamkeit.

Geleier, ղ. 22ֆ. անյփ. երգիտանակով նուագ. ֆֆ. ընփ. միակերպ՝ նոյնանման երգ՝ երաժշտութիւնք. 2. դանդաղանք, դանդաղութիւն։

Geleis, ղ. իղ. 8. յփ. 18. **Geleise**, ղ. 22ֆ. հետք անուոյ, անուահետ, —մ. ակն. հնացեալ սովորութիւն. 2. անուոց անիւրայեայ, երկու անուոց իրարմէ հեռաւորութիւնը (= Spurweite). 3. —ր—. (երկաթուղւոյ՝ կառաց) ճամբայ, կառուղի. 4. ֆի. հետք, հորդեալ ճանապարհ՝ որուն վրայէն հետեւողն պիտի հետեւի իւր առաջնորդին. im (alten) —e bleiben կանխական սովորութիւնը պահել, հաստատակեաց ճամբէն չխոտորիլ. aus dem —e kommen = entgleisen; ֆ. ֆի. շեղիլ ի հետոց, հաստատակեաց ճամբէն խոտորիլ. et. wieder in's — bringen բան մ՚ուղիղ ճամբան բերել, կանոնաւոր վիճակի դարձընել։

Geleit, ղ. 20. առաջնորդութիւն, ընկերութիւն. յուղարկաւորութիւն, յուղարկումն, ընկերացում. J—m das — geben յուղարկել զոք. ֆ. (արուեստի համբակի մը) առաջնորդութիւն ընել. ընփ. nehmen Sie das — mit Զեզի ընկերանալ չկարենալնուս ներեցէք. (Trauer—) յուղարկաւորութիւն մեռելոյ. 2. ղին. զօրօք ուղեկցութիւն, ուղեկից պահանորդք. ն—ի. ուղեկից նաւախումբ. freies (կամ sicheres) — ապահովագիր, գիր ապահովութեան։

Geleit... = **Geleits...**

geleiten, նֆ. 3—. առաջնորդել. ընկերանալ, յուղարկել. ղին. ուղեկցիլ. ն—ի. յուղարկաւոր՝ ուղեկից երթալ։ — ղ. 22ֆ. անյփ. = **Geleit**, 1.

Geleiter, —ր. 22—. —**in**, ֆֆ. 31. վարիչ, առաջնորդ (տ. Begleiter, 1. եւ 2. եւ Gefährte)։

Geleits‖brief, —ր. ապահովագիր. ֆ. ճն. անցագիր վաճառաց, երաշխաւորագիր։ —**schein**, —ր. = Geleitsbrief. —**schiff**, ղ. ն—ի. ուղեկից՝ օգնական նաւ։ —**stern**, —ր. —որդ. արբանեակ (մոլորակի)։

Gelenk, ղ. 20. անդամ. կրթ. եւ դի. յօդ, յօդուած, խաղալիք. 2. mit den Arm aus dem —e fallen կիսանալով բազուկը խախտել. der Arm ist aus dem —e... բազուկը թեւէն խախտած է. die —e der Finger մատանց կոճերը՝ խաղալիքը. ֆի. keine —e h. անյարմարալ՝ անճարակ ըլլալ. 3. ֆրն. անդամ. կրթ. bewegliches — խաղալիք, շարժուն

Digitized by Google

յօդուած. unbewegliches — յօդակցութիւն, անշարժ յօդուած (մեքենայի շարժական կտոր). 4. ար-. կցուած. — e—r Kette օղ, օղակ (շղթայից). կրունկ, յօդակապ, կցուած (ափոց...)։ — ած. ն. — gelenkig, 2.

Gelénkſamboß, ար. ար-. սալ (պղնձագործաց)։ —**band**, չ. անդր. յօդակապք, յօդաւոր կապ. բ. ար-. կրունկ, կցուած, երկու կտոր մետաղներու՝ մանր երկաթեայ շամփրով իրարու հետ միացած տեղը։ —**bruch**, ար. վբ. յօդաբեկութիւն, ոսկրազօդից կոտրիլը։ —**drüsen**, էգ. յգ. անդր. ճարպային՝ ոսկրահիւթային մանուած՝ գալար։ —**einfügung**, էգ. անդր. ոսկրազօդք, խաղալիք, յօդ։ —**entzündung**, էգ. ախտ. յօդատապ։ —**fortsatz**, ար. անդր. յօդից դուրս ցցեալ՝ յօդուածաւոր մաս, ելուստ։ —**gicht**, էգ. ախտ. յօդացաւ, յօդային կաթուած։ —**lehre**, էգ. յօդաբանութիւն։ —**mann**, ար. նկր. յօդաւոր մարդապատկեր։ —**pfanne**, էգ. անդր. յօդից խորշ։ —**puppe**, էգ. զսպանակաւոր պաճուճապատանք՝ ամ. խրցիկ պուպրիկ։ —**rheumatismus**, ար. ախտ. գնդերացաւ, օդացաւութիւն, հոսացաւութիւն։ —**ring**, ար. անդր. օղակ (յօդուածոց)։ —**schalig**, ած. կն. խեցեմորթ, ողորկապատեան։ —**schmerz**, ար. ախտ. յօդացաւութիւն։ —**steif**, ած. ախտ. դօսացեալ։ —**steifheit**, էգ. դօսութիւն։ —**stück**, չ. յօդից մասն. բ. ար-. (կարելու մեքենայի կցուածոյ մասն), յօդուած։ —**wasser**, չ. էգն. անդր. ոսկերաց շարժուն յօդերու մէջ կպչուն հիւթ մը, ոսկրահիւթ։ —**wassersucht**, էգ. ախտ. ջրդողութիւն խաղալեաց։

gelénkig, ած. ն. յօդաւոր, յօդուածաւոր (նաեւ բս.). վարպետող. 2. նաեւ gelenk (հնացեալ. steif, starr) յօդաւոր. շարժուն յօդուածներ ունեցող. ը. մբ. դիւրաթող, ծռելի, կակուղ. փխ. հեզ, քաղցրաբարոյ, հլու։

Gelénkigkeit, էգ. 31. դիւրաթողութիւն, կակղութիւն. ծռելիութիւն։

Gelérn(e), չ. 20. (22բ.) անյփ. անընդհատ ուսումն։

Geléſe, չ. 22բ. անյփ. անդադար ընթեռնուլն, ընթերցում. 2. ար-. ասփ. սորուոյն վրայ առէջներն զիրար խաչաձեւ կարելն՝ նուրթելն. բ. առէջներուն սորուոյն զիրար խաչաձեւ կարելու կաղմած։

Geléucht(e), չ. 20. (22բ.) անյփ. լուսաւորութիւն, լուսաւորում։

Gelichter, չ. 22ա. ընկերութիւն, ազգ։

Geliebte(r), ար. **Geliebte**, էգ. ն. սիրելի. 2. հետամուտ, ցանկացող. հարճանատենչիկ, (մէկուն հետ ամուսնանալու) ետեւէ ինկող։

geliehen, դրբ. անց. leihenի։

gelind(e), ած. ն. քաղցր. մեղմ, զգօն. խաղաղ. 2. bei —m Feuer braten մաղմաղ՝ մեղմ կրակի վրայ խորովել. —s Fieber շարունակող ջերմ. բ) թեթեւ՝ տկար ջերմ. — Kälte շարունակող պաղութիւն. —re Saiten aufziehen մեղմանալ, ցածնալ, կակղանալ, քաղցրանալ. um das —ste Wort, den —sten Ausdruck zu brauchen, —stens gesagt ամենամեղմ կերպով՝ մեղմով ըսելու համար. 3. — behandeln, — mit J—m verfahren մէկու մը հետ քաղցրութեամբ՝ մեղմ վարուիլ։

Gelindheit, ——. եւն. **Gelindigkeit**, էգ. 31. քաղցրութիւն, մեղմութիւն, զգօնութիւն, ներողամտութիւն։

gelingen, չբ. h. 2ա. անձն. յաջողիլ. անդ. բ. es gelingt mir (Dir...) et. zu thun այս բանս ընելն ինծի (քեզի...) կը յաջողի։ **gelungen**, դրբ. անց. եւ ած. ն. յաջողած. 2. ընդ. ժմ. անուանի, հռչակաւոր, համբաւաւոր։ — չ. 22բ. յաջողութիւն։

gelippt, ած. ն. շրթնաւոր. բս. —blumig(e Pflanzen) շրթնածաղիկ (տընկեր)։

Gelispel, չ. 22բ. անյփ. թեթեւ դռնչիւն, շշուկ, հծծիւն, շշնջանք։

gelitten, դրբ. անց. leidenի։

géllen, չբ. h. 3ա. սուր ձայն մը հանել. հնչող ձայն տալ. 2. հընչել, թնդալ։ —d, դրբ. եւ ած. ն. հնչող, հնչական. —er Ton սուր՝ հնչող ձայն։

gelóben, ներ. 3ա. անձն. Հանդիսաւորութեամբ՝ Հանդիսիւ խոստանալ. eidlich — երդնուլ, երդմամբ խոստանալ. mit Hand und Mund —, et. zu thun բան մ՚ընելու երդմամբ խոստանալ. sich (ոգ.) heilig —, zu... (բան մ՚ընելու) ուխտել, ուխտ դնել... das gelobte Land աւետեաց՝ խոստացեալ երկիր: — չ. 22ա. անդ. = Gelöbniß.

Gelö'bniß, չ. 15. Հանդիսաւոր խոստումն:

Gelóck, չ. 20. հն. որս. (չարունակ) Հրապուրելն, Հրապոյր. բ. (Թռչունները Հրապուրելու) սուլակ. 2. մազերը խոպոպելն, գանգրելն. գանգուրք, խոպոպի մազ:

gelógen, դրբ. անց. lügen:

Gelóß, չ. 8. անդ. (չորքոտանեաց) աղբ, քակոր:

Gelö'the, չ. 22ա. անդ. որս. մանծուցանելու անագ, մանրզ:

gelt, մէ. (Նախորդ հարցումին մէջ երբ...) այնպէս չէ՞ (Նախադասութեան մէջ...) ստուգիւ, անշուշտ. 2. ան. 6. երկ. (անասնոց համար) սափրիլ, ամուլ, անձին, անպղին:

Géltkuh, էգ. ամուլ՝ սափրիլ կով:

gélten, չբ. 2դ. h. օրըդ. անկ. gölte նաեւ gälte, gülte) արժել. es gelte was es wolle ինչ որ արժէ՝ թող արժէ. ինչ որ ուզէ՝ թող ըլլայ. —e machen, machen Sie Ihre Rechte —d! իրաւունքներնիդ արժեցուցէք. 2. diese Sache gilt mir viel այս իրն ինծի Համար մեծ արժէք ունի, մեծ բանի տեղ կը դնեմ. das Getreide gilt jetzt viel կամ hoch ցորեններէնք Հիմայ սուղ՝ յարգի են. was gilt die Wette? ինչ բանի գրաւ կը բռնէք. 3. անցնիլ, արժող՝ բանուկ ըլլալ. der Vertrag gilt դաշինքն ընդունելի է՝ կ՚արժէ. diese Münze gilt bei uns nicht այս ստակը Հոս յարգ չունի՝ չի բանիր. als Gesetz, Regel — իբրեւ օրէնք՝ ծանուցիչ նշան կանոն արժել. et. — lassen բանի մը Հաւանիլ, ընդունել. Das laß' ich —! շատ աղէկ, քաջ է. Rechte wieder —(d) machen իրաւունքները կենդանացընել՝ նորոգել՝ վերստին արժեցընել. 4. Նախուն թիւն մեծ նշանակութիւն ունենալ, ըստ. բանի տեղ դրուիլ. er gilt et. խոսքը կ՚անցնի. viel bei J—m — մէկուն վրայ ազդեցութիւն՝ Նախնութիւն ունենալ. 5. Համարուիլ, անուն առ... für կամ als et. — բան մը Համարուիլ. 6. von J—m — մէկուն Համար արժել, իրաւամբ բանալ. was von Dir gilt, gilt eben gerade auch von mir ինչ որ քու վրայ կրնայ ըսուիլ, նոյնը կրնայ ըսուիլ իմ վրաս ալ. 7. սաստիւ ըլլալ. mir gilt Ehre mehr als das Leben իմ աչքիս պատիւը կեանքէ աւելի է. Das gilt mir gleich այս ինծի նոյն բանն է, ինծի Համար անտարբեր է. 8. Հայել. ուղղուած ըլլալ. ակնարկել. diese Bemerkung gilt Dir այս ծանօթութիւնը քեզ կ՚ակնարկէ, առ քեզ ուղղուած է, ի քեզ կը Հայի: — չ. 22ա. անդ. = Geltung. բ. — անդ. բ. es gilt: es gilt! Հաւանիմ, մէջը շատ աղէկ, քաջ է. թող ըլլայ, եղիցի. ասոր չեմ Հակառակիր. բ. իրը ծանրակշիռ է. was gilt es? = gelt, 1. 2. es gilt zu... խոսքն այս բանիս վրայ է, խնդիրն է (դիտել...). hier gilt es Muth Հոս քաջութեան պէտք է, աստ քաջասրտութիւնը ցուցընելու տեղն է. es gilt e—n Versuch փորձ մ՚ընելու է. 3. es gilt Ihr (կամ Ihnen das) Leben կեանքերնիդ վտանգի մէջ է. երկ. es gilt Alles բոլոր ունեցածիս. was gilt die Wette? կամ was gilt's? ինչ բանի գրաւ կը բռնէք. 4. gilt's mir? այս ինծի՞ բանուած է, ինծ կը Հայի. զիս կ՚ակնարկէ:

Géltendmachung, էգ. 31. արժեցընելն:

Géltung, էգ. 31. արժէք, զօրութիւն (երածշտական խաղից). (բանի մը) Նկզ՝ բուն նշանակութիւն առում. կարեւորութիւն. դաղ. — e—r Solbe ձայնի մը չափը՝ քանակութիւնը. — e—r Münze դրամի մը արժէքը՝ յարգը. etwas in (կամ zur) — bringen բան մ՚արժեցընել, բանի մ՚արժէք տալ. — haben արժել. sich — verschaffen ինք զինքն արժեցընել. խօսքն անցընել՝ քալեցընել. den Gesetze — verschaffen օրէնքը մեծարել տալ. außer — sein (դրամը) չանցնիլ. չբանիլ, յարգ՝ արժէք չունենալ:

Digitized by Google

Géltungs·bereich, ար. եւ —**gebiet**, ն. — e-r Verordnung երկիր՝ սահման ուր կարգաւորութեան կամ հրամանն մ'ի զօրութեան է։ —**los**, ած. չարժող, արժէք չունեցող։

Gelü'bde, ն. 22ա. = **Gelöbniß**; 2. նր. ուխտ. ein — ablegen կամ thun, ein — auf (կամ über) sich nehmen ուխտել, ուխտ դնել։

gelúngen, դրբ. անց. **gelingen**ի եւ ած. 6.

Gelü'st, ար. եւ ն. 20. ցանկութիւն (նաեւ nach et. բանի մը) տենչ, տենչանք, ախորժանք. seine — befriedigen իւր ցանկութիւնը հանել՝ կատարել. nach J—m, e-r Sache — haben մէկու մը՝ իրի մը ցանկալ, ըղձ. աչք տնկել. 2. անդործունեայ կամք, կամքութիւն։

gelü'sten, չբ. b. 3բ. անբի. անդ. բ. es gelüstet mich (կամ mir) et. կամ e—s Gegenstandes կամ nach et. բանի մը մեծ ցանկութիւն ունիմ՝ կը ցանկամ, ցանկութեամբ կը տոչորիմ։ — ն. 22բ. անյ. = **Gelüst**.

gemách, ած. 6. ատ. մ. յամր, յամրաբար. մեղմ, քաղցր. հանդարտ, խաղաղ, խաղաղաւէտ, զգօն. մ. հանդարտութեամբ. կամաց կամաց, առ սակաւ սակաւ. (nur) —! հանդարտ, կամաց. ատ. — geht auch weit որ հանդարտ գործէ, շատ կը գործէ. որ շուտ կը քալէ, շուտ ալ կը յոգնի։ — ն. 7. սենեակ. die königlichen Gemächer թագաւորական բնակարան. kleines — փոքրիկ սենեակ. heimliches — = **Abtritt**, 2.

gemä'chlich, ած. 6. = **gemach**; 2. հանգիստ. հանգստութիւն՝ դիւրութիւն վայելող, անվրդով, խաղաղ. դիւր, հեշտին. 3. հանդարտաւէտ. 4. հանգստասէր, դիւրասէր. անհոգ, պղերգ։

Gemä'chlichkeit, իգ. 31. հեշտութիւն, հանգստութիւն, դիւրութիւն. հանդարտաւէտութիւն, անձնդիւրութիւն, բարեկեցութիւն։

Gemä'chte, ն. 22ա. = **Unterleib**.

Gemáchtheit, իգ. 31. անյ. բռնազբօսիկ վարդապետանք, պաճուճանք, ճարտարանք։

Gemáhl, ար. 20. —**in**, իգ. 32. (բ—րդ ձեւ, — ն. 20. ժիճ. ար. եւ իգ.) փեսայ, այր. հարսն, կին, ամուսին (տ. **Gatte**, **Begatte**)։

gemáhlen, դրբ. անց. **mahlen**ի։

gemáhnen, նբ. 8ա. անբի. 3. an et. — միտքը բան մը յիշեցնել, միտքը ձգել։

Gemä'kel, ն. 22բ. անյ. ընդ. խըծ-րբծ, բծախնդրութիւն, քննադատութիւն։

Gemä'lde, ն. 22ա. պատկեր, նկար. փխ. նկարագրութիւն, նկարագիր. (Öl.)— ստատատակ, նկար։

Gemä'ldefreund, ար. պատկերասէր, նկարասէր։ —**rahmen**, ար. շրջանակ (պատկերաց)։

Gemárkung, իգ. 31. սահման, սահմանակողմն, վիճակ։

gemä'ß, ած. 6. ատ. մ. եւ նխ. դր. ով. հանգոյն, համեմատ, նման. մ. հանգոյն, որպէս, ըստ (այնմ), հետեւութեամբ։ — ն. 20. չափ, պայման (տ. **Maß(gefäß)**)։

Gemä'ßheit, իգ. 31. անյ. համաձայնութիւն, համեմատութիւն, յարմարութիւն. in — Ihrer Befehle ըստ հրամանիդ, Ձեր հրամանաց համեմատ։

gemä'ßigt, դրբ. անց. **mäßigen**ի. 2. ած. չափաւոր, չափաւորեալ, բարեխառն. մ. չափաւորութեամբ, չափաւոր կերպով։ —**e(r)**, ար. 6. չափաւոր, զգաստ, համեստ։

Gemä'uer, ն. 22ա. ար—. = **Mauerwerk**; 2. altes կամ verfallenes — աւերակ, փլածք։

Geméder, ն. 22բ. անյ. = **Meckern**, ն.։

geméin, ած. 6. հասարակ, հասարակական, հասարակաց. auf —e Kosten հասարակաց ծախքով. für das —e Beste կամ Wohl sorgen հասարակաց բարւոյն կամ բարօրութեան խնամ տանել. der —e Verstand հասարակաց միտք, ողջամիտ կարծիք. Ausdruck des —en Lebens ընտանեկան առասցուած՝ բարբառութիւն. Եկ. —e Ausgaben (in Büchern) առօրեական ելք՝ ծախք. in's — ընդ. ընդհանրապէս, ընդհանուր, առ հասարակ. der —e Mann, das —e Volk ռամիկը, խուժանը, խառնաղանճը. 2. —e Geschichte

Digitized by Google

(հլ—նլ. heilige Geschichte) արտաքին պատմութիւն. —er Tag (հլ—նլ. Sonn- կամ Feier-tag) հասարակ օր, օր արգոյ՝ գործոյ, լուր օր, —մ. մի օր. 3. ստորին, անարգ, գձուձ. գռեհիկ. 4. sich mit J—m — machen ստորին աստիճանի մարդկան հետ կենցաղավարիլ. ող. մփ. մէկու մը հետ ընտանենալ. բ) ն. մփ. մէկուն երթալ գալ, հաղորդակցութիւն ունենալ, պատիւն՝ համբաւն ի վտանգի դնել, նուաստանալ: der —e, որ. (կամ —e(r), ա. փ. ձ.; die —en յփ. (հլ—նլ. Adel, Klerus) հասարակ ժողովուրդը. Haus der —en (Անգղիա) խոնարհագոյն ատեանն, երեսփոխանաց ատեանն: Das —e, (կամ —es) չ. ա. հասարակը. հասարակ իրը՝ բանը:

gemein‖faßlich, ած. դիւրըմբռնելի, հասարակ, դիւրիմաց: —faßlichkeit, էգ. դիւրիմացութիւն, ամենուն հասկընալի ըլլալն: —gefährlich, ած. հասարակաց վտանգաւոր: —geist, որ. հասարակութեան ոգի. բ. հասարակաց բարիքին ուղղող ոգի: —gläubiger, որ. յփ. վճ. սնանկացեալ վաճառականի պարտատէրք: —gültig, ած. առ հասարակ ընկալեալ, ամենէն ընդունուած: —gut, չ. հասարակաց ինչք. e—e Wissenschaft zum — machen գիտութիւն մը հասարակաց ստացուածքն ընել, հասարակաց ծանօթացընել: —hin, մկ. առ հասարակ, ընդհանուր: —nützig, ած. հասարակաց օգտակար. et. — machen բան մը ամենուն օգտակար ընել: —nützigkeit, էգ. հասարակաց օգուտ՝ շահ: —platz, որ. հասարակաց տեղ՝ վայր. գ. մփ. հասարակ՝ ռամկական ասացուած: —recht, չ. հասարակաց իրաւունք: —schädlich, ած. հասարակաց բարւոյն վնասակար. մկ. հասարակաց վնասուքն: —schuld, էգ. վճ. սնանկացեալ վաճառականի բոլոր ստացուածքն: —schuldner, որ. վճ. անհնարապարտ, սնանկացեալ: —sinn, որ. = Gemeingeist. —spruch, որ. = Gemeinplatz. —trift, էգ. հասարակաց արօտատեղի՝ ճարակատեղի: —verderblich, ած. = gemeinschädlich. —verständlich, ած. = gemeinfaßlich. —verständlichkeit, էգ. = Gemeinfaßlichkeit. —weide, էգ. = Gemeintrift. —wohl, չ. հասարակաց բարիք:

Geméinde, էգ. 35. հասարակութիւն. geistliche — կրօնական՝ ժողովրդապետական հասարակութիւն. 2. (Land- կամ Stadt-)— (գիւղական կամ քաղաքային) հասարակութիւն, վարչութիւն. städtische — քաղաքապետութիւն, վարչութիւն քաղաքի. zur — gehörig հասարակաց. բ. քաղաքապետական,

Geméinde‖acker, որ. հասարակութեան՝ հասարակաց ագարակ՝ արտորայք: —angelegenheit, էգ. հասարակութեան գործք՝ գործառնութիւն: —ausschuß, որ. = Gemeinderath, բ.: —bezirk, որ. հասարակութեան մը սահման՝ վիճակ: —glied, չ. հասարակութեան անդամ. ժողովրդապետութեան մը միաբաներէն. ժողովրդական: —kirchenrath, որ. եկեղեցական հասարակութեան մը խորհրդական. բ. (եկեղեցւոյ հոգաբարձուք) հոգաբարձուք: —rath, որ. քաղաքապետ, հասարակութեան՝ քաղաքային խորհրդոյ անդամ. բ. հ—փ. քաղաքապետներ ժողով: —sache, էգ. = Gemeindeangelegenheit. —schule, էգ. հասարակութեան դպրոց: —schulwesen, չ. հասարակութեան դպրոցներ: —vertreter, որ. քաղաքապետական փոխանորդ, հասարակութեան երեսփոխան. բ. ժողովրդապետութեան փոխանորդ: —vertretung, էգ. փոխանորդութիւն հասարակութեան. բ. ժողովրդապետութեան փոխանորդութիւն: —vorsteher, որ. հասարակութեան գլուխ, քաղաքապետ, գիւղապետ. բ. (եկեղեցւոյ հոգաբարձու) հոգաբարձու: —weise, մկ. — abstimmen ամբողջ հասարակութեամբ՝ խմբովին քուէ տալ. քուէարկութիւն ընել:

Geméine, էգ. 35. փ. Gemeinde.

Geméine(r), որ. Geméine, էգ. Geméine(s), չ. ա. փ. gemein, որ. եւ չ.:

Geméinheit, էգ. 31. ռամկութիւն. գձձութիւն, ցածութիւն, ստորնութիւն. խայտառակութիւն, վատահամբաւութիւն:

geméiniglich, մկ. = gemeinhin.

Digitized by Google

gemeinsam, ած. 6. հնց. բառըձը բըդ. = gemeinschaftlich.

Gemeinsamkeit, էգ. 31. = Gemeinschaftlichkeit.

Gemeinschaft, էգ. 31. հաղորդութիւն, միաբանութիւն. was hat das Licht für — mit der Finsterniß? զի՞նչ հաղորդութիւն է լուսոյ ընդ խաւարի. 2. յանկութիւն, նմանութիւն. յարաբերութիւն, հաղորդակցութիւն. կցորդութիւն. mit J—m — h. (machen) միկուն հետ յարաբերութեան մէջ մտնել. 3. եր. — der Gläubigen հաղորդութիւն՝ միաբանութիւն հաւատացելոց:

gemeinschaftlich, ած. 6. հասարակաց. մկ. առ հասարակ, ընկերութեամբ, ի միասին, միաբանութեամբ. —e Sache mit J—m machen գործք մ'ընելու միկուն հետ միաբանիլ, իր բաժինը միկուն հետ դնել. փոխ. իբ. —er Renner ընդհանուր անուանիչ. 2. ճրտ. —e (Grenz-)Mauer (սահմանաբաժնու) միջնորմ. երկ. —e Eigenthümer իրի մը վրայ հաւասարապէս իրաւունք ունեցող ստացիչ: — մկ. ի միասին, անբաժանաբար:

Gemeinschaftlichkeit, էգ. 31. հասարակութիւն, հասարակաց ստացուած. համաձայնութիւն, միաբանութիւն. փոխադարձ պատասխանատուութիւն, համերաշխութիւն:

Gemeinschaftshaft, էգ. համերաշխութիւն, միահամուռ երաշխաւորութիւն:

Gemenge, չ. 22բ. անյգ. խառնումն, խառնուրդ. հնց. բժշ. խառնուած (դեղոց). 2. քմ. ար—. խառնուած իր, խառնուածոյք. 3. ար—. խառն հանուածոյ, խառնուած քրէական նիւթոց:

Gemeng(e)theile, ար. յգ. քմ. խառնուրդի կազմիչ տարրերը՝ մասունք:

Gemengsel, չ. 22—. խառնուրդք, խառնուածոյք. անդկի այլանդակ՝ անյարմար խառնուրդ:

Gemerk, չ. 20. նշան, նշանակ, ցոյց. 2. որս. (զարնուած անասնոյ արիւնն իջնելու հետք) արիւն, արեան նշաններ, արեանահետք:

gemessen, դրբ. անց. եւ ած. 6. messen-ի. 2. —er Befehl բացորոշ՝ բացայայտ հրաման. կանոնաւոր, ճշգրիտ. հանդիսական. ծանր. պատշաճ, վայելուչ. —es Wesen խոհական՝ ծանր վարմունք:

Gemessenheit, էգ. 31. անյգ. բացորոշութիւն, ճշգրտութիւն. կանոնաւորութիւն. ծանրութիւն. վայելչութիւն, պատշաճութիւն:

Gemetzel, չ. 22—. (անագորոյն) ջարդ, խողխողում. սպանութիւն. մկ. (անզէն մարդկան) կոտորած:

gemieden, դրբ. անց. meiden-ի:

Gemisch, չ. 20. խառնուած, խառնուրդ. 2. փ. Gemenge; է. մփ. = Gemengsel; փոխ. քմ. (քրէական նիւթերու) խառնուրդ, միաւորութիւն:

Gemme, էգ. 35. հն. գոհար, ակն պատուական, ազնիւ քար:

Gemmen‖abdruck, ար. —abguß, ար. պատուական քարի վրայ փորագրութիւն, ակնադրոշմութիւն: —kunde, էգ. փոխ. յղկուած գոհարներու գիտութիւն, ակնախօսութիւն: —schneider, ար. գոհար յղկող, ակնագործ:

gemocht, դրբ. անց. mögen-ի:

gemolken, դրբ. անց. melken-ի:

Gemörde, չ. 22բ. անյգ. = Morden, չ.:

Gems, էգ. 31. (յգ. —en) = Gemse.

Gems‖bart, ար. քարայծի մօրուք. բ. քարայծի ստեւէ (գլխարկի) զարդ: —bock, ար. կն. որս. արու քարայծ: —jäger, —steiger, ար. քարայծորս: —ziege, էգ. էգ քարայծ:

Gemse, էգ. 35. կն. քարայծ, Ալպեան այծ (Antilope rupicapra):

Gemsen‖ballen, ար. —kugel, էգ. քարայծի (ստամոքսին կամ մաղձին մէջ գոյացած) քար, գեղթափ:

gemsenhaft, ած. 6. քարայծի:

Gemünd(e), չ. 20. (22—.) գետախառնունք, գետաբերան (հմմտ. Mündung):

Gemunkel, չ. 22բ. անյգ. շշնջիւն, խառնաձայն աղմուկ, շշուկ:

Gemurmel, չ. 22բ. անյգ. = Murmeln, չ.:

Gemurr(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. = Murren, չ.:

Gemüs, չ. եզ. 8. յգ. 18. Gemüse, չ. 22—. բանջարեղէն, կանաչեղէն, խաւարտ:

Digitized by Google

Gemü'se|ernte, իգ. յգ. ընդեղէնք. բանջարեղէնք: —bau, ար. խաշնեղինաց մշակութիւն: —beet, չ. բանջարեղինաց ածու: —garten, ար. բանջարանոց: —gärtner, ար. բանջարեղինաց պարտիզպան. բանջարապան: —händler(in, իգ.), ար. բանջարավաճառ (այր. կին): —markt, ար. բանջարի վաճառանոց: —pflanzen, իգ. յգ. տե. բանջարատունկք: —zucht, իգ. = Gemüsebau.

gemü'ßigt, դերբ. անց. եւ ած. տ. müßigen:

gemüßt, դերբ. անց. müssen:

Gemü'th, չ. դ. Ներքին կամ հոգւոյ զգածումն. խիղճ. սիրտ. զգածումն. gut von — sein, ein gutes — h. բարեսիրտ ըլլալ. edles — ազնիւ սիրտ. ազնուամտութիւն. 2. die Gemüther հոգիները, սրտերը. 3. Jem. et. zu —e führen յանդիմանել կարգուցանել (ուժեղ). բ. զգալ տալ. sich et. zu —e ziehen կամ ziehen բան մը սրտին մէջ դրոշմել՝ հաստատել. բ. ծաղր. ընդ. (կերակուրները եւ ըմպելիքները...) ուտել լմցնել:

gemü'thlos, ած. անզգայ. պաղարիւն, ցուրտ: —losigkeit, իգ. անզգայութիւն. պաղութիւն, ցրտութիւն: —reich, —voll, ած. զգայուն, զգացուն:

gemü'thlich, ած. համակրական, հանդարտաւէտ (տեղ). ընդ. (nur) immer —! միայն չշտապկանանք. բ. (անձանց) համակրական, մտերիմ, որտառդին. անկեղծ, պարզ. քաղցր. սիրալիր. er ist ein —er Kerl պարզ՝ անկեղծ մէկն է. 2. յնյտ. հոգւոյ, զգածման, զգածում ունեցող: —e(r), ար. —e, իգ. ս. համակրական. անկեղծ (մարդ):

Gemü'thlichkeit, իգ. յլ. անյք. գիւրութիւն. հանդարտութիւն. մտերմութիւն, անկեղծութիւն, քաղցրութիւն, պարզմտութիւն. 2. զգացման առատութիւն:

Gemü'ths|art, իգ. —beschaffenheit, իգ. նկարագիր, խառնուածք. բայս բարոյ. բերում, միտումն: —bewegung, իգ. յոյզք՝ շարժումն (սրտի): —krank, ած. ծանրաթախիծ, տրտմամիտ. մելամաղձոտ. մոլի: —krankheit, իգ. թախիծութիւն. մելամաղձոտութիւն. մոլեգնութիւն: —neigung, իգ. ընտանի յօժարութիւն՝ փափաքութիւն: —regung, իգ. = Gemüthsbewegung. —ruhe, իգ. հանդարտութիւն. խաղաղութիւն (հոգւոյ. մտաց). անվրդովութիւն. պաղարիւնութիւն: —stimmung, իգ. —verfassung, իգ. —zustand, ար. հոգւոյ տրամադրութիւն:

gen, նխ. [illegible] gegen. [illegible] gen Himmel [illegible] [illegible]: [չ.:

Genä'ge, չ. յգ. անյք. = Nagen,

Genä'hsel, չ. 20. (յգ.) անյք. — Nähen, չ.:

genäu'nt, դերբ. անց. nennen:

genäs, անց. genesen:

genä'se, ստոր. անց. genesen:

Genä'sel, չ. յգ. անյք. ռնգախօսութիւն:

genau', ած. ս. ճիշդ. ճշգրիտ, կէտ առ կէտ. — mit dem Glockenschlage vier, — um vier Uhr ճիշդ ժամը չորսին. բ. մանրամասն. erzählen Sie mir die Sache — դէպքը մանրամասն պատմեցէք ինծի. է. ճշգրիտ. բուն, արդար. կանոնաւորեալ. der —e erste Preis բուն՝ արդար գինը. ganz — berechnen ճշգապէս, ճշդիւ հաշուել. զ. խիստ, ճիշդ. ճշգրիտ. et. (համ es mit et.) — nehmen բան մը խստագոյն՝ ճիշդ մեկնել՝ իմանալ. er nimmt es nicht so — ինքն այնչափ ճիշդ չ'առներ. — genommen ճիշդ խօսելով. 2. ich kenne diesen Menschen —, wir sind —e Bekannte այս մարդը շատ աղէկ կը ճանչնամ. et. — kennen բան մը հիմնովին ճանչնալ. ängstlich — sein մանրակրկիտ՝ շատ ճիշդ ըլլալ. Sehen Sie nur — zu լաւ մտադրութիւն ըրէք, աղէկ մտադիր եղէք. 3. քաղցրաւարմար. zu — anliegen (զգեստը) մարմնոյն վրայ մածնուլ՝ յարդիլ. 4. մտերիմ (անձ), սերտիւ կապել. 5. հազիւ, բաւական. mit —er Noth հազիւ հազիւ, դժուարաւ. 6. շատ խնայող, ճշգրտող, կծծի:

Digitized by Google

Genauigkeit, իգ. 31. անյ. ճշգրտութիւն, ճշգապահութիւն. խըստութիւն. քաջայարմարութիւն. խնայողութիւն, կծծութիւն:

Gendarm (ժանդարմ), արք. 38. սպառազէն ոստիկան:

Gendarmerie (ժանդարմըրի), իգ. 35. սպառազէն ոստիկանութիւն. 2. սպառազէն ոստիկանաց զօրանոց:

Genealog, արք. 38. ֆրն. ազգաբան:

Genealogie, իգ. 35. ֆրն. ազգահամար, ազգաբանութիւն:

genealogisch, ած. 6. ազգաբանական:

Genecke, չ. 22բ. անյ. անդադար կռիւ՝ կռիւ. հակառակութիւն, գրգռանք:

genehm, ած. 6. հաճոյ, հաճոյական, յարմար, ընդունելի. ihm ist Alles — ամէն բանի կը հաճի, ամենայն ինչ անոր հաճոյական է:

genehmig(en), նբ. 3ա. անբ. հաճիլ, հաճութեամբ ընդունել. 2. ը. մփ. et. — հաւանիլ բանի մը. eine Bitte — աղաչանք մ'ընդունել՝ կատարել. ըն. e—n Vorschlag, e—n Wechsel — առաջարկութիւն մը՝ փոխանակագիր մ'ընդունիլ՝ յանձն առնուլ. et. — թոյլ տալ. բ. բան մը հաստատել՝ ընդունել. e—n Vertrag... — դաշինք... մը վաւերացընել՝ վաւերագործել. իրգ. դատաստանաւ հաստատել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հաճութիւն, հաւանութիւն. (առաջարկութիւն մը) ընդունիլն, հաւանութիւն, թոյլտուութիւն. հաստատութիւն, վաւերացուցում, վաւերագործութիւն, դատաստանաւ հաստատելն:

geneigt, դրբ. անց. եւ ած. 6. neigenի. 2. (ուղղաձիգ կամ հորիզոնական չկեցող) զառ ի վայր. առ ի շեղ, կոր, կորացեալ. 3. բարեհաճ, յօժար. յօժարական, պատրաստական. J—m —es Gehör schenken մէկու մը աղաչանքին յօժարակամ լսել. der —e Leser սիրելի ընթերցողն. um —es Gehör bitten յօժար ունկնդրութիւն՝ մտադրութիւն խնդրել. 4. բանի մը յօժարութիւն ունեցող, բանի մը տրամադրեալ՝ ենթակայ. բ) ե. մփ. (բանի մը) մէտ, յօժար:

Geneigtheit, իգ. 31. անյ. շեղութիւն, կորութիւն. զառիվայրութիւն. յօժարականութիւն, յօժարամտութիւն, տրամադրութիւն. — zu et. բանի մը տրամադրութիւն. մռն. ե. մփ. միտութիւն, բերում:

General, արք. 10. կամ 18. (յգ. —e) —in, իգ. 32. (կրօնաւորական միաբանութեան) ընդհանրական գլուխ՝ աբբայ. զին. — der Infanterie հետեւակազօրու զօրապետ: — ած. 6. սեռական, ընդհանրական (ամբողջ սեռին վերաբերող):

Generalarzt, արք. զին. զինուորական բժշկապետ: —**feldmarschall**, արք. զին. ընդհանուր սպարապետ՝ մարաջախտ. թնդանօթաձիգ զօրաց հրամանատար, թնդանօթապետ: —**intendant**, արք. 8փ. թատերաց ընդհանուր հոգաբարձու. բ. զին. բանակի հոգաբարձու: —**karte**, իգ. (հմմտ. Spezialkarte) ընդհանուր աշխարհացոյց: —**major**, արք. զին. փաշտապետ: —**marsch**, արք. զին. —schlagen ի ձայն թմբկի բոլոր զօրքն ի մի կոչել: —**pächter**, արք. — der Steuern ընդհանուր հարկահան՝ հարկաժողով: —**staaten**, արք. յգ. ժողով երից կարգաց: —**stab**, արք. զին. der große — աւագ զօրապետք, սպարապետք: —**stäbler**, արք. ըստ. ծղրբ. զին. աւագ սալար: —**versammlung**, իգ. ընդհանուր ժողով:

Generalat, չ. 20. զօրապետութիւն. վերին տեսչութիւն՝ հոգաբարձութիւն:

generalisi(e)ren, նբ. 3ա. ընդհանրացընել, ընդհանուր տարածել:

Generalissimus, արք. 30. զին. ընդհանուր սպարապետ:

Generalität, իգ. 31. ընդհանրութիւն. 2. զին. զօրագլխեան, ժողով սպարապետաց:

Generalschaft, իգ. 31. զին. զօրապետութիւն. 2. = Generalität, 2.

Generation, իգ. 31. սերունդ, ծնունդ:

generell, ած. 6. ընդհանուր, բացառութիւն չունեցող:

Digitized by Google

generisch, ած. 6. սեռական:

generōs, ած. 6. առատ, առատալից:

genesen, չէ. 2ի. (Անց. Ներ. genese(st), Հրմ. genese) (von e—r Krankheit) — (հիւանդութենէ մ՚)առողջանալ. ապաքինել. կազդուրիլ. առողջութիւնը վերստին ստանալ. 2. e—s Kindes — տղայ մը ծնանիլ: —d, ընդ. եւ ած. 6. —de(r), ար. —de, էգ. 6. առողջացեալ՝ նորոգ ապաքինեալ՝ հիւանդքաղ (մարդ): — չ. 22բ. անյ. = Genesung.

Genesis, էգ. եղ. անփխ. յգ. —ses, եբր. աշխարհածննական դրութիւն. (ըստ Ս. Գրոց) Գիրք Ծննդոց, Ծնունդք:

Genesung, էգ. 31. ապաքինութիւն, առողջութիւն. կազդուրում, հիւանդքաղութիւն. 2. zur —! = Prosit.

Genf, չ. 38. անյփ. Կէնֆ, Ճինեւրա: —er, ար. 32. —erin, էգ. 32. Ճինեւրացի:

genetisch, ած. 6. եբր. արարչական, ծննդոց պատմութեան վերաբերեալ:

Genette (Ժընէթ), Genettkatze, էգ. 35. յն. կրէտ, Եւրոպական բէշկ մշկոյ (Viverra genetta):

genial, ած. 6. մտացի, հանճարեղ, հնարագէտ, ճարտար:

Genialitä't, էգ. 31. բնածին հանճար, ճարտարութիւն:

Genick, չ. 20. (յգ. —ք) ծոծրակ, ամ. թուճուճակ. ը. մփ. շէշք, վիզ. 2. —e, չ. 22բ. անյ. ստէպ ստէպ գլուխ ծռելն:

Genickdrüse, էգ. ծոծրակային գեղձ՝ խոյլ: —fang, ար. որս. ծոծրակի հարուած. բ. ֆփ. ընդ. J—m e—n — geben մէկու մը բանխէթ կռուփ տալ: —fänger, ար. որս. (որսորդաց) դանակ:

Genie (Ժէնի), չ. (ֆնֆր. ար.) 38. հանճար, միտք, տաղանդ. զին. ֆնֆր. զինուորական ճարտարապետութիւն. 2. Mensch von — հանճարեղ՝ տաղանդաւոր մարդ. է. մփ. liederliches — արձակերասանակ՝ ապերասան մարդ. überspanntes — անհեթեթ՝ ընդ. արտառոց մարդ:

Geniekorps, չ. զին. զինուորական ճարտարապետութեան գունդ՝ զաւմարտակ: —streich, ար. հանճարեղ հնարագիտութիւն, խորէական հնարք. ծղրբ. անմտութիւն. անհանճարութիւն: —wesen, չ. զին. զինուորական ճարտարապետութիւն:

geni(e)ren (Ժէնիրէն), նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. նեղել, ի նեղ արկանել, ընդ. բռնութիւն ընել. նեղիլ, անձին բռնութիւն ընել. 2. sich nicht —, et. zu thun բան մ՚ընելու չքաշուիլ՝ չամչնալ. sich J—m gegenüber nicht — մէկուն հետ առանց համարձակ, ընդ. առանց քաշուելու խօսակցիլ. Sie — sich wohl! շատ մի քաշուիք, շատ քաղաքավարութիւն կ՚ընէք:

genießbar, ած. 6. վայելելի. ուտնելի, հանդուրժական. ընդ. er ist heute gar nicht — այսօր ձախ կողմէն ելեր է, այսօր քովը չի մօտենցուիր. 2. ուտելի, ճաշակելի, ըմպելի:

Genießbarkeit, էգ. անփխ. անյփ. վայելելի՝ կերելի ուտելի ըլլալը:

genießen, նբ. 2ի. (Անց. Նախ. Ներ. genießest, genießt, Հրմ. genieß) անբյ. (բան մը) վայելել. 2. (բանէ մը) ախորժիլ. eine gute Erziehung genossen h. աղէկ կրթութիւն՝ դաստիարակութիւն առած ըլլալ. 3. ճաշակել, ուտնել. Speise und Trank — ուտելիք ուտել. կերակուր ճաշակել. ուտել խմել: — չ. 22բ. անյ. = Genuß.

genießlich, ած. 6. = genießbar; 2. հաճոյական, հանդստաւէտ. 3. օգտակար, շահաւէտ, շահեկան:

Genippe, չ. 22բ. անյ. = Rippen, չ.:

Geniste, չ. 22ա. անյ. շարունակ բոյն շինելն: Բ. յգ. —ք = Nest; 2. (բունի մէջ) թռչուն մը, ձագք, բոյն մը, ձագերամ, ամ. ծագուռ. ֆփ. մանկերամ. 3. մացառ. շէզ (յարդի). ծառի մանր ճիւղեր:

Genister, էգ. 35. բս. մոշա, մոշենի (Genis). մձն. = Färberginster.

Genitalien, յգ. անփխ. սեռական անդամք, ծննդական գործարանք:

Genitiv, ար. 20. Նաեւ Genitivus, ար. եղ. անփխ. յգ. —e, 20. քր. սեռական: [հոլով, պատճառական դէպք:

Genius, ար. 27. ֆյն. ոգի, շա-

genómmen, ընդ. անց. nehmenէ:
genóß, անց. genießenէ:
Genóß, ար. 15. Genósse, ար. 34. Genóssin, իգ. 32. ընկեր, զուգորդ (այր, կին). 2. (Amts.)— պաշտօնակից. (Tisch.)— սեղանակից, հացակից, արբանեակ. էրբ. —ssen, յգ. ընկերք (գաղտնի գաղճակցութեան՝ դաւաճանութեան...), միաբանք:
genóssen, ընդ. անց. genießenէ:
Genóssenschaft, իգ. 31. ընկերութիւն, զուգորդութիւն. կրօնական ընկերութիւն, եղբայրութիւն. 2. ընկերք, ընկերակիցք, զուգորդք, ընկերութիւն:
Genóssenschafter, ար. 22ա. ընկերակից, անդամ:
genóssenschaftlich, ած. 6. ընկերական:
Gentiáne, իգ. 35. տե՛ս. = Enzian.
Génua, չ. 38. եզ. Ճենովա: —éser, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Ճենովացի: —éser, ած. Ճենովական:
genúg, մկ. մէջ —ած.ին վերջը կը դրուի. տ. genugsam; բաւական. չ. եզ. Wein —, — Wein, des Weines — բաւական գինի. es ist — für mich da բաւական ունիմ. — davon! բաւական է. ich bin nicht Kenner — բաւական ծանօթութիւն չունիմ. 2. Das ist ihm — անիկա իրեն կը բաւէ. — der Thränen! այսչափ արտասուք բաւ է. nicht —, daß er ihn lobte... զինքը գովելը բաւական չէ... Der hat — ըստ բաւականի ունի. Բ. (ծեծ) ինքը բաւական կերաւ. an et. — haben բանով մը շատանալ, գոհ ըլլալ. Բ. բանէ մը յագիլ՝ յափրանալ. laß Dir das — sein! գոհ եղիր ատով, շատացիր, անիկա քեզի բաւական ըլլայ. lasset — sein des grausamen Spieles! այս անողորմ խաղերը դադրեցուցէք. Բ. J—m — thun մէկուն հատուցանել, հատուցում ընել. 3. ձ. —! բաւ է, բաւական է. —, mein Kind! լաւ է՝ բարւոք է տղաս. —, ich will nicht! ալ չեմ ուզեր:
Genü'ge, իգ. 35. (նաեւ չ. 22ա.) անյ. բաւականութիւն. zur — ըստ բաւականի, բաւական. 2. գոհացում, շատացում. Sie sollen Ihr — haben գոհ պիտի ըլլաք. 3. dem Gesetze, s—m Zwecke — thun կամ leisten օրինաց՝ իւր վախճանին համապատասխանել, համաձայն վարմունք ցուցընել. J—m — thun մէկը հանել՝ գոհ ընել:
genü'gen, չա. չբ. հ. բաւել, բաւական ըլլալ. 2. անդ. ներգ. ով J—m — մէկն հաճել, գոհ ընել. 3. ich lasse mir et. (կամ an et.) — բանով մը գոհ կ'ըլլամ՝ կը շատանամ: —d, ընդ. եւ ած. 6. բաւական, գոհացուցիչ. (աշակերտաց ուսման մի-ճակին նկատմամբ) միջակ: — չ. 22բ. անյ. = Genüge; 2. = Befriedigung (տ. befriedigen, չ.).
genü'glich, ած. 6. բաւական. 2. գոհ, շատացեալ. 3. = genügsam.
Genü'glichkeit, իգ. 31. անյ. բաւականութիւն. 2. շատանալն, գոհութիւն, հաճութիւն. 3. = Genügsamkeit.
genúgsam, ած. 6. բաւական. իբր մկ. = genug, 1.
genü'gsam, ած. 6. դիւրաւ գոհ եղող, շատացող. — sein քիչով գոհ ըլլալ. (ի կերակուրս) ժուժկալ, սակաւապէտ. չափաւոր, համեստ:
Genü'gsamkeit, իգ. 31. անյ. գոհութիւն. ժուժկալութիւն, սակաւապիտութիւն. չափաւորութիւն, համեստութիւն. առած. — geht über Reichthum առաւել է գոհութիւն քան հարստութիւն:
genúgthuend, ած. 6. հատուցիչ, հատուցանող (տ. genug, 2. Բ.):
Genúgthuung, իգ. 31. հատուցում, փոխարինութիւն. J—m — geben մէկուն հատուցում ընել՝ հատուցանել. sich für et. — verschaffen բանի մը հատուցումն ընդունիլ:
Génus, չ. (լատ. անփոփ. կամ լտ. generis, յգ. genera) քեր. եզ. սեռ:
Genúß, ար. 14. վայելք, զուարճութիւն, հաճոյք. 2. daher — զմայլումն, անոյշք, պրանչանք. — der politischen Rechte վայելումն քաղաքական իրաւանց. 3. ճաշակում. եկ. — des Abendmahles ընդունելութիւն՝ ճաշակումն անմահութեան Հաղորդութեան:
Genúß‖fähig, ած. վայելելու ատակ: —los, ած. զուարճութիւն չպատճառող. ը. մտ. անհամ: —.

Digitized by Google

menſch, ար. այր զգօնաւոր՝ ցանկաւոր. այր հաճոյից: —mittel, չ. մնաւնդ, ճարակ: —reich, ած. հեշտական. բերկրալից: —ſucht, իգ. զգօնաւորութիւն. չ. մր. ցանկաւորութիւն, հեշտասիրութիւն, զգայասիրութիւն: —ſüchtig, ած. զգօնաւոր, հաճոյից հեշտամոլա. ցանկասէր. զգայասէր:

Geodä'ſie, իգ. 35. գտն. երկրաչափութիւն, գետնաչափութիւն (= Erdmeſſung):

geodä'tiſch, ած. 6. գտն. երկրաչափական, երկրաչափական:

Geognoſie, իգ. 35. գտն. երկրագիտութիւն:

Geognóſt, ար. 33. գտն. երկրագէտ, աշխարհագէտ:

geognóſtiſch, ած. 6. գտն. երկրագիտական, աշխարհագիտական:

Geográph, ար. 33. երկրագիր, աշխարհագիր:

Geographie, իգ. 35. աշխարհագրութիւն, երկրագրութիւն (= Erdbeſchreibung):

geográphiſch, ած. 6. աշխարհագրական, երկրագրական:

geóhrt, geö'hrt, ած. 6. ականջաւոր, նաև ոչ. եւ բռ. ունկնաւոր. 2. բարդ-ականջ մէկ. չ. ս. ſchwarz — սեւականջ:

Geológ, ար. 33. գտն. երկրաբան:

Geologie, իգ. 35. գտն. երկրաբանութիւն, երկրաբանութիւն, աշխարհաբանութիւն:

geológiſch, ած. 6. գտն. երկրաբանական, աշխարհաբանական:

Geométer, ար. 22ա. երկրաչափ:

Geometrie, իգ. 35. գտն. երկրաչափութիւն:

geométriſch, ած. 6. երկրաչափական. Հ. երկրաչափապէս:

Geórg, յա. ան. ար. 38. Գէորգ:

Geórgel, չ. 22բ. անյ. չարունակ երգեհոնահարութիւն (= Orgelei):

Geórgien, չ. 38. Վրաստան (= Gruſien):

Georgine, իգ. 35. բս. գէորգենի (Dahlia variabilis):

geórgiſch, ած. 6. վրացի, վրացական:

geozéntriſch, ած. 6. գտն. աշխարհ. երկրակենդրոնական, երկրակենդրոն:

gepáart, ընդ. անց. paaren:

Gepáartheit, իգ. 31. զոյգ զոյգ կարգերը. զուգութիւն:

Gepä'ck, չ. 20. (Gepäcke) — ագի. ապարանք. (ճանապարհի) կառք կարասիք. բեռ (նաև ռզմ. խարապանչեր զինուորի). ռզմ. ագի՝ կազմած բանակի (հմմտ. Bagage):

Gepä'ckausgabe, իգ. կամ —expedition, իգ. բաշխումն ագիներ՝ կառք կարասեաց: —träger, ար. բեռնակիր:

Gepard, ար. 20. նաև —katze, իգ. 35. բն. կիրառ. Հնդկի կատու (Felis jubata):

Gepáuſte, չ. 20. (22բ.) անյ. թմբկահարութիւն:

Gepfeif(e), չ. 20. (22բ.) անյ. անընդհատ շչումն՝ սուլումն:

gepfiffen, ընդ. անց. pfeifen:

gepflógen, ընդ. անց. pflegen:

Gepfúſch(e), չ. 20. (22բ.) անյ. անկիրթած յօռի գործք:

Gepiep(e), չ. 20. (22բ.) անյ. ճռուողիւք, կառաչ (ճանկան):

Gepláck(e), չ. 20. (22բ.) անյ. ընդ. մեղուք, տառապանք:

Geplä'nkel, չ. 22բ. անյ. զին. անկարգ եւ ի զուր հրացանաձգու- թիւն:

Gepláppér, չ. 22բ. անյ. բարբառանք (տ. Geſchwätz):

Geplä'rr(e), չ. 20. (22բ.) անյ. ճչիւն, կանչիւն, աղաղակ:

Geplä'tſcher, չ. 22բ. անյ. (ջրոյ) կարկաջիւն, խոխոջանք. 2. ստա- ափկ անձրեւ, անդրդանարափ:

Geplauder, չ. 22բ. անյ. շաղփաղփութիւն, շատախօսութիւն. բ. զրաբանութիւն:

Gepóch(e), չ. 20. (22բ.) անյ. անընդհատ բախումն (դրան). բաբա- խումն (սրտի). փխ. խրոխտանք:

Gepólter, չ. 22բ. անյ. անդադար աղմուկ, ժխոր. շչուկ, դղրդիւն. 2. գիշերային աղմուկ ո- գւոց:

Geprä'g(e), չ. 20. (22բ.) անյ. = Prägung; 2. տիպք. դրոշմ. արձանք, աճանք, դրոշմ դրամոց (նաև իբ. = hervortretendes Merk-

mal). տր—. դրամահատութիւն. 3. փխ. նշան, (երեսաց) նկարագիր, պատկեր:

Gepráhl(e), չ. 20. (22բ.) անյփ. պարծենկոտութիւն, մնապարծութիւն:

Geprä'nge, չ. 20. (22բ.) անյփ. շուք, շքեղութիւն. մեծաշուք փառաւորութիւն. (Stadt-, Schau-)— ցոյց, հանդէս. զեղխութիւն, շռայլութիւն:

Gepráſſel, չ. 22բ. անյփ. ճայթիւն, շառաչիւն (նաեւ հրացանի). ման. ճարճատիւն (բոցոյ): [խայթուածք:

Gepríckel, չ. 22բ. անյփ. խայթ,

geprieſen, դրբ. անց. preiſenի:

Gepúff(e), չ. 20. (22բ.) անյփ. անկարգ հրձգութիւն. 2. հրացանի կօթով հարուած:

Gequák(e), չ. 20. (22բ.) անյփ. կարկաչիւն (գորտոց):

Gequä'l(e), չ. 20. (22բ.) անյփ. տանջանք, բարբարոսական վարմունք. ձանձրացուցիչ խնդիրք, թախանձանք:

Gequick(e), չ. 20. (22բ.) անյփ. սուր՝ բարձրաճիչ աղաղակ:

gequóllen, դրբ. անց. quellenի:

Ger, ար. 20. նիզակ:

g(e)rád an, մ. — kommen ուղիղ՝ շիտակ գալ: —(e)aus, մ. շիտակ. — gehend դէպ ուղիղ՝ շիտակ քալող. բ. ած. ուղղագնաց (սարդ). գ. փխ. յստակամիտ, անկեղծ. գէն. —! յառաջ: —flügelig, ած. (—flügler, ար.) ՚ն. ուղղաթեւեան (միջատ): —(e)halter, ար. ուղղամարզական գործիք. ման. գլուխը շիտակ բռնելու գործիք: —(e)hin, մ. դէպ ուղիղ, շիտակ. փխ. պարզ, անկեղծօրէն: —läufig, ած. ուղղորդ, ուղղաշարժ: —linig, ած. ուղղագիծ (նաեւ երկր.): —richten, չ. —richtung, իգ. ուղղելը, կարգ ուղղութեան (փողոցի). բ. ար—. (քար) կոփելը, կոփիւն. (փայտ) տաշելը, ողորկելը: —ſinn, ար. ուղղամտութիւն, անկեղծութիւն. յստակամտութիւն, պարզամտութիւն: —ſinnig, ած. ուղղամիտ, անկեղծ: —(e)über, մ. առջեւէն, առջեւ ի կողմանէ: —(e)weg, մ. պարզ, ուղիղ: —winkelig, ած. երկ. տես. ուղղանկիւն: —(e)zu, մ. շիտակ, ուղղակի. բ. փխ. համարձակ, ազատ. պարզ, անպաճոյճ:

g(e)ráde, ած. եւ մ. (հկ—նչ. krumm) ուղիղ, ուղղորդ, շիտակ. 2. միագիծ ուղղութեամբ. — legen (կամ machen, richten) ուղղել, կանգնել. e—n Weg — machen ճամբայ մը ուղիղ յարդարել՝ շինել. ſeine —n Glieder h. ողջանդամ ըլլալ. 3. գըն. die Schultern — halten ուսերը շիտակ բռնել. 4. փխ. ազատ, ազատադէմ. անկեղծ. արդարամիտ, ուղղամիտ. mit der Sprache — herausgehen միտքն անկեղծութեամբ յայտնել. ſagen wir es — heraus! յայտնապէս՝ անպատրուակ ըսենք. 5. (հկ—նչ. ſchräg, ſeitwärts geneigt) die Endpunkte e—s Durchmeſſers ſtehen ea. — gegenüber տրամագծի մը եզրները իրարու տրամաշափապէս ընդդիմակաց են. in —m Widerſpruche ſein կամ ſtehen ուղղակի հակառակութիւն ունենալ. 6. (երկուքով առանց մնացորդի բաժանական) զոյգ. — oder ungerade (ſpielen) զար եւ կոճատ (խաղալ) (թէք մ չիֆթ). fünf — ſein laſſen տ. fünf, 2. 7. ճիշդ, ճշդիւ, բուն. — um 5 Uhr ճիշդ ժամը հինգին. ich bin — dabei, den Brief fertig zu ſchreiben նամակը լմնցընելու վրայ եմ. das — Gegentheil, — das Gegentheil բոլորովին՝ ճիշդ հակառակը. Das kommt — recht աւելի յարմար ատենին կու գայ. — als wenn ... իբրեւ թէ. heute iſt es — ein Jahr այսօր ճիշդ տարի մըն է. — darum, weil ... նոյն իսկ անոր համար՝ որ... nun ſollſt Du es — nicht haben (weil Du es durchaus haben willſt) բուն իսկ անոր համար պիտի չունենաս (որովհետեւ բացարձակապէս առնուլ կ'ուզես). 8. nach — կամաց կամաց. Das müßteſt Du nach — wiſſen վերջապէս պէտք էիր ասիկայ գիտնալ. nach — könnten wir fortgehen ընդ. կամաց կամաց ճամբայ կրնանք ելլել, ալ մեկնելու ժամանակն է: Բ. — իգ. 35. = Geradheit (նաեւ փխ.); 2. տես. ուղիղ գիծ:

G(e)rádheit, իգ. 31. անյփ. ուղղութիւն(գծի). հաւասարութիւն, զուգութիւն(թուոց). 2. փխ. ուղղութիւն սրտի, ողջմտութիւն.

Digitized by Google

ուղղամտութիւն, անկեղծութիւն. արդարակորովութիւն։

Geraniacéen, իգ. յգ. 35. բս. խորդենիներ, գերանազգիք։

Geránium, չ. 26. բս. գերան, խորդենի (Geranium)։

Geránk(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. = Ranken, չ. 2. խիղճեր, (ամէն մը) բովանդակ խիղճերն։

geránnt, դրբ. անց. rennen-ի։

Geráse, չ. 22բ. անյգ. կատաղութիւն, մոլեգնութիւն։

Geráſſel, չ. 22բ. անյգ. շաչիւն, շառաչիւն (զինուց, շղթայից). կռնչիւն (կառաց)։

Gerä'th, չ. 20. անօթք՝ ագատք (խոհանոցի...). 2. (Haus.)— կահ կարասիք. գործիք, կազմածք (արուեստաւորաց). ագատք (սեղանոյ). զին. (Kriegs.)— աղխ՝ կահք բանակի. ար—. գործիք, մեքենայք (գործարանի)։

Gerä'thaufseher, ար. ար—. կահ կարասեաց վերատեսուչ։ —kasten, ար. գործիքներու արկղիկ։ —kunde, իգ. ար—. գործեաց՝ մեքենայից գիտութիւն՝ հմտութիւն։

geráthen, չբ. ſ. 2չ. (Նէր. Նակա. 8բ.) an, auf, in ... et. gerathen բանի մը պատահման բանի մը հասնիլ. իյնալ, հասնանել ի... ձ. օ. in Armuth ... — աղքատութեան մէջ իյնալ, աղքատանալ. in J—s Hände — մէկուն ձեռքն իյնալ. in Verfall — կործանիլ, թշուառութեան մէջ իյնալ. 2. Նխ.օղ շար անկամ փոխանակ kommen-ի դրծ. an eine falsche Adresse — (նամակ մը...) սխալ հասցէի մը խաւրուիլ. an J. — մէկու մը հանդիպիլ՝ ծանօթանալ. an ea. — ընդ. ձեռք ձեռքի գալ. զին. բախիլ, ընդհարկանել. կռուիլ, մաքառիլ իրարու հետ. բ. auf e—n Abweg (կամ falschen Weg)— ճամբէն մոլորիլ (զարտուղիլ). er gerieth auf den Einfall, den Gedanken յանկարծ միտքն ինկաւ... նայ. auf den Grund — խրիլ (նաւու). auf den Sand — աւազի վրայ նստիլ. գ. aus der Bahn — ճամբէն խոտորիլ՝ ելլել, զարտուղիլ. դ. außer sich — ինքն իրմէ ելլել. բ) բարկութենէ ինք զինքը կորսնցնել. գ) (ուրախութենէն) անզգայ ըլլալ. ե. in Angst — անձկութեան մէջ իյնալ, զարհուրիլ. in Brand — բռնկիլ. բորբոքիլ. sich in die Haare — (կռուի մէջ) իրարու մազերէն քաշել՝ ձգձգել. in Hitze — տաքնալ, զայրանալ. in der Leute Mund — մարդիկներուն բերանն իյնալ. in Schulden — պարտուց տակ իյնալ. in Verlegenheit — վարանաց մէջ իյնալ. in Verwirrung — խառնակիլ, խառնաշփոթիլ. բ) անձանց համար. խռովիլ, շփոթիլ. er geräth in Zorn կը զայրանայ, կը բարկանայ. չ. nach: das Schiff gerieth durch den Sturm nach Schottland նաւը փոթորկէն Սկովտիայի եզերքը մղուեցաւ. ե. über: wenn er über die Bücher geräth անգամ մը որ կարդալու սկսի. J—m über die Kasse — մէկուն սնտուկը յափշտակել՝ գողնալ. ը. unter: J—m unter die Finger — մէկուն ձեռքն իյնալ. 3. Նշանակով ձ.օղ մը. այսպէս կամ այնպէս հետեւանք՝ ելք ունենալ. die Arbeit ist ihm gut — գործքն յաջողեցաւ. schlecht — (անկոց) չյաջողիլ. (աղոց) գէշ կրթուած՝ անխրատ ըլլալ. wohl —e Kinder բարեկիրթ աղաք (= gut). ձ. օ. Alles geräth ihm ամէն բան իրեն կը յաջողի։ Բ. — դրբ. անց. եւ ած. 8. = Բայի նշանակութեան հետ. ձ. օ. nicht — թերի, պակասաւոր. schlecht — անյաջող, չաջողած. 2. յարմար, պատշաճ, վայելուչ. das —ste wäre ... լաւագոյնն... էր, ամէնէն լաւ՝ աղէկ կ'ըլլար։

Geráthewohl, չ. միայն դրծ. auf's — ըստ բախտին. ինչ կ'ըլլայ ըլլայ թող. անխորհրդաբար. յախուռն։

Gerä'thschaft, իգ. 31. = Geräth.

Geráuf(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. = Rauferei.

geráum, ած. 8. —e Zeit երկայն ատեն, երկայնաձիգ ժամանակ։

gerä'umig, ած. 8. ընդարձակ, լայնանիստ, մեծատարած. մեծ, լայն, յաղթ։

Gerä'umigkeit, իգ. 31. ընդարձակութիւն, մեծ տարածութիւն. լայնութիւն. մեծութիւն։

Geráune, չ. 22բ. անյգ. հծծանք, փսփսանք։

Digitized by Google

Gerä'usch, չ. 20. խշրտոց, աղմուկ, շշուկ։ **gerä'usch||liebend**, ած. աղմկասէր։ **—los**, ած. անշշուկ, անձայն, լուռ. խաղաղ. Հանդարտ, անխռով. —e Wohnung լուռ՝ խաղաղ բնակարան։ **—losigkeit**, էգ. լռութիւն, խաղաղութիւն. Հանդարտութիւն, անխռովութիւն։ **—macher**, ար. աղմըկարար, խռովարարիչ։ **—voll**, ած. աղմկալից, խռովալից։

Gerä'usper, չ. 23բ. անյփ. = Räuspern, չ.։

Gérb(e)||bank, էգ. ի-րլբ. խաղախորդի սեղան։ **—haus**, չ. իրլբ. խաղախորդարան, գործարան խաղախորդաց։ **—mühle**, էգ. կարմրացուբենք փոշնելու աղօրիք, —մ. դնիկ։ **—sauer**, ած. ջրն. թմ. —es Salz խաղախի թթու աղ։ **—säure**, էգ. թմ. բնակաղնի։ **—stahl**, ար. զտեալ պողպատ. ի. աղորկիչ գործի։ **—stoff**, ար. խաղախի գոյացութիւն, բնախաղախ։ **—stube**, էգ. աղաղանոց, աղաղարան։

gérb||en, նբ. 3ա. (մորթը՝ կաշի շինելու պատրաստել) խաղախորդել. roth — աղաղել, աղաղ դնել. weiß — սպիտակացընել, աղնիւ կաշի Համդերձել. ը. մփ. քերել, քերթել. փխ. J—m den Buckel (կամ ընփ. das Fell, die Haut) —, J. — զմէկը գանալից՝ չարաչար ընել, գանակոծել, սաստիկ ծեծել. ի. Stahl — (ծանրագարեղ) պողպատը ջինջ ընել, զտել. փ. (պողպատ) յղկել. դ. Spelt — (կարմրացորեն) փոշնկել, —մ. ծեծել։ — չ. 23բ. անյփ. **—ung**, էգ. 31. ար—. աղաղելը, աղաղ. քերծումը, աղորկելը. (պողպատի) զտում, յղկում։

Gérber, ար. 22ա. ար—. (Loh-, Roth-) — խաղախորդ, աղաղող. (Sämisch-) — մորթադործ քարայծուղ. (Weiß-) — սպիտակարար խաղախորդ։

Gérber||baum, ար. փլ. քացախենի (Rhus coriaria)։ **—geschäft**, չ. = Gerberhandwerk. **—grube**, էգ. աղաղարան։ **—handwerk**, չ. խաղախորդութիւն, փոխաՀանութիւն։ **—lohe**, էգ. կաղնեփոշի, աղաղ։ **—werkstatt**, էգ. = Gerberei, է.

Gerberéi, էգ. 31. ար—. խաղախորդութիւն, սպիտակարար խաղախորդութիւն, արջնորդութիւն, կաշեգործութիւն, փոխաՀանութիւն. 2. աղաղարան, խաղախորդի գործարան։

geréćht, ած. 6. արդար. օրինաւոր (գործ), իրաւացի, արդար, արժան, ուղիղ. die —e Strafe für Deine Neugier Հետաքրքրութեանդ արժանաւոր պատիժը. 2. in alle(n) Sättel(n) — sein ամենայնի յարմար ըլլալ. ըփ. ամէն բանի գալ, —մ. ալիկ ըլլալ. J—m — w. մէկուն արդարութիւն ընել, արդար իրաւունքը տալ. ի. մէկուն Հատուցանել. e—r Sache — werden բանի մ'իրաւունք տալ. մէկտեղ Հաշուել, խառնել ի մէջ, Հաշուի առնուլ. 3. ջնջր. = genehm. ի. —e(r), ար. —e, էգ. 6. արդար, արդարադատ (այր, կին)։

Geréchtigkeit, էգ. 31. արդարութիւն, օրինաւորութիւն. J—m, e—r Sache — widerfahren lassen մէկուն՝ բանի մը իրաւարար ըլլալ, արդարութիւն ընել, բստ իրաւանց վարուիլ. ի. die (Göttin der) — (դիցուհի) Արդարութիւն, բնն. Թեմիս. J. der — überliefern զմէկը արդարութեան ձեռքը մատնել, դատաստանի ձեռքը յանձնել. 2. կր. — durch den Glauben արդարութիւն ի Հաւատոց, Հաւատովք արդարանալն. 3. (մէկուն տրուած կամ պատկանած) իրաւունք, առանձնաշնորհութիւն, արտօնութիւն, ազատութիւն. յնփ. ի-րդ-ո-իի-ոյ մէջ չ. ս. Druck— տպելու իրաւունք՝ արտօնութիւն։

Geréchtigkeits||liebe, էգ. արդարասիրութիւն։ **—liebend**, ած. արդարակորով, արդարասէր։

Geréchtsame, էգ. 35. = Gerechtigkeit, 3.։

Gerède, չ. 23բ. անյփ. ման. տարաձայնութիւն, կարկատանք. շաղակրատանք, զրպարտութիւն. es geht das —, daß... ձայն ելեր է թէ..., ուստ լուր Հաներ են թէ... 2. sich in's — bringen վատահամբաւել, ըփ. ուրիշներուն բերանն իյնալ. e—e Frau in's — bringen կնոջ մը Համբաւն աղարտել՝ վատանդի մէջ դնել. ich kümmere mich nicht um das — der Leute

(հմնշ. heilige Geschichte) սրբազան պատմութիւն. —er Tag (հմնշ. Sonn- կամ Feier-tag) հասարակ օր, օր արգոյ՝ գործոյ, լուր օր, —մ. լի օր. 3. սովորին, անարգ, գձուձ. գռեհիկ. 4. sich mit J—m — machen սովորին ստորնանի մարդկան հետ կենցաղավարիլ. ուղ. մտ. մէկու մը հետ ընտանենալ. բ) ն. մտ. մէկուն երթալ գալ, հաղորդակցութիւն ունենալ, պատիւն՝ համբաւն ի վտանգի դնել, նուաստանալ: der —e, ար. (կամ —e(r), ե. փ. 2.; die —en յփ. (հմնշ. Adel, Klerus) հասարակ ժողովուրդը. Haus der —en (Անգղիա) խոնարհագոյն սենեակ, երեսփոխանաց սենեակ: Das —e, (կամ —es) չ. ե. հասարակը, հասարակ իրը՝ բանը:

gemein‖faßlich, ած. դիւրըմբռնելի, հասարակ, դիւրիմաց: —faßlichkeit, իգ. դիւրիմացութիւն, ամենուն հասկընալի ըլլալը: —gefährlich, ած. հասարակաց վտանգաւոր: —geist, ար. հասարակութեան ոգի. բ. հասարակաց բարիքն ուղող ոգի: —gläubiger, ար. յփ. ձն. սնանկացեալ վաճառականի պարտատէրք: —gültig, ած. առ հասարակ ընկալեալ, ամենէն ընդունուած: —gut, չ. հասարակաց ինչք. e—e Wissenschaft zum — machen գիտութիւն մը հասարակաց ստացուածքն ընել, հասարակաց ծանօթացընել: —hin, մկ. առ հասարակ, ընդհանուր: —nützig, ած. հասարակաց օգտակար. et. — machen բան մը ամենուն օգտակար ընել: —nützigkeit, իգ. հասարակաց օգուտ՝ շահ: —platz, ար. հասարակաց տեղ՝ վայր. ն. մտ. հասարակ՝ ռամկական ստացուած: —recht, չ. հասարակաց իրաւունք: —schädlich, ած. հասարակաց բարւոյն վնասակար. մկ. հասարակաց վնասուքն: —schuld, իգ. ձն. սնանկացեալ վաճառականի բոլոր ստացուածքն: —schuldner, ար. ձն. ամենապարտ, սնանկացեալ: —sinn, ար. = Gemeingeist. —spruch, ար. = Gemeinplatz. —trift, իգ. հասարակաց արօտատեղի՝ ճարակատեղի: —verderblich, ած. = gemeinschädlich. —verständlich, ած. = gemeinfaßlich. —verständlich-keit, իգ. = Gemeinfaßlichkeit. —weide, իգ. = Gemeintrift. —wohl, չ. հասարակաց բարիք:

Gemeinde, իգ. 35. հասարակութիւն. geistliche — կրօնական՝ ժողովրդապետական հասարակութիւն. 2. (Land- կամ Stadt-)— (գիւղական կամ քաղաքային) հասարակութիւն, վարչութիւն. städtische — քաղաքապետութիւն, վարչութիւն քաղաքի. zur — gehörig հասարակաց. բ. քաղաքապետական.

Gemeinde‖acker, ար. հասարակութեան՝ հասարակաց ագարակ՝ արտորայք: —angelegenheit, իգ. հասարակութեան գործք՝ գործառնութիւն: —ausschuß, ար. = Gemeinderath, բ.: —bezirk, ար. հասարակութեան մը սահման՝ վիճակ: —glied, չ. հասարակութեան անդամ. ժողովրդապետութեան մը վերաբերող, ժողովրդական: —kirchenrath, ար. եկեղեցական հասարակութեան մը խորհրդական. բ. (եկեղեցւոյ հաւուց) հոգաբարձուք: —rath, ար. քաղաքապետ, հասարակութեան՝ քաղաքային խորհրդոյ անդամ. բ. հ—փ. քաղաքապետերն ժողով: —sache, իգ. = Gemeindeangelegenheit. —schule, իգ. հասարակութեան դպրոց: —schulwesen, չ. հասարակութեան դպրոցներ: —vertreter, ար. քաղաքապետական փոխանորդ, հասարակութեան երեսփոխան. բ. ժողովրդապետութեան փոխանորդ: —vertretung, իգ. փոխանորդութիւն հասարակութեան: բ. ժողովրդապետութեան փոխանորդութիւն: —vorsteher, ար. հասարակութեան գլուխ, քաղաքապետ, գիւղապետ. բ. (եկեղեցւոյ հաւուց) հոգաբարձու: —weise, մկ. — abstimmen ամբողջ հասարակութեամբ՝ խմբովին քուէ տալ. քուէարկութիւն ընել:

Gemeine, իգ. 35. փ. Gemeinde.

Gemeine(r), ար. Gemeine, իգ. Gemeine(s), չ. ե. փ. gemein, ար. եւ չ.:

Gemeinheit, իգ. 31. ռամկութիւն. գձձութիւն, ցածութիւն, ստորնութիւն. խայտառակութիւն, վատահամբաւութիւն:

gemeiniglich, մկ. = gemeinhin.

Digitized by Google

geméinsam, ած. 6. մն. Բառըզը Բզր. = gemeinschaftlich.

Geméinsamkeit, էգ. 31. = Gemeinschaftlichkeit.

Geméinschaft, էգ. 31. Հաղորդութիւն, միաբանութիւն. was hat das Licht für — mit der Finsterniß! զի՞նչ հաղորդութիւն է լուսոյ ընդ խաւարի. 2. յանկութիւն, նմանութիւն. յարաբերութիւն, հաղորդակցութիւն, կցորդութիւն. mit J—m — h. (machen) մէկուն հետ յարաբերութեան մէջ մտնել. 3. էր. — der Gläubigen հաղորդութիւն՝ միաբանութիւն հաւատացելոց։

geméinschaftlich, ած. 6. Հասարակաց. մ. առ հասարակ, ընկերութեամբ, ի միասին, միաբանութեամբ. —e Sache mit J—m machen գործք մ՚ընելու մէկուն հետ միաբանիլ, իր բաժինը մէկուն հետ դնել. փոխ. Բբ. —er Renner ընդհանուր անուանիչ. 2. Տրփ. —e (Grenz-)Mauer (սահմանադրկու) միջնորմ. էրէ. —e Eigenthümer իրի մը վրայ հաւասարապէս իրաւունք ունեցող ստացիչ։ — մ. ի միասին, անբաժանաբար։

Geméinschaftlichkeit, էգ. 31. Հասարակութիւն, հասարակաց ստացում. համաձայնութիւն, միաբանութիւն. փոխ պատասխանատուութիւն, համերաշխութիւն։

Geméinschaftshaft, էգ. Համերաշխութիւն, միահամուռ երաշխաւորութիւն։

Geménge, չ. 22բ. անյգ. խառնուրդ, խառնուրդ. մն. զղէ. խառնուած (զեղոց). 2. գմ. որս. խառնուած իր, խառնուածոյք. 3. որս. խառն հանուածոյ, խառնուած քրէական նիւթոց։

Geméng(e)theile, որ. յգ. գմ. խառնուրդի կազմիչ տարերք՝ մասունք։

Geméngsel, չ. 22ա. խառնուրդք, խառնուածոյք. անդկի այլանդակ անկարգ խառնուրդ։

Gemérl, չ. 20. Նշան, նշանակ, ցույց. 2. որս. (զարնուած անասնոյ արիւնն իյնելու հետք) արիւն, արեան նշաններ, արենահետք։

geméssen, դրբ. անց. եւ ած. 6. messen. 2. —er Befehl բացորոշ՝ բացայայտ հրաման. կանոնաւոր, ճշգրիտ. հանդիսական. ծանր. պատշաճ, վայելուչ. —es Wesen խոհական՝ ծանր վարմունք։

Geméssenheit, էգ. 31. անյգ. բացորոշութիւն, ճշգրտութիւն. կանոնաւորութիւն. ծանրութիւն. վայելչութիւն, պատշաճութիւն։

Gemétzel, չ. 22ա. (անագորոյն) ջարդ, խողխողում. սպանութիւն. մն. (անգլէն մարդկան) կոտորած։

gemieden, դրբ. անց. meiden։

Gemisch, չ. 20. խառնուած, խառնուրդ. 2. փ. Gemenge; ե. մփ. = Gemengsel; փոխ. գմ. (քրէական նիւթերու) խառնուրդ, միաւորութիւն։

Gémme, էգ. 35. Հգ. գոհար, ակն պատուական, ազնիւ քար։

Gémmen‖abdruck, որ. —abguß, որ. պատուական քարի վրայ փորագրութիւն, ակնագրոշմութիւն։ —kunde, էգ. փոխ. յղկուած գոհարներու գիտութիւն, ակնախօսութիւն։ —schneider, որ. գոհար յղկող, ակնագործ։

gemócht, դրբ. անց. mögen։

gemólken, դրբ. անց. melken։

Gemórde, չ. 22բ. անյգ. = Morden, չ.։

Gems, էգ. 31. (յգ. —en) = Gemse.

Géms‖bart, որ. քարայծի մօրուք. բ. քարայծի ստեւէ (գլխարկի) զարդ։ —bock, որ. ն. որս. արու քարայծ։ —jäger, —steiger, որ. քարայծորս։ —ziege, էգ. էգ քարայծ։

Gémse, էգ. 35. Ն. քարայծ, Ալպեան այծ (Antilope rupicapra)։

Gémsen‖ballen, որ. —kugel, էգ. քարայծի (ստամոքսին կամ մաղձին մէջ գոյացած) քար, դեղթափ։

gémsenhaft, ած. 6. քարայծի։

Gemü'nd(e), չ. 20. (22ա.) գետախառնուրդ, գետաբերան (հմմտ. Mündung)։

Gemúnkel, չ. 22բ. անյգ. շշնջիւն. խառնաձայն աղմուկ, շշուկ։

Gemúrmel, չ. 22բ. անյգ. = Murmeln, չ.։

Gemúrr(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. = Murren, չ.։

Gemü's, չ. էշ. 8. յգ. 18. Gemü'se, չ. 22ա. բանջարեղէն, կանաչեղէն, խաւարտ։

Gemü'se|garten, էգ. յգ. ընդեղէնք, բանջարեղէնք ։ —bau, ար. կանաչեղինաց մշակութիւն ։ —beet, չ. բանջարեղինաց ածու ։ —garten, ար. բանջարանոց ։ —gärtner, ար. բանջարեղինաց պարտիզպան, բանջարապան ։ —händler(in, էգ.), ար. բանջարավաճառ (այր, կին) ։ —markt, ար. բանջարի վաճառանոց ։ —pflanzen, էգ. յգ. գլ. բանջարատունկք ։ —zucht, էգ. = Gemüsebau.

gemü'ßigt, դրբ. անց. եւ ած. ս. müßigenէ ։

gemüßt, դրբ. անց. müssenէ ։

Gemü'th, չ. ր. ներքին կամ հոգւոյ զգածում. խիղճ, սիրտ. զգածում. gut von — sein, ein gutes — h. բարեսիրտ ըլլալ. edles — ազնիւ սիրտ, ազնուամտութիւն. 2. die Gemüther հոգիները, սրտերը. 3. 3—m et. zu —e führen յանդիմանն կացուցանել (ուշք). բ. զգալ տալ. sich et. zu —e führen կամ ziehen բան մը սրտին մէջ դրոշմել՝ հաստատել. բ. ծղբ. ըմբ. (կերակուրները եւ ըմպելիքները...) ուտել ըմպել ։

gemü'thlos, ած. անզգայ. պաղարիւն, ցուրտ ։ —losigkeit, էգ. անզգայութիւն. պաղութիւն, ցրտութիւն ։ —reich, —voll, ած. զգայուն, զգացուն ։

gemü'thlich, ած. հաճոյական, հանդարտաւէտ (տեղ). ըմբ. (nur) immer —! միայն չբարկանանք. բ. (անձանց) հաճոյական, մտերիմ, արտադին. անկեղծ, պարզ. քաղցր, սիրալիր. er ist ein —er Kerl պարզ՝ անկեղծ մէկն է. 2. ցնցա. հոգւոյ, զգածման, զգածում ունեցող ։ —e(r), ար. —e, էգ. ս. հաճոյական, անկեղծ (մարդ) ։

Gemü'thlichkeit, էգ. 31. անյգ. դիւրութիւն. հանդարտութիւն. մտերմութիւն, անկեղծութիւն, քաղցրութիւն, պարզմտութիւն. 2. զգացման ստացկութիւն ։

Gemü'ths|art, էգ. —beschaffenheit, էգ. նկարագիր, խառնուածք. բնոյ բարուց. բերում, միտութիւն ։ —bewegung, էգ. յոյզք՝ շարժումն (սրտի) ։ —krank, ած. ծանրաթախիծ, սրտում տխուր. մելամաղձոտ, մեռնամոլ. մոլի ։ —krankheit, էգ. թախծութիւն, սեւամաղձոտութիւն, մոլեգնութիւն ։ —neigung, էգ. բնական յօժարութիւն՝ միտութիւն ։ —regung, էգ. = Gemüthsbewegung. —ruhe, էգ. հանդարտութիւն, խաղաղութիւն (հոգւոյ, մտաց). անվրդովութիւն, պաղարիւնութիւն ։ —stimmung, էգ. —verfassung, էգ. —zustand, ար. հոգւոյ տրամադրութիւն ։

gen, նխ. հյ. ինդրուկ. հմմտ. gegenէ. [illegible] gen Himmel դէպ ի երկինք, յերկինս կայս, ընդ երկինս ։ [չ. ։

Genáge, չ. 22բ. անյգ. = Nagen,

Genä'h(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. Nähen, չ. ։

genánnt, դրբ. անց. nennenէ ։

genás, անց. genesenէ ։

genä'se, ստրբ. անց. genesenէ ։

Genä'sel, չ. 22բ. անյգ. ռնգախօսութիւն ։

genáu, ած. ս. ճիշդ, ճշգրիտ, կէտ առ կէտ. — mit dem Glockenschlage vier, — um vier Uhr ճիշդ ժամը չորսին. բ. մանրամասն. erzählen Sie uns die Sache — դէպքը մանրամասն պատմեցէք մեզի. գ. ճշգրիտ, բուն, արդար. կանոնաւորեալ. der —e erste Preis բուն՝ արդար գինը. ganz — berechnen ճշգրտագոյնս, ճշդիւ հաշուել. դ. խիստ, ճիշդ, ճշգրիտ. et. (կամ es mit et.) — nehmen բան մը խստագոյնս՝ ճիշդ մեկնել՝ իմանալ. er nimmt es nicht so — իրն այնպէս ճիշդ չ՚առնուր. — genommen ճիշդ խօսելով. 2. ich kenne diesen Menschen —, wir sind —e Bekannte աս մարդը շատ աղէկ կը ճանչնամ. et. — kennen բան մը հիմնովին ճանչնալ. ängstlich — sein մանրակրկիտ՝ շատ ճիշդ ըլլալ. Sehen Sie nur — zu լաւ մտադրութիւն ըրէք, աղէկ մտադիր եղէք. 3. քաղցրարմար. zu — anliegen (զգեստը) մարմնոյն վրայ մածնիլ՝ յարչիլ. 4. մտերիմ (անձ), սերտիւ կապեալ. 5. հազիւ, բաւական. mit —er Noth հազիւ հազիւ, դժուարաւ. 6. շատ խնայող, ճշտող, կծծի ։

Digitized by Google

Genauigkeit, իգ. 31. անյփ. ճշդութիւն, ճշդապահութիւն. խըստութիւն. քաջալարմարութիւն. խնայողութիւն, կծծութիւն։

Gendarm (ժանդարմ), ար. 38. սպառազէն ոստիկան։

Gendarmerie (ժանդարմըրի), իգ. 35. սպառազէն ոստիկանութիւն. 2. սպառազէն ոստիկանաց զօրանոց։

Genealog, ար. 33. ֆրն. ազգաբան։

Genealogie, իգ. 35. ֆրն. ազգահամար, ազգաբանութիւն։

genealogisch, ած. 6. ազգաբանական։

Genecke, շ. 22բ. անյփ. անդադար կռիւ՝ կագ. հակառակաբանութիւն, գրգռանք։

genehm, ած. 6. հաճոյ, հաճոյական, յարմար, ընդունելի. ihm ist Alles — ամէն բանի կը հաճի, ամենայն ինչ անոր հաճոյական է։

genehmig|en, նբ. 3ա. անբժ. հաճիլ, հաճութեամբ ընդունել. 2. ը. մփ. et. — հաւանիլ բանի մը. eine Bitte — աղաչանք մ'ընդունել՝ կատարել. ՀԵ. e—n Vorschlag, e—n Wechsel — առաջարկութիւն մը՝ փոխանակագիր մ'ընդունիլ՝ յանձն առնուլ. et. — բան մը թոյլ տալ. բ. բան մը հաստատել՝ ընդունել. e—n Vertrag ... — դաշինք ... մը վաւերացընել՝ վաւերագործել. իրփ. դատաստանաւ հաստատել։ — շ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. հաճութիւն, հաւանութիւն. (առաջարկութիւն մը) ընդունիլը, հաւանութիւն, թոյլտուութիւն. հաստատութիւն, վաւերացուցում, վաւերագործութիւն, դատաստանաւ հաստատելը։

geneigt, դըբ. անց. եւ ած. 6. neigen. 2. (ուղղանկիւն կամ հորիզոնական չեղող) զառ ի վայր, առ ի շեղ, կոր, կորացեալ. 3. բարեհաճ, յօժար. յօժարական, պատրաստական. J—m —es Gehör schenken մէկու մը աղաչանքն յօժարական լսել. der —e Leser սիրելի ընթերցողն. um —es Gehör bitten յօժար ունկնդրութիւն՝ մտադրութիւն խնդրել. 4. բանի մը յօժարութիւն ունեցող, բանի մը տրամադրեալ՝ ենթակայ. բ) գ. մփ. (բանի մը) մէտ, յօժար։

Geneigtheit, իգ. 31. անյփ. շեղութիւն, կորութիւն. զառիվայրութիւն. յօժարականութիւն, յօժարամտութիւն, տրամադրութիւն. — zu et. բանի մը տրամադրութիւն. ման. գ. մփ. միտութիւն, բերում։

General, ար. 20. կամ 18. (յփ. ռմկ. —s) —in, իգ. 32. (կրօնաւորական միաբանութեան) ընդհանրական գլուխ՝ աբբայ. զին. — der Infanterie հետեւակազօրու զօրապետ։ — ած. 6. սեռական, ընդհանրական (ամբողջ սեռին վերաբերող)։

General|arzt, ար. զին. զինուորական բժշկապետ։ —**feldmarschall**, ար. զին. ընդհանուր սպարապետ՝ մարաջախտ. թնդանօթաձիգ զօրաց հրամանատար, թնդանօթապետ։ —**intendant**, ար. Բփ. թատերաց ընդհանուր հոգաբարձու. բ. զին. բանակի հոգաբարձու։ —**karte**, իգ. (հկ—նշ. Spezialkarte) ընդհանուր աշխարհացոյց։ —**major**, ար. զին. վաշտօնապետ։ —**marsch**, ար. զին. — schlagen ի ձայն թմբկի բոլոր զօրքն ի մի կոչել։ —**pächter**, ար. — der Steuern ընդհանուր հարկահան՝ հարկաժողով։ —**staaten**, ար. յփ. ժողով երից կարգաց։ —**stab**, ար. զին. der große — աւագ զօրապետաց, սպարապետաց։ —**stäbler**, ար. ըստ. ծղբ. զին. աւագ սալար։ —**versammlung**, իգ. ընդհանուր ժողով։

Generalat, շ. 20. զօրապետութիւն. վերին տեսչութիւն՝ հոգաբարձութիւն։

generalisi(e)ren, նբ. 3ա. ընդհանրացընել, ընդհանուր տարածել։

Generalissimus, ար. 39. զին. ընդհանուր սպարապետ։

Generalität, իգ. 31. ընդհանրութիւն. 2. զին. զօրագլխեան, ժողով սպարապետաց։

Generalschaft, իգ. 31. զին. զօրապետութիւն. 2. = Generalität, 2.

Generation, իգ. 31. սերունդ, ծնունդ։

generell, ած. 6. ընդհանուր, բացառութիւն չունեցող։

generisch, ած. 6. սեռական։

generōt, ած. 6. ջղոտ, ջղալից։

genésen, չէ. 2է. (Անցյ. Ներ. genese(st), Հրմ. genese) (von e—r Krankheit) — (հիւանդութենէ մ՚)առողջանալ, ապաքինել, կազդուրիլ, առողջութիւնը վերստին ստանալ. 2. e—s Kindes — տղայ մը ծնանել։ —d, ընդ. եւ ած. 6. —de(r), ար. —de, էգ. 6. առողջացեալ՝ նորոգ ապաքինեալ՝ հիւանդքաղ (մարդ)։ — չ. 22բ. անյ. = Genesung.

Genésis, էգ. եղ. անփխ. յգ. —ses, եբր. աշխարհածնական գրութիւն. (ըստ Ս. Գրոց) Գիրք ծննդոց, Ծնունդք։

Genésung, էգ. 31. ապաքինութիւն, առողջութիւն. կազդուրում, հիւանդքաղութիւն. 2. zur —! = Prosit.

Genf, չ. 38. անյ. Կէնֆ, Ճինեւրա։ —er, ար. 22. —erin, էգ. 32. Ճինեւրացի։

genétisch, ած. 6. եբր. արարչական, ծննդոց պատմութեան վերաբերեալ։

Genétte (ժընէթ), Genéttkatze, էգ. 35. կն. կրէտ, Եւրոպական բէշկ մշկոյ (Viverra genetta)։

geniál, ած. 6. մտացի, հանճարեղ, հնարագէտ, ճարտար։

Genialitä't, էգ. 31. բնածին հանճար, ճարտարութիւն։

Genick, չ. 20. (յգ. -ով) ծոծրակ, ամ. բուճուճակ. ըն. մփ. շէշք, վէզ. 2. —e, չ. 22բ. անյ. ստէպ ստէպ գլուխ ծռելն։

Genickdrüse, էգ. ծոծրակային գեղձ՝ խոյլ։ —fang, ար. որս. ծոծրակի հարուած. բ. փխ. ընդ. 3—m e—n — geben մէկու մը բանխէթ կռուփ տալ։ —fänger, ար. որս. (որսորդաց) դանակ։

Genie (ժենի), չ. (Յնյո. ար.) 38. հանճար, միտք, տաղանդ. զին. Յնյո. զինուորական ճարտարապետութիւն. 2. Mensch von — հանճարեղ՝ տաղանդաւոր մարդ. է. մփ. liederliches — արձակերասանակ՝ ապերասան մարդ. überspanntes — անհեթեթ՝ ընդ. արտառոց մարդ։

Geniekorps, չ. զին. զինուորական ճարտարապետութեան գունդ՝ զուամարտակ։ —streich, ար. հանճարեղ հնարագիտութիւն, խարէական հնարք. ծղբ. անմտութիւն, անհանճարութիւն։ —wesen, չ. զին. զինուորական ճարտարապետութիւն։

geni(e)ren (ժէնիրըն), նբ. եւ sich — էբ. 3ա. նեղել, ի նեղ արկանել, ընդ. բռնութիւն ընել. նեղիլ, անձին բռնութիւն ընել. 2. sich nicht —, et. zu thun բան մ՚ընելու չքաշուիլ՝ չստամանիլ. sich 3—m gegenüber nicht — մէկուն հետ առանց համարձակ, ընդ. առանց քաշուելու խօսակցիլ. Sie — sich wohl! շատ մի քաշուիք, շատ քաղաքավարութիւն կ՚ընէք։

genießbar, ած. 6. վայելելի. ուտելի, հանդուրժական. ընդ. er ist heute gar nicht — այսօր ձախ կողմէն ելեր է, այսօր քովը չի մօտեցուիր. 2. ուտելի, ճաշակելի, ըմպելի։

Genießbarkeit, էգ. անփխ. անյ. վայելելի՝ կրելի՝ ուտելի ըլլալը։

genießen, նբ. 2է. (Անց. Ներ- Ներ. genießest, genießt, Հրմ. genieß) անբձ. (բան մը) վայելել. 2. (բանէ մը) ախորժիլ. eine gute Erziehung genossen h. աղէկ կրթութիւն՝ դաստիարակութիւն առած ըլլալ. 3. ճաշակել, առնուլ. Speise und Trank — սնունդ առնուլ, կերակուր ճաշակել, ուտել խմել։ — չ. 22բ. անյ. = Genuß.

genießlich, ած. 6. = genießbar; 2. հաճոյական, հանդստաւէտ. 3. օգտակար, շահաւէտ, շահեկան։

Genippe, չ. 22բ. անյ. = Rippen, չ.։

Geniste, չ. 22ա. անյ. շարունակ բոյն շինելը։ Բ. յգ. -ով — Nest; 2. (թռչնոց մէջ) թուխս մը, ձագք, բոյն մը, ձագերամ, ամ. ծագուա. փխ. մանկերամ. 3. մացառք. շէղ (յարդի). ծառի մանր ճիւղեր։

Genista, էգ. 35. բջ. մոշա, մոշենի (Genis). մռն. = Färberginster.

Genitalien, յգ. անփխ. սեռական անդամք, ծննդական գործարանք։

Génitiv, ար. 20. նաեւ Genitivus, ար. եղ. անփխ. յգ. —e, 20. քր. սեռական։ |հայց. պատահական դէպք։

Génius, ար. 27. դիցբ. ոգի, շա-

Digitized by Google

genómmen, դրբ. անց. nehmen ի։

genóß, անկ. genießen ի։

Genóß, ար. 15. Genósse, ար. 34. Genóssin, էգ. 32. ընկեր, զուգող (այր, կին). 2. (Amts.)— պաշտօնակից. (Tisch.)— սեղանակից, հացակից, սրբանեակ. էգ. —ssen, յգ. ընկերք (դաղանի դաշնակցութեան՝ դաւաճանութեան...), միաբանք։

genóssen, դրբ. անց. genießen ի։

Genóssenschaft, էգ. 31. ընկերութիւն, զուգորդութիւն. կրօնական ընկերութիւն, եղբայրութիւն. 2. ընկերք, ընկերակիցք, զուգորդք, ընկերութիւն։

Genóssenschafter, ար. 22ա. ընկերակից, անդամ։

genóssenschaftlich, ած. 6. ընկերական։

Gentiáne, էգ. 35. բժ. = Enzian.

Génua, չ. 38. աշ. Ճենովա։ —éser, ար. 22ա. —in, էգ. 32. Ճենովացի։ —éser, ած. Ճենովական։

genúg, մ. մէջ ած. ին վերջը կը դրուի. տ. genugsam; բաւական. օր. Wein —, — Wein, des Weines — բաւական գինի. es ist — für mich da բաւական ունիմ. — davon! բաւական է. ich bin nicht Kenner — բաւական ծանօթութիւն չունիմ. 2. Das ist ihm — այսչափ իրեն կը բաւէ. — der Thränen! այսչափ արտասուք բաւ է. nicht —, daß er ihn lobte... զինքը գովելը բաւական չէ... Der hat — ըստ բաւականին ունի. ք. (ծեծ) ինքը բաւական կերաւ. an et. — haben բանով մը շատանալ, գոհ ըլլալ. ք. բանէ մը յագիլ՝ յափրանալ. laß Dir Das — sein! գոհ եղիր ասով, շատացիր, ասկից քեզի բաւական ըլլայ. lasset — sein des grausamen Spieles! այս անողորմ խաղերը դադրեցուցէք. ք. J—m — thun մէկուն հատուցանել, հատուցում ընել. 3. մ. —! բաւ է, բաւական է. —, mein Kind! լաւ է՝ բարւոք է տղաս. —, ich will nicht! ալ չեմ ուզեր։

Genü'ge, էգ. 35. (Նաեւ չ. 22ա.) անյգ. բաւականութիւն. zur — ըստ բաւականին, բաւական. 2. գոհացում, շատացում. Sie sollen Ihr — haben գոհ պիտի ըլլաք. 3. dem Gesetze, s—m Zwecke — thun կամ leisten օրինաց՝ իր վախճանին համապատասխանել, համաձայն վարմունք ցուցնել. J—m — thun մէկը հանել՝ գոհ ընել։

genü'gen, 3ա. չք. հ. բաւել, բաւական ըլլալ. 2. անձ. էնք. ով J—m — մէկն հանել, գոհ ընել. 3. ich lasse mir et. (կամ an et.) — բանով մը գոհ կ'ըլլամ՝ կը շատանամ. —d, դրբ. եւ ած. 6. բաւական, գոհացուցիչ. (աշակերտաց ուսման վկայականին նկատմամբ) միջակ. — չ. 22ք. անյգ. = Genüge; 2. = Befriedigung (տ. befriedigen, չ.).

genü'glich, ած. 6. բաւական. 2. գոհ, շատացեալ. 3. = genügsam.

Genü'glichkeit, էգ. 31. անյգ. բաւականութիւն. 2. շատանալն, գոհութիւն, հաճութիւն. 3. = Genügsamkeit.

genúgsam, ած. 6. բաւական. էքր մ. = genug, 1.

genü'gsam, ած. 6. դիւրաւ գոհ եղող, շատացող. — sein քիչով գոհ ըլլալ. (ի կերակուրս) ժուժկալ, սակաւապէտ. չափաւոր, համեստ։

Genü'gsamkeit, էգ. 31. անյգ. գոհութիւն. ժուժկալութիւն, սակաւապիտութիւն. չափաւորութիւն, համեստութիւն. առկ. — geht über Reichthum առաւել է գոհութիւն քան հարստութիւն։

genúgthuend, ած. 6. հատուցիչ, հատուցանող (տ. genug, 2. ք.)։

Genúgthuung, էգ. 31. հատուցում, փոխարինութիւն. J—m — geben մէկուն հատուցում ընել՝ հատուցանել. sich für et. — verschaffen բանի մը հատուցումը ընդունիլ։

Génus, չ. (ուս. անփփ. կամ լտ. generis, յգ. genera) քեր. սեռ։

Genúß, ար. 14. վայելք, զուարճութիւն, հաճոյք. 2. daher — զմայլումն, անոյշք, սքանչանք. — der politischen Rechte վայելումն քաղաքական իրաւանց. 3. Ճաշակումն. կր. — des Abendmahles ընդունելութիւն՝ ճաշակումն ամենասուրբ հաղորդութեան։

Genúß‖fähig, ած. վայելելու ատակ։ —los, ած. զուարճութիւն չպատճառող. ը. մփ. անհամ։ —

mensch, ար. այր զբօսասէր՝ ցանկասէր, այր հաճոյից։ —mittel, չ. սնունդ, ճարակ։ —reich, ած. հեշտական, բերկրալից։ —sucht, իգ. զբօսասիրութիւն. ը. մ. ցանկասիրութիւն, հեշտասիրութիւն, զգայասիրութիւն։ —süchtig, ած. զբօսասէր, հաճոյից հետամուտ. ցանկասէր, զգայասէր։

Geodä'sie, իգ. 35. փղն. երկրաբաշխութիւն, գետնաչափութիւն (= Erdmessung)։

geodä'tisch, ած. 6. փղն. երկրաբաժանական, երկրաբաշխական։

Geognosie, իգ. 35. փղն. երկրագիտութիւն։

Geognóst, ար. 33. փղն. երկրագէտ, աշխարհագէտ։

geognóstisch, ած. 6. փղն. երկրագիտական, աշխարհագիտական։

Geográph, ար. 33. երկրագիր, աշխարհագիր։

Geographie, իգ. 35. աշխարհագրութիւն, երկրագրութիւն (= Erdbeschreibung)։

geográphisch, ած. 6. աշխարհագրական, երկրագրական։

geóhrt, geö'hrt, ած. 6. ականջաւոր, նաեւ փխ. եւ յն. ունկնաւոր. 2. Բուսաբանից մէջ. ը. մ. schwarz — սեւականջ։

Geológ, ար. 33. փղն. երկրախօս։

Geologie, իգ. 35. փղն. երկրախօսութիւն, երկրաբանութիւն, աշխարհախօսութիւն։

geológisch, ած. 6. փղն. երկրախօսական, աշխարհախօսական։

Geométer, ար. 22ա. երկրաչափ։

Geometrie, իգ. 35. փղն. երկրաչափութիւն։

geométrisch, ած. 6. երկրաչափական. մ. երկրաչափապէս։

Geórg, յտ. ան. ար. 38. Գէորգ։

Geórgel, չ. 22բ. անյ. շարունակեալ երգիոնահարութիւն (= Orgelei)։

Geórgien, չ. 38. Վրաստան (= Grusien)։

Georgine, իգ. 35. տկ. դէորգենի (Dahlia variabilis)։

geórgisch, ած. 6. վրացի, վրական։

geozéntrisch, ած. 6. փղն. աստղ. երկրակենդրոնական, երկրակենդրոն։

gepáart, ընդ. անց. paaren-ի։

Gepáartheit, իգ. 31. ԶՈՅԳ ԶՈՅԳ կարգելն. զուգութիւն։

Gepä'ck, չ. 20. (schwere) — աղխ, պարագ. (ճանապարհի) կամ կարասիք, բեռ (նաեւ չխն. խուրջանչիւր զինուորի). չխն. աղխ՝ կազմած բանակի (հմմտ. Bagage)։

Gepä'ck‖ausgabe, իգ. կամ —expedition, իգ. բաշխումն աղխուց՝ կամ կարասեաց։ —träger, ար. բեռնակիր։

Gépard, ար. 20. նաեւ —katze, իգ. 35. յն. կիրառ, հնդիկ կատու (Felis jubata)։

Gepáuk(e), չ. 20. (22բ.) անյ. թմբկահարութիւն։

Gepféif(e), չ. 20. (22բ.) անյ. անընդհատ շչումն՝ սուլումն։

gepfiffen, ընդ. անց. pfeifen-ի։

gepflógen, ընդ. անց. pflegen-ի։

Gepfúsch(e), չ. 20. (22բ.) անյ. անպիտան՝ յոռի գործք։

Gepiep(e), չ. 20. (22բ.) անյ. լալկանք, կառաչ (մանկան)։

Gepláck(e), չ. 20. (22բ.) անյ. ընտ. փիշտք, տառապանք։

Geplä'nkel, չ. 22բ. անյ. չխն. անկարգ եւ ի զուր հրացանաձգութիւն։

Geplápper, չ. 22բ. անյ. բարբաջանք (տ. Geschwätz)։

Geplä'rr(e), չ. 20. (22բ.) անյ. ճչիւն, կանչիւն, աղաղակ։

Geplä'tscher, չ. 22բ. անյ. (ջրոյ) կարկաջիւն, խոխոջանք. 2. տատանիկ անձրեւ, տեղատարափ։

Gepláuder, չ. 22բ. անյ. շաղփաղփութիւն, շատախօսութիւն. բ. զրաբանութիւն։

Gepóch(e), չ. 20. (22բ.) անյ. անընդհատ բախումն (դրան). բաբախումն (սրտի). փխ. խրոխտանք։

Gepólter, չ. 22բ. անյ. անդադար աղմուկ, ժխոր. շշուկ, դղրդիւն. 2. գիշերային աղմուկ ոգւոց։

Geprä'g(e), չ. 20. (22բ.) անյ. = Prägung; 2. տիպք, դրոշմ. արժանք, աժանք, դրոշմ դրամոց (նաեւ փխ. = hervortretendes Merk-

Digitized by Google

mal). ար. գրամահատութիւն. 3. փխ. նշան, (երեսաց) նկարագիր, պատկեր:

Gepráhl(e), չ. 20. (22բ.) անյ. պարծենկոտութիւն, մեծապարծութիւն:

Geprä'nge, չ. 20. (22բ.) անյ. շուք, շքեղութիւն. մեծաշուք փառաւորութիւն. (Staat-, Schau-)— ցոյց, հանդէս. զեղխութիւն, շռայլութիւն:

Gepráffel, չ. 22բ. անյ. ճայթիւն, շառաչիւն (նաեւ հրացանի). մն. ճարճատիւն (բոցոյ): [խայթումն:

Geprickel, չ. 22բ. անյ. խայթ,

gepriesen, ընդ. անց. preisen-ի:

Gepúff(e), չ. 20. (22բ.) անյ. անկարգ հրձգութիւն. 2. հրացանի կոթով հարուած:

Gequák(e), չ. 20. (22բ.) անյ. կարկաչիւն (գորտոց):

Gequä'l(e), չ. 20. (22բ.) անյ. տանջանք, բարբարոսական վարմունք. ձանձրացուցիչ խնդիրք, թախանձանք:

Gequick(e), չ. 20. (22բ.) անյ. սուր՝ բարձրաձայն աղաղակ:

gequóllen, ընդ. անց. quellen-ի:

Ger, ար. 20. նիզակ:

g(e)rád|an, մկ. — kommen ուղիղ՝ շիտակ գալ: **—(e)aus**, մկ. շիտակ. — gehend դէպ ուղիղ՝ շիտակ քալող. բ. իգ. ուղղագնաց (սարդ). գ. փխ. յստակամիտ, անկեղծ. գէն. — յառաջ: **—flügelig**, ած. (**—flügler**, ար.) են. ուղղաթեւեան (միջատ): **—(e)halter**, ար. ուղղամարզական գործիք. մն. գլուխը շիտակ բռնելու գործիք: **—(e)hin**, մկ. դէպ ուղիղ, շիտակ. փխ. պարզ, անկեղծօրէն: **—läufig**, ած. ուղղորդ, ուղղաշարժ: **—linig**, ած. ուղղագիծ (նաեւ երկչ.): **—richten**, չ. **—richtung**, իգ. ուղղելը, կարգ ուղղութեան (փողոցի). բ. ար. (քար) կոփելը, կոփիւն. (փայտ) տաշելը, ողորկելը: **—sinn**, ար. ուղղամտութիւն, անկեղծութիւն. յստակամտութիւն, պարզամտութիւն: **—sinnig**, ած. ուղղամիտ, անկեղծ: **—(e)über**, մկ. առջեւէն, առջեւ ի կողմանէ: **—(e)weg**, մկ. պարզ, ուղիղ: **—winkelig**, ած. քթն. ——. ուղղանկիւն: **—(e)zu**, մկ. շիտակ, ուղղակի. բ. փխ. համարձակ, ազատ. պարզ, անպաճոյճ:

g(e)ráde, ած. եւ մկ. (հկ. krumm) ուղիղ, ուղղորդ, շիտակ. 2. միագիծ ուղղութեամբ. — legen (կամ machen, richten) ուղղել, կանգնել. e—n Weg — machen ճամբայ մը ուղիղ յարդարել՝ շիտկել. seine —n Glieder h. ողջանդամ ըլլալ. 3. գէն. die Schultern — halten ուսերը շիտակ բռնել. 4. փխ. ազատ, ազատադէմ. անկեղծ. արդարամիտ, ուղղամիտ. mit der Sprache — herausgehen միտքն անկեղծութեամբ յայտնել. sagen wir es — heraus! յայտնապէս՝ անպատրուակ ըսենք. 5. (հկ. **schräg, seitwärts geneigt**) die Endpunkte e—s Durchmessers stehen ca. — gegenüber տրամագծի մը եզրներն իրարու տրամաչափապէս ընդդիմակաց են. in —m Widerspruche sein կամ stehen ուղղակի հակառակութիւն ունենալ. 6. (երկուքով առանց մնացորդի բաժանական) զոյգ. — oder ungerade (spielen) զոյգ եւ կոճատ (խաղալ) (թէք մ չէֆթ). fünf — sein lassen տ. **fünf**, 2. 7. ճիշդ, ճշդիւ, բուն. — um 5 Uhr ճիշդ ժամը հինգին. ich bin — dabei, den Brief fertig zu schreiben նամակը լմնցընելու վրայ եմ. das — Gegentheil, — das Gegentheil բոլորովին՝ ճիշդ հակառակը. Das kommt — recht ասիկա յարմար ատենին կու գայ. — als wenn... իբրեւ թէ. heute ist es — ein Jahr այսօր ճիշդ տարի մըն է. — darum, weil... նոյն իսկ անոր համար՝ որ... nun sollst Du es — nicht haben (weil Du es durchaus haben willst) բուն իսկ անոր համար պիտի չունենաս (որովհետեւ բացարձակապէս առնուլ կ'ուզես). 8. nach — կամաց կամաց. Das müßest Du nach — wissen վերջապէս պէտք էիր ասիկայ գիտնալ. nach — könnten wir fortgehen ընփ. կամաց կամաց ճամբայ կրնանք ելլել, ալ մեկնելու ժամանակն է: Բ. — էջ. 35. = **Geradheit** (նաեւ փխ.); 2. ——. ուղիղ գիծ:

G(e)rádheit, իգ. 31. անյ. ուղղութիւն (գծի). հաւասարութիւն, զուգութիւն (թուոց). 2. փխ. ուղղութիւն սրտի, ողջմտութիւն.

ուղղամտութիւն, անկեղծութիւն. արդարակորովութիւն։

Geraniacéen, էգ. յգ. 35. բս. խորդենիներ, գերանազգիք։

Gerá'nium, չ. 26. բս. գերան, խորդենի (Geranium)։

Geránk(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. = **Ranken**, չ. 2. խիղքեր, (անկի մը) բովանդակ խիղքերն։

geránnt, դրբ. անց. **rennen**-ի։

Geráſe, չ. 22բ. անյգ. կատաղութիւն, մոլեգնութիւն։

Geráſſel, չ. 22բ. անյգ. շաչիւն, շառաչիւն (զէնուց, շղթայից). կռնչիւն (կառաց)։

Gerä'th, չ. 20. անօթք՝ սպաս (խոհակերոցի...). 2. (Haus.)— կահ կարասիք. գործիք, կազմածք (արուեստաւորաց). սպաս (եկեղեցւոյ). զին. (Kriegs.)— աղխ՝ կահք բանակի. օր—. գործիք, մեքենայք (գործարանի)։

Gerä'thaufſeher, օր. օր—. կահ կարասեաց վերատեսուչ։ —**kaſten**, օր. գործիքներու արկղիկ։ —**kunde**, էգ. օր—. գործեաց՝ մեքենայից գիտութիւն՝ հմտութիւն։

geráthen, չբ. ſ. 2ն. (Նխր. նաեւ 3բ.) an, auf, in... et. gerathen ըստ պատահման բանի մը հասնիլ. իյնալ, հանդիպել ի... զ. օ. **in** Armuth... — աղքատութեան մէջ իյնալ, աղքատանալ. in J—s Hände — մէկուն ձեռքն իյնալ. in Verfall — կործանիլ, թշուառութեան մէջ իյնալ. 2. Նխ.օձ շատ անգամ փոխանակ **kommen**-ի դրծ. **an** eine falſche Adreſſe — (նամակ մը...) սխալ հասցէի մը խաւրուիլ. an J. — մէկու մը հանդիպիլ՝ ծանօթանալ. an ea. — ընդ. ձեռք ձեռքի գալ. զին. բախիլ, ընդհարկանել. կռուիլ, մաքառիլ իրարու հետ. բ. **auf** e—n Abweg (կամ falſchen Weg) — ճամբէն մոլորիլ (զարտուղիլ). er gerieth auf den Einfall, den Gedanken յանկարծ միտքն ինկաւ... նաւ. auf den Grund — խրիլ (նաւու). auf den Sand — աւազի վրայ նստիլ. գ. **aus** der Bahn — ճամբէն խոտորիլ՝ ելլել, զարտուղիլ. դ. **außer** ſich — ինքն իրմէ ելլել. բ) բարկութենէ ինք զինքը կորսնցընել. ե) (ուրախութենէն) անզգայ ըլլալ. ե. **in** Angſt — անձկութեան մէջ իյնալ, զարհուրիլ. in Brand — բռնկիլ. բորբոքիլ. ſich in die Haare — (կռուի մէջ) իրարու մազերէն քաշել՝ ձգձգել. in Hitze — տաքնալ, զայրանալ. in der Leute Mund — մարդիկներուն բերանն իյնալ. in Schulden — պարտուց տակ իյնալ. in Verlegenheit — վարանաց մէջ իյնալ. in Verwirrung — խառնակիլ, խառնաշփոթիլ. բ) անձնանց համար. խռովիլ, շփոթիլ. er geräth in Zorn կը զայրանայ, կը բարկանայ. զ. **nach**: das Schiff gerieth durch den Sturm nach Schottland նաւը փոթորկէն Սկովտիայի եզերքը մղուեցաւ. է. **über**: wenn er über die Bücher geräth անգամ մը որ կարդալու սկսի. J—m über die Kaſſe — մէկուն ստակը յափշտակել՝ գողնալ. ը. **unter**: J—m unter die Finger — մէկուն ձեռքն իյնալ. 3. Նշանակաւոր Ժ.օձ մբ. այսպէս կամ այնպէս հետեւանք՝ ելք ունենալ. die Arbeit iſt ihm gut — գործքն յաջողեցաւ. ſchlecht — (անկոց) չյաջողիլ. (տղոց) գէշ կրթուած՝ անխրատ ըլլալ. wohl —e Kinder բարեկիրթ տղաք (= **gut**). զ. օ. Alles geräth ihm ամէն բան իրեն կը յաջողի։ Բ. — դրբ. անց. եւ ած. 8. = Բոյին նշանակա—Բիւանց հետ. զ. օ. nicht — թերի, պակասաւոր. ſchlecht — անյաջող, չյաջողած. 2. յարմար, պատշաճ, վայելուչ. das —ſte wäre ... լաւագոյնն... էր, ամէնէն լաւ՝ աղէկ կ'ըլլար։

Geráthewohl, չ. միայն դրծ. auf's — ըստ բախտին, ինչ կ'ըլլայ ըլլայ թող. անխորհրդաբար, յախուռն։

Gerä'thſchaft, էգ. 31. = **Gerä'th.**

Geráuf(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. = **Rauferei.**

geráum, ած. 8. —e Zeit երկայն ատեն, երկայնաձիգ ժամանակ։

gerä'umig, ած. 6. ընդարձակ, լայնանիստ, մեծատարած. մեծ, լայն, յաղթ։

Gerä'umigkeit, էգ. 31. ընդարձակութիւն, մեծ տարածութիւն. լայնութիւն. մեծութիւն։

Geráune, չ. 22բ. անյգ. հծծանք, փսփսանք։

Digitized by Google

Geräusch, չ. 20. խշրտոց, աղմուկ, շշուկ:

geräusch||liebend, ած. աղմկասէր: **—los**, ած. անշշուկ, անձայն, լուռ. խաղաղ. հանդարտ, անխռով. —e Wohnung լռին՝ խաղաղ բնակարան: **—losigkeit**, էգ. լռութիւն, խաղաղութիւն. հանդարտութիւն, անխռովութիւն: **—macher**, ար. աղմըկարար, խաղաղամբոխ: **—voll**, ած. աղմկալից, խռովալից:

Geräusper, չ. 22բ. անյ. = Räuspern, չ.:

Gerb(e)||bank, էգ. եղն. խաղախորդի սեղան: **—haus**, չ. եղն. խաղախորդարան, գործարան խաղախորդաց: **—mühle**, էգ. կարմրացօրէնը փոճոկելու աղօրիք, ռմ. գնիկ: **—sauer**, ած. քիմ. թմ. —es Salz խաղախի թթու աղ: **—säure**, էգ. թմ. բնակաղնի: **—stahl**, ար. զտեալ պողպատ. բ. աղորկիչ գործի: **—stoff**, ար. խաղախի գոյացութիւն, բնախաղախ: **—stube**, էգ. աղաղանոց, աղաղարան:

gerb||en, նբ. 3ա. (մորթը՝ կաշի շինելու պատրաստել) խաղախորդել. roth — աղաղել, աղաղ դնել. weiß — ապխտակացընել, աղնիւ կաշի հանդերձել. ը. ռմ. քերել, քերթել. էփ. J—m den Buckel (կամ ընդ. das Fell, die Haut) —, J. — զմէկը գանալից՝ շարադան ընել, գանակոծել, տատանիկ ծեծել. բ. Stahl — (նաև garen) պողպատը ջինջ ընել, զտել. գ. (պողպատ) յղկել. դ. Spelt — (կարմրացորեն) փոճոկել, ռմ. ծեծել: — չ. 22բ. անյ. **—ung**, էգ. 31. ար—. աղաղելն, աղաղ. քերծումն, աղորկելն. (պողպատի) զտում, յղկում:

Gerber, ար. 22ա. ար—. (Loh-, Roth-) — խաղախորդ, աղաղող. (Sämisch-) — մորթագործ քարայծուց. (Weiß-) — ապխտակարար խաղախորդ:

Gerber||baum, ար. տէ. քացախենի (Rhus coriaria): **—geschäft**, չ. = Gerberhandwerk. **—grube**, էգ. աղաղարան: **—handwerk**, չ. խաղախորդութիւն, փակահանութիւն: **—lohe**, էգ. կաղնեփոշի, աղաղ: **—werkstatt**, էգ. = Gerberei, 2.

Gerberei, էգ. 31. ար—. խաղախորդութիւն, ապխտակարար խաղախորդութիւն, արղնորդութիւն, կաշեգործութիւն, փակահանութիւն. 2. աղաղարան, խաղախորդի գործարան:

gerecht, ած. 6. արդար. օրինաւոր (գործ), իրաւացի, արդար, արժան, ուղիղ. die —e Strafe für Deine Neugier հետաքրքրութեանդ արժանաւոր պատիժը. 2. in alle(n) Sättel(n) — sein ամէնայնի յարմար ըլլալ. ընդ. ամէն բանի գալ, ռմ. աջիկ ըլլալ. J—m — w. մէկուն արդարութիւն ընել, արդար իրաւունքը տալ. բ. մէկուն հատուցանել. e—r Sache — werden բանի մ՚իրաւունք տալ. մէկանց հաշուել, խառնել ի մէջ, հաշուի առնուլ. 3. ցնցտ. = genehm. ß. —e(r), ար. —e, էգ. 6. արդար, արդարադնաց (այր, կին):

Gerechtigkeit, էգ. 31. արդարութիւն, օրինաւորութիւն. J—m, e—r Sache — widerfahren lassen մէկուն՝ բանի մը իրաւարար ըլլալ, արդարութիւն ընել, ըստ իրաւանց վարուիլ. բ. die (Göttin der) — (դիցուհի) Արդարութիւն, յն. Թեմիս. J. der — überliefern զմէկը արդարութեան ձեռքը մատնել, դատաստանի ձեռքը յանձնել. 2. կր. — durch den Glauben արդարութիւն ի հաւատոց, հաւատովք արդարանալն. 3. (մէկուն տրուած կամ պատկանած) իրաւունք, առանձնաշնորհութիւն, արտօնութիւն, ազատութիւն. յնխ. Բարդո—Բիւանց մէջ ղ. 6. Druck— տպելու իրաւունք՝ արտօնութիւն:

Gerechtigkeits||liebe, էգ. արդարասիրութիւն: **—liebend**, ած. արդարանկորով, արդարասէր:

Gerechtsame, էգ. 35. = Gerechtigkeit, 3.:

Gerede, չ. 22բ. անյ. մոն. սնայօղ պատմութիւն, կարկատանք. շաղակրատանք, զրպարտութիւն. es geht das —, daß... ձայն ելեր է թէ..., սուտ լուր հաներ են թէ... 2. sich in's — bringen վատահամբաւիլ, ընդ. ուրիշներուն բերանն իյնալ. e—e Frau in's — bringen կնոջ մը համբաւն աղարտել՝ վատանունի մէջ դնել. ich kümmere mich nicht um das — der Leute

մարդիկ ինչ որ կ'ուզեն ըսեն վրաս, ինծի հոգս չէ. 3. զրպարտութիւն, անօգուտ խօսք, շաղակրատութիւն, շաղփաղփութիւն, բարբառանք։

Gerégne, ն. 22բ. անյ. շարունակեալ անձրեւ, անձրեւածք։

Geréibe, ն. 22բ. անյ. շարունակեալ շփում, շփշփում։

geréichen, չբ. h. 8ա. անբժ. zu et. -- պատճառել, առիթ ըլլալ. նպաստել. ընդ. (բանի մը) դառնալ՝ փոխուիլ. Das gereichte ihm zum Verderben այս զինքը կործանեց, իւր կործանումն յառաջ բերաւ. 2. diese That gereicht ihm zur Ehre այս գործքս իրեն պատիւ կը բերէ. J—m zur Schande — զմէկն անպատուել, անուանարկ ընել, նշաւակել։

Geréim(e), ն. 20. (22բ.) անյ. **Geréimsel**, ն. 22բ. անյ. = Reimerei.

Geréiß(e), ն. 20. (22բ.) անյ. = Reißen, ն. 2. —. փրծ. es ist — um diese Waare այս վաճառքս շատ կը փնտռուի, խրառու ձեռքէն կը յափշտակեն. es ist ein förmliches — um ihn ամէն մարդ զինքն իր կողմն ունենալ կ'ուզէ։

Geréiztheit, իգ. 21. անյ. գրգռութիւն, գրգռում։ [Rennen, ն.։

Gerénne, ն. 22բ. անյ. ընդ. =

geréuen, անդ. բ. 8ա. անբժ. es gereut mich, daß ich es gesagt habe այս բանս ըսելուս կը ցաւիմ՝ կը զղջջամ. lassen Sie sich Ihre Mühe nicht —! ձեր աշխատութեան վրայ մի ցաւիք՝ մի ափսոսիք (տ. bereuen)։

gérgeln, նբ. 3ա. ար-. ակօսել (տակառի շերտից վրայ ակօսներ բանալ)։

Gericht, ն. 20. կերակուր, խորտիկ, համադամք։ Բ. — ատեան, դատաստան. ղ. 0. — erster Instanz նախադատ ատեան, խոնարհագոյն դատաստան. J. vor — fordern, laden զմէկը դատաստանի կանչել՝ հրաւիրել. 2. (դատ ընելու տեղ) ատեան, դատաստանարան, արդարութեան աթոռ. 3. դատ, նիստ դատելու. — halten ժողով՝ նիստ ընել. — halten կամ zu —(e) sitzen über J. զմէկը դատելու համար բազմիլ յատենի, իբր դատաւոր աթոռ նստիլ. 4. կր. mit J—m in's — gehen ի դատ մտանել ընդ ումեք, մէկու մը հետ դատ ունենալ. jüngstes — վերջին դատաստան. 5. դատելու իշխանութիւն, իրաւատարութիւն։

gerichtlich, ած. 6. դատաստանական, ատենական, դատաւորական. 2. բանական, իրաւաբանական, օրինաւորական. J. — belangen կամ verfolgen զմէկը դատաստանի կոչել, ատենակոչ ընել։

Gerichts|akten, իգ. յ+. դատաստանական գրուածք՝ մուրհակք։ —aktuar(ius), ար. ատենադպիր։ —behörde, իգ. = Gericht, Բ. 1. —beisitzer, ար. դատաւորակից, ատընթերակաց դատաւորի։ —bescheid, ար. կամ —beschluß, ար. դատաստանի որոշում՝ վճիռ, դատավճիռ։ —bote, ար. նուիրակ՝ բանբեր դատաստանատանի։ —exekutor, ար. դատաստանի գործադիր պաշտօնեայ՝ սպասաւոր։ —folge, իգ. գինեալ օգնականք դատաստանարանի։ —formel, իգ. դատաստանական ձեւ (երդման...)։ —halter, ար. դատաւոր, իրաւարար։ —haus, ն. ատեան, դատաստանարան, դատարան։ —herr, ար. դատաւոր։ —hof, ար. դիւան, ատեան, դատաւորք։ —kosten, իգ. յ+. դատաստանի ծախք։ —lokal, ն. = Gericht, Բ. 2. —personal, ն. դատաւորք, ատենակալք։ —rath, ար. խորհրդատու, խորհրդական վերին ատենի, դատաստանի խորհրդական։ —schöppe, ար. քաղաքապաշտօնական ատենակալ։ —schreiber, ար. ատենադպիր։ —schulze, ար. քաղաքապետ, շահապ։ —sitzung, իգ. ժողով (դատաստանի)։ —stand, ար. օրինաւոր բան դատաւոր։ —statt, իգ. կամ —stätte, իգ. դիւան, աթոռ դատաստանի։ —stuhl, ար. դատաւորի աթոռ. Բ. ատեան, դատաստանարան։ —termin, ար. (դատաստանի) ժամադրութիւն։ —verfahren, ն. դատաստանի կարգ՝ ընթացք։ —verhandlung, իգ. դատ, դատի մը վրայ եղած վիճաբանութիւն. Բ. (դատի մը) գրուածքն։ —verwalter, ար. = Gerichtshalter. —verwaltung, իգ. դա-

Digitized by Google

տաստանի վարչութիւն. բ. դատաւորի պաշտօն:

Gerichtsbarkeit, իգ. ձլ. իրք. դատելոյ ձեռնհասութիւն՝ իրաւասութիւն. սահման դատողութեան:

gerieben, դրբ. անց. reibenի = աներեւ---իին բոլոր նշանակութեանց հետ: թ. — ած. ս. = durchtrieben.

Geriebenheit, իգ. = Durchtriebenheit.

Geriesel, չ. ձձբ. անյ. վտակում, հոսում, խոխոջանք, կարկաչիւն, քաղցր մրմունջ, խաղխաղջում:

gerieth, անց. geratheni:

gering, ած. ս. փոքր, (յարգի կողմանէ) դոյզն, չնչին. (քանակութեան կողմանէ) քիչ, սակաւ. անշանակ, դուզնաքեայ, չքաւոր. sein —es Einkommen իւր նուազ եկամուտը. et. um e—n —en Preis kaufen բան մը սակաւագին գնել, ոչինչ գնով գնել. բ. ծիծաղանով. Das machte keinen —en Eindruck auf ihn այս բանս իւր վրայ մեծ՝ սաստիկ ազդեցութիւն՝ տպաւորութիւն ըրաւ. գ. բղդ. ի մէջ. —er machen, —er werden նուազեցընել, փոքրկացընել. նուազիլ, փոքրկանալ. դ. գերդ. ի մէջ. (er erwacht) beim —sten Geräusche թեթեւ աղմկէ մը (կ'արթննայ). es ist nicht der —ste Zweifel այս բանս ամենեւին տարակոյս չի վերցըներ, աստ վրայ բնաւ իսկ չի տարակուսուիր. nicht im —sten ոչ ամենեւին, եւ ոչ փոքու իսկ. 2. գձուձ, դուզնաքեայ, ստորին, անարգ, հասարակ. —es Gold ստորին ոսկի. 3. ազգաւ (ծննդեամբ) ստորին (մարդ), գռեհիկ. —e Leute անինքոր, ռամիկք. 4. փոքր տարածութիւն ունեցող, սակաւանիստ, սակաւադիր, սահմանաւոր, նուրբ, նեղ. անձուկ, սակաւիկ, փոքրիկ. բաղդատ. հեռ. et. — achten բան մը առ ոչինչ համարել, անարգել. von J—m — denken մէկուն վրայ նուաստ համարում ունենալ. et. — schätzen բան մը ոչինչ համարել, արհամարհել: թ. —e(r), ար. —e, իգ. —es, չ. ս. ար. die —en wie die Großen մեծ ու պզտիկ. der —ste auf Erden մարդկութեան տրուպն, աշխարհքիս ամենանարգ մարդը. 2. չ. das —ste ամենադոյզն՝ ամենաչնչին իրը. er bildet sich nichts —es ein իր անձը մեծ բանի տեղ կը դնէ. իր անձին վրայ մեծ գաղափար ունի. es fehlt nicht das —ste բան մը չի պակսիր. թ. պակասը դոյզն իր մը չէ:

Gering|achtung, իգ. = Geringschätzung. —fügig, ած. դուզնաքեայ, անպէտ, չպէտ. ընդունայն, սնոտի, նանիր. նուաստ, գձուձ, ողորմելի: —fügigkeit, իգ. անպէտ՝ դուզնաքեայ ըլլալը. սնոտիք, ընդունայնութիւն, նանրութիւն, փոքրկութիւն, գձձութիւն: —haltig, ած. դուզնաքեայ, նուազ՝ դոյզն արժէք ունեցող. սակաւագին, ստորին (խառնուած ոսկի.այ...): —haltigkeit, իգ. պակասաւոր՝ ստորին խառնուած (դրամոց): —schätzig, ած. արհամարհող, անարգու, վար զարնող, յարգը՝ գինն՝ արժէքը նուազեցնող. — thun արհամարհել, անարգել: —schätzung, իգ. արհամարհութիւն, քամահանք:

Geringerwerden, չ. ձձբ. անյ. նուազում, նուազելը, նուազութիւն:

gerinnbar, ած. ս. թանձրանալի, որ կրնայ սեր կապել:

Gerinnbarkeit, իգ. ձլ. անյ. թանձրանալիութիւն:

Gerinne, չ. ձձտ. անյ. մշտահոս վտակում, անընդհատ հոսում՝ ծորում: թ. — յգ.ով. սահուն՝ ընդ. վազուն ջուր. 2. տրտ. կորի, խողովակ, ջրմուղ. — e—r Straße ուղխ փողոցի:

gerinn|en, չբ. ս. 2բ. անբծ. սեր կապել, մակարդիլ, թանձրանալ. (կաթը) մածնուլ. (արիւնը) պաղիլ. beim Sieden — եռացընելու ատեն (կաթն) ապականիլ՝ ընդ. կտրիլ. (zu Klümpfen) — (կաթը) փորիլ. բ. — machen (արիւնը, կաթը...) թանձրացընել, պաղեցընել. ապականել, կտրել, փորեցընել: — չ. ձձբ. անյ. —ung, իգ. ձլ. թանձրանալը (կաթին...), ապականում, փորում. zum — bringend (կաթի, արեան...) մածուցիչ, թանձրացուցիչ:

Gerippe, չ. ձձտ. մարմնոյ կազմած

ոսկրեղէն. անդր. կմախք. 2. Ն—լ. (Նորաշէն Նաւու) կմախք։

gerippt, ած. 6. կողաւոր, կողազարդ, եզերաւոր. փխ. ջղաւոր, ջղապատ, ամառապատ։

gerissen, ընդ. անց. reißenի։

geritten, ընդ. անց. reitenի։

Germáne, ար. 34. Germánin, իգ. 32. Գերմանացի։

Germánia, իգ. 38. Germánien, չ. 32ը. անյ+. աշխ. Գերմանիա։

germánisch, ած. 6. գերմանական, գերմանացի. փ. մտ. կոշտ, կոպիտ, բիրտ։

germanisi(e)r(en, նբ. 3ա. գերմանացընել։ —ung, իգ. 31. գերմանացընելը։

Germanismus, ար. 27. գերմանականութիւն, գերմանական բացատրութիւն, գերմանաբանութիւն։

Germanist, ար. 33. Հմուտ գերմանական լեզուաց՝ պատմութեան..., գերմանագէտ։

germanistisch, ած. 6. գերմանագիտական, գերմանական լեզուաց... Հայող։

gérn(e), մ. (բաղդ. — lieber, գեր. gerner) սիրով, կամաւ, յօժարութեամբ. herzlich — յամենայն սրտէ, բոլորով սրտիւ, յօժարակամ. — oder ungern կամաւ կամ ակամայ, ուզելով չուզելով. 2. ich würde es sehr — sehen, wenn Sie es thäten շատ կը հաճէի, եթէ զայս ընէիք. ich will es — zugeben շատ սիրով կը համաձայնիմ. 3. et. — thun (mögen) բան մը սիրով՝ ախորժելով ընել, ախորժել, կամենալ... et. — essen, — trinken (կերակուր... մը) սիրել, ախորժելով ուտել. et. lieber essen բան մը աւելի սիրով ուտել. 3. — haben կամ mögen մէկը սիրել. ich möchte — wissen, ob... շատ կը բաղձայի իմանալ, թէ արդեօք... er möchte — Keinen beleidigen մէկը վշտացընել չ'ուզեր. 4. diese Pflanze wächst — in feuchten Boden այս տունկը խոնաւ երկիր կը սիրէ՝ կ'ուզէ. 5. դիւրաւ, հեշտեաւ. Das glaube ich — աոոր դիւրաւ կը հաւատամ. Das ist — möglich ատիկա շատ հնարաւոր է. datür kannst Du gut und — (zehn Mark) geben եթէ (տասը մարկ...) տաս, բան մը չես կոր-սընցըներ, տալուդ վրայ չես զղջար։

gérn|gelehrt, ած. որ կ'ուզէ գիտուն երեւալ։ —groß, ած. եւ փ. անձնապարծ. փառասէր, փառամոլ։ —klug, ած. եւ փ. բանէ՝ գործքէ հասկընալ ձեւացող։

Gerö'chel, չ. 22ը. անյ+. խորդալը. խռնչիւն։

gerochen, ընդ. անց. riechenի. բ. (հն. բնա.) rächenի։

Gerö'hricht, չ. 20. եղեգնուտ վայր, եղեգնապուրակ, շամբք. բ. եղէգներու բազմութիւն։

Gerö'llablagerung, իգ. 31. երկր. նրզխ. փլած, քարակարկառ։

Geróll(e), չ. 20. (22ը.) անյ+. չըրխչըրխում, շարունակեալ թաւալում՝ հոլովում. 2. ձայնի ոլորում՝ գեղգեղանք։

Gerö'll(e), չ. 20. (22ը.) անյ+. ընթաւալող՝ գլտորող պզտիկ մարմիններ. մտ. (ծովու՝ գետի եզերքը կլորած) կոպիճ, խիճ, խճաքար. 2. փլած, կարկառ։

geronnen, ընդ. անց. gerinnenի։

Gerónt, ար. 33. հ. պտ. Լակեդեմոնացւոց ծերակուտի անդամ, Գերոնդ։

Gérste, իգ. 35. բս. եւ երկ. գարի (Hordeum)։

gérsten, ած. 6. գարիէ, գարեղէն, գարւոյ։

Gérsten|acker, ար. երկ. գարեցան՝ գարւոյ արտ։ —brot, չ. գարեհաց, քաշկէն, գարեղէն՝ գարւոյ հաց։ —gras, չ. բս. գարեխոտ (Hordeum murinum)։ —graupen, իգ. յ+. կասկ, մաքրուած գարի։ —gries, ար. մանրաղաց ձաւար, կորկոտ։ —grütze, իգ. խոշոր աղացեալ գարւոյ ալիւր, տե՛ս. երմուկ։ —korn, չ. գարւոյ հատիկ, գարեհատ. բ. նաեւ իբր կէ—. փ. գծաչափ. դ. ակն. արտեւանանց եզերքին մանր ուռեցք, գարի։ —malz, չ. աբ—. (գարեջուր հանդերձելու համար) կոխած գարի։ —saft, ար. = Gerstenwasser; բ. = Bier. —trank, ար. ըմպելիք ի գարւոյ, գարւոյ աւշարակ. բ. գարւոյ սեր. փ. = Gerstenwasser; դ. = Bier. —wasser, չ. կասկաջուր. գարեջուր. դղչ. նշըմպելի։

Digitized by Google

Gertchen, չ. 22բ. անյ. (Ն—չ. Gertek.) ցողիկ, մանր՝ նուրբ գաւազան։

Gerte, էգ. 35. ցուպ, գաւազան, մարաց (նաեւ շամփ). նուրբ գաւազան (ձի քշելու)։

Gertraud, **Gertrud**, 38. **Gertrude**, 30. յտ. ան. էգ. Գերդրուտա. փխ. թանձրամիտ, շինական։

Geruch, ար. 13. (յգ. միայն յ2.) հոտոտելիք, հոտոտառութիւն. 2. հոտ, բուրում. guter (übler) — անուշ (ժանտ) հոտ. — verbreitend հոտաւէտ. ohne — անհոտ. 3. փխ. համբաւ, անուն, համբաւ, համարում. in gutem —e stehen բարի համբաւ՝ անուն ունենալ։

Geruchflügelchen, չ. հոտաւէտ՝ անուշահոտ գնդակ։ —los, ած. անհոտ։ —losigkeit, էգ. հոտառութեան պակասութիւն. բ. անհոտ ըլլալը, հոտ չունենալը։ —reich, ած. հոտաւէտ, հոտալից։ —snerv, ար. հոտառութեան՝ հոտոտելեաց ջիղ։ —ssinn, ար. = Geruch, 1.; —svermögen, չ. հոտառութիւն։

Gerücht, չ. 20. ձայն, խօսք. զրոյց. es geht (կամ läuft) das — կամ das — ist im Umlaufe, daß... ձայն՝ խօսք ելեր է, որ..., զրոյցք են թէ... 2. das allgemeine — հասարակաց զրոյց, համբաւ. (դիցաբանական եւ այլաբանական էակ) Համբաւ։

gerücht(s)weise, մկ. լուր՝ համբաւ տարածուելով, լուրածին համեմատ. ich habe — erfahren միջ անց տարածուած ձայնէն իմացայ. — verlautet լուր՝ զրոյցներ ելեր է, ձայն կայ թէ...։

Gerüf(e), չ. 20. (22բ.) անյ. (անընդհատ) աղաղակ՝ գոչիւն։

gerühen, չբ. հ. 3ա. եւ 3բ. բարեհաճիլ, բարեհաճութեամբ ընդունիլ. արժանի համարիլ, հաճիլ։

Gerümpel, **Gerü'mpel**, չ. 22բ. անյ. (—. Gerumpel) ձայն, աղմուկ, ընդ. խշրտոց, թնդիւն. — e—s Wagens կառքի շաչիւն, թ[illegible]րում, 2. (—. Gerümpel) խառնակոյտ, խառնիխուռն դէզ. մն. հին՝ անգործածական կարասիք, ցնցոտիք։

Gerundium (լի...), չ. 38. քր. դերբայ։

gerungen, դրբ. անց. ringen է։

Gerünzel, չ. 22բ. անյ. յօնքը պռստելն՝ վեր վերցընելը։

Gerusia, —. յունար. Gerusia, էգ. 30. փտն. հ. պտ. Ծերակոյտ, հնոց խորհրդանոց։

Gerüst, չ. 20. բարձրաւանդակ տախտակամած, լաստան. (հանդիսատեսաց) հայելարան. (գլխատութեան) բեմ, կառափնատ. 2. ար—. ճրտ. նեցուկ, իշուկ. բեռնաբարձ մեքենայ. 3. Ն—ն. շարժական լաստափայտ։

Gerüstbock, ար. նեցուկ, էշ, իշուկ։ —brett, չ. (լաստանի՝ հանդիսարանի կառափնատեղւոյն) տախտակամած։ —stangen, էգ. յգ. (ձախնայրին... տեղերէն անցնելու համար երկու կողմանէ նեցուկներով հաստատուած երկայն փայտ) ոտնացուպ։

Gerütsch(e), չ. 20. (22բ.) անյ. = Rutschen, չ.։

Gerüttel, չ. 22բ. անյ. անդադար շարժում՝ տատանում. — e—s Wagens կառքի երերում։

Ges, չ. անփխ. երժ. սոլ պէմոլ, սոլի կիսահարթ. —Dur մեծադոյն սոլ պէմոլ։

Gesalbe, չ. 22բ. անյ. ընդ. լորձունք, թոմինք. 2. փխ. շաղակրատանք, դրդնջիւն։

Gesäge, չ. 22բ. անյ. շարունակ սղոցելն, սղոցում։

Gesalbader, չ. 22բ. անյ. = Salbaderei.

Gesalbte(r), ար. 6. օծեալ։

gesalzen, դրբ. անց. salzen է։ Gesalzene(s), չ. 6. յաղած։

Gesäme, չ. 22բ. անյ. սերմանիք, հունդք։

gesammt, ած. 6. = ganz, Ա. 1. ա. der —e Adel համօրէն՝ բոլոր ազնուականք։ -e(s), չ. 6. ամբողջն, բովանդակն։

Gesammtausgabe, էգ. բովանդակ գործոց՝ մատենագրութեան հրատարակութիւն։ —begriff, ար. ընդհանուր գաղափար։ —betrag, ար. ամբողջական գումար, բովանդակութիւն։ —einfuhr, էգ. ներ. բոլոր վաճառբերութիւն։ —erbe, ար. ընդհանուր ժառանգ։ —er-

Digitized by Google

trag, ար. ամբողջ՝ բոլորական եկամուտք՝ հասք։ —gut, չ. հասարակաց ինչք։ —macht, իգ. միացեալ զօրութիւնք։ —staat, ար. միաւորական՝ կենդրոնացեալ տէրութիւն։ —summe, իգ. ամբողջական գումար։ —verbindlichkeit, իգ. համերաշխութիւն։ —wille(n), ար. հասարակաց կամք՝ հաւանութիւն։ —zahl, իգ. բովանդակն, ամբողջն։

Gesámmtheit, իգ. 31. die — ամբողջութիւն, ամբողջն, բովանդակն (հկ—նչ. Einzelnheit). ընդհանրութիւն, ընդհանուր հանգամանք. գումար, բովանդակութիւն. — von zusammengehörigen Dingen oder Menschen խումբ՝ բազմութիւն իրաց կամ մարդկան։

Gesámmtschaft, իգ. 31. (մարմնոյ մը) համօրէն անդամք. ըստ յփ. = Gesammtheit.

gesándt, դրբ. անց. senden։

Gesándte(r), ար. 6. Gesandte, իգ. 6. եւ Gesándtin, իգ. 32. պատգամաւոր, հրեշտակ, նուիրակ, դեսպան (այր, կին) (հմմտ. Botschafter, Geschäftsträger, Ministerresident, Nuntius)։

Gesándtschaft, իգ. 31. պատգամաւորութիւն, նուիրակութիւն, հրեշտակութիւն, դեսպանութիւն, դեսպանն եւ իւր մարդիկը. 2. դեսպանատուն։

gesándschaftlich, ած. 6. —e Sendung դեսպանագիտական առաքում, պատգամաւորութիւն.

Gesándschafts|attaché (...աթաշէ), ար. արբանեակ դեսպանատան։ —posten, ար. տեղի՝ պաշտօնավայր՝ աստիճան դեսպանի։ —rath, ար. դեսպանատան խորհրդական։

Gesáng, ար. 13. երգ. 2. եղծ. drei- (vier-) stimmiger — երեքձայնեան (չորեքձայնեան) նուագ. (կարճ) եղանակ, ցուցի(ք), գեղօն. (Lob-)— օրհներգ, օրհնութիւն, շարական։

gesáng|artig, ած. երգանման։ —buch, չ. կր. երգարան, տաղարան։ —drossel, իգ. կն. երգեցիկ՝ քաղցրաձայն ճարեակ՝ սարդիկ (Turdus musicus)։ —kunst, իգ. երգահանութիւն, նուագածութիւն։ —lehre, իգ. նուագագիտութիւն, ուսումն երգոց։ —reich, ած. պտուետական, բանաստեղծական. ք. երգաշատ։ —schule, իգ. երգի դպրոց. ք. հրահանգք՝ փորձք երգոց. նուագավարժութիւն։ —weise, իգ. եղանակ, գեղօն. ք. մկ. երգելով, երգաբար։

gesánglich, ած. 6. երգական, երգչական։

Gesä'ß, չ. 20. յետոյք, յետուստ, յետին կողմն, թիկ. 2. նշն. անդր. նստատեղի, աթոռ, երասատան գաւակ, ամ. ու. 3. = Sitz; — e–s Stuhles աթոռին նստելու կողմը։

Gesä'tz, չ. 20. = Strophe.

Gesáuf(e), չ. 20. (22ք.) անյփ. շուայտութիւն, կերուխում, գինարբուք։

Gesáug(e), չ. 20. (22ք.) անյփ. = Saugen, չ.։

Gesáuse, չ. 22ք. անյփ. — des Windes (հողմոյ) շնչիւն. մռնչումն (ալեաց). դռնչիւն (ականջաց)։

Gesä'usel, չ. 22ք. անյփ. (հողմոյ) շնչիւն, սօսափիւն. խարշափիւն (տերեւոց...). քաղցր մրմունջ։

Geschä'ft, չ. 20. գործք. ein kleines — abmachen ամ. պզտիկ գործքի երթալ. 2. լծ. գործք, գործառնութիւն, ձեռնարկութիւն. ein gutes — machen լաւ գործք տեսնել՝ աղէկ առուտուր մ'ընել. 3. արուեստ. welches — betreiben Sie? ի՞նչ արուեստ կը վարէք, արուեստնիդ ի՞նչ է. 4. լծ. վաճառատուն, վաճառանոց, առեւտրական հաստատ։

Geschä'ftchen, չ. 22ք. նւզ. Geschäft. փոքր գործք. լծ. փոքր առուտուր. առեւտրական չնչին գործք։

geschä'ftig, ած. 6. գործօն. զբաղեալ, բազմազբաղ. գործաւէր, գործք տեսնող, գործքի յարմար. մկ. եռանդեամբ, փութով, ժրութեամբ։

Geschä'ftigkeit, իգ. 31. անյփ. գործունէութիւն, զբաղումն, փոյթ, յառաջադիմութիւն. ճարտարութիւն։

geschä'ftlich, ած. 6. գործոց վերաբերեալ. լծ. առեւտրական։

Geschä'fts|aufgabe, իգ. դադարումն առուտուրի։ —buch, չ. հաշուե-

Digitized by Google

դիրք, համարագիրք: —drang, գ. գործոց յաճախութիւն: —eifer, գ. փոյթ ի գործս, ժրաջանութիւն: —frei, ած. ի գործոց ազատ: —freund, գ. վաճառակից, թղթակից: —führer, գ. վարիչ (գործոց), վերատեսուչ, գործակալ: —führung, իգ. գործակատարութիւն, գործակալութիւն: —gang, գ. գործքի ընթացք: —geist, գ. վաճառաշահութեան հանճար՝ ոգի: —genoß, գ. վաճառակից, զուգող: —gewandtheit, իգ. ճարտարութիւն, յաջողակութիւն (ի գործս): —haus, չ. վաճառատուն, խանութ: —kniff, գ. խարդախութիւն, խորամանկութիւն (ի գործս): —kreis, գ. գործունէութեան շրջան՝ դաշտ, իշխանութիւն: —kundig, ած. գործքէ հասկցող: —leben, չ. վաճառականական կեանք: —leiter, գ. գործակալ, վարիչ: —lokal, չ. գրասենեակ, հաշուատուն. Բ. մթերանոց (վաճառաց): —los, ած. անգործ, անզբաղ. պարապորդ, ծոյլ. —lose Zeit մեռեալ՝ անշահաբեր ժամանակ: —losigkeit, իգ. անգործութիւն, պարապորդութիւն, անգործ ժամանակ. Բ. մեռեալ ժամանակ, անշահաբերութիւն: —mann, գ. (յգ. —leute) գործքի տէր (մարդիկ): —sache, իգ. գործք, իրք: —sprache, իգ. վաճառականութեան լեզու: —stockung, իգ. դադարումն (գործոց): —träger, գ. գործակատար. Բ. (վաճառատան) գործակալ: —verkehr, գ. յարաբերութիւն գործոց, առեւտրական հաղորդակցութիւն: —verwalter, գ. = Geschäftsführer. —zweig, գ. վաճառականութեան ճիւղ:

geschah, անց. geschehen-ի:

Geschä'ker, չ. 22Բ. անյ. կատականք, խեղկատակութիւն:

Geschaukel, չ. 22Բ. անյ. ճօճում, երերում, տատանում:

geschéhen, չԲ. 2է. անբյ. ա—. անդ. Բ. հանդիպիլ, պատահիլ, ըլլալ, տեղի ունենալ. was auch — mag ինչ որ ալ ըլլայ. 2. լինել, ըլլալ. Dein Wille geschehe! եղիցին կամք քո. es geschehe եղիցի, ըլլայ. so geschieht Das այս այսպէս կ'ըլլայ. so wird es geschehen und nicht anders այսպէս կ'ըլլայ, եւ ոչ այլազգ. was soll damit —? ինչ ընենք զայս. 3. — lassen շարժելու, թոյլ տալ (որ ըլլայ). (բանի մը) հանդուրժել, տանել. 4. es geschieht ihm Abbruch իրեն անիրաւութիւն կ'ընեն. es wird Dir Nichts zu Leide (կամ kein Leid) — քեզի վնաս չի հասնիր. es geschieht Ihnen schon ganz recht, daß Sie... շատ աղէկ կ'ընէք, որ... Das wird mir nicht wieder — ալ այսուհետեւ չի պատահիր, մէյ մ'ալ չեմ ըներ՝ չեմ թողուր... 5. es ist um mich — վճարեալ է վասն իմ, ամ. բանս բուսաւ: Բ. — դրբ. անց. եւ ած. 6. = Բային ամէն նշանակութիւններովը հետ. 2. եղած, լմնցած. ամ. —e Dinge sind nicht zu ändern եղածն՝ եղած է, եղած իրին դարմանն չկայ. nach —er Arbeit ist gut ruhen աշխատութենէ ետքը՝ հանգիստը քաղցր է. 3. so — zu Paris... տուեալ՝ ստորագրեալ ի Փարիզ:

Geschéhene(s), չ. 8. եղածն:

geschéi(d)t, ած. 6. խոհական, մտացի, խելացի. զգոյշ, խոհեմ. արդարախորհուրդ. կորովամիտ, բանաւոր. հանճարեղ (դատաստան). —er Kopf հանճարեղ միտք. er ist nicht recht — իմաստնաբար՝ խելօք չի վարիր. er ist verflucht — ընտ. սատանայի խելք ունի. et. — anfangen բան մը խելօք՝ ճարտարութեամբ սկսիլ՝ գործել:

Geschéi(d)theit, իգ. 31. մտացի՝ խելացի ըլլալն. կորովամտութիւն, արդարախորհրդութիւն, հանճարեղութիւն:

Geschélte, չ. 22Բ. անյ. կշտամբանք, սաստք:

Geschénk, չ. 20. պարգեւ, ընծայ. ձիր. J—m ein — mit et. machen մէկու մը բան մ'ընծայ ընել՝ տալ:

Geschénk‖fuß, գ. ընտ. mit J—m auf dem —e stehen փոխփոխակի իրարու ընծայ խաւրել: —geber(in, իգ.), գ. պարգեւատու: —nehmer(in, իգ.), գ. պարգեւառու:

Geschérz(e), չ. 20. (22Բ.) անյ. (անդադար) կատակ, կատականք:

geschéut, ած. 6. [illegible] geschéidt-ի: Բ. — դրբ. անց. scheuen-ի:

Digitized by Google

Geschichtchen, չ. 22բ. Ն—չ. Geschichtel. մանրավէպ, կարճ (զբօսալի) պատմութիւն:

Geschichte, էգ. 25. պատմութիւն. ծղբ. Das ist eine schöne —! աս ինչ աղուոր բան. die ganze — բոլոր խնդիրն, բովանդակն. erdichtete — շինծու պատմութիւն. heilige — (հին. Gemeine) սրբազան՝ սուրբ պատմութիւն. 2. Das wäre eine schöne —! ինչ կ'ըսես, ընդ. ան ալ նոր:

geschichtlich, ած. 6. պատմական, վիպական:

geschichts‖forschend, ած. —**forscher**, ար. պատմաքննին: —**kundig**, ած. պատմագէտ: —**mäßig**, ած. պատմական, պատմութեան համեմատ: —**schreiber**, ար. պատմագիր: —**schreibung**, էգ. պատմագրութիւն:

Geschick, չ. 20. անյ. = Geschicke; 2. (իրաց...) ձեւ, պայման. տարազ. et. in's — bringen բան մը ձեւի բերել՝ տակ խոթել՝ յարմարցընել. 3. (անձանց համար.) յարմարութիւն (բան մ'ընելու). ճարպկութիւն. ճարտարութիւն (ի գործս). (մարմնոյ) աջողակութիւն, ձիրք, տաղանդ. 4. բախտ պատահար, ճակատագիր, հրաման:

Geschicke, չ. 22բ. անյ. (անդադար՝ շարունակեալ) պատրաստամտութիւն, առաքումն:

Geschicklichkeit, էգ. 31. = Geschick, 3. 2. հնարագիտութիւն, արուեստ, հնարք:

geschickt, դրբ. անց. եւ ած. 6. schicken = բային անցեալ ընդունելութեանը հետ. 2. ճարտար, յաջողակ, առակ, կարող. 3. զօրեղ, կորովամիտ. հմուտ, արուեստագէտ. կիրթ, փորձառու. հնարագէտ. 4. zu et. — sein բանի մ'ատակ՝ յարմար ըլլալ:

Geschiebe, չ. 22բ. անյ. (անընդհատ) մղում, ցնցում. 2. բխ. երկ. կապիճ, խիճ:

geschieden, դրբ. անց. scheidenէ:

geschienen, դրբ. անց. scheinenէ:

Geschieß(e), չ. 20. (22բ.) անյ. անընդհատ (հրացանաց) ձգութիւն:

Geschimpf(e), չ. 20. (22բ.) անյ. նախատանք, թշնամանք:

Geschirr, չ. 20. = Geräth; 2. աման, անօթ. irdenes — խեցեղէն աման, կաւեղէն անօթ. (Küchen-)— պղնձի անօթք (խոհանոցի). (Tisch-)— սպասք սեղանոյ (սկաւառակք...). 3. սապազէն, (կառածիգ ձիոյ) կաշեայ կազմած. die Pferde legen sich (կամ gehen) in's — ձիերն արագ կը քաշեն. (նաեւ փխ. ընդ. մարդկան) շատ ճգնիլ. ջանք ընել. aus dem — kommen ձիու կազմածքը թողուլ, արձակուիլ. ը. մփ. հանդչել. բ. փխ. ինք իրմէ ելլել, ինք զինք կորսնցընել. 4. կառք, անդրավարք, սպասաւորք. 5. փխ. ընդ. sich in's — legen խելքը միտքը բանի մը տալ, մարդով սաստիկ պարապիլ. 6. որս. (մեքենայի մասն, որով ուրիշ մասի մը շարժում կը հաղորդուի) հաղորդիչ, շարժում հաղորդող մասն:

Geschirr‖arbeiter, ար. սարագործ (ձիու... կազմածք շինող): —**kamm**, ար. որս. ազբն, սասայնանկայ սանտր: —**kammer**, էգ. թամբարան (ձիու... կազմած պահելու տեղ): —**macher**, ար. = Sattler; բ. որս. ազբնագործ: —**meister**, ար. թամբարապետ. բ. (թղթատարութեան) առաջնորդ. փ. գէն. բեռնակառաց վարիչ՝ առաջնորդ:

Geschlámp(e), չ. 20. (22բ.) անյ. ընդ. անհամ թան՝ ապուր. որպանակ ջրախառն. 2. որս. շանց տրուած ապուր, շնաթան, —մ. լակ:

Geschlécht, չ. 0. (հմմտ. Art, 4.) ազգ, տեսակ. 2. das männliche (weibliche) — (կենդանի էակաց եւ որընկոց) արական (իգական) սեռ. 3. քր. սեռ. das männliche, weibliche, sächliche — արական, իգական, չէզոք սեռ. 4. սեռ, ցեղ. (մարդու) ցեղ. տոհմ. (ազնուականաց) զարմ. ծնունդ, տուն. 5. das gegenwärtige — ներկայ սերունդն՝ մարդկութիւնն. von — zu — յազգէ յազգ:

Geschléchter‖kunde, էգ. գիտութիւն ազգահամարի, տեղեկութիւն ծննդաբանութեան: —**kundiger**, ար. ազգաբան, ծննդահամար:

geschléchtlich, ած. 6. սեռական. 2. տոհմական, ցեղական. սեռական:

Geschléchts‖adel, ար. ցեղական ազնուականութիւն: —**art**, էգ. սեռա-

Digitized by Google

կան նկարագիր։ —baum, ար. ծիւղագրութիւն, ազգահամարական ծառ։ —fall, ար. քր. սեռական (հոլով)։ —folge, էգ. ազգազարմ, ընդ. պորա։ —kunde, էգ. = Geschlechterkunde. —linie, էգ. կարգ ծննդեան, ազգականութեան գիծ։ —los, ած. անսեռ. փխ. չէզոք։ —name, ար. ընտանեաց անուն. ք. = Gentilname; ք. փխ. ծն. սեռի անուն։ —reife, էգ. չափահասութիւն, արբունք, ջերթափութիւն։ —theile, ար. յգ. ծննդական անդամք, ծննդականք։ —trieb, ար. բնական աղդումն, բնական ցանկութիւն։ —wappen, չ. ցեղական՝ ընտանեաց զինանշան։ —wort, չ. քր. յօդ, արթր։

Geschléif(e), չ. 20. (22ք.) որս. սորածակ, որջի մուտք. 2. = Schleifen, չ.։

Geschlépp(e), չ. 20. (22ք.) անյգ. (նաւու ծով ձգուած) պարան. 2. քղանց, սոորոտ զգեստուց (որ ընդ երկիր քարշի). ակեղորդ կահ. 3. կահ եւ կազմած։

geschlichen, ընդ. անց. schleichenի։

geschliffen, ընդ. անց. schleifenի։

Geschliffenheit, էգ. 31. անյգ. — e–s Edelsteines յղկուածք (ական). փխ. — des Styles կծուութիւն՝ խածանողութիւն ոճոյ։

Geschlinge, չ. 22ա. անյգ. ոլորտութիւն, անկապութիւն. յգ. ով հիւսուածք, ձեռնէ ձեռն անցած մասունք. 2. որս. (երէոց պատարուճակաց) ընչափող եւ անօրհեն կցեալ թոք, լեարդ։

geschlissen, ընդ. անց. schleißenի։

geschlóssen, ընդ. անց. schließenի։

Geschlúchz(e), չ. 20. (22ք.) անյգ. հեկեկանք, հեծկլտանք։

geschlúngen, ընդ. անց. schlingenի։

Geschmáck, ար. 13. (յգ. ծղրք. ընտ. նանեւ 7.) ճաշակ, համ. e–r Sache keinen — abgewinnen können բանէ մը համ՝ ճաշակ չկարենալ առնուլ. — an et. finden բանէ մ՚ախորժել, հաճութիւն զգալ. 2. (ճաշակելեաց, լեզուաւ զգացած) համ, ճաշակ։

geschmáck‖los, ած. համ չունեցող, անհամ, չախորժական. ք. փխ. անճաշակ, պաղ։ —losigkeit, էգ. ճաշակ չունենալը, անճաշակութիւն. ք. անհամութիւն, տկարութիւն (գինւոյ...)։ —voll, ած. ճաշակաւոր, ճաշակալից, համեղ. վայելուչ. շնորհալի։

geschmáck(s)‖frei, ած. հգ. —e Erde անհամ՝ համ չունեցող հող։ —lehre, էգ. ճաշակագիտութիւն, գեղեցկագիտութիւն։ —organ, չ. ճաշակելիք։ —richtung, էգ. ճաշակի միտութիւն։ —sinn, ար. ճաշակելիք։ —widrig, ած. ճաշակի հակառակ, ճաշակի դէմ։ —widrigkeit, էգ. յոռի ճաշակ, անճաշակութիւն։

Geschmätz(e), չ. 20. (22ք.) անյգ. ուտելու կամ համբուրելու ատեն ելած ձայնը. 2. աղմկալից՝ սաստկաձայն համբոյր։

Geschmáuch(e), չ. 20. (22ք.) անյգ. ընտ. (տս. ք—յ—ղ փրծ.) Das ist ein beständiges — ամբողջ օրն՝ մշտատեւ կը ծխեն։ |խնջոյք, հացկերոյթ։

Geschmáuse, չ. 22ք. անյգ. սեղան,

Geschméide, չ. 22ա. պատուական՝ ազնիւ քար. գոհար, ականակապ զարդ. ը. մփ. զարդարանք։

Geschméide‖handel, ար. չն. ակնավաճառութիւն, գոհարավաճառութիւն։ —händler(in, էգ.), ար. չն. ակնավաճառ, վաճառական ականակապ զարդուց։

geschméidig, ած. 6. կակուղ, դիւրակոր, ծռելի. կռելի, կռանելի, տարածական. փխ. քաղցրաբարոյ. հլու, անսացող։

Geschméidigkeit, էգ. 31. կակղութիւն, դիւրակորութիւն, կռանելիութիւն, տարածականութիւն. փխ. հլութիւն, քաղցրաբարոյութիւն, անսացողութիւն։

Geschméiß, չ. 20. կղկղանք, աղբ. (ճճեաց) կոխտ. ծիրտ. ը. մփ. աղտեղութիւն. 2. զազիր միջատք. բոտոտք. 3. փխ. սինլքոր։

Geschmétter, չ. 22ք. անյգ. շառաչիւն, ճարճատիւն, գռնդիւն. — der Trompeten ձայն՝ հնչիւն փողոց։

Geschmiede, չ. 22ք. անյգ. կռանահարութիւն։

Geschmier(e), չ. 20. (22ք.) անյգ. ստէպ ճարպոտելն. 2. ձարտուք, անընթեռնլի գիր. 3. խարդախել ըմպելի (գինի)։

Geschmink(e), չ. 20. (22բ.) անյ. սանէպ սնգոյր քսելն, շպարումն:

geschmissen, դրբ. անց. schmeißen:

Geschmöll(e), չ. 20. (22բ.) անյ. դժկամակութիւն, տհաճութիւն:

geschmölzen, դրբ. անց. schmelzen:

Geschmünzel, չ. 22բ. անյ. ժպիտ, քմծիծաղ:

Geschnä'bel, չ. 22բ. անյ. կտցահարութիւն, կտցելն. 2. ընդ. = Geküsse.

Geschnärch(e), չ. 20. (22բ.) անյ. խորդումն, հռնչիւն:

Geschnätter, չ. 22բ. անյ. բադին տղմի մէջ կափկափելն. փխ. շաղփաղփութիւն:

Geschnäuf(e), չ. 20. (22բ.) անյ. թասուն շնչառութիւն, շնչարգելութիւն:

geschnitten, դրբ. անց. schneiden:

geschnoben, դրբ. անց. schnauben:

Geschnü'ffel, չ. 22բ. անյ. ընդ. քիթը վեր քաշելն, ռնգածգութիւն:

Geschnürr(e), չ. 20. (22բ.) անյ. բզզումն, դռնչիւն սկանեռաց. (առնուղ՝ ճախարակի) շաչիւն. 2. ընդ. = Bettelei, 1.

geschoben, դրբ. անց. schieben:

gescholten, դրբ. անց. schelten:

Geschö'pf, չ. 20. արարած, ստեղծուած. փխ. ձեռակերտ. armes —! խեղճ, հէք, եղկելի. Das ist ein jämmerliches —! անհաստատ՝ յեղյեղուկ մարդ մըն է:

geschoren, դրբ. անց. scheren:

Geschoß, չ. 15. ձիգ, ձգուած կամ նետուած մարմին (ռմբ. չէն.). 2. դէ. շառաւիղ. 3. դատիկոն:

Geschoßgeschwindigkeit, իգ. չէն. արագութիւն (ռումբի...):

geschossen, դրբ. անց. schießen:

Geschraubtheit, իգ. 31. արուեստակութիւն՝ անբնականութիւն (ոճոյ). Տրբի. պատոխպատ բան:

Geschrei, չ. 20. աղաղակ, գոչիւն. großes — erheben ճիչ բռնալ, աղաղակ արձակել. 2. — des Esels զռինչ, խառնչիւն. — des Hahnes աքաղաղի խօսիլն. յափշտակող թռչնոց կռկռալ. 3. աղմուկ, շռինդ, ընդ. պոռչտուկ, կանչուըռտուք. առկ. viel — und wenig Wolle մեծամեծ խօսքեր եւ ոչ ինչ իր. viel — um Nichts ոչինչ իրի մը համար քաղաքներ առնել հանել. 4. կեղտ անուն, փառահամբաւութիւն, գձձութիւն. J. in's — bringen զմէկն փառաւոնուն ընել. մէկուն անունն աղարտել:

Geschreibe, չ. 22բ. անյ. (անընդհատ) գրութիւն, գրելն:

Geschreibsel, չ. 22բ. անյ. յոռի անընթեռնլի գիր, ձորձառուք:

geschrieben, դրբ. անց. schreiben:

geschrieen, դրբ. անց. schreien:

Geschrill(e), չ. 20. (22բ.) անյ. ճչող՝ սուր ձայն, բարձրաձայն աղաղակ:

geschritten, դրբ. անց. schreiten:

geschroben, ցնցմ. դրբ. անց. schrauben (——. դրծ. geschraubt):

Geschrö't, չ. 20. պարկ երկաւորեաց, փոշտ:

geschunden, դրբ. անց. schinden:

geschuppt, դրբ. անց. եւ ած. ժ. schuppen. յն. (ձկներու——թեփի——կներ——ն համար) թեփաւոր:

Geschü'r, չ. 22բ. անյ. որս. մեռածոց կղկղանք՝ փորփուր:

Geschü'tte, չ. 22բ. անյ. անընդհատ թափելն՝ պարպելն. 2. որս. բլ. հանուելու խառն նիստ:

Geschü'ttel, չ. 22բ. անյ. թօթափումն, ցնցումն, ցունց:

Geschü'tz, չ. 20. չէն. եւ նաւ. հաւ. հրազէնք. das grobe — մեծամեծ թնդանօթք. das — aufpflanzen թնդանօթները շարել. բ. թնդանօթ, գնդընկէց:

Geschü'tz‖bohrer, ար. արհ. թնդանօթաց փողերը փորելու՝ շինելու՝ փայլեցնելու գործիք: —bohrerei, իգ. արհ. թնդանօթաց փողերը ծակելու՝ շինելու գործարան: —donner, ար. թնդանօթի թնդիւն: —kunst, իգ. ռազմագիտութիւն: —park, ար. թնդանօթաց խումբ: —pforte, իգ. նաւ. թնդանօթի պատուհան: —rohr, չ. գնդընկէց, թնդանօթ: —wesen, չ. հրազէնք:

Geschwáder, չ. 22ա. նաւախումբ, նաւատորմիղ:

Geschwánke, չ. 22բ. անյ. ճօճումն, երերումն, տատանումն:

Geschwä'tz, չ. 20. բարբանջանք,

Digitized by Google

շատախօսութիւն, շաղփաղփութիւն, զրաբանութիւն։

geschwä'tzig, ած. 6. բարբանջող. շատախօս, շաղփաղփ, շաղակրատ։

Geschwä'tzigkeit, իգ. 31. Գ. մզ. շատախօսութիւն, շաղփաղփութիւն։

geschweige, չղ. տ. **geschweigen**, 2.

geschweigen, նբ. 3ա. անբ. (ցնցա. գայն գրծ. աներբ.ի և աներբ.ի ատածին տ.ին գէլ.) ich geschweige der Drohung, ich will der Drohung — սպառնալիքը կը լռեմ, չեմ խօսիր սպառնալեաց վրայ. Dessen zu —, was er über mich gesagt hat իմ վրայօք բամբասանքուն վրայ կ՚ուզեմ լռութեամբ անցնիլ. 2. ցնցա. (um) zu —, տա. գրծ. և **geschweige**, չղ. ը ich thäte es nicht als Freund, geschweige denn als ein Feind եթէ իբրև բարեկամ չէի ըներ՝ ուր մնաց որ իբրև թշնամի. իբր բարեկամ չեմ ըներ զայս, թող թէ իբր թշնամի. ich kenne ihn nicht, geschweige denn, daß ich ihn liebte և ոչ իսկ կը ճանաչնամ զինքը, ուր մնաց՝ թող թէ սիրել։

Geschwelge, չ. 22բ. անյ. — Schwelgen.

Geschwemm(e), չ. 20. (22բ.) անյ. (շարունակեալ) լուտաբերութիւն. 2. լեցուած՝ թափուած կեր. մակընթացութիւն։

geschwiegen, դրբ. անց. schweigenի։

geschwind, ած. 6. փոյթ, շոյտ, երագ. կազմ. ժիր, արագաշարժ. արագընթաց. Մ. փութով, շուտով, արագութեամբ։

Geschwind|marsch, ար. զին. շուտ քալուածք՝ գնացք խաղացք, արագ ընթացք. im — երագընթաց գնացիւք. հրծ. արագ։ **—schlüssig**, ած. դիւրաւ որոշող՝ վճռող։ **—schreiber**, ար. սղագիր, արագագիր։ **—schritt**, ար. զին. արագ ընթացք՝ գնացք։

Geschwindigkeit, իգ. 31. արագութիւն (տ. **affenartig**). (reißende) — շուտափութութիւն, անձապարանք, արագութիւն (ի գործել), արագաշարժութիւն. 2. — der Zunge դիւրաշարժութիւն լեզուի. բ. գոն. բէչ. — des Pulses սաստիկ բաբախիւն՝ զարկ երակի։

Geschwindigkeitsmeßkunst, իգ. արագաչափութիւն, բանի մ՚արագութիւնը չափելը։

Geschwirr(e), չ. 20. (22բ.) անյ. սուր ձայն. բզզիւն. սլուլ (տ. **Schwirren**, չ.). 2. աղմկարար՝ խաղաղամբոխ մարդիկ։

Geschwister, չ. 22ա. անյ. (այժմ ա. գրծ. յփ.) wir sind — եղբայր և քոյր ենք. alle meine — եղբարքս և քորքս։

Geschwister|kind, չ. հօրեղբօրորդի. մօրաքեռորդի. wir sind —er, ich bin — mit ihm (mit ihr) իւր հարազատ մօրաքեռորդին՝ հօրաքեռորդին եմ. բ. եղբօրորդի, քեռորդի. er ist mein — եղբօրորդիս՝ քեռորդիս է։ **—liebe**, իգ. եղբայրական սէր։

geschwisterlich, ած. 6. եղբայրական։

geschwollen, դրբ. անց. schwellenի։

geschwommen, դրբ. անց. schwimmenի։

geschworen, դրբ. անց. schwörenի. և. ած. 6. = անէրէ—ամէն ակէն նշանախ—ամէնայը հետ. 2. երդուեալ, երդմամբ խոստացեալ. ըհ. մզ. —er Feind անհաշտ՝ ոխերիմ թշնամի. —er Freund յաւիտենական հաւատարիմ բարեկամ։ —e(r), ար. —e, իգ. 6. երդուեալ (դատաւոր). Gesammtheit der —en ժողով երդուեալ դատաւորաց, երդուեալք. բ. երդուեալ ատեան՝ հոգաբարձու։ բ. — ցնցա. դրբ. անց. schwärenի։

Geschwor(e)nen|gericht(shof, ար.), չ. երդուելոց ատեան։ **—obmann**, ար. երդուելոց գահերէց։

Geschwor(e)ne(r), ար. **Geschwor(e)ne**, իգ. 6. (տ. **Geschworen**, ար.)։

Geschwulst, իգ. 17. (նաև ար. 13.) ախտ. ուռեցք, այտուց, ելունդն։

geschwunden, դրբ. անց. schwindenի։

geschwungen, դրբ. անց. schwingenի։

Geschwü'r, չ. 20. ախտ. մորթի սակ. թարախ ժողվուիլը, խոլխայթ, պալար, հնացեալ վէրք. ժխ. ein — bricht auf թարախ կ՚ելլէ. in ein — verwandeln թարախ կապել, խոլխայթել։

Geschwü'rbildung, իգ. ախտ. գոյացումն կեղի, կեղաւորութիւն։ —erzeugend, ած. ախտ. պալարածին, կեղ գոյացընող։

Digitized by Google

geschwü'rig, ած. 6. ախտ. թարախաւոր, կեղաւոր. — werden խղխայթիլ։

gesechst, ած. 6. փոխ. տարր. —er Schein վեցերորդեան նայեաց, մոլորակաց 60 աստիճանաւ իրարմէ հեռու դիրքը։

gesegnen, նբ. ոբ. անբյ. փրկենք հնյ. = **segnen**; Gott gesegne es ihm! Տէր օրհնեսցէ զնա, Աստուած իրեն յաջողութիւն տայ։

Gesell(e), ար. 38. (34.) աշակերտ, արուեստաւորի օգնական. գործաւոր, բանուոր. Maurer— որմնաչէն. 2. Nun, siehe auf, du fauler — տղայ ել, ծոյլ զբեզ։

gesellen, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբյ. միացընել, ընկերացընել, ընկեր տալ. միանալ, ընկերանալ. durch das Band der Freundschaft, Liebe, Ehe (sich) — բարեկամութեան՝ սիրոյ ամուսնութեան զօդիւ միացընել, միաւորել, կապել. միանալ, կապուիլ. առկ. Gleich und Gleich gesellt sich gern նման զնմանն կը սիրէ։ — Հ. 22Բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ընկերութիւն, միաբանութիւն։

Gesellenbier, Հ. ընկերութեամբ խմուած գարեջուր։ —**bund**, ար. ընկերակցութիւն գործաւորաց՝ բանուորաց։ —**herberge**, էգ. բնակարան գործաւորաց։ —**verein**, ար. ընկերութիւն գործաւորաց։

gesellenhaft, ած. 6. գործաւորական, բանուորի պէս։

Gesellenschaft, էգ. 31. անյփ. աշակերտութիւն, աշակերտի աստիճան. 2. յփ. աշակերտք, ընկերանի, ընկերք։

gesellig, ած. 6. ընկերական, միաբանական. —es Leben (հկ—նշ. **einsiedlerisches Leben**) հասարակաց՝ ընկերական կեանք. նախ— ընկերական բնութիւն. —er Verein ընկերութիւն։

Geselligkeit, էգ. 31. ընկերական բնութիւն, ընտանութիւն, ընկերականութիւն։

Gesellschaft, էգ. 31. ընկերութիւն. J—m — leisten մէկուն ընկերութիւն ընել, ընկերանալ. mit J—m in — treten մէկու մը հետ (վաճառականութեան) ընկերութիւն՝ զօդողութիւն հաստատել, ընկեր ըլլալ. 2. կացութք, ցայգահանդէս. (գիշերական) ակումբ. klein ausgewählte — փոքրիկ ընտանեկան ակումբ. geschlossene — (մասնաւոր անձանց) խումբ՝ երասան. —en geben ցայգահանդէս՝ կացութք տալ։

Gesellschafter, ար. 32ա. —in, էգ. 32. guter — ընտանեկան՝ բարեկիրթ մարդ. 2. —in, էգ. ազնուաթերակաց՝ ընկերացող օրիորդ. 3. վճ. ընկերակից, զօդող. stiller — միայն ատակով զօդող։

gesellschaftlich, ած. 6. ընկերական, ընտանեկան. es fehlt ihm an —er Bildung մարդավար չէ, ընտանեկան կրթութիւն չէ առած. 2. —e Production հասարակաց արդիւնք։

Gesellschaftlichkeit, էգ. 31. անյփ. ընկերականութիւն, ընկերական կեանք. ընկերական կապ՝ յարաբերութիւն։

Gesellschafts'anzug, ար. հանդիսական զգեստ։ —**bank**, էգ. վճ. բաժանորդական սեղանաւորութիւն։ —**flotte**, էգ. Ն—կ. կարաւան, (վաճառականաց...) նաւախումբ։ —**glied**, Հ. ընկերութեան անդամ. ընկերակից։ —**handlung**, էգ. վճ. գլխագրութիւն։ —**haus**, Հ. գահլիճ ակումբի. Բ. (բաղանեաց մէջ) խօսակցութեան տեղ։ —**rechnung**, էգ. ԲԲ. ընկերութեան կանոն։ —**reise**, էգ. կարաւան։ —**sprache**, էգ. ընտանեկան՝ ընկերական խօսակցութիւն։ —**trieb**, ար. ընկերականութիւն, ընտելականութիւն, ընկերական բնազդումն։

Gesenge, Հ. 22Բ. անյփ. հրայրեացք, հրկիզութիւն։

Gesenk, Հ. 20. զառ ի վայր, էջք, դար. 2. ար—. Բկ. ստորերկրեայ փոս, (բովուց) ներքնուղի. 3. ար—. (ուռկանի) ծանրոց, կշռոց. 4. ար—. խորունկ կաղապար (որուն մէջ բան մը կռանելով կը նրբացուի.։

Gesenkamboß, ար. խորաչանձեւ սալ։

gesessen, ԳՐԲ. անց. **sitzen**։

Gesetz, Հ. 20. օրէնք. sich et. zum —e machen բան մը անձին օրէնք ընել՝ կարգել. zum — werden օրէնք ըլլալ. իբրեւ օրէնք արժել։

Gesetz‖artikel, ար. հատուած, յօ-

Digitized by Google

դուած օրինաց ։ —buch, չ. (Napoleon's) — օրինագիրք (Նափոլէոնի)։ —gebend, ած. օրէնսդիր, օրինադիր. —er Körper օրէնսդիր ժողով։ —geber(in, էգ.), ար. օրէնսդիր։ —gebung, էգ. օրինադրութիւն։ —kundiger, ար. օրէնսգէտ։ —los, ած. առանց օրինաց, անզուսպ, անտէրունչ, անիշխանական։ —losigkeit, էգ. առանց օրինաց ըլլալը, անտէրնչութիւն, անիշխանութիւն։ —mäßig, ած. օրինաւոր, օրինաւորական, ըստ օրինաց. բ. չճ. եւ էրգ. օրինաւոր։ —mäßigkeit, էգ. օրինաւորութիւն, օրինականութիւն, ըստ օրինաց ըլլալն։ —sammlung, էգ. ժողովածոյք օրինաց։ —tafeln, էգ. յգ. օրինաց տախտակք։ —vorlage, էգ. ծրագիր՝ առուերագիր օրինաց։ —widrig, ած. ապօրինաւոր, ընդդէմ օրինաց։

Gesetzeskraft, էգ. — haben իրր օրէնք զօրել՝ արժել, օրինաց զօրութիւն ունենալ. — erlangen օրինաց զօրութիւն ստանալ։

gesetzlich, ած. 6. = gesetzmäßig; 2. —e Dauer օրինաց սահմանած տեւողութիւն՝ ժամանակ։

Gesetzlichkeit, էգ. 31. = Gesetzmäßigkeit.

gesetzt, դրբ. անց. եւ ած. 6. setzen դերբ.ի նշանակութեանց հետ նոյն. 2. ծանրագլուխ. մեծարոյ. հաստուն. հաստատ. պատշաճ, վայելուչ. von —em Alter հասուն հասակաւ. 3. —er Fall ենթադրութիւն. —en Falles ենթադրենք որ..., դիցուք թէ. —, daß es so wäre կամ es (oder dem) wäre so — դիցուք թէ այսպէս եղած ըլլայ։

Gesetztheit, էգ. 81. ծանրաբարոյութիւն, հաստատութիւն։

Geseufze, չ. 22բ. անյգ. հեծեծանք, անդադար հեծութիւնք։

Gesicht, չ. 9. եւթնէն 10. (յգ. —e) տեսնելու կարողութիւն. տեսանելիք, աչք. aus dem —e verlieren ընդ. աչքէն փախցընել՝ կորսնցընել. 2. et. in's — fassen բան մը դէմ յանդիման նկատել. die Sonne im —e h. արեւուն երեսը զարնել. ich werde es ihm in's — sagen իւր առջեւն՝ իւր երեսէն վեր պիտի ըսեմ. er hat ihm in's — gelacht երեսն ի վեր ծաղրեց. et. zu —e bekommen բան մը նշմարել, դիտանալ. 3. = Angesicht եւ Antlitz; երեսք, կերպարանք, պատկեր. ein blasses — h. դեղներես ըլլալ. im —e, in's — առջեւն՝ ճակատի կողմանէ. das — verändern դէմքը փոխել, այլադունիլ. ein langes — machen երես կախել. 4. er ist s—m Vater aus dem —e geschnitten ճիշդ հօրը կերպարանքն ունի, հօրը կը նմանի. էխ. ընդ. ein anderes — aufstecken ուրիշ կերպարանք առնուլ, լեզուն փոխել. 5. ein — ziehen կերպարանքը կնճռել, զմէկը դժկամակութեամբ ընդունիլ. —er schneiden(s) խոժոռիլ, քիթ բերան ծռել, այլեւայլ դժկամակ ձեւեր ընել. j—m ein — կամ (schiefe) —er machen մէկուն խոժոռ դէմք ցուցընել. 6. (յգ. —e) տեսիլ, երեւոյթ. զառանցանք, պատրանք զգայարանաց. 7. նպատակացոյց. (նշան առնելու համար հրացանի վրայ եղած կոճակ)։

Gesichtchen, չ. 22բ. նուաղ. Gesichtէ. փոքր կերպարանք. դէմք. hübsches — գեղեցիկ՝ սիրուն երես։

Gesichter‖schneiden, չ. խոժոռիլն. (ծաղրելու կամ տհաճութիւնը ցուցընելու համար) երեսը ծռելն, ընդ. ծռկոտուք։ —schneider(in, էգ.), ար. ընչաապտուկ, պչրող։

Gesichts‖bildung, էգ. երես, կերպարանք։ —deuter, ար. դիմագէտ։ —deutung, էգ. դիմագիտութիւն, կերպարանագիտութիւն։ —fehler, ար. աչքի պակասութիւն։ —form, էգ. կերպարանք, ձեւ երեսաց։ —krampf, ար. mimischer — ջղական խաղացք, մկնաձգտականութիւն երեսաց։ —kreis, ար. հորիզոն, տեսութեան սահման. փխ. նկատութիւն. s—n — erweitern մտաց՝ գաղափարաց սահմանն ընդարձակել (տ. Fassungsgabe, Horizont)։ —kunde, էգ. = Gesichtsdeutung. —kundige(r), ար. = Gesichtsdeuter. —linie, էգ. գիծ (երեսաց), պծագրութիւն. բ. բնէ. (հեռադիտակ) տեսութեան գիծ։ —schwäche, էգ. ախտ. տկարութիւն աչաց, կարճատեսութիւն։ —sinn, ար. տեսանելիք, աչք։ —

Digitized by Google

täuschung, իգ. բանդագուշանք, պատրանք զգայնոց: —weite, իգ. տեսութեան սահման: —zug, ար. կերպարանք, ձեւ երեսաց՝ դիմաց:

Gesims, չ. եղ. 8. յգ. 18. ար. ճրտ. քիւ, գաւթեւանդ (ճարտարապետական զարդ մը). 2. դրուագք, պսակ (շինուածոց). ծնօտ. շրջանակ (դրանց, պատուհանաց):

Gesims|glied, չ. ճրտ. քուանդան: —uhr, իգ. կշռոցաւոր ժամացոյց:

Gesinde, չ. 22ա. = Dienerschaft.

Gesinde|lohn, ար. վարձք՝ թոշակ ծառայից: —tisch, ար. ծառայից ճաշ (արքունեաց մէջ, կամ ա. իշխանաց): —wohnung, իգ. ծառայից բնակարան:

Gesindel, չ. 22բ. անյգ. խաժամուժ ամբոխ, խուժան. herrenloses — անգլուխ մարդ, ամբոխ:

Gesinge, չ. 22բ. անյգ. անդադար եւ ձանձրացուցիչ երգ:

gesinnt, ած. 6. այս ինչ զգացումն ունեցող. gut — բարեզգած, բարեմիտ, բարեխորհուրդ. wie ist er —? ի՞ւր կարծիքն՝ միտքն ինչ է. (քաղաքականութեան մէջ) ո՞ր կողմն է:

Gesinnung, իգ. 31. զգածում, խորհուրդ, համոզում, կարծիք. նկարագիր:

Gesinnungs|genosse, ար. համախորհուրդ, կարծեկից: —gleichheit, իգ. համակարծութիւն, կարծեաց՝ զգացմանց նոյնութիւն: —los, ած. աննկարագիր, անհաստատ: —losigkeit, իգ. նկարագրի պակասութիւն: —treu, ած. ուղղամիտ, հաւատարիմ, անկեղծ: —treue, իգ. ուղղամտութիւն: —tüchtig, ած. բարեզգած, բարեխորհուրդ: —tüchtigkeit, իգ. նկարագրի հաստատութիւն:

gesippt, ած. 6. խնամի (տ. verwandt):

gesittet, ած. 6. այս ինչ վարմունք՝ բարքն ունեցող. fein —er Mensch ազնուաբարոյ մարդ. 2. (fein.)— բարեկիրթ, քաղաքավար. ազնուական, պատուաւոր, քաղաքակիրթ. ein Volk — machen ազգ մը քաղաքակիրթ ընել:

Gesittung, իգ. 31. բարեկրթութիւն, քաղաքավարութիւն, քաղաքակրթութիւն:

Gesitz(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. նստոտութիւն. das ewige — bekommt mir nicht միշտ նստիլն ինծի ազէկ չի գար՝ վնասակար է:

Gesöff, չ. 20. ռմ. ըմպելիք, գինիք. գ. մտ. գէշ ըմպելիք, յոռի գինի:

gesoffen, դրբ. անց. saufen է:

gesogen, դրբ. անց. saugen է:

gesonnen, դրբ. անց. sinnen է:

Gesorge, չ. 22բ. անյգ. կասկածանք, անձկութիւնք:

gesotten, դրբ. անց. sieden է:

gespalten, դրբ. անց. spalten է:

Gespan, ար. 20. եւ 33. ընկեր. սատար. 2. (Հունգարիայի մէջ) գաւառապետ:

Gespann, ար. 20. = Gespan, 2.: — չ. լուծք, զոյգք (եզանց). 2. փխ. (անձանց կամ իրաց համար) ամոլք, զոյգ:

Gespan(n)schaft, իգ. 31. (Հունգարիայի) գաւառ:

gespannt, դրբ. անց. եւ ած. 6. spannen է. [illegible] 2. ձիգ, պիրկ. ռխտ. դրդուեալ. փխ. hoch —e Erwartungen սաստիկ՝ մեծ ակնկալութիւն. 3. փխ. —e Aufmerksamkeit անթուլանալի՝ դրուեալ մտադրութիւն. in der —esten Erwartung sein սաստիկ՝ մեծ մտադրութեամբ սպասել. Բ. —e Verhältnisse գժտեալ՝ բարեկամութիւնք քակուելու մերձակ. գժտութիւն (տ. Fuß, 2.):

Gespanntheit, իգ. 31. անյգ. — e—s Seiles լարի ձգտում՝ պրկութիւն. ռխտ. դրդուութիւն (մարմնոյ գործարանաց). 2. սաստիկ մտադրութիւն. 3. գժտութիւն:

Gesparr, չ. 20. ար. —e, չ. 22ա. (տատաղձագործութեան մէջ) հեծան տանեաց:

Gespäß(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. կատականք, անդադար կատակ:

Gespei(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. թքնելն, թքումն. փսխում:

Gespenst, չ. 9. խուճապք, արհաւիրք, ուրուական, ռմկ. ցնորք. ցնորական տեսիլ, ռմ. խրտլիկ. 2. յն. ուրուապիծակ (Sirex spectrum):

Gespenst|blattnase, իգ. կն. վամպիր, ատրեւաքիթ չղջիկ (Phyllostoma spectrum)։ –heuschrecke, իգ. կն. ցնորք (Phasma)։

gespenster|artig, ած. ծիւաղակերպ, ցնորական, ուրուակերպ։ –erscheinung, իգ. ծիւաղատեսութիւն, պատրանք զգայնոց։ –geschichte, իգ. ուրուականաց վէպ, խուժապաց վիպասանութիւն։ –reich, չ. թագաւորութիւն՝ տէրութիւն ուրուականաց։ –spuk, ար. կախարդութիւն, դիւթութիւն։

gespensterhaft, gespenstisch, ած. 6. ծիւաղանման, ցնորական։

Gespensterhaftigkeit, իգ. 31. անյգ. ծիւաղանմանութիւն։

Gesperr(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. ադէք, փականք (տ. sperren). 2. ընդդիմադրութիւն, Հակառակութիւն. 3. խոչ, խափան, արգելք։ Բ. — յգ.ով ար. = Gesparr; Հր. ի ժամանակագործութեան. արգելանիւ. ար. ճարմանդ (մատենի). գուր (ատաղձագործի)։

Gesperr|baum, ար. ար. նաւուն պատկողաներցն եւ յատակին Հաստատուն բանող կոր փայտեր։ –macher, ար. ճարմանդագործ. դրագործ. Բ. կարթագործ (= Sporer)։

gespieen, դրբ. անց. speien։

Gespiele, չ. 20. անյգ. անդադար՝ շարունակեալ խաղ։ Բ. — ար. 34. **Gespielin**, իգ. 32. խաղակից, խաղու ընկեր։

Gespinne, չ. 22բ. անյգ. մանելը, ոլորում։

Gespin(n)st, չ. 20. մանուածք, Հիւսուածք. ար. — zum weben մանելու՝ ոստայնանկելու թել. 2. ոստայն, թեզան. փխ. շար, Հիւսուածք։

gesplissen, դրբ. անց. spleißen։

gesponnen, դրբ. անց. spinnen։

Gespons, ար. (չ.) 33. գրեթէ Հնց. նաեւ ընդ. ծղրբ. — Bräutigam եւ Gemahl.

Gespött(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. = Spott; sein — mit J–m կամ et. treiben զմէկը ծաղրել, ծաղր ու ծանակ ընել. 2. կատականաց նիւթ, առակ նշաւակի։

Gespött(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. **Gespöttel**, չ. 22բ. անյգ. կատականք, այպանք։

Gespräch, չ. 20. խօսակցութիւն, զրուցատրութիւն, բանակցութիւն. խօսք, (դիւանական նիւթոց վրայ Հրապարակական) Հակաճառութիւն. ein — mit J–m anknüpfen, sich in ein — mit J–m einlassen մէկուն Հետ խօսակցութիւն ընել, զբանիւք անկանել. das — auf et. bringen խօսքը բանի մը վրայ դարձընել՝ բերել. 2. խօսակցութեան նիւթ. er ist das — der ganzen Stadt ամբողջ քաղաքն իր վրայ կը խօսի։

gesprächig, ած. 6. շաղփաղփ, շատախօս. der Wein machte ihn — գինին իւր լեզուն բացաւ՝ արձակեց։

Gesprächigkeit, իգ. 31. խօսելու ձիրք՝ տուրք, խօսողութիւն։

gesprächlich, ած. 6. խօսելու ձեւով։

Gesprächs|form, իգ. խօսակցելու ձեւ՝ եղանակ։ –weise, մ. խօսակցելու ձեւով։

Gespreiztheit, իգ. 31. ամբարՀաւաճութիւն, փքացում, փքուռուցութիւն։

Gesprenge, չ. 22ա. անյգ. ցօղում, ոռոգում։

Gespringe, չ. 22բ. անյգ. ոստոստում, վազվզելը, անդադար վազք։

Gespritz(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. ցայտում, ժայթքում. Բ. անդադար ջրցանութիւն՝ սրսկում։

gesprochen, դրբ. անց. sprechen։

gesprossen, դրբ. անց. sprießen։

Gesprudel, չ. 22ա. անյգ. անդադար պղպջակելը, կարկաչիւն, խողխոջիւն (ջրոյ). 2. յգ.ով. պղպջացող, կարկաչող (ջուր)։

gesprungen, դրբ. անց. springen։

Gespuck(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. անդադար թքնելը։

Gespuk(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. ցնորք, ուրուատեսիլ, ծիւաղաց երեւումն։

Gespül(e), չ. 20. (22բ.) անյգ. ողողումն, անդադար ցօղումն։

Gespute, չ. 22բ. անյգ. ընդ. փոյթ, ճեպ, աճապարանք, արտորանք։

Gesselblume, իգ. 35. բս. փոքր

կանթեղխոտ՝ Հողմափայտ (Chelidonium minus)։

gest., Հմ. gestorben է (տ. sterben)։

Gestade, չ. 22ա. եզր, ափն։

Gestalt, իգ. 31. Ձեւ. կերպարանք, երես. յօրինուած. 2. (անասնոց մարմնոյ մասանց) կազմածք. sich in seiner wahren — zeigen երեւալ ինչպէս որ է. կր. das Abendmahl in beiderlei — nehmen երկու տեսակաւ հաղորդուիլ. բող. եկեղ. տեսակ. 3. Հասակ, մեծութիւն. 4. դիրք, հանգամանք. nach — der Sachen ըստ իրաց հանգամանաց. eine andere — gewinnen կերպարանքը փոխել, ուրիշ կերպարանք առնուլ. ձեւ. der- (dieser-, solcher-)— այսպէս, այսպիսի այս ինչ կերպով (տ. dergestalt, 1.). folgender — հետեւեալ կերպով։

gestaltlos, ած. անձեւ, անկերպարան։ —losigkeit, իգ. անձեւութիւն, անկերպարանութիւն։

gestalt|en, նբ. 3բ. ձեւ տալ, ձեւել, կերպարանել, կազմել, յօրինել, կանոնել։ sich — չբ. ձեւանալ, կերպարանաւորիլ, ձեւ՝ կերպարանք առնուլ. es gestaltete sich zu s—m Besten գործքն իւր օգտին՝ շահուն դարձաւ։ gestaltet, դրբ. անց. եւ ած. 6. (որոնց տեղ շատ անգամ՝ ձայն էրրէ— {էրսուդէր gestalt կը գործածուի.) ձեւաւոր, կերպարանաւորեալ. 2. wohl gestalteter Mensch վայելչագիտակ, գեղահասակ, գեղադիտակ. 3. bei so gestalten (կամ յնգա. gestalteten) Umständen իրերն այս վիճակի՝ հանգամանաց մէջ ըլլալով։ Ա. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. կերպարանաւորում, ձեւ առնուլն, կազմակերպութիւն, յօրինուածութիւն. ար. կաղապարի մէջ ձեւ առնլն։ Բ. վայն —ung, իգ. կազմած, յօրինուած, կերպարանք. ձեւ, հանգամանք, վիճակ իրաց, դիրք։

gestalten|reich, —voll, ած. բազմաձեւ, բազմակերպարան, ձեւառատ։

Gestalter, ար. 22ա. ձեւիչ, կերպարանիչ, յօրինող։

gestaltungsfähig, ած. 6. կերպարանելի, կերպարանաւորութեան ընդունակ։ —keit, իգ. 31. կերպարանելիութիւն։

Gestammel, չ. 22բ. անյ. բաղթնտառութիւն, թոթովութիւն։

Gestampf(e), չ. 20. (22բ.) անյ. անդադար արոփիւն՝ ոտնահարութիւն։

gestand, անկ. gestehen է։

gestanden, դրբ. անց. stehen է եւ gestehen է։

geständig, ած. 6. (յանցանքը) խոստովանող, որ կը խոստովանի. — sein իւր յանցանքը ձանչնալ՝ խոստովանիլ. er ist es — կը խոստովանի. բ. (ինքն ալ) կը հաւանի՝ միաբանի։

Geständniß, չ. 15. խոստովանութիւն. ein — von et. ablegen բան մը խոստովանիլ. 3. jem. —ße von et. bringen զմէկը խոստովանեցընել. (ըրած յանցանքը) խոստովանել տալ։

Gestänge, չ. 22ա. ձողացեալ անղի. եղջ. ձողերով՝ ցցերով շինեալ ցանկ. 2. որս. բազմաստեղեան եղջիւր, մեծ եղջիւր. 3. որս. բլ. գերանուղի, (կառքերն դիւրութեամբ առնելու համար գերաններէ շինուած ուղի). փխ. (շարժում մը կանոնաւորելու) ձող. մռճ. բլ. Ջրարարձ գերան. երթեւեկող մասն (մեքենայի)։

Gestank, ար. 13. ժանտահոտութիւն, ժահահոտութիւն, գարշահոտութիւն. mit — erfüllen գարշահոտութեամբ՝ ժանտահոտութեամբ լնուլ։ —

Gestänker, չ. 22բ. անյ. ընփ. կագք, հակառակութիւն։

gestatt|en, նբ. 3բ. անբձ. et. — բան մը թողուլ՝ թոյլ տալ (որ կատարուի, ըլլայ), հրաման տալ, հաւանիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. թոյլտուութիւն, հաւանութիւն։

Geste, իգ. 35. ձեռք՝ շարժուածք ձեռաց (տ. Geberde, 2.)։

gestehen, նբ. 25. անբձ. խոստովանիլ, խոստովան լինել. (յանցանք մը) չուրանալ. 2. die Wahrheit zu —, offen gestanden ճշմարիտն ըսելու համար. ընփ. das muß ich —! զարմացման. մլ. կարելի՞ է, րայ՞է։ — չբ. s. = gerinnen, չբ.։ — չ. 22բ. անյ. = Geständniß; 2. = Gerinnen, չ.։

Digitized by Google

Gestéin, չ. 20. վէմ, մեծապանդուած քար, ապառաժ. Հփ. Հանք, բրածոյք. 2. (Edel.)— պատուական քար, գոհար, ակն:

Gestéin|art, էգ. քարի տեսակ: —kunde, էգ. Հանքաբանութիւն: —kundige(r), ար. Հանքաբան, երկրագէտ:

Gestéll, չ. 20. Նեցուկ, մոյթ. 2. խարիսխ, պատուանդան (անդրիաց, սեան, անօթոյ), Ներքնախարիսխ. (մատենադարանի) խաղ, աշք. բ. (շողեկառքի, կառաց, սեղանի) ամբառնալիք, ոտք. շրջանակ, պատակ, ծնօտ. 3. էգ. ընփ. schnurriges — զուարճախօս մարդ:

Gestéllung, էգ. 31. չէն. Ներկայացուցում:

Gestéllungs|ausschub, ար. (զինուորաց) անուանակոչի յապաղում: —befehl, ար. կամ —ordre, էգ. Հրաման ներկայացուցման: —pflichtig, ած. զինուորութեան կոչուած:

Gestéppe, չ. 22բ. անյ. անդադար ծակելը, թափանցանց կարան:

géstern, մ. երէկ. — Morgen երէկ առաւօտ. փխ. ich bin auch nicht von — երիկեան՝ անփորձ չեմ: — չ. անփխ. անցեալ(ն) (ժամանակն). անյ. մփ. երէկն:

gestérnt, ած. 6. = besternt (Հմմտ. gestirnt).

Gestichel, չ. 22բ. անյ. = Stichelei.

gestiefelt, դրբ. անց. եւ ած. 6. կօշիկ Հագած, կօշկաւոր:

gestiegen, դրբ. անց. steigen-ի:

gestielt, ած. 6. կոթնաւոր, մեղեխաւոր (դանակ). բ. կոթնաւոր (տերեւ):

Gestikulatión, էգ. 31. = Gestikuli(e)ren, չ.:

gestikuli(e)ren, չբ. ի. 3—. (ձեռքի) շարժում՝ ձեւեր ընել. փ. մփ. ընփ. խօսելու ատեն աւելորդ ձեւեր ընել՝ շարժուրկել: — չ. 22բ. անյ. շարժում՝ ձեւ ընելը. ընփ. übertriebenes — աւելորդ ձեւեր, շարժուռկանք:

Gestírn, չ. 20. աստեղք, աստեղատուն, Համաստեղութիւն: —anbeter, ար. աստղապաշտ: —anbetung, էգ. —dienst, ար. էր. աստղապաշտութիւն: —stand, ար. աստղ. Համաստեղութիւն:

gestirnt, ած. 6. աստղազարդ:

gestóben, դրբ. անց. stieben-ի:

Gestö'ber, չ. 22—. բուք, ձիւնաբերք:

gestóchen, դրբ. անց. stechen-ի:

gestóhlen, դրբ. անց. stehlen-ի:

Gestö'hn(e), չ. 20. (22բ.) անյ. Հեծութիւն. ընփ. քուքք, Հեծկլտանք:

Gestólper, չ. 22բ. անյ. սահուռն, գայթելը. (ձիոց) գայթում, սայթաքում:

gestórben, դրբ. անց. sterben-ի:

Gestótter, չ. 22բ. անյ. թոթովութիւն, քաղթնատութիւն:

Gestrámpel, չ. 22բ. անյ. ստէպ երերուռն ոտից, ոտնաշարժութիւն:

Gesträ'uch, չ. 20. թփուտք, մացառք:

gestréift, դրբ. անց. եւ ած. 6. streifen-ի. = բոլոր ամէն նշանակութեանց Հետ. 2. շերտաւոր, գծաւոր. բ. մճ. —es Seiden- und Kattunzeug ճաճանչանաւորուխտ անդուս:

Gestréite, չ. 22բ. անյ. վիճուռն, կռիւ, պայքար:

gestrénge, ած. 6. դրեթէ Հնց. = strenge; 2. ազնուափառաց պաշտօնական. —r Herr, — Frau, Ew. —n տէր, տիկին:

Gestréu, չ. 20. ծաղկացանք, գետինը ցանուած (ծաղիկ, խոտ):

gestrichelt, ած. 6. գծաւոր. դէ. ակօսաւոր:

gestrichen, դրբ. անց. streichen-ի:

géstrig, ած. 6. երեկուան. am —en Tage երէկ. մճ. wir beziehen uns auf unser ergebenes —e երեկուան նամակնիս կը կոչենք, անոր վրայ կը յենունք:

gestritten, դրբ. անց. streiten-ի:

Geströ'hde, չ. 20. (22բ.) անյ. յարդք:

Gestrúdel, չ. 22բ. անյ. գրգանք, պտոյտք, յորձանք:

Gestrü'pp, չ. 20. մացառք, փշուտք:

Gestü'bbe եւ **Gestü'be**, չ. 22բ. անյ. ար—. ածխոյ փոշի, մածիր. ածխախառն կաւ:

Gestü'mper, չ. 22բ. անյ. = Stümperei.

gestunken, դրբ. անց. stinkenի:

Gestü't, չ. 20. (ձի բուծանելու) պայպատատան: —hengst, ար. մատա- կախազ ձի:

Gesuch, չ. 20. խնդրուածք, (թեւ- րանացի կամ գրով) խնդիր. dringendes — թախանձանք. Բ. գիր պա- ղատանաց, աղերսագիր. 2. was ist sein —? խնդիրքն ինչ է, ինչ կ'ու- զէ. schriftliches — խնդրագիր, աղեր- սագիր:

Gesuch(e), չ. 20. (22Բ.) անյգ. խնդիր, խուզարկութիւն:

gesucht, դրբ. անց. suchenի. = Բայէն ածէն նշանակութեանց հետ: — ած. 6. խնդրեալ, փնտռուած. — sein փնտռուիլ, (վաճառք մը) հար- ցուիլ. Չ. (հկնշ. natürlich) ան- բնական, սեթեւեթեալ, արուես- տակեալ, պաճուճազարդ:

Gesuchtheit, էգ. 31. անյգ. (Հմմտ. gesucht, ած. 2.) անբնականութիւն, սեթեւեթանք, պաճուճանք, ա- րուեստակութիւն:

Gesudel, չ. 22Բ. անյգ. = Sudelei.

Gesumme, չ. 22Բ. անյգ. բզզում, բզզանք:

gesund, ած. 6. (Բղդ. նաեւ gesünder, գրդ. gesündest) (հկնշ. krank) առողջ. 2. առողջարար, օգտակար. փրկութիւնաբեր. 3. Յ. wieder — machen զմէկն առողջացընել. wieder — werden առողջանալ. der —e Menschenverstand առողջ միտք, հասարակաց՝ ողջամիտ կարծիք. Կճ. աղէկ տե- սակ. diese Lektion ist ihm ganz — այս դասն իրեն օգտակար պիտի ըլլայ: —e(r), ար. —e, էգ. 6. առողջ մարդ. յգ. die —en ապաքինեալք:

gesunden, չԲ. s. 8Բ. անբյ. = genesen, չԲ. 1.:

Gesundheit, էգ. 31. առողջու- թիւն. 2. փխ. — des Holzes փայտի անապականութիւն, անփտու- թիւն. — der Ansichten ուղղամտու- թիւն, տեսութեանց յստակու- թիւն. 3. (երկրի, քաղաքի) ա- ռողջութիւն:

gesundheitlich, ած. 6. առողջական, առողջապահական:

Gesundheits‖kordon, ար. առողջա- պահ լար: —kunde, էգ. կամ —lehre, էգ. առողջաբանութիւն: —paß, ար. նմն. վկայագիր (առողջութեան). անցագիր: —probe, էգ. քառասնօ- րեայ զգուշութիւն (քարանթինա): —regel, էգ. առողջութեան կանոն: —rücksichten, էգ. յգ. aus — առողջու- թեան պատճառաւ: —schädlich, ած. առողջութեան վնասակար: — schein, ար. (առողջութեան) վկայա- գիր, վկայական գիր: —widrig, ած. վատառողջ, վնասակար: —zustand, ար. առողջութեան վիճակ. (եր- կրի, քաղաքի) առողջութիւն:

gesungen, դրբ. անց. singenի:

gesunken, դրբ. անց. sinkenի:

Getadel, չ. 22Բ. անյգ. պարսաւ- անք, եպերանք, քամահանք:

Getä'fel, չ. 22ա. ար—. փայտա- կերտ, տախտակամած. (սենեկաց) տախտակադրուագ:

Getä'ndel, չ. 22ա. անյգ. կատա- կաբանութիւն, խեղկատակու- թիւն:

Getanz(e), չ. 20. (22Բ.) անյգ. շա- րունակ կաքաւ:

Getast(e), չ. 20. (22Բ.) անյգ. շօ- շափում, հպելն. 2. շօշափելիք:

Getaumel, չ. 22Բ. անյգ. երե- րում, դողդոջում:

Getausch(e), չ. 20. (22Բ.) անյգ. փոփոխութիւն, (անդադար) փո- փոխելն:

gethan, դրբ. անց. thunի:

Gethier, չ. 20. կենդանիք, ան- սունք:

Gethsemane, չ. 38. օտր. Գեթ- սեմանի:

Gethue, չ. 22Բ. անյգ. ընփ. գործ- առնութիւն, գործք, գործողու- թիւն. was für nutzloses —! ինչ ան- օգուտ գործողութիւն. Բ. մտ. մի- տութիւն գործելու:

getigert, ած. 6. խայտատախտաքի, պիսակ:

Getobe, չ. 22Բ. անյգ. յոյզք, զայրուցք, սաստկութիւն (ծովու, ալեաց):

Getö'ne, չ. 20. (22Բ.) անյգ. (ան- դադար) հնչիւն. արձագանգ. գղըր- դիւն, աղմուկ:

Getos, չ. 8. Getose կամ Getö'se, չ. 22Բ. անյգ. մռմռալն, մռնչիւն (ծովու, հողմոց). փխ. աղմուկ, շշուկ:

Digitized by Google

Getráb(e), չ. 20. (22բ.) անյ. ընդհատ ընթացք (ձիու). բ. արշաւումն (ձիոց)։

Getrámpel, չ. 22բ. անյ. դոփիւն (ոտից)։

Geträ'nk, չ. 20. ըմպելի. geistige —e ոգեւոր ըմպելի. 2. դեղըմպելի (ձիոց՝ արջառոց)։

Getráppel, չ. 22բ. անյ. = Getrampel.

getráuen, Նբ. եւ sich — ։ Ծ. անբ. համարձակիլ, իշխել. ich getraue mich dessen, ich traue es mir կը համարձակիմ այս բանիս ձեռնարկել. sich wohin — տեղ մ'երթալու յանդգնիլ։

Getréibe, չ. 22բ. անյ. = Treiben, չ. 2. խառնակութիւն, յուզեալ՝ աղմկալից կեանք, ամբոխ, աղմուկ։

Getréide, չ. 22բ. ունդք, ցորենեղէնք։

getréide|artig, ած. ցորենազգի, ընդեղէն։ —bau, ար. ցորենի մշակութիւն։ —boden, ար. ցորենի արտ՝ ագարակ. բ. ցորենանոց, համբարանոց ցորենոյ։ —brand, ար. բսլ. փուտ՝ դալուկ՝ ածխահարութիւն ցորենոյ (Uredo segetum)։ —darre, իգ. ար. ցորենեղէն չորցընելու փուռ՝ հնոց։ —essend, ած. ցորենակեր. ծն. հատակեր (անասուն)։ —feld, չ. ցորենոյ արտ։ —fennich, ար. բսլ. դաշտաց կորեակ (Panicum frumentaceum)։ —grube, իգ. գետնափոր շտեմարան (ցորենոյ), հորան, քանդուկ։ —hacke, իգ. ար. բսլ. քաղհանիչ ցորենոյ։ —halle, իգ. ցորենի միթերանոց՝ վաճառանոց։ —handel, ար. ծն. ցորենի վաճառականութիւն։ —keller, ար. քանդուկ, հորան։ —korn, չ. հատ, ունդ։ —land, չ. = Getreideboden, ա.; բ. ցորենաւէտ երկիր։ —markt, ար. ծն. ցորենի վաճառանոց։ —maß, չ. ցորենաչափ, քոռ։ —mühle, իգ. ցորենի ջաղացք, աղօրիք։ —pflanzen, իգ. յ. բսլ. ցորենականն բոյսք՝ արմտիք։ —rost, ար. բսլ. ժանգ՝ փուտ ցորենոյ (Puccinia graminis)։ —sack, ար. ցորենապարկ։ —schänder, ար. ծն. ցորենակեր ճճի (Cecidomyia cerealis)։ —schwinge, իգ. ար. բսլ. հօսող. (յարդը ցորենէն զատելու ողորահիւս գործի) հօսելի։ —schwinger(in, իգ.), ար. ար. բսլ. հօսիչ (ցորենոյ)։ —speicher, ար. ցորենի շտեմարան, ցորենանոց։ —wagen, ար. ցորենատայլ։ —wurzel, իգ. բսլ. վայրի աւելուկ (Rumex crispus)։

getrénnt, դրբ. անց. trennen։ —blumig, ած. բսլ. երկատուն (բոյս), իրարմէ բաժնուած կնիք եւ որձայ ունեցող։ —geschlechtig, ած. բսլ. երկսեռ։

Getrénntheit, իգ. 31. **Getrénntsein**, չ. 22բ. անյ. բաժանումն, անջատումն։

getréu, ած. 6. = treu; —er Diener հաւատարիմ ծառայ։ —e(r), ար. 6. unseren lieben —en սիրելեաց մերոց եւ հաւատարմաց. անձ. մ. (հաւատարիմ) պաշտպան, կուսակից։

getréulich, ած. 6. մկ. մ. = treu, treulich.

Getriebe, չ. 22ա. ար. մն. շարժիչ՝ մարմի անիւ. (երկու մեծ անուոց մէջ տեղը) առանձնաւոր անուակ, անուածոյք. (ջաղացքի) թեւ, ճախարակ. իգ. անիւք, անուոց կազմած. շարժիչ զօրութիւն, շարժառիթք։

Getriebe|pfahl, ար. բլ. սրածայր հաստ ցից։ —scheibe, իգ. (ժամագործութեան մէջ) անուափակ, անիւներու կազմածքը պատող պատեան։ —stock, ար. անուաշարժ ձողիկ՝ ցուպ։

getrieben, դրբ. անց. treiben։

Getriller, չ. 22բ. անյ. երժ. դեղգեղել, դեղգեղանք։

Getríppel, չ. 22բ. անյ. փոքրաքայլ վազք. 2. ըստ. մանրիկ քարբալ անձեւ։

Getrö'del, չ. 22բ. անյ. ըստ. քարքանջանք, շաղակրատանք։

getróffen, դրբ. անց. treffen. 2. չէզոք. triefen։

getrógen, դրբ. անց. trügen։

Getrómmel, չ. 22բ. անյ. դափիւն (թմբկի)։

Getrö'pfel, չ. 22բ. անյ. կաթումն, շիթ շիթ հոսումն։

getrốst, ած. 6. վստահ, վստահացեալ. համարձակ (սրտիւ), սրտապինդ. աներկիւղ. մ. ըլ վստա-

Digitized by Google

հուժեամբ. seien Sie —(en Muthes)! քաջալերուեցէք, մի վախնաք, արիացէք. 2. er ist nicht recht — (= bei Troste) խելքը գլուխը չէ։

getrö'sten, sich —, եբ. 3բ. անձն. sich e—r Sache — վստահութեամբ բան մը յուսալ։

Getrü'mmer, չ. 22ա. (ցնցա. եզ.) աւերածք, աւերակք։

getrúnken, ընդ. անց. trinken։

Getümmel, չ. 22բ. անյ. անդադար շարժում. ա. գըբ. մրրիկ, խառնակութիւն։

Getü'mmel, չ. 22բ. անյ. խառնաղանճ ամբոխ. 2. շաչիւնն, դղրդիւն, շշուկ (ամբոխի)։

geü'bt, ած. 6. ը. üben; 2. կիրթ, քաջավարժ, հմուտ, փորձառու։

Geü'btheit, եփ. 31. անյ. վարժութիւն, յաջողակութիւն, ճարտարութիւն, ընդ. ճարպկութիւն։

Geúse (Գեօզե), ար. 34. մուրացիկ, մուրացիկք (ժՁ դարուն մէջ Փլանդրիոյ կալուինականաց անունը)։

Gevátter, ար. 24ե. —in, եփ. 32. սանահայր, սանամայր (նաեւ ընդ. մանկրիս բարեկամ). կնքահայր, կնքամայր (նաեւ ընդ. = Klatschschwester). 3. zu — bitten զմէկը կնքահայր (կնքամայր) ըլլալու հրաւիրել. bei e—m Kinde (zu) — stehen տղու մը կնքահայր ըլլալ. 2. եփ. —(in) բարեկամ, բարեկամուհի. — Schneider und Handschuhmacher չինական. ընդ. եփ. ծաղբ. (եբոյ համար.) seine Uhr steht — իր ժամացոյցը գրաւատունն է՝ գրաւի դրուած է։

Gevattersleute, յփ. կնքահարք, կնքամարք։

Gevatterschaft, եփ. 31. կնքահայրութիւն, կնքամայրութիւն. 2. կնքահարք եւ կնքամարք։

Geviert, չ. 20. նաեւ —e, չ. 22ա. քառակուսի, չորեքկուսի, չորեքանկիւնի (նաեւ ար.). եփն. աստղ. աստեղաց իրարմէ 90 աստիճանհեռաւորութեամբ ունեցած դիրքն, չորրորդանայեաց, չորրորդադիր. ման. գրղ. չորեքկուսի կապար գրաշարից պարապ միջոցները լեցնելու. in's — bringen չորեքկուսի ընել. բ. (քար մը) չորեքկուսի տաշել։ — ած. 6. չորեքկուսի, քառակուսի. 2. չորեքմասնեայ, չորեքբաժին. 3. եփն. եւլ. չորրորդական. —e Zahl երկրորդ՝ քառակուսի կարողութեան համնուած թիւ. աստղ. —er Schein = Geviertschein.

Geviert‖schein, ար. եփն. աստղ. չորրորդութեան նայեաց, չորրորդադիր։ —wurzel, եփ. քառակուսի արմատ։

Gevierte, չ. 22ա. = Geviert.

Gewä'chs, չ. եզ. 8. յփ. 18. բոյս, տունկ. 2. երկիր (ուր բան մը կը բուսնի). 3. եփ. շառաւիղ, զաւակ, սերունդ, որդի. կ. աւելորդ՝ աւելի միս (մարմնոյ). մոլախոյս, ստաբաղարա պտուղ (տնկոց)։

Gewä'chs‖erde, եփ. = Dammerde. —haus, չ. ջերոց, ձմերոց (ծաղկանց եւ բուսոց)։ —kunde կամ —lehre, եփ. բուսաբանութիւն, տնկաբանութիւն։ —kundige(r), ար. բուսաբան, տնկաբան։ —reich, ած. տնկաշատ, տնկալից։ —sammlung, եփ. հաւաքածոյք՝ ժողովածոյք տնկոց։

Gewáckel, չ. 22բ. անյ. երերում, տատանում. անձ. մր. դողդողումն՝ անհաստատ քալուածք՝ գնացք։

Gewä'hlte(r), ար. Gewä'hlte, եփ. 6. ընտրեալ։

gewáhr, ած. եբծ. մայն — werden է մէջ (ռամկ.) = bemerken, նբ. 1.; բ. տեսնել։

Gewä'hr, եփ. 31. երաշխ, երաշխաւորութիւն. ապահովութիւն, ստուգութիւն. für Z. — leisten մէկուն համար երաշխաւորել՝ երաշխաւոր ըլլալ. für et. — leisten բանի մ'երաշխաւորութիւն տալ։

Gewä'hr‖leister(in, եփ.), ար. երաշխաւոր։ —leistung, եփ. երաշխաւորութիւն։ —losigkeit, եփ. անապահովութիւն։ —smann, ար. երաշխաւոր. բ. ճշմարտութիւն, հեղինակութիւն։

gewä'hrbar, ած. 6. շնորհելի, տալի։

gewáhr‖en, նբ. 3ա. անբն. et. (նաեւ ռամկ. e—r Sache) — = gewahr werden; sich — եբ. զգուշանալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, եփ. 31. տեսութիւն։

gewä'hr‖en, նբ. 3ա. անբն. Z—m et.,

eine Bitte — մէկուն (խնդիրք մը...) շնորհել, պարգեւել. 2. տալ, ընծայել, մատուցանել, հոգալ, հայթայթել։ — չմ. ի. et. (fort) — lassen բան մը թողուլ՝ թոյլ տալ (որ մնայ՝ գործէ). տ—. կրծ. 3. — lassen մէկուն թոյլ տալ որ բան կամք գործէ. 2. für et. — բանի մ'երաշխաւոր ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. er hat die — s—r Bitte erlangt իւր խնդիրքն ընդունելի եղաւ՝ կատարուեցաւ։

Gewáhrsam, ար. 20. իգ. 31. պահպանութիւն, զգուշութիւն. et. in s—m — nehmen բան մը պահպանել՝ իւր պահպանութեան տակն առնուլ. 2. կալանաւորութիւն, կալանք. բանտ. 3. in sicheren — bringen զմէկն ապահով տեղ՝ պահեստի դնել։

Gewált, իգ. 31. կարողութիւն, իշխանութիւն, ճոխութիւն. in J—s — sein (gerathen) մէկուն իշխանութեան վերաբերիլ՝ տակն իյնալ. բ. Das steht nicht in m—r — այս իմ ձեռքս չէ, այս բանս կարողութենէս վեր է. — über J. h. զմէկն իւր իշխանութեան տակ ունենալ. բ) մէկուն վրայ ազդեցութիւն ունենալ. die bürgerlichen —en յգ. քաղաքական իշխանութիւն՝ իշխանք՝ պետք. die drei —en երեք (օրէնսդրական, գործադրական եւ դատաւորական) իշխանութիւնք. 2. höchste — վերին իշխանութիւն. seine Leidenschaften in s—r — h. իւր կիրքը տիրել. 3. բռնութիւն. — anwenden բռնութիւն ի գործ դնել. halb mit —, halb willig թէ կամայ թէ ակամայ, ընդ. ուզելով չուզելով. J—m, e—r Sache — anthun մէկու մը՝ իրի մը բռնութիւն ընել, զօրութիւն ի գործ դնել. առ—ջ. — geht vor (կամ über) Recht առաւել է բռնութիւն՝ քան իրաւունս, սահմանք քաջաց՝ զէնք իւրեանց. 4. ճնշ. aus aller —, mit aller — ամենայն զօրութեամբ, յամենայն զօրութենէ. es regnet mit aller — յորդառատ կ'անձրեւէ. sie wollen mit aller — neue Länder entdecken բացարձակապէս կ'ուզեն նոր երկիրներ գտնել։

Gewált|anmaßung, իգ. բռնաւորութիւն, բռնակալութիւն։ —anwendung, իգ. բռնութիւն գործածելն։ —geber, ար. լիազօր իշխանութիւն տուող։ —haber, ար. (այր) հզօր։ —herr, ար. = Gewaltherrscher. —herrschaft, իգ. բռնաւորութիւն, բռնակալութիւն։ —herrscher, ար. բռնակալ, բռնաւոր։ —lüstern, ած. բռնատենչ, բռնութեան ցանկացող։ —maßregel, իգ. բռնութեան միջոց։ —schritt, ար. բռնաւորական եւ անիրաւ գնացք։ —streich, ար. բռնութիւն. չէզ. յարձակումն, պետական հարուած։ —that, իգ. անմարդի փորձունք. բռնութիւն, հարստահարութիւն, կեղեքումն։ —thäter, ար. հարստահարիչ, կեղեքիչ, բռնաւոր։ —thätig, ած. բռնաւորական. անմարդի, գազանական։ —thätigkeit, իգ. բռնութիւն, բռնաւորութիւն։

gewáltig, ած. 6. կարող, զօրաւոր, հզօր. 2. ահագին, մեծ, սկայազօրծ. ծղբ. կշ. մթ. ընդ. անուանի, սաստիկ. բ. մ. (կրկին հնց. ձևի— gewaltiglich) մեծապէս, սաստիկ. յանկարծ, անհնարին։ —e(r), ար. 6. die —en (յգ.) auf Erden հզօրք աշխարհի. 2. չէզ. — beim Heere վերակացու, դատաւոր (բանակի)։

gewä'ltigen, նբ. 3—. անբյ. ար—. բվ. die Grubenwasser — բովուց ջրերուն տիրել, ջուրը չափաւորել. e—e Zeche wieder — ձգուած հանք մը վերստին ձեռք առնուլ (փորելու սկսիլ)։

Gewáltiger, ար. 6. տ. gewaltig, ար.։

gewáltsam, ած. 6. բուռն, բռնաւոր. մ. ուժգին, սաստիկ. e—s —en Todes sterben բռնամահ ըլլալ՝ մեռանիլ։

Gewáltsamkeit, իգ. 31. անյ. բռնութիւն, ուժգնութիւն, սաստկութիւն։

Gewánd, չ. 7. եւ 20. մն. բարձր կրօ—ծէ—ն. զգենլիք, հանդերձ, պատմուճան (= Kleid, Kleidung)։

Gewánd|händler, ար. հանդերձավաճառ։ —haus, չ. առեւտրավաճառանոց։ —los, ած. մերկ, անզգեստ։

Gewä'nde, չ. 22—. ար—. ճրտ. (դրանց՝ պատուհանի) կողմնական շրջանակ։

Digitized by Google

gewándt, դրբ. անց. wenden է. = անէր. էն բոլոր նշանակութեանց հետ. 2. ած. 6. թեթեւանդամ, արագաշարժ, դիւրաշարժ, գործօն, արագ. յաջողակ, ճարպիկ։

Gewándtheit, էգ. 31. արագաշարժութիւն, թեթեւանդամութիւն. դիւրադարձութիւն. յաջողակութիւն, ճարպկութիւն. 2. ճարտարութիւն (մտաց՝ ձեռաց). große — in den Geschäften h. գործոց մէջ յաջողակ՝ ճարպիկ ըլլալ. groß: — im Umgange h. մարդավար ըլլալ։

gewánn, gewä'nne, անց. gewinnen է։

gewárten, յնցա. նբ. եւ չբ. h. 3բ. ածբ. բարձր դրութեան. et. կամ e—r Sache (սեռ.) — = erwarten, նբ.։

gewä'rtig, ած. J—m — s. մէկուն (ծառայելու) պատրաստ. 2. e—r Sache (սեռ.) — sein = gewarten; ich bleibe Ihrer Befehle — մտադիւր ձեր հրամաններին կը սպասեմ։

gewä'rtigen, նբ. եւ չբ. sich — ձբ. 3ա. ածբ. = gewarten.

Gewä'sch, չ. 20. — (albernes, dummes) Geschwätz.

Gewäsche, չ. 22բ. անյ. լուացանք, լուացումն. շարունակ լուանալը։

Gewä'sser, չ. 22ա. ջուրք։

gewä'ssert, դրբ. անց. wässern է. 2. ած. 6. որա. վէտ վէտ, ճաճանչանաւուխտ։

Gewébe, չ. 22ա. հիւսուածք, մանուածք. հիւսելը, ոստայնանկում։

gewébe‖artig, ած. հիւսկէն, հիւսուածոյ։ —baum, որ. որա. ոստրի (ոստայնանկաց)։ —lehre, էգ. հիւսուածաբանութիւն։

gewéckt, դրբ. անց. wecken է. = անէր. էն բոլոր նշանակութեանց հետ նայն. 2. ած. 6. արթուն, աշխուրժ. կենդանի, կայտառ. զուարթ։

Gewécktheit, էգ. 31. անյ. արթնութիւն, աշխուժութիւն, կայտառութիւն. զուարթութիւն։

Gewéhr, չ. 20. զէնք. զէն. (Feuer-) — հրազէն, հրացան. (Seiten-) — նրան, սուր, սուին. in's — treten զէն առնուլ. unter dem —e stehen զինուոր ըլլալ. die —e strecken զէնքընկէց՝ վահանընկէց ըլլալ. die —e zusammensetzen հրացաններն ի խրձունս կանգնել. — ab! զէն ի վայր. faßt das — an! զէն ի ձեռին. — ein! սուր ի պատեան։

Gewéhr‖bahn, որ. կայծհանի ունելիք։ —händler, որ. զինավաճառ։ —kammer, էգ. զինարան, զինատարան։ —lauf, որ. հրացանափող։ —schloß, չ. հրացանի փականակ։ —schmied, որ. հրացանագործ, զինագործ։

Geweih, չ. 20. որա. եղջիւր, ստեղունք՝ վրիժակ (եղջերուի)։

Geweine, չ. 22բ. անյ. լալիւն. լացք։

Gewénd(e), չ. 20. (22ա.) անյ. դարձ, շրջան. էրկ. (mit dem Pfluge) ein — machen արօրը դարձընել։ — յէ. ով. էրկ. առանց արօրը դարձընելու հերկուած դաշտի մասն։

Gewérb‖fleiß, որ. ճարտարութիւն, յաջողակութիւն (արուեստի)։ —fleißig, ած. արուեստագէտ, ճարտարագործ։ —kunde, էգ. արուեստախօսութիւն, արուեստաբանութիւն։ —kundig, ած. արուեստաբանական, արուեստախօսական։ —los, ած. անարուեստ։ —losigkeit, էգ. անարուեստութիւն. անգործութիւն։ —reich, ած. արուեստական, բազմարուեստ։ —schein, որ. վճ. (արուեստից) արքունի հրովարտակ։ —thätig, որ. արուեստաւոր։ —treibend, ած. —treibende(r), որ. արուեստագէտ, ձեռագէտ։

Gewérbe, չ. 22ա. յանձնարարութիւն. 2. հնարագիտութիւն. ճարտարութիւն. էջ. մդ. շահախնդրութիւն. sich ein — aus et. machen բան մ'իրէն բան ու գործ ընել (Հմմտ. Geschäft, 3.). 3. արուեստ. ձեռագործ. բան, վիճակ. գործք. 4. Հաւ. արուեստք, մասնական արուեստից գումարութիւն. 5. որա. կցուած, կրունկ. փոքր շամփրով երկու մետաղաց իրարու հետ միացած մասը։

Gewérbe‖ausstellung, էգ. արուեստահանդէս։ —ausübung, էգ. freie — արուեստի ազատութիւն։ —betrieb, որ. արուեստագործութիւն. արուեստ։ —gericht, չ. = Gewerberath. —halle, էգ. կամ —museum, չ. ձեռակերտից ժողովարան, արուե-

Digitized by Google

եստատուն: —rath, տր. իրադիտաց խորհուրդ: —steuer, էգ. բաժ:

gewérblich, ած. 6. արուեստական, ձեռնարկերտական, արուեստագործական:

Gewérbs‖anstalt, էգ. արուեստատանոց, գործանոց: —mann, տր. —leute, յփ. արուեստագործ, արուեստաւոր: —mäßig, ած. արուեստական: —zweig, տր. (արուեստի) ճիւղ (հմմտ. Erwerb(s)...):

gewérbsam, ած. 6. ճարտար, ճարտարարուեստ, արուեստագէտ:

Gewérbsamkeit, էգ. 31. անյփ. արուեստագիտութիւն, ճարտարարուեստութիւն:

Gewérk, չ. 20. մեքենայ. անիւք. գործք. 2. արուեստաւորաց ընկերութիւն, արուեստակիցք:

Gewérksverein, տր. գործաւորաց ընկերութիւն:

Gewérkschaft, էգ. 31. տըտ. բէլ. (մետաղաց) շահեցուցիչ՝ շահագործող ընկերութիւն:

gewésen, դրբ. անց. seinէ:

gewichen, դրբ. անց. weichenէ:

Gewicht, չ. 20. ծանրութիւն, կշիռ. nach dem —e verkaufen կշռով ծախել. zu leichtes — geben նենգել՝ խարդախել կշռով ծախել. — auf et. legen բանի մը կարեւորութիւն՝ ծանրութիւն տալ. բանի մը վրայ յամառիլ՝ պնդել՝ կենալ. die Kiste hat zwei Kilogramm an — արկղն երկու քիլօ կը կշռէ. diese Schachtel fällt schwer in's — այս տուփը շատ ծանր է:

Gewichts‖abgang, տր. կճ. նուազումն կշռոյ: —ausschlag, տր. աւելի. աւելորդ: —los, ած. անկշիռ. փխ. աննշանակ, ծանրակշիռ չեղող: —losigkeit, էգ. անկշռութիւն. փխ. աննշանակ ըլլալը, ծանրակշռութիւն չունենալը: —porto, չ. կշռավարձ, կշռատակ: —stange, էգ. հակակէտ կշիռ (հաւասարակշռութիւնը պահելու համար լարախաղացներու ձեռքն առած գաւազանը): —uhr, էգ. ծանրոցաւոր ժամացոյց: —voll, ած. = gewichtig, 2. եւ 3.

gewichtig, ած. 6. կշիռք ունեցող (դրամ). 2. ծանր. 3. փխ. ծանրակշիռ, ծանր, կարեւոր. մեծազդեցիկ, ազդու, որոշիչ:

Gewichtigkeit, էգ. 31. ծանրակշռութիւն, կարեւորութիւն, ազդեցութիւն:

gewiegt, դրբ. անց. wiegenէ. = անէր.ին բոլոր նշանակութեանց հետ նոյն: — ած. 6. քաջափորձ, քաջափարժ. խորամանկ:

Gewieher, չ. 22բ. անյփ. վրնջիւն, խրխնջիւն (երիվարի):

gewiesen, դրբ. անց. weisenէ:

gewillt, ած. 6. — sein, et. zu thun բան մ'ընելու դիտաւորութիւն ունենալ:

Gewimmel, չ. 22բ. անյփ. խառն եւ շփոթ խուժում, եռալն՝ եռանդ (որդանց), զեռալը (մրջնոց). 2. խաժամուժ ամբոխ, խուժան, խառնիճաղանճ:

Gewimmer, չ. 22բ. անյփ. մնչիւն, հեծութիւն:

Gewinde, չ. 22ա. անյփ. գալարումն, ոլորումն: — յփ.ով. (ճամբու) մանուածապատ շրջան, մանուած, պատատուած. 2. պսակ, դրասանգ (ծաղկանց). 3. կծիկ. 4. փոխ. ոսկ. (ունկան) խղունջի գալարուած, քնթանոց. 5. տր. — յփ. էգ ծղխնի. կցուած, կրունկ. 6. նոյ. թակաղաղ (կայմի):

Gewinde‖bohrer, տր. գայլիկոն: —fenster, չ. ծխնեւոր պատուհան:

Gewinn, տր. 20. վաստակ (հկռնչ. Verlust). շահ, օգուտ, առաւելութիւն, պտուղ. նաեւ փչ. մփ. — bringen շահ բերել, շահաւէտ՝ օգտաբեր ըլլալ. բ. (հարստութիւն) ստանալը, ստացում. 2. կճ. auf gemeinschaftlichen — und Verlust ընկերաբար, շահ եւ վնաս իրարու հետ կիսելով. — e—r Schlacht յաղթանակ, յաղթութիւն (մարտի). 3. (վիճակահանութեան) շահ, վիճակ:

gewinn‖bringend, ած. շահաբեր, շահաւէտ: —geld, չ. շահ: —loos, չ. շահատոմս: —los, ած. անշահ, անօգուտ: —nummer, էգ. շահող թիւ: —reich, ած. շահաւոր: —sucht, էգ. ընչաքաղցութիւն, շահախնդրութիւն: —süchtig, ած. ընչաքաղց, շահախնդիր: —ziehung, էգ. վիճակարկութիւն:

Digitized by Google

gewinnbar, ած. ց. շահելի։

gewinnen, նբ. ըբ. վաստըկիլ, շահիլ. ստանալ. et. **über** J., die Oberhand (e-n Vortheil) über J. — յաղթել, գեր ի վերոյ ըլլալ. es über J. — զմէկը գլել՝ գերազանցել. 2. առնուլ, առնել, աշխարհակալել. dadurch wird wenig gewonnen անկէ մեծ օգուտ չի քաղուիր. J. für et. — զմէկը բանի մը համար վաստըկիլ՝ իւր կողմն ձգել. J. gegen J. zum Voraus — զմէկը մէկուն դէմ յառաջուընէ որսալ՝ գրաւել, իր կողմը ձգել. երլ. er hat viel Obst gewonnen շատ պտուղ ունեցաւ. որ. ել. Erz — հանուածոյ՝ քրայական նիւթ հանել. Zucker wird aus dem Zuckerrohr gewonnen շաքարը շաքարեղեգէն կ'ելլէ. առ. frisch gewagt ist halb gewonnen սկսողն՝ արդէն գործքին կէսն ըրած կ'ըլլայ. wie gewonnen, so zerronnen ինչպէս որ կը վաստըկուի, նոյնպէս ալ կը կորսուի. ամ. քամու բերածը քամին կը տանի. 3. (մէկ օրուան ճամբայ) ընել. 4. J., et. **zu** et. —, J. zum Freunde — զմէկն իրեն բարեկամ ընել, բարեկամ շահիլ. 5. ստանալ, տէր ըլլալ (բանի մը՝ որուն հասնիլ մտանաւոր դիտաւորութիւն չէր դրուած). e-e Ansicht — կարծիք մ'առնուլ. Ueberzeugung — համոզուիլ. Geschmack, Lust, Neigung zu et. — բանի մը բաղձանք՝ ախորժակ ունենալ. 6. յատկութիւն մը ստանալ. Ansehen, Haltung — հաստատութիւն առնուլ. diese Nachricht gewinnt Glauben այս լուրը կը հաստատուի՝ կը հաւատացուի. անձ. բ. es gewinnt das Ansehen, als ob... կ'երեւայ թէ... 7. (բնիկոց համար.) die Bäume — Augen ծառերը կը ծլին՝ բողբոջ կ'արձակեն. 8. J., et. **lieb** — զմէկը սիրել, բանի մը սէր կապել։ — չբ. հ. wir haben gewonnen մենք վաստըկեցանք. die Sache gewinnt an Klarheit խնդիրը յայտնի կ'ըլլայ, կը լուսաւորուի։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, իգ. 31. = **Gewinn**, 1.; 2. որ. (հանուածոյ) հասոյթներն, հանելն. պեղում։

Gewinner, որ. 22ա. **—in**, իգ. 32. շահող, վաստըկող։ [Gewinn.

Gewinnst, որ. (չ.) 20. ցնցա. =

Gewimsel, չ. 22բ. անյ. = Gewimmer.

Gewirbel, չ. 22բ. անյ. պտոյտք. յորձանք. (ձայնի) դարձուած. գեղգեղանք, թնդիւն (թմբկի)։

Gewirk, չ. 20. անկուածք, հիւսուածք. 2. անկուած, հիւսուած։

Gewirr(e), չ. 20. (22ա.) անյ. պատատուածք, գալարուածք. փխ. խառնակութիւն, մթութիւն (բանից)։ — չփ. ռմ. որա. = Eingericht(e)։

gewiß, ած. ց. ստոյգ, ապահով։ մ. արդարեւ, ճշմարտիւ, ստուգիւ, անվրէպ, անշուշտ, անտարակոյս. — und wahrhaftig ապահով եւ անկասկած. ein —es Etwas կամ ich weiß nicht — was ըսփ. բան մը. 2. seine Stimme ist mir — իւր ձայնին (քուէին) վրայ ապահով եմ. 3. Sie wollten uns — überraschen անտարակոյս մեզի զարմանք պատճառել կ'ուզէիք, այնպէս չէ։ —sse(r), որ. —sse, իգ. —sse(s), չ. ein —sse(r) ոմն, ոք, մէկը. ին. ինչ. մը. 2. das —sse ստոյգը. 3. et. —sse(s) հաստատունն՝ որոշ՝ ապահով (գումար՝ դրամ)։

Gewissen, չ. 22բ. խիղճ. խղճմտանք, խղճի մտաց. mit gutem — անխիղճ մտօք. das hat er gethan, um sich mit s—m — abzufinden այս բանը պարզապէս իւր խղճմտանքն հանդարտեցնելու համար ըրաւ. aus Pflicht und — ի խղճէ մտաց, խղճմտանօք. sich ein — daraus machen, et. zu thun բան մ'ընելու խիղճ ընել. nach bestem (Wissen und) — ըստ խղճի մտաց. wider besseres Wissen und — ընդդէմ խղճի մտաց. առ. ein gutes — ist ein sanftes Ruhekissen հանդարտ սիրտն՝ քաղցր կը ննջէ։

gewissen‖los, ած. անխղճաբար. անխիղճ, չար։ **—haft**, ած. ց. երկիւղած, խղճոտ, խղճամիտ. մ. ըստ խղճի մտաց, երկիւղածութեամբ։

Gewissenhaftigkeit, իգ. 31. անյ. երկիւղածութիւն, խղճոտութիւն։

Gewissens‖angst, իգ. անձկութիւն խղճի մտաց։ **—biß**, որ. խղճի խայթ։ **—fall**, որ. **—frage**, իգ. բարոյական դէպք, դիպուած խղճի մտաց։ **—freiheit**, իգ. խղճի ազատութիւն. կր. կրօնի ազատութիւն՝ թոյլտու-

ութիւն։ —rath, ար. կր. խոստովանահայր՝ հոգեւոր հայր։ —zwang, ար. բռնաբարութիւն խղճի, անհանդուրժողութիւն։ —zweifel, ար. խղճահարութիւն, անձկութիւն՝ տագնապ խղճի մտաց։

gewissermaßen, մ. ըստ իմիք, այսպէս ըսելու համար։

Gewißheit, էգ. 31. անյ. ստուգութիւն. 2. verbürgte — վաւերականութիւն. հաւաստարմութիւն. augenscheinliche — յայտայանդիմանութիւն, ակներեւ ընծայութիւն. zur — werden ստուգուիլ։

gewißlich, մ. տ. gewiß, 1.

Gewitter, չ. 22ա. փոթորիկ, մրրիկ, հողմայոյզ. էբ. յոյզք շարժմանց, խռովութիւն. es ist ein — im Anzuge փոթորիկ մը պիտի յառնէ՝ պիտի ելլէ. 2. das — hat eingeschlagen կայծակ զարկաւ, շանթ ինկաւ։

gewitter|drohend, ած. մրրկածին, մրրիկ՝ փոթորիկ սպառնացող, փոթորկալից։ —gewölk, չ. մրրկաբեր ամպ։ —regen, ար. —schauer, ար. թօնընկէցք, տեղատարափ։ —schwanger, ած. մրրկաբեր։ —schwer կամ —schwül, ած. մղձկուտ, հեղձուցիչ։ —schwüle, էգ. մղձկուտ՝ հեղձուցիչ օդ։

gewitterhaft, ած. 6. մրրկալից. էբ. փոթորկեալ, խռովայոյզ։

gewittern, չբ. h. 3ա. անբբ. ման. անդ. բ. es gewittert մրրիկ կայ։

Gewitzel, չ. 22բ. անյ. կատակաբանք, խեղկատակութիւնք։

gewitzt, ած. 6. սրամիտ, հնարագէտ, ճարտար, խորամանկ։

gewoben, ընբ. անց. weben է։

Gewoge, չ. 22բ. անյ. վէտ վէտ ծփանք, ելեւէջք. էբ. ծուփ, յորդորդումն. եռեռումն, տատանումն. 2. ալիք։

gewogen, ընբ. անց. wägen է եւ wiegen է։ — ած. 6. յօժարամիտ, բարեսէր. բարեխորհ. 3—m — sein մէկուն սէր ունենալ. մէկուն բարիք ընելու յօժարամիտ ըլլալ. մէկուն հաճոյական աչօք նայիլ. bleiben Sie mir ferner —! կը խնդրեմ որ այսուհետեւ ալ նոյն բարեսէր աչօք նայիք ինծ. sich (ար.) 3. — machen մէկուն սէրը վաստըկիլ, մէկուն աչքերը շնորհք գտնել. 2. ծղբ. bleib' mir —! գնա՛ս կորսուէ, կորիր։

Gewogenheit, էգ. 31. սէր, գորով. բարեսիրութիւն. անարգամեծարութիւն. haben Sie die — mir zu folgen հաճեցէք ետեւէս գալ։

gewöhnen, նբ. 3ա. անբբ. եւ sich — էբ. 3. (an et.) — զմէկը (բանի մը) վարժեցընել՝ ընտանեցընել՝ սովորեցուցանել. man gewöhnt sich an Alles մարդս ամէն բանի կը վարժի, ամէն բանի կը վարժուի. 3. (sich) an et. — զմէկը (ինք զինքը) վարժեցընել կրթել (դժուար բանի մը)։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. վարժութիւն, սովորիլը, բանի մը վարժիլը։

Gewohnheit, էգ. 31. սովորութիւն, ունակութիւն. aus — ի սովորութենէ. zur — werden սովորութիւն ըլլալ, բան մ'իւր սովորութիւն ընդունուիլ. Das ist längst aus der — gekommen այս բանս երկայն ատենէ ի վեր անսովոր եղած է՝ սովորութենէ ելած է։

gewohnheits|mäßig, ած. սովորական, օրըստօրական (սովորութեան). մ. ըստ սովորութեան։ —sünde, էգ. ունակական՝ սովորութեան մեղք։

gewöhnlich, ած. 6. սովորական, ունակական, հասարակ. մ. սովորաբար, հասարակօրէն. հասարակ, միջակ, սովորական. էչ. մփ. գռեհիկ, հետեւեակ. 2. et. — thun բան մ'ընելու սովորութիւն ունենալ. so geschieht es — սովորական կարգն այս է, սովորաբար այսպէս կ'ըլլայ. — werden հասարակ ըլլալ, տարածուիլ. —er Privatmann պարզ՝ սովորական մարդ։ —e(s), չ. 6. das —e սովորականը, միջակը, հասարակը։

Gewöhnlichkeit, էգ. 31. սովորականութիւն, յաճախութիւն, միջակութիւն. էչ. մփ. հետեւակութիւն, գձձութիւն։

gewohnt, ած. 6. e—r Sache (տրկ.) կամ et. (նաեւ an et.) — sein բանի մը սովորած ըլլալ. et. — werden = sich an et. gewöhnen; առկ. jung —, alt gethan ինչ որ մարդ պզտիկու-

Digitized by Google

թեան առնեն կը սորվի, նոյնը նաև ծերութեան ժամանակ կը պահէ. Ֆ. die —en Worte առածական խօսքերը։

Gewö'lbe, չ. 22ա. գմբէթ, կամար (նաև Փխ.). 2. unterirdisches — ստորերկրեայ ներքնատուն, գետնափոր. (Grab.)—(եկեղեցւոյ...տակ) ստորերկրեայ շիրիմ, տապանատուն. 3. Հմ. խանութ, կրպակ. (նաև առանց կամարի) մեծ խանութ՝ մթերանոց, համբարանոց։

Gewö'lbebau, ար. կամարաշէն՝ գմբէթարդ յօրինուած. Ֆ. գմբէթ ագործութիւն, կամարակազմութիւն։ —bock, ար. կամար, կամարաձև յօրինուած։ —bogen, ար. Ճրտ. կամար, գմբէթ։ —pfeiler, ար. կամարակալ, նեցուկ։ —träger, ար. գմբէթ ակիր նեցուկ, կամարակալ։ —winkel, ար. յփ. կամարանկիւն, երիկամունք կամարի։ —zins, ար. Հմ. խանութի վարձք։

Gewö'lk, չ. 20. ամպք (նաև Փխ.)։

Gewö'lle, չ. 22ա. որս. խծուծ (Հրացանից)։

gewónnen, դրբ. անց. gewinnenի։

gewórben, դրբ. անց. werbenի։

gewórden, դրբ. անց. werdenի։

gewórfen, դրբ. անց. werfenի։

Gewü'hl, չ. 20. անյփ. պեղումն, փորուած, փորելը. 2. շշուկ, (խըռնուած բազմութեան հանած) աղմուկն. բազմամբոխ՝ խուռն բազմութիւն։

gewúnden, դրբ. անց. windenի. — Նէր.էն ամէն նշանակ—մէթանցը հետ նոյն։ — ած. 6. մանուածապատ, գալարապատ, ոլորուն։

Gewúndenheit, էգ. 31. գալարումն, ոլորումն. մանուածապատ շրջան։

gewü'rfelt, դրբ. անց. würfelnի. անէր.էն ամէն նշանակ—մէթանցը հետ նոյն։ — ած. 6. քառակուսի, խորանարդ։

Gewü'rg(e), չ. 20. (22ֆ.) անյփ. = Blutbad; 2. ընդ. փախումն, անդադար փախելն։

Gewü'rm, չ. 20. (ամէն տեսակ) որդ, որդունք, սողունք. 2. Փխ. Գչ. Մփ. խառնադնաց, մեռաստակար (մարդ)։

Gewü'rz, չ. 2. համեմունք, բուրվիճայք. ամոքանք (բուսական անուշահոտ) իրք. — an die Speise thun կերակուրներուն համեմել, համեմով համեղեցնել, ամոքել։

gewü'rzartig, ած. համեմական։ —brühe, էգ. համեմաւոր ամոքանք (սօս, սալցա)։ —büchse, էգ. համեմաման, համեմի աման։ —handel, ար. Հմ. համեմավաճառութիւն։ —händler(in, էգ.), ար. Հմ. համեմավաճառ։ —krämer(in, էգ.), ար. Հմ. մանրավաճառ համեմանոց, համեմավաճառ։ —nägelein, չ. յփ. Հմ. կամ —nelken, էգ. յփ. Հմ. մեխակ, մեխակի պտուղ։ —nelkenbaum, ար. Փզ. ծաղախոտ, մեխակենի (Caryophyllus)։ —reich, ած. առատ համեմ ունող. Ֆ. լի համեմով։

gewü'rzhaft, ած. 6. համեմաւոր, համեմեալ։

Gewü'rzhaftigkeit, էգ. 31. համեմանք. համեմաւորութիւն. անհոտ անոյշ բոյր։

gewü'rzig, ած. 6. = gewürzhaft.

gewúßt, դրբ. անց. wissenի։

Gezä'h, չ. 20. ար—. կազմած՝ սարք (գործեաց)։

gezáhnt և gezä'hnt, դրբ. անց. zahnenի։ — ած. 6. ատամնաւոր, ժայռաւոր, ժանեաւոր, ատամնաձև (կտրուած)։

Gezä'nk, չ. 20. Gezánke, չ. 22ֆ. անյփ. կագք, կռիւք, ընդ. կշտամբանք։

Gezáppel, չ. 22ֆ. անյփ. (անդադար) առդին անդին զարնուելն. ը. մփ. անզօր ջանք՝ ճգունք, անկար փոյթ (տ. zappeln)։

Gezáuder, չ. 22ֆ. անյփ. (ՀՄՄփ. zaudern) յապաղումն, անվաղանութիւն։

gezéhnt, ած. 6. տասնամանեայ, տասանորդական։

Gezéhntschein, ար. 20. տոմս. տասանորդեան տեսիլ՝ երեւոյթ։

Gezéit, էգ. 31. = Zeit; Ն—ք. մակընթացութիւն։

Gezélt, չ. 20. Ֆ—րն ըստ աՀ. — Zelte.

Gezérr(e), չ. 20. (22ֆ.) անյփ. ձգձգում, քաշքշումն։

Gezéter, չ. 22ֆ. անյփ. ճիչ, ճչիւն. ը. մփ. աղաղակ։

Gezieh(e), չ. 20. (22ֆ.) անյփ. ձգձգումն, ձգտումն (տ. ziehen)։

Digitized by Google

gezichen, ընդ. անց. zeihenի։

geziemen, չէ. եւ անդ. բ. Ն. sich — ձէ. 3ա. անձն. պատշաճիլ, յարմարիլ՝ պատշաճ ըլլալ. վայելել, ի դէպ ըլլալ, վայելուչ ըլլալ. wie es sich geziemt ըստ պատշաճի, պատշաճօրէն. բ. ինչպէս որ պէտք է։ —Ն, ընդ. եւ ած. 6. պատշաճ, վայելուչ, դիպող. Մ. պատշաճօրէն, ըստ պատշաճի։

geziemlich, ած. 6. = geziemen, ած.։

Gezierre, չ. 22բ. անյ. զարդարանք, պաճուճանք, պչրանք, արուեստակութիւն, բեկբեկում, հոպոպանք։

geziert, ընդ. անց. zierenի։ — ած. 6. պաճուճեալ, զարդարեալ, արուեստակեալ, սեթեւեթեալ, պչրեալ (ոճ՝ գրութիւն). Մբյ. սեթեւեթեալ օրինակաւ, պաճուճեալ՝ զարդարուն կերպիւ։

Geziertheit, էգ. 31. պաճուճանք, զարդարանք. արուեստակութիւն, (գրութեան) սեթեւեթանք, սեթեւեթեալ ոճ։

Gezimmer, չ. 22ա. անյ. հիւսնուածք, հիւսնելն. 2. յհ. ոլ. ատաղձք։

Gezirp(e), չ. 20. (22բ.) անյ. (ծղրիդի) կռչել, ճռչել։

Gezisch(e), չ. 20. (22ա.) անյ. շշուածք, շշիւն, սուլուածք (ծաղրելու համար)։

Gezischel, չ. 22բ. անյ. հծծիւն, շշշնջանք, շշունջ. փսփսուք։

Gezitter, չ. 22բ. դող, դողդողջուածք, սարսուռ։

gezógen, ընդ. անց. ziehenի։

·Gezü'cht, չ. 20. սերունդ, ցեղ. (մարդու) ծնունդ (նաեւ փչ. մտ.)։

Gezú'ngel, չ. 22բ. անյ. լեզուախաղ։

Gezwéig, չ. 20. ճիւղեր, ոստք։

gezwéit, ած. 6. կրկնեալ։

Gezwitscher, չ. 22բ. անյ. դայլայլիկք, գեղգեղանք, ճռուողուածք (թռչնոց...)։

gezwúngen, ընդ. անց. zwingenի. անկր. էն ամէն նշանակութեանց հետ նոյն։ — ած. բռնադատեալ. er hat es —er Weise gethan զայս բռնի ըրաւ. 2. արուեստակեալ, սեթեւեթեալ։

Gezwúngenheit, էգ. 31. բռնադատութիւն. արուեստակութիւն։

Gh, նոր մ'օտար բառերու մէջ կը գործածուի՝ գորշ Gի տեղ։

G(h)asél, չ. 20. —e, էգ. 35. (արաբական) սիրանուագ (ղազել)։

Gicht, էգ. 31. ախտ. յօդից կաթուած, յօդատապ. բ. որա. (մետաղագործութեան մէջ) միանգամ հնոց լեցուած մետաղ՝ ածուխ) փուռն մի, հնոց մի. հնոցաբերան։

Gicht‖anfall, որ. յօդակաթուած (ի հարուած)։ —artig, ած. ախտ. յօդատապային։ —beere, էգ. տկ. —beerenstrauch, որ. տկ. = Aalbeere, Aalbeerstrauch. —beule, էգ. ախտ. յօդատապէ պատճառեալ ուռեցք։ —brüchig, ած. ախտ. յօդատապոտ. բ. Քրիստ. հնց. (ըստ Ս. Գրոց) անդամալոյծ, յօդաքակ։ —brüchigkeit, էգ. ախտ. անդամալուծութիւն։ —brüchige(r), որ. անդամալոյծ։ —fieber, չ. յօդատապային տենդ։ —haus, չ. որա. = Gichtthurm. —heilend, ած. դղէ. յօդատապարոյժ։ —knoten, որ. ախտ. (ոսկերաց... ուռեցք) կոշկոռ։ —körner, չ. յհ. տկ. ճշնարօտի հատիկ։ —krank, ած. յօդատապոտ։ —krankheit, էգ. յօդատապ, յօդակաթուած։ —maß, չ. որա. հնոցաչափ։ —mauer, էգ. որա. հնոցապարիսպ, հնոցի չորս կողմը պատուար՝ որմ։ —mittel, չ. յօդատապարոյժ դեղ։ —papier, չ. յօդատապարոյժ թուղթ։ —rose, էգ. տկ. ճշնարօտ, փեննայ (Paeonia officinalis)։ —thurm, որ. որա. հնոցի աշտարակ։

gichtisch, ած. 6. ախտ. յօդատապական։

Gickgack, որ. 38. ընփ. (սագի) կարկաջում. ը. մտ. սագ, ապուշ մարդ (նաեւ ձխ.)։

Gideón, յր. ան. որ. 38. Գեդէոն։

gieb, հրմ. gebenի։

Giebel, որ. 22ա. գագաթ, ծայր, վերին ծայր. 2. որա. ճրտ. (շէնքի մ'ամենաբարձր) գագաթը՝ (որ երկու կողմը վրանաձեւ տանիքը կը ծածկէ.) կատար. բ. (երկշեղ պատի մը տակ) սրածայր երեք-անկիւնի պատ. փ. երեքանկիւնի

Digitized by Google

զարդ (դրանց՝ պատուհանաց)․ գ․ ճակատ (մեծ շինուածոց)։

Giebel‖bogen, ար. երեքանկիւնի կամար՝ գմբէթ։ —dach, չ. երեքանկիւնաւոր յարկ։ —feld, չ. գոց. (ճարտ․) թմբուկ։ —haus, չ. երեքանկիւնի որմերով տուն։ —seite, իգ. ճակատ։ —stube, իգ. ձեղնայարկեան խուց։

Giek‖baum, ար. ն—ի. (պատերազմական նաւի վրայ) մեծ կայմ։ —segel, չ. ն—ի. պատերազմականն մեծ դրօշ։

Gien, իգ. 31. ն—ի. ճախարակաւոր բեռնաքարշ՝ փարանգ։

Gier, իգ. 31. անյ. յղ—. Gierde, իգ. 35. տենչ, տենչանք, ցանկութիւն (nach et. բանի մը)։

gieren, չբ. h. 3—. nach et. — բանի մ'անյագաբար տենչալ՝ ցանկալ. 2. ն—ի. սատանդիլ, այսր անդր շարժիլ։

gierig, —ծ. 6. auf կամ nach et. — բանի մ'անյագ տենչացող՝ ցանկացող. auf Geld — արծաթասէր, արծաթի զակատեալ, շահախնդիր։

Gierigkeit, իգ. 31. անյագ ցանկութիւն, մոլի տենչանք, զակատանք։

Gieß‖bach, ար. հեղեղատ։ —becken, չ. ար—. լական (ձուլապործաց)։ —bogen, ար. ար—. (արծաթի դրամ թափելու) աղեղնաձեւ կաղապար։ —erz, չ. ձուլ անագապղինձ։ —flasche, իգ. ար—. կաղապար. (շանթաձեւ) գարիճակ։ —form, իգ. ար—. կաղապար։ —haus, չ. ար—. —hütte, իգ. ար—. ձուլարան, ձուլանոց։ —kanne, իգ. սրսկան (ձեռք լուալու). բ. (ծաղիկներու ջրելու) ցնցուղ։ —kunst, իգ. ձուլագործութիւն։ —loch, չ. ար—. (ձուլարանի վրայ՝ հալած հանուածոյից համար) անցք. բ. (կաղապարի վրայ՝ ձուլելու մետաղը լեցնելու) ծակ, ձագար։ —löffel, ար. ար—. = Gießkelle. —meister, ար. ար—. = Gießermeister. —mutter, իգ. ար—. (պղնձի նշանագրոց) բուն կաղապար, մայր։ —pfanne, իգ. ար—. կաթսայ։ —röhre, իգ. ցնցղափող։ —sand, ար. ար—. ձանրաւազ։ —schaufel, իգ. (նաւու ջուրը դուրս հանելու գդգաւոր փայտէ) թի, մակոյկ. բ. ար—. շեփոր (ձուլագործաց)։ —zange, իգ. ար—. աքցան, ունելիք։

gieß‖en, ն. բ. եւ չբ. 31. h. (բնական ներ. du (er) geußt, հրմ. geuß) թափել, հեղուլ. 2. Öl auf die Lampe — կանթեղի մէջ եղ լեցնել. փխ. Öl in's Feuer — ըստ. կրակի վրայ եղ թափել, բարկութիւնն... աւելի գրգռել. 3. die Blumen — ծաղիկները ոռոգանել (= begießen). ich heute schon gegossen? ծաղիկներուն այսօր ջուր տուեր ես. den Becher voll — գաւաթ ցերեան՝ գեղուն լեցնել. 4. փխ. թափել, տարածել, հեղուլ (տ. ausgießen, ն. 1.). 5. ար—. e—e Glocke, e—e Statue — զանգակ արձան մը ձուլել, թափել. gegossene Arbeit ձուլածոյ. փխ. (զգեստուց). wie gegossen sitzen լաւ յարմարիլ, ձաձնուլ, յարգիլ. 6. der Himmel gießt —. փրծ. անդ. բ. es gießt յորդահեղեղ կ'անձրեւէ։ sich — փբ. անդ. բ. es gießt sich schlecht aus e—m Topfe ohne Rüsse անուշն պատ անմեն լեցնելը դժուարին է։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ոռոգում. ար—. թափում, ձուլում։

Gießer, ար. 22—. ար—. —in, իգ. 33. ձուլող, թափող (այր, կին). 2. = Gießpfanne.

Gießeréi, իգ. 31. ձուլագործութիւն, կաղապարում. 2. = Gießhaus.

Gift, չ. 20. թոյն, դեղ, մահադեղ. բ. (նաեւ իգ.). գ. (հիւանդութեան մը փոխադրական նիւթ) ժահր. դ. (գործարանաւոր գոյացութեանց ապականելէն յառաջ եկած) ժանտահոտ. 2. darauf kannst Du — nehmen ըստ. եթէ այդպէս չէ, գլուխս կը կտրեմ. սար վրայ ամենատղայ կրնաս ըլլալ. 3. փխ. թոյն, դառնութիւն, կատաղութիւն. — und Galle, — und Geifer speien թունաթափ ըլլալ, թոյնը (gegen 3. մէկուն վրայ) թափել։

gift‖abtreibend(es Mittel), —ծ. դեղ. դեղաթափ, թունաթափ (դեղ), թունազերծ։ —antschar-Baum, ար. փխ. ուպասենի, թունաբեր ծառ (Antiaris toxicaria)։ —artig, —ծ. թունաւոր։ —arzenei, իգ. = Gegen-

Digitized by Google

gift. —baum, ար. գլ. = Giftsumach. —beere, էգ. գլ. թունաւոր հատապտուղ։ —becher, ար. բաժակ մահու՝ գերեզմանոն. հ. գր. մահաբերեր դառնութեան բաժակ։ —bläschen, չ. = Giftblase, ա.։ —blase, էգ. ձ. (օձի) թունաւորեր փամփուշտ. բ. գլ. թունաւորեր փշտիկ։ —eiche, էգ. գլ. գալիփոռնեան աղտոր (Rhus varielobata)։ —erz, չ. յգ. թունաւոր մետաղ. ման. զառնկի հրաքար։ —gewächse, չ. յգ. գլ. —pflanzen, էգ. յգ. գլ. թունաւոր տունկեր։ —grün, ած. գորշականաչ։ —hahnenfuß, ար. գլ. գաժան հրաշունչ (Ranunculus sceleratus)։ —haltig, ած. թունաւոր։ —hauch, ար. թունաւոր շունչ։ —kraut, չ. գլ. թունաւոր տունկ. ման. բ. gelbes — գայլասպան ընձախոտ (Aconitum lycoctonum)։ —kunde, էգ. —lehre, էգ. թունաբանութիւն։ —los, ած. անթոյն։ —mehl, չ. ար. (մետաղային ծուխթեան) սպիտակ զառիկ։ —mittel, չ. = Gegengift. —mord, ար. թունաւորումն։ —mörder, ար. թունաւորող, դեղատու։ —reich, ած. չարաթոյն։ —schlange, էգ. ձ. թունաւոր օձ։ —spinne, էգ. ձ. թունաւոր սարդ (Solpuga). բ. փխ. գժուարահամբոյր՝ դժնէաբարոյ մարդ։ —stein, ար. աբ. զառնկան արուքարար։ —sumach, ար. գլ. թունաւոր աղտոր (Rhus toxicodendron)։ —trank, ար. դեղ (մահու), թունաւոր ըմպելիք։ —zahn, ար. ձ. թունաւոր ակռայ։

giftig, ած. ց. թունաւոր, մահաբեր, ժանտաբեր, ժանտաբեր. 2. փխ. չար, ժանտ, կատաղի, քինայից, գայրացեալ. auf 3. — sein մէկուն բարկացեալ ըլլալ։

Giftigkeit, էգ. 31. թունաւորութիւն. ախտ. մահաբերութիւն. փխ. կատաղութիւն, չարութիւն, չարամտութիւն։

Gig (կիկ), չ. 88. (նաւու ար.) կիկ (Զրանցից թեթեւ նաւ). (նաւու էգ.) երկանիւ որաակառք։

Gigánt (կի...), ար. 88. դշխ. Հսկայ, Տիտան։

gigántenhaft, gigántisch, ած. ց. ահագնակարծ, վիթխարի։

Gilbkraut, չ. գլ. դեղնագոյն յասմիկ (Reseda luteola)։

Gilbe, էգ. 35. անյգ. դեղին գոյն. 2. յգ. ալ. եկեղեան հող, դեղնդեղ։

Gilde, էգ. 35. (աշխատաւորութեան համարուսութեամբ կազմեալ) ընկերութիւն. ման. դաս. — der Kaufleute, Schuhmacher... վաճառականաց կօշկակարաց դաս. 2. ժողով ընկերակցութեան. 3. ընկերակցութեան խնճոյք։

Gildesbrief, ար. ժողովոյ՝ ընկերակցութեան կանոնադրութիւն։ —herr, ար. —meister, ար. —vorsteher, ար. Ջոկապետ, դասապետ։

Gilet (Ժիլէ), չ. 88. ներքնակ, տաբնակ (Եէլէք)։

Gilling, էգ. 31. Նաւ. große — (նաւու խելայ) մեծ գմբեթ, կամար։

giltig, ած. ց. = gültig.

giltst, gilt, 2դ. եւ 3դ. դէմք Ներ. gelten։ կամնակ։

Gimpe, էգ. 35. Կծ. (կոճակի) օղ։

Gimpel, ար. 22—. ձն. եւ բոսպակեան խածկտիկ (Fringilla Phyrrhula). 2. փխ. վաղապատիր, դիւրախաբ (մարդ). ը. մր. յիմար, ապուշ։

Gimpeléi, էգ. 31. անմտութիւն, պաննդութիւն։

gimpelhaft, ած. ց. յիմար, պանդոյր։

Gin (Ճին), ար. 88. դիօղի (դեղ պաղէն ցքի)։

ging, անց. ան. geben։

Gingang, Gingham (կինկհամ), ար. 88. նաւեւ 20. Կծ. (Հնդկական պաստառ) գինգամ։

ginge, ստոր. ան. geben։

Gingst, ար. 20. աա. էջն. Ginster, ար. 22—. գլ. կենկոատայ (Genista)։

Ginstergewächse, չ. յգ. գլ. կենկոատայցք։

Gipfel, ար. 22—. գագաթն, գլուխ. 2. spitz zulaufender — (սրածայր) սար. — e—s Gebäudes կատար շինուածոյ։

Gipfelstange, չ. ազր. e—m Zweige das — nehmen ծառի մը ծուղը եւ կարճ առնը մարմել կարել։ —blüthig, ած. գլ. mit —en Blumen գագաթնային ծաղկեներով, գագաթնածաղկի։ —punkt, ար. բարձրակէտ, կատար բարձրութեան։ —ständig, ած. գլ. գագաթնական, գագաթնային։

Digitized by Google

հուսկեասմը. seien Sie —(en Muthes)! քաջալերուեցէք, մի վախնաք, արիացէք. 2. er ist nicht recht — (— bei Troste) խելքը գլուխը չէ։

getrö'sten, sich —, ֆբ. 8բ. անբ. sich e—r Sache — վստահութեամբ բան մը յուսալ։

Getrü'mmer, չ. 22ա. (ցեց. եզ.) աւերածք, աւերակք։

getrúnken, գրբ. անց. trinken։

Getúmmel, չ. 22բ. անյ. անդադար շարժում. առ. գոր. յոյզք, խռովութիւն։

Getü'mmel, չ. 22բ. անյ. խառնաշփոթ ամբոխ. 2. շչինդն, դղրդիւն, շշուկ (ամբոխի)։

geü'bt, ած. 6. ա. üben; 2. կիրթ, քաջավարժ, հմուտ, փորձառու։

Geü'btheit, իգ. 31. անյ. վարժութիւն, յաջողակութիւն, ճարտարութիւն, ընդ. ճարպկութիւն։

Geúse (Gueuse), ար. 34. մուրացիկ, մուրացիկք (ԺԶ դարուն մէջ Փլանդրիոյ կալուինականաց անունն)։

Gevátter, ար. 24ե. —in, իգ. 32. սանահայր, սանամայր (նաև ընդ. մտերիմ բարեկամ). կնքահայր, կնքամայր (նաև ընդ. = Klatschschwester). 3. zu — bitten մէկը կնքահայր (կնքամայր) ըլլալու հրաւիրել. bei e—m Kinde (zu) — stehen տղու մը կնքահայր ըլլալ. 2. ֆի. —(in) բարեկամ, բարեկամուհի. — Schneider und Handschuhmacher չինականք. ընդ. ֆի. ծղրթ. (եբայ հոմար.) seine Uhr steht — իր ժամացոյցը գրաւատունն է՝ գրաւի դրուած է։

Geváttersleute, յգ. կնքահարք, կնքամարք։

Gevátterschaft, իգ. 31. կնքահայրութիւն, կնքամայրութիւն. 2. կնքահարք եւ կնքամարք։

Geviert, չ. 20. նաև —e, չ. 22ա. քառակուսի, չորեքկուսի, չորեքանկիւնի (նաև ար.). ֆրն. տպագ. ատաղձ իբրև 90 աստիճանհեռաւորութեամբ ունեցած գիրքն, չորրորդանայեաց, չորրորդագիր. ժան. տպ. չորեքկուսի կապար գրաշարից պարապ միջոցները լեցնելու. in's — bringen չորեքկուսի ընել. բ. (քար մը) չորեքկուսի տաշել։ — ած. 6. չորեքկուսի, քառակուսի. 2. չորեքմասնեայ, չորեքբաժին. 3. ֆրն. երկ. չորրորդական. —e Zahl երկրորդ՝ քառակուսի կարողութեան հանուած թիւ. տպագ. —er Schein = Geviertschein.

Geviertschein, ար. ֆրն. տպագ. չորրորդեան նայեաց, չորրորդագիր։ —wurzel, իգ. քառակուսի արմատ։

Gevierte, չ. 22ա. = Geviert.

Gewä'chs, չ. եզ. 8. յգ. 18. բոյս, տունկ. 2. երկիր (ուր բան մը կը բուսնի). 3. ֆի. չառաւիղ, զաւակ, սերունդ, որդի. 4. աւելորդ՝ աւելի միս (մարմնոյ). մսլարդյս, բազարդ այտուռ (անկոց)։

Gewä'chserde, իգ. = Dammerde. —haus, չ. ջերոց, ձմերոց (ծաղկանց եւ բուսոց)։ —kunde կամ —lehre, իգ. բուսաբանութիւն, տընկաբանութիւն։ —kundige(r), ար. բուսաբան, տնկաբան։ —reich, ած. տնկաշատ, տնկալից։ —sammlung, իգ. հաւաքածոյք՝ ժողովածոյք տնկոց։

Gewáckel, չ. 22բ. անյ. երերում, տատանում. անյ. մր. դողդոջուն՝ անհաստատ քալուածք՝ գնացք։

Gewä'hlte(r), ար. Gewä'hlte, իգ. 6. ընտրեալ։

gewáhr, ած. ֆրն. փոյթ — werden ի մէջ (առն.) = bemerken, նբ. 1.; բ. տեսնել։

Gewä'hr, իգ. 31. երաշխ, երաշխաւորութիւն. ապահովութիւն, ստուգութիւն. für 3. — leisten մէկուն համար երաշխաւորել՝ երաշխաւոր ըլլալ. für et. — leisten բանի մ՝ երաշխաւորութիւն տալ։

Gewä'hrleister(in, իգ.), ար. երաշխաւոր։ —leistung, իգ. երաշխաւորութիւն։ —losigkeit, իգ. անապահովութիւն։ —smann, ար. երաշխաւոր. բ. ճնխութիւն, հեղինակութիւն։

gewä'hrbar, ած. 6. շնորհելի, տալի։

gewáhren, նբ. 3ա. անբ. et. (նաև առ. e—r Sache) — = gewahr werden; sich — ֆբ. զգուշանալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. տեսութիւն։

gewä'hren, նբ. 3ա. անբ. 3—m et.,

Digitized by Google

eine Bitte — մէկուն (խնդիրք մը...) շնորհել, պարգեւել. 2. տալ, ընծայել, մատուցանել, հոգալ, հայթայթել: — չէ. հ. et. (fort) — lassen բան մը թողուլ՝ թոյլ տալ (որ Ձայ՝ գործէ). ա—. ֆրծ. 3. — lassen մէկուն թոյլ տալ որ ըստ կամքին գործէ. 2. für et. — բանի մ՚երաշխաւոր ըլլալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. er hat die — s—r Bitte erlangt իւր խնդիրքն ընդունելի եղաւ՝ կատարուեցաւ:

Gewährsam, ար. 20. իգ. 31. պահպանութիւն, զգուշութիւն. et. in s—m — nehmen բան մը պահպանել՝ իւր պահպանութեան տակն առնուլ. 2. կալանաւորութիւն, կալանք. բանտ. 3. in sicheren — bringen զմէկն ապահով տեղ՝ պահեստի դնել:

Gewált, իգ. 31. կարողութիւն, իշխանութիւն, ճոխութիւն. in J—s — sein (gerathen) մէկուն իշխանութեան վերաբերիլ՝ տակն իյնալ. ք. Das steht nicht in m—r — այս իմ ձեռքս չէ, այս բանս կարողութենէս վեր է. — über J. h. զմէկն իւր իշխանութեան տակ ունենալ. ք) մէկուն վրայ ազդեցութիւն ունենալ. die bürgerlichen —en յփ. քաղաքական իշխանութիւն՝ իշխանք՝ պետք. die drei —en երեք (օրէնսդրական, գործադրական եւ դատաւորական) իշխանութիւնք. 2. höchste — վերին իշխանութիւն. seine Leidenschaften in s—r — h. իւր կիրքը տիրել. 3. բռնութիւն. — anwenden բռնութիւն ի գործ դնել. halb mit —, halb willig թէ կամայ թէ ակամայ, ընդ. ուզելով չուզելով. J—m, e—r Sache — anthun մէկու մը՝ իրի մը բռնութիւն ընել, զօրութիւն ի գործ դնել. առկ. — geht vor (կամ über) Recht տաւել է բռնութիւն՝ քան զիրաւունս, սահմանք քաղաց՝ զէնք իւրեանց. 4. ձեւյ. aus aller —, mit aller — ամենայն զօրութեամբ, յամենայն զօրութենէ. es regnet mit aller — յորդառատ կ՚անձրեւէ. sie wollen mit aller — neue Länder entdecken բացարձակապէս կ՚ուզեն նոր երկիրներ գտնել:

Gewáltanmaßung, իգ. բռնաւորութիւն, բռնակալութիւն: —anwendung, իգ. բռնութիւն գործածելն: —geber, ար. լիազօր իշխանութիւն տուող: —haber, ար. (այր) հզօր: —herr, ար. = Gewaltherrscher. —herrschaft, իգ. բռնաւորութիւն, բռնակալութիւն: —herrscher, ար. բռնակալ, բռնաւոր: —lüstern, ած. բռնատենչ, բռնութեան ցանկացող: —maßregel, իգ. բռնութեան միջոց: —schritt, ար. բռնաւորական եւ անիրաւ գնացք: —streich, ար. բռնութիւն. զկն. յարձակումն, պետական հարուած: —that, իգ. ամբարիշտ վարմունք. բռնութիւն, հարստահարութիւն, կեղեքումն: —thäter, ար. հարստահարիչ, կեղեքիչ, բռնաւոր: —thätig, ած. բռնաւորական. ամբարիշտ, գազանական: —thätigkeit, իգ. բռնութիւն, բռնաւորութիւն:

gewáltig, ած. 6. կարող, զօրաւոր, հզօր. 2. ահագին, մեծ, սկայագործ. ծղբ. եչ. մփ. ընդ. անուանի, սաստիկ. ք. մ. (ֆրէնճե հնյ. ն—ի— gewaltiglich) մեծապէս, սաստիկ. յանչափս, անհնարին: —e(r), ար. 6. die —en (յփ.) auf Erden հզօրք աշխարհի. 2. զկն. — beim Heere վերակացու, դատաւոր (բանակի):

gewä'ltigen, նբ. 3ա. անբֆ. ար—. բվ. die Grubenwasser — բովուց ջրերուն տիրել, ջուրը չափաւորել. e—e Zeche wieder — ձգուած հանք մը վերստին ձեռք առնուլ (փորելու սկսիլ):

Gewáltiger, ար. 6. տ. gewaltig, ար.:

gewáltsam, ած. 6. բուռն, բռնաւոր. մ. ուժգին, սաստիկ. e—s —en Todes sterben բռնամահ ըլլալ՝ մեռանիլ:

Gewáltsamkeit, իգ. 31. անյփ. բռնութիւն, ուժգնութիւն, սաստկութիւն:

Gewánd, չ. 7. եւ 10. մնծ. ֆոյշր ֆր—թի—ն. ազանելիք, հանդերձ, պատմուճան (= Kleid, Kleidung):

Gewánd‖händler, ար. հանդերձավաճառ: —haus, չ. տունեվաճառանոց: —los, ած. մերկ, անզգեստ:

Gewä'nde, չ. 22—. ար—. ճրտ. (դրանց՝ պատուհանի) կողմնական շրջանակ:

Digitized by Google

gewándt, դրբ. անց. wenden ի. = անէր. ին բայր նշանակութեամբ հեփ. 2. ած. 6. թեթեւանդամ, արագաշարժ, դիւրաշարժ, գործօն, արագ. յաջողակ, ճարպիկ։

Gewándtheit, իգ. 31. արագաշարժութիւն, թեթեւանդամութիւն. դիւրաշարժութիւն. յաջողակութիւն, ճարպկութիւն. 2. ճարտարութիւն (մասնաւոր՝ ձեռաց). große — in den Geschäften h. գործոց մէջ յաջողակ՝ ճարպիկ ըլլալ. groß: — im Umgange h. մարդավար ըլլալ։

gewánn, gewä'nne, անց. gewinnen ի։

gewárten, յոցա. նբ. եւ չբ. h. 3բ. անբժ. բայլը փրաուիւան. et. կամ e—r Sache (սեռ.) — = erwarten, նբ.։

gewä'rtig, ած. 3—m — s. մէկուն (ծառայելու) պատրաստ. 2. e—r Sache (սեռ.) — sein = gewarten; ich bleibe Ihrer Befehle — մնամ միշտ ձեր հրամանին կը սպասեմ։

gewä'rtigen, նբ. եւ չբ. sich — ;բ. 3ա. անբժ. = gewarten.

Gewä'sch, չ. 20. = (albernes, dummes) Geschwätz.

Gewä́sche, չ. 22բ. անյ. լուացնք, լուացուճք. շարունակ լուանալը։

Gewä'sser, չ. 22ա. ջուրք։

gewä'ssert, դրբ. անց. wässern ի. 2. ած. 6. ար. մէտ մէտ, ճաճանչաւոր։

Gewébe, չ. 22ա. հիւսուածք, մանուածք. հիւսելը, ոստայնանկում։

gewébe|artig, ած. հիւսկէն, հիւսուածոյ։ —baum, ար. ար—. ոստրի (ոստայնանկաց)։ —lehre, իգ. հիւսուածագիտութիւն։

gewéckt, դրբ. անց. wecken ի. = անէր. ին բայր նշանակութեամբ հեփ նոյն. 2. ած. 6. արթուն, աչալուրջ. կենդանի, կայտառ. զուարթ։

Gewécktheit, իգ. 31. անյ. արթնութիւն, աչալրջութիւն, կայտառութիւն. զուարթութիւն։

Gewéhr, չ. 20. զէնք. զէն. (Feuer-) — հրազէն, հրացան. (Seiten-) — նրբան, սուր, սուսեր. in's — treten զէն առնուլ. unter dem —e stehen զինուոր ըլլալ. die —e strecken զէնքընկեց՝ վահանընկեց ըլլալ. die —e zusammensetzen հրացանները ի խրձուէս կանգնել. — ab! զէն ի վայր. faßt das — an! զէն ի ձեռին. — ein! սուր ի պատեան։

Gewéhr|hahn, ար. կայծհանի ունեկիք։ —händler, ար. զինավաճառ։ —kammer, իգ. զինարան, զինատուն։ —lauf, ար. հրացանափող։ —schloß, չ. հրացանի փականք։ —schmied, ար. հրացանագործ, զինագործ։

Geweíh, չ. 20. ար—. եղջիւր. ստեղունք՝ վէժակ (եղջերուի)։

Geweíne, չ. 22բ. անյ. լալիւն. լացք։

Gewénd(e), չ. 20. (22ա.) անյ. դարձ, շրջան. երկ. (mit dem Pfluge) ein — machen արօրը դարձընել։ — յ. ով. երկ. առանց արօրը դարձընելու հերկուած դաշտի մասն։

Gewérb|fleiß, ար. ճարտարութիւն, յաջողակութիւն (արուեստի)։ —fleißig, ած. արուեստագէտ, ճարտարագործ։ —kunde, իգ. արուեստախօսութիւն, արուեստաբանութիւն։ —kundig, ած. արուեստաբանական, արուեստախօսական։ —los, ած. անարուեստ։ —losigkeit, իգ. անարուեստութիւն, անգործութիւն։ —reich, ած. արուեստական, բազմարուեստ։ —schein, ար. չն. (արուեստից) արքունի հրովարտակ։ —thätig, ար. արուեստաւոր։ —treibend, ած. —treibende(r), ար. արուեստագէտ, ձեռագէտ։

Gewérbe, չ. 22ա. յանձնարարութիւն. 2. հնարագիտութիւն. ճարտարութիւն. փխ. մփ. շահախնդրութիւն. sich ein — aus et. machen բան մ'իրէն բան ու գործ ընել (հմմտ. Geschäft, 3.). 3. արուեստ, ձեռագործ. բան, մէճակ. գործք. 4. հաւք. արուեստք, մասնական արուեստից զուամարութիւն. 5. ար. կոչուած, կրուկ. փոքր շահերով եղկու մասամբ իրարու հետ միացած մասք։

Gewérbe|ausstellung, իգ. արուեստահանդէս։ —ausübung, իգ. frei — արուեստի ազատութիւն։ —betrieb, ար. արուեստագործութիւն. արուեստ։ —gericht, չ. = Gewerberath. —halle, իգ. կամ —museum, չ. ձեռակերտից ժողովարան, արու—

Digitized by Google

եստատուն: —rath, ար. Երագիտաց Խորհուրդ: —steuer, էգ. բաժ:

gewerblich, ած. ց. արուեստական, ձեռակերտական, արուեստագործական:

Gewerbs|anstalt, էգ. արուեստատանոց, գործանոց: —mann, ար. —leute, յգ. արուեստագործ, արուեստաւոր: —mäßig, ած. արուեստական: —zweig, ար. (արուեստի) ճիւղ (Համմ. Erwerb(s)...):

gewerbsam, ած. ց. ճարտար, ճարտարարուեստ, արուեստագէտ:

Gewerbsamkeit, էգ. 81. անյգ. արուեստագիտութիւն, ճարտարարուեստութիւն:

Gewerk, չ. 20. մեքենայ. անիւք. գործք. 2. արուեստաւորաց ընկերութիւն, արուեստակիցք:

Gewerksverein, ար. գործաւորաց ընկերութիւն:

Gewerkschaft, էգ. 81. որ. քլ. (մետաղաց) շահեցուցիչ՝ շահագործող ընկերութիւն:

gewesen, դրբ. անց. seinէ:

gewichen, դրբ. անց. weichenէ:

Gewicht, չ. 20. ծանրութիւն, կշիռ. nach dem —e verkaufen կշռով ծախել. zu leichtes — geben նենգել՝ խարդախել կշռով ծախել. — auf et. legen բանի մը կարեւորութիւն՝ ծանրութիւն տալ. բանի մը վրայ յամառիլ՝ պնդել՝ կենալ. die Kiste hat zwei Kilogramm an — արկղն երկու քիլօ կը կշռէ. diese Schachtel fällt schwer in's — այս տուփը շատ ծանր է:

Gewichts|abgang, ար. վճ. նուազում կշռոյ: —ausschlag, ար. աւելի. աւելորդ: —los, ած. անկշիռ. փխ. աննշանակ, ծանրակշիռ չեղող: —losigkeit, էգ. անկշռութիւն. փխ. աննշանակ ըլլալն, ծանրակշռութիւն չունենալն: —porto, չ. կշռաբաժ, կշռատակ: —stange, էգ. հակակէտ կշիռ (հաւասարակշռութիւնը պահելու համար լարախաղացներու ձեռքն առած գաւազանը): —uhr, էգ. ծանրոցաւոր ժամացոյց: —voll, ած. = gewichtig, 1. եւ 3.

gewichtig, ած. ց. կշիռք ունեցող (դրամ). 2. ծանր. 3. փխ. ծանրակշիռ, ծանր, կարեւոր. մեծազդեցիկ, ազդու, որոշիչ:

Gewichtigkeit, էգ. 81. ծանրակշռութիւն, կարեւորութիւն, ազդեցութիւն:

gewiegt, դրբ. անց. wiegenէ. = անէր.էն Բօլըր Նշանախօս-Բէանց Հէտ նոյն: — ած. ց. քաջափորձ, քաջավարժ. խորամանկ:

Gewieher, չ. 22բ. անյգ. վրնջիւն, խրխնջիւն (երիվարի):

gewiesen, դրբ. անց. weisenէ:

gewillt, ած. ց. — sein, et. zu thun բան մ՚ընելու դիտաւորութիւն ունենալ:

Gewimmel, չ. 22բ. անյգ. խառն եւ շփոթ խուժում, եռալն՝ եռանդ (որդանց), զեռալն (մրջնոց). 2. խաժամուժ ամբոխ, խուժան, խառնիճաղանճ:

Gewimmer, չ. 22բ. անյգ. հեծիւն, հեծութիւն:

Gewinde, չ. 22ա. անյգ. գալարում, ոլորում: — յգ.ով. (ճամբու) մանուածապատ շրջան, մանուած, պատուած. 2. պսակ, դրասանգ (ծաղկանց). 3. կծիկ. 4. ֆրն. ճրտ. (ունկան) խխունջի գալարուած, քնթանոց. 5. ար. — յգ. էգ ծղխնի. կցուած, կրունկ. 6. ն—ք. թակաղաց (կայքի):

Gewinde|bohrer, ար. գայլիկոն: —fenster, չ. ծխնեւոր պատուհան:

Gewinn, ար. 20. վաստակ (հմմտ. Verlust). շահ, օգուտ, առաւելութիւն, պտուղ. նաեւ փչ. մփ. — bringen շահ բերել, շահաւէտ՝ օգտաւէտ ըլլալ. բ. (հարստութիւն) ստանալն, ստացում. 2. վճ. auf gemeinschaftlichen — und Verlust ընկերաբար, շահ եւ վնաս իրարու մէջ կիսելով. — e—r Schlacht յաղթանակ, յաղթութիւն (մարտի). 3. (վիճակահանութեան) շահ, վիճակ:

gewinn|bringend, ած. շահաբեր, շահաւէտ: —geld, չ. շահ: —loos, չ. շահատոմս: —los, ած. անշահ, անօգուտ: —nummer, էգ. շահող թիւ: —reich, ած. շահաւոր: —sucht, էգ. ընչաքաղցութիւն, շահախնդրութիւն: —süchtig, ած. ընչաքաղց, շահախնդիր: —ziehung, էգ. վիճակարկութիւն:

Digitized by Google

gewinnbar, ած. ե. շահելի։

gewinnen, նբ. չբ. վաստըկիլ, շահիլ. ստանալ. et. über J., die Oberhand (e–n Vortheil) über J. — յաղթել. գեր ի վերայ ըլլալ. es über J. — զմէկը գլել՝ գերազանցել. 2. ատնուլ. տիրել, աշխարհակալել. dadurch wird wenig gewonnen ասկէ մեծ օգուտ չի քաղուիր. J. für et. — զմէկը բանի մը համար վաստըկիլ՝ իւր կողմն ձգել. J. gegen J. zum Voraus — զմէկը մէկուն դէմ յառաջուընէ որսալ՝ գրաւել, իր կողմը ձգել. նբչ. er hat viel Obst gewonnen շատ պտուղ ունեցաւ. աբ. բէլ. Erz — հանուածոյ՝ քըայլական նիւթ հանել. Zucker wird aus dem Zuckerrohr gewonnen շաքարը շաքարեղեգէն կ'ելլէ. առկ. frisch gewagt ist halb gewonnen սկսողն՝ արգէն գործքին կէսն ըրած կ'ըլլայ. wie gewonnen, so zerronnen ինչպէս որ կը վաստըկուի, նոյնպէս ալ կը կորսուի. ած. քանու ըերածը քամին կը տանի. 3. (մէկ օրուան ճամբայ) ընել. 4. J., et. zu et. —, J. zum Freunde — զմէկն իրեն բարեկամ ընել, բարեկամ շահիլ. 5. ստանալ, տէր ըլլալ (բանի մը՝ որուն հասնիլ մասնաւոր դիտաւորութիւն չէր դրուած). e–e Ansicht — կարծիք մ'ստանալ. Ueberzeugung — համոզուիլ. Geschmack, Lust, Neigung zu et. — բանի մը բաղձանք՝ախորժակ ունենալ. 6. յառակութիւն մը ստանալ. Ansehen, Haltung — հաստատութիւն առնուլ. diese Nachricht gewinnt Glauben այս լուրը կը հաստատուի՝ կը հաւատցուի. անդ. բ. es gewinnt das Ansehen, als ob... կ'երեւայ թէ... 7. (գիւղ. հօտ.) die Bäume — Augen ծառերը կը ծլին՝ բողբոջ կ'արձակեն. 8. J., et. lieb — զմէկը սիրել, բանի մը սէր կապել։ — չբ. h. wir haben gewonnen մենք վաստըկեցանք. die Sache gewinnt an Klarheit իրն յայտնի կ'ըլլայ, կը լուսաւորուի։ — չ. չչբ. անյբ. —ung, իգ. չ1. — Gewinn, ա.; 2. որ. (հանուածոյ) հասանելը, հանելը. պեղում։

Gewinner, որ. չո. —in, իգ. չչ. շահող, վաստըկող։ [Gewinn.

Gewinnst, որ. (չ.) ո. չեղ. —

Gewimsel, չ. չչբ. անյբ. — Gewimmer.

Gewirbel, չ. չչբ. անյբ. պտոյտք. յորձանք. (ձայնի) գարձում. գեղգեղանք, թնդիւն (թմբկի)։

Gewirk, չ. ո. անկուածք, հիւսուածք. 2. անկուած, հիւսուածք։

Gewirr(e), չ. ո. (չչ–.) անյբ. պատատուն, գալարուն. փէ. խառնակութիւն, մթութիւն (բանից)։ — յբ. ռլ. որ. = Eingericht(e)։

gewiß, ած. ե. ստոյգ, ապահով։ մ. արդարեւ, ճշմարտիւ, ստուգիւ, անշուշտ, անտարակոյս. — und wahrhaftig ապահով եւ անկասկած. ein —es Etwas կամ ինչ ես չեմ գիտեր — weiß nicht — was ըսել. բան մը. 2. seine Stimme ist mir — իւր ձայնին (քուէին) վրայ ապահով եմ. 3. Sie wollten uns — überraschen անտարակոյս մեզ զարմացնել կ'ուզէին, այնպէս չէ։ —sse(r), որ. —sse, իգ. —sse(s), չ. ein—sse(r) ոմն, որ, մէկը. ոմն, ինչ, մը. 2. das —sse ստոյգը. 3. et. —sse(s) հաստատունն՝ որոշ՝ ապահով (գառնալ՝ գրամ)։

Gewissen, չ. չչբ. խիղճ. խղճմտանք, խիղճ մտաց. mit gutem — անխիղճ մտօք. das hat er gethan, um sich mit j–m — abzufinden այս բանս պարզապէս իւր խղճմտանքն հանգստեցընելու համար ըրաւ. auf Pflicht und — ի խղճէ մտաց, խղճմտանօք. sich ein — daraus machen, et. zu thun բան մ'ընելու խիղճ ընել. nach bestem (Wissen und) — ըստ խղճի մտաց. wider besseres Wissen und — ընդդէմ խղճի մտաց. առկ. ein gutes — ist ein sanftes Ruhekissen հանդարտ սիրան՝ քաղցր կը նինջէ։

gewissenlos, ած. անխղճմտաբար. անխիղճ, չար։ —haft, ած. ե. երկիւղած, խղճոտ, խղճմտաբար. մ. ըստ խղճի մտաց, երկիւղածութեամբ։

Gewissenhaftigkeit, իգ. չ1. անյբ. երկիւղածութիւն, խղճոտութիւն։

Gewissensangst, իգ. անձկութիւն խղճի մտաց։ —biß, որ. խղճի խայթ։ —fall, որ. —frage, իգ. բարոյական դէպք, դիպուած խղճի մտաց։ — freiheit, իգ. խղճի ազատութիւն. իբ. կրօնի ազատութիւն՝ թոյլտու-

Digitized by Google

ութիւն ։ —rath, որ. էր. խոստովանահայր՝ հոգեւոր հայր ։ —zwang, որ. բռնադատութիւն խղճի, անհանգստութիւն ։ —zweifel, որ. խղճահարութիւն, անձկութիւն՝ տագնապ խղճի մտաց ։

gewissermaßen, մ. բառ իմիք, այսպէս ըսելու համար ։

Gewißheit, իգ. ու. ամբ. ստուգութիւն. 2. verbürgte — վաւերականութիւն, հաւաստարմութիւն. augenscheinliche — յայտնապիտմանութիւն, ակներեւ ընծայութիւն. zur — werden ստուգուիլ ։

gewißlich, մ. տ. gewiß, 1.

Gewitter, չ. ու. փոթորիկ, մրրիկ, հողմայոյզ. իգ. յոյզք շարժմանց, խռովութիւն. es ist ein — im Anzuge փոթորիկ մը պիտի յառնէ՝ պիտի ելլէ. 2. das — hat eingeschlagen կայծակ զարկաւ, շանթ իջաւ ։

gewitter‖drohend, ած. մրրկածին, մրրիկ՝ փոթորիկ սպառնացող, փոթորկալից ։ —gewölk, չ. մրրկաբեր ամպ ։ —regen, որ. —schauer, որ. թօնընկէց, տեղատարափ ։ —schwanger, ած. մրրկաբեր ։ —schwer կամ —schwül, ած. մղձկուտ, հեղձուցիչ ։ —schwüle, իգ. մղձկուտ՝ հեղձուցիչ օդ ։

gewitterhaft, ած. ս. մրրկալից. ջբ. փոթորկեալ, խռովայոյզ ։

gewittern, չբ. հ. ու. անբ. ան. անց. բ. es gewittert մրրիկ կայ ։

Gewitzel, չ. ու. ամբ. կատականք, խեղկատակութիւնք ։

gewitzt, ած. ս. սրամիտ, հնարագէտ, ճարտար, խորամանկ ։

gewoben, տրբ. անց. weben ի ։

Gewoge, չ. ու. ամբ. ալեաց ալեաց ծփանք, եռեւեռք. իբ. ծուփ, յորդորդումն. երերումն, տատանումն. 2. ալիք ։

gewogen, տրբ. անց. wägen ի եւ wiegen ի ։ — ած. ս. յօժարամիտ, բարեացակամ. բարեխնամ. 3-m — sein մէկուն սէր ունենալ. մէկուն բարիք ընելու յօժարամիտ ըլլալ. մէկուն հաճոյական աչք հայիլ. bleiben Sie mir ferner —! կը խնդրեմ որ պատուահեւ ալ նոյն բարեացակամ աչօք հայիք յիս. sich (որ.) 3. — machen մէկուն սէրը վաստըկիլ, մէկուն աչքին շնորհք գտնել. 2. ծղր. bleib' mir —! գնամ կարօտէ, կորիր ։

Gewogenheit, իգ. ու. սէր, գորով. բարեսիրութիւն. անաչառութիւն. haben Sie die — mir zu folgen հաճեցէք ետեւէս գալ ։

gewö'hn‖en, նբ. ու. անբ. եւ sich — ջբ. 3. (an et.) — զմէկը (բանի մը) վարժեցնել՝ ընտանեցնել՝ սովորեցուցանել. man gewöhnt sich an Alles մարդս ամէն բանի կը վարժի, ամէն բանի կը վարժուի. 3. (sich) an et. — զմէկը (ինք զինքը) վարժեցնել կրթել (դժուար բանի մը) ։ — չ. ու. անբ. —ung, իգ. ու. վարժութիւն, սովորիլն, բանի մը վարժիլն ։

Gewóhnheit, իգ. ու. սովորութիւն, ունակութիւն. aus — ի սովորութենէ. zur — werden սովորութիւն ըլլալ, բան մ'իբր սովորութիւն ընդունիլ. Das ist längst aus der — gekommen այս բանս երկայն ատենէ ի վեր անսովոր եղած է՝ սովորութենէ ելած է ։

gewóhnheits‖mäßig, ած. սովորական, օրըստօրական (սովորութեան). մ. ըստ սովորութեան ։ —sünde, իգ. ունակական՝ սովորութեան մեղք ։

gewö'hnlich, ած. ս. սովորական, ունակական, հասարակ. մ. սովորաբար, հասարակօրէն. հասարակ, միջակ, սովորական. իշ. մտ. գռեհիկ, հեշտեւեակ. 2. et. — thun բան մ'ընելու սովորութիւն ունենալ. so geschieht es — սովորական կարգն այս է, սովորաբար այսպէս կ'ըլլայ. — werden հասարակ ըլլալ, տարածուիլ. —er Privatmann պարզ՝ սովորական մարդ ։ —e(s), չ. ս. das —e սովորականը, միջակը, հասարակը ։

Gewö'hnlichkeit, իգ. ու. սովորականութիւն, յաճախութիւն, միջակութիւն. իշ. մտ. հեշտեւակութիւն, գձձութիւն ։

gewóhnt, ած. ս. e—r Sache (սեռ.) կամ et. (նաեւ an et.) — sein բանի մը սովորած ըլլալ. et. — werden = sich an et. gewöhnen; առ. jung —, alt gethan ինչ որ մարդ պզտիկու-

Digitized by Google

թեան առնէն կը առքի, նոյնը նաև ծերութեան ժամանակ կը պակսէ. բ. die —en Worte առակաբանական խօսքեր:

Gewö'lbe, չ. 22—. գմբեթ, կամար (նաև փխ.). 2. unterirdisches — ստորերկրեայ ներքնատուն, գետնափոր. (Grab-)— (եկեղեցւոյ...տակ) ստորերկրեայ շիրիմ, տապանատուն. 3. ըն. խանութ, կրպակ. (նաև առանց կամարի) մեծ խանութ՝ մթերանոց, համբարանոց:

Gewö'lbeſbau, ար. կամարաշէն՝ գմբեթարդ յօրինուած. բ. գմբեթագործութիւն, կամարակապումն. թիւն: —bock, ար. կամար, կամարաձեւ յօրինուած: —bogen, ար. ճրփ. կամար, գմբեթ: —pfeiler, ար. կամարակալ, նեցուկ: —träger, ար. գմբեթ ակիր նեցուկ, կամարակալ: —winkel, ար. յփ. կամարանկիւն, երկկամանք կամարի: —zins, ար. ըն. խանթի վարձք:

Gewö'lk, չ. 20. ամպք (նաև փխ.):

Gewö'lle, չ. 22—. ար. խծուծ (հրացանից):

gewónnen, ղրբ. անց. gewinnen ի:

gewórben, ղրբ. անց. werben ի:

gewórden, ղրբ. անց. werden ի:

gewórfen, ղրբ. անց. werfen ի:

Gewü'hl, չ. 20. անյփ. պեղումն, փորուած, փորելն. 2. շշուկ, (խռնած բազմութեան համած) աղմուկն. բազմամբոխ՝ խուռն բազմութիւն:

gewúnden, ղրբ. անց. winden ի. — անէր. ին ահէն նշանակութիւնը հետ նայն: — ած. 6. մանուածապատ, գալարապատ, ոլորուն:

Gewúndenheit, էփ. 31. գալարումն, ոլորումն. մանուածապատ շրջան:

gewü'rfelt, ղրբ. անց. würfeln ի. անէր. ին ահէն նշանակութիւնը հետ նայն: — ած. 6. քառակուսի, խոռանարդ:

Gewü'rg(e), չ. 20. (22բ.) անյփ. = Blutbad; 2. ըտփ. փախուստ, անդադար փախչելն:

Gewü'rm, չ. 20. (ամէն տեսակ) որդ, որդունք, սողունք. 2. փխ. փչ. մփ. խառնաղանջ, մնասակար (մարդ):

Gewü'rz, չ. 2. համեմունք, բումինայք. ամոքանք (բուսական անուշահոտ) իրք. — an die Speiſe than կերակուրներին համեմել, համեմոք համեղելն, անուշել:

gewü'rzartig, ած. համեմանման:

—brühe, էփ. համեմաւոր ամոքանք (սօս, սոյա): —büchſe, էփ. համեմանոց, համեմի աման: —handel, ար. ըն. համեմավաճառութիւն: —händler(in, էփ.), ար. ըն. համեմավաճառ: —krämer(in, էփ.), ար. ըն. մանրավաճառ համեմանաց, համեմավաճառ: —nägelein, չ. յփ. ըն. կճեռ —nelken, էփ. յփ. ըն. մեխակ, մեխակի պտուղ: —nelkenbaum, ար. փյ. ծաղախոտի, մեխակենի (Caryophyllus): —reich, ած. առատ համեմ առող. բ. լի համեմով:

gewü'rzhaft, ած. 6. համեմաւոր, համեմեալ:

Gewü'rzhaftigkeit, էփ. 31. համեմունք. համեմաւորութիւն. անկոց անոյշ բոյր:

gewü'rzig, ած. 6. = gewürzhaft.

gewúßt, ղրբ. անց. wiſſen ի:

Gezä'h, չ. 20. ար—. կազմած՝ առքը (գործեաց):

gezáhnt և gezä'hnt, ղրբ. անց. zahnen ի: — ած. 6. ատամնաւոր, ժայռաւոր, ժանեաւոր, ատամնաձեւ (կտրուած):

Gezä'nk, չ. 20. Gezánke, չ. 22բ. անյփ. կագք, կռիւք, ըտփ. կշտամբանք:

Gezáppel, չ. 22բ. անյփ. (անդադար) ապքին անդին զարնուելն. ըտ. մփ. անզօր ձանք՝ ճիգունք, անկար փոյթ (տ. zappeln):

Gezáuder, չ. 22բ. անյփ. (հմմտ. zaudern) յապաղումն, անվճռականութիւն: [տատանողական:

gezéhnt, ած. 6. տասնմասնեալ,

Gezéhntſchein, ար. 20. ատար. տասանորդի տեսի՝ երևոյթ:

Gezéit, էփ. 31. = Zeit; նոյն. մակընթացութիւն:

Gezélt, չ. 20. բանաստ. ոճ. = Zelte.

Gezérr(e), չ. 20. (22բ.) անյփ. ձգձգումն, քարշումն:

Gezéter, չ. 22բ. անյփ. ճիչ, ճչիւն. ըտ. մփ. աղաղակ:

Gezieh(e), չ. 20. (22բ.) անյփ. ձգձգումն, ձգտումն (տ. ziehen):

Digitized by Google

gezichen, դրբ. անց. zeihen-ի։

geziemen, չբ. եւ անդ. բ. h. sich — ful. 3ա. անբդ. պատշաճիլ, յարմարիլ՝ պատշաճ ըլլալ. վայելել, ի դէպ ըլլալ, վայելուչ ըլլալ. wie es sich geziemt ըստ պատշաճի, պատշաճօրէն. բ. ինչպէս որ պէտք է։ —d, դրբ. եւ ած. 6. պատշաճ, վայելուչ, դիպող. մ. պատշաճօրէն, ըստ պատշաճի։

geziemlich, ած. 6. = geziemen, ած.։

Gezierre, չ. 22բ. անյփ. զարդարանք, պաճուճանք, պչրանք, արուեստականութիւն, բեկբեկում, հապաւանք։

geziert, դրբ. անց. zieren-ի։ — ած. 6. պաճուճեալ, զարդարեալ, արուեստակեալ, սեթեւեթեալ, պչրեալ (ոճ՝ գրութիւն). մբյ. սեթեւեթեալ օրինակաւ, պաճուճեալ՝ զարդարուն կերպիւ։

Geziertheit, իգ. 31. պաճուճանք, զարդարանք. արուեստականութիւն, (գրութեան) սեթեւեթանք, սեթեւեթեալ ոճ։

Gezimmer, չ. 22ա. անյփ. հիւսնուածք, հիւսնելն. 2. յփ. ոչ. ատաղձք։

Gezirp(e), չ. 20. (22բ.) անյփ. (ծղրիդի) կռչել, ճռչել։

Gezisch(e), չ. 20. (22ա.) անյփ. շչուածք, շչիւն, սուլուածք (ծաղրելու համար)։

Gezischel, չ. 22բ. անյփ. հծծիւն, շշնջանք, շշունջ. փսփսուք։

Gezitter, չ. 22բ. դող, դողդոջուածք, սարսուռ։

gezógen, դրբ. անց. ziehen-ի։

·Gezü'cht, չ. 20. սերունդ, ցեղ. (մարդու) ծնունդ (նաեւ իչ. մտ.)։

Gezú'ngel, չ. 22բ. անյփ. լեզուախաղ։

Gezwéig, չ. 20. ճիւղեր, ոստք։

gezwéit, ած. 6. կրկնեակ։

Gezwitscher, չ. 22բ. անյփ. դայլայլիկք, գեղգեղանք, ճռուողուածք (թռչնոց...)։

gezwúngen, դրբ. անց. zwingen-ի. անէր-էն ալին նշանակ-ութեանը հետ նայն։ — ած. բռնադատեալ. er hat es —er Weise gethan զայս բռնի ըրաւ. 2. արուեստակեալ, սեթեւեթեալ։

Gezwúngenheit, իգ. 81. բռնադատութիւն. արուեստակութիւն։

Gh, շար մ'օտար բառերու մէջ կը գործածուի՝ դարձ Gի տեղ։

G(h)asél, չ. 20. —e, իգ. 35. (արաբական) սիրանուագ (ղազել)։

Gicht, իգ. 31. ախտ. յօդից կաթուած, յօդացաւ. բ. ար. (մետաղագործութեան մէջ) միանգամ հնոց լեցուած մետաղ՝ ածուխ) փուռն մի, հնոց մի. հնոցարերան։

Gicht|anfall, ար. յօդակաթուած (ի հարուած)։ —artig, ած. ախտ. յօդատապային։ —beere, իգ. բյ. —beerenstrauch, ար. բյ. = Aalbeere, Aalbeerstrauch. —beule, իգ. ախտ. յօդատապէ պատճառեալ ուռեցք։ —brüchig, ած. ախտ. յօդատապոտ. բ. կրկնն հնց. (ըստ Ս. Գրոց) անդամալոյծ, յօդաքակ։ —brüchigkeit, իգ. ախտ. անդամալուծութիւն։ —brüchige(r), ար. անդամալոյծ։ —fieber, չ. յօդատապային տենդ։ —haus, չ. ար. = Gichtthurm. —heilend, ած. դղծ. յօդատապարոյժ։ —knoten, ար. ախտ. (ոսկերաց... ուռեցք) կոշկոռ։ —körner, չ. յփ. բյ. ճշնարօտի հատիկ։ —krank, ած. յօդատապոտ։ —krankheit, իգ. յօդատապ, յօդակաթուած։ —maß, չ. ար. հնոցաչափ։ —mauer, իգ. ար. հնոցապարիսպ, հնոցի չորս կողմը պատուար՝ որմ։ —mittel, չ. յօդատապարոյժ դեղ։ —papier, չ. յօդատապարոյժ թուղթ։ —rose, իգ. բյ. ճշնարօտ, փեննայ (Paeonia officinalis)։ —thurm, ար. ար. հնոցի աշտարակ։

gichtisch, ած. 6. ախտ. յօդատապական։

Gickgack, ար. 28. բնփ. (սագի) կարկաջում. ը. մտ. սագ, ապուշ մարդ (նաեւ ֆխ.)։

Gideón, յտ. ան. ար. 38. Գեդէոն։

gieb, հրմ. geben-ի։

Giebel, ար. 22ա. գագաթ, ծայր, վերին ծայր. 2. ար. ճրտ. (շէնքի մ'անկիւնաբարձր) գագաթը՝ (որ երկու կողմը վրանաձեւ տանիքը կը ծածկէ.) կատար. բ. (երկշեղ պատի մը տակ) սրածայր երեսանկիւնի պատ. գ. երեքանկիւնի

զարդ (դրանց՝ պատուհանաց). դ. ճակատ (մեծ շինուածոց)։

Giebel‖bogen, ար. երեքանկիւնի կամար՝ գմբէթ։ —**dach**, չ. երեքանկիւնաւոր յարկ։ —**feld**, չ. փղ. (մամլոյ) թմբուկ։ —**haus**, չ. երեքանկիւնի որմերով տուն։ —**seite**, իգ. ճակատ։ —**stube**, իգ. մանսարդեան խուց։

Giek‖baum, ար. ն—կ. (պատերազմական կուրի վրայ) մեծ կայմ։ —**segel**, չ. ն—կ. պատերազմականի մեծ դրօշ։

Gien, իգ. 31. ն—կ. մալուխաւոր բեռնաբարձ՝ փողանդ։

Gier, իգ. 81. անյ. ցնցա. **Gierde**, իգ. 85. տենչ, տենչանք, ցանկութիւն (nach et. բանի մը)։

gieren, չբ. h. 8ա. nach et. — բանի մ'անյագաբար տենչալ՝ ցանկալ. 2. ն—կ. տատանդիլ, այսր անդր շարժիլ։

gierig, ած. 6. auf կամ nach et. — բանի մ'անյագ տենչացող՝ ցանկացող. auf Geld — արծաթաքաղց, արծաթի զակատեալ, շահախնդիր։

Gierigkeit, իգ. 31. անյագ ցանկութիւն, մոլի տենչանք, զակատանք։

Gieß‖bach, ար. հեղեղատ։ —**becken**, չ. ար—. լական (ձուլագործաց)։ —**bogen**, ար. ար—. (արծաթի դրամ թափելու) աղեղնաձեւ կաղապար։ —**erz**, չ. ձոյլ անապագղինձ։ —**flasche**, իգ. ար—. կաղապար. (շանթաձեւ) դարիճակ։ —**form**, իգ. ար—. կաղապար։ —**haus**, չ. ար—. —**hütte**, իգ. ար—. ձուլարան, ձուլանոց։ —**kanne**, իգ. ստոման (ձեռք լուալու). բ. (ծաղիկները ջրելու) ցընցուղ։ —**kunst**, իգ. ձուլագործութիւն։ —**loch**, չ. ար—. (ձուլարանի վրայ՝ հոսող հանուածոյից համար) անցք. բ. (կաղապարի վրայ՝ ձուլեալ մետաղը լեցնելու) ծակ, ձագար։ —**löffel**, ար. ար—. = Gießkelle. —**meister**, ար. ար—. = Gießermeister. —**mutter**, իգ. ար—. (պղնձի նշանագրոց) բուն կաղապար, մայր։ —**pfanne**, իգ. ար—. կաթսայ։ —**röhre**, իգ. ցնցղափող։ —**sand**, ար. ար—. մանրաւազ։ —**schaufel**, իգ. (նաւու ջուրը դուրս հանելու զոգաւոր փայտէ) թի, մուկոշ. բ. ար—. շեփորեփ (ձուլագործաց)։ —**zange**, իգ. ար—. աքծան, ունելիք։

gieß‖en, նբ. եւ չբ. 3ի. h. (բնա. նաեւ նէր. du (er) geußt, հրմ. geuß) թափել, հեղուլ. 2. Öl auf die Lampe — կանթեղի մէջ եղ լեցնել. փխ. Öl in's Feuer — ընփ. կրակի վրայ եղ թափել, բարկութիւնն... աւելի գրգռել. 3. die Blumen — ծաղիկները ոռոգանել (= begießen). ist heute schon gegossen? ծաղիկներուն այսօր ջուր տրուեցա՞ւ. den Becher voll — գաւաթ ցրերան՝ զեղուն լեցնել. 4. փխ. թափել, տարածել, հեղուլ (տ. ausgießen, նբ. 1.). 5. ար—. e—e Glocke, e—e Statue — զանգակ՝ արձան մը ձուլել, թափել. gegossene Arbeit ձուլածոյ. փխ. (զգեստուց). wie gegossen sitzen լաւ յարմարիլ, մանծնուլ, յաջողիլ. 6. der Himmel gießt ա—. փրծ. անդ. բ. es gießt յորդահեղեղ կ'անձրեւէ։ sich — փխ. անդ. բ. es gießt sich schlecht aus e—m Topfe ohne Tülle անունկին պուտանէ լեցնելը դժուարին է։ — չ. 22բ. անյ. —**ung**, իգ. 31. ոռոգում. ար—. թափում, ձուլում։

Gießer, ար. 33ա. ար—. —**in**, իգ. 33. ձուլող, թափող (այր, կին). 2. = Gießpfanne.

Gießerei, իգ. 81. ձուլագործութիւն, կաղապարում. 2. = Gießhaus.

Gift, չ. 20. թոյն, դեղ, մահադեղ. բ. (նաեւ փխ.). կ. (հիւանդութեան մը փոխադրական նիւթ) ժահր. դ. (գործարանաւոր գոյացութեանց ապականելէն յառաջ եկած) ժանտահոտք. 2. darauf kannst Du — nehmen ընփ. եթէ այսպէս չէ, գլուխս կը կտրեմ. առոր վրայ ամենատարակոյս կրնաս ըլլալ. 3. փխ. թոյն, զառնութիւն, կատաղութիւն. — und Galle, — und Geifer speien թունաթափ ըլլալ, թոյնը (gegen 3. մէկուն վրայ) թափել։

gift‖abtreibend(es Mittel), ած. դղե. դեղթափ, թունաթափ (դեղ). թունադեղ։ —**antschar-Baum**, ար. ռէ. ուպասենի, թունաբեր ծառ (Antiaris toxicaria)։ —**artig**, ած. թունաւոր։ —**arzenei**, իգ. = Gegen-

Digitized by Google

gift. –baum, ար. բս. = Giftsumach. –beere, իգ. բս. թունաւոր հատապտուղ: –becher, ար. բաժակ մահու՝ դեղախառն. հ. գր. մոլախինդախառն բաժակ: –bläschen, չ. = Giftblase, ա.: –blase, իգ. բն. (օձի) թունաբերը փամփուշտ. բ. բս. թունաբեր փշտիկ: –eiche, իգ. բս. գալփփոռնեան աղտոր (Rhus varielobata): –erz, չ. յք. թունաւոր մետաղ. մն. զառիկի հրաքար: –gewächse, չ. յք. բս. –pflanzen, իգ. յք. բս. թունաւոր տունկեր: –grün, ած. գորշականաչ: –hahnenfuß, ար. բս. գաժան հրանունկ (Ranunculus sceleratus): –haltig, ած. թունաւոր: –hauch, ար. թունաւոր շունչ: –kraut, չ. բս. թունաւոր տունկ. մն. բ. gelbes – գայլասպան ընձախոտ (Aconitum lycoctonum): –kunde, իգ. –lehre, իգ. թունաբանութիւն: –los, ած. անթոյն: –mehl, չ. ար–. (մետաղալուծութեան) սպիտակ զառիկ: –mittel, չ. = Gegengift. –mord, ար. թունաւորում: –mörder, ար. թունաւորող, դեղատու: –reich, ած. շարաթոյն: –schlange, իգ. բն. թունաւոր օձ: –spinne, իգ. բն. թունաւոր սարդ (Solpuga). բ. փխ. գժուարահամբոյր՝ գժնէաբարոյ մարդ: –stein, ար. ար–. զառիկական արուբաքար: –sumach, ար. բս. թունաւոր աղտոր (Rhus toxicodendron): –trank, ար. դեղ (մահու), թունաւոր ըմպելի: –zahn, ար. բն. թունաւոր ակռայ:

giftig, ած. ե. թունաւոր, ժահրաւոր, ժանտագործ, ժանտաբեր. 2. փխ. չար, ժանտ, կատաղի, քինալից, զայրացեալ. auf I. — sein մէկուն բարկացեալ ըլլալ:

Giftigkeit, իգ. 81. թունաւորութիւն. տխ. ժահրաւորութիւն. փխ. կատաղութիւն, չարութիւն, չարամտութիւն:

Gig (կիկ), չ. 38. (նաեւ ար.) կիկ (ձրանցից թեթեւ նաւ). (նաեւ իգ.) երկանիւ որսակառք:

Gigánt (կի...), ար. 38. դցբ. Հըսկայ, Տիտան:

gigántenhaft, gigántisch, ած. ե. ահագագործ, վիթխարի:

Gilbkraut, չ. բս. դեղնագոյն յափուկ (Reseda luteola):

Gilbe, իգ. 85. անյք. դեղին գոյն. 2. յք. ռմ. եկեղեան հող, դեղնդեղ:

Gilde, իգ. 85. (աշխատաւորութեան հաւասարութեամբ կազմեալ) ընկերութիւն. մն. դաս. — der Kaufleute, Schuhmacher... վաճառականաց՝ կօշկակարաց դաս. 2. ժողով ընկերակցութեան. 3. ընկերակցութեան խնճոյք:

Gildesbrief, ար. ժողովոյ՝ ընկերակցութեան կանոնադրութիւն: –herr, ար. –meister, ար. –vorsteher, ար. Ջոկապետ, դասապետ:

Gilet (ժիլե), չ. 38. ներքնակ, սորնակ (էելէ+):

Gilling, իգ. 81. ն–լ. große — (նաւու խելաց) մեծ գմբէթ, կամար:

giltig, ած. ե. = gültig.

giltst, gilt, 2դ. եւ 3դ. դէմք ներ. gelten-ի: |կամրակ:

Gimpe, իգ. 85. լճ. (կոճակի) օղ,

Gimpel, ար. 22–. բն. եւրոպական խածկտիկ (Fringilla Phyrrhula). 2. փխ. վաղապատիր, դիւրախաբ (մարդ). ը. մգ. յիմար, ապուշ:

Gimpeléi, իգ. 81. անմտութիւն, պանդուրութիւն:

gimpelhaft, ած. ե. յիմար, պանդուր:

Gin (ճին), ար. 38. գիօղի (գինի պտուղէն ցքի):

ging, ան. անց. gehen-ի:

Gingang, Gingham (կինկամ), ար. 38. նաեւ 20. լճ. (հնդկական պատառ) գինգամ:

ginge, ստոր. անց. gehen-ի:

Gingst, ար. 20. ––. քրծ. Ginster, ար. 22–. բս. կենիսատ (Genista):

Ginstergewächse, չ. յք. բս. կենիստազգիք:

Gipfel, ար. 22–. գագաթն, գլուխ. 2. spitz zulaufender — (սրածայր) սար. — e–s Gebäudes կատար շինուածոյ:

Gipfelstange, չ. ղբր. e–m Zweige das — nehmen ծառի մը նուրբ եւ կարճ սատը՝ մորճը կտրել: –blüthig, ած. բս. mit –en Blumen գագաթնային ծաղիկներով, գագաթնածաղիկ: –punkt, ար. բարձրակէտ, կատար բարձրութեան: –ständig, ած. բս. գագաթնակաց, գագաթնային:

gipfelig, ած. 6. գագաթնաւոր, կատարաւոր. drei— երեքգագաթնեան, եռակատար։

gipfeln, նբ. 3ա. բանի մը գագաթ տալ, բարձրացընել, վերացընել։ — չբ. h. եւ sich — կբ. յետին ծայրն՝ գագաթն ըլլալ՝ հասնիլ. 2. բարձրանալ. Berge, welche über 4000 Meter — 4000 մեդրէն աւելի բարձր լերինք։

Gips, ար. եղ. 8. յգ. 18. գաճ. 2. mit — düngen գաջա մը գաճել, գաճով պարարտացընել. den Wein mit — klären գինին գաճով պարզել՝ զտել. mit — überziehen (կամ aufgießen) գաճել, գաճով ծեփել։

Gips|abdruck, ար. կամ —abguß, ար. գաճանդրի, գաճարձան։ —bewurf, ար. ար—. գաճով ծեփելն։ —bild, չ. գաճարձան։ —boden, ար. բռայրին՝ գաճային երկիր՝ հող։ —brei, ար. գաճազանգուած (լեռեալ)։ —brenner, ար. ար—. գաճագործ։ —brennerei, իգ. ար—. (գաճի) թրծում. բ. (գաճի) թրծոց։ —bruch, ար. գաճահանք, գաճի բով։ —druse, իգ. հա. բիւրեղացեալ գաճ։ —figur, իգ. = Gipsbild. —grube, իգ. = Gipsbruch. —haltig, ած. հա. գաճ. բռաբեր, գաճաբեր։ —kalk, ար. թրծուն՝ եփած գաճ։ —kelle, իգ. ար—. գաճագործի տարգալ։ —kraut, չ. բս. գաճախոտ (Gypsophila)։ —malerei, իգ. գաճի վրայ նկարչութիւն։ —mehl, չ. ար—. գաճափոշի։ —müller, ար. ար—. գաճագործ։ —sand, ար. բռաւազ, գաճային՝ գաճախառն աւազ։ —spath, ար. հա. սպաթային գաճ։ —stein, ար. հա. բուռ, բռաքար։ —stuck, ար. ար—. կճածեփ.

gips|en, նբ. 3գ. ար—. գաճել, գաճով ծեփել՝ բռել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. գաճով ծեփելն։

Gipser, ար. 22ա. ար—. = Gipsarbeiter; բ. գաճէ արձան թափող։

Giraffe (ժիրաֆ), իգ. 35. կն. անալութ, ընձուղտ (Camelopardalis Giraffa)։

Girant (ժիր...), ար. 33. վճ. աւանդող, փոխանցող (փոխանակագրոց), փոխանակագիրն ուրիշին վրայ անցընող։

Girat (ժիր...), ար. 33. եղ. նաեւ 38. վճ. փոխանակագիրն առնող, աւանդառու (փոխանակագրոց)։

giri(e)rbar (ժիր...), ած. 6. վճ. փոխանցելի։

giri(e)ren (ժիր...), նբ. 3ա. e—n Wechsel — (auf, an...) փոխանակագիրն ուրիշի մ'անցընել՝ աւանդել։

Giro (ժիրօ), ար. (չ.) 38. վճ. (յգ. նաեւ Giri (ժիրի) փոխանցում. e—m Wechsel s—n — geben տալն մ'աւանդել՝ փոխանցուցանել։

Girobank, իգ. փոխանցութեան դրամատեղն։

girren, նբ. h. 3ա. (մն. աղաւնեաց համար) մնչել, ճչել, հեծել. փբ. (մարդոյ) մրմնջել, հեծեծել։ — չ. 22բ. անյգ. մնչիւն։

Gis, չ. անփփ. երժ. կիսատուր սոլ, սոլ դիէզ։

gischen, չբ. h. 3ա. եւ 3գ. = gäschen.

Gischt, ար. 20. (գարեջրոյ) փրփուր։

giss|en, նբ. 3գ. նալ. մօտ հաշուել, գնահատել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. նաեւ —ing, իգ. 31. (կարծեօք) վեր ի վերոյ հաշիւ ըրնելն։

Gitter, չ. 22ա. վանդակ. (Draht-) — վանդակապատ. ձողաբարձ, աբիշ. 2. որմածերպ (պարտիզի). աղխը. durch das — verkleinern վանդակել. ճշգրտագոյն ընդօրինակելու համար ծրագիրը չորեքկուսի խորշերու բաժնել։

gitter|artig, ած. = gitterförmig. —bett, չ. (մն. տղոց համար) վանդակապատ անկողին։ —draht, ար. քանոն, վանդակի թել։ —fabrikant, ար. խաղխամագործ, վանդակագործ։ —förmig, ած. վանդականման, վանդակաձեւ (նաեւ բս.)։ —laden, ար. վանդակապատ, վանդակափեղկ։ —loge (... լօժ), իգ. Թտ. վանդակեալ օթեակ. բ. ծրտ. ունկնդրոց։ —schrank, ար. վանդակաւոր դարան։ —thor, չ. կամ —thür(e), իգ. = Gatterthor կամ Gatterthüre. —verschlag, ար. (պատուհանաց) ճաղնորմ, դարապայ։ —werk, չ. = Gitter, 1.

Digitized by Google

gitterig, ած. 6. = gitterförmig.

gittern, նբ. 3ա. վանդակել, վանդակապատել, վանդակ քաշել։

Giúnta (ճիունթա), էգ. 31. (յգ. ...te) (առերուսթեան՝ ժողովրդեան) խորհուրդ։

Glacé (կլասէ), ար. 38. ընդ. = Glacéhandschuh.

Glacé͟band, չ. փայլուն ժապաւէն։ —handschuhe, ար. յգ. ողորկ կաշեայ ձեռնոց։

glacieren (կլասիրըն), նբ. 3ա. սառեցընել. բ. ողորկել, փայլեցընել։

Glacis (կլասի...), չ. անփխ. զին. որոկ, զառիվայր։

Gladiátor, ար. 25. հ. դփ. սուսերաձիգ (ըմբիշ), սուսերամարտ։

gladiatórenhaft, gladiatórisch, ած. 6. սուսերամարտական։

Glanz, ար. 20. եւ 13. (յգ. ցնցա.) շող, շողիւն. նշոյլ, փայլ. փխ. լուսաւորութիւն, պայծառութիւն. 2. փխ. — der Jugend, Schönheit, Unschuld ծաղիկ երիտասարդութեան՝ գեղեցկութեան՝ անմեղութեան. փառաւորութիւն. շքեղութիւն. պայծառութիւն. ճոխութիւն. բարձրութիւն. բ. ար. (Atlas-)— (անգուստ) փայլիւն, յղկուածք. den — benehmen (verlieren) փայլունութիւնը կորսնցընել, փայլատիլ. 3. փայլիւն (իր). falscher — սուտ փայլիւն (նաեւ փխ.)։

glánz͟beraubt, ած. փայլատ, փայլունութիւնը կորսնցուցած։ —blättchen, չ. ար. վաշանակ, գունաւոր նուրբ թիթեղ։ —erfüllt, ած. մեծափայլ, շքեղ, մեծաշուք։ —erhellt, ած. մեծապայծառ։ —garn, չ. լճ. ողորկ դերձան։ —geber, ար. ար. = Glänzer. —gold, չ. սուտ ոսկի, ոսկեթիթեղ։ —horn, չ. խ. փայլուն փողարդ (Buccinum nitidulum)։ —käfer, ար. խ. ը. մզ. լուսատու՝ լուսարձակ ճըճիներ. բ. մռն. լուսատտիկ, կայծոռիկ, փոստուռայ (Lampyris)։ —kohle, էգ. հգ. բազմաթերթ՝ խառն ածուխ. բ. ածխաքար։ —leder, չ. ար. Ջրգեղեալ՝ Ջնարակեալ կաշի։ —leinwand, էգ. լճ. եւ ար. ոսդ. խիժապատեալ կտաւ։ —los, ած. անփայլ, աննշոյլ (նաեւ փխ.). ամգոյն, գունատ, աղօտ. մարած. փխ. խաւար, մթին. — machen պայծառութիւնը կորսնցընել տալ. բ. ար. փայլատել, փայլունութիւնը բառնալ, աղօտացընել։ —masse, էգ. լուսոյ զանգուած. բ. ար. խոյրարարաց փայլեցուցիչ նիւթ՝ հանդերձանք։ —meer, չ. պայծառութեան ծով՝ ովկիանոս, սաստիկ լոյս։ —periode, էգ. պայծառ՝ շքեղ դար։ —punkt, ար. փայլուն կէտ. փխ. պայծառութեան կէտ՝ ծայր։ —reich, ած. փայլուն, պաղպաջուն. մկ. փայլունութեամբ, շքեղութեամբ։ —roth, չ. լճ. անգղիայի կարմրաներկ՝ կարմիր։ —voll, ած. = glanzreich.

Glä'nz͟hammer, ար. կոկիչ՝ ողորկիչ կռան։ —maschine, էգ. ողորկիչ (գործի)։ —stahl, ար. յղկիչ (գործի)։

Glä'nze, էգ. 35. = Glänzmaschine.

glä'nzen, չբ. h. 3գ. փայլիլ. 2. շողալ, փողփողիլ. շողիւն արձակել, ճառագայթել։ — նբ. ար. յղկել, փայլեցընել, (կաշի) ջնարակել։ — չ. 23բ. անյգ. շողացում, փայլում, փողփողում. 2. նաեւ —ung, էգ. 31. յղկում, ողորկում. փայլեցընելը. ջնարակելը. կոկուածք։

glä'nzend, դրբ. glänzent. = աներբ.էն ամէն նշանակութեանց հետ նոյն։ — ած. 6. պայծառ, շողշողուն, պաղպաջուն, փայլուն. փխ. փառաւոր. մկ. շքեղութեամբ, պայծառապէս. լուսաճաճանչ. 2. լուսարձակ, ճառագայթարձակ, ճաճանչաւոր. 3. մեծապայծառ, մեծաշուք, շքեղաշուք, երեւելի։

Glä'nzer, ար. 22ա. ար. յղկիչ, ողորկիչ. փայլեցուցիչ, ջնարակող։

Glas, չ. 8. ապակի. բ. գաւաթ, բաժակ. ein — (նոզ. Gläschen) Wein գաւաթ մը՝ բաժակ մը գինի. 2. geschliffenes — յղկուած ապակի (դէլլօր), բիւրեղ. gern in's — gucken գինի սիրել. ընդ. ein Gläschen über den Durst trinken, zu tief in's — gucken արբենալ, գինովնալ. ն—ի. աւազի ժամացոյց։

Glas͟achat, ար. հգ. վանակատ, օբսիդաքար։ —ähnlich, ած. ապա-

կենաման։ —arbeit, էգ. առան մը բալոր ապակիներն, ապակեղէնք. Բ. որ—. ապակեգործութիւն։ —arbeiter, ար. որ—. ապակեգործ։ —artig, ած. ապակեայ. նմն. հմ. ապակենման։ —asche, էգ. քմ. կալաքար, ալչնան աղ։ —auge, չ. արուեստական աչք. Բ. անօթի. (ձիու) սպիտակածիր աչք։ —bild, չ. որ—. լմն. ապակենկար։ —blasen, չ. որ—. փչումն (ապակւոյ). փչելով ձեւ տալն։ —bläser, ար. որ—. փչող (ապակւոյ), փչելով ձեւ տուող։ —bruch, ար. որ—. ապակեղինաց բեկոր՝ կտոր։ —diamant, ար. սուտ ադամանդ, ստրաս։ —elektrizität, էգ. ֆզն. Բնգ. դրական ելեկտրականութիւն։ —erz, չ. հմ. արծաթաքար, ծծմբախառն արծաթ։ —galle, էգ. որ—. ապակւոյ փրփուր. կղկղանք (մետաղաց)։ —gemälde, չ. ապակենկար։ —glocke, էգ. ապակի (առարկաները փոշիէն պահպանելու համար). ապակեայ զանգ (կանթեղաց). Որպ. կափարիչ, ծածկոց (տնկոց, ծաղկանց)։ —grün, ած. ծովագոյն. ըստ մպ. ապակեգոյն։ —hafen, ար. ապակեայ աման՝ անօթ, ապակեպաշտ. Բ. (ապակի հալեցընելու) քուրայ։ —handel, ար. չն. ապակեվաճառութիւն։ —haus, չ. ապակեղէն տուն. ջերոց (ծաղկանց՝ տնկոց)։ —händchen, չ. ֆզն. անդղ. — des Auges ապակեայ հիւթ։ —hütte, էգ. որ—. ապակւոյ գործարան։ —kirsche, էգ. բալ։ —kitt, ար. ապակէխէժ (մածուն)։ —kolben, ար. քմ. ապակեփող, գնդաձեւ՝ բոլորշի շիշ։ —koralle, էգ. ապակեհատ. Բ. չն. թափանցիկ կորալիոն (Cellepora transparens)։ —kram, ար. չն. —. = Glashandel; Բ. = Glaswaaren. —krämer, ար. չն. ապակեվաճառ։ —kraut, չ. տբ. կաուինչ, ապակեխոտ (Parietaria). Բ. աղնիւ աղչնան (Salicornia)։ —kugel, էգ. ապակեգունդ, ապակեղէն գնդակ. Բ. դորակ։ —linse, էգ. ոսպնակերպ ապակի, ոսպնեակ. ֆզն. ոսպ։ —machen, չ. որ—. ապակեգործութիւն։ —macher, ար. որ—. ապակեգործ։ —ofen, ար. որ—. ապակեգործաց փուռ։ —paste, էգ. որ—. ապակւոյ զանգուած. Բ. = Fluß, 6. —perle, էգ. չն. սուտ մարգարիտ։ —sachen, էգ. յգ. չն. = Glaswaaren. —scheibe, էգ. = Glastafel; Բ. որ—. ապակի (քառակուսի)։ —scherben, էգ. յգ. = Glasbrocken. —schleifer, ար. որ—. ապակեհատիչ. (հայելւոյ համար.) ապակի յղկող։ —schmelz, ար. որ—. կալաքար։ —schneider, ար. որ—. Glasschleifer. —seife, ար. հմ. = Braunstein. —splitter, ար. որ—. = Glasbrocken. —stein, ար. սուտ գոհար, ակն խարթեայ։ —thräne, էգ. ապակւոյ կաթիլ։ —verschlag, ար. ապակեփեղկ. ապակի (պատուհանաց)։ —waaren, էգ. յգ. չն. ապակեղէնք, ապակեայ վաճառք։ —wand, էգ. = Glasverschlag; — nach der Straße չ. ս. c—s Caffee's առաջք՝ առաջակողմն սրճարանցի։ —weizen, ար. տբ. կարծրացորեան (Triticum durum)։ —werk, չ. = Glasarbeit; Բ. = Glaswaaren.

Glä'schen, չ. 22Բ. ն—զ. Glas. ein — trinken սկահակ՝ բաժակիկ մը գինի խմել։

Gläser, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ապակեգործ, ապակեվաճառ։

Glä'serklang, ար. ապակեաց հնչիւն։

Glaserei, էգ. 31. ապակեգործութիւն, ապակեվաճառութիւն։

gläsern, չԲ. h. 3ա. ապակեգործութիւն ընել, ապակեգործ ըլլալ։ — ած. 6. = gläsern, ած.։

glä'sern, ած. 6. ապակեայ. նմն. (աչք՝ հայեցուած) չիջեալ, տկար, մարած։

gläsicht, ած. 6. ապակենման, ապակեղէն։

glasi(e)ren, ներ. 3ա. որ—. ջնարակել, (սկաւառակ...) ապիկել. (կաշի՝ կերպաս) փայլեցընել, ողորկել, (նկար) արծնել, կիտուածանկարել. շաքարով օծել։ — չ. 22Բ. անյգ. —ung, էգ. 31. ջնարակելն. ապիկում. փայլեցընելն, շաքարով օծելն, արծնելն։

Glasi(e)rer, ար. 22ա. որ—. ջնարակող, ապիկող։

gläsig, ած. 6. ապակեղէն, ապակեայ։

Digitized by Google

Glasúr, իգ. 31. ար—. ճենապակեն, ապիկի. 2. (Maler-)— սառնափայլ սառնագոյն փայլեն՝ քօղարկու-թիւն. իհ. պաղած աւշարակա՝ պատենը.փայլունութիւն(կաշւոյ)։

glatt, (Բղդ. —er եւ glätter) ած. 6. (Հկռնղ. rauh) ողորկ, յղկեալ. 2. ժահարթ, հարթ, տահուն. լպիրծ. es ist sehr — auf der Straße ճանապարհը շատ լպիրծ է. sich nicht — legendes Haar խռովանամազ, աշտա-րակամազ. sehr —e Haut b. կակղա-մորթ ըլլալ. 3. լերկ, անմազ. 4. քաղցանունդ, բարեանունդ. գի-րապարար. 5. գեղեցիկ, (թարմ), նորափթիթ. կենդանի, առոյգ. 6. անխոչ, անարգել. 7. յանկու-ցիչ, հրապուրիչ. փաղաքուշ, կեղծանոյշ. —e Reden, Worte քաղ-ցրախառն բանք, պաճուճեալ խօսք. er hat eine —e Zunge փաղաքշող է, փաղաքուշ լեզու՝ ողորկ շրթունք ունի. 8. ընդ. էճըէ—. մ. (խօսքը զօրացընելու) լիով. բոլորովին, համարձակ, յայտնապէս. — weg մաքապէս։

glátt‖bärtig, ած. քարց, անմօ-րուս, սակաւամօրուս։ —butte, իգ. ձ. տափաձուկն (Pleuronectes rhombus)։ —deck, չ. ն—կ. նաւու յարկ, վերնայարկ։ —eis, չ. նուրբ սառն. զխ. 3. auf's — führen մէկուն դարան՝ որոգայթ լարել։ —hai, ար. ձ. տափագազ, ողորկ դեգազ (Mustelus)։ —häutig, ած. ողորկամորթ։ —randig, ած. հարթեզր, ողորկա-շուրթն։ —roche(n), ար. ձ. ճերմակ կատուաձուկն (Raja batis)։ —schleifer, ար. ար—. յղկող, ողորկիչ։ —weg, մ. փ. glatt, 8. —züngig, ած. մեղրաբան, քաղցրալեզու. շողո-քորթ, քաղցրախօս։

Glä'tt‖bein, չ. յղկիչ, ողորկիչ (գործի)։ —hobel, ար. յղկիչ՝ փայ-լեցուցիչ, տաշոց, քերիչ։ —keule, իգ. յղկիչ, ողորկիչ (գործի)։ —klinge, իգ. քերիչ տակառագոր-ծաց։ —platte, իգ. (Բղձ—գործա—ծիւն մէջ.) պնդելու եւ փայլեցը-նելու մամուլ։ —stahl, ար. թըղ-թակոկ, կոտուակոկ։ —stein, ար. յղկիչ (գործի)։ —zahn, ար. ողոր-կիչ (գործի)։

glä'ttbar, ած. 6. ար—. յղկելի, ողորկելի։

Glä'tte, իգ. 35. ողորկութիւն. ար—. ողորկած(ք), հարթութիւն. — auf den Straßen ճամբու սահու-նութիւն՝ լպրծութիւն. 2. ար—. — des Papiers ողորկութիւն թղթոյ, փայլիւն. 3. ար—. Բկ. քարմար-ցանկ, հալած կապարի ոքսիտ։

Glátteisen, չբ. անդ. բ. հ. ձ—. es glatteist սառնախառն կ՚անձրեւէ՝ կը տեղայ։

glä'tt‖en, նբ. ջբ. ողորկել, յըղ-կել. sich — էբ. ողորկիլ, յղկիլ. 2. ար—. հարթել. (սուր) փայլեցը-նել, շողացնել. sich — փայլիլ. բ. էխ. (գրութիւն՝ արուեստ) յար-դարել, ուղղագրել։ — չ. ջջբ. անյփ. —ung, իգ. 31. ողորկում, յղկում. հարթութիւն, ողորկութիւն. փայլիւն, շողիւն։

Glä'tter, ար. ջջ—. —in, իգ. 32. ար—. ողորկիչ, յղկիչ, փայլեցու-ցիչ. շողացուցիչ։

Glättheit, Glättigkeit, իգ. 31. անյփ. = Glätte, 1. եւ 2.

Glátz‖kopf, ար. = Glatze, 3. —köpfig, ած. = glatzig.

Glátze, իգ. 35. կնտութիւն, ճեղ-ղութիւն. er bekommt e—e — մազերը թափուելու սկսած են. 2. պսակ, կուլակ. 3. ճեղ, ճաղատ, կնդակ։

glátzig, ած. 6. կունդ, ճեղ։

gláu, երբեմն gláuch, ած. 6. պայ-ծառ (օդ), յստակ. Տմն. վառվռուն (աչք). սուր, սրատես. ը. Սփ. լուրջ կանաչ, ծովագոյն։

Gláube, ար. 20. **Gláuben**, ար. ջջբ. ստուգութիւն (Հկռնղ. Zweifel). հաւատք (Հկռնղ. Wissen, եր. Unglaube). — an Gott հաւատալն յԱս-տուած. e—r Sache —n beimessen (կամ schenken) բանի մը հաւատալ. des sicheren —ns leben հաստատապէս հաւա-տալ. բ. հաւատալիութիւն, ար-ժանահաւատութիւն. վստահու-թիւն. փ. Treu und —n անկեղծու-թիւն, ուղղամտութիւն, բարե-մտութիւն. auf Treu und —n, in gutem —n handeln բարեմտութեամբ՝ ի բա-րի հաւատս գործել. դ. կրօնք, դաւանութիւն (կրօնից՝ հաւատոյ). պաշտօն. 2. Das findet bei Niemandem

Digitized by Google

—n տար ոչ որ կը հաւատայ. dazu gehört ein starker —n այս դժուարահաւատալի է, այս անհաւատալի է. 3. կր. հաւատամք, հանգանակ հաւատոյ։

glauben, նբ. չա. հաւատալ. 3. et. — machen ա) (ճշմարիտ իր մը) մէկուն հաւատացընել. բ) (սուտ իր մը) ոմ. մէկուն կլլեցընել, զմէկը պատրել. բ. ich glaube es Ihnen Ձեզի կը վստահիմ, կը հաւատամ. կարծել. ich glaube, daß ich Recht habe կամ Recht zu h. կարծեմ թէ իրաւունք ունիմ. փ. 3. (sich) reich — զմէկը (ինք զինքը) հարուստ համարել, առ մեծատունս ունել զոք. 2. man braucht es nicht zu — հաւատոյ մաս չէ, տար չհաւատաս ալ կ'ըլլայ. Das glaube ich gern տար դիւրաւ կը հաւատամ՝ չեմ հակառակիր. Das soll Einer —! ja wohl, wer's glaubt! ինչ գեղեցիկ առասպել, տար ո՞վ կը հաւատայ. wie ich glaube, irrt er sich ինչպէս կը կարծեմ՝ ըստ իմ կարծեացս, սխալած է. man könnte —, daß... կրնայ կարծուիլ, թէ...։ — չբ. h. հաւատալ. J—m auf's Wort — մէկուն՝ մէկուն խօսքին հաւատալ. բ. an et. — բանի մը (գոյութեան) հաւատալ. an et. — բանի մը վստահութիւն ունենալ. 2. ընփ. er wird **daran — müssen** այս անխուսափելի է, զայս պիտի կրէ։

Glaubens‖abfall, ար. հաւատադրժութիւն, ուրացութիւն (ի հաւատոց)։ **—abtrünnige(r),** ար. ուրացեալ, հաւատադրուժ։ **—bekenntniß,** չ. հաւատոյ դաւանութիւն. բ. = **Glaube,** a. **—bote,** ար. առաքեալ, քարոզ։ **—eifer,** ար. կրօնական եռանդ։ **—eiferer,** ար. նախանձաւոր, նախանձախնդիր (կրօնից)։ **—einheit,** էգ. միութիւն հաւատոյ։ **—fest,** ած. հաստատուն ի հաւատս։ **—genoß** կամ **—genosse,** ար. **—genossin,** էգ. կրօնակից, հաւատակից, համադաւան։ **—gericht,** չ. հետաքննութեան ատեան, հաւատաքննութիւն։ **—lehre,** էգ. հրամանակարգ վարդապետութիւն. բ. հ—փ. հիմնական եւ անհակառակելի սկզբունք. փ. կրօնագիտութիւն. քրիստոնէական։ **—opfer,** չ. (հաւատոյ համար) մարտիրոս։ **—schwärmer,** ար. մոլեռանդ, կրօնամոլ։ **—schwärmerei,** էգ. մոլեռանդութիւն, կրօնամոլութիւն։ **—streit,** ար. կրօնական վէճ, պայքար, հակաճառութիւն։ **—voll,** ած. լի հաւատով։ **—werth,** ած. հաւատալի. արժանահաւատ (տ. **glaubwürdig**)։ **—zeuge,** ար. մարտիրոս, վկայ. բ. խոստովանող։ **—zwist,** ար. կրօնական հերձուած, երկպառակութիւն։

Glaubersalz, չ. 20. դղէ. Գլաուպերեան աղ. փմ. ծծմբոյ-թթու-նատրոն։

glaubhaft, ած. 6. = **glaubwürdig.**

Glaubhaftigkeit, էգ. 31. անյփ. = **Glaubwürdigkeit.**

gläubig, ած. 6. լի հաւատով. 2. ճշմարտահաւատ, ուղղադաւան։ **—e(r),** ար. **—e,** էգ. նըջն—մփն —ւ 6. հաւատացեալ, ուղղահաւատ։

Gläubiger, ար. 22ա. **—in,** էգ. 32. կհ. պարտատէր, փոխատու (հկն—նչ. **Schuldner**)։

Gläubigerschaft, էգ. 31. կհ. պարտատէրք, փոխատուք։

Gläubigkeit, էգ. 31. անյփ. հաստատուն՝ սերտ վստահութիւն. կր. հաւատացեալ ըլլալն։

gläublich, ած. 6. հաւատալի. nicht — անհաւատալի։

Gläublichkeit, էգ. 31. անյփ. հաւանականութիւն։

glaubwürdig, ած. 6. արժանահաւատ. վաւերական, ստոյգ. հաւատալի։

Glaubwürdigkeit, էգ. 31. անյփ. արժանահաւատութիւն. վաւերականութիւն, ստուգութիւն։

Glb., հմռ. **Ganzlederband** (տ. նոյնը)։

gleich, ած. եւ մ. հաւասար, նոյն, զուգական. համանման. հանգոյն. auf —e Art, —em Grade հաւասարապէս. von —er Art համազգի. —er Weise, —er Gestalt նոյնպէս, նմանապէս. es ist mir **ganz** — ինծի համար հաւասար՝ անտարբեր է. 2. J—m, e—r Sache **—kommen** in et. (բանի մը մէջ) մէկուն՝ իրի մը հաւասարիլ. **—laufen** զուգահեռական ըլլալ. **—stellen,** համեմատել.

Digitized by Google

բաղդատել. բանի մը հաւասար գտանել. —stimmen, երժ. (նուագարանի լարերը) յարմարել, ներդաշնակութեան բերել. es J—m —thun բան մը մէկուն նման գործել, ընդ. կապիկ ըլլալ. an Werth —sein հաւասար արժէք ունենալ. —machen հարթել, հաւասարել. Städte... der Erde — քաղաքներն... հարթայատակ՝ հիմնայատակ ընել, գաշտել. 3. շատ նման. համանման. das sieht ihm nicht — այս բնաւ՝ ամենեւին չի նմանիր անոր. — e—m Strome, reißt er հոսանքի մը պէս՝ նման... մէկտեղ կը խաղացընէ՝ կը տանի. 4. ուղիղ. շիտակ (հկռնդ. krumm). die Häuser stehen nicht — տները մէկ գծի վրայ. շինուած չեն։

—e(r), ար. —e, էգ. —e(s), չ. ս. 1. ար. (առջ. դր. ով է— ohne, sonder եւ մեղլ —en;) զուգական, հաւասար, հաւասարակից. նման. գ. ս. sonder (կամ ohne) —en անհամեմատ, անզուգական, աննման. 2. —(es), չ. նմանը, նոյնը, մի եւ նոյն իրը. Բ. in's —e bringen, stellen, setzen յարդարել, կարգի դնել՝ բերել. 3. առածք [illegible]. — und — gesellt sich gern նմանն՝ զիւր նման սիրէ. որք նմանին՝ միաբանին։ Բ. — Վայն Վ. (= bald) առժամայն, անմիջապէս, իսկոյն, վաղվաղակի, այս վայրկենիս. — anfangs անդէն ի սկզբանն. — bei s—r Geburt ծննդենէն սկսեալ. er kommt —, er wird — kommen հիմայ կու գայ. —! ահաւասիկ եմ, հիմայ. mit e—r Antwort — bei der Hand sein պատրաստաբան ըլլալ. Das ist — geschehen վայրկենի մը գործ է, հիմայ կը լմննայ։ Գ. — շղ. թէեւ, թէպէտ եւ. ist er — nicht reich, so thut er doch թէպէտ եւ հարուստ չէ, ի վերայ այսր ամենայնի (կրցածին չափ օգնութիւն) կ՚ընէ. 2. ինչպէս, պէս. — wie e—e Schäferin, so... խաշնարած կնկան մը պէս...։

gleichachsig, ած. նմանառանցք, (բե—րկրաչափ—թեան մէջ) զուգառանցք։ —armig, ած. հաւասարաբազուկ։ —artig, ած. համազգի, համացեղ։ —bedeutend, ած. համանուն, նոյնանշան։ —berechtigung, էգ. հաւասարութիւն իրաւանց. էրէ. հաւասարութիւն։ —blätterig, ած. բս. նոյնատերեւ։ —bleibend, ած. sich — միշտակայց, անփոփոխ. հաստատուն, տեւական։ —denkend, ած. համախոհ։ —falls, մ. = ebenfalls. —förmig, ած. նոյն, նման. mit et. — բանի մը համակերպ. համաչափ, զուգաչափ. Բ. միաձեւ, միակերպ, միանման։ —gefiedert, ած. բս. զուգափետուր։ —gesinnt, ած. համամիտ, կարծեկից, համախոհ։ —gestaltet կամ —gestaltig, ած. միաձեւ, նոյնաձեւ։ —gestimmt, ած. երժ. միաբան, միաձայն. Բ. էխ. համակարծիք, նոյն զգացումն ունեցող։ —gewicht, չ. հաւասարակշռութիւն. էխ. զուգակշիռ հաւասարութիւն. (sich) in das (կամ in's) — bringen հաւասարակշռել, զուգակշռել (հաւասարակշիռ ըլլալ)։ —glied(e)rig, ած. զուգանդամ. Ճրգխ. էր. բդն. հաւասարանդամեան։ —gültig, ած. անտարբեր, մ. անտարբերութեամբ. (անձանց) անզգայ, անհոգ, անկարիք։ —gültigkeit, էգ. անխտրութիւն, անտարբերութիւն. անզգայութիւն. անհոգութիւն։ —klang, ար. երժ. ներդաշնակութիւն, միաբանութիւն. նոյնայանգութիւն։ —laufend, ած. [illegible]. զուգահեռական, հաւասար հեռաւոր։ —lautend, ած. էր. նմանաձայն, համանուն. Բ. նոյն, նմանատիպ։ —macher, ար. հարթող, յղկիչ. Բ. ար—. հաւասարիչ։ —maß, չ. = Ebenmaß. —mäßig, ած. = ebenmäßig. —mäßigkeit, էգ. համեմատականութիւն, չափակցութիւն, հաւասարութիւն. Բ. մն. կանոնաւորութիւն, կարգաւորութիւն, միօրինակութիւն։ —messer, ար. ցնցո. ուխ. [illegible]. հաստարակած։ —muth, ար. անյղ. համբերութիւն. հանդարտութիւն, խաղաղութիւն. համակամութիւն. Բ. անզգայութիւն, անհոգութիւն։ —müthig, ած. համբերող, հանդարտ, համակամ. Բ. անզգայ, անհոգ։ —paarig, ած. համազոյգ. անդր. բս. համազգի, համացեղ։ —schalig (e Muscheln), ած. կն. հաւասարապատեան՝ զու-

գաղափարեան (գաղափարականութիւնք)։ —schenk(e)lig, ած. սոյն. հաւասարասրուն։ —seitig, ած. սոյն. եւ ի. հաւասարակող։ —stellung, էգ. հաւասարութիւն, նման՝ հաւասար համարելը։ —viel, մ. (ըստ ամենայնի) այնչափ, նոյնչափ. ի. անտարբեր. — wer soll, ով որ է. ընդ. հոգ չէ, ով որ կ'ուզէ ըլլայ։ —weit, ած. հաւասար հեռաւոր. er ist — davon entfernt, J—m Unrecht zu thun, als... մէկու մը անիրաւութիւն ընելէն այնչափ կը խորշի՝ որչափ...։ —werthig, ած. համարժէք, նոյն արժէքն ունեցող. համազօր։ —wie, շղ. ինչպէս որ։ —wink(e)lig, ած. սոյն. հաւասարանկիւն։ —wohl, շղ. = dennoch. —zeitig, ած. զուգադէպ, կից, ժամանակակից։ —zeitigkeit, էգ. ժամանակակցութիւն, զուգադիպութիւն։

Gleiche, էգ. 35. — des Fußbodens հաւասարութիւն գետնին՝ յատակին։

gleichen, նբ. եւ ներ. 3ա. (անկան. ձեւ 2ի.) հաւասարցընել, հարթել. հարթ հաւասար ընել. 2. Gewichte — կշիռք ճշդել (տ. aichen). Münzen — դահեկանաց կշիռն ուղղել, արդարակշռել. ներ. մէկու մը նմանիլ, մէկուն պէս ընել։ — չբ. h. 2ի. J—m, e—r Sache — մէկու մը՝ իրի մը նմանիլ՝ հաւասարիլ։ — չ. 22բ. անյ. հարթ հաւասարութիւն, հարթայատակութիւն (տ. Gleichmachung). (չափերը)... ճշդելը, արդարակշռութիւն. ի. նմանութիւն, նոյնութիւն, հաւասարութիւն։

Gleicher, ար. 22ա. = Aequator; 2. ար-. = Gleichmacher, ը.։

gleicher‖gestalt, —maßen, —weise, մ. նմանապէս, նոյնպէս։

Gleichheit, էգ. 31. անյ. հաւասարութիւն. 2. նոյնութիւն, նմանութիւն. համակերպութիւն. համազգութիւն, համանմանութիւն։ Թ. յտ. = Aehnlichkeit.

Gleichniß, չ. 15. նմանութիւն, պատկեր. 2. այլասացութիւն, այլաբանութիւն. (ըստ Ս. Գրոց) առակ. Գրակ. նմանութիւն. փոխաբերական իմաստ՝ ասացուած. համեմատութիւն։

Gleichniß‖rede, էգ. այլաբանական ասացուած, առակ (տ. Gleichniß, 2.)։ —weise, մ. առակաւ, նմանութեամբ, այլաբանութեամբ։

gleichsam, մ. այնպէս ըսելու համար, որպէս՝ իբրեւ թէ։

Gleichung, էգ. 31. = Gleichen, չ.։

Gleis, չ. (ար.) 20. Gleise, էգ. 35. = Geleis.

Gleiße, էգ. բն. 35. եթուս (Aethusa cynapium)։

gleißen, չբ. h. 2ի. եւ 3գ. փայլիլ, շողալ. 2. ցնցա. ներ. կեղծաւորութիւն ընել, կեղծաւորել. ձեւանալ։

Gleißner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. կեղծաւոր, երկերես. կերպարանեալ բարեպաշտօն։

Gleißnerei, էգ. 31. կեղծաւորութիւն, երկերեսութիւն, կեղծապաշտութիւն։

gleißnerisch, ած. 6. կեղծաւորական։

Gleit‖bahn, էգ. (սառուցի վրայ) լպիրծ շաւիղ. ի. ար-. սահնակ. ք. (ծանր մարմնոց շարժիլը դիւրացընելու) ծուռ երկու։ —stange, էգ. ար-. սահնակ։

gleiten, չբ. s. (schlittern նշանակութեամբ h.-ով) 2ի. եւ 8բ. սահիլ (նաեւ ար-.). 2. sanft über et. hin — մեղմով հանելով՝ սահելով անցնիլ։ — չ. 22բ. անյ. սահիլը. սահում. հոսում անցում։

Gleiter, ար. 22ա. —in, էգ. 32. (սառուցի վրայ) սահող։

Gletscher, ար. 22ա. սառնադաշտ (= Ferner)։

gletscher‖artig, ած. սառնային. սառնադաշտային։ —moräne, էգ. սառնակարկառ, սառնակոյտ։ —salz, չ. 4մ. բնական դառն աղ։

gletscherhaft, ած. 6. = gletscherartig.

glich, անկ. gleichen։

Glied, չ. 9. անդամ. er kann kein — rühren անդամալոյծ է. սոյն. (հաշուի գործողութեան մ'առանձին մասերը) անդամ. 2. բն. ձարակ, ծընկակապ. ի. յօդ, յօդուած. 3. սերունդ (ըստ Ս. Գրոց). bis in's dritte und vierte — մինչեւ ցերրորդ՝ չորրորդ ազգ՝ սերունդ. ռմ. պորա.

4. զին. տող (զօրաց), ռազմ. in Reih' und — ի ռազմի. in —ern rechts um! ռազմ ի յաջ։

gliedǀlos, ած. անդամազուրկ, անդամատ։ —maß, չ. (ընդհ. իղ.) անդամ։ —wasser, չ. անփռ. = Gelenkwasser. —weise, մ. = gliederweise.

Gliederǀabstand, ար. զին. ռազմանջերպետ։ —binse, իգ. բս. յօդաւոր ծիլ՝ պտուղ (Juncus lamprocarpus)։ —farne, ար. յն. բս. —farnkräuter, չ. յն. բս. յօդաւոր ձարխոտ։ —fuge, իգ. յօդ, յօդուած։ —gicht, իգ. ախտ. յօդային կաթուած։ —lahm, ած. ախտ. անդամալոյծ։ —lähmung, իգ. ախտ. անդամալուծութիւն։ —mann, ար. նկր. մարդապատկեր (նկարչաց)։ —puppe, իգ. = Gliedermann; բ. (տղոց) յօդաւոր պաճուճապատանք. կ. խամաճիկ, զապանակաւոր պաճուճապատանք։ —reißen, չ. ախտ. յօդացաւ։ —thiere, չ. յն. կն. յօդաւոր անասունք։ —weise, ած. եւ մ. անդամ անդամ (տ. Glied). բ. զին. ռազմաբար։ —zucken, չ. ախտ. սարսռադական շարժում, ջղաց ձգման պրկման շարժում։

gliederig, ած. 6. = gegliedert (տ. gliedern, ընդ. անց.). 2. fein— փափկանդամ։

gliederǀn, նբ. 3—. անդամ անդամ բաժնել. զին. տող՝ ռազմ ընել. (արտամարտօրէն) յօդել, բաժնել. կարգադրել, կարգաւորել. 2. անդամներ տալ, անդամաւոր ընել։ gegliedert, ընդ. անց. եւ ած. 6. = առաջին ածին նշանակութեանց հետ. 2. մայն մ.ի հետ. gut— գեղեցկանդամ, քաջանդամ. բս. յօդաւոր, բազմայօդ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. անդամ անդամ բաժանումն. կարգաւորութիւն. 2. մայն —ung, — einer Rede ճառի մը մասերը՝ յօդուածը. — der Stimme ձայնի տատանումնաւորութիւն։

Glimmkäfer, ար. 22—. բն. կայծոռիկ, լուսատտիկ (Lampyris)։

glimmen, չբ. հ. 2ե. եւ 3—. անբոց վառիլ. ը. մփ. աղօտ լոյս արձակել. Das Feuer glimmt unter der Asche կրակն յանխթեղի ծածկեալ է. (մաշ. էլ.)։ — չ. 22բ. անյ. այրումն, կիզումն. էլ. եռանդ. աղօտ լոյս։

Glimmer, ար. 22—. ակար՝ աղօտ լոյս. 2. հք. փայլածուն, փայլար։

Glimmerǀblättchen, չ. փահանակ։ —haltig, ած. փայլածնախառն։ —schiefer, ար. փայլածնոյ սալաքար։ —stein, ար. արեւաքար։

glimmern, նբ. հ. 3—. աղօտ լոյս՝ շողիւն արձակել, փայլփլել, առկայծիլ։ — չ. 22բ. անյ. աղօտ փայլունութիւն, փայլփլիւն, փողփողիւն, առկայծումն։

Glimpf, ար. 20. ընդհ. արդարութիւն, արդարակորովութիւն. չափաւորութիւն. մեղմութիւն. ակնածութիւն. 2. գրեթէ հնց. պատիւ. sich mit — aus der Sache ziehen գործքի մը մէջէն պատուով ելլել։

glimpflich, ած. 6. չափաւոր, մեղմ գթոյշ, խոհական. մ. արդարութեամբ. զգուշութեամբ։

glitschen, չբ. ſ. եւ հ. 3—. եւ 3ե. (հմմտ. gleiten) (արագ) սահիլ, անցնիլ։ — չ. 22բ. անյ. = Gleiten, չ.։

glétsch(e)rig, ած. 6. ընդ. սահուն, լպրծուն (—. լ—. glatt)։

glitt, անց. gleitenի։

glitzern, չբ. հ. 3—. ընդ. շողշողիլ. մաշ. (սատեղաց) փողփողել։ — չ. 22բ. անյ. շողիւն. փայլփլումն. փողփողումն։

Glóbus, ար. 18. եւ 27. աշխ. գունդ։

Glö'ckchen (նուազ. Glocke), չ. 22բ. զանգակիկ. բոժոժ (նաեւ բս.)։

Glócke, իգ. 35. զանգակ. unter dem Geläute der —n J. empfangen մէկն ի ձայն զանգակի՝ զանգակահարութեամբ դիմաւորել. էլ. et. an die große — hängen, bringen, binden բանի մը համար մեծ աղմուկ հանել. ընդ. աշխարհ ամենայն առջ հանել. բնգ. — e—r Luftpumpe օդահանի ընդունարան՝ ապակեայ ծածկիչ. 2. առկ. er hat läuten hören, weiß aber nicht wo die —n hängen ականջ ունի բայց չի լսեր, կը լսէ բայց չիմանար. — auf e—r Lampe կանթեղի գունդ. 3. (ժամացուցի) զանգակ. ը. մփ. (— Uhr) die — hat zehn geschlagen ժամ(ացոյց)ը տասն զարկաւ. Glock' zehn Uhr Nachts

Digitized by Google

գիշերը ճիշդ տասնին. ֆր. J—m sagen, was die — geschlagen hat մէկուն ճշմարտութիւնն յայտնապէս՝ ազատաբար ըսել. 4. (երկաթեայ) գլան։

glocken‿ähnlich, ած. զանգականման (նաեւ փչ.)։ —balken, որ. որմ. կոչնակի թակ։ —blume, էգ. փչ. բ. մփ. զանգականձեւ ծաղիկ. բ. ման. զանգակիկ, զանգականծաղիկ (Campanula)։ —deckel, որ. պնակի խուփ, սկաւառակի կափարիչ։ —förmig, ած. զանգականձեւ (նաեւ փչ.)։ —gehäuse, չ. = Glockenhaus. —geläute, չ. = Geläute. —gut, չ. որմ. զանգակ թափելու պղինձ։ —haus, չ. զանգակատուն։ —klang, որ. unter — ի ձայն զանգակի։ —klöppel, որ. զանգակալեզու։ —läuten, չ. = Geläute. —läuter, որ. = Glöckner. —schlag, որ. հնչիւն՝ ձայն զանգակի, (ժամացուցի) զարկ։ —schwengel, որ. զանգակալեզու, ուռ։ —speise, էգ. որմ. = Glockengut. —stunde, էգ. Alles mit der — machen ամենայն ինչ ի ժամանակին ընել։ —thierchen, չ. բն. բոժոժանձի (չքանձի մը) (Vorticella)։ —thurm, որ. զանգակատուն, աշտարակ։ —ton, որ. զանգակի ձայն՝ հնչիւն։ —treter, որ. զանգակահար։ —werk, չ. զանգականի, զանգակք։ —zug, որ. զանգակի զանգաշուամ՝ ձայն. բ. զանգակի չուան՝ լար։

glockig, ած. 6. զանգակաւոր. ման. փչ. viel— բազմազանգակ։

Glö'cklein, չ. 22բ. ն—չ. Glocke (= Glöckchen)։

Glö'ckner, որ. 22ա. զանգակահար։

glomm, glö'mme, անց. glimmen։

Glória, չ. 22բ. անյզ. եկ. Փառք ի բարձունս։

Glórie, էգ. 35. փառք, պարծանք։

glorifizi(e)ren, նբ. 3ա. փառաւորել, փառաբանել։

glór‖reich, —würdig, ած. 6. փառաւոր, մեծաշուք, շքեղ։

Glossár, չ. 38. (յգ. —ien) —ium, չ. 26. (մեկնողական) բառգիրք։

Glossátor, որ. 25. ման. մեկնիչ (իրաւանց)։

Glósse, էգ. 35. դիտողութիւն. Sie machen zu Allem Ihre —n ամէն բանի կը խծբծէք, ամէն բանի վրայ ծաղրական դիտողութիւններ կ'ընէք։

Glóssen‿macher(in, էգ.), որ. —reißer(in, էգ.), որ. ըստ. բանակռուիս, բամբասող, խծբծող։

glossieren, նբ. 3ա. մեկնել. ֆխ. խծբծել, երգիծ դիտողութիւններ ընել։

Glótz‿auge, չ. եզան աչք. մեծ՝ դուրս ցցուած աչք։ —äugig, ած. եզնաչուի, մեծաչուի. ֆխ. ապուշ ապուշ նայող։

glótzen, չբ. հ. ռմ. աչուըներըը շառ բանալ. auf et. — բանի մ'ապշած նայիլ։

glúchsen, glúchzen, նբ. ռմ. = glucken, 1.

Glück, չ. 20. (յգ. [illegible]., առ. գրծ. —sfälle, —sumstände) յաջողութիւն. բախտաւորութիւն, բարեբախտութիւն. — zu! viel —! — auf! բարի յաջողութիւն. er kann von großem —e sagen, daß es ihm gelungen ist մեծ բախտ համարելու է առոր յաջողիլը. zum (größten) —e war Niemand im Hause բարեբախտաբար տունը մարդ չկար. բ. երջանկութիւն. ներքին գոհունակութիւն. sein — machen յաջողիլ, ըստ. բախտը բանիլ. im —e sitzen երջանիկ՝ բարեբախտ ըլլալ. sein — zu machen suchen բախտը փորձել, բախտախնդիր ըլլալ. 2. — haben բախտաւոր ըլլալ. er hat immer — ըստ. իր բախտը միշտ կը բանի. — auf den Weg! բարի ճանապարհ. da können Sie von — sagen (փառանքէ մը եւրը) աղէկ ազատեցաք, ըստ. պրծաք. damit werden Sie (wohl) kein — haben ատիկայ Ձեզի [illegible] շօղնէ. 3. J—m (sich) zum neuen Jahre — wünschen մէկուն (անձին) նոր տարի շնորհաւորել՝ բարեմաղթել. 4. բախտ (յաջող եւ անյաջող դիպուած՝ ճակատագիր). առծ. Jeder ist s—s —es Schmied ամէն մարդ իւր բախտին տէրն է. 5. յանկարծական դէպք՝ պատահար։

Glück‖auf! չ. եւ մչ. = Glück, 1. —begünstigt, ած. բախտաւոր՝ բարեբախտ։ —bringend, ած. երջանկաբեր, նպաստաւոր։ —selig, ած. երանելի, երջանիկ. բարեբախտ։ —se-

ligkeit, իգ. երջանկութիւն. մսն. էր. երանութիւն: —verheißend, ած. —weissagend, ած. բարեգուշակ: —wunsch, ար. բարեմաղթութիւն, շնորհաւորութիւն. J—m ſ—n — abstatten մէկուն շնորհաւորել՝ բարեմաղթել:

Gluck, իգ. 35. = Gluckhenne; 2. ի. = Pelzspinner.

glucken, չբ. h. 3ա. (հաւու) գըր-գռալ. գռթգռթալ. 2. ընփ. gluckern, (գինի... լեցընելու ատեն շիշը) խոր-խոլալ, ընփ. կուկըլ վազել: — չ. 32բ. անյփ. գրգռալը, ընփ. կլկլուկը, գռթգռթում:

glü'cken, նբ. եւ անփ.բ. ſ. եւ h. 3ա. = gelingen; Alles ist ihm geglückt ամէն բան յաջողեցաւ իրեն:

glückern, չբ. h. 3ա. ընփ. = glucken.

Glück'henne, իգ. 35. թխսամայր:

glü'cklich, ած. 6. բախտաւոր, երջանիկ, երանելի. —er Weise բարեբախտաբար, յաջողութեամբ, յաջող. 2. նպաստաւոր, շահաւէտ: —e(r), ար. 6. երջանիկ, բախտաւոր. Sie —! երանի Ձեզի, երջանիկ էք:

glücklicherweise, նաեւ glü'cklicherweise, մ. երջանկութեամբ, բարեբախտաբար:

Glü'cks‖ball, ար. խաղալիք բախտի: —bote, ար. բարեգուշակ աւետաբեր: —fall, ար. բախտ, դէպք, պատահար: —göttin, իգ. դջբ. Բախտ, բախտի դիցուհի: —gut, չ. անցաւոր բարիք. բ. —güter, յփ. հարըստութիւն, ինչք: —jäger, ար. = Glücksritter. —kind, չ. ընփ. —pilz, ար. բախտաւոր մարդ: —ritter, ար. բախտախնդիր: —stern, ար. աստղ. բախտի՝ բարեգուշակ աստղ: — —stunde, իգ. դիպող ժամ: —topf, ար. (վիճակախաղի) սափոր: —umstände, ար. յփ. բախտ, դէպք, պարագայք: —vogel, ար. ընփ. = Glückskind. —wechsel, ար. բախտի փոփոխութիւն: —wurf, ար. յաջող հարուած: —zirkel, ար. երկաթեայ խաչաձեւ շարժուն կազմած, դարձեակ:

glucksen, չբ. h. 3փ. = glucken, չբ. 1.

Glü'h‖farbe, իգ. տորագոյն, հրաշէկ գոյն: —feuer, չ. ար. հրատ, խարոյկ: —lämpchen, չ. փմ. անբոց կանթեղ: —ofen, ար. ար. գյն. հնոց, փուռ, թոնիր. (երկաթի...) քուրայ, հալոց (նաեւ փխ.): —wurm, ար. —würmchen, չ. խ. փայլուն ճճի:

Glü'he, իգ. 35. գրն. ար. հրաշիկութիւն, շող, հրագոյն կարմրութիւն:

glü'hen, չբ. h. 3ա. անբոց վառիլ՝ շողալ. (մետաղաց) կարմրիլ, հրաշիկանալ. (շողալէն) ճերմկնալ. 2. փխ. այրիլ, տոչորիլ. 3. փխ. փայլիլ, շողալ. 4. փխ. (բանի մը բաղձանօքն) այրիլ, մաշիլ. nach et. — բանի մը տենչալ՝ ցանկալ. բ. այրիլ, վառիլ. vor Lust, Wonne — ուրախութենէն ինք իրմէ ելլել, ցնծութենէ ինք զինք կորսնցընել: — նբ. ար. կարմրցընել, (երկաթը) հրաշէկ ընել. 2. փխ. սաստկութեամբ յայտնել. Rache — վրէժխնդրութեան ոգւով բորբոքիլ: — չ. 32բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ար. հրաշիկութիւն, (երկաթի) հրագոյն շող, տորագոյն կարմրութիւն, հրաշէկ սպիտակութիւն. 2. փխ. = Glut(h), 1., 2.

glü'pen, չբ. h. 3ա. ծածուկ մը՝ աչքի ծայրով նայիլ:

glü'p(i)sch, ած. 6. ռմ. ծածկամիտ, կեղծաւոր. 2. բիրտ, կոշտ. 3. ընփ. ահագին, սոսկալի:

Glut(h), իգ. 31. տապ, դող, տապախառն ջեր. 2. տաքութիւն. բ. փխ. եռանդ, ջերմեռանդութիւն. գ. յղղք (բարկութեան՝ կրից). in — geraten բորբոքիլ, ընփ. կրակառնուլ. 3. = Glühen, չ. 4. հրատ, խարոյկ:

Glut(h)‖blick, ար. հրացայտ նայուածք: —deckel, ար. ար. (կրակարանի) խուփ: —messer, ար. բնգ. հրաչափ: —pfanne, իգ. ար. կրակետղ կայծականց, կրակարան: —roth, ած. հրաշէկ, տորագոյն:

Glykochólsäure, իգ. 35. գրն. փմ. գխտորաթթու:

glykónisch, ած. 6. գրն. տղչ. —er Vers գլիկոնեան ոտանաւոր:

Gly'zerin, չ. 20. անյփ. փմ. գրն. քաղցրունի: —seife, իգ. քաղցրունենաճառ:

Gnáde, իգ. 33. շնորհք. J—s — besitzen, bei J—m in —n stehen մէկուն շնորհքը

Digitized by Google

փայլել, լինել ի շնորհս, շնորհք գտանել. um — bitten շնորհք խնդրել. 2. շնորհք, գթութիւն, ողորմութիւն. մարդասիրութիւն, անյիշաչարութիւն. դժն. sich J—m auf — und Ungnade ergeben յաղթողին կամացն առանց պայմանի անձնատուր լինել. — für Recht ergehen lassen փոխանակ արդարութեան՝ ողորմիլ, ողորմութիւն ի գործ դնել. ohne — und Barmherzigkeit անգթաբար, անողորմաբար. aus — ի սիրոյ՝ ի գթոյ շարժեալ. halten Sie's zu —n! թողութիւն, ներեցէք. Euer —n! Մեծապատիւ բարձրութիւն Ձեր, (եպիսկոպոսաց) Գերապատիւ Տէր. wie befinden sich Euer —n? ինչպէս էք, Մեծապատիւ (Գերապատիւ) Տէր:

gnadebringend, ած. շնորհալից, շնորհաբեր. ը. մփ. օրհնեալ:

gnaden, չբ. h. sբ. J—m — մեկուն ձեռնտու լինել. gnade uns Gott Տէր օգնեսցէ մեզ:

Gnaden|bezeigung, իգ. —bezeugung, իգ. ցոյց շնորհաց, շնորհք: —bild, չ. հրաշագործ պատկեր: —brief, ար. մուրհակ՝ հրովարտակ արքունի: —brot, չ. հաց սիրոյ. bei J—m das — essen մեկուն բարեգործութեամբքն ապրիլ. J—m das — geben մէկը ձրի կերակրել. բ. = Gnadengehalt. —gehalt, չ. —geld, չ. թոշակ (հանգստեան որ պաշտօնէի..): —lohn, ար. շնորհք, վարձք: —reich, ած. շնորհալի, շնորհատու, բարերար, մարդասէր: —wahl, իգ. կր. նախասահմանութիւն:

gnä'dig, ած. 6. պատեհ, գիտող, յաջող. քաղցր. մարդասէր. բարերար. շնորհալից. մ. ներողամտութեամբ, բարութեամբ. 2. machen Sie es —! շնորհք ըրէք. der Fürst hat —st erlaubt իշխանը բարեհաճեցաւ հրաման տալ. ja, (meine) —e կամ —ste Frau այո՛ տիկին:

gnä'diglich, մ. = gnädig.

Gneis, Gneiß, ար. 20. կամ իղ. 8., յփ. 18. հփ. գնայս:

Gnom, ար. 22. Հողակալ, Ոգի՝ Շահապետ (հողոյ...):

Gnóme, իգ. 25. փխն. առած, հատուածական ըրոյց: [բանաստեղծ:

Gnómiker, ար. 22ա. առածական

gnómisch, ած. 6. առածական՝ առածաւոր (բանաստեղծութիւն):

Gnómon, ար. 22. աստղ. փխն. (արեւու ժամացուցի) ողաք:

Gnóse, իգ. 25. փխն. Gnósis, իգ. 31. (յփ. —sen) կր. Գնոստիկեան վարդապետութիւն:

Gnóstiker, ար. 22ա. կր. գնոստիկեան, Գէտ (աղանդաւոր):

gnóstisch, ած. գնոստիկեան:

Gnostizismus, ար. անփփ. գնոստիկեան աղանդ:

Gnu, չ. 38. բն. Ձիեղջերու (Antilope gnu):

Gobelin (կօպըլէն), յփ. ան. ար. 38. Կօպլէն (անուանի գորգ հիւսող): — չ. եւ —tapete, իգ. կօպլէնեան գորգ:

Goelétte (կլէօ...), իգ. 35. ն—կ. առագաստ մը երկկայմեան նաւ:

gohr, gö'hre, անց. ան. եւ ստոր. gähren:

Gold, չ. 20. (յփ. ցնցա.) ոսկի. etwas mit — aufwägen բան մը շատ թանկ՝ մեծագնի գնել. մճ. tausend Mark in — հազար ոսկի մարկ:

Gold|ader, իգ. փխն. անբղ. արիւնհատական երակ. ախտ. արիւնհոսութիւն, արիւնդնացութիւն. բ. ար—. բղ. ոսկւոյ երակ: —adler, ար. բն. ոսկեգոյն արծիւ (Falco chrysaetos): —ähnlich, ած. ոսկենման: —ammer, իգ. բն. ոսկեգոյն դրախտապան (Emberiza citrinella): —amsel, իգ. բն. ոսկեգոյն կեռնեխ՝ Տարեկ (Oriolus galbula): —apfel, ար. պերսիկեան՝ արքունի խնձոր. բ. դղ. ոսկեխնձոր, լոլիկ (Solanum lycopersicum): —arbeit, իգ. ար—. ոսկեգործութիւն, ոսկերչութիւն: —arbeiter, ար. ար—. ոսկեգործ, ոսկերիչ: —bedeckt, ած. ոսկեզրուած: —blättchen, չ. ոսկեթերթ, ոսկւոյ փահանակ: —brokat, ար. մճ. Տամկաւոր դիպակ, ոսկետամուկ կերպաս: —bronze, իգ. ար—. ոսկեպղինձ: —distrikt, ար. ոսկեբեր գաւառամասն՝ շրջանակ: —farbe, իգ. գոյն ոսկւոյ: —farben կամ —farbig, ած. ոսկեգոյն, ոսկեզօծ: —fasan, ար. բն. ոսկեփասիան (Phasianus pictus): —finger, ար. մատանեմատն, խածմատն: —fink, ար. բն.

Digitized by Google

— Goldammer. —fisch, ար. ոսկեձուկ (Cyprinus auratus). Բ. փխ. ընտ. հարուստ աղջիկ՝ օրիորդ։ —flitter, ար. ոսկիէ փայլաթիթեղ. ը. մս. ոսկիէ փոքրիկ թիթեղ։ —fuchs, ար. աշխէտ ձի. Բ. ընտ. ոսկւոյ կտոր։ —führend, ած. հք. ոսկեբեր (երակ), ոսկեհող (գետ..)։ —gehalt, ար. — der Münzen (դահեկանաց...) կշիռ, խառնուած (ոսկւոյ)։ —geier, ար. կն. ոսկեզօծ անգղ (Vultur barbatus)։ —gelb, ած. ոսկեդեղին։ —gelockt, ած. ոսկեգիսակ, խարտեաշ գանգրահեր։ —gewinnung, էգ. ոսկեհանութիւն։ —glänzend, ած. ոսկեփայլ, ոսկենշոյլ։ —glimmer, ար. հք. կղոսկի։ —grube, էգ. բղ. ոսկեհանք, ոսկերոմ. Բ. փխ. wahre — աղբիւր հարստութեան, ոսկեբուղխ գանձ։ —grund, ար. (նկարչութեան...) ոսկեգոյն յատակ. Բ. Նկր. կայան։ —hafer, ար. բս. դեղին վարսակ (Avena flavescens)։ —hähnchen, չ. բս. հարսնական պսակ (Anemone ranunculoides). 2. կն. կատարաւոր ձախուռուրի (Regulus cristatus)։ —junge, ար. ընտ. = Goldsohn. —käfer, ար. կն. ոսկի եղջերակ (Scarabaeus auratus)։ —kind, չ. փայլելուչ՝ սիրուն՝ շնորհալից աղայ։ —klumpen, ար. ձոյլ՝ զանգուած՝ քծուար ոսկւոյ։ —kupfer, չ. ոսկեպղինձ։ —küste, էգ. աշխ. ոսկւոյ ափունք։ —lachs, ար. կն. ոսկեզօծ սաղմոն՝ լոսդի։ —lack, ար. ոսկեճիլարակ. Բ. սատղաքար. Դ. բս. շահպրակ, մեխակածաղիկ (Cheirantus cheiri)։ —lager, չ. բղ. երկր. ոսկեբեր երակի՝ հող։ —legi(e)rung, էգ. արս. խառնուրդ ոսկւոյ։ —leiste, էգ. արս. ոսկեզօծ թուղթ՝ զարդարան (փարագուրի). Բ. կն. մանուշակագոյն բզէզ (Carabus violaceus)։ —münze, էգ. ոսկեդրամ։ —orange, էգ. բս. նարինջ (Լուսիտանիոյ). Բ. (Ճարոնի) ոսկենարինջ (Aucuba japonica)։ —ort, չ. հղն. հմ. ոսկւոյ սրախ։ —papier, չ. ոսկեզօծ թուղթ, ոսկեթուղթ։ —regen, ար. դՁ. ոսկեգոյն (կրակէ) անձրեւ. Բ. բս. Ալպեան ոլոռ (Cytisus alpinus)։ —reich, ած. ոսկելից, ոսկեբեր, ոսկերուխ, ոսկեհոծ։ —sachen, էգ. յգ. Էն. ոսկեղէնք։ —schaum, ար. արս. նրբաթերթ՝ նրբաթիթեղ ոսկի. փխ. ոսկեղէն սուտ պատասխան։ —schlagader, էգ. Կթն. անդղ. արիւներթական շնչերակ։ —schmied, ար. արս. ոսկերիչ։ —schnitt, ար. արս. ոսկեզօծ կարած գրքի կողերու։ —schwefel, ար. քմ. (ծարրաքարի) ոսկեծծումբ։ —sohn, ար. ընտ. կամ —söhnchen, չ. ընտ. պաշտելի զաւակ, սիրելի՝ շնորհալից՝ փայլելուչ տղայ։ —spinner, ար. արս. ոսկեման։ —sticken, չ. — Goldstickerei. —sticker(in, էգ.), ար. ոսկեթել բանող։ —stickerei, էգ. ոսկւով ասղնագործութիւն՝ նկարակերտութիւն։ —stoff, ար. արս. ասփ. ոսկեթել դիպակ։ —stück, չ. ոսկեհատ. Բ. ոսկեդրամ։ —tochter, էգ. ընտ. կամ —töchterchen, չ. ընտ. պաշտելի դուստր. սիրելի, սիրուն. ընտ. գրաւիչ(ս)։ —wage, էգ. կշիռ ոսկւոյ, ոսկեկշիռ. փխ. er legt jedes Wort auf die — ամէն բառ կշռելով կ'ըսէ։ —wäscher, ար. արս. ոսկի լուացող։ —weide, էգ. բս. դեղնուռի (Salix vitellina)։ —wolf, ար. կն. ոսկեգոյն գայլ, շնագայլ (Canis aureus)։ —wurzel, էգ. բս. մեծ ծիծեռնախոտ, հողմափայտ, կանթեղխոտ (Chelidonium majus)։ —wuth, էգ. մոլութիւն ոսկւոյ, ոսկեմոլութիւն։

gólden, ած. ե. ոսկիէ, ոսկի, ոսկեղէն, ոսկեզօծ. փխ. J—m —e Berge versprechen մէկուն մեծամեծ խոստումներ ընել. —er Spruch իմաստալից խօսք. 2. մեծագին, թանկ, թանկագին. շքեղ, պերճ, մեծապայծառ. երջանիկ. er ist noch — gegen ihn անոր քովը շատ աղէկ է. s—e —e Hochzeit feiern իր ամուսնութեան յիսնամեակը կատարել. անդղ. ախտ. —e (կամ güldene) Ader տ. Goldader; Թբ. —e Regel երեքի երից կանոն։ Թ. — նբ. եւ sich — էԲ. ձԲ. (sich) — ոսկեզօծել (ոսկեզօծուիլ) (տ. vergolden)։

Góldeswerth, ար. 20. անյփ. ոսկւոյ արժէք ունեցող՝ ոսկեգին իր։

góldig, ած. ե. — golden, 1.

Golf, ար. 20. ծովու խորշ, ծոց:

Gólgatha, ար. 38. աշխ. Գողգոթա:

Góliath, յտ. անն. ար. 38. Գողիաթ:

Golm, ար. 20. բլուր, բարձրավանդակ:

Gomórrha, չ. 38. քղ. Գոմոր:

Góndel, իգ. 35. նոյն. վենետական նաւակ. ը. մտ. զբօսանաց նաւակ. — der Luftschiffer օդապարիկի նաւակ, օդանաւ:

Gonfaloniére (...նիէրէ), ար. 38. վառակիր, դրօշակիր. 2. (Իտալիոյ ընկերհաշտութեանց) գահերէց՝ նշանակիր՝ վառակիր:

gö'nnen, նբ. 3ա. չնախանձիլ, (մէկուն բարիք) ըղձանալ. nicht — նախանձիլ, չըղձանալ, չփափագել. 2. er gönnt sich das liebe Brot nicht կերած հացին վրայ կը ցաւի. 3. շնորհել, պարգեւել, տալ:

Gö'nner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. պաշտպան, թէկնածու, բարերար:

Gö'nnerschaft, իգ. 31. պաշտպանութիւն, թէկնածութիւն, բարերարութիւն. 2. պաշտպանք, բարերարք: [Գոնզակա:

Gonzága (...ղա...), յտ. անն. 38.

Gö'pel, ար. 22ա. ար—. ուղղորդանուորդ. բհ. բեռնաբարձ մեքենայ, փորուած հանուածոյք դուրս հանելու մեքենայ:

Gö'pel|dreschmaschine, իգ. ցորենահար մեքենայ: —hund, ար. (բեռնաբարձ մեքենաներու վրայ) անուակառ, արգելակ: —kunst, իգ. = Göpel. —roßwerk, չ. = Göpelwerk. —werk, չ. ձիակառոր մեքենայ:

Gordián(us), յտ. անն. ար. 38. եւ 18. հ. պտ. Գորդիանոս:

górdisch, ած. 6. —er Knoten գորդեան հանգոյց:

Gö'rge, յտ. անն. ար. Գէորգ:

Górgo, յտ. անն. իգ. անփխ. Gorgóne, յտ. անն. իգ. 30. դցք. Գորգոնայ:

Gorill(a), ար. 38. կն. գորիլա (Anthropopithecus Gorilla):

Görz, չ. անփխ. քղ. Կորիցիա:

Gösch, ար. 20. նոյն. ցուցակայմի դրօշ:

Göse, իգ. 35. սպիտակ գարեջուր, Կոսլարի գարեջուր:

Gósen, չ. 39. աշխ. das Land — Գեսեմ (ի երկիրը):

goß, անց. gießen-ի:

Gósse, իգ. 35. լուացարան (խոհանոցի անօթոց աղտոտ ջուրը թափելու). 2. ուղխ, առու (փողոցաց եզերքէն վազած ջրոյ ակըղը):

Góssenstein, ար. խոհանոցի մէջ լուացարան:

Gótha, չ. քղ. 38. Կոթայ:

Góthe, ար. 34. **Góthin**, իգ. 32. Գոթացի, Գոթք:

Gö'the, ար. յտ. անն. 38. Կէօթէ, Կեթէ (գերմանացի բանաստեղծ 1749—1832):

Góthenburg, չ. քղ. 38. Կոթենպուրկ:

Góthik, իգ. 31. անյ. ճրտ. գոթական ձեւ, գոթացի ճարտարապետութիւն:

góthisch, ած. 6. գոթական, գոթացի (երբեմն փչ. մտ. = altfränkisch):

Gott, ար. 7. (Բայց եզ. տր.-ի մէջ առանց յօդի կամ տեր. երեմն հոյն Gott առանց eի.) Աստուած. er ist beim lieben — առ Աստուած փոխած է՝ մեռած է. Բ. — sei Dank! փառք Աստուծոյ, գոհութիւն Աստուծոյ. — helf! յաջողութիւն. — Lob! փառք քեզ, Աստուած. sie sieht aus, daß — erbarm' կամ — soll sich erbarmen! ընտ. այն ինչ խեղճ՝ ողորմելի կերպարանք է. — lohne es! —es Lohn! vergelt's —! Աստուած հատուցանէ. um —es Willen! բարէ, աղէ. Բ. կ'աղաչեմ Աստուծոյ սիրոյն համար. da sei — vor' — bewahre! կամ behüte —! կամ — behüte! Աստուած պահէ՝ չընէ, քա՛ւ լիցի. bei —! — weiß es! so wahr ein — lebt! Աստուած վկայ: Բ. — աստուած, չաստուած. դցք. die alten (heidnischen) Götter դիք, (հեթանոսաց) աստուածները. — e—n guten Mann sein lassen բանի մ'ալ հոգ չընել, հոգը չըլլալ. — grüß' Euch! Բարի լոյս (բարի իրիկուն). ընտ. er weiß von — und der Welt Nichts աշխարհին բան մը չի գիտեր՝ տխմար է. 3. leider —es! աւաղ, եղո՛ւկ, վայ. —es Donnerwetter! դրո՛ղ, անէծք:

gótt|ähnlich, ած. աստուածանման:

Digitized by Google

-begeistert, ած. Հոգեկիր, Հոգելից. Ձ. աստուածեղէն ազդեցութենէ յառաջ եկած՝ ծնած՝ բղխած. Գ. աստուածակիր, աստուածաշունչ։ -ergeben, ած. (Աստուծոյ կամաց) Համակամ։ -ergebenheit, էգ. Համակամութիւն, Հնազանդութիւն։ -erzeugt, ած. աստուածաբուղխ։ -gefällig, ած. աստուածահաճոյ։ -gesandt, ած. աստուածառաք։ -lob! մղ. փառք Աստուծոյ։ -los, ած. ամպարիշտ, անկրօն, անաստուած. եղեռնագործ։ -lose(r), ար. -lose, էգ. տ. gottlos, էբր գ.։ -losigkeit, էգ. ամպարշտութիւն, անօրէնութիւն, անաստուածութիւն, չարութիւն։ -mensch, ար. եր. Աստուած(ա)մարդ, Քրիստոս։ -selig, ած. ջերմեռանդ, բարեպաշտ. երկիւղած։ -seligkeit, էգ. բարեպաշտութիւն, երկիւղածութիւն, պաշտօնասիրութիւն, ջերմեռանդութիւն։ -vergessen, ած. = gottlos.

Götter|bild, չ. դրօշեալ, կուռք։ -bote, ար. դշբ. Հրեշտակ՝ պատգամաւոր դից։ -geschichte, էգ. = Götterlehre. -gleich, ած. դիցանման։ -hain, ար. նուիրական՝ մեհենական անտառ։ -lehre, էգ. դիցաբանութիւն; -sage, էգ. զրոյց (դից)։ -sitz, ար. նիստ՝ բնակութիւն դից. տաճար։ -speise, էգ. դշբ. անուշակ կերակուր դից. Բ. համադամ, քաղցրահամ կերակուր, -spruch, ար. պատգամ դից։ -trank, ար. դշբ. ըմպելի դից. նեկտար. Բ. ազնիւ ըմպելի, անուշահամ գինի։ -zeit, էգ. դիցաբանական՝ առասպելական ժամանակ։

götterhaft, ած. 6. = göttergleich.

Götterschaft, էգ. 31. չաստուածութիւն. Ձ. դիք, չաստուածք։

Götterthum, չ. 7. անյփ. = Götterschaft, 1.

Gottes|acker, ար. գերեզմանոց, գերեզմանատեղի։ -anbeter(in, էգ.), ար. աստուածապաշտ։ -anbeterin, էգ. կն. Հարցուկ, պաշտօնասէր (Mantis religiosa)։ -dienst, ար. աստուածային պաշտօն։ -dienstlich, ած. կրօնական՝ բարեպաշտօնական։ -(ամ. gotts)erbärmlich, ած. ընփ. ողորմելի։ -friede, ար. անբռնաբարութիւն անձանց. Ձ. ապաստանարանի իրաւունք։ -furcht, էգ. երկիւղ (Աստուծոյ). բարեպաշտութիւն։ -fürchtig, ած. երկիւղած, բարեպաշտ. կրօնական։ -gabe, էգ. տուրք՝ շնորհք՝ ձիրք Աստուծոյ. Բ. եկեղեցւոյ վճարուած հարկ՝ բաժ։ -gelehrte(r), ար. աստուածաբան, աստուածախօս։ -haus, չ. եկեղեցի, տուն Աստուծոյ։ -kasten, ար. աստուածային պաշտամանց սահմանեալ եկամուտ. Բ. գանձանակ աղքատաց։ -kühchen, չ. կն. կարմրակ, զատկաճճի (Coccinella)։ -lamm, չ. կր. Գառն Աստուծոյ, Յիսուս Քրիստոս։ -lästerer, ար. -lästrerin, էգ. Հայհոյիչ, սրբապիղծ։ -lästerlich, ած. Հայհոյական. սեղանազերծ, ամպարիշտ։ -lästerung, էգ. Հայհոյութիւն. սրբապղծութիւն, պղծութիւն։ -lehre, էգ. կրօնք, օրէնք. Բ. աստուածաբանութիւն։ -leugner(in, էգ.), ար. -leugnerisch, ած. անաստուած, աստուածուրաց. ած. եւ գ.։ -leugnung, էգ. անաստուածութիւն, աստուածուրացութիւն։ -reich, չ. արքայութիւն Աստուծոյ։ -verächter, ար. աստուածանարգ, ամպարիշտ։ -verachtung, էգ. աստուածանարգութիւն. ամպարշտութիւն։ -vergessen, ած. աստուածամոռաց, ամպարիշտ։ -vergessenheit, էգ. աստուածամոռացութիւն։ -welt, էգ. տիեզերք, աշխարհք. auf der — Nichts haben ոչինչ ունենալ, ոչ իսկ դանգ մ՚ունենալ։ -wort, չ. Բանն Աստուծոյ. Աստուածատուր գիրք։

Göttfried, յփ. ան. ար. 38. Կոդֆրիտ։ — ար. ընփ. Հին առանին ազանելիք։

Götthard(t), յփ. ան. ար. Կոթարտոս. աշխ. (Sankt-)— (Ս.) Կոթարտ (լեռ եւ կիրճ ի Զուիցերա)։

Göttheit, էգ. 31. աստուածութիւն։

Göttin, էգ. 32. դշբ. դիցուհի, չաստուածուհի. էխ. սիրուհի։

göttlich, ած. 6. աստուածային։

Göttlichkeit, էգ. 31. աստուածութիւն, աստուածային բնութիւն։

Göttlieb, յփ. ան. ար. 38. Թէոփիլոս։

Digitized by Google

Göttlob, յփ. ած. որ. 88. (փր. եւ Հյց. Նաեւ —en) Աստուածատուր։

Gö'ke, որ. 34. (ստմ. Նաեւ —n8) դրօշեալ, կուռք. Բ. դեր, շատ-ատուած. Գ. Թանձրամիտ՝ ապուշ մարդ. ընփ. փայտէ կտոր։

Gö'ßen‖altar, որ. բագին։ —anbeter, որ. կռապաշտ։ —anbetung, իգ. = Gößendienst. —bild, չ. դրօշեալ, կուռք, պատկեր։ —diener(in, իգ.), որ. կռապաշտ, Հեթանոս։ —dienerisch, ած. կռապաշտական, Հեթանոսական։ —dienst, որ. կռապաշտութիւն։ —pfaffe, որ. կամ —priester, որ. քուրմ։ —tempel, որ. մեհեան, կռատուն։ [dienst.

Gö'ßenthum, չ. 7. անյփ. = Gößen-

Gouáche (կուաշ), իգ. 35. Նկր. (խիժախառն ջրոյ մէջ լուծուած ներկով նկարչութիւն) խիժախառն ներկով նկարչութիւն։

Gourmánd (կուրմանդ), որ. 38. պորտաբոյծ, որկրամոլ, Համադամ կերակուրներ սիրող։

Gouvernánte (կուվերնանդ), իգ. 35. կուսակալի՝ քաղաքապետի կին, քաղաքապետուհի. 2. դաստիարակուհի, վարժուհի։

Gouvernemént (կուվերնըման), չ. 38. կուսակալութիւն, քաղաքապետութիւն։

Gouvernéur (կուվերնէօր), որ. 38. Նաեւ 20. կուսակալ, քաղաքապետ. 2. դաստիարակ։

gr., Համ. groß։

Grab, չ. 7. գերեզման, շիրիմ, դամբան. mit e—m Fuße schon im —e stehen, am Rande des —es stehen ընփ. մէկ ոտքը գերեզմանին ըլլալ. 3. zu —e geleiten Թաղել (Հանգուցեալ մը), մէկուն յուղարկաւորութիւնը կատարել։

Gráb‖denkmal, չ. = Grabmal. —gerüst, չ. ննջեցելոց Համար քառաբան։ —gewölbe, չ. ստորգետնատուն, ստորերկրեայ շիրիմ։ —hügel, որ. (գերեզմանի վրայ) Հողակոյտ, Հողաբլուր։ —inschrift, իգ. դամբանագիր։ —legung, իգ. Թաղումն։ —mal, չ. դամբան, շիրիմ, դիր։ —schaufel, իգ. պարտիզպանի Թի՝ Թիակ։ —scheit, չ. որմ. բահ (քառակուսի)։ —schrift, իգ. դամբանագիր, գերեզմանագիր։ —stätte, իգ. գերեզմանատուն, Հանգստարան։ —tuch, չ. ծածկոյթ դագաղաց. պատանք։

grábbeln, չք. հ. 3ա. ընփ. խառնըտել. շօշափել։

Grábeland, չ. 7. բահով Հերկելի երկիր։

Gráben, որ. 21ք. փոս, խրամ. 2. — zum Abflusse des Wassers ջրանցք. Իփ. ընփ. er ist noch nicht über den — դեռ վտանգէն ազատած չէ։

gráben, չք. հ. 23. փորել, պեղել. 2. mit dem Spaten — բահել, բահով փորել. որմ. mit dem Grabstichel in Metall — գրչով մետաղի վրայ փորագրել՝ քանդակել։ — Նք. ein Loch, ein Grab — ծակ մը բանալ, գերեզման փորել. ein Fundament, e—n Grund zu e—m Gebäude — շէնքի Համար Հիմ փորել. 2. փորագրել. Իփ. քանդակել, դրոշմել, տպաւորել. 3. j—m den Dolch in's Herz — դաշոյնը մէկուն սիրտը մխել. 4. պեղել, փորելով Հանել. Kohlen — ածուխ Հանել. 5. Թաղել, Հողի տակ ծածկել. et. in ein Loch — բան մը ծակի մէջ Թաղել՝ ծածկել. 6. երկիրը բահիւ բրել՝ բահել։ sich — Իք. sich müde — փորելէ յոգնիլ. 2. die Kaninchen — sich in die Erde ճագարները Հողի մէջ որջ՝ ատր կը փորեն. 3. Իփ. (ein Bild...) gräbt sich in's Gedächtniß (պատկեր...) միտքը մէջ կը դրոշմի՝ կը տպաւորուի։ — չ. 22ք. անյփ. [illegible]

Gráben‖arbeiter, որ. [illegible] աշխատաւոր, բրող։ —böschung, իգ. [illegible] äußere — (խրամի մը) պատնէշին արտաքին զառիվերութիւնը։ —sohle, իգ. [illegible] փոսի՝ խրամի յատակ։ —ziehen, չ. կամ —zug, որ. փոսով պատնէշը։

Grä'ber, որ. 22ա. փորող, պեղող, բրող, բահող (փ. ի Իաղդ. [illegible] Todtengräber մեռելաթաղ). 2. Իւ. —յփ. գերեզմանիք կենդանիներ։ — յփ. Grab։

Gräberéi, իգ. 31. որմ. Իկ. փորագործութիւն, Հանք փորելը։

Grábes‖dunkel, չ. —nacht, իգ. մեռելներին գիշեր, մահ։ —schwei-

Digitized by Google

gen, չ. —stille, էգ. մշտնջենաւոր՝ գերեզմանի՝ անշշուկ լռութիւն։ —stimme, էգ. տխուր՝ թախծալից ձայն։ [graben]ի։

gräbst, gräbt, 2. եւ 3. անձ. ներ.

Gráchus, յր. ան. ար. 27. հ. դր. Գրաքոս. die Gráchen, Գրաքեան եղբարք։

Gracht, էգ. 31. ջրմուղ, կարի (քաղաքաց)։

grad... տ. gerad...

Grad, ար. 20. (էնք չափ յգ. անփի.) աստիճան. 2. կարգ, պատիւ, աստիճան. 3. hoher — աստականութիւն. in hohem —e կարի յոյժ. փրն. (դրահաշուի) աստիճան։

Grad|(ab)theilung, էգ. աստիճանաւորութիւն, աստիճաններու բաժնելը։ —bogen, ար. (անդրաշափութեան մէջ) կէս շրջանակ, կիսաբոլոր. երկր. փոխադրիչ։ —leiter, էգ. —messer, ար. բնգ. (ծանրաչափի...) աստիճանք՝ սանդուղք։ —theilung, էգ. = Gradabtheilung. —weise, մկ. աստիճանաւոր, յաջորդական, անընդհատ. մ. աստիճանաւ, աստիճանաւորութեամբ, յաջորդութեամբ, յաջորդաբար։

gradátim, մ. = gradweise.

Gradatión, էգ. 31. ճառ. ճրտր. աստիճանելու կարգ, աստիճանաւորութիւն։

Gradi(e)r|eisen, չ. քանդակագործի, ատամնաւոր քանդակագործի։ —fall, ար. աղաջրոյ զտում։ —faß, չ. աւազան՝ ընդունարան ջրոյ, ջրաշէջք։ —haus, չ. զտարան, զտիչ գործի։ —pfanne, էգ. (աղաջրոյ) կաթսայ։ —wage, էգ. բնգ. անօթաչափ։ —werk, չ. = Gradierhaus.

gradí(e)r|en, նբ. 3ա. ար. die So(o)le — աղաջուրը զտել, աղն հանել. 2. ար. ոսկեգոյն գեղջն ընել. գոյն տալ, զօրաւորել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. — der Sole (աղաջրոյ) զտում։

Graduál, չ. 20. եկ. երգ աստիճանաց, կցորդ, մեներգի. (նաեւ) գիրք կցորդից։

graduéll, ած. 6. աստիճանաւոր, աստիճանելու։

gradui(e)r|en, նբ. 3ա. աստիճանել, աստիճանի բաժնել. բ. ակադեմական աստիճան մը շնորհել՝ տալ։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. աստիճանելը, աստիճանաց բաժնելը։

Gradui(e)rte(r), ար. 6. աստիճանաւոր, աստիճան ունեցող։

Graf, ար. 33. Grä'fin, էգ. 32. նոյն. Grä'fchen, չ. 22բ. Grä'flein, չ. 22բ. կոմս, կոմսուհի։

Gräfen|stand, ար. կոմսութիւն, կոմսութեան աստիճան՝ վիճակ. բ. կոմսերու կարգ։ —tag, ար. կոմսերու ժողով։

Gräfenthum, չ. 7. = Grafschaft.

grä'flich, ած. կոմսական։

Gräfschaft, էգ. 31. կոմսութիւն, սահման կոմսի. 2. պատիւ կոմսութեան։

grä'ko|italisch, ած. յոյն-իտալական։ —romane, ար. յոյն-հռովմայեցի։

Gram, ար. 20. անյգ. թախծութիւն, դառն աղէտք, խորին տրտմութիւն։ — ած. 6. J—m — sein մէկուն ոխ՝ թշնամութիւն՝ հակակրութիւն ունենալ. J—m — werden մէկուն թշնամանալ։

gräm|erfüllt, ած. = gramvoll. —gebeugt, ած. վշտահար, վշտաբեկ։ —voll, ած. թախծալից, վշտալից, ցաւալի։

grä'meln, չբ. հ. 3ա. թախծիլ, տխրիլ. դժկամակ՝ անհաճ ըլլալ։

grä'men, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. sich — թախծեցընել՝ տրտմեցընել, վշտացընել. թախծել, տրտմել. sich zu Tode — տրտմութենէ մեռնիլ. Das soll mich wenig — ատոր վրայ բնաւ հոգ չեմ ըներ. նաեւ անդ. բ. es grämt mich, daß... շատ կը նեղուիմ որ...։

Grä'mler, ար. 22ա. ցնցա. —in, էգ. 32. տխուր՝ թախծելու այր՝ կին։

grä'mlich, ած. 6. տխուր, թախծելու, նեղսասաս։

Grä'mlichkeit, էգ. 31. թախծութիւն, անհաճութիւն։

Gramm, չ. 33. (Ֆռանս. մեթր. էնք տրոշ նժա յգ. անփի. ե. հմա. 8.) կրամ, գրամ։

Grammátik, էգ. 31. քերականութիւն։

Digitized by Google

grammatikálisch, ած. 6. քերականական։

Grammátiker, ար. 22ա. ցնցա. —in, իգ. 32. քերական, գրամմարտիկոս։

Grän, ար. 20. (Յառէ Մ'Եփէ– էՑը արաշ իչէ– յթ. անէբ. Ե.) Հատ, գարեհատ. էխ. փոքր մաս մը։

Granáda, չ. 38. աշխ. Կրանատա։

Granát, ար. 20. կամ 22ա. հն. նռնաքար (տեսակ մը սուտակ)։

Granát|apfel, ար. նուռ։ —(apfel)baum, ար. բս. նռնենի (Punica)։ —blüthe, իգ. բս. նռնածաղիկ, նռնենւոյ ծաղիկ։ —farbig, ած. նռնագոյն։ —kugel, իգ. զին. (խծծով եւ վառօդով լցեալ գնդակ) նռնակ։ —schnur, իգ. նռնաքարէ մանեակ՝ քայռ։ —splitter, ար. ճայթիւն, շառաչիւն ռմբակի։ —stein, ար. հն. նռնաքար։ —vogel, ար. կն. Կրանատեան սերինոս, նռնասարեակ (Fringilla granatina)։

Granáte, իգ. 35. ցնցա. = Granat; 2. բս. = Granatapfel եւ Granat(apfel)baum; 3. զին. ռմբակ, նռնակ (խծծով եւ վառօդով լցեալ փոքրիկ ռումբ)։

Grand, ար. 20. կոպիճ, մանրախիճ աւազ։

Gránde, ար. 34. կամ 38. — von Spanien աւագ Սպանիոյ։

Grandézza (...յա), իգ. 31. ռնյե. աւագութիւն, պատիւ աւագութեան (ի Սպանիա)։

grándicht, grándig, երկ...են աւ ած. 6. կոպճուտ, խճուտ։

grandiós, ած. 6. հոյակապ, մեծայաղթ։

gräni(e)ren, Նբ. 3ա. ար–. das Leder — կաշին հատուորել, կաշւոյն երեսը հատ հատ ընել։

Granít, ար. 20. հն. Հատաքար, կրանիդ։

Granitbahn, իգ. կրանիդով յատակեալ ճամբայ։

graniten, ած. 6. հատաքարէ, կրանիդէ։

Gránne, իգ. 35. բս. քիստ, ոմ. մզեղ. 2. նուրբ եւ սրածայր թել. 3. (խոզի՝ կնճի) ստեւ, խոզանստեւ։

grannen|artig, ած. քստանման։ —los, ած. բս. անքիստ, անստեւ։

grännig, ած. 6. բս. քստաւոր։

granuli(e)ren, Նբ. 3ա. ար–. Metalle ... — մետաղները... հատաւորել՝ մանրել։ — չբ. h. հատիլ, ելունդ ունենալ, հատիճով՝ ելունդով ծածկուիլ։

Gränz... տ. Grenz...

Grápen, ար. 22բ. սան, պղյան։

Gráphik (...ֆ...), իգ. 31. եփն. գրչութիւն, ծրագրութիւն։

gráphisch (...ֆ...), ած. 6. եփն. գրական, գրչական, ծրագրական։

Graphit (...ֆ...), ար. 20. հն. գրաքար, ուրուաքար, գրաֆիտ։

graphithaltig (...ֆ...), ած. հն. գրաքարական։

Graphométer (...ֆ...), ար. 22ա. եփն. (անդաչափութեան մէջ) անկիւնաչափ։

graphométrisch (...ֆ...), ած. 6. եփն. անկիւնաչափական։

Grapp... տ. Krapp...

grápsen, Նբ. եւ չբ. h. 3ե. ընփ. արագութեամբ բռնել, շտապաւ ժողվել. յափշտակել, կողոպտել. 2. գողանալ։

Gras, չ. 8. խոտ, դալարիք. 2. էխ. ընփ. in's — beißen մեռնիլ. wir wollen — darüber wachsen lassen զայն մոռնալ կը ջանանք. 3. բս. Gräser խոտակերպք, խոտեր։

Gras|affe, ար. կապկադէմ՝ ծաղրական մանուկ։ —ähnlich, ած. խոտանման. բս. սիզակերպ։ —anger, ար. մարգագետին, կանաչագեղ վայրք, դալարիք։ —boden, ար. կանաչագեղ գետին. երկ. արօտ։ —decke, իգ. դալարիք։ —fressend, ած. կն. խոտակեր։ —frosch, ար. կն. մարգագորտ։ —futter, չ. դալար խոտ, դալարիք (անասնոց ձիոց...)։ —garten, ար. փակեալ մարգ. մրգաստան։ —grün, ած. դալար, դալարագոյն, կանաչ։ —hof, ար. վայրագաւիթ (բանակի՝ վանաց)։ —hopfer, ար. ընփ. —hüpfer, ար. կն. դաշտայց մարեխ՝ մարախ։ —land, չ. արօտ, մարգ. ճարակատեղի։ —leinen, չ. կտ. ասփ. գետնատարած ջնջել (կտաւի տեսակ մը)։ —mücke, իգ. կն. չիկահաւ (Curruca). բ. մորեկազգի թռչունք, չիկահաւք (Sylvia)։ —platz, ար. —

Grasanger. —reich, ած. խոտաւէտ, խոտալից, ճարակաշատ ։ —specht, ար. Ըն. կանաչ փայտփորիկ (Picus minor)։ —teufel, ար. ըմփ. aussehen wie ein — ցեխոտ՝ աղտոտած ըլլալ ։ —weide, էգ. արօտ ։

Grä'schen, չ. 22բ. Նաղ. Grasչ. խոտիկ, մանրախոտ ։

gräs||en, չբ. 3գ. հ. (արձաւոց...) խոտածարակ շրջիլ, ճարակիլ, արածիլ. 2. խոտ հնձել. 3. փխ. nach et. — բանի մ՚անձկանալ՝ հասնելու ձգնիլ ։ — Նբ. Եբլ. das Getreide — ցորեն ստրեւտել ։ — չ. 22բ. անյ֊. —ung, էգ. 31. ճարակ, ճարակում. հնձում. (ցորենի) ստրեւտում ։

Gräser, Grä'ser, ար. 22ա. (—in, էգ. 32.) (խոտ) հնձող ։

Gräserei, էգ. 31. խոտ հնձելը, հնձում. 2. հնձելու իրաւունք ։

gräsicht, ած. 6. = grasähnlich.

gräsig, ած. 6. խոտալից, դալարագեղ, կանաչազգեղ. 2. = grasähnlich.

grass, ած. 6. ահագին, սոսկալի, զարհուրելի ։

grassi(e)r||en, չբ. 3ա. հ. (հիւանդութեան) ճարակիլ, բանանալ, սաստկանալ ։

grä'ßlich, ած. 6. ահագին, սոսկալի, զարհուրելի. ազտեղի, տըգեղ, չարատես, գարշ. դաժան. պղծանդակ, անհեթեթ ։

Grä'ßlichkeit, էգ. 31. սոսկում, ահագնութիւն, գարշանք. տգեղութիւն, դաժանութիւն, պղծանդակութիւն, անհեթեթութիւն ։

Grat, ար. 20. կամ 13. անկիւն. 2. Ճրտ. ջիղ (կարկառեալ բոլորշի գէօք). 3. անդղ. = Rückgrat; 4. Նուրբ թելք (որեալ ածելույ, դանակի)։

Grat||bogen, ար. Ճրտ. անկիւնակամար ։ —meißel, ար. չորեքանկիւնի գրոց ։ —rippe, էգ. Ճրտ. (— e—s Gewölbes) ջիղ (կամարի)։ —sparren, ար. երդահեծան, (տանեաց) գերան ։

Grä'te, էգ. 35. ողնայար, փուշ, ոսկր. 2. փխ. er hat eine — (հմմտ. Haar, 2.) darin gefunden դժուարութեան պատահեցաւ ։

grä'ten||artig, ած. անկիւնաձեւ. ար֊. փնջաձեւ, հասկաձեւ ։ —fische, ար. յփ. ողնայարաւոր՝ փշաւոր ձկունք ։ —los, ած. անփուշ ։ —reich, ած. փշալից ։

Gratial (կրացիալ), չ. 20. (երախտագիտութենէ տրուած) պարգեւ, ընծայք ։

Gratian(us)(կրաց...), յփ. ան. ար. 18. (19.) հ. դփ. Գրատիան(ոս)։

Gratias (կրաց...), չ. անփխ. das — sprechen գոհութեան աղօթք ընել ։

Gratifikation (...ցիօն), էգ. 31. պարգեւ, շնորհք. լրումն, յաւելուած. Իփ. յաւելուած վարձուց (դերասանաց...)։ [փշալից ։

grä'tig, ած. 6. փշաւոր. Տես.

gratis, մ. ձրի,

Grä'tsche, էգ. 35. խոտորասրուն դիրք ։

grä'tschen, չբ. 3ա. եւ 3գ. հ. սրունքը խոտորեցընել՝ կքել. ը. մփ. բաց՝ խոտորեալ սրունքով քալել ։ — չ. 22բ. անյ֊. խոտորում սրունից ։

Gratulant, ար. 33. խնդակցող, շնորհաւորող, բարեմաղթող ։

Gratulation, էգ. 31. շնորհաւորութիւն, խնդակցութիւն, բարեմաղթութիւն (տ. Glückwunsch)։

gratuli(e)ren, չբ. 3ա. հ. J—m zu et. — մէկուն բան մը շնորհաւորել. մէկուն խնդակցիլ ։

Gratz, Grä'tz, չ. անփխ. աշխ. Կրաց ։

grau, ած. 6. մոխրագոյն. (ԵբԲԵ) գորշ, գորշախառն. 2. —e Haare bekommen ալեխառնահեր ըլլալ, ալեւորիլ. փխ. sich über (um) et. —e Haare wachsen lassen (բանի մը) սաստիկ հոգ ընել. — werden մոխրագոյն ըլլալ, գորշանալ. (հերաց) ալեխառնանալ. 3. (Հկ֊Նչ. lebensfrisch, jugendkräftig, հմմտ. grün) ոճգոյն, անգոյն, դեղընցած. աղօտ, միգապատ. նսեմ, մթնակերպ, մթորինակ. —es Altertum մեծ հնութիւն. vor —en Jahren շատ դարեր յառաջ. 4. (անկենդան իրաց) գունատ, ագոյն. փխ. Ըն. վաղեմի, հին ։ — չ. անփխ. das —e, 6. մոխրագոյն՝ գորշ գոյն. in's — spielen գորշի զարնել. 2. das —e des Morgens արշալոյս ։ —e(r), ար. —e, էգ. 6. ալեւոր (= Greis, Greisin)։

Grau||ammer, էգ. Ըն. գորշ դրախ–

տարեակն (Emberizia milaria)։ —äugig, ած. գորշաչեա։ —bart, ար. ալեւոր, ալեւորամորուսն մօրուք։ —bärtig, ած. ալեւոր, ալեւորամորուսն մօրուօք։ —fuchs, ար. ին. Աւերգին. եան սորուէս. բ. գորշախայտ ձի։ —haarig, ած. ալեհեր, ալեւորամա-հեր։ —hänfling, ար. ին. կտաւալոյտ (Fringilla cannabina)։ —kopf, ար. ալեւորահեր՝ ալեւորեալ գլուխ. բ. մոխրագլուխ Թռչուն. մն. բա-զէ չարաձայն, հողմավար (Falco tinnunculus)։ —lachs, ար. ին. սն-ձարդ սաղմոն։ —mantel, ար. ին. = Nebelkrähe. —meise, իգ. ին. = Sumpfmeise. —scheckig, ած. գորշա-խայտ, պիսակ։ —thier, չ. ընդ. էշ, գրաստ։ —wacke, իգ. հք. գրաւակ։ —werk, չ. = Feh, ւ.

Grä'uel, ար. (չ.) ու—. գարշանք, գարշուԹ. զարհուրանք. բ. սար-սափ (սարսափեցուցիչ առարկայ), պղծուԹիւն, գարշուԹիւն, եղեռն։

Grä'uelsgestalt, իգ. սարսափելի պատկեր՝ կերպարանք։ —that, իգ. պղծուԹիւն, պղծագործ աղտե-ղուԹիւն։ —voll, ած. = grauvoll.

gráuen, չբ. հ. ու—. ալեւորիլ, ալեւորանալ (մն. հերաց). 2. der Tag (կամ der Morgen, Himmel, նաեւ անդ. բ. es) graut օրը կը ծագի՝ ծայր կ'առնէ, կը լուսնայ։ — չբ. հ. եւ sich — իբ. սարսափիլ, դողդողալ, սարսել. (փախէն...) քաշուիլ. es graut mir (vor et.) քանէ մը կը սոսկամ։ — չ. ութ. անյ. = Երկին նշանակ—ինանց հետ. beim — des Tages ընդ արշալուսն, ընդ այգն ընդ առաւօտն (տ. Dämmerung). սարսափ, սոսկում. զար-հուրանք, սարսուռ. քաշուում։

Gráuensbild, չ. զարհուրելի պատ-կեր։ —drohend, ած. աղէտաբեր, ձա-խող։ —erregend, ած. քաշուեցու-ցիչ։ —voll, ած. զարհուրելի, սոս-կալի։

gráuenhaft, ած. ս. = grauenerregend; չ. մր. անտանելի, ձախող, ձախորդ. աղէտաբեր։

gráulich, ած. ս. մոխրագոյն, գոր-շախառն. իբ. աղօտ. 2. ա—. ա—. պէս gráulig = grauenerregend; բ. ich bin — վախկոտ եմ։

grä'ulich, ած. ս. = graulich, ւ.; 2. = gräßlich եւ grauenerregend; 3. ընդ. սոսկալի, ահագին, անհեռա-թեն. չափազանց, առասպելական։

gráulichweiß, ած. ս. մոխրագոյն սպիտակ։

gráulig, ած. ս. տ. graulich, ւ.

Gráupe, իգ. ու. (Gersten-)—n, յգ. (գարւոյ) կուտ, մանրեալ գարի. (ցորենի) մուրկ. 2. ընդ. (Schnee-)—n կարկուտ։

Gráupeln, Grä'upeln, իգ. յգ. անձր. մանր եւ կարծր կարկուտ, մն. խլորիկ։

gráupeln, չբ. անդ. բ. հ. ս—. es graupelt կը կարկտէ (մանր)։ — չ. ութ. անյ. կարկտում։

gráupicht, gráupig, ած. ս. մն. հք. հատատոր (հատ հատ կազմուող) հանգուածոյ։

Gráupner, ար. ու—. ար—. կաւակա-մակոտ։

Graus, Ա. ար. ս. անյ. սար-սափ, զարհուրանք. ը. մր. զար-հուրեցուցիչ իր, արհաւիրք։ — ած. ս. զարհուրելի։ Բ. — ար. ս. անյ. փոշի, բեկորք, փլածք։

gráusam, ած. ս. անգուԹ. մ. ան-գԹաբար. 2. անագորոյն, բարբա-րոս. անողորմելի, իբ. գազան. ը. մր. (նաեւ մարդ) վայրագ, վայրենի. 3. ընդ. մն. մ. ահագին, սարսա-փազդեցիկ։ —e(r), ար. —e, իգ. ս. ան-գուԹ, բարբարոս. վայրագ։

Gráusamkeit, իգ. ու. անգԹու-Թիւն, անագորունուԹիւն, բար-բարոսուԹիւն, վայրագուԹիւն։

gráusen, չբ. հ. ու—. անդ. բ. ich grause, —. —չիչ. mir (կամ mich) graust (es) կը սարսափիմ, (փախէս) կը սարսիմ։ — չ. ութ. անյ. = Graus, Ա.

gráusenerregend, gráusenhaft, gráusig, ած. ս. զարհուրելի, ահաւոր. 2. ընդ. = grä'ulich, 3. եւ grausam, 3.

Gravenháag, չ. ու. աշխ. Կրաւէն-հակ։

Gravéur (կրավէօր), ար. ու. կամ 20. փորագրող։

Graví(e)rsbeutel, ար. քանդակա-գործի։ —kunst, իգ. փորագրու-Թեան՝ քանդակագործուԹեան ա-րուեստ։

Digitized by Google

gravi(e)r|en, նբ. 3ու. ար–. փո-րագրել, քանդակել. 2. իրվ. 3. – պարտաւորել, իբր պարտաւոր ար-ձանագրել տալ: – չ. 33բ. անյ. –ung, իգ. 31. ար–. քանդակում. իրվ. պարտաւորում, (յանցան-քը…) ծանրացընելը, ստասկացը-նելը:

Grávis, ար. անփփ. (յգ. նաեւ Gráves) գր. բութ (շեշտ):

Gravitä't, իգ. 31. անյ. ծանրու-թիւն, զգօնութիւն:

Gravitatiónskraft, իգ. բնգ. ծան-րականութեան, ձգողական զօրու-թիւն, ձգողութիւն:

gravitä'tisch, ած. 6. ծանր, ծան-րութեամբ. Հանդիսապէս:

graviti(e)ren, չբ. 3ու. հ. բնգ. ծան-րանալ:

Grázie (կրացիէ), իգ. 35. դցբ. die –n, յգ. Շնորհք. 2. = Anmuth.

graziö's (կրացիօզ), ած. 6. շնոր-հալից:

Grec-kante, իգ. 35. յունադրուագ:

Gregarine, իգ. 35. դիտանձի, կեղ-ծամի որդ:

Grége (կրէժ), իգ. 35. չմանուած անթել մետաքս, բոժոժի մետաքս:

gregoriánisch, ած. 6. գրիգորեան:

Grégor(ius), ար. 18. եւ 38. Գրի-գոր(իոս). — der Illuminator կամ der Erleuchter Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ:

Greif, ար. 20. կամ 33. (առաս-պելաց եւ կնքոց մէջ) արծուա-ռիւծ. Թեւաւոր Նժոյգ (Մուսայ-ից), Պեգաս, Հիպոկորձ. 2. բն. պառ-կուճ, կորճ (Vultur gryphus):

Greif|fuß, ար. (խեցեմորթաց) պառող՝ բռնող ոտք: –füßig, ած. բն. պառատոտն, գալարոտն: –geier, ար. բն. = Greif, 2. –holz, չ. ար–. մկրատի բռնատեղ: –klaue, իգ. Ճիրաններ, մագիլ (թռչնոց): –schwarz, ար. բն. (կապկաց..) պառող՝ գալարուն ագի:

greifbar, ած. 6. բռնելի, շօշափե-լի, ըմբռնելի (նաեւ փխ. = offenbar):

greifen, նբ. 3ի. (Նիր. greifst, greift) = ergreifen, 1. 2. իրվ. e–n Ton (e–e Saite) auf e–m Instrumente — լարը բա-խել՝ զարնել. ըն. ձայն տալ. փխ. die Zahl ist zu hoch gegriffen ըն. թիւը շատ մեծցուցած են. 3. փխ. et. mit Händen — բան մը շօշափել՝ յայտնի տեսնել. փխ. die Nachricht ist aus der Luft gegriffen կարկատուն՝ ըստ քմաց հնարուած լուր մըն է. 4. Platz — կռուան գտնել, հաստատուիլ: — չբ. հ. (բռնելու համար) ձեռքն երկնցընել՝ կարկառել. 2. նախա-դրութեամբ. փխ. Das greift an den Beutel ըն. այս քսակի կը դպչի՝ վնասակար է. փխ. J–m an die Ehre — մէկուն պատուոյն վրայ յարձակիլ, մէկուն պատիւն աղարտելու ջա-նալ. in ea. — (մեքենայի մասունք) ընդխառնիլ, մէջէ մէջ անցնիլ (նաեւ փխ.). J–m in die Haare — մէ-կուն մազերէն բռնել. փխ. in s–n eigenen Busen — ըստ. ձեռքը խղճին վրայ դնել, ինք զինք լաւ մը քննել. է. nach et. — ձեռքը բանի մ'երկնցը-նել. ը. մփ. բռնել. դ. über et. — բանի մը վրայ տարածուիլ. ե. փխ. J–m unter die Arme — մէկուն օգ-նել՝ ձեռք կարկառել. zu et. — մի-ջոց մը ձեռք առնուլ, բանի մը դիմել. zum Äußersten — վերջին հնարքի ձեռք զարնել. 3. ներ-գործել, ազդել. 4. = fassen, չբ.: — չ. 33բ. անյ. բռնելը:

Greifenspiel, չ. 20. բռնելուկ (խաղ մանկանց):

Greifer, ար. 33ու. (նաեւ –in, իգ. 32.) բռնող. 2. ար–. (կարելու մե-քենայի) պնդակալ:

greinen, չբ. 3ու. հ. լալ ձեւացը-նել, ռմ. քթնկեւեղ տալ. ըստ. ստուգալալուկ ըլլալ. 2. ըստ. (երեսը) ծռելով՝ ծռմռելով ծիծաղիլ: — չ. 33բ. անյ. լալ ձեւացում. (ծռմռելով) ծիծաղ:

Greiner, ար. 33ու. –in, իգ. 32. սուտ լացող:

greis, ած. 6. (մռն. հերաց) ծաղ-կեալ, ալեհեր, սպիտակ. փխ. –es Alter ծերութիւն, ծեր հասակ: — ար. 20. եւ 33. Greisin, իգ. 32. ա-լեւոր, ծեր, պառաւ:

greisenhaft, ած. 6. ծերու, ծերա-կան (նաեւ բնգ.):

grell, ած. 6. (ձայն) սուր, ճչա-կան. 2. –e Augen բաց՝ բացաձառ աչկունք. 3. –es Feuer խողանցու-ցիչ՝ շլացուցիչ հուր. 4. –e Farben

Digitized by Google

խիստ գոյնք. — gegen et. abstechen բանի մը ընդդիմանալով՝ ընդդիմակ ըլլալ. ման. (գունոց) չյարմարիլ:

Grellheit, իգ. 31. (ձայնի) սրութիւն. Զիլութիւն. (աչաց) փայլփլունութիւն, բացականութիւն. (գունոց) խստութիւն. փխ. — e—r Stellung ներդաշնակութեան մը չափազանցութիւն:

Grenadier, ար. 20. զին. նռնակաւոր, նռնակաւոր. 2. (գնդապատէ մէջ) զարնուած մեծ գնդակը:

Grenzaufseher, ար. մաքսաւոր: —befestigung, իգ. սահմանն ամրացընել: —bewohner, ար. յփ. սահմանաբնակք: —kette, իգ. —linie, իգ. սահմանագիծ. փխ. = Grenze; ման. անդ. մթ. վերջին ծայր՝ սահման: —mark, իգ. սահմանակոմսութիւն: —punkt, ար. սահմանակէտ, վերջին կէտ: —scheider, ար. անդաչափ, երկրաչափ: —sperre, իգ. պաշարում, սահմանարգելութիւն: —stein, ար. սահմանաքար: —wächter, ար. սահմանապահ: —zoll, ար. մաքս:

Grenze, իգ. 35. սահման, ծիր, չափ (նաեւ առա. եզր). (երկու գաւառաց) սահմանագլուխ. (վերջին) ծայր, եզերք. 2. die —n s—r Stellung überschreiten չափէն դուրս ելլել, ըստ սահմանն ելանել. Alles hat s—e —n ամէն բան չափ ունի. ohne —n անչափ, անսահման:

grenzen, չբ. h. 3ա. an (կամ mit) et. — բանի մը սահմանակից կից՝ առ երի ըլլալ. 2. փխ. Das grenzt an Narrheit ընդ. այս խենթութեան կը մօտենայ: բ. — նբ. = begrenzen, abgrenzen.

grenzenlos, ած. 6. անեզր, անսահման. անբաւ. չափազանց. անսանձ: —losigkeit, իգ. 31. անդ. անբաւութիւն. անչափութիւն. չափազանցութիւն, ապերասանութիւն:

Grenzer, ար. 22ա. (նաեւ —in, իգ. 82. սահմանագլխոց բնակիչ, սահմանաբնակ:

Gretchen, յփ. ան. չ. 22բ. նուաղ. Gretel. Մարգարտիկ:

Grete, յփ. ան. իգ. 30. հմա. Margarethe. Մարգարիտա:

Greuel... տ. Gräuel...

Griebe, իգ. 35. Talg- կամ Speck-—n, յգ. ճարպ խոզենի. 2. (երեսի մշկ. փոքր պզուկներն կայ) պզտիկ ուռեցք. տմ. պալար:

Griebs, ար. եղ. 8. յփ. 18. պտուկ (պտղին խնձորոյ...):

Grieche, ար. 34. Griechin, իգ. 32. Յոյն. էգ. յունադաւան. 2. Հելլենադէտ, յունադէտ:

Griechenland, չ. 38. աշխ. Յունաստան, Հելլադա: —thum, չ. 7. անդ. Հելլենականութիւն, յունականութիւն:

griechisch, ած. 6. յոյն. յունական, յունարէն. —es Feuer յունական հուր: բ. — չ. անփխ. das —e, 6. յունարէն (լեզուն):

Gries, ար. 8. անդ. խիճ, կոպիճ. բ. ար. բժ. մանրուած քարածուխ. 2. անփ. (Nieren-, Blasen-)— աւազ (երիկամանց). 3. խոշոր աղացած ալիւր, մանրուած ձաւար, տմ. կորկոտ, երեմուկ:

Griesbeschwerden, իգ. յփ. անփ. աւազախտութիւն (երիկամանց): —gram, ար. խժդժութիւն, դժուարահաճութիւն, նեղսրտութիւն. բ. խժդժող, դժուարահաճ, վէտ, նեղսրտած (մարդ): —grämig, —grämisch, —grämlich, ած. դժուարահաճ, վէտ, քրթմնջող: —kranke(r), ար. աւազախտաւոր:

grieseln, չբ. h. 3ա. մանր կարկտել:

griesicht, griesig, ած. 6. եղ. աւազուտ, կոպճուտ (երկիր). անփ. (երիկամանց) աւազունեցող, խընախտացեալ:

griff, 1. եւ 3փ. անց. greifen-ի:

Griff, ար. 20. բռնելը, գրաւում. շօշափում. e—n — nach (in) et. thun ձեռքը բանի մ՚երկնցընել՝ կարկառել, բուռն հարկանել. 2. mit dem ersten —e in die Tasche առաջին անգամ ձեռքը գրպանը մխելուն. e—n falschen — thun խաբուիլ (հմմտ. 3. փ.). e—n guten — thun (տա. փխ.) բախտաւոր (ձեռք ունենալ) ըլլալ. 3. բան մը բռնելու՝ գործածելու կերպ՝ եղանակ. et. am (կամ im —e haben բանի մ՚ունակութիւն ունենալ՝ քաջավարժ ըլլալ. բ. զին. —e, յփ. (զօրաց) զէնաշարժու-

Digitized by Google

թիւն. ե. եզբ. (նուագարան) զար-նելու եղանակ. e—n falschen — thun (նուագարան մը) սխալ զարնել. դ. էջ. —e, յգ. խարդախութիւն, նենգագործութիւն. 4. բուն, կոթ, բռնատեղ. անգղ, ականջ, ունկունք (անօթոց). 5. էբրբ—չափ. (որչափ որ ափով կրնայ առնուիլ) բուռ մը, ափ մը, (երկու մատով առնուելու չափ) պտղունց մը. 6. արկեւտաք, մագիլ, ճիրան (յափշտակիչ թռչնոց). նաեւ էջ. խիստ եւ անիրաւ իշխանութիւն, ճիրաններ:

Griffbrett, չ. եզբ. մատն, սանդղն (երգիոնի՝ ջութակի...): —loch, չ. եզբ. ոռնգամատ, փողամատ: —wechsel, ար. պն. ձեռնափոխութիւն:

griffe, արդ. անկ. greifenի:

Griffel, ար. 22—. գրիչ, երկաթեայ գրիչ նախնեաց. էջ. գրիչ. 2. մատիտ, քարագրիչ. 3. գրացոյց, հեղեղու սանձն գրերը ցուցնելու չիղ. 4. քանդակագործի, գրիչ, ուլունք. 5. բջ. (ծաղկաբանի) երկնցած մասը, գրոց, գրչակ:

griffel|los, ած. բջ. անգրոց (առանց...): —tragend, ած. բջ. գրոցաւոր:

Grille, էգ. 35. ծ. ծղրիթ (Grylus). ք. = Heuschrecke; 3. էջ. խելապատակ, յանկարծական քմայք, խոտոր, ցնորք. անհիմն հոգ. խեւութիւն. —n fangen, sich mit —n plagen եղջերուաքաղներ սանդղել, անհիմն հոգերով տանջուիլ:

Grillen|fänger(in, էգ.), ար. բանդագուշող, երազատես, անհիմն հոգերով անհանգիստ եղող: —fängerei, էգ. խեւութիւն, ցնորական խորհուրդ, մտացածին հոգ: —fängerisch, ած. խեւ, խեւամբարոյ, պղանդակ: —krank, ած. սեւամաղձոտ, փայծաղնացաւոտ: —krankheit, էգ. փայծաղնացաւութիւն, սեւամաղձութիւն:

grillenhaft, ած. 6. պղանդակ, ցնորական, անհեթեթ. խեւ, մէտ: —igkeit, էգ. 31. անյգ. խեւութիւն, միտութիւն. անհեթեթութիւն:

Grimasse, էգ. 35. ընդ. ծամածռութիւն, երեսը ծամածռելը. դէմքը ծռելը. —n machen կամ schneiden դէմքը խոժոռել, պղանդակ ձեւեր կերպարանքներ ընել:

grimassen|artig, ած. ընչապատուկ, —macher(in, էգ.), —schneider(in, էգ.), ար. քիթ բերան ընող, դէմքը խոժոռցընող, ընչապատուկ:

grimassenhaft, ած. 6. = grimassenartig.

Grimm, ար. 20. զայրոյթք, մոլեգնութիւն, կատաղութիւն. in — gerathen կատղիլ, մոլեգնիլ: ք. — յր. ան. ար. (Վայն եղ. առյ. —s) Գրիմ (Եղբարք):

Grimm|darm, ար. էգն. անդր. գալարաղի: —erfüllt, ած. լի կատաղութեամբ՝ բարկութեամբ, զայրացեալ:

grimmen, նք. 3—. խայթել, սաստիկ ցաւեր պատճառել. անդ. ք. es grimmt mich (կամ mir) im Bauche խիթք՝ փորի ցաւ ունիմ. 2. որպէս ածծ նեղութիւն պատճառել. Das grimmt mich ասիկա զիս կը զայրացընէ՝ կը դժկամակցընէ: — չ. 22ք. (անյգ.) = Bauchgrimmen.

grimmig, ած. 6. մոլեգին, կատաղի. զայրացած. 2. —es Thier գազան, վայրագ կենդանի. 3. ահագին, սաստկալի. es ist — kalt սաստիկ ցուրտ է: —igkeit, էգ. 31. անյգ. կատաղութիւն, մոլեգնութիւն, զայրոյթք. կատաղի նայուածք, կերպարանք. — der Kälte սաստկասառն ցրտութիւն:

Grind, ար. 20. աշխ. գոնջութիւն, գանկութիւն. (աշխ. ման. գլխու.) 2. բջ. քոս (ծառոց):

grind|artig, ած. աշխ. քոսային, քոսանման: —kopf, ար. գոնջագլուխ, գոնջ, քոսոտ: —salbe, էգ. դղձ. քոսաքայց օծանելիք:

grindicht, grindig, ած. 6. գոնջ, քոսոտ, քոսապատ: ք. Grindige(r), ար. Grindige, էգ. եղէ—ան ու. 8. գոնջ, քոսոտ:

grinsen, չք. h. 3ջ. հեծգնելով ծիծաղել: — չ. 22ք. անյգ. հեծգնական ծիծաղ:

Grippe, էգ. 35. էգն. աշխ. ջնջափող ցնցող հարբուխ՝ գումա:

Grips, ար. 8. անյգ. ընդ. խելապատակ, ըմբռ. — haben մտացի՝ խելացի ըլլալ. 2. = Griebs.

gripsen, չք. h. եւ նք. 3ջ. առ. գողնալ, յափշտակել:

Digitized by Google

Grisétte, իգ. 35. ընդ. անուանարկ՝ բազմահոմանի աղջիկ:

Grisly, ար. 38. Բն. ահաւոր արջ (Ursus ferox):

grob, Ա. ած. 6. (Բղդ. gröber, Գրդ. gröbst) հակադր. fein, ած.) խոշոր, կոշտ. Բ. բիրտ, վայրենի. կոպիտ, անկիրթ. լիրբ. առակ. auf e—n —en Klotz gehört ein —er Keil ուր խշուռն ուր խարազան, զգեւեռ բեւեռաւ թափին. 2. հաստ, ստուար. —e Stimme բամբ ձայն. —er Fehler ծանր յանցանք. 3. — anfahren մէկուն հետ անմարդութեամբ վարուիլ: Բ. —e(s), չ. 6. խոշոր, կոշտ. հաստատաբեռս. et. aus dem —en arbeiten կոշտ բան մը յղկել, տաշել, կոփել:

Gróbdraht, ար. հաստ թել: —eisen, չ. ար. Երկաթագործութեան մէջ. անգործ երկաթ: —feile, իգ. ար. հաստ խարտոց: —gewicht, չ. կշ. բովանդակութի՝ խառն կշիռ: —glie(d)erig, ած. մկնթխարի, յաղթանդամ: —haarig, ած. —hären, ած. հաստ մազերով: —hechel, իգ. ար. ազդ. մշտաստանար, մուշ՝ կանեփ զգելու սանտր: —körnig, ած. մեծահատ, հաստահատ: —sack, ար. ած. = Grobian. —sand, ար. խառնամաղ աւազ, կոպիճ: —sinnlich, ած. հեշտասէր, շուայտասէր: —zeug, չ. ընդ. (նաեւ Kropfzeug) ստորին մարդ, զաեհիկ (տ. Pack):

Gróbheit, իգ. 31. խոշորութիւն, կոշտութիւն. Բ. — der Stimme ձայնի հաստութիւն. Գ. չինականութիւն, բրտութիւն, անմարդութիւն. լրբութիւն. 2. անմարդի թշնամանիչ խօսք. անքաղաքավար վարմունք:

Gróbian, ար. 20. բիրտ՝ կոշտ մարդ, լիրբ:

grö'blich, ած. 6. քիչ մը հաստ, խոշորկեկ. 2. տե. Գ. sich — irren սաստիկ՝ մեծապէս սխալիլ, խաբուիլ:

Grog, ար. 38. գրոգ, ջրախառն օղի:

grö'(h)len, չզ. h. եւ նզ. 3ա. ռմ. կարկաչել, գոչել, չարաձայն պոռալ: — չ. 33Բ. անյ. ընդ. կարկաչանք, գոչիւն: —er, ար. 33ա. —in, իգ. 33. ընդ. շաղակրատ, բարձրաձայն շատախօս:

Groll, ար. 26. (Եղբ. նախ— 18. յգ. չնչա.) ոխ, քէն, ոխակալութիւն. հնացեալ՝ արմատացեալ ատելութիւն:

gróllen, չզ. h. (չնչա. նզ.) 3ա. der Donner grollt կ'որոտայ, կը գոռայ. 2. J—m — մէկուն ոխ՝ ատելութիւն պահել: — չ. 33Բ. անյ. որոտում. (որոտման) ձայն, գոռում. 2. — Groll.

Gróller, ար. 33ա. —in, իգ. 33. ոխակալ, ոխապահ:

Grö'ningen (կրօ—...), չ. 38. Աշխ. Գրոնինկէն (ի Հոլլանտա):

Grö'nland, չ. 38. Աշխ. Գրէօնլանտ:

Grö'nländer, ար. 33ա. —in, իգ. 33. Գրէօնլանտացի: Բ. —er, ած. անփ. Կրէնլանտացի: —isch, ած. 6. Կրէնլանտացի. Կրէնլանտական:

Grö'nlandsfahrer, ար. 33ա. Նաւ. կիտորս. 2. նաւ կիտորսաց:

Gros (կրօ), Ա. ար. անփ. հաստ դիպակամանն կերպաս: Բ. — չ. անփ. զին. das — der Armee բանակին մեծագոյն մասը՝ բազմութիւնը:

Gróschen, ար. 33Բ. կրոշ (Պրուսիոյ 10 փէննիկ արժող արծաթ դրամ). 2. (ըհ. մփ.) դրամ:

Groß, չ. 20. (յգ. անփ.) Լե. կրոս, տասնեւերկու երկոտասանեակ (12 դուզինա, կրոս):

groß, ած. 6. (Բղդ. größer, Գրդ. größest կամ größt) մեծ, յաղթ. —e Augen machen աչուըններըը մեծ մեծ բանալ, ազդուել. —e Zehe բութ, բութամատն (ոտքի). Tigranes der —e Մեծն Տիգրան. Բ. չափահաս, հասուն. Գ. auf —em Fuße leben շատ ծախք ընել, շքեղութեամբ ապրիլ. den —en Herrn spielen մեծութիւն ծախել. մեծի պէս վարուիլ. 2. մեծատարած, լայն, ընդարձակ. —es Alphabet գլխագիր այբուբեն (տ. Anfangsbuchstabe). —, größer werden աճիլ, մեծնալ. գիրնալ. Երժ. —e Quarte (Ton) մեծագոյն քառորդ (երրորդ). — werden մեծնալ, չափահաս ըլլալ. der —e Haufe, die —e Masse խառնաղանճը, ռամիկը. der größere Theil մեծագոյն մասը. der größte Theil մեծ մասը (մեծամասնութիւնը). sich ein —es Ansehen geben, eine —e Miene annehm-

Digitized by Google

men ճոխ ձեւանալ, ճոխութիւն ատանալ. — thun պարծիլ. 3. չափ՝ փառաւորութեան յառաջընթացով, հյց.ով. wie — ist dieser Baum? այս ծառին բարձրութիւնն որչափ է. wie — ist er? (անչի մը համար) քանի՞ տարուան է. gleich — հաւասար մեծութեամբ, հաւասար հասակաւ. so — wie e–e Erbse ոլոռի մեծութեամբ. ich bin um e–n Kopf größer als Du քեզմէ գլխով չափ բարձր եմ. 4. էֆէրէ- Գ. 3. — achten զմէկը մեծ բանի տեղ դնել, մեծարել. — denken ազնուաբարոյ ըլլալ, ազնուական մտածութիւն ունենալ. — von J. denken մէկուն վրայ մեծ համարում ունենալ. da geht's — her հոս շատ մեծ ծախք կ'ընեն, առատօրէն կ'ապրին. — sprechen մեծաբանել, պարծիլ. — thun մեծութիւն ծախել: Բ. —e(r), ար. —e(s), չ. ար. 1. die —en մեծերը, չափահասք. Բ. die —en մեծամեծք, աւագորեար. den —en spielen մեծութիւն ծախել, ճոխանալ. 2. im —en բաղմութեամբ. et. in's —e treiben բան մը մեծցընել՝ տառուարացընել (խօշոցել). er verkauft im —en միահամուռ՝ մեծաքանակ կը վաճառէ:

großachtbar, ած. մեծարգոյ, շատ յարգելի: —ältern, յգ. = Großeltern. —armenien, չ. (տ. ի կարգին): —artig, ած. շքեղ, մեծաշուք, հոյակապ. վսեմ, վայելուչ. Գ. մեծապէս, առատապէն. առատապէս. ծղբ. Das ist —! ընդ. շատ լաւ: —bänchig, ած. մեծափոր, թանձրափոր: —blumig, ած. տն. մեծածաղիկ: —britanien, չ. աշխ. (տ. ի կարգին): —eltern, յգ. հաւք, հաւք եւ հանիք: —enkel(in, իգ.), ար. թոռանորդի (թոռան զաւակ): —gliederig, ած. մեծանդամ, անդամայաղթ: —händler, ար. վճ. մեծավաճառ, մեծաքանակ ծախող վաճառական: —hans, ար. ընդ. պարծենկ: —herr, ար. (տիտղոս Սուլդանին) Օսմանեան կայսր: —herzig, ած. (հմմտ. engherzig) մեծանձն, մեծասիրտ. Բ. (հմմտ. kleinherzig) քաջասիրտ, ազնուասիրտ: —herzigkeit, իգ. մեծանձնութիւն, ազնուական քաջասրտութիւն: —herzog, ար. մեծ՝ աւագ դուքս. Բ. յն. բուէճ (Strix bubo): —herzogthum, ար. աւագ՝ մեծ դքսութիւն: —jährig, ած. իրփ. չափահաս: —jährigkeit, իգ. իրփ. չափահասութիւն: —kind, չ. թոռն: —macht, իգ. die —mächte, յգ. մեծ պետութիւնք: —mächtig, ած. մեծազօր. ման. փէտղոս —mächtigster մեծազօր Տէր: —mast, ար. նաւ. աւագ կայմ: —maul, չ. ընդ. մեծ բերան ունեցող, մեծաբերան (այր՝ կին). Բ. փխ. մեծաբան, շաղփաղփ: —mäulig, ած. մեծաբերան (մարդ). նաեւ յն. Բ. փխ. պարծուկ: —muth, իգ. մեծասրտութիւն, մեծանձնութիւն: —müthig, —muth(s)voll, ած. մեծանձն, մեծասիրտ: —mutter, իգ. հանի, մամ: —neffe, ար. թոռան եղբօր՝ քեռ: —oktav, չ. տպ. դպ. մեծ ութածալ. Բ. երժ. մեծ ութեակ: —papa, ար. ընդ. հաւ, պապ: —prahler, ար. մեծաբան, մեծ մեծ լարբդող: —prahlerei, իգ. մեծաբանութիւն: —priester, ար. աւագ քահանայ, —sohn, ար. թոռն: —sprecher(in, իգ.), ար. մեծաբան. Բ. = Großprahler. —sprecherei, իգ. մեծաբանութիւն: —tante, իգ. հանեքոյր: —thuerei, իգ. պարծենկոտութիւն: —tochter, իգ. թոռնիկ: —vater, ար. հաւ:

Großarmenien, չ. ազգ. աշխ. Մեծ Հայք:

Großbritanien, չ. ազգ. աշխ. Մեծն Բրիտանիա:

Grö'ße, իգ. ss. մեծութիւն. ման. առա. փր. քանակութիւն, քանակ, որքանութիւն. 2. (պարզոց...) մեծութիւն, տարածութիւն. (դաշտի...) տարածութիւն, ընդարձակութիւն. (երկու կէտերու մէջ եղած անջրպետութեան) ընդարձակութիւն, (նաեւ տօփղ.) ծաւալ. ուժգնութիւն, զօրութիւն բարձրութիւն, պերճութիւն, շքեղութիւն. — e–s Vergehens ծանրութիւն՝ մեծութիւն յանցանաց. (Leibes)— հասակ. 3. երեւելի՝ հոյակապ մարդ:

Grö'ßenlehre, իգ. երկրաչափութիւն. ը. մտ. մաթեմատիքական գիտութիւն, ուսողութիւն:

größentheils եւ großentheils, մ. մեծաւ մասամբ, ըստ մեծի մասին:

Digitized by Google

Grö'ßerwerden, չ. ազբ. անյփ. աճումն, մեծնալը (նաեւ փխբ. իմփ.)։

Grossi(e)rer, ար. ազա. կն. Grossist, ար. ազ. = Großhändler.

Gróßrußland, չ. ազ. աշխ. Մեծ Ռուսիա։

grö'ßtentheils եւ größtentheils, մ. մեծագոյն մասամբ, ըստ մեծագոյն մասին։

grotésk, ած. ա. անհեթեթ, ծաղրալից։

Grotéske, իգ. ազ. խեղկատակութիւն, ծաղրածութիւն։

Grótte, իգ. ազ. այր, քարայր, անձաւ։

grub, անց. 1. եւ 3. դէմք grabenի։

Grúbber, չ. ազբ. երկ. (անեւակ մ'արօր) խառնափխել։

Grü'bchen, չ. ազբ. փոսիկ, փոքր փոս, հոր։

Grúbe, իգ. ազ. փոս. բն. բովք, քանահոր, (ոսկեհանք). անդղ. գլ. (գործարանաւոր մարմնոյ) խոռոչ, փորոք. գերեզման, փոս. էի. 3. in die — bringen զմէկը գերեզման իջեցնել, մէկուն մահուանը պատճառ ըլլալ. in die — fahren գերեզման իջնալ, մեռնիլ. բ. J—m eine — graben մէկուն փոսփորել՝ որոգայթ դնել. 2. որս. = Fuchsbau.

Grübeléi, իգ. ա. մանրախոյզ քննութիւն. տաժանելի խուզարկութիւն. նրբութիւն, հնարիմացութիւն, ճարտարամտութիւն։

grü'belhaft, ած. ա. նրբամիտ, նրբաքննիչ. 2. նուրբ՝ մանրայոյզ քննութեանց վրայ հաստատեալ։

grü'beln, չբ. հ. ա. մանրախուզել, խուզարկել, մանր կրկտել. 2. (պերճեղծ) որոնել՝ յուզել, խիլ արկեալ որոնել։ — չ. ազբ. անյփ. յուզումն, որոնումն։

Gruben|arbeiter, ար. բովագործ։ —bau, ար. բովագործութիւն։ —betrieb, ար. շահագործութիւն բովուց։ —gas, չ. գորշ հուր (դիւրաբորբոք կազ մը). բ. նախածխաւոր ջրածին կազ։ —hund, ար. բովասայլ (երկանուեայ)։ —werk, չ. բովք։

grübig, ած. ա. խոռոչաւոր, փոսիկ ունեցող։

Grü'bler, ար. ազա. —in, իգ. ազ. մանրախուզող. ճարտարամտող. մտատես. բաղձակող։

grü'blerisch, ած. ա. բաղձակոտական։

Gruft, իգ. ազ. գետնափոր, ներքնատուն. գետնափոր գերեզման, գետնադամբան (յեկեղեցւոյ). ըմբ. — Grab; 2. խոռոչ, փոս, այր։

Grúmmet, չ. (ար.) ազ. անյփ. երկ. (առաջին անգամ հնձելէն ետքը բուսած խոտ) աշունխոտ։

grúmmeten, չբ. հ. ազ. երկ. աշունխոտ ժողովել՝ քաղել։

grün, ած. ա. կանանչ. ըմ. դալար, հիւթեղ, պարարտ. 2. (wieder) — w. կանաչադալարդիլ, դալարանալ. —e Saat նորաբոյս՝ խոտացեալ ցորեան. բ. էի. auf e—n —en Zweig kommen ա. առնանալ, բարեյաջողել, երջանկանալ. ըմբ. J—m — sein մէկուն բարեք ուզել. —er Junge խակ, (երիտասարդ) տհաս, անփորձ. 3. —e Gesichtsfarbe կանաչագոյն դէմք՝ գոյն երեսաց. sich — u. gelb ärgern սրտի մղձկելէն գեղնիլ. 4. der —e König անգղի թագաւոր (մաշուշ թագաւոր) (հմմտ. Laub). 5. մահ. —er Donnerstag աւագ հինգշաբթի։ — չ. անէի. (տես. 10.) das —(e) կանաչ գոյն. բ. (ծառոց՝ ծաղկանց) դալարութիւն՝ կանաչութիւն. ռմ. bei Mutter — schlafen բացօթեայ պառկիլ. ձ. —es կանաչեղէն, բանջարեղէն. 2. —e(r), ար. կանաչահանդերձ (մարդ). բ. անփորձ, համբակ։

grü'n|ängig, ած. կանաչաշաուի։ —bewachsen, ած. կանաչազարդ, դալարապատ։ —eisenstein, ար. հնք. հն. կանաչ երկաթաքար։ —fink, ար. բն. կանաչ սարեկիկ (Fringilla chloris)։ —futter, չ. երկ. դալարիք, խոտ։ —kram, ար. —kraut, չ. կանաչեղէնք։ —kramhändler(in, իգ.), ար. կն. բանջարավաճառ։ —rock, ար. կանաչազգեստ (այր). ռմ. որսորդ։ —säure, իգ. հնք. քմ. կանաչի թթու։ —schnabel, ար. բն. (նաեւ —schnäbler, ար.) կանաչ քարադր (Charadrius hiaticula). բ. էի. — Gelbschnabel, բ.։ —span, ար. քմ. ժանգառ։ —specht, ար. բն.

Digitized by Google

կանաչ փայտփոր (Picus viridis)· բ· = Gelbschnabel, բ·։

Grund, ար· 1ℤ· յատակ· — bekommen տակ առնուլ, հաստատութիւն, կոխելու գտնել· Gründe, յփ· ծանծաղ, ծանծաղուտ տեղ· բ· խորք (հմմտ· Oberfläche· e–r Sache auf den — gehen բանին մը խորքը թափանցել՝ իմանալ· von — aus յատակէն, ի հիմանց· et. aus dem —e (von — aus) verstehen բան մը հիմնովին գիտնալ· im —e ի բնէ, բուն էութեամբ· փ· (հմմտ· Höhe) խորք, ձոր, հովիտ, խիճ. 2· ein Glas bis auf den — austrinken բաժակը քամել, ըմպ· մինչեւ տակը խմել· նոյ· auf den — stoßen (նաւու) յատակը զարնել· zu —e gehen =) նոյ· ընկղմիլ· բ) ը· մ· փխ· կորսուիլ, ի կորուստ երթալ, աւերակուիլ· 3· zu —e richten զանիկը կործանել· von — aus geheilt բոլորովին բժշկուած· von — aus կամ in — und Boden ein schlechter Mensch բոլորովին ապականեալ՝ չար մարդ· 3· յատակ (որուն վրայ բան մը կը գծագրուի· (Հ+փխ–ի–ն մէջ) յատակ, երես, գլխաւոր գոյն· 4· գետին· — u. Boden (տ· Boden, 2·); liegende Gründe անշարժ ստացուածք· 5· (որուն վրայ շէնք... կը շինուի) երկիր, գետին· 6· = Bodensatz; 7· հիմ (շինուածոց)· խարիսխ· Legung des —es հիմնարկութիւն· et. zu —e legen բան մ'իբրեւ հիմ առնուլ· e–r Sache zu —e liegen բանի մը հիմ ըլլալ· փխ· auf — m–r Vollmacht իմ իշխանութեանս զօրութեամբը· 8· պատճառ, բուն, փաստ· (Beweg·) — պատճառ, շարժառիթ, առիթ· aus welchem —e? ինչ պատճառաւ· mit um so besserem —e նոյնչափ եւս առաւել։

Grund|artikel, ար· յփ· (քրիստոնէութեան) գլխաւոր հիմնական մասունք։ —balken, ար· ար–· արմ· հիմանց գերաններ։ —bau, ար· ար–· ծր· հիմնադրութիւն· առաջնոյ նորոգելակագոյն շինուած։ —bedingung, իգ· գլխաւոր պայման։ —bedeutung, իգ· գլխաւոր նշանակութիւն։ —beschaffenheit, իգ· գետնի որակութիւն։ —besitzer, ար· կալուածատէր։ —bestandtheil, ար· կարգին մասունք· գլխաւոր տարր։ —blei, չ· նոյ· խորաչափ, կապարեայ գունդ։ —bohrer, ար· ար–· խորաչափ։ —böse, ած· ամենաչար։ —buch, չ· կալուածատոմար (= Hypothekenbuch)։ —deutsch, ած· բուն գերմանացի։ —eigenthum, ար· անշարժ ստացուած։ —eigenthümer, ար· = Grundbesitzer. —falsch, ած· բոլորովին սուտ, սխալ։ —farbe, իգ· բնգ· պարզ գոյն (եւրոպաբոյթեան մէջ)։ —farben, յփ· մայր գլխաւոր գոյնք· նյր· յատակի գոյն։ —feste, իգ· հիմ, հիմունք։ —fläche, իգ· խարիսխ (նաեւ ատոյլ· եւ երկն·)։ —form, իգ· նախնական ձեւ՝ տիպ, նախանկար տիպը· բ· գլխաւոր ձեւ։ —gedanke, իգ· ստուգին գաղափար· բ· գլխաւոր գաղափար։ —gelehrt, ած· խորահմուտ։ —gescheid(t), ած· շատ խելացի։ —gesetz, չ· հիմնական օրէնք։ —graben, ար· ար–· արմ· հիմ, փոս հիմանց։ —gut, —gütig, ած· ի բնէ բարի· ամենաբարի։ —herrlich, ած· ամենափառաւոր։ —kraft, իգ· էական զօրութիւն· բ· նախնական զօրութիւն։ —lage, իգ· խարիսխ, հիմ· եղն· փմ· (այն մարմինն որուն հետ թթուածինը կը միանայ) խարիսխ, արմատ· բ· կառուած, ոստոստեղ· — e–r Wissenschaft գիտութեան սարքը՝ սկզբունք։ —legend, ած· հիմնական։ —legung, իգ· հիմնադրութիւն· փխ· հիմնարկութիւն, հաստատութիւն։ —los, ած· անյատակ, անհուն· բ· փխ· անհիմ, անտակ· մ· առանց պատճառի։ —mauer, իգ· ար–· ծր· գլխաւոր որմ՝ պատ (շինուածոյ)։ —regel, իգ· հիմնական կանոն, առաջին սկզբունք։ —riß, ար· ծր· (շինուածոյ...) յատակագիծ, ծրագիր· բ· ը· մ· միտք, գիտութիւն, ծրագիր, յատակագիծ· փ· փխ· (մն· գաղափարք) տարերք, սկզբունք։ —satz, ար· հիմնական ճշմարտութիւն, սկզբունք, հիմ· ել· անհերքելի սկզբունք· նյ· հրամանատարք բան՝ վարդապետութիւն։ —säßlich, ած· սկզբանց վրայ հիմնեալ, սահմանական· մ· սկզբամբ, կանոնակար։ —säule, իգ· հիմնական սիւն· փխ·

Digitized by Google

Հիմն։ —schlecht, ած. բոլորովին չար, ժանտ։ —sprache, էգ. Նախալեզու, սկզբնական լեզու. բ. սկըզբնագրի մը բուն լեզու։ —stein, ար. Տրպ. Հիմնաքար։ —steuer, էգ. Հարկ կալուածոց՝ տան։ —stoff, ար. քմ. Բնգ. սկզբնական՝ պարզ տարր։ —stück, չ. կալուած. ը. մք. անշարժ ստացուած (տուն...). բ. գլխաւոր կտոր։ —stütze, էգ. խարիսխ (նաեւ փխ.)։ —sylbe, էգ. քր. արմատական վանկ։ —text, ար. բնագիր, բուն օրինակ։ —ton, ար. Երժ. յատակի՝ գլխաւոր ձայն. բ. Եղծ. Հիմնաձայն, գլխաւոր ձայն։ —unterschied, ար. Հիմնական տարբերութիւն։ —vermögen, չ. դրամագլուխ. բ. անշարժ ինչք, գոյք։ —wort, չ. քր. արմատական բառ։ —zahl, էգ. բացարձակ թուական։ —zins, ար. մուտք, եկամուտք. բ. կալուածական եկամուտք (տէրութեան)։ —zug, ար. Նախագիծ, գլխաւոր գիծ (պատկերի)։

Grūndel, ար. ՁՁա. ԽՆ. = Gründling, 1.

grü'nd|en, Նբ. ՁԲ. Հիմնարկել, Հիմնել, Հիմ դնել. 2. Հաստատել, կարգել. կանգնել, անկել. 3. = ergründen, Նբ. 1. 4. ար—. Նկր. (Նկարի մը՝ գծագրութեան մը...) յատակ տալ. die Leinwand... — կտաւին... առաջին ծեփը տալ։ — չբ. h. փ. — Նբ. 1. 2. ը. մփ. տա. էջ. մփ. եւ Հճ. ամօթալից շահագիտութեանց անձնատուր ըլլալ, խարեբայական ձեռնարկութիւններ ընել։ sich — էբ. sich auf et. — բանի մը վրայ Հաստատուիլ՝ Հիմնուիլ. բանի մը յենուլ՝ ապաւինիլ։ — չ. ՁՁԲ. անյ. —ung, էգ. Ձ1. = Բուն Նշանախօսութեանց ՀԵփ. Հիմնարկութիւն, Հաստատութիւն. կարգաւորութիւն. կանգնում. 2. ար—. կտաւը՝ որմը... Նկարելէն յառաջ ծեփելը. 3. Հճ. էջ. մփ. կասկածելի ձեռնարկութիւն։

Grü'nder, ար. ՁՁա. —in, էգ. ՁՁ. Հիմնադիր, Հայր. 2. Հճ. աղ. մփ. Հիմնարկու, Հաստատիչ. բ. էջ. մփ. (դրամատեղանի մէջ) խարեբայ, խարդախ։

Grü'nderthum, չ. Է. անյ. Հճ. կասկածելի ձեռնարկութիւն։

Grundi(e)r|anstrich, ար. (պատկերի... մը) յատակին ներկը։ —schicht, էգ. (որմանկարի) յատակ։

grundi(e)r|en, Նբ. Յա. ար—. = gründen, Նբ. 4.։ — չ. ՁՁԲ. անյ. —ung, էգ. Ձ1. = Gründen, չ. 2.

Grundi(e)rer, ար. ՁՁա. ար—. յատականկարիչ։

grǘndig, ած. Օ. ագմուտ, ճախճախուտ, մօրական։

grü'ndlich, ած. Օ. (Հկռն. oberflächlich) Հիմնական, արմատական. Մ. յարմատուստ, արմատէն, խորունկէն. Հիմնովին. —e Kenntnisse in et. h. բանի մը Հիմնական Հմտութիւն ունենալ, քաջահմուտ խորագէտ ըլլալ. 2. արտաքոյ կարգի, տատանի, անչափ։

Grü'ndling, ար. Ձ0. ԽՆ. Ճնրմակ խարակածուկ, քարթակ (Cyprinus gobio). 2. ընփ. ծղրբ. die —e im Parterre Հանդիսատեսք միջնափայրի։

Grü'ne, էգ. Յ5. անյ. կանաչութիւն, դալարութիւն. 2. կանաչխոտ, դալարիք, դալարազարդ վայր, մարգագետին։

grü'nen, չբ. h. Յա. կանաչ ըլլալ՝ գունաւորել. 2. նաեւ sich — էբ. կանաչնալ. մռն. (անկոց) դալարանալ. փխ. — u. blühen ծաղկեալ վիճակի մէջ ըլլալ։ — չ. ՁՁԲ. անյ. — der Bäume ծառոց տերեւազարդ ըլլալը, տերեւոց ցցուիլը։

grü'nlich, ած. Օ. կանաչագոյն, ընփ. կանաչկեկ, կանաչի զարնող. —blau կանաչախառն կապոյտ։

grünzen, Նբ. Ձէ. (խոզի) կանչել, խանչել. փխ. անյանց հոմար. ընփ. մռմռալ, տռտռալ։ — չ. ՁՁԲ. անյ. կանչիւն, խանչիւն (խոզի)։

Grünzer, ար. ՁՁա. ընփ. մռմռող, տռտռացող. քրթմնջող։

Grünzochs, ար. Ձ3. ԽՆ. խանչող եզն, կանչեզն (Bos grunniens)։

Grúppe, էգ. Ձ5. խումբ, ժողով. Հճ. — von Bankiers... սեղանաւորաց... ընկերակցութիւն. գծն. վաշտ, գունդ։

Grúppen|führer, ար. խմբապետ, գնդապետ։ —weise, Մ. գունդ գունդ, երամ երամ։

gruppi(e)r|en, Նբ. չբ. h. եւ sich — էբ. Յա. գունդ ընել՝ ժողովել.

Digitized by Google

գումարել. խմբերու բաժնուիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ժողովում, գումարում։

Grus, ար. եղ. 8., յգ. 18. = **Graus**, բ. 2. ար. թէլ. —(-Kohle, էգ.) մանր ածուխ։

Grúsel, ար. 22ա. ընդ. սարսուռ, զարհուրմ (հմմտ. Graus, Ա. ար.)։

grúselig, ած. 6. ընդ. սարսափելի, սոսկալի, քստմնեցուցիչ. eine —e Geschichte քստմնելի պատմութիւն։

grúse(l)n, չբ. հ. եւ sich — դբ. 3ա. ընդ. ich grusele (mich), mir gruselt's կը քստմնիմ, սարսափէս կը դողամ։

Gruß, ար. 18. ողջոյն, բարեւ. ողջունելու եղանակ, ողջունատուութիւն. էր. englischer — = Engelsgruß, ա. 2. —, ա-. յգ. Grüße; ողջունելու՝ քաղաքավարական խօսքեր. բարեկամութիւն. մեծարանք. (նամակի մէջ) freundlichen —! ողջոյն. 3. ողջոյն, բարով եկար. (լաւ կամ գէշ) ընդունելութիւն։

grü'ßbar, ած. 8. ողջունելի։

grü'ßen, նբ. 3գ. ողջունել, ողջոյն տալ, բարեւել. Gott grüß' (Euch) ողջոյն ընդ ձեզ, ողջոյն տանս այսմիկ։ — չ. 22բ. անյ. = Gruß, 1.

Grü'ßfuß, ար. 20. անյ. ընդ. փայն էրծ. auf dem —e (mit J—m stehen) զմէկն ողջունելու սովորութիւն ունենալ։

Grü'tzhandel, ար. չծ. սերմնեղենաց վաճառականութիւն, ընդավաճառութիւն։ —topf, ար. ընդ. ապուշ՝ անխմար միտք։ —köpfig, ած. ընդ. անմիտ, անխմար։

Grü'tze, էգ. 35. անյ. խոշոր աղացած ցորեն, մանրաձաւար, երեմուկ. ը. մփ. մանրաձաւարի աթերայ խիւս. 2. փխ. ընդ. = Grips, 1.

Gry'llenlumme, էգ. ի. գրեղ, նրէծնլանտեան սեւ ադաւնի (Uria grylle)։

G'-Saite, էգ. 35. երժ. մեծ՝ գըլխաւոր լար (ջութակի), սոլլարար։

G'-Schlüssel, ար. 22ա. երժ. սոլի բանալի։

Guajak, ար. 38. տկ. գուայաքեան փայտ, գայակենի (Guaiacum officinale)։ —baum, ար. = Guajak. —harz, չ. գայակախէժ։

Guardián, ար. 20. = Gardian.

Gúbel, ար. 22ա. աղմուա՝ սկախառն հող։

Guck, ար. 20. = Blick.

Guck‖auge, չ. հետաքրքրի՝ նայող աչք։ —fenster, չ. ծածուկ պատուհան. բ. դիտելու՝ լրտեսելու պատուհանիկ. գ. դրան դռնակ՝ պատուհանիկ։ —glas, չ. = Augenglas. —in-die-Welt, ար. չ. անփորձ՝ խակ երիտասարդ։ —loch, չ. = Guckfenster; բ. (սենեկի դրան վրայ) նայելու ծածուկ ծակ։

gucken, չբ. հ. 3ա. nach, auf et. — բանի մը (ծածկով) նայիլ. 2. nach et. — ընդ. բանի մ'աչք տնկել, աչք արձակել. ընդ. gern tief in's Glas — գինիին շատ սիրել. 3. (էրաց համար) — aus տեսնուիլ, տեսանելի ըլլալ։ — նբ. եւ sich — դբ. sich (տր.) die Augen aus dem Kopfe —, sich (հյց.) blind — նայելէն աչուըները շլանալ։

Gucker, ար. 22ա. —in, էգ. 32. նայող, հետաքրքիր. 2. փայն ար. տղ. էրբ. նաեւ Guckäugelchen, աչկիկ, աչուկ. բ. = Augenglas, ա. գ. = Guckfenster; դ. = Guckloch, բ.։

G(u)éber (կէպր), ար. 34. զրադաշտական օրինաց հետեւող, կրակապաշտ։

Guelfe (կուէլֆ), ար. 34. = Welfe.

Guépard, ար. 20. = Gepard.

Guerilla (կէրիլիա), էգ. 38. արձակամարտ զօրական։

Gu(h)r, էգ. 31. հգ. ար-. թէլ. եփն. (կուր) քարերէն ելած խոնաւութիւն։

Guiden (կիտըն), ար. յգ. անփխ. զին. անձնապահ, գունդք թիկնապահաց։

guillochi(e)r‖en (կիյլեօշիրըն), նբ. 3ա. ար-. գծագարդել, ընդելուզեալ գծերով զարդարել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ընդելուզեալ գծերով զարդարելը։

Guillotine (կիյլեօտին), էգ. 35. գլխատիչ գործի։

guillotini(e)r‖en (կիյլեօտինիրըն), նբ. 3ա. կառափնատել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կառափնատելը։

Guinéa (կինէա կամ կինի), աշխ. չ. 38. Գուինէա։ բ. — էգ. 36. չծ. = Guinee.

Digitized by Google

Guineakorn, չ. տվ. մօրականն կորեկ (Holcus sorghum)։ –**pfeffer**, ար. տվ. Ամերիկական պղպեղ, գարապղպեղ (Capsicum annuum)։

Guinee (կինէ), իգ. 8. մե. կինէ (Անգղիացւոց ոսկի դրամական)։

Guingan (կէնկան), ար. 38. մե. — Gingang.

Guinget (կինկէ), չ. 38. մե. բամբակեայ պաստառ մը։

Guirlande, իգ. 38. դրասանդ, շամփրակ, ծաղկեայ պսակ։

Guitarre, իգ. 35. եղծ. կիթառ, փանդիռն։

Gülden, ար. 33բ. ֆիորին, ֆլորին (Աւստրիոյ արծաթ դրամական կամ թղթադրամ)։

gü'lden, ած. 6. հնց. = golden.

Gü'lte, իգ. 35. տարեւոր հասոյթ կալուածոց։

gü'lte, ցնցմ. ազդ. անկ. gelten-ի։

gü'ltig, ած. 6. արժող. իրք. եւ կր. վաւեր, վաւերական. 2. ընդունելի. — für J. մէկուն պատշաճելի՝ մերձեցուելի. օրինաւոր. հարազատ. kirchlich — կանոնական. (für) — erklären, — machen վաւերացընել. (օրէնք մը) հաստատել, ընդունել. —e Münze արժող՝ ընթացիկ դրամ։

Gü'ltig|keit, իգ. 31. վաւերականութիւն, օրինաւորութիւն. հարազատութիւն. արժողութիւն (դրամոց)։ –**machen**, չ. 33բ. անյ. –**machung**, իգ. 31. իրք. վաւերացուցում։

Gümmi, չ. (ար.) 38. (յգ. երբեմն նաեւ Gummen, անփփ.) խէժ, հոյզ. arabisches —, — arabicum արաբի խէժ, կաեղ. elastisches —, — elasticum ձգախէժ, գաւչուկ։

gümmi|artig, ած. խիժայնին, խիժական։ –**ball**, ար. խիժագունդ, ձգախէժէ տփուկ։ –**band**, չ. ձգական ժապաւէն։ –**baum**, ար. տվ. ըհ. խիժաբեր ծառ, խիժենի. բսն. ի. խիժաբեր թզենի (Ficus elastica)։ –**gebend**, ած. տվ. խիժաբեր։ –**haltig**, ած. խիժախառն։ –**lack**, ար. մե. լաքքայ, գոմի խէժ (լեօ)։ –**säure**, իգ. ֆզն. քմ. խիժաթթու։ –**schnur**, իգ. ձգախէժ, գաւչուկ։ –**tragant(h)**, ար. գազի խէժ (թիթրէ)։

gümmicht, ած. 6. = gummiartig.

gummi(e)rbar, ած. 6. ար. որ կրնայ խիժով ծեփուիլ։

gummi(e)r|en, նբ. 3ա. ար. խիժով ծեփել, խիժոտել։ –**en**, չ. 33բ. անյ. խիժոտելը։

Gummigútt, չ. 38. անյ. հնդիկ ռետին։ –**baum**, ար. տվ. հնդիկ ռետինի (Garcinia)։

Gúnn, չ. 38. ֆզն. քր. (Աստուծոյ լեռնէն մէկ կարճ ատեն ծածկանալու նաւասարկաց) կռնաս։

Gúndel|krant, չ. տվ. կիտրոնաօրօք, կիտրոնական թիւմ (Thymus citriadorus)։ –**rebe**, իգ. տվ. բաղեղնածաղիր (Glechoma hederaceum)։

Gúndermann, ար. 20. չ. 33բ. անյ. տվ. = Gundelrebe.

Gü'nsel, ար. 33ա. տվ. ճանճախոտ (Ajuga)։ –**artig**, ած. տվ. ճանճախոտազգի։

Gunst, իգ. 17. (յգ. հնց.) շնորհք, հաճոյք. sich bei J—m in — setzen մէկուն աչքին շնորհք գտնել, մէկուն հաճոյ ըլլալ. bei J—m in — stehen, sich der — J—s erfreuen մէկուն աչքին ըլլալ, հաճոյ՝ սիրելի ըլլալ. ի. նպաստաւորութիւն (ի կողմն). es gebt hier Alles nach — հոս ամենայն ինչ կողմնակցութեամբ՝ սիրելիաց պղեցութեամբ կ'ըլլայ. zu —(en) J—s ի շնորհս՝ ի նպաստ ուրուք. 2. mit —(en) եթէ կը ներէք, Ձեր հրամանաւ։

Gúnst|bemühung, իգ. մէկուն հաճոյ ըլլալու փոյթ։ –**bewerbung**, իգ. = Gunstbemühung. –**bezeigung** կամ –**bezeugung**, իգ. սիրոյ՝ բարեհաճութեան հաւաստիք, սէր։

gü'nstig, ած. 6. նպաստաւոր. 2. յարմար, պատեհ, դիպող. օգտակար, շահաւոր. բարեգուշակ։

Gü'nstling, ար. 20., ցնցմ. –**in**, իգ. 32. սիրելի, սիրական, շնորհագիւտ։

Gü'nther, յա. ան. ար. 38. կիւնթէր (գերմանացի փիլիսոփայ)։

Gur, իգ. 31. = Guhr.

Gúrgel, իգ. 35. կոկորդ. 2. անցք. բն. փողք, վզին ամքեւի կողմը. փխ. sein Vermögen durch die — jagen բոլոր ինչքը (ուտելով) վատնել.

ըմպ. es in die unrechte — bekommen կլլած ժամանակ ծուռ՝ մեւս կոկորդէն երթալ։

Gurgel‖abschneider, ար. սպկարբեան, աւազակ։ —ader, էգ. անդզ. փողերակ։ —ton, ար. կոկորդային՝ հագագային ձայն։ —wasser, չ. դեղ. կոկորդաջուր (կոկորդը ողողելու դեղ)։

gurgeln, չբ. h. նբ. եւ sich — էբ. ձա. —, (sich) den Hals —, sich — կոկորդը ողողել (բժշկական ջրով). կարկաչել, կարկաջման ձայներ հանել. (անձայնց համար նաեւ նբ.) կոկորդաձայն երգել։ — չ. ձձբ. անյ. կոկորդը ողողելը. 2. կարկաչիւն՝ խոխոջանք (կոկորդի ոռոգմանը). կոկորդաձայն երգ։

Gurke, էգ. 35. վարունգ. 2. էխ. վարնգաձեւ քիթ. ein Gesicht machen wie saure —n ըմպ. թթուաշ կերպարանքներ ընել. Zeit der sauren —n — saure Gurkenzeit.

gurken‖artig, ած. վարնգանման. զկ. վարնգաքղի։ —förmig, ած. վարնգաձեւ։ —frucht, էգ. զկ. վարունգ. բ. ձգղրաղգում։ —zeit, էգ. վարնգաբուղխ ժամանակ. բ. էխ. saure — անգործ՝ դատարկութեան ժամանակ։

Gurre, էգ. 35. փորուայց ձի. ըմպ. յուսի ձի. մռն. զամբիկ անպիտան։

gurren, չբ. h. ձա. (աղաւնեաց) մնչել. 2. անդր. բ. es gurrt ihm im Bauche որովայնը կը կարկաչէ՝ կը դղդայ։

Gurt, ար. 20. —e, էգ. 35. փոկ, կաշեգօտի. 2. (զարդի՝ առանց պահելու համար) կամար (տ. Gürtel). ըմբ. լայնակամար, միջապատ գօտի. որակամար. մաղարի... փոկ, ձգափոկ (տապաստի). 3. ճրտ. — um Säulen ծնօտ (սեան շուրջ կողմը)։

Gurt‖bogen, ար. ճրտ. զմբեթակամար։ —gehenk, չ. որակամար։ —gewölbe, չ. ճրտ. գիտաւոր՝ ջղաւոր կամար։

Gü'rtel, ար. 22ա. գօտի. ըմբ. որակամար, որման, քաղաքորմ. էրկ. աշրդ. ալիք. աստ. գօտի. աշրդ. — des Orion (երեք աստղ Հայկի գօտւոյն) մէջ շամփուր։

Gü'rtel‖ausschlag, ար. ախտ. — Gürtelrose. —flechte, էգ. ախտ. — Gürtelrose; բ. զկ. ջրային գօտեմուռ (Xostera marina)։ —förmig, ած. գօտեձեւ։ —macher, ար. որ. կամարագործ, գօտեգործ։ —rose, էգ. էրն. ախտ. (մորթային բորբոքում) պարսիկ հուր։ —schnalle, էգ. օղ, ագոյց։ —spange, էգ. ճարմանդ, ճիգղ։ —thier, չ. բն. գօտերէ, գօտեւոր անասուն (Dasypus)։ [Հանդգահկապ տանել։

gürten, նբ. ձբ. ար. որմ. պա-

gü'rten, նբ. եւ sich — էբ. ձբ. գօտեւորել, գօտի կապել. 2. ein Pferd — քաշկել, քաշկելը ձգել՝ հաստատել. sich — գօտի ածել. բ. գօտեպինդ՝ պնդակազմ ըլլալ, կռուի ի մարտ պատրաստուիլ. է. էխ. ճամբորդելու պատրաստուիլ։

Gü'rtler, ար. 22ա. Հին. գօտեգործ. 2. այժմ — Gelbgießer.

Gürtung, էգ. 31. բնապահանդք, բնաձողք։

Guß, ար. 14. հոսում, հեղում. 2. հեղեալ ծորելը. 3. տեղատարափ. 4. տանտանեալ շաքար (հայսեղկնաց վրայ). 5. որ. ձոյլ, ձուլում (մետաղի). (wie) aus einem Guffe gemacht միաձոյլ, միապաղաղ. էխ. յինքեան կատարեալ, ոչ կարկատեալ. բ. — Gußstück; է. — Gußeisen.

Guß‖arbeit, էգ. ձոյլ, ձուլածոյ իր։ —eisen, չ. (հկռ. Schmiedeeisen) թափծու երկաթ։ —flasche, էգ. տ. Flasche, 3.։ —loch, չ. ձուլումն, կաղապար լեցնելը. բ. — Formloch, է. փող ձուլելոյ (ուստի մետաղը կաղապար կը թափի)։ —metall, չ. ձոյլ (մետաղ)։ —modell, չ. կաղապար։ —mörtel, ար. շաղախ (կրէ եւ խճէ)։ —mutter, էգ. մայր կաղապար նշանագիրներու։ —regen, ար. յորդահեղեղ տեղատարափ։ —rinne, էգ. խհ. լուացարան։ —stahl, ար. թափծու՝ ձուլածոյ պողպատ։ —stein, ար. — Gußrinne. —stück, չ. ձուլածոյք։ —weise, մ. es regnet —... տասա՝ յորդահեղեղ կ'անձրեւէ։ —werk, չ. ձոյլ՝ ձուլածոյ աման։ —zwieback, ար. խհ. շաքարապատ պաքսիմատ։

Digitized by Google

Gústav, յր. ան. ար. 38. Կուստաւ ։ [Ճաշակ։

Gústo, ար. 20. (յր. նաեւ Gusti)

gut, Ա. ած. 6. (Բղդ. **besser**, Գեր. **best**, Ծղրբ. **gutester**) (Հկ—նշ. **schlecht**) բարի, աղէկ. Գ. լաւ. փրկաւէտ, շահաւէտ, օգտակար. es geht mir — հանգիստ՝ աղէկ եմ. sich — halten լաւ՝ աղէկ կենալ. Բ. ինք զինք լաւ պահպանել. —en Morgen! J—m —en Tag wünschen զմէկն ողջունել, մէկուն բարի լոյս ըսել. sich —e Zeit, e—n —en Tag machen կերուխումի նուէր ըլլալ. —e Tage haben, es — haben հանգիստ՝ ի դիւրութեան ըլլալ. Ծղրբ. er hat es — bei s—m Herrn իր տիրոջ քով շատ լաւ է. so — wie: er muß so — warten, wie ich պէտք է որ ինծի չափ սպասէ. so — als möglich ըստ կարելւոյն լաւ. —e Miene zum bösen Spiel machen դժկամութիւնը չյայտնել, անհաճութիւնը ծածկել. seien Sie so — u. nehmen Sie ihm Das mit շնորհք ըրէք՝ զայս ալ մէկտեղ տարէք. in —em Glauben ի բարի հաւատս. ըստ. —e alte Haut բարեբարոյ՝ հեզ մէկը. առկ. — oder übel ուզէ՝ չուզէ, թէ կամաւ եւ թէ ակամայ. halb —, halb schlecht ոչ գէշ ոչ աղէկ, ոչ չար ոչ բարի. — dreißig Jahre ամբողջ երեսուն տարի. es sind —e drei Stunden առնուազն երեք ժամ (ճամբայ) կայ. e—e —e Weile բաւական տանեն մը. — sein für կամ zu... բանի... մը պիտանի ըլլալ... es — haben երջանիկ ըլլալ. sein —es Auskommen haben ի դիւրութեան եւ յառողջութեան ըլլալ. kurz und — կարճ ըսելու համար, համառօտ, վերջապէս, միով բանիւ. ըստ. կարճ, կարճ ըսեմ. es muß — sein գոհ ըլլալու է. lassen Sie Das (lassen Sie's) — sein հերիք, ձն. Բ. հաւատացէք. Գ. հանդարտեցէք. Դ. թողէք այդ քաղաքավարութիւնները. lassen wir Das — sein այսչափ բաւական է. für J., et. — sagen, — schreiben, — stehen բանի՝ մէկու մ՛երաշխաւոր ըլլալ. damit hat es —e Weile անճապարելու հարկ մը չկայ. ձն. wir h. noch 200 Mark bei Ihnen — Ձեր քով դեռ 200 մարգ առնելիք ունինք. Eins ist so — wie das (wie's) Andere երկուքն ալ հաւասար են. J—m —e Worte geben քաղցրութեամբ խօսումով մէկուն աղաչել. 3. դիւրին, հանգիստ. Sie haben — (klug) reden, Sie sind reich առնելու ըսել ձեզի դիւրին է, որովհետեւ հարուստ էք. 4. (Հկ—նշ. **böse**) J—m — sein սիրել զոք. wieder — werden հանդարտիլ, բարկութենէ զիջանիլ՝ ցածնալ՝ դադրիլ. 5. eines —en Morgens ging ich առաւօտ մը գացի. 6. Բայերու հետ. — **heißen** հաստատել, ընդունել. et. wieder — **machen** բան մը հատուցանել՝ նորոգել, անդր ընել. — **thun** աղէկ՝ լաւ ազդեցութիւն ընել. պարագայ կատարել. — **werden** բժշկուիլ։ Բ. — ած. գոյականաբար. **Gute(r)**, ար. **Gute**, իգ. **Gute(s)**, չ. ս.; **der —e** այր բարի. 2. առկ. auch das Unglück hat sein —es դժբախտութիւնն ալ իր բարիքն ունի. 3. Ծղրբ. Sie h. da et. —es angerichtet ինչ գեղեցիկ գործեր գործեցիք. was bringst Du —es? ինչ նոր լուր կայ. des —en zu viel thun չափէն անցընել. չափէն աւելի ուտել. die Sache wendet sich zum —en գործը լաւ կերպարանք կ՛առնէ. 4. **im —en**: խաղաղութեամբ, առանց կռուոյ. J—m **zum —en** reden զմէկն ի քաղցրութիւն ածելու ջանալ. 5. J—m et. zu —e kommen lassen ի նպաստ մէկուն բան մը տրամադրել. J—m et. zu —e **thun** մէկուն զբօսանք հատուցանել. sich (et.) auf et. zu—e thun բանի մը վրայ հպարտանալ՝ պարծենալ. Գ. **Gut**, չ. 7. բարիքն. das höchste — Բարութիւնն անհուն, Աստուած. Բ. zeitliche Güter, յր. ժամանակաւոր բարիք, ինչք. Hab u.— verlieren ամենայն ինչ կորսնցընել. sich bei — und Leben verpflichten կեանքն եւ ինչքը խոստանալ. fahrendes — շարժական ինչք. Գ. կալուած, հող, դաշտ. liegende Güter կալուած անշարժութեանք. 2. Güter գոյք, ապրանք. anvertrautes — աւանդ. 3. ծվ. վաճառք. նաւ. Güter eines Schiffes (նաւու) բեռն, ապրանքներ. das liebe — հաց. Բ. եկ. das hochwürdige — Սուրբ Հաղորդութիւն. Դ. ար. (Յա—լաբ—Յա—Ոիտ ձղ.) զանգակ պղինձ (ու. Glockenbronze). աղաջնեւ. irdenes — խեցեղէնք, կաւեղէն անօթք։

Digitized by Google

Gút|achten, չ. համարում, կարծիք, փորձ. բ. (բժշկաց, իրաւաբանաց) գրաւոր խորհուրդ. վճիռ իրաւունքի, դատաստան. ein — einholen խորհուրդ հարցնել։ —**artig**, ած. (ողոց...) բարեձոյն, բարեկիրթ. բ. կրն. բժշ. ախտ. մեղմացուցիչ (գեղ...)։ —**artigkeit**, իգ. բարեկրթութիւն. կրն. բժշ. մեղմացուցութիւն։ —**besetzt**, ած. լաւ հանդերձեալ. բ. ճոխ. ծայրէծայր լի։ —**dünken**, չ. կարծիք. nach — ըստ կամս։ —**edel**, ար. փխ. ազնիկ, ազնիւ որթատունկ։ —**gesinnt**, ած. բարեմիտ, բարեխորհուրդ, բարեզգած։ —**gesinntheit**, իգ. բարեմտութիւն։ —**heißen**, չ. —**heißung**, իգ. (հմմտ. gut, Ա. 6.) հաստատում, վաւերացուցում։ —**herzig**, ած. բարեսիրտ, հեզ. մարդասէր։ —**herzigkeit**, իգ. բարեսրտութիւն։ —**machen**, չ. —**machung**, իգ. (շինուածոյ...) նորոգութիւն։ —**müthig**(**keit**, իգ.), ած. = gutherzig(keit). —**sagen**, չ. —**sagung**, իգ. վճ. երաշխաւորութիւն, երաշխ։ —**schmecker**, ար. համադամող, գինեճաշակ։ —**sein**, չ. բարութիւն։ —**that**, իգ. ցնցմ. = Wohlthat. —**willig**, ած. (հկռդ. böswillig) բարեսէր, բարի կամեցող, կամակատար. բ. et. — thun բան մը սրտի մօք ընել։ —**willigkeit**, իգ. բարեկամեցութիւն։

Gü'tchen, չ. ՔԲ. (նուզ. Gut, Գ.) հողիկ, գետնիկ, կալուածիկ։

Gü'te, իգ. 35. բարութիւն. haben Sie die —, es mir zu sagen հաճեցէք ըսել. 2. բարութիւն, բարեմտութիւն. 3. (հմմտ. gut, Բ. 4.) mit —, in aller — սիրով, քաղցրութեամբ. eine Sache in — abmachen գործք մը խաղաղութեամբ, բարեկամութեամբ լմնցնել։

Gü'ter|anschlag, ար. (կալուածոյ...) գնահատութիւն։ —**boden**, ար. = Güterhalle. —**gemeinschaft**, իգ. հասարակութիւն ընչից (ման. ամուսնոց մէջ)։ —**halle**, իգ. վաճառանոց, մթերանոց։ —**kauf**, ար. երկիր գնելը։ —**verkehr**, ար. առուտուր։ —**zug**, ար. վաճառականի վաճառաբեր կառախումբ։

Guthéil, մկ. ողջոյն, բարեւ։

gü'tig, ած. 6. բարի. մարդասէր. քաղցր. մկ. բարութեամբ. բ. seien Sie so — und geben es mir հաճեցէք, շնորհք ըրէք զայս ինձի տուէք. 2. mit Ihrer —en Erlaubniß ձեր հրամանաւը. erlauben Sie —st հաճեցէք ինձի հրաման տալու. der Brief, den Sie mir —st geschrieben h. նամակն, զոր բարեհաճեցայք ինձի ուղղելու։

Gü'tigkeit, իգ. 31. (անյ.) բարութիւն, մարդասիրութիւն, գթութիւն։

gü'tlich, ած. 6. = in Güte (տ. Güte, 3.); 2. I—m (sich) — thun = zu Gute thun (տ. gut, Բ. 5.); er thut sich — dabei ամենայն սիրով՝ սրտալիր՝ ուրախութեամբ կ'ընէ զայս։

Gúts|besitzer(**in**, իգ.), ար. —**herr**, ար. հողատէր, կալուածատէր։ —**herrschaft**, իգ. = Gutsherr. —**verwalter**, ար. —**vorsteher**, կալուածատես, անտես, գործակալ։ [քերոց։

Gútsche, իգ. 35. ար—. ակօսաձեւ

Guttapércha (կօ—դդ—բէրչա), իգ. 31. անյ. կուդդաբէրդա, մաշկահոյզ։ [դենդակերպ։

Gúttenberg, յտ. ան. ար. 38. Կուդ-

Guttiféren, իգ. յհ. **Gúttigewächse**, չ. յհ. իղ. 8. յհ. 18. փխ. խէժաբեր՝ կուկղաբեր տունկք։

Gutturálbuchstabe, ար. կոկորդական գիր։

Guyána, ար. 38. աշխ. Կուիանա։

Gymnasiál|arbiturient, ար. վարդապետութեան առաջին աստիճանի հետամուտ։ —**bildung**, իգ. դասական հրահանգութիւն։ —**schüler**, ար. վարժարանի աշակերտ։ —**studien**, չ. յհ. դասական ուսմունք։

Gymnasiást (կի...), ար. 33. վարժացի՝ կրթարանի աշակերտ։

Gymnásium (կի...), չ. 36. վարժոց, վարժարան, կրթարան. ein — besuchen վարժարան երթալ։

Gymnástik (կի...), իգ. 31. մարմնավարժութիւն։

gymnástisch, ած. 6. մարմնավարժական։

Gynäkológe (կի...), ար. 34. կնախօս (կանանց հիւանդութեանց վրայ խօսող)։ [դական։

gynándrisch, ած. 6. փխ. որձէգի-

Gyps, տ. Gips.

H.

H, h, չ. 37. (ութերորդ նշանագիր, վեցերորդ բաղաձայն. բառի մը սկիզբը միշտ հ կը հնչէ. մէջը և վերջը միայն ձայնաւորը երկընցընելու կը ծառայէ.) հ. aspirirtes H հաղագայինն' կոկորդական հ. stummes H անձայն հ. 2. Երժ. սի. H-Dur մեծագոյն սի. H-Moll փոքրագոյն սի: Ա. Հմռ. H. = Hoheit; Բ. h. = heilig; Գ. H. Մ. = (Gut-)haben.

ha, մլ. հա՛, ա՛ ա՛, բարէ՛. 2. ա՛խ, ո՛հ:

Haag, ար. 38. քղ. Հաակ:

Haar, չ. 20. (Նուզ. Härchen, չ. 22բ. Härlein, չ. 22բ.) (մարդու գլխու) հեր, մազ. (անասունի մազերու) գիսակք, ծամք. Գ. (ձիու...) ձար, մազ. Դ. Փխ. das — richtet sich Einem dabei empor կամ steht (steigt) Einem zu Berge, macht die —e sträuben (երկիւղէ' անձկութենէ) մազերը կը ցցուին' կը անկուին. —e auf den Zähnen h. բազմահմուտ մէկն ըլլալ, բանի մը մէջ փորձ ըլլալ. Ե. (մանր' քիչ ցուցընելու.) Das hat an einem — gehangen մազէ մը կախուած էր, մազ մնացած էր որ... —e spalten կամ klauben (գործ մը մանր ճշդութեամբ ընել) մազ մը չորսի բաժնել. 2. sich das — machen ընփ. մազերը շինել, գիսակն յօրինել' յարդարել. sich ea. in den —en liegen կռուիլ, ծեծկուիլ, կպուր կպուրի գալ. Փխ. —e lassen müssen վնաս կրել, կորուստ ընել. mit Haut und —(en) բոլորովին, ամբողջապէս. es ist kein gutes — an ihm ամենեւին մէկ կողմանէ աղէկութիւն չունի. nicht (um) ein — (breit) weichen եւ ոչ մազի չափ ետքի տալ. auf's —, auf ein — կամ Härchen ճշդութեամբ, կարի ճշդիւ. um ein — կամ Härchen wäre er um sein Leben gekommen. մազ մնաց (քիչ մնաց) կեանքը պիտի կորսնցընէր. 3. Բսն. տարղ. Բ. Պյ. —e e—r Pflanze տնկի մը մազերը. (feines) — աղուամազ. (հասկերու) քիստ. 4. Դշխ. (ծառոց) ճիւղերն ու տերեւները, փարթ:

Haar‖(ab)schneiden, չ. հերատկըտրութիւն: —arbeit, էգ. մազագործ գործուած: —aufsatz, ար. կեղծամ, պիտակ ծամք: —besen, ար. մազաւել, մազէ խոզանակ: —beutel, ար. մազէ քսակ. Բ. մազ պահելու քսակ. Գ. Փխ. ընփ. մթագնածութիւն, թեթեւ արբեցութիւն. J—m e—n — anhängen զմէկն արբեցընել, զուարթացընել: —busch, ար. (սաղաւարտի վրայ) մազէ արդուկ' ցցունք: —büschel, ար. մազի խուրձ. մազի ցից' ցցունք. Բ. (թռչնոց գլխուն վրայ) փունջ, (մազէ' փետուրէ) խուրձ, կատար: —fein, ած. մազի պէս բարակ. Բ. Փխ. —er Unterschied կարի մանր զանազանութիւն: —flechte, էգ. մազահիւսք. մազի հիւսուածք: —händler, ար. հերավաճառ, մազի վաճառական: —hemd, չ. = Bußhemd. —klauber(in, էգ.), ար. նրբաքննին մանրախծծի, մանր' բարակ ճշդութիւն ընող: —klein, ած. = haarfein; ընփ. Վ. մանրամասն, մանրապատում (պատմել): —komet, ար. վարսամ, գիսաւոր: —krause, էգ. գանգուր, խոպոպիք: —kräusler(in, էգ.), ար. վարսայարդար: —locke, էգ. խոպոպիք, գանգուրք: —los, ած. անմազ. անատեւ, անխոզան. կունտ, կնդակ, ճեղ: —losigkeit, էգ. կնտութիւն, ճաղատութիւն, ճեղութիւն: —moos, չ. Պյ. gemeines (կամ güldenes) — գիւաձար, Աստղկան ձարխոտ (Adiantum Capillus Veneris): —nadel, էգ. վարսակալ (գնդասեղն): —netz, չ. (կանանց) թաղկար, մազի հիւսկէն ցանց: —pilz, ար. Պյ. ձարատունկ (Trichia): —salbe, էգ. օծանելիք: —scharf, ած. քաղցրասուր, սաստիկ սուր (դանակ). Բ. Փխ. շատ ճիշդ, ճշգրիտ: —schärfe, էգ.

Digitized by Google

մեծ ճշգրտութիւն։ —schleife, իգ. մազի հանգոյց. որս. — Dohne; բ. (գլխուն վրայ զարդի համար) ժապաւէնէ հանգոյց, ծամակալ (հանգոյց)։ —schneiden, չ. — Haarabschneiden. —schneider, որ. վարսավիրայ, վարսայարդար։ —schnitt, որ. հերակտրութիւն. բ. մազերը առնարելու ատեն արուած ուղղութիւն. նախագանգուրք։ —schnur, իգ. վարսակալ, ծամակալ, հերակապ. բ. նշ. — Haarseil. —schur, իգ. հերակտրութիւն, կուլակ. պահեզիկ։ —seil, չ. նշ. բժշ. (վիրաբուժից) մազէ պատրոյգ (խարան դնելու)։ —seite, իգ. արհ. — des Leders կաշւոյն մազոտ՝ չլղկուած երեսը (ճշմար. Narbenseite)։ —sieb, չ. արհ. ծարմաղ, մազէ պարզոց։ —spalter(in, իգ.), որ. — Haarklauber(in). —strang, որ. մազէ պարան. բ. բսլ. պեւեկեղ (Peucedanum)։ —sträubend, ած. քստմնեցուցիչ, քստմնելի։ —tracht, իգ. գլխակեր, վարսայարդարութիւն։ —wickel, որ. թիթեղնիկ. խոպոպիկները փաթթելու թուղթ. գլանիկ, պատուստ։ —wuchs, որ. մազաբոյսք, մազի աճումն. բ. (գլխու) մազ, հեր։

haaren, չբ. h. ձա. եւ sich — նբ. (կենդանեաց) մազաթափիլ, կնտանալ, մազերը՝ փետուրները փոխել։ — նբ. — abhaaren; 2. արհ. երկ. die Sense — — dengeln. — չ. ձբ. անյփ. մազաթափութիւն, կնտութիւն. 2. — abhaaren, չ. արհ. երկ. գերանդի սրելը։

haaricht, ած. ա. մազանման, ձաբանձե. 2. — behaart (տ. behaaren)։

haarig, ած. ա. — haaricht; 2. — շատ, կարծր, առհապքին. օբ. ող. — viel Geld h. ընփ. գրպանները ստակով լի ըլլալ, շատ ստակ ունենալ։

Hab', չ. անփխ. տ. Habe.

Hab||gier, իգ. ընչաքաղցութիւն, անյագ ցանկութիւն, անձնչանք։ —gierig, ած. անյագ ցանկացող, անձնչացող։ —seligkeiten, իգ. յգ. կահ կարասիք. ը. մփ. բոլոր ինչքն, ունեցածը չունեցածը։ —sucht, իգ. — Habgier. —süchtig, ած. — habgierig.

Habe, իգ. ss. անյփ. ինչք, ստացուածք, կահ կարասիք. հարստութիւն. իրա. bewegliche, fahrende — շարժական ստացուածք. unbewegliche — անշարժ ստացուածք, կալուածք։ Hab' (չ. անփխ.) und Gut բոլոր ինչքն ու ստացուածքը, ունեցածը չունեցածը։

Habe||dank, որ. ընփ. շնորհակալիք, շնորհակալութիւն։ —nichts, որ. անինչ, անստացուած. Baron v. — ընփ. մեծամեծ երկրատէրը, անարծաթ սեպուհ։

Habeas-Korpusakte, իգ. ss. իրա. անձնականութեան օրէնք (Անգղիացւոց)։

haben, նբ. 1բ. ունենալ. die gehabte Ehre գտած՝ ունեցած պատիւը. et. im Auge — —) աչքի մէջ բան մ'ունենալ. բ) փխ. բանի մը միտք՝ դիտում ունենալ. was hast Du? (— — փըծ. was fehlt Dir?) ինչ ունիս. et. zu Ende, et. fertig — բան մը լմնցընել, ի կատար հասուցանել. et. los — բան մ'անջատել. հիմնովին զատել. 2. die Sache hat Eile... իրը աճապարական է (տ. Eile, 2.). wir — Trauer սուգ կը բռնենք, սրտով մէջ ենք. փր. das Wort hat i im Ablativ այս բառին բացառականն i կը վերջանայ. da hast Du's ընփ. ահա քեզի, ահա քու բաժինդ. ich möchte den Rock vom Leibe — զգեստս վրայէս հանել կ'ուզեմ. ein Gulden hat hundert Kreuzer մէկ ֆիորինը հարիւր քրայցեր կ'արժէ. առծ. ein Hab-ich ist besser als ein (կամ zehn) Hätt-ich այսօրուան հաւը՝ վաղուան սագէն լաւագոյն է. es ist überall zu — ամէն տեղ կը գտնուի կայ. zu — in allen Buchhandlungen ամէն գրավաճառ կը ծախէ. 3. կարօտ՝ հարկաւոր՝ ստիպուած ըլլալ. was hat das zu bedeuten? այս ինչ կը նշանակէ, ինչ կ'ուզէ ըսել. Du hast dafür zu sorgen, daß es geschieht հոգ պիտի տանիս, որ այս ըլլայ. was — Sie hier mitzureden! ո՞ր իրաւամբ մէջ խօսքի միջամտուիլ կ'ըլլաք. ընփ. դուն ինչ մէջը կը խառնուիս. 4. et. — wollen բան մ'ուզել՝ պահանջել, բանի մը ցանկալ. wer will Das —? ո՞վ կը հրամայէ զայս. 5. ժած. անփր. Acht — միտ դնել. ը. մփ. զգուշանալ. 3., et. gern, lieb — զմէ-

Digitized by Google

կը՝ բան մը սիրել. lieber — աւելի ուզել՝ ցանկալ. Theil — an et. բանի մը մասնակցիլ. Verdacht auf I. — մէկուն վրայ կասկածիլ, կասկած ունենալ. 6. անորոշ es ենթակայով կամ այլ բացատրութիւններ. es bequem, leicht — դիւրին զբաղմունք՝ գործ մ'ունենալ. ich habe es eilig այս (գործքս) աճապարական է, պէտք եմ աճապարել. er hat es gut լաւ վիճակի մէջ է. (es) weit — (դեռ) շատ (ընելու) ճամբայ ունենալ. Բ. es mit I—m — մէկուն հետ գործք ունենալ. յարաբերութեան մէջ ըլլալ. մէկուն դէմ ոխ՝ ատելութիւն ունենալ. անդէմ—ան—ով կը... ձեւով es. Sie — leicht fragen հարցընելը ձեզի դիւրին է, դիւրաւ կրնաք հարցընել. 7. իբց նախադրութեամբ. e—n Freund an I—m —, I. zum Freunde — մէկը բարեկամ ունենալ. auf Alles et. — ամէն բանի վրայ (պատասխանելու) բան մը գտնել. die Kaffe unter sich — արկղն ունենալ՝ իր ձեռքն ըլլալ. 8. habe die Güte! շնորհք ըրէ: Բ. — անդ. Բ. (es = das, die Sache) es hat den Anschein կ'երեւայ՝ թուի թէ... es hat Eile իրն աճապարական է. 2. ընդ. ներ. es hat sich was zu lachen! այս ծաղու իր չէ, այս ծանր բան մըն է: sich — ներ. դ. — անդ. Բ. 2. ներ. 2. ընդ. = sich behaben. — օժ. բայ. բաղադրեալ ժամանակներ կազմելու ներ.ներգոր — եւ չոք մը չէ.երգոր դոլ. հայերէն երբեմն ըլլալ կամ եմ օժ. բայով, երբեմն նախ— բայի պարզ ժամանակով կը թարգմանուի. wir — gelesen կարդացած ենք. Հմմ. habe Nichts gehört! բան մը լսած չըլլայիք. habt Euch vorher wohl präparirt! լաւ մը պատրաստուեցէք: — չ. ձձԲ. անդ. ներ. (հաշուեկշռոց ակնարկման եկը) անուն. Soll und — անունքս, ելք եւ մուտաց:

Häber, ար. ձձա. = Hafer.

Häbesch, չ. անհի. ամի. = Abessinien.

Häbgier... տ. Hab...

häbhaft, ած. (Հայն հետեւեալ իմաստով կը գործածուի.) e—r (մէկու.) Sache — werden բան մը առնուլ, ձեռք բերել՝ տիրանալ. բանի մը հանիլ:

Häbhaftwerdung, էգ. ձերբակալու-թիւն:

Häbicht, ար. ՁՕ. Բ. ապոդ, բազէ (Astur կամ Falco palumbarius):

häbichts‖artig, ած. Բ. բազէանման, ապողանման (թռչուն): —kraut, չ. դբ. ճուռակենի (Hieracium): —nase, էգ. արծուէքիթ:

habiliti(e)ren, նբ. Յա. էր. — befähigen; sich — ներ. համալսարանի երբեւ առանձնական ուսուցիչ ընդունուելու պատիւ ըլլալ. Ը. մի. համալսարանի մէջ երբեւ առանձնական ուսուցիչ համարատուիլ:

Habit, ար. (չ.) ՁՕ. (յգ. նաեւ —er) զգեստ, հանդերձ:

Häbitus, ար. անփի. անյգ. ունակութիւն, ընդելութիւն:

Häbsburg, չ. ՁՑ. das Haus — Հապսպուրկեան տունը:

Häbsburger, ար. ձձա. —in, էգ. ՅՑ. Հապսպուրկցի, Հապսպուրկ. die — = das Haus Habsburg. — ած. անփի. habsburgisch, ած. Ց. Հապսպուրկեան:

Häbseligkeit, Häbsucht... տ. Hab...

Haché (հաշէ), չ. ՅՑ. էհ. = Hackfleisch.

hachi(e)r‖en (հաշիրել), նբ. Յա. = hacken; 2. = schraffi(e)ren. — չ. ձձԲ. անյգ. —ung, էգ. Ձ1. = Schraffi(e)rung.

Hä'chse, էգ. ՅՑ. = Hä'cksе.

Hack, չ. ընդ. — und Mack, — Mack կղկղանք, անսարք (անհնարին չըն-չին երայց խառնուրդ). խառնիճաղանճ, ժողովրդեան ախտաբար:

Häck‖bank, էգ. ար. յօշարան, յօշոց: —beil, չ. ար. կացնակ, տապարակ: —block, ար. ար. կոճղ: —(e)brett, չ. ար. = Hackbank; Բ. երժ. սինդյան, տարածեալ քնար: —fleisch, չ. յօշած, յօշուածոյ միս: —frucht, էգ. երկ. կթուած՝ քաղուած պտուղք. Բ. գետնախնձոր, շաղգամ եւ կաղամբ: —mack, չ. ընդ. տ. Hack.

Häcke, էգ. ՅՑ. նաղ. Hä'ckchen, Hä'cklein, չ. ՁձԲ. յօշոց (մանրելու գործիք). երկ. հողաբեր, բրիչ, մարկեղ. Բ. քարուքաղի, քարհատ. Ղ. տապար, կացին, փայտահատ. 2. երկ. բրելն եւ բրելու ժամանակ. 3. = Hacken.

Digitized by Google

Hácken, ար. 22բ. կրունկ. փխ. J—m auf den — (nahe) sein կամ sitzen զմէկը հալածել, մէկուն ետեւէն պնդել. ընդ. sich auf die — machen երթալ, հեռանալ, ճամբայ ելլել:

hácken, նբ. եւ չբ. h. 3ա. (յատկապէս թռչնոց) կտցել, կտուցով զարնել. կացնով բանել. J—m die Augen aus dem Kopfe — մէկուն աչուքները փորել՝ քրել. փխ. sie — Alle auf ihn ընդ. ամէնքը զինքը կը կեղեքեն, ասդին անդին կը քաշկըռտեն. 2. (միս՝ բանջար...) յօշել. klein — մանրել. Holz — փայտը ճարդել՝ ճեղքել. 3. երջ. գետինը քրել՝ պեղել: — չբ. h. մածնուլ, փակչիլ, կպչիլ: — չ. 22բ. անյփ. կացահարութիւն, յօշումն, քրելը:

Háckenschuh, ար. բարձրակրունկ հողաթափ:

Hácker, ար. 22ա. երջ. քրող, (ածու...) փորող (տ. Holzhacker). 2. ֆրձ. տոփ. ատնուր:

háck(e)rig, ած. 6. խորտուբորտ, անհարթ, անողորկ:

Hä'ckerling, ար. 20. տ. Häcksel; փխ. ընդ. — im Kopfe haben ամենեւին խելք չունենալ, ընդ. դդում գլուխ ըլլալ:

Hä'cke, իգ. 35. անօթձ. (ի մաս. ձիոց) կարթ:

Hä'cksel, ար. (չ.) 22ա. ար—. մանրած յարդ (երջ. եւ չմ. ա—. ֆրձ. փան Häckerling):

Hä'ckselbank, իգ. յարդկարիչ, յարդ մանրելու գործիք: —schneider, ար. յարդ մանրող:

hä'ckseln, չբ. h. 3ա. ար—. յարդ մանրել՝ կարատել:

Háder, ար. 24բ. ցնցոտիք, լաթի կտոր, ընդ. քուրջ. 2. փխ. մուրացիկ, մուրող: — չ. 22ա. երկպառակութիւն, անհամաձայնութիւն, բանակռուութիւն, կագ:

Háderlumpen, ար. = Hader, 1.: —mann, ար. փերթահաւաք, լաթի կտորներ ժողվող: —sucht, իգ. կռուասիրութիւն: —süchtig, ած. կռուասէր, կագազարթոյց:

Haderéi, իգ. 31. կագ եւ կռիւ, մշտատեւ կագ:

Hád(e)rer, ար. 22ա. կագող, կռուող, վիճող:

hádern, չբ. h. 3ա. mit J—m — մէկուն հետ վիճել, պայքարել, մաքառել: — չ. 22բ. անյփ. = Hader.

Hádes, ար. անփխ. հ. դից. դցբ. Դժոխք, Սանդարամետք:

Hádrian, յա. ան. ար. 38. Ադրիան, Ադրիանոս:

Hadschi (Հաճի), ար. 38. պանդուխտ, ճանապարհորդ (յերուսաղէմ):

Háfen, ար. 11բ. մսն. Տըր. ամանոթ, աման (խեցեղէն՝ ապակեղէն). ը. մփ. = Topf; 2. նոյ. նաւահանգիստ, նաւակայք. փխ. նաւահանգիստ. ապաւէն, ապաստարան. in den — einlaufen նաւահանգիստ մտնել:

Háfendamm, ար. թումբ (նաւահանգստի): —rönmer, ար. նաւահան (նաւահանգստէն պարապայ նաւերը դուրս հանող մեքենաւոր): —sperre, իգ. նաւերու(ն դուրս ելլելու) արգելք: —stadt, իգ. նաւահանգիստ, ծովակալ քաղաք:

Hä'fen... տ. Hafen...

Háfer, ար. 22ա. երջ. վարսակ (Avena). 2. փխ. ihn sticht der — կը մեծամտի, բախտը զինքը խորոխտ կ'ընէ. er hat s—n wilden — noch lange nicht gesäet ատակութիւն իր վայրենաբարոյ ընութիւնը չէ փոխած, ատակութին նոյն կատաղին է:

Háferarten, իգ. յփ. տլ. վարսակազգիք (տեսակներ): —artig, ած. վարսականման. տլ. վարսակազգի: —bau, ար. վարսակի մշակութիւն: —ernte, իգ. երջ. վարսակի հունձք: —grütze, իգ. վարսակի մանրաձաւար, (կոշտ) ալիւր, երեմուկ: —schleim, ար. վարսակի խիւս (հիւանդաց համար): —schrot, չ. լեռուած՝ ծեծուած վարսակ: —sehm, ար. —seim, ար. = Haferschleim. —wurz(el), իգ. տլ. վարսակի ոտւ տակ (Scorzonera):

Hafereí, իգ. 31. նոյ. ծովակալ կարուստ՝ վնաս. 2. խարիխ ձգելու՝ խարախարկի իրաւունք:

haferi(e)rt, ած. 6. նոյ. կորուստ կրած, վնասած:

Haff, չ. 38. (յփ. —s) ալխ. ծով, ծոց:

...haft, յետադաս մասնիկ ի ած.,

Digitized by Google

[illegible] (...) ...igkeit [illegible] 1. [illegible]. mangelhaft, ած. պակասաւոր (Mangelhaftigkeit, իգ. պակասաւորութիւն). 2. [illegible]. boshaft, ած. չարամիտ, չարասէր (Boshaftigkeit, չարամտութիւն, չարասիրութիւն). 3. [illegible]. fieberhaft, ած. ջերմոտ (Fieberhaftigkeit, իգ. ջերմոտութիւն, ջերմոտ ըլլալը)։

Haft, ար. (չ.) 20. (յգ. [illegible] —en) [illegible]. Hä'ftchen, Hä'ftlein, չ. 22բ. [illegible]. 3. [illegible]. 4. չ. [illegible] = Eintagsfliege (տ. Ein...). բ. — իգ. 31. [illegible]. 3. zur — bringen [illegible]։

Häft‖antritt, ար. [illegible]։ —dolde, իգ. բյ. [illegible] (Caucalis)։ —geld, չ. = Handgeld. —gut, չ. [illegible] (...)։ —krebse, ար. յգ. [illegible] (Parasita pseudocephala)։ —lokal, չ. [illegible]։ —nahme, իգ. [illegible]։ —pflicht, իգ. [illegible]. solidare— [illegible]։ —vollzug, ար. [illegible]։

häftbar, ած. 6. [illegible]։

Häftbarkeit, իգ. 31. [illegible]։

häftlen, չբ. h. 3բ. an et. — [illegible]. s—e Blicke auf et. — lassen [illegible]. es haftet nichts in s—m Kopfe [illegible] bei ihm [illegible]. 2. es — viele Schulden auf s—m Hause [illegible]. 3. für et. — = bürgen; ich hafte mit meinem Kopfe dafür [illegible]։ — չ. 22բ. [illegible]. —ung, իգ. 31. [illegible]. 3. = Bürgschaft.

Hag, ար. (չ.) 22ա. [illegible] 20. (յգ. Häge) [illegible]. 2. [illegible]. 3. [illegible]. 4. [illegible]. 5. [illegible]։

Hágar, յտ. ան. իգ. 28. Հագար։

Häge‖buche, իգ. բյ. [illegible] (Carpinus batulus)։ —butte, իգ. բյ. ([illegible]) [illegible]։ —dorn, ար. բյ. [illegible] (Cratoegus oxyacantha)։ —rose, իգ. բյ. [illegible] (Rosa canina)։ —stolz, ար. [illegible]։

Hä'ge... տ. Hege...

Hágel, ար. 22ա. [illegible]. — v. Schlägen [illegible]. — von Schimpfwörtern [illegible]. —(Geschwulst) [illegible]. 3. [illegible]. 4. Jan — [illegible]։

Hágel‖ableiter, ար. [illegible]։ —gut, ար. [illegible]։ —korn, չ. [illegible]. տ. Hagel, 1. [illegible] (Hagel, 3.) [illegible]։ —schaden, ար. [illegible]։ —schauer, ար. [illegible]։ —schlag, ար. = Hagelschaden. —sturm, ար. [illegible] (= Hagelwetter)։

hágeln, չբ. h. 3ա. [illegible]. es hagelt [illegible]. իգ. es hagelte Steine auf ihn [illegible]։

hä'gen, նբ. 3ա. = hegen.

hä'ger, ած. 6. [illegible]. [illegible]։

Hágerkeit, իգ. 31. [illegible],

Haggái, յտ. անձ. ար. 33. (12 փոքր մարգարէից մին) Անգէոս։

hahá, —! ձյն. հահա, փայ (տ. ha)։ — ար. 33. փախխուստ, պրծում։

Hä'her, ար. 22ա. բն. ճայ, կաղնոյ ագռաւ (Garrulus glandarius). 2. blauer — կապոյտ ագռաւ (Coracias garrula)։

Hahn, ար. 13. աքաղաղ. kalekutischer (կամ wälscher) — հնդկահաւ, գոռակ. — im Korbe sein (քաղաքին) ամենապատուելի՝ ճոխագոյն անձն ըլլալ. հողմացոյց (աշտարակաց վրայ աքաղաղ). 2. ֆր. es kräht kein — (կամ nicht Huhn oder —, կամ nicht Hund noch —) danach ընտ. մէկուն հոգը չէ, անոր վրայ ոչ ոք կը մտածէ. J—m den rothen — auf's Dach setzen մէկուն տունը կրակ ձըգել. 3. (Իբերիացի Որսորդ) արու. 4. Իրլ. տլ. — und Henne արու եւ էգ կասու. 5. ֆր. ընտ. muthiger — քաջասիրտ ախոյեան. ընտ. աղմկարար՝ բարձրաձայն տղայ. 6. պարզամտ. միամիտ (մարդ) (հմմտ. Hahnrei). 7. բն. See— արիգղէ, ծիծեռնաձուկ (Trigla). 8. զին. (Հրացաններու կայծհանի ամենէն...) աքաղաղ (շուն). 9. ծորակ (տակառի). hölzerner (Faß.)— փայտեայ խողովակիկ, եղեգնիկ. 10. ար. յգ. Hähne կամ —en (յունական ...) մեծաղղակաւորք, մեծաղի փշրանք։

Hä'hnchen, չ. 22բ. աքաղաղիկ, մանր աքաղաղ։

hähn(e)nbuchen, —büchen, ած. ռմ. խոշոր, թանձր, անշնորհք։

Hahnemann, յտ. անձ. ար. 33. Հանեման. բժշ. բժ. —'sche Weinprobe թթուացեալ ծծմբաջուր. բ. նախորոշման անօգուտ պարծում, ծածքան։

Hahnenei, չ. մանր հաւկիթ։ —fuß, ար. աքաղաղի ոտք. բ. յօդի գրուած, ձարբռատուք. գ. տլ. հրանունկ, գորտնուկ (Ranunculus)։ —fußartig(e Pflanzen), ած. տլ. հրանունկազգիք, գորտնուկք։ —kamm, ար. թթուկ, աքաղաղի կատար. բ. ֆր. ընտ. (արենց ճակտին վրայ ...) ցցունք. թթուկ. գ. տլ. թաւշնծաղիկ։ —schrei, ար. (աքաղաղի) կարկաչիւն՝ խօսիլը. mit dem ersten — առաւօտուն մութ, ի հաւախօսի։ —sporn, ար. թիթ (աքաղաղի). բ. փշալից զգեռնենի, փշեզգեռ (Mespilus crus galli)։ —tritt, ար. ձուածիլ (հաւկթի դեղնուցին՝ սպիտակուցի հետ կապող խլինդ)։

Hahnrei, ար. 20. կամ 33. (յգ. նաեւ —s) իր կնոջմէ խաբուած ամուսին։

Hahnreifedern, իգ. յգ. — tragen իր կնոջմէ խաբուած ըլլալ։

haho, ձյն. որս. —! (ոռնելով) հիւի հիւի, գաղա՛ր (որսի ատեն շներն ետ կանչելու ձայն)։

Hai, ար. 20. կամ 33. եւ **Haifisch**, ար. 20. բն. գեզազ, շանաձուկ (Squalus). (Menschen-)— անարփ՝ բուն շանաձուկ (Squalus carcharias)։

Hai... տ. Haifisch...

Haid(e)... տ. Heid(e)...

Haidu(c)k, ար. 33. եւ 30. = Heiduck.

Haifischfang, ար. գեզազորսութիւն, շանաձկան որս։

Hain, ար. 20. ծառաստանիկ, մայրիք. անտառակ (ըստ Ս. Գրոց). — Mamre Մամբրէի այր. 2. բնս. = Hein.

Hainanemone, իգ. տլ. անտառի պղուա (Anemone nemorosa)։ —schwingel, ար. տլ. անտառի փետուրիկ (Festuca drymeia)։ —buche, իգ. տլ. = Hagebuche. —käfer, ար. բն. եղնաճճի (Lucanus)։

Haiti, յտ. անձ. չ. 33. Հայիթի (հմմտ. Domingo)։

Hä'kchen, չ. 22բ. (նուաղ. Haken) կարթիկ, ճանկիկ. 2. ճարմանդ (օղակի մը անցնելու ճանկ), չէզղ. տպն. բն. վրբ. սարդիկ, վիրաբուժից ունելիք. 3. տլ. կարթաւոր փուշ, թելուկ. 4. քր. ապաթարց. բ. (cին տակը) ենթակէտ (ç). գ. չակերտ („"). 5. ար. գիրփակ, (մատներից) ճարմանդ, (ժամագործաց) բութակ. 6. ֆր. ein — auf J. haben մէկուն ոխ պահել. բ. ein — im Kopfe haben ընտ. բախած՝ ուշաթափ ըլլալ։

Hä'kchenhalter, ար. 22ա. ար. (դրակապղմից) ճարմանդակալ։

Hakeisen, չ. 22բ. (ճախարակի) կարթ, ճանկ. 2. (ժանեկոր կար

Digitized by Google

քի՝ արօրի) գամ, ճանկ, ագռաւուկ։

Hä'kel‖arbeit, էգ. ժանեկաւոր ասղնագործ։ —**haken**, ար. —**nadel**, էգ. կեռասեղն, կարթաձեւ ասեղ։

Häkelei, էգ. 81. = **Häkelarbeit**; 2. էի. ընդ. չնչին իրաց համար վէճ, բանակռուութիւն։

häk(e)lig, ած. 6. ճանկաւոր, կարթաւոր. ը. մք. անհարթ, խորտուբորտ. փխ. վտանգաւոր. եղն. թաւարծի, թաւ. 2. էի. դժուարին, դժկամակ. (անձանց համար) դիւրազգած, փափուկ։

Hä'k(e)ligkeit, էգ. 81. խորտուբորտութիւն, անողորկութիւն. 2. փափկութիւն, դիւրազգածութիւն։

hä'keln, նբ. չբ. h. եւ sich — էբ. 8ա. կեռասեղամբ ասղնագործել. 2. ճանկել, ճանկով իրեն քաշել, ճարմանդներով հաստատել, ագուցանել. 3. էի. (զմէկը) կծանել, խօսքով խայթել. 4. էի. an et. — բան մը խնդրել՝ պախարակել, պարսաւելու բան գտնել։ — չ. 22բ. անյ. = **Häkelarbeit**.

Hä'ken, ար. 22բ. ճանկ, գամ, ագռաւուկ, ագոյց. — und Ösen ճարմանդք, արու եւ էգ կոճակ. փխ. ճն. կեռիկք, ճանկիկ. 2. զգեստ կախելու ճանկ, ձորձկալ. — zum Auflegen der Standbüchsen շամփրիկ. բ. էի. die Sache hat e—n (կամ ihren) — այս գործքը դժուարութիւն արգելք մ'ունի. 3. որս. եղջ. (անանիւ արօրի ատամկ) ճանկաւոր արօր. 4. շին. = **Hakenbüchse**.

·**hä'ken**, նբ. չբ. h. եւ sich — էբ. 8ա. ճանկել, ճանկով բռնել՝ քաշել՝ կարթել. անձ. մք. ճանկով հաստատել. (շղթեկառաց կառաւորքին) կառչ կցել, ընդկաւել. էի. da hakt es կամ die Geschichte ահա հանգոյցը, հոս է դժուարութիւնը։ — չ. 22բ. անյ. ճանկելը, ընդկաւում կառաց. դժուարութիւն, արգել։

Hä'ken‖bein, չ. էղն. ճն. կեռոսկր։ —**block**, ար. նւչ. ճանկաւոր ճախարակ՝ ծիծեռնիկի։ —**bohrer**, ար. արս. բէլ. հողագչիր, երկիրը ծակելու գայլիկոն։ —**büchse**, էգ. շին. կարթաւոր՝ պատրուգաւոր հրացան. բ. ճանկաւոր տուփ։ —**förmig**, ած. ճանկաձեւ, կոր։ —**lachs**, ար. ճն. արու սաղմոն՝ լոսգի (Salmo hamatus)։ —**pflug**, ար. արս. եղջ. = **Hacken**, 3. —**schlüssel**, ար. արս. ագռաւուկ, կոցաւոր երկաթ (բաշան փէլէրի)։ —**schnäbler**, ար. յփ. ճն. կտտճկեանք, կորակտուց թռչուններ։ —**spieß**, ար. նւչ. երկժանի, երկճարձէն։ —**zahn**, ար. ճն. ճանկ, ժանիք, կարթ։

hä'kicht, hä'kig, ած. 6. ճանկաւոր, ժանեւոր, կարթաւոր։

Hä'kler, ար. 22ա. —**in**, էգ. 22. (կեռասեղամբ) ասղնագործ գործող. 2. նոյն ար. էի. խծբծող, պարսաւագէտ։

halb, ած. 6. կէս. մ. կիսով, կիսով չափ, կէս մը. eine —e Elle կէս կանգուն. um den —en Preis կէս գնով. um — elf Uhr, um zehn (und) ein — Uhr տասնուկէսին. die Uhr (կամ es) ist gerade — (ժամը) ճիշդ կէսն է. բ. (ամբողջի համեմատութեամբ) — gekocht կէս եփած, կիսեփ. — reif կիսեփ (պտուղ), կէս հասած. եղծ. —er Ton կիսաձայն. գ. nicht — so viel (տասր) եւ ոչ կէսին չափ. դ. —..., —... կէս մը... կէս մը... — mit Gewalt, — mit List կէս մը բռնութեամբ, կէս մըն ալ նենգութեամբ. 2. ein —es Jahr վեց ամիս. —er Vers կիսահանգիստ, կիսայանգ (տաղանաւոր). er ist nicht — so fleißig wie (s—e Brüder) (եղբայրը) կէսին չափ փութաջան չէ. Das ist weder ganz noch — ոչ պաղ է ոչ տաք, ոչ ճերմակ է ոչ սեւ. 3. **halb und halb** չափաւոր, միջակ. ich bin — und — fertig գրեթէ լմնցուցած՝ լմնցնելու վրայ եմ. 4. միակողմանի. մէկ կողմանէ, կէս. —e Geschwister (տ. **Halbgeschwister**). նւչ. —er Wind կողմնակի՝ կողաշունչ հով։ Բ. das —e, ein —es, չ. 6. կէսը։ Գ. ...**halben**, ...**halber**, յետադաս մասնիկ եւ նխ. համար, պատճառաւ, նկատմամբ, նկատելով, նայելով. Ehren —er պատուոյ համար, ի մեծարանս. (դերանուան հետ փոխանակ) er hat es meinethalben gethan ինծի համար ըրաւ զայս. 2. տ. **außerhalb, innerhalb, allenthalben.**

Digitized by Google

Hálbaffe, ար. բն. աղուեսակապիկ (Lemur)։ —atlas, ար. ճշ. կիսաթլաս, բարակաժան կերպաս։ —bild, չ. կիսարձան, կիսապատկեր, կիսանդրի։ —bildung, իգ. անկատար կազմութիւն. ախտ. մտ. թերակատար կրթութիւն, կէս ծանօթութիւն։ —bruder, ար. հօր կողմանէ՝ համահայր եղբայր. բ. մօր կողմանէ՝ համամայր եղբայր։ —bürtig, ած. անհարազատ եղբայր։ —damast, ար. ճշ. բարակ դամասկոսի կերպաս։ —(durch)messer, ար. երկ. կէս տրամագիծ, ճառագայթ։ —ehe, իգ. ձախաձեռնեայ՝ մորգանատեան ամուսնութիւն։ —entschlummert, ած. կիսաքուն, կէսքուն, մրափող։ —flach, ած. թերահարթ, կիսահարթ։ —fläche, իգ. թերահարթութիւն։ —flügler, ար. յգ. բն. կիսաթեւաւորներ, կիսաթեւ (միջատներ)։ —gar, ած. կիսեփ, կիսախորով։ —geschwister, չ. յգ. խորթ եղբարք եւ քորք։ —gott, ար. դից. կիսադիք։ —gut, չ. ար. (կէս կալուած, կէս անդաստ) անդաստ՝ տարբեր անդաստ։ —hase, ար. բն. ագուտի ամերիկեան ճագար (Cavia leporina)։ —helle, իգ. նսեմութիւն։ —herzig, ած. երկմիտ, երկսիրտ, վարանեալ։ —hose, իգ. տաբատ, մինչեւ ծունկ հասնող սրունազգեստ։ —hundert, չ. (լաւ եւս halbes Hundert) յիսուն։ —insel, իգ. թերակղզի։ —jahr, չ. վեց ամիս. վեցամսեայ ընթացք։ —jährig, ած. վեցամսեայ։ —kenntniß, իգ. թերակատար՝ կէս ծանօթութիւն։ —kreisförmig, ած. կիսաբոլոր։ —kugel, իգ. երկ. աստղ. բնէ. կիսագունդ։ —kutsche, իգ. կիսակառք. zweiräderige — թրթռակ, երկանիւ կառք։ —laut, ած. կէս՝ ցած ձայնով. եղծ. կէս ուժգին, կիսազօր։ —laute(r), ար. քր. կէս ձայնաւոր։ —mann, ար. (հկռն. ganzer Mann) կէս մարդ. բ. = Eunuch. —mensch, ար. կէս մարդ. դշբ. կենտորոս, յուշկապարիկ. 2. փխ. բարբարոս, անգութ. բ. կէս՝ անկատար մարդ։ —monatlich, ած. կիսամսեայ։ —offen, ած. կիսաբաց, թերաբաց, թեւաքամ։ —pension, իգ. կէս թոշակ։ —roh, ած. կէս մ'անհարթ... թերակիրթ։ —sammet, ար. ճշ. գանգրաւոր թաւիշ։ —scheid, իգ. կամ —scheit, իգ. կէսը (= Hälfte)։ —schlächtig, ած. երկցեղ, երկասեռակ. դշ. բն. խառնացի. փխ. սակաւ մը զօրեղ։ —schlag, ար. խառնազգի խառնածնունդ. բ. թեթեւ կա-թուած։ —schlummer, ար. մրափութիւն։ —schnepfe, իգ. բն. փոքր կտցար, ջրակտցար (Scolopax gallinula)։ —seide, իգ. ճշ. կիսամետաքս, մետաքսի նման կերպաս։ —seitig, ած. կիսակող. բ. կէս-իշխան։ —silber, չ. = Platina. —stiefel, ար. ժապաւինաւոր կիսակօշիկ։ —stündlich, ած. կէս ժամ մէյ մը (ըլլալու գործք...)։ —theilig, ած. երկմասնեայ. բ. մասկողմանի։ —tuch, չ. ճշ. կասիկեր, կէս ցփսի։ —vetter, ար. անտոհմ մը հետ ամուսնութենէ (յառաջ եկեալ) խնամի։ —wach, ած. կիսարթուն, նախ— քնեայ, քնատ։ —wachsen, ած. թերաբոյս։ —wagen, ար. թրթռակ, երկանիւ փոքր կառք։ —weg(e), —wegs, մ. կէս ճամբուն. բ. ընփ. լաւ մասին, կէս մը։ —wisser, ար. կէս իմաստուն, իմաստակ։ —wolle, իգ. ճշ. կիսաբուրդ, թանձր ասր։

hálben, hálber, տ. halb, a.

Hálbheit, իգ. 31. (անյգ.) կիսութիւն. անհաստատութիւն, վհատութիւն. ը. մտ. երկբայութիւն, տարակուսանք. 2. յգ. ով. կէս՝ թերակատար՝ կիսկատար գործք. ը. մտ. անժամանակեայ իր։

halbi(e)rbar, ած. 6. կիսելի։

halbi(e)r||en, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. կիսել, երկու հաւասար մասանց բաժնել, կիսուիլ։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. կիսումն. երկ. երկատութիւն, գծի մը երկուքի բաժնուիլը։

halcyónisch, ած. 6. die —en Tage աղկիոնեան աւուրք, խաղաղ օրեր։

Hálde, իգ. 35. զառիվերակ բլրոյ. 2. բլուր. 3. որս. բժ. անգործ հանքի կոյտ՝ դէզ. փխ. 3. auf — setzen մէկէ մը բովագործութեան իրաւունքը բառնալ. ը. մտ. մէկը խաբել։

Háleb, չ. աշխ. 38. = Aleppo.

Digitized by Google

... գործ. օձմ. անձ. geschäft:

Hä'lfte, էգ. 35. կէսը. um die — mehr կրկնակ չափ աւելի. meine bessere — ընտ. կինս՝ իմ կէսս:

Hálfter, ար. 22ա. կամ էգ. 35. ծամ, ձիերը... կապելու կաշեայ կամ մազեղէն կապ, պախուրց. 2. — Kummet; 3. Թամբը, Թամբի վրայ ատրճանակի պատեան (— Holster):

Hálfter‖geld, չ. ձեռնաձիր, պարգեւ: —riemen, ար. —strick, ար. —zügel, ար. (ձին մարդին քովը կապելու) ծամի կաշեկապ՝ փոկ:

hálftern, նբ. 3ա. (ձիուն...) ծամ անցընել: — չ. 22բ. անյ. ձիուն տալը ծամի փոկին բռնուիլը:

Haliéntika, չ. յգ. անփի. ձկնորսական: [32. Հալիկառնացի:

Halikarnásser, ար. 22ա. —in, էգ.

Halikarnássus, չ. անփի. հ. պտ. ալխ. Հալիկառնասոս:

Halit, չ. 20. հգ. (աղանց խմաԹԹուի աղկաղի բաղադրուԹիւն) Հալիտ:

Hall, չ. 20. հնչիւն, արձագանգ:

Háll‖drommete, էգ. փող յոբելինի (որով Հրէից յոբելեան տարին կ'աւետուէր): —jahr, չ. յոբելեան տարի (— Jubeljahr):

Hálle, էգ. 35. յարկեալ միջոց, նրբանցք, յարկածածուկ կամարակապ սրահ. փոքր գաւիթ. 2. շըրջապատեալ տեղ, ընդարձակ սրահ. 3. յարկեալ վաճառանոց, Հրապարակ(պաղար). մեծ խանութ:

Hálle, չ. 38. եղ. Հալլէ (ի Բրուսիա):

Hallelúja(h), չ. անփի. ալէլուիա:

hállen, չբ. հ. 3ա. հնչել, արձագանգ տալ:

halli, մղ. տ. hallo(h).

hallóen, չբ. հ. 8ա. ահա՛ երէ՝ պոռալ, որսորդն երէն տեսած ատեն աղաղակել. բ. աղմուկ հանել:

halló(h), մղ. ծն աա, հա՛պա, ծն եկայք (խրախոյս). ոըո. —! halli —! հօ՛ա հօ՛ա, ահա՛, ահա՛ երէ: — չ. ոըո. տ. մղ. աղաղակ, աղմուկ:

Hallór, ար. 38. ոըա. աղագործ, աղավաճառ:

Ha(l)lúnke, ար. 34. խարեբայ, ընտ. վարպետորդի, ճարտար. ընտ. ստահակ, չարաճճի:

Hal(l)únkenpack, չ. խաժամուժ. ընտ. ստահակներու խումբ՝ ջոկը:

Hallusinatión, էգ. 31. — Sinnestäuschung.

Halm, ար. 20. ցօղուն, ու. տընական խոտան. (Stroh·)— յարդ, ծիղ. 2. die Ernte auf dem —e kaufen (verkaufen) հունձքը (խոտ, խաղող, ցորեն...) չհասունցած գնել՝ ծախել, դաշտի երեսը գնել:

Hálmfrüchte, էգ. յգ. տէ. ցորենական արմտիք:

Hä'lmchen, Hä'lmlein, չ. 22բ. (նուազ. Halm) ծղիկ, մանր ցօղուն. 2. վի. — aufwerfen երկու ճամբաներէն որն ընտրելը չգիտնալ:

hálmentragend, ած. տէ. ցօղնաւոր, ու ունեցող (տունկ):

Haloid, չ. 20. —Salz, չ. 20. քմ. աղաքար (քլորի՝ պրոմի՝ եոտի մետաղի հետ բաղադրութիւն):

Hals, ար. եղ. 8. յգ. 18. վիզ. J—m um den — fallen մէկուն վիզը փաթթուիլ. e—n langen — machen վիզն երկնցընել՝ ձգտել. 2. փող, պարանոց. J—m den — abschneiden մէկը փողոտել. bis an den — in Schulden stecken պարտքի մէջ պարանոցաթաղ ըլլալ. բ. ձիու պարանոց. գ. über — und Kopf կամ über — über Kopf անճապարելով, տագնապափոյթ ատոխպաւ. դ. bleib' mir damit vom Halse այս գործքէն զիս ազատ ըրէ. et. auf dem —e haben (բանով մը) ծանրաբեռնեալ ըլլալ. sich J. vom — schaffen մէկէ մը ճողոպրել. մէկը գլխէն նետել. ե. փողք. էի. կեանք. 3. (վզին ներքին կողմը) փողք, կոկորդ, պուկ. ոճք. steifer — ուղնապնդելութիւն, ծռավզութիւն. aus vollem —e lachen (schreien) կոկորդալիր՝ բարձրաձայն ծիծաղիլ. քրքջել (պոռալ, գոչել). Das hat er in s—n — hinein gelogen մեծապէս ստեց. էի. ich hab's satt bis an den —, es wächst mir schon zum —e heraus մինչեւ կոկորդս եկած է, տատասկ տաղտկացած եմ. 4. օձիք, գրպապանակ. Hälschen փողնոց, վզնոց. վզի Թաշկինակ. 5. վզի նման առարկայ. ոըա. փող, վիզ (շշի):

Digitized by Google

Hals|abschneiden, չ. փողոտում, գլխատութիւն. էկ. վաշխատու-թիւն: —abschneider, ար. գլխատիչ, դահիճ. էկ. վաշխատու: —ader, էգ. երկ. փողերակք: —binde, էգ. վզ-նոց, փողպատ. էկ. ընփ. hinter die — gießen խմել: —bräune, էգ. փողա-ցաւութիւն. häutige — պլորա-խեղդ, հաւամղձուկ (կոուշ դօ-ղան): —brechend, ած. շատ վտանգ-աւոր: —drüse, էգ. երկ. նշիկ, նշաձեւ գեղձ: —drüsen, յգ. ձիոց ականջաց տակը գեղձ, գայլ: —entzündung, էգ. նշկապ, փողա-բորբոքում: —gericht, չ. ա. hochnoth-peinlich. —(kopf)pulsader, էգ. քնա-րեր շնչերակ: —kragen, ար. օձիք, փողպատ. (առանց շապկի օձիք) կեղծօձիք: —krause, էգ. (զարդա-րուն) կանանց փողակապ: —schild, ար. (չ.) (պաշտօնակալաց վզի) մա-հիկ. եր. — der Käfer միջատաց թոզ-աուն, կուրծք: —starrig, ած. խըս-տապարանոց, յամառ, ըմբոստ, պնդգլուխ. — werden ըմբոստանալ, յամառիլ: —stimme, էգ. երժ. թե-րաձայն, սուր ձայն: —tuch, չ. փող-պատ, վզնոց, վզի թաշկինակ: —weh, չ. փողացաւութիւն: —zäpflein, չ. խաղողիկ, զանգակիկ:

Hälschen, չ. 22ք. նոյ. Halsk. վզիկ, մանր՝ կարճ վիզ:

Hälse, էգ. 33. վբ. վզի փոկ՝ կապ. 2. նոյ. առագաստի ծայրը հաս-տատելու չուան:

halsen, նբ. 2գ. 3. — մէկն ընդ-գրկել, վիզը փաթթուիլ. 2. հող-մակէք նաւել. նաւն ուղիղ հո-վին դարձնել:

Halt, ար. 20. դադար. 2. երժ. = Fermate; 3. ամրութիւն. äußerer — նեցուկ. նրփ. մոյթ. ք. innerer — հիմն, հաստատութիւն, ամրու-թիւն. Mensch ohne inneren — յող-դողդ՝ անհաստատ մարդ. dieses Ge-rücht ist ohne —... անհիմն՝ անստոյգ լուր մըն է: —! մղ. կաց, դադա-րեա՛ (նաեւ զին.). ուղիղ. բաւ է. զին. —, wer da? ան ո՞վ է:

hält, 3. դեմք եզ. սհմ. ներկ. hal-tenի:

Halt|kette, էգ. ար—. արգելակ, ա-նուակալ շղթայ: —los, ած. ան-հաստատ, յողդողդ: —losigkeit, էգ. անհաստատութիւն:

haltbar, ած. 6. հաստատելի, հա-ւանելի, պաշտպանելի (նաեւ էկ.). diese Festung ist nicht — այս ամրոցը չի պաշտպանուիր. 2. տեւական, հաս-տատուն, ամուր:

Haltbarkeit, էգ. 31. անյ. — e-r Festung ամրոցի պաշտպանելիու-թիւն. 2. հաստատութիւն, ամ-րութիւն, տեւականութիւն:

Halte|kind, չ. սանդխոց, սան, կաթնկեր: —mutter, էգ. դայեակ, ստնտու:

halten, նբ. 2գ. եւ sich — էբ. (իրք զինք) բռնել. sich für sich — չէզոք կենալ, մեկուսի մնալ. es mit J-m, mit J-s Partei —, sich zu J-m կամ zu J-s Fahne — մէկուն կողմն ըլ-լալ, մէկուն թեւն առնել. für et. — ունենալ առ (իմաստունս...), հա-մարիլ. et. an das Feuer — կրակի քով բան մը բռնել. ein Kind über die Taufe — կնքահայր ըլլալ. sich bereit կամ in Bereitschaft — պատրաստ՝ կազմ կենալ. 3. kurz, sehr strenge — մէկուն հետ խստութեամբ վա-րուիլ. 2. բռնել, կեցնել, ար-գիլել. et. im Gedächtnisse — բան մը միտքը պահել. անփ. ք. es hielt ihn nicht lange in dieser Lage այս դրից մէջ չկրցաւ երկայն ատեն դիմա-նալ. sich vor Lachen nicht — können ծի-ծաղը բռնել չկարենալ. diese Früchte — sich lange այս պտուղներն երկայն կը դիմանան. գ. Freundschaft mit J-m — մէկուն հետ բարեկամութիւն ունենալ. Ruhe — հանդչիլ, դադա-րիլ. (gleichen) Schritt — համընթաց ըլլալ. ein Wort nicht — իր խօսքին դրժել, խօսքը չպահել. դ. der Garten hält hundert Meter in die Länge պարտէզին երկայնութիւնը հա-րիւր մեթր է. ե. den Athem an sich — շունչը բռնել. et. an sich — բան մը պահել՝ չյայտնել. den Mund (կամ reinen Mund) — լռել. ընփ. Das läßt sich —, es läßt sich damit noch — առոք կրնայ համբերուիլ. զ. es mit J-m — մէկուն կողմն՝ կարծեկից ըլլալ. է. — Sie ihn für stolz? զինքը հպարտ կը կարծէք. was — Sie von ihm? ինչ կարծիք ունիք վրան. ը. zwei Dinge

Digitized by Google

gegen et. — երկու բան իրարու համեմատել. ß. et. in Obacht — բանի մը հոգ՝ խնամ տանիլ. ժ. — Sie es damit wie Sie wollen ուզածնուդ պէս՝ ըստ հաճոյս ձեր վարուեցէք. ժա. sich tapfer — քաջ հանդիսանալ. ժբ. e—e Zeitung — լրագիր առնուլ, լրագրի բաժանորդ գրուիլ. Gericht — արդարութիւն տալ. Gericht — über... դատել (ու համար առեան ժողվուիլ). Hochzeit — հարսնիք ընել. Messe — պատարագ մատուցանել. Rast — հանգչիլ. eine Rede — ճառ մը խօսիլ. Schule — դասատուութիւն ընել. Wache (կամ Wacht) — հսկել, պահ ունել, պահպանութիւն ընել. 3. համարում ունենալ, մեծ բանի տեղ դնել. auf J. կամ von J—m — մէկը (մեծ) համարիլ. J. hoch, werth, lieb — մէկը մեծարել, յարգել, սիրել. 4. կեցընել, դադարեցընել: — չէ. ն. կենալ, հաստատուն ըլլալ. դիմացկուն՝ տեւական ըլլալ. չընդհատիլ. 2. auf et. los (կամ zu) — բանի մ'իրեն նպատակին ընել՝ ունենալ. (քայլերն...) առ այն ուղղել. 3. կենալ, դադարիլ. երժ. auf e—r Note — խազ մ'ուժգին՝ քաղցրութեամբ հնչել. 4. auf et. — բանի մը վրայ ծանրակշռութիւն դնել, յարգել. 5. dafür — համարիլ, ի կարծիս ըլլալ. et. hält schwer շատ աշխատութիւն կը պահանջէ. ß. անդ. ß. es hält schwer, zu... (զայս ընելը...) դժուարին է: gehálten, ընբ. անց. եւ ած. ե. = [illegible] նշանակութեանց հետ. 2. — sein, zu... (բան մ'ընելու) պարտաւորեալ ըլլալ. 3. չափաւոր, խոհական. 4. երժ. lang gehaltene Note երկայնեալ խազ: — չ. 22ß. անյ. = [illegible] նշանակութեանց հետ. 2. ըռնելը. — (e—s Versprechens) (խոստման) կատարումը:

Hälter, ար. 22ա. — ար. —in, էգ. բռնող (անձ). 2. բան մը բռնելու գործիք. — für Stahlfedern գրչակալ. ը. մփ. նեցուկ, մոյթ. կոթ, ըռնանատեղ, մեղեխ, երախակալ:

hältig, hä'ltig, ած. ե. որ ունի, կը բովանդակէ. kohlensäure— ածխաթթուախառն:

hältst, 2. դեմ., եղ. ան. ներկ. halten:

Háltung, էգ. 21. — halten, չ. 2. կացք, կեցուածք, դիրք. ձեւ, քալուածք. e—e aufrechte — haben շիտակ ուղղորդ կենալ. Charakter ohne sittliche — անհաստատ՝ անբարոյական բնաւորութիւն. — e—r Zeitung լրագրի մը բռնած ուղղութիւնը՝ ընթացքը՝ քաղաքականութեան դիրքը. 3. նեցուկ, մոյթ, կաթնարան:

háltungslos, ած. անհաստատ, յողդողդ: —losigkeit, էգ. անհաստատութիւն:

Halúnke, տ. Hallunke.

Ham, յտ. ան. ար. 38. Քամ:

Hamadryáde, էգ. 35. դից. ծառոց յաւերժահարսն:

Hámak, ար. 38. կախաղանաւոր անկողին, ճօճք:

Háman, յտ. ան. ար. 38. Համան:

Hámbuche, էգ. 35. տե. — Hagebuche

Hámburg, չ. 38. աշխ. Համպուրկ:

Hambútte, էգ. 35. — Hagebutte.

Hámen, ար. 22ß. (նաև. Hä'mchen, չ. 22ß.) Ա. ար—. (ձկնորսաց) կարթ. առգ, խանձող: Բ. — (ձկնորսաց) արձուլ, քսակաձեւ ցանց:

Hamílkar, յտ. ան. ար. 36. հ. պտ. Համիլկար:

hä'misch, ած. 8. անզգամ, չար, խորամանկ:

Hámmel, ար. 22ա. կամ 21ա՛ խոյ մալեալ, ոչխար. փխ. դանդաղ. հեղ մարդ. առծ. um wieder auf besagten — (zurück) zu kommen մեր յառաջուան նիւթին դառնալով:

Hámmelfleisch, չ. ոչխարամիս: —rennen, չ. գնդամուղ խաղին մէջ իրարու ետեւէն գլորած երկու գնդակները:

hámmeln, նբ. 1ա. մալել, կրտել:

Hámmer, ար. 22ա. մուրճ, կռան. 2. գրթակ, երկգլխեան թակ. ß. ճոկան, գնդախաղի երկաթածայր մականն. գ. փխ. unter den — kommen, dem — verfallen աճրդով ծախուիլ. դ. ար—. eiserner, an beiden Seiten vier-eckiger — մեծ մուրճ, երկու կողմը չորեքկուսի գլխով կռան. 3. ար—. = Hammerwerk; 4. փխ. Karl der — Կարոլոս Մարտել:

Digitized by Google

Hämmerarbeit, էգ. կռանոյ գործ։ **—axt,** էգ. մրճաւոր կացին։ **—blech,** չ. կռած։ **—fisch,** ար. ճն. չնգն, ուռանանձուկ (Zygaena)։ **—schlacke,** էգ. = Hammerschlag, բ.։ **—schlag,** ար. կռանահարութիւն, մրճի հարուած. բ. մետաղի կեղեւանք. գ. մրճի կեղեւանք՝ աղբ։ **—schmied,** ար. դարբին երկաթոյ, երկաթագործ. բ. կռանագործ, կռանահար։

hä'mmerbar, ած. 6. ար. կռանելի, կռելի։

Hä'mmerbarkeit, էգ. 31. անյ. կռանելիութիւն, կռելութիւն։

Hä'mmerchen, չ. 22բ. ար. (նուազ. Hammer) մրճիկ, ուռնակ. 2. լարահար։

Hä'mmerlein, չ. 22բ. (նուազ. Hammer). ար. = Hämmerchen; 2. գիշերական ոգի. 3. գեւ, սատանայ։

Hä'mmerling, ար. 20. = Hämmerlein, 2. եւ 3.։

hä'mmern, նբ. 8ա. ար. մրճով զարնել, կռանել, դարբնել. flach (dünn) — մրճով տափակցնել՝ բարակցնել։ — չբ. h. auf et. los — բանի մ՚ուժգին զարնել։ — չ. 22բ. անյ. կռանահարութիւն, կռանարկութիւն։

Hä'mmling, ար. 20. քածարարուստ, երգեցիկ ներքինի։

hämorrhoidál, ած. 6. անփոփ. ախտ. արիւներթական, տեռատեռական։

Hämorrhoiden, էգ. յգ. 85. բժշ. ախտ. արիւներթութիւն, թութք։

Hámpelmann, ար. 7. խամաճիկ, (նկարչաց) մարդապատկեր. էբ. տղոց խաղալիք մը որ թելու դլուխը քեր կը կենայ (հաճի եօզմօղ). բ. տղուչ, ախմար։

hámpeln, չբ. h. 8ա. տատանիլ, (քալելու ատեն) կատարտիլ։

Hámster, ար. 22ա. **—in,** էգ. 82. ճն. համստեր, գերմանիկ մուկ (Cricetus frumentarius). 2. համստերի մորթ. 3. էբ. ծախաչք, անյագ մարդ, ստառիկ ընչաքաղց. բ. առանձնակեաց՝ քաշուած մարդ։

hámstern, չբ. h. 3ա. շահամարան՝ մթերանոց չինել, մթերել. 2. = büffeln.

Han, չ. 38. խան, իջեւան։

Hand, էգ. 17. (յգ. ար. էնչ էնչ ճայցափրաճիկանց ձիլ նաեւ Handen) ձեռք. hohle — ապուռ. die — bei et. im Spiele haben գործի մը մէջ ձեռք ունենալ, գործի մը մասնակից ըլլալ. J—m freie — **lassen** բան մը մէկուն կամաց յանձնել, մէկն ազատ թողուլ (բան մ՚ընելու). die — auf et. legen բան մը գրաւել. die Hände über ea. schlagen ձեռուընիրը կրծոց վրայ խաչաձեւ բռնել՝ խաչաձեւ ընել. wie man eine — **umdreht** շուտով մը, փաղփաղակի, յական թօթափել. ich **wasche** m—e Hände in Unschuld քաւեալ եմ ես յարենէ. **an** (կամ bei) der — haben, führen ձեռքը կը ձեռքէն բռնած տանիլ, ունել զձեռանէ. in die Hände klatschen ծափահարել. et. **unter** Händen haben ձեռքը գործք մ՚ունենալ. unter der — ձեռքին տակը. բ. գաղտ, ծածուկ. ընդ. ձեռքի տակէն. 2. բուռն, ափ (ամբողջ ձեռքը միջէն չեւ գաստակ). eine — **voll** ափաչափ՝ ափ մը, բուռն մը. nicht um eine — breit vorwärts kommen եւ ոչ մազ մը յառաջանալ. թիզ մը, ուղուկ, թզաչափ. er ist seine rechte — իր աջ բազուկն է, առանց անոր ոչինչ կը գործէ. aus dritter — անուղղակի կերպով. (mit) gesammter — ամենքերեան միաբանութեամբ, միաժողով. **Da** haben Sie meine — darauf ահա ձեռքս, խօսք կու տամ. alle Hände voll zu thun h. շատ գործք ունենալ, շատ զբաղած ըլլալ. die — von et. lassen բանէ մը հեռու՝ չէզոք կենալ, չխառնուիլ. er **macht** hohle Hände ձեռքը կ՚երկնցնէ, պարգեւ մը կը խնդրէ. die Hände über'm Kopf **zusammenschlagen** ապշիլ մնալ, զարմանքէ ընդարմանալ. J—m **an** die — gehen mit et. մէկուն բանով մը նպաստել, թիկունք ըլլալ. auf eigene — et. thun ինք իր գլխուն՝ իւրովի բան մ՚ընել. Das liegt auf der flachen (կամ auf platter) — արեւու լուսոյն պէս յայտնի է այս. et. aus freier — verkaufen ազատութեամբ ծախել. aus (կամ von) der — in den Mund leben օրական վաստկածովը ապրիլ, օրը վաստկել, օրն ուտել. **bei** der — առ ձեռն պատրաստ. **hinter** der — sein կամ sitzen խաղ. վերջինն ըլլալ. — in — mit J—m gehen ձեռք

Digitized by Google

ձեռքի երթալ, մարան՝ գործակից ըլլալ. nehmt die Beine in die Hände անձապարեցէք փախէք. sich mit — und Fuß gegen et. stemmen բոլոր զօրութեամբ բանի մը հակառակիլ, ձեռքով ոտքով դէմ դնել. nach der — = hinter der Hand; vor der — առ այժմ. et. bei der — կամ zur — haben բան մ'առ ձեռն պատրաստ ունենալ. der Herr ist nicht bei der — տիրոջ հետ անձամբ չի կրնար խօսուիլ:

Handamboß, որ. որ-. ձեռնասալ, փոքրիկ սալ: —arbeit, էգ. ձեռագործ: —auflegen, չ. կամ —auflegung, էգ. եր. ձեռնադրութիւն: —besen, որ. ձեռնաւել: —bibel, էգ. փոքր սուրբ գիրք, դիւրատար կտակարան: —bohrer, որ. որ-. պայլըկոնակ, ձեռքի գայլիկոն: —brief, որ. ինքնագիր նամակ: —buch, չ. համառօտ գիրք: —büchse, էգ. որս. փոքր լայնափող հրացան: —eimer, որ. դուլիկ, փոքր դոյլ: —eisen, չ. = Handfessel. —faß, չ. դիւրատար փոքր տակառ. բ. ձեռք լուալու կոնք, լական: —feger, որ. = Handbesen. —fessel, էգ. ձեռնակապք: —fest, ած. կարծրուկ, ուժեղ. բ. նշանաւոր, հաւանախօսութիւն: —förmig, ած. ձեռքի ձեւով. ոչ. ձեռնաձեւ: —geld, չ. նախան (խանութպանին օրուան մէջ առաջին անգամ առած ստակը). բ. առհաւատչեայ, գրաւ: —gelenk, չ. դաստակ (ձեռաց): —gemenge, չ. խառնուրդ (պատերազմք): —gewehr, չ. ձեռքի հրացան. բ. հատիչ՝ հատու զէնք (ինչպէս սուր...): —gicht, էգ. ախտ. ձեռնացաւութիւն: —greiflich, ած. շօշափելի, ակն յայտնի, ակներեւ: —greiflichkeit, էգ. անյ. յայտայանդիմանութիւն: —griff, որ. ձեռքի հարուած, շօշափելու եղանակ, ձեռնավարութիւն. հնարք, հնարագիտութիւն արուեստի, յաջողակութիւն. բ. զին. — am Gewehre հրացանին բռնատեղ՝ կոթուն. 2. կոթ. — e—s Degens սրոյ երախակալ, (անօթի մը) անդղ, ականջ. նոյ. (զէկի) բազուկ: —heft, չ. փոքր՝ հաշուի տետր: —karre, էգ. կամ —karren, որ. թեւաւոր՝ բազկաւոր սայլակ: —kauf, որ. = Handgeld, բ.; բ. բան մ'առանց կշռելու գնելը. գ. մանրավաճառութիւն: —kuß, որ. ձեռահամբոյր: —leiter, որ. որ-. առաջնորդ, վարիչ. բ. առնդղիկ, ձեռքի սանդուխ: —pferd, չ. կառքի երրորդ ձի. բ. պահեստի երիվար, նժոյգ ի ձեռին: —schelle, էգ. = Handfessel. —schlag, որ. ձեռաց հարուած. բ. հանդիսական խոստում. գ. ձեռք թօթուելը: —schreiben, չ. = Handbrief. —schrift, էգ. գրուածք, գիր. բ. գրուած արձանագիր. մն. պատրուց մուրհակ, ձեռնագիր. գ. գրուած գիրք (հկ—նշ. Druckwerk), ձեռագիր: —schuh, որ. ձեռնոց, ձեռէք. բ. ձեռաց պահպանակ, թաթպան: —siegel, չ. սոսկական՝ առանձնական կնիք: —spindel, էգ. որ-. (ոստ.) իլիկ. իլ. աղէկատ: —trommel, էգ. թմբկիկ, գուրզ: —tuch, չ. ձեռաց սրբիչ, դաստառակ: —verkauf, որ. շն. մանրավաճառութիւն: —voll, էգ. eine — (Leute) սակաւաձեռն՝ այլ մը մարդիկ: —wagen, որ. = Handkarren. —wahrsager(in, էգ.), որ. էգն. ձեռնահմայ: —wahrsagerei, էգ. էգն. ձեռնահմայութիւն: —werk, չ. արուեստ, ձեռագործ, ձեռագիտութիւն. ը. մգ. վիճակ, պայման: —werker, որ. արուեստաւոր: —wörterbuch, չ. առձեռն դիւրատար բառագիրք: —wurzel, էգ. անդր. դաստակ (ձեռաց): —zirkel, որ. կարկին: —zober, որ. կամ —zuber, որ. տաշտ:

Hä'ndchen, չ. ռաբ. (նուզ. Händle) փոքրիկ ձեռք, թաթիկ:

Hä'ndedruck, որ. կամ —drücken, չ. ձեռք թօթուելն: —klatschen, չ. կայթիւն, ծափահարութիւն: —voll, ած. լիաբուռն, լիաձեռն:

Händel, որ. 1ին. գործք, գործառնութիւն. 2. դատ, դատաստանական խրողութիւն. 3. Händel, յգ. կռիւ, պայքար. sie bekamen — im Spiele խաղի մէջ կռիւ հանեցին՝ ակռան մաքառիլ. 4. շն. սակարկութիւն, սակ. բ. առեւտուր, վաճառականութիւն. — treiben վաճառականութիւն ընել. zum — gehörig առեւտրական. — hat Wandel բախտը կը փոխուի:

Digitized by Google

Händel|treiben, չ. փ. Handlung, 3. ա.: —treibend, ած. —treibende(r), ար. վաճառական:

Hä'ndel|macher(in, իգ.), ար. —sucher(in, իգ.), ար. կռուասէր, խաղաղամերոխ: —stifter, ար. մարտածնոյց, խռովարկու, ամբոխարար: —süchtig, ար. հակառակասէր:

händeln, չբ. h. 3ա. գործել, անել. er hat als Bruder an mir gehandelt Հետս եղբօր պէս վարուեցաւ. 2. —de Person գործող. Ըփ. անձն, ներկայացուցիչ. 3. խօսակցութեան նիւթ ընել. um den Frieden — խաղաղութեան վրայ խօսիլ՝ բանակցիլ. Ը. մփ. սակարկել. 4. խօսիլ, ճառել. քննութեան նիւթ ընել, խուզարկել. 5. Տն. առուտուր ընել. nach Indien — Հնդկաստանի հետ վաճառականութիւն ընել: sich — չբ. անդ. Բ. es handelt sich um et. խնդիրն (առոր) վրայ է, առոր վրայ կը խօսուի. 2. sich reich (arm) — վաճառականութեամբ հարստանալ (աղքատանալ):

Händels||beflissene(r), ար. = Handlungsbeflissene(r). —buch, չ. վաճառականութեան գիրք: —flotte, իգ. Ն-ւ. վաճառականաց նաւախումբ՝ տորմիղ: —genoß, ար. վաճառակից, վաճառականութեան ընկեր, ղովող: —genossenschaft, իգ. առեւտրական ընկերութիւն: —gesellschaft, իգ. = Handelsgenossenschaft. —gewölbe, չ. խանութ: —herr, ար. վաճառական, առուտուր ընող. անձ. մփ. թանգար, մեծ վաճառական. Բ. վաճառատան մը գլուխ: —kammer, իգ. կամ —kollegium, չ. առեւտրական ատեան՝ դատաստանարան: —leute, յփ. = Handelsmann. —mann, ար. վաճառական թանգար: —reisende(r), ար. = Handlungsreisende(r). —schiff, չ. Ն-ւ. վաճառականի նաւ: —schule, իգ. առեւտրական(ութեան արուեստի) դպրոց: —sperre, իգ. վաճառականութեան արգելք: —staat, ար. վաճառաշահ տէրութիւն: —stadt, իգ. բազմավաճառ՝ վաճառաշահ քաղաք: —stand, ար. վաճառականութեան վիճակ. Բ. վաճառականաց ընկերութիւն: —tag, ար. (Հրէից) օր գործոյ՝ արգոյ (հակ. Festtag). Բ. վաճառականաց ժողով:

Händelschaft, իգ. 31. անյփ. Տն. վաճառականութիւն, առեւտրական երթողութիւնք՝ գործառնութիւնք. վաճառականք:

händhablen, նբ. 3ա. անբծ. ձեռնատել, ատեղ ատեղ շօշափել. 2. գործածել, ձեռնավարել. իփ. գործադրել, ի գործ դնել, վարել. ընփ. պահել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ձեռնատելը, ձեռքով շօշափելը. ձեռնավարութիւն. կերպարկութիւն, մերձեցուցում, գործադրութիւն, վարելը. պահելը:

Händhaber, ար. 22ա. շօշափող... վարող, գործածող:

...**hä'ndig**, ած. 6. ի բարդս, այսչափ... ձեռք ունեցող. օր. աղ. zweihändig /երկձեռանի. փխն. երկու ձեռք ունեցող. vier— spielen (դաշնամուր) չորս ձեռքով (երկու հոգի) զարնել:

händlange(r)n, չբ. h. 3ա. սպասարել, սատար ըլլալ, օգնել:

Hä'ndlein, չ. 22բ. = Händchen.

Hä'ndler, ար. 22ա. Տն. —in, իգ. 32. վաճառական. — mit alten Kleidern հնոտեաց՝ ցնցոտեաց վաճառող:

händlich, ած. 6. գործածելի, ձեռքի յարմար. իփ. վարուելի, դիւրաբարոյ. 2. բաւական, շահաւոր, միջակ:

Händlung, իգ. 31. գործք, գործողութիւն. ներգործութիւն. 2. Ըփ. արարուած, հատուած. 3. Տն. վաճառականութիւն, առուտուր (հմմտ. Handel, 4. բ.). Բ. վաճառատուն. գ. կրպակ, խանութ (վաճառականութեան). դ. վաճառական:

Händlungs||beflissene(r), ար. (վաճառականի) յանձնակատար, գրագիր: —fähig, ած. գործելու ընդունակ՝ ատակ: —weise, իգ. գործողութեան՝ գործելու կերպ. գնացք, վարմունք:

Hanf, ար. 20. (յփ. ցնցա. աա. —arten) փյ. եւ Տն. կանեփ. փյ. gemeiner — հասարակ կանեփ (Cannabis sativa). 2. Տն. եւ ար. քուղ. (մանրելու համար կանեփէն հանուած) թել:

Hänfart, իգ. կանեփի տեսակ: —

Digitized by Google

bau, ար. կանեփի մշակութիւն: —bereiter(in, էգ.), ար. ար—. մշակող, կանեփագործ: —breche, էգ. ար—. երկ. (կանեփ ծեծելու) թակ: —brecher(in, էգ.), ար. կանեփ ծեծող: —darre, էգ. ար—. երկ. կանեփ չորցնելու տեղ. բ. կանեփի չորնալը: —händler(in, էգ.), ար. էճ. կանեփավաճառ: —hechel, էգ. ար—. երկ. կանեփասանտր: —hede, էգ. ար—. եւ նաև. — Hanfwerg. —korn, չ. կանեփահատ, կանեփի սերմ: —meise, էգ. բն. մօրականթիթեռնիկ, ճռաթիթեռնիկ (Parus palustris): —öl, չ. կտաւատի ձէթ՝ իւղ: —saat, էգ. կամ —same(n), ար. կանեփահատ, սերմ: —schwinge, էգ. ար—. երկ. (կանեփ ծեծելու) փայտեայ թուր: —schwingen, չ. ար—. երկ. կանեփահարութիւն: —werg, չ. ար—. եւ նաև. խծուծ, կանեփի խոշոր կտորներ:

hänfen, hä'nfen, ած. ե. կանեփեայ, կանեփէ:

Hänfling, ար. 20. բն. մշտա, կտաւատաքաղ (Fringilla cannabina):

Hang, ար. 18. (—. Abhang) զառ, զառ ի թափ (լերին). բ. էմ. հակ, միտութիւն, հակում, բերում. 2. տրամադրութիւն, բնական ունակութիւն, միտում, ճաշակ. ախտ, սէր, նախամեծարութիւն. 3. անյ. — Hangen, չ.:

Hä'nge‖ärmel, ար. յ+. կախեալ թեզանիք: —brücke, էգ. կախաղանաւոր կամուրջ: —dach, չ. ար—. քուածեւ՝ կախաղանաւոր յարկ: —gerüst, չ. ար—. Ճրտ. կախաղանաւոր լաստակ: —gurt, ար. (ձիերը նաւ հանելու) գօտի, ձիամբարձ փոկ: —leuchter, ար. ջահ, կախաղանաւոր ճրագակալ: —lippe, էգ. կախուած՝ թանձր շրթունք: —matte (նաեւ Hangematte), էգ. կախաղանաւոր անկողին, ճօճք: —riemen, ար. ար—. դրբ. կառափոկ, կառքի լայն փոկ: —schloß, չ. կողպէք, կախածոյ փականք: —weide, էգ. դէ. փարսաւոր՝ Բաբելոնական ուռի (Salix Babylonica):

hängen, նաեւ hä'ngen, չբ. հ. եւ ս. (ահմ. ներ. hängst, hängt, ցոյց. hangst, hangt) (ճանկէ՝ գամէ) կախուիլ, կախուած ըլլալ. 2. bis zu կամ auf et. (herab) — մինչեւ... (կախուիլ) իջնալ. 3. (անձանց համար) am Galgen — կախուիլ, կախաղան հանուիլ. 4. — lassen (անզգամօրէն փոր) կախուիլ. էմ. die Fittige (կամ Flügel, den Kopf, die Ohren) — մեհանիլ. քաջութիւնը կորսնցնել. 5. von et. voll — բանով մը ծանրաբեռնուիլ, կքիլ. 6. an ea. — բանի մը կցիլ, յարիլ. 7. — bleiben բանի մը կառչիլ, բռնուիլ. բանի մը պատիլ, շաղիլ, խառնուիլ. ընդ. — bleiben —) ըեւեռուիլ, յառաջ չերթալ. բ) (աղջիկ մը) ամուրի մնալ, չկարգուիլ. դ) ի կախ ձգուիլ, անզի կանխ տանուլ. sie — sehr an ihm հետը շատ կապուած են. 8. արգելուիլ, կասիլ, կեցնալ, դադարիլ. e—n Prozeß ... — lassen դատ մ'ի կախ ձգել՝ չշարունակել. 10. էմ. an et., J—m — բանէ՝ մէկէ մը կախուած ունենալ. 11. յարիլ, կցիլ. եւակեէն երթալ. 12. խանարհիլ, հակիլ. զառ ի վայր ըլլալ: — նբ. եւ sich — էբ. — (sich) hängend, hangend; ար—. էրծ. hängend, ընդ. եւ ած. ե. — անիրքին—ներին ամէն նշանակու—թեանց հետ: — չ. ււբ. անյ+. կախումն, կախման միճակ — բային նշանա—կու—թեանց հետ:

hä'ngen, նբ. եւ sich — էբ. յա. եւ չզ. առկախել, կախել, ճանկէ անցընել. 2. höher — (նկար մը) վեր հանել. niedriger — ցածցնել. e—n Vorhang vor et. — բանի մ'առջեւը վարագոյր քաշել. էմ. et. an den Nagel, in den Schornstein — բանէ մը հրաժարիլ, ի բաց կալ. den Mantel nach dem Winde — պարագայից յարմարիլ, իւր շինքն ամէն բանի պատշաճեցնել. 3. ըեւեռել. կցել, յարել. sein Herz an et. — սիրտը բանի մը կապել: — չ. ււբ. անյ+. առկախում, խեղդարկութիւն, կախում. 2. ընդ. mit — und Würgen մեծ աշխատանքի քանութեամբ:

hä'ngens‖werth, —würdig, ած. ե. կախուելու՝ կախաղանի արժանի:

Hänger, Hä'nger, ար. ււա. նաև. կախող:

Hä'ngsel, չ. ււա. ճանկ. մն. զգեստը կախելու համար օձիքի վրայ կապ՝ ժապաւէն:

Hanke, իգ. 35. — Hüfte, Schenkel; մն. (ձիոց) ազդր, զիստ։

Hanna, յր. ան. իգ. 28. եւ 36. Յովհաննա (— Johanna)։

Hannes, յր. ան. ար. 38. անփփ. — Hans.

Hannibal, յր. ան. ար. 38. հ. պր. Աննիբաղ։

Hannover, յր. ան. չ. 38. Հաննովէր։

Hans (Johannes), յր. ան. ար. 29. (յփ. նաեւ Hänse) Յովհաննէս. (—. անարգական մտօք, բայց ըհ. որեւիցէ արական անձ մը նշանակելու կը գործածուի.) —dumm, ապուշ մարդ. մն. բյր. 2. առկ. was Hänschen versäumt hat, holt — nicht mehr ein, նաեւ was Hänschen nicht lernt, lernt — nimmer mehr ի մանկութեան չսորվուածն ի ծերութեան չի սորվուիր. — heißen Յովհաննէս կոչուիլ. das Ding heißt — ըմր. գէշ բան չէ, լաւ բան մըն է. փ. (dummer) — անհամձար, ապուշ. ein großer — Թեթեւամիտ. բ. (—. Großhans) պարծուկ, պարծենկոտ. 3. (գռեհկաբար հետ կցե֊լով) ըմր. — Dampf, ցնդած, ցնդուկ, ծանծաղամիտ. — in allen Ecken (կամ Gassen) դատաարկաշրջիկ, ընդփոյթաջած. — Ohnesorg անհոգ՝ անփոյթ մարդ։

Hans‖graf, ար. (Գերմանիոյ) վաճառականաց քաղաքաց կոմս։ —narr, ար. —närrin, իգ. խեղկատակ, ծաղրածու. ապուշ մարդ, պանդուխ։ —wurst, ար. խեղկատակ, Համպիտ։ —wurstkomödie, իգ. —wurststreich, ար. խեղկատակութիւն, Համպատութիւն։ —wursterei, իգ. —wurstiade, իգ. = Hanswurstkomödie.

Hansa, Hanse, իգ. անփփ. Hansa-Bund, ար. 20. (գերմանական) առեւտրական դաշնակցութիւն։

Hä'nschen, յր. ան. չ. 22բ. (նաղ. Hansի) Յովհաննիկ։

hanseátisch, ած. 6. վաճառականաց (քաղաքի)։

Hänseléi, իգ. 31. = hänseln, չ.։

hä'nseln, նբ. 3ա. 3. — մէկը ծաղրական ձեւերով ընդունիլ. 2. ըմր. ծաղրել, կատակել. ըմր. մէկուն հետ խաղալ, խեղկատակութեամբ վարուիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ծաղրածութիւն, խեղկատակութիւն։

Hänsestadt, իգ. 17. վաճառականաց քաղաք։

Hántel, ար. 22ա. (իրքիմն իգ. 35.) (մարմնամարզական) ձեռնազարկ ծայրերը երկաթեղէն ունեցող։

hantieren, չբ. h. 3ա. ձեռնարկատարել ընել. (ձեռքով) գործել, աշխատիլ. ըմ. մր. զբաղած ըլլալ, պատրաստել. բ. աղմկել, աղմուկ հանել։ — նբ. գործածել, ձեռնարկել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. աշխատութիւն, վաստակ, զբաղում. արուեստ մը կրթութիւն. աղմուկ։ — բ. տես Hanti(e)rung, իգ. — Handwerk.

hápern, չբ. անդ. բ. h. 3ա. բռնուիլ, խոչ գտնել, խրիլ, դժուարութեան յառաջ երթալ. woran hapert es? այս գործքս ինչո՞ւ կասեցաւ. ըմ. մր. ո՞ւր է դժուարութիւնը։

Hä'ppchen, չ. 22բ. (նաղ. Happenի.) պատառիկ, մանր կտոր. փխ. nicht ein — եւ ոչ քիչ մը։

háppen, չբ. h. 3ա. յափշտակել, (յանկարծակի) բռնել։ — չ. 22բ. անյփ. յափշտակութիւն։

Háppen, ար. 22բ. ըմր. ein — Brot պատառ մը հաց։

háppig, ած. 6. ըմր. ագահ, ծակաչք։

Háppigkeit, իգ. 31. ըմր. ագահութիւն։

Haps, ար. անփփ. անյփ. ըմր. mit e—m — verschlingen մէկ պատառով կուլ տալ, հափշտակած ընել։ — մղ. —! հափա, շո՛ւտ, մէկէն։

har (= her), մղ. այս. առին. der Eine will hott, der Andere — (ձիերէն) մէկը ձախ կը քաշէ, միւսն՝ աջ։

Hä'rchen, չ. 22բ. (նաղ. Haarի.) մազիկ, փոքր՝ կարճ մազ (տ. Haar)։

Hárdesvogt, ար. 31. դատաւոր, ատենակալ։

Hárem, ար. 88. կանանոց (տանճկաց)։

hä'ren, ած. 6. մազեայ, մազեղէն, ձարեայ. 2. կր. —es (Büßer-) Hemd, Gewand խարազն, քուրձ։ — չբ. h. եւ sich — փբ. 3ա. = haaren.

Häresiárch, ար. 33. Հերետիկոսապետ։

Häretiker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Հերետիկոս, Հերձուածող։

härétisch, ած. 6. Հերետիկոսական։

Härfe, իգ. 35. Երժ. տաւիղ, սաղմոսարան։

harfen, չբ. հ. 3ա. Երժ. = Harfe spielen (տ. Harfe)։

Härfenkundige(r), չ. տաւղագէտ, քաջ տաւղահար։ —spieler(in, իգ.), ար. տաւղահար, տաւիղ զարնող։ —zug, ար. տաւղահարութիւն։

Harfenétt, չ. 20. Երժ. փոքր տաւիղ, տաւղիկ։

Harfenist, ար. 32. —in, իգ. 32. = Harfenspieler(in)։

Härfner, ար. 22ա. Երժ. —in, իգ. 32. = Harfenspieler(in)։

hä'rig, ած. 6. = haaricht.

Hä'ring... տ. Hering...

Härke, իգ. 35. ար—. Երկ. (Հմմտ. Rechen) դրց. արմուկ, փոցխ, պարտիզպանի սանտր (նաեւ խոտի ու-ղանին կոյտերն ...). քա-ղաք. Երկ. (Heu-)— խարխափոցխ, փոց-խէ սանտր. ich werde ihm zeigen, was eine — ist խելքը գլուխը պիտի բերեմ, պիտի զգաստացնեմ։

härken, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. ար—. Երկ. արմկել, փոցխել, սանտրել. փխ. 3. — մէկուն գլուխը ցաւցնել-լով սանտրել. բ. ը. մր. քերել, չարչարել, տանջել։ — չ. 22բ. անյ. փոցխում, սանտրելը։

Härker, ար. 22ա. ար—. —in, իգ. 32. Երկ. փոցխող, արմկող, սան-տրող։

Härlekin, ար. 20. եւ 38. Հապալիս, խեղկատակ. ը. մր. = Hanswurst; 2. կն. խայտախարիկ աուկի. 3. բկ. ձուատակ, որձարմատ, որքիս, խոլորձ, կարկաջ ատկ (Orchis morio)։

Harlekináde, իգ. 35. Հապալութիւն, խեղկատակութիւն, ծաղ-րաշարժութիւն։

Härlekinsposse, իգ. Թտ. = Harle-kinade. —streich, ար. = Harlekinade.

Harm, ար. 20. անյ. (սրտառուչ) Թախծութիւն, տրտմութիւն. 2. Ցաւ, չարիք, աղէտք. 3—m — zu-fügen մէկը վշտացնել։

härmfrei, ած. անվիշտ։ —los, ած. անվիշտ, անԹախիծ. բ. անմեղ, անվնաս կոր-պով։ —losigkeit, իգ. անվշտու-թիւն Հոգւոյ ըլլալը. բ. անմեղու-կութիւն, անմեղութիւն։

Härmelraute կամ —staude, իգ. 35. բկ. վայրի փեգենայ (Հարմալ) (Paganum harmala)։

hä'rmen, sich — փբ. 3ա. Թախ-ծիլ, տրտմիլ, վշտանալ, ցաւ կրել։ — նբ. 3. — մէկը վշտացնել, ցաւ Հասցնել։

Harmonie, իգ. 35. միաբանութիւն, յարմարութիւն. բ. Երժ. ներդաշ-նակութիւն. գ. միաբանութիւն (ընդՀանրապէս). դ. Համաձայնու-թիւն, Համաձայնութիւն, նոյնու-թիւն. ե. անդղ. (երկու Հարթ երկրաչափական մարմնոց խորերու Հետ կցելը) յարմարութիւն, յօդի-նուած։

harmoniefremd, ած. անմիաբան, ներդաշնակ չեղող։ —musik, իգ. Երժ. (նուագարանաց) դաշնակցու-թիւն, ներդաշնակութիւն։

harmoni(e)ren, չբ. հ. 3ա. Երժ. եւ փխ. ներդաշնակել. Համաձայնիլ, միաբանիլ. mit J—m — մէկուն Հետ Համաձայնութիւն ըլլալ, յարմարիլ։

Harmónik, իգ. 31. Երժ. ներդաշ-նակ, Հարմոնիկ։

harmónisch, ած. 6. դաշնակաւոր (ձայն), ախորժալուր (նաեւ Երգի.) քաղաքայարմար. փխ. միաբանութեամբ։

Harmónium, չ. 38. Երժ. դաշնա-կարան, փողերիկ կիրցատաւորերգիան։

Harn, ար. 20. յն. մէզ, գող. աւ. չես. den — lassen միզել, Հեղմաթել։

Härnabgang, ար. ապուխտու-թիւն, Հեղմաթութիւն։ —behälter, ար. միզաման, միզաման, կարա-րայ։ —beschwerden, իգ. յն. բժշ. տխր. դժուարամիզութիւն։ —blase, իգ. անդղ. միզափամփուշտ, միզի փամ-փուշտ։ —brennen, չ. տխր. մի-զատապ։ —gefäß, չ. անդղ. միզա-ման։ —glas, չ. միզաման, կարա-րայ։ —gries, ար. բժշ. տխր. աւազ-ախտութիւն։ —ruhr, իգ. բժշ. տխր. անզուսպ միզել, քաղցրամիզու-թիւն։ —säure, իգ. բժշ. քմ. միզա-թթու։ —stein, ար. տխր. երիկա-մաց քար, միզաքար։ —stoff, ար. քմ. ըսանիղ։ —verhaltung կամ —.

verstopfung, իգ. ախտ. միզապարաւու-թիւն, միզարգելութիւն:

harnen, չբ. հ. Յա. միզել. — նբ. Blut — արիւն միզել: — չ. ՅՅբ. անյ. ջրմիզութիւն, միզելը:

Harnisch, ար. Յ0. սպառազինութիւն, զէնք. անձ. մր. (Brust-)— լանջապանակ, ճօշան. 2. փխ. 3. in — jagen, bringen մէկը սաստիկ բարկացընել. in — gerathen զայրիլ, ծանրացատուած ըլլալ. բարկութենէ կրակ կարիլ:

harnischen, նբ. եւ sich — չբ. Յա. եւ Յփ. սպառազինել, զրահաւորել, լանջապանակ կապել. փխ. geharnischte Antwort խիստ՝ յանդուգն պատասխան:

Harpeggiatúr, իգ. Յ1. երժ. արագ աղեղնակը՝ աղեղնախաղութիւն:

harpeggi(e)ren, չբ. հ. եւ նբ. Յա. երժ. տաւղի աղիքներն արագ արագ զարնել, աղեղնախաղել: — չ. ՅՅբ. անյ. արագ աղեղնախաղ:

Harpókrates, յփ. ան. ար. 18. դցբ. Հարպոկրատ(էս):

Harpúne, իգ. Յ5. ար—. երկաթա-նի, երկաթաձէն (ձկնորսաց):

harpúnen, նբ. Յա. — harpuni(e)ren.

Harpunier (...նիր), ար. Յ0. նոյ. շամփրող, երկաթանի նետող:

harpuni(e)ren, նբ. Յա. նոյ. e—n Walfisch — կէտ մը շամփրել՝ երկաթանի մխել: — չ. ՅՅբ. անյ. շամփրում, երկաթանի վարելը:

Harpuni(e)rer, ար. ՅՅա. — Harpunier.

Harpü'se, իգ. Յ5. ռետին, կիւ, չոր բուեկնի խէժ:

hárren, չբ. հ. Յա. սպասել, կալ ճնալ. յարատեւել. auf et. — բանի մը սպասել, ակն ունել auf Gott — յուսալ յԱստուած: — չ. ՅՅբ. անյ. ակնկալութիւն, սպասումն:

harsch, ած. Յ. խիստ, խորշոմ-բորբ, դիւրաբեկ. փխ. —e Luft դժնդակ՝ անհարթ օդ:

hart, ած. Յ. կարծր (Հկ—նչ. gelinde եւ weich). —e (կամ gesottene) Eier պնդախաշ հաւկիթ. —e Hirnhaut խոանէնի, (ըղեղի) կարծրամաշկ. բ. պինդ, խիստ. —en Leib haben փորոփոյնի պնդութիւն ունենալ. բ. (օդի համար) դժնդակ, անհարթ (Հկ—նչ. milde). —er Winter սաստիկ կարեձմեռն ձմեռն. է. (մարդոյ համար) խիստ (Հկ—նչ. weichlich, verzärtelt). — gewöhnt sein խստամբեր՝ չարքաշ ըլլալ. զ. հաստ, պինդ, անզգայ. e—n —en Kopf haben պնդագլուխ ըլլալ. — gegen J. sein մէկուն հետ խստութեամբ վարուիլ, մէկուն խիստ ըլլալ. J. — anfahren մէկը խստիւ յանդիմանել. 2. (unter den Zähnen) — (ակռաներու տակ) շառաչող, կրճտող. —es Brot կակուծ հաց. բ. օթեկ՝ տատասկ հաց. —e Haut (an Händen und Füßen) ոտռ, ձեռաց եւ ոտից վրայ բրտութիւն. — machen կարծրացընել, պնդացընել. — werden խստանալ. (փխ.) եղն. թանձրանալ, պնդանալ. 2. ծանր, դժնդակ, աշխատալի. e—n —en Stand haben ծանր՝ դժուարին վիճակի մէջ ըլլալ. es wird — halten, zu ... (զինքը համոզընելը ...) դժուարին պիտի ըլլայ. e—n —en Nacken կամ Sinn, Kopf haben յամառիլ. eine —e Stirn haben անամօթ ըլլալ. 3. —es Geld (Հկ—նչ. Papiergeld, Münze) արծաթ դրամ. 4. երժ. —e Tonart = Dur; — ձայն Գ. կից. (անմիջնորդաբար) մերձ քով. — an der Kirche եկեղեցւոյ կից:

Hárt‖kügler, ար. յփ. ըն. եղն. պատանեթեւեր: —futter, չ. (ձիոց համար) գարի: —gesotten, ած. պինդ խաշած. բ. փխ. կարծրացեալ, պնդացեալ: —guß, ար. կարծր ձուլել(ու գործողութիւն). բ. կարծրաձոյլ ձուլածոյ: —haarig, ած. կարծրամազ: —herzig, ած. խստասիրտ, կարծրասիրտ: —heu, չ. դէ. դաղձաղակ, արոհուեստ, հիպերիկոն (Hypericum): —holz, չ. խստափայտ, կարծր փայտ. բ. փայտի մեջուկ՝ սիրտ: —hörig, ած. ծանրալուր: —hörigkeit, իգ. ծանր լսելը, խլութիւն: —kopf, ար. պնդագլուխ, յամառ: —leibig, ած. որովայնապինդ, փորի խստութիւն ունեցող. բ. կարկամ, կծծի: —mäulig, ած. խստաբերան (ձի): —näckig, ած. յամառ, մոլեկան, պնդագլուխ. գ. մոլեռանդաբար. — auf et. bestehen բանի մը վրայ հաստատ յամառել, պնդել: —näckigkeit, իգ. հաստատու-

Digitized by Google

թիւն, յամառութիւն: —riegel, ար. բյ. Հոյնի, գաձիարա, խաստափայտ (Cornus). բ. կիպրոս (թուփ մը). գ. կապնդեղ, նարօտի (Ligustrum): —rindig, ած. բյ. կարծրակեղեւ: —sinn, ած. = Hartherzigkeit; բ. = Hartnäckigkeit. —traber, ար. ընդոստ ընթացող՝ սուրացող երիվար:

Hä'rte, իգ. 35. կարծրութիւն, խստութիւն (նաեւ փխ.). 2. (մարթոյ) բրտութիւն. (պողպատի) ձուլում, ջրդեղում. փոխ. առփ. (ոբոշայնի) պնդութիւն. 3. (մարմնոյ) խստամբերութիւն:

Härtebeest, ար. 20. յն. գոմէշ:

hä'rten, նբ. 3բ. խստացընել, կարծրացընել. 2. ար. den Stahl — պողպատը ձուլել, ջրդեղել: — չբ. ի. եւ sich — փբ. կարծրանալ, խըստանալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կարծրացուցում, խստութիւն:

Hä'rter, ար. 22ա. ար. (պողպատ) ձուլող, ջրդեղող:

hä'rtlich, ած. 6. կարծրկեկ, աստկութեկ մի կարծր:

Harúspex, ար. (եւ. անփբ. յփ. —e spices) հ. պր. ընդերաւհմայ:

Harz, չ. 20. խէժ, ռետին. flüssige —e, յփ. բեւեկնի հեղուկ խէժ. hartes — = Hartharz. — ար. ալփ. der — (նաեւ das —Gebirge, չ. 22բ. անյփ.) Հարց լեռնէբ:

hárzähnlich կամ —artig, ած. ռետինային, խիժանման. ռետնաբեր: —baum, ար. ռետնաբեր ծառ: —kohle, իգ. կպրածուխ, կպրախառն ածուխ: —pflanze, իգ. բյ. խժաբեր՝ ռետնաբեր տունկ:

hárzen, չբ. ի. 3բ. ռետին՝ կիւ ծորել, քաղել: — նբ. e—n Baum — ծառի մը բոլոր ռետինը ծորել, ռետնաթափ ընել. 2. խիժոտել, ռետնով՝ խիժով օծել:

hárzicht, ած. 6. = harzähnlich.

hárzig, ած. 6. ռետնային, խիժային:

Hásael, յր. ան. ար. 38. հ. պր. Ազայէլ:

Hasárd, ար. 38. անյփ. բախտ, դիպուած, պատահուած:

Hasárdspiel, չ. նարտ, բախտի խաղ:

hasch! մկ. կալ, սա, չոյս:

häschen, նբ. 3ա. եւ 3փ. յափշտակել, յանկարծակի բռնել, յանկարծակի բերել: — չբ. ի. nach et. — (հմմտ. բ.) յանկարծակի բանի մը վրայ հասնիլ. բ. փխ. nach et. — (աստղի տենչանօք) բանի մը փընտռել՝ խուզել. nach Effekt — մեծատեւ թեան՝ բղձից ետեւէն ընթանալ: — չ. 22բ. անյփ. յափշտակութիւն, ըմբռնելը, որս. խուզարկութիւն:

Hä'schen, չ. 22բ. (նուաղ. Hase) նապաստակիկ, նապաստակի ձագ:

Hä'scher, ար. 22ա. ոստիկան, քաղաքապահ զինուոր:

Hascherei, իգ. 31. բանի մ'ետեւէն կինալու մոլութիւն, աստղի տենչանք:

Häscherei, իգ. 31. ոստիկանաց վարչութիւն. 2. ոստիկանութիւն:

Haschisch, ար. ամփխ. անյփ. Հաշիշ, Հնդիկ կանեփ:

Hásdrubal, յր. ան. ար. 38. հ. պր. Ասդրուբաղ:

Háse, ար. 34. նապաստակ. da liegt der — im Pfeffer հոս է ահա դժուարութիւնը. 2. փխ. երկչոտ, վեհերոտ (մարդ), վախկոտիկ:

Hásel, իգ. 35. բյ. կաղնի (Corylus):

Háselgebüsch, չ. բյ. կաղնուտ, կաղնեստան: —huhn, չ. սարեակ, գաՀուճ (Tetrao bonasia): —nuss, իգ. բյ. կաղին, արքայակաղին. բ. = Hasel. —wurz, իգ. բյ. սթեր, մրուանտակ (Asarum europoeum):

Hásenhart, իգ. ազդ նապաստակի. բ. նապաստակի բնութիւն. փխ. երկչոտ՝ վախկոտիկ բնութիւն: —artig, ած. նապաստականման. յն. փոխ. նապաստակադղի: —brot, չ. գեղջկան հաց: —fuss, ար. նապաստակի թաթ. բ. փխ. երկչոտ, վախկոտ: —füssig, ած. նապաստակոտն. բ. փխ. վախկոտ, անարի: —herzig, ած. վախկոտ, երկչոտ: —hund, ար. ար. բերծէ: —jagd, իգ. նապաստակի որս՝ որսորդութիւն. փխ. Das ist ja keine — շատ ասխտղակ գործք մը չէ: —maus, իգ. յն. փոխ. նապաստակամուկ, լագոմ (Lagomys): —ohr, չ. —öhrchen, չ. նապաստակի ականջ. բ. բյ. եղ-

Digitized by Google

նակող (Bupleurum)։ —panier, չ. das — ergreifen նապաստակի պէս փախչիլ՝ պրծիլ։ —pfötchen, չ. դէ. —pfotenklee, ար. դէ. մանր երեքնուկ (Trifolium lagopus)։ —schrott, չ. որս. որսոյ մանր գնդակ. բ. ծխ. mit — geschossen sein մէկը մէկը վազել, սասասանել, վազվզել։

hasenhaft, ած. ե. նապաստակային, նապաստակի. փխ. ին. նապաստակակազմի. 2. ծխ. վախկոտ, անարի։

Hä'sin, էգ. 31. էգ նապաստակ։

Hä'slein, չ. 22բ. նուզ. Hasek. — Häschen.

Häspe, Hä'spe, էգ. 35. արու. ծխնի, կրունկ. բ. էգ ծխնի. 2. կռածաղ պահանգ։

Häspel, ար. 22ա. էգ. 35. արու. կարժառ. բ. ոտքդ, բան մը փթրցընելու գլանաձև փայտ (նաև բիլ.). դարձեալ. փ. կոթ, բանակեղ։

Häspelsarm, ար. կարժառի թեւ՝ բազուկ։ —baum, ար. ոտքդ (բան փթրցընելու գլանաձև փայտ)։ —rad, չ. անուաւոր աղօրեակ։ —welle, էգ. = Haspelbaum.

Häsp(e)ler, ար. 22ա. Häsplerin, էգ. 31. կծիկ՝ կարժ ընող։

häspelig, ած. ե. շտապահնար, վազվզող, փութոտ. փոփոխական, փոփոխամիտ, անհաստատ։

häspeln, նբ. եւ չբ. հ. 8ա. կծիկ՝ կարժ ընել, կծկել. 2. ոտքդով բարձրացընել. 3. ծխ. հապճեպով շարժիլ. ընփ. sie haspelten aus ea. շուտով ցրուեցան։ — չ. 22բ. անյփ. կծիկ ընելը. (բեռ մը) դործիքով մէկ հանելը։

Häspler, ար. 22ա. — Haspeler.

Haß, ար. 15. անյփ. ատելութիւն. — auf J. werfen մէկին ատել։

häßerfüllt, ած. լի ատելութեամբ։

häßen, նբ. 3փ. ատել։ — չ. 22բ. անյփ. = Haß.

häßensswerth, —würdig, ած. ատելի, ատելու արժանի։

Häßer, ար. 22ա. —in, էգ. 31. ատող, ատեցող, թշնամի։

hä'ßlich, ած. ե. (äußerlich) — (հկ-նչ. schön) տգեղ, դարշատեսիլ. 2. գարշելի, անախորժ. 3. gegen J. — sein մէկուն հետ անարգութեամբ վարուիլ։

Hä'ßlichkeit, էգ. տգեղութիւն, չարատեսութիւն։

hast, ահմ. նէր. 2 դէմք. եզ. haben։

Hast, էգ. 31. անյփ. հապճեպ, աճապարանք. mit (կամ in) Hast հապճեպով, աճապարանօք։

hästig, ած. ե. աճապարող, վազվզող. մ. հապճեպով, աճապարանօք. 2. sie fiel ihm — in die Rede աճապարութեամբ մը խօսքը կտրեց. 3. դշարեալ դժդմեալ, տանուած. ցասկոտ, վաղացասումն։

Hästigkeit, էգ. 31. աճապարանք, փոյթ. վաղցասկոտութիւն։

hat, 3 դէմք եզ. ահմ. նէր. haben։

Hätschelei, էգ. 31. քծինք, գգուանք, փաղաքշանք։

hä'tschel|n, նբ. 3ա. ein Kind — տղայ մը գգուել, գրգել. 2. փաղաքշել, չափազանց խնամք ցուցընել, չափազանց գգուանօք ապականել, երես տալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. գգուանք, երես տալը։

hätte, 1. եւ 3. դէմք. եզ. ահմ. անց. haben։

hä'tte, 1. եւ 3. դէմք. եզ. ստորդ. անց. haben։

Hatz, էգ. 31. Hätze, էգ. 35. Hatz... = Hetze, Hetz...

Hau, ար. 20. (գրեթէ հնց.) հարուած (= Hieb). այժմ ըրմ. փոյն ընփ. —e bekommen հարուած մ'առնել՝ ընփ. ուտել. 2. անտառ. ծառերը կտրելը. բ. ծառերը կտրուած տեղ. կտրած, կտրուք։

Hau|bajonett, չ. զէն. թրաձեւ սուին։ —block, ար. — Hackblock. —degen, ար. (հկ-նչ. Stoßdegen) լայն սուսեր, վաղրակաւոր. բ. քաջ սուսերամարտիկ, վաղրակաւոր։ —hechel, էգ. դէ. եղնարգել (Ononis)։ —stein, ար. որս. նրփ. կոփածոյ՝ տաշածոյ քար։ —zähne, ար. յփ. որս. (կնճիթ) մրթժակք, ակռայ։

häubar, ած. ե. հատանելի։

Hä'ubchen, չ. 22բ. (նուզ. Haubek) գլխանոցակ, մանր գլխարկ (կանանց)։

Haube, էգ. 35. գլխարկ (կանանց՝ տղոց). 2. ծխ. ein Mädchen

unter die — bringen ամուսնացուցանել, կարգել. unter die — kommen ամուսնանալ, կարգուիլ. 3. (քանի մը թռչնոց գլխոյ) կատար, բբուկ, փետրոց խուրձն. 4. ցանցիկ (որոճող անասնոց երկրորդ ստամոքս). 5. ը. մբ. ար. կատար, (քանի մ'իրաց վերին) գլուխ. ոմ. (պատերուն քուաւոր յարկն) որձաձողան, տափակ կամար, գմբեթակ։

häuben, նբ. 3ա. գդակ՝ գլխանոց դնել։ gehäubt, դբբ. անց. եւ ած. 6. գլխանոցաւոր. դէ. թաղանթաւոր. րռ. կատարաւոր (թռչուն)։

Häuben‖ente, էգ. կատարաւոր բադ։ —förmig, ած. գլխանոցաձեւ։ —lerche, էգ. րռ. կատարաւոր արտոյտ, տորգիկ (Alauda cristata)։ —macherin, էգ. = Putzmacherin. —merle, էգ. կատարաւոր կեռնեխ։ —schachtel, էգ. խուսրպարտէ տուփ։ —schleife, էգ. ժապաւէնի հանգոյց։

Haubitz..., Haubitzen‖feuer, չ. ռմբաձգութիւն։ —granate, էգ. ռմբակ. փոքր ռումբ։ —kugel, էգ. = Haubitzgranate.

Haubitze, էգ. 35. ռմբաձիգ գնդընկէց, ռումբ նետելու թնդանօթ։

Hauch, ար. 20. շունչ, փուք. 2. (թողէն եկած՝ արտաշնչուած) շունչ. անչ. մբ. արտաշնչութիւն. 3. քր. (h գրի) արտաբերութիւն. den scharfen — haben հագագային ըլլալ, հագագատառիլ։

Hauchlaut, ար. 20. հագագային ձայն։

hauchen, չբ. h. 3ա. շնչել, փչել. 2. բուրել, (ծաղկանց) հոտիլ։ — նբ. die Finger warm — մատուըներըը փչելով՝ շնչով տաքցընել. 2. արտաշնչել. բ. շունչ առնուլ, օդ ծծել. գ. էխ. Freude... — ուրախանալ, ուրախութիւն շնչել (հմմբ. athmen, նբ.). 3. (weg) — շնչելով՝ շունչ տալով աներեւոյթ ընել, ջնջել. 4. շնչի պէս (բան մը) տարածել, շնչել, բուրել (gehaucht = duftig). 5. քր. հագագատառել։ — չ. 22բ. անչք. շնչումն, շունչ. արտաշնչութիւն, շնչառութիւն։

Hauderer, ար. 22ա. էար. կառապան, կառք վարձող։ [վարձել։

haudern, չբ. h. 8ա. էար. կառք

Haue, էգ. 35. ար. = Hacke; բ. երկանաչարժ, երկանաքարը դարձընող երկաթ։ — յք. Haue (= Prügel)։

hauen, չբ. h. 26. ուժգին զարնել, հարկանել. nach J—m — մէկուն որոյ հարուած տալ, ուղղարահար ընել (ու ջանալ). um sich — աջ ու ձախ ջարդել. 2. mit der Peitsche auf die Pferde — ձիերը մտրակել՝ խարազանել. — (հին․ stechen, stoßen) ուղղարահար ըլլալ. էխ. Das ist nicht gehauen und nicht gestochen ոչ ձեւ ունի, ոչ կերպարանք։ — նբ. e—n Hieb — հարուած տալ՝ իջեցընել. բ. die Klauen in's Fleisch — մագիլները մսին վարել՝ մխել. գ. J. — մէկը ծեծել՝ զարնել։ sich — (հյց. կամ ար.) mit dem Beile in die Hand — կացնով ձեռքը վիրաւորել. in Stücke — ջարդել, պատառ պատառ ընել. von et. (weg) — (հարուածով մը) բանէ մը կտրել՝ բաժնել. Bäume, Holz — ծառ՝ փայտ կտրել. (ցորեն) հնձել՝ կտրել. մանրել... (հանք) հատանել, կտրել հանել. sich matt und müde — հարուածելէն յոգնիլ. գ. J—m ein Loch in den Kopf — մէկուն գլուխը վիրաւորել՝ ծակել։ — չ. 22բ. անչք. հարուած, ծեծ, զարկ. 2. (ցորենները) հունձք. ար. բղ. բախահատութիւն։

Hauer, ար. 22ա. բրող. մն. ար. բղ. = Häuer; 2. այգեգործ. այգորդ. 3. որս. յք. (վարազի) ժանիք, ատամունք։

Hä'uer, ար. 22ա. ար. բղ. բախահատ, հանք հատող։

Hauerei, էգ. 31. ընտ. = Prügelei.

Hä'uschen, չ. 22բ. նուզ. Häusch (տ. Hause, 2. եւ 5.)։

Haufe, ար. 30. —n, ար. 22բ. նուզ. Hä'ufchen, Hä'uflein, չ. 22բ. կոյտ, դէզ, շեղջ, կարկառ. 2. էխ. ընտ. er sieht aus wie ein —n (կամ Häufchen) Unglück խեղճ ողորմելի կերպարանք մ'ունի է. (խումբ..) դէզ, (ցորենի...) բարդ. 3. (էբր չ—է.) ein — Holz տայլակ՝ տայլարկա մը փայտ. 4. et. über'n (կամ über den, über e—n) —n werfen բան մը տապալել՝ կործանել. alle Bedenken über den —n werfen ամէն խորհրդածութիւն ի բաց

Digitized by Google

Թաղել. 3. über den —n schießen մէկը դիտաւորաւ կացուցանել, կործանել յերկիր արկանել. 5. բազմութիւն, գանգուած. կոյտ, ամբոխ. ժողովք, գունդ՝ պարս (ամբոխաց). էղ. մր. der —, der große — խառնիճաղանճը, ռամիկը. գէն. ein —, նոզ. ein Häuflein Քոկատ, զօրաց գասակ. 6. Ախ. auf e—n —n Համամանգամայն, միահաղոյն. in (ganzen Haufen dichten, hellen) —n՝ մեծամեծ կոյտ՝ բազմախումբ բազմութեամբ. ցեօր. zu —n, ——. փրծ. zu Hauf' ի մի բան, միով բանիւ:

hä'ufeln, նբ. եւ չբ. h. ա. կուտել, դիզել, ընդլանակուտել:

hä'ufen, նբ. եւ sich — ա. ա. կուտել, դիզել. ճ. մթերել, համբարել. (գանձ) դիզել. 2. ein Maß — չափ մը լեցնել. 3. երկ. — häufeln. — չ. սբ. անյ. —ung, էգ. կոյտ, դէզ:

häufenweise, Ա. դէզադէզ, կոյտ կոյտ. բազմութեամբ, բազմախուռն: —wolke, էգ. փոխ. բնդ. ամպակոյտ:

hä'ufig, ած. ե. (հկ—նչ. selten) յաճախ, առատ, շատ անգամ. Ա. բազմութեամբ, առատապէս:

Hä'ufigkeit, էգ. ա. անյ. յաճախութիւն. փոխ. բժշ. — des Pulses երակի առատ զարկ, առատութիւն:

Hä'uflein, չ. սբ. նոզ. Häufe (տ. Haufe):

Haupt, չ. դ. (յգ. շատ անգամ անփոփ. որ. երբեմն Häupten) գլուխ. bemoostes — Հին՝ փորձառու ուսանող. am Bett zu s—n Häupten ի սնարից, անկողնոյն գլխոյ կողմը. 2. փխ. գլուխ, պետ, առաջնորդ. 3. գլխաւոր, մայր, առաջին. փխ. den Feind auf's — schlagen թշնամին ի սպառ խորտակել:

Hau'ptabsicht, էգ. գլխաւոր՝ բուն դիտաւորութիւն: —abschnitt, որ. գլխաւոր հատուած. (ժամանակի) գլխաւոր շրջան, գարագլուխ. (գրքի) գլուխ: —ader, էգ. գլխերակ: —altar, որ. աւագ խորան, մեծ խորան: —ansicht, էգ. գլխաւոր՝ հիմնական դիտողութիւն՝ դիտաւորութիւն՝ կարծիք. բ. երթ. գլխաւոր երես (շինուածոյ): —armee, էգ. զին. գլխաւոր բանակ. բ. (բանակի) միջնակողմ, կեդրոն —angemerkt, չ. sein — auf et. richten իւր միտքը ուղղել ի մտադրութեան բանի մը վրայ ուղղել: —ballen, որ. որ. նըր. քաղթար: —bestandtheil որ. (գլխաւոր) կազմիչ մասն: —binde, էգ. գլխաւոր կապ, պատանք. բ. ապարօշ, գլխարկ, կապ: —buchstabe, որ. սկզբնական գիր, սկզբնագիր. բ. գլխագիր: —ende, չ. մասերք, (անկողնոյն) գլխու կողմը. բ. ամբաստ վերի ծայրը: —erbe, որ. գլխաւոր ժառանգ. բ. ընդհանուր ժառանգ. 2. չ. գլխաւոր ժառանգութիւն: —farbe, էգ. գլխաւոր գոյն. բ. բնէ. —farben, յգ. պարզ գոյներ: —fehler, որ. ախրող մոլութիւն: —festung, էգ. զին. (առաջին սատիճանի) ամրոց: —gewinn(st), որ. (վիճակահանութեան) գլխաւոր՝ առաջին վիճակ: —lehre, էգ. գլխաւոր՝ բուն վարդապետութիւն. բ. տարրական սկիզբունք: —los, ած. անգլուխ, անկատար, գլխատ. բ. փխ. իշխանազուրկ, իշխանիշխան: —macht, էգ. գլխաւոր զօրութիւն. անյ. մր. գէն. գլխաւոր բանակ. բ. բանակի մարմին՝ միջնակենդրոն: —merkmal, չ. արոշիչ՝ յայտարար նշան, ծանուցիչ: —mittel, չ. գլխաւոր միջոց, միջնորդ: —nenner, որ. թբ. համարակաց անուանիչ: —preis, որ. առաջին՝ գլխաւոր մրցանակ: —redakteur, որ. խմբագրապետ: —regel, էգ. էական կանոն՝ օրէնք. բ. ընդհանուր օրէնք: —sache, էգ. գլխաւոր գործ, էական մաս. der — nach յէականն: —sächlich(st), ած. հիմնական, գլխաւոր. Ա. գլխաւորապար, յառաջ քան զամենայն: —schlagader, էգ. փոխ. անդր. մեծ շնչերակ, աորտ: —schmuck, որ. գիսակք, ոսկեկք (հերաց). բ. գլխաւոր զարդ: —stadt, էգ. մայրաքաղաք: —stamm, որ. գլ. (ծառի) բուն, կոճղ. բ. նախաւոր ցեղ՝ առհմ. փ. գլխաւոր ախտակ: —steueramt, չ. մաքսատուն: —straße, էգ. պողոտայ, մեծ ճանապարհ: —stück, չ. գլխաւոր կտոր. բ. էր. die —e des Glaubens հաւատոյ գլխաւոր մա-

ունք. 2. յօդուած (գրոց), գլուխ։ —sünde, էգ. գլխաւոր մեղք։ —tempus, չ. (յգ. —tempora) քր. նախնական ժամանակ. բ. (Հէօ-նչ. Nebentempora) պարզ ժամանակ։ —treffer, ար. (վիճակահանութեան մէջ) առաջին թիւ, գլխաւոր վիճակ։ —wall, ար. զին. պատնէշ, պատուար։ —wort, չ. գլխաւոր՝ էական բառ. բ. քր. գոյական, անուն։

Häuptling, ար. 20. պետ, գլուխ, հրամանատար (ցեղի...), ցեղապետ, ազգապետ։

Häuptlingschaft, էգ. 31. ազգապետութիւն, ցեղապետութիւն։

Haus, չ. 8. տուն. 2. բնակարան, տուն. — an — mit J—m wohnen մէկուն դրացի ըլլալ. էխ. Häuser auf J. bauen բոլոր յոյսը մէկուն վրայ դնել. mit der Thüre in's — fallen յախուռն՝ առանց մտածելու՝ ափեղցփեղ խօսիլ, ընդ. բերանն եկածը դուրս տալ. — (und Herd) երդ, տուն. er ist nicht zu Hause տունը չէ, դուրս գացած է. immer zu —e hocken տնասէր ըլլալ, տնէն դուրս չելլել. էխ. Sie sind oft mit Ihren Gedanken nicht zu Hause մտքերնիդ շատ կը ցրուի. damit bleib' mir zu Hause! ըսածդ քեզի պահէ, ընդ. զայս դրպանդ դիր. in e—m Fache zu Hause sein իրի մը լաւ տեղեակ ըլլալ. 3. Հայրենիք, ծննդեան՝ բնակութեան քաղաք. nach Hause zurückkehren Հայրենիք դառնալ. wo sind Sie zu Hause? ո՞ր տեղացի էք, ո՞ւր ծնած էք. nach Hause schreiben ընտանեաց՝ տունը նամակ գրել. բ. von Hause aus ի բնէ, ի սկզբանէ. 4. ծղբ. մանչուկ, տղայ. altes —, was machst Du? ի՞նչպէս ես ծերուկ. fideles — զուարթացուցիչ խեղկատակ. 5. (տնտեսնոց գաղափար) այր, տոր, որջ. (խղունջի) պատեան. 6. — e—r Rolle ծիծեռնըկի ամանն՝ արկղիկ։

Hausanzug, ար. տանտին ագանելիք, (հիւանդանոցաց...) պարեգօտ։ —arbeit, էգ. տնային՝ տանտին աշխատութիւն։ —arme(r), ար. ամչկոտ՝ տնական աղքատ։ —backen, ած. տունն եփած. էխ. կոշտ, թանձր, անշուք։ —bedarf, ար. für den — տան պիտոյից համար։ —besitzer(in, էգ.), ար. տանտէր, տնական։ —buch, չ. — Grundbuch; բ. տնտեսութեան՝ տնտեսութեան հաշուեդիրք։ —diele, էգ. — Hausflur. —diener, ար. ծառայ, տնապասպանակ։ —ehre, էգ. տան պատիւ. բ. ըստ Ս. Գրոց Ծնց. եւ մ. (— Ehefrau)։ —flur, ար. ան-գաստակ տան։ —frau, էգ. տիկին, տանտիկին. բ. վարձուհի, տան վարձակալուհի. գ. տնտեսար, տնտեսչէն։ —freund, ար. ընտանի բարեկամ։ —genoß, ար. տնակից. ընտանեկից. երդակից։ —gesinde, չ. ծառայք, գերդաստանիք։ —götter, ար. յգ. թերափք (Հռոմայեցւոց), տան՝ ընտանի դիք։ —halt, ար. տնտեսութիւն, տնտեսութիւն. e—n eigenen — haben տնտես ըլլալ, առանձին տուն՝ տնտեսութիւն վարել։ —hälterin, էգ. տնտես (կին)։ —hälterisch, ած. ե. տնտես(ի). խնայող, ճշգրող. — mit et. umgehen բան մը խնայութեամբ գործածել։ —haltung, էգ. տնտեսութիւն։ —hoch, ած. տան բարձրութեամբ. ը. մփ. մեծաչէն, սկայագործ, յաղթ։ —hund, ար. ընտանի շուն. բ. բն. պահապան շուն (Canis domesticus)։ —katze, էգ. բն. ընտանի կատու (Felis domestica)։ —kreuz, չ. տան՝ ընտանի խաչ, վիշտք. բ. — Ehekreuz. —laub, չ. տլ. —lauch, ար. տլ. —lauf, ար. տլ. պատնեշադմակ (Sempervivum tectorum)։ —los, ած. բն. անպատեան (խղունջ)։ —mann, ար. (յգ. —leute) — Hausgenoß; բ. վարձուորակից. գ. —leute, էգ. — Hausgesinde; 2. յգ. (յգ. —männer) դռնապան (ապարանից...)։ —marder, ար. բն. կուզ, կզաքիս (Mustela foina)։ —meier, ար. (արքունի) ատճարապետ, սեղանայարդար։ —miethe, էգ. տան վարձք, վարձակալութեան սակ։ —plage, էգ. — Hauskreuz. —prophet(e), ար. ընդ. աքաղաղ։ —rock, ար. տանտին ագանելիք, ցայգազգեստ, գիշերնոց։ —schneider, ար. տներն գացող դերձակ. բ. (տան մը...) սեպհական դերձակ։ —schuhe, ար. յգ. շղուառական, տան հողաթափ։ —staat, ար. արքունիք, ապարանք։ —stand, ար.

Digitized by Google

տնտեսութիւն. e—n eigenen — gründen առուն տեղ ըլլալ, տնտեսութ՝ երգաւզէն ըլլալ: —vater, ար. (ընտանեաց) հայր, տանուտէր: —verwalter, ար. հաղարապետ. բ. գըրանցապան: —vogt, ար. = Hausverwalter; բ. բանտապահ: —wesen, չ. տնտեսութիւն, առանին իրք: —wiesel, չ. կն. հատապակ աքիս, ձնհարմուկ (Mustela vulgaris): —wirth, ար. = Hausherr; բ. կըրպակաւոր, խանութի տէր. գ. ein guter — sein լաւ հաղարարձու՝ մատակարար ըլլալ:

Häuschen, չ. ցզբ. (Ն—Հ. Hausl) տնակ, խըղճիկ, խըրճիթ. 2. ժխ. ըմբ. 3. aus den — bringen խելքը թռցընել տալ, ինք իրմէ հանել. aus dem — sein խելքը կորսնցընել, ինք իրմէ ելլել:

hausen, չբ. h. 3գ. բնակիլ, դադրիլ. 2. տնտեսութ՝ առուն տեղ ըլլալ. 3. վարել, խնայօրէն ապրիլ. schlecht mit s—n Vermögen — իւր ստացուածքը չարաչար գործածել՝ վատնել. 4. Մէկուն հետ խաղաղութեամբ ապրիլ, խաղաղաբնակ ըլլալ. 5. աղմկել, վրդովել. arg համ furchtbar — ահագին աղմուկ՝ խառնակութիւն հանել: — չ. ցզբ. անյ. —ung, էգ. 31. անյ. դադար, բնակութիւն. տնտեսութիւն, խնայողութիւն. աղմուկ, վրդով, խառնակութիւն:

Hausen, ար. ցզբ. կն. Ե՛քսինեան թառափ, թուխու (Acipenser huso):

Hausen‖blase, էգ. լճ. ձկնասոսինձ, ձկան սոսինձ: —rogen, ար. ձկնկիթ (տ. Kaviar):

haushalten, չբ. h. 3չ. անբյ. տնտեսութ՝ առուն տեղ ըլլալ. 2. առան խնամակալութիւն ընել. sie hält ihm das Haus տանը լաւ խնամ կը տանի. 3. անյ. Տփ. (բան մը) խնայութեամբ գործածել: — չ. ցզբ. անյ. = Haushaltung.

Hausi(e)rhandel, ար. շրջող վաճառականութիւն:

hausi(e)ren, չբ. h. 3ա. լճ. mit et. — (gehen) վաճառքը շրջեցընել: — չ. ցզբ. անյ. փերեզակութիւն, շրջող վաճառականութիւն:

Hausi(e)rer, ար. ցղ. լճ. փերեզակ, շրջող վաճառական:

Häusler, ար. ցղ. —in, էգ. ցզ. հասարակութեան կալուածք չունեցող քաղաքացի. 2. իր բնակած տունը վարձու առած քաղաքացի:

häuslich, ած. 6. առանին, տնական. 2. die —en Arbeiten der Schüler տունը շարադրելու հրահանգ. —en Unterricht (Ն—Հ. Schulunterricht) empfangen տունը կրթուիլ. sich an e—m Orte — niederlassen տեղ մը բնակութիւնը հաստատել՝ տուն տեղ ըլլալ. 3. խնայողական, խնայող. 4. տնասուն, ընտանասուն, նստողական:

Häuslichkeit, էգ. 31. ընտանութիւն, առանին՝ ընտանեկան կեանք. 2. ընտանեկան կենաց միութիւն՝ սէր:

haussen (հօ—ըն), չբ. h. 3բ. եւ 3գ. արժեթղթոց գիները բարձրանալ:

Haut, էգ. 17. մորթ. eine neue — bekommen մորթը փոխուիլ. բ. ըմբ. er ist nichts als — und Knochen միայն կաշի եւ ոսկր ունի, վտիտ մէկն է. mit heiler — davon kommen ողջանդամ ապրիլ, վերահաս վտանգէն մազապուր ազատիլ. s—e — zu Markte tragen ինք զինքը վտանգի մէջ դնել. 2. harte — մորթոյ բրտութիւն. պտողոց... կեղեւ. durchnäßt bis auf die — մինչեւ ոսկրներուն ծուծը թրջուած, խոնաւ եղած. auf der faulen — liegen դատարկ կենալ, անգործ՝ դատարկապորտ շրջիլ. abgestreifte — խորխ (միջատաց եւ երկակենցաղաց փոխած մորթը). 3. անդր. մաշկ, արտաքին թաղանթ. 4. տյ. պատրուտակ, միզն, թաղանթ. 5. կն. մորթ (փետուրներով եւ մազերով). 6. ռմ. Տփ. ըմբ. մարդ, անձ, հոգի. Հմմտ. Balg, 4. եւ Fell, 3. բ.; er ist eine alte, gute, treue — բարի՝ պարզամիտ մարդ մըն է. 7. Ն—Հ. (Außen-)— e—s Schiffes նաւու մ'արտաքին տախտակամած:

Haut‖beschreibung, էգ. մորթաբանութիւն: —drüse, էգ. էտն. անդր. գեղձիկ, մորթոյ մանր փշտիկ: —entzündung, էգ. ախտ. մորթատապ: —flügler, ար. յգ. կն. թաղանթաթեւ (միջատներ): —los, ած. ան-

մորթ. փխ. թաղանթաթափ, անպարուտակ։ —pilze, ար. յգ. փխ. մաշկապատ՝ պարուտակաւոր սունկեր (Hymenomycetes)։ —rand, ար. անտ. — e—r Wunde վիրաբերան։ —schuppe, իգ. անտ. թեփուկ, թեփ։ —wurm, ար. մորթակեր որդ (Filaria medinensis)։

Hä'utchen, չ. 22բ. (նուաղ. Haut) նրբամորթ, մաշկեակ. 2. փխ. թաղանթ, պատեան։

hä'utel||n, նբ. 3ա. կեղեւել, մորթազերծ ընել, մաշկը հանել։ —չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. մորթազերծութիւն։

hä'ut||en, նբ. 3բ. (նապաստակի...) մորթը հանել, մորթել։ sich — ձբ. մորթը փոխել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. մորթազերծութիւն։

hä'utig, ած. 0. մաշկաւոր, թաղանթաւոր, պարուտակաւոր (հմմտ. Haut). 2. թաղանթային, պարուտակային. փխ. եւ անդղ. թաղանթակալ։

Ha'ydn, ար. Հայտն (երաժիշտ)։

Hazárd տ. Hasard.

he! մկ. է, հէ. ընդ. ինծի նայէ. 2. (հարցնելէն ետքը՝ հարցնողէն պատասխան խնդրելով) ի՞նչ, այնպէս չէ՞. 3. (ռամկական գործածում) հէյ, հուռա՜յ, կեցցէ (տ. juche). 4. (ասյլորդաց) ձա՜յն, ձայնակողմ։

Hébamme, իգ. 35. մանկաբարձ, ծնուցիչ։

Hébe, յտ. ան. իգ. 35. (յգ. նաեւ 38.) դցբ. Հեբէ, երիտասարդութեան դիցուհի։

Hébe||arm, ար. ար—. կռանք։ —baum, ար. ար—. լծակ, նիգ (բեռ վերցնելու)։ —maschine, իգ. ար—. վերամբարձ մեքենայ, բեռնաբարձ կազմած. նոյն. ամբառնալիք։ —opfer, չ. (ըստ Ս. Գրոց) գոհամունք, նուէր։ —rolle, իգ. հարկի՝ բաժի ցանկ. բ. ար—. լխեռնիկ, ճախարակ։ —winde, իգ. ար—. բեռնաբարձ մեքենայ։

Hébel, ար. 32ա. մխ. լծակ, նիգ. 2. ար—. բազուկ (կառաց). բ. փխ. շարժիչ, մղիչ. alle — ansetzen ամէն հնարք հնարել, ամէն քար շարժել։

Hébelmaschine, իգ. բեռնաբարձ մեքենայ։

hébeln, չբ. h. եւ նբ. 3ա. ար—. et. — լծակով բան մը վերցընել։

héb||en, նբ. եւ sich — ձբ. 2ը. (հնագ. նաեւ hub, ստրդ. hü'be) վերցընել, բարձրացընել. ամբառնալ, բարձրանալ, վերանալ. 2. բառնալ, մէկդի առնուլ. դադրեցընել. 3. ein Kind aus der Taufe — կնքահայր ըլլալ. 4. e—n Schatz — գանձ մը փորել հանել. 5. ընդ. աւելի դուրս հանել, պայծառ գոյն տալ. 6. շարժելով վերցընել՝ բառնալ՝ հանել. 3. aufs Pferd — ձի հեծցընել. heb(e)t Euch weg von mir! կորսուեցէք առջեւէս, մէկդի քաշեցէք. 7. ծ—բ. e—e unbekannte Größe aus e—r Gleichung — հաւասարութեան մ՚անծանօթ թիւը գտնել՝ պարզել։ — անդ. բ. es hebt sich mir Alles սիրտս կը խառնուի։ sich — ձբ. տ. — նբ. 1. 2. տ. — նբ. 7. 3. տ. — անդ. բ.։ gehoben, դրբ. անց. եւ ած. 0. — [illegible] հետ. 2. վեհ, բարձր. gehobene Sprache բարձր ոճ։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. վերացում, բարձրացընելը. (գանձ մը) փորել հանելը. 2. միայն —ung, իգ. բարձր կէտ. ճգնաժամ. er kommt mit s—r Forderung nicht zur — պահանջածը չի կրնար առնուլ։

Héber, ար. 33ա. (—in, իգ. 32.) բարձրացընող, վեր հանող. 2. բնգ. gekrümmter — սիփոն, կոր խողովակ. բ. (մասնաւորն հեղանութ. հանելու) մթնոլորտական ջրհան. 3. անդղ. = Hebemuskel; 4. ար—. լծակ, նիգ (= Hebel)։

Hebrä'er, ար. 33ա. Եբրայեցի։

hebrä'isch, ած. 0. եբրայական, եբրայեցերէն (լեզու)։

Hébron, չ. 38. աշխ. Քեբրոն։

Héchel, իգ. 35. ար—. (վուշը՝ կանեփը սանտրելու) սանտր, գզասանտր. 2. փխ. = Granne.

Héchel||flachs, ար. կտաւի թել։ —kamm, ար. սանտր (կանեփի)։

Hecheléi, իգ. 31. գզում. 2. փխ. քննադատութիւն, խծբծանք։

hécheln, նբ. 3ա. ար—. Flachs — կտաւ պատրաստել. բ. գզել, սանտրել. 2. փխ. 3. — = durchhecheln, նբ. 3. — չ. 22բ. անյգ. կտաւ պատրաստելը. գզում. փխ. տ. Durchhecheln, չ.։

Digitized by Google

Hechler, ար. 22ա. —in, էգ. 83. սանտրող, գզող։

Hecht, ար. 20. ձկ. գայլաձուկ, կանկաձուկ (Esox lucius). 2. փխ. ընփ. = Kerl; Das ist ein feiner — շատ ճարտարի մէկն է։

Hecht‖barsch, ար. կամ —bars, ար. ձկ. պերկէս, շիղաձուկ (Perca lucioperca)։ —könig, ար. ձկ. մեծ կանկաձուկ։ —schimmel, ար. աշխէտ ձի, գորշախայտ երիվար։

Heck, ար. 20. ցցապատնէշ. վանդակ, վանդակապատ դուռ. 2. նաւ. խելաց արտաքին կողմը։

Heck‖bauer, չ. եւ ար. թխսարան։ —geld, չ. —groschen, ար. ընփ. շուտ բազմացող ստակ։ —(en)same, ար. բս. խոպանուկ (Ulex)։

Hecke, Ա. էգ. 35. (մացառէ) ցանկ, որմած. 2. = Heck; 3. մացառք, փշուտք։ Բ. — = Hecken, չ. 2. ձուարկութիւն, թուխս. 3. թխսարան, թխսելու վանդակ. 4. ձագերամ, թխսէն ելած ձագք, թուխս մը։

hecken, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. զուգաւորիլ, մերձաւորիլ. Խմ. հաւկիթ ածել եւ թխսել (թռչնոց). ծնկնել, ձագ բերել (անասնոց). անձ. Ծփ. արագ բազմանալ, աճիլ. 2. փխ. ստուարապէս սերել, ծնանել, յառաջ բերել. (չար բան մը) հնարել՝ նիւթել։ — չ. 22բ. անյփ. զուգաւորութիւն, խառնք. Բ. ձուարկութիւն եւ թուխս։

Hecken‖apfel, ար. բս. ցախախնձոր (Pirus malus frutescens)։ —beere, էգ. բս. = Stachelbeere. —dickicht, չ. թանձրախուռն մացառք։ —kirsche, էգ. բս. թփոց այծատերեւ, հասարակ ցախակեռաս (Lonicera xylosteum)։ —rose, էգ. բս. = Hagerose. —same, ար. բս. = Hecksame. —zaun, ար. = Hecke.

Heckerling, Hecksel... տ. Häckerling.

heckicht, heckig, ած. 6. թփուտ, մացառուտ։

heda! ձղ. = he, 1. — oben! այդ դու, ո՞վ կայ հոն, էյ։

Hede, էգ. 35. անյփ. (վուշ) խծուծ։

Hederich, ար. 20. բս. ապիկեայ խոտ (Erysimum). 2. բաղեղնածոթոր (Glechoma hederaceum)։

Hedschra, էգ. անփխ. թուականութիւն Մահմետականաց (Հէճրէթ)։

Heer, չ. 20. զին. բանակ. 2. բազմութիւն, ամբոխ, գունդ։

Heer‖führer, ար. զին. զօրավար։ —haufe, ար. զին. գունդ մարտկաց, գումարտակ. Բ. բանակ։ —lager, ար. ճամբար, բանակատեղի։ —pauke, էգ. զին. երժ. հեծելազօրաց թմբուկ։ —scha(a)r, էգ. ոռ. զին. բանակ։ —zug, ար. զին. = Feldzug; Բ. չու, խաղացք (զօրաց)։

Heerd, Heerde... տ. Herd...

Heeres‖abtheilung, էգ. ջոկատ։ —pflichtig, ած. զինուորութեան պարտք ունեցող։

Hefe, էգ. 35. —n, (ցնցռ.) ար. 22բ. խմոր, մակարդ. 2. ը. Ծփ. մրուր, դիրտ (նաեւ փխ.)։

hefen‖ähnlich, ած. —artig, ած. խմորի նման, մակարդակերպ։ —stück, չ. խմորով թրմած ալիւր։ —teig, ար. խմորեալ հայս՝ զանգուած։

hefficht, ած. 6. = hefenähnlich.

hefig, ած. 6. = hefenähnlich; 2. խմորախառն։

Heft, չ. (ար.) 20. բռնատեղ, կոթուն, (դանակի) բուն, (սրոյ) երախակալ. 2. փխ. e—e Sache beim —e (կամ am rechten —e) fassen բան մը պատշաճօրէն գործածել. das — in der Hand (կամ in Händen) haben ղեկը՝ կառավարութիւնն իր ձեռքն ունենալ. 3. կապ, կար. 4. (իրարու կարուած տամներ) տետր, դասատետր. թղթակազմ գրքոյկ. (գրքի մը) տետրակ. 5. տասը թերթ թուղթ։

Heft‖faden, ար. ոռ. կցանք, վեր ի վերոյ կարուած, քաթոց։ —haken, ար. ոռ. (գրակազմից) տափակլուխ գամ։ —los, ած. անկոթուն, անմեղեխ։ —schnüre, էգ. յփ. ոռ. (գրակազմից) առասան, կապ։ —weise, մ. տետր տետր։

Heftel, ար. (չ.) 22ա. ճարմանդք, կռածագ պահանգ. 2. գնդասեղ (կանանց)։

hefteln, նբ. 3ա. ճարմանդել, կոճկել, ագուցանել։

heften, նբ. 3բ. կցել, հաստատել. 2. an et. — բանի մը փակցընել,

Digitized by Google

կպցընել, ճարմանդել. հարեւանցի կարել՝ կցել. ոչ. (գիրք...) կազմել. geheftet թղթակազմ. 3. die Augen (կամ den Blick) auf I., et. — աչուըները մէկուն՝ բանի մը վրայ սեւեռել, ակնկառոյց ըլլալ։ sich — չք. հաստատուիլ, կցուիլ, կըպչիլ, մածնուլ։ — չ. 33ք. անյփ. կցանք, հարեւանցի կարուածք, թղթակազմ կարելը։

Héfter, ար. 33ա. —in, իգ. 32. կարող, թղթակազմ կազմող։

héftig, ած. ե. (հկ-նչ. gelinde) բուռն, սաստիկ, ուժգին. մ. ուժգնօ, սաստկապէս. 2. զօրաւոր, խիստ, անզուսպ, աճեհի. կրակոտ, կատաղի, վաղվառուռ. — lachen քրքջել. մեծաձայն ծիծաղել. — w. տաքնալ, շարժիլ, գժգմիլ։

Héftigkeit, իգ. 31. սաստկութիւն, բռնութիւն, խստութիւն. կատաղութիւն, գժգմութիւն. մոլեգնութիւն։

Hége, իգ. 35. անյփ. պահպանութիւն. — und Pflege խնամք. 2. անտառ. չկտրուելու սահման։

Hége‖bereiter, ար. —meister, ար. —reiter, ար. անտառ. որս. անտառապահ։ —zeit, իգ. երէոց կողուցք՝ մոլուցք. բ. (վայրի թռչնոց, ձուարկութիւն, թուխս։

Hégel, յգ. ան. ար. 33. Հեկել (գերմանացի փիլիսոփայ)։

Hegemonie, իգ. 35. գլխաւորութիւն։

hég‖en, նք. 3ա. ցանկել, ցանկով պատել՝ փակել. 2. օրէնքով խափանել, պահպանել. 3. (նաեւ չք.) 3. — խնամել, գարմանել, մէկուն ապահովութիւն ընել. 3., et. — und pflegen մէկուն՝ բանի մ'առանձին խնամք տանիլ. 4. պարունակել, բովանդակել. բ. ունենալ. die Hoffnung — յոյս ունենալ. Zweifel — կասկածիլ, տարակուսիլ. 5. (Diebe...) bei sich — (գողերուն) ապաւէն՝ ապաստանարան ըլլալ։ — չ. 33ք. անյփ. —ung, իգ. 31. ցանկելը. պահպանութիւն. խնամք, հոգաբարձութիւն։

Héger, ար. 33ա. (—in, իգ. 32.) խնամող, հոգաբարձու. 2. պահապան (անտառապահ)։

Hegira, իգ. անփխ. = Hedschra.

Hehl, չ. (ար.) 33. անյփ. ծածկելը, կեղծաւորութիւն, պատրուակութիւն, գաղտնիք. er hat der Sache (առ.) nicht —, er hat es keinen — այս բան չի ծածկեր. er macht aus s—n Empfindungen kein — զգածմունքը ծածուկ չի պահեր։

héhlbar, ած. ե. ծածկելի, թաքուցանելի։

héhlen, նք. 3ա. ծածկել, թաքուցանել, լռել. պատրուակել, կերպարանել, կեղծաւորել. իր. (գողօնքը) քովը պահել, թաքուցանել։

Héhler, ար. 33ա. —in, իգ. 32. ծածկող, թաքուցանող. der — ist so gut wie der Stehler գողցողն եւ գողօնքը պահողն ըստ մի համար են։

Hehlerei, իգ. 31. թաքուցանելը. (գողօնքը) պահելը։

hehr, ած. ե. վեհ, բարձր. մեծարոյ, յարգելի։

Hehrrauch, ար. 30. անյփ. = Höhenrauch.

hei! heisa! կամ heißa! մէլ. հաւ. նա կոչմք. փայլ (տ. heidi)։

Heide (Haide), իգ. 35. (բնա. ար. էզ. —n) ցախաստան. 2. խոպան, անխոտ գաշտ. երէզ, անզօրծ տեղ. 3. թփուտք, մացառուտք. 4. ազգ. — Erika; gemeine — հասարակ ցախ (Erica vulgaris)։ —n, յփ. = Ericeen; բ. ցարաար (Calluna)։ — ար. 34. —in, իգ. 32. հեթանոս, կռապաշտ. 2. stark wie ein — սաստիկ ուժեղ։

Heide‖bereiter, ար. անտառապահ, անտառատած։ —besen, ար. ցախաւել։ —korn, չ. էզյ. ազգ. սաւծկ ցորեն (= Buchweizen)։ —kraut, չ. ազգ. ցախ (= Erika)։ —krautartig(e Pflanzen), իգ. յփ. ցախիկք, ցախազգիք։ —land, չ. = Heide, իգ. 1.

Heidelbeergewächse, չ. յփ. ազգ. հաւամրգազգիք։

Heidelbeere, իգ. 35. հաւամրգի (Vaccinium). անյ. մը. (blaue կամ schwarze) — հապալասի (Vaccinium myrtillus)։ [պերկ։

Heidelberg, չ. 38. անփ. Հայտէլ-

Heiden‖angst, իգ. սաստիկ անձկութիւն, սարսափ։ —artig, ած.

Digitized by Google

դէ. — heidenkrautartig. —bild, չ. կուռք։ —christ, ար. (Հմմտ. Judenchrist) Հեթանոսութենէ դարձած քրիստոնեայ։ —lärm, ար. ռմկ. զարհուրելի դժոխական աղմուկ (Համմ. Höllenlärm)։ —mäßig, ած. ռմկ. ահագին, զարհուրելի։ —röslein, չ. դէ. կարճմարերգ մարեմնի. բ. արեւանթեմ (Helianthemum fumana) (Նմանաւ Heideröschen)։ —spaß, ար. Das ist ein — (ծիծաղելի) ճաթելու բան է։ —tempel, ար. մեհեան։

Heidenschaft, իգ. 31. անյ. Heidenthum, չ. 20. անյ. հեթանոսութիւն. 2. հեթանոսք, հեթանոս ժողովուրդ։

heidi! մկ. օն, բա՛րէ (հայդէ). — heida! կամ —! bidum! heidibeldum! լալլա, լալա լալլա (երգի մէջ ուրախ եղանակ արտայայտելու ձայն). 2. Alles ist — ամենայն ինչ կորեաւ՝ գնաց։

heidnisch, ած. 6. հեթանոսական. մկ. հեթանոսաբար, հեթանոսի պէս. 2. ըստ մտ. անհաւատ, անաստուած, ամբարիշտ։

Heidú(c)k, ար. 33. Heidú(c)ke, ար. 38. Heidú(c)kin, իգ. 32. ալաւան հետեւակազօր (Հայտուք)։

heikelig, ած. 6. = häkelig, 2. —e Angelegenheit փափուկ՝ դժուարակնճիռ խնդիր՝ իր. 2. դժուարահաճ մարդ։

heil, ած. 6. ամբողջ, անարատ. 2. անվթար, ողջանդամ, ողջ առողջ, ապաքինած. — w. (վէրքը) բժշկուիլ. mit —er Haut davon kommen ողջանդամ պրծիլ. էխ. տ. Haut, 1.

Heil, չ. 20. անյ. փրկութիւն. 2. = Glück; sein — versuchen բախտը փորձել. 3. (մաղթանք.) — Dir! ողջոյն քեզ. Աստուած քեզի յաջողութիւն տայ։

Heil|anstalt, իգ. բժշկանոց. անյ. մփ. անէրութեան հիւանդանոց։ —s-bringend, ած. փրկութենաբեր, փրկագործ։ —bringer, ար. = Heiland. —froh, ած. գոհ, զուարթամիտ։ —kräftig, ած. բուժիչ, առողջարար, ազդու (դեղ)։ —kraut, չ. դէ. բժշկական խոտ. բ. վայրի արջամադիլ՝ ականթ (Heracleum)։ —kunde, իգ. բժշկականութիւն։ —s-los, ած. անբուժելի, անբժշկական. յուսահատ, աղաւաղելի. բ. ամբարիշտ, չար. է. ռմկ. զարհուրելի, ահագին։ —mittel, չ. բժշ. դարման, դեղ. բուժիչ դեղ։ —voll, ած. փրկաւէտ. ըստ մտ. փրկական։

Heiland, ար. 20. փրկիչ, Յիսուս Փրկիչ։

heilbar, ած. 6. բժշկելի, դարմանելի։

Heilbarkeit, իգ. 31. անյ. բուժականութիւն, բժշկելիութիւն, դարմանելիութիւն։

heil|en, չբ. h. եւ s. 3ա. առողջանալ, (հիւանդութենէ) ապաքինիլ, բժշկուիլ. (վէրքը) ապխանալ։ — նբ. եւ sich — փբ. 3. von et. — մէկը բանէ մը բուժել՝ բժշկել. 2. փխ. յանցանք՝ պակասութիւն մը դարմանել՝ ուղղել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. բուժում, բժշկութիւն։

Heiler, ար. 22ա. բուժիչ, բժշկիչ, առողջացուցիչ։

heilig, ած. 6. (ստ. նր.) սուրբ. die —e Schrift Սուրբ գիրք, Աստուածաշունչ. 2. սուրբ, նուիրական, անբռնաբարելի. schwören bei Allem was — ist բանէ ի բաց երդնուլ, ամենասուրբ իրաց վրայ երդնուլ. den Sonntag — halten կիրակին սրբել՝ սուրբ պահել. նր. —er (Vor-)Abend e—s Festes նախատօնակ, նաւակատիք. 3. էղն. անդրղ. das —e Bein սրբանոսկր. անփ. das —e Ding օձիկ ախտ, օձացաւ (= Rosa)։ — չ. ածփ. (պատարագի երգ) Սուրբ։ —e(r), ար. 6. —e, իգ. 6. սուրբ։

Heilighaltung, իգ. ճշդիւ պահպանութիւն, սրբութեամբ՝ սուրբ պահելը. — e—s Versprechens խոստման կատարում։ —machend, ած. սրբարար։ —sprechung, իգ. սրբոց կարգը դասելը, սրբացուցում։

heilig|en, նբ. 3ա. սրբել. Dein Name werde geheiligt սուրբ եղիցի անուն քո. 2. դից կարգը դասել, աստուածացընել. սուրբ համել. նուիրել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. աստուածացուցում. սրբացուցում, սրբոց դասը կարգելը։

Heiligen|bein, չ. անդրղ. — das

Digitized by Google

heilige Wein (տ. heilig)։ —bild, չ. (սրբոց) պատկեր։ —dienst, ար. սրբոց պաշտօն՝ ծառայութիւն։ —fresser, ար. ըստ. կեղծաւոր։ —glanz, ար. = Heiligenschein. —sage, էգ. սրբոց վարք։ —schein, ար. (սրբոց գլուխը) պսակ՝ շրջանակ։

Heiliger, տ. heilig(er), ար.։

Heiligkeit, էգ. ձ. սրբութիւն։

Heiligthum, չ. դ. սուրբ տեղ, սրբութիւն (տաճարի). 2. նուիրական՝ սուրբ իր։

Heiligthums‖entweiher, ար. = Heiligthumsschänder. —entweihung, էգ. = Heiligthumsschändung. —schänder, ար. —schänderisch, ած. սեղանակապուտ, սրբապիղծ, պղծող։ —schändung, էգ. սրբապղծութիւն։

heilsam, ած. ե. փրկարար. 2. օգտակար, նպաստամատոյց, շահաւոր, առողջարար։

Heilsamkeit, էգ. ձ. առյ. օգտակարութիւն, շահաւորութիւն. առողջարար ըլլալը։

Heim, չ. 20. տուն, բնակութիւն, (մէկուն բնակած) տեղ(ը) (տ. daheim)։ — մ. տուն, դէպ ի տուն, իր հայրենիքն, իր քաղաքն։

heim... եւ Heim... Բառերուն հետ կցած ատեն, միշտ՝ բթ. եւ կը ցուցընէ վերադարձութիւն՝ դէպ ի տուն՝ հայրենիք... օր. տե. —begleiten, նբ. Յ. — մէկն իր տունը տանիլ, մէկուն հետ իւր տունն երթալ։ sich —begeben, ձբ. իւր տունն երթալ, մեկուսանալ։ —bezahlen, նբ. հատուցանել. փխ. մէկուն նոյն հատուցումը փոխարինել։ —bringen, նբ. տուն բերել։ —bürge, ար. հասարակաց ընչից վերատեսուչ՝ վարիչ. Զ. գիւղական դատաւոր. Գ. արդարութեան պաշտօնեայ։ —eilen, չբ. ս. տուն աճապարել։ —fahren, չբ. ս. կառքով տուն դառնալ։ —fahrt, էգ. վերադարձ (ի հայրենիս)։ —fallen, չ. փոխանցումն (ստացուածոց)։ —führen, նբ. տուն տանիլ. փխ. die Braut — հարսը տուն բերել, ամուսնանալ։ —gang, ար. (տ. heimgehen) (վերա)դարձ ի տուն. փխ. մահ։ —gehen, չբ. ս. տուն երթալ. բ. փխ. մեռնիլ։ —holen, նբ. երթալ մէկը տուն բերել։ —kehr, էգ. (= Heimgang) դարձ ի հայրենիս։ —kommen, չբ. ս. ի տուն դառնալ՝ գալ. ըստ. փխ. Das wird Dir — զայս ծանրապէս պիտի տուժես՝ հատուցանես պիտի։ —kunft, էգ. դարձ (ի տուն՝ ի հայրենիս)։ —leuchten, չբ. հ. Յ—m — մէկուն մինչեւ տունը լոյս տալ. փխ. ըստ. հարուածներով՝ ցասմամբ մէկը մերժել։ —los, ած. անտանի, անտուն, անաշխարհիկ։ —schicken, նբ. տուն խաւրել. առ իւրսն արձակել. բ. փխ. Յ. gehörig (կամ garstig) — մէկն արտաքսել՝ մերժել։ sich —sehnen, ձբ. հայրենիք դառնալու ցանկալ՝ բաղձալ։ —suchen, նբ. այց ելլել, այցելութիւն ընել, երեւալ. բ. ըստ. հանդիպցընել. պատահել. գ. Յ. für et.— մէկը բանի մը համար պատժել։ —suchung, էգ. այցելութիւն. այց. եր. Mariä — Այցելութիւն Ս. Կուսին. բ. —en փորձք, վիշտք։ —treiben, նբ. արջառը գոմը տանիլ։ —tücke, էգ. չարանենգութիւն, կեղծաւորութիւն, խարդախութիւն։ —tückisch, ած. եւ մ. չարամիտ, խորամանկ, խարդախ, կեղծաւոր. կեղծաւորութեամբ, պատրուակելով։ —weg, ար. տուն տանող ճամբայ, դարձ. sich auf den — machen ի հայրենիս ճանապարհորդել, դէպ ի հայրենիք ճամբայ ելլել։ —weh, չ. առտ. հայրենատենչիկ ախտ, հայրենեաց (կամ ընտանեաց) սաստիկ փափաք։

Heimath, էգ. ձ. հայրենիք, ծննդեան քաղաք, հայրենի տուն։

heimat(h)lich, ած. ե. հայրենեաց, հայրենի քաղաքի։

heimathlos, ած. անաշխարհիկ. հայրենիք չունեցող, բախտախնդիր։

Heimchen, չ. ձբ. յն. ընտանի ծղրիդ (Gryllus domesticus). 2. փխ. er ist ein rechtes — տկար մարդ մըն է։

heimelich, heimelig, ած. ե. տ. heimlich, բ.։

heimisch, ած. ե. (հկ—նչ. fremd) անդրէնածին, բնիկ. բնաշխարհիկ. տեղացի. հայրենի. — machen ընտանեցընել, օդաբաժնի վարժեցընել. an e—m Orte — sein —) բնակիլ.

Digitized by Google

գ) առեղ մ՚իւր Հայրենիք տան պէս ըլլալ. դ) (անկոյ մը Համար) ածիլ, բուանիլ. in e—r Wissenschaft — sein գիտութեան մը Հմուտ՝ քաջափորձ ըլլալ:

heimlich, ած. 6. Ա. ծածուկ, գաղտնի. Գ. ծածկապէս, գաղտ, գանխուլ. Էլ. մր. գաղտագողի, գողացիկ. 2. —es Gemach ծածուկ սենեակ. Բ. = Abtritt, 2.; —es Gericht = Fehme, 1. 3. (անցանց Համար) —er Mensch կեղծաւոր մարդ: Բ. — Նաեւ

heimelich, heimelig, ած. տնային, տնական, ընտանեկան. 2. խաղաղական, Հանդարտ (Հմմտ. gemüthlich եւ heimisch):

Heimlichhaltung, էգ. — Verheimlichung.

Heimlichkeit, էգ. 31. ծածկութիւն, թագունութիւն. 2. ծածուկ իր, խորհուրդ: [Մահ:

Hein, ար. 20. անյփ. Freund — տըթ.

Heinrich, յտ. ան. ար. 20. Հենրիկոս. ընդ. sanfter — պարզամիտ:

Heinz, յտ. ան. ար. 20. կամ 38. ընդ. (Հմա. Heinrichի) Հենրիկոս:

Heinzelmännchen, չ. չար ոգի, նուան:

Heirat(h), էգ. 31. ամուսնութիւն. eine — schließen ամուսնանալ. 2. auf die — gehen ամուսնանալ ուզել. ընդ. կին փնտռել:

heirathen, նբ. եւ sich — չբ. 3բ. 3. — մէկուն Հետ ամուսնանալ. (արանց) կին առնուլ: — չբ. ի. ամուսնանալ, կին առնուլ: — չ. 22բ. անյփ. ամուսնութիւն:

Heirat(h)s|anzeige, էգ. ամուսնութեան ծանուցագիր՝ տոմսակ: —fähig, ած. ամուսնանալի, չափահաս: —fähigkeit, էգ. չափահասութիւն: —gut, չ. օժիտ, պաշտատական, վարձանք: —lustig, ած. ամուսնութենատէր: —stifter(in, էգ.), ար. —vermittler(in, էգ.), ար. առիթ՝ միջնորդ ամուսնութեան:

heisa! մլ. տ. hei.

heisch|en, նբ. 3ա. եւ 3գ. պահանջել, բողոքել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. պահանջումն, բողոք:

Heischesatz, ար. 13. փլն. էլ. ա—ն. խնդիր. ևր. խնդրական նախադասութիւն:

heiser, ած. 6. կերկերեալ. sich — reden, schreien խօսելէն՝ աղաղակելէն կոկորդը կծել՝ կերկերիլ:

Heiserkeit, էգ. 31. —էփ. կերկերում (կոկորդի):

heiß, ած. 6. տաք, ջերմ. տապագին, կիզիչ Հմմտ. warm). —es Wasser եռացեալ՝ տաք ջուր. —e Thränen vergießen ջերմաջերմ արտասուել. es ist sehr —es Wetter, es ist sehr — տօթագին՝ տապագին օդ մըն է, սաստիկ տաք է. փխ. —es Blut haben կայտառ՝ տաքգլուխ ըլլալ. Da geht es — her այս գործն եռանդեամբ յառաջ կ՚երթայ. 2. այրեցեալ. բուռն, սաստիկ, կրքոտ. —չխ. —e Zone այրեցեալ գօտի. Գ. եռանդեամբ. 3—m den Kopf — machen մէկը սաստիկ բարկացընել. —ռկ. was ich nicht weiß, macht mich nicht — անծանօթ օրէնքը զիս չի պարտաւորեր:

heiß|blütig, ած. կն. ջերմարիւն. փխ. դիւրաբացասում, ընդ. տաքգլուխ: —geliebt, ած. սրտակաթ՝ կաթողին սիրուած: —hunger, ար. սաստիկ անօթութիւն, շան քաղց. փխ. ընչաքաղցութիւն. Բ. փրն. —էփ. արջաւաքաղց: —hungrig, ած. սաստիկ անօթի. գ. մր. որկորուտ. փխ. nach et. — sein բանի մը սաստիկ տենչալ՝ ծարաւի ըլլալ:

heißa, մլ. տ. hei.

heißen, նբ. 2ծ. (դրբ. անց. geheißen) պատուիրել. 3. et. thun — մէկուն բան մ՚ընելու պատուէր տալ. er hat ihn schweigen — (նուաղ. լուռ՝ geheißen) Հրամայեց որ լռէ. 2. wer hat Ihnen das geheißen ո՞վ քեզի ըսաւ որ այս ընես. 2. անուանել, կոչել. Էլ. մր. նախատական անուն տալ. Բ. 3. „Du' — մէկուն Հետ եզակի խօսիլ, մէկուն "դու" ըսել. գ. et. gut — բան մը Հաստատել, բանի մը Հաւանիլ. դ. 3. willkommen — մէկուն բարով եկար ըսել: Բ. — չբ. ի. անուանուիլ, անուն ունենալ, կոչուիլ. բ. (բան մը Հաստատելու—յի—.) ich will nicht so und so (կամ ich will ein Schelm, Hans) —, wenn... եթէ ըսածիս պէս չէ... թող (զիս ստախօս...) անուանեն). 2. նշանակել, նշանակութիւն ունենալ, ըսուիլ. Das heißt ...այսինքն (Հայերէն)... կը

նշանակէ. Ֆ. das heißt (Հմմ. d. h.) այսինքն, որ է ըսել. 3. Arbeit heißt Reichthum աշխատութիւնը՝ հարստութեան հաւասար է. 4. Das will Etwas — կարեւոր իր մըն է, մեծ նշանակութիւն ունի. da sieht man, was es heißt reich (zu) sein ահա հարուստ ըլլալուն օգուտը. was soll Das —? (զարմանք. եղերանք) ատ ի՞նչ է: — անդ. Ֆ. es heißt կ'ըսուի, ձայն կայ թէ... hier heißt es: Aufgepaßt! հոս է բուն մտադիր ըլլալու կէտը:

...heit փոխանակող յետադաս մասնիկ. օր. ած. schwach, ած. տկար, Schwachheit, իգ. տկարութիւն. Christ, ար. քրիստոնեայ, Christenheit, իգ. քրիստոնէութիւն:

heiter, ած. 6. պայծառ. 2. լուսաւոր (հմմտ. düster, 1. եւ finster, 1. գ.) վճիտ, պարզ, յստակ. das Wetter wird — օդը կը պարզէ՝ կը բացուի. զուարթագէմ, լուրթ. ձղրֆ. Das wird — գեղեցիկ բան մը պիտի ըլլայ: — չ. 38. անյ+. —e, իգ. 35. —e des Himmels պարզութիւն՝ յստակութիւն երկնից:

Heiterkeit, իգ. 31. պայծառութիւն, պարզութիւն, յստակութիւն:

Heiterwerden, չ. 22ֆ. անյ+. (երկնից) պարզիլը, բացուիլը:

Heiz|apparat, ար. ար—. ջերմաբաշխ, (խցերը) ջեռուցանելու կազմածք: —raum, ար. ար—. կրակետղ:

heizbar, ած. 6. ջեռուցանելի, տաքցուելու:

heiz|en, նֆ. եւ չֆ. h. 3գ. տաքցընել, ջեռուցանել (նաեւ ար—.). գֆ. dieses Zimmer heizt sich gut այս սենեակս դիւրաւ՝ աղէկ կը տաքնայ: — չ. 22ֆ. անյ+. —ung, իգ. 31. ջեռուցում:

Heizungs... = Heiz...

Heizer, ար. 22ա. ջեռուցիչ (հնոցի):

Hekate, յտ. ան. իգ. 35. դիցբ. Հեկատէ:

Hekatombe, իգ. 35. հարիւրզուարակեան զոհ:

Hektar, չ. 20. հարիւրկալ, ագարակաց չափ:

Hektiker, ար. 22ա. hektisch, ած. 6. բժշ. ծիւրական, մաշարբայական:

Hekto... հարիւր... (յունարէնի ձեւ):

Hektogramm, չ. 20. հեկտոկրամ, հարիւրակրամ:

Hektoliter, չ. եւ ար. 22ա. հեկտոլիտր, հարիւրալիտր:

Hektor, յտ. ան. 38. դիցբ. Հեկտոր:

Hel, յտ. ան. իգ. անփի. դիցբ. Հելա, Մահուան դիցուհի:

Held, ար. 38. (Յոյն եւ ... եղ. եւ հյց. Helde) —in, իգ. 32. դիւցազն, դիւցազնուհի. 2. ախոյեան, մարտիկ. im Saufen ist er ein — քաջ արբշիռ է:

Helden|bahn, իգ. դիւցազանց ասպարէզ: —gedicht, չ. դիւցազներգութիւն, դիւցազնական բանաստեղծութիւն: —kühn, ած. արիասիրտ, դիւցազն: —mäßig, ած. = heldenmüthig. —muth, ար. դիւցազնութիւն, դիւցազնական քաջասրտութիւն: —müthig, ած. դիւցազնական. մկ. դիւցազնաբար: —sage, իգ. (դիւցազանց) առասպելաբանութիւն: —that, իգ. դիւցազնական գործ: —tod, ար. den — sterben դիւցազնաբար մեռնիլ:

heldenhaft, ած. 6. դիւցազնական:

Heldenschaft, իգ. 31. դիւցազնութիւնք, դիւցազանց գունդ. 2. դիւցազնականութիւն:

Helena, յտ. ան. իգ. 28. եւ 36. Հեղինէ. 2. չ. աշխ. (Sankt) — Ս. Հեղինէ (կղզին):

Helene, յտ. ան. իգ. 30. = Helena, 1.

Helenus, յտ. ան. անփի. դիցբ. Հեղենոս (Պրիամու որդի):

helfen, չֆ. h. 2գ. օգնել, օժանդակել, օգնութիւն ընել, օգնութեան հասնիլ. առակ. hilf Dir selbst, so wird Dir Gott — կրցածդ ըրէ, Աստուած կ'ընէ. Ֆ. անիր—ով մը. J—m et. thun — մէկուն բան մ'ընելու օգնել, նպաստամատոյց ըլլալ. գ. ... J—m auf die Beine — մէկուն ոտք ելլելու օգնել. J—m aus der Verlegenheit — մէկը տագնապէն ազատել. J—m durch den Sumpf, über den Berg — մէկուն ճախինեն՝ լեռան վրայէն անցնելու օգնել. J—m zu et. (ver-)— մէկուն բանի մը հասնելու՝ բան մը

առանձնալու օգնել. գ. ռամկ. ջուջընող կեն. ներու հետ. 3—m da-von — մէկուն փախչելու՝ պրծելու օգնել. 3—m hinauf — մէկուն վեր ելլելու օգնել. 2. սպառնալով. ընդ. wart', Schlingel, ich werde Dir — կեցիր, քեզի կը հասկցընեմ. 3—m hinter die Geheimnisse — գաղտնիքը մէկուն յայտնել. 3—m in's Grab — մէկուն մահուան պատճառ ըլլալ. 3. = abhelfen; der Sache ist nicht mehr zu — ալ աոր օգնութիւն չ'ըլլար. ընդ. ալ բանը բանէն անցած է. 4. sich (դր.) — օգնել անձին, առագ-նապէն ազատիլ. sich immer zu — (und zu wenden) wissen ամէն բանի հնարք գտնել. 5. ծառայել, օգնել. բա-նի մը յարմար ըլլալ. wozu kann das —? ի՞նչ բանի կու գայ՝ կը գործ-ածուի այս. es hilft Nichts անօգուտ է, ի զուր է. was hilft es diesem Menschen, daß er... այս մարդուն ի՞նչ բանի կը ծառայէ որ...։

Helfer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. օգ-նող, օգնական. աջընթերակաց, ամեղապաշտ, ամեղակալ. — in der Noth եւ. փրկիչ, ազատիչ. 2. (շարեաց) սատար, մեղսակից։

Helferamt, չ. աջընթերակացու-թիւն։

Helfershelfer, ար. 22ա. սատար՝ գործակից չարեաց։

Helgoland, չ. 88. աշխ. Հելկո-լանտ։

Heliä'a, իգ. 38. (Աթենացւոց) ատեան, հելիատար։

Heliodorus, յտ. ան. ար. 18. Հե-ղիոդորոս։

Heliographie, իգ. 35. արեւագրու-թիւն, արեւու նկարագիր։

heliographisch, ած. 6. արեւագրա-կան։

Heliometer, ար. եւ չ. 22ա. աստղ. արեւաչափ։

heliometrisch, ած. 6. աստղ. ա-րեւաչափական։

Helios, յտ. ան. ար. անփխ. դցբ. Աղոզան, արեւու դիք։

Helioskop, չ. 20. աստղ. բնգ. ա-րեւադէտ։ [կան։

helioskopisch, ած. 6. արեւադիտա-

Heliotrop, չ. եւ ար. 20. փյ. ա-րեւադարձիկ. հպ. արեւու յատկու-թեան փյ. արեւադէմ (Heliotro-pium)։

heliozentrisch, ած. 6. աստղ. ա-րեւակեդրոնական։

hell, ած. 6. (հկնդչ. dunkel) լու-սաւոր, բաց (գոյն). 2. քաղցրա-հնչիւն, հնչող. — auflachen քրքը-ջել, մեծաձայն ծիծաղիլ. —es Ge-lächter մեծաքրքիջ ծիծաղ. բ. ճա-ռագայթարձակ, լուսաւոր, շո-ղուն. — machen լուսաւորել. գ. յստակ, պարզ (օդ). գ. ein —er Tag պայծառ օր մը. bis in den —en Tag hinein schlafen մինչեւ կէսօր քնա-նալ. es wird — կը լուսանայ. թա-փանցիկ. չէկ, խարտեաշ (մազ). ե. կորովի, սրատես. 3. in —en Haufen փ. Haufe, 7.: — չ. 22բ. անյփ. պայ-ծառութիւն, լուսաւորութիւն։

helläugig, —blickend, ած. լուսաչի, պայծառաչուի. փխ. սրատես, կորո-վաբիր։ —dunkel, ած. լուսամթութեր. բ. նմանութած։ —farbig, ած. բաց գունով։ —haarig, ած. խարտեաշա-հեր։ —kammer, իգ. լուսաանեկակ։ —klingen, չ. քաղցրահնչութիւն։ —sehend, ած. քաջատես, պայծառա-տեսիկ։

Hellas, չ. անփխ. աշխ. հ. աշ. Եղլադա, Յունաստան։

Helle, իգ. 35. անյփ. պայծառու-թիւն, լուսաւորութիւն։

Hellebarde, ու. ուղիղ Hellebarte, իգ. 35. շին. երկնատէգ գեղարդն։

Hellebardier, ար. 20. շին. Hellebar-dist, ար. 33. գեղարդնաւոր։

hellen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. = aufhellen.

Hellene, ար. 36. Հելլէն, Յոյն։

hellenisch, ած. հելլենական։

hellenisi(e)ren, նբ. 3ա. հելլենա-ցընել, յունացուցանել։

Hellenismus, ար. 27. փր. Հելլե-նականութիւն, յունաբանութիւն։

Hellenist, ար. 33. յունախէզու, Հելլենագէտ։

hellenistisch, ած. 6. եփն. յունա-կան. Հելլենագէտի (միբարբերեալ)։

Heller, ար. 22ա. դենար, դանգ. keinen (rothen) — haben սակ մը՝ դանգ մը չունենալ. auf (կամ bei) — und Pfennig (կամ auf den letzten —) bezahlen մինչեւ վերջին բնիոնը վճարել։

Digitized by Google

Hellespónt, ար. 38. (նաեւ —ös, —նէի.) աշխ. Հելլեսպոնտոս։

Héllheit, էգ. 31. = Helle, 1.

Helm, ար. 20. զէն. սաղաւարտ (նաեւ փլ. ծաղկանց վերի գոգաւոր մասը). 2. ար—. ճրտ. ղմբէթ, կամար. ձմ. (թորանոցի) խուփ. 3. ն—լ. (ղեկի) վրանիկ, (լաթէ կամ փայտէ) ղմբէթ։ Բ. — էար. (կացնի՝ մուրճի) կոթ, բռնատեղ։

Hélm‖blume, էգ. փլ. սաղաւարտաւոր ծաղիկ։ —busch, ար. զէն. ցցունք, խուրձն, (սաղաւարտի) փունջ։ —förmig, ած. եւ յն. սաղաւարտաձեւ։ —kuckuk, ար. յն. սաղաւարտաւոր կկու (Chorythaïx)։ —schmied, ար. ար—. սաղաւարտագործ։ —stock, ար. ն—լ. = Helm, Ա. 3.

hélmen, նբ. 3—. 3. — մէկուն գլուխը սաղաւարտ դնել, սաղաւարտաւորել. 2. ար—. ein Beil, e—n Hammer — կացնին՝ մուրճ մը մէխել, կոթ անցընել։

Helóte, ար. 34. հ. պտ. հելոտ, ստրուկ (Սպարտացւոց)։

Helótenthum, չ. 7. անյգ. ստրկաց վիճակ, ստրկութիւն։

Helvétien, չ. 38. աշխ. հ. պտ. Հելուետիա (= Schweiz)։

helvétisch, ած. 6. Հելուետական։

Hemd, չ. 24—. —e, չ. 24բ. շապիկ. Ձ. bis auf's — ausziehen մինչեւ շապիկ մերկացընել. Բ. էխ. բոլորովին կողոպտել՝ մերկացընել. Բ. ձն. (կտաւէ) պատեան, պատանք. 2. էր. härenes — խարազն։

Hémdchen, չ. 22բ. (ն—ղ. Hemdle) շապիկիկ, կարճ՝ փոքր շապիկ։

Hémera, յդ. ան. էգ. 38. օէ—. ծղ. Hemérens, դյք. ցորեկուան դիցուհի, Արշալոյս։

Hemisphä're, էգ. 35. կիսագունդ։

hemisphä'risch, ած. 6. կիսագնդական։

Hémlocktanne, էգ. փլ. քանատեան եղեւին եւ սոճի (Abies եւ Pinus canadensis)։

Hémm‖feder, էգ. ար—. ժամացուցի արգելիչ (զսպանակ)։ —gabel, էգ. ար—. կառարգել երկժանի։ —schuh, ար. ար—. անուակալ, արգելակ կառաց։

hémm‖en, նբ. եւ sich — չբ. 3—. եւ կեցընել, կասեցընել. եւ կենալ, կասիլ. 2. արգելուլ, խափանել, ի կախ պահել. կապել. էխ. կրքերը նուաճել, սանձահարել. die Wirkung eines Stoßes — հարուածի մ'ուժգնութիւնն արգելուլ, մեղմացընել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. կասեցուցում, խափանում, սանձահարում, նուաճում։

Hémmniß, չ. 16. առնակայ, ճախանց. 2. արգելք, խոչ։

hendekasyllábisch, ած. 6. մետասանավանկեան։

Hendeka‖sy'llabus, ար. 39. (յգ. —syllában) մետասանավանկ։

Hengst, ար. 20. յովատակ, խարասի ձի (նաեւ խարասի էշ՝ ուղտ)։

Héngstfüllen, չ. արու յաւանակ։

Hénkel, ար. 22—. ականջ, անդեղք, ունկունք։

Hénkeltöpfchen, չ. ունկնաւոր պուտուկ. էխ. das — machen ձեռուըները մէջքին կռթնցընել՝ յեցուցանել։

Hénkelchen, չ. 22բ. (ն—ղ. Henkelß) մանր ունկեր։

hénkelicht, ած. 6. ունկնաւոր, անդեղներով։

hénkeln, նբ. 3—. (աման մը) ունկունք՝ ունկեր դնել։

hénken, նբ. 3—. կախել, կախաղան հանել։ Gehénkte(r), ար. Gehénkte, էգ. 6. կախուած, կախաղանախեղդ։ — չ. 22բ. անյգ. կախաղան հանելը։

hénkenswerth, ած. 6. կախուելու՝ կախաղանի արժանի։

Hénker, ար. 22—. դահիճ (նաեւ էխ. = Peiniger). 2. (= Teufel, Geier, Kuckuk) գրող, սատանայ. hol Dich der —! scher' Dich zum —! գրող տանի զքեզ. den — auch! zum —! սատանայ, (յիշոց մը) անպիտան. zum — mit einer solchen Freundschaft այսպիսի բարեկամութիւն մը կորսուի. ich habe den — davon! ա) ասիկայ ինծի ինչ կրնայ ընել՝ փնտռել. բ) ինծի ամենեւին օգուտ չունի. գ) ատոր համար ոչ ոք ինծի շնորհակալ կ'ըլլայ. Das dank' ihm der —! շնորհակալութեան անարժան է։

Hénker‖block, ար. (գլխատման) կոճղ։ —mäßig, ած. դահճի, բար-

Digitized by Google

բարոյական. մ. գահճի պէս, անգթութեամբ։

Hénna, ար. իգ. գլ. հինայ։

Hénnastrauch, ար. գլ. = Henna.

Hénnchen, չ. չզք. (նուազ. Henne) մանր հաւ, հաւուուկ, մարի. 2. փխ. ընտ. տ. Henne, 1.

Hénne, իգ. 3ն. նուազ. Hénnchen, Hénnlein, չ. չզք. մարի, էգ հաւ (= Huhn). verschnittene — բանկան հաւ, պարարտ վառեակ. փխ. ընտ. (փաղաքշական) mein Hennchen! հաւիկս, աղաւնեակ իմ. 2. (ընդհանրապէս թռչնոց էգը) էգ, մարի. kalekutische — հնդկահաւ. 3. գլ. ընտ. fette — գնդակաւոր գեղեցիկն (Sedum telephium)։

Hénnen|biß, ար. գլ. —darm, ար. գլ. = Hühnerdarm. —mann, ար. հաւավաճառ։

Hénnlein, չ. չզք. նուազ. Hennchen։

Henóch, յծր. Hénoch, յտ. ան. ար. Ենովք։

Henriquátre (հանրիքաթր), ար. 3ն. (Վարի չորթան ատկը) մօրուաց խուրձն՝ փնջիկ։ [փեստոս։

Hephä'stos, յտ. ան. ար. դցք. Հե-

Heptachórd, ար. (չ.) 3ն. երժ. եօթնալարի (քնար)։

Heptagón, չ. 3ն. ... եօթնանկիւնի։

Heptándria, իգ. 3ն. գլ. եօթնորձայ անկեր։

her, մ. հոս, այսր, այս կողմը. 2. (կենդանի խօսակցութեանց մէջ գիշերուան բայերը տեղը կը դրուի.) wie er mich so in der Noth sieht, er — zu mir զիս ի կարօտութեան տեսնելուն պէս՝ շուտ մ'ինծի կու գայ. ի ման. հրմ. nur immer —! ինչ որ է՝ հոս եկէք. — damit ինծի տուէք. 3. (ուստի մ.ի կը համապատասխանէ ու ածական մը ...) եր. աղ. aus der Tiefe des Waldes — անտառին խորքէն. von... — (քաղաքը)էն. wo kommt er —? (= woher kommt er?) ուստի՞ կու գայ. nicht weit — sein —) մերձակայ տեղերն ըլլալ՝ բնակիլ. ք) մեծ նշանակութիւն չունենալ, բան մը չնշանակել. dort — անկէ. Himmel — յերկնուստ յերկնից. 4. an (կամ neben) et. — բանի մը քովէն. an der Küste — fahren քերել առ ափամբ, (ծով)եզերաց քովէն նաւել. über et. — sein բանի մը զբաղած՝ պատրաստած ըլլալ. um mich — չորս կողմս, բոլորտիքս. 5. hin-ով կցեալ. drei Meilen hin und drei Meilen — երեք մղոն երթալու եւ երեք մղոն գալու. hin und — այսր անդր, մերթ յայլ՝ մերթ յայն-եակ. hin und — gehen երթեւեկել, երթալ գալ. ք. փխ. er weiß nicht (կամ weder) hin, noch — ինչ ընելիքը չի գիտեր, նեղն ինկած է. գ. Worte hin, Worte — առանք լոկ խօսք են եւ ոչ աւելի ինչ. Gesetz hin, Gesetz — օրինաց խօսքն հոս պատշաճութիւն չունի, օրէնքը հող չէ. 6. bis jetzt — մինչեւ ցայսօր, ցայս վայր. von Alters — հնուց ի վեր՝ հետէ. von Ewigkeit — ի յաւիտենից։

her... (բաղադրեալ հետ կցելով բայից.) այսր, հոս (գալ)։ sich — begeben, փք. հոս գալ (որոշեալ ժամանուն)։ —bestellen, նք. 3. — մէկը կանչել. ք. մէկուն ժամադիր ըլլալ, (իրար տեսնելու) ժամանակն ու տեղն որոշել. գ. յառաջեան կոչել։ —erzählen, նք. թուարկել, մանրապատում ընել։ —fahren, չք. ſ. (նաւով՝ կառօք...) գալ՝ հասնիլ. neben dem Ufer — քերել առ ափամբ. 2. նք. (բան մը՝ անձ մը կառօք...) առնուլ բերել։ —fallen, չք. ſ. über I. — մէկուն վրայ խոյանալ. անց. մփ. über I. — (գործքով կամ խօսքով) մէկուն վրայ յարձակիլ։ sich —fragen, փք. հարցընելով գալու ճամբան գտնել։ —gang, ար. գալուստ, հասնիլը. անց. մփ. դարձ, վերադարձ. ք. (գործքի մը) ընթացք, գնացք. գ. դէպք, պատահար։ —gebracht, ան. դրք. անց. herbringen-ի. ք. աւանդական, աւանդութեամբ եկած. ը. մփ. հաստատեալ, ընկալեալ, գործածական. 2. das —gebrachte, սովորութիւն, գործածութիւն։ —gehen, չք. ſ. գալ, մերձենալ. neben ea. — քովէ քով երթալ. ք. փխ. über et. — բանի մը ձեռք զարնել, բանի մը վրայ գործելու սկսիլ. so geht es in der Welt — աշխարհս այսպէս է։ —halten, նք. die Hand — ձեռքն երկընցընել՝ կարկառել. չք. (մէշտ)

կրել, տանել. ծագը ըլլալ: —kommen, չք. ḷ. գալ, մերձենալ. vom Essen — ուտելէն ելլել. ք. ներիլ, յառաջ գալ. 2. Herkommen, չ. = Herkunft; ք. (վաղեմի) սովորութիւն: —kunft, իգ. գալուստ, եկաւորութիւն. ք. սերունդ, ծնունդ: —laufen, չք. ḷ. վազել, ընթանալ. hinter J—m — մէկուն ետեւէն վազել, զհետ պնդել. 2. —gelaufen, ընդ. անց. եւ ած. փխ. անծանօթ տեղէ եկած. —er Kerl դատարկապորտ, թափառաշրջիկ: sich —machen, փք. sich über J., et. — մէկուն՝ բանի մը մերձենալ, մօտենալ: —nöthigen, նք. J. — մէկը գալու բռնադատել. ք. գալու հրաւիրել: —plappern, նք. նիւթական ըսել (առողջ՝ ձայն): —richten, նք. այս կողմս ուղղել. ք. պատրաստել: —rühren, չք. h. հետեւիլ, զհետ գալ. ք. բանէ մը յառաջ գալ, ծագիլ: —sagen, նք. (բերնով առանձին) ըսել, պատմել. et. am Schnürchen — können բան մը շատ աղէկ՝ բերնով գիտնալ, ընդ. ջրոյ պէս գիտնալ: —schießen, նք. չք. h. (հրացանով) զարնել. 2. չք. ḷ. —geschossen kommen երագընթաց վազելով գալ: sich —sehnen, փք. գալու տենչալ փափագիլ: —stammen, չք. h. (սերելով) յառաջ գալ, սերիլ. փր. (բառ մ'ուրիշ բառէ մը) յառաջ գալ՝ ծագիլ: —stammung, իգ. սերունդ. փր. (բառից) ծագումն: —stellbar, ած. գործելի, տանելի. ք. (wieder) — նորոգելի, հաստատանելի. բժշ. բժշկելի: —stellen, նք. առաջ դնել. ք. նորոգել, հաստատանել. փ. շինել, գործել: —stellung, իգ. նորոգումն, նորոգութիւն: —versetzen, նք. (պաշտօնատեղներ) փոխադրել՝ փոխել: —weg, ար. ճամբ. auf dem —e ի ճամբին: —ziehen, նք. դէպ առաջին քաշել. 2. չք. h. բնակելու գալ. ք. —gezogen kommen մերձենալ, գալ. փ. über J., et. — (ա. losziehen) արձակ համարձակ մէկը՝ բան մը ծաղր ընել:

herab, մ. ի վայր, դէպ ի վար (առաջադրութեան տեղ խօսքով). von oben — վերուստ ի վայր, վերէն. փխ. den Strom — գետոյն ի վար:

herab... բայերուն հետ կը նշէ. վերէն ի վար իջնել, վար դէպ ի ներքեւ ուղղութիւն կը ցուցնէ: —beten, նք. den Segen Gottes auf sich — Աստուծոյ օրհնութիւնները իր վրայ հայցել, մաղթել: —bewegen, նք. իջեցնել, ցածցնել. 2. sich — փք. իջնալ: —biegen, նք. վար ծռել. 2. sich — փք. կորանալ, ծռիլ: —bringen, նք. վար բերել, իջեցնել. ք. փխ. J. — մէկուն գործոցը վնասել: —drücken, նք. դէպ ի վար ճնշել. ք. վճ. die Preise — գիներն իջեցնել: —kommen, չք. ḷ. վար իջնալ. ք. փխ. ցածնալ, նուազիլ, նուաստանալ: —lassen, նք. վար իջեցնել. ք. ցածցնել: —lassend, ած. զիջանող, մարդասէր: —lassung, իգ. զիջողութիւն, մարդասիրութիւն, մարդամօտ բարք: —rollen, նք. եւ չք. ḷ. վար գլորել, գլորիլ իջնալ: —rufen, նք. J. — մէկը վար կանչել. 2. չք. h. բարձր տեղէն վար պոռալ: —schießen, նք. (հրացանով) զարնել մեռցնել. փխ. e—n wüthenden Blick auf J. — մէկուն կատաղութեամբ նայիլ. 2. չք. h. բարձրէն ձգել՝ նետել. ք. (արագաղաշտ) վար իջնալ: sich —schwingen, փք. թռչելով վար իջնալ. ք. sich vom Pferde... — ձիու վրայէն վար ցատկել: —sehen, չք. h. բարձրէն՝ բանի մը վրայ նայիլ. ք. փխ. auf J. — արհամարհանօք նայիլ մէկուն: —setzen, նք. վար դնել, ցածցնել. ք. վճ. գինը... նուազեցնել. փ. J. (— sich փք.) մէկը (կամ ինք զինքը) նուաստացնել, անարգանք ընել. 2. —setzend, դրբ. եւ ած. նուաստացուցիչ: —setzung, իգ. նուաստացումն, նուաստութիւն, անպատուութիւն: —stimmen, նք. երժ. (ձայնամուրի ձայնը) ցածցնել. ք. փխ. շափուորել, խոնարհեցնել: —stoßen, նք. վերէն վար ձգել: —werfen, նք. վար նետել՝ ձգել: —wünschen, նք. den Segen des Himmels auf J. — երկնից օրհնութիւնը մէկուն գլուխը մաղթել: —ziehen, նք. վար քաշել. ք. փխ. J. — մէկը նուաստացնել. 2. չք. ḷ. իջնալ:

Digitized by Google

Hérakles, յտ. ան. ար. 18. դիցբ. = Herkules.

Heraklide, ար. 34. հ. դտ. Հերա-կլեանք։ [բակղեա։

Heráklius, յտ. ան. ար. 18. Հե-

Heráldik, իգ. 31. կնքագիտութիւն, կնքագիտական արուեստ։

Heráldiker, ար. 22. կնքագէտ։

heraldisch, ած. 6. կնքագիտական։

herán, մ. աստի, այս կողմանէ. kommt —! Հոս եկէք։

herán... ածանցներու ետ բաղադրեալներուն մէջ ...։ **—bilden**, նբ. եւ sich — ծբ. կազմել, կրթել. կազմուիլ, կըր-թուիլ։ **—bildung**, իգ. կրթութիւն։ **—blühen**, չբ. s. ծաղկի բացուիլ, ծաղկիլ. ծխ. ծաղկահասակ ըլլալ, զարգանալ։ **—bringen**, չբ. s. մերձե-նալ, գալ։ **—führen**, նբ. առաջնոր-դել բերել։ **—holen**, նբ. eine Person — մէկն առնուլ բերել։ sich **—machen**, ծբ. sich an et. — բանի մը ձեռնամ-խուխ ըլլալ, բան մ'ընելու սկսիլ։ **—reifen**, չբ. s. (պտուղը) եփելու հասնելու սկսիլ։ **—rücken**, նբ. (մե-ղանը) մօտ բերել։ **—segeln**, չբ. s. նոյ. առագաստ բացած գալ՝ մօ-տենալ։ **—wachsen**, չբ. s. աճիլ, մեծ-նալ. ծխ. զարգանալ, պարզիլ. zu et. — (աճելով...) ըլլալ. **—gewachsen** չափահաս (անձ)։

heráuf, մ. (շարժում) ի վեր, դէպ ի վեր. (von) unten — վարէն վեր. —! ելէք, վեր ելէք. — und herab կամ hinab վեր վար, ելլելով իջնալով։

heráuf... (բայերուն կցած ատեն ...) op. ադ. **—biegen**, նբ. վեր ծռել։ **—bringen**, նբ. et. — բան մը վեր բերել։ **—eilen**, չբ. s. վեր աճապարել։ **—führen**, նբ. 3. — մէկը վեր տանիլ։ **—heben**, նբ. վեր վերցընել (եւ բանի մը վրայ դնել)։ **—kämmen**, նբ. die Haare — մազերը դէպ ի վեր սան-տրել։ **—laufen**, չբ. s. վազելով վեր ելլել, դէպ ի վեր վազել։ **—rücken**, նբ. ուելլի բարձր հանել, բարձրա-ցընել. 2. չբ. s. աստիճան մը վեր ելլել, յառաջանալ։

heráus, մ. դուրս, արտաքս. er ist noch nicht zur Stadt — տակաւին քաղքէն դուրս ելած չէ. 2. von innen — ի ներքուստ արտաքս. aus dem Hause, zum Fenster — sehen տնէն՝ պատուհանէն դուրս նայիլ. da — անկէ, ընդ այն (ելլելով). ք. հըմ. անկէ, ընդ այն (ել). զէն. Drus —! կուրծքդ դուրս (հանէ). — mit dem Briefe! տեսնենք նամակը. — mit dem Degen! սուրը մերկացէք. — mit der Sprache! — damit! ըսէք, խօսեցէք. — oder herein! կամ ներս կամ դուրս։

heráus... բայերուն հետ կցած ատեն՝ ...։ **—arbeiten**, նբ. դուրս հանելու աշխատիլ. 2. sich — ծբ. դուրս ելլելու աշխատիլ. ծխ. գործքէ մը ձեռնթափ ըլլալ՝ դուրս ելլել։ **—bekommen**, նբ. (դամ) հա-նել. վճ. sein Kapital wieder — իւր դրամագլուխն ետ առնուլ. ք. was (կամ welches Facit) hast Du —? ար-դիւնքն ինչ է։ **—brechen**, նբ. (կտո-րելով) դուրս հանել. e—n Zahn — ակռայ մ'արմատաքի խլել՝ հա-նել. ք. փախել, դուրս տալ. 2. չբ. s. սաստկութեամբ դուրս ել-լել. որս. (երէն) դուրս յարձա-կիլ։ **—drehen**, նբ. ոլորելով դուրս հանել։ **—fahren**, չբ. s. (կառքով, նաւով) ելլել. ք. սաստկութեամբ դուրս նետուիլ, ցատքել. գ. (ան-մտադրութեամբ) պրծիլ, (բերնէն) փախչիլ. 2. նբ. կառքով դուրս տանիլ՝ փոխադրել։ **—finden**, նբ. (շատերուն մէջէն) գտնել, ընտրել, հանել. 2. sich — ծբ. ելք գտնել, ելլելու ճամբայ գտնել. ծխ. ինք զինքը գտնել, ինք իրեն գալ։ **—geben**, նբ. (ծակէ մը) երկնցընել՝ տալ. ք. ձեռքը տալ, մատնել. գ. ետ տալ, հատուցանել, ետ դար-ձընել. դ. (գիրք մը) հրատարա-կել։ **—geber**, ար. (գրքի մը) հրա-տարակիչ, (լրագրի) խմբագիր։ **—gehen**, չբ. s. (խցէն) ելլել. der Fleck wird nicht — այս բիծը պիտի չելլէ. ծխ. mit der Sprache — աղատագէմ խօսիլ։ **—helfen**, չբ. h. 3—m aus e—r Grube — մէկուն փոսէ մ'ելլելու օգ-նել. նեղութենէ... ազատել։ —

holen, նբ. (գրպանէն) հանել: —lehren, նբ. ուլել. բ. գրոսի գրքի կողմը դարձընել. ֆբ. ցուցընել. die rauhe Seite — խստութիւն գործածել: —kommen, չբ. s. (անէն) ելլել. ֆբ. գործքէ մը քաշուիլ՝ ետ կենալ. բ. (գիրք) հրատարակուիլ. ի լոյս ելլել. գ. տարածուիլ. (լուր մը) հրապարակայն՝ աշխարհածանօթ ըլլալ. դ. արդիւնք՝ հետեւութիւն ունենալ. die Rechnung kommt — հաշիւը կ'ելլէ՝ ճիշդ է: —lesen, նբ. = auslesen, նբ. ա.; բ. (գրքէ մը) կարդալով բան մը քաղել առնուլ, կարդացածէն մակաբերել: —locken, նբ. հրապուրելով դուրս հանել. բ. ein Geheimniß aus j—m — մէկէն գաղտնիք մ'որսալ: —machen, նբ. դուրս հանել. 2. sich — ֆբ. ելլել, (գեղ...) երթալ. բ. յառաջանալ, գեղեցկանալ: —nehmen, նբ. դուրս հանել՝ քաշել. e—n Zahn — ակռայ խլել՝ հանել. ֆբ. sich (փխ.) et. — իր անձին բան մը ներել՝ թոյլ տալ, ընելու համարձակիլ, յանդգնիլ: —poltern, չբ. h. աղմըկով դուրս խոյնալ՝ ելլել. բ. mit et. — խստութեամբ՝ կոշտութեամբ բան մ'ըսել. 2. նբ. շառաչմամբ դուրս նետել. 3. aus dem Bette — մէկն աղմըկով անկողնէն հանել: —reden, չբ. h. frei — ազատապէս խօսիլ. 2. նբ. եւ sich — ֆբ. (sich)— (ինք զինքը) գեղեցիկ խօսքերով ջատագովել: —reißen, նբ. խլել, արմատաքի հանել. բ. sich — ֆբ. յաջողութեամբ պրծիլ՝ մէջէն ելլել: —rücken, նբ. դուրս մղել. բ. ընփ. Geld — ստակ տալ, վճարել. 2. չբ. s. զին. բանակէն դուրս ելլել. mit der Sprache — ինք զինքը մեկնել, ըսածը բացայայտել: —schallen, չբ. h. հնչել, արձագանգ լսուիլ: —schlagen, նբ. j—m den Degen... aus der Hand — մէկուն ձեռքէն (զարնելով) սուրը վար նետել. բ. ֆբ. Geld aus et. — բանէ մը ստակ վաստըկիլ՝ շահիլ. 2. չբ. h. die Flamme schlägt zum Dache — բոցը տանիքէն դուրս կը յարձակի՝ կ'ելլէ: —schreien, չբ. h. (պատուհանէն) պոռալ. 2. նբ. er schreit Alles — առանց պոռալու չի կրնար խօսիլ. բ. 3. — ադաղակելով մէկը դուրս հանել: —sein, չբ. (գիրք) հրատարակուած ըլլալ. (գաղտնիք) հրապարակագայծ ըլլալ, յայտնուիլ: —sprechen, նբ. եւ չբ. h. ըսել, խօսիլ. mit J—m frei — մէկուն հետ ազատութեամբ խօսիլ: —stellen, նբ. դուրս դնել՝ հանել. 2. sich — ֆբ. ինք զինքը ցուցընել. er stellte sich als ein (կամ einen) Betrüger — յայտնուեցաւ որ խաբեբայ է. բ. յայտնուիլ: —stürzen, նբ. եւ sich — ֆբ. դուրս յարձակիլ՝ նետուիլ. 2. չբ. s. (կառքէն) իյնալ: —wachsen, չբ. s. aus der Erde — անկից բուսնիլ, գետնէն ելլել. բ. բացուիլ, յառաջ գալ, պարզիլ. գ. շատ մեծնալ. er ist aus s—n Kleidern —gewachsen զգեստներն իրեն նեղ կու գան: —winden, նբ. դարձընելով քաշել. ը. մփ. խլել. դուրս հանել. 2. sich — ֆբ. անձկութենէ մ'ելլել: —zahlen, նբ. zehn Gulden — տասը ֆիորին ետ տալ՝ վճարել. բ. = auszahlen. —ziehen, նբ. = ausziehen, նբ. բ. գ. դ. 2. չբ. s. = ausziehen, չբ. ա. 3. sich — ֆբ. (դժբախտ) վիճակէ մ'ելլել ազատիլ:

herb, —e, ած. ա. (հկ—նչ. mild, süß) կծու. թթուաշ, փոթթաթահամ, բարկ:

Herbárium, չ. 26. անկոց հաւաքում, անկարան:

Hérbe, էգ. 35. տնյփ. թթուութիւն, կծուութիւն, դառնութիւն:

herbei... Բայերու կցած՝ մօտին դէպք. կը ցուցընէ շարժում դէպ ի խօսողն կամ անոր մօտը. = heran... —bringen, նբ. բերել, (մէկն) ածել. բ. = beibringen, նբ. բ. —fliegen, չբ. s. թռչելով գալ. ֆբ. անմապարել գալ: —lassen, նբ. J. — մէկուն գալու՝ մօտենալու թոյլ տալ. 2. sich — ֆբ. sich zu et. — բանի մը զիջանիլ՝ հաւանիլ: —winken, նբ. J—m — մէկը նշանացի կանչել՝ մօտ գալու ակնարկութիւն ընել: —ziehen, նբ. իրեն քաշել. 2. չբ. h. մօտենալ. գալ:

Hérberge, էգ. 35. բնակարան, օթեվան, ապաւէն. 2. պանդոկ. իջեվան. 3. հասարակաց ժողովարան՝ ժողովատեղի:

Digitized by Google

herbergen, չք. Ն. 8ա. ապաւինիլ, օթեւանիլ։

Hérbheit, Hérbigkeit, իգ. 21. — Herbe.

hérblich, ած. 6. թթութթուհամ, թթուաշ։

Herbst, ար. 20. աշուն. 2. (համառօտ պտղոց) հունձք. այգեկութք, քաղոց։

Hérbstleſter, իգ. բն. աշնանային աստղ։ —mäßig, ած. = herbstlich, 2. —monat, ար. աշնանային ամիս. Ք. ռմ. նք. սեպտեմբեր։ —roſe, իգ. բն. = Baumroſe. —wetter, չ. աշուն, աշնանային եղանակ. Ք. այգեկթոյ յարմար ժամանակ։ —zeit, իգ. աշնան եղանակ. Ք. հունձք։ —zeitloſe, իգ. բն. ծովեղ, ձիւնածաղիկ (Colchicum autumnale)։

hérbſten, անդ. Ք. ռմ. so oft es herbſtet անձն անցած որ աշուն գայ։ — նք. եւ չք. Ն. (աշնան պտուղ) քաղել, կթել. այգեկութք ընել։ —ung, իգ. 21. հունձք։

hérbſthaft, ած. 6. = herbſtlich, 2.

hérbſtlich, ած. 6. աշնանային, աշնանական. 2. աշնան նման, աշնան կերպարանք առնող։

Hérbſtling, ար. 20. աշնան պտուղ. 2. բն. քաղցրահամ սնկերեւոյթ (Agaricus deliciosus)։

Herd, ար. 20. կրակարան, կրակատեղ. 2. տուն, երդ. er hat weder Haus noch — ոչ տուն ունի ոչ տեղ. 3. ոգս. որսատեղի, թռչուն որսալու մանուածոց չինուած տեղ։ 4. ոգա. ըղ. գետին, տափածեւ երկիր։

Hérd|ſtuhl, ար. որս. երդերցիկ թըլանոցն, երդանի։ —recht, չ. բնակութեան իրաւունք։

Hérde, իգ. 35. երամակ, հօտ. բազմութիւն։

Hérden|vieh, չ. հօտք, անդեայք։ —weiſe, մ. երամակ երամակ. բ. մռ. երամ երամ, գունդագունդ։

Here, յր. ան. իգ. 20. դցք. Հերայ։

herein, մ. ներս. (հոս) դէպ ի ներս. 2. հրամայեցէք, մտէք։

herein... քայերան նյոժ աղին ճշտ քի. ի ի— իշ ջ—ջե շարժման ի ներս— — իսօսղ...։ ſich —begeben, իք. ներս մտնել։ —eilen, չք. ſ. անճապարելով ներս մտնել։ —fallen, չք. ſ. ներս իյնալ. mit der Thüre in's Haus — իք. գանելը խոստովանելով՝ բանսութեան մը ներս մտնել։ ſich —flüchten, իք. անզ մ'ապաստանիլ՝ ամփոփուիլ։ —leuchten, չք. Ն. (բանի մը մէջ...) լոյս արձակել, լուսաւորել. Ք. 3—m — մէկուն (մտնելու սանին) լոյս ընել։ —nehmen, նք. ներս առնել՝ մտնել տալ։ —rufen, նք. 3. — մէկը ներս կանչել։ —ſchießen, նք. (պատուհանէն ևըցին մէջ...) հրացան արձակել. 2. չք. ſ. անճապարելով՝ արագ արագ մտնել։ —ſchlagen, նք. — einſchlagen, նք. 1. եւ 2.; ընդ. Speiſen — որկրոպատութեամբ ուտել, խճողել։ —ſchneien, չք. Ն. եւ անդ. Ք. es ſchneit — ձիւնը ներս կու գայ. 2. իփ. յանկարծակի պատահմամբ, չսպասուած բան մը ըլլալ։ —ſtürzen, չք. (ծալ՝ փոս) իյնալ, մէջն իյնալ. Ք. ներս նետուիլ, արագ մտնել. Փ. über 3. — մէկուն վրայ իջնել (գծպրախտութեան) գալ. 2. նք. ներս նետել։

Héring, ար. 20. Ձկ. ծովային սատկեւ, փայլուն ձուկ, հարինգ (Clupea harengus). geräucherter — ապխտած՝ աղխոտած սատակև. geſalzener (կամ ſaurer) — աղած սատակև. իփ. er iſt ein wahrer — շատ վտիտ մէկն է։

Herkulánum, չ. 38. աշխ. Հերգուլանոն։ [անփի. դցք. Հերակլէս։

Hérkules, յր. ան. ար. 18. կամ

Hérkules|arbeit, իգ. Հերակլէսի (12) աշխատութիւնները. իփ. ահագին՝ մեծադործ գործեր։ —käfer, ար. Ձկ. Հերակլեան բզէզ (Dynastes Hercules)։

hérkuliſch, ած. 6. Հերակլեան,

Hermaphrodit, ար. 33. եգր. արուէգ, որձեւէգ։

hermaphroditiſch, ած. 6. որձեւէգ (անասուն՝ տունկ)։

Hérme, իգ. 35. Ձրս. Հերմէս, Հերմեայ(լուս) արձան։

Hermelin (լր. Mus armeniusէն), չ. (ար.) 20. Ձկ. կնգում, սպիտակ աքիս։

Hermelin|fell, չ. կնգմենի. —pelz, ար. կնգմենի։

Hermenént, ար. 38. մեկնիչ. ծռն. (Ս. Գրոց) մեկնիչ։

Digitized by Google

Hermeneutik, իգ. 31. (Ս. Գրոց) Մեկնութիւն։

Hermes, յր. ան. որ. անփի. դպր. Հերմէս։

Hermodattel, իգ. 35. դղչ. սորընջան, ձիւնածաղկի տակ։

Hermogenes, յր. ան. որ. անփի. Հ. դր. Հերմոգինէս։

hernach, մ. յետոյ, ապայ, ապա. իր—. ըստ Հետեւորդի։

hernieder, մ. ցած—վայր herunter.

Herodes, յր. ան. որ. 18. Հ. դր. Հերովդէս. բ. ֆր. Ճարտար ներնդաւոր։

Herodot, 30. **Herodotus**, 18. յր. ան. որ. Հ. դր. Հերոդոտոս։

Heroe, որ. 34. (իղ. —. էրծ. Heros) դպր. դիւցազն։

heroenhaft, ած. 6. — heroisch.

Heroenthum, չ. 7. անյ+. դիւցազանց բարք։

Heroide, իգ. 35. — Heldin; 2. դիւցազնադիր նամակ։

Heroin, իգ. 32. **Heroine**, իգ. 35. դիւցազնուհի։

heroisch, ած. 6. դիւցազնական։

Heroismus, որ. 27. անյ+. դիւցազնութիւն։

Herold, որ. 20. (պատերազմի՝ խաղաղութեան) քարոզ, հրաւիրակ, հրեշտակ. ը. մր. աւետաբեր։

Heros, որ. 27. (յ+. Heroen) = Heroe.

Herr, որ. իղ. 34. յ+. 33. (—in, իգ. 32.) տէր (տիկին, տիրուհի). 2. wir konnten des Feuers nicht — w. չկրցանք կրակը զսպել. den —n spielen տէր ձեւանալ, տէր երեւալ պէս վարուիլ. gern den —n spielen տիրել սիրել. 3. կր. der — Տէր, Աստուած. Յիսուս Քրիստոս. 4. Տէր, Պարոն. gnädigster — und König! Մեծազօր ինքնակալ. (առաքինեար ձիգ.) — Fuchs աղուէսը, տէր աղուէսը. 5. (հին—ձլ. Dame) այր, երիկ մարդ. 6. ե—. der geistliche — Տէր ժողովրդապետը։

Herre, որ. 34. ըստ. եւ կր. տ. Herr, 3.

Herren|anzug, որ. առնազգեստ, արանց զգեստներ։ —birn(e), իգ. դղջ. քաղցրատանձ։ —brot, չ. Ճերմակ հաց. բ. Մէկուն ծառայութեան մէջ վաստըկուած հաց. — essen ուրիշին (տիրոջը) հացը ուտել։ —hand, իգ. իշխանաց ձեռնութիւն՝ կարողութիւն։ —haus, չ. տուն տեառն. մն. դղեակ. բ. վերին ատեան, ծերակոյտ։ —leben, չ. իշխանական կեանք. ein — führen իշխանաբար կեալ։ —los, ած. անտէր, տէր չունեցող. բ. լքեալ թողեալ, անտէրունչ։ —sonntag, որ. բուն բարեկենդան։ —stand, որ. տէր ըլլալը. բ. բարձր ազնուականութիւն։ —tag, որ. օր ուրախութեան. բ. կիրակի. է. — Gerichtstag.

Herrgott, որ. 7. (անյ+.) Աստուած. Տէր. 2. (յ+.) Աստուծոյ պատկեր՝ նկար։

Herrgotts|häuschen, չ. տապանակ (Ս. Հաղորդութեան)։ —käferchen, չ. բն. կիտաւոր զատկի ճճի. կարմրուկ (Coccinilla punctata).

herrisch, ած. 6. տէրունի, տիրական. մ. տիրաբար. հրամայող. իշխանօրէն խօսող, բարձրաձիգ. սէգ. խստաբարոյ, վարժապետական։

Herrlein, չ. **Herrchen**, չ. 32բ. նուաղ. Herr։

herrlich, ած. 6. շքեղ, փառաւոր, պայծառ. հոյակապ։

Herrlichkeit, իգ. 31. Մեծաշուք փառք, փառաւորութիւն, պայծառութիւն, շքեղութիւն. 2. լուսաւորութիւն. կր. փառաւորութիւն, փառք. 3. Մեծ ուրախութիւն, երջանկութիւն. 4. տէր ըլլալը, իշխանութիւն. 5. տէրութիւն, (Մէկուն՝ տիրելու սահմանները). 6. տիտղոս. Ew. (Eure) — Տէրութիւն ձեր։

Herrnhuter, որ. 33—. —in, իգ. 32. Մորաւեան եղբայր, Հեռնհուտեան (աղանդաւոր)։

Herrsch|begierde, իգ. իշխանասիրութիւն, Ճոխասիրութիւն։ —gier, իգ. — Herrschbegierde. —sucht, իգ. չափազանց իշխանասիրութիւն, տիրապետելու անձկանք. —süchtig, ած. Ճոխասէր, տիրապետել ուզող։

Herrschaft, իգ. 31. տէրութիւն. պետութիւն, իշխանութիւն. Ճոխութիւն, բարձրագոյն իշխանու-

թիւն. 2. տէր, տիկին. meine —en! տեարք իմ եւ տիկնայք. 3. տէրութիւն, երկիր իշխանութեան։

hérrschaftlich, ած. 1. իշխանական, տէրունական, 2. իշխանավայել. —e Wohnung իշխանավայել տուն, մեծ եւ շքեղ բնակարան։

hérrschen, չբ. h. 3ա. եւ 3է. տիրել, իշխել. 2. (շահեալ) տիրել. ընդհանուր՝ հասարակ ըլլալ. շատերուն միտքը գրաւել. 3. = beherrschen, s.; 4. հրամայել, ճոխաբար ընել։ — չ. չչբ. անյ. = Herrschaft.

Hérrscher, ար. չչա. —in, էգ. իշխան, իշխող տէր, հրամանատու։

Hérrscher|gewalt, էգ. իշխանական ճոխութիւն, իշխանութիւն։ —sitz, ար. (իշխանին) կայան, նիստ։ —stab, ար. արքունական գաւազան։ —würde, էգ. իշխանական պատիւ։

herü'ber, մկ. (Բանի մը վրայէն անցնելով խօսողին մերձաւորութեան.) այս կողմ, աստին (անցէք). — u. hinüber այս կողմ եւ այնկողմ։

herü'ber|... Բայերուն կցած ատեն ձեւ էծ. ե. եւ կը ցուցնէ բանի մը վրայէն անցնելով տեղ է խօսողը գտնուած կողմ։ —bringen, նբ. բերել, über den Fluß — գետին միւս եզերքէն աստին բերել՝ անցընել։ —helfen, չբ. h. 3—m — մէկուն աստին անցնելու օգնել։

herúm, մկ. um et. — բանի մը բոլորտիքը, չորս կողմը, շուրջանակի. die Reihe — կարգաւ, ամէն մէկն իր կարգաւը. փխ. fortwährend um 3. — sein շարունակ մէկուն քով ըլլալ, քովէն չբաժնուիլ. 2. (բանի մը) մէկալ կողմը. — mit Euch! դարձէք, անդին դարձէք. 3. չորս կողմը, հոս հոն, այսր անդր. das Gerücht ist schon in der ganzen Stadt — լուրն արդէն բոլոր քաղաքը տարածուած է. 4. իբր, գրեթէ. so um hundert Gulden — իբր հարիւր Ֆիորինի (գնեցի)։

herúm... Բայերուն հետ կցած ատեն ձեւ էծ. ե եւ կը նշանակէ բանի մը չորս կողմը։ sich —beißen, փբ. զիրար խածատել։ sich —bewegen, փբ. sich um et. — բանի մը բոլորտիքը դառնալ։ —blättern, չբ. h. in e—m Buche — գիրք մը թերթել՝ թղթատել։ —blicken, չբ. h. բոլորտիքը՝ չորս կողմը նայիլ։ —bringen, նբ. դարձընել. բ. բանի մը բոլորտիքը զետեղել. գ. 3. — ա) մէկը համանեցընել, միտքը փոխել՝ շրջել. բ) մոլորցընել. դ. (լուր) տարածել, հանել։ —drehen, նբ. դարձընել։ sich — փբ. դառնալ. բ. փխ. er dreht mir die Worte im Munde — խօսքերս կը ծամածռէ՝ կը կամակորէ։ —fragen, չբ. h. ընտ. ամենուն հարցընել։ —führen, նբ. 3. um die Stadt — մէկը քաղքին չորս կողմը պտըտցընել. բ. einen Graben um den Garten — պարտէզին չորս կողմը խրամ բանալ։ —gehen, չբ. s. բանի մը բոլորտիքը դառնալ, շրջան ընել. բ. փխ. eine hohe Mauer geht um die Stadt — բարձրաշէն պարիսպ մը քաղաքը կը շրջապատէ. գ. = (sich) herumdrehen; փխ. tausend Gedanken gehen mir im Kopfe — միտքէս հազարաւոր մէկ խորհուրդ կ'անցնի։ —kriechen, չբ. s. ընտ. չորս կողմը սպրդիլ մտնել, սողոսկիլ. փխ. in allen Winkeln — ընտ. ամէն ծակ ու մութ մտնել, ամէն տեղ հետաքրքրութեամբ հետազօտել։ —laufen, չբ. s. բանի մը բոլորտիքը վազել. der Nachbar kam —gelaufen դրացին վազեց մեզի եկաւ։ —reisen, չբ. h. (բանի մը...) բոլորտիքը պտըտիլ. um die Erde — երկրիս բոլորտիքը ճանապարհորդել. բ. այսր անդր ճանապարհորդել։ —reiten, չբ. s. չորս կողմը ձիավարել. փխ. ընտ. er reitet immer auf den Mißbräuchen — միշտ զեղծմանց վրայ է խօսքը։ —schlenderer, ար. դատարկաշրջիկ։ —schlendern, չբ. s. թափառականի պէս դատարկաշրջիկ պտըտիլ։ —schwänzeln, չբ. h. ընտ. (անատոց) աստին անդին շարժել. բ. (մարդոց) պարապ շրջիլ։ —schweifen, չբ. s. այսր անդր ընթանալ, թափառիլ, յածիլ. seine Gedanken — lassen թող տալ որ միտքը ցրուի։ —sein, չբ. s. շրջան լրած դարձած ըլլալ. բ. er ist weit in der Welt —gewesen շատ տեղ ճամբորդութիւն ըրած է. գ. um 3. — մէկուն բոլորտիքն ըլլալ, շուրջ պատել. դ. (ժամանակ) անցած ըլ-

Digitized by Google

[illegible] —ſpringen, չք. ſ. [illegible]. der Wind ſpringt — [illegible]: —ſpritzen, նք. [illegible]: —ſtochern, չք. ի. in den Zähnen — [illegible]: —ſtreichen, նք. [illegible]. 2. չք. ſ. [illegible]: —tragen, նք. [illegible]: —ziehen, նք. e—n Graben um ein Feld — [illegible]. 2. չք. ſ. [illegible]: —ziehend, [illegible]

herúnter, մ. — herab; 2. [illegible]. da — [illegible]. gerade — [illegible] ('runter). die Hüte —! [illegible]:

herúnter|... [illegible] (= herab): [illegible] herab. —bringen, նք. — herabbringen, [illegible]: —gießen, նք. [illegible]. ein Glas Wein — [illegible]: —hauen, նք. [illegible]. J—m Eins — [illegible]: —gekommen ſein, ըստ. [illegible]: —laſſen, նք. — herablaſſen, 1.; [illegible]. ich kann Nichts vom Preiſe — [illegible]: —reißen, նք. — herabreißen; [illegible]: —ſchlucken, նք. [illegible]:

hervór, մ. [illegible]. — mit Euch! [illegible]:

hervór|... [illegible]

[illegible] —arbeiten, նք. [illegible]. 2. ſich — [illegible]: —blicken, չք. ի. [illegible]: —brechen, չք. ſ. [illegible]. die Sonne bricht aus dem Gewölke — [illegible]: —bringen, նք. [illegible]. ohne ein Wort — zu bringen [illegible]: —drängen, նք. [illegible]. 2. ſich — [illegible]: —heben, նք. [illegible]. 2. ſich — [illegible]: —keimen, չք. ſ. [illegible]: —leuchten, չք. ի. [illegible]. es leuchtet aus allem Dieſem —, daß... [illegible]: ſich —machen, [illegible]: —ragen, չք. ի. [illegible]. er ragte um e—n ganzen Kopf über Alle(n) — [illegible]. 2. —ragend, [illegible]. 3. —ragen, [illegible]: —rufen, նք. 3. — [illegible]. Bewunderung — [illegible]: —ſpringen, չք. ſ. [illegible]: —ſteigen, չք. ſ. [illegible]: —ſtrömen, չք. ſ. [illegible]

Digitized by Google

եղել, գունդագունդ՝ բազմու-
թեամբ ելլել: —treiben, նբ. յա-
ռաջ մղել: —treten, չբ. 1. յառա-
ջանալ. յառաջ անցնիլ. բ. դուրս
ցցուիլ. գ. փխ. դուրս ելլել, յե-
րեւան գալ. 2. —treten, չ. առաջա-
ցնդ, եւլ. ցառաջխաղացութեան մասն.
բարձրացանդակ:

herwärts, մ. աս կողմանէ:

Herz, չ. 29. Նաեւ ցեցս. Herze, չ. 34. սիրտ. ein gutes — haben բարեսիրտ ըլլալ. das liegt mir am —en ա) սաստ շատ կը ցաւիմ. բ) այս բանն շատ կարեւոր է. sie ist ihm an's — gewachsen իրեն անբաժանելի ու անուշ է, զինքը կենդանի շատ կը սիրէ. mit — und Mund versprechen հաստատութեամբ՝ անձնապէս խոստանալ. J—m von —en gut sein բոլոր սրտանց զմէկը սիրել. sich ein — fassen սրտապնդուիլ, սիրտ առնուլ, խրախուսիլ. J—m — machen մէկուն սիրտ տալ, սրտապնդել. 2. խռ. so lange mir das — im Leibe schlägt քանի որ կ'ապրիմ. ein Kind unter dem —en tragen յղի՝ ծննդոր ըլլալ. ich kann zu diesem Menschen kein — fassen աս մարդուն չեմ կրնար վստահիլ. sich das — aus dem Leibe ärgern սաստ աղդակուել մեռնիլ. 2. սիրտ (երկրի). բաղդի միջնակէտ. 3. խղ. սիրտ (փառք):

Herzader, իգ. անզղ. սրտերակ, թանձր երակ. բ. սրտի երակ: —beutel, ար. անզղ. սրտապատիճ, սրտին քսակ: —bewegend, ած. սրտաշարժ: —brechend, ած. մորմոքեցուցիչ, կսկծեցուցիչ: —entzündung, իգ. ախտ. սրտաբորբոք: —fell, չ. անզղ. — Herzbeutel. —förmig, ած. սրտաձեւ: —geliebte(r), ար. սիրելի: —innig, ած. սրտի, ներքին. մ. ի խորոց սրտի: —Kirsche, իգ. քաղցրահամ կեռաս: —Kirschenbaum, ար. բյ. քաղցրահամ կեռասենի, կեռասենի (Cerasus Juliana). կարծր կեռասենի (Cerasus duracina): —kränkend, ած. վշտացուցիչ, սիրտ ճմլող: —liebchen, չ. —liebste(r), ար. —liebste, իգ. — Herzchen. —los, ած. բ. սիրտ չունեցող, անսիրտ. բ. անգութ, անողորմ. գ. անզգայ. դ. վախկոտ, անհամարձակ: —schlächtig, ած. զմուռապաշտն (եւ

բերդոր..): —schlächtigkeit, իգ. զմուռապաշտութիւն, շնչարգելութիւն: —schlag, ար. սրտի բաբախում՝ թռուցք: —stoß, ար. բժշ. սրտի բաբախումն. բ. փխ. սիրտ շարժելը, ազդեցութիւն: —weh, չ. սրտացաւ. բ. թա-լուկ, ցնորք: —zerreißend կամ —zerschneidend, ած. փխ. սրտաճմլիկ, մորմոքեցուցիչ, կսկծեցուցիչ:

Herzchen, չ. 33բ. (նուզ. Herz) սրտիկ, մանր սիրտ. (իբր փաղաքշա-կան.) mein —! սիրտս, սիրելիս:

Herzegówina, Նաեւ յծ. Herzegowina, իգ. անձն. աշխ. Հերցեգովինա:

hérzen, նբ. ոչ. 3. — մէկը գրկա-խառնել զրկել. ը. մր. գգուել. sich — գրկուիլ, զիրկընդխառն ըլլալ:

Hérzensangst, իգ. մեծ. սրտա-ճմլիկ. բ. փխ. անձկութիւն: —bruder, ար. սիրելի եղբայր: —gut, ած. բարեսիրտ: —junge, ար. ա-ղեկս զաւակ: —mann, ար. mein —! բարեկամ, սիրելիդ իմ: —trost, ար. սրտի մխիթարութիւն, սփոփանք. բ. բյ. վայրի դաղձն (Mentha sylvestris):

hérzhaft, ած. 0. (Հկ. zaghaft, feige) սրտոտ, սրտեայ, քաջասիրտ. 2. սրտի մտքը զրած, հաստատուն:

Hérzhaftigkeit, իգ. 31. անյ. քաջասրտութիւն, սրտոտութիւն. 2. սրտոտութիւն:

hérzig, ած. 0. — herzlich, 1.; 2. սրտակից, գորովական, անձկալի. 3. ծուծ ունեցող (ծառ). 4. ...սիրտ. hart— կարծրասիրտ. gut— բարեսիրտ:

hérzlich, ած. 0. սրտանց, ի սրտէ. մ. սրտիւ, սրտի մօտը. 2. սիրելի, գորովագութ. 3. մ. — gern ի բոլոր սրտէ, անձնայն սիրով. sie ist — häßlich շատ. շատ տգեղ է. es ist mir — sauer geworden շատ աշխատեցայ, շատ դառն եղաւ ինծի:

Hérzlichkeit, իգ. 31. անյ. սրտա-լից գութ՝ գորով, խանդակաթ սէր:

Hérzog, ար. 12. եւ 20. —in, իգ. 32. դուքս, դքսուհի. 2. իշխան, պետ. 3. —in (անեամկ մը) բաղձանք:

hérzoglich, ած. 0. դքսական, դքսի:

տալ. ե. (խօսք) կարգուիլ, կարգուած ըլլալ: —springen, չք. ա. քանի մը բոլորտիքը ցատքել. բ. ոստոստել. գ. der Wind springt — հովը իր ուղղութիւնը կը փոխէ՝ կը շրջի: —spritzen, նք. հոս հոն ցանել՝ սրսկել. բ. չք. ի. ակռան կողմանէ ծայթքել, ըղխել, դուրս տալ: —stochern, չք. ի. in den Zähnen — ակռաները քչփորելով մաքրել: —streichen, նք. բան մ'խուզով ծեփել, խուզաթուղթ ընել. 2. չք. ա. յածիլ, թափառիլ: —tragen, նք. քանի մը բոլորտիքը տանիլ. բ. բան մ'ուրիշի մը տանիլ. գ. այսր անդր տանիլ: —ziehen, նք. e—n Graben um ein Feld — դաշտին բոլորտիքը խրամ քանդել. 2. չք. ա. փողոցներու մէջ շրջիլ, ծուռ գալ. գ. ասէպ ասէպ բնակարան փոխել: —ziehend, դբբ. անց. եւ ած. էլ. մփ. գաւառաշրջիկ, թափառական:

herúnter, մ. — herab; 2. փեղա-կան մասնիկաց հետ կցած ատեն ներքին անդամով կը բաժանուի, ներքին չի բաժանուիր. da — անդէ. gerade — ճիշդ վերէն, կիրա ի վերուստ (ընդ. աս. 'runter). die Hüte —! գլխարկներնիդ վար (առէք):

herúnter|... Բայերու հետ կազմած ատեն զեր մէ. ե (= herab): Անմասնակցօրէն՝ տ. herab. —bringen, նք. — herabbringen, ա. եւ բ.: —gießen, նք. վերէն վար թափել. ընդ. ein Glas Wein — շուտով գաւաթ մը գինի խմել՝ պարպել: —hauen, նք. զարնել, կոփել. J—m Eins — մէկուն հարուած (ապտակ) մը տալ: —gekommen sein, ընդ. աղքատ կարգնացուած ըլլալ: —lassen, նք. — herablassen, ա.; ըն. ich kann Nichts vom Preise — գինը զանց մը չեմ կրնար իջեցնել: —reißen, նք. — herabreißen; բ. (տուն մը) կործանել՝ վար առնուլ. գ. պարսաւել: —schlucken, նք. կլլել, կուլ տալ:

hervór, մ. յառաջ, դուրս. — mit Euch! յառա՛ջ եկէք, դո՛ւրս ելէք:

hervór|... Բայերու հետ կազմած ատեն զեր՝ մէ. ե ե— կը ցուցնէ (ներքին կողմանէ) դուրս ելնել, յերեւան գալ. ե— կը բաժանուի ա. յառաջ, դուրս, արտաքս բա-անելով, ե— բ. ելլել. ի— նք. ի բոյլ ելլել տալ, հանել ելլելով: —arbeiten, նք. դուրս հանելու աշխատիլ. 2. sich — ձբ. ելլելու աշխատիլ: —blicken, չք. ի. (ծառոց մը ետեւէն...) նայիլ. բ. երեւալ, ի յայտ գալ: —brechen, չք. ա. յանկարծ դուրս ելլել՝ յերեւան գալ. ցայտել, ըղխել. ձբ. (կիւր) բացուիլ. die Sonne bricht aus dem Gewölk — արեգակին ամպերը պատառելով յերեւան կու գայ. տես. Թափանցիկ գալ՝ (դուրս) ելլել: —bringen, նք. (ծածուկ տեղէ մը) դուրս հանել. բ. ի գոյ ածել, գոյութեան բերել. ծնանել, յառաջ բերել. գ. ohne ein Wort — zu bringen առանց բերան բանալու՝ նիշ հանելու: —drängen, նք. յառաջ՝ դուրս մղել, ճզմելով դուրս հանել. 2. sich — ձբ. բռնութեամբ դուրս ելլել. ձբ. իրը զինքը ցուցընելու ճգնիլ՝ ջանալ: —heben, նք. դուրս հանել. բ. յերեւան հանել, մասնաւորութեամբ արժանի ընել. 2. sich — ձբ. բարձրանալ. բանէ մը դուրս ելլել. աչքառու. արժանաւորիլ: —keimen, չք. ա. ծիլ արձակել, բողբոջիլ: —leuchten, չք. ի. (բանէ մը) ուրկէ պայծառ լո-յալ. բ. պայծառ լուսով շողշո-ղալ. գ. լուսաւոր ըլլալ. es leuchtet aus allem Diesem —, daß... այս ամէն բանէն յայտնապէս կը տեսնուի, որ...: sich —machen, ձբ. (տեղէ մը) դուրս ելլել. անձ. մգ. յայտնի՝ մէ-կին ըլլալ: —ragen, չք. ի. դուրս ցցուիլ, դուրս երկննալ. er ragte um e—n ganzen Kopf über Alle(n) — գլխով չափ ամէնէն բարձր էր. բ. ձբ. երեւելի ըլլալ, գերազանցել. 2. —ragend, դբբ. եւ ած. յառաջա-կարկառ, դուրս ցցուող. ձբ. հռչակաւոր, երեւելի, նշանաւոր. 3. —ragen, չ. ատրաւանդ, ելք. դուրս ցցուած մաս. ձբ. գերազանցու-թիւն, երեւելութիւն: —rufen, նք. J. — մէկը դուրս կանչել. բ. ձբ. յառաջ բերել, ըղխել. յարուցա-նել. Bewunderung — զարմանք պատ-ճառել: —springen, չք. ա. ցատկելով (բանէ մը) դուրս ելլել: —steigen, չք. ա. դուրս վեր ելլել: —strömen, չք. ա. հեղեղել, յորդութեամբ

Digitized by Google

ելնել, զուծգողացուցք՝ բազմութեամբ ելնել: —treiben, նբ. յառաջ մղել: —treten, չբ. ի. յառաջանալ, յառաջ անցնիլ. բ. դուրս ցցուիլ. գ. փխ. դուրս ելնել, յերեւան գալ. 2. —treten, չ. ոտքառանք, եւլն. ցառաջակակարկառ մասն. բարձրաքանդակ:

herwärts, մ. առ կողմանէ:

Herz, չ. 29. նաեւ գեղօ. Herze, չ. 34. սիրտ. ein gutes — haben բարեսիրտ ըլլալ. das liegt mir am —en ա) սաստիկ շատ կը ցաւիմ. բ) այս խնդիր շատ կարեւոր է. sie ist ihm an's — gewachsen իրեն անբաժանելի ու անբաժան է, զինքը կինքէ շատ կը սիրէ. mit — und Mund versprechen հաստատութեամբ՝ անձնայնիւ խոստանալ. 3—m von —en gut sein բոլոր սրտանց զմէկը սիրել. sich ein — fassen սրտապնդուիլ, սիրտ առնուլ, խրախուսիլ. 3—m — machen մէկուն սիրտ տալ, սրտապնդել. 2. հոն. so lange mir das — im Leibe schlägt քանի որ կ'ապրիմ. ein Kind unter dem —en tragen յղի՝ ծոցուոր ըլլալ. ich kann zu diesem Menschen kein — fassen աս մարդուն չեմ կրնար վստահիլ. sich das — aus dem Leibe ärgern սաստկագանելէն մեռնիլ. 2. սիրտ (եղինի). քաղքի միջամասը. 3. խղ. սիրտ (թուղթ):

Herzader, իգ. անդմ. արիւնատարական երակ, աորդ. բ. սրտի երակ: —beutel, ար. անդմ. սրտապատեան, սրտի քսակ: —bewegend, ած. սրտաշարժ: —brechend, ած. մորմոքեցուցիչ, կսկծեցուցիչ: —entzündung, իգ. ախտ. սրտատապ: —fell, չ. անդմ. = Herzbeutel. —förmig, ած. սրտաձեւ: —geliebte(r), ար. սիրելի: —innig, ած. սրտի, ներքին. մ. ի խորոց սրտի: —kirsche, իգ. քաղցրահամ կեռաս: —kirschenbaum, ար. տն. քաղցրահամ կեռասենի, կիմլեւնի (Cerasus Juliana). կարծր կեռասենի (Cerasus duracina): —kränkend, ած. վշտացուցիչ, սիրտ ճմլող: —liebchen, չ. —liebste(r), ար. —liebste, իգ. = Herzchen. —los, ած. բ. սիրտ չունեցող, անսիրտ. բ. անգութ, անողորմ, անգգայ. գ. վատասիրտ, վեհերոտ: —schlächtig, ած. դժուարաշնչուն (երրիվար..): —schlächtigkeit, իգ. դժուարաշնչութիւն, շնչարգելութիւն: —schlag, ար. սրտի բաբախիւն՝ թունդ: —stoß, ար. բժշ. սրտի բաբախում. բ. փխ. սիրտ շարժելը, ազդեցութիւն: —weh, չ. սրտացաւ. բ. թախիծ, ցաւ, ցաւոք: —zerreißend կամ —zerschneidend, ած. փխ. սրտաշարժ, մորմոքեցուցիչ, կսկծեցուցիչ:

Herzchen, չ. 33բ. (նաղ. Herz) սրտիկ, մանր սիրտ. (իբր փաղաքշական.) mein —! սիրտս, սիրելիս:

Herzegówina, նաեւ յծ. Herzegowina, իգ. անփխ. աշխ. Հերցեկովինա:

hérzen, նբ. 24. 3. — մէկը գորովանօք գրկել. ը. մա. գգուել. sich — գրկուիլ, գրկընդխառն ըլլալ:

Hérzensangst, իգ. անփ. սրտանձլուք. բ. փխ. անձկութիւն: —bruder, ար. սիրելի եղբայր: —gut, ած. բարեսիրտ: —junge, ար. աղէկոց զաւակ: —mann, ար. mein —! բարեկամս, սիրելիդ իմ: —trost, ար. սրտի մխիթարութիւն, սփոփանք. բ. տն. վայրի դաղձ (Mentha sylvestris):

hérzhaft, ած. օ. (հկռնչ. zaghaft, feige) սրտոտ, սրտեայ, քաջասիրտ. 2. որոշ միտքը դրած, հաստատամտաւն:

Hérzhaftigkeit, իգ. 31. անյ. քաջասրտութիւն, սրտոտութիւն. 2. որոշութիւն:

hérzig, ած. օ. = herzlich, 1.; 2. սրտախայտ, գորովական, անձկալի. 3. ծուծ ունեցող (ծառ). 4. ...սիրտ. hart— կարծրասիրտ. gut— բարեսիրտ:

hérzlich, ած. օ. սրտանց, ի սրտէ. մ. սրտի, սրտի մօտ. 2. սիրելի, գորովագութ. 3. մ. — gern ի բոլոր սրտէ, ամենայն սիրով. sie ist — häßlich ընկ. շատ տգեղ է. es ist mir — sauer geworden շատ աշխատեցայ, շատ դժուար եկաւ ինծի:

Hérzlichkeit, իգ. 31. անյ. սրտագին գութ՝ գորով, խանդաղակաթ սէր:

Hérzog, ար. 12. եւ 20. —in, իգ. 32. դուքս, դքսուհի. 2. իշխան, պետ. 3. —in (տեսակ մը) բազմոց:

hérzoglich, ած. օ. դքսական, դքսի:

Hérzogthum, չ. 7. դքսութիւն։

herzú, մկ. եւ herzú... — herbei, heran եւ herbei..., heran...

Hesékiel, յտ. ան. ար. 38. Եզեկիէլ։

Hesiód, 38. Hesiodus, 20. յտ. ան. ար. Հեսիոդոս։

Hésper, յտ. ան. ար. 38. բյթ. Հեսպեր, Աստղ երեկոյի (բնգ. — Abendstern)։

Hésperus, յտ. ան. ար. անփխ. — Hesper.

Héssen, չ. 38. աշխ. Հեսսէն։

heterogén, ած. 6. այլազգի, օտարածին։

Hétman, ար. 38. Հեթման, խազախաց առաջնորդ։

hetz! մկ. որս. (շները քշէ-քշէ-) ձն (քշ-քշ-քշ-)։

Hétz‖bahn, իգ. կռուարան (տ. Hetze, 3.)։ —hund, ար. բարակ (որսական), քերծէ։ —jagd, իգ. = Hetze, 1. 3. եւ 4.

Hétze, իգ. 35. քերծէով որսորդութիւն. 2. փխ. կատաղաբար հալածելը, հետամտութիւն. Հապճեպ, անճապարանք. 3. կռուանոց (շանց). 4. պատահական, որսական շանց խումբ. ֆ. փխ. ամբոխ, կոյտ, բազմութիւն։

hétzen, ներ. 3գ. (շներն... եղջերուի... վրայ) արձակել, գրգռել. ֆ. փխ. Leute an (gegen կամ wider) ea. — զմարդիկ իրարու վրայ յարուցանել՝ գրգռել. 2. որս. e—n Hasen, Fuchs — նապաստակի՝ աղուեսի... վրայ վազել. ֆ. սաստիկ հալածել։ — չզ. h. (բանի մը վրայ) յարձակիլ։

Hétzer, ար. 22ա. որս. քերծէոց վերակացու, գրգռիչ. 2. փխ. խռովարար, կագազարթոյց։

Hetzeréi, իգ. 31. գրգռութիւն, խռովարարութիւն։

Heu, չ. 20. անյ+. խոտ, չոր խոտ. 2. Հունձք (խոտոյ). Geld wie — haben առատ ստակ ունենալ. 3. բյ. burgundisches — = Luzerne.

Héu‖boden, ար. մարագ, խոտանոց։ —händler, ար. խոտավաճառ։ —hopfer, ար. ընտ. —hüpfer, ար. ընտ. բն. = Heuschrecke. —mähen, չ. արտահունձք, խոտ հնձելը։ —monat, ար. յուլիս։ —ochs, ար. կատարեալ ծնցած եզ. ֆ. ընտ. անխմար, ապուշ (= Dummkopf)։ —schrecke, իգ. բն. մարախ (Locusta)։ —schreckengrille, իգ. բն. ճպուռ (Cicada)։ —vogel, ար. բն. մեղուաքաղ, խարհաւ (փայտափորի տեսակ) (Merops apiaster). ֆ. խոտոյ թիթեռնիկ (Papilio hyale)։

héubar, ած. 6. խոտ՝ չոր խոտ յառաջ բերող. 2. —e Wiese հնձելի արտ։

Héuchel‖buße, իգ. սուտ՝ կեղծեալ զղջում։ —schein, ար. կեղծիք։ —thräne, իգ. կեղծաւորի՝ սուտ արցունք։

Heucheléi, իգ. 31. կեղծաւորութիւն. 2. պատրանք, պատրուակութիւն. սուտ երեւոյթ։

héucheln, չզ. h. 3ա. կեղծաւորել. պատրուակել. 2. 3—m (gegen 3., vor 3—m) — մէկը շողոքորթել։ — ներ. = erheucheln, 2. — չ. 22ֆ. անյ+. պատրանք, կեղծիք, կեղծաւորութիւն, ձեւացուցում (տ. Heuchelei)։

Héuchler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. կեղծաւոր։

héuchlerisch, ած. 6. կեղծաւոր. կեղծաւորական. սուտ, ձեւացեալ. մկ. կեղծաւորաբար։

héuen, չզ. h. 3ա. չորնալու համար խոտը դարձընել (դաշտի վրայ)։

Héuer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. երկ. խոտ ցամաքեցընող։

héuern, ներ. 3ա. վարձել. վարձու առնուլ։

Héul‖bruder, ար. —michel, ար. կեղծ լացող, սուտ արցունք թափող։

héulen, չզ. h. 3ա. ոռնալ. 2. բուիճել, բուի պէս լալ. (Հողմ) սուլել, սաստկաշունչ փչել. 3. ընտ. լալ, սուտ լալ։ — չ. 22ֆ. անյ+. ոռնալը, ոռնաձայն լացք, կական։

Héuler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ոռնացող, լալկան, կառաչող։

Heuleréi, իգ. 31. ոռնալը. ընտ. սուտ լացք, ճիչ։

héut(e), մկ. այսօր. — über acht Tage ութ օրէն. — zu Tage այսօրուան օրս, յարդի ժամանակս. 2. մն. — Abend, — Morgen այս իրիկուն. այս

Digitized by Google

առաւօտ. — vor acht Tagen առաջ ութ օր յառաջ: das — չ. անփ. ներկայ՝ արդի ժամանակս:

heutig, ած. 6. այսօրուան. 2. արդի, ներկայ:

Hexaëder, չ. (ար.) 22ա. վեցանիստ:

hexaëdrisch, ած. 6. վեցանիստա-[կան:

Hexameter, ար. 22ա. վեցաչափ:

Hexe, իգ. 35. Դ-ղ. Hexchen, Hexlein, չ. 22բ. վհուկ, կախարդ. 2. մանկակամակուտր ուրուական, արհնամնուած հոգեդեղ. die arme — ողորմելի էակը, խեղճ մարդը:

hexen, չբ. ի. 3ե. կախարդութիւն ընել, հմայել. wie gehext ա) կախարդութեամբ պէս. բ) զարմանալի արագութեամբ: — նբ. = anhexen.

Hexen|banner, ար. երգմնեցուցիչ: -kraut, չ. բն. կիւռտախոտ (Circoea). բ. քառանկիւն արոհունդ՝ պողպատ (Hypericum quadrangulum): -mehl, չ. մեղրամծուծի (գետնամամռայ) փոշի: -werk, չ. = Hexerei.

hexenhaft, ած. 6. կախարդական, վհուկի:

Hexer, ար. 22ա. Hexerich, ար. 20. ՅՆշա. կախարդ, մոգ:

Hexerei, իգ. 31. կախարդութիւն, վհուկութիւն. 2. կախարդանք, չարարարութիւն. 3. զմայլարին գործ:

Hiäne... փ. Hyäne...

Hiatus, ար. անփփ. Փր. քեր. ձայնաւորաց իրարու հանդիպումն:

Hibiskus, ար. անփփ. բն. = Eibisch.

Hickhackerei, իգ. 31. ռմ. կռիւ, կագ:

Hidalgo, ար. 38. հիդալգօ, սպանիացի ազնուական:

hie, մ. = hier.

hieb, անց. hauen:

Hieb, ար. 20. հարուած. հարուածի նշան, երաշխեալ, վէրք. բ. փխ. թշնամանքէ խօսք. Das ist ein — auf mich ընփ. այս քարը ինծի նետուեցաւ. ռմ. e—n — nehmen պտուտ մը կաթել մը խմել. 2. արա. խարազանած. 3. փխ. ընփ. e—n — haben քիչ մ'արբած ըլլալ:

hiebe, 1. եւ 3. դէմք ստորդ. անց. hauen:

hiebei, մ. ցնցա. = hierbei.

Hieber, ար. 22ա. սուր՝ հաստատ ղենք. ընփ. սուր:

Hief, ար. 20. որս. (որսորդաց փողոյն) հնչիւն:

Hiel, ար. 20. Նոր. (կայմի՝ ողնափայտի...) խարիսխ, վարի ծայրը:

hielen, չբ. ի. 3ա. նաւը յետ կայս ծռիլ:

hielt, 1. եւ 3. դէմք եղ. անց. halten:

hienieden, մ. աստէն, յաստիս, այս աշխարհքիս վրայ:

hier, մ. (հնդ. da եւ dort) հոս. աստ. ը. մփ. հոն. von — an աստի (սկսեալ). 2. — bin ich ասդւարկ եմ, հոս եմ. քոյանձնի մը նշած. der Mann — այս մարդը. — und da աստ անդ, հոս հոն:

hier|ländisch, ած. այս տեղացի: -landes, մ. -orts, մ. հոս, այս քաղքիս մէջ:

hieran, մ. դէպ ի հոս. 2. այս դէպքիս մէջ, յայսմ (= daran):

Hierarch, ար. 33. եր. նուիրապետ:

Hierarchie, իգ. 35. եր. նուիրապետութիւն:

hierarchisch, ած. 6. նուիրապետական:

hierauf, մ. = darauf, 1. եւ 3.

hieraus, մ. = daraus.

hi(e)rbei, մ. = dabei, 1. եւ 3.; 2. ներփակեալ, հոս կից:

hierdurch, մ. ասով, այսպէսով (հմմտ. dadurch):

hierfür, մ. = dafür, 1. եւ 2.

hiergegen, մ. = dagegen.

hierher, մ. հոս, այս կողմանէ. 2. bis — մինչեւ հոս:

hierhin, մ. աստէ, դէպ ի հոս:

hiernächst, մ. հոս մօտ. 2. յետ այսորիկ. բ. քաց աստէ:

Hieroglyphe, իգ. 35. նուիրական քանդակ, մեհենագրութիւն:

hieroglyphisch, ած. 6. մեհենագրական:

Hieronymus, յփ. ան. ար. 18. Յերոնիմոս:

hierüber, մ. փ. darüber, 1. ա., 2. եւ 3. [ten):

hierunten, մ. հոս վարը (փ. drun-

hierunter, մ. աստէ վար:

hie(r)von, մ. փ. davon, 1.

hie(r)wider, մ. փ. dagegen.

Hiesel, ար. 22ա. ընփ. անպիտան, ապուշ:

Digitized by Google

hiesig, ած. a. տեղացի։
hieß, —e, անց. սորդ. անկ. heißen ի։
Hift, ար. 20. — Hief.
Hilarius, յար. ան. ար. 18. Հիլարիոս։
Hilderich, յար. ան. ար. 20. Հիլդերիկոս։
hilf, հրմ. helfen ի։
Himalaya, ար. 28. das Himalaya Gebirge, չ. 22բ. ալի. Հիմալայեան լերինք)։
Himbeerlausschlag, ար. ախտ. մորթայի հիւանդութիւն մը։ —strauch, ար. գլ. ազնւամորի, ազնիւ մորենի (Rubus idoeus)։
Himbeere, իգ. 25. ազնւամոր. 2. — Himbeerstrauch.
Himmel, ար. 22ա. երկինք. verhüte der —! Տէր մի արասցէ, ընդ. Աստուած չընէ. um's —s willen Աստուծոյ սիրոյն համար (մի ընէք). 2. unter freiem — (schlafen) բացօթեայ քնանալ. փխ. vom — fallen յանկարծակի գալ. der — hängt ihm voller Baßgeigen ամեն ինչ յաջողած կը տեսնէ. offener — փակ. 2. (կամարի) մթնոլորտ, ծածկոյթ։
himmelab, մկ. երկինքէն (վար)։ —auf, —empor, մկ. դէպ ի երկինք։ —angst, ած. եւ իգ. ընդ. ահագին. զարհուրանք։ —fahrt, իգ. 1ր. (Քրիստոսի) Համբարձումն. բ. Վերացումն (Եղիայի). գ. Վերափոխումն (Ս. Կուսին)։ —hoch, ած. երկնաբերձ, շատ բարձր. բ. փխ. 3. — bitten մեծ հաւն սաստիկ աղաչել։ —reich, չ. 1ր. արքայութիւն երկնից։ —stürmer, ար. դցբ. եւ փխ. Տիտան. փխ. ամբարտաւան, ըմբոստացող։ —wärts, մկ. ընդ երկինս, դէպ ի երկինք։ —weit, ած. ich bin — davon entfernt, (daß նամ zu...) ամենեւին չեմ ուզեր՝ եւ ոչ մտքէս կ'անցնեմ (այս նամ այն ընել). Das ist ein —er Unterschied մեծ՝ երկինք ու երկիր տարբերութիւն կայ։
Himmelsbraut, իգ. 1ր. Հարսն երկնից, կուսան։ —bürger, ար. երկնաքաղաքացի, ընտրեալ։ —gewölbe, չ. գմբեթարդ, կամար երկնից։ —königin, իգ. Թագուհի երկնից։ —kunde, իգ. բոխ. աստեղագիտութիւն։ —kundig, ած. աստեղագէտ։

—luft, իգ. եթեր։ —schlüssel, ար. փականք երկնից. բ. գլ. գարնանածաղիկ, կանխագ ծաղիկ (Primula veris)։ —speise, իգ. Հաց երկնից. դցբ. մանանայ, զի՞ն ամբաւ բանական կերակուր։ —strich, ար. երկինք. օդագնացութիւն, կլիմայ. գօտի։
himmlisch, ած. a. երկնաւոր. փխ. երկնային, բարձր, վսեմ. 2. Հոգեւոր, աստուածային. die —en Հրեշտակներ, երանեալք. 2. das —e աստուածային իր, աստուածայինը։
hin, մկ. Ա. (իրողութեան սկիզբն ցուցնել՝ դէպ ի ուրեք նշանակէ եւ շարժում (հակ. her). անդր (դէպ ի) հան. auf den Berg — լեռան վրայ, դէպ ի լեռան. 2. (ժամի մ'ամիրով երկարաձգութիւն.) an ... — ...երկայնութեան։ բ. (Ամբողջ ժամանակի մէջ տեւողութիւն.) op. ող. vom Morgen bis zum Abend — առաւօտէն մինչեւ իրիկուն։ Գ. ը. մը. ի բաց, չիք, կորսուած: (ժամանակի համար) անցած. meine Ruh ist — Հանգստեանս կորսաւ. ասլ. — ist —, verloren ist verloren անցածն՝ անցած, կորսուածը՝ կորսուած է։ Դ. Բացատրութիւն. — und her ա. her, a. Das ist — wie her նոյնն բան է, անտարբեր բան է. — und wieder երբեմն երբեմն, ուրեք երբեք, Հոս կամ Հոն, երբեմն կրկնակի. — und zurück երթալ դառնալ. Billet für — und zurück երթալու եւ դառնալու տոմսակ։
hinarbeiten, չբ. h. auf etwas — բանի մը վրայ աշխատիլ. 2. sich — փբ. sich nach et. — բանի մը Հասնելու ջանք ընել։ —blick, ար. (բանի մը վրայ) նայուածք, Հայեցուածք. բ. փխ. նկատառութիւն։ —blicken, չբ. h. բանի մը վրայ նայիլ։ —bringen, նբ. տեղ մը տանիլ. բ. (ժամանակ) անցընել. գ. (Կեանքը) վարել, պահել։ —denken, չբ. h. (Հեռու բան մը վրայ) մտածել՝ խորհիլ։ sich — փբ. մտօք հեռու մը մտքին տեղ մը փոխադրել, երեւակայել։ —eilen, չբ. s. տեղ մ'անհապարել։ —fahren, չբ. s. կառքով տեղ մ'երթալ. բ. բանի մը վրայէն անցնիլ. գ. փխ. Հեռանալ, մեռնիլ. fahr' hin! ի բաց լեր, անցիր.

գ. մեռանիլ: —fall, ար. անկումն. (անձը) կործանումն: —fällig, ած. դիւրաբեկորձան, խախուտ, անկար. կր. տկարացող, երերուն: —fälligkeit, իգ. դիւրաբեկութիւն. անկարութիւն: —fliegen, չբ. ն. (դէպ ի տեղ մը) Թռչիլ երթալ. բ. ի վար Թռչիլ. կր. փախչիլ. գ. an der Erde — գետնեն՝ ի խոնարհ Թռչիլ: —gang, ար. երթ, երթալն. beim —e երթալու ատեն. բ. կր. մահ, փոխումն: —geben, նբ. մեկուն ձեռք տալ. բ. Թողուլ, յանձնել. նուիրել, ընծայել: sich — կբ. ինք զինքը մեկուն յանձնել՝ ձեռքը տալ. բ. ինք զինքը հանձն մը տալ, զոհուիլ: —geben, չ. —gebung, իգ. անձնատուութիւն. նուիրումն, յանձնելը: —gelangen, չբ. ն. (հոն) հասնիլ: —gerathen, չբ. ն. դիպուածով մը հոն երթալ. wo bin ich —? ո՞ւր եմ, ո՞ւր եկայ: —halten, նբ. երկնցընել, ուշացընել. բ. կր. 3., ա. — մեկը՝ բան մը բռնել, արգելուլ, խափանել. 3. mit Hoffnungen — յուսով սնուցանել՝ կախել: —hauchen, նբ. շունչ տալ, փչել. կր. —gehaucht ատհուն, դիւրացնդող: —und her-bewegen, նբ. տարուբերել, տատանել. բ. ը. մր. շարժել: —und her-gehen, չբ. ն. երթալ գալ. շարժիլ. 2. չ. շրջագայութիւն, երթեւեկութիւն: —und her-reden, չբ. հ. (բանի մը վրայ) երկայնապատ խօսիլ՝ ճառաբանել: —und her-wogen, չբ. հ. ծածանիլ, ծփիլ. ճեմ ճեմ ճօճալ: —kommen, չբ. ն. (հոն) գալ (երթալ). բ. առանց իմանալու՝ յանձնուած տեղ մը հասնիլ. wo ist meine Uhr —gekommen? ժամացոյցս ո՞ւր գնաց՝ ինչ եղաւ: —kunft, իգ. գալուստ, ժամանումն: —länglich, ած. բաւական. մկ. ըստ բաւականին: —länglichkeit, իգ. բաւականութիւն: —leben, չբ. հ. կեանքը (այսպէս կամ այնպէս) անցընել: —machen, նբ. (հոն...) գործել՝ կատարել. բ. ա. so — բան մ'ի վերջին երեսս՝ հարեւանցի գործել. 2. sich — կբ. տեղ մ'երթալ: —nehmen, նբ. առնուլ. բ. (Թշնամանք մը ափ-րով) յանձն առնուլ, տանիլ,

հակերերել: —neigen, նբ. եւ sich — կբ. (դէպ ի...) ծռել՝ ծռիլ. 2. չբ. հ. (բանի մը) միտել, յօժարիլ: —richten, նբ. (բանի մը վրայ) ուղղել. բ. սպանանել, կործանել. գ. գլխատել, դատավճիռը գործադրել. 2. —gerichtete(r), ար. —gerichtete, իգ. գլխադատապարտեալ, գլխատեալ: —richtung, իգ. գլխատութիւն, (դատավճռոյ) գործադրութիւն: —rücken, նբ. մերձեցնել. 2. չբ. ն. տեղ մ'երթալ: —schaffen, նբ. (տեղ մը) տանիլ. փոխադրել: —schaffung, իգ. փոխադրութիւն: —scheiden, չբ. ն. մեկնիլ (յաշխարհէ), մեռանիլ. 2. —geschiedene(r), ար. —geschiedene, իգ. հանգուցեալ, ննջեցեալ: —schiffen, չբ. ն. (դէպ ի...) նաւարկել. längs (an) der Küste — եզերաց քովէն նաւել, առ ափամբ քերել. 2. նբ. (ընդ ծով) տանել, փոխադրել: —schlagen, չբ. հ. (բանի մը վրայ...) զարնել. բ. ընդ. ն. ուժգին (գետնին) իյնալ. գետնին տարածուիլ. 2. նբ. (գամ...) զարնել. բ. (ափուն...) զարնելով մեկուն նետել: —schwatzen, նբ. շատախօսել, բաղբաջել. բ. (ժամանակը) բաբբանջելով անցընել: —sehen, չբ. հ. դէպ ի... նայիլ: —sicht, իգ. նկատառութիւն, հայեցումն. in dieser — այս տեսութեամբ՝ նկատմամբ. in — auf seine Verdienste իւր արժանեաց նայելով: —singen, չբ. հ. leise vor sich — մրմնջել: —stellen, նբ. եւ sich — կբ. զետեղել, դնել. զետեղուիլ: —sterben, չբ. ն. նուաղելով մեռանիլ. կր. (ձայնը...) նուաղիլ, մարիլ. բ. բնս. = sterben. —strecken, նբ. (ձեռքը...) երկնցընել, կարկառել. բ. (մեկը...) գետնին փռել, տապալել, տախտակապատել: —stürzen, չբ. ն. = hinschlagen; բ. յարձակիլ. 2. նբ. (գետին) ձգել՝ կործանել: —treten, չբ. ն. մերձենալ, քայլափոխ ընել, կոխել: —tritt, ար. մահ, փոխումն՝ հրաժարումն (յաշխարհէ): —weis, ար. ցուցումն, նշան, ծանօթութիւն: —weisen, նբ. 3. auf den rechten Weg — մեկուն ճամբայ ցուցընել, մեկն ուղիղ ճամբան հանել. 2. չբ. հ. (բանի մը) ակնարկել, ցուցընել: —weisung,

Digitized by Google

էգ. = Hinweis. —werfen, ն.բ. (անդ մը...) նետել, ձգել. բ. Թափել, լեցընել. 2. sich — չ.բ. մէկուն առջևը ծունկ դնել։ —zeigen, ն.բ. ցուցընել. ը. մ.ա. = hinweisen; 2. չ.բ. հ. wo zeigt die Wetterfahne —? Հողմացոյցն ո՞ր կողմը դարձած է՝ կը ցուցընէ։ —ziehen, ն.բ. (անդ... մը) քաշել. բ. էփ. յինքն ձգել, յինքն յանկուցանել. 2. չ.բ. ſ. (բանի մը նաւեւէն...) երթալ՝ քաշուիլ. կ. ziehet — in Frieden! երթայք խաղաղութեամբ. բ. längs (կամ an) et. —ziehen բանի մը երկայնութեամբն երթալ՝ քաշուիլ. գ. nach Berlin —ziehen Պերլին երթալ բնակիլ. 3. sich —ziehen չ.բ. երկարաձգուիլ, ուրիշ ժամանակի թողուիլ. բ. (մինչեւ հոն) հասնիլ։

hináb, մ. (վերէն) վար. նախ-իջնալով (Հկ.—ն. hinauf, Համմ. herab). —! (յանձնէ զեղչելով հրամայական...) վար (իջէք). den Fluß — գետին ընթացքովը (դէպ ի վար), զգետն ի խոնարհ. hinauf und — ելլելով եւ իջնալով։

hináb... Բայերու հետ բաղադրած ատեն՝ Կ.Ա. է. կը նշանակէ ճանապարհ մը վերէն վար՝ խօսողէն հեռու (բաղդատաբանելով. herab եւ hinunter)։

Hináb||fahrt, էգ. իջնում։ —gehen, չ.բ. ſ. իջնալ։ —schlingen, ն.բ. կլլել, կուլ տալ։ —schlucken, ն.բ. կլլել։ —schroten, ն.բ. ein Faß — տակառ մը վար իջեցնել։

hinán, մ. դէպ ի..., ի... (մերձենալ...). 2. դէպ ի վեր, ի վեր (ելլել). frisch —! ո՛ն, երթա՛նք։

hinán||gehen, չ.բ. ſ. an et. — բանի մը մօտենալ՝ մօտ երթալ. den Berg — լեռան ելլել։ —steigen, չ.բ. ſ. (լեռ...) ելլել։

hinánf, մ. (Համմ. herauf; Հկ.—ն. hinab, hinunter) ի վեր, դէպ ի վեր. ը. մ.ա. ելլելով, վեր. von unten — վարէն վեր. den Fluß — գետն ի վեր։

hinánf... Բայերու հետ բաղադրած ատեն՝ Կ.Ա. է կը նշանակէ ուղղութիւն մը խօսող անձէն դէպ ի բարձր տեղ մը. ի վեր, վեր..., ելլանել բայով. գ. օ. —begleiten, ն.բ. 3. — մէկուն վեր ընկերանալ։

hinauf||begeben, sich — չ.բ. վերը խուցը... ելլել։ —bringen, ն.բ. վեր տանիլ։ —fahren, չ.բ. ſ. den Berg... — լեռան... ելլել (կառքով). den Fluß... — գետն ի վեր նաւել։ —gehen, չ.բ. ſ. վեր ելլել. 2. — չ. ել. beim — վեր ելլելու ատեն։ —lassen, ն.բ. Թողուլ որ վեր ելլէ։ —leuchten, չ.բ. հ. ի վեր ճառագայթել. բ. Յ-ա — լոյս ընել մէկու մ'որ վեր ելլէ։ sich —schwingen, չ.բ. դէպ ի վեր խոյանալ՝ ճախրել. չբ. (առաւելանալու) բարձրանալ։ —stimmen, ն.բ. նուագ. ձայնին աստիճանը բարձրացընել. բ. չբ. ſ—e Ansprüche — պահանջումներ աստիճանացընել։ —treiben, ն.բ. վեր մղել. չբ. den Preis — գինը բարձրացընել՝ հանել։ —ziehen, ն.բ. վեր քաշել՝ հանել. հանդրիձել. 2. չ.բ. ſ. ելլել. բ. բարձր դաստիկան մը բնակիլ։

hináufwärts, մ. դէպ ի վեր։

hináus, մ. (Հկ.—ն. hinein, Համմ. heraus) դէպ ի դուրս, ի դուրս. nach vorn — wohnen յառաջակողմը բնակիլ. 2. — mit Euch! դո՛ւրս ելէք. nicht wissen, wo — ուստի դուրս ելլելը չգիտնալ. չբ. յանհնարս մատնել, ինչ ընելիքը չգիտնալ. wo soll Das —! ասիկայ ո՛ւր ի՞նչպէս պիտի վերջանայ. 3. über et. — բանէ մ'անդին։

hináus... Բայերու հետ բաղադրած ատեն՝ Կ.Ա. է. կը նշանակէ ուղղութիւն մը ներսէն դուրս՝ խօսողէն հեռու. դուրս, արտաքս. գ. օ. —stoßen, ն.բ. դուրս մղել։

hináus||bauen, ն.բ. (տուն մը... փողոցի ուղղութենէն) դուրս կարկառել։ —bringen, ն.բ. դուրս՝ արտաքս տանիլ, (երթալ) տանիլ. բ. 3. — մէկը (խցէն) հանել։ —gehen, չ.բ. ſ. = herausgehen, 1. ա. —է.; das Zimmer geht auf den Hof — խուցը դաւիթը կը նայի. բ. auf et. — վերջանալ՝ յանգիլ ի...։ sich —packen, չբ. ըռմ. դուրս ելլել։ —ragen, չ.բ. հ. (hoch) über et. — բանէ մը դուրս երկըննալ։ —schaffen, ն.բ. = hinausbringen. —setzen, չ.բ. = herausstellen, 1.; բ. = aufschieben; 2. weiter — յետաձգել, յապաղել. 3. sich — չբ. դուրսը նստիլ։ —weisen, ն.բ. 3. —

Digitized by Google

մէկը մերժել: —werfen, նբ. դուրս նետել՝ հանել, դանէն դուրս ընել: —ziehen, նբ. դուրս քաշել՝ հանել. բ. երկարաձգել. 2. չբ. ſ. = auſziehen, չբ. 1. փ.; բ. auf's Land — գեղ ելլել, գեղացդնացութեան երթալ. 3. ſich — էբ. յերկարաձգիլ:

Hind, չ. 20. — Hindin.

Hinde, իգ. 35. — Hindin.

hinderlich, ած. 6. խափանիչ, խափանարար, արգելիչ, հակառակ:

Hinderlichkeit, իգ. 31. դժուարութիւն, խափանք, արգելք:

hinder‖n, նբ. 3ա. խափանել, արգելուլ, կասեցընել, կարճել. 3. — մէկուն խոչընդոտն ըլլալ. չթողել, խառնակել: — չ. 22բ. անյ. —nng, իգ. 31. — Բային նշանակութեանց հեփ:

Hinderniß, չ. 15. արգելում, խափանում. խափանարար արգելք. դժուարութիւն. J—m ein — (կամ —ſſe) in den Weg legen մէկուն խոչընդոտն ըլլալ, արգելք հանել. 2. խէթ եւ խութ, դիմադարձութիւն, հակառակութիւն:

Hindin, իգ. 32. որս. եղն:

Hindoſtan, չ. 38. աշխ. Հնդկաստան:

hindoſtániſch, ած. 6. Հնդկաստանական. das —e, 6. — չ. անփի. die —e Sprache Հնդկերէն:

Hindu, որ. 38. Հնդկաստանցի (Հմմտ. Indier):

Hindufrau, իգ. 31. Հնդկուհի, Հնդիկ կին:

hindúrch, մ. ընդ..., մէջէն, ընդ... die Stadt — ընդ քաղաքն, քաղաքին մէջէն. ganz — թափ ընդ թափ, մէկ կողմանէ միւս կողմը. (ժամանակ ...) ընդ այս, այս անցէն. hier —, dort — աստէ, անդէ, ընդ այս, ընդ այն. 2. die ganze Nacht — ամբողջ գիշերը: [durch...

hindúrch... Բարդութիւնները տ.

hinéin, մ. (հակ. hinaus) ի ներքս, (դէպ) ի ներս. bis tief in die Erde — մինչեւ ի խորս երկրի. բ. մէջէն, ընդ. 2. զզչ. nur —! (հմմտ. յա-ռաջ herein!) մտէք, ներս հրամմեցէք, ներս ներս. 3. in den Tag — ſprechen յախուռն՝ անփեղցփեղ խօսիլ:

hinein..., Բայերու հետ փակած ատեն, Տես բծ. ե եւ կը նշանակէ խօսողէն հեռու բանի մը դէպ ի ներքս շարժում. մէջը, ներս (մտնել, մուծանել). չ. 6. —ſtoßen, չբ. ſ. ներս հրել, մէջը մտնել:

hinein|arbeiten, նբ. — einarbeiten, 2.; eine Öffnung ... — ծակ բանալ, (ճանապարհ) հորդել. 2. ſich — էբ. (աշխատութեամբ՝ դժուարութեամբ) ներս մտնել. էփ. — einarbeiten, 1. —bringen, նբ. — hereinbringen եւ einbringen, 1. եւ 2.; բ. էփ. ընդ. 3. — մէկը խաբել. ուրուք մտք մէջ ձգել: —denken, ſich —, էբ. ſich in et. — միտք (անցեալ ժամանակաց վրայ) մտածել, հոն փոխադրուիլ. բ. (խորհելով) բանի մը խորքը թափանցել: —erſtrecken, ſich —, էբ. տարածուիլ ի...: —eſſen, նբ. անյագաբար ուտել, լափել: —gehen, չբ. ſ. = hereingehen; bis in (կամ zu) et. — մինչեւ ... թափանցել: —gerathen, չբ. ſ. in et. — (թշուառութեան՝ որոգայթի մէջ) իյնալ: —helfen, չբ. h. J—m — մէկուն ներս մտնելու օգնել: —leben, չբ. h. in den Tag — օրական փառաւորկանձաք ապրիլ. 2. ſich — էբ. ſich in et. — բանի մը վարժիլ՝ ընտանենալ: —miſchen, նբ. եւ ſich — էբ. — einmengen. —prügeln, նբ. J. in's Haus — մէկը բռնցելով տունը ներս մուծանել. J—m et. — = einbläuen, 2. —reden, չբ. h. in J. — մէկուն յորդորել՝ խրատել. in's Blaue — օդապատն՝ անփեղցփեղ խօսիլ. 2. ſich — էբ. ſich in Zorn — զայրանալ, գլուխը տաքնալ: —reiten, չբ. ſ. ձիով ներս մտնել. 2. ընդ. նբ. եւ ſich — էբ. J. (in einen ſchlimmen Handel) — մէկը (կամ ինք զինքը) դժուարին գործքի մէջ մուծանել: —ſchlafen, չբ. h. bis in den hellen Tag — մինչեւ կէս օր քնանալ, անկողնէն ուշ ելլել: —ſchreiben, նբ. մէջը գրել, վրան գրել, արձանագրել: —ſtecken, նբ. — einſtecken, 1.; բ. մեղմով ներս մուծանել: —thun, նբ. մէջը դնել՝ մուծանել. einen Blick — (բանի մը վրայ) հայեցուածք մ'արձակել: —ziehen, նբ. քաշելով ներս մուծանել՝ մացընել. բ. էփ. das Dorf

Digitized by Google

Hermenéutik, էգ. 31. (Ս. Գրոց) մեկնութիւն։

Hérmes, յտ. ան. ար. անփփ. դշխ. Հերմէս։

Hermodáttel, էգ. 35. դեղ. սորընջան, ձիւնածաղկի ասակ։

Hermógenes, յտ. ան. ար. անփփ. հ. պտ. Հերմոգինէս։

hernách, մ. յետոյ, ապա, այսպ. էրս. բառ հետեւորդի։

hernieder, մ. լաւ... herunter.

Heródes, յտ. ան. ար. 18. հ. պտ. Հերովդէս. ծ. փխ. ճարտար նենգաւոր։

Herodót, 33. **Heródotus**, 18. յտ. ան. ար. հ. պտ. Հերոդոտոս։

Heróe, ար. 34. (էգ. ստ. կրծ. Heros) դշխ. դիւցազն։

heróenhaft, ած. 6. = heroisch.

Heróenthum, չ. 7. անյփ. դիւցազնական բարք։

Heroide, էգ. 35. = Heldin; 2. դիւցազնազգիք նամակ։

Heróin, էգ. 32. **Heroine**, էգ. 35. դիւցազնուհի։

heróisch, ած. 6. դիւցազնական։

Heroísmus, ար. 27. անյփ. դիւցազնութիւն։

Hérold, ար. 20. (պատերազմի՝ խաղաղութեան) քարոզ, հրաւիրակ, հրեշտակ. ը. մր. ամենաբեր։

Héros, ար. 27. (յփ. Heroen) = Heroe.

Herr, ար. էգ. 34. յփ. 33. (—in, էգ. 32.) տէր (տիկին, տիրուհի). 2. wir konnten des Feuers nicht — w. չկրցանք կրակը զսպել. den —n spielen տէր ձեւանալ, տէր երեւիլ, պետ փարուիլ. gern den —n spielen տիրել սիրել. 3. էր. der — Տէր, Աստուած. Յիսուս Քրիստոս. 4. Տէր, Պարոն. gnädigster — und König! Ամենաողորմ թագաւորս. (ամենափառ մեծ.) — Fuchs աղուէսը, տէր աղուէսը. 5. (հին. Dame) այր, երիկ մարդ. 6. կոչ. der geistliche — Տէր ժողովրդապետ։

Hérre, ար. 34. ընդ. եւ էր. տ. Herr, 8.

Hérren‖anzug, ար. ամենազգեստ, պարոնց զգեստներ։ —birn(e), էգ. պտ. քաղցրատանձ։ —brot, չ. ճեր. մակ հաց. ծ. մեկուն ծառայու-թեան մէջ վաստըկուած՝ հաց. — essen ուրիշին (տիրոջը) հացն ուտել։ —hand, էգ. իշխանաց ձախու-թիւն՝ կարողութիւն։ —haus, չ. տուն տերանց. ման. գզեակ. բ. վերին ատեանի, ծերակոյտ։ —leben, չ. իշխանական կեանք. ein — führen իշխանաբար կեալ։ —los, ած. անտէր, տէր չունեցող. բ. լքեալ թողեալ, անտերունչ։ —sonntag, ար. բուն բարեկենդան։ —stand, ար. տէր ըլլալն. բ. բարձր աստիճա-նաւորութիւն։ —tag, ար. օր ուրա-խութեան. բ. կիրակի. գ. = Gerichtstag.

Hérrgott, ար. 7. (անյփ.) Աստուած. Տէր. 2. (յփ.) Աստուծոյ պատկեր՝ նկար։

Hérrgotts‖häuschen, չ. աստուածանկ (Ս. Հաղորդութեան)։ —käferchen, չ. ծր. կիսաւոր զատիկ ճճի, կար-միրիկ (Coccinilla punctata).

hérrisch, ած. 6. տէրունի, տիրա-կան. մ. տիրաբար. հրամայող, իշխանօրէն խօսող, բարձրագլուխ, անձ. խստաբարոյ, ամբարտաւանա-կան։

Hérrlein, չ. **Herrchen**, չ. 22բ. նուղ. Herr։

hérrlich, ած. 6. շքեղ, փառաւոր, պայծառ. հոյակապ։

Hérrlichkeit, էգ. 31. մեծաշուք փառք, փառաւորութիւն, պայ-ծառութիւն, շքեղութիւն. 2. լուսաւորութիւն. էր. փառաւո-րութիւն, փառք. 3. մեծ ուրա-խութիւն, բերկրութիւն. 4. տէր ըլլալը, իշխանութիւն. 5. տէրու-թիւն, (մէկուն՝ տիրելու ասհմանն-ները). 6. տիտղոս. Ew. (Eure) — Տէրութիւն ձեր։

Herrnhúter, ար. 22—. —in, էգ. 32. մորաւեան եղբայր, Հեռնհուտցի (աղանդաւոր)։

Hérrsch‖begierde, էգ. իշխանասիրու-թիւն, ձախորդութիւն։ —gier, էգ. = Herrschbegierde. —sucht, էգ. չա-փազանց իշխանասիրութիւն, տիրա-պետելու անձնչանք. —süchtig, ած. ձախանք, տիրապետել ուզող։

Hérrschaft, էգ. 31. տէրութիւն, պետութիւն, իշխանութիւն. ձա-խութիւն, բարձրագոյն իշխանու-

Digitized by Google

թիւն. 2. տէր, տիկին. meine —en! տեարք իմ եւ տիկնայք. 3. տէրութիւն, երկիր իշխանութեան:

herrschaftlich, ած. ս. իշխանական, տէրունական, 2. իշխանավայել. —e Wohnung իշխանավայել տուն, մեծ եւ շքեղ բնակարան:

herrschen, չբ. հ. 3ա. եւ 2փ. տիրել, իշխել. 2. (շահելով) տիրել. ընդհանուր հասարակ ըլլալ. շատերուն միտքը գրաւել. 3. — beherrschen, 3.; 4. հրամայել, ճոխաբար խօսիլ: — չ. 22բ. ան. փ. = Herrschaft.

Herrscher, ար. 22ա. —in, էփ. իշխան, իշխող տէր, հրամանատար:

Herrscher|gewalt, էփ. իշխանական նախութիւն, իշխանութիւն: —sitz, ար. (իշխանին) կայան, նիստ: —stab, ար. արքունական գաւազան: —würde, էփ. իշխանական պատիւ:

herü'ber, մ. (բանի մը կողմէն անդին խօսողին մերձաւորութեան.) յայս կոյս, աստին (անցէք). — u. hinüber յայս կոյս եւ յայնկոյս:

herü'ber|... բայերուն նման առին ձեւ բծ. է, ի— կը յարացընէ բանի մը կողմէն անցնելով դէպ ի խօսողը մերձենալ՝ գալ: —bringen, նբ. բերել. über den Fluß — գետէն մէկալ եզերքէն աստին բերել՝ անցընել: —helfen, չբ. հ. 3—m — մէկուն աստին անցնելու օգնել:

herúm, մ. um et. — բանի մը բոլորտիքը, շուրջ կողմը, շուրջանակի. die Reihe — կարգաւ, ամէն մէկն իր կարգուը. փխ. fortwährend um 3. — sein շարունակ մէկուն քով ըլլալ, քովէն չզատուիլ. 2. (բանի մը) մէկալ կողմը. — mit Euch! դարձէք, անդին դարձէք. 3. շուրջ կողմը, հոս հոն, այսր անդր. das Gerücht ist schon in der ganzen Stadt — լուրն արդէն բոլոր քաղաքը տարածուած է. 4. իբր, գրեթէ. so um hundert Gulden — իբր հարիւր Ֆիորինի (գնեցի):

herúm... բայերուն հետ նման առին ձեւ՝ բծ. է ի— կը նշանակէ բանի մը շուրջ կողմը: sich —beißen, էբ. կռուով խածատել: sich —bewegen, էբ. sich um et. — բանի մը բոլորտիքը դառնալ: —blättern, չբ. հ. in e—m Buche — գիրք մը թերթել՝ թղթատել: —blicken, չբ. հ. բոլորտիքը շուրջ կողմը նայիլ: —bringen, նբ. դարձընել. բ. բանի մը բոլորտիքը զետեղել. փ. 3. — ա) մէկը հաւանեցնել, միտքը փոխել՝ շրջել. բ) մոլորեցնել. գ. (լուր) տարածել, հանել: —drehen, նբ. դարձընել: sich — էբ. դառնալ. բ. փխ. er dreht mir die Worte im Munde — խօսքերս կը ծամծմէ՝ կը կամակորէ: —fragen, չբ. հ. ըստ. ամենուն հարցընել: —führen, նբ. 3. um die Stadt — մէկը քաղաքին շուրջ կողմը պտըտցընել. բ. einen Graben um den Garten — պարտէզին շուրջ կողմը խրամ բանալ: —gehen, չբ. ս. բանի մը բոլորտիքը դառնալ, շրջան ընել. բ. փխ. eine hohe Mauer geht um die Stadt — բարձրաշէն պարիսպ մը քաղաքը կը շրջապատէ. փ. = (sich) herumdrehen; փխ. tausend Gedanken gehen mir im Kopfe — միտքս հազարաւոր խորհուրդ կ'անցնի: —kriechen, չբ. ս. ըստ. շուրջ կողմը սպրդիլ մտնել, սողոսկիլ. փխ. in allen Winkeln — ըստ. ամէն ծակ ու մուտ մտնել. ամէն տեղ հետաքրքրութեամբ հետազօտել: —laufen, չբ. ս. բանի մը բոլորտիքը վազել. der Nachbar kam —gelaufen դրացին վազեց մէջը եկաւ: —reisen, չբ. հ. (բանի մը...) բոլորտիքը պտըտիլ. um die Erde — երկրիս բոլորտիքը ճանապարհորդել. բ. այս անդի ճանապարհորդել: —reiten, չբ. ս. շուրջ կողմը ձիավարել. փխ. ըստ. er reitet immer auf den Mißbräuchen — միշտ զեղծմանց վրայ է խօսքը: —schlenderer, ար. դատարկաշրջիկ: —schlendern, չբ. ս. թափառականի պէս դատարկաշրջիկ պտըտիլ: —schwänzeln, չբ. հ. ըստ. (անասուն) աստին անդին անդին շարժել. բ. (մարդկան) պարապ շրջիլ: —schweifen, չբ. ս. այս անդի ընթանալ, թափառիլ, յածիլ. seine Gedanken — lassen թող տալ որ միտքը ցրուի: —sein, չբ. ս. շրջան լրած դարձած ըլլալ. բ. er ist weit in der Welt —gewesen շատ տեղ ճանապարհորդութիւն ըրած է. փ. um 3. — մէկուն բոլորտիքն ըլլալ. շուրջ պատել. գ. (ժամանակ) անցած ըլ-

Digitized by Google

տալ. ի. (խաղ) կորսուիլ, կորսուած ըլլալ։ —springen, չբ. ն. բանի մը բոլորտիքը ցատքել. բ. ստստստել. գ. der Wind springt — Հովը խոր ուղղութիւնը կը փոխէ՝ կը շրջի։ —spritzen, նբ. Հաս Հան ցանել՝ սրսկել. բ. չբ. ի. ամէն կողմանէ ժայթքել, բղխել, դուրս տալ։ —stochern, չբ. ի. in den Zähnen — ատամները քչփորելով մաքրել։ —streichen, նբ. բան մ'իւղով ծեփել, խղամթութիւն ընել. 2. չբ. ն. յածիլ, թափառիլ։ —tragen, նբ. բանի մը բոլորտիքը տանիլ. բ. բան մ'ուրիշի մը տանիլ. գ. այսր անդր տանիլ։ —ziehen, նբ. e—n Graben um ein Feld — դաշտին բոլորտիքը խրամ բանալ. 2. չբ. ն. փողոցներու մէջ շրջիլ, ժռւռ գալ. գ. տեղէ տեղ բնակարան փոխել։ —ziehend, ածբ. անց. եւ ած. եղ. մր. գաղթականաշրջիկ, թափառական։

herúnter, մ. — herab; 2. տեղական մակբայից հետ կցած ատեն երբեմն անտարբեր կը նշանակուի, երբեմն ալ նշանակութիւնը. da — անկէ. gerade — ճիշդ վերէն, կէտ ի վերուստ (ընդ. ռմ. 'runter). die Hüte —! գլխարկներդ վար (առէք)։

herúnter‖... Բայերուն հետ գործած ատեն վերը ըսւ. է (= herab)։ Մանրամասնը՝ տ. herab. —bringen, նբ. = herabbringen, ա. եւ բ.։ —gießen, նբ. վերէն վար թափել. ընդ. ein Glas Wein — շնչառով գաւաթ մը գինի խմել՝ պարպել։ —hauen, նբ. զարնել, կոփել. J—m Eins — մէկուն հարուած (ապտակ) մը տալ։ —gekommen sein, ընդ. ատակը կործանուած ըլլալ։ —lassen, նբ. = herablassen, ա.; ընդ. ich kann Nichts vom Preise — գինէն դանգ մը չեմ կրնար իջեցնել։ —reißen, նբ. = herabreißen; բ. (տուն մը) կործանել՝ վար առնուլ. գ. պարսաւել։ —schlucken, նբ. կլլել, կուլ տալ։

hervór, մ. յառաջ, դուրս. — mit Euch! յառա՛ջ եկէք, դո՛ւրս ելէք։

hervór‖... Բայերուն հետ գործած ատեն վերը՝ ըսւ. է եւ կը ցուցնէ (ներքին կողմանէ) դուրս ելնել, յերեւան գալ. եւ կը նշանակուի ա. յառաջ, դուրս, արտաքին յատերով, եւ բ. ելլել. իսկ նբ. ի ծով ելլել տալ, հանել յայտնով։ —arbeiten, նբ. դուրս հանելու աշխատիլ. 2. sich — չբ. ելլելու աշխատիլ։ —blicken, չբ. ի. (ծառի մը տերեւէն...) նայիլ. բ. երեւալ, ի յայտ գալ։ —brechen, չբ. ն. յանկարծ դուրս ելլել՝ յերեւան գալ, ցայտել, բղխել. փխ. (կերք) բարբառել. die Sonne bricht aus dem Gewölke — արեգակն ամպերը պատառելով յերեւան կու գայ. ռմկ. թափով գալ՝ (դուրս) ելլել։ —bringen, նբ. (ծածուկ տեղէ մը) դուրս հանել. բ. ի գոյ ածել, գոյութեան բերել. ծնանել, յառաջ բերել. գ. ohne ein Wort — zu bringen առանց բերան բանալու՝ ճիչ հանելու։ —drängen, նբ. յառաջ՝ դուրս մղել, նեղելով դուրս հանել. 2. sich — չբ. բազմութեամբ դուրս ելլել. փխ. Ինք զինքը ցուցընելու ճգնիլ՝ ջանալ։ —heben, նբ. դուրս հանել. բ. յերեւան հանել, մասնաւորութեամբ արժանի ընել. 2. sich — չբ. բարձրանալ. բանէ մը դուրս ելլել, աղուորիլ. արձակուիլ։ —keimen, չբ. ն. ծիլ արձակել, բողբոջիլ։ —leuchten, չբ. ի. (բանէ մը) ուրիշ պայծառ ըլլալ. բ. պայծառ լուսով շողշողալ. գ. լուսաւոր ըլլալ. es leuchtet aus allem Diesem —, daß... այս ամէն բաներէն յայտնապէս կը տեսնուի, որ...։ sich —machen, չբ. (տեղէ մը) դուրս ելլել. ռմկ. մր. յայտնի՝ մէկին ըլլալ։ —ragen, չբ. ի. դուրս ցցուիլ, դուրս երկըննալ. er ragte um e—n ganzen Kopf über Alle(n) — գլխով չափ ամէնէն բարձր էր. բ. փխ. երեւելի ըլլալ, գերազանցել. 2. —ragend, ածբ. եւ ած. յառաջակարկառ, դուրս ցցուող. փխ. Հոյակապ, երեւելի, նշանաւոր. 3. —ragen, չ. ստորաւանդ, ելք. դուրս ցցուած մաս. փխ. գերազանցութիւն, երեւելիութիւն։ —rufen, նբ. 1. — մէկը դուրս կանչել. բ. փխ. յառաջ բերել, բղխել. յարուցանել. Bewunderung — զարմանք պատճառել։ —springen, չբ. ն. ցատքելով (բանէ մը) դուրս ելլել։ —steigen, չբ. ն. դուրս վեր ելլել։ —strömen, չբ. ն. Հեղեղել, յորդութեամբ

Digitized by Google

[illegible] —treiben, [illegible] —treten, [illegible] 2. —treten, [illegible]

herwärts, [illegible]

Herz, [illegible] 20. [illegible] Herze, [illegible] 34. [illegible] ein gutes — haben [illegible] das liegt mir am —en [illegible]) [illegible] sie ist ihm an's — gewachsen [illegible] mit — und Mund versprechen [illegible] 3—m von —en gut sein [illegible] sich ein — fassen [illegible] 3—m — machen [illegible] 2. [illegible] so lange mir das — im Leibe schlägt [illegible] ein Kind unter dem —en tragen [illegible] ich kann zu diesem Menschen kein — fassen [illegible] sich das — aus dem Leibe ärgern [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible]

Herzader, [illegible] —beutel, [illegible] —bewegend, [illegible] —brechend, [illegible] —entzündung, [illegible] —fell, [illegible] — Herzbeutel. —förmig, [illegible] —geliebte(r), [illegible] —innig, [illegible] —kirsche, [illegible] —kirschenbaum, [illegible] (Cerasus Juliana). [illegible] (Cerasus duraeina). —kränkend, [illegible] —liebchen, [illegible] —liebste(r), [illegible] —liebste, [illegible] — Herzchen. —los, [illegible] —schlächtig, [illegible] —schlächtigkeit, [illegible] —schlag, [illegible] —stoß, [illegible] —weh, [illegible] —zerreißend [illegible] — zerschneidend, [illegible]

Herzchen, [illegible] 33. ([illegible] Herz) [illegible] mein —! [illegible]

Herzegówina, [illegible] Herzegowina, [illegible]

herzen, [illegible] 3. — [illegible] sich — [illegible]

Herzensangst, [illegible] —bruder, [illegible] —gut, [illegible] —junge, [illegible] —mann, [illegible] mein —! [illegible] —trost, [illegible] (Mentha sylvestris).

herzhaft, [illegible] 6. ([illegible] zaghaft, feige) [illegible] 2. [illegible]

Herzhaftigkeit, [illegible] 31. [illegible] 2. [illegible]

herzig, [illegible] 6. — herzlich, 1.; 2. [illegible] 3. [illegible] 4. ... [illegible] hart— [illegible] gut— [illegible]

herzlich, [illegible] 6. [illegible] 2. [illegible] 3. [illegible] — gern [illegible] sie ist — häßlich [illegible] es ist mir — sauer geworden [illegible]

Herzlichkeit, [illegible] 31. [illegible]

Herzog, [illegible] 18. [illegible] 20. —in, [illegible] 32. [illegible] 2. [illegible] 3. —in ([illegible]) [illegible]

herzoglich, [illegible] 6. [illegible]

Digitized by Google

Herzogthum, չ. 7. դքսութիւն:

herzu, մկ. եւ herzu... — herbei, heran եւ herbei..., heran...

Hesekiel, յտ. անձ. ար. 38. Եզեկիէլ:

Hesiod, 38. Hesiodus, 20. յտ. անձ. ար. Հեսիոդոս:

Hesper, յտ. անձ. ար. 38. դիցբ. Հեսպեր, Աստղ երեկոյի (բնա. — Abendstern):

Hesperus, յտ. անձ. ար. անփփ. = Hesper.

Hessen, չ. 38. աշխ. Հեսսէն:

heterogen, ած. 6. այլազգի, օտարածին:

Hetman, ար. 38. Հեթման, խազախաց առաջնորդ:

heß! ձյ. որս. (շները քշքշելու) ծն (քշքշքշ):

Hetzbahn, էգ. կռուարան (տ. Hetze, 3.): —hund, ար. բարակ (որսական), քերծէ: —jagd, էգ. = Hetze, 1. 2. եւ 4.

Hetze, էգ. 35. քերծէով որսորդութիւն. 2. փխ. կատաղաբար հալածելը, հետամտութիւն. հալածեալ, անձապարանք. 3. կռուանոց (շանց). 4. պատահան, որսական շանց խումբ. բ. փխ. ամբոխ, կոյտ, բազմութիւն:

hetzen, նբ. 3գ. (շներն... եղջերուի... վրայ) արձակել, գրգռել. բ. փխ. Leute an (gegen կամ wider) ea. — զմարդիկ իրարու վրայ յարուցանել՝ գրգռել. 2. որս. e—n Hasen, Fuchs — նապաստակի՝ աղուեսի... վրայ վազել. բ. սաստիկ հալածել: — չբ. հ. (բանի մը վրայ) յարձակիլ:

Hetzer, ար. 22ա. որս. քերծէող մերակացու, գրգռիչ. 2. փխ. խաղմարար, կագազարթոյց:

Hetzerei, էգ. 31. գրգռութիւն, խաղմարարութիւն:

Heu, չ. 20. անյփ. խոտ, չոր խոտ. 2. հունձք (խոտոյ). Geld wie — haben առատ ստակ ունենալ. 3. փչ. burgundisches — = Luzerne.

Heuboden, ար. մարագ, խոտանոց: —händler, ար. խոտավաճառ: —hopfer, ար. ընտ. —hüpfer, ար. ընտ. բն. = Heuschrecke. —mähen, չ. արտահունձք, խոտ հնձելը: —monat, ար. յունիս: —ochs, ար. կատարեալ մեծցած եզ. բ. ընտ. անխմար, ապուշ (= Dummkopf): —schrecke, էգ. բն. մարախ (Locusta): —schreckengrille, էգ. բն. ճպուռ (Cicada): —vogel, ար. բն. մեղուաքաղ, խարբհաւ (փայտափորի տեսակ) (Merops apiaster). բ. խոտոյ թիթեռնիկ (Papilio hyale).

heubar, ած. 6. խոտ՝ չոր խոտ յառաջ բերող. 2. —e Wiese հնձելի արտ:

Heuchelbuße, էգ. սուտ՝ կեղծեալ զղջում: —schein, ար. կեղծիք: —thräne, էգ. կեղծաւորի՝ սուտ արցունք:

Heuchelei, էգ. 31. կեղծաւորութիւն. 2. պատրանք, պատրուակութիւն. սուտ երեւոյթ:

heucheln, չբ. հ. 3ա. կեղծաւորել. պատրուակել. 2. J—m (gegen J., vor J—m) — մէկը շողոքորթել: — նբ. = erheucheln, 2. — չ. 22բ. անյփ. պատրանք, կեղծիք, կեղծաւորութիւն, ձեւացուցում (տ. Heuchelei):

Heuchler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. կեղծաւոր:

heuchlerisch, ած. 6. կեղծաւոր, կեղծաւորական. սուտ, ձեւացեալ. մկ. կեղծաւորաբար:

heuen, չբ. հ. 3ա. չորնալու համար խոտը դարձընել (դաշտի վրայ):

Heuer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. երկ. խոտ ցամաքեցընող:

heuern, նբ. 3ա. վարձել. վարձու առնուլ:

Heulbruder, ար. —michel, ար. կեղծ լացող, սուտ արցունք թափող:

heulen, չբ. հ. 3ա. ոռնալ. 2. բուխճել, բուի պէս լալ. (հողմ) սուլել, սոսկաշունչ փչել. 3. ընտ. լալ, սուտ լալ: — չ. 22բ. անյփ. ոռնալը, ոռնաձայն լացք. կական:

Heuler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ոռնացող, լալկան, կաղկանձող:

Heulerei, էգ. 31. ոռնալը. ընտ. սուտ լացք, ճիչ:

heut(e), մկ. այսօր. — über acht Tage ութ օրէն. — zu Tage այսօրուան օրս, յարդի ժամանակս. 2. ժմն. — Abend, — Morgen այս իրիկուն, այս

Digitized by Google

առաւօտ։ — vor acht Tagen առաջ ութ օր յառաջ։ das — չ. անփփ. ներկայ՝ արդի ժամանակս։

heutig, ած. 6. այսօրուան. 2. արդի, ներկայ։

Hexaeder, չ. (ար.) 22ա. վեցա-նիստ։

hexaedrisch, ած. 6. վեցանիստա-[կան։

Hexameter, ար. 22ա. վեցաչափ։

Hexe, իգ. 35. ն-ղ. Hexchen, Hexlein, չ. 22բ. վհուկ, կախարդ. 2. մանկահասակ ուրուական, արհա-մարհուած հոգեգէշ. die arme — ողոր-մելի եակը. խեղճ մարդը։

hexen, չբ. և ն. 34. կախարդու-թիւն ընել, հմայել. wie gehext —) կախարդութեամբ պէս. բ) զարմանալի արագութեամբ։ — նբ. = anhexen.

Hexen|banner, ար. երդմնեցուցիչ։ -kraut, չ. դկ. կիւնատխոտ (Circoea). բ. քառանկիւն որոհունդ՝ պատա-րակ (Hypericum quadrangulum)։ -mehl, չ. մեղրամծուծի (գետնա-մամռոյ) փոշի։ -werk, չ. = Hexerei.

hexenhaft, ած. 6. կախարդական, վհուկի։

Hexer, ար. 22ա. Hexerich, ար. 20. ջնջա. կախարդ, մոգ։

Hexerei, իգ. 31. կախարդութիւն, վհկութիւն. 2. կախարդանք, չար-աբարութիւն. 3. դժուարին գործ։

Hiä'ne... տ. Hyäne...

Hiatus, ար. անփփ. քր. քոն. ձայ-նաւորաց իրարու հանդիպումն։

Hibiskus, ար. անփփ. տկ. = Eibisch.

Hickhackerei, իգ. 31. ռմ. կռիւ, կագ։

Hidalgo, ար. 33. Հիդալկօ. սպա-նիացի ազնուական։

hie, մկ. = hier.

hieb, անկ. hauen։

Hieb, ար. 20. հարուած. հա-րուածի նշան, երաշխեալ, վէրք. բ. փխ. թշնամանիչ խօսք. Das ist ein — auf mich ըստ. այս քարն ինծի նե-տուեցաւ. ռմ. e—n — nehmen պտուտ մը՝ կաթիլ մը խմել. 2. ար-խարազանած. 3. փխ. ըստ. e—n — haben քիչ մ'արբած ըլլալ։

hiebe, 1. եւ 3. դէմք ստորդ. անկ. hauen։

hiebei, մկ. ջնջա. = hierbei.

Hieber, ար. 22ա. սուր՝ հատու զէնք. ըստ. սուր։

Hief, ար. 20. որս. (որսորդաց փողղյն) հնչիւն։

Hiel, ար. 20. ն-կ. (կայմի՝ ողնա-փայտի...) խարիսխ, փորի ծայրը։

hielen, չբ. h. 3ա. նաւը յետ կայ-ծալ։

hielt, 1. եւ 3. դէմք եղ. անկ. halten։

hienieden, մկ. աստէն, յաստիս, այս աշխարհքիս վրայ։

hier, մկ. (հին-ռչ. da եւ dort) հոս. աստ. ը. մփ. հոն. von — an ասկէ (սկսեալ). 2. — bin ich ահաւասիկ եմ, հոս եմ.. բոյոյ մը չէ. der Mann — այս մարդը. — und da աստ անդ, հոս հոն։

hier|ländisch, ած. այս տեղացի։ -landes, մկ. -orts, մկ. հոս, այս քաղքիս մէջ։

hieran, մկ. դէպ ի հոս. 2. այս դէպքին մէջ, յայսմ (= daran)։

Hierarch, ար. 33. եր. նուիրապետ։

Hierarchie, իգ. 35. եր. նուիրապե-տութիւն։

hierarchisch, ած. 6. նուիրապե-տական։

hierauf, մկ. = darauf, 1. եւ 3.

hieraus, մկ. = daraus.

hi(e)rbei, մկ. = dabei, 1. եւ 3.; 2. ներփակեալ, հոս կից։

hierdurch, մկ. ասով, այսպէսով (հմմտ. dadurch)։

hierfü'r, մկ. = dafür, 1. եւ 2.

hiergegen, մկ. = dagegen.

hierher, մկ. հոս.. այս կողմանէ. 2. bis — մինչեւ հոս։

hierhin, մկ. ասկէ, դէպ ի հոս։

hiernä'chst, մկ. հոս մօտ. 2. յետ այսորիկ. բ. բաց ասկէ։

Hieroglyphe, իգ. 35. նուիրական քանդակ, մեհենագրոշմ։

hieroglyphisch, ած. 6. մեհենա-գրոշմական։

Hieronymus, յտ. ան. ար. 18. Ե-րոնիմոս։

hierü'ber, մկ. տ. darüber, 1. ա., 2. եւ 3.

hierunten, մկ. հոս վարը (տ. drun-[ten)։

hierunter, մկ. ասկէ վար։

hie(r)von, մկ. տ. davon, 1.

hie(r)wider, մկ. տ. dagegen.

Hiesel, ար. 22ա. ըստ. անպիտան, ապուշ։

hiesig, ած. a. աստեղացի։
hieß, —e, անց. առըչ. անկ. heißen։
Hift, առ. չօ. — Hief.
Hilarius, յտ. ած. առ. 1օ. Հիլարիոս։
Hilderich, յտ. ած. առ. 1օ. Հիլդերիկոս։
hilf, հրմ. helfen։
Himalaya, առ. չօ. das Himalaya Gebirge, չ. չչբ. ազն. Հիմալայեան (՝ն լերինք)։
Himbeer|ausschlag, առ. ախտ. մորթային հիւանդութիւն մը։ —strauch, առ. տկ. ազնուամորի, ազնիւ մորենի (Rubus idoeus)։
Himbeere, էգ. չչ. ազնուամոր. 2. — Himbeerstrauch.
Himmel, առ. չչ—. երկինք. verhüte der —! Տէր մի արասցէ, ըստ. Աստուած չընէ. um's — willen Աստուծոյ սիրոյն համար (մի ընէք). 2. unter freiem — (schlafen) բացօթեայ քնանալ. փխ. vom — fallen յանկարծակի գալ. der — hängt ihm voller Baßgeigen անասելի յաջողութեան կը սպասէ. offener — փառք. 2. (կամար) մէջբերայարկ, ծածկոյթ։
himmel|ab, մկ. երկինքէն (վար)։ —auf, —empor, մկ. դէպ ի երկինք։ —angst, ած. եւ էգ. ըստ. ահագին. զարհուրանք։ —fahrt, էգ. եր. (Քրիստոսի) Համբարձում. բ. Վերացումն (Եղիայի). գ. Վերափոխումն (Ա. Կուսին)։ —hoch, ած. երկնաբերձ, շատ բարձր. բ. փխ. 3. — bitten մեկուն աստուծ աղաչել։ —reich, չ. եր. արքայութիւն երկնից։ —stürmer, առ. դշբ. եւ փխ. Տիտան. փխ. ամբարտաւան, քաջազնաւոր։ —wärts, մկ. ընդ երկինս, դէպ ի երկինք։ —weit, ած. ich bin — davon entfernt, (das կամ zu...) անհնութիւն չեմ ուզեր՝ եւ ոչ մտքէս կ'անցընեմ (այս կամ այն ընել). Das ist ein —er Unterschied մէջը՝ երկինք ու երկիր տարբերութիւն կայ։
Himmels|braut, էգ. եր. Հարսն երկնից, կուսան։ —bürger, առ. երկնաքաղաքացի, ընտրեալ։ —gewölbe, չ. դմբէթարդ, կամար երկնից։ —königin, էգ. Թագուհի երկնից։ —kunde, էգ. բրն. աստեղագիտութիւն։ —kundig, ած. աստեղագէտ։ —luft, էգ. եթեր։ —schlüssel, առ. փականք երկնից. բ. տկ. գարնանածաղիկ, կանխոց ծաղիկ (Primula veris)։ —speise, էգ. Հաց երկնից. դշբ. ամբրոսիա, զեղ անմահութեան կերակուր։ —strich, առ. երկինք. օդագաւթին, կլիմայ. գաւառ։
himmlisch, ած. a. երկնաւոր. փխ. երկնային, բարձր, վսեմ. 2. Հոգեւոր, աստուածային. die —en Հրեշտակք, երանեալք. 2. das —e աստուածային իրք, աստուածայինք։
hin, մկ. Ա. (խօսողին տեղէն օտար՝ դէպ ի որոշ նպատակ մը շարժում (հմմտ. her). անդր (դէպ ի) Հոն. auf den Berg — լեռան վրայ, դէպ ի լեռան. 2. (ժամի մ'ամիզով երկայնաժամութիւն.) an... — ...երկայնութեամբ։ բ. (Ամիզով ժամանակի մը տեւողութեան.) օր. ալ. vom Morgen bis zum Abend — առաւօտէն մինչեւ իրիկուն։ Գ. ը. մտ. ի բաց, չէք, կորսուած։ (ժամանակի համար) անցած. meine Ruh ist — Հանդարտս կորեաւ. ասմ. — ist —, verloren ist verloren անցածն՝ անցած, կորսուածը՝ կորսուած է։ Դ. Բացատրութիւնք. — und her տ. her, a. Das ist — wie her նոյնն բան է, անտարբեր ինչ է. — und wieder երբեմն երբեմն, ուրեք երբեք, Հոս կամ Հոն, երբեմն կողմանէ. — und zurück երթալով գալով. Billet für — und zurück երթալու եւ դառնալու տոմսակին։
hin|arbeiten, չբ. ի. auf etwas — բանի մը վրայ աշխատիլ. 2. sich — փբ. sich nach et. — բանի մը համանման չափք ընել։ —blick, առ. (բանի մը վրայ) նայուածք, հայեցուածք. բ. փխ. նկատառութիւն։ —blicken, չբ. ի. բանի մը վրայ նայիլ։ —bringen, նբ. տեղ մը տանիլ. բ. (ժամանակն) անցընել. գ. (ինչքը) վատնել, սպառել։ —denken, չբ. ի. (Հեռու տարրկայի մը վրայ) մտածել՝ խորհիլ։ sich — փբ. մտօք ինք զինքը տեղ մը փոխադրել, ենթադրել զանձն։ —eilen, չբ. ն. տեղ մ'անձապարել։ —fahren, չբ. ն. կառքով տեղ մ'երթալ. բ. բանի մը վրայէն անցնիլ. գ. փխ. Հեռանալ, մեռնիլ. fahr' hin! ի բաց լեր, անցիր.

չ. մեռնիլ։ —fall, ա. անկում. (ախտ) կործանում։ —fällig, ած. դիւրաբեկանելի, խախուտ, տկար. մբ. տրտմութ, եղծանելի։ —fälligkeit, իգ. դիւրաբեկութիւն. տկարութիւն։ —fliegen, չք. ս. (դէպ ի տեղ մը) թռչիլ երթալ. բ. ի բաց թռչիլ. մբ. փախչիլ. է. an der Erde — գետնէն՝ ի խոնարհ թռչիլ։ —gang, ա. երթ, երթալն. beim —e երթալու ատեն. բ. մբ. մահ, փախում։ —geben, նբ. մէկուն բան մը տալ. բ. թողուլ, յանձնել. նուիրել, ընծայել։ sich — մբ. ինք զինքը մէկուն յանձնել՝ ձեռքը տալ. բ. ինք զինքը կամքի մը տալ, զոհուիլ։ —geben, չ. —gebung, իգ. անձնատուութիւն. նուիրում, յանձնելը։ —gelangen, չք. ս. (հոն) հասնիլ։ —gerathen, չք. ս. դիպուածով մը հոն երթալ. wo bin ich —? ո՞ւր եմ, ո՞ւր եկայ։ —halten, նբ. երկնցնել, առջեւը բռնել. բ. մբ. Յ., ct. — մէկը՝ բան մը բռնել, արգելուլ, խափանել. Յ. mit Hoffnungen — յուսով սնուցանել՝ կասեցնել։ —hauchen, նբ. շունչ տալ, փչել. մբ. —gehaucht անհուն, դիւրաղնաց։ —und her-bewegen, նբ. տարուբերել, տատանել. բ. ը. մը. շարժել։ —und her-geben, չք. ս. երթալ գալ. շարժիլ. Չ. չ. շրջագայութիւն, երթեւեկութիւն։ —und her-reden, չք. հ. (բանի մը վրայ) երկայնապատ խօսիլ՝ ճառաբանել։ —und her-wogen, չք. հ. ծածանիլ, ծփիլ, ալեա ալեա ճօճալ։ —kommen, չք. ս. (հոն) գալ (երթալ). բ. ասոնց իմանալու՝ յանձնուած տեղ մը հասնիլ. wo ist meine Uhr —gekommen? ժամացոյցս ո՞ւր գնաց՝ ինչ եղաւ։ —kunft, իգ. գալուստ, ժամանում։ —länglich, ած. բաւական. մ. ըստ բաւականին։ —länglichkeit, իգ. բաւականութիւն։ —leben, չք. հ. կեանքը (այսպէս կամ այնպէս) անցընել։ —machen, նբ. (հոն...) գործել՝ կատարել. բ. ct. so — բան մ'ի վերին երեսս՝ հարեւանցի գործել. Չ. sich — մբ. տեղ մ'երթալ։ —nehmen, նբ. առնուլ. բ. (թշնամիէ մը ափ–րով) յանձն առնուլ, տանիլ,

հանդուրժել։ —neigen, նբ. եւ sich — մբ. (դէպ ի...) ծռել՝ ծռիլ. Չ. չք. հ. (բանի մը) միտել, յօժարիլ։ —richten, նբ. (բանի մը վրայ) ուղղել. բ. ապականել, կործանել. գ. դատապարտել, դատաստանի գործադրել. Չ. —gerichtete(r), ա. —gerichtete, իգ. դատապարտեալ, դատապարտեալ։ —richtung, իգ. դատապարտութիւն, (դատավճիռը) գործադրութիւն։ —rücken, նբ. մերձենալ. Չ. չք. ս. տեղ մ'երթալ։ —schaffen, նբ. (տեղ մը) տանիլ. փոխադրել։ —schaffung, իգ. փոխադրութիւն։ —scheiden, չք. ս. մեռնիլ (յաշխարհէ). մեռնիլ. Չ. —geschiedene(r), ա. —geschiedene, իգ. հանգուցեալ, ննջեցեալ։ —schiffen, չք. ս. (դէպ ի...) նաւարկել. längs (an) der Küste — եզերաց քովէն նաւել, առ ափամբ քերել. Չ. նբ. (ընդ ծով) տանիլ, փոխադրել։ —schlagen, չք. հ. (բանի մը վրայ...) զարնել. բ. ընդ. ս. ուժգին (գետնին) իյնալ. գետնին տապալուիլ. Չ. նբ. (գամ...) զարնել. բ. (ափուն...) զարնելով մէկուն նետել։ —schwatzen, նբ. շաղակրատել, բաղբաջել. բ. (ժամանակը) բարբանջելով անցընել։ —sehen, չք. հ. դէպ ի... նայիլ։ —sicht, իգ. նկատառութիւն, հայեցում. in dieser — այս տեսութեամբ՝ նկատմամբ. in — auf seine Verdienste իւր արժանեաց նայելով։ —singen, չք. հ. leise vor sich — մրմնջել։ —stellen, նբ. եւ sich — մբ. զետեղել, դնել. զետեղուիլ։ —sterben, չք. ս. նուաղելով մեռնիլ. մբ. (ձայնը...) նուաղիլ, մարիլ. բ. բնս. = sterben. —strecken, նբ. (ձեռքը...) երկնցնել, կարկառել. բ. (մէկը...) գետնին փռել, տապալել, տարատարածել։ —stürzen, չք. ս. = hinschlagen; բ. յարձակիլ. Չ. նբ. (գետին) ձգել՝ կործանել։ —treten, չք. ս. մերձենալ, քայլափոխ ընել, կոխել։ —tritt, ա. մահ, փոխում՝ հրաժարում (յաշխարհէ)։ —weis, ա. ցուցում, նշան, ծանօթութիւն։ —weisen, նբ. Յ. auf den rechten Weg — մէկուն ճամբայ ցուցընել, մէկն ուղիղ ճամբան հանել. Չ. չք. հ. (բանի մը) ակնարկել, ցուցընել։ —weisung,

Digitized by Google

էջ։ = Hinweis. —werfen, նբ. (անդ մը...) նետել, ձգել. բ. թափել, լեցընել. 2. sich — չբ. մէկուն առջևը ծունկ դնել։ —zeigen, նբ. ցուցընել. ը. մփ. = hinweisen; 2. չբ. հ. wo zeigt die Wetterfahne —? Հողմացոյցն ո՞ր կողմը դարձած է՝ կը ցուցընէ։ —ziehen, նբ. (անդ... մը) քաշել. բ. փխ. յինքն ձգել, յինքն յանկուցանել. 2. չբ. ʃ. (բանի մը նանուէն...) երթալ, քաշել. կբ. ziehet — in Frieden! երթայք խաղաղութեամբ. բ. längs (կամ an) et. —ziehen բանի մը երկայնութեամբն երթալ՝ քաշել. գ. nach Berlin —ziehen Պերլին երթալ բնակիլ. 3. sich —ziehen չբ. երկարաձգուիլ, ուրիշ ժամանակի թողուիլ. բ. (մինչև հոն) հասնիլ։

hináb, մ. (վերէն) վար. նախ-իջնալով (հկ-նշ. hinauf, հմմփ. herab). —! (յանձնէ զեղչեալ հրամայական) վա՛ր (իջէք). den Fluß — գետին ընթացքովը (դէպ ի վար), ղղեան ի խոնարհ. hinauf und — ելլելով եւ իջնալով։

hináb... բայերու հետ փոխած ատեն՝ փչոր բծ. է, կը նշանակէ շարժողութիւն մը վերէն վար՝ խօսողէն հեռու (բաղդատութիւններ փ. herab եւ hinunter)։

Hináb‖fahrt, էգ. իջնումն։ —gehen, չբ. ʃ. իջնալ։ —schlingen, նբ. կլլել, կուլ տալ։ —schlucken, նբ. կլլել։ —schroten, նբ. ein Faß — տակառ մը վար իջեցընել։

hinán, մ. դէպ ի..., ի... (մեր-ձենալ...). 2. դէպ ի վեր, ի վեր (ելլել). frisch —! ճն, երթանք։

hinán‖gehen, չբ. ʃ. an et. — բանի մը մօտենալ՝ մօտ երթալ. den Berg — լեռան ելլել։ —steigen, չբ. ʃ. (լեռ...) ելլել։

hináuf, մ. (հմմփ. herauf; հկ-նշ. hinab, hinunter) ի վեր, դէպ ի վեր. ը. մփ. ելլելով, վեր. von unten — վարէն վեր. den Fluß — գետն ի վեր։

hináuf... բայերու հետ փոխած ատեն՝ փչոր բծ. է կը նշանակէ շարժողութիւն մը խօսող անձէն դէպ ի բարձր տեղ մը. ի վեր, վեր..., ելլանել բայով. ղ. օ. —begleiten, նբ. 3. — մէկուն վեր ընկերանալ։

hinauf‖begeben, sich — չբ. վերը խուցն... ելլել։ —bringen, նբ. վեր տանիլ։ —fahren, չբ. ʃ. den Berg... — լեռան... ելլել (կառքով). den Fluß... — գետն ի վեր նաւել։ —gehen, չբ. ʃ. վեր ելլել. 2. — ը. ելք. beim — վեր ելլելու ատեն։ —lassen, նբ. թողուլ որ վեր ելլէ։ —leuchten, չբ. հ. ի վեր ճառագայթել. բ. ʃ-m — լոյս ընել մէկու մ'որ վեր ելլէ։ sich —schwingen, չբ. դէպ ի վեր խոյանալ՝ ճախրել. փխ. (առաւելութեամբ) բարձրանալ։ —stimmen, նբ. երժ. ձայնին աստիճանը բարձրացընել. բ. փխ. ʃ-e Ansprüche — պահանջմունքները աւելցընել։ —treiben, նբ. վեր մղել. փխ. den Preis — գինը բարձրացընել՝ հանել։ —ziehen, նբ. վեր քաշել՝ հանել. հանդրիճել. 2. չբ. ʃ. ելլել. բ. բարձր գաւառ մը բնակիլ։

hináufwärts, մ. դէպ ի վեր։

hináus, մ. (հկ-նշ. hinein, հմմփ. heraus) դէպ ի դուրս, ի դուրս. nach vorn — wohnen յառաջակողմը բնակիլ. 2. — mit Euch! դո՛ւրս ելէք. nicht wissen, wo — ուսկից դուրս ելլելը չգիտնալ. փխ. յանհնարս մնալ, ինչ ընելիքը չգիտնալ. wo soll Das —! ասիկայ ու՞ր ի նշակէս պիտի վերջանայ. 3. über et. — բանէ մ'անցնիլ։

hináus... բայերու հետ փոխած ատեն՝ փչոր բծ. է, կը նշանակէ առաջ-ղութիւն մը ներսէն դուրս՝ խօսողէն հեռու. դուրս, արտաքս. ղ. օ. —stoßen, նբ. դուրս մղել։

hináus‖bauen, նբ. (տուն մը... փողոցի ուղղութենէն) դուրս կարկառել։ —bringen, նբ. դուրս՝ արտաքս տանիլ, (երթալ) տանիլ. բ. 3. — մէկը (խցէն) հանել։ —gehen, չբ. ʃ. = herausgehen, 1. ա.—գ.; das Zimmer geht auf den Hof — խուցը դաւիթը կը նայի. բ. auf et. — վերջանալ՝ յանգիլ ի...։ sich —packen, չբ. ըմփ. դուրս ելլել։ —ragen, չբ. հ. (hoch) über et. — բանէ մը դուրս երկըննալ։ —schaffen, նբ. = hinausbringen. —setzen, չբ. = herausstellen, 1.; բ. = aufschieben; 2. weiter — յետաձգել, յապաղել. 3. sich — չբ. դուրսը նստիլ։ —weisen, նբ. 3. —

Digitized by Google

մէկը մերժել: —werfen, նբ. դուրս նետել՝ հանել, դանէն դուրս ընել: —ziehen, նբ. դուրս քաշել՝ հանել. բ. երկարաձգել. 2. չբ. ſ. = ausziehen, չբ. 1. փ.; բ. auf's Land — գեղ ելլել, գեղագնացութեան երթալ. 3. ſich — էբ. յերկարաձգիլ:

Hind, չ. 20. = Hindin.

Hinde, իգ. 35. = Hindin.

hinderlich, ած. 0. խափանիչ, խափանարար, արգելիչ, հակառակ:

Hinderlichkeit, իգ. 31. դժուարութիւն, խափանք, արգելք:

hinder|n, նբ. 8ա. խափանել, արգելուլ, կասեցընել, կարճել. 3. — մէկուն խոչընդոտ ըլլալ. չթողուլ, խանգարել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Բայէն նշանակեալ գործոց Հեր:

Hinderniß, չ. 15. արգելում, խափանում. խափանարար արգելք. դժուարութիւն. 3—m ein — (կամ —ſſe) in den Weg legen մէկուն խոչընդոտ ըլլալ, արգելք հանել. 2. խէթ եւ խութ, դիմադարձութիւն, հակառակութիւն:

Hindin, իգ. 32. որս. եղն:

Hindostan, չ. 38. աշխ. Հնդկաստան:

hindostánisch, ած. 0. Հնդկաստանական. das —e, 0. — չ. անփխ. die —e Sprache Հնդկերէն:

Hindu, ար. 38. Հնդկաստանցի (հմմտ. Indier):

Hindufrau, իգ. 31. Հնդկուհի, Հնդիկ կին:

hindúrch, մ. ընդ..., մէջէն, ըստ... die Stadt — ընդ քաղաքն, քաղաքին մէջէն. ganz — թամ ընդ թամ, մէկ կողմանէ միւս կողմը. (տեղական մակբայներով...) ընդ այս, այս տեղէն. hier —, dort — ասկէ, անկէ, ընդ այս, ընդ այն. 2. die ganze Nacht — ամբողջ գիշերը: [durch...

hindúrch... Բարդութիւններ տ.

hinéin, մ. (հկ–նշ. hinaus) ի ներքս, (դէպ) ի ներս. bis tief in die Erde — մինչեւ ի խորս երկրի. բ. մէջէն, ընդ. 2. զգչ. nur —! (ռմ. յառաջ herein!) մտէք, ներս հրամմեցէք, ներս ներս. 3. in den Tag — sprechen յախուռն՝ անփեղզփեղ խօսիլ:

hinéin..., Բայերու հետ փոխադրածին, ձեւ թէ. ի եւ կը նշանակէ իմաստին հետ բանի մը դէպ ի ներքս շարժում. մէջը, ներս (մտնել, մուծանել). չ. o. —fließen, չբ. ſ. ներս հոսել, մէջը մտնել:

hinein|arbeiten, նբ. = einarbeiten, 2.; eine Öffnung... — ծակ բանալ. (Ճանապարհ) հորդել. 2. ſich — էբ. (աշխատութեամբ՝ դժուարութեամբ) ներս մտնել. էբ. = einarbeiten, 1. —bringen, նբ. = hereinbringen եւ einbringen, 1. եւ 2.; բ. էբ. ընդ. 3. — մէկը խաբել. որոգայթի մէջ ձգել: —denken, ſich —, էբ. ſich in et. — միտք (անցեալ ժամանակաց վրայ) մտածել, հոն փոխադրուիլ. բ. (խորհելով) բանի մը խորքը թափանցել: —erſtrecken, ſich —, էբ. տարածուիլ ի...: —eſſen, նբ. անյագաբար ուտել, լափել: —gehen, չբ. ſ. = hereingehen; bis in (կամ zu) et. — մինչեւ... թափանցել: —gerathen, չբ. ſ. in et. — (թշուառութեան՝ որոգայթի մէջ) իյնալ: —helfen, չբ. h. 3—m — մէկուն ներս մտնելու օգնել: —leben, չբ. h. in den Tag — օրական փառաւորկանձնածն ապրիլ. 2. ſich — էբ. ſich in et. — բանի մը վարժիլ՝ ընտանենալ: —miſchen, նբ. եւ ſich — էբ. = einmengen. —prügeln, նբ. 3. in's Haus — մէկը ծեծելով տունը՝ ներս մուծանել. 3—m et. — = einbläuen, 2. —reden, չբ. h. in 3. — մէկուն յորդորել՝ խրատել. in's Blaue — օդապարիկ՝ անփեղզփեղ խօսիլ. 2. ſich — էբ. ſich in Zorn — զայրանալ, գլուխը տաքնալ: —reiten, չբ. ſ. ձիով ներս մտնել. 2. ընդ. նբ. եւ ſich — էբ. 3. (in einen ſchlimmen Handel) — մէկը (կամ ինք զինքը) դժուարին գործքի մէջ մուծանել: —ſchlafen, չբ. h. bis in den hellen Tag — մինչեւ կէս օր քնանալ, անկողնէն ուշ ելլել: —ſchreiben, նբ. մէջը գրել, վրան գրել, արձանագրել: —ſtecken, նբ. = einſtecken, 1.; բ. մեղմով ներս մուծանել: —thun, նբ. մէջը դնել՝ մուծանել. einen Blick — (բանի մը վրայ) հայեցուածք մ'արձակել: —ziehen, նբ. քաշելով ներս մուծանել՝ մտցընել. բ. էբ. das Dorf

mit in die Stadt — [illegible]. 2. [illegible] f. — einziehen, [illegible] —zwängen, [illegible]

hineinwärts, [illegible]

hinfort, hinfü'r(o), [illegible]

hing, [illegible] hangen, hängen:

hingegen, [illegible]. 2. [illegible]

Hinkelbein, [illegible] —voot, [illegible] —spiel, [illegible] (= Paradiesspiel). —vers, [illegible]

hinken, [illegible] auf e—m Fuße — [illegible] er ist in's Haus gehinkt [illegible] 2. [illegible] die Sache hinkt, es hinkt damit [illegible]. 3. [illegible] —de(r) [illegible] —de, [illegible]

hinnen, [illegible] (von) — [illegible] von — scheiden (= sterben) [illegible]

hinsichtlich, hinsichts, [illegible]

hintán, [illegible] —halten, [illegible] —haltung, [illegible] — Einhalt. —legen, [illegible] —setzen, [illegible] 2. —, [illegible] —setzung, [illegible] —stehen, [illegible] —stellen, [illegible]

hinten, [illegible] (vorn). [illegible] nach — hin [illegible] von — [illegible] — ausschlagen [illegible] 3. — auf's Pferd nehmen [illegible] — bleiben [illegible]

hinten[...(illegible) —an [illegible] —hin [illegible] —nach = hintenan.

Hintenanstellung, [illegible]

hinter, [illegible] 2. — ea. gehen [illegible] drei Wochen — ea. [illegible] — sich gehen [illegible] sich — die Arbeit hermachen [illegible] 3—m — die Ohren schlagen [illegible] ich werde es mir — die Ohren schreiben [illegible] 3. — Schloß und Riegel bringen [illegible] 3. —'s Licht führen [illegible] er hat es — den Ohren [illegible] Das hätte ich nicht — ihm gesucht [illegible] (vorder, mittler) [illegible] 2. [illegible] —st [illegible] zu —st [illegible] der (die, das) —e, —ste, [illegible] 2. der —e, [illegible] —er [illegible]

hinter... [illegible] —schleichen, [illegible] 2. [illegible] = hinunter ([illegible]) [illegible] —essen, [illegible] hinterbringen, hintertreiben...

Hinteransicht, [illegible]

Hinterbacke, [illegible]

Digitized by Google

ածքը. —ն, յգ. des Gehirnes (ուղ-ղոյ) յետսակողմն:

Hinterbein, չ. 20. ի՛ն. ազդերաց՝ ետևի՝ յետսակողման ոտք՝ սրունք՝ թաթ. sich auf die —en setzen կամ stellen (անասնոց համար) ետևի ոտուըն-կերուն վրայ կանգնուն կենալ. բ. փխ. դիմադրութիւն, ի դէմն հարկանել. բ. ինք զինքը պաշտպանել:

Hinterblatt, չ. 7. ար-. հօշկաց կանեփի կալը:

hinterbleiben, ձգ. չբ. ſ. բյ. ետևը մնալ: **hinterbléiben**, չբ. ſ. անբյ. vier Söhne sind hinterblieben (մեռնելովն) չորս որդի թողուց:
Hinterbliebene(r), ար. 6. մն. յգ. die Hinterbliebenen (մեկուն մեռնելէն ետքը) մնացող(ներ):

hinterbringen, ձա. նբ. բյ. ետևը տանիլ. յետսակոյս դնել. 2. ընդ. կլլել. վար տանիլ: բ. **hinterbringen**, նբ. անբյ. 3—m et. — մեկուն գաղտուկ բան մ'իմացընել՝ զեկուցանել՝ յայտնել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. զեկուցում, գաղտնի ծանուցում. ամբաստանութիւն. մատնութիւն, մատնութիւն:

Hinterbringer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ցնցա. ետևը տանող. ետևի կողմը դնող: **Hinterbringer**, ար. —in, իգ. զեկուցող, յայտնող. ամբաստան, մատնիչ. գաղտուկ իմացընող:

Hinterbug, ար. 18. ի՛ն. կարթ, յետսին կողմ ծնգաց:

Hinterbühne, իգ. 35. թատերաց յետսակողմն կողմը:

Hinterdeck, չ. 20. նա՛ւ. յետնակայարկ (նաւու):

hinterdrein, եւ **hinterdréin**, մկ. — hinternach.

Hinterebbe, իգ. 35. նա՛ւ. տեղատուութեան վերջը:

hintereinánder եւ **hintereinander**, տ. hinter, 2.

Hintereisen, չ. 22բ. ար-. = Pflugschar; 2. ետևի ոտքի պայտ:

hinteressen, նբ. կլլել, կուլ տալ:

Hinterextremitäten, իգ. 35. յգ. վերջին ծայրք:

Hinterfläche, իգ. 35. յետսին՝ ետևի երես:

Hinterflagge, իգ. 35. նա՛ւ. նաւու խելաց դրօշ:

Hinterfront, իգ. 31. ար-. ճրտ. շինուածոց ետևի ճակատը:

Hinterfuß, ար. 18. ազդերաց՝ ետևի ոտք (յաճախ = Hinterbein, նաև փխ.): [gehen, նբ. է:

hintergängen, գրբ. անց. hinter-

Hintergebäude, չ. 22ա. յետսին կողմն շինուածոյ:

Hintergedanke, ար. 34. (սա-ի. —ns) գաղտնութիւն, ծածուկ խորհուրդ:

hintergehlen, չբ. ſ. 2չ. բյ. ետևէն երթալ: **hintergéhen**, նբ. անբյ. 3. — (մեկուն վստահութեանը) զեղծանիլ, մեկուն հետ շարաչար վարուիլ. (յայսն) ի գերև հանել. 2. ը. մփ. — betrügen; beim Spiele — դրժել, խաբել (խաղու մէջ):
Hintergángene(r), ար. **Hintergángene**, իգ. 6. խաբեալ, վաղապատիր. դրժեալ: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. պատրանք, դրժանք:

Hintergestell, չ. 20. ար-. (սայլի...) յետոյք. ետևի փայտակերտ կազմածը. բ. առորեայ ետևի մասն:

Hinter‖glied, չ. 8. (յգ. նաև —maßen, անփխ.) ետևի անդամ. 2. երկ. տրա. հետևորդ, յաջորդ. 3. զին. յետսին՝ վերջին տողան՝ շարք:

Hintergrund, ար. 18. յատակ (պատկերի...). 2. in den — treten հեռանալ, թողուլ երթալ. փխ. 3. in — stellen (մեկուն փառքը...) նսեմացընել, գերազանցել, յաղթանակել:

Hintergurt, ար. 20. զին. — Kammerband.

Hinterhaar, չ. 26. ետևի կողման մազ. անձ. մփ. կանանց ծոծրակի գէսք:

Hinterhalt, ար. 20. զին. դարանակալ՝ դարանամուտ զինուոր. e—n — legen որոգայթ լարել, դարանամուտ ըլլալ. 2. դարանակալութիւն. 3. փխ. — Hintergedanke; 4. զին. պահեստի բանակ՝ գունդ. ը. մփ. նեցուկ, թիկունք:

Hinterhand, իգ. 17. — Hinterfuß; 2. (ձիոյ) զաւակակողմն. 3. (խաղի մէջ). in der — sitzen, die — haben կամ sein վերջինն ըլլալ, վերջի կարգն ունենալ:

Hinterhaupt, չ. 7. անյգ. երկ. ոսկր. գլխոյ յետսակողմն:

Hinterhaus, չ. 8. տան ետեւի մասը։

hinterhér, մ. ուրիշներէն ետքը, ետեւէն. — laufen ետեւէն վազել. 2. ուշ, անագան, յապա. գռմ. — ist man am klügsten յետ ժամանուն՝ ըլ-լնի մարդ իմաստուն։

Hinterhof, ար. 13. ներքին գաւիթ. վայրպագաւիթ (հաւուց)։

Hinter-Indien, չ. 36. աշխ. անդրգանգէսեան Հնդկաստան։

Hinterkammer, էգ. 35. ներքնասենեակ։

Hinterkeule, էգ. 35. յետին բարձ՝ զիստ ոչխարի։

Hinterkopf, ար. 13. = Hinterhaupt.

Hinterladen, ար. 22բ. ներքին կրպակ. 2. յետին փեղկ (պատուհանի)։

hinterladen, նբ. 2ʒ. բծ. զէն. (հրացանը՝ թնդանօթը) ետեւէն լեցընել։

Hinterlader, ար. 22ա. զէն. ետեւէն լեցուող հրացան (հկն. Vorderlader)։

Hinterland, չ. 7. օտար՝ հեռի քաղաք. բ. (տան…) ետեւի երկիրը։

hinterlassen, նբ. 2ʒ. բծ. 3. — մէկը ետեւը թողուլ անցնիլ։ hinterlássen, անբծ. նբ. 3—m ein Andenken — մէկուն յիշատակ մը թողուլ. 2. թողուլ կտակաւ։ die —en = die Hinterbliebenen (տ. hinterbleiben). — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. — des Vermögens ժառանգութիւն թողուլը։

Hinterlassenschaft, էգ. 31. յաջորդութիւն. ժառանգութիւն։

Hinterlast, էգ. 31. ն—լ. յետսակողման բեռ։

Hinterlauf, ար. 13. որս. (եղջերուի) ազդերաց՝ յետին ոտք։

hinterlegen, նբ. 3ա. անբծ. աւանդել, ի պահեստ տալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. պահեստ, աւանդ։

Hinterleger, ար. 22ա. —in, էգ. 32. աւանդատու։

Hinterleib, ար. 9. մարմնոյ կոնքի կողմը։

Hinterlist, էգ. 31. անյ. խարդախութիւն, խաբէութիւն. գծրուղ՝ նենգաւոր բարք։

hinterlistig, ած. 6. խորամանկ. խարդախ, դրժող. 2. —er Streich = Hinterlist; —er Überfall դաւաճանութիւն։ [list.

Hinterlistigkeit, էգ. 31. = Hinter-

Hintermann, ար. 7. մէկուն ետեւն եղողը՝ ետեւէն եկողը. զին. երկրորդ շարքի զինուոր. շարքի վերջին զինուոր. 2. wer ist mein —! ինծմէ ետքը ով պիտի խաղայ, կարգն որունն է։

Hintermast, ար. 2ա. ն—լ. խե-լակայմ։

Hinternaht, էգ. 17. ետեւի կողմն կարած՝ կար։

Hinterpferd, չ. 20. քեզանիք ե-րիվար։

Hinterpforte, էգ. 35. ետեւի դուռ. ն—լ. (նաւերու մէջ) պզտիկ պատուհան։

Hinterpfote, էգ. 35. ետեւի թաթ. էր. ամ. sich auf die —n stellen = sich auf die Hinterbeine stellen.

Hinterrad, չ. 7. յետսակողման անիւ։

Hinterraum, ար. 13. ետեւի միջոց՝ անջրպետ։

Hinterreihe, էգ. 31. վերջին կարգ՝ տողան։

hinterrücks, մ. ետեւէն. էր. դաւով, նենգութեամբ։

Hintersass, ար. 33. (ա—լ. եւ …ssen) —sasse, ար. 34. = Nachkomme.

Hintersatz, ար. 13. էլ. հետեւութիւն, եզրակացութիւն. 2. էր. = Nachsatz.

Hinterschanze, էգ. 35. ն—լ. բարձրաւանդակ խելուց (նաւու)։

Hinterschenkel, ար. 22ա. յետսակողման զիստ։

Hinterschiff, չ. 20. ն—լ. խելք, ետեւի կողմը։

hinterschlingen, 3ա. —schlucken, 3ա. նբ. բծ. ընտ. կլանել, կուլ տալ։

hinterschütten, նբ. 3բ. բծ. ընտ. = hintertrinken.

Hintersegel, չ. 22ա. ն—լ. խելց առագաստ։

Hinterseite, էգ. 35. յետոյք. յետսակողմն. 2. — einer Denkmünze յիշատակագրամի հակառակ կողմը՝ ընդդիմակողմը։

Hintersitz, ար. 20. յետսակողման աթոռ։

Digitized by Google

Hinterstich, որ. 20. որս. երկա-կողմանի կարան: [կառոց:

Hinterstück, չ. 20. յետսին մաս՝

Hintertheil, որ. (չ.) 20. վերջին՝ յետսին մասն. Նաւ. — des Schiffes խելք (Նաւու.):

Hinterthür(e), էգ. 31. (35.) ետեւի դուռ, դռնակ. շխն. գաղտնի դուռ (պատրուակ). 2. էխ. sich eine — offen halten խուսափանք՝ պատրուակ գտնել:

Hintertreffen, չ. 22բ. շխն. վերջապահ գունդ:

hintertreib||en, նբ. 23. բխ. ետ մղել: **hintertreiben**, նբ. ամբխ. et. — բան մ'ի գործե հանել, խափանել, եղծանել, ջնջել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. արգելք, եղծումն:

Hintertreppe, էգ. 35. (ծառայից) աստիճան. երկրորդական աստիճանք:

hintertrinken, նբ. 2ա. բխ. ըմպ. կուլ տալ:

Hinterviertel, չ. 22բ. յետսակողմեան չորս անդամոց, քառորդք:

Hinterwagen, որ. 22բ. որս. = **Hintergestell**, ա.:

Hinterwald, որ. 7. (Ամերիկայի) նախնական՝ կոյս անտառ:

Hinterwand, էգ. 35. յետսակողման պատ. 2. Նաւ. ետեւաբանի ծայրի՝ վերջին կողման վիճակ:

hinterwärts, մ. դէպ ի ետեւ, յետս կոյս (Նաւե. Նաւ.). 2. = **hinterrücks**. [չնոց):

Hinterzehe, էգ. 35. Ն. բիւ (Թըռ-

hinterziehen, նբ. 2գ. բխ. յետս ձգել, քարշել: — չբ. ſ. ետեւէն կողմը ընակիլ: **hinterziehen**, նբ. ընդր. ամբխ. խաբել, (տուրքէն... մաս մը) գողնալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. խաբէլը, (մաս մը) գողնալը:

hinü'ber, մ. յայնկոյս, անդին. փխ. er ist — վախճանած է, անդի աշխարհն է:

hinü'ber... (բայերու հետ փակցած՝ ածին՝ կըլա բխ. ե. կը նշանակէ խօսողին հեռու՝ բանի մը կողմէն անցնիլ) յայնկոյս, ըստ. չ. օ. —schauen, չբ. հ. (über den Fluß) — գետին միւս կողմը նայիլ:

hinü'ber||bringen, նբ. միւս կողմը տանիլ: —eilen, չբ. ſ. միւս կողմն աճապարել: —fahrt, էգ. անց, (Նաւաով... միւս կողմն) անցնիլը: —gehen, չբ. ſ. անդին անցնիլ, երթալ յայնկոյս. բ. փխ. մեռնիլ: —greifen, չբ. հ. in et. — յանկարծ ձեռնամուխ ըլլալ, յարձակիլ. Տպղ. aus einem Verse in den folgenden Vers — տող կամ փակի մը... յաջորդ տողին անցնիլ: —müssen, չբ. հ. անցնելու ստիպուիլ. er muß mit — պէտք է որ միւսներուն հետ (բարձրագոյն գաւառը) անցնի: —reichen, չբ. հ. անդին հասնիլ. 2. նբ. վրայէն երկնցընել: —schießen, նբ. դէպ ի անդի կողմը հրացան արձակել. 2. չբ. ſ. յայնկոյս խոյանալ՝ ճախրել երթալ: —setzen, նբ. միւս կողմն՝ յայնկոյս անցընել. 2. չբ. ſ. (գետն...) անցնիլ: —springen, չբ. ſ. über einen Graben — փոսի մը վրայէն ցատքել. schnell zu J—m — շուտով մէկուն վազել հասնիլ: —tragen, նբ. (անդին) տանիլ՝ անցընել: —wandern, չբ. ſ. գաղթել, ուրիշ երկիր մ'անցնիլ 2. — չ. անդրագաղթութիւն, պանդխտութիւն: —ziehen, նբ. յայնկոյս... քաշել. բ. փխ. (բաները) կցել՝ զօդել. 2. չբ. ſ. միւս կողմն անցնիլ. բ. բնակութիւնը միւս կողմն հաստատել. 3. sich — էբ. անդին տարածուիլ:

hinúnter, մ. (հկռն. hinauf) վար, ի վայր, (ի) գետին. — mit ihm! վար առէք զինքը. Տեղական մակբայներու հետ փակցած. չ. օ. da — ընդ այն, բ. da —! անկէ իջէք:

hinúnter... բայերու հետ փակցած ածին՝ կըլա բխ. ե. = **hinab**; ե... ածել նշանակող բայի մը հետ՝ = **Hinter**... (բ. 2.) չ. օ. —essen, նբ. կլլել: Բարդութիւններն տ. ի hinab... herab... herunter...

hinúnter||bringen, նբ. վար առնուլ, իջեցընել: —gehen, չբ. ſ. die Treppe — աստիճաններէն իջնալ: —gießen, նբ. ընփ. einen Schnaps — օղի մը խմել՝ (ընփ.) անկել: —schlucken, նբ. կլլել:

hinwég, մ. ի բաց, մեկդի. ich will — (թողուլ) երթալ կ'ուզեմ. —! — mit Euch! մեկդի ասկէ, մեկդի (գացէք). — mit den Sorgen (Նաւե. հյց. — die Sorgen) հոգերը մեկդի:

Digitized by Google

hinwég... Բայերու հետ փակցած ատեն՝ կ՚ըսէ բժ. ի: Ա. — weg... չ. օ. —beten, նբ. աղօթքով ցրուել՝ մերժել: —kürzen, չբ. ն. շտապաւ հեռանալ: Բ. կը նշանակէ բանի մը վրայէն առանց հոգ ընելու՝ կը դնելու հանդարտօրէն անցնիլ, բան մ՚անփոյթ թողուլ. չ. օ. über et. —springen, չբ. ն. բանի մը վրայէն ցատկել (տ. weg):

hinwégeilen, չբ. ն. (շտապաւ) մեկնիլ, անհապաղ երթալ: —gehen, չբ. ն. = weg-, fort-gehen; Բ. über et. — բանի մը վրայէն անցնիլ: sich —heben, նբ. մեկնել բարձուիլ, մեկուսանալ. hebe Dich — von mir! կորիր առջեւէս: —nahme, իգ. յափշտակութիւն: —nehmen, նբ. յափշտակել: —raffen, նբ. = dahinraffen. —sehen, չբ. հ. վրայէն նայիլ. Բ. փխ. über et. — բան մ՚անտես ընել, չտեսնելու զարնել, աչք գոցել: —sein, չբ. ն. über et. — բանի մը վրայէն անցած ըլլալ. ich bin über solche Vorurtheile — այսպիսի նախապաշարումներէն ազատած եմ (տ. darüber, 1. Բ.):

hinwi(e)der(um), մ. փոխարէն, փոխանակ. Բ. դարձեալ, միւսանգամ:

Hinz, յա. ան. ար. 20. Hinze, իգ. (ռամկ. —ens) Հենրիկ (հմմտ. Heinz):

hinzú, մ. Բայերու հետ փակցած ատեն կ՚ըսէ բժ. ի. կը նշանակէ. Ա. խօսողին հեռացող առարկային մը դէպ ի տեղ մը մօտենալ. չ. օ. —kriechen, չբ. ն. սողալով մօտենալ: Բ. կը նշանակէ (բանի մը վրայ) յաւելուած, յարում. չ. օ. —bekommen, նբ. բան մը վրան՝ աւելի առնուլ (իբր յաւելուած):

hinzúdichtern, նբ. (աւանդել...) կարկատել, ի միասին յաւելուլ, ինչն իրմէ աւելցնել: —fügen, նբ. et. zu et. — (բանի մը վրայ...) աւելցընել. 2. — չ. եւ —fügung, իգ. յաւելում, յաւելուած: sich —gesellen, նբ. յարիլ ի (ոմանց...), ընկերանալ: —kommen, չբ. ն. = herbeikommen; Բ. nach — վրան գալ, աւելնալ: —rechnen, նբ. վրան համրել, համրուին վրայ յաւելուլ: —schleichen, չբ. ն. մեղմով մերձենալ, ագրդիլ մօտենալ: —setzung, իգ. յաւելուած: —thun, նբ. վրան աւելցնել. 2. — չ. յաւելուած: —treten, չբ. ն. = herantreten, Բ. փոխ. (գաղափարութեան) մէջ մտնել՝ մասնակցիլ: —tritt, ար. մերձենալը. Բ. յաւելուած, անուն: —zählen, նբ. վրան զարնել (համրույ մէջ):

Hiob, յա. ան. 38. Յոբ:

Hiobsbote, ար. ընդ. գուժկան, բօթաբեր: —thräne, իգ. տէ. արտասուաբերի (Coïx lacryma):

Hippárch, յա. ան. ար. 38. հ. դր. Հեծելազօրաց իշխան պետ:

Hippe, իգ. 35. ար. յատակ. երկ. մանգաղակ. 2. գերանդի (մն. մահու, ժամանակի). 3. ծայր, անտառի մը հատուածը:

Hippiatrie, Hippiátrik, իգ. անփփ. ձիաբուժութիւն:

Hippodróm, չ. 20. ասպարէզ, ձիընթացք:

Hippogry'ph, ար. 38. (ռամկ. նաեւ —s) դից. թեւաւոր ձի, ձիագրիփ:

Hippokrates, յա. ան. ար. անփփ. հ. դր. Հիպոկրատէս:

Hippokréne, իգ. 35. անփ. հ. դր. աղբիւր Մուսայից:

Hippopótamos կամ —mus, ար. 15. (նաեւ լատիներէնի դեռ կը հոլովի) կն. ձիագետի:

Hippursäure, իգ. քմ. ձիական մզաթթու:

Hiram, յա. ան. ար. 38. Քիրամ:

Hirn, չ. 20. յգ. ցնցա. անդր. եւ փխ. = Gehirn (հմմտ. Brägen). 2. ար. փայտի առ ի շեղ կտրուածքի երես. über (կամ vor) — sägen կամ behauen փայտն առ ի շեղ սղոցել կամ տաշել:

Hirnblutader, իգ. անդր. ուղղերակ: —bruch, ար. ախտ. ուղղաթափութիւն, ըղեղին տեղէն խախտիլը: —gespinnst, չ. —gewebe, չ. ցնորք, առաւշօք տեսիլ, բանդագուշանք, երազ: —los, ած. = gehirnlos. —schädel, ար. —schale, իգ. անդր. գանկ, կառափն, գլխու ոսկրանակ: —schädellehre, իգ. երդն. գանգաբանութիւն: —schlag, ար. կաթուած: —seite, իգ. արա. — des Holzes փայտին շեղ կտրուած: —verbrannt, ած. —verrückt, ած. կա-

Digitized by Google

ատրեալ յիմար, խենթ։ –wüthig, ած. մոլի, խելացնոր։

Hirsch, ար. 20. եղջերու, եղն. 2. որս. –e, յգ. չիկերէ. 3. ճն. kanadischer — Ամերիկայի Որմիզդական եղջերու. ճ. –, fliegender — — Hirschkäfer.

Hirsch‖antilope, էգ. ճն. եղնիկ (Antilope bubalus)։ – bock, ար. (արու) եղջերու. ճ. ճն. եղնատրագին (Ovis tragelaphus)։ –eber, ար. ճն. կնճեղն (Sus babirussa)։ –fänger, ար. որսի գամփռ։ –garn, չ. որս. եղջերուի թակարդ՝ երասպան։ –gelöß, չ. որս. = Hirschlosung. –hund, ար. որս. պառակեան շուն։ –jagd, էգ. եղջերուի որս՝ որսորդութիւն։ –käfer, ար. ճն. եղնաճճի (Lucanus)։ –kalb, չ. եղնորթ. –kameel, չ. ճն. ուղտայծ, լամա։ –kugel, էգ. այծքար (եղջերուի ստամոքսը... գոյացած քար). –kuh, էգ. էգ եղջերու, եղն։ –losung, էգ. որս. եղջերուի աղբ։ –luchs, ար. ճն. եղջերուագայլ (Felis cervaria)։ –schröter, ար. ճն. = Hirschkäfer. –schweiß, ար. որս. եղջերուի արիւն. ճ. որսի շան ապլու հազել եւ եղջերուի արիւնէ թանն։ –sprung, ար. բս. եղնախոտ (Corrigiola)։ –wildpret(t), չ. եղջերու։ –ziege, էգ. ճն. էգ այծեղ (Antilope cervicapra)։ –zunge, էգ. եղնալեզու, այծուառակն (Scolopendrium)։

Hirschling, ար. 20. = Brätling, բս.։

Hirse, էգ. 35. անյգ. բս. կորեակ. 2. deutsche — գերմանական ձիակուրեակ (Setaria germanica)։

Hirse‖feld, չ. կորեկաստան։ –gras, չ. բս. կորեակ (Milium)։ –korn, չ. կորեկահատ. ճ. ախտ. = Gerstenkorn, ե.։

Hirt, ար. 33. (սեռ. նաեւ –s) –e, ար. 34. –in, էգ. 32. (արքայու...) անդեորդ, հովիւ։

Hirten‖amt, չ. հովուութիւն. 2. եկեղեցական պաշտօն։ –brief, ար. եր. հովուական (թուղթ)։ –flöte, էգ. երժ. սրինգ հովուական՝ Պանի. ճ. հովուական սրինգ։ –gedicht, չ. հովուերգութիւն։ –lager, չ. փարախատեղ, բանակումն։ –leben, չ. հովուական կեանք։ –los, ած. անհովիւ։ –pfeife, էգ. երժ. = Hirtenflöte, ճ.։ –stab, ար. ցուպ (հովուի). ճ. գաւազան (արքունի). ֆ. եր. geistlicher — ցուպ՝ գաւազան (եկեղեցական) իշխանութեան։ –tasche, էգ. մախաղ (հովուի), փարագային 2. բս. նաեւ –täschchen, չ. –täschel(kraut), չ. մախաղադրամայի (Capsella bursa pastoris)։

Hirtenschaft, էգ. 31. անյգ. հովուութիւն. 2. հովիւք։

hirtlich, ած. 6. հովուական, անդեորդական։

His, չ. անփ. երժ. կիսատոն սի։

Hiskiás, Hiskias, յր. ան. ար. անփ. Եզեկիա։

Hispánien, չ. 38. հ. պր. = Spanien.

Hispaniola, չ. 38. աշխ. = Domingo.

hiß! մլ. (առ շուներ) –ձն։

Hiß‖block, ար. նաւ. = Block, 4. –tau, չ. դրօշաձիգ՝ առագաստաձիգ չուան։

Hisse, էգ. 35. նաւ. բեռնամբարձ (ճախարակ), փոկանիվ։

hissen, նբ. 34. նաւ. = aufhissen.

hist, մլ. (հիճն. hott) (կառավարներու մլ.) ձախ։

Histológ(e), ար. 38. (34.) բժն. անդր. հիւսուածաբան։

Histö'rchen, չ. 33ճ. (նաեւ. Historiet) մանրպատմութիւն։

Histórie, էգ. 35. պատմութիւն։

Históriker, էգ. անփ. պատմագրութիւն։ –er. ար. 33. պատմագիր։

Historiográph, ար. 38. = Geschichtsschreiber.

historisch, ած. 6. պատմական։

Histrio, ար. 38. յգ. –nen, նաեւ Histrióne, ար. 34. հ. պր. այլախակ կատակ դերասան (Հռոմէական), խեղկատակ։

Hitz‖bläschen, չ. –blatter, էգ. –blätterchen, չ. եռաբերան փամփուշտ, պղուկ։ –köpfig, ած. վաղզայրացող, բարկացոտ, տաքգլուխ։ –pickel, ար. յգ. –pocken, էգ. յգ. պալար, փշուկ (տ. Hitzbläschen)։

Hitze, էգ. 35. (յգ. չկայ.) տաքութ, ատտակ ջերմութիւն. ֆն. in der ersten — յառաջին տաքութեան

(մոլութեանց...). 2. stechende — տաքութիւն, տապ (նաեւ ախտ.). (dieser Wein, dieses Gewürz...) hat zu viel — (այս գինիս՝ համեմանքս...) շատ տաքի է. fließende — հալելու աստիճան՝ ջերմութիւն. fliegende — անցաւոր տապ, բորբոքում. եռանդն, ուժգնութիւն. 3. փխ. սրտմտութիւն, զայրոյթք. in — gerathen սաստիկ բարկանալ. 3. in — bringen մէկը բարկացընել. 4. ցնց. es wird — kosten շատ դժուարին պիտի ըլլայ, արեան քրտինք պիտի արժէ. 5. որս. ա. ջեռուցուած փռան մը գործածման տեւողութիւն. բ. փուռ մը հաց։

Hitze‖(grad)messer, որ. ֆզն. բնք. հրաչափ։ —(grad)messung, իգ. ֆզն. բնք. հրաչափութիւն։

hitzen, նբ. ոփ. տաքցընել, ջեռուցանել (հմմտ. heizen, erhitzen). որս. (խաղախորդութեան մէջ) կրակի ցուցընել։

hitzig, ած. 6. տաք, ջերմ. 2. բժշ. —e Krankheiten տապախտական հիւանդութիւնք. 3. փխ. սաստիկ, ջերմաջերմ, մոլեգին. — hinter etwas her sein (բանի մը) զակատել՝ մոլեալ ըլլալ. (nur) nicht so —! համբերա համբերա. — werden տաքնալ. 4. վաղզաստուն, զայրացկոտ, տաքգլուխ, եռանդուն, շոյտ։

Hitzigkeit, իգ. 31. ցնց. տաքութիւն. մոլեգնութիւն. զայրոյթք. (հմմտ. Hitze).

hm, ձղ. հըմ։

ho! ձղ. ոհ. —! կամ hoho! օ՜ օ՜, հօ՜ հօ՜։

hob, անց. heben-ի։

Hobel, որ. 33ա. որս. տաշիչ, քերիչ, տաշղքեր. 2. (տախտակագործութեան) գաւկու, ուրագ։

Hobel‖eisen, չ. խարտաբուղի՝ ուրագի երկաթ։ —förmig, ած. քերչաձեւ. ուրագաձեւ. —span, որ. տաշեղ, տաշածոյ։

hobeln, նբ. 3ա. տաշել, խարտաբղել. 2. որս. aus dem Groben — ողորկել, հարթել (փայտը). փխ. լմնցած բանի մը վրայէն վերջին անգամ անցնիլ: — չ. 33բ. անյփ. տաշում, քերում։ [քերող։

Hobler, որ. 33ա. որս. տաշող,

Hobóe, իգ. 35. երժ. բարձրասրինգ։

Hoboist, որ. 33. երժ. բարձրասրնգահար. 2. ը. մփ. զին. —en, յփ. նուագածուք։

hoch, ած. 6. (e ձայնաւորէն առջեւ ch-ն մեջտ h կ'ըլլայ. ը. օ. hohe(r), hohes, բղտ. höher, գրտ. höchst) բարձր. — vom Himmel (herab) ի բարձանց՝ ի բարձրութենէ (երկնից). die hohe Flut մակընթացութիւն. բ. (չափ ցուցընող հյց. ով.) ein tausend Meter hoher Berg հազար մեդր բարձրութեամբ լեռ. գ. փխ. (աստիճանականներէն վեր՝ աւելի) բարձր. in hohem Ansehen stehen մեծ նախութիւն ունենալ. zu — (über seinen Stand) hinauswollen բարձրէն թռչիլ, իր վիճակէն աւելի մեծ բանի մը ձեռնամուխ ըլլալ. höhere Mathematik բարձրագոյն ուսողութիւն. höherer Unterricht բարձրագոյն կրթութիւն. խղ. — stechen մեծ քարտախաղ կատարել. դ. կանխագոյն, վաղեմի. das hohe Altertum վաղեմի հնութիւն. ե. (գնոց համար) սուղ, բարձր. ցմ. der Kurs ist — (դրամոց ընթացքը) բարձրացած՝ ելած է. զ. der hohe Adel մեծատոհմ ազնուականք, փառազունք. die höheren Stände կամ Kreise բարձրագոյն դասք՝ կարգք. է. երժ. hohes C բարձր տօ. փխ. e—n hohen Ton anschlagen ձայնը բարձրացընել, սպառնալ, խրոխտալ. 2. բղտ. höher, բարձրագոյն. —, höchst ամենաբարձր, վսեմ, հոյակապ, վերագոյն, ծայրագոյն. es ist — am Tage տարաժամեալ է օրս, օրը լմննալու վրայ է. 3. ա—. փխ. hohes Alter խորին ծերութիւն. երժ. hoher Baß ծանր ձայն, բարձր ստուարաձայն. auf Hohen, (Aller-) höchsten Befehl վերին՝ բարձրագոյն հրամանաւ. höherer Blödsinn յետին՝ վերջին (աստիճանի) ապշութիւն. nach hohen Dingen trachten մեծամեծ բաներու ետեւէ ըլլալ. ein höheres Gebot thun աւելի (գին) տալ. hohes Gericht բարձրագոյն ատեան. in höchster Höhe յամենամեծ բարձրութեան. ընդ. Geld auf die — Kante legen (խնայութեան համար) ստակ մէկդի դնել. das hohe Lied Երգ Երգոց. eine hohe Nummer bei J—m haben մէկուն քով ի շնորհս

ըլլալ. ծղբ. in hoher Person անձամբ, ինքնին. die Hohe Pforte Բարձրագոյն Դուռն (Օսմանեան). der Hohe Priester (Հրէից) քահանայապետը. Ն—ի. hohe See ծովամէջը. hohen Sinn tragen ազնուամիտ ըլլալ. Եր. höhere Weihen սուրբ աստիճանք. das höchste Wesen Բարձրեալն, Աստուած, Բարձրագոյն էակ. es ist hohe (կամ die höchste) Zeit (ճամբայ ելլելու) ժամանակն եկած հասած է. 4. Գբյ. Բայերու հետ. շատ, յոյժ, կարի (յոյժ). Բ. — achten մեծարել, յարգել, մեծ համարել. bei J—m — angeschrieben sein ի շնորհս ուրուք ըլլալ. — bieten auf eine Waare վաճառքի մը մեծ գումար գին տալ. Յ. — erheben մէկը շատ գովել. das Wort — führen Հրամայական կերպով խօսիլ. — gehen բարձրանալ. Ճն. diese Waare geht — վաճառքին գինը կը բարձրանայ. — heben բարձրացընել. վեր առնուլ, համբարձնել. da geht es — her Հոս կը խրախճանան՝ կը զբօսնուն. Das wird ihm — (կամ theuer) zu stehen kommen ատիկայ իրեն շատ պիտի արժէ. Յ. — leben lassen յարգել ուրուք ըմպել, բաժակահարել. — lebe der König! կեցցէ արքայ, կեցցէ. das Herz schlägt ihm höher սիրտը սաստիկ կը զարնէ. die Lampe — schrauben կանթեղը շատ բանալ. — und theuer schwören բացէ ի բաց երդնուլ. Das ist mir zu — ատիկայ իմ զօրութենէս վեր է, չեմ կրնար հասկընալ. Die sind zu — für ihn (անձանց համար) ատոնք իրեն համար շատ ազնուական են. die Saiten — spannen լարերը սրել՝ ձգտել. Ճն. ձայնը սաստկացընել, սաստանալ. — steigen (շատ) բարձր ելլել. den Kopf, die Nase — tragen գլուխը վեր վերցընել, ընդ. քիթը տնկել, հպարտանալ. — treiben բարձրացընել, վեր հանել. Ճն. die Preise höher treiben (յաճախորդի) գինը հետզհետէ բարձրացընել. — und heilig versprechen հանդիսաւոր խոստանալ. — wohnen բարձր գաւիթին բնակիլ: Բ. höchst, ած. տ. hoch; 2. Գ. անհուն..., կարի..., շատ... Շ. Օ. ein höchst bescheidener Mann շատ համեստ մարդ մը. es ist höchst lächerlich անկէ աւելի ծաղրելի բան չկայ:

höchstens, Գ. առ առաւելն, թէ բան: Դ. der Hohe, Ե. այր բարձր՝ հզօր. Hoch und Niedrig մեծամեծք եւ փոքրունք. 2. der Höchste, Ե. Բարձրեալն. 3. das Höchste, Ե. ամենաբարձրը. Նմն՝ ծագ, ծայր. sein Ruhm ist auf's — gestiegen իր փառաց բարձրակէտն՝ կատարն հասաւ. auf's Höchste կամ höchste, Գբյ. = höchst (տ. hoch Բ.).

hoch|achtbar, ած. (Նաեւ տիտղոս) մեծարգոյ: —achtung, էգ. (խորին) յարգութիւն, մեծարանք: —achtungsvoll(st), ած. լի մեծարանօք: —ad(e)lig, ած. մեծազգի: —altar, ար. էր. աւագ խորան: —amt, չ. ձայնաւոր պատարագ: —begabt, ած. բազմաձիր, տաղանդաւոր: —beinig, ած. բարձրասրուն. Բ. = hochtrabend. —bejahrt, ած. = hochbetagt. —berühmt, ած. մեծահռչակ, աշխարհածանօթ: —betagt, ած. բազմամեայ, ծերացեալ: —bord, ար. Ն—ի. բարձրակող նաւ: —busig, ած. ուռուցիկ դոգաւոր: —deutsch, ած. բարձր գերմանական՝ գերմաներէն: —ebene, էգ. տափարակ տեղի, բարձրավանդակ: —edel, ած. ազնուազգի, ազնուականազգի: —ehrwürden, ([illegible] e—würden, [illegible]) Ew. —ehrwürden Յարգոյ Տէր: —ehrwürdig, ած. մեծարգոյ: —entzückt, ած. —erfreut, ած. սքանչացեալ, յոյժ ուրախացեալ: —erhaben, ած. ար. (քանդակագործութեան մէջ) —e Arbeit բարձր քանդակ (= Hautrelief). Բ. էի. բարձրագոյն, վսեմ: —fahrend, ած. բարձրամիտ, ամբարտաւան: —fest, չ. մեծ տօն: —fliegend, ած. բարձրաթռիչ. էի. բարձր, վսեմ: —flug, ար. սլացք, թռիչք. էի. բարձրութիւն, վսեմութիւն: —geehrt, ած. մեծապատիւ: —gebirge, չ. բարձրալեռնիք: —gehen, չ. Ճն. (գնոց) բարձրանալը: —gelb, ած. քրքմագոյն դեղին: —gelegen, ած. բարձր(ադիր): —gericht, չ. = Galgen; Բ. բարձրագոյն ատեան: —gesang, ար. վսեմ երգ. Ը. մտ. գեղօն, տաղ: —gesinnt, ած. ազնուամիտ: —gespannt, ած. յոյժ ձգեալ (շոգի). էի. —e Erwartung սաստիկ

Digitized by Google

անհնկալութիւն: —gewachsen, ած. մեծցած, բարձրահասակ: —heilig, ած. ամենասուրբ: —her, մկ. ի բարձուստ, բարձրէն: —herrlich, ած. ականաւոր, քաջանուն: —herzig, ած. մեծանձն: —herzigkeit, իգ. մեծանձնութիւն: —land, չ. բարձրադաշտ: —länder(in, իգ.), ար. լեռնաբնակ, լեռնորդեայ: —mastig, ած. Ն.-ի. բարձրակայմ: —meister, ար. (ասպետական կարգաց) կարգապետ: —muth, ար. հպարտութիւն, ամբարտաւանութիւն: —müthig, ած. հպարտ (հմմտ. stolz). 3. — behandeln մէկուն հետ արհամարհանօք վարուիլ: —näsig, ած. ընտ. բարձրաքիթ, կոկոզավէզ: —ofen, ար. որ. երկաթի ձուլարան: —quelle, իգ. լեռնաբնակ աղբիւրակն: —roth, ած. սաստիկ կարմիր, տարագոյն, (մոն. կերպարանաց համար) պղնձագոյն. —schätzbar, ած. յարգելի, մեծագին: —schätzung, իգ. = Hochachtung. —schule, իգ. ճեմարան, համալսարան: —selig, ած. ննջեցեալ, հանգուցեալ: —sinn, ար. բարձր զգացմունք, ազնուամտութիւն: —sommer, ար. ամառնամէջ: —stämmig, ած. բարձրաբուն (ծառ). ժխ. —er Bursche նրբաւարտ պատանի: —stapelei, իգ. խարէութիւն: —stapler, ար. խաբեբայ: —strebend, ած. մեծամեծ իրաց հետամուտ. ըստ. մտ. փառախնդիր: —ton, ար. տղղ. գլխաւոր շեշտ: —trabend, ած. ընդոստընթաց (ձի) (լքն+). Բ. ժխ. ուռեց, մեծապարծ. ճոռոմ (խօսքի ձեւ): —traber, ար. ընդոստընթաց ձի: —vermögend, ած. մեծազօր: —wasser, չ. (գետոյ մը) սաստիկ բարձրանալը. Բ. մակընթացութեան ժամանակ: —wichtig, ած. կարեւորագոյն, շատ կարեւոր. ծանրակշիռ, ծանր: —wohlgeboren, ած. (տիտղոս ազնուականաց կամ բարձրաստիճան պաշտօնէից.) —er Herr! մեծապատիւ՝ բարձրապատիւ Տէր: —würden, (տիտղոս եկեղեցականաց) Ew. — Վերապատուութիւն Ձեր, յարգոյապատիւ Տէրութիւն Ձեր: —würdig(st), ած. յարգոյապատիւ, ամենապատիւ, գերապայծառ. Բ. das —ste Սրբութիւն Սրբոց:

hö'chlich, մկ. շատ, մեծ, բարձրագոյն, ... գոյն:

hochpreisen, նբ. ած. բխ. փառաբանել, բարձրացուցանել:

hö'chst|besteuert, ած. ամենաշատ տուրք վճարող: —dero Sohn Ձեր Բարձրութեան՝ Վեհափառութեան որդին: —dieselben Վեհափառութիւն Ձեր կամ Նորին Վեհափառութիւն(ք). mit —eigener Hand, —eigenhändig, (իշխանի՝ թագաւորի... մը համար) իւր ձեռքով, ինքնին: —selbe, իգ. Վեհափառութիւն Ձեր:

hö'chstens, մկ. տ. hoch, Բ.:

Hochzeit, իգ. 31. հարսանիք. — halten, — machen հարսանիք ընել. 2. տպ. տղ. կրկին շարուած բառ՝ խօսք:

Hochzeit(s)|feier, իգ. —fest, չ. հարսանեաց հանդէս: —gast, ար. հարսանեաց հրաւիրեալ: —gedicht, չ. երգ տաղաչափ: —leute, յգ. հարսանեւորք: —mutter, իգ. ընտ. հարսնեմայր. (նկատմամբ փեսային) զոքանչ: —vater, ար. ընտ. հարսնեհայր, (նկատմամբ փեսային) աներ:

Hock, չ. 20. Ն.-ի. արգելոց (նաւու մէջ անասնոց տեղ):

Hock|lauf, ար. կկզելով վազք: —spiel, չ. թարթիշոյք. Հոկ (Ռուսիոյ մէջ գտնուած 6 գլխաւոր համալսարաններէն [ՀՕԿ] մէկը). Բ. մամլեկ (խաղ մը, ղէբ տէբ ղէբ): —sprung, ար. գծելով ոստում:

Hocke, իգ. 35. Եղի. (չորնալու համար դաշտի վրայ դրուած որայ) շեղջ, բարդ. 2. (մարմնամարզութեան) կկզում. 3. (ատաղձագործի մէջ գործ. սանդերք) անկիւնախորշ:

hocken, չբ. հ. 30. = aufhocken; 2. ծնգաց վրայ կծկիլ, կկզիլ. ժբ. sich in einen Winkel — անկիւն մը կծկիլ, պահուըտիլ. 3. ընտ. տեղ մ'երկայն ատեն նստիլ՝ մնալ. immer zu Hause — անդադար կեանք անցընել: — նբ. = aufhocken, նբ.: — չ. 22բ. անյ+. կկզում. ընտանեկան կեանք:

Höcker, ար. 22ա. —in, իգ. 31. ընտանուն, նստողական՝ անդադար կեանք վարող:

Hö'cker, ար. 22ա. բարձրաւանդակ. գուբր ցցուած մաս, գարաւանդ,

սապատաւանդ. 2. ֆն. — (des Kameels) (ուղտու) սապատ, տմ. կուզ. Բ. ֆզն. անդղ. խորտաբորտութիւն. kleiner —, —chen, չ. գնդակ՝ պլուռ... ի վերայ մարմոյ (հմմտ. Buckel)։ —huhn, չ. ֆն. — Hokko. —ochs, ար. եղնափայրի, բիզոն (Bos bison)։ —schwan, ար. կոր, ձկնաքաղ (Cygnus olor կամ gibbus)։ —tragend, ած. սապատաւոր։

hö'ckericht, hö'ckerig, ած. ա. սապատաւոր, կուզ. 2. խորտաբորտ (ճամբայ...), գերբուկ (թել), խնդրուտ (փայտ). սապատողն. Բ. ոճ. գնդակաւոր, խրթնկաւոր. Գ. ար.—. նրփ. անհարթ. փխ. —er Styl անհարթ ոճ։

Hóde, էգ. 35. ար. 34. —n, ար. 22բ. ֆզն. անդղ. երկուորիք, փոշտ։

Hodegét, ար. 33. ֆզն. առաջնորդ (ուսմանց)։

Hodegétik, էգ. 31. առաջնորդութիւն (յուսման)։

Hódensbruch, ար. աճփ. = Hodensackbruch. —förmig, ած. փոշտաձեւ. ոճ. որձիտազգի։ —sackbruch, ար. ֆզն. վրբ. փոշտանկութիւն։

hódig, ած. ա. ձուաւոր, երկուորիք ունեցող։

Hodométer, ար. (չ.) 22ա. ֆզն. ուղեչափ (= Weg(e)messer)։

Hodometrie էգ. 31. ֆզն. ուղեչափութիւն (= Weg(e)messung)։

Hof, ար. 13. արքունիք. beim — յարքունիս. 2. բակ, գաւիթ, վայրագաւիթ. auf dem —e sein (auf den — gehen) երթալ ի պէտս, գուրս գործքի երթալ. J—m eifrig den — machen մէկը սաստիկ փաղաքշել, քծնել (աղջկանց՝ կանանց). 3. բակ (արեւու՝ լուսնոյ). 4. ապարանք, պալատ. 5. ամարանոց, գղեակ. 6. կալուածք, ագարակ, վիճակ։

Hófart, էգ. վարժմունք յարքունիս. ը. մփ. քաղաքավարութիւն։ —bauer, ար. կալուածատէր. Բ. (կալուածատեառն վերաբերեալ) շինական։ —beamte(r), ար. պաշտօնեայ (արքունեաց)։ —besitzer, ար. երկրատէր. Բ. (նախ) վարձակալ։ —brauch, ար. կարգ՝ սովորութիւն արքունեաց։ —burg, էգ. կայք՝ նիստ (արքայի)։ —dame, էգ. շքադին՝ պատուաւոր տիկին (թագուհւոյ...)։ —dienst, ար. ծառայութիւն արքունեաց. Բ. ընդհ. = Frohndienst. —dienerschaft, էգ. ծառայք՝ աղախնայք արքունեաց։ —fähig, ած. — sein արքունիք մտնելու առակ՝ կարող ըլլալ։ —fräulein, չ. շքադիր օրիորդ։ —geflügel, չ. հաւքակի թռչունք։ —gefolge, չ. շքադիր ուղեկիցք։ —gericht, չ. բարձրագոյն ատեան. Բ. դաշտային ատեան։ —graf, ար. բարձրագոյն ատենի դահերէց. Բ. պալատական կոմս։ —gut, չ. կալուած իշխանի. Բ. հող (տանուտեան). Գ. աւատական կալուած։ —halt, ար. արքունիք։ —herr, ար. հողակալ. Բ. տանուտէր (աւատի), աւատատէր։ —hörig, ած. աւատական։ —jägerei, էգ. որսորդք արքունեաց։ —junker, ար. ազատ՝ տոհմիկ դրան։ —kaplan, ար. արքունի մատրանապետ։ —kellermeister, ար. շտեմարանապետ՝ մատակարար (արքունեաց)։ —kreise, ար. յգ. արքունիք։ —lager, չ. նիստ՝ կայք (արքունեաց)։ —leute, յգ. դրանիկք, արքունականք։ —lieferant, ար. ճճ. արքունեաց վաճառք տուող։ —mann, ար. դրանիկ, արքունական. Բ. հպատակ։ —mäßig, ած. ըստ (սովորութեան) արքունեաց։ —meister, ար. հոգաբարձու (կալուածոց՝ արքունեաց...). Բ. տնտեսապետ. Գ. (ազնուականաց) դաստիարակ, ուսուցիչ։ —meistern, նբ. եւ չբ. ի. 3. (կամ an 3—m) — կրթել զոք։ —(mund)schenk, ար. արքունական մատռուակ։ —poet, ար. դափնեպսակ բանաստեղծ։ —rath, ար. արքունի խորհրդական։ —tag, ար. օր արքունեաց. Բ. պաշտօնութեան օր։ —welt, էգ. արքունիք. ը. մփ. դրանիկք։

Hóffahrt, էգ. 31. անյփ. հպարտութիւն, ամբարտաւանութիւն, ցուցամոլութիւն։

hóffährtig, ած. հպարտ, ցուցամոլ, ամբարտաւան։

hóffen, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. յուսալ. auf et. — բանի մը սպասել՝ ակն ունել։ — չ. 22բ. անյփ. = Hoffnung.

Digitized by Google

hoffentlich, մ. er ist — gesund յուսամ որ աղէկ է։

Hoffnung, էգ. 31. յոյս. J—m — auf et. machen մէկը բանի մը յուսացընել. sich mit eitlen —en tragen ունայն յոյսերով պարարիլ՝ ինք զինքը խաբել. 2. ակնկալութիւն, ապաստան. 3. mit leerer — abspeisen գեղեցիկ գեղեցիկ յոյսերով մէկը պարարել՝ խաղցընել. wir leben der —, daß... կը յուսանք որ... 3. guter — sein յղի՝ ծոցուոր ըլլալ։

hoffnungs|los, ած. անյոյս, յուսահատ։ —losigkeit, էգ. անյուսութիւն, յուսահատութիւն։ —reich, ած. մեծայոյս, քաջայոյս։ —voll, ած. յուսալից։

hofieren, չէ. ի. 3ո. Հեշտական՝ զուարճալից կեանք անցընել, շուայտիլ. 2. երաժշտութիւն զարնել. 3. J—m — (մէկուն աչքը մտնելու համար չափազանց) շքադիր ըլլալ, քծնիլ. 4. նստել ի պէտս, գործքի երթալ։

hö'fisch, ած. 6. արքունի. ալլմ. ——. փխ. մտ. փաղաքշական, քծնողական։

hö'flich, ած. 6. (հկ֊նշ. grob) քաղաքավար, քաղաքակիրթ, կրթեալ. փխ. մտ. քծնող. մ. մարդավարութեամբ. er hat mich auf das —ste empfangen զիս շատ քաղաքավարութեամբ ընդունեցաւ։

Hö'flichkeit, էգ. 31. անյ֊. քաղաքավարութիւն, կրթութիւն. բ. յ֊. ով. J—m —en erweisen (մէկուն) քաղաքավարական ցոյցեր ընել։

Hö'flichkeitsformel, էգ. քաղաքավարութեան ձեւ՝ խօսք։

Hö'flichsein, չ. 22բ. անյ֊. — Höflichkeit, ու.։

Hö'fling, որ. 20. պալատական. փխ. մտ. (նաեւ Hofschranze) ցած հեշտապաշտօնեայ՝ մարդահաճոյ։

Hö'he, էգ. 35. բարձրութիւն. in gleicher — mit et. sein բարձրութեամբ համաչափ ըլլալ, միեւնոյն բարձրութիւնն ունենալ (հմմտ. Grund). բ. բարձունք, բարձրաւանդակ, բլուր. 2. auf der — s—s Glückes, s—s Ruhmes sein իր բախտին՝ փառաց ծայրին հասած ըլլալ. ձ. — der Preise գնոց բարձրութիւն. 3. in die — ի բարձունս, ի վեր. in die — sehen հայել յերկինս՝ յօդս. vor Wuth in die — fahren կատաղութենէ վեր ցատքել. in die — gehen, steigen վեր ելլել, բարձրանալ. ձ. alle Artikel gehen in die — վաճառաց գիները կը բարձրանան. in die — richten ի վեր ուղղել, ամբառնալ. in die — schießen (արագ) ելլել, վերանալ. (տընկոց) արձակել, բուսնիլ, երկրէն բարձրանալ. sich in die — schwingen յօդս խոյանալ, ճախրել. ձ. die Preise in die — treiben գիները բարձրացընել. in die — wachsen աճել, մեծնալ (ծառի, նաեւ մարդոյ...). den Kopf in die — werfen բարձրագլխանոց՝ բարձրավիզ շրջիլ՝ կենալ. 4. երժ. (ձայնի) բարձրութիւն, սրութիւն. 5. նկր. (գունոց) սաստկութիւն։

Hohe|priester, որ. քահանայապետ։ —priesterthum, չ. քահանայապետութիւն։

Hö'hepunkt, որ. կատար բարձրութեան, բարձրակէտ. աստղ. եւ ֆիզ. գագաթնակէտ։

Hoheit, էգ. 31. բարձրութիւն, վսեմութիւն, վեհութիւն, ազնուութիւն. 2. մեծութիւն, առաջութիւն. 3. (Ober-)— վերին իշխանութիւն՝ տէրութիւն. (Lebens-)— գերիշխանութիւն, վերին տէրապետութիւն. 4. (տիտղոս իշխանազանց անձանց) Բարձրութիւն։

hoheitlich, ած. 6. բարձրապատիւ, վերին։

Hoheitsrecht, չ. յատկամասնութիւն մետաղեաց... բ. գերիշխանութիւն, տէրապետութիւն վերին։

Hö'hen|kreise, որ. յ֊. աստղ. բարձրութեան շրջանակք. ող. զուգահեռականք։ —maß, չ. բարձրութիւն (չափուածք)։ —messer, որ. բարձրաչափ (դաշտաչափութեան մէջ). նաեւ հեռաչափ։

Hohenstaufen, որ. յ֊. 22բ. Հոհենշդաուֆեանք։

hö'her, բղտ. hoch։

hö'her|berechtigt, ած. մեծագոյն իրաւունք ունեցող։ —bieten, չ. —gebot, չ. ձ. (աճուրդի) յաւելուած գնոց։

hohl, ած. 6. պարապ, փուտ, սնա-

Digitized by Google

մէջ. փխ. սին, ունայն. գոգաւոր, գոգեալ. խոռոչացեալ, փորեալ. ը. յփ. ակօսաձեւ. in der —en Hand ազաւին՝ ափին մէջ. 2. գմբեթաձեւ, կամարաձեւ. — machen գոգել. er ist ein —er Kopf գլուխը պարապ է. 3. նոյ. —e See ալեծուփ ծփանք. die See geht — ծովը ծփեալ է։ — չ. 20. խոռոչ. բ. նոյ. խորք (նաւու)։

hóhläugig, ած. խորակն։ —bauchig, ած. ըն. նեղ փոր ունեցող. ծղբ. սին՝ դատարկ փորով։ —beil, չ. արբ. = Dächsel, 2. —docht, ար. բոլորակ պատրոյգ։ —feile, էգ. արբ. գոգեւոր խարտոց։ —fläche, էգ. գոգած, գոգաձեւ կողմն։ —gefäß, չ. գոգաձեւ աման։ —gehen, չ. նոյ. ծփանք (ծովու)։ —gehend, ած. նոյ. ալեծուփ, կուտակուած (ծով)։ —geschliffen, ած. գոգաձեւ։ —glas, չ. գոգաւոր ապակի։ —hobel, ար. արբ. գոգեւոր՝ փորելու քերիչ։ —kugel, էգ. գոգաւոր՝ սնամէջ գնդակ. նոյ. (ատամնց անօթերը) ռումբ, ռմբակ։ —raum, ար. խոռոչ, սոր, փորոք։ —rund, ած. գոգաձեւ, գոգաւոր։ —ründe, էգ. —rundung, էգ. գոգած, գոգաւորութիւն։ —schiene, էգ. արբ. (երկաթուղույ) շաւիղն՝ փոսաձեւ երկաթագիծ։ —schnitt, ար. արբ. գլանաձեւ փորուած (ի քարի...)։ —spiegel, ար. գոգաւոր հայելի։ —weg, ար. խոխոմ. կիրճ, կապան. որս. խորուղի։ —zahn, ար. անոթդ. (միամամական եւ սրնձայնոց) միջնատամն. բ. տն. մայրի կանեփ (Galeopsis)։

Hö'hle, էգ. 35. խոռոչ, քարայր, անձաւ. 2. (վայրի անասնոց) որջ, սոր, խշտիք. 3. խորշ. էփն. անդզ. խորութիւն, խորք։

hö'hlen, նբ. 3ա. փորել, խոռոչել։ sich — ժբ. 3ա. գոգանալ, խոռոչիլ։

Hö'hlen||affe, ար. կն. սորաբնակ՝ արջադղողացի կապիկ։ —bewohnend, ած. —bewohner(in, էգ.), ար. սորաբնակ, անձաւաբնակ (մարդ)։ —thiere, չ. յփ. կն. սորաբնակ կենդանիք։

Hö'hler, ար. 22ա. փորող։

Hóhlheit, էգ. 31. խոռոչութիւն, գոգաւորութիւն, գոգած. 2. փխ. [illegible], ոչնչութիւն։

hö'hlig, ած. 6. խոռոչաւոր, խորչաւոր։

Hö'hlung, էգ. 31. = Aushöhlen, չ. 1. եւ 2.; 2. = Höhle, 3.; 3. պատառուած, ճեղք, խորխոլում. բ. էփն. անդզ. ախտ. ծակ, խոռոչ։

Hohn, ար. 20. անյփ. քամահանք, արհամարհանք, հեգնութիւն. (դառն եւ կծեցուցիչ) այպանութիւն. Jm zum —e (մէկուն) ի հեգնանս, ընդ հեգնն. Jm — sprechen նախա —) — lachen մէկը ծաղրել՝ հեգնել. բ) (արհամարհանօք) խորոտալ (մէկուն դէմ). ը. յփ. անպատուել, թշնամանել. e—r Sache — sprechen բան մը ծաղրել. der Vernunft — sprechen միտքը ծաղրել։

Hóhn||gelächter, չ. հեգնական ծիծաղ՝ քրքիջ։ —lächeln, չբ. h. անբյ. հեգնելով ծիծաղիլ։ —lachen, չբ. h. ա—. անբյ. արհամարհանօք՝ հեգնելով ծիծաղիլ։ — չ. = Hohngelächter. —necken, նբ. հեգնել, կատակել։ —neckerei, էգ. կատակաբանք, այպանք։

hö'hnen, նբ., չբ. h. 3ա. ծաղրել, հեգնել, խաղք ընել։ — չ. 22բ. անյփ. հեգնութիւն, ծաղրանութիւն։

hö'hnisch, ած. 6. հեգնական, ծաղրական. բ. չարաճէր, չարակամ. մ. — lachen հեգնելով ծիծաղիլ։

hohó! մչ. հօ հօ, ա ա։

hójah(n)en, չբ. h. 3ա. (իշու) զռալ, խանչել. 2. ամ. ձայնիւ յօրանջել։

Hö'ke, ար. 3ե. Hö'kin, էգ. 32. Hö'ker, ար. 22ա. Hö'kerin, էգ. 32. էգա. փերեզակ, սապատաւոր. մանրավաճառ. բ. մրգավաճառ. գ. ձկնավաճառ։

hö'ken, չբ. h. 3ա. = höke(r)n.

Hö'ker, ար. 22ա. —in, էգ. 32. տ. Höke.

Hö'ker||frau, էգ. = Hök(er)in. —kram, ար. —laden, ար. մանրավաճառ խանութ, մրգավաճառանոց։ —weib, չ. = Hök(er)in.

Hökeréi, էգ. 31. փերեզակութիւն։

hö'ke(r)n, չբ. h. 3ա. փերեզակութիւն՝ մանրավաճառութիւն ընել. բ. պտուղ՝ ընդեղէն ծախել։

Digitized by Google

Hokko, ար. ՅՅ. փոխ. Ի. Հնդկա-քաղաղ (Crax alector)։

Hokuspokus, ար. (չ.) անփփ. ձեռնածուԹիւն, աճպարարուԹիւն. փի. ծեքծեքանք, կոտրատուիլ։ —macher, ար. ՅՅա. ձեռնածու, աճպարար։

hola! ձղ. = holla!

hold, ած. 6. ար.ով. 3—m — sein մէկուն հաւնիլ՝ մէկ ըլլալ. er ist mir — ինծի աղէկ աչքով կը նայի. das Glück ist ihm — բախտը բանուկ՝ բաց է. 2. հաւատարիմ, կապեալ (մէկու մը). անձնանուէր. 3. սիրուն, շնորհալից։ Ի. —e(r), ար. 6. նաեւ —in, էփ. ՅՅ. բարեկամ(ուհի). 2. սեպուհի մը հպատակ, աւատառու. 3. սիրուն՝ ազնիւ բնաւորուԹեան տէր անձ. ման. die —innen (—. փրծ. Huldinnen) Շնորհք (դիցուհիք)։

hold‖lächelnd, ած. փայլեցապէս՝ շնորհալից ժպտող։ —selig, ած. շնորհալից, յափշտակիչ, սիրալիր։

holen, նբ. Յա. երԹալ առնուլ՝ բերել, երԹալ գիմել. Ի. գալ առնուլ՝ տանիլ. — lassen (մէկը) բերել տալ, առաքել ղուղմէկ. 2. die Braut heim — հարսը տուն բերել. wo — Sie Ihr Brot? հացն ուստի՞ կը գնէք. es ist bei ihm Nichts zu — բան մը չունի, իրմէ բան չի առնուիր. ԼՓ. die Waare holte gute Preise վաճառքը շատ սուղ՝ աղէկ գնով ծախուեցաւ. 3. յինքն ձգել, առնուլ. Athem — շունչ առնուլ. sich bei 3—m Rath(s) (Trost) — մէկէ մը խորհուրդ՝ (մխիԹարուԹիւն) խնդրել. 4. sich (ար.) et. — բան մը առանց ուզելու յինքն ձգել. sich e—n Schnupfen — մէկէ մը հարբուխ առնուլ՝ հարբուխ բռնուիլ. 5. նով. շունչով քաշել՝ ձգել։

Holer, ար. ՅՅա. բերելու գացող, բերող. 2. ար. . ճանկաւոր գաւազան (ձկնորսաց)։

Holfter, էփ. ՅՅ. = Halfter, Յ.

Holk, ար. ՅՅա. նով. հուրկ, Հոլանտացւոց տեսակ մը նաւ. 2. գէշ նաւ։

holla! եւ hollá! ձղ. այ, հէյ. ինծի նայէ։

Holland, չ. ՅՅ. ալխ. Հոլանտա։

Holländer, ար. ՅՅա. —in, էփ. ՅՅ. Հոլանտացի. Ի. Հոլանտացի նկարիչ. 2. հանդրուանի վարձակալ. 3. ար. . շարժական գլխով հողմաղաց. Ի. (ԹղԹագործուԹեան մէջ ԹղԹոյ գանգուածները մանրելու) գլանաւոր սիւնակ։

Holländer‖baum, ար. նով. կայմ շինելու բարձր ծառ։ —kasten, ար. ար. . սիւնակ (ԹղԹագործաց)։ —mühle, էփ. ար. . = Holländer, ար. Յ.

Holländerei, էփ. ՅՅ. կովանոց, կաքաղ՝ պանիր շինելու տեղ. 2. հանդրուան։

holländern, չԻ. h. Յա. հոլանտացւոյ պէս առնուցք վրայ առհիլ։

holländisch, ած. 6. հոլանտացի. հոլանտական. 2. անչ. մփ. նաեւ — չ. անփփ. հոլանտերէն (լեզու)։

Hö'lle, էփ. ՅՅ. (ար. եբքեմ —n) դժոխք, գեհեն. zur — fahren տարտարոս՝ դժոխք իջնալ. Ի. in die — kommen դժոխք երԹալ, դատապարտուիլ. Himmel und — aufbieten երկինք եւ երկիր իրար անցընել. ամէն բան տակն ու վրայ ընել, ամէն հնարք հնարել. 2. փի. ըմբ. 3—m die — heiß machen մէկը տաղտկի նեղել՝ տանջել. 3. փի. դժոխք, հնոց (տաքուԹեան տաք տեղ). 4. ար. . = Schmiede; 5. նով. = Hell.

Hö'llen‖angst, էփ. տառապելի դժոխային անձկուԹիւն։ —bang(e), ած. mir ist —bange կը զարհուրիմ, կը սարսափիմ։ —brand, ար. դժոխքի կրակ. Ի. դժոխային հուր. փ. փի. ապիրատ, չարագործ։ —brut, էփ. անիծեալ զարմ, անառակ մարդիկ։ —drache, ար. անդնդային վիշապ, սատանայ. Ի. դշԻ. տարտարոսի վիշապ. փ. փի. ամ. ընդդէմ, պայիկ, գազան։ —heiß, ած. դժոխքի պէս՝ տաքուԹեան տաք։ —hund, ար. դշԻ. կերբերոս, երեքգլխեան շուն տարտարոսի. Ի. սատանայ։ —lärm, ար. դժոխային՝ զարհուրելի աղմուկ։ —mäßig, ած. ըմբ. դժոխային, սատանայական։ —pein, էփ. դժոխային տանջանք. էր. տանջանք զզուանց (դատապարտելոց). փի. անտանելի վիշտ՝ տանջանք։ —rachen, ար. Ի. բերան՝ երախ դժոխոց. Ի. ըմբ.

Digitized by Google

խաղեր՝ անհեթեթ բերան։ —stein, ար. գմ. արծաթի բորակուտ. դղե. նէջ. գժոխաքար, կիզաքար։

höllisch, ած. 6. դժոխական, դժոխային, սատանայական. փխ. անհնարին, անտանելի. 2. ընփ. սաստիկ, ահագին։

Hollúnder... տ. Holunder...

Holm, ար. 20. բարձրաւանդակ, բլուր. ծով. կղզեակ. 2. արա. երկու ցցերու վրայ ու ի շեղ կեցող փայտէ պահանդակալ, փայտեղէն դուռ. բ. (շարժական սանդղե-րոց) բուն. 3. նավ. նաւարան, նաւ շինելու տեղ։

Holoférnes, յտ. ան. ար. անփխ. նաեւ Holoférn, 38. Հողոփեռն(էս)։

holográphisch, ած. 6. փբն. —es Testament ինքնագիր կտակ։

Holothúrie, իգ. 35. փբն. կն. ծո-վավարունգ (Holothuria)։

Hólper, ար. 22ա. (յգ. նաեւ —n) անհարթութիւն, անհաւասա-րութիւն (գետնի). 2. (ճամբուն անհարթութեններէն) տատանուած կառաց։

hólp(e)richt, hólp(e)rig, ած. 6. անհարթ, խորդուբորդ, անհաւասա-ար. —lesen կակազել։

hólpern, չբ. h. 3ա. (ճամբան) անհաւասար՝ խորդուբորդ ըլլալ. գթել. սայթաքել. տատանիլ (կառաց). փխ. die Sache holpert գործը կը կաղայ։ [(տ. Schleswig)։

Hólstein, չ. 20. աշխ. Հոլշտայն

hólter, Hólter, մկ. = Halt, գ. 2. polterէ հետ նշել՝ —polter, —dipolter, ընփ. թաւալգլոր՝ արագու-թեամբ (իջնալ)։

Holúnder, ար. 22ա. բն. թանթ-րուենի, շամբուկ (Sambucus) (= Flieder, 1.). 2. spanischer — պարս-կական սրինգ, եղրեւանի (Syringa persica)։

Holz, չ. 7. փայտ. 2. փխ. Männer von anderm —e ուրիշ խառնուածով՝ կազմուածով մարդիկ. — sägen (բարձր) խորդալ. (քնացածող եւ քնթախող) wieviel — (ist noch)? դեռ քանի՞ քար՝ ցնցան կայ. ընփ. das ist viel — այս շատ սուղ՝ թանկա-գին է. ամ. —e besehen գաւազանի համ առնուլ, ծեծ ուտել։

Hólz|abfall, ար. կըկուտ, փայտի կտոր։ —apfel, ար. վայրենի խնձոր։ —apfelbaum, ար. բն. վայրենի խըն-ձորի (Pyrus malus silvestris)։ —artig, ած. փայտազգի (նաեւ հգ.)։ —asche, իգ. փայտի մոխիր. ծղրք. angebrannte — գաւազանի հարուած, ծեծ։ —axt, իգ. փայտատ, տապար։ —behälter, ար. փայտատանոց, փայտի շտեմարան։ —birne, իգ. բն. վայրի տանձ. բ. վայրի տանձենի (Pirus communis)։ —bock, ար. (փայտատա-հերձաց) կոճղ. 2. արա. = Feuer-bock; 3. փխ. ընփ. յամառ՝ վէս մարդ. բ. ապուշ մարդ. 4. կն. քաղլիկ (Cerambyx)։ —boden, ար. անտառ անկելու երկիր. բ. փայտատանոց. գ. տախտակամած։ —druck, ար. արա. տպ. փայտի վրայ դրոշմելը, փայ-տատպրութիւն։ —fällen, ած. փայտ՝ ծառ կտրել։ —fäller, ար. մայրեւ-որ, փայտահատ, փայտակոտոր։ —feile, իգ. արա. փայտի խարտոց։ —floß, չ. —flöße, իգ. լաստափայտ։ —flößer, ար. լաստավար։ —fresser, ած. կն. փայտակեր (որդն...)։ —gelaß, չ. = Holzbehälter. —gerecht, ած. ան-տառագէտ։ —graf, ար. անտառա-պետ, անտառի տեսուչն՝ տէր։ —hacker, ար. —hackerfrau, իգ. փայտա-կոտոր (այր՝ կին)։ —häher, ար. կն. ճայ, կաղնոյ ագռաւ (Garrulus glandarius)։ —handel, ար. վճ. փայ-տավաճառութիւն։ —händler, ար. վճ. փայտավաճառ։ —hof, ար. փայ-տանոց, փայտի շտեմարան. բ. փայ-տի վաճառանոց։ —huhn, չ. կն. անտառահաւ. բ. կարմրահաւ. գ. սեւ փայտափոր։ —kirschbaum, ար. բն. վայրի կեռասի (Cerasus avium sylvestris)։ —kirsche, իգ. վայրի կեռաս։ —klotz, ար. փայտի կոճղ՝ կտոր. բ. արա. ժամահար գլան. գ. փխ. ընփ. = Holzbock, 3. բ.։ —krähe, իգ. կն. մոխրագոյն ագռաւ (Corvus cornix) (կ՚ըսուի նաեւ Nebelkrähe)։ —lack, ար. վերնիտական դոծ՝ լայքա. բ. ճենական (փայտի) ջնարակ։ —lager, չ. փայտատանոց. բ. փայտէ անկողին. գ. փայտէ պա-տուանդան։ —meise, իգ. թխկատար (Parus ater)։ —messer, ար. փայտաչափ։ —nagel, ար. արա. նավ. փայ-

Digitized by Google

տեղւոյ՝ սեղ երկիր։ —sauer, ած. քմ. —saures Salz փայտաթթու աղ։ —säure, էգ. քմ. փայտի թթու։ —schlag, ար. = Holzfällen; բ. Հատուածս ծառի՝ անտառի։ —schläger, ար. = Holzhacker. —schnepfe, էգ. կն. ձիւկան թռչուն, կտցար (Scolopax rusticola)։ —schnitt, ար. որմ. փայտափորագրութիւն։ —schnitzer, ար. փայտի քանդակագործ։ —schuh, ար. սանդալ, փայտէ հողաթափ։ —splitter, ար. կրկուտ, փայտի կտորտուք։ —stall, ար. փայտանոց։ —taube, էգ. կն. Հաւափալ (Columba palumbus)։ —trage, էգ. պատգարակ։ —waaren, էգ. յք. կն. փայտակերտք, փայտեղէնք։ —wärter, ար. անտառապահ։ —wespe, էգ. կն. փայտապիծակ (Sirex)։ —wurm, ար. կն. ըհ. փայտի որդ։ —zeit, էգ. փայտահարութեան ժամանակ։

hölzbar, ած. 6. անփոփ. Հատանելի (ծառ...)։

Hö'lzchen, չ. 22բ. նուազ. Holz-ի. փայտիկ. 2. անտառակ։

hölzen, չբ. h. 3գ. փայտ կտրել՝ ժողվել. խրձունք ընել։ — նբ. den Ofen — փուռը (փայտով) գնել. բէ. (քանահորը...) տախտակամածել. 2. ընփ. ծեծել։ sich — էբ. զարնուիլ, ծեծկուիլ։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. փայտահարութիւն. խրձում. տախտակամածելը։ — ած. 6. ի [illegible]... փայտեայ. գ. օ. fichtenholzen եղեւնափայտեայ։

Holzerei, էգ. 31. ընփ. ծեծկուում։

hö'lzern, ած. 6. փայտեայ. 2. փխ. բթրա. կշտ. das —e բթութիւն։

hölzicht, hölzig, ած. 6. գլ. փայտուտ, փայտեայ։

Hómburg, չ. 38. աշխ. Հոմպուրկ։

Homér, յտ. ան. ար. 38. (Հյց. նաեւ —en) հ. պտ. Հոմերոս։ —isch, ած. 6. Հոմերական։ —us, յտ. ան. ար. անփփ. = Homer.

Homilétik, էգ. 31. գտն. նուիրական ճարտարախօսութիւն։

Homilíe, էգ. 35. գտն. կր. ճառ (հոգեւոր)։

homogén, ած. 6. գտն. համասեռ։

Homogen(e)itä't, էգ. 31. գտն. համասեռութիւն։

homológ, ած. 6. գտն. համադաս (կող...)

homony'm, ած. 6. գտն. — չ. 20. կամ 24տ. քր. համանուն։

Homony'mik, էգ. 31. գտն. համաբարբառ, համանունանց բառագիրք (նոր- ճառ.)։

homony'misch, ած. 6. գտն. համանունական։

Homöopáth, ար. 38. գտն. նմանաբոյժ։ —ie, էգ. 35. գտն. նմանաբուժութիւն։ —isch, ած. 6. գտն. նմանաբուժական։

homöophón, ած. 6. նոյնաձայն։

honétt, ած. 6. = honnet(t).

hónicht, ած. 6. մեղրահամ, մեղրական։

Hónig, ար. 20. անյք. մեղր. den — ausnehmen մեղր կթել. փխ. J—m — um's Maul schmieren անուշ խօսքերով մէկը խաբել։

Hónig|apfel, ար. ոսկեխնձոր։ —bär, ար. կն. Հաստաբակ արջ (Ursus arctos)։ —baum, ար. մեղրենի։ (Melianthus)։ —biene, էգ. կն. մեղրագործ մեղու (Apis mellifica)։ —birne, էգ. շաքարատանձ, մեղրատանձ։ —blume, էգ. տլ. ըհ. մեղրաբեր ծաղիկ. բ. = Honigbaum. —essend, ած. = honigfressend. —essig, ար. գտն. մեղրաքացախ։ —fließend, ած. կն. մեղրաբուխ. բ. քաղցրախօս, քաղցրաբան։ —fressend, ած. կն. մեղրակեր։ —kuchen, ար. մեղրահաց (Համարէ՝ մեղրէ եւ բողբոջներէ պատրաստուած հաց)։ —lippe, էգ. —mund, ար. էբ. մեղրաշրթն՝ քաղցրախօս՝ յանկուցիչ բերան։ —seim, ար. անգործ՝ խակակութ մեղր։ —thau, ար. (անկոց վրայ մակաբոյծներէն պատճառուած) մեղրացօղ։ —wabe, էգ. (մեղրա)խորիսխ։ —wasser, չ. մեղրաջուր (նաեւ բնգ.)։ —zelle, էգ. բջիջ։

honnét(t), ած. 6. Համեստ. վայելուչ, պարկեշտ։

Honnéur (օնէօռ), ար. 38. = Ehre; յք. —s.

Honorár, չ. 20. Honorárium, չ. 26. վարձք (բժշկի՝ փաստաբանի)։

Honória, յտ. ան. էգ. 36. Ոնորիա։

honori(e)r|en, նբ. 3ա. = ehren; 2. վարձքը հատուցանել. 3. ՟ ...

Wechsel — փոխանակագիր մ'առ-նալ՝ վճարել. 4. ծով. eine Klippe — խութէ մը խուսել՝ խոյս տալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. պատ-ւոյ, վարձք. Լճ. ընդ. փոխանակա-գիր մ'առնուլը՝ ընդունիլը:

honórig, ած. 6. ընդ. = anständig, 1.

Honórius, յտ. ան. ար. 18. Ոնո-րիոս:

hop! ձյ. = hopp.

Hópfen, ար. 22բ. գյ. եւ ար. գայլուկ (Humulus lupulus). 2. փխ. da ist — und Malz verloren բոլոր աշխատութիւնը պարապի գնաց:

hópfen, նբ. 3ա. եւ 8փ. (գարե-ջրոյ մէջ) գայլուկ խառնել:

Hópfenbitter, չ. փղն. քմ. բնա-գայլուկ:

hö'pfig, ած. 6. գայլուկով խառ-նուած:

Hoplít, ար. 33. հ. պտ. (յոյն զօ-րական հետեւակ) ստուարազէն:

hopp! ձյ. (ցատքելու... խրա-խոյս) հօփ:

hóppeln, չբ. հ. 3ա. ընդ. = hopsen.

Hops, ար. խղ. 6. յփ. 18. ոս-տում, վազք: —! ձյ. = hopp; 2. (հմ. hopsend) ոստնի:

Hóps|tanz, ար. —walzer, ար. = Hopser, 2.

hópsa(sa), ձյ. հօփա՛:

hópsen, չբ. հ. 8փ. ընդ. ցատկըռ-տել, ոստոստել. ը. մփ. ցատկել, ոստնուլ. 2. ոտն մը կաքաւել:

Hópser, ար. 22ա. ընդ. ոստոստող. 2. երկամեան (3/4 ամանակաւ) շրջագարձ կաքաւ՝ պար:

Hö'r|fehler, ար. = Gehörfehler. —gast, ար. (ճառախօսութեանց...) ապատրաստ կարգի ունկնդիր: —rohr, չ. լսական փող, լսելափող: —saal, ար. (հրապարակախօսու-թեանց) լսարան, սրահ ունկն-դրութեան: —weite, իգ. լսելեաց տարածութիւն. er ist außer — ա) ձայ-նը չի լսուիր. բ) զինք լսել չի կըր-նար:

Hóra, իգ. 31. (յփ. Horen) ժա-մաժամութիւն. 2. ժամք (ժամա-նակի դիցուհիք):

Horátier, ար. յփ. 22ա. հ. պտ. die — Ոռատեանք: [Ոռատիոս:

Horátius, յտ. ան. ար. 18. հ. պտ.

Horáz, յտ. ան. ար. 20. յփ. 20. Ոռատիոս:

hö'rbar, ած. 6. լսելի. ը. մփ. ստա-նելի, հանդուրժելի: [ութիւն:

Hö'rbarkeit, իգ. 31. անյփ. լսելի-

Hörche, իգ. 35. sich auf die — stellen մտիկ ընել:

hórchen, չբ. հ. 3ա. լսել, մտիկ ընել. 2. (մտադրութեամբ) լսել, ունկն դնել: — չ. 22բ. անյփ. լսո-ղութիւն, մտիկ ընելը:

Hórcher, ար. 22ա. —in, իգ. 32. լսող, (հետաքրքրութեամբ) ա-կանջ դնող, լրտես:

Horcherei, իգ. 31. (հետաքրքրու-թեամբ) ականջ դնելը, անզգոյշ հետաքրքրութիւն:

Hórchrohr, չ. բնփ. լսելափող. բժշ. կրծադէտ (գործի):

Hórde, իգ. 35. վաչկատուն բազ-մութիւն:

hö'ren, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. լսել. J—m et. zu — geben մէկուն բան մը լսեցնել՝ լսել տալ. 2. scharf, fein — սրունկն ըլլալ, սուր՝ փափուկ ականջ ունենալ. (von) et. nicht — wollen ականջները խնուլ, բան մը լսել չուզել. nicht auf J., et. — ստուն-գանել, մէկուն խօսքը մտիկ չընել. Sie sollen schon von mir —! (սպառնա-լիք) վրէժս կ'առնում. 3. ունկն-դիր ըլլալ, մտիկ ընել. auf J., et. — մէկուն՝ բանի մ'ունկն դնել. ը. մփ. անսալ, զհետ երթալ. hör! — Sie! լո՛ւր, լուարո՛ւք. իբրեւ ձյ. — Sie (ein)mal! նայէ ինչ կ'ըսեմ. 4. փր. հնչել (նշանագրոց): sich — փբ. er hört sich gern loben գովուիլ կը սիրէ. 2. (գեղեցիկ) հնչել (աա. փրծ. anhören). Das hört sich gut ականջին քաղցր կը հնչէ, լսելու բան է. Das läßt sich — ա) լաւ կը հնչէ, լսուելու արժանի է. բ) մտադրութեան ար-ժանի հաճոյական բան է: — չ. 22բ. անյփ. լսելը, ունկնդրութիւն. (իբր լսելու կարողութիւն) լսո-ղութիւն. es verging ihm — und Sehen սասանեցաւ՝ զգուեցաւ մնաց:

Hö'rensagen, չ. 22բ. անյփ. et. nur von — wissen բան մը միայն ի լուր գիտնալ. J. nur von — kennen մէկը միայն յանունանէ՝ ի համբաւոյ ճանչնալ:

hö'renswerth, ած. 6. լսելու արժանի։

Hö'rer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ունկնդիր. 2. = Student.

Hö'rerschaft, իգ. 31. ունկնդիրք։

hö'rig, ած. 6. ենթակայ, ենթարկեալ, ի ներքոյ անկեալ։ —e(r), ար. հպատակ, ստրուկ (= Hofhöriger). 2. գերի, ստրուկ. (Հռոմէական պատրկի մը պաշտպանութեան տակ եղող) ձեռական։

Hö'rigkeit, իգ. 31. ենթակայ՝ հպատակ ըլլալը, ստրկութիւն։

Horizónt, ար. 20. հորիզոն (= Gesichtskreis). փխ. Das geht über m—n — այս իմ կարողութենէս՝ հասողութենէս վեր է։

horizontál, ած. 6. հորիզոնական. ը. մկ. հարթ հաւասար։ —e, իգ. 35. ասա. հորիզոնական՝ հարթաձեւ գիծ։

Horn, չ. 7. անչ. եղջիւր. Das ist — այս եղջերեայ է. (եղջերանիւթն գոյացութիւն ունեցող մարմիններ) ամբակ, կճղակ. 2. sich die (tollen) Hörner ablaufen, abstoßen =) ընտանեկանալ, զգաստանալ, ըստ. մարդ ըլլալ. բ) եղջիւրները կտրել՝ կխալ. J—m Hörner aufsetzen մէկուն կինը խարդախելու. 3. (ելեւէջեցույ ճրագները մարելու) լուսանցոյց, ձագարիկ. կօշկածիգ. ալի. (կոյս մէջ երկնցած երկրաձևան) գլուխ, (եթէ լեռնոտ է) հրուանդան. 4. երժ. (փչելու գործիքներ) եղջերեայ փող որսորդաց. (Flügel-)— սրափող, (երգիոնի մէջ) եղջերափող. auf dem —e blasen, in's — stoßen եղջերեայ փող հարկանել՝ հնչեցուցանել. փխ. mit J—m in ein (in dasselbe) — blasen մէկուն հետ համախորհիլ՝ միաբան ըլլալ։

Hórn|achat, ար. հւ. կարմիր յասպակառ։ —amboß, ար. ար-. երկեղջիւր սալ։ —artig, ած. եղջերային։ —bläser, ար. երժ. եղջերեայ փող հարկանող։ —blende, իգ. բան. հւ. ամֆիբոլոն։ —eule, իգ. ճ. բուէճ (Strix bubo)։ —förmig, ած. նաեւ պէ. եղջերաձեւ։ —füßig, ած. ճ. ամբակաւոր, կճղակաւոր։ —haut, իգ. բրաւութիւն (մորթոյ). բ. անդր. (աչաց) եղջերեայ։ —hautentzündung, իգ. ախտ. եղջերաստաց։ —käfer, ար. ճ. = Hirschkäfer; բ. եղջերաճանճ (Oryctes)։ —kluft, իգ. անօթք. (ձիու սմբակի) ճեղքուած։ —klüftig, ած. անօթք. հերձասմբակ։ —kraut, չ. պէ. եղջերախոտ (Cerastium)։ —los, ած. անեղջիւր։ —masse, իգ. եղջերանիւթն զանգուած. բ. ճն. — des Hufes սմբակ, կճղակ։ —ochse, ար. եղն. փխ. անասնակ՝ պակասամիտ մարդ։ —schnecke, իգ. ճ. բն. եղջերեայ խխունջ. բ. փողարդ (Buccinum)։ —substanz, իգ. եղջերակերպ գոյացութիւն. փոխ. անդր. եղջերանիւթն հիւսուած (ի մարմնի)։ —vieh, չ. եղջերաւոր անասուներ (արջառ...). բ. փխ. պաշուչ։

Hö'rnchen, Hö'rnlein, չ. 22բ. (նուղ. Horn) եղջիւրիկ, փոքր եղջիւր. 2. երժ. մանր եղջերեայ, եղջերափող։

hórnen, hö'rnen, նբ. 8ա. 3. — (իրք պատահած) մէկուն գլուխն եղջիւր կապել. բ. փխ. = J—m Hörner aufsetzen (տ. Horn); 2. եղջերաւորել, եղջիւրքի ամբակի զարձնել։ sich — փխ. ար. եղջիւրը փոխել։ — չք. h. եղջիւր անել՝ զարնել. 2. երժ. փող հարկանել։ gehö'rnt, պրք. անց. եւ ած. 6. եղջերեայ, եղջիւրէ. ֆ. (նաեւ պէ.) եղջերաւոր. der —e Mond մահիկեղջերք։ — ած. 6. = hörnern.

hö'rner|artig, ած. եղջերանման, եղջերայայինք։ —schluß, ար. փլ. երկակայաբանութիւն, եղջերաւոր հաւաքաբանութիւն։ —tragend, ած. եղջերաւոր։

hö'rnern, ած. 6. եղջերեայ։

hórnicht, hórnig, ած. 6. = hornartig; 2. = gehörnt (տ. hornen).

Hórniß, իգ. 16. Hornisse, իգ. 35. ճն. ձիաստանց (Vespa crabro)։

Hornist, ար. երժ. փողար՝ եղջերեայ փող զարնող. զխն. որսափողար։

Hórnung, ար. 20. Փետրուար ամիս։

Horographie, իգ. 35. փրն. ժամամանգրութիւն, արեւու ժամացոյց ծրագրելու արուեստ։

Horométer, ար. եւ չ. 22ա. բնք. ժամաչափ։

Digitized by Google

Horoskóp, չ. 20. յուն. ժամադիտութիւն, ծննդաբաշխ ծննդոց. 2. կանխագուշակութիւն, կանխատեսութիւն:

Hórror, ար. 38. — Abscheu.

Horst, ար. 20. էգ. 31. Թուփ, մացառ, պուրակ. անտառակ, անտառ. 2. Թառանոց: — (միայն ար. 20.) բոյն (յափշտակիչ Թռչնոց). նաեւ ը. մփ. որջ, մորի:

hórsten, չբ. b. 3ա. (յափշտակիչ Թռչնոց) բոյն դնել. ը. մփ. տեղ մը դեգերիլ:

Hort, ար. 20. բարձր ոճ. գանձ, գանձատուն. 2. ամուր՝ ամրածածուկ տեղ. Թաքստոց, ապաւէն, ապաստանարան. 3. Հովանի, նեցուկ, պաՀան:

Horténsia, էգ. 38. փչ. նաեւ Horténsie, էգ. 35. Հորդենսիա, յարանակայն ծաղկ (Hydrangea hortensis):

Hortikultúr, էգ. 31. մշակութիւն պարտիզաց, դրախտապանութիւն:

Hö'schen, չ. 22բ. նուազ. Hose:

Hóse, էգ. 35. յգ. —n կամ ein Paar — սռնոց, սռնապաշտպան. վարտիք, անդրավարտիք. ծխ. sie hat die —n an տան մէջ տէրը կինն է. 2. ծխ. ընտ. das Herz fiel ihm in die —n վհատեցաւ, քաջութիւնը կորանցուց. առն. Das ist Jacke wie — այս անտարբեր բան է. 3. (անասնոց) զիստ, աղդր. բ. նաեւ Höschen, չ. 22բ. նուազ. (մեղուաց սրունքներուն վրայի) ծաղկափոշի. գ. փետրաւոր սրունք (Թռչնոց). 4. փչ. անբերեւապատեան:

hósen, նբ. 3գ. վարտիք Հագցնել:

Hósen|band, չ. խրացք. բ. ծնկակապ: —knöpfer, ար. փղ. բրբ. մանուկ փոքր: —los, ած. անվարտիք: —schlitz, ար. վարտեաց յառաջակողման ճեղքուածը: —träger, ար. տաբատակալ, ձգափոկ:

Hosiánna, մղ. եւ չ. 38. ովսաննա:

Hospit, ար. 38. աշակերտ արտաքին՝ ցորեկուան:

Hospitál, չ. 7. Հիւանդանոց, աղքատանոց, անկելանոց, դարմանոց:

Hospitaliter, ար. 22ա. —in, էգ. 32. կր. Հիւրընկալ, Հիւանդապահ (կրօնաւոր՝ կուսան):

Hospitánt, ար. 38. արտաքոյ կարգի ունկնդիր:

Hospiz, չ. Հիւրանոց, օտարանոց. 2. աղքատանոց, դարմանոց:

Hospodár, ար. 20. կամ 38. իշխան (Վալաքիոյ):

Hóstie, ար. 35. նշխարք. կր. die geweihte — Ս. Հաղորդութիւն, Օրհնեալ Հաց:

Hóstien|gefäß, չ. մասնատուփ: —häuslein, չ. տապանակ: —teller, ար. մաղզման:

Hotél, չ. 38. պանդոկ, իջեւան:

hott, մղ. (Հկ—նչ. rechts, hist, ha) յառաջադանց, ձախ:

Hótte, էգ. 35. (կռնակը կրելու կողով) որթ, սապատ:

hótten, չբ. b. 8ա. ընտ. կառք վարել. vorbei — (կառքով) անցնիլ:

Hottentótte, ար. 34. Hottentóttin, էգ. 32. Հոդդենդոդ:

Hótto, չ. 38. նաեւ —Gaul, ար. —Pferd, չ. փղ. բրբ. ձի. փղ. բրբ. աս́:

hu! մղ. զարմացման, Հո՜ւյ, վա՜յ:

hub, Հնց. եւ բնտ. սՀմ. անց. 1. եւ 3. դէմք heben:

Húb, ար. 13. վերացում, բարձրացնելը. 2. ար—. Ջրհանի մխոցին (մի անգամ վեր վար) շարժումը:

hü'be, Հնց. եւ բնտ. ստոր. անց. 1. եւ 3. դէմք heben:

hü'ben, մկ. (Հկ—նչ. drüben) այս կողմանէ, աստի:

Húbert, յտ. ան. ար. 20. —us, 18. Հուբերտոս:

hübsch, ած. 6. սիրուն, աղուոր. Հկն. Das wird eine —e Geschichte werden! շատ աղուոր բան պիտի դառնայ. 2. ազնիւ. վայելուչ, շնորհալից. 3. քաղաքավար. Համեստական. 4. յարմար, պատշաճ, գեղեցիկ. էբր ժողովրդաբան. sei — artig! խելոք կեցիր. 5. շատ. — Geld verdienen շատ փող վաստըկիլ:

Húch, ար. 20. ձկ. (նաեւ —e, էգ. 35. —en, ար. 22ա.) Հուք, սաղմոնի տեսակ ձուկ (Salmo hucho): բ. —! մղ. (ժողովրդաբան) Հուփփա՛:

Húcke, էգ. 35. խարակալյա, չոր-

ցած խօսող կայ. 2. (կանանց կրելու) որթ, կողով. 3. ռմ. = Rücken; I—m die — voll lügen մէկուն առատապէս ստել։

hucken, չբ. հ. յա. = hocken. — նբ. կռնակին առնուլ։

Huckepack, իգ. ռնփր. եւ մ. Յ. — tragen մէկը շալակել՝ կռնակին առած տանիլ։

Hudelei, իգ. 31. յոռի գործք՝ գործառնութիւն. ճեպով՝ հարեւանցի գործուած գործք. 2. տանջանք, տաժանեցուցիչ աշխատութիւն։

Hud(e)ler, արկ. 22ա. —in, իգ. 32. փցուն՝ յոռի գործաւոր. ը. մփ. անհոգ մարդ. 2. տանջող, հոգի քաղող։

hudeln, չբ. հ. յա. ծոյլ՝ դատարկապորտ ըլլալ. 2. վերիվերոյ՝ անհոգութեամբ գործել։ — նբ. et. — բան մը վերիվերոյ՝ հարեւանցի ընել. 2. Յ. — մէկը կեղեքել, տանջել, հոգին քաղել։

Huf, արկ. 20. ցնցա. 13. կամ 24ա. սմբակ (ձիոյ...). կճղակ (եզին)։

Huf|beschlag, արկ. արա. (ձիոց... սմբակներուն) պայտելը։ —eisen, չ. արա. պայտ, լուսին (ձիոց...). e—m Pferde die —eisen auflegen (abreißen) ձի մը լուսնել (լուսինը հանել). բ. Hozhaus լուսին (նալչա). գ. էխ. (չէն. բրդ. Տրփ.) մահկաձեւ սանդուխ, մահկաձեւ պատուար պարսպաց։ —eisenförmig, ած. մահկաձեւ։ —eisennase, իգ. ճն. լուսնաքիթ չղջիկ (Rhinolophus)։ —gänger, արկ. յփ. ճն. սմբակաւորք։ —lattich, արկ. տփ. հազի դեղ (Tussilago)։ —schlag, արկ. արա. = Hufbeschlag; բ. սմբակի կոխուած. անյ. մփ. կէցք, առաջացեն (ձիոյ). գ. ձիու հետք։ —schmied, արկ. արա. պայտար, լուսնարար. բ. էխ. կոշտ բաննող բանուոր՝ արուեստաւոր։ —schmiede, իգ. արա. պայտարարութիւն, լուսնարարութիւն։ —thiere, չ. յփ. ճն. սմբակաւորք։

Hufe, իգ. 35. հրհ. արօրավար, մէկ արօրով հերկելի երկիր։

Hufen|gut, չ. արօրավար մ'երկիր։ —steuer, իգ. —zins, արկ. հնց. կալուածոց տուրք։

Hü'f(e)ner, արկ. 22ա. արօրավար մ'երկիր ունեցող գեղացի կալուածատէր։

Hü'ft|ader, իգ. զստերակ։ —bein, չ. կոնոսկր։ —lahm, ա—. —enlahm, ած. միջաբեկ, ազդրաբեկ (մարդ՝ ձի)։ —schmerz, արկ. ախտ. ազդերացաւ։ —verrenkung, իգ. վրբ. ազդեր խախտում։

Hü'fte, իգ. 35. ազդր, զիստ. 2. հրբհռ. փխնյ. Lende. չ. օ. sich die —n gürten մէջքը կապել, պատրաստուիլ։

Hü'gel, արկ. 22ա. բլուր. 2. բարձրաւանդակ, լեռնակ. կող (լերին). բ. հողակոյտ, դուզճն. գ. փոխ. անդր. ելունդն։

hü'gel|artig, ած. = hü'g(e)licht, 1. —land, չ. լեռնային կամ բլրոտ երկիր։ —reich, ած. բլրոտ, բլրաշատ։

Hü'gelchen, չ. 22բ. նւզ. Hügelի. բլրակ։

hü'g(e)licht, hü'g(e)lig, ած. 1. բլրաձեւ, բլրանման. 2. բլրոտ. լեռնային. անհարթ (երկիր)։

hü'gel|n, նբ. յա. շեղջակուտել. կոյտ կոյտ ընել. 2. բլուրներով պատել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. գետնի բարձրութիւն։

Hugenótt, արկ. 33. կամ Hugenótte, արկ. 34. —in, իգ. 32. Հիւկընոյ. Գաղղիացի կալուինական։

Húgo, յփ. ան. արկ. Հուգոն։

Huhn, չ. 7. հաւ. Haus— ընտանի հաւ, մարի (Gallus domesticus). 2. verschnittenes — կուրա արքայաց. որձատ (ըղլէք). գէր եւ պարարտ վառեակ. հաւձագ. 3. ճն. հաւադզի (թաշուն). türkisches, kalekutisches — հնդկահաւ, հնդկի հաւ։

Hü'hnchen, չ. 22բ. (նւզ. Huhnի.), վառեակ՝ հաւձագ. էխ. ընտ. քաղցրանուանց mein —! մանկիկս. 2. էխ. ich habe noch ein — mit Ihnen zu pflücken kam zu rupfen Ձեզի հետ դեռ խօսելիք՝ կարգի դնելու գործ՝ մէջ ունիմ։

hü'hner|ähnlich, ած. կամ —artig, ած. ճն. հաւազգի։ —auge, չ. հաւու աչք. բ. ախտ. փապար(ած) (նաոըր) = Elsterauge. —beize, իգ. կաքաւորս բազէիւք։ —biß, արկ. տփ. աստղիկ (Stellaria media)։

-darm, ար. հաւու փորոտիք. բ. բսլ. աստղիկ (Alsine) = Hühnerbiß. -frikassee, չ. հաւ ի տապակած (ֆրիքասէ). -habicht, ար. քն. ատկա (Astur palumbarius)։ -hahn, ար. աքաղաղ։ -händler(in, էգ.), ար. որս. հաւավաճառ։ -hof, ար. հաւաբակ։ -markt, ար. էն. հաւավաճառանոց։ -milch, էգ. մարեկաթն (եռացեալ լի մէջ շաքարով զարնուած ձուոյ դեղնուց)։ -mist, ար. ծիրտ (հաւու)։ -stall, ար. հաւատուն, հաւնոց։ -vögel, ար. յգ. քն. հաւազգիք։ -voll, չ. ծմ. հաւք։

Hü'hnlein, չ. ցգք. (ն-չ. Huhn) = Hühnchen.

hui (հո՜ւի), մլ. (արագութիւն ցուցանելու ձայն) շուտ. und — war er fort! յանկարծ՝ շուտ մ՚աներեւութացաւ. 2. (ուրախութիւն ցուցնելու ձայն) —, Das schmeckt! վաշ, ինչ համով է. 3. ույ, ի բաց տար։ —, ար. անփի. in e—m —, im — յական քթթել։

hujus, ցցլ. դր. (= dieses) այսր ամսոյ. den fünften — առաջիկայ ամսոյ հինգին։

Hula, էգ. (չ.) 38. պարսկական ծխաքարշ (նարկիլէ)։

Huld, էգ. 31. մարդասիրութիւն, բարերարութիւն, հաճութիւն. պաշտպանութիւն. 2. հպատակութիւն, երախտիք. հաւատարմութեան խոստում։

huld|erfüllt, ած. բարեխօսող, բարեսէր։ -göttinnen, էգ. յգ. դցք. Շնորհք (դիք)։ -reich, ած. 6. մարդասէր, բարերարոյ։

huldig|en, չք. h. 3—. dem Fürsten — իշխանին... մը հաւատարմութիւն խոստանալ. sich (դր.) — lassen հաւատարմութեան խոստում՝ հպատակութեան հաւատարիմն ընդունել. 2. փխ. I—m — մէկուն իր յարգանքը՝ մեծարանքն յայտնել. շուք տնել. einer Ansicht — կարծիքի մը կողմն ըլլալ՝ թեր ըլլալ. dem Fortschritte — յառաջադիմութեան կողմնակից՝ յառաջադիմական ըլլալ։ — չ. ցգք. անյգ. -ung, էգ. 31. հաւատարմութեան երդում. փոյն -ung, էգ. հարկ ծառայութեան, հաւատարիք հպատակութեան. die — leisten հպատակութիւն խոստանալ. մեծարանք, շուք։

Huldin, էգ. 32. Շնորհք (դիք) (տ. hold, բ. 3.)։

hü'lf|(s)bereit, ած. -fertig, ած. օգնելու պատրաստ։ -los, ած. անօգնական, լքեալ։ -losigkeit, էգ անօգնականութիւն, լքում։ -reich, ած. ձեռնտու, օգնական։

Hü'lfe, էգ. 35. օգնութիւն, սատարութիւն, օժանդակութիւն. ձեռնտուութիւն, նպաստ. I. um — bitten, I. zu — rufen մէկն օգնութեան կանչել, օժանդակութիւն խնդրել. I—m — leisten մէկուն օգնական ըլլալ. zu —! օգնութեա՜ն, օգնեցէք. 2. հնարք, միջոց. դարման, դեղ. զլն. օժանդակ՝ օգնական զունդք։

hü'lfe|bittend, ած. -flehend, ած. աղաչաւոր, աղերսարկու։

Hü'lfs|amt, չ. պաշտօն օգնականի, տեղապահութիւն։ -arbeiter, ար. տեղապահ, օգնական։ -arm, ար. որս. նեցուկ, մոյթ։ -armee, էգ. զլն. օգնական բանակ։ -bischof, ար. քորեպիսկոպոս, օգնական եպիսկոպոս։ -geld, չ. դրամական օգնութիւն. բ. էրգ. գործադրութեան ծախք։ -kirche, էգ. օգնական՝ երկրորդական եկեղեցի։ -lehrer, ար. եռեղապահ ուսուցիչ։ -macht, էգ. դաշնակից տէրութիւն։ -mittel, չ. միջնորդ, հնարք, հայթայթանք։ -priester, ար. օգնական քահանայ։ -truppen, էգ. յգ. զլն. օգնական գնդեր։ -verb, չ. քր. օժանդակ (բայ)։ -volk, չ. դաշնակից ժողովուրդ. մոն. յգ. -völker, զլն. = Hülfstruppen. -wort, չ. յգ. (իմաստը լրացընող բառ) յաւելադիր, թարմատար. ք. մփ. օժանդակ բառ։

Hü'llblatt, չ. բսլ. ծածկատերեւ, պատեան։

Hü'llchen չ. ցգք. (ն-չ. Hülle) պատեանիկ, մանր ծածկոյթ։

Hü'lle, էգ. 35. պատեան (նաեւ բսլ. քն.). անդր. թաղանթք, մզանք. 2. անդր. քն. մորթ. բ. ծածկամորթ. (թուլատարրներու) (խեցա)պատեան. (abgestreifte) — (օձի...) խորխ. 4. փխ. բնա. irdische (sterbliche)

Digitized by Google

— մարմին (մարդոյ), (մեռելոյ) դիակ. 3. քող, պատրուակ, դիմակ. ծածկոյթ (նամակի...), պատեան. 4. զգեստ, վերարկու. 5. die — und Fülle տ. Fülle, 2.; in — und Fülle լի, առատութեամբ, առատապէս։

hül'len, նբ. եւ sich — եբ. 3ա. պատատել, պատեանով ծածկել (ծածկուիլ). 2. եբ. sich (wieder) in Schweigen — (դարձեալ) լռել. 3. aus et. — բանէ մ'արձակել՝ պարզել, պատատուածք մը բանալ։ — Հ. 22բ. պատուում։

Hül'schen, Հ. 22բ. (նուազ. Hülse) փոճոկիկ, կեղեւիկ։

Hül'se, էգ. 35. (ոլոռի՝ բակլայի...) փոճոկ, փեճոկ, պաճուկ. 2. պատեան, (ցորենահատի...) ծածծ (հմմտ. Balg, 1.). 3. արհ. (ոըունի) ակն՝ ծակ (ուր հրացանի փողը կը մտնէ. — e—s Zündhütchens պատիճի՝ հրապատրուստակի պղնձապատեան։

hül'sen, նբ. 3ա. = aushülsen; sich — եբ. փոճոկել, (եփելու ատեն) փոճոկները թողուլ՝ թափել. 2. պաճուկաւորիլ. փոճոկաւոր ըլլալ։

hül'sen‖artig, ած. ընդաբեր, փոճոկաւոր։ —frucht, էգ. ընդեղէն։ —pflanzen, էգ. յգ. տե՛ս. փոճոկաւորք։ —tragend, ած. տե՛ս. ընդաւոր։

hül'sicht, ած. 6. ընդեղէն, ընդաբեր։

hül'sig, ած. 6. փեճոկաւոր, պաճուկաւոր։

hum! մլ. (նաեւ hm!) հըմ։

human, ած. 6. մարդկային, մարդկեղէն. մարդասէր, քաղցր(աբարոյ)։

Humaniora, ար. յգ. անեխ. (քերականութենէ մինչեւ փիլիսոփայութիւն եղող գիտութիւնք) գեղեցիկ դպրութիւնք, մարդկեղէն վարժք՝ գիտութիւնք։

humanisi(e)ren, նբ. 3ա. մարդաբարոյ ընել, կրթել։ sich — եբ. 3ա. կրթուիլ, ընտելանալ, ազնուանալ։

Humanist, ար. 33. գեղեցիկ դպրութեանց աշակերտ՝ վարպետ։

humanistisch, ած. մարդկական, մարդկային. — gebildet գեղեցիկ դպրութիւնները սորված։

Humanitä't, էգ. 31. անյգ. ընդ. մարդկութիւն. ը. մտ. քաղցր(աբարոյ)ութիւն։

Húmbug (հըմպըկ), ար. 33. ծխախոտի քսակ։

Humerále, Հ. 33. յոյն. վարշամակ (լանջինածէն քահանայից)։

Hümmel, էգ. 35. ին. բոռ, իշամեղու (Bombus). 2. եբ. (wilde) — դատարկաշրջիկ (մարդ)։

Hümmelchen, Հ. 22բ. ին. բոռիկ. 2. երգ. բոռաւլար, ստուարաձայն աղջիկ։

hümmeln, չբ. h. 3ա. բզզալ, ազզալ. 2. դատարկաշրջիկ ըլլալ, դատարկապորտ թափառիլ։

hümmen, չբ. h. 3ա. ընդ. հազալ ձեւացընել. հազալ։

Hümmer, ար. 33ա. ին. խեցգետին (Astacus marinus)։

Húmor, ար. 38. յգ. Humores, բժշ. խառնուածութիւն, հիւթ (մարմնոյ)։

Humór, ար. 20. guter — զուարթութիւն. schlechter — դժկամակութիւն. 2. զուարճախօսութիւն։

Humoréske, էգ. 35. զուարճախօս ծիծաղաշարժ մանրավէպ։

Humorist, ար. 33. զուարճախօս, կատակաբան. 2. զուարճախօս մատենագիր։ —isch, ած. 6. զուարճալի, զուարճախօսական. ը. մտ. կատակական, ծաղրալից։ Humoristisches, Հ. (նաեւ Humoristika, ար. յգ.) զուարճախօսութիւնք։

Húmp(e)ler, ար. 33ա. կաղ։

húmpeln, չբ. 3ա. h. կաղալ։ — Հ. 22բ. անյգ. խեկբեկ ընթացք, կաղալն։

Húmpen, ար. 22բ. ըմպանակ, [(գինւոյ) մեծ բաժակ։

Húmus, ար. անեխ. երկ. գետին, բուսահող, բուսաբեր երկիր։

Hund, ար. 20. շուն. արհ. էջ. շուն, (մետաղները կրելու) չորեքանուեայ արկղ. 2. ընդ. auf den — kommen թշուառութեան՝ յետին կարօտութեան մէջ իյնալ. 3. auf den — bringen մէկը չարաչար աղքատացընել. er geht vor die —e կործանելու վրայ է. առծ. mit allen —en gehetzt sein չարութեան խորքն իջած ըլլալ. damit lockt man keinen — vom Ofen առիկայ բանի մը չի գար՝ օգուտ չունի. den Letzten beißen die —e վերջ վերջ մնացողին. 3. վառարանակ (մեծ հնոցի մ'առջեւ). անուակալ (կառարգել երկաթի գաւազան)։

Digitized by Google

Hunde|art, իգ. շան տեսակ. բ. շանց կերպ՝ վարմունք։ —**artig**, ած. իծ. շնազգի. բ. շան պէս վարուող։ —**blaff**, ար. հաչումն. փխ. e—n — weit քէչ մ'անդին։ —**gelb**, չ. քէչ սոտակ, դեղին գունմար։ —**junge**, ար. որս. շնակորիւն, լակոտ. բ. փխ. ողորմելի, խեղճ։ —**kälte**, իգ. սաստիկ ցուրտ։ —**kohl**, ար. տէ. շան մահաճար (Apocynum)։ —**leben**, չ. ընտ. թշուառ՝ ողորմելի կեանք։ —**ſcheu**, ած. շնէ վախցող. բ. իգ. շնէ վախնալը։ —**trab**, ար. միջին ընթացք երիվարի, ընդոստընթացք (ձիոյ)։ —**wetter**, չ. ընտ. գծնգակ օդ։ —**zecke**, իգ. իծ. տիզ (Ixodes caninus)։

hundert, թվ. թա. հարիւր. 2. հարիւր մի, հարիւրերակ մը. — Jahre alt հարիւրամեայ. alle — Jahre wiederkehrend դարադարձ հարիւրամեան։ — չ. ձա. հարիւրը. 2. հարիւր մի. fünf vom — հինգ առ հարիւր, հարիւրին հինգ։

hundert|armig, ած. հարիւրբազուկեան։ —**fach**, նանե. —**fältig**, ած. հարիւրապատիկ. բ. um das —fache vermehren հարիւրապատկել, հարիւրապատիկ մեծցընել։ —**füßig**, ած. հարիւրոտնեան։ —**gradig**, ած. բնէ. հարիւրաստիճանեան։ —**jährig**, ած. հարիւրամեան. ը. ժղ. դարաւոր. բ. der —e Geburtstag... հարիւրամեայ տարեդարձ ծննդեան...։ —**tägig**, ած. հարիւրօրեայ։ —**tauſend**, թվ. թա. հարիւր հազար։ —**theilig**, ած. հարիւրմասնեան. բ. ը. ժղ. = hundertgradig. —**thorig**, ած. das —e Theben հարիւրդռնեան Թեբէ (քաղաքը)։ —**weiſe**, մ. հարիւր հարիւր։

Hunderter, ար. ձա. թէ. հարիւրեակ. 2. հարիւր թիւը՝ թուանշանը։

hunderterlei, մ. հարիւրազգի, հարիւր տեսակ. փխ. ազգի ազգի։

hundertſt, դր. թա. ը. հարիւրերորդ, հարիւրորդ. փխ. von dem (կամ vom) —en in's Tauſendſte kommen զրաբանել, բարբանջել։

Hundertſtel, չ. ձա. հարիւրերորդ մասն. հարիւրորդական (կոտորակ)։

Hü'ndin, իգ. ձգ. քած, մատակ շուն։

hü'ndiſch, ած. ը. շնական, շնային. ը. ժղ. փխ. անամօթ. լկտի, շուն։

Hunds|affe, ար. իծ. շնագլուխ (կապիկ) (Cynocephalus)։ —**blume**, իգ. տէ. = Augenwurz, չ.; —**dille**, իգ. տէ. գարշահոտ երիցուկ, անթեմ (Anthemis cotula)։ —**fott**, ար. ղ. ընտ. գռեհիկ, շաղաղայման. ստահակ, ստամբակ։ —**fötterei**, իգ. ընտ. ստահակութիւն, գռեհկութիւն։ —**gemein**, ած. շատ ստոր, ցած. բ. վատանուն, խայտառակ։ —**gemeinheit**, իգ. խայտառակութիւն, վատահամբաւութիւն։ —**gras**, չ. տէ. սեզ։ —**haar**, չ. շնամազ. բ. ար—. անգործածական թելեր։ —**hai**, ար. իծ. ծովաշուն, վագերաձուկն (Squalus galeus). բ. բուն շնաձուկ (Squalus canicula)։ —**kopf**, ար. շան գլուխ. բ. տէ. — Brachdiſtel; գ. իծ. թռչող շուն։ —**köpfig**, ած. շնագլուխ։ —**mäßig**, ած. շան պէս. — hündiſch, փխ.։ —**müde**, ած. ընտ. սաստիկ յոգնած, պարտասեալ, խոնջ եւ վաստակաբեկ։ —**peterſilie**, իգ. տէ. եթուզ (Aetusa cynapium)։ —**roſe**, իգ. տէ. շնավարդ, մասրենի (Rosa canina)։ —**ſchlecht**, ած. ղաղէր, գարշելի։ —**ſtern**, ար. աստղ. Շնիկ աստղ, Շուն։ —**tage**, ար. յգ. շնիկ աստեղ օրերը։ —**vogt**, ար. գռնապան։ —**wuth**, իգ. անօթի. եւ տխր. (շան) կատաղութիւն, շնախտ։ —**wüthig**, ած. կատաղի, կատաղութենէ բռնուած, շնախտացեալ։ —**zahn**, ար. շան ակռայ. բ. բժն. անդր. շնատամն, կողմնակի ակռայ։ —**zunge**, իգ. շան լեզու. տէ. շնալեզու (Cynoglossum)։

Hü'ne, ար. ձն. **Hü'nin**, իգ. ձգ. Տիտան, առասպելեալ ժամանակաց հսկայ (այր կամ կին)։

Hü'nen|geſtalt, իգ. վիթխարի՝ հսկայաձեւ հասակ։ —**mäßig**, ած. վիթխարի (հասակ). բուռն (զօրութիւն)։

hü'nenhaft, ած. ը. = hünenmäßig.

Hunger, ար. ձա. անյ. քաղց, անօթութիւն. առա. — iſt der beſte Koch անօթի մարդուն ամէն բան ախորժահամ է. 2. սով. 3. բժշ. կերակրոյ զզուշութիւն։

Hüngerǀblümchen, չ. բս. դրաբ (Draba)։ —blume, իգ. բս. շնածաղիկ (Chrysanthemum segetum)։ —jahr, չ. սովոյ տարի։ —kur, իգ. բժշ. = Hunger, ձ.; —leider, ար. թշուառ, սովալլուկ, սովամահ։ —leiderei, իգ. թշուառութիւն, մուրացութիւն, սովալլուկ կեանք։ —pfote, իգ. —n saugen = am Hungertuche nagen (տ. Hungertuch). —tod, ար. սովէ պատճառեալ մահ, սովամահ։ —tuch, չ. միայն ձև. am —e nagen խեղճ կերակուր ուտել, առ. տառապիլ. անօթութենէ մեռնիլ։

Hüng(e)rer, ար. ձա. = Hungerleider.

hüng(e)rig, ած. 6. անօթի, քաղցեալ. 2. սովեալ, սովալլուկ. առկ. ըստ. e—m —en Magen ist schlecht predigen սովալլուկ մարդը բանի միտ չի դներ. առկ. ամ. կուշտն անօթուն մանր է բրդեր. 3. ողորմելի, աղքատ։

hüngern, ձա. Ա. անդ. ք. es hungert mich, mich hungert անօթի եմ։ Բ. — չք. հ. — wie ein Wolf շատ անօթենալ, նքթիլ, ըստ. չնքաղց ունենալ. 2. անօթութիւն կրել, պահել. ձև. auf et. — բանի մը ծարաւի ըլլալ՝ անյագ ցանկալ։ Գ. sich — ձք. sich todt (կամ zu Tode) անօթութենէ (կամաւ) մեռնիլ։ — չ. ձձք. անյթ. = Hunger.

Hüngersnoth, իգ. 17. սով։

hüngrig, ած. 6. = hungerig.

hünzen, նք. ձգ. նախատել, թշնամանել. անարգել, կշտամբել (= aushunzen)։ [փողք։

Hupf, ար. 20. ոստք, ոստում,

hü'pflustig, ած. ոստոստասէր։

hü'pfen, չք. հ. եւ ս. ձա. եւ ձգ. ոստնուլ, ցատքել, ոստոստել։

Hü'pfer, ար. ձա. —in, իգ. ձձ. ցատքող. 2. ճռ. մարախ. 3. փոքր ոստում։

hup(p)! hups! ձղ. = hopp.

Hü'rde, իգ. 25. ստաստպատ՝ ճիւղաշիւս տեղ, ցանկորմ. 2. երկ. (անասնոց ոչխարներն պահելու ցանկապատ տեղ) մակաղատեղ։

hü'rdsen, նք. ձք. երկ. մակաղել, փակել ի մակաղատեղս։ — չ. ձձք. անյթ. —ung, իգ. 31. մակաղում։

Hü'rdenǀgeflecht, չ. ար. ստաստպատ ցանկ։ —schlag, ար. մակաղում. ք. իրաւունք մակաղելու։

Hure, իգ. 25. (ռմկ. եւ ար. —n) բոզ, պոռնիկ։

huren, չք. հ. ձա. պոռնկել. 2. (ըստ Ս. Գրոց) կռապաշտութիւն գործել։ — չ. ձձք. անյթ. = Hurerei.

Hurenǀbalg, չ. = Hure; ք. պոռնկորդի։ —bock, ար. ռմ. համանի։ —gewerbe, չ. պոռնկութիւն։ —haus, չ. բոզանոց։ —jäger, ար. = Hurenbock. —kind, չ. բնական որդի. ռմ. պոռնկորդի։

Hurer, ար. ձա. շնացող, պոռնիկ. նաեւ ած. = hurerisch.

Hureréi, իգ. 31. պոռնկութիւն։

hurerisch, ած. 6. պոռնկական։

Huri, իգ. 31. (յգ. —s) Հուրի, յաւերժահարսն դրախտի։

hurtah, ձղ. եւ չ. անփխ. Հուրրայ, ծն։ [պոռալ։

hurrahen, չք. հ. ձա. Հուրրայ

hurtig, ած. 6. շոյտ, արագ. կայտառ, առոյգ. յաճողակ. ձ. եռանդեամբ։ —keit, իգ. 31. անյթ. արագութիւն, շուտութիւն. ճարտարութիւն. եռանդ։

Husar, ար. 33. (ռմկ. նաեւ —s) զին. Հուսար, Հունգարացի հեծեալ։

husch! ձղ. շո՛ւտ, շուտով, մէկէն. 2. լո՛ւռ լեր, լռէ։ — ար. 20. յանկարծական եւ անակնկալ շարժում. auf den —, unter'm — առանց յապաղելու. 2. (յորդահոս եւ շուտով դադրող) տեղատարափ. 3. ապտակ։

Husche, իգ. 31. = Husch, ար. 2. 3.

husch(el)ig, ած. 6. խուճապաւ՝ շտապաւ եղած (գործ...). մէջ է մէրայ։ [հանելով շարժիլ։

huscheln, չք. հ. ձա. թեթեւ շշուկ

huschen, նք. ձա. եւ ձգ. Յ. — ըստ. մէկն ապտակել՝ ապտակահարած ընել. ձք. sich mit J—m herum — մէկու մը հետ կռուիլ՝ ծեծկուիլ. 2. արագութեամբ յառաջանալ, գաղտնի գողնալ։ — չք. ս. սարալ, շուտով սահիլ՝ անցնիլ. ձև. über et. hin (կամ fort) — բանի մը վրայէն Հարեւանցի՝ մեղմով անցնիլ։

huschig, ած. 6. = huschelig.

Digitized by Google

Hüschkopf, ար. 13. ընփ. Հերարձակ՝ չսանտրուած գլուխ։

Husch, յր. ան. ար. անփի. (կամ ---ի. Hüschens) Հուա։

hüssa(h)! ձղ. օն, աղէ, Հայդա՛։

Hussit, ար. 38. իր. Հուսեան։

hü'steln, չբ. ի. 3ա. Թեթեւ՝ մեղմ Հազալ։

husten, չբ. ի. 3ա. Հազալ. փխ. ընփ. auf (կամ in) et. — բանի մ'անարգել։ — նբ. = aushusten, նբ. 2. J—m die Ohren voll — Հազալով մէկը ձանձրացընել. 3. ich werde Dir (et.) was —! ընփ. եթէ գործ չունիս՝ սպասէ։ sich — փբ. sich halb todt — Հազալէն գրեթէ մեռնելի ըլլալ։ — չ. 32բ. անյ. տեւող եւ տաղտուկ Հազ։

Husten, ար. 22բ. ախտ. Հազ։

Hustenfieber, չ. ախտ. Հարբխախառն՝ գձային ջերմ։

Huster, ար. 32ա. —in, իգ. 32. Հազացող, Հազոտ։

Hü'sterchen, չ. 32բ. (նուզ. Hustenś) Թեթեւ՝ մեղմ Հազ։

Hut, ար. 13. խոյր, գլխարկ, փեղոյր. — ab! գլխարկը վար, գլուխդ բաց. den — vor J—m abnehmen կամ ziehen մէկուն գլխարկ բանալ. den — auf haben գլխարկը գլուխն ըլլալ. den — auf's Ohr setzen գլխարկը ծուռ դնել. փխ. ապստամբել. բ. պարան, տէր. գ. դի. — (der Pilze) (սունկի) գլխանոց, (ծխոց) Հովանոցաձեւ կամ գնդաձեւ մասը. 2. փխ. viele Köpfe unter einen — bringen wollen բոլոր աշխարհքը միաբանել ուզել. բ. die Frau hat den — տան փարչութեան ամենը կնոջ ձեռքն է (ՆՄՄփ. Hose, 1. փխ.). 3. — Zucker գլուխ շաքար։ Ռ. — իգ. 31. Հովանի, պաշտպանութիւն. խնամք. in (կամ unter) J—s — sein մէկուն պաշտպանութեան ներքեւ ըլլալ. բ. Հոգաբարձու, խնամակալ, վերատեսուչ. գ. ապաւէն, ապաստանարան. er tritt unter meiner Hütte — խղճիս ապաստանեցաւ, յարկիս տակ մտաւ. դ. պահակ, պահանորդ. auf seiner (կամ der) — sein զգուշութիւն ընել, զգուշանալ. 2. (օտար երկրի վրայ) արածելու իրաւունք. 3. Նարախանտեղի, արօտ։

Hut|abnehmen, չ. —abziehen, չ. ապախոնարհք, ողջոյն՝ բարեւ տալը։ —feder, իգ. խոյրափետուր, գլխարկի զարդամանակ։ —geld, չ. Հօտերու պահպանութեան վարձք։ —geschäft, չ. —gewerbe, չ. —handel, ար. չմ. խոյրավաճառութիւն։ —händler, ար. չմ. խոյրավաճառ։ —kopf, ար. գլխարկի կաղապար։ —krämpe, իգ. ար—. Թեւ (խուրի)։ —los, ած. անխոյր. բ. անպաշտպան, անտէր, անօգնական։ —macher(in, իգ.), ար. խոյրարար։ —schleife, իգ. գլխանշան։ —schnur, իգ. ար—. գլխարկի ժապաւէն. բ. փխ. ընփ. das geht über die —! չափը կ'անցընէ։ —tresse, իգ. գլխարկի եզերքը կարուած ժապաւէն։ —troddel, իգ. զարդամանակ (գլխարկի)։

hü'ten, նբ. 3բ. պահել, պահպանել, պաշտպանել. 2. et. — բանի մը վրայ հսկել, հոգ տանիլ. 3. J. vor et. — մէկը բանէ մը զգուշացընել. 4. ընփ. Gott soll —! Աստուած պահէ։ sich — փբ. զգուշանալ։ — չ. 32բ. անյ. —ung, իգ. 31. պահպանութիւն, խնամք, զգուշութիւն։

Hü'ter, ար. 32ա. —in, իգ. 32. պահապան, պաշտպան. խնամածու, Հոգատար. Հովիւ (տ. Hirt)։

Hütsche, Hü'tsche, իգ. 31. = Fußbank, Schemel; 2. = Schaukel.

hütt! ձղ. ձայն (Հմմտ. hiß)։

Hü'ttchen, չ. 32բ. նուզ. Hütteś. խղճիկ, խրճիթ, տնակ։

Hü'tte, իգ. 35. խուղ, Հիւղ. խրճիթ, խղճիկ. (ընփ. Ս. Գրոց) տաղաւարք, տաղաւար. 3. ար—. բմ. (Հանքերու մէջ) տախտակամածեալ գործարան, ձուլարան. 4. ն—ի. խելականողման բարձրաւանդակ։

Hü'ttenamt, չ. ար—. ձուլարանի գործակալութեան տեսչութիւն։ —arbeiter, ար. ար—. ձուլիչ։ —bau, ար. խրճիթ՝ Հիւղ շինելը. բ. ձուլագործութիւն։ —bewohner, ար. Հիւղաբնակ։ —herr, ար. ար—. գործարանի տէր։ —junge, ար. ընդվայրատան՝ տասնաՀակ մանուկ։ — —knapp(en)schaft, իգ. ար—. ձուլողք. ձուլողաց՝ բովագործաց ընկերութիւն։ —kunde, իգ. ար—. մետաղագործութիւն։ —kundige(r), ար. ար—. մետաղագործ։ —mann, ար. —leute,

յգ. — Hüttenbewohner; Բ. ար. — Hüttenkundiger. —meister, ար. արա. ձուլարանի տեսուչ։ —nicht(s), չ. ար. քմ. ցինկի մուր, ապագար։ —werk, չ. ար. — Hütte, 3.

Hütung, էգ. 31. արօտ, արածելը։

Hyáden, էգ. յգ. 35. աստղ. բազմաստեղք։ [բաղ, ապակեքար։

Hyalit(h), ար. 20. հք. ապակեքա-

Hy'alo|graph, ար. ապակեգրիչ։ —graphie, էգ. ապակեգրութիւն։ —ide, ած. ապակեայ։

Hyä'ne, էգ. 35. Բն. բորենի (Hyoena). փխ. անգութ, մարդախոշոշ։

Hyazinth, յգ. ան. ար. 38. դիցբ. Յակինթոս։ — ար. 20. հք. յակինթ (պատուական քար)։

Hyazinthe, էգ. 35. բյ. յակինթ (ծաղիկ) (Hyacinthus)։ [թիւն։

Hybridität, էգ. 31. այլախառնու-

Hy'der, էգ. 35. = Hydra.

Hy'dra, էգ. 31. (յգ. Hy'dern) Բն. Հիդրա, Ջրօձ. 2. դիցբ. բազմագլուխ օձ. 3. Հիդրա աստեղատուն։

Hydránt, ար. 33. արա. Ջրհան (կազմած) (= Wasserpumpe)։

Hydrát, չ. 20. քմ. Ջրատ։

Hydráulik, էգ. 31. Բնէ. Ջրաբաշխութիւն։ [բաշխ։

Hydráuliker, ար. 22ա. Բնէ. Ջրա-

hydráulisch, ած. 6. Բնէ. Ջրաբաշխական։ [շարժութիւն։

Hydrodynámik, էգ. 31. Բնէ. Ջրա-

hydrodynámisch, ած. 6. Բնէ. Ջրաշարժական։ [ծին։

Hydrogén, չ. 20. անյգ. քմ. Ջրա-

Hydrográph, ար. 33. ֆզք. Ջրագիր։

hydrográphisch, ած. 6. ֆզք. Ջրագրական։ [ֆզք. Ջրաչափ։

Hydrométer, ար. եւ չ. 22ա. Բնէ.

Hydrostátik, էգ. 31. Բնէ. ֆզք. Ջրակշռութիւն։ [Ջրակշռական։

hydrostátisch, ած. 6. Բնէ. ֆզք.

Hyetométer, ար. եւ չ. 22ա. ֆզք. անձրեւաչափ։

Hygié(i)ne, էգ. 35. Hygiénik, էգ. 31. ֆզք. առողջապահութիւն։

hygié(i)nisch, ած. 6. ֆզք. առողջապահական։

Hygrobarométer, ար. եւ չ. 22ա. ֆզք. Բնէ. խոնաւութեան ծանրաչափ։

Hygrométer, ար. եւ չ. 22ա. ֆզք. Բնէ. խոնաւաչափ։

hygrométrisch, ած. 6. ֆզք. Բնէ. խոնաւաչափական։ [նաւադէտ։

Hygroskóp, չ. 20. ֆզք. Բնէ. խո-

Hygroskopie էգ. 31. եւ 35. ֆզք. Բնէ. խոնաւադիտութիւն։

hygroskópisch, ած. 6. ֆզք. Բնէ. խոնաւադիտական։

Hy'men, յգ. ան. ար. 38. դիցբ. Հարսանեաց դիք. 2. չ. ֆզք. անդրթաղանթ՝ կուսի (կուսութեան)։

Hy'mne, էգ. 35. տաղ (հոգեւոր), օրհնութիւն, շարական. 2. գովեստ, գովասանաց երգ։

Hy'mnenbuch, չ. 7. տաղարան, շարակնոց։

Hypér|baton, չ. 33. (յգ. —bata) քր. շրջում, խօսքին բնական կարգը փոխելը։ —bel, էգ. 35. ճրտր. ... աւելաբանութիւն։ —belhaft, —bolisch, ած. 6. աւելադրական։ —kritik, էգ. 31. խծբծ, եղերական քննադատութիւն։ —kritiker, ար. 22ա. պարսաւագէտ, խծբծող, քննադատ։ —oxyd, չ. 20. քմ. գերօքսիդ։

Hypno|gráph, ար. քնոյ վրայ խօսող՝ գրող, քնագիր։ —graphie, էգ. քնագրութիւն։

Hypochónder, ար. 22ա. = Hypochondrist. —rie, էգ. 31. կամ 35. ախոնդեղաց ախտ, փայծաղնացաւութիւն։ —risch, ած. 6. ախտ. ախոնդեղաց, ախոնդեղական։ —rist, ար. 33. սեւամաղձոտ, ախոնդեղեան։

Hypotenúse, էգ. 35. ուղղ. ներքնաձիգ (ուղղանկիւն եռանկիւնեան երկայնագոյն կող)։

Hypothék, էգ. 31. երբ. անշարժ գրաւ, պարտատիրոջ պարտականին ընչից վրայ ունեցած իրաւունքը. mit —en belasten (տոկոսաւորքը) գրաւել, գրաւական դնել։

Hypothése, էգ. 35. ենթադրութիւն, կարծիք։

hypothétisch, ած. 6. ենթադրական, կարծական. —er Schluß պայմանական հաւաքաբանութիւն։

Hypsometrie, էգ. 31. կամ 35. Բնէ. բարձրաչափութիւն։

Hysterie, էգ. 31. եւ 35. ֆզք. ախտ. արգանդախեղդ։

Digitized by Google

I.

I, չ. 37. (գերմաներէն այբուբենին իններորդ գիրն եւ երրորդ ձայնաւորը.) Ի, ի. փխ. das Tüpfchen auf dem I nicht vergessen ամենափոքրիկ մանրա- գիր ըլլալ, կէտ մըն ալ չփախցը- նել: Բ. I! ձյ. ընդ. Հարկաւ, տա- րակոյս չկայ: Գ. I. Հմ. I. H. — Ihre Hoheit Բարձրութիւն Ձեր:

i-a! ձյ. (էշուն զռալու ձայնը) ի-ա՜:

iahnen, նբ. 3ա. զռալ, խանչել:

Jambe, ար. 34. Jambus, ար. 37. տղ. յամբերգ (ոտանաւոր):

jambisch, ած. 6. յամբերգական:

Jambus, ար. 37. տղ. — Jambe.

Japetide, ար. 34. Յաբեթեան, Յաբեթական սերունդ: [սոն:

Jason, յտ. անն. ար. 38. դյց. Յա-

Iberien, չ. 38. աշխ. Իբերիա. ա) Վրաստան. բ) Իսպ. Սպանիա:

iberisch, ած. 6. իբերական:

Ibis, ար. 15. կն. քաղահաւ, ցեծ (Ibis):

Ich, Ա. անձն. դր. ես (սեռ. mei-n(er), տր. mir, Հյ. mich): Բ. — չ. անփփ. կամ 88. եսը. er liebt sein — sehr իր անձը շատ կը սիրէ, անձնասէր է:

Ichneumon, ար. (չ.) 38. կն. Հե- տահան, փարաւոնի մուկ (Herpestes ichneumon):

Ichthyologie, իգ. ձկնաբանու- թիւն: —ophag(e), ար. ձկնակեր: —osaur, ար. 38. —osaurus, ար. 37. Հգն. կն. ձկնամողէզ (նախաջրհեղեղեան զեռուն):

icilisch, ած. 6. —es Gesetz իռիլլիա- կան օրէնք:

id, (= idem) նոյն:

ideal, Ա. ած. 6. գաղափարական, մտաց: Բ. das —e, չ. 6. բանի մը գաղափարականը՝ մտացածին նկա- րագիրը: Գ. — չ. 20. մտաւորա- կանը, գաղափարականը, օրինակ. das —e e—s Redners քաջ՝ մեծ ճար- տարախօս:

idealisch, ած. 6. — Ideal. —isi(e)- ren, նբ. 3ա. (իրի կամ անձի մը) գաղափարականը շինել՝ յօրինել:

Idealismus, ար. 37. փլն. փլ. տես- լականութիւն:

Idealist, ար. 38. փլն. փլ. գաղա- փարական, տեսլական:

idealistisch, ած. 8. փլն. փլ. տես- լական, գաղափարական:

Idealität, իգ. 31. փլն. փլ. գա- ղափարականութիւն:

Idee, իգ. 31. եւ 35. գաղափար, (մտաց) տեսիլ՝ պատկեր:

Idee(e)n‖gang, ար. գաղափարաց ընթացք: —los, ած. գաղափարա- զուրկ (միտք ... որ չի կրնար գա- ղափար յօրինել):

Ideel, ած. 6. — ideal, Ա.:

Iden, իգ. յփ. իդոս (Հռոմայե- ցւոց քանի մ'ամսոց 15երորդ օրը):

identifizi(e)ren, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. (sich) mit et. — բանի մը հետ նոյնացընել, նոյնանալ: — չ. 32բ. անյփ. Identifizi(e)rung, իգ. 31. նոյ- նացուցում:

identisch, ած. 6. նոյն, նոյնակերպ:

Identität, իգ. 31. նոյնութիւն:

Ideolog, ար. 38. գաղափարախօս, տեսլագէտ:

Idiom, չ. 20. փլն. ազգայնի՝ բնիկ լեզու. 2. գաւառական (լեզու):

Idiot, ար. 38. տգէտ. 2. (ի ծնէ) ապուշ, ընդ. ամլոշ:

Idiotismus, ար. 37. փլն. յատ- կաբանութիւն, լեզուի յատկու- թիւն. 2. ի ծնէ ապշութիւն:

Idol, չ. 20. կուռք. 2. փխ. կուռք, սիրելի:

Idyll, չ. 20. յփ. —len, —e, իգ. 35. Հովուերգութիւն, անդերոր- գական բանաստեղծութիւն:

Idyllen‖dichter, ար. Հովուերգու: —haft, idyllisch, ած. 6. Հովուերգա- կան:

Igel, ար. 22ա. կն. ոզնի. 2. ար. (մանողներու) ոզնի, սանտրագլան, փշապատ գլան:

Igel‖aloe, իգ. բյ. փշալից հալուէ

(Aloë echinata)։ –fisch, ար. ԺՆ. ոզնեձուկն (Diodon)։ –kaktus, ար. բս. փշակաղնի (Echinocactus)։

Ignáme (իէնամ), իգ. 35. բս. = Yamswurzel.

Ignátius, յր. ան. ար. 18. Իգնատիոս։ –bohne, իգ. բս. փիլիպպեան բակլայ (Ignatia amara)։

Ignáz, յր. ան. ար. անփ. = Ignatius.

Ignorantiner, ար. 22ա. եր. ընդ. անուն (կրօնաւորական միաբանութեան մ'աշխատաւոր եղբայր)։

Ignoránz, իգ. 31. տգիտութիւն։

ignori(e)ren, նբ. 3ա. անգիտանալ, չգիտնալ. 2. I., et. – չճանչնալ՝ չգիտնալ ձեւացընել, չճանչնալու՝ չգիտնալու պէս վարուիլ։

ih! ձյ. = i, Բ.։

ihm, անձն. դր. (տր. er ին եւ es ին) նմա, անոր, իրեն. 2. Ihm (շատ տարբին մէկու մը հետ խօսուած ատեն) քեզի։

ihn, անձն. դր. er ին հյց. ը. զինքը. 2. Ihn զքեզ։

ihnen, անձն. դր. յգ. տր. 3 դեմքի. անոնց, նոցա, իրենց. 2. I'hnen քղքվ. ձեւ. Ձեզի։

ihr, անձն. դր. sie ին տր. իրեն, անոր. 2. քղքվ. ձեւ. Դուք։ Բ. – ստց. դր. – ար. եւ չ. –e, իգ. իւր, իր (երբ ստացական ար. է՝ sein կը դրուի. երբ իգ. ihr). – Bruder իւր (այն տիկնոջ...) եղբայրը. 2. քղքվ. ձեւ. Ձեր։ Գ. Ihrer, Ihre, Ihres, եզ. der, die, das յօդերով Ihre կամ ստ. դեր. Ihrige, գ. դր. իրենը, անորը, Ձերինը. thun Sie das Ihrige ձեռքերնէդ եկածն ըրէք, ըստ կարի ջանացէք։

ihrer, ստց. դր. = ihr, Բ. եւ Գ. die Liebe – (Ihrer) Brüdern իւր (Ձեր) եղբարց սէրը։ Բ. – անձն. դր. sie ին եղ. սեռ. իրեն, անոր. 2. յգ. սեռ. իրենց, անոնց. 3. Ihrer քղքվ. ձեւ. Ձեր։

i(I)hrerseits, մկ. իւր (իրենց՝ Ձեր) կողմանէ։

ihretshalben, (um) –wegen, կամ –willen, մկ. իրեն՝ իրենց՝ Ձեր պատճառաւ, անոնց՝ Ձեր սիրոյն համար։

ihrig = ihr, Գ.։

I'hro, (ազնուական ձեւով, հինցած) հնց. = Ihr, – Excellenz, բարձրութիւն Ձեր։

ihrzen, նբ. 3գ. (հմմտ. duzen) մէկուն հետ խօսելու ատեն "Ձեր" դերանունը գործածել, մէկուն հետ երրորդ դէմքով խօսիլ։

Ikónium, չ. 38. աշխ. Իկոնիոն։

Ikosaéder, չ. 22ա. երկ. քսանանիստ։

I'ltus, ար. 18. կնդ. (աստղաբաշխական) չէղաւ։

Ildefónsus, յր. ան. ար. 18. Իլդեփոնսոս։

Iliáde, իգ. 35. I'lias, իգ. անփ. (Հոմերոսի) Իլիական (վիպասանութիւնը)։

I'lion, I'lium, չ. 38. I'lios, իգ. անփ. ք. Իլիոն, Տրովադա։

ilisch, ած. 6. Իլիական։

ill, հմտ. = illustrirt։

illegál, ած. 6. ապօրինաւոր։

Illegalitä't, իգ. 31. ապօրինաւորութիւն։

illegitim, ած. 6. անհարազատ.

Illegitimitä't, իգ. անհարազատութիւն։

illiberál, ած. 6. անազատամիտ, ազատամիտ չեղող։

illimitirt, ած. 6. անեզր, անսահման։ [որոշել։

Illuminát, ար. 33. եր. լուսաւ–

Illuminatión, իգ. 31. լուսաւորութիւն։

Illuminátor, ար. der heil. Gregor, der – Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ։

illumini(e)rsen, նբ. 3ա. լուսաւորել, լուսաւորութեամբ՝ կանթեղներով զարդարել. 2. (արուեստագրութիւններ) գունաւորել, գունով ներկել. (գլխագիրները) ներկով ապել։ sich – նբ. ընդ. զուարթանալ, քիչ մը գինովնալ՝ արբենալ։ – չ. 33բ. անյգ. –ung, իգ. 31. լուսաւորութիւն. գունաւորում։

Illuminierer, ար. 22ա. –in, իգ. 33. լուսաւորութեան հանդէս կատարող, լուսաւորող. 2. նկր. գունաւորիչ, ներկարիչ։

Illusión, իգ. 31. պատրանք, ցնորք. բանդագուշանք, երեւակայութիւն։

Digitized by Google

illusórisch, ած. 6. պատիր, խաբէական, ցնորական։

Illustratión, էգ. 31. փառաւորութիւն, պայծառացութիւն. 2. պատկերազարդ ընելը. 3. ֆն. ցոյց, ցուցում։

illustri(e)ren, նբ. 3ա. պայծառացնել. զարդարել. 2. (գիրք մը) պատկերազարդ ընել. 3. ֆն. ցուցնել, ապացուցանել։ —te (Zeitung), ած. պատկերազարդ (լրագիր)։

Illy'rien, չ. 38. աշխ. Իլլիրիա, Իլիւրիկէ։

I'lse, էգ. 35. յն. = Alse. բ. — յտ. ան. էգ. 30. Եղիսաբէթ։

I'ltis, I'ltiß, ար. 15. կն. ժանտահոտ աքիս, ժանտաքիս (Mustella putorius). 2. հինգմատնեան թեփամորթ (Manis pendactyla)։

I'ltisfalle, էգ. ար. որոգայթ, ծուղակ։

im, նխ. = in dem, չ. 6. — Augenblick ի քթթել ական։

I'mbiß, ար. 15. թեթեւ ախորժաբերիկ սեղան, թեթեւ ընթրիք, ճաշիկ։

Immánuel, յտ. ան. ար. 38. Էմմանուէլ։

Immateralismus, ար. 27. փլս. ֆլ. աննիւթականութիւն։

Immatrikulatión, էգ. 31. արձանագրութիւն։

immatrikuli(e)r|bar, ած. 6. արձանագրելի։ —en, նբ. 3ա. անունը ցանկին մէջ նշանակել, արձանագրել։

I'mme, էգ. 35. = Biene, 1.

immer, մ. միշտ. auf (կամ für) — ընդ միշտ. ֆն. sie ängstigen sich — mehr երթալով անձկութիւններն կ'աւելնայ. das wird ja — besser! (հեգնական) երթալով կ'աղէկնայ՝ կը շինուի. 2. անընդհատ, անդադար, շարունակ. so macht er's — միշտ՝ շարունակ այսպէս կ'ընէ. 3. — und ewig միշտ, յաւիտեան. 5. wo ich ihn auch — treffen mag ուր որ ալ գտնեմ։ բ. — չ. 22ա. բս. օսլայենի (Triticum amylocum)։

immer|bar, մ. միշտ, հանապազ։ —fort, մ. անընդհատ, շարունակ։ —grün, ած. մշտադալար. 2. — չ. բս. յարկանաչ, կուսածաղիկ (Vinca)։ —hin, մ. ա. = immer, U. 1.; բ. er mag — kommen թող գայ, գալն ու չգալն ինծի համար անտարբեր է։ —während, ած. եւ մ. = beständig, 2.։ —zu, մ. շարունակ, անընդհատ, անդադար. fahre nur —! յառաջ գնա։

Immobiliárvermögen, չ. էրգ. անշարժ ստացուածք։

Immobilien, յգ. անփխ. անշարժ ինչք։

Immoralitä't, էգ. 31. անբարոյականութիւն. լկտութիւն։

Immortélle, էգ. 35. բս. անթառամ, դառնադմակ (Helichrysum)։

Immunitä't, էգ. 31. ապահարկութիւն, ազատութիւն։

Imperativ, imperativ, ար. 20. եւ ած. 6. քեր. եր. հրամայական (եղանակ բայից)։

Imperátor, ար. 25. զօրավար, սպարապետ. ինքնակալ, կայսր։

imperfékt, ած. 6. թերակատար, անկատար։ բ. — չ. 20. —um, չ. 40. քր. անկատար (ժամանակ բայից)։

Imperiál, ար. 24ա. (ման. ռուսական) էնբէրիալ, կայսերական ոսկեդրամ։ բ. — չ. 20. մն. —(-Papier) մեծադիր թուղթ. 2. —(-Spiel) (քարտախաղ) մը կայսերական խաղ. 3. ար. տպ. —(-Schrift) կանոն (գրի մեծ տեսակ մը)։

Imperialismus, ար. անփխ. անյգ. կայսերականութիւն, կայսերականաց կուսակցութիւն։

Imperialist, ար. 33. —isch, ած. կայսերական, կայսերութեան կուսակից։

Impertinénz, էգ. 31. ժպրհութիւն, անամօթութիւն։

I'mpf|arzt, ար. պատուաստի բժիշկ։ —lymphe, էգ. (մարդիկ... պատուաստելու) ժահր։

impfbar, ած. 6. բժշ. պատուաստելի։

impf|en, նբ. 3ա. եւ 3գ. պտղ. ծիւղով՝ ստամով պատուաստել. 2. բժշ. (ծաղկի հիւանդութեան նախապահեստ) պատուաստել. 3. ֆն. die Keime der Tugend in das Herz des Kindes — ազնուն սիրտն առաքինութեան սերմանքը անկել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. պատուաստ։

Digitized by Google

Impfer, ար. 22ա. բժշ. պատուաս-տաւորիչ:

Impfling, ար. 20. նոր պատուաս-տուած:

implici(e)ren, նբ. 3ա. բովանդակել, զօրութեամբ իմացընել:

implicite, մկ. լռելեայն, զօրու-թեամբ:

Implorant, ար. 31. —in, իգ. 32. հետամուտ, հայցող (այր՝ կին):

Implorat, ար. 38. ամբաստա-նեալ:

imponi(e)ren, չբ. ի. 3ա. I—m — մէ-կուն վրայ ազդել, ազդեցութիւն ընել, աչքը վախցընել:

Import, ար. 20. էմ. վաճառաբե-րութիւն (= Einfuhr):

Importhändler, ար. վաճառաբեր:

Importeur, ար. 20. էմ. վաճառա-բեր, ներս վաճառք բերող:

importi(e)ren, նբ. 3ա. էմ. ներս վաճառք բերել (= einführen, նբ. 3ա.):

Impost, ար. 20. հարկ, մաքս. 2. ճրտ. զարկեւանդ. (դրան՝ պատուա-հանի՝ կամարի) յառաջխաղկարկառ ներսուկ քարը:

impotent կամ impotent, ած. 6. բնխ. ախտ. անկարող, անզաւակ:

Impotenz կամ Impotenz, իգ. 31. բնխ. ախտ. անկարողութիւն, ան-բաւականութիւն:

Imprägnation, իգ. 31. քիմ. բնխ. եւ յմ. տոգորում, թաթաւում:

imprägni(e)ren, նբ. 3ա. տոգորել, թաթաւել, թաթախել:

Imprimatur, չ. 88. տպեցի, տպագրութեան հաւանութիւն. das — ertheilen տպագրութեան հաւա-նիլ:

Improvisation, իգ. 31. յանկարծ-երգութիւն, յանպատրաստից երգ... ընելը:

Improvisator, ար. 25. —in, իգ. 32. յանկարծերգու, յանկարծախօս բանաստեղծ:

improvisi(e)ren, նբ. 3ա. յանպա-տրաստից՝ ան յանփոյ երգ՝ բանա-ստեղծութիւն ընել: Ը. — չ. 33ք. անյ. = Improvisation.

Impuls, ար. եղ. 8. յկ. 13. մղում, թելադրութիւն:

in, նխ. տր. եւ հյց. (dem, յօդին հետ միացած՝ im) (փոխանակ) մէջը. er ist in dem (— im) Gefängnisse (անբիկայ) բանտն է. — der Fremde յօտարու-թեան. Professor X. — Berlin Պերլինի Ա. ուսուցիչը. er ist — der Stadt քա-ղաքն է. wir haben viel — ihm verloren իրմով շատ բան կորսնցուցինք. 2. (ժամանակակից) ա. (ժամանակին փոխա-նակ) մէջ. — drei Tagen երեք օրուան մէջ. ք. im Jahre 3 der Republik հանրապետութեան երրորդ տարին. փ. im Februar Փետրուա-րի մէջ. im Frühling գարնան. ղ. — m—r Jugend երիտասարդութեանս ատեն. im vorigen Jahre անցեալ տա-րի. 3. (ձեւ ու եղանակ). — großer Eile աճապարելով, մեծաւ շտապաւ. 4. im Leibrocke զգեստով. — voller Trauer թախծալից, ի թուխս հա-մակեալ. 5. (նիւթ, քանակութիւն. չափ). — Geld zahlen ստակ-ներով՝ ոսկւով վճարել. 6. — drei Theile eintheilen երեք մաս(ի) բաժնել. 7. — ein Thier verwandeln անասնոյ փոխել, անասնացընել: Ը. — (ա-ռանձին քերականութեան). der reichste Kaufmann — der Stadt քաղքին ամե-նահարուստ վաճառականը. — den Armen tragen ի վերայ բազկաց կրել՝ բառնալ. zehn Fuß — die Länge 10 ոտք երկայնութիւն. sich — Wein betrinken ընդ գինիս մտանել, գի-նովնալ: Գ. — 2. — abstracto ի վերացեալն. — duplo կրկին. — spe յուսով:

inadäquat, ած. 6. փիլ. անհամա-սար(եալ):

inakkurat, ած. 6. անճիշդ. ան-փոյթ, անմտադիր:

inaktiv, ած. 6. անգործ. անազ-դեցիկ:

Inaktivität, իգ. 31. անգործու-թիւն:

Inangriffnahme, իգ. 35. գործա-դրութիւն, գործադրել սկսիլը:

Inauguralrede, իգ. Ճառ նուիրաց՝ նուաստակերաց:

inauguri(e)rsen, նբ. 3ա. նուիրել, նուաստակերք կատարել: — չ. 33ք. անյ. —ung, իգ. 31. նուիրումն. նուաստակերք կատարելը:

Inbegriff, ար. 20. բովանդակութիւն. mit — aller Einzelheiten մանրամասնաւ՝

Digitized by Google

անհատ իրերն ալ մէկտեղ առնելով. 2. բովանդակութիւն, պարունակութիւն, գումարում. (էակաց) գոյացութիւն. բաղդրուածոյք, համառօտութիւն. — aller Künste und Wissenschaften բովանդակութիւն գիտութեանց եւ արուեստից, հանրագիտութիւն։

inbegriffen, մ. հմյ. = einbegriffen.

Inbetráchtnahme, էգ. 25. նկատելը, նկատառութիւն։

Inbetrieb‖setzung, էգ. —stellung, էգ. 31. (գործարանի...) շահեցընելը, շահագործութիւն։ [բանեցնելը։

Inbrunst, էգ. 31. անյգ. եռանդ, inbrünstig, ած. 6. եռանդուն։ — մ. եռանդեամբ։

Incidénz, էգ. 31. բնգ. (երկու ճառագայթից զիրար կտրելը) ընդհատութիւն, հատում. 2. միջանկեալ դէպք։

Incidénz‖fall, ար. —frage, էգ. —punkt, ար. —sache, էգ. = Incidenz, 2.։

indeclinábel, ած. 6. քր. անհոլով։

indém, մ. այս միջոցին, այս վայրկենին. ը. մփ. = indeß, Ա. — Բ. շղ. մինչդեռ, երբ. 2. հմյ. ըստ որում, որովհետեւ. 3. անով որ. er besiegte sie, — er Zwietracht unter ihnen ausstreute անոնց մէջ երկպառակութիւն ձգելով յաղթեց։

Indemnitä't, էգ. 31. անվնասութիւն, վնասուց հատուցում։

independént, ած. 6. եւ ար. 33. անկախ (ած. եւ գ.)։ [Indier.

I'nder, ար. 22ա. —in, էգ. 33. =

indéß, indéssen, մ. (այս բանին ըլլալու) ատեն, (այս) միջոցին. 2. շղ. (որոան հետ կը բայը՝ նախադասութեան մէջ կը դրուի) = indem, Բ. 1. 2. (բայն անոր բայէն յառաջ դրուելով) սակայն, սակայն եւ այնպէս, համենայն այսու։

I'ndex, ար. անփփ. (յգ. Indices) ցանկ, (մատենագրական գործերոց՝ հեղինակի) ցուցիչ, ցուցամատն. էր. (արգելեալ գրոց) ցանկ։

Indiáner, ար. 22ա. —in, էգ. 33. Հնդիկ, խափշիկ (Ամերիկայ)։

I'ndien, չ. 22բ. ալխ. Հնդկաստան։

I'ndienfahrer, ար. 22ա. նաւ. Հնդկաստան նաւող, Հնդկաչու (նաւ)։

Indienststellung, էգ. 31. զին. զինուորիլը. 2. նաւ. — eines Schiffes նաւ մը զինելը՝ սպասաւորելը։

I'ndier, ար. 22ա. —in, էգ. 33. Հնդիկ, խափշիկ։

indifferent կամ indifferént, ած. 6. էգծ. անտարբեր, անտարբերական, անխտրական. քմ. չէզոք։

Indifferentismus, ար. 27. էգծ. էր. անտարբեր(ական)ութիւն, անխտրականութիւն։

Indifferénz, էգ. 31. էգծ. ման. բնգ. եւ քմ. անտարբերութիւն, չէզոքութիւն։

indigni(e)ren, նբ. 3ա. զայրացընել, սրտմտեցընել։

I'ndigo, ար. 28. բկ. լեղակ, մըշկան եղէգ (Indigofera). ք. rother — մանուշակագոյն քարաքոս, ռոկել. 2. քմ. կապոյտ ներկ, լեղակ։

I'ndigo‖bitter, չ. քմ. պարկաբորականծնի թթու, լեղակաթթու։ —blau, չ. եւ ած. քմ. զուտ լեղակ լեղակակապոյտ. քմ. Հնդկաստանի՝ Հնդիկ կապոյտ։ —pflanze, էգ. բկ. = Indigo, 1.։

Indikatív, ար. 20. քր. սահմանական (եղանակ բայից)։

indikativisch, ած. եւ մ. սահմանականին (ի մէջ), սահմանականաբար։

indirékt, ած. 6. անուղղակի. 2. զին. —er Schuß ոստոստող գնդակ թնդանօթի։ [կային։

indisch, ած. 6. Հնդկական, Հընդ-

indiskrét, ած. 6. անխոհեմ, անխորհուրդ, անընտրող. բացբերան։

Individuál..., անհատական, առանձնական...։

individual‖isi(e)ren, նբ. sich — էբ. 3ա. մասնաւորել, անհատացընել. անհատանալ։ — չ. 22բ. անյգ. —isi(e)rung, էգ. 31. մասնաւորում, մասնաւորելը, անհատացում։ —itä't, էգ. 31. էլ. անհատականութիւն։

individuéll, ած. 6. էգծ. անհատական, մասնական, առանձնական։ [ոք։

Individuum, չ. 26. անհատ. ոմն,

Indizien, չ. յգ. անփփ. ման. էրգ. ծանուցիչք, յայտարար նշանք։

Digitized by Google

indoeuropäisch, ած. հնդեւրոպական, հնդիկ-եւրոպական։

indogermanisch, ած. հնդիկ-գերմանական։

Indossamént, չ. 20. վճ. փոխանցումն (փոխանակագրին... ուրիշի մ'անցընելը)։

Indossánt, Indossént, ար. 33. վճ. փոխանցող, փոխանակագիր անցընող։

indossi(e)r|en, նբ. 3ա. einen Wechsel — (փոխանակագիրն ուրիշի) անցընել, փոխանցել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Indossament.

Induction, իգ. 31. իբր. գլ. եզրակացութիւն, հետեւութիւն, ընծայութիւն. բնգ. ներածութիւն (նաեւ գլ.)։ [ծակումն (նաեւ բնգ.)։

inductiv, ած. 6. գլ. բնբ. ներածա-

Industrie, իգ. 31. կամ 35. ձեռնարկութիւն, արուեստագիտութիւն. ճարտարութիւն։

Industrie|arbeiter, ար. ձեռնագէտ, արուեստագէտ, ճարտար։ —ritter, ար. խաբեբայ, ննենգաւոր։

industriéll, ած. 6. ձեռնագիտա-կան, արուեստագործական, արուեստագիտական։ —e(r), (չ.) ար. 6. ձեռնագէտ, արուեստագիտութեան ձեռնարկող։

industriö's, ած. 6. ճարտար, արուեստագէտ, հնարագիտ։

induzi(e)ren, նբ. 3ա. բոն. անդր. եզրակացընել, հետեւցընել. բնգ. ներածել։

ineinánder, մ. մէկը մէկ, իրարու մէջ։ —bringen, նբ. բչ. մէկը մէկ գնել՝ անցընել։ —flechten, նբ. բչ. հիւսել, չարամանել. 2. — չ. հիւսուած, մանուած։ —fügen, նբ. ագուցանել, մէկը մէկ անցընել։ —fügung, իգ. նոյն. գլխ. — der Glieder իրար ու իրար չու զինուորաց։ —greifen, չբ. 4. բչ. իրարու հետ կապուիլ՝ մտնալ. մեք. անուաց ընդխառնուիլ. 2. — չ. (այլեւայլ գէպքեր՝ պատմութիւններ) իրարու հետ հիւսելը. մեք. անուաց ընդխառնումն։ —wirken, չ. գոր-ծակցութիւն։ [ցուլ, ընդունելը։

Inempfángnahme, իգ. 35. առու-

Inexpressibel, չ. 33. (—. յգ. բրծ.) ծղբ. — Beinkleid.

Infallibilist, ար. 33. եր. անսխալականն։

Infallibilitä't, իգ. 31. անսխալականութիւն (մն. քահանայապետի)։

infám, ած. 6. վատանուն, անուանարկ, վատահամբաւ. մ. անուանարկ կերպով, վատաբար. 2. ընդ. անհնարին, սաստիկ. das ärgert mich — սաստիկ զիս յիմարին սաստիկ ճանի՝ սաստիկ կը նեղացընէ։

Infánt, ար. 33. —in, իգ. 32. (Սպանիոյ եւ Փորթուկալի թագաւորի երկրորդ...) արքայորդի, արքայադուստր։

Infanterie, իգ. 31. կամ 35. գնդ. հետեւակազօր, հետեւակ։

Infanterist, ար. 33. գնդ. հետեւակազօր, հետեւակ, սահմանաւոր գինուոր։

I'nfel, I'nful, իգ. 35. եր. պատարագ, խոյր. (եպիսկոպոսական) թագ։

infeln, նբ. 3ա. (կրկնակի վրայ գրբ. անց. եր. կարծածուծ). geinfelt թագաւորիր (պրգայ) (հմմ. infuli(e)ren)։

Inferioritä't, իգ. 31. նուաստութիւն, կրտսերութիւն, խոնարհագոյն աստիճան։

infernálisch, ած. 6. դժոխական։

Infinitiv, ար. 20. քեր. եր. աներեւոյթ (եղանակ)։

infinitivisch, ած. աներեւոյթ (եղանակի). մբ. անորոշ։

infizi(e)rbar, ած. 6. ապականելի, եղծանելի։

infizi(e)r|en, նբ. 3ա. ապականել, եղծանել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ապականումն, եղծումն։

Inflamabilien, չ. յգ. անփփ. այրելի նիւթեր։

Inflexión, իգ. 31. եր. փոփոխումն (ձայնի բանից). հոլովումն (անուանց). խոնարհումն (բայից)։

Influénza, իգ. 30. բժկ. ամենագաւառ հարբուխ՝ գումն։

Infólio, չ. 33. մեծածալ (գիրք)։

Informatión, իգ. 31. տեղեկութիւն, զեկուցումն. 2. կրթութիւն, հրահանգ։

informi(e)ren, նբ. եւ sich — իբ. 3ա. զեկուցանել, խմացընել, ծանուցանել. (sich) — տեղեկանալ,

իմանալ. Ք. 3. — Միտքը կրթել՝ ուսուցանել։

Inful, իգ. 35. — Infel.

infuli(e)ren, նբ. 3ա. Միջուն եպիսկոպոսական թագ դնել, Միտր թագաւոր ընել. infulirter Abt թագաւոր աբբայ։

Infusión, իգ. 31. — Aufguß.

Infusiónsthierchen, չ. յգ. ին. — Infusorien. [ներ. Ջրամծնիք։

Infusórien, չ. յգ. 33բ. Ջրածին-

Ingenieur (ինժենիեօր), ար. 20. (յգ. նաև —s) երկրաչափ, ճարտարապետ (ճանապարհաց՝ կամրջաց՝ երկաթուղեաց...)։

Ingenieurkunst, իգ. ճարտարապետութիւն. գին. պատերազմական ճարտարապետութիւն։

ingleichen, մկ. նմանապէս, նոյնպէս. դարձեալ. նաեւ։

Ingrédiens, չ. անփ. (յգ. ...diénzien) Ingrediénz, իգ. 31. նիւթ խառնուածոյ, կազմիչ մասն, յարմարմունք։

Ingrimm, ար. 20. անյգ. ոխակալ կատաղութիւն. ոխ, քէն։

ingrimmig, ածկ. 6. չարայոյզ, ոխակալ։

ingrossi(e)ren, նբ. 3ա. (յեչատակարան՝ մուրհակ մը մեծատառ) օրինակել։

Ingwer, ար. 22ա. բս. կոճապղպեղ, Հնդիկ պղպեղ (Amomum zingiber)։

ingwerartig (e Pflanzen), ածկ. բս. կոճապղպեղազգի (անկեր)։ —wurzel, իգ. կոճապղպեղ, կոճապղպեղի արմատ։

Inhaber, ար. 22ա. —in, իգ. 33. ստացիչ, ունեցող. (տան)տէր (տեղ)կալ. Ք. der — eines Amtes պաշտօնատէր, պաշտօնակիր. Ք. գին. — eines Regiments առաջնորդ-գնդապետ։

inhafti(e)ren, նբ. 3ա. — verhaften. — չ. 33բ. անյգ. —ung, իգ. 31. բանտարկութիւն, բանտարկելութիւն։ [իֆլ. ներշնչութիւն։

Inhalation, իգ. 31. տես. Ինհ. եւ

inhali(e)ren, նբ. 3ա. տես. ներշնչել. օդ՝ շունչ կլլել։

Inhalt, ար. 20. անյգ. բովանդակութիւն. Ք. (պատմերիի...) ծաւալ. (խօսքի) նիւթ՝ առարկայ, բնաբան. (furz gefaßter) — համառօտ բովանդակութիւն, քաղուած. wörtlicher — Բառ. իմ. պատճէն, օրինակ. 3. տարողութիւն, ընդունակութիւն։ —leer, ածկ. —los, ածկ. դատարկ, պարապ։ —reich, ածկ. —schwer, ածկ. բազմատար. ծանրակշիռ, եռանդ, կարեւոր, նշանակալից։

Inhaltsangabe, իգ. համառօտութիւն, համառօտ բովանդակութիւն. ի. — Inhaltsverzeichniß. —bestimmung, իգ. ---. — einer Fläche երեսի մը քառակուսին գտնել։ — eines Körpers մարմնոյ մը խորանարդը գտնելն։ —verzeichniß, չ. ցանկ, ցուցակ (նիւթոց)։ —zeichen, չ. —zettel, ար. պիտակ (սրուակներու ծրարներու վրայ փակցուած թուղթ)։

inhibi(e)rsen, նբ. 3ա. արգելուլ, կասեցընել։ — չ. 33բ. անյգ. —ung, իգ. 31. արգելում, կասեցընելը։

Inholz, չ. 7. նոյ. (նաւու) ողնուց, պատուհանդոյց։

Initialbuchstabe, ար. գլխագիր, սկզբնագիր։ [stabe.

Initiale, իգ. 35. — Initialbuch-

Initiative, իգ. 35. die — ergreifen (գործի մը) առաջին անգամ ձեռք զարնել՝ սկսիլ, նախաձեռն ըլլալ։

Injection, իգ. 31. ներմուծութիւն (մարմնոյն մէջ ջուր՝ դեղ մուծանելը)։

Injurie, իգ. 35. նախատինք։

inkarnat, ածկ. 6. վարդագոյն, շառագոյն։ — չ. 20. կարմիր գոյն երանգ։

Inkarnation, իգ. 31. մարմնաւորութիւն, մարդեղութիւն (Քրիստոսի)։

inkarzeri(e)rsen, նբ. 3ա. բանտարկել, բանտ դնել։ — չ. 33բ. անյգ. —ung, իգ. 31. բանտարկութիւն, բանտարկում։

Inklination, իգ. 31. տես. Նեյ. հակում, ծռութիւն։

inklini(e)ren, չբ. ի. 3ա. zu et. — բանի մը միտիլ՝ հակիլ։

inklusiv(e), մկ. ներփակելով, բաղադրաբար, ի միասին առեալ։

inkognito, մկ. եւ — չ. 33. յանծանօթս, ծպտեալ. անծանօթ (ածկ. եւ գ.)։

Digitized by Google

inkompetént, ած. ա. (մէկու մը) անձեռնհաս, անկարող, անտեղեակ։

Inkompeténz, իգ. 31. անձեռնհասութիւն, անկարողութիւն, անտեղեակութիւն։

inkonsequént, ած. ա. թերի, անհետեւ, իր սկզբանց անհամաձայն հակառակ գործող։

J'nkonsequenz, իգ. 31. թերի անհետեւ հետեւութիւն, իր սկզբանց հակառակ վարմունք։

inkorpori(e)rjen, նբ. 3ա. մարմնացնել, մարմնաւորել։ — ը. 33բ. ածյ.
—ung, իգ. 31. խառնում, մարմնաւորութիւն։

inkorrékt, ած. ա. անուղիղ, սխալ, թերի։ [ասմնեալ։

Inkulpát, որ. 33. իրք. ամբաստ.

J'nlage, իգ. 7. — Einlage.

J'nland, ը. 7. (հկ-նը. Ausland) ներքին գաւառ, ներքնագաւառ։

J'nländer, որ. 23ա. —in, իգ. 32. բնակ, տեղացի. անդրերկածին, բնաշխարհիկ։ [քին, բնիկ։

inländisch, ած. ա. տեղական, ներ.

J'nlaut, որ. 30. փր. միջին տառ՝ գիր, միջնատառ։

inlautend, ած. փր. միջին։

inliegen, եւ այլն տես — ein-liegen, եւ այլն։ [միջի։

inmitten, նխ. ու-ր.-ով ի մէջ, ի

inne, մ. մէջը, ի, (տուն)ը. mitten
— մէջտ մէջտեղը, կեդրոնը։ Բառ-
գործածութեան մէջ ըմ.։ —behalten, նբ.
պահել. իրք. յինքն առնուլ. 2.
— ը. պահուած, ու իր պահէն։
—haben, նբ. ունենալ, տիրացած
ըլլալ. e-e Stadt — քաղքի մը տէ-
րն ըլլալ, առնուլ. eine Sprache ganz —
լեզուի մը քաջահմուտ ըլլալ։ —
halten, նբ. die richtige Entfernung — հե-
ռաւորութիւնը չափել՝ նկատել.
բ. չբ. h. կանգ առնուլ, կենալ,
հանգչիլ. իրք. դադարիլ. mit der
Arbeit — գործելէն դադրիլ՝ հանգ-
չիլ։ —ը.—haltung, իգ. դիտելը. դա-
դրեցընելը, դադար։ —werden, չբ.
s. einer Sache (—ի.) կամ et. — բանի մը
խելամուտ ըլլալ՝ տեղեկանալ։ —
wohnen, չբ. h. — einwohnen, 1. 2.։

innen, մ. (հկ-նը. außen) ներսը, ի ներքս. nach — ներքսատա, ի ներքս. von — (heraus) ի ներքսատա։

J'nnenböschung, իգ. որ. Տրք. (պարսպի...) ներքին զառիվերութիւն։
—front, իգ. Տրք. (e-r Mauer) (պարսպի) ներքին երեսը՝ ճակատը։ —haut, իգ. անդ. ներքնաթաղանթ։

inner, ած. ա. (հկ-նը. äußer) ներքին. ներքնագոյն, խորագոյն. ե-
ակա, ներքին (յատկութիւն). 2.
innerst, երր. ամենաներքին, ծա-
ծուկ. die —en Gedanken ամենածա-
ծուկ խորհուրդները. 3. բնական,
սաստիկ (կեանք)։ ն. Innere(s),
ը. ա. ներքին, ներքնակողմը. 2.
շրջապատուել, սիրտ, ոգի. ծոց,
միջնակայր։ das Innerste, ա. ներքնա-
գոյն կողմունք, խորք. sein Innerstes
իր սրտին գաղտնիքը։

innerhalb, մ. ներսը, ի ներքս
(= binnen, 1.)։

innerlich, ած. ա. = inner, 1. եւ
2. —er Beruf ներքին կոչում. մ. ի
ներքսատ. դեղ. — anzuwenden ներ-
քսատ գործածելու ներքին (դեղ)։

J'nnerlichkeit, իգ. 31. ներքին ըլ-
լալը, ներքնութիւն։

innig, ած. ա. ներքին. 2. ներ-
քին՝ խորին՝ սրտաբուխ (զգա-
ծում). մտերիմ, ջերմ, անձուկ։

J'nnigkeit, իգ. 31. ներքնութիւն,
ներքին զգածմունք. մտերմու-
թիւն, ջերմ։

inniglich, մ. = innig.

Innocéntius, 13. Innocénz, յր.
ան. 30. որ. Իննովկենտիոս։

J'n(n)sbruck, ը. 38. տեղ. փղ.
Իննսպրուք (Թիրոլի մայրաքաղաք)։

J'nnung, իգ. 31. արուեստաւորք.
ժողով՝ ընկերութիւն արուեստ-
աւորաց։ [einimpfen.

inokuli(e)ren, նբ. 3ա. իրն. =

Inquirént, որ. 33. իրք. հարցա-
փորձ ընող՝ քննիչ դատաւոր։

inquiri(e)ren, նբ. 3ա. իրք. 3. —
մէկն հարցափորձ ընել՝ հարցա-
քննել։ [ասմնեալ։

Inquisit, որ. 33. իրք. ամբաստ.

Inquisitión, իգ. 31. իրք. հարց-
ափորձ, արձանագրութիւն հար-
ցափորձի. 2. եկ. (հաւատոյ) հե-
տազօտութիւն՝ քննութիւն, ա-
տեան քննութեան հերետիկոսաց։

Digitized by Google

Inquisitor, ար. 25. եբր. — Inquirent; 2. կր. (հաւատոյ) քննիչ՝ հետազօտող։ [des։

ins, in's հմ. in das. ցնցա. in

I'nsass, ար. 83. I'nsassin, իգ. 83. բնակիչ (քաղաքի)։

Insassenschaft, իգ. 31. բնակիչք, քաղաքացիք։ [Innsbruck.

I'nsbruck, չ. 88. ալբ. փղ. —

insbesóndere — besonder, բ. բ.։

inscení(e)ren, նբ. 3ա. ֆր. թատերախաղ մը ներկայացուելիք ընել՝ հանդերձել պատրաստել։

I'nschrift, իգ. 31. մակագիր, արձանագիր, խորագիր։

inschriftlich, ած. մակագրական, արձանագրական։

Insékt, չ. 24ա. միջատ, ճճի։ —enfresser, ար. ծ. միջատակեր, ճճիկեր (...անասուն)։

I'nsel, իգ. 85. կղզի։ —bewohner(in), ար. (իգ.) կղզեբնակ, կղզեցի։ —meer, չ. արշիպեղագոս։ —reich, ած. բազմակղզի։ —welt, իգ. արշիպեղագոս։ —chen, չ. 22բ. կղզեակ։

Inserát, չ. 20. (լրագրի...) ծանուցում, յայտարարութիւն։

inserí(e)ren, նբ. 3ա. ծանուցանել, (լրագրի մէջ) հրատարակել։

insgehéim, մ. ի ծածուկ, գաղտնաբար։ [տարապօրէն։

insgeméin, մ. ընդհանրապէս, հա-

insgesámmt, մ. միահամուռ, խըմբովին, ի միասին։

inskü'nftige, մ. այսուհետեւ, ապագային մէջ, առ յապա։

Inslébentreten, չ. ծնունդ։

I'nsiegel, չ. 22ա. կնիք. 2. որս. (եղջերուի...) որջ, մորթի։

Insignie (ինսիգնիէ), իգ. (յգ.) 31. եւ 35. պատուանշանք։

insinuí(e)ren, 3ա. նբ. J—m et. — մեղմով զեկուցանել, ակնարկել։ sich — ձբ. sich bei J—m — քծնելով՝ շողոքորթութեամբ մէկուն աչքը մտնել։ [րում, ըստ համեմատի։

insoférn, մ. insolánge, մ. ըստ ո-

insolvént, ած. 6. եբր. չճ. հատուցանելու անկարող։

insónderheit, insónders, մ. (եբրկուսին ու ցնցա.) ի մէջ քան զամենայն, մանաւանդ. 2. ի մասնաւորի, առանձինն կերպով։

insowéit, մ. — insofern. [ren, չ.։

Inspektión, իգ. 31. — Inspizi(e)-

Inspektiónslehrer, ար. հսկիչ, վերատեսուչ, վերակացու։

Inspéktor, ար. 25. տեսուչ, վերատեսուչ։

inspirí(e)r|en, նբ. 3ա. թելադրել, ոգեւորել, ներշնչել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. թելադրութիւն, ոգեդրանք, ներշնչութիւն։

inspizí(e)r|en, նբ. 3ա. այցելել, զննել. (աշակերտաց վրայ) հսկել, վերատեսչութիւն ընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. այցելութիւն, վերատեսչութիւն։

installí(e)r|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. պաշտօնի մը գնել՝ զետեղել՝ նստեցընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. զետեղում, տեղաւորում։

inständig, ած. 6. թախանձագին. մ. թախանձանօք, ժտագոյն. —e Bitten թախանձանք. auf das —ste bitten թախանձանօք՝ ժտագոյն խնդրել՝ աղերսել, ժտել։

I'nständigkeit, իգ. 31. ժտութիւն, թախանձանք։

Instánz, իգ. 31. եբր. ատեան. in letzter — sprechen (Urtheil in letzter —) վերջին վճիռ տալ. von der — entbinden կամ freisprechen դատէ արձակել՝ ազատ կացուցանել։

Instánzen|gang, ար. — Instanzenweg. —mäßig, ած. ըստ կանոնի, ըստ կարգի պաշտօնաման։ —weg, ար. den — durchmachen ամէն ատեանէն կարգաւ անցնիլ։

I'nster, չ. 22ա. ընդերք, փորոտիք. 2. աղէմէջ, միջընդերք (ճաղանթն՝ որմէ աղիք կը կախուին)։

Instinkt, ար. 20. բնազդում, բնական ազդեցութիւն. aus — բնական ազդմամբ։

Institút, չ. 20ա. հաստատք, հաստատութիւն, հիմնարկութիւն, շինուած. բ. կրթարան, գիշերօթիկ դպրոց։

Institutiónen, իգ. յգ. 31. սկզբունք իրաւագիտութեան։

instruí(e)r|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. J. (sich) von et. — տեղեակ ընել (ըլլալ) բանի մը. զեկուցանել, կրթել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Բայից նշանակութեանց հետ։

Digitized by Google

Instruktión, իգ. 31. տեղեկութիւն, կրթութիւն, հրահանգք։

instruktív, ած. 6. կրթական, հրահանգիչ։

Instrúktor, ար. 35. մարզիչ, կրթիչ, հրահանգիչ. 2. հնց. ուսուցիչ, դաստիարակ (իշխանաց...)։

Instrumént, չ. 20. գործի, կազմած. musikalisches — նուագարան, երաժշտական գործի։

instrumentál, ած. 6. երժ. գործիական՝ նուագարանաւոր (երաժշտութիւն...)։

Instrumen‖tális, ար. անփի. (յգ. —tales) քր. գործիական (հոլով)։

instrumenti(e)r‖en, նբ. 3ա. երժ. երաժշտութեան գործիական՝ նուագարանաց մասը յարդարել, նուագածել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. նուագածութիւն։

Insulaner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. կղզեցի, կղզեբնակ։

insulti(e)r‖en, նբ. 3ա. նախատել, թշնամանել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. նախատինք, թշնամանք։

Insurgént, ար. 33. ապստամբ, ըմբոստացեալ։

insurgi(e)r‖en, չբ. հ. 3ա. ապստամբել, ոտք ելլել, նշկահել։ — նբ. ապստամբեցընել, ոտք հանել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. ապստամբութիւն։ [թիւն։

Inswérksetzen, չ. գործադրու-

integrál, ած. 6. ամբողջական։ — չ. 20. —e, իգ. 35. ուսս. ամբողջական հաշիւ։

Integritä't, իգ. 31. անյգ. ամբողջութիւն, ողջութիւն։

Intelligénz, իգ. 31. իմացականութիւն, մտաւորութիւն, միտք, ուշիմութիւն։ [գաւառապետ։

Intendánt, ար. 33. վերակացու.

Intendantúr, **Intendánz**, իգ. 1. վերակացութիւն. գաւառապետութիւն։

Intensitä't, իգ. 31. բնգ. եւ փր. սաստկութիւն, յորդութիւն։

intensív, ած. 6. սաստիկ, ուժգին. փր. սաստկական։

Interdíkt, չ. 20. = Verbot; 2. կր. (եկեղեցական) արգելումն. 3. mit dem —e belegen մէկն արգելման տակ ձգել։

interessánt, ած. 6. յանկուցիչ. հետաքրքրական, հետաքրքրաշարժ, շահաւոր։

Interésse, չ. 24բ. շահ, օգուտ, տոկոսիք։ [բաժանակից։

Interessént, ար. 33. շահակից,

I'nterim, չ. 38. միջոց, անջրպետութիւն, ամամէջք։

Interimistikum, չ. 40. ժամանակեայ կարգադրութիւն՝ վարչութիւն։ [նակեայ։

interimistisch, ած. 6. ժամանա-

Interjektión, իգ. 31. քր. միջարկութիւն, ձայնարկութիւն։

Interlinea, չ. 38. տողամէջ, անջրպետ (երկու գծերու մէջ)։

Interm‖ézzo, չ. 38. (յգ. —ézzi) միջոց. թտ. ընդմիջախաղ։

intérn, ած. 6. = inner(lich). —e(r), ար. 6. ներքին՝ գիշերօթիկ աշակերտ։ —a, չ. յգ. անփի. ներքին գործքեր։ [գպրոց։

Internát, չ. 20. գիշերօթիկ

internationál, ած. 6. համազգային, միջազգային։

interni(e)r‖en, նբ. 3ա. երկիրին ներսերը խաւրել՝ բնակեցընել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. փակումն, արգելումն։

Internúntius, ար. 38. Փոխան-նուիրակ (Քահանայապետական)։

Interpellánt, ար. 38. հարցապահանջ։

Interpellatión, իգ. 31. հարցում, հարցապահանջութիւն։

interpelli(e)ren, նբ. 3ա. 3. — մէկէն համար պահանջել։

interpoli(e)r‖en, նբ. 3ա. ըգն. (ուրիշին գրոց մէջ բան) խառնել՝ մուծանել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = Քոյրին Նշանախօսութեանց Հնք։

Interpoli(e)rer, ար. 22բ. ուեբրընող, մուծանող։ [մուծ։

Interprét, ար. 38. մեկնիչ, թարգ-

interpreti(e)rbar, ած. 6. մեկնելի, թարգմանելի։

interpreti(e)r‖en, նբ. 3ա. մեկնել, թարգմանել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. մեկնութիւն, թարգմանութիւն։

interpungi(e)r‖en, նբ. 3ա. քր. կէտադրել, կէտ դնել։ — չ. 22բ.

Digitized by Google

անյ. —ung, իգ. 31. միջադրութիւն։

Interrégnum, չ. 40. անտէրնչութիւն, անիշխանութիւն, ամաձիլք (թագաւորութեան)։

Interrogativum, չ. 40. Հարցական դերանուն։

Intervall, չ. 20. անջրպետութիւն, անջրպետ. իրժ. միջոց, դադար։

intim, ած. 6. —(er Freund) սերտ՝ մտերիմ (բարեկամ)։

Intimitä't, իգ. 31. մտերմութիւն։

I'ntimus, իգ. 31. մտերիմ բարեկամ։ [ժող։

intolerant, ած. 6. անհանդուր-

Intoleranz, իգ. 31. անհանդուրժողութիւն, անթոյլտուութիւն։

intoni(e)r|en, նբ. 3ա. իրժ. ձայն տալ, ձայնատուր ըլլալ. երգելու սկսիլ (= anstimmen, նբ. 1.)։ — չ. ազբ. անյ. —ung, իգ. 31. — բոյին նշանախօսիթեան հետ։

Intrade, իգ. 35. իրժ. մուտ, յառաջնուագ. 2. երգ փողոյ, շեփորանուագ. 3. մուտք, հաս, եկամուտք։

intransitiv, ած. 6. քր. անանցողական, չէզոք. մ. չէզոքաբար։

intrigant, ած. 6. խարդախ, նենգիչ, բանսարկու (նաեւ գ.)։

Intrig(u)e, իգ. 35. նենգ, խարդախութիւն. դաւաճանութիւն։

intrig(u)i(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3ա. մեքենայել, նենգել, նիւթել։

intrikat, ած. 6. կնճռեալ, խառնաշփոթ։

Introduktion, իգ. 31. ներածութիւն, մուտ. իրժ. նախերգանք։

introduzi(e)ren, նբ. 3ա. ներածել, մուծանել ի ներքս։

Introitus, ար. 18. կր. ժամամուտ (ի պատարագի)։ [դէմյանդիման։

intuitiv, ած. 6. յայպայանդիման,

invalide, ած. 6. անզօր, ապիկար։ — ար. 34. ապիկար՝ ծերացեալ՝ խեղ զինուոր։

Invaliditä't, իգ. 31. նիւթական անատակութիւն։

Inventar, չ. 20. —ium, չ. 20. իրք. կահագիր։

inventarisi(e)r|en, նբ. 3ա. կահագրել, կահագիր առնուլ, ստացուածոց՝ վաճառաց ցանկն առնուլ։ — չ. ազբ. անյ. —ung, իգ. 31. կահագրութիւն։

Inventur, իգ. 31. մ. (die) — aufnehmen կահագրել։

investi(e)r|en, նբ. 3ա. զգեստաւորել, ստանձնել. 3. mit et. — մէկուն պաշտօն մը յանձնել։ — չ. ազբ. անյ. —ung, իգ. 31. — բոյին նշանախօսիթեանց հետ։ [նբ. 1.

inviti(e)ren, նբ. 3ա. = einladen,

inwendig, ած. 6. (հկառ. auswendig) ներքին. մ. ներքուստ, ի ներքս։

inwiefern, մ. տ. fern.

inwieweit, շղ. մինչեւ ուր, որչափ որ։

I'nzicht, իգ. 31. նշանակ, ցոյց. 2. ամբաստանութիւն։

inzwischen, մ. առ ժամս, առ ժամանակ ինչ։

Job... տ. Եօտ գրէն մէջ։

Jonien, չ. 38. աշխ. Յոնիա։

Jota, չ. 38. Յունաց իններորդ նշանագիրը, յովտ. es fehlt nicht ein — յովտ մ'անգամ չի պակսիր, ոչինչ կը պակսի։

Ipekakuanha, իգ. 36. անյ. տի. եւ դղէ. պորտուգալեան մաղձագեղ, գաժան արմատ։

I'ran, չ. 38. աշխ. Իրան, Պարսկաստան։

iranisch, ած. 6. իրանեան (լեզու)։

irden, ած. 6. հողեղէն։

irdisch, ած. 6. (հկառ. himmlisch) երկրաւոր, հողեղէն. die —en Dinge աշխարհիս բաները, ստացքը. 2. ժամանակաւոր, ժամանակեան. աշխարհական, մարդկային, անցաւոր։ —e(r), ար. —e, իգ. —e(s), չ. 6. der —e մահկանացուն, երկրաւորը։ [լանտացի։

I're, ար. 34. **I'rin**, իգ. 32. իր-

Irenä'us յտ. ան. ար. անձն. Իրենէոս, Երանոս։

irgend, մ. (ժամանակ, տեղ, եղանակ, իր, անձ մ'ընդհանրացնող, որ սովորաբար բառի մը հետ կը գործածուի.) — ein (յգ. — welche), մէկը, իմն, ինչ, բան մը. — ein Anderer այլ ոմն, ուրիշ մէկը. ohne — welche Kosten առանց ինչ ծախուց։ — Einer, — Jemand, — wer, ոմն, որ,

մէկը. — 3. hat gesagt մէկը (չեմ գիտեր ով) ըսաւ։ — einmal, երբեմն, անգամ մը։ — wann, որեւէ ատեն։ — wie, որեւիցէ կերպով։ — wo, — wohin, ուրեք, տեղ մը։ — woher, ուստեք, տեղէ մը. 2. յր. դր. եւ չզ. կցեալ հեգ. wann man — kommen kann երբոր մարդ կրնայ գալ. was man — finden kann ինչ որ հնար է գտնել։

iri(di)si(e)ren, չբ. հ. 3ա. (ծիածանի գունոց) ցոլանալ։

Iridium, չ. 26. անյտ. մտ. հմ. իրիդիոն։

I'ris, յգ. ան. իգ. անձն. դից. Իրիս, Ծիածան։ — իգ. անձն. ծիածան, ծիրանի գօտի։

I'risbogen, ար. ծիրանի գօտի, աղեղն։

irisch, ած. 6. իրլանտական։

irisi(e)ren, նբ. 3ա. ար. ծիածանեգոյն նկարել. 2. համեմատ յօրինել. ծիածանեգոյն (կերպաս) հինուլ։ — չբ. հ. (ծիածանեգոյն) փողփողել, շողշողալ։ — չ. 32բ. անյտ. — բայն նշանախաբիանց հեգ։ [լանտա։

I'rland, չ. 7. անյտ. աշխ. Իր-

I'rländer, ար. 32ա. իրլանտացի։

Ironie, իգ. 31. կամ 35. հեգնանութիւն։

iro'nisch, ած. 6. հեգնական։

ironisi(e)ren, նբ. 3ա. հեգնութեամբ խօսուիլ, հեգնել։

irr, ած. 6. = irre.

I'rr|fahrer, ար. թափառական, մոլորող (ճանապարհորդ)։ — fahrt, իգ. թափառական շրջան։ — gang, ար. մոլորումն. բ. լաբիւրինթոս, բաւիղ։ — glaube, ար. մոլորութիւն, հերետիկոսութիւն։ — gläubig, ած. մոլար, հերետիկոսական։ — gläubige(r, ար.) իգ. հերետիկոս։ — gläubigkeit, իգ. հերետոսութիւն, հերետիկոսութիւն։ — lehrer, ար. այլահաւատ, այլակրօն, այլադաւանեալ։ — licht, չ. թափառական լոյս, շրջմոլիկ մոլի հուր։ — pfad, ար. = Irrweg. — rede, իգ. յիմարական խօսք, բանդագուշանք։ — sinn, ար. յիմարութիւն, խելագարութիւն։ — sinnig, ած. յիմար, խելագար, խենթ։ — stern, ար. աստղ. (հինան. Firstern) մոլորակ, մոլորական աստղ. բ.

մոլորումն. գիտակութ(ամտ)։ — wahn, ար. խելացնորութիւն, կոյր սխալ մունք. նախապաշարումն, աւելորդապաշտութիւն։ — weg, ար. մոլար ճամբայ. իգ. ճանապարհ մոլորութեան. auf — e gerathen մոլորիլ, զառածիլ։

irrationál, ած. 6. ասա. անհամամար (քանակութիւն)։

irre, Ա. ած. 6. գ. մոլորեալ, ապամոլեալ. իգ. ախտաւոր, վրիպեալ. 2. da sind Sie sehr — մեծապէս կը սխալիք. 3. խելագար, ցնորեալ. — (im Kopfe) sein յիմարեալ ըլլալ, ցնորիլ. 4. այլայայլ, բայլեօմ. — e fahren, — gehen, — reiten, չբ. ս. մոլորիլ, սխալիլ. այսր անդր թափառիլ, գանդաղիլ։ — führen, — e leiten, նբ. մոլորեցընել, զառածել հանել. իգ. ընդ. դիւէ հանել։ — e gehen, չբ. ս. մոլորիլ, զառածիլ։ — leiten կամ — machen, նբ. շփոթեցընել, խառնել. sich — machen lassen շփոթիլ, խառնիլ։ — werden, չբ. ս. ընկըլել շփոթանալ, շփոթիլ. ich werde ganz — ամենեւին շփոթամ եմ, բան մը չեմ հասկընար։ Բ. — իգ. 35. մոլորութիւն, թափառական, գանդաղանք. in die — fahren մոլորեցընել. in die — gehen մոլորիլ։

I'rre|gehen, չ. մոլորիլը, մոլորութիւն։ — reden, չ. բանդագուշանք, բաղձանք։ — sein, չ. գառածութիւն, բանդագուշանք։

irregulä'r, ած. 6. անկանոն, անկանոնական։

Irregularitä't, իգ. 31. անկանոնականութիւն, անկանոնութիւն։

irrelevánt, ած. 6. անկարեւոր։

irreligiö's, ած. 6. անկրօն, ամբարիշտ, անբարեպաշտ։

Irreligiositä't, իգ. 31. անկրօնութիւն, ամբարշտութիւն, անբարեպաշտութիւն։

irren, չբ. հ. եւ ս. 3ա. անդադար թափառիլ. այսր անդր գանդաղիլ. 2. ուղղորդ ճամբան կորսնցընել գտնել, մոլորիլ, ապամոլիլ. 3. սխալիլ, վրիպիլ. մոլորած ըլլալ. 4. յանցանել, սխալիլ, մեղանչել։ — նբ. (= irreführen, ընդ. = irremachen). բ. մտ. շփոթել, խառնել, տարաձայնեցընել, այլայլեցընել։

Digitized by Google

sich — ժբ. սխալիլ. irret Euch nicht! մի խաբէք, ինքզինքնիդ չխաբէք: — չ. 33Բ. անյ. — Irrthum, Irrung; — ist menschlich մոլորիլ մարդկային է:

Irren|anstalt, իգ. —haus, չ. յիմարանոց: —arzt, ար. յիմարաբոյժ:

irrig, ած. 6. մոլոր, սխալ, վրիպական, անճիշդ. —er Weise սխալմամբ:

Irrigkeit, իգ. 31. անյ. անճշդութիւն, սխալանք, վրիպանք:

irriti(e)ren, նբ. 3ա. գրգռել, բարկացնել. 2. ընդ. — beirren, irremachen.

Irrsal, չ. 20. անփփ. մոլորութիւն, սխալանք:

Irrthum, ար. 7. մոլորութիւն, սխալանք. 2. վրիպանք, վրիպակ, սխալ հասկըցում:

irrthümlich, ած. 6. մոլորական սխալական. —er Weise սխալմամբ:

Irrung, իգ. 31. — Irrthum; 2. վրիպանք, սխալ հասկըցում, չհասկացողութիւն:

Isaak, յտ. ան. ար. 33. Իսահակ:

isabell, ած. 6. դեղնադեղին ախեա, դեղձան (գոյն):

Isabelle, յտ. ան. իգ. 30. կամ Isabella, 33. Իզապէլլա: — ար. 33. իգ. 33. դեղձան (ձի):

Isai, յտ. ան. ար. 33. Եսսէ:

Isaias, յտ. ան. անփփ. — Jesaias.

Isard (Izard), ար. 33. ձի. այծքաղցկան քարայծ՝ լեռնային:

Ischariot, յտ. ան. ար. 33. Իսկարիովտացի:

Isegrimm, ար. 20. ստահակ մարդ՝ անուն գայլոյ. 2. ժխ. ցասկոտ, խոժոռ:

Isidor, յտ. ան. ար. 33. Իսիդոր:

Isis, յտ. ան. իգ. անփփ. Իսիս:

Islam, ար. 33. անյ. Islamismus, ար. 27. իսլամ կրօնք, մահմետականութիւն:

Island, չ. 33. աշխ. Իսլանտա:

Ismael, յտ. ան. ար. 33. Իսմայէլ:

isochron(isch) (...քրոն...), ած. 6. ...—e Linie հաւասարաժամանակեայ:

Isokrates, յտ. ան. ար. անփփ. Իսոկրատէս:

Isolator, ար. 33. բնք. կղզիացուցիչ (ելեկտրական), առանձնացուցիչ աթոռ:

Isoli(e)r|raum, ար. կղզիացման՝ առանձնացման տեղ: —schemel, ար. —stuhl, ար. բնք. — Isolator.

isoli(e)rbar, ած. 6. բնք. կղզիանալի, որ կրնայ կղզիանալ:

isoli(e)ren, նբ. եւ sich — ժբ. 3ա. sich — կղզիանալ, առանձնանալ (նաեւ բնք.): — չ. 33Բ. անյ. —ung, իգ. 31. կղզիացում:

Isoli(e)rtheit, իգ. 31. անյ. առանձնութիւն, կղզիացում:

Ysop, ար. 20. բս. զոպայ (Hyssopus):

Israel կամ Ysrael, յտ. ան. ար. 33. Իսրայէլ:

Israelit, ար. 33. —in, իգ. 33. Իսրայելացի, Հրեայ:

israelitisch, ած. 6. իսրայելական, հրէական:

iss, հրմ. issest, isst, 2. ի— 3. դէմք. եզ. ներ. essen:

ist, 3դ. դէմք եզ. ներ. sein:

Ist|einnahmen, իգ. յգ. իրական մուտք: —bestand, ար. —stärke, իգ. իրական վիճակ՝ քանակ թիւ (բանակի):

isthmisch, ած. 6. իսթմեան (խաղեր Յունաց):

Isthmus, ար. 27. աշխ. (երկիր) պարանոց:

Istrien, չ. 33. աշխ. Իստրիա, Ստրիա:

Itala, իգ. անփփ. Իտալա: (Թարգմանութիւն Ս. Գրոց):

Italien, չ. 33. աշխ. Իտալիա:

Italiener, ար. 33ա. Իտալացի. 2. Իտալական խաղ (կանանց):

italienisch, ած. 6. իտալական, իտալերէն:

Italiker, ար. 33ա. ձեռագիր (սրսկրտալ):

item, մկ. եւ — չ. նոյնպէս, նմանապէս:

Iturä'a, իգ. 33. աշխ. Իտուրիա:

Iva, իգ. 30. խունկ (Iva կամ Achillea moschata):

Digitized by Google

J.

J, j, չ. ss. այբուբենի տասնե-րորդ նշանագիրը՝ եօթներորդ բա-ղաձայնը. Ե, յ՝ նաեւ ի, ի. հմա. J. — Jahr տարի. i. J. — im Jahre յամի։

ja, մ. (հկառն. nein) այո՛, հա՛. ja doch! ստուգիւ, իրաւ, իրօք. zu Allem ja sagen ամէն բանի հաւանիլ. 2. միջարկանի մ'երդիա. (— doch, allerdings) այո՛ կարծի քաղ. 3. ja, da fällt mir noch ein հա՛, լաւ միտքս եկաւ. ja, da haben Sie Recht այո՛, իրաւունք ունիք. 4. նաեւ, նոյն իսկ. 5. (ծանօթ բան մը յայտնելու համար.) բայց, լաւ. (յճխ. անհարկ-ժանելի ե- խօսքին մէջ մէջբերլով բացատրելէ.) das ist ja nicht schwer (բայց) այս դժուար չէ. 6. պայ-մանական նախադասութեանց մէջ (նշանակելու համար որ պայմանն հա-մի օրուստեւելու է. — überhaupt). եթէ... ալ, ան ալ... er kommt wohl spät! wenn er ja kommt... շատ ուշ կու-գայ, ան ալ՝ եթէ գայ։ Բ. — չ. ss. կամ անփի. das — այոն. eine Frage mit Ja beantworten հարցման հաստատա-կան պատասխան տալ. er bleibt bei Ja und Nein միայն այո՛ եւ ո՛չ կ'ըսէ. ihre Tante ist ihr Ja und Amen հօրա-քոյրն իւր ամէն բանն է։

Jásbruder, ար. —herr, ար. —mensch, ար. —sager, ար. ամենահաւան, ա-մէն բանի այո ըսող։ —wort, չ. հաւանութիւն։

Jach, ած. o. — jäh.

jáche(r)n, չբ. h. sw. ան. վազ-վզել, վազելով զուարճանալ։

Jacht, իգ. sl. նոյ. թեթեւ՝ զբօ-սանաց նաւ։

Jä'ckchen, չ. ssf. (նուազ. Jacke) թիկնոցակ։

Jácke, իգ. ss. թիկնոցակ. 2. տա-բատակ. (կանանց) կրկնոց. (Unter-)— ներքնակ, պարեգօտիկ (մանկանց). 3. ժխ. ըմփ. J—m die — voll hauen մէկը զանակոծ ընել, չարաչար ծեծել. Das ist eine alte — այս պատմութեանց տառապել է. J—m die — voll lügen մէ-կուն ձեռայես ստելով բան մը հաւատացընել, ըմփ. կլլեցընել։

jáckeln, jä'ckeln, չբ. h. եւ s. sw. ըմփ. ձիով ընթանալ. herum— ամէն կողմ վազել։

Jáckett (ժաքէթ), չ. ss. թիկնո-ցակ. Բ. (աղջոց) պարեգօտիկ։

Jáel, յբ. ան. իգ. ss. Յայէլ։

Jáffa, չ. ss. աշխ. Եաֆա, Յոպ-պէ (— Joppe)։

Jagd, իգ. sl. որս, որսորդու-թիւն. — machen auf... որսալ, որսի ելլել։

Jágdjausbeute, իգ. որս։ —berechtigt, ած. որսի՝ որսորդութեան իրա-ւունք ունեցող։ —falle, ար. Բն. որ-սական բաղէ։ —gehege, չ. արգելոց. որսարան։ —geräth, չ. որսի կազ-մածք։ —hieb, ար. ըմփ. խարազանի հարուած (նաեւ Ohrfeige)։ —hund, ար. որսական, քերծէ (տ. Bracke)։ —leopard, ար. Բն. — Gepard. —lieb-haber, ար. որսասէր։ —lust, իգ. որ-սի զբօսանք։ —machend(es Schiff), ած. նոյ. որսի (նաւ)։ —netz, չ. որսոգայթ. վարմ, ծուղակ։ —schein, ար. որսի հրամանագիր։ —tuch, չ. ղճ. անթա-փանցիկ կտաւ. Բ. որս. —tücher, յգ. (կտաւէ) երագազ։ —wesen, չ. որս. որսորդութիւն։ —zug, ար. (որսի) արշաւանք. Բ. որսորդք, խումբ որսորդաց. Ճեպընթաց կառա-տարմ (երկաթուղւոյ)։

jágdbar, ած. o. որս. որսալի։

jágen, նբ. sw. որսալ. 2. J. an die Arbeit — մէկը գործելու ստի-պել. ժխ. sein Gut (կամ Vermögen) durch die Gurgel (կամ Kehle) — ինչքը վատնել՝ ծախսել. J—m den Degen durch (in) den Leib — սուրը մէկուն փորը մխել. in die Flucht — փախցընել. J. zum Teufel (Henker, Kuckuck) jagen անիծել, նզովել. 3. ein Witz jagte den andern կատակները զիրար կը մղէին՝ իրա-րու կը յաջորդէին. 4. müde — վազ-ցընելով յոգնեցընել։ — չբ. h.

(տեղափոխաբանութեան համաձայնաբար հան- դերձ f.) որսալ վարել, վարգել, սուրալ. (ձիարձակ...) արշաւել. ֆբ. der Professor hat sehr gejagt ուսուցիչը շատ անձկացուց (իւր գաստիարակութիւններն ստորտեղեաւ համար). 2. nach etwas — բանի մ'ետեւէն վազել՝ իյնալ. 3. ազդ. որսի երթալ՝ ելլել: sich — ձբ. sich (herum-) — (անձամբ) sich mit Anderen (herum-) — զիրար հալածել, իրարու ետեւէն իյնալ: — չ. 22բ. անյտ. = բայցին նշանակութեանց հետ. 2. ազդ. որսորդիկ, որսականը, արգելուց, որսամած. im tollsten — որսական ընթացքում:

Jä'ger, ար. 22ա. որսորդ (նաեւ զին.):

Jä'ger|bursche, ար. —lehrling, ար. մանուկ՝ ծառայ որսորդի: —haus, չ. —hof, ար. որսատպահի տուն: —kunst, իգ. որսորդութիւն: —recht, չ. որսորդի իրաւունք. բ. որսամաս, որսաբաժին:

Jägeréi, իգ. 81. անյտ. = Jägerkunst; բ. մզ. որս. 2. = Jägerhaus.

Jä'gersmann, ար. 7. (յգ. Jä'gersleute) = Jäger.

Jágo (Իակօ եւ Եակօ), յտ. ան. ար. 38. Իակոբ, Յակոբ:

Jáguar, ար. 20. ծն. յագուար, ամերիկեան ինձ (Felis onca):

jä'h(e), ած. 6. յանկարծական, յանկարծադէպ. (մկ. յանկարծ). 2. բուռն, անխորհուրդ. մկ. անխորհրդաբար, շտապաւ, անձամբաբար. 3. սաստիկ, կրակոտ, կայտառ. 4. ուղղ, զառիվայրանեղ, ապառաժ:

Jä'he, իգ. 35. անյտ. յանկարծադիպութիւն. 2. սաստկութիւն. 3. կայտառութիւն, կրակոտութիւն. խստութիւն. 4. զառիվեր, ուղղ:

Jahr, չ. 20. ամ, տարի. heute vor einem —e (vor'm —e) անցեալ տարի մը յառաջ. (heute) über's — առաջիկայ տարի մ'ետքը. — aus, —ein տարուէ տարի, ամ ըստ ամէ, ամէն տարի. ein — um's andere ամ ընդ մէջ, երկու տարի մէյ մը. բ. յամին. im —e 1876 (յամին) 1876(ին). կ. — u. Tag լման կատարեալ տարի. իրկ. մէկ տարի եւ մէկ օր. über — und Tag տարիներէ ետեւ, յետ ամաց. զ. als Freiwilliger sein — abdienen իբրեւ ինքնակամ զինուոր ծառայութեան տարին կատարել՝ լմնցնել. Ի. ամք, տարիք, հասակ. er ist zwölf —(e) alt, er zählt 12 —(e) տասնըերկու տարուան է, երկոտասանամեան է. er geht in sein neuntes — իր իններորդ տարին կը մտնէ՝ կը կոխէ. չ. տարիներու շարք. nach (vor) —en տարիներէ ետեւ (յառաջ). 2. ein viertel — երեք ամիս. ein halbes — վեց ամիս, կէս տարի. drei viertel — ինն ամիս. anderthalb — մէկուկէս տարի. schon bei —en sein հասակն առած ըլլալ. zu —en kommen ծերութեան հասնիլ, ծերանալու սկսիլ. vor s—n —en sterben մանկահասակ մեռնիլ:

Jahr|buch, չ. քրոնիկոն, ժամանակագրութիւն: —bücher, յգ. տարեգիրք: —fünf(t), չ. հնգամեայ միջոց, հնգամեակ: —gang, ար. տարի, ընթացք տարւոյ. բ. զին. (նորաժողով զօրաց) դաս: —gehalt, չ. —geld, չ. տարեւոր հաս՝ թոշակ: —hundert, չ. դար: —lohn, ար. տարեւոր վարձք: —markt, ար. տօնավաճառ: —pacht, իգ. (հմմտ. Erbpacht) միամեայ վարձակալութիւն: —schuß, ար. որ. տարեւոր շառաւիղ: —tausend, չ. հազարամեայ միջոց, հազարամեակ:

jáhrelang, ած. 6. տարեւոր, տարիներ տեւող. մկ. տարիներով (աշխատեցան...):

jä'hren, sich — ձբ. 3ա. es jährt sich heute, daß... այսօր տարի մը կ'ըլլայ որ...:

Jáhres|abschluß, ար. (տարւոյ) վերջ. բ. վճ. տարեկան հաշուոց կարգադրութիւն: —bericht, ար. տարեկան լուր՝ տեղեկութիւն: —einkommen, չ. տարեկան հաս՝ մուտք: —folge, իգ. տարեաց յաջորդութիւն. die Begebenheiten nach der — erzählen դէպքերը ժամանակի կարգաւ պատմել: —frist, իգ. տարուան մը միջոց՝ պայմանաժամ: —gedächtniß, չ. (տարեկան) յիշատակ, տարեդարձ: —kursus, ար. (դպրոցի) դպրոցական տարի: —schluß, ար. ամավերջ, վերջին օր տարւոյ. բ. վճ. = Jahresabschluß, բ.; —tag, ար.

Digitized by Google

— Jahresgedächtniß. —zahl, իգ. Թիւ տարւոյ. ը. մր. Թուական։ —zeit, իգ. եղանակ. քիւ. Das ist außer der — տարւոյ անցեալ՝ անժամ է։ —ziel, չ. չզ. տարեւոր պայմանաժամ։

...jährig, ած. օ. ի բաղադրութեան. ...ամեայ, ...ամենի. զ. օ. zwölf— երկոտասանամեայ. 2. (տարի մը անցուց՝ արժող) տարեւոր. իրէ. տարեկան. 3. (հմմտ. jähren) es ist nun — հիմայ տարի մը կայ. 4. = großjährig.

jährlich, ած. օ. (ամէն տարի եղող՝ կրկնուող...) տարեկան. մ. ամէ ամէ, ամէն տարի։

Jährling, ար. 20. տարեւոր (կենդանի). մնձ. որս. = Spießer.

Jähzorn, ար. 20. անյգ. յանկարծական զայրոյթ՝ բարկութիւն. սաստիկ ցասումն, սրտմտութիւն։

jähzornig, ած. օ. բարկացող, ցասկոտ, զայրացկոտ։

Jakob, յտ. ան. ար. 38. Յակոբ։

Jakobiner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. կր. —(-Mönch, -Nonne) յակոբեան (կրօնաւոր՝ կուսան). 2. ն. պտ. Յակոբինեան, Յակոբինեանց ժողովակի անդամ։

Jakobinerklub, ար. Յակոբինեանց ժողովակ։ —mütze, իգ. կարմիր գլխարկ։

Jakobsbrücke, իգ. (ըստ. Ս. Գրոց) Հուն Յակոբայ (Յորդանանու մէջ)։ —leiter, իգ. Յակոբայ սանդուղք. բ. նաեւ տի. մնդգախոտ (Polemonium coeruleum)։ —stab, ար. ուխտաւորաց ցուպ. բ. աստղ. Հայկի կամար. գ. տի. դեղին օձին (Asphodelus luteus). դ. Նոյ. (արեւու բարձրութեան չափելու) բարձրաչափ։

Jakobus, յտ. ան. ար. 18. Յակոբոս։

Jal(o)usie (ժալուզի), իգ. 31. կամ 35. (նուրբ տախտակներէ պատուհանի փեղկ) վանդակափեղկ։

Jamaika, չ. 38. աշխ. Ճամայիքա։

Jamaikaholz, չ. չզ. Ճամայիքեան կարմրափայտ։ —rosenholz, չ. չզ. բալասանեայ փայտ։

Jambuse (ժամպուզե), իգ. 35. տի.

Jambusenbaum, ար. 18. յամպոսենի (Eugenia jambus)։

Jammer, ար. 22ա. (խորին եւ տագնապալից) Թշուառութիւն, Հեծութիւն. աղէտք. 2. Թախծութիւն, նեղութիւն. ը. մր. վշտակցութիւն, խանդաղատութիւն. 3. ցաւալից բողձանք. — nach et. ցաւ, Թախծութիւն. 4. ընտ. — und Schade ist's կամ es ist —Schade! ընտ. ափսո՜ս, աւա՜ղ. 5. ողբ, աշխար, Հեծութիւն. 6. ընտ. = Katzenjammer.

Jammeranblick, ար. աղիողորմ տեսարան։ —belastet, ած. Թշուառալից։ —bild, չ. ցաւոց պատկեր։ —erregend, ած. արգահատելի, արժանի արգահատութեան։ —geschrei, աղիողորմ ձայն՝ ճիչիւն. Հեծութիւն։ —leben, չ. Թշուառ կեանք։ —schade, ածքիւ. ընտ. տ. Jammer, 4.։ —thal, չ. (irdisches) — Հովիտ արտասուաց։ —voll, ած. Թշուառալից, աղիողորմ, աշխարելի։

jammerhaft, ած. ե. = jammervoll.

jämmerlich, ած. ե. արժանի գթութեան, ողորմելի. աղիողորմ. es ist — zu sehen կարեկցութիւն կը շարժէ տեսնելը (նաեւ ծղր.). 2. եղկելի, ողորմելի, խեղճ, խղճալի։

Jämmerlichkeit, իգ. 31. = Erbärmlichkeit.

jammern, չբ. h. 8ա. ողբալ, աշխարել. Հեծեծել։ — նբ. (նաեւ անդ. բ.) 3. — կարեկցութիւն շարժել, ի գութ խանդաղատեցընել. der Mensch jammert mich, [illegible] նաեւ es jammert mich des Menschen կը ցաւիմ այս մարդուն վրայ։

Jan, ար. 20. (տապալելոյ) Թեւք։

Janhagel, ար. 38. անյգ. ռամիկ, խուժան։

Janitschar, ար. 38. պմն. նորամարտիկ (եէնիչէրի)։

Jänner, ար. 22ա. հնց. բռն. = Januar.

Jansen, 36. եւ Jansenius, 18. յտ. ան. ար. Յանսենիոս։

Jansenismus, ար. 27. կր. յանսենականութիւն։

Jansenist, ար. 33. կր. յանսենեան։

Januar, կամ Január, ար. 20. յանուար, յունուար։

Janus, յտ ան. ար. 18. դիցբ. Յանոս։

Japan (ժափան, եափան), չ. 38. աշխ. Ճափոն։

Digitized by Google

Japáner, ար. 22ա. —in, իգ. 33. ա—. երդ. **Japanése**, ար. 3ն. **Japanésin**, իգ. 33. Ճափոնցի:

japanésisch, ած. o. — japanisch.

japani(e)ren, նք. 3ա. ար—. Ճենապակել. (երկրորդ անգամ այրելով) Ճափոնական ապակւոյ անեղ տալ:

japánisch, ած. o. Ճափոնական. —e Sprache, das —e, o. — չ. անփփ. Ճափոնական լեզու, Ճափոններէն:

Jápetus, յփ. ան. ար. 18. դցք. Յապետ (որդի Ուրանոսի):

Jáphet, յփ. ան. ար. 38. Յաբեթ:

japhétisch, ած. o. յաբեթեան, յաբեթական, Յաբեթի ցեղէն:

jáppen, 3ա. նաև **jápsen**, 3փ. չք. ե. Հեւալ, թառել, Հինինալ:

Jargón (Ժարկօն), ար. 38. Ժամժուկ բարբառ, Ժանձկաբանութիւն:

Jasmín (Եա... կամ Ժա...), ար. 30. փյ. յասմիկ (Jasminum):

jasmínartig, ած. փյ. —e Pflanzen յասմիկազգի անկեր: —schwärmer, ար. ֆն. (թիթեռ) գանկ (Sphinx atropos):

Jáson, յփ. ան. ար. 38. Յասոն:

Jasphachát, ար. 30. փ. Jaspisachat.

jaspí(e)ren, նք. 3ա. յասպագոյն՝ գունզգոյն ներկել, յասպել:

Jáspis, ար. անփփ. կամ 15. (աս... ...sses) Հփ. յասպիս: —achat (նաև Jaspachat), ար. Հփ. յասպակատ: —marmor, ար. յասպակուճ, յասպագոյն մարմար:

J(a)úchart, ար. 30. (յփ. նաև անփփ.) արտավար, Ընկեր (չափ):

Jáuche, իգ. 25. ապականեալ՝ գարշահոտ ջուր. մն. երկ. (Mist-) — աղբահիւթ, կոյանջուր. ֆն. գէշ գարբջուր. 2. անփ. Ժահ, թարախ:

jáuchhaft, jáuchicht, ած. o. փտած, նեխած. Ժանտահոտ. երդ. անփ. թարախալից:

jáuchzen, չք. ե. 3ք. և 3փ. կայթել, ուրախութեան աղաղակ բառնալ, ցնծալ. ihm jauchzet das Volk Ժողովուրդը զինքը աղաղակաւ կ'ողջունէ: ք. — նք. (կայթելով) յայտնել, ցուցընել. J—n Beifall — մեծարան աղաղակաւ՝ կայթմամբ ծափ զարկել: — չ. 33ք. ածյփ. ցնծութեան ձայն՝ աղաղակ, կայթիք:

Jáuchzer, ար. 22ա. կայթիւն, ցնծութեան աղաղակ:

Jáva, չ. 38. անֆ. Յաւա, Ճաւա (կղզի):

je, Ա. մկ. **Je** (Jesus բառին կրճատուածը), Herr Je! Տէր Յիսուս. 2. — ja, Ա. 3., ei և i; չ. o. je, da kommt er! ահա կու գայ. je nun! ուրեմն, ինչ կ'ուզէք: ք. — մ. և չղ. von je (her) ի վաղուց, յաւիտենական Ժամանակէ, մեշտ. ի յաւիտենից (Հնաբ). 2. je und je ամէն ատեն, Հանապազ. ք. երբեմն, մերթ ընդ մերթ. 3. բաշխական՝ բաշխողական և դս. Բերբեր. կոչ. je zwei und zwei երկ'երկու. er gab den acht Knaben je zwei Gulden ութ տղոց իւրաքանչիւրին երկ'երկու ֆիորին տուաւ. für je zehn Wörter ամէն մէկ տասը բառի՝ տասնեակի գինով. 4. je nachdem die Umstände es erfordern ըստ պարագայից. je nachdem! ըստ որում, ըստ Հանգամանաց, դէպքերէն կախում ունի. 5. այնչափ... որչափ. je mehr man hat, je (կամ desto, um so) mehr man will որչափ մարդս ունի, այնչափ աւելի (ունենալ) կը բաղձայ. je bescheidener Du sein wirst, desto zufriedener werde ich sein որչափ չափաւոր ըլլաս՝ այնչափ գոհ կ'ըլլամ. je eher, je lieber որչափ շուտ՝ այնչափ լաւ. 6. je mehr und mehr եւս քան զեւս, աւելի քան զաւելի. es wird mit ihm je länger, je schlimmer վիճակին երթալով՝ օրէ օր կը վատթարանայ:

Jebús, չ. անփփ. Յեբուս:

Jebusíter, ար. 22ա. Յեբուսացի:

jed..., Ա. դր. ած. —er, ար. —e, իգ. —es, չ. o. (առանց յօդի ow., յօդով of., յփ. ցնցա. of.) իւրաքանչիւր, ամէն մէկը. ամէն(ը), բոլոր(ը). չ. o. —er Soldat muß tapfer sein ամէն զինուոր պարտական է արի՝ քաջ ըլլալ. zu —er Stunde ամէն Ժամ. —e leiseste Berührung e—r wunden Stelle վիրաւոր անդամոյ մ'որ և իցէ անհնարին թեթեւ շօշափումը. 2. —es dritte Wort ist eine Lüge երկու խօսք մէյ մը սուտ կը խօսի՝ կը սուտէ. (ծիծաղական նախադասութեան մէջ ի— ohneին տեղ մէ բացատրական.) չ. o. ohne —en Zweifel առանց

(ինչ) տարբերակուսանայ։ Բ. Դ. (ein) —er, ար. (eine) —e, իգ. (ein) —es, չ. ս. յօդով ՕՐ. իւրաքանչիւր որ՝ այր՝ կին, ամէն մէկը. ein —er ամենայն որ. Alle und —e բոլորն ի միասին, միահաղոյն. 2. —er, welcher... ով որ..., որ միանգամ...։

Jéddo, չ. յց. փղ. Եդոյ (մայրաքաղաք Ճափոնի)։

jéden|falls, մ. միշտ, յամենայն դէպս, ինչ որ ալ պատահի։ —orts, մ. ամենայն ուրեք, ընդհանուր։

jéder... տ. jed...

Jéderseiner, ար. ցնցա. = Jedermann. —lei, մ. = allerlei. —mann, անորոշ դր. ար. 40. անչփ. ամէն մարդ, այր իւրաքանչիւր, ամենայն որ. աշխարհ ամենայն։ —manns-freund, ար. ամենուն բարեկամ։ —zeit, մ. միշտ, ամէն ժամանակ։

jédesmal, մ. ամէն անգամ։

jedóch, մ. սակայն եւ այնպէս, այսու ամենայնիւ (տ. dennoch)։

jedwéder, ար. jedwéde(s, չ.), իգ. անորոշ դր. ս. = jeder.

jéglich, անորոշ դր. ս. Բարբը ած՝ = jeder.

jehér եւ jéher, մ. von — ի վաղուց (հետէ)։

Jehová եւ Jehóva, յդ. ան. ար. յց. Ահիահ, Որ էն, Աստուած։

Jéhu, յդ. ան. ար. յց. Յէու։

Je-lä'nger-je-freundlicher, չ. յց. բս. երկնային շաղափառք (Lychnis dioïca)։

Je-lä'nger-je-lieber, չ. յց. բս. այծատերեւ. (Հանելմ եղջ.) (Lonicera եւ Caprifolium)։

jémals, մ. երբեւիցէ, ուրեք, երբեք (= je, Բ. ս.)։

Jémand, անորոշ դր. ար. մ. ոմն, որ, մէկը. 2. ich kenne e—n (gewissen) —, der... մէկը կը ճանչնամ որ... dieser — այս անհաւատ (տ. Christenmensch). 4. իբրեւ ած. փոխանուանաբար փոքրիկատուած ած. ի ... — Hohes բարձրապատուութիւն անձ մը։

jéner, ար. —e, իգ. —es, չ. ս. ցցլ. դր. Ա. ած. (հեռաւ. dieser) այն, նոյն. 2. (հեռաւոր առարկայ մը ցուցնելու.) in diesem wie in —em Leben աստ եւ ի հանդերձեալն. an —em Tage այն օրը, յաւիտեան. Բ. Դ. —e(r, ար.), իգ. —es, չ. ս. նա, նոյն, այն. von Diesem und —em sprechen այլեւայլ բանից վրայ խօսիլ. wie —er sagt ինչպէս որ սաւոր կ'ըսէ։

jénisch, ած. ս. բառ գողոց (բարբառոյ)։

Jénny (ժէ...), յդ. ան. իգ. յց. Յովհաննա։

jénseit տ. jenseits.

jénseitig, ած. ս. անդրա..., յայնկողմեան, գետոյն՝ անդին կողմն եղող. das —e Ufer գետոյն եզերքը. (Նկատմամբ Աւստրիոյ (Իտալիոյ)) անդրալեռնեան, անդրալպեան. 2. հանդերձեալ, հանդերձեալ կենաց. die —e Absolute գերագոյն վախճանականը։

jénseit(s), Ա. նխ. սրլ. յայնկոյս, անդր քան զ(ծով). (բան երկիր) անդր. 2. — der Alpen անդրալպեան. Länder — des Rheins անդրռենոսեան գաւառք. 3. մակբյթ. ան կողմանէ, միւս կողմն։ Բ. — չ. անհ. անդաստ, անդին աշխարհը, հանդերձեալն։

Jéphtha, յդ. ան. ար. յց. Յեփթայէ։

Jerbóa, ար. յց. կն. Ճագարամուկ (Dipus sagitta)։

Jeremiáde, իգ. յց. ողբ եւ ձանձրացուցիչ ողբ՝ աշխարհանք։

Jeremias, յդ. ան. ար. Երեմիա։

Jerichó, յդ. Jéricho (...խօ), չ. յց. աշխ. Երիքով։ —nisch, ած. ս. երիքովեան։ —rose, իգ. բս. Երիքովի վարդ (Anastatica hierochuntica)։

Jeróbeam, յդ. ան. ար. յց. Յերոբովամ։

Jerubábel, յդ. ան. ար. յց. Զօրաբաբել։

Jérum, մկ. վայ ինձ, ո՜ թշուառութիւն (= je, Ա. 1)։

Jerúsalem, չ. յց. աշխ. Երուսաղէմ։ —er, եւ —itáner, ար. յց. Երուսաղեմացի. ած. անձն. երուսաղեմեան, Երուսաղէմի։

Jerúsalemsblume, իգ. բս. = Feuernelke. —gerste, իգ. բս. = Davidkorn. —weg, ար. ճամ. = Bittgang, ի.։

Jes, մկ. ընդ. տ. je, Ա. 1.

Digitized by Google

Jesabel, յտ. անձ. իգ. 38. Յեզաբէլ։

Jesaias, յտ. անձ. ար. անփփ. Եսայի։

Jesuit, ար. 88. Յիսուսեան։

Jesulein, ար. 27. = Jesuskindlein.

Jesus, յտ. անձ. ար. (առմ. եւ տր. Jesu, հյց. Jesum) Յիսուս։ —kindlein, չ. մանուկ Յիսուս։

Jet (ճէթ), չ. 38. յփ. թիսասաթ (= Gagath); imitirtes — արուեստական թիսասաթ։

Jethro, յտ. անձ. ար. 88. Յոթոր։

jetzig, ած. օ. հիմակուան, ներկայ, այժմեան, արդի։

jetzt, մկ. (հնացած. einst) հիմայ, այժմ, արդ. (անցեալ դէպք մը խօսքին պատմելու ատեն) — da, չ. օ. — erhob er sich von seinem Sitze այս վերջին նստած տեղէն ելաւ. — heut zu Tage այսօրուան օրս. — oder nie galt es, zu ... հիմայ էր յարմար ժամանակը... — sind es fünf Jahre der այսօր հինգ տարի կ'ըլլայ։ Գ. Նխ. Ի վերլը. bis — մինչեւ հիմայ, ցայժմ, մինչեւ ցայսօր. für — առ այժմ. von — ab այսուհետեւ, ասկէ վերջը. 4. — ..., — ..., մերթ... մերթ... — Dieser, — (կամ bald, nun, dann) Jener մէկ մ'ասիկա՝ մէկ մ'անիկա։ — չ. անփփ. նաեւ —zeit, իգ. 31. = Gegenwart, 2.

Jetztzeit, իգ. 31. տ. Jetzt, չ.։

jeweilig եւ **jeweilig**, ած. օ. = jedesmalig.

Jeziden, ար. յփ. 84. Եզիտք (քրդազգի աւազակաբարոյ ժողովուրդ։)

jo! ձյ. այ, այ դու, Իտա. Երբեմն ... Feuerjo! կրակ, կրակ. 2. (Յայն ...) այո, աւաղ (հմմտ. hott)։

Joachas (...խազ), յտ. անձ. ար. Յովաքազ։

Joachim (...խիմ), յտ. անձ. ար. 88. Յովակիմ։

Jobber, ար. 22ա. Անգ. շահարար, շահադէտ (արժեթղթոց կամ վաճառաց գիներէն ու ելլեւէջէն շահ ընող)։ —n, չէ. ի. 8ա. շահադիտութիւն՝ շահարարութիւն ընել, արժեթղթոց՝ վաճառաց գիներէն կամ ելլեւէջէն շահ ընել։

Jobel, ար. 22ա. նաեւ —horn, չ. 7. փող ցնծութեան։

Joch, չ. 20. յփ. երբեմն նաեւ Jöcher; լուծ. փխ. գերութիւն. unter das — bringen ընդ լծով արկանել, նուաճել, գերել. 2. լուծք, զոյգ մը միասնեղ լծուած (գրաստներ) անասուն. zwei — Ochsen երկու լուծք եզանց. 3. քառանուհիդ կալոց (¼ Hektar) տարածաչափ մը. 4. (յփ. նաեւ Jöcher) երկու ծործորու մէջտեղի երկնցած լեռ, լերան գլուխ՝ ամարքը. 5. շի. (գլխաւոր ցռուկներին վրայ հաստատուած) մանրաւէրեւոյթ զոյգ. 6. ար. Նրտ. (հորիզոնական կեցած) հեծան, ամբառնալիք։

Joch|artig, ած. լծանման։ —bein, չ. անդր. լծոսկր, ուռուցիկ ոսկր այտից։ —beladen, ած. լծեալ, ընդ լծով։ —los, ած. առանց լծի, անլուծ։ —muskel, ար. կրն. անդր. լծոսկրային մկունք։ —spannung, իգ. ար. հեծանաձգութիւն, ամբառնալեաց հաւասարութիւն։ —steig, ար. (լեռնանցամէջքը... առնող) արահետ։ —übergang, ար. անցք, կիրճ։ —weite, իգ. ար. հեծանաձգութիւն, ամբառնալեաց հաւասարութիւն։

Jochem, Jochen, յտ. անձ. ար. 88. = Joachim.

jochen, նբ. 8ա. = anjochen.

Jockey (ճօքի), ար. 38. մանուկ կառավար, ձիավարիչ. բ. ձիաւոր, ձիավարութեան հարեալ։ —klub, ար. ձիաւորք՝ ձիադարմանի սիրողական ակումբ։

Jod, չ. 38. անյփ. քմ. եօտ (քիմիական պարզ տարր)։

Jod|äther, ար. եօտայի եթեր։ —bromhaltig, ած. եօտապրոմաւոր։ —dämpfe, ար. յփ. եօտաւոր գոլորշիք։ —gas, չ. եօտային կազ։ —schwefel, ար. եօտի ծծմբածոյ։ —verbindung, իգ. եօտային միաւորութիւն։

Jod(e)ler, ար. 22ա. = Jodeln, չ.; 2. (նաեւ —in, իգ. 88.) (լէյ լէյ...) երգեցող։

jodeln, չէ. ի. եւ նբ. 8ա. (լէյ լէյ) երգել։ — չ. 22բ. անյփ. (լէյ լէյ) երգ։

Digitized by Google

Jodid, չ. 20. քիմ. յօդ. եօտիտ, եօտաթթուի միաւորութիւն։

jodi(e)r‖en, նբ. 3ա. քմ. (լուսանկարի թիթեղը) եօտէ անցընել, եօտացընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. եօտացում, եօտէ անցընելը։

jódig, ած. 6. քիմ. յօդ. —e Säure եօտային թթու։

Johánn, յատ. անձ. ար. 38. Յովհան(նէս)։

Johánna, յատ. անձ. իգ. 28. եւ 36. Յովհաննա։

Johánnes, յատ. անձ. ար. անփոփ. Յովհաննէս։

Johánnis‖apfel, ար. բս. թզախնձոր (վաղահաս խնձոր)։ —beer-artig(e Pflanzen), ած. բս. հաղարջազգի (անկեր)։ —beere, իգ. բս. dornige — փշալից հաղարջ (Ribes grossularia). rothe — հաղարջ (Ribes rubrum)։ —beerfarben, ած. հաղարջենի (գոյն)։ —beerstrauch, ար. բս. հաղարջենի (Ribes)։ —blume, իգ. բս. զատկածաղիկ (= Maßlieb)։ —brot, չ. բս. եղջիւր (քէշէ գօտյ-նօտըղօ)։ —brotbaum, ար. բս. հասարակ եղջերենի (Ceratonia siliqua)։ —käfer, ար. = Johannis-würmchen; բ. Յունիսի բզէզ։ —kraut, չ. ժող. նուրիկ (Arum maculatum). բ. կաթնխոտ, մածնիք (Galium verum). գ. պտղզակ, արոհունդ (Hypericum)։ —würmchen, չ. կն. փայլուռիկ, կայծոռիկ (Lampyris noctiluca)։

Johanníter, ար. 22ա. Մալթայի ասպետ։

Jóhas, յատ. անձ. ար. անփոփ. Յովաս։

jó(h)len, չբ. հ. 3ա. ռմկ. ճչել, գոչել, կանչուըռտել։

Jó(h)ler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ճչօղ, կանչուըռտօղ, պոռացօղ։

Jókus, ար. անփոփ. անյ. կատակ, կատակաբանութիւն, զուարճք (տ. Scherz եւ Jux)։

jólen, չբ. հ. 3ա. ռմկ. = johlen.

Jóler, ար. 22ա. ռմկ. = Johler.

Jólle, Jö'lle, իգ. 35. նաւ. կուր, մակոյկ։

Jóllen-Führer, ար. 22ա. նաւ. նաւավար։

Jónas, յատ. անձ. ար. 18. Յովնան։

Jónas‖fisch, ար. —hai, ար. կն. անարի շնաձուկ (Squalus carcharias)։

Jónathan, յատ. անձ. ար. 38. Յովնաթան։

Jónien, չ. 38. հ. աշխ. տեղ. Յոնիա։

Jonquille (ժօնքիյլ), իգ. 35. բս. ոսկեգոյն նարգէս (Narcissus jonquilla)։ — ած. անփոփ. ոսկեգոյն՝ խիստ դեղին։

Jóppe, իգ. 35. վառտակ (կանանց). ամզան, վերարկու (արանց)։ — չ. 38. (ար. եւ հյց. նաեւ —n) տեղ. Յոպպէ (Եաֆֆա)։

Jórdan, ար. 38. տեղ. Յորդանան։

Josaphát, Jósaphat, ար. 38. տեղ. das Thal — Յովսափատու ձոր. փխ. հանդերձեալ կեանք։

Jóseph, յատ. անձ. ար. 38. Յովսէփ։ —papier, չ. չխ. բարակ պապրուն ծծուն թուղթ։

Jot(t), չ. 38. J j գրին անունը. 2. փխ. (նաեւ Jö'ttlein, չ. 22բ.) da fehlt kein — յօդս՝ նշանախեց մ'ալ պակաս չէ (հմմտ. Jota)։

Jonjón (ժօնժօն), ար. (չ.) 38. չռնչան, խաղալիկ (մանկանց)։

Journál (ժուռնալ), չ. 20. կամ 18. լրագիր, օրագիր։

Journalist (ժուռնալիստ), ար. 38. լրագիր գրող, խմբագիր։

Journalistik, իգ. 31. անյ. Journalwesen, չ. 22բ. անյ. լրագրութիւն, լրագրի վերաբերեալ իր։

joviál (ժօվիալ), ած. 6. Արամազդեայ, արամազդական (նաեւ աստղ.). 2. զուարթ, զուարթալից, կայտառ։

Jovialitä't, իգ. 31. զուարթութիւն, կայտառութիւն։

Juan (խուան կամ ժուան), յատ. անձ. ար. 38. = Johann; Don — d'Austria Դօն Խուան Աւստրիացի։

Jubel, ար. 22ա. ցնծալից աղաղակ, սաստիկ ուրախութիւն։

Jubel‖braut, իգ. (—bräutigam, ար.) յոբելեան կատարող՝ յոբելինական ամուսնոյն (այր՝ կին)։ —feier, իգ. —fest, չ. յոբելեան հանդէս։ —gesang, ար. օրհնութիւն՝ երգ յոբելինի։ —geschrei, չ. ցնծութեան աղաղակ։ —greis, ար. յոբելեան կատարող

Digitized by Google

ծնրոււնի: —hochzeit, իգ. ամուսնու-
թեան յոբելեան: —jahr, չ. յոբե-
լեան տարի: —trunken, ած. ուրա-
խացեալ, ուրախութեամբ գինեմալ:

jubeln, չբ. h. եւ նբ. 3ա. ցնծալ, ցնծութեան աղաղակ արձակել. 2. ուրախութեամբ տալիել, գովաբի կերակ անցընել: — չ. 22բ. անյփ. — Jubel.

Jubilár, ար. 20. — Jubelgreis.

Jubiláte, ար. 33. Sonntag — կիրակի կիրակի. Զատկէն վերջն երրորդ կիրակի:

Jubilä'um, չ. 38. յոբելեան, Հարիւրամեայ՝ յիսնամեայ՝ քսանեւհինգամեայ տարեդարձ:

jubili(e)ren, չբ. h. 3ա. — jubeln.

Júbilo, ար. 38. լր. in dulci — մեծու ցնծութեամբ, ցնծալից բերկրութեամբ:

juch! —hé! —héi! —héidideldum, —heisa, մկ. կեցցէ, Հուրրա:

Júchart, Júchert, ար. 20. եւ 24ա. — Jauchart.

júchen, չբ. h. 3ա. ընդ. ուրախութեան ձայն արձակել՝ Հանել, ատամբ ուրախանալ:

Jucht, ար. 22ա. —. թրծ. —en, ար. 22բ. նանեւ —enleder, չ. 22ա. ար.. եւ չն. ռուսական կաշի կոմու կաշի:

Júchten, ար. 22բ. ար.. չն. տ. Jucht.

júchzen, չբ. h. 3փ. ընդ. — jauchzen.

júckeln, ցնց.. jü'cken, չբ. h. եւ նբ. 3ա. մարմաջել, կծել. 2. կծանել, ընդ. քերուել. առ.. wen's juckt, der kratze sich այր բոր է՝ թող քորէ. 3. —ն մարմաջում: — նբ. եւ sich — փբ. քորել (մարմաջոտ տեղ մը): — չ. 22բ. անյփ. մարմաջումն, կծում, կծանում:

Juds (յմբ. Jux), ար. (չ.) 20. (առ.. ...ses, ...xes) ռմ. խեղկատակութիւն. sich e—n — machen զուարճանալ, կատակ ընել. 2. e—n — (նանեւ Juxen) machen արժանաւորութենէ աւելի գովել, մեծը սատարի բարձրացընել. 3. անօտիք, կեղեւնք, աղտեղութիւն:

júcksen, չբ. h. 3փ. ռմ. խեղկատակել: — նբ. 3. — մեծը խաղ ընել. 2. (նանեւ sich — փբ.) աղտեղել, աղտոտել:

Juckerei, իգ. 31. ռմ. խաղ, կատակութիւն:

júckig, ած. 6. կատակող, կատակակարան, զուարճախօս. 2. աղտեղի, աղտոտ:

Júda, յր. ան. ար. 38. Յուդա:

Judä'a, չ. 38. Հ. աշ. Յուդայաստան:

judaisi(e)ren, չբ. 3ա. h. Հրեանալ:

Judaísmus, ար. 27. Հրէութիւն:

Júdas, յր. ան. ար. անփփ. կամ 15. (առ.. ...sses) Յուդա:

Júdasstreich, ար. մատնութիւն, չարամտութիւն:

Júde, ար. 34. Jü'din, իգ. 32. Հրեայ (այր, կին). der ewige — թափառական Հրեայ. բ. փխ. Հրեայ, վաշխառու. 2. առ.. ռմ. haust Du m—n —n, hau' ich Deinen —n! խնէ ար խնծի կ'ընես՝ նոյնը կ'ընեմ քեզի:

Jüdelei, իգ. 31. Հրէութիւն, մանրախնդութիւն. աղեղ սակարկութիւն:

jü'deln, չբ. h. 3ա. Հրէօրէն կեալ՝ վարուիլ. վաշխական սակարկութիւն ընել. 2. Հրէախառն գերմաներէն խօսիլ:

Júden|apfel, ար. փկ. աղամաթուզ. բ. աղամաթզենի (Musa paradisiaca): —christ (—in, իգ.), ար. (նմ.. Heidenchrist) Հրէութենէ դարձած քրիստոնեայ: —dorn, ար. փկ. վարազատակ, քարդին, դառնաքայ (Carlina acoulis) (փ. Eberwurz): —genoß, ար. —genossin, իգ. եկ (Հրէութեան դարձող) —kirsche, իգ. փկ. — Belladonna; բ. յակոբուկ (Physalis): —pack, չ. Հրէից խուժան: —schule, իգ. Հրէից դպրոց բ. ժողովրդարանոց (Հրէից). —stadt, իգ. Հրէանոց, Հրէից թաղ:

Júdenschaft, իգ. 31. Հրէական ժողովուրդ. 2. Հրէի Համագամանք:

Júdenthum, չ. 7. անյփ. Հրէութիւն, Հրէականութիւն:

Júder, ար. 20. ռմ. դատաւոր:

Júdika, ար. անփփ. լր. Sonntag — կանաչ կիրակի:

Jü'din, իգ. 32. տ. Jude.

jü'disch, ած. 6. Հրէական. das —e Հրէի նկարագիր՝ ընաւորութիւն:

judizi(e)ren, նբ. 3ա. դատել:

Digitized by Google

Indizium, չ. 40. դատաստան։

Jüften, ար. 22բ. ար—. և ն. — Jucht.

Jugend, իգ. 31. անյ. երիտասարդութիւն. երիտասարդք (երիտասարդաց դասակարգութիւն). die studirende — ուսանողք, ուսանող երիտասարդք. տես. — hat keine Tugend, — muß austoben երիտասարդութիւն չունի փորձառութիւն, երիտասարդը խակ է. 2. աղայութիւն, մանկութիւն, պատանեկութիւն։

Jugendalter, չ. երիտասարդութիւն, երիտասարդութեան հասակ։ —blüthe, իգ. ծաղիկ հասակի։ —freund, ար. —freundin, իգ. երիտասարդական, երիտասարդութեան բարեկամ. բ. բարեկամ ծաղիկ հասակի՝ երիտասարդութեան ժամանակի։ —frische, իգ. առոյգութիւն երիտասարդութեան. առոյգ (երիտասարդութեան)։ —gefährte, ար. դասընկեր, աշակերտակից։ —kräftig, ած. առոյգ, ուժեղ։ —streich, ար. երիտասարդական անմտութիւն, շաղփաղութիւն։ —zeit, իգ. երիտասարդութիւն, երիտասարդութեան տիք։

jugendlich, ած. 6. երիտասարդական, մանկական, մատաղական։

Jugendlichkeit, իգ. 31. երիտասարդականութիւն։

Julep(p), ար. 20. ջլէբ. (Հուլապ) բժշկական աւշարակ մը։

Juli, ար. 38. (Նաև անփ.) Յուլիս։

Julián, Július, յփ. ան. ար. 38. Յուլիանոս։ —e, յփ. ան. իգ. 30. Յուլիանէ։

Július, յփ. ան. ար. 18. Յուլիոս. 2. — Juli.

jun. հմ. junior։

jung, ած. 6. (բաղդ. jü'nger, գեր. jüngst; հակ. alt) մանուկ, երիտասարդ, մատաղ, մանկահասակ (կին). wieder — machen աղայացընել, մատաղացընել. — werden դալարանալ, մատաղանալ. 2. die —en Leute, die —e Mannschaft երիտասարդք. sich — kleiden երիտասարդի պէս հագնիլ. mein jüngerer Bruder կրտսեր եղբայրս. Racine der Jüngere կրտսերն Ռասին. տես. — gewohnt, alt gethan ինչպէս ծառը կը մեծնայ՝ այնպէս ալ կը մնայ. —es Gemüse դալար բանջար, դալարիք. —e Beine haben քաջամն՝ արագավազ ըլլալ. 3. —es Bier նոր գարեջուր. 4. նորքը ան. der —e Tag նորածին օր. das —e Jahr նոր տարին. 5. Բաղդ. ի և Գեր. ի ձևը ժամանակի նշանակ բ. նոր՝ քիչ մ'առաջ պատահած, նոր, վերջին. Ihr jüngstes Schreiben Ձեր վերջին նամակը. in der jüngsten Zeit վերջին ատենները. իբր Մ. jüngst բոլորովին նոր. 6. das jüngste Gericht, der jüngste Tag վերջին դատաստանի օրը։

Jungfrau, իգ. կոյս, օրիորդ (տ. Jungfer). բ. կոյս, չհարսնացած, ամուրի. die heilige — Ս. Կոյս. ե. աստղ. Կոյս. գ. թռ. numidische — նումիդիական հաւ (Ardea virgo)։ —frauenhaft, ած. կուսավայել. պարկեշտ։ —fräulich, ած. — jungfrauenhaft; բ. կուսական, կուսի. ողջախոհ։ —fräulichkeit, իգ. կուսութիւն. բ. մտ. կուսական զգաստութիւն՝ ողջախոհութիւն։ —gesell, ար. ամուրի, անկին, անամուսին. բ. վերջին նոր նորաստ։ —greis, ար. շուտ ծերացած՝ վաղահաս ծեր։ —sein, չ. երիտասարդութիւն, մանկութիւն։

Junge, Ս. փոխանակցեալ ած. 6. die —n und die Alten ծերք և տղայք, մեծ ու պզտիկ։ Բ. — ար. 34. (ընդ. յփ. նաև —ns); մանուկ, մանչ. տղայ, պատանեակ. 2. պատանի, երիտասարդ. kleiner — մանչիկ. ungezogener — աստահակ՝ անկիրթ տղայ. grüner — անփորձ երիտասարդ. (Lehr-)— համբակ, արուեստի աշկերտ։ Գ. —(s), չ. 6. das —, ein —s ձագ. — werfen (կամ setzen) — jungen.

Jü'ngelchen, չ. 22բ. ընդ. (Նայ. Junge, Բ. ի) պզտիկ, մանչիկ, տղայիկ։

jungen, չբ. ի. 8—. ձագնել, ձագ հանել, ծնանել։

Jungenarbeit, ար. համբակի գործ։ —jahre, չ. յփ. աշկերտութեան տարիներ, համբակութիւն։ —streich, ար. տատասակութիւն, խենթութիւն։

jungenhaft, ած. 6. տղայական, մանկական։

Jü'nger, ար. 22—. աշակերտ. 2. համախոհ, կողմնակից. հետևող՝

Digitized by Google

աշակերտ (փիլիսոփայի)։ — Իգդ. jungt։

Jü'ngerschaft, իգ. 31. աշակերտու-թեան աստիճան, աշակերտու-թիւն. 2. աշակերտք։

Jüngfer, իգ. 35. ընդ. — Jung-frau, ա.; բայց ման. օրորքին կինակն աղջկանց համար. — Eigensinn պնդա-գլուխ օրիորդ. 2. ընդ. կոյս, ան-արատ. 3. — Kammerjungfer, La-denjungfer, Zimmerjungfer; 4. կնա-բարոյ մարդ (ու ծաղրական անուն). 5. գլխատութեան կոճղ. 6. բյ. — im Grünen կամ in Haaren, im Netz — Braut, ռ. 7. ճճ. շերեփակոթ (— Libelle). 8. ար—. ցցահար տոփան, տալահար (թակ)։

Jü'ngferchen, Jü'ngferlein, չ. նւզ. (նաղ. Jungferž) (պզտիկ) օրիորդ, աղջիկ։

jü'ngferlich, jüngfer(n)haft, ած. 6. օրիորդի, կուսական, զգաստ, պարկեշտ. — thun պարկեշտ ձեւա-նալ, պարկեշտութիւն կեղծել։

Jü'ngferlichkeit, իգ. 31. շափազանց՝ կերպարանեալ պարկեշտութիւն. պչրանք։

Jüngfer(n)|blei, չ. անխառն կա-պար։ —glas, չ. հք. փայլածու։ —bant, իգ. —häutchen, չ. էրն. անդր. փղծ՝ խորոյ՝ թաղանթ արգանդա-բերանոյ։ —honig, ար. խակակութ մեղր։ —kloster, չ. կուսաստան։ —öl, չ. ծորածոյ՝ կակաչութ ձէթ։ —pergament, չ. ձճ. նուրբ մագա-ղաթ։ —raub, ար. առեւանգու-թիւն, հափշտակնք։ —räuber, ար. առեւանգող։ —schänder, ար. բռնա-բարանող, ապականող (կուսի)։ —schändung, իգ. բռնաբարանութիւն։ —stand, ար. կուսութիւն, կուսի՝ օրիորդական վիճակ։ —wachs, չ. անգործ մոմ։

Jüngfer(n)schaft, իգ. 31. կուսու-թիւն, աղջկութիւն։

Jüngfrau, իգ. 31. տ. Jung.

Jü'ngling, ար. 20. երիտասարդ, պատանի։
դեռ տղայ։

jü'nglingsfrisch, ած. երիտասարդի

Jü'nglings|alter, չ. պատանեկու-թիւն։ —bund, —verein, ար. երիտա-սարդաց ընկերութիւն։

jüngst, մրդ. jungt (տ. նոյնը. 2. 5. եւ 6. իեր Գ. նաեւ jüngsthin)։

Júni, ար. 38. (կամ անփոփ.) Յու-նիս (ամիս)։

Június, յփ. ան. ար. 18. — Juni.

Júnke (Յունքէ), իգ. 35. նախ. ճաու-կայ (Ճենաց եւ Հնդկաց նաւ մը)։

Júnker, ար. 22ա. (երիտասարդ) ազատ, ազատազդի. 2. ծղրճ. չի-նական ազնուական։

júnkerhaft, júnkerisch, júnkerlich, jún-kermäßig, ած. 6. ազատական, ազ-նուականի. եղ. մբ. չինական ազ-նուականի։

Júnkerschaft, իգ. 31. ուրագորերը, ուրագանի։

Júnkerthum, չ. 7. անյփ. չինական ազնուականաց բարք. 2. — Junker-schaft.

Júno, յփ. ան. իգ. 31. եւ 28. (յփ. նաեւ Junónen) դյք. Հերա (նաեւ տոպղ.)։

Júnta (խունթա), իգ. 38. (յփ. նաեւ —s) ատեան խորհրդոյ (Սպա-նիոյ՝ Բորգուկալի), խորհուրդ։

juntínisch, ած. 6. —e Ausgaben հրա-տարակութիւնք խորհրդեան։

Júpiter, յփ. ան. ար. 22ա. (սոփ. նաեւ Jóvis) դյք. Արամազդ։

Júpiter(s)bart, ար. բյ. արամազ-դախոտ (Anthyllis barba Jovis)։

Júra, ար. 38. ալխ. der — Յուրա լեռ։

Júra|bildung, իգ. —formation, իգ. երկր. յուրայեան (խաւերու) կազ-մութիւն։ —gebirge, չ. — Jura. —kalkhaltig, ած. յուրայեան։ —schicht, իգ. երկր. յուրայեան խաւ։

jurássisch, ած. 6. յուրայեան։

Jurát, ար. 38. երդուեալ (— Geschworener)։ [Գեորգ։

Jü'rge, յփ. ան. ար. 30. ընդ.

juridisch, ած. 6. ատենական։

Jurisdictión (...ցիօն), իգ. 31. ի-րաւասութիւն. սահման դատաւո-րի. ատեան՝ ժողով դատաւորաց (— Gerichtsbarkeit)։

Jurisprudénz, իգ. 31. անյփ. իրաւա-գիտութիւն։

Jurist, ար. 38. ատեանի դատաստա-նական իրաւանց, դատաստանա-նագէտ. իրաւագէտ. իրաւագի-տութեան աշակերտ։

Digitized by Google

Juristeréi, իգ. 31. ընդ. իրաւա-գիտութիւն։

juristisch, ած. 6. իրաւագիտա-կան. —e Fakultät կաճառ (ուսուց-չաց) իրաւագիտութեան։

Júry (ժուրի, ճուրի), իգ. 31. (յգ. —s) (Ժողով քաղաքացւոց մէջէ առեալ ատեանականներուն մէջ) եր-դուեալք։

Jus, չ. եղ. անփո. (յգ. Jura) իրաւունք. իրաւագիտութիւն։

just, մկ. ճիշդ, ճշգրիտ. 2. ինչ-պէս որ պէտք է։

justi(e)|ren, նբ. 3ա. յարմարել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. յարմարում։

Justi(e)rer, ար. 22ա. — Gleich-macher; բ. (դաշնեկանաց) կշռիչ։

justifizi(e)ren, նբ. 3ա. արդարա-ցընել, ջատագովել (— rechtferti-gen). 2. ճշ. eine Rechnung — հաշիւը ճշդել՝ զննաւորել։

Justinián, յտ. անձ. ար. 38. հ. պտ. Յուստինիանոս։ [ատինոս։

Justinus, յտ. անձ. ար. 38. Յուս-

Justiz, իգ. 31. անյգ. արդարու-թիւն. դատաւորութիւն. ատեան։

Justiz|beamte(r), ար. ատենական։ —behörde, իգ. դատաւորական իշ-խանութիւն. ը. մտ. ատեան։ —kanzlei, իգ. արդարութեան դիւ-անատուն։ —minister, ար. արդա-րութեան պաշտօնեայ։ —verwal-tung, իգ. —wesen, չ. արդարու-թիւն։

Justiziár (...ցիար), ար. 20. — Gerichtshalter.

Jústus, յտ. անձ. ար. 18. Յուստոս։

Júte (ժուտե, ճուտե), իգ. 35. նաեւ —hanf, ար. 20. արա. (Corchorus teutilisին) հնդկական կանեփ։

Jü'tland, չ. 38. աշխ. Եուդլանտ։

Juwél, ար. (չ.) 20. Juwéle, իգ. 35. գոհար (փոքրիկ զարդ) (նաեւ փխ.)։ —en, յգ. ակունք պատուա-կանք, գոհարեղէնք։

juwélen, ած. 6. գոհարեղէն, ա-կանակապ։

Juwélen|gewicht, չ. ճշ. ակնակշիռ։ —halsband, չ. քարամանեակ։ —handel, ար. ճշ. ակնավաճառութիւն։ —händler(in, իգ.), ար. ճշ. ակնավա-ճառ։ —uhr, իգ. ադամանդազարդ ժամացոյց։

Juwelier, ար. 20. ակնագործ։

Juwelier|arbeit, իգ. գործ ակնա-գործեալ։ —kunst, իգ. ակնագոր-ծութիւն։ —waaren, իգ. յգ. ճշ. ա-կանակապ զարդեր։

Jux, ար. 20. — Jucks.

K.

K, չ. 38. եւ 37. գերմաներէն այբուբենին մետասաներորդ գիրն եւ ութերորդ բաղաձայնը. կ (Գ). 2. հմա. K. կամ k. — kaiserlich կամ königlich; K. K. կամ k. k. — kaiserlich-königlich. [(միաձի) կառք։

Kab (գէպ), չ. 38. անդղիական

Kabáche, Kabácke, իգ. 35. կարպե-լայ, գինետուն (ի Ռուսաստան). ը. մտ. յոռի գինետուն. 2. (նախա-դասան փխ. Haus, Wohnungի) խուղ, տնակ. փխ. ծակ։

Kabále, իգ. 35. նենգագործու-թիւն, դաւաճանութիւն։

Kabálen|macher, —schmieder, ար. 22ա. նենգագործ, դաւադիր։

kabali(e)ren, չբ. հ. 3ա. դաւաճա-նել, մեքենայել, նիւթել։

Kabarétt, չ. 20. — Kaffeebrett.

Kabbeléi, իգ. 31. ընդ. վէճ, պայ-քար, բանակռիւ։

kábbeln, չբ. հ. 3ա. վիճակաձգական քուէ նետել. 2. die See kabbelt ալիք իրարու կը զարնուին (հովին յան-կարծ փոխուելովը)։ sich — չբ. ընդ. կագել, պայքարել, վիճել։

Kábbelsee, իգ. 35. անյգ. նաւ. թե-թեւ ծփանք (ալեաց)։

Kábel, չ. 22ա. նաւ. պարան (մա. — Ankerbau)։ բ. — իգ. 35. վիճակ, բաժին, մասն։ —land, չ. վիճակա-բաժին երկիր։ —seil, —tau, չ. պա-րան (նաւու)։ —weise, մկ. վիճակաւ։

Digitized by Google

Kábeljau, արկ. 33. ձկ. ձողաձուկն, փրփրուկ (Gadus morrhua)։

kábeln, չբ. h. 3ա. վիճակ ձգել, քուէ նետել։ — նբ. (վիճակաւ) բաժնել. 2. Հեռագրել։ — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. վիճակաւ բաժանում. 2. փոխ. —ung, իգ. բաժին՝ մասն (ժառանգութեան)։

Kabinétt, չ. 10. նաեւ 9. ներքին սենեակ. 2. Թանգարան. 3. խորհուրդ պաշտօնէից տէրութեան, գահլիճ. պաշտօնեայք տէրութեան։

Kabriolétt, չ. 20. թրթռակ, երկանիւ կառք. 2. (կառքի մը) յառաջակողմը՝ փակատարան մասը։

Kabúse, Kabü'se, իգ. 35. — Kabache, ա.; 2. նոյն. — Kajüt(t)e.

Kachéktiker, արկ. 22ա. ախտ. ախտաժէտ, Հիւանդագին։

kachéktisch, ածկ. 6. ախտ. Հիւանդոտ, վատառողջ։

Káchel, իգ. 35. արտ. աղորկեալ (աղիւսէ) սալայատակ։ —ofen, արկ. ճենապակեայ հնոց։

kácheln, չբ. h. 3ա. — einkacheln.

Kadáver, արկ. 22ա. դի, դիակ. դէշ։

Kadénz, իգ. 31. երժ. (երգի մը վերջը) դարձուած. 2. կանոնաւոր շարժում (մանր. կաքաւի մէջ). 3. յանգ. չեշտ, դաշնակութիւն։

kadenzi(e)ren, նբ. 3ա. երժ. դարձուած մ'ընել. 2. կանոնաւոր շարժում ընել։

Kadétt, արկ. 33. ազնուականաց կրտսեր որդի. բ. (զինուորութեան սորվող) պատանի։

Kadéttenanstalt, իգ. —haus, չ. (ազնուականաց Համար) զինուորական դպրոց։

Kádi, արկ. 33. դատաւոր Տաճկաց (գատը)։

Kadméa, յտ. ան. իգ. 36. Հ. պտ. Կադմեա։

Kádmium, չ. 26. անյք. քմն. Հք. կադմիոն։

Kádmus, յտ. ան. արկ. 18. դցբ. Կադմոս։

Kádre (քատրը), արկ. 33. շրջանակ։

Kadúceus (...ցեուս), արկ. 18. դցբ. (Հերմեսի թեւաւոր՝ օձապատ գաւազանը) օձացուպ։

Kä'fer, արկ. 22ա. միջատ, ճճի, բզէզ. կրդ. պատանեութիւն. 2. գիր. ընդ. einen — haben ա) գէշ տրամադրեալ ըլլալ, անհամ վիճակի մէջ ըլլալ. բ) կէս մը գինով ըլլալ. գ) կարճամտօ՝ պակասամտօ ըլլալ։

kä'ferartig, ածկ. ձն. միջատազգի։ —kunde, իգ. միջատաբանութիւն։

Kä'ferchen, չ. 22բ. նուազ. Käfer է. միջատիկ։

Kaff, չ. 20. անյք. երկ. մանրայարդ. 2. գիր. չնչին՝ դատարկաբանեալ իր(ք)։

Káffe(e), արկ. 33. կաֆ, խահուէ. ա. սուրճ. բ. չ. (գերման. ձեւ Café էւ ֆրանս.) սրճարան (խահուան). է. տբ. —(pflanze) կաֆենի։

Káffeebau, արկ. կաֆի մշակութիւն։ —baum, արկ. տբ. կաֆենի (Coffea arabica)։ —bitter, չ. — Kaffein. —braun, ածկ. կաֆագոյն։ —bruder, արկ. ընդ. սուրճ շատ սիրող, սրճամոլ։ —gebäck, չ. (սրճով ուտուելու) պզտիկ կարկանդակ։ —haus, չ. սրճարան։ —kanne, իգ. սուրճաման կաֆեայ, սրճաման։ —klappe, իգ. ռմ. դաւեհիկ (մարզական խաղալու) սրճարան։ —klatsch, արկ. ընդ. անոտի խօսքեր, բամբասանք։ —tasse, իգ. ըմպանակ, (խահուէի) գաւաթ։ —wirth(in, իգ.), արկ. կաֆավաճառ, սրճավաճառ։

Kaffein, չ. 10. անյք. քմ. բնակաֆ։

Káffer, արկ. 22ա. քաֆրաստանցի, 2. գեղջուկ, անկիրթ, կոշտ. պատկառամիտ։

Káffer(n)hirse, իգ. տբ. քուրիմ (Holcus sorghum)։ —land, չ. աշխ. Քաֆրաստան։

Kaffrária, չ. 33. — Kaffernland.

Kä'ficht, աա. երբ. **Kä'fig**, արկ. 20. վանդակ, գառագեղ. փխ. բանտ, արգելան։

Káftan եւ **Kaftán**, արկ. 20. կամ 33. պարեգօտ, մեկնոց (ֆաֆթան)։

Kahíra, չ. 33. ժղ. — Kairo.

kahl, ածկ. 6. մերկ, մերկացեալ. 2. կունդ, ճաղ, ճաղատ (մարդ). անմազ, լերկ (անասուն). պարզազուրկ՝ տերեւաթափ (ծառ). փխ. մաշած, մաշեալ (զգեստ). — werden մաշիլ, մաշեալ ըլլալ. 3.

Digitized by Google

փխ. չքաւոր, խեղճ ողորմելի. պարզ, անզարդ:

Kahl‖bauch, ար. իհ. մերկապորտ (ձուկն): —kopf, ար. կունդ (գլուխ) մարդ: —köpfig, ած. կունդգլուխ, ճաղատ. իհ. լերկագլուխ: —köpfigkeit, էգ. կնդութիւն, ճաղատութիւն:

Kahlheit, էգ. 31. կնդութիւն, ճաղատութիւն. լերկութիւն. փխ. խեղճութիւն, չքաւորութիւն:

Kahm, Kahn, ար. 20. բորբոս՝ ծաղկի (գինւոյ՝ գարեջրոյ...):

kahmen, չէ. հ. եւ ս. 3ա. (գինի...) բորբոսիլ, բուսնիլ:

kahmicht, kahmig, ած. 6. բորբոսեալ (գինի...): — werden, չ. 29է. անցփ. բորբոսուած (գինւոյ):

Kahn, ար. 18. (ցնցա. չ.) նոյ. նաւակ, կուր: Բ.—ար. 20. — Kahm.

Kahn‖brücke, էգ. նաւակամուրջ: —fahren, չ. —fahrt, էգ. մակուկաւ չրջագայութիւն: —förmig, ած. նաւակաձեւ (նաեւ ածգչ.): —führer, ար. նաւավար:

kahnbar, ած. 6. նաւելի, նաւարկելի:

kähnen, չէ. հ. եւ ս. 3ա. նոյ. նաւակով երթալ, նաւարկել. 2. = kahmen. [nen, 1.

kähnfahren, չէ. ս. 1ձ. Բձ. — kah-

Kai (փե), ար. 20. կամ 38. եզր (նաւահանգստի). գարափն:

Kail(e), ար. (չ.) 38. եւ 34. նոյ. նաւակ, կուր (փոյքէ):

Kaiman, ար. 38. իհ. կայման (Alligator):

Kain, յտ. ան. ար. 38. Կային:

Kaiphas, յտ. ան. անփխ. Կայիափա:

Kairo, չ. 38. փղ. Գահիրէ:

Kaiser, ար. 22ա. —in, էգ. 32. կայսր, կայսրուհի. sich um des —s Bart streiten տ. Bart, 2.

Kaiser‖adler, ար. իհ. կայսերական արծիւ (Aquilla imperialis): —krone, էգ. կայսերական թագ. Բ. բկ. արքայածաղիկ (Fritillaria): —reich, չ. կայսրութիւն: —schlange, էգ. իհ. Հսկայ վիշապ (Boa constrictor): —schnitt, ար. բժշ. (առողջ Հանելու Համար) արգանդահատութիւն, որովայնահերձութիւն:

kaiserlich (հմա. k.), ած. 6. կայսերական. —e und königliche (հմա. k. k.) Hoheit կայսերական եւ արքայական բարձրութիւն (Նորին). 2. կայսերաբար, իշխանաբար (նաեւ մկ.). Բ. մթ. չքեղ, մեծաշուք:

Kaiserschaft, էգ. 31. անցփ. կայսերական համագամանք՝ յատկութիւնք, կայսրութիւն. 2. կայսերք:

Kaiserthum, չ. 7. կայսրութիւն:

kajoli(e)ren, նէ. եւ չէ. հ. 3ա. ընդ. քծն(արան)ել, փաղաքչել:

Kajü't(t)e, էգ. 35. նոյ. (նաւուն յետոյ կողմանն) սենեակ, խցիկ:

Kakadu, ար. 38. (նաեւ անփխ. յփ. էջքիծ —e) մողկուկ, կատարաւոր պապակայ (Cacatus cristatus):

Kakao, ար. 38. Հնդկանուչ:

Kakaobaum, ար. բկ. Հնդկանչի, Հնդկանչենի (Theobroma):

kakeln, չէ. հ. 3ա. ընդ. — gackeln.

kaken, նէ. 3ա. ար—. ձկերը աղ կապել գնել:

Kakerlak, ար. 39. կամ 33. փղն. իհ. ուտիճ (Periplaneta):

Kakochymie, էգ. բժշ. ախտ. յատուկ խառնուած մարմնոյ, վատառողջութիւն, Հիւանդոտութիւն: —phonie, էգ. 31. կամ 35. չարաձայնութիւն. 2. աններդաշնակութիւն, չփոթութիւն (երգոց):

Kakteen, էգ. յփ. 31. կամ 35. բկ. կաղնիներ (Cacteae):

Kaktus, ար. անփխ. կամ 15. (ասյ. ...sses) բկ. կաղնի (Cactus):

Kalabreser, ար. 22ա. (—in, էգ. 32.) կալաբրիացի. 2. կալաբրիական խոյր:

Kalabrien, չ. 38. աշխ. Կալաբրիա:

Kalamitä't, էգ. 31. աղէտք, տառապանք, խեղճութիւն:

Kalander‖lerche, էգ. իհ. քարաջրածայն արտոյտ: —walze, էգ. արա. գլան, մամլիչ:

kalandern, նէ. 3ա. ար—. մամլել. մամլիչ տակ ճնշել:

kalauern, չէ. հ. 3ա. բառախաղ ընել:

Kalb, չ. 7. որթ, մոզի, ընձուղ. 2. արձակերպասանակ՝ ասանական պատանի. Բ. անձուն, իշու գլուխ. 3. (ինչ ինչ անասնոց ձագը) որթ. մթ. (այծեմնի) ուլ, եղնորթ:

Digitized by Google

Kálb‖fell, չ. որթենի, որթու մորթ. բ. շկն. թմբուկ: —fleisch, չ. որթու միս: [որթուկ:

Kä'lbchen, չ. 22բ. նուաղ. Kalbs.

Kálbe, իգ. 35. ընձուղ. 2. նաւ. —n, յգ. մանր փայտի կտորներ՝ որոնցմով նաւու կողերը շինելու ատեն կ'ամրողջացընեն:

kálben, չբ. h. 3ա. որթ ծնանել: — չ. 22բ. անյգ. որթ ծնանելը:

Kälbereí, իգ. 31. ընփ. միմոսութիւն. ծաղրածութիւն, զուարթութիւն:

kä'lberhaft, kä'lberig, ած. 6. ընփ. միմոսական. ծաղրածու, զուարթ:

kálbern, kä'lbern, չբ. h. 3ա. = kalben; 2. ընփ. ժայթքել, ործալ, փսխել. 3. զուարթանալ, խեղկատակել: — ած. 6. որթու (միս):

Kä'lberzahn, ար. որթու ատամն՝ ակռայ. բ. ար-. ճրփ. ատամնաձեւ զարդ, ժայռիկ:

Kálbs‖braten, ար. որթենւոյ տապակած: —drüse, իգ. վերնալանջք (որթու վզին տակ գեղձային մարմին): —kopf, ար. որթու գլուխ. բ. իփ. դդում գլուխ: —würstchen, չ. հորթի մանր երշիկ:

Kaldáune, իգ. 35. յգ. նա-. —n, փորոտի, ընդերք. (իբրեւ կերակուր) քաղիրդ (իշկեմպէ):

Káleb, յփ. ան. ար. 33. Քաղէբ:

Kaleidoskóp, չ. 20. հրն. բնէ. գեղադիտակ: —isch, ած. գեղադիտական:

Kal(e)kút, ար. 20. կամ 33. Kal(e)küter, ար. 22ա. հնդկահաւ:

Kalendárium, չ. 36. տոմար, օրացոյց:

Kalénden, իգ. յգ. 35. հ. պտ. կաղանդք, ամսագլուխք (Հռովմայեցւոց):

Kalénder, ար. 22ա. Ա. տոմար. բ. (տարեկան ցուցակ աւուրց) օրացոյց. hundertjähriger — մշտնջենաւոր տոմար: Բ. — ար. մահմետական կրօնաւոր (գալէնտէր):

Kaléſche, իգ. 35. թրթռական կառք (գալէշ):

Kalfákter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հնոցապան, ջեռուցիչ (շոգեշարժ մեքենայից հնոցը ջեռուցող). ընփ. ծառայ (= Aufwärter):

Kalfáterer, ար. 22ա. նաւ. նաւու ձիւթող (գալաֆաթճը):

kalfáter‖n, նբ. 3ա. նաւ. (նաւ) ձիւթել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. ձիւթում:

Káli, չ. 33. անյգ. քիմ. բմ. աղնկաղ, բորակ, կալի. essigsaures — անկաղի քացախուտ:

Káli‖alaun, ար. անկաղապաղլեղ, կալի-պաղլեղական ծծմբուտ: —haltig, ած. բորակաւորական, անկաղական: —metall, չ. = Kalium.

Kalíber, ար. (չ.) 22ա. (գլանի մռն. հրացանից) տրամագիծ:

Kalíber‖bohrer, ար. ար-. (գնդընկեցաց փողերու) ողորկիչ՝ յղկիչ գործի: —mäßig, ած. — sein տրամաչափական ըլլալ:

kalibri(e)ren, նբ. 3ա. ար-. գնդաչափել (թնթանօթի... բերանը չափել):

...kalibrig, ած. է բարէտ-թեան. չ. օ. groß— մեծ տրամաչափով:

Kalif, ար. 33. ամիրապետ (պայազատ Մահմետի (խալիֆէ): —át, չ. 20. ամիրապետութիւն: —enwürde, իգ. ամիրապետի աստիճան:

Kalifórni‖en, չ. 38. աշխ. Գալիֆոռնիա: —er, ար. 22ա. —in, իգ. 32. գալիֆոռնիացի:

Kalígula, յփ. ան. ար. 38. Կալիգուլա:

Káliko, ար. 38. լծ. կալիկօ, բամբակի կտաւ մը:

Kálium, չ. 38. անյգ. անկաղածին, կալիոն, բորակին:

Kalixtíner, ար. 22ա. kalixtínisch, ած. 6. եր. բաժակեան (ԺԵ. դարու Հուսեան աղանդաւոր):

Kalixtus, յփ. ան. ար. 18. Կաղիքստոս:

Kalk, ար. 20. կիր. gelöschener — մարած կիր. ungelöschter — այրած՝ վառ կիր. 2. ար-. ճրփ. բուռ. mit — bewerfen (überstreichen) բռել, կրով ծեփել:

Kálk‖anstrich, ար. ար-. դեղին բռածեփ: —anwurf, ար. ար-. ծեփ (ոլձա): —artig, ած. յգ. կրային: —bad, չ. ար-. (պղինձակարար՝ պղնձի խաղախորդութեան) մոխրախառն կիր: —bewurf, ար. ար-. ծեփ: —bruch, ար. կրա(քարի բոլխա)հանք:

Digitized by Google

—faß, չ. որա. կրի տակառ. բ. որմ. շաղախի տաշտ։ —grube, իգ. որա. կրի փոս, կրափոս։ —haltig, ած. 6. կրաւոր. հմ. կրաբեր։ —hütte, իգ. որա. — Kalkofen. —hydrat, չ. քրն. քմ. կրիչրած։ —kelle, իգ. որա. ծեփիչ (մալա)։ —malerei, իգ. որմնանկար, տամփանկար (նոր ծեփուած պատի վրայ նկար)։ —mehl, իգ. որա. նկր. կրափոշի, փոշիացեալ կիր՝ —milch, իգ. որա. եռացեալ՝ լոյծ կիր։ —ofen, որ. որա. կրահնոց։ —pflanzen, իգ. հմ. բս. (հմմտ. Kali-, Kiesel-pflanzen) կրաւորնկք։ —putz, որ. որա. որմ. ապակերպ ծեփ(ում)։ —schiefer, որ. քրն. հմ. կրի հերձաքար։ —sinter, որ. քրն. հմ. շիթաքար։ —spath, որ. քրն. հմ. կիրսպաթ։ —stein, որ. հմ. կրաքար։ —tuff, որ. քրն. հմ. փխաք, փխրաքար։

Kalkánt, որ. 23. (երգիոնի) փքոցահար. 2. բտ. — Orchesterdiener.

kálken, նբ. 3ա. կիր պատրաստել. 2. մտ. կրել, կրի մէջ ընկղմել։

kálkicht, kálkig, ած. 6. կրային. քրն. կրաբեր. 2. փոյն kalkig, կրաթաթախ։

kalki(e)r‖en, նբ. 3ա. (eine Zeichnung) — (գծագրութիւն մը) ծայրագրել, ծայրահանել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ծայրագրութիւն։

Kalkü'l որ. 36. հաշիւ (տ. Berechnen, չ.)։

Kalkulát‖or, որ. 25. հաշուող։ —ür, իգ. 31. համարատուութիւն, հաշիւք։

kalkuli(e)ren, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. — (be)rechnen, նբ։

Kalkut, ... տ. Kalekut, ...։

Kalkútta, չ. 38. փղ. Կալկաթա։

Kal(l)iatúrholz, չ. 7. լճ. — Sandelholz.

Kalligráph, որ. 33. գեղեցկագիր, վայելչագիր։ —ie, իգ. 31. վայելչագրութիւն, գեղագրութիւն։

Kallikrates, յտ. ան. որ. 18. Կալլիկրատէս։ [լիմաքոս։

Kallimáchus, յտ. ան. որ. 18. Կա-

Kalliope, յտ. ան. իգ. 30. դիցբ. եւ առսպ. Կալլիոպէ։

Kallisthenes, յտ. ան. որ. 18. Կալլիսթենէս։

Kallistratus, յտ. ան. որ. 18. Կալլիստրատոս։

Kálmar, Ա. չ. 38. փղ. Կալմար։ Բ. — որ. 33. քրն. ծն. (ութոտնեաց կակղամորթ մը) կաղամար։

Kálmäuser, որ. 23ա. ընտ. բանդագուշող. 2. մարդատեաց, նեխտատատ. 3. ագահ, մանրակծծի, ուշող։ —éi, իգ. 31. ընտ. բանդագուշանք. 2. նեխտատատութիւն, վխտութիւն, արանձնողութիւն. 3. կծծութիւն, ուշութիւն, ագահութիւն։ —n, չբ. ի. 3ա. բանդագուշել. 2. նեխտատատել. 3. կըծծել, ուշել, ագահել։

kálmen, չբ. ի. 3ա. նաւ. (հողմոյ՝ ծովու) խաղաղել, ցածնուլ. նն. հանդարտիլ։

kalmi(e)ren, նբ. 3ա. ցածուցանել, խաղաղցընել։

Kalmück, որ. 38. լճ. երկայնամազ պաստառ։

Kálmus, որ. 18. բս. խնկեղէգ (Acorus calamus)։

Kalorie իգ. 31. կամ 25. բնգ. ջոյլ, ջերմութիւն։

Kalorimeter, որ. 22. քրն. բնգ. ջոլաչափ։

Kalorimótor, որ. 25. բնգ. ջոլաշարժ, ջերմաշարժ (Հարէնի)։

kalórisch, ած. 6. բնգ. ջոլական։

Kalótte, իգ. 35. քրն. ... գնդահատած, հատուած (բոլորակի մը լարի եւ աղեղան մէջ եղած մասը).

kalt, ած. 6. (բղդ. kä'lter, գրդ. kä'ltest) (հմմտ. warm, heiß) ցուրտ, պաղ. es ist — (—es Wetter) (օդը) ցուրտ է. mir ist — կը մսիմ. —es Wasser պաղ ջուր. er empfing sie sehr — շատ ցրտութեամբ՝ պաղութեամբ ընդունեցաւ. Das läßt ihn — բնաւ հոգը չէ, առ այս անտարբեր է. 2. (eis)— սառած, սառնամանային. — machen սառեցնել, պաղեցնել. 3. — machen սպաննել. — w. սառիլ պաղիլ. es überläuft mich — վրաս սարսուռ կու գայ, կը սարսռիմ. —es Fieber ընդհատական տենդ. 3. զգօն, հանդարտ. անզգայ, անտարբեր. խիստ, բիրտ։

Kált‖baden, չ. պաղ լոգանք՝ լոգացումն (բաղնիք)։ —blütig, ած. բն. —blütige Thiere պաղարիւն անա-

ռունք. ի. փխ. պաղարիւն, համ-դարտ, սառնասրտիւն, հեզ. ան-շըշտ. դ. համդարտութեամբ։ —blütigkeit, իգ. պաղարիւնութիւն. համդարտութիւն, սառնասրտիւնութիւն, անշըշտութիւն։ —haus, չ. ջերոց, ձմերոց ծաղկանոց։ —herzigkeit, իգ. պաղութիւն. խստասրտութիւն, անտարբերութիւն։ —machend, ած. ներգ. ընդ. սառուցիչ։ —sinn, ար. ցրտութիւն, պաղութիւն (վարմունց մէջ)։ —sinnig, ած. ցուրտ, պաղ. դ. ցրտութեամբ։

Kä'lte, իգ. 35. պաղութիւն, ցըրտութիւն. փխ. պաղարիւնութիւն, համդարտութիւն։

Kä'lte|leiter, ար. ներգ. ընդ. ցըրտակիր, ցրտութիւն ընդող՝ հաղորդող։ —messer, ար. ներգ. ընդ. ցրտաչափ։

kä'lten, նբ. 3բ. պաղեցընել, ցըրտացընել։

kä'ltlich, ած. 6. (սառկուկիկ մի) ցուրտ, զով։

Kalvárienberg, ար. կր. Գողգոթա (= Golgatha). ի. Ճանապարհ խաչի։

Kalville, ար. 38. իգ. 35. զալվիլ (խնձորի տեսակ)։

Kalvin, յտ. ան. ար. 38. Կալվին։

kalvin|isch, ած. կալվինեան. 2. կալվինական։ —ismus, ար. 26. անյզ. կալվինականութիւն։ —ist, ար. 38. —istin, իգ. 38. կալվինական։

Kaly'pso, յտ. ան. իգ. 38. Կալիփսոյ (յաւերժահարսն)։

Kalzini(e)r|ofen, ար. կիր դարձընելու՝ ի կիր շրջելու հնոց։ —topf, ար. ոսկրներն ածուխ ընելու կաթսայ։

kalzini(e)rbar, ած. 6. հզ. ընդ. կրանալի, կիր դառնալու յարմար։

kalzini(e)ren, նբ. 3ա. քմ. ար. (այրելով) կիր ընել։ — չ. 33բ. անյզ. —ung, իգ. 31. կրի փոխելը։

Kálzium, չ. 26. անյզ. քմ. կրածին։ —oxyd, չ. կրածնի ոքսիտ։

kam, 1. եւ 3. դերմ. եղ. անց. անկ. kommen։

Kamarilla (գամարիլյա, ընդ. աս. գամարիլյա), իգ. 31. (յզ. —s) մեհապետին շրջապատող եղող անձինք։

Kamásche, տ. — Gamasche.

Kamayén (գամայիօ), ար. 38. նըկարէն քար, երկգոյն քար. ի. միագոյն նկար։ —gemälde, չ. 33ա. — Kamayeu.

Kámbio, ար. 38. լծ. փոխանակութիւն. փոխանակագիր։

Kámbrik, ար. 38. լծ. Գամպրէի զամպրեան կտաւ։

Kambü'se, իգ. 35. նվ. համբարոց։

Kamby'ses, յտ. ան. ար. 18. հ. պտ. Կամբիւսէս։

Kamée, ար. 34. իգ. 35. կամէ, յղկեալ ակնաքար։

Kamé(e)l, չ. 20. ուղտ, շատաւան. նվ. (նաւ վերցընելու մեքենայ) նաւամբարձ. 2. փմ. թանձրամիտ։

kamé(e)l|artig(e Wiederkäuer), ած. բն. ուղտատիպ (որոճող)ք։ —bock, ար. բն. ուղտաքաղ (Antilope tragocamelus)։ —führer, ար. — Kame(e)ltreiber. —füllen, չ. կոզակ, ուղտու ձագ։ —garn, չ. լծ. (անկիւրական) այծի մազ։ —haar, չ. լծ. ուղտու աստեւ. ի. — Kame(e)lgarn. —hären, ած. աստեւեայ. ի. այծեայ։ —hengst, ար. խարբաշ ուղտ, մայեակ։ —kuh, իգ. էգ ուղտ։ —parder, ար. բն. — Giraffe. —stute, իգ. — Kame(e)lkuh. —treiber, ար. ուղտապան։ —ziege, իգ. բն. անկիւրական այծ (Capra angorensis). ի. — Lama; գ. պակ, ալպակա (շորքոտանի որոճող անեղջիւր) (Alpagua paco)։

Kamél(l)ie, իգ. 31. կամ 35. տկ. կամելիա (Camellia)։ —nrose, իգ. տկ. weiße —n սպիտակ կամելիա (Rosa camellia alba)։

Kamelopárd, ար. 18. բն. — Giraffe.

Kam(e)lót(t), ար. 20. կամ 38. այծեայ (շալի)։

Kamerád, ար. 33. (ռմկ. նաեւ —s) —in, ցնյա. Kamerá'din, իգ. 32. ընկեր. ընկերակից. ընկ. ընկեր։

kamerádlich, ած. 6. ընկերական, իբր ընկեր։

Kamerádschaft, իգ. 31. ընկերակցութիւն, մտերմութիւն. 2. ընկերակիցք, մտերիմք։

Kamerál|amt, չ. ելեւմտից տեսչութեան պաշտօն։ —wesen, չ. ելեւմուտք, ելեւմտից մատակարարութիւն։

Kamerálĭia, —ien, յգ. անփփ. ելեւմտից համառօտութիւն՝ գիտութիւն:

Kameralist, ար. 33. գանձապահ, պաշտօնատար ելեւմտից:

Kameralistik, իգ. 31. — Kameralia.

Kamille, իգ. 25. բյ. անթեմ, երիցուկ, կուծուռի, արգանդախոտ (Matricaria chamomilla). բ. ազգանթեմ (Anthemis). գ. große — — Gänseblume, բ.; դ. persische — ուլթիման, իգարող (Pyrethrum carneum):

Kamin, ար. (չ.) 20. ծխան, ծխահանք, ծխնելոյզ. 2. վառարան, կրակարան. 3. նեղ անցք ի մէջ երկուց լերանց:

Kamin|geräth, չ. — Kaminzugehör. —feger, ար. ծխան մաքրող: —klappe, իգ. փակաղակ վառարանի: —ofen, ար. բացուածական վառարան: —schirm, ար. վանդակապատ կրակարանի. բ. պահպանակ (ի հրոյ), հրարգել: —zubehör, չ. կազմած՝ սարք կրակարանի:

Kamisarde, ար. 34. ն. դփ. շապկաւոր (կալուածական):

Kamisol, չ. 20. ներքնակ (ժակէ-լէտ):

Kamlott, ար. 20. կամ 33. դ. Kam(e)lot(t).

Kamm, ար. 13. սանտր. 2. փխ. Alle(s) über einen — scheren ամէն բանի հետ հաւասարապէս վարուիլ. 3. — schieben տապկուածին չինկած կոնտրը՝ սիւնակներըը ձգելու աշխատիլ. 4. արտաւեան՝ սար (լերին), գագաթ. զբն. (թմբի... քով) հողաբլուր. 5. փրն. անդր. սանտր (ամէն մասն). ihm schwillt (wächst) der — կը հպարտանայ, կ'ուռի. կը գժգհի, կը բարկանայ. 6. բաշ (ձիու). բ. վզին բաշաւոր մասն. 7. որս. երկ. (կատուահաւոր քաշելու գործիք) անկան. բ. հրացանի շան (կայծհանի ունեւոց) ծայր (բանելու տեղ). գ. ուղկան մը. դ. (ջուլթակի...) էջ, իշուկ, լարակալ. ե. Kämme ժանիք՝ ատամնաւոր (անուի). զ. (մեքենայի) կեռիք. լծակ. 8. սպառք, կազմածք. 9. ազգաց, սանդր (սասապենանկաց):

kämm|ähnlich, —artig, ած. սանտրաձեւ. ճն. սանտրաւոր: —blume, իգ. բյ. — Kamille, ա. եւ բ.: —bürste, իգ. սանտրի խոզանակ: —fett, չ. (ձիու) վզի պարարտութիւն՝ ճարպ: —förmig, ած. կատարաձեւ. բ. սանտրաձեւ: —futteral, չ. սանտրաման: —garn, չ. ճմ. թել մանուածի. որս. սոփ. սանտրածոյ: —linie, իգ. որս. ազգն, ազգոցի վրայ եղած թելեր: —macher, (ռմ. Kammacher կը գրուի) ար. որս. սանտրագործ. բ. (սասայնի համար) ազգացարար: —macherei (ռմ. Kammmacherei, գրուած), իգ. որս. սանտրագործութիւն: —muschel (ռմ. Kammuschel գրուած), իգ. ճն. կափի (Pecten): —rad, չ. որս. ժանեանիւ: —strich, ար. սանտր մը զարնելը: —schupper, ար. յփ. սանտրակերպ ձկունք: —walze, իգ. որս. սոփ. սանտրող: —zwinge, իգ. հաստատուն սանտր:

Kämm, **Kamm**, ար. (հիւսն. Streichkamm) գզելու սանտր: —maschine, իգ. գզոց, սանտրերք:

kämmeln, նբ. ձս. որս. (Wolle) — (աւր) գզել:

kä'mmen, նբ. եւ չբ. հ. ձս. սանտրել. փխ. sich — սանտրուիլ. որս. սոփ. die Wolle — բուրդ գզել. փխ. ըձփ. 3. gehörig — մէկը շարագած ծեծել. 2. որս. wider den Strich — գէղ ի վեր՝ յետս ընդդէմ սանտրել. 3. որս. ժանեոք՝ ատամնաւոր կցել. 4. զբն. — bestreichen; 5. (ալեաց բարձրանալ եւ) խորտակիլ. 6. (նօնախօսղ) — Kamm schieben (դ. Kamm, ձ.). — չ. ձսբ. անյփ. սանտրելը. որս. գզուած. — der Wellen խորտակուած (ալեաց):

Kámmer, իգ. 35. սենեակ, խուց. 2. որս. — e—s Fuchs-, Dachs-baues աղուէսի գետնափոր որջ (աղուեսու՝ գորշուկի). 3. բյ. խորշ (սերմնան). 4. որս. բկ. (մեքենայից) երակ:

Kä'mmer, ար. 22ա. —in, իգ. 33. որս. գզող:

Kámmer|amt, չ. սենեկի (իշխանական...) պաշտօն. բ. դրամատնենակ սենեկի՝ խորհրդարանի. գ. արքունի կալուածոց վրայ իշխանութիւն դատելոյ. դ. քաղաքապարագլխական վարչութիւն: —auflösung, իգ. լուծումն սենեկի՝ խորհրդարանի: —dame, իգ. — Kammerfräulein. —

degen, ար. կարճ սուր, ժանգր։ —diener, ար. սենեկապան։ —frau, էգ. սենեկապանուհի։ —fräulein, չ. շքադեր օրիորդ։ —gericht, չ. ներքին ատեան, դարպասու բողոքոյ։ —gut, չ. կալուած արքունի։ —herr, ար. սենեկապան, սենեկապետ։ —herrenamt, չ. սենեկապետութիւն։ —jungfer, էգ. նաժիշտ։ —junker, ար. սենեկապահ (արքունի...)։ —katze, էգ. ընտ. —kätzchen, չ. նաժիշտ։ —lehen, չ. արքունի (կալուածոց) աւատ։ —mädchen, չ. ցնցոտ. —magd, էգ. աղախին, կին սենեկապան։ —präsident, չ. խորհրդարանի գահերէց։ —rath, ար. ելեւմտից ատեանի խորհրդատու։ —schloss, չ. որս. փակոցմանի կղպակ՝ աղխ։ —tuch, չ. էմ. գամբրիկեան կտաւ։ —wesen, չ. ելեւմուտք։ —zofe, էգ. = Kammerkätzchen.

Kä'mmerchen, Kä'mmerlein, չ. 22բ. (նուղ. Kammerէ) սենեկիկ, խցիկ. էր. — vermiethen մանրուն ծախել (խուղ չորից անկեանց)։

Kämmerei, էգ. 31. մուտք (հասարակի). բ. գանձ, գանձարան (հասարակաց արկեղ). ե. պաշտօնատունք գանձու (հասարակաց արկեղ). զ. ելեւմտից գրասենեակ. 2. որս. գզուածք։

Kämmereikasse, էգ. քաղաքապարախական արկղ։

Kä'mmerer, ար. 22ա. վերակացու՝ խնամակալ թանգարանի, (թանգարան...)ապետ. (Silber=)— արծաթեղինաց պահապան (յարքունիս). հազարապետ. 2. աւագին սենեկապետ. 3. Հոգաբարձու քաղաքային մտից, գանձապետ։

kämmerig, ած. 6. սենեակ ունեցող, սենեկաւոր (տուն...). փխ. խորշաւոր, խորշխորշեան. մտն. բուսոյնանց հետ բարդեալ. զ. օ. zwei— երկխորշեան։

Kämmerling, ար. 20. = Kämmerer, 2. եւ Kammerherr.

Kä'mmling, ար. 20. էմ. (առ. յգ. էրծ.) —e. յգ. սանտրածեղք, խոշոր բուրդ։ —sseide, էգ. = Flockseide. —wolle, էգ. = Kämmling.

Kä'mmmaschine, էգ. 35. արհ. սափ. գզիչ սանտրերք։

Kamö'ne, էգ. 35. դից. կամէն (մուսայ)։

Kampágna (կամբանիա), էգ. 36. römische — Հռոմէական դաշտավայր։

Kampágne (կամբանիը), էգ. 35. զին. պատերազմ, պատերազմական արշաւանք. 2. նաւ. = Kampanje.

Kampánje, էգ. 35. նաւ. խելուց բարձրաւանդակն վերին՝ ետեւի կողմն։

Kampanúla, էգ. 38. բն. զանգակիկ, զանգակածաղիկ (Campanula)։

Kä'mpe, ար. 34. ախոյեան, նահատակ, յառաջամարտիկ (ի կռուանոցս). զինամարտիկ։

Kampf, ար. 13. պատերազմ. մարտ. 2. — Mann gegen Mann, (Ring=) — գուպար(ած), գօտեկռուութիւն, ձեռն ի ձեռն կռիւ. նիզակամարտութիւն. զին. ճակատ, բախումն, ընդհարումն (երկուց բանակաց). etwas in ehrlichem —e davontragen պատուաւոր յաղթանակ կանգնել, պատերազմէն պատուով ելնել. փխ. — um's Dasein կենսամարտ, գոյամարտ, կենսական՝ կենաց պահպանութեան (համար) մրցութիւն։

kámpf‖begierig, ած. պատերազմատենչիկ։ —bereit, ած. կազմ ի կռիւ, պատերազմի պատրաստ։ —fähig, ած. պատերազմելու ատակ։ —fertig, ած. = kampfbereit. —gefährte, ար. մարտակից, պատերազմակից։ —gefeit, ած. անխոցելի։ —gefilde, չ. ճակատավայր, մարտավայր, պատերազմի դաշտ։ —genoss, ար. = Kampfgefährte, —hahn, ար. կռուի (վարժած) աքաղաղ. բ. կռուասէր մարդ. գ. ռն. կռուող խաղընակ (Machetes)։ —lust, էգ. պատերազմասիրութիւն։ —lustig, ած. —muthig, ած. պատերազմասէր։ —platz, ար. մարտավայր, կռուանոց։ —recht, չ. պատերազմի՝ ի զէն դիմելու իրաւունք. բ. պատերազմի օրէնք։ —ross, չ. պատերազմիկ նժոյգ։

kä'mpfen, չզ. h. 3ա. եւ 3գ. պատերազմիլ, կռուիլ (յճխ. փխ.). մարտնչել, կռուել, զարնուիլ. 2. mit Widerwärtigkeiten — հակառակութեանց դէմ դնել՝ կռուիլ։ —

նբ. բնա. e—n Kampf — մարտ՝ մարտընչել, պատերազմ պատերազմել. 2. նաեւ փբ. 3. zum Boden (nieder) — մէկը յերկիր կործանել՝ տապալել. sich müde — պատերազմելէն խոնջիլ՝ պարտասիլ: — չ. 22բ. անյփ. պատերազմ, մարտ, կռիւ:

Kämpfer, ար. 22ա. փ. Kampher.

Kä'mpfer, ար. 22ա. պատերազմող, կռուող, մարտիկ (նաեւ էխ.). 2. արա. ճրտ. զարբեւանդ:

Kämpher, ար. 22ա. (յփ. նաեւ Kamphóre) քափուր (փէ—ֆիրէ):

Kämpher‖baum, ար. պէ. քափրենի (Laurus camphora): —haltig, ած. քափրախառն: —sauer, ած. փմ. քափրաթթու. —saures Salz քափրուտ, քափրաթթու աղ:

kampheri(e)ren, նբ. ա. քափրել, քափուր խառնել:

Kamphilén, չ. 20. անյփ. փմ. քափրանիւթ (բեւեկնիւղի նիւթ):

Kamphín, չ. 20. անյփ. փմ. բնաքափուր:

kampí(e)ren, չբ. h. ա. բանակիլ (մռ. զբ.):

Kámrad, ար. 33. = Kamerad.

Kamtschadál‖e, ար. 34. —in, իփ. 32. քամչաթքացի:

Kamtschátka, չ. 38. աշխ. Քամչաթքա:

Kána, չ. 38. աշխ. Կանա:

Kánaan, չ. 38 աշխ. Քանան (երկիր):

Kánaba, չ. 38. աշխ. Գանանաստան:

Kanáille (փանայլ), իփ. 35. ընդ. զաեհիկք, խառնամբոխ, ամբոխ, խառնիճաղանճ:

Kanál, ար. 13. ջրադարձ, ջրանցք (նաեւ աշխ.), կորի. 2. խողովակ, փող, ապուղայ:

Kanál‖bau, ար. ջրադարձի շինութիւն: —eisenbahn, իփ. ենթածովային երկաթուղի:

Kanalisatión, իփ. 31. ջրանցք՝ ջրադարձ բանալը՝ շինելը. բ. ջրանցք, ջրադարձք:

Kananiter, ար. 22ա. —in, իփ. 32. քանանացի:

Kánape(e), չ. (ար.) 38. բազմոց, բազմական (փանափէ):

Kanárien‖gelb, ած. դեղձան: —vogel, ար. ըն. դանարիա, դանարեան դեղձանիկ (Fringilla canaria): —zucker, ար. էմ. դանարեան շաքար:

Kandáre, իփ. 35. (հէօ—ն. Trense) սանձ, երկ (պախուրցի):

kandáren, նբ. ա. (ձիուն բերանը...) սանձ դնել:

Kandelaber, ար. 22ա. ճրագակալ, սանդղնաւոր աշտանակ:

Kandidát, ար. 33. թեկնածու (ուսուցութեան). բ. մփ. հետամուտ:

kandidí(e)ren, չբ. h. ա. հետամուտ ըլլալ, (պաշտօնանն...) թեկն ածել:

kandí(e)ren, նբ. ա. պաղել. բիւրեղացընել: sich — իբ. բիւրեղանալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. բիւրեղացուցում:

Kandiót, ար. 33. —in, իփ. 32. քանտիացի:

Kándis, ար. անփփ. կամ 20. (—ses), **Kándiszucker**, ար. 22ա. պաղշաքար, սառնաշաքար. gestoßener — փոշեշաքար (նէվլիէի շէքէրի):

Kanephóre, իփ. 35. հ. դբ. խառնակիր (Աթենացւոց... տօնին կողովը գլխով տանող աղջիկ). 2. ճրտ. խոնակիր (զլխով) անդրի (շինուածոց մէջ):

Kanevás (փ'անէվա կամ քանըւա), ար. անփփ. կամ 20. (յփ. —ses) (խաչոր) կանեփակտաւ:

Kä'nguruh, չ. 38. (եղ. նաեւ անփփ.) ըն. ագեփող, կանգուրու (Halmaturus):

Kanínchen, չ. 22բ. ըն. ճագար. wildes — վայրի ճագար (Lepus cuniculus):

Kanínchen‖fell, չ. ճագարենի, ճագարի մորթ: —garten, ար. —gehege, չ. ճագարանոց: —maus, իփ. ըն. ճագարամուկն, ամերիկեան ճագար (Cavia aguti):

kaninchenhaft, ած. 6. ճագարանման, ճագարի. մռ. փխ. ծննդառատ, բազմածին:

Kankán (փանքան), ար. 38. շաղփաղփութիւն, շատախօսութիւն. 2. ըկոր կաքաւ:

Känker, ար. 22ա. ըն. = Weberknecht; 2. ազբ. քաղցկեղ, փտութիւն (ծառոց՝ ծաղկանց):

Digitized by Google

kann, ան. ներ. եղ. տարողին ա- ներգործ փոխ. können:

Kä'nnchen, չ. 22բ. (նուազ. Kanne) (անգիտակար) ամանիկ, ցնցուղ. ման. (պատարագի) ժամանոց, բաժակա- ման. (բժշկական) չափ մը:

Känne, էգ. 25. ցնցուղ. (գլանա- ձեւ կամ փող ունեցող) անօթ. փ. Kännchen; (գարեջրոյ՝ գինւոյ) չափ մը, հեղում լիտր. es gießt wie mit —n յորդառատ կ'անձրեւէ, անձ- րեւը առատ կուգայ:

Kännegießer, ար. 22ա. անագագոր- ծող. 2. փխ. ըմբ. (politischer) — արհեստական քաղաքագէտ:

Kännegießerei, էգ. 31. ըմբ. (արհ- եստանոցի) քաղաքագիտութիւն:

kanneli(e)ren, նբ. 8ա. ար. ա- կոսաձեւ ընել, փողաձեւ փորել, ալեզնաձեւ կարել, մասնկել:— չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. մասնկել, փողաձեւ փորուածք, ալեզնաձեւ կարուածք. 2. փայտ —ung, էգ. ակօ- սաձեւ յօրինուած. Ճրտ. մասնկէք, ձեւն՝ արձանի ակոսաձեւ ծնր- քուածք:

Kä'nnel|kohle, էգ. 25. հն. կարծր քարածուխ:

Kännen|blume, էգ. փլ. դեղին հարսնմատ (Nuphar luteum): — förmig, ած. ցնցղաձեւ, պարկաձեւ: —gießer, ար. փ. Kannegießer. —weise, մ. լիտր լիտր, ցնցուղ ցնցուղ. ըմբ. es regnet — առատահոսն յորդ- առատ կ'անձրեւէ:

Kannibále, ար. 24. Քաննիբալ. 2. մարդակեր. 3. վայրենի՝ անա- գորոյն մարդ:

Kannibálenthum, չ. 7. անյ. մար- դակերութիւն. 2. վայրենութիւն, անագորոյնութիւն, անգթու- թիւն:

kannibálisch, ած. 6. անագորոյն, վայրենի, անգութ. ըմբ. մ. սաս- տիկ, ահագին կերպով, կարի յոյժ:

kannst, ան. ներ. եղ. 2. դ. können:

kánnte(st), անց. kennen:

Kánoe (փանոա), չ. ար. 38. — Kanot.

Kánon, Ա. ար. 38. (յգ. նաեւ —es) կանոն (ման. եկեղեցւոյ). 2. ցանկ գաղտնեան՝ ոսկեգարու մա- տենագրաց. 3. էր. (Ա. Գրոց) կա- նոն. 4. ցանկ սրբոց սրբոց. 5. (պատարագի մէջ) կանոն: Բ. — էգ. 31. (յգ. —s) տպ. կանոն, մեծ գիր տեսակ:

Kanonáde, էգ. 25. զին. թնդանօ- թաձգութիւն, ռմբաձգութիւն:

Kanóne, էգ. 25. զին. թնդանօթ, թնդանօթ. 2. ար. ժամանցուցի բանալլայն փողը. 3. —n, յգ. (ռուբ- հանդակի) ձիգ կօշիկ:

Kanónen|boot, չ. նաւ. թնդանօթ նաւակ: —fieber, չ. պատերազմի անձկութիւն՝ երկիւղ. das — haben պատերազմի վախնալ՝ երկնչիլ: —gießer, ար. ար. թնդանօթաձոյլ: —gut, չ. անագապղինձ: —kugel, էգ. գնդակ: —mäßig, ած. յղփ. թըն- դանօթանման. բ. մ. մէջ. անհնա- րին, ստուգիկ: —metall, չ. — Ka- nonengut. —rohr, չ. փող (թնդա- նօթի): —schlag, ար. հրա(կէց)փամ- փուշ: —schuß, ար. արձակում թնդանօթի: —stiefel, ար. յգ. — Kanone. 3. —voll, ած. ըմբ. սաստիկ արբեալ, գինեզեն:

Kanonier, ար. 20. զին. թնդանօ- թաձիգ, գնդաձիգ:

Kanonier|dienst, ար. զին. թնդանօ- թաձգութիւն, հրձգութիւն: — schaluppe, էգ. նաւ. գնդաձիգ նաւակ:

kanoni(e)ren, նբ. եւ չբ. ի. 8ա. զին. գնդակոծել: — չ. 22բ. անյ. գնդակոծութիւն:

Kanonikát, չ. 20. կանոնիկոսու- թիւն:

Kanóniker, ար. 22ա. Kanónikus, ար. 18. (յգ. նաեւ Kanónici) կա- նոնիկոս:

kanónisch, ած. 6. էր. կանոնական, ըստ կանոնաց. կանոնիկոսական:

kanonisi(e)r|en, նբ. 8ա. սրբացը- նել, սրբոց կարգն անցընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. սրբացու- ցում:

Kanonizität, էգ. 31. անյ. կանո- նականութիւն:

Kanóssa, 38. աշխ. Կանոսա:

Kanót (փանօ), չ. (ար.) 38. նաւ. կուր, մակոյկ:

Kant, յր. ան. ար. 33. (փր. նաեւ —en) (դերմանացի փիլիսոփայ) Քանթ: [գամ:

Kantáte, էգ. 25. երժ. ցուցք, եր-

Kánte, իգ. 35. կող, ղեկար հատանող երկու երեսներու կարած անկը. 2. եղջիւր (անկեան), իրի մը դուրս ցցուած սուր մասը. Բ. որս. շիտակ երես (փայտի). auf die Hohe — stellen (տախտակները) սուր կողման՝ նեղ երեսին վրայ կեցընել՝ շարել. փխ. ընդ. Geld auf die Hohe — legen (խնայողութեան համար) մէկ կողմն ստակ դնել. գ. նոյ. չըթողունք՝ ծնօտ նաւու. փխ. ընդ. an allen Ecken und —n կամ Enden փ. Ecke, 3.; 3. պրտ. նեղ ածու. 4. մերձաւոր, զարդ եզերաց, թելիք. Բ. որս. եզր՝ ծայր (կերպասուց). 5. ցն. große blaue — դեղնադոյն թիթեռ (Papilio polychloros)։

Kántel, չ. (որ.) 22ա. քառանկիւն՝ չորեքկուսի կանոն։

kánteln, նք. 3ա. տաշել, թուղթը կանոնով գծել։

kánten, նք. 3բ. չորեքանկիւնի ընել, անկիւնաւորել. (փայտ...) տաշել, (քար...) կոփել. 2. շրջանակ անցընել. 3. որս. (անկիւնաւոր մարմին մը) նեղ կողքին վրայ կեցընել։

Kánten, որ. 22բ. (կեղեւով) շերտ հացի, տմ. կողկնձ։

Kánten|kleid, չ. ժանեկաւոր զգեստ։ —schleier, որ. ըն. շղաշատեա։ —stich, որ. որս. կիտուած. գործ ասղնագործ։

Kánthaken, որ. որս. երկաթեայ (կարծր նիւթերը ճախճախելու) ամպաար՝ կացին. փխ. ընդ. 3. beim — fassen մէկը ձերբակալ ընել՝ բռնել։

Kantharide, իգ. 35. ցն. էգն. խարանի ճճի, Սպանիական ճանճ (Lytta կամ Cantharis vesicatoria)։

kántig, ած. 6. անկիւնաւոր, ցցուանաւոր. որս. — behauen չորեքկուսի կոփեալ, քառակուսի։

Kantille (քանթիլյէ), իգ. 35. որս. արծաթեայ... ոլորածոյ թրթուր։

Kantine, իգ. 35. արկղ սրուակաց՝ զաւաթներու. 2. զին. բերդի... մէջ գինետուն։ [քանթեան։

kántisch, ած. 6. փլ. Քանթի,

Kantón (քանթօն), որ. 38. նաեւ 20. գաւառակ, մարզ. 2. Թաղ։

Kantonnemént (քանթօնմա՛ն), չ. 28. զին. զօրաց գիւղերու բաժնուիլը. 2. զօրանիստ տեղի. —s beziehen (lassen) զօրքերը գիւղերու բաժնել։

kanton(n)i(e)r|en, նք. 3ա. զին. զօրքը գիւղերու բաժնել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. զօրքերը գիւղերու բաժնելը։

Kanton(n)ist, որ. 31. զին. զինուորական ծառայութեան կոչուած մարդ։

Kántor, որ. 25. երգեցիկ, երգիչ։

Kantorát, չ. 20. **Kantoréi**, իգ. 31. երգեցողութիւն, երգելու պաշտօն։

Kánzel, իգ. 35. բեմ, ամպիոն։

Kánzel|beredsamkeit, իգ. նուիրական ճարտարախօսութիւն։ —dach, չ. —deckel, որ. մերնափեղկ, ձայնամփոփ, ամպիոնի վերին մասը։ —rede, իգ. ճառախօսութիւն, ճառախօսութիւն. կր. քարոզ։ —redner, որ. ճառախօս. կր. քարոզիչ, նուիրական ճարտասան։

Kanzélle, իգ. 35. որս. եկղ. կանկեղն, սրբարան, (դասու մէջ քահանայից համար) վանդակապատ տեղ։

kánzeln, չբ. ն. եւ նք. 3ա. ամպիոնէ խօսիլ, ի բեմէ հրապարակել. 2. 3. — = abkanzeln, փխ.։

Kanzléi, իգ. 31. դիւան, դիւանատուն, դրասենեակ. ը. մբ. պաշտօնատուն. 2. (Justiz)— բարձրագոյն ատեան բողոքելոյ։

Kanzléi|beamter, որ. դիւանատան պաշտօնատէր։ —rath, որ. առաջնորդ պաշտօնատան՝ դիւանին. Բ. բողոքման բարձրագոյն ատենի խորհրդական։ —schreiber, որ. դիւանագպիր, ատենադպիր։ —sprache, իգ. —styl, որ. արքունական ոճ, դիւանական ասացուածք։

Kánzler, որ. 22ա. —in, իգ. 31. դիւանադպիր, ատենադպիր (այր՝ կին)։

Kánzler|amt, չ. պաշտօն դիւանադպրի. Բ. դիւանադպրութիւն։ —würde, իգ. դիւանադպրի աստիճան՝ պատիւ։

Kanzlist, որ. 33. = Kanzleischreiber.

Kanzóne, իգ. 35. տաղ, երգ, նուագ։

Digitized by Google

Kaolin, չ. (ար.) 20. հփ. ֆրն. քաոլին, Չինաստանեայ կաւ։

Kautschouk (կաուչուկ), չ. (ար.) 20. — Kautschu(c)k.

Kap, չ. 22. ապարուանդ, հրուանդան, գաւառանդ. — der guten Hoffnung Հրուանդան Բարեյուսոյ։

Kapaun, ար. 2ա. որձատ՝ կուրա աքաղաղ։

kapaunen, նբ. 3ա. (աքաղաղ...) մաքել, որձատել, կրատել։ — չ. 22բ. անյփ. որձատութիւն։

kapaunenhaft, ած. 0. կրատեալ, որձատեալ։

Kapazitä't, իգ. 31. տարողութիւն. 2. բաւականութիւն. (գործ մ'ի գլուխ հանելու) կար, առակարութիւն, յարմարութիւն։

Kapellchen, չ. 22բ. (նաղ. Kapellef) փոքր մատուռ՝ աղօթարան։

Kapelle, իգ. 25. մատուռ, տաճար. 2. աղապաց մատրան. 3. նուագածուք մատրան, երաժիշտք եկեղեցւոյ. 4. զատց, (մետաղները) մաքրելու քուրայ։

kapelli(e)ren, նբ. 3ա. (մետաղ...) զատել, մաքրել (— abtreiben, նբ. 7.)։ — չ. 22բ. անյփ. — Abtreibung, 5.

Kapellmeister, ար. 22ա. իրձ. վարիչ նուագածուաց, երաժշտապետ (նաեւ զին.)։

Kaper, ար. 22ա. նաւ. ծովահէն. 2. նաւ ծովահինից։

Kaper|gasten, ար. յփ. ծովահէն նաւաստիք։ —schiff, չ. հուղկահար նաւ, նաւ ծովահինից։

Kaperei, իգ. 31. նաւ. ծովահինութիւն. auf — fahren, ausgehen ծովահինութեան երթալ։

kapern, չբ. h. 3ա. նաւ. — auf Kaperei fahren, — նբ. ein Schiff — ծովահինութեամբ նաւու մը վրայ յարձակիլ, նաւ մը գրաւել. փխ. 3. կամ et. — մէկուն կամ բանի մը ձեռք միկել՝ ձեռնամուխ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյփ. ծովահինութիւն (— Kaperei), 2. նաւագրաւում, նաւահափութիւն։

Kapernaum, չ. 38. փղ. Կափառնաում։

kapi(e)ren, նբ. 3ա. ընփ. ըմբռնել, հասկընալ, հասու լինել։

Kapillar|attraktion, իգ. ֆրն. բնփ. մազականութիւն։ —gefäße, չ. յփ. ֆրն. անդղ. մազանման անօթ՝ խողովակ՝ տառ։ —itä't, իգ. 31. անյփ. ֆրն. բնփ. մազականութիւն։

Kapital, չ. 20. Ա. չճ. (յփ. յաճախ Kapitalien) դրամագլուխ. 2. ծռն. (հկռնչ. Zinsen) գլխաւոր գումար. փխ. — aus et. schlagen բանէ մը օգուտ շահիլ, դրամ հայթհայթել։ Բ. — ար. (կողմարարաթիթռն) կոզակալ։ — ած. 6. գլխաւոր, անմնման, գրանչելի, առաջին կարգի։

Kapital|anlage, իգ. դրամագլուխ դնելը՝ շահու առթը։ —junge, ար. փխ. գրանչելի պատանեակ։ —verbrechen, չ. ծանր՝ մեծ յանցանք, ոճիր։ —vermögen, չ. ինչք, ստացուածք։

Kapitä'l, չ. 20. (յփ. նաեւ —er) ճրտ. խոյակ, սխաւեղագլխ։

Kapitä'lchen, չ. 22բ. (նաղ. Kapitalf) փոքր դրամագլուխ. 2. տրա. — Kapital, Բ.; Բ. տղ. մանր գլխագիր։

Kapitalist, ար. 38. չճ. դրամատէր, դրամագլխու ունեցող։

Kapitä'n, ար. 20. զին. հարիւրապետ. 2. զին. զօրապետ, զօրագլուխ. 3. նաւ. նաւապետ, նաւուղիղ։

Kapitel, չ. 22ա. ճառագլուխ, գլուխ (գրոց). 2. (խօսքի) նիւթ. 3. փխ. J—m ein (կամ das) — lesen մէկուն յանդիմանութիւն տալ, մէկը կշտամբել՝ յանդիմանել. 4. ժողով (կանոնիկոսաց). 5. կանոնիկոսք. 6. ժողովարան (կանոնիկոսաց...). 7. վանական ժողով։

kapiteln, նբ. 3ա. գլուխներու բաժնել. 2. փխ. 3. — տ. Kapitel, 3.

Kapitol, չ. 20. —ium, չ. 26. Կապիտողին։

Kapitulant, ար. 38. զին. (անձնատուր ըլլալու...) դաշնադիր՝ դաշինք դնող. 2. երկրորդ անգամ գրուած զինուոր։

Kapitular, ար. 20. կամ 38. եկ. անդամ (կանոնիկոսաց...) ժողովոյն։

Kapitulation, իգ. 31. դարձեալ զինուորիլը. 2. (անձնատուր ըլլալու) դաշնադրութիւն, դաշինք։

kapituli(e)ren, նբ. h. 3ա. զին.

(անձնատուր ըլլալու...) պայմանը գնել. 2. auf ein Jahr — (զինուորութեան...) ժամանակը տարի մ'ալ երկարել՝ տարի մ'ալ ծառայել: — շ. ււբ. անյ. — Kapitulation.

Kaplán, ար. 12. մատրանապետ, տանեերէց. 2. ժողովրդապետի օգնական (քահանայ):

Kaplanéi, իգ. 31. մատրանապետութիւն. 2. Հառ մատրանապետի. 3. բնակարան մատրանապետի:

Káppfenster, շ. ար—. ճրտ. երդ, լուսանցոյց: —hahn, ար. — Kapáun. —rock, ար. կնգղաւոր վերարկու (ակղայոց): —zaum, ար. փարժելիք, գանգատանուանք:

Kappadózien, շ. 38. աշխ. Կապադո-[դովկիա:

Kä'ppchen, շ. ււբ. (Ն—շ. Kappe) գդակ. մանր քուակթայ, կնգղակ. գլխանոցակ:

Káppe, իգ. 35. գդակ. գլխադիր (կանանց). գլխանոց, խոյր. առծ. einem jeden Narren gefällt seine — ամէն մարդ իր (էշը) բանը կը գովէ. 2. քուակթայ, (կրօնաւորաց) կնգուղ. 3. կնգղաւոր վերարկու, տապատակ. 4. ժխ. J—m eine (կամ et. auf die) — geben մէկը լաւ մը բրածեծ ընել՝ ծեծել. et. auf seine — nehmen բան մ'իր վրայ առնուլ. բանի մը պատասխանատու ըլլալ՝ երաշխաւորել. առծ. gleiche Brüder, gleiche —n որպիսի ընկերներ՝ նոյնպիսի կարծիքներ. 5. բյ. պատակած (մամոյց...). 6. ար—. խուփ, գլխանոցանձեւ ծածկոց (հմմտ. Haube). ի. ճրտ. երդ՝ լուսամուտ պատուհան (կամարի). է. — über einer Treppe սանդուղ զնելու վրայ քուածեւ յարկ. ը. քմ. — einer Retorte փուռնդի կափարիչ. թ. կատլերատակ, կատլերա:

káppen, նբ. 3—. (Strümpfe) — (ղանկապած) կարկատել, նորոգել. 2. ժխ. ընդ. 3. — — J—m et. auf die Kappe geben (տ. Kappe, 4.); er hat ihn gehörig gekappt անոր բերանը լաւ մը գոցեց, զինքը, ափիբերան ըրաւ. 3. պքարդաղը մարեաց վրայ եղել թեթեւել. 4. die Krone eines Baumes, einen Baum — ծառ մը ծայրատել, ծառոց կատարը կտրել. eine Schreibfeder — (փետրայա)գրիչ կտրել. 5. (Hähne) — (աքաղաղ) որձատել, մաքել, կրատել:

— շ. ււբ. անյ. (ծառերը) ծայրատելը. որձատութիւն, կրատում:

káppen||förmig, ած. կնգղաձեւ (նաեւ բյ.): —gewölbe, շ. ար—. ճրտ. կամարի կիսալուսնակ: —macher(in, իգ.), ար. գդակագործ, խոյրարար: —mantel, ար. — Kappe, 3.: —rauch, ար. բյ. ձիատակ, անձխոտ (Fumaria bulbosa):

Kápper, իգ. 35. բյ. կապար (փեպերե), մատաղ պտուղ կապրցախի:

káppern||artig (e Pflanzen), ած. բյ. կապարենիք, կապարազգիք: —öl, շ. կապարիւղ: —strauch, ար. կապարենի, կապրցախ (Capparis spinosa):

Kä'ppi, շ. 38. զին. թեթեւ գըլխարկ զինուորաց:

káppig, ած. 6. կնգղաւոր:

Kaprice, իգ. 35. անձնահաճութիւն, կամայականութիւն, կամակը:

kaprici(e)ren, kaprizioni(e)ren, sich — իբ. 3—. sich auf et. — բանի մը հաճիլ՝ յօժարիլ:

kaprició's, ած. 6. անձնահաճ, խելացնոր, կամայական:

kaprin||sauer, ած. —saures Salz կապրոնատ, կապրոնաթթու աղ: —säure, իգ. կապրոնաթթու:

Kapriole, իգ. 35. ցատք, ոստում. —n machen = kaprioli(e)ren; 2. ժխ. — Grimasse.

kaprioli(e)ren, չբ. h. 3—. ոստնուլ. ոստոստել, ցատկռտել:

Kapráunfett, շ. քմ. բնակապրոն. կապրոնաճարպ:

Kápsel, իգ. 35. պատիճ, փոճոկ. պատճակ. 2. պարունակ, թաղանթ. 3. ար—. (կաղապարի) պատեան. Ձենապակին այրելու ատեն մէջը գընելու անօթ, խուեակ:

kápsel||artig, ած. փոճոկաձեւ: —förmig, ած. = kapselartig. —frucht, իգ. բյ. փոճոկաւոր պտուղ:

...**kapselig**, ած. 6. [illegible] փոցած. շ. օ. zwei—e Frucht երկպատիճ երկփոճոկ պտուղ:

kaptivi(e)r||en, նբ. 3—. գերել, գերի վարել. 2. նուաճել: — շ. ււբ. անյ. —ung, իգ. 31. գերելը. գերեվարութիւն. 2. նուաճելը:

Digitized by Google

Káppa, յր. ան. 33. ազն. կապպա։

Kapúz(t), ար. 33. նաւե. —**Rock**, ար. 18. տատառատակ (զինուորի), մեծկնոց, կրկնոց. 2. երկայն լաւզինք. 3. շարժական ծածկոյթ կառաց։ — ած. աղաւաղեալ, փճացած. — gehen —) (խաղոյ համար) կորսնել. աղաւաղել, փճանալ. բ) (անասնոց) մեռնիլ, սատկիլ. — machen կորսնել, աղաւաղել, փճացնել։

Kapú(t)ze, էգ. 35. կնգուղ, գդակ. (կանանց անուանի մը) գլխանոց։

Kapuzinade, էգ. 35. = **Kapuziner-predigt**, էջ. մը.։

Kapuziner, ար. 33—. —in, էգ. 33. Կր. կնգղաւորք (կրօնաւոր՝ կաւուան), Գապուչին. 2. ին. ա. (թռչուն) մերկգլուխ գարառին (Gymnocephalus calvus). բ. (ձճի) բուն մայիսի բզէզ (Melolontha vulgaris)։

Kapuzineraffe, ար. ին. կնգղակապ (Simia capucina)։ —**kresse**, էգ. բն. Հնդկին ջրկոտեմ (Tropoeolum majus)։ —**kutte**, էգ. գապուչինի կնգուղ՝ բուռութեայ. 2. գապուչինի պերմ։ —**pilz**, ար. բն. գաժան թեքնուկ (Boletus scaber կամ bovinus)։ —**predigt**, էգ. գապուչինի քարոզ. էջ. մը. անհամ ճառ։

kapuzinerhaft, ած. 6. գապուչինի (պէս)։

Karabiner, ար. 33—. ըն. (կարճ) լայնափող հրացան, ջրկին։

Karabinier (...նիէ), ար. 20. Հրացանաւոր Հեծեալ։

Karaffe, էգ. 35. (նաեւ. **Karaffine**) շիշակ, սրուակ, շէշ։

Karakal, ար. 33. ին. գարագալ (լուսանի տեսակ) (Felis caracal)։

Karambolage (...աժ), էգ. 35. (գնդախաղի մէջ) մէկ գնդակով երկու գնդակ զարնել։

Karambole, էգ. 35. կարմիր գնդակ։

karamboli(e)ren, չբ. 6. 3—. մէկ հարուածով երկու գնդակ զարնել. ընդ. էէ. mit 3—m — մէկուն ընդհարկանել։ — չ. 33բ. անյ. = **Karambolage**.

Karamel, ար. 33. —le, էգ. 35. կիզուած՝ սեւ շաքար։

Karat, չ. 20. թառայ հինգ չ. Հաստատութեան անգին. կերատ։

karati(e)rjen, նբ. 3—. ար—. das **Gold** — ոսկին (ուրիշ մետաղի հետ) խառնել։ — չ. 33բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. ոսկւոյ խառնուրդ (ուրիշ մետաղի հետ)։

...**karä'tig**, ած. 6. ար—. թջ. թառայ հիւր. չ. օ. **achtzehn**—(es **Gold**) 18 առաջինանի (ոսկի). **vierundzwanzig**—(es **Gold**) զուտ (ոսկի)։

Karausche, էգ. 35. ին. կորառին, ծածան ձուկ (Cyprinus carassius)։

Karawane, էգ. 35. կարաւան. 2. նոյն. փանտատական նաւախուժմբ, կարաւան։ [չուական։

Karawanenherberge, էգ. խան, խ—

Karawanserai, չ. 33. **Karawanserei**, էգ. 31. խան։

Karbatsche, էգ. 35. խարազան, մտրակ (կըդաճ)։

karbatschen, նբ. 3—. եւ 3գ. 3. — մէկը խարազանել՝ մտրակել. ը. մը. ծեծել։ — չ. 33բ. անյ. խարազանումն, մտրակումն։

Karbe, էգ. 35. անյ. բն. հայ չաման, մարգաց չաման (Carum carvi)։

Kardendistel, էգ. 35. բն. անմեղ եկքան (Centaurea benedicta)։

Karbonade, էգ. 35. խն. կող, պատառակ (խոյի...). 2. միս ի կասկարայ, խորոված։

Karbonat, չ. 20. քմ. քրբ. ածխաթթու աղ։

karbonisi(e)ren, նբ. 3—. ածուխ դարձնել։

Karbunkel, ար. 33—. ախտ. քաղցկեղային մաշկի մարմնոյ. 2. հն. կարկեհան, կարմիր յակինթ (= **Karfunkel**)։

Karbä'tsche, էգ. 35. սանտրերը, ասրը գզելու սանտր. 2. (ձիու) խոզանակ։

karbä'tschjen, նբ. 3—. եւ 3գ. ասր. գզել. 2. (ձին) խոզանակել։ — չ. 33բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. գզումն, խոզանակումն։

Karbä'tscher, ար. 33—. —in, էգ. 33. ար—. գզիչ, գզոյ։

Karde, էգ. 35. ա. բն. եկքան, ուղտափուշ (Dipsacus). մն. (**W**e

der.)— ստամոքսանկանց ուղտափուշ (D. fullonum). ք. արա. եկքանի խողան, կոճղեղ (Թափչաց համար)։

kärden‖artig(e Pflanzen), ած. գլ. եկքանազգի (անկեր)։ —ausstecher, ար. արա. սանտրեր, սար գզելու սանտր։ —distel, էգ. գլ. — Karde, ա.։

Kardinál, ար. 18. ա. եր. կարդինալ, ծիրանաւոր, ծիրանազգեստ. 2. ծն. կարմիր կոն (Conus cardinalis). ք. մկրդինեան մեծ-կտուց (Loxia cardinalis). գ. կարմիր մտտաքստղի, ծիրանի ամպեղ (Ampelis carnifex)։

Kardinálsblume, էգ. գլ. լոբելիա, ծիրանածաղիկ (Loblelia syphilitica)։ —kollegium, չ. կարդինալաց ժողով։ —würde, էգ. կարդինալու-թիւն, պատիւ ծիրանաւորաց։

Kardinálvogel, ար. ծն. ա. կարմիր սարեկիկ (Tringilla cardinalis). ք. ծիրանի խածկտիկ (Loxia orix)։

Kardobenedikt, ար. 24ա. նաև —endistel, էգ. 35. — Kardendistel.

Kárdus‖büchse, էգ. —kober, ար. —köker, ար. գնդքնկեցաց փամփշտի քսակ։ [թի) փամփուշտ։

Kardúse, էգ. 31. նոյ. (Թնդանօ-

Karéchel, էգ. 35. սերմնաքաղ ագռաւ, ճնղագրաւ (Corvus frugilegus)։

Karétt‖e, էգ. 35. —Schildkröte, էգ. 35. ծն. սանտրաքարայ (Chelonia imbricata)։

Karfúnkel, ար. 22ա. հմ. — Karbunkel; 2. աեփ. — Karbunkel, 1.

karfúnkeln, չք. ի. 3ա. կարկեհանի պէս փայլել՝ շողշողալ. ը. մփ. — funkeln.

karg, ած. 6. (հիանչ. freigebig) ագահ, կծծի, ճղճիմ, կցեր. — mit Worten զգուշաւոր, սակաւախօս. 2. դոյզն, չնչին (պարգեւ...)։

kärgen, չք. ի. 3ա. կծծութիւն ընել, կծծի՝ ճղճիմ ըլլալ, ագահել։

Kärgheit, էգ. 31. (հիանչ. Freigebigkeit) կծծութիւն, ճղճիմութիւն, ագահութիւն։

kä'rglich, ած. 6. չքաւոր, ողորմելի. (հիանչ. reichlich) աղքատ։

Kä'rglichkeit, էգ. 31. անյփ. — Kargheit.

Karibú, չ. 38. ծն. ամերիկեան եղջերու (Cervus hastalis)։

Karière (գառիէր), էգ. 36. կարկէա, ասպարէզ. 2. գնացք, ընթացք. eine (gute) — machen շուտ յառաջանալ, յառաջադէմ խողալ. 3. (in) — reiten սրարշաւ՝ քառասմբակ ընթանալ, ձիոյն սանձը թողուլ։

kari(e)r‖en, չք. ի. 3ա. հարկաւորը չունենալ, կարեւորէն զրկուած ըլլալ (մն. աղաց կեր պատճառ) ծոմ պահել։ —t, դրբ. ածց. եւ ած. 6. ար. չորեքկուսի՝ քառակուսաց գծերով... վանդակաւոր։

Karikatúr, էգ. 31. ծաղրապատկեր, անձնանի՝ անհեթեթ նկար. 2. էի. ապեղ մարդ։

Karikatúr(en)gemälde, չ. այլանդակ նկար։

karikí(e)ren, նք. 3ա. et. —, karikiert zeichnen բան(ի) մ՝ անհեթեթ (պատկերը) նկարել, շատ մեծցնել։

Kariólpost, էգ. 31. նամակակրի փոքրիկ կառք։

Karl, յփ. ան. ար. 38. (դր. նաև —n, յմ. նաև —e) Կարոլոս։

Karlín, ար. 36. եւ 20. լմ. կարլին (դրամ)։

Kárls‖bad, չ. Քարլսպատ, Կարոլեան ջերմուկք։ —distel, էգ. գլ. փարպադայի, գառնառաքայ, քաղզին (Carlina acaulis)։ —kirsche, էգ. գլ. նարօտի, խաստափայտ (Cornus). — Hartriegel. [չթատ։

Kárlstadt, յփ. ան. ար. 38. Կարլ-

Kármel, ար. 38. ալյն. Berg — Կարմեղոս լեռան։

Karmelít, ար. 38. —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 32. եր. կարմեղեան կրօնաւոր՝ կուսան։

Karmeliter(melissen)geist, ար. կարմեղեանցքի, թուրինջողի։

karmesin, ած. 6. բոսորագոյն։

Karmesin, չ. 20. բոսոր, խիստ կարմիր գոյն։ —beere, էգ. լմ. նոթահատ, սուսերահատ։

karmesinvergnügt, ած. ընփ. շատ զուարթ։

Karmin, ար. 20. կարմիր, կարմրադեղի գոյն. 2. քմ. բնակարմիր։

Digitized by Google

karmoisin (կարմոզին), ած. Ե. = karmesin.

Karneól, ար. 20. Տես. հմ. սարդիոն:

Karneval, ար. (չ.) 88. բարեկենդան:

Karnickel, չ. 22ա. ընդ. = Kaninchen.

Karnies, Karniess, ար. (չ.) 20. արա. (սոփ. -ses) 15. ճրտ. ծնօտ՝ պսակ շինուածոյ:

Karniffel, ար. 22ա. բռնցքի հարուած, կռուփ. 2. ընդ. զուարճախօս, միմոս:

Karniffelwurz, էգ. բս. լեռնային գեւաքիք (Geum montanum):

karniffeln, նբ. 3ա. բռնցքի զարնել, կափահարել. ը. մփ. չարչարել, ճզմել:

Karniól, ար. 20. հմ. սարդիոն (= Karneol):

Karnivóren, չ. յգ. 38. Տես. բն. մսակեր՝ յափշտակիչ անասուն՝ թռչուն:

Kä'rnthen, չ. 88. աշխ. (Աւստրիայի գաւառ մը) Քարինթիա:

Káro, չ. 38. (կառուցի... վրայ) քառանկիւնի՝ քառադրութեան զարդ. ք. շրջկոյս, ագիւս, ագխոյ (օ-րէն):

Karósse, էգ. 35. դեսպակ, կառք:

Karótte, էգ. 85. բս. ա. պէտ. ստեպղին. ամ. բուրշութիւն. ք. ծխախոտի կոճ՝ գլան:

Kar(o)nséll, Kar(o)ssell, չ. 20. կամ 30. մանանեխախաղ:

Karpáthen, էգ. յգ. աշխ. նաեւ das -gebirge, չ. 22ա. անյգ. աշխ. Կարպաթեան լերինք:

Kä'rpfchen, չ. 22ք. (նուազ. Karpfen) բն. մանր ծածան, ծածանիկ:

Kárpfen, ար. 22ք. բն. ծածան (Cyprinus carpis):

kárpfenartig, ած. բն. ծածանանման: -kraut, չ. բս. հազարատերեւուկ, փոխհազդնախոտ (Achillea millefolium) (= Achillenkraut):

Karráre, չ. 88. աշխ. Կարրարա:

Kárre, էգ. 35. (Hand.)- սայլակ:

Karré, Karrée, չ. 30. քառանկիւնի, չորեքանկիւնին:

Kárren, ար. 22ք. սայլակ, ձեռնակառք. ein — voll (լի) սայլակ մը. 2. սայլ. leichter — դեսպակ. Rollwagen— բեռնակառք. 3. փխ. den — in den Koth schieben գործք մը խառնակել՝ շփոթել. der — hat sich festgefahren գործը դեգերած է, իրք շատ ծանր կերպարանք առած է. Կ. Հին յոռի կառք:

kárren, նբ. եւ չք. ի. 3ա. սայլակով (հող...) կրել. 2. ընդ. կամաց երթալ (կառքով). sich müde — սայլակ կրելէն յոգնիլ:

Kárrenfahrer, ար. = Kärrner. -feld, չ. = Karst, 2; -führer, ար. = Kärrner. -gabel, էգ. քեղքեր, թեւք կառաց՝ սայլակի: -gaul, ար. սայլակի ձի. փխ. er ist ein guter — աշխոյժ բայց ժրաջան գործաւոր մըն է. ը. մփ. անզօր՝ յոռի գրաստ: -gestell, չ. արա. եղջ. կառաց ամբառնակը՝ շրջանակ: -seil, չ. սայլակի փոկ: -weg, ար. կառուղի, կառափողոցն ճամբայ:

Karréte, էգ. 35. ընդ. = Karren, 1.:

Karrière, karri(e)rt, տ. Karière, kari(e)ren.

Kä'rrner, ար. 22ա. սայլորդ:

Karróben, էգ. յգ. 35. բս. եղջիւր:

Karst, ար. 20. կամ 13. արա. երկ. բժ. բահ. երկժանի բրիչ. 2. առապարք, ժայռոտ եւ անբեր գաւառ (Ալպեանց). աշխ. Կարստ:

kársten, նբ. 3գ. արա. երկ. բահով բրել՝ պեղել:

Kartä'tsche, էգ. 85. զին. ա. (— mit Kartusche) (գնդակակալից) քարտաքսն. (— ohne Kartusche) Հրացանի փամփուշտ: -n, յգ. (թնդանօթ լեցնելու) երկաթի կտորք՝ քարտաքս:

kartä'tschen, նբ. եւ չք. ի. 3ա. (3.) — (մէկուն վրայ) քարտաքսով լեցուած թնդանօթ արձակել, քարտաքսով գնդակոծել:

Kartáuse, էգ. 35. տ. Karthause.

Kárte, էգ. 85. նուազ. Kä'rtchen, չ. 22ք. քարտ, նուրբ խաւաքարտ. 2. խղ. քարտէս, (խաղի) թուղթ. die gekauften —n (մէջ առեղէն) առնուած թղթերը. die abgelegten —n (մէկուն) հանած՝ թողած թղթերը. (die) —n geben թուղթ տալ. die —n mischen թղթերը խառնել. die —n schlagen

թուղթ բանալ. փխ. in die —n sehen, die —n durchschauen (մէկու մը) գաղտնիքը՝ ծածուկը ճանչնալ՝ տեսնել՝ թափանցել. 3. ազն. աշխարհագրական (տախտակ) (քարտէզ). 4. Հին հրովարտակ սահմանադրութեան. (Հին) յիշատակարանք։

Kartéll, ար. (չ.) 20. կամ 3ս. մենամարտութեան հրաւէր. 2. գերեզմանի դաշինք. (ուսանողաց...) դաշն, միաբանութիւն։

Kártenbild, չ. թղթի մը պատկերը. բ. փխ. յոռի կենդանագիր։ —haus, չ. (խաղի) թղթէ տուն. փխ. դիւրաւկործանի իր։ —könig, ար. խղ. թագաւոր. փխ. չնչին թագաւոր։ —königin, էգ. խղ. թագուհի. աղջիկ։ —kunststück, չ. թղթի խաղ՝ ճարտարութիւն։ —macher, ար. ար—. խաղի թուղթ շինող, քարտախաղորդ։ —papier, չ. ար—. (նուրբ) խաւաքարտ։ — —schlag, ար. թուղթ բանալը։ — schläger(in, էգ.), ար. թուղթ բացող, թղթահմայ։ —schlägerei, էգ. թղթահմայութիւն։ —spiel, չ. թղթի խաղ։

Karthagéna (...խէնա), չ. 3ս. քղ. Կարթագինէ, Կարքեդոն։

karthaginiénsisch, karthágisch, ած. 6. կարքեդոնական, փիւնիկեան։

Karthágo, չ. 3ս. հ. աշ. քղ. Կարքեդոն։

Kart(h)áuse, էգ. 3ս. եր. վանք կարթուսեան կրօնաւորաց։

Kart(h)ä'user, ար. 2ս—. —in, էգ. 2ս. կարթուսեան (կրօնաւոր՝ մայրապետ)։ բ. — ար. կարթուսեան գինի։ —blume, էգ. բյ. կարմիր աճառախոտ (Saponaria vaccaria)։ —liqueur, ար. կարթուսեան ըմպելի։ —mönch, ար. կարթուսեան (կրօնաւոր)։ —nelke, էգ. բյ. կարթուսեան շահոքրամ (Dianthus Carthusianorum)։

karti(e)ren, նբ. 3ս. ծրարներ հանել. 2. (Briefe) — (նամակներն) արձանագրել։ — չ. 3ս. ած. —ung, էգ. 3ս. ծրարութիւն. 2. արձանագրութիւն։

Kartóffel, էգ. 3ս. բյ. գետնախնձոր, լոլիկ (Solanum tuberosum). —n in der Schale փեճեկով եփած գետնախնձորք. 2. փխ. ըմփ. մեծ՝ անհեթեթ ժամացոյց ծոցի, ըմփ. սոխ (հմմտ. Zwiebel)։

Kartóffelpest, էգ. —pilz, ար. բյ. գետնախնձորի ժանգ՝ փտութիւն (— Zellenfäule)։

Kartográph, ար. 3ս. — Kartenzeichner.

Kartón (քարթօն), ար. 3ս. (յղ. երբեմն —e) խաւաքարտ. 2. խաւաքարտէ տուփ. 3. (գծագրութեան համար...) խաւաքարտէ տետրակ. 4. (Հաստ թղթի վրայ) նկարի ծրագիր. 5. տպ. (սխալուածքին տեղը դնելու) փերատին ապուած թուղթ։

Kartonnáge (...ժէ), էգ. 3ս. (դէպք մը) խաւաքարտով կազմելը. քարտակազմ ընելը։

kartonni(e)ren, նբ. 3ս. ար—. (գիրք...) խաւաքարտով՝ հաստակող կազմել, քարտակազմ ընել։ — չ. 3ս. ած. — Kartonnage.

Kartúsche, էգ. 3ս. զին. քարտուշ, թնդանօթի հրացանի փամփուշտ. 2. ճրտ. զարդարուն ծնօտ՝ շրջանակ։

Karyatide, էգ. 3ս. ճրտ. (շէնքին ծնօտը գլխուն վրայ կրող...) կանացի արձան, մարդապատկեր։

Kárzer, ար. 2ս—. (դպրոցի աղաքը պատժելու) բանտ, արգելան։

Kas, Käs, ար. խղ. 3., յղ. 1ս. ար—. շրջանակ թղթախաղորդաց. 2. ամ. քար. — Käse.

Kasán, չ. 3ս. աշխ. Գազան։

Káschelott, ար. 3ս. —e, էգ. 3ս. բն. երկայնագլուխ մեծ շնաձուկ (Physeter macrocephalus)։

Kä'scher, ար. 2ս—. քաղկամեկ գանց (ձուկ՝ թիթեռ որսալու)։

kä'schern, նբ. 3ս. ցանցով բռնել. ը. մր. որսորդութիւն մէջ ձգել, փխ. որսալ։

Káschmir, Ա. չ. 3ս. աշխ. Գաշմիր։ բ. — ար. ար—. ասր. գաշմիրեան չփոփ, գաշմիր։ —musselin, չ. բրդէ շղաշատեր։ —ziege, էգ. բն. գաշմիրի այծ (Capra hircus laniger)։

Kä'se, ար. 2ս—. պանիր. Greyerzer, ը. մր. Schweizer — հելուետական պանիր. grüner holländischer — հոլանտական պանիր. 2. փխ. (կարճահասակ անձանց համար) ըմփ. drei — hoch

Digitized by Google

sein երկք թիկ հասակ ունենալ. 3. մածուն, մածնել՝ մակարդեալ կաթ. 4. բսկ. կանկարի ուտուելու մասը՝ միջուկը։

Kä'seartig, ած. պանրային, պանրակերպ։ —baum, ար. բսկ. պանրենի (Bombax pentantrum)։ —blatt, չ. ընտ. ծղր. պզտիկ լրագիր։ —haltig, ած. պանրաւոր։ —handel, ար. եզ. պանրավաճառութիւն։ —händler(in, էգ.), ար. եզ. պանրավաճառ (կին)։ —krämer(in, էգ.), ար. եզ. — Käsehändler(in). —kuchen, ար. պանրա(խառն) քաքար։ —macher, ար. պանրագործ։ —milbe, էգ. բն. պանրի բզի՝ ակար (Acarus siro)։ —sauer, ած. քմ. —saures Salz կաթթնուտ։ —säure, էգ. քիմ. քմ. պանրի թթու։ —stoff, ար. քիմ. քմ. բնապանիր։

Kasein, չ. 20. անյ. քիմ. քմ. — Käsestoff. [փորա։

Käsel, էգ. 35. լատինական նա-

Kasematte, էգ. 35. զին. բրդ. ճրտ. ծիուղ, բերդերու կամարաձեւ գետնափորք։

Kä'sen, չբ. h. եւ s. 3ե. թանձրանալ, մակարդիլ, մածնուլ. կաթն... ապականիլ։ — նբ. մածուցանել, խախացել, թանձրացընել. 2. պանիր շինել։ — չ. 22բ. անյ. մածնուլը (կաթին), (արեան...) թանձրանալը. 2. պանիր շինելը։

Käserei, էգ. 31. պանրոյ գործատուն, պանրատուն։

Kaserne, էգ. 35. զին. զօրանոց, ձմերոց։

Kasernenarrestant, ար. զին. բանտարկեալ զինուոր։ —schiff, չ. նաւ. նաւաստեաց զօրանոց։

kaserni(e)ren, նբ. 8ա. զին. զօրանոց բնակեցընել՝ դնել։

Kä'sicht, kä'sig, ած. 6. պանրային, պանրախառն, պանրոտ. 2. ընդ. դեղնոտ, գունատ, աժգոյն։

Kä'simir, յր. ան. ար. 38. կամ 20. Քաշմիր։ բ. — ար. եզ. նուրբ եւ թեթեւ բրդէ պաստառ, գամիր։

Kasino, չ. 38. ակմբանոց (խաղալու՝ խօսակցելու՝ լրագիր կարդալու...) արանց ժողովատեղ։

Kaskade, էգ. 35. ջրվէժ, սահանք։ —nartig, ած. ջրվէժանման, սահանաձոյն։

Kaskarill, ար. 20. քիմ. դղկ. Եղեւթերեան կեղեւ։

Kaskett, ար. (չ.) 38. սաղաւարտ. 2. (փոքր) գլխարկ։

Kaspar, Kasper, յր. ան. ար. 22ա. Գասպար։

Kasperle, ար. 38. պաճուճապատանաց թատրոնի կատակերգու։ —theater, չ. 22ա. պաճուճապատանաց թատրոն։

Kasperliade, էգ. 38. խեղկատակութիւն, ծաղրածութիւն։

kaspisch, ած. 6. կասպեան, Կասպից. der —e See, das —e Meer Կասպից ծով։

Kassa, էգ. 36. — Kasse; per — bezahlen առժամայն՝ անմիջապէս վճարել։

Kassandra, յր. ան. էգ. 28. եւ 36. հ. դց. Կասանդրա. էի. չարագուշակ վհուկ (որուն հաւատք չ'ընծայուէր)։

Kassation, էգ. 31. իրւ. ջնջումն՝ բարձումն (վճռոյ). 2. (պաշտօնէն) արձակութիւն։ —shof, ար. վճռաբեկ ատեան։

Kassava, էգ. 36. Kassave, էգ. 35. բսկ. մանիոկ (Jatropha manihot). 2. դղկ. (այն տնկին արմատէն շինուած ալիւր եւ կարկանդակ)։

Kasse, էգ. 35. արկղ, գանձ. 2. bei — sein պատրաստ ստակ ունենալ. sie führt die — ստակը կինը կը տնօրինէ, քսակը կնոջ ձեռքն է. gemeinschaftliche — հասարակաց ինչք՝ քսակ. ռմ. volle — machen (թատերախաղ մը) շատ յաջողել ըլլալ, շատ մուտք բերել. 3. eine — Kegel spielen ստակ մը կոնախաղ խաղալ։

Kassenamt, չ. եզ. արկղապետութիւն, արկղապետի պաշտօն։ —anweisung, էգ. եզ. գանձ, ինչք գանձուց. բ. լումայագիր, թղթադրամ։ —beamte(r), ար. եզ. արկղապետ, արկղակալ։ —billet, չ. եզ. = Kassenanweisung. —buch, չ. եզ. արկղագիրք։ —buchführung, էգ. եզ. արկեղ տոմարակալութիւն։ —einnehmer, ար. եզ. արկղապետ, բաժատու։ —führer(in, էգ.), ար. եզ. հաշուեկալ արկեղ, արկղակալ։ —schrank, ար. եզ. արկղ (գանձուց)։ —stück, չ.

իգ. չամաքեր՝ յաճախեալ թաւաթ-թախաղ։ — wart, ար. մ. արկղա-կալ։ [ռոյ։

Kass(e)rólle, իգ. 35. սան, կաթ-

Kassétte, իգ. 35. տուփ, արկղիկ։

Kássia, իգ. 31. (յգ. —ն) **Kássie**, իգ. 35. բս. կասիա (Cassia fistula). 2. կասիայի կեղեւ։

Kassídeh, իգ. 35. (գասիտէ) երկայնաձիգ բանաստեղծութիւն. ման. պատմերգական երգ։

Kássien|artig(ε Pflanzen), ած. բս. կասիաձգի (անկեր)։ —zimmet, ար. մ. Քզբճիբճնյի դարիճնենիկ։

kassi(e)r|en, նբ. 3—. իբգ. (դատաստան՝ կամակ...) ջնջել՝ անզօր հրատարակել՝ անվաւերացընել. 2. einen Beamten — (պաշտօնեայ մը) պաշտօնէն հանել՝ պաշտօնարկ ընել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. — Kassation.

Kassíerer, ար. 22ա. — Kasseneinnehmer.

Kassílan, ար. 20. բն. կանչողադատ (Barita)։

Kassiodór, յր. ան. ար. 38. Կասիոդորոս։

Kastagnétte (գաստանյէթթե), իգ. 35. փայտեայ բամբիռն։

Kastánie, իգ. 35. շագանակ. բբ. die —n für J. aus dem Feuer holen մէկուն համար ինք զինքը վտանգի մէջ դնել. 2. բս. = Kastanienbaum; 3. անաբժ. ձիոց սրնգաց վրայ եղջերաձեւ ուռեցք։

Kastánien|baum, ար. բս. շագանակենի, կաղնենի, մաշկամրգի (Castanea vesca). wilder — վայրի շագանակենի, ձիակաղնենի (Aesculus hippocastanum)։ —braun, չ. եւ ած. շագանակագոյն, աշխէտ (ձի)։ —pflanzung, իգ. —wald, ար. —wäldchen, չ. կաղնենիք, շագանակենեաց անտառ։

Kä'stchen, չ. 22բ. (նուզ. Kasten) արկղիկ, տուփ. գզրոց, դարան. in ein — thun տուփի մէջ դնել։

Káste, իգ. 35. ցեղ, դաս, դասակարգ (Հնդկաց)։

kastéi|en, նբ. եւ sich — իբ. 3—. իր. s—n Leib —, sich — մարմինն ինք զինքը մաշել, խստամբերութեամբ մարմինը ճնշել՝ մահացընել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. մաշումն, մահացուցումն, խստամբերութիւն։

Kastéier, ար. 22ա. (մարմինը...) մաշեցանող, մահացընող։

Kastéll, չ. 20. դղեակ, ամրոցակ. ախոռն, [illegible]. 2. նաւ. ծովի գրի. ի Vor— նաւուն առաջակողմն բարձրաւանդակ. պարզպաձիկը. Achter— նաւուն ետեւի բարձրաւանդակը (տ. Hinterkastell)։

Kastellán, ար. 20. —in, իգ. 33. բերդապահ (այր՝ կին), բերդի տէր. 2. անտապահ, բերդապահ։

Kásten, ար. 22բ. կամ 21բ. արկղ, (սնտուկ). 2. արկղ, դարան (զինեց). իբ. er hat Kisten, — und Kasten voll մառանները շտեմարաններ լի են, շատ հարուստ է. 3. տնակ, խրճիթ (= Haus). 4. մը. = Klavier, Kutsche, Schiff; der — Noah's Նոյեան տապան. 4. (հաստարակաց) արկղ, դանձանակ. 5. (լարաւոր նուագարանաց՝ քնարի ձայնը սաստկացընելու) յատակ. 6. գրն. s. tischer — = Gucklasten; 7. ար—. եղբ. — der Säemaschine սերմերու պարկ. — einer Kutsche կառաց նստելու մասն՝ արկղը. 8. զին. = Arrest, 2.

Kásten|herrschaft, իգ. պետութիւն՝ իշխանութիւն բստ դասակարգի։ —macher, ար. ար—. արկղագործ։

Kastiliáner, ար. 22ա. —in, իգ. 33. Կաստիլիացի։

Kastílisch, չ. 38. ած. Կաստիլեան. —er, ար. 22ա. — Kastilianer.

Kástor, ար. 38. — u. Póllux —) դյց. Կաստոր եւ Պոլլուքս. բ) բնգ. նաւ. Հեղինեայ հուր (= Elmsfeuer). 2. աստղ. արեւմտեան երկւորեակք։ բ. ար. 38. կուղբ (= Biber) 2. կղբենի, կղբամորթ (= Biberfell). 3. կղբենիէ գլխարկ (= Biberhut)։

Kastorín, չ. 20. բմ. բնակղբի (թեթեւ պաստառ մը)։

Kastrát, ար. 33. — Hämmling եւ Eunuch.

Kastratión, իգ. 31. մալելը, խզումն։

kastri(e)r|en, նբ. 3—. մալել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. մալումն։

Kasuálien, յգ. անեկ. պաշտօնի դիպուածական գործք՝ վարձք։

Digitized by Google

Kásuar, ար. 20. կամ 33. ճն. Հնդկի ջայլեամն, գամնկուռ (Casuaris)։

Kasuist, ար. 33. էր. գիտպուռածա֊գէտ, գիտպուռածախոս (Հմուտ խղճի մտաց գիտպաց)։

Kasuistik, էգ. 31. էր. գիտպուռածագիտութիւն, գիտպուռածախօսութիւն։ —isch, ած. գիտպուռածագիտական։

Kásus, ար. անփփ. Հոլով (= Fall)։ —endung, էգ. Հոլովական վերջաւորութիւնք՝ փոփոխմունք։

Katafalk, ար. 20. կամ 33. պաղպաղնունք, քառաքառն (ննջեցելոց մեռամակի Համար)։

Katalómben, էգ. յգ. գետնադափորք, գերեզմանք։

Katalóg, ար. 20. (ժողովածոյից՝ մատեանց...) ցանկ։

Katarákt, ար. 20. —e, էգ. 35. սահանք, ջրվէժ. բ. շողեժափ կաղ֊մանք։

Katárrh, ար. 20. ախտ. դուռմ. ժամ. Հարբուխ։

Katarrhálfieber, շ. 33բ. ախտ. Հարբխական Հասուած՝ Հասանք։

katarrhálisch, ած. 6. Հարբխական։

Katáster, շ. (ար.) 32ա. մատեան Հարկաց. ժամ. կալուածատումար։

katastri(e)ren, չբ. Ն. 3ա. Հարկաց մատեանն անցընել, կալուածատումարի մէջ առնուլ։ — նբ. eine Steuer — Հարկ մ՚արձանագրել։

Katastróphe, էգ. 35. աղէտք, ադիողորմ շարժք, շուառութիւն։

Katechése (...խեզե), էգ. 35. Հարցմամբ ու պատասխանով սորվեցընելը. ժամ. քրիստոնէական վարդապետութիւն։

Katechét, ար. 33. ուսուցիչ քրիստոնէական վարդապետութեան, վարդապետ կրօնագիտութեան։

Katechisatión, էգ. 31. կրօնի վարդապետութիւնները սորվեցընելը։

katechisi(e)ren, նբ. 3ա. 3. — ուսուցանել, Հրահանգել, կրօնի կարեւոր վարդապետութիւնները սորվեցընել։

Katechismus (..խիզ..), ար. 18. կամ 37. ոա. էր. քրիստոնէական վարդապետութիւն։

Katechú (..խու), շ. 38. անյգ. դեղ. մշկահոտ, կայմու (Հոտ եւ մամ գոյացութիւն որմէ սխոր֊մահամ գնդակներ կը շինուին)։

Katechumén (..խու..), ար. 38. երախայ։

Kategorie, էգ. 31. կամ 35. ստորոգութիւն, Հաստատական ձեւական տրամաբան։

kategórisch, ած. 6. ստորոգական, Հաստատական. —er Imperativ բացարձակ Հրամայական։

Káter, ար. 22ա. (շմուկել) կատու. 2. փխ. մամռացող՝ նեխուածոյ մարդ. 3. — Katzenjammer.

katexochén (...խէն), մկյ. առաւելութեամբ, առաւելապէս, գերադասաբար։

Kátharer, ար. յգ. 22ա. էր. կաթարեան աղանդաւորք, Անարատք։

Katharine, յտ. ան. էգ. 30. (նաեւ Katharina, 30.) Կատարինէ։ բ. — էգ. 35. ժող. (—. Kathrine) schnelle — թանչք։

Káthe, էգ. 35. փոք. անակ։

Kathéder, ար. (շ.) 22ա. կաթեդր, գահ, աթոռ. (նաեւ փխ. — Professur)։

Kathéderweisheit, էգ. (հեգն. Lebensweisheit) տեսական՝ վարդապետական իմաստութիւն։

Kathedrále, էգ. 35. Kathedrálkirche, էգ. 35. Հայրապետական՝ մայր եկեղեցի։

Kathéte, էգ. 35. ասա. (ուղղանկիւն երկքանկեան) ուղղանկիւն կող, էջ։

Kathéter, ար. 22ա. վրբ. միզաշափ։

katheterisi(e)ren, kathétern, նբ. 3ա. միզաշափել։

Kä'thner, ար. 22ա. խրճիթաբնակ, խղաբնակ։

Katholik, ար. 33. —in, էգ. 32. կաթուղիկէ, կաթուղիկեան, ուղղափառ։

Katholizismus, ար. անփփ. անյգ. կաթողիկէականութիւն, կաթուղիկէական Հաւատք։

Katilina, յտ. ան. ար. 33. Հ. պտ. Կատիլինա։

Káto, յտ. ան. 33. Հ. պտ. Կատոն։

katónisch, ած. 6. կատոնեական. նաեւ փխ. խստամբերական, առաքինական։

Katóptrik, էգ. 31. բնս. բնէ. լոյս֊

դիմաստեսութիւն, Հայելագիտութիւն:

katóptrisch, ած. 6. ֆիզ. բնգ. ընդդիմաստեսական, ցոլացիկ:

Katt, ար. 20. ծվ. Հնդիկ' նաւարէն պատասարա: — էգ. 31. նաւ. (երկրորդական' փոքր) խարիսխ:

Káttanker, ար. = Katt, էգ.; —block, ար. խարսխի ծխնեանիկ:

Kattún, ար. 20. բամպակեայ կտաւ. feiner gedruckter — ծաղկեայ կերպաս: —leinwand, էգ. —stoff, ար. ծվ. բամպակեայ կտաւ: —weberei, էգ. արհ. բամպակի կտաւագործութիւն:

kattúnen, ած. 6. բամպակեայ կտաւէ:

kátzbalgen, sich — չէզ. 3ա. ռմկ. խրարու մազէն ձգձգել' քաշել. կազել, կռուել:

Katzbalgerei, էգ. 31. ռմկ. ծեծկռուըք, կռիւ, կռիւ:

Kä'tzchen, չ. 22բ. (նուզ. Katze) մանր կատու, կատուիկ. 2. բյ. կատուիկ (միատունի եւ երկտունի ծաղկանց ծաղկունք):

Kä'tzchenart, էգ. nach — կատուի ձագերուն պէս: —bäume, ար. յծ. բյ. կատուաւոր ծառեր: —tragend, ած. կատուաւոր (ծառ):

Kátze, էգ. 35. կատու, կուզ. խղ. — und Maus կատուամուկ. ծիծաղխաղալ — Niemand; չ. 0. ռմկ. es war keine — da մարդ չկար. die — im Sacke kaufen վաճառքն առանց քննելու գնել. 2. փ. Brei, ձ.; ռմկ. Das ist für die —! զուր աշխատանք է. die — läuft ihm den Rücken (կամ Buckel) hinan կը քառնի, մարմինը փուշ փուշ կ'ըլլայ. naß wie eine — մինչ ցուակերս թրջած, խոնաւ եղած. 3. էե. շղթամարար, փաղաքուշ նենգաւոր. ժանտ եւ չար կին, չարաղէկին. (ձիոց անասնոց համար) չ. 0. ռմկ. er ritt eine — ձիով եւ յոտի դրասատու մրայ հեծեր էր. 4. — Geldkatze.

Kátzenart, էգ. ն. կատուատեսակ. բ. nach — կատուի պէս: —artig, ած. ն. կատուազգի. բ. նենգաւոր. Գ. կատուի պէս, նենգութեամբ: —äugig, ած. կատուաչուի: —buckel, ար. կատուի կռնակ. e—n — machen —) (կատուն) կռնակը ցցուել. բ) էե. (ցած քննողաց) ստուգել' ծածել խոնարհութեամբ: —freundlich(keit, էգ.), ած. կեղծաւոր(ութիւն): —geschrei, չ. մլաւիւն, նռւնռւիւն: —glimmer, ար. հն. փայլածու, միգա: —jammer, ար. (ուտել խմելէ պատճառած) անհանգստութիւն' նեղութիւն: —jämmerlich, ած. ռմկ. mir ist ganz — չարաչար կը նեղուիմ. անհանգիստ եմ: —jammern, չբ. h. 3ա. անբծ. անհանգիստ ըլլալ, նեղուիլ: —kopf, ար. կատուի գլուխ. բ. կատուասանձ. գ. տկարամիտ. դ. ապապակ: —leben, չ. խիստ' գժտագակ կեանք: —musik, էգ. մլաւիւն. ռ. մփ. անախորժ աններդաշնակ երգ. մռ. խառնաձայն երգ. կատուերգ. J—m eine — bringen մէկը ծաղրելու համար խառնաձայն երգել: —pfötchen, չ. (կատուի թաթիկ. բ. բյ. կատուաթաթ (Gnaphalium dioïcum): —pfote, էգ. — Katzenpfötchen, ա.: —rücken, ար. = Katzenbuckel. —schwanz, ար. կատուի ագի' պոչ. բ. բյ. կատուագի (Equisetum fluviatile): —silber, չ. հն. կղարծաթ. բ. արդիր փայլեցունելու փոշի: —sprung, ար. ոստում կատուի. բ. էե. es ist nur ein — հազիւ քանի մը քայլ է: —steig, ար. բարակ ճամբայ, նրբուղի: —tisch(chen, չ.), ար. ռմկ. (բուն կերակրոյ սեղանէն բաժնուած) կերակրոյ սեղանիկ: —tritt, ար. անոտնաձայն' գողի քալուած: —wäsche, էգ. ռմկ. — machen աղտոտ սրբչաւ' գատատակաւ երեսը սրբել:

kátzenhaft, ած. 6. = katzenartig, բ.:

Kä'tzlein, չ. 22բ. (նուզ. Katze) = Kätzchen.

Káumittel, չ. բժշ. ծամելու դեղ: —muskel, ար. անդզ. ծամիչ գնդերք' մուկն: —tabak, ար. ծամքախոտ (ծամելու ծխախոտ): —werkzeuge, չ. յծ. անդզ. ծամելիք. ծամելու գործարանք:

Káuder, ար. 33. անյծ. խծուծ (— Hede):

káudern, չբ. h. 3ա. ղօղանջել. հնդկահաւու պէս կարկաչել. 2. — kauderwälschen.

Káuderwälsch, —welsch, չ. անհե. ծեքարանութիւն, խառնաձայն

Digitized by Google

ծեքծեքանք։ — ած. 6. խաղատա-լութ. խառնամայն։ —es Geschwätz = Kauderwälsch, չ.։

käuder|wälschen, -welschen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. եւ 3գ. ծեքամանել, կոր-կառանել, խառնալեզու լեզուաւ խօսել։ -wälscher, ար. 22ա. ծե-քարան, կորկառան։

kaudinisch, ած. 6. հ. պր. —e Eng-päſſe կամ das —e Joch (Ման. գր.) կաւդեան լուծ, երկճիւղ փայտ։

Käue, իգ. 35. միջնորմ. պատուա-ար. 2. իրք. = Hühnerleiter.

käuen, kä'uen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. եւ 3բ. ծամել, ծամքել. 2. an den Nägeln, den Fingern — եղունգները մատուները կրծել. 3. գր. an (կամ auf) et. — բան մ'որոճալ, (բանով մը) միշտ զբաղած ըլլալ. die Worte, Sylben — բառերը՝ վանկերը ծամծմել՝ երկար արտաբերել։ — չ. 22բ. անյգ. ճիշ. ծամելը, ծամո-քում։

Käuer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ծամող, ծամքող։

käuern, չբ. s. եւ sich — գբ. 3ա. կքել, կծկել։

Kauf, ար. 18. գնում. բ. գնա-ծոյ՝ գնելու իր. 2. առաջնում. բ. առաջնալ, առաջնուած. գ. առկ, առկարկութիւն. e—n — abſchließen առկ արկանել, առկարկութիւն ը-նել. 20 Mark auf den — geben քսան մարգ առհաւատչեայ՝ ակնմին տալ. 3. et. guten (կամ billigen, wohlfeilen) —s geben թեթեւագնի՝ աժան տալ. գր. ich bin noch billigen (կամ leichten) —s davon gekommen դիւրաւ ազատեցայ՝ պրծայ։

Käuf|anſchlag, ար. գնահատու-թիւն. բ. յայտարարագիր վաճառ-ման։ —brief, ար. վաճառման դաշն. ման. յայտագիր առաջնուածոց։ —fahrer, ար. Ն—ել. վաճառականու-թեան նաւու առաջնորդ. բ. վա-ճառականութեան նաւ։ —geld, չ. գին։ —geſchäft, չ. առկ։ —gut, չ. վաճառք։ —halle, իգ. վաճառանոց, վաճառափողոց։ —handel, ար. (հկ—նչ. Tauſchhandel) վաճառակա-նութիւն, առկարկութեամբ գնելը։ —herr, ար. = Handelsherr. —karten, իգ. յգ. խղ. (թղթերը բաժնելէն ետեւ մնացած թղթեր) միջնա-

դէզ, կոճ. բ. (Աչխարհէն) առ-նուած թղթեր։ —laden, ար. խա-նութ։ —leute, յգ. = Kaufmann. —mann, ար. (—leute, յգ. ցնցա. —männer) վաճառական, թանգար։ —männiſch, ած. վաճառականի, թանգարական։ —mannſchaft, իգ. վաճառականք. բ. վաճառականու-թիւն։ —preis, ար. = Kaufgeld. —vertrag, ար. դաշն (գնման՝ ծա-խելու), առկ։ —werth, ար. վաճառ-ուրկ արժէք։ —zettel, ար. վաճառ-ման՝ գնման յայտագիր։

käufbar, ած. 6. գնելի, վաճառ-ելի։

käufen, նբ. չբ. h. եւ ſich — գբ. 3ա. գնել. 2. bei wem — Sie gewöhnlich? Հասարակօրէն որմէ՞ կը գնէք. իրգ. wieder an ſich — վերստին ստանալ (ժառանգութիւն...). գիծ. 3. (ſich) vom Militärdienſte frei — զինուորութենէ փրկանաւորել զոք (զինքը). 3. ամ. was ich mir dafür kaufe! բանի մեղ չեմ գներ, փոյթս չէ շատ. 4. գր. = erkaufen, 2.; 5. Karten — նոր թուղթ առնուլ, թղթերը փո-խել. — müſſen քար առնելու ստի-պուիլ (փոխնայէ մէկ)։ — չ. 22բ. անյգ. = Kauf.

Kä'ufer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. գնող. 2. յաճախորդ (Փ—չինէրէ)։

kä'uflich, ած. 6. գնելի, վաճառելի. — մ. գնելով, վաճառելով. — an ſich bringen կամ erwerben գնելով (բան մը ստանալ). — überlaſſen ծա-խել, վաճառել։

Kä'uflichkeit, իգ. 31. գնելիութիւն։

Kaukäſten, չ. 22բ. ալխ. կաւ-կաս(իա)։

Käukaſus, ար. անգր. ալխ. der — կովկաս, կաւկաս։

Käul|bars, ար. —barſch, ար. —börs, ար. ձն. ակերին (Acerina)։ —froſch, ար. ձն. = Kaulkopf, բ.։ —kopf, ար. ձն. = Kaulbars; բ. շերե-փիկ, գորտի ձագ. գ. կապուտ(ա-ձուկն) (Cottus gobio)։ —quabbe, —quappe, իգ. ձն. գորտի ձագ, շե-րեփիկ. բ. = Kaulbars, ա.։

käum, մ. հազիւ, հազիւ հազ. Das iſt — zu begreifen այս հազիւ հազ կը հասկցուի. ich glaube es — այս ինծի շատ անհաւատալի կ'երեւայ։

Digitized by Google

Kauri, տր. 38. ի. եւ են. գրամանանց, կաւրիկ (Cyroea moneta)։

kaufál, ած. 6. պատմական։

kaufisch, ած. 6. = ätzend (տ. Aetzen, չ.); փխ. —er Spott կակծեցուցիչ ծաղր։

Kaustizität, էփ. 31. խածանողութիւն, կակծեցուցիչ ոճ։

Kautel, էփ. 31. էրփ. նախազգուշութիւն։

kauterisi(e)r|en, նբ. 3ա. կբթ. խարել, խարան դնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էփ. 31. խարանումն, խարումն։

Kaution, էփ. 31. = Bürgschaft.

kautionspflichtig, ած. երաշխաւորութեան պարտաւոր, երաշխաւորութեան պարտական։

Kautschu(c)k, չ. (տր.) 20. ձգախէժ, գաւչուկ։

kautschu(c)ken, ած. 6. ձգախէժական, գաւչուկէ։

Kauz, տր. 18. յփ. Kä'uze, ի. ականջաւոր բու. բ. մփ. — Eule; բ. մծն. ճնճղկաբու (Strix passerina). փ. բոցփետուր բու (Strix flammea) (= Schleiereule). 2. փխ. ըստ. նորանշան տարօրինակ մարդ. es muß auch solche Käuze geben այսպիսի անհեթեթ մարդիկ ալ գտնուելու են։

Kavalier (փակեր), տր. 20. տէր, այր (հկ. Dame). բ. ձիաւոր (ի ճառաղակի). փ. պխն. իրդ. իրք. հոգակոյտ թնդանօթի. 2. ազնուական, ասպետ. auf —s Parole! պատուոյս վրայ։

kavaliermäßig, ած. 6. ազնուականի, ասպետական. մ. ասպետաբար։

Kavalier||schaft, էփ. 31. անյ. —thum, չ. 7. անյ. ասպետութիւն, ազնուականութիւն։

Kavalkade, էփ. 35. հեծելութիւն, հեծելահանդէս։

Kavallerie կամ **Kavallerie**, էփ. 31. կամ 35. հեծելազօր, այրուձի։

Kavallerist կամ **Kavallerist**, տր. 33. զին. հեծեալ, ձիաւոր։

Kaveling, էփ. 31. (մէկ անգամով անրդի հանուած վաճառաց խումբ) անրդի վաճառք։

Kavent, տր. 33. = Bürge.

Kaviar, տր. 38. կամ 20. յաւդեակ կիթ, ձկնկիթ (խավիար)։

kavi(e)ren, չբ. ի. 3ա. = bürgen (հմմտ. Kavent).

Kawaß, տր. 15. կամ 33. **Kawasse**, տր. 34. քաղաքապահ (զինուոր), մարդագաւոր (փավաս)։

Kazike, տր. 35. ցեղապետ (Ամերիկայի բնիկներու ազգաց)։

Kebsehe, էփ. հարճակալութիւն։ —frau, էփ. = Kebsweib. —kind, չ. բնական որդի, հարճորդի։ —weib, չ. հարճ, երկրորդական կին։

keck, ած. 6. քաջ, քաջասիրտ, համարձակ, արի. 2. յանդուգն, անխորհուրդ, ժպիրհ, լիրբ։

Keck||heit, էփ. 31. անյ. քաջութիւն, քաջասրտութիւն, արիութիւն. յանդգնութիւն, ժպրհութիւն։ —lich, մ. = keck.

Kegel, տր. 22ա. գունդ, գնդակ. 2. ամփոփեալ կծկեալ մանուկ ազմիկ. 3. ըստ. Kind und — բոլոր ընտանիք, կին եւ որդիք. 4. գանգաղկատ, ծանրամարմին. չնաւական. 5. այլ. կոնաձեւ ըլլալ. տաւ. կոն. ի. (գլանաձեւ մխապատեան խեցի) կոն(ոս) (Conus). 6. տպ. մեծութիւն մարմին (նշանագրաց)։

kegel||ähnlich, —artig, ած. գնդաձեւ, կոնաձեւ։ —bahn, էփ. կոնախաղի տեղ։ —förmig, ած. կոնաձեւ։ —kugel, էփ. կոնագնդակ, կոնախաղի գնդակ։ —schieben, չ. կոնախաղ (տ. Kegelspiel)։ —schnecke, էփ. ի. կոնակեան խղունջ։ —spiel, չ. կոնախաղ։ —spieler, տր. = Kegelschieber.

Keg(e)ler, տր. 22ա. = Kegelschieber.

keg(e)l||icht, —ig, ած. 6. = kegelförmig.

kegeln, չբ. ի. նբ. եւ sich — փխ. 3ա. կոնախաղ՝ գնդամով խաղալ. 2. eine Flasche zum Fenster hinaus — շիշ մը պատուհանէն դուրս նետել. ըստ. sich im Grase herum — խոտի վրայ թաւալիլ։

Kehl||abschneider, տր. փողոտիչ, խողխողիչ։ —ader, էփ. անդր. փողերակ։ —buchstabe, տր. կոկորդական գիր՝ տառ։ —deckel, տր. փոն. անդր. (խաչափողի եռեւ լեզուակ) մակալեզու։ —drüse, էփ. փոն. անդր.

խաչակի գեղձ. ման. մակալեղուի գեղձ։ —(ge)rinne, իգ. (չ.) ճրտ. ջրորդան (երկու տանեաց կցուած տեղը)։ —kopf, ար. անտղ. խաչափող։ —kopfentzündung, իգ. ախտ. խաչակատապ։ —kopfspiegel, ար. բժշ. խաչակապէտ (գործի)։ —laut, ար. կոկորդական ձայն՝ հնչիւն։ —riemen, ար. փողնոց։ —schnalle, իգ. կոկորդի օղ՝ ագույց։ —stichbalken, ար. ար—. վերամբարձ, (տաապաատակալաց) պահանդակապ։ —stimme, իգ. կոկորդական ձայն։

Kehle, իգ. 35. կոկորդ, պուկ. aus voller — lachen կոկորդալիր՝ բարձրաձայն ծիծաղել. բ. որկոր. sich die — schmieren խմել, որկորը զովել. Համմտ. Gurgel, 2. եւ Hals, 3.; 2. ճարտ. անտղ. zur — gehörig կոկորդական. ար—. ճրտ. ակօս (ակօսաձեւ՝ փողաձեւ փորուած)։

kehl|en, նբ. 3ա. ար—. ճրտ. = auskehlen, նբ.; Heringe — տառեխները փողոտել (կոկորդը կտրել հանել)։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Auskehlen, չ. 2. միայն —ung, իգ. գեղք։

kehlig, ած. 6. ար—. ճրտ. ակօսեալ. ակօսաձեւ շինուած։

Kehr|aus, ար. ձեռն ի ձեռն կաքաւ. բ. ժխ. վախճան, կնիք։ —besen, ար. = Besen, 1. եւ 2.; —bürste, իգ. (զգեստուց) խոզանակ։ —reim, ար. (երգի մը տան վերջին մասանց կրկնում) ծայրայանգք։ —scheibe, իգ. (Հելուչ. Stichscheibe) շրջուն թիրախ (որուն նշան կ'առնուի) (= Probirscheibe)։ —seite, իգ. Հակառակ կողմը, (պատկերին) ետեւը՝ ընդդիմակողմը։ —um, չ. անել փողոց. բ. = Kehrreim; ն. im (Hand-)—um ակնթարթի մը մէջ, ի քթթել ական։

Kehre, իգ. 35. դարձ, վերադարձ, յետադարձ. 2. կարգ, շրջան. er hatte die — կարգն իրենն էր. 3. ուղղութիւն, ընթացք։

kehren, Ա. նբ., չբ. s. եւ sich — ժբ. 3ա. աւլել, աւել ածել (= fegen, նբ. 1. եւ 2.). ժխ. Jeder kehr' vor seiner Thür'! ամէն մարդ իր բանին նայի։ Բ. — դարձընել. ուրիշ ուղղութիւն տալ. sich — դառնալ. շուրջ դառնալ. բ. զին. kehrt! կիսաբոլոր ի ձախ (դարձէք). 2. (ա—. երծ. է Բարբառ—Բիւան heim-, wieder-, zurück-)— ետ դառնալ (ի Հայրենիս...) (= umkehren). 3. (ուրիշ ուղղութիւն մ'առնուլ) դառնալ. ժխ. die rauhe Seite heraus (կամ nach außen) — բրտութիւն՝ կոշտութիւն ընել. das Oberste zu unterst — տակնուվրայ ընել, վեր ի վայր հարկանել. 4. նխ.դամբ. sich an I., et. — իւր զինքը մէկու մը՝ բանի մը համաձայնեցընել. den Blick der Seele in sich selbst — հոգւով իւր զինքը նկատել, մտաց հայեցուածքն անձին վրայ դարձընել. Alles zum Besten — ամէն բան ի բարին շրջել։ — չ. 22բ. անյ. = Fegen, չ.։ Բ. — Umkehren, չ. 6.

Kehrer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. աւելածու, աւլող։

Kehricht, չ. 20. աւելածք, աղտոտութիւն։

Kehricht|faß, չ. —kasten, ար. —loch, չ. շիւղաման։ —haufe(n), ար. շիւղակոյտ։

Kehrt, չ. անժխ. միայն երծ. — machen զին. կիսաբոլոր դառնալ. (Համմտ. kehren, Բ. 1. բ.) ը. մփ. դառնալ։

keich|en, չբ. h. 3ա. հեւալ. հինինալ. թառել. (ձիոց) փռնչել, ծանրաշունչ ըլլալ. 2. սաստիկ հազալ։ — չ. 22բ. անյ. հեւանք, թատանք։

Keicher, ար. 22ա. —in, իգ. 32. թառող

Keichhusten, ար. 22բ. ախտ. սաստիկ հազ (ման. տղոց)։

keifen, չբ. h. 3ա. եւ 2ժ. գոռալ, սաստել։ — չ. 22բ. անյ. գոռալը սաստ։

Keifer, ար. 22ա. —in, իգ. գոռացող, սաստող։

Keifwort, չ. 20. ման. յն. սաստ, կշտամբանք։

Keil, ար. 20. սեպ, երիթ. 2. առ—կ. ժխ. ein — treibt den andern բեւեռ զբեւեռ թափէ, խստութիւն խստութեամբ կը մղի. 3. սեպաձեւ իր. — Brot հացի շերտ. բ. ար—. ճրտ. կամարի կենդրոնաքար. ն. կապերտ (զգեստ... ամբողջա-

ցընելու՝ ընդլայնելու). պ. նոյ. տապաստի լեզուաձեւ՝ աղեղնաձեւ կտրուած մասը. 4. յգ. —e, = Prügel.

Keil‖bein, չ. ֆզն. անդր. սեպաձեւ ոսկր (ոտից՝ ձեռաց), սեպոսկր: —förmig, ած. սեպաձեւ, բեւեռաձեւ: —hacke, էգ. որմ. —haue, էգ. որմ. սեպաձեւ բրիչ. բհ. քարուրագ: —inschrift, էգ. բեւեռագրութիւն, սեպագրութիւն: —rahme(n, որ.), էգ. որմ. տպ. բեւեռաւոր շրջանակ: —schlägel, որմ. սեպահար, (սեպ զարնելու...) թակ: —schnitt, որ. շեղ կտրած՝ ձեւ (զգեստու): —schrift, էգ. բեւեռագիր, սեպագիր: —schriftlich, ած. սեպաձեւ, սեպանման: —schluß, որ. (ման. ջին.) սեպով ցանկում:

keilen, նբ. 3ա. et. in et. — գամել, բեւեռել, բեւեռապինդ հաստատել. 2. ընփ. գանակոծել: — չ. 22բ. անյդ. գամելը, բեւեռում. 2. = Prügel.

Keiler, որ. 22ա. գամող. բ. գանակոծող. 2. որս. կն. վարազ (արու) (= Keuler):

Keilerei, էգ. 31. ընփ. = Prügelei.

keilig, ած. 6. առ ի շեղ կտրուած (զգեստ):

Keim, որ. 20. ծիլ, ընձիւղ. 2. բնբ. եւ կն. ձու. (հաւ...) կիթ. befruchteter — սաղմն. բ. փխ. den —e—r Krankheit in sich tragen հիւանդութեան մը պատճառն յինքեան կրել:

Keim‖blatt, չ. տկ. նախածին բլթակ (տնկոց): —boden, որ. տկ. (գաղտարեղուն տնկոց բաժակի յատակը) ընդունարան: —korn, չ. տկ. սերմնիկ (գաղտարեղնոց): —tragend, ած. սերմնաւոր: —träger, որ. սաղմնարդյն. սերմնաւոր: —zeit, էգ. տկ. ծլարձակութիւն, բողբոջումն: —zelle, էգ. տկ. սերմնիկ (գաղտարեղնոց):

keimbar, ած. 6. բողբոջելի, որ կրնայ ծիլ արձակել:

keim‖en, չբ. h. (եւ f.) ծլիլ, բողբոջիլ, ընձիւղել. փխ. ծագել, յերեւան գալ. 2. յառաջ գալ, բուսնել, (մօրուաց...) գալ. փթթել, կկչել. բացուիլ, պարզիլ: — նբ. ծլեցընել, բողբոջեցընել. ընձիւղ բանալ. 2. որս. die Gerste wird gekeimt գարին կը թրմուի՝ թրջուի: — չ. 22բ. անյդ. —ung, էգ. 31. ծլարձակութիւն, բողբոջում. ծնունդ. կկչելը, փթթում:

kein, դր. ած. kein, որ. keine, էգ. kein, չ. 6ա. անյդ. keiner, keine, kein(e)s, էբր. գ. (ժխտական դր. ած. մը, որ հայերէնի մէջ առելի ժխտական բայով կը բացատրուի) չ..., ոչ. (ո. օ.) ich habe — Geld ստակ չունիմ. es sind —e vier Wochen her չորս շաբաթ մը չեղաւ. բ. (նախ կը թարգմանուի բացասական էմար առնելով բայի-րով. ո. օ.) keine Thränen mehr! ալ զարդին արտասուք. գ. gar, durchaus հեռ. ո. օ. er hat gar (durchaus) — Vertrauen ամենեւին՝ բնաւ վստահութիւն չունի. 2. — Mensch ist ohne Fehler առանց պակասութեան մարդ չկայ՝ ոչ ոք կայ. —er von Beiden երկուքէն մէկն ալ չէ, ոչ մէկն ոչ միւսն:

keinenfalls, keinesfalls, մկ. ոչ դէպքի մը մէջ, ոչ երբէք:

keinerlei, ած. անփփ. ոչ տեսակ մը, ոչինչ. ո. օ. Ihr werdet — Speise berühren ինչ եւ իցէ կերակրոյ պիտի չմերձենաք. auf — Weise (werde ich darin einwilligen) ամենեւին կերպով մը պիտի չհաւանիմ:

keinerseits, մկ. ոչ ուստեք, ոչ մէկ կողմանէ:

keineswegs, մկ. ոչ բնաւ, ամենեւին ոչ:

keinmal, մկ. (եւ) ոչ մի անգամ. առոյ. einmal ist — գ. einmal.

Kekrops, յց. ան. որ. անփփ. հ. դց. Կեկրոպս:

Kelch, որ. 20. Ը. տաշտ, սկահակ. նաեւ կր. բաժակ. միայն կր. սկիհ. փխ. der bittere — der Leiden ցաւոց դառն բաժակը: բ. — առդչ. Ըմպանակ (հաղորդութեան [illegible]). բ. տկ. = Blumenkelch.

kelch‖ähnlich, ած. —artig, ած. բաժականման, տաշտաձեւ, բաժակաձեւ: —blüthler, որ. յգ. տկ. բաժակաւոր (տնկեր): —deckel, որ. կր. մաղզմայ: —förmig, ած. բաժակաձեւ: —hülle, էգ. տկ. բաժակապատեան: —los, ած. անբաժակ: —

Digitized by Google

ständig, ած. փխ. բաժակագիր։ —tuch, չ. կր. որբիչ։

Kelle, իգ. 35. Ն–ղ. Kellchen, չ. 22բ. տարգալ, դգալ. (Schöpf.)— շերեփ. 2. ար–. (Maurer.)— ծեփիչ (որմաշինաց...)։

Keller, ար. 22–. մառան. 2. (գինւոյ... գետնափոր) շտեմարան. բ. ար–. տակառատուն. գ. Ն–ղ. (ջրոյ պարէնի...) համբար. 3. ներքնայարկ. բ. (գինետունն՝ որճարան ի ներքնայարկի) ներքնատուն։

Keller|assel, իգ. ԲՆ. նեպուկ, գիջամճի (Oniscus asellus)։ —geschoß, չ. ներքնայարկ։ —hals, ար. մառանուղի. բ. փխ. դափնեակ, տերեւատ, կարճաբերձ դափնի (Daphne Mezereum)։ —leiter, իգ. հեծան (տակառներու վրան դնելու)։ —loch, չ. օդամուտ՝ շնչահան (մառանի)։ —luke, իգ. = Kellerloch. —meister, ար. տակառապետ։ —wechsel, ար. ՎՃ. կեղծ՝ շինծու փոխանակագիր։ —wirth(in, իգ.), ար. պանդոկապետ։ —wirtschaft, իգ. պանդոկապետութիւն։

Kellerchen, չ. 22բ. (Ն–ղ. Keller ի) փոքր՝ նեղ մառան, ներքնատուն։

Kellerei, իգ. 31. մառանք՝ շտեմարանք (իշխաննի...). 2. մառանուակք (արքունի), տակառապետք. 3. գարեջրոյ գործարան։

Kellner, ար. 22–. —in, իգ. 32. մառանուակ. 2. պանդոկի սպասաւոր՝ սպասաւուհի։

Kelt, ար. 38. ՎՃ. սկովտեան (բրդէ շինուած) տուփ. 2. 20. կայծքարէ կացին։

Kelte, ար. 34. —in, իգ. 32. կեղտ։

Kelter, իգ. 35. ար. 22–. ար–. հնձան։

Kelter|baum, ար. հնձանաձող (որով ողկոյզները կը ճզմուին)։ —faß, չ. կարաս հնձանի։ —knecht, ար. հնձանահար։ —treter, ար. = Kelterknecht. —wein, ար. նոր գինի, խաղմուղ։

Kelterer, ար. 22–. ար–. հնձանահար։

keltern, նբ. 3–. die Trauben — հընձան հարկանել, ողկոյզները կոխել, հնձանահարել։ — չ. 22բ. հնձանահարութիւն։

keltisch, ած. 6. կեղտ, կեղտական։

Kenn|buchstabe, ար. ԺԲ. նկարագիր, ծանուցիչ՝ յայտարար գիր։ —zeichen, չ. ծանուցիչ, յայտարար նշան։ —zeichnen, նբ. ծանուցանել, յայտարարել։ sich — ԺԲ. ինք զինք յայտնել՝ ծանօթացընել։ —ziffer, իգ. ––. — eines Logarithmus լոգարիթմոսի ցուցիչ։

kennbar, ած. 6. ճանաչելի։

Kennbarkeit, իգ. 31. ճանաչելիութիւն։

kennen, նբ. եւ sich — ԺԲ. 4–. (Անկ. ապրէ. kenn(e)te). ճանչնալ. 3. dem Namen nach — մէկն յանուանէ միայն ճանչնալ. Das — wir! այո՛, ծանօ՛թ է. wir — ea. vom Theater թատրոնի մէջ իրարու ծանօթացանք. er kennt sich vor Hochmuth nicht mehr հպարտութենէն խելքը թռեր է. ich habe ihn als reichen Mann gekannt զինքը շատ հարուստ գիտէի. 2. գիտնալ, հմուտ ըլլալ. eine Kunst gründlich — արուեստ մը հիմնովին գիտնալ։ — չ. 22բ. անյ. ճանաչում. ծանօթութիւն, գիտնալը. Հմմտ. Kenntniß եւ Kennung.

kennenswerth, ած. 6. ճանչցուելու արժանի։

Kenner, ար. 22–. —in, իգ. 32. ճանչցող, տեղեակ։

Kennerschaft, իգ. 31. ճանաչելու գիտութիւն, ճանչցողութիւն. ծանօթութիւն. 2. ճանչցողները։

kenntlich, ած. 6. ճանաչելի, դիւրաւ ճանչցուելու, նշմարելի, որոշելի, զգալի. (sich) — machen (ինք զինք) ծանօթացընել, յայտնել։

Kenntlichkeit, իգ. = Kennbarkeit.

Kenntniß, իգ. 16. ծանօթութիւն, տեղեկութիւն. 3. von et. in — setzen կամ et. zu J–s — bringen մէկը բանի մը տեղեակ ընել, մէկուն բան մը ճանչցընել՝ իմացընել. sich — von et. verschaffen բանի մը տեղեկանալ, բանի մը տեղեկութիւնն առնուլ. —sse, յգ. գիտութիւն, հմտութիւն։

kenntniß|arm, ած. սակաւագէտ, անհմուտ։ —nahme, իգ. ծանօթութիւն՝ տեղեկութիւն առնուլը, տեղեկացում։ —reich, ած. բազմագէտ, բազմահմուտ։

Digitized by Google

Kénnung, էգ. 31. = Kennzeichen; 2. ծով. Հեռք (երեքոց՝ որով ք ստորերկին ու ծածուկութիւնը կը ճանչցուի). 3. անասնբժ. նշան (ձիոց ատամանց)։

Kenotáphium, չ. 26. ունայն շիրիմ (մէկու մը յիշատակին համար)։

Kent, չ. 38. աշխ. Քէնթ։

Kénterhaken, ար. 22բ. ն—ի. մագլա(ձեւ) ճանկ (կայմ՝ տապաստու ալ... գլորելու)։

kéntern, նբ. 3—. ար—. = kanten; 2. ն—ի. einen Kahn — կուր մը շրջել՝ հակառակ դարձընել։ — չբ. ի. շրջիլ՝ հակառակ դառնալ (նաւուն)։

Ker, էգ. 31. ցնցա. մահադիք (դիցուհի ճակատագրի՝ մահուան), Կեր. բ. մփ. մն. —en, յգ. մահ ադիտաւոր։

Kérb|eisen, չ. ար—. տատամնաւոր ձող՝ նիզ։ —holz, չ. համրուեփայտ, քարտափայտ (չերթելե). Kerben auf's — schneiden համրուեփայտին վրայ նիշնել, քարտել. bei J—m auf dem — stehen մէկուն աչքը մտած ըլլալ։ —stock, ար. = Kerbholz.

Kérbe, էգ. 35. քարտուած, կտրած, նիշ (համրուեփայտի վրայ)։

kérb|en, նբ. 3—. քարտել, նիշնել, քարտ՝ կտրած ընել (համրուեփայտին վրայ). ժանեւորել, ժայռաւորել, ատամնաւորել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. քարտում. ժանեւորում։

Kérker, ար. 22—. բանտ, արգելան։

Kérker|fieber, չ. ախտ. ժանտատենդ։ —haft, էգ. բանտարգելութիւն։ —meister(in, էգ.), ար. բանտապան, բանտապետ։

Kerl, ար. 20. (յգ. —e, ռմ. նաեւ —s). ըհ. մարդ, անհատ, ոք, անձ. ը. մփ. բուռն՝ զօրաւոր մարդ. շինական, սինլքոր, ռամիկ. (ոչնչական ցած—) ստահակ, սրիկայ. 2. armer — այր հեք՝ ողորմելի. խեղճ՝ խեղճուկ մարդ. dreihaariger — խորամանկ (մարդ). elender — թշուառական. fideler, flotter — զուարթ, զուարճալի (մարդ). grober — բիրտ, կոշտ. langer —, lang aufgeschossener, schmächtiger — այր նրբաւարտ, ձող, բարձրահասակ եւ վտիտ մարդ։

Kérlchen, չ. 22բ. (ն—չ. Kerl) փոքր մարդ, թզուկ։

Kérmes, ար. (չ.) անփի. անյգ. որդան կարմիր (քըրմըզ)։

Kérmes|eiche, էգ. բս. կարմրաբեր կաղնի (Quercus coccifera)։ —körner, չ. յգ. = Kermes. —roth, ած. որդան կարմիր։ —schildlaus, էգ. բն. որդան (Coccus ilicis)։

Kern, ար. 20. կուտ (խնձորի՝ տանձի՝ փարնդի..), կորիզ (սալորի՝ գեղձի...), միջուկ (նշոյ..., միակորիզ պտղոց կորիզին մէջ գտնուածը), (խաղողի) թիթ, թնահատ. — einer Nuß ընկոյզ, ռմ. ձնձում. 2. նիւթ, հիւթանիւթ. բովանդակութիւն, ծուծ, ուղեղ. բ. ծաղիկ, ամենազնիւ մասը. չ. օ. — der Gesellschaft ընկերութեան ծաղիկը՝ հոգին, ընտիր ընտիր(զօրաց...). էի. ընփ. des Beutels — գործքի մը բուն արդիւնքը. 3. (անկոց ներքինը) որտուկ (կանկառի...). կուրծ՝ պորտ (կաղամբի), միջուկ (ծառի). 4. որս. չոր որսամսան (շանց...). 5. ար—. գերմակ ալիւր, նաշիհ. բ. սերտ՝ սեղմ մաս, մն. եզան կուրծք։ —ausdruck, ար. զօրաւոր բացատրութիւն։ —beißer, ար. բն. խաչկտուցներ(ու այդ) (Loxia coccothraustes). հատբեկիկ (Fringilla cocothraustes). հատաբակ հատբեկիկ (Coccothraustes vulgaris)։ —brav, ած. ի բնէ՝ տառափի ազնիւ, քաջարի։ —deutsch, ած. բուն գերման։ —fest, ած. հաստատամուր, կաշկանդուած, ամրապինդ (հարուած)։ —fluch, ար. մեծ հայհոյութիւն։ —frisch, ած. թարմ, թարմագոյն։ —frucht, էգ. բս. կորիզաւոր պտուղ։ —gehäuse, չ. — einer Frucht պտղոյ մը սրտուկ՝ կուրծ՝ փորոտիք. բս. սերմնախորշ։ —gesund, ած. առողջ, առողջագոյն. ամբողջ, անվնաս։ —gut, ած. ի հիմանց՝ բոլորովին բարի՝ բարեգոյն։ —haus, չ. = Kerngehäuse. —holz, չ. փայտի միջուկ, ծուծ. բ. ազնիւ փայտ։ —lied, չ. գլխաւոր երգ։ —lieder, յգ. ռամկական երգք՝ ցուցք (Լի—ըգէ—)։ —los, ած. անկուտ, անկորիզ. անթիթ. էի. անհատատ։ —punkt, ար. էական կէտ.

den — treffen ճիշդ հանդիպցընել, նպատակին զարնել։ —roth, չ. կն. հրուկ (կարմրադոյններուն)։ —sprache, էգ. ազդոյ՝ զօրեղ լեզու. ը. մփ. ջլուտ ոճ։ —spruch, ար. վճիռ, ասած (ընտիր)։ —stamm, ար. ինքնաբոյս մասապատուանի. անպատուաստ ծառ. բ. առողջ սպառուկով ծառ։ —truppen, էգ. յփ. զին. բուն՝ ընտիր զունդ։

kernen, նբ. 3ա. = auskernen, նբ.։

kernhaft, ած. 6. = kernig, 1. (տե. փխ.)։

kernicht, ած. 6. կուտանման, կորիզանման. 2. կորիզաւոր, կուտաւոր։

kernig, ած. 6. ջլուտ (ոճ..), ուժեղ, հաստ, առողջ, ամուր. հաստատուն, ազդոյ. 2. փխ. բազմակորիզ։

Kernigkeit, էգ. 31. անյփ. ջլուտութիւն, ուժեղութիւն, առողջութիւն. ազդուութիւն։

Kerze, էգ. 35. նուաղ. Kerzchen, չ. 11բ. մոմ, մոմեղէն։

kerzengerade, ած. er hält sich — մոմի պէս շիտակ կը կենայ։ —gießer, ար. ար—. մոմաձոյլ, մոմ թափող։ —händler, ար. կն. մոմավաճառ։ —leuchter, ար. աշտանակ։ —macher, ար. ար—. = Kerzengießer. —schein, ար. մոմի լոյս, մոմկայ։ —träger, ար. մոմակալ, մոմակիր։ —weihe, էգ. մոմօրհնութիւն, մոմօրհնէք. ման. = Lichtmeß. —wollkraut, չ. փխ. փղամոյ՝ խանդառի ուեռակ (Verbascum lychnitis)։

Kessel, ար. 22ա. (անդրդուոր կաթսայի) ջեռուցիչ, աման, ամ. ձեռնակաթ. ein — voll աման մը լի. 2. großer — կաթսայ. փխ. den — einhängen առաւօտին անդամ աման մը մէջ կերակուր եփել. բ. նր. օրհնեալ ջրոյ աման. գ. փխ. e—n — machen կծկելով զգեստներն ուռուցիկ կեցընել. 3. (կաթսայաձեւ խոռութիւնք՝ խոռոչք...) աւազան. բ. (հանքաջրոյ...) ակն. գ. որս. (լեռներով փակեալ վայր) լեռնաշղթայ մէջք. (ըհ. ա—.) խորաձոր, լայն հովիտ. դ. (հրաբուխի) խառնարան՝ բերան. ե. բլ. խոռոչ. 4. երկ. (փշողական գործեաց) բերան. 5. որս. (գործուէի..) մորեայն գլխաւոր մասը. բ. վարագի որի՝ որջ. գ. որսման, պարկէն (երէոց). 6. ռազ. հանք (շինուած՝ որով առուխ... մ'առջեւը կ'առնուի). 7. զին., բրդ. ճրփ. — e—s hohlen Bollwerkes մարտկոցի մը ծակ (ուր հրասանդը կը դրուի). 8. նւխ. (ծովեզերաց դէպ ի ցամաք ռակառւթի ինչ ցցուած մասը) խորշիկ, ականջ։

Kesselarbeit, էգ. ար—. կաթսայագործութիւն։ —blau, չ. կապոյտ կաւ։ —blech, չ. ար—. երկաթի կռած՝ թիթեղ (ամ)։ —braun, ած. պղնձագոյն. 2. չ. պղնձի գոյն։ —brunnen, ար. աւազանի մէջ բղխող ակն՝ աղբիւր։ —flicker, ար. ար—. կաթսայակարկատ, շրջող կաթսայագործ։ —förmig, ած. կաթսայաձեւ. բարձրաւանդակապատ (հովիտ)։ —gewölbe, չ. ճրփ. գմբէթ։ —jagd, էգ. —jagen, չ. որս. որսման, պարկէն (երէոց). բ. կնճռութիւն։ —pauke, էգ. երժ. պղնձաթմբուկ։ —schmied, ար. ար—. կաթսայագործ։ —treiben, չ. որս. = Kesseljagd, ա.։ —tuch, չ. ար—. կոշտ կոշտ ներկուած կտաւ։

kesseln, sich — փբ. 3ա. der Boden kesselt sich գետինը կը խոռոչի՝ ներս կ'երթայ։ — չբ. հ. որս. die Sau kesselt կինճը գետինը կը փորէ (մորի մը բանալու համար)։

Keßler, ար. 22ա. ար—. կաթսայագործ. 2. = Kesselflicker.

Kettchen, չ. 11բ. (նուաղ. Kette) մանրաշղթայ, շղթայիկ։

Kette, էգ. 35. շղթայ. սարիք, երկաթք, կապանք. an die — legen ա) մէկը շղթայի զարնել, շղթայակապ ընել. բ) շուն մը կապել. 2. ար—. ճրփ. շղթայաձեւ զարդ. ռոփ. առէջ, կտաւին երկայնութիւնը (որուն թեզանը դէպ ի լայնութիւն կ'անցնի). die — aufziehen առէջք հեռնել՝ պատրաստել. բնփ. galvanische — կալուանեան սիւնակ. 3. յաջորդութիւն անընդհատ դիպաց, շղթայ. աշխ. — von Bergen լեռնաշղթայ, գօտի լերանց. 4. (10 մետր մեծութեամբ երկայնութեան չափ մը) տասնամետր. 5. որս. (լորամարգերաց...) տարմ, երամ։

Kettel, ար. 22ա. (նուաղ. Kette) շղթայիկ։

Digitized by Google

kétteln, ներ. 3ա. տարիքով՝ մանր շղթայով կապել. 2. կռասեղով՝ կռածագ ասեղով ասեղնագործել։

kétten, ներ. (sich — փխ.) 3ա. շղթայել, շղթայիւք կապել. փխ. նուաճել, նահանջել, կարկեցընել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. շղթայի զարնելը։

kétten|ähnlich, ած. շղթայանման։ —artig, ած. շղթայի պէս, շղթայազգի։ —bandwurm, որ. բն. շղթայերիզակ (Toenia cateniformis)։ —baum, որ. որա. տնտ. ստորի։ —bruch, որ. ա—ա. շղթայաւոր՝ անընդհատ կոտորակ։ —brücke, իգ. կախեալ՝ կախաղանաւոր կամուրջ։ —druck, որ. որա. խայտաճամուկ դրոշմելը, առիչագրոշմութիւն։ —egge, իգ. որա. երկ. շղթայաձեւ ցաք(ան)՝ մանկեռ։ —förmig, ած. նաեւ փխ. շղթայաձեւ։ —garn, չ. որա. տնտ. առէջ։ —gebirge, չ. աշխ. շղթայալեռնիք։ —geklirr, չ. շաչիւն շղթայից։ —macher, որ. որա. շղթայագործ. բ. տնտ. ասղնագործ, առիչաթել չինող։ —rechnung, իգ. —regel, իգ. թբ. շղթայի կանոն։ —scherer, որ. որա. տնտ. կտաւ հենող՝ նիւթող։ —schluß, որ. փլ. շեղջակոյտ (համարաբանութիւն)։ —schützer, որ. որա. լարապահ (ժամացուցի)։ —strafe, իգ. թիավարութիւն, թիակի պատիժ։ —sträfling, որ. թիակավար, թիավարութեան դատապարտեալ։ —werk, չ. շղթայք. բ. որա. շղթայիւք գործուած գործք։

Kéttler, որ. 22ա. որա. շղթայագործ։

Kétzer, որ. 22ա. —in, իգ. 32. Ա. եր. Հերետիկոս, Հերձուածող. փխ. Հասարակաց կարծիքը մերժող, ընդունուած բանը չընդունող. 2. (Բըն—ժամնոց բառ) armer —! խեղճ՝ ողորմելի էակ՝ մարդ։ Բ. —միայն որ. աղէկատ մը էր, իրեն վրայ պատուած մանածը։

Kétzer|gericht, չ. Հաւատաքննութիւն։ —haupt, չ. Հերձուածապետ։

Ketzeréi, իգ. 31. Հերետիկոսութիւն, Հերձուածութիւն (փխ. տ. Ketzer)։ [Հերձուածողական։

kétzerisch, ած. 6. Հերետիկոսական,

kéuchen, չէ. հ. 3ա. = keichen.

kéul|förmig, ած. բն. լախտաձեւ։ —hornkäfer, որ. յգ. բն. մահակեղջիւր միջատք։

Kéule, իգ. 35. տասուտարածայր բիր, մահակ. 2. (կռուոյ) լախտ. բ. որա. — e—s Mörsers սանդղխտան, սանդղկոթ. 3. խհ. բարձք, աղդր (անասնոց), ամ. (մարդու) բարձք, ճուռն. կարթ (եղջեր...)։

kéulen|blätt(e)rig, ած. տկ. մահակատերեւ։ —förmig. ած. բն. մահակաձեւ, ներպաձեւ։ —schwinger, որ. լախտ գործածող, լախտակիր։

Kéuler, որ. 22ա. վարազ, արու վայրենի խոզ։

Kéuper, որ. 22ա. երկր. վերին երրորդախաւ։

kéusch, ած. 6. զգաստ, ողջախոհ. 2. սուրբ, անարատ, անմեղ, ժուժկալ։

Kéuschkraut, չ. պատկառուկ (= Sinnpflanze)։

Kéuschheit, իգ. 31. անյգ. զգաստութիւն, ողջախոհութիւն. ը. ճօ. սրբութիւն, անմեղութիւն (բարուց)։

Khan, որ. 38. եւ 20. խան (իշխան յարեւելս). 2. իջեւան (կարաւանաց յարեւելս) (խան)։ —át, չ. 20. խանութիւն։

Khorasán, չ. 38. աշխ. Խորասան։

Kibítke, իգ. 35. վրան (Քալմուքներու). բ. վաշ, թեթեւ սայլ Ռուսաց։

Kibitz, որ. 20. կն. = Kiebitz.

Kícher, իգ. 35. տկ. —erbse, իգ. 35. սիսեռն (Cicer). 2. տափոլոռն (Lathyrus)։

kíchern, չէ. հ. 3ա. խղդուկ կերպով ծիծաղել, քիչ մը ծիծաղել։ — չ. 22բ. անյգ. = Gekicher.

Kicks, որ. եղ. 8. յգ. 18. (մականակոն գնդախաղի մէջ) անյաջող հարուած. e—n — machen = kicksen.

kícksen, չէ. հ. 3փ. անյաջող հարուած տալ, հարուածն ի գերեւ ելլել։

Kíebitz, որ. 20. բն. եղջերուրիկ, կիւիւ (Tringa vanellus)։

Kíefer, որ. 22ա. անդր. ծամելիք. (Ober-)— վերին ծնօտ. (Unter-)— կլափն, կզակ. 2. բն. ալքյան, ծամելիք (միջատաց)։ Բ. — իգ. 35. տկ. փիճի

(Pinus). Տոհ. Հասարակ փիճի (P. silvestris)։

kiefer‖artig, ած. = kieferförmig. -eule, էգ. յն. փիճւոյ բուաթիթեռն (Noctua piniperda)։ -förmig, ած. եղեւնաձեւ։ -(n)gehölz, չ. փիճենիք, փիճիք։ -los, ած. յն. անեղեւն, անծնոտ։ -(n)schwärmer, ար. յն. փիճւոյ սփինք (Sphinx pinastri)։

Kiefericht, չ. 20. = Kieferngehölz.

kieferig, ած. 6. յն. եղեւնաւոր, ծառելէք ունեցող։

kiefern, ած. 6. փիճենեայ, փիճւոյ (փայտէն...) [թոնիր։

Kiele, էգ. 35. ջեռուցիչ, տանա-

kieken, չբ. հ. 2ա. ընփ. = gucken.

Kieker, ար. 22ա. ընփ. = Fernrohr, Lorgnette, Luppe; Յ., et. auf dem — haben մէկուն՝ քանի մը ցանկալ՝ անեչալ. բ. խեռալ, ոխալ, ոխ ունենալ։

Kiek-in-die-Welt, ար. անփխ. տհաս, անմօրուս։

Kiel, ար. 20. փետրափող, փետրին կոթունը, փետուր. (Տոհ. գրելու համար) փետրագրիչ. 2. փետրանման իր. ա. = Halm, 1.; բ. արնեղ փող. գ. — der Lanze նիզակաբուն. 3. ղբփ. կոճղեղ. 4. թվ. նաւակ (թիթեռնածաղկանց վարի անեւրը). 5. Ն—կ. ողնափայտ, ողնուց. բն. = Schiff.

Kiel‖bett, չ. փետրանկողին։ -feder, էգ. անգերծ փետուր։ -förmig, ած. փետրաձեւ, փողաձեւ։ -gang, ար. Ն—կ. ողնափող, ողնանցք։ -platz, ար. Ն—կ. նաւագործարան։

kiel‖en, չբ. 3ա. ն. բուսանել փետուրոց. die Federn sind dem Vogel gekielt թռչնոյն փետուրները ելեր են. 2. հ. փետրազարդ ընել. փետուրներուն փողը հատանել. die Gans kielt սագը կը փետրազարդի. 3. Ն—կ. հ. եւ ն. ընթանալ, յառաջել (նաւու)։ -նբ. ein Klavier — դաշնամուր... փետրազարդել. 2. Ն—կ. ein Schiff — նոր ողնափայտ անցընել (նաւու). բ. = kielholen, նբ.։ — չ. 22բ. անյփ. -ung, էգ. 31. փետրազարդելը. Ն—կ. = Kielholen, չ.։

kielhol‖en, նբ. 3ա. Ն—կ. ein Schiff — նաւու գոգը (ողնափայտն ու կողերը) նորոգել. 2. die Matrosen zur Strafe — նաւաստիները պատժոյ համար ջրասուզել։ — չ. 22բ. անյփ. -ung, էգ. 31. (նաւու...) պատկողանցի նորոգութիւն. ջրասուզման պատիժ։

Kieme, էգ. 35. յն. -n, յփ. (ձկանց եւ տարրին ջրային կենդանեաց շնչառութեան գործարան) խռիկ. բ. (խռիկի գլխու վրայ երեւցած մասը) (ձկան) ականջք։

Kiemen‖athmer, ար. յփ. յն. խռիկաւորք։ -fuß, ար. յն. ծովուռն (Branchiopus stagnalis)։ -füßig, ած. խռիկոտն։

Kien, ար. 20. ռետինափայտ, խիժաւոր փայտ։

Kien‖bohrer, ար. յն. = Fichtenbohrer; բ. կապոյտ ուտիճ (Curculio violaceus)։ -öl, չ. խայծղան, ցուպան (փիճւոյ)։

kienig, ած. 6. խիժաւոր, ռետինաւոր։

Kiepe, էգ. 35. խփաւոր չորեքկուսի կողով. 2. (կռնակի՝ կրելու) որթ, կարթ. (յարդ՝ խոտ կրելու) կթոց. 3. յարդէ մեծ գլխարկ։

Kiepenträger(in, էգ.), ար. կողովակիր, որթաւոր, փերեզակ։

Kies, ար.(չ.) էղ. 8. յփ. 18. —(-sand) (մանրա)խիճ. grober — խառնամանր խիճ. 2. աւազակոյտ (ի գետս). 3. Հփ. հրաքար, փիւրիտ։

kies‖ähnlich, ած. -artig, ած. խճային, խճազգի, հրաքարական։ -bach, ար. խճաբեր առուակ։ -boden, ար. խճայատակ գետին։ -grube, էգ. խճահանք, աւազահանք։ -lager, չ. ար—. միջնուղի (երկու երկաթուղեաց մէջ եղած ճամբայ)։

Kiesel, ար. 22ա. կոպիճ, խճաքար։

kiesel‖artig, ած. Հփ. կոպճանման, կոպճային։ -boden, ար. խճաքարուտ գետին։ -erde, էգ. քփն. փմ. սիլիկոնի թթու. բ. Հփ. կոպճուտ հող։ -grund, ար. խճաքարուտ երկիր. խճաւոր՝ խճալից յատակ։ -haltig, ած. Հփ. կոպճուտ, խճաքարուտ։ -herz, չ. ein — haben խստասիրտ ըլլալ, քարէ սիրտ ունենալ։ -pflaster, չ. խճայատակ։ -reich, ած. կոպճաշատ։ -säure, էգ. փմ. սիլիկոնի՝ կոպճաքարի թթու։

Digitized by Google

kieselhaft, kieselig, ած. ա. = kieselartig, kieselhaltig.

kies¦en, ներ. 39. Ա. (նաեւ անց. kor, դրբ. անց. geforen) = auserwählen (հմմտ. küren). — Բ. խճճել. խիճ ցանել՝ սփռել։ — չ. ։։ բ. անյ. —ung, էգ. 31. = erkiesen, չ.։

kiesicht, kiesig, ած. = kiesartig.

kiezen, չբ. հ. 34. ցնկնել՝ ձայն հանել (կատուի)։

kiff, 1. եւ 3. դերմ. եզ. անց. հմմ. keifen։

Kickelkakel, չ. եւ ար. 33. զրաբանութիւն, կարկաջանք։

kikeriki! մկ. եւ — չ. 38. խօսելն՝ կարկաչիւն (աքաղաղի). ընդ. կուկուլիկու։ —en, չբ. հ. 3. խօսել՝ կարկաչել (աքաղաղի)։

Kilikien, չ. 28. հ. դր. աշխ. Կիլիկիա։

Kill, էգ. 31. Kille, էգ. 35. նոյ. փոքր ջրանցք՝ կիրճ։

killen, չբ. հ. 3. = flattern, չբ. 2. բ.։

Kilo, չ. 38. կճ. = Kilogramm.

Kilogramm (հմա. kg.), չ. 30. (Բոլորերն կիրճ անփխ.) Հազարա-կրամ, քիլոկրամ։

Kilometer (հմա. km.), ար. (չ.) 33. Հազարամետր։

Kimm¦eisen, չ. ար. տապարակ (տակառի յատակ շինելու)։ —gang, ար. նոյ. (նաւու կողին արտաքին տախտակներու շարք) արտաքին կողենց։

Kimme, էգ. 35. փորուած, փորք. բ. յառաջակարկառ մասն, դարու-անդ. փ. եզր, շուրթն. 2. մն. ար. տակառի չերտի փորուած՝ ակօս. բ. նոյ. (նաեւ Kimming, էգ. 31.) — des Schiffes բարձրակէտ կողենցի։

kimmen, նբ. 3. ար. die Fässer — (տակառաշերտերու ծայրերն) ակօսել՝ փորել, ակօսներու փորուածքներու մէջ ագուցանել (ամփ կցել)։

Kimming, Kimmung, էգ. 31. նոյ. — Kimme, 1. բ. 2. օդապատկեր։

Kimon, յտ. ան. ար. 38. հ. պտ. Կիմոն,

Kina, տ. China, Բ.։

Kind, չ. 9. բնա. նաեւ յգ. — եւ 30. մանուկ, տղայ, որդի. an —es statt annehmen որդեգիր առնուլ, որդե-գրել. sich bei J—m lieb(es) — machen մէկուն աչքը մտած ըլլալ. մէկուն առջեւ շնորհք՝ հաճութիւն գտնել. er (sie) ist ein — des Todes որդի կորըստեան է, կորուսած է, դատա-պարտեալ է. (kleines) — տղայիկ. մանկիկ. das älteste (jüngste) —) — (einer Familie) ընտանեաց մը երէց (կրտսեր) որդին. բ) (einer Schule) դպրոցի մը երիցագոյնը (կրտսերագոյնը). von — auf ի տղայութենէ, անդստին ի մանկութենէ. das weiß ja jedes — (ամէն) ծանօթ՝ հասարակ բան է, զոր ամէն մարդ գիտէ։

Kind¦bett, չ. տղաբերք։ —betterin, էգ. տղայաբեր կին։ —taufschmaus, ար. = Kindelbier.

Kindchen, չ. 33բ. (նոյ. Kindes) մանկիկ, տղայիկ (տ. Kindlein)։

Kindel¦bier, չ. մկրտութեան խնջոյք՝ սեղան։ —mutter. էգ. = Hebamme. —vater, ար. կնքահայր։

Kinder¦bränne, էգ. գրն. ախտ. փո-ղացաւութիւն մանկանց, հաւա-մղձուկախտ, աքլորախեղդ։ —brei, ար. (կաթէ՝ ալիւրէ խիւս) աթերայ։ —erziehung, էգ. դաստիարակու-թիւն։ —feind, ար. մանկատեաց։ —freund, ար. տղայասէր։ —garten, ար. բուրաստան մանկանց. բ. ծաղ-կոց, վարժարան մանկանց։ —jahre, չ. յգ. տղայութիւն, տիք տղայ-ութեան։ —klapper, էգ. խաղալիք (տղոց)։ —lehre, էգ. քրիստոնէա-կան վարդապետութիւն. — halten քրիստոնէական ուսմունքները սորվեցնել։ —lehrer, ար. դաստիարակ. բ. քրիստոնէական ուսմունքներ տող։ —leicht, ած. ամենադիւրին։ —liebe, էգ. որդեխ-կան սէր (առ ծնողս). բ. որդեսի-րութիւն (ծնողաց)։ —lieder, չ. յգ. մանկական երգք։ —los, ած. ան-որդի։ —losigkeit, էգ. անորդիու-թիւն, ամլութիւն (կնոջ)։ —märchen, չ. յգ. տղոց առասպելք՝ վէպք։ —mord, ար. տղայասպանութիւն. bethlehemitischer — կոտորած անմեղ մանկանց։ —reich, ած. բազմորդի. շատաւորդաւակ։ —schuh, ար. տղու մու-ճակ. փխ. die — aus- oder abgetreten haben մանկութենէ ելած, մեծցած ըլլալ։ —spiel, չ. (տղու) խաղ. բ. փխ. Das ist für ihn nur — իրեն համար խաղ

է, շատ դիւրին բան է։ –spielwerk, չ. –spielzeug, չ. խաղալիք (մանկանց)։ –streich, ար. տղայութիւն, ապաշնորհութիւն։ –wärterin, իգ. դայեակ, պատանեակ (մանկանց) –. welt, իգ. տղայք։ –zeit, իգ. տղայութիւն։ –zucht, իգ. դաստիարակութիւն։

Kinderchen, անփփ. ընդ. յգ. Kindchen։

Kinderei, իգ. 31. տղայութիւն, մանկական իրք. հղ. մր. տղու բան, խակութիւն։

Kindes|beine, յգ. միայն հրժ. von –beinen an անդստին ի մատաղ տիոյ, տղայութենէ սկսեալ։ –kind, չ. թոռան, թոռնեայ. ք. մր. –kinder, յգ. յաջորդք, թոռունք, զաւակունք։ –mord, ար. տղայսպա, պա-նութիւն։ –mörder(in, իգ.), ար. մանկասպան, որդեսպան։ –noth, իգ. –nöthen, յգ. երկունք տղաբերու-թեան։ –statt, իգ. անփփ. որդե-գրութիւն. 3. an – annehmen մէկն որդեգրել՝ որդեգիր առնուլ։

kindhaft, ած. 6. տղայական, մանկական։

Kindheit, իգ. 31. անյգ. տղայու-թիւն, մանուկ տիք. von – an ի մանկութենէ հետէ (տ. Kindesbeine)։

kindisch, ած. 6. միայն հղ. մր. (հմմտ. kindlich) տղայ (մարդ...), տղայա-կան, խակ(ութեան) (գործք...)։

Kindlein, չ. 22բ. (նաև. Kindl) = Kindchen; die unschuldigen – անմեղ մանկունք (բեթղեհեմի)։

kindlich, ած. 6. միայն աղ. մր. (հմմտ. kindisch) տղայական, մանկական. բ. (նկատմամբ առ ծնողս) որդիական. 2. անկեղծ, յստակ (ա-միտ), միամիտ։

Kindlichkeit, իգ. 31. պարզմտու-թիւն, միամտութիւն, որդիական զգածմունք՝ միտք։

Kindschaft, իգ. 31. անյգ. որդիու-թիւն. բ. (ըստ Ս. Գրոց) որդե-գրութիւն. – der Kinder Gottes ի-րաւունք որդւոցն Աստուծոյ։

Kinkaju, ար. 38. ղն. (Ամերիկայի) ոլորագի ագիլ (Cercoleptes caudivolvulus)։

Kinkerlitz, ար. 20. ––. –chen, չ. 22բ. դուզնաքեայք, ունայնք, չնչին իրք։

Kinkhorn, չ. 7. երժ. եղջերափող. 2. ղն. փողարդ, հին ծիրանեբեր խղունջ (Buccinum, նաև Murex antiquus)։

Kinn, չ. 20. ծնօտ, ծամելիք. 2. ար–. մրդ. (տան պատկի...) ծնօտ։

Kinn||back(en), ար. անդղ. կզակ, ծնօտ, ծամելիք։ –band, չ. կզա-կակապ (սաղաւարտի)։ –bart, ար. ծնօտի խուպական մօրուք. անյ. մր. կարճ՝ սրածիկ մօրուք։ –kette, իգ. ձիու սանձի շղթայ, կզակա-կալ։ –lade, իգ. անդղ. = Kinnbacken, Kiefer. –riem, ար. կզակա-կապ (սաղաւարտի...)։

Kino, չ. 38. քինոյ՝ ողկուզաբեր կաղամախւոյ (Coccoloba uvifera) չորցուած հիւթ՝ խէժ։

Kino|baum, ար. ղն. ողկուզաբեր կաղամախի (Coccoloba uvifera)։ –gummi, չ. եւ ար. դղժ. քինոյ խէժ։

Kiöff, ար. 20. հովանոց (ի պար-տիզի) (թրք.)։

Kippe, իգ. 35. հաւասարակշռու-թիւնը կորսնցնելու վիճակի մէջ ըլլալը, երերումն. auf der – stehen իյ-նալու մօտ ըլլալ. փխ. կործանելու մօտ ըլլալ. 2. – u. Wippe = Kipperei; 3. բարձան երեւելի, հեծա-նախաղի տախտակ. 4. ոսկւոյ... կղզա։

Kippeisen, չ. ար–. դրուագագոր-ծութեան դանակ։

kipp(e)lig, ած. 6. ––. = wack(e)lig.

kippeln, չբ. h. եւ s. 3–. փայտին մէկ կողմը կոխելով միւս կողմը վեր ելլել։

kippen, չբ. h. եւ s. 3–. –. h. հաւասարակշռութիւնը կորսնցը-նել, երերալ, դողդողալ. բ. s. գթել, իյնալ. (կշիռը) ծանրագոյն կշռել, ծանրել։ – նբ. einen Stein – քարը մէկ ծայրին վրայ կեցընել. փխ. ընդ. einen Krug... – կուժ... մը պարպել. 2. = kappen, նբ. 4.; Münzen – դրամին շուրթը կտրել. – u. wippen պակասաւոր սակ գործածել՝ արժեցընել. 3. ըն–

Digitized by Google

տրել. զատել հանել: — չ. 22բ. անփ. = չբ. եւ նբ. բայերան նշանակութեան հետ. — u. Wippen = Kipperei.

Kipper, ար. 22ա. յապաւիչ դահեկանաց, դրամոց շուրթը կտրող. — und Wipper դրամանենգ, պակասաւոր դրամ աղէկին հետ փոխանակող:

Kipperei, էգ. 31. յապաւումն դահեկանաց. — und Wipperei դրամանենգութիւն. 2. ը. մփ. վաշխական տուրեւառ:

Kippergeld, չ. 9. յոռի՝ պակասաւոր ստակ:

kippern, չ. h. 3ա. դրամանենգել. պակասաւոր ստակն աղէկին հետ փոխանակել. ը. մփ. վաշխառուական տուրեւառ ընել:

kipplig, ած. 6. ամ. = wack(e)lig.

Kirch falke, ար. էն. = Thurmfalke. -gemeinde, էգ. = Kirchspiel. -genoß, ար. թեմական՝ ժողովրդապետութեան մը բնակիչ: -hof, ար. գերեզմանատեղի, գերեզմանատուն (հմմփ. Friedhof). բ. եկեղեցւոյ մը բոլորտիքը ցանկ: -schwalbe, էգ. էն. ընտանի ծիծառ (Hirundo urbica): -spiel, չ. ժողովրդապետութիւն, ծուխ. zum -e gehörig ժողովրդապետական. ծխական: -sprengel, ար. վիճակ, թեմ: -thurm, ար. զանգակատուն, եկեղեցւոյ աշտարակ: -weihe, էգ. օծումն եկեղեցւոյ. բ. տօն տարեկանաց օծման եկեղեցւոյ, նաւակատիք: -weihfest, չ. = Kirchweihe, բ.:

Kirche, էգ. 35. եկեղեցի. ամ. ժամ. 2. protestantische — ժողովարան բողոքականաց. 3. աստուածային պաշտօն. — halten աստուածային պաշտօն կատարել. քարոզ տալ, քարոզել. 4. եկեղեցի, ժողով հաւատացելոց...:

Kirchen amt, չ. եկեղեցական պաշտօն: -bann, ար. նզովք, բանադրանք. 3. in den — thun մէկը նզովել՝ բանադրել: -buch, չ. ժողովրդապետական մատեան՝ ցանկ: -diener, ար. պաշտօնեայ եկեղեցւոյ. բ. լուսարար, աւանդապահ: -dienst, ար. = Kirchenamt; բ. սպաս եկեղեցւոյ. գ. արարողութիւն, ծէս: -entweiher(in, էգ.) ար. սրբապիղծ, տաճարակողոպուտ: -entweihung, էգ. եկեղեցւոյ պղծութիւն. սրբապղծութիւն: -gänger, ար. fleißiger — եկեղեցի յաճախող, բարեպաշտ: -gesang, ար. (հոգեւոր) երգ. օրհնութիւն. նուիրական՝ սրբազան երաժշտութիւն: -geschichte, էգ. եկեղեցական պատմութիւն: -handbuch, չ. մաշտոց, ծիսարան: -kalender, ար. տօնացոյց: -lehre, էգ. (հրամանակարգ) վարդապետութիւն եկեղեցւոյ: -lehrer, ար. վարդապետ եկեղեցւոյ. անձ. մփ. = Kirchenvater. -licht, չ. մոմ. բ. փխ. լոյս՝ ջահ եկեղեցւոյ, մեծ վարդապետ: -maus, էգ. arm wie e-e — sein շատ աղքատ ըլլալ, դանգ մ'ալ չունենալ: -ordnung, էգ. արարողութիւն. բ. կարգադրութիւն եկեղեցւոյ: -rath, ար. Հռովմայ քահանայապետին կարդինալաց ժողովոյն (Consistoire) անդամ: -recht, չ. եկեղեցւոյ իրաւունք. բ. էյփ. կանոնական իրաւունք: -spaltung, էգ. հերձուած: -staat, ար. աշխ. Եկեղեցւոյ տէրութիւն: -vater, ար. Եկեղեցւոյ Հայր (կամ Վարդապետ): -versammlung, էգ. եկեղեցական ժողով. սիւնհոդոս: -zucht, էգ. եկեղեցական բարեկարգութիւն:

Kirchenthum, չ. 7. եկեղեցի (ինչ որ եկեղեցւոյ կը վերաբերի). հրամանակարգ վարդապետութիւնք (եկեղեցւոյ). ը. մփ. = Kirchlichkeit.

Kirchlein, չ. 22բ. (նաղ. Kirchel) եկեղեցի փոքրիկ, մատուռ:

kirchlich, ած. 6. եկեղեցւոյ. եկեղեցական. 2. հոգեւոր(ական). նուիրապետական. կանոնական. կղերական:

Kirchlichkeit, էգ. 31. անյ+. եկեղեցականութիւն, եկեղեցւոյ սէր՝ միտութիւն՝ յարում:

Kirchner, ար. 22. աւանդապահ, լուսարար:

Kirchnerei, էգ. 31. աւանդապահութիւն, լուսարարութիւն:

Kirmes, էգ. 31. (չփ. ...messe) = Kirchweihe, բ.; 2. տօնավաճառ:

kirr, ա-. kirre, ած. 6. ընտանի.

ընտել. մտերիմ. շ. մ. հլու, հեզահամբոյր. —machen ընտանեցընել, ընտելացընել ։

kirr|en, նբ. 3ա. ոբո. հրապուրել, կեր տալ(ով որսալ). 2. ընտանեցընել. ընտելացընել ։ — չ. չչբ. ան.յ. —ung, էփ. 31. ընտանեցընելը ։

Kirsch, ար. 20. = Kirschbranntwein, Kirschwasser.

Kirsch|baum, ար. ակ. gemeiner — հալիկ, կեռասենի (Prunus Cerasus)։ —branntwein, ար. կեռասօղի ։ —kuchen, ար. կեռասակարկանդակ ։ —lorbeer, ար. ակ. բալասարգ (Prunus laurocerasus)։ —wasser, չ. կեռասաջուր. շ. մ. կեռասօղի ։

Kirsche, էփ. 35. կեռաս. 2. ակ. կեռասենի, հալիկ. schwarze, rheinische — վայրի կեռասենի (Cerasus avium). wilde — լեռնական հաղարջենի (Ribes alpinum). 3. փխ. mit großen Herren ist schlecht —n essen հարուստներու հետ ընտանենալը վտանգաւոր է ։

Kißchen, չ. չչբ. (ն—չ. Kissen) բարձեակ, բարձիկ ։

Kissen, չ. չչբ. բարձ, սնարք ։

kissen|artig, ած. բարձաձեւ ։ —bezug, ար. բարձերես ։ —überzug, ար. = Kissenbezug.

Kistchen, չ. չչբ. (ն—չ. Kiste) արկղիկ ։

Kiste, էփ. 35. արկղ, սնտուկ ։

Kisten|bau, ար. ար. (ձրդ) թուղթը մեծադրապատ ընելը ։ —macher, ար. ար. արկղագործ (= Kastenmacher)։

Kitfuchs, ար. էչ. 8. յփ. 18. Ֆ. արծաթագոյն աղուես (Canis cinereo-argenteus).

Kitharö'de, ար. 34. էրծ. երգող փանդռնահար ։

Kitt, ար. 20. (աա. փրծ. քան Kütt ար ճչփափոյն է) ծեփ, ախնձ. ապակեախնձ ։ —schläger, ար. ախնձով ծեփող ։

Kittel, ար. 22ա. կոշտ կտաւէ կրկնոց, տառատոկ. (կառապաններ գեղացւոյ) վերարկու. 2. թեթեւ գիշերանոց, տնական հագած մարդ. 3. փխ. 3. beim — kriegen մէկուն օձիքէն բռնել, մէկուն ձեռք մտնել

kitten, նբ. 3բ. շաղախով ծեփել. կպցնել, փակցնել. 2. որմերը գեղին ծեփով ներկել ։

Kitze, էփ. 25. մատակ կատու. 2. այծիկ (եզ ձագ այծի). գառն(ուկ). եղնորթ ։

Kitzel, ար. 22ա. խտղտանք, խըտղըտում. 2. մարմաջում. փխ. հաճոյ զգացում, հեշտութիւն, գըրգռութիւն. 3. գրգանք, ցանկութիւն ։

Kitzelhusten, ար. ախտ. գրգռական հազ ։

kitz(e)lig, ած. 6. դիւրախըտղըտ. խտղտական, գրգռական. 2. զղայուն, ընդմտատար. 3. մ. խղճելով, զգօնութեամբ, զգուշութեամբ ։

kitzeln, նբ. 3ա. եւ անբ. բ. խտղըտել, մարմաջեցընել. es kitzelt mich կը խտղտիմ. փխ. 3—m die Ohren — մէկն ողոքել. 2. խայթել, կծել, կակծեցընել. փխ. հաճոյ զգացում պատճառել (մէկուն). 3. գրգռել. die Lachlust — ծիծաղը գրգռել ։ sich —, um zu lachen բռնի խնդալ՝ ծիծաղիլ. et. — բանի մը (մէկուն մտածում) վրայ գաղտնի ուրախանալ ։ — չ. չչբ. ան.յ. մարմաջում. խտղտանք. խայթում, կակծեցնելը ։

Kitzler, ար. 22ա. —in, էփ. 32. խտղտող, մարմաջող ։

Kix, ար. 20. kixen, չբ. հ. 3փ. = Kicks, Kicksen.

kl. հմ. klein.

Klab(a)útermann կամ Klabótermann, ար. 7. ն—կ. նաւու ոգի՝ ճիւաղ ։

klack! մկ. (նաեւ —s) —, da liegt es! թափ, գետնին ինկաւ ։

klacks, Ա. մկ. = klack. Բ. — ար. էչ. 8. յփ. 18. = Fleck, 8.

Kládde, էփ. 35. (առեւտրական) օրըստօրեական հաշուետետր, օրատետր. մխ. —(nbuch, չ. 7.) դաշտանց բնագիր ։

Klaff, ար. 20. բեկոր. ճեղքուած, պատառուած, ծերպք ։

kläffen, չբ. հ. եւ ſ. 3ա. բացուած՝ քայքայած ըլլալ. ծերպիլ, խոռխոռիլ. ճեղքիլ. թերաքամ՝ կիսաբաց ըլլալ ։ — չ. չչբ. անյ. իրի մը ճեղքուած՝ բացուած ըլլալը. կիսաբացութիւն, թերաքամութիւն (դրան)։

Digitized by Google

klä'ffen, չզ. հ. 3ա. (շան լակոտներուն) հաչել. կաղկանձել. ընդ. ճղճղկալ. որս. (բարակաց) անտեղի հաչել. փխ. (մարդոց համար) ճչել. վայրապար աղաղակել. ընդ. կանչուըռտել. պոռչըտալ։ — չ. 33ք. –ն, 4. հաչում՝ կաղկանձում (լակոտներու), անտեղի հաչելը (բարակաց). փխ. աղմուկ, աղաղակ. կանչուըռտուք։

Kláffer, Klä'ffer, ար. 22ա. **Klä'fferin**, իգ. 32. (առանց իգ. է) հաչող. ընդվայրահաչ շնիկ. 2. (իգ. ալ մարդոց համար) վայրապար աղաղակող՝ ճչող՝ պոռչըտացող։

Kláfter, իգ. 35. ար. 22ա. գիրկ, գըրկաչափ. քլաֆթեր (ձողաչափ մը) (Նաև Ն. = Faden). 2. Հնչ. լարաչափ, վառելու փայտի չափ մը։

kláfter‖hoch, ած. ձողաչափ մը բարձր. ը. մփ. բարձրաբերձ։ —seber, ար. փայտ չափող, փայտաչափ։ —stock, ար. ձողաչափ։

kláft(e)rig, ած. 6. ձողաչափ՝ գըրկաչափ մ'երկայնութեամբ։

kláftern, նզ. եւ չզ. հ. 3ա. գըրկաչափել, ձողաչափով չափել։

Klág‖artikel, ար. իրփ. տրտունջ, ամբաստանութիւն։ —los, ած. անտրտունջ. ք. իրփ. J. — stellen մէկը (դատախազը) գոհ ընել։

klágbar, ած. 6. ամբաստանելի, տրտնջելի, դատախազելի. 2. et. — machen բան մը դատաստանի՝ ատենի առջեւ հանել. 3. — werden դատախազ ըլլալ, ատենի առջեւ ամբաստանել։

Kláge, իգ. 35. գանգատ. ամբաստանութիւն, բողոք, տրտունջ. 2. Հեծութիւն, կոծ, ողբ. laute —n erbeben բողոք բառնալ, դառնապէս բողոքել. իրփ. eine — gegen J. anstellen մէկուն դէմ դատախազութիւն՝ ամբաստանութիւն ընել. mit s—r — abgewiesen werden խնդիրքը մերժուիլ՝ անընդունելի ըլլալ։

Kláge‖beantwortung, իգ. իրփ. ջատագովութիւն, պատասխանատուութիւն։ —frau, իգ. Հնչ. մահ. հ. պփ. լալկան, կոծող, եղերամայր։ —gedicht, չ. եղերերգութիւն։ —lied, չ. տրտմական երգ՝ մրմունջ. —er Jeremiä Ողբք Երեմիայ։ —sache, իգ. դատ, կռիւ։ —schrift, իգ. իրփ. գիր ամբաստանութեան։

klágen, չզ. հ. 3ա. տրտնջել, գանգատել. 2. Հեծել. հառաչել. ողբալ. կոծել. der —de Theil = Kläger. — նզ. J—m et. — բանի մը վրայ մէկուն տրտունջ ընել. բան մ'ամբաստանել. J—m sein Leid — իւր վիշտերը մէկուն բանալ. dem Himmel sei's geklagt! Թող Երկինք հեծութեանս լսէ. 2. J. — (beklagen) մէկն աշխարել՝ ողբալ, մէկուն կարեկից ըլլալ. 3. J—m die Ohren voll — ողբերով մէկուն գլուխը ցաւցընել՝ ականջը խօսքընել։ sich — ւզ. sich heiser — ողբալէն՝ կոծելէն կերկերիլ՝ կոկորդը չորնալ։ — չ. 33ք. –ն, 4. տրտունջ, հեծութիւն, ողբ, կոծում. 2. ամբաստանութիւն, դատախազութիւն։

klágenreich, ած. 6. ողբալից, ողբական, աղիողորմ։

klágenswerth, ած. 6. ողբալի, ողբալի։

Kláger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ողբացող, աշխարող։

Klä'ger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. իրփ. դատախազ (այր՝ կին), ամբաստանող. sich zum — aufwerfen մէկուն դատախազ՝ ամբաստան ըլլալ։

Klagerei, իգ. 31. = Geklage.

klä'gerisch, ած. 6. իրփ. ամբաստանական, դատախազական։

klä'glich, ած. 6. ողբալի, աղիողորմ, ցաւալի. 2. աշխարելի, եղկելի. ողալի. 3. չուառ, հէք. գձուձ, խոտան (հմմտ. erbärmlich եւ jämmerlich)։

Klä'glichkeit, իգ. 31. ողբալի ըլլալը. ցաւալի նկարագիր ունենալը. 2. աշխարելի՝ ողորմ ըլլալը. 3. չուառութիւն, հէքութիւն, ողորմելութիւն. խոտանութիւն։

klamm, ած. 6. սեղմ, սեղմեալ. անձուկ. 2. (ցրտէն...) ընդարմացած, ըրտացած. 3. ցանցառ, անգայտ, անօսր։ — իգ. 31. = Klamme.

Klámme, իգ. 35. նեղ կիրճ (ուր առուակ կը հոսէ), փող. անցք։

Klámmer, իգ. 35. կարթ. ակիշ. կորակոտուց երկաթ. 2. ար—. Տըպ.

Digitized by Google

երկաթի պահանգ որմոց. Ն—կ. (կայծերու... բոլորակքը) երկաթէ շրջանակ. 3. փր. ա—ա. փպ. runde —n յփ. ( ) փակագիծք. eckige —n յփ. [ ] անկիւնաւոր՝ կրկին փակագիծք. zs. fassende —n { } ապաղակալ. ein Wort in —n setzen ( ) բառ մը փակագծի մէջ առնուլ։ —haken, ար. որ—. փայտակալ. կցիչ, խառնուածներու կապ։

klámmern, նբ. եւ sich — ֆբ. յա. երկաթի ճիրաններք՝ ամրօք բռնել տալ. 2. յամել, կառչել։

Klamótten, էփ. յփ. 35. ար—. բեկորք աղիւսոյ։

Klámpe, էփ. 35. ար—. = Klammer, Krampe; 2. Նոփ. շեղ պատուանդան՝ խարիսխ փանդակապատից. 3. Ն—կ. փայտեայ կարթ՝ ճանկ։

Klang, ար. 13. հնչիւն, ձայն. 2. — der Stimme գաշնակ ձայնի, ոլորումն. հնչականութիւն. 3. ը. ձփ. liebliche Klänge գեղեցիկ ներդաշնակութիւն. mit Sang und — ի ձայն թմբկի եւ քնարի. 4. ֆխ. sein Name hat guten — բարի համբաւ ունի, անունը շատ լաւ է։ — մէ. Kling. —! զինկ զանկ։

Klang|fähigkeit, էփ. Նրծ. երգաձայնութիւն։ —**farbe**, էփ. հնչականութիւն (ձայնի...)։ —**gebend**, ած. —e Eigenschaft (des Holzes...) հնչականութիւն փայտի։ —**lehre**, էփ. լսաբանութիւն, ձայնաբանութիւն։ —**los**, ած. չհնչող, անհնչական։ —**losigkeit**, էփ. անհնչականութիւն։ —**messer**, ար. ֆզն. բնփ. ձայնաչափ։ —**nachahmend**, ած. ձայնը նմանցընող. ֆզն. փր. նմանաձայն, նմանահնչիւն։ —**reich**, ած. հնչական։ —**voll**, ած. = klangreich.

Klapp, ար. 20. = Klap(p)s, ար. —! մէ. = klap(p)s։

Kláppbettstelle, էփ. փոխակալ անկողին։ —**brücke**, էփ. ար—. թեւաւոր՝ փեղկաւոր շարժական կամուրջ։ —**hut**, ար. եղբաւոր գլխարկ։ —**laden**, ար. փեղկ։ —**sitz**, ար. շարժուն նստարան։ —**stuhl**, ար. ծալածոյ աթոռ։ —**tisch**, ար. ծալածոյ սեղան։ —**verdeck**, ը. ծալածոյ ծածկ (կառաց)։

Klä'ppchen, ը. 32բ. (Ն—ը. Klappe) փեղկիկ, (ըրհանի) շարժական փոքր կափոյր 2. (մարմնոց խորշոմակներու...) գանակիկ։

Kláppe, էփ. 35. zwei Fliegen auf einer — schlagen մէկ քարով երկու բան զարնել. 2. (մէկ կողմէ հաստատուած աղքին անդին կամ մեր փոր շարժող փեղկ) սեղանի ... թեւ՝ փեղկ. բ. Նրծ. փչողական նուագարանաց լեզուակ. կ. անդր. պք. յն. (մարմնոց... խողովակներու) գանակ. Նախ—. պկ. յն. պատեան. ը. ար—. (գլխարկի մը) եզր, շուրթն. մփփ. (ըրհանի) շարժական կափոյր. —n (գրպաններուն վրայ) դարձք. (վերարկուներու վրայ) դրապան՝ պախարակածիր սեւ լանջանոց. ի. ֆխ. die — zu machen բան մը զադրեցընել՝ դոցել։

kláppen, չբ. h. յա. շաչել, շառաչել, ճարճատել. 2. ընփ. յարմարիլ, պատշաճիլ։ —նբ. sich — ֆբ. եւ չբ. s. (փեղկի պէս) շարժիլ. (sich) in die Höhe — բարձրացընել (բարձրանալ), կանգնել, ամբառնալ. aus ea. — բացուիլ, բաժնուիլ։ — ը. 32բ. անյփ. շառաչիւն, ճարճատիւն. ֆխ. wenn es zum — kommt եթէ իրը ծանր կերպարանք առնու։

kláppen|artig, ած. պկ. պատենաւոր։ —**förmig**, ած. խուփի կափուրի ձեւով. պկ. եւ յն. պատենաձեւ։ —**rock**, ար. ծալածոյ վերարկու։ —**trompete**, էփ. Նրծ. լեզուակաւոր փող։

Klápper, էփ. 35. փայտեայ ծամահար (ըըփըը). յն. — der Klapperschlange բոժոժաւոր օձի բոժոժք։

Klápper|bein, ար. (ը.) կմախք, չոր՝ մահու մարդ. բ. Մահ։ —**dürr**, ած. շատ մահու, աղաղուն։ —**kasten**, ար. Նրծ. յոռի դաշնամուր. auf dem — pauken անարուեստաբար դաշնամուր զարնել։ —**maul**, ար. շաղփաղփ, շաղակրատ։ —**mühle**, էփ. թեւաւոր աղօրիք. բ. ֆխ. ihre Zunge geht wie eine — շատախօս կին մըն է։ —**rose**, էփ. պկ. = Feldmohn. —**schlange**, էփ. յն. բոժոժաւոր խարամանի (Crotalus)։ —**stein**, ար. հփ. արծուէքար։ —**storch**, ար. արագիլ, տատրակն։

Digitized by Google

klä'ffen, չբ. հ. 3ա. (շան լակոտներուն) հաջել, կաղկանձել. ընդ. ճինճինկալ. փխ. (բարակաց) ստէպ հաջել. ծն. (մարդու համար) ճչել, վայրապար աղաղակել. ընդ. կանչուըռտել, պոռչըռտալ: — չ. 33բ. անյ. հաջում՝ կաղկանձում (լակոտներու), ստէպ հաջելը (բարակաց). ծն. աղմուկ, աղաղակ. կանչուըռտուք:

Kläffer, Klä'ffer, ար. 22ա. **Klä'fferin**, էգ. 32. (առանց էգ. է) հաջող. ընդվայրահաջ շնիկ. 2. (էգ. ով մարդու համար) վայրապար աղաղակող՝ ճչող՝ պոռչըռտացող:

Kláfter, էգ. 35. ար. 22ա. գիրկ, գըրկաչափ. քլաֆթեր (ձողաչափ մը) (Նախ- Ն-լ. = Faden). 2. Հնց. լարաչափ, վառելու փայտի չափ մը:

kláfter‖hoch, ած. ձողաչափ մը բարձր. ը. մփ. բարձրաբերձ: —fe-ber, ար. փայտ չափող, փայտաչափ: —stock, ար. ձողաչափ:

kláft(e)rig, ած. 6. ձողաչափ՝ գըրկաչափ մ'երկայնութեամբ:

kláftern, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. գըրկաչափել, ձողաչափով չափել:

Klág‖artikel, ար. իրփ. տրտունջ, ամբաստանութիւն: —los, ած. անտրտունջ. բ. իրփ. J. — stellen մէկը (դատախազը) գոհ ընել:

klágbar, ած. 6. ամբաստանելի, տրտնջելի, դատախազելի. 2. et. — machen բան մը դատաստանի՝ ատենի առջեւ հանել. 3. — werden դատախազ ըլլալ, ատենի առջեւ ամբաստանել:

Kláge, էգ. 35. գանգատ. ամբաստանութիւն, բողոք, տրտունջ. 2. Հեծութիւն, կոծ, ողբ. laute —n erheben բողոք բառնալ, դառնապէս բողոքել. իրփ. eine — gegen J. anstellen մէկուն դէմ դատախազութիւն՝ ամբաստանութիւն ընել. mit s—r — abgewiesen werden խնդիրքը մերժուիլ՝ անընդունելի ըլլալ:

Kláge‖beantwortung, էգ. իրփ. ջատագովութիւն, պատասխանատուութիւն: —frau, էգ. Հնց. մռն. հ. պփ. լալկան, կոծող, եղերամայր: —gedicht, չ. եղերերգութիւն: —lied, չ. տրտմական երգ՝ մրմունջ. —er Jeremiä Ողբք Երեմիայ: —sache, էգ. դատ, կռիւ: —schrift, էգ. իրփ. գիր ամբաստանութեան:

klágen, չբ. հ. 3ա. տրտնջել, գանգատել. 2. Հեծել, հառաչել. ողբալ, կոծել. der —de Theil = Kläger. — նբ. J—m et. — բանի մը վրայ մէկուն տրտունջ ընել, բան մ'ամբաստանել. J—m sein Leid — իւր վիշտերը մէկուն բանալ. dem Himmel sei's geklagt! Թող Երկինք հեծութիւնս լսէ. 2. J. — (beklagen) մէկն աշխարել՝ ողբալ, մէկուն հարեկից ըլլալ. 3. J—m die Ohren voll — ողբերով մէկուն գլուխը ցաւցընել՝ ականջը խուլցընել: sich — ծբ. sich heiser — ողբալէն՝ կոծելէն կերկերիլ՝ կոկորդը չորնալ: — չ. 22բ. անյ. տրտունջ, հեծութիւն, ողբ, կոծում. 2. ամբաստանութիւն, դատախազութիւն:

klágenreich, ած. 6. ողբալից, ողբական, աղիողորմ:

klágenswerth, ած. 6. ողբալի, աշխարելի:

Kláger, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ողբացող, աշխարող:

Klä'ger, ար. 22ա. —in, էգ. 32. իրփ. դատախազ (այր՝ կին), ամբաստան. ոսոխ. sich zum — aufwerfen մէկուն դատախազ՝ ամբաստան ըլլալ:

Klagerei, էգ. 31. = Geklage.

klä'gerisch, ած. 6. իրփ. ամբաստանական, ոսոխական:

klä'glich, ած. 6. ողբալի, աղիողորմ, ցաւալի. 2. աշխարելի, եղկելի. ողալի. 3. չուառ, Հէք. գձուձ, խոտան (Հմմտ. erbärmlich եւ jämmerlich):

Klä'glichkeit, էգ. 31. ողբալի ըլլալը. ցաւալի նկարագիր ունենալը. 2. աշխարելի՝ ողորմ ըլլալը. 3. չուառութիւն, Հիքութիւն, ողորմելիութիւն. խոտանութիւն:

klamm, ած. 6. սեղմ, սեղմեալ. անձուկ. 2. (ցրտէն...) ընդարմացած, բըռացած. 3. ցանցառ, անգայտ, անօսր: — էգ. 31. = Klamme.

Klámme, էգ. 35. նեղ կիրճ (ուր առուակ կը հոսէ), փող, անցք:

Klámmer, էգ. 35. կարթ. ակիչ, կորակտուց երկաթ. 2. ար—. Տրպ.

Digitized by Google

երկաթի պահանգ արմոց. նոյ. (կայմերու... բոլորակը) երկաթէ շրջանակ. 3. փր. տառ. տպ. runde —n յփ. ( ) փակագիծք. eckige —n յփ. [ ] անկիւնաւոր՝ կրկին փակագիծք. զ/. fassende —n { } առղակալ. ein Wort in —n setzen ( ) բառ մը փակագծի մէջ առնուլ: —haken, ար. արա. փայտակալ. կցիչ, խառնուածներու կալ:

klámmern, նբ. եւ sich — ջբ. 3ա. երկաթի ճիրաններով՝ ակչօք բռնել առնուլ. 2. յառել, կառչել:

Klamótten, էգ. յփ. 35. ար. բեկորք աղիւսոյ:

Klámpe, էգ. 35. ար. = Klammer, Krampe; 2. ծով. շէղ պատուանդան՝ խարիսխ փանդակապատից. 3. նոյ. փայտեայ կարթ՝ ճանկ:

Klang, ար. 13. հնչիւն, ձայն. 2. — der Stimme դաշնակ ձայնի, ոլորում. հնչականութիւն. 3. բ. մր. liebliche Klänge գեղեցիկ ներդաշնակութիւն. mit Sang und — ի ձայն թմբկի եւ քնարի. 4. փխ. sein Name hat guten — բարի համբաւ ունի, անունը շատ լաւ է: — մղ. kling, —! դինկ դանկ:

Klángǁfähigkeit, էգ. երժ. երգաձայնութիւն: —farbe, էգ. հնչականութիւն (ձայնի...): —gebend, ած. —e Eigenschaft (des Holzes...) հնչականութիւն փայտի: —lehre, էգ. լսարանութիւն, ձայնաբանութիւն: —los, ած. չհնչող, անհնչական: —losigkeit, էգ. անհնչականութիւն: —messer, ար. ֆզն. քնք. ձայնաչափ: —nachahmend, ած. ձայնը նմանցընող. քրն. փր. նմանաձայն, նմանահնչիւն: —reich, ած. հնչական: —voll, ած. = klangreich.

Klapp, ար. 20. = Klap(p)s, ար. —! մղ. = klap(p)s:

Kláppǁbettstelle, էգ. փոխակալ անկողին: —brücke, էգ. ար. թեւաւոր՝ փեղկաւոր շարժական կամուրջ: —hut, ար. եղրաւոր գլխարկ: —laden, ար. փեղկ: —sitz, ար. շարժուն նստարան: —stuhl, ար. ծալածոյ աթոռ: —tisch, ար. ծալածոյ սեղան: —verdeck, չ. ծալածոյ ծածկ (կառաց):

Klä'ppchen, չ. 22բ. (նո. Klappe) փեղկիկ, (ջրհանի) շարժական փոքր կափոյր 2. (մարմնոց խողովակներու...) դռնակիկ:

Kláppe, էգ. 35. zwei Fliegen auf einer — schlagen մէկ քարով երկու թռչուն զարնել. 2. (մէկ կողմէ հաստատուած ասդին անդին կամ վեր վար շարժող փեղկ) սեղանի ... թեւ՝ փեղկ. բ. երժ. փչողական նուագարանաց լեզուակ. գ. անդր. գյ. ֆն. (մարմնոց... խողովակներու) դռնակ. նախ. գյ. ֆն. պատեան. գ. ար. (գլխարկի մը) եզր, շուրթն. մ+. (ջրհանի) շարժական կափոյր. —n (գրպաններու վրայ) դարձք. (վերարկուներու վրայ) գրպանի՝ ապխտակածիր սեւ լանջանոց. ե. փխ. die — zu machen բան մը դադրեցընել՝ գոցել:

kláppen, չբ. h. 3ա. շաչել, շառաչել, ճարճատել. 2. ընտ. յարմարիլ, պատշաճիլ: —նբ. sich — ջբ. եւ չբ. s. (փեղկի պէս) շարժիլ. (sich) in die Höhe — բարձրացընել (բարձրանալ), կանգնել, ամբառնալ. aus ea. — բացուիլ, բաժնուիլ: — չ. 22բ. անյփ. շառաչիւն, ճարճատիւն. փխ. wenn es zum — kommt եթէ իրը ծանր կերպարանք առնու:

kláppenǁartig, ած. գյ. պատեանաւոր: —förmig, ած. խուփի՝ կափոյրի ձեւով. գյ. եւ ֆն. պատեանաձեւ: —rock, ար. ծալածոյ վերարկու: —trompete, էգ. երժ. լեզուակաւոր փող:

Klápper, էգ. 35. փայտեայ ժամահար (ճըռճըռ). ֆն. — der Klapperschlange բոժոժաւոր օձի բոժոժը:

Klápperǁbein, ար. (չ.) կմախք, չոր՝ վտիտ մարդ. բ. Մահ: —dürr, ած. շատ վտիտ, աղաղուն: —kasten, ար. երժ. յոռի դաշնամուր. auf dem — pauken անարուեստաբար դաշնամուր զարնել: —maul, ար. շաղփաղփ, շաղակրատ: —mühle, էգ. թեւաւոր աղօրիք. բ. փխ. ihre Zunge geht wie eine — շատախօս կին մըն է: —rose, էգ. գյ. = Feldmohn. —schlange, էգ. ֆն. բոժոժաւոր խարամանի (Crotalus): —stein, ար. հփ. արծուէքար: —storch, ար. արագիլ, սառնեղն:

Digitized by Google

Klapperéi, էգ. 31. = Geklapper; 2. անօտեկք, չնչին խօսք, դղղին խնչ. շաղփաղփութիւն։

klápp(e)rig, ած. 6. շաչող, շառաչող. 2. ժխ. = gebrechlich; բ. անկատար, շատ թերի։

klappern, չբ.ի. 3ա. շաչել, շառաչել. 2. mit dem Schnabel — կրկչալ (արագլի). mit den Zähnen — կափկափել ատամունս. (ցրտէն...) սարսռալ. mit den Thalern — դրամները հնչեցնել. 3. շաղակրատել, շատխօսել (հմմտ. plappern)։ — նբ. եւ sich — ժբ. 3. aus dem Schlafe — աղմուկ հանելով մէկն արթնցընել։ — չ. 22բ. անյտ. աղմուկ, շաչիւն, շառաչիւն. շաղփաղփութիւն, շատխօսութիւն. 2. առկ. — gehört zum Handwerk շատխօսութիւնն ալ արուեստ մըն է։

kláppig, ած. 6. գլ. պատեանաւոր. բոյսբ.—բխանց մէջ. ... պատեան. զ. ը. zwei— երկպատեան, կրկնապատեան։

Klap(p)s, ար. եղ. 8. յտ. 18. (յտ. նաեւ Klä'p(p)se) կռուփք, ապտակ։ —! մէ. բամփ, բամփ, պում։

kláp(p)sen, չբ. ի. ցնցա. 3գ. = klappen, չբ.։ — նբ. շաչել, շառաչել։ — չ. 22բ. անյտ. շաչիւն, շառաչիւն, ճարճատիւն։

Kláque (գլագ), ար. 38. ծալփեղղոր, ծալածոյ գլխարկ։ — էգ. 35. բզ. խումբ վարձեալ ծափահարաց։

Klaquéur (գլագեօռ), ար. 30. եւ 38. (վարձեալ...) ծափահար։

klar, ած. 6. (գեր. —(e)st եւ klärst) պայծառ. 2. ճն. թափանցիկ, (հեղուկ) վճիտ, ականակիտ. մաքուր, սուրբ. ջինջ. —er Wein անապակ գինի. ժխ. J—m —en Wein einschenken իւր կարծիքը՝ մէկուն յայտնապէս ըսել. բ. մէկին, յայտնի, ակնյայտնի, ակներեւ. — denken լաւ խորհիլ, աղէկ մտածել. bald wird es Ihnen — sein քիչ մը վերջը իրը կ'իմանաք. et. — machen ա) բան մը դէմ յանդիման ցուցընել՝ լուսաւորել՝ յայտնել. բ) պարզել, մաքրել. über et. — werden բան մը ճշդիւ իմանալ՝ հասկընալու սկսիլ. eine Rechnung — machen հաշիւ մը լոմանադակել՝ գլխաւորել. երկ. den Boden — machen գետնին փշերը՝ մացառները խլել, երկիրը մաքրել. ն—լ. պատրաստ, կազմ, ազատ, թեթեւ։ das **Klare,** 6. անյտ. լոյս, պայծառութիւն, յստակութիւն. et. in's Klare bringen կամ setzen բան մը լուսաւորել՝ ի յայտ ածել, մեկնաբանել. über et. im —en sein բանի մը վրայ որոշ՝ լուսաւոր գաղափար ունենալ։

klársäugig, ած. պայծառաչուի, յստակահայեաց։ —**blickend,** ած. կորովամիտ. 2. յստակամիտ։ —**schrift,** էգ. դիւրընթեռնելի գիր՝ գրուածք։ —**stellung,** էգ. մեկնաբանութիւն, լուսաբանութիւն։

Klä'rgefäß, չ. զտիչ աման (ըմպելեաց)։

Klára, յտ. ան. էգ. 28. **Klä'rchen,** ն—ղ. չ. 22բ. Կլարա։

Klä're, էգ. 35. պայծառութիւն, յստակութիւն. փայլիւն, շողիւն, նշոյլ։ բ. — յտ. ան. էգ. 30. = **Klara.**

kláren, նբ. 3ա. ա. բան մը պարզել, լուսաւորել, մեկնել. բ. ն—լ. die Ankertaue — խարսխի պարանները պատրաստել՝ հանդերձել (տ. klar, ած. 2.)։

klä'ren, նբ. եւ sich — ժբ. 3ա. լուսաւորել, պայծառացընել. լուսաւորիլ, պայծառանալ. 2. das Auge, den Geist — աչքը՝ միտքը բանալ, մոլորութենէ ազատել. 3. ար—. պարզել, յստակել, զտել. երկ. den Weizen — ցորենոյն մէջէն հաճարը քաղել։ — չ. 22բ. անյտ. եւ **Klä'rung,** էգ. 31. լուսաւորութիւն. պարզութիւն. ար—. ցորենոյն մէջէն հաճարը քաղելը. (շաքարի) զտում։

Klarét, ար. 38. = Bleichart; 2. շաքարախառն համեմուոր գինի։

Klaréttraube, էգ. 35. գլ. վայրի որթատունկ (Vitis labresca)։

Klárheit, էգ. 31. պայծառութիւն, յստակութիւն, պարզութիւն, զտութիւն. ակն յանդիմանութիւն. 2. լուսաւորութիւն, (հոգւոյ...) կորովութիւն, սրութիւն (մտաց...). բարակութիւն, անօսրութիւն. 3. նշոյլ, պայծառ լոյս։

Digitized by Google

Klarinétte, էգ. 35. երժ. նրբա-որինգ ։

Klarinettíſt, ար. 33. երժ. նրբա-որինգ զարնող ։

Kláſſe, էգ. 35. դաս, դասակարգ. 2. (դաս աւանդելու համար) սրահ. 3. դաս տալու ժամ ։

Kláſſen‖buch, չ. օրագիր դասուց ։ –eintheilung, էգ. դասաւորութիւն, դասակարգութիւն ։ –ſyſtem, չ. դասաւորութեան յօրինուածութիւն ։ –vortrag, ար. դասախօսութիւն ։

Klaſſifikatión, էգ. 31. = Klaſſifizi(e)ren.

klaſſifizi(e)ren, նբ. 3ա. դասաւորել, դասակարգել ։ – չ. 22բ. անյ. –ung, էգ. 31. դասաւորութիւն, դասակարգութիւն ։

Kláſſiker, ար. 22ա. դասական մատենագիր ։

kláſſiſch, ած. 6. դասական՝ ընտիր (մատենագիր...) ։

Klaſſizísmus, ար. 27. դասականութիւն ։

Klaſſizíſt, ար. 33. դասական ։

Klaſſizitä't, էգ. 31. դասական նկարագիր. ը. մփ. ընտրութիւն, ազնուութիւն ։

klatſch, մկ. klitſch –! քլիզ քլանգ ։ – ար. 20. = Klap(p)s; 2. ճարճատիւն՝ ճողփիւն խարազանի. 3. շաղփաղփութիւն, (կանանցի) բարբաջանք ։

Klátſch‖baſe, էգ. ընտ. շաղփաղփ, շատախօս ։ –maul, չ. ընտ. = Klatſchbaſe. –naß, ած. սաստիկ թրջած, խոնաւ դարձած ։ –nelke, էգ. = Klebenelke. –roſe, էգ. բս. դաշտաց մեկոնիոն, խաշխաշ (Papaver rhoeas) ։ –ſchweſter, էգ. ընտ. շաղփաղփ կին ։ –ſüchtig, ած. = klatſchhaft.

Klátſche, էգ. 35. = Klappe, 1.; 2. պայթուցիկ, տղոց խաղալիք. 3. ընտ. (= Klatſchbaſe) այր շաղփաղփ. շատախօս ։

klátſchen, չբ. h. 3ա. եւ 3ե. ճարճատել, շաչել, շառաչել. 2. մն. Der Regen klatſcht herab կամ zu Boden, անդ. բ. es klatſcht շառաչմամբ կ'անձրեւէ, սաստիկ անձրեւ կու գայ. 3. mit den Händen (կամ in die Hände) – ձեռք ձեռքի զարնել, ծափահարել, կայթել. 3–m – կամ 3–m Beifall – մէկուն կայթմամբ հաւանութիւն տալ, ծափահարել. 4. ընտ. փխ. շաղակրատել, շաղփաղփել. շատախօսել ։ – նբ. 1. = չբ. 3. եւ 4. 2. շառաչմամբ զարնել. eine Fliege todt – զարնելով ճանճ մը սատկեցընել. փխ. er iſt geklatſcht կորսուած է ։ – չ. 22բ. անյ. շաչիւն. ճողփիւն, ճարճատիւն. ծափահարութիւն, կայթիւն, դրուատիք. 2. շաղփաղփութիւն, շաղակրատութիւն ։

Klátſcher, ար. 22ա. –in, էգ. 32. ծափահար, կայթիչ. բտ. վարձեալ ծափահար ։

Klä'tſcher, ար. 22ա. –in, էգ. 32. չար խօսող, անդուռն բերան, բաց բերան ։

Klatſcheréi, Klätſcheréi, էգ. 31. = Klatſchen, չ. –en machen = klatſchen, չբ. 4. 2. մնոտի բանք. շատախօսութիւն, զրպարտութիւն ։

klátſchhaft, klátſchig, ած. 6. շաղփաղփ, շաղակրատ, անխորհուրդ. չարալեզու, զրպարտող ։

Klátſchhaftigkeit, էգ. 31. շաղակրատութիւն, բացբերանութիւն, չարախօսելու սովորութիւն ։

Klátte, էգ. 35. խառնաշփոթած մազերու փունջ ։

kláuben, նբ. եւ չբ. h. 3ա. մաքրել, կեղեւել, սրբել. 2. մեծ հոգով՝ խնամով գործել ։ – չ. 22բ. անյ. մաքրելը, սրբելը, կեղեւում ։

Kláuber, ար. 22ա. –in, էգ. 32. մաքրող, սրբող. փխ. որոնող, քննիչ ։

Klauberéi, էգ. 31. = Klauben, չ. 2. փխ. ընտ. –en յգ. մնոտիք, մանրակրկիտ իրք, խծբծանք ։

Kláudius, յտ. ան. ար. 18. Կղաւդիոս ։

Kláue, էգ. 35. ճիրան, մագիլ. –n, յգ. ճիրանունք, արկեւանք (յափշտակիչ թռչնոց). 2. թաթ, թաթուլ. բ. փխ. ընտ. 3. in ſeine –n bekommen ձեռաց տակ առնուլ, ի բուռն արկանել. eine ſchlechte – haben յոռի գիր ունենալ. 3. կճղակ (բազմամատմբակ անասնոց). բնս. ճի-

բանուոնք (գիր՝ տառատանայի)· 4. ըն. (Ճճիներու ոտուըներուն վրայ) ճանկիկ. 5. ճանկ երկաթի, կռածագ գործի։

kláuen, նբ. 3ա. ճիրանով բռնել. ցանել, ճանկռտել. 2. ժողվ. գրբ. անձ.ի ձիւ. կրծ. gekláuet = klauig; 3. ընփ. գէշ գրել, ձարուռտել. 4. ռմ. im Schmutze — աղմուտ տեղերէ անցնիլ՝ երթալ, ցեխոտ ջրոյ մէջէն քալել։

Kláuen‖fett չ. եզան ոտից ճարպ։ —förmig, ած. եղնգնաձեւ, մագլաձեւ։ —griff, ար. ար. եղունգն, երկաթէ ճանկ։ —hieb, ար. Հարուած ճիրանանց։ —los, ած. անմագիլ։

Kláuer, ար. 22ա. ճիրանով բըռնող. ճանկռտող, ցտող։

kláuig, ած. 6. ճիրանաւոր, մագլաւոր։

Kláuse, էգ. 35. քարածերպք, ճեղքուած ժայռի. լեռանց մէջ կիրճ՝ անձուկք. 2. փակարան՝ առգելավանք (կրօնաւորաց). խուց՝ ճգնարանի (անապատաւորաց), ճգնարան. փխ. ընփ. er kommt nie aus seiner — իւր որջէն ամենեւին դուրս չ'ելլեր։

Kláusel, էգ. 35. իրվ. պայման դաշանց։

Kláusenbewohner, ար. 22ա. = Klausner.

Kláusenburg, չ. 38. տղ. Քլաուզէնպուրկ։

Kláusner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. անապատակեաց, անապատաւոր, ճգնաւոր։

Klausúr, էգ. 31. փակարան, առգելավանք. 2. ար. ճարտամանք գրոց։

Klaviatúr, էգ. 31. իրվ. ստեղնունք՝ մատունք (երգիոնի՝ նուագարանաց)։

Klavier, չ. 20. դաշնակ, դաշնամուր. — spielen, ցնցա. das — schlagen դաշնամուր զարնել. 2. ար. —s (Hälschen) ձուլողաց երկաթէ անկիւչ։

Klavier‖schlüssel, ար. տոյի բանալի։ —spieler(in, էգ.), ար. դաշնակահար։ —virtuose, ար. ճարտար դաշնակահար։

Klávis, էգ. անփխ. (յգ. Kláves) իրվ. բանալի. ստեղն, տառաձև (նուագարանի)։

Klavizimbel, չ. 38. իրվ. եօթանասնաղի (նուագարան մը)։

Klébe, էգ. 35. բս. գաղձն, գայլխոտ (Cuscuta) (= Flachsseide)։ —kraut, չ. բս. բուն մածնի (Galium aparine)։ —laus, էգ. ըն. ռմ. մածանող ոջիլ, ցայլոջիլ (Pediculus pubis)։ —nelke, էգ. բս. մածանող՝ ճանճքաղ մեխակ (Lychnis viscaria). բ. խայծխոտ (Silene inflata)։ —roggen, ար. բս. (Հասարակ) Հաճար, աշորայ (Secale cereale)։ —taffet, ար. մառողող՝ անգղիական սպեղանի։ —wurz, էգ. բս. տորոն (Rubia tinctorum)։

Klébeiche, էգ. բս. լեռնակաղնի (Quercus robur)։

klében, չբ. ի. 3ա. կպչիլ. մածանել. an et. fest — բանի մը յարիլ՝ կցիլ. բ. փխ. Blut klebt an Deinen Händen ձեռքդ յարիւն թաթաւած են. ընփ. die Hände (կամ et. an den Fingern) — lassen ծածուկ գողնալ՝ փախցնել. dieser Schimpf wird ewig an ihm — այս նախատինքը յաւիտեան վրան պիտի մնայ. ընփ. es bleibt nichts bei ihm — ամենայն ինչ կը մոռնայ. 2. կառչիլ, կռուիլ, բռնուիլ. — an den Kleidern զգեստէն բռնուիլ. 3. փխ. am Irdischen — աշխարհային իրաց կապուիլ՝ յարիլ. սիրտ կապել։ — նբ. կցցընել. մածուցանել. բժշ. բուժել՝ կցել վէրքը։

Kléber, ար. 22ա. 1. (—in, էգ. 32.) մածուցիչ. 2. քմ. (անկոց) սոսինձ. 3. ըն. եւ ար. = Kleiber.

kléberhaltig, ած. 6. սոսնձախառն։

Kléberich, ար. 20. բս. = Klebekraut.

kléberícht, kléberig, ած. 6. մածանող, մածուցիկ, մառողական, կպչուն. — machen սոսնձապատ ընել։

Klébrigkeit, էգ. 31. անյփ. մածանողութիւն, մառողականութիւն։

klécken, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. արատաւորել, թանաքի բիծ ընել. թանաքոտել. ընփ. die Feder kleckt գրիչը կը ձորոտէ. չ. ձփ. յոռի գրել, մրոտել։ — չբ. ի. (գործք մը՝ դիտում մը) յառաջ տանիլ.

Digitized by Google

ի գլուխ հանել. (փախձանի մը) հանիլ։

Klecker, տր. 22ա. ձարտարող, գէշ գրող. յոռի նկարիչ։ —fritze, տր. —hans, տր. —käthchen, չ. —liese, էգ. աղտոտ տղայ՝ աղջիկ։

kleckern, չբ. հ. 3ա. անպատշաճ՝ աղտեղի կերպով ուտել, լափլփել։ sich — ֆբ. sich voll — ուտելու ատեն վրան աղտեղել։

Klecks, տր. եղ. 8. յգ. 18. (Թանաքի՝ ներկի) բիծ, աղտ, արատ։

klecksen, նբ. եւ չբ. հ. 3գ. = klecken.

Kleckser, տր. 22ա. = Klecker.

Kleckserei, էգ. 31. յոռեգրութիւն, ձարտարում. գէշ նկար։

klecksig, ած. 6. բծաւոր, բծկան, արատաւոր. աղտեղի, աղտոտ, մրոտած։

Klee, տր. 20. (խաղի Թղթի) խաչ, տերեւ (օղաքի). 2. բն. առուոյտ, երեքնուկ (Trifolium). ewige կամ blaue — մարգական՝ կապոյտ առուոյտ (Medicago sativa). 3. J. über den grünen — loben միկը շատ՝ չափէն աւելի գովել. über allen grünen — zu thun հ. շատ գործ ունենալ։

Kleeblatt, չ. առուոյտի տերեւ. բ. փխ. երեք հոգւոյ միութիւն՝ միաբանութիւն։ —bube, տր. խաչի՝ առուոյտի պատանեակ (վալէթ)։ —farn, տր. բն. առուոյտանման պտեր (Marsilea)։ —futter, չ. առուոյտ։

Klei, տր. 20. Էբբիճ Kleie, էգ. 35. կաւ։ —acker, տր. —boden, տր. կաւոտ երկիր։

kleiben, նբ. 3ա. գռ. մոլել, յարդախառն շաղախով հիւսել՝ պատ շինել։

Kleiber, տր. 22ա. յոռի՝ փցուն որմնաշէն. 2. թռ. սիտեղ (Sitta). բ. ծառադգնաց (Թռչուն) (Cirthia familiaris)։

Kleiberlehm, տր. մոլ, յարդախառն շաղախ։

Kleid, չ. 9. ը. յգ. (ընդհանրապէս) զգեստ. 2. պատմուճան. (կանանց) պարեգօտ, շրջազգեստ. կրօնաւորաց պճղնաւոր զգեստ, կապայ. 3. փխ. das — der Unschuld անմեղութեան պատմուճան՝ հանդերձ. ընդ. J—m zu —e (սա. եըծ. zu Leibe) gehen միկն ի մերձուստ հալածել, միկուն հետամուտ ըլլալ. տմ. միկուն ետեւէն լարել. 4. բն. քօղէկ (ձարխոտներու սերմնապատեան). 5. թռ. փետրազգեստ. 6. նաւ. — eines Segels լայնութիւն առագաստի։

Kleidaufschürzer, տր. (զգեստն...) հանդրիձող։

kleiden, նբ. եւ sich — ֆբ. 3բ. (sich) — զգենուլ, հագուիլ, զգեստաւորել(իլ). 2. e—n Altar — խորան մը զարդարել. 3. փխ. in Worte — խօսքով միկնել՝ նշանակել. die Lüge in das Gewand der Wahrheit — ստութիւնն իբրեւ ճշմարտութիւն ներկայացընել՝ ճշմարտութեան երեւութով պատրուակել։ — նբ. եւ չբ. հ. J. (ցնցա. J—m) — միկուն յարմարիլ՝ վայլել։ — չ. 22բ. անյգ. զգեստաւորում։

Kleider|aufwand, տր. պերճութիւն զգեստուց՝ հանդերձից։ —baum, տր. բն. լայնատերեւի, սօսի (Platanus)։ —bürsten, էգ. խոզանակ։ —haken, տր. (զգեստ կախելու) ճանկ, ձորձկալ։ —handel, տր. ՎՃ. զգեստի առուտուր։ —händler(in, էգ.), տր. ՎՃ. զգեստավաճառ. բ. դերձակ. գ. հնակարկատ։ —macher(in, էգ.), տր. դերձակ։ —markt, տր. ՎՃ. հնոտի զգեստուց վաճառանոց։ —narr, տր. —närrin, էգ. պճնասէր, զարդասէր։ —pracht, էգ. զգեստուց պերճութիւն՝ շքեղութիւն։ —schnitt, տր. զգեստի կտրուածք։ —ständer, տր. ձորձկալ։ —tracht, էգ. ձեւ հանդերձից. զգեստ։ —trödler(in, էգ.), տր. ՎՃ. հնակարկատ, ցնցոտեաց վաճառական։

kleidsam, ած. 6. բարեվայել, պատշաճող (զգեստ), որ լաւ կը յարմարի։

Kleidung, էգ. 31. զգեստաւորում, զգեստաւորութիւն. 2. զգեստ, հանդերձ. gut in — gehen աղէկ հագուած ըլլալ. 3. նկր. զգեստ, կրկնուած հանդերձից (նկարներու մէջ)։

Kleie, էգ. 35. (ցորենի) Թեփ. 2. տեխ. աղդող քրայաշնուք. 3. (= Klei) կաւ։

kleien, ած. 6. թեփական, թեփային։ — նբ. 3ա. տիղմ մաքրել՝ հանել. 2. կաւախառն հողը դաշտի երեսը հանել։

Kleien‖bad, չ. ար—. ներկարարաց հեղանիւթ։ —mehl, չ. թեփալիւր։ —trank, ար. —wasser, չ. թեփաջուր (անասնոց)։

klei‖icht, —ig, ած. 6. (Kleiէն) կաւային, կաւախառն. 2. (Kleieէն) թեփային թեփախառն, թեփաւոր։

klein, Ա. ած. 6. (հկ—նչ. groß) փոքր, պզտիկ, մանր. kleiner, բղդ. փոքրագոյն. kleinste, գրդ. ամենափոքր. ein — bischen կամ wenig տակաւին մի, ռմ. քիչիկ մը. Du —er Schelm! չարաճճի տղայ. — gewachsen կարճահասակ. sich — machen փոքրկանալ. փխ. նուաստանալ, խոնարհիլ. 2. դուզնաքեայ, դոյզն. բարակ, նուրբ. սակաւաթիւ. միջակ (չափաւոր). աննշան, չնչին, անարգ, դձուձ. verschwindend — անզգալի, անզնին. er hat — angefangen քիչով՝ ստորնէն սկսաւ. — denken կանխատես չըլլալ, կարճ մտածել. —er Geist կարճ միտք՝ խելք. das Wasser wird wieder — ջուրը դարձեալ կը ցածնայ՝ կը նուազի. et. — achten բան մ'առ ոչինչ համարիլ. փխ. ընդ. ich kann es nicht — kriegen զայս չեմ կրնար հասկընալ. Holz — hacken կամ hauen փայտ մանրել՝ ջարդել. — machen խորտակել, կոտրել. kurz und — schlagen մանրել, ջոչել, ջոչատել։ — Բ. Kleine(r), ար. Kleine, էգ. Kleine(s), չ. 6. der (die) —e պզտիկ մանչը (աղջիկը). 2. — անփխ. von — ab (an կամ auf) պզտիկութենէ վեր, ի մանկութենէ սկսեալ. Groß und — մեծ ու պզտիկ. 3. (էրրաց համառ.) et. —es պզտիկ բան մը, դոյզն իր. das wäre ihm ein —es այս բանս իրեն խաղ է. im —en verkaufen մաս մաս՝ փոքրաքանակ ծախել. e—e Sache bis in's —ste untersuchen բան մը մանրամասն քննել, մանր կրկտել. mit —em fängt man an, mit Großem hört man auf ամէն բան պզտիկէն կը սկսի՝ մեծով կը վերջանայ։

klein‖jährig, ած. գչ. փոքրահասակ, մանրահասակ։ —bauch, ար. կն. (պիծակի տեսակ մը) փոքրափոր (Microgaster)։ —beerig, ած. գչ. փոքրահատ։ —flosser, ար. կն. կարճաթեւ (ձուկ մը) (Protopterus)։ —füßig, ած. կարճոտն (նաեւ կն.)։ —geistig, ած. կարճոգի, կարճամիտ, սակաւամիտ։ —gewehr, չ. զին. փոքր հրազէն՝ հրացան։ —gläubig, ած. սակաւահաւատ, թերահաւատ։ —gläubigkeit, էգ. թերահաւատութիւն։ —handel, ար. վճ. մանրավաճառութիւն։ —händler, ար. վճ. մանրավաճառ։ —köpfig, ած. փոքրագլուխ։ —laut, ած. ցնցա. ցած ձայն ունեցող. Բ. փխ. վհատեալ, նկուն, լքեալ. Յ. — machen մէկը վըհատեցընել՝ վեհերոտ ընել։ —leben, չ. պարկեշտ՝ չափաւոր ապրել կեանք։ —maler, ար. մանրանկարիչ։ —mäuler, չ. յգ. կն. փոքրաբերան (ձկեր) (Microstoma)։ —muth, ար. կարճամտութիւն, վատասրտութիւն։ —müthig, ած. վատասիրտ. — werden վատասրտել։ —rüster, էգ. գչ. դաշտային պծղի (Acer campestre). Բ. իլենի (Evonymus europoeus)։ —schnab(e)lig, ած. —schnäbler, ար. կարճակտուց։

Klein-Armenien, չ. Փոքր Հայք։ —Asien, չ. փոքր Ասիա։ —Rußland, չ. փոքր Ռուսիա։

kleiner‖n, նբ. 3ա. ամա. einen Bruch — (կոտորակ մը) պզտիկցընել՝ լուծել։ — չ. ջջբ. անյ. —ung, էգ. 31. (կոտորակի մը) լուծելը՝ պզտիկցընելը։

Kleinerwerden, չ. ջջբ. անյ. նուազութիւն, պակասութիւն։

Kleinheit, էգ. 31. փոքրկութիւն. փխ. (իրի մը) ոչնչութիւն, չնչէնութիւն. 2. անօսրութիւն, նրբութիւն։

Kleinigkeit, էգ. 31. մանրիք, դոյզն իրք. նանրութիւն. 2. չնչին իր. տղու խաղալիկ։ —en, յգ. մանրամասնութիւնք։

kleinlich, ած. 6. չնչին, մանր, դոյզն (իր...)։

Kleinlichkeit, էգ. 31. գձձութիւն, ցած հոգի. 2. չնչէնութիւն, նանրութիւն, նկունութիւն։

Kleinod, չ. 20. (յգ. ——. Kleinodien) գոհարեղէն, ականակապ զարդ։

Digitized by Google

Kléister, ար. 22ա. սրինձ, օսլայասրինձ:

Kleisterei, իգ. 31. սոսնձում, սրնձով օծելը:

kléist(e)rig, ած. 6. սոսնձեալ, սնձախառն. ըստ. մփ. կպչուն, մածանող. 2. մած, խիւսաւոր:

kléistern, նբ. 3ա. սոսնձով կըպցընել՝ փակցընել: — չ. 22բ. սոսընձելը, սոսնձով կպցընելը:

Klématis, իգ. անփխ. բյ. պատատակին (Clematis) (= Waldrebe):

Klémens, յտ. ան. ար. անփխ. Կղեմէս, Կղմէս:

Klémm|fall, ար. ճգնական դէպք: —**peter**, ար. ցռկախաղ (տեսակ մը թղթախաղ):

Klémme, իգ. 35. ըհ. մփ. ճմլիչ, ճնշիչ. պրկիչ. մռն. (դարբնաց) մամուլ, կոճէք. 2. փխ. տագնապ, նեղութիւն, տառապանք. in der — sein (sich befinden կամ sitzen, stecken) մեծ նեղութեան՝ տառապանաց մէջ ըլլալ. բ. առըկի նեղութիւն կրել:

klémmen, նբ. եւ sich —, չբ. 3ա. ճմլել, ճնշել. պնդել, պրկել. փխ. zwischen Zweifel und Besorgnisse geklemmt տարակուսանաց եւ հոգոց մէջ նեղեալ. 2. die Räder einer Maschine — (sich), die Maschine klemmt sich մեքենային անիւները զիրար կը ճնշեն. 3. ըմփ. etwas — բան մը ծածուկ փախցընել՝ գաղտուկ գողնալ: — չ. 22բ. անյփ. ճնշում:

Klémmer, ար. 22ա. ար—. = Klemme, 1.; 2. = Kneifer, 2.; 3. ըմփ. գաղտ գողցող, գող:

Klémpner, ար. 22ա. ար—. թիթեղնագործ:

Klempnerei, իգ. 31. թիթեղնագործութիւն:

klémpnern, չբ. h. 3ա. թիթեղնագործութիւն ընել, թանագործել:

Kléon, յտ. ան. ար. 38. կամ 20. Կղէոն:

Kleópatra, յտ. ան. իգ. 36. Կղէոպատրա:

Kléph t(h)e, ար. 38. աւազակ, (լեռնական յոյն) գող:

Klépper, ար. 22ա. չոյտ՝ երագ ձի. մռն. հեծնալու ձի. մատաղ նժոյգ՝ ձի (ձիուկ):

Kleptomanie, իգ. 31. եւ 35. բժն. գողամոլութիւն, գողնալու սաստիկ տենչ:

klerikál, ած. 6. **Klerikále(r)**, ար. 6. կղերական (ած. եւ գ.). (կուսակից) կղերական(աց):

Klerikalismus, ար. 27. կղերականութիւն, կղերականաց կուսակցութիւն:

Kleriker, ար. 22ա. նաեւ **Klerikus**, ար. 39. (յփ. Klerici) կղերիկոս, վիճակաւոր:

Klerisei, իգ. 31. = Klerus.

Klérus, ար. 39. անյփ. (հկ—նչ. die Gemeinen) կղեր, ուխտի մանկունք, վիճակաւորք:

Klétte, իգ. 35. (մագարիկոնի՝ ըմ. կռատուկի) խոզուկ. 2. (խոզուկի տունկը) մագարիկոն, կռատուկ (Arctium). 3. փխ. առկ. fest hängen od. kleben, sitzen wie eine — ըմփ. տզրուկի պէս կպչիլ. sich wie eine — an J. hängen մէկուն սաստիկ յարիլ:

klétten, նբ. 3բ. ար—. die Wolle — բրդին չիւղերն՝ աղտերը մաքրել:

Klétter|eisen, չ. ճանկ, ագռաւուկ: —**füßig**, ած. կն. մագլցան: —**pflanze**, իգ. բյ. պատատատուկ (տունկ): —**specht**, ար. կն. որմագնաց (Trichodroma muraria): —**tau**, չ. մագլցելու չուան: —**vogel**, ար. յփ. կն. մագլցողք, մագլցող թռչունք:

Kletterei, իգ. 31. մագլցում:

klettern, չբ. h. (s.) 3ա. մագլցել. auf einen Baum — մագլցելով ծառ ելլել: —d, ներբ. եւ ած. 6. մռն. կն. մագլցող. բյ. պատատատուկ: — չ. 22բ. անյփ. = Kletterei.

klick, մջ. — klack, ձայնք. ըմփ. կլիկ կլակ (նմանութիւն ձայնի թիակի...):

Klicke, ար. 35ա. խաբեբայից ժողով:

Klicker, ար. 22ա. կճագուռդ, կոլոփոց (մարմարէ պնդակ որով տղաք կը խաղան):

klickern, չբ. h. 3ա. = kleckern.

Kliebholz, չ. (յերկայնութիւն) ճեղքուած փայտ:

klieben, նբ. 3ա. եւ 2չ. ճեղքել: — չբ. s. եւ sich — փբ. ճեղք(ու)իլ:

Kliént, ար. 33. —**in**, իգ. 32. Հ. դր. (պատրիկի) պաշտպանեալ. իրք. (փաստաբանի) ձեռական։

Klientʼél, —**schaft**, իգ. 31. պաշտպանեալք. իրք. ձեռականք։

Klima, չ. 38. (իղ. նաեւ անփխ. յփ. յոգնակ. **Klimata**, **Klimate**) աշխ. բնք. կլիմա, օդաբաժին։

klimátisch, ած. 6. օդաբաժնական, կլիմայի։

Klimax, ար. անփխ. կամ 20. ճրտխ. աստիճանում, աստիճանեալ կարգ։

klimmen, չբ. h. եւ s. 2ի. եւ 3ա. մագլել։

Klimper¦**kasten**, ար. = **Klapperkasten**. —**lied**, չ. հնչական (բայց անիմաստ) ծայրքայանք։

Klimperéi, իգ. 31. = **Geklimper**.

Klimperer, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. (ռմ. **Klimperin**) (դաշնամուր...) անարուեստաբար զարնող։

klimpern, չբ. h. եւ նբ. 3ա. հնչել, հնչեցուցանել. 2. իրք. auf dem Klaviere — դաշնամուր հարկանել. փշ. մք. կռանահարել, անարուեստաբար զարնել. ein Stück auf der Guitarre — կիթառով երգամաս մը զարնել։ — չ. 22բ. անյփ. = **Geklimper**.

Klimse, իգ. 35. = **Riß**.

kling! մկ. նաեւ **klingling(ling)**! — **kling!** զանգ, զանչ (տ. **Klang** մկ.)։ — ար. անփխ. mit — u. Klang ցնծութեան մեծ հանդէսներով՝ նշաններով։

Kling¦**beutel**, ար. կր. դանձանակ, դրամ ժողվելու քսակ։ —**fähigkeit**, իգ. իրք. երգաձայնութիւն։ —**klang**, ար. կրկնաձայնք, կրկնեալ ձայնք. — der Gläser ... բաժակահարութիւն, բաժակներու թընդիւն. փխ. հնչական բանք. բ. մկ. = **klingling**.

Klinge, իգ. 35. շեղբ. սայր, բերան (դանակի...). 2. սուր. փխ. երկաթ. die —n kreuzen արերն իրարու բախել (ի սուսերամարտութեան). er schlägt eine gute — ո) սուրը լաւ կը բախէ (իրարու). բ) փխ. աղէկ կ'ուտէ, պատառաքաղը շատ մեծ է. 3. vor die — fordern մէկը մենամարտութեան հրաւիրել. գէն. man ließ die Garnison über die — springen բերդապահ զօրքը ջարդեցին. փխ. ընտ. bei der — bleiben խօսքէն՝ նիւթէն դուրս չելլել. 3. ար—. կորզան, թելահան։

Klingel, իգ. 35. զանգակիկ, բոժոժիկ։

Klingelbeutel, ար. = **Klingbeutel**.

klingeln, չբ. h. 3ա. զարնել, դանդաչել, (զանգակի) հնչել. անդ. բ. es klingelt (փոքր) զանգակ կը զարնէ։ — նբ. եւ sich — փբ. 3. auf dem Schlafe — հնչեցընելով՝ մէկն արթնցընել։ — չ. 22բ. անյփ. հնչիւն, հնչական ձայն։

klingen, չբ. h. 2ա. ցնցա. 3ա. հնչել. 2. թնդալ, հնչել. իրք. gut ʒ'. — (լարից...) միաբանել, յարմարիլ. schlecht — չմիաբանիլ. անյարմար ըլլալ. գէն. mit —dem Spiel ի ձայն թմբկի, երաժշտութեամբ. Das klingt wie ein Märchen մէկսի կը նմանի, առասպելանման է. 3. die Ohren — ihm ականջը կը դանչէ (հարկանել ունկան). 4. s. sein Ruf ist bis in ferne Länder geklungen իր համբաւը մինչեւ հեռաւոր երկիրներ հասած է. 5. (ռմ. 3ա.) mit et. — հնչեցընել. mit den Gläsern — բաժակներն իրարու զարնել, բաժակահարել. auf J—s Wohl — ըմպել յարեւ (ուրուք)։ — չ. 22բ. անյփ. հնչիւն. թնդիւն։

klingkláng, **klingling**, **klinglingling**, մկ. տ. **kling**, մկ.։

Klinik, իգ. 31. բժշ. բժշկանոց (ուր գործնականապէս բժշկութիւն կը սորվուի)։ —**er**, ար. 22ա. բժշ. բժշկանոցի բժիշկ։

Klinikum, չ. 40. = **Klinik**.

Klinke, իգ. 35. ար—. մղլակ (ղըռնթլէ) (= **Drücker**, 2.). բ. շուանակապ մղլակիկ (առաջնանակաց). 2. յատեանտեղ (= **Gerichtsstatt**)։

klinken, չբ. h. եւ նբ. 3ա. an der Thüre, am Drücker — դուռը՝ մղլակը... զարնել (դուռը բանալ տալու համար)։

Klinker, ար. 22ա. ար—. լաւ թրծեալ՝ աղիւս։

Klinse, իգ. 35. ար—. = **Ritze**, **Spalt**.

klipp! մկ. —**klapp**! զանգ, ժայթք.

բ. (աղօրեաց ձկան) զիկ զակ: — ած. ռմկ. ձայն էրէ. — und klar պայծառ ու մեկին, բացայայտ:

Klipp‖fisch, որ. ձկ. խարականձուկն: —**flapp**, չ. հնչիւն՝ կանոնաւոր ձայն (աղօրեաց): —**schenke**, իգ. գձուձ գինետուն: —**schule**, իգ. մանկական դպրոց: —**schüler**, որ. այբբենդիմ կարդացող: —**werk**, չ. տղու խաղալիկք. բ. որ—. (դրամահատութեան) մրճամեքենայ:

Klippe, իգ. 35. մռն. ն—ւ. խութ, ժայռ. փխ. խութ, վտանգ. 2. blinde (կամ verborgene) — ծածկածածուկ քար, խարակ. 3. պաշարման (առանց հատելու) դրամ:

Klippen‖hai, որ. ձկ. խարակնաբնակ շնաձուկ (Squalus glacialis): —**küste**, իգ. ժայռալից՝ խութուտ եզերք: —**reich**, ած. —**voll**, ած. խըթուտ, լի խութովք: —**wand**, իգ. բազմախութ՝ պարիսպ վիմուտ քարաժայռ:

Klipper, որ. 22ա. ն—ւ. (ամերիկեան) թեթեւաթռիչ նաւ:

klippe(r)n, չբ. h. 3ա. շաչել, շառաչել: — չ. 22բ. անյ. շաչիւն:

klippig, ած. 6. խթուտ, վիմուտ:

klirren, չբ. h. (s.) 3ա. թրթռալ, հեծել (կայմի...), ճարճատել (լարի՝ ծառայ՝ պատահանի), շաչել (զինուց...). շառաչմամբ բախել՝ ընդհարկանել. mit den Gläsern — բաժակները զարնել՝ հնչեցընել: — չ. 22բ. անյ. թրթռում. շառաչիւն (զինուց...). ճարճատիւն (լարի՝ ծառայ...). բաժակահարութիւն:

klitsch... տ. **klatsch...**

klitschig, ած. 6. —es Brot կիսեփեաց՝ խմոր հաց:

Kloák, որ. (չ.) 20. տ—. էրէ. **Kloáke**, իգ. 35. աղբեւք, աղբանոց, կոյանոց:

Klö'bchen, չ. 22բ. (ն—ղ. **Kloben**) կոճղիկ. 2. տողնակափող, փականաց մէջ տողնակի՝ լեզուի խաղացող մասը:

Klöbe, իգ. 35. = **Kloben**, 1.

Klö'beisen, չ. 22բ. (ցից... կարելու) ուրագ. (փայտ ճեղքելու...) գործի, ճեղքոց:

Kloben, որ. 22բ. կոճղ, ճեղքուած փայտ. 2. որա. — des Vogelstellers (հաւորսի) ստաղաձող. 3. երկ. (կանեփա...) խուրձն, կապոց, տակ. բ. մեղուաց թագուհւոյն (համար) արգելան. 4. փխ. = **Kloß**, 3. 5. որ—. (կշռորդի լծակը վերցընելու երկաթիկ) լծակամբարձ. ը. մգ. տաանցք, սանակ (= **Flasche**, 8.). feststehender — հաստատուն ճախարակ:

Kloben‖beschlag, որ. ծիծեռնկի՝ ճախարակի ծածկ: —**deichsel**, իգ. = **Gabeldeichsel**. —**holz**, չ. կոճղ (այրելու), ճեղքելու փայտ. բ. ն—ւ. ծիծեռնկակալ, ճախարակակալ: —**macher**, որ. ծիծեռնկագործ:

klobig, ած. 6. յաղթ. հաստաբեստ. փխ. խոշոր, թանձր:

klonisch, ած. 6. բժշ. ախտ. —er Krampf մկնաձգական ստնգանք՝ ստնգալը:

Klopf‖brett, չ. (բազէնետ կոչելու) բարախոց: —**damm**, որ. դալարագեղ՝ դալարապատ թումբ: —**eisen**, չ. որ—. տոփան: —**fechter**, որ. սուսերամարտ. փխ. վիճասէր (մատենագիր): —**fechterei**, իգ. սուսերամարտ մարտ. փխ. մեծաբանութիւն: —**hammer**, որ. դռնահար. բ. որ—. հատոր, ձոյլ, զանդուած: —**holz**, չ. որ—. տոփան. բ. տպ. դրահար (շարուած գրերը հաւասար կեցընելու՝ չիտկելու տախտակ):

Klöpfe, իգ. 35. զան, հարուած. 2. երկ. կէս ծեծուած՝ կասուած որայ:

Klö'pfel, որ. 22ա. = **Klöppel**.

klö'pfeln, չբ. h. եւ նբ. 3ա. մեղմով զարնել:

klo'pfen, չբ. h. 3ա. եւ 3փ. զարնել, բախել. անդ. բ. es klopft (դուռը...) կը զարնուի. 2. das Herz klopft mir (նաեւ անդ. բ. es klopft mir in Busen) սիրտս կը զարնէ՝ կը բաբախէ: — նբ. հարկանել, տոփել, բախել. 2. den Staub aus den Kleidern — տ. **ausklopfen**, նբ. 1.; einen Nagel in die Wand — պատին գամ զարնել. 3. Z. aus dem Schlafe — դուռը զարնելով մէկն արթնցընել. Fleisch mürbe — միսը (ծեծելով) կակղել. eine Sense scharf — գերանդին ծեծել՝ կռելով սրել: — չ. 22բ. անյ.

Digitized by Google

բաղախումն (դրան)․ հարուած, բախում, ծեծելը։

Klópfer, ար. 22ա. 1. –in, իգ. 32. (դուռը...) զարնող, բախող. ար–. (բուրդ..) ծեծող. 2. = Klopfhammer, ա.; բ. տափան, թափիչ. 3. անգղ. դիմագիր բուլթամուկն։

Klö'ppel, ար. 22ա. ար–. = Klopfholz, ա.; 2. – einer Glocke զանգակի ուռն՝ լեզու. 3. (բոլորշի փայտի կտոր) ջալ. 4. ար–. (փայտէ կեռ ասեղ ժանեակ գործելու) փայտաձաղ։

Klö'ppel|arbeiter(in, իգ.), ար. ար–. փայտաձաղով (ժանեակ...) գործող։ –garn, չ. էջ. ժանեկի դերձան։ –mädchen, չ. = Klöppelarbeiterin. –nadel, իգ. ժանեկի ձաղ։ –zwirn, ար. ար–. = Klöppelgarn.

klö'ppeln, նբ. 3ա. einen Hund – շան վզէն գաւազան կախել. 2. ար–. փայտաձաղով գործել. Spitzen – ժանեակ հիւսել։ – չ. 22բ. անյք. ար–. փայտաձաղով հիւսելը. ժանեկագործութիւն։

Klö'ppler, ար. 22ա. –in, իգ. 32. = Klöppelarbeiter(in).

Klop(p)s, ար. խղ. 8. յք. 18. (խղ. նաեւ անփխ.) խհ. շողեփեաց մսագնդակ։

Klosétt, չ. 20. կամ 38. դահլիճ, ներքին սենեակ. 2. ճեմիշ, արտաքնոց։

Kloß, ար. 13. գուղձն, քծուար, (հող՝ սերտ) զանդուած (կլոր), գնդակ. (հողի) կոշտ, բուռն. 2. խհ. մսագնդակ. (դետնախնձորի...) գունդ։ [= Kloß, 2.

Klö'ßchen, չ. 22բ. (ն–ղ. Kloßի)

Klóster, չ. 21ա. վանորայ, վանք, արգելավանք, մենաստան, մենարան։

Klóster|abt, ար. (վանական) աբբայ։ –brauch, ար. վանական սովորութիւն։ –frau, իգ. կուսան, հաւատաւոր։ –geistliche(r), ար. աբեղայ, կրօնաւոր քահանայ։ –gelübde, չ. յք. (կրօնաւորական) ուխտք։ –gewölbe, չ. Տրփ. խորշ(կէն) կամար։ –gut, չ. վանքի ստացուածք։ –schrift, իգ. ար–. փղ. գոթական նշանագիր։ –schwester, իգ. քոյր, հաւատաւոր (ուխտեալ)։ –wesen, չ. վանք. վանաց վերաբերեալք. ձոխ. վանականութիւն։ –zucht, իգ. վանական բարեկարգութիւն։

klö'sterlich, ած. 6. վանական, կրօնաւորական։

Klö'sterlichkeit, իգ. 31. անյք. վանականութիւն, կրօնաւորութիւն։

Klotz, ար. 13. կոճղ (փայտի) (= Sägeblock). 2. (ծառաբնոյ ստորին մասն) ունչ, արմն, տակ. փարակոտ կոճղ. 3. փխ. (տաղուշ եւ անզգայ մարդ) կոճղ, փայտի կտոր. բիրտ՝ անկիրթ մարդ. 4. ար–. բէլ. քծուար, զանգուած։

klötzen, չբ. հ. = glotzen; 2. բըրտութեամբ վարուիլ։ – նբ. ընդ. er hat viel (oder tüchtig) – müssen հարկադրեցաւ մեծ գումար մը վճարել։

klötzig, ած. 6. ընդ. կոշտ (մարդ). բիրտ։

Klub(b), ար. 38. ցնցա. 24ա. (նոր. քաղաքական) ժողով(ակ). 2. ակումբ, մասնաժողով. (որոշ անձանց) ընկերութիւն։

Klubist, ար. 33. ժողովականից՝ անդամ (քաղաքական ժողովակի)։

Kluft, իգ. 35. պատառուած. ծերպք (ի շինուածս), փեռեկում (ժայռից), խոռոչք (լերանց...) գուբ. խոր եւ մեծ խոռոչք. վիհ. (անյատակ...) անդունդ, խորխորատ. 2. ար–. բէլ. ծերպք, ճեղքուածք. 3. ար–. աքծան, ունելիք։

klü'ften, նբ. 2բ. ճեղքել, պատառել, հերձուլ։

Klüftholz, չ. 7. կոճղ(ափայտ)։

klü'ftig, ած. 6. ճեղքուած, պատառուած (խոռոչաւոր), ճեղք ճեղք։

klug, ած. 6. (բղդ. klüger, գրդ. klügst) խոհեմ, ընտրող. 2. կորովամիտ, սրամիտ. հանճարեղ. փորձ. խորագէտ, խորամանկ. den –en spielen կորովամիտ՝ խոհեմ ձեւանալ. 3. ասոյ. durch den Schaden wird man – փորձառութեամբ խելացի կ'ըլլայ մարդ. 4. նոր. ասա–բէ–նք. ich kann nicht daraus – werden ասկէ բան մը չեմ հասկընար. – reden (կամ schwatzen, sprechen, ընդ. schnacken) խոհական ձեւանալ՝ խօսիլ. Sie reden sehr – դիւրին է ըսելը. er ist nicht recht – խօսածը չի գիտեր։

Digitized by Google

klúg|reden, —schwatzen, —schnacken, չբ. տ. klug, 2.; **—schwätzer,** ար. **—schnacker,** ար. **—sprecher,** ար. Հանճարեղ ձեւացող. Անձախօս՝ անձամբ իր հմտութեան վրայ։

Klügeléi, էգ. 31. Ճարտարաբանք, ճարտարամտութիւն։

klü'geln, չբ. հ. 3ա. Ճարտարաբանել, բանգիտել։ — չ. 22բ. անյ. = Klügelei.

Klúgheit, էգ. 31. խելք. ընտրողութիւն. կորովամտութիւն. խոհեմութիւն. հմտութիւն, խորամանկութիւն։

Klü'gler, ար. 22ա. = Klügling.

klü'glich, մ. խոհեմութեամբ, խոհեմաբար, իմաստութեամբ։

Klü'gling, ար. 22ա. = Klugsprecher.

Klump, ար. 13. = Klumpen.

Klúmp|fuß, ար. Թիւրոտն (Նաեւ Mensch mit einem —e)։ **—füssigkeit,** էգ. էտն. ախտ. Թիւրոտութիւն։

Klü'mpchen, չ. 22բ. (Նուազ. Klumpen) փոքրիկ կոյտ, գնդակ. մոն. (արեան...) ոլոռն։

Klúmpen, ար. 22բ. քծուար, գուզձն. Հոծ զանգուած. (կլոր) գնդակ, գունդ. 2. Թանձրամած գունդ (արեան...). gegossener (Gold...) — ձոյլ՝ կաղապարէ ելեալ (ոսկւոյ) շանթ. բ. հէ. կոշտ, կտոր, զանգուած. 3. կոյտ, շեղջ (ցորենոյ...). ամբոխ, ժողով (մարդկան...)։

klúmpenweise, մ. կոյտ կոյտ, դէզ դէզ։

klü'mp(e)rig, ած. 6. Թանձրացեալ, ոլոռնացեալ (արիւն)։

klü'mpern, չբ. հ. եւ sich — ներբ. 3ա. ոլոռնանալ (արեան...). հէ. շեղջակուտիլ. քծուարիլ, զանգուածիլ։ — չ. 22բ. անյ. ոլոռնացում. հէ. շեղջակուտիլը, քծուարիլը, զանգուած։

klúmpicht, klúmpig, ած. 6. անհարթ, գերբուկ. ոլոռնացեալ։

Klúnker, էգ. 35. ար. 22ա. ըհ. ճօճացող բան, օդի մէջ կախուած եւ տատանող իր. 2. փունջ (թելոց՝ փետրոց). ծուէն (պատառեալ զգեստու). 3. (զգեստուց քղանցքին՝ ոչխարաց բրդին... վրայ կպած) ցեխ, գայռ,

klúnk(e)rig, ած. 6. ցեխոտ։

klúnkern, չբ. հ. 3ա. (փնջի պէս) տատանիլ, ճօճալ։

Klúppe, էգ. 35. աքծան, ունելիք. 2. (դարբնաց մամլոյն) խամծիկ, (բացուող գոցուող) կաղամած։

klúppen, նբ. 3ա. պնդել (աքծանաւ...). պտուտակել։

klúppig, ած. 6. որս. —es Gehörn անուաձեւ եղջերք (եղջերուաց...)։

Klus, էգ. 31. (յգ. —sen) = Klause.

Klü'se, էգ. 35. Ն—կ. խարսխածակ։

Klü'ver, ար. 22ա. Ն—կ. երեքանկիւնի առագաստ (առաջակողման), ցռկառագաստ։

Klü'verbaum, ար. (երկայնեալ) ցռկակայմ։

Klystier, չ. 20. գրեխ (ջրի դեղ, լուացում...). ein — geben կամ setzen = klysti(e)ren, նբ.։

Klystier|geben, չ. գրեխում, լուացում։ **—spritze,** էգ. գրեխ, սրինգ (լուացման)։

klysti(e)ren, նբ. 3ա. 3. — գրեխել, գրեխ՝ լուացում ընել։ — չ. 22բ. անյ. = Klystiergeben.

knábbern, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. կրծել. խածխըծել։ — չ. 22բ. անյ. կրծում։

Knä'bchen, չ. 22բ. (Նուազ. Knabe) պզտիկ՝ մատաղ մանչ, մանչուկ։

Knábe, ար. 34. ըհ. մանուկ. 2. մանչ. 3. պատանի։

Knáben|alter, չ. մանկութիւն. պատանեկութիւն։ **—lehrer,** ար. մանկավարժ։ **—kraut,** չ. բկ. որքիս, որձատակ, ձուատակ (Orchis)։ **—mäßig,** ած. = knabenhaft. **—streich,** ար. ստահակութիւն։ **—wurz,** էգ. բկ. = Knabenkraut. **—zeit,** էգ. պատանեկութիւն։

knábenhaft, ած. 6. տղայական, մանկական։

Knábenhaftigkeit, էգ. 31. անյ. էլ. մփ. տղայութիւն, խակութիւն, տղայամտութիւն։

Knä'blein, չ. 22բ. = Knäbchen.

knack! նաեւ —s! մկ. ճարճատ, ճայթ. դրըմփ, գրապ։ — ար. էջ. 8. յգ. 18. ճարճատիւն. բ. ճայթում՝ ճարճատում հանող իր. (das Glas) einen — bekommen (բաժակը) ճայթիլ. փխ. einen — weg bekommen վնաս կրել։

Digitized by Google

Knáck|beere, իգ. տէ. = Walderdbeere. —**kiesel**, որ. ընփ. alter — = Knasterbart. —**werk**, չ. որ—. տապաշուած որմաքարով որմած: —**wurst**, իգ. ծխեալ երշիկ:

knácken, չբ. h. 3ա. ճարճատել, ճայթել: — նբ. ճաթեցընել, կոտրել, բեկանել. փխ. J—m eine harte Nuß zu — geben մէկուն դժուարին գործ մը յանձնել: — չ. 22բ. անյ. ճայթում:

Knä'ckente, իգ. 35. կն. մրտիմն (Anas querquedula):

knacks, Knacks = knack, մղ. եւ որ.:

Knágge, իգ. 35. վարակ, ոտ, աչք: 2. որ—. մոյթ, նեցուկ. 3. —n, յգ. արմկաձեւ փայտք:

Knall, որ. 20. պայթիւն. թընդիւն (որոտման), ճարճատիւն (շանթից՝ խարազանի). շառաչիւն (զինուց...). 2. — u. Fall, մկբյ.; J. — u. Fall todt schießen անմիջապէս՝ ընդ հարկանելն մեռցընել. փխ. վաղվաղակի, անդէն, մէկէն: —! մղ. բամփ:

Knáll|blei, չ. քմ. ճայթող՝ պայթուցիկ կապար: —**effekt**, որ. բոմբիւն, շկահիւն. բփ. մեքենական հնարք: —**gas**, չ. —**luft**, իգ. շառաչող կազ: —**glas**, չ. ապակւոյ կաթիլ: —**roth**, ած. ընփ. փայլուն կարմիր: —**schote**, իգ. ռմ. = Ohrfeige.

Knálle, իգ. 35. պայթուցիկ, տղոց խաղալիկ. 2. խարազանի ծայր:

knállen, չբ. h. 3ա. ճայթել, շառաչել (զինուց...). ճարճատել (խարազանի). անդ. բ. es knallte zweimal երկու անգամ հրացանի ձայն ելաւ. քմ. շառաչել, պայթել. 2. (mit dem Gewehre) — հրացան արձակել. mit der Peitsche — խարազանը ճարճատեցընել. den Pfropfen — lassen խցանը շառաչեցընել՝ ճայթմամբ ոստուցանել. 3. (s.) ...knallte in die Luft (ականը...) բոմբիւնով պայթեցաւ: — նբ. et. in die Luft — բան մը շառաչեցընելով (յօդս) ոստուցանել. 2. J—m ein Pistol vor den Kopf — մէկուն գլխուն առջեւանկ արձակել. 3. J. — մէկն հրացանով մեռցընել: — չ. 22բ. անյ. = Knall, 1.

Knä'ller, ռմ. **Knä'llerbäller**, որ. 22ա. = Kneller.

knapp, ած. 6. նեղ՝ մարմնոյն կպչող՝ յանկչող (զգեստ). er war so nett u. — angezogen զգեստները մարմնոյն այնպէս կպեր յանկչեր էին. բ. հազիւ բաւական. 2. փխ. ein —eres Betragen զգոյշ՝ խոհականագոյն վարմունք. —er Stil կուռ՝ սեղմ ոճ. 3. դժուա, դոյզն. փոխ. feine Leute sehr — halten ծառայից հետ շատ ագահութեամբ՝ [illegible] վարուիլ. es geht — zu (in...) (այստունք...) շատ աղքատութեամբ կ'ապրին... die Zeiten sind — ժամանակները դժուարին են. mit —er Noth մեծաւ դժուարութեամբ. 4. ցանցառ, անօսր. das Geld ist ihm sehr — քսակը պարապ է, շատ քիչ ստակ ունի:

Kna'pphans, որ. ռմ. (զօրանոցներու՝ բանտերու մէջ) [illegible]:

Knáppe, որ. 3ն. ազնուական սպասաւոր ասպետի, պատանի, [illegible], զինակիր. (ասպետութեան հետամուտ՝ սորվող) նորեկ. 2. որ—. հանքակ. ռմ. մանչ. բլ. = Bergknappe.

knáppen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. ճայթել, շաչել. շառաչել. 2. = abzwacken, 2.; կծծութիւն ընել:

knáppenhaft, ած. 6. հանքակի, հանքականական:

Knáppheit, իգ. 31. անյ. (զգեստի...) ճիշդ յարմարիլը՝ յանկչիլը. գձձութիւն. [illegible]. ագահութիւն, կծծութիւն. դժուարութիւն (ժամանակի). ցանցառութիւն, անօսրութիւն (ստակի):

Knáppschaft, իգ. 31. նորեկութիւն, նորընծայութիւն (ասպետի). 2. (արուեստի մը) գործաւորները, արուեստակիցք. ման. որ—. բլ. = Bergknappschaft.

Knáppschafts|kasse, իգ. օգնութեան արկղ: —**verband**, որ. զօդողութիւն, ընկերակցութիւն:

knaps! մղ. = knack, մղ.:

knarr! մղ. ճայթ, շառաչ:

Knárre, իգ. 35. կոչնակ, ժամահար (փայտէ) (= Klapper):

Knárren, չբ. h. եւ ցնցա. նբ. 3ա. սուր ձայն հանել, ճռնչել. ճռալ (դրան). ման. (նոր հողաթափի)

Digitized by Google

ճռճռալ. 2. (անձանց համար.) mit et. — բան մը շառաչեցընել. — կամ mit der Knarre — ժամահար զարնել՝ հնչեցընել։ — չ. 22բ. անջ. շառաչիւն, ճռչիւն (դրան). անձ. մր. ժամահարի ձայն։

knárrig, ած. 6. մշտաշառաչ. շարունակ շաչող՝ ճչող։

Knast, ար. 20. (փայտի) փարակ. որ–. կաղնւոյ կոճղ. 2. փխ. ընդ. պնդագլուխ, փայտի կտոր (մարդ)։

Knáster, ար. 22ա. ծխախոտի տեսակ մը. ը. մր. ծխախոտ. 2. = Knast, 2.; alter — հին՝ յոռի մատեան՝ մատենագիր։

knástern, չբ. h. 3ա. ճայթել, շաչել (հմմտ. knistern). 2. կանխատր հոտիլ։ — չ. 22բ. անջ. ճայթիւն։

knáttern, չբ. h. 3ա. մն. (բոցոյ) շառաչել, ճարճատել։ — չ. 22բ. անջ. շառաչիւն. — der Gewehre շառաչիւն հրացաններուց, հրձգութիւն։

Knáu(e)l, Knä'u(e)l, ար. (չ.) 22բ. (յ+. նաեւ Knaule, Knäule) կծիկ, գունդ. փխ. մարդկան՝ անասնոց (խուռն) ամբոխ՝ խումբ. 2. փխ. կուտակութիւն, չեղջակոյտ. գունդ, գնդաձեւ իր. բ. բյ. ծաղկակոյտ. 3. բյ. խոտածաղիկ (Scleranthus)։

Knáu(e)l‖binse, իգ. բյ. բարդ ճղեմ (Juncus conglomeratus)։ —förmig, ած. կծկաձեւ։ —wickeln, չ. կծկելը, կարժ ընելը։

knáueln, knä'ueln, նբ. եւ sich — եբ. 3ա. կծկել (կծկուիլ), կծիկի (պէս) պատել(ուիլ). բնբ. չեղջակուտիլ, կուտակիլ։ — չ. 22բ. անջ. կծկում։

Knauf, ար. 13. ճարմանդ, իմչ եւ իցէ կլոր իր, կոճակ. ճրտ. (քարաստնգի) գնդաձեւ պտուկ. 2. ճրտ. (սեան) խոյակ։

knáupeln, չբ. h. եւ նբ. 3ա. = knabbern. — չ. 22բ. անջ. շառաչիւն. կրծիւն (ատամանց տակ)։

Knáuser, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ագահ, ճղճիմ, ճղճատիրտ, սաստիկ խնայող։

Knauseréi, իգ. 31. ագահութիւն, ճղճիմութիւն։

knáuserig, ած. 6. խնայող, ռշտական, ճիշդ։

knáusern, չբ. h. 3ա. ռշտել, ճշդել։ — չ. 22բ. անջ. = Knauserei.

knáutschen, նբ. 3ա. եւ 3գ. ընդ. ապականել, ճմրտկել (զգեստը...)։

knáutschig, ած. 6. ընդ. ապականած, ճմրտկած (զգեստ...)։

Knébel, ար. 22ա. ըհ. բիր (կարճ). 2. կարճ՝ հաստ փայտ, (կապուած չուանը... պնդելու) փայտի կտոր. որ–. գել(ա)րանակ. բ. (Mund-)— գօսլ (բերանոյ), բերան խցելու առարկայ. 3. (շղթայից ծայրը) թեւ. — an einem Trensengebisse պախուրցի՝ սանձի թեւ. 4. պերեւեշոք, ամ. պեխ (պըյըք). 5. —յ+. կոճ (ձեռքը գոցելու՝ ամփոփելու ատեն մատերու յատակը դուրս ցցուած ոսկերք)։

Knébel‖bart, ար. = Knebel, 4.; —bärtig, ած. 6. ամ. պեխաւոր։ —holz, չ. = Knebel, 2.

knébeln, նբ. 3ա. գելարանով կապել, գելարանակ անցընել. փխ. (չուանով) կապել, պրկել. ը. մր. Garben... որայ՝ խուրձ կապել. 2. 3. — գնելով՝ բերանը խցելով պոռալէն արգելուլ. 3. մատով դըպչիլ. բ. կռփահարել, բռնցի մուրցացի զարնել։ — չ. 22բ. անջ. = բային նշանակութեանց հետ։

Knecht, ար. 20. (հկ–նշ. Herr) ծառայ. 2. անազատիկ, գերի, ստրուկ. 3. փխ. (եբ–ց.) fauler —, ամ. լ–— der Faulen տ. faul, 5.; 4. բառանալիք. 5. —e, յ+. ն–կ. (կայմի քով կանգուն ցից՝ զօրաւոր անուով...) առագաստաձիգ ծիծեռնակալ։

knécht‖en, չբ. h. 3բ. 3—m — մէկուն ծառայել, մէկուն ծառան ըլլալ։ — նբ. 3. — մէկը ծառայեցընել. բ. նուաճել, ընդ լծով արկանել։ — չ. 22բ. անջ. —ung, իգ. 31. ծառայեցուցում. նուաճում. 2. միայն —ung, իգ. ստրկութիւն։

knéchtisch, ած. 6. ծառայական, ստրկական. գձուձ, անշուք, ստորին։

Knéchts‖gestalt, իգ. (ըստ Ս. Գրոց) er nahm — զկերպարանս ծառայի էառ։ —sinn, ար. ծառայամտութիւն։

Knechtschaft, էգ. 31. ծառայութիւն, գերութիւն, ստրկութիւն։

Kne(c)s, ար. էղ. 8. յգ. 18. կնեազ. առաջին կարգի ռուս ազնուական։

Kneif, ար. 20. դանակ. դըր. յատաղ, յօտոց։ —zange, էգ. կտրելու աքցան։

kneifen, նբ. 3բ. կամ 3ա. կծմըթել, կամթել. պնդել, ճնշել։ — չ. 22բ. անյգ. կծմըթում. ճնշում, պնդում։

Kneifer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. պնդող, աքցանող. 2. մրակնեայ ակնոց (= Klemmer)։

Kneip|abend, ար. (ուսանողաց խրախութեան) երեկոյթ, ցայգահանդէս։ —bruder, ար. lustiger — խրախականից (ուսանող)(= Kneiper)։ —wart, ար. (ուսանողաց խրախութեան) գինւոյ հոգաբարձու։ —wirth, ար. կապելապան, կապելապետ։ —zange, էգ. ար—. աքցան, ունելիք։

Kneipe, էգ. 35. աքցան, լաւիա. 2. ստորին՝ անարգ գինետուն, կապելայ. բ. (Studenten-)— (ուսանողաց) ծխարան, ծխելու տեղ. 3. ժգ. (ուսանողի) բնակարան՝ խուց։

kneipen, նբ. 3ա. (նաեւ էբբնձ 3բ.) = kneifen, նբ. 2.; die Schuhe — mich հողաթափներն այնքս կը ճմլեն՝ կը ցաւցընեն. mit glühenden Zangen — աքցանել, հրացեալ աքցաններով տանջել. es kneipt mich im Bauche խիթք ունիմ, փորս կը ցաւի։ — չբ. հ. շատ գինի խմել. tüchtig — չարաչար գինի խմել, չուայտել։ — չ. 22բ. անյգ. = Kneifen, չ. խիթք. գինեմոլութիւն։

Kneiper, ար. 22ա. գինեմոլ, գինեսէր։

Kneiperei, էգ. 31. ընդ. չուայտութիւն։

Kneller, ար. 22ա. գէշ ծխախոտ՝ ծուխ։

knellern, չբ. հ. 3ա. ժանտահոտել. (ծխախոտը) գէշ հոտիլ։

knetbar, ած. 6. թրծելի. էրն. ձգական. ար—. ձեւընկալ, կակուղ (կաւ...)։

kneten, նբ. 3բ. թրծել. 2. բժշ. den Körper — մարմինը մարձել՝ շփել. մն. դդէ. (գեղ) թրծել՝ զանգուածել. mit den Füßen — ոտքով կոխել։ — չ. 22բ. անյգ. մարձում, շփում, թրծում, զանգուածում (գեղի). կոխում։

Kneter, ար. 22ա. ար—. թրծիչ։

Knet|werk, չ. թրծոց, զանգուածոց, թրծելու գործի։ —trog, ար. = Backtrog.

knick! նաեւ —s! մկ. ձայն. ընդ. դրըք։ — ար. 20. (դաւաթ...) գեղութիւն՝ փետեկում, ամ. ամն. 2. կորութիւն, թիւրութիւն. (որմոյ) փոր կառկելը. Դ—ի. — eines Knies կորափայտի անկիւն. 3. (մէջէ մէջ հիւսել) դալար ցանկ. բ. թփուտք, մացառք։

Knick(e)bein, չ. (ար.) կիթառ, կապարուն (մարդ)։ —beinig, ած. = Knickbein.

knicken, չբ. հ. եւ ն. ճարճատել, կոտրելու ձայն հանել. շառաչմամբ ճաթել, գիզել. 2. er knickt beim Gehen ծնկութերը կը կթոտին։ — նբ. ճաթեցընել. ein Glas — բաժակ մը փետեկել, ծել, գիզել. (e—n Halm...) — (ցողուն մը) խորտակել. 2. ջախջախել։ — չ. 22բ. անյգ. = [illegible]։

Knicker, ար. 22ա. = Knauser; 2. ծալածոյ արեանց։

Knickerei, էգ. 31. = Knauserei.

knick(e)rig, ած. 6. = Knauserei.

knickern, չբ. հ. 3ա. ճաթրտել. 2. = knausern.

knicks! մկ. = knick! մկ.։ — ար. էղ. 8. յգ. 18. = Knick, ար. 1.; 2. ծունր կրկնելը՝ կորացընելը. մն. էր. ծնրադրութիւն։

knicksen, նբ. 3գ. = knicken, նբ.։ — չբ. հ. (ի նշան ակնածութեան...) ծունկը ծալել. ծնրադրել. 2. (s.) sie — von dannen խոնարհութիւն՝ յարգութիւն ընելով կը հեռանան՝ կը մեկնին։

Knie, չ. 20. (ռմկ. նաեւ —e, յգ. աա. —) ծունր, ծունկ. auf die —(e) fallen ի գունձս հարկանիլ, ծունր դնել. 2. փխ. et. über's — brechen գործք մը (շնցընելու համար) անհոգաբանօք ընել. 3. ծունկ (ծնկանման ծռած իր մը). ա. փխ. փարակ,

Digitized by Google

ծնկակապ. Հանդոյց. բ. արմունկ (ոստոց ծառատունկոյ...). ծոց (գետոյ)։

Knie||band, շ. զանկապանի կապ. բ. անգղ. յօդակապ՝ կապ ծնկաց, ծնրակապ։ —**beugung**, իգ. —**biegung**, իգ. ծնրադրութիւն։ —**bügel**, ար. ար—. բժշ. ծնրապան, ծնկաց պահպանակ։ —**förmig**, ած. ծնկաձեւ։ —**gelenk**, շ. ծնկայօդ, ծնկաց խաղալիք։ —**gicht**, իգ. ախտ. ծնկախտ, ծնկի յօդացաւ։ —**holz**, շ. նաւ. կոր փայտ, ծնդաձեւ՝ կորացեալ փայտ։ —**kehle**, իգ. անգղ. կարթ (կրկնուած ծնկաց ետեւի կողմն)։ —**leder**, շ. ծնրապան, ծնկաց պահպանակ հեծելոց՝ բռնահատաց։ —**riemen**, ար. ար—. կօշկակապ։ —**rohr**, շ. —**röhre**, իգ. ար—. (անկիւնաձեւ կորացեալ) Ջրմուղ՝ ապուգայ։ —**scheibe**, իգ. գոն. անգղ. կողոփաց. ոսկր ծնկաց, ըխեռնիկ։ —**strumpf**, շ. ոռնապան։ —**stütze**, իգ. ար—. ճրտ. նեցուկ՝ մոյթ (գերանաց)։

knieen, չբ. հ. 3ա. ծնկի վրայ ըլլալ, ի ծունր կալ. բ. ծնկի վրայ գալ, ի ծունր իջանել։ sich — ձբ. sich wund (die Knie(e) wund) — շատ ծնրադրելէն մորթն ակրթիլ՝ ծընկուըները վիրաւորիլ։ — շ. 22բ. անյ. ծնրադրութիւն։

Kniff, ար. 20. կծմրթում (տ. Kneifen, շ.). 2. կծմիթ, կծմրթած, կծմրթելոյ նշան. բ. ծալ, փոթուած թղթոյ՝ լուացքի. 3. ձխ. խորամանկութիւն, հնարք. —e, յհ. (գաղտնագործ) հնարք, նենգութիւն։

Kniffelei, իգ. 31. հնարագիտութիւն, նրբամտութիւն, նենգագործութիւն։

kniffeln, չբ. հ. 3ա. խորամանգել, նենգել (անարգ օրինակաւ)։

kniffen, նբ. 3ա. ծալել, փոթել։

kniffig, ած. 6. ռմկ. խորամանկ, նենգաւոր, չարամանկ։

Kniffigkeit, իգ. 31. մանկ, նենգութիւն, նենգաւորութիւն։

Kniffler, ար. 22ա. ռմկ. —in, իգ. 31. մանկող, նենգաւոր, չարանիւթ։

knifflich, ած. 6. ռմկ. = kniffig; 2. դժուարին, փշուտ։

knipp, 1. եւ 3. դիմ. անց. սհմ. kneipen։ —! ձլ. ճայթ. ռմկ. դրըդ։ — ար. 20. նուազ. —**chen**, շ. 22բ. ճարճատում (մատանց). (հարուած մէջնամատամբ) ոլոռն, ամ. պլնարիկ։

knipsen, չբ. հ. 3ձ. մեղմ չաչել, կռնչել. mit den Fingern — (մատամբ) ճարճատել։

Knirps, ար. էզ. 8. յհ. 18. ռմկ. այրուկ, թզուկ, կարճիկ. գաճաճ։

knirpsig, ած. 6. ռմկ. կարճիկ։

knirren, չբ. հ. 3ա. տ. knarren եւ knirschen.

knirschen, չբ. հ. 3ա. եւ 3ձ. ճռնչել, շառաչել. 2. mit den Zähnen — ակռաները կրճտել՝ կափկափել. vor Wuth — կատաղութենէ փրփրել։ — նբ. մանրել, փշրել, խորտակել։ — շ. 22բ. անյ. ճռինչ, շառաչ։

Knistergold, շ. շրշանակ։

knist(e)rig, ած. 6. շառաչող, ճարճատող։

knistern, չբ. հ. 3ա. չչել, թեթեւ եւ սուր ձայն հանել. փմ. հփ. շառաչել (հրոյ...)։ — շ. 22բ. անյ. չչիւն, ճարճատում, շառաչ։

Knitter, ար. 22ա. փոթուած, ճմլած։

Knittergold, շ. 20. անյ. = Rauschgold.

knitt(e)rig, ած. 6. = knist(e)rig; 2. ամ. ճմլռտկած. 3. (նաեւ gnitterig) շատ դիւրագրգիռ, վաղզայուն։

knittern, չբ. հ. 3ա. = knistern. — նբ. ամ. ճմլռտկել։ sich — ձբ. (նաեւ gnittern) դիւրագրգիռ՝ վաղզայուն ըլլալ, գրգռուիլ։

Knix, **knixen**... տ. Knicks...

Knoblauch, ար. 20. խստոր, սխտոր (Allium sativum)։

Knö'chel, ար. 22ա. անգղ. կոճ, յօդք մատանց. բ. պճեղն, ամ. ճագ. 2. վէգ, լէցք։

Knö'chelchen, շ. 22բ. (նուազ. Knochen եւ Knöchel) ոսկրիկ, մանր ոսկր։

Knö'chel||fortsatz, ար. պճղան ելուստ՝ յառաջակարկառ մասն։ —**spiel**, շ. (համմտ. Knöchel, 2.) վէգ (խաղ)։

knö'cheln, չբ. հ. 3ա. = kip(p)sen,

Digitized by Google

չբ.; 2. մէգ խաղալ: — չ. 22բ. անյ. մէգ խաղալը:

Knóchen, ար. 22բ. ոսկր:

Knóchenansatz, ար. բժշ. անդր. ոսկրազօդ: —artig, ած. ոսկրային, ոսկրանման: —brand, ար. ախտ. ոսկերց կերցաւ՝ քաղցկեղ: —dürr, ած. մսաքանց, ծիւրեալ. ընտ. կաշի եւ ոսկր (ճնացած): —entzündung, էգ. ախտ. ոսկրատապ: —fraß, ար. ախտ. փտութիւն ոսկեր: —fuge, էգ. —fügung, էգ. (նաեւ Gelenk) ոսկրազօդ, խաղալիք: —gelenk, չ. անդր. յօդ, յօդուած (ոսկերաց): —gerüst, չ. ոսկրեայ կազմածք, կմախք: —hauer, ար. ար—. մսավաճառ: —haut, էգ. բժշ. անդր. ոսկրաթաղանթ: —lehre, էգ. ոսկրաբանութիւն: —leim, ար. ար—. ոսկրասոսինձ: —los, ած. անոսկր: —mann, ար. կմախք. բ. ընտ. Մահ: —sauer, ած. քմ. լուսոսկրաթթու, ոսկրաթթու (ած.): —säure, էգ. քմ. լուսոսկրական թթու (գ.): —schmerz, ար. բժշ. ախտ. ոսկրացաւ:

knö'chericht, ած. 6. մսաքանց, անմիս. ընտ. ոսկր, կաշի եւ ոսկր:

knö'chern, ած. 6. ոսկրեայ, ոսկրէ, ոսկրային:

knóchicht, ած. 6. = knochig.

knóchig, ած. 6. ոսկրային, ոսկրեայ. 2. (derb-, stark-)— ոսկրոտ, յաղթանդամ:

Knö'del, ար. (չ.) 22ա. ցնցա. էգ. 35. խհ. = Kloß, 2.; 2. տապկած չոր տանձ:

Knölle, էգ. 35. = Knollen, 2.

Knöllen, ար. 22բ. ն—չ. Knö'llchen, չ. 22բ. (տ—. բոլորշի) գանգուած. 2. (տնկոց եւ անասնոց վրայ բոլորաձեւ այտուց) խորտուբորտութիւն, պալար, ասպատ. բ. անդր. (այտուցք մորթոյ վրայ) ելունդն. տն. (տնկոց վրայ մսլաբոյս այտուց) այտոյց. տն. (գնդակաձեւ արմատ) գնդակ, խլինդ, սոխ, կոճղէզ:

knöllenförmig, ած. գնդակաձեւ:

knöllig, ած. 6. ելնդնաւոր. մսն. (տնկոց արմատներու) գնդակաւոր, գնդակաբեր, կոճղիզաւոր. 2. էխ. ընտ. = klotzig.

Knopf, ար. 43. կոճակ, ճարմանդ. 2. (գաւազանի՝ աշտարակի՝ կայմի ծայրը) գունդ. ամ. խնձոր, բոյթ. — einer Stecknadel գնծիկի՝ գնդասեղի գլուխ. տն. (տնկերու՝ մամուռներու) գնդաձեւ սերմնարան. 3. — in's Loch ամ. Հօտ, Հօտախաղ (փոքրիկ ուր կորիզ... կը ձգուի). 4. ն—ն. (երկու պարան խրտուտ խառնող) Հանգոյց՝ կոճակ. 5. երբեմն էշ. մփ. ընտ. Das ist ein (ganz) guter — սքանչելի՝ ազնիւ տղայ մըն է:

Knópfbinse, էգ. տն. բարդճղեմ (Juncus conglomeratus): —blume, էգ. տն. այրեծաղիկ (Scabiosa): —form, էգ. կոճակաձեւ (գ.). բ. ար—. կաղապար կոճակի: —handel, ար. չճ. կոճակավաճառութիւն: —loch, չ. կոճակի ծակ՝ օղ՝ լամբակ: —macher, ար. ար—. կոճակագործ:

Knö'pfchen, չ. 22բ. (ն—չ. Knopf) մանր կոճակ, կոճակիկ. խնձորաձեւ զարդ, խնձորիկ:

knö'pfen, նբ. 3ա. եւ 3գ. կոճկել, կոճակով միացընել, ճարմանդել:

Knópper, էգ. 35. տն. եւ չճ. (= Gallapfel) գխտոր (նաեւ ար—.):

Knóppereiche, էգ. տն. գխտորաբեր կաղնի (Quercus oegilops):

Knórpel, ար. 22ա. անդր. եւ ար—. կռճիկ, աճառ, խաղճախուղճ:

knórpelartig, ած. կռճկաւոր, կռճկանման: —band, չ. բժշ. անդր. կռճկանեարդ: —fügung, էգ. —gewebe, չ. բժշ. անդր. աճառակերանք, աճառատարա թաղանթ: —kirsche, էգ. տն. = Herzkirsche.

knórpelhaft, knórp(e)lig, ած. 6. կռճկոտ, աճառոտ:

Knórren, ար. 22բ. (խորտուբորտ եւ կարծր այտուց) կուճք. 2. վարակ (փայտի) (= Knast, 1.). այտուցք ի ծառս, քամելունդ. բժշ. անդր. խորդաբորդութիւն (ոսկերաց...). բրտացած մասն, մածուած:

knórricht, knórrig, ած. 6. վարակոտ (նաեւ ար—.):

Knö'spchen, չ. 22բ. (ն—չ. Knospe) մանր կոկոն, բողբոջիկ:

Knóspe, էգ. 35. (= Blüthchen) — (ծաղկի) կոկոն, բողբոջ, մատղաշ բարունակ (որթոյ), ասոյ... ակն, ակնուռ, պտուկ. 2. էխ. մատղաշ ծաղիկ:

Digitized by Google

knóspen, չբ. h. 3բ. բողբոջ արձակել, կոճակ կապել՝ առնուլ, պտկիլ, ցցուիլ, ծլարձակ ըլլալ. 2. փթթել, կկչել. փխ. զուարթանալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. բողբոջում. ծլարձակութիւն, կըկչիլը:

knóspen|ähnlich, —artig, ած. բողբոջանման, կոկոնի նման: —stand, ար. բողբոջումն, ծլարձակութիւն: —voll, ած. պտկալից:

knóspig, ած. 6. = knospenartig; 2. բողբոջազարդ, բողբոջահոծ:

Knö'tchen, չ. 22բ. (նուազ. Knotens) մանր վարակ՝ յօդ:

knö'tchen|ähnlich, ած. յօդանման: —förmig, ած. կոճաձեւ: —reich, ած. բազմայօդ, վարակալից:

Knóte, ար. 34. = Knoten; 2. գչ. մփ. մանչ. համբակ (արուեստի). մփ. կոշտ՝ բիրտ մարդ:

knóteln, knö'teln, չբ. h. եւ նբ. 3ա. հանգուցել, հանգոյց կապել. ցանց հիւսել:

Knóten, ար. 22բ. հանգոյց, վարակ. 2. նոյն. — am Ankerringe պարանը խարսխին օղը խառնելու՝ կապելու հանգոյց. գրն. ախփ. խրթնաբանութիւն. (թռչոց վրայ) ելունդն:

knóten, նբ. եւ չբ. h. 3բ. հանգուցել, հանգոյց ընել. ը. մփ. = knüpfen.

knóten|artig, ած. հանգուցաւոր: —bildung, իգ. ախփ. ելունդի կազմութիւն: —förmig, ած. հանգուցաձեւ. անդր. գանգղիոնաձեւ: —holz, չ. վարակոտ՝ յօդաւոր փայտ: —los, ած. անհանգոյց, անվարակ. գի. անյօդ: —schürzung, իգ. Բփ. կնճիռն: —stock, ար. վարակոտ բիր, քուք: —strick, ար. չուանեայ գօտի (փրանկիսկեանց): —weise, մ. հանգոյց հանգոյց:

knótenhaft, ած. 6. = knotig, ա—. բ.:

Knö'terich, ար. 20. գի. մատուտեղ (Polygonum):

knö'terich|artig, ած. —e Pflanzen oder —gewächse, չ. յ+. մատուտեղ ազգի (տունկ)ք:

knótig, ած. 6. U. = knorricht; 2. գի. վարակոտ, բազմայօդ: Բ. — չինական, տմարդի, գեղջուկ:

Knótigkeit, իգ. 31. գի. եւ ախփ. (պատուած կարծր) կոշկոռ. 2. ըստ. բըրտութիւն, տմարդութիւն, տմարդի գործք:

Knúbbe, ար. 34. Knúbbel, ար. 24գ. Knúbben, ար. 22բ. հանգոյց:

knúbbig, ած. 6. ըստ. = knorricht; 2. փխ. ըստ. անհարթին, սոսկալի (մեծ...). անհնարին:

Knuff, ար. 13. ըստ. կռուփ, բռնխէթք, բռնցի:

knúffen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. ըստ. 3. — մէկը կռփել, մէկուն կռուփ՝ բռնցի զարնել:

knüll, ած. 6. ըստ. գինով, արբեալ, գինեզէն, ըստ. հարբած, խմած:

knü'llen, նբ. 3ա. ապականել, խանգարել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խանգարում:

knü'pfen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. եւ 3գ. (ա—. ցfr., ցu.)— հանգուցել, կցել, միացընել. 2. einen Knoten — հանգոյց մ'ընել. փխ. einen Bündniß — բարեկամութիւն խառնել, դաշինս կռել. den Knoten aus ea. — հանգոյցը քակել. 3. an den Galgen — կախել, (մէկը) կախաղան հանել. փխ. Bande enger od. fester — բարեկամութեան զօդը պնդել՝ պնդագոյնս կապել: — չ. 22բ. անյ. = Բայէն նշանակութեանց հետ:

Knü'ppel, ար. 22ա. (պրելու բոլորշի փայտի կտոր) ձող, (զարնելու) բիր, տաճկինակ. 2. առակ. der — liegt beim Hunde ա) արգելք մը կայ. բ) զայս չընել չ'ըլլար. 3. փխ. տմարդի, բիրտ:

Knü'ppel|damm, ար. փայտակոճղէ (շինուած) թումբ: —dick, ած. բրի պէս հաստ. 2. փխ. ամ. սաստիկ լի: —holz, չ. բիր:

knü'ppelhaft, knü'ppelicht, ած. 6. բրի՝ գաւազանի պէս. փխ. գեղջկական, չինական, տմարդի:

knúrpsen, չբ. h. 3գ. = knabbeln.

knurr! մշ. կռինչ (նմանութիւն կռնչման՝ խորդման, ման. կատուի):

Knúrr|hahn, ար. 14. = Birkhahn; բ. ծիծեռնաձուկ (Trigla): —kater, ար. կռնչող՝ խորդացող կատու. փխ. = Brummbär, բ.:

knúrren, չբ. h. 3ա. հաչել (շան),

ռռնալ (գայլու), թունթունալ (արջոյ)· կռնչել՝ խորդալ (կատուի)· մրմռել, քրթմնջել, ռմ. տռտռալ (մարդու)· 2. կարկաչել, ընդ. դռդռալ (աղեաց)։ — չ. 22բ. անյ. հաչիւն. խորդիւն. կարկաչ (աղեաց)։

knúrrig, knúrrisch, ած. 6. մրմռող, քրթմնջող։

knúsp(e)rig, ած. 6. ողորմելի, հէք։

knúspern, չբ. h. եւ նբ. 3ա. = knabbern.

Knust, ար. 20. կեղեւ (հացի)։

Knút, յտ. ան. ար. 38. = Kanut.

Knúte, էգ. 35. կնուտ, խարազան արջառաշկեայ (Ռուսաց)։

knúten, նբ. 3ա. խարազանով զարնել՝ տանջել։

knútsch(e)lig, ած. 6. բիրտ։

knútschen, նբ. 3ա. եւ 3գ. ընդ. = knautschen; 2. պգռել, շոյել։

Knü'ttel, ար. 22ա. = Knüppel; 2. ն—ի. (—. 38.) մալուխ։

Knü'ttelverse, ար. յգ. տղշ. էշ. մտ. անհարթ ոտանաւոր։

knü'tten, նբ. 3բ. ընդ. (օղակերպ) հիւսել, օղահիւսել։ — չ. 22բ. անյ. հիւսում։

Koadjútor (...յո—...), ար. 25. գործակից (եպիսկոպոսի), աջակից, օգնական։

koalisi(e)ren, sich — փբ. 3ա. աջակցիլ, դաշնաւորիլ, միաբանիլ։

Koalitión, էգ. 31. դաշնաւորութիւն, միաբանութիւն։

koáxen, չբ. h. 3գ. (գորտի...) կարկաչել։

Kóbalt, ար. (չ.) 20. քտն. հք. քմ. զառակաքար, գոպալդ։

Kóben, ար. 22բ. խոզանոց, (երկու կողմը բաց) գոմք. 2. փխ. նեղ՝ աղտեղի բնակութիւն. խրճիթ։

Kóber, ար. 22ա. = Kiepe, 1.; սակառի, զամբիւղ. 2. ար—. թարբ (գետի մէջ ձուկ որսալու երկկարգ ձողերով ձեւացուած անկիւն)։

Kóbold եւ Kóbolt, ար. 22ա. ոգի դիշերոյ, ճիւաղ, ճիւաղիկ։ Բ. Kobóld, ար. 38. — schießen գլխիվայր թաւալել, զիթկել։

kobólzen, չբ. h. 3գ. = Kobold schießen.

Kobólz, անփխ. ընդ. — schießen = Kobold schießen.

Kóburg, չ. 38. աշխ. Գոպուրկ։

Koch, ար. 13. Kö'chin, էգ. 32. խոհարար, խոհակեր. 2. փխ. man weiß nicht wer — oder Kellner ist այստեղ մէջ չի գիտցուիր տէրն ով է՝ ծառան ով։

Kóch‖herd, ար. խոհակերոցի հնոցիկ։ —junge, ար. խոհեակ, խոհակերի սպասաւոր։ —kelle, էգ. շերեփ։ —kunst, էգ. խոհակերութիւն, խոհագործութիւն։

kóchen, չբ. h. 3ա. եփուիլ (կերակրոց), եռալ՝ եփ ելլել (ջրոյ կաթի). 2. das Blut kocht ihm in den Adern արիւնն երակացը մէջ կ'եռայ. անդ. բ. es kocht in ihm կ'առատանայ, կը փառի, կը բորբոքի. er kocht vor Wuth կատաղութենէն կ'եռայ։ — նբ. 3ա. եփել (բանջար՝ միս...), (ջուր՝ կաթ) եռացընել, եփ հանել. բ. ար—. Leim — սինձ հալեցընել՝ տաքցընել. 2. (առանց առարկայի) խոհակերել, խոհագործել. առծ. es wird überall mit Wasser gekocht աշխարհ ամէն տեղ աշխարհ է։ sich — փբ. sich mürbe — կակղիլ։ — չ. 22բ. եփ(ում), եռացում։

Kochenílle (քօշընէյլ), էգ. 35. չմ. եւ ար—. կոճան, որդան կարմիր։

Kochenílle(n)‖baum, ար. տի. —fackeldistel, էգ. տի. կարմրաբեր կաղնի (Opuntia cochinilliflora)։ —roth, ած. որդան կարմիր։

Kócher, ար. 22ա. եփող. մռն. է բարբառ—ները. = ...եփեաց. չ. 6. Kaffee — սրճեփեաց. 2. եփոց, եփելու աման (= Kochmaschine)։

Kö'cher, ար. 22ա. կապարճք. պատականդարան։

Kö'chin, էգ. 35. տ. Koch.

Kóchinchina, չ. 38. աշխ. Գոշինշինա։

Kö'der, ար. 22ա. որս—. կեր, խայծ. փխ. հրապոյր(ք). 2. կրնկակապ (կրունկը համատարելու կաշի)։

Kö'der‖kugel, էգ. խայծի գնդակ։ —sandwurm, ար. ձկ. ուտաւորդն ձկնորսաց (Arenicola piscatorum)։

Digitized by Google

kö'dern, նբ. 3ա. e—e Angel — կարթ մը խանծել, խանծով պատրաստել. 2. խանծով հրապուրել (նաեւ փխ.)։

Köder, որ. 20. ա—. լատիներենի պէս կը հոլովի (սեռ. Kodicis, յոգ. Kodices). (հին) ձեռագիր. 2. օրինագիրք, օրինաց ժողովածու։

Kodifikatión, իգ. 31. = Kodifizi(e)ren, չ.։

kodifizi(e)r|en, նբ. 3ա. օրինագրել, (գիր եւ ցան) օրէնքներն ի մի ամփոփել՝ ժողովել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 32. օրինագրութիւն, հաւաքումն օրինաց։

Kodille (գօտիլյէ), իգ. 35. անխաղ. — gewinnen առանց խաղալու վաստըկիլ. — verlieren առանց խաղալու կորսնցընել։

Kodizill, չ. 20. եբփ. յաւելուած կտակի։

Kodománnus, յփ. ան. որ. 18. հ. գր. (Դարեհ) Կոդոմանոս։

Koffiziént, որ. 33. ա—. գործակից (ի գրահաշուի)։

Kofént, չ. 20. տկար գարեջուր։

Kóffer, որ. 22ա. (Reise-)— (ուղեւորաց փայտեայ...) արկղ. ամ. սնտուկ. seine(n) — packen ճամբորդութեան պատրաստուիլ։

Kóffer|macher, որ. որ—. արկղագործ։ —träger, որ. արկղակիր, բեռնակիր։

Kófferchen, Kö'fferchen, չ. 22բ. (նուազ. Kofferի) արկղիկ։

Kógnak (քօնեաք), որ. 38. բարկօղի, գոնեագ։

Kognát, որ. 33. ազգական՝ արիւնակից (մօր կողմանէ)։

Kohärénz, իգ. 31. բնփ. յարակցութիւն, միատարրութիւն։

kohäri(e)ren, չբ. h. 3ա. եփն. բնփ. յարակցիլ, միատարրիլ։

Kohäsión, իգ. 31. անյփ. բնփ. կըցման ձգողութիւն, կցողութիւն։

Kohl, որ. 20. Ա. տկ. կաղամբ (Brassica). փխ. Das ist aufgewärmter — արդէն հին բան է՝ շատոնց լսած ենք. 3. ընփ. շաղակրատութիւն, ադճատաբանութիւն. mach' nur keinen langen — ինչ նստեր կը շաղակրատես, ապերզգիեղ մի խօսիր։ — Բ. անյփ. = Kohol.

Kóhlamsel, իգ. Բն. կեռնեխ (Turdus merula)։ —arten, իգ. յփ. կաղամբազգիք։ —artig, ած. տկ. կաղամբանման։ —garten, որ. կաղամբաստան. ը. մփ. = Gemüsegarten. —gewächse, չ. յփ. տկ. = Kohlarten. —kopf, որ. կաղամբագլուխ. փխ. ապուշ, դդում գլուխ։ —meise, իգ. կն. մեծ թխկտառ (Parus major))։ —rabe, որ. կն. որի, կուռաք (Corvus corax)։ —rabi, որ. տկ. գոնգեղ (Brassica oleracea gongylodes)։ —rübe, իգ. երկ. շաղգամ (Brassica napobrassia)։ —schwarz, ած. ածխա(գոյն) սեւ, ամ. սեփ սեւ։ —weißling, որ. տկ. կաղամբաթիթեռ (Brassica)։

Kóhle, իգ. 35. ածուխ. —n oder Holz zu —n brennen (փայտը) այրելով ածուխ շինել. mit — schwärzen, flüchtig zeichnen ածխագրել, ածխով գծագրել. փխ. auf (glühenden) —n sitzen կամ stehen, liegen, sein այրիլ, պայթիլ, ի տագնապի ըլլալ. 2. (Stein-)— քարածուխ. in — verwandeln ածուխ գործել՝ դարձընել. zu — w. ածխանալ։

kóhlen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. (պատրուգի) այրիլ, սեւնալ. 2. Holz — փայտն ածխացընել՝ ածուխ շինել. 3. ածխագրել, ածխով ծրագիրն հանել. 4. ամ. շաղակրատել. բ. 3. — մէկն անհանգիստ ընել, ընփ. մէկուն հետ իյնալ։

Kóhlen|abbau, որ. որ—. ածխահատութիւն։ —artig, ած. ածխանման, ածխատեսակ, քարածխային։ —bauer, որ. ածխագործ, —becken, չ. կրակետղ, կրակարան. (ոտից) թոնիր, ջեռուցիչ։ —bergwerk, չ. որ—. ածխահանք, ածխաբովք։ —brenner, որ. որ—. ածխագործ։ —brennerei, իգ. ածխագործարան. բ. ածխագործութիւն։ —gluth, իգ. հրատ, հուր (վառեալ ածխոյ)։ —grube, իգ. որ—. քարածխոյ բով։ —händler, որ. էմ. ածխավաճառ։ —maß, չ. էմ. ածխաչափ։ —sack, որ. ածխապարկ. բ. քմ. — eines Ofens կրակարանի անկն, կրակետղ։ —sauer, ած. եփն. քմ. ածխաթթու. —saures Salz ածխածնուտ, ածխաթթու աղ։ —säure, իգ. եփն. քմ. ածխոյ թթու, ած-

խաթթու (գ.)։ —staub, որ. որս. ածխափոշի, մրիր, մոծիր. (վառօգագործութեան մէջ) ծեծած ածուխ։ —stoff, որ. քիմ. կմ. ածխածին։ —topf, որ. ջեռուցիչ, թոնիր (տաքց...)։ —träger, որ. ածխագործ։ —wasserstoff, որ. քիմ. կմ. ածխաջրածին։ —zeche, էգ. որս. բնլ. քարածխահանք։

Köhler, որ. 22ա. որս. ածխագործ։

Köhlerei, էգ. 31. = Kohlenbrennerei, ա.։

kohobi(e)ren, նբ. 3ա. քիմ. կմ. վերապատել, վերաթորել։

Kohorte, էգ. 35. հ. զր. ստպայք, գունդ (Հռովմայեցւոց 600 հոգւոյ վաշտ). էկ. ամբոխ ժողովրդեան։

Koje, էգ. 35. ն—կ. (նաւու մէջ) խցիկ. 2. = Vogelkoje.

Koke, որ. (էգ.) յգ. ա—. Kok(e)s (գ—գ—), անգլ. որս. քարածխակ, քարածխոյ ածուխ։

Koker, որ. 22ա. որս. (կաւէ ծխափող այրելու) աղիւսարկղ. 2. ն—կ. արկղիկ, խողովակիկ. (ջրհանի) արկղ։

kokett, ած. 6. եւ —e, էգ. 6. պչրական, պճնազարդ։

Koketterie, էգ. 31. եւ 35. պչրողութիւն, պչրանք, զարդարկոտութիւն։

koketti(e)ren, չբ. h. 3ա. պչրել. mit J—m — մէկուն մեղմխանօք ակնարկել։ — չ. 22բ. անյգ. պչրանք։

Kokon (քօքօն), որ. (չ.) 38. բժոժ, շերամի պատեանք։

Kokonfaden, որ. բժոժաթել։

Kokos, էգ. անգլ. տկ. = Kokosbaum.

Kokos‖baum, որ. տկ. հնդկանձի (Cocos)։ —nuß, էգ. հնդկանուշ։

Kokotte, էգ. 35. ընտ. խառնակեցիկ կին՝ աղջիկ։

Kokus... = Kokos...

Kolbe, էգ. 35. = Kolben.

Kolben, որ. 22բ. ըհ. (գլանաձեւ մարմնոյ) ծայր, ծաղ. բ. ը. մտ. գլան. մռն. զամ. 2. — eines Gewehres հրացանաքուն. 3. գինւոյ մեծ շիշ, հաղաղակ (տամճանա). 4. (թակախաղի՝ մականական խաղի) մական. 5. որս. (փափուկ) եղջիւրք (եղջերուի...). 6. քմն. տկ. մաշկապատեան, գլանաձեւ ծաղկաշարք. 7. որս. մորց։

kolben, չբ. h. 3ա. եւ 3բ. որս. եղջերուի եղջիւր արձակել. բ. ես Mais kolbet եգիպտացորենը հասկ կ'արձակէ. 2. մականել, մականով գնդի խաղ խաղալ։ — նբ. որս. einen Gewehrlauf — հրացանափողի ներքնակողմը) ողորկել։

kolben‖förmig, ած. լախտաձեւ. տկ. սեպաձեւ։ —hirsch, որ. եղնորթ։ —rohr, չ. տկ. լայնատերեւ եղեգն (Typha latifolia). բ. որս. նաւե. —röhre, էգ. (ջրհանի...) գլան։ —spiel, չ. մականական խաղ. թակախաղ։ —stange, էգ. որս. մխոցի ձող։ —stoß, որ. չքն. հրացանարնաւ հարուած։ —tragend, ած. տկ. մաշկապատեան ողկուզաձողիկ՝ գլանաձեւ ծաղկաշարք ունեցող։ —weizen, որ. տկ. ձմերուան ցորեան (Triticum hiberum)։

Kolchis, չ. անգլ. հ. զր. աշխ. կողքիս։

Koldergatt, չ. ն—կ. կողահան(ք) (նաւու կողի վրայ բոլորշի ծակ՝ պատուհան)։

Kolibri, որ. 18. (նաեւ անգլ.) կն. տորքիղոս, մեղրածուծ, թռչնաճանճ (Trochilus)։

Kolik, ջնջա. բայց [illegible]

Kolik, էգ. 31. ախտ. խիթք, խոցտուկ (աղեաց)։

Koliseum, չ. 26. Կոլոսէոն (ամֆիթէատրոն ի Հռովմ)։

Kolk, որ. 20. եւ 13. ջրալից մեծ խորոչ, մորիկ. 2. ն—կ. պտոյտք (գետոյ)։

Kolkothar, չ. (որ.) 38. անյգ. քիմ. կարմրազատիկ։

Kollaborator, որ. 25. վարդապետակից, համավարժապետ, գործակից. ը. մտ. = Hülfslehrer.

Kollaboratur, էգ. 31. գործակցութիւն։

kollationi(e)ren, նբ. 3ա. մռն. որս. տպգ. համեմատել (գիրք մը՝ օրինակը բնագրին հետ...), բաղդատել. 2. ճշգրտել (թերթերը)։ — չ. 22բ. անյգ. բաղդատութիւն։

Digitized by Google

Kolleg, չ. 28. (յոգ. -ien, -ia) = Kollegium; 2. մսն. ein — belegen (besuchen, hören) դասախօսութեան մ'արձանագրուիլ (երթալ՝ ներկայ ըլլալ). in's — gehen դասախօսութեան երթալ։

Kollége, ար. 34. (էգ. յնխ. Kollega) անձն. պաշտօնակից (միեւնոյն տեղւոյ մէջ). ընկեր, ընկերակից։

kollegiál, ած. 6. = kollegialisch; ՆշԲՆՌ -iter, մ. պաշտօնակցաբար։

Kollegiálkirche, իգ. կանոնիկոսական եկեղեցի։

kollegiálisch, ած. 6. ընկերա(կցա)կան, բարեկամական. — handeln ընկերաբար գործել։

Kollegialitä't, իգ. 31. անյոգ. ընկերակցութիւն, պաշտօնակցութիւն. ընտանութիւն։

Kollégium, չ. 41. կամ 26. ընկերութիւն, ժողով։

Kollektáneen, յոգ. անձն. քաղուածոյք, ժողովածոյք։

Kollektánt, ար. 33. ժողովող, հարկահան։

Kollékte, իգ. 35. տրոց ժողովում, հարկ. դրամաժողովութիւն. 2. եկ. աղօթք (ընթերցուածէն յառաջ)։

Kollekteúr, ար. 20. կամ 88. հաւաքող, հարկահան, ժողովող։

kollekti(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3ա. դրամաժողով ընել, ողորմութիւն ժողովել՝ հաւաքել։

kollektív, ած. 6. հաւաքական։ Բ. — չ. 38. (յոգ. -a) նաեւ Kollektivum, չ. 40. քր. հաւաքական (անուն)։

Kolléktor, ար. 35. ֆզն. բնք. ժողովիչ (ելեկտրականութեան)։

Kóller, 22ա. Ա. չ. (ար.) նաեւ 21ա. գոմշու կաշիէ փողպատ, փողնոց. Բ. ը. մփ. (առանց թեզանեաց) բաճկոնակ։ Բ. — ար. անօթ. ձիոց կատաղութիւն՝ ցնորք. 2. փխ. ըմփ. անյանդ հոմար. զառանցութիւն, զայրոյթք, մոլեգնութիւն։

Kollerétt, չ. 20. -e, իգ. 35. փողկապ կանանց։

kóllerig, ած. 6. ցնորք՝ կատաղութիւն ունեցող։

kóllern, չբ. h. 3ա. (հնդկահաւ) ղօղանջել, ըմփ. կլուկլու ընել. (աղաւնին) մնչել. 2. կարկաչել աղեաց) (= knurren, 2.). 3. նաեւ նբ. e—n Stein vom Berge herab — լերան գագաթէն քար մը վար գլորել՝ գլտորել. 4. կատաղութեան ախտ ունենալ. (մարդու) կատղիլ, մոլեգնիլ. գայրանալ։ — չ. 22բ. անյոգ. մնչիւն (աղաւնոյ՝ տատրակի). ղօղանջումն (հնդկահաւու). խոխոջանք՝ կարկաչումն (աղեաց...). աղմուկ, շշնչիւն, (խորունկէն եկող) ձայն. 2. գլորումն, գլտորումն։

Kollét, չ. 20. եւ 0. = Koller, Ա.; ռամկ. ըմփ. 3. — կամ Kolle schleppen մէկին օձիքէն բռնել(ով) կեցընել)։

kolligi(e)ren, չբ. h. 3ա. ընդհարկանել, բախել։ — չ. 22բ. անյոգ. = Kollision.

Kollisión, իգ. 35. ընդհարում, բախում։

Kóllo, ար. (չ.) 38. (յոգ. Kolli) վճ. բեռ, հակ։

Kollódium չ. 26. անյոգ. վրբ. քմ. լոն. կոլլոտիոն։

Kollóquium, չ. 26. կամ 40. բանակցութիւն. ը. մփ. (բանակցութեան ձեւով) քննութիւն։

Köln, չ. 38. քղ. Կողոնիա, Քէօլն։

Kólon, չ. 38. քր. (նաեւ պղ.) երկու կէտ. Բ. պարբերութեան մը մաս. 2. անդղ. = Grimmdarm.

Koloniál geschäft, չ. -handel, ար. վճ. անդրատլանտեան վաճառականութիւն։

Kolonie, իգ. 31. կամ 35. գաղթականք, հաստուած. գաղթականաց երկիր, գաղթականութիւն։

kolonisi(e)r|en, նբ. 3ա. տեղ մը գաղթականութիւն հաստատել՝ խուրել։ — չ. 22բ. անյոգ. -ung, իգ. 31. գաղթականութիւն հաստատելը։

Kolonist, ար. 33. գաղթական. Բ. տնկող, տնկարկ։

Kolonnáde, իգ. 35. սիւնք, սեանց կարգ. սիւնազարդ ճեմելիք։

Kolónne, իգ. 35. զին. առաջք, զօրաց բազուկ։

Kolónus, ար. 39. գեղացի (= Bauer)։

Digitized by Google

Kolophón, չ. 38. **Kolophónium**, չ. 28. անյգ. ֆրն. կոլոֆոն, կոլոֆոնեան խէժ (= Geigenharz)։

Koloquint(h)e, եգ. 35. բյ. դառնենձ վարունգ (Cucumis colocynthis)։

Koloradokäfer, եգ. 22ա. կն. գետնախնձորի միջատ (Doryphora decemlineata)։

Kolorátion, եգ. 31. երանգք, երփնաներկ։

Koloratúr, եգ. 31. = Farbengebung; 2. երժ. —en, յգ. գեղգեղանք, ոլորուած երգոց։

kolori(e)ren, նբ. 3ա. գունաւորել. (այլեւայլ գոյներով) երանգել. 2. երժ. (երգը) գեղգեղել, թրթռուն գեղգեղանօք զարդարել։ — չ. 22բ. անյգ. գունաւորում, երանգում։

Koloríst, ար. 33. —in, եգ. 32. գունաւորող, գունատու, երանգիչ։

Kolorít, չ. 20. երփնաներկ, երանգք։

Kolóß, ար. 15. եւ 33. Հսկայագործ արձան, անարի պատկեր։

kolossál, ած. 6. սկայագործ, մեծայաղթ, տիտանեան։

Kolossálstatue, եգ. Հսկայագործ արձան։

Kolósser, ար. 22ա. —in, եգ. 32. Կողոսացի։

Kolosséum, չ. 26. Կողոսէան (ամփիթէատրոն ի Հռոմ)։

Kolportáge (...ժ), եգ. 31. փերեզակութիւն։

Kolportéur (...թօր), ար. 38. կամ 20. շրջող փերեզակ, սապատաւոր։

kolporti(e)ren, նբ. 3ա. ծախու վաճառք պտըտցընել։

Kólschwein, Kólschwinn, Kólsem, չ. 20. ն—ջ. = Kielschwein.

Kolúmbus, յտ. ան. ար. 18. Կոլոմբոս։

Kolúmne, եգ. 35. տպ. էջ, երես։

kolúmnenweise, մ. էջ էջ, երես երես։

Kolúr, ար. ֆրն. աստղ. ազատ (երկու մեծ բոլորակք)։

Kombattánt, ար. 38. զին. մարտիկ, պատերազմող։

Kombinatión, եգ. 31. խառնուած, բաղադրութիւն, կարկատանք. (երեւակայութեամբ... իրեր) Հնարելու կարողութիւն։

kombinatórisch, ած. 6. ֆրն. բաղադրական, բաղադրութեան։

kombini(e)ren, նբ. 3ա. միաւորել, բաղադրել. (երեւակայութեամբ...) կարկատել։

Komét, ար. 33. աստղ. գիսաւոր (աստղ), վարսաւոր, վարսամ։

Kómfort, ար. (չ.) 38. դիւրութիւն, Հանգիստ։

komfortábel, ած. 6. դիւր, Հանգիստ։

Kómik, եգ. 31. անյգ. կատակերգութիւն, կատակերգական ոճ։

Kómiker, ար. 22ա. թտ. կատակերգու (գուսան), Հապիտ։

kómisch, ած. 6. կատակերգական. 2. niedrig — ծաղրածու, խեղկատակ. զուարթացուցիչ։

Komitát, չ. 20. ընկերակցութիւն, ուղեկցութիւն. ուղեկիցք. շքադիրք. 2. գաւառակամութիւն (Հունգարիոյ մէջ)։

Komité, չ. (ար.) 38. երբեմն **Kommitté**, եգ. 35. կամ **Kommittee** (...թի), եգ. 31. (յգ. —s) մասնաժողով. 2. փոքրիկ ընկերութիւն։

Kómma, չ. 38. (յգ. նաեւ **Kómmata**) քր. տպ. ստորակէտ. 2. քր. Հատուած բանի (նախադասութեան)։

Kommandánt, ար. 33. զին. Հրամանատար, Հրամանատու (ճակատու կամ բերդի)։

Kommandantúr, եգ. 31. զին. Հրամանատարութեան պաշտօն (սենեակ...)։

Kommandéur, ար. 20. կամ 33. զին. (զօրաբաժնի մը) Հրամանատար, պետ։

kommandi(e)ren, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. (մն. զին.) Հրամանատարութիւն ընել. Հրամայել, իշխել։

Kommandíte, եգ. 35. լծ. (վաճառատունէ մ'ուրիշ տեղ Հաստատուած) երկրորդական վաճառատուն. 2. նաեւ **Kommanditgesellschaft**, եգ. 31. գլխադրութիւն, գլխադրական զովողութիւն։

Kommanditíst, ար. 33. լծ. գլխադիր (եւ անպատասխանատու) զովող։

Digitized by Google

Kommándo, չ. 38. գրն. պատուէր, հրաման. das — beim Manöver führen (զինուորական հանդիսի...) հրամանատար ըլլալ. 2. հրամանատարութիւն. 3. ջոկատ։

kómmen, չբ. ն. 8ն. (ներկ. kömmst, kömmt, դրբ. անց. բնդ. ներկ. —) գալ. Sie — wie gerufen յարմար ատենին կու գաք. es kam mir in den Sinn — միտքս ինկաւ, յիշեցի. sie — denselben (կամ desselben) Weg(es) միեւնոյն ճամբէն կու գան. բ. wer zuerst kommt, mahlt zuerst առծ. (առծ.) ով շուտ փորը կուշտ. (առծ. հնդկ. ուշ եկողին պաղ ապուր.) առծ. kommt Zeit, kommt Rath, über Nacht kommt guter Rath բարի խորհուրդները գիշերը կը ծնանին, ժամանակին օգտակար խորհուրդ կը բերէ. է. դրբ. անց. (an)geritten, gelaufen... — ձիով՝ վազելով... գալ՝ հասնիլ. es kommt er gegangen ահաւասիկ կու գայ. — lassen: den Arzt —l. բժիշկ կանչել՝ բերել տալ. դ. so weit —, daß... մինչեւ հոն հասնիլ որ... er ist (կամ es ist mit ihm) so weit gekommen, daß er Almosen nimmt մինչեւ ողորմութիւն առնելու աստիճանն հասաւ. ե. ըլլալ, գալ. woher (կամ wie) kommt es daß... ուստի՞ է զի..., ուստի՞ է որ..., ինչէն կ'ըլլայ որ... զ. ihm kam der Gedanke, zu... միտքն եկաւ (որ կարդայ...), (կարդալու...) խորհուրդ ունեցաւ. 2. երթալ. schreiben Sie ihm, ich würde morgen zu ihm — գրեցէք որ վաղը իր տունը պիտի երթամ. բ. հասնիլ, ժամանել. das Beste kommt noch դեռ աղէկայ բան մը չէ. es kommt ein Gewitter մրրիկ պիտի ելլէ. 3. պատշաճիլ, վերաբերիլ. die Brille kommt in's Futteral ակնոցը պէտք է ամանին մէջը դնել. 4. J-m —: Ձ. ով մը. Das kommt mir erwünscht կամ gerade recht ատիկա ճիշդ իմ ուզածիս համաձայն է. Das kam ihm unerwartet յանկարծակիի եկաւ, սպասած չէր. J-m grob — մէկուն կոպտութեամբ վարուիլ՝ գնալ. wenn Sie mir so — եթէ հետս այսպէս կը վարուիք. առծ. kommst du mir so, komm' ich Dir so ակն ընդ ական, ատամն ընդ ատամն. ինչպէս գաս նոյնպէս եւ քեզի. 5. Ձ. ով յառաջ բերել բացաբերութեանց ձեւ. nächstes Jahr wird es noch ganz anders — գալ տարի ամենեւին տարբեր պիտի ըլլայ. փ. dahin..., daran..., davon..., dazu..., (da)zwischen..., fort..., heim..., herab..., heran..., herauf..., heraus..., herum..., herunter..., hervor...; frei- (կամ los-) — ազատիլ, պրծիլ. hierzu kommt noch, daß... բաց ասկէ ան ալ կայ որ..., ասոր վրայ աւելցուցէք նաեւ որ... der Wahrheit nahe — ճշմարտութեան մերձենալ. փ. nahe; allmählich vorwärts — գործքի մը մէջ կամաց կամաց յառաջանալ՝ յառաջադէմ ըլլալ. weiter — յառաջանալ, յառաջադէմ ըլլալ. wie es gerade kommt ըստ որում, ըստ պարագայից, դէպքերէն կախում ունի. 6. նախադրութիւններով. an: ա. փեղոյն. an einen Fluß — գետի մ'եզերքն հասնիլ. an's Land — ցամաք մերձենալ՝ ելլել. բ. կի. an J. — մէկուն իյնալ՝ վիճակիլ. lassen Sie es (ruhig) an sich — թող տուէք (ու զածն) ընէ. an den Galgen — կախուիլ. J-m an's Leben — մէկը կսկծեցընել՝ շատ դառնացընել. an den Tag — յայտնուիլ, յերեւան գալ. die Reihe kommt an mich կարգն ինծ է՝ ինծի եկաւ. scharf կամ hart an sa. — սաստիկ կռուելով իրարու փաթթուիլ, ձեռյ ձեռքի գալ. auf: auf einen Berg — լերան գագաթն հասնիլ, լերան վրայ ելլել. wenn es auf's Äußerste kommt առ մեծի կարօտութեան. wie sind Sie darauf gekommen? ուստի այս խորհուրդը ձեր միտքն ինկաւ՝ եկաւ. ich kann nicht wieder auf den Namen — անունը միտքս չի գար. einer Sache auf die Spur — բան մը յայտնել՝ յերեւան հանել. wieder auf den Weg — ճամբան գտնել. auf die Welt — աշխարհք գալ, ծնանիլ. et. nicht auf sich — lassen ինք զինքը բանի մը դէմ պաշտպանել. aus: aus der Fassung — խռովիլ, շփոթիլ. Das ist mir aus dem Sinn gekommen ատիկա մոռցայ, մոռցեր եմ. er kommt nie aus dem Hause երբէք (տունէն) դուրս չելլեր. die Sache kommt nicht aus (կամ von) der Stelle գործքն յառաջ չերթար՝

Digitized by Google

չի յառաջանար. **durch:** durch (eine Stadt) — (քաղք)է մ'անցնիլ. **hinter:** hinter dem B kommt C Բ՝ ին Գ կը յաջորդէ, Բ՝ էն վերջը Գ կու գայ. hinter (die Wahrheit) — (ճշմարտութիւնը) յայտնել. յերեւան հանել, մերկանալ (զճշմարտութիւն). **in:** in einer Kutsche — կառքով հասնիլ. in die Lehre — (արուեստի) աշկերտութեան մտնել. in Gefahr — վտանգի մէջ ըլլալ. in's Gerede — խօսակցութեան նիւթ ըլլալ (ռմկ. ուրիշներու բերանն իյնալ). über et. in's Klare — բանի մը վրայ լուսաւոր գաղափար ստանալ. **mit:** mit der Eisenbahn — շոգեկառքով հասնիլ՝ գալ. immer mit den alten Geschichten — միօրինակ նոյն դէպքերը պատմել. **nach:** nach Hause — տուն դառնալ. — Sie gut nach Hause! Աստուած հետերնիդ ըլլայ. **über:** (der böse Geist, die Furcht...) kam über ihn (այս պիղծ՝ ահ...) կալաւ զնա, (սատանան...) վրան եկ զինքը. **um:** um et. — ա) բան մը կորսնցընել. բ) բանէ մը զրկուիլ. um's Leben — մեռնիլ, անկանել ի կենաց. **unter:** J—m nie wieder unter die Augen — մէկուն աչքին ալ անմնեւին չերեւնալ. J—m unter die Hände — մէկուն ձեռքն իյնալ. **von:** von J—m — մէկուն քովէն գալ՝ ելլել. Das kommt vom Blute ատիկա արիւնէն է. vom Dienste, von s—r Stelle — պաշտօնը կորսնցընել. vom Flecke, von der Stelle — յառաջանալ, յառաջադէմ ըլլալ. von Kräften — ակարանալ. der Rock kommt mir nicht vom Leibe ընդ. այս զգեստն երբեք չեմ հաներ՝ կանուխէս չեմ ձգեր. er kommt mir nicht von der Seite երբեք զիս թող չիտար, քովէս չի հեռանար. **vor:** vor den Richter... — դատաւորի... առջեւն ելլել. vor J—m — մէկը կանխել, մէկէ մը յառաջ գալ. **zu:** ich bin zu der Ansicht gekommen, daß... համոզուեցայ, որ... zu Athem — շունչ առնուլ. zur Besinnung — տ. **besinnen;** wieder zu sich — սթափիլ, դարձեալ ինք իրեն գալ. zum Ziele — վախճանին հասնիլ. zu et. — բան մը ձեռք ձգել. ich bin wohlfeil dazu gekommen աժան գնով ձեռք բերի. Das ist mir zu Ohren gekommen ասոր ձայնն ականջս հասաւ, զայս իմացայ. mit et. zu Stande կամ zu Ende — բանի մ'ի գլուխ հանել՝ լմնցընել. zu Schaden — ինք իրեն վնասել. zu Tode — մեռնիլ. (seine Unschuld) ist zu Tage gekommen (անմեղութիւնը) յայտնուեցաւ՝ ճանչցուեցաւ: —de r', —ր. 6. die Gehenden u. die —den գացողք եւ եկողք: — չ. 22բ. —նյ+. գալուստ, գալը. հասնիլը. das — und Gehen երթալ ու գալը:

kommensurabel, ած. 6. ... համաչափական:

Kommensurabilität, իգ. 31. ... համաչափականութիւն:

Kommentar, ար. 20. (յ+. Komme...tarien) մեկնութիւն:

Kommentator, ար. 25. մեկնիչ:

kommentieren, նբ. 3—. մեկնել. լուսաբանել:

Kommers, ար. ... 8. յ+. 18. (ուսանողաց) խնճոյք:

kommersieren, չբ. b. 3—. խնճոյք՝ կոչունք ընել:

Kommerz, չ. (ար.) 20. ... վաճառականութիւն, առուտուր:

kommerziell, ած. 6. առեւտրական, վաճառականական:

Kommilitone, ար. 34. ուսումնակից, աշակերտակից:

Kommis, ար. ... (վաճառատան մը) դպիր, սատար:

Kommiß, ար. (չ.) 20. (—ս. —sses) չբն. **—anzug,** ար. զօրական զգեստ (զինուորաց): **—bäcker,** ար. զինուորաց հացագործ: **—gegenstände,** ար. յ+. բանակի կազմածք՝ կահ կարասիք:

Kommissar, Kommissär, ար. 20. կամ 38. **Kommissarius,** ար. 18. (յ+. ...arien) հսկող. յանձնակատար. չբն. ոստիկան:

Kommissariat, չ. 20. յանձնակատարութիւն. չբն. կերակրոց տեսչութիւն. բ. ոստիկանութեան անդամք՝ տունն:

kommissarisch, ած. 6. եւ մկ. ... առժամանակեայ, փոխկատարողի:

Kommission, իգ. 31. [illegible]ձութիւն, յանձնարարութիւն. ճճ. in — ի պահեստի, ի շահեմարանի. ընդ. eine Nachricht in — nehmen նորալուր մը առարածել. բ. յան-

ձեռնաժողով, մասնաժողով. geschäftsführende — դիւան, գրասենեակ:

Kommissionä'r, ար. 20. յանձնառու, գործակալ (նաեւ կմ.):

Kommissionshandel, ար. կմ. յանձնարարական առուտուր:

Kommissorium, չ. 40. յանձնարարութիւն, ապսպրանք:

Kommittent, ար. 38. յանձնարար, ապսպրող. կարգիչ:

kommitti(e)ren, նբ. 3ա. 3. zu etw. — զմէկը բանի մը կարգել՝ սահմանել:

kommode, ած. 6. դիւր, հեշտ (տ. bequem): Բ. — իգ. 35. (ներքին զգեստեղինաց) ծգոցաւոր պահարան. հեշտադարան:

Kommoditä't, իգ. 31. = Bequemlichkeit եւ Abtritt, 2.

Kommodor(e), ար. 38. եւ 34. (Բ-ոյ յգ. ...ore) Ն-ւ. նաւատորմի նաւաց նաւապետ. 2. (Անգղիոյ եւ Ամերիկեան նահանգաց մէջ) նաւապետութեան աստիճան:

kommst, kömmst, տհմ. Ներ. Եզ. 2դ. kommen-ի:

kommun, ած. 6. — gemein.

kommunal, ած. 6. համայնական, համայնութեան:

Kommunalgarde, իգ. քաղաքային պահապանազօր, քաղաքապահ զօրք:

Kommune, իգ. 35. համայնութիւն, ժողովուրդ, քաղաքացիք:

Kommunikant, ար. 33. հաղորդող. Ս. Հաղորդութեան մերձեցող. 2. —en, յգ. Հաղորդականք (կրկնակնքոց աղանդ):

Kommunikation, իգ. 31. հաղորդութիւն, մասնակցութիւն:

Kommunion, իգ. 31. հաղորդութիւն, կցորդութիւն, ժողով հաւատացելոց. մսն. կր. Ս. Հաղորդութիւն:

Kommunismus, ար. անփփ. անյգ. հասարակորդութիւն, հասարակավարութիւն (ընչից հասարակաց ըլլալու վարդապետութիւն):

Kommunist, ար. 33. հասարակորդական. հասարակավարական:

kommunistisch, ած. 6. հասարակորդական:

kommuniz(i)eren, նբ. 3ա. հաղորդել. տեղեակ ընել. 2. կր. Ս. Հաղորդութիւն տալ՝ մատակարարել: — չբ. Ե. կր. Հաղորդուիլ. Սրբութիւն առնուլ: — չ. 22բ. անյգ. հաղորդութիւն. կցորդութիւն. տեղեկութիւն. 2. կր. Ս. Հաղորդութիւն:

Komödiant, ար. 37. —in, իգ. 32. կատակերգու, գուսան. միմոս:

komödiantenhaft, komödiantisch, ած. 6. կատակերգական, գուսանական. միմոսական:

Komö'die, իգ. 35. կատակերգութիւն, գուսանութիւն:

Komö'dien‖schreiber, ար. կատակերգագիր, կատակերգու բանաստեղծ: —spiel, չ. կատակերգութիւն:

komö'dienhaft, ած. 6. կատակերգական. միմոսական:

Kompagnie (գօմբ-նիի), իգ. 31. կամ 35. ընկերութիւն. կմ. das Haus L. u. — (հմա. u. Co.) Լ. վաճառատունն եւ ընկերութիւն (հմա. ընկ.). 2. զին. գունդ զօրաց, դասակ, վաշտ:

Kompagnie‖chef, ար. զին. վաշտապետ: —front, իգ. զին. in —fronten vorbeimarschieren վաշտով՝ դասակ դասակ չուել: —geschäft, չ. կմ. առեւտրական ընկերութիւն, զօվողութիւն:

Kompagnon (գօմբանիօն), ար. 38. կմ. ընկեր, զօվող:

kompakt, ած. 6. հոծ, սերտ. Բնգ. խիտ:

Kompaktat, չ. 20. կամ 24ա. = Vertrag.

Komparation, իգ. 31. մսն. քր. համեմատութիւն, բաղդատութիւն:

Komparativ, ար. 20. եւ ած. 6. քր. բաղդատական:

Komparent, ար. 37. —in, իգ. ատենի առջեւ ելլող՝ երեւցող:

kompari(e)r‖en, նբ. 3ա. քր. ein Wort — բառ մը բաղդատականացընել (բաղդատական ու գերադրական վերածել): — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = Komparation.

Kompaß, ար. 15. Ն-ւ. կողմնացոյց:

Digitized by Google

Kómpaßrose, իգ. հողմավարդ, հողմա(ցոյց) շրջանակ։

kompendiárisch, ած. 6. եւ մ. համառօտ(իւ), կարճառօտ(ս)։

kompendiö's, ած. 6. համառօտ, սեղմ. հոծ, մանր գրերով տպուած (գիրք)։

Kompéndium, չ. 40. կամ 36. բովանդակութիւն, համառօտութիւն։

Kompensatión, իգ. 31. փոխարինութիւն, հատուցում։ [րինելի։

kompensi(e)rbar, ած. 6. փոխա-

kompensi(e)ren, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. փոխարինել, հատուցանել, համակշռել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. փոխարինութիւն, հատուցում, տրիտուր։

kompetént, ած. 6. իրք. պատշաճ, օրինաւոր։ — ար. 33. նախանձընդդէմ, խնդրակից, մրցակից։

Kompeténz, իգ. 31. իրք. (դատաւորի) իշխանութիւն, բաւականութիւն. 2. սեպհականութիւն, իրաւունք. մուտք, հաս. 3. մրցութիւն, խնդրակցութիւն։

Kompilatión, իգ. 31. քաղուածոյք, ժողովածոյք։

Kopilátor, ար. 25. հաւաքիչ, ժողովող, քաղուածոյք շինող։

kompili(e)ren, նբ. 3ա. քաղուածոյք շինել, հաւաքել։

Komplemént, չ. 20. ստն. լրումն. քր. խնդիր։

kompleti(e)ren, նբ. 3ա. ամբողջացընել, լրացընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. լրացընելը, լրումն։ [լրացած, ամբողջ։

komplét(t), ած. 6. լի բովանդակ,

Kompléx, ար. 20. բովանդակութիւն։ — ած. 6. ստն. խառն (թիւ). 2. մանուածապատ, խառնաշփոթ, դժուարակնճռին։

Komplexión, իգ. 31. խառնուած (մարմնոյ), բնութիւն։

Komplimént, չ. 20. քաղաքավարական ձեւեր, քաղաքավարութիւն. յարգութիւն, մեծարանք, ողջոյն մեծարանաց. Ի—m —e machen կամ ընդ. schneiden, reißen, drechseln մէկուն քաղաքավարական ձեւեր ընել. ընդ. կոտրատուիլ. keine —e machen պարզ վարուիլ։

Komplimentenmacher(in, իգ.), ար. պատուատուիր, չափազանց քաղաքավար։

komplimenti(e)ren, նբ. 3ա. Ը. — մէկը յարգել՝ մեծարել։ — չբ. ի. մէկուն յարգութիւն՝ մեծարանք ցուցընել։

komplizi(e)ren, նբ. 3ա. (շատ մասունքն) ի մի ձուլել, խառնել. հիւսել։

Komplót(t), չ. 20. դաւ, դաւաճանութիւն. ein — anzetteln կամ schmieden դաւաճանութիւն մը նիւթել, մեքենայել, դաւադրել։

komplotti(e)ren, չբ. ի. 3ա. դաւաճանել, դաւադրել, դաւաճանութիւն նիւթել։

komponi(e)ren, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. երժ. (նուագ՝ երգ) յարդարել, յօրինել։

Komponi(e)rkunst, իգ. 17. երժ. նուագայարդարութիւն, երգայարդարութեան արուեստ։

Komponist, ար. 33. երժ. նուագայարդար, երգայարդար, յօրինիչ։

Kompositen, չ. յգ. անհր. փկ. յօդարդոյք, բաղադրեալ անկեր։

Kompositión, իգ. 31. կազմութիւն. 2. շարադրութիւն (աշակերտաց). երժ. երգայարդարութիւն, նուագայարդարութիւն. նկր. բաղադրութիւն, խառնուած։ [(բառ)։

Kompósitum, չ. 40. քր. բարդ

Kompóst, նաեւ **Kómpost**, ար. 20. երկ. աղբախառն կրախառն հող. տմ. կուտմոլ։

Kompót(t), չ. 38. խհ. շաքարամրգք, բանդակ։

kompréß, ած. 6. ճնշուած, ճմլուած։

Kompressiónspumpe, իգ. 38. բնք. ճնշարան։

Kompromiß, ար. 20. իրք. դատաստանն ուրիշին ընտրութեան թողուլը. 2. իրաւախոհութիւն։

kompromitti(e)ren, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. (sich) — (ինքզինքը) վտանգի մէջ դնել։

Kom(p)toir (քոմթուար եւ քոնթուար), նաեւ **Komtó(i)r**, **Kontór**, չ. 38. կամ 20. վճ. գրասենեակ, հաշուեսենեակ, դիւան։

Komp(t)o(i)rist, նաեւ **Kontorist**

Digitized by Google

(Թօմթօրթօւր կամ Թօնթօրթօւր), ար. 33. ևն. Համմարակալ, Հաշուակալ. գրագիր։

Komt(h)úr, ար. 20. ասճկակեր ասպետ (ասպետաց կարգի մը մուտքը կառավարող եւ վայելող)։

Komt(h)ureí, էգ. 31. ասպետական կարգաց (ասպեկան) Համ' մուտք։

Konchoide, էգ. 35. երկր. ուղղ. կոնքագիծ։

Konchy'lien, էգ. յգ. 35. երկր. էն. խեցեմորթք։

Kondensatión, էգ. 31. խտացումն, խտանալը։

Kondensátor, ար. 25. ար–. խտացուցիչ (մեքենայ)։ [նալի։

kondensi(e)rbar, ած. 6. բնդ. խտա-

kondensi(e)r|en, նբ. 3–. ար–. բնդ. խտացընել։ — չ. 22բ. անյգ. –ung, էգ. 31. խտացումն։

Kondition, էգ. 31. պայման, թէու-թիւն. պաշտօն. 2. (գործարանա-տիրոջ ... մը քով) ծառայութիւն. in — treten ծառայութեան մտնել։

konditionál, **konditionéll**, ած. 6. պայմանական, թէական։

Konditionális, ար. էղ. անէր. յգ. ...les, գր. թէական (եղանակ)։

Konditionéll, չ. 38. գր. թէական (եղանակ)։

konditioni(e)r|en, չբ. h. 3–. ծառայութեան մէջ ըլլալ։ — նբ. ար–. die Seide — մետաքսն արուեստով չորցընել, պատշաճ Համեմունքը տալ։ — չ. 22բ. անյգ. –ung, էգ. 31. = նբ. Թային նշանակութեան Հետ։

Konditor, ար. 25. շաքարագործ, շաքարեղէնեաց, ծաղարար. 2. սըր-ճարանապետ։

Konditoreí, էգ. 31. շաքարագործութիւն, անուշարարութիւն. ման. սրճարան։

Kondolénz, էգ. 31. = Beileid.

Kóndor, ար. 38. էն. պապակուճ = Greif, 2.

Kondúkt, ար. 20. = Geleit; ման. յուղարկաւորք, յուղարկաւորութիւն (մեռելոյ)։

Konduktéur (...էօր), ար. 38. (շո-գեկառքի...) վերատեսուչ. (նաւմա-կատան...) տեսուչ. (երկաթու-ղույ) վարիչ։

Kondúktor, ար. 28. բնդ. Հաղոր-դիչ (ելեկտրականութեան)։

Konfékt, չ. 20. բանջակ, (պտղոյ) քաղցրաւենի, շաքարամիրգք։

Konfektión, էգ. 31. յօրինուած, կազմութիւն. 2. զգեստամաճա-ռութիւն։

Konfektiónsgeschäft, չ. ևն. (նորա-ձեւ) զգեստուց խանութ' վաճա-ռատուն։

Konferénz, էգ. 31. (տէրութեանց) խորհուրդ' ժողով' բանակցու-թիւն. ժողով ուսուցչաց (բար-ձրագոյն դպրոցի)։

konferi(e)ren, չբ. h. 3–. խորհուրդ ընել, բանակցիլ։

Konférve, էգ. 35. բոյս. ջրիլոտ (Conferva)։

Konfessión, էգ. 31. դաւանու-թիւն Հաւատոյ, դաւանանք. 2. կրօնք, (կաթողիկեայ...) Հաւատոք' դաւանութիւն։

konfessionéll, ած. 6. (Հաւատոյ) դաւանութեան, դաւանական, կրօ-նական։

konfessions|los, ած. անկրօն, ան-Հաւատ։ –losigkeit, էգ. անՀաւա-տութիւն, անկրօնութիւն։ –schule, էգ. կրօնական դպրոց։ –wechsel, ար. կրօնափոխութիւն։

Konfirmánd, ար. 33. –in, էգ. 32. եր. երախայ (դրոշմելի)։

Konfirmatión, էգ. 31. Հաստա-տութիւն, ստուգութիւն. ման. եր. դրոշմ։

konfirmi(e)ren, նբ. 3–. Հաստա-տել, ստուգել. ման. եր. դրոշմել։

Konfiskatión, էգ. 31. (յարքու-նիս...) գրաւումն. (լրագրի) ար-գելումն։

konfiszi(e)rbar, ած. 6. (յարքու-նիս...) գրաւելու' գրաւելի։

konfiszi(e)r|en, նբ. 3–. (յարքու-նիս...) գրաւել. (լրագիր' գիրք... մը արգելուլ։ –t, դբբ. անց. եւ ած. 6. (յարքունիս...) գրաւեալ. 2. փխ. ընդ. –es Gesicht ննջաւոր' կասկածելի կերպարանք. — չ. 22բ. անյգ. –ung, էգ. 31. = Konfiska-tion.

Konflikt, ար. 20. վէճ, բանակռիւ, պայքար. in — gerathen վէճի բռնուիլ։

Konföderation, իգ. 31. դաշնակցութիւն, դաշնաւորութիւն։

konföderi(e)r'en, sich — չէզ. 3ա. դաշնակցիլ։ —te(r'), ած. 6. դաշնաւոր, դաշնակից։

konform, ած. 6. համանման. համաձայն, համաձայնական. մ. համանման, քաս։

Konformer, ար. 22ա. յդ. անդղիական եկեղեցւոյ դաւանակից։

Konfrater, ար. 22ա. (յգ. Konfrates) եղբայրակից։

Konfrontation, իգ. 31. = Konfronti(e)ren, չ.։

konfronti(e)r en, նգ. 3ա. դէմ առ դէմ դնել, դիմացէ դիմաց կեցընել, երեսախօս ընել։ — չ. 22գ. անց. —ung, իգ. 31. դէմ առ դէմ կեցընելը, երեսախօսութիւն։

konfus, ած. 6. անմօթ ապարանեալ, անմօթալից. շփոթած, խառնուեալ, աղմկեալ։

Konfusion, իգ. 31. = Verwirrung.

Konfusionarius, ար. 27. Konfusionsrath, ար. 13. ընդ. խառնակարար, շփոթութեան հանող։

Kongestion, իգ. 31. = Blutandrang.

Konglomerat, չ. 20. ֆրն. երկն. հգ. չեղչաղօղ, չեղչակոյտ։

Kongo, չ. 38. աշխ. Գոնկոյ. 2. ար. der — Գոնկոյ գետ։

kongregationistisch, ած. 6. եղբայրակցական, միաբանական։

Kongregation, իգ. 31. միաբանութիւն, ժողով կրօնաւորաց, ուխտ։

Kongreß, ար. 15. (չ.) (ժողով լիազօր պաշտօնէից) դեսպանաժողով, մեհաժողով. 2. համաժողով։

Kongreve կամ Kongreve (ֆրն. Երէքլ', յս. ան. ար. 38. Գոնկրեւ. գէն. —'sche Raketen գոնկրեւեան հրախաղալիք (հրալից խաղալիկաց ոմրաց վառօդը բանկցընելու)։

kongruent, ած. 6. տրա. համաձայն։

Kongruenz, իգ. 31. տրա. պատշաճում, համապատութիւն։

kongrui(e)ren, չգ. h. 3ա. տրա. պատշաճիլ, համապատիլ։

Konifere, իգ. 35. բյ. կոնաբեր ծառ)։

Kö'nig, ար. 20. թագաւոր, արքայ. Նոր Կտակարան Աբ. 2. Թգ. եւ ազգ. զանազան ... ։

Kö'nigin, իգ. 32. թագուհի, արքայուհի. Նոր Կտակարան Աբ. 2. — des Tages արեւ. բ. բյ. — der Nacht մեծածաղիկ կակտ (Cereus կամ Cactus grandiflorus). 3. ըն. թագուհի (մեղուաց)։

Kö'niglein, չ. 22բ. (նուաղ. König) արքայիկ (—նուաստ.—քինքատ հնտու.—)։

kö'niglich, ած. 6. թագաւորական, արքունի։

Kö'nigreich, չ. 20. թագաւորութիւն։

Kö'nigs'adler, ար. ըն. = Kaiseradler. —apfel, ար. արքայախնձոր, խայտախնձոր. բ. — Ananas. —burg, իգ. արքունի դղեակ։ —kerze, իգ. բյ. խունկամոս (Verbascum)։ —krone, իգ. արքունի թագ. բ. բյ. բուն արքայածաղիկ (Fritillaria imperialis). —lilie, իգ. բյ. = Königskrone, բ.։ —mord, չ. արքայասպանութիւն։ —mörder, ար. թագաւորասպան, արքայասպան։ —sitz, ար. աթոռ արքունի. բ. թագաւորական՝ արքայանիստ քաղաք։ —straße, իգ. արքունի պողոտայ։ —wasser, չ. ժմ. արքայաջուր։ —würde, իգ. թագաւորութեան պատիւ՝ աստիճան։

Kö'nigthum, չ. 7. թագաւորութիւն. ջ. մշ. միապետական ռեժիմը։

könisch, ած. 6. կոնական, կոնաձեւ։

Konjektur, իգ. 31. հաւանականութեան վրայ հաստատել՝ յեղակարծ կարծիք։

konjekturi(e)ren, konjizi(e)ren, նգ. եւ չգ. h. 3ա. կարծել, կռահել։

Konjugation, իգ. 31. քր. խոնարհութիւն։

konjugi(e)rbar, ած. 6. քր. խոնարհական, խոնարհելի (բայ)։

konjugi(e)ren, նգ. 3ա. քր. խոնարհել, խոնարհել։

Konjunktion, իգ. 31. քր. շաղկապ. 2. աստղ. համընթացութիւն (լուսնի եւ արեգական)։

Konjunktiv, ար. 20. քր. ստորադասական։

Digitized by Google

konjunktivisch, ած. 6. ստորադասական, ստորադասականով։

Konjunktúr, իգ. 31. (նաեւ հն.) պատահարակցութիւն, հանդիպութիւն պատահարաց։

konkáv, ած. 6. գոգաւոր (հկ-նշ. konvex)։

konkáv‖konkav, ած. երկգոգաւոր։ -konvex, ած. ուռուցիկ գոգաւոր։

Konkláve, չ. 38. անյ. փակարան (ժողով ծիրանաւորաց քահանայապետ ընտրելու)։

Konklúsum, չ. 38. = Beschluß, 1.

Konkordánz, իգ. 31. (յգ. նաեւ -ien) միաբանութիւն. 2. համաբարբառ (Ս. Գրոց այբբենական ցանկ). 3. քր. համաձայնութիւն։

Konkordát, չ. 20. եկ. դաշնաւորութիւն (քահանայապետի ընդ թագաւորի)։

konkrét, ած. 6. փլն. քր. թանձրացեալ։

Konkrétum, չ. 40. քր. թանձրացեալ անուն։

Konkubinát, չ. 20. = Kebsehe.

Konkubine, իգ. 35. = Kebsweib.

Konkurrént, ար. 38. մրցակից, նախանձընդդէմ։

Konkurrénz, իգ. 31. մրցութիւն, համընթացութիւն։

Konkúrs, ար. եղ. 8. յգ. 18. վճ. յայտնեալ անանկութիւն (տ. Bank(e)rot(t), ար.). 2. մրցութիւն, նախանձընդդիմութիւն։ — ած. վճ. sich — erklären ինք զինք անանկացեալ հրատարակել։

kö'nnen, Ա. օժանդակ բայ (Ներկ. ich kann, du kannst, er kann, wir —; ԴՐԲ. անց. gekonnt). կարենալ. Das kann nicht sein այս կարելի չէ. չի կրնար ըլլալ. er kann nicht auf(stehen) ոտք ելլել չի կրնար. wir — nicht fort չենք կրնար մեկնիլ. er schrie was er konnte ամենայն զօրութեամբ պոռաց. 2. er macht es so gut als er kann կրցածը կ'ընէ. ich kann nichts dafür յանցանքն իմս չէ, ինծի ի՞նչ. ich kann nicht anders այլապէս չեմ կրնար։ Բ. — Նբ. etwas — բան մը գիտնալ. französisch — գաղղիերէն գիտնալ. das Gekonnte wieder vergessen գիտցածը մոռնալ։ — չ. 28բ. անյ. — բային նշանակ—Բ—անց հեր։

Konnetábel, ար. 22ա. սպարապետ Գաղղիացւոց։

Konnéx, ար. 20. կապ(ակցութիւն)։

Konnexión, իգ. 31. = Konnex; 2. -en, յգ. ազդոյ՝ ազդեցութիւն ունեցող յարաբերութիւնք՝ ճանաչւորութիւնք։

Konnivénz, իգ. 31. անտեսութիւն (չարեաց). միաբանութիւն, կցորդութիւն (մեկուն չարեաց)։

konnivi(e)ren, չբ. ի. 3ա. կցորդիլ (չարեաց)։

Konnossemént, չ. 20. վճ. Ն-կ. բեռնագիր, վաճառագիր։

Könobít, ար. 38. եկ. միաբանակեաց, վանական։

Kónrektor, ար. 25. օգնական վարիչ (դպրոցի)։

konsekri(e)ren, Նբ. 3ա. նուիրել, օրհնել, սրբագործել։ — չ. 28բ. անյ. նուիրում։

Konsekútio, իգ. անփխ. փլն. = Folge.

konsequént, ած. 6. = folgerecht, ա.։

Konsequénz, իգ. 31. = Folgerichtigkeit; 2. = Folgerung (տ. folgern, չ.).

Konservatiónsbrille, իգ. 35. աչապահ։

konservatív, ած. 6. պահպանողական։ -e(r), ար. 6. պահպանողական (կուսակից)։

Konservátor, ար. 25. տեսուչ՝ վերակացու (թանգարանի...)։

Konservatórium, չ. 26. դպրոց (für Musik երաժշտութեան). (երաժշտ...) անոց։

Konsérve, իգ. 35. (շաքարեփեաց միրգ) քաղցրաւենի (Ե-Ելը). 2. Ն-կ. պահեստի՝ օգնական նաւ. 2. դէն. Բրդ. Նրդ. պահպանակ, արտաքին պատուար։

konservi(e)ren, Նբ. եւ sich — փբ. 3ա. պահել (զանձն)։ — չ. 28բ. անյ. -ung, իգ. 31. պահպանում։

Konsignatä'r, ար. 20. վճ. վաճառապահ։

Konsignatión, իգ. 31. վճ. Ն-կ. 3-m Waaren in — senden մեկուն պահեստի՝ աւանդի համար վաճառք խաւրել։

konsilii(e)ren, Նբ. 3ա. (մեկուն

Digitized by Google

բան մ'ընելու) խորհուրդ՝ խրատ տալ:

Konsilium, չ. 40. խորհուրդ. ihm wurde das Consilium abeundi ertheilt (համալսարանէ...) ձեռնելու հրաման ընդունեցաւ:

konsistént, ած. 6. հաստատուն:

Konsisténz, իգ. 31. հաստատութիւն:

Konsistoriálrath, ար. կանոնիկոսաց ժողովոյ խորհրդականն՝ անդամ:

Konsistórium, չ. 26. նր. կանոնիկոսաց ժողով՝ խորհուրդ:

konskribi(e)ren, նբ. 3—. զին. Truppen — նոր գունդ ժողովել, նոր զօրաժողով ընել (տ. ausheben, 5.):

Konskribi(e)rter, ար. 6. գեւղընտիր՝ նորընտիր զօրական:

Konskription, իգ. 31. զինուորագրութիւն: [գրութենէ ազատ:

konskriptionsfrei, ած. 6. զինուորա-

Konsóle, իգ. 35. ճրտ. ուս, չէնքի պատին մէջ բռնող՝ արտակարկառ մաս:

konsolidi(e)ren, նբ. եւ sich — կբ. 3—. ամուր ընել. հաստատել (զանձն), կցել (զմէջս). հաստատել (զպարտս): — չ. 23բ. անյ. —ung, իգ. 31. հաստատութիւն:

Kónsols, յգ. անփն. մն. հաստատեալ՝ հաստատուն պարտք:

Konsonánt, ար. 33. եր. բաղաձայն:

Konsonánz, իգ. 31. միաբանութիւն, ներդաշնակութիւն:

Konsórte, ար. 34. իրգ. եւ յնփ. կ. մր. ընկերակից. համախոհ:

Konsórtium, չ. 26. մն. ընկերակցութիւն, գործողութիւն:

konspiri(e)ren, չբ. հ. 3—. միաբանիլ, դաշնաւոր ըլլալ:

Konstábel, ար. 22—. ն—ձ. թնդանօթապետ:

Konstábler, ար. 22—. ոստիկան (Անգղիա). 2. ն—ձ. = Konstabel.

konstánt, ած. 6. հաստատուն, անփոփոխ: —e, իգ. 35. ան—. հաստատուն քանակութիւն՝ որրանութիւն:

Kónstantin, յր. ան. ար. 33. Կոստանդիանոս:

Konstantinópel, չ. 33. աշխ. Կոստանդնուպոլիս:

Konstantinopolitáner, ար. 22—. —in, իգ. 32. Կոստանդնուպոլսեցի:

Konstántius, յր. ան. անփն. = Konstanz, Բ.

Kónstanz, Ա. չ. անփն. քղ. Կոստանդիա: Բ. — յր. ան. ար. անփն.

Konstánze, իգ. 30. Կոստանդիա, Կոստանդիա:

Konstárel, ար. 22—. ընդ. = Konstabel.

konstati(e)ren, նբ. 3— հաստատել. սուտ կել. ճշդրտել: — չ. 23բ. անյ. —ung, իգ. 31. ճշդրտում:

Konstellation, իգ. 31. աստեղատուն, համաստեղութիւն:

konstitui(e)ren, նբ. եւ sich — կբ. 3—. հաստատել (սահմանն՝ կանոն) կարգել:

Konstitution, իգ. 31. սահմանադրութիւն:

Konstitutionalismus, ար. 27. սահմանադրականութիւն:

konstitutionéll, ած. 6. —e(r), ար. 6. սահմանադրական:

konstrui(e)rbar, ած. 6. կազմելի, յօրինելի:

konstrui(e)ren, նբ. 3—. քր. եւ ան—. կազմել, յօրինել:

Konstruktion, իգ. 31. քր. ան—. յօրինուած, կազմութիւն:

Kónsul, ար. 24բ. բդեշխ, հիւպատ:

Konsulát, չ. 20. հիւպատոսութիւն, բդեշխութիւն:

Konsulént, ար. 33. խորհրդատու խօսնակ՝ փաստաբան:

Konsultation, իգ. 31. ärztliche — բժշկական խորհրդակցութիւն:

konsulti(e)ren, նբ. 3—. խորհրդակցել:

Konsúm, ար. 20. սպառում:

Konsumént, ար. 33. —in, իգ. 32. (հկ—ն. Produzent) սպառող:

konsumi(e)ren, նբ. 3—. սպառել:

Konsum(p)tion, իգ. 31. = Konsum.

Kontákt, ար. 20. շօշափում. կցորդութիւն:

kontánt, ած. 6. մն. համաւցանելոյ կարող (ժամդ). կանխիկ, առձեռն (ստակ):

kontemplatív, ած. 6. նկատողական, հայեցողական:

kónterband, ած. 6. —e Waare մա-

Digitized by Google

քառանկիւնով՝ մաքսէ փախցուած վա-
ճառք։ —e, էգ. 35. անյ. մաքսա-
նենգութիւն։

Kónterfei, չ. 20. = Abbild.

kónterfeien, նբ. 3—. = abbilden, նբ.։

Kontéxt, ար. 20. յեռուած, գրուա-
ծոյ մը մասանց իրարու հետ կա-
պակցութիւն։ [կիր։

Kontinént, ար. 20. ցամաք եր-

Kontingént, ար. եւ չ. 20. բաժին, մաս։

kontingentí(e)ren, նբ. 3—. բաժինն որոշել՝ հաստատել։

kontinuí(e)rlich, ած. 6. յաջորդա-
կան, շարունակեալ, մշտաշար։

Kontinuitä't, էգ. 31. փրն. շա-
րունակութիւն։

Kónto, չ. 38. (յգ. նաեւ ...ti) վճ.
հաշիւ, համար։

Kónto‖buch, չ. հաշուեգիրք։ —
korrent, ար. (չ.) ընթացիկ հաշիւ։

Kont(o)úr (գոնթուռ), ար. 22.
շրջանակ, ծիր, շրջապատ։

Kóntra, չ. անփփ. das Pro und —
թեր ու դէմը, ի կողմն եւ հակա-
ռակն։

Kóntra‖alt, ար. երժ. գերաբարձր
(շատ բարձր) ձայն։ —baß, ար. երժ.
գերաստուար ջութակ. բ. ջութա-
կահար. գ. խորին՝ շատ ստուար
ձայն։ —fechten, չ. զինամրցութիւն։

kondradiktórisch, ած. 6. հակասա-
կան, հակառակախօս։

Kontrahént, ար. 33. դաշնադիր,
դաշնակից։

kontrahí(e)ren, չբ. հ. 3—. դաշ-
նադրել, դաշինք գնել։ — նբ. eine
Anleihe — փոխ առնլու՝ տալու դա-
շինք գնել։

Kontrákt, ար. 20. դաշն, դաշնա-
գրութիւն։ — ած. 6. փրն. ախտ.
կծկեալ (մուկն)։

kontrákt‖brüchig, ած. դաշնա-
դրուժ։ —mäßig, ած. = kontraktlich.

kontráktlich, ած. 6. ըստ դա-
շանց, դաշնաւոր։

Kontrást, ար. 20. հակապատկեր,
ընդդիմապատկեր։

kontrastí(e)ren, չբ. հ. 3—. — ab-
stechen, չբ.։

Kontravenient, ար. 33—. —in, էգ.
33. իրք. կանոնազանց, հրամանա-
զանց, օրինազանց։

kontraveni(e)ren, չբ. հ. 3—. զան-
ցանել, ստուգանել։

Kontravention, էգ. 31. (հրաման...)
ազանցութիւն։

Kóntre‖garde (գօնդրկարդ...), էգ. զին.
բրդ. ճրդ. ամրութիւն մարտկոցի։
—mine, էգ. զին. ընդդիմափոր ա-
կան. բ. ներքնաբերդեան ական։
—tanz, ար. դէմընդդէմ կաքաւ,
հակապար։

Kóntreskarpe, էգ. 35. զին. բրդ.
ճրդ. զառիվերակ (արտաքին որ-
մոյ). բ. (պատնիշի...) ծածուկ ճամ-
բայ, դողուղի։

Kontribuént, ար. 33. հարկատու,
հարկապարտ։

kontribuí(e)ren, նբ. 3—. = bei-
steuern.

Kontributión, էգ. 31. պատերազմի
տուրք՝ հարկ։

Kontróll‖amt, չ. կրկնարձանա-
գրութեան պաշտօն։ —beamter, ար.
կրկին արձանագրող (պաշտօնա-
տէր)։ [գիր։

Kontrólle, էգ. 35. կրկնարձանա-

Kontrolléur (...լէօր), ար. 38. —in,
էգ. 33. կրկին արձանագրող։

kontrol(l)í(e)r‖en, նբ. 3—. կրկին ար-
ձանագրել։ — չ. 22բ. անյ. —ung,
էգ. 31. կրկին արձանագրութիւն։

Kontrovérsprediger, ար. կր. (հաւ-
ատոյ նիւթոց վրայ) հակաճառող,
մաքառող, պայքարախօս։

Kontrovérse, էգ. 31. հակաճա-
ռութիւն, մաքառում, պայքար
(հաւատոյ նիւթոց վրայ)։

Kontumáz, էգ. 31. իրք. դատա-
զանցութիւն (ամբաստանելոյ մը
ատեան չելլելը)։

kontumazi(e)r‖en, նբ. 3—. իրք.
(դատազանցութեան համար) դա-
տավճռել, դատապարտել։ — չ.
22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = քօյին
նշանախօսիան հեփ։

Kontúr, ար. 22—. տ. Kontour.

Konveniénz. էգ. 31. պատշաճու-
թիւն, յարմարութիւն։

konveni(e)ren, չբ. հ. 3—. — an-
stehen, 6.

Konvént, ար. 20. ժողով. 2. վանք,
միաբանութիւն։

Konventíkel, չ. 22—. ժողովակ. 2.
ապօրինաւոր՝ գաղտնի ժողով։

Konventión, իգ. 31. դաշնադրութիւն, դաշինք։

konventionéll, ած. 6. ըստ դաշանց։

Konvergénz, իգ. 31. մաթ. (գծից) ծայրամիտութիւն։

konvergi(e)ren, չբ. h. 3—. մաթ. ծայրամիտել (գծից)։

Konversatión, իգ. 31. խօսակցութիւն։

Konversatiónslexikon, չ. հանրագիտական բառագիրք, հանրագիտութիւն։ —zimmer, չ. կաճառանոց, խօսակցելու սենեակ։

konversi(e)ren, չբ. h. 3—. mit J—m — մէկուն հետ խօսակցիլ։

konverti(e)rbar, ած. 6. վճ. շրջելի, փոխելի։

konverti(e)r|en, ներգ. 3—. վճ. (պարտքը...) շրջել, փոխել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. շրջում։

Konvertit, ար. 33. —in, իգ. 33. նորահաւատ, նորադարձ։

konvér, ած. 6. կորընթարդ, ուռուցիկ (հկ. konkav)։

Konvikt, ար. (չ.) 20. ձրի՝ անթոշակ վարժարան. 2. նաեւ **Konviktórium**, չ. 6. ձրի՝ անթոշակ ճաշարան։

Konvivium, չ. 40. եւ 26. = Gelage, 1.

Konvolút, չ. 20. (թղթի) ծրար։

konvulsivisch, ած. 6. մկանաձգական, ջղաձգական։

konzentri(e)r|en, ներգ. եւ sich — ինք. 3—. ամփոփել՝ ժողովել ի կեդրոն, կեդրոնացընել. փխ. կուտել, գումարել. (ատելութիւն...) առաջադատել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. կեդրոնացուցում։

konzéntrisch, ած. 6. մաթ. համակեդրոն։

Konzépt, չ. 20. նախագիծ, առաջին անգամ գրուած օրինակ. բ. փխ. j—m das — verwirren մէկը շփոթել. aus dem —e kommen շփոթիլ։

Konzért, չ. 20. երժ. նուագահանդէս, նուագածութիւն, կացուրդ. դաշնակցութիւն (նուագի)։

konzerti(e)ren, չբ. h. 3—. մն. երժ. նուագածել, դաշնակցութեամբ նուագել։

Konzessión, իգ. 31. նաեւ վճ. արտօնութիւն, առանձնաշնորհութիւն։

konzessioni(e)ren, ներգ. 3—. J. — մէկին առանձնաշնորհել՝ արտօնագրել։

Konzil, չ. 20. —ium, չ. 40. կամ 26. եկ. ընդհանուր ժողով, սիւնհոդոս։

Konzipient, ար. 33. խմբագիր։

konzipi(e)ren, ներգ. 3—. յղանալ. 2. խմբագրել։

kooperi(e)ren, չբ. h. 3—. գործակցիլ։

Koordináte, իգ. 35. մաթ. համակարգեալք։

koordini(e)r|en, ներգ. 3—. յօրինել կարգել, համակարգել (նաեւ քր.)։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. համակարգում, համակարգութիւն։

Kopál, ար. 20. կոպալ։

Kopállack, ար. (չ.) կոպալէ ջնարակ։

Kopéke, իգ. 35. դրմ. կոպէկ։

Kopenhágen, չ. 38. աշխ. Քօփէնհակ։

Kö'per, ար. 22—. վճ. եւ ոստ. առ ի շեղ հիւսուածը՝ ոստայնանկում։

Kö'pergaze (...կազէ), իգ. շեղանկեան կազ (ոսկեթել մետաքսէ պաստառ)։

kö'pern, ներգ. 3—. ոստ. ein Zeug — նիւթ մը շեղ անկանել՝ առ ի շեղ հիւսել։

Kopérnikus, յտ. ան. ար. 18. Կոպեռնիկոս (1473—1543)։

Kopf, ար. 13. գլուխ. darauf steht der —, es gilt den —, es geht an — und Kragen կեանքը վտանգի մէջ է. ընփ. er lernt Latein, daß ihm der — raucht լատիներէն սորվելու գլուխ կը ճաթեցընէ. ընփ. er weiß nicht wo ihm der — steht գլուխն ուր զարնելիքը չէ գիտեր, շատ զբաղեալ է. j—m eigenen —e folgen իր խելքին եսեւէն երթալ. ընփ. den — hängen lassen գլուխը կախել. an: ընփ. sich J—m an den — werfen մէկուն վրայ իյնալ. ich nehme die Verantwortung auf meinen — պատասխանատուութիւնն իմ վրաս (ըլլայ), ընփ. գլխոյս վրայ կ'երաշխաւորեմ. et. für seinen — thun ընփ. բան մ'ինքն իր գլխուն՝ անհրաման ընել. in:

es ist im —e nicht richtig միտքը խանգարուեր է, խելքը թռուցեր է. J—m Etwas in den — setzen ըն. մէկուն գլուխը բան մը խոթել. Sie handeln nun nach Ihrem —e ձեր խելքին համեմայն կը գործէք. bis über den — in Schulden stecken պարտուց մէջ խըղդուած ըլլալ. von — zu Fuß գլխէն մինչեւ ոտքը, բոլորովին. J—m den — vor die Füße legen մէկը գլխատել՝ կառափնատել. dieser Wein steigt zu —e աս գինին գլուխը կը զարնէ. առած. viele Köpfe, viele Sinne որչափ գլուխ՝ այնչափ կարծիք. 2. er läuft, als brenne ihm der — խելացնորի պէս կը վազէ. der — saust mir noch von Allem, was ich gehört habe լսածներէս դեռ գլուխս կը թնդայ. der — steht ihm nicht recht լաւ տրամադրեալ չէ. J—m den — zurecht rücken (կամ stutzen) մէկը զգաստացընել, խելքը գլուխը բերել. seinen — an (die Erreichung von) et. setzen բան մը ստանալու շատ ճգնիլ. den — aus der Schlinge ziehen վտանգէ՝ դժուարութենէ ազատիլ. [illegible]. auf den — gefallen sein խելք չունենալ, անխելք ըլլալ. Alles auf den — stellen ամէն բան տակնուվրայ ընել՝ վերիվայր հարկանել. et. aus dem —e befragen բան մը բերնուց ըսել՝ ճառել. sich die Augen aus dem —e sehen շատ դիտելէն կուրնալ. sich et. aus dem —e schlagen բանէ մը հրաժարիլ. J. bei dem (կամ beim) —e nehmen մէկը մազերէն քաշել. (ich weiß nicht,) was ihm in den — gefahren ist (չեմ գիտեր) ինչ ունի՝ ինչ եղեր է. et. im —e h. ա. խելք ունենալ, մտացի ըլլալ. բ. բան մը խորհիլ. գ. հոգ՝ մտածմունք ունենալ. դ. (քիչ մը) գինւով զուարթացած ըլլալ. (über) Hals über — herunter fallen գլխիվայր թաւալիլ. ein Brett vor dem —e haben ծանծաղամիտ ըլլալ. J. vor den — stoßen մէկը սաստիկ թշնամանել. 3. ([illegible]) (Tassen-)— ըմպանակ, սկահակ. բ. (ծխափողի) գլուխ՝ վառարան:

Köpfabschneider, ար. գլխատող, կառափնատող: —ausschlag, ար. ախտ. գլխեռացք (տղոց գլուխը խաղալարա եռալը): —bedeckung, իգ. գլխանոց, գլխոյ ծածկոյթ: —binde, իգ. = Hauptbinde, բ.: —brechen, չ. տաղտուկ, աշխատութիւն. J—m viel — machen մէկուն գլուխը ցաւցընել: —brummen, չ. դռնչել (գլխոյ): —ende, չ. (անկողնոց) սնարք գլխոյ կողմն. անդրք. ինոյ վերին ծայրը: —förmig, ած. եւ մկ. գլխաձեւ: —füß(l)er, ար. յփ. կն. գլխոտանիկ, գլխոտանիք: —geld, չ. = Kopfsteuer. —hänger, in, իգ. ?, ար. ծռմիզ. բ. = Duckmäuser(in). —hängerei, իգ. = Duckmäuserei. —haube, իգ. անդր. գլխաթաղանթ (տղոց). բ. կն. նըրբափետորոց փունջ: —kissen, չ. գլխոյ բարձ, սնարք: —kohl, ար. մկ. գընդակաղամբ (Brassica oleracea capitata): —los, ած. եւ կն. անգլուխ. փխ. անհանճար, անմիտ, անխելք: —nicken, չ. գլուխը խոնարհեցընելը, գլխով հաւանութիւն: —pfühl, ար. չ. սնարք: —putz, ար. գլխազարդ (կանանց): —salat, ար. մկ. ուռուցիկ հազար ([illegible]) (Lactuca sativa capitata): —scheu, ած. խրտչան՝ տուերախիրս ձի. փխ. վեհերոտ, կասկածոտ. J. — machen մէկը տարակուսի մէջ ձգել: —schild, ար. կն. (գլխոյ) վահանակ: —schmerz, ար. ախտ. գլխացաւ. einseitiger — անգպար: —steuer, իգ. մարդահարկ, գլխահարկ: —stimme, իգ. երժ. բարձր ձայն. ըստ մք. նուրբ՝ սուտ՝ կանացի ձայն: —über, մկ. գլուխնիվեր (եւս փխ.): —unter, մկ. գլուխնիվայր: —weh, չ. = Kopfschmerz.

köpfen, նբ. յա. եւ յէ. = enthaupten; J. — մէկը կառափնատել՝ գլխատել. 2. (ծառերը՝ մն. ուռիներըը) = kappen, նբ. ձ.; անդրք. ծայրատել, կատարները կտրել. 3. որ—. = anköpfen. — չբ. ե. կաղամբի... գնդանալ՝ գլուխ կապել: — չ. չչբ. անյէ. —ung, իգ. աւ. = Enthaupten, չ.; 2. ծայրատում:

Köpfer, ար. չչա. որ—. (ձողաձուկ) գլխահատող:

köpfig, ած. ե. (այսպէս այնպէս) գլուխ ունեցող, ...գլուխ, ...գըլխեայ. չ. օ. blond— խարտեշագլուխ. բ. [illegible]. hundert— հարիւրգլխեան:

Digitized by Google

kö'pflings, մ. գլխովն, նախ գլուխն։

Kö'pfmaschine, իգ. 35. գլխատու-թեան գործի (guillotine)։

Kópḥta (...ֆ...), ար. 38. եգիպ-տական զարմանագործութիւն։

Kopitálien, յգ. ար. օրինակելու մարձք։

Kopie (+ոբիե), իգ. 35. (յգ. Kopie նաեւ. Kópie) = Abschrift.

kopi(e)ren, նբ. 3ա. օրինակել, ընդօրինակել (տ. abschreiben, 1.)։ — չ. 33բ. անյգ. = Abschreiben, չ.։

Kopist, ար. 33. ընդօրինակող, օրինակող (տ. Abschreiber)։

Kóppe, իգ. 35. (գնդաձեւ) կատար, սար (տ. Schneekoppe)։

Kóppel, իգ. 35. ար. չ. 33ա. կապ, տոռն (շանց)։ բ. — որս. —Hunde զոյգ (մը) շանց. բ. երկու երկու կապուած շներ. 2. իգծ. բազմա-պատիկ փակաղակ կանոն (երգի-նի). 3. Հասարակաց արօտ (ան-տառ՝ որսամայր). 4. (ցանկապատ մարգ) արգելած. բ. արտ։

Kóppelfischerei, իգ. Հասարակաց (ձկն)որսարան։ —hut, իգ. իբլ. = Koppelweide, ա. եւ բ.։ —recht, չ. իբլ. Հասարակաց արօտի իրաւունք։ —trift, իգ. —weide, իգ. իբլ. Հասա-րակաց արօտ. բ. որմածի մէջ ա-րօտ՝ ծառակատեղ։

kóppeln, նբ. 3ա. որս. Hunde (an ea.) շներ (իրարու) կապել, զուգել. 2. իգծ. (երգինի) ստեղներանը կցել՝ միաւորել. 3. իբլ. (դաշտ մը...) որմածով փակել. բ. արտա-բաժին ընել։

kóppen, նբ. 3ա. — kappen, նբ. 4.; 2. որս. das Korn — ցորենը Հան-դերձել։ — չբ. h. անոբծ. (ձիոյ) մուրը խածնել։ — չ. 33բ. անյգ. — Köpfen, չ.։

Kópper, ար. 33ա. անօթծ. մուրը խածնող (ձի)։

Koprolith, ար. 38. իբլի. կուա-քար (Հին կենդանեաց քարացեալ աղբը)։

Kópte, ար. 34. Kóptin, իգ. 33. խպտի։

Kópula, իգ. 31. (յգ. —s) +ր. զօդ (էական բայ)։

Kopulatión, իգ. 31. ամուսնու-թիւն, պսակ։

kopuli(e)ren, նբ. 3ա. միացընել. մոծ. զուգել. ամուսնացընել. 2. պրտ. պատուաստել. պատուաստել։

Kopulierreis, չ. 9. (ար. —reises) պրտ. պատուաստ, պատուաստ։

kor, 1ր. եւ 3ր. դէմք. իղ. անց. ձիմ. kiesen։

Kórah, յր. ան. որ անմիջ. կորխ։

Koralle, իգ. 35. ին. եւ էն. բուստ, կորալին։

korállen, ած. 6. բուստի, կորա-լինէ։

korállen artig, ած. կորալինանման։ —haltig, ած. բուստախառն։

Koralline, իգ. 35. ալ. եւ ին. բուսամանման (Corallina)։

Kóran կամ Korán, ար. 38. Կուռ-ան։

koránzen, նբ. 3ա. ամ. 3. — մէկը գանակոծել, սաստկակոծ (ընել)։

Korb, ար. 12. կողով. 2. անկար-ութիւնը. großer (Trag- կամ Wagen-) — որթ, կթոց. բ. ձ. (թղյ, ձկանց...) զամբիլ՝ սակառի. 3. ֆի. տ. Hahn, 1.; 3—m einen — geben մէ-կուն բան մը զլանալ, (մեծ. աղջ-կան մը ձեռքը խնդրողին) խնդիրը մերժել. e—n — bekommen մերժուիլ։

Kórbflarbeit, իգ. որթագործու-թիւն։ —arbeiter, ար. որս. որթա-գործ։ —flasche, իգ. կնիւնաղամ շիշ։ —macher, ար. որս. կողովա-գործ։ —sessel, ար. —stuhl, ար. աթո-ռաՀիւս։ —wagen, ար. կողովակառք (որուն մէջ տղաք կը դրուին)։ — weide, իգ. ալ. ճիռուռ (Salix viminalis)։ —weise, մ. կողով կողով։ —wiege, իգ. օրորաՀիւս օրրոց։

Kö'rbchen, չ. 33բ. (նաեւ. Körbl) կողովիկ, զամբիւղ։

Kórde, իգ. 35. որս. ասր. թել (պատուար)։

Kórdel, իգ. 35. լար, ժապաւէն։

kordeli(e)ren, նբ. 3ա. չուանել. (զգեստի եզերքը) ժապաւինել։

kordiál, ած. 6. սրտագին, խան-դակաթ։

Kordialitä't, իգ. 31. սէր, գորովք. խանդաղատանք։

Kordón, ար. 33. կուղ. լար. շար (աթոռոց...). շուան (զօրաց). Մրր. շրջաՀակ քարանց։

Kordnán, ար. 20. կամ 33. որս.

Digitized by Google

(գլխարով՝ աղտորով պատրաստուած այծու... կաշի) աղտորայծենի։

Korduánˌgerber, ար. ար—. աղտորայծենւոյ խաղախորդ։ —macher, ար. ար—. = Korduangerber.

Kórfu, չ. 38. անյփ. աշխ. Քորֆու։

Koriánder, ար. 22—. գինձ (փետրիլ) (Coriandrum)։

Korinth, չ. 38. աշխ. Կորնթոս։

Korínthe, էգ. 35. կորնթի, Հոռոմ չամիչ, չամիչ Կորնթոսի։

Kork, ար. 20. ցնցո. 13. անկեղենւոյ կեղեւ. 2. խցան։

kórkˌähnlich, -artig, ած. անկանման։ -baum, ար. -eiche, էգ. բսլ. անկենի, թանձրակեղեւ կաղնի (Quercus suber)։ -pfropf(en), ար. խցան (անկենւոյ)։ -säure, էգ. քմ. անկաթթու (փ.)։ -zieher, ար. խցահան։

korken, ած. 6. անկենւոյ, անկեայ։ — նբ. 3—. (շիշ մը) խցանել, տապանել։

Korky'ra, չ. 38. աշխ. հ. աշխ. Կորկիրա (Հինայ Քորֆու)։

Kórmoran ար. 20. իհ. Ձկնականն թռչնհ, ջրագռաւ (Pelecanus carbo)։

Korn, չ. (նաեւ ար. ա. 3.) Հատ(իկ) (ցորենոյ...), հատ, ունդ. das — sieht schön Հունձքը լաւ երեւոյթ ունի. 2. յփ. steinharte Körner (պնդոյ մէջ կարծրացած) մանրուկ, քարեր. der Acker giebt (trägt) das zehnte — արտը մէկին տասը (արդիւնք) կու տայ. բսլ. Körner tragend Հատաբեր. türkisches, wälsches — = Mais; 3. = Kornbranntwein; 4. զրք. արդարակշիռ խառնուած զուտ ստակոյ արծաթոյ. von richtigem Gewicht und — արդարակշիռ. փխ. ein Mann von altem (oder echtem) Schrot und — այր Հնոյ Հայրենեաց՝ երեւելի. 5. ցորենահատ, գարեհատ. 6. ձմն. զին. նշանառակացոյց, (Հրացանի...) ծայրը նշանառակ գիտելու) կէտակ. 3., et. auf's — nehmen (Հրացանը...) մէկուն ուղղել, մէկը նշանառակ առնել. փխ. մէկը գիտել. 3. auf dem —e haben մէկուն վրայ խածիւ Հակել, մէկը նկատել՝ զննել. 7. ար—. տաւոնցքի ծակ։

Kórnˌader, ար. ցորենի արտ. բ. ցորենեղենաց յարմար գետին։ —ähnlich, ած. Հատակերպ, Հատանման։ —ähre, էգ. երլ. Հասկ. բ. աստղ. = Spika. —bau, ար. ցորենեղինաց մշակութիւն, Հողագործութիւն։ —bauer, ար. Հողագործ։ —blume, էգ. բսլ. ծծմոր, կապոյտ տերեփուկ (Centaurea cyanus)։ —blüthe, էգ. ցորենածաղիկ. բ. ծաղկարուղիւ ժամանակ ցորենոյ։ —branntwein, ար. ցորենօղի։ —feld, չ. անդաստան։ —händler, ար. լծ. ցորենավաճառ։ —messer, ար. ցորենաչափ, պաշտօնատէր ցորենաչափութեան։ —reich, ած. ցորենաւէտ, ցորենաշատ։ —rose, էգ. բսլ. դաշտայի Հարբնուկ (Papaver argemone). բ. = Feldrose. —speicher, ար. Kornkammer; բ. (ցորենի) Հոր։ —stecher, ար. իհ. = Kornkäfer. —wage, էգ. լծ. ցորենոյ կշիռ. բ. փորձակշիռ։ —wicke, էգ. բսլ. ընտանի վիկն (Vicia sativa)։ —wurm, ար. իհ. brauner կամ schwarzer — արմտեաց կնճիթակերպ, ուտիճ ցորենոյ (Calandra granaria)։

Kö'rnˌfaß, չ. (վառօղի) Հատաման։ —haus, չ. Հատարան (վառօղի)։ —sieb, չ. Հատամաղ։

Kórnak, ար. 38. — Elephantenführer.

Kö'rnchen, չ. 33բ. (ն—չ. Korn) Հատիկ. փխ. դոյզն՝ սակաւիկ ինչ։

Kornélius, յր. ան. ար. 18. հ. աշխ. Կոռնելիոս։

Kornélkirsche, **Kornélle**, էգ. 35. բսլ. (ծառը նաեւ Kornélbaum, ար. 18.) = Hartriegel, ա.; բ. Հոն (պտուղ)։

kö'rnen, չբ. հ. 3—. (ցորենեղինաց) Հատ տալ, Հատաւորիլ. 2. նաեւ sich — փբ. (շաքարի՝ աղի...) Հատ Հատ ըլլալ, Հատհատիլ։ — նբ. ար—. (մանրաղ մը) Հատհատել. (վառօղը) Հատաւորել։ — չ. 23բ. անյփ. —ung, էգ. 31. Հատաւորում։

kö'rnerˌfressend, ած. —fresser, ար. յփ. իհ. Հատակեր(ք), ընդակեր(ք)։ —früchte, էգ. յփ. ցորենեղէնք, արմտիք։

Kornétt, U. ար. զին. 38. Հեծելոց դրօշակիր։ բ. — չ. երժ. եղջերափող։

körnicht, kö'rnig, ած. 6. — kernig, 1.; 2. հատաւոր, հատ հատ։

Kö'rnlein, չ. 22բ. նուազ. Kornի. — Körnchen.

Korollárium, չ. 20. երկ. էլ. յաւելուած, լրացուցիչ (մաս). տրմ. հետեւութիւն։

Kö'rper, ար. 22ա. մարմին։

Kö'rperanlage, իգ. մարմնոյ կազմութիւն՝ խառնուածք. բ. բնութիւն, խառնուածք։ —bildung, իգ. մարմնոյ կազմած, հասակ։ —lehre, իգ. մարմնախօսութիւն. բ. ստմ. հաստատաչափութիւն։ —los, ած. անմարմին։ —übung, իգ. մարմնամարզութիւն։ —wuchs, ար. հասակ. աճութիւն։

Kö'rperchen, չ. 22բ. (նուազ. Körperի) փոքր մարմին. ֆզն. հիւլէ։

kö'rperhaft, ած. 6. — körperlich, 1.

kö'rperlich, ած. 6. մարմնաւոր, մարմնապատ. նիւթական. ստմ. —er Winkel հաստատուն անկիւն. 2. մարմնոյ, մարմնական։

Kö'rperlichkeit, իգ. 31. մարմնաւորութիւն, մարմնականութիւն. նիւթականութիւն։

Kö'rperschaft, իգ. 31. ընկերութիւն, միաբանութիւն։

kö'rperschaftlich, ած. 6. ընկերութեան, միաբանական, ժողովական։

Korporál, ար. 20. զին. տասնապետ։

Korporatión, իգ. 31. — Körperschaft.

Korps (քոր, յգ. քորս), չ. անփոփ. մարմին. նշն. զին. (զօրաց) գունդ, գումարտակ. 2. (գերմանական համալսարանաց մէջ) ուսանողաց ընկերութիւն. das diplomatische — (երկրի մը մէջ գտնուող) բոլոր դեսպանք, դեսպանակոյտ։

korpulént, ած. 6. ուժեղ, անձնեայ, մարմնեղ (փ. dickleibig)։

Korpulénz, իգ. 31. գիրութիւն, մարմնեղութիւն (փ. Dickleibigkeit)։

Kórpus, անփոփ. Ա. չ. (նաեւ ար.) ընդ. — Körper; երգ. փ. Corpus, չ.։ Բ. — իգ. տպ. (—schrift, իգ.) տեսակ մը միջակ տպագիր։

korrékt, ած. 6. ճշգրիտ, ուղիղ. անսխալ։

Korréktheit, իգ. 31. ճշդութիւն, ուղղութիւն։

Korréktor, ար. 25. [illegible] տպ. սրբագրիչ։

Korrektúr, իգ. 31. սրբագրութիւն։

Korrektúrabzug, ար. —bogen, ար. տպ. սրբագրութեան թերթ։

Korrelát, չ. 20. յարաբերութիւն, յարընչութիւն։

Korrespondént, ար. 33. թղթակից. 2. վաճառականից։

Korrespondénz, իգ. 31. թղթակցութիւն։ [karte.

Korrespondénzkarte, իգ. — Post-

korrespondi(e)ren, չբ. հ. 3ա. mit 3—m — մէկուն հետ թղթակցիլ. թղթակցութիւն ընել՝ ունենալ. բ. mit et. — բանի մը համապատասխանել՝ համաձայնիլ։

Kórridor, ար. 20. կամ 33. նեղ եւ նուրբ անցք տան։

Korrigénda, յգ. անփոփ. տպ. ուղղելիք՝ վրիպակք (տպագրութեան)։

korrigi(e)ren, նբ. 3ա. ուղղել. սրբագրել։ — չ. 22բ. անյգ. սրբագրութիւն։

korrumpi(e)ren, նբ. 3ա. ապականել. կաշառել։

korrúpt, ած. 6. ապականած. բ. մփ. անպիտան, գարշելի, զազիր։

Korruptión, իգ. 31. ապականութիւն. կաշառ։

Korsár, ար. 33. (տոմ. նաեւ —s) ծովահէն (հմմտ. Pirat, Seeräuber). 2. հէնից նաւ։

Korsárenschiff, չ. 20. նոյն. հէնից նաւ։

Korsárenthum, չ. 7. անյգ. — Seeräuberthum.

Korsétt, չ. 20. պախրաւանդ, լանջապինդ կանանց. բանկոնակ կանանց։

Kórsika, չ. 30. աշխ. Կորսիկա։ —ner, ար. 22ա. —nerin, իգ. 32. Կորսիկացի։

Kórso, ար. 33. ճեմելիք, զբօսատեղի։

Kórtes, յգ. անփոփ. Սպանիոյ ազգային ժողով՝ խորհրդարան։

Korúnd, ար. 20. հք. կորունդ։

Korvétte, իգ. 25. նոյն. միայարկ (նաւ պատերազմի)։

Kórypha, իգ. 38. տէ. — Fächelpalme, ա.:

Koryphä'e, արք. 34. պարագլուխ, յառաջնակարգ:

Kosá(c)k, արք. 33. ղազախ. էի. բիրտ, կոշտ:

kóscher, ած. 6. (Հրէից մէջ) մաքուր, սուրբ:

Kóseslied, չ. գգուանք. գգուանաց երգ: —wort, չ. ողոքիչ փաղաքշական խօսք:

kósen, չբ. h. եւ նբ. 3բ. եւ 3գ. գգուել, փայփայել, փաղաքշել:

kósig, ած. 6. գգուելի. փաղաքշական, սիրելի:

Kósinus, արք. 38. երկ. սոսո. ծածանկից. — versus շրջեալ ծոցանկից:

kosmétisch, ած. 6. —(es Mittel) մորթի գեղեցկացուցիչ (դեղ):

kósmisch, ած. 6. երկ. տիեզերային:

Kosmogonie, իգ. 31. երկ. էւ. աշխարհածնութիւն, աշխարհէքիս կազմութեան գիտութիւն:

Kosmográph, արք. 33. երկ. տիեզերագիր:

Kosmographie, իգ. 31. երկ. տիեզերագրութիւն:

kosmográphisch, ած. 6. երկ. տիեզերագրական:

Kosmológ, արք. 33. երկ. տիեզերախօս:

Kosmologie, իգ. 31. երկ. տիեզերախօսութիւն:

Kossát(h), **Kossä't(h)**, արք. 33. անկալուած գեղացի:

Kost, իգ. 31. անյօ. սնունդ, կերակուր. 2. ein Liebhaber guter — sein փափկակեր ըլլալ, համադամ կերակուրներ սիրել. in — nehmen (մէկուն) սասակով կերակուր ու բնակութիւն տալ:

kostfrei, ած. կերակուրն ուրիշին քով (ձրի) կերող. 3. — halten մէկն իւր սեղանէն կերակրել: —geld, չ. կերակրոց եւ բնակութեան սակ. բ. — der Lehrlinge համբակի շաբաթական վարձք: —halter(in, իգ.), արք. սասակով կերակուր եւ բնակութիւն տուող: —schule, իգ. գիշերօթիկ դպրոց: —verächter, արք. կերակուր չհաւնող:

köstbar, ած. 6. մեծագին, թանկագին. ը. մփ. ընտիր, գերազանց. փառաւոր. անգնահատական:

Köstbarkeit, իգ. 31. (անյօ.) թանկութիւն. մեծ գին՝ արժէք. պատուականութիւն. 2. յօ. ով. ազնիւ՝ թանկագին իր:

Kósten, յօ. անէի. ծախք. auf meine — իմ ծախքովս. sich — machen, sich in — stürzen ծախքեր ընել. seine — herausschlagen իր ծախքն հանել. էի. auf — seiner Ehre իւր պատուոյն վնասովը, պատիւը տուժելով:

kósten, չբ. h. 3բ. արժել (նաեւ էի.). Das kostet mir (կամ mich) viel ատիկայ ինծի շատ թանկ է. es koste was es wolle! ինչ որ ըլլայ՝ թող ըլլայ. 2. es sich viel Geld — lassen մեծամեծ ծախքեր ընել: — նբ. ճաշակել, համն առնուլ՝ փորձել. 2. էի. վայելել. փորձել: — չ. 22բ. անյօ. ճաշակում, համը փորձելը:

Köstenanschlag, արք. (ըլլալիք) ծախուց հաշիւ. գին (շինուածոց): —aufwand, արք. ծախք: —frei, ած. առանց ծախուց, անծախք, ձրի:

Köster, արք. 22ա. (ըմպելեաց) համը փորձող. համտես:

kö'stlich, ած. 6. ախորժահամ, համեղ, անուշահամ. 2. պատուական, յարգի, ծանրագին. 3. սքանչելի, սիրուն, յանկուցիչ:

Kö'stlichkeit, իգ. 31. (անյօ.) ազնուութիւն (կերակրոյ...) համեղութիւն, պատուականութիւն. յանկուցիչ գեղեցկութիւն. 2. (յօ. ով) — . յօ. —en հեշտութիւնք, վայելք:

kóstspielig, ած. 6. (հկանշ. billig, 2.) ծանրագին, ընդ. թանկ, սուղ. մեծածախ:

Kóstspieligkeit, իգ. 31. ծանրագնութիւն, սղութիւն, թանկութիւն:

Kostü'm, չ. 20. տարազ:

Kostü'mkunde, իգ. տարազագիտութիւն:

kostümi(e)ren, նբ. 3ա. հագուեցընել. մաս. նկր. տարազել: sich — էբ. հագուիլ:

Kótangente, իգ. 35. երկ. սոսո. շօշափողակից, ի միասին շօշափող:

Kö'te, իգ. 35. անօթ. — Fessel, 3. եւ Fesselgelenk.

Kö'tel, արք. 22ա. (ոչխարի այծի մկան) կու, աղբ:

Digitized by Google

Kotelétt, չ. 20. —e, էգ. 35. (խհ. որթի...) պատառ, կող (Նախկերակուր այն մասէն). 2. ընդ. երկայն ծնօտի մօրուք։

Kö'ter, ար. 22ա. (Հաւնոցի) պահապան շուն. ը. մզ. արհամարհական = Hund.

Koterie, էգ. 35. = Klicke.

Koth, Ա. ար. 20. անյգ. տիղմ, ցեխ. աղտ, աղտեղութիւն. mit — bespritzen ցեխոտել. 2. կղկղանք, աղբ, կու։ Բ. — չ. 20. = Kathe; 2. (նաեւ Kóthe, էգ. 35.) ար—. աղարան։

kóth‖artig, ած. բժշ. —խպ. մրրախառն, մրրալից։ —bürste, էգ. տղմաքերծ երկաթ, տղմի խոզանակ։ —fliege, էգ. ին. աղբաճանճ (Scatophaga)։ —fressend, ած. ին. աղբակեր։ —grube, էգ. կոյանոց։ —käfer, ար. ին. կոյագնդիկ։ —lache, էգ. ցեխոտ տեղ, ճահիճ։

Kóthe, էգ. 35. ար—. տ. Koth, Բ. 2.

Kö'the, էգ. 35. անաբժ. = Fessel, 2. եւ Fesselgelenk.

Kö'th(e)ner, ար. 22ա. նաեւ Kö'ther, ար. 22ա. = Kossath.

kóthig, ած. 6. տղմոտ, ցեխոտ. ճախճախուտ. — machen ցեխոտել, աղտոտել. մաս. բժշ. = kothartig.

Kothúrn, ար. 20. (Նախնի ողբերգու դերասանաց) կիսակօշիկ։

kothúrn‖artig, —haft, ած. 6. կիսակօշկաձեւ. —ա. փխ. մեծաշուք, շքեղ։

Kótillon (քօթիլյօն), ար. 38. վերջապար, պարի տեսակ մը։

kotz! մզ. ռմ. (յիշոց մը) անիծեալ։

kótzen, չբ. հ. 3գ. ռմ. փսխել։ — չ. 22բ. անյգ. փսխում։

Kouliſſe, էգ. 35. Բփ. կողմնանց (տեսլարանի կողմնակի նկարուած կտաւ). փխ. սակարանի կողմնանց. ար—. ակօս (փողաձեւ փորուած ուստի պատուհան կամ դուռ կ'ելլէ կ'իջնայ)։

Kouliſſenladen, ար. վանդակափեղկ։

Koupón (քուփօն), ար. 38. փխ. (արժէթղթոց) կտրօն։

Kourier (քուրիէր), ար. 20. սուրհանդակ, թղթաբեր։

Kourierzug (քուրիէր...), ար. 18. ճեպընթաց (կառախումբ)։

Krábbe, էգ. 35. ին. խեցգետին. 2. ընդ. մանկիկ։

krábbeln, չբ. հ. եւ ս. 3ա. հ.ով. խլրտիլ. մանր եւ արագ շարժմունք ընել. 2. ս.ով. եւ sich — գբ. սողալ, խլրտելով յառաջ երթալ։ — նբ. չբ. հ. եւ անդ. բ. խտղտել, մարմաջ(եցըն)ել. es krabbelt mir am Halse վիզս կը քերուի։ — չ. 22բ. անյգ. խլրտում. 2. խտղտանք, մարմաջ։

krach, Ա. մզ. (կոտրելու ձայն) ճայթ։ Բ. — ար. 20. շառաչիւն, շաչիւն, ճարճատում, ճայթիւն. Ach und — հազիւ, մեծ դժուարութեամբ (= mit genauer Noth). 2. փխ. դրամական քայքայում՝ սնանկութիւն։

krachen, չբ. հ. եւ ս. 3ա. հ.ով. շաչել, շառաչել, ճարճատել (մատանց), ճայթիլ. 2. ս.ով. (կոտրելու կամ իյնալու... ատեն) ճարճատիւն հանել. der Aſt krachte entzwei ճիւղը շառաչմամբ մէջտեղէն կոտրեցաւ. 3. փխ. պատերքը հատուցանելու անկարութեան վիճակի մէջ իյնալ։ — չ. 22բ. անյգ. շաչիւն, շառաչիւն, ճայթիւն։

krä'chzen, չբ. հ. 3գ. կռչել. կարկաչել (ագռաւու). (մարդու...) երգելու ատեն այլանդակ ձայներ հանել. 2. հեծել, հեծկլտալ։ — չ. 22բ. անյգ. կռչիւն, կարկաչիւն. հեծեծանք, հեծկլտուկ։

krack, Krack, մզ. եւ ար. 20. = krach, Ա. եւ Բ. 1.

Kracke, էգ. 35. նախ. = Karacke; 2. փխ. յոռի եւ ծախու գրաստ։

Kraft, էգ. 35. զօրութիւն, ույժ. aus allen Kräften բոլոր զօրութեամբ. weder — noch Saft haben համ հոտ չունենալ. wieder zu Kräften kommen դարձեալ ույժ առնուլ՝ զօրանալ. 2. geiſtige — հոգեկան զօրութիւն, մտաւոր կարողութիւն. (բանաստեղծական) աւիւն, խանդ. (երիտասարդութեան) զօրութիւն, աշխուժութիւն. Das geht über meine Kräfte այս իմ կարողութենէս վեր է. 3. ազդեցութիւն, զօրութիւն. 4. օրինաց... արժողութիւն. in — ſein զօրել, արժէք ունենալ (օրինաց).

Digitized by Google

(wieder) in — setzen (օրէնքները) վերըստին հաստատել։ — նխ. ի ձեռն, միջնորդութեամբ, զօրութեամբ. — des Gesetzes օրինաց զօրութեամբ։

Kraft|anstrengung, իգ. փոյթ, ջան, ճիգունք։ —brühe, իգ. խհ. քաղցիփ՝ պարարտ արգանակ։ —erfüllt, ած. ազդու, զօրեղ։ —gesang, ար. ազդու երգ։ —lehre, իգ. բնգ. ուժականութիւն, ուժագիտութիւն։ —los, ած. անազդեցիկ, անզօր, տկար, թոյլ. իրգ. անվաւեր։ —losigkeit, իգ. անազդեցութիւն, անզօրութիւն, տկարութիւն, թուլութիւն. անվաւերութիւն։ —mehl, չ. նաշիհ, օսլայ։ —mensch, ար. զօրաւոր՝ ուժեղ մարդ։ —(նաեւ Kräfte-)messer, ար. բնգ. ուժաչափ։ —mittel, չ. ազդու՝ զօրաւոր միջոց։ —sprache, իգ. ազդու՝ զօրաւոր լեզու՝ խօսք։ —voll, ած. զօրեղ, ազդու։

Krä'ftemesser, ար. = Kraftmesser.

krä'ftig, ած. 6. զօրաւոր, ուժեղ. (:bat.)— ազդու, զօրեղ, գործօն. 2. ջղոտ. քաջ. առողջ. — werden կազդուրիլ. զօրանալ. 3. զօրացուցիչ, անդադարար. 4. իրգ. (rechtl.) — վաւեր(ական)։

krä'ftig|en, նբ. եւ sich — չբ. յա. զօրացընել, ոյժ տալ. զօրանալ. 2. կարծրացընել. (երկաթը) մխել. պնդել, ամրացընել. neu — նորոգել, կենդանացընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակ—բխ—նց հետ։

Krä'ftigkeit, իգ. 31. զօրութիւն. կարողութիւն. ազդեցութիւն. 2. վաւերականութիւն. 3. (կերակրոյ...) անդադարարութիւն. 4. ազդուութիւն. ազդու գործունէութիւն։

Krágen, ար. 22բ. օձիք. 2. փողկապ, վզնոց. շապկի օձիք. գրպապան. կեղծօձիք. մանեակ. es geht an den — կեանքը վտանգի մէջ է։

Krágen|ente, իգ. կն. մանեկաբադ (Anas histrionica)։ —halter, ար. փողկապակալ։ —tuch, չ. (կանանց) փողկապ։

Krágstein, ար. 20. գերանակալ, ուս (որմոց)։

Krä'he, իգ. 35. կն. ագռաւ, արջնագռաւ. տոհմ. eine — hackt der andern die Augen nicht aus ագռաւը ագռաւու աչք չի փորեր, գողերը զիրար չեն կողոպտեր։

krä'hen, չբ. h. երբեմն նբ. եւ sich... — չբ. յա. (աքաղաղի) խօսիլ, կարկաչել. 3. aus dem Schlafe — (աքաղաղը) խօսելով՝ կանչելով մէկն արթնցընել. sich heiser — երգելէն ձայնը կերկերիլ. 2. չխ. ընդ. ճչել. ընդ. կանչուըռտել, պոռչտալ։ — չ. 22բ. անյ. (աքաղաղի) երգ, կարկաչիւն։

krä'hen|artig, ած. որենման. կն. ագռաւազգի։ —augenbaum, ար. բզ. ժանտ ընկուզենի (Strychnos nux vomica)։ —fuß, ար. ոտաց մազիլ՝ ճիրան. 2. —füße, յգ. չխ. տգեղ եւ անընթեռնլի գիր. 3. (ծերոց) աչկանկեանց խորշք։

Krahn, ար. 20. կամ 33. ար—ն—կ. բեռնամբարձ ճախարակ. 2. (տակառի) ծորակ։

Krá(h)nbalken, ար. ձէփ. բեռնամբարձի բուն. բ. ն—կ. խարսխամբարձ (խարիսխը վար իջեցընելու գերան)։

Krä'hwinkler, ար. 32—. —in, իգ. 32. տկարամիտ, անմիտ. գեղացի, չինական։ [տերիական գաւառ)։

Krain, չ. 38. աշխ. Քրայն (Աւս-

Krákau, չ. 38. +ղ. Քրաքաւ։

Kráke, ար. 34. նաեւ —n, ար. 22բ. կն. ութոտնիկ, ութոտանի պողիպոդ (Sepia octopodia). 2. ընդգայ, առասպելական ծովու հրէշ։

Kraké(e)l, Krakéhl, ար. 20. ընդ. կագ, կռիւ, պայքար։

kraké(e)len, krakéhlen, չբ. h. յա. ընդ. կագել, կռուիլ, վիճել. 2. պոռալ, աղմուկ հանել։

Kraké(e)ler, Krakéhler, ար. 32—. —in, իգ. 32. ընդ. կռուարար, վիճող. 2. աղմկարար։

kraké(e)lerisch, kraké(e)lig, ած. 6. ընդ. աղմկող, կռուարար, վիճասէր։

Krákel|beine, չ. յգ. 20. կամ —füße, ար. յգ. 13. ընդ. = Krähenfuß, 2. տ.։

Kráken, ար. 22բ. տ. Krake.

Králle, իգ. 35. մագիլ, ճիրան. 2. ճանկ (կատուի...). 3. ակիշ. ճիրան (երկաթի...)։

Digitized by Google

krállen, չբ. հ. 3ա. մագիլները բանալ. մագլով զարնել: — նբ. եւ չբ. մագիլներով բռնել. բ. ծփ. յափշտակել, ձերբակալ ընել:

Krállenhieb, ար. 20. մագլի հարուած. ճանկռտում:

krállicht, ած. 6. ճիրանաձեւ, մագլանման. կոր:

krállig, ած. 6. մագլաւոր. յճխ. Քաղաքա-Բեկանց մէջ. գ. օ. lang- երկայնամագիլ:

Kram, ար. 13. ՛ մանրավաճառութիւն, փերեզակութիւն. բ. շարժական խանութ, կրպակ. e—n — anfangen խանութ բանալ. գ. (փերեզակի) վաճառք, մանրավաճառք. 2. ձխ. ընփ. s—n — preisen իր կարողութիւնը գովել՝ մեծցընել. 3. գործառնութիւն, զբաղում:

Krám‖bude, իգ. փերեզակի խանութ: —handel, ար. = Kram, 1.

Krambámbuli, ար. 38. կամ անփխ. գրամալամալուլի (օղւոյ տեսակ):

krámen, չբ. հ. 3ա. in (կամ unter) et. — տակնուվրայ ընելով որոնել. խիլ արկեալ քննել. 2. ՛ մանրավաճառութիւն՝ մանր առուտուր ընել. 3. mit et. — բան մ'ի ցոյց դնել՝ հանել:

Krä'mer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ՛ մանրավաճառ, փերեզակ:

Kramereí, իգ. 31. որոնում, խուզարկութիւն. խառնակելով փընտռելը:

Krämereí, իգ. 31. փերեզակութիւն. մանրավաճառութիւն:

krä'merhaft, ած. 6. ձլ. ծփ. փերեզակական, շահախնդրական:

Krám(me)t(s)‖beere, իգ. բկ. գիհւ հատապտուղ (Bacca Juniperi): —vogel, ար. կն. գիհւ կեռնէ (Turdus pilaris):

Krámpe, իգ. 35. ար—. ճանկ, երկաթի ճիրանք. կորակատուց երկաթ:

Krä'mpe, իգ. 35. (բանի մը..., գլխարկի) վեր ցցուած՝ կրկնուած մասը, գլխարկի եզերք, շուրթն:

Krä'mpel, ար. 22ա. = Trödel. Բ. — իգ. 35. ար. 22ա. ար—. = Kardätsche, 1.

Krä'mpel‖kamm, ար. գզիչ (սանտր): —macher, ար. գզիչ վշտ:

krä'mpeln, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. ար—. ոռփ. (տար...) գզել, սանտրել: — չ. 22բ. անյփ. գզելը, գզում:

krä'mpen, նբ. 3ա. (գլխարկի) եզերքը ծռել՝ կրկնել:

Krampf, ար. 13. ախտ. ստնգամ, ջղաձգութիւն, կարկամութիւն. 2. (epileptische) Krämpfe լուսնոտութենէ յանկարծական ըմբռնում:

krámpf‖artig, ած. ջղաձգական, ջղաձգային: —husten, ար. ջղաձգական հազ: —rochen, ար. կն. ներկեա, թմրածուկն (Raja torpedo): —stillend, ած. ցաւոց ամոքիչ (դեղ). ճղն. բժշ. հակաստնգական:

krámpfen, նբ. եւ sich — ձբ. յփ. պրկել, կարկամեցընել. կարկամիլ. 2. ջղայինով բռնել. ամ. սեղմել: — չբ. հ. ստնգամել. ջղաձգութիւն ունենալ:

krámpfhaft, ած. 6. ախտ. ջղաձգական, ստնգամական. 2. ձխ. ջղայինով. սաստիկ, անհնարին (= sehr):

Kran... տ. Krahn...

Kránich, ար. 20. կռունկ, խորդ:

kránich‖artig, ած. կռնկազգի: —falk(e), ար. կն. օձաբծիւ (Serpentarius secretarius): —schnabel, ար. կռնկի կտուց. 2. բկ. պեղարգիւն (Pela gonium). բ. = Geranium; 3. վբ. խորդակտուց (գործի):

krank, ած. 6. (բղտ. kränker, գրտ. kränkst) (հկ. gesund) հիւանդ, խօթ. — w. հիւանդանալ, խօթանալ. նաև ... — an Leib u. Seele հոգւով եւ մարմնով հիւանդ. 2. am Fieber — s. ջերմ տենդ ունենալ. sich — lachen ընփ. քրքիջ բռնալ, ծիծաղելէն ճաթիլ. ձխ. — am Beutel s. սաղրկի կարօտութիւն ունենալ. սաղրկի կարօտութեան մէջ ըլլալ. ոք. (հրացանի հարուածով) վիրաւորել, խոցել. 3. հիւանդոտ, տկարացող. 4. բնս. տկար, անզօր: —e(r), ար. —(e), իգ. 6. հիւանդ, տկարամէտ:

Krä'nke, իգ. 35. յնյա. ախտ. = Fallsucht.

Kränkeléi, իգ. 31. = Kränkeln, չ.

krä'nkeln, չբ. հ. 3ա. հիւանդոտ ըլլալ. պէտ. չաղողել՝ շառիլ (թը-

փոց)։ — չ. 22բ. անյ. հիւանդոտութիւն։

kranken, չբ. ի. 8ա. (մօրքնակ) հիւանդ ըլլալ. an et. — բանէ մը գդածիլ՝ վշտահարիլ։

krä'nken, նբ. 8ա. ստօրին՝ ի մահ վիրաւորել, կոտրեցընել. թշնամանել, վշտացընել. խռովեցընել. J-s Rechte —, J. an s-n Rechten — մէկուն իրաւունքները բռնաբարել՝ ոտնակոխել. J-m um et. — մէկուն ձեռքէն բան մը հանել՝ առնուլ. անդ. բ. es kränkt mich tief (կամ sehr) շատ վշտացած եմ։ sich — չբ. վշտանալ, զգալ. sich zu Tode — ցաւէն մեռնիլ։ — չ. 22բ. անյ. տ. Kränkung.

Kránken‖anstalt, էգ. անկելանոց։ -bett, չ. հիւանդի անկողին. vom — aufstehen առողջանալ։ —haus, չ. հիւանդանոց։ —pflege, էգ. դարմանում, խնամատարութիւն (հիւանդի)։ —pfleger(in, էգ.), ար. = Krankenwärter(in). —saal, ար. հիւանդաց սրահ. հիւանդանոց։ —stube, էգ. հիւանդանոց, հիւանդի խուց։ —träger, ար. հիւանդապահ. (հիւանդաց) պատգարակակիր։ —wärter(in, էգ.), ար. հիւանդապահ, հիւանդապահուհի։

kránkhaft, ած. 6. հիւանդոտ, անհանգիստ, ախտոր։

Kránkhaftigkeit, էգ. 31. անյ. հիւանդոտութիւն, ախտաւորութիւն։

Kránkheit, էգ. 81. հիւանդութիւն. ախտ. eine — bekommen հիւանդութենէ մը բռնուիլ. an einer — sterben հիւանդութենէ մը մեռնիլ. in eine — (ver)fallen հիւանդանալ։

Kránkheits‖erscheinung, էգ. ախտանշան, հիւանդութեան նշան։ —lehre, էգ. ախտաբանութիւն։

krä'nklich, ած. 6. հիւանդոտ, վատառողջ, ախտոր։

Krä'nklichkeit, էգ. 31. անյ. վատառողջութիւն, հիւանդոտութիւն։

Krä'nkling, ար. 20. ընդա. հիւանդոտ մարդ, ախտաժէտ։

Krä'nkung, էգ. 31. վշտացուցում, թշնամանք. կոկիծ. խռովեցուցում։

Kranz, ար. 13. պսակ, թագ. 2. (գլխուն վրայ ըսա կրելու) բարձիկ. 3. դալար պսակ, դրասանգ. 4. շրջանակ, օղ(ակ). 5. (զինանշանի մ'եզերքը) պսակ. 6. արձ. ճրտ. (շէնքի) պսակ։

Kránz‖binder(in, էգ.), ար. —flechter(in, էգ.), ար. պսակ բոլորող, պսակահիւս։ —förmig, ած. պսակաձեւ (նաեւ անդզ. եւ բյ.)։ —geschmückt, ած. պսակազարդ։ —leiste, էգ. ճրտ. (սանտեաց՝ որմոց) քիւ՝ ծնօտ։ —los, ած. անպսակ. կն. որ ոչ եւս կոյս է։

Krä'nzchen, չ. 22բ. (նուզ. Kranzի) պզտիկ պսակ (տ. Kranz). 2. ընկերութիւն, ակումբ։

krä'nzen, նբ. 3կ. = bekränzen.

Krä'nzlein, չ. 22բ. (նուզ. Kranzի) = Kränzchen, 1. 2. sie hat ihr — verloren անմեղութիւնը կորսնցուցած է։

Krápfen, ար. 22բ. խհ. մրգախառն կարկանդակ, մէջը պտուղով շօթ։

Krapp, ար. 20. բյ. եւ առ. տորոն (Rubia tinctorum)։

Kráppe, էգ. 85. առ. (հրացանի) կարթ։

Krásis, էգ. անփ. քեր. էր. ըղ-ղում, երկու ձայնկերու ի մի ամփոփում։

krass, ած. 6. աչքի զարնող, զզալի. —sse Unwissenheit թանձր՝ խոր տգիտութիւն. 2. (ուսանողաց լեզուաւ) ծանրամարմին, կոշտ, կոպիտ, խակ։

Krássula, էգ. 36. բյ. = Dickblatt.

Krássus, յտ. ան. ար. 18. հ. պտ. Կրասոս։

Krát‖er, ար. 22ա. (յգ. նաեւ —ére) հ. պտ. (հրաբուխներու) խառնարան։

Kratz, ար. 20. ըմփ. կեղեքանք, սկաթած։

Krátz‖bürste, էգ. առ. (պղինձի թելէ) յղկիչ խոզանակ. բ. կն. ըմփ. դիւրագրգիռ անձ։ —distel, էգ. բյ. գանգրահեր եկքան (Corduus crispus)։ —eisen, չ. (կօշկի) երկաթէ ոտնամաքրեց. բ. առ. խարտոց, քերիչ։ —fuss, ար. ըմփ. մեծարանք, յարգութիւն։ —füssler(in, էգ.), ար. ըմփ. շափազանց մեծարող (այր՝ կին)։

krä'tz‖artig, ած. բժշ. քոսանման, քոսական։ —kammer, էգ. ուրկա-

Digitized by Google

նոց, քոսատներու բնակարան: — krank(e)r, աջ. — kranke, իգ. քոսոտ: — milbe, իգ. ի. քոսաբաշխ (Sarcoptes scabiei):

Kräße, իգ. 35. առջ. աղորիկիլ, քերիչ. (Schlacken.) — մետաղաց կեղեւները բաժանելու գործիք. առփ. (= Kardätsche, 1.) գզիչ (մզբենայ):

Krä'ße, իգ. 35. ախտ. քոս. 2. առջ. մետաղաց կղկղանք:

kräßen, նբ. չբ. հ. եւ sich — ներ. 3ը. քերել. քերուիլ. 2. (եղնգով՝ ատեղով...) մորթը պատռել՝ սկսել. mit den Klauen — ճանկռատել, մագլցատել. 3. et. auf's Papier — ծարոտել, գէշ գրել. 4. ընդ. auf der Geige — ջութակ ջութակ զարնել, ընդ. ճանկռատել. 5. der Rauch kraßt mich (կամ mir) im Halse մուխը կոկորդս կը կերկերէ՝ կը քերէ. անդ. բ. es kraßt mich im Halse կոկորդս կը քերուի. 6. et. auf e-n Haufen — բան մը կոյտ ընել՝ չեղքակուտել. 7. առջ. ասփ. (ասր) գզել (= kardätschen, 1.): — չբ. ի. ընդ. von der Stelle — = auskraßen, չբ.: — չ. 22բ. անդէ. = քաշին նշանակութիւններ:

Kräßer, աջ. 22ա. սկսիթող, քերող. ջութի ջութակահար. 2. առջ. = Kraßeisen, ա. եւ բ.:

Krä'ßer, աջ. 22ա. ջութի կծու գինի. 2. առջ. = Kraßer, 1.; բ. (հացագործաց) հայպէր. 3. գէն. քղահան հրացանի, քուղ հանելու գործի:

krä'ßig, ած. 6. ախտ. քոսոյին, քոսական. 2. նխ. գարշ(ելի), գաղիր: — e(r), աջ. — e, իգ. 6. քոսոտ:

Krä'uel, աջ. 22ա. խն. պատառաքաղ, երկժանի, մամահան:

kräuen, նբ. 3ա. = kraßen, նբ. 1. եւ 2. 2. մեղմով քերել, շոյել, գգուել. նխ. I-m die Ohren — մէկուն քծնիլ, մէկը փայփայել:

kraus, ած. 6. գանգուր, գալուղ. 2. խոժոռեալ, ծալլուած. — machen խոժոռել. das Gesicht (die Stirn) — ziehen դէմքը (ճակատը) խռժռեցնել. 3. նխ. = bunt, 4.; es zu — machen չափն անցընել:

kraus|blätt(e)rig, ած. դլ. գանգրատերեւ: — haarig, — bärig, ած. գանգրահեր: — kopf, աջ. գանգրամազ՝ գանգրագլուխ անձ: — salat, աջ. դլ. ճարճրուկի աղցան (= Endiviensalat):

Kra'use, իգ. 35. (յգ. նաեւ Krä'use) գանգուրք. խորշոյի ըլլալը. 2. (զգեստի մը) գանգրաձեւ խորշխորշեալ մաս. փողակապ (կանանց) (= Halskrause). բ. լանջակալ (= Busenkrause):

Krä'usel, աջ. 22ա. = Kreisel; 2. (նաեւ չ.) (նաղ. Krausel) մանր լանջակալ:

Krä'useleisen, չ. գանգրոց (բուրդի փոթթուած ընելու գործի). բ. = Brenneisen.

krä'usel|n, նբ. եւ sich — նբ. 3ա. գալարել (հերս...). գալարիլ. բ. ծածանիլ ալեաց. 2. խոժոռել. գանգրել, գանգուր ընել (մազեր). փոթել (զհանդերձ...). բոլորշի փոթել. (զրամները) բոլործիր ընել. sich — խորշոմիլ (պատռուածք): — չ. 22բ. անդէ. — ung, իգ. 31. խորշոմում. առջ. ջրբէնուած (շղարշի). փոթթում. 2. ման. մէտ մէտ ծփում, ծփանք (ալեաց):

Kra'use|minze, — münze, իգ. 35. դլ. գանգրանանուխ (Mentha crispa):

Kra'usheit, իգ. 31. անդէ. = Krause, 1.

Krä'usler, աջ. 22ա. — in, իգ. 22. (հեր՝ ծաղիկ՝ փետուր...) գանգրող, խոժոռող. 2. առջ. գալարիչ:

Kraut, չ. 8. խոտ, բոյս. 2. աղէ. für den Tod kein — gewachsen ist մահուան դեղ չկայ. Das ist ein böses — դժնդակ բան է այս. Auf ist ein bitter — անհրաժեշտ հարկը դառն բան է. 3. դլ. in's — schießen oder wachsen (ծաղը) տերեւաշատ ըլլալ. միայն տերեւ տալ (հիւթը). 4. դլ. (grünes) — կաղամբ (= Grünkohl). 5. առջ. խղն. աղառր. 6. ընդ. լաւ չկրթուած մարդ. 7. նղէ. վառօդ. — und Loth գնդակ ու վառօդ:

krautähnlich, ած. խոտանման. դլ. խոտազգի, խոտակերպ: — feld, չ. կաղամբաստան, բանջարաստան: — förmig, ած. դլ. խոտաձեւ. բ. հէգ. խոտակերպ, ծառակերպ (գծանք... ի քարին): — händler, աջ. 6է. կաղամբավաճառ, բանջարավաճառ:

Digitized by Google

Kräu'tchen, Kräu'tlein, չ. 22բ. (Նուազ. Kraut) խոտիկ. 2. տե՛ս. — Ungeduld անժոյժ (ծաղիկ), մի՛ մօտիր (Impatiens noli me tangere)։

kräuten, նբ. 3ա. երկ. դբր. քաղ հանել, քաղահան անել, քաղհանել։ — չ. 22բ. անյ. քաղհանում։

Kräu'ter|bier, չ. անուշահոտ գարեջուր։ —buch, չ. բուսաբանական գիրք. ք. = Herbarium. —frau, էգ. խոտաքաղ կին. խոտավաճառուհի։ —fressend(e Thiere), ած. խոտակեր(ք), խոտաճարակ(ք)։ —kenner, ար. բուսագէտ, բոյս ճանաչող. ը. մտ. = Botaniker. —kunde, էգ. բուսաբանութիւն, բուսագիտութիւն։ —mann, ար. ցնցա. տնկածողով, բուսաքաղ։ —sammler(in, էգ.), ար. = Kräutermann, Kräuterfrau. —sammlung, էգ. = Herbarium.

krä'uterig, ած. 6. խոտով ծածկուած, բուսալից։

krä'utern, չբ. հ. 3ա. բոյս կտրել. 2. խոտաքաղել. տե՛ս. տունկ ժողվել։

Kräu'tlein, չ. 22բ. (Նուազ. Kraut) տ. Kräutchen.

Kravátte, էգ. 35. փողկապ։

Kravátten|fabrikant, ար. —macher, ար. վճ. փողկապագործ. ք. վաճառու։

Krawáll, ար. 20. ընդ. ամբոխ, ապստամբութիւն։

krawállen, krawalli(e)ren, չբ. հ. 3ա. ընդ. ամբոխել, յուզել, կռուել։

Kreatúr, էգ. 31. արարած (նաեւ մանկանց համար). անարգ—բառ = Weibsbild.

Krebs, ար. եղ. 8. յգ. 18. խեցգետին (նաեւ աստղ.). 2. վճ. չծախուած գիրք. 3. ախտ. (կերպի փոխուող չար պալուճ) խոլխեցգետին, քաղցկեղ։

krebs|artig, ած. կն. խեցգետնանման. ք. բժշ. ախտ. խոլխեցգետնային, քաղցկեղային։ —gang, ար. խեցգետնի քալուած՝ գնացք. ք. վերջնանութիւն. յետս յետս՝ յետադարձ գնացք. den — gehen յետս յետս երթալ. փխ. յետադիմել։ —geschwür, չ. ախտ. = Krebs, 3.; —kranke(r), գ. ախտ. քաղցկեղաւոր, խոլխեցգետնաւոր։ —krankheit, էգ. բժշ. ախտ. խոլխեցգետնական հիւանդութիւն, քաղցկեղ։ —roth, ած. = brandroth. —schaden, ար. ախտ. խոլխեցգետնային ախտ. ք. փխ. (մեծատակար վարդապետութիւն...) քաղցկեղ։

krebsen, չբ. հ. 3ա. խեցգետին որսալ. 2. ընդ. հ. եւ ս. որորել, ոտք ձեռք շարժել։

krebshaft, krebsicht, krebsig, ած. 6. = krebsartig, ա. եւ ք.։

Kredénzteller, ար. ափսեայ։

kredénzen, նբ. 3ա. հ. (յարգունքով) փորձել. մտն. գինի փորձել, (թագաւորին մատուցանելէն յառաջ ճաշակել եւ յետոյ) մատռուակել։ — չ. 22բ. անյ. փորձ։

Kredénzer, ար. 23ա. մատռուակ։

Kredit, ար. 20. անյ. վճ. փոխառութիւն. ք. (համբաւ հատուցանել կարենալոյ) վարկ. 2. չ. 38. (յգ. նաեւ Kredunt) մուտք, ինչք (հկնչ. Debet, Soll). 3. վստահութիւն, հաւատարմութիւն։

Kredit|brief, ար. վարկագիր. ք. = Kreditiv. —fähig, ած. հաստատուն, վարկաւոր։ —los, ած. անվարկ։ —losigkeit, էգ. անվարկութիւն։

Kreditiv, չ. 20. (դեսպանի) ընծայագիր։

Kréditor, ար. 25. վճ. փոխատու։

Krédo, չ. 38. եկ. հաւատամք, հանգանակ հաւատոյ։

Kréide, էգ. 35. կաւիճ. 2. փխ. ընդ. mit doppelter — anschreiben (վաճառակ արժէքին) կրկինը վճարել տալ. 3. հգ. rothe — կարմրակաւիճ, (նկարելու) սուաբ. schwarze (Zeichen-)— մատիտ (սեւ)։

kréide|artig, ած. կաւճատեսակ. երկր. կաւճային։ —erde, էգ. կաւճուտ հող՝ գետին։ —formation, էգ. երկր. կաւճի կազմութիւն։ —haltig, ած. երկր. կաւճախառն։ —stift, ար. կաւիճ, մատիտ։ —weiß, ած. կաւճի (պէս) սպիտակ. փխ. սուրբ, սպիտակ։

kréiden, նբ. 3ա. կաւճով գրել. 2. կաւճել, կաւճով ծեփել։

kréidicht, kréidig, ած. 6. = kreideartig; 2. կաւճալից։

Digitized by Google

kreír|en (+րէիրէն), նբ. 3ա. ստեղ-ծել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. ստեղծումն։

Kreis, աբ. եղ. 8. չ+. 18. շրջա-ն(ակ), բոլորակ. e—n — beschreiben բո-լորակ մը գծել. im —e, in e—n — (բանի մը կամ մէկու մը) բոլոր-տիքը՝ շուրջանակի. ամհման (շըր-ջափակեալ), շրջանակ. Das liegt außer unserem —e այս մեր շրջանէն՝ մեր իշխանութենէն դուրս է (տ. Be-reich). բ. հնչ. (երկրի մը...) վիճակ, նահանգ, գաւառ. գ. (խումբ ա-րանց...) ակումբ, պարոյր. 2. im —e um et. herumgehen բանի մը չորս կողմը դառնալ. einen — um et. schlie-ßen բանի մը բոլորտիքը պատել, շրջապատել. 3. առդ. —e, չ+. (մո-լորակաց) շրջան. (շրջանի) ծիր։

Kreis|anschnitt, աբ. ա—. հա-տած (բոլորակի)։ —bahn, իգ. պա-րուրաձեւ ուղղութիւն. աոդ. շրջան։ —beamte(r), աբ. նահանգի պաշտօնատար։ —bogen, աբ. ա—. աղեղն (բոլորակի)։ —drehung, իգ. թաւալումն, հոլովումն։ —flasche, իգ. ա—. բոլորշի մանկերեւոյթ։ —förmig, աժ. պարուրաձեւ, շրջանա-ձեւ։ —gang, աբ. բաւիղ, լաբիւրին-թոս. բ. շրջան, ընթացք։ —lauf, աբ. շրջան։ —rund, աժ. բոլորակա-ձեւ։ —säge, իգ. աբ—. բոլորաձեւ սղոց։ —schattig(e Völker), աժ. շրջա-ստուերեան(ք) (ստուերեալ գօ-տւոյ բնակիչք)։ —scheibe, իգ. (բո-լորշի) սկաւառակ. աման (լուա-նի...)։ —tag, աբ. նահանգաժողով։ —umfang, աբ. նահանգի տարածու-թիւն՝ ընդարձակութիւն։

Kreisch, աբ. 20. ոռնալը, կաղ-կանձիւն։

kreisch|en, չբ. ḥ. 3ա. եւ 3գ. (հնչ. անկ. krisch, դբբ. անց. gekrischen) ճչել, կանչել. պոռչտալ. 2. ճռռողել (թռչնոց). ճանչել (ող-ղոցի...). 3. գբ. (գռնոց) չմրա-բանիլ։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. ճչումն, կանչումն. ճռռողումն. ճանչիւն (սղոցի). անմխարանու-թիւն (գռնոց)։ [(թռչունն)։

Kreischer, աբ. 22ա. ճչող, ճռռող

Kreisel, աբ. 22ա. դարձդարձիկ, շանչան (ֆըրըլտագ), առորիւղ։

Kreiselrad, չ. աբ—. բնհ. շանչա-նիւ, քերխիկոն։

kreisel|n, չբ. ḥ. եւ f. եւ sich — գբ. 3ա. պտոյտ՝ շրջան առնել. պարուրաձեւ խղնջաձեւ երթալ, պտուտակել. (մն. կոքաւերով) շրջշրջել։ — բ. ḥ. դարձդարձկել, շանչանը շրջշրջել։ — նբ. պտուտա-կել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. պտոյտ, շրջշրջումն։

kreis|en, չբ. ḥ. եւ f. 3գ. sich — գբ. շրջան ընել, (արեւն) շուրջ գալ, շրջանակել. պտուտակել (հողմոյ). 2. բոլորակ կազմել. 3. չիգ. = kreißen. — նբ. շրջշրջել, պտուտակել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. շրջ-ջանակումն, պտուտակումն. 2. մն. — der Gestirne աստեղաց շրջան՝ բո-լորումն։

kreißen, չբ. ḥ. 3գ. յերկունս՝ յեր-կանց ցաւս լլալ։ — չ. 22բ. անյ+. երկունք (ծննդականի), երկանց ցաւ։

Kreißerin, իգ. 32. կին յերկունս՝ յերկանց ցաւս։

Kreml, Kremlin, աբ. 38. Կրեմլին, ապարանք Զարի (Մոսկուա)։

Kremor-Tártari, աբ. անփ. անյ+. դղ. պարզեալ գինեմրուր։

Krémser, ll. աբ. 22ա. բազմանիստ մեծ կառք, բազդրնակառք։ B. — աժ. անփ. Քրեմսեան. չ. 0. —Weiß քրեմսեան (ադիր) սպիտակագեղ։

Kren, աբ. 20. դչ. քրէն (= Meer-rettig) (Cochlearia armoracia). 2. ֆբ. ընփ. sich einen — geben (= sich aufspielen) ճոխանալ, իր ա-ռինձանէն մեր կերպեր բանեցընել. Das ist der höchste — ամենախիստ բանն է այս։

Krénreiben, չ. քրէն մանրելը. բ. ֆբ. ընփ. Du bist nicht einmal zum — zu brauchen բանի մ'ալ չես ի գործ, անգործածական մէկն ես։

kreneli(e)ren, նբ. 3ա. զին. բրդ. ճրդ. (պարիսպը) ժայռաւոր ընել։

Kreóle, աբ. 34. **Kreólin**, իգ. 32. գաղթածին (Եւրոպացի)։

Kreosót, չ. 20. անյ+. +մ. դղ. մսապահ (խայծդանէ հանուած դղյացութիւն)։

kreosoti(e)ren, նբ. 3ա. մսապահ քսել։

Digitized by Google

krepi(e)ren, չէ. ի. 8ա. սատկիլ։

Krepp, ար. 20. կամ 38. ֆն. արա. ստեւ, շղարշ, շղարշաստեւ. 2. սեւ շղարշ։

Kresse, իգ. 35. բս. կոտիմ, կոտեմուկ (Lepidium)։

Kreta, չ. 38. աշխ. հ. պտ. Կրետէ, Քանտիա։

Kretenser, ար. 22ա. —in, իգ. 32. կրետացի։ — ած. անփփ. կրետական, կրետացի։

Krethi und Plethi, ար. իղ. անփփ. քերեթիին ոփելեթիին (Դաւթի անձնապահք). 2. փխ. ըմբ. ոփե-լեթք, ամէն տեսակ մարդիկ։

Kretin (...կամ է-իղեւ), ար. 38. եւ 38. կրետին, կրետինոս. փխ. թանձրամիտ. ը. մբ. ապուշ, տխմար։

kretinhaft, ած. կրետինոս. թանձրամիտ. ապուշ, տխմար։

kreuch, kreuchst, kreucht, հնց. գեղ. բն. անկ. եւ նէր. kriechen ի։

Kreuz, չ. 20. խաչ. in's (über's) — legen խաչաձեւ՝ խաչանմանն դնել. ein — schlagen խաչ հանել, խաչակնքել. eisernes — երկաթի խաչ. փխ. խաչ, վիշտ, տառապանք. 2. փխ. das — vor J—m machen մէկէ մը զարշիլ՝ խորշիլ. ոստ. in's — weben խաչաձեւ հիւսել, հիւսել. 3. in die — und Quer, ձիգ. — und quer օձաձեւ, ծամածռուռ. 4. (անէծք) — Donnerwetter! — sackerlot! — (schock)schwerenoth! կայծակի թափի (վրադ). 5. ein — über et. machen խաչել (գրուածքի մը վրայ խաչաձեւ գիծ մը գծել). բ. փխ. sein — über et. machen (կորսուած) բանի մը վրայ խաչ հանել (կորսուած համարել). 6. ըհ. ողնայար, քամակ. բ. մն. գաւակ (երիվարի). 7. իղ. տերեւ, խաչ (ըն-ղաֆի) (= Treff). 8. իրծ. սրիկ, կիտոսուր. 9. ձղ. (տպագրեալ թերթերը շարցընելու համար) տարածիչ, սփռոց։

Kreuz|abnahme, իգ. —abnehmung, իգ. խաչէն իջեցընելը (Նախ– իրրեւ պատկեր Քրիստոսի)։ —arm, ար. ար—. ճրտ. — (einer Kirche) (եկեղեցւոյ) թեւ։ —balken, ար. ար—. խաչաձեւ գերան։ —band, չ. խաչակապ (թղթատարութեան). բ. անդղ. խաչադրոշ, խաչաձեւ յօդակապ (մասունց). ե. ար—. ճրտ. խուփին (փայտեայ պատուհանաց մեծ փեղկ)։ —bein, չ. անդղ. սրբանուկր։ —berg, ար. կր. Գողգոթայ։ —bild, չ. խաչելութիւն։ —binde, իգ. խաչակապ։ —blumig, ած. բս. խաչածաղիկ (տունկ)։ —blüthig, ած. բս. —blüth(l)er, ար. յփ. խաչածաղիկ (տնկեր)։ —dorn, ար. բս. հասարակ դժնիկ (Rhamnus catharticus)։ —fäden, ար. յփ. ար—. խաչաձեւ թելք, խաչաթելք։ —fahne, իգ. խաչվառ, խաչադրօշ։ —fahrer, ար. խաչակիր։ —fahrt, իգ. յնյա. = Kreuzzug. —fidel, ած. ըմբ. զուարթալից։ —förmig, ած. եւ բս. ատ. խաչաձեւ։ —gang, ար. կր. խաչով թափօր. բ. = Kreuzweg; ե. խաչաձեւ փող՝ անցք (ի վանօրայս)։ —gasse, իգ. Ճանապարհակիցք, զուէհ։ —gewebe, չ. ար—. խաչաձեւ կար, հիւսկէն։ —gurt, ար. ար—. ճրտ. = Gratbogen; բ. թամբի խաչաձեւ փոկ։ —heer, չ. խաչակրաց բանակ։ —hieb, ար. խաչաձեւ հարուած (սուսերաց...). բ. ար—. խաչաձեւ կարած։ —knoten, ար. ար—. եւ ոստ. խաչա(ձեւ) հանգոյց, կրկին հանգոյց։ —kraut, չ. բս. խաչաբոյս, գարնան ալեւոր (Senecio)։ —lahm, ած. մէջքաբեկ. J. — machen, schlagen մէկուն մէջքը կոտրել։ —maß, չ. (անդրաչափի) ուղղանկիւնաձեւ գործի, քանոն, ուղղաչափ, ձեւոց։ —orden, ար. խաչի կարգ. (զգեստի վրայ խաչ կրող կարգ. չ. օ. Յանձարականք...)։ —otter, իգ. կն. հասարակ իժ (Pelias berus)։ —ritter, ար. խաչակիր (ասպետ)։ —schmerzen, ար. յփ. մէջքացաւք։ —schnabel, ար. կն. խաչկտուց (Loxia curvirostra)։ —schraube, իգ. ար—. Հրացանափողի պտուտակ։ —seite, իգ. (գահեկանի...) հակակողմ։ —spinne, իգ. կն. խաչասարդ (Aranea diadema)։ —stellung, իգ. խաչադրութ, խաչաձեւ. բ. խաչ(աձեւ) քայլ (կոչքուի)։ —strebe, իգ. ար—. ճրտ. խաչաձեւ (երկրորդական՝ նեցուկի) գերան։ —tragend, ած. խաչաբեր։ —träger, ար. խաչակիր. բ. փխ. վշտակիր։

—unglücklich, ած. Թշուառագոյն։ —verhör, չ. էրէ. դիմախօսական հարցափորձ։ —vierung, էգ. Ճրգ. խաչաձեւ չորեքկուսի։ —weg, ար. (Ճանապարհա)կիցք, գաճ։ —wegandacht, էգ. էր. Ճանապարհ խաչի։ —weis, —weise, մ. խաչաձեւ։ — —woche, էգ. էր. անդրատանօրհնէքի շաբաթ, երեքօրեայ պաղատանաց... աւուրք։ —zucht, էգ. խառնակում, խառնակութիւն։ —zug, ար. խաչակրութիւն։

Kreuzchen, չ. 22բ. (նոյ. Kreuzle) մանր խաչ, խաչիկ։

kreuzen, նբ. չբ. h. եւ sich — ֆբ. 3գ. (խաչաձեւ) կտրել (զիրար). zwei Linien — sich երկու գիծք զիրար կը կտրեն. նոյ. (an einer Küste) — (նաւեւ հովէն) յածել, շրջան առնել. պատ առեալ երթեւեկել (յեղերս) (= lavieren). 2. խաչով նշանել։ sich — ֆբ. խաչ հանել, տառապանքել, խաչակիրել (զանձն)։ — չ. 22բ. անյ. (խաչաձեւ) հատում. բ. նոյ. յածանք (տ. Kreuzung)։

Kreuzer, ար. 22ա. (հմմ. Kr.) դանկ. Das ist keinen — werth դանկ մը չարժեր. 2. նոյ. յածող նաւ։

Kreuzes‖erfindung, էգ. էր. Գիւտ խաչի։ —stamm, ար. խաչափայտն։

kreuzig‖en, նբ. 3ա. խաչել, խաչ հանել. 2. ֆբ. sein Fleisch — մարմնոյ տանջել՝ մահացընել զմարմին։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. խաչահանութիւն. խաչելութիւն (պատկեր). մեռուցում (մարմնոյ)։

Kreuziger, ար. 22ա. խաչահանող։

Kreuzung, էգ. 31. = Kreuzen, չ. 2. (յանդգրու) խառնուրդ՝ ընտանութեան. բ. — von Wegen Ճանապարհակիցք. գ. (— von Rassen) (ցեղերու) խառնուրդ։

Kribbel‖kopf, ար. բարկացոտ՝ գլուխ մարդ (հմմ. Hitzkopf)։ —köpfig, ած. աւաղլուխ, բարկացոտ, մաղձոտ։

kribb(e)lig, ած. 6. ցասկոտ, զայրացկոտ։

kribbeln, չբ. h. 3ա. եռալ, զեռալ, վխտալ. 2. կծել, կծանել։ — նբ. Das kribbelt ihn այս զինք կը սրտմտեցնէ։ — չ. 22բ. անյ. եռացք, զեռալը. կծում։

Krib(b)s‖krab(b)s, ար. անկք. ըստ. խառնակոյտ, բազմախառն կոյտ։

krick, մկ. Ճայթ. ըստ. — krack! Ճարճատ։

Krick‖ente, էգ. ըն. մրտիմ (Anas querquedula)։ — krack! մկ. տ. krick.

Krickelei, էգ. 31. անընթեռնելի գրուած, ձարտոսք. 2. գժկամակութիւն։

Krickkrackel, ար. եւ չ. 22ա. = Krickelei, 1.

krickeln, նբ. 3ա. ձարտատել, յոռի՝ անընթեռնելի գրել։ — չ. 22բ. անյ. Krickelei, 1.

Krickler, ար. 22ա. ըստ. գժտաբանող մարդ, նեխատտատ։

kricklich, ած. 6. ըստ. գժտաբանական, փափկակեաց։

Kriech‖ente, էգ. ըն. = Krickente. — pflanze, էգ. տն. սողկազնայց տունկ։ —sucht, էգ. սողամոլութիւն. ֆբ. շողոմութիւն, փաղաքշութիւն։

Krieche, էգ. 35. տն. մամուխ. բ. մամխի (Prunus insititia)։

kriechen, չբ. h. (s.) 8բ. (բնա. ներ. նաեւ kreuchst, kreucht, անց. kreuch) (հնոյ. gehen) սողել. 2. սողալով՝ ըեղ գետին քարշելով քալել. durch enge Löcher — սողոսկել՝ նեղ ծակերէ անցնիլ. die Kröte kriecht aus ihrem Loche գորտն իր ծակէն (սողալով) կ'ելլէ. տ. in alle Winkel — ամէն ծակ ու մուտ մտնել։ — չ. 22բ. անյ. սողելը, սողոսկում. ֆբ. = Kriecherei.

Kriecher, ար. 22ա. —in, էգ. 32. սողոսկող. փաղաքուշ. շողոմող։

Kriecherei, էգ. 31. շողոմութիւն. փաղաքշութիւն. 2. դժնութիւն. գործ վատթարութեան։

kriecherisch, ած. 6. = fuchsschwänzerisch.

Krieg, ար. 20. (հնոյ. Friede) պատերազմ, մարտ. — führen պատերազմ ընել՝ մղել. in den — ziehen պատերազմի երթալ. 2. վէճ, կռիւ։

krieg‖fertig, ած. պատերազմի պատրաստ, մարտակազմ։ —führend, ած. die —en Mächte պատերազմող պետութիւնք։

kriegen, չբ. h. 3ա. պատերազմել, կռիւ ընել։ — նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա.

Digitized by Google

== bekommen, Նբ. եւ կբ. եւ bringen, Նբ. 4.

Krieger, ար. 22ա. պատերազմող, մարտիկ (հմմտ. Soldat)։

Kriegerstand, ար. զինուորութիւն, զինուորական վիճակ։

kriegerisch, ած. 6. պատերազմասէր, պատերազմող, պատերազմական։

Kriegs|bataillon, չ. պատերազմիկ ջոկատ։ —bedarf, ար. ռազմամթերք։ —budget, չ. պատերազմի հաշուեցոյց։ —dienst, ար. զինուորութիւն։ —flotte, իգ. ն—կ. նաւատորմիղ, ծովական զօրութիւն։ —froh, ած. պատերազմասէր։ —fuß, ար. auf den — setzen զօրքը պատերազմի կազմ եւ պատրաստ ընել։ —gefährte, ար. պատերազմակից։ —gefangen(er, ար.), ած. գերի։ —geschrei, չ. աղաղակ՝ ձայն պատերազմի։ —gott, ար. դիք. Արէս, պատերազմադիք։ —heer, չ. բանակ, զօրք։ —held, ար. դիւցազն (պատերազմի)։ —kanzlei, իգ. զինուորական դիւանատուն։ —kosten, յգ. պատերազմի ծախք։ —kundig, ած. պատերազմագէտ։ —kunst, իգ. պատերազմի արուեստ. ք. մտ. ռազմագիտութիւն, մարտագիտութիւն։ —leute, յգ. զօրք, զինուորք։ —lustig, ած. պատերազմասէր։ —macht, իգ. զինուորական զօրութիւն։ —mann, ար. ընհ. պատերազմող. բ. (քաջ) մարտիկ։ —mannschaft, իգ. գունդք, զօր։ —marine, իգ. ն—կ. պատերազմական նաւատորմիղ։ —minister, ար. պատերազմի պաշտօնեայ։ —recht, չ. պատերազմի իրաւունք. բ. պատերազմական օրէնք. կ. զինուորական արդարութիւն։ —ruf, ար. աղաղակ՝ գոչիւն պատերազմի. բ. կոչ՝ ձայնատուութ լինելն ի զէն, զինակոչութիւն։ —rüstung, իգ. սպառազինութիւն. բ. —rüstungen, յգ. պատերազմի պատրաստութիւնք։ —schauplatz, ար. պատերազմի դաշտ, մարտադաշտ։ —strafe, իգ. զինուորական պատիժ։ —that, իգ. նահատակութիւն (ի պատերազմի)։ —tüchtig, ած. պատերազմամարտ, ռազմահմուտ։ —übung, իգ. (զինուորական) մարզք, հրահանգ։

—volk, չ. գունդք, զօր։ —zucht, իգ. զինուորական բարեկարգութիւն։ —zug, ար. արշաւանք։

kriminál, ած. 6. ոճրագործական, ոճրաքննիչ (Հկ—նչ. bürgerlich, 2.)։

Kriminálgericht, չ. ոճրաքննիչ ատեան։

Kriminalist, ար. 33. ոճրագէտ։

Krimm, իգ. 31. աշխ. die — Խրիմ։

Krimmstecher, ար—. դաշտադիտակ։

krimmeln, չբ. h. 3ա. միայն կրծ. — u. wimmeln եռալ զեռալ, վխտալ։

Krimpe, իգ. 35. անյգ. (թրջած ատուի կտաւի) կծկում. ընդ. քաշուիլը, փայլատութիւն, փայլունութիւնը կորսնցնելը. in die — geben քաշուիլ՝ կծկիլ կտաւի։

krimpen, չբ. ʃ. եւ sich — կբ. 3ա. (դրբ. անց. նաեւ gekrumpen) ընդ. քաշուիլ, կծկիլ (կտաւի)։ — Նբ. (կտաւ) թրջել, փայլատել։ — չ. 22բ. անյգ. (= Krimpe) թրջում, փայլատութիւն։

Krimper, ար. 22ա. ար—. փայլատող, (կտաւին) փայլունութիւնն անցընող։

krimpfrei, ած. 6. անամփոփ, չըկծկող, չքաշուող (կտաւ)։

Kringel, ար. (չ.) 20. կոկուծ, պաքսամատ։

Krinoline, իգ. 35. ձարկտաւ, ձարեայ կտաւ. բ. (կանանց) ձարլաւդիկ, (պարեգօտն ուռեցընելու) ներքին շրջազգեստ։

Krippe, իգ. 35. մսուր. բ. (փոքրիկ տղոց) ապաստան ցերեկեայ, մսուր. կ. ոստացանկ. 2. աստղ. (Խեցգետնի մէջ) Մսուր։

krippen, Նբ. 8ա. ար—. ոստացանկով պատել։

Krippen|knecht, ար. ար—. որբակիչ (փայտը որբակի պէս կապող)։ —wehr, իգ. ար—. ցցաթումբ։ —werk, չ. ար—. նախացանկ, կամըրջամյթի ցանկ։

Kripper, ար. 22ա. թռ. անտառայ գրախտապան (Emberiza cia)։

Krips, ար. էղ. 6. յգ. 16. ընդ. միայն կրծ. 3. beim — nehmen մէկուն օձիքէն բռնել։

Krise, իգ. 35. էղ. ա—. **Krisis**, իգ. անէփ. ճգնաժամ հիւանդութեան.

Digitized by Google

բիւրեղաձեւ, ապակեայ. 2. փխ. ճշգրտաձեւ:

Kristáll... տ. **Krystall...**

Kritérium, չ. 26. փլ. (ծանուցիչ՝ որոշիչ նշան) յայտանշան, ճշմարտանշան:

Kritik, էգ. 31. քննադատութիւն (մատենագրութեանց...). բ. քննադատելու կարողութիւն՝ ձիրք. գ. քննադատք. 2. խծբծանք, պարսաւագրութիւն:

Kritikáster, ար. 22ա. ընդ. խծբծող, պարսաւագէտ, բանակռիւ:

Kritiker, ար. 22ա. քննադատ. էշ. մր. պարսաւագէտ:

kritisch, ած. 6. ճգնական, տագնապիչ. քննա(դատա)կան:

kritisi(e)ren, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. ein Werk — գիրք մը... քննադատել, պարսաւագրել:

Krittelei, էգ. 31. խմատական քննադատութիւն:

Kritt(e)ler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. խմատակ քննադատ. մինճաւէր:

kritt(e)lig, ած. 6. մինճաւէր, խծբծող. 2. մինճաւէր. 3. —e Arbeit դժուարալից աշխատութիւն:

kritteln, չբ. հ. 3ա. խծբծել, պարսաւագրել:

Kritz, ար. 20. կեղեքած, (ամ.) ճանկռտուք. 2. ծարքռտուք, յոռի գրութիւն:

Kritzelei, էգ. 31. = Gekritzel.

kritz(e)lich(t), kritz(e)lig, ած. 6. անընթեռնլի (ձեռագիր):

kritzeln, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. կեղեքել, ընդ. ճանկռտել, ցատել, մագլցել. eine zu spitze Feder kritzelt und spritzt beim Schreiben սատակի ծրրածայր գրիչը գրելու ատեն ձայն կը հանէ՝ կը ծարքռտէ. 2. անընթեռնլի գրել: — չ. 22բ. տնյփ. ծարքռտուք. անընթեռնլի գրելը:

Kritzler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ծարքռտող, անընթեռնլի գրող:

Kroáte, ար. 34. **Kroátin,** էգ. 32. Խրուաթ:

kroch, krö'che, 1. եւ 3. տեմփ եղ. անց. ահմ. եւ ստրբ. kriechenի:

kroki(e)ren, նբ. 3ա. ուրուագրել:

Krokodil(l), չ. 20. բն. տիմսահ, կոկորդիլոս. փխ. կեղծաւոր, խաբեբայ:

krokodil(l)ähnlich, —artig, ած. տիմսահանման: —(s)thränen, էգ. յգ. տիմսահի արտասուք. փխ. սուտ՝ կեղծ՝ պատիր արտասուք:

krokonsauer, ած. —saures Salz քրքմաղ, քրքմաթթու աղ: —säure, էգ. քրքմաթթու, քրքումաթթու:

Krókos, Krókus, ար. անփխ. բս. քրքում (Crocus):

Kröllhaar, չ. գանգուր մազ: —hecht, ար. խհ. գանգրաձուկ, գանգուր գայլաձուկ:

kröllen, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. (բոլորաձեւ) ծալել, ծալուել. գալարել, գանգրել:

Krómlech, ար. 28. հ. պտ. շրջապար (դրուիդական քարաշէնութիւն):

Krónanwalt, ար. = Staatsanwalt. —(s)beere, էգ. բս. կարմիր հապալաս (Vacinium punctatum): —bewerber, ար. թագապահանջ, թագի հետամուտ: —blume, էգ. բս. = Kaiserkrone, բ.: —erbe, ար. թագաժառանգ: —glas, չ. թագապակի: —leuchter, ար. ջահ: —papier, չ. մե. թագա(դրոշմ)թուղթ: —prinz, ար. թագաժառանգ, գահաժառանգ: —prinzessin, էգ. արքայադուստր. բ. թագաժառանգուհի, թագաժառանգի կին: —rad, չ. ար. պսակաձեւ ժանանիւ, պսականիւ:

Krö'nchen, չ. 22բ. (նաղ. Krone) մանր թագ, թագիկ. բս. պսակիկ:

Króne, էգ. 35. թագ, պսակ. 2. խոյր՝ ապարօշ (ի կնիքս). առմ. dem Verdienste seine —n յարգս յարգանաց, պսակս արժանաւորաց. 3. կատար, պսակ (բանի մ՝ ամենակատարելը). sie ist die — aller Frauen կանանց մէջէն ամենակատարեալն է. e—r Sache die — aufsetzen գործ մը պսակել՝ կատարել՝ լմնցնել. s—r Treulosigkeit die — aufsetzen իր անհաւատարմութեան շափը լնուլ. 4. ատամնաշքեղ զարդ(արանք). 5. es ist mit ihm nicht ganz richtig unter der — քիչ մը բախած է. et. in der — haben ա) գինով զուարթացեալ ըլլալ. բ) գէշ տրամադրեալ ըլլալ, գժկամակ ըլլալ. 6. = Kronleuchter; 7. անտառ. (ծառոց) պսակ, գագաթն. 8. որա. (եղջերաց ամենավերջին մասը) կատար, ծայր. 9. բս. = Blu-

menkrone, բ.; 10. ար-. ճրգ. կատար, պսակ (շինուածոց)։

krö'nen, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. պսակել, թագ կապել. gekrönter (Dichter...) դափնեպսակ, պսակաւոր (բանաստեղծ...)։ — չ. 22բ. անյ. -ung, իգ. 31. պսակում։

kronen|artig, ած. անփչ. թագաձեւ. բս. պսակաձեւ։ -bein, չ. անտմ. պսակոսկր։ -blatt, չ. բս. (ծաղկանց) թերթ, պսակատերեւ։ -gold, չ. ութեւտան դարագի ոսկի։ -los, ած. անպսակ. բս. անգագաթ, ծայրահատ (ծառ). բս. անթերթ (ծաղիկ)։ -träger, ար. թագակիր, պսակակիր։

Krónos, յտ. ան. ար. անփէ. դցբ. Կրոնոս, ժամանակ։

Kropf, ար. 18. ֆն. խամծիկ, խածի, ռմ. գրմուռնչ, կատաք. ը. մր. որկոր. 2. ախտ. (վզի ստամքսակողման) ուռեցք, ռմ. խպիպ. 3. անտմ. (անասնոց) ջրդողական ուռեց, պտուղ. 4. բս. մոլորդոյս պտուղ, գնդակ։

kropf|artig, ած. խամծկաց նման, խպիպային, խպիպաւոր։ -gans, իգ. ֆն. հաւալուսն (Pelecanus onocrotalus)։ -kranke(r), ար. -kranke, իգ. խպիպ ունեցող։ -taube, իգ. ֆն. խածաւոր աղաւնի (Columba gutturosa)։

krö'pfen, չբ. ն. 3ա. եւ 8գ. (յափշտակող անասնոց, մն. բազէից) ուտել։ — նբ. Gänse... — (սագ...) պարարել, բտել. 2. անտառ. e—n Baum — = kappen, նբ. 4.; 3. ար-. (մարմնաձեւ) թիւրել, ծռել։ — չ. 22բ. անյ. -ung, իգ. 31. պարարում, բտում. ծայրատում (ծառոց). 2. միայն -ung, արձկաձեւ ծռութիւն։

Krö'pfer, ար. 22ա. ֆն. = Kropftaube.

krópficht, krópfig, krö'pfig, ած. 6. ախտ. խպիպ՝ վզի ուռեցք ունեցող։

Kröppzeug, չ. 20. անյ. ընտ. տ. Grobzeug.

Kroquis (քրօքի), ար. անփէ. ստուերագիր։

krö'schen, նբ. 3ա. եւ 8գ. խհ. կարագով աղանձել։

Krö'sel, ար. 22ա. ար-. (ապակեայ ութելորդները կտրելու գործի) կտրիչ։

krö'seln, նբ. 3ա. ար-. ակոսել, փողաձեւ փորել։

Krö'sus, յտ. ան. ար. 18. հ. պտ. Կրեսոս. փխ. ստատիկ հարուստ մարդ (= steinreicher Mann)։

Krö'te, իգ. 35. գոգոշ. 2. ռմ. չար՝ չարաբարոյ կին. 3. ընտ. փլ. մր. թզուկ, կարճահասակ մարդ. մն. տղայ. 4. ռմ. ein paar —n in der Tasche haben գրպանը քանի մը դահեկան ունենալ։

Krö'ten|fisch, ար. ֆն. բուն ծովագորտ, գորտաձուկ (Lophius piscatorius)։ -stecher, ար. ռմ. սուր. բ. դէշ զմելին։ -stein, ար. հմ. խոզկաքար (քարացեալ ծովային խոզուկ). բ. գոգոշաքար (բրածոյ ձկնատամն)։

krö'tig, krö'tisch, ած. 6. գոգոշական. 2. փխ. չարալից, ոխալից. ինքնահաճ։

Króton, ար. 38. բս. խեցգետնուկ (Croton)։

krótonartig(e Pflanzen), ած. բս. խեցգետնկազգի (անկեր)։

Kroup (գրուփ), ար. 38. ախտ. մաշկակապ փողացաւութիւն։

Krü'cke, իգ. 35. թիկնացուպ, անթացուպ. նեցուկ. 2. եբծ. (ձութակի) բոյթ. բ. (մօխանօխան ընտամոզի միլ) (սատկները ժողվելու գաւազան) քաղոց. 3. ար-. ածխահան (հացագործաց)։

Krü'ckenstock, ար. թիկնացուպ, անթացուպ։

Krug, ար. 19. (իհբրի— չաֆ յփ. անփէ.) կուժ. առծ. der — geht so lange zu Wasser, bis er bricht ինչ զինք սահեալ փառնգի մէջ գնողը՝ վերջապէս կ'իյնայ, փարչը՝ ջրոյ ճամբան կը կոտրի. 2. (նաեւ իհբրի— չաֆ) կուժ, աման. բ. ստակարը գինի լեցնելու փայտէ մեծ աման, գինեհան. 3. գինետուն, պանդոկ։

krug|förmig, ած. կժաձեւ. բս. ափկաձեւ։ -weise, մ. կուժ կուժ։ -wirth, ար. = Krüger. -wirthschaft, = Krug, 3.

Krü'gelchen, Krü'glein, չ. 22բ. (նուզ. Krugb) կժիկ, մանր կուժ։

Krü'ger, ար. 22ա. պանդոկապետ։

Digitized by Google

Krüke, էգ. 33. (խեցեղէն շիշ) դորակ։

Krü'mchen, չ. 22բ. (Նուզ. Krumeß) = Brosam; 2. փխ. գոյզն մի, ատակուիկ ինչ, շիւղ մը։

Krume, էգ. 35. (Brot.)– (Հացի)– միջուկ, Հացի փոր (Հկ–նշ. Rinde). 2. –n, յգ. փշրանք։

Krü'mel(chen), չ. 22–.(22բ.)(Նուզ. Krumeß) = Krümchen.

krü'm(e)lig, ած. 6. փշրելի. բըր–դելի։

krü'meln, չբ. h. փշրիլ։ – Նբ. փշրել, մանրել. փշուր փշուր ընել։

krumm, ած. 6. (Բղդ. –er, Գեր. krü'mmer, Գեր. krummst եւ krümmst) (Հկ–նշ. g(e)rade) կորացեալ. կոր. թիւր, ծուռ. 2. կեռ, աղեղնաձեւ. կամարաձեւ. կլորաձեւ. ծամածուռ (Ճամբայ). Բ. –e Beine խեղ(ա–թիւր) ոտուեր. –e Nase ծուռ՝ կոր քիթ. փխ. e–n –en Rücken machen խո–նարհիլ. Գ. Բայերու հետ. – biegen կորացընել, ծռել. – gehen, ծռած՝ կորացած քալել. փխ. es geht – mit ihm գործքերը լաւ չեն, բանն աղէկ չ'երթար. sich – lachen քրքիջ բառ–նալ. – liegen կորագիր պառկիլ. փխ. ընդ. (J–m) et. – (übel) nehmen գշարիլ, դժկամակիլ. J. – und lahm schlagen մէկը զանտակոծել. – sein կոր ըլլալ, ծռիլ. կորաքամակ ըլլալ. – wachsen ծուռ՝ կորացած աճիլ՝ մեծնալ. – werden կորանալ. կորա–քամակ ըլլալ. 3. (Հկ–նշ. gerade, rechtlich) անուղիղ, անիրաւ. das Gerade – und das –e gerade machen խոտո–րել զիրաւունս։

Krumm‖bein, չ. թիւրսուն, կարթ–գել։ –beinig, ած. կորաորուն։ –biegen, չ. ծռում, կորացում։ –buckel, ար. կորաքամակ (մարդ)։ –darm, ար. Կզն. անդր. գելաղի։ –flächig, ած. կոր(երես)։ –füßig, ած. ծն. գալարոտն։ –hals, ար. Թռչ. ուլնագել. ծռվիզ։ –halsig, ած. եւ ծն. ծռվիզ։ –holz, չ. կոր փայտ. Բ. Բս. = Krummholzfichte; Գ. Նոյ. (ինչ եւ իցէ) գելափայտ։ –holzfichte, էգ. –kiefer, էգ. Բս. կարճա–բերձ եղեւին (Pinus Pumilio)։ –horn, չ. կորեղջիւր. Բ. կորեղջիւր անասուն. մնն. կարմրամզիթ (Antilope redunca). Գ. Երժ. կորա–փող։ –mäulig, ած. ծռաբերան։ –schnabel, ար. կորակտուց. Բ. Յն. = Kreuzschnabel.

krü'mmbar, ած. 6. կորանալի. ծռելի, դիւրակոր։

Krü'mme, էգ. 35. ծռութիւն, կորութիւն. 2. փխ. նենգութիւն, անուղղութիւն (տ. նաեւ Krümmung, Krümmen, չ.)։

krü'mm‖en, Նբ. եւ sich – էբ. Ա. կորացընել. կորանալ. 2. կրկնել. ծռել. կամարաձեւ կորացընել, թիւրել(իլ). sich – գալարիլ (որդանց). 3. փխ. sich vor J–m – մէկուն առջեւը ծռիլ. sich – u. winden (որդի պէս) գալարիլ. deswegen krümme ich keinen Finger այս չնչին բան է, առոր համար մատ մը շարժել չ'արժեր։ – չ. 22բ. անյգ. –ung, էգ. 31. կորա–ցում. ծռում, շեղում. 2. մասն –ung, կորագիծ. կրկնուած. ծա–մածուռ՝ կամակոր՝ մանուածապատ շրջան. ախտ. krampfhafte –en պըրկ–մունք (միաւանց...). – des Rückgrates քամակակորութիւն։

Krü'mpe, krümpen, krü'mpen, տ. Krimpe, krimpen.

Krupp, ար. 38. ախտ. = Kroup.

Krüppe, էգ. 35. գաւակ (երիվա–րի...)։

Krü'ppel, ար. 22–. խեղ(անդամ). Հաշմ (մարդ). Բ. անզօր. անկար. Գ. թզուկ, կարճ. տ. – mit e–m Arme միաձեռանի. փեցի. – ohne Beine ծմրաքարչ. (sich) zum – machen (ինք զինք) խեղել. խեղանդամ ընել։

Krü'ppelbaum, ար. աղաղուն՝ չա–ճած ծառ։

krü'ppelhaft, krü'pp(e)licht, krü'p–p(e)lig, ած. 6. Հաշմ. ախեղծ. զա–ծած։

Krustaceen, յգ. Կնդն. Յն. = Krustenthiere.

Krü'stchen, չ. 22բ. (Նուզ. Kruste) կեղեւիկ։

Kruste, էգ. կեղեւ. (Հացի) կո–ղունձ. 2. ախտ. (մորթի) թեփք։

krusten‖artig, ած. խեցանման։ –thier, չ. Յն. խեցաւոր (անասուն)։ –thierartig, ած. խեցաւորազգի։

krustig, ած. 6. կեղեւաւոր. Բս. եւ Յն. խեցաւոր։

Digitized by Google

Kruzifix, ն. 20. խաչելութիւն։

Kry'pta, էգ. 34. **Kry'pte**, էգ. 35. եր. գետնափոր եկեղեցի։

Kryptogám, ն. 24—. բն. գաղտնաբեղուն, ծածկասեր։

Krystáll, ար. (չէզ. ն.) 20. հմ. հն. բիւրեղ. ար—. առանձապակի. էգ. ականակիտ, վճիտ։

krystáll|ähnlich, ած. հն. բիւրեղանման։ —bildung, էգ. հն. բիւրեղացում։ —form, էգ. հն. բիւրեղաձեւ։ —formenbeschreibung, էգ. բիւրեղագրութիւն։ —förmig, ած. բիւրեղաձեւ։ —glas, ն. ար—. բիւրեղապակի։ —hell, ած. առանձնատեսակ, ականակիտ։ —himmel, ար. յատակ՝ ջինջ երկինք։ —kunde, էգ. —lehre, էգ. բիւրեղաբանութիւն։ —linse, էգ. ոսպն. ոսպ, ստանձակերպ (ոչ..)։ —system, ն. փրն. հմ. հն. բիւրեղադրութիւն, բիւրեղային յօրինուածութիւն։

krystállen, ած. 6. բիւրեղեայ. ականակիտ, առանձնատեսակ։

krystállig, ած. 6. բիւրեղական, բիւրեղանման։

krystallinisch, ած. 6. բիւրեղեայ։

krystallisi(e)rbar, ած. 6. փրն. հմ. բիւրեղանալի։

kristallisi(e)r|en, նբ. չբ. f. եւ sich — էգ. 3—. բիւրեղացընել. բիւրեղանալ։ — ն. 22բ. անյհ. —ung, էգ. 31. բիւրեղացում։

Kúba, ն. 38. աշխ. Կուպա։

Kubébe, էգ. 35. —n·Pfeffer, ար. 22—. բոյս. հնդկապղպեղ։

Kü'bel, ար. (ն.) 22—. (կլոր փայտեայ աման) կուբ, դոյլ, տաշտ. 2. ար—. (հանք հանելու) բովադոյլ։

kubi(e)ren, նբ. 3—. ——. խորանարդել (խորանարդ կարողութեան բարձրացընել)։

Kubik|berechnung, էգ. —inhalt(s·messung, էգ.), ար. խորանարդաչափութիւն։ —dekameter, ար. չծ. խորանարդ-տասնամետր։ —meter, ար. չծ. (հմ. cbm.) խորանարդ մետր, (հեբ. փայտաչափ) ստեր։ —wurzel, էգ. ——. խորանարդ արմատ։

kúbisch, ած. 6. խորանարդ(աձեւ)։

Kúbus, ար. 18. փրն. ——. խորանարդ։

Kü'che, էգ. 35. նուազ. Kü'chel(chen), ն. 22—. (22բ.) Kü'chlein, ն. 22բ. խոհանոց. 2. կերակուր, ճաշ. 3. eine sehr gute — führen լաւ կերակուր ընել, խորտիկաւորութիւն ընել. kalte — պաղ կերակուրք. 3. in die rechte — weisen մէկն ուղիղ ճամբան բերել. des Teufels — դժոխք, անդունդք։

Kü'chel(chen), ն. 22—. (22բ.) (նուազ. Kuchen) կարկանդակիկ. 2. (նուազ. Küche) խոհանոցիկ։

Kü'ch(e)ler, ար. 22—. —in, էգ. 32. = Kuchenbäcker(in).

kü'cheln, չբ. h. նբ. 3—. կարկանդակ՝ պղակուն եփել։

Kúchen, ար. 22բ. նուազ. Kü'chel(chen), ն. 22—. (22բ.) Kü'chlein, ն. 22բ. կարկանդակ, պղակուն. 2. ծղբ. ընդ. ja —! շատ աղէկ, ինչու չէ. 3. ար—. (ձիթապտղոյ քամուելէն ետքը մնացած մասը) կուպտոն։

Kü'chen, ն. 22բ. = Küchlein, Ա. 2.

Kúchen|backen, ն. ծաղարարութիւն, պղակունդրագործութիւն։ —bäcker, ար. պղակունդրագործ, ծաղարար։ —pfanne, էգ. ար—. կարկանդակի տապակ։ —schieber, ար. ար—. (կարկանդակ հնոց նետելու) թի։ —teig, ար. կարկանդակի հայս։

Kü'chen|amt, ն. խոհակերոց։ —garten, ար. = Gemüsegarten. —geräth, ն. —geschirr, ն. խոհանոցի անօթք։ —junge, ար. սպասաւոր խոհանոցի։

Kü'chlein, ն. 22բ. Ա. 1. (նուազ. Kuchen) կարկանդակիկ. = Küchel(chen), 1.; 2. հաւձագ։ Բ. — (նուազ. Küche) = Küchel(chen), 2.

Kü'chler, ար. 22—. —in, էգ. 32. = Kuchenbäcker(in).

Kúckuck, ար. 20. Ա. կկու. 2. ծաղ. մաժուն բառ. Teufel: ևեղ. geh' zum —! hol' Dich der —! գրող տանի զքեզ, կորսուէ։ — ձ. —rufen կուկու պոռալ։

kúckucken, չբ. h. 3—. կուկու ձայն հանել, կկուել։

Kúckucks|blume, էգ. բն. դաշտայ չահրքրամ (Lychnis flos cuculi)։ —speichel, ար. գարնանական փրփուր. 2. կարաս, հեծան։

Digitized by Google

Kufe, էգ. 35. eine — voll հնձան մի լի. 2. —n, յգ. ճապ բաճկոնի։

Kü'fer, ար. 33—. —in, էգ. 33. ցոյց. Kü'f(e)ner, ար. 33—. տակառագործ (= Böttcher). 2. ճաշա-նակողա. մեծ գինեվաճառ։

Küferei, էգ. 31. ար—. = Kellerei.

kü'fern, չբ. հ. 3—. ար—. տակառագործութիւն ընել։

Küffe, էգ. 35. մեծ գաւաթ՝ բաժակ. 2. Ն—ի. անօթ մը նաւ։

Kugel, էգ. 35. գունդ, գնդակ. 2. տեղ. (բարձունքը բոլորչի) ծայր. բ. ա—. գունդ, շրջանակ, պարուն-ակ. 3. էղ. կճեպ գնդակ, կճա-գունդ. 4. ար. չին. ձիգ, (հրացա-նի) գնդակ, (թնդանօթի) գունդ. sich eine — durch den Kopf jagen իր գլուխը գնդակ մ'արձակել. — wechseln ա-տրճանակա կռուիլ, իրարու ա-տրճանակ արձակել։

Kugelabschnitt, ար. ա—. = Ku-gelsegment.—ähnlich, ած. գնդանման, գնդաձեւ։ —akazie, էգ. բյ. Հովա-նոցաձեւ փուշակաղնի (Robinia umbraculifera)։ —artig, ած. գնդա-ձեւ, գնդաւոր։ —ausziehr, ար. ւր. գնդակահան (գործի)։ —bahn, էգ. գնդախաղի տեղ, գնդակի մը գնա-ցած ճամբայ։ —blume, էգ. բյ. գըն-դածաղիկ (Globularia)։ —büchse, էգ. = Büchse, 3. գ.։ —cypresse, էգ. բյ. խնկանոճի (Cupressus thyoides)։ —fest, ած. գնդակի դիմացող։ —fläche, էգ. ա—. գնդակին մակե-րեւոյթ։ —flechte, էգ. բյ. գնդաքեր քարաքոս (Lichen globiferus)։ —form, էգ. գնդակաձեւ. բ. ար. գնդակի կաղապար։ —förmig, ած. գնդակաձեւ, գնդաձեւ։ —gestalt, էգ. = Kugelform, ա.։ —gewölbe, չ. ճրտ. գմբէթ։ —gleich, ած. գնդա-նման։ —kegel, ար. ա—. գնդակոն, գնդակական կոն։ —kreisel, ար. շրջա-նակ։ —messer, ար. ֆզն. բնգ. գըն-դաչափ։ —messung, էգ. ֆզն. բնգ. գնդաչափութիւն։ —rund, ած. եւ բյ. գնդաձեւ, գնդաբոլոր, գնդա-կի պէս կլոր։ —schnitt, ար. ա—. —segment, չ. ա—. գնդահատուած, գնդակալ. (երկրաչափ՝ երկնա-ցուցի) գնդակած երկանկիւն։ —spiel, չ. գնդախաղ։ —wahl, էգ.

քուէարկութիւն, քուէարկու-թեամբ ընտրութիւն։ —zange, էգ. վրբ. = Kugelauszieher. —zieher, ար. ար. գնդահան. բ. վրբ. = Kugel-auszieher.

Kü'gelchen, չ. 33բ. (Ն—չ. Kugel) գնդակիկ. 2. — am Rosenkranze վարդարանի հատ։

kugelicht, kug(e)lig, ած. 6. գնդա-կաձեւ, գնդաձեւ։

kugeln, նբ. եւ sich — էբ. 3—. գլորել, թաւալել. գլորել, գլոր-ել. 2. կլորցնել, բոլորակել, գնդաձեւ ընել. 3. ըն. sich — vor Lachen թաւալիլ ի ծաղրել, ծիծա-ղելէն ճաթիլ։ — չբ. s. Հոլովիլ, գլորիլ. 2. (h.) über 3. — (մէկուն վրայ) քուէարկել. 3. գունդ խա-ղալ։ — չ. 33բ. Ն—յգ. —ung, էգ. 31. գլորում. քուէարկութիւն։

Kuguar, ար. 30. կամ 38. բն. կա-տուապիւծ (Felis concolor)։

Kuh, էգ. 17. կով. 2. էբ. ըն. պակասամիտ, տգեղ, անհամեստ. 3. blinde — = Blindekuh; 4. էզ. ճանճակ (անանուն)։

Kuhauge, չ. կովու աչք. էբ. ըն. — Glotzauge. —blatter, էգ. = Kuh-pocke. —blume, էգ. բյ. կովակաթ (Caltha). բ. կաթնածաղիկ, խորդ (Leontodon). գ. = Gänseblume, բ.։ —dreck, ար. —fladen, ար. կովու քա-կոր (չորցած), աթար։ —euter, չ. կովու ստինք։ —fleisch, չ. կովու միս։ —haut, էգ. կովենի, կովու մորթ։ —hirt(in, էգ.), ար. կովարած։ —horn, չ. կովու եղջիւր. բ. կովա-րածի փող։ —melker, ար. կով կը-թող։ —mist, ար. = Kuhdreck. —pocke, էգ. անօթծ. ախտ. (ծաղիկ ախտի պատուաստ) ծաղկապատուա. բ. կովա-ծաղիկ։ —stall, ար. գոմ, կովանոց։ —weide, էգ. արօտ։

Kü'her, ար. 33—. Kuhhirt.

kühl, ած. 6. զով. 2. էբ. ցուրտ. անզգայ, ցամաք։ — չ. 38. das —e 6. (երկ—ում ար անյգ.) զովութիւն։ —faß, չ. ար—. ցրտամանն։ —flasche, էգ. զովացուցիչ շիշ։ —mittel, չ. բժշ. զովացուցիչ դեղ։ —pflaster, չ. դղյ. զովացուցիչ սպեղանի։ —rohr, չ. ար—. գմ. խողովակ։ —salbe, էգ. զովացուցիչ օծանելիք։

Digitized by Google

-trank, ար. ցուրտ՝ զովացուցիչ ըմպելի. ֆրն. գղջ. կիթած կաթ (սերմանց)։

Kühle, իգ. 31. անյ. զովութիւն. 2. փխ. անզգայութիւն, ցրտութիւն. պաղլութիւն։

kühlen, նբ. եւ sich — եբ. 3ա. — abkühlen, նբ. եւ եբ. das Wetter kühlt sich օդը կը զովանայ. 2. (գերը) զովացընել. 3. փխ. seine Rache... — վրէժխնդրութիւնն յագեցընել. seinen Muth (ընտ. sein Müthchen) an J–m — բարկութիւնը մէկուն վրայ թափել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Abkühlen, չ. 2. միայն —ung, իգ. զովացուցիչ եր։

Kühler, ար. 22ա. զովացուցիչ, զովարար. 2. ար—. ցրտացուցիչ՝ զովացուցիչ անօթ։

kühlig, ած. 6. հով, քիչ մը զով։

Kühlte, իգ. 35. ն—ջ. զովահողմ։

kühn, ած. 6. յանդուգն, ժպիրհ. 2. քաջասիրտ, արի. անվեհեր, ձեռնամուխ, միջամուխ։

Kühnheit, իգ. 31. յանդգնութիւն, ժպրհութիւն. քաջասրտութիւն, անվեհերութիւն. 2. յանդգնութիւն, գործ յանդըգնութեան։

kühnlich, մկ. յանդգնաբար։

Kujon, ար. 20. կամ 38. ամ. անուանարկ, վատանուն։.

kujonni(e)ren, նբ. 3ա. ամ. չարչարել, ըկել, նեղել։

Kukuk, ար. 20. տ. Kuckuck.

Kukuruz, —. Kukuruz, ար. անփխ. անյ. = Mais.

Kulisse, տ. Kouliffe.

kullern, տ. kollern.

Kulm, ար. 20. նաեւ 22ա. (լեռանց բոլորշի կատար) գագաթն։

Kulmination, իգ. 31. ֆզն. աստղ. բարձրակէտութիւն, բարձրութիւն աստեղ։

Kulminationspunkt, ար. 20. աստղ. բարձրակէտ. փխ. վերջին ծայր՝ կէտ (բարձրութեան)։

kulmini(e)ren, չբ. h. 3ա. ֆզն. աստղ. բարձրակիտել, բարձրանալ. վերանալ (արեւու). փխ. բարձրակէտը՝ վերջին ծայրը հասնիլ։ — չ. 22բ. անյ. = Kulmination.

kultivi(e)rbar, ած. 6. մշակելի։

kultivi(e)ren, նբ. 3ա. մշակել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. մշակումն։

Kultur, իգ. 31. մշակութիւն, դարմանք (երկրի, անասնոց, տնկոց). քաղաքակրթութիւն։

kulturfähig, ած. մշակելի. քաղաքակրթելի։ —pflanzen, իգ. յգ. տջ. մշակեալ տնկեր։ —volk, չ. քաղաքակիրթ ժողովուրդ։

Kultus, ար. 19. կրօնական պաշտօն։

Kultusminister, ար. կրօնի պաշտօնեայ։ —ministerium, չ. կրօնի պաշտօնարան։

kumbrisch, ած. 6. երկր. կումբրեան։

Kumis, Kumiss, ար. (չ.) անփխ. (մատակի ձիու) չճուկ։

Kumme, իգ. 35. խոր սկաւառակ. սկուտեղ. 2. ն—ջ. նաւակայք (ի նաւահանգստի)։

Kümmel, ար. 22ա. տջ. վայրի չաման, ճաւպուռ (Carum carvi). բ. փխ. ընտ. — und Salz, — und Dill ապիտակաւետ։

kümmeln, նբ. 3ա. չամանել, չամանով համեմել։ — չբ. h. չամանօղի խմել։

Kümmer, ար. 20ա. անյ. անձկութիւն, տագնապ, նեղութիւն, հոգ. sich — machen հոգալ, տագնապիլ. 2. թշուառութիւն, տառապանք։

kümmerfrei, ած. հոգէ ազատ։ —los, ած. անհոգ։ —voll, ած. տագնապալից, տառապեցուցիչ։

kümmerlich, ած. 6. թշուառ. 2. աղքատ, ողորմելի. կարօտ. գձուձ, դըժգոհ. 3. մկ. հազիւ, դժուարաւ (— kaum)։

Kümmerling, ար. 20. չնչին՝ դալուկ մարդ. 2. տջ. = Gurke.

kümmern, չբ. h. եւ s. 3ա. (ման. տնկոց) չորոտիլ, չաճիլ, կարճաբերձ ըլլալ։ — նբ. վշտացընել, տառապեցընել. 2. Das kümmert mich nicht ա) այս խնդրի չի վերաբերիր. բ) հոգս չէ։ sich — եբ. sich über et. — բանի մը վրայ տառապիլ՝ տագնապիլ. 2. sich um et. — բան մը հոգալ, (բանի մը վրայ) հոգ ունենալ. բանի մը միջամուխ ըլլալ.

Digitized by Google

man muß sich um das Gerede der Leute nicht — մարդկան բամբիւն վրայ պէտք չէ հոգ ընել:

Kü'mmerniß, իգ. 16. վիշտ, տառապանք. հոգ, անձկութիւն:

Kúm(me)t, չ. 20. ար—. ձիու կաշեպատ անուր՝ վզնոց:

Kúm(me)t‖feder, իգ. ձիու անրատախտակ: —**horn**, չ. անրոյ եղջիւր(ամէն ծայր): —**kessel**, ար. —**leib**, ար. անուր: —**macher**, ար. (ձիու) անրագործ:

Kúmmkarre, իգ. 35. —**n**, ար. 22բ. (հող... կրելու միանիւ երկաթէ) սայլակիկ:

Kump, ար. 20. = **Kumme**, 1.

Kumpán, ար. 20. ընկեր:

kumulativ, ած. 6. կուտակման:

kumuli(e)r‖en, նբ. 3ա. եբէ. կուտել, գումարել: — չ. 22բ. անյ. —**ung**, իգ. 31. կուտում, գումարութիւն:

kund, ած. ծանօթ. die Sache ist — իրն աշխարհատես՝ աշխարհածանօթ է. (sich) — geben (ինք զինք) յայտնել, յերեւան հանել (գալ). J—m et. — geben, machen, thun մէկուն (բան մը) ծանօթացընել, իմացընել. հրապարակագիծ ընել, հռչակել. 2. ցնցա. = **kundig**.

Kúnd‖gebung, իգ. ցոյց, նշանակ (ուրախութեան...): —**machung**, իգ. յայտարարութիւն, ծանուցում:

kúndbar, ած. 6. —e Sache (աշխարհա)ծանօթ՝ յայտնի բան:

kü'ndbar, ած. 6. ետ առնուելու, յետս կոչուելու. ետ դարձուելու (փոխ):

Kúndbarkeit, իգ. 31. անյ. (աշխարհա)ծանօթութիւն, հրապարակում:

Kúnde, Ա. ար. 34. **Kúndin**, իգ. 32. յաճախորդ, վաճառորդ. — eines Arztes, Advocaten բժշկի՝ խօսնակի ձեռնական. 2. ծղբ. ոք, մէկը. schlauer — խորամանկ մէկը: Բ. — իգ. 35. = **Kenntniß**; J—m — von et. geben մէկը բանի մը ծանօթացընել, մէկուն իմաց տալ:

kü'nden, նբ. 3բ. = **kund thun** (տ. **kund**).

Künden‖brot, չ. ար—. մեծ սպիտակ հաց: —**cigarre**, իգ. ազնիւ գլանիկ: —**zahl**, իգ. յաճախորդաց... թիւ:

kúndig, ած. 6. einer Sache (սեռ.) — sein բան մը գիտնալ, հիմնովին գիտնալ. հմուտ՝ տեղեակ ըլլալ:

kü'ndig‖en, նբ. 3ա. = **aufkündigen**; — չ. 22բ. անյ. —**ung**, իգ. 31. = **Aufkündigen**, չ.

Kúndin, իգ. 31. տ. **Kunde**, Ա.

Kúndschaft, իգ. 31. յաճախորդութիւն, վաճառորդութիւն. Բ. յաճախորդք. ձեռնականք. 2. — einziehen տեղեկութիւն առնուլ. զին. auf — ausgehen լրտեսելու՝ դիտելու երթալ:

kúndschaften, նբ. եւ չբ. Ի. 3բ. = **auskundschaften**, նբ. 1.

Kúndschafter, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. աշխարհադէտ, գաղտնի պատուիրակ. Իլ. մտ. դէտ. 2. զին. լրտես:

Kundschafterei, իգ. 31. աշխարհադիտութիւն. լրտեսութիւն:

kü'nftig, ած. 6. ապագայ, ապառնի. միւս անգամ, գալիք, գալ (տարի...). 2. — նաեւ —**hin**, in's —e մ. յայսմհետէ. Բ. յապագային, յետոյ:

Kúnkel, իգ. 35. աղէկատ, իլ. 2. մանարան, մանողաց խուց:

Kúnkeladel, ար. 22ա. տորքին ազնուականութիւն:

Kunst, իգ. 17. արուեստ. die schönen Künste գեղ(եցիկ)արուեստք. zur — gehörig արուեստագիտական. 2. յաջողակութիւն, ճարպիկութիւն. Das ist keine — այս դժուարին բան մը չէ, արուեստ մը չէ. 3. հնարք, ճարտարութիւն. Sie wollen mir die Künste abfragen բերնէս խօսք առնուլ կ'ուզէք. 4. = **Kunststück**; 5. schwarze —, նաեւ geheime — կախարդութիւն. 6. ար—. ջրաքաշխական գործի:

Kúnst‖akademie, իգ. գեղարուեստից ճեմարան: —**anlage**, իգ. արուեստի տաղանդ. Բ. —**anlagen**, յ+. զբօսարանք, զբօսանաց պարտէզք: —**ausdruck**, ար. արուեստական բառ՝ ասութիւն: —**ausstellung**, իգ. արուեստահանդէս, գեղարուեստից ցուցարան: —**beflissen**, ած. արուեստոտ, հնարագէտ: —**dichter**, ար. գրական բանաստեղծ (հկ—նչ. **Volksdichter**): —**eifer**, ար. արուեստից

եռանդղն՝ փայլթ։ —epos, չ. գրական դիւցազներգութիւն (հմմտ. Volksepos)։ —erfahren, ած. հմուտ՝ հիրթ յարուեստս. ը. մփ. ատեղեակ։ —fertig, ած. ճարտար. ը. մփ. յաջողակ. յաջողաձեռն։ —fleiß, ար. հնարագիտութիւն, յաջողակութիւն։ —gemäß, ած. —gerecht, ած. արուեստօրէն, ըստ կանոնաց արուեստի. յօրինուոր, կանոնեալ. արուեստական։ —genosse, ար. արուեստակից։ —getriebe, չ. -ր-. մեքենայ։ —geübt, ած. փորձ. հիրթ։ —griff, ար. հնարք. խորամանկութիւն, նենգ, մանեկ։ —industrie, էգ. արուեստական ճարտարութիւն։ —kenner, ար. արուեստագէտ, արուեստի ատեղեակ։ —kniff, ար. խորամանկութիւն։ —lehre, էգ. արուեստախօսութիւն։ —los, ած. անարուեստ. ը. մփ. բնական, կոշտ։ —losigkeit, էգ. անարուեստ ըլլալը. բնականութիւն. պարզութիւն, անմարդութիւն։ —pfeifer, ար. քաղաքի երաժիշտ։ —rad, չ. -ր-. ջրաբաշխական գործւոյ անիւ։ —redner, ար. հռետոր, ճարտարախօս։ —reich, ած. արուեստալից. հնարագէտ. ը. մփ. ճարտարագործ, արուեստով շինուած։ —schlosser, ար. -ր-. արուեստագէտ փականագործ։ —sinn, ար. ճաշակ։ —sinnig, ած. ճաշակաւոր։ —sprache, էգ. արուեստական լեզու։ —steiger, ար. -ր-. բէլ. ջրագործեալեր։ —stickerei, էգ. -ր-. ասղնագործութիւն, նկարակերտութիւն։ —stück, չ. ճարտարագործ, գործ ճարտարութեան (զարմութեան՝ ճարպկութեան)։ —trieb, ար. արուեստական աղդումն։ —verein, ար. արուեստական ընկերութիւն։ —verständig, ած. արուեստագէտ, արուեստի հմուտ (մարդ)։ —werk, չ. արուեստագործք, արուեստի արդիւնք. բ. -ր-. = Kunst, 6. —widrig, ած. անարուեստական, արուեստի օրինաց հակառակ։ —wissenschaftlich, ած. արուեստագիտական։

Künstelei, էգ. 31. մանրակրկիտութիւն, նրբաքննութիւն. (արուեստի՝ մասնենագրութեան) անթերեթանք, արուեստականութիւնք։

kü'nsteln, չբ. h. 3-. an et. —բան մը նրբաքննել՝ մանր կրկտել։ —նբ. ճարտարամտել, նրբաքննելով յառաջ բերել։ gekünstelt, դբբ. անց. եւ ած. 6. նրբաքննեալ, մանր կրկտեալ. 2. բռնազբօսեալ, արուեստակեալ, կցեալ, անբնական։ — չ. ռրբ. անյ. = Künstelei.

Kü'nstler, ար. 22-. —in, էգ. 32. արուեստագէտ, ճարտարարուեստ։

kü'nstlerhaft, kü'nstlerisch, ած. 6. արուեստագիտական, արուեստական, արուեստագործ. մկ. արուեստագիտաբար։

Kü'nstlerschaft, էգ. 31. արուեստագէտք, արուեստագիտաց ընկերութիւն։

kü'nstlich, ած. 6. արուեստագործ, ճարտարագործ. ճարտարամտեալ. 2. արուեստական. բնութեան նմանեցուած. կեղծ, պիտակ, սու տ. 3. խորամանկ։

Kü'nstlichkeit, էգ. 31. = Künstelei.

kúnterbunt, ած. 6. գունագոյն. խառն ի խուռն։

Kunz, յփ. ան. ար. 20. (-ոյ. նաեւ —ens) Գոնրատիկ, Գունց։

Kü'pe, էգ. 35. -ր-. (ներկատաներից) կարաս։

Kupellatión, էգ. 31. = Kupelli(e)ren, չ.։

Kupélle, էգ. 35. -ր-. քուրայ, հալոց։

kupelli(e)ren, նբ. 3-. զտել, (ոսկի...) քուրայ՝ հալոց դնել։ — չ. ռրբ. անյ. զտում։

Kü'per, տ. Küfer.

Kúpfer, չ. 22-. անյ. պղինձ. 2. (յփ. ոչ.) պղնձագրոշմ (պատկեր). 3. փխ. կարմիր խաղաւարտ (յերբեռս)։

Kúpfer|ader, էգ. -ր-. բէլ. պղնձի երակ։ —amalgam, չ. պղնձամալկամ, պղնձի սնդիկազօդ։ —artig, ած. պղնձանման։ —blech, չ. -ր-. պղնձաթիթեղ։ —blüthe, էգ. հփ. պղնձի ծաղիկ (մազանման ոսպնաթիթեղ պղինձ)։ —druck, ար. -ր-. պղնձագրոշմութիւն, պղնձատպութիւն։ —drucker, ար. -ր-. պղնձագրոշմիչ, պղնձատիպ։ —druckerei, էգ. -ր-. պղնձագրոշմու-

Digitized by Google

թիւն. բ. պղնձագործարան: —farben, —farbig, ած. պղնձագոյն: —gelb, չ. արոյր: —gold, չ. նմանուկի (ոսկեխառն եւ զինկախառն պղինձ): —grün, ած. պղնձագոյն կանաչ. բ. չ. քմ. քացախուտ, քացախաթթու աղ: —haltig, ած. պղնձախառն: —lahn, որ. ոսկեզօծ պղնձաթիթեղ՝ շըշանակ: —oxyd, չ. քոն. քմ. պղնձաժանկ, պղինձ-ոքսիտ: —röthe, իգ. պղնձի գոյն. բ. հք. զուտ պղինձ: —schmied, որ. որա. պղնձագործ: —stecher, որ. որա. փորագրող. պղնձագրոշմ(ող). ը. մր. գրոցով փորագրող: —stich, որ. պղնձագրոշմ (պատկեր): —waaren, իգ. յք. չմ. պղնձեղէն փանոտք, պղնձագործ ապրանքներ:

küpf(e)richt, küpf(e)rig, ած. 6. պղնձախառն. 2. ախտ. կարմրախաղտուարա (երես):

küpfer|n, ած. 6. պղնձի: — նբ. ...ա. պղնձել, պղնձապատել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. ն—կ. պղնձապատում:

Küppe, իգ. 35. = Koppe; 2. գլուխ. գնդասեղի՝ բեւեռի ծայր՝ գլուխ. 3. կատար, կատարաձեւ իր:

Küppel, իգ. 35. = Koppel, Ա. եւ Բ. 1. եւ 2.; 2. ճրտ. գմբեթ:

küppel|artig, ած. գմբեթաձեւ: —bau, որ. գնդաձեւ կամար: —dach, չ. ճրտ. գմբեթ (աձեւ տանիք): —dienst, որ. միջնորդութիւն:

Kuppelei, իգ. 31. միջնորդութիւն (ամուսնութեան...) … մօտէ:

küppeln, նբ. 3ա. = koppeln, 1—3. 2. նաեւ չբ. ի. միջնորդ ըլլալ (ամուսնութեան...). 3. գմբեթաձեւ բարձրացընել. գմբեթ շինել: — չ. 22բ. անյք. զօդում, կցում. 2. = Kuppelei.

Küppelung, իգ. 31. որա. (մեքենայից, շոգեկառաց կառքերու) կցում:

küppig, ած. 6. կատարեալ, սայրաւոր. մն. է բարձր—բերան. չ. 6. zwei— երկկատար, երկսայր:

Küppler, որ. 22ա. —in, իգ. 32. սաւիթ, միջնորդ (ամուսնութեան՝ պոռնկութեան):

Kur, իգ. 31. Ա. բժշ. դարման (հիւանդութեան), առողջում. eine — gebrauchen դարման մ'առնուլ՝ գործադրել. J—m in die — nehmen մէկը դարմանել՝ առողջել յանձն առնուլ: Բ. — = Cour.

Kur|fürst(in, իգ.), որ. կայսրընտիր: —fürstenthum, չ. կայսրընտրութիւն: —fürstlich, ած. կայսրընտիր, կայսրընտրական: —gast, որ. (օտարական) առողջացող. (բաղանեաց մէջ) լուացուող. ը. մր. օտարական հիւր: —gemäß, ած. առողջութեան կանոնաց համաձայն: —hut, որ. կայսրընտրական գլխարկ: —pfuschen, չբ. ի. 3ա. եւ 8ք. բժշ. շառլատանել: —pfuscher, որ. —in, իգ. շառլատանող: —pfuscherei, իգ. շառլատանութիւն: —prinz, որ. կայսրընտրաց իշխան: —schmied, որ. անասնաբոյժ պայտար՝ լուանող. զին. երկրորդական անասնաբոյժ:

Kuraräpflanze, իգ. 25. բսկ. թունամորմ (Strychnos toxifera):

Kü'raß, որ. 15. զին. զրահք. լանջապանակ:

kü'raßartig, ած. 6. զրահաձեւ. լանջապանի ձեւով:

Küraßier (...-իր), որ. 38. զին. հեծեալ զրահաւոր. պատեանազէն:

Küraßier|degen, որ. —pallasch, որ. (նեղ եւ երկայն սուր) ճիկա:

Kurat, որ. 33. ժողովրդապետ: —geistliche(r), որ. (—geistlichkeit, իգ.) հոգաբարձու՝ հոգ հոգւոց ունեցող եկեղեցական:

Kuratel, իգ. 31. իրք. հոգաբարձութիւն. unter (3—6) — stehen հոգաբարձութեան տակ ըլլալ:

Kurator, որ. 25. իրք. հոգաբարձու, խնամակալ:

Kuratorium, չ. 26. պաշտօն հոգաբարձուի. 2. հոգաբարձուաց ժողով:

Kurbel, իգ. 35. ն—կ. բեռնաբարձ մեքենայ. … մխեղ:

kurbe(l)n, չբ. ի. 3ա. բռնատեղը դարձընել:

Kü'rbis կամ Kü'rbiß, որ. 15. բսկ. դդում եւ դդմենի (Cucurbita). 2. (Flaschen-)— կօշ (C. lagenaria):

kü'rbis|ähnlich, ած. –artig, ած. բն. դդմաձև; –baum, որ. բն. կոշենի, ամերիկեան գդմենի (Crescentia); –flasche, էգ. կօշ; –frucht, էգ. դդում;

Kürde, որ. 34. Kúrdin, էգ. 32. քուրդ; [դիտաւան:

Kúrdistan, չ. 38. աշխ. Քուրդ-

kurd(istán)isch, ած. 6. քրդական:

kü'ren, նբ. 8–. նաեւ 32. հնց. ընտրել (= wählen):

Kuriálstyl, որ. 20. դիւանատանական ոճ:

Kuriálien, յգ. անփ. դիւանատան սովորութիւնք:

Kúrie, էգ. 35. ծերակոյտ. բ. römische — Հռոմէական ատեան. 2. օրէնսդիր ժողով (եւ ժողովարան):

kuri(e)ren, նբ. 3–. բժշկ. 3–m das Fieber — անճոդէ բռնուողը դարմանել. բ. մփ. = heilen, նբ. 1. 2.

kuriós, ած. 6. ընփ. նորանշան. հետաքրքրական:

Kuriositä't, էգ. 31. նորանշան՝ հետաքրքրական բանը:

Kuriósum, չ. 40. = Kuriosität, 2.

Kúrland, չ. 38. աշխ. Քուրլանտա:

Kúrre, էգ. 35. ձկ. կանչող ձուկ, խոզձուկ (Trigla gurnardus):

kúrren, չբ. h. նբ. 3–. = knurren.

Kurrénde, էգ. 35. (դասերու աշակերտաց) երգեցող՝ շրջող աշակերտութ. 2. շրջաբերական թուղթ: [ցիկ:

kurrént, ած. 6. ընթացող, ընթա-

kúrrig, ած. 6. կոյտառ, փառափառ. դիւրագրգիռ. 2. անհեթեթ, անտաշ:

Kurs, որ. էլ. 8. յգ. 18. ձն. ընթացք, արժէք. արժողութիւն, գին. 2. die —e sind gefallen գրամոց... արժէքը գիները իջած են. 4. նաւ. (Schiffs-)— (նաւու) շաւիղ. den — halten նաւագնաց ընել, նաւարկել:

Kúrs|abschlag, որ. նուազում՝ անկում արժէքթղթոց...: –blatt, չ. ցուցակ արժէքթղթոց...: –buch, չ. ճանապարհացոյց, ուղեցոյց (տախտակ շոգեկառաց):

Kü'rschner, որ. 22–. ձն. եւ որ. մուշտակագործ, մուշտակագործ. 2. մաշկեկերիկ ճճի (Dermestes pellio):

Kü'rschner|handwerk, չ. — Kürschnerei. –waare, էգ. մուշտակ:

Kürschneréi, էգ. 31. ձն. որ. մուշտակագործութիւն. 2. մուշտակք:

kursi(e)ren, չբ. h. 3–. ձն. շրջիլ, յածիլ (դրամոց՝ լրոց):

Kursív, էգ. 31. –schrift, էգ. 31. (——կին անյգ.) որ. տպ. ձեռագիր, նօտրգիր (տառ):

kursórisch, ած. 6. –e Lektüre ընթացիկ ընթերցում (հիմն. statarisch):

Kúrsus, որ. 19. ընթացք, աեւ ուղութիւն (ուսման):

Kúrtine, յգ. ան. որ. անփ. կուրտինա:

Kúrve, էգ. 35. ——. կորագիծ:

kurz, ած. 6. (բղդ. kü'rzer, գրդ. kü'rzest) կարճ. փխ. ein —es Gedächtniß haben կարճ յիշողութիւն ունենալ. sich — fassen կարճառօտ խօսիլ, կարճառօտ կարել. et — machen ընփ. կարճ կարել՝ կապել. 2. ընփ. 3. um e—n Kopf kürzer machen մէկը գլխատել՝ կառափնատել. kürzere Schritte machen քայլերը պզտիկցնել. — u. klein schlagen կտոր կտոր ընել. kürzer werden ամփոփիլ, կարճնալ. բ. սուղ, արագ. — vor diesem Ereignisse այս դիպուածէն քիչ մը յառաջ. in —er Zeit, in —em խուսող՝ ամպաւ ժամանակի, քիչ ատենուան մէջ. seit —em քիչ ատենէ մէր. vor —em շատ ժամանակ չէ, նոր. über — oder lang այսօր վաղը, եթէ վաղ եթէ անագան. փ. jede weitere Beziehung mit 3–m — abbrechen մէկու մը հետ բոլորովին կծիկել. ամէն հաղորդութիւն կտրել. es — machen շատապատ՝ յախուռն գործել. (ձեռ. հասմբ) — und bündig որոշ, կարճառօտ. — und gedrängt համիրճ. in —en Worten սուղ բանիւք. um es — zu machen, um mich — zu fassen, —, —um, — und gut մէկ բանով, մէրճապէս, ի վերջոյ ամփոփելով. 3. բայեր— հետ. bei et. zu — kommen բանէ մը զրկուիլ. et. — und klein kriegen բան մը պառտել. փխ. et. nicht — (կամ klein) kriegen können բան մը չհասկնալ. փխ. den Kürzeren ziehen զրկուիլ, ձախողիլ. 4. ձն. —e Waaren մանր վաճառք. 5. փր. տղչ. —e Silbe սուղ՝ կարճ (վանկ):

Digitized by Google

kúrz|ab, մ. յախուռն, տաւանց ախծանծելու։ —armig, ած. կարճաբազուկ։ —athmig, ած. ծանրաշունչ, գի. անհամբեր։ —athmigkeit, էգ. փոխ. ծանրաշնչութիւն։ —flosser, ար. յգ. ըն. մանրաթեւք։ —flüg(e)lig, ած. ըն. կարճաթեւ։ —geschoren, ած. մազերն արմատէն կտրած։ —geschwänzt, ած. ըն. եւ ոչ. կարճագի։ —gestielt, ած. ոչ. = kurzstielig. —haarig, ած. կարճահեր։ —lebend, —lebig, ած. կարճակեաց, սակաւակեաց։ —lebigkeit, էգ. կարճակեցութիւն։ —ohrig, ած. կարճականջ, ականջատ։ —schreibekunst, էգ. սղագրութիւն, համառօտագրութիւն։ —schreiber, ար. սղագիր։ —schrift, էգ. = Kurzschreibekunst. —schwanz, ար. ագռաւ՝ կարճագի անուանուն։ —schwänzig, ած. = kurzgeschwänzt. —sichtig, ած. կարճատես (հկ—ն. weitsichtig). բ. գի. (հկ—ն. umsichtig) չըշահայեաց՝ հեռատես չեղող. փ. լծ. —er Wechsel առ ոլ պայմանաժամով՝ սակաւաժամանակեայ փոխանակագիր։ —sichtigkeit, էգ. (հկ—ն. Weitsichtigkeit) ախտ. կարճատեսութիւն. բ. գի. (հկ—ն. Umsichtigkeit) անչըշահայեցութիւն։ —stammig, ած. կարճաբուն։ —stielig, ած. ոչ. կարճացօղուն։ —um, մ. մէկով բանիւ, համառօտ ասել (ա. kurz, 2.)։ —waarenhandel, ար. լծ. փերեզակութիւն։ —waarenhändler, ար. լծ. փերեզակ։ —weg, մ. կարճ կերպով, համառօտիւ։ —weil, էգ. —weile, էգ. զբաղանք, զբօսանք, սթափանք։ —weilig, ած. զբօսուցիչ, զուարճալի։

Kü'rze, էգ. 35. (—. անյ.) կարճութիւն. in (der) — քիչ մ'ատեն, շուտով. die Sache in (der) — abmachen գործը՝ իր շուտով կատարել. բ. (բացատրութեան) սեղմութիւն. sich der — befleißen կարճառօտ ըսելու՝ կարճ կապելու ջանալ. in der — erzählen կարճ ի կարճոյ՝ համառօտիւ պատմել. փ. քր. ոզլ. — einer Silbe սղութիւն (վանկի). 2. (յփ.ոկ.) քր. ոզլ. սուղ (վանկ)։

kü'rzen, նբ. 3փ. = abkürzen, նբ. 2. J—m die Zeit — մէկն զբօսցընել՝ զբօսցընելով ժամանակն անցընել տալ. 3. J. um seinen Lohn — մէկն իր վարձքէն զրկել։ — շ. ազբ. անյ. —ung, էգ. 31. = Abkürzung.

Kü'rzerwerden, շ. ազբ. անյ. կարճանալ, կարճութիւն։

kü'rzlich, մ. մօտերս, նորերս։

kusch! մլ. ա. kuschen, 1.

kúschen, չբ. h. եւ sich — գբ. 3—. եւ 3փ. (շանց) պառկիլ. kusch (Dich!) էբր մլ. հանդարտ (կեցիր). 2. գի. (մարդկանց) հանդարտ կենալ, լուռ կալ. բ. (աշակերտաց) = nachbleiben.

Kuß, ար. 14. համբոյր։

Küß|finger, ար. —hand, էգ. —händchen. շ. ախահամբոյր, ձեռնահամբոյր. գի. et. mit — thun բան մը յօժարութեամբ՝ սիրով ընել։

kü'ssen, նբ. եւ sich — գբ. 3փ. համբուրել, պագնել. J. (J—m) an die Stirn — մէկուն ճակատը համբուրել. 2. գի. բն. մեղմով շօշափել. die Fluthen küßten des Kleides Saum ալիքներն հանդերձից քղանցը կը համբուրէին։ — շ. ազբ. անյ. համբոյր։

Kü'sser, ար. 33—. —in, էգ. 33. համբուրող, համբոյր տուող։

Küsserei, էգ. 31. համբուրըմունք, շարունակեալ պագատուք։

Kússo, ար. 38. ոչ. որդնադեղ (Brayera anthelmintica)։

Kü'ste, էգ. 35. ն—կ. եզր, ափն. (an) der — entlang fahren քերել ափամբ, եզերաց քովէն նաւել. 2. (ծովափանց մօտ) ծովափն, ծովեզերք, ծովեզր. բ. ծովեզերեայ երկիր. steile — (բարձրաւանդակ եւ սեպացեալ եզր) փուլ. ein Schiff an die — werfen նաւը խրել։

Kü'sten|befestigungen, էգ. յփ. զբ. եբփ. ծովեզերեայ ամրութիւնք։ —bewohner, ար. ծովեզերաց բնակիչ, ծովեզերաբնակ։ —land, շ. ծովեզերեայ երկիր։ —lotse, ար. —pilot, ար. ն—կ. ծովափանց նաւուղիղ, ափնադէտ։ —streif, ար. հարթափն, հարթ հասար աւազուտ եզր։ —strich, ար. ծովեզերք։ —wächter, ար. եզերապահ (զինուոր)։

Digitized by Google

Kü'ster, ար. յյա. —in, իգ. յյ. կն. = Kirchendiener, բ.։

Küsterei, իգ. յն. աւանդապահութիւն. բ. աւանդապահի բնակարան։

Kustos, ար. (եղ. անձն. յգ. Kustoden) նաեւ Kustode, ար. յն. Հսկող, տեսուչ. (մատենադարանի, թանգարանի) վերատեսուչ, թանգարանապետ, գրապետ. 2. տպ. (նախընթաց էջին վրայ յաջորդ երեսին առաջին բառն ու թուանշանները) նաեւ եղծ. երեսադարձ, կոչանշան։

Kutsch|bock, ար. կառապանի նստարան։ —kasten, ար. կառատուփ. կառաց նստելու մասը։ —wagen, ար. = Kutsche.

Kutsche, իգ. յն. նուազ. Kü'tschchen, չ. յյբ. կախաղանաւոր կառք. դեսպակ. ընհ. կառք. — und Pferde halten անձնական կառք ունենալ. 2. zweisitzige — կիսակառք. 3. (անցաւորաց համար երթեւեկութեան կառք) այնդակառք. 4. (մեքենականական) փնդախառնու գործի (= Masse). 5. պրտ. (տախտակով շրջապատել) աղբանոց. 6. ռմ. երկդիմի կառուակ։

Kutschen|decke, իգ. յարկ՝ ծածկ կառաց։ —leder, չ. (կառքի երկու կողմը) կաշեպատանակ։ —macher, ար. արա. կառագործ։ —raum, ար. innerer — ներքնակողմն (կառաց)։ —riemen, ար. լայն փոկք կառաց։ —thor, չ. կառամուտ, կառանցից դուռն։

Kutscher, ար. յյա. կառապան։

Kutscher|bock, ար. —sitz, ար. = Kutschbock. —livrée, իգ. համազգեստ կառապանի։

kutschi(e)ren, չբ. s. եւ h. յա. կառքով երթալ (հմմտ. fahren, 5. ա.). 2. կառավարել, կառք վարել։

Kütt, ար. յօ. տ. Kitt.

Kutte, իգ. յն. (կրօնաւորաց լայն զգեստ) սքեմ, պարեգօտ։

Kutten|träger, ար. սքեմաւոր։ —voll, չ. ընտ. եղ. մտ. պարեգօտաւորք. կրօնաւորք։

Kutter, ար. յյա. նաւ. (միակայմ պատերազմի նաւ) կուտտար։

Kyaxares, յա. անձ. ար. անձն. հ. պտ. Կիաքսար(էս)։

ky'mrisch, ած. օ. գամրական. կիմրեան։

Kyn..., kyn... տ. Cyn..., cyn...

Kynoskephalä, չ. յգ. աշխ. հ. պտ. Շնագլուխք։

Ky'rie(-eleison), չ. յգ. Տէր ողորմեա։

L.

L, չ. յգ. (այբուբենին երկոտասաներորդ նշանագիրը, իններորդ բաղաձայն) Լ, Ղ. 2. հմա. դղջ. l. a. = lege artis ըստ կանոնաց արուեստի. l. c. = loco citato յիշեալ տեղը. L. S. = loco sigilli Տ. Կ. տեղի կնքոյ. l. = lies ընթերցիր, կարդա. l. հմա. լիտր. Liter։

la, մջ. եղծ. վեցերորդ երգաձայն, լա (= A, 3.). բ. — —, tra — — լա լա, թրա լա լա. 2. so — — սապէս. զ. օ. (wie geht's?) so — —! (ինչպէս էք) սապէս նապէս։

Lab, չ. յօ. անյգ. մակարդ, խախաց. 2. = Labmagen; 3. բյ. = Labkraut.

Lab|bereitung, իգ. մակարդագործութիւն։ —händler, ար. չմ. խախացավաճառ։ —kraut, չ. բյ. մածնի (Galium)։ —magen, ար. անդրղ. խախացոց։

Laban, յտ. անձ. ար. յգ. Լաբան. 2. գխ. ընտ. (նաեւ —d, յգ. Labänder, ար. յյա.) ձող, երկայն եւ վտիտ մարդ (= Latsch)։

Labbe, իգ. յն. (երկայն եւ վար կախուած) շրթունք. 2. կն. երկայնատուտն որոր (Lestris parasitica)։ լղաձուկ։

Lab(b)erdan, ար. յօ. աղած ձո-

lab(b)erig, ած. օ. ընտ. անհամ (կերակուր), անհամ քաղցր։

Digitized by Google

lábbern, նբ. եւ չբ. h. 3ռ. (ընդուստ) լափել. ծծելով խմել. 2. լզել. 3. դդուելով համբուրել. 4. շաղակրատել, շաղփաղփել։

Läbe, էգ. 35. քնռ. = Labsal; Trank der — կազդուրիչ ըմպելիք։ —becher, ար. —kelch, ար. —schale, էգ. կազդուրիչ բաժակ։

láb(s)en, նբ. 3ռ. մածնել, մակարդել. թանձրացընել։ — չբ. s. եւ sich — էբ. մածնուլ, մակարդիլ. թանձրանալ։ Բ. — նբ. եւ. sich — էբ. կենդանացընել. զօրացընել. զուարթացընել. զովացընել. սփոփել. զօրանալ. զուարթանալ. զովանալ. Ը. մգ. = erquicken. —end, դբբ. եւ ած. 8. կենդանացուցիչ, զօրացուցիչ. զովացուցիչ. կազդուրիչ. անուշահամ, համեղ։ — Հ. 32բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բոլորն նշանակութեանց Ա.ի. 2. միայն —ung, էգ. = Labsal.

Laberdán, ար. 20. = Labberdan.

Labial... բարդութեանց մէջ = Lippen... շ. օ. —buchstabe, ար. քր. շրթնական նշանագիր։

Labiále, էգ. 35. = Labialbuchstabe.

Lábium, չ. 26. կամ 40. թլ. շրթունք (ծաղկանց). 2. աւր. երգիոնի փողաշուրթն։

Laboránt, ար. 33. դարբին. բ. տարրալոյծ, քիմալոյծ. գ. ոսկեփոխ։

Laboratórium, չ. 26. ժմ. քիմալուծական ատենեակ՝ գործարանց. Նաեւ շաքարագործաց... զտարան։

labori(e)ren, չբ. h. 3ռ. ժմ. քիմիական փորձ ընել, փորձել, տարրալուծել. 2. ընփ. an et. — (հիւանդութիւն մը) կրել, բանէ մը նեղուիլ։

Labradór, չ. 33. աշխ. Լապրատոր, Նոր Բրիտանիա։ —dachs, ար. կն. Լապրատորի գորշուկ՝ խշղար (Meles labradorica)։ —stein, ար. հք. լապրատոր, կապուտակ ակն։

Lábsal, չ. 20. կազդուրում. փխ. սրտապնդութիւն, ոգեւորում. 2. սփոփանք, մխիթարութիւն։

Labyrinth, չ. 20. հ. դր. դշբ. բաւիղ, լաբիւրինթոս. անդր. բաւիղ, ականջաց ներքին խորշ. ... բաւղակ, բաւղականձեւ անտառակ (պարտիզի մէջ)։

labyrinthisch, ած. 8. լաբիւրինթեան, բաւղաձեւ։

Lacedä'mon, չ. 33. աշխ. հ. դր. Լակեդեմոն, Սպարտա։

Lacedämónier, ար. 33ռ. —in, էգ. 33. Սպարտացի, Լակեդեմոնացի։

Lách:baum, ար. (աեռաքն հանելու համար) նշդրուած ծառ. բ. սահմանաբերկու ծառ։ —bruder, ար. ընփ. ծիծաղկոտ։ —gas, չ. քմ. ժմ. զուարթացուցիչ կազ. բորակածին-նախօքսիտ կազ։ —krampf, ար. ախտ. ջղաձգական ծիծաղ։ —lied, չ. ծաղրաշարժ երգ։ —lust, էգ. ծիծաղկոտութիւն, ծիծաղելու բաղձանք։ —lustig, ած. ծիծաղկոտ, ծիծաղասէր։ —möwe, էգ. կն. զուարթ որոր (Larus ridibundus)։ —steig, ար. անպար. կածան, (անտառի մէջ) շաւիղ։ —taube, էգ. կն. Հնդիկ տատրակ. ... (Columba risoria)։

láchbar, ած. 8. անպարկ. —er Baum աեռաքն հանելու յարմար ծառ։

Láche, էգ. 35. = Gelächter, 1-; շ. օ. eine laute (կամ helle) — aufschlagen քրքիջ բառնալ. ընփ. ծիծաղ փրցընել։ Բ. — մօր(ի). ճահիճ, ջրաշեղջ։ Գ. — անպարկ. (ծառի մը վրայ փորուած) նշան։

lä'cheln, չբ. h. 3ռ. — (über et., zu et.) (բանի մը վրայ) ժպտել, ժմտել։ — նբ. ժպտելով յայտնել. seine Einwilligung — ժպտելով հաւանութիւնը յայտնել. sein Auge lächelte Freude աչուըներէն ուրախութիւն կը ցայտէր. 2. ժպտելով բան մը յառաջ բերել. lächle mir Muth ins Herz! ժպտելովդ սիրտս քաջալերէ։ — չ. 33բ. անյփ. ժպիտ, քմծիծաղ։

láchen, չբ. h. 3ռ. ծիծաղիլ. խնդալ. aus vollem Halse — քրքիջ բառնալ. laut — քրքջել. über et. — բանի մը վրայ ծիծաղիլ. ich lache der Thoren յիմարներուն վրայ կը ծիծաղիմ. երոց համար. Alles lacht in dieser schönen Gegend այս գեղեցիկ վայրերուն մէջ ամենայն ինչ զուարթանալ է. das Glück lacht ihm բախտն իրեն հաշտակամ կը նայի։ — նբ. եւ sich — էբ. ծիծաղելով յայտնել. ընել. 2. բորբոքաջաթիւնց բողոքարով

Digitized by Google

հանդերձ. ընդ. sich e—n Ast (կամ Buckel) —, sich krank (կամ ընդ. scheckig) — ռ. Buckel Ա. 3. է. sich (halb) todt — ծիծաղելէն ճաթիլ: —d, դբբ. եւ ած. 6. ծիծաղելով, ժպտելով. զուարթ: — չ. 33բ. անյ. ծիծաղ. schallendes — քրքիջ: բ. —նբ. անդամ. einen Baum — ծառ մը ճեղքել:

Lácher, ար. 33ա. —in, էգ. 33. ծիծաղող, ծիծաղկոտ:

lä'cherlich, ած. 6. ծաղրական, ծաղրելի. 2. ծաղրաշարժ, զուարճալի. զուարճախօս, միմոսական:

Lä'cherlichkeit, էգ. 35. ծիծաղելիութիւն. ծաղրականութիւն. ծիծաղականութիւն:

lä'cheln, նբ. 3ա. Das lächert mich ծիծաղս կը շարժէ. անդ. բ. es lächert mich ծիծաղս՝ ծիծաղելս կու գայ:

láchig, ած. 6. աղմուտ, ճախճախուտ:

Lä'chler, ար. 33ա. —in, էգ. 33. ծիծաղկոտ, ժպտող:

Lachs, ար. եղ. 8. յգ. 18. ձկ. կարմրախայտ, սաղմոն (Salmo salar):

Láchsforelle, էգ. 35. ձկ. կարմրախայտ սաղմոն (Salmo trutta):

Láchter, չ. 33ա. նաեւ էգ. 35. = Klafter, 1.

Lack, ար. (չ.) 30. լաքա, գոմ, գոմի խէժ. 2. ար—. ճենարակ, ճենագեղ. շէն. կօշկաներկ, սեւաթոյր. 3. հմա. = Siegellack; 4. հմա. գծ. = Goldlack, է.: — չ. 38. 100,000 թիւը:

Láck|arbeiter, ար. ար—. ապիկէգործ, ճենարակող: —artig, ած. գոմական, գոմանման. բ. գծ. —e Pflanzen շահպրակազգիք (անկեր): —bringend, ած. գծ. գոմաբեր: —firniß, ար. ճենարակ, ճրգեղ: —leder, չ. ար—. ճենարակած կաշի: —stoff, ար. քիմ. բնագոմ:

Lackéi, ար. 33. ռ. Lakai.

lácken, նբ. 3ա. = lacki(e)ren.

lacki(e)ren, նբ. 3ա. ար—. ճենարակել. ապիկել. շէն. (կաշին) փայլեցնել. կօշկաներկ զարնել. 2. ամ. 3. gründlich — մէկը խաբել: — չ. 33բ. անյ. ճենարակելը. ապիկելը:

Lacki(e)rer, ար. 33ա. ար—. ճենարակող, ապիկող:

Láckmus, ար. անփխ. (աղ. նաեւ ...ses) քմ. արեւադէմ (ներկ): —blau, ած. կապոյտ արեւադէմ (ներկ): —flechte, էգ. բս. ապարաքար (Rocella tinctoria):

Ládan, չ. 38. Ládangummi, չ. 38. Ládanum, չ. 38. անյ. քիմ. դմ. լադանոն, ապխտակախունկ (Ladanum):

Láde, էգ. 35. արկղ. սնտուկ. տուփ. (Schub.)— գզրոց, դարան, ձգոց. 2. ը. մս. (արուեստաւորաց...) ժողովք. եւ ժողովարան. 3. —n, յգ. ձիոց կզակները. 4. = Heftlade.

Láde|brief, ար. Հրաւիրանաց թուղթ. բ. դատաստանի կոչելու թուղթ: —fähigkeit, էգ. նոյն. = Lastigkeit. —geld, չ. (նաւու) բեռան ծախք. բ. էրէ. եկեղեցիոշութեան ծախք: —kette, էգ. բնգ. ելեկտրական (մեքենայի) շղթայ: —maß, չ. շէն. վագոնի՝ գնդակի չափ: —raum, ար. բեռ դրուելու միջոց. բ. շէն. խռոց (Հրացանի): —stock, ար. Հրացան լեցնելու գաւազան: —zeug, չ. շէն. թնդանօթի կազմածք:

Láden, ար. 33ա. կամ 31բ. քն. խանութ, կրպակ. վաճառանոց. 2. = Fensterladen.

lád|en, նբ. 3ա. կամ 3բ. (բայց դբբ. անց. geladen; ահմ. ներ. երկրորդ դէմք. ladest եւ lädst, երրորդ դէմք. ladet եւ lädt) բեռնաւորել. աղխադրել. (նաւն) ակաղձել. (Հրացանը...) լեցնել. 2. Waaren auf einem Wagen — կառք մը բեռնաւորել, բեռը վեր առնուլ. Waaren auf ein Schiff — նաւ մը բեռնաւորել՝ ակաղձել. փխ. ընդ. er hat schwer կամ schief geladen շատ խմեր է, գինով է. 3—e Feindschaft auf sich — մէկուն թշնամութիւնը յինքն ձգել՝ գրգռել. (eine große Verantwortlichkeit) auf sich — (մեծ պատասխանատուութիւն մը) վրան առնուլ, ստանձնել. 3. 3. — կանչել, Հրաւիրել. 3. zu Tische — մէկը սեղանի կանչել՝ Հրաւիրել. էրէ. vor Gericht — դատաստանի կանչել, եկաւոր ընել. փխ. der See ladet zum Bade լիճը լողանքի ընելու կը Հրաւիրէ: — չ. 33բ. անյ.

Digitized by Google

—ung, իգ. 31. (կառք՝ նաւ...) բեռնաւորելը. (հրացէն մը, ելեկտրական գործիք մը) լեցնելը, լիցք. 2. հրաւէր. իրգ. եկակոչութիւն։

Lädenǁbuch, չ. վճ. վաճառատանց հաշուեգիրք։ —**diener**, վճ. ար. խանութի մանչ՝ ծառայ։ —**fenster**, չ. խանութի պատուհան. բ. խանութի ճակատ՝ առաջակողմ։ —**hüter**, ար. վճ. ընփ. հին՝ հինցած վաճառք։ —**jungfer**, իգ. վճ. խանութի օրիորդ։ —**krankheiten**, իգ. յգ. անոքծ. (ձիոց) կղակի հիւանդութիւնք։ —**preis**, ար. վճ. հասարակ՝ ընթացիկ գին։ —**raum**, ար. վճ. վաճառատուն, մթերանոց։ —**schwengel**, ար. —**schwung**, ար. ընփ. վճ. (որհամարահալած փինչ. —dienerի) խանութի մանուկ։ [հրացան... լեցնող։

Läder, ար. 22ա. բեռնաւորող. 2.

lädi(e)ren, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. ապականել, վնասել. վնասուիլ։

Ládung, իգ. 31. = Laden, չ.; 2. բեռ, վաճառք. er hat seine volle — իւր բեռն առած է. բ. փխ. ընփ. աղէկ խմած (կամ ծեծ կերած) է. 3. բեռնաբարձ մը լի. բ. փխ. ամ. eine ganze — Grobheiten թշնամանաց հեղեղ մը. փ. նոյ. ատեանական (նաւու), ակազձ. 4. (հրացանի՝ թնդանօթի...) լիցք. 5. ար. — Gicht, ար.։

ládungsǁfähig, ած. նոյ. = lastig. —**fähigkeit**, իգ. նոյ. = Lastigkeit. —**platz**, ար. բեռ առնելու կամ թափելու տեղ, բեռնարան։ —**schein**, ար. բեռնագիր, վաճառաց վկայագիր։

Lády (լէտի), իգ. 31. (յգ. —s) տիկին. օրիորդ (յԱնգղիա)։

Läffe, ար. 34. պճնող՝ զարդասէր՝ թեթեւամիտ երիտասարդ։

Lafé(t)te, իգ. 35. զին. թնդանօթի սայլակ։

Lafé(t)tenǁhalter, ար. նոյ. զին. թնդանօթի սայլակաց նեցուկ։ —**riegel**, ար. զին. (սայլակի...) պահանգ։

lafe(t)ti(e)rǁen, նբ. 3ա. (թնդանօթ...) սայլակի վրայ հանել՝ դնել։ — չ. 22բ. անյգ. —**ung**, իգ. 31. թնդանօթը սայլակի վրայ դնելը։

lag, անց. անկ. 1. եւ 3. դէմք liegenի։

Láge, իգ. 35. դիրք. 2. կեցուածք, կացութիւն (մարմնոյ). նիստ. 3. հանգամանք, վիճակ. արդիւթիւն, պարագայ. in der — sein, zu... ի վիճակի՝ կարող ըլլալ... bedrängte — կարօտութիւն. տագնապ, վտանգ. 4. պատահարք. բախտ, ճակատագիր. 5. իրք. die hohen —n բարձր ձայներ. 6. կարգ, շարք. հգ. երկ. խաւ, հողի կարգ. տղ. թերթ, տետր. —n machen թերթերը քովէ քով բերել՝ հաւաքել. 5. նոյ. — Kanonen թնդանօթներու շարք։

Lä'gel, չ. Ա. 22ա. վճ. լայն տակառակ։ Բ. — 38. կամ 22ա. —l, յգ. նոյ. առագաստին մէկ կողմը հաստատուած պզտիկ շուանները։

Lágenǁfugen, իգ. յգ. ճրտ. (կոփածոյ քարանց) շարահիւսք։ —**weise**, ած. մ. կարգ կարգ, շարք շարք, խաւ ի խաւոյ. տղ. ein Buch — zusammenlegen գիրք մը հաւաքել՝ թերթերը քովէ քով բերել։

Láger, չ. 22ա. ցնցա. 21ա. խշտիկ. անկողին. բ. օթիք, օթեվան. 2. (անկողին կենալու հիւանդութիւն). vom — aufkommen հիւանդութենէ ելլել, առողջանալ. nach halbjährigem — վեց ամիս հիւանդ պառկելէն վերջը. 3. տեղատեղ (շան. աղուեսու...) որջ, խշտիք. գազարք. (արջի) բայոց. (առիւծու...) մորի. 4. զին. բանակ(ելու տեղ). բանակետեղ. ein — aufschlagen բանակ հաստատել՝ դնել. 5.— im Keller համբարոց (տակառը վրան դնելու կազմած). ein großes — von Weizen &. ցորենոյ մեծ մթերք՝ պաշար ունենալ. Holz— փայտանոց, ամբարձարան. 6. վճ. (վաճառաց) մթերանոց. 7. մրուր, դիրտ. 8. երկր. քարերու շարք՝ խաւ՝ կարգ։

Lágerǁapfel, ար. գիմացկուն՝ պահուելու խնձոր։ —**aufseher**, ար. վճ. շտեմարանապետ։ —**baum**, ար. ար. համբարոց (մառանի մէջ գինւոյ տակառները դնելու հեծան)։ —**bier**, չ. շտեմարանի՝ պահուելու գարեջուր։ —**faß**, չ. շտեմարանի մեծ տակառ։ —**gasse**, իգ. զին. նրբանցք...

Digitized by Google

դոց. —gebühr, էգ. —geld, չ. Հն. շտեմարանի՝ համբարման տուրք. —haus, չ. Հն. (փոխառաբ) մթերանոց, շտեմարան, համբարանոց. —hütte, էգ. դչն. (զինուորաց) Հիւղ, խրճիթ. —obst, չ. պահելու՝ դիմացկուն պտուղ. —pflanze(n), էգ.(յգ.) գետնատարած տունկեր. —platz, ար. ըհ. ամբարին, խշտիք. որջ. բ. օթեւան. գ. դչն. բանակատեղ, ճամբարատեղի. գ. Հգ. երկիր. գ. Lager, 8. —stätte, էգ. համբարանոց. իջևան. —wache, էգ. դչն. բանակապահութիւն, պահանորդք.

lager|n, չբ. ն. եւ ք. եւ sich — էբ. 3ա. պառկիլ. հանգչիլ. sich auf das Gras — խոտին վրայ փռուիլ՝ երկընկնիլ. 2. ար. ստորածուել ըլլալ. որջերը քաշուիլ (անասնոց). (զինուոր) հաստոցի վրայ ըլլալ. բ. դչն. (sich) — բանակ դնել, բանակիլ. գ. երկիր. խուլ ի խուլ՝ կարգ կարգ շարուած ըլլալ. — նբ. պառկեցընել. գետինը փռել՝ տարածել. Հն. (փոխառաբն...) շտեմարան դնել, համբարել. դչն. բանակեցընել. — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = չբ. եւ նբ. բային նշանակութիւնը.

Lagúne, էգ. 35. ծովալիճ, ծովաբաշխ.

Lagúnenriff, չ. պղպեղ կղզեաց խութ.

lahm, ած. 8. անդամալոյծ. հաշմ, ընդարմացեալ. 2. կաղ. — gehen = hinken; կաղալ. sich — arbeiten աշխատելէն մէջքը կոտրիլ. ein Pferd — reiten ձին վարելով շատ յոգնեցընել. 3. փխ. ջղատուած. տկար, անզօր. —er Beweis անզօր՝ տկար ցուցում. ein Geschäft... — legen գործքը... ջղատել՝ ընդհատել. Վ. խախտած. —e(r), ար. —e, էգ. 8. անդամալոյծ. 2. կաղ.

lahm|händig, ած. հաշմ՝ պատսպարեալ ձեռօք. —gehen, չ. = hinken, չ. —legung, էգ. ճնշում. դադարում.

lähmen, չբ. ն. ցնցել. ք. 3ա. կաղալ, կաղն ի կաղ երթալ. փխ. (հմմտ. lahm, 3.) անզօր ըլլալ. նուաղիլ. տկարանալ. — չ. 22բ. անյգ. անուբ. կաղութիւն.

lä'hm|en, նբ. 3ա. ներգ. եւ փխ. անդամալոյծ ընել. հաշմեցընել. կաղացընել. 2. խեղել. gelähmt = lahm, ած. 1.; բ. փխ. անշարժ ընել. ջղատել. — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. խեղելը, հաշմեցընելը.

Lähmheit, էգ. 31. անդամալուծութիւն, հաշմանդամութիւն. կաղութիւն. 2. փխ. յողդողդութիւն.

Lä'hmung, էգ. 31. = Lähmen, չ. 2. գծն. ներգ. անդամալուծութիւն. հաշմանդամութիւն. ընդարմացում. թմրութիւն.

Lahn, ար. 20. ար. (ոսկեղ՝ արծաթոյ) կռած, թիթեղ.

Lahn|gold, չ. ոսկեթիթեղ. —treffe, էգ. ոսկեթել ժապաւէն.

Laib, ար. 20. — Brot նկանակ հաց. — Käse պանրի մանկագիլ.

Láibung, էգ. 31. Ճրտ. (կամարի) ներքին եւ դուրսու կողմը. (պատուհանի) որմածակ.

Laich, ար. (չ.) 20. անյգ. ձկան կիթ, ձկնկիթ..., գորտի ձու.

Láich|karpfen, ար. ֆն. ձկնոց ծածան. —zeit, էգ. ձկնելու ժամանակ.

Láiche, էգ. 35. անյգ. = Laichzeit.

Láie, ար. 34. աշխարհական, արտաքին. փխ. (գիտութեան մը մէջ տգետ) անտեղեակ, տգէտ.

Láien|bruder, ար. ֆր. աշխատաւոր եղբայր. —priester, ար. = Weltgeistlicher. —stand, ար. աշխարհական վիճակ.

Lakái, ար. 33. (իշխանի մ'եւ ուրիշ տեղ) սպասաւոր, նժուգավար.

lakáienhaft, ած. 8. սպասաւորական. Վ. էգ. մգ. ծառայաբար, ստրկաբար.

Láke, էգ. 35. աղաջուր.

Láken, չ. 22բ. կտաւ. սաւան, շուխայ. (Bett-)— պատատանակալ, սաւան.

Lakónien, չ. 38. Հ. աշխ. Լակոնիա. Լակոնացի.

Lakónier, ար. 33ա. —in, էգ. 32.

lakónisch, ած. 8. լակոնական. 2. փխ. լակոնական (ոճ), կարճ (բացատրութիւն).

Lakonismus, ար. 37. լակոնականութիւն, լակոնական ոճ.

Lakritze, էգ. 35. բս. քաղցրարմատ մատուտակ (Glycyrrhiza).

Digitized by Google

Laktántius, յտ. ան. ար. 18. Լակտանց, ար. 20. հ. գր. Լակտանտիոս։

Lálenburg, ն. 38. = Krähwinkel.

la(l)lá, տ. la, 2.

lállen, չբ. b. եւ նբ. 3ա. թոթովել. կակազել. փխ. անբացատրելի զգածումներն բացատրելու ջանալ, թոթովել. 2. մրմնջել. առանց բառի քթին տակէն երգել. ein Kind in Schlaf — տղան մրմնջելով քնացընել, օրօր ըսել։ — ն. չբ. անյ. թոթովելը, կակազելը։

Láma, ն. 38. (յփ. նաեւ անփփ.) բն. ուղտայծ, լամա (Auchenia lama). 2. ՆՄ. ողորկ կերպաս։ բ. — ար. կր. Թուղդալականաց քուրմ, լամա։

Lamaist, ար. 33. կր. լամայական։

Lamantin, ար. 20. փրն. բն. ջրասուլ (Manatus)։

Lámberts‖nuß, իգ. 16. կաղին. 2. տկ. (—strauch, ար. 13.) մեծ կաղնի (Corylus tubulosa)։

lamenti(e)ren, չբ. b. 3ա. ողբալ, հեծել, լալ։

Laménto, ն. 38. ողբ, լացք։

Lamm, ն. 7. գառն. 2. ն—կ. այլաբանակ ծնծանք՝ կոհակք։

lámm‖artig, ած. գառնուկի բնութեամբ։ —fromm, ած. գառնուկի պէս զգօն՝ քաղցր։ —herzig, ած. գառնուկի սիրտ ունեցող։

Lä'mmchen, ն. չբ. (ն—ղ. Lamm|ի) գառնուկ, գառնիկ։

lämmen, չբ. b. 3ա. գառնուկ ծնանիլ։

Lä'mmer‖geier, ար. բն. ոսկրկուլ, գառնանգղ, մօրուսաւոր անգղ (Gypaëtos barbatus)։ —hirt, ար. խաշնարած, հովիւ. բ. բն. դեղին խաղտտնիկ (Motacilla flava)։

Lä'mmerchen, ն. յփ. չբ. (ն—ղ. Lamm|ի) = Lämmchen.

Lä'mmlein, ն. չբ. յփ. նաեւ —s (ն—ղ. Lamm|ի) = Lämmchen.

Lä'mpchen, ն. չբ. (ն—ղ. Lampe|ի) լամբարակ, պզտիկ կանթեղ. փխ. ...so lang' noch das — glüht... ցորչափ կեանքը կը տեւէ։

Lámpe, իգ. 35. կանթեղ, լամբար. 2. թտ. die —n (տեսարանին եզերքը) կանթեղաշար. ein Stück vor die —n bringen թատերական խաղ մը ներկայացնել հանդիսատեսին. 3. փխ. ընդ. տ. Docht, 2.; Einen auf die — gießen կոկորդը զովացընել, խմել, ընդ. անկել։ բ. — յտ. ան. ար. 38. (առկ. նաեւ —ns) նշդատանակ (ատաւկայ մէջ իրեն իրը մերադրիր տրուած անուն)։

Lámpen‖anzünder, ար. կանթեղավառ, կանթեղ վառող։ —brenner, ար. ար—. պատրուգակալ։ —geld, ն. լուսաւորութեան տուրք։ —gestell, ն. ար—. կանթեղակալ աշտանակ։ —öl, ն. կանթեղի՝ վառելիք եղ։ —putzer, ար. = Lampenwärter. —reihe, իգ. թտ. (տեսարանի առջեւ) կանթեղաշար։ —sauer, ած. քմ. —saures Salz կանթեղաթթուաղ, կանթեղուտ։ —schirm, ար. կանթեղի ծածկոյթ։ —tülle, իգ. ար—. պատրուգակալ, կանթեղի բերան։ —wärter, ար. (փողոցաց) կանթեղապան։

Lámpert, ար. 38. = Lampe, բ.։

Lampréte, իգ. 35. բն. քարաքերծ, քարալէզ (ձուկ) (= Bricke)։

Land, ն. 7. (յփ. Länder—e) (հկ—ն. Wasser, ծվ. Meer) երկիր, ցամաք. zu Wasser und zu —e ընդ ծով եւ ընդ ցամաք. an's — setzen ցամաք հանել. an's — steigen ցամաք ելլել. 2. անյփ. գետին, հող, երկիր. das — bebauen, urbar machen երկիրը մշակել. 3. անշարժ կալուած, երկիր, հող. 4. (յփ. ով) (հկ—ն. Gebirge) (flaches, ebenes, plattes) — դաշտավայր, դաշտային գետր երկիր, դաշտ. 5. (անյփ.) (հկ—ն. Stadt) գեղ, շէն. auf dem — wohnen գեղը բնակիլ. 6. երկիր, աշխարհ, գաւառ. das heilige — Ս. Երկիր. hier zu —e այս երկրին մէջ. außer —es sein հայրենիքէն հեռու գտնուիլ, օտար երկիր ըլլալ. 7. —es verweisen մէկն աքսորել, արտաքսանհանել. seitdem sind viele Tage in's — gegangen անկէ վեր շատ ատեններ անցան. փխ. = Gebiet, Reich.

Lánd‖arbeit, իգ. = Feldarbeit. —arbeiter, ար. = Feldarbeiter. —armee, իգ. զն. ցամաքային զօրք։ —arzt, ար. գեղի բժիշկ. բ. գաւառի բժիշկ։ —aufenthalt, ար. գեղի բնակութիւն՝ տուն։ —bau, ար. մշակութիւն, երկրագործութիւն։ —bauer, ար. երկրագործ, մշակ։ —besitzer, ար.

կալուածատէր, երկրատէր։ —bewohner, ար. գիւղաբնակ. շինական։ —bezirk, ար. նահանգ, վիճակ։ —drost, ար. գաւառապետ։ —drostei, էգ. — Drostei. —enge, էգ. ցամ. պարանոց։ —flüchtig, ած. փախըստական. — ա. Հայրենի երկրէն ելլել՝ հեռանալ. բ. (կապանքէ) փախչիլ, ազատիլ։ —friede, էգ. Հասարակաց խաղաղութիւն. բ. Հասարակաց ապահովութեան համար դաշինք։ —frosch, ար. ցն. Թուխ գորտ (Rana temporaria)։ —geistlicher, ար. գեղջերէց, գեղջ ժողովրդապետ։ —gericht, չ. (գաւառի մը) բարձրագոյն ատեան. բ. (հկ—ն չ. Stadtgericht) գիւղական ատեան։ —graf, ար. աշխարհակոմս, գաւառական կոմս։ —gültig, ած. երկրի մը մէջ ընկալեալ՝ արժող (օրէնք)։ —gut, չ. կալուած, երկիր. գիւղ։ —handel, ար. էն. ցամաքի վաճառականութիւն։ —haus, չ. ամառանոց. բ. ժողովարան, ժողովանոց։ —jäger, ար. ոստանաւոր ոստիկան. բ. — Landreiter. —jägerei, էգ. Հեծելագունդ ոստիկանք։ —karte, էգ. աշխարհացոյց տախտակ։ —kreis, ար. վիճակ, նահանգ։ —läufer, ար. = Landstreicher. —läufig, ած. (երկրի մը մէջ) գործածական, սովորական։ —leben, չ. գիւղական կեանք։ —leute, յգ. գեղջի բնակիչք, գեղջուկք (տ. Landmann)։ —los, ած. անհող, անաշխարհիկ։ —macht, էգ. ցամաքային զօրութիւն՝ զօրք։ —mann, ար. (յգ. —leute) գեղջուկ. բ. մշակ, երկրագործ։ —mark, էգ. երկրի մը սահման. բ. երկիր, հող. իշխանի կալուած։ —pfarrer, ար. գեղջի ժողովրդապետ։ —pfleger, ար. գաւառակալ, կուսակալ։ —plage, էգ. հասարակաց արկած, հրապարակական շարիք։ —ratte, էգ. (հկ—ն չ. Wasserratte) ցն. մեծ թափառական մուկ (Mus decumanus). բ. ընդ. ն—ի. ցամաքի բնակիչ, ցամաքաբնակ. անձ. մտ. ցամաքային զօրք։ —reise, էգ. ցամաքային ճամբորդութիւն. բ. գեղագնացութիւն։ —reiter, ար. ձիաւոր ոստիկան։ —reiterei, էգ. ձիաւոր ոստիկանաց սահման։ —richter, ար. գաւառական դատաւոր. բ. խոնարհագոյն ատենի դատաւոր։ —schöppe, ար. քաղաքաբաշխական ատենակալ։ —schreiber, ար. նահանգի ատենադպիր. բ. գեղջ ատենադպիր։ —schwalbe, էգ. ցն. ընտանի ծիծառ (Hirundo urbica)։ —seuche, էգ. տարափոխիկ հիւանդութիւն, համաճարակ ախտ։ —sitz, ար. ամառանոց։ —spitze, էգ. հրուանդան. երկրի ծայր։ —steuer, էգ. կալուածական տուրք. բ. գեղացւոց հողահարկ։ —straße, էգ. գլխաւոր՝ արքունի պողոտայ. բ. ցամաքային ճամբայ (հկ—ն չ. Seeweg)։ —streichend, ած. թափառական, դատարկաշրջիկ։ —streicher, ար. դատարկապորտ, թափառական, աշխարհաշրջիկ։ —streicherei, էգ. թափառականութիւն, դատարկապորտութիւն։ —strich, ար. սահման. գաւառ, երկիր։ —sturm, ար. ցամաքային փոթորիկ (հկ—ն չ. Seesturm). բ. չէն. պահեստի զօրք (հայրենեաց պաշտպանութեան համար)։ —tag, ար. ուխտաժողով, խորհրդանոց։ —taxe, էգ. տէրութեան տուրք, հարկ։ —thiere, չ. յգ. ցն. ցամաքային կենդանիք։ —vogt, ար. = Landpfleger. —vogtei, էգ. երկրի մը վերատեսչութիւն, հոգաբարձութիւն, կուսակալութիւն։ —wärts, մ. դէպ ի ցամաք։ —weg, ար. գիւղական ճամբայ. բ. ցամաքի վրայէն ճամբայ։ —wehr, էգ. չէն. (Գերմանիոյ) աշխարհապահ զօրք. (Գաղղիոյ մէջ) ցամաքային զօրք. բ. ամբոխութիւնք. Չ. ար—. օտարերկրեայ ջրաթումբ։ —wehrmann, ար. աշխարհապահ զինուոր։ —wirth, ար. մշակ, երկրագործ. բ. գեղջի պանդոկապետ։ —wirthschaft, էգ. (անյգ.) երկրագործութիւն. գիւղատնտեսութիւն. բ. (յգ. —ով) մշակական՝ անդական կալուած։ —wirthschaftlich, ած. գիւղատնտեսական. մշակական, երկրագործական։

Ländauer, ար. 33—. —in, էգ. 33. լանտաուցի. Չ. լանտաուեան՝ ծալյարկ գեսպակ՝ կառք։ — ած. անփխ. լանտաուեան։

Ländebrücke, էգ. 35. ն—ի. շարժական կամուրջք։

lándₓen, չբ. ſ. եւ h. 3բ. ցամաք մօտենալ, եզերիլ. ցամաք ելնել: — նբ. զին. Truppen ... — զօրք ցամաք հանել: — ն. 33բ. անյ. — **ung**, էգ. 31. եզերում:

Lä'nder, ար. 33ա. յամբաքայլ շրջադարձ կաքաւ: — յգ. Land:

Lä'nderₓkenntniß, էգ. — **kunde**, էգ. աշխարհագիտութիւն: — **los**, ած. անաշխարհիկ: — **sucht**, էգ. աշխարհակալութիւն:

Länderéi, էգ. 31. ——. յգ. — **en**, կալուածք:

lä'ndern, չբ. h. 3ա. յամբ կաքաւել:

Lándesₓangehörige, ար. յգ. համազգայինք: — **art**, էգ. աշխարհի սովորութիւն. Das ist so — հոս սովորութիւնն այս է. բ. գետնի որպիսութիւն: — **aufnahme**, էգ. տեղագրութիւն: — **brauch**, ար. = **Landesart**, ա.: — **gebiet**, չ. սահման, հող: — **gericht**, չ. գաւառական ատեան: — **herrschaft**, էգ. իշխանութիւն. բ. տիրող իշխան եւ ընտանիք: — **kasse**, էգ. հասարակաց գանձ: — **kind**, չ. անդրընածին, բնիկ: — **kultur**, էգ. հողագործութիւն: — **obrigkeit**, էգ. վերին իշխանութիւն, վերնութիւն. բ. աշխարհի ատենականք: — **schule**, էգ. կեդրոնական դպրոց. բ. = **Fürstenschule**. — **sprache**, էգ. գաւառի՝ ազգային լեզու: — **tracht**, էգ. ազգային տարազ: — **verrath**, ար. մատնութիւն հայրենեաց: — **verweisung**, էգ. աքսոր, վտարում, տարագրութիւն: — **verwiesen(er)**, ած. աքսորեալ. տարագիր (ած. եւ գ.):

lä'ndlich, ած. 6. գաւառային, գաւառական. 2. գիւղական, շինական, գեղջկական. 3. (երկրի մը մէջ) սովորեալ՝ գործածուած. առկ. —, sittlich ամէն տեղ իր սովորութիւնն ունի:

Lä'ndlichkeit, էգ. 31. գաւառականութիւն. գիւղականութիւն. շինականութիւն:

Lándsₓknecht, ար. զին. հետեւակ զօրական. 2. խղ. հետեւակիկ, քարտախտախող մը: — **mann**, ար. — **männin**, էգ. — **leute**, յգ. տեղացի. was ist er für ein —? ո՞ր տեղացի է. բ. հայրենակից: — **mannschaft**, էգ. ազգակցութիւն, հայրենակցութիւն. բ. հայրենակիցք:

Lándschaft, էգ. 31. նահանգ, գաւառ. գաւառակ. 2. (գաւառի) մեծամեծք. բ. վիճակաց մասնաժողով. 3. արձանկարքայերք. diese Stadt hat eine sehr reiche — քաղաքս շատ հարուստ շրջակայք ունի. 4. (նկարի մէջ) գեղօրէք, երկիր, դաշտք:

Lándschafter, ար. 33ա. = **Landschaftsmaler**.

Landschafteréi, էգ. 31. = **Landschaftsmalerei**.

lándschaftlich, ած. 6. գաւառական. — e Ausdrücke գաւառական բարբառութիւնք, գաւառաբանութիւնք. 2. = **landständisch**; 3. — e Darstellungen դաշտաց նկարք:

Lándschaftsₓausschuß, ար. նահանգական ժողով: — **maler**, ար. դաշտանկարիչ: — **malerei**, էգ. դաշտանկարչութիւն:

lang, Ա. ած. 6. բղդ. **länger**, գեր. **längst**; երկայն, երկար. e — n Finger (e — s Fingers) — մատի երկայնութեամբ. փխ. so breit wie — լայնութեան չափ երկայն. բ. նուրբ եւ երկայն, նըրբաւոր, նրբենի. գ. länger machen երկայնել, երկընցընել (խօսքով կցելով). ein — es Gesicht machen երեսը ծմռատել. mit — er Nase abziehen խայտառակուած երթալ, ամօթով թողուլ երթալ. der Wein wird — գինին կը թանձրանայ. առկ. wer — hat, läßt — hängen քաակին համեմատ ծախք կ'ըլլայ. vor — en Jahren տարիներ յառաջ. — e Weile տ. **Langweile**; er kommt auf längere Zeit երկայն ատեն մեր քով պիտի կենայ. über kurz oder — կանուխ թէ անագան: Բ. — e(s), չ. 6. et. des — en u. Breiten erzählen երկարաբան պատմել: Գ. — մ. meilenlang մղոնի մը երկայնութեամբ. առ. den Fluß — geben = längs dem Flusse; 2. (ժամանակական) drei Jahre — երեք տարի: Դ. **lange**, մ. բղդ. **länger**, գեր. **am längsten**; երկար ատեն, ընդ երկար. 2. wie — e lernen Sie französisch? որչա՞փ ժամանակ է որ գաղղիերէն կը սորվիք. wie — e soll ich denn warten? մինչեւ ցե՞րբ պիտի սպասեմ. er ist noch — e nicht fertig դեռ

լինելու շատ ատեն պէտք է. nicht —e darauf քիչ մ՚ետքը. je länger, je lieber որչափ երկայն՝ այնչափ լաւ. ich habe es schon länger bemerkt բաւական ատեն է որ նշմարեցի. 3. —e, [illegible] längst, [illegible] = bei Weitem; շ. օ. er ist —e nicht so gelehrt այնչափ գիտուն չէ. 4. (բաւական). ընդ. Das ist für uns —e gut մեզի համար բաւական լաւ է. 5. längst = seit —e; շ. օ. ich weiß es längst շատոնց գիտեմ. 6. längstens, ամենէն ուշ, առ առաւելն։

lang|jährig, ած. փչ. երկարահասակ։ —armig, ած. եւ գն. երկայնաբազուկ։ —baum, ար. որս. քեղիք կառաց։ —blätt(e)rig, ած. փչ. երկայնատերեւ։ —finger, որ. ընդ. գող։ —fing(e)rig, ած. երկայնամատն. բ. փխ. գող։ —flüg(e)lig, ած. երկայնաթեւ։ —geschwänzt, ած. գն. երկայնագի։ —gestielt, ած. փչ. երկայնակոթ, երկայնացողուն։ —gestreckt, ած. երկայնատարած։ —haar, չ. երկայն հեր. 2. որս. երկայնահեր (մարդ). բ. երկայնաձար, երկայնամազ (անասուն)։ —haarig, ած. եւ որս. վարսաւոր։ —hand, որ. երկայնաձեռն, (Արտաշէս) Երկայնաբազուկ։ —hin, մ. հեռագոյնս։ —jährig, ած. երկարատեւ, բազմամեայ, երկարժամանակեայ։ —krallig, ած. երկայնամագիլ։ —lebende(r), որ. —lebende, էգ. —lebig, ած. երկարակեաց։ —lebigkeit, էգ. երկարակեցութիւն։ —muth, էգ. երկայնմտութիւն, համբերութիւն։ —müthig, ած. երկայնամիտ, համբերող. մ. երկայնմտութեամբ։ —ohr, չ. որս. երկայնականջ (անասուն). բ. էշ, երկայնականջ. Meister — ապուշ մարդ, էշ։ —schattig(e Völker), ած. ալխ. երկայնաստուեր։ —schläfer(in, էգ.), որ. քնէած, երկայն քնացող։ —schnäb(e)lig, ած. schnäbler, որ. գն. երկայնակտուց։ —schwänzig, ած. գն. երկայնագի։ —sein, չ. երկայնութիւն. (գինւոյ) թանձրութիւն։ —sichtig, ած. հեռատես (լաւ weitsichtig); բ. երկարժամանակեայ (պայմանաժամով)։ —stielig, ած. երկայնացողուն. բ. փխ. ընդ. — langweilig. —weilig, ած. տաղտուկ, ձանձիր, ձանձրացուցիչ։ —weiligkeit, էգ. ձանձրութիւն. տաղտկալիութիւն։ —wierig, ած. երկարատեւ. ը. մփ. գժնդակ, տառապեցուցիչ։ —zeile, էգ. տղչ. երկար տող. մն. երկոտասանավանկ (ոտանաւոր)։

lange, մ. տ. lang, դ.։

Lä'nge, էգ. ռն. երկայնութիւն. երկայնք. in die —, der — nach յերկայնութիւն, երկայնութեամբ. 2. der — nach (lang) hinfahren ընդ. երկայնութեանն իջնալ. գխն. der — nach beschießen տողի՝ շարքի ուղղութեամբ արձակել. die — eines Aufenthaltes (տեղ մը) կենալու յապաղման տեւականութիւն՝ տեւողութիւն. auf die — ժամանակաւ, տակաւ. 3. աշխ. տափղ. geographische — eines Ortes (տեղւոյ մ՚աշխարհագրական) երկայնութիւն. 4. տղչ. երկարութիւն (ձայնկի). — oder Kürze einer Silbe ձայնկի քանակութիւն. բ. երկար (ձայնկ)։

Lä'nge|holz, չ. որս. (հայս բանալու) գլան, գրտնակ (օկլաղը)։ —messer, որ. որս. երկայնաչափ։

längen, չբ. h. ռն. երկայնիլ, հասնիլ. բաւել, բաւական ըլլալ. 2. (ձեռք... կարկառելով) հասնիլ. 3. nach et. — բանի մը ձեռք երկընցընել՝ կարկառել. in die Tasche — ձեռքը գրպանը գնել։ — նբ. բանել (բազուկը կարկառելով). 2. ձգել, կարկառել։

lä'ngen, նբ. եւ sich — փբ. ռն. երկայնել, տարածել. որս. den Teig — գրտնակով հայս բանալ. 2. երկ. ein Feld — դաշտ մ՚երկայնութեանը բաժնել. 3. ծով. ein Tau — պարանը թուլցընել։

Lä'ngen|achse, էգ. երկայնական առանցք։ —grad, որ. երկայնութեան աստիճան։ —maß, չ. երկայնութեան չափ։

Langewéile, էգ. ռն. անյ. (ռմկ. եւ որ. Langenweile, առանց յօդի Langerweile) ձանձիր, ձանձրութիւն, տաղտկութիւն։

lä'nglich, ած. երկայնկեկ, երկայնեալ. 2. նաեւ փչ. ռոռ. երկայնաձիգ, երկարագոյն։

Digitized by Google

länglichrúnd, ած. 6. ձուաձեւ կլոր։

längs, մ. եւ նխ. (սռ. տր.ի եւ սռ.ի հետ) — entlang; շ. օ. — dem Flusse գետափին երկայնութեամբը։

Lä'ngs|bestreichung, իգ. զին. առաղան, շարք։ —einschnitt, որ. երկայնափոր՝ երկայնական փորուած (զինուց)։ —gestreift, ած. երկայնախորշ։

lángsam, ած. 6. (հկ-նշ. eilig) յամր, յամրաքայլ, դանդաղ. — gehen (հկ-նշ. eilen) յամր՝ դանդաղ երթալ, կամաց քալել. 2. Հանդարտ, խաղաղ, դաշն, մեղմ։

Lángsamkeit, իգ. 31. (հկ-նշ. Eile) յամրութիւն, դանդաղութիւն. ծուլութիւն, յուլութիւն։

lángst, գրդ. langs. իբրեւ մ. տ. lang, Դ. 5.

lä'ngstlebend, ած. 6. երկարակեաց. բ. ը. մտ. վերջնածնաց (մեկուն մեռնելէն ետքը դեռ ապրող)։

languetti(e)ren, նբ. 3ա. (մարմին մը) ապշել, ձեւ առնել։

lángweilen, նբ. եւ sich — ժբ. 3ա. 3. — մէկը ձանձրացընել՝ տաղտկացընել. տաղտկանալ, ձանձրանալ։

Lantáne, իգ. 35. բս. լանտանենի (Lantana camara)։

Lánze, իգ. 35. զին. նիզակ, մկունդ, արդն. ժխ. eine — für J. einlegen մէկուն ջատագով՝ պաշտպան ըլլել. բ. նիզակաւոր. eine Kompagnie von hundert —n հարիւր նիզակաւորաց դասակ. 2. զին. —n hoch! արդն ի վեր. 4. (տիգաւորաց կէտ մը պաշտպանելու) մեծ աշտէն՝ երկաթաձէն։

lánzen|blätt(e)rig, ած. բս. նիզակատերեւ։ —bewaffnet, ած. մկընդաւոր, նիզակազէն։ —eisen, շ. զին. տէգ։ —fähnchen, շ. —fähnlein, շ. զին. նիզակադրօշ։ —förmig, ած. բս. ձկ. նիզակաձեւ։ —kundig, ած. նիզակավարժ։ —reiter, որ. զին. նիզակաւոր (Հեծեալ)։ —schaft, որ. զին. նիզակաբուն։ —schuh, որ. զին. նիզակակապ (թամբի վրայ նիզակ դնելու նեցուկ)։ —stechen, շ. նիզակամրցութիւն։

Lanzétte, իգ. 35. վրբ. նշտրակ։

Lanzétt(en)|besteck, շ. վրբ. նշտրակամամ։ —blätt(e)rig, ած. բս. նշտրատերեւ։ —fisch, որ. ձկ. նշտրաձուկ (Acanthurus)։ —förmig, ած. բս. եւ ձկ. — lanzenförmig. —stich, որ. նշտրակի հարուած։

lanzéttlich, ած. 6. նիզակաձեւ. բս. նշտրատերեւ։ [դիկէ։

Laodicéa, շ. 38. հ. աշխ. +շ. Լաւօ-

lapidár, ած. 6. — bündig, 3.

Lapidä'r, որ. 26. որր. ականագործ։

Lapidárstyl, որ. 20. արձանագրական ոճ։

Lappálie, իգ. 35. սնոտիք. դատարկ իրք. sich mit —n beschäftigen չնչին բաներու զբաղիլ. ըմ. ճանճ որսալ։

Lä'ppchen, շ. 22բ. (նշ. Lappen) կտորտիկ, ցնցոտի, քուրջ. 2. իրն. անդմ. բս. բլթակիկ։

láppen, նբ. չբ. ի. — labbern, 1. — նբ. փոյն իրծ. դրբ. անց. բս. եւ ձկ. gelappt բլթակաւոր։

Láppen, շ. 22բ. կապերտ, ծըրէնք. ցնցոտի(ք), դրդլեակ, դրդլիք, հնոտի, քուրջ. 2. որս. (տ. նաեւ 3. է.) — յ. խրտուիլակ(ակ). ժապաւէնի ծայրը հաստատուած կտաւի կտորուանք. ժխ. ըմ. J—n durch die — gehen = durchbrennen, 2. 3. պատառ, բլթակ, (մարմնոյ...) մասն. բ. իրն. անդմ. — der Lunge թոքարդիւթք, թոքի բլթակ. է. ունկնարդիւթ, բլթակ (ականջոց). դ. որս. (տ. 2.) — յ. (շան) կախ ականջք. ե. լանջք (եզին). գ. նռկ. [illegible]։

láppen|artig, ած. ցնցոտւոյ պէս, կապերտանման. անդմ. բս. բլթակաձեւ։ —füßig, ած. ձկ. բլթակոտն։ —jagd, իգ. խրտուիլակով որս։ —kohl, որ. բս. ուռուցիկ կաղամբ (Brassica oleracea capitata)։

lä'pperweise, մ. առ սակաւ սակաւ, քիչ քիչ։

Lapperéi, իգ. 31. — Flicken, շ.; 2. (նաեւ Läpperéi) — Lappalie.

láppern, lä'ppern, նբ. եւ չբ. ի. որ. — labbern, 1.; 2. —. lä'ppern, նաեւ sich — ժբ. քիչ քիչ դիզել (մաշել). es läppert sich durch solche kleine Ausgaben eine beträchtliche Summe zusammen այս փոքր ծախքերը մեծ գումար մը կ'ընեն։

láppicht, ած. 6. ցնցոտի, կապերտական. 2. — lappig, 1.

Digitized by Google

lappig, ած. 6. (կապերտի պէս) թոյլ. 2. կարկատեալ, կարկատուն. 3. յն. բս. բլթակաւոր:

läppisch, ած. 6. անհանճար, անմիտ, անհամ, ապուշական. —es Zeug անմտութիւն, անհամութիւն. 2. մեղկացայն, կանացի:

Lappland, չ. 30. աշխ. Լափլանտա:

Lärche, էգ. 35. բս. կուենի (Larix):

lärchen, ած. 6. կուենեայ:

Lärchenbaum, ար. բս. = Lärche. -pech, չ. կուենեայ ձիւթ: -tanne, էգ. բս. = Lärche.

Laren, յգ. անեզ. հ. դց. դիցբ. ընտանի դիք, թէրափ (նաև եզո. = Herd, 1. և 2. Haus, 8. ա.):

larifari! ձյ. զուր, նանիր: — չ. 38. անհանճարութիւն(ք):

Lärm, ար. 20. անյգ. աղմուկ. viel — um Nichts չնչին բանի համար անչափ աղմկել՝ աղմուկ հանել. 2. աղմուկ, ժխոր, գղրդիւն. ամբոխութիւն, խռովութիւն. կռիւ և կռիւ. փխ. աղմուկ, ահաւոր ազդեցութիւն. 3. — schlagen, blasen, läuten նշան տալ (զին. ի զէն). օգնութեան կանչել. blinder — պարապ շշուկ՝ իրար անցում:

Lärmbläser, ար. = Lärmmacher, բ.: -ente, էգ. յն. կռնչարար (Anas strepera): -glocke, էգ. (հրդեհի...) զանգակ: -macher, ար. խռովայոյզ. խռովարկու. բ. նշան տուող, աղմկահան: -stange, էգ. զին. լապտեր. բ. փխ. ընդ. = Hopfenstange, բ.:

Lärmen, չ. (յնյա. ար.) 22բ. անյգ. = Lärm.

lärmen, չբ. հ. 3ա. աղմկել, աղմուկ՝ շփոթութիւն հանել: — նբ. 3. wach — աղմուկ հանելով մէկը արթնցընել: — չ. 22բ. անյգ. = Lärm. |աղմկայոյզ. խռովարկու:

Lärmer, ար. 33ա. -in, էգ. 33.

Lärvchen, չ. 22բ. (նաղ. Larve) դիմակիկ:

Larve, էգ. 35. դիմակ. 2. դէմք, կերպարանք, երեսք. 3. -n, յգ. խուճապք, ուրուականք. 4. յն. երեւիլ, թրթուր:

larvenähnlich, ած. յն. թրթրանման: -blume, էգ. բս. կնճթածաղիկ:

Laryngoskóp, չ. 20. բժշ. խռչակադէտ:

las, 1. և 3. դէմ. եզ. անց. անկ. lesenէ:

lasch, ած. 6. = schlaff.

Lasche, էգ. 35. (երկաթուղիի երկաթագծերը կապելու) փայտի չերտ. (շապիկի) անութ, անթամասն. բ. կապերտ. գ. (գրպանի) մերժք, դարձք. դ. (կօշկի) անդեղ. ե. հիւսուած, կարան. զ. փորուած (ի փայտի):

laschen, նբ. 3ա. և 3գ. անդրդ. = anlaschen, նբ. 1.; 2. արհ. Schuhe — կօշկի անդեղ դնել. Hölzer — փայտերը փորել, փորուած շինել:

läse, 1. և 3. դէմ. եզ. ստոր. անկ. lesenէ:

Lasen, ար. յգ. 34. Լազք:

lasi(e)ren, նբ. 3ա. արհ. = glasieren.

Lasierfarbe, էգ. 35. = Lasur.

Läsión, էգ. 31. էրան. ախտ. խոց, խոցուած մէր:

Laskár, յնյա. Láskar, ար. 33ա. լասկար (Հնդկաց մէջին դասակարգէ՝ անդրծովեան նաւերու մէջ ծառայող հնդիկ):

Laßreis, չ. անդրդ. (անտառա կարելու ատեն թողուած) մատաղատունկ, խունչ:

lassen, 3գ. (ներ. 2դ. դէմ. եզ. նաև läßt; անցեալ—ընդ մ'եղակ դերբայ անցեալը lassen կ'ըլլայ, իսկ ընդ gelassen) օժանդակ բ. նբ. և էբ. թողուլ: Ա. օժանդակ բ. անցեալ—ընդ հետ. թոյլ տալ (որ ըլլայ). ընել՝ (տալ) տալ. զ. օ. ich lasse ihn reden թոյլ կու տամ որ խօսի. 3. et. thun — ա) մէկուն թողուլ որ բան մ'ընէ. բ) (մէկուն բան մը) ընել տալ. ich habe ihn dieses Kapitel lesen — այս գլուխը իրեն կարդալ տուի. — Sie den Arzt holen բժիշկը կանչել տուէք. էբ. ein Knall ließ sich vernehmen շառաչիւն մը լսուեցաւ. 2. չարգելել, թողուլ (որ... ըլլայ). er läßt fragen, wie es Ihnen geht կ'ուզէ իմանալ՝ կը հարցընէ թէ ինչպէս էք. sich et. gefallen — (կշտամբանք...) ընդունիլ՝ յանձն առնուլ՝ ընդ. կլլել. laß einmal hören լսենք (մէյ մը). laß ihn kommen թող գայ.

Digitized by Google

läbbern, նբ. եւ չբ. h. 3ա. (լեզուաւ) լափել, ծծելով խմել. 2. լզել. 3. զզուելով համբուրել. 4. շաղակրատել, շաղփաղփել։

Lábe, էգ. 35. բնա. = Labsal; Trank der — կազդուրիչ ըմպելի։ **—becher**, ար. **—kelch**, ար. **—schale**, էգ. կազդուրիչ բաժակ։

läbjen, նբ. 3ա. մածնել, մակարդել, թանձրացընել։ — չբ. ſ. եւ sich — էբ. մածնուլ, մակարդիլ, թանձրանալ։ Բ. — նբ. եւ sich — էբ. կենդանացընել, զօրացընել. զուարթացընել. զովացընել. սփոփել. զօրանալ. զուարթանալ. զովանալ. ը. մտ. = erquicken. **—end**, ընդ. եւ ած. 6. կենդանացուցիչ, զօրացուցիչ. զովացուցիչ. կազդուրիչ. անուշահամ, համեղ։ — չ. 33բ. անյ. **—ung**, էգ. 31. = Բայէն Նշանակ-Բխեալ Հետ. 2. միայն **—ung**, էգ. = Labsal.

Laberdán, ար. 20. = Labberdan.

Labial... Բաղադրութեանց Ձեւ = Lippen... չ. 0. **—buchstabe**, ար. 4ր. շրթնական նշանագիր։

Labiále, էգ. 35. = Labialbuchstabe.

Lábium, չ. 36. կամ 40. յոգ. շրթունք (ծաղկանց). 2. ար. երգեհոնի փողաշուրթն։

Laboránt, ար. 33. դարբին. Բ. տարրալոյծ, քիմալոյծ. Գ. ոսկեփոխ։

Laboratórium, չ. 36. 4մ. քիմալուծական անենական՝ գործանոց. նախաշաքարագործաց... զտարան։

labori(e)ren, չբ. h. 3ա. 4մ. քիմիական փորձ ընել, փորձել, տարրալուծել. 2. ընդ. an et. — (հիւանդութիւն մը) կրել, բանէ մը նեղուիլ։

Labradór, չ. 38. աշխ. Լապրատոր, Նոր Բրիտանիա։ **—dachs**, ար. կն. Լապրատորի գորշուկ՝ իշղար (Meles labradorica)։ **—stein**, ար. հք. լապրատոր, կապուտակ ակն։

Lábsal, չ. 20. կազդուրում. փխ. սրտապնդութիւն, ոգեւորում. 2. սփոփանք, մխիթարութիւն։

Labyrinth, չ. 20. հ. դպ. դշբ. բաւիղ, լաբիւրինթոս. անդղ. բաւիղ, ականջաց ներքին խորշ. պշ. բաւղակ, բաւղակաձեւ անտառակ (պարտիզի մէջ)։

labyrinthisch, ած. 6. լաբիւրինթեան, բաւղակաձեւ։

Lacedä'mon, չ. 36. աշխ. հ. պտ. Լակեդեմոն, Սպարտա։

Lacedämónier, ար. 22ա. **—in**, էգ. 32. Սպարտացի, Լակեդեմոնացի։

Láchbaum, ար. (ուտելին հանելու համար) նեղքուած ծառ. բ. սահմանարկու ծառ։ **—bruder**, ար. ընդ. ծիծաղկոտ։ **—gas**, չ. քմն. 4մ. զուարթացուցիչ կազ. բորակածին-նախօքսիտ կազ։ **—krampf**, ար. ախտ. ջղաձգական ծիծաղ։ **—lied**, չ. ծաղրաշարժ երգ։ **—lust**, էգ. ծիծաղկոտութիւն, ծիծաղելու բաղձանք։ **—lustig**, ած. ծիծաղկոտ, ծիծաղասէր։ **—möwe**, էգ. կն. զուարթ որոր (Larus ridibundus)։ **—steig**, ար. անպտ. կածան, (անտառի մէջ) շաւիղ։ **—taube**, էգ. կն. Հնդիկ տատրակ, պլպլատատրակ (Columba risoria)։

láchbar, ած. 6. անպտ. —er Baum ուտելին հանելու յարմար ծառ։

Láche, էգ. 35. = Gelächter, 1.; չ. 0. eine laute (կամ helle) — aufschlagen քրքիջ բառնալ. ընդ. ծիծաղ փրցընել։ Բ. — մօր(ի). ճահիճ, ջրաշեղջ։ Գ. — անպտ. (ծառի մը վրայ փորուած) նշան։

lä'cheln, չբ. h. 3ա. — (über et., zu et.) (բանի մը վրայ) ժպտել, ժմտել։ — նբ. ժպտելով յայտնել. seine Einwilligung — ժպտելով հաւանութիւնը յայտնել. sein Auge lächelte Freude աչուըներէն ուրախութիւն կը ցայտէր. 2. ժպտելով բան մը յառաջ բերել. lächle mir Muth ins Herz! ժպտելովդ սիրտս քաջալերէ։ — չ. 33բ. անյ. ժպիտ, քմծիծաղ։

láchen, չբ. h. 3ա. ծիծաղիլ. խընդալ. aus vollem Halse — քրքիջ բառնալ. laut — քրքջել. über et. — բանի մը վրայ ծիծաղիլ. ich lache der Thoren յիմարներու վրայ կը ծիծաղիմ. էրաց համար. Alles lacht in dieser schönen Gegend այս գեղեցիկ վայրերուս մէջ ամենայն ինչ զուարթատեսիլ է. das Glück lacht ihm բախտն իրեն հաշտ ակնամբ կը նայի։ — նբ. եւ sich — էբ. ծիծաղելով յայտնել, ընել. 2. Քաղաքա-Բխեանց Քաղաքավարել

Digitized by Google

հանդիպեցյ. ըստ. sich e–n Ast (կամ Buckel) —, sich krank (կամ ըստ. scheckig) — տ. Buckel Ա. 2. ք. sich (halb) tot — ծիծաղելէն ճաթիլ: —d, դբբ. եւ ած. 1. ծիծաղելով, ժպտելով. զուարթ: — չ. ջջբ. անյ. ծիծաղ. schallendes — քրքիջ: բ. —նբ. անփոփ. einen Baum — ծառ մը ճեղքել:

Lácher, որ. ջջ–. —in, իգ. ջջ. ծիծաղող, ծիծաղկոտ:

lä'cherlich, ած. 1. ծաղրական, ծաղրելի. 2. ծաղրաշարժ, զուարճալի. զուարճախօս, միմոսական:

Lä'cherlichkeit, իգ. ջջ. ծիծաղելիութիւն, ծաղրականութիւն. ծիծաղականութիւն:

lä'chern, նբ. 3–. Das lächert mich ծիծաղս կը շարժէ. անդ. բ. es lächert mich ծիծաղս՝ ծիծաղելիս կու գայ:

láchig, ած. 1. ողմուտ, ճախճախուտ:

Lä'chler, որ. ջջ–. —in, իգ. ջջ. ծիծաղկոտ, ժպտող:

Lachs, որ. եղ. 8. յփ. 18. բն. կարմրախայտ, սաղմոն (Salmo salar):

Láchsforelle, իգ. ջջ. բն. կարմրախայտ սաղմոն (Salmo trutta):

Láchter, չ. ջջ–. նաեւ իգ. 35. = Klafter, 1.

Lack, որ. (չ.) 26. լաքքա, դաճ, դաճի խէժ. 2. որ–. ճենարակ, ճերդեղ. չին. կօշկաներկ, սեւաթույր. 3. հմ–. = Siegellack; 4. հմ–. փլ. = Goldlack, ք.: — չ. 38. 100,000 Թիւը:

Láck|arbeiter, որ. որ–. ապիկէգործ, ճենարակող: —artig, ած. դաճական, դաճանման. բ. փլ. —e Pflanzen շահագրգռակագդի(ք անկեր): —bringend, ած. փլ. դաճաբեր: —firnis, որ. ճենարակ, ճերդեղ: —leder, չ. որ–. ճենարակած կաշի: —stoff, որ. քոն. քմ. բնադաճ:

Lackéi, որ. 83. տ. Lakai.

läcken, նբ. 3–. = lacki(e)ren.

lacki(e)ren, նբ. 3–. որ–. ճենարակել. ապիկել. չին. (կաշին) փայլեցընել, կօշկաներկ զարնել. 2. ամ. 3. gründlich — մէկը խաբել: — չ. ջջբ. անյ. ճենարակելը. ապիկելը:

Lacki(e)rer, որ. ջջ–. որ–. ճենարակող, ապիկող:

Láckmus, որ. անփփ. (ոսկ. նաեւ ...fes) քմ. արեւադէմ (ներկ): —blau, ած. կապոյտ արեւադէմ (ներկ): —flechte, իգ. փլ. տապարաքար (Rocella tinctoria):

Ládan, չ. 38. Ládangummi, չ. 38. Ládanum, չ. 26. անյ. քոն. քմ. լադանոն, ազխատակախունի (Ladanum):

Láde, իգ. 35. արկղ. սնտուկ. տուփ. (Schub.)— գզրոց, դարան, ձգոց. 2. բ. մփ. (արուեստաւորաց...) ժողովք. եւ ժողովարան. 3. —n, յփ. ձիոց կզակները. 4. = Heftlade.

Láde|brief, որ. Հրաւիրանաց թուղթ. բ. դատաստանի կոչելու թուղթ: —fähigkeit, իգ. նոր. = Lastigkeit. —geld, չ. (նաւու) բեռնան ծախք. բ. եբք. եկեղեցութեան ծախք: —kette, իգ. բնք. ելեկտրական (մեքենայի) շղթայ: —maß, չ. չին. վագոնի՝ դնդակի չափ: —raum, որ. բեռ դրուելու միջոց. բ. չին. խոռոչ (հրացանի...): —stock, որ. հրացան լեցընելու գաւազան: —zeug, չ. չին. թնդանօթի կազմածք:

Láden, որ. ջջ–. կամ ջ1բ. քմ. խանութ, կրպակ. վաճառանոց. 2. = Fensterladen.

lád|en, նբ. 3). կամ 3բ. (բայց դբբ. անց. geladen; ահմ. ներ. երկրորդ դէմք. ladest եւ lädst, երրորդ դէմք. ladet եւ lädt) բեռնաւորել. աղխաղնել. (նաւն) ակադձել. (հրազէն...) լեցընել. 2. Waaren aus einem Wagen — կառք մը բեռնաթափել, բեռը վար առնել. Waaren auf ein Schiff — նաւ մը բեռնաւորել՝ ակաղձել. փխ. ըստ. er hat schwer կամ schief geladen շատ խմեր է, գինով է. 3–e Feindschaft auf sich — մէկուն թշնամութիւնը յինքն ձգել՝ գրգռել. (eine große Verantwortlichkeit) auf sich — (մեծ պատասխանատուութիւն մը) վրան առնուլ, ստանձնել. 3. 3. — կանչել, հրաւիրել. 3. zu Tische — մէկը սեղանի կանչել՝ հրաւիրել. եբք. vor Gericht — դատաստանի կանչել, եկակոչ ընել. փխ. der See ladet zum Bade լիճը բաղնիք ընելու կը հրաւիրէ: — չ. ջջբ. անյ.

Digitized by Google

—ung, իգ. 31. (կառք՝ նաւ...) բեռնաւորելը. (հրացէն մը, երկրագործական գործիք մը) լեցընելը, լիցք. 2. Հրաւէր. իգ. եկեղեցւթիւն:

Ladenǁbuch, չ. չն. վաճառատանց հաշուեդիրք: —diener, չն. ար. խանութի մանչ՝ ծառայ: —fenster, չ. խանութի պատուհան. բ. խանութի ճակատ՝ առաջնակողմ: —hüter, ար. չն. ընդ. հին՝ հինցած վաճառք: —jungfer, իգ. չն. խանութի օրիորդ: —krankheiten, իգ. յոգ. անասն. (ձիոց) կղակի հիւանդութիւնք: —preis, ար. չն. հաստատակ ընթացիկ գին: —raum, ար. չն. վաճառատուն, մթերանոց: —schwengel, ար. —schwung, ար. ընդ. չն. (արհամարհական ձեւ. —dienerի) խանութի մանուկ: [հրացան... լեցընող:

Lader, ար. 23ա. բեռնաւորող. 2. lädi(e)ren, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. ապականել, վնասել, վնասուիլ:

Ladung, իգ. 31. = Laden, չ.; 2. բեռ, վաճառք. er hat seine volle — իր բեռն առած է. բ. փխ. ընդ. աղէկ խմած (կամ ծեծ կերած) է. 3. բեռնաբարձ մը լի. բ. փխ. ամ. eine ganze — Grobheiten թշնամանաց հեղեղ մը. փ. նոյն. ատեանմաղնք (նաւու), ակադձ. 4. (հրացանի՝ թնդանօթի...) լիցք. 5. ար. = Gicht, ար.:

ladungsǁfähig, ած. նոյն. = lastig. —fähigkeit, իգ. նոյն. = Lastigkeit. —platz, ար. բեռ առնելու կամ թափելու տեղ, բեռնարան: —schein, ար. բեռնագիր, վաճառաց վկայագիր:

Lady (լէտի), իգ. 31. (յոգ. —s) ազնիւ օրիորդ (յԱնգղիա):

Laffe, ար. 34. պճնող՝ զարդասէր՝ թեթեւամիտ երիտասարդ:

Laffe(t)te, իգ. 35. զին. թնդանօթի սայլակ:

Laffe(t)tenǁhalter, ար. նոյն. զին. թնդանօթի սայլակաց նեցուկ: —riegel, ար. զին. (սայլակի...) պահանգ:

laffe(t)ti(e)rǁen, նբ. 3ա. (թնդանօթ...) սայլակի վրայ հանել՝ դնել: — չ. 23բ. անյ. —ung, իգ. 31. թնդանօթը սայլակի վրայ դնելը:

lag, անց. անկ. 1. եւ 3. դէմք liegenի:

Lage, իգ. 35. դիրք. 2. կեցուածք. կացութիւն (մարմնոյ). նիստ. 3. Հանգամանք, վիճակ. արդիւնաթիւն, պարագայ. in der — sein, zu... ի վիճակի կարող ըլլալ... bedrängte — կարօտութիւն. տագնապ. վտանգ. 4. պատահարք. բախտ, ճակատագիր. 5. իգձ. die oberen —n բարձր ձայները. 6. կարգ, շարք. հմ. իցին. խաւ, հողի կարգ. դղ. թերթ, անոր. —n machen թերթերը քովէ քով բերել՝ հաւաքել. 5. նոյն. — Kanonen թնդանօթներու շարք:

Lä'gel, չ. Ա. 23ա. չն. լայն տակառակ: բ. — 3ա. կամ 23ա. —s, յոգ. նոյն. առագաստի մէկ կողմը հաստատուած պզտիկ շուանները:

Lagenǁfugen, իգ. յոգ. (կամածոյ քարանց) շարահիւս: —weise, ած. մ. կարգ կարգ, շարք շարք, խաւ ի խաւ. դղ. ein Buch — zusammenlegen գիրք մը հաւաքել՝ թերթերը քովէ քով բերել:

Lager, չ. 23ա. ցնցա. 21ա. խշտիկ, անկողին. բ. օթիք, օթեվան. 2. (անկողին կենալու հիւանդութիւն). vom — aufkommen հիւանդութենէ ելլել, առողջանալ. nach halbjährigem — վեց ամիս հիւանդ պառկելէն վերջը. 3. բանակ (չան, արջու...) որջ. խշտիկ. գագաթ. (որջի) բոյնց. (առիւծու...) մորի. 4. զէն. բանակ(ելու տեղ). բանակեղ. ein — aufschlagen բանակ հարկանել՝ դնել. 5.— im Keller հաստոց (տակառը վրան դնելու կաղմած). ein großes — von Weinen h. գինւոյ մեծ մթերք՝ պաշար ունենալ. Holz— փայտանոց, տախտձարան. 6. չն. (վաճառաց) մթերանոց. 7. մուր, գիրտ. 8. իցին. քարերու շարք՝ խաւ՝ կարգ:

Lager'apfel, ար. գիմացկուն պահուելու խնձոր: —aufseher, ար. չն. շտեմարանապետ: —baum, ար. ար. հաստոց (մառանի մէջ գինւոյ տակառները դնելու հեծան): —bier, չ. շտեմարանի պահուելու գարեջուր: —fass, չ. շտեմարանի մեծ տակառ: —gasse, իգ. զին. նրբափո-

Digitized by Google

դոց։ —gebühr, իգ. —geld, չ. վճ. շտեմարանի՝ համբարման տուրք։ —haus, չ. վճ. (փայտաշէն) մթերանոց, շտեմարան, համբարանոց։ —hütte, իգ. զին. (զինուորաց) հիւղ, խրճիթ։ —obst, չ. պահուելու՝ դիմացկուն պտուղ։ —pflanze(n), իգ. (յգ.) գետնատարած տունկեր։ —platz, ար. ընհ. ամենադիր, խշտիք. որջ. ք. օթեւան. գ. զին. բանակատեղ, ձմեռանոցը. դ. հգ. երկր. տ. Lager, 8. —stätte, իգ. հանգըստարանոց. իջեւան։ —wache, իգ. զին. բանակապահութիւն, պահանորդք։

lágern, չք. ն. եւ ն. եւ sich — էք. 8ա. պառկիլ. հանգչիլ. sich auf das Gras — խոտին վրայ փռուիլ՝ երկըննալ. 2. ար. տարածուիլ (անասնոց). (զինին) հաստատուիլ վրայ ըլլալ. ք. զին. (sich) — բանակ դնել, բանակիլ. գ. երկր. խուլ ի խուլ՝ կարգ կարգ շարուած ըլլալ։ — նք. պառկեցընել. գետինը փռել՝ տարածել. վճ. (փայտաշէն...) շտեմարան դնել, համբարել. զին. բանակեցընել։ — չ. 22ք. անյգ. —ung, իգ. 31. = չք. եւ նք. ...

Lagúne, իգ. 35. ծովալիճ, ծովարգիլ։

Lagúnenriff, չ. պղպջակ կղզեաց խումբ։

lahm, ած. 8. անդամալոյծ. հաշմ, ընդարմացեալ. 2. կաղ. — gehen = hinken; խեղ. sich — arbeiten աշխատելէն մէջքը կոտրիլ. ein Pferd — reiten ձին վարելով շատ յոգնեցընել. 3. փխ. ջլատուած. տկար, անզօր. —er Beweis անզօր՝ տկար ցուցմ. ein Geschäft... — legen գործքը մը... ջլատել՝ ընդհատել. 4. խախուտ։ —e(r), ար. —e, իգ. 8. անդամալոյծ. 2. կաղ։

láhm|händig, ած. հաշմ՝ զօսացեալ ձեռօք։ —gehen, չ. = hinken, չ.։ —legung, իգ. ճնշում. զադրդութիւն։

láhmen, չք. ն. ցնցր. ն. 8ա. կաղալ, կաղն ի կաղ երթալ. փխ. (հմմտ. lahm, 3.) անզօր ըլլալ. նուաղիլ, տկարանալ։ — չ. 22ք. անյգ. անեքծ. կաղութիւն։

lä'hm|en, նք. 8ա. ախտ. եւ փխ. անդամալոյծ ընել. հաշմեցընել. կաղացընել. 2. խեղել. gelähmt = lahm, ած. 1.; ք. փխ. անշարժ ընել. ջլատել։ — չ. 22ք. անյգ. —ung, իգ. 31. խեղելը, հաշմեցընելը։

Lähmheit, իգ. 31. անդամալուծութիւն, հաշմութիւն. կաղութիւն. 2. փխ. յողդողդութիւն։

Lä'hmung, իգ. 31. = Lähmen, չ. 2. ֆզն. ախտ. անդամալուծութիւն. հաշմութիւն. ընդարմացում. թմրութիւն։

Lahn, ար. 20. ար. (ոսկւոյ՝ արծաթոյ) կռած, թիթեղ։

Láhn|gold, չ. ոսկեթիթեղ։ —treffe, իգ. ոսկեթել ժապաւէն։

Laib, ար. 20. — Brot նկանակ հացի. — Käse պանրի մանուածակ։

Láibung, իգ. 31. ճրտ. (կամարի) ներքին եւ գոգաւոր կողմը. (պատուհանի) որմածակ։

Laich, ար. (չ.) 20. անյգ. ձկան կիթ, ձկնկիթ..., գորտի ձու։

Láich|karpfen, ար. կն. ձկնոց ծածան։ —zeit, իգ. ձկնելու ժամանակ։

Láiche, իգ. 35. անյգ. = Laichzeit.

Láie, ար. 34. աշխարհական, արտաքին. փխ. (գիտութեան մը մէջ տակաւին) անտեղեակ, տգէտ։

Láien|bruder, ար. կր. աշխատաւոր եղբայր։ —priester, ար. = Weltgeistlicher. —stand, ար. աշխարհական վիճակ։

Lakái, ար. 33. (իշխանի մ'եւն. էն գաւառ) սպասաւոր, նժուգաձիգ։

lakáienhaft, ած. 8. սպասաւորական. մ. իչ. մդ. ծառայաբար, ստրկաբար։

Láke, իգ. 35. աղաջուր։

Láken, չ. 22ք. կտաւ. սաւան, շուխայ. (Bett-)— պատատառակալ, սաւան։

Lakónien, չ. 38. հ. աշխ. Լակոնիա։ |Լակոնացի։

Lakónier, ար. 22ա. —in, իգ. 32.

lakónisch, ած. 8. լակոնական. 2. փխ. լակոնական (ոճ), կարճ (բացատրութիւն)։

Lakonismus, ար. 27. լակոնականութիւն, լակոնական ոճ։

Lakritze, իգ. 35. բսլ. քաղցրարմատ մատուտակ (Glycyrrhiza)։

Digitized by Google

Laktántius, յր. ան. որ. 18. Լակտանց, որ. 20. Հ. դր. Լակտանտիոս։

Lálenburg, չ. 38. = Krähwinkel.

la(l)lá, փ. la, չ.

lállen, չբ. h. եւ Նբ. 3ո. թոթովել, կակազել. փխ. անբացատրելի զգածումներ բացատրելու ջանալ, թոթովել. 2. մրմնջել. սաանց բառի քթին ասելէն երգել. ein Kind in Schlaf — մղան մրմնջելով քնացնել, օրօր ըսել։ — չ. 33բ. անյմ. թոթովելը, կակազելը։

Láma, չ. 38. (յմ. նաեւ անփխ.) ին. ուղտայծ, լամա (Auchenia lama). 2. Լի. տղրի կերպաս։ ին. — որ. ևր. Թուղթաստրականաց քուրմ, լամա։

Lamaist, որ. 33. ևր. լամայական։

Lamantin, որ. 20. փղն. ին. ջրայծ (Manatus)։

Lámbertsnuß, եփ. 16. կաղին. 2. փև. (—strauch, որ. 13.) մեծ կաղնի (Corylus tubulosa)։

lamenti(e)ren, չբ. h. 3ո. ողբալ, հեծել, լալ։

Laménto, չ. 38. ողբ, լացք։

Lamm, չ. 7. գառն. 2. նոյ. աղուոր ծփանք՝ կոհակք։

lámm‖artig, ած. գառնուկի բնութեամբ։ —fromm, ած. գառնուկի պես զգօն՝ քաղցր։ —herzig, ած. գառնուկի սիրտ ունեցող։

Lä'mmchen, չ. 33բ. (նոզ. Lammի) գառնուկ, գառնիկ։

lämmen, չբ. h. 3ո. գառնուկ ծնանիլ։

Lä'mmer‖geier, որ. ին. ոսկրկուլ, գառնակեր, մորուքաւոր անգղ (Gypaëtos barbatus)։—hirt, որ. խաշնարած, հովիւ. բ. ին. դեղին խաղտանիկ (Motacilla flava)։

Lä'mmerchen, չ. յմ. 33բ. (նոզ. Lammի) = Lämmchen.

Lä'mmlein, չ. 33բ. յմ. նաեւ —s (նոզ. Lammի) = Lämmchen.

Lä'mpchen, չ. 33բ. (նոզ. Lampeի) լամբարակ, պզտիկ կանթեղ. փխ. ...so lang' noch das — glüht... քանի որ կեանքը կը տեւէ։

Lámpe, եփ. 35. կանթեղ, լամբար. 2. ին. die —n (ուսանողական երեկոյթը) կանթեղաչափ. ein Stück vor die —n bringen թատերական խաղ մը ներկայացնել։ 3. փխ. ընդ. գ. Docht, չ.; Einen auf die — gießen կոկորդը ողողացնել, խմել, ընդ. ամբիել։ ին. — յմ. ան. որ. 38. (որի. նաեւ —ns) նաւապատան (սառնկաց մէջ իրենց իրր մերոգիր սրուանծ մանուն)։

Lámpen‖anzünder, որ. կանթեղավառ, կանթեղ վառող։ —brenner, որ. որո. պատրուգակալ։ —geld, չ. լուսաւորութեան տուրք։ —gestell, չ. որո. կանթեղակալ, աշտանակ։ —öl, չ. կանթեղի վառելու իւղ։ —putzer, որ. = Lampenwärter. —reihe, եփ. ին. (ուսանողական սաչեւ) կանթեղաշար։ —sauer, ած. յմ. —saures Salz կանթեղաթթուայ. կանթեղուտ։ —schirm, որ. կանթեղի ծածկոյթ։ —tülle, եփ. որո. պատրուգակալ, կանթեղի բերան։ —wärter, որ. (փողոցաց) կանթեղավառ։

Lámpert, որ. 38. = Lampe, ին.։

Lampréte, եփ. 35. ին. քարակեղծ, քարալէզ (ձուկ) (= Bricke)։

Land, չ. 7. (յմ. երբեմն —e) (հկն. Wasser, ման. Meer) երկիր, ցամաք. zu Wasser und zu —e ընդ ծով եւ ընդ ցամաք. an's — setzen ցամաք հանել. an's — steigen ցամաք ելլել. 2. անյմ. գետին, հող, երկիր. das — bebauen, urbar machen երկիրը մշակել. 3. անշարժ կալուած, երկիր, հող. 4. (յմ.ով) (հկն. Gebirge) (flaches, ebenes, plattes) — դաշտավայր, դաշտային գիւր երկիր, դաշտ. 5. (անյմ.) (հկն. Stadt) գեղ, շէն. auf dem — wohnen գեղը բնակիլ. 6. երկիր, աշխարհ, գաւառ. das heilige — Ս. Երկիր. hier zu —e այս երկրին մէջ. außer —es sein հայրենիքէն հեռու գտնուիլ, օտար երկիր ըլլալ. S. —es verweisen մէկն աքսորել, արտաքսել. seitdem sind viele Tage in's — gegangen անկէ վեր շատ աւուրներ անցան. փխ. = Gebiet, Reich.

Lánd‖arbeit, եփ. = Feldarbeit. —arbeiter, որ. = Feldarbeiter. —armee, եփ. ցմ. ցամաքային զօրք։ —arzt, որ. գեղի բժիշկ. բ. գաւառաբժիշկ։ —aufenthalt, որ. գեղի բնակութիւն։ —bau, որ. մշակութիւն, երկրագործութիւն։ —bauer, որ. երկրագործ, մշակ։ —besitzer, որ.

Digitized by Google

կալուածատէր, երկրատէր։ —bewohner, ար. գիւղաբնակ. շինական։ —bezirk, ար. նահանգ, վիճակ։ —drost, ար. գաւառապետ։ —drostei, էգ. = Drostei. —enge, էգ. աշխ. պարանոց։ —flüchtig, ած. փախըստական. — ա. Հայրենի երկրէն ելլել՝ հեռանալ. բ. (կապանքէ) փախչիլ, ազատիլ։ —friede, էգ. հասարակաց խաղաղութիւն. բ. հասարակաց ապահովութեան համար դաշինք։ —frosch, ար. կն. թուխ գորտ (Rana temporaria)։ —geistlicher, ար. գեղջկերէց, գեղի ժողովրդապետ։ —gericht, չ. (գաւառի մը) քաղաքագլխոյն ատեան. բ. (հմմտ. Stadtgericht) գիւղական ատեան։ —graf, ար. աշխարհակոմս, գաւառական կոմս։ —gültig, ած. երկրի մը մէջ ընկալեալ՝ արժող (օրէնք)։ —gut, չ. կալուած, երկիր. գիւղ։ —handel, ար. էճ. ցամաքի վաճառականութիւն։ —haus, չ. ամառանոց. բ. ժողովարան. ժողովանոց։ —jäger, ար. ոստիկանութեան ոստիկան. բ. = Landreiter. —jägerei, էգ. հեծելազօրու ոստիկանք։ —karte, էգ. աշխարհացոյց տախտակ։ —kreis, ար. վիճակ, նահանգ։ —läufer, ար. = Landstreicher. —läufig, ած. (երկրի մը մէջ) գործածական, սովորական։ —leben, չ. գիւղական կեանք։ —leute, յգ. գեղի բնակիչք, գեղացիք (տ. Landmann)։ —los, ած. անհող, անաշխարհիկ։ —macht, էգ. ցամաքային զօրութիւն՝ զօրք։ —mann, ար. (յգ. —leute) գեղացի. բ. մշակ, երկրագործ։ —mark, էգ. երկրի մը սահման. բ. երկիր, հող. իշխանի կալուած։ —pfarrer, ար. գեղի ժողովրդապետ։ —pfleger, ար. գաւառական, կուսակալ։ —plage, էգ. հասարակաց արկած, հրապարակական չարիք։ —ratte, էգ. (հմմտ. Wasserratte) կն. մեծ թափառական մուկ (Mus decumanus). բ. ընփ. նախ. ցամաքի բնակիչ. ցամաքաբնակ. անյ. մփ. ցամաքային զօրք։ —reise, էգ. ցամաքային ճամբորդութիւն. բ. գեղագնացութիւն։ —reiter, ար. ձիաւոր ոստիկան։ —reiterei, էգ. ձիաւոր ոստիկանաց ասպատակ։ —richter, ար. գաւառական դատաւոր. բ. խոնարհագոյն ատենի դատաւոր։ —schöppe, ար. քաղաքապաշտօնական ատենական։ —schreiber, ար. նահանգի ատենադպիր. բ. գեղի ատենադպիր։ —schwalbe, էգ. կն. ընտանի ծիծառ (Hirundo urbica)։ —seuche, էգ. տարափոխիկ հիւանդութիւն, համաճարակ ախտ։ —sitz, ար. ամարանոց։ —spitze, էգ. հրուանդան. երկրի ծայր։ —steuer, էգ. կալուածական տուրք. բ. գեղացւոց հողահարկ։ —straße, էգ. գլխաւոր՝ արքունի պողոտայ. բ. ցամաքային ճամբայ (հմմտ. Seeweg)։ —streichend, ած. թափառական, դատարկաշրջիկ։ —streicher, ար. դատարկապորտ, թափառական, աշխարհաշրջիկ։ —streicherei, էգ. թափառականութիւն, դատարկապորտութիւն։ —strich, ար. սահման. գաւառ, երկիր։ —sturm, ար. ցամաքային փոթորիկ (հմմտ. Seesturm). բ. զին. պահեստի զօրք (հայրենեաց պաշտպանութեան համար)։ —tag, ար. ատեան, ժողով, խորհրդարան։ —taxe, էգ. տէրութեան տուրք, հարկ։ —thiere, չ. յգ. կն. ցամաքային կենդանիք։ —vogt, ար. = Landpfleger. —vogtei, էգ. երկրի մը վերատեսչութիւն, հոգաբարձութիւն, կուսակալութիւն։ —wärts, մ. դէպ ի ցամաք։ —weg, ար. գիւղական ճամբայ. բ. ցամաքի վրայէն ճամբայ։ —wehr, էգ. զին. (Գերմանիոյ) աշխարհազօրք. (Գաղղիոյ մէջ) ցամաքային զօրք. բ. ամրութիւնք. 2. ար—. սահմանեկրեայ ջրաթումբ։ —wehrmann, ար. աշխարհազօր զինուոր։ —wirth, ար. մշակ, երկրագործ. բ. գեղի պանդոկապետ։ —wirthschaft, էգ. (—նյգ.) երկրագործութիւն. գիւղատնտեսութիւն. բ. (յգ.—ղ) մշակական՝ անդական կալուած։ —wirthschaftlich, ած. գիւղատնտեսական. մշակական, երկրագործական։

Landauer, ար. ազա. —in, էգ. ազ. լանտաուցի. 2. լանտաուեան՝ ծալլայարկ դեսպակ՝ կառք։ — ած. անփփ. լանտաուեան։

Landebrücke, էգ. ազ. նախ. շարժական կամուրջ։

lánd‖en, չբ. ſ. եւ h. ap. ցամաք մօտենալ, եզերիլ. ցամաք ելլել։ — նբ. չէն. Truppen... — զօրք ցամաք հանել։ — ն. ապ. անյ. —ung, էգ. 31. եզերում։

Lä'nder, ար. 33ա. յամբաքայլ շրջագարձ կաքաւ։ — յգ. Landէ։

Lä'nder‖kenntniß, էգ. —kunde, էգ. աշխարհագիտութիւն։ —los, ած. անաշխարհիկ։ —sucht, էգ. աշխարհակալութիւն։

Länderéi, էգ. 31. ——. յգ. —en, կալուածք։

lä'ndern, չբ. h. 3ա. յամր կաքաւել։

Lándes‖angehörige, ար. յգ. համազգայինք։ —art, էգ. աշխարհի սովորութիւն. Das ist so — հոս սովորութիւնն այս է. բ. գետնի որպիսութիւն։ —aufnahme, էգ. տեղագրութիւն։ —brauch, ար. = Landesart, ա.։ —gebiet, չ. սահման, հող։ —gericht, չ. գաւառական ատեան։ —herrschaft, էգ. իշխանութիւն. բ. տիրող իշխան եւ ընտանիք։ —kasse, էգ. հասարակաց գանձ։ —kind, չ. անդրէնածին, բնիկ։ —kultur, էգ. հողագործութիւն։ —obrigkeit, էգ. վերին իշխանութիւն, վերնութիւն. բ. աշխարհի ատենականք։ —schule, էգ. կենդրոնական դպրոց. բ. = Fürstenschule. —sprache, էգ. գաւառի՝ ազգային լեզու։ —tracht, էգ. ազգային տարազ։ —verrath, ար. մատնութիւն հայրենեաց։ —verweisung, էգ. աքսոր, վտարում, տարագրութիւն։ —verwiesen(er), ած. աքսորեալ. տարագիր (ած. եւ գ.)։

lä'ndlich, ած. 6. դաշտային, դաշտական. 2. գիւղական, շինական, գեղջկական. 3. (երկրի մը մէջ) սովորեալ՝ գործածուած. առ. —, sittlich ամէն տեղ իր սովորութիւնն ունի։

Lä'ndlichkeit, էգ. 31. դաշտականութիւն. գիւղականութիւն. շինականութիւն։

Lánds‖knecht, ար. չէն. հետեւակ զօրական. 2. խղ. հետեւկիկ, քարտխտախտող մը։ —mann, ար. —männin, էգ. —leute, յգ. տեղացի. was ist er für ein —? ո՞ր տեղացի է. բ. հայրենակից։ —mannschaft, էգ. ազգակցութիւն, հայրենակցութիւն. բ. հայրենակիցք։

Lándschaft, էգ. 31. նահանգ, գաւառ. գաւառակ. 2. (գաւառի) վիճակք. բ. վիճակաց մասնաժողով. 3. արձակավայրք. diese Stadt hat eine sehr reiche — քաղաքս շատ հարուստ շրջակայք ունի. 4. (նկարի մէջ) գեղօրէք, երկիր, դաշտք։

Lándschafter, ար. 33ա. = Landschaftsmaler.

Landschafteréi, էգ. 31. = Landschaftsmalerei.

lándschaftlich, ած. 6. գաւառական. —e Ausdrücke գաւառական բացատրութիւնք, գաւառաբանութիւնք. 2. = landständisch; 3. —e Darstellungen դաշտաց նկարք։

Lándschafts‖ausschuß, ար. նահանգաժողով։ —maler, ար. դաշտանկարիչ։ —malerei, էգ. դաշտանկարչութիւն։

lang, U. ած. 6. բղդ. länger, գրդ. längst; երկայն, երկար. e—n Finger (e—s Fingers) — մատի երկայնութեամբ. գէ. so breit wie — լայնութեան չափ երկայն. բ. նուրբ եւ երկայն, նրբաւար, նրբենի. գ. länger machen երկայնել, երկընցընել (իրարու կցելով). ein —es Gesicht machen երեսը ծմըռտկել. mit —er Nase abziehen խայտառակուած երթալ, ամօթով թողուլ երթալ. der Wein wird — գինին կը թանձրանայ. առ. wer — hat, läßt — hängen քսակին համեմատ ծախք կ՚ընէ. vor —en Jahren տարիներ յառաջ. —e Weile փ. Langweile; er kommt auf längere Zeit երկայն ատեն մեր քով պիտի կենայ. über kurz oder — կանուխ թէ անագան։ Բ. —e(s), չ. 6. et. des —en u. Breiten erzählen երկարաբան պատմել։ Գ. — Դ. meilenlang մղոնի մը երկայնութեամբ. ամ. den Fluß — gehen = längs dem Flusse; 2. (ժամանակական) drei Jahre — երեք տարի։ Գ. lange, Դ. բղդ. länger, գրդ. am längsten; երկար ատեն, ընդ երկար. 2. wie —e lernen Sie französisch! ո՞րչափ ժամանակ է որ գաղղիերէն կը սորվիք. wie —e soll ich denn warten? մինչեւ ցե՞րբ պիտի սպասեմ. er ist noch —e nicht fertig դեռ

լինցընելու շատ ատեն պէտք է. nicht —e darauf քիչ մ'ետքը. je länger, je lieber որչափ երկայն՝ այնչափ լաւ. ich habe es schon länger bemerkt բաւական ատեն է որ նշմարեցի. 3. —e, ընդ. längst, յոլովով ծայրայեղապէս հեռ — bei Weitem; շ. օ. er ist —e nicht so gelehrt այնչափ գիտուն չէ. 4. (բաւական). ընդ. Das ist für uns —e gut մեզի համար բաւական լաւ է. 5. längst = seit —e; շ. օ. ich weiß es längst շատոնց գիտեմ. 6. längstens, ամենէն ուշ, առ առաւելն։

láng|jährig, ած. մկ. երկարաժամանակ: —armig, ած. եւ ըն. երկայնաբազուկ: —baum, ար. ար—. քերքեր կառաց: —blätt(e)rig, ած. մկ. երկայնատերեւ: —finger, ար. ընդ. գող: —fing(e)rig, ած. երկայնամատն. բ. փխ. գող: —flüg(e)lig, ած. երկայնաթեւ: —geschwänzt, ած. ըն. երկայնագի: —gestielt, ած. մկ. երկայնակոթ. երկայնացողուն: —gestreckt, ած. երկայնատարած: —haar, չ. երկայն հեր. 2. ար—. երկայնահեր (մարդ). բ. երկայնաձար, երկայնամազ (անասուն): —haarig, ած. եւ ար—. վարսաւոր: —hand, ար. երկայնաձեռն, (Արտաշէս) Երկայնաբազուկ: —hin, մկ. հեռագոյնս: —jährig, ած. երկարատեւ, բազմամեայ, երկարաժամանակեայ: —krallig, ած. երկայնամագիլ: —lebende(r), ար. —lebende, իգ. —lebig, ած. երկարակեաց: —lebigkeit, իգ. երկարակեցութիւն: —muth, իգ. երկայնմտութիւն, համբերութիւն: —müthig, ած. երկայնամիտ, համբերող. մկ. երկայնմտութեամբ: —ohr, չ. ար—. երկայնականջ (անասուն). բ. էշ, երկայնականջ. Meister — ապուշ մարդ, էշ: —schattig(e Völker), ած. ազգ. երկայնաստուեր: —schläfer(in, իգ.), ար. քնէած, երկայն քնացող: —schnäb(e)lig, ած. schnäbler, ար. ըն. երկայնակտուց: —schwänzig, ած. ըն. երկայնագի: —sein, չ. երկայնութիւն. (գինւոյ) թանձրութիւն: —sichtig, ած. հեռատես (հմմ. weitsichtig); բ. երկարժամանակեայ (պայմանաժամով): —stielig, ած. երկայնացողուն. բ. փխ. ընդ. = langweilig. —weilig, ած. տաղտուկ, ձանձիր, ձանձրացուցիչ: —weiligkeit, իգ. ձանձրութիւն. տաղկալիութիւն: —wierig, ած. երկարատեւ. ը. մփ. գծնդակ, տաղտկացուցիչ: —zeile, իգ. տպգ. երկար տող. մռն. երկոտասանավանկ (ոտանաւոր):

lánge, մկ. փ. lang, Դ.:

Lä'nge, իգ. յն. երկայնութիւն. երկայնք. in die —, der — nach յերկայնութիւն, երկայնութեամբ. 2. der — nach (lang) hinfahren ընդ. երկայնութեանն իյնալ. ըմն. der — nach beschießen տողէ՝ շարի ուղղութեամբ արձակել. die — eines Aufenthaltes (տեղ մը) կենալու յապաղման տեւականութիւն՝ տեւողութիւն. auf die — ժամանակաւ, տակաւ. 3. աշխ. տափղ. geographische — eines Ortes (տեղւոյ մ'աշխարհագրական) երկայնութիւն. 4. տպղ. երկարութիւն (վանկի). — oder Kürze einer Silbe վանկի քանակութիւն. բ. երկար (վանկ):

Lä'nge|holz, չ. ար—. (Հացի բանալու) գլան, գրտնակ (օֆլաղը): —messer, ար. ար—. երկայնաչափ:

lángen, չզ. և. ձա. երկայնիլ, հասնիլ. բաւել, բաւական ըլլալ. 2. (ձեռք ... կարկառելով) հասնիլ. 3. nach et. — բանի մը ձեռք երկընցընել՝ կարկառել. in die Tasche — ձեռքը գրպանը դնել: — նք. բանել (բազուկը կարկառելով). 2. ձգել, կարկառել:

lä'ngen, նբ. եւ sich — փբ. ձա. երկայնել, տարածել. ար—. den Teig — գրտնակով Հաց բանալ. 2. երկ. ein Feld — դաշտ մ'երկայնութեամբ բաժնել. 3. ն—կ. ein Tau — պարանը թուլցընել:

Lä'ngen|achse, իգ. երկայնական առանցք: —grad, ար. երկայնութեան աստիճան: —maß, չ. երկայնութեան չափ:

Langeweile, իգ. յն. անյ. (ո—կ. եւ տր. Langenweile, առանց յօդի Langerweile) ձանձիր, ձանձրութիւն, տաղտկութիւն:

lä'nglich, ած. երկայնկեկ, երկայնեալ. 2. նաեւ մկ. ո—ռ. երկայնաձիգ, երկարագոյն:

länglichrúnd, ած. 6. ձուաձեւ կլոր։

längs, մ. եւ նխ. (առ. սր.ի եւ առ.ի հետ) = entlang; շ. օ. — dem Flusse գետափին երկայնութեամբը։

Lä'ngs‖bestreichung, էգ. զին. առագան, շար։ —einschnitt, ար. երկայնատիոր՝ երկայնական փորուած (զինուց)։ —gestreift, ած. երկայնախորշ։

lángsam, ած. 6. (հկ-նշ. eilig) յամր, յամրագնաց, դանդաղ. — gehen (հկ-նշ. eilen) յամր՝ դանդաղ երթալ, կամաց քալել. 2. հանդարտ, խաղաղ, դանդ, մեղմ։

Lángsamkeit, էգ. 31. (հկ-նշ. Eile) յամրութիւն, դանդաղութիւն. ծուլութիւն, յուլութիւն։

längst, երգ. langst. էքբեր- մ. տ. lang, Դ. 5.

lä'ngstlebend, ած. 6. երկարակեաց. ք. ը. մր. վերջանացից (մէկուն մեռնելէն ետքը դեռ ապրող)։

languetti(e)ren, նք. 3ա. (մարմին մը) տաշել, ձեւ տալ։

lángweilen, նք. եւ sich — էք. 3ա. 3. — մէկը ձանձրացընել՝ տաղտկացընել. տաղտկանալ, ձանձրանալ։

Lantáne, էգ. 35. բս. լանտանենի (Lantana camara)։

Lánze, էգ. 35. զին. նիզակ, մկունդ, արդն. էխ. eine — für J. einlegen մէկուն ջատագով՝ պաշտպան ըլլել. ք. նիզակաւոր. eine Kompagnie von hundert —n հարիւր նիզակաւորաց դասակ. 2. զին. —n hoch! արդն ի վեր. 4. (տիգախոց կէս մը պատնէշու) մեծ աշտէն՝ երեքարձէն։

lánzen‖blätt(e)rig, ած. բս. նիզակատերեւ։ —bewaffnet, ած. մկունդաւոր, նիզակավառ։ —eisen, շ. զին. տէգ։ —fähnchen, շ. —fähnlein, շ. զին. նիզակադրօշ։ —förmig, ած. բս. ևս. նիզակաձեւ։ —kundig, ած. նիզակավարժ։ —reiter, ար. զին. նիզակաւոր (հեծեալ)։ —schaft, ար. զին. նիզակաբուն։ —schuh, ար. զին. նիզակակալ (թամբի վրայ նիզակ դնելու նեցուկ)։ —stechen, շ. նիզակամրցութիւն։

Lanzétte, էգ. 35. վրք. նշտրակ։

Lanzétt(en)‖besteck, շ. վրք. նշտրակաման։ —blätt(e)rig, ած. բս. նշտրատերեւ։ —fisch, ար. ևս. նշտրաձուկ (Acanthurus)։ —förmig, ած. բս. եւ ևս. = lanzenförmig. —stich, ար. նշտրակի հարուած։

lanzéttlich, ած. 6. նիզակաձեւ. բս. նշտրատերեւ։

Laodikéa, շ. 38. հ. աշխ. տղ. Լաւոդիկէ։

lapidár, ած. 6. = bündig, 3.

Lapidä'r, ար. 20. արհ. ակնագործ։

Lapidárstyl, ար. 20. արձանագրական ոճ։

Lappálie, էգ. 35. սնոտիք, դատարկ իրք. sich mit —n beschäftigen չնչին բաներու զբաղիլ, ընդ. ճանճ որսալ։

Lä'ppchen, շ. 22ք. (Ն-շ. Lappen) կապերտիկ, ցնցոտի, քուրջ. 2. էոն. անդմ. բս. բլթակիկ։

láppen, նք. չք. ի. = labbern, 1. — նք. վայլն էոծ. որք. անց. բս. եւ ևս. gelappt բլթակաւոր։

Láppen, շ. 22ք. կապերտ, ծըւէնք. ցնցոտի(ք), դրդեալ, դըրդըլք, հնոտի, քուրջ. 2. որս. (տ. նաեւ 3. է.) — յէ. խրտուիլ(ակ), ժապաւէնի ծայրը հատատտուած կտաւի կտորուանք. էխ. ընդ. J—n durch die — gehen = durchbrennen, 1. 3. պատառ, բլթակ, (մարմնոյ...) մասն. ք. էոն. անդմ. — der Lunge թոքաբլթք, թոքի բլթակ. է. ունկնաբլթ, բլթակ (ականջոց). տ. որս. (տ. 2.) — յէ. (շան) կախ ականջք. ի. լանջք (եզին). 4. Ն-է. տատակասա։

láppen‖artig, ած. ցնցոտու պէս, կապերտանման. անդմ. բս. բլթակաձեւ։ —füßig, ած. ևս. բլթակոտն։ —jagd, էգ. խրտուիլակով որս։ —kohl, ար. բս. ուռուցիկ կաղամբ (Brassica oleracea capitata)։

lä'pperweise, մ. սա սակաւ սակաւ, քիչ քիչ։

Lapperéi, էգ. 31. = Flicken, շ.; 2. (նաեւ Läpperéi) = Lappalie.

láppern, lä'ppern, նք. եւ չք. ի. 3ա. = labbern, 1.; 2. — . lä'ppern, նաեւ sich — էք. քիչ քիչ դիզել (մաշել). es läppert sich durch solche kleine Ausgaben eine beträchtliche Summe zusammen այս փոքր ծախքերը մեծ գումար մը կ'ընեն։

láppicht, ած. 6. ցնցոտի, կապերտատական. 2. = lappig, 1.

Digitized by Google

láppig, ած. 6. (կապերտի պէս) թոյլ. 2. կարկտտեալ, կարկտտուն. 3. ռմ. փխ. ըլթափաւոր:

lä'ppisch, ած. 6. անհանճար, անմիտ, անհամ, տղայական. —es Zeug անմտիք, անհամութիւն. 2. մեղկացյն, կանացի:

Lápland, չ. 38. աշխ. Լափլանտա:

Lä'rche, էգ. 35. տկ. կուենի (Larix):

lä'rchen, ած. 6. կուենեայ:

Lä'rchen|baum, ար. տկ. = Lärche. -pech, չ. կուենւոյ ձիւթ: -tanne, էգ. տկ. = Lärche.

Lären, յփ. անփփ. հ. ղտ. տյթ. ընտանի գէք, թերափ (նաեւ քնն. = Herd, 1. եւ 2. Haus, 3. ա.):

larifári! ձղ. զո՛ւր, նանիր: — չ. 38. անհանճարութիւն(ք):

Lärm, ար. 20. անյփ. աղմուկ. viel — um Nichts չնչինի բանի համար անչափ աղմկել՝ աղմուկ հանել. 2. աղմուկ, ժխոր, գղրգիւն. ամբոխութիւն, խռովութիւն. կագ եւ կռիւ. փխ. աղմուկ, անտամոր աղ-դեցութիւն. 3. — schlagen, blasen, läuten նշան տալ (զին. ի զէն). օգնութեան կանչել. blinder — պարապ շշուկ՝ իրար անցում:

Lä'rm|bläser, ար. = Lärmmacher, ք.: -ente, էգ. ին. կանչարար (Anas strepera): -glocke, էգ. (հրդեհի...) զանգակ: -macher, ար. խռովայոյզ, խռովարկու. ք. նշան տուող, աղմահան: -stange, էգ. զին. լապտեր. ք. փխ. ընփ. = Hopfenstange, ք.:

Lä'rmen, չ. (ցնց. ար.) չք. անյփ. = Lärm.

lä'rmen, չք. ի. 3ա. աղմկել, աղմուկ չփոթութիւն հանել: — նք. 3. wach — աղմուկ հանելով մէկն արթնցընել: — չ. չք. անյփ. = Lärm. | աղմկայոյզ, խռովարկու:

Lä'rmer, ար. 33ա. -in, էգ. 32.

Lä'rvchen, չ. չք. (նաղ. Larvec) դիմակիկ:

Lárve, էգ. 35. դիմակ. 2. դէմք, կերպարանք, երեսք. 3. -n, յփ. խուճապք, ուրուականք. 4. ին. երեւիլ, թրթուր:

lárven|ähnlich, ած. ին. թրթրանման: -blume, էգ. տկ. կնճթածաղիկ:

Laryngoskóp, չ. 30. բժշ. խռչակադէտ:

las, 1. եւ 3. դեմփ. եղ. անհ. անց. lesen է:

lasch, ած. 6. = schlaff.

Lásche, էգ. 35. (երկաթուղւոյ երկաթագծերը կապելու) փայտի շերտ. (շապկի) անութ, անթամման. ք. կապերտ. ե. (դրպանի) փեղկք, դարձք. տ. (կօշկի) անդեղ. ի. հիւսուած, կարան. չ. փորուած (ի փայտի):

láschen, նք. 3ա. եւ 3ք. անփոփ. = anlaschen, նք. 1.; 2. որա. Schuhe — կօշկի անդեղ դնել. Hölzer — փայտերը փորել, փորուած շինել:

lä'se, 1. եւ 3. դեմփ. եղ. ստրդ. անց. lesen է:

Lásen, ար. յփ. 34. Լազք:

lasi(e)ren, նք. 3ա. որա. = glasieren.

Lasierfarbe, էգ. 35. = Lasur.

Lästón, էգ. 31. քղն. ախտ. խոց, խոցուած մէջ:

Laskár, ցնց. Láskar, ար. 33ա. լասկար (հնդկաց միջին դասակարգէ՝ անգղիական նաւերու մէջ ծառայող հնդիկ):

Láßreis, չ. անփոփ. (անտառա կարելու ատեն թողուած) մատաղատունկ, խունկ:

lássen, 3կ. (ներ. 3դ. դեմփ. եղ. նաեւ läßt; անեցեալ--ին մ'եփոն դերբայ անցեալը lassen է'ըլլայ. եւ ոչ ին gelassen) օժանդակ ք. նք. եւ փք. թողուլ: Ա. օժանդակ ք. անեցեալ--ին հետ. թոյլ տալ (որ ըլլայ). ընել՝ (տալ;ել տալ. չ. 0. ich lasse ihn reden թոյլ կու տամ որ խօսի. 3. et. thun — ա) մէկուն թողուլ որ բան մ'ընէ. բ) (մէկուն բան մը) ընել տալ. ich habe ihn dieses Kapitel lesen — այս գլուխն իրեն կարդալ տուի. — Sie den Arzt holen բժիշկը կանչել տուէք. փք. ein Knall ließ sich vernehmen շառաչիւն մը լսուեցաւ. 2. շարգելել, թողուլ (որ... ըլլայ). er läßt fragen, wie es Ihnen geht կ'ուզէ իմանալ՝ կը հարցընէ թէ ինչպէս էք. sich et. gefallen — (կշտամբանք...) ընդունիլ՝ յանձն առնուլ՝ ընփ. կլլել. laß' einmal hören լսենք (մէյ մը). laß ihn kommen թող գայ.

et. sehen — բան մը ցուցընել. sich sehen — ինք զինք ցուցընել, երեւնալ. vermuthen — կարծելու տեղի՝ առիթ տալ. das Gold läßt sich dehnen ոսկին կը տարածուի. Das läßt sich denken ասիկա կը հասկցուի. die Gründe — sich hören հաւանական պատճառներ են. es läßt sich nicht läugnen, daß... չի կրնար ուրացուիլ, որ... Das läßt sich besser sagen als thun ասիկա ըսելն աւելի դիւրին է քան ընելը. hier läßt sich's gut sitzen հոս նստիլը աղէկ է. es läßt sich nicht zweifeln, daß... անտարակուսելի է որ... **3. sein lassen:** et. sein (կամ bleiben) — բան մը զանց առնուլ՝ թողուլ՝ չընել. ըմբ. եւ ամ. J. sein — մէկը խաղաղ՝ հանգիստ թողուլ. 4. փոխադարձ դերանուանց. զ. օ. ich lasse mich danach verlangen ատ այս մեծ բաղձանք ունիմ. ich lasse mich das nicht anfechten ասոր հոգ չեմ ըներ. sich (տր.) et. beigehen, einfallen — բան մը խորհիլ՝ մտածել (ընելու...). 5. նաեւ (ըն)ել տալով կամ անցողականով կը թարգմանուի, եւ կամ աներեւոյթ դերանուար բայի գործածութեամբ. der Dichter läßt ihn weinen բանաստեղծն զինքը լալ կու տայ, զինքը կը լացընէ (կը ներկայացնէ որ լացած ըլլայ). 6. հրմ. ի յգ. 1. դէմքը խորհրդոյ հրամայ. զ. օ. laß (laßt, — Sie) uns gehen! երթանք (— **gehen wir**). — wie den Autor selbst sprechen թող ինքն իսկ հեղինակը խօսի: Բ. — նք. (ան. չըլ.) թողուլ. զ. օ. keine Spur — հետք չձգել՝ չթողուլ. die Thüre offen — դուռը բաց ձգել. 2. Das muß man mir — այդ իրաւունքն իմս է. keinen guten Faden (kein gutes Haar) an J—m lassen մէկուն վրայ ամէն տեսակ չարիք խօսիլ. ich lasse Ihnen die Wahl ընտրոյ տէր ես, քեզի կը թողում ընտրութիւնը. sich **auf's** Knie fallen — ծունր դնել՝ կքնալ, ծնկան վրայ գալ. nicht **aus** den Augen — աչքէն չփախցընել. — wie es **beim** Alten փոփոխութիւն չընելու. et. bei Seite — բան մը մէկդի թողուլ. — Sie diese Späße bei Seite կատակը մէկդի. J. **im** Stiche — մէկը թողուլ՝ լքանել. Bier **vom** Fasse — տակառէն գարեջուր հանել. J. von sich — մէկն (ի բաց) արձակել. Niemand zu sich — ոչ ոք ընդունիլ՝ քովը մտնելու թող չտալ. 3. et. — զանց առնել, թողուլ. laß das Weinen լալէն դադրէ. 4. լքանել. sein Leben für sein Vaterland — կեանքն հայրենեաց համար տալ, հայրենեաց վրայ դնել. 5. զեղծանել (բան մը), մէկը անդաւորել՝ բնակեցընել. փխ. sich nicht zu — wissen (— außer sich sein) ինք իրմէ ելած ըլլալ. sich vor Freude nicht zu — wissen ուրախութենէն ինք զինք կորսնցընել: Գ. — չզ. հ. von et. — (բանէ մը) հրաժարիլ. ich kann von ihm nicht — չեմ կրնար իրմէ բաժնուիլ. 2. չզոր. (պտղոյ կամ այնպէս) երեւալ՝ կերպարանք ունենալ. Das läßt gelehrt գիտուն կ'երեւայ: — չ. ներգ. անյ. sein Thun u. — (իր) գործերն՝ արարքն, իր գործառնութիւնքը:

Läßheit, իգ. ձ. անյ. մեղկութիւն, թուլութիւն. անզօրութիւն. ծուլութիւն, անհոգութիւն:

lä'ssig, ած. ե. (հին. emsig) թոյլ, մեղկ, անհոգ:

Lä'ssigkeit, իգ. ձ. (հին. Emsigkeit) — Laßheit.

lä'ßlich, ած. ե. կր. ներելի. ը. մղ. թողլի, արդարաթող. 2. ներող(ամիտ):

Last, իգ. ձ. բեռ. J—m zur — liegen մէկուն (ծանրաբեռն)բեռն ըլլալ. 2. J—m et. zur — legen մէկին յանցանքի մը համար յանդիմանել, մեղադրել. փխ. J—m et. zur — schreiben մէկուն ապ-լեաց... մէջ գրել՝ նշանակել. 3. յգ. (Տօ-ւերքն Ն-ը-ց անձի.) (ըստ անգլեաց այլեւայլ չափք զինուց, գարեջրոյ, անձրեւ...) բեռ (մաս. գարեջերգինաց). eine — Weizen բեռ մը ցորեն. Նոյն. նաւերը չափելու չափ:

Lä'stesel, ար. — Packesel. **—fuhre,** իգ. (այլեւ) փոխառնարկութիւն: **—gebühr,** իգ. **—geld,** չ. հմ. բեռան վարձք: **—pferd,** չ. գրաստ, բեռնաբարձ ձի: **—raum,** ար. Նոյն. լըդարան, նաւասպասնակ: **—schiff,** չ. Նոյն. բեռնաբարձնաւ: **—thier,** չ. գրաստ: **—träger,** ար. բեռնակիր: **—wagen,** ար. — **Frachtwagen. —zug,** ար. — **Güterzug.**

Digitized by Google

Lastadie և Lastádie, իգ. 35. Թափարան, բեռ թափելու տեղ. 2. (գետափանց վրայ շինուած քարաշարի մը) գետամերձ մասն։

lástbar, ած. 6. բեռ տանող, բեռնարար. —es Thier գրաստ. 2. —es Joch լուծ ծանր։

lásten, չէ. ն. 3է. ծանրանալ։ —նէ. էն. = belasten, 1. — շ. 23է. անյ. ծանրութիւն (բեռան...)։

Lásten|aufzug, ար. ար. ամբարձ. —frei, ած. անբեռն, բեռն ազատ։

Láster, չ. 23. մոլութիւն. 2. ամբաստանութիւն (այր, կին)։

lásterfrei, ած. մոլութենէ ազատ։

—leben, չ. յոռի վարք կեանք։ —pfuhl, ար. անդունդ մոլութեանց։ —that, իգ. ոճիր, անհնարին յանցանք։ —voll, ած. ամբարիշտ։

Lä'ster|maul, չ. Թշնամանքի բերան, գէշ խօսող բերան։ —rede, իգ. զրպարտիչ բամբասանք խօսք, չարախօսութիւն. ը. մ. = Lästerung (տ. Lästern, չ. մասին —ung). —schrift, իգ. պարսաւագիր։ —sucht, իգ. չարախօսութիւն, պարսաւասիրութիւն։ —süchtig, ած. չարախօս, պարսաւասէր։ —worte, չ. = Lästerrede. —zunge, իգ. = Lästermaul.

Lä'sterer, ար. 22. Lä'sterin, իգ. 32. չարախօս, նշաւակող։

lä'sterhaft, ած. 6. մոլի, չար, չարաբարոյ. 2. յոռի, վատթար, չարաբարոյ. անկարգ, խառնակեցիկ։

Lä'sterhaftigkeit, իգ. 31. չարաբարոյութիւն. ապականութիւն, անբարոյականութիւն. անկարգութիւն (բարքից)։

lä'sterlich, ած. 6. չարախօս, Թշնամանական, զրպարտական. ման. (gottes—) Հայհոյական, ամբարիշտ. 2. վատանուն, անուանարկ։

lä'ster|n, նէ. չէ. ն. և էէ. 3. 3. —, նաև von J—m — մէկուն վրայ չար խօսիլ, չարախօսել (զումեքէ). զրպարտել, ամբաստանել, գշտամբել. Թշնամանել. den Namen Gottes —, wider Gott — զԱստուած Հայհոյել։ — չ. 23է. անյ. —ung, իգ. 31. չարախօսութիւն. 2. մասին —ung, չարախօսութիւն. ամբաստանութիւն (Հայհ-

հոյ). զրպարտութիւն. Թշնամանք. Հայհոյութիւն։

lä'stig, ած. 6. տաղտուկ, դժուարակիր. գձձուկ. (J—m) — fallen, werden մէկին անհանգիստ ընել. 2. ծանրատաղտուկ, աշխատեցուցիչ. նեղիչ։

Lästigkeit, իգ. 31. անյ. ն—ի. տաղտկութիւն, ընդունակութիւն (նաւու)։

Lä'stigkeit, իգ. 31. Թախանձանք, անհանգստութիւն, տաղտուկ։

Lásting, ար. 33. կի. գեղձաւորնդոլ։

Lasúr, քոն և յէ. էն. Lásur, ար. 38. Հէ. էն. լուրթ, երանգ, լազուր։ Բ. Lasúr, իգ. 31. անյ. նկ. (չորցած գունոց վրայ Թեթև և պայծառ երանգք) փայլատուն, սատնագոյն փայլեուն։

Lasúr|blau, չ. նկ. լուրթակապոյտ գոյն, լուրթագոյն կապոյտ. է. ած. երկնագոյն, կապուտակ։ —farbe, իգ. = Lasurblau, ա.; է. պայծառ Թափանցիկ գոյն։ —stein, ար. Հէ. լուրթաքար, լազուարթ (Lapis lazuli)։

Latánbaum, ար. 13. Latánie, իգ. 35. տի. = Fächerpalme, է.։

Latéin, չ. 38. անյ. լատիներէն. տաի. mit J—m — zu Ende sein նեղի գալ, ըսելիքն ընելիքը չգիտնալ։ — ած. = lateinisch.

Latéiner, ար. 22. անյ. Լատինք. է. (արեւմտեան աղգերն ի խաչակրութիւն) Փրանկք, Լատինք. 2. լատինագէտ։

latéinisch, ած. 6. լատինական. 2. —e Buchstaben լատինական Հռոմէական նշանագիրք. Է. տպ. Հռոմէական գիր (= Antiqua)։ — չ. անէ. das —e, die —e Sprache լատիներէն։

Laterál ... = Seiten ... գ. 6. —e erbe, ար. կողմնական ժառանգ։

lateránisch, ած. 6. կր. լատերանեան։

Latérne, իգ. 35. լապտեր. էնէ. magische — մոգական լապտեր. 2. (գմբէԹի... վրայ) աշտարակիկ. 3. et. in der — haben տակաւին մի ի գինւոյ զուարթացեալ ըլլալ։

Latérnen..., Latérn|anstecker(in, իգ.), ար. —anzünder(in, իգ.), ար. լապտերավառ (փողոցաց)։ —eisen, չ.

Ն—ն. լապտերական (Նուռուն)։ —förmig, ած. լապտերաձեւ։ —macher, աբ. աբ—. լապտերագործ։ —putzer, աբ. = Laternanstecker. —träger, աբ. լապտերակիր. բ. ֆն. լապտերաւոր (Fulgora)։

Latiner, աբ. 22—. —in, իգ. 32. Լատին (= Lateiner)։ [Նուխթիւն։

Latinismus, աբ. 27. լատինաբանութիւն։

Latinität, իգ. 31. (քաղաքացի) լատինականութիւն. բ. (լատիներէն գրելու կերպ) լատինութիւն։

Látium, չ. 33. Հ. աշխ. աշխ. Լատիոն։

Latrine, իգ. 33. = Abtritt, 2.

Látsche, իգ. 35. մաշած մուճակ, —մ. չանթ. 2. թաւ՝ մազերը ուր. (ադաւնեաց) ոտից փետուրներ. 3. իր. ադատեղահանդերձ կին. անարի փեհերում մարդ։

látschen, չբ. հ. 3—. եւ 3չ. հիւանդաբար երթալ. ոտուըներ հողաթափները քաշել. e—n —den Gang haben դանդաղաբար՝ յամրաքայլ ըլլալ։

látschig, ած. 6. հիւանդաբար, մեղմագնաց. 2. թոյլ, ծոյլ։

Látte, իգ. 35. եւ աբ—. կաւար (նուրբ երկայն տախտակ). 2. ձող, հեծան. 3. անդ—. ուղղաբերձ՝ միածեռի ծառ. փխ. ըմ. = Hopfenstange.

látten, նբ. 3բ. աբ—. = belatten.

látten|artig, ած. կաւարանման։ —holz, չ. աբ—. կաւարափայտ։ —reißer, աբ. աբ—. կաւար արօրող։ —verschlag, աբ. կաւարամ, կաւար բեւեռել։

Láttich, աբ. 20. բժ. հազար (Lactuca)։

Látus, չ. անփի. լծ. փոխադրելալ՝ փոխադրելալ գումար՝ բովանդակութիւն։

Latz, աբ. 18. = Brustlatz; 2. (գլխարկի՝ գրպանի) փեղկ, դարձ. բ. = Hosenklappe.

lau, ած. 6. գաղջ, եղկ. — werden գաղջանալ, եղկանալ. փխ. անխոհեր, անտարբեր։

láuwarm, ած. = lau.

Laub, չ. 20. տերեւ, սաղարթ. (ծառոց) կանաչութիւն. 2. իղ. ակդ (մաղա)։

láubjähnlich, ած. բժ. սաղարթանման, տերեւակերպ։ —baum, աբ. սաղարթաւոր ծառ։ —erde, իգ. տերեւահող (տերեւոց փտութենէ հող)։ —fall, աբ. տերեւաթափութիւն, թափթափում տերեւոց։ —förmig, ած. բժ. տերեւաձեւ։ —frosch, աբ. ֆն. ծառագորտ գորտ (Hyla arborea)։ —gang, աբ. = Laubengang. —gewinde, չ. կանաչ գրաստակ։ —gehänge, չ. գրաստակ։ —holz, չ. անփոփ. տերեւաւոր ծառ (հնդկ. Nadelholz)։ —hütte, իգ. աբ—. խուղ, տաղաւար (Հրէից)։ —hüttenfest, չ. տօն Տաղաւարահարաց։ —los, ած. անտերեւ։ —pflanzen, իգ. յփ. բժ. տերեւաբոյսք, գետնատարած տեղեր (անկեր, մամռունք)։ —sänger, աբ. ֆն. հերթեւանկուռ. բ. տերեւապտուղ (Ficedula)։ —thaler, աբ. վեց ֆրանկնոց արծաթ դրամաքանակ։

Laube, իգ. 35. = Gartenlaube; 2. ճրտ. նախագաւիթ. կամարակապ սրահ. 3. Հ. աշխ. ջրի. տաղաւարափակ։

Láubengang, աբ. հովանոցաւոր, հովանոցաւոր ուղի. բ. կամարափակ։

Láuberhütte, իգ. 35. փ. Laubhütte.

láubicht, láubig, ած. 6. = belaubt (փ. belauben); 2. բժ. տերեւակերպ։

Lauch, աբ. 26. բժ. խորտիկ. —մ. սխտոր (Allium). gemeiner — պրաս (A. porrum)։

láuchartig, ած. բժ. խորտիկաձեւ։

Láuer, Ա. իգ. 31. անյփ. դիտելը, սպասումն, դարան. auf der — sein, liegen, stehen դարանակալ՝ ժամանակ ըլլալ։ Բ. — աբ. 22—. անյփ. գինի, չանչապնիւ. փխ. չրախառն՝ ակար գինի։

Láu(e)rer, աբ. 22—. դիտող, սպասող, դարանակալ։

láuern, չբ. հ. 3—. auf et. — բանի մը սպասել, դիտել. 2. auf J., et. — մէկուն դարանակալ՝ ժամանակ ըլլալ. ը. մփ. փ. anlauern, չբ.։ — չ. 22բ. անյփ. սպասումն. դարանակալութիւն։

Lauf, աբ. 18. (հմմ. 4.) ընթացք. im —e, während des —es ընթացքում. 2. գնացք, խաղացք. ընթացք (ջրոյ),

հաստնք. բ. փխ. einer Sache freien — geben բանի մ'արգել չդնել, բան մը թողուլ որ արձակ երթայ. seiner Feder, seinen Gedanken freien — lassen թողուլ որ գրիչն արձակ խաղայ, խորհրդոց սանձն արձակել. s—n Thränen freien — lassen առատ արտասուք թափել. im —e des Monates, Jahres յընթացս ամսոյս՝ տարւոյս. ք. շրջան, ընթացք. (Das ist) der — der Welt այս է աշխարհիս ընթացքը. 3. (ինչ ինչ անասնոց) վազք, կազդուցի ժամանակ. 4. երգ. (յգ. յծր. Läufer) (մեւնոյն վանկի վրայ) գեղգեղանք, ոլորումն. 5. որս. (երէոց) ոտք, ոտքեր, ոտուն. 6. որս. զին. (Հրացանաց) փող. 7. (գերանդւոյ...) բերան, սայր. բէլ. ներքնուղի:

Lauf achse, էգ. = Achse, 1. —bahn, էգ. ասպարէզ, ընթացարան. բ. փխ. (գործունէութեան) շրջան, ասպարէզ: —brief, որ. շրջաբերական. բ. = Laufpaß. —brücke, էգ. = Brückensteg; բ. որս.-ճրտ. լաստակամուրջ: —feuer, չ. (երկայնաձիգ գծով ցանուած վառօդի կրակ.) փխ. die Nachricht verbreitete sich wie ein — լուրը փայլակի պէս հռչակեցաւ՝ տարածեցաւ: —gang, որ. ն—ն. նաւաստակի ճեմելիք՝ անցք: —gewicht, չ. որս. շարժուն ծանրոց: —graben, որ. զին. բրտ. ճրտ. փոս: —hund, որ. որս. (նապաստակի... եւեւէ) ընթացող շուն: —jagen, չ. = Hetze, 1. —käfer, որ. ըն. գնայուն բզէզ: —paß, որ. անցագիր. արձակուրդ. J—m den — geben մէկն (պաշտօնէն) արձակել՝ հանել: —schritt, որ. զին. շտապեալ քայլ: —spindel, էգ. որս. պտուտակ(ւոր) գլան: —spinne, էգ. ըն. վազող մամուկ (Philodromus): —spule, էգ. որս. ոստ. (գալարուածը պարզելու) կկոց: —teppich, որ. = Läufer, բ. 2. —treppe, էգ. գաղտնի՝ գողուն սանդուղք: —vögel, որ. յգ. ըն. վազող թռչուններ: —zeit, էգ. կազդուցք (ի ժամանակ): —zettel, որ. շրջաբերական թուղթ. բ. ցնցղ. = Laufpaß.

laufen, Ա. չբ. (—. ſ. բայցն—ի— h.) նբ. եւ sich — փբ. 1—. (հմն. gehen) վազել, ընթանալ. über Hals und Kopf — խենդի պէս վազել. in sein Verderben — ի կորուստ իւր դիմել. բ. sich — փբ. sich außer Athem — շունչն ի բերան վազել. sich (պր.) die Füße wund — վազելով ոտքերը վիրաւորել. 2. շրջիլ, երթեւեկել (կառաց) (տ. davonlaufen). er läuft immer hin u. her կ'երթայ կուգայ. ըստ. oft — müssen ա) ստէպ ջուր թափել. բ) փորքշուք՝ փորանցութիւն ունենալ. բ.նխ. ինքնամիտ հանդերձ. er weiß darauf zu — շատ հնարագիտ մէկն է. auf den Grund — խրիլ, յատակը նստիլ. aus dem Dienste — ծառայութենէ ելլել (առանց արձակուելու). mit dem Kopfe gegen die Wand — գլուխը պատին զարնել. hinter die Schule — դպրոց չերթալ, դպրոցէն փախչիլ. um die Sonne — արեւու շուրջ դին դառնալ. vor J—m — մէկուն առջեւէն խուսել՝ փախչիլ. Das läuft wider die gesunde Vernunft այս առողջ մտաց դէմ է. 3. նախ—ն հոլովով. seines Weges — իր ճանապարհն երթալ. das Pferd läuft einen guten Trab ձին ընդոստութեամբ կը վազէ. 4. ճանապարհ բառերու հետ, ա—. զզչ. (auf) Botschaft — պատգամաւոր երթալ (տ. Bote, 1.). Schlittschuh — չմշկել. սառին վրայ սահիլ. զին. Spießruten — ձաղկել: Բ. — միայն չբ. ն. — Ա. 2. հոսել. dieser Fluß läuft durch die Wiesen այս գետը մարգերէն կ'անցնի. 3. փխ. ein Schauer lief mir über den Rücken սարսուռ մը եկաւ վրաս. (ժամանակի) սահիլ. անցնիլ. 4. (որոշ ժամանակի մէջ) արժել, արժէք ունենալ. die Zinsen — vom 1. Januar շահերը յունուար 1էն կը սկսին. ԷԸ. dieser Wechsel hat noch zwei Monate zu — փոխանակագիրս դեռ երկու ամիս ժամանակ ունի. 6. երկննալ, տարածուիլ, ուղղուիլ. mit et. parallel — բանի մը հետ զուգահեռական՝ հաւասար ընթանալ. 7. lassen, հետ. lassen Sie ihn — ա) թող ազատ որ երթայ. բ) անոր վրայ հոգ մ'ունենաք. գ) ազատ թողուցէք զինքը. որս. (ձուլագործութեան մէջ) հոսեցնել. թափել. ն—ն. ein Schiff vom Stappel — lassen նաւը ծով իջեցնել. 8. (քանի...) կաղիլ: Գ. —d, դրբ. եւ

Digitized by Google

ած. ց. գնայուն. ընթացիկ, ընթացող, այժմու. die —den Geschäfte առգի՝ այժմու գործք. das —de Jahr ներկայ տարին. —der Preis ընթացիկ գին. 2. —der Brunnen (աղբիւր)ակն. —de Schrift նստր՝ ընթացիկ գիր. 3. auf dem —den sein ամէն բանի տեղեակ ըլլալ. բ. ամէն բան հաշուեգրքին մէջ նշանակած ըլլալ: Դ. — չ. ззբ. անյ. ընթացք, գնացք, շրջան (տ. Lauf). da ging es an ein — ամէնքն սկսան վազել. ich bin des —s müde վազելէն յոգնեցայ:

Läu'fer, ար. зза. Ա. —in, էգ. 32. ընթացող, գնայուն՝ (կառքի առջեւէն) վազող ծառայ, սուրհանդակ. sie ist eine tüchtige —in շատ արագ կը վազէ: Բ. — որ. խղ. (Յատակի մէջ) դրօշակիր. բ. (կճեայ) գնդակիկ. 2. (խուցի մէջ գորգակ... ծածկուած նեղ անցք) գործուղի. բ. սանդղագորգ (սանդղոց նուրբ երկայն գորգ). 3. հաստակամէտ (կշռորդի). որմ. որմին երկայնութեամբ դրուած քար. նկր. փղ. = Farbläufer; տոփ. անթել անցնող կկոց. 5. ն—կ. շուանաց շարժող մաքը:

Läu'fer‖stein, ար. որ—. որմ. = Läufer, Բ. 3.; բ. վերին երկան, վերնակ: —zug, ար. խղ. (Ճատրակի) դրօշակիրի արշաւանք:

Lauferéi, էգ. 31. վազվզում, շրջաններ. viel — von et. haben գործքի մը համար հաղարումէկ շրջաններ ընել. J—m ganz unnütze —en verursachen մէկն ի զուր հոս հոն վազցընել:

läu'fig, läu'fisch, ած. ց. — sein կըռղուցի մէջ՝ կաղած ըլլալ (քածի...):

Laug... — Lauge..., Laugen...

Láuge, էգ. 35. մոխրաջուր. 2. փխ. J—m den Kopf mit scharfer — waschen մէկը սաստկակած ընել, ընդ. աղէկ մը լուալ:

láugen, նբ. 3ա. մոխրաջրել. որ—. (մարմին մը հեղանիւթի մէջ) լուծել. Wäsche — կտաւեղէնները սպիտակցընել՝ մոխրաջրէ անցընել: — չբ. ի. das Faß laugt տակառը գինւոյն անախորժ համ կու տայ: — չ. ззբ. անյ. մոխրաջրում. որ—. (մարմնոյ մը հեղանիւթի մէջ) լուծում:

láugen‖artig, ած. մոխրաջրական, աղկաղկեան: —faß, չ. որ—. մոխրաջրելու տակառ՝ տաշտ: —fass, որ. որ—. = Laugentuch. —topf, որ. մոխրաջրոյ պղյան (նաեւ փղ.): —tuch, չ. որ—. քամոց (մոխրաջրոյ մոխիրը քամելու կտաւ):

láugenhaft, láugicht, láugig, ած. ց. = laugenartig.

lä'ugnen... տ. leugnen...

Láuheit, Láuigkeit, էգ. 31. (ջրոյ) գաղջութիւն, եղկութիւն. փխ. եռանդեան թուլութիւն. փխ. անտարբերութիւն, ցրտութիւն. կր. անտարբերականութիւն կրօնական:

láulich, ած. ց. = lau.

Láune, էգ. 35. կամակք. յօժարութիւն, քիմք. հաճոյք (+եյֆ). bei guter — sein զուարթ ըլլալ (ընդ. +եֆը տեղն ըլլալ). ich bin heute nicht in der — zu schreiben այսօր գրելու յօժարութիւն՝ ախորժակ չունիմ. 2. —. էչ. մփ. հաճոյք, զինչպիսութիւն, կամք. aus — ի քմաց, ըստ հաճոյից:

láunen, չբ. ի. зա. ընդ—. յօժարութիւն ունենալ: geláunt, դբբ. անց. եւ ած. ց. հաճոյ..., յօժար... —. է Բարբառ—Մեան gut-gelaunt բարեյօժար, զուարթ:

láunenhaft, ած. ց. կամայնեաց, անձնական. անհեթեթ. փոփոխամիտ, յեղյեղուկ:

Láunenhaftigkeit, էգ. 31. անձնականութիւն, կամայնեացութիւն, հաճոյք, զինչպիսութիւն. յեղյեղկութիւն:

láunig, ած. ց. (Տես ող. մփ. հմմտ. launisch) խրախ, լաւ տրամադրեալ, զուարթաբարոյ. զբօսացիչ. զուարթարար. զուարճալի:

Láunigkeit, էգ. 31. զուարթաբարոյութիւն:

láunisch, ած. ց. (Տես էչ. մփ. հմմտ. launig) դժկամակ. դժնէաբարոյ. 2. = launenhaft.

Lauréntius (...ց...), յտ. ան. ար. 18. Լաւրենտիոս:

Laureréi, էգ. 31. (անզգամ) դաւաճանականութիւնք. 2. (չարունակել) լրտեսութիւնք:

Laus, էգ. 18. կն. (մռ. գլխոյ՝

Digitized by Google

մազմզայ) ո(ր)ջիլ, բծիծ, ոջիլ (Pediculus). 2. փխ. ռմ. die — läuft (kriecht) ihm über die Leber ի բարկութիւն կը բրդի։

Láuſch|garn, չ. որս. նապաստակի թակարդ։ **—platz**, ար. **—winkel**, ար. = Lauſche, 2.

Láuſche, իգ. 35. = Lauer, իգ. auf der — ſein ուշ ունենալ, ունկն՝ ականջ դնել. 2. Թաքստոց, դարան. բերկրական տանձանց։

láuſchen, չբ. h. 3ա. և 3գ. սաստիկ մտադրութիւն ընել, աչուքները սեւեռել, ականջները ուղղել, մտիկ ընել. 2. գչ. մփ. = lauern, 2.; 3. բնս. ծածուկ նայիլ։

Láuſcher, ար. 22ա. **—in**, իգ. 32. գաղտուկ մտիկ ընող. 2. որսոց իգ. ի որս. յգ. (գայլոյ, աղուէսու, եղէնց...) ականջք։

láuſchig, ած. 6. Հեշտական, բերկրական և խաղաղ (մայր).- տ. Lauſche, 2. (Հմմտ. heimlich, Բ. 2.)

Láuſe|junge, ար. ռմ. = Lauſekerl. **—kerl**, ար. ռմ. սրիկայ, լակծ։ **—wenzel**, ար. ռմ. = Lauſekerl; Բ. ստորին՝ չարահոտ ծխախոտ։

Läʹuſe|krankheit, իգ. ախտ. ոջլոտութիւն (Նախ— անասնոց և մնկոց)։ **—kraut**, չ. բյ. ոջլախոտ, խաղողախոտ (Delphinium staphisagria)։

láuſen, նբ. և ſich — գբ. 3գ. ռմ. 3. — մէկուն ոջիլները փնտռել, քթթուել. ſich — քթթուիլ. 2. փխ. 3. — խստիւ կշտամբել, ծեծել (տ. Affe, 3.)։

Láuſer, ար. 22ա. **—in**, իգ. 32. քթթուող։

Lauſeréi, իգ. 31. ռմ. ուրկութիւն, գզգզութիւն (= Filzigkeit). 2. անօտակք դոյզն՝ չնչին բաներ (Հմմտ. Lumperei)։

láuſig, ած. 6. ոջլալից. 2. փխ. խեղճ, ողորմելի գձուձ. Բ. = heidenmäßig.

laut, Ա. ած. 6. և Ձ. (Հկռն. leiſe) բարձր, ամուր (խօսիլ). mit —er Stimme բարձրաձայն. 2. բարձր, զգալի. սաստկաձայն. Հնչական. —es Gelächter քրքիջ. in —e Klagen ausbrechen արտասունօք բառնալ. Բ. Եղծ. ամուր, բարձր. ſehr — բարձրագոյն. (Բնգ. և Եղծ.) ուժգին, սաստիկ. Գ. որս. — ſein Հաչել (շան). 3. յայտնի, Հրապարակաւ. ich ſage es — յայտնի կ'ըսեմ. Stimmen werden — ձայներ կը բարձրանան. 4. աշխարհածանօթ. — werden Հռչակիլ, Հրապարակագոյժ ըլլալ. — machen Հռչակել։ Բ. — նխ. տ. Laut, նխ.։

Laut, Ա. ար. 20. ձայն, առու, բարբառ, Հնչում. 2. keinen — von ſich geben ձիկ չհանել, բան չըսել, բերնէն բառ չհանել։ Բ. laut, նխ. (ամէ. ով ետ տր. ով) ըստ..., (ըստ ծին...) Համաձայն, որպէս..., զօրութեամբ..., ի ձեռն։

Láut|eigenheiten, իգ. յգ. ձայնական յատկութիւնք։ **—geſetz**, ար. առոգանութեան՝ ձայնական օրէնք։ **—lehre**, իգ. գր. առոգանութիւն, ձայնագիտութիւն։ **—los**, ած. անձայն, անբարբառ. մունջ։ **—phyſiologie**, իգ. ձայնական բարեգիտութիւն։ **—ſyſtem**, չ. (լեզուի մը...) առոգանութեան՝ ձայնական յօրինուածութիւն։ **—verſchiebung**, իգ. տառերու առոգանութեան աստիճանաց փոփոխութիւն, ձայնափոխութիւն (դն՝ տ արտաբերել, և բն՝ պ)։

láutbar, ած. 6. Համբաւեալ. աշխարհագոյժ, Հռչակեալ. die Sache iſt — geworden այս բանս աշխարհագոյժ եղած է։

Láutbarkeit, իգ. 31. Համբաւեալ ըլլալը, Հրապարակութիւն։

Láute, իգ. 35. Եղծ. վին. die — ſpielen վին զարնել։

láuten, չբ. h. 3բ. Հնչել, ձայն Հանել. 2. die Antwort lautet günſtig պատասխանն յաջող է. wie lautet der Brief! նամակին ինչ կ'ըսէ, նամակին մէջ ինչ գրուած է. das Geſetz lautet ſo օրէնքն այսպէս կ'ըսէ. ſein Urtheil lautet dahin... իւր կարծիքն այն է որ...։

läʹuten, չբ. h. նբ. և անդ. Բ. 3բ. (զանգակ) Հնչեցընել, զարնել. die Glocke (կամ es) läutet զանգակ կը զարնէ. 3. zu Grabe — մէկուն թաղման զանգակ զարնել. ſeinem Diener — ծառան (զանգակով) կանչել։ — չ. 22բ. անյգ. = Geläute, 1. և 2.

Láuten|macher, ար. որս. վինագործ։

Digitized by Google

—macherei, իգ. -ր-. վինագործութիւն։ —schläger, -ր. —spieler, -ր. վինահար։

Laut(e)ner, -ր. 22-. հրծ. վինահար (= Lautenschläger)։

Lautenist, -ր. 33. հրծ. վինահար։

lauter, Ü. -ծ. 6. զուտ, անխառն. սուրբ. թափանցիկ. ճշմարիտ, առողջ. —er Wein անապական գինի. —e Liebe անկեղծ սէր. seine Absichten sind nicht — դիտաւորութիւններն ուղիղ չեն. ich bin — von meiner Sünde սրբեալ եմ ես ի մեղաց իմոց։ Ի. — անփփ. միայն, ուրիշ բան չէ եթէ ոչ... Das sind — Lügen այս ամէնը սուտ է. sie ist — Geist պարզապէս հոգի է։

Läuter, -ր. 22-. զանգակահար։

Läuterhaus, չ. (շաքարի) զտարան։ —tuch, չ. պարզուտ, քամոց։

Läuterer, -ր. 22-. պարզիչ, զտիչ. 2. մաքրող։

Lauterkeit, իգ. 31. առյփ. մաքրութիւն. զտութիւն, պարզութիւն. պայծառութիւն. անխառնութիւն. թափանցկութիւն։

läuter‖n, նբ. եւ sich — ինք. 3-. մաքրել, զտել. յստակել. մաքրուիլ, զտուիլ. նաեւ -ր-. բծչ. փմ. (մարմին մը) բաղադրիչ մասանցը լուծել՝ պարզել. 2. (հեղուկ մը) պայծառ՝ վճիտ ընել. ազնուացընել. sich — ազնուանալ. փմ. անօսրացընել. (մետաղ) զտել։ — չ. 22բ. առյփ. —ung, իգ. 31. մաքրում, զտում, անօսրացուցում։

Lautheit, իգ. 31. առյփ. լսելիութիւն, որ կրնայ լսուիլ, զգալիութիւն. 2. հնչականութիւն։

lauti(e)r‖en, նբ. եւ չբ. հ. 3-. առոգանել։ — չ. 22բ. առյփ. —ung, իգ. 31. առոգանութիւն, առոգում։

lautlich, -ծ. 6. ձայնական, առոգանական։

Lava, իգ. 36. լաւա, հրափրփուր, Եփեստեան փրփուր։

Lava‖gebirgsarten, իգ. յփ. հրաբխային լերինք։ —glas, չ. հփ. վանակատ, օբսիդաքար։

Lawendel, -ր. 22-. բսլ. փաղանդագամուշկ, նարդոս (Lavandula)։

Lavezstein (լավէց...), -ր. 20. հփ. պուտանաքար, ամանաքար։

lavi(e)ren, չբ. հ. (տեղափոխութիան նշանակած ժամանակ նաեւ ս.) 3-. կամակոր գնալ (նաւու). իբ. մանուածապատ շրջանօք նպատակին դիմել։ — նբ. (ներկերը լրով) լուալ՝ հանել։ — չ. 22բ. առյփ. նաւու կամակոր գնալը։

Lawine, իգ. 35. ձիւնակոյտ, հիւս ձեան։

lax, -ծ. 6. թոյլ, մեղկ. —e Sitten թոյլ բարք. —e Moral թոյլ բարոյականութիւն։

Laxanz, իգ. 31. = Abführmittel.

Laxheit, Laxitä't, իգ. 31. թուլութիւն, մեղկութիւն։

laxi(e)ren, չբ. հ. 3-. որրադեղ՝ մաքրողական առնուլ։ — նբ. = abführen, նբ. 4. — չ. 22բ. առյփ. որրադեղով լուծում։

Lazaret(h), չ. 20. հիւանդանոց, աղքատանոց, անկելանոց. fliegendes — շարժական անկելանոց։

Lazaret(h)‖gehülfe, -ր. չէն. հիւանդապահ, հիւանդապան։ —inspektor, -ր. հիւանդանոցի՝ անկելանոցի տեսուչ։

Lazarist, -ր. 38. էր. լազարեան (կրօնաւոր)։

Lazarus, յտ. ան. -ր. 13. Ղազար, Ղազարոս։ —klappe, իգ. Ի. փշոտարէ (Spondylus goederopus)։

Lazerole, իգ. 35. բսլ. ալոճի ծառ. հաղարենի, սնձի (Crataegus azarolus) (= Azarole)։

Lazulit(h), -ր. 20. հփ. = Blauspath.

Lbrb. հմ. Lederband։

Leb‖auge, չ. բսլ. դանդաղամուկ (Sempervivum tectorum) (= Dachwurz, Hauswurz)։ —kuchen, -ր. (տեսակ մը) համեմուած հաց, մեղրահաց։ —los, -ծ. անկենդան, անշունչ. մեռեալ։ —losigkeit, իգ. անկենդանութիւն. անզգայութիւն. պաղութիւն. մեռելութիւն։ —zeit, իգ. zu —en meines Vaters հօրս կենդանութեան ժամանակ։

Lebe‖hoch, չ. կեցցէ. auf I. ein — ausbringen յարգեւ ուրուք՝ մէկուն կենդանութեան խմել։ —mann, -ր. զուարթ՝ բարեկեցիկ մարդ։ —wohl, չ. հրաժեշտ, հրաժարական ողջոյն, մնաս բարով։

Digitized by Google

leben, Ա. չք. ի. յՀ. կեալ, ապրիլ. Christus lebt in mir կենդանի է յիս Քրիստոս. so wahr (ein) Gott (im Himmel) lebt! կենդանի՛ է Տէր. sparsam — խնայողութեամբ ապրիլ. liederlich — անառակ կեանք անցընել. er hat Nichts zu — ապրուստ չունի. sein Gedächtniß lebt im Herzen des Volkes իւր յիշատակը ժողովրդեան սրտին մէջ կենդանի է. es lebe der König! կեցցէ արքայ. er lebe hoch! կեցցէ. 2. Gott lasse Sie lange —! Աստուած Ձեզի երկայն կեանք տայ. flott —, auf großem Fuße —, in Saus und Braus — առատապէս կեալ, մեծամեծ ծախքեր ընել. ընփ. sie — wie Hund u. Katze իրարու հետ շուն կատու են. — Sie wohl! Մնաք բարով՝ բարեաւ. 3. — lassen յարեւ ուրուք խնայել. gut — շուայտել, ուտել խմել. 3. für et. —, einer Sache — (դէ.) ինքզինքը բանի մը տալ, բանի մ'ետեւէն իյնալ. 4. Հացկերոյթ ընել. շուայտել. զբօսնուլ. 5. die Statue lebt արձանն (այնպէս կ'երեւայ իբր թէ) կենդանի է. in mir lebt die Hoffnung, ich lebe der Hoffnung դեռ յոյս ունիմ. ամ. so et. lebt nicht (noch einmal) այսպիսի բան մ'երբեք տեսնուած չէ՝ չլսուած բան է. 6. շարժիլ, եռանդեամբ յուզիլ. was auf der Erde lebt u. webt ամենայն շարժունք աշխարհի. 7. գործունեայ՝ եռանդուն ըլլալ. er leibt u. lebt für seine Unterthanen իւր ամբողջ հոգը հպատակացը վրայ է։ Բ. — նք. sein Leben noch einmal — կեանքը կենդանացընել. ein elendes Leben — խեղճ կեանք մ'անցընել։ Գ. sich — ճք. sich satt — կեանքէն ձանձրանալ։ Դ. —d, դրբ. եւ ած. 1. die wild —den Thiere վայրենի անասունք. 2. lange —d երկայնակեաց. 3. ած. կենդանի. —de Bilder կենդանի պատկերք։ Ե. —de(r), ար. —de, էգ. 1. ապրող, կենդանի. կայտառ։

Leben, չ. 22բ. անյ. (յգ. ցնցա. ձայն բա. ձէ.) կեանք, կենդանութիւն (հկռնչ. Tod). am — sein կենդանի ըլլալ, կենդանութիւն ունենալ. bei Leib u. — մահուամբ (պատժել). ein Kampf auf — und Tod մահու եւ կենաց կռիւ. sein — in die Schanze schlagen կեանքը վտանգի մէջ դնել. sein — verlieren, um's — kommen կեանքը կորսնցընել, կորսուիլ. mein —! սիրելի՛ս իմ, ընփ. հոգիս. ընփ. christliches — քրիստոնէավայել կեանք. 2. Alles, was — hat ամենայն կենդանի. 3. am — strafen մէկը մահուամբ պատժել. 3—m das — nehmen մէկը մեռցընել. մէկուն կեանքը բառնալ. neues — bekommen կենդանանալ. 3. կենդանութիւն, շարժում, ընփ. das war ein — als er kam եկած ժամանակ ազմուկ մ'ելաւ՝ որ... 4. et. in's — rufen կամ setzen բան մը յառաջ բերել՝ կազմել, բանի մը կեանք տալ. in's — treten ծնանիլ, յառաջ գալ. 5. կենդանի էակ։

lebéndig, ած. 1. = **lebend** (տ. **leben**, Դ.); 2. bei —em Leibe begraben w. կենդանւոյն թաղուիլ. wieder — w. կենդանանալ. 3. die Gasse ist an den Markttagen sehr — փողոցները տօնավաճառի օրերը շատ յաճախուած՝ բազմամբոխ են. 4. beim —en Gotte! յԱստուած կենդանի. 5. կայտառ, կենդանի, առոյգ. 6. —e Blumen բնական՝ կենդանի ծաղիկ. 7. ն-ձ. —es Werk նաւուն ջրոյ մէջ եղած մասը։ —e(r), ար. = Lebende(r) (տ. **leben**, Ե.).

Lebéndig|gebären, չ. ի. կենդանածնութիւն։ —**gebärend**, ած. ին. կենդանածին։ —**machend**(e Gnade), ած. ին. օրհնաբար՝ կենդանարար (շնորհք)։

Lebéndigkeit, էգ. 31. անյ. կենդանութիւն. կայտառութիւն, առուգութիւն։

Lébens|alter, չ. հասակ, տարիք։ —**art**, էգ. ապրելու կերպ. բ. կենցաղավարութիւն։ —**baum**, ար. ծառ կենաց. բ. կենսատու ծառ. գ. դլ. տատակահոտ նոճի (Thuja)։ —**bedingung**, էգ. կենսական պայման։ —**beruf**, ար. կոչում։ —**beschreibung**, էգ. կենսագրութիւն։ —**eiche**, էգ. դլ. վիրգինեան կաղնի (Quercus virginiana)։ —**ende**, չ. վախճան՝ կատարած կենաց. bis an mein — մինչեւ ցյետին շունչ կենացս, մինչեւ ցմահ։ —**faden**, ար. թել՝ տեւականութիւն կենաց։ —**fähig**, ած. կենաց, կենդանական։ —**freude**, էգ.

Digitized by Google

ածյ. ապրելու հանգամանութիւն. բ. —n, յ. կենաց հեշտութիւնք: —frisch, ած. առոյգ, կայտառ: —froh, ած. ը. մք. խրախ, զուարթագին, ցնծայից: —geschichte, իգ. = Lebensbeschreibung. —holz, չ. բս. գայլզկաշկան փայտ, կենսափայտ, գայակենի (Guaïacum officinale): —jahr, չ. տարիք: —kraft, իգ. կենսական զօրութիւն: —lang, ած. ամբողջ կենաց մէջ տեւող: —länglich, ած. մշտնջենական, ցկեանս: —lauf, ար. ընթացք կենաց: —lehre, իգ. գոհ. կենսաբանութիւն: —licht, չ. բնւ. 3—m das — ausblasen մէկուն կեանքը բառնալ, մէկը մեռցնել: —mai, ար. (—morgen, ար.) դարուն կենաց: —mittel, չ. սնունդ: —philosophie, —weisheit, իգ. (հնւ. Kathederweisheit) գործնական փիլիսոփայութիւն: —strafe, իգ. պատիժ մահու: —wandel, ար. կենցաղավարութիւն: —wasser, չ. կենդանաբար ջուր. բ. օղի, ցքի: —weise, իգ. = Lebensart; բ. ավրութիւն, բարք:

Leber, իգ. 35. լեարդ. 2. ածզչ. zur — gehörig լերդային, լերդական. frei (frisch կամ dreist) von der — weg reden մտածածն առանց այլանձնութեան՝ ազատագէմ խօսիլ:

leber||ähnlich, ած. լերդանման: —blümchen, չ. —blume, իգ. բս. լերդախոտ (Hepatica): —entzündung, իգ. ախտ. լերդատապ: —farben, ած. —braun, ած. լերդագոյն: —fisch, ար. ձկ. լերդաձուկ (Labrus hepatus): —haut, իգ. ածզչ. լերդամաշկ: —klee, ար. բս. հասարակ առուոյտ, երեքնուկ. բ. լերդախոտ (= Leberblume): —moos, չ. բս. ապաբարաց լօռ (Marchantia polymorpha). բ. grünes — կանաչ լերդալօռ (Lichen aphtosus): —pilz, ար. բս. լերդասունկ, արեանասունկ (Fistulina hepatica): —schwamm, ար. բս. = Leberpilz. —stein, ար. լերդաքար: —sucht, իգ. ախտ. = Leberentzündung. —wurm, ար. ճն. լեարդորդն (Distoma hepaticum):

lebhaft, ած. 1. կենդանի. 2. վառվռուն, կայտառ, շոյտ. աշխոյժ, եռանդուն. չքեղ. diese Straße ist sehr — այս փողոցը շատ բանուկ է. —er werden արծարծանիլ: — մկ. կենդանութեամբ, եռանդեամբ, առաքուեամբ, սաստիկ:

Lebhaftigkeit, իգ. 31. կենդանութիւն, կայտառութիւն, վառվռունութիւն, չերմութիւն. չքեղութիւն. 2. կենդանի յոյզք՝ խղճք:

Lech, ար. (չ.) 30. ար. անձրեւաջուր՝ չզտուած քծուար:

lechzen, չք. ի. 3. պապակիլ. սաստիկ ծարաւիլ. 2. nach et. — բանի մը սաստիկ ցանկալ. nach Blut — արեան ծարաւի ըլլալ:

Leck, ար. (չ.) 30. փեռեկուած, դեղութիւն, ճեղքուած, պատառուած. ն—ղ. e—n — bekommen ջուր առնուլ: — ած. 8. das Faß ist — տակառը ծակ է. ն—ղ. das Schiff ist — նաւը ջուր կ'առնու:

Leckage (լեքաժը), իգ. 35. ածյ. ար. (ծակ տակառէն հոսած՝ ծախուած) հեղանիւթ:

lecken, չք. ի. 3. ջուր առնուլ. (ծակէն) ջուր մտնել. 2. ն—ղ. ծորել, հոսիլ, կաթիլ: բ. — նք. եւ չք. ի. եւ sich — իգ. (sich) — լզել. ղկ. ընդ. sich die Finger, den Mund nach et. — ա) մատուընները լզել. բ) ախորժանօք ուտել. den Teller rein — լզելով ափսէն սուրբ ընել՝ մաքրել. բ. ընդ. անչափ եւ մանրակրկիտ խնամով... յօրինել. գ. am Dache — (բոցը) յարկին վրայ բարձրանալ. 2. իի. 3—8 Speichel — մէկը փաղաքշել. 3. ընդ. անեղ յանախ համբուրել: — չ. ռմկ. ածյ. ծորում, հոսում. 2. լիզում, լափում:

Lecker, ար. 33. եւ —in, իգ. 32. լեզող. բ. ընդ. պատառաքաղծ, հացկատակ (գ. Leckermaul). 2. աստահակ, վատահանուն. 3. համբուրասէր, անեղ համբուրօղ. 4. մն. օրս. լեզու: — ած. 8. անուշահամ, համադամ (խորտիկ). ընտիր, պատուական. ախորժաբար. 2. փափկակեր, փափուկ, քնքուշ:

Lecker||bissen, ար. քաղցր պատառ. անուշահամ՝ համադամ կերակուր: —maul, չ. ընդ. ն—ղ. —mäulchen, չ. ընդ. փափկակեր. փափուկ.

Digitized by Google

քծքուշ. որովայնապարար, որկրամոլ։

Leckerei, իգ. 31. = Leckerhaftigkeit; 2. = Leckerbissen; 3. = Lecken, չ. 2.

léckerhaft, léckerig, ած. 6. = lecker, ած.։

Léckerhaftigkeit, իգ. 31. անյ. փափկերութիւն. որկորոտութիւն։

léckern, 3ա. չբ. h. nach et. — փափկակերութիւն ընել։

Léda, յտ. ան. իգ. 36. դյթ. Լեդայ. 2. կդն. աստղ. աստղակերպ փոքրիկ մոլորակ։

Léder, չ. 22բ. կաշի, մաշկ, մորթ. 2. պատեան. vom — ziehen մերկանալ (զաւակը) ի պատենից. կաշիէ կօշկանձիգ. 3. ճմ. englisches — անգղիական՝ խլուրդի կաշի. 4. ընփ. (մարդու) մորթ. ընփ. J—m das — gerben մէկուն կաշին քերթել, մէկը շարաչար ծեծել։

Léder|apfel, ար. գորշախայտ գըլխաւորանձոր (Malus prasomela)։ **-arbeiter**, ար. խաղախորդ, կաշեգործ։ **-artig**, ած. կաշեղէն. փխ. ի. կաշւացեալ, կարծր։ **-band**, ար. ար-. (Հմա. Lbrb.) կաշեկազմ. բ. փոկ, խրացք։ **-bereiter**, ար. ար-. խաղախորդ։ **-bereitung**, իգ. ար-. խաղախորդութիւն։ **-einband**, ար. ար-. = Lederband, ա.։ **-farben**, ած. կաշւոյ գունով։ **-handel**, ար. ճմ. կաշեվաճառութիւն, մաշկավաճառութիւն։ **-händler**, ար. ճմ. կաշեվաճառ, մաշկավաճառ։ **-hart**, ած. կաշւոյ պէս կարծր, կաշացեալ։ **-haut**, իգ. կդն. անդղ. կաշենի։ **-koffer**, ար. կաշեպատ արկղ։ **-rücken**, ար. ար-. (Հմա. Lbrr.) կռնակաշի՝ եստեւը կաշւով կազմ։ **-überzug**, ար. կաշի անցընելը։ **-waaren**, իգ. յփ. ճմ. մաշկեղէն վաճառք։ **-werk**, չ. կաշեղէնք, կաշւոյ գործուածք։ **-zeug**, չ. = Lederwerk; բ. զին. կաշեայ կազմածք (զինուորաց)։ **-zurichter**, ար. ար-. խաղախորդ, կաշեգործ։

lédern, ած. 6. կաշեայ, կաշիէ, կաշեղէն, մաշկեղէն. 2. փխ. կաշացեալ, (կաշւոյ պէս) կարծր. ընփ. թանձրամիտ, տխմար. ձանձրանալի։ — նբ. 3ա. = gerben; 2. կաշի անցընել, կաշեպատ ընել։

lédig, ած. 6. թափուր, ազատ. einer Sache (—չ). կամ von et. — sein բանէ մ'ազատ ըլլալ. 2. անկապ, արձակ. J. los u. — lassen մէկն արձակ՝ անձնիշխան՝ ազատ թողուլ. J. los u. — sprechen մէկն արձակել. 3. ամուրի, չամուսնացած. sie ist noch — դեռ ամուսնացած չէ. 4. պարապ, դատարկ. 5. ա-. մկ. պարզ(ապէս). es ist —(lich) seine Schuld մի միայն իրենն է յանցանքը։

Lédigwerden, չ. 22բ. անյ. ազատութիւն. արձակում, լուծում։

lédiglich, մկ. տ. ledig, 5.

Lee, իգ. 31. անյ. նաւ. հովին ընդդիմակաց կողմը։

Lée|bord, ար. = Lee. **-seite**, իգ. = Lee. **-wärts**, մկ. հովին ընդդիմակաց կողմանէ։

leer, ած. 6. դատարկ, թափուր, ունայն, պարապ. — ausgehen ձեռնունայն ելլել. — machen (werden դատարկանալ) դատարկացընել. 2. դատարկացած. man sieht nichts als die —en Wände չորս պատէ զատ բան չի տեսնուիր. die Erde war wüst und — երկիր աներեւոյթ եւ անպատրաստ էր. անգործ. ազատ. պարապ. փխ. ընդունայն, անհիմն, անօգուտ, ունելորդ. մտացածին, երազական։

Léer|holz, չ. ար-. = Lehrholz. **-machen**, չ. = Leeren, չ.։ **-stehend**, ած. դատարկ, պարապ։

Léere, իգ. 35. անյ. դատարկութիւն. 2. ընդունայնութիւն. անօգուտ ըլլալը. անշահութիւն։

léeren, նբ. 3ա. եւ sich — ձբ. (sich) — դատարկացընել, պարպել. դատարկանալ, պարպուիլ (տ. ausleeren). 2. դուրս հանել. die Schüssel — սկաւառակները մաքրել. sich — պարպուիլ, դատարկանալ։

Léerheit, իգ. 31. (անյ.) = Leere, 1. եւ 2. 2. (յփ. ով.) նանրութիւն, սնոտիք։

Léfze, իգ. 35. բնա. անդղ. եւ ար-. = Lippe.

legál, ած. 6. օրինաւոր, օրինական։

Legalisatión, իգ. 31. = Legalisi(e)ren, չ.։

legalisi(e)r|en 3ա. նբ. վաւերացընել։ — չ. 22բ. անյ. **-ung**, իգ. 31. վաւերացուցում։

Digitized by Google

Legalitä't, իգ. 31. օրինականութիւն, օրինաւորութիւն։

Legát, ար. 31. պատուիրակ, նուիրակ։ — չ. 20. Հրիտակ։

Legatión, իգ. 31. (եկեղեցւոյ...) պատուիրակութիւն, կուսակալութիւն. 2. նահանգ կուսակալութեան. 3. (Քահանայապետին կողմանէ) Հրեշտակութիւն. 4. դեսպանութիւն. 5. դեսպանատուն. 6. դեսպանատան անձինք։

Legatiónsrath, ար. դեսպանութեան խորհրդական։

Légehenne, իգ. ձու ածող մարի։ **—röhre**, իգ. **—stachel**, ար. չէ. դայլեկոն (մեղուաց)։

lég|en, ներ. 3ա. եւ sich — չէ. դնել. տեղաւորել, զետեղել. sich — դադարիլ, պառկիլ. մեղմանալ, դադրիլ, նուազիլ, հանդարտիլ. 2. **an** ea. — կցել, յարել. (die) Hand an J., et. — ձեռքը մէկուն՝ բանի մը վրայ դնել (շօշափել). die Hand an sich — անձին ատնել, իւր զինքը մեռցընել. sich **auf's** Bett — անկողնոյ վրայ պառկիլ՝ երկննալ. չէ. sich auf die Bärenhaut, auf die faule Seite, auf's Ohr, auf den Rücken — դատարկապորտութիւն ընել, ծուլութեան զարնել. sich auf's Bitten — աղաչելու սկըսիլ. sich auf die liederliche Seite — ինք զինքը զեխութեան՝ անառակութեան տալ. großen Werth auf et. — բան մը մեծ համարիլ՝ յարգել. sich auf et. — բանով մը զբաղիլ՝ պարապիլ. Geld auf Zinsen — շահու տոկոս տալ. et. **aus** der Hand — բան մը ձեռքէ թողուլ. et. aus ea. — բան մը պարզել, ծալլուածքը բանալ. die Sache **durch** ea. — խառնիխուռն դնել. sich **gegen** et. — բանի մը դիմադարձիլ՝ ընդդիմանալ. et. **hinter** sich — խնայութիւն ընել. **in** Asche — մոխիր՝ աճիւն՝ աւեր դարձընել. sich in's Bett — անկողին մտնել. in Fesseln, Ketten — շղթայի զարնել. sich in's Mittel — միջամտութիւն ընել, ի մէջ անկանել. Hindernisse in den Weg — արգելք ըլլալ, արգելք հանել. **nach** der Reihe — կարգաւ շարել. den Mantel **um** die Schulter — վրան վերարկուն առնուլ. **unter** Schloß und Riegel — կղպել, բանալեայ տակ դնել. unter Siegel — կնքել. et. **von** sich — բան մը թող տալ՝ յանձնէ ի բաց թօթափել. J—m den Kopf **vor** die Füße — մէկը գլխատել. er hat nicht, **wohin** er sein Haupt lege գլուխը դնելու տեղ չունի. **zu** ea. — միաւորել. sich (**da**)**zwischen** — ի մէջ անկանել. միջամուխ ըլլալ. 3. = **lagern**, ներ. 4. (Eier) — (ձու) ածել. 5. ein Fundament, den Grund zu et. — բանի մը հիմ դնել (տ. **Grund**, 7.). 6. eine Falle — թակարդ ձգել. որոգայթ լարել՝ դնել. 7. ein Pflaster — սպեղանի դնել. 8. Geld — ստակը պահեստի տալ, շահու տալ՝ դնել. 9. sich — դադարել, հանդարտիլ. մեղմանալ, ցածնուլ. 10. Karten — թուղթ բանալ. 11. ը. մփ. = **kastri(e)ren**; 12. J—m et. — մէկն արգելուլ, բանէ մ'եա կեցընել՝ խափանել. 13. Erbsen, Bohnen — ոլոռ՝ բակլայ տնկել. 14. et. bereit, fertig — բան մը պատրաստ դնել. den Garten... hoch, höher — պարտէզն աւելի բարձրացընել. J—m et. nahe — ա) մէկուն իր մը շօշափել տալ՝ շատ մերձ մօտ դնել. բ) = **an's Herz** (տ. Herz); schief — կողմնակի՝ ծռ ի շեղ դնել. zurecht — յարդարել, կարգի դնել. 15. Senkreiser — ատուորի՝ տաշտաթաղ ընել. 16. զին. Bresche in et. — պարիսպը խրամատելու համար դնդակոծել. Besatzung in eine Stadt — քաղաքի մը մէջ պահապան զօրք դնել՝ պահել. in Kasernen — բնակեցընել՝ նստուցանել ի զինուորանոցս. sich vor eine Stadt — քաղաքի մ'առջեւը բանակիլ. 17. ն—ք. sich vor Anker — խարիսխ նետել՝ ձգել։ Բ. — չ. 22բ. անյ. **—ung**, իգ. 31. = Քայլն նշանակութեանց հետ։

legendárisch, ած. 6. = **legendenhaft**.

Legénde, իգ. 35. կենսագրութիւն, զրոյց, պատմութիւն վարուց. վարք Սրբոց։ [առումն։

legéndenhaft, ած. 6. Հրաշապատ...

Léger, ար. 22ա. դնող, զետեղող. կարգիչ, ուղղիչ. ար—. = **Gautscher**; 2. ն—ք. անոյշ ջրով լի տակառ։

legi(e)rbar, ած. 6. ար—. միացող. ձուլուող (մետաղ)։

Digitized by Google

legi(e)r|en, նբ. ձա. կտակաւ թողուլ, Հրկտակ ընել. 2. Հակառակորդին սրոյն զարնելով ձեռքէն ձգել (ի սրախաղութեան): Բ. — նբ. (ազնիւ մետաղները) խառնել. stark legiertes Gold շատ խառնուրդ ունեցող ոսկի. խՀ. eine Sauce — (ալիւրով) Համեմանք թանձրացընել: — չ. ձձբ. անյ+. —ung, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց Հետ. 2. մայն —ung, էգ. խառնուրդ (ազնիւ եւ ստորին մետաղաց):

Legión, էգ. 31. Հ. պտ. զին. լեգէոն, գունդ:

Legionä'r, որ. 20. եւ 38. լեգէոնեան զինուոր. 2. (պատուոյ) լեգէոնի անդամ:

legislativ, նախ = legislatórisch, ած. 6. = gesetzgebend. —e, էգ. օրէնսդրական իշխանութիւն:

Legislatúr, էգ. 31. օրէնսդիր ժողով:

Legist, որ. 33. = Gesetzkundige(r).

legitím, ած. 6. օրինաւոր, արդար. Հարազատ (որդի):

Legitimatión, էգ. 31. Հարազատագործութիւն, Հարազատ ընելը. վաւերական Հաստատութիւն:

legitimi(e)r|en, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. Հարազատել, (որդիները) Հարազատ՝ օրինաւոր ընել: — չ. ձձբ. անյ+. —ung, էգ. 31. Հարազատագործութիւն:

Legitimitä't, էգ. 31. օրինաւորութիւն. Հարազատութիւն:

Leguán, որ. 38. կամ 20. քն. փշմողէզ, իգուան (Iguana):

Leguminóse, էգ. 35. = Hülsenfrucht.

Léhde, էգ. 35. տափաստան, խոպան՝ չմշակուած երկիր:

Léhen, չ. ձձբ. նաեւ Lehn, չ. 20. աւատ. ein Gut als — besitzen կամ zu — tragen երկիր մ'աւատ առնուլ:

Léh(e)n... Léh(e)ns|bauer, որ. աւատառու գեղջուկ, կալուածական չինական: —befreiung, էգ. փրկանաւորութիւն: —dienst, որ. աւատային ծառայութիւն: —eid, որ. աւատային Հպատակութեան երդում: —fall, որ. դատարկացում՝ փոխանցում (առագուածոց...): —folge, էգ. աւատային յաջորդութիւն. բ. աւատառուի աւատատիրոջ Հնազանդութիւն՝ Հպատակութիւն, ծառայութիւն: —frei, ած. ազատ՝ ժառանգութեան (երկիր): —gebühr, էգ. —geld, չ. աւատի՝ աւատառուի տուրք: —gut, չ. աւատ: —herr, որ. աւատատէր, աւատ-տէր: —herrschaft, էգ. աւատապետութիւն: —mann, որ. (յ+. —männer կամ —leute) աւատառու: —pflicht, էգ. աւատային պարտք՝ պարտաւորութիւն: —recht, չ. աւատ(ային) իրաւունք. բ. աւատի առնուլութեան իրաւունք: —träger, որ. աւատառու: —treue, էգ. աւատային Հաւատարմութիւն: —verhältnis, չ. Հպատակութիւն, ծառայութիւն: —wesen, չ. աւատականութիւն: —zinsherr, որ. Հողատէր, կալուածատէր:

léh(e)nbar, ած. 6. կարող աւատ ժառանգելու. 2. աւատի, աւատական:

Léh(e)nbarkeit, էգ. 31. աւատ ժառանգելու կարողութիւն. 2. աւատականութիւն:

Lehm, որ. 20. (յ+. ցնցա.) կաւ, տիղմ, տիղ. 2. կաւ (բրուտի). որա. որմ. mit Stroh vermischter — յարդախառն շաղախ, մոլ:

léhm|artig, ած. կաւայրին: —erde, էգ. կաւախառն՝ կաւուտ Հող: —haltig ած. կաւախառն, կաւային: —klicker, որ. որա. մոլէչ, շաղախիչ: —kübel, չ. (որ.) որա. որմ. մոլկուր, շաղախի տաշտ:

léhmern, ած. 6. կաւական, շաղախեայ:

léhmicht, léhmig, ած. 6. կաւախառն, կաւուտ:

Léhn|bank, էգ. թիկնա(ւոր) նըստարան: —sessel, որ. —stuhl, որ. թիկնաթոռ. մաճ. (gepolsterter) — (պաստառապատելի) թիկնաթոռ: —wörter, չ. յ+. փր. (օտար լեզուէ) փոխառեալ բառք:

Léhne, էգ. 35. — (e—r Bank, e—s Stuhles) (նստարանի՝ աթոռի) թիկունք, յենարան. (սանդուղոց) վանդակապատ. 2. զառիվայր, զառիթափ, դար:

léhnen, չբ. h. եւ sich — էբ. 3ա. նե. միմեանց Հանդիպերձ. an et. (որ. եւ Հյց.) —, sich an et. (Հյց.) — բանի մը

Digitized by Google

յենուլ. կռթնիլ: — նբ. յեցուցանել. կռթնցընել:

Léhner, ար. 33ա. ցնցա. = Leiher.

Léhr|amt, չ. ուսուցչութիւն, ուսուցանելու պաշտօն: —**anstalt**, իգ. դպրոց, դաստիարակարան: —**art**, իգ. (ուսուցանելու) եղանակ: —**begriff**, ար. բովանդակած. վարդապետութիւն: —**bogen**, ար. օրա. նրփ. (բանի մը գիրքը մեծութիւնն իմանալու գործի) օրինակացոյց: —**bote**, ար. առաքեալ. քարոզիչ: —**buch**, չ. դասագիրք. առձեռն մատենիկ. գրքոյկ: —**bursch(e)**, ար. Համբակ: —**dichter**, ար. վարդապետական բանաստեղծ: —**fach**, չ. ուսուցչութեան ճիւղ. բ. = Lehramt. —**fähig**, ած. ուսուցանելու կարող՝ ատակ: —**form**, իգ. ուսուցանելու կերպ: —**gabe**, իգ. ուսուցանելու տաղանդ: —**gang**, ար. ընթացք ուսմանց: —**gedicht**, չ. վարդապետական բանաստեղծութիւն: —**gehülfe**, ար. օգնական վարժապետի: —**geld**, չ. դպրոցչէք. բ. Համբակչէք. ծխ. — bezahlen անձին վնասուք փորձառու ըլլալ՝ զգաստանալ: —**kraft**, իգ. ուսուցանելու կարողութիւն՝ ատակ անձն. ausgezeichnete —kräfte անուանի ուսուցիչք: —**kunst**, իգ. արուեստ ուսուցանելոյ, ուսուցչութիւն: —**mädchen**, չ. աշակերտուհի, Համբակուհի: —**mäßig**, ած. կր. Հրամանական, Հրամանականարգ: —**meister**, ար. = Lehrherr; բ. դաստիարակ: —**plan**, ար. ուսմանց յատակագիծ, դասակարգ: —**reich**, ած. Հրահանգիչ, կրթական: —**saal**, ար. դասարան. ը. մփ. = Hörsaal. —**satz**, ար. յառաջադրութիւն. կր. Հրամանակարգ վարդապետութիւն, Հաւատոյ մասն: —**spruch**, ար. առած, միտք: —**stunde**, իգ. Համար, դաս: —**styl**, ար. վարդապետական ոճ: —**verhältniß**, չ. Համբակութիւն, աշակերտութիւն: —**zimmer**, չ. = Lehrsaal.

léhrbar, ած. 6. ուսուցանելի, սորվեցուելու:

Léhre, իգ. 35. Համար. պատուէր. խրատ, ազդարարութիւն. վարժք, կրթութիւն. Das soll mir eine — sein այս ինծի դաս ըլլայ. 2. ուսումն, վարդապետութիւն. christliche — քրիստոնէական վարդապետութիւն. 3. դրութիւն, վարդապետութիւն, գիտութիւն. 4. ամյգ. Համբակութիւն. Համբակութեան ժամանակ. ար. (առ արհեստի մը մեծութիւնն ու ձեւն որոշելու գործի) օրինակացոյց. գնդաչափ. տրամաչափ (ձող). մն. նրփ. = Lehrbogen; օրինակ, նախատիպ (այր կամ կին). որմ. = Lehrstreifen; (դրաձուլութեան) նախատիպ, օրինակ, նախակաղապար. (քարակոփաց) քարաչափ:

léhren, նբ. 3ա. ուսուցանել, սորվեցընել. 3. (3—m) et. — մէկուն բան մը սորվեցընել՝ ուսուցանել. 3. lesen — մէկուն կարդալ սորվեցընել. 2. գծն. Geschosse — Թնդանօթ տրամաչափել: —**d**, դբ. եւ ած. 6. = [illegible]. 2. վարդապետական: — չ. 33բ. ամյգ. ուսումն. վարժք, կրթութիւն. գծն. տրամաչափում (Հրացանաց):

Léhrer, ար. 33ա. —**in**, իգ. 33. ուսուցիչ, վարժապետ (այր՝ կին):

Léhrer|kollegium, չ. ուսուցիչք. վարժապետաց խումբ: —**stand**, ար. ուսուցչութիւն:

Léhrerschaft, իգ. 35. վարժապետութիւն, ուսուցչութիւն. 2. ուսուցիչք:

léhrhaft, ած. 6. կրթիչ. Հրահանգիչ:

Léhrling, ար. 30. Համբակ. ը. մփ. նորուկ:

Léhrlings|verhältniß, չ. Համբակութիւն: —**wesen**, չ. Համբակք:

Leib, ար. 9. մարմին. բ. գէր. մէ-ջք. — an — դիրկընդխառն. ծխ. den Teufel im —e h. ա) չար՝ մոլեկան ըլլալ. բ) քաղաքային ըլլալ. 2. ներ. Բիւսիբ. (—ա. ծխ.) am —e strafen զգալական պատիժներ տալ. 3—m auf den — rücken մէկուն վրայ յարձակիլ. ը. մփ. մօտաւորապէս Հալածել, Հետամուտ ըլլալ պնդութեամբ. ծխ. եւ յարձակիլ. bei lebendigem —e կենդանւոյն. ñф 3. vom —e halten մէկուն չթողուլ որ մերձենայ. bleib' mir damit vom —e! (այս գործիքս Համար գործելու) գլուխս մի ցաւցը-

նէր. J—m nicht vom —e gehen մէկէ մը չբաժնուիլ, մէկը չթողուլ. J—m zu —e gehen = auf den — rücken; 3. gut bei —e sein գէր ըլլալ. 4. որովայն, փոր. s—m —e Gutes (et. zu Gute) thun, seinen — pflegen ինքզինք հոգալ. ըմբ. sich den — voll schlagen խծկել զորովայն, փորն ուռեցընել. Grimmen im —e haben խիթք՝ խոցտուկ ունենալ. ըմբ. sich das Essen in den — jagen հապճեպով կլլել, լափել. offener — լուծութիւն՝ կակղութիւն որովայնի. offenen (harten, verstopften) — haben կակղել (խստանալ) որովայնի. 5. արգանդ. gesegneten —es sein յղի ըլլալ. 6. = Leben (որուն հետ շատ անգամ բացատրութիւններ կը կազմէ). bei —e nicht! անմեղութիւն չէ, բնաւ, քաւ լիցի։

Leib|arzt, ար. անձնական բժիշկ։ —binde, էգ. գօտի. վէր. պատան, կալանդ։ —bürge, ար. պատանդ։ —eigen, ած. գերի։ —eigene(r), ար. —eigene, էգ. (հկռնչ. Freie(r)) ստրուկ, գերի։ —eigenschaft, էգ. գերութիւն։ —garde, էգ. զին. թիկնապահք, անձնապահաց գունդ։ —gardist, ար. զին. թիկնապահ։ —geleit, չ. յապահովագիր։ —gurt, ար. —gürtel, ար. գօտի։ —lakei, ար. առանձին լաճ։ —pacht, էգ. ցկեանս վարձում։ —regiment, չ. զին. արքայի՝ արքունի գունդ։ —rente, էգ. ցկեանս հաս։ —rock, ար. զգեստ. թ. (թեզանաւոր ցծունք հասնող առանցի զգեստ) փարաջան. գ. (քահանայից) պճղնաւոր, կապայ. դ. (զինուորաց) եփուդ։ —schaden, ար. խօթութիւն. մռն. ապէթափութիւն։ —schneiden, չ. ախտ. խիթք։ —spruch, ար. առած, առակաւոր բան։ —strick, ար. (կրօնաւորաց) շուանեայ գօտի։ —wache, էգ. զին. = Leibgarde. —wäsche, էգ. վմ. ներքնեղէն, կտաւք։

Leibchen, չ. ոսթ. (նուզ. Leib) մարմնիկ. 2. — am Kleide (շրջազգեստի) լանջապնդի մասն. (լանջապնդ ներքնակ կանանց) պախծաւանդ։

leiben, չբ. h. ձա. — und leben փ. leben, դ.; da ist er wie er leibt und lebt ահա իր կենդանի նկարագիրը՝ պատկերը։

Leibes|beschaffenheit, էգ. կազմութիւն՝ յօրինուած՝ խառնուած (մարմնոյ). գիր, յօրինուածութիւն մարմնոյ։ —bewegung, էգ. (մարմնոյ) շարժում։ —bürde, էգ. = Leibesfrucht. —erbe, ար. ժառանգ (որդի կամ դուստր)։ —frucht, էգ. պտուղ որովայնի։ —gefahr, էգ. = Lebensgefahr. —größe, էգ. հասակ(ի չափ)։ —nahrung, էգ. սնունդ. — und Nothdurft պէտք, պիտոյք (կենաց)։

leibhaft, leibhaftig, ած. ե. մարմնացեալ. մարմնապատ, մարմնաւոր, իրական. կենդանի (պատկեր՝ նկարագիր)։

leiblich, ած. ե. (հկռնչ. geistig) մարմնաւոր, մարմնական. 2. (հկռնչ. geistlich, ewig) երկրաւոր, աշխարհիկ. 3. = leibhaft(ig); 4. (հկռնչ. Stief...) հարազատ (եղբայր, քոյր...)։

Leibni(t)z, յտ. ան. ար. 29. յգ. 20. Լայպնից։

Leich, Ա. ար. 20. = Laich. Բ. — (միջինդարեան բանաստեղծութիւն եւ երգ) մրմունջ։

Leichdorn, ար. 24ա. ոտից բրտութիւն՝ փապար. կանկրուկ (փ. Hühner-, Elsterauge)։

Leiche, էգ. 35. բնա. ռամ. եւ գր. էզ. նաեւ 34. մեռեալ. դի(ակն). (անասնոց) դեշ. 2. zur — bitten յուղարկաւորութեան հրաւիրել. zur — gehen յուղարկաւոր(ութեան) երթալ. 3. տպ. գրաշարին ձեռագրէն բառ՝ խօսք... փախցընելը, զանցառութիւն։

Leichen|acker, ար. = Gottesacker. —ausgrabung, էգ. գերեզմանահանութիւն։ —bahre, էգ. պատգարակ։ —begängniß, չ. յուղարկաւորութիւն. յուղարկաւորութեան հանդէս։ —begleiter, ար. յուղարկաւոր։ —beschauer, ար. = Leichenschauer. —blaß, ած. դեղնեալ, մեռելագոյն, մեռելի պէս գունատ։ —feier(lichkeit), էգ. հանդէս՝ տօն ի պատիւ ննջեցելոյ։ —frau, էգ. դիապատիկ կին։ —gedicht, չ. դամբանական բանաստեղծութիւն։ —gefolge, չ. = Leichenzug. —gepräge, չ. յուղարկաւորութեան շուք՝ շքեղութիւն։ —gesang, ար. = Grablied. —hemd, չ. պատանք, պատա-

Digitized by Google

տապանակալ ։ —kasse, էգ. — Sterbekasse. —öffnung, էգ. բժշ. մեռելազննութիւն, դիահատութիւն ։ —räuber, ար. գերեզմանակողոպտիչ, դիագող ։ —rede, էգ. դամբանական (ճառ)։ —schauer, ար. դիազննիչ ։ —stein, ար. — Grabstein. —träger, ար. դիահան ։ —tuch, չ. պատանք, պատանապատակալ. ք. — Bahrtuch. —wärter, ար. մեռելապահ ։ —zug, ար. յուղարկաւորութեան չու ։

Leichnam, ար. 20. (մեռած մարդու մարմին) դի(ակ). 2. (սատկած անասնոց) դի, դէշ ։

leicht, Ա. ած. 1. թեթեւ. es war mir — um's Herz սրտիս վրայէն բեռ մը վերցաւ, սիրտս թեթեւցաւ. eine —e Hand h. ա) (վարպետներուն՝ նկարչի...) թեթեւաձեռն ըլլալ, թեթեւ ձեռք ունենալ. բ) վիր. ճարտարութեամբ գործել. 2. —es Kleidungsstück բարակ՝ թեթեւ զգեստ. բ. թեթեւ, անխորհուրդ, յեղյեղուկ. ընդ. թեթեւսոլիկ (տ. leichtfertig, leichtsinnig)։ Բ. — ած. դիւրին, անջան, անաշխատ. mit ihm ist — auskommen իրեն հետ ապրիլ՝ յարմարցնել դիւրին է. Cicero ist — zu verstehen Կիկերոն դիւրաւ կը հասկցուի՝ դիւրիմանալի է. Das ist — gesagt ըսելը դիւրին է. —(er) machen դիւրացնել. տե՛ս. (es ist) — gesagt, doch schwer gethan ըսել բան եւ ընել գործ՝ բաղում է խարաց, լեզուն ոսկր չունի. 2. es ist ganz — ամէն դիւրին բան չկայ. Das ist ihm ein —es (տա) իրեն համար բան մը չէ. էՑ. —en Absatz finden դիւրաւ ծախուիլ. 3. միայն մ. դիւրաւ, դիւրութեամբ. Sie können — denken դիւրաւ կրնաք մտածել ։

leicht|bedeckt, ած. թեթեւազգեստ ։ —beschwingt, ած. թեթեւաթռիչ ։ —beweglich, ած. դիւրաշարժ, թեթեւաշարժ ։ —faßlich, ած. դիւրըմբռնելի, դիւրահասկընալի ։ —fertig, ած. թեթեւամիտ. անխորհուրդ. անոտի, նանիր. անկարգ, ցոփ(ակեաց). անխիղճ. et. — behandeln բանի մը վրայ վեր ի վերոյ ճառել ։ —fertigkeit, էգ. թեթեւամտութիւն. անխորհրդութիւն. ցոփութիւն ։ —fuß, ար. (միայն էկ.) անհանճար, անխորհուրդ. ընդ. թեթեւսոլիկ ։ —gläubig, ած. դիւրահաւատ, բանակերթուկ ։ —hin, մ. թեթեւագոյնս, հարեւանցի ։ —sinn, ար. թեթեւամտութիւն, փափոխամտութիւն, յողդողդութիւն ։ —sinnig, ած. (Հմմտ. նաեւ leichtfertig) թեթեւամիտ. անխորհուրդ. ծանծաղամիտ. յեղյեղուկ, փափոխամիտ. —er Weise թեթեւամտութեամբ, անխորհրդաբար ։

Leichter, ար. 22ա. նաեւ —fahrzeug, չ. 20. —schiff, չ. 20. ծով. բեռնաբարձ նաւակ ։

Leichtheit, էգ. 31. անյ. — Leichtigkeit, 1.

Leichtigkeit, էգ. 31. անյ. թեթեւութիւն. 2. դիւրութիւն. 3. — der Bewegung դիւրաշարժութիւն. արագաշարժութիւն, երագութիւն ։

leichtlich, մ. դիւրութեամբ. առանց դժուարութեան ։

leid, ած. անփոփ. es thut (կամ ist) mir —, daß..., zu... ա) կը ցաւիմ, որ... բ) շատ կը տրտմիմ, որ... Das thut mir — ա) ինծի ցաւ կը պատճառէ. բ) տար ճար՝ դարման չկայ, կը ցաւիմ՝ բայց ալ ուղղել չեմ կրնար. sich et. — sein lassen բանի մը վրայ վշտանալ՝ ցաւագնիլ. J—m et. — machen մէկուն բան մը զզուել տալ ։ —(e)s, չ. անփոփ. չարիք, կորուստ, վնաս ։

Leid, չ. 20. անյ. վնաս, ղրկանք, կորուստ. was haben Sie ihm zu —e gethan? իրեն ի՞նչ վնաս հասուցիք. Keinem zu —e und Keinem zu Liebe առանց ակնառութեան, առանց առ ոք նայելու. 2. թշուառութիւն, դժբախտութիւն. տրտմութիւն. նեղութիւն, ահաւորութիւն, թախծութիւն, ցաւ. ողբում, աշխարում. 3. — tragen սգաւորիլ, սգալ, տրտմութեամբ զգածուիլ. um e—n Todten — tragen սուգ կալ, մէկը սգալ ։

Leid|tragende(r), ար. ցաւող, սգաւոր. սգացող ։ —voll, ած. սգալից, ցաւագին ։ —wesen, չ. թախծութիւն. նեղութիւն, վիշտ ։

leiden, չբ. և. եւ նբ. ՏՓ. վշտանալ, ցաւիլ, կրել. an der Gicht — յօդացաւ ունենալ. 2. an e—r Krankheit — հիւանդութենէ բռնուիլ. die

Digitized by Google

Strafe — պատիժ կրել. Schiffbruch — նաւաբեկիլ. woran — Sie? ինչո՞ւ նիք. seine Gesundheit wird darunter — իր առողջութիւնն առով պիտի վնասի. Das wird hier nicht gelitten ատիկայ հոս արգիլեալ է. wohl gelitten s. սիրելի ըլլալ. 3. անդ. բ. es leidet ihn nicht in der Stube խուցին մէջ կենալ չի կրնար: — չբ. հ. (հին-նշ. thun, wirken) կրել. (գործունէութեան մը) ազդեցութիւնն իմանալ: —d, ընդ. ներ. եւ ած. ս. վշտակիր, վշտահար. 2. կրող, կրաւորական. քր. —e Form կրաւորական, կրաւորական ձեւ: — չ. ածբ. անյ. վշտալից՝ վշտակիր վիճակ. das — Christi Քրիստոսի չարչարանքը. փխ. er sieht aus, wie das — Christi տառապանքի դատապարտուած եւ մաշած կ'երեւայ. 2. յփ. ով. ցաւ. նեղութիւն, վիշտ. թշուառութիւն, դժբախտութիւն. չարիք. հիւանդութիւն:

leidenfrei, ած. ս. անկարեկան, անվիշտ:

Leidens|gefährte, ար. —in, իգ. —genosse, ար. —in, իգ. ընկեր՝ ընկերակից թշուառութեան՝ չարչարանաց-թեան: —probe, իգ. փորձութիւն, փորձանք. վիշտք: —stätte, իգ. եր. տեղի չարչարանաց, Գողգոթայ:

Leidenschaft, իգ. 31. կիրք, մոլութիւն. 2. heftige — անչափ՝ մոլեկան սէր՝ ատելութիւն:

leidenschaftlich, ած. ս. կրքոտ, դիւրայոյզ. Գ. կրքով, ուժգին (սիրով...). — werden տարփիլ, հարկանիլ ի սէր. կրակ կարիլ, զայրանալ. 2. բորբոքեալ. վառեալ:

Leidenschaftlichkeit, իգ. 31. անյփ. կրքոտութիւն, դիւրայոյզ՝ բորբոքեալ ըլլալը, տաքութիւն, ուժգնութիւն. մոլութիւն, անչափ՝ մոլեկան սէր. 2. (յփ. ով.) կիրք, զայրոյթք:

leidenschafts|los, ած. անկիրք, ազատ յախտից. անկարեկան: —losigkeit, իգ. անախտաւորութիւն. անզգայութիւն:

leider, մկ. (բղտ. leidt) — Gottes! աւա՜ղ, եղո՜ւկ, վա՜յ. die Sache ist nur — zu wahr... դժբախտաբար իրը շատ ստոյգ է:

leidig, ած. ս. ցաւագին. դժընդակ, դաժան, տաղտուկ, անհաճոյ. չախորժական. զզուելի:

leidlich, ած. ս. տանելի. ընդ. ըստ բաւականին աղէկ. wie geht es? so —... ինչպէս էք. սանկ նանկ, այսպէս եւ այնպէս. ich bin noch so — weggekommen դիւրաւ ազատեցայ, քիչով ազատեցայ:

Leidlichkeit, իգ. 31. տանելի վիճակ:

Leier, իգ. 35. երժ. քնար. (նախ-յաճախ փխ. = Gesang, Lied, lyrische Dichtkunst;) բ. (deutsche) — ընդ. սրնտուկ, անուաւոր ջնար. ը. մփ. միաձայն երգ. գ. = Drehorgel; 2. փիլանդրականն խնոցի. 3. չամփորագործաց (ազդայ՝ մեքենայ...). 4. ձըջըրջելու համար բանաստեղ:

leier|förmig, ած. քնարաձեւ: —kasten, ար. երժ. = Drehorgel. —spieler(in, իգ.), ար. քնարահար:

Leierei, իգ. 31. = Geleier.

Leierer, ար. 32—. Lei(r)erin, իգ. 32. ջնարահար՝ անուաւոր ջնար զարնող (այր. կին):

leiern, չբ. հ. եւ նբ. 3—. ջնարահարել, անուաւոր ջնար զարնել. J—m die Ohren voll — ջնար զարնելով մէկուն ականջները յոգնեցընել, մէկը ձանձրացընել. փխ. նաեւ մէկը շատխօսութեամբ նեղել. immer Dasselbe — միշտ միեւնոյն բանը կրկնել՝ ըսել. 2. բանաստեղը՝ մեղեդին՝ կամ բան մը մեղեդով դարձընել՝ ձըջըրջել. Butter — ձձմել, լնդել, կաթը ծծոցի մէջ հարուել. 3. փխ. ընդ. տանտնել, դանդաղ (եւ միեւնոյն կերպով) գործել: — չ. ածբ. անյ. = Geleier.

Leih|amt, չ. —anstalt, իգ. = Leihhaus. —bibliothek, իգ. ընթերցարան: —haus, չ. գրաւատուն:

leihbar, ած. ս. փոխ տրուելի:

leihen, նբ. ած. փոխ տալ. 2. վարձու տալ. 3. et. von J—m — մէկէ մը բան մը փոխ՝ յանձոթ առնուլ. Bücher aus e—r Leihbibliothek — ընթերցարանէ գիրք փոխ առնուլ: — չ. ածբ. անյ. փոխ, փոխատուութիւն. փոխառութիւն. առկ. — macht Freundschaft, Mahnen macht Feindschaft եթէ տաս՝ բարեկամ ես, եթէ պահանջես՝ թշնամի:

Digitized by Google

lenkbar, ած. 6. վարելի, առաջնորդելի, ուղղելի, նաւածելի։

Lenkbarkeit, իգ. 31. անյ. առաջնորդելիութիւն։

lenken, նբ. չբ. ի. եւ sich — ՚եբ. 3ա. դարձընել, շրջել. դառնալ, շրջիլ, շրջանակիլ. 2. (Համմ. leiten, նբ. 1.) առաջնորդել, ուղղել. Ը. մփ. կառավարել. ն—ի. ղեկավարել. aus dem Wege — ճամբէն խոտորիլ՝ շեղիլ՝ ելլել. 3—s Aufmerksamkeit auf et. — մէկուն մտադրութիւնը բանի մը վրայ ուղղել. sich — lassen հլու ըլլալ, անսալ (խրատոււ)։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. առաջնորդութիւն, ուղղութիւն, կառավարութիւն։

Lenker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. = Leiter, 1. եւ 2.; 2. (ձիու...)վար, առաջնորդ. 3. ար.ա. մայն ար. ուղղիչ, (մեքենայի) շարժում ուղղելու մաս մը։

lenksam, ած. 6. առաջնորդելի. դիւրավար, կակուղ, հլու, անսաց։

Lenksamkeit, իգ. 31. անյ. դիւրավարութիւն, դիւրաթեքութիւն. հլուականութիւն, անսացողութիւն։

Lenz, ար. 20. բ. ոճ. գարուն (= Frühling)։

Leo, յփ. ան. ար. 38. Լեւոն։

Léon, Հ. 38. աշխ. Լէոն։

Leonardo, յփ. ան. ար. = Leonhard.

Léonhard, յփ. ան. ար. 38. —ine, իգ. 30. Լեւոնարդոս, Լեւոնարդէ։

Léonidas, յփ. ան. անձն. ար. Հ. դփ. Լեւոնիդաս։

leoninisch, ած. 6. տաղ. —e Verse լեւոնեան ոտանաւոր։

Leóntius (...ց...), յփ. ան. ար. 18. Ղեւոնդիոս։

Leopárd, ար. 20. կամ 28. կն. ընձառիւծ (Felis leopardis)։

leopárdenhaft, ած. 6. ընձառիւծական, ընձառիւծի։

Léopold, յփ. ան. ար. 38. Leopoldine, յփ. ան. իգ. 30. Լէոփոլդ(ոս), Լէոփոլդինէ։

Lepidoptéren, Հ. յփ. անձն. կն. թեփաթեւք։

Leprósenhaus, Հ. 7. ուրկանոց։

Lérche, իգ. 35. կն. արտոյտ (Alauda). 2. դչ. — Lärche.

Lérchen|fang, ար. արտուտորսու-թիւն։ —garn, Հ. —netz, Հ. ար. արտուտի վարմ՝ ծուղակ։ —streichen, Հ. —strich, ար. արտուտի գեղգեղանք. բ. արտուտորսութիւն։

Lérn|eifer, ար. ուսանելու եռանդ, սորվելու բաղձանք։ —fleiß, ար. փոյթ (յուսմունս)։

lérnen, նբ. եւ եբ. 3ա. (ընթ. անց. անոր.ն ետեւ երբեմն lernen փոխանակ gelernt) սորվիլ, ուսանիլ. et. auswendig — բան մը բերնուց սորվիլ. 2. ուսումնասիրել, ուսմամբ կրթուիլ. er hat et. Tüchtiges gelernt ուսմունքը լաւ ըրած է։ gelérnt, ընթ. անց. եւ ած. 6. = բայքն նշանակութեանց Տես։ — Հ. 22բ. անյ. ուսում. արուեստի մը համբաւութիւն։

Lérnende(r), ար. 6. աշակերտ, համբակ (Համմ. Lehrling)։

Lésart, իգ. 31. (բնագրի մը) ընթերցուած, պէսպիսութիւն օրինակաց. եփ. nach der gewöhnlichen — ըստ սովորական մեկնութեան։

lésbar, ած. 6. ընթեռնլի, կարդացուելու՝ կարդալու արժանի։

Lésbarkeit, իգ. 31. անյ. ընթեռնլի ըլլալը։

Lésbos, Հ. անձն. Լեսբոս (կղզի)։

Lése, իգ. 35. քաղ, քաղում (խաղողոյ...). մն. (խաղողոյ) կութք. 2. իղ. (քարտէզները շահիլ եւ ժողվելը) ձեռք. 3. = Auslese.

Lése|buch, Հ. պրբբնարան. բ. ընթերցարան, ընթերցուածոյ գիրք. է. հատընտիր քաղուածոյք՝ ընթերցուածք (դասական մատենագրաց)։ —freund, ար. ուսումնասէր, ընթերցասէր։ —früchte, իգ. յփ. հատընտիր քաղուածոյք։ —halle, իգ. —kabinet, Հ. ընթերցարան։ —probe, իգ. բփ. առաջին փորձ։ —pult, Հ. ծառաեղան. (եկեղեցիս) գրակալ։ —schule, իգ. նախնական դպրոց, ընթերցարան։ —stücke, Հ. յփ. auserwählte — (գրքի անուն) հատընտիր քաղուածոյք՝ ընթերցուածք։ —sucht, իգ. ընթերցամոլութիւն։ —übung, իգ. դրավարժութիւն։ —wuth, իգ. ընթեր-

Digitized by Google

ցանկալութիւն: —zeichen, չ. քր. կէտադրութեան նշան, կիտանշան. ք. (գրքի մէջ դրուած ժապաւէնեայ... նշան) ժապաւէն: —zeit, էգ. կութք, (ցորենոյ...) հունձք, հնձոց ժամանակ. ք. կարդալու ատեն, ընթերցանութեան ժամանակ: —zimmer, չ. = Lesehalle.

lésen, նբ. եւ չբ. ան. կարդալ, ընթեռնուլ. 2. (դէշ գրուած ձեռագիր՝ գրուածք) լուծել, լուծանել. Virgil mit s—n Schülern — իր աշակերտաց հետ Վիրգիլիոս կարդալ՝ մեկնել ու թարգմանել. տպագ. e—e Korrektur — սրբագրութիւն ընել, սրբագրել. եկ. Messe — պատարագ մատուցանել. 3. եկ. ընդ. j—m die Epistel, das Kapitel, die Lektion, die Leviten, den Psalter, den Text — մէկը սաստկապէս ատենել՝ խստիւ կշտամբել. 4. (ի բարձրագոյն դպրոցս նիւթի մը վրայ) դասաւանդել, համար տալ. er liest über Geschichte պատմութեան դասախօսութիւն կ'ընէ. 5. քաղել. Ähren — հասկաքաղ ընել. Erdbeeren — ելակ ժողվել. Trauben, Wein — ողկոյզ՝ խաղող կթել: — չ. 22. անյօ. —ung, էգ. 31. (անյօ.) (lautes) — (բարձր ձայնիւ) ընթերցուած. bei Lesung Ihres Namens Ձեր անունը կարդալու ատեն. der Gesetzentwurf kam zur Lesung օրինաց առաջարկութիւնը կարդացուեցաւ. դասախօսութիւն, համար. եղջ. փայտաքաղութիւն, հասկաքաղ ընելը, կութք (խաղողոյ):

lésenswerth, ած. ե. ընթեռնլի, կարդալու արժանի:

Léser, Ա. ար. 22ա. —in, էգ. 32. կարդացող. ընթերցող. ընթերցասէր. յգ. die — = Leserwelt; ար. ոսկ. ոսկրներն ստորուայն վրայ խաչաձեւ գծելու գործի. 2. փայտաքաղ. հասկաքաղ. (պտուղ) ժողվող՝ կթող. (բուրդ...) մաքրող: Բ. — ար. յն. (որոճացող կենդանեաց Löser) = Blättermagen.

Léserkreis, ար. = Lesegesellschaft; ք. ընթերցողաց խումբ: —welt, էգ. ընթերցողք:

Leserei, էգ. 31. ընթերցասիրութիւն, ընթերցում. ա—. էչ. մր. = Gelese, 1.

leserlich, ած. ե. դիւրաւ կարդացուելու, ընթեռնլի:

Léserlichkeit, էգ. 31. = Lesbarkeit.

Léserschaft, էգ. 31. ընթերցողք:

Lésghier, ար. 22ա. —in, էգ. 39. Լազ:

Léssing, յր. ան. ար. 38. (տր. եւ հյց. նաեւ —en) Լեսսինկ:

Lethargie, էգ. 35. բժշ. ախտ. մահաքուն թմրութիւն, քնափութիւն:

lethárgisch, ած. ե. բժշ. ախտ. մահաքուն, մահաթմրական:

Létten, ար. 22բ. կաւ. mit — bekleiden կաւածել: — ած. ե. կաւեայ:

léttenartig, ած. ե. կաւական:

Létter, էգ. 35. տպա. տպ. նշանագիր, գիր, տառ (= Buchstabe):

Létterndruck, չ. 20. = Buchdruck.

léttícht, léttig, ած. ե. կաւական, կաւախառն:

Léttner, ար. 22ա. ճրտ. (եկեղեցւոյ մէջ բարձրաւանդակ) բեմ:

léßen, նբ. եւ sich — ըբ. 31. (sich) — = (sich) erquicken, նբ.; ը. մր. ուրախացընել. sich mit Freunden — հրաժեշտի սեղան ուտել:

letzt, Ա. ած. ե. վերջին, յետին. եւ բնա. վերին, բարձրագոյն. եկ. —e Ölung վերջին Օծում. —er Wille վերջին կամք, կտակ. er will immer das —e Wort haben խօսքի տակ մնալ չուզեր. ընդ. Ersterer..., Letzterer... տ. erst; ա) —er Versuch վերջին փորձ. բ) ը. մր. վերջին ճիգ, անձնամէծ ջանք. in den —en Zügen liegen ոգեվարքի մէջ ըլլալ. —er Termin հատուց՝ վճարման պայմանաժամ՝ ժամանակակէտ: Բ. —e(r), ար. —e, էգ. —e(s), չ. ե. der (die) —e վերջինը. առծ. die —en bekommen das Beste ուշ ըլլայ. անուշ ըլլայ. den —en beißen die Hunde ուշ եկողին պաղ ապուր. (Հէ—ին ով չուշա փորը կուշտ). 2. das —e վերջինը, վերջին բանը. er gäbe das —e hin արեան վերջին կաթիլն ալ կու տար: Գ. — Դ. վերջը, վերջին անգամ. [illegible] չ. ե. der — Eintretende վերջին անգամ եկողը՝ մտնողը. 2. — կամ letztens, letzthin, letztlich քիչ մը յառաջ, վերջին՝ մօտ օրերս, մօտերս. 3. letztens = Գ. 1.; ք. նաեւ zum —en (հաշուեխնդրոյ [illegible] ատեն)

Digitized by Google

erstens, zweitens… —ens վերջին (անդամ). 4. am Ende zum —en (= zuletzt) վերջապէս, հուսկ ուրեմն։ Գ. Letzt, էգ. անփի. առյ. վախճան, կատարած. zu guter — ի կատարած ամենայնի։

létzt|hin, մկ. տ. letzt, Գ. 2. —lebende(r), ար. վերջնամնաց, վերապրեալ։

létztens, létzthin եւ letzthin, մկ. տ. letzt, Գ. 2. եւ 3. |ջապէս։

létztlich, մկ. տ. letzt, Գ. 2. 2. վեր-

Leu, ար. 38. (բարբառով) = Löwe.

Léucht|apparat, ար. ար. լուսաւորելու կազմած։ —feuer, չ. զֆն. ն—է. գիշերալոյս, լապտեր։ —gas, չ. լուսաւորութեան կազ։ —käfer, ար. ֆն. կայծոռիկ, լուսատտիկ (Lamphyris)։ —kugel, էգ. ար. հրագունդ։ —pfeil, ար. հրանետ։ —spath, ար. հէ. լուսապայթ։ —thiere, չ. յէ. ֆն. լուսաւոր կենդանիք։ —wurm, ար. ֆն. = Johanniswürmchen.

Léuchte, էգ. 35. լուսատու (մարմին). արեգական. ֆն. ջահ երկնից. 2. լապտեր (նաեւ ն—է. զֆն.)։

léuchten, չֆ. հ. 3ֆ. փայլել, շողալ. ճառագայթել. լուսաւորել. ն—է. (ծովու ջուրց) փայլիլ, ճայթռել. ֆ. ֆի. Das leuchtet in die Augen այս աչքերու է. 2. die Blitze, der Himmel leuchtet, անդ. ֆ. es leuchtet կը փայլատակէ. 3. I—m — մէկուն լոյս տալ՝ բռնել։ — չ. 22ֆ. առյ. լուսաւորութիւն, ճառագայթում, շողի. ն. ն—է. (ծովու) փայլիւն, ճայթռիւն. 2. ա—. Léuchtung, էգ. 31. փայլատակումն։

Léuchter, ար. 22ա. աշտանակ, լապտեր. großer — ջահ։

Léuchter|arm, ար. ամեղն։ —dille, էգ. —einsatz, ար. ճրագաբերան։ —rosette, էգ. աշտանակի փորգազարդ։

léugbar, ած. 6. ուրանալի, երկբայելի։

léugn|en, նֆ. 3ֆ. ուրանալ. et. steif u. fest — բացարձակապէս՝ բացէ ի բաց ուրանալ. 2. հակառակել, չմիաբանել. մերժել, ժխտել, բացասել, (իրբեւ իրենը) չընդունիլ, չճանչնալ. es ist nicht zu — անուրանալի է։ — չ. 22ֆ. առյ. —ung, էգ. 31. ուրանալը, մերժում, ժխտում։

Léugner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ժխտող, ուրացող։

leugst, շնշ. leugt, շնշ. ֆնա. եւ հնց. 2. եւ 3. դէմք եզր. ահմ. lügen ի։

Leukóthea, յր. ան. էգ. 38. դից. Լեւկոթէ (ծովադիցուհի)։

Léumund, ար. 20. առյ. համբաւ. in bösen — bringen վատահամբաւել, համբաւն աղարտել։

Léutchen, յէ. 22ֆ. (նաւ. Leutek) մարդիկ. hört, Ihr —! լսեցէք, բարեկամք։

Léute, ար. յէ. Leut' անփի. մարդիկ. unsere — մերիններս, մեր կողմնակիցներ. seine — իրեններ, իր ծառաները. 2. die armen — աղքատք. 3. բազմութիւն, ամբոխ. die — sagen es կ'ըսեն, կ'ըսուի. gar nicht unter die — gehen մարդ չտեսնել. unter die — bringen տ. bringen, 3. ֆ. 4. անձն, մարդ. es sind — bei ihm քանի մը մարդ կայ. 5. aus Kindern w. — մարդ կը մեծնան մարդ կ'ըլլան. 6. զֆն. die — զինուորք, զօրականք։

Léute|bett, չ. ծառայից անկողին։ —schen, ած. մարդատեաց, փախչող. ֆ. էգ. մարդատեցութիւն, երկչոտութիւն։ —schinder, ար. կեղեքիչ։ —schinderei, էգ. աղքատակեղեքութիւն, կեղեքումն։

léutselig, ած. 6. մարդասէր, քաղցր(արարոյ), ժողովրդասէր։

Léutseligkeit, էգ. 31. առյ. մարդասիրութիւն, քաղցրութիւն. ժողովրդասիրութիւն։

Levánte, էգ. 35. առյ. աշխ. die — Արեւելք։

levántisch, ած. 6. արեւելեան։

Léveller, ար. 22ա. ն. պտ. հաւասարիչ։

Leviáthan, ար. 38. լեւիաթան, վիշապ (մեծ)։

Levit, ար. 38. —in, էգ. 32. ղեւտացի. 2. ֆի. ըմպ. I—m die —en lesen = lesen, 8.

Levítikus, ար. 18. Ղեւտացւոց։

Levkóje (լեւքէոյ), էգ. 35. շահպրակ (Cheiranthus)։

Léxikon, չ. 40. բառ(ա)գիրք. յմն. (համառօտ եւ հին լեզուաց համար) բառարանիկ։

Léyer, էգ. 35. = Leier.

Digitized by Google

Libanon, ար. 30. աշխ. Լիբանան։

Libéll, չ. 20. պարսաւագիր. իրլ. ամբաստանագիր։

Libélle, իգ. 35. գետաճահարթաչափ. 2. բն. ճերեփակոթ, օրիորդ (մի- ջատ) (Libella)։

libelli(e)ren, նբ. 3ա. պարսաւա- գրել. իրլ. ամբաստանութիւն գրել։

Libellist, ար. 38ա. պարսաւագիր։

liberál, ած. 6. ազատական, ա- զատամիտ։ —ismus, ար. 37. ազա- տամտութիւն։

Liberalitä't, իգ. 31. առատաձեռ- նութիւն, առատութիւն։

Librétto, չ. 38. (յք. նաեւ ...étti) թատերգութեան խօսքերը։

Libyen, չ. 38. աշխ. Լիբիա։

Licentiát (...ցi...), ար. 33. — (der Theologie) (աստուածաբանութեան) վարդապետութեան երկրորդ աս- տիճան։

Lizénz, իգ. 31. (dichterische) — (բա- նաստեղծական) ազատութիւն։

Licht, չ. 9. (յք. նաեւ —e, փ. Licht, 6.) լոյս. das — der Welt erblicken ծնա- նիլ. J—m ein — aufstecken über et. մէկուն աչուըները բանալ (բանի մը վրայ). 2. պայծառութիւն. ցորեկ(ուան լոյս), օր. — des Mondes լուսնկայ (Mondschein). mattes — աղօտ լոյս. փխ. — in et. bringen բանի մը լուսաւորել. 3.Նխ.Բխամբփ Հանգերձ. ans — bringen ի լոյս հանել, յայտնել, (մամուլով) հրատարակել. ի լոյս ածել, հրա- պարակել. ans — kommen յայտնուիլ. ans — ziehen հրապարակել. geben Sie mir aus dem —e! լոյսս մի խափանէք, լոյս ըրէք. bei —e betrachtet ա) ե- թէ լաւ նայ քննուի. բ) փխ. զա- մենայն կշռելով. 3. hinter's — führen մէկը խաբել՝ խարդախել. J—m im —e stehen մէկուն լոյսին արգելել. փխ. մէկուն գաղափարները վերիվայր ընել. 4. նկր. falsches — պատիր լոյս. Ծ. —er, յք. (հմմտ. Schatten) լոյս, նկարի լուսաւոր մասունք. 5. լու- սաւոր (մարմին), արեւ, աստղ. das neue — նոր լուսին. նոյ. գիշե- րալոյս. 6. (յք. ——. —e) (Talg-)— լոյս, մոմ. (Stearin-, Wachs-)— ճրագ. bei —e ճրագով. —e ziehen ա) մոմ թա- փել. բ) փխ. ռմ. (an der Nase) քի- թը ձեռ ըլլալ. ռմ. er zieht —e քիթը կը վազէ. 7. որս. —er յք. աչկուն- քեր, աչք (անասնոց)։

licht, ած. 6. լուսաւոր, պայծառ (նախ- գունոց — hell). 2. es wird — կը լուսնայ, առտու կ'ըլլայ. es ist heller, —er Tag առտու է, ցորեկ է. փխ. —e Augenblicke (յիմարաց) ողջամ- տութեան վայրկեանք. 3. անօսր, բաց (անտառ). —e Stelle in einem Walde յանտառի անծառ վայր. e—n Wald — machen անտառ մը անօսրացընել. 4. ար—. ճրփ. das —e անջրպետ։

licht‖arm, ած. սակաւալոյս։ —bild, չ. լուսանկար։ —blau, ած. բաց կա- պոյտ։ —brechend, ած. ֆզն. բնգ. լուսաբեկ։ —brechung, իգ. ֆզն. բնգ. բեկումն լուսոյ։ —druck, ար. լուսա- տպութիւն, լուսատիպագրութիւն։ —erscheinung, իգ. լուսերեւոյթ. բ. ֆզն. բնխ. լուսաւոր օդերեւոյթ։ —farbe, իգ. բաց՝ լուսաւոր գունով։ —feind, ար. թշնամի լուսոյ (եւ փխ.)։ —gießer(in, իգ.), ար. ար—. մոմա- րար։ —hell, ած. փայլուն, լուսա- ւոր։ —hut, ար. —hütchen, չ. ճրա- գաշիջոյց. խափուցիչ (գործի)։ — kappe, իգ. ար—. ճրփ. լուսամուտ (կամարի)։ —lehre, իգ. ֆզն. բնգ. լուսաբանութիւն, տեսաբանու- թիւն։ —loch, չ. ճրփ. ար—. լուսա- մուտ (ծակ), լուսամուտ (ի կամարս...). բլ.= Lichtschacht. —los, ած. անլոյս։ —meß, իգ. —messe, իգ. Տեառնընդառաջ (Տերընտառ)։ — messer, ար. ֆզն. բնգ. լուսաչափ։ —nelke, իգ. բն. շողավարդ (Lychnis)։ —punkt, ար. լուսակէտ։ — putze, իգ. —putzschere, իգ. բազմակալ, յարդարիչ (մոմ մաքրող)։ —schein, ար. լոյս, շող։ —scheere, իգ. = Licht- putze. —scheu, ած. խուսափաւէր. ախտ. լուսատեաց։ —schirm, ար. աչապաշ։ —seite, իգ. լոյս դարձած կողմն. փխ. նպաստաւոր՝ յաջող- ող։ —talg, ար. ճրագու։ —voll, ած. լուսաւոր. փխ. (յիմարաց) ողջամիտ (որ՝ ժամ)։ —weite, իգ. ար—. ճրփ. բացուած, լուսանցոյց։ —wolle, իգ. լուսաւոր ամպ։ —zieher(in, իգ.), ար. ար—. մոմագործ. բ. ըմփ. քի- թը լեցուն. ռմ. խլնքոտ։

licht‖en, նբ. եւ sich — չբ. 3բ. U.

Digitized by Google

(sich) — պայծառացընել, պարզել. լուսաւորել, անօսրացընել. einen Baum — ծառ մը քըշել՝ յօտել: Բ. — նոյ. բարձրացընել, ամբառնալ (ի վեր). Բ. ein Schiff — նաւ մը թեթեւցընել: — չ. ռզբ. անյփ. —ung, իգ. ռլ. լուսաւորում. քըշում. նոյ. (խարխափ) վերցընելը. թեթեւացում. 2. միայն —ung, իգ. անծառ վայր (յանտառի). անցք. ծակ:

Lichter, ար. ռռո. նոյ. (թնդանօթ) բռնկցընելու կրակ. 2. նոյ. բեռնարարձ նաւակ:

lichter|n, նբ. ռո. ար—. (կաշխով...) պատել՝ յարդարել: — չ. ռզբ. անյփ. —ung, իգ. ռլ. հանդերձում, (կաշւով...) պատելը:

lieb, Ա. ած. ռ. սիրելի. անձկալի. 2. das —e Brod օրական՝ ողջակաց պարէն. du —er Himmel! ո՜ երկինք. Das weiß der —e Himmel! Աստուած գիտէ. er arbeitet den —en langen Tag բոլոր օրը կ'աշխատի. 3. հաճոյական, սիրուն, պաշտելի. es wäre mir —, wenn... կը հաճէի՝ հաճելի կ'ըլլար, եթէ... 4. J., et. — haben մէկը՝ բան մը սիրել. J. — behalten (մէկը) սիրելը շարունակել. 5. lieber (բղդ. liebs եւ gerns) հաճոյագոյն. մ. հաճութեամբ, աւելի, մանաւանդ. je länger, je —er տ. lang, Դ. ռ.; —er haben, mögen, sehen, wollen աւելի ուզել, նախամեծար ընտրել. 6. liebst, (գերդ. liebs եւ gerns). meine —ste Beschäftigung իմ ամենասիրելի զբաղումս. Das habe ich am —sten քան զամենայն զայս նախամեծար կը համարիմ (տ. allerliebst): Բ. Liebe(r), ար. Liebe, իգ. ռ. mein —er! meine —e! սիրելիդ իմ. 2. das Lieb, չ. ռռ. ման. նոյ. Liebchen, չ. ռզբ. սիրելի (տ. Geliebte). 3. das Liebe, et. Liebes, չ. ռ. լաւը, սիրունը, հաճոյականը. J—m zu —(e) մէկուն սիրոյն համար. zu (in) — u. Leid տ. Leid.

Lieb|äugelei, իգ. մեղմեղանք աչաց: —äugeln, չբ. հ. ռո. անբփ. (սիրոյ) ակնարկներ ընել, աչքով մեղմեղել: —haber(in, իգ.), ար. տարփաւոր, տարփածու, սիրահար. Բ. սիրող (գեղարուեստից...), (ուսումնա...)սէր: —haberei, իգ. տարփանք: —kosen, նբ. եւ չբ. հ. ռփ. անբփ. J. (J—m) — մէկը գգուել՝ քծինս տալ: —kosung, իգ. գգուանք: —losigkeit, իգ. չսիրելը. սէր չունենալը, ան(ընկեր...)սիրութիւն. խստութիւն. անձնասիրութիւն. Բ. ման. ան(ընկերա...)սէր վարմունք: —reich, ած. սիրալիր, գորովալից. մարդասէր, քաղցր: —stöckel, ար. Բ. կաղնդեղ (Ligusticum levisticum): —werth, ած. սիրելի եւ յարգոյ:

Liebchen, չ. ռզբ. տ. lieb, Բ. ռ.

Liebe, իգ. ռռ. (յփ. ցնցա. —. բղձ. Liebschaften) սէր. — zum Vaterlande հայրենասիրութիւն. Բ. Սէր, Սիրադիք. 2. յօժարութիւն, ախորժ. ցանկութիւն. christliche —, Nächsten— քրիստոնէական սէր, ընկերսիրութիւն. eine heftige — սաստիկ սէր. abgöttliche — կռամոլութիւն, դիւապաշտութիւն. 3. thun (erweisen) Sie mir die — շնորհք ըրէք ինծի..., հաճեցէք...:

Liebe|diener, ար. մարդահաճոյ. հեշտասպաշտօնեայ: —dienerei, իգ. ստորին՝ ցած կամարարութիւն: —glühend, ած. սիրավառ. սիրաբորբոք: —voll, ած. սիրալիր. գորովագութ:

Liebelei, իգ. ռլ. սիրահարութիւն:

liebeln, չբ. հ. ռո. սիրահարել. տարփալ:

lieben, նբ. չբ. հ. եւ sich — փբ. ռո. սիրել. 2. սիրել, գութ ունենալ: —d, ներբ. ած. եւ Liebende(r), փ. ռ. սիրող:

liebens|werth, ած. սիրելի. սիրոյ արժանի: —würdig, ած. սիրելի: —würdigkeit, իգ. սիրելութիւն:

Liebes|apfel, ար. տփ. ռոկեխնձոր. լոլիկ (Solanum lycopersicum): —blick, ար. մեղմեղանք աչաց: —brief, ար. տարփանաց թուղթ: —dichter, ար. սիրերգակ (ռանուասեղծ): —dichtung, իգ. սիրերգութիւն: —dienst, ար. մարդասիրութիւն. սիրոյ՝ ընկերսիրական գործ: —gluth, իգ. եռանդն սիրոյ. փղ. մտ. հրայրք, տարփանք: —gott, ար. դցբ. Սէր, Սիրադիք. die —götter Յարփենիք (եղբարք Սիրադից): —göttin, իգ. դցբ. Աստղիկ: —mahl, չ. ա-

գաղ, սիրոյ ընթրիք. ը. մր. եղբայրական սեղան՝ ընթրիք: —roman, ար. սիրավէպ: —werke, չ. յգ. ընկերութեան՝ սիրոյ գործք:

liebig, ած. 6. անուշակ, քաղցր, համեղական. շնորհալի(ց). քաղցրահամ՝ անոյշ (կերակուր...). ալեբալի (միսր):

Lieblichkeit, իգ. 21. սիրելութիւն, գեղ. քաղցրութիւն:

Liebling, ար. 26. ցնցա. —in, իգ. 32. շնորհագիւտ, սիրելի. երես առած տղայ:

Liebschaft, իգ. 21. մտերմական ողէրս՝ կցորդութիւն, սէր. 2. նախանձաւորութիւն, ստասելագոյն սէր:

Lied, չ. 9. երգ. ցուց, գեղոն. 2. օրհնութիւն, տաղ, (հոգեւոր) երգ. das hohe — Salomonis կամ das — der —er Երգ երգոց (Սողոմոնի). 3. կի. ein anderes — anstimmen ընդունած՝ խօսքը փոխել. davon kann ich auch ein —(chen) singen ասոր նմանութիւն վրայ ես ալ քիչ շատ կրնամ խօսիլ: Բ. — երգերն չբնձ. կերջ. Augenli(e)dչ. տ. նայձը:

Liedchen, չ. 22բ. (նաղ. Liedի) կարճառօտ երգ (տ. նաև — Lied, 3.):

Lieder‖buch, չ. երգարան, տաղարան: —dichter, ար. քնարերգակ բանաստեղծ, քնարերգու. երգահան: —sänger(in, իգ.), ար. երգիչ, երգեցիկ: —strophe, իգ. (երգի) տուն: —tafel, իգ. երգիչներու խումբ՝ գումարումն:

Liederja(h)n, ար. 20. ընտ. անփոյթ՝ անհոգ մարդ. 2. անառակ, ցոփ:

liederlich, ած. 6. անհոգ, անփոյթ. 2. —e Arbeit յոռի գործք. — gekleidet gehen գծուծ հագուած ըլլալ. 3. ցոփ, անառակ, մեղկ. ein —es Leben führen խառնակեցիկ ըլլալ. —er Kerl, —er Bruder կամ Hans — անպիտան՝ անառակ՝ խառնակեաց մարդ:

Liederlichkeit, իգ. 21. անփութութիւն, անհոգութիւն. անկարգութիւն. 2. մեղկութիւն, ցոփութիւն, անպիտանութիւն, անառակութիւն:

Liefer... Բարդ—ճի—աններըը — Lieferungs...

Lieferant, ար. 28. —in, իգ. 32. հոգացող, հոգաբարձու. վճ. յանձնառու, հայթայթիչ:

lieferbar, ած. 6. վճ. ստանդելի (վաճառք):

liefern, ներ. չբ. h. եւ sich — կբ. 3—. տալ, յանձնել. eine Schlacht — ճակատ տալ. 2. J—m et. — մէկուն բան մը հոգալ, հայթայթել. zu — an Herrn... այս ինչ... պարոնին յանձնելի. կի. 3. — մէկն ապականել: — չ. 22բ. անյ. տ. Lieferung.

Lieferung, իգ. 21. տալը, յանձնելը, (վաճառք) ստանալը. հայթայթանք, մատակարարութիւն (նաեւ վճ.). zahlbar bei — յանձնելու ժամանակ վճարուելի. 2. տետր, (մաս մաս ի լոյս ելլող գրքի) բաժին:

Lieferungsschein, ար. վճ. ընկալագիր, հաստատման մուրհակ:

Liegehafen, ար. նաւ. դադարման նաւահանգիստ:

liegen, չբ. h. (տ. gelegen, դրբ. եւ ած.) 1. պառկիլ, (բանի մը վրայ) դրուած ըլլալ, հանգչիլ (հկառ. stehen, aufrecht sein). գըտնուիլ, ըլլալ. 2. das Buch liegt hier գիրքը հոս է. hier (da) liegt es ահաւասիկ (ահաւասիկ). hier liegt der Hase im Pfeffer, der Knoten, der Hund begraben ահաւասիկ Գորդեան հանգոյցը, ահա յայտն է դժուարութիւնը. տապանագիրք. hier liegt... աստ հանգչի..., այս է տապան հանգըստեան... 3. կախեալ նախադրութենէն. die Ursache liegt am (կամ zu) Tage պատճառն յայտնի՝ անհերքելի է. dicht an et. Anderem — բան մը շոշափել. er liegt am Fieber krank կամ da(r)nieder անկեալ դնի տառապեցեալ. ջերմի բռնուած կը պառկի. կի. Das liegt mir am Herzen առաջինն շատ ցանկալի՝ փափաքելի է ինձ. es liegt nichts daran հոգս չունի, հոգ չէ. auf der Bank — նստարանի վրայ պառկիլ (տ. Bärenhaut, Knie). der Wein liegt auf Flaschen գինին շիշերու մէջ է. auf e—m Haufen — դիզուած ըլլալ. auf den Tod krank — մեռնելու մօտ՝ մերձ ի մահ ըլլալ. Das liegt mir schwer auf dem Herzen այս սիրտս կը ճնշէ՝ կը նեղէ զիս. aus dem Fenster — պատուհա-

հանէն դուրս կարկառիլ. der Brief liegt beim Packete նամակը կապոցին մէջն է. durch ea. — չփոխ(թ)ութեան՝ խառնակութեան մէջ ըլլալ. in: im Anschlage — նշան առնուլ. im Bette — պառկիլ. im Gefängniß — բանտարկեալ ըլլալ. die Wahrheit liegt in der Mitte Ճշմարտութիւնը միջին տեղն է. ...liegt in Asche (քաղաքը) մոխիր դարձած է. im Sterben — ոգեվարքի մէջ ըլլալ. փխ. Das liegt mir im Sinne խելքս միտքս առար վրայ է, այս միտքս գրաւած է. mit ea. in Streit — իրարու հետ կռուի մէջ բռնուիլ. փխ. J—m in den Ohren — չատախօսութեամբ մէկը նեղել. զին. im Felde — (բանակին) ի ճակատու ըլլալ. das Haus liegt mit der Front nach dem Markte տան ճակատը հրապարակին վրայ է. nach Osten — արեւելեան կողմն իյնալ. das Zimmer liegt nach dem Hofe zu խուցը գաւիթը կը նայի. immer über den Büchern — (ժամանակը) միշտ կարդալով անցընել. unter der Erde — գերեզմանի մէջ ըլլալ. unter Schloß und Riegel — կղպուած տակ ըլլալ. es liegt ein Garten vor dem Hause տան առջեւը պարտէզ մը կայ. զին. mit dem Heere vor einer Stadt — քաղաք մը պաշարել. նոյն. vor Anker — խարիսխ ձգած ըլլալ. zu Bette — պառկիլ, պառկած ըլլալ. zu J—s Füßen, J—m zu Füßen — մէկուն ոտքն ինկած ըլլալ. zu Tage — աչքերու՝ յայտնապէս երեւնալ ըլլալ. 4. արուեստից ձուլ. ի— ոսկերչել ինդրով. եմ. ըլլալ. չ. 6. ausgestreckt, wie hingegossen — բոլոր երկայնութեամբը գետինը փռուած ըլլալ. das Geld liegt bereit ստակը պատրաստ է. wie liegt die Sache? իրն ի՞նչ վիճակի մէջ է. վճ. ...liegt zwei Ellen breit (կասուն ի երկու կանգուն լայնութիւն ունի. 5. առանց լծ- ման ինդրոց. — զզչ. փխ. zu Bette —s (տ. ու.). բ. գետինը պառկած ըլլալ. գանուիլ, կալ, դրուած ըլլալ. փխ. նուաղիլ, պարտասիլ. գ. որս. (երէն) որջի մէջ պառկիլ. դ. — bleiben անկեալ գնել, գետինն՝ անկողինն ինկած ըլլալ. ը. մտ. ընդհատիլ. վճ. (ապրանքը) չծախուիլ. ե. Wein — haben մառանը պահել

գինի առնենալ. չ. et. — lassen բան մը (տեղ մը) հանգիստ թողուլ. (հետը առնելու) մոռնալ. թողուլ. ը. մտ. բանի մը չհոգալ. փխ. J. links — lassen մէկուն կռնակ դարձնել, երեսը չնայիլ: sich ... — փխ. (փորձողութիւն փողոփորով վանդերել.) sich (հյց.) wund —, sich (տր.) den Rücken wund — — sich durchliegen. —d, ներկ. եւ ած. ն. դրուած, (հմմտ. stehend) պառկած, հորիզոնական. 2. (հմմտ. beweglich) անշարժ. —de Güter կամ Gründe անշարժ ինչք, կալուածք: — չ. 22բ. անգ. պառկիլը, տարածութիւնը. 2. հորիզոնական գիծ:

Liegen|bleiben, չ. ընդհատութիւն, դադարում: —**lassen**, չ. ընդհատում:

Liegenschaft, էգ. 31. —(en, յգ.), գոռ. անշարժ ինչք, կալուած:

Lienhard, յտ. ան. ար. 38. Լեոնարդոս:

lies, հրմ. երկրորդ դէմք. lesen:

Lieschgras, չ. 17. բսկ. ճիլ (Phleum):

Lieschen, յտ. ան. չ. 38. եւ 22—. (նուազ. Liese) Էլիզա:

Liese, յտ. ան. էգ. 10. Էլիզա. Եղիսաբեթ. փխ. dumme — ապուշ աղջիկ: Բ. — էգ. 35. հնք. —n, յգ. ճարպ:

ließ(e), ահմ. եւ ստորդ. անց. եզ. առաջին եւ երրորդ դէմք lassen:

Lieutenant (լիէթէնանթ), ար. 38. ման. զին. տեղակալ (փօ—լ—չիմ):

Liga, էգ. 31. (յգ. —s) դաշնադրութիւն, նիզակակցութիւն:

Ligatúr, էգ. 31. երժ. զօդ. միաւորութեան գիծ. 2. վրբ. երիզակապ (բազուկ... կապելու). ար—. տպ. կապեալ՝ կից գրեր, կրկնագիր:

Ligroïn, չ. 20. քիմ. բնանաւթ (հեղուկ կիզանիւթ մը):

Ligue (լիկ), էգ. 35. = Liga.

Lig(u)óri, յտ. ան. ար. 38. der hl. Alphons Maria (von) — Ս. Ալփոնսոս Լիգուորի:

Lig(u)oriáner, ար. 22—. կր. Լիգուորեան, Փրկչական (կրօնաւոր):

Ligúster, ար. 38. բսկ. հինայ, նարօտի. խաստափայտ (Ligustrum): —**schwärmer**, ար. ճն. խաստափայտի ապինդա (Sphinx ligustri):

Digitized by Google

Likö'r, ար. 38. կամ 20. օղի. ցքի. (անոյշ) ըմպելիք։ —gestell, չ. ըմպելեաց շէշ։

Liktor, ար. 35. հ. պտ. (Հռոմէական ատենակալաց վարողաւոր պաշտօնեայ) ատկրաւոր, նուիրակ։

Liktorenbündel, չ. յք. 22ա. հ. պտ. (Հռոմէական Հիւպատոսից գաւազանաց) խրձունք։

Lila, բս. — Flieder, 2. բ. — չ. 38. եւ ած. անփփ. նաեւ —blau, չ. 38. եւ ած. 6. շեփորկապոյն։ —roth, չ. 38. եւ ած. 6. ծիրանեգոյն։

Lilie, իգ. 35. բս. շուշան (Lilium). mit —n verziert շուշանազարդ։

lilien|ähnlich կամ —artig, ած. բս. շուշանազգի, շուշանակերպ։ —kreuz, չ. շուշանազարդ խաչ։ —wappen, չ. շուշանակերպ զինանշանք։ —weiß, ած. շուշանի պէս ճերմակ։

Limette, իգ. 35. բս. անուշահամ լեմոն։

Limettenbaum, ար. բս. անուշահամ լեմոնի (Citrus limetta Bergamica)։

Limito, չ. (ար.) 38. (յք. նաեւ ...ti) Limitum, չ. 20. վճ. Հաստատուն՝ որոշ գին։

Limonade, իգ. 35. լիմոնատ, լիմոնի օշարակ։

Limone, իգ. 35. բս. լեմոն (Citrus limonum). բ. Հասարակ կիտրոնի, լեմոնի (Citrus medica acida)։

Limonen|agrume, իգ. —baum, ար. բս. կիտրոնի, լեմոնի։

lind(e), ած. 6. = gelind(e).

Linde, իգ. 35. բս. կաղկղի, թմբի, լորքի (Tilia)։

Linden|baum, ար. բս. = Linde. —gang, ար. թմբուոյ ծառուղի։

Lind(e)rer, ար. 22ա. Lind(r)erin, իգ. 32. մեղմացընող, մեղմիչ. թեթեւցընող, ամոքիչ։

linder|n, նբ. եւ sich — եբ. 3ա. քաղցրացընել. քաղցրանալ. 2. թեթեւցընել, դիւրել. ափոփել, փափկել, ամոքել (ցաւը). մեղմել, հանդարտեցընել. բժշ. —des Mittel կակղիչ՝ ամոքիչ դեղ։ — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. = [illegible]։

Lindwurm, ար. 7. առասպելեալ հրէշ. վիշապ (մն. զինանշանի մէջ)։

Lineal, չ. 20. կանոն։ — ած. 6. —(es Blatt) գծաձեւ (տերեւ)։

linear, ած. 6. գծական, գծակերպ։

Lingualbuchstaben, ար. յք. ձր. լեզուական գրեր։

Linguist, ար. 33. լեզուագէտ։

Linguistik, իգ. 31. լեզուագիտութիւն։ [տական։

linguistisch, ած. 6. լեզուագի-

Linie, իգ. 35. գիծ, գծաչափ. 2. կարգ, շարք, տող. 3. զին. զօրաց առաջան՝ շարք. 4. գիծ, (ցեղի...) ճիւղ, յաջորդութիւն, ազգատոհմ. 5. ն—լ. ատասան. 6. հասարակած. 7. կանոն. 8. շաւիղ, ճամբայ. 9. —halten —) գծի վրայ կենալ. բ. շիտակ գրել. գ. տղ. գիծ դրոշմել՝ քաշել. փխ. sich auf gleiche — mit J—m stellen ինք զինքը մէկուն հաւասար դնել։

Linien|blatt, չ. տողաշար։ —förmig, ած. բս. գծաձեւ (տերեւ)։ —system, չ. երժ. (երաժշտական խազերու՝ երգանշաններու) հինգ գիծք։ —truppen, իգ. յք. զին. ճակատող գունդ, ճակատամարտ գունդ։ —zieher, ար. գծիչ, գծող. բ. գծաձիգ (գործի)։

lini(e)r|en, նբ. 3ա. (թուղթ) գծել. գիծ՝ տող քաշել։ — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. գծում։

link, ած. 6. ձախ. 2. փխ. Sie sind wohl heute mit dem —en Beine zuerst aufgestanden? անշուշտ այսօր ձախ կողմանէ ելած էք. ընտ. այսօր գէշ տրամադրեալ էք. — sein ձախլիկ ըլլալ (նաեւ ein —er, eine —e). 2. (կտաւի) ներքին երես, կարանի կողմ, շրջօն։ բ. Linke, իգ. 6. ձախակողմ. բ. ձախ ձեռք, աՀեակ։

Linkhand, Link(er)p(f)ot, ար. 38. ընտ. ձախլիկ։

Linkhand, իգ. 31. ձախողութիւն, անյաջողակութիւն։

linkisch, ած. 6. փցուն, անյաջող. անբաւական։

links, մ. ձախ՝ հակառակ կողմը. փխ. 3. — liegen lassen տ. liegen, 5. զ. զին. — um! յաՀեակ, ի ձախ. 2. մոլար, սխալ. — sein սխալ՝ մոլար ճամբայ գտնուիլ. Sie sind weit — սխալած՝ մոլորած էք. 3. — linkisch, 4., link, 3.

linksǁseitig, ած. ձախակողմանի։ –um, մ. բ. links.

linnä'isch, ած. ե. լիննէական, ըստ Լիննէի։

Linnä'us, 18. կամ Linné, յտ. ան. ար. 38. Լիննէ։

Linnen, չ. 22բ. — ած. ե. = Leinen.

Linse, իգ. 35. ոսպ (Ervum). 2. բնգ. ոսպ, ոսպնաձեւ ապակի։

Linsenǁapparat, ար. (լուսատու աշտարակի) ոսպնաձեւ կազմած՝ գործիք։ –artig, ած. –förmig, ած. ոսպնաձեւ։ –gericht, չ. ոսպի կերակուր, ոսպնաթան։ –körper, ար. բժշ. անդզ. (աչաց) սառնանակերպ ոսպ։ –staar, ար. բժշկ. ախտ. (աչաց) սառնանակերպի փորագայր։

linsenhaft, linsicht, ած. ե. ոսպնակերպ, ոսպնաձեւ։

Lippǁfisch, ար. ձկ. շրթնաձուկ (Labrus)։ –muschel, իգ. ձկ. շըրթնակոյնք (Venus labiata)։

Lippe, իգ. 35. շրթունք, պռկունք. 2. բն. die –n aufwerfen կամ rümpfen խոժոռիլ die –n hängen lassen շըրթունքը ծռել, երեսը կախել. 3. որ–. –n (դարբնի) ունելիք։

Lippenǁblume, իգ. բյ. շրթնածաղիկ (Labiata)։ –blumig, ած. բյ. շրթնածաղիկ։ –buchstabe, ար. քր. շրթնական գիր, –drüse, իգ. անդզ. շրթնագեղձ։ –förmig, ած. շրթնաձեւ։ –laut, ար. = Lippenbuchstabe.

lippig, ած. ե. շրթնաւոր (նաեւ ձկ.). բյ. շրթնածաղիկ. 2. ճարտարաբանից ձեւ. գ. ե. dünn– նրբաշրթն։

Liqueur (լիքէօր), բ. Likör.

liquid, ած. ե. աղատ (ի պարտուց). զուտ։

Liquida, իգ. 31. (յգ. ...dä) քր. նայ, կակուղ բաղաձայն (հլ–նչ. Muta)։

Liquidant, ար. 38. իրք. պարտատէր, փախաստու։

Liquidation, իգ. 31. իրք. վճ. պարզում, յարգարում (հաշուի). որոշում, բաժանգականութիւն։

Liquidator, ար. 38. հաշուայարդար։

liquidi(e)rǁen, նբ. 3–. հաշիւը պարզել՝ յարդարել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. պարզում՝ յարդարում (հաշուի)։

Lispelǁlaut, ար. —ton, ար. փըսփսալու՝ շշնջելու ձայն։

Lisp(e)ler, ար. 22–. Lisplerin, իգ. 32. շշնջող, փսփսացող։

lispeln, չբ. 3–. ն. եւ նբ. (հայելու...) մռնչել, հնչել, շշել. (լուրց...) խոխոջել, կարկաչել. (աերեւոց) խարշափել. հծծել. շշնջել. 2. ծէթեւեթել։ — չ. 22բ. անյգ. (= Gelispel) շշուկ, շշիւն։

Lissabon, չ. 38. քղ. Լիսաբոն։

List, իգ. 31. նենգ, դաւ, խորամանգութիւն. 2. շարարուեստութիւն, շարամանկութիւն. ճարտարմտութիւն. խարդախութիւն։

Liste, իգ. 38. ցանկ, երկրորդութա, համար. վճ. բաժանգականութիւն. (Mitglieder–) անուանագիր, ցուցակ անուանց. արձանագիր։

Listenǁführung, իգ. համարատուութիւն արձանագրութեան։ –reich, ած. նենգաւոր, նենգութեամբ լի։ –wesen, չ. կրկին արձանագիր՝ ամար։

listig, ած. ե. նենգաւոր, խորամանգ, խարդախ. –er Weise նենգով, դաւով, խարդախութեամբ։

Listigkeit, իգ. 31. անյգ. խորամանգութիւն, խարդախութիւն. նենգաւորութիւն. ճարտար խորամանգութիւն։

Litanei, իգ. 31. Լիթանիա։

Liter, ար. 22–. (հմ. l.) ein — Wein լիտր մը գինի։

Lithograph, ար. 38. վիմագիր, վիմագրող։

Lithographie, իգ. 35. վիմագրութիւն։

lithographi(e)ren, նբ. 3–. վիմագրել։

lithographisch, ած. ե. վիմագրական։

Li(t)tera, իգ. 31. (յգ. ...ä) գիր, նշանագիր։

li(t)terarisch, ած. ե. գրագիտական, գրական. — gebildeter Mann գրագէտ՝ ուսեալ մարդ։

Li(t)terat, ար. 38. ցնցա. —in, իգ. 32. գրագէտ՝ գիտնական որ. անձ. մտ. մատենագիր, գրագիր։

Li(t)teratenthum, չ. 7. անյգ. գիտ–

նախանձութիւն. 2. գրագէտք, գիտնականք ։

Li(t)teratúr, իգ. 31. գպրութիւն, բանասիրական ուսմունք, գրականութիւն. գրագիտութիւն, մատենագրութիւն. 2. մատենախօսութիւն, մատենագիտութիւն ։

Li(t)teratúrgeschichte, իգ. պատմութիւն գրականութեան՝ գրագիտութեան ։

Li(t)torále, չ. 28. ծովեզերեայք ։

Liturgie, իգ. 35. իր. ծիսագիտութիւն. 2. ծիսարան ։

litúrgisch, ած. ե. արարողական, ծիսագիտական ։

Litze, իգ. 28. որ. լար, ժապաւէն, ասասան. արէզ. 2. կուզ (չուանի). 3. —n, յգ. սոյ. աղցն ։

Litzenbesatz, որ. արէզ ։ —kämme, որ. յգ. սոյ. աղցաց ։

Livádien, չ. 28. ... Լիվադիա ։

Livius, յատ. ան. որ. 18. հ. պտ. Լիվիոս ։

Livórno, չ. 28. ... Լիվոռնոյ ։

Livré (լիվրէ), իգ. (իգ. ... յգ. -s) լիտր (կշիռ). 2. լիբրա ։

Livree (լիվրէ), իգ. 28. Livréi, իգ. 31. հանդերձանք (սպասաւորաց). նախահանդերձ սպասաւորք՝ ծառայք ։

Livréebediente(r), որ. —diener, որ. սպասաւոր այրուակութեանց, լաճ ։

Lizénz, իգ. 31. արկղագր … (յիրաւունս…) ։

Lizitatión, իգ. 31. իրի. աճուրդ ։

Lob, չ. 20. անյ. գովութիւն, գովասանք, գովեստ. Gott —! փառք Աստուծոյ. 2. կայթութիւն, յարգանք, ծափահարութիւն. 3. 3—m ein schlechtes (gutes) — ertheilen մէկուն վրայ պարսաւանօք (գովասանօք) խօսիլ ։

Lóbbegierde, իգ. փառասիրութիւն, փառամոլութիւն. ը. մը. ընդունայնասիրութիւն. ընդունայնութիւն ։ —begierig, ած. գովասանաց ցանկացող՝ բաղձացող ։ —gesang, որ. երգ գովութեան. իր. երգ. օրհնութիւն ։ —hudelei, իգ. ողոքանք, փաղաքշանք, շողոքորթութիւն ։ —hudeln, նբ. 3ա. անբի. ողոքել, փաղաքշել, շողոքորթել ։ —hudler(in իգ.), որ. ողոքող, փաղաքշող, շողոքորթ ։ —lied, չ. — Lobgesang. —preisen, նբ. 3ա. եւ 3ի. եւ sich — իբ. բի. լու խօս անբի. գովել, փառաւորել, փառաբանել, բարձրացուցանել ։ —preisung, իգ. փառաբանութիւն, գովասանութիւն ։ —rede, իգ. կացրգական գովեստ, ներբողեան ։ —redner, որ. գովասան, ներբողիչ ։ —rednerisch, ած. գովասանական ։ —singen, չ. գովաբանութիւն ։ —spruch, որ. գովասանք ։ —würdig, ած. գովելի, գովութեան արժանի ։

Lobélie, իգ. 28. որ. ցինկ, ծիրանածաղիկ (Lobelia) ։

lóben, նբ. 3ա. եւ sich — իբ. (sich) — գովել, գովաբանել (զինք զինքը). 2. հաւանիլ, հաւնիլ. man soll den Tag nicht vor dem Abend — գիշերը չեկած ցորեկը մի գովեր. 3. դր. ով. sich et. — բան մ'ի վեր քան զամենայն սիրել ։ — չ. 22բ. անյ. գովասանք ։

lóbens|werth, —würdig, ած. ե. գովելի, գովութեան արժանի ։

lóbesam, lóbesan, ած. ե. պատուական, մեծայուք, փառաւոր ։

Lóbeserhebung, իգ. 31. գովասանք, մեծ գովեստ ։

lö'blich, ած. ե. գովելի. 2. իբր հնացեալ տիտղոս. արժանապատիւ ։

Lö'blichkeit, իգ. 31. անյ. արժանապատուութիւն ։

Loch, չ. 7. ծակ. sich ein — in den Kopf fallen իյնալով գլուխը պատռել՝ ծակել. 2. պատառուած, ճեղք, փերեկուճ, խորամատ. խոռոչք. որմածերպք. իբ. խորամանութիւն, զնտան. բ. իբ. 3—m ein — in den Leib jagen մէկը հարցմունքներով նանձրացընել՝ թախանձել. aus e—m andern —e pfeifen լեզուն փոխել. 3. իղ. գնդամոլի անդանի ծակ. ein — schieben հարուածն ի գերեւ ելլել. 4. անել փողոց. 5. բանտ, ծակ ։

Lóch|bohren, չ. ծակ բանալը ։ —bohrer, որ. ծակող, ծակ բացող. բ. գայլիկոն, գչիր ։ —eisen, չ. (շոգեկառք) երկաթը ծակելու) հերիւն. բ. (փայտի ծակը լայնցնելու) երկաթէ գործի, ծակիչ եր-

կաթ: —maschine, իգ. ծակիչ: —messer, չ. կտրատիչ:

Lö'chelchen, չ. 22ա. (նուազ. Loch) ծակիկ, պզտիկ ծակ. փոքրիկ փոս, փորակ:

lóchen, նգ. 3ա. արտ. ծակել, ծակ բանալ: — չ. 22ա. անյ. ծակելը, ծակ բանալը:

Lö'cher|moos, չ. բն. ծակոտկէն մամուռ (Porella): —pilz, ար. բն. թնջուկ (Boletus):

lö'chericht, lö'cherig, ած. 6. ծակոտ, ծակոտկէն, ծակած:

Lö'cherigkeit, իգ. 31. անյ. ծակոտկէնութիւն:

Lóck|ente, իգ. որս. երգակ բադ: —mittel, չ. խայծ: —speise, իգ. որս. կեր, խայծ. փխ. խայծ, հրապոյրք: —stimme, իգ. մոլորեցուցիչ՝ հրապուրիչ ձայն: —vogel, ար. որս. երգակ. բ. փխ. հրապուրիչ (անձն):

Lö'ckchen, չ. 22ա. (նուազ. Locke) փոքրիկ խոպոպիք՝ գանգուրք:

Lócke, իգ. 35. (Haar-)— գանգուրք, խոպոպիք (վարսից). 2. որս. —n brennen մազերը գանգրել, գանգուր շինել, խոպոպել. սոփ. բամբասկին կուշտ մազը:

lóck|en, նգ. 3ա. եւ sich — էգ. (sich) — մազերը գանգրել, խոպոպել: — նգ. եւ չգ. հ. շողոքորթութեամբ՝ հրապուրանօք ձգել՝ յանկուցանել. 2. փխ. 3. an sich — մէկը յինքն ձգել՝ յանկուցանել. 3. durch Versprechung — մէկը խոստմունքներով մոլորեցընել. բ. e—n Hund — շուն մը կանչել: — չ. 22ա. անյ. —ung, իգ. 31. — Gelock, չ.; 2. հրապոյրք, կեր. 3. կանչելոյ թռչուն հաւորսաց:

lö'cken, չգ. հ. 3ա. քշեմէն հնց. = lecken, տես չգ.:

lócken|artig, ած. գանգրաձեւ: —haar, չ. գանգրեալ՝ խոպոպեալ վարսք՝ մազ: —kopf, ար. գանգրահեր՝ գանգրամազ՝ թաղագագանգուր գլուխ: —perücke, իգ. գանգրահեր կեղծամ: —wickel, ար. թղթեանիկ, հերաց խոպոպիքը պատելու համար թուղթ:

Lócker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հրապուրիչ. մոլորեցուցիչ. յանկուցանող:

lócker, ած. 6. (հակառ. fest) թոյլ. լոյծ, կակուղ. խախուտ, գիրաշարժ. փխ. ընդ. er läßt nicht — անդրէ չի տար. 2. չյարակից, անխիտ, անօսր. բնգ. ցանցառ, ծակոտկէն. բ. երկ. —er Boden կակուղ՝ խարխարեալ երկիր. 3. անառակ, լկտի. փխ. թեթեւամիտ, թոյլ. մեղկ. — leben, ein —es Leben führen թուլամորթութեամբ ապրիլ, մեղկ՝ թոյլ կեանք վարել:

Lóckerheit, իգ. 31. թուլութիւն. մեղկութիւն. անառակութիւն, լկտութիւն. 2. անկարգութիւն, խառնակութիւն:

lócker|n, նգ. չգ. հ. 3ա. եւ sich — էգ. (sich) — թուլացընել. կակղել. թուլանալ, մեղկանալ. ը. հր. = auflockern. — չ. 22ա. անյ. —ung, իգ. 31. = Auflockern, չ.:

lóckicht, lóckig, ած. 6. խոպոպեալ, գանգրեալ, գանգրահեր:

Lóden, ար. (չ.) 22ա. որս. անտառորկ առուիւ: — ած. 6. —er Rock առուեայ լօդիկ:

Lóderasche, իգ. 35. թեթեւ մոխիր:

lódern, չգ. հ. 3ա. բոցավառ վառիլ, բոց հանել, բորբոքիլ. 2. փողփողել, շողալ. փայլատակել. փխ. ցանկութեամբ այրիլ՝ բորբոքիլ: — չ. 22ա. անյ. վառելը. բորբոքում. փողփողում, փայլատակում. փխ. արփաւնք, սէր:

Lö'ffel, ար. 22ա. դգալ, տարգալ. 2. փ. barbi(e)ren; thun, als ob man die Weisheit mit —n gegessen hätte ամէն բանէ հասկցող՝ հասկընալ ձեւանալ. 3. որս. նապաստակի ականջ (նաեւ գմ.). մարդու ականջ:

Lö'ffel|ente, իգ. քն. տարգալկտուցաց բադ (Anas clypeata): —förmig, ած. դգալաձեւ. բն. տարգալաձեւ: —gans, իգ. քն. = Löffelente; բ. = Löffelreiher. —jagd, իգ. = Schlüsseljagd. —kraut, չ. բն. տարգալախոտ (Cochlearia): —reiher, ար. քն. տարգալկտուցաւորագէլ (Platalea): —stiel, ար. դգալի կոթ: —weise, մ. դգալ դգալ, դգալով:

Lö'ff(e)ler, ար. 22ա. քն. = Löffelente, Löffelreiher.

lö'ffeln, նգ. եւ չգ. հ. 3ա. դգալով հանել՝ պարպել, դգալով

Digitized by Google

ուտել։ — չ. ռռբ. անյ. = Schmauserei.

Log, չ. (ար.) 30. ն—լ. ընթացաչափ (նաւուն արագութիւնը չափելու գործի)։

Logarithm, ար. 33. —us, ար. 27. ելն. ուսս. գիւղահամար, լոգարիթմոս։

Loge (լօժէ), իգ. 35. Ծրք. տեղնեակ, պատշգամ. 2. Բնք. օթեակ. 3. (ազատ որմնաչինաց) ժողովի կամ ժողովարան։

logen, չբ. հ. 3ա. ն—լ. (նաւուն արագութիւնը չափելու համար) ընթացաչափ ձգել։

Logenbillet, չ. Բնք. օթեակի տոմսակ։ —bruder, ար. ազատ որմնաչէն (ֆարմասօն)։ —gang, ար. նեղ ու նուրբ անցք։

Loger, ար. 22ա. ն—լ. ընթացաչափ ձգող նաւազ. 2. վաճառականի (տնտեսակ մը) նաւ։

Logi(e)rbesuch (լոժ...), ար. — haben շատերու վանատուն ըլլալ։

logi(e)ren (...ժ...), չբ. h. 3ա. բնակիլ, դադարել, ապանել։ — չ. ռռբ. անյ. —ung, իգ. 31. վանք, բնակութիւն, օթեւանք։

Logik, իգ. 31. ելն. տրամաբանութիւն, բանագիտութիւն։

Logiker, ար. 22ա. տրամաբան, բանագէտ։

Logis (լօժի էգ. ստ. եւ յ. լօժիս), չ. անփփ. բնակութիւն, իջեւան։

logisch, ած. 6. բանագիտական, [տրամաբանական։

Logograph, ար. ելն. զրուցապատում, Յունաց առաջին արձակագրաց՝ պատմագրանք։ —griph, ար. բառախաղ, բառական առեղծուած։

Logos, ար. անփփ. (յ. ...goi) ելն. փլ. եւ կր. բանն։

loh, ած. 6. բոցավառական (տ. lichterloh)։

Lohbad, չ. աղտաղարան. բ. բժշ. աղաղով լուացութիւն։ —beize, իգ. = Lohbrühe. —brühe, իգ. կաղնւոյ կեղեւաջուր։ —eiche, իգ. տլ. կարծաբերձ կաղնի (Quercus robur)։ —feuer, չ. բոցարձակ հուր։ —gar, ած. (կաղնւոյ փոշւով) աղաղեալ. — machen (մորթերն) աղաղել։ —gare, իգ. աղաղելը, աղաղ։ —gerber, ար. խաղախորդ։ —gerberei, իգ. խաղախորդութիւն։

Lohe, իգ. 35. ար—. խղխ. աղաղ, կաղնւոյ կեղեւի փոշի։ Բ. — իգ. բոց. փխ. սէր, հուր սիրոյ. բորբոքում։

lohen, նբ. 3ա. ար—. խղխ. աղաղել, կաղնւոյ կեղեւի փոշւով (կաշիները) պատրաստել։ — չբ. h. եւ s. փողփողել, շողալ։ — չ. ռռբ. անյ. աղաղելը, աղաղ. փողփողում, շողիւն։

Lohme, իգ. 35. ին. ուրիա (Columbus arcticus)։

Lohn, ար. (Բայց 3. նշանակութեան միջնաէ—չ.) 18. անյ. վարձք, հատուցում. 2. er hat schlimmen — empfangen արժանի վարձք չառաւ. 3. (յանախ չ. եւ յ.) (Arbeits-) — թոշակ, (զինուորաց) ռոճիկ, աւուրչէք. վճարում. պարգեւ, շնորհք. առ—լ. jeder Arbeiter ist seines —es werth արժանի է մշակն վարձու իւրոյ։

Lohnarbeit, իգ. վարձկանութիւն։ —arbeiter, ար. վարձկան։ —bediente(r), ար. —diener, ար. = Lohnlakai. —kutsche, իգ. վարձու կառք։ —lakai, ար. վարձկան, վարձքով՝ վարձեալ ծառայ։

lohnen, նբ. չբ. h. 3ա. անդ. բ. sich — փբ. J-m et. — մէկուն բան մը հատուցանել. վարձատրել. վարձ տալ. Gott lohn' es Dir! Տէր հատուսցէ. 2. wie viel lohnt diese Arbeit? այս գործոյն վարձքն որչափ է. es lohnt (sich) der Mühe աշխատութիւնը կ'արժէ. 3. անձնական հյց. ով. den Arbeiter — գործաւորին թոշակն՝ աւուրչէքը տալ՝ վճարել. 4. անլոխ. շահաւոր՝ օգտակար ըլլալ. die Sache lohnt (sich) իրը շահաւոր է։ —d, դրբ. եւ ած. 6. = աներեւ—ռ—Բէն ակն նշանակ—Բեանց հեփ. 2. օգտակար, շահաւէտ, շահաւոր։

löhnen, նբ. 3ա. (ծառաները) վարձատրել. գործաւորաց աւուրչէքը տալ. զինուորաց ռոճիկ բաժնել։ — չ. ռռբ. անյ. —ung, իգ. 31. ռոճիկ բաժնելը. 2. միայն —ung, իգ. (պաշտաւորաց) հռոգք, (գործաւորաց) աւուրչէք՝ վարձք. (զինուորաց) թոշակ՝ ռոճիկ։

Digitized by Google

Löhnung, էգ. 31. տ. Löhnen, չ.:
lokál, ած. 6. տեղական: — չ. 20. (յգ. նաեւ —len) տեղ, վայր. (Geschäfts-)— գրասենեակ. (Tanz-)— (կաքաւի) սրահ:
lokalisi(e)r|en, նբ. 3ա. (կրակ՝ պատերազմ...) տեղւոյ մը մէջ ամփոփել, տեղափակել: — չ. 33բ. ածյգ. —ung, էգ. 31. տեղւոյ մը մէջ ամփոփում, տեղափակում:
Lokalitä't, էգ. 31. տեղական որպիսութիւն. —en (տան մը) վայրք:
Lokativ, ար. 20. քր. ներգոյական:
lóko, մ. ի տեղւոջ. 2. էերբե–նբ. = anstatt.
Lokomobile, էգ. 35. տեղաշարժ, շարժական շոգեմեքենայ:
Lokomotive, էգ. 35. վայրաշարժ (շոգեկառք):
Lokomotivenführer, ար. 33ա. մեքենավար (շոգեկառաց):
Lókus, ար. անփխ. ընդ. մմ. — Abtritt, 2.
Lolch, ար. 20. բն. որոմ (Lolium):
Lombárd, ար. 38. (յգ. նաեւ —e) գրաւատուն (= Leihaus). 2. ՚լե. —s, յգ. գրաւատան տոմսակք:
Lombárdbestände, ար. յգ. գրաւական գործառնութիւնք:
Lombárde, ար. 34. Lombárdin, էգ. 32. Լոմպարտացի. 2. ՚լե. երկաթուղւոյ մուրհակ:
Lóndon, չ. 38. քղ. Լոնտոն, Լոնտրա:
Lórbeer, ար. 33ա. դափնի, տարդենի (Laurus):
Lórbeer‖baum, ար. բն. gemeiner — հասարակ դափնի (Laurus nobilis): —bekränzt, ած. դափնեպսակ (եւ փխ.): —hain, ար. դափնիք, դափնեստան: —kirsche, էգ. բն. = Kirschlorbeer.
Lórbeere, էգ. 35. բն. դափնեհատ:
Lord, ար. 38. (յԱնգղիա) լորտ, տէր:
Lórdschaft, էգ. 31. լորտութիւն:
Lórenz, յր. ան. ար. 20. Lorénzo, ար. 38. Լաւրենտ(իոս):
Lorgnétte, էգ. 35. երկադիտակ, երկաչեայ ակնոց. (միապակի) ակնոց:
Los, չ. եղ. 8. յգ. 18. վիճակ. das — über et. entscheiden lassen կամ über et. werfen բանի մը վրայ վիճակ ձգել՝ նետել. 2. բախտ, յաջողութիւն. ճակատագիր. 3. (վիճակահանութեան մէջ) տոմսակ, վիճակատոմս. (շահողը) վիճակ. ղ. 6. auf dieses — ist das große — gefallen ամենամեծ վիճակն այս տոմսին ելաւ. ը. մփ. (ամբողջէ մը վիճակաւ բաժնուած) վիճակ, մաս, երկրամաս. քղ. ՚լե. (մէկ անդամէն վաճառելի) վաճառամասն:
los, Ա. ած. մ. արձակ, քակւած, ազատ. die Kette ist — շղթան լուծուած՝ քակուած է. 2. der Gefangene ist — կալանաւորն արձակուեր՝ ազատեր է. es ist et. — կարեւոր բան մը կ'ըլլայ. was ist —? ի՞նչ կայ, ի՞նչ կ'ըլլայ. et. — haben բան մ'ի հիմանց գիտնալ. 3. — sein von et. կամ ռմկ. նաեւ հեյ. բանէ մ'ազատած ըլլալ. 4. մմ. —! ծն, հանդայ, սկսինք: Բ. ...los} բարդութեան նախդիրներէն է.ի ձայնը կը նշանակէ պակասութիւն, զըրկումն էական բացառութիւնն = ան..., նախ– ...զուրկ ...թափուր. ղ. 6. hoffnungs— անյոյս: Գ. ...los էերբե– նախդրս մասնիկ բայերու կցած ածին մէջ բմ. կ'ընշանակէ՝ 1. հաստատուն կերպ մ'անջատում՝ լուծում. ղ. 6. —drehen, նբ. ոլորելով արձակել՝ լուծել. 3–m —helfen, չբ. հ. օգնել մէկուն որ ազատի. 2. յանկարծական բան մ'ընել. ղ. 6. auf 3. —stürzen, չբ. ն. (արագութեամբ) մէկուն վրայ յարձակիլ. 3. նպատակ, առաջադրութեան դէպի բան մը. ղ. 6. auf et. —marschi(e)ren, չբ. ն. բանի մը վրայ դիմել:
Los..., los..., Ա. բաղերու հետ բարդաւորուի մէջ բմ. է: Հմմտ. los. Գ. —ankern, նբ. նվ. խարիսխ վերցնել. 2. ՚լե. — loseisen, էխ.: —arbeiten, նբ. եւ sich — էբ. շատ աշխատելով արձակել, փրցնել. sich — ազատիլ, թափել զանձն: —bekommen, նբ. = losbringen; բ. էխ. ընդ. բան մը հանկընալ: —binden, նբ. քակել, լուծել. նվ. տաղաւար պարզել, մեկնիլ. 2. — չ. քակում: —bitten, նբ. (3.) — աղաչանօք մէկն ազատել: —brechen, նբ. խորտակել. (գամուածը...) խոր-

տանել բանալ, գամերը խլել. 2. չբ. ս. արձակել՝ թափել զանձն. փխ. ի վեր գալ, յայտնուիլ. բարբոքիլ (բարկութեան...), ընդ. պոռթկալ: —bringen, նբ. քակել, լուծել, անջատել: —donnern, չբ. հ. որոտալով ելլել. փխ. ընդ. պոռթկալ, բորբոքիլ. gegen J. — մէկուն դէմ գոռալ՝ շանթ արձակել: —drücken, նբ. արձակել, ձգել (զէնք, նետ...). չէն. — gedrückt! կրակ. 2. — չ. (հրացանա...) ձգումն, արձակումն: —eisen, նբ. = anseisen, փխ. զերծուլ. ի բաց առնուլ. Geld — շատ աղաչելով ստակ առնուլ, ստակ փրցընել: —fahren, չբ. ս. կատաղով երթալ. բ. auf et. — դէպուղիղ բանի մը վրայ դիմել. գ. փխ. = losbrechen, ա.; փխ. auf J. — մէկուն վրայ խոյանալ՝ յարձակիլ: —feuern, նբ. = losbrennen; 2. չբ. հ. auf J. — հուր՝ հրացան արձակել: —geben, չբ. ս. auf J. — դէպուղիղ մէկուն վրայ երթալ՝ դիմել. frisch auf et. — եռանդեամբ բանի մ'ետեւէ իյնալ. sie sind — gegangen իրարու զարնուեր են (ի մենամարտութեան). բ. ընդ. սկսիլ. fertig, es kann — լմնցաւ. կ. (հրացանը) արձակուիլ. nicht — (հրացանը) կրակ չառնուլ. դ. քակուիլ, լուծուիլ. 2. — չ. դիմում. սկսիլը, արձակուիլը: —haben, նբ. փ. los, Ա. ա. —hetzen, նբ. die Hunde auf das Wild, auf J. — շները որսի՝ մէկուն վրայ գրգռել: —kauf, ար. փրկանաւորութիւն, փրկանք (ի գերութենէ...), ազատութիւն (ի ծառայութենէ): —kaufen, նբ. եւ sich — փբ. e—n Gefangenen — կալանաւոր մը փրկել. 2. — չ. —kaufung, էգ. = Loskauf. —knüpfen, նբ. քակել (հանգոյցը): —kommen, չբ. հ. ազատիլ. von et. — հրաժարիլ (բանէ մը): —kriegen, նբ. ընդ. = losbringen. —lassen, նբ. թողուլ. բ. lassen Sie nicht —! հաստատուն բռնեցէք, մի թողուք. e—n Gefangenen — բանտարկեալ մ'արձակել. 2. — չբ. հ. = losgehen, ա. դ. 3. — չ. —lassung, էգ. ազատում, արձակում: —legen, չբ. հ. ընդ. սկսիլ: —lösen, նբ. քակել, անջատել, լուծել. 2. — չ. —lösung, էգ. քակելը, անջատում: —machen, նբ. sich — փբ. (հաստատուն բան մը) փրցընել, (արգելքէն...) ի բաց բառնալ. բ. sich — ազատիլ. (ինչ զինչ ի պարտուց...) ազատ կացուցանել. 2. — չ. —machung, էգ. արձակում, զերծում. ազատութիւն. թօթափում (յանձնէ): —papier, չ. էն. վճակատաքս: —reden, չբ. հ. d(a)rauf — ափեղցփեղ՝ յախուռն խօսիլ: —reißen, նբ. եւ sich — փբ. բռնութեամբ խլել՝ հանել. sich — պրծիլ, ազատիլ. 2. — չբ. ս. խորտակիլ. պատառիլ. 3. — չ. —reißung, էգ. կորզանք: —sagen, sich — փբ. von et. բանէ մը հրաժարիլ. sich von J—m — մէկէ մ'անջատիլ՝ բաժնուիլ. 2. — չ. —sagung, էգ. հրաժարում: —schießen, նբ. չբ. հ. (հրազէն) արձակել, նետել, պարպել. փխ. (նաւեւ ցնցա. sich — փբ.) իր կարծիքն ըսել. բ. et. — հարուածով (մը) խախտել՝ շարժել՝ տատանեցընել. 2. — չբ. ս. auf J. — մէկուն վրայ յարձակիլ. 3. — չ. —schießung, էգ. արձակում: —schlagen, նբ. (մուրճով...) զարնել անջատել. բ. էն. eine Waare... — վաճառք մը թեթեւագնի ծախել. 2. — չբ. հ. auf J. — մէկը ծեծել. բ. յարձակման սկսիլ: —schneiden, նբ. ի բաց կտրել. 2. չբ. հ. — կարելու սկսիլ: —segeln, չբ. ս. ն—ի. առագաստ պարզել. բ. փխ. ընդ. ճամբան երթալ, հեռանալ: —sprechen, նբ. թողուլ. ներել. կր. von Sünden — արձակել ի մեղաց. բ. ազատել. (հայրենի իշխանութենէ) ձերբազատել: —sprechung, էգ. կր. արձակում. ազատութիւն. ձերբազատութիւն: —sprengen, նբ. ոստեցընել. 2. — չբ. ս. auf J. — մէկուն վրայ խոյանալ՝ յարձակիլ: —springen, չբ. ս. ոստնուլ. բ. auf J. — մէկուն վրայ ոստնուլ՝ ցատքել: —stürmen, չբ. ս. auf et. — անձապարանօք՝ թափով բանի մը վրայ երթալ: —topf, ար. տամասակալ (վիճակ հանելու ամանն): —trennen, նբ. եւ sich — փբ. անջատել, բաժնել. (կարանը) քակել. 2. — չ. —trennung, էգ. բաժանում: —wickeln, նբ. եւ sich — փբ. կարժը

քակել, կծիկ բնել. ½բ. sich — թօթափիլ, ազատանալ, պրծիլ: —zetern, չբ. ի. պոռալու սկսիլ: —ziehen, նբ. քաշելով անջատել՝ քակել. 2. — չբ. ի. auf (gegen, über) J., et. — մէկուն՝ բանի մը դէմ՝ վրայ կառուլ, դուրս կանգնել. 3. — չբ. s. auf et. — բանի մը վրայ երթալ՝ դիմել. 4. — չ. = Բայցի նշանակութիւնը ունի:

lö'sbar, ած. ս. լուծանելի (գաղտ. ևայլն. խնդիր):

Lö'sch‖blatt կամ —papier, չ. ծծուն՝ պատղուն թուղթ: —einrichtung, էգ. հրշիջութեան կազմած: —geld, չ. ն—ւ. բեռնաթափութեան վարձք: —geräth, չ. = Feuergeräth, ա.: —horn, չ. —hütchen, չ. ճրագամարիչ. խափուցիչ, մոմմարիչ: —fall, որ. որ—. մարած կիր: —platz, որ. ն—ւ. թափարան (բեռնաթափութեան տեղ):

lö'schbar, ած. ս. մարուելու, ջնջուելի:

lö'sch‖en, նբ. Ա. նբ. և չբ. s. (ներ. lösche, lischest, lischt, հր. lisch; անց. losch, ստոր. lösche; դբ. անց. geloschen, նաև ձև.) մարել, շիջուցանել. 2. (հրայրեացի առնեն) զովացնել, զովանալ զուր արձակել, հրդեհ մարել. 3. եղծանել, ջնջել (գրուածք, նկարուած...). ½բ. բ. մա. ոչնչացնել, ջնջել. էդ. die Hypotheken — անշարժ գրաւը ջնջել՝ եղծանել: Բ. — ն—ւ. ein Schiff — նաւու մը բեռները թափել, բեռնաթափել: — չբ. s. = erlöschen, ւ.; 2. das Papier löscht թուղթը կը պաղէ՝ կը ծծէ: — չ. ազբ. անց. —ung, էգ. ձւ. մարելը. ոչնչացում. եղծում, ջնջում. ն—ւ. բեռնաթափութիւն:

Lö'scher, որ. ազա. ն—ւ. բեռնաթափող:

lö'se, ած. ս. = locker, ւ. և ա.; 2. անպարկեշտ, անլօգ. —s Haar ծամածանդ մազ. Բ. էջ. — Waaren անծրար վաճառք. — w. ա) թուլնալ, արձակուիլ. բ) (կապուածի մը) անջատիլ, քակուիլ. գ) որ—. — w. շարժիլ, շարժուն ըլլալ. 3. արժէք չունեցող, առանց ներքին արժէքի, խոտան. սուտ, պատիր, գէշ. 4. աղատ, անկապ. 5. արձակերանա-

նալ. թոյլ, լոյծ, մեղկ (յանցաւոր). անկարգ, անառակ. —s Gesindel գաւառական գիւղերը. ընդ. —r Vogel խարամանիկ մարդ. 6. ein —s Maul, e—n —s Mund haben թշնամանախօս ըլլալ: —(r), կ. ս. չարաճճի, չար:

Lö'se‖geld, չ. փրկանք: —mittel, չ. բժշ. լուծիչ (դեղ...): —schlüssel, որ. էր. բանալի, արձակելու իշխանութիւն:

lö'sen, չբ. ի. նբ. և ½բ. ձե. մեղանակ ձգել՝ հանել: — չ. ազբ. անց. միճակարկութիւն, միճակահանութիւն:

lö'sen, նբ. և sich — ½բ. ձե. քակել, լուծել. անջատել. բաժնել. ½բ. բարեկամութեան կապը քակել. թուլցնել. das Fleisch von den Knochen — մսաքանց ընել. J—m die Zunge — ա) ½բ. մէկուն լեզուն բանալ, խօսելու առիթ... տալ. բ) անդր. լեզուակապը կարել. 2. (մաղձ՝ աղլխուշը...) քակել, լուծել. 3. eine Verbindlichkeit, e—n Kontrakt — դաշն լրել, եղծանել. էր. die Macht zu binden und zu — իշխանութիւն կապելոյ և արձակելոյ. sein Verhältniß zu J—m — մէկուն հետ ունեցած յարաբերութիւնը կարել. 4. լուծել (լոյս... մէջ). 5. eine Aufgabe, ևայլն. Gleichung... — խնդիր մը, ևայլն. հաւասարութիւն մը լուծել. ein Räthsel — առեղծուած մը հանել. 6. = auslösen, նբ. ս. և einlösen, ւ.; sein Versprechen — խոստմունքը կատարել՝ լնուլ. sein Billet — մուտքի թուղթ առնուլ. 7. Geld — դրամ առնուլ՝ ընդունիլ (վաճառքի գինով), բան մը ծախելէ փախել՝ գործածնել. 8. eine Kanone — թնդանօթ մ'արձակել: — չ. ազբ. անց. —ung, էգ. ձւ. = Բայցի նշանակութիւնը ունի:

Lö'ser, որ. ազա. ½ն. = Blättermagen.

Lö'serdürre, էգ. ա. ան. ½բ. արջառի ժանտախտ (= Rinderpest):

lö'slich, ած. ս. մմ. լուծանելի (ի ջուր. ի թթու):

Lö'slichkeit, էգ. ձւ. մմ. լուծանելիութիւն:

Lö'sung, էգ. ձւ. = Losen, չ. 2. էջ. դրամ առնել, մուտք. 3. կատարում (խոստման). 4. որս. աղբ.

կու, (կոմու) քաղաք. 5. ժող. զին. նշան, ազդանշան. առծ. Geld ist die — ստակով ամէն բան կ'ըլլայ։

Lösungs|buch, չ. վճ. մնաց՝ առօրեայ վաճառականաց գիրք։ —kasse, իգ. վճ. մնաց արկղ։

Lö'sung, իգ. 31. տ. Lösen, չ.։

Loth, չ. 30. կէս ունկի. 2. երկր. ուղղաձիգ, ուղղահայեաց գիծ (= Perpendikel). 3. ար. ծայրը կապար կախուած չուան. նվկ. (ծովու խորութիւն չափելու) գունդ, խորաչափ. բ. (մետաղ մածուցանելու) զօդ. մածոյց։

Löth|blei, չ. = Bleiloth. —gewicht, չ. կէս ունկի։ —perlen, իգ. յփ. վճ. մարգարտիկք, մանր մարգարիտք։ —recht, ած. ուղղաձիգ (= senkrecht)։ —wage, իգ. (որմաշինաց) հարթաչափ։

Lö'th|eisen, չ. —kolben, ար. զօդիչ (տաքցած սեպաձեւ երկաթ՝ մետաղները զօդելու)։ —rohr, չ. զօդափող (սրածայր մետաղեայ խողովակ). բ. (քիմիական փորձեր ընելու) ունելիք։

Lö'the, իգ. 35. ար—. = Löthen, չ. եւ Loth, 3բ.։

löth|en, չբ. h. 3բ. ար—. երփ. կապարեայ լարով չափել. 2. նվկ. խորաչափել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. նվկ. խորաչափում։

lö'th|en, նբ. 3ա. ար—. (մետաղ ...) զօդել, յարել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. զօդում, յարում։

lö'thig, ած. 6. տասնակիրամեայ, կէսունկեայ. 2. dreizehn—es Silber զուտ արծաթ։

Lóthringen, չ. 38. աշխ. Լոթ(ա)րինգիա։

Lótos, տկ. տ. Lotus.

Lótse, ար. 34. նվկ. նաւուղիղ. 2. կն. = Lotsenfisch.

lótsen, նբ. 3փ. նվկ. ein Schiff — նաւ մ'ուղղել։

Lótsen|boot, չ. առաջնորդ նաւ։ —fisch, ար. կն. ուղղաձուկն (Naucrates ductor)։

Lótsmann, ար. 7. նվկ. = Lotse, 1.; 2. կն. = Lotsenfisch.

Lótte, իգ. 35. բէլ. ճռանցք, խողովակ. 2. զանեալ՝ ձոյլ երկաթ։

Lótter|bube, ար. դատարկաշրջիկ, ընդվայրասուն (տղայ)։ —leben, չ. դատարկակեցիկ կեանք։

Lotteréi, իգ. 31. ընդվայրայածութիւն. մեղկութիւն, թուլութիւն. ծուլութիւն. անառակութիւն։

Lotterie, իգ. 35. վիճակահանութիւն։

Lotterie|los, չ. (վիճակահանութեան) թիւ։ —wesen, չ. վիճակահանութիւն։

lótterig, ած. 6. զաղփաղփուն. անհոգ, անփոյթ. անկարգ, անառակ։

lóttern, չբ. h. 3ա. զաղփաղփել. անառակ կեալ. դատարկաշրջիկ՝ ընդվայրայած ըլլալ։ — չ. 22բ. անյփ. անկարգութիւն։

Lótto, չ. 38. = Lotterie, բ. ժղ. (որոշեալ) թուով վիճակահանութիւն։

Lótto... = Lotterie... ժղ. —spiel, չ. վիճակախաղ։

Lótus, ար. անփփ. պ.յբ. տկ. լոտոս(ենի) (ծառ եւ պտուղ). 2. (այլեւայլ անկոց անուն, ժղ.) քարառուոյտ (Lotus)։

Lótus|baum, ար. տկ. = Wegedorn. —blume, իգ. տկ. եգիպտական հարսնմատն (Nymphaea lotus)։ —essend, ած. լոտոսակեր։

Loúpe (լու—բ), իգ. 35. = Lupe.

Lowándo, ար. 38. —Affe, ար. 34. կն. մօրուաւոր կապիկ (Simia silenus)։

Lö'we, ար. 34. Lö'win, իգ. 32. առիւծ (Felis leo) (նաեւ փխ.). junger — կորիւն. բ. աստղ. Առիւծ։

Lö'wen|affe, ար. —äffchen, չ. կն. կարմիր առիւծակապիկ (Midas rosalia)։ —herzig, ած. քաջ(ասիրտ), առիւծասիրտ։ —jagd, իգ. առիւծորսութիւն։ —jäger, ար. առիւծորս։ —mäßig, ած. առիւծօրէն, առիւծաբար։ —maul, չ. առիւծի բերան. բ. տկ. առիւծաբերան (Antirrhinum)։ —zahn, ար. առիւծի ակռայ. 2. տկ. խատուտ, կռաբանջար (Leontodon Taraxacum)։

lö'wenhaft, ած. 6. = löwenmäßig.

Loyalitä't, իգ. 31. անյփ. լաւութիւն, պատուաւորութիւն, ուղղամտութիւն. 2. հաւատարմութիւն։

Digitized by Google

Loyóla, յտ. ան. ար. 38. Լօյոլա։

Luch, չ. 20. ճահիճ, եղանիք։

Luchs, ար. իգ. 3. յգ. 13. **Lúchsin**, էգ. 32. ին. լուսան, քաւթառ (Felis lynx). 2. փխ. շահախնդիր, խորդամխ։

Lúchslange, չ. լուսանի աչք. փխ. —n h. սրատես ըլլալ։ —äugig, ած. լուսանաչուի։ —kaße, էգ. = Luchs, 1.

lúchsen, չբ. h. եւ նբ. 3գ. ընտ. (շահախնդրութեամբ) որոնել, խուզել. 2. et. — գողնալ։

Lúcia, Lucie, յտ. ան. էգ. 30. Լուչիա։

Lucián, յտ. ան. ար. 38. հ. պտ. Ղուկիանոս։

Lucifer տ. **Luzifer**.

Lü'cke, էգ. 35. պարապ միջոց. 2. ճեղքուած, պատռուածք. խորամանութիւն, անջրպետ. անատեսութիւն. զանցառութիւն. ընդհատութիւն (ի գիրս). 3. անդրդ. պատառուած։

Lü'den||büßer, ար. ունայնութիւնը պակասութիւնը լեցնող. (որմոց անջրպետի) խիճապ. (ատամնաւորի) թարմատար (բառ)։ —los, ած. անընդհատ (գիրք)։

lü'denhaft, ած. 6. անջրպետ՝ պարապ միջոց ունեցող. թերի, թերակատար։

Lü'denhaftigkeit, էգ. 31. անյգ. թերակատարութիւն։

Lúdel, էգ. 35. խանծ (հրախաղուց)։

Lúdelfaden, ար. չէն. պատրոյգ (հրավառութեան)։

Lúder, չ. 32ա. = Aas, 1.; ռըս. = Aas, 2.; 2. շաղիղ, միս (անասնոց զոր մարդիկ չեն ուտեր). 3. ռմ. Das ist unter allem — ամենազզուելի բան մը է. 4. ռմ. (ինչ-որ բառով) verdammtes —! անպիտան, ողորմելի էակ։

Lúder||kerl, ար. սատահակ՝ անարգ մարդ։ —leben, չ. անառակ կեանք։ —mäßig, մկ. զեղխաբար, խառնակցնացութեամբ։

Lü'derjan, lü'derlich տ. **Liederja(h)n, liederlich.**

lúdern, նբ. 3ա. ռըս. կեր՝ խանծ արկանել՝ նետել։

Lúdwig, յտ. ան. ար. 38. եւ 20. Լուդովիկոս։

Luft, էգ. 17. օդ. (frische) — schöpfen (մաքուր) օդ ընել՝ առնուլ. in die — sprengen ստատուցանել. ցատքեցնել, օդ հանել. 3. (յգ. ռմ. եւ նոր.) օդ, (հովանիք) օդոյ. es weht kein Lüftchen ամենեւին օդ՝ հով չի բաներ. 4. (օդային գոյացութիւն) օդ, կազ (յգ. Luftarten). 2. ընտ. J. an die — setzen մէկը անեն մերժել. wieder — bekommen (փխ. հանգչիլ) օդի կլանել՝ առնուլ. — machen փափոխել. թեթեւցընել. Das hängt (schwebt) in der —! ա) անհիմ՝ անհաստատ բան է. բ) ի կախ ձգուած է, առաջարկութեան է. Das ist aus der — gegriffen ա) բոլորովին անհիմն է. բ) այս կարկատուած՝ բոլորովին շինծու (բան) է. փխ. die — ist rein լրտող՝ դիտող չկայ. ընտ. հոս գեանքի ամբ արգելք չկայ։

Lúft||art, էգ. օդ (ի տեսակ). կազ։ —artig, ած. կազագդի։ —athmer, ար. ին. օդաշունչ թռչունք (անասունք)։ —ballon (գալլոն), ար. օդապարիկ։ —beschreibung, էգ. օդագրութիւն։ —bild, չ. ցնորք. խաբկանք։ —dicht, ած. օդախիտ։ —druck, ար. բնէ. օդի ճնշում։ —druckmaschine, էգ. արդ. օդաճնշական մեքենայ։ —erneuerung, էգ. օդի փոփոխութիւն։ —erscheinung, էգ. օդերեւոյթ (մթնոլորտական). բ. = Luftbild. —fahrer, ար. օդագնաց. օդանաւորդ, օդաչու։ —fahrt, էգ. օդագնացութիւն։ —gang, ար. ալ. օդափող (անկոց). ին. շնչառութ։ —gefäß, չ. (միջատաց, անկոց) շնչառութ։ —geist, ար. օդապահ։ —kreis, ար. մթնոլորտ։ —kugel, էգ. օդա(լից)գունդ։ —lehre, էգ. բնէ. օդաբանութիւն։ —loch, չ. ճրտ. նոյ. շնչահան։ —messer, ար. բնէ. օդաչափ։ —meßkunst, էգ. —messung, էգ. բնէ. օդաչափութիւն։ —ofen, ար. արդ. ջերմարեր. ջերմաբաշխ։ —öffnung, էգ. արդ. բժ. օդամուտ։ —pumpe, էգ. բնէ. օդահան։ —reinigung, էգ. արդ. (բժ.) օդամաքրութիւն։ —röhre, էգ. օդափող. օդափոխ. բ. երկ. անդր. ին. օդաբեր խողովակ. գ. (մարդկան եւ անասնոց) շնչափող։ —röhrenentzündung, էգ. շնչափողատապ։ —röhrenkopf, ար.

Digitized by Google

խուչափող, խուչակ: —scheibe, էգ. (պատուհաններու վրայ օդափոխութեան գործի) օդափոխ: —schiff, չ. բնէ. օդապարիկ: —schiffer, որ. օդանաւորդ, օդագնաց: —schloß, չ. ցնորական խորհուրդ. —schlösser bauen երկնքուաքաղաք ստեղծել: —spiegelung, էգ. բնէ. օդապատկեր: —sprung, որ. ոստում. (կաքաւի մէջ) ոտնախաղութիւն: —stein, որ. օդաքար: —strich, որ. օդագաւառ: —strom, որ. —strömung, էգ. մթնոլորդի հոսանք, օդոյ հոսանք: —verdünnung, էգ. (օդոյ) անդայլայտացում, անօսրութիւն: —wage, էգ. բնէ. օդաչափ, անդայլայտաչափ: —zieher, որ. օդափոխ (գործի): —zug, որ. օդ, օդոյ հոսանք. բ. գէն. շնչահան:

Lü'ftchen, չ. 22բ. (Նուազ. Luft) օդիկ, թեթեւ հովիկ, հովիկ:

lü'ft|en, նբ. եւ sich — ընբ. 3բ. = auslüften; 2. օդափոխել. 3. sich — ա) օդ առնուլ. բ) ոգի կլանել՝ առնուլ, հանգչիլ. 4. (վարագոյրը... քիչ մը) վեր առնուլ, բարձրացընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Auslüften, չ. պրփ. բաժակում (ծառի չորս կողմը բոլորաձեւ փորելը). դիւր, ափոփանք:

lúftig, ած. 6. օդեղէն, օդածածան, օդային. կազդային. օդալից, օդաւէտ, հովասուն. 2. թեթեւ, թափանցիկ. 3. փխ. թեթեւ(ամիտ), յեղյեղուկ:

Lug, Ա. որ. 20. անյ. = Lüge; [illegible] — und Trug սուտ ու պատրանք: Բ. — չ. 20. փետուեկում, ճեղքուած ծակ. բ. (գազանաց) որջ, խշտիք. 2. = Luch.

Lü'ge, էգ. 35. սուտ, ստութիւն. J. e—r — bezichtigen (zeihen), J. —n (in's Gesicht) strafen մէկը սուտ հանել, մէկուն ստութիւնն յանդիմանել. 2. ստախօսութիւն, կարկատանք:

lúgen, չբ. h. 3ա. հայել, նայել. դիտել:

lü'gen, չբ. h. նբ. անց. բ. եւ ըբ. 2ղ. (բնա. ներ. նաեւ leugst, leugt) ստել. ըմփ. er lügt wie gedruckt ջուր խմելու պէս սուտ կը խօսի. Das hat er in den Hals hineingelogen ահագին սուտ մը խօսեցաւ. 2. et. — ի քմաց ստեղծել, կարկատել. առծ. wer (gern) lügt, der stiehlt (auch) ստողը գող ալ կ'ըլլայ. 3. et. — կերպարանել ձեւացընել, պաճուճել. 4. ըմփ. J—m die Ohren, Jacke, Haut (ռմ. Hucke) voll — տ. Haut, 2.; sich in J—s Vertrauen — ստելով մէկուն վստահութիւնը շահիլ: — չ. 22բ. անյ. սուտ, ստութիւն:

Lü'gen|fürst, որ. հայր ստութեան, Սատանայ: —geist, որ. — Lügenfürst, ա.; բ. աղտոտ՝ համարձակ ստող: —maul, չ. ռմ. — Lügner(in). —prophet, որ. չմարգարէ, սուտ մարգարէ:

lü'genhaft(ig), ած. ստախօս, ստող. բ. սուտ, պատիր. կարկատուն:

Lü'genhaftigkeit, էգ. 31. անյ. ստախօսութիւն. ստութիւն, պատրանք:

Lúgger, որ. 22ա. նաւ. լուգր (անեւակ մը նաւ):

Lü'gner, որ. 22ա. —in, էգ. 32. ստող, ստախօս. 2. er wurde zum — an mir ստերոմը դէս խաբեց. J. zum — machen = J. Lügen strafen տ. Lüge, 1.

lü'gnerisch, ած. 6. — lügenhaft.

Luise, յտ. ան. էգ. 30. Լուդովիկէ:

Lucánien, չ. 33. աշխ. եւ հ. պտ. Լուկանիա:

Lúkas, յտ. ան. որ. 18. Ղուկաս:

Lúke, էգ. 35. լուսամուտ, երդ. 2. նաւ. իջանելիք (նաւու խորշէն իջնալու չորեքկուսի ծակ):

lukrativ, ած. 6. շահաբեր, շահաւոր:

Lukrétia, յտ. ան. էգ. 28. եւ 36. հ. պտ. եւ նր. պտ. Լուկրետիա. փխ. առաքինի կին:

lukri(e)ren, չբ. h. եւ նբ. 3ա. = = herausschlagen, 1. բ.:

Lukubratión, էգ. 35. գիշերավաստակ, գիշերական աշխատութիւն:

lukúlisch, ած. 6. ղուկուղղեան. փխ. շռայլ, ճոխաճախ:

lúllen, նբ. չբ. h. 3ա. մրմնջել, օրոր երգել (տղայ քնացընելու համար). in den Schlaf — = einlullen.

Lúme, էգ. 35. = Pfütze; 2. = Buhne.

Lúmme, էգ. 35. կն. (թռչուն) ուրիա (Uria): [կան:

Lü'mmel, որ. 22ա. բիրտ, չինա-

Digitized by Google

Lümmeléi, իգ. 31. տ. Flegelei.

Lump, ար. 20. ու–. ա–ցին՝ 33. մուրող. ցնցոտաւոր, գրճլոտ. քոսկոտնոց, ճլերոց. ողորմելի, խեղճ (մարդ). անազատ, ստամբակ։

Lü'mpchen, չ. 22բ. (ն–լ. Lumpen) գրգլեակ, կտապերտիկ։

Lúmpen, ար. 20բ. ցնցոտի, գըր-գլեակ, գրճլիք. 2. կտապերտ, ծու-էն (քուրձ). 3. գոյզն՝ խոտան ինչ, անօտի(ք). 4. ձկ. լորձնախայ-ծոտ (Blennius lumpenus)։

lúmpen, չբ. 3–. sich nicht — lassen իրերն ըստ պատշաճի ընել, ազ-նիւ՝ ազնուականն երեւալ. sich — lassen դժուարաւ հաւանիլ, ծան-րէն քաշել։

Lúmpen‖ding, չ. չնչին իրք, անօ-տիք. անյ. մբ. յոռի գործք։ —frau, իգ. կտապերտաքաղ, ծուէն ժո-ղովող։ —geld, չ. պղնձի դահե-կան. բ. անարգ գին։ —gesindel, չ. խառնաժողով ամբոխ։ —handel, ար. գրգլեվաճառութիւն. 2. անօտիք, չնչին իրք։ —hund, ար. —kerl, ար. մուրացիկ, դատարկասուն։ —mann, ար. —mat, ար. ընփ. = Lumpen-sammler. —sammler(in, իգ.), ար. կտապերտաքաղ, ծուէնաժողով։ —zieher, ար. ար–. խծծահան։

Lumpereí, իգ. 31. անօտիք, չնչին իրք. 2. ագահութիւն, կծծութիւն, կծծի գործք։

lúmpicht, lúmpig, ած. 6. պատառ-ոտատուն, գձուձ. անշուք. խեղճ, ողորմելի։

Lúmpigkeit, իգ. 31. անյփ. գձձու-թիւն, հիքութիւն, խեղճութիւն. աղքատութիւն։

Lúna, յփ. ան. իգ. 28. փյբ. (ստլ. Lunens) դշխոյ երկնից, Լուսին։

lunárisch, ած. 6. լուսնական։

Lunch (լէօնչ), չ. անգլ. միջնա-ճաշ (նախաճաշի եւ ճաշու մէջ կե-րակուր)։ [նախաճաշել։

lúnchen (լէօնչէն), չբ. հ. 3–. միջ-

Lúnge, իգ. 35. անդր. թոք. փխ. ընփ. sich die — aus dem Leibe (կամ wund) reden, schreien խօսելէն՝ պոռա-լէն թոքը մաշել. 2. (որթուց՝ գա-ռանց...) թոք. անդր. zur — gehörig թոքային. փխ. aus voller — schreien լիաթերան պոռալ։

Lúngen‖blume, իգ. տլ. դարման-նական բոց, օձիգեղ (Gentiana pneumonanthe)։ —blutader, իգ. կազմ. անդր. թոքերակ։ —entzündung, իգ. ախտ. թոքատապ։ —faul, ած. կազմ. թոքապացուռ։ —flügel, ար. կազմ. անդր. թոքաթաղք, թոքաբլթակ։ —krank, ած. թոքա-ցաւոտ։ —krankheit, իգ. կազմ. ախտ. թոքացաւութիւն։ —kraut, չ. տլ. թոքախոտ (Pulmonaria)։ —(schwind)süchtig, ած. կազմ. ախտ. թո-քախտաւոր, թոքացաւոտ։ —seuche, իգ. կազմ. անասն. թոքատապ, թոքցաւ։ —tuberkel, իգ. կազմ. ախտ. թոքերլունգն։

Lúngerer, ար. 22–. դատարկա-սուն, անգործ, ծոյլ, վատ։

Lúngerleben, չ. 22բ. ein — führen = lungern, 1.

lúngern, չբ. 3–. հ. եւ ս. դատար-կակեցիկ ըլլալ. դատարկապորտ շրջիլ. 2. հ. nach et. — բանի մը ցան-կալ՝ տենչալ։

Lü'ning, ար. 20. ձկ. (հասարակ) ճնճղուկ, ճնճուղ (Passer domesticus) (= Haussperling)։

Lúnte, իգ. 35. զին. (վառօդի) պատրոյգ, լուցկի. փխ. — riechen վտանգ մ'իմանալ՝ կռահել։

Lúntengewehr, չ. պատրուգաւոր հրացան։ [ապակի։

Lúpe, իգ. 35. ոսպ, ոսպնակերպ

Lúpenhafter, ար. 22–. ոսպնակալ։

Lupíne, իգ. 35. գերմաստ (Lupinus)։

Lúppen‖eisen, չ. զտելու ձոյլ՝ կռածոյ երկաթ։ —stahl, ար. մխելու երկաթ, պողպատ։

Lúpus, ար. 18. գայլ (նաեւ յփ. ան.). — in fabula շունն յիշէ փայտը քովը դիր (երբ մէկուն վրայ խօսուած ժամանակը յան-կարծ վրայ հասնի)։

Lurch, ար. 20. կն. գորտազգի (ա-նասուն)։

Lusitánien, չ. 38. հ. պփ. աշխ. Լուսիտանիա, Փորթուգալ։

Lust, իգ. 17. Ա. անյփ. հաճոյք. հաճութիւն. seine — an et. haben (sehen, hören) բանի մը (տեսնելու՝ լսելու) հաճութիւն զգալ՝ հաճիլ. 2. զբօ-սանք, զուարճութիւն. ուրախու-

թիւն, ցնծութիւն. վայելք, բերկրութիւն, հեշտութիւն. զուարթութիւն. sich eine — mit et. machen բանով մը զբօսնուլ. 3. բաղձանք, ցանկութիւն. միտում, բերում. — haben zu... բաղձանք ունենալ... ich bekomme —, es steigt die — in mir auf, zu... (այս ինչ բանն ընելու) բաղձանք կը զգամ. J—m — zu et. machen մէկուն բաղձանքը գրգռել. mit — und Liebe ամենայն յօժարութեամբ։ Pl. — (յգ. ով) (մարմնական) ցանկութիւն. böse (fleischliche կամ unreine) Lüste հեշտասիրութիւնք։

lusterweckend, ած. ախորժական, ախորժաբար։ —**fahrt**, իգ. զբօսանք։ —**gang**, ար. ժուռ՝ մամն գալը. Բ. = Allee. —**garten**, ար. զբօսարան, զուարճութեան՝ զբօսանաց պարտէզ։ —**haus**, չ. ամառանոց, ամարանոց։ —**ort**, ար. զբօսատեղի։ —**partie**, իգ. զուարճութիւն, զբօսանք։ —**reiz**, ար. գեղեցկութիւն, վայելչութիւն, հրապոյրք։ —**seuche**, իգ. Բժ. տասաղիկեան ախտ. Բ. մոլեկան ցանկութիւն։ —**spiel**, չ. Բեմ. կատակերգութիւն։ —**wandeln**, չբ. h. 8ա. զբօսնուլ, ժուռ գալ, ճեմել։

Lustbarkeit, իգ. 31. զուարճութիւն, զբօսանք, ուրախութիւն։

Lü'stchen, չ. 22բ. Նուազ. Lust. ein — zu et. haben բանի մը բաղձանք ունենալ։

lü'sten, 3բ. **lü'stern**, 8ա. ներգ. Բ. եւ չբ. h. es lüste(r)t mich nach et. տ. gelüsten.

Lü'ster, ար. 38. լոյս, պայծառութիւն. ար—. ջահ։

lü'stern, ած. 6. ցանկացող, տենչացող, ցանկասէր. auf (կամ nach) et. — sein բանի մը ցանկալ՝ տենչանալ. 2. ախորժական, ցանկութիւնը գրգռող։

Lü'sternheit, իգ. 31. անյգ. տենչանք. (մոլեկան) ցանկութիւն, ցանկասիրութիւն։

lüstig, ած. 6. լուրջ, ուրախ, զուարթ. 2. խրախ, խրախճալից. ուրախարար, զուարթացուցիչ. —e Erzählungen ծաղրաշարժ պատմութիւնք. sich e—n —en Tag machen զուարճութիւն մ'ընել. 3. sich über J. — machen մէկը ծաղրել. Բռ. —e Person ծաղրածու, միմոս. 4. nun — an die Arbeit! ճն, գործենք։

Lüstigkeit, իգ. 31. ուրախութիւն, զուարթութիւն, զուարճութիւն. միմոսութիւն։

Lüstigmacher, ար. 22ա. միմոս, խեղկատակ, հաղպիս։

Lü'stling, ար. 20. հեշտասէր, անառակ, լկտի։

Lüstrin, ար. 20. Հն. մետաքսախառն կերպաս։

Lüther, յտ. ան. ար. 22ա. եւ 23. [Լութեր։

Lutheráner, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. լութերական։

Lütherthum, չ. 7. անյգ. լութերականութիւն։

lütschen, չբ. h. Նբ. 3ա. եւ 3գ. ստէպ ծծել։

Luv, իգ. 31. անյգ. Նաւ. հողմակողմն (նաւու)։

Lúv|baum, ար. իղ. մածուն ծախեմ։ —**seite**, իգ. հողմակողմն։ —**wärts**, մ. դէպ ի հով։

lúven, չբ. h. 3ա. Նաւ. հողմով երթալ։ [պուրկ։

Lúxemburg, չ. 38. աշխ. Լուքսեմ-

luxuriö's, ած. 6. շռայլ, զեղխ։

Lúxus, ար. 18. անյգ. շռայլութիւն, զեղխութիւն։

Luzérne, իգ. 35. տլ. երկ. մարգական առուոյտ (Medicago sativa)։

Lúzifer, յտ. ան. ար. 38. անյգ. Արուսեակ։

Lwdd. հմ. Leinwandband։

Lycéum, չ. 26. լիկիոն (ուր Արիստոտէլ կը սորվեցընէր). 2. բարձրագոյն դպրոց։

Ly'dia, յտ. ան. իգ. 28. եւ 34. Լիւդիա։

Lykúrg, յտ. ան. ար. 38. —**us**, 18. Լիկուրգոս։

lymphátisch, ած. 6. ֆզն. բժշ. աւշային, աւշաւոր։

Ly'mphe, իգ. 35. անյգ. աւիշ։

Lyón, չ. 38. քղ. Լիոն։

Ly'ra, իգ. 31. (յգ. —s) քնար. 2. Աստղ. քնար (աստեղատուն)։

Ly'rik, իգ. 31. անյգ. քնարական վիպասանութիւն, քնարերգութիւն։

Ly'riker, ար. 22ա. քնարերգու։

ly'risch, ած. 6. քնարական, քնարերգական։

Digitized by Google

M.

M, m, Հ. 37. (գերմաներէն այբուբենին երեքտասաներորդ նշանագիրն եւ տասներորդ բաղաձայնը) Մ, մ. 2. Հմա. M. = Mark; Բ. չն. = Mittelsorte; 3. M. a. = Magister artium տ. Magister; M. D. = Medicinae doctor, վարդապետ բժշկութեան. Դր. m = masculinum արական։

mä! մղ. = mäh!

Maal տ. Mahl եւ Mal.

Mäánder, յտ. ան. ար. 22ա. աշխ. Մէանդրոս (գետ). 2. ար. մանուածապատ շրջան, կամակոր՝ օձաձեւ ճամբայ. Ճրտ. մանուածաձեւ զարդ։

Máat, ար. 20. եւ 33. ընկերակից. 2. Ն–ղ. ծովակալի օգնական։

Macedónien, Հ. 38. աշխ. Մակեդոնիա։

Mäcén, 20. Mäcénas, 18. յտ. ան. ար. Մեկենաս (Նաեւ փխ.) պաշտպան ուսմանց եւ արուեստից։

Mäcenát, Հ. 20. Mäcenátenthum, Հ. 7. (Երկուքն ալ անյփ.) պաշտպանութիւն (ուսմանց եւ արուեստից)։

Máche, Իգ. 35. անյփ. տարազ, արար, յօրինուած. յօրինում, կերտութիւն. գործուած, աշխատութիւն. Բտ. ճարպկութիւն՝ յաջողակութիւն ի տեսլարանի. Ihr Rock ist in der — ձեր հանդերձին վրայ կ'աշխատուի, արուեստաւորին ձեռքն է. et. in die — nehmen բանի մը ձեռնարկելու՝ պատրաստելու սկսիլ, ձեռքն առնուլ. Ընտ. փխ. J. in die — nehmen Ա) մէկը սաստիկ անուանարկ ընել. Բ) չարաչար՝ գանակոծ ընել։

máchen, Նբ. 3ա. եւ sich — փբ. ընել, առնել. was — Sie? Ա) ի՞նչ կ'ընէք. Բ) ի՞նչպէս էք, առողջութիւննիդ ի՞նչպէս է. Բ. was ist zu —? ասոր ի՞նչ կրնանք ընել, ի՞նչ ընենք. Գ. sich eine Ehre aus et. — բան մ'իրեն պատիւ համարիլ. Դ. J. zu j–m Freunde — մէկուն հետ բարեկամանալ. sich (Դր.) et. zum Gesetze — բան մ'անձին օրէնք ընել. Ե. sich krank — խօթապատճառ ըլլալ, հիւանդ ձեւանալ. Զ. er hat die Kinder Glauben gemacht տղաքը խաբեց, տղոց հաւատացուց. Է. J–m et. einleuchtend — մէկուն բան մը հասկցընել, մէկը բանի մը խելամտեցընել. et. gelten — բան մ'արժեցընել. 2. ստեղծել, յօրինել, կազմել, շինել. er macht gute Arbeit աղէկ կ'աշխատի. ein Komma — ստորակէտ մը դնել. Իզ. J. — խաղի մէջ մէկը կորսնցնել. բոլորովին յաղթել. sich viel Bewegung — շատ պտըտիլ՝ շարժում ընել. J–m Vorwürfe — մէկն յանդիմանել՝ կշտամբել. J–m das Haar — մէկուն մազերը յօրինել՝ յարդարել՝ շինել. Holz — փայտ ջարդել՝ կոտրել. Փխ. Das macht Nichts միան չ'ընէր, հոգ չէ. Բտ. er macht den Tell Թելլի դերը կը խաղայ. Appetit — ախորժակ բերել. es ist Nichts dabei zu machen ասոր բան չի շահուիր. zu et. — բանի մը փոխել՝ դարձընել. die Centimes zu Franken — սանդիմները Ֆրանքի փոխել. alle Leute schlecht — զամէնքը կասկածելի ընել՝ չարախօսել. mach flink! նաեւ mach'! փութա, անյապաղ. die Flecken aus der Wäsche — ճերմըկեղէնաց բծերն անհետ ընել՝ ջնջել. macht, daß Ihr fortkommt! երթաք բարեաւ, շուտ ճամբայ ելէք։ sich — փբ. հանդիպիլ, ըլլալ, դէպ առնուլ. sich wieder — (հիւանդի մը) առողջանալ, յառաջին առողջութիւն դառնալ. 2. տ. machen, Նբ. 2.; 3. (արդիւնք մը) յառաջ բերել. ըլլալ. 4. sich aus dem Staube — շուտ եւ գաղտ մեկնիլ՝ փախչիլ. sich auf den Weg, auf die Beine — ճամբայ ելլել, յուղի անկանել. sich daran — zu... (բան մը) գործելու՝ ընելու սկսիլ, բանի մը ձեռնամուխ ըլլալ. sich über et., J. her — բանի մը՝ մէկուն վրայ յարձակիլ՝ դիմել. sich an J. (heran) — մէկուն մօտենալ, քծներթալ։ — Հբ. (h.) links um — քիչ մը

ձախակողմը դառնալ. 2. 3. — lassen թողուլ որ ըստ կամքի գործէ՝ ընէ. laßt mich nur — թող որ ընեմ։

gemacht, դեր. անց. եւ ած. 6. — բոյթին նշանախօսիխանց հեփ. 2. սուտ, արուեստական, նմանցուցած. 3. կատարեալ, լմնցած։ — ն. 22բ. անյփ. — բոյթին նշանախօսիխանց հեփ։

Macher, ար. 22ա. ընող, արարիչ. 2. ձեռագէտ, արուեստաւոր, շինող։

Macherlohn, ար. 13. վարձք ձեռագործի։

Macht, էգ. 17. իշխանութիւն, կարողութիւն. es steht nicht mehr in seiner —, mir zu schaden ալ չէ կրնար ինծի վնասել, ինծի վնասելու կարողութիւն չունի. zu et. (Fug und) — haben բան մ'ընելու իշխանութիւն ունենալ. 2. Հեղինակութիւն, ճոխութիւն, տէրութիւն, կար, զօրութիւն. aus eigener — ինքնիշխանութեամբ. über — ի վեր քան զկար. առակ. — geht vor Recht տ. Gewalt, 3. առակ. 3. զին. զօրութիւն, (տէրութեան) զօրք. էր-. զինուորական զօրութիւն։

Macht‖befugniß, էգ. իշխանութիւն, զօրութիւն, ճոխութիւն։ —bereich, ար. եւ ն. իշխանութիւն, տէրութիւն. բ. վիճակ՝ սահման իշխանութեան։ —geber, ար. յանձնարարող, Հրամանատու։ —haber, ար. իշխան, իշխանութիւն ունեցող։ —haberisch, ած. բռնաւորական։ —spruch, ար. բարձրագոյն որոշում, անբողոքելի վճիռ. e—n — thun ճոխութեամբ վարուիլ. վճռական կերպով գործել։ —wort, ն. = Machtspruch; բ. ազդոյ՝ ազդեցիկ ծանր խօսք։

mä'chtig, ած. 6. կարող, Հզօր. 2. նշանաւոր, շատ մեծ, սաստիկ. էէրէ— Վ. (նաէ— —lich) նշանաւոր կերպով, չափազանցօրէն. 3. ար-. բէ. ընդարձակ, մեծանիստ. 4. e—r Sache կամ Person — sein բանի մը կամ մէկուն տէր ըլլալ՝ վրան տէրութիւն ունենալ. seiner (nicht) — sein անձին տէր (չ)ըլլալ։ —e(r), ար. —e, էգ. 6. Հզօր՝ կարող (այր, կին)։

Mä'chtigkeit, էգ. 31. բէ. ընդարձակութիւն, թանձրութիւն։

mä'chtiglich, Վ. չափազանցօրէն, Հզօրեղապէս։

Mächwerk, ն. 20. յոռի՝ սատրին գործ։

Madagásgar, ն. աշխ. 88. Մադագասկար (կղզի)։

Madámchen, ն. 20բ. ընփ. ափրելը տիկին։

Mä'dchen, ն. 22բ. (Հկ—ն. Bube, Junge) աղջիկ, օրիորդ. das — von Orlean Օրլէանի օրիորդը. 2. = Geliebte. — ն—ղ. Madel (տես նոյնը)։

Mä'dchen‖anstalt, էգ. օրիորդաց վարժարան։ —erziehung, էգ. աղջկանց դաստիարակութիւն։ —schule, էգ. աղջկանց դպրոց։ —raub, ն. առեւանգութիւն, Հափշտակում։ —räuber, ար. առեւանգող, Հափշտակիչ։

mä'dchenhaft, ած. 6. աղջկական, օրիորդական. 2. կուսի, կուսական. 3. երկչոտ։

Mä'dchen‖haftigkeit, —heit, էգ. 31. անյփ. աղջկութիւն, օրիորդի բնութիւն. 2. կուսութիւն. 3. երկչոտութիւն։

Máde, էգ. 35. ԷՆ. (պանրի...) բաշխ, ակար։

Mä'del, ն. 22ա. յփ. նաէ— —s (Նաղ. Mädchen) պզտիկ աղջիկ, օրիորդիկ։

Máden‖fraß, ար. բաշխի ճարակ՝ ուտելիք։ —fresser, ար. ԷՆ. (թռչուն մը) դիւահաւ (Crotophaga ani)։ —sack, ար. (մարդու մարմնոյ Համար) տոպրակ։

Madéra, ն. աշխ. 88. Մատերա (կղզի)։ —(wein), ար. 20. Մատերայի գինի։

mádig, ած. 6. որդնալից, որդնոտած (պտուղ)։

Madónna, էգ. 36. Ս. Կոյս, Ս. Կուսին պատկերը։

Madrepóre, էգ. 35. էգն. ԷՆ. ճիւղաւոր կորալին։

mag, mö'gen —ՀԺ. Ներկ. էղ. 1. եւ 3. դէմք։

Magazin, ն. 20. շտեմարան, Համբարանոց, մթերանոց, խանութ. 2. կառաց սարաւանդ, յառաջակարկառ մաս։

Magazinverwalter, ար. վերակացու՝-Հսկիչ մթերանոցի։

Digitized by Google

Magd, իգ. 17. աղախին։

Magdalene, յտ. ան. իգ. 20. Մագդաղենացի։ — իգ. 35. ապաշխարող կին։ [փոքրիկ աղջիկ։

Mä'gdelein, չ. 22բ. բնս. պզտիկ՝

Mä'gdeherberge, իգ. աղախնանոց, աղախնայց ապաստանարան։

Mágdeburg, չ. 38. քղ. Մակտեպուրկ։

mä'gdehaft, ած. 6. աղախնոյ. մբյ. աղախնօրէն, աղախնաբար։

Mágen, ար. 21բ. ստամոքս. 2. փոր, որովայն. sich den — verderben ստամոքսն աւրել. բ. փխ. e—n guten — haben զրպարտութեանց տանիլ. et. im — haben բանի մ'ատելութիւն՝ ընդդիմութիւն ունենալ։

Mágen‖beschwerde, իգ. ստամոքսի ծանրութիւն՝ խառնակութիւն։ —krebs, ար. ստամոքսի քաղցկեղ։ —leiden, չ. բժշ. ստամոքսի ցաւ։ —pflaster, չ. որովայնի վէրնակողման ապեղանի. փխ. ամենալից՝ խորտկաչատ սեղան։ —pförtner, ար. բժշ. անտմ. ստամոքսի խորադըռնակ։ —säure, իգ. թթուահամ զգայնմունք, կծուութիւն։

máger, ած. 6. վտիտ, նիհար, ծիւրեալ. —(er) w. վտիտանալ, նիհարնալ, ծիւրիլ. — machen վտիտացընել, ծիւրեցընել. 2. նուրբ եւ երկայն, չորուկ. գձուձ, ողորմելի։

Mágerkeit, իգ. 31. անյք. վտտութիւն, նիհարութիւն, ծիւրութիւն. չորութիւն, գձձութիւն։

mágern, նբ. (h. եւ s.) 3ա. նիհարնալ, վտիտնալ, ծիւրիլ։

mágica, ած. անփխ. միայն հետեւ. ի. Laterna — մոգական լապտեր։

Magie, իգ. 35. անյք. մոգութիւն, հմայութիւն։

Mágier, ար. 22ա. մոգ, (հին Պարսից) քուրմ. 2. մոգ, քաւդեայ։

mágisch, ած. 6. մոգական։

Magister, ար. 22ա. (—in, իգ.) 32. վարպետ, ուսուցիչ (մագիստրոս)։

magisterhaft, ած. 6. վարպետի, վարդապետօրէն։

Magistrát, ար. 20. քաղաքային խորհրդարան, խորհրդարան քաղաքացեաց։

Magistratúr, իգ. 31. դատաւորք, իրաւապէտք։

Magnát, ար. 33. աւագանի Լեհաց՝ Հունգարաց։

Magnátenschaft, իգ. 31. անյք. աւագորեար, նախարարք։

Magnésia, իգ. 31. անյք. բժշ. քմ. դառնիճ հող, մագնեզիա։

Magnésium, չ. 26. քմ. մագնեզիոն։

Magnét, ար. 20. կամ 33. մագնիս, մագնէտ. փխ. ձգող, հրապուրիչ, մագնիս։

Magnét‖eisen, չ. —eisenerz, չ. —(eisen)stein, ար. հք. մագնիսաքար, բնական մագնիս։ —elektrizität, իգ. բժշ. բնգ. ելեկտրամագնիսականութիւն։

magnétisch, ած. 6. բնգ. մագնիսական. 2. einen Körper — machen բան մը մագնիսացընել. — w. մագնիսանալ։

Magnetiseur, ար. 38. մագնիսացընող։

magnetisi(e)r‖en, նբ. 3ա. (երկաթ՝ մարդ...) մագնիսացընել։ **Magnetisi(e)rte(r**, ար.), իգ. 6. մագնիսացեալ։ — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. մագնիսացում, մագնիսացընելը։

Magnetismus, ար. 39. անյք. բնգ. մագնիսականութիւն. յն. thierischer — կենդանական մագնիսականութիւն։

Magnifikus, ած. անփխ. Rektor — (Գերմանական համալսարանաց վարչաց տիտղոս) վարիչ համալսարանի։

Magnólie, իգ. 35. տկ. կղբի (Magnolia)։

magst, mögen; սհմ. ներկայ. եզ. 2. դէմք։

Mágus, ար. 39. = **Magier**, 2.

Magyár, ար. 33. —in, իգ. 32. Հունգարացի, Մաճառ։

mäh! մկ. եւ չ. 38. ոչխարի ձայն. մէ մէ։

Mahagóni, չ. 38. անյք. ար—. կահենի (փայտ)։

Mahagónibaum, ար. տկ. կահենի (ծառ) (Swietenia mahagoni)։

mä'hbar, ած. 6. հնձելի, որ կրնայ հնձուիլ։

Mahd, իգ. 31. երկ. հնձելը, հունձք. բ. աւուրք հնձոց. գ. բերան (մէկ քայլով հնձուած տեղ). դ. օրուան մը հունձք։

Digitized by Google

mähen, նբ. և չբ. h. եղկ. և փխ. ոչխարաց մայել: — չ. 22բ. անյփ. հունձք, հնձելը. 2. մայելը, մա-յումը:

Mä'her, ար. 22ա. —in, էգ. 32. հնձող:

Mä'herlohn, ար. 13. հնձողչէք, հնձելու վարձք:

Mahl, չ. 20. և 7. ճաշ, ընթրիք:

Mahl|gang, ար. ար-. պատոյտք, յորձանք: —gast, ար. մլաղացի՝ ջաղացպանի յաճախորդ: —gebühr, —geld, չ. աղացչէք, վարձք աղալոյ: —korn, չ. աղուն, աղալի ցորեան: —mühle, էգ. ար-. ցորենի ջաղացք: —müller, ար. ար-. մլաղաց, ջաղացպան: —schatz, ար. օժիտ, պաշտա-տական: —statt, էգ. —stätte, էգ. կաճառատնոց, ժողովըդատնոց: —strom, ար. նոյ. անդունդք, վիհ: —zahn, ար. անբղ. ծամելիք, կռա-տամ, աղօրիք: —zeit, էգ. (սովո-րական՝ կանոնաւոր) ճաշ. ich wünsche Ihnen e—e gesegnete —, gesegnete — բարի ախորժակ. ընտ. անուշներ ըլլայ. ծղբ. ընտ. ja, prosit —! = ja, Kuchen.

mahlen, նբ. չբ. h. և փբ. 3ա. (դրբ. անց. gemahlen, ա՛. gemahlt) աղալ. անդ. բ. և փբ. mahlt es sich schlecht դժուարաւ կ'աղացուի. 2. Mehl — ալիւր աղալ. Hanf — կանեփահատը ճմլել՝ մանրել. (թղթարարաց) մանրել, փշրել, լեռուլ. — չ. 20բ. անյփ. աղացք, աղալը. ճմլել, լե-ռում, փշրում:

Mahn|brief, ար. յիշեցուցիչ՝ յու-շարար նամակ. վճ. բողոք, դատա-խազութիւն. բ. կր. յորդորանաց նամակ, յորդորագիր: —ruf, ար. ազդարարութիւն:

mahnbar, ած. 6. պահանջելի (պարտք):

Mahnbarkeit, էգ. 31. անյփ. պա-հանջականութիւն, պահանջելի-ութիւն:

Mä'hne, էգ. 35. վարսք (...ձիոյ), բաշ (առիւծու):

mahnen, նբ. և չբ. h. 3ա. 3. an et. — մէկուն բան մը յիշեցընել՝ ազդ առնել. 2. 3. zu et. — մէկը գործքի մը յորդորել, մէկը թելադրել. 3. 3. um (կամ wegen) et. — բան մը մէկէ մը յետս պա-հանջել, մէկուն յիշեցընել որ յետս դարձընէ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բոլոր նշանակու-թեանց հետ:

Mä'hnenhund, ար. վարսաւոր շուն:

Mahner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ազդարար, յուշարար, յորդորիչ. (պարտքը) պահանջող, պարտա-պահանջ. lästiger — ձանձրացուցիչ՝ թախանձիչ պարտատէր:

Mä'hrchen փ. Märchen.

Mä'hre, էգ. 35. յոռի երիվար, դրաստ. ռ̈. մատակ ձի, զամբիկ, ճայիկ: Բ. — ար. 34. Mä'hrin, էգ. 32. Մորաւիացի:

Mä'hren, չ. 38. աշխ. Մորաւիա:

Mai, ար. 20. (եղ. նախ— անփխ.) Մայիս. փխ. գարուն, ծաղկարուզի ժամանակ:

Mai|blume, էգ. փլ. շուշան հով-տաց, հովտաշուշան (Convallaria majalis): —fisch, ար. ձկ. = Alse. —glöckchen, չ. փլ. = Maiblume. —käfer, ար. ձկ. մայիսի ճճի, ծառա-ընդեռն (Scarabaeus melolontha): —lüftchen, չ. ընտ. —lüfterl, չ. մեղ-մախառն հով, քաղցրասիւք, զեփիւռ: —monat, ար. —mond, ար. Մայիս ա-միս:

Maid, էգ. 31. բնս. = Mädchen և Magd.

Maie, ար. 34. (էգ. 35.) Maien, ար. 22բ. = Mai; 2. շառաւիղ, բող-բոջ. 3. ճիւղ՝ փունջ՝ պսակ (եր-բեւ զարդ հանդիսի). մարերեան ծառ, դրասանգ:

Maier = Meier.

Mailand, չ. 38. աշ. Միլան, Մե-դիոլան:

Main, ար. 38. աշխ. Մայն (գետ):

Mainz, չ. անփխ. աշ. Մայնց, Մո-գունտիա:

Mais, ար. անփխ. եգիպտացո-րեան, սիմինդր (Zea):

Maisdieb, ար. ձկ. ամերիկեան՝ ծի-րանեգոյն կաչաղակ, սիմինդրագող (Icterus quiscala):

Maisch, ար. 20. (գարեջուր հա-նելու համար պատրաստուած) ջրաթուրմ գարի, գարույ կոխած. 2. խաղմուղ, քաղցու:

maischen, նբ. 3ա. և 8փ. — չ. 22բ. անյփ. ար-. = einmaischen.

Majestä't, էգ. 31. մեծվայելչութիւն, մեծափառութիւն. — ! (կոչական՝ Թագաւորաց տիտղոս) Վեհափառութիւն՝ Մեծափառութիւն Ձեր, Վեհափառ Տէր:

majestä'tisch, ած. 6. մեծվայելուչ, մեծաշուք, մեծափառ, շքեղ:

Majólika, էգ. (իտ. անփփ. յգ. —ken կամ —kas) Սպանիոյ եւ Իտալիոյ նախնի փաւեակէք՝ յախճապակիք:

Majór, ար. 38. զին. փաշտապետ, հազարապետ. 2. ել. (եղբակացութեան՝ ձեռնարկութեան մը) մեծագոյն (նախադասութիւն):

Majorán, ար. 20. բվ. երախղեան ղուխրակ, մարեմխոտ, խնկաղկուզեղ (Origanum majorana):

Majorát, չ. 20. անդրանկութիւն, իրաւունք՝ ժառանգութիւն անդրանկի:

Majorátsherr, ար. անդրանկութեան իրաւունք ունեցող, անդրանիկ (ազնուական ընտանեաց):

Majordómus, ար. 18. հազարապետ տան, անտես:

majorénn, ած. 6. մեծագոյն, չափահաս:

Majorennitä't, էգ. 31. անյգ. չափահասութիւն, ըրթափութիւն:

Majoritä't, էգ. 31. մեծամասնութիւն:

Majórka, չ. 38. աշխ. Մայորքա (կղզի):

Majúskel, էգ. 35. (հնդ. Minuskel) գլխագիր, տմ. տառնգլուխ:

makadamisi(e)ren, նբ. 3ա. ար-. (փողոցը...) կապճայատակ ընել:

Makárius, յք. ան. ար. 18. Մակար(իոս):

Makaróni, ար. յգ. անփփ. (փողաձեւ հատատեայ) գդմաճ, երկնծակ, փողուկ (մաքարոն):

makarónisch, ած. 6. խառնամասն՝ ծաղրածու (լեզու), կորճալեզու, ընփ. մաքարոնիկ:

Mákel, ար. 22ա. բիծ, արատ, աղտ:

mákelfrei կամ **—los**, ած. անբիծ, անարատ, մաքուր, սուրբ. կոյս: **—losigkeit**, էգ. անարատութիւն, մաքրութիւն:

Mäkeléi, էգ. 31. ուրիշները խըծբծելու՝ սոդտանելու մոլութիւն, բծախնդրութիւն:

mä'k(e)lig, ած. 6. բծախնդիր, պարսաւադէտ:

mä'keln, նբ. եւ չբ. (հ.) 3ա. բան մը խծբծել՝ քննադատել. 2. ել. միջնավաճառութիւն ընել: — չ. 22բ. անյգ. = Mäkelei.

Máki, ար. 36. կն. աղուեսակապիկ (Lemur). 2. fliegender — Թռչող աղուեսակապիկ (Lemur volans):

Makkabä'er, յք. ան. ար. 22ա. Մակաբայեցի:

Mákler, ար. 22ա. ել. միջնավաճառ, վաճառաբկու. միջնորդ փոխանակագրոց:

Mä'kler, ար. 22ա. բծախնդիր, պարսաւադէտ. 2. ել. = Makler.

Makréle, էգ. 35. կն. թիւնիկ (ձուկ) (Scomber):

Makróne, էգ. 35. նշապան, քաքար ի նշոյ:

Makulatúr, էգ. 31. տպ. տպագրեալ աղտեղի թերթ. բ. բան փաթթելու գործածուած տպագրեալ թերթ. էխ. յոռի մատեան:

Mal, չ. 20. եւ 7. բիծ, արատ, կեղտ. 2. յիշատակարան. նշանակ. կոթող, սահմանաքար. ցից. սահման:

Mal, mal, չ. անգամ, հեղ. das erste — առաջին անգամ. բ. ([illegible]) dreimal երիցս, երեք անգամ. ein für alle — մի անգամ ընդ միշտ. mit einem —e յանկարծ, մէկէն ի մէկ. auf ein — մէկանց. ի միասին. առակ. ein — ist kein — մէկին նշինչ է, մէկ անգամը չի հաշուիր. Das ist noch einmal so groß կրկին մեծութիւն ունի: — Կ. ընփ. = einmal; es war — ein Kaiser երբեմն կայսր մը կար. sie ist nicht — hübsch եւ ոչ իսկ աղուոր է. sag' — ar! ըսէ նայինք:

Málgraben, ար. (սահմաններու վրայ) փոս, խրամ: **—hügel**, ար. կոյտ՝ կարկառ քարանց (իբրեւ յիշատակ): **—kasten**, ար. նկր. ներկի խորշադարան: **—stein**, ար. = Grenzstein; բ. (ըստ Ս. Գրոց) վէմ օծ-

ութեան (Յակոբայ)։ —zeichen, չ. սահմանագիծ. բ. նշան, նշանակ։

Malachias, յտ. ան. ար. 18. Մաղաքիա։

Malachit, ար. 20. հք. մոլոշաքար։

Málaga, չ. 38. քղ. Մալակա. 2. ար. Մալակայի գինի, մալակա։

málbar, ած. 6. նկարելի, որ կը նկարուի։ [լիութիւն։

Málbarkeit, իգ. 31. անյք. նկարե-

Malefikánt, ար. 38. Maléfikus, ար. անկի. յանցաւոր։

Malefiz, չ. 20. քրէական՝ գլխաւոր յանցանք։

málen, նբ. 3—. նկարել. 2. փխ. man muß den Teufel nicht an die Wand — անհաճոյ՝ գէշ բանի վրայ պէտք չէ խօսիլ (որպէս զի չհանդիպի). ծղրբ. man wird ihm 'was — թող սպասէ, կ'ընդունին, ի զուր կը սպասէ։ sich — ձբ. sich (selbst) — ինք զինք նկարել. 2. ի միտս նկարել, (այնպէս) մտածել։ gemalt, դրբ. անց. եւ ած. 6. — բոյին ամէն նշանա-խաբնանց հէք. 2. Das ist wie gemalt չքնաղագեղ կերպարանք ունի։ — չ. 22բ. անյք. նկարելը. zum Malen schön չքնաղագեղ (— bildschön)։

Máler, ար. 22—. —in, իգ. 32. նկարիչ. փխ. նկարագրիչ։

Máler‖gold, չ. ար—. նկարչաց՝ լեռեալ ոսկի։ —pinsel, ար. ար—. վրձին։ —schürze, իգ. գոգնոց (նուրբ տախտակ՝ որուն վրայ նկարիչք գոյները կը խառնեն)։ —silber, չ. ար—. նկարչաց՝ լեռեալ արծաթ։ —stock, ար. ար—. ձեռնական (նկարչաց ձեռաց յենլու գաւազան)։

Maleréi, իգ. 31. նկարելը, նկարչութիւն. 2. նկար, պատկեր։

málerisch, ած. 6. նկարչի, նկարչական։

Málerschaft, իգ. 31. նկարիչք, պատկերահանք։

málmen, նբ. 3—. փոշի դարձընել, փխրել։

Málta, չ. 38. աշխ. Մալդա (կղզի)։

Málter, չ. (ար.) 22—. աղալու վարձք, աղացչէք. 2. գրուան, քառ. բեռն մի (փայտի չափ մը)։

Málter‖brett, չ. ար—. երկ. ունկունք աթոռոյ։ —holz, չ. մէկ գրկաչափ՝ ձողաչափ՝ սաեր փայտ։

máltern, նբ. 3—. ցորենէն մաս մը՝ իբրեւ աղացչէք՝ առնուլ. 2. das Holz — փայտ չափել։

Maltéser, ար. 22—. —in, իգ. 32. Մալդացի. 2. — Malteserritter.

Maltéserritter, ար. Մալդայի ասպետ։

Málve, իգ. 35. բն. բաղրջուկ, մոլոշ, աղջկատակ, ամ. հացուպանիր (Malva)։

Malz, չ. 20. ար—. կոխած գարւոյ, մաստա։

Málz‖bereitung, իգ. մաստաագործութիւն։ —bier, չ. մաստայի՝ գարւոյ կոխածի (գարե)ջուր։ —bottich, չ. գարեջրոյ կաթսայ՝ կարաս։ —bretter, չ. յք. մաստատաք (գարւոյ կոխածը տարածելու տախտակ)։ —darre, իգ. չորարան (թրջած եւ ծլած գարին չորցընելու փուռ)։ —extrakt, ար. (չ.) մաստայի՝ գարւոյ կոխածի փաթեղ՝ մրուր։ —schrot, չ. մաստա, կոխած գարւոյ։ —tenne, իգ. մաստայի մառան։

málzen, mä'lzen, նբ. եւ չբ. h. 3—. ար—. գարի կոխել, մաստաել։ — չ. 22բ. անյք. մաստաում, գարեջրոյ գարի պատրաստելը։

Mä'lzer, ար. 22—. ար—. մաստաիչ. գարի պատրաստող։

Mälzeréi, իգ. 31. մաստաում, մաստագործութիւն։

Mamá, իգ. 28. (ռխա. նաեւ ens) դղ. ծրբ. մայր, մայրիկ։

Ma(m)m(e)lú(c)k, ար. 24—. եգիպտացի սարուկ զինուոր, մամլուք։

Mámmon, ար. 38. անյք. (ըստ Ս. Գրոց) մամոնայ, մեծութիւնք՝ հարստութիւնք աշխարհի։

Mámmuth, չ. 38. կամ 20. կդն. խն. հոյափիղ (Elephas primigenius)։

Mamséll, իգ. 31. (յք. նաեւ —s) օրիորդ։

man, անորոշ դր. ոմն, ոք, մէկը, մարդ(իկ). 2. — muß es thun պէտք է զայն կատարել։

Mänáde, իգ. 35. դշբ. քրմանոյշ Սանդարամետի։

Manásse, յտ. ան. ար. 38. Մանասէ։

Manáti, ար. 38. կդն. խն. ծովացուլ (Manatus)։

manch, դր. ած. 6. ի— դր. անո—

բող. Mancher, ար. Manche, իգ. Manches, չ. 6. ոմանք, ինչ ինչ։ manche, Mancher, յգ. բազումք, շատերը. Ձայն էիրի— ած. բազում, շատ. —es Mal, — liebes Mal քանի մ'անգամ, երբեմն. 2. so —es Jahr այնչափ տարիներ. ich habe Ihnen gar —es zu erzählen ձեզի շատ բան ունիմ պատմելու։

manchmal, մկ. երբեմն, մերթ։

mancherlei, անփփ. ած. Ա. այլեւայլ պէսպէս. auf — Art այլեւայլ կերպով։ — չ. անփփ. այլեւայլք, ամէն տեսակ իրեր։

Manchester (Մէնչէ-ըթըր), չ. 33. ած. Մէնչէստր։ — ար. չն. 33—. բամբակաթութիւն։

Mandant, ար. 33. —in, իգ. 32. յանձնարար, հրամայող. իրք. թելական, փոխանորդ։

Mandarin, ար. 20. կամ 33. նախարար Չինաց։

Mandat, չ. 20. հրաման, պատուէր. իրք. յանձնարարական դաշինք, յանձնարարութիւն. sein — niederlegen խորհրդականցի... պատգամաւորութենէն հրաժարիլ։

Mandatar, ար. 20. հրամանատու, պատուիրակ։

Mandel, իգ. 35. նուշ. 2. տնկ. = Mandelbaum; 3. անգղ. —n, յգ. ինդ. (կոկորդի երկու կողման) նշագեղձք, նշիկ. (ձիու ականջաց) գեղձք. 4. հնգետասանեակ. eine — Eier տասնուհինգ հաւկիթ. իրք. (10—15 խրձոց) դէզ՝ բարդ։

mandel‖artig, ած. նշաձեւ, նշատեսակ։ —baum, ար. տնկ. նշենի (Amygdalus)։ —brot, չ. նշապան, նշախառն կակուղ պան։ —förmig, ած. նշաձեւ. ինդ. նշկան (ձեւով)։ —kern, ար. նուշ։ —kleie, իգ. կեղեւ՝ թեփ նշոյ։ —krähe, իգ. կն. կապոյտ ագռաւ (Coracias garrula)։ —kuchen, ար. քաքար՝ հրուշակ նշոյ, նշաքաքար։ —stein, ար. հն. նշաքար. ք. ինդ. նշաքարի ապառաժ։ —weise, մկ. տասնուհնգական։

mandeln, նբ. 8ա. տասնուհինգ տասնուհինգ համրել. իրք. (10—15 խուրձ) բարդել՝ դիզել։

Mandoline, իգ. 35. երժ. ջնիկ, փոքրիկ ջին։

Mandora, իգ. 36. երժ. չորեքաղի փանդիռն։

Mandril(l), ար. 38. կն. շնագլուխ կապիկ (Cynocephalus mormon)։

Manen, յգ. անփփ. ուրուականք, ոգի (մեռելոյ), հոգեգէշ։

Manes, յր. ան. ար. 18. հ. պր. Մանէս։

Mang‖gut, ար. ար—. թեթեւակ դին մետաքսաց խառնուրդ։ —korn, չ. իրք. համարախառն ցորեան։

Mangan, չ. 20. անյգ. ինդ. հն. արճճաքար, մանկանէզ։

Mangan‖blende, իգ. հն. ծծմբական թխաքար։ —bromür, չ. քմ. մանկանէզի պրոմածոյ։ —glanz, ար. հն. = Manganblende. —oxyd, ար. քմ. արճճաքարաթթուիկ։ —sauer, ած. քմ. արճճաքարաթթու. —saures Salz մանկանատ։ —säure, իգ. քմ. մանկանէզի թթու։ —verbindung, իգ. քմ. մանկանիտ։

Mange, իգ. 35. նոյն Mangel, իգ. 35. ար—. կերպասամամուլ, կերպասադլան։

Mangel, ար. 21ա. պակասութիւն, թերութիւն, թերակատարութիւն, մոլութիւն. 2. չքութիւն, պակսիլը. großer — աղքատութիւն, կարօտութիւն, չքաւորութիւն. — an Allem հ. ամենայնի կարօտիլ. 3. (— am Nothwendigen) կարօտութիւն, պէտք, չքաւորութիւն։ — իգ. ար—. 35. տ. Mange.

mangelhaft, ած. 6. պակասաւոր, անկատար. ինդ. քր. պակասաւոր (բայ). թերակատար, անբաւական։

Mangelhaftigkeit, իգ. 31. պակասաւորութիւն, անկատարութիւն։

mangeln, չբ. հ. 3ա. պակսիլ. es mangelt mir an et. ինծի բան մը կը պակսի։

mä'ngeln, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. = mäkeln, 1. — նբ. = bemängeln.

mangen, նբ. 3ա. die Wäsche — լուացքը մամլոյ տակ ողորկել՝ պնդել։ — չ. 22բ. անյգ. լուացքը մամլոյ տակ պնդելը, ողորկումն։

Mangold, ար. 20. տնկ. gemeiner — բազուկ, ճակնդեղ, ամ. բանջար (Beta vulgaris)։

Mangostan‖apfel, ար. տնկ. մոլուկ-

Digitized by Google

եան խնձոր։ —baum, ար. փլ. մոլ-կենի։

Manichä'er, ար. 22ա. —in, իգ. 32. կր. մանիքեցի. 2. թախանձիչ՝ ձանձրացուցիչ պարտատեր. վաշխառու։

Manier, իգ. 31. օրինակ, կերպ. ոճ, սովորութիւն. 2. գնացք. etc. mit guter — thun բան մը կամաւ՝ յօժարութեամբ ընել. Das ist keine — մարդու հետ այսպէս չեն վարուիր, անիկայ վարմունք չէ։

manieri(e)rt, ած. 6. պաճուճեալ, սեթեւեթեալ։

Manieri(e)rtheit, իգ. 31. ձեւացուցում, սեթեւեթանք։

manierlich, ած. 6. բարեգնաց, քաղաքավար. betrag' Dich hübsch —! մարդու պէս վարուէ՝ կեցիր։

Manierlichkeit, իգ. քաղաքավարութիւն, մարդավարութիւն։

Manifest, չ. 20. յայտարարութիւն։

manifesti(e)ren, նբ. 3ա. յայտարարել, յայտնել, ծանուցանել. բ. չզ. էրգ. երդում տալ՝ ընել։

Manipel, ար. 22ա. հ. պտ. պին. դասակ զօրաց (Հռոմայեցւոց)։ — չ. բազպան (Լատինացւոց)։

manipuli(e)ren, նբ. 3ա. ձեռնավարել, ձեռօք գործել՝ կատարել։

Manko, ար. (չ.) 38. չզ. պակասութիւն, նուազութիւն (արդարակշիռ ծանրութեան ոսկի դրամոց). արկղէն ստակ պակասիլը։

Mann, ար. 7. եբբեր 24ա. (հկ—նչ. Junge եւ Weib) այր, մարդ. ganzer — այր կատարեալ. junger — երիտասարդ. — gegen — kämpfen միայն ընդ միայն կռուիլ. առ—ն. selbst ist der — եթէ կ'ուզես որ գործք մը լաւ ըլլայ, անձամբ ըրէ. ein Wort ein —, ein — ein Wort (առածաբանորէն) մարդն այր եւ ոչ ունի, պատուաւոր մարդուն խօսքը միայն բաւ է. 2. guter —! ընկեր, ով դու. der schwarze (böse, wilde) — ճիւաղ, վարդապայն քաղ. an den unrechten — kommen չարի հանդիպիլ. die Kosten betragen auf den — zwei Mark ծախքը մարդ գլուխ երկու մարդ է. ein —, ein Vogel ամէն մէկուն մէյ մէկ հատ. seine Waare an (den) — bringen գնող գտնել, ծախել. wenn Noth an (den) — geht կամ kommt (կամ wenn Noth am — ist) ի սակայել հարկին. ն—չ. mit — und Maus untergehen ընկղմիլ ամէն բան կորսուիլ. 3. = Ehemann: seine Tochter an den — bringen աղջիկը կարգել՝ տուն տալ. 4. ein — sein (կին մը) յաղթահասակ եւ առնաղէմ ըլլալ. 5. J—s — sein մէկուն թեր ելլել, (խաղի մէջ) խաղընկեր ըլլալ. uns fehlt (noch) der vierte — չորրորդ խաղացող մը կը պակսի։

Männ||sein, չ. = Mannheit. —sucht, իգ. = Manntollheit. —süchtig, ած. = manntoll. —toll, ած. առնամոլ։ —tollheit, իգ. առնամոլութիւն։ —weib, չ. միաստանիկ, այրուկին, ամազոն։

Manna, չ. 38. (իգ. 31.) անյ. մանանայ։

Manna||baum, ար. փլ. մանանենի (Eucalyptus manifera)։ —zucker, ար. բնամանանայ։

mannbar, ած. 6. հարսնացու, հասուն աղջիկ. բ. չափահաս (այր)։

Mannbarkeit, իգ. 31. անյ. հասունութիւն, չափահաս ըլլալը. արբունք։

Mä'nnchen, չ. 22բ. (ն—չ. Mann) այրուկ, կարճ մարդ. 2. (փաղաքշական) mein liebes —! սիրելի ամուսինս. 3. արու, որձ (անասնոց)։

Mä'nnerchen, չ. յփ. 22բ. (ն—չ. Männer, յփ. է) կարճ մարդիկներ, թզուկներ։

Mannes||alter, չ. արբունք, հասունութիւն։ —stamm, ար. արու զաւակ։ —wort, չ. պատուաւոր մարդու խօսք. auf —! պատուոյս վրայ։

mannhaft, ած. 6. առնի, այրական. աղդոյ, զօրեղ. հաստատամիտ։

Mannhaftigkeit, իգ. 31. անյ. այրականութիւն. էկ. քաջասրտութիւն. հաստատամտութիւն։

Mannheit, իգ. 31. անյ. արու ըլլալը, արուութիւն, արիութիւն, արականութիւն. 2. = Mannhaftigkeit; 3. առնութիւն։

männich-, männig||-fach, —faltig, ած. 6. այլեւայլ, պէսպէս, զանազան։

Männich-, Männig-faltigkeit, իգ.

31. պէսպիսութիւն, զանազանու-թիւն։

männiglich, Վ. ամենայն. 2. դր. ամբողջ անձիք. հնց. = Jedermann.

Männlein, չ. 22բ. (նուազ. Mannւ) = Männchen, 1–3.

männlich, ած. 8. (հկառ. weiblich) արու, որձ (կն. եւ բս.). 2. առնացի (զգեստ). առնի, այրական. 3. (հկառ. unerwachsen) չափահաս, հասուն. 4. քր. արական. քղչ. —er Reim արական յանգ։

Männlichkeit, իգ. 31. անյգ. արու-թիւն, արականութիւն (= Mannheit)։

Manns‖bild, չ. առնապատկեր. բ. մարդ։ —hand, իգ. մարդու ձեռք. բ. բս. մատնաձեւ աղկիոնի (Alcyonium digitatum)։ —hoch, ած. մարդաչափ։ —leute, յգ. մարդիկ։ —name, ար. մարդու անուն։ —pflicht, իգ. մարդու պարտք. բ. ամուսնական պարտք։ —stamm, ար. արու՝ ուղիղ ցիծ։ —toll, ած. = manntoll. —treu, իգ. բս. երընջ(ն)ակ (Eryngium)։ —zucht, իգ. զին. (զինուորական) բարեկարգութիւն։

Mannschaft, իգ. 31. մարդիկ. 2. զին. գունդք, զօր(ական)ք. 3. ն–է. նաւազք, նաւաստիք։

Manometer, ար. (չ.) 22ա. (շոգւ. յ...) անդպայտաչափ։

Manöver (...վ...), չ. 22ա. հնարք, հնարագիտութիւն. զին. եւ ն–է. փորձ, կրթութիւն (զօրաց)։

Manöverkrieg, ար. կեղծամարտ (կրթութեան համար)։

manövri(e)ren (...վ...), չբ. հ. 3ա. ման. զին. կրթիլ, փորձ՝ կրթու-թիւն՝ կեղծամարտ ընել։ — չ. 22բ. անյգ. կրթութիւնք։

Mansarde, իգ. 35. մանսարդեան պատուհան. բ. մանսարդ (առաս-տաղի տակ սենեակ)։

mansard(en)‖artig, ած. մանսար-դեան։ —dach, չ. ճրտ. մանսար-դեան տանիք։

Mansch, ար. 20. մօրատ, աղմուտ։

manschen, չբ. հ. եւ նբ. 8ա. եւ 3գ. աղտոտ ջրերով խաղալ։ — չ. 22բ. անյգ. = Manscherei.

Mänscher, ար. 22ա. աղտոտ ջրով խաղացող։

Manscherei, իգ. 31. աղտեղութիւն (ջրոյ)։

Manschette, իգ. 35. թեզանիկ. թեւնոց. 2. փխ. ընդ. —n haben վախ-նալ, վախ ունենալ (հմմտ. Gamasche, 2.)։

Manschinelle, իգ. 35. բս. = Manschinellenbaum.

Manschinellenbaum, ար. բս. ժան-տախնձորի (Hippomane)։

Mantel, ար. 21ա. վերարկու, թի-կնոց. բ. փխ. պատրուակ, ծած-կոյթ. գ. կն. (թաշկոյ թիկանց վե-րի մասն) թիկնամէջք. դ. (վառա-րանի...) դարբնանդակ. 2. զին. լօդիկ. փխ. den — nach dem Winde hängen պարագայից՝ ժամանակին յար-մարիլ. 3. ա–ա. վերարկու (կոնք զլանի...), կորնթարդ երես. 4. ար–. ճրտ. արտաքին երես (որմոյ). պատեան, ծածկ։

Mantel‖krähe, իգ. կն. որի (Corvus cornix)։ —sack, ար. պայուսակ։ —träger, ար. փխ. յեղյեղուկ, յող-դողդ, ըստ պարագայից դարձող։

Mäntelchen, չ. 22բ. (ն–զ. Mantelւ) թիկնոցակ, կարճ վերարկու. փխ. e–r Sache ein — umhängen բան մը բարեբել՝ պճողել։

Mantille, իգ. 35. կրկնոցակ. թի-կնոցակ։

Mantua, չ. 38. քղ. Մանթուա։

Manual, չ. 38. (յգ. —ien) հա-շուեմատեան (վաճառականի...). 2. երժ. ստեղնաշար։

Manufaktur, իգ. 31. ձեռագործու-թիւն, արուեստագործութիւն։

Manufaktur‖arbeiter, ար. ձեռա-գործ, արուեստագործ։ —waaren, իգ. յգ. արուեստք, արուեստագործու-թիւնք։

Manufakturist, ար. 33. վճ. ձեռա-գործ, արուեստագործ։

Manuskript, չ. 20. (հմռ. Mskr.) ձեռագիր. տպ. (ձեռագիր) օրի-նակ։

Mappe, իգ. 35. մագաղաթ (ման. հո-վուի հացի), թանկեղաթ. պարկ, քուրձ, քսակ. lederne — պայուսակ. չմշկոց (երկու աչքով)։

Marabu, ար. 38. կն. պարկապա-գիլ (Iconia marabu)։

Maraskino, ար. 38. վճ. բալօղի։

Márbel, ար. 22ա. (նաեւ Märbel) կճապուռ, կճեայ գնդակ։

márbeln, նբ. 3ա. ար. կճակներ-պել, կճակներպ նկարել։ — չ. 22բ. անյ. կճակներպ նկարում։

Mä'rchen, չ. 22բ. (նուզ. Mährež) առասպել, վէպ, բանկն. 2. (քաղ-քի... մէջ պտըտած) զրոյց. համ-բաւ, լուր։

mä'rchenartig, ած. = märchenhaft.

mä'rchenhaft, ած. 6. վիպասանական, զրուցական. առասպելական, կար-կառուն, չքնաղ։

Márder, ար. 22ա. կն. կզաքիս (Mustela martis). բ. կզաքիսենի։ — յգ. հ. պտ. Մարդք (ազգ մը)։

Márder‖falle, իգ. որս. կզաքիս ո-րոգայթ։ —fell, չ. —pelz, ար. —pelzwerk, չ. = Marder, բ.։

Mardochá·i, յտ. ան. ար. 38. Մուրդ-քէ։

Mä're, իգ. 35. լուր, համբաւ, զրոյց. (բարի համբաւ) աւետիք. 2. զրոյցք (ազգի մէջ եղած պատ-մութեանց աւանդութիւն). 3. = Märchen, 1.

Marélle, իգ. 35. տն. = Amarelle; 2. (դեղին պարկուկ) խոլթիկ։

Margaréthe, յտ. ան. իգ. 30. Մար-գարիտ(ա)։

Marginálien, յգ. անէի. լուսան-ցագրութիւնք (լուսանցքի ծանօ-թութիւններ)։

María, յտ. ան. իգ. 28 եւ 36. (կր. ազգ. ...լտ.) Մարիամ. կր. die heilige Jungfrau — Ս. Աստուածածին։

Mariáge (…ժ), իգ. 35. ամուսնու-թիւն. մն. խղ. (նաեւ —spiel) համբանէխաղ. բ. (խաղի մէջ) թա-գաւոր եւ աղջիկ։

Mariechen, յտ. ան. չ. 22բ. (նուզ. Mariež) Մաննիկ։

Marien‖bild, չ. = Madonnenbild. —dienst, ար. կր. պաշտօն Ս. Աս-տուածածնի։ —glas, չ. հք. = Fraueneis. —glöckchen, չ. տն. —glocke, իգ. տն. միջակ զանգակածաղիկ (Campanula medium)։ —hähnchen, չ. —käfer, ար. —würmchen, չ. կն. կարմրիկ (Coccinella)։

Maríne, իգ. 35. նաւ. ծովական՝ նաւատկան զօրութիւն, ծովազօր։

Marinebilder, չ. յգ. ծովանկարք։

mariní(e)ren, նբ. 3ա. խհ. (քա-ցախի՝ աղաջրոյ մէջ) համեմել, հանդերձել։

Marionétte, իգ. 35. պաճուճա-պատանք։

Mark, Ա. չ. 20. անյ. ծուծ, ուղեղ. փխ. ուղղեւծուծ, ուղեղն, ընտիր մասն. ողնածուծ։ Բ. — իգ. 35. սահման. 2. սահմանակից երկիր՝ քաղաք. ազխ. (զինուորա-կան սահման) մարզ. 3. վիճակ (դատաւորի). 4. արձակավայրք։ Գ. — իգ. անէի. կշ. մարկ (աղնիւ մե-տաղ կշռելու չափ). 2. մարկ (դրամ արծաթի)։

márk‖erschütternd(er Schrei), ած. դո-ղացուցիչ՝ սարսափեցուցիչ (աղա-ղակ)։ —graf, ար. —gräfin, իգ. սահ-մանակոմս(ուհի). բ. սահմանակալ. մարզպան։ —grafschaft, իգ. —graf(en)-thum, չ. սահմանակոմսութիւն. բ. մարզպանութիւն։ —haltig, ած. անդր. եւ տն. ուղղալից, ուղղա-խառն։ —knochen, ար. ուղղաւոր՝ ծուծաւոր ոսկր։ —los, ած. ան-ծուծ. փխ. տկար. անզօր։ —scheide, իգ. սահմանք. բժ. բոմեզր։ —schei-der, ար. սահմանարկու, գետնա-չափ. բժ. բովաչափ։ —stein, ար. սահմանաքար։ —stück, չ. ծուծաւոր ոսկր. բ. (դրամ) մարկ։ —zeichen, չ. սահմանա(րկու)ցից, կոպար։

Márke, իգ. 35. նշան, դրոշմ. կնիք. բ. (դասի, ճաշի...) պիտակ. ֆ. խղ. (դրամի տեղ գործածուող նշանակ) մետաղ, ոսկրանիշ. վ. (վաճառականէն՝ աշակերտին տրուած) բարի վկայութիւն, բարիվկայ։

Marketénder, ար. 22ա. —in, իգ. 32. խահավաճառ, նպարավաճառ (ի բանակի)։

Marketenderéi, իգ. 31. խահավա-ճառութիւն. 2. գինետուն (ի բա-նակի)։

márkicht, ած. 6. ծուծանման ծուծով։

marki(e)‖ren, նբ. 3ա. նշանել կնքել, դրոշմել (նաեւ կշ. որս.)։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեան հետ։

márkig, ած. 6. ուղղային, ծու-ծաւոր. փխ. ջիղու, զօրաւոր։

Márkis տ. Marquis.

Markt, ար. 13. հմ. տօնավաճառ, ամենամօրդոց վաճառ. 2. (օրական՝ շաբաթական) վաճառ. բ. փխ. et. zu — bringen, mit et. zu — kommen բան մ'ընծայեցնել, կարդալ, արտաքերել (ալլոց առջեւը). 3. ը. մփ. տուրեւառ, վաճառում, գնում. unser Markt ist sehr belebt մեր տուրեւառը բանուկ է. 4. վաճառանոց, շուկայ. վաճառատեղող. 5. = Marktflecken; 6. (վաճառանոց բանալու արտօնութեան) Հասարակաց Հրապարակ:

Markt|bude, իգ. խանութ, կրպակ: —flecken, ար. աւան. kleiner — գիւղաւան: —freiheit, իգ. —gerechtigkeit, իգ. վաճառանոց բանալու իրաւունք. բ. տօնավաճառի արտօնութիւն: —gänger, ար. թանգարիկ: —gängig, ած. վաճառանոցի մէջ արժող. —er Preis ընթացիկ գին: —gemeinde, իգ. աւան(ի հասարակութիւն): —halle, իգ. գոց շուկայ, յարկեալ վաճառանոց: —platz, ար. = Markt, 6. —preis, ար. ընթացիկ գին: —recht, չ. = Marktfreiheit, ա.; բ. վաճառատեղւոյ օրէնք: —schreier, ար. ժղ. շառատախօս, փողոցի բժիշկ:

márkten, չբ. ḃ. եւ ներ. 3բ. um et. — սակարկել, սակարկութիւն ընել. (շուկայի մէջ) գնել՝ ծախել:

Márkus, յփ. ան. ար. 38. Մարկոս:

Marlien, **Marling**, իգ. 31. ն—ւ. (առագաստ) երեքկղի, եռկուղ:

Mármarameer, չ. 20. աշխ. Մարմարա (ծով):

Mármor, ար. 34. կամ 20. կուռ, մարմար, մարմարիոն:

Mármor|ader, իգ. կճերակ: —arbeit, իգ. կճագործութիւն: —arbeiter, ար. կճագործ: —artig, ած. կճազգի: —brecher, ար. ար—. կճակոփ: —bruch, ար. կճահատք. բ. կճահանութիւն: —schleifer, ար. կճակոփ: —schneider, ար. կճագործ: —stein, ար. = Marmor.

marmori(e)r|en, նբ. 3—. կճել, (մոմլաթ...) կճակերպ նկարել: —չ. 22բ. ածյփ. —ung, իգ. 31. կճակերպելը:

Marmori(e)rer, ար. 22—. —in, իգ. 32. կճակերպ նկարող:

mármoren, ած. 6. կճեայ, մարմարեայ. փխ. աղամանդեայ:

maróde, ած. 6. պարտասեալ, ուժաթափ:

Maródeur (...տէօր), ար. 38. զին. աւարառու (զինուոր):

marodi(e)ren, չբ. ḃ. 3—. աւարել, յափշտակել: — չ. 22բ. ածյփ. Հինահարութիւն:

Marókko, չ. 38. աշխ. Մարոքքոյ:

Maróffoleder, չ. սեկ:

Maróne, իգ. 35. բյ. (ընտանի) շագանակ, մաշկամիրգ:

Marónen|baum, ար. —kastanie, իգ. շագանակենի, մաշկամրգի (Castanea sativa): —händler, ար. հմ. շագանակավաճառ:

Maronit, ար. 33. —in, իգ. 32. եր. Մարոնիդ: [կել, սեկ ընել:

maroquini(e)ren, նբ. 3—. ար. սե-

Marqueur (... քէօր), ար. 38. նշանակիչ (պանդոկի...) սպասեակ, մանչ:

marqui(e)ren տ. **marki(e)ren**.

Marquis, ար. անփխ. (յփ. մարքիզ) **Marquise**, իգ. 35. **Marquisin**, իգ. 32. մարգիզ: Բ. **Marquise**, իգ. (պատուհանի, դրան վրայ) արեւնոց, յարկածեւ փեղկ. 2. մեծ հրափամփուշտ:

Mars, յփ. ան. ար. անփխ. դշբ. Արէս. բ. աստղ. Հրատ: — ար. իգ. 8. յփ. **Mársen**, յփ. ն—ւ. (կայմի) թակաղաղ:

Márs|feld, չ. Արէսի դաշտ: —fall, չ. ն—ւ. դրօշաձիգ: —raa, իգ. ն—ւ. թակաղաղի առագաստակալ:

Marsch, Ա. ար. 13. (—. զին.) չու, խաղացք. 2. շարժում, կըրթութիւն, փորձ. փխ. Zu—m den — blasen, machen —) մեկը մերժել՝ վարընտել. բ) կշտամբել սաստիկ. 3. չուերգ: marsch! մղ. vorwärts —! —) յառաջ. բ) կորիր, մեկդի: Բ. — իգ. 31. (հէ—ն. Geest|land) (գած եւ) ճախճախուտ (երկիր), եզերք:

Marsch|befehl, չ. զին. չուելու հրաման. բ. չուագիր: —bereit, ած. զին. կազմ (ի չուել): —boden, ար. ճահիճ: —fieber, չ. ճախճատենդ: —geschwindigkeit, իգ. զին. արագութիւն (քայլից): —quartier, չ. զին. օթեւան (չուի):

Digitized by Google

Márschall, ար. 13. —in, իգ. 32. պալատապետ, մարաջախտ։ —(s)amt, չ. պալատապետութիւն։ —würde, իգ. պալատապետութիւն։

marschi(e)ren, չբ. s. եւ h. 3ա. քալել, խաղալ. Du kannst —! ընտ. գործքիդ նայէ, կրնաս երթալ։

märschig, ած. 6. ճախճային, ճախ-ճախուտ։

Márstall, ար. 13. ախոռ, ասպաստան (արքայի...)։

Márter, իգ. 35. տանջանք, կըտտանք, չարչարանք (նաեւ փխ.). 2. = Folter.

Márter|bank, իգ. = Folterbank. —holz, չ. գելարան, գելոց. մ-ն. խաչ։ —tod, ար. մարտիրոսութիւն, վկայական մահ։

Márt(e)rer, ար. 22ա. դահիճ, տանջիչ, չարչարիչ։

märtern, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. տանջել, չարչարել, կտտել, ըլկել, խոշտանգել. 2. sein Gehirn — գլուխը ճաթեցընել, միտք յոգնեցընել (բանի մը վրայ), սաստիկ աշխատիլ. 3. langsam zu Tode — չարաչարուկ մեռցընել։ — չ. 22բ. անյ. = Marter.

Märtertum, **Mä'rterthum**, չ. 7. անյ. վկայութիւն, մարտիրոսութիւն։

Mártha, յփ. ան. իգ. 28. կամ 36. Մարթա։

Mártin, յփ. ան. ար. 38. Մարտինոս։

Mártyr, ար. 38. = Märtyrer.

Mä'rtyrer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. վկայ, մարտիրոս։

Mä'rtyrer|chronik, իգ. վկայագիրք։ —geschichte, իգ. վկայաբանութիւն։ —krone, իգ. մարտիրոսութեան պսակ։

Mä'rtyr(er)thum, չ. 7. = Marterthum.

März, ար. 20. (83.) Մարտ (ամիս), արեգ։

Mä'rzente, իգ. խն. որս. վայրի բադ։

Marzipán, չ. 20. մարկահայս (տեսակ մը քաքար)։

mä'rzlich, ած. 6. մարտի։

Mäsch, ար. 20. (հմմտ. Zimmel, ա.) որձ կանեփ։

Másche, իգ. 35. օղ. (հիւսուածի ուռկանի) ակն. բ. որս. = Dohne.

máschen, նբ. 3ա. եւ 3փ. (ուռկան) հիւսել, ակնել։

máschig, ած. 6. օղաւոր, ակնաւոր։

Maschíne, իգ. 34. մեքենայ. 2. անօթ, գործի, կազմած։

Maschinen|arbeiter, ար. մեքենավար։ —bau, ար. մեքենագործութիւն։ —bauer, ար. մեքենագործ։ —gerüst, չ. մեքենայի կազմած։ —macher, ար. = Maschinenbauer. —mäßig, ած. մեքենային. ըստ մք. մեքենական։ —meister, ար. Ա. մեքենապետ. Բ. մեքենավար (շոգեկառաց)։ —werk, չ. մեքենայի գործ։ —wesen, չ. մեքենայք։

Maschinerie, իգ. 35. ար. մեքենայական կազմած, մեքենայ։

Maschinist, ար. 33. Ա. մեքենապետ. 2. (շոգեկառքի) մեքենավար։

Máser, Ա. ար. 22ա. բիծ, նիշ, նշան։ Բ. — իգ. 35. խայտուցաւոր փայտ. խայտք, պիսակ (փայտի). 2. —n, միայն յփ. ախտ. կարմրուկ (տենդական պալարում)։

Máser|bildung, իգ. խայտուց։ —fleck, ար. պիսակ, խայտք։ —holz, չ. = Maser.

máserricht, **máserig**, ած. 6. խայտ, խատուտիկ, պիսակ։

Másholder, ար. 22ա. դղրի, պիծխի (Acer campestris)։

másig, ած. 6. բծաւոր, պիսակախայտ։

Máske, իգ. 35. դիմակ. փխ. պատրուակ, դիմակ (= Larve). (Sammet)— թաւշեայ դիմակ։

Másken|ball, ար. դիմակաւոր պարահանդէս։ —verleiher, ար. (թէատրոնի...) զգեստ՝ դիմակ փոխ տուող։ —zug, ար. դիմակաւորք, դիմակաւորաց խումբ։

máskenhaft, ած. 6. դիմակաւոր։

Maskeráde, իգ. 35. դիմակաւորութիւն. բ. փխ. կեղծիք. գ. դիմակաւորք, դիմակաւորաց խումբ. դ. դիմակաւորաց կաքաւ։

maski(e)ren, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. դիմակել, դիմակաւորել. փխ. պատրուակել, քօղել. չփն. բրդ. Տրդ. ծածկել, թաքուցանել։

Maskulinum, չ. 20. կամ 40. քր. արական։

Digitized by Google

Mäßlieb(chen), չ. 20. էգ. 31. փչ. սիրամարգիկ, զատկածաղիկ, անթառամ ծաղիկ (Bellis)։

maß, 1. և 3. դէմք եզ. անց. անկ. **messen**ի։

Maß, Ա. չ. 20. (Զ. նշանակութեամբ նաև էգ. անփփ.) չափ. Բ. սահման (չափաւորութեան...). Գ. ձև. չափ, սահման. das — zu einem Rocke nehmen... զգեստի... չափ առնուլ. ohne — und Ziel անչափ, անկապար. über die —en չափազանց. Զ. (Rich.)— օրինաչափ, արդարակշիռ. Բ. Համաձայնութիւն, չափականութիւն, կշռութիւն. տարածութիւն, ընդարձակութիւն. Alles hat sein — u. Ziel ամէն բան չափ ու սահման ունի. Գ. չափաւորութիւն, զգուշութիւն. in dem —, daß... այնչափ որ... in hohem (reichem) —e առատութեամբ. in vollem — լիութեամբ. weder — noch Ziel halten չափ չպահել՝ չգիտնալ. առձ. Alles mit — ամէն բան չափով։ Բ. —, Maße —e, էգ. 35. կերպ, եղանակ, օրինակ, պայման. anerkanntermaßen ինչպէս ծանօթ է. bekanntermaßen յայտնապէս. solchermaßen այնպէս (որ...). unverdientermaßen անարժանապէս, առանց արժանի ըլլալու։

Maß|gabe, էգ. չափ, չափակցութիւն։ **—gebend**, ած. կանոն եղող. Das kann nicht — für uns sein այս մեզի կանոն չի կրնար ըլլալ։ **—gefäß**, չ. աման, կապիճ։ **—kanne**, էգ. գորակ։ **—lieb(chen)**, չ. փչ. = Maßlieb(chen). **—los**, ած. անչափ։ **—losigkeit**, էգ. անչափութիւն. Բ. չափազանցութիւն։ **—regel**, էգ. չափ, կանոն, հնարք, միջոց։ **—regeln**, նբ. 3ա. կանոնադրել. Բ. մէկուն հետ խստիւ վարուիլ։ **—regelung**, էգ. կանոնաւորում, կանոնադրութիւն Բ. խստիւ՝ ըստ օրինաց՝ ըստ պատժի վարուիլը։ **—stab**. ար. (ձողա)չափ. Բ. (աշխարհագրութեան...) չափագիծ. Գ. ձև. չափ, կանոն, սահման։ **—weise**, մ. չափով (ծախել...)։

massakri(e)r|en, նբ. 3ա. կոտորել, ջարդել։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, էգ. 31. կոտորած, ջարդ։

Masse, էգ. 35. Ա. զանգուած. Բ. հատոր, ձոյլ, քծուար. Գ. խուռն, կոյտ, բազմութիւն (մարդկան...). Դ. դրամագլուխ. Զ. նիւթ, զանգուած (թղթի...). (կաղապարի) ատաղ։ Բ. — բիր, մահակ, լախտ. Բ. (գնդախաղի) մական. Գ. մուրճ, թակն։

Mäße, էգ. 35. տ. Maß, Բ.։

Mässel, էգ. 35. ար.ա. (անգուտ) ձոյլ, երկաթ։

Massen|aufgebot, չ. զին. մեծ զօրաժողով։ **—weise**, մ. խմբովին, միահաղոյն։

mäßen, չ. որովհետև, այնուզի։

massenhaft, ած. 6. զանգուածաւոր, մեծազանգուած, հոծ, կուռ. Զ. անհեթեթ, անհնարին։

massig, ած. 6. = massenhaft, 2.

mä'ßig, ած. 6. չափաւոր, համեստ. Զ. սակաւակեր, ժուժկալ. միջին, դոյզն. թեթև (տեղան...). 3. իբր բարդութեան Բ. է հետ. helden-դիւցազնօրէն։

mä'ßig|en, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. (sich) — չափաւորել (ինքզինք). Զ. մեղմել, բարեխառնել. կարճել, նուազեցնել, խաղաղեցնել, համդարտեցնել։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ։ |թիւն, ժուժկալութիւն։

Mä'ßigkeit, էգ. 31. չափաւորու-

massiv, ած. 6. հաստատուն, ստուար, հոծ, սեղմ, կուռ, ձոյլ։

Massivitä't, էգ. 31. անյ. ստուարութիւն, հոծութիւն։

Mast, ար. 24ա. նաւ. կայմ. Բ. ուղղորդ ցից...։ — էգ. 31. պարարում (անասնոց). Բ. (պարարտացուցիչ) բուտ, կեր։

Mast|band, չ. **—bügel**, ար. կայմի շրջանակ։ **—baum**, ար. նաւ. = Mast, ար.։ **—darm**, ար. անդր. նստաղի։ **—futter**, չ. երկ. կեր, բուտ (պարարտութեան)։ **—korb**, ար. նաւ. թակաղաղ (կայմի = Mars)։ **—los**, ած. նաւ. անկայմ։ **—meister**, ար. նաւ. կայմապետ. կայմարար։ **—ochs**, ար. եզն պարարակ. Բ. ձև. թանձրամիտ, շինական, ընտ. եզ։ **—schwein**, չ. պարարտելի խոզ. ձև. ամ. dickes — յոյր՝ պարուշ մարդ։ **—stall**, ար. երկ. բտարան։ **—werk**, չ. նաւ. կայմք։ **—zeit**, էգ. պարարտելու ժամանակ։

Digitized by Google

mästen, նբ. 3ա. Նոյն. — bemasten; Տես. Եւր. Գրբ. անց. gemastet կայմեալ, կայմաւոր։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. — Bemasten, չ. 2. Փայն —ung, էգ. — Mast, էգ.։

mä'sten, նբ. եւ sich — ըբ. եւ չբ. b. 3ա. պարարել, բտել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. — Բայքն Նշանակութեանց Հետ։

Mästenmacher, որ. կայմագործ։ —reich(er Hafen), ած. բազմանաւ (նաւահանգիստ)։

Mäster, որ. 22ա. Նոյն. ի բարդութեան գ. օ. Zwei— երկկայմ(նաւ)։

Mä'ster. որ. 22ա. պարարող, բտող։

mästig, ած. յոյր, մարմնեղ, գիրապարար. ը. Տե. մեծ եւ գէր. զօրաւոր, պնդակազմ. 2. Նոյն. ի բարդութեան = gemastet (տ. masten).

Mästix, որ. (չ.) 20. կիւ, մաստակէ։

Mästixbaum, որ. տն. Հերձի (Pistacia lentiscus)։

Mästodon, որ. (չ.) 38. ըն. պլտոկաժանի (Mastodon)։

Masurek, որ. Masurka, էգ. 38. մազուրքայ (կաքաւ մը)։

Máter, էգ. 35. (Նշանագրաց) մայր։

Materiál, չ. (եղ. 20. յփ. —ien) նիւթք, տաղձք. տարերք. 2. (Հմմտ. Personal) աղխ, կահեար. 3. չն. —ien, յփ. նիւթք (դեղոց), համեմանք, բովքճայք։

Materialismus, որ. 27. անյփ. փլ. նիւթականութիւն, նիւթակրօնութիւն։

Materialist, որ. 33. Համեմավաճառ. 2. փլ. նիւթակրօն։

Matérie, էգ. 35. նիւթ, Հիւթանիւթ. փլ. նիւթ, Հիւլէ. բ. (վէրքի...) թարախ. գ. նիւթ (Ճառի...). դ. պատճառք, առիթ, նիւթ։

materiéll, ած. 6. նիւթական, նիւթեղէն, տարրաւոր. փլ. —e Ursache նիւթական պատճառ (Հմմտ. formale Ursache)։

Mathematik եւ Mathemátik, էգ. 31. անյփ. ուսողութիւն, մաթեմատիկ։

Mathemátiker, որ. 22ա. —us, որ. 18. ուսող։

mathemátisch, ած. 6. ուսողական։

Matrátze, էգ. 35. (բրդալից...) անկողին։

Matrikel, էգ. 35. (Հասարակութեան մ'անդամոց) արձանագիր, անուանագիր. բ. (անուանագրէն քաղեալ) վկայագիր. գ. մայր արձանագիր (Հարկաց)։

Matrize, էգ. 35. տբ. մայր (Նշանագրաց)։

Matróse, որ. 34. Նոյն. նաւաստ, նաւաստի։

Matrósentaufe, էգ. պարճանք (նաւաստին պատմելու Համար նաւուն տակէն անցընելը)։

Matsch, որ. 20. խիւս, ծեծած, աթերայ. ցեխ, տիղմ. es ist ein —, daß man nicht durch kann այնչափ ցեխ է՝ որ մարդ չի կրնար անցնիլ. 3. zu — schlagen մէկը չարաչար ծեծել. 2. խղ. չարաչար կորուստ. — machen կողոպտել, ամէն բան տանուլ։ — ած. 6. կակղեալ, թոյլ, թզացեալ (միրգ)։

mátschen, նբ. 3ա. եւ 3փ. լեսուլ, խիւս ընել. 2. խղ. = Matsch machen.

mátschig, ած. 6. = matsch; —es Obst թզացեալ միրգ։

matt, ած. 6. յաղթուած, կորուսեալ (ի Ճատրակի). 3. — machen, setzen (ի Ճատրակի) մէկուն յաղթել. Schach und — պարտանացում եւ պաշարում (արքայի ի Ճատրակի). 2. փխ. յոգնած, խոնջ, վաստակաբեկ, պարտասեալ, նուաղ(եալ). ich bin — vor Durst und Hunger (անօթութենէ) մարեցայ կու գայ. — w. տկարանալ. 3. անզօր, թոյլ, տկար. Տես. անփայլ, աղօտ, անգոյն. —e Augen մարած աչքեր. —e Farben անփայլ գոյն. բ. տկար, դաշն. —es Echo տկար արձագանգ. —e Stimme մարած ձայն. գ. թոյլ, պղերգ, յոյլ. —er Gedanke անՀամ խորՀուրդ։

máttäugig, ած. մարած աչքով։ —blau, ած. աղօտ կապոյտ։ —gelb, ած. աղօտ դեղին։ —herzig, ած. վատասիրտ, մեղկ, յոյլ, պղերգ։ —herzigkeit, էգ. վատասրտութիւն, թուլութիւն, պղերգութիւն։

Mátte, էգ. 35. դալարիք, մարգ, արօտ. 2. փսիաթ, պարիկ։

Máttenflechter(in, էգ.), որ. փսի-

ախթագործ։ –händler(in, իգ.), ար. վճ. փախաթավաճառ։ –macher, ար. որ–. փախաթագործ։

Matthä'us, յտ. ան. ար. 18. կամ 31. Մատթէոս։

Mättheit, իգ. 31. Նուաղութիւն, անզօրութիւն (աչաց...). աղօտութիւն, անփայլութիւն (գունոյ...). թուլութիւն, մեղկութիւն, պղերգութիւն. անհամութիւն։

Matthias, յտ. ան. ար. 18. Մատաթիա։

Mättigkeit, իգ. 31. խոնջութիւն, յոգնութիւն, վաստակաբեկութիւն։

Maturitä'tsprüfung, իգ. (— an Gymnasien) ուսումնաւարտ (վարժարանի ուսումներն աւարտող) աշակերտաց վերջնական քննութիւն։

Matz, յտ. ան. ար. 20. կամ 33. ընտ. Մատաթիա. փխ. ապուշ, թանձրամիտ. ընտ. Das verhält sich so, oder ich will — heißen ապահով այսպէս է, եթէ բանն այսպէս չէ՝ թող անմիտ ըսեն ինծի։

Mä'tzchen, չ. 22բ. (Նուաղ. Matz) ապուշ, ըթամիտ. բ. (ժողովրդական) աղաւնեակ իմ։

Mätze, իգ. 35. Mätzenkuchen, չ. 22բ. բաղարջ։

mäuen = miauen.

Mäuer, իգ. 35. որմ, պատ. բ. քաղաքորմ, պարիսպ։

Mäuer|absatz, ար. որ–. ճրտ. յենարան (որմոյ)։ –anstrich, ար. որ–. (ջրախառն) որմածեփ։ –band, չ. գէն. ճրտ. պատնիշակապ։ –brecher, ար. գէն. հ. դփ. խոյ։ –bruch, ար. խրամատութիւն։ –falt(e), ար. ջն. հողմավար։ –fest, ած. հաստատաբուն։ –kelle, իգ. որ–. ծեփիչ (մալա)։ –kitt, ար. որ–. շաղախ, կրախառն աւազ։ –klammer, իգ. պահանգ։ –läufer, ար. ջն. որմագնաց (թռչուն)։ –öffnung, իգ. ծակ (դրան...)։ –ritze, իգ. փեռեկում։ –schwalbe, իգ. ջն. մաքալուկ, կիպսեղ (Cypselus apus)։ –specht, ար. ջն. = Mauerläufer. –stein, ար. որ–. ագուռ, աղիւս։ –wall, ար. գէն. պարսպապատուոր պատուար։ –werk, չ. որ–. որմած, որմ։ –ziegel, ար. որ–. աղիւս, ագուռ։ –zinne, իգ. գէն. ճրտ. ճրտ. (պարսպի) ատամունք. կեռունք։

mäuer n, չբ. և. ու. Նբ. 3–. պատ շինել՝ հիւսել, որմել։ — չ. 22բ. ամյթ. –ung, իգ. 31. = Բային նշանակութեան հետ։

Mäuke, իգ. 35. անասնբ. (ձիու ոտից հիւանդութիւն) կայղ։

Maul, չ. 7. (անասնոյ...) բերան. երախք (նաեւ ձկանց). J—m Eins auf's — geben, J—m über's — fahren ա) մեկուն խօսքն ընդմիջել՝ կտրել. բ) մեկուն ստութիւնն յանդիմանել. ein loses — haben պռոստախօս՝ լրբախօս ըլլալ. das — wässert ihm danach բերնին ջուրը կը վազէ. 2. ցռուկ, կնճիթ, քիթ. ընտ. das — hängen lassen քիթը բերանը ծռել (ի նշան տհաճութեան), խեթ–ալ. խեթիւ ըլլալ. das — nicht aufthun բերան չբանալ, ձիկ չհանել. ihm steht das — keinen Augenblick still բերանն երբեք չի կենար. լեզուն միշտ կը դառնայ, շատախօս է. nicht auf's — gefallen sein լեզուանի ըլլալ. das — halten լռել. ընտ. J—m das — stopfen մէկը լռեցընել. ընտ. փխ. sich das — verbrennen (բանմ՝ ընելուն՝ ըսելուն... վրայ) զղջալ (դէշ հետեւութիւն ունենալուն համար). 3. բերան. մարդ. ած. է հէտ. die bösen Mäuler չար լեզուները։ բ. — = Maulthier.

Mäul affe, ար. ապուշ. —n feil haben կամ halten նաեւ —affen, չբ. և. 3–. անբյ. պշուցեալ հայիլ. պշել. բերանաբաց նայիլ։ –afferei, իգ. ապշութիւն։ –beer, ար. բս. –beerbaum, ար. բս. թթենի (Morus)։ –beere, իգ. բս. թութ. բ. = Maulbeerbaum. –beerspinner, ար. ջն. շերամ, բոմբիւզոս (Bombyx muri)։ –drescher, ար. ընտ. շատախօս։ –esel, ար. ջորի, իշակէս։ –faul, ած. ընտ. սակաւախօս։ –freund, ար. ընտ. սուտ բարեկամ։ –freundschaft, իգ. սուտ բարեկամութիւն։ –held(enthum, չ.), ար. ած. մեծաբան(ութիւն)։ –korb, ար. ցռկակապ. երախճան։ –redner, ար. ընտ. քծնաբան. շողոմաբար։ –schelle, իգ. ապտակ։ –stück, չ. որ–. դանդալանդ։ –tasche, իգ. = Maulschelle. –thier, չ. ջն. ջորի. իշակէս։ –todt,

Digitized by Google

ած. ընդ. լուռ. պապանձեալ։ —voll, չ. բերան մի(լի)։ —werk, չ. ընդ. ein gutes — haben քաղցրաբան ըլլալ։ —wurf, ար. ին. խլուրդն (Talpa)։

Mä'ulchen, չ. 22բ. (նուազ. Maul) պզտիկ բերան, բերնիկ. 2. Համբոյր, ընդ. պաչիկ։

mäulen, չբ. h. 3ա. բերաններ ծռել, խաժռտել։ — չ. 22բ. անյգ. = Բային նշանակութեան հետ։

Má'ure, ար. 34. Má'urin, էգ. 22. Մաւրիտանացի։

Má'urer, ար. 22ա. որմնադիր, որմնաշէն. 2. գանձող, գանձագործ. 3. = Freimaurer.

Má'urer|handwerk, չ. որմաշինութիւն։ —zunft, էգ. որմնադրաց խումբ՝ ժողով։

Maurerei, էգ. 31. որմնադրութիւն. 2. = Freimaurerei.

má'urisch, ած. 0. մաւրիտանական. ճրտ. —er Bogen պայտաձև(ձեւ)կամար։

Mauritánien, չ. 22բ. աշխ. Մաւրիտանիա։

Mauritiuspalme, էգ. 35. մաւրիտենի (Mauritia vinifera)։

Maus, էգ. 35. մուկ. 2. էխ. ա—ն. mit Mann u. Maus ամէն ունեցածովը. mit Speck fängt man Mäuse քաղցրախօսով ձանձ չի բռնուիր. er hat Mäuse im Kopfe աղուոր է. 3. = Mäuschen, 2.; 4. անդր. մուկն (= Muskel). անաթ. մուկն (աճառ ի քթափողս ձիոց)։

Mäus|aar, ար. —adler, ար. ին. = Mäusefalk(e).

Mä'uschel, ար. 22ա. ծղրբ. Հրեայ։

Mauschelei, էգ. 31. = Judelei.

mä'uscheln, չբ. h. 3ա. = jüdeln, 2. — չ. 22բ. անյգ. (Հրէից) ծերբարանութիւն։

Mä'uschen, Mä'uslein, չ. 22բ. (նուազ. Maus, 1.) մկնիկ. 2. (փաղաքշական) mein —! սիրելիս։

mä'uschenstill, ած. 0. es ist — ամենեւին ձայն չկայ, ձայն ձիւն չկայ. sich — (ver-)halten անխլլրտ՝ անշշունչ կենալ։

mäuse|artig, ած. մկնազգի։ —falk(e), ար. ին. մկնակալ բազէ (Falco buteo)։ —falle, էգ. ծիծեղ. մկանց ակնատ. բ. դին. գնդակի տուփ։ —fänger, ար. մկնորս։ —gift, չ. մկնդեղ։ —kätzchen, չ. ընդ. (փաղաքշական) mein —! սիրելիդ իմ։ —nest, չ. մկնաբոյն. էխ. —er im Kopfe haben աղուոր ըլլալ։ —ohr, չ. մկնականջ. բ. բս. = Mäuseöhrchen, 2. —öhrchen, չ. մկնականջիկ. բ. բս. = Vergißmeinnicht. —schwanz, ար. մկնագի. բ. էխ. բարակ Հիւսք, ընդ. մկան պոչ. 4. բս. մկնագի (Myosurus)։ —still, ած. = mäuschenstill. —todt, ած. մեռած։

mä'usen, չբ. 3գ. h. (մն. կատուի) մուկ բռնել. 2. h. եւ s. կծիկը գնել, խոյս տալ։ — նբ. Հնարիւք՝ մեղմով գողնալ՝ առնուլ։ — չբ. h. եւ sich — ներ. (sich) — նորափետուր գարդարիլ. (մորթը...) փոխել։ — չ. 22բ. անյգ. = Mauserei եւ Mauser, ի.

Má'user, ար. 22ա. —in, էգ. 32. գաղտակիծ, Հնարիւք՝ մեղմով գողցող։ ի. — էգ. 35. մորթափոխութիւն, (մորթը) փոխելը. (օձի) խորխափոխութիւն, (թռչնոյ) փետրաթափութիւն։

Mauserei, էգ. 31. գաղտակծութիւն, (ծածուկ) գողութիւն, ձեռնաբարշութիւն։

Má'user|feder, էգ. նոր փետուր։ —zeit, էգ. փետրափոխութիւն, փետրաթափութիւն։

má'usern, չբ. h. եւ sich — ներ. 3ա. = mausen, չբ. եւ ներ.։

má'usig, ած. 6. մկնահոտ. 2. sich — machen մեծութիւն ծախել. Sie machen sich gar zu —! ընդ. շատ բարձրէն կը թռչիք։

Maut(h), էգ. 31. Հն. մաքս. բ. բաժ (անցից). 2. = Maut(h)amt.

Má'ut(h)|amt, չ. մաքսատուն։ —aufseher, ար. —beamte(r), ար. մաքսապետ, մաքսաւոր։ —frei, ած. անմաքս։

Maximiánus, յտ. ան. ար. 18. Մաքսիմիանոս։

Maximilián, յտ. ան. ար. 38. (Հյց. նաեւ —en) Մաքսիմիլիան։

Maximinus, յտ. ան. ար. 18. Հ. պտ. Մաքսիմինոս։

Má'ximum, չ. 20. (Հկռ. Minimum) մեծագոյն դումար, առաւելագոյնն։

May տ. Mai.

Má'yor (մէըր), ար. 38. շահապ

(քաղաքաքաղաքականական պաշտօնէից գլուխ յԱնգղիա):

Mazedónien, չ. 38. ակն. Մակեդոնիա:

Mazedónier, ար. 22ա. —in, էգ. 32. Մակեդոնացի:

Mechánik, էգ. 31. շարժաբանութիւն. մեքենաբանութիւն:

mechánisch, ած. 6. մեքենական. բ. մեքենագիտական. գ. նիւթական, մեքենական. դ. մեքենայէս:

Mechanismus, ար. 27. կազմուած, յօրինուած:

meckern, չբ. հ. 3ա. (այծի...) պապաչել. կկչել. (անձանց) այծի ձայն հանել. երժ. դողդոջուն ձայնիւ երգել, պապաչել. դողդոջել: — չ. 22բ. անյ. (երժ.) պապաչ, պապաչիւն:

Méder, ար. 22ա. —in, էգ. 32. Մար:

Média, էգ. 31. (յղ. Mediä) քր. միջին (նշանագիր):

mediál, ած. 6. բնէ. միջական. 2. քր. միջնական, միջնական բայի:

Median, չ. 20. լծ. միջնաթուղթ:

Median‖folio, չ. ար. փղ. միջնածալ: —größe, էգ. միջին մեծութիւն՝ քանակութիւն: —papier, չ. լծ. = Median. —quart, չ. մեծ քառածալ:

Mediante, էգ. 35. երժ. միջնալար(ակ):

mediatisi(e)r‖en, նբ. 3ա. միջնորդական ընել. (իշխանի կամ երկրի մը) անկախութիւնը ջնջել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բայէն նշանակութեան հետ:

Médien, չ. 38. ակն. Մարք, Մարաստան:

Medikament, չ. 20. դեղ:

Médikus, ար. 18. ցնցա. 18. բժիշկ:

Medina, ար. 38. քղ. Մետինէ:

Médio, անփխ. լծ. = Mitte; — März մարտի կէսին:

mediti(e)ren, նբ. 3ա. մտածել, խոկալ: — չ. 22բ. անյ. մտածութիւն, խոկում:

Médium, չ. 26. կամ 40. բնէ. միջնորդ. 2. քր. միջակ՝ միջին (բայ):

Medizin, էգ. 31. անյ. դեղագիտութիւն, բժշկութիւն. բ. յղ. ով. դեղ:

Medizin‖glas, չ. սրուակ, ապակեայ (դեղադրեան): —wagen, ար. չն. դեղարկղը կառք:

Mediziner, ար. 22ա. աշակերտ բժշկութեան:

medizini(e)ren, չբ. հ. 3ա. սրբադեղ առնուլ:

medizinisch, ած. 6. բժշկական. —e Fakultät բժշկական կաճառ (համալսարանի):

Medúsa, յա. ան. էգ. 38. եւ 36. դիծ. Մեդուսա: — էգ. 36. **Medúse**, էգ. 35. բն. ծովամայր (Medusa):

Meer, չ. 20. (հկ. Land) ծով. համատարած. ը. ի. ջուրք. բ. (մեծ լիճ) ծով. գ. ծով, մեծ քանակութիւն, խուռն (խառնիճաղանճ...):

Meer'adler, ար. բն. ոսկրկոտ. ծովարծուի (Aquila ossifraga): —anwohner, ար. եզերաբնակ: —barbe, էգ. բն. գլխան (ձուկ) (Mullus barbatus): —beherrscher, ար. ծովակալ: —bewohner, ար. ծովաբնակ. բ. = Meerthier. —brandung, էգ. խարազանում, փշրում (ալեաց): —busen, ար. (ծովու) ծոց, խորշ: —enge, էգ. նեղուց: —fahrt, էգ. նաւարկութիւն: —frau, էգ. ծովեզրձանոյշ: —fräulein, չ. = Meerfrau; բ. դից. ընդգղայ, համբարու, պարիկ: —gott, ար. դիցբ. ծովադիք: —gras, չ. տկ. ծովախոտ (Fucus). բ. խոզ. լիմուռ, գորգնորութ (Alga): —kalb, չ. բն. = Seekalb. —katze, էգ. բն. ապուծակապիկ (Cercopithecus). բ. փխ. ագեղ մարդ: —nessel, էգ. տկ. խոզ (Alga). բ. բն. ծովեղինձ (Actinia): —pferd, չ. բն. ծովաձի (Pegasus draco): —rettig, ար. տկ. ծովաբողկ (Cochlearia armoracia): —schaum, ար. ծովու փրփուր. բ. հք. ծովափրփուր, սպիտակ հող: —schwein, չ. բն. ծովախոզ (Delphinus phocaena): —schweinchen, չ. բն. ծովախոզճկոր (Cavia): —strom, ար. նոյ. (ծովու) յորձանք: —ungeheuer, չ. ծովային ճիւաղ՝ հրէշ: —weib(chen), չ. = Meerfrau. —wunder, չ. ծովերեւոյթ. բ. փխ. զարմանալիք. սքանչելիք:

Méeres‖fläche, էգ. —spiegel, ար. ծովու մակերեւոյթ՝ երես: —flut(h), էգ. ալիք. բ. մակընթացութիւն: —stille, էգ. նոյ. ծովու հանդարտ-

Digitized by Google

տուութիւն ։ –strömung, իգ. ն–ջ. գըր–գանք, պտոյտք (ծովու) ։ –ufer, չ. ծովեզր, ծովափն ։

Meeting (Ի...), չ. 8s. ժողով, համախմբութիւն ։

Megä're, իգ. 8s. դշխ. Մեգերա. 2. փխ. չար՝ չարագէտ՝ մոլեգին կին. բ. յն. (անուն օձի՝ ...) ...

Mehemed, յար. ան. ար. 38. Մեհեմէտ ։

Mehl, չ. 20. ալիւր. 2. խհ. gebranntes, geröstetes — խանձրաքողջն համեմունք. 3. չ. մբ. փոշի, փոշիացեալ նիւթ ։

mehl|artig, ած. ալիւրաձգի ։ –beerbaum, ար. բյ. մինիի (Sorbus. aria) ։ –beere, իգ. բյ. մինեայ պտուղ ։ –brei, ար. անթերայ, խիւս ։ –haltig, ած. ալիւրախառն ։ –händler(in, իգ.), ար. լմ. ալերավաճառ ։ –käfer, ար. յն. մլուրնիճա (միջատ) (Tenebrio) ։ –kleister, ար. ար. = Kleister. –müller, ար. ջաղացպան, մլաղաց ։ –reich, ած. = mehlhaltig. –sack, ար. ալիւրի պարկ. բ. փխ. ընդ. ամպամ (չատ գէր մարդ) ։ –schwalbe, իգ. յն. քաղաքի ծիծառն (Hirundo urbica) ։ –t(h)au, ար. բյ. դալուկն, երեւիլ ։ –weißchen, չ. յբ. երկայնամէւ համեմհացիկ ։

mehlicht, mehlig, ած. 6. ալիւրային, ալիւրաձգի ։

mehr, Ա. Ի. աւելի, առաւել. — als ich sagen kann քան կրցածէս աւելի. — und — եւս քան զեւս, առաւել քան զառաւել. vier Augen sehen — als zwei չորս աչք երկուքէն աւելի լաւ կը տեսնեն. je —..., desto —... որչափ աւելի (կու տայ), այնչափ աւելի (կը պահանջէ). — als zuviel չափէն չատ աւելի. բ. er lebt nicht — այլ չապրիր, այլ հիմայ չկայ. 2. Das ist nicht — als meine Schuldigkeit արդէն պարտքէս աւելի չէ՝ չափապանց չէ. und dergleichen — եւ այլ այսպիսիք, այլովքն համանման. 3. was bringst Du —? ինչ նոր բան (կը բերես) ։ բ. Mehr, չ. անփի. աւելին, առաւելն. յաւելուած, աւելորդն ։ գ. — ած. 6. ան. հրծ. mehrer, 6. յգըր. = größer; 2. անորոշ թուական mehrere (հլմնչ. ein) չատ(եր), այլեւայլ, զանազան. նաեւ իբրեւ չ. Mehreres այլեւայլք, զանազան բաներ ։

Mehr|belastung, իգ. ծանրաբեռնութիւն, յաւելում (հարկաց...) ։ –blumig, ած. բյ. բազմածաղիկ ։ –erwähnt, ած. –genannt, ած. չատ անգամ յիշուած ։ –gebot, չ. յաւելում գնոյ (յաճրդի) ։ –gliederig, ած. դխն. բազմակարգ (ազգ...). բ. աաա. բազմանդամ (քանակութիւն) ։ –jährig, ած. բազմամեան ։ –mals, Ի. չատ անգամ, յաճախ ։ –stimmig, ած. բազմաձայն ։ –silbig, ած. քր. բազմավանկ ։ –zahl, իգ. մեծագոյն մասը. քր. յոգնակի ։

mehr|en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. sich — բազմացընել, չատցընել, յաւելուլ. բազմանալ, չատնալ. նբ. բազմապատկել ։ — չ. 22բ. անյթ. –ung, իգ. 31. = բայէն նչանակութեան հետ ։

mehrentheils, Ի. մեծաւ մասամբ, հասարակօրէն, ամենէն աւելի ։

Mehrer, ար. 22ա. աւելցընող, յաճախող ։

mehrere, Mehreres, տ. mehr, Գ. 2.

mehrerlei, ած. անփի. չատ տեսակ, բազմաղիմի ։

Mehrheit, իգ. 31. (քուէի...) առաւելութիւն, մեծամասնութիւն. 2. բազմութիւն. քր. յոգնակի ։

meiden, նբ. եւ sich — փբ. 2ծ. (նբր. du meidest, er meidet) խուսել, խոյս տալ, փախչիլ ։ — չ. 22բ. անյթ. խոյս տալը, փախուստ ։

Meier, Ա. ար. 22ա. –in, իգ. 32. (հողի... մը) յանձնառու. 2. գաւառապետ, աւագ ծառայ. 3. վարձակալ (ագարակի...). 4. խչ. — sein առաջին ըլլալ. 5. (քաղաքի...) չահապ. 6. բյ. (նաեւ Meierisch, ար. 20.) = Hühnerbiß; բ. = Blutkraut; 7. յն. դաչտասարդ (Phalangium opilis) ։ Բ. — ար. 38. ընդ. zur Tante — gehen ճեփիչ երթալ ։

Meier|amt, չ. գաւառապետութիւն ։ –gut, չ. –hof, ար. վարձեալ ագարակ ։ –zins, ար. ագարակավարձք ։

Meierei, իգ. 31. կալուած, ագարակ ։

Meile, իգ. 35. մղոն ։

Meilenstein, ար. մղոնաքար։ —zeiger, ար. մղոնացոյց (երկաթուղայ...)։ —weit, ած. եւ մ. մղոն մը հեռու։ [րան։

Meiler, ար. 22ա. ածխագործա-

Meilerholz, չ. ածխափայտ։ —kohle, իգ. (փայտ)ածուխ։

mein, Ա. ած. ich. gedenke — զիս յիշէ. vergiß — nicht զիս մի մոռնար. 2. (տ. dein, 2.) Das Buch ist (ընդ. gehört) — գիրքն իմս է։ Բ. — ած. եւ ... mein, ար. meine, իգ. mein, չ. 6ա. (...). իմ. — u. Euer Buch իմ եւ Ձեր գիրքը. dieser — Sohn այս իմ որդիս. — Fuß thut mir weh ոտքս կը ցաւի։ Գ. Meiner, Meine, Meines, ... der (die, das) Meine, ... Meinige, իմս, իմինս։ Դ. մէջ. —! ei du —! Աստուած իմ։

Meineid, ար. սուտ երդում, երդմնահարութիւն, ստերդմնութիւն։ —eidig, ած. —eidige(r), ար. ստերդումն, երդմնահար։

meinen, ներ. եւ չբ. ի. 3ա. կարծել, կարծիք ունենալ, մտածել, համարել, երեւակայել (որ...). կարծիքն ըսել՝ յայտնել. համարել (որ...). Das will ich — այս է միտքս. ja, meinte er, wenn... այո՛ ըսաւ, եթէ... 2. միտք՝ նպատակ ունենալ, դիտել. damit sind Sie gemeint Ձեզի ուղղուած է այս, առաջ Ձուք կ'իմացուիք. so ist's nicht gemeint խօսքին՝ միտքն այս չէ, աս չ'իմացուիր. 3. ... zu? ... ich meine nicht (ich bin nicht gemeint) zu... միտք չունիմ. Ի. er meint es gut mit Ihnen Ձեզի բարիք կ'ուզէ. die Sonne meint es gut արեւը զօրաւոր է։

meiner, Ա. ... ich իմ. Հմմտ. mein, 1. Բ. — տ. mein, Գ.։

meinerseits, մ. իմ կողմանէս։

meinethalben, meinetwegen, մ. իմ պատճառաւս, ինծի համար. Ձ. եղիցի, (թող) ըլլայ. աւելի աղէկ։

meinetwillen, մ. um — = meinethalben, 1.

meinig տ. mein, Գ.։

Meinung, իգ. 31. կարծիք, վարկ. meiner — nach ըստ իմ կարծեացս. ich habe ihm derb meine — gesagt կարծիքս յայտնի ըրաւ ցեցի. 2. vorgefaßte — կանխակալ կարծիք, նախապաշարում. es herrscht nur eine — über ihn ամէնքն իր վրայ միեւնոյն կարծիքն ունին. e—r zu gute — von et. haben բանի մը վրայ (պատշաճէն աւելի) բարի համարում ունենալ. 3. դիտաւորութիւն, դիտում, կամք։

Meiran, ար. 20. = Majoran.

Meisch... տ. Maisch...

Meise, իգ. 33. Թուխկատար, երաշտահաւ (Parus)։

Meißel, Ա. ար. 22ա. ... դուր։ Բ. — ար. 22ա. (իգ. 35.) վէր. (վէրքի արիւնը դադրեցնելու...) խծուծ, ծուատ ([illegible])։

meißeln, ներ. եւ չբ. ի. 3ա. քանդակել, դրոշել։

meist, ... mehr. Ա. ած. 6. ... ... մեծագոյն մասը. die —en Schüler աշակերտաց մեծագոյն մասը։ Բ. ... 6. die Meisten, ... մեծամասնութիւնը, մեծ մասը. 2. das Meiste, աւելին, աւելագոյնն։ Գ. մ. am meisten ամէնէն աւելի. 2. meist, meistens, meistentheils, meisthin մեծաւ մասամբ, ամէնէն աւելի։

Meistgebot, չ. ամենամեծ գին (յաճրդի)։ —hin, մ. տ. meist, Գ.։

Meister, ար. 22ա. տէր. իշխան. Բ. վարպետ (արուեստի...), արուեստավարպետ. Գ. (բանի... մը մէջ շատ քաջ եղող) վարպետ. ... kein — fällt vom Himmel ոչ ոք իմաստուն կը ծնանի. Übung macht den — կրթութիւնն զմարդ վարպետ կ'ընէ. Դ. ուսուցիչ, վարպետ (կաքաւի...)։

Meisterarbeit, իգ. = Meisterstück; Բ. = Meisterwerk. —gesell, ար. աւագ սատար։ —grad, ար. վարպետութիւն։ —sänger, ար. —singer, ար. տաղաչափ երգիչ. Բ. գերմանացի բանաստեղծ (արուեստաւոր պարագանէն)։ —spieler, ար. քաջահմուտ երաժիշտ։ —stück, չ. ստատարի գործ. Բ. ը. մփ. Ճարտար գործուած. Հրաշալիկերտ գործ, գլուխ գործոց։ —werk, չ. գլուխ գործոյ. վարպետի գործ։

Meisterer, ար. 22ա. քննադատ. խծբծող։

Digitized by Google

meisterhaft, meisterlich, ած. 6. վարպետի, ճարտարարարագործ, կատարեալ։

meistern, նբ. եւ չբ. հ. 8ա. 3. — մէկուն տիրել, իշխանն՝ տէր ըլլալ. 2. գերազանցել, գլել. 3. 3. — խրատել, հրահանգել. բ. էջ. մփ. = hofmeistern; ը. մփ. քննադատել, խծբծել։ — չ. 22բ. անյ. քննադատութիւն, խծբծում։

Meisterschaft, էփ. 31. = Innung; 2. վարպետութիւն. 3. կատարելութիւն, (վարպետի...) կատարելագործում։

Mekka, չ. 38. քղ. Մեքքէ։

Melancholie (...ք...), էփ. 31. սեւամաղձութիւն։

Melancholiker, ար. 22ա. սեւամաղձոտ։

Melange (...ժ), էփ. 35. խառնուած, խառնուրդ (գունոց...)։

Melasse, էփ. 35. ռճ. շաքարամեղր։

Melchisedek, յտ. ան. ար. 38. Մելքիսեդեկ։

Melde, էփ. 35. տկ. թաղթ(իկ), թալ (Atriplex)։

Meldeamt, չ. Համարատուն։ —brief, ար. ազդա(րար)թուղթ։ —schiff, չ. ն—կ. բանբեր նաւ։

melden, նբ. եւ չբ. հ. 3բ. 3—m et. — մէկուն բան մ'ազդ առնել՝ ծանուցանել. (գրաւոր) տեղեկութիւն՝ զրոյց տալ. 2. alte Sagen — հին զրոյցք կը պատմեն. խղ. zu — h. ծանուցանելու կարգն իրեն ըլլալ. 3. յիշատակել, ըսել։ sich — էբ. իմացընել, ազդ ընել (որ եկած է). զխ. մեծին առջեւն ելլել, ներկայանալ. փխ. das Alter meldet sich bei ihm ծերութիւնը դուռը հասեր է. 2. sich zu (für) et. — բան մը խնդրել. sich zu e—r Stelle — պաշտօն մը խնդրել. sich zu e—m Examen — քննութեան մ'ընել ուզել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էփ. 31. ազդումն, ծանուցումն. 2. միայն —ung, էփ. ազդ(արարութիւն), ծանուցում, տեղեկութիւն, զրոյց։

meldenswerth, ած. 6. յիշատակաց արժանի։

Meldung, էփ. 31. տ. Melden, չ.։

meli(e)ren, նբ. եւ sich — էբ. 8ա. sich — խառնել (խառնուիլ), խառնակել, միացընել։

meliori(e)ren, նբ. 8ա. լաւագոյն ընել, կատարելագործել։

Melis, ար. անփխ. —Zucker, ար. 22ա. մեղրան (միջին տեսակ զտեալ շաքարի)։

Melisse, էփ. 35. տկ. պատարինջ (Melissa)։

melk, ած. 6. կաթնատու (մն. կով), կթելի։

Melk|faß, չ. (մէջը) կաթ կթելու անօթ։ —kuh, էփ. կաթնատու կով։ —schemel, ար. (կթելու ատեն նստելու) աթոռակ։

melkbar, ած. 6. = melk.

melken, նբ. 8ա. եւ 3բ. die Kühe — կովը կթել։ — չբ. հ. կաթ տալ։

Melker, ար. 22ա. —in, էփ. 32. կթող։

Melkerei, էփ. 31. կթում. 2. կովանոց, կովարածութիւն։

Melodie, էփ. 31. երժ. եղանակ, նուագ։

melodiös, melodisch, ած. 6. ներդաշնակ, քաղցրահնչիւն, քաղցրանուագ։

Melodram(a), չ. 38. զրուցերգութիւն։

Melone, էփ. 35. սեխ (Cucumis melo)։

Melonenkaktus, ար. տկ. սեխակուզի (Melocactus)։

Memme, էփ. 35. վատասիրտ, երկչոտ։

Memoir(e), չ. 24բ. յիշատակ, յիշատակարան։

Memorabilien, յփ. անփխ. յիշատակարանք, յիշատակելիք։

Memorandum, չ. 26. կամ 40. յիշատակագիր։

Memorial, չ. 20. աղերսագիր. 2. վճ. օրհաշիւ, օրական հաշուագիր։

memori(e)ren, նբ. 3ա. բերնուց սորվիլ՝ սերտել։

Menage (մէնաժ), էփ. 35. տնտեսութիւն, տնարարութիւն. զխ. սովորական կերակուր. 2. խուղակալ (ամսան ի սեղանի)։

Menagerie (մէնաժըրի), էփ. 35. (անասնոց) արգելոց։

Menelaus, յտ. ան. ար. 18. հ. դփ. Մենելաւոս։

Menggestein, չ. երկխ. չեղջագոտ,

Menge, էփ. 35. բազմութիւն, յաճախութիւն, յոլովութիւն. բ.

Digitized by Google

շեղջ. կոյտ. schwere — մեծ քանակութիւն. գ. die — ամբոխ, խառնիճաղանճ ժողովուրդ. խուժան. 2. պարս, գնդակ (մեղուաց). դէզ, շեղջակոյտ, (քարի) կարկառ:

méngen, նբ. եւ sich — ն. 3ա. խառնել, խառնակել, շփոթել, տակնուվրայ ընել. փխ. sich in et. — բանի մը մէջ նետուիլ, խառնուիլ: — չ. 22բ. ռմկ. —ung, իգ. 31. = Բայէն նշանակութեանց հետ:

Mengeréi, իգ. 31. = Mengen, չ.:

Méngsel, չ. 22ա. = Gemengsel.

Ménnig, ար. 20. —e, իգ. 35. հմ. նէր. կարմրադեղ (օքսիդ-կապարին):

ménnigen, նբ. 3ա. կարմրադեղել:

Mennonismus, ար. 27. մեննոնականութիւն:

Mennonit, ար. 33. —in, իգ. 32. նր. մեննոնական (աղանդաւոր):

Mensch, ար. 40. մարդ. Յ. zum (ordentlichen կամ gesitteten) —en machen մէկը մարդ ընել՝ բարեկրթել. unter (die) —en kommen մարդկանց մէջ մտնել, աշխարհք տեսնել. kein — würde es wagen ոչ ոք կրնար ատոր յանդգնիլ. jeder — ամէն մարդ, իւրաքանչիւր (ոք). բ. գլուխ. գ. անձն, ոք: — չ. 9. անուանարկ կին:

Ménschwerdung, իգ. նր. մարդեղութիւն (Քրիստոսի), մարմնաւորութիւն:

ménschen‖ähnlich, ած. մարդանման, մարդակերպ: —alter, չ. մարդու հասակ: —feind, ար. մարդատեաց. բ. մարդկան թշնամի: —feindlich(keit, իգ.), ած. մարդատեաց (...ատեցութիւն): —fressend, ած. —fresser(in, իգ.), ար. մարդակեր: —fresserei, իգ. մարդակերութիւն: —freund, ած. մարդասէր. բ. բարեկամ մարդկան: —gedenken, չ. seit — յանյիշատակ ժամանակաց: —geschlecht, չ. ազգ մարդկան: —haß, ար. = Menschenfeindlichkeit. —hasser, ար. = Menschenfeind. —kind, չ. = Mensch; die —kinder յգ. որդիք աշխարհիս այսորիկ (ըստ Ս. Գրոց). եզ. մփ. = Kauz, 2. —leer, ած. մարդաթափուր: —liebe, իգ. մարդասիրութիւն: —los, ած. անմարդի: —mord, ար. մարդասպանութիւն: —scheu, իգ. մարդատեցութիւն. բ. ած. մարդատեաց, վայրենի: —sohn, ար. մարդու որդի. նր. Որդի մարդոյ (Քրիստոս):

Ménschheit, իգ. 31. ռմկ. մարդկային բնութիւն, մարդկութիւն. 2. = Menschengeschlecht.

Ménschlein, չ. 22բ. (նուազ. Mensch) մարդուկ, պզտիկ՝ կարճ մարդ:

ménschlich, ած. 6. մարդկային, մարդկեղէն. ihm ist was —es passirt ա) մեռաւ. բ) խոռովեցաւ. — machen (—er w.) մարդ ընել (ըլլալ), գդօնացընել (գդօնանալ). Յ. մկ. յարմար, պատաշաճական, (կրթեալ մարդու) վայել. կրելի, տանելի:

Ménschlichkeit, իգ. 31. մարդկութիւն:

Menstruation, իգ. 31. դաշտան, կանացիք, տարամսեայք (հմմտ. Regel):

menstrui(e)ren, չբ. h. եւ s. բղխել դաշտան, կանացիք ունենալ:

Mensúr, իգ. 31. երժ. ամանակ. չափ:

Menuét(t), ար. (չ.) 20. (իգ. 31.) մանրախաղաց (պար կաքաւի). բ. մանրախաղացի երգ:

Mérgel, ար. 22ա. երկր. երկ. մարգ. մաւան:

mérgel‖artig, ած. մաւանազգի, մարգատեսակ: —boden, ար. մաւանուտ, մարգուտ (տեղի):

mérgelig, ած. 6. մաւանախառն, մարգոտ:

mérgeln, նբ. 3ա. երկ. մաւան՝ մարգ ցանել, (դաշտ...), մաւանել, մարգել: [միջօրէական:

Meridján, ար. 20. աստղ. աշխ.

Merino, ար. 38. յն. (—schaf, չ. 20.) մերինոս (ոչխար). բ. մերինոսէ պատատա):

Merk, ար. 20. նշան, դրոշմ, կնիք. 2. բս. ջրալախուր (Sium):

Mérk‖eisen, չ. ար. — դրոշմիչ (երկաթ): —mal, չ. ծանուցիչ, որոշիչ՝ յայտարար նշան. նշանակ. ցոյց, նկարագիր: —würdig, ած. նշանաւոր, երեւելի, յիշատակելի. զարմանալի. —würdigkeit, իգ. ռմկ. նշանաւորութիւն, երեւելութիւն. բ. (յգ. ով.) զարմանալի նշանաւոր բան: —zeichen, չ. նշան. կնիք:

Digitized by Google

merkbar, ած. 6. նշմարելի, զգալի։

merken, նբ. 3ա. նշանել, գրոշմել. կնքել. 2. et. — բան մը նշանակել՝ գրել. 3. (ար.) sich et. — միտքը բան մը պահել՝ գրոշմել՝ տպաւորել. Das werde ich mir — ա) զայս պիտի յիշեմ. բ) պիտի խնամեմ. 4. et. —, նաեւ չբ. b. auf et. — բանի մը միտ դնել, ուշադրութիւն ընել. բան մը դիտել. 5. et. — նշմարել, ճանաչել (նշանէ մը). 6. — lassen ցուցնել, մատնցոյց ըլլալ. laß' Dir nichts —! մի խայտըներ, դրանէն բան մի ցուցըներ։

merkenswerth, ած. 6. նշանակելի, նշանակելու (տ. bemerkenswerth)։

Merker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. նշանակող. մտն. (երգի մը սխալները) մատգիր ըսող դատաւոր. 2. ընդ. մտադրութեան՝ խմանալու ձիրք. den richtigen — haben կորովամիտ ըլլալ։ [նելի, անկյանդիմանն։

Merkur, 20. —ius, 18. յր. ան. ար. դշբ. Տիւր, Հերմէս. աստղ. Փայլածու։ — ար. 20. սնդիկ։

Merle, իգ. 35. յն. = Amsel.

Merlin, յր. ան. ար. 38. Մերլին։ — ար. 20. —falke, ար. 35. ճուռակ (Falco oesalon)։

Merzschafe, չ. յհ. աչխան (ծախու եղու, կրուելու...) ոչխարք։

Mesopotamien, չ. 22բ. աշխ. Միջագետք։

Meßamt. չ. յր. պատարագ։ —brief, ար. չճ. առնավաճառի փոխանակագիր։ —buch, չ. յր. խորհրդատետր, պատարագամատոյց. բ. առնավաճառի հաշիւ. գ. շափագիր (յանդաշափութեան)։ —bude, իգ. չճ. խանութ, կրպակ։ —diener, ար. յր. (պատարագի) սպասաւոր. բ. չճ. = Marktheler. —gefäße, չ. յհ. յր. ծամանոցք, բաժկամանն։ —gewand, չ. յր. պատարագի զգեստ։ —hemd(e), չ. յր. շապիկք (եկեղեցւոյ)։ —kanne, իգ. բաժկամանն։ —kunde, իգ. (գործնական) երկրաչափութիւն։ —kunst, իգ. չափողութիւն։ —opfer, չ. յր. (պատարագի) պաշ։ —schnur, իգ. (գետնաչափի) լար։ —tuch, չ. յր. geweihtes — մարմաջկալ։

meßbar(keit, իգ. 31.), ած. 6. չափելի(ութիւն)։

Messe, իգ. 35. յր. պատարագ. բ. (պատարագի) երաժշտութիւն. die — lesen պատարագ մատուցանել, պատարագել. 2. չճ. առնավաճառ. 3. տօնընծայ։

messen, նբ. եւ sich — իբ. 32. չափել. բ. Verse — ոտանաւոր չափել. գ. (երկու բան) կշռել, համեմատել. sich mit J—m — իւր զինք մէկուն հետ համեմատել. դ. J. mit den Augen — աչքը լաւ մը դնել՝ չափել. 2. mit der Hand — ձեռքով չափել. mit der Klafter — ձողաչափել. բ. փխ. das Gold mit Scheffeln — können պարկերով ոսկենալ. sich mit J—m nicht — können մէկուն չհաւասարիլ։ — չ. 22բ. ած. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակութիւն հետ։

Messer, Ա. չ. 22ա. դանակ. 2. բնա. սուր, սուսեր, երկաթ. չբ. կտրող. ոգր. յատող. 2. das große — gebrauchen կամ handhaben = aufschneiden, նբ.։ բ. — ար. չափող, չափիչ. 2. չափ. մտն. բարգա—բնանց մէջ. Luftdruck— ծանրաչափ։

messer|artig, ած. դանականման։ —fabrikant, ար. դանակագործ։ —griff, ար. —heft, չ. դանակի կոթ։ —klinge, իգ. դանակի շեղբ՝ բերան։ —scheide, իգ. դանակի պատեան. բ. յն. դանակաւորն, դանկիկոթ (խեցեղէն մը) (Solen vagina)։ —schmied, ար. դանակագործ, զինագործ։

Messerchen, չ. 22բ. (նուաղ. Messer) մանր դանակ, դանակիկ։

Messias, ար. 18ա. եւ 18բ. (նաեւ յհ. ...ssen կամ ...ssä) յր. Մեսիա, Օծեալ։ [աշխ. կղ. Մեսինա։

Messina, չ. 38. (ան. ...nens)

Messing, ար. (չ.) 20. արոյր. rothes — ոսկեպղինձ (թօմպաք)։

Messing|geschirr, չ. արուրեայ անօթ։ —schläger, ար. —schmied, ար. արուրագործ։

messinge(r)n, ած. 6. արուրեայ։

Messing(i)sch, չ. անփխ. ծերպաբանութիւն, կորճաբանութիւն։ — մ. ծերպաբանօրէն։

Meßner, ար. 22ա. յր. ժամկոչպան, լուսարար. 2. պատարագիչ։

Digitized by Google

Méste, էգ. 35. տուփ, արկղիկ:

Metáll, չ. 20. մետաղ, քրքյական նիւթ. edles (gediegenes) — ազնիւ (զուտ) մետաղ. 2. հնչիւն (ձայնի):

metáll|ähnlich, ած. մետաղակերպ: —artig, ած. մետաղազգի: —arbeiter, ար. մետաղագործ: —chemie, էգ. մետաղալուծութիւն: —haltig, ած. մետաղախառն: —kunde, էգ. մետաղագիտութիւն. ար—. մետաղագործութիւն: —lehre, էգ. մետաղաբանութիւն: —schaum, ար. (մետաղայ) կղկղանք:

metállen, ած. 6. մետաղեայ, մետաղային:

metállisch, ած. 6. մետաղական:

Metalloid, չ. 20. քմ. մետաղակերպ(ք):

Metallúrg, ար. 33. մետաղագործ:

Metallurgie, էգ. 31. մետաղագործութիւն:

Metamorphóse, էգ. 35. այլակերպութիւն, կերպարանափոխութիւն, փոխակերպութիւն:

Metápher, էգ. 35. կր. փոխաբերութիւն: [բերական:

metaphórisch, ած. 6. քր. փոխա-

metaphorisi(e)ren, չբ. ի. 3—. փոխաբերութիւն գործածել, փոխաբերել:

Metaphy'sik եւ Metaphysik, էգ. 31. բնազանցութիւն:

Metaphy'siker, ար. 22—. բնազանցագէտ: [կան:

metaphy'sisch, ած. 6. բնազանցա-

Metáthesis, էգ. 31. (յգ. ...thésés) քր. գրափոխութիւն, նշանագրոց տեղափոխութիւն:

Meteór, չ. (—ր.) 20. բնք. օդերեւոյթ:

Meteórleisen, չ. օդերկաթ: —stein, ար. հք. օդաքար: —stern, ար. = Sternschnuppe.

meteórhaft, meteórisch, ած. 6. մթնոլորտական, օդերեւութական:

Meteorológ, ար. 13. օդերեւութաբան:

Meteorologie, էգ. 35. օդերեւութաբանութիւն:

meteorológisch, ած. 6. օդերեւութաբանական:

Méter, չ. (ար.) 22—. մեթր:

Meth, ար. 20. մեղրաջուր:

Methóde, էգ. 35. յօրինուած, յօրինուածութիւն. ոճ, կարգ:

Methódik, էգ. 31. յօրինուածաբանութիւն:

methódisch, ած. 6. յօրինուածական. մ. յօրինուածաբար:

Methodist, ար. 33. = Methodiker; 2. կր. (—in, էգ. 32.) կարգապահ (աղանդաւոր):

Methy'l, չ. 38. անյգ. քմ. փայտանիւթ (խարխախ փայտի ոգւոյ):

metónisch, ած. 6. մետոն. —er Cyklus մետոնական ծիր:

Metonomasie, էգ. 35. եւ 31. անուանափոխութիւն:

Metonymie, էգ. 35. եւ 31. ճրտր. փոխանունութիւն: [(սեւան...):

Metópe, էգ. 35. ճրտ. ճակատ

Métrik, էգ. 31. չափագիտութիւն:

Métriker, ար. 22—. չափագէտ:

métrisch, ած. 6. չափագիտական:

Metronóm, չ. 20. երժ. ամանակաչափ (գործի):

Metropóle, էգ. 35. Metrópolis, էգ. անփփ. մայրաքաղաք (գաւառի...), նախագահ քաղաք:

Metropolit, ար. 33. մետրապոլիտ. արքեպիսկոպոս, հայրապետ, եպիսկոպոսապետ:

Metropolitánkirche, էգ. 35. հայրապետական եկեղեցի:

Métrum, չ. 40. տղղ. չափ, ոտք. անգամ:

Mélte, էգ. 35. առաւօտեան ժամ:

Metz, չ. անփփ. քղ. Մէց:

Mèze, էգ. 35. քառորդեակ. 2. = Mahlmeze; 3. = Hure; 4. օրիորդ:

Metzelei, էգ. 31. = Gemetzel.

métzeln, նբ. 3—. կոտորել, ջարդել, խողխողել, սպաննել:

Métzger, ար. 22—. —in, էգ. 32. սպանդագործ, մսավաճառ:

Metzgerei, էգ. 31. սպանդագործութիւն: [համբակ:

Métzner, ար. 22—. ար—. մկրտողի

Méuchel|mord, ար. մարդասպանութիւն, մարդադաւութիւն, մարդախողխողութիւն: —morden, նբ. սպաննել, մարդադաւել: —mörder(in, էգ.), ար. մարդասպան:

ménch(e)lisch, ած. 6. նենգաւոր. դաւաճան:

méucheln, նբ. եւ չբ. ի. 3—. սպան-

նել, խողխողել (դաւով). մար-դադաւել, դաւաճանել։

Meuchler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. — Meuchelmörder.

meuchlings, մ. մատնութեամբ, դաւով։

Meute, էգ. 35. որս. պատառական, ապականի։

Meuterer, ար. 22ա. ապստամբ, դաւաճան։

Meuterei, էգ. 31. ապստամբու-թիւն, դաւաճանութիւն։

Mewe, էգ. 35. ին. = Möwe.

Mexiko, նաեւ **Mejiko**, չ. 38. աշխ. եւ փղ. Մեքսիկոյ։

mhd. հմա. mittelhochdeutsch.

Miasma, չ. 38. յք. ...men կամ ...mata, բծղ. ժանտահոտութիւն, վերածխութիւն (ապականիչ գո-լորշեաց)։

miasmatisch, ած. 6. վերածխական։

miau! ձյ. մեաւ, նվուն։

miauen, չբ. h. 8ա. (կատուի) նուալ, մլաւել, նունուալ։ — չ. 22բ. անյք. նուաւնք, մլաւիւն։

mich, դր. անյն. հյց. ich. զիս։

Micha, յտ. ան. ար. 38. Միքէ։

Michael, յտ. ան. ար. 38. Միքայէլ։

Michel, յտ. ան. ար. 38. Միքայ-էլ. 2. փխ. շինական, թանձրամիտ, ապուշ։

Mieder, չ. 22ա. լանջապանք (հան-դերձ կանանց). շապիկիկ (կանանց)։

Miene, էգ. 35. դէմք, կերպա-րանք, երես. — machen քիթ բերան ընել. երեսը ծամծմկել. eine gelehrte — annehmen գիտնական ձեւանալ։

Mienen‖deuter, ար. խորագիտակ, դէմքէն ճանչցող։ —deuterei, էգ. —kunde, էգ. դիմագիտութիւն։

Miere, էգ. 35. մկնականջ (Alsine)։

Mies, **Mieß**, էգ. անփխ. կատուիկ (կատուի սիրուած անուն)։ —mu-schel, էգ. ին. ուլականջ, ձկան ա-կանջ (Mytilus)։

Miete, էգ. 35. ին. տիզ, ցեց (Aca-rus) (տ. Milbe). 2. (նաեւ Miethe) եղյ. կոյտ, շեղջ. դէզ. (30 խրձով) բարդ։

mieten, նբ. 3բ. եղյ. կուտել, դիզել. բարդ ընել. (կասեալ յարդը) թեղել։

Mieth‖(s)frau, էգ. վարձատու կին, վարձող կին. բ. վարձուոր կին։ —herr, ար. վարձատու. բ. վար-ձուոր, վարձարնակ։ —(s)leute, յք. վարձուորք։ —preis, ար. վարձք (բնակութեան)։ —soldat, ար. զին. վարձկան (զինուոր)։ —weise, մ. վարձով, վարձերով։ —zins, ար. (տան) վարձք։

Miethe, էգ. 35. Ա. վարձք (տան...). fällige — երեքամսեայ վարձք. 2. վարձումն. վարձկանութիւն. zur — geben վարձու տալ. առծ. Kauf bricht — գնելն աւելի լաւ է քան վար-ձելը։ Բ. —ցնցտ. եղյ. եւ ին. = Miete.

mieth‖en, նբ. 3բ. վարձել, ի վար-ձու առնել. ընդ. Pferde... — ձի բռ-նել։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. = բայէն նշանակուածին հետ։

Miether, ար. 22ա. վարձուոր, վարձակալ, վարձարնակ. (տան...) վարձող, (ձի...) բռնող։

Miethling, ար. 20. առ. փղ. մր. վարձկան։

Miez, էգ. 31. **Mieze**, էգ. 31. **Miez-chen**, չ. 22բ. = Mies.

Migrä'ne, էգ. 35. ախտ. անդար (ցաւ գլխու կէսին)։

Mikroskóp, չ. 20. բնգ. մանրա-դէտ։

mikroskópisch, ած. 6. մանրադի-տական։

Milán, ար. 20. նաեւ —e, էգ. 35. ին. ցին (Milvus). rother — ուրուր (Milvus regalis)։

Milbe, էգ. 35. ին. ցեց, ուտիճ (Acarus)։

milbig, ած. 6. ցեցալից, տզա-տզ։

Milch, էգ. 31. անյք. կաթ. dicke, gestandene, gestockte, saure — մածուն. փխ. aussehen wie — und Blut շուշանի եւ վարդի տեսք ունենալ. 2. նաեւ ար. 20. (հմմտ. Rogen) սերմն (ա-րու ձկան)։

milch‖artig, ած. կաթնանման։ — bart, ար. առաջին մօրուաց. փխ. ե-րիտասարդ. էղ. մր. = Gelbschnabel, բ.։ —brot, չ. —brötchen, չ. կաթ-նահաց։ —bruder, ար. կաթնեղ-բայր. բ. կաթնասէր։ —frau, էգ. կաթնավաճառ կին։ —gebend, ած. կաթնատու. բ. փխ. հիւթեղ։ —

haltig, ած. կաթնալից, կաթնախառն: —handel, ու. գն. կաթնավաճառութիւն: —händler(in, իգ.), ու. կաթնավաճառ: —kammer, իգ. կաթնարան, մերարան: —kuh, իգ. կով (կաթնատու): —mädchen, չ. —magd, իգ. կովարար աղջիկ, կաթնավաճառ կին. es ist das —mädchen in der Fabel օդի մէջ բերդեր շինող է: —rahm, ու. սեր(ուց): —saft, ու. մածուց: —sauer, ած. քմ. կաթնաթթու. —saures Salz կաթնաղ: —schrank, ու. կաթի պահարան: —seihe, իգ. —sieb, չ. (կաթի) քամոց: —speise, իգ. կաթնեղէն, ամ. չաշ: —straße, իգ. աստղ. ծիր կաթին, յարդգող: —suppe, իգ. կաթնապուր. բ. փխ. ըստ. wie e—e — aussehen այլագունեալ՝ աժգունեալ ըլլալ: —wirthschaft, իգ. կաթնավաճառութիւն:

milchen, չք. ի. 3ա. կաթ ունենալ՝ տալ (կովն...). —de Kuh կաթնատու կով. փխ. օգտաւոր՝ շահաբեր անձն՝ իր. 2. ներ. կաթ՝ հիւթ տալ:

Milcher, ու. 22ա. (հմմտ. Rogner) արու ձուկ:

milchern, ած. 6. կաթէ, կաթնեղէն. —es (հմմտ. fleischern) Geschirr կաթնաման (Հրէից). 2. ռմ. արու (ձուկ) (տ. Milcher):

milchhaft, milchicht, milchig, ած. 6. կաթնաւոր, կաթնաբեր:

Milchner, ու. 22ա. = Milcher.

mild, milde, ած. 6. (հմմտ. hart, herb) մեղմ, անոյշ, քաղցր. բ. քաղցրիկ, մեղմախառն, բարեխառն (օդ...). անոյշ, խաղաղ (քուն...). գ. կակուղ, փափուկ, հեշտ (զառիվայր...). դ. դողդոջիկ, հեզիկ. ե. մեղմ, (կրակ...) մաղմաղ. զ. հեշտ, դիւրին. է. քաղցր, մարդասէր, գորովալից. ը. ներող, հեզաբարոյ, գթած, բարեգական. —e Strafe թեթեւ պատիժ. —e Stiftung բարեպաշտ հիմնարկութիւն. 2. տ. Gabe, 2.; 3. տուատ(ատենան):

mild|gesinnt, ած. քաղցր(աբարոյ): —herzig, ած. գթասիրտ, գթած. բ. բարերար: —herzigkeit, իգ. գթածութիւն, գթութիւն. բ. բարերարութիւն: —reich, ած. բաղմագութ, առատագութ: —thätig, ած. բարերար, բարեգործ: —thätigkeit, իգ. բարեգործութիւն, բարերարութիւն:

Milde, իգ. 25. անյ. քաղցրութիւն, անուշութիւն, հեզութիւն ողորմածութիւն, կակղութիւն:

mildern, նբ. եւ sich — նբ. 3ա. քաղցրացընել, մեղմացընել, ցածուցանել, ամոքել, մեղմել. 2. չափաւորել, նուազեցընել, թեթեւցընել (յանցանք...). բարեխառնել. դղէ. անուշցընել. քաղցր ընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — նոյն նշանակութիւն հետ:

Milét, չ. 38. աշխ. քղ. Միլէտոս:

Militä'r, Militáir, ու. 20. կամ 38. գծն. զինուորական, զօրական: — չ. 38. անյ. զինուորականութիւն, զինուորութիւն:

Militä'r|arzt, ու. զինուորական բժիշկ: —budget, չ. զինուորական՝ բանակի հաշուեցոյց (տ. Budget): —dienst, ու. զինուորութիւն, զինուորական ծառայութիւն: —fromm, ած. գծն. վարժ, կիրթ (ձի): —gericht, չ. զինուորական ատեան: —stand, ու. զինուորութիւն:

Militária, յգ. 38. զինուորականք, զինուորական գործք:

militä'risch, ած. 6. զինուորական:

Miliz, իգ. 31. զօր(ք), բանակ. գունդք. բ. գ. մտ. քաղաքացի մարտիկ: — ու. 20. անյ. տե. = Hirsegras.

Millénnium, չ. 38. անյ. կր. հազարամեայ թագաւորութիւն:

Milliárd, իգ. 35. միլիարդ, հազար միլիոն:

Milligramm եւ Milligrámm, ու. 20. հազարերորդագրամ:

Millimeter, Millimeter, չ. (ու.) 22ա. հազարերորդամետր:

Millión, իգ. 31. միլիոն:

Millionä'r, ու. 20. միլիոնատէր, միլիոնի տէր (մարդ):

milliónst, milliónt, ած. թա. դա. միլիոներորդ (մասն):

Milz, իգ. 31. անդմ. փայծաղ:

Milz|brand, ու. անասն. փայծաղի բորբոքումն: —bruch, ու. ախտ. փայ-

ծաղնաթափութիւն։ —krankheit, իգ. փայծաղնախտութիւն։ —stechen, չ. փայծաղնացաւութիւն։ —sucht, իգ. տես. փայծաղնամոլութիւն, սեւամաղձութիւն։

Mime, ար. 34. միմոսութիւն, խեղկատակութիւն. բ. խեղկատակ, Հատլիկ, միմոս. ը. ծփ. գերասան։

Mimik, իգ. 31. Ճղկատակութիւն, միմոսութիւն։

Mimiker, ար. 22ա. Ճղկատակ, միմոս։

mimisch, ած. 6. Ճղկատակական, միմոսական։

Mimósa, իգ. 34. տկ. պատկառուկ (Mimosa)։

minder, բղդ. wenig, gering-ի. նուազ kleinի (հկ—նչ. mehr) նուազ, աւելի քիչ. je —... desto mehr... որչափ քիչ..., այնչափ շատ...։ — ած. 6. նուազ աստի. մանրիկ, փոքրիկ. խոնարհագոյն. 2. էիրէն ի. չ. պակաս, նուազագոյնն. 3. ի. der —e, ար. խոնարհագոյնը, ստորակարգեալ մարդը։

minder‖jährig, ած. անչափահաս։ —jährigkeit, իգ. անչափահասութիւն։ —zahl, իգ. նուազ թիւ. բ. փոքրամասնութիւն (քուէից...)։

Minderheit, իգ. 31. = Minderzahl, բ.

minder|n, նբ. եւ sich —չբ. նուազեցընել, պակասեցընել, քիչցընել. նուազիլ, պակսիլ. 2. մեղմել, ցածուցանել, ամոքել. (ձայն...) զիջուցանել, (գին...) իջեցընել. (արագութիւն...) դանդաղեցընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բայից նշանակութեանց հետ։

mindest, գրդ. minder-ի. մ. նուազագոյն(ը). բ. —ens, zum —en, auf's —e, zu — գէթ, գոնեայ, առ նուազն. ի. nicht im —en ամենեւին ոչ, եւ ոչ փոքր կերպով մը։ — ած. եւ ի. 6. նուազագոյն, փոքրագոյն, ամենանուազ. er bekommt nicht das —e բան մ'ալ պիտի չառնու։

Mine, իգ. 35. բկ. բով(ք) (= Bergwerk). 2. զին. ական. մկ. alle —e springen lassen ամէն փորձ փորձել, ամէն հնարք գործածել, ամէն քար շարժել։ — իգ. 35. հ. դր. հի-մն, կիսալիտր. բ. (այլեւայլ չափով դրամ) Մնաս։

Minen‖lange, չ. —hals, ար. բոփամուղ։ —bau, ար. ականագործութիւն։ —brunnen, ար. քանահոր։ —gräber, ար. ականահատ։

Minerál, չ. 20. (յգ. —ien) հանք, հանածոյք։

Minerál‖bad, չ. հանքաջրոյ բաղնիք։ —quelle, իգ. հանքաջրոյ աղբիւր։ —reich, չ. (հկ—նչ. Pflanzen-, Thierreich) հանքաց թագաւորութիւն։

minerálisch, ած. 6. հանքային։

Mineralóg, ար. 38. հանքաբան։

Mineralogie, իգ. 35. եւ 31. հանքաբանութիւն։

Mineralurgie, իգ. 35. եւ 31. հանքագործութիւն։

Minérva, յտ. ան. իգ. 38. եւ 36. դցբ. Աթենաս։

Miniatúr, իգ. 31. մանրանկարչութիւն, կիտանկարութիւն. բ. մանրանկար։

Miniatúr‖maler, ար. մանրանկարիչ։ —malerei, իգ. մանրանկարչութիւն։

Minier‖kunst, իգ. ականագիտութիւն։ —werkzeuge, չ. յգ. ականահատի գործիք։

mini(e)ren, նբ. 3ա. զին. եւ ար. ական հատանել. բկ. բով փորել։

Mini(e)rer, ար. 22ա. զին. ականահատ. բովագործ։

Minimum, չ. 40. (հկ—նչ. Maximum) ———. ամենանուազն, փոքրագոյնը։

Minister, ար. 22ա. —in, իգ. 32. (տէրութեան) պաշտօնեայ. կր. գործակալ (ի վանս ինչ)։

Minister‖krisis, իգ. պաշտօնէից տագնապ՝ ճգնաժամ։ —präsident, ար. պաշտօնէից գահերէց։

Ministeriál.... պաշտօնէի։

ministeriéll, ած. 6. պաշտօնէի, պաշտօնական։ —e(r), ար. կուսակից պաշտօնէի, պաշտօնէական։

Ministérium, չ. 26. պաշտօնարան. 2. կր. (գաւառի... մը) կղեր։

ministri(e)ren, չբ. h. 3ա. կր. պատարագի սպասաւորել, սպասաւորութիւն ընել։ [սէր։

Minne, իգ. 35. բարձր ոճ եւ բնա.

Minnelied, չ. սիրանուագ։

Digitized by Google

(քաղաքաբաշխական պաշտօնէից գլուխ յԱնգղիա)։

Mazedónien, չ. 38. աշխ. Մակեդոնիա։

Mazedónier, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Մակեդոնացի։

Mechánik, իգ. 31. շարժաբանութիւն, մեքենաբանութիւն։

mechánisch, ած. 6. մեքենական. Բ. մեքենագիտական. Գ. նիւթական, մեքենական. Դ. մեքենայէս։

Mechanismus, ար. 27. կազմուած, յօրինուած։

méckern, չբ. Խ. 3ա. (այծի...) պապաչել. կկմկել. (անձանց) այծի ձայն հանել. ըրծ. դողդոջուն ձայնիւ երգել, պապաչել, դողդոջել։ — չ. 22բ. անյ. (ըրծ.) պապաչ, պապաչիւն։

Méder, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Մար։

Média, իգ. 31. (յս. Mediä) քր. միջին (նշանագիր)։

mediál, ած. 6. բնգ. միջական. 2. քր. միջնական, միջնական բայի։

Medián, չ. 20. լճ. միջնաթուղթ։

Mediánfolio, չ. ար—. տպ. միջնածալ։ —größe, իգ. միջին մեծութիւն՝ քանակութիւն։ —papier, չ. լճ. = Median. —quart, չ. մեծ քառածալ։

Mediánte, իգ. 35. երժ. միջնոլոր(ակ)։

mediatisi(e)r‖en, նբ. 3ա. միջնորդական ընել, (իշխանի կամ երկրի մը) անկախութիւնը ջնջել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բոյէն նշանակութեան հետ։

Médien, չ. 38. աշխ. Մարք, Մարաստան։

Medikamént, չ. 20. դեղ։

Médikus, ար. ։8. ցնցա. 18. բժիշկ։

Medina, ար. 38. քղ. Մեդինէ։

Médio, անփխ. լճ. = Mitte; — März մարտի կէսին։

mediti(e)ren, նբ. 3ա. մտածել, խոկալ։ — չ. 22բ. անյ. մտածութիւն, խոկում։

Médium, չ. 20. կամ 40. բնգ. միջնորդ. 2. քր. միջակ՝ միջին (բայ)։

Medizin, իգ. 31. անյ. դեղագիտութիւն, բժշկութիւն. Բ. յս. ու. դեղ։

Medizin‖glas, չ. սրուակ, աւպակեակ (դեղագիտոի)։ —wagen, ար. ղխն. դեղակիր կառք։

Medizíner, ար. 22ա. աշակերտ բժշկութեան։

medizini(e)ren, չբ. Խ. 3ա. սրբադեղ առնուլ։

medizinisch, ած. 6. բժշկական. —e Fakultät բժշկական կաճառ (համալսարանի)։

Medúsa, յա. ան. իգ. 32. եւ 36. դյթ. Մեդուսա։ — իգ. 36. Medúse, իգ. 35. ին. ծովամայր (Medusa)։

Meer, չ. 20. (հկ—նչ. Land) ծով. համատարած. ը. մփ. ջուրք. Բ. (մեծ լիճ) ծով. Գ. ծով, մեծ բազմութիւն, խուռն (խորհրդոց...)։

Meer‖adler, ար. ին. ոսկրկուլ, ծովարծուի (Aquila ossifraga)։ —anwohner, ար. եզրաբնակ։ —barbe, իգ. ին. գլխան (ձուկ) (Mullus barbatus)։ —beherrscher, ար. ծովակալ։ —bewohner, ար. ծովաբնակ. Բ. = Meerthier. —brandung, իգ. խորտակում, փշրում (ալեաց)։ —busen, ար. (ծովու) ծոց, խորշ։ —enge, իգ. նեղուց։ —fahrt, իգ. նաւարկութիւն։ —frau, իգ. ծովըղձանոյշ։ —fräulein, չ. = Meerfrau; Բ. դյթ. ընդղզայ, համբարու, պարիկ։ —gott, ար. դյթ. ծովադիք։ —gras, չ. տխ. ծովամեղ (Fucus). Բ. խոտ, ջրիմուռ, գորգնբուրդ (Alga)։ —kalb, չ. ին. = Seekalb. —kaße, իգ. ին. ապուծակապիկ (Cercopithecus). Բ. էխ. ազեղ մարդ։ —nessel, իգ. տխ. խոտ (Alga). Բ. ին. ծովեղինճ (Actinia)։ —pferd, չ. ին. ծովաձի (Pegasus draco)։ —rettig, ար. տխ. ծովաբողկ (Cochlearia armoracia)։ —schaum, ար. ծովու փրփուր. Բ. հք. ծովափրփուր, այխոսակ հող։ —schwein, չ. ին. ծովախոզ (Delphinus phocaena)։ —schweinchen, չ. ին. ծովախոճկոր (Cavia)։ —strom, ար. նաւ. (ծովու) յորձանք։ —ungeheuer, չ. ծովային ճիւաղ՝ հրէշ։ —weib(chen), չ. = Meerfrau. —wunder, չ. ծովերեւոյթ. Բ. էխ. զարմանալիք, սքանչելիք։

Meeres‖fläche, իգ. —spiegel, ար. ծովու մակերեւոյթ՝ երես։ —flut(h), իգ. ալիք. Բ. մակընթացութիւն։ —stille, իգ. նաւ. ծովու հանդար-

Digitized by Google

ութիւն ։ —strömung, էգ. հոսանք. գոր-ծանք, պայոյտք (ծովու) ։ —ufer, չ. ծովեզր, ծովափն ։

Méeting (Ժ...), չ. 38. ժողով, համախմբումն ։

Megä're, էգ. 85. դցք. Մեգերա. 2. փխ. չար՝ չարադէմ՝ մոլեգին կին. բ. ճն. (անուն օձի՝ ԹիԹռան) մե-գեր ։

Méhemed, յտ. ան. ար. 38. Մեհե-մետ ։

Mehl, չ. 20. ալիւր. 2. խհ. gebranntes, geröstetes — խանձրացոյն հա-մեմանք. 3. չ. մր. փոշի, փոշիա-ցեալ նիւթ ։

méhl‖artig, ած. ալիւրազգի ։ — beerbaum, ար. բյ. մլենի (Sorbus aria) ։ —beere, էգ. բյ. մլենւոյ պտուղ ։ —brei, ար. աԹերայ, խիւս ։ —haltig, ած. ալիւրախառն ։ —händ-ler(in, էգ.), ար. ճն. ալերավաճառ ։ —käfer, ար. ճն. մլաբզեզ (մոլոր) (Tenebrio) ։ —kleister, ար. ար. = Kleister. —müller, ար. ջաղացպան, մլողաց ։ —reich, ած. = mehlhaltig. —sack, ար. ալիւրի պարկ. բ. փխ. ընդ. ատկատ (չատ գեր մարդ) ։ —schwalbe, էգ. ճն. ընտանի ծիծառն (Hirundo urbica) ։ —t(h)au, ար. բյ. դալուկն, երեւիլ ։ —weißchen, չ. յտ. երկսյ-նաձեւ հավաժհարիկ ։

méhlicht, méhlig, ած. 6. ալիւ-րային, ալիւրազգի ։

mehr, Ա. մկ. աւելի, առաւել. — als ich sagen kann քան զոր կրնամ ա-սել. — und — եւս քան զեւս, ա-ռաւել քան զառաւել. vier Augen sehen — als zwei չորս աչք երկուքէն աւելի լաւ կը տեսնեն. je — ..., desto — ... որչափ աւելի (կամ առաւ), այն-չափ աւելի (կը պահանջէ). — als zuviel չափէն չատ աւելի. բ. er lebt nicht — ալ չապրիր, ալ հիմայ չկայ. 2. Das ist nicht — als meine Schuldigkeit ասիկայ պարտքէս աւելի չէ՝ չափա-զանց չէ. und dergleichen — եւ այլ այսա-պիսիք, այլովքն հանդերձ. 3. was bringst Du —? ի՞նչ նոր բան (կը բե-րես) ։ Բ. Mehr, չ. անփփ. աւելին, առաւելն. յաւելուած, աւելորդն ։ Գ. — ած. 6. առ. երձ. mehrer, 6. Յկր. = größer; 2. անորոշ Յառա-կան mehrere (հէյն.չ. ein) չատ(եր), այլեւայլ, զանազան. նաեւ իբրեւ չ. Méhreres այլեւայլք, զանազան բաներ ։

Méhr‖belastung, էգ. ծանրաբեռ-նութիւն, յաւելում (հարկաց...) ։ —blumig, ած. բյ. բազմածաղիկ ։ —erwähnt, ած. —genannt, ած. չատ անգամ յիչուած ։ —gebot, չ. յաւե-լում գնոյ (յաճրդի) ։ —gliederig, ած. գխ. բազմանկարգ (ռազմ...). բ. ատ. բազմանդամ (քանակու-Թիւն) ։ —jährig, ած. բազմամեան ։ —mals, մկ. չատ անգամ, յաճախ ։ —stimmig, ած. բազմաձայն ։ —sylbig, ած. քր. բազմավանկ ։ —zahl, էգ. մե-ծագոյն մասը. քր. յոգնակի ։

méhr‖en, նբ. եւ sich — փխ. 3ա. sich — բազմացընել, չատցընել, յաւե-լուլ. բազմանալ, չատնալ. ճխ. բազմապատկել ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բայի նչանակու-Թեան հետ ։

méhrentheils, մկ. մեծաւ մասամբ, հասարակօրէն, ամենէն աւելի ։

Méhrer, ար. 22ա. աւելցընող, յա-ճախող ։

méhrere, Méhreres, տ. mehr, Գ. 2.

méhrerlei, ած. անփփ. չատ տե-սակ, բազմաղիմի ։

Méhrheit, էգ. 31. (քուէի...) ա-ռաւելութիւն, մեծամասնութիւն. 2. բազմութիւն. քր. յոգնակի ։

méiden, նբ. եւ sich — փխ. 2ծ. (նկր. du meidest, er meidet) խուսել, խոյս տալ, փախչիլ ։ — չ. 22բ. անյփ. խոյս տալը, փախուստ ։

Méier, Ա. ար. 22ա. —in, էգ. 32. (հողի... մը) յանձնաձիչ. 2. վար-ձակալ, ատաղ ծառայ. 3. վար-ձակալ (ագարակի...). 4. խղ. — sein ատաղին ըլլալ. 5. (քաղաքի...) չահավայ. 6. բյ. (նաեւ Méierisch, ար. 20.) = Hühnerbiß; բ. = Blutkraut; 7. ճն. դաչտասարդ (Phalangium opilis) ։ Բ. — ար. 38. ընդ. zur Tante — gehen նեւֆիչ երԹալ ։

Méier‖amt, չ. վարձակալու-Թիւն ։ —gut, չ. —hof, ար. վար-ձեալ ագարակ ։ —zins, ար. ագա-րակավարձ ։

Meieréi, էգ. 31. կալուած, ագա-րակ ։

Méile, էգ. 35. մղոն ։

Digitized by Google

Meilen‖stein, ար. մղոնաքար։ —**zeiger**, ար. մղոնացոյց (երկաթուղւոյ...)։ —**weit**, ած. եւ մկ. մղոն մը հեռու։

Meiler, ար. 22ա. ածխագործա- [րան։

Meiler‖holz, չ. ածխափայտ։ —**kohle**, իգ. (փայտ)ածուխ։

mein, Ա. դէմ. **ich**-ի. gedenke — զիս յիշէ. vergiß — nicht զիս մի մոռնար. Բ. (տ. **dein**, 2.) Das Buch ist (ընդ. gehört) — գիրքն իմս է։ Գ. — ած. եւ ստց. դր. **mein**, ար. **meine**, իգ. **mein**, չ. 6ա. (Բնա. նախ— գոյականին երբ կը դրուի եւ ան առնէն անփոփ). իմ. — u. Euer Buch իմ եւ Ձեր գիրքը. dieser — Sohn այս իմ որդիս. — Fuß thut mir weh ոտքս կը ցաւի։ Դ. **Meiner, Meine, Meines**, ստրջէլ յօդով. **der (die, das) Meine**, ա—. փրծ. **Meinige**, իմս, իմինս։ Ե. մէջ. —! ei du —! Աստուած իմ։

Mein‖eid, ար. սուտ երդում, երդմնահարութիւն, ստերդմնութիւն։ —**eidig**, ած. —**eidige(r)**, ար. ստերդումն, երդմնահար։

meinen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. կարծել, կարծիք ունենալ, մտածել, համարել, երեւակայել (որ...). կարծիքն ըսել՝ յայտնել. հաստատել (որ...). Das will ich — այս է միտքս. ja, meinte er, wenn... այո՛ ըսաւ, եթէ... Բ. միտք՝ նպատակ ունենալ, դիտել. damit sind Sie gemeint Ձեզի ուղղուած է այս, առով Դուք կ'իմացուիք. so ist's nicht gemeint խօսքն՝ միտքն այս չէ, աս չ'իմացուիր. 3. անհրաժ—ն—Բէ ե— ցմէ հետ. ich meine nicht (ich bin nicht gemeint) zu... միտք չունիմ. Դ. er meint es gut mit Ihnen ձեզի բարիք կ'ուզէ. die Sonne meint es gut արեւը զօրաւոր է։

meiner, Ա. դէմ. **ich**-ի իմ. հմմտ. **mein**, 1. Բ. — տ. **mein**, Գ.։

meinerseits, մկ. իմ կողմանէս։

meinethalben, meinetwegen, մկ. իմ պատճառաւս, ինծի համար. Բ. եղիցի, (թող) ըլլայ. աւելի աղէկ։

meinetwillen, մկ. um — = **meinethalben**, 1.

meinig տ. **mein**, Գ.։

Meinung, իգ. 31. կարծիք, մարկ. meiner — nach ըստ իմ կարծեացս. ich habe ihm derb meine — gesagt կարծիքս յայտնի զրուցեցի. Բ. vorgefaßte — կանխակալ կարծիք, նախապաշարում. es herrscht nur eine — über ihn ամէնքն իր վրայ միեւնոյն կարծիքն ունին. e—e zu gute — von et. haben բանի մը վրայ (պատշաճէն աւելի) բարի համարում ունենալ. 3. դիտաւորութիւն, դիտում, կամք։

Meiran, ար. 20. = **Majoran**.

Meisch... տ. **Maisch...**

Meise, իգ. 35. թուխկատար, երաշտահաւ (Parus)։

Meißel, Ա. ար. 22ա. ար—. դուր։ Բ. — ար. 32ա. (իգ. 35.) վրք. (վէրքի արիւնը դադրեցընելու...) խծուծ, ծուատ (Բէֆբէլ)։

meißeln, նբ. եւ չբ. h. 3ա. քանդակել, դրօշել։

meist, գեր. **mehr**-ի. Ա. ած. 6. յփ. գոյականի հետ մեծագոյն մասը. die —en Schüler աշակերտաց մեծագոյն մասը։ Բ. գ. 6. **die Meisten**, յփ. մեծամասնութիւնք, մեծ մասը. 2. **das Meiste**, աւելին, աւելագոյնն։ Գ. մկ. **am meisten** ամէնէն աւելի. 2. **meist, meistens, meistentheils, meisthin** մեծաւ մասամբ, ամէնէն աւելի։

Meist‖gebot, չ. ամենամեծ գին (յաճրդի)։ —**hin**, մկ. տ. **meist**, Գ.։

Meister, ար. 22ա. տէր, իշխան. Բ. վարպետ (արուեստի...), արուեստագէտ. Գ. (բանի... մը մէջ շատ քաջ եղող) վարպետ. առծ. kein — fällt vom Himmel ոչ ոք իմաստուն կը ծնանի. Übung macht den — կրթութիւնն զմարդ վարպետ կ'ընէ. Դ. ուսուցիչ, վարպետ (կաքաւի...)։

Meister‖arbeit, իգ. = **Meisterstück**; Բ. = **Meisterwerk**. —**gesell**, ար. աւագ սատար։ —**grad**, ար. վարպետութիւն։ —**sänger**, ար. —**singer**, ար. առաջին երգիչ. Բ. գերմանացի բանաստեղծ (արուեստաւորաց դասէն)։ —**spieler**, ար. քաջահմուտ երաժիշտ։ —**stück**, չ. սատարի գործ. Բ. ը. մտ. ճարտար գործուած, հրաշակերտ գործ, գլուխ գործոց։ —**werk**, չ. գլուխ գործոյ, վարպետի գործ։

Meisterer, ար. 22ա. քննադատ, խծբծող։

Digitized by Google

meisterhaft, meisterlich, ած. 6. վարպետաւր, ճարտարարագործ, կատարեալ։

meistern, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. 3. — մէկուն տիրել, իշխան՝ տէր ըլլալ. 2. գերազանցել, գլել. 3. 3. — խրատել, հրահանգել. բ. էջ. մգ. = hofmeistern; ը. մգ. քննադատել, խծբծել։ — չ. 22բ. անյփ. քննադատութիւն, խծբծում։

Meisterschaft, էգ. 31. = Innung; 2. վարպետութիւն. 3. կատարելութիւն, (վարպետաւր...) կատարելագործում։

Mekka, չ. 38. տղ. Մեքքէ։

Melancholie (...փ...), էգ. 31. սեւամաղձութիւն։

Melancholiker, ար. 22ա. սեւամաղձոտ։

Melange (...ժ), էգ. 35. խառնուած, խառնուրդ (գունոց...)։

Melasse, էգ. 35. լծ. շաքարամեղր։

Melchisedek, յտ. ան. ար. 38. Մելքիսեդեկ։

Melde, էգ. 35. բն. թաղթ(իկ), թայլ (Atriplex)։

Meldeamt, չ. Համարատուն։ —brief, ար. ազդա(րար)թուղթ։ —schiff, չ. ն—կ. բանբեր նաւ։

melden, նբ. եւ չբ. հ. 3բ. 3—m et. — մէկուն բան մ'ազդ տանել՝ ծանուցանել, (գրաւոր) տեղեկութիւն՝ զրոյց տալ. 2. alte Sagen — հին զրոյցք կը պատմեն. խղ. zu — h. ծանուցանելու կարգն իրեն ըլլալ. 3. յիշատակել, ըսել։ sich — էբ. իմացընել, ազդ ընել (որ եկած է). գծն. մեծին առջեւն ելլել, ներկայանալ. էխ. das Alter meldet sich bei ihm ծերութիւնը դուռը հասեր է. 2. sich zu (für) et. — բան մը խնդրել. sich zu e-r Stelle — պաշտօն մը խնդրել. sich zu e-m Examen — քննութիւն մ'ընել ուզել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ազդումն, ծանուցումն. 2. մասին —ung, էգ. ազդ(արարութիւն), ծանուցում, տեղեկութիւն, զրոյց։

meldenswerth, ած. 6. յիշատակաց արժանի։

Meldung, էգ. 31. տ. Melden, չ.։

meli(e)ren, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. sich — խառնել (խառնուիլ), խառնակել, միացընել։

meliori(e)ren, նբ. 3ա. լաւագոյն ընել, կատարելագործել։

Melis, ար. անփխ. —Zucker, ար. 22ա. մեղրան (միջին տեսակ զտեալ շաքարի)։

Melisse, էգ. 35. բն. պատարինջ (Melissa)։

melk, ած. 6. կաթնատու (մն. կով), կթելի։

Melk|faß, չ. (մէջը) կաթ կթելու տնօթ։ —kuh, էգ. կաթնատու կով։ —schemel, ար. (կթելու ատեն նստելու) աթոռակ։

melkbar, ած. 6. = melk.

melken, նբ. 3ա. եւ 2խ. die Kühe — կովը կթել։ — չբ. հ. կաթ տալ։

Melker, ար. 23ա. —in, էգ. 32. կթող։

Melkerei, էգ. 31. կթում. 2. կովանոց, կովարուծութիւն։

Melodie, էգ. 31. երժ. եղանակ, նուագ։

melodiö's, melodisch, ած. 6. ներդաշնակ, քաղցրահնչիւն, քաղցրանուագ։

Melodram(a), չ. 38. զրուցերգութիւն։

Melone, էգ. 35. սեխ (Cucumis melo)։

Melonenkaktus, ար. բն. սեխակաղի (Melocactus)։

Memme, էգ. 35. վատասիրտ, երկչոտ։

Memoir(e), չ. 24բ. յիշատակ, յիշատակարան։

Memorabilien, յփ. անփխ. յիշատակարանք, յիշատակելիք։

Memorandum, չ. 26. կամ 40. յիշատակագիր։

Memorial, չ. 20. աղերսագիր. 2. լծ. օրհաշիւ, օրական հաշուագիր։

memori(e)ren, նբ. 3ա. բերնուց սորվիլ՝ սերտել։

Menage (մէնաժ), էգ. 35. տնտեսութիւն, տնարարութիւն. զծն. տօփօրական կերակուր. 2. իւղակալ (աման ի սեղանի)։

Menagerie (մէնաժըրի), էգ. 35. (անասնոց) արգելոց։

Menelaus, յտ. ան. ար. 18. հ. դտ. Մենելաւոս։

Menggestein, չ. երկր. շեղջազօդ։

Menge, էգ. 35. բազմութիւն։ յաճախութիւն, յոլովութիւն. բ.

Digitized by Google

շեղջ, կոյտ. schwere — մեծ քանա-կութիւն. գ. die — ամբոխ, խառ-նիճաղանճ ժողովուրդ. խուռն. 2. պարս, գնդակ (մեղուաց). դէզ, շեղջակոյտ, (քարի) կարկառ։

mengen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. խառնել, խառնակել, շփոթել, տակնուվրայ ընել. փխ. sich in et. — բանի մը մէջ նետուիլ, խառ-նուիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = Բոյցին նշանակութեանց հեփ։

Mengeréi, էգ. 31. = Mengen, չ.։

Méngsel, չ. 22ա. = Gemengsel.

Ménnig, ար. 20. —e, էգ. 35. հփ. նկր. կարմրադեղ (օէ—ըն—յեն)։

ménnigen, նբ. 3ա. կարմրադեղել։

Mennonismus, ար. 27. մեննոնա-կանութիւն։

Mennonit, ար. 33. —in, էգ. 32. նր. մեննոնական (աղանդաւոր)։

Mensch, ար. 40. մարդ. Յ. zum (ordentlichen կամ gesitteten) —en machen մէկը մարդ ընել՝ բարեկրթել. unter (die) —en kommen մարդկան մէջ մտնել, աշխարհք տեսնել. kein — würde es wagen ոչ ոք կրնար սար յանդըգ-նիլ. jeder — ամէն մարդ, իւրա-քանչիւր (ոք). բ. գլուխ. գ. անձն, ոք։ — չ. 9. անուանարկ կին։

Ménschwerdung, էգ. նր. մարդե-ղութիւն (Քրիստոսի), մարմնաւո-րութիւն։

ménschen‖ähnlich, ած. մարդանման, մարդակերպ։ —alter, չ. մարդու հա-սակ։ —feind, ար. մարդատեաց. բ. մարդկան թշնամի։ —feindlich(keit, էգ.), ած. մարդատեաց (...ատե-ցութիւն)։ —fressend, ած. —fresser(in, էգ.), ար. մարդակեր։ —fresserei, էգ. մարդակերութիւն։ —freund, ած. մարդասէր. բ. բարեկամ մարդկան։ —gedenken, չ. seit — յանյիշատակ ժամանակաց։ —geschlecht, չ. ազգ մարդկան։ —haß, ար. = Menschen-feindlichkeit. —hasser, ար. = Menschen-feind. —kind, չ. = Mensch; die —kin-der յփ. որդիք աշխարհիս այսո-րիկ (ըստ Ս. Գրոց). էչ. մփ. = Kanz, 2. —leer, ած. մարդաթա-փուր։ —liebe, էգ. մարդասիրու-թիւն։ —los, ած. անմարդի։ —mord, ար. մարդասպանութիւն։ —scheu, էգ. մարդատեցութիւն. բ. ած. մար-դատեաց, փախչող մարդկանէ։ —sohn, ար. մար-դու որդի. նր. Որդի մարդոյ (Քրիս-տոս)։

Ménschheit, էգ. 31. անյփ. մարդ-կային բնութիւն, մարդկութիւն. 2. = Menschengeschlecht.

Ménschlein, չ. 22բ. (ն—չ. Mensch) այրուկ, պզտիկ՝ կարճ մարդ։

ménschlich, ած. 6. մարդկային. մարդկեղէն. ihm ist was —es passirt =) մեռաւ. բ) խարուեցաւ. — machen (—er w.) մարդ ընել (ըլլալ), զգօ-նացընել (զգօնանալ). 3. փխ. յար-մար, պատշաճական, (կրթեալ մարդու) վայել. կրելի, տանելի։

Ménschlichkeit, էգ. 31. մարդկու-թիւն։

Menstruatión, էգ. 31. դաշտան, կանացիք, առամսեայք (հմմտ. Re-gel)։

menstrui(e)ren, չբ. h. եւ s. ըղձել դաշտան, կանացիք ունենալ։

Mensúr, էգ. 31. եղծ. ամանակ, չափ։

Mennét(t), ար. (չ.) 20. (էգ. 31.) մանրականքաւ (ազգ կաքաւի). բ. մանրականքաւի երգ։

Mérgel, ար. 22ա. երկր. երլ. մարգ. մառն։

mérgel‖artig, ած. մառնանման, մար-գատեսակ։ —boden, ար. մառնուտ, մարգուտ (տեղի)։

mérgelig, ած. 6. մառնախառն, մարգոտ։

mérgeln, նբ. 3ա. երլ. մառն՝ մարգ ցանել, (դաշտ...), մառնել, մար-գել։ [մէջօրէական։

Meridján, ար. 20. աստղ. աշխ.

Meríno, ար. 38. էն. (—schaf, չ. 20.) մերինոս (ոչխար). բ. մերինոսե(է պաստառ)։

Merk, ար. 20. նշան, դրոշմ, կնիք. 2. բյ. ջրալախուր (Sium)։

Mérk‖eisen, չ. ար—. դրոշմիչ (եր-կաթ)։ —mal, չ. ծանուցիչ, որո-շիչ՝ յատկաբար նշան. նշանակ. ցոյց, նկարագիր։ —würdig, ած. նշանաւոր, երեւելի. յիշատակելի. զարմանալի. —würdigkeit, էգ. անյփ. նշանաւորութիւն, երեւելու-թիւն. բ. (յփ. —ք) զարմանալիք. նշանաւոր բան։ —zeichen, չ. նշան. կնիք։

Digitized by Google

merkbar, ած. 6. նշմարելի, զգալի։

merken, նբ. 3ա. նշանել, դրոշմել. կնքել. 2. et. — բան մը նշանակել՝ գրել. 3. (տր.) sich et. — միտքը բան մը պահել՝ դրոշմել՝ տողորել. Das werde ich mir — ա) զայս պիտի յիշեմ. բ) պիտի իմանամ. 4. et. —, նաեւ չբ. ի. auf et. — բանի մը միտ դնել, ուշադրութիւն ընել, բան մը դիտել. 5. et. — նշմարել, ճանչնալ (նշանէ մը). 6. — lassen մատնել, մատնեցուցած ըլլալ. laß' Dir nichts —! մ'իմացըներ, դրսէն բան մի ցուցըներ։

merkenswerth, ած. 6. նշանակելի, նշանակելու (տ. bemerkenswerth)։

Merker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. նշանակող. մնծ. (երգի մը սխալներու) մտադիր ընող դատաւոր. 2. ընտ. մտադրութեան՝ իմանալու ձիրք. den richtigen — haben կորովամիտ ըլլալ։ [նելի, անհնյանդիմանն։

merklich, ած. 6. զգալի, տեսա-

Merkúr, 20. —ius, 18. յտ. ան. ար. դցբ. Տիւր, Հերմէս. աստղ. Փայլածու։ — ար. 20. սնդիկ։

Merle, իգ. 35. կն. = Amsel.

Merlin, յտ. ան. ար. 38. Մերլին։ — ար. 20. —falke, ար. 34. Ճուռակ (Falco oesalon)։

Merzschafe, չ. յգ. աշխան (ծախուելու, կրուելու...) ոչխարք։

Mesopotámien, չ. 22բ. աշխ. Միջագետք։

Meßamt, չ. կր. պատարագ։ —brief, ար. կճ. առանձնաշնորհի փոխանակագիր։ —buch, չ. կր. խորհրդատետր, պատարագամատոյց. բ. առանձնաշնորհ հաշիւ. գ. չափագիր (յանձնառուութեան)։ —bude, իգ. կճ. խանութ, կրպակ։ —diener, ար. կր. (պատարագի) սպասաւոր. բ. կճ. = Markthelfer. —gefäße, չ. յգ. կր. ժամանօթք, բաժակաման։ —gewand, չ. կր. պատարագի զգեստ։ —hemd(e), չ. կր. շապիկք (եկեղեցւոյ)։ —kanne, իգ. բաժակաման։ —kunde, իգ. (գործնական) երկրաչափութիւն։ —kunst, իգ. չափողութիւն։ —opfer, չ. կր. (պատարագի) զոհ։ —schnur, իգ. (գետնաչափի) լար։ —tuch, չ. կր. geweihtes — մարմնակալ։

meßbar(keit, իգ. 31.), ած. 6. չափելի(ութիւն)։

Messe, իգ. 35. կր. պատարագ. բ. (պատարագի) երաժշտութիւն. die — lesen պատարագ մատուցանել, պատարագել. 2. կճ. տօնավաճառ. 3. տօնընծայ։

messen, նբ. եւ sich — չբ. 3չ. չափել. բ. Verse — ոտանաւոր չափել. գ. (երկու բան) կշռել, համեմատել. sich mit J—m — իւր զինք մէկուն հետ համեմատել. դ. J. mit den Augen — մէկը լաւ մը դիտել՝ չափել. 2. mit der Hand — ձեռքով չափել. mit der Klafter — ձողաչափել. բ. փխ. das Gold mit Scheffeln — können պարկերով ոսկի ունենալ. sich mit J—m nicht — können մէկուն չհաւասարիլ։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակ—թեանց հետ։

Messer, Ա. չ. 22ա. դանակ. 2. բնա. սուր, սուսեր, երկաթ. վրբ. կտրող. պրտ. յառող. 2. das große — gebrauchen կամ handhaben = aufschneiden, նբ.։ Բ. — ար. չափող, չափիչ. 2. չափ. մնծ. բարդ—ներուն մէջ. Luftdruck— ծանրաչափ։

messer‖artig, ած. դանականման։ —fabrikant, ար. դանակագործ։ —griff, ար. —heft, չ. դանակի կոթ։ —klinge, իգ. դանակի շեղբ՝ բերան։ —scheide, իգ. դանակի պատեան. բ. կն. դանակապատուն, դանակիկոթ (խողունջ մը) (Solen vagina)։ —schmied, ար. դանակագործ, մկրատարար։

Messerchen, չ. 22բ. (նւզ. Messerե) մանր դանակ, դանակիկ։

Messias, ար. 18ա. եւ 18բ. (նաեւ յգ. ...sien կամ ...siä) կր. Մեսիա, Օծեալ։ [—չէ. փզ. Մեսինա։

Messina, չ. 38. (սռ—կ. ...nens)

Messing, ար. (չ.) 20. արոյր. rothes — ռակեպղինձ (Տոմպաք)։

Messinggeschirr, չ. արուրեայ ամանք։ —schläger, ար. —schmied, ար. արուրագործ։

messinge(r)n, ած. 6. արուրեայ։

Messing(i)sch, չ. անյգ. ծերքարքանութիւն, կորճաքանութիւն։ — մկ. ծերքարքանօրէն։

Meßner, ար. 22ա. կր. աւանդապահ, լուսարար. 2. պատարագիչ։

Digitized by Google

Méste, իգ. 35. տաւփ, արկղիկ։

Metáll, չ. 20. մետաղ, քրոյական նիւթ. edles (gediegenes) — ազնիւ (զուտ) մետաղ. 2. Հնչիւն (ձայնի)։

metáll|ähnlich, ած. մետաղանկերպ։ –artig, ած. մետաղազգի։ –arbeiter, ար. մետաղագործ։ –chemie, իգ. մետաղալուծութիւն։ –haltig, ած. մետաղախառն։ –kunde, իգ. մետաղագիտութիւն. ար—. մետաղագործութիւն։ –lehre, իգ. մետաղաբանութիւն։ –schaum, ար. (մետաղաց) կղկղանք։

metállen, ած. 6. մետաղեայ, մետաղային։

metállisch, ած. 6. մետաղական։

Metalloid, չ. 20. քմ. մետաղակերպ(ք)։

Metallúrg, ար. 33. մետաղագործ։

Metallurgíe, իգ. 31. մետաղագործութիւն։

Metamorphóse, իգ. 35. այլակերպութիւն, կերպարանափոխութիւն, փոխակերպութիւն։

Metápher, իգ. 35. կր. փոխաբերութիւն։ բերական։

metaphórisch, ած. 6. քր. փոխա-

metaphorisi(e)ren, չբ. h. 3—. փոխաբերութիւն գործածել, փոխաբերել։

Metaphy'sik եւ Metaphysik, իգ. 31. բնազանցութիւն։

Metaphy'siker, ար. 22—. բնազանցագէտ։ [կան։

metaphy'sisch, ած. 6. բնազանցա-

Metáthesis, իգ. 31. (յգ. ...théses) քր. գրափոխութիւն, նշանագրաց տեղափոխութիւն։

Meteór, չ. (ար.) 20. բնգ. օդերեւոյթ։

Meteór|eisen, չ. օդերկաթ։ –stein, ար. հգ. օդաքար։ –stern, ար. = Sternschuppe.

meteórhaft, meteórisch, ած. 6. մթնոլորտական, օդերեւութական։

Meteorológ, ար. 13. օդերեւութաբան։

Meteorologíe, իգ. 35. օդերեւութաբանութիւն։

meteorológisch, ած. 6. օդերեւութաբանական։

Méter, չ. (ար.) 22—. մետր։

Meth, ար. 20. մեղրաջուր։

Methóde, իգ. 35. յօրինուած, յօրինուածութիւն. ոճ, կարգ։

Methódik, իգ. 31. յօրինուածաբանութիւն։

methódisch, ած. 6. յօրինուածական. մ. յօրինուածաբար։

Methodist, ար. 33. = Methodiker; 2. կր. (–in, իգ. 32.) կարգասէր (աղանդաւոր)։

Methy'l, չ. 38. անգլ. քմ. փայտանիւթ (խարխուխ փայտի ոգւոյ)։

metónisch, ած. 6. աստղ. –er Cyklus մետոնեան ծիր։

Metonomasíe, իգ. 35. եւ 31. անուանափոխութիւն։

Metonymíe, իգ. 35. եւ 31. ճրտս. փոխանունութիւն։ [(տեսան...)։

Metópe, իգ. 35. ճրտս. Ճակատա

Métrik, իգ. 31. չափագիտութիւն։

Métriker, ար. 22—. չափագէտ։

métrisch, ած. 6. չափագիտական։

Metronóm, չ. 20. երժ. ժամանակաչափ (գործի)։

Metropóle, իգ. 35. Metrópolis, իգ. անփփ. մայրաքաղաք (գաւառի...), նախագահ քաղաք։

Metropolít, ար. 33. մետրոպոլիտ, արքեպիսկոպոս, Հայրապետ, եպիսկոպոսապետ։

Metropolitánkirche, իգ. 35. Հայրապետական եկեղեցի։

Métrum, չ. 40. տղղ. չափ, ոտք, անգամ։

Métte, իգ. 35. առաւօտեան ժամ։

Metz, չ. անփփ. քղ. Մեց։

Métze, իգ. 35. քառաչափեան. 2. = Mahlmetze; 3. = Hure; 4. օրիորդ։

Metzeléi, իգ. 31. = Gemetzel.

métzeln, նբ. 3—. կոտորել, ջարդել, խողխողել, սպաննել։

Métzger, ար. 22—. –in, իգ. 32. սպանդագործ, մսավաճառ։

Metzgeréi, իգ. 31. սպանդագործութիւն։ [Համբակ։

Métzner, ար. 22—. ար—. մլադացի

Méuchel|mord, ար. մարդասպանութիւն, մարդադաւութիւն, մարդախողխողութիւն։ –morden, նբ. սպաննել, մարդադաւել։ –mörder(in, իգ.), ար. մարդասպան։

méuch(e)lisch, ած. 6. նենգաւոր, դաւաճան։

méucheln, նբ. եւ չբ. h. 3—. սպան-

Digitized by Google

նել, խաղխաղել (դաւով). մար-դասպանել, դաւաճանել:

Méuchler, ար. 33ա. —in, իգ. 33. = Meuchelmörder.

méuchlings, մ. մատնութեամբ, դաւով:

Méute, իգ. 35. որս. պառաւական, ապստամբի:

Méuterer, ար. 33ա. ապստամբ, դաւաճան:

Meuteréi, իգ. 31. ապստամբու-թիւն, դաւաճանութիւն:

Méwe, իգ. 35. թռ. = Möwe.

Méxiko, նաեւ Méjiko, չ. 33. աշխ. եւ քղ. Մեքսիկա:

mhd. հմա. mittelhochdeutsch.

Miásma, չ. 38. յգ. ...men կամ ...mata, բժշ. ժանտահոտութիւն, վերածխութիւն (ապականիչ գո-լորշեաց):

miásmatisch, ած. 6. վերածխական:

miáu! ձյ. մեաւ, նեւուն:

miáuen, չք. հ. 3ա. (կատուի) նաւալ, մլաւել, նաւնաւալ: — չ. 33բ. անյգ. նաւանք, մլաւիւն:

mich, դր. անյն. հյց. ich-ի. զիս:

Micha, յտ. ան. ար. 38. Միքէ:

Michael, յտ. ան. ար. 38. Միքայէլ:

Michel, յտ. ան. ար. 38. Միքայ-էլ. 2. փխ. շինական, թանձրամիտ, ապուշ:

Mieder, չ. 33ա. լանջապանակ (հան-դերձ կանանց). շապիկիկ (կանանց):

Miene, իգ. 35. դէմք, կերպա-րանք, երես. — machen քիթ բերան ընել. երեսը ծամածռել. eine gelehrte — annehmen գիտնական ձեւանալ:

Mienen‖deuter, ար. խառադիմայ, դէմքէն ճանչցող: —deuterei, իգ. —kunde, իգ. դիմագիտութիւն:

Miere, իգ. 35. մկնականջ (Al-sine):

Mies, Mieß, իգ. անփխ. կատուիկ (կատուի արուած անուն): —mu-schel, իգ. թռ. ուլական, ձկան ա-կանջ (Mytilus):

Miete, իգ. 35. թռ. տիզ, ցեց (Aca-rus) (տ. Milbe). 2. (նաեւ Miethe) եղլ. կոյտ, շեղջ. դէզ, (30 խրձով) բարդ:

mieten, նբ. 3բ. եղլ. կուտել, դիզել, բարդ ընել. (կատեալ յարդը) թեղել:

Mieth‖(s)frau, իգ. վարձատու կին, վարձող կին. բ. վարձուոր կին: —herr, ար. վարձատու. բ. վար-ձուոր, վարձակալ: —(s)leute, յգ. վարձուորք: —preis, ար. վարձք (բնակութեան): —soldat, ար. զին. վարձկան (զինուոր): —weise, մ. վարձով, վարձելով: —zins, ար. (տան) վարձք:

Miethe, իգ. 35. Ա. վարձք (տան...). fällige — երեքամսեայ վարձք. 2. վարձում. վարձկանութիւն. zur — geben վարձու տալ. առծ. Kauf bricht — գնելն աւելի լաւ է քան վար-ձելը: Բ. — ցնցա. եղլ. եւ թռ. = Miete.

mieth‖en, նբ. 3բ. վարձել, ի վար-ձու ունել. ընփ. Pferde... — ձի բռնա-նել: — չ. 33բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակութեան հետ:

Miether, ար. 33ա. վարձուոր, վարձակալ, վարձառու. (տան...) վարձող, (ձի...) բռնող:

Miethling, ար. 20. ա. փղ. մփ. վարձկան:

Miez, իգ. 31. Mieze, իգ. 31. Miez-chen, չ. 33բ. = Mies.

Migrä'ne, իգ. 35. բժշ. անդամր (ցաւ գլխու կէսին):

Mikroskóp, չ. 20. բնփ. մանրա-դէտ:

mikroskópisch, ած. 6. մանրադի-տական:

Milán, ար. 20. նաեւ —e, իգ. 35. թռ. ցին (Milvus). rother — ուրուր (Milvus regalis):

Milbe, իգ. 35. թռ. ցեց, ուտիճ (Acarus):

milbig, ած. 6. ցեցալից, մէջա-մէջ:

Milch, իգ. 31. անյգ. կաթ. dicke, gestandene, gestockte, saure — մածուն. փխ. aussehen wie — und Blut շուշանի եւ վարդի տեսք ունենալ. 2. նաեւ ար. 20. (հիւնչ. Rogen) սերմն (ա-րու ձկան):

milch‖artig, ած. կաթնանման: —bart, ար. անեղք մօրուաց. փխ. ե-րիտասարդ. էշ. մփ. = Gelbschnabel, բ.: —brot, չ. —brötchen, չ. կաթ-նահաց: —bruder, ար. կաթնեղ-բայր. բ. կաթնաւէր: —frau, իգ. կաթնավաճառ կին: —gebend, ած. կաթնատու. բ. տլ. հիւթեղ: —

haltig, ած. կաթնալից, կաթնախառն։ —handel, ար. չմ. կաթնավաճառութիւն։ —händler(in, էգ.), ար. կաթնավաճառ։ —kammer, էգ. կաթնարան, սերարան։ —kuh, էգ. կով (կաթնատու)։ —mädchen, չ. —magd, էգ. կթւարած աղջիկ, կաթնավաճառ կին. es ist das —mädchen in der Fabel օդի մէջ բերդեր շինող է։ —rahm, ար. սեր(ուց)։ —saft, ար. մածմաց։ —sauer, ած. թմ. կաթնաթթու. —saures Salz կաթնաղ։ —schrank, ար. կաթի պահարան։ —seihe, էգ. —sieb, չ. (կաթի) քամոց։ —speise, էգ. կաթնեղէն, ամ. շաղ։ —straße, էգ. աստղ. ծիր կաթին, յարդգող։ —suppe, էգ. կաթնապուր. բ. փխ. ընտ. wie e—e — aussehen այլագունեալ՝ տժգունեալ ըլլալ։ —wirthschaft, էգ. կաթնավաճառութիւն։

milchen, չէ. h. 3ա. կաթ ունենալ՝ տալ (կովու...). —de Kuh կաթնատու կով. փխ. օգտատու՝ շահաբեր անձն՝ իր. 2. դչ. կաթ՝ հիւթ տալ։

Milcher, ար. 22ա. (հկռնչ. Rogner) արու ձուկ։

milchern, ած. ե. կաթէ, կաթնեղէն. —es (հկռնչ. fleischern) Geschirr կաթնամանն (Հրէից). 2. ձկ. արու (ձուկ) (տ. Milcher)։

milchhaft, milchicht, milchig, ած. ե. կաթնաւոր, կաթնաբեր։

Milchner, ար. 22ա. — Milcher.

mild, milde, ած. ե. (հկռնչ. hart, herb) մեղմ, անոյշ, քաղցր. բ. քաղցրիկ, մեղմախառն, բարեխառն (օդ...). անոյշ, խաղաղ (քուն...). գ. կակուղ, փափուկ, հեշտ (զառիվայր...). դ. գողտրիկ, հեզիկ. ե. մեղմ, (կրակ...) մաղմաղ. զ. հեշտ, դիւրին. է. քաղցր, մարդասէր, գորովալից. ը. ներող, հեզաբարոյ, գթած, բարեացակամ. —e Strafe թեթեւ պատիժ. —e Stiftung բարեպաշտ հիմնարկութիւն. 2. տ. Gabe, 2.; 3. առատ(աձեռն)։

mild|gesinnt, ած. քաղցր(աբարոյ)։ —herzig, ած. գթասիրտ, գթած. բ. բարերար։ —herzigkeit, էգ. գթածութիւն, գթութիւն. բ. բարերարութիւն։ —reich, ած. բազմագութ, առատագութ։ —thätig, ած. բարերար, բարեգործ։ —thätigkeit, էգ. բարեգործութիւն, բարերարութիւն։

Milde, էգ. 25. անյ. քաղցրութիւն, անուշութիւն, հեզութիւն, ողորմածութիւն, կակղութիւն։

milder|n, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. քաղցրացընել, մեղմացընել, ցածուցանել, ամոքել, մեղմել. 2. շափաւորել. նուազեցընել. թեթեւցընել (յանցանք...). բարեխառնել. դչէ. անուշցընել, քաղցր ընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. — բոյին նշանակութեան հետ։

Milét, չ. 38. աշխ. հղ. Միլէտոնէ։

Militä'r, Militáir, ար. 20. կամ 38. չէն. զինուորական, զօրական։ — չ. 38. անյ. զինուորականութիւն, զինուորութիւն։

Militä'r|arzt, ար. զինուորական բժիշկ։ —budget, չ. զինուորական՝ բանակի հաշուեցոյց (տ. Budget)։ —dienst, ար. զինուորութիւն, զինուորական ծառայութիւն։ —fromm, ած. չէն. վարժ, կիրթ (ձի)։ —gericht, չ. զինուորական ատեան։ —stand, ար. զինուորութիւն։

Militária, յգ. 38. զինուորականք, զինուորական գործք։

militä'risch, ած. ե. զինուորական։

Miliz, էգ. 31. զօր(ք), բանակ, գունդք. բ. գ. մս. քաղաքացի մարտիկ։ — ար. 20. անյ. դչ. — Hirsegras.

Millénnium, չ. 38. անյ. կր. հազարամեայ թագաւորութիւն։

Milliárd, էգ. 35. միլիարդ, հազար միլիոն։

Milligramm եւ Milligrámm, ար. 20. հազարերորդագրամ։

Millimeter, Millimeter, չ. (ար.) 22ա. հազարերորդամետր։

Millión, էգ. 31. միլիոն։

Millionä'r, ար. 20. միլիոնատէր, միլիոնի տէր (մարդ)։

millionst, milliont, ած. թա. դա. միլիոներորդ (մասն)։

Milz, էգ. 31. անդմ. փայծաղ։

Milz|brand, ար. անասն. փայծաղի բորբոքում։ —bruch, ար. ախտ. փայ-

ծաղնաթափութիւն: —krankheit, էգ. փայծաղնախտութիւն: —stechen, չ. փայծաղնացաւութիւն: —sucht, էգ. տիպ. փայծաղնամոլութիւն, սեւամաղձութիւն:

Mime, ար. 34. միմոսութիւն, խեղկատակութիւն. բ. խեղկատակ, Հանդիս, միմոս. ը. Տպ. դերասան:

Mimik, էգ. 31. Մնջկատակութիւն, միմոսութիւն:

Mimiker, ար. 22ա. Մնջկատակ, միմոս:

mimisch, ած. 6. Մնջկատակական, միմոսական:

Mimósa, էգ. 34. բս. պատկառուկ (Mimosa):

minder, բղդ. wenig, geringի. նուազ, kleinի (հկ-նչ. mehr) նուազ, աւելի քիչ. je —... desto mehr... որչափ քիչ..., այնչափ շատ...: — ած. 6. նուազ անձը. մանրիկ, փոքրիկ. խոնարհագոյն. 2. էէրէ- կ. չ. պակաս, նուազագոյնն. 3. կ. der —e, ար. խոնարհագոյնը, ստորադասակարգեալ մարդը:

minder‖jährig, ած. անչափահաս: —jährigkeit, էգ. անչափահասութիւն: —zahl, էգ. նուազ թիւ. բ. փոքրամասնութիւն (քուէից...):

Minderheit, էգ. 31. — Minderzahl, բ.

minder|n, նբ. եւ sich —, եբ. նուազեցընել, պակասեցընել, քիչցընել. նուազիլ, պակսիլ. 2. մեղմել, ցածուցանել, ամոքել. (ձայն...) զիջուցանել, (գին...) իջեցընել, (արագութիւն...) դանդաղեցընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. — բայէն նշանակ—բիւան հետ:

mindest, գեր. minderի. ձ. նուազագոյն(ը). բ. —ens, zum —en, auf's —e, zu — գէթ, գոնեայ, առ նուազն. կ. nicht im —en ամենեւին ոչ, եւ ոչ փոքր կերպով մը: — ած. եւ կ. 6. նուազագոյն, փոքրագոյն, ամենանուազ. er bekommt nicht das —e բան մ'ալ պիտի չառնու:

Mine, էգ. 35. բվ. բով(ք) (— Bergwerk). 2. զին. ական. գխ. alle —e springen lassen ամէն փորձ փորձել, ամէն հնարք գործածել, ամէն քար շարժել: — էգ. 35. հ. դր. հի-

մէն, կիսաքանտա. բ. (այլեւայլ շափով դրամ) Մնաս:

Minen|ange, չ. —hals, ար. բովամուտք: —bau, ար. ականագործութիւն: —brunnen, ար. քանահոր: —gräber, ար. ականահատ:

Minerál, չ. 20. (յհ. —ien) հանք, հանածոյք:

Minerál‖bad, չ. հանքային բաղնիք: —quelle, էգ. հանքային աղբիւր: —reich, չ. (հկ-նչ. Pflanzen-, Thierreich) հանքաց հարստութիւն:

minerálisch, ած. 6. հանքային:

Mineralóg, ար. 33. հանքաբան:

Mineralogie, էգ. 35. եւ 31. հանքաբանութիւն:

Mineralurgie, էգ. 35. եւ 31. հանքագործութիւն:

Minérva, յր. ան. էգ. 28. եւ 36. դցբ. Աթենաս:

Miniatúr, էգ. 31. մանրանկարչութիւն, կիսանկարութիւն. բ. մանրանկար:

Miniatúr‖maler, ար. մանրանկարիչ: —malerei, էգ. մանրանկարչութիւն:

Minier‖kunst, էգ. ականագիտութիւն: —werkzeuge, չ. յհ. ականահատի գործիք:

mini(e)ren, նբ. 3ա. զին. եւ ար. ական հատանել. բվ. բով փորել:

Mini(e)rer, ար. 22ա. զին. ականահատ. բովագործ:

Minimum, չ. 40. (հկ-նչ. Maximum) ———. ամենանուազն, փոքրագոյնը:

Minister, ար. 22ա. —in, էգ. 32. (տէրութեան) պաշտօնեայ. էբ. գործակալ (ի վանս ինչ):

Minister‖krisis, էգ. պաշտօնէից տագնապ՝ ճգնաժամ: —präsident, ար. պաշտօնէից գահերէց:

Ministeriál...: պաշտօնէի:

ministeriéll, ած. 6. պաշտօնէի, պաշտօնական: —e(r), ար. կուսակից պաշտօնէի, պաշտօնէական:

Ministérium, չ. 26. պաշտօնատուն. 2. էբ. (դաւանի... մը) կղեր:

ministri(e)ren, չբ. h. 3ա. էբ. պատարագի սպասաւորել, սպասաւորութիւն ընել: [տէր:

Minne, էգ. 35. բարձր ան եւ բնա.

Minnenlied, չ. սիրանուագ:

minnen, նբ. եւ չբ. [illegible]

minnig, minniglich, ած. 1. [illegible] 2. [illegible]

minorénn, ած. 1. [illegible]

Minorennitä't, իգ. 21. [illegible]

Minorit, ար. 22. [illegible]

Minotáur(us), ար. 22. [illegible] (Մինոտաւր) [illegible]

Minuénd(us), ար. 22. (22.) [illegible] Subtrahend(us) [illegible]

minus, մ. [illegible] (չ. օ. 6—4 [illegible])

Minúskel, իգ. 25. [illegible] Majuskel) [illegible]

Minúte, իգ. 25. [illegible]

minútenlang, ած. [illegible] —uhr, իգ. [illegible] —weise, ած. եւ մ. [illegible]

Minze, իգ. 25. [illegible] (Mentha)

mir, [illegible] ich. [illegible] 2. ein Freund von — [illegible] Das brauchen Sie mir nicht erst zu sagen [illegible] չ. օ. laßt — Das bleiben [illegible] wie Du —, so ich Dir [illegible]

Mirabélle, իգ. 25. [illegible] grüne — [illegible]

Mirákel, չ. 22. [illegible] (= Wunder)

Misanthrop, ար. 22. = Menschenfeind.

misanthrópisch, ած. 1. = menschenfeindlich.

Misch|art, իգ. [illegible] —farbe, իգ. [illegible] —korn, չ. [illegible] —masch, ար. (չ.) [illegible]

mischbar, ած. 1. [illegible]

misch|en, նբ. եւ sich — [illegible] sich in fremde Angelegenheiten — [illegible] unter ck. — [illegible] sich in's Gespräch — [illegible] und geben [illegible] gemischt, [illegible] 2. [illegible] —ung, իգ. 21. [illegible] 2. [illegible] —ung, իգ. [illegible]

Mischling, ար. 20. [illegible]

Mischungs|gewicht, չ. [illegible] —verhältniß, չ. [illegible] —verwandtschaft, իգ. [illegible]

Misère, իգ. 25. ար. (չ.) 22. = Elend, 1.

Miserére, չ. 22. [illegible]

Misogyn, ար. 20. [illegible]

Mispel, իգ. 22. [illegible] (Mespilus)

miß, մ. [illegible] չ. օ. Das gefällt ihm — [illegible]

Miß..., miß... [illegible] mißgelaunt, mißgestimmt, ած. [illegible] —áchten եւ mißachten, նբ. [illegible] —áchtung, իգ. [illegible] mißbehagen, չբ. [illegible] es mißbehagt mir hier [illegible] —behágen, չ. [illegible] mißbeschaffen, ած. 1. [illegible] —beschaffenheit, իգ. [illegible] —bilden եւ mißbilden, նբ. [illegible] —bildung, իգ. [illegible] —billigen եւ mißbilligen, նբ. [illegible] —ung, իգ. = [illegible] Mißbrauch, ար. [illegible]

Digitized by Google

bräuchen եւ mißbrauchen, ներ. et. (աշխ. e—r Sache —) բանով մը զեղծանիլ, բան մը չարաչար գործածել: —deuten եւ mißdeuten, ներ. գէշ՝ յոռի չար մեկնել: — չ. եւ —deutung, էգ. չար՝ յոռի մեկնութիւն: Mißerfolg, որ. անյաջողութիւն, ձախողանք: Mißernte, էգ. յոռի կութք, անյաջող հունձք: —fallen եւ mißfallen, չէ. հ. J—m (մէկուն) անհաճոյ ըլլալ, խոշընդակին ըլլալ: —fallen, չ. տհաճութիւն: —fällig, ած. ե. անհաճոյ. J—m —w. (մէկուն) անհաճոյ ըլլալ. բ. չհաճող, տհաճութիւն պզացող: mißgeartet, ած. ե. այլասեր(ած): Mißgeburt, էգ. = Fehlgeburt; բ. տձեւ՝ անճոռնի ձեւով տղայ, առ. ցուցանք. փխ. — der Hölle դժոխքէ ելած ճիւաղ: Mißgeschick, չ. անյաջողութիւն, ձախողութիւն. արկած, ձախողանք: Mißgestalt, էգ. տձեւութիւն, անհեթեթութիւն. բ. ճիւաղ, անհեթեթ՝ տձեւ էակ: mißgestaltet, mißgestaltig, ած. ե. տձեւ, անձեւ, անհեթեթ, յոռի եղած, խարդախեալ: mißglücken եւ —glü'cken, չէ. ս. չյաջողիլ, վրիպել, ի դերեւ ելլել: —glü'cken, չ. չյաջողութիւն, ձախողութիւն: —gö'nnen եւ mißgönnen, ներ. J—m et. — չարակնել, ագահել, մէկուն բան մը չտալ: —gönnen, չ. = Mißgunst. Mißgriff, որ. (նուագարանի) սխալ զարնուած. բ. փխ. = Fehlgriff. Mißgunst, էգ. նախանձ, մախանք, չարակնութիւն, ագահանք: mißgünstig, ած. ե. նախանձոտ, յաչաղկոտ, չարակնող: mißhandeln եւ —hándeln, ներ. J. — մէկուն հետ բռնութեամբ՝ անգթաբար վարուիլ. 2. չէ. հ. լաւ չգործել: Mißhandlung եւ —hándlung, էգ. ըրրո՝ անգութ վարմունք: Mißheirat, էգ. ամուսնութիւն ընդ անտոհմի: Mißhelligkeit, էգ. անյարմարութիւն, անհամաձայնութիւն, տարաձայնութիւն. երկպառակութիւն: Mißjahr, չ. գէշ տարի. մն. ամուլ՝ անբեր տարի: Mißklang, որ. չարաձայնութիւն. բ. երժ. անհամաձայնութիւն: Mißkredit, որ. (կորուստ վարկի՝ համբաւոյ) անվարկութիւն, անուանարկութիւն. J—m in — bringen մէկն անուանարկ ընել, զրպարտել: Mißlaut, որ. չարաձայնութիւն: mißlingen եւ —lingen, չէ. ս. ձախողիլ, չյաջողիլ, վրիպել, ի դերեւ ելլել: Mißmuth, որ. անյ. դժկամակութիւն. ը. մգ. վհատութիւն, լքում: —muthig, ած. ե. դժկամակ. լքեալ, վհատ, թախծեալ: mißrathen, չէ. ս. վրիպել, ի դերեւ ելլել, չյաջողիլ, —rathenes Kind անբարեկիրթ տղայ. 2. ներ. J—m et. — մէկը տարահամոզել: —rathen, չ. = Mißglücken, չ.: Mißstand, որ. անյարմարութիւն, անպատեհութիւն, անկանոնութիւն, պակասութիւն, սխալ (անք): —stimmen եւ mißstimmen, չէ. հ. չմիաբանիլ, անհամաձայնիլ (ձայնի). 2. ներ. անմիաբան՝ անհամաձայն ընել. փխ. J. — դժկամակեցնել, դժգոհեցնել: mißgestimmt, ընդ. անց. եւ ած. անմիաբան, անհամաձայն. փխ. դժկամակ: —stimmung, էգ. անհամաձայնութիւն. փխ. դժկամակութիւն: Mißton, որ. անյարմար՝ աններդաշնակ ձայն. փխ. անհամաձայնութիւն: —tö'nen եւ mißtönen, չէ. հ. սխալ՝ յոռի հնչել: —tráuen եւ mißtrauen, չէ. J—m, et. — մէկուն՝ բանի մը չվստահիլ. բ. վստահութիւն չունենալ: —trauisch, ած. ե. անվստահ, կասկածոտ: Mißvergnügen, չ. տհաճութիւն, դժգոհութիւն. ցաւ, ափսոսանք: mißvergnügt, ած. (mit կամ über et. բանի մը վրայ), անգոհ, դժգոհ, պարսաւող: Mißverhältniß, չ. անհամեմատութիւն, անչափակցութիւն, անհաւասարութիւն. անմիաբանութիւն, տարաձայնութիւն. անհաճոյ յարաբերութիւնք (երկու հոգւոյ մէջ): Mißverständniß, չ. թիւրիմացութիւն, թերիմացութիւն, վրիպանք. բ. չմիաբանութիւն, գժտութիւն: mißverstehen, ներ. թիւր՝ թերի իմանալ:

Missál, չ. սռ. — նաեւ Missále, չ. սռբ. (յփ. ...lien) էր. պատարագամատոյց, խորհրդատետր:

missen, ներ. եւ չէ. սռ. եւ յգ. et. — (բանէ մը) զրկուիլ՝ զուրկ ըլլալ:

Digitized by Google

mißest, 2. դէմք. եզ. ներ. ժամ. messen-ի եւ missen-ի:

Missethat, իգ. 31. չարիք, ոճիր, եղեռնագործութիւն:

Missethäter, ար. 22ա. —in, իգ. 22. ոճրագործ, եղեռնագործ:

Missionä'r, ար. 20. եր. առաքեալ, քարոզիչ:

Missions‖anstalt, իգ. տուն առաքելութեան: —gesellschaft, իգ. առաքելութեան ընկերութիւն: —haus, չ. առաքելանոց: —wesen, չ. առաքելութիւն:

mißlich, ած. 0. անստոյգ, աներաշ. դժուարին, տագնապալից, ձախող:

Mißlichkeit, իգ. 31. անստուգութիւն. տագնապ, տագնապալից վիճակ, ձախողութիւն:

mißt, 3. դէմք. եզ. ներ. ժամ. messen-ի եւ missen-ի:

Mist, ար. 20. աղբ. 2. (մարդու...) կղկղանք, ապաւառ. (անասնոց) աղբ, կոյ. (ձիոյ...) քակոր. (գայլու...) ապուռ. ամ. (ոչխարի...) կտտոր. 3. ժախ, աղտոտութիւնք (անձնէկի...). 4. ռամկ. մառախուղ, մէգ:

Mist‖bauer, ար. աղբակիր. ընդ. er ist ein echter — գեղացւոյ կտոր է: —beet, չ. պրտ. աղբածու (աղբախառն հողով պատրաստուած ածու): —fuhre, իգ. աղբակրութիւն: —gabel, իգ. աղբի երկժանի: —hof, ար. կոյտարան: —haufen, ար. աղբակոյտ: —jauche, իգ. եղէ. կոյաջուր: —käfer, ար. կն. կոյագնդիկ (Scaraboeus fimetarius):

Mistel, իգ. 32. ար. 22ա. տփ. ոստնձաբեր, ճագոմ (Viscum):

Mistel‖drossel, իգ. —fink, ար. կն. ոստնձակեր կեռնեխ (Turdus viscivorus):

misten, չբ. և. ոբ. (անասնոց) աղբել. (ձիոյ) թրքել. (ոչխարի...) կտտորել. 2. ռամկ. անդ. բ. es mistet մառախուղ կայ: — չ. 22բ. անջ. աղբումն:

mistig, ած. 0. աղբային, աղբոտ. փխ. աղտոտ. 2. ռամկ. մառախլոտ. das Wetter ist — մառախուղ կայ:

Miszelláneen, իգ. յգ. 35. **Miszéllen**, իգ. յգ. 35. այլեւայլք, զանազանք:

mit, Ա. նխ. տր. հոլովով. հետ. միասին, ընդ (նմա, նոսա...). — ea. ի միասին, իրարու հետ. 2. միացեալ. ընկերակցեալ (ալիքներու հետ...). — J—m gleiches Alter haben մէկուն հետ հաւասարակից ըլլալ. — J—m geben մէկուն ընկերանալ. բ. — offenen Armen բազկատարած. — Lebensgefahr կենաց վտանգաւ. — Recht իրաւամբ(ք). — lauter Stimme բարձրաձայն. — gutem Appetit essen ախորժակով ուտել. — offener Gewalt բանի, բռնութեամբ. — e—m Worte ի մի բան, մէկ խօսքով. գ. er trat ein... — dem Degen in der Hand սուսեր ի ձեռին ներս մտաւ. — der Eisenbahn kommen շոգեկառքով գալ. դ. այլ—այլ տառ—ինններ կը կ—չէ. — den Augen e—n Wink geben (աչքով) ակնարկել, աչք ընել. ե. man hat — allen Glocken geläutet բոլոր զանգակներէն հնչեցուցին. 3. (ածեր՝ իր... ն—րառէրե—լու). das Kind — den blauen Augen կապուտաչուի աղան. 4. ... ... գ. օ. — et. bedecken բանով մը ծածկել. das Buch, — welchem er mir ein Geschenk gemacht hat ինծի պարգեւած գիրքը. բ. ... ... — et. geizig sein բանի մ'ագահ ըլլալ. գ. wie geht es — ihm? ինչպէս է. — den Worten spielen բառախաղ ընել. was ist — ihm? ինչ ունի, ինչ եղեր է. es ist — seiner Freundschaft nur Verstellung իր բարեկամութիւնը կեղծեալ է միայն. Böses — Gutem vergelten չարիքն բարի հատուցանել. 5. ... — dem Abend իրիկուան. — ehestem ընդ հուպ, մօտ ատեններս, վաղվաղակի. — heute այսօրուընէ (սկսեալ). — fünfzehn Jahren տասնու հինգ տարուան. — diesen Worten աս ըսելով: բ. — ձ. ներ, նոյնպէս. — dabei sein միասին ըլլալ:

mit... նախամասնիկ, ... (... —hin) ... միութիւն, գործակցութիւն, հաւասարութիւն. — համ(ա).... ... —. ...կից. գ. օ. —diener ծառայակից: ...

քայլ հետ կենայ քարգալ..., ես միշտ բայ. ես եմ կը խօսակցի ըսա ... կը քարգմանեալ համ(ա)... քայլ ա... ...կցել, նաեւ միասնեղ, ի միասին... նախադրութիւններով, նաեւ մասնակցել, ընկերանալ, օգնել, միանալ քայլերով. չ. օ. —anfassen, նբ. ձեռնտու ըլլալ, օգնել։ —beten, չբ. h. միասնեղ աղօթք ընել։

Mitältester(r), ար. ա. ավագակից, օգնական (եպիսկոպոսի...). 2. երիցագոյններէն մին։

mitanfassen, նբ. 3ք. (տ. fassen) բայ. տ. mit...

Mitangeklagte(r), **Mitangeschuldigte(r)**, ար. ա. ի միասին ամբաստանեալ։

mitarbeiten, չբ. h. 3բ. բայ. գործակցիլ, միասնեղ գործել։

Mitarbeiter, ար. 33ա. —in, էգ. 33. գործակից։

mitbegreifen, նբ. 3ի. (տ. greifen) բայ. = begreifen, նբ. 3.

mitbekommen, նբ. 3ք. բայ. միւսներուն պէս առնուլ. (հարսնիքին) օժիտ՝ պաշտօնականին՝ ունենալ։

mitbelehnen, նբ. 3ա. բայ. ի միասին (աւատ) տալ, աւատել։ mitbelehnt, դրբ. ածկ. եւ ած. ա. աւատակից, բաժանորդ։

Mitbesitz, ար. 30. անյգ. տիրացակցութիւն, ի միասին տիրանալը՝ ժառանգելը։

mitbesitzen, նբ. 3բ. բայ. տիրացակցիլ, համատիրակաց տիրանալ։

Mitbesitzer, ար. 33ա. —in, էգ. 33. տիրացակից։

mitbetheiligt, ած. ա. մասնակից, բաժանորդ։ —e(r), ար. էրք. մասնակից։

mitbewerben, sich — ձք. 3ար. բայ. sich um et. — այլոց հետ մրցիլ (բան մ'ընդունելու՝ բանի մը մասնակցելու համար), նախանձորդ ըլլալ։

Mitbewerber, ար. 33ա. —in, էգ. 33. մրցակից, ախոյանակից, նախանձընդդէմ։

Mitbewohner, ար. 33ա. բնակակից, համաբնակ։

mitbezahlen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բայ. իր բաժինը վճարել. ich werde für dich — քեզ երկուքին տեղը կը վճարեմ։

mitbringen, նբ. 4ա. բայ. (հետը...) բերել, ածել (դոյ...). (իրերու օժիտ...) հետը բերել։

Mitbruder, ար. 31ա. եղբայրակից, ընկեր, միաձայնող։

Mitbrüderschaft, էգ. 31. եղբայրակցութիւն, միաբանութիւն։

Mitbürger, ար. 33ա. —in, էգ. 33. քաղաքակից։

mitdürfen, չբ. h. 4ք. բայ. (= mitgehen dürfen) ընկերանալու հրաման ունենալ։

miteinander եւ **miteinánder**, մկ. իրարու հետ, ի միասին։

mitempfinden նբ. 3ա. բայ. համակրել. (միասնեղ) զգալ, արգահատել։ — չ. 33բ. անյգ. —ung, էգ. 31. անյգ. = քայլին նշանակութեան հետ։

Miterbe, ար. 34. **Miterbin**, էգ. 33. ժառանգակից։

miterben, չբ. h. 3ա. բայ. ժառանգակցիլ, ի միասին ժառանգել։

mitessen, չբ. h. 3լ. բայ. միասնեղ ուտել, հացակից ըլլալ։ — նբ. die Haut — մորթն ալ՝ մորթով ուտել։

Mitesser, ար. 33ա. —in, էգ. 33. սեղանակից, հացակից, կոչնական. 2. ապր. (կարծր պալարուճ ի մորթի) կորեակ։

mitfahren, չբ. s. 33. բայ. միասնեղ կառքով երթալ, ուղեկցիլ (կառքով...)։

mitfasten, չբ. h. բայ. միասնեղ պահել՝ ծոմել (հմմտ. Mittfasten)։

mitfechten, չբ. h. 3ի. բայ. պատերազմակցիլ։

mitfühlen, չբ. h. 3ա. բայ. = mitempfinden.

mitführen, նբ. 3ա. բայ. հետը տանիլ՝ վարել։

Mitgabe, էգ. 35. = Mitgift.

Mitgast, ար. 33. հիւրակից, բազմականակից, բարձակից, սեղանակից։

mitgeben, նբ. 3ի. բայ. J—m et. — մէկուն բան մը տալ որ տանի, հետը տալ. J—m Proviant — մէկուն ճամբու համար պաշար տալ. 2. օժիտ տալ։

Mitgefühl, չ. 30. համակրութիւն, արգահատութիւն, ցաւակցութիւն։

Digitized by Google

mitgehen, չբ. ſ. 2ղ. բծ. ընկերանալ, ուղեկցիլ, մէկտեղ երթալ. 2. խղ. խաղալ. 3. ընփ. et. — heißen կամացուկ մը բան մը գողնալ տանիլ, խորել:

mitgenießen, նբ. 2ի. բծ. ուրախակցիլ: **Mitgenießende(r)**, ար. ուրախակից:

Mitgenuß, ար. 14. ուրախակցութիւն. 2. Հասարակաց ուրախութիւն:

Mitgesell, ար. 33. ընկեր(ակից):

Mitgift, իգ. 31. օժիտ, պաշտպանական, կարիքը, Թախանձք, պաոյգ. 2. օժիտ (Հաւատաւորի...):

Mitglied, չ. 9. անդամ (ընկերութեան):

Mitgliedschaft, իգ. 31. անյ+. անդամակցութիւն:

mithaben, նբ. 1բ. er hat sein Buch mit գիրքը հետը բերած է:

mithalten, նբ. 2ֆ. բծ. մէկտեղ բռնել. e—e Stunde — մէկտեղ դասախօսել, դաս մ'ի միասին բաժնել. eine Zeitung — լրագրի մ'ուրիշին ընկերակցութեամբ բաժանորդ գրուիլ. 2. ich halte mit կը միաբանիմ:

mithelfen, նբ. 2փ. բծ. (մէկտեղ) օգնել, նպաստել:

Mithelfer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. օգնական, գործակից:

Mitherrschaft, իգ. 31. աթոռակցութիւն:

Mitherrscher, ար. 22ա. աթոռակից:

mithin, մ. ուրեմն, ըստ հետեւորդի:

Mithridátes, յտ. ան. ար. 18. հ. պտ. Միհրդատ:

Mithülfe, իգ. 31. օգնութիւն, նպաստ, գործակցութիւն:

Mitinhaber, ար. 22ա. ընկերակից, զօրոզակից. բաժանակից:

mitkämpfen, չբ. h. 3ա. եւ 3ֆ. բծ. մարտակցիլ, պատերազմակցիլ:

Mitkämpfer, ար. 22ա. պատերազմակից:

mitkommen, չբ. ſ. 2ֆ. բծ. ի միասին՝ մէկտեղ գալ. 2. dieser Schüler kommt mit այս աշկերտը կը յառաջանայ:

mitlachen, չբ. h. 3ա. բծ. մէկտեղ (խնդն ալ) ծիծաղիլ ծիծաղակցիլ:

mitlaufen, չբ. ſ. 2ֆ. բծ. Համընթաց ըլլալ, ընթացակցիլ, մէկտեղ վազել:

Mitlaut, ար. 20. —er, ար. 22ա. +ր. (հֆ—նչ. Selbstlaut) բաղաձայն:

Mitleid, չ. 20. անյ+. կարեկցութիւն, ցաւակցութիւն, արգահատութիւն. mit J—m — haben մէկուն կարեկցիլ:

mitleiden, չբ. h. 2ի. բծ. մէկտեղ կրել, վշտակից ըլլալ, կարեկցիլ: — չ. 22բ. անյ+. = **Mitleid**; 2. = **Mitleidenschaft**.

Mitleidenschaft, իգ. 31. անյ+. վշտակցութիւն, Հաւասարապէս՝ մէկտեղ վիշտ կրելը. in — ziehen չափազանց Համակրութենէն մէկուն (հետ) վիշտ կրել՝ ցաւակցիլ. 2. (վիճակ յորում Հասարակաց բեռները՝ Հարկերն ի միասին պիտի կրուին). die Adeligen... zur — ziehen ազնուականաց... ապահարկութիւնը բառնալ:

mitleidenswert, **mitleidenswürdig**, ած. 6. արգահատելի:

mitleidig, ած. 6. արգահատող. կարեկցող:

mitlernen, նբ. 3ա. բծ. մէկտեղ սորվիլ. 2. միեւնոյն ատեն սորվիլ:

mitlesen, նբ. 2ֆ. բծ. մէկտեղ կարդալ:

Mitleser, ար. 22ա. բաժանորդակից (լրագրի):

mitmachen, նբ. 3ա. բծ. et. — մասնակցիլ, մէկտեղ ընել. er hat schon viel mitgemacht շատ աշխարհքներ տեսեր է, շատ փորձանքներէ անցեր է. alle Moden — ամէն նորաձեւութեանց հետեւիլ:

Mitmensch, ար. 33. մերձաւոր, ընկեր:

mitnehmen, նբ. 2փ. բծ. հետը առնուլ՝ տանիլ, (ձի...) վարել. (էր մը...) կրել, տանիլ. 2. einen Verdienst — առիթ մը յօգուտ գործածելով բարիք... ընել. 3. arg, hart — չարաչար վարուիլ (մէկուն հետ), խուել, խոնջեցընել, պարտասեցընել. ein Land im Kriege — երկիր մը պատերազմաւ ատեն աւերել:

Mitpächter, ար. 22ա. վարձակից:

mitrechnen, նբ. 3բ. բծ. մէկտեղ Համրել. 2. = **hinzurechnen**; 3. =

Digitized by Google

einrechnen. — չք. հ. Das rechnet nicht mit տարիկայ հաշուէն դուրս է, զայս մի հաշուէք։

mitreden, չք. հ. 3ք. բյ. խօսակցիլ, խօսակցութեան մը մասնակցիլ. Sie haben hier Nichts mitzureden այս ձեզի չի վերաբերիր, դուք չէք կրնար խառնուիլ։

Mitregent, ար. 33. —in, իգ. 32. աթոռակից, գահակից։

mitreiſen, չք. ſ. 3գ. բյ. ուղեկցիլ։

mitſammen եւ **mitſämmen**, մ. = miteinander.

mitſchicken, նք. 3ա. բյ. մէկտեղ խաւրել. ք. միեւնոյն ատեն խաւրել։

mitſchleppen, նք. 3ա. բյ. քաշել իրեն հետ, հետն տանուլ տանիլ։

mitſchreiben, չք. հ. 27. բյ. մէկտեղ գրել։

Mitſchuld, իգ. 31. մեղսակից ըլլալը, մեղսակցութիւն։

mitſchuldig, ած. 6. —e(r), ար. 6. մեղսակից։

Mitſchuldner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. պարտակից։

Mitſchüler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. աշակերտակից. ը. մփ. դասընկեր։

mitſingen, չք. հ. եւ նք. 2ա. բյ. երգակցիլ, մէկտեղ երգել. ք. ձայնակցիլ. (իր ձայնիւն) ընկերանալ։

mitſpielen, չք. հ. եւ նք. 3ա. բյ. խաղակցիլ. փխ. ըսփ. nicht mehr — հրաժարիլ, (յանձն) չառնուլ. 2. J—m arg (hart, grauſam) — մէկուն չարիք հասցընել. մէկուն հետ խստութեամբ՝ անգթութեամբ վարուիլ։

Mitſpieler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. խաղընկեր։

mitſprechen, չք. հ. 3գ. բյ. = mitreden.

Mitſtreiter, ար. 22ա. = Mitkämpfer.

Mittag, ար. 20. կէսօր, հասարակ օր. 2. = Süd; 3. (առ. չ. հմա. Mittagseſſens) ճաշ. չ. 6. — halten, zu — ſpeiſen ճաշել։

mittägig, **mittäglich**, ած. 6. կէսօրուան. 2. հարաւային։

mittags, մ. կէսօրը, 2. ճաշու։

Mittags‖brot, չ. —eſſen, չ. ճաշ։ —fläche, իգ. աստղ. միջօրէհարթութիւն։ —höhe, իգ. աստղ. միջօրեայ բարձրութիւն (արեւու...) միջօրէկէտ։ —kreis, ար. աստղ. միջօրէական։ —mahl, չ. —mahlzeit, իգ. = Mittagsbrot. —ſchlaf, ար. —ſchläfchen, չ. ցորեկուան՝ կէսօրուան քուն։ —ſtunde, իգ. կէսօրուան ժամ. ք. ճաշու ժամ։ —tiſch, ար. ճաշ։ —wärts, մ. կէսօրն, զմիջաւուրբ, կէսօրուան ատեններ։

mittanzen, չք. h. 3գ. բյ. ի միասին կաքաւել, պարակից ըլլալ։

Mitte, իգ. 35. (բնա. նաեւ առմ. եւ տր. —n) մէջն, միջինն. 2. միջավայր, միջակէտ, (միջա)կեդրոն. (gegen) — Januar յունուարի մէջերը. in unſerer — մեր մէջը։

mittel, ած. բղտ. mittler, գեր. mittelſt, մայն իբրեւ վերադիր գրծ. (հմմտ. hinter) միջին, միջահան, միջոցի. կեդրոնական, միջավայրի. միջնակաց. (չարի եւ բարւոյ) միջին, միջակ. 2. mittler Weile, mittler Zeit, նաեւ մբյ. mittlerweile մինչ այս մինչ այն, այս միջոցին։

Mittel, չ. 22ա. միջոց, միջնորդ, հնարք. alle erſinnlichen — anwenden ամէն ճիգ թափել, ամէն միջոց բանեցընել. die — beſitzen, et. auszuführen բան մ'ընելու միջոց ունենալ. 2. = Heil-, Arz(e)neimittel; 3. ſich in's — legen, ſchlagen, in's — treten մէջ մտնել, միջամտել, միջնորդ ըլլալ. 4. ասա. arithmetiſches — միջին համեմատական, միջինը. 5. բնգ. (տեղ՝ մարմին որ մէջ լոյս... կ'անցնի) միջոց։

Mittel‖alter, չ. պտ. միջին դար։ —ding, չ. միջին, միջին բան։ —farben, յգ. բաղադրեալ՝ երկրորդական գոյնք։ —finger, ար. միջնամատն։ —fleiſch, չ. = Damm, 5. ք.։ —fuß, ար. միջին ոտք. ք. անտղ. (ուլանց եւ մատանց միջի մասն) վերնաթաթ։ —gang, ար. միջին քայլ. ք. միջին անցք՝ ծառուղի։ —gebirge, չ. միջնալեռ. ք. երկրորդական լեռ։ —größe, իգ. միջինը, միջակ մեծութիւն։ —ländiſch, ած. աշխ. միջերկրական. das —e Meer Միջերկրական ծով։ —los, ած. միջոց չունեցող, անմիջնորդ, լքեալ։ —mäßig, ած. միջակ, միջին. ք. չափաւոր։ —maſt, ար. նավ. միջնակայմ։ —mauer, իգ. միջնորմ։ —meer, չ. = Rieſenmeer;

Digitized by Google

ք. Միջերկրական ծով։ —punkt, տր. ···. էք. միջակէտ, միջավայր. կեդրոն։ —saß, տր. ել. էր. միջի. միջին նախադասութիւն։ —schlag, տր. միջին տեսակ. միջակ։ —schule, իգ. միջին դպրոց։ —stand, տր. միջին դասʼ կարգ։ —stelle, իգ. միջին տեղ ք. միջնորդական տեղ։ —stimme, իգ. երժ. միջակձայն։ —stimmen, յգ. երկրորդականʼ ընկերացող ձայներ։ —straße, իգ. միջնափողոց. ք. էր. միջին ճանապարհ։ —stufe, իգ. միջին աստուածանդան. ք. էր. միջին աստիճան։ —ton, տր. միջնաձայն. երժ. միջնալարակ։ —wand, իգ. Տր. միջնորմ, պատուար։ —weg, տր. = Mittelstraße, ...; ք. էր. միջին ճանապարհ։ —wort, չ. եր. ընդունելութիւն, դերբայ։ —zahn, տր. միջնատամ։

mittelbar, ած. ե. անուղղակի, միջնորդական։

mittels, mittelst, նխ. սռ. ի ձեռն (այնր...), (անոր...) միջոցովʼ ձեռքով։

Mittels|mann, տր. —person, իգ. միջնորդ։

mittelst տ. mittels.

mitten, մ. — in ... (an, auf, unter ...) ի մէջ, մէջը. — aus der Versammlung ժողովքին մէջէն. — von ea. (kaum entzwei) schneiden երկու բաժնել. 2. — durch ընդ մէջ, մէջէն։

mitten|darunter, մ. ի մէջ. մէջ անոնց։ — (hin)durch, մ. ընդ մէջ. մէջէն։ —in, —inne = —darunter.

Mitternacht, իգ. 17. կէս գիշեր։

mitternächtig, mitternächtlich, ած. ե. կէս գիշերուան. 2. մթին, խաւարային։

Mitternachts|stunde, իգ. —zeit, իգ. կէս գիշեր։

Mittfasten, չ. 22ք. միջինք (պահոց)։

mittheilbar, ած. ե. հաղորդելի։

mittheilen, նք. եւ sich — էք. 3—. էք. հաղորդել. 2. 3 — m et. — ա) մէկուն բան մը ծանուցանել, պատմել. բ) (տիրոջ) մէկուն բանալ. գ) բան մը հաղորդել, ի վեր հանել։

Mittheilung, իգ. 31. հաղորդելը։

mitthun, չք. հ. 4ք. էք. մէկտեղ ընել։

Mittler, տր. 22—. —in, իգ. 32. = Mittelsmann, Mittelsperson; 2. էր. Միջնորդն (Յիսուս Քրիստոս)։ ած. = mittel, առջի եւ ամէնը. տ. mittel.

Mittleramt, չ. 7. միջնորդութիւն։

mittönen, չք. հ. 3—. էք. մէկտեղ հնչել։

Mittnacht, իգ. = Mitternacht.

mittrinken, նք. 2—. էք. մէկտեղ խմել։

Mittwoch, տր. չորեքշաբթի։

mitunter, մ. մերթ, երբեմն երբեմն։

Mitursache, իգ. 25. երկրորդական պատճառ։

Mitverbrecher, տր. 22—. —in, իգ. 32. մեղսակից։

Mitverschworene(r), տր. Mitverschworene, իգ. 6. դաւակից, դաւաճանակից. երդուակից։

Mitwelt, իգ. 31. անյգ. ժամանակակից աշխարհ. ժամանակակիցք։

mitwirk|en, նք. 3—. էք. յա et. — բանի մը համընթացաւʼ գործակցել. 2. մէկտեղ գործել, մասնակցել (նուագածութեան...)։ —d, դրք. եւ ած. ե. —de(r), տր. գործակից, օգնական։ — չ. 22ք. անյգ. —ung, իգ. 31. = քովին ներգործակցութիւնց հետ։

mitwiss|en, չք. հ. (տ. wissen) էք. um et. — բան մը գիտնալ, անդեկութիւնʼ ծանօթութիւն ունենալ։ — չ. 22ք. անյգ. —ung, իգ. 31. ծանօթութիւն, գիտութիւն. ohne mein — առանց իմ գիտութեանս։

Mitwisser, տր. 22—. —in, իգ. 32. խորհրդակից։

mitzählen, նք. 3—. էք. = ein-, hinzu-rechnen. — չք. հ. մէկտեղ հաշուել. 2. = mitrechnen, չք.։

mitzechen, չք. հ. 3—. էք. մէկտեղ խմել։

mitziehen, նք. 2չ. էք. մէկտեղ ձգելʼ քաշել. 2. հետը քաշելʼ ձգել։ — չք. ſ. մէկտեղ երթալ։

Mitzweck, տր. 20. երկրորդական նպատակ։

Mixtúr, իգ. 31. = Gemisch; 2. դղ. բաղադրութիւն, խառնուրդ. 3. երժ. խառնաձայն (ձայներու զուգորդելու բանն)։

Mnemónik, իգ. 31. (տեսական արուեստական յիշողութեան) յուշագիտութիւն։

Digitized by Google

Mnemóniker, ար. 22ա. յուշագէտ։
mnemónisch, ած. 6. յուշագիտական։
Moabiter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Մովաբացի։
Mö'bel, չ. 23ա. յգ. նաեւ ընդ. 24գ. կահ, կարասի, կազմած։
Möbel‖arbeiter, ար. ար ա. կահագործ։ —händler, ար. կահավաճառ. ը. մփ. օթոցագործ։ —wagen, ար. կահակիր (կառք)։
mobil, ած. 6. շարժուն, շարժական զէն. — machen բանակին առք հանել։ — չ. 20. շարժուն՝ առքի վրայ զօր։
Móbile, չ. անփխ. անյգ. perpetuum — մշտատեւ շարժում։
Mobiliár, չ. 20. շարժական ինչք, կահ, աղխ։
Mobiliárexekution, իգ. իրգ. գրաւումն (շարժական) ստացուածոց։
Mobilien, իգ. յգ. անփխ. (հկ. Immobilien) շարժական ինչք. կահք։
mobilisi(e)r‖en, նբ. 3ա. = mobil machen. — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. (զօրքը) առք հանելը, պատերազմի պատրաստելը։
möbli(e)r‖en, նբ. 3ա. կահաւորել, կահիւք զարդարել՝ հանդերձել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեան հետ։
Möbli(e)rer, ար. 22ա. զարդարիչ, (սենեակի...) զարդարող։
Modalitä't, իգ. 31. փլ. եւ քր. եղանակաւորութիւն։
Móde, իգ. 35. նորաձեւութիւն, նորելք, նորաձեւ(ք) (մօդա). in die — bringen իբրեւ նորաձեւ մուծանել. aus der — kommen հնանալ, նորաձեւութենէ ելլել։
Móde‖ausdruck, ար. նորաձեւ բացատրութիւն։ —kram, ար. մանրազարդք (կանանց)։ —narr, ար. նորաձեւութեան սիրող։ —schriftsteller, ար. հռչակաւոր հեղինակ։
Módel, ար. 22ա. ար ա. Տրփ. եւ ստա. չափ (իբրեւ միութիւն առնուած). 2. օրինակ, կաղապար. 3. նկարակերտ, դրոշմած (պաստառի...). 4. = Streichmaß; 5. (նշանագրաց) մայր։
Modéll, չ. 20. օրինակ, նախակաղապար. 2. (Ur-, Wort.)— նախանկար (պատկեր...), նախատիպ (արձան...)։

modelli(e)r‖en, նբ. 3ա. = modeln, 3. — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. կաղապարում. նկր. արտակարկառ երեւոյթ։
Modelli(e)rer, ար. 22ա. կաղապարող։
módeln, նբ. 3ա. ար ա. ստփ. նկարակերտել. (նիւթի մը վրայ...) պատկեր գործել. 2. ար ա. զարդարել, գեղեցկացընել. 3. կաղապարել, (ըստ կաղապարի՝ օրինակի...) շինել։ — չ. 22բ. անյգ. նկարակերտ յօրինուած. զարդարելը. կաղապարում։
Módena, չ. 38. քղ. Մոտենա։
Móder, ար. 22ա. մօր, տիղմ (լճի... յատակի...). 2. խոնաւ՝ խղդուկ օդ, մգլոտութիւն։
Móder‖duft, ար. մգլահոտութիւն։ —geruch, ար. (= Moderduft) գխահոտ, ժահր։
móderig, ած. 6. տղմուտ, տղմալից. ը. մփ. ախահոտ, մգլոտած, փտած, փուտ։
módern, չբ. ſ. եւ h. 3ա. փտտիլ, հոտիլ։
modérn, ած. 6. նոր, նոր ժամանակի, արդի, այժմեան. 2. նորելուկ, նորաձեւ։
modernisi(e)ren, նբ. 3ա. (հին բան մ'ըստ նոր ճաշակի) նորոգել, նորացընել։
Módi, յգ. Modusի։
modifizier‖en, նբ. 3ա. եղանակաւորել, չափաւորել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. եղանակաւորում, չափաւորութիւն։
módisch, ած. 6. = modern, 2.
Modist, ար. 33. —in, իգ. 32. ըն. նորավաճառ, նորելուկ բաներ շինող։
moduli(e)ren, նբ. 3ա. երժ. գեղգեղել։
Módus, ար. 39. քր. եղանակ (բայից). բ. կերպ, եղանակ։
mö'gen, օժ. բայ. (ներ. ich mag, du magst, er mag, wir (sie) mögen, ihr mög(e)t; անկ. ահմ. ich mochte, ստորգ. ich möchte, ընդ. անց. gemocht, — — անց zu ի անդրի———ի մը քով փին. անցեալը mögen կը դրուի.) կարելի՝ հաւանական ըլլալ. er mag krank sein կարելի է որ հիւանդ ըլլայ. er mochte

noch so viel bitten եթէ հազար ալ աղաչէ. ich möchte wollen oder nicht թէ ուզեմ եթէ ոչ, ուզեմ չուզեմ. wie sie auch sein — ինչ ալ ըլլան. es mag daraus entstehen, was da wolle ինչ որ կ'ուզէ՝ թող ըլլայ. mag es thun, wer es kann ով որ կ'ուզէ՝ թող ընէ. Das mag der Teufel thun այս մարդու գործ չէ. բ. (կռահել, հաւանական կարծել). գ. օ. sie möchte zwölf Jahre alt sein 12 տարուան կրնայ ըլլալ. (հարջման ձէկ. երբ օրօշ դարդաբան խօրեր չըլլայ). wo mag er Dies gehört haben? ո՞ւր լսեր է արդեօք, ո՞ւր կրնայ լսած ըլլալ. hören Sie auf, oder ich möchte böse werden դադրեցէք, ապա թէ ոչ՝ կը բարկանամ՝ ահամծիմ. 2. հրաման ըլլալ. արգիլեալ չըլլալ. Das mag er immer hin thun զայս միշտ կրնայ ընել, զայս ընելու ազատ է. 3. (բանի մը ձփոռաքիտան.) ich möchte laut aufjauchzen կարենայի ցնծութեան աղաղակներ արձակել. 4. ich mag ihn nicht sehen զինքը չեմ ուզեր տեսնել. անիքի–ոյքը զիղչիլով. գ. օ. ich mag nicht nach Hause տուն չեմ ուզեր երթալ. 5. (բողչօլ) ich möchte wohl erfahren կը բաղձայի իմանալ. 6. möchte ich ihn wiedersehen! երանի թէ զինքը վերստին տեսնէի. 7. (gern) — ուզել, բաղձալ. lieber — աւելի բաղձալ՝ ուզել, նախամեծար ընտրել: — չ. 22բ. անյ. կամք, ուզելը. բաղձանք. կարողութիւն:

mö'glich, ած. 6. կարելի, հնարաւոր. —er Weise կամ —erweise habe ich ihm mißfallen կարելի է որ անհաճոյ ըլլամ իրեն. բ. ich werde alle —e Sorgfalt anwenden ամէն կարելի խնամք՝ հոգողութիւն պիտի ընեմ. ich werde alles aufbieten, mein —(st)es zu thun ամէն ճիգ պիտի թափեմ. mit der —sten Eile ըստ կարի շուտ. գ. so bald als —, —st bald ըստ կարի շուտով, վաղ ընդ փոյթ. դ. ի բարդութեան գ. օ. best möglich(st) որչափ կարելի է՝ աղէկ. 2. կատարելի, գործադրելի. հնարաւոր, կարելի. wenn — եթէ հնար է:

mö'glichenfalls, մ. եթէ կարելի է:

mö'glicherweise, մ. թերեւս:

Mö'glichkeit, էգ. 31. հնարաւորութիւն. nach — որչափ հնար է:

Mohn, ար. 20. բս. խաշխաշ (Papaver):

Mohr, ար. 33. —in, էգ. 33. սեւ. սեւամորթ. բ. = Maure; գ. ծիծ. ընդ. Das heißt e—n —en bleichen կամ weiß waschen wollen լուանկայէն մամ փառել է տաժկայ, ի հուր գրելուն կը նմանի այս. 3. ընդ. —en haben փոխ ունենալ. 4. խղ. = Strohmann, բ.: — ար. 20. (տեսակ մը կերպաս) միտակ: —rübe, էգ. բս. = Möhre.

Mö'hrbraten, ար. 22բ. = Lendenbraten.

Mö'hre, էգ. 35. ստեպղին (Daucus):

möhren, նբ. 3ա. (կերպաս...) պատպաշտօն ընել, մխտակել, մէտ մէտ յօրինել: — չ. 22բ. անյ. մխտակում:

möhren||farbig, ած. սեւագոյն: —land, չ. Սեւամորթաց աշխարհ. մն. Եթովպիա. բ. Մաւրիտանիա: —weib, չ. սեւամորթ կին:

möhrenhaft, möhrisch, ած. 6. սեւամորթի:

Moiré (մուարէ), ար. 33. միտակ (= Mohr, բ.):

moiri(e)r||en, նբ. 3ա. = mohren. — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Mohren, չ.:

Mólla, չ. 38. թղ. Մէլլէ:

Molch, ար. 20. կն. սալամանդր (Lacerta salamandra):

Móldauer, ար. 22ա. —in, էգ. 33. Մոլտաւիացի:

moll, 1. եւ 3. դերմ. խղ. անկ. ահմ. mellenք:

Mólke, էգ. 35. կաթի ջուրը. շճուկ. 2. = Milch.

Mólken||säure, էգ. կաթնաթթու: —werk, չ. կաթնեղէն, ամ. շաղ:

Molkeréi, էգ. 31. = Milchwirthschaft.

Moll, ար. 20. կամ 24ա. կն. խլրդամուկն (Bathyergus): — չ. 20. երժ. (հիւանդ. Dur) փոքրագոյն եղանակ՝ ձայն:

möllig, ած. 6. ընդ. հաճոյական. hier ist's recht — բարուոք է աստ (ընել). հոս շատ աղէկ է. 2. կակուղ, փափուկ:

Mollúske, էգ. 35. կն. կակղամորթ:

molóssisch, ած. 6. տղչ. անեքական:

Momént, ար. 20. = Augenblick, ։ — չ. 20. հատու՝ վճռական պատ-

ճառ, շարժառիթ. 2. բնփ. — der Kraft (զօրութենէ մը շարժուած մարմնոյ) ույժ մէտ, կէտ:

momentán, ած. 6. վայրկենական:

Monáde, իգ. 35. փլ. մեկնակ, մենաւորք:

monádisch, ած. 6. մենաւորքական:

Monándria, իգ. 36. բյ. միօրձայ:

Monárch (...ի), ար. 33. —in, իգ. 32. միապետ, արքայ. միահեծան տէր. միահեծան դշխոյ:

Monarchie, իգ. 35. եւ 31. միապետութիւն:

monárchisch, ած. 6. միապետական:

Mónat, ար. 20. ամիս. — von 29 Tagen լուսնական ամիս:

...monatig, ած. 6. = ...ամսեայ. չ. օ. drei— եռամսեայ:

mónatlich, ած. 6. ամսական, ամէն ամիս հանդիպող. 2. բնփ. —e Reinigung, das Monatliche դաշտան (տ. Menstruation):

Mónats‖bericht, ար. ամսօրեայ տեղեկութիւն՝ լուր: —frist, իգ. մէկ ամսոյ միջոց: —heft, չ. ամսաթերթ: —rose, իգ. բյ. պենկալեան վարդ (Rosa bengalis): —schrift, իգ. ամսագիր: —zeiger, ար. ամսացոյց:

Mönch, ար. 20. վանական, կրօնաւոր, միայնակեաց:

Möncheréi, իգ. 31. փլ. մտ. կրօնաւորութիւն, վանականութիւն:

mö'nchlich, ած. 6. կրօնաւորական, վանական:

Mö'nchs‖geist, ար. կրօնաւորութեան ոգի: —kappe, իգ. կնգուղ: —leben, չ. վանական կեանք: —schrift, իգ. գոթական գրուածք: —stand, ար. կրօնաւորութիւն: —volk, չ. կրօնաւորք: —zucht, իգ. վանական բարեկարգութիւն:

Mö'nch(s)thum, չ. 7. անյ. կրօնաւորութիւն, վանականութիւն:

Mond, ար. 20. լուսին. Բ. բնա. = Monat; der — ist voll լիալուսին է. der — scheint լուսնկայ է. փխ. der Mann im —e միջի անծանօթ բանը. գ. մահիկ. լուսնաձեւ բան. առ. մահիկ. ընդ. gegen den — bellen լուսնի դէմ հաչել, հզօրը խօսքով թշնամանել:

Mónd‖bahn, իգ. աստղ. լուսնի ճամբայ՝ շրջան: —beglänzt, ած. լուսանափայլ: —finsterniß, իգ. աստղ. լուսնոյ խաւարում: —förmig, ած. լուսնաձեւ: —schein, ար. լուսնկայ. Բ. էի. = Glatze, 1. եւ 3. —sichel, իգ. մահիկ (լուսնի): —stein, ար. հն. լուսնաքար: —sucht, իգ. ախտ. լուսնոտութիւն: —süchtig, ած. —süchtige(r), ար. ախտ. լուսնոտ: —viole, իգ. բյ. լուսնախոտ (Lunaria):

Mö'ndchen, չ. 22բ. (նուզ. Mondի) մանր լուսին, լուսնակ. 2. = Hörnchen, 3.

Monéten, յք. 35. դրամ, ստակ:

Mongóle, ար. 34. Mongólin, իգ. 32. Մոնկոլ: [լաստան:

Mongoléi, իգ. 31. die — Մոնկո-

mongólisch, ած. 6. մոնկոլեան:

moní(e)ren, նբ. 3ա. ազդարարել, ծանուցանել. Բ. քննադատել, պարսաւել:

Monísmus, ար. 27. (հկ—նշ. Dualismus, Pluralismus) փլ. մենականութիւն, միականութիւն:

Mónitor, ար. 25. յուշարար, ազդարար. 2. ն—կ. աշտարակով ցռկանաւ:

Monitórium, չ. 26. ազդագիր, ազդարար:

Mónitum, չ. 40. ազդարարութիւն, խրատ:

Monokotyledóne, իգ. 35. բյ. միաքղթակ (տնկեր):

Monológ, ար. 20. կամ 24ա. մենախօսութիւն, ինքնախօսութիւն:

Monopól, չ. 20. մենավաճառութիւն:

monopolisi(e)r‖en, նբ. 3ա. et. — մենավաճառել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. մենավաճառութիւն:

Monotheísmus, ար. 27. անյ. կր. միաստուածութիւն:

Monotheíst, ար. 33. միաստուածեան:

monotón, ած. 6. միաձայն (= eintönig):

Monstránz, իգ. 31. կր. ճաճանչ:

monströ's, ած. 6. ճիւաղային, հրէշ, անճոռնի, ահռելի:

Monstrosität, իգ. 31. անճոռնիութիւն, հրէշութիւն:

Mónstrum, ար. 40. կամ 26. ճիւաղ, հրէշ:

Digitized by Google

sich — (eine kleine —) machen շարժում ընել, շրջմոլորութիւն մ'ընել. 2. տատանողականութիւն (ի ժողովի)։

Motiv, ն. 20. շարժառիթ, պատճառ։

motivi(e)ren, նբ. 3ա. փաստել, պատճառ բերել։ — ն. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. փաստաբերութիւն։

Motor, ար. 25. ար—. շարժիչ (զօրութիւն մեքենայի...)։

Motte, իգ. 35. ն. ցեց (Tinea). բ. ուտիճ (Blatta)։

Mottenkraut, ն. ցեցի դեղ. բ. տվ. ցեցխոտ (Verbascum blattaria)։

Motto, ն. 38. բնաբան, նշանաբան. 2. = Denkspruch.

Mö've, Mö'we (...է...), իգ. 35. ն. որոր (Larus եւ Lestris)։

Muck, ար. 22. նաեւ —s, իգ. 8. յց. 18. ճիկ, ցած ձայն. keinen — thun ճիկ չհանել. nicht — sagen բերանը չբանալ։

Mucke, իգ. 35. կամակք, քմահք, զինչպիսութիւն. ընդ. die Sache hat —n, die Sache muckt տ. mucken, 5.; 2. —n machen կամ ziehen քիթն ու բերանը ծռել։

Mü'cke, իգ. 35. ն. մժղուկ, մժեղ (Culex). փխ. —n seigen und Kameele verschlucken զմժղուկս քամել եւ զուղտս կլանել. 2. ար. = Fliege, 5.; 3. որս. երկժանի, երկճղի։

mucken, չբ. ի. 3ա. մրթմրթել, ճիկ հանել. (առատաձայնու հակառ) մռմռալ. mucke nicht! ձայն մի հաներ. 2. լռել, պապանձիլ, ձայնը քաշել. 3. (ահանճութենէն դէմքը ծռել) խոժոռել, խեթիւ ըլլալ. 4. meine Zähne — ակռաներս կը ցաւին. 5. ընդ. die Sache muckt, es muckt mit der Sache այս բանս դժուարութեանց կը հանդիպի, արգելքներ կ'ելլեն. 6. (քիչ մը) առղէն շարժիլ, խլրտիլ։ sich — փբ. լռել։ — նբ. 3. — լռեցընել։

mü'ckenartig, ած. մժղկի նման՝ առտակ։ —füße, ար. յց. մժղկի ոտքեր. փխ. ճանճի ոտք (մանր եւ յոռի գիր)։ —netz, ն. = Fliegennetz; բ. որոկաղան։

Mucker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Ա. մռմռացող, բ. = Duckmäuser; 2. փխ. = Frömmler(in).

Muckerei, իգ. 31. — Frömmelei.

muckerhaft, muckig, ած. 6. կեղծաւոր, կեղծպաշտական։

muckern, չբ. ի. 3ա. կեղծ բարեպաշտ ըլլալ. 2. meine Zähne — կամ անք. բ. es muckert in meinen Zähnen = mucken, 4.

Muckerthum, ն. 7. անյց. կեղծ բարեպաշտութիւն։

muckisch, ընդ. mucksch, ած. 6. խեղկատակին հետեւող, զինչպիսական։

Mucks, ար. իղ. 3. յց. 18. = Muck.

mucksen, չբ. ի. եւ sich — փբ. 3գ. = mucken, չբ. եւ փբ.։

muck(s)still, ած. 6. ընդ. լուռ մունջ, լռիկ մնջիկ։

mü'de, ած. 6. յոգնած, խոնջեալ, պարտասեալ, ձանձրացած. բ. (ած. եւ հյց. հոլովիչ մեջէջէլ) = überdrüssig; ն. 0. des Lebens — sein կեանքէն ձանձրանալ. 2. zum Umfallen — sein խոնջութենէն իյնալ. — machen յոգնեցընել, ձանձրացընել. sich bei կամ durch et. — machen, — werden խոնջիլ, յոգնիլ։ — իգ. 35. անյց. = Müdigkeit.

Mü'digkeit, իգ. 31. յոգնութիւն, խոնջութիւն. vor — fallen խոնջութենէն իյնալ։

Muff, Ա. ար. 20. մուշտակ (ձեռն). 2. խածան՝ մռմռան շուն. բ. փխ. ընդ. խժբժող, խոժոռ։ Բ. — ար. 20. անյց. մզլութիւն, մզլած հոտ։ Գ. — ար. 18. —e, իգ. 35. ձեռնամուշտակ։

Mü'ffchen, ն. 22բ. (նուզ. Muff) ձեռնամուշտակիկ. 2. Թաթպան։

Müffe, իգ. 35. տ. Muff, Գ.։

Müffel, ար. 22ա. ցռուկ (եղան...). 2. Երկ. մն. աւելածակէմ (զարգ). 3. ընդ. բերան, երես։ — իգ. 35. քմ. խառնակ։

Müffel‖gesicht, ն. ընդ. = Muff, Ա. 2. բ.; բ. 'անդեղեայ' խածատողէմ երես։ —schaf, ն. —thier, ն. ն. արջառի (Ovis mus(i)mo կամ Musmon)։

müffeln, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. ծամծմել, ընդ. լափլիզել (առանց ակռայի...). բ. Թրծելեց՝ պատերն ուռած ուտել. փ. առատանսխօս ըլլալ (խօսելու ատեն ակռաները ատցընել)։ — ն. 22բ. անյց. ծամծմուք, ծամքուն։

Digitized by Google

müffen, չէ. b. 3ա. մռնչել. մըռմռալ. (արջու...) Թռնթռնալ. (մարդոյ...) քրթմնջել ։ Բ. — Նաև. **mü'ffen**, խոնաւութիւն հոտիլ ։

müff(e)lig, ած. 6. մռմռող, քրթմնջող. դժկամակող. 2. (Նաև. **mü'ffig**) մգլահոտ ։

Müfti, ար. 38. կամ անփփ. դենպետ (մուֆթի) ։

Muhamedáner, ար. 22ա. —in, էէ. 32. մահմետական ։

Muhamedanismus, ար. 27. անյ. մահմետականութիւն ։

Mü'he, էէ. 35. աշխատութիւն, ջան(ք). sich — geben ջանալ, ճիգ ընել. es macht mir —, ihm Das zu sagen զայս իրեն ըսելու դժուարութիւն կը զգամ. er läßt sich keine — verdrießen աշխատութենէն չի խնայեր. 2. խոնջութիւն, յոգնութիւն, վաստակ. ճիգն, ճգունք. երկ, տաժանումն. 3. ցաւ, նեղութիւն, վիշտ ։

mü'he|selig, ած. դժուարին, բազմաքիրան ։ —seligkeit, էէ. դժուարութիւն (գործոյ). տաժանելի գործ ։ —voll, ած. = mühselig.

mühen, չէ. b. 3է. բզել, գոչել, պոռոչել (ցլու...) ։ — չ. 22բ. անյ. բզիւն, պոռոչիւն ։ |— bemühen.

mü'hen, նբ. և sich — էբ. 3ա.

Mü'hl|beutel, ար. (ալիւրի) մաղ ։ —eisen, չ. չխչխակ ։ —klappe, էէ. անուակալ ։ —knappe, ար. —knecht, ար. աղօրեպանի աշկերտ մանչ ։ —rad, չ. աղօրւոյ անիւ ։ —rinne, էէ. տե՛ս. նաւ ։ —stein, ար. երկանաքար ։ —werk, չ. աղօրիք, տե՛ս. ժուռախաղ ։

Mü'hle, էէ. 35. ար. աղօրիք, տե՛ս. ժուռախաղ, (ջրոյ...) ջաղացք, (հողմ...) աղաց. 2. էխ. Das ist Wasser auf s—e — տար շատ կը հանձի. 3. խղ. տե՛ս. լինշու, ժուռապատիկ (խաղ մը) ։

Mü'hlen|gerinne, չ. ար. ջաղացքի առուակ ։ —meister, ար. ջաղացպան, աղօրեպետ ։ —spiel, չ. = Mühle, 3.

Mühme, էէ. 25. = Base.

Mü'hsal, չ. 20. կամ էէ. 31. տաժանելի՝ դժուարին գործ՝ աշխատութիւն, երկ, վաստակ, տաժանութիւն, նեղութիւն, ըլկանք, տանջանք, հոգք ։

mü'hsam, ած. 6. աշխատելի, տաժանելի. տաղտակալիչ, դժուարին. —es Handwerk դժնդակ արուեստ. 2. փոյթ, ժիր ։

Mü'hsamkeit, էէ. դժուարութիւն, տաժանութիւն. 2. փութաջանութիւն ։

Múlde, էէ. 35. (փայտեայ կլոր փորուած) տաշտ, (Թրմելու համար) մակորայ. (փայտ տանելու ... երկայնաձև) սակառ, կողով, տե՛ս. շափրան. 2. դաշխուրան, պուշ (փայտէ). 3. ար. կուր (ինչ և իցէ բանի). (հալեալ մետաղը շանթ ընելու կաղապար) դարիճակ. 4. (հկ–նչ. Sattel) ձորակ, ծործորակ ։

múlde|förmig, ած. 6. = muldig. —see, ար. ձորալիճ ։

múldig, ած. 6. տաշտաձև ։

Mull, ար. (չ.) 20. անյ. = Müll; 2. ար. տորոնք, բեկորք՝ փոշոտ մասունք ։ — ար. 20. ըն. առփ. մարմաշ, անկլիկ (ֆէ–լդէնֆ) ։

Mü'll, ար. (չ.) 20. անյ. փոշիք, աւելածք, ժախ (սենեկի) ։

Mü'll|eimer, ար. —kasten, ար. շի դամման ։

Mü'ller, ար. 22ա. —in, էէ. 32. մլաղաց, աղօրեպան, ջաղացպան. 2. էն. այխուակ ծառատնդեռ. Բ. ջաղացպան (միջատ) (Tenebrio molitor). Գ. Նաև. Mü'llerchen, չ. 22բ. վայրի խաղտտնիկ (Motacilla sylvia) ։

Mü'ller|bursche, ար. մլաղացի մանչ ։ —geschäft, չ. ջաղացպանութիւն ։ —geselle(e), ար. ջաղացպանի սատար. էխ. ըռփ. die —n schlagen sich կը ձիւնէ, ձիւն կու գայ ։ —knappe, ար. —knecht, ար. = Müllergeselle.

Müllerei, էէ. 31. ջաղացպանութիւն, մլաղացութիւն ։

Mulm, ար. 20. դիւրափխուր հող. 2. փուտ, (փտած փայտի) փոշի. 3. փտութիւն (փայտի) ։

múlmen, նբ. 3ա. փոշի ընել. փխրել ։ — չէ. s. փոշի ըլլալ. փխրիլ ։

múlmicht, múlmig, ած. 6. փոշիացեալ, դիւրափխուր. կրծեալ. փուտ, փտած ։ |մգլած ։

múlt(e)rig, ած. 6. խոնաւահոտ,

Multiplikatión, իգ. 31. ցբ. բազմապատկութիւն։

Multiplikátor, արք. 25. ցբ. եւ բնգ. բազմապատկիչ։

multipliziren, նբ. 3ա. ցբ. բազմապատկել։ — ղ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. բազմապատկութիւն։

Mumie, իգ. 35. զմռսեալ, մումիա. փխ. վտիտ՝ նիհար մարդ։

mumifiziren, mumisiren, նբ. զմռսել։ — ղ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. զմռսում։

mum(m)! մկ. մում։

Mummel, արք. 22ա. շատամպրակ, նիւաղ։ — իգ. 35. պլ. (նաեւ Mü'mmel եւ Mü'mmelchen, ղ. 22բ.) = Seerose.

mumme(l)n, չբ. h. 3ա. քրթմնջել. մռմռել։

Mummeréi, իգ. 31. դիմակաւորութիւն, ծպտանք. փխ. կեղծիք, պատրանք, կերպարանութիւն։

Mü'nchen, ղ. 38. քղ. Միւնիխ, Միւնխէն։

Mund, արք. 13. եւ 7. բերան. der — wässert ihm danach բերնին ջուրը կը վազէ. einen — voll բերան մը (լի). den — halten լռել, լեզուն՝ բերանը բռնել. reinen — halten գաղտնիքը պահել. nicht auf den — gefallen sein լեզուանի ըլլալ. J. auf den — schlagen մէկը պապանձեցընել. J—m et. in den — legen մէկուն բերանը խօսք դնել. J—m die Bissen in den — zählen մէկուն պատառները համրել. nur mit halbem —e lachen բանի ծիծաղիլ. քմծիծաղ ըլլալ. 2. արա. — des Blasebalges փքափերան։ — իգ. իղ. անփխ. յք. 20. այժմ է Vormund-ի նման պաշտպանութիւն (հմմտ. Vormund)։

Mündart, իգ. գաւառաբարբառ, գաւառական լեզու։ —brot, ղ. ապիտակ հացիկ։ —deckel, արք. դիւ. խցան (հրազինուց)։ —höhle, իգ. անցք. բերնի խոռոչ. երախք։ —küche, իգ. բերան։ —loch, ղ. բերնի ծակ. բ. արա. (հնոցի...) բերան։ —mehl, ղ. գերմակ։ —recht, ած. գիւրաւ արտասանելի, դիւրահնչիւն. փխ. J—m et. — machen մէկուն ճաշակին յարմարցընել։ —schenk, արք. մատռուակ։ —schenkamt, ղ. մատռուակութիւն, —spiegel, արք. բժշ. բերանադէտ (հայելի). բ. ճրբ. բացարան։ —e. Rück, ղ. (բանի մը բերան դնելու մասն) ծայր. գլուխ. (ծխափողի) բերանոց (իմաստ). բ. երժ. (որնգի...) բերան։ —todt, ած. իրք. արգելեալ. յարգելը. — erklären մէկին արգելեալ հրատարակել. բ. անբարբառ, խօսելու հրաման չունեցող։ —voll, ած. բերան մը (լեցուն)։ —vorrath, արք. ուտելիք, պաշարուստ, պաշար։ —werk, ղ. բերան. բ. փխ. ընփ. շատախօսութիւն. առատաբանութիւն. ein gutes — haben լեզուանի ըլլալ։

Mü'ndel, արք. 22ա. իգ. 35. անչափահաս որբ։

münden, չբ. h. 3բ. (ճաշակին) աղէկ գալ, հաճել, հաճոյ ըլլալ. Das mundet mir քիմքս՝ ճաշակիս յարմար է։

mü'nden, չբ. h. 3բ. in das Meer — ծով թափիլ՝ վազել. (փողոցի...) ելանել, հանել, հասնիլ։

mundi(e)ren, նբ. 3ա. օրինակել. (մաքուրը...) գրել. (ձեռագիր...) ընդօրինակել։ — ղ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. ընդօրինակութիւն. մաքուր գրելը։

mü'ndig, ած. 6. իրք. չափահաս։

mü'ndigsprechen, նբ. 2գ. բժ. մէկը խնամակալէն ազատել, ձեռնազատել։ — ղ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. իրք. ձեռնազատութիւն։

mü'ndlich, ած. 6. բերանացի. բերնով։

Mü'ndung, իգ. 31. (հրն. գետի...) բերան, (գետոյ...)խառնուրդ. 2. բերան, երախք, (հնոցի...) մուտք։

Munifizénz, իգ. 31. առատ(աձեռն)ութիւն։

Munitión, իգ. 31. զին. կազմութիւն, պատրաստութիւն, ռազմամթերք, հանդերձանք (պատերազմի)։

Munitiónsschiff, ղ. ն-չ. մթերանաւ, ռազմանաւ։ —wagen, արք. բեռնակառք (պատերազմի). բ. արա. (շոգեկառաց...) ածխակառք։

munizipál, ած. 6. քաղաքապաշխական, քաղաքային։

Munizipalitä't, իգ. 31. քաղաքապաշխութիւն, քաղաքային ժողով՝ խորհուրդ։

múnkeln, չբ. h. եւ նբ. 3ա.

մռմռել, քրթմնջել, փափսալ. 2. ծածկել, թաքուցանել։ — չ. 22բ. անյ. — Gemunkel.

Mü'nster, չ. (տր.) 22ա. աթոռանիստ եկեղեցի. վանական եկեղեցի։ — չ. 38. ժղ. Մինստեր։

munter, ած. 6. կայտառ, աշխոյժ, շոյտ, կենդանի. զուարթ. 2. արթուն, արթնցած. 3. առողջ, առոյգ։ — մկ. —! ճն, հայդա։

Munterkeit, իգ. 31. զուարթութիւն, կայտառութիւն, կենդանութիւն, առուգութիւն։

Mü'nz‖abdruck, որ. դրամապատկեր։ —beschreibung, իգ. դրամագրութիւն։ —fälscher, որ. = Kipper; բ. = Falschmünzer. —fuß, որ. արժէք (դրամի)։ —gewicht, չ. դրամակշիռ։ —justi(e)rer, որ. որ. կշռիչ՝ հաւատարիչ դահեկանաց։ —kabinet(t), չ. թանգարան դրամոց։ —kenner, որ. դրամագէտ։ —kunde, իգ. դրամագիտութիւն։ —kundige(r), որ. դրամագէտ։ —liebhaber, որ. դրամասէր։ —probi(e)rer, որ. = Münzwardein. —sammler, որ. դրամաժողով։ —schlagen, չ. որ. դրամահատութիւն։ —stempel, որ. դրամակնքոց։ —währung, իգ. արժոյթութիւն (դրամոց)։ —wardein, որ. դրամափորձ։ —wesen, չ. դրամոց վերաբերեալ իր։

Mü'nze, իգ. 35. Ա. դրամ, դահեկան, արծաթ, ստակ. փխ. 3. mit gleicher — bezahlen մէկուն նոյն վարմունքը ցուցընել, այնպէս վարուիլ ինչպէս որ ինքը վարուեցաւ. 2. klingende — արծաթ կամ ոսկի դահեկան. փխ. տ. ba(a)r, ։.; 3. (Denk-, Schau-)— դրամ (հնութեանց), յիշատակարան. շքադրամ, մրցանակ։ Բ. — տխ. = Minze.

mü'nzen, չբ. հ. եւ նբ. 8փ. դրամահատել, դրամ հատանել. 2. փխ. Das ist auf mich gemünzt այս ինծի ուղղեալ է։ — չ. 22բ. անյ. դրամահատութիւն,

Mü'nzer, որ. 22ա. դրամահատ։

Murád, յտ. ան. որ. 31. Մուրատ։

Murä'ne, իգ. 35. կն. միւռենէս, փողոչ (Muraena helena). 2. = Moräne.

mü'rbe, ած. 6. փափուկ, կակուղ (պտուղ՝ միս...), ջիջրուն (պտուղ), հալող, դիւրահալ (շաքար...), լաւ եփուած, կակուծ (հաց...). Fleisch — machen միսը կակղել. 2. = morsch; 3. փխ. ընտ. 3. — machen մէկը նկուն ընել, մէկուն դիմադրութիւնը խորտակել. բ) ի հաճոյս ածել, նուաճել։ — իգ. 35. անյ. = Mürbheit.

mü'rben, չբ. ն. 8ա. փափուկ՝ կակուղ ընել, կակղել, փխրուն ընել։

Mü'rbheit, Mü'rbigkeit, իգ. 31. անյ. փափկութիւն, կակղութիւն. 2. փխրունութիւն, քրքրութիւն։

Muriát, չ. 20. քմ. աղուտ, ջրաքլորածոյ։

Múrmel, որ. 22ա. = Murmeln, չ. 2. = Marbel; 3. ընտ. = Geld; 4. = Murmelthier.

Múrmel‖spiel, չ. գնդակախաղ։ —thier, չ. կն. արջամուկն (Arctomys alpina)։

múrmeln, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. մռմռել, քրթմնջել։ — չ. 22բ. անյ. քրթմնջիւն, մռմռալը։

Múrr‖kopf, որ. քրթմնջող։ —köpfig, ած. քրթմնջող։ —sinn, որ. քրթմնջողութիւն։

múrren, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. մռմռել, տրտնջել, քրթմնջել։ — չ. 22բ. անյ. տրտունջ։

mü'rrisch, ած. 6. մռմռող, տրտնջող, քրթմնջող։

Mus, չ. (եղ. 8. յփ. 18.) (եփուած եւ խիւս եղած պտուղ) ծեծած, բանդակ. 2. դղէ. (եփուած եւ թանձրացուցած պտղոյ օշարակ) ռուպ։

Músa, իգ. 35. տխ. = Banane, բ.: — յտ. ան. որ. 38. Մուսա։

Múschel, իգ. 35. կն. խեցեմորթ (անասուն). բ. խեցի, խեփոր, ափփ. eßbare — ուտելական, ձկնական (ձը-տէր). 2. կն. —n խեցեմորթներ. երկր. versteinerte — խեցաքար. 3. (խեցւոյ նման) գաւաթ. բ. անդղ. (Ohr-)— ականջականոք։

Múschel‖erz, չ. հք. խեցեհանք։ —förmig, ած. կոնքաձեւ։ —haltig, ած. երկր. խեցաւոր, խեցուտ։ —kalk, որ. երկր. խեցեկիր, խեցուտ կիր։ —marmor, որ. հք. երկր. խեցուտ կուճ։ —sand, որ. հք. խեցուտ

Digitized by Google

ուսպ։ —schale, իգ. խեցւոյ պատեան։

Müschelchen, չ. 22բ. խեցիկ, մանր խեցի։

músch(e)licht, ած. 6. = muschelförmig.

músch(e)lig, ած. 6. կոնքաձեւ, խեցեձեւ։

Múse, իգ. 35. Ա. դցբ. Մուսա. 2. գհ. = Musa. Բ. — = Muße.

Múselman, ար. 33. —in, իգ. 32. Múselmann, 7. եւ 24ա. մահմետական։

Músen՛berg, ար. լեառն Մուսայից. մհ. Պառնաս։ —gott, ար. դցբ. Մուսայից Դիք. մհ. Ապողոն։ —sohn, ար. սան Մուսայից. ա. երգ. երգիչ. Studentն։

Muséum, չ. 26. Թանգարան։

Musík, իգ. 31. երաժշտութիւն. բ. երաժշտութիւն, նուագ. գ. երաժիշտք, նուագածուք. 2. ohne — abziehen ըստ. լուռումունջ մեկնիլ։

Musíkaufführung, իգ. նուագածութիւն. երաժշտութիւն զարնելը։ —dirigent, ար. նուագապետ։ —dose, իգ. նուագահար ժամացոյց։ —drama, չ. նուագաթատր։ —fest, չ. նուագահանդէս, երաժշտական հանդէս։ —kenner, ար. երաժշտագէտ։ —machen, չ. երաժշտութիւն զարնելը։ —meister, ար. նուագապետ։ —stück, չ. երգ, նուագ։ —verein, ար. նուագածուաց խումբ։

Musikálien, յհ. անեզ. երգ. (խազերու դրուած ու տպուած եղանակք) երաժշտական Թուղթք (նօտա)։

musikálisch, ած. 6. երաժշտական, երաժշտութեան. 2. — sein երաժիշտ ըլլալ. ը. մբ. երաժշտութիւն սիրել։

Musikánt, ար. 33. —in, իգ. 32. երաժիշտ, նուագածու. 2. ձբ. ըստ. da sitzen die —en ա) հոս է քաղկը (ձեռքը գրպանին զարնելով). բ) դժուարութիւնը հոս է։

Musikántenbande, իգ. երգ. երաժշտաց խումբ։

Músiker, ար. 22ա. երգ. երաժիշտ, երաժշտագէտ։

Músikus, ար. 30. (յհ. Musici) երաժիշտ, նուագածու (անգամ երաժշտախմբի)։

musivisch, ած. 6. խճանկարական։

musizi(e)ren, չբ. հ.3ա. երաժշտութիւն զարնել։

Muskát, ար. 20. —e, իգ. 35. մշկընկոյզ, գաղպերուակ։

Muskát՛(en.)baum, ար. գհ. մշկընկուզի (Myristica)։ —hyazinthe, իգ. գհ. մշկահոտ յակինթ (Hyacinthus muscari)։ —nuß, իգ. մշկընկոյզ։

Muskatéller, ար. 22ա. գհ. մշկահոտ խաղող. բ. մշկահոտ գինի։ —aprikose, իգ. գհ. մշկահոտ ծիրան։ —traube, իգ. = Muskateller.

Múskel, ար. 24ե. անդր. մուկն. յհ. մկանունք։

Múskel՛bündel, ար. անդր. մկանանց փունջք։ —kraft, իգ. մկանանց զօրութիւն։ —stark, ած. կաշմբուռն. ջիղոտ, զօրաւոր։ —thätigkeit, իգ. մկանանց գործունէութիւն։

múskl(e)lig ած. 6. մկնային. անդր. մկնեղ։

Muskéte, իգ. 35. զին. պատարուգաւոր հրացան։

Muskétier (...դհր), ար. 20. զին. պատարուգաւոր (հրացան նետող զօրական)։

muskulö's, ած. 6. = muskelstark.

Múslim, ար. 33. եւ 20. = Muselman.

muß, 1. եւ 3. դէմք, եզ. սհմ. müssenի։ — չ. անհի. հարկաւորութիւն, անհրաժեշտութիւն. es ist ein — անհրաժեշտ է։

Müße, իգ. 35. անյհ. պարապ, յարմար՝ դիպող ժամ, ատիթ. zur — դիւրութեամբ, հանգստեամբ։

Musselín, ար. (չ.) 20. չհ. Նինուէի կտաւ, անկլիկ, մարմաշ։

musselinen, ած. 6. մարմաշեայ։

mü'ssen, օժանդակ բայ (Ներ. ich muß, du mußt, er muß, wir —, ihr müßt, sie —, անց. սհմ. ich mußte, ստրդ. ich müßte, դրբ. անց. gemußt, բայց անորոշ—ով—ը՝ müssen). — պէտք ըլլալ, հարկ ըլլալ, ստիպուիլ (ըստ պարագայից...). (Բարոյական պարտքով հարկադրմամբ) պարտիլ, պարտ լինել. անհրաժեշտ ըլլալ. — Sie das wissen? (անհրաժեշտ) հարկ է որ գիտնաք. 2. ստիպել՝ բռնադատել ըլլալ. eine Frau, wie sie sein muß ճշգրիտ օրինակ կնոջ մարդոյ. alle Menschen — sterben ամէն մարդ

Digitized by Google

պիտի մեռնի. 3. (կը նշանակէ անհրաժեշտութիւն ըլլալ.) ը. օ. Daß muß wahr sein անտարակոյս ճշմարիտ է. 4. (հաւանական մը) ը. օ. wer muß es ihm gesagt haben? իրեն ով ըսեր է (արդեօք). 5. բղձական. die Gottlosen — zu Schanden werden! յամօթ լիցին ամբարիշտք. 6. գլ. բբբ. չըլ. պէտք ունենալ (արտաքնոց երթալ): — չ. 22բ. անյ. = Muß, չ.:

mussi(e)ren, չբ. հ. 8ա. փրփրել. —e փրփրուն, կայտուտ:

mü'ßig, ած. 6. պարապ, անգործ. —e Stunde, —e Zeit = Mußestunde, Mußezeit; 2. դատարկ(ակեաց), ծոյլ. անօգուտ, անպէտ, (ընդ)ունայն. sein Geld — lassen ստակն անգործ թողուլ:

Mü'ßiggang, ար. դատարկութիւն. առակ. — ist aller Laster Anfang դատարկութիւն ծնող է ամենայն չարեաց: —gänger(in, իգ.), ար. պարապորդ, դատարկակեաց:

mü'ßigen, նբ. 3ա. (լաւ է mü'ssigen) ստիպել, բռնադատել:

Müster, չ. 22ա. օրինակ, կաղապար. նախատիպք, տիպք. (բանի մը) գաղափարականը. 2. ար. նկար, նկարակերտութիւն (կերպասուց). բ. (զգեստի...) ձեւ, տարազ. 3. լծ. առգին, ցոյց, օրինակ:

Musterbild, չ. = Muster, 1. —buch, չ. դասական գիրք. բ. ժողովածոյք օրինակաց: —gültig, ած. օրինակելի, դասական, իբր օրինակ արժող: —reiter, ար. լծ. ընդ. ճամբորդ վաճառական: —sammlung, իգ. հատընտիր (դասական մատենագիրներէ): —schrift, իգ. գրի օրինակ. բ. դասական գրուած: —schriftsteller, ար. դասական մատենագիր: —stück, չ. օրինակ. բ. —stücke, յոգ. պատկերք (գծագրելու), օրինակք: —werk, չ. դասական՝ ազնիւ գործք: —zeichnung, իգ. ծրագրութիւն:

Müsterer, ար. 22ա. զօրահանդէս ընող:

müsterhaft, ած. 6. սքանչելի, կատարեալ, կաղապարական:

müster|n, նբ. 8ա. քննել, քննութեան տակ ձգել, զննել. 2. զին. նոյն. 3. (ein-)— մէկն արձանագրել (ի զինուորութիւն), զինուորագրել. 3. պարսաւել, քննադատել. 4. ար. նկարակերտել, նկարել (պաստառ): — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. քննութիւն, զննում. զին. զօրահանդէս:

Müsthier, չ. 20. ժն. = Elen.

Müta, իգ. 31. (յոգ. Mutä) (հակ. Liquida) միջին, անձայն (նշանագիր):

Mut(h), ար. 20. անյ. քաջասրտութիւն, արիութիւն, քաջութիւն, սրտոտութիւն. kriegerischer — նահատակութիւն. — fassen խիզախել, խրախուսել. J—m — machen մէկը քաջալերել՝ խրախուսել. den — sinken lassen կամ verlieren վհատիլ, լքանիլ. 2. պնդութիւն, հաստատութիւն (ի համբերութեան). առակ. Gut giebt — հարստութիւնն յանդուգն կ'ընէ. 3. միճակ՝ տրամադրութիւն (հոգւոյ). froher կամ freudiger — զուարթութիւն. getrosten, guten —es sein քաջալերեալ ըլլալ. wie ist Ihnen zu —e! ի՞նչ տրամադրութեան՝ ի՞նչ վիճակի մէջ էք. ihm ist dabei nicht wohl zu —e հանգիստ չէ. 4. ռմկ. նաւ. Mü't(h)chen, չ. 22բ. ոխք, ոխութիւն, խէթ, քէն. s—n — (sein Müthchen) an J—m kühlen ոխը մէկուն գլուխը թափել:

muthbeseelt, ած. —erfüllt, ած. —voll, ած. քաջալերեալ, վառեալ, խիզախեալ: —los, ած. անսիրտ, վհատ, վհատեալ. — machen = entmuthigen. —maßen, նբ. 3ա. անբզ. համարել, կարծել, նախատեսել՝ յառաջատես ըլլալ, կռահել, գուշակել: —maßlich, ած. հաւանական, կարելի. մ. հաւանականօրէն: —maßung, իգ. կարծիք, հաւանականութիւն, ենթադրութիւն: —wille, ար. ը. մր. եւ իչ. մր. ուժգնութիւն, սաստկութիւն, թափ, եռանդն. մռն. (տղոց) կայտառութիւն, չարաճճութիւն. ստահակութիւն, զուարթութիւն (չափազանց). փոյն իչ. մր. յանդգնութիւն, ժպրհութիւն: —willig, ած. եռանդնոտ, բուռն. ստահակ, չարաճճի. բ. լծ. —er Bankerott խարդախեալ սնանկութիւն:

Mut(h)e, իգ. 35. = Mut(h)en, չ.:

mut(h)|en, նբ. եւ չբ. 3բ. վար-

noch so viel bitten եթէ հազար ալ աղաչէ. ich möchte wollen oder nicht թէ ուզեմ եթէ ոչ, ուզեմ չուզեմ. wie sie auch sein — ինչ ալ ըլլան. es mag daraus entstehen, was da wolle ինչ որ կ'ուզէ՝ թող ըլլայ. mag es thun, wer es kann ով որ կ'ուզէ՝ թող ընէ. Das mag der Teufel thun այս մարդու գործ չէ. Բ. (կռահել, հաւանական կարծել). Հ. Օ. sie möchte zwölf Jahre alt sein 12 տարուան կրնայ ըլլալ. (Հարցմանց մէջ, երբ որոշ տարակուսանք կերեւի յըլլայ). wo mag er Dies gehört haben? ո՞ւր լսեր է արդեօք, ո՞ւր կրնայ լսած ըլլալ. hören Sie auf, oder ich möchte böse werden դադրեցէք, ապա թէ ոչ՝ կը բարկանամ՝ անհամբեր. 2. Հրաման ըլլալ. արգելեալ չըլլալ. Das mag er immer hin thun զայս միշտ կրնայ ընել, զայս ընելու ազատ է. 3. (Բաղձ մը ցուցանելու.) ich möchte laut aufjauchzen կարենայի ցնծութեան աղաղակներ արձակել. 4. ich mag ihn nicht sehen զինքը չեմ ուզեր տեսնել. անորոշ-ոյթը ընդունելով. Հ. Օ. ich mag nicht nach Hause տուն չեմ ուզեր երթալ. 5. (Բաղձալով) ich möchte wohl erfahren կը բաղձայի իմանալ. 6. möchte ich ihn wiedersehen! երանի թէ զինքը վերստին տեսնէի. 7. (gern) — ուզել, բաղձալ. lieber — աւելի բաղձալ՝ ուզել, նախամեծար համարել: — Հ. 22Բ. անյօ. կամք, ուզելը. բաղձանք. կարողութիւն:

mö'glich, ած. 6. կարելի, հնարաւոր. —er Weise կամ —erweise habe ich ihm mißfallen կարելի է որ անհաճոյ ըլլամ իրեն. Բ. ich werde alle —e Sorgfalt anwenden ամէն կարելի խնամք՝ հոգածութիւն պիտի ընեմ. ich werde alles aufbieten, mein —(st)es zu thun ամէն ճիգ պիտի թափեմ. mit der —sten Eile ըստ կարի շուտ. Գ. so bald als —, —st bald ըստ կարի շուտով, վաղ ընդ փոյթ. Դ. Ի Բաղդատականէն Հ. Օ. best möglich(st) որչափ կարելի է՝ աղէկ. 2. կատարելի, գործադրելի. հնարաւոր, կարելի. wenn — եթէ հնար է:

mö'glichenfalls, մ. եթէ կարելի է:

mö'glicherweise, մ. թերեւս:

Mö'glichkeit, իգ. 31. հնարաւորութիւն. nach — որչափ հնար է:

Mohn, ար. 20. բյ. խաշխաշ (Papaver):

Mohr, ար. 33. —in, իգ. 32. սեւ, սեւամորթ. Բ. = Maure; Գ. ծծ. ընփ. Das heißt e—n —en bleichen կամ weiß waschen wollen լուանկայէն մամ փոխել է ապիկայ, ի հուր դղեկուն կը նմանի այս. 3. ընփ. —en baden մաւր ունենալ. 4. խղ. = Strohmann, Բ.: — ար. 20. (տեսակ մը կերպաս) մետաքս: —rübe, իգ. բյ. = Möhre.

Mö'hrbraten, ար. 22Բ. = Lendenbraten.

Mö'hre, իգ. 35. ստեպղին (Daucus):

möhren, նԲ. 3ա. (կերպաս...) պղպղացուն ընել, մետաքսել, մետաքսայօրինել: — Հ. 22Բ. անյօ. մետաքսում:

möhren||farbig, ած. սեւագոյն: —land, Հ. Սեւամորթաց աշխարհ. մաս. Եթովպիա. Բ. Մաւրիտանիա: —weib, Հ. սեւամորթ կին:

möhrenhaft, möhrisch, ած. 6. սեւամորթի:

Moiré (մուարէ), ար. 38. մետաքս (= Mohr, Բ.):

moiri(e)r||en, նԲ. 3ա. = mohren. — Հ. 22Բ. անյօ. —ung, իգ. 31. = Mohren, Հ.:

Mókka, Հ. 38. տղ. Մեքքէ:

Molch, ար. 20. կն. սալամանդր (Lacerta salamandra):

Móldauer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Մոլտաւացի:

moll, 1. եւ 3. գեղմ. եղ. անկ. ուհմ. melken:

Mólke, իգ. 35. կաթի ջուրը, շճուկ. 2. = Milch.

Mólken||säure, իգ. կաթնաթթու: —werk, Հ. կաթնեղէն, ամ. շաղ:

Molkeréi, իգ. 31. = Milchwirthschaft.

Moll, ար. 20. կամ 22ա. կն. խլրդամուկն (Bathyergus): — Հ. 20. երժ. (Հնչյունչ. Dur) փոքրագոյն եղանակ՝ ձայն:

móllig, ած. 6. ընփ. հաճոյական. hier ist's recht — բարւոք է տաս (ըլլել). հոս շատ աղէկ է. 2. կակուղ. փափուկ:

Mollúske, իգ. 35. կն. կակղամորթ:

molóssisch, ած. 6. գղց. մոլոսական:

Moment, ար. 20. = Augenblick, 1. — Հ. 20. հաստատուն՝ մեքենական պատա-

Digitized by Google

ճառ, շարժականք. 2. բնէ. — der Kraft (զօրութենէ մը շարժուած մարմնոյ) այժմ մէտ, կէտ:

momentán, ած. 6. վայրկենական:

Monáde, էգ. 35. փլ. միկնակ, մի-նաւորք:

monádisch, ած. 6. մինատարրա-կան:

Monándria, էգ. 36. բյ. միարձայ:

Monárch (...խ), որ. 33. —in, էգ. 32. միապետ, արքայ, միահեծան տէր. միահեծան դշխոյ:

Monarchíe, էգ. 35. եւ 31. միա-պետութիւն:

monárchisch, ած. 6. միապետական:

Mónat, որ. 20. ամիս. — von 29 Tagen լուսնական ամիս:

...monatig, ած. 6. = ...ամսեայ. շ. օ. drei— եռամսեայ:

mónatlich, ած. 6. ամսական, ա-մէն ամիս հանդիպող. 2. բնխ. —e Reinigung, das Monatliche դաշտան (տ. Menstruation):

Mónats‖bericht, որ. ամսօրեայ տե-ղեկութիւն՝ լուր: —frist, էգ. մէկ ամսոյ միջոց: —heft, չ. ամսաթերթ: —rose, էգ. բյ. պենկալեան վարդ (Rosa bengalis): —schrift, էգ. ամ-սագիր: —zeiger, որ. ամսացոյց:

Mönch, որ. 20. վանական, կրօ-նաւոր, միայնակեաց:

Mönchereí, էգ. 31. փլ. մտ. կրօնաւո-րութիւն, վանականութիւն:

mö'nchlich, ած. 6. կրօնաւորական, վանական:

Mö'nchs‖geist, որ. կրօնաւորու-թեան ոգի: —kappe, էգ. կնգուղ: —leben, չ. վանական կեանք: —schrift, էգ. գոթական գրուածք: —stand, որ. կրօնաւորութիւն: —volk, չ. կրօնաւորք: —zucht, էգ. վանական բարեկարգութիւն:

Mö'nch(s)thum, չ. 7. անյգ. կրօ-նաւորութիւն, վանականութիւն:

Mond, որ. 20. լուսին. բ. բնս. = Monat; der — ist voll լիալուսին է. der — scheint լուսնկայ է. փխ. der Mann im —e մէջն անծանօթ բանը. գ. մա-հիկ. լուսնաձեւ բան. ասս. մահիկ. ընփ. gegen den — bellen լուսնի դէմ հա-ջել, հզօրը խօսքով թշնամանել:

Mónd‖bahn, էգ. աստղ. լուսնի ճամբայ՝ շրջան: —beglänzt, ած. լուսա-նափայլ: —finsterniß, էգ. աստղ. լուսնոյ խաւարում: —förmig, ած. լուսնաձեւ: —schein, որ. լուսնկայ. բ. փխ. = Glatze, 1. եւ 3. —sichel, էգ. մահիկ (լուսնի): —stein, որ. հն. լուսնաքար: —sucht, էգ. ախտ. լուսնոտութիւն: —süchtig, ած. —süchtige(r), որ. ախտ. լուսնոտ: —viole, էգ. բյ. լուսնախոտ (Lunaria):

Mö'ndchen, չ. 22բ. (ն—չ. Mondé) մանր լուսին, լուսնակ. 2. = Hörnchen, 3.

Monéten, յգ. 35. դրամ, ստակ:

Mongóle, որ. 34. Mongólin, էգ. 32. Մոնկոլ:

Mongoleí, էգ. 31. die — Մոնկո-լաստան:

mongólisch, ած. 6. մոնկոլեան:

moní(e)ren, նբ. 3ա. ազդարարել, ծանուցանել. բ. քննադատել, պարսաւել:

Monísmus, որ. 27. (հկ—նշ. Dualismus, Pluralismus) փլ. մինա-կանութիւն, միականութիւն:

Mónitor, որ. 25. յուշարար, ազդ-արար. 2. ն—ժ. աշտարակով ցռկա-նաւ:

Monitórium, չ. 26. ազդագիր, ազդարար:

Mónitum, չ. 40. ազդարարու-թիւն, խրատ:

Monokotyledóne, էգ. 35. բյ. միա-բլթակ (անկեր):

Monológ, որ. 20. կամ 24ա. մի-նախօսութիւն, ինքնախօսութիւն:

Monopól, չ. 20. մենավաճառու-թիւն:

monopolisi(e)r‖en, նբ. 3ա. ct. — մենավաճառել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. մենավաճառութիւն:

Monotheísmus, որ. 27. անյգ. էր. միաստուածութիւն:

Monotheíst, որ. 33. միաստուա-ծեան:

monotón, ած. 6. միաձայն (= eintönig):

Monstránz, էգ. 31. էր. ճաճանչ:

monströ's, ած. 6. ճիւաղային, հրէշ, անճոռնի, ահռելի:

Monstrositä't, էգ. 31. անճոռնի-ութիւն, հրէշութիւն:

Mónstrum, որ. 40. կամ 26. ճիւ-աղ, հրէշ:

Digitized by Google

Monsún, ար. 38. մուսսոն (հողմ կանոնաւոր)։

Móntag, ար. 20. երկուշաբթի։

Montenégro, չ. 38. աշխ. Մոնդենեկրոյ։

monti(e)r||en, նբ. 3ա. ար—. ագուցանել, յեռուլ, ընդելուզանել (ադամանդ...). 2. զին. Soldaten — զինուոր հանդերձել՝ պատրաստել. նաւ. ein Schiff — = bemannen. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = թոյլն նշանախօսութեան հետ. 2. միայն —ung, իգ. զին. հանդերձանք, զգեստաւորութիւն (գնդի...)։

Montúr, իգ. 31. զին. հանդերձանք, զգեստաւորութիւն։

Monumént, չ. 20. յիշատակարան։

Móor, չ. 20. կամ 18. (յգ. Möre) մուր, ճախիճ. ճախնուտ, եղախուր, ջրամարգ։

Móor||boden, ար. ճախնուտ։ —schnepfe, իգ. կն. ջրակտցար (Scolopax gallinula)։ [ճախուտ։

móorig, ած. 6. ճախնային, ճախ-

Móos, չ. գլ. եղ. 8. յգ. 18. մամուռ։ Բ. — չ. անփխ. անյ. ռմ. ստակ, դրամ։ Գ. — չ. 10. (յգ. Möser) = Moor.

móos||ähnlich, ած. —artig, ած. մամռազգի, մամռանման։

móosig, ած. 6. մամռապատ. մամռոտ։

Mops, ար. եղ. 8. յգ. 18. կարճամուտե շնիկ (Canis fricator). 2. փխ. ընփ. ապուշ. յամառացող։

Morál, իգ. 31. բարոյագիտութիւն, բարոյական (նաեւ գրքի ատնուն)։ —gesetz, չ. բարոյական օրէնք։ —predigt, իգ. քարոզ։

morálisch, ած. 6. բարոյական. բ. բարոյագիտական. գ. բարոյական, մտաւորական (հկ․նշ. բնական). 2. փխ. ընփ. —e(r), գ. 6. = moralischer Katzenjammer.

moralisi(e)ren, չբ. 3ա. բարոյախօսել, խրատել։ [բարոյախօս։

Moralist, ար. 33ա. բարոյագէտ,

Moralitä't, իգ. 31. անյ. բարոյականութիւն. բ. յգ. ռմ. բարոյական թատերախաղ։

Morä'ne, իգ. 35. երկր. քարակոյտ, կարկառ (սառնալերանց)։

Morást, ար. 13. անյ. կարակում, մոր, մորատ. ը. մփ. տիղմ, ցեխ. գայա. im —e stecken bleiben տղմաթաթախ ըլլալ, ցեխի մէջ խրիլ. 2. անյ. ճախիճ։ [2. ճախնուտ։

morástig, ած. 9. ցեխոտ, տղմուտ.

Moratórium, չ. 26. կճ. յապաղագիր, պարտքը յապաղելու հրամանագիր։

Mórchel, իգ. 35. գլ. ուտելի մորխ (սունկ մը) (Morchella esculenta)։

Mord, ար. 20. սպանութիւն. մարդասպանութիւն, մարդադաւութիւն. ռմ. es ist der reine —! գեղ անճռանի բան է։

Mórd||anfall, ար. —anschlag, ար. յարձակում (ընդդէմ կենաց)։ —begier(de), իգ. = Mordgier. —element! մղ. անիծեալ։ —gedanke, ար. սպանման խորհուրդ։ —geschrei, չ. զարհուրելի աղաղակ։ —gier, իգ. արիւնախանձութիւն։ —gierig, ած. արիւնախանձ։ —keller, ար. զին. բրք. նրփ. նկըղնատուն, նկըղնարան։ —(s)kerl, ար. ընփ. աճպարարծ։ —(s)lärm, ար. ընփ. զարհուրելի աղաղակ։ —lust, իգ. արիւնախանձութիւն, արիւնաշատութիւն։ —lustig, ած. = mordgierig. —that, իգ. սպանութիւն, մարդասպանութիւն։ —wuth, իգ. արիւնախանձ կատաղութիւն։

mórden, չբ. ի. 3ա. սպաննել, մարդասպանութիւն գործել։ — նբ. = ermorden; 2. մեռցընել։ — չ. 22բ. անյ. = Mord, 1.; 2. կոտորած, ջարդ։

Mö'rder, ար. 22ա. —in, իգ. 32. մարդասպան. 2. խղդող։

mö'rderisch, ած. 6. մարդասպանական. ը. մփ. արիւնային։

mö'rderlich, ած. 6. զարհուրելի, ահաւոր. անգութ, անագորոյն. 2. փխ. ընփ. չափազանց, ստորաքսյամ։

Moréa, չ. 38. աշխ. Մորէա։

Moréle, իգ. 35. = Aprikose; 2. = Amarelle; 3. անոյշ կեռաս։

Móres, յգ. անփխ. բարք, բարքեր։

Morgá||na, իգ. 36. (ստ. նաեւ ...nens) Մորկանա (տ. Fata)։

morganátisch, ած. 6. —e Ehe ձախաձեռնեայ ամուսնութիւն (իշխանի ընդ անհաւասար կնոջ)։

mórgen, մ. վաղը, վաղիւ. — früh (վաղը) առաւօտ կանուխ. ծղրբ. ja — վաղը առաւօտ. այսպէս, կ'առնուն։

Mórgen, D. ար. 22բ. (հկոնղ. Abend) առաւօտ, առաւօտ. բն. ակերգքն (կենաց...), այգ. um 1 Uhr —s առաւօտեան ժամը մէկին. heute — այս(օր) առաւօտ(անց). 2. es war schon — արդէն օրը ծագած էր, լուսացեր էր. 3. guten —! բարի լոյս (բարեւ). 3—m e—n guten — wünschen մէկին այգորել, մէկուն բարի լոյս ըսել. 4. արեւելք, արեգ. 5. լծվար։ բ. — չ. 22բ. վաղիւ, երկրորդ օր։

Mórgen‖besuch, ար. այգորում, առաւօտեան այցելութիւն։ —dämm(e)rung, իգ. այգ, առաւօտեան յառաջնորդակ լոյս։ —gabe, իգ. առաւօտեան պարգեւ (փեսայէն առ հարսն). բ. օժիտ, պաշտամուկան։ —gegend, իգ. արեւելք. բ. արեւելակողման գաւառ։ —kleid, չ. այգահանդերձ. ը. մբ. (կանանց) տան հագուստ, առանձին ագանել‑ւք։ —land, չ. աշխ. Արեւելք։ —länder(in, իգ.), ար. արեւելցի։ —ländisch, ած. արեւելեան։ —roth, չ. —röthe, իգ. արշալոյս։ —stern, ար. աստղ առաւօտեան. աստղ. գիշերավար, արուսեակ։ —stunde, իգ. առաւօտեան ժամ. zu früher — ընդ այգն, ընդ առաւօտն, առաւօտ կանուխ. առծ. — hat Gold im Munde ըստ. կանուխ ելլողին ոսկի, ուշ ելլողին ոչ կը խօսի։ —zeit, իգ. առաւօտ։ [առաւօտեան։

mórgendlich, mórgendhaft, ած. 6. ա‑

mórgens, մ. առաւօտ։

Móriß, յտ. ան. ար. 28. Մաւրիտիոս։

Mornéll, ար. 20. —e, իգ. 35. կն. աղնիւ քարադր (Charadrius morinellus)։

Mórpheus (...ֆ...), յտ. ան. ար. անփի. դիք. Մորփէոս։

- Morphin, չ. 20. անյք. Mórphium, չ. 38. անյք. փմ. եւ դղէ. բնափիոն։

Mórraspiel, չ. 20. իղ. մատնախաղ (խաղ մը)։

morsch, ած. 6. ղախղախ. փուտ, փտած, խարխուլ. ցեցակեր։

Morsélle, իգ. 35. դղէ. (աղիւսա‑ձեւ ձոյլ՝ զանգուած) սալ, պնակիտ

Mö'rser, ար. 33ա. սանդ, անկան. բ. զին. հրասանդ, սանդաւր։

Mö'rser‖batterie, իգ. հրասանդի բախոց։ —block, ար. = Mörserlaffete. —keule, իգ. սանդխառան, սանդկոթ։ —laffete, իգ. հրասանդի հասաոց։

Mortalitä't, իգ. 31. (որոշ ժամանակի մէջոցի մը մէջ մեռեալ անձանց թիւը) մեռելոց թիւ՝ վիճակ։

Mö'rtel, ար. 33ա. ար. շաղախ, տաղախ։

Mö'rtel‖bereiter, ար. շաղախագործ։ —kelle, իգ. ծեփիչ։ —rührer, ար. —schläger, ար. զանդիչ (շաղախի...)։ —träger, ար. շաղախակիր։

mö'rteln, նբ. 3ա. արմ. շաղախել, շաղախով կցել։

Mosaik, իգ. 31. եւ չ. 38. խճանկար, մելսիոն։

Mosaik‖arbeit, իգ. = Mosaik. —gemälde, չ. խճանկար։

mosáisch, ած. 6. = musivisch; 2. մովսիսական։

Moschée, իգ. 35. մզկիթ։ [Bisam)։

Móschus, ար. 18. անյք. մուշկ (=

Móschus‖birne, իգ. մշկատանձ, մշկահոտ տանձ։ —erzeugend, ած. մշկաբեր։ —thier, չ. կն. = Bisamthier.

Móses, յտ. ան. ար. անփի. Մովսէս. die fünf Bücher — կամ Mosis Հնգամատեանք։

Móskau, չ. 38. փղ. Մոսկուա։

Moskito, ար. 38. կն. մոծակ, մժեխ (Culex pipiens)։

Moskowit, ար. 33. Moskowiter, ար. 33ա. —in, իգ. 32. Մոսկուացի. բ. Ռուս։

moskowitisch, ած. 6. մոսկուական։

Móslem, ար. 38. (յք. նաեւ ...inen) մահմետական։

Most, ար. 20. (Trauben-)— խաղմուղ, քաղցու. 2. խնձորօղի։ [մամուլ։

Móst‖kelter, իգ. —presse, իգ. հնձան,

mósteln, չբ. h. 3ա. քաղցու հոտիլ։ — նբ. = mosten.

mósten, նբ. 3բ. Trauben — հնձան հարկանել. Obst — խնձորօղի շինել։

Móster, ար. 32ա. հնձանահար։

Mósul, չ. 38. փղ. Մուսուլ։

Motétte, իգ. 35. երժ. հոգեւոր երգ։

Motión, իգ. 31. շարժում, կրթութիւն (մարմնոյ), մարմնամարզ.

Digitized by Google

sich — (eine kleine —) machen շարժում ընել, շրջագայութիւն մ'ընել. 2. տաղաչափութիւն (ի ձայնի)։

Motiv, չ. 20. շարժառիթ, պատճառ։

motivi(e)r||en, նբ. 3ա. փաստել, պատճառ բերել։ — չ. 23բ. անյգ. —ung, իգ. 31. փաստաբերութիւն։

Mótor, ար. 25. ար—. շարժիչ (զօրութիւն մեքենայի...)։

Mótte, իգ. 35. ին. ցեց (Tinea). բ. ուտիճ (Blatta)։

Móttenkraut, չ. ցեցի դեղ. բ. փչ. ցեցխոտ (Verbascum blattaria)։

Mótto, չ. 38. բնաբան, նշանաբան. 2. = Denkspruch.

Mö've, Mö'we (...վ...), իգ. 35. ին. որոր (Larus եւ Lestris)։

Muck, ար. 22. նաեւ —s, իղ. 8. յգ. 18. ճիկ, ցած ձայն. keinen — thun ճիկ չհանել. nicht — sagen բերանը չբանալ։

Mucke, իգ. 35. կամակը, քմայք, զինչպիսութիւն. ընդ. die Sache hat —n, die Sache muckt տ. mucken, 5.; 2. —n machen կամ ziehen քիթն ու բերանը ծռել։

Mü'cke, իգ. 35. ին. մժղուկ, մժեղ (Culex). փխ. —n seigen und Kameele verschlucken զմժղուկս քամել եւ զուղտս կլանել. 2. ար—. = Fliege, 5.; 3. ար—. երկժանի, երկճղի։

mucken, չբ. h. 3ա. մռմռալ, ճիկ հանել. (ապստամբելու համար) մռմռալ. mucke nicht! ձայն մի հաներ. 2. լռել, պապանձիլ, ձայնը քաշել. 3. (անհաճութենէն դէմքը ծռել) խոժոռել, խեթիւ ըլլալ. 4. meine Zähne — ակռաներս կը ցաւին. 5. ընդ. die Sache muckt, es muckt mit der Sache այս բանս դժուարութեանց կը հանդիպի, արգելքներ կ'ելլեն. 6. (քիչ մը) տեղէն շարժիլ, խլրտիլ։ sich — փբ. լռել։ — նբ. 3. — լռեցընել։

mü'cken||artig, ած. մժղկի նման՝ տեսակ։ —füße, ար. յգ. մժղկի ոտքեր. փխ. ճանճի ոտք (մանր եւ յոռի գիր)։ —netz, չ. = Fliegennetz; բ. արախկապան։

Mucker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Ա. մռմռացող, Բ. = Duckmäuser; 2. փխ. = Frömmler(in).

Muckerei, իգ. 31. = Frömmelei.

muckerhaft, muckig, ած. 6. կեղծաւոր, կերպարանեալ։

muckern, չբ. h. 3ա. կեղծ բարեպաշտ ըլլալ. 2. meine Zähne — կամ անդ. բ. es muckert in meinen Zähnen = mucken, 4.

Muckerthum, չ. 7. անյգ. կեղծ բարեպաշտութիւն։

muckisch, ընդ. mucksch, ած. 6. խելապատակին հետեւող, զինչպիսակամ։

Mucks, ար. իղ. 3. յգ. 16. = Muck.

mucksen, չբ. h. եւ sich — փբ. 3գ. = mucken, չբ. եւ փբ.։

muck(s)still, ած. 6. ընդ. լուռ մունջ, լռիկ մնջիկ։

mü'de, ած. 6. յոգնած, խոնջեալ, պարտասեալ, վաստակաբեկ. բ. (ած. եւ հյց. հոլովով մեջորդ) = überdrüssig; չ. 6. des Lebens — sein կեանքէն ձանձրանալ. 2. zum Umfallen — sein խոնջութենէն իյնալ. — machen յոգնեցընել, վաստակաբեկ ընել. sich bei կամ durch et. — machen, — werden խոնջիլ, յոգնիլ։ — իգ. 35. անյգ. = Müdigkeit.

Mü'digkeit, իգ. 31. յոգնութիւն, խոնջութիւն. vor — fallen խոնջութենէն իյնալ։

Muff, Ս. ար. 20. մռմռանք (շան). 2. խածան՝ մռմռան շուն. բ. փխ. ընդ. խժբժող, խոժոռող։ Բ. — ար. 20. անյգ. մգլոտութիւն, մգլած հոտ։ Գ. — ար. 18. —e, իգ. 35. ձեռնամուշտակ։

Mü'ffchen, չ. 22բ. (նուաղ. Muff) ձեռնամուշտակիկ. 2. թաթպան։

Muffe, իգ. 35. տ. Muff, Գ.։

Muffel, ար. 22ա. ցռուկ (եղջերուի...). 2. ճրտ. մետ. աւիւծադէմ (զարդ). 3. ընդ. բերան, երեսք։ — իգ. 35. քմ. խառնարան։

Muffel||gesicht, չ. ընդ. = Muff, Ս. 2. բ.; բ. 'անդեղեայ' խոժոռադէմ երես։ —schaf, չ. —thier, չ. ին. արգալի (Ovis mus(i)mo կամ Musmon)։

muffeln, նբ. եւ չբ. h. 3ա. ծամծմել, ընդ. լափլփել (ատամնց ակռայի...). բ. թրթմալէն՝ պատերն ուռած ուտել. գ. աստանձախօս ըլլալ (խօսելու ատեն ակռաները սեղմել)։ — չ. 22բ. անյգ. ծամծմանք, ծամքում։

Digitized by Google

müffen, չբ. h. 3ա. մռնչել. մըռմռալ. (արջու...) Թունթունալ. (մարդոյ...) քրթմնջել։ Բ. — Նաև müffen, խոնաւութիւն հոտիլ։

müff(e)lig, ածկ. 6. մռմռող, քրթմնջող. դժկամակող. 2. (Նաև müffig) մգլահոտ։

Müfti, ար. 38. կամ՛ անփխ. դենպետ (մ—ֆթի)։

Muhamedáner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. մահմետական։

Muhamedanismus, ար. 27. անյփ. մահմետականութիւն։

Mü'he, իգ. 35. աշխատութիւն, ջան(ք). sich — geben ջանալ, ճիգ ընել. es macht mir —, ihm Das zu sagen զայս իրեն ըսելու դժուարութիւն կը զգամ. er läßt sich keine — verdrießen աշխատութենէն չի խնայեր. 2. խոնջութիւն, յոգնութիւն, վաստակ. ճիգն, ճգունք. երկ, տաժանում. 3. ցաւ, նեղութիւն, վիշտ։

mü'h(e)selig, ածկ. դժուարին, բազմաքրտին։ —seligkeit, իգ. դժուարութիւն (գործոյ). տաժանելի գործ։ —voll, ածկ. = mühselig.

mühen, չբ. h. 3փ. բշել, գոչել, պոռոչել (ցլու...)։ — չ. 22բ. անյփ. բշիւն, պոռոչիւն։ | = bemühen.

mü'hen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա.

Mü'hl|beutel, ար. (ալիւրի) մաղ։ —eisen, չ. չխչխակ։ —klappe, իգ. անուակալ։ —knappe, ար. —knecht, ար. աղօրեպանի աշկերտ՝ մանչ։ —rad, չ. աղօրւոյ անիւ։ —rinne, իգ. տե՛ս. նաւ։ —stein, ար. երկանաքար։ —werk, չ. աղօրիք, տե՛ս. ժուռխպատ։

Mü'hle, իգ. 35. ար—. աղօրիք, տե՛ս. ժուռխպատ. (ջրոյ...) ջաղացք, (հողմ...) աղաց. 2. փխ. Das ist Wasser auf s—e — ասոր շատ կը հաճի. 3. խղ. տե՛ս. ըմշու, ժուռպատիկ (խաղ մը)։

Mü'hlen|gerinne, չ. ար—. ջաղացքի առուակ։ —meister, ար. ջաղացպան, աղօրեպետ։ —spiel, չ. = Mühle, 3.

Múhme, իգ. 25. = Base.

Mü'hsal, չ. 20. կամ իգ. 31. տաժանելի՝ դժուարին գործ՝ աշխատութիւն, երկ, վաստակ, տաժանութիւն, նեղութիւն, ըլկանք, տանջանք, հոգք։

mü'hsam, ածկ. 6. աշխատելի, տաժանելի. տագնապիչ, դժուարին. —es Handwerk դժնդակ արուեստ. 2. փոյթ, ժիր։

Mü'hsamkeit, իգ. դժուարութիւն, տաժանութիւն. 2. փութաջանութիւն։

Múlde, իգ. 35. (փայտեայ կլոր փորուած) տաշտ, (թրծելու համար) մակառայ. (փայտ տանելու... երկայնաձեւ) տակառի, կողով, տե՛ս. չափիքան. 2. դաշխուրան, պուշ (փայտէ). 3. ար—. կուր (ինչ եւ իցէ բանի). (հալեալ մետաղը շանթ ընելու կաղապար) դարիճակ. 4. (հյ—նչ. Sattel) ձորակ, ծործորակ։

múlde|förmig, ածկ. 6. = muldig. —see, ար. ձորալիճ։

múldig, ածկ. 6. տաշտաձեւ։

Mull, ար. (չ.) 20. անյփ. = Müll; 2. ար—. տորոնք, բեկորք՝ փոշոտ մնացուք։ — ար. 20. չն. ռամ. մարմաշ, անկլիկ (տէ—լղէնտ)։

Mü'll, ար. (չ.) 20. անյփ. փոշիք, աւելածք, ժախ (սէնէկի)։

Mü'll eimer, ար. —kasten, ար. չիւ դամանն։

Mü'ller, ար. 22ա. —in, իգ. 32. մլաղաց, աղօրեպան, ջաղացպան. 2. չն. սպիտակ ծառարնդեռ. բ. ջաղացպան (միջատ) (Tenebrio molitor). գ. Նաև Mü'llerchen, չ. 22բ. վայրի խաղտանիկ (Motacilla sylvia)։

Mü'ller|bursche, ար. մլաղացի մանչ։ —geschäft, չ. ջաղացպանութիւն։ —gesell(e), ար. ջաղացպանի ստասր. փխ. ըմփ. die —n schlagen sich կը ձիւնէ, ձիւն կու գայ։ —knappe, ար. —knecht, ար. = Müllergeselle.

Mülleréi, իգ. 31. ջաղացպանութիւն, մլաղացութիւն։

Mulm, ար. 20. դիւրափխուր հող. 2. փուտ, (փտած փայտի) փոշի. 3. փտութիւն (փայտի)։

múlmen, նբ. 3ա. փոշի ընել, փխրել։ — չբ. ſ. փոշի ըլլալ, փխրիլ։

múlmicht, múlmig, ածկ. 6. փոշխացեալ, դիւրափխուր. կրծեալ, փուտ, փտած։ | մգլած։

múlt(e)rig, ածկ. 6. խոնաւահոտ,

Multiplikatión, իգ. 31. թբ. բազմապատկութիւն:

Multiplikátor, ար. 25. թբ. եւ թնդ. բազմապատկիչ:

multiplizi(e)r‖en, նբ. 3ա. թբ. բազմապատկել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. բազմապատկութիւն:

Múmie, իգ. 35. զմռսեալ, մումիա. փխ. վտիտ՝ նիհար մարդ:

mumifizi(e)r‖en, mumifi(e)r‖en, նբ. զմռսել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. զմռսում:

mum(m)! ձյ. մում:

Múmmel, ար. 22ա. շատամբակ, ճիւաղ: — իգ. 35. փյ. (նաեւ Mü'mmel եւ Mü'mmelchen, չ. 22բ.) = Seerose.

múmme(l)n, չբ. h. 3ա. քրթմնջել, մռմռել:

Mummeréi, իգ. 31. դիմակաւորութիւն, ծպտանք. փխ. կեղծիք, պատրանք, կերպարանափոխութիւն:

Mü'nchen, չ. 38. տղ. Միւնիխ, Միւնխէն:

Mund, ար. 13. եւ 7. բերան. der — wässert ihm danach բերնին ջուրը կը վազէ. einen — voll բերան մը (լի). den — halten լռել, լեզուն՝ բերանը բռնել. reinen — halten գաղտնիքը պահել. nicht auf den — gefallen sein լեզուանի ըլլալ. J. auf den — schlagen մէկը պապանձեցընել. J—m et. in den — legen մէկուն բերանը խօսք դնել. J—m die Bissen in den — zählen մէկուն պատառները համրել. nur mit halbem —e lachen բանի ծիծաղիլ, քմծիծաղ ըլլալ. 2. ար—. — des Blasebalges փքարբերան: — իգ. եղ. անփխ. յգ. 20. այժմ է [illegible] պաշտպանութիւն (հմմտ. Vormund):

Mündsart, իգ. գաւառաբարբառ, գաւառական լեզու: —brot, չ. աղի-տակ հացիկ: —deckel, ար. զէն. խցան (հրազինուց): —höhle, իգ. անյգ. բերնի խոռոչ. երախք: —küche, իգ. բերան: —loch, չ. բերնի ծակ. բ. ար—. (հնոցի...) բերան: —mehl, չ. գերմակ: —recht, ած. դիւրաւ արտասանելի, դիւրահնչիւն. փխ. J—m et. — machen մէկուն ճաշակին յարմարցընել: —schenk, ար. մատռուակ: —schenkamt, չ. մատռուակութիւն, —spiegel, ար. բժշ. բերանադէտ (հայելի). բ. նըբ. բացարան: —stück, չ. (բանի մը բերան դնելու մասն) ծայր, գլուխ, (ծխափողի) բերանոց (էմամէ). բ. երժ. (սրնգի...) բերան: —todt, ած. իրգ. արգելեալ, յարգելս. — erklären մէկն արգելեալ հրատարակել. բ. անբարբառ, խօսելու հրաման չունեցող: —voll, ած. բերան մը (լեցուն): —vorrath, ար. ուտելիք, պարէն, պաշար: —werk, չ. բերան. բ. փխ. ընփ. շատախօսութիւն. առատաբանութիւն. ein gutes — haben լեզուանի ըլլալ:

Mü'ndel, ար. 22ա. իգ. 35. անչափահաս որբ:

münden, չբ. h. 3բ. (ճաշակին) աղէկ գալ, հաճել, հաճոյ ըլլալ. Das mundet mir քիմիս՝ ճաշակիս յարմար է:

mü'nden, չբ. h. 3բ. in das Meer — ծով թափիլ՝ վազել. (փողոցի...) ելանել, հանել, հանիլ:

mundi(e)r‖en, նբ. 3ա. օրինակել. (մաքուրը...) գրել. (ձեռագիր...) ընդօրինակել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ընդօրինակութիւն, մաքուր գրելը:

mü'ndig, ած. 6. իրգ. չափահաս:

mü'ndigsprech‖en, նբ. 2գ. բժ. մէկը խնամակալէն ազատել, ձեռնազատել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. իրգ. ձեռնազատութիւն:

mü'ndlich, ած. 6. բերանացի, բերնով:

Mü'ndung, իգ. 31. (մն. գետի...) բերան, (գետոյ...) խառնուրդ. 2. բերան, երախք, (հնոցի...) մուտք:

Munifizénz, իգ. 31. առատ(աձեռ)ութիւն:

Munitión, իգ. 31. զէն. կազմութիւն, պատրաստութիւն, ռազմամթերք, հանդերձանք (պատերազմի):

Munitiónsschiff, չ. ն—յ. մթերանաւ, ռազմանաւ: —wagen, ար. ռեանակառք (պատերազմի). բ. ար—. (շոգեկառաց...) ածխակառք:

munizipál, ած. 6. քաղաքաբաշխական, քաղաքային:

Munizipalitä't, իգ. 31. քաղաքաբաշխութիւն, քաղաքային ժողով՝ խորհուրդ:

múnkeln, չբ. h. եւ նբ. 3ա.

Digitized by Google

մռմռել, քրթմնջել, փսփսալ. 2. ծածկել, թաքուցանել ։ — չ. 22բ. անյ. = Gemunkel.

Mü'nster, չ. (ար.) 22ա. աթոռանիստ եկեղեցի. վանական եկեղեցի ։ — չ. 88. տղ. Միւնստէր ։

munter, ած. 6. կայտառ, աշխոյժ, շոյտ, կենդանի. զուարթ. 2. արթուն, արթնցած. 3. առողջ, առոյգ ։ — մկ. —! ճն. հա՛յդա ։

Munterkeit, էգ. 31. զուարթութիւն, կայտառութիւն, կենդանութիւն, առոյգութիւն ։

Mü'nz‖abdruck, ար. դրամապատկեր ։ —beschreibung, էգ. դրամագրութիւն ։ —fälscher, ար. = Kipper; բ. = Falschmünzer. —fuß, ար. արժէք (դրամի) ։ —gewicht, չ. դրամակշիռ ։ —justi(e)rer, ար. որ. կշռիչ՝ հաւասարիչ դահեկանաց ։ —kabinet(t), չ. թանգարան դրամոց ։ —kenner, ար. դրամագէտ ։ —kunde, էգ. դրամագիտութիւն ։ —kundige(r), ար. դրամագէտ ։ —liebhaber, ար. դրամասէր ։ —probi(e)rer, ար. = Münzwardein. —sammler, ար. դրամաժողով ։ —schlagen, չ. որ. դրամահատութիւն ։ —stempel, ար. դրամակնքոց ։ —währung, էգ. արժողութիւն (դրամոց) ։ —wardein, ար. դրամափորձ ։ —wesen, չ. դրամոց վերաբերեալ իր ։

Mü'nze, էգ. 35. Ա. դրամ, դահեկան, արծաթ, ստակ. էփ. 3. mit gleicher — bezahlen մէկուն նոյն վարմունքը ցուցընել, այնպէս վարուիլ ինչպէս որ ինքը վարուեցաւ. 2. klingende — արծաթ կամ ոսկի դահեկան. էփ. փ. ba(a)r, 1.; 3. (Denk-, Schau-)— դրամ (հնութեանց), յիշատակարան. շքադրամ, մրցանակ ։ Բ. — բկ. = Minze.

mü'nzen, չբ. ի. եւ նբ. 3ի. դրամահատել, դրամ հատանել. 2. էփ. Das ist auf mich gemünzt այս ինծի ուղղեալ է ։ — չ. 22բ. անյ. դրամահատութիւն,

Mü'nzer, ար. 22ա. դրամահատ ։

Murád, յփ. ան. ար. 31. Մուրատ ։

Murä'ne, էգ. 35. կն. միւռենէս, փողոշ (Muraena helena). 2. = Moräne.

mü'rbe, ած. 6. փափուկ, կակուղ (պտուղ՝ միս...), չըչրուն (պտուղ), հալող, դիւրահալ (շաքար...), լաւ եփուած, կակուծ (հաց...). Fleisch — machen միսը կակղել. 2. = morsch; 3. էփ. ընդ. 3. — machen մէկը նկուն ընել, մէկուն դիմադրութիւնը խորտակել. բ) ի համբոյր ածել, նուաճել ։ — էգ. 35. անյ. = Mürbheit.

mü'rben, չբ. ſ. 3ա. փափուկ՝ կակուղ ըլլալ, կակղիլ, փխրուն ըլլալ ։

Mü'rbheit, Mü'rbigkeit, էգ. 31. անյ. փափկութիւն, կակղութիւն. 2. փխրունութիւն, քրքրութիւն ։

Muriát, չ. 20. քմ. աղուտ, ջրաքլորածոյ ։

Múrmel, ար. 22ա. = Murmeln, չ. 2. = Marbel; 3. ընդ. = Geld; 4. = Murmelthier.

Múrmel‖spiel, չ. գնդակախաղ ։ —thier, չ. կն. արջամուկն (Arctomys alpina) ։

múrmeln, չբ. ի. եւ նբ. 3ա. մռմռել, քրթմնջել ։ — չ. 22բ. անյ. քըրթմնջիւն, մռմռալը ։

Múrr‖kopf, ար. քրթմնջող ։ —köpfig, ած. քրթմնջող ։ —sinn, ար. քրթմնջողութիւն ։

múrren, չբ. ի. եւ նբ. 3ա. մռմռել, տրտնջել, քրթմնջել ։ — չ. 22բ. անյ. տրտունջ ։

mü'rrisch, ած. 6. մռմռող, տրտընջող, քրթմնջող ։

Mus, չ. (եղ. 8. յփ. 18.) (եփուած եւ խիւս եղած պտուղ) ծեծած, բանջակ. 2. գղէ. (եփուած եւ թանձրացուած պտղոյ օշարակ) ռուպ ։

Músa, էգ. 35. բկ. = Banane, բ. ։ — յփ. ան. ար. 88. Մուսա ։

Múschel, էգ. 35. կն. խեցեմորթ (անասուն). բ. խեցի, խեփոր, տիփ. eßbare — ուտելական, ձկնական (Գ-տրա). 2. կն. —n խեցեմորթներ. երկր. versteinerte — խեցաքար. 3. (խեցւոյ նման) գաւաթ. բ. անդղ. (Ohr-)— ականջականք ։

Múschel‖erz, չ. հք. խեցեհանք ։ —förmig, ած. կոնքաձեւ ։ —haltig, ած. երկր. խեցաւոր, խեցուտ ։ —kalk, ար. երկր. խեցեկիր, խեցուտ կիր ։ —marmor, ար. հք. երկր. խեցուտ կուճ ։ —sand, ար. հք. խեցուտ

Digitized by Google

ուապ ։ —schale, էգ. խեցւոյ պատեան ։

Müschelchen, չ. 22բ. խեցիկ, մանր խեցի ։

müsch(e)licht, ած. 6. = muschelförmig.

müsch(e)lig, ած. 6. կոնքաձեւ, խեցեձեւ ։

Müse, էգ. 35. Ա. դիք. Մուսա. 2. գլ. = Musa. Բ. — = Muße.

Müselman, ար. 33. —in, էգ. 32.
Müselmann, 7. եւ 24ա. մահմետական ։

Müsen‖berg, ար. լեռան մուսայից. ձռ. Պառնաս ։ —gott, ար. դիք. մուսայից Դիք. ձռ. Ապողոն ։ —sohn, ար. սան Մուսայից. առ. երգ. քերթ. Studentէ ։

Muséum, չ. 26. թանգարան ։

Musik, էգ. 31. երաժշտութիւն. բ. երաժշտութիւն, նուագ. գ. երաժիշտք, նուագածուք. 2. ohne — abziehen ընփ. լռութեամբ մեկնիլ ։

Musik‖aufführung, էգ. նուագածութիւն. երաժշտութիւն զարնելը ։ —dirigent, ար. նուագապետ ։ —dose, էգ. նուագահար ժամացոյց ։ —drama, չ. նուագաթատր ։ —fest, չ. նուագակցութ., երաժշտական հանդէս ։ —kenner, ար. երաժշտագէտ ։ —machen, չ. երաժշտութիւն զարնելը ։ —meister, ար. նուագավար ։ —stück, չ. երգ, նուագ ։ —verein, ար. նուագածուաց խումբ ։

Musikálien, յգ. անփխ. եըթ. (խազերու գրուած ու տպուած եղանակք) երաժշտական թուղթք (Նօտա) ։

musikálisch, ած. 6. երաժշտական, երաժշտութեան. 2. — sein երաժիշտ ըլլալ. ը. ձփ. երաժշտութիւն սիրել ։

Musikánt, ար. 38. —in, էգ. 32. երաժիշտ, նուագածու. 2. փխ. ընփ. da sitzen die —en ա) հոս է քանը (ձեռքը գրպանին զարնելով). բ) դժուարութիւնը հոս է ։

Musikántenbande, էգ. եըթ. երաժշտաց խումբ ։

Músiker, ար. 22ա. եըթ. երաժիշտ, երաժշտագէտ ։

Músikus, ար. 30. (յգ. Musici) երաժիշտ, նուագածու (անգամ երաժշտախմբի) ։

musivisch, ած. 6. խճանկարական ։

musizi(e)ren, չբ. ե. 3ա. երաժշտութիւն զարնել ։

Muskát, ար. 20. —e, էգ. 35. մշկընկոյզ, գազբրբուակ ։

Muskát‖(en-)baum, ար. բս. մշկընկուզի (Myristica) ։ —hyazinthe, էգ. բս. մշկահոտ յակինթ (Hyacinthus muscari) ։ —nuß, էգ. մշկընկոյզ ։

Muskatéller, ար. 22ա. բս. մշկահոտ խաղող. բ. մշկահոտ գինի ։ —aprikose, էգ. բս. մշկահոտ ծիրան ։ —traube, էգ. = Muskateller.

Múskel, ար. 24գ. անդր. մուկն. յգ. մկանունք ։

Múskel‖bündel, ար. անդր. մկանանց գուղձն ։ —kraft, էգ. մկանանց զօրութիւն ։ —stark, ած. կաշմբուռն. ջղոտ, զօրաւոր ։ —thätigkeit, էգ. մկանանց գործունէութիւն ։

músk(e)lig ած. 6. մկնային. անդր. մկնեղ ։

Muskéte, էգ. 35. զին. պատրուգաւոր հրացան ։

Músketier (…դիր), ար. 20. զին. պատրուգաւոր (հրացան նետող զօրական) ։

muskulö's, ած. 6. = muskelstark.

Múslim, ար. 33. եւ 20. = Muselman.

muß, 1. եւ 3. դէմք, էզ. սահմ. müssenէ ։ — չ. անփխ. հարկաւորութիւն, անհրաժեշտութիւն. es ist ein — անհրաժեշտ է ։

Müße, էգ. 35. անյգ. պարապ. յարմար՝ դիպող ժամ, առիթ. mit — դիւրութեամբ, հանգստեամբ ։

Musselin, ար. (չ.) 20. կտ. Նինուէի կտաւ, անկլէկ, մարմաշ ։

musselinen, ած. 6. մարմաշեայ ։

mü'ssen, օժանդակ բայ (Ներկ. ich muß, du mußt, er muß, wir —, ihr müßt, sie —, անց. սահմ. ich mußte. ստոր. ich müßte, ընդ. անց. gemußt. Բայց անորոշ—ի տեղ — müssen). — պէտք ըլլալ, հարկ ըլլալ, ստիպուիլ (ըստ պարագայից…). (Բացասական պարագայ համեմատ) պարտիլ, պարտ լինել. անհրաժեշտ ըլլալ. — Sie das wissen? (անհրաժեշտ) հա՞րկ է որ գիտնաք. 2. ստիպեալ՝ բռնադատեալ ըլլալ. eine Frau, wie sie sein muß ճշգրիտ օրինակ կնոջ մարդոյ. alle Menschen — sterben ամէն մարդ

Digitized by Google

պիտի մեռնի. 3. (նշանակէ առաջադրութիւն ըլլալ) Ը. օ. Das muß wahr sein անտարակոյս ճշմարիտ է. 4. (հարցման մէջ) Ը. օ. wer muß es ihm gesagt haben? իրեն ով ըսեր է (արդեօք). 5. ըղձական. die Gottlosen — zu Schanden werden! յամօթ լիցին ամբարիշտք. 6. գղ. բբբ. շղղ. պէտք ունենալ (արտաքնոց երթալ)։ — Ը. 22բ. անյ. = Muß, Ը.։

mussi(e)ren, չբ. h. 3ա. փրփրել. —e փրփրուն, կաղուտ։

mü'ßig, ած. 6. պարապ, անգործ. —e Stunde, —e Zeit = Mußestunde, Mußezeit; 2. դատարկ(ակեաց), ծոյլ. անօգուտ, անպէտ, (ընդ)ունայն. sein Geld — lassen ստակն անգործ թողուլ։

Mü'ßig|gang, ար. դատարկութիւն. առձ. — ist aller Laster Anfang դատարկութիւն ծնող է ամենայն չարեաց։ —gänger(in, էգ.), ար. պարապորդ, դատարկակեաց։

mü'ßigen, նբ. 3ա. (լաւ է mü'ssigen) ստիպել, բռնադատել։

Mu'ster, Ը. 22ա. օրինակ, կաղապար. նախապատկեր, տիպք. (բանի մը) կաղապարականը. 2. ար. նկար, նկարակերտութիւն (կերպասուց). բ. (զգեստի...) ձեւ, տարազ. 3. զն. ապրն, ցոյց, օրինակ։

Mu'ster|bild, Ը. = Muster, 1. —buch, Ը. դասական գիրք. բ. ժողովածոյք օրինակաց։ —gültig, ած. օրինակելի, դասական, իբր օրինակ արժող։ —reiter, ար. զն. ընդ. ճամբորդ վաճառական։ —sammlung, էգ. հաւաքածոյ (դասական մատենագիրներէ)։ —schrift, էգ. գրի օրինակ. բ. դասական գրուած։ —schriftsteller, ար. դասական մատենագիր։ —stück, Ը. օրինակ. բ. —stücke, յգ. պատկերք (գծագրելու), օրինակք։ —werk, Ը. դասական աշխատութիւն գործք։ —zeichnung, էգ. ծրագրութիւն։

Mü'sterer, ար. 22ա. զօրահանդէս ընող։

mu'sterhaft, ած. 6. աքանչելի, կատարեալ, կաղապարական։

mu'ster|n, նբ. 3ա. քննել, քննաբար նայիլ ձգել, զննել. 2. զն. նոյն. 3. (ein-)— մէկն արձանագրել (ի զինուորութիւն), զինուորագրել. 3. պարապել, քննադատել. 4. ար. նկարակերտել, նկարել (պաստառ)։ — Ը. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. քննութիւն, զննում. զն. զօրահանդէս։

Mü'sthier, Ը. 20. կն. = Elen.

Mu'ta, էգ. 31. (յգ. Mutä) (Հնչ. Liquida) մեղմ, անձայն (նշանագիր)։

Mut(h), ար. 20. անյ. քաջարտութիւն, արիութիւն, քաջութիւն, սրտոտութիւն. kriegerischer — նահատակութիւն. — fassen խիզախել, խրախուսել. 3—m — machen մէկը քաջալերել՝ խրախուսել. den — sinken lassen կամ verlieren վհատիլ, լքանիլ. 2. տրամադրութիւն, հաստատութիւն (ի համբերութեան). առձ. Gut giebt — հարստութիւնն յանդուգն կ'ընէ. 3. միճակ՝ տրամադրութիւն (հոգւոյ). froher կամ freudiger — զուարթութիւն. getrosten, guten —es sein քաջալերեալ ըլլալ. wie ist Ihnen zu —e? ի՞նչ տրամադրութեան ի՞նչ միճակի մէջ էք. ihm ist dabei nicht wohl zu —e հանգիստ չէ. 4. առ. նող. Mü't(h)chen, Ը. 22բ. ոխք, ոխութիւն, խէթ, քէն. s—n — (sein Müthchen) an 3—m kühlen ոխք մէկուն գլուխը թափել։

müth|beseelt, ած. —erfüllt, ած. —voll, ած. քաջալերեալ, վառեալ, խիզախեալ։ —los, ած. անսիրտ, վհատ, վհատեալ. — machen = entmuthigen. —maßen, նբ. 3ա. ածել. համարել, կարծել, նախատեսն յառաջատես ըլլալ, կռահել, գուշակել։ —maßlich, ած. հաւանական, կարելի. մկ. հաւանականօրէն։ —maßung, էգ. կարծիք, հաւանականութիւն, ենթադրութիւն։ —wille, ար. ը. մգ. եւ էՂ. մգ. ու ժպնութիւն, սաստկութիւն, թափ, եռանդն. մն. (տղոց) կայտառութիւն, չարաճճութիւն. սաստհակութիւն, զուարթութիւն (չափազանց). մոյն էՂ. մգ. յանդգնութիւն, ժպրհութիւն։ —willig, ած. եռանդնոտ, բուռն. սաստհակ, չարաճճի. բ. զն. —er Bankerott խարդախեալ սնանկութիւն։

Mu't(h)e, էգ. 35. = Mut(h)en, Ը.։

mu't(h)|en, նբ. եւ չբ. 3բ. վար-

Digitized by Google

պետութեան Հետամտել՝ թէկն անել՝ անհնչալ։ —gemut(h)et, դրբ. անց. եւ ած. 6. (այսպիսի կամ այնպիսի) բնաւորութիւն ունեցող. Հ. օ. frohgemut(h)et, զուարթաբարոյ։ — Հ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. (վարպետութեան) Հետամտութիւն։ [աղաչաւոր։

Mut(h)er, ար. 22ա. աղերսաւորկու,

mut(h)ig, ած. 6. քաջասիրտ, քաջ, արի. —! քաջ լերուք։

muti(e)ren, չբ. h. 3ա. (ձայնի) փոխուիլ։ — Հ. 22բ. անյք. ձայնափոխութիւն։

Mutter, էգ. (էղ. անփի. յք. Mütter) մայր. 2. անդրղ. = Gebärmutter; 3. որա. (յք. —n) (ծակ՝ խոռոչ՝ որուն մէջ բան մը կը մտնէ) թորիծ, ադոյց. (Schraub.)— էգ պտուտակ։

Mutterlast, ար. մայր ոստ։ —beschwerde, էգ. —բժ. երկունք։ —bruder, ար. մօրեղբայր։ —bruch, ար. արգանդագաթափութիւն։ —fieber, Հ. —բժ. ծննդականի տենդ։ —füllen, Հ. զամբիկ, ճայիկ։ —gottes, էգ. Աստուածածին, Աստուածամայր։ —hase, ար. էգ նապաստակ։ —kind, Հ. = Mensch(en)kind, բ. երեսառած՝ զեղծեալ տղայ։ —kirche, էգ. մայր եկեղեցի։ —korn, Հ. Եղջ. ժանգահար հաճար։ —krankheit, էգ. —բժ. արգանդախեղդ։ —kuchen, ար. անդղ. եւ գձ. (պտղնգակերպ մի ինչ յարգանդի) պլակենդի։ —land, Հ. ա. մայրենիք. բ. մայր երկիր (գաղթականի)։ —leib, ար. որովայն, արգանդ։ —los, ած. անմայր։ —mal, Հ. բիծ, նշան (ի ծնէ)։ —mord, ար. մայրասպանութիւն։ —mörder(in, էգ.), ար. մայրասպան։ —schaf, Հ. ոչխար, մաքի։ —seele, էգ. (= Mensch(en)kind) es ist keine — da Հոս ոչ ոք կայ։ —seelenallein, ած. ընդ. միայն միայնակ։ —sprache, էգ. մայրենի լեզու. բ. մայր լեզու։ —stadt, էգ. մայրենիք. բ. մայր քաղաք։ —stelle, էգ. — bei J—m vertreten մէկուն մօր տեղ բռնել։ —stock, ար. (լեռան) թփուտք. բ. պղք. մայր բուն՝ ձող. գ. մայր փեթակ (մեղուի)։

Mütterchen, Հ. 22բ. (Ն—ղ. Mutterh) մայրիկ. 2. (steinalter) — (Հինօրեայ) պառաւ։

mütterlich, ած. 6. մայրական. մայրենի։

Mütterlichkeit, էգ. 31. մայրենի սէր։ [րութիւն։

Mutterschaft, էգ. 31. անյք. մայ-

Mütze, էգ. 35. գլխարկ, գլխադիր, գլխանոց (արանց). 2. բժ. — vor J—m abziehen մէկուն առջեւ գլուխ ծռել. 3. — der Frauen = Haube, 1.; 4. գըլխարկաւոր. մռ. die Roth—n կարմիրգլխարկ մարդիկ. 5. դլ.ին. ցանցիկ, երկրորդ ստամոքս(որոճողաց)։

Myriameter, (ար.) Հ. 22ա. բիւրամետր։

Myrobalane, էգ. 35. դղէ. խնկահաղէն (Myrobalanus citrina)։

Myrrhe, էգ. 35. զմուռս։

Myrte, էգ. 35. մուրտ, մրտենի (Myrtus)։

myrtenartig(e Pflanzen), ած. գլ. մրտազգի(ք)։ —baum, ար. գլ. = Myrte.

Mysterien, Հ. յք. 26. Հ. պտ. դշբ. խորհրդատօնք(Դեմետրի...), խորհուրդք (Հեթանոսութեան)։

mysteriös, ած. 6. խորհրդաւոր, խորհրդալից, գաղտնի։

Mysterium, Հ. 28. խորհուրդ (տ. յք. Mysterien)։ [խաղարարութիւն։

Mystifikation, էգ. 31. խաղ ընելը.

mystifizi(e)ren, նբ. 3ա. 3. — խաղ ընել, (խաղու համար) խաբել։ — Հ. 22բ. անյք. = Mystifikation.

Mystik, էգ. 31. անյք. խորհրդականութիւն (ուսումն Հոգեւորականութեան)։

Mystiker, ար. 32ա. խորհրդական. Հոգեւորական (աստուածախօս)։

mystisch, ած. 6. խորհրդական, խորհրդաւոր։ [կրօնութիւն։

Mystizismus, ար. 27. խորհրդա-

Mythe, էգ. 35. զրոյց (առասպելախառն ժամանակի), առասպել։

mythenhaft, mythisch, ած. 6. առասպելախառն, առասպելական, զրուցական։ [առասպելախօս։

Mytholog, ար. 33. դիցաբան.

Mythologie, էգ. 31. դիցաբանութիւն, առասպելաբանութիւն։

mythologisch, ած. 6. դիցաբանական, առասպելախօս։

Mythos, Mythus, ար. (էղ. անփի. յք. Mythen) = Mythe.

Digitized by Google

N.

N, n, չ. 37. գերմաներէն այբուբենին չորեքտասաներորդ նշանագիրը, մետասաներորդ բաղաձայն՝ Ն, ն. 2. հմա. N. N. (փխնկ. լտ. nomen nescio) Ա. Ա., այս անուն։

na, մկ. ընտ. ոտքեղման. —, mach! օն, անմպարէ. հանդարտեցնելով. —, werden Sie nur nicht böse! կամ — —, nur nicht hitzig! շատ մի տաքնար, մի բարկանար. ծղրբ. —, Das wäre! ընտ. ինչ կ'ասնուս չեմ գիտեր. — ob! կրրեւ թէ. ամ. — nu! բա՛րէ, օն անդր։

Nabe, էգ. 35. ար. միջնանիւ, անուոյ միջնափայր։

Nabel, ար. 22ա. կամ 21. պորտ. 2. բս. — Keimfleck, էգ.; 3. նրբ. պտղատաքար, (կամարաց) միջնակայրի քար։

Nabel‖bruch, ար. ախտ. պորտաթափութիւն, պորտալնկեցութիւն։ —entzündung, էգ. ախտ. պորտատապ։ —förmig, ած. պորտաձեւ (նաեւ բս.)։ —kraut, չ. բս. պորտաթոյս (Cotyledon)։

nabeln, նբ. 3ա. (տղուն) պորտը պատառատել՝ կապել։

Naben‖bohrer, ար. (անիւ ծակելու) գայլիկոն։ —loch, չ. անուածակ։ [նախարար։

Nabob, ար. 38. Նապապ, Հնդկաց

Nabonassar, յտ. ան. ար. 38. Հ. պտ. Նաբոնասար։

nach, նխ. տր. ով. յատուկ մ. տր. ին կիրառէ տրամեալով. տեղ է տեղ մ'ուղղութեան. ի, դէպ ի. — Armenien abreisen Հայաստան երթալ. 2. — jeder Richtung ամէն ուղղութեամբ. — vorn liegen առջեւի կողմը ըլլալ. բ. ած. ող եւ բ. էջ. ետեւէ — Wasser gehen երթալ ջրոյ, ջուր բերելու երթալ. — dem Arzte schicken բժիշկ կանչելու խրկել. — 3-m schießen մէկուն վրայ (հրացան) արձակել. sich — et. umsehen աչքովը բան մը փնտռել. 3. յետ, ետքը. — gethaner Arbeit, beendetem Gottesdienste աշխատութիւնը՝ աստուածային պաշտօնը լմնալէն ետեւ. — dem Essen կերակրէն ետքը. gleich — ea. ետեւէ ետեւ, յաջորդաբար. 4. ըստ, համաձայն, համեմատ. je — Umständen ըստ պարագայից. — alphabetischer Ordnung այբուբենական կարգաւ. seinem Aussehen — իր արտաքին տեսքին՝ կերպարանքին նայելով. — der Elle verkaufen կանգնով ծախել. — dem Gewichte կշիռքին համեմատ. բ) կշռքով. — dem Gedächtniß ի միտոց. 3. nur dem Namen — kennen մէկը միայն յանունանէ ճանչնալ. ընտ. der Nase — չափ չխտակ առջեւը. — dem Scheine... ըստ երեւոյթին (դատել). — seiner Weise իր ոճովը. Das schmeckt — Zwiebeln սոխկայ սոխ կը հոտի։ բ. — մ. նախադրութեան իմաստով տր. ին կիրառ դրաւ (տ. Ա.) երբեմն հետը բառդրած բայը թող դրտել իբր ըղղ. բրծ. ո. ձ. mir —! ետեւէս եկէք. 2. մանաւանդ կոտորածութիւններ. տ. gerade, 8. եւ hinten nach; nach und nach կամաց կամաց, հետ զհետէ, յաջորդաբար. nach wie vor ինչպէս յառաջ եւ այնպէս ետքը։

Nach..., nach... բաղադրութիւններ կը կազմէ Ա. բայերով, որոց բծ. ե. էէրէ— ըբ. ած. տր. հուլով խնդրատութեամբ. կը նշանակէ՝ հալածել, հետամտել. ո. ձ. 3-m —drohen, ըբ. ե. զմէկն սպառնալիքներով հալածել. 2. ժամանակի յետոյութիւն ո. ձ. —dröhnen, ըբ. ե. (ետեւէն) դարձեալ թնդալ՝ դողալ. 3. նմանողութիւն, նմանափորձութիւն. ո. ձ. —sticken, ըբ. ե. եւ նբ. (մէկուն) նմանողութեամբ ասղնագործել. 4. կրկնութիւն. ո. ձ. —stottern, ըբ. ե. (բառերը) թոթովելով կրկնել։ Բ. — փ. ով. կը նշանակէ (փորձողութեան մը) յետոյութիւն, յաջորդութիւն. ո. ձ. —sitzung, էգ. արտաքոյ կարգի նիստ։ Գ. — ած. ով.

յաջորդող, յաջորդ. շ. ս. —mozartisch, յետ Մոզարդի։ nach—ւ{ Բորդուած Բայերն ընդհանրապետականմէկուն եւաւէն..., մէկուն պէս..., նշանաւոր խաբիաննաւ անինալան, շատ անգամ կրկնաբենեն եորչելա համար ղանց առնաած է։

náchacht[[en, չբ. հ. 3բ. բյ. e—r Sache (տր.) — բանի մը համեմատ վարուիլ՝ խնդիրներն ուղղել, բանի մը համաձայնիլ։ — չ. 22բ. անյ. ա—. գրծ. —ung, էգ. 31. կանոն, օրէնք։

náchäff[[en, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. բյ. J—m (կամ J.), et. — մէկու մը՝ բանի մը (կապիկի պէս) նմանիլ, կապկութիւն ընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. նմանցընելը, կապկութիւն։

Náchäffer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. (կապիկի պէս) նմանող, կապիկ։

Nachäfferei, էգ. 31. կապկօրէն նմանութիւն, կապկութիւն. նմանելու մոլեկան ցանկութիւն։

náchahm[en, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. բյ. նմանցընել. et. — բանի մը նմանիլ՝ նմանցընել. J—m — մէկուն նմանիլ՝ հետեւիլ՝ ըրածն ընել. 2. in betrüglicher Absicht — խարդախութեամբ նմանցընել, նենգել. nachgeahmt արուեստական, կեղծեալ, խարդախեալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. նման(ող)ութիւն. պատճէն, օրինակ. (նենգեալ) նմանագործութիւն. նենգութիւն։

náchahmenswerth, ած. 6. նմանելի, նմանողութեան արժանի. հետեւելի, որ օրինակ կրնայ ըլլալ։

Náchahmer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. նմանող, նմանցընող. փխ. մփ. նմանող, կապիկ. (betrüglicher) — նմանագործ, նենգող, խարդախող։

Nachahmerei, էգ. 31. նմանամոլութիւն, նմանողութեան մոլեկան ցանկութիւն. 2. ծառայական նմանողութիւն։

Nácharbeit, էգ. 31. ամբողջացուցիչ՝ լրացուցիչ գործք. 2. գործք մ'ուղղելով վրայէն անցնիլը։

nácharbeiten, չբ. հ. 3բ. բյ. e—n Muster — օրինակի մը վրայէն (հետեւելով) աշխատիլ։ — նբ. et. — բանի մը նմանցընելով աշխատիլ. 2. das Versäumte — կորսուածն լրացընել. 3. et. — գործքի մը վրայէն ուղղելով անցնիլ, գործքը լրացընել, սրբագրել։

nácharten, չբ. հ. 3ա. բյ. J—m — = nach J—m arten (տ. arten)։

Náchbar, ար. 22ա. եւ 22բ. կամ 33. —in, էգ. 32. դրացի. դրացուհի։

Náchbar[recht, չ. դրացւոյ իրաւունք. բ. դեղ մը բնակելու իրաւունք։ —sein, չ. = Nachbarschaft.

náchbarlich, ած. 6. դրացւոյ, մօտաւոր. —e Beziehungen դրացւոյ յարաբերութիւն. 2. դրացի։

Náchbarschaft, էգ. 31. դրացութիւն. բ. մերձաւոր տեղուանք, շրջակայք. մերձաւորութիւն (իրաց). փ. դրացիք։

Náchbarsleute, յփ. 20. = Nachbaren.

náchbauen, նբ. 3ա. բյ. (ըստ օրինակին) կառուցանել. 2. (ժամանակին անցնելէն ետքը) կառուցանել՝ շինել։

náchbedenken, նբ. 5ա. բյ. ընդ. շատ ուշ՝ բանը բանէն անցնելէն վերջը մտածել։

náchbekommen, նբ. 2փ. բյ. ուշ ընդունիլ. աւելի՝ վրան ընդունիլ։

Náchbesserer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. սրբագրող, ուղղելով՝ սրբագրելով վրայէն անցնող. ար. նորոգող։

náchbesser[n, նբ. 3ա. բյ. et. — (բանի մը վրայէն ուղղելով) անցնիլ, սրբագրել, ուղղել. ար. նորոգել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. վրայէն անցնիլը, ուղղելը. սրբագրելը. ար. նորոգութիւն։

náchbestellen, նբ. 3ա. բյ. et. — բան մը դարձեալ՝ երկրորդ անգամ ապսպրել, ետքէն ապսպրել։

náchbet[en, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. բյ. J—m — մէկուն ըսած աղօթքը կրկնել. 2. փխ. ընդ. ուրիշին խօսքերը մեքենաբար կրկնել։ — չ. 22բ. անյ. աղօթքի կրկնում. փխ. ընդ. նոյնաբանութիւն։

Náchbeter, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ուրիշին ըսածը կրկնող, նոյնաբան. ընդ. պապկայ։

náchbewilligen, նբ. 3ա. բյ. վերջէն միաբանիլ՝ հաւանիլ՝ հաստատել։

Digitized by Google

náchbezahlen, նբ. 3ա. բձ. յետոյ՝ վերջէն վճարել. 2. (nach et.) — ի լրումն վճարել, Յաւելորդը վճարել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ուշ՝ յետոյ վճարելը. 2. ի լրումն՝ Յաւելորդի վճարումներ:

Náchbild, չ. 9. (նկարի) ընդօրինակութիւն, նմանութիւն. (խարդախութեամբ քաշ նկարչի մը պատկերին) նմանցուած պատկեր:

náchbilden, նբ. 3բ. բձ. (պատկեր մը) ընդօրինակել, նմանցընել (Հմմտ. ahmen). 2. գբ. er muß sich — պէտք է իւր կրթութիւնը կատարելագործել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. օրինակ. նմանութիւն, նմանողութիւն:

náchblättern, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բձ. (Մէջէն բան մը փնտռելով) գիրք մը թերթել՝ թղթատել:

náchbleiben, չբ. s. 2ձ. բձ. ետ մնալ. 2. աւելնալ, մնալ. 3. (աշակերտ մը) արգելման ըլլալ. — lassen արգելման դնել. 4. (Մէկուն մահուընէ վերջը) ապրիլ: — չ. 22բ. անյ. (դպրոցներու մէջ) արգելման:

Náchbleibenlassen, չ. 22բ. անյ. արգելման:

Náchbleiber, ար. 22ա. (զբօսանքէ) արգելուած աշակերտ:

náchblicken, չբ. h. 3ա. բձ. 3—m — Մէկուն ետեւէն նայիլ:

Náchblüt(h)e, իգ. 35. երկրորդական ծաղկում, ուշ ծաղիկ:

náchbohren, նբ. 3ա. բձ. ծակելով փորյէն անցնիլ, կրկին ծակել. (ծակ մը) մեծցընել, լայնցընել. ծակելը շարունակել: — չ. 22բ. անյ. (ծակը) լայնցընելը:

náchbrennen, չբ. h. 4ա. բձ. (տ. brennen) տակաւին այրիլ. այրիլը շարունակել: — նբ. դարձեալ այրել. Kaffee — խաշուէն մէյ մ'ալ խաշել:

náchbringen, նբ. 4ա. բձ. (կորսուած բան մը) ետեւէն բերել, Մնացածը բերել. 2. e—n Schüler — աշակերտ մը յառաջադիմութիւն ընել տալ, յառաջացընել. 3. 3—m et. — Մէկուն ետեւէն բան մը բերել:

Náchbürge, ար. 34. իգ. ձհ. երաշխաւորի երաշխաւոր, առերաշխաւոր:

náchbüßen, նբ. 3ա. բձ. վերջէն՝ ուշ քաւել:

náchdati(e)ren, նբ. 3ա. բձ. (բուն ժամանակէն) յետնագոյն թուական դնել, յետնաթուել:

Náchdatum, չ. 28. յետնագոյն թուականութիւն, յետնաթուութիւն:

náchdem, մ. յղյ. ետքէն, ապա. (= nachher). 2. je — ըստ համեմատաց, ըստ դիպաց: Բ. — չղ. ըստ որում. յՏփ. գղչ. je — (die Umstände sind kann es sich trifft) ըստ պարագայից, ինչպէս որ պարագաները կը բերեն. 2. ժամանակական (գործողութեան մէջ ըսածէն յառաջ եղած բան մը կը ցուցնէ. անց. դերբայական) յետ, ետքը, վերջը, երբ որ:

náchdenken, չբ. h. 4ա. բձ. (տ. denken) über et. — բանի մը վրայ մտածել, կշռադատել, խորհրդածել. 2. 3—m — Մէկուն մտածումները հետեւիլ, անոր համաձայն խորհիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խորհրդածութիւն, մտածմունք, կշռադատութիւն:

náchdenklich, ած. 6. մտածութեան արժանի, մտածելի. 2. մտախոհ, հոգած, մտածութեան մէջ ընկղմած. 3. ծանր, զգօն:

náchdichten, նբ. 3բ. բձ. բնագրին խտացընել. 2. 3—m — Մէկուն բանաստեղծութեանը նմանցընել՝ հետեւիլ: — չբ. h. խտանալ:

náchdrängen, չբ. h. նբ. եւ sich — գբ. 3ա. բձ. ետեւէն հրել՝ մղել. sich — ներս մտնելու ճգնիլ:

náchdringen, չբ. s. 2ա. բձ. (բանի մը՝ Մէկու մը) ետեւէն մտնել՝ անցնիլ:

Náchdruck, ար. 13. Ա. անյ. զօր. ազդեցութիւն, գործօնութիւն. զօրութիւն. հաստատութիւն. (կշռոքի) ծանրութիւն. փր. ազդեցութիւն. բնգ. սաստկութիւն (ըսւոյ՝ ջերմութեան...). Տրպ. ճոռոմութիւն, աղդու խօսք: — Բ. յփ. ով. երկրորդ անգամ ճըմլում՝ ճնշում. 2. տպ. կրկնատպութիւն. կրկին հրատարակութիւն, երկրորդ տիպ. (խարդախեալ) ապօրինաւոր նմանատպութիւն,

Digitized by Google

գրանենգութիւն. (խարդախութեամբ) նմանատիպ գիրք:

nachdrucken, նբ. 3ա. բյ. դղ. (գիրք մը) երկրորդ անգամ՝ կրկին տպել՝ Հրատարակել, կրկնատպել. բ. ուրիշին տպած գիրքն անիրաւութեամբ տպել, գրանենգութիւն ընել, գրանենգել: — չ. 22բ. անյ. գրանենգութիւն, նմանատպութիւն:

nachdrücken, նբ. 3ա. բյ. դարձեալ կրկին ճնշել՝ ճմլել. ը. մփ. յառաջ մղել:

Nachdrucker, ար. 22ա. դղ. գրանենգ, նմանատիպ:

nachdrücklich, ած. 6. զօրաւոր, ազդու. Հաստատուն. Տրփխ. ճոռոմ, ազդու, լի ոժութեամբ. մկ. ազդուութեամբ, զօրութեամբ, կորովութեամբ:

Nachdrücklichkeit, իգ. 31. անյ. = Nachdruck, Ա.:

nachdrucksvoll, ած. 6. = nachdrücklich.

Nacheiferer, ար. 22ա. Nacheifrerin, իգ. 32. (մէկուն) նախանձաւոր, ախոյեան:

nacheifer||n, չբ. հ. 3ա. բյ. J—m — մէկուն նախանձաւոր ըլլալ, նմանելու՝ Հաւասարելու ջանալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. նախանձաւորութիւն:

nacheilen, չբ. ս. 3ա. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն վազել, Հետամտել, մէկը Հալածել: — չ. 22բ. անյ. Հետամտութիւն:

nacheinander, մկ. Հետզհետէ, ետեւէ ետեւ, կարգաւ (փ. einander, 2.):

nachempfinden, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. բյ. = nachfühlen.

Nachen, ար. 22ա. նաւակ, կուր:

Nacherbe, ար. 34. երկրորդական ժառանգ:

nacherhalten, նբ. 2ֆ. բյ. շատ ուշ ընդունիլ:

Nachernte, իգ. 35. Երկ. վերջին Հունձք:

nacherzählen, նբ. 3ա. բյ. J—m — մէկէն լսածը պատմել. dem Englischen nacherzählt անգղիականին նմանցուած. 2. գչ. մփ. J—m et. — մէկուն ետեւէն (չարախօսելով) պատմել:

nachessen, նբ. եւ չբ. հ. 3չ. բյ. ուրիշներէն ետեւ ուտել. 2. et. — արդէն կերուած բանի մը Համն անցընելու Համար բան մ'ուտել: — չ. 33բ. անյ. միջին՝ երկրորդական կերակուր:

nachexerzi(e)ren, չբ. հ. 3ա. բյ. չէն. (ի պատիժ) արտաքոյ կարգի Հրահանգ մ'ընել. փխ. լրացուցիչ գործք մը գործել. ուրիշներէն ետքը ճաշել:

nachfahren, չբ. հ. 2յ. բյ. J—m — (կառքով՝ նաւով...) մէկուն ետեւէն երթալ: — նբ. J—m seine Sachen — մէկուն աղխը՝ իրեղէնը (կառքով...) ետեւէն տանիլ:

nachfallen, չբ. ս. 2ֆ. բյ. ետքէն՝ ետեւէն իյնալ:

nachfärben, նբ. 3ա. բյ. ար—. դարձեալ ներկել: — չբ. հ. (երանգը) սեւնալ:

Nachfeier, իգ. 35. տօնի մ'երկրորդ օրը:

nachfeilen, նբ. 3ա. բյ. ար—. խարտոցով վրայէն անցնիլ:

nachfeuern, չբ. հ. 3ա. բյ. մէկուն ետեւէն Հրացան արձակել:

nachfliegen, չբ. ս. 3չ. բյ. թռչելով ետեւէն երթալ, ետեւէն թռչիլ. փխ. ընփ. Du wirst gleich —! Հիմայ զքեզ ալ անէն կը մերժեն՝ կ'արտաքսեն:

Nachfolge, իգ. 35. (պաշտօնի մը մէջ) յաջորդութիւն. 2. (օրինակի մը) նմանութիւն:

nachfolgen, չբ. ս. 3ա. բյ. Հետեւիլ, ետեւէն երթալ. 2. J—m im Amte, in der Würde — մէկուն պաշտօնին յաջորդել, փոխանորդել. 3. մէկուն նմանիլ, Հետեւիլ. 4. բանի մը Հետամուտ ըլլալ՝ Հասնելու ճգնիլ: — չ. 33բ. անյ. = Nachfolge.

Nachfolger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. յաջորդ(ող). 2. նմանող:

nachforder||n, նբ. 3ա. բյ. աւելի պաՀանջել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. աւելի պաՀանջում:

nachforsch||en, չբ. հ. 3ա. եւ 3գ. բյ. einem Dinge — բան մը փնտռել, քննել, զննել, Հետազօտել, ետեւէ իյնալ, տեղեկանալ. J—m — մէկուն Հետքը գտնելու աշխատիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խուզ-

արկուԹիւն, հետազօտուԹիւն, քննուԹիւն։

Nachforscher, ար. 22ա. խուզարկու, հետազօտող, քննիչ։

Nachfrage, էգ. 35. հարցափորձ, խուզարկուԹիւն. քննուԹիւն. հարցումն, խնդիր, տեղեկուԹիւն. über I. — halten մէկուն վրայ խուզարկուԹիւն՝ հարցափորձ ընել, տեղեկուԹիւն խնդրել. 2. կճ. (առևտրական) մը փնտռուիլը։

nachfragen, չբ. ի. 3ա. բյ. (տ. fragen) einem Dinge — բան մը տեղեկանալ. կճ. nach et. — բան մը փնտռել։

Nachfrist, էգ. 31. ժամանակակէտի երկարումն՝ նորոգումն։

Nachfrühling, ար. 20. երկրորդ գարուն։

nachfühlen, նբ. 3ա. բյ. et. — բան մը վերջէն զգալ. 2. ուրիշին պէս զգալ. ich kann es ihm so recht — փորձը կ'առնում՝ կ'իմանամ Թէ ինչ զգացեր է։

nachfüllen, նբ. 3ա. բյ. die Fässer — ամաններն լեցնել, պակասը լնուլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. պակասը լեցնելը։

nachgaffen, չբ. ի. բյ. 3—m — մէկուն ետևէն ապշած՝ բերանաբաց նայիլ։

nachgebären, նբ. 2է. բյ. (տ. gebären) հօրը մահուընէն վերջը ծնանիլ։ ե. nachgeboren, դբբ. անց. եւ ած. 6. հօրը մեռնելէն վերջը ծնած, որբածին (նախ— գ. ein Nachgeborener). 2. յետնածին, կրտսեր (որդի...) (նախ— գ. Nachgeborne(r))։

nachgeben, նբ. 2է. բյ. վերջէն տալ. eine Stunde — ժամ մը պակաս լնուլ. 2. noch Geld... — տասն... աւելցնել՝ վրան տալ։ — չբ. ի. տեղի տալ. ծռիլ. Թուլնալ. տարածուիլ. 2. 3—m — մէկուն զիջանիլ, մէկուն բաղձանացը տեղի տալ, հաւանիլ։ — չ. 22բ. անյ. Թուլացումն. տարածուիլը. 2. = Nachgiebigkeit.

nachgeboren, դբբ. անց. nachgebärenէ (տ. նոյնը).

Nachgebot, չ. 20. առճրդի մէջ դնոց վերջինին յաւելումն։

Nachgeburt, էգ. 31. բնխ. (նորածին մանկան) աղտ. ած. աղուընկեր։

nachgehen, չբ. ի. 2ղ. բյ. 3—m — մէկուն ետևէն երԹալ, հետևիլ. 2. f—n Geschäften — իւր գործերուն պարապիլ. dem Vergnügen — ինքզինքը զբօսանաց՝ զուարճուԹեանց տալ. 3. ատանց ար. է. (ժամացոյցը) ետ մնալ, ուշանալ։

nachgemacht, ած. 6. տ. nachmachen.

nachg(e)rade, մ. տ. g(e)rade.

Nachgesang, ար. 13. երկրորդ կամ վերջին մաս (ման. յունական) վիպասանուԹեան, վերերգուԹիւն։

Nachgeschmack, ար. 13. անյ. կերակուրներէ կամ ըմպելիներէ երանը մնացած համ, յետին ճաշակ. էփ. bitterer — դառնուԹիւն, տխրուԹիւն, տաղտուկ։

nachgiebig, ած. 6. դիւրադարձ, դիւրակոր. ծռելի. 2. հեզահամբոյր, հաճոյարար. տեղի տուող, զիջանող, յարմարող։

Nachgiebigkeit, էգ. 31. դիւրակորուԹիւն. զիջողուԹիւն, տեղի տալը, հաւանուԹիւն։

nachgießen, նբ. 2է. բյ. հեղուկ վրան աւելցնել, Թերին լեցնել. 2. ար—. eine Statue — արձան մը... օրինակի մը համեմատ ձուլել։

Nachglanz, ար. 13. (յմ. չնչու.) ցոլք. ցոլացումն։

nachgraben, նբ. 2է. բյ. պեղել, փորելով փնտռել. 2. դարձեալ փորել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. պեղելը. փորելով փնտռելը։

nachgrübeln, չբ. ի. 3ա. բյ. e—m Dinge — բան մը մանրամասն քննել՝ հետազօտել։ — չ. 22բ. անյ. մանրամասն քննուԹիւն, հետազօտուԹիւն. durch (zu) vieles — երկայն բարակ քննուԹեամբ։

nachgründen, նբ. 3բ. բյ. նշլ. (կասսիքն) նոր կամ երկրորդ ծեփ տալ։

nachgucken, չբ. ի. 3ա. բյ. 3—m — մէկուն ետևէն նայիլ (տ. nachsehen)։

Nachhall, ար. 20. արձագանգ, հնչիւն։

nachhallen, չբ. ի. 3ա. բյ. արձագանգ տալ. հնչել։ — նբ. die Töne — ձայները կրկնել։

Digitized by Google

nachhalten, Նք. 2չ. բձ. եարէն՝ ետեւէն քաշել. eine Stunde — տ.
nachgeben, Նք. 1. — չք. հ. երկայն ժամանակ տեւել։
nachhaltig, ած. 6. տեւական, մնայուն. յարատեւող։
Nachhaltigkeit, իգ. 31. անյ. տեւականութիւն. յարատեւութիւն, հաստատութիւն։
Nachhand, իգ. 35. = Hinterhand, 2. եւ 3.
nach hangen, —hängen, չք. հ. 2չ. բձ. (տ. hangen) einem Dinge — իմք զինքը բանի մը տալ՝ յարիլ։
nachhauen, չք. հ. 24. բձ. (տ. hauen) 3—m — մէկը (առ. սերիի...) հարուածով՝ զարնելով հալածել։ — Նք. (արձան մը...) օրինակին համեմատ քանդակել։
nachheilen, չք. հ. 3ա. բձ. եարէն՝ ուշ բժշկուիլ։
nachheizen, Նք. 3ձ. բձ. դարձեալ վառել. երկրորդ անգամ տաքցընել։ — Լ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. (այսպիսի հնոցը) դարձեալ արծարծելը։
nachhelfen չք. հ. 2տ. բձ. 3—m — մէկին յառաջացընել. մէկուն յառաջ երթալուն օգնել. 2. e—m Dinge — իր մը (ձեռնտուութեամբ) յառաջ տանիլ. e—m Schüler — աշակերտ (դասերուն) օգնել, ձեռնտու ըլլալ։
nachher կամ nachher, մ. յետոյ, եարէն, վերջէն, քիչ մը վերջը։
Nachherbst, ար. 20. աշնան վերջերը։
nachherig, ած. 6. յետին, վերջի. հետեւեալ։
Nachhieb, ար. 20. երկրորդ հարուած. հակահարուած։
nachhinken, չք. ս. 3ա. բձ. 3—m — կաղալով մէկուն ետեւէն երթալ։
nachholen, Նք. 3ա. բձ. st. — (պակսող) բան մը երթալ բերել. 2. զանց առնուածը ճիշդ՝ աշխատութեամբ դարձեալ ձեռք բերել՝ վաստըկիլ։
Nachhülfe, իգ. 35. (զմէկն յառաջացընելու համար եղած) օգնութիւն, ձեռնտուութիւն։
Nachhülfskursus, ար. լրացուցիչ ընթացք կարգ (ուսմանց)։ —stunde, իգ. լրացուցիչ դաս(ախօսութիւն). 3—m —n geben մէկուն դասերուն օգնելով կրկնութիւն ընել, դաստիարակութիւն ընել։
Nachhut, իգ. 31. ուրիշին ետեւէն արածելու իրաւունք. 2. զին. վերջապահք։
nachjagen, չք. ս. 3ա. բձ. 3—m — մէկը սաստիկ հալածել. 2. իր. dem Ruhme... — սաստիկ հետամուտ ըլլալ փառաց...։ — Նք. հալածելով ետեւէն (քար...) նետել. 3—m eine Kugel — մէկուն ետեւէն (հրացան) արձակել։
Nachjahr, ւ. 20. = Gnadenjahr.
nachkaufen, Նք. 3ա. բձ. (տ. kaufen) եարէն՝ դարձեալ գնել։
Nachklang, ար. 13. ձայնի երկարում, հնչիւն. իր. յիշատակ. 2. արձագանգ (նաեւ իր.)։
nachklettern, չք. ս. 3ա. բձ. nachklimmen, չք. ս. 2ի. եւ 3ա. բձ. 3—m — մէկուն ետեւէն (հալածելով) մագլցիլ ելլել։
nachklingen, չք. հ. 2ա. բձ. թընդալ, հնչել։ — Նք. հնչեցընել։ — Լ. 22բ. անյ. = Nachklang.
Nachkomme, ար. 34. յաջորդ. սերունդ. ohne —n sterben անզաւակ մեռնիլ։
nachkommen, չք. ս. 2ի. բձ. (տ. kommen) 3—m — մէկուն ետեւէն գալ, հասնիլ. 2. einem Befehle — հրամանի մը համաձայն փութալ՝ հպատակիլ, հրամայուածը կատարել. seinen Verbindlichkeiten — խոստումը կատարել՝ պահել. 3. ուշ հասնիլ։
Nachkommenschaft, իգ. 31. սերունդ. զաւակք. յաջորդութիւն, յաջորդք։
Nachkömmling, ար. 20. = Nachkomme.
nachkönnen, չք. հ. (տ. können) բձ. գչչ. = nachkommen können ետեւէն երթալու կարողութիւն իշխանութիւն ունենալ։
nachkriechen, չք. ս. 2ի. բձ. 3—m — ետեւէն սողալով երթալ։
nachkünsteln, Նք. 3ա. բձ. արուեստով նմանցընել։
Nachlaß, ար. 13. թողութիւն. դադար, հանգիստ. ohne — անդադար, անդադար (աշխատիլ). 2. (պատ-

ժոյ) մեղմացում, թողութիւն. (պարտուց) շնորհում. (գնոց) նուազում, զեղչ. 3. = Hinterlassenschaft; բ. մն. (մէկուն մահուանը) դատարկացած պաշտօն։

nachlassen, նբ. 2ժ. բխ. (տ. lassen) կատակար ձգել, (ետեւէն) թողուլ. 2. et. — բանէ մը հրաժարիլ, ժուժկալել. 3. թողուլ որ ետեւէն գայ՝ երթայ... 4. (չուանը) թուլցնել. թոյլ թողուլ. արձակել. 5. (նաեւ չբ.) j-m et. — մէկուն տեղի տալ, զիջանիլ. 6. (մէկուն պարտքը...) շնորհել, ներել. et. vom (կամ am) Preise — գնէն վար առնուլ, իջեցնել. զեղչել։ — չբ. h. = — նբ. 5.; 2. mit (կամ in) der Verfolgung — հալածելէն ետ կենալ. 3. (չուանը...) թուլնալ. մեղմանալ. հանդարտիլ. նուազիլ (նաեւ երժ.). տկարանալ. դաղջանալ, մեղկիլ. լքանիլ. յամրանալ. ցածնուլ. դադրիլ. der Regen hat nachgelassen անձրեւը մեղմացաւ։ — չ. 22բ. անյ. հրաժարում. 2. ներում, թողութիւն. նուազեցնելը. 3. ետ կենալը, յետսկացութիւն. 4. թուլնալը, տկարանալը. (ցրտոյ) մեղմանալը. դադարում. 5. գինն իջեցնելը, զեղչ. 6. տեղի տալը, զիջում։

nachlässig, ած. 8. (հկն. eifrig) անփոյթ, անհոգ, պղերգ, աշխատութենէ փախչող, հանգստասէր. անճիշդ։

Nachlässigkeit, իգ. 31. անփութութիւն, անհոգութիւն. պղերգութիւն, անճշդութիւն։

nachlaufen, չբ. s. 2ժ. բխ. j-m, einer Sache — մէկուն՝ բանի մ'ետեւէն վազել։ — չ. 22բ. անյ. ետեւէն վազելը, հետամտութիւն, հալածելը։

Nachläufer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ետեւէն վազող։

nachleben, չբ. h. 3ա. բխ. վերակեալ, վերակեաց ըլլալ, աւելի երկայն ապրիլ. մէկուն մեռնելէն վերջը դեռ ապրիլ. 2. j-s Rathe... — մէկուն խորհրդոյն համաձայն ապրիլ։ — չ. 22բ. անյ. կենաց երկարութիւն. 2. կարգաց... համաձայնիլը։

nachlegen, նբ. 3ա. բխ. աւելցնել։

nachlernen, նբ. 3ա. բխ. das Versäumte — զանց առնուածը սորվելով տեղը բերել, վերջէն սորվիլ։

Nachlese, իգ. 35. երժ. հասկաքաղ, ճռաքաղ. — halten հասկաքաղ՝ ճռաքաղ ընել. 2. փխ. երկրորդ անգամ՝ ամբողջացուցիչ քաղուածոյք՝ ընտրութիւն։

nachlesen, նբ. եւ չբ. h. 2ժ. բխ. երժ. = Nachlese halten; 2. j-m — մէկուն կարդալու եղանակին նմանիլ. բ. մէկուն կարդալուն հետեւիլ. 3. (կարդալու զանց առած բանը) վերջէն կարդալ. 4. երկրորդ անգամ կարդալ, վրայէն անցնիլ։ — չ. 22բ. անյ. = Nachlese, 1.; 2. կրկին անգամ կարդալը։

Nachleser, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հասկաքաղ, ճռաքաղ (ընող). 2. մէկուն ընթերցուածին հետեւող. կրկին կարդացող, վրայէն անցնող։

nachliefern, նբ. 3ա. բխ. վճ. ետքէն՝ ուշ տալ. 2. պակասը լրացնել։

nachlügen, չբ. h. եւ նբ. 2ղ. բխ. j-m — մէկուն հետեւելով ստել. 2. j-m et. — մէկուն ըսած սուտը կրկնել։

nachmachen, նբ. 3ա. բխ. et. — բան մ'ուշ՝ վերջէն ընել. 2. j-m et. — մէկուն նմանցընել։ nachgemacht, ընդ. անց. եւ ած. 8. նմանցուած. արուեստական, կեղծեալ. շինծու. վճ. nachgemachte Waaren խարդախեալ՝ նմանագործեալ վաճառք։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. նմանութիւն, նմանողութիւն. (նենգութեամբ) նմանագործութիւն։

Nachmacher, ար. 22ա. նմանցընող, նմանող. ընփ. կապիկ. (խարդախութեամբ) նմանցընող։

Nachmahd, իգ. 31. անյ. երժ. երկրորդ հունձք՝ հնձում։

nachmalen, նբ. 3ա. բխ. (նկար մը) ընդօրինակել, նմանցընելով նկարել. 2. կեղծ ստորագրել։

nachmalig, ած. 8. = nachherig.

nachmals, մկ. ետքէն, յետոյ. ետեւէն։

nachmarschi(e)ren, չբ. s. 3ա. բխ. ետեւէն չուել՝ քալել։

nachmessen, նբ. 2լ. բխ. դարձեալ

Digitized by Google

շափել. շափչըփել: — Հ. ՁՁԲ. անյփ. կրկնաշափութիւն:

Nachmittag կամ **Nachmittag**, ար. 20. կէս օրէն՝ ճաշէն ետքը, յետմիջօրեայ. —s (նաեւ Nachmittags) կէս օրէն ետքը:

nachmüssen, չբ. h. (տ. müssen) բն. գղղ. = nachfolgen müssen; J—m — մէկուն ետեւէն երթալու ստիպուիլ:

Nachnahme, իգ. 35. վճ. հատուցում դրամոյ (յուղարկուած առարկաներն ընդունելուն պէս), յետոյ վճարում. unter — der Spesen հանդերձ վճարմամբ ծախուց:

nachnehmen, նբ. 2գ. բն. ետքէն առնուլ. ուրիշ ալ առնուլ. 2. վճ. վճարել՝ հատուցանել տալ:

nachpfeifen, նբ. եւ չբ. h. 3ի. բն. et. — բան մը սուլելով կրկնել. 2. J—m — ա) մէկուն պէս սուլել. բ) մէկուն ետեւէն սուլել. ընտ. ծղրբ. ich kann meinem Gelde — ստակս կորսուեցաւ, ընտ. կրնամ ստըկիս վրայ խաչ հանել:

nachpflanzen, նբ. եւ չբ. h. 3գ. բն. ետքէն՝ ուշ տնկել. 2. տնկերը լմնցընել՝ ամբողջացընել:

nachpinseln, նբ. 3ա. բն. արա. նկր. վրձինով (ու դդելով) վրայէն անցնել:

nachplappern, **nachplaudern**, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բն. et. — բան մը՝ մէկուն խօսքը շաղակրատութեամբ կրկնել:

nachpoli(e)ren, նբ. 3ա. բն. արա. դարձեալ յղկել՝ փայլեցընել:

nachprägen, նբ. 3ա. բն. ետքէն դրոշմել՝ կոխել. բ. կրկնադրոշմ ընել, դարձեալ կոխել. 2. դրամանենգել, խարդախութեամբ (ստակ...) կոխել:

nachrechn|en, նբ. եւ չբ. h. 3բ. բն. (հաշուելու զանցառած բանն) ետքէն հաշուել. 2. et. — վերստին հաշուել. բ. հաշիւ ը քննել՝ ստուգել: — Հ. ՁՁԲ. անյփ. —ung, իգ. 31. (ստուգելով) վերստին հաշուելը, վերահաշիւ. հաշիւը քննելը, հաշուեքննութիւնն:

Nachrechner, ար. 22ա. վերահաշուող, հաշուեքննին:

Nachrede, իգ. 35. (գործքի մը վրայ) վերջնական քննութիւն. 2. (գրքի մը...) վերջաբան. 3. մէկուն ետեւէն խօսուած խօսք. ա—. բամբասանք, չարախօսութիւն, զրպարտութիւն. in üble — bringen վատահամբաւել. 4. իրք. փոխարէն՝ կրկին պատասխան:

nachreden, չբ. h. եւ նբ. 3բ. բն. J—m — մէկուն խօսուածքին նմանիլ. մէկուն պէս խօսիլ. բ. J—m Alles auf Treu' und Glauben — մէկուն ամէն բանին հաւատք ընծայել. 2. et. — խօսք մը՝ բան մը կրկնել. դարձեալ զրուցել. 3. J—m et. — մէկը զրպարտել, բամբասել, չարախօսել:

Nachreife, իգ. 35. = Nachreifen, Հ.:

nachreifen, չբ. f. 3ա. բն. ղբփ. (պտողոց) քաղուելէն ետեւ հասուննալ: — Հ. ՁՁԲ. անյփ. քաղուելէն ետքը հասուննալը՝ խայծերը:

nachreisen, չբ. f. 3գ. բն. J—m — ճամբայ ելլել (մէկուն հետ միանալու համար):

nachreiß|en, չբ. f. 2ի. բն. աւելի պատռիլ, պատռուածքն յառաջ երթալ: — նբ. քաշելով առնիլ. 2. աւելի պատռել. 3. (գծագրութիւն մը) ընդօրինակել: — Հ. ՁՁԲ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակ—թեանց հետ:

nachreiten, չբ. f. 3ի. (անհ. նիր. եւ անց. 3բ.) բն. J—m — մէկուն ետեւէն ձիավարել:

nachrennen, չբ. f. 4ա. բն. (տ. rennen) J—m — մէկուն ետեւէն վազել, յետընթանալ:

Nachricht, իգ. 31. լուր, զրոյց. նորալուր. 2. յայտարարութիւն. ազդարարութիւն. տեղեկութիւն, ծանօթութիւն. von et. — einziehen բանի մը վրայ տեղեկութիւն առնուլ, բանի մը տեղեկանալ:

nachrichten, նբ. եւ չբ. h. 3բ. բն. դարձեալ շիտկել՝ ուղղել. 2. et. e—m Dinge — բանի մը համեմատ ուղղել՝ շիտկել. 3. ետքէն դատել:

Nachrichter, ար. 22ա. վճռահատար դահիճ (տ. Scharfrichter):

nachrichtlich, ած. 6. ազդարարական. ազդարարութեան արժանի. մկ. իբրեւ լուր՝ տեղեկութիւն:

nachrollen, չբ. f. 3ա. բն. ետեւէն գլորիլ՝ թաւալիլ:

Digitized by Google

nachrücken, չբ. s. 3ա. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն հասնիլ. 2. (բարձրագոյն աստիճանի մը) ելլել, յառաջանալ: — նբ. բանի մ'ետեւէն հասցընել, յառաջացընել:

nachrudern, չբ. s. 3ա. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն թիավարել:

Nachruf, ար. 20. անյփ. ein — konnte ihn nicht mehr erreichen մեր (ետեւէն կոչելը ու) ձայնն ալ չէր կրնար իրեն հասնիլ. 2. (վերջին) հրաժեշտ. կենսագրանութիւն նորոգ վախճանելոյ. 3. (ձգուած) համբաւ, յիշատակ:

nachrufen, չբ. h. եւ նբ. 2հ. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն պոռալ. 2. J. — մէկն (իր) ետեւէն կանչել:

Nachruhm, ար. 20. անյփ. (մահուընէ վերջը մնացած) փառք, պատիւ. համբաւ, հռչակ:

nachrühmen, նբ. 3ա. բյ. J—m et. — ի գովեստ մէկուն բան մ'ըսել:

Nachrunde, իգ. 35. չէն. փոքր գիշերապահք՝ պահանորդք:

nachrutschen, չբ. s. 3ա. եւ 3ֆ. բյ. փլչիլ, կործանիլ. 2. J—m — սահելով մէկուն ետեւէն երթալ:

nachsäen, նբ. 8ա. բյ. երկ. դարձեալ սերմանել, վերացանել:

nachsagen, նբ. 8ա. բյ. et. — (լսածը) կրկնել. դարձեալ ըսել, մտացածն ըսել. 2. = nachreden, 1. բ. 3. J—m et — = nachreden, 3.

Nachsatz, ար. 18. փր. (նախադասութեան) երկրորդ մասը. էլ. հետեւութիւն, եզրակացութիւն. 2. իղ. դարձեալ՝ յետոյ դրուած ստակ:

nachschauen, չբ. h. 8ա. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն նայիլ. 2. երթալ տեսնել թէ...:

nachschicken, նբ. 3ա. բյ. (մէկուն) ետեւէն ղրկել. ուշ խաւրել:

nachschieben, նբ. եւ չբ. h. 2ղ. բյ. ետեւէն հրել. (ֆնդամղի մէջ) գլնդամղել:

nachschießen, նբ. 2ե. բյ. J—m (eine Kugel) — (փախչողին... վրայ հրացան արձակել. բ. ետքէն՝ ուշ արձակել. 2. լբ. Gelder — ստակի նոր գումար մը տալ: — չբ. s. ետեւէն իյնալ՝ դիմել. 2. դարձեալ բողբոջիլ, վերապատկիլ.

nachschiffen, չբ. s. 8ա. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն նաւարկել. նաւով հալածել: — նբ. ետքէն նաւով խաւրել:

Nachschlag, ար. 18. երկրորդ հարուած. 2. երժ. լրացուցիչ խաղ:

nachschlagen, նբ. եւ չբ. h. 2յ. բյ. J—m — (փախչողին...) ետեւէն հարուած մը տալ, զարնել. 2. երժ. խաղէ մ'ետեւ ուրիշ խաղ դնել. 3. ein Buch —, in einem Buche — գիրք մը բանալ (ըսածն հաստատելու համար). eine Stelle — (գրքին մէջ) վկայութիւն մը փնտռել: — չբ. s. J—m — = nach J—m arten.

nachschleichen, չբ. s. 2ի. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն գաղտուկ երթալ. սպրդիլ. մն. լրտեսել, դիտել:

nachschleifen, նբ. բյ. Ա. 2ի. ein Messer... — դանակը... դարձեալ սրել: Բ. — նբ. 3ա. ետեւէն քաշել՝ ձգձգել:

nachschleppen, նբ. եւ փբ. 3ա. բյ. (իւր) ետեւէն քաշել՝ քաշքշել. sich mühsam — նեղութեամբ՝ դժուարաւ ետեւէն երթալ. 2. ծով. ուրիշ նաւ մը քաշել: — չբ. h. գետին կախուած ըլլալ, ընդ գետին քարշիլ:

Nachschlüssel, ար. 22ա. գողի՝ սուտ բանալի:

nachschmecken, չբ. h. 3ա. բյ. համ մը թողուլ:

nachschmieren, նբ. 3ա. բյ. դարձեալ օծել. 2. աղտոտելով ընդօրինակել:

nachschneiden, նբ. 2ի. բյ. (տ. schneiden) noch Brot — ուրիշ հաց ալ կտրել. 2. eine Feder — գրիչ մը դարձեալ կտրել:

nachschreiben, նբ. եւ չբ. h. 2ծ. բյ. մէկուն թելադրութեամբը գրել. մէկուն ըսածն ի գիր առնուլ. e—n Vortrag — (ճառախօսութեան մը) խօսքն ի գիր առնուլ. 2. ետքէն՝ ուշ գրել. 3. օրինակել, ընդօրինակել. 4. J—m — մէկուն գրին նմանցընել. բ. էջ. մփ. ուրիշին գրուածքը կապկօրէն ընդօրինակել:

Nachschreiber, ար. 22ա. ընդօրինակող, (ուրիշին ըսածն) ի գիր առնող:

nachschreien, չբ. h. եւ նբ. 2ծ. բյ.

Digitized by Google

-- nachrufen, 1.; 2. Յ—m Schimpfreden — Մէկը նախատական խօսքերով հալածել։

Nachschrift, իգ. 31. ուրիշին թելադրութեամբը գրելը. Բ. ընդօրինակութիւն. Գ. թելադրութեամբ գրուածք. 2. (նամակի) յետագրութիւն։

Nachschub, ար. 13. նորէն մղում. 2. (յանախաղէ մէկ) ցնցում. ich habe den — nach Ihnen Զեզմէ վերջն ես պիտի խաղամ։

nachschwatzen, նբ. 3գ. բյ. շաղակրատութեամբ կրկնել։

nachschwimmen, չբ. ſ. 2բ. բյ. (տ. schwimmen) Յ—m — Մէկուն ետեւէն լողալ(ով երթալ)։

nachschwören, նբ. եւ չբ. h. 2բ. բյ. Յ—m — Մէկուն որոնակին համաձայն երդնուլ։

nachsegeln, չբ. ſ. 3ա. բյ. նոյ. (ուրիշ նաւու մ' ետեւէն նաւարկել. einem Schiffe — նաւ մը հալածել։

nachsehen, չբ. h. եւ նբ. 2b. բյ. Յ—m — Մէկուն ետեւէն նայիլ. 2. et. — բանի մ'աչքէ անցընել. քննել, ստուգել. զննել. սրբագրել. —, ob... երթալ նայիլ՝ թէ արդեօք... 3. Յ—m et. — Մէկուն՝ բանի մ'աչք գոցել։ — չ. 22բ. ... ետեւէն նայիլը. 2. քննութիւն, զննութիւն. ստուգելը. Գ. (վաճառաց) նորոգ քննութիւն։

nachsein, չբ. 1ա. բյ. դղլ. = nachgekommen sein; er ist ihm nach անոր ետեւէն գնաց. 2. ետ(եւը) մնալ։ |== nachschicken.

nachsenden, նբ. 4ա. (տ. senden) բյ.

nachsetzen, նբ. 3գ. բյ. et. e—m Gegenstande — բան մ'ուրիշ բանէ մ'ետեւ դնել. Բ. ուրիշ բանէ մը վար դասել՝ համարել. 2. վրան աւելցնել. խղ. մէյ մ'ալ (ստակ) դնել։ — չբ. ſ. Յ—m — Մէկը հալածել, Մէկուն ետեւէն իյնալ։ — չ. 22բ. ... —ung, իգ. 31. հալածում, ետեւէն իյնալը։

Nachsicht, իգ. 31. ... ներում, թողութիւն, ներողամտութիւն. (gegen Յ. կամ mit Յ—m) — h., mit — verfahren (Մէկուն հետ) ներողամտութեամբ վարուիլ. 2. զիջողութիւն, շնորհում. արդահատութիւն։

nachsichtig, ած. 6. — (gegen Յ. Մէկուն) ներող. ներողամիտ. Գ. ներողամտութեամբ. կամաւոր։

Nachsichtigkeit, իգ. 31. ... ներողամտութիւն։

nachsichtsvoll, ած. 6. շատ ներողամիտ։

nachsingen, նբ. 2ա. բյ. et. — բան մ'երգելով կրկնել։

nachsinnen, չբ. h. 2բ. բյ. e—m Sache —, über et. — բանի մը վրայ խորհիլ՝ խորհրդածել. խոկալ։ — չ. 22բ. ... խոկում, մտածութիւն։

nachsitzen, չբ. h. 2ե. բյ. = Nachbleiben, 3. — չ. 22բ. ... = Nachbleiben, չ.։

Nachsitzung, իգ. 31. տ. nach... Բ.։

Nachsommer, ար. 22ա. աշնան ... վերջերը 2. = Altweibersommer.

nachspähen, չբ. h. 3ա. բյ. Յ—m — Մէկը դիտել, լրտեսել. 2. (բնութեան պաղտնեացը) թափանցելու ջանալ։

Nachspiel, չ. 20. Յա. (Մեծագործէ մը վերջը) փոքրիկ արարուած. Բ. վերջնական թատերախաղ. 2. երգ. (եղանակի մը...) վերջաւորութիւն։

nachspielen, չբ. h. 3ա. բյ. Յ—m — Մէկուն խաղին նմանցընել։ — նբ. խղ. ... գոյնը խաղալ. 2. երգ. nach dem Gebote — (եղանակ մը) ըստ լսելեաց՝ լսելով զարնել։

nachspotten, չբ. h. եւ նբ. 3բ. բյ. Յ—m — Մէկը ծաղրելով հալածել. Բ. Մէկը հեռանալէն ետքը ծաղրել։

nachsprechen, չբ. h. եւ նբ. 2գ. բյ. Յ—m et. — Մէկուն բառերը կրկնել. մտ. — nachbeten, 2.; 2. Յ—m — Մէկուն ձայնին նմանցընել (կեղծելով)։ — չ. 22բ. ... ուրիշին բառերը կրկնելը. նմանողութիւն։

nachsprengen, չբ. ſ. 3ա. բյ. Յ—m — Մէկուն ետեւէն սուրալ՝ երասխը թափ վազել։

nachspringen, չբ. ſ. 2ա. բյ. Յ—m — Մէկուն ետեւէն ցատկել՝ սուրալ։

nachspüren, չբ. h. 3ա. բյ. Յ—m — Մէկուն հետքը վրայէն երթալ. 2. որս. e—m Hasen... — նապաստակի մը... հետքը փնտռել. Բ. մտ. = nachforschen. — նբ. et. — բան մը վերջէն իմանալ՝ զգալ։ — չ. 22բ. ... —ung, իգ. 31. յոյզ եւ խնդիր,

Digitized by Google

հետապնդութիւն. ը. մփ. = nachforschen, Հ.:

nächst, ներդ. nahe. Ը. ած. 6. մերձաւորագոյն, մօտագոյն. 2. der gerade Weg ist der —e շիտակ ճամբան կարճագոյնն է. im —en Augenblick վայրկեան մը վերջը. bei —er Gelegenheit առաջին առթիւ. ամ. Jeder ist sich selbst der —e ամէն յանձնէ սկսանի: Բ. der (die, das) —e, գ. 6. ք. ած. ։. 2. der —e ընկեր, մերձաւոր. 3. das —e ամենամօտն, մօտաւորագոյնն: Գ. — մկ. am —en մօտագոյնս. er kommt ihm am —en իրեն ամենէն աւելի կը մերձենայ. 2. —ens, ի մօտոյ, անմիջապէս, քանի մ'օրէն: Դ. — Նխ. մբ.ով. (Նախ— մկ. մեղ յ—յըն—ղ Նխ.ով.) շատ մօտ, քովը. — ihr ճիշդ իրեն քովը. 2. (Եր յ——յըն յէր——ած մ—ն—ն ան—մ—պէ—յ—ը—ղ—ղը.) — Gott danke ich Ihnen meine Rettung ազատութիւնս Աստուծմէ ետքը Ձեզի պարտական եմ:

nä'chstfolgend, ած. յաջորդ, հետեւեալ. der —e Tag հետեւեալ՝ երկրորդ օրը: —liegend, ած. ամենամօտ կեցողն: —vergangen, ած. վերջին (է.ե մը վերջը):

náchstehen, չբ. հ. 26. բյ. վերջը դրուած՝ յետադաս ըլլալ. մն. ներդ հետ———ած—ղ համար. —des Abenteuer յաջորդ՝ հետեւեալ արկածը. 2. I—m — մէկէ մը ստորին՝ յետադաս ըլլալ. er steht ihm in Allem nach յամենայնի իրմէ վար է: — Հ. 22բ. անյ. ստորնութիւն:

náchstellen, Նբ. 3ա. բյ. ետքը դնել՝ կարգել. 2. eine Uhr — ժամացոյց մ'ետ մղել: — չբ. հ. I—m — մէկուն որոգայթ՝ դարան լարել: — Հ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. հետամտութիւն, հալածում. hinterlistige Nachstellungen դարանք, որոգայթք:

Náchsteller, ար. 23ա. դարանակալ, դաւաճան:

Nä'chstenliebe, էգ. ընկերասիրութիւն. christliche — եղբայրասիրութիւն:

nä'chstens տ. nächst, Գ. 2.

Náchsteuer, էգ. 35. երկրորդական տուրք, հարկաց յաւելուած:

Náchstich, ար. 20. (ննընդութեամբ) փորագրութեան մը նմանողութիւն, նմանաքանդակութիւն:

náchsticken, չբ. հ. եւ Նբ. 3ա. բյ. տ. nach... Ը. 3.

náchstimmen, չբ. հ. 3ա. բյ. ետքէն քուէ ձգել. բ. դարձեալ քուէ ձգել. է. I—m — ուրիշին նայելով՝ օրինակէն շարժեալ քուէ ձգել: — Նբ. ներգ. ein Klavier — դաշնամուրի ձայները դարձեալ յարմարցընել՝ միաբանել:

náchstopfen, Նբ. 3ա. եւ 3է. բյ. աւելի խճողել՝ խծկել:

Náchstoß, ար. 13. կրկին հարուած. (սրախաղութեան մէջ) հակահարուած:

náchstoßen, Նբ. եւ չբ. հ. 2}. բյ. ետեւէն մղել՝ հրել. (գնդամուղի մէջ գունդ մը) կրկին զարնել. 2. et. — դարձեալ՝ ուրիշ ալ լեսուլ. 3. հակահարուածել:

náchstottern, չբ. հ. 3ա. բյ. տ. nach... Ա. 4.

náchstreben, չբ. հ. 3ա. բյ. einem Dinge — բանի մ'ետեւէ ըլլալ՝ հասնելու ջանալ. I—m — մէկը ձեռք ձգելու ճգնիլ:

náchströmen, չբ. ſ. 3ա. բյ. հեղեղի պէս ետեւէն վազել՝ հոսել. ժխ. բազմութեամբ ետեւէն երթալ:

náchstürmen, չբ. ſ. 3ա. բյ. I—m — մէկուն ետեւէն յարձակիլ՝ փութով վազել:

náchstürzen, չբ. ſ. 3է. բյ. e—m Dinge — բանի մ'ետեւէն կործանիլ՝ փլչիլ. 2. I—m — մէկուն ետեւէն յարձակիլ: — Նբ. ետեւէն դահավէժ ընել՝ գահավիժել. ընփ. noch ein Glas Wein — գաւաթ մը գինի ալ պարպել:

náchsuchen, Նբ. եւ չբ. հ. 3ա. բյ. հետազօտել, փնտռել, որոնել. 2. et. կամ um et. — = ansuchen, չբ.: — Հ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. քննութիւն, հետազօտութիւն. փնտռելը, խուզարկութիւն. 2. = Ansuchen, Հ.:

Náchsylbe, էգ. 35. քր. վերջավանկ:

Nacht, էգ. 17. (Վբյ. ամ. Nachts) գիշեր. es ist — գիշեր է. gute —! գիշեր բարի. (des) —s, bei —, in der — ի գիշերի, գիշեր ատեն, գիշերայն. bei — und Nebel մթոյ մէջ,

Digitized by Google

— nachrufen, 1.; 2. J—m Schimpfreden — մէկը նախատական խօսքերով հալածել։

Nachschrift, էգ. 31. ուրիշին թելադրութեամբը գրելը. բ. ընդօրինակութիւն. գ. թելադրութեամբ գրուածք. 2. (նամակի) յետգրութեան։

Nachschub, ար. 13. նորէն մղում. 2. (խոհարարէ մէկ) ցնցո. ich habe den — nach Ihnen Ձեզմէ վերջն ես պիտի խաղամ։

nachschwatzen, նբ. 3գ. բյ. շաղակրատութեամբ կրկնել։

nachschwimmen, չբ. ſ. 2բ. բյ. (տ. schwimmen) J—m — մէկուն ետեւէն լողալ(ով երթալ)։

nachschwören, նէ. եւ չբ. h. 2է. բյ. J—m — մէկուն օրինակին համաձայն երդնուլ։

nachsegeln, չբ. ſ. 3ա. բյ. ն—կ. (ուրիշ նաւու մ'ետեւէն նաւարկել. einem Schiffe — նաւ մը հալածել։

nachsehen, չբ. h. եւ նբ. 2է. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն նայիլ. 2. et. — բան մ'աչքէ անցընել. քննել, ստուգել. զննել. սրբագրել. —, ob... երթալ նայիլ՝ թէ արդեօք... 3. J—m et. — մէկուն՝ բանի մ'աչք գոցել։ — չ. 22բ. անյ. ետեւէն նայիլը. 2. քննութիւն, զննութիւն. ստուգելը. հք. (վաճառաց) նորոգ քննութիւն։

nachsein, չբ. 1ա. բյ. գղչ. = nachgekommen sein; er ist ihm nach անոր ետեւէն գնաց. 2. ետ(եւը) մնալ։ |= nachschicken.

nachsenden, նբ. 4ա. (տ. senden) բյ.

nachsetzen, նբ. 3գ. բյ. et. e—m Gegenstande — բան մ'ուրիշ բանէ մ'ետեւ դնել. բ. ուրիշ բանէ մը վար դասել՝ համարել. 2. վրան աւելցընել. խղ. մէյ մ'ալ (սակ) դնել։ — չբ. ſ. J—m — մէկը հալածել, մէկուն ետեւէն իյնալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. հալածում, ետեւէն իյնալը։

Nachsicht, էգ. 31. անյ. ներում, թողութիւն, ներողամտութիւն. (gegen J. կամ mit J—m) — h., mit — verfahren (մէկուն հետ) ներողամտութեամբ վարուիլ. 2. զիջողութիւն, շնորհում. արգահատութիւն։

nachsichtig, ած. 6. — (gegen J. մէկուն) ներող, ներողամիտ. մկ. ներողամտութեամբ. կամաւոր։

Nachsichtigkeit, էգ. 31. անյ. ներողամտութիւն։

nachsichtsvoll, ած. 6. շատ ներողամիտ։

nachsingen, նբ. 2ա. բյ. et. — բան մ'երգելով կրկնել։

nachsinnen, չբ. h. 2բ. բյ. einer Sache —, über et. — բանի մը վրայ խորհիլ՝ խորհրդածել, խոկալ։ — չ. 22բ. անյ. խոկում, մտածութիւն։

nachsitzen, չբ. h. 2ի. բյ. = Nachbleiben, 3. — չ. 22բ. անյ. = Nachbleiben, չ.։

Nachsitzung, էգ. 31. տ. nach... ի.։

Nachsommer, ար. 22ա. ամառուան վերջերը 2. = Altweibersommer.

nachspähen, չբ. h. 3ա. բյ. J—m — մէկը դիտել, լրտեսել. 2. (քննութեան գաղտնեացը) թափանցելու ջանալ։

Nachspiel, չ. 20. իտ. (մեծ ծաղուէ մը վերջը) փոքրիկ արարուած. բ. վերջնական թատերախաղ. 2. երժ. (եղանակի մը...) վերջաւորութիւն։

nachspielen, չբ. h. 3ա. բյ. J—m — մէկուն խաղին նմանցընել։ — նբ. խղ. ուզուած գոյնը խաղալ. 2. երժ. nach dem Gehöre — (եղանակ մը) ըստ լսելեաց՝ լսելով զարնել։

nachspotten, չբ. h. եւ նբ. 3բ. բյ. J—m — մէկը ծաղրելով հալածել. բ. մէկը հեռանալէն ետքը ծաղրել։

nachsprechen, չբ. h. եւ նբ. 2դ. բյ. J—m et. — մէկուն ըսածը կրկնել. մտն. = nachbeten, 2.; 2. J—m — մէկուն ձայնին նմանցընել (կեղծելով)։ — չ. 22բ. անյ. ուրիշին ըսածը կրկնելը. նմանողութիւն։

nachsprengen, չբ. ſ. 3ա. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն սուրալ՝ երասպընթաց վազել։

nachspringen, չբ. ſ. 2ա. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն ցատքել՝ ոստնուլ։

nachspüren, չբ. h. 3ա. բյ. J—m — մէկուն հետքը վրայէն երթալ. 2. որս. e—m Hasen... — նապաստակի մը... հետքը փնտռել. ը. մփ. = nachforschen. — նբ. et. — բան մը վերջէն իմանալ՝ զգալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. յոյզ եւ խնդիր.

Digitized by Google

Հետախուզութիւն. ը. մկ. = nachforschen, Հ.:

nächst, նխդ. nahe. Ը. ած. 6. մերձաւորագոյն, մօտագոյն. 2. der gerade Weg ist der —e շիտակ ճամբան կարճագոյնն է. im —en Augenblick վայրկեան մը վերջը. bei —er Gelegenheit առաջին առթիւ. առկ. Jeder ist sich selbst der —e ամէն յանձնէ սկսանի: Բ. der (die, das) —e, գ. 6. տ. ած. 2. 2. der —e ընկեր, մերձաւոր. 3. das —e ամենամօտն, մօտաւորագոյնն: Գ. — մկ. am —en մօտագոյնս. er kommt ihm am —en իրեն ամենէն աւելի կը մերձենայ. 2. —ens, ի մօտոյ, անմիջապէս, քանի մ'օրէն: Դ. — Նխ. տր. ոլ. (Նախ— Գ. տեղ յառաջընթաց Նխ. ոլ.) շատ մօտ, քովը. — ihr ճիշդ իրեն քովը. 2. (կը յառաջընէ յետադարձ անմիջապէս յաջորդելով.) — Gott danke ich Ihnen meine Rettung ազատութիւնս Աստուծմէ ետքը Ձեզի պարտական եմ:

nä'chst|folgend, ած. յաջորդ, հետեւեալ. der —e Tag հետեւեալ՝ երկրորդ օրը: —liegend, ած. ամենամօտ կեցողն: —vergangen, ած. վերջին (գ.ե մը վերջը):

nächstehen, չբ. h. 26. բյ. վերջը դրուած՝ յետադայ ըլլալ. մն. երրոյ հոգոյադոյ համար. —des Abenteuer յաջորդ՝ հետեւեալ արկածը. 2. J—m — մէկէ մը ստորին՝ յետադաս ըլլալ. er steht ihm in Allem nach ամենայնի իրմէ վար է: — Հ. 22բ. անյ. ստորնութիւն:

nächstell|en, Նբ. 3տ. բյ. ետքը դնել՝ կարգել. 2. eine Uhr — ժամացոյց մ'ետ մղել: — չբ. h. J—m — մէկուն որոգայթ՝ դարան լարել: — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. Հետամտութիւն, Հալածում. hinterlistige Nachstellungen դարանք, որոգայթք:

Nächsteller, ար. 23տ. դարանակալ, դաւաճան:

Nä'chstenliebe, իգ. ընկերասիրութիւն. christliche — եղբայրասիրութիւն:

nä'chstens տ. nächst, Գ. 2.

Nächsteuer, իգ. 35. երկրորդական տուրք. հարկաց յաւելուած:

Nächstich, ար. 20. (նմանողութեամբ) փորագրութեան մը նմանողութիւն, նմանաքանդակութիւն:

nächsticken, չբ. h. եւ Նբ. 3տ. բյ. տ. nach... Ը. 3.

nächstimmen, չբ. h. 3տ. բյ. ետքէն քուէ ձգել. բ. դարձեալ քուէ ձգել. գ. J—m — ուրիշին նայելով՝ օրինակէն շարժեալ քուէ ձգել: — Նբ. երբ. ein Klavier — դաշնամուրի ձայները դարձեալ յարմարցընել՝ միաբանել:

nächstopfen, Նբ. 3տ. եւ 3գ. բյ. աւելի խճողել՝ խծկել:

Nächstoß, ար. 13. կրկին հարուած. (սրախաղութեան մէջ) հակահարուած:

nächstoßen, Նբ. եւ չբ. h. 2յ. բյ. ետեւէն մղել՝ հրել. (գնդախաղի մէջ գունդ մը) կրկին զարնել. 2. et. — դարձեալ՝ ուրիշ ալ լեցնել. 3. հակահարուածել:

nächstottern, չբ. h. 3տ. բյ. տ. nach... Ը. 4.

nächstreben, չբ. h. 3տ. բյ. einem Dinge — բանի մ'ետեւէ ըլլալ՝ հասնելու ջանալ. J—m — մէկը ձեռք ձգելու ճգնիլ:

nächströmen, չբ. f. 3տ. բյ. հեղեղի պէս ետեւէն վազել՝ հոսել. փխ. բազմութեամբ ետեւէն երթալ:

nächstürmen, չբ. f. 3տ. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն յարձակիլ՝ փութով վազել:

nächstürzen, չբ. f. 3գ. բյ. e—m Dinge — բանի մ'ետեւէն կործանիլ՝ փլչիլ. 2. J—m — մէկուն ետեւէն յարձակիլ: — Նբ. ետեւէն գահավէժ ընել՝ գահավիժել. ըստ. noch ein Glas Wein — գաւաթ մը գինի ալ պարպել:

nächsuch|en, Նբ. եւ չբ. h. 3տ. բյ. հետազօտել, փնտռել, որոնել. 2. et. կամ um et. — = ansuchen, չբ.: — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. քննութիւն, հետազօտութիւն. փնտռելը, խուզարկութիւն. 2. = Ansuchen, Հ.:

Nächsylbe, իգ. 35. քր. վերջավանկ:

Nacht, իգ. 17. (Գիշ. առկ. Nachts) գիշեր. es ist — գիշեր է. gute —! գիշեր բարի. (des) —s, bei —, in der — ի գիշերի, գիշեր ատեն, գիշերայն. bei — und Nebel մթոյ մէջ,

յանդգնաւ, յանդգ. ռ. օ. — mozartisch, յետ Մոզարդի: nach-ով բաղադրեալ բայերն ընդհանրապէս մէկուն նմանէն..., մէկուն պէս..., նշանակութեանց ալ ամենայն, շատ անգամ կրկնութիւն խորհրդով համար գտնել ասանական է:

nách|achten, չբ. հ. 3բ. բխ. e-r Sache (տր.) — բանի մը համեմատ վարուիլ՝ ինքզինքն ուղղել, բանի մը համաձայնիլ: — չ. 22բ. անյ. ա—. էրժ. —ung, իգ. 31. կանոն, օրէնք:

nách|äff|en, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. բխ. Z—m (կամ Z.), et. — մէկու մը՝ բանի մը (կապկի պէս) նմանիլ, կապկութիւն ընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. նմանցընելը, կապկութիւն:

Náchäffer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. (կապկի պէս) նմանող, կապիկ:

Nachäfferei, իգ. 31. կապկօրէն նմանութիւն, կապկութիւն. նմանելու մոլեկան ցանկութիւն:

náchahm|en, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. բխ. նմանցընել. et. — բանի մը նմանիլ՝ նմանցընել. Z—m — մէկուն նմանիլ՝ հետեւիլ՝ ըրածն ընել. 2. in betrüglicher Absicht — խարդախութեամբ նմանցընել, նենգել. nachgeahmt արուեստական, կեղծեալ, խարդախեալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. նման(ող)ութիւն. պատճէն, օրինակ. (նենգեալ) նմանագործութիւն. նենգութիւն:

náchahmenswerth, ած. 6. նմանելի, նմանողութեան արժանի. հետեւելի, որ օրինակ կրնայ ըլլալ:

Náchahmer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. նմանող, նմանցընող. փխ. մփ. նմանող, կապիկ. (betrüglicher) — նմանագործ, նենգող, խարդախող:

Nachahmerei, իգ. 31. նմանամոլութիւն, նմանողութեան մոլեկան ցանկութիւն. 2. ծառայական նմանողութիւն:

Nácharbeit, իգ. 31. ամբողջացուցիչ՝ լրացուցիչ գործք. 2. գործք մ՚ուղղելով վրայէն անցնիլը:

nácharbeiten, չբ. հ. 3բ. բխ. e—n Muster — օրինակի մը վրայէն (հետեւելով) աշխատիլ: — նբ. et. — բանի մը նմանցընելով աշխատիլ. 2. das Versäumte — կորսուածն լրացընել. 3. et. — գործքի մը վրայէն ուղղելով անցնիլ, գործքը լրացընել, սրբագրել:

nácharten, չբ. հ. 3բ. բխ. Z—m — = nach Z—m arten (տ. arten):

Náchbar, ար. 22ա. եւ 22բ. կամ 33. —in, իգ. 32. դրացի. դրացուհի:

Náchbar|recht, չ. դրացւոյ իրաւունք. բ. գեղ մը բնակելու իրաւունք: —sein, չ. = Nachbarschaft.

náchbarlich, ած. 6. դրացւոյ, մօտաւոր. —e Beziehungen դրացւոյ յարաբերութիւն. 2. դրացի:

Náchbarschaft, իգ. 31. դրացութիւն. բ. մերձաւոր տեղուանք, շրջակայք. մերձաւորութիւն (իրաց). գ. դրացիք:

Náchbarsleute, յգ. 20. = Nachbaren.

náchbauen, նբ. 3ա. բխ. (ըստ օրինակին) կառուցանել. 2. (ժամանակին անցնելէն ետքը) կառուցանել՝ շինել:

náchbedenken, նբ. 4ա. բխ. ընդ. շատ ուշ՝ բանը բանէն անցնելէն վերջը մտածել:

náchbekommen, նբ. 3գ. բխ. ուշ ընդունիլ. աւելի՝ վրան ընդունիլ:

Náchbesserer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. սրբագրող, ուղղելով՝ սրբագրելով վրայէն անցնող. ար. նորոգող:

náchbesser|n, նբ. 3ա. բխ. et. — (բանի մը վրայէն ուղղելով) անցնիլ, սրբագրել, ուղղել. ար. նորոգել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վրայէն անցնիլը, ուղղելը, սրբագրելը. ար. նորոգութիւն:

náchbestellen, նբ. 3ա. բխ. et. — բան մը դարձեալ՝ երկրորդ անգամ ապսպրել, ետքէն ապսպրել:

náchbet|en, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. բխ. Z—m — մէկուն ըսած աղօթքը կրկնել. 2. փխ. ընդ. ուրիշին խօսքերը մեքենաբար կրկնել: — չ. 22բ. անյ. աղօթքի կրկնում. փխ. ընդ. նոյնաբանութիւն:

Náchbeter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ուրիշին ըսածը կրկնող, նոյնաբան. ընդ. պապկայ:

náchbewilligen, նբ. 3ա. բխ. վերջէն միաբանիլ՝ հաւանիլ՝ հաստատել:

Digitized by Google

nachbezahl|en, նբ. 3ա. բխ. յետոյ՝ վերջէն վճարել. 2. (nach et.) — ի լրումն վճարել, մնացորդը վճարել։ — չ. 22բ. անփ. —ung, իգ. 31. ուշ՝ յետոյ վճարելը. 2. ի լրումն՝ մնացորդի վճարմունք։

Nachbild, չ. 9. (նկարի) ընդօրինակութիւն, նմանութիւն. (խարդախութեամբ քաջ նկարչի մը պատկերին) նմանցուած պատկեր։

nachbild|en, նբ. 3բ. բխ. (պատկեր մը) ընդօրինակել, նմանցընել (հմմտ. ahmen). 2. փբ. er muß sich — պէտք է իւր կրթութիւնը կատարելագործել։ — չ. 22բ. անփ. —ung, իգ. 31. օրինակ. նմանութիւն, նմանողութիւն։

nachblättern, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բխ. (մէջէն բան մը փնտռելով) գիրք մը թերթել՝ թղթատել։

nachbleiben, չբ. ſ. 2ժ. բխ. ետ մնալ. 2. ուշանալ, մնալ. 3. (աշակերտ մը) արգելեալ ըլլալ. — lassen արգելեալ դնել. 4. (մէկուն մահուընէ վերջը) ապրիլ։ — չ. 22բ. անփ. (դպրոցներու մէջ) արգելեալն։

Nachbleibenlassen, չ. 22բ. անփ. արգելեալն։

Nachbleiber, ար. 22ա. (զբօսանքէ) արգելուած աշակերտ։

nachblicken, չբ. h. 3ա. բխ. 3-m — մէկուն ետեւէն նայիլ։

Nachblüt(h)e, իգ. 35. երկրորդական ծաղկում, առծաղիկ։

nachbohren, նբ. 3ա. բխ. ծակելով վրայէն անցնիլ, կրկին ծակել. (ծակ մը) մեծցընել, լայնցընել. ծակելը շարունակել։ — չ. 22բ. անփ. (ծակը) լայնցընելը։

nachbrennen, չբ. h. 4ա. բխ. (տ. brennen) տակաւին այրիլ. այրիլը շարունակել։ — նբ. դարձեալ այրել. Kaffee — խահուէն մէյ մ'ալ խահրել։

nachbringen, նբ. 4ա. բխ. (կորսուած բան մը) ետեւէն բերել, մնացածը բերել. 2. e—n Schüler — տղու մը յառաջադիմութիւն ընել տալ, յառաջացընել. 3. 3-m et. — մէկուն ետեւէն բան մը բերել։

Nachbürge, ար. 34. իշգ. ՀԲ. երաշխաւորի երաշխաւոր, առերաշխաւոր։

nachbüßen, նբ. 3ա. բխ. վերջէն՝ ուշ քաւել։

nachdati(e)ren, նբ. 3ա. բխ. (բուն ժամանակէն) յետնագոյն թուական դնել, յետնաթուել։

Nachdatum, չ. 26. յետնագոյն թուականութիւն, յետնաթուութիւն։

nachdem, մ. շղթ. ետքէն, ապա. (= nachher). 2. je — ըստ հանգամանաց, ըստ դիպաց։ Բ. —չղ. ըստ որում. յետ. դղչ. je — (die Umstände sind kamm es sich trifft) ըստ պարագայից, ինչպէս որ պարագաները կը բերեն. 2. ժամանակական (փոխարէն նախադասութեան մէջ ըստածէն յառաջ եղած բան մը կը նշանակէ. ան. գերակատարով) յետ, ետքը, վերջը, երբ որ։

nachdenken, չբ. h. 4ա. բխ. (տ. denken) über et. — բանի մը վրայ մտածել, կշռադատել, խորհրդածել. 2. 3-m — մէկուն մտածութեանը հետեւիլ, անոր համաձայն խորհիլ։ — չ. 22բ. անփ. —ung, իգ. 31. խորհրդածութիւն, մտածմունք, կշռադատութիւն։

nachdenklich, ած. 6. մտածութեան արժանի, մտածելի. 2. մտախորհ, հոգած, մտածութեան մէջ ընկղմած. 3. ծանր, պգոն։

nachdichten, նբ. 3բ. բխ. բոլորովին խտացընել. 2. 3-m — մէկուն բանաստեղծութեանը նմանցընել՝ հետեւիլ։ — չբ. h. խտանալ։

nachdrängen, չբ. h. նբ. եւ sich — փբ. 3ա. բխ. ետեւէն հրել՝ մղել. sich — ներս մտնելու ճգնիլ։

nachdringen, չբ. ſ. 2ա. բխ. (բանի մը՝ մէկու մը) ետեւէն մտնել՝ անցնիլ։

Nachdruck, ար. 13. Ա. անփ. ոյժ. ազդեցութիւն, գործօնութիւն. զօրութիւն. հաստատութիւն. (կշիռքի) ծանրութիւն. փր. ազդեցութիւն. բնգ. սաստկութիւն (լուսոյ՝ ջերմութեան...). Ճրտխ. ճոխութիւն, ազդու խօսք։ — Բ. յփ. ով. երկրորդ անգամ ճըմլում՝ ճնշում. 2. տպ. կրկնատպութիւն. կրկին հրատարակութիւն, երկրորդ տիպ. (խարդախեալ) ապօրինաւոր նմանատպութիւն,

Digitized by Google

յանձնարարող, յանձնարար. չ. ս. — mozartisch, յետ Մոզարդի: nach — Բարբարոսաց բոյերն ընդհանրապէս մէկուն եսեւէն..., մէկուն պէս..., նշանակութեան ու առնելուան, շատ անգամ կրկնութիւնն խորշելու համար գանց առնուած է:

náchacht‖en, չք. հ. 3ք. բձ. e—r Sache (տր.) — բանի մը համեմատ վարուիլ՝ խնդիրն ուղղել, բանի մը համաձայնիլ: — չ. 22ք. անյ. ա—. կրծ. —ung, էգ. 31. կանոն, օրէնք:

nácháff‖en, նք. եւ չք. հ. 3ա. բձ. J—m (կամ J.), et. — մէկու մը՝ բանի մը (կապկի պէս) նմանիլ, կապկութիւն ընել: — չ. 22ք. անյ. —ung, էգ. 31. նմանցընելը, կապկութիւն:

Náchäffer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. (կապկի պէս) նմանող, կապիկ:

Nachäfferei, էգ. 31. կապկօրէն նմանութիւն, կապկութիւն. նմանելու մոլեկան ցանկութիւն:

náchahm‖en, նք. եւ չք. հ. 3ա. բձ. նմանցընել. et. — բանի մը նմանիլ՝ նմանցընել. J—m — մէկուն նմանիլ՝ հետեւիլ՝ըրածն ընել. 2. in betrüglicher Absicht — խարդախութեամբ նմանցընել, նենգել. nachgeahmt արուեստական, կեղծեալ, խարդախեալ: — չ. 22ք. անյ. —ung, էգ. 31. նման(ող)ութիւն. պատճէն, օրինակ. (նենգեալ) նմանագործութիւն. նենգութիւն:

náchahmenswerth, ած. 6. նմանելի, նմանողութեան արժանի. հետեւելի, որ օրինակ կրնայ ըլլալ:

Náchahmer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. նմանող, նմանցընող. էչ. մփ. նմանող, կապիկ. (betrüglicher) — նմանագործ, նենգող, խարդախող:

Nachahmerei, էգ. 31. նմանամոլութիւն, նմանողութեան մոլեկան ցանկութիւն. 2. ծառայական նմանողութիւն:

Nácharbeit, էգ. 31. ամբողջացուցիչ՝ լրացուցիչ գործք. 2. գործք մ'ուղղելով վրայէն անցնիլը:

nácharbeiten, չք. հ. 3ք. բձ. e—n Muster — օրինակի մը վրայէն (հետեւելով) աշխատիլ: — նք. et. — բանի մը նմանցընելով աշխատիլ. 2. das Versäumte — կորսուածն լրացընել. 3. et. — գործքի մը վրայէն ուղղելով անցնիլ, գործքը լրացընել, սրբագրել:

nácharten, չք. հ. 3ք. բձ. J—m — = nach J—m arten (տ. arten):

Náchbar, ար. 22ա. եւ 22ք. կամ 33. —in, էգ. 32. դրացի. դրացուհի:

Náchbar‖recht, չ. դրացւոյ իրաւունք. ք. տեղ մը բնակելու իրաւունք: —sein, չ. = Nachbarschaft.

náchbarlich, ած. 6. դրացւոյ. մօտաւոր. —e Beziehungen դրացւոյ յարաբերութիւն. 2. դրացի:

Náchbarschaft, էգ. 31. դրացութիւն. ք. մերձաւոր տեղուանք, շրջակայք. մերձաւորութիւն (իրաց). գ. դրացիք:

Náchbarsleute, յգ. 20. = Nachbaren.

náchbauen, նք. 3ա. բձ. (ըստ օրինակին) կառուցանել. 2. (ժամանակին անցնելէն ետքը) կառուցանել՝ շինել:

náchbedenken, նք. 4ա. բձ. ընդ. շատ ուշ՝ բանը բանէն անցնելէն վերջը մտածել:

náchbekommen, նք. 2գ. բձ. ուշ ընդունիլ. աւելի՝ վրան ընդունիլ:

Náchbesserer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. սրբագրող. ուղղելով՝ սրբագրելով վրայէն անցնող. ար. նորոգող:

náchbesser‖n, նք. 3ա. բձ. et. — (բանի մը վրայէն ուղղելով) անցնիլ, սրբագրել, ուղղել. ար. նորոգել: — չ. 22ք. անյ. —ung, էգ. 31. վրայէն անցնիլը. ուղղելը, սրբագրելը. ար. նորոգութիւն:

náchbestellen, նք. 3ա. բձ. et. — բան մը դարձեալ՝ երկրորդ անգամ ապսպրել, ետքէն ապսպրել:

náchbet‖en, չք. հ. եւ նք. 3ա. բձ. J—m — մէկուն ըսած աղօթքը կրկնել. 2. էխ. ընդ. ուրիշին խօսքերը մեքենաբար կրկնել: — չ. 22ք. անյ. աղօթքի կրկնում. էխ. ընդ. նոյնաբանութիւն:

Náchbeter, ար. 23ա. —in, էգ. 32. ուրիշին ըսածը կրկնող, նոյնաբան. ընդ. պապկայ:

náchbewilligen, նք. 3ա. բձ. վերջէն միաբանիլ՝ հաւանիլ՝ հաստատել:

nachbezahl|en, նբ. 3ա. բյ. յետոյ՝ վերջէն վճարել. 2. (nach et.) — ի լրումն վճարել, մնացորդը վճարել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ուշ՝ յետոյ վճարելը. 2. ի լրումն՝ մնացորդի վճարմունք:

Nachbild, չ. 9. (նկարի) ընդօրինակութիւն, նմանութիւն. (խարդախութեամբ քաջ նկարչի մը պատկերին) նմանցուած պատկեր:

nachbild|en, նբ. 3բ. բյ. (պատկեր մը) ընդօրինակել, նմանցընել (հմմտ. ahmen). 2. փբ. er muß sich — պէտք է իւր կրթութիւնը կատարելագործել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. օրինակ. նմանութիւն, նմանողութիւն:

nachblättern, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. բյ. (մէջէն բան մը փնտռելով) գիրք մը թերթել՝ թղթատել:

nachbleiben, չբ. ս. 2է. բյ. ետ մնալ. 2. ուշանալ, մնալ. 3. (աշակերտ մը) արգելան ըլլալ. — lassen արգելան դնել. 4. (մէկուն մահուընէ վերջը) ապրիլ: — չ. 22բ. անյփ. (դպրոցներու մէջ) արգելան:

Nachbleibenlassen, չ. 22բ. անյփ. արգելան:

Nachbleiber, ար. 22ա. (զբօսանքէ) արգելուած աշակերտ:

nachblicken, չբ. հ. 3ա. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն նայիլ:

Nachblüt(h)e, իգ. 35. երկրորդական ծաղկում, առծաղիկ:

nachbohren, նբ. 3ա. բյ. ծակելով վրայէն անցնիլ, կրկին ծակել. (ծակ մը) մեծցընել, լայնցընել. ծակելը շարունակել: — չ. 22բ. անյփ. (ծակը) լայնցընելը:

nachbrennen, չբ. հ. 4ա. բյ. (տ. brennen) տակաւին այրիլ. այրիլը շարունակել: — նբ. դարձեալ այրել. Kaffee — խահուէն մէջ մ'ալ խահրել:

nachbringen, նբ. 4ա. բյ. (կորսուած բան մը) ետեւէն բերել, մնացածը բերել. 2. e—n Schüler — տղու մը յառաջադիմութիւն ընել տալ, յառաջացընել. 3. J—m et. — մէկուն ետեւէն բան մը բերել:

Nachbürge, ար. 34. իրգ. Լճ. երաշխաւորի երաշխաւոր, առերաշխաւոր:

nachbüßen, նբ. 3ա. բյ. վերջէն՝ ուշ քաւել:

nachdati(e)ren, նբ. 3ա. բյ. (բուն ժամանակէն) յետնագոյն թուական դնել, յետնաթուել:

Nachdatum, չ. 28. յետնագոյն թուականութիւն, յետնաթուութիւն:

nachdem, մ. յդյա. ետքէն, ապա. (= nachher). 2. je — ըստ հանգամանաց, ըստ դիպաց: Բ. — շղ. ըստ որում. յմփ. դդչ. je — (die Umstände sind kann es sich trifft) ըստ պարագայից, ինչպէս որ պարագաները կը բերեն. 2. ժամանակական (գլխաւոր նախադասութեան մէջ ըսուածէն յառաջ եղած բան մը կը նշանակէ. ա. գերակատարով) յետ, ետքը, վերջը, երբ որ:

nachdenken, չբ. հ. 4ա. բյ. (տ. denken) über et. — բանի մը վրայ մտածել, կշռադատել, խորհրդածել. 2. J—m — մէկուն մտածութեանը հետեւիլ, անոր համաձայն խորհիլ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. խորհրդածութիւն, մտածմունք, կշռադատութիւն:

nachdenklich, ած. 6. մտածութեան արժանի, մտածելի. 2. մտախորհ, հոգած, մտածութեան մէջ ընկղմած. 3. ծանր, պգօն:

nachdichten, նբ. 3բ. բյ. բոլորովին խօսացընել. 2. J—m — մէկուն բանաստեղծութեանը նմանցընել՝ հետեւիլ: — չբ. հ. խոստանալ:

nachdrängen, չբ. հ. նբ. եւ sich — փբ. 3ա. բյ. ետեւէն հրել՝ մղել. sich — ներս մտնելու ճգնիլ:

nachdringen, չբ. ս. 2ա. բյ. (բանի մը՝ մէկու մը) ետեւէն մտնել՝ անցնիլ:

Nachdruck, ար. 13. Ա. անյփ. ոյժ. ազդեցութիւն, գործօնութիւն. զօրութիւն. հաստատութիւն. (կշիռքի) ծանրութիւն. փր. ազդեցութիւն. բնփ. սաստկութիւն (լուսոյ՝ ջերմութեան...). Երփն. ճոռոմութիւն, ազդու խօսք: — Բ. յփ. ոչ. երկրորդ անգամ ճըմլում՝ ճնշում. 2. տպ. կրկնատպութիւն. կրկին հրատարակութիւն, երկրորդ տիպ. (խարդախեալ) ապօրինաւոր նմանատպութիւն,

գրանենգութիւն. (խարդախու-
թեամբ) նմանատիպ գիրք։

náchdrucken, նբ. 3ա. բյ. փղ. (գիրք մը) երկրորդ անգամ՝ կրկին տպել՝ հրատարակել, կրկնատպել. բ. ուրիշին տպած գիրքն անիրաւութեամբ տպել, գրանենգութիւն ընել, գրանենգել։ — չ. 22բ. անյփ. գրանենգութիւն, նմանատպութիւն։

náchdrücken, նբ. 8ա. բյ. դարձեալ կրկին ճնշել՝ ճմլել. ը. մփ. յառաջ մղել։

Náchdrucker, ար. 22ա. փղ. գրանենգ, նմանատիպ։

náchdrücklich, ած. 6. զօրաւոր, ազդու. հաստատուն. մրփխ. ճոռոմ, ազդու, լի օծութեամբ. մկ. ազդուութեամբ, զօրութեամբ, կորովութեամբ։

Náchdrücklichkeit, իգ. 31. անյփ. = Nachdruck, Ա.։

náchdrucksvoll, ած. 6. = nachdrücklich.

Nácheiferer, ար. 22ա. Nácheifrerin, իգ. 32. (մէկուն) նախանձաւոր, ախոյեան։

nácheifer||n, չբ. հ. 3ա. բյ. J—m — մէկուն նախանձաւոր ըլլալ, նմանելու՝ հաւասարելու ջանալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. նախանձաւորութիւն։

nácheilen, չբ. ս. 3ա. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն վազել, հետամտել, մէկը հալածել։ — չ. 22բ. անյփ. հետամտութիւն։

nácheinander, մկ. հետզհետէ, ետեւէ ետեւ, կարգաւ (տ. einander, 2.)։

náchempfinden, չբ. հ. եւ նբ. 2ա. բյ. = nachfühlen.

Náchen, ար. 22ա. նաւակ, կուր։

Nácherbe, ար. 34. երկրորդական ժառանգ։

nácherhalten, նբ. 2է. բյ. շատ ուշ ընդունիլ։

Náchernte, իգ. 35. երկ. վերջին հունձք։

nácherzählen, նբ. 8ա. բյ. J—m — մէկէն լսածը պատմել. dem Englischen nacherzählt անգղիականին նմանցուած. 2. էչ. մփ. J—m et. — մէկուն ետեւէն (չարախօսելով) պատմել։

náchessen, նբ. եւ չբ. հ. 2լ. բյ. ուրիշներէն ետեւ ուտել. 2. et. — արդէն կերուած բանի մը համար անցընելու համար բան մ'ուտել։ — չ. 22բ. անյփ. միջին՝ երկրորդական կերակուր։

náchexerzi(e)ren, չբ. հ. 8ա. բյ. չէն. (ի պատիժ) արտաքոյ կարգի հրահանգ մ'ընել. էխ. լրացուցիչ գործք մը գործել. ուրիշներէն ետքը ճաշել։

náchfahren, չբ. հ. 2յ. բյ. J—m — (կառքով՝ նաւով...) մէկուն ետեւէն երթալ։ — նբ. J—m seine Sachen — մէկուն աղխը՝ իրեղէնը (կառքով...) ետեւէն տանիլ։

náchfallen, չբ. ս. 2է. բյ. ետքէն՝ ետեւէն իյնալ։

náchfärben, նբ. 3ա. բյ. ար—. դարձեալ ներկել։ — չբ. հ. (երանգը) սեւնալ։

Náchfeier, իգ. 35. տօնի մ'երկրորդ օրը։

náchfeilen, նբ. 3ա. բյ. ար—. խարտոցով վրայէն անցնիլ։

náchfeuern, չբ. հ. 3ա. բյ. մէկուն ետեւէն հրացան արձակել։

náchfliegen, չբ. ս. 2ղ. բյ. թռչելով ետեւէն երթալ. ետեւէն թռչիլ. էխ. ընդ. Du wirst gleich —! հիմայ զքեզ ալ անէն կը մերժեն՝ կ'արտաքսեն։

Náchfolge, իգ. 35. (պաշտօնի մը մէջ) յաջորդութիւն. 2. (օրինակի մը) նմանութիւն։

náchfolgen, չբ. ս. 3ա. բյ. հետեւիլ, ետեւէն երթալ. 2. J—m im Amte, in der Würde — մէկուն պաշտօնին յաջորդել, փոխանորդել. 3. մէկուն նմանիլ, հետեւիլ. 4. բանի մը հետամուտ ըլլալ՝ հասնելու ճգնիլ։ — չ. 22բ. անյփ. = Nachfolge.

Náchfolger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. յաջորդ(ող). 2. նմանող։

náchforder||n, նբ. 3ա. բյ. աւելի պահանջել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. աւելի պահանջում։

náchforsch||en, չբ. հ. 3ա. եւ 3փ. բյ. einem Dinge — բան մը փնտռել, քննել, զննել, հետազօտել, ետեւէ իյնալ, տեղեկանալ. J—m — մէկուն հետքը գտնելու աշխատիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. խուզ-

արկութիւն, հետազօտութիւն, քննութիւն:

Nachforscher, ար. 22ա. խուզարկու, հետազօտող, քննիչ:

Nachfrage, իգ. 38. հարցափորձ, խուզարկութիւն. քննութիւն. հարցում, խնդիր, տեղեկութիւն. über 3. — halten մէկուն վրայ խուզարկութիւն՝ հարցափորձ ընել, տեղեկութիւն խնդրել. 2. ՎՃ. (առևտրական) մը փնտռուիլը:

nachfragen, չբ. h. 3ա. բյ. (տ. fragen) einem Dinge — բանի մը տեղեկանալ. ՎՃ. nach et. — բան մը փնտռել:

Nachfrist, իգ. 31. ժամանակակէտի երկարում՝ նորոգում:

Nachfrühling, ար. 20. երկրորդ գարուն:

nachfühlen, նբ. 3ա. բյ. et. — բան մը վերջէն զգալ. 2. ուրիշին պէս զգալ. ich kann es ihm so recht — փորձը կ'ամնում կ'իմանամ թէ ինչ զգացեր է:

nachfüllen, նբ. 3ա. բյ. die Fässer — ամանները լեցնել, պակասը լնուլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. պակասը լեցնելը:

nachgaffen, չբ. h. բյ. 3—m — մէկուն ետևէն ապշած՝ բերանաբաց նայիլ:

nachgebären, նբ. 2ի. բյ. (տ. gebären) հօրը մահուընէն վերջը ծննդիլ: Բ. nachgeboren, ընդ. անց. եւ ած. 6. հօրը մահուընէն վերջը ծնած, որբածին (նախ. ի. ein Nachgeborener). 2. յետնածին, կրտսեր (որդի...) (նախ. ի. Nachgeborne(r)):

nachgeben, նբ. 2ի. բյ. վերջէն տալ. eine Stunde — դասի մը պակասը լնուլ. 2. noch Geld ... — աւելի... աւելցնել՝ վրան տալ: — չբ. h. տեղի տալ. ծռիլ. թոյլնալ. տարածուիլ. 2. 3—m — մէկուն զիջանիլ, մէկուն բաղձանացը տեղի տալ, հաւանել: — չ. 22բ. անյ. թուլացում. տարածուիլը. 2. = Nachgiebigkeit.

nachgeboren, ընդ. անց. nachgebären (տ. նոյնը).

Nachgebot, չ. 20. աճրդի մէջ դնող վերջին յաւելում:

Nachgeburt, իգ. 31. ընկ. (նորածին մանկան) աղտ. տմ. աղու ընկեր:

nachgehen, չբ. s. 2չ. բյ. 3—m — մէկուն ետևէն երթալ, հետևիլ. 2. s—n Geschäften — իւր գործերուն պարապիլ. dem Vergnügen — ինքզինքը զբօսանաց՝ զուարճութեանց տալ. 3. ժամանց. (ժամացոյցը) ետ մնալ, ուշանալ:

nachgemacht, ած. 6. տ. nachmachen.

nachg(e)rade, մկ. տ. g(e)rade.

Nachgesang, ար. 13. երկրորդ կամ վերջին մասն (մն. յունական) դիպասանութեան, վերերգութիւն:

Nachgeschmack, ար. 13. անյ. կերակուրներէ կամ ըմպելիներէ բերանը մնացած համ, յետին ճաշակ. ՓԽ. bitterer — դառնութիւն, տխրութիւն, տաղտուկ:

nachgiebig, ած. 6. դիւրաթեք, դիւրակոր. ծռելի. 2. հեզահամբոյր, հաճոյարար. տեղի տուող, զիջանող, յարմարող:

Nachgiebigkeit, իգ. 31. դիւրակորութիւն. զիջողութիւն, տեղի տալը, հաւանութիւն:

nachgießen, նբ. 2ի. բյ. հեղուկ վրան աւելցնել, թերին լեցնել. 2. ար—. eine Statue — արձան մը... օրինակի մը համեմատ ձուլել:

Nachglanz, ար. 13. (յն. ցնցա.) ցոլք, ցոլացում:

nachgraben, նբ. 2). բյ. պեղել, փորելով փնտռել. 2. դարձեալ փորել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. պեղելը. փորելով փնտռելը:

nachgrübeln, չբ. h. 3ա. բյ. e—m Dinge — բանի մը մանրամասն քննել՝ հետազօտել: — չ. 22բ. անյ. մանրամասն քննութիւն, հետազօտութիւն. durch (zu) vieles — երկայն բարակ քննութեամբ:

nachgründen, նբ. 3բ. բյ. նկբ. (կատուցին) նոր կամ երկրորդ ծեփ տալ:

nachgucken, չբ. h. 3ա. բյ. 3—m — մէկուն ետևէն նայիլ (տ. nachsehen):

Nachhall, ար. 20. արձագանգ, հնչիւն:

nachhallen, չբ. h. 3ա. բյ. արձագանգ տալ. հնչել: — նբ. die Töne — ձայները կրկնել:

nachhalten, Նբ. 2չ. բէ. ետքէն՝ ետեւէն բռնել. eine Stunde — փ. nachgeben, Նբ. 1. — չբ. h. երկայն ժամանակ տեւել։

nachhaltig, ած. 6. տեւական, Տնայուն. յարատեւող։

Nachhaltigkeit, էգ. 31. անյ. տեւականութիւն. յարատեւութիւն, Հաստատութիւն։

Nachhand, էգ. 35. = Hinterhand, 2. եւ 8.

nach hangen, –hängen, չբ. h. 23. բէ. (փ. hangen) einem Dinge — ինք զինքը բանի մը տալ՝ յարիլ։

nachhauen, չբ. h. 2հ. բէ. (փ. hauen) I–m — մէկը (սուսերի...) Հարուածով՝ զարնելով Հալածել։ — Նբ. (արձանի մը...) օրինակին Համեմատ քանդակել։

nachheilen, չբ. h. 3ա. բէ. ետքէն՝ ուշ բժշկուիլ։

nachheizen, Նբ. 3է. բէ. դարձեալ վառել, երկրորդ անգամ տաքցընել։ — Լ. 22բ. անյ. –ung, էգ. 31. (պայակէՀնոցը) դարձեալ արծարծելը։

nachhelfen չբ. h. 2փ. բէ. I–m — մէկն յառաջացընել, մէկուն յառաջ երթալուն օգնել. 2. e–m Dinge — իր մը (ձեռնտուութեամբ) յառաջ տանիլ. e–m Schüler — աշակերտ մը (դասերուն) օգնել, ձեռնտու ըլլալ։

nachhér կամ nachher, մ. յետոյ, ետքէն, վերջէն, քիչ մը վերջը։

Nachherbst, ար. 20. աշնան վերջերը։

nachherig, ած. 6. յետին. վերջի. Հետեւեալ։

Nachhieb, ար. 20. երկրորդ Հարուած. Հակահարուած։

nachhinken, չբ. s. 3ա. բէ. I–m — կաղալով մէկուն ետեւէն երթալ։

nachholen, Նբ. 3ա. բէ. et. — (պակաս) բան մը երթալ բերել. 2. զանց առնուածը՝ ձգածը՝ աշխատութեամբ դարձեալ ձեռք բերել՝ վաստըկիլ։

Nachhülfe, էգ. 35. (զմէկն յառաջացընելու Համար եղած) օգնութիւն, ձեռնտուութիւն։

Nachhülfs kursus, ար. լրացուցիչ ընթացք՝ կարգ (ուսմանց)։ —stunde, էգ. լրացուցիչ դաս(ախօսութիւն). I–m –n geben մէկուն դասերուն օգնելով կրկնութիւն ընել, դասակրկնութիւն ընել։

Nachhut, էգ. 31. ուրիշին ետեւէն արածելու իրաւունք. 2. զին. վերջապահք։

nachjagen, չբ. s. 3ա. բէ. I–m — մէկը սաստիկ Հալածել. 2. փխ. dem Ruhme ... — սաստիկ Հետամուտ ըլլալ փառաց...։ — Նբ. Հալածելով ետեւէն (քար...) նետել. I–m eine Kugel — մէկուն ետեւէն (Հրացան) արձակել։

Nachjahr, Լ. 20. = Gnadenjahr.

nachlaufen, Նբ. 3ա. բէ. (փ. laufen) ետքէն դարձեալ գնել։

Nachklang, ար. 13. ձայնի երկարում, Հնչիւն. փխ. յիշատակ. 2. արձագանգ (նաեւ փխ.)։

nachklettern, չբ. s. 3ա. բէ. nachklimmen, չբ. s. 2ի. եւ 8ա. բէ. I–m — մէկուն ետեւէն (Հալածելով) մագլցի ելլել։

nachklingen, չբ. h. 2ա. բէ. թընդալ, Հնչել։ — Նբ. Հնչեցընել։ — Լ. 22բ. անյ. = Nachklang.

Nachkomme, ար. 34. յաջորդ, սերունդ. ohne –n sterben անզաւակ մեռնիլ։

nachkommen, չբ. s. 2է. բէ. (փ. kommen) I–m — մէկուն ետեւէն գալ, Հասնիլ. 2. einem Befehle — Հրամանի մը Համաձայն վարուիլ՝ Հպատակիլ, Հրամայուածը կատարել. seinen Verbindlichkeiten — խոստումը կատարել՝ պաՀել. 3. ուշ Հասնիլ։

Nachkommenschaft, էգ. 31. սերունդ, զաւակք. յաջորդութիւն, յաջորդք։

Nachkömmling, ար. 20. = Nachkomme.

nachkönnen, չբ. h. (փ. können) բէ. չչչ. = nachkommen können ետեւէն երթալու կարողութիւն՝ իշխանութիւն ունենալ։

nachkriechen, չբ. s. 2ի. բէ. I–m — ետեւէն սողալ(ով երթալ)։

nachkünsteln, Նբ. 3ա. բէ. արուեստով նմանցընել։

Nachlaß, ար. 13. թուլութիւն. դադար, Հանգիստ. ohne — անդուլ, անդադար (աշխատիլ). 2. (պատ-

Digitized by Google

ծոյ) մեղմացում, թողութիւն. (պարտուց) շնորհում. (գնոց) նուազում, զեղչ. 3. = Hinterlassenschaft; բ. մն. (մեկուն մահուանը) դատարկացած պաշտօն։

nachlassen, նբ. 2ի. բձ. (տ. lassen) կամակամ ձգել, (ետեւ էն) թողուլ. 2. et. — բանէ մը հրաժարիլ, ծուծկալել. 3. թողուլ որ ետեւէն գայ՝ երթայ... 4. (չուանը) թուլցնել. թուլ թողուլ, արձակել. 5. (նաեւ չբ.) J—m et. — մէկուն տեղի տալ, զիջանիլ. 6. (մէկուն պարտքը...) շնորհել, ներել. et. vom (կամ am) Preise — գինէն վար առնուլ, իջեցնել, զեղչել։ — չբ. h. = — նբ. 5.; 2. mit (կամ in) der Verfolgung — հալածելէն ետ կենալ. 3. (շուանը...) թուլնալ. մեղմանալ, հանդարտիլ. նուազիլ (նաեւ բյձ.). ակարանալ. դադրանալ, մեղկիլ, լքանիլ. յամրանալ. ցածնուլ. դադրիլ. der Regen hat nachgelassen անձրեւը մեղմացաւ։ — չ. 22բ. անյ. հրաժարում. 2. ներում, թողութիւն. նուազեցնելը. 3. ետ կենալը, յետսկացութիւն. 4. թուլնալը, ակարանալը. (ցրտոյ) մեղմանալը. դադարում. 5. գինն իջեցնելը, զեղչ. 6. տեղի տալը, զիջում։

nachlässig, ած. 6. (հմմտ. eifrig) անփոյթ, անհոգ, պղերգ, աշխատութենէ փախչող, հանդատաւէր. անճիշդ։

Nachlässigkeit, իգ. 31. անփութութիւն, անհոգութիւն. պղերգութիւն, անճշդութիւն։

nachlaufen, չբ. f. 2ի. բձ. J—m, einer Sache — մէկուն՝ բանի մ'ետեւէն վազել։ — չ. 22բ. անյ. ետեւէն վազելը, հետամտութիւն, հալածելը։

Nachläufer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ետեւէն վազող։

nachleben, չբ. h. 3ա. բձ. վերապրել, վերապրելով ըլլալ, աւելի երկայն ապրիլ. մէկուն մեռնելէն վերջը դեռ ապրիլ. 2. J—s Rathe... — մէկուն խորհրդոյն համաձայն ապրիլ։ — չ. 22բ. անյ. կենաց երկարութիւն. 2. կարգաց... համաձայնիլը։

nachlegen, նբ. 3ա. բձ. աւելցնել։

nachlernen, նբ. 3ա. բձ. das Versäumte — զանց առնուածը սորվելով ետեւը բերել, վերջէն սորվիլ։

Nachlese, իգ. 35. երկ. հասկաքաղ. ճռաքաղ. — halten հասկաքաղ՝ ճռաքաղ ընել. 2. փխ. երկրորդ անգամ՝ ամբողջացուցիչ քաղուածոյք՝ ընտրութիւն։

nachlesen, նբ. եւ չբ. h. 2ի. բձ. երկ. = Nachlese halten; 2. J—m — մէկուն կարդալու եղանակին նմանիլ. բ. մէկուն կարդալուն հետեւիլ. 3. (կարդալու զանց առած բանը) վերջէն կարդալ. 4. երկրորդ անգամ կարդալ, վրայէն անցնիլ։ — չ. 22բ. անյ. = Nachlese, 1.; 2. կրկին անգամ կարդալը։

Nachleser, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հասկաքաղ, ճռաքաղ (ընող). 2. մէկուն ընթերցուածին հետեւող. կրկին կարդացող, վրայէն անցնող։

nachliefern, նբ. 3ա. բձ. մճ. ետեւէն՝ ուշ տալ. 2. պակասը լրացնել։

nachlügen, չբ. h. եւ նբ. 2ղ. բձ. J—m — մէկուն հետեւելով ստել. 2. J—m et. — մէկուն բանձ սուտը կրկնել։

nachmachen, նբ. 3ա. բձ. et. — բան մ'ուշ՝ վերջէն ընել. 2. J—m et. — մէկուն նմանցնել։ **nachgemacht**, դբբ. անց. եւ ած. 6. նմանցուած. արուեստական, կեղծեալ. շինծու. մճ. nachgemachte Waaren խարդախեալ՝ նմանագործեալ վաճառք։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. նմանութիւն, նմանողութիւն. (նենգութեամբ) նմանագործութիւն։

Nachmacher, ար. 22ա. նմանցընող, նմանող. ընդ. կապիկ. (խարդախութեամբ) նմանցընող։

Nachmahd, իգ. 31. անյ. երկ. երկրորդ հունձք՝ հնձում։

nachmalen, նբ. 3ա. բձ. (նկար մը) ընդօրինակել. նմանցընելով նկարել. 2. կեղծ ստորագրել։

nachmalig, ած. 6. = nachherig.

nachmals, մկ. ետքէն, յետոյ. ետեւէն։

nachmarschi(e)ren, չբ. f. 3ա. բձ. ետեւէն չուել՝ քալել։

nachmessen, նբ. 2ղ. բձ. դարձեալ

Digitized by Google

չափել. չափչըփել: — չ. 22բ. անյ. կրկնաչափութիւն:

Nachmittag կամ **Nachmittag**, ար. 20. կէս օրէն՝ ճաշէն ետքը, յետմիջօրեայ. —ս (նաեւ Nachmittags) կէս օրէն ետքը:

nachmüssen, չբ. h. (տ. müssen) բյ. դդչ. = nachfolgen müssen; J-m — մէկուն ետեւէն երթալու ստիպուիլ:

Nachnahme, իգ. 35. վճ. Հատուցում դրամոյ (յուղարկուած ապրանքներն ընդունելուն պէս), յետոյ վճարում. unter — der Spesen Հանդերձ վճարմամբ ծախուց:

nachnehmen, նբ. 2տ. բյ. ետքէն առնուլ. ուրիշ ալ առնուլ. 2. վճ. վճարել՝ հատուցանել տալ:

nachpfeifen, նբ. եւ չբ. h. 3ր. բյ. et. — բան մը սուլելով կրկնել. 2. J-m — ա) մէկուն պէս սուլել. բ) մէկուն ետեւէն սուլել. ընփ. ծղրբ. ich kann meinem Gelde — ստակս կորսուեցաւ, ընփ. կրնամ ստըկիս վրայ խաչ հանել:

nachpflanzen, նբ. եւ չբ. h. 3գ. բյ. ետքէն՝ ուշ տնկել. 2. տնկելը լմնցընել՝ ամբողջացընել:

nachpinseln, նբ. 3ա. բյ. ար—. նկր. վրձինով (ուղղելով) վրայէն անցնիլ:

nachplappern, **nachplaudern**, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բյ. et. — բան մը՝ մէկուն խօսքը շաղակրատութեամբ կրկնել:

nachpoli(e)ren, նբ. 3ա. բյ. ար—. դարձեալ յղկել՝ փայլեցնել:

nachprägen, նբ. 3ա. բյ. ետքէն դրոշմել՝ կոխել. բ. կրկնադրոշմ ընել, դարձեալ կոխել. 2. դրամանենգել, խարդախութեամբ (ստակ...) կոխել:

nachrechn||en, նբ. եւ չբ. h. 3բ. բյ. (հաշուելու զանցառած բանն) ետքէն հաշուել. 2. et. — վերստին հաշուել. բ. հաշիւը քննել՝ ստուգել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. (ստուգելով) վերստին հաշուելը, վերահաշիւ. հաշիւը քննելը, հաշուեքննութիւն:

Nachrechner, ար. 22ա. վերահաշուող, հաշուեքննիչ:

Nachrede, իգ. 35. (գործքի մը վրայ) վերջնական զննութիւն. 2. (գրքի մը...) վերջաբան. 3. մէկուն ետեւէն խօսուած խօսք. ա—. բամբասանք, չարախօսութիւն, զրպարտութիւն. in üble — bringen վատահամբաւել. 4. իրգ. փոխարէն՝ կրկին պատասխան:

nachreden, չբ. h. եւ նբ. 3բ. բյ. J-m — մէկուն խօսուածքին նմանիլ. մէկուն պէս խօսիլ. բ. J-m Alles auf Treu' und Glauben — մէկուն ամէն բանին հաւատք ընծայել. 2. et. — խօսք մը՝ բան մը կրկնել. դարձեալ զրուցել. 3. J-m et. — մէկը զրպարտել, բամբասել, չարախօսել:

Nachreife, իգ. 35. = Nachreifen, չ.:

nachreifen, չբ. s. 3ա. բյ. ագր. (պտուղ) քաղուելէն ետեւ հասուննալ: — չ. 23բ. անյ. քաղուելէն ետքը հասուննալը՝ խայծելը:

nachreisen, չբ. s. 3գ. բյ. J-m — ճամբայ ելլել (մէկուն հետ միանալու համար):

nachreiß||en, չբ. s. 2ի. բյ. աւելի պատռիլ, պատռուածքն յառաջ երթալ: — նբ. քարշելով տանիլ. 2. աւելի պատռել. 3. (գծագրութիւն մը) ընդօրինակել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բայիս նշանակութեանց հետ:

nachreiten, չբ. s. 2ի. (տես. նբ. եւ անկ. 3բ.) բյ. J-m — մէկուն ետեւէն ձիավարել:

nachrennen, չբ. s. 4ա. բյ. (տ. rennen) J-m — մէկուն ետեւէն վազել, յետընթանալ:

Nachricht, իգ. 31. լուր, զրոյց. նորալուր. 2. յայտարարութիւն. ազդարարութիւն. տեղեկութիւն, ծանօթութիւն. von et. — einziehen բանի մը վրայ տեղեկութիւն առնուլ, բանի մը տեղեկանալ:

nachrichten, նբ. եւ չբ. h. 3բ. բյ. դարձեալ շիտկել՝ ուղղել. 2. et. e-m Dinge — բանի մը համեմատ ուղղել՝ շիտկել. 3. ետքէն դատել:

Nachrichter, ար. 22ա. վճռահատար դահիճ (տ. Scharfrichter):

nachrichtlich, ած. 6. ազդարարելի. ազդարարութեան արժանի. մկ. իբրեւ լուր՝ տեղեկութիւն:

nachrollen, չբ. s. 3ա. բյ. ետեւէն գլորիլ՝ թաւալիլ:

Digitized by Google

nachrücken, չբ. ſ. 3ա. բժ. 3-m — մէկուն ետեւէն հասնիլ. 2. (բարձրագոյն աստիճանի մը) ելլել, յառաջանալ: — Նբ. բանի մ'ետեւէն հասցընել, յառաջացընել:

nachrudern, չբ. ſ. 3ա. բժ. 3-m — մէկուն ետեւէն թիավարել:

Nachruf, ար. 20. անյփ. ein — konnte ihn nicht mehr erreichen ձայն (ետեւէն կոչելը ու) ձայնն ալ չէր կրնար իրեն հասնիլ. 2. (վերջին) հրաժեշտ. կենսագրութիւն նորոգ վախճանելոյ. 3. (ձգուած) համբաւ, յիշատակ:

nachrufen, չբ. h. եւ Նբ. 2հ. բժ. 3-m — մէկուն ետեւէն պոռալ. 2. 3. — մէկն (իր) ետեւէն կանչել:

Nachruhm, ար. 20. անյփ. (մահուընէ վերջը մնացած) փառք, պատիւ. համբաւ, հռչակ:

nachrühmen, Նբ. 3ա. բժ. 3-m et. — ի գովեստ մէկուն բան մ'ըսել:

Nachrunde, էփ. 85. գէն. փոքր գիշերապահք՝ պահանորդք:

nachrutschen, չբ. ſ. 3ա. եւ 3փ. բժ. փլչիլ, կործանիլ. 2. 3-m — սահելով մէկուն ետեւէն երթալ:

nachsäen, Նբ. 3ա. բժ. Երկ. դարձեալ սերմանել, վերացանել:

nachsagen, Նբ. 3ա. բժ. et. — (լսածը) կրկնել. դարձեալ ըսել, մոռցածն ըսել. 2. = nachreden, 1. բ. 3. 3-m et — = nachreden, 3.

Nachsatz, ար. 13. փր. (նախադասութեան) երկրորդ մասը. փլ. հետեւութիւն, եզրակացութիւն. 2. խղ. դարձեալ՝ յետոյ գրուած ստորակ:

nachschauen, չբ. h. 3ա. բժ. 3-m — մէկուն ետեւէն նայիլ. 2. երթալ տեսնել թէ...:

nachschicken, Նբ. 3ա. բժ. (մէկուն) ետեւէն ղրկել. ուշ խաւրել:

nachschieben, Նբ. եւ չբ. h. 2ղ. բժ. ետեւէն հրել. (կնդ-ժղէ մէջ) գընդամղել:

nachschießen, Նբ. 2ե. բժ. 3-m (eine Kugel) — (փախչողին... վրայ հրացան արձակել. բ. ետքէն՝ ուշ արձակել. 2. վճ. Gelder — ստակի նոր գումար մը տալ: — չբ. ſ. ետեւէն խոյանալ՝ դիմել. 2. դարձեալ բողբոջիլ, վերապատկիլ.

nachschiffen, չբ. ſ. 3ա. բժ. 3-m — մէկուն ետեւէն նաւարկել. նաւով հալածել: — Նբ. ետքէն նաւով խաւրել:

Nachschlag, ար. 13. երկրորդ հարուած. 2. Երժ. լրացուցիչ խաղ:

nachschlagen, Նբ. եւ չբ. h. 2յ. բժ. 3-m — (փախչողին...) ետեւէն հարուած մը տալ, զարնել. 2. Երժ. խաղէ մ'ետքը ուրիշ խաղ դնել. 3. ein Buch —, in einem Buche — գիրք մը բանալ (ըսածն հաստատելու համար). eine Stelle — (գրքին մէջ) վկայութիւն մը փնտռել: — չբ. ſ. 3-m — = nach 3-m arten.

nachschleichen, չբ. ſ. 2խ. բժ. 3-m — մէկուն ետեւէն գաղտուկ երթալ. սպրդիլ. մշն. լրտեսել, դիտել:

nachschleifen, Նբ. բժ. Ա. 2խ. ein Messer... — դանակը... դարձեալ սրել: Բ. — Նբ. 3ա. ետեւէն քաշել՝ ձգձգել:

nachschleppen, Նբ. եւ ժբ. 3ա. բժ. (իւր) ետեւէն քաշել՝ քաշքշել. sich mühsam — նեղութեամբ՝ դժուարաւ ետեւէն երթալ. 2. Ն—ծ. ուրիշ նաւ մը քաշել: — չբ. h. գետին կախուած ըլլալ, ընդ գետին քարշիլ:

Nachschlüssel, ար. 22ա. գողի՝ սուտ բանալի:

nachschmecken, չբ. h. 3ա. բժ. համ մը թողուլ:

nachschmieren, Նբ. 3ա. բժ. դարձեալ օծել. 2. աղտոտելով ընդօրինակել:

nachschneiden, Նբ. 2խ. բժ. (տ. schneiden) noch Brot — ուրիշ հաց ալ կտրել. 2. eine Feder — գրիչ մը դարձեալ կտրել:

nachschreiben, Նբ. եւ չբ. h. 2ծ. բժ. մէկուն թելադրութեամբը գրել. մէկուն ըսածն ի գիր առնուլ. e-n Vortrag — (ճառախօսութիւն մը) խօսքն ի գիր առնուլ. 2. ետքէն՝ ուշ գրել. 3. օրինակել, ընդօրինակել. 4. 3-m — մէկուն գրին նմանցընել. բ. էջ. մր. ուրիշին գրուածքը կապկօրէն ընդօրինակել:

Nachschreiber, ար. 22ա. ընդօրինակող, (ուրիշին ըսածն) ի գիր առնող:

nachschreien, չբ. h. եւ Նբ. 2ծ. բժ.

Digitized by Google

.. nachrufen, 1.; 2. J—m Schimpfreden — մէկը նախատական խօսքերով հալածել։

Nachschrift, էգ. 31. ուրիշին թելադրութեամբը գրելը. բ. ընդօրինակութիւն. գ. թելադրութեամբ գրուածք. 2. (նամակի) յետգրութիւն։

Nachschub, ար. 13. նորէն մղում. 2. (խաղախաղէ մէջ) ջնջոտ. ich habe den — nach Ihnen Ձեզմէ վերջին ես պիտի խաղամ։

nachschwatzen, նբ. 3գ. բծ. շաղակրատութեամբ կրկնել։

nachschwimmen, չբ. ſ. 2բ. բծ. (տ. schwimmen) J—m — մէկուն ետեւէն լողալ(ով երթալ)։

nachschwören, նբ. եւ չբ. h. 2ե. բծ. J—m — մէկուն օրինակին համաձայն երդնուլ։

nachsegeln, չբ. ſ. 3ա. բծ. նաւ. (ուրիշ նաւու մ՝ ետեւէն նաւարկել. einem Schiffe — նաւ մը հալածել։

nachsehen, չբ. h. եւ նբ. 2է. բծ. J—m — մէկուն ետեւէն նայիլ. 2. et. — բանի մ՝ աչքէ անցընել. քննել, ստուգել. զննել. սրբագրել. —, ob... երթալ նայիլ՝ թէ արդեօք... 3. J—m et. — մէկուն՝ բանի մ՝ աչք գոցել։ — չ. 22բ. անյ. ետեւէն նայիլը. 2. քննութիւն, զննութիւն. ստուգելը. վճ. (վաճառաց) նորոգ քննութիւն։

nachsein, չբ. 1ա. բծ. գղւ. = nachgekommen sein; er ist ihm nach անոր ետեւէն գնաց. 2. ետ(ելը) մնալ։ |= nachschicken.

nachsenden, նբ. 4ա. (տ. senden) բծ.

nachsetzen, նբ. 3գ. բծ. et. e—m Gegenstande — բան մ՝ ուրիշ բանէ մ՝ ետեւ դնել. բ. ուրիշ բանէ մը վար դասել՝ համարել. 2. վրան աւելցնել. խղ. մէյ մ՝ ալ (ստակ) դնել։ — չբ. ſ. J—m — մէկը հալածել, մէկուն ետեւէն իյնալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. հալածում, ետեւէն իյնալը։

Nachsicht, էգ. 31. անյ. ներում, թողութիւն, ներողամտութիւն. (gegen J. կամ mit J—m) — h., mit — verfahren (մէկուն հետ) ներողամտութեամբ վարուիլ. 2. զիջողութիւն, շնորհում. արգահատութիւն։

nachsichtig, ած. 6. — (gegen J. մէկուն) ներող, ներողամիտ. մ. ներողամտութեամբ. կամօրար։

Nachsichtigkeit, էգ. 31. անյ. ներողամտութիւն։

nachsichtsvoll, ած. 6. շատ ներողամիտ։

nachsingen, նբ. 2ա. բծ. et. — բան մ՝ երգելով կրկնել։

nachsinnen, չբ. h. 9բ. բծ. einer Sache —, über et. — բանի մը վրայ խորհիլ՝ խորհրդածել. խոկալ։ — չ. 22բ. անյ. խոկում, մտածութիւն։

nachsitzen, չբ. h. 2ß. բծ. = Nachbleiben, 3. — չ. 22բ. անյ. = Nachbleiben, չ.։

Nachsitzung, էգ. 31. տ. nach... ß.։

Nachsommer, ար. 22ա. ամառուան վերջերը 2. = Altweibersommer.

nachspähen, չբ. h. 3ա. բծ. J—m — մէկը դիտել, լրտեսել. 2. (բնութեան գաղտնեացը) թափանցելու ջանալ։

Nachspiel, չ. 20. ßտ. (ներկայացումէ մը վերջը) փոքրիկ արարուած. բ. վերջնական թատերախաղ. 2. երժ. (երգանակի մը...) վերջաւորութիւն։

nachspielen, չբ. h. 3ա. բծ. J—m — մէկուն խաղին նմանցընել։ — նբ. խղ. ուզուած գոյնը խաղալ. 2. երժ. nach dem Gehöre — (երգանակ մը) ըստ լսելեաց՝ լսելով զարնել։

nachspotten, չբ. h. եւ նբ. 3բ. բծ. J—m — մէկը ծաղրելով հալածել. բ. մէկը հեռանալէն ետքը ծաղրել։

nachsprechen, չբ. h. եւ նբ. 2գ. բծ. J—m et. — մէկուն բառը կրկնել. նմն. = nachbeten, 2.; 2. J—m — մէկուն ձայնին նմանցընել (կեղծելով)։ — չ. 22բ. անյ. ուրիշին բառը կրկնելը. նմանողութիւն։

nachsprengen, չբ. ſ. 3ա. բծ. J—m — մէկուն ետեւէն սուրալ՝ երագընթաց վազել։

nachspringen, չբ. ſ. 2ա. բծ. J—m — մէկուն ետեւէն ցատքել՝ ոստնուլ։

nachspüren, չբ. h. 3ա. բծ. J—m — մէկուն հետքը վրայէն երթալ. 2. որս. e—m Hasen... — նապաստակի մը... հետքը փնտռել. ը. մփ. = nachforschen. — նբ. et. — բան մը վերջէն իմանալ՝ զգալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. յոյզ եւ խնդիր.

Digitized by Google

Հետախուզութիւն. ը. մր. = nachforschen, չ.:

nächst, նրր. nahe. Ա. ած. 6. մերձաւորագոյն, մօտագոյն. 2. der gerade Weg ist der —e շիտակ ճամբան կարճագոյնն է. im —en Augenblick վայրկեան մը վերջը. bei —er Gelegenheit առաջին առթիւ. առլ. Jeder ist sich selbst der —e ամէն յանձնէ ակրա-նիւ: Բ. der (die, das) ~e, գ. 6. փ. ած. 2. 2. der —e ընկեր, մերձաւոր. 3. das —e ամենամօտն, մօտաւորագոյնն: Գ. — մ. am —en մօտագոյնս. er kommt ihm am —en իրեն ամենէն աւելի կը մերձենայ. 2. —ens, ի մօտոյ, անմիջապէս, քանի մ'օրէն: Դ. — նխ. տր.ով. (Նախ— մ. տեղ ջա—ջընող նխ.ով.) շատ մօտ, քովը. — ihr ճիշդ իրեն քովը. 2. (Ըլ ջա—ջընի յիշա—ած մեխան անմիջապէս յաջորդութը.) — Gott danke ich Ihnen meine Rettung ազատութիւնս Աստուծմէ ետքը Ձեզի պարտական եմ:

nä'chst|folgend, ած. յաջորդ, հետեւեալ. der —e Tag հետեւեալ՝ երկրորդ օրը: —**liegend**, ած. ամենամօտ կեցողն: —**vergangen**, ած. վերջին (գ.ե մը վերջը):

nächstehen, չբ. h. 26. բյ. վերջը դրուած՝ յետագայ ըլլալ. մխ. ֆրոյ հոփառաձոյ համար. —des Abenteuer յաջորդ՝ հետեւեալ արկածը. 2. J—m — մէկէ մը ստորին՝ յետադաս ըլլալ. er steht ihm in Allem nach յամենայնի իրմէ վար է: — չ. 22բ. անյփ. ստորնութիւն:

nächstell|en, նբ. 3ա. բյ. ետքը դնել՝ կարգել. 2. eine Uhr — ժամացոյց մ'ետ մղել: — չբ. h. J—m — մէկուն որոգայթ՝ դարան լարել: — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. հետամտութիւն, հալածում. hinterlistige Nachstellungen դարանք, որոգայթք:

Nächsteller, ար. 22ա. դարանակալ, դաւաճան:

Nä'chstenliebe, էգ. ընկերասիրութիւն. christliche — եղբայրասիրութիւն:

nä'chstens տ. **nächst**, Գ. 2.

Nächsteuer, էգ. 35. երկրորդական տուրք. հարկաց յաւելուած:

Nächstich, ար. 20. (նենգութեամբ) փորագրութեան մը նմանողութիւն, նմանաքանդակութիւն:

nachsticken, չբ. h. եւ նբ. 3ա. բյ. տ. nach... Ա. 3.

nachstimmen, չբ. h. 3ա. բյ. ետքէն քուէ ձգել. բ. դարձեալ քուէ ձգել. գ. J—m — ուրիշին նայելով՝ օրինակէն շարժեալ քուէ ձգել: — նբ. եբյ. ein Klavier — դաշնամուրի ձայները դարձեալ յարմարցընել՝ մխարանել:

nachstopfen, նբ. 3ա. եւ 3գ. բյ. աւելի խճողել՝ խծկել:

Nachstoß, ար. 13. կրկին հարուած. (սրախաղութեան մէջ) հակահարուած:

nachstoßen, նբ. եւ չբ. h. 2կ. բյ. ետեւէն մղել՝ հրել. (գնդախաղի մէջ գունդ մը) կրկին զարնել. 2. et. — դարձեալ՝ ուրիշ ալ լեցնել. 3. հակահարուածել:

nachstottern, չբ. h. 3ա. բյ. տ. nach... Ա. 4.

nachstreben, չբ. h. 3ա. բյ. einem Dinge — բանի մ'ետեւէ ըլլալ՝ հասնելու ջանալ. J—m — մէկը ձեռք ձգելու ճգնիլ:

nachströmen, չբ. s. 3ա. բյ. հեղեղի պէս ետեւէն վազել՝ հոսել. էխ. բազմութեամբ ետեւէն երթալ:

nachstürmen, չբ. s. 3ա. բյ. J—m — մէկուն ետեւէն յարձակիլ՝ փութով վազել:

nachstürzen, չբ. s. 3գ. բյ. e—m Dinge — բանի մ'ետեւէն կործանիլ՝ փլչիլ. 2. J—m — մէկուն ետեւէն յարձակիլ: — նբ. ետեւէն գահավէժ ընել՝ գահավիժել. ըստ. noch ein Glas Wein — գաւաթ մը գինի ալ պարպել:

nachsuch|en, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բյ. հետազօտել, փնտռել, որոնել. 2. et. կամ um et. — = ansuchen, չբ.: — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. քննութիւն, հետազօտութիւն. փնտռելը, խուզարկութիւն. 2. = Ansuchen, չ.:

Nachsilbe, էգ. 35. եր. վերջնավանկ:

Nacht, էգ. 17. (մկբյ. —ս. Nachts) գիշեր. es ist — գիշեր է. gute —! գիշեր բարի. (des) —s, bei —, in der — ի գիշերի, գիշեր ատեն, գիշերայն. bei — und Nebel մթոյ մէջ,

Digitized by Google

գիշերուան միջնորդութեամբ. über — —) գիշերը. բ) մէկ գիշերուան մէջ, յեղակարծում, կարի արագութեամբ. 2. zur — essen ընթրել. ճխ. es wird — vor m—n Blicken տեսութիւնս կը նսեմանայ, աչուընեռս չեն տեսներ:

Náchtangriff, ար. չէզ. գիշերական յարձակում: —bedeckt, ած. խաւարամած: —blind, ած. ախտ. գիշերատեսն չտեսնող, գիշերակոյր, հաւկոյր: —blume, էգ. տն. գիշերային ծաղիկ. բ. գիշերածաղուարձ (Nyctanthos): —essen, չ. ընթրիք: —falter, ար. կն. գիշերուան թիթեռ, ցայգաթիթեռ: —geist, ար. գիշերային ոգի, ուրուական: —geschirr, չ. կճիճ, միզաման: —gleiche, էգ. գիշերահաւասար: —herberge, էգ. օթեւան, իջեւան: —kerze, էգ. = Nachtlicht; բ. տն. ցայգածաղիկ (Oenothera): —lager, չ. տեղ մ'ագանելու. բ. օթեւան, իջեւան: —mahr, ար. —mahre, էգ. կնադեմ (գիշերային) ոգի: —mette, էգ. կր. գիշերային ժամ(երգութիւն): —musik, էգ. երժ. ցայգանուագ: —mütze, էգ. գիշերնոց. բ. ճխ. ընտ. քնացկոտ մարդ, թանձրամիտ: —pfauenauge, չ. կն. ծիրանի թիթեռ (Saturnia pyri). ման. kleines — գիշերային արգոս (Saturnia carpini): —quartier, չ. = Nachtlager; չէզ. գիշերօթ: —rabe, ար. կն. = Nachtschwalbe. —riegel, ար. ար—. ներքին պարզունակ, ներքնասողնակ: —schatten, ար. ցայգաստուեր. 2. տն. մորմ, շնխաղող (Solanum). բ. = Belladonna. —schmetterling, ար. կն. = Nachtfalter. —schwalbe, էգ. կն. այծակիթ (Caprimulgus europaeus): —ständchen, չ. = Nachtmusik. —stuhl, ար. ծակաթոռ, պէտքի աթոռ: —topf, ար. միզաման, կճիճ, միզաւոր: —viole, էգ. տն. գիշերական մանուշակ (Hesperis): —wache, էգ. հսկում, տքնութիւն, գիշերապահութիւն. բ. գիշերային պահապանք, գիշերապահք: —wächter, ար. հսկող, գիշերապահ. ընտ. Das ist unter dem (reitenden) — այլանդակ գործք է այս. բ. յողդողդ՝ երկչոտ՝ անազդեցիկ մարդ. փ. գաւաթին կամ տակառին տակը մնացած գարեջրոյ մնացորդ. ամ. e—n — setzen ի պէտս նըստանել: —wandeln, չբ. հ. 8ա. անբժ. ախտ. քնայած՝ քնաշրջիկ՝ գիշերաշրջիկ ըլլալ. բ. չ. քնայածութիւն, ցայգագնացութիւն: —wandler(in, էգ.), ար. քնայած, քնաշրջիկ, գիշերաշրջիկ: —zeit, էգ. գիշեր (ժամանակ). zur — գիշերայն. գիշեր ատեն: —zug, ար. գիշերը բանող կառատորմ:

náchtanzen, չբ. ſ. 3գ. բժ. J—m — կաքաւելով ետեւէն երթալ: — նբ. (einen Tanz) — մէկուն կաքաւած պարին նմանցընել:

nä'chtelang, մ. ամբողջ գիշերներ:

náchten, չբ. h. 3բ. ման. անդ. բ. es nachtet գիշերանայ. բ. ճխ. բ. ամօլ. մթանալ, նսեմանալ:

nä'chten, չբ. h. 3բ. = übernachten. — նբ. J. — մէկն ագուցանել, մէկուն օթեւան տալ:

Náchtheil, ար. 20. չահողութիւն, ձախողութիւն. 2. վնաս, կորուստ, տոյժ. J—m — bringen մէկուն վնասել. Das würde mir zum großen —e gereichen ատիկա ինծի մեծապէս վնասակար կ'ըլլար:

náchtheilig, ած. 6. (հկ. ան. beförderlich) անյաջող, ձախող, վնասակար. 2. տաղտուկ, ձանձրացուցիչ, հակառակ:

náchthun, նբ. եւ չբ. h. 3բ. բժ. et. — նոյնն ընել, նմանցընել. 2. ուշ՝ յետոյ ընել:

Náchtigall, էգ. 31. կն. սոխակ (Sylvia luscinia):

náchtigallenhaft, ած. 6. սոխականման, սոխակի:

nä'chtigen, չբ. h. 3ա. = übernachten.

Náchtisch, ար. 20. աղանդեր, անուշեղէնք եւ պտղեղէնք:

nä'chtlich, ած. 6. գիշերային. մ. գիշերայն, գիշեր ատեն. bei —er Weile գիշերայն. 2. փխ. մութ, մթին, նսեմ. եւն.:

Náchtrab, ար. 18. անյ. չէզ. վերջապահ:

náchtraben, չբ. ſ. 3ա. բժ. J—m — մէկուն ետեւէն ընդոստ ընթացիւք երթալ՝ ընդոստանուլ:

náchtrachten, չբ. h. 3ա. բժ. = nachstreben.

Digitized by Google

Náchtrag, ար. 12. (գրքի) յաւելուած. վճ. = Nachtragszahlung.

náchtragen, նբ. 2յ. բյ. J—m et. — բան մը մէկուն ետեւէն տանիլ. 2. փխ. J—m et. — մէկուն դէմ բանի մը համար ոխ պահել. 3. վրան աւելցընել, յաւելուած ընել: —d, դբբ. եւ ած. 6. ոխակալ:

náchträglich, ած. 6. վերջին. լրացուցիչ, ամբողջացուցիչ. մ. շատ ուշ, կարգի անագան:

Náchtrags‖artikel, ար. յաւելուածոյ մաս: —zahlung, իգ. վճ. նոր վճարում. բ. պարտուց մնացորդի վճարում:

náchtreten, չբ. ſ. 2է. բյ. (տ. treten) J—m — մէկուն ետեւէն քալել. բ. մփ. մէկուն շաւղաց հետեւիլ:

náchtrillern, նբ. 3ա. բյ. գեղգեղելով կրկնել:

náchtrinken, նբ. եւ չբ. h. 2ա. բյ. J—m — մէկուն հետ (մէկուն կենդանութեան համար) խմել. 2. Wasser auf (eine Arznei...) — (դեղի մը...) վրան՝ ետեւէն ջուր խմել:

Nachts տ. Nacht, 1.

Náchübel, չ. 22ա. ետեւէն եկած չարիք՝ աղէտք:

náchüb‖en, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բյ. ետքէն՝ ուշ կրթել(ուիլ)՝ հրահանգել(ուիլ). 2. կորսուած ժամանակին տեղը լնուլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. կրկնում, կրրկնութիւն. լրացուցիչ հրահանգ:

Náchurlaub, ար. 20. (յճխ. դճն.) հանգստեան միջոցի երկարում:

náchverlangen, նբ. 3ա. բյ. (առ. վճ.) աւելի ուզել՝ պահանջել:

náchverzollen, նբ. 3ա. բյ. վճ. լրացուցիչ հարկ վճարել:

náchwachsen, չբ. h. 2յ. բյ. (տ. wachsen) ուշ՝ անագան աճիլ. 2. դարձեալ բողբոջիլ՝ բուսնիլ՝ յառաջ գալ: — չ. 22բ. անյ. նոր բողբոջում, վերաբողբոջում:

náchwagen, ſich — փբ. 3ա. բյ. ſich J—m — մէկուն ետեւէն երթալու յանդգնիլ:

náchwägen, նբ. 2է. բյ. դարձեալ կշռել, վերակշռել. կշիռքն ստուգել:

Náchwahl, իգ. 31. երկրորդ՝ նոր ընտրութիւն:

náchwählen, չբ. h. 3ա. բյ. ետքէն՝ ուշ ընտրել՝ քուէ ձգել:

náchwanken, չբ. ſ. 3ա. բյ. J—m — դողդոջելով մէկուն ետեւէն երթալ:

Náchweh, չ. 2ծա. հիւանդութեան ցաւի մնացորդ՝ հետք. փխ. տխուր՝ աղէտալի հետեւանք. 2. —en, յփ. ծննդեան երկունք:

náchweinen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. բյ. J—m (Thränen) — մէկուն երթալը (մահը) լալ:

Náchweis, ար. (եզ. 8. յփ. 18.) = Nachweisung.

náchweisbar, ած. 6. (ապա)ցուցանելի:

náchweisen, նբ. եւ չբ. h. 2ծ. բյ. (տ. weisen) J—m et. — մէկուն բանի մը վրայ տեղեկութիւններ տալ՝ մատակարարել. J—m Irrthümer — մէկուն ըրած սխալմունքները ցուցընել. բ. մփ. ցուցընել, ապացուցանել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ապացոյց, ցուցում, փաստ. 2. տեղեկութիւն. (բառարանաց... մէջ) ուրիշ տեղ խաւրելը, կոչում:

Náchweiser, ար. 22ա. տեղեկութիւն տուող, առաջնորդ, վարիչ:

Náchwelt, իգ. 31. անյ. յաջորդք, ապագայ աշխարհք՝ մարդիկ:

náchwerfen, նբ. 2դ. բյ. J—m et. — մէկուն ետեւէն բան մը նետել. 2. noch Kohlen — ուրիշ ածուխ... ալ նետել՝ դնել:

náchwiegen, նբ. 2ղ. բյ. = nachwägen.

Náchwinter, ար. 22ա. ձմեռուան վերջը. բ. երկրորդ ձմեռ, գարնան ցուրտ:

náchwirk‖en, չբ. h. 3ա. բյ. ուշ ազդել՝ ազդեցութիւն ընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ուշ ազդեցութիւն. unter der — von et. leiden հիւանդութեան մը մնացորդը զգալ:

Náchwolle, իգ. 35. ոչա. երկրորդական բուրդ:

náchwollen, չբ. h. (տ. wollen) բյ. ղղչ. = J—m nachfolgen wollen; J—m — մէկուն ետեւէն երթալ ուզել:

Náchwort, չ. 20. (համառօտ) վերջաբան, վերջին բանք:

Náchwuchs, ար. (եզ. 8. յփ. 18.

—ն—չըլնելու) = Nachwachsen, չ. 2. բս. բողբոջ, շառաւիղ. Բ. սերունդք, յաջորդք, որդիք։

náchzahl||en, նբ. 3ա. բյ. վերջէն վճարել. (աւելի արժող տոմսակ մ'առնելու համար) վրան վճարել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վերջին վճարում, մնացորդի վճարմունք։

náchzähl||en, նբ. 3ա. բյ. դարձեալ հաշուել, երկրորդ անգամ համրել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վերահաշիւ, դարձեալ համրելը։

náchzeichn||en, նբ. 3բ. բյ. օրինակի մը համաձայն՝ վրայէն գծագրել, ընդօրինակել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. օրինակի մը համեմատ գծագրութիւն, ընդօրինակութիւն։

náchziehen, նբ. 2ղ. բյ. յինքն ձգել, յանկուցանել. 2. իր ետեւէն քաշել(ով տանիլ). փխ. (միտքը) յափշտակել. 3. (օրինակի մը համեմատ գծեր...) քաշել, նմանցընել։ — չբ. ſ. J—m — մէկուն ետեւէն երթալ, հետեւիլ. Բ. (մէկուն բնակած տունը) բնակել(ու երթալ)։

Náchzins, ար. (խղ. 8. յգ. 29.) նոր՝ երկրորդ(ական) հաս՝ վարձք։

náchzotteln, չբ. ſ. 3ա. բյ. J—m — ընդոստ ընդոստ մէկուն ետեւէն երթալ։

Náchzucht, իգ. 31. պաճարաբուծութիւն, անասնաբուծութիւն. Բ. բուծեալ անասունք։

Náchzug, ար. 18. չու, յուղարկաւորք, ուղեկիցք, շքադիրք. չխ. = Nachtrab.

Náchzügler, ար. 22ա. (ա—. չխ.) յետամնաց զինուոր. աւարառու, ասպատակաւոր։

Nácken, ար. 22բ. ծոծրակագէս (նաեւ Nackenzopf). ծոծորակ, շիշք, շլինք. 2. J—m den — beugen փ. beugen; J—m auf den — liegen կամ sitzen մէկն ի մերձուստ հալածել, մէկուն հետամուտ ըլլալ. Բ. չխ. թշնամեաց զօրքն հալածել. e—n Schelm im — haben ստահակ՝ չարաճճի ըլլալ։

Nácken||kissen, չ. (կառքի... մէջ) սնարք։ —schlag, ար. ծոծորակին զարնելը. փխ. —schläge von et. bekommen բանի մը ձախողակեան փորձն առնուլ։ —wulst, իգ. —zopf, ար. ծածրակագէս։

nácken, ըխփ. náckendig, ած. 6. = nackt.

nackt, ած. 6. մերկ. J. ganz — ausziehen մէկը բոլորովին մերկացընել. մօրէ մերկ ընել. mit —en Worten յայտնապէս, անպատրուակ, բացէ ի բաց խօսիլ. 2. փետրաթափ, մորթազերծ. մազաթափ գերծեալ. լերկ. 3. քրն. քր. քլ. —er Satz պարզ նախադասութիւն։

náckt|beinig, ած. մերկասրուն։ —blumig, ած. 6. բս. մերկածաղիկ։ —kiemer, ար. յգ. կն. մերկախռիկք։ —same, ար. (—samig, ած.) բս. մերկասերմ։

Náckheit, իգ. 31. մերկութիւն։

Nádel, իգ. 35. ասեղ. 2. lange — (զանկապան հիւսելու) ճաղ. (Steck.) — գնդասեղ, գնծիկ. Բ. փխ. Das ist mit der heißen — gemacht փերիփերայ՝ շտապաւ շինուած է. wie auf —n sitzen ստատիկ անձկութեան մէջ ըլլալ. ասեղի վրայ նստիլ. Գ. (հրացանի) կայծ։

Nádel||arbeit, իգ. ասեղնագործ։ —behälter, ար. ասեղնակալ։ —büchse, իգ. ասեղնոց։ —fisch, ար. կն. ասեղնաձուկ (Syngnathus)։ —förmig, ած. ասեղնակերպ. մն. բս. ասեղնաձեւ։ —futteral, չ. ասեղնակալ։ —geld, չ. գնդասեղ գնելու ստակ. Բ. (ազնուականներու տրուած) պարգեւ՝ ընծայք. (ազնուական կանանց) զարդարանաց ստակ։ —halter, ար. ար—. եւ չբ. ասեղնակալ։ —holz, չ. բս. (հկ—ն. Laub-, Lichtholz) կոնաբեր ծառեր(ու անտառ)։ —loch, չ. —öhr, չ. ասղան ծակ, ագը։ —wurm, ար. կն. ասեղնաձեւ որդ (Ascaris acus)։

nádeln, նբ. 8ա. գնդասեղներով պատել. 2. մխացընել, կցել։

Nádler, ար. 22ա. ար—. ասեղնարար. Բ. գնդասեղնարար։ —waare, իգ. չմ. ասեղներու՝ գնդասեղներու վաճառք։

Náge||thier, չ. կն. կրծող անասուն. —r, յգ. կրծողք։ —wurm, ար. կն. կրծող որդ (նաեւ փխ. խղճմտանաց խայթի համար)։

Nágel, ար. 21ա. Ա. եղունգ. մա-

Digitized by Google

գիլ, ճիրան. 2. փխ. das Feuer (կամ es) brennt mir auf die Nägel կամ den Nägeln իրը առխպողական է: — Բ. գամ, բեւեռ. 2. փխ. et. an den — hängen բան մը դադրեցընել՝ երեւան ձգել. den — auf den Kopf treffen ճիշդ գտնել, գլուխը զարնել. e—n (hohen, gewaltigen) — haben (շատ) հպարտ ըլլալ. 3. ար—. hölzerner — փայտեայ սեպ, բոյթ, երիթ:

Nägel|amboß, ար. ար—. բեւեռագործի սալ: **—bein**, չ. փղն. անդր. եղնգնոսկր: **—fell**, չ. անոթք. (ձիերու աչաց) թաղանթային աւելորդ միս, եղնգաձեւ լուսն, եղնգաթաղանթ: **—fest**, ած. բեւեռակալ, բեւեռապինդ: **—geschwür**, չ. ախտ. եղնգանց խաղալապար, մատնաշուքթն: **—handel**, ար. մն. բեւեռավաճառութիւն: **—händler**, ար. մն. բեւեռավաճառ: **—neu**, ած. = funkel(nagel)neu. **—schmied**, ար. ար—. բեւեռագործ: **—zieher**, ար. ար—. բեւեռահան:

Nä'gelchen, չ. շբ. (ն—չ. Nagelւ) պզտիկ եղունգ. 2. պզտիկ գամ, բեւեռիկ:

Nä'g(e)lein, չ. շբ. (ն—չ. Nagelւ) = Nägelchen; 2. փլ. = Gewürznägelein; Բ. = Nelke.

nägel|n, նբ. ց—. ար—. բեւեռել, գամել: — չ. շբ. անյ. **—ung**, իգ. 81. բեւեռում, գամելը:

nagen, նբ. չբ. հ. ց—. կրծել. փխ. մաշեցընել, ուտել. Das Gewissen nagt ihn խիղճը կը խայթէ՝ զինք կ'ուտէ. 2. ծամել, ծամքել. ուտել, մաշել, ապականել. sie haben Nichts zu — und zu beißen եւ ոչ կրծելու բան մ'ունին, անօթի՝ առվկաւ են: **—d**, ընբ. եւ ած. 6. կրծող. փխ. հալիչ, տառապիչ, կսկծեցուցիչ (հոգ...). —der Wurm կրծող որդն. փխ. խէթ խղճի, տագնապ մտաց: — չ. շբ. անյ. կրծում (փխ.):

Nager, ար. ց—. (—in, իգ. ց.) կրծող. 2. — յփ. կն. ցանցաթեւք. Բ. = Nagethiere.

nah, nahe, ած. 6. եւ մ. Բղդ. näher, Գրդ. nächst (դ. է կ—բնէ. հկ—նչ. fern); մօտ(աւոր), մերձ(աւոր). — bei der Kirche եկեղեցւոյ քով. ganz — an ea. իրարու կից՝ հուպ. — daran sein, zu... (ըլլել...)ու վրայ ըլլալ. մերձ լինել ի (կորնչել...). 2. յար. կից, ազգնթեր. —e Gefahr մօտալուտ վերահաս վտանգ. ich war — daran, unterzugehen կորսուելու վրայ էի, մերձ էի ի կորնչել. —er Freund կարեւոր՝ մտերիմ բարեկամ. bei näherer Betrachtung ի մերձուստ՝ մօտուստ, մանրամասն նկատելով. nähere Umstände, **Näheres** մանրամասնութիւնք, առանձինն՝ մանրապատում դէպք. Բ. փր. näheres Objekt խնդիր սեռի. 3. Բայերու հետ. չ. օ. **—bevorstehen**, մօտալուտ ըլլալ. **—bringen** դ. **bringen**, ա.; J—m et. — bringen, geben, **legen** մէկուն բան մը հասկըցընել. փխ. J—m et. — legen մէկուն բան մը պնդագոյնս՝ սրտիւ՝ ջերմապէս յանձնարարել. (der Wahrheit) — **kommen** (ճշմարտութեան) մերձենալ. փխ. um der Sache näher zu kommen խնդրոյն գալով. J—m zu — kommen մէկը թշնամանել՝ վշտացընել. **—liegen**, մօտ ըլլալ. փխ. Das liegt — (առնիկա) դիւրաւ կ'ըմբռնուի՝ կը հասկըցուի. näher rücken մօտենալ. —setzen, —stellen մօտեցընել. treten Sie näher,... յառաջ եկէք, մօտեցէք. Բ. (ներս...) մտէք. ea. näher treten մօտագոյնս մերձենալ. փխ. հաշտուիլ. փխ. J—m zu — treten, rücken, kommen կամ **thun** մէկը թշնամանել:

Nä'h|arbeit, իգ. կար, կարան: **—garn**, չ. մն. (կարելու) դերձան: **—korb**, ար. ն—չ. **—körbchen**, չ. կարի կողով: **—mädchen**, չ. **—mamsell**, իգ. դերձակուհի, հանդերձարար աղջիկ: **—maschine**, իգ. ար—. կարամեքենայ: **—nadel**, իգ. ասեղն: **—rahmen**, ար. = Stickrahmen. **—ring**, ար. ար—. մատնոց:

Nä'he, իգ. 85. (—. անյփ.) մերձաւորութիւն, մօտաւորութիւն (տեղւոյ, ժամանակի, ազգականութեան). 2. es ist ganz in der — շատ մօտ է. 3. շրջակայք, մօտ տեղեր:

nahe... Վ. է հետ Բարդութած. չ. օ. **—bei**, մ. մօտագոյնս: **—hin**, **—zu**, մ. գրեթէ, գրեթ իմն:

nahen, չբ. ս. եւ sich — ըբ. ց—. մօտենալ, մերձենալ:

nä'h‖en, նբ. 3ա. կարել. überwendlich — կէց՝ հարեւանցի կարել, վերանցանց կարել, թերդակել (ֆէյէլլէմէ+). weiß (Weißzeug) — կտաւ կարել, ռմ. չորկար ընել. 2. Säume — լուել, խծպել, դարձք ընել. կբ. (գանգը…) կարանել, կցել: — շ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. կարան:

nä'her, բղդ. nah(e)ի գ. նոյնը. մաս. 1. եւ 3.

Nä'her, ար. 21ա. —in, էգ. 32. կարող. (կտաւա)կար:

Näherei', էգ. 31. կարան, կարելը. 2. կարան, կարուած:

nä'her‖n, նբ. եւ sich — գբ. 3ա. մօտեցընել. մերձեցընել. sich J—m, einer Sache — մէկուն բանի մը մերձենալ. 2. բգ. sich den Zuschauern — ատեանին ին յայտնուիլ: — շ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. մերձեցում. ա—ա. մերձաւորութիւն(թուղթ՝ հաշուի):

nahm, 1. եւ 3. դէմ+. էղ. անց. ահմ. nehmenի:

Nä'hr‖mutter, էգ. = Pflegemutter. —stand, ար. (հնդ. Lehr- եւ Wehrstand) գործաւորաց դաս. երրորդ կարգ, ռամիկք:

nä'hren, նբ. եւ sich — գբ. 3ա. ինք զինք սնուցանել, բուծանել. կերակրել (կարօտ մէկը), դարմանել. բ. հմմգ. ernähren, 1. եւ 2.; 2. կաթ ջամբել, դիեցուցանել: — չբ. h. սնանիլ, կերակրիլ, դիել: — շ. 22բ. անյ+. սնուցանելը, կերակրելը (գ. Ernähren, շ.):

Nä'hrer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. = Ernährer.

nä'hrhaft, ած. 6. սննդական, սնուցիչ. բծշ. սննդարար, հիւթեղ, պարարտ. 2. արդիւնաբեր, շահաւոր (կենաց):

Nä'hrhaftigkeit, էգ. 31. անյ+. սննդարարութիւն, պարարտութիւն:

Nä'hrung, էգ. 31. սնունդ, կերակուր. կեր, ճարակ, ջամբ. 2. դարման, ապրուստ, պարէն, ռոճիկ, ոգեպահ(իկ). 3. (ոգեպահը տանելու) միջոց:

Nä'hrungs‖bedürfniß, շ. բնխ. սննդեան հարկ(աւորութիւն): —los, ած. անսննդարար. ը. մգ. աղքատ, անմիջնորդ. անպտուղ, անբեր: —mittel, շ. = Nahrung, 1. եւ Lebensmittel. —saft, ար. բնխ. մամաց: —sorge, էգ. սննդեան հոգ: —stoff, ար. սնունդ:

Naht, էգ. 17. (յ+. նաև. Nahten) (կարելու կերպ) կարան. մաս. կարագիծ. (նրգ. ար. նոյ.) (երկուց տախտակաց մէջ միջոց) կցուած: 2. aufgetrennte — քակած. բ. անդղ. գի. կարան. գ. (մետաղի) զօդում:

Na'ide, էգ. 35. յն. նայ(որդ)(Nais):

naiv, ած. 6. պարզ(ամիտ), անկեղծ:

Naivetä't, Naivitä't, էգ. 31. պարզ(ամտ)ութիւն, անկեղծութիւն:

Naja'de, էգ. 35. դյբ. գետանհանդ, աղբերաց շահապ:

Na'me, ար. 34. Na'men, ար. 22բ. անուն. ich kenne ihn dem — nach զինքը յանունանէ՝ ի համբաւոյ կը ճանչնամ. բ. համբաւ, անուն. 2. անուանակոչութիւն, անուանում. in Gottes —n ա) յանուն Աստուծոյ, Աստուծոյ սիրոյն համար. բ) այնպէս ըլլայ, թող (գայ). in des Teufels —n! (անէծ+) սատանան՝ զրողը տանի. nennen wir das Ding beim rechten —n! յստակ՝ անպատրուակ խօսինք. die —n verlesen անուանակոչ ընել, անունները կարդալ. 3. ա—ա. անուանիչ, յայտարար. բ. ցուցիչ կշռութեան:

Na'men‖gebung, էգ. անուանակոչութիւն, անուանադրութիւն: —los, ած. անանուն. բ. անհաշակ. գ. անպատում, անճառ: —papier, շ. մձ. (հնդ. Inhaberpapier) անուանական արժէթուղթ: —wechsel, ար. անուանափոխութիւն:

Na'mens‖aufruf, ար. անուանակոչ: —fest, շ. —tag, ար. անուն, անուան տօնախմբութիւն: —vetter, ար. mein — անուանակիցս: —zug, ար. անուանագիր, փակագիր:

na'mentlich, ած. 6. անուանական. մ. յանուանէ. 2. մ. յանուանէ, ի մասնաւորի, մանաւանդ:

na'mhaft, ած. 6. անուանեալ. J., et. — machen մէկը կամ բան մը անուանել, յայտնել յանուանէ կոչել. 2. նշանաւոր, անուանի:

nä'mlich, ած. 6. der (dieser) —e Mensch

Digitized by Google

այս) մարդն իսկ. նոյն մարդն. das —e նոյնը: — մ. այսինքն, այս է. ղ. օ. die flüssigen Buchstaben, — l, m, n, r. նայ գրերն՝ ինչպէս են լ, մ, ն, ր:

Nä'nie, էգ. 35. հ. պտ. (Հռովմայեցւոց եղերամարդ աշխարանք) եղերք:

Nänking, չ. 38. ա՜ղ. Նանքինկ: — որ. 38. կ՜մ. նանկին, բաց դեղին կտաւ:

nänkingen, ած. 6. կ՜մ. նանքիննեան:

nanú! ձյ. = na nu (տ. na).

Nánzig, չ. 88. աշխ. Նանսի:

Napf, որ. 18. սկուտեղ, սկաւառակ խոր, (մեծ) դաշխուրան. (անօթ եւ ունկունք չունեցող բաժակաձեւ աման) ծաւ, խեցաս. (ձեռք... լուանալու) լական. (կերակրոյ...) խան. 2. գլ. ծաղկակալ. բ. պտղակալ:

Nä'pfchen, չ. 22բ. (Ն—ղ. Napfȝ) սկուտեղիկ. 2. գլ. պտղակալ:

Näpfkuchen, որ. շամչեղէն հաստեայ, շամչակտտայ:

Náphtha, չ. կամ էգ. 88. հփ. նաւթ:

Napóleon, յտ. ան. որ. 38. Նաբոլէոն: բ. —, նաեւ —(s)d'or, որ. նաբոլէոն, 20 Ֆրանքնոց (ոսկի):

Nápoli, չ. 38. ա՜ղ. Նաբոլի, Նէապոլիս:

Nä'rbchen, չ. 22բ. (Ն—ղ. Narbeȝ) սպեակ. գլ. ծիղ:

Nárbe, էգ. 85. սպի (վիրաց), երաշխէպք. eine — ansetzen, bekommen սպի թողուլ, սպիանալ. 2. (Հաւկիթի գեղնուցի մէջ սպիտակ) նիշ. 3. գլ. ծիղ (կնքոյ վերջին ծայր). 4. երջ. բուսա(կան) խաւ. 5. որ—. երկր. (կաշւոյ վրայ փոքր խորտուբորդութիւնք) հատ:

nárben, նբ. եւ sich — չբ. 3—. սպիացընել, կցել. սպիանալ, կցիլ (վիրաց). 2. երջ. հողին բուսական խաւը հանել. 3. երկր. = abnarben; բ. = körnen, նբ. բ.: — չ. 22բ. անյ. = Abnarben, չ.:

Nárben‖bildung, էգ. սպիացում: —leder, չ. որ—. հատաւոր կաշի: —los, ած. անսպի, անծիղ:

nárbicht, nárbig, ած. 6. սպիաւոր, կեղեքած, ցասծ. գլ. ծիղաւոր. 2. որ—. երկր. հատաւոր:

Nárde, էգ. 35. նաեւ որ. 34. գլ. նարդ(ոս) (Nardus):

nä'rgeln տ. nergeln.

narkótisch, ած. 6. բժշ. —es Mittel թմրադեղ, թմրեցուցիչ դեղ:

narkotisi(e)ren, նբ. 3—. թմրադեղել:

Narr, որ. 33. **Nä'rrin**, էգ. 32. յիմար, խելագար, խեւ, խենդ. 2. J. zum —en haben (halten կամ machen) մէկը ծաղրել. sich zum —en hergeben տաւակ նշաւակի ըլլալ:

Nä'rrchen, չ. 22բ. (Ն—ղ. Narrȝ) խենդուկ, բախուկ:

nárren, չբ. h. 3—. խենդանալ, յիմարնալ: — նաեւ närren, նբ. J. — = zum Narren haben (տ. Narr, 2.).

Nárren‖geschwätz, չ. յիմարաբանութիւն, մորոսաբանութիւն, յիմարական շաղակրատութիւն: —s hände, էգ. յփ. առ—. — beschmieren Tisch und Wände խեւերն թուղթը պատն է, միայն խենդն աժէն տեղ անունը կը գրէ: —liebe, էգ. յիմարական սէր: —mäßig, ած. խենդի պէս. յիմարաբար: —(s)possen, էգ. յփ. խեղկատակութիւնք. բ. այլանդակութիւնք. — treiben խենդութիւններ ընել: —seil, չ. J. am —seile führen ըստ կամս վարել՝ տանիլ մէկը: —streich, որ. = Narren(s)possen, բ. —theiding, էգ. հմ. Narret(h)éi, էգ. խենդութիւն:

Narret(h)éi, էգ. 31. (յփ. նաեւ ...den) = Narrentheiding.

Närrheit, էգ. 31. ընդ. յիմարութիւն, խելագարութիւն, խենդութիւն. 2. այլանդակութիւն:

Nä'rrin, էգ. 32. տ. Narr.

nä'rrisch, ած. 6. յիմարական. ընդ. խենդական. 2. halb — (սակաւ ինչ մի) բախած, աղուաշ. անմիտ, անհանճար. 3. ծաղրածու, խեղկատակ, կատակասէր, ծաղրածու:

Nárses, յտ. ան. որ. 18. հ. պտ. Ներսէս:

Nárwal, որ. 88. (յփ. նաեւ —e) կն. միաժանի (Monodon monoceros):

Narzisse, էգ. 35. գլ. նարգէս (Narcissus):

narzissen‖artig(e Pflanzen), ած. նարգիսազգի (տնկեր):

Nás‖horn, չ. կն. ռնգեղջիւր (Rhinoceros)։ —**hornkäfer**, ար. կն. ռնգեղջիւր բզէզ, եղջերաբզէզ (Oryctes nasicornis)։

nasál, ած. 6. քր. ռնգական։ — չ. 20. երժ. ռնգա(ձայն)հնչիւն (յերգիոնի)։

Nasalitä't, էգ. 31. քր. ռնգականութիւն։

Nasállaut, ար. 20. քր. ռնգական գիր։

Násch‖lust, էգ. փափկակերութիւն, համադամ կերակրոց անձկանք։ —**kätzchen**, չ. —**katze**, էգ. ընփ. փափկակեր՝ ծածուկ լափող կատու. ք. sie ist eine — կատուի պէս համադամասէր է։ —**maul**, չ. = Leckermaul. —**sucht**, էգ. փափկակերութիւն, համադամ կերակուր ճաշակելու մոլութիւն։

náschen, չք. h. եւ նք. 3ա. եւ 8գ. փափկակերութեամբ (եւ ժամանակէ դուրս) ուտել։ — չ. 22ք. անյփ. փափկակերութիւն։

Nä'scher, ար. 22ա. —**in**, էգ. 32. փափկակեր։

Näscherei, էգ. 31. = **Naschhaftigkeit.**

náschhaft, náschig, nä'schig, ած. 6. փափկակեր։

Náschhaftigkeit, էգ. 31. անյփ. փափկակերութիւն։

Náse, էգ. 35. քնա. նաեւ 3ա. քիթ, ունչ, ռնգունք. durch die — sprechen ռնգախօսել. ք. (նկատմամբ հոտառութեան) հոտոտելիք. փ. փխ. die — hoch tragen զքիթն ի վեր տանել, հպարտանալ. mit langer — abziehen կորանալ, ամօթապարտ լինել. seine — in Allem haben, in Alles stecken քիթն ամէն տեղ խոթել. J—m eine — drehen մէկին այպանել. փ. նխ. Բե–մՔփ հանդերձ. 3. **an** (կամ bei) der — herumführen, herumziehen մէկուն հետ ուզածին պէս վարուիլ, մէկը խաղ ընել. J—m die Würmer **aus** der — ziehen մէկուն բերնէն խօսք որսալ. **in** die — steigen ընփ. (հոտ...) քիթը զարնել. գ. կն. ռնգածածան (Cyprinus nasus). ե. արա. երք. — des Pfluges խոփացուկ, ամ. խոփիքիթ. — des Hobels քերչի մեջքին՝ բռնատեղ. ղ. նոյ. — des Schiffes (նաւու)ցռուկ. 2. մն. փխ. immer der — nachgehen ուղղորդ՝ չխոտորելով յառաջ երթալ. ընփ. alle —(n) lang ամէն րոպէ՝ վայրկեան. J—m eine — geben զմէկն յանդիմանել. et. **an** (auf) die — binden, heften մէկուն ծածուկ՝ գաղտնի բան մը յայտնել. J—m **auf** der — spielen կամ tanzen մէկը ծաղր՝ խաղ ընել, մէկուն բարերարութիւնն ի չար գործածել. Das sticht ihm **in** die — ընփ. բաղձանքը կը բերէ, այս կը գրգռէ զինքը. er hat sich viel Wind **um** die — gehen lassen շատ տեղեր տեսեր է. es liegt Ihnen **vor** der — ընփ. քթերնուդ տակն է. 3. արա. (ամանի) բերան, ամ. շուրթ։

Nase‖rümpfen, չ. = **Nasenrümpfen.** —**weis**, ած. անխորհուրդ, անզգոյշ. յանձնապաստան, անհանճար։ —**weisheit**, էգ. անխորհրդութիւն. յանձնապաստանութիւն, անհանճարութիւն։

Nä'seler, ար. 22ա. **Nä'selerin**, էգ. 32. ռնգախօս, ընփ. քթէն խօսող։

nä'seln, չք. h. 3ա. = **schnüffeln**; արա. (շանց) հոտոտել հոտ, առնուլ. 2. ռնգախօսել։ — չ. 22ք. անյփ. ռնգախօսութիւն։

Násen‖bluten, չ. անփ. քթի արիւնիլը. — h. քիթն արիւնիլ։ —**buchstabe**, ար. քր. ռնգական գիր։ —**laut**, ար. քր. ռնգաձայն գիր։ —**loch**, չ. անդղ. ծուծք, քթափողք, ռնգունք, պինչք։ —**popel**, ար. խլինք (ռմ–մէ–փ)։ —**rümpfen**, չ. ի նշան դժկամակութեան քիթ ծռելը։ —**stüber**, ար. պլնտրիկ. պոնդ։ —**stübern**, նք. 3ա. անքփ. J. — պոնդել, պոնդ մը զարնել քթին։ —**wärmer**, ար. ռնգապահ (քիթն ալ ծածկող մեծ փողպատ). ք. կարճ գլանիկ (ծխախոտոյ)։

naß, ած. 6. թրջած, թաց. — machen (sich — machen, — werden) թրջել, թանալ (թրջիլ). 2. խոնաւ. թաթաւել, խոխոմել. լուացել. durch und durch — sein խխում ըլլալ. ցողկերս թրջիլ։ — չ. 15. անյփ. մն. հեղուկ, ծորելի։

Näß‖fäule, էգ. (գետնախնձորոյ) փտում։ —**kalt**, ած. մառախլապատ (օդ...), թալանձիգ։

Nássau, չ. 88. աշխ. Նասաու։

Nássauer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Նասաուցի. 2. փխ. ընտ. Հացկատակ, պատառաքաղ, անկոչ բազմական:

nássauen, չբ. հ. 3ա. ընտ. Հացկատակ՝ պատառաքաղ ըլլալ: — չ. 22բ. անյ. Հացկատակութիւն:

Nä'sse, իգ. 35. անյ. խոնաւութիւն, թացութիւն:

nä'ssen, նբ. 3գ. թրջել, թանալ, խոնաւցընել: — չբ. հ. անց. բ. es näßt բարակ կ'անձրեւէ, թաթաւ կու գայ. 2. վրբ. eine Wunde näßt վէրքը կը կաթէ: — չ. 22բ. անյ. խոնաւութիւն. վրբ. կաթիլը (վէրաց):

Natión, իգ. 31. ազգ, ազն:

nationál, ած. 6. ազգային:

Nationál‖garde, իգ. ազգային պահապանք: —gardist, ար. ազգային պահապանորդ: —literatur, իգ. ազգային մատենագրութիւն: —versammlung, իգ. ն. դփ. ազգային ժողով:

Nationále, չ. 38. չէն. — der Mannschaften անուանագիր, արձանագիր (զօրականաց):

nationalisi(e)r‖en, նբ. ազգայնացընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ազգայնացում:

Nationalitä't, իգ. 31. ազգայնութիւն:

Nativitä't, իգ. 31. ծնունդք, ծնընդաբաշխ ծննդոց:

Nátrium, չ. 38. անյ. ֆոն. քմ. նադրիոն:

Nátron, չ. 38. անյ. ֆոն. քմ. նադրոն, Հայբորակ:

nátron‖haltig, ած. նադրոնախառն: —lauge, իգ. անօսրացեալ բորակաթթու, նադրոնի մոխրաջուր:

Nátter, իգ. 35. իժ. օձ (Coluber). 2. իժ, քարբ. փխ. այր օձաքիմք՝ սլաքալեզու. մռն. փխ. օձաբարոյ:

Nátter‖kopf, ար. օձագլուխ. բյ. իժախոտ (Echium): —zunge, իգ. բյ. իժալեզու. փխ. սլաքալեզու, չարալեզու,

Natúr, իգ. 31. (հկռ. Kunst) բնութիւն. das Eis ist seiner — nach kalt սառոյցն ի բնէ՝ բնութեամբ ցուրտ է. zur — werden բնութիւն ըլլալ. nach der — zeichnen ըստ բնականին՝ բնականը գծագրել. 2. բնութիւն, խառնուածք, կազմուած. նկարագիր. e—e gute — haben զօրեղ՝ զօրաւոր խառնուածք ունենալ. 3. էակ, արարած. 4. անձն, որ (այսպիսի... բնաւորութեամբ). hitzige —en յգ. բուռն՝ ցասնական բնաւորութիւնք:

Natúr|anlage, իգ. բնական տաղակութիւն՝ տրամադրութիւն, ձիրք, տաղանդ: —bursche, ար. բնական՝ անկիրթ մարդ: —erscheinung, իգ. երեւոյթ: —forscher, ար. բնախոյզ. ը. մփ. բնագէտ: —forschung, իգ. բնախուզութիւն. ը. մփ. բնագիտութիւն: —gabe, իգ. տաղանդ: —geschichte, իգ. բնական պատմութիւն, բնապատմութիւն: —geschichtlich, ած. —historisch, ած. բնապատմական: —kunde, իգ. բնութեան ծանօթութիւն. մռն. բնագիտութիւն. բ. բնական գիտութիւնք: —kundige(r), ար. բնապատում, բնագէտ: —lehre, իգ. բնագիտութիւն: —philosophie, իգ. բնական փիլիսոփայութիւն, բնակրօնութիւն: —trieb, ար. բնազդում, բնածին ազդում: —wissenschaften, իգ. յգ. բնական գիտութիւնք: —widrig, ած. բնութեան հակառակ, անբնական: —wüchsig, ած. ընիկ: —zustand, ար. բնական վիճակ:

natura, իգ. անփխ. in — ի բնականին, ինչպէս որ է:

Naturálien, իգ. յգ. անփխ. բերք (գետնոյ). 2. բնառարկայք (բնական պատմութեան ժողովածոյի մը մասունք):

Naturálien‖kabinet(t), չ. —sammlung, իգ. բնապատմական թանգարան:

naturalisi(e)ren, նբ. 3ա. բնիկ՝ բնաշխարհեայ ընել, ընտանեցընել:

Naturalismus, ար. անփխ. անյ. փլ. նիւթականութիւն, բնակրօնութիւն:

Naturalist, ար. 38. փլ. նիւթական, բնակրօն:

naturalistisch, ած. 6. բնակրօնական, նիւթական:

Naturéll, չ. 20. բնաւորութիւն:

natü'rlich, ած. 6. բնական. willst Du

es wiederhaben? —! կ'ուզե՞ս նա առնուլ — բնական է, հարկաւ. Բ.(բստ բնութեան սովորական ընթացից) կանոնաւոր, բուն, բնական. Գ. Նր. (Հկ—նշ. geistig). der —e Tod բնական մահ. eines —en Todes sterben բնական մահուամբ մեռանիլ. Դ. (Հկ—նշ. gekünstelt, gesucht) բնական, պարզ, անպաճոյճ, յստակ(ոճով):

Natü'rlichkeit, իգ. 31. բնականութիւն, պարզութիւն, յստակամտութիւն:

Náutik, իգ. 31. անյգ. Ն—ի. նաւագիտութիւն, նաւական արուեստ:

Náutilus, ար. 18. կեն. կն. նաւախեցի (Nautilus):

náutisch, ած. 6. նաւական:

Navigatiónsakte, իգ. 35. (յգ. —n) նաւարկութեան մուրհակ:

Náxos, չ. անփփ. ալխ. Նաքսոս:

Nazaréner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Նազովրեցի:

Názaret(h), չ. 38. Աշ. Նազարէթ:

Naziánz, չ. անփփ. Gregor von — Գրիգոր Նազիանզացի:

N. B. կամ NB. հմ. nota bene (տ. նոյնը):

'ne, անորոշ յ. ամ. եւ բնն. = eine.

Neápel, չ. 38. Աշ. Նէապոլիս:

Neárch(os), յտ. ան. ար. 38. (անփփ.) հ. աշ. Նէարքոս:

Nébel, ար. 22ա. մէգ, մշուշ (նաեւ փխ.). 2. dicker — բաւ, մառախուղ. feiner, leichter — մառայլ. bei Nacht u. — տ. Nacht, 1.; 3. փխ. մէգ, մառայլ, ամպ, մթարք. տարակոյս, կասկած. 4. աստղ. = Nebelstern.

Nébel‖bild, չ. ուրուատեսիլ. künstlich hergestellte —er միգապատկերք: —fleck, ար. աստղ. = Nebelstern; Բ. փխ. մթարք, աչաց պղտորութիւն: —kappe, իգ. (լեռներու) միգապատ մասը. Բ. (հեքիաթ) աներեւութացուցիչ գլխարկ (= Tarnkappe): —krähe, իգ. կն. մոխրագոյն ագռաւ (Corvus cornix): —rauch, ար. մէգ: —regen, ար. բաւ (ցուրտ եւ մանր անձրեւ): —stern, ար. աստղ. միգամած՝ աղօտ աստղ:

nébelhaft, ած. 6. միգանման. փխ. մթին, (ընդ)անյայտ:

néb(e)licht, néb(e)lig, ած. 6. միգապատ, միգամած, մառախլապատ, շոգելից, գոլորշիապատ:

nébeln, չբ. ի. 3ա. մէգ՝ մառախուղ պատել. Ն—ի. fein — մառայլ պատել. Ան. անդ. Բ. es nebelt մառախղէ. 2. փխ. թեւատարած կալ, պատել. Բ. անորոշ բառերով իր զգացումները յայտնել:

nében, նխ. (հյց. եւ տր.) առընթեր, քով(ը), առ. 2. (Համեմատական—) = gegen, s.; 3. (կը նշանակէ նկատմամբ երբեմն ընկերակցութեան իրողութիւն բան մը) համեմատ, բաց ի...:

nében‖an, մ. մերձ ի, առընթեր: —ansicht, իգ. երկրորդական նկատառակ. թաքուն խորհուրդ (մտաց): —arbeit, իգ. երկրորդական գործ. Բ. համաժամանակեայ գործ: —begriff, ար. երկրորդական գաղափար: —bei, մ. = nebenan; Բ. երկրորդաբար. Գ. եւս աւելի, նաեւ: —blatt, չ. տկ. մանրատերեւ, երկրորդական տերեւ: —buhler(in, իգ.) ար. ախոյեան. Ան. հետամուտ, թեկնածու, նախանձընդդէմ: —einander, մ. առընթեր միմեանց. — stellen քովէ քով դնել. (համեմատելու համար) առ միմեանս դնել, իրարու համեմատել: —gang, ար. կողմնական ուղի. Նրտ. geheimer — գողուղի, գաղտնի անցք: —gasse, իգ. կողմնակի փողոց. Բ. մանրափողոց: —gebäude, չ. յարակից շինուածք: —gedanke, ար. թաքուն խորհուրդ: —geschöpf, չ. = Mitgeschöpf. —gewinn, ար. երկրորդական՝ դիպուածական շահ: —her, —hin, մ. առ (նա), մերձ ի... Բ. = nebenbei, Բ. եւ Գ.: —kammer, իգ. կողմնակի խուց: —kosten, յգ. երկրորդական ծախք, մանրածախք: —linie, իգ. զուգահեռա(կան)գիծ. Բ. Երկթ. կողմնական գիծ. Գ. (երկաթուղւոյ) կողմնական գիծ: —mensch, ար. = Mitmensch. —mond, ար. Բնգ. առլուսին (սովորոյ վրայ ծագած լուսնապատկեր). Բ. արբանեակ (մոլորակի): —rechnung, իգ. մանանա(կան)հաշիւ: —rolle, իգ. երկրորդական դեր (նաեւ Բտ.): —sache, իգ. երկրորդական իր՝ մասն. յաւելուած: —sächlich, ած. երկրորդ-

Digitized by Google

դական. Հ. յաւելուածոյ։ —Satz, ար. քր. երկրորդական նախադասութիւն։ —Schiff, չ. ճրտ. (եկեղեցւոյ) թեւ։ —Schoß, ար. —Schößling, ար. բսբ. մորճ, մատաղ շառաւիղ։ —Sonne, էգ. բնէ. պատրեւ (ամպոց վրայ ծագած արեւապատկեր)։ —Straße, էգ. կողմնակի ճամբայ։ —Stube, էգ. = Nebenzimmer. —tempus, չ. (յգ. —tempora), քր. (հմմտ. Haupttempus) (բայի) երկրորդական ժամանակ։ —Ton, ար. երկրորդական ձայն։ —Umstand, ար. մանրամասնութիւն, երկրորդական պարագայք։ —Ursache, էգ. երկրորդական պատճառ։ —Versammlung, էգ. մասնական ժողով։ —Vortheil, ար. երկրորդական օգուտ։ —Weg, ար. քովի ճամբայ. Բ. խոտորնակ՝ զառածուղի ճամբայ (նաեւ փխ.). Գ. փխ. մանուածապատ շրջանք, հնարք։ —Wind, ար. նաւ. կողմնական հով։ —Winkel, ար. երկ. առընթերական անկիւն։ —Wort, չ. երկրորդական բառ. Բ. քր. մակբայ։ —Zimmer, չ. կից՝ առընթերական սենեակ. Բ. սենեկիկ։

nebst, նխ. տր. նաեւ..., ընդ..., ...հետ, ի միասին առեալ։

necken, նբ. եւ փբ. ցա. (կատակելով...) նեղել, մէկուն հետ խաղալ, անհանգիստ ընել, գրգռել, խաղ ընել։ — չ. ցզբ. անյգ. = Neckerei.

Necker, ար. ցա. —in, էգ. ցց. նեղող, անհանգիստ ընող։

Neckerei, էգ. ցլ. նեղում, անհանգիստ ընելը. գրգռում. անդոհանում։

neckisch, ած. 6. ծաղրական, կատակի. 2. նեղիչ, անհանգիստ ընող. չար(անիւթ). 3. անհեթեթ։

Neffe, ար. ցա. եղբօրորդի, քեռորդի։

negativ, ած. 6. տրմ. ժխտական, ուրացական, բացասական. բնէ. լսն. ժխտական։ — չ. 10. նաեւ Negativbild, չ. 9. լսն. ժխտական պատկեր։ [սեւ(ամորթ), խափշիկ։

Neger, ար. ցա. —in, էգ. ցց.

Neger‖handel, ար. վճ. գերեվաճառութիւն։ —schiff, չ. նաւ. սեւակիր նաւ։

negieren, նբ. ցա. ուրանալ. ժխտել, բացասել։

Negligé (Նէկլիժէ), չ. ցց. = Hauskleid.

Nehemia, յտ. ան. ար. ցց. Նեեմի։

nehmen, նբ. ցտ. (Ներ. ich nehme, du nimmst, er nimmt, wir nehmen, եւն. անց. ich nahm, ստոր. ich nähme, հրմ. nimm, դրբ. անց. genommen) առնուլ. Urlaub — հրաման խնդրել՝ առնուլ. Բ. նխ.բնէ-մբք. etwas auf sich — բան մը վրան՝ յանձն առնուլ. et. in Besitz — բան մը ստանալ. in Pacht — վարձել, ունել ի վարձու. J. in seinen Schutz — մէկն իր պաշտպանութեան ներքեւ առնուլ. zur Ehe — ամուսնանալ, առնուլ ի կնութիւն. sich et. zu Herzen (zu nahe) — բանի մը վրայ վշտանալ. Գ. ած.ի հմտ. տ. buchstäblich, ա.; et. streng — բան մը ճիշդ բառնել՝ առնուլ. im Ganzen genommen ամէն բան մէկտեղ առնլով, ամէն կողմանէ նկատելով. wie man's nimmt! ինչպէս որ կու գայ, ըստ պարագայից (հմմտ. nachdem, ա.). 2. տ. Abschied, ա. եւ ց.; Anstand, ց.; Anstoß, ա.; ein ehrenvolles Ende — պատուաւոր վերջ՝ վախճան ունենալ. — wie den Fall դիցուք (թէ). Բ. առնուլ, ընդունիլ. կր. das Abendmahl — Հաղորդութիւն առնուլ. Գ. ի բաց առնուլ՝ բառնալ, գողնալ, անձին սեպհականել. J—m die Freiheit — մէկուն ազատութիւնը բառնալ. տ. Leben, ա.; ընտ. Das wird sich Nichts — նոյն բանն է. խղ. e—n Stich — ձեռք մ'առնուլ. Դ. նխ.բնէ-մբք. եւ դր.ներով. et. an sich — պահել. Բ. (գտած բան մը) քովը պահել, անձին սեպհականել. et. über sich — (բան մը) իր վրան առնուլ. Ե. նխ.բնէ-մբք. (առանց փոխադարձ դր.ներ—) J. an s—n Tisch — մէկն իր քովը (սեղանին) նստեցընել. Geld aus seiner Börse — քսակէն ստակ հանել. er nimmt mir die Bemerkung aus dem Munde այս դիտողութիւնն որ ես պիտի ընէի՝ բերնէս կ'առնու. J. aus der Schule — մէկը դպրոցէն հանել. in: տ. Abrede, ա.; Acht, ա.; Angriff, 1.; Anspruch, ա.; J. (et.) mit nach der Stadt — մէկը հետը քաղաք տանիլ. 3. ի բաց

բառնալ, թափել. 4. den Mund recht voll — բարձրաձայն խօսիլ. 5. Das nimmt mich Wunder այս կը զարմացընէ զիս: — չ. 22բ. անյփ. առ(ումն), ընդունելը:

Nehmer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ծան. լճ. առնող, գնող (= Käufer):

Neid, ար. 20. (յգ. ցնցա.) նախանձ. ատենչանք. — erregen ատենչանքը՝ նախանձը գրգռել. vor — vergeben նախանձէն մաշիլ՝ հալիլ:

neid‖erfüllt, ած. նախանձաբեկ, նախանձալից: —hammel կամ —hart, ար. ընփ. նախանձոտ: —los, ած. աննախանձ. բ. նախանձ չշարժող: —nagel, ար. (եղնգանց շուրջ կողմն մորթաթել) քցիմ:

neiden, նբ. 8բ. J. —, J. um et. —, J—m et. — = beneiden, 1. եւ 2.

Neider, ար. 22ա. —in, իգ. 32. նախանձոտ, նախանձընդդէմ:

neidisch, ած. 6. նախանձալից, նախանձաբեկ. auf J., et. — sein մէկուն՝ բանի մը վրայ նախանձիլ:

Neige, իգ. 35. խոնարհութիւն, (դլուխ) ծռելը (փ. Verbeugung). 2. (անյփ.) — e—s Hügels (բլրոյ մը) զառիվայր. ար—. բղ. (երակի) հակում. 3. փխ. նուազում, վախճան. auf die (zur) — gehen վախճանին մօտենալ, վերջը հասնիլ. 4. (շիշի մը տակը) մնացուք, քամուած. ար—. չճ. (տակառի) տկուք:

neigen, նբ. ծռել, կորացընել, խոնարհեցընել, հակել. 2. sein Ohr J—m, zu J—m, zu կամ auf et. — ունկն դնել, մտիկ ընել: — sich — չբ. հակիլ, մօտել. խոնարհիլ. զառիվայրիլ (բլրոյ...). (արմոյ) թիւրել. die Sonne, der Tag neigt sich (zum Abend) արեւը ի մուտ է՝ ի մար կը դառնայ, օրը կը տարաժամի. sich vor J—m — մէկուն առջեւը խոնարհիլ. sich (zum Ende, Untergange) — մօտել ի վախճան՝ ի կորուստ: — չբ. h. = sich — ծան. zu et. — մօտել, հակիլ, յօժարութիւն ունենալ (բանի մը): — չ. 22բ. անյփ. = Neigung.

Neigung, իգ. 31. հակում, էջք, զառիթափ. 2. (մարմնոյ) ծռիլը, խոնարհութիւն (գլխոյ...). 3. միտութիւն, յօժարութիւն, ճաշակ. արամադրութիւն. — zu einem Stande (վիճակի) կոչում. nach s—r — leben բառ հեշտի ապրիլ. 4. համակրութիւն, միտութիւն:

Neigungs‖ebene, իգ. —fläche, իգ. զառիթափ, դար: —winkel, ար. ա—. հակման անկիւն. բ. բնփ. համաման անկիւն:

nein, մ. (հկդ. ja) ոչ, չէ. — und abermals —! ոչ ոչ, ոչ երբեք. mit einem — antworten ոչ ըսել՝ պատասխանել, մերժել:

Nekrológ, ար. 20. կենսագրութիւն նորոց վախճանելոյ. 2. նաեւ Nekrológium, չ. մահացոյց, մեռելատոմար, մեռելոց անուանց արձանագրելու մատեան:

Nekrománt, ար. 33. —in, իգ. 32. մեռելահարց:

Nélke, իգ. 35. մեխակ, շահոքրամ (Dianthus). 2. չճ. մեխակ, մեխակի պտուղ (= Gewürznägelein):

Nélkenwasser, չ. մեխակօղի, մեխակաջուր:

Nénn‖fall, ար. փր. = Nominativ. —werth, ար. անուանական արժէք: —wort, չ. փր. գոյական անուն:

nénnbar, ած. 6. անուանելի:

nénnen, նբ. եւ sich — չբ. (նխր. ich nenne, du nennst, er nennt, wir nennen, եւն. ահմ. անց. ich nannte, հըմ. nenne, դրբ. անց. genannt) — անուանել(ուիլ), կոչել. 2. ի վկայութիւն կոչել՝ առնուլ. յորջորջել. sich als Verfasser — ինք զինք հեղինակ հրատարակել: genannt, դրբ. անց. եւ ած. 6. Karl genannt der Kühne Կարոլոս Յանդուգն յորջորջեալ. 2. so genannt (ա—. մէկտեղ երբ—ած. հմ—. s. g., sogen.) diese sogenannten Doktoren այս ինքնակոչ՝ յանուան վարդապետք. բ. այս կարծեցեալ՝ առ ա վարդապետք. գ. այս վարդապետ անուանեալք՝ կոչուածները:

Nénner, ար. 22ա. թբ. անուանիչ (հկդ. Zähler): [նութիւն:

Neologismus, ար. 27. նորաբա-

Nepóte, ար. 34. եղբօրորդի, քեռորդի (ծան. Հռոմայ որբազան քահանայապետի):

Neptún, յփ. ան. ար. 33. դից. Ծովապետ, Պոսիդոն. աստղ. Նեպտուն:

Digitized by Google

Neptunist, ար. 33. նեպտունեան (երկրաբանօս)։

Nereide, էգ. 35. դից. ծովահարսն, ծովու յաւէրժահարսն. 2. կն. —n, յգ. ծովանձնիք (Nereis pelagica)։

Néreus, յտ. ան. ար. անփխ. դից. Ծովադիք, Ներեւս։

Nergelei, էգ. 31. քրթմնջիւնն, տրտունջք, մռմռանք։

nérg(e)lig, ած. 6. տրտնջացող, նեղսատասատ (ամէն բանի դէմ խօսելու նիւթ գտնող)։

nergeln, նբ. չբ. h. 3ա. քրթմնջել, մռմռալ։ — նբ. նեղել (զոք բանադատութեամբք)։

Néro, յտ. ան. ար. 38. (յգ. նաեւ Neróne) Ներոն։

Nerv, ար. 20. —e, ար. 34. էգ. 35. լար մկանց, ջիղ, ջիլ. 2. բս. (տերեւոց) ջիղ, ծող։

Nérven|aufregung, էգ. ջղագրգռութիւն։ —beschreibung, էգ. ջղագրութիւն։ —krankheit, էգ. —բժ. ջղաձգութիւն, ջղացաւութիւն։ —leiden, չ. —բժ. = Nervenkrankheit. —reiz, ար. բնխ. ջղաց գրգռութիւն։ —schwach, ած. ջղացաւոտ, տկարաջիղ։

nérvig, ած. 6. ջղային, ջղոտ. փխ. ջղապինդ, կարշմբուան, ուժեղ. 2. բս. ջղաւոր։

nervö's, ած. 6. —բժ. ջղային, դիւրագրգիռ։

Nerz, ար. 20. կն. Կրանատայի կզաքիս (Mustela, Lutra lutreola)։

Néssel, էգ. 35. բս. եղինճ (Urtica)։

Néssel‖ausschlag, ար. —բժ. = Nesselfieber. —baum, ար. բս. լտ(ու)տենի (Celtis). բ. մանրածաղիկ տպոն, մանրատպոն (Sponia micrantha)։ —fieber, չ. —բժ. եղնճատապ (եղնճի խայթուածքի նման եռացք)։ —tuch, չ. ար. վճ. եղնճի կտաւ. ը. մտ. մարմաշ (նուրբ եւ ազնիւ կտաւի տեսակ)։

Nest, չ. 9. բոյն. 2. ein — voll բոյն մը, ձագերամ. փխ. մանկերամ, (տան մը) տղաք. 3. ընտ. գչ. մտ. նեղ՝ աղտոտ բնակութիւն, փոքր՝ խեղճ քաղաք. խարխուլ տուն։

Nést‖feder, էգ. աղուափետուր, աղուաբոյս փետուրիկ։ —flüchter, ար. (հկ—նչ. Nesthocker) կն. բունաթող։ —hocker, ար. (հկ—նչ. Nestflüchter) բունակալ, բունանիստ։ —hölchen, չ. —küchlein, չ. —külen, չ. յետնածին ձագ (նաեւ փխ. տղայ)։

Néstel, ար. (չ.) 23ա. էգ. 35. (զգեստ հաստատելու) չերտ, ժապաւէն։

nésteln, նբ. 3ա. հանգուցել, ժապաւինել։

Néstling, ար. 20. (բոյն չթողուցող) թռչնիկ. 2. = Nesthölchen, մռն. փխ.։

Néstor, յտ. ան. ար. 38. Նեստոր (աղանդապետ)։

Nestoriáner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. կր. նեստորական։

nett, ած. 6. ազնիւ, ընտիր, վայելուչ. գեղեցիկ, սիրուն, չնորհալից։

Néttheit, Néttigkeit, էգ. 31. ազնուութիւն, վայելչութիւն, սիրունութիւն։

nétto, մկ. վճ. զուտ, մաքուր (տտակ)։ — չ. 38. անյգ. = Nettogewicht, Nettopreis (հկ—նչ. brutto).

Nétto‖gewicht, չ. (հկ—նչ. Bruttogewicht) մաքուր՝ անխառն կշիռ։ —preis, ար. (հարիւրչեայն հանելէն ետքը մնացած գինը) մաքուր՝ զուտ գին։

Netz, չ. 20. ցանց, վարմ. 2. ար—. auf Pfählen ausgebreitetes — չերտափակ՝ ձողապատ վայր. բ. որս. թակարդ, հաղէք (նաեւ փխ.). 3. —(haube) (կանանց հերաց) հիւսկէն, ցանց. (ձին ճանճերէն պահելու համար ցանցակերպ ծածկոյթ) ցանցկէն, ճանճ(ա)պահ. 4. — v. Eisenbahnen, Straßen, Kanälen երկաթուղւոյ՝ ճանապարհաց՝ ջրանցից ճառագայթում՝ ցանց. բ. անդզ. բժ. (երակաց՝ անօթոց՝ ջղաց) ցանց(կէն), (երակա...)ցանց. — des Auges = Netzhaut, բ. փ. նաեւ — 5. գ. ատդչ. (Faden-)— ցանցադիտակ (մոլորակաց խաւարմունքը դիտելու ցանցակերպ գործի). դ. ոստ. (գծերու...) ցանց. 5. գրն. անդզ. (աղեաց վրայ մեծ թաղանթ) մակաթաղանթ։

Nétz‖apparat, ար. ար—. թացիչ, թանալու գործի։ —arbeit, էգ.

Digitized by Google

Հիւսկէն, ցանցակերպ։ —augen, չ. յգ. ին. ցանցակերպ աչք։ —bruch, որ. ախտ. ցանցաթափութիւն։ —s flügler, որ. յգ. ին. ցանցաթեւք։ —haut, իգ. կազմ. անդղ. ցանցաթաղանթ. մոն. բ. — des Auges ցանցամաշկ (աչաց)։ —magen, որ. ցանցիկ (որոճողաց երկրորդ ստամոքս)։ —steller(in, իգ.), որ. որոգայթադիր։ —stich, որ. ցանցակերպ կար։ —werk, չ. որ—. ցանցակերպ. ճրտ. Հիւսկէն՝ խառնուածոյ զարդք։ —wurf, որ. որ—. ուռկանարկութիւն։

nétzen, նբ. ցգ. = näffen, նբ. եւ benetzen; 2. ցանցակերպ՝ Հիւսկէն գործել։ — չ. 22բ. անյգ. Թրջելը։

neu, Ա. ած. 6. (հկ—նչ. alt) նոր. das —e Jahr նոր տարի. J—m zum —en Jahre gratulieren մէկուն նոր տարի շնորհաւորել. 2. արդի, նոր. նորադէպ, նորագործ, նորոգ. նորածին, նորաբոյս. —en Muth schöpfen խրախոյս՝ քաջալերութիւն առնուլ. in —erer Zeit վերջին ժամանակներս. 3. նոր շինուած, չփճացած, նորակերտ, նոր(ոգ). ganz — բոլորովին նոր. ամ. նորիս նոր. e—e —e Haut bekommen մորթափոխել, նոր մորթ առնուլ. et. — machen բան մը նորոգել, նոր ընել։ Բ. — գ. 6. das —e նորը, նորագոյնը. was giebt es —es? ի՞նչ նոր լուր կայ. նոր բան մը կա՞յ. ըն. et. ganz —es նորելք, նորագիւտ պատատաք. մբյ. auf's —e, vom —em վերստին. բ. նորեկ. բղտ. die —eren արդիք։ — մ. նորոգապէս, այն ինչ։

néu||angekommen, ած. նորահաս. նոր հասած։ —armenisch(e Sprache), ած. աշխարհաբար, արդի հայերէն։ —aufgelegt, ած. վերատպեալ, վերստին տպուած (գիրք)։ —bau, որ. նոր շինութիւն. բ. վերաշինութիւն։ —bekehrte(r), գ. նորադարձ, նորահաւատ։ —bildung, իգ. վերակազմութիւն։ —(ge)backen, ած. նորեփեաց, տաք տաք (հաց). բ. փխ. ծղրբ. նորաթեք, նորահաստատ (յաստիճանի)։ —geboren, ած. —geborene(r), գ. նորածին (ած. եւ գ.)։ —gemacht, ած. նորագործ, նորակերտ։ —gier(de), իգ. Հետաքրքրութիւն։ —gierig(er, գ.) ած. Հետաքրքիր։ —jahr, չ. նոր տարի, ամանոր։ —jahrsfest, չ. կաղանդ։ —jahrsgeschenk, չ. կաղանդչէք։ —loth, չ. ըն. տասնակրամ։ —modisch, ած. նորաձեւական։ —mond, որ. աստղ. նոր լուսին։ —scheffel, որ. ըն. յիսնալիտր, կէս Հարիւրալիտր։ —silber, չ. որ—. = Argentan. —zeit, իգ. նոր դար։

néuerdings, եւ neuerdings, մ. նորոգ, նորոգապէս. 2. = auf's Neue (տ. neu, մբյ.)։

Néu(e)rer, որ. 22—. —in, իգ. 32. նորաձեւիչ, նորոգիչ. (Sprach-)— նորաբան։ [neulich.

néuerlich, ած. եւ մ. ցնյա. =

Néuerung, իգ. 31. նորոգում, նորաձեւութիւն. sprachliche — նորաբանութիւն։

Néuheit, իգ. 31. դալարութիւն, թարմութիւն. բ. նորութիւն, նոր իր։

Néuigkeit, իգ. 31. նորալուր. նոր բան։

Néuigkeits||jäger, որ. ընտ. լրաքաղ, նորալրոց Հետաքրքիր։ —krämer(in, իգ.), որ. ընտ. նորալուր տարածող։

néulich, ած. 6. նոր(ոգ). երէկի։ — մ. նորոգապէս։

Néuling, որ. 20. նորընծայ, նորեկ, սկսնակ (մատենագիր...)։

néun, Ա. թղ. թ—. ած. ինը, ինն. 2. ընտ. alle —e! ձարդուրուրդ ըրաւ. բ. տխ. Klasse der Pflanzen mit — Staubfäden իննորձայք։

Néunauge, չ. ին. գետաքարադիաց (Petromyzon fluviatilis)։ —eck, չ. ——. իննանկիւն։ —fach, ած. —fältig, ած. իննապատիկ։ —hundert, թղ. թ—. ած. իննհարիւր։ —jährig, ած. իննամեայ։ —mal, մ. իննիցս, ինն անգամ։ —schwänzig, ած. տ. Katz, 6. —tägig, ած. իննօրեայ. եր. —e Andacht իննօրէք։

Néuner, որ. 22—. իններորդ. 2. իննանդամեայ ժողովոյ մ'անդամ. 3. իններորդ գնդի զօրական. 4. ինն (թիւը)։

neunt, դա. թ—. ած. der (die, das) —e իններորդը. Karl der —e Կարոլոս իններորդ (Թ.)։

Digitized by Google

neuntehalb, թւ. ած. անփփ. ութուկէս։

Neuntel, չ. 22ա. իններորդ (մասը)։

neuntens, մ. իններորդ (անգամ)։

neunzig, թւ. թ. ած. իննսուն։ —er, ար. 22ա. —erin, էգ. 33. իննըսնամեայ, իննսնամեանի. 2. զին. իննսուներորդ գնդի զինուոր։ —ste, (der, die, das —) թւ. թ. 6. իննսուներորդ։ —stel, չ. իննսուներորդը։ —stens, մ. իննսուներորդ (անգամ)։

neunzig|fach, ած. —fältig, ած. իննըսնապատիկ։ —jährig, ած. իննըսնամեանի։

Neunziger, ար. neunzigste, թւ. թ. ած. Neunzigstel, չ. neunzigstens, մ. տ. neunzig...

Neutra, յփ. Neutrumի (տ. նոյնը)։

neutral, ած. 6. չէզոք (նաեւ փմ.)։

neutralisi(e)r|en, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. (sich) — չէզոքացընել (չէզոքանալ)։ — չ. 33բ. անյփ. —ung, էգ. 31. չէզոքացում։

Neutralitä't, էգ. 31. (յփ. ցնցա.) չէզոքութիւն։

Neutropassivum, չ. 40. փր. կրաւորական չէզոք։

Neutrum, չ. 40. փր. չէզոք։

Newjork (նէ—...), չ. Նիւեորք, Նորեորք։

Nicä'a, չ. 38. փղ. հ. պտ. Նիկիա։

nicht, մ. ոչ, չ... (gar) — ոչ երբեք, բնաւ. բ. չ... բային հետ կցեալ, կամ ոչ հանդերձ յետադաս բառերով ը. օ. er lebte — ohne Ruhm առանց համբաւոյ չապրեցաւ. — mehr ոչ եւս, ալ չ(գործ...)ել. — so schön als... (անոր...) պէս գեղեցիկ չէ. er wollte gern, wäre er nur — krank կը բաղձար եթէ միայն հիւանդ չըլլար։ — Բ. Nicht, չ. հնց. = Nichts; zu —e կամ zunicht(e) machen ոչնչացընել, կործանել. ի դերեւ հանել. zu —e werden ոչնչանալ, ի դերեւ ելլել։

Nicht|achtung, էգ. անմտադրութիւն, անակնածութիւն։ —ad(e)lig, ած. անատոհմ, անազնուական։ —bestätigung, էգ. չհաստատութիւն։ —christ, ար. չքրիստոնեայ։ —fertig, ած. անկատար, անպատրաստ։ —gelehrte(r), ար. չգրագէտ, տգէտ։ —gelingen, չ. չյաջողութիւն, ձախողանք։ —katholik, ար. —katholisch, ած. չկաթողիկէ։ —wissen, չ. տգիտութիւն, անգիտութիւն։

Nichte, էգ. 35. եղբօրաղջիկ, քեռաղջիկ (էգ. Neffeի)։

nichtig, ած. 6. չքոտի, ունայն, չնչին, եղծանելի. null und — ոչինչ. et. null u. — machen բան մը ջնջել՝ եղծանել։

Nichtigkeit, էգ. 31. անյփ. չքոտիութիւն, չնչինութիւն, ընդունայնութիւն, ոչնչութիւն։

Nichtigsein, չ. 33բ. անյփ. = Nichtigkeit.

Nichts, nichts, անորոշ դր. անփփ. (հմմտ. etwas) ոչինչ. um (für) — und wieder — յոչինչ պէտս՝ պատճառաւ. zu — werden յոչինչ դառնալ՝ ըլլալ. ոչնչանալ. 2. es ist — damit ի զուր է. դիւրին չ՝ ելլեր. es wird — daraus այս արդիւնք՝ հետեւութիւն պիտի չունենայ. — davon! (ատոր վրայ) ալ չխօսինք. — desto weniger սակայն եւ այնպէս, այսու ամենայնիւ. hier ist — zu lachen հոս ծիծաղելու բան չկայ։ — չ. անփփ. յդ.ով. (յփ. երբեմն Nichtse) չէութիւն, ոչնչութիւն, ունայնութիւն. 2. աննշանակութիւն, չնչինութիւն. 3. ուս. պատիր երեւոյթ, ցնորք. 4. ոչինչ, անօտիք, դոյզն իրք. 5. փմ. weißes — ցինկածաղիկ։

nichts|bedeutend, ած. աննշանակ։ —destoweniger, մ. տ. Nichts, ած. 2. —nutz, ած. = nichtsnutzig; բ. ար. ստահակ։ —nutzig, ած. յոռի, վատթար. ընտ. բանի մը չեկող։ —thuer(in, էգ.), ար. դատարկ(անձն), անգործ։ —thuerei, էգ. դատարկակեցութիւն։ —würdig, ած. անօտի. բ. անարժան. փ. անհաճոյ։ —würdigkeit, էգ. ոչնչութիւն, անարգութիւն, վատթարութիւն. անարժանութիւն։

Nick, ար. 20. խոնարհում (գլխոյ), (գլուխ) ծռելը։

Nickhaut, էգ. 17. = Blinzhaut.

Nickel, Ա. ար. 22ա. (նաղ. Nikolaus) ամ. Նիկոլ. 2. նաեւ չ. եւ էգ. չար(ակեաց) կին։ — Բ. չ. (ար.) անյփ. հք. նիքէլ։

nicken, չբ. ե. 3ա. (գլուխը) խոնարհեցընել (նախ— ողջունի համար), (գլխով՝ աչքով) ակնարկել.

Բ. գլուխը կախել, նիրհել (աթոռի վրայ). 2. (իրաց) կախուիլ, տատանիլ: — Նբ. (գլուխը) խոնարհեցընել: — Չ. 2Բ. անյ. խոնարհում (գլխոյ). նիրհում. կախուիլը, տատանում. խոնարհեցուցում:

nie, Մկ. ոչ երբեք, երբեք չ... — u. nimmer(mehr) ոչ բնաւ, երբեք:

nieder, Ած. Ա. ցած. 2. ստորին, անարգ, հասարակ: — Կ. Ա. ein —er անշուք, աննշան(ակ) (ոք). Hohe u. —e, Hoch u. — մեծ ու պզտիկ: — Մկ. ի վայր, վար. — mit den Verräthern! մահ մատնչաց, մահ. 2. —. ըղձ. Ղ. Ա. das Haus ist — տունը մոխիր դարձեր է:

nieder... Բայերու հետ բաղադրուած ատեն միշտ Բժ. եւ կը խոնարհի բայ 5ռ.ի. եւ բայական ը.ի եւ ած.ի հետ բաղադրուած՝ կը նշանակէ շարժում ի խոր՝ ի վերին, եւ կը նմանի վար, ի վայր, նաեւ վայրը... Ղ.Օ. —blicken, չբ. Հ. վարնայիլ. 2. Նբ. ի հետ բաղադրուած կը նշանակէ ամանձել, յաղթահարել, նուաճել. Ղ. Օ. 3. —singen, Նբ. մէկն երգի մէջ գերազանցել՝ յաղթել:

nieder‖beugen, Նբ. վար կորացընել. Բ. Փխ. Յ—s Muth — մէկը վհատեցընել: —biegen, Նբ. վար ծռել: —brechen, չբ. Ի. խինալով կոտրիլ. 2. Նբ. բեկանել, կոտրել: —brennen, չբ. Ի. բոլորովին այրիլ, մոխիր դառնալ. 2. Նբ. մոխիր դարձընել: —bringen, Նբ. Յ. — մէկը գետին զարնել, զգետնել: —donnern, չբ. Հ. շառաչմամբ փլչիլ՝ վար իյնալ. 2. Նբ. շանթահէզ ընել. Փխ. յերկիր կործանել՝ տապալել: —drücken, Նբ. ճնշել. Բ. Հն. die Preise — գիներն իջեցընել. Կ. Փխ. (ցաւով ք...) ընկճել: —fahren, չբ. Ի. կառքով իջնալ: Բ. արագութեամբ իջնալ, գահավիժել. 2. Չ. —fahrt, Իգ. էջ, իջում: —fall, Ար. = Niederfallen, Չ. —fallen, չբ. Ի. վար իյնալ. vor Յ—m (auf die Knie) — մէկուն առջեւ ի ծունր իջնալ. 2. Չ. անկում: —gang, Ար. իջում. Բ. (արեւու, աստեղաց) մայր մտնելը. Կ. արեւմուտք. Դ. անկում, կործանում: —gedrücktheit, Իգ. զնատում, զիջում. վայրահարում. Փխ. ընկճում: —geschlagen, Դբ. անկ. եւ Ած. Փ. niederschlagen, Ձ. —geschlagenheit, Իգ. լքում, վհատութիւն, սրտաբեկութիւն. թուլութիւն: —halten, Նբ. (ձեռուըները) վար խոնարհեցուցած բռնել. Բ. Փխ. Յ. — մէկն արգելել՝ կարճել: —hauen, Նբ. կոտորել, հարկանել, ջարդել (տապարաւ...): —kämpfen, Նբ. յերկիր կործանել՝ տապալել. Փխ. (մոլութիւնները) նուաճել: —kauen, չբ. Ի. = kauen. —knien, չբ. Ի. եւ sich — Փբ. — knien, չբ. Բ.: —kommen, չբ. Ի. իջնալ. Բ. (կնոջ) ծնանել: —kunft, Իգ. ցնց. էջ, իջում (= Absteigen). Բ. (կնոջ) ազատելը: —lage, Իգ. վայրադրութիւն. պահեստ, աւանդ. Բ. Հն. մթերանոց, շտեմարան. Կ. Հն. յանձնարարատուն. օգնական հաստատութիւն, ճեղ. Դ. Զին. պարտութիւն, բեկում խորտակում (բանակի) (նաեւ Փխ.): —lassen, Նբ. իջեցընել, խոնարհեցընել. 2. sich — Փբ. իջնալ. Բ. նստել. Կ. հաստատուիլ, բնակութիւնը դնել՝ հաստատել (տեղ մը): —lassen, Չ. —lassung, Իգ. իջնալը. տեղ մը հաստատուիլը. գաղթականութիւն: —legen, Նբ. վար՝ գետին դնել: sich — Փբ. (անկողին) պառկիլ. Բ. դնել ի պահեստ, յանձնառել. Կ. sein Amt — պաշտօնէն հրաժարիլ. die Waffen — զինաթափիլ. 2. Չ. —legung, Իգ. Չ1. մթերում. պահեստի տալը. հրաժարում: —machen, Նբ. = heruntermachen; Բ. յերկիր տապալել. 3. — մէկը զարնել սպաննել, խեղդել: —reißen, Նբ. տապալել. տապաստ արկանել. Բ. (շինուածք...) քանդել, հարթյատակ ընել: —rennen, Նբ. (վազելով՝ վազած ատեն) կործանել: —rollen, չբ. Ի. վար գլորիլ. Օր. der Vorhang rollt — վարագոյրը կ'իջնայ՝ կ'իյնայ: —schlag, Ար. վայրահարում, դէպ ի վար հարուած. Բ. Երժ. — beim Takte վայրահար ժամանակ. Կ. Քմ. վայրատուզեալ, (ծորելոյ մը տակը) մրուր: —schlagen, չբ. Ի. իյնալ (վար). Բ. Քմ. տակը նստիլ (ծորելոյ մէջ), վայրատուզիլ. 2. Նբ. die Augen — աչուըները խոնարհեցընել. Բ. Bäume —

ձեռս՝ վայր հարկանել՝ կտրել. Գ. (արիւնը) խաղաղցընել. Դ. բառ-նալ, ջնջել. die Untersuchung — հար-ցափորձն արգելուլ. Ե. 3. — մէկը ապուշցընել, թախծալից ընել. den Muth 3—e — մէկը վհատեցընել: —ge-schlagen, դրբ. անց. եւ ած. = բային նշանակութեանց հետ: —schlagen, չ. —schlagung, էգ. 31. անկում. փմ. = Niederschlag, ա. խոնարհեցուցում. հատում, տապալում, բարձում, ջնջում: —schlucken, նբ. կլլել: —schmettern, նբ. (գետին զարնելով) կոտրել, ջախջախել. Բ. փխ. 3. — մէկը կործանել: —senden, նբ. վար խրկել: —setzen, նբ. sich — փբ. դնել. (աղայ մը) նստեցընել. sich — նստիլ. (թռչնոց) թառիլ: —sinken, չբ. s. կամաց կամաց իջնալ. վայրասուզիլ, մխրճիլ. (Ջրոյ) յատակին երթալ, սուզանիլ. 2. չ. էջ, իջում, անկում: —sitzen, չբ. h. եւ s. նստիլ. 2. նբ. et. — վրան նստե-լով ջախջախել: —stechen, նբ. 3. — սրով մեռցընել, սրամահ սպան-նել. (շամփուրով) շամփրել: —stei-gen, չբ. s. (վար) իջնալ. 2. չ. էջ: —stoßen, նբ. կործանել, տապալել. Բ. = niederstechen; 2. չբ. s. auf et. — (բանի մը վրայ) իջնալ՝ գահավի-ժիլ: —strecken, նբ. sich — փբ. վար՝ գետին տարածել(...ուիլ): —strei-chen, նբ. ընդ. (մազերը) պառկե-ցընել: —stürzen, չբ. s. տապալու-թեամբ իջնալ. Բ. գահավիժիլ. 2. նբ. տապալել: —treten, նբ. կոխել (առ ոտն, առասթուր): —werfen, նբ. եւ sich — փբ. կործանել. փխ. ձկուն ընել. Բ. sich vor 3—m — մէկուն ոտքն իյնալ: —ziehen, նբ. վար ձգել՝ քա-շել. իջեցընել. փխ. ընդ. —d շատ անհաճոյ:

Nieder... nieder... Բաղդրած՝ էգ. եւ ած. ի հետ չ. ե. —holz, չ. անտառակ. Հաստատնելի անտառ: —land, չ. ստորին գաւառ: —stämmig, ած. կարճաբուն: —trächtig, ած. անարգ, ցած: —trächtigkeit, էգ. անարգու-թիւն, ստորանանութիւն: —wärts, մ. վար, դէպ ի վար:

Niederlande, յգ. Ստորին գաւառք (Հոլանդա...):

Niederung, էգ. 31. ցած գետին:

niedlich, ած. 6. ազնիւ, վայելուչ. շնորհալից, գեղեցիկ, ազուոր:

Niedlichkeit, էգ. 31. անյփ. ազնուու-թիւն, վայելչութիւն:

niedrig, ած. 6. ցած, ստորին. 2. —er hängen, setzen, stellen ցածագոյն աւելի վար կախել՝ դնել՝ իջեցընել. փխ. —e Preise stellen կամ berechnen գինը իջեցընել. zum —sten Preise ամենաքա-ժան գնով. —, v. —em Stande ան-նշանակ, անշուք (առՀմ). անարգ, խոտան, ընկեցիկ: — ձեռք— է. 6. ein —er ստորին (Համեմատմանց) մարդ. Hohe u. —e, hoch u. — մեծ ու պզտիկ:

Niedrigkeit, էգ. 31. ցածութիւն, ստորնութիւն. փխ. (գնոց) նուա-զում. (ստորինճանի) գձձութիւն. ստորնութիւն (ցեղի):

nielli(e)ren, նբ. 8ա. ար—. սեւա-կիտուած գործել (ոսկերչի):

Niello, չ. 38. սեւակիտուած:

niemals, մ. = nie.

Niemand, niemand, դր. անորոշ. ար. 22ա. (դր. եւ հյց. յճխ. անձի. տր. նաեւ —en) ոչ ոք:

Niere, էգ. 35. անդղ. երիկամունք, ամ. պտղոճկի. փխ. ընդ. Das geht mir an die —n սաստիկ զիս կը վիրաւորէ, ինծի շատ կը դպչի. 2. խհ. —n, յփ. (ոչխարի...) երիկամունք. 3. ար—. բժ. իլիկանձ (բոլորաձեւ հանք):

Nieren‖becken, չ. անդղ. երիկա-մանց խոռոչ: —braten, ար. խհ. երի-կամանց խորովածոյ: —förmig, ած. եւս դե. երիկամնաձեւ: —krankheit, էգ. —leiden, չ. ախտ. երիկամնա-ցաւ: —stein, ար. քդն. ախտ. երի-կամնաքար: —weh, չ. = Nieren-leiden.

nierig, ած. 6. բժ. իլիկամնական (տ. Niere, 3.):

Nies‖kraut, չ. դե. փռնչուկ. փռնչախոտ (Achillea ptarmica): —pulver, չ. փռնչափոշի, փռնչե-ցուցիչ փոշի: —wurz, էգ. դե. վրացի կոճ (Helleborus):

niesen, չբ. h. 8բ. (2. եւ 3. դիմ. ներկ. ահմ. niest) փ(ռ)նչել, փռնգ-տալ: — չ. 22բ. անյփ. փռնչիւն:

Nieß‖braucher(in, էգ.), ար. = Nieß-nutzer(in). —nutzer(in, էգ.), ար. պտուղը վայելող, գործածող:

Niet, չ. 20. տր—. գուրգամ (ծայրն ոլորեալ եւ բթեալ բեւեռ որ հաստատուն բանէ)։

Niet·eisen, չ. գուրգամիչ։ —fest, ած. = —. u. nagelfest. —nagel, ար. գուրգամ (ծայրն ոլորեալ գամ). բ. Nietnagelի տղամաղամաձը. —und nagelfest, ած. հեղուսապինդ. բեւեռահաստատ, բեւեռապինդ։

Niete, էգ. 35. պարապ՝ դատարկ թիւ (առանց վաստըկելու քաշուած թիւ ի վիճակահանութեան)։

nieten, նբ. 8բ. (գամ մը) գուրգամել, ծայրն ոլորել։

Nigromant, ար. 33. —in, էգ. 32. մեռելահարցուկ։

Nihilismus, ար. 27. էլ. ոչնչականութիւն։

Nihilist, ար. 33. —in, էգ. 32. nihilistisch, ած. 6. ոչնչական (ած. եւ գ.)։

Nike, էգ. 35. դիք. Յաղթութիւն։

Nikephorus, յա. ան. ար. 18. Նիկեփորոս։

Nikodemus, յա. ան. ար. 18. Նիկոդեմոս։

Nikolaus, յա. ան. ար. անէկ. Նիկողայոս։

Nikome·dia, 38. —dien, 22բ. Երկուքն ալ չ. հ. պա. էղ. Նիկոմիդիա։

Nikotin, չ. 20. անյ. քմ. բնանիկոտ։

Nil, ար. 38. եւ 20. աշխ. Նեղոս։ —gau, չ. կն. Նեղոսի յամոյր, մեծ վիթ (Antilope picta)։ —pferd, չ. կն. ձիագետ (Hippopotamus)։ —reiher, ար. կն. քաջահաւ (Tantalus Ibis)։

Nimbus, ար. 18. նկր. պսակ, շըրջանակ (գլխոյ սրբոց ի նկարս). էկ. սստարիճան (փառաց սրբոց)։

nimm, հրմ. nehmenի։

nimmer, մ. = nie; 2. nun u. — (mehr) ոչ եւս իսկ, ոչ երբեք, ոչ բնաւ։

nimmer·mehr, մ. ոչ երբեք։ —satt, ած. անյագ, ժլատ. բ. ար. որկորութ։

Nimrod, յա. ան. ար. 38. կամ 20. Նեբրովթ. էկ. սկայ որսորդ։

Ninive(h), չ. 38. հ. պա. էղ. Նինուէ։

Niobium, չ. 22բ. անյ. քմ. Նիոբիոն։

Nipp, ար. 20. c—n — thun պտումտանել, քիչ քիչ եւ սակաւ խմել։

Nippsachen, էգ. յգ. մանտրէք, անպատշաճ զարդք։

nippen, չբ. h. եւ նբ. ձա. քիչ քիչ եւ սակաւ խմել. էկ. ցանել, կեղեքել, քերել։ — չ. 22բ. անյ. քիչ քիչ եւ սակաւ խմելը։

nirgend(s), —wo, մ. ոչ ուրեք. ամենեւին տեղ մը։

Nische, էգ. 35. ճրտ. խորշ (յարմս), պատուհան։

Niß, էգ. 16. Nisse, էգ. 35. անիծ, ոջլոյ ձու։

nissig, ած. 6. անծոտ, ոջլոտ։

Nist·kästchen, չ. —kasten, ար. թխսարան, թխսատարան։

nisten, չբ. h. 8բ. բոյն դնել՝ շինել։ — չ. 22բ. անյ. բոյն դնելը՝ շինելը։

Nitrat, չ. 20. քմ. բորակուտ։

Nitro·gen, չ. = Stickstoff. —glycerin, չ. քմ. բորաքաղցունենի։

Nivelli(e)r·fernglas, չ. —fernrohr, չ. երկուռուցիկ ոսպով՝ խոշորացուցով հարթաչափ։ —instrument, չ. հարթաչափ։

nivelli(e)r·en, նբ. ձա. հարթաչափել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. հարթաչափելը, հարթաչափութիւն։

Nix, ար. 20. —e, էգ. 35. ընդգղոյ. ոգի, ճիւաղ ջուրց։

Nizza, ար. 38. էղ. Նիցցա, Նիսսա։

n°., կճ. հմտ. nettoի. բ. Numeroի (տ. նոյնբրը)։

Noah, յա. ան. ար. 38. Նոյ։

nobel, ած. 6. (nobler, noble, nobles, բղդ. nobler, գրդ. nobelst) ազնուական, հոյակապ, նշանաւոր։ — ար. 38. ազնուազարմ։

Nobelgarde, էգ. չէն. ազատագունդ, պահապանք յազատանւոյ։

Nobile, ար. 38. ազնուական։

noch, մ. տակաւին, դեռ, այլ եւս. 2. — dazu դարձեալ, միանգամայն, հանդերձ այնու, յայնոր վերայ. weil er mein Nachbar ist, ist er — nicht mein Freund դրացիս ըլլալովը՝ բարեկամս չէ. 3. — so... որչափ ալ, թէեւ, թէպէտ եւ... wäre er

auch — so reich որչափ ալ հարուստ ըլլայ. — շղ. weder... — ... ոչ... (եւ) ոչ (ալ)... զ. օ. wir sind weder reich, — arm ոչ հարուստ ենք, ոչ աղքատ։

nóch‖mal, մ. (անգամ մ՚)ալ, մէյ մ՚ալ։ **—malig**, ած. կրկնեալ, երկրորդեալ։ **—mals**, մ. անգամ մ՚ալ, մէյ մ՚ալ։

Nock, չ. 20. **—e**, իգ. 35. Ն—կ. **—e—r Naa** առագաստակալի ծայր։

Noktúrno, չ. 33. ցայգերգ, գիշերական երգ՝ երաժշտութիւն, մրմունջ։

nolens volens, մ. կամայ ակամայ, ուզելով չուզելով։

Noli me tangere, չ. անփփ. (լատիններէնը = մի դպչիր, մի հուպ յիր) բսլ. անժոյժ (ծաղիկ) (Impatiens noli tangere). 2. քաղցկեղ, խօլ, խեցգետին։

Nomáde, ար. 34. թափառական, վաչկատուն, արօտական։

Nomádenleben, չ. թափառականին՝ թափառականաց կեանք։

nomádisch, ած. 6. թափառական, արօտական, վաչկատուն։

nomadisi(e)ren, չբ. հ. 3ա. թափառականաց կեանք վարել, թափառականութիւն ընել։

Nómen, չ. 38. (յգ. **Nómina**) քր. անուն։

Nomenklatúr, իգ. 31. անուանց ցանկ, անուանագիր։

Nominálbetrag, ար. 18. անուանական արժէք՝ արժէգինք։

Nominalismus, ար. 27. փլ. անուանականութիւն։

Nominalist, ար. 33. փլ. (Հկռ. **Realist**) անուանական փիլիսոփայ, անուանական(ք)։

Nóminativ կամ **Nominativ**, ար. 20. քր. ուղղական, անուանական (հոլով). 2. անուն բայի։

Nóne, իգ. 35. **—n**, յգ. նոնայք. 2. երժ. իններորդ. 3. կր. ճաշու ժամ։

Nö'nnchen, չ. 22բ. (Նուաղ. **Nonne**) մանկամարդ կուսան՝ հաւատաւոր։

Nónne, իգ. 35. կր. հաւատաւոր, կուսան, մայրապետ. 2. կն. կուսաթիթեռ (Liparis monacha)։

Nónnen‖kloster, չ. կուսաստան, կուսանաց վանք։ **—weihe**, իգ. կր. (հաւատաւորաց) քօղ առնուլը։

Non-plus-últra, չ. անփփ. վերջին սահման, յետին աստիճան։

Nóppeisen, չ. ար. (կտաւը... չիւղերէ եւ աղտեղութիւններէ մաքրելու երկաթէ գործի) չիւղաքաղ մաքրիչ։

Nóppe, իգ. 36. ար. տաք. ատրի՝ գեղման փոքրիկ հանգոյց։

nóppen, նբ. 8ա. ար. կտաւը... (աղտեղութիւններէ եւ չիւղերէ) մաքրել։

Nópper, ար. 22ա. **—in**, իգ. 32. ար. կտաւ... մաքրող (այր՝ կին)։

Nord, ար. 20. (ցնցա. յգ.) **Nórden**, ար. 22բ. հիւսիս, հիւսիսակողմն։

Nórd‖amerika, չ. հիւսիսային Ամերիկա։ **—kaper**, ար. կն. սառնակիտաձուկ (Balaena glacialis). բ. մօրուանի կէտ (B. musculus)։ **—land**, չ. **—länder**, յգ. հիւսիսային գաւառք՝ երկիրք. բ. Նորվլանտ։ **—licht**, չ. հիւսիսայգ։ **—ost(en)**, ար. (Հմռ. N. O.) հիւսիսային արեւելք։ **—pol**, ար. հիւսիսային՝ արջային բեւեռ։ **—schein**, ար. = **Nordlicht**. **—see**, իգ. հիւսիսային ծով։ **—wärts**, մ. դէպ ի հիւսիս։ **—west(en)**, ար. (Հմռ. N. W.) հիւսիսային արեւմուտք։ **—westwind**, ար. հիւսիսային արեւմտեան հողմ։

Nórden, ար. 22բ. տ. **Nord**.

nórdisch, ած. 6. հիւսիսային, հիւսիսական։

nö'rdlich, ած. 6. հիւսիսային, հիւսիսական. փխ. արջային (բեւեռ)։

Nörgelei, իգ. 31. **nö'rgeln**, չբ. 3ա. = **Nergelei, nergeln**.

Norm, իգ. 31. կանոն, կաղապար, օրինակ. als — gelten իբր հեղինակութիւն արժել։

normál, ած. 6. կանոնաւոր, իբր կանոն արժող։

Normál‖gewicht, չ. օրինաւոր չափուց՝ կշռոց օրինակ։ **—größe**, իգ. չափակցութիւն, կշռութիւն։ **—mäßigkeit**, իգ. կանոնաւորութիւն։

Normandie, իգ. 31. աշխ. Նորմանտիա։

normi(e)ren, նբ. 3ա. կանոնաւորել, յօրինաւորել։

Nórwegen, չ. 21բ. աշխ. Նորուեգիա։

Nórweger, ար. 22ա. **—in**, իգ. 32. Նորուեգիացի։

Nö'rz, ար. 20. իռ. — Nerz.

Nö'ſel, Nö'ßel, Nö'ſſel, չ. (ար.) 22ա. Հիմէն, ըմպելեաց տեսակ մը չափ։

Nóta, էգ. (Եղ. անփի. յգ. —ē) վճ. Համառօտ Հաշիւ. 2. ſich et. ad notam nehmen — ſich et. merken; բ. էիր. Նըմ. —bene! միտ դիր։

Notábel, ար. 24գ. —n, յգ. բանկոյք, ազնուականք՝ մեծամեծք քաղաքի։

Notabéne (Հմռ. N. B. NB.), չ. 38. մտադրութիւն. 2. մտադրութեան նշան։

Notabilitä't, էգ. 31. (ռնյգ.) երեւելութիւն, անուանութիւն. 2. —en, յգ. բանկոյք, մեծամեծք (քաղաքի…)։

Notár, ար. 20. նոտար։

Notariát, չ. 30. նոտարութիւն, պաշտօն ատենադպրի՝ դպրի։

Notariáts‖instrument, չ. նոտարին առջեւ գրուած դաշինք։ —ſiegel, չ. նոտարի կնիք։ —wegen, von — նոտարական Հրամանաւ։

notariéll, ած. 6. նոտարական։

Nóte, էգ. 35. երժ. խազ, երգանշան, ձայնագիր. 2. երժ. ganze — բոլորակ. eine Melodie in —n ſetzen եղանակ՝ երգ մը խազի դնել՝ խազերով գրել. բ. փխ. nach —n ըստ արժանւոյն, ինչպէս որ պէտք է. ընփ. es kommt ihm auf eine Hand voll —n nicht an այնչափ ճիշդ չի նայիր. 3. վճ. դրամանոցի տոմսակ, թղթադրամ (= Banknote)։

Nóten‖blatt, չ. երժ. թուղթ՝ խազի թերթ։ —buch, չ. երժ. խազերու գիրք։ —freſſer, ար. ընփ. փցուն՝ անճաշակ երաժիշտ։ —leſer(in, էգ.), ար. gute(r) — խանգարելու գրութիւնները քաջ ընթերցող։ —lini(e)rer(in, էգ.), ար. գծածիգ, գծիչ։ —plan, ար. երժ. քանոն, երաժշտական խազերու Հինգ գիծերը։ —ſchlüſſel, ար. երժ. բանալի։

Not(h), էգ. 17. (յգ. ծայն 3. եւ 6. նշանակ…). (կարեւոր) Հարկ, կարօտութիւն, տագնապ. im Falle der — ի Հարկաւորութեան. 2. տառապանք, նեղութիւն. Հոգք, անձկութիւն. չարիք. höchſte — անձկութիւն սրտի, նեղու. viele (ընփ. ſeine liebe) — ե. յետոյն նեղութեան մէջ ըլլալ. ընփ. er hat ſeine liebe — mit dem Reden խօսելու դժուարութիւն կը կրէ. er macht uns viele — մեզի մեծ Հոգ կը պատճառէ. 3. (մեծ) վտանգ, տագնապ. 4. չքաւորութիւն, կարօտութիւն. պակասութիւն, նուաղութիւն (կենսականերգնաց). աղքատութիւն. Հիւծութիւն. in — gerathen չքաւորիլ, ի չքաւորութիւն իյնալ. — leiden կարօտութիւն ունենալ. առծ. Freunde in der — geh'n hundert auf ein Loth բարեկամք ի կարօտութեան անհերեւոյթ կ'ըլլան. 5. ſchwere — —) ռմփ. Epilepſie; բ) (նաեւ ſchwere — noch ein Mal!) գրող տանի. 6. (…) mir iſt es —, …. es iſt mir — um et. բանի մը Հարկաւորութիւն ունիմ, ինծի Հարկաւոր է. es hat keine — mit uns վախնալու բան մը չունինք. es thut —, daß… Հարկ է՝ պէտք է որ… …. aus — ստիպուած, Հարկադրուած. mit —, mit Müh' und — դժուարաւ, դժուարութեամբ, Հազիւ. ohne — անկարօտ, առանց Հարկաւորութեան. über — Հարկաւորէն՝ կարեւորէն աւելի. ich habe et. von Nöthen (… vonnöthen) կարօտութիւն՝ Հարկաւորութիւն ունիմ. zur — կարօտութեան ատեն. ը. մփ. Հազիւ։

Nót(h)‖bau, ար. առժամանակեայ շէնք։ —brücke, էգ. ար—. առժամանակեայ կամուրջ։ —damm, ար. —deich, ար. ար—. առժամանակեայ թումբ։ —drang, ստիպողական Հարկ։ —durft, էգ. կարօտութիւն, Հարկաւորութիւն. բ. ſeine — verrichten ի պէտս նստիլ։ —dürftig, ած. Հազիւ բաւական. բ. կարօտ, չքաւոր։ —dürftigkeit, էգ. կարօտութիւն, չքաւորութիւն։ —gedrungen, գրբ. եւ ած. բռնադատուած, ստիպուած։ —helfer, ար. ազատիչ, կարօտելոց օգնութեան Հասնող։ —hülfe, էգ. օգնութիւն կարօտելոց։ —leidend, ած. կարօտ, չքաւոր. բ. կրօղ. վշտալի, վշտաՀար։ —mittel, չ. կարեւոր միջոց՝ Հնարք։ —münze,

Digitized by Google

իգ. չն. պաշտարման ատեն հատեալ տակ՝ գաղձեկան։ —peinlich, ած. իրզ. պատժական։ —reif, ած. իրզ. —es Korn անժամանեալ՝ հծկեալ ցորեան։ —stall, ար. աստամանակեայ ախոռ. բ. պնդոց (տասահակ ձիոց պայյա ղարանելու համար անտակ մը մեքենայ)։ —stand, ար. տագնապի՝ ծգնաժամ, վիճակ. վտանգ. հատարակաց տառապանք, աղէտք։ —wehr, իգ. օրինաւոր պաշտպանութիւն (անձին)։ —wendig, ած. կարեւոր, հարկաւոր. das Nothwendigste, die nothwendigsten Bedürfnisse ամենակարեւոր իրք, կարեւորագոյնք։ —wendigkeit, իգ. անյք. կարօտութիւն, հարկաւորութիւն, կարեւորութիւն. unumgängliche — բացարձակ անհրաժեշտ հարկաւորութիւն։ —werk, չ. կարեւոր՝ առնպաղական գործ։ —zucht, բռնաբարութիւն, ապականութիւն կուսի։ —züchtigen, նբ. 8—. անբր. ein Frauenzimmer — կոյս մը ըսկել՝ պղծել՝ բռնադատել։ —züchtigung, իգ. = Not(h)zucht.

nö't(h)ig, ած. 6. կարեւոր, հարկաւոր. 2. ich habe et. —, mir thut et. — հարկաւորութիւն ունիմ։ das —e, չ. 6. կարեւոր իրք, պիտոյք։

nö't(h)ig||en, նբ. 8—. 3. —, et. zu thun մէկը բան մ'ընելու ստիպել՝ հարկել՝ բռնադատել. 2. (աղաչանօք մէկը) թախանձել, աղաչել, աղերսել, յորդորել. lassen Sie sich nicht —, greifen Sie zu հրամեցէք մի պատուէք, սկսեցէք (կերէք...)։ — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. ստիպում, բռնադատութիւն. 2. թախանձանք, աղաչանք, հրաւէր։

Nö't(h)igkeit, իգ. 31. անյք. կարօտութիւն, հարկաւորութիւն։

noti(e)r||en, նբ. 8—. նշանակել, գիր անցընել։ — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. գրանշմաւորութիւն. 2. միայն —ung, իգ. չն. յարգ փոխանակագրոց՝ արժէթղթոց։

Notificatión, իգ. 31. = Notifizieren, չ.։

notifizi(e)r||en, նբ. 3—. 3—m et. — մէկուն բան մը ծանուցանել՝ զրոյց տալ։ — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. ծանուցում, զրոյց, ծանօթութիւն, յայտարարութիւն։

Notiz, իգ. 31. von et. — nehmen բան մը քննել՝ հարցուփորձ ընել. 2. համառօտ՝ գրաւոր տեղեկութիւն։

Notorietä't, իգ. 31. յայտնադիմանութիւն, աշխարհածանօթութիւն։

notórisch, ած. 6. աշխարհածանօթ, յայտնի։

Novára, չ. 38. ‡ղ. Նովարա։

Novélle, իգ. 35. նորավէպ, համառօտ վիպասանութիւն։

Novellistik, իգ. 31. անյք. զրոյցք, նորալուրք։

Novémber, ար. 22—. Նոյեմբեր։

Novitä't, իգ. 31. բփ. նոր թատերախաղ. —en, յք. վերջին հրատարակութիւնք, նորատիպ մատեանք։

Novíz, ար. 33. —e, ար. 34. —e, իգ. 35. եր. նորընծայ. նաեւ էխ. նորեկ, համբակ։

nu, Ս. մչ. ամ. = nun. բ. — չ. (ար.) անէխ. րոպէ, վայրկեան. im — յական թօթել, ի վայրկեան ժամանակի։

nü'chtern, ած. 6. —, mit —em Magen նօթի, անօթի (փորանց). 2. (հկ—նչ. trunken) սթափեալ, չգինովցած. — machen (— werden) (գինովութենէն) սթափեցընել (սթափիլ). էխ. զգաստացընել, մէկը մոլեկան ցանկութենէն բժշկել. 3. զգաստ, ժուժկալ, չափաւոր (ուտելու խմելու մէջ). սակաւապէտ. 4. էխ. ող. մփ. խելքը գլուխը, խոհական, խոհեմ. իրաւացի, արդար, բանաւոր. —es Urtheil ողջամիտ դատաստան. 5. էխ. էչ. մփ. անշուք, հեշտեւակ. անհամ, ցուրտ, անպաճոյճ. պարզ, անզարդ (ոճ). 6. անհամ, անպիտան (կերակուր)։

Nü'chternheit, իգ. 31. անօթութիւն. 2. սթափութիւն. 3. (կերակրոց մէջ) սակաւապէտութիւն, ժուժկալութիւն, չափաւորութիւն. 4. անշքութիւն, հեշտեւակութիւն. 5. (կերակրոյ) անհամութիւն։

Nü'cke, իգ. 35. ընփ. = Mucke, 1.; 2. ծածկամտութիւն, կեղծաւորութիւն։

Núdel, իգ. 35. խհ. —n, յք. դդմաճ (երէշթէ). italienische —n փողուկ,

երկնծակ, փողահայս (մաքարնա). (Faden-)—n քուղ, թելահայս (շեհ-րիէ)։

nudel‖dick, ած. ընտ. գնդակի պէս կլոր։ —gries, չ. որ—. մանրաղաց ձաւար, կորկոտ։ —holz, չ. ղու-ղան, գրտնակ (խմոր բանալու գլան)։

Nud(e)ler, ար. 22ա. հաւապարար։

nudel‖n, նբ. 8ա. հաւ գիրցընել՝ պարարել. էխ. կերակրով փորը խծողել. խծկել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. հաւերը խմորեղէնով գիրցընելը։

Nuditä't, էգ. 31. — Nacktheit, 1.

null, ած. անէփ. ոչինչ. für — und nichtig erklären տ. nichtig.

Null, էգ. 31. Բբ. զրոյ. էխ. er ist eine wahre — անպիտան մարդ մըն է. 2. = Niete.

Nullgrad, ար. զրոյ (աստիճան ջեր-մաչափի)։

Numer‖ále, չ. 38. (յ+. —ália) թուական (անուն՝ ածական)։

Númeri, ար. յ+. 39. Թիւք, Գիրք Թուոց (Մովսիսի)։

numeri(e)r‖en, նբ. 8ա. Բբ. համա-րել, թուել. 2. թուագրել, թուանշանել, թիւ դնել, թուով նշանակել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. թուելը, համրելը. 2. թուա-գրութիւն, թուով նշանակելը։

numérisch, ած. 6. թուական, թուոց։

Número, գր. կամ Եղա. լա. nume-rus Բառին. Հմա. Nr(o). կամ No. = Nummer, չ. օ. — 3 թիւ երեք։

Númerus, ար. 18. կամ 39. թիւ։

Numidien, չ. 22բ. անյ. Նումի-դիա։

Numismátik, էգ. 31. — Münzkunde.

Numismátiker, ար. 23ա. դրամա-գէտ։

numismátisch, ած. 6. դրամագի-տական։

Nummer, էգ. 35. թուանշան, թիւ (նաեւ Թ.). 2. էխ. ընտ. — Sicher ապահովութեան տեղի։

Nummulit, ար. 33. քար. հն. տա-պաքար։

nun, մ. եւ շղ. = jetzt 1. եւ 2.; — erst gestand er... հազիւ այն ատեն խոստովանեցաւ... von — an յայսմ հետէ, այսուհետեւ. բ. յայնմ հետէ, անկէ ի վեր (տ. nimmermehr, 2.). 2. արդ, ուրեմն. — (aber) հապա, աղէ. յաճախ չի Թարգմանուիր. շ. օ. er mag — kommen oder nicht գայ չգայ. 4. (Հետաքրքրութեամբ հարցընելով) —? ուրեմն, ինչ եղաւ, անանկէ. — und? վերջը, վերջապէս. 5. (Էբբէ — Մղ. Քաջալերութեան —) աղէ, ոն ուրեմն. — gut! ուրեմն, շատ աղէկ. — —! համբերութ. 6. Էբբէ — շղ. = — da մանաւանդ զի, որովհետեւ. շ. օ. — Du mich kennst արդ որովհետեւ զիս կը ճանչնաս։

núnmehr եւ nunméhr, Էբբէ — —o, մ. եւ շղ. հիմայ, այժմ, արդ. յայսմ հետէ։ —ig, ած. — jetzig.

Nuntiatúr, էգ. 31. նուիրակու-թիւն. 2. նուիրակատուն։

Núntius, ար. 18. (յ+. —sse) (Քա-հանայապետին) նուիրակ։

nur, մ. միայն, սոսկ, պարզ(ա-պէս). ոչ..., բայց եթէ. er spielt — խաղալէն զատ բան չ'ըներ. ich habe — noch zwei միայն երկու հատ ալ ունիմ. nicht — sondern auch չէ թէ մի-այն..., այլ նաեւ. 2. (Sie bekommen Alle et.,) — er nicht... իբաց առեալ զինքը. բաց իրմէ... (ամէնքնիդ բան մը պի-տի առնուք). mit — wenig Ausnahmen քիչ բացառութեամբ. 3. Թիւ— Թիւմբ. hier hast Du 50 Gulden, — schweige! ահաւասիկ քեզի 50 Ֆիորին, միայն թէ լռէ. wenn Sie mich — ein wenig lieb haben եթէ քիչ մը զիս սիրէք. 4. Քաղձանք. wäre ich — an seiner Stelle ո՜հ, եթէ ես իր տեղն ըլլայի. 5. Հրամանական. Թոյլ-տուութեան. er mag — geben թող երթայ, կրնայ երթալ. 6. Հրաման մը՝ աղաչանքի մը առաջնորդելով. geb' —! գնա ուրեմն. laßt mich — machen! թող տուէք որ ընեմ. 7. Զարմա-ցոյս, մաս. հարցման մէջ. (ապա) ուրեմն, խակ արդ. wie kommt er — hierher? ինչպէս կրցեր է հոս գալ. 8. պարզութեամբ, անկեղծու-թեամբ, միամտութեամբ. 9. ընդ-հանրացընելով. wer —... ով, ով որ (ալ ըլլայ), ով որ ըլլայ, ո եւ պէտ. was —... ինչ որ ալ ըլլայ. wo — ուր ուրեք, ուր որ ալ ըլլայ. so viel ich — kann որչափ որ կրնամ, բատ կարի

Digitized by Google

իմում. 10. քիչ մը՝ առկայծիկ կը յառաջ. er war — hier քիչ մը յառաջ հոս էր։

Nü'rnberg, չ. 38. ֆղ. Նիւրնպերկ։

nüseln, չք. h. 3ա. ընփ. դանդաղել։

Nuß, էգ. (եղ. 16. յգ. 14.) ընկոյզ. 2. փխ. անձ. մփ. = Haselnuß; ք. ֆխ. Das ist nicht eine (taube կամ hohle) — werth գանգ մը չ'արժեր. harte — դժուարին իր՝ գործ. wir haben noch eine — mit eu. zu knacken դեռ մէջերնիս քանի մը խնդիրներ ունինք. 3. = Kopfnuß; 4. (նետոյ) գղղուկ, պայուտիք (աղեղան ստորին երկճիղ ծայրը՝ որուն վրայ լարը կը յենու)։

Nüß|baum, ար. փխ. ընկուզենի (Nuglans)։ —braun, ած. (չ.) ընկուզի փայտի գոյն(ով)։ —garten, ար. ընկուզաստան. ք. կաղնեստան։ —gebüsch, չ. կաղնիք, կաղնեստան։ —häher կամ —heher, ար. կն. կաղնատուն ագռաւ (Nucifraga caryocatactes)։ —kern, ար. ընկուզի միջուկ, ձնձում։ —knacker, ար. կաղնաբեկ, ընկուզաբեկ (գործի). ք. ընփ. alter — = Knasterbart. —schale, էգ. ընկուզի պատեան՝ փոճոկ, կճեպ. grüner — (կանանչ կեղեւ ընկուզի) պոպոկ, կղեղ, ողոխ։

Nü'ßchen, չ. 22ք. (նոզ. Nußb) ընկուզիկ. կաղնին։

Nü'ster, էգ. 35. (առ. յգ. էրծ.) —n, յգ. ռնգունք, քթածակ, ծուծք. 2. (մռն. ձիոց) պինչք։

Nut(h), էգ. 31. արհ. = Nuthe.

Nüthe, էգ. 35. արհ. ակօս, ակօսաձեւ փորուած, մատնէք։

Nüt(h)eisen, չ. արհ. ակօսաձեւ քերիչ։

nütschen, չք. h. եւ նք. 3ա. եւ 3գ. = lutschen.

nus, Ա. նախ nütz, ած. (միայն էերբ— ստորոգելի էրծ.) օգտակար. շահաւէտ. Das ist zu Nichts — ատիկա բանի մը չ'օգտեր։ Բ. միայն Nutz, ար. 20. կամ անփխ. անյգ. օգտակարութիւն, շահաւէտութիւն (փ. Nutzen) sich et. zu —e machen բան մ'օգտխ. գործածել, բանէ մ'օգուտ հանել։

Nützanwendung, էգ. յօգուտ գործածելը. գործածութիւն, մերձեցուցում. (առակի մը) բարոյական իմաստ։ —bringend, ած. օգտակար, արդիւնաբեր, շահաւէտ, շահաբեր։ —holz, չ. արհ. (հկ-նչ. Brennholz) ատաղձք, ատաղձի փայտ։ —los, ած. անօգուտ, անպիտան, անշահ։ —losigkeit, էգ. անօգտութիւն, անպիտանութիւն, անպտղութիւն, անբերութիւն։ —nießen, նք. 3գ. անքծ. շահառուաց ըլլալ, բանի մը պտուղը վայելել։ —nießer(in, էգ.), ար. բանի մը պտուղը՝ եկամուտը վայելող, պտղավայել (նաեւ էրգ.)։ —nießung, էգ. = Nießbrauch.

nützbar, ած. 6. օգտակար, պիտանի, շահաւոր. շահաբեր, պտղաբեր. zu et. — machen բանի մը գործածել, գործածական ընել։

Nützbarkeit, էգ. 31. օգտակարութիւն, շահաւէտութիւն, պիտանութիւն։

Nützen, ար. 22ք. (յգ. չնչա.) օգտակարութիւն, օգուտ, շահ. արդիւնք, պտուղ. — aus et. ziehen բանէ մ'օգուտ քաղել՝ հանել։

nützen, nü'tzen, չք. h. 3գ. zu et. — բանի մը ծառայել՝ օգտակար ըլլալ՝ գործածուիլ. wozu nützt Das? այս ինչ բանի կը նպաստէ. 2. J-m — մէկուն օգտակար՝ շահաւոր ըլլալ։ — նք. et. — յօգուտ գործածել։ [հաւէտ, շահաւոր։

nü'tzlich, ած. 6. օգտակար, շա-

Nü'tzlichkeit, էգ. 31. օգտակարութիւն, շահաւէտութիւն, օգուտ։

Nützung, էգ. 31. = Benutzen, չ.; 2. հաս, մուտք, պտուղ։

Nützungs|anschlag, ար. (երկրի մը) եկամուտից գնահատութիւն։ —werth, ար. դաշտի մը... հասոյթ(ից արժէք)։

Ny'mphe, էգ. 35. դիք. յաւերժահարսն, նիմփայ. ֆխ. եւ քնք. գեղեցիկ կին՝ օրիորդ։

Digitized by Google

O.

O, o, չ. 37. (գերմաներէն այբուբենին հնգետասաներորդ նշանագիրը, չորրորդ ձայնաւորը) Ո, ո. փխ. das A und das O այբուբէն, առաջին եւ վերջին։ — O, չ. 38. բոլոր՝ կլոր ձայն, O մը, բոլորակ։ — O! մկ. ո, ով. բ. (զարմացման, ուրախութեան, ողբական, բողոքական) ոհ, բայց, այ, վայ. փ. o daß er doch bald käme! իցիւ թէ խակոյն գար. դ. o ja! այո. o nein! ոհ, ոչ. o weh! այ, վայ։

Oáse, էգ. 35. բուսաւէտայր (յանապատ), հանգրուան, ովասիս։

ob, շղ. թէ. ob er wohl wieder kommt? արդեօք կու գայ. 2. als ob իբրեւ (այն) թէ. er that, als ob er mich nicht sähe զիս չտեսնել ձեւացուց, զիս չտեսնելու զարկաւ. 3. ob... ob: ob Ihr sie anerkennt, ob nicht... զիրենք ճանչնայք՝ թէ ոչ... 4. ob auch = wenn auch (տ. wenn 3.). — Նխ. միայն բարձր ոճով. = über; 2. ալլփ. յայնկոյս, անդին։ — Մ. հնց. = oben; միայն էրծ. ի բարդութեան դրբ. ի հետ. զ. օ. —bemeldet, —benannt, —besagt, վերոյիշեալ, վերոյգրեալ, վերոյյատացեալ։

O'bacht, էգ. 35. անյփ. = Acht, s.; — auf et. geben բանի մը մտադրութիւն ընել. et. in — nehmen բանի մը վրայ հսկել։

O'bdach, չ. 7. (տո. անյփ.) ապաստան, ապաւէն. բնակարան, օթեւան, հանգստարան. unter — bringen ապահովել, ապահովցընել։

óbdachlos, ած. անտուն, անյարկ. անապաւէն։

Obduktión, էգ. 35. էրք. բժշ. մեռելի անդամազննութիւն։

Obediénz, էգ. 31. եր. հնազանդութիւն։

óben, Մ. (հկ. unten) վերը. ի վեր(այ). nach — (ի) վեր. von — herab վերէն (վար). 3. von — bis unten besehen մէկը գլխէն մինչեւ ոտքը զննել. փխ. 3. von — herab ansehen մէկուն արհամարհանօք նայիլ։ — չ. 22բ. անյփ. վերը։

óben|ab, Մ. վերէն, երեսէն։ —an, Մ. վերը, ի վերոյ, ծայրը, կատարը։ —auf, Մ. ի վեր, վերը, երեսը, վրան։ —aus, Մ. — wollen բարձր նպատակ ունենալ, վեր ուզզել՝ նպատակել, բարձրէն թռչիլ։ —benannt, ած. —benannte(r), գ. վերոյիշեալ(ը). վերն անուանեալ(ը)։ —drein, —ein, Մ. յայնր վերայ, հանդերձ այնու. ը. մփ. եւ եւս, աւելի։ —hin, Մ. հարեւանցի, վարկպարազի. et. — abtun բան մը հարեւանցի ընել։

óber, ած. 1. վերին. 2. բարձրագոյն (ըստ տեղւոյ՝ աստիճանի). վերագոյն (քան զայլս). die —en Klassen բարձրագոյն դասերը. 3. —st, գրդ. վերնագոյն, բարձրագոյն, ամենաբարձր, ամենավերին. (մաթ. դատաստանական ատենի՝ ատեանի թեան այլեւայլ պաշտօնատեղեաց... համար). բ. նախ— օտարոտի. er ist der —ste (կամ մէջ. er sitzt zu —st) in seiner Klasse իր դասուն առաջինն է. Alles zu unterst u. zu —st kehren ամէն բան տակն ու վրայ ընել՝ վեր ի վայր հարկանել։ — գ. 1. էփրէ— չ. das —e վերին մասը. 2. ար. der —e —) գլուխը, առաջը, պետը. բ) եր. (Oberin, էգ.) մեծաւոր(ուհի)։

O'ber|archivar, ար. աւագ դիւանապետ։ —arm, ար. անդր. ... բազկին վերի մասը։ —aufsicht, էգ. վերատեսչութիւն, վերատեսչութիւն, աւագ հսկողութիւն։ —bau, ար. ար—. ճրտ. (երկրէ վեր) շէնք, շինուած. բ. (երկաթուղեաց) ճամբայ։ —befehl, ար. (մաթ. զին.) գլխաւոր հրամանատարութիւն։ —deck, չ. նաւ. վերնայարկ. երրորդ յարկ։ —faul, ած. նեխեալ. ամենափուտ. բ. փխ. յոռի։ —feldherr, ար. զին. ընդհանուր սպարապետ. աւագ զօրավար։ —fläche, էգ. (հկ. Grund) մակերեւոյթ. ե-

Digitized by Google

րեա. մաս. auf der — des Wassers ջրոյ երեսը: —flächlich, ած. (հկ—ն. gründlich) մակերեւութական. փխ. հարեւանցի. վեր ի վերոյ: —fries, ար. (չ.) ար—. (դրան) վերնազարդ: —gericht, չ. վերին՝ բողոքոյ ատեան: —geschoß, չ. վերնայարկ: —grund, ար. վերնախաւ: —halb, նխ. (հկ—ն. unterhalb) ա—ջ.—ւ ի վեր քան զ..., ի վերոյ: —hand, էգ. ձեռաց վերի կողմ՝ երեսը. բ. փխ. նախաւորութիւն, յառաջագահութիւն. Յ—m die — geben մէկուն տեղի տալ, զիջանիլ. գ. գլխաւորութիւն, վերադասութիւն. die — behalten (gewinner) գլխաւոր՝ յաղթող ըլլալ. յաղթութիւն կանգնել: —haupt, չ. գլուխ, պետ: —haus, չ. վերնատուն. բ. բարձրագոյն սենեակ (խորհրդարանի), ծերակոյտ (յԱնգղիա...): —haut, էգ. անթր. եւ դէ. վերնամորթ: —herr(in, էգ.), ար. վերին պետ, գլուխ, վեհապետ: —hirt(e), ար. հովուապետ. բ. կր. եպիսկոպոս, առաջնորդ: —hirtlich, ած. եպիսկոպոսական: —holz, չ. անտառ մեծամեծ՝ բարձրամայրի. բ. ճիւղ (ծառոյ): —klassen, էգ. յզ. բարձր(ագոյն) դասք՝ կարգք: —kleid, չ. վերարկու: —kommando, չ. զին. = Oberbefehl. —kopf, ար. վերնագլուխ. գլխոյ վերնամասն. բ. կն. վերնագանգ: —körper, ար. իրան, անձնիկք: —land, չ. վերնագաւառ: —landesgericht, չ. վերնատեան, բարձր(ագոյն) ատեան (գաւառի): —lehrer, ար. աւագ ուսուցիչ (տարրական դպրոցի): —licht, չ. վերնալոյս. բ. ար—. ճրտ. վերնապատուհան: —meister, ար. արուեստապետ, արուեստագիտաց գլուխ: —präsident, ար. աւագ դահերեց, նախագահ: —priester, ար. քահանայապետ, մեծ քահանայ: —priesterthum, չ. քահանայապետութիւն: —prima, էգ. վերնաբաժին (դպրոցի առաջին դասու առաջին բաժին): —richter, ար. բարձրագոյն դատաւոր. բ. վերին ատենի անդամ: —rock, ար. լօդիկ (արանց). պարեգօտ (կանանց) (հկ—ն. Unterrock): —satz, ար. գլխաւոր նախադասութիւն. բ. փլ. մեծագոյն յառաջադրութիւն (հաւաքաբանութեան): —schenkel, ար. անթր. անօթ. վերնաբարձ(ք): —schule, էգ. բարձրագոյն դպրոց. մաս. լիկէոն, վարժոց: —schwelle, էգ. ար—. (դրան՝ պատուհանի) բարաւոր: —stube, էգ. ճրտ. բարձր սենեակ. բ. փխ. ընտ. = Kopf; ա—. փրծ. փայն նող. դ. օ. bei ihm ist's im —stübchen nicht richtig ընտ. քիչ մը բախած է: —vorsteher(in, էգ.), ար. վարիչ: —wärts, մ. ի վեր. ի վեր կոյս: —zug, չ. (հկ—ն. Futter) երես (հանդերձի), պաստառ:

O'berägypten, չ. Վերին Եգիպտոս: —deutsch, ած. եւ չ. = hochdeutsch; բ. Հարաւային Գերմանիոյ բարբառ: —Deutschland, չ. Վերին Գերմանիա:

O'bere(r), ար. ա. Oberin, էգ. 32. դ. ober, գ. 2.

O'berst, հնչ. O'brist, ար. 33. զին. գնդապետ:

O'berstinhaber, ար. պատուոյ ակալ գնդապետ (գնդի մը):

obgléich, շղ. թէեւ, թէպէտ եւ:

O'bhut, էգ. 31. անյ+. պահպանութիւն, պաշտպանութիւն. հոգ, խնամք. Յ. in seine — nehmen մէկն իւր պաշտպանութեան տակ առնուլ:

óbig, ած. ա. վերոյիշեալ, վերոյատացեալ:

Objékt, չ. 20. առարկայ, յանդիմանակաց. 2. քր. directes (näheres) — խնդիր սեռի, ուղղակի խնդիր:

objektiv, ած. ա. առարկայական: — չ. 20. եւ Objektivglas, չ. բնփ. առարկական (ապակի ի մանրադիտակ):

Obláte, էգ. 35. կր. նշխար(ք). բաղարջ, հաց անխմոր. 2. (երկու երկաթոց մէջ եփելով նուրբ հաստեայ) ծալ. 3. կնքահաց (նամակ կնքելու հաց):

óbliegen, չբ. h. 2ժ. ա—. բժ. ինք զինքը տալ, պարապիլ (գիտութեանց...), մշակել (արուեստ...). 2. Յ—m — մէկուն պարտք ըլլալ. Das liegt mir ob իմ պարտքս է:

O'bliegenheit, էգ. 31. պարտաւորութիւն, պարտք:

obligát, ած. ա. երժ. անհրաժեշտ:

obligatórisch, ած. ա. (հկ—ն. fakultativ) պարտաւորիչ:

Digitized by Google

O'bligo, չ. 33. վճ. խոստում, յանձնառութիւն. երաշխ(աւո-րութիւն):

Oblóngum, չ. 33. ———. երկայն-անկիւն, երկայնաձեւ երկարան-կիւն:

O'bmann, ար. 7. գլուխ, պետ (ժողովականի...). 2. երրորդ իրաւարա-րար:

Oból, ար. 20. O'bolus, ար. 18. հ. դր. որոլ (տեսակ մը դրամ):

O'brigkeit, էգ. 31. իշխանութիւն՝ իրաւաբանութիւն ունեցող ան-ձինք, դատաւորը՝ պաշտօնատէրը:

O'brist, ար. 33. հնց. տ. Oberst.

obschón, շղ. = obgleich.

obscö'n, ած. 6. անպարկեշտ, յայրատ, պիղծ:

Observánz, էգ. 31. ման. էր. կա-տարում, (պատուիրանաց...) պա-հութիւն:

Observatórium, չ. 26. աստղ. դի-տանոց:

óbsiegen, չբ. h. 3—. ——. բգ. seinen Feinden — թշնամեաց յաղթել. einer Sache — (որ.) բան մը դնել, գեր ի վերոյ ըլլալ:

obskúr, ած. 6. մթին, խաւարին. աղօտ. ման. էր. անշանաւոր, ան-ծանօթ:

Obskuránt, ար. 33. = Finsterling, 1.

Obskurantísmus, ար. 27. խաւա-րասիրութիւն:

obsolét, ած. 6. անսովոր, հնա-ցեալ:

Obst, չ. 20. —նյ+. պտուղ, միրգ:

O'bst‖baum, ար. պտղատու ծառ: —brecher, ար. ար—. մրգաքաղ (պտուղ քաղելու գործի): —ernte(zeit, էգ.), էգ. պտղաքաղ(ի ժամանակ): —frau, էգ. մրգավաճառ կին: —garten, ար. մրգաստան: —handel, ար. վճ. մրգավաճառութիւն: —händler(in, էգ.), ար. մրգավաճառ: —höcker(in, էգ.), ար. վճ. = Obsthändler. —kammer, էգ. —teller, ար. պտղոյ շտե-մարան: —kelter, էգ. հնձան: —korb, ար. կողով, սակառ, կողով. բ. ար—. = Obstbrecher. —markt, ար. մրգավաճառանոց: —reich, ած. պտղա-ղալից, մրգալից: —wein, ար. մրգ-օղի. ման. խնձորօղի:

óbwalten, չբ. h. 3բ. բգ. իշխել, տիրել. 2. ըլլալ, տեղի ունենալ. bei den —den Umständen այժմու պարա-գայից մէջ:

obwóhl, շղ—. obzwár, շղ. = ob-gleich.

O'ccident (օփ....), ար. 20. —նյ+. = Westen, 2.; 2. = Abendland.

occidentálisch, ած. 6. = abend-ländisch.

O'cher, ար. 22—. հ+. դեղնահող, դեղնդեղ:

Ochlokrát, ար. 33. ամբոխապե-տական (խառնաղանձից ընկեր-հայութեան կուսակից):

Ochlokratie, էգ. 25. ամբոխապե-տութիւն:

Ochs, ար. 33. O'chse, ար. 34. եզն. 2. էգ. անհանճար. բիրտ, չինական:

óchsen, չբ. h. 3+. ըռ. — büffeln.

O'chsen‖auge, չ. եզան աչք. Տր. բուսոյ պատուհան: —äugig, ած. յն. եզնական, եզնաչուփ: —bauer, ար. եզնավար (եզերով հերկող գեղա-ցի): —bruch, ար. տ. եզնարգել (Ononis spinosa): —handel, ար. վճ. եզնավաճառութիւն: —händler, ար. եզնավաճառ: —hirt(in, էգ.), ար. եզնարած, անդէորդ: —knecht, ար. եզնարած: —kopf, ար. եզնագլուխ. 2. էգ. թանձրամիտ: —mäßig, ած. = ochsig. —maul, չ. եզնաբերան. բ. ար—. —mäuler, յ+. ծայրք կեր կղմինդր: —stall, ար. ախոռ: —schwanz, ար. եզնագի: —treiber(in, էգ.), ար. եզնարած. անդէորդ: —zunge, էգ. եզնալեզու (նաեւ տ. Anchusa):

óchsenhaft, ած. 6. եզան. թանձր, խոշոր, անհանճար:

O'chser, ար. 22—. ըռ. = Büffler.

óchsig, ած. 6. = ochsenhaft; 2. էգ. ըռ. սաստիկ՝ անհնարին մեծ:

Odaliske, էգ. 35. հարճ, աղախին (կանանոցի) (օտալըգ):

O'de, էգ. 35. (բնն. նաեւ 34.) տաղ(երգութիւն):

öde, ած. անապատ, մարդաթափ, խոպան, անմշակ, ամայի. անկոխ:

Oede, էգ. 25. ամնութիւն, ա-նձնութիւն. դատարկ(ութիւն) վայր. 2. անապատ, ամայի երկիր:

O'dem, ար. 22—. հնց. գրա բն. = Athem.

Digitized by Google

ödenartig, ած. տաղաչափ։ —dichter, որ. տաղերգու։ —dichtung, էգ. տաղ, տաղերգութիւն։ —form, էգ. տաղաձեւ։

oder, շղ. կամ, կամ թէ, եւ կամ. 2. այլ թէ ոչ, այլազգ։

O'dermennig, որ. բս. երեւանակ, անփծած ծաղիկ (Agrimonia)։

Odéum, չ. 26. յգ. օդէոն (թատրոնիկ)։

O'do, յա. ան. որ. 38. Օդոն։

Odyssée, էգ. 35. Ոդիսական (Հոմերի)։ [տղբ. Ոդիսեւս։

Odysséus, յա. ան. որ. անփս.

O'fen, Ա. որ. 21բ. (խցի) վառարան. 2. russischer — ռուսական վառարան. բ. փխ. եւ առկ. hinter dem — hocken վառարանի քովէն չհեռանալ. den Hund vom — zu locken wissen ամէն բանի տաակ ըլլալ. 3. (հաց եփելու) թոնիր. փուռ. (այլաեւ գործած, գործարանի, եփելու...) հնոց (նաեւ ...). (ձուլելու) քուրայ. 4. ակաւ։ Բ. — չ. 38. աշխ. Օֆէն, Բուտա։

O'fen|anrichter, որ. որ—. հնոցարկու, հնոց լեցնող։ —blech, չ. վառարանի թիթեղ. բ. ակնակալ, հնոցի խուփ։ —gitter, չ. հնոցավանդակ։ —heizer, որ. հնոցապան, հնոցի ջեռուցիչ։ —herd, որ. կրակետղ, ակն։ —hocker(in, էգ.), որ. ըծա. վառարանասէր, վառարանի քովէն չհեռացող։ —kachel, էգ. որ—. = Kachel. —klappe, էգ. փականակ (վառարանի), ծխարգել։ —rohr, չ. —röhre, էգ. որ—. վառարանի խողովակ. բ. անթուր (փուռն մէջ կերակուր... տաք պահելու գոգաւորեալ տեղ)։ —sitzer, որ. ըծա. = Ofenhocker. —wisch(er), որ. որ—. ջնջան հնոցի՝ փռան, փարախիչ, փարաշ։

offen, ած. ե. բաց. bei offenen Thüren բաց դռներով. ազատ, յստակամիտ անկեղծ(աւոր). 2. — gesagt յայտնի ըսելու համար, բաց բաց ըսելով. frei und — handeln ազատ համարձակ գործել. et. — liegen lassen յայտնի՝ ի տես թողուլ. վճ. —e Rechnung ընթացիկ հաշիւ. — reden յայտնի խօսիլ. նոյ. —e See ծովամէջ. —e Straße արքունի պողոտայ. — zu Tage liegen յայտ յանդիման ըլլալ։

offen|blüt(h)ig, ած. բս. յայտնաբեղուն, յայտատերեւ։ —herzig, ած. սիրտը բաց, անկեղծ. աննենգ, սեւան։ —herzigkeit, էգ. յստակամտութիւն, անկեղծութիւն, աննենգութիւն։ —kundig, ած. յայտնի, աշխարհածանօթ։ —stehend, ած. յայտնի, ակներեւ։

offenbár եւ **óffenbar**, ած. ե. (հկռ. geheim) յայտնի, յայտ յանդիման, ակներեւ, բացերեւ, ծանօթ։

offenbáren, նբ. եւ sich — գբ. յա. յայտնել (զանձն), ի յայտ ածել (գալ). (գաղտնիք մը) ծանօթացնել՝ հրապարակել՝ յայտնել. J—m sein Herz —, sich J—m — մէկուն իր սիրտը բանալ։ **offenbart**, կր. **geoffenbart**, դրբ. անց. եւ ած. ե. offenbarte Heimlichkeiten յայտնեալ գաղտնիք. die geoffenbarte Religion յայտնեալ՝ դրական կրօն։

Offenbárer, որ. 22ա. յայտնիչ, յայտնող։

Offenbárung, էգ. 31. յայտնութիւն (մոն. կր.), յայտարարութիւն։

O'ffenheit, էգ. 31. առյփ. յստակամտութիւն. անկեղծութիւն, ուղղամտութիւն։

Offensiv... գ.բ հետ բարդուած (հկռ. Defensiv...) յարձակողական. չ. օ. —krieg, որ. յարձակողական պատերազմ։

ö'ffentlich, ած. ե. (հկռ. geheim) աշխարհալուր, յայտնի. 2. բաց դրօք, դռնբաց. — bekannt machen հրապարակել, հրապարակագրայն ընել։

O'effentlichkeit, էգ. 31. (առյփ.) հրապարակ, հրապարակութիւն, աշխարհածանօթութիւն. an die — treten յայտ գալ, յայտնուիլ. 2. (յփ.ոճ.) յայտնի գործածութիւն։

Offérte, էգ. 35. մատուցում, առաջարկութիւն։ [դատաւոր։

Offiziál, որ. 30. կր. եկեղեցական

Offiziánt, որ. 33. պաշտօնատար. 2. կր. պաշտօն մատուցող, աստուածեղէն պաշտօն կատարող։

offiziéll, ած. ե. = amtlich.

Digitized by Google

Offizier, ար. 20. նաեւ 38. պաշտօնակալ, սալար. 2. իղ. —e, յփ. (ճառտրակի մէջ) ուսագ արձանք, պաշտօնեայք։

Offizin, էփ. 31. արուեստանոց, գործանոց (դեղագործի, քիմիագիտի...). բ. — Buchdruckerei.

offizinéll, ած. 6. դղէ. բժշկական (դեղ՝ խոտ)։

offiziö's, ած. 6. անպաշտօնական։

Offizium, չ. 26. պաշտօն. ex officio ի պաշտօնէ։

ö'ffnen, նբ. չբ. հ. եւ sich — ջբ. 3բ. բանալ (բացուիլ). 2. (շէջ...) բանալ, խզաթափել. ծակել(ով բանալ), ծակոտել. 3. die Wege — մէկուն ճամբայ բանալ, հորդել ճանապարհ. բժշ. den Leib — որովայնի խստութիւնը կակղել՝ թուլացընել։ — չ. 22բ. անյփ. փ. Oeffnung, Ա.։

O'effner, ար. 22ա. —(in, էփ. 32.), բացող. 2. ար—. բամբակահան (գործի)։

O'effnung, էփ. 31. Ա. բացում, բանալը. խզա(նա)թափութիւն։ — Բ. բացուած. պատառուած, փեռեկում. 2. բ. մփ. ծակ. մուտք (տան...). բերան (անօթոց...). (Fenster-)— լուսանցոյց, լուսամուտ, պատուհան. ելք (կրծից). (քարա...)ծերպք. որմածերպք (միայն վանդակաւ պատուել)։ — Գ. = Leibesöffnung.

oft, մ. երբեմն —ծ. 6. բղտ. ö'fter, փրդ. ö'ftest, öftest, մ. յաճախ(ադոյնս), ստէպ, շատ անգամ. wie —! քանի՜ անգամ. 2. öfter, բղտ. նաեւ öfterer: ich sehe ihn öfter als Dich զինքը քան զքեզ աւելի կը տեսնեմ. բ. (առանց համեմատութեան) öfter(s), zum (կամ des) öftern ստէպ, յաճախ, երբեմն. փ. էբր. ած. ein öfteres Kommen յաճախ(եալ) այցելութիւնք. 3. փրդ. am (zum) öftesten կամ oftesten, նաեւ öftersten յաճախագոյնս, ամենէն աւելի։

óft‖malig, ած. յաճախ (ած.)։ —mals, մ. յաճախ (մ.)։

oh! մղ. եւ Oh, չ. 38. = o, մղ. —! wahrhaftig nicht! ո՛հ, ստուգիւ չէ։

O'h(ei)m, ար. 20. հօրեղբայր. մօրեղբայր, քեռի։

O'hm, Ա. ար. 20. = Oheim. — Բ. ար. (չ.) 20. —e, էփ. 35. —en, ար. 22բ. էփ. անփի. (հին գերմանական ծորելույ չափ) մար։

óhmweise, մ. մար մար։

óhmig, ած. 6. մար մի տանող։

O'hn... է բաղադրութեան փ.է եւ ած.է հեփ. հնց. = un... չ. օ. —blatt, չ. փէ. թեփարմատ (Lathraea). բ. տուանճուկ (Monotropa)։ —gefahr, չ. պատահար, դիպուած։ —macht, էփ. անզօրութիւն, տկարութիւն. բ. ախտ. մարելիք, նուաղում. (շնչառութեան ալ դադրելով) թալուկ, թալանալը. in — fallen մարիլ. es wandelte ihn e—e — an փրան մարելիք եկաւ։ —mächtig, ած. անզօր. բ. ախտ. մարած, թալացեալ։

óhne, նխ. հյց. առանց. er war nicht — Sorgen հոգէ ազատ չէր. er ist nicht — Verdienst արժանաւոր՝ արդիւնաւոր է. — mein (Vor-)Wissen առանց իմ գիտնալուս. Das ist nicht (so ganz) — —) աւելի (բոլորովին) անհիմն չէ. բ) իրը հաւանական կ'երեւայ։ — շղ. — daß... (փ.եւ ծայն էնթակայէ նաեւ ...zu աներ.ով) առանց (տեսնելու...), ի բաց առնել եթէ... — 3. gesehen zu b. առանց մէկը տեսած ըլլալու։

óhne‖das, —dem, —dies, —hin, մ. բաց աստի, բաց ի..., զատձեալ։ —gleichen, ած. աննման. անզուգական։ —sorge, ար. անհոգ։

ohó! մղ. ոյ, հոհօ. փ. ho!

Ohr, չ. 24ա. ունկն, ականջ(ք). նխ. ե եւփը. 3—m am (beim) —e zupfen մէկուն ականջը քաշել. er hört nicht gut auf diesem —e այս ականջը լաւ չի լսեր. 3—m in den —en liegen (շատ խօսելով) մէկուն ականջը ցաւցընել. et. mit gespannten —en anhören բան մը մեծ մտադիւրութեամբ լսել. es ist mir zu —en gekommen իմացայ, ականջս հասաւ. բ. (—. Eselsohr) իշականջան. փ. (ամանի...) ականջ, ունկն. 2. ich fand bei ihm ein geneigtes (offenes կամ williges) — զինք յօժարութեամբ մտիկ ըրաւ. tauben —en predigen յանօգուտ՝ զրախատանց քարոզել, ընփ. պատերուն՝ քարերուն խօսիլ. բ. նխ. բնական հանգերձ. sich auf's — legen պառկելու

երթալ. auf dem — liegen քնանալ. er ist hinter den —en noch nicht trocken անմտութեան ունայն մնայոց է. Eins über's — bekommen ապտակ ուտել. 3. über's — hauen ա) մէկուն ապտակ զարնել. բ) փխ. (առեւտրոյ մէջ) խաբել. bis über die —en roth werden շառագունիլ, շիկնիլ, ընդ. կաս կարմիր կտրիլ. bis über die —en verliebt sein մէկուն սաստիկ սիրահարիլ. 3—m et. zu —en bringen մէկուն բան մը պատմել՝ ծանուցանել։

Oehr, չ. 20. ծակ, աչկունք, ակն. ասեղ, ունկն. ասղան ծակ, ռմ. ողջ. բ. (ծակ ուր կոթ... մը կը մտնէ) ակն, ռմ. կոթառ։

O'hr|bammel, իգ. գռեհ. ականջակոթ։ —drüse, իգ. անդր. ականջագեղձ։ —eule, իգ. յն. կատակամ, եղջերաբու։ —feige, իգ. ապտակ։ —feigen, նբ. 8ռ. անբյ. 3. — մէկն ապտակել, մէկուն ապտակ զարնել։ —gehänge, չ. —gehenk, չ. —geschmeide, չ. գինդք, գորշապայծառեք։ —kissen, չ. մտարք, գլխոյ բարձ։ —läppchen, չ. ունկնաբոյթ, բլթակ։ —loch, չ. ականջի ծակ։ —löffel, ար. ականջքերիչ. բ. բս. ականջխոտ (Hydnum auriscalpium)։ —muschel, իգ. անդր. (արտաքին) ականջ. բ. յն. ունկնախեցի. գի. ռմ. ունկնախեցուն (Anomia aurita)։ —schnecke, իգ. անդր. խխունջ (ականջաց). բ. յն. ականջախխունջ (Auricula)։ —ring, ար. (ականջի) օղ։ —wurm, ար. յն. ունկնամուտ, ականջմուտ (Forficula)։

Oe'hrchen, չ. 22բ. (նաեւ Ohrl եւ Oehrl) ականջիկ. անկջիկ, փոքր ունկն. բս. ականջ (անրեւամասն)։

öhren, ö'hren, նբ. 3ռ. ականջ՝ ունկն դնել. … գրծ. … geohrt, geöhrt ականջաւոր, ունկնաւոր, ունկնաւոր (ամանն...). 2. ար. Nadeln — ասեղներու ծակել, ռմ. ողջել։

O'hren|arzt, ար. ականջաբոյժ, ականջի բժիշկ։ —bläser(in, իգ.), ար. քսու, փսփսու, ասոունկնճան։ —bläserei, իգ. քսութիւն։ —heilkunde, իգ. ականջաբուժութիւն։ —kitzel, ար. խտղտանք (ականջի)։ —klingen, չ. … (ականջաց)։ —reißen, չ. … = Ohrenschmerz. —sausen, չ. … (ականջի) խշշիւն, շաչիւն (ականջաց)։ —schmaus, ար. ռմ. յափշտակիչ երաժշտութիւն։ —schmerz, ար. —weh, չ. … ականջի ցաւ։

öhrig, ö'hrig, ած. 6. … = geohrt ականջաւոր (տ. ohren, 1)։

O'erling, ար. 20. յն. = Ohrwurm.

Okeaniden, իգ. յհ. 35. դցբ. (դիցաբանութիւն Ովկիանոս) ծովահարսունք, յաւերժահարսունք ծովու։

okkupi(e)r|en, նբ. 3ռ. գրաւել, ունել. գրաղեցընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գրաւում։

Oekonóm, ար. 33. տնտես, մատակարար, տնօրէն. խնայող (մարդ), գիւղատնտես ագարակապետ։

Oekonomie իգ. 35. եւ 31. խնայ(ող)ութիւն. տնտեսութիւն, մատակարարութիւն. ռ. մբ. = Landwirthschaft.

ökonómisch, ած. 6. տնտեսական։

Oktaéder, չ. 22բ. … ութանիստ, ութակող (մարմին)։

O'ktapla, յհ. … ութիւնեան, ութօրինակք (ութ լեզուաւ Ս. Գիրք)։

Oktáv, չ. 20. ար. տպ. ութածալ (գիր) (ՀՄ. 8°)։ —band, ար. ար. տպ. ութածալ գիրք։ —format, չ. ար. տպ. = Oktav.

Oktáva (...վա), իգ. 36. (յհ. նաեւ ...vä) ութերորդ ձայն (դպրոցի)։

Oktáve, իգ. 35. երժ. (ութ աստիճանք ձայնի) ութեակ։

Október, ար. 22ռ. Հոկտեմբեր։

Oktodéz-Band, ար. 13. —Format, չ. 20. ար. տպ. ութուտասնածալ (գիր)։

Oktogón, չ. 38. … եւ երկր. ութանկիւն։

Okulár, չ. 20. (Հեռադիտակի) ակնապակի։

Okuli(e)r|band, չ. պատուաստի կապ։ —reis, չ. պատուաստելու ոստ։

okuli(e)r|en, նբ. 3ռ. … պատուաստել, պատարուաել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. … պատուաստ(ում)։

Okulist, ար. 33. = Augenarzt.

ökuménisch, ած. 6. (—es Konzil ժողով) տիեզերական։

Oel, չ. (նաեւ … ար.) 20.

ձէթ, (կնճթան՝ կտաւատի…) իւղ. նկ. in — malen իւղանկարել:

Oe'lbaum, ար. բ. ձիթենի (Olea): —beere, էգ. բ. ձիթահատ, իւղալից հատ. ժող. ձիթապտուղ: —behälter, ար. ար. ձիթակալ, իւղակալ (լապտերի): —berg, ար. Ձիթենեաց լեռ: —bild, չ. = Oelgemälde. —garten, ար. ձիթաստան. Ձ. Ձիթենեաց պարտէզ: —gemälde, չ. իւղանկար: —götze, ար. ըստ. ապուշ, թանձրամիտ, տխմար: —händler, ար. ար. ձիթավաճառ, իւղավաճառ: —malerei, էգ. իւղանկարչութիւն: —palme, էգ. բ. ձիթարմաւ (Elaeis): —papier, չ. իւղաթուղթ թուղթ. (լուսաւորութեան համար) թափանցիկ նկար: —sauer, ած. քմ. —saures Salz իւղուտ, իւղաթթու աղ: —stein, ար. Հք. ձիթաքար. Ձ. ար. յեսան(աքար): —strauch, ար. բ. կարճարերձ ձիթենի (Elaeodendron): —zweig, ար. ձիթենւոյ ճիւղ՝ ոստ (նաեւ յգ.):

Oleánder, ար. 22ա. բ. gemeine — վարդադափնի, դափնեվարդ (Nerium oleander):

Oleáster, ար. 22ա. բ. ձիթավայրի (Olea oleaster):

ö'len, նք. 3ա. ձիթել, ձիթոտել: — չ. 23ք. անյ. —ung, էգ. 31. ձիթում, ձիթելը. 2. միայն —ung, էգ. օծում (ի միրոնութեան, ի դրոշմի):

O'leum, չ. 38. ք. Schwefelsäure.

ö'licht, ö'lig, ած. 6. ձիթաւոր, իւղալից: [կան:

Oligárch, ար. 33. սակաւապետա-

Oligarchie, էգ. 35. եւ 31. սակաւապետութիւն:

Oe'ligkeit, էգ. 31. անյ. իւղաւորութիւն, պարարտութիւն:

ólim, = ehemals, էքրէ ք. zu —s Zeiten յառաջ ժամանակաւ, առաջնոց:

Olíve, էգ. 35. ձիթապտուղ. Ձ. = Oelbaum.

Olivenernte (—zeit), էգ. ձիթահաւաք(ի ժամանակ): —grün, ած. (չ.) ձիթապտղոյ կանաչ (ած. եւ գ.): —öl, չ. ձէթ:

Olm, ար. 20. Ձն. պրոտէոս (սալամանդր մը) (Proteus):

Oly'mp, ար. 20. (նաեւ —us, անփ.) ալփ. եւ դջք. Ողիմպոս, Լեռան Դիւցազնեկեց. Ձ. ըստ. փերնատան (թատեր):

Olympiáde, էգ. 35. հ. դր. ողիմպիադ, ըմբշամարտ:

oly'mpisch, ած. 6. ողիմպիական:

O'mega կամ Oméga, չ. 38. գր. (Յունաց այբուբենի վերջին նշանագիր ω) ով:

O'men, չ. 88. (յգ. նաեւ O'mina) գուշակութիւն:

ominö's, ած. 6. գուշակելի, գուշակող. ժող. չարագուշակ, չարաղէտ:

O'mnibus, ար. անփ. կամ 18. հանրակառք, հասարակաց կառք:

Onanie, էգ. 35. անյ. ձեռնահեղութիւն:

Onanist, ար. 33. —in, էգ. 32. ձեռնահեղ:

O'nkel, ար. 22ա. կամ 38. հօրեղբայր. քեռի, մօրեղբայր:

Onomatopoétikon, չ. 38. (յգ. նաեւ …ka) բնաձայն (անշունչ՝ շնչաւոր բնութեան ձայներուն հնչողական նմանողութիւն):

onomatopoétisch, ած. 6. բնաձայն(ական) (ած.):

O'nyx, ար. անփ. կամ 20. Հք. եղունգ, եղնգնաքար:

ópal, ած. 6. անթափանցիկ:

Opál, ար. 20. Հք. ակնական:

opalisi(e)ren, չք. h. 3ա. շողշողալ, ակնականի պէս փայլիլ:

O'per, էգ. 35. Ձգ. թատերերգութիւն. 2. թատերերգարան:

Operatéur (դէօր), ար. 38. եւ 20. վիրաբոյժ:

Operatión, էգ. 31. գործ, գործողութիւն. 2. (թուաբանական) գործողութիւն, հաշիւ. 3. վիրահատութիւն. 4. զին. գործ (յարձակման՝ պաշտպանութեան):

operatív, ած. 6. էգն. վիրահատական:

Operétte, էգ. 35. թատերերգակ, փոքր թատերերգութիւն:

operi(e)ren, չք. h. եւ նք. 3ա. վիրահատել. զին. գործել, ճեմել:

ópernartig, ած. թատերերգական: —dichter, ար. թատերերգակ, քերթող-

երգակ (բանաստեղծ)։ —glas, չ. —gucker, որ. դիտակներ, երկադէտ։ —haus, չ. = Oper. —sänger(in, էգ.), որ. գուսան, վարձակ։

ópernhaft, ած. 6. = opernartig.

O'pfer, չ. 22—. զոհ. պատարագ. (հեթանոսաց) յաշտ. 2. (կրօնական նպատակաւ) պատարագ, նուէր, ընծայ, ձօնք. 3. (անասուն) զոհ. սպանդ. զենլի. փխ. (մարդ) վիշտ կրող (ապաշխարութեան համար), զոհ, մարտիրոս։

O'pfer|altar, որ. զոհարան։ —brot, չ. հաց նուիրման։ —fleisch, չ. միս պատարագաց. յաղամիս (Արեւոց…)։ —gabe, էգ. նուէր, ընծայ, ձօնք։ —kasten, որ. տապանակ, գանձանակ (տրոց յեկեղեցիս)։ —priester(in, էգ.), որ. քահանայ զոհագործ (Հրէից). յաշտարար (Արեւոց…)։ —schau, էգ. (Kunst der) — ընդերահմայութիւն։ —schauer, որ. ընդերահմայ։ —stock, որ. գանձանակ տրոց (աղքատաց համար)։

O'pferer, որ. 22—. հ. դր. զոհարար, յաշտարար, պատարագիչ։

ópfern, նբ. չբ. հ. եւ sich — էբ. 3—. (sich) — զոհել (զանձն), ի պատարագ տալ, ընծայել (զանձն). յաղել. յաշտ առնել (Արեւոց…). 2. կր. (Geld an die Kirche) — (եկեղեցւոյ դրամ) ընծայ տալ, նուիրել։

Ophit, որ. 33. փտն. հփ. օձակուճ։

Opiát, չ. 20. դղէ. թմրրադեղ։

O'pium, չ. 33. անյփ. ափիոն։

Opodéldok, չ. 38. անյփ. բժշ. դղէ. օճառախառն կակղիչ սպեղանի։

Opponént, որ. 33. հակառակորդ, ընդդիմադիր, առարկու։

opponi(e)ren, նբ. հ. եւ sich — էբ. 3—. հակառակել, ընդդիմադրել. հակառակ հանել (ելլել)։

Opportunitä't, էգ. 31. բարեժամութիւն, դէպ ժամանակ։

Opposition, էգ. 31. հակառակութիւն, ընդդիմադրութիւն. ընդդիմակաց կողմնակցութիւն։

O'ptativ եւ Optativ, որ. 20. քր. ըղձական (եղանակ բայից)։

opti(e)r|en, չբ. հ. 3—. ընտրել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ընտրում։

O'ptik, էգ. 31. տեսաբանութիւն։

O'ptiker, որ. 22—. O'ptikus, որ. 18. տեսաբան, տեսադէտ։

Optimát, որ. 33. ազնուապետական։

Optimismus, որ. 27. անյփ. փլ. լաւամոլութիւն։

Optimist, որ. 33. փլ. լաւամոլ (փիլիսոփայ)։

óptisch, ած. 6. տեսաբանական։

Opúntia, էգ. 36. բուն կոզի (Opuntia)։

Orákel, չ. 22—. պատգամ. փխ. պատգամախօս (անխաբ համարուած մարդ)։

Orákelspruch, որ. վճիռ, պատգամ։

orákelhaft, ած. 6. — sprechen պատգամի պէս խօսիլ։

Orang|affe, որ. կն. մարդակապիկ (Pithecus)։ —utan, (—խօսլ —utang) որ. 20. կն. այծամարդ, գիշերային ամիրայ (Simia satyrus)։

Orange (օրանժ), էգ. 35. նարինջ։ — ած. — չ. անփխ. նարնջագոյն (ած. եւ գ.)։

orange|farben, ած. —farbig, ած. նարնջագոյն։

orangen|artig(e Gewächse), ած. բս. նարնջազգի(ք)։ —baum, որ. բս. նարնջենի (Citrus aurantium)։ —blüt(h)e, էգ. նարնջածաղիկ։ —schale, էգ. նարնջակեղեւ։

Orangerie, էգ. 35. դրտ. նարընջաստան։

Orátor, որ. 25. = Redner.

Oratoriáner եւ Oratórier, որ. 22—. կր. աղօթական, աղօթավանից կրօնաւոր։

oratórisch, ած. 6. ճարտարախօսական։

Oratórium, չ. 26. = Betsaal; 2. կր. Orden des —s Աղօթավանք, Աղօթավանից կրօն. 3. երժ. (Հոգեւոր թատր) հոգերգութիւն։

Orchéster (օրխ… յաճախ օրք…, —խօսլ օրշ…), չ. 22—. երաժշտախումբ, նուագածուք։

O'rchis, էգ. անփխ. = Knabenkraut; 2. բս. խոլորձաթէյ (Angraecum fragrans)։

Ordále, չ. 38. (յփ. ա—. երժ. Ordálien) անփխ. վճիռք Աստուծոյ։

Digitized by Google

O'rden, ար. 22բ. կարգ, ուխտ. բ. (Ritter-)— ասպետա(ց)կարգ. deutscher — տեւտոնեան(ց) ասպետաց կարգ. գ. ընկերութիւն. դաս. 2. Գրեթէ հնչ. = Ordnung.

O'rdens‖band, չ. ժապաւէն (ասպետութեան.). բ. յն. գօտեւոր թիթեռ (Noctua fraxini)։ —**bruder**, ար. յն. կրօնաւոր, եղբայր։ —**geistliche(r)**, ար. վանական՝ կրօնաւոր եկեղեցական։ —**geistlichkeit**, էգ. կրօնաւորք, վանական-եկեղեցականք։ —**haus**, չ. վանատուն։ —**kleid**, չ. կր. սքեմ։ —**meister**, ար. (ասպետաց կարգի) կարգապետ։ —**regel**, էգ. սահմանադրութիւն, կանոն։ —**schwester**, էգ. մայրապետ, քոյր։ —**stand**, ար. կր. կրօնաւորութիւն, վանականութիւն։ —**zucht**, էգ. (վանական) բարեկարգութիւն։

órdentlich, ած. ա. սովորական, հաստատակ(ախտան). 2. կարգաւոր. —er Lehrer պաշտօնէ վարժապետ. —er Professor ի պաշտօնէ՝ պաշտօնական ուսուցիչ. 3. կարգաւորեալ, ի կարգի. sein Zimmer ist sehr — իր խուցը կարգաւորեալ է. — erzählen կարգաւ պատմել. 4. —er Mensch բարեկարգ մարդ. ein —er Mensch werden գալ յուղղութիւն, զգաստանալ. 5. պատշաճ, վայելուչ, պատկանաւոր. լաւ, յարմար. 6. իրօք, իրական. ճշմարտիւ, ճշմարտապէս։

O'rdentlichkeit, էգ. 31. անյփ. կարգ կանոն, կարգաւորութիւն, բարեվայելչութիւն։

Ordinál‖e, չ. 38. (յփ. —alia) **Ordinálzahl**, էգ. 31. քր. դասական (թուական)։

ordinä'r, ած. 6. = gewöhnlich, 1. եւ 2.

Ordinariát, չ. 38. (դպրոցի) տեսչութիւն. բ. կր. թեմական եպիսկոպոսութիւն։

Ordinárius, ար. 39. կամ 38. պաշտօնական՝ գլխաւոր ուսուցիչ. 2. կր. թեմական՝ կարգաւոր եպիսկոպոս։

ordini(e)r‖en, նբ. 3ա. կր. 3. — ձեռնադրել. 2. բժշ. (դեղ...) ապսպրել, պատուիրել։ — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. կր. ձեռնադրութիւն. բժշ. ապսպրանք, պատուիրում։

órdnen, նբ. չբ. ի. եւ sich — էբ. 2բ. կարգաւորել. կարգի դնել. ուղղութեան բերել. զգաստացընել. կարգել. յարդարել. ուղղել. յերիւրել. 2. զատել. յարդարել (խառնուածները). — nach Klassen դասաւորել. բ. քր. շարադասել. շարել։ —**geordnet**, դրբ. անց. եւ ած. կանոնաւոր, բարեկարգ։ — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, էգ. 31. կարգադրութիւն. յարդարում. զատելը, դասաւորում. շարադասութիւն. 2. միայն —ung, փ. է նորէն։

O'rdner, ար. 22ա. —**in**, էգ. 32. կարգող, կարգադրող, յօրինող, դասաւորող։

O'rdnung, էգ. 31. կարգ. կարգ կանոն. կարգաւորութիւն. in — bringen կարգի դնել. zur —! կարգի՛. կարգի մտէք. 2. aus der — bringen կարգը աւրել, խանգարել, աղմկել. et. in — bringen (stellen, setzen) բանը մը կարգի դնել, կարգադրել, հանդերձել, կազմել, պատրաստել. die Sache ist in — ա) իրն ի կարգի է. բ) իրը լմնցած է. բ. (դպրոցի դասի) ստորաբաժին. յաջորդութիւն. շար, տողան, կարգ։

O'rdnungs‖buch, չ. անուանագիր (զօրականաց...)։ —**gemäß**, ած. = **ordnungsmäßig**, ած. —**liebe**, էգ. կարգասիրութիւն։ —**liebend**, ած. կարգասէր։ —**los**, ած. անկարգ, անբարեկարգ. անխտիր։ —**mäßig**, ած. կանոնաւոր, ըստ կանոնի. կարգաւորեալ. կանոնեալ կարգօք։ —**mäßigkeit**, էգ. կանոնաւորութիւն։ —**widrig**, ած. անկանոնաւոր։ —**widrigkeit**, էգ. օրինազանցութիւն։ —**zahl**, էգ. քր. դասական (թիւ)։

Ordonnánz, էգ. 31. հրամանագիր. 2. զին. հրամանաբեր զօրական. 3. ն. պտ. կարգադրութիւնք, օրէնք։

O'rdre, էգ. 35. (յփ. նաեւ —s) հրաման, կարգադրութիւն. bis auf weitere — մինչեւ ցնոր կարգադրութիւն՝ ցնոր հրաման. բ. վճ. յանձնարարութիւն, ապսպրանք. գ. (փոխանակագրի) փոխանցութիւն։

Oreáde, էգ. 65. դցբ. լեռնահարսն, լերանց յաւերժահարսն։

Digitized by Google

Or(e)ographie, իգ. 35. լեռնագրութիւն։

or(e)ográphisch, ած. 6. լեռնագրական։

Orgán, չ. 20. գործարան. բ. միջնորդ, գործի։

Organisatión, իգ. 31. կազմակերպութիւն, յարդարում։

Organisátor, ար. 25. կազմակերպող, յարդարող։

orgánisch, ած. 6. գործարանաւոր. 2. կազմակերպական։

organisi(e)rbar, ած. 6. կազմակերպելի, յարդարելի։

organisi(e)r‖en, նբ. 3ա. կազմակերպել, կարգել, յարդարել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Organisation.

Organismus, ար. 27. գործարանաւորութիւն. յօրինուածութիւն. կազմած։

Organist, ար. 33. եղծ. երգեհոնահար։

O'rgel, իգ. 35. երգեհոն։

O'rgel‖balg, ար. երգեհոնի փքոց։ —chor, ար. (չ.) վերնատուն երգեհոնի։ —pfeife, իգ. եղծ. երգեհոնափող. բ. ժխ. —pfeifen, յգ. տղոց փողաձեւ՝ կարգաւ շարուիլը։ —werk, չ. կազմած երգեհոնի. բ. = Orgel.

Orgeléi, իգ. 31. երգեհոնահարութիւն, անդադար երգեհոն զարնելը։

órgeln, չբ. h. 3ա. երգեհոն(իկ) զարնել։ — չ. 22բ. անյ. = Orgelei.

O'rgie, իգ. 35. գինարբուք, կերուխում. —n, յգ. սանդարապետի տօնք։

O'rient եւ Oriént, ար. 20. անյ. = Osten; 2. = Morgenland; 3. (ժողովրդական) ժողովարան. բ. գահերիցու տեղ։

Orientále, Ն. ար. 34. —in, իգ. 32. = Morgenländer(in); 2. ը. մ. ըն. = Jude. — Բ. Orientália, չ. յգ. արեւելեան լեզուք (եւ հնութիւնք)։

orientálisch, ած. 6. = morgenländisch; 2. ը. մ. ըն. = jüdisch.

Orientalist, ար. 33. արեւելագէտ, հմուտ արեւելեան լեզուաց։

orienti(e)r|en, նբ. 3ա. զետեղել՝ հաստատել յարեւելս կոյս. արեւելակարգել. (առագաստը) հովին դարձընել։ sich — ից. արեւելակարգել. ժխ. ինք զինքը գտնել. հասու՝ խելամուտ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. արեւելակարգութիւն։

O'riflamme, իգ. 35. ոսկեվառ (հին գաղղիական թագաւորաց դրօշ)։

Origenes, յա. ան. ար. 18. հ. պտ. Որիգենէս։

Originál, չ. 20. օրինակ. բնագիր, բուն ձեռագիր. նախանկար (պատկեր). բ. անհեթեթ՝ նմանը չունեցող մարդ։ — ած. 6. սկզբնական, բուն. նախաւոր. ինքնագիւտ, ինքնատեղծ։

Originál‖ausgabe, իգ. բնագրի՝ բնագրական հրատարակութիւն։ —kopie, իգ. պատճէն։ —mensch, ար. անհեթեթ՝ այլանդակ՝ եզական մարդ։ —werk, չ. նախագիծ, առջի ձեռք. բնագիր։

Originalitä't, իգ. 31. սկզբնականութիւն. 2. անհեթեթութիւն, եզականութիւն։

originéll, ած. 6. ինքնագիւտ. առաջին, սկզբնական, նոր։

Orkán, ար. 20. փոթորիկ, վիշապ հողմ։

O'rkus, ար. անփխ. անյ. դժխ. դժոխք, Որկոս։

Orleán, ար. 38. անյ. հրուկ։

Ornamént, չ. 20. մն. ճրտ. զարդ (արանք). դրուագ։

Ornaméntik, իգ. 31. զարդապիտութիւն։

Ornát, ար. (չ.) 20. մն. կր. հանդերձ պաշտաման։

Ornithológ, ար. 33. հաւախօս։

Orphéum, չ. 38. որփէոն, (ձայնական երաժշտութեան) վարժոց։

O'rphika, չ. յգ. անփխ. Որփէականք (Որփէոսի տրուած բանաստեղծութիւնք)։

Ort, Ն. ար. 20. կամ 7. տեղ, վայր. 2. an — und Stelle gelangen (նպատակել) տեղը հասնիլ. Das ist hier sehr am —e հոս շատ յարմար է՝ տեղն է. 3. ար—. ծայր, սլաք (գործեաց). քառուրդ։ — Բ. ար. 20. (իհբրէ— շտք անյ. անփխ.) չորրորդ՝ չորիր մասն, քառորդ։ — Գ. ար. 12. (յգ. նաեւ Oerte) ար—. հերթին։

ö'rtern, նբ. 3ա. ար. անկիւնաթափել, անկիւններր կտրել՝ ողողել։

O'rthäuer, ար. 22ա. ար. բլ. ներքնափող փորող բովագործ։

orthodóx, ած. 6. կր. ուղղափառ։ —ismus, ար. անփ. ալ. ուղղափառութիւն։

Orthoepie, իգ. 35. եւ 31. ուղղախօսութիւն։

Orthographie, իգ. 35. եւ 31. եր. ուղղագրութիւն։

ö'rtlich, ած. 6. տեղական. բնչ. դդէ. տեղական, արտաքին (դեղ)։

Oértlichkeit, իգ. 31. յլ. ող. տեղ, վայր, բնակութիւն։

Ortolán, ար. 20. —:Ammer, իգ. 35. իծ. դրախտապան (Emberiza hortulana)։

O'rts||adverb, չ. եր. տեղական մակբայ։ —anwesend, ած. ներկայ։ —behörde, իգ. տեղական վարչութիւն։ —beschaffenheit, իգ. որակութիւն՝ համեմատմամբ վայրաց։ —beschreibung, իգ. տեղագրութիւն։ —veränderung, իգ. տեղափոխութիւն։

O'rtschaft, իգ. 31. տեղ, վայր, բնակութիւն, գիւղ։

Oése, իգ. 35. ար. = Oehr; բ. — einer Spange ճարմանդի ծակ՝ մուտ. գ. օղ(ակ)։

Osíris, յր. ան. ար. անփ. դշբ. Ոսիրիս։

Osmánen, ար. յլ. = Osmanli.

Osmánenreich, չ. 20. = Türkei.

O'smanli, ար. յլ. անփ. Օսմանցիք, Տաճկաբնակք։

Ost, ար. 20. առող. ալփ. ն-լ. արեւելք, արեւ (կողմն) (բ. Osten). 2. արեւելեան հողմ։

O'st||Indien, չ. ալփ. արեւելեան Հնդկաստան։ —:See, իգ. արեւելեան՝ Պալդիկ ծով։

O'sten, ար. 22բ. առող. ալփ. ն-լ. արեւելք, ելք, արեւ կողմն։

O'ster||abend, ար. խթում, նախատօնակ զատկի։ —cyklus, ար. առող. զատկական շրջան։ —fest, չ. = Ostern. —messe, իգ. եւ. զատկի տօնավաճառ. բ. կր. զատկական պատարագ։ —woche, իգ. աւագ շաբաթ։

O'sterluzei, իգ. 31. բխ. ողանկէն (Aristolochia)։

O'stern, չ. (ար.) 24է. նաեւ իգ. անփ. զատիկ. բ. (Հրէից) պասեք։

Oest(er)reich, չ. 28. ալփ. Աւստրիա։

Oest(er)reicher, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Աւստրիացի։

ö'st(er)reichisch, ած. 6. աւստրիական։

ö'stlich, ած. 6. արեւելեան, արեւ։

Ostrakismus, ...zismus, ար. 27. հ. դր. խեցեվճիռ, խեցեկայա վճիռ։

oszillí(e)ren, չբ. հ. 3ա. ճօճել, տատանել։ — չ. 22բ. ալլ. —ung, իգ. 31. ճօճում։

Ottáve-Rime, իգ. յլ. անփ. դըլ. ութեկարգեան տնատող։

O'tter, իգ. 35. իծ. ջրասամոյր (= Fischotter)։ — բ. քարբ, իժ. (= Natter, 2.)։

O'ttergezücht, չ. 20. (մտ. գիր.) ծնունդք իժից։

O'tto, յր. ան. ար. 38. (յլ. նաեւ Ottóne, 20.) Ոթոն։

O'ttokar, յր. ան. ար. 38. Ոթոկար։

Ottománe, ար. 34. —n, յլ. = Osmanli. — իգ. 35. արեւելեան բազմոց։

ottománisch, ած. 6. օսմանեան։

Ouvertüre, իգ. 35. երժ. նախերգ, նախերգանք (նուագածութեան)։

ovál, ած. 6. եւ մ. ձուաձեւրդ. — machen ձուաձեւել։ — չ. 20. ձուաձեւ կերպարանք։

Ovárium, չ. 26. բխ. սերմնարան, ձուարան։

Ovid, յր. ան. ար. 38. Ovidius, ար. 18. Ովիդիոս։

Oxáläther, ար. 22ա. թթուաղաւի եթեր։

O'xhoft, չ. 20. (յլ. նաեւ O'xhöfte, թիւով չոր անփ.) (= 1½ Ohm, տ. նոյն) քառասնակալ։

Oxy'd, չ. 20. քմ. ոքսիտ, ժանգ, թթուածնաա (մտ. թթուածնի միացութիւն հետ մետաղաց)։ —:artig, ած. ոքսիտակերպ։ —beschlag, ար. ժանգահարութիւն։

oxydí(e)rbar, ած. 6. քմ. ժանգաւոր, ոքսիտանալի։

oxydí(e)ren, նբ. չբ. ն. եւ sich —

Digitized by Google

ներ. ոքսիտացընել. ժանգահարել, թթուիկանալ, ոքսիտանալ:

Oxydúl, չ. 20. քմ. քիմ. նախոքսիտ, թթուէկ, ոքսիտիկ:

Oxygén, չ. 20. քիմ. թթուածին: —gas, չ. թթուածին կազ:

oxytoni(e)ren, նբ. 3ա. քր. յանկաշեշտել (բառի մը վերջին վանկը շեշտել): [(բառ):

Oxy'tonon, չ. 40. քր. յանկաշեշտ

O'zean, ար. 20. ովկիանոս, համատարած ծով:

Ozeaniden, էգ. յգ. 35. համատարածեայք, ծովահարսունք (Ովկիանոսի դստերք):

Ozeánien, չ. 22բ. աշխ. = Australien.

O'zon եւ Ozón, չ. 38. անյգ. քմ. ոզոն: —haltig, ած. ոզոնաբեր: —messer, ար. ոզոնաչափ:

P.

P, չ. 37. գերմաներէն այբուբենին վեշտասաներորդ նշանագիրն եւ երկոտասաներորդ բաղաձայնն. Պ. պ. 2. հմա. երժ. p. = piano; pp. = pianissimo; P. P. (= լտ. praemissis praemittendis) եւ P.T. (= լտ. pleno titulo) սովորաբար կը գրուին ընդհանրութեան ուղղեալ նամակաց գլուխը փոխանակ տիտղոսաց:

Pä'an, ար. 20. հ. դպ. (Ապողոնի վըայ) գովասանական երգ. 2. յաղթութեան երգ. ը. մտ. ցնծութեան երգ:

Paar, չ. 20. (յգ. էՑըէ— ըօէէմա——Ցէ—ն անէէ.) նաղ. Pä'rchen, չ. 22բ. ամոլք, զոյգ, ամ. ջուխտ, ջուխտակ. 2. զոյգք. լծակից. die Beiden werden wohl ein — werden հաւանական է որ իրարու հետ ամուսնանան. Ջէյ. —, und —, — bei —, bei (կամ zu) —en երկերկու, զոյգ զոյգ. 3. zu —en treiben մէկը փախցընել. էխ. (յանձն առնելու՝ հաւանելու...) քանաղատել՝ ստիպել մէկը: —ած. 6. զոյգ, հաւասար. դար. բ. (երկուքով առանց մնացորդի բաժանական թիւ) զոյգ. խղ. —oder unpaar? դար ու կոճատ (Ցէ+Ջ ըէՑՑ): — անէէ.(էՑը անօըօշ Ցա—ա—ն). քիչ մը, քանի մը. ein — Tage քանի մը օր. mit ein — Worten քանի մը խօսքով:

paar‖blätt(e)rig, ած. բս. զուգատերեւ (տունկ), զոյգատերեւեան: —weise, ած. եւ մկ. զոյգ զոյգ, երկու երկու. — legen զուգել: —zeit, էգ. խառնք, (թռչնոց) խառնքի ժամանակ:

paar‖en, նբ. 3ա. զոյգ ընել՝ շինել. 2. զուգել, խառնքի բերել. բ. պատուաստել. 3. էխ. միաւորել, միացընել, խառնել, զօդել: sich — էբ. Ւըբէ-Ճ ըբ. h. (անասնոց) զուգաւորիլ, խառնիլ. էխ. միանալ, միաւորիլ. միաբանիլ: gepaart, ղըբ. անց. եւ ած. 6. զուգեալ, խառնեալ. 2. զոյգ. բս. երկուորեակ (տերեւ): — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. զուգելը. 2. զոյգ զոյգ՝ քովէ քով կեցընելը. բ. (անասնոց) զուգաւորութիւն, խառնք:

paarig, ած. 6. = gepaart, 2.

Pabst տ. Papst.

Pácem, չ. 38. կամ անէէ. էր. (վարդապետի ծայրը կախուած) միտալ. 2. (գրոշմէն վերջը եպիսկոպոսին գրոշմուողին տուած) ապտակ:

Pacht, էգ. 31. ԵըՑէՃ Ն—Ե— ար. 20. կամ չնչա. 18. վարձու տալը. վարձակալութիւն. վարձու տրուած ագարակ. 2. վարձակալութեան դաշինք. in — geben (nehmen) վարձու տալ (բռնել), վարձել. 3. վարձակալութեան՝ ագարակի վարձք տալ:

Pácht‖anschlag, ար. ագարակի վարձ, վարձակալութեան գնահատութիւն: —bauer, ար. —bäuerin, էգ. վարձակալ գեղացի: —brief ար. վարձակալութեան դաշինք: —gut, չ. վարձու տրուած՝ վարձուած ագարակ՝ կալուած: —herr, ար.

գիւղատէր, վարձու տուող, վարձատու ։ —meier(in, իգ.), ար. ագարակի վարձակալ ։ —schilling, ար. (ագարակի) վարձք ։

páchtbar, ած. 6. վարձելի, որ կրնայ վարձուիլ ։

páchtǁen, նբ. 3բ. վարձու առնուլ, վարձել ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վարձակալութիւն. 2. միայն —ung, իգ. = Pachtgut.

Pä'chter, ցնցր. Páchter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. վարձակալ, վարձող ։

Pacifikatión, իգ. 31. խաղաղութիւն, խաղաղացում, հաշտութիւն ։

pacifizi(e)rǁen, նբ. 3ա. խաղաղցընել, հաշտեցընել ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Pacifikation.

Paciszént, ար. 33. die —en, յփ. դաշնագիր կողմանք, դաշնագիրք ։

paciszi(e)ren, չբ. h. 3ա. դաշինք կապել, դաշնաւորիլ, դաշնագրել ։

Pack, ար. (չ.) 20. կամ 13. ծրար, պատատ, կապոց. 2. (թղթի՝ նամակի...) տրցակ, խուրձն. չճ. (վաճառաց) բեռնակ, կապոց. 3. (օրոչ չափ) — von 10 (12) Stück տասնեակ (երկոտասանեակ). 4. աղխք, կահ կարասիք, սպասք. mit Sack u. — (ռմ. ջխն.) կահիւ ու կազմածով ։ — չ. 20. անյ. նաեւ Hack und — խաժամուժ ամբոխ, խառնիճաղանճ, գռեհիկք ։

Packán, ար. ամ. ոստիկան. բ. պահապան շուն ։

Páckǁesel, ար. գրաստ, բեռնակիր էշ. բ. փխ. ընփ. ցած էշ, գրաստ (մարդ որ ամէն ծանրութիւն յանձն կ'առնու՝ կը տանձնէ) ։ —knecht, ար. բեռ կապող, պատատուիչ ։ —nadel, իգ. ար. մախաթ, հերիւն ։ —papier, չ. չճ. (հկ.-նչ. Druckpapier) ծրարելու հաստ թուղթ ։ —pferd, չ. բեռնաբարձ ձի, գրաստ ։ —riemen, ար. յփ. չճ. բեռնափոկ, բեռ կապելու կաշի ։ —sattel, ար. գրաստի համետ. einem Thiere — auflegen անասունի մը համետել ։ —träger, ար. = Lastträger եւ Dienstmann, փ. ։ —wagen, ար. բեռնակառք, բեռնասայլ ։ —weise, մ. կապոց կապոց, ծրարով ։ —wesen, չ. աղխ, բեռ ։

Pä'ckchen, չ. 22բ. (նւզ. Packe) ծրարիկ, կապոցակ. Jeder hat sein — zu tragen առծ. ոչխարն ամէն՝ սրունքէն կը կախեն, ամէն ջուր իր ճամբան կ'երթայ ։

Pácken, ար. 22բ. մեծ կապոց, հակ ։

páckǁen, նբ. 3ա. ծրարել, կապոց ընել, բեռ՝ վաճառք պատատել. փ. einpacken, նբ. 1. եւ 2.; 2. et. in seinen Koffer — բան մ'իր սնտուկին մէջ լեցընել. die Taschen... voll — գրպանը... լեցընել. 3. ձերբակալել. յանկարծ բռնել ։ sich — յբ. ընփ. անձայպարելով փախչիլ, սրանալ. ընփ. կծիկը դնել ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Einpacken, չ. 2. բեռնաւորում. 3. ձերբակալութիւն ։

Pácker, ար. 22ա. ծրար կապող, պատատիչ. 2. որս. երէորս շուն (երէն բռնելու մեծ շուն) ։

Päckeréi, իգ. 31. = Gepäck, 1. եւ 2.

Packét, չ. 20. փաթթոց, ծրար, կապոց ։

Pá(c)kfong, չ. 38. անյ. նորարծաթ, լռնապղինձ ։

Pädagóg, ար. 33. (մանկանց) դաստիարակ, մանկավարժ ։

Pädagógik, իգ. 31. դաստիարակութիւն, մանկավարժութիւն ։

pädagógisch, ած. 6. մանկավարժական ։

Pädagógium, չ. 26. դաստիարականոց, մանկավարժանոց. մսն. բարձրագոյն դպրոց, վարժոց ։

páddeln, չբ. h. 3ա. ընփ. ցեխի մէջէն անցնիլ՝ երթալ ։

Päderást, ար. 33. մանկամոլ, արուագէտ ։

Pádua, չ. 38. փղ. Պադուաիոն. Բատոուա ։

Paduáner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Բատոուացի ։

paff, մղ. փաֆ ։ — ար. 20. (հրացանի) հարուած՝ արձակում. 2. ծուխ քաշելու ժամանակ յորդաձայն շնչառութիւն ։

Pä'ffchen, չ. 22բ. = Bäffchen.

páffen, չբ. h. իբբփխ. նբ. 3ա. փաֆ փաֆ ձայն հանել. 2. զօրաւոր ծխել. փխ. ընփ. ...daß es nur so pafft խնչպէս որ պէտք է ։

Páge (փաժ), ար. 34. մանկլաւիկ։

Página, էգ. (եզ. անփփ. յգ. —s) երես, էջ. ար—. տպ. իջաթիւ։

pagini(e)r‖en, նբ. 3—. ein Buch — գրքի մ'էջերուն թիւ դնել, իջաթել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. իջաթումը։

Pagóde, էգ. 35. (Հնդկաց եւ Չինաց) մեհեան. բ. (մեհենական) կուռք. գ. շարժուն գլխով ճենապակիէ արձան։

pah! մկ. (արհամարհանաց, երկբայութեան) բա՛, փո՛ւշ։

Pair (փէր), ար. 88. (յգ. երբեմն —e) ատենակալ, խորհրդանոցի վերին սենեկին անդամ։

Páirskammer (փէր—...), էգ. 31. ատենակալաց սենեակ։

Páirschaft (փէր—...), էգ. 31. ատենակալութիւն։

Pajázzo, ար. 88. = Bajazzo.

Páktong, ար. 88. անյգ. = Packfong.

Páko, ար. 38. կն. գառնուղտ (Alpagua paco)։

Pakt, ար. 20. նաեւ Páktum, չ. 40. միաբանութիւն, դաշինք։

pakti(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3—. դաշինք կռել, դաշնակցիլ։

Palankin, ար. 20. (Հնդկաց եւ Չինաց) մարդակիր գահաւորակ։

Paläo‖gráph, ար. հնագիր, հին նշանագիրները ճանչցող՝ կարդացող։ —graphie, էգ. հնագրութիւն։ —gráphisch, ած. հնագրական։ —lóg(e), ար. հնագէտ, հնախօս։ —logie, էգ. հնախօսութիւն։

Palä‖ontologie, էգ. հնէախօսութիւն։ —ontológisch, ած. հնէախօսական։ —ontologist, ար. հնէախօս։

Palást նաեւ Pálast, ար. 13. պալատ, ապարանք։

Palästina, չ. 88. աշխ. Պաղեստին։

Palä'stra, էգ. (եզ. անփփ. յգ. —s) հ. պտ. կռուանոց, մարտկոց, մրցարան։

Palatín, ար. 20. եղ. նախ— —us, ար. անփփ. = Pfalzgraf; 2. Հունգարացւոց բդեշխ՝ փոխարքայ, պալատին։ — Բ. ար. (չ.) 20. —e, էգ. 35. կանանց պարանոցի մուշտակ։

Palérmo, չ. 38. քղ. Պալերմօ։

Palimpsést, չ. 20. յուն. ընջնագիր՝ կրկնագիր մագաղաթ՝ թուղթ։

Palisáde տ. Pallisade.

Palisánderholz, չ. 7. ար—. ծիրանեփայտ։

Palládium, չ. 26—. դիցբ. Պալլասայ կամ Աթենասայ արձան. փխ. բանի մը պաշտպանութիւն, երաշխաւորութիւն. բ. (անյգ.) քմն. տմ. պալլատիոն (քիմիական տարրներէն մին)։

Pállas, յտ. ան. էգ. անփփ. դիցբ. — Athene Պալլաս, Աթենաս. բ. տտղ. (աստղակերպ մը) պալլաս։

Pállasch, ար. 20. զին. խարր, երկայն եւ նեղ սուսեր։

Palliatív, չ. 20. ժմն. բժշ. առժամանակեայ ամոքիչ դեղ, պատրուակիչ դեղ։

Pallisáde, էգ. 35. զին. բերդ. ճրտ. ցցապատնէշ։

pallisadi(e)r‖en, նբ. 3—. զին. ցցապատնէշ քաշել, ցցապատել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. ցցով պատելը։

pálm‖(en)artig, ած. արմաւակերպ. բս. արմաւազգի։ —baum, ար. բս. արմաւենի (= Dattelbaum)։ —blatt, չ. տերեւ արմաւենւոյ. բ. ար—. արմաւենի, զարդ՝ քանդակ ի ձեւ արմաւենւոյ։ —frucht, էգ. արմաւ։ —garten, ար. արմաւաստան։ —gewächse, չ. արմաւենիք։ —mark, չ. բս. արմաւենւոյ սրտուկ՝ միջուկ, արմաւուղեղ։ —sonntag, ար. Ծաղկազարդ, ռմ. Ծառզարդար։ —weide, էգ. բս. արմաւուռի, որձուռի (Salix caprea)։ —zweig, ար. արմաւենւոյ ոստ։

Pálme, էգ. 35. բս. արմաւենի (= Palmbaum). 2. արմաւենւոյ ճիւղ՝ ոստ (իբր նշան յաղթութեան՝ ուրախութեան՝ բերկրութեան), բրաբիոն. ար—. ճրտ. = Palmblatt, բ.; 3. թիզ, ուղուկ։

pálmig, ած. 6. լի արմաւենեօք։

Palmy'ra, չ. 88. հ. պտ. քղ. Պալմիրայ։

Pámpa, էգ. (եզ. անփփ. յգ. —s) (Ամերիկայի մէջ) ընդարձակ դաշտ։ —(s)hirsch, ար. կն. դաշտեղջերու (Cervus campestris)։

Pampelmúse, էգ. 35. բս. Հնդիկ

Digitized by Google

նարնջենի (Citrus decumana)· 2. հնդիկ նարինջ։

Pamphlét(t), չ. 20. թերթ՝ տետրակ պարսաւանաց։

Pamphy'lien, չ. 28բ. հ. աշխ. Պամփիւլիա։

Pan, յա. ան. ար. 38. դցբ. Պան (դիք հովուաց)։

Panacée, իգ. 35. ամենաբույժ դեղ։

Pandämónium, չ. 26. համադիւարան, համօրէն դիւաց ժողովատեղի։

Pandúr, ար. 38. հունգարացի զինուոր. փխ. յափշտակիչ։

Pané(e)l, չ. 20. —e, իգ. 35. ար. սենեկի պատերու տախտակամած, որմադրուագ. բ. երես՝ ճակատ դրան...։

pane(e)li(e)r||en, նբ. 3ա. տախտակամածով դրուագել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. տախտակամածով դրուագում։

Panegy'rikus, ար. 18. = Lobrede.

Panier (փանիէ), չ. 20. դրօշ (= Banner)։

Panik, իգ. (եղ. անփխ. յն. —8) յանկարծական եւ անտեղի սարսափ։

pánisch, ած. 6. յանկարծական (սարսափ)։

Pankrátius, 18. Pankráz, 20. յա. ան. ար. Պանկրատիոս։

Pankrázlilie, իգ. 35. բս. պանկրատիոն, ծագարաշուշան (Pancratium)։

Panoráma, չ. 38. (յն. նաեւ ...amen) շրջապատկեր, համատեսիլ պատկեր, համայնացոյց։

Pánsen, ար. 22բ. կն. որոճողաց առաջին ստամոքս. 2. ը. մս. որովայն, փոր։

Pantheismus, ար. անփխ. անյ. փլս. համաստուածութիւն։

Pantheist, ար. 33. փլն. համաստուածեան։

pantheistisch, ած. 6. համաստուածական։

Pántheon, չ. 38. հ. պտ. Պանթէոն, ամենադից մեհեան։

Pánther, ար. 22ա. կն. յովազ (Felis pardus)։

pántherartig, ած. յովազանման։ —thier, չ. կն. = Panther.

Pantóffel, ար. 22ա. աա. իգծ. 24ի. շղուական, (անեկի) հողաթափ. բ. մաշած մուճակ, ամ. չանթ. 2. փխ. տան մէջ կնոջ կառավարութիւն. unter dem — stehen կնոջմէն կառավարուիլ. er steht unter dem —, sie hält ihn unter dem — կինը զինքն ուզածին պէս կը կառավարէ։

Pantóffelheld, ար. (հմմտ. Pantoffel, 2.) կնոջմէն կառավարուող՝ անկար այր։ —holz, չ. անկենի (= Kork)։ —ritter, ար. = Pantoffelheld.

Pantomime, իգ. 35. Մնջկատակութիւն, մունջ գուսանութիւն։

pantomimisch, ած. 6. մունջ գուսանական։

Pánzer, ար. 22ա. լանջապանակ. ը. մս. զրահ։

Pánzerjärmel, ար. բազպան, բազկի պահպանակ։ —fisch, ար. կն. խեցեմորթ ձուկ (Ostracion)։ —flotte, իգ. (—fregatte, իգ.) նաւ. (կրկնայարկ) երկաթապատ ցռկանաւուց նաւատորմիղ։ —hemd(e), չ. ճիրա. զրահ։ —kette, իգ. օղակաւոր՝ ճիրա շղթայ. բ. (ձիոց) մեծ կզակակապ։ —klinge, իգ. ծիկա, նեղ եւ երկայն սուսեր։ —korvette, իգ. նաւ. երկաթապատ մրցարկ։ —reiter, ար. հեծեալ զրահաւոր, պատեանզէն ձիաւոր, սպառազէն։ —schiff, չ. նաւ. երկաթապատ՝ զրահաւոր նաւ։

pánzern, նբ. եւ sich — փխ. 3ա. զրահ հագցընել. զրահաւորել. զրահապատել. ը. մս. յոտից մինչեւ ցգլուխ զինել, սպառազինել. կուռ վառել. փխ. sich gegen et. — բանի մը դէմ ինք զինքն ամրացընել։

Pä'on, յա. ան. ար. 38. դցբ. Պէոն (չաստուածոց բժիշկ)։ — ար. (յն. նաեւ Päone) տաղ. երեք սուղ եւ մէկ երկար վանկով ոտք։

Päónie, իգ. 35. բս. քաջվարդ. ծլնարօտ (Paeonia)։

Papá, ար. 38. (նաղ. —chen, չ. 22բ.) հայրիկ։

Papagéi, ար. 31. կամ 20. կն. պապակայ, թութակ (Psittacus). փխ. շաղակրատ, թութակ։

Papagéibauer, չ. (ար.) թութակի վանդակ։ —taucher, ար. կն. ծովաթութակ (Mormon)։

Digitized by Google

Pápchen, չ. 22բ. ընտ. թութակիկ:

Paphlagónien, չ. 22բ. հ. աշխ. Պափլագոնիա:

Papier, չ. 20. թուղթ, քարտէս. 2. յիշատակարան, գրութիւն. 3. մն. արժէթուղթ:

Papier|beschwerer, ար. (գրասեղանի թղթոց) ծանրոց: —boot, չ. կն. = Papiernautilus. —drache, ար. օդաթռիչ, թռչակ: —dünn, ած. թղթի պէս բարակ: —fabrik, իգ. ար—. թղթի գործարան: —fabrikation, իգ. ար—. թղթագործութիւն: —format, չ. գիր (գրոց): —geld, չ. մն. (հկ—նչ. hartes Geld) թղթադրամ: —geschäft, չ. մն. թղթավաճառութիւն. բ. արժէթղթոց վաճառականութիւն: —handel, ար. մն. թղթավաճառութիւն: —händler(in, իգ.), ար. մն. թղթավաճառ: —handlung, իգ. մն. = Papiergeschäft, ա.: —macher(in, իգ.), ար. ար—. թըղթագործ: —macherkunst, իգ. ար—. թղթագործութիւն: —masse, իգ. ար—. թղթի զանգուած: —nautilus, ար. կրն. կն. արգոնաւորդ, նաւախեցի (Argonauta argo): —schnitzel, չ. թղթակտուրք. ար—. (գրքերու եռեւը) թղթէ գօտի: —tapete, իգ. (պատերու) նկարէն թուղթ: —währung, իգ. մն. թըղթադրամոց արժէք: —wickel, ար. թիթեռնիկ, մազերու խոպոպիքը պատելու թուղթ:

papieren, ած. 6. թղթեղէն, թղթեայ. 2. թղթէ, որ իրական չէ:

Papiermaché (...շէ), չ. 88. ար—. լեռեալ թուղթ, լեթուղթ:

Páppjarbeiter(in, իգ.), ար. ար—. խաւաքարտագործ: —band, ար. ար—. խաւաքարտակազմ (գիրք): —kasten, ար. խաւաքարտէ տուփ: —schachtel, իգ. = Pappkasten. —stoffel, ար. ընտ. չհնական, բիրտ, կոպիտ:

Páppe, իգ. 35. ալերախիւս. 2. = Kleister; ար—. թանձրաքարտ, խաւաքարտ (մուքավա):

Páppel, իգ. 35. բն. կաղամախի (Populus):

Páppel|baum, ար. բն. = Pappel. —schwärmer, ար. կն. կաղամախու սփինքս (Smerinthus populi): —weide, իգ. բն. weiße — սօսի (Populus alba). բ. ճերմակ ուռի (Salix alba):

päppeln, ած. 6. կաղամախեայ, կաղամախու փայտէ:

pä'ppeln, նբ. 8— ein Kind — —) տղուն ալերախիւս տալ. բ) տղան ծծակով սնուցանել:

páppen, ած. 6. խաւաքարտեայ: — նբ. եւ չբ. b. 3—. թղ. բրբ. ուտել. 2. ոսլայով փակցընել՝ կըպցընել:

Páppen|deckel, ար. խաւաքարտէ կափարիչ. բ. խաւաքարտ: —stiel, ար. ընտ. դդմի իրք, չնչինոցք, դըրնչուց բաներ:

páppig, ած. 6. մած, կպչուն, խիւսաւոր:

Papst, ար. 18. (իգր տէտղոս ա–նա—անյ—ալի—անյօտի——.անփի). կր. Քահանայապետ (Հռոմայ), Սըրբազան Պապ. 2. = Bischof, ա.

Pápst|krone, իգ. (Քահանայապետի) եռեքկարգեան խոյր: —mütze, իգ. = Papstkrone. —würde, իգ. քահանայապետական աստիճան, քահանայապետութիւն:

pä'pstisch, ած. 6. քահանայապետական, պապական:

Pä'pstler, ար. 22—. պապական:

pä'pstlich, ած. 6. պապական, քահանայապետական. 2. der —e Nuntius առաքելական նուիրակ. —es Gebiet Ս. Պետրոսի ժառանգութիւն, քահանայապետական երկիր. —e Krone = Papstkrone; —er Stuhl սուրբ գահ՝ աթոռ, առաքելական աթոռ՝ գահ:

Pápstthum, չ. 7. անյգ. քահանայապետութիւն, քահանայապետական արժանապատուութիւն. zum — gelangen քահանայապետական պատուոյ հասնիլ. քահանայապետ ըլլալ:

Papy'rus, ար. 39. բն. պրտու. 2. պրտուի թուղթ, պապիրոս. 3. պրտուի վրայ ձեռագիր՝ գիրք:

Parábel, իգ. 35. առակ, նմանութիւն. 2. երկ. ——. կոնագիծ, զուգորդ:

parábelhaft, parabólisch, ած. 6. առակական, առակաւոր. 2. երկ.

Digitized by Google

———. կոնագծական, զուգորդական:

Parade, էգ. 35. ձիավարժարանոց. 2. Հանդէս, շքեղութիւն. Ք. զօրահանդէս:

Paradeanzug, ար. 13. զին. (հմմտ. Kommißanzug) im —e հանդիսական զգեստով:

Paradies, չ. (եզ. 8. յգ. 18.) դրախտ (փափկութեան), Եդեմ, Ադին. 2. արքայութիւն (երկնից), երկինք. 3. Բռ. (թատրոնի) վերնատուն:

Paradies‖apfel, ար. տն. ադամաթուզ. Բ. բս. դրախտախնձոր. Գ. ոսկեխնձոր, լոլիկ (Solanum lycopersicum): —feigenbaum, ար. տն. ադամաթզենի (Musa paradisiaca): —spiel, չ. = Hinkespiel. —vogel, ար. կն. դրախտահաւ (Paradisea):

paradiesisch, ած. 6. դրախտային, դրախտական. երկնային. փխ. հեշտական. զմայլեցուցիչ, սքանչելի:

Paradigma, չ. 38. (յգ. ...digmen, ...digmata) քր. (քերակ.) օրինակ, յարացոյց:

paradox, ած. 6. նորանշան, տարօրինակ, զարմանալի. նախ— տարօրինակ կարծիք ունող:

Paradoxon, չ. 26. կամ 40. նորանշան՝ տարօրինակ՝ զարմանալի իր: [Հատուածանիշ (§):

Paragraph, ար. 38. Հատուած. 2.

parallel, ած. 6. մն. ———. հաւասար հեռաւոր, զուգահեռական:

Parallel‖kreis, ար. աշխ. տտղ. զուգահեռական շրջանակ (հասարակածի): —laufend, ած. զուգընթաց: —linie, էգ. զուգահեռական գիծ.

Parallele, էգ. 35. ———. զուգահեռական գիծ. զին. զուգահեռական խրամ (ընդդ... պաշարողներու). 2. փխ. համեմատութիւն, բաղդատութիւն, զուգակշիռ. eine — ziehen համեմատութիւն մ'ընել:

Parallelepipedon, Parallelepipedum, չ. 40. երկ. ———. երկայնաձեւ խորանարդ:

parallelisi(e)ren, չբ. h. եւ նբ. 3—. համեմատուիլ. համեմատել, բաղդատել:

Parallelismus, ար. 27. երկ. ———. հաւասար հեռաւորութիւն, զուգահեռականութիւն:

Paralysis, էգ. անփխ. անյգ. բժշ. անդամալուծութիւն:

Parament, չ. 20. զարդարանք, (եկեղեցւոյ...) զարդ:

Paramythee, էգ. 35. բժշ. համառօտ կրթիչ պատմութիւն:

Paraphrase, էգ. 35. ընդարձակ թարգմանութիւն՝ մեկնութիւն, յարասութիւն:

paraphrasi(e)ren, նբ. 3—. ընդարձակ մեկնել, յարասել:

paraphrastisch, ած. 6. յարասական:

Parasit, ար. 38. = Schmarotzer.

parasitenhaft, parasitisch, ած. 6. հացկատակի, պատուաբուծական:

Pärchen, չ. 22բ. նուղ. Paar. (տ. նոյնը):

Pardel, ար. 22—. կն. = Panther.

Parder, ար. 22—. կն. = Leopard.

Pardon, ար. 38. ներում, թողութիւն, շնորհում. um — bitten ներումն խնդրել. փխ. der Tod giebt keine — մահը չի խնայեր:

Parenthese, էգ. 35. փակագիծ. 2. միջանկեալ խօսք:

Parforce‖hund, ար. որսական բարակ: —jagd, էգ. հալածելով որսորդութիւն:

Parfümerie, էգ. 35. —n, յգ. խունկք, անուշունք:

parfümi(e)ren, նբ. 3—. անոյշ հոտ բուրել, խնկել: sich — չբ. հոտաւէտ նիւթերով օծուիլ:

pari, մկ. եւ չ. 38. լծ. հաւասար՝ նոյն (գին). al — stehen (գինը) զոյգ հաւասար ըլլալ:

pari(e)r‖en, նբ. եւ չբ. h. 3—. Ս. ընտ. հնազանդիլ: — Բ. գրաւ բռնել՝ դնել. 2. —, sein Pferd — ձիուն վազքը՝ ընթացքը յանկարծ կարճել. Ք. das Pferd pariert ձին կը ծառանայ, ետեւի ոտից վրայ կը կանգնի. 3. e—n Stoß — (սրախաղութեան մէջ) հարուած մ'արգելուլ, խուսափել: —, չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. հնազանդութիւն. 2. գրաւ. գրաւադրութիւն. 3. (սրոյ հարուածէն) խուսափանք:

Paris, չ. անփխ. եզ. Բարիզ, Պարիս:

Digitized by Google

Pariser, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Բարիզցի. 2. — յփ. շղուական:

Parität, իգ. 31. առյփ. Հաւասարութիւն, նմանութիւն, զուգականութիւն:

paritätisch, ած. 6. Հաւասարական:

Park, ար. 38. կամ 20. անտառոտ պարտէզ՝ արգելոցք. 2. անտառային պարտէզ. 3. զին. զինուց եւ պաշարի կայանք. 4. (Austern.)— ոստրէից աւազան:

Parkétt, չ. 38. կամ 20. (նաեւ 3ա.) (ատենի մէջ) դատաւորաց կայան. 2. (սենեկի) դրուագեալ յատակ:

parketti(e)ren, նբ. 3ա. (սենեակ...) դրուագել, փայլուն դրուագատախտակով յատակել: — չ. 22բ. առյփ. սենեկի դրուագում:

Parlamént, չ. 20. խորհրդանոց, խորհրդարան. 2. բարձրագոյն դարպաս՝ ատեան արդարութեան (ի Գաղղիա):

Parlamentär, ար. 38. կամ 20. խորհրդանոցի կուսակից, խորհըրդարանական:

parlamentárisch, ած. 6. խորհըրդանոցի:

parlamenti(e)ren, չբ. h. 3ա. բանակցել՝ խօսակից ըլլալ:

Parlaméntsanhänger, ար. 22ա. բանակցող, խօսնակից, Հրեշտակ:

parli(e)ren, չբ. h. եւ նբ. 3ա. շատախօսել, շաղփաղփել:

Párma, չ. 38. փղ. Բարմա, Պարմա:

Parnáß, ար. 15. հ. պր. Պառնաս (Փոկիսի մէջ մուսայից լեռ):

Parochiálkirche, իգ. 35. ժողովրդապետական եկեղեցի:

Parochie, իգ. 35. եւ 31. = Kirchsprengel.

Parodie, իգ. 35. եւ 31. նմանական՝ խեղկատակեալ բանաստեղծութիւն:

parodi(e)ren, նբ. 3ա. բանաստեղծութիւն մը խեղկատակութեան առնուլ, խեղկատակութեամբ նմանցընել:

Paróle, իգ. 35. զին. նշանաբան (զինուորաց):

Paroxy'smus, ար. 27. բժշ. ախտ. Հի. անդութեան զայրուցք:

Paroxy'tonon, չ. 40. յոյն քր. վերջընթեր վանկին վրայ շեշտ ունեցող բառ, յարաշեշտ:

Párse, ար. 34. նաեւ **Pársi**, ար. 38. **Pársin**, իգ. 32. (նախնի) Պարսիկ, Պարս:

pársisch, ած. 6. զրադաշտական. —e Religion = Parsismus; —e Sprache, das —e, — չ. անփխ. Հին պարսկերէն:

Parsismus, ար. անփխ. զրադաշտեան կրօնք, կրակապաշտութիւն:

Part, ար. (չ.) 20. իգ. 31. մասն, բաժին:

Partéi, իգ. 31. կողմնակցութիւն, կուսակցութիւն. Հերձուած. sich zu J—s — schlagen մէկուն կողմը բռնել՝ կողմնակից ըլլալ. 2. վարձուոր. in diesem Hause wohnen vier —en այս տունս չորս (վարձուոր) ընտանիք կը բնակին:

partéi‖eifrig, ած. աղմկիչ, խազմարար: —gänger, ար. կողմնակից, կուսակից. բ. զին. աւազակաւոր. մն. աւազակաւորաց առաջնորդ: —genosse, ար. կողմնակից, կուսակից: —los, ած. անկողմնակալ, չէզոք (հմմտ. unparteiisch): —losigkeit, իգ. անկողմնակալութիւն, չէզոքութիւն: —mann, ար. կուսակից, կողմնակից. փխ. մտ. խաղաղամիտ, խաղմարար: —nahme, իգ. կողմնակալութիւն:

partéi‖en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. խմբերու բաժնել՝ բաժնուիլ. 2. խռովել, երկպառակել, պառակտել. պժտիլ, աւրուիլ: — չ. 22բ. առյփ. —ung, իգ. 31. խմբերու բաժանում. 2. երկպառակութիւն. 3. միայն —ung, իգ. Հերձուած, աղանդ:

partéiisch, **partéilich**, ած. 6. կողմնակալ, աչառու. — richten կողմնակալութեամբ դատաստան կըտրել:

Partéilichkeit, իգ. 31. կողմնակալութիւն, աչառութիւն:

Partérre, չ. 38. բուրաստան, ծաղկոց, ծաղկի ածու. 2. թտ. Հանդիսատեսաց գետնայարկ Հրապարակ. 3. գետնայարկ. Ձ. — wohnen գետնայարկը բնակիլ:

Párther, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հ. պր. Պարթեւ:

Párthien, չ. 28բ. հ. աշխ. Պարթեւաստան:

párthisch, ած. 6. պարթեւական:

Partie, իգ. 35. եւ 31. մաս, բաժին. 2. խղ. (խաղ մը) սակ. 3. զուարճութիւն, զբօսանք. 4. ընկեր, ամուսնանալի անձ:

partiéll (...ցյ...), ած. 6. մասնաւոր, մասնական:

parti(e)ren, նբ. 3ա. բաժանել, բաշխել: [բաշխող:

Parti(e)rer, ար. 22ա. բաժանող,

Partikel, իգ. 35. ման. քր. մասնիկ. եր. մասունք, նշխարք:

Partikulárrecht, չ. 20. (հկ-նչ. gemeines deutsches Recht) մասնաւոր՝ տեղանձնական իրաւունք:

Partisáne, իգ. 35. հնց. լայնատէգ գեղարդ:

partitív, ած. 6. քր. —er Artikel մասնական յօդ. մ. մասնական մնօք (առեալ):

Partitúr, իգ. 31. երժ. Համօրէն մասունք (ամէն մէկ նուագարանի երգածոյնի համար որոշեալ մասերը) երաժշտութեան՝ նուագի:

Partizíp, չ. 20. —ium, չ. 26. կամ 40. քր. ընդունելութիւն, դերբայ. —ium Präsentis (Perfekti) ընդունելութիւն՝ դերբայ ներկայ (անցեալ):

partizipi(e)ren, չբ. հ. 3ա. կցորդ՝ հաղորդ ըլլալ, մասնակցիլ:

Partizipium, չ. 26. կամ 40. քր. տ. Partizip.

Pártner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. խղ. խաղընկեր, խաղակից. 2. վճ. ընկերակից, զուգող:

Pártnerschaft, իգ. 31. վճ. = Theilhaberschaft.

partónt (բօրբօ—), մ. բացարձակապէս:

Pasch, ար. 20. տապեղուլունք, քուեայ. 2. տապալուոյ խաղ, տապալի. 3. (քուէի) զոյգ՝ կրկնեակ:

Pásсha, չ. 38. անյ. Զատիկ, Պասեք (= Ostern): — բ. ար. 38. (խղ. տ—կ. նախ— տնփխ.) Ցանկաց նախարար (փաշայ). նաեւ փխ. բռնաւոր, բռնակալ:

páschen, չբ. հ. 3ա. եւ 3փ. տապալի խաղալ: — նբ. մաքսանենգութիւն ընել, մաքսանենգել:

Páscher, ար. 22ա. մաքսանենգ:

Pascherei, իգ. 31. մաքսանենգութիւն:

Páspel, ար. 22ա. նաեւ իգ. 35. կարանի երկու կողմը ծոպ (= Litze):

Pasquil, չ. 20. եպերագիր. պարսաւագիր:

Pasquillánt, ար. 33. պարսաւագիր գրող:

pasquili(e)ren, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. (մէկուն դէմ) պարսաւագիր գրել:

Paß, ար. 14. նաեւ —gang (ձիու) միակողմանի գնացք (եչփին). 2. անցք, ճամբայ. կիրճ, լեռանցամէջք, անձուկք. 3. անցագիր. 4. չափ. 5. մբյ. փ—ռ. der Rock ist ihm zu — նաեւ ist ihm — զգեստը վրան կը յարգչի՝ շատ յարմար կու գայ:

Páßgang, ար. = Paß, 1. —gänger, ար. միակողմանի քալող ձի: —kugel, իգ. որբ. = Laufkugel. —schererei, իգ. անցագրի խարէութիւն:

Passáge (...աժ), իգ. 35. անցք, անցումն. ճեմելիք. 2. ցնցա. (մատենագրէ մը յառաջ բերուած) տեղի, վկայութիւն. 3. (ձիու) դաշնակաւոր ճեմք. 4. երժ. (ձայնի) գեղգեղանք:

Passagier (...ժիր), ար. 20. կամ 38. —in, իգ. 32. ճանապարհորդ, անցաւոր. 2. ընդհ—նր—ցընեըլ. = Gast, 5.; Kunde, ար. 2.

Pássah, չ. 38. անյ. —fest, չ. 20. = Pascha, չ.:

pássen, չբ. հ. 3փ. լրտեսել. դիտել. յարմար ժամանակին սպասել. ակալ, սպասել. auf et. — բանի մը մտադիր ըլլալ. 2. խղ. անցնիլ. չխաղալ. 3. յարմար՝ ճիշդ՝ պատշաճ գալ, յարմարիլ. Grün und Blau — schlecht zu ea. կանաչը կապոյտին հետ չի յարմարիր. ռմկ. Das paßt wie die Faust auf's Auge այս շատ անյարմար է. Das paßt mir ատիկա ինծի շատ յարմար է: sich — փբ. պատշաճիլ, յարմարիլ: — նբ. յարմարցընել, պատշաճեցընել: —d, դրբ. եւ ած. 6. ճիշդ, յարմար, պատշաճ, վայելուչ, դիպող:

Passi(e)r‖nadel, իգ. ռբա. տափ. օղակներն անցընելու ասեղ: —schein, ար. անցագիր:

passi(e)rbar, ած. 6. = gangbar, 1.

Digitized by Google

passi(e)r||en, չբ. ſ. Նաև Նբ. 3ա. անցնիլ. ճանապարհորդել. mag — անցցէ. für et. — բան մը համարուիլ. 2. պատահիլ. դիպիլ. տեղի ունենալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. անցնիլը, անց։

Passión, էգ. 31. = Leiden (Christi) եւ Leidenschaft.

passioni(e)ren, չբ. 3ա. sich für et. — բանի մը սիրով զարնուիլ՝ մոլիլ։ passioni(e)rt, ընբ. անց. եւ ած. 6. = leidenschaftlich.

Passións||blume, էգ. բյ. չարչարանաց ծաղիկ (շուքէը ֆէլէք)։ —woche, էգ. յր. սուրբ շաբաթ։ —zeit, էգ. յր. քառասնորդք, մեծ պահք։

passiv, ած. 6. (հկռնչ. aktiv) կրաւորական (Նաև քր. եւ քմ. Արտաղուց համար)։ — Բ. չ. 20. Նաև —um, չ. 40. քր. կրաւորական (բայ). 2. էմ. Passiva, յք. (հկռնչ. Aktiva) տուրք, տալիք։

passivisch, ած. 6. կրաւորական, կրական։

Passivitä't, էգ. 31. անյ. (հկռնչ. Aktivität) կրաւորականութիւն։

Passivum, չ. 40. տ. Passiv, Բ.։

päßlich, ած. 6. յարմար, պատշաճ, կահաւոր։

Paste, էգ. 35. զանգուած, հայս. 2. դոհարադրոշմ։ [կաղապար։

Pastél(l), չ. 20. Նկր. ներկախառն

Pastél(l)||gemälde, չ. ներկախառն կաղապարով նկար։ —maler, ար. ներկախառն կաղապարով նկարող։

Pastétchen, չ. 22բ. (Նուզ. Pastete) (Նկարչաց) ներկախառն կաղապարիկ։

Pastéte, էգ. 35. կարկանդակ, պան. 2. էխ. ըստ. da haben wir die — ծղբ. ահա անհաճոյ դժպհի իր մը։

Pastéten||bäcker(in, էգ.), ար. պանարար։ —bäckerei, էգ. պանարարութիւն։ —back(werk), չ. կարկանդակ, պան։

Pastinále, էգ. 35. վայրի ստեպղին (Pastinaca)։

Pastór եւ **Pástor**, ար. 25. —in, էգ. 32. հովիւ՝ ժողովրդապետ՝ քարոզիչ (բողոքականաց)։

Pastorále, չ. 38. հովուական թատերախաղ՝ երաժշտութիւն։

Pastorát, չ. 20. (բողոքականաց) ժողովրդապետութիւն։

Pastorélle, էգ. 35. խաշնարած աղջիկ, հովուհեակ։

Patagónien, չ. 22բ. աշխ. Փաթակոնիա։

Patént, չ. 20. արքունի հրովարտակ՝ մուրհակ. 2. շնորհագիր, շնորհատուր՝ արքունի մուրհակ. 3. արտօնագիր, (գիւտի) առանձնաշնորհութեան մուրհակ։ — ած. 6. վայելուչ, ազնիւ, ընտիր։

patenti(e)rbar, ած. 6. արտօնագրելի, (գիւտ մը) որուն կրնայ արտօնագիր առնուիլ՝ տրուիլ։

patenti(e)ren, Նբ. 3ա. արտօնագրել. շնորհագիր՝ արտօնագիր տալ։

Páter, ար. 38. (Նաև— Բոլորովին լտ. կը հոլովի) Հայր (կրօնաւոր քահանայից տիտղոս)։

Paternóster, չ. 22ա. Հայր մեր (աղօթք). 2. վարդարանի մեծագոյն հատիկը, Հայր մեր. ը. մք. վարդարան, պսակ սրբոյ կուսին. 3. ար.—. Տրք. հատամձեւ զարդք։

Páth||e, ար. 34. էգ. 35. Նաև —in, էգ. 32. յր. կնքահայր. կնքամայր։

Páthenstelle, էգ. 35. bei einem Kinde — vertreten տղու մը կնքահայր՝ կնքամայր ըլլալ։

pathétisch, ած. 6. ազդու, կենդանի. սրտաշարժ, գորովաշարժ։

Pathológ, ար. 38. —e, ար. 34. բժշ. ախտաբան (բժիշկ)։

Pathologie, էգ. 35. եւ 31. բժշ. ախտաբանութիւն։

pathológisch, ած. 6. բժշ. ախտաբանական։

Páthos, չ. (ար.) անփխ. անյ. կիրք, կարեկան։

Patiént (...ց...), ար. 13. հիւանդ, ախտաժէտ։

Patriárch, ար. 33. նահապետ. 2. հայրապետ, պատրիարք։

patriarch(ál)isch, ած. 6. նահապետական. 2. հայրապետական, պատրիարքական։

Patriarchát, չ. 20. հայրապետութիւն, պատրիարքութիւն։

Patrimoniálgüter, չ. յք. հայրենական ստացուածք։

Patrimónium, չ. 27. հայրենական ստացուածք՝ ժառանգութիւն։

Digitized by Google

Patriót, ար. 33. —in, էգ. 32. Հայրենասէր, ազգասէր։

patriótisch, ած. 6. Հայրենասիրական։

Patriotismus, ար. 27. Հայրենասիրութիւն։

Patrize, էգ. 35. տպ. տպ. Հայր (նշանագիր)։ [2. պատրիկք։

Patriziát, չ. 20. պատրիկութիւն.

Patrizier, ար. 22—. —in, էգ. 32. Հ. պտ. (Հկ—նչ. Plebejer(in)) (Հին Հռովմայեցւոց ատեն) պատրիկ։

Patriziertum, չ. 7. անյ. պատրիկութիւն. 2. պատրիկք։

patrízisch, ած. 6. Հ. պտ. պատրիկական։

Patrón, ար. 20. —in, էգ. 32. խնամակալ, պաշտպան. 2. պաշտպան սուրբ. 3. ն—կ. նաւատէր. 4. ընտ. = Person; lustiger — զուարթ՝ աշխոյժ մարդ։

Patronát, չ. 20. պաշտպանութիւն. 2. կր. պաշտպանութիւն (եկեղեցական հասից մատակարարութեան՝ եկեղեցական հաս բաշխելու իշխանութիւն՝ իրաւունք)։

Patróne, էգ. 35. օրինակ, կաղապար. 2. խաւաքարտէ պատատ՝ ծրար. մն. զէն. եւ որս. (Հրացանի...) փամփուշտ, վառօդալիցք։

Patrónen‖hülse, էգ. զէն. փամփշտակալ։ —tornister, ար. զէն. փամփշտապարկ։

patronisí(e)ren, նբ. 3—. պաշտպանել, խնամակալել։

Patróntasche, էգ. 35. փամփշտի պայուսակ, փամփշտարան։

Patronymíkon, չ. 40. Հայրանուանական անուն, ցեղանուն։

patronymisch, ած. 6. Հայրանուանական։

Patrouille (բ—տրու—յլ), էգ. 35. զէն. գիշերապահութիւն. գիշերապահք։

patrouilli(e)ren, չբ. h. եւ s. 3—. ——. զէն. գիշերապահութիւն ընել, պահակերել։

patsch! մչ. թրմփ։

Pátsch‖hand, էգ. —händchen, չ. = Patsche, 2. —naß, ած. մինչեւ կըռնակը թրջած, խոնաւ դարձած։

Pátsche, էգ. 35. կռուփք, ծափ. 2. յանկարծ է ն—ղ.ի. Pä'tschchen, չ. 22բ. (տղու) ձեռք, ձեռնիկ. 3. տղմուտ, մօրատ, ճահիճ. ժխ. in der — sein նեղ մտած ըլլալ, դժուարին պարագայից մէջ գտնուիլ. 3. in die — bringen մէկն որոգայթի մէջ ձգել, խաբել։

pátschen, չբ. եւ ներ. բ. 3—. եւ 3է. շաչել, շառաչել. 2. im Kothe — շառաչեցընելով ցեխոտ ջրոյ մէջէն քալել։ — չբ. h. եւ նբ. ափով զարնել, ծափահարել. ապտակել. 2. er patschte ihm das Wasser in's Gesicht ջուրն երեսը ցայտեցուց. 3. (ձեռքով) շօշափել, բռնել։

patt, ած. անփխ. — sein (machen kann setzen) (ճատրակի մէջ) թագաւորը պաշարուիլ (պաշարել՝ արգելել)։

Pátte, էգ. 35. (զգեստի) գարձ, ծալլուած եզերք։

pátzig, ած. 6. յանդուգն, ժպիրհ, լիրբ. ամբարտաւան։

Pátzigkeit, էգ. 31. յանդգնութիւն, լրբութիւն, ամբարտաւանութիւն։

Paukánt, ար. 33. մենամարտող։

Páuke, էգ. 35. երժ. (Հեծելոց) թմբուկ. զէն. türkische — մեծ թմբուկ, գոս. —կ. der — ein Loch machen յանկարծ գործք մ՚ընդմիջել՝ ընդհատել. 2. անտղ. (ականջի) թմբուկ. 3. ժխ. ընտ. (Հանդիսական) ճառասացութիւն, Հրապարակախօսութիւն. քարոզ։

páuken, չբ. h. 3—. երժ. թմբուկ զարնել. ը. մփ. auf dem Klaviere — դաշնամուր լաւ չզարնել. 2. ընտ. բարձր ձայնիւ ճառել. 3. զարնել. er paukt die Kanzel անդադար ամպիոնին կը զարնէ. 3. gehörig — մէկը գանալից ընել, գանակոծել. 4. mit J—m — նաեւ ժբ. sich — մէկուն հետ զինամրցիլ։ — չ. 22բ. անյ. = բոյէն նշ—ն—կ—ՊԻ—ն—ց Հէտ. թմբկահարութիւն։

Páuker, ար. 22—. երժ. թմբկահար. 2. = Paukant.

Paukeréi, էգ. 31. զինամրցութիւն. 2. ը. մփ. = Prügelei.

Paul, յտ. ան. ար. 38. Պօղոս. —կ. Peter und — Պետրոս ու Կիրակոս, այս կամ այն անձը (= Hinz und Kunz)։

paulinisch, ած. 6. ըստ Պաւղոսի (Առաքելոյ)։

Pauperismus, ար. 18. անյգ. աղքատականութիւն։

Paus..., **Pausch** տ. Bausch.

Pä'uschel, ար. 22ա. ար—. բէլ. (քար կոփելու...) մեծ ուռն՝ կռան։

päuschen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. եւ 3ե. = bauschen; 2. ար—. զանել, անօսրացընել։ — չ. 22բ. անյգ. ար—. զարկում. անօսրացուցում։

Pause, իգ. 35. հանգիստ, դադար (նաեւ երժ.)։

pausen, չբ. h. 3ե. դադարել։ — նբ. = bausen.

pausi(e)ren, չբ. h. 3ա. = pausen, չբ.։

Pavia, իգ. 36. բս. (դեղձի տեսակ մը) ալոց (Aesculus pavia). 2. ալոցի ծառ, լոցենի (Pavia)։

Paviakirsche, իգ. 35. ալոց, լոց։

Pavian, ար. 20. կն. շնագլուխ (կապիկ) (Cynocephalus). 2. փխ. քծնող. ապուշ, պանդղոյր։

Pech, չ. 20. ար—. ձիւթ. 2. ընդ. գէշ վիճակ՝ հանգամանք. չաջողութիւն (ման. խաղի մէջ). 3. in's — bringen մէկը գէշ վիճակի հասցընել։

pech|artig, ած. ձիւթային։ —**baum**, ար. բարձր եղեւին (Abies excelsa)։ —**fackel**, իգ. կպրաջահ։ —**faden**, ար. կպրեալ՝ ձիւթեալ թել։ —**fichte**, իգ. բս. = Pechtanne. —**finster**, ած. թուխ, ընդ. սեւ սեւ. es ist —finster(e Nacht) աղջամուղջ (գիշեր) է։ —**hütte**, իգ. ար—. ձիւթարան, կպրարան. բ. փխ. bis in die — (hinein) անչափս տատանի, կարի յոյժ։ —**kohle**, իգ. հք. կպրածուխ։ —**nelke**, իգ. բս. ճանճխոտ, շողավարդ (Lychnis viscaria)։ —**schwarz**, ած. բոլորովին սեւ, ընդ. սեւ սեւ. —e Nacht աղջամուղջ գիշեր։ —**stein**, ար. հքն. հք. կպրաքար։ —**tanne**, իգ. բս. բարձր եղեւին (Abies excelsa)։ —**vogel**, ար. ընդ. (հկ—ն չ. Glückskind, Glückspilz) շուառ, վատաբախտ։

pecheln, նբ. եւ չբ. h. 3ա. սարոյի ռետինը հանել՝ մզել։

pechicht, **pechig**, ած. 6. ձիւթոտ, կպրոտ, կպրալից։

Pechler, ար. 22ա. ար—. ձիւթագործ։

Pedal, չ. 20. երժ. (երգիոնի) ոտնափող. 2. ընդ. վիմ. սրունք։

Pedant, ար. 33. —in, իգ. 32. սոփեստ, իմաստակ։

pedantisch, ած. 6. սոփեստական, իմաստակական։

Pedell, ար. 20. պաշտօնեայ՝ բարձրագոյն դպրոցի. 2. նուիրակ եկեղեցւոյ։

Pegel, ար. 22ա. գետաչափ, խորաչափ։

pegeln, նբ. եւ չբ. h. 3ա. ջրոյ խորութիւնը չափել։

Pehl(e)wi, չ. 88. պահլաւունի, պահլաւիկ. — Sprache պահլաւիկ լեզու. հին պարսկերէն։

Peil, ար. 20. = Pegel. —**höhe**, իգ. աստիճան (բարձրութեան)։ —**loth**, չ. գունդ։

peil|en, նբ. 3ա. ն—կ. (ջրոյ) խորութիւնը չափել։ — չ. 22բ. անյգ. —**ung**, իգ. 31. չափում։

Pein, իգ. 31. (յգ. չնչ—.) տանջանք, վիշտ. կտտանք, խոշտանգանք։

peinig|en, նբ. 3ա. տանջել, ըլկել, չարչարել, խոշտանգել։ — չ. 22բ. անյգ. —**ung**, իգ. 31. խոշտանգանք, ըլկանք, տանջանք։

Peiniger, ար. 22ա. տանջող, դահիճ (= Henkersknecht). չարչարող։

peinlich, ած. 6. էրգ. պատժական. —e Fragen (ամբաստանեալը խոստովանցընելու) տանջանք. —e Gerichtsbarkeit պատժական արդարութիւն. 2. տառապեցուցիչ, տաղտուկ. վշտագին. 3. խղճական, կարի երկիւղած. —es, strenges Examen խիստ՝ մանրակրկիտ քննութիւն։

Peinlichkeit, իգ. 31. տաղտկութիւն. վշտագնութիւն, ցաւագնութիւն. 2. խղճմտութիւն։

peinvoll, ած. 6. = peinlich, 2.

Peiß(k)er, ար. 22ա. կն. խարակաձուկ (Cobitis) (= Beißker)։

Peitsche, իգ. 35. խարազան, մտրակ. 2. բս. խարազանաձեւ ճիւղ՝ շառաւիղ. 3. ար—. հարթելու երկգլուխ թակ։

peitschen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. եւ 3ե. խարազանել, մտրակել. 3. todt — մէկը խարազանելով մեռցընել։ —

Digitized by Google

չ. 22բ. անյփ. խարազանում. (ձին) մտրակելը. ձաղկում։

péitſchen‖ähnlich, ած. խարազանաձեւ, խարազանանման։ —griff, ար. խարազանաբռուն, խարազանի կոթ։ —ſtab, ար. —ſtiel, ար. խարազանաբռուն, խարազանի կոթ։

Péitſcher, ար. 22ա. ձաղկիչ, մտրակիչ։

Péitſchler, ար. 22ա. յն. = Beißler.

Pekári, չ. 88. յն. ամերիկեան կինճ (Dicotylus կամ Sus torquatus)։

Pelágia, յտ. ան. էգ. 36. Պեղագիա։

Pelagiáner, ար. 22ա. պեղագեան։

Pelágius, յտ. ան. ար. 18. Պեղագիոս։

Pelargóni, էգ. 35. խորդենի (Pelargonium)։

Peláſger, ար. 22ա. հ. պտ. պեղասկացի։

Pelerine, էգ. 35. թիկնոցակ (կանանց զգեստի ուսակ մը)։

Pelikán կամ Pélikan, ար. 20. կամ 88. յն. հաւալուսն (Pelecanus). փխբ. սատանահաւն։

Pélle, էգ. 35. փեճեկ. կեղեւ (պտղոց). 2. փխ. գմ. (մարդու) մորթ։

péllen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. (պտուղ) կեղեւել։

Pelópidas, յտ. ան. ար. 18. Պեղոպիդաս։

Peloponnés, ար. էղ. 8. յփ. 18. կամ անփխ. հ. պտ. աշխ. Պեղոպոնէս։

Peltáſt, ար. 33. հ. պտ. զին. ասպարաւոր, ասպարակիր։

Pelz, ար. 20. մորթ (անասնոց). կաշի. ար—. mit — füttern մորթով դրուագել, մորթապատ ընել. 2. փխ. ամ. J—m Läuſe in den — ſetzen մէկուն ականջը բան խոթել, սադրել. ընտ. գմ. J—m den — ausklopfen մէկը գանակոծ ընել. 3. սերուց, կաշի (հեղանիւթոց երեսը)։

pélz‖beſetzt, ած. մորթապատ։ —freſſer, ար. յփ. յն. ափիղ, անասնոջիլ։ —futter, չ. ար—. մորթ։ —handel, ար. չն. մաշկեկագործութիւն, մաշկեկավաճառութիւն։ —käfer, ար. յն. մորթակեր միջատ (Dermestes pellio)։ —kragen, ար. կաշիէ կրկնեալ օձիք. 2. կանանց պարանոցի մուշտակ։ —mantel, ար. մուշտակ, մաշկեակ։ —raupe, էգ. յն. կոնաթրթուր, մորթուտիճ։ —ſammet, ար. չն. թաւ ասուի՝ կերպաս։ —ſchule, էգ. = Baumſchule.

pélzen, Ա. ած. 6. մաշկեկապատ, մուշտակեայ. մորթապատ։ — Բ. նբ. 8փ. ein Thier — անասնոյ մը մորթը հանել, մորթազերծ ընել. 2. J. — մէկը գանակոծ ընել. 3. պտղ. պատուաստել, պատակինել։

pélzicht, pélzig, ած. 6. մաշկեկաւոր, մազոտ, թաւարծի. 2. սերուցաւոր (հեղանիւթ). 3. կակղացեալ, թուլացեալ (պտուղ). 4. ընդարմացեալ (անդամ). 5. խորունկ (ձայն)։

pémm(e)lig, ած. 6. ամ. աղնիւ. փափուկ. գիրգ, քնքուշ։

Péndel, չ. (ար.) 22ա. բնփ. ար—. ճօճանակ. ծանրոց, կշռոց. (շարժող մեքենայի) կանոնաւորիչ։

péndel‖artig, ած. ճօճանականձեւ։ —uhr, էգ. ճօճանակաւոր ժամացոյց։

péndeln, չբ. h. 3ա. ճօճել. տատանել. փխ. ընտ. պտըտիլ. ժուռ դալ։

Péndſchab, չ. 38. անյփ. աշխ. Պենճապ։

Pennál, չ. 20. կամ 13. գրչաման. 2. = Fuchs, 4.; (կրթարանի) նորամուտ աշակերտ։

Penſée (բանսէ), էգ. 35. տե՛ս = Stiefmütterchen.

Penſión (բանսիոն), էգ. 31. վարձք կերակրոյ եւ բնակութեան. 2. պանդոկ, վարձքով ուտելու եւ բնակելու տեղ. 3. գիշերօթիկ դպրոց. 4. գիշերօթիկ աշակերտք. 5. թոշակ, ռոճիկ։

Penſionä'r (բանսիոնէր), ար. 38. կամ 20. ցնցտ. —in, էգ. 32. գիշերօթիկ՝ ներքին աշակերտ. 2. վարձքով տեղ մը բնակող. 3. թոշակաւոր, ռոճկակեր։

Penſionát (բանսիոնադ), չ. 20. = Penſionsanſtalt.

penſioni(e)ren, նբ. 3ա. ռոճիկ կարգել, թոշակ տալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. արձակուրդ զօրաց։

Digitized by Google

Pensiónsǁanstalt, իգ. գիշերօթիկ դպրոց։ —stand, ար. in — treten թոշակաւոր՝ ռոճկակեր ըլլալ։

Pénsum, չ. 40. աշխատութիւն (իբր պատիժ)։

Pentaméter, ար. 22ա. տաղ. հնգաոտնեան, հնգաչափ (տողանաւոր)։

Pentatéuch, ար. 20. Հնգամատեան, Հինգ գիրք Մովսէսի։

Péppi, յտ. ան. ար. 38. Յովսէփ (= Joseph)։

per, նխ. ընդ..., ...ով. — Kahn կուրով. — Post սուրհանդակաւ. zwei Mal — Jahr տարին երկու անգամ. 2. es geht bei Ihnen Alles — Du ամէնուն հետ եզակի կը խօսիք. 3. — Sie anreden մէկուն հետ յոգնակի խօսիլ։

Pérchagummi, չ. (ար.) 38. մաշկահիւղ։

perem(p)tórisch, ած. 6. լուծիչ, եղծիչ. 2. հատու, որոշիչ։

perenni(e)ren, չբ. հ. 8ա. երկայնակեաց ըլլալ։

perfékt, ած. 6. լի, կատարեալ. լմնցած։ — չ. 20. —um, չ. 40. քր. կատարեալ, անցեալ։

Pergamént, չ. 20. մագաղաթ։

pergaménten, ած. 6. մագաղաթէ, մագաղաթեայ։

Periánthium, չ. 26 բս. ծաղկապատեան (= Blüt(h)enhülle)։

Peridót, ար. 20. հք. էրն. ոսկեքար (= Chrisolith)։

Periegése, իգ. 35. էրն. գաւառագրութիւն։

Perigón, չ. 20. բս. ծաղկապատեան (= Blütenhülle)։

Périkles կամ **Periklés**, յտ. ան. ար. 36. հ. պտ. Պերիկլէս։

Periόde, իգ. 35. աստղ. շրջան՝ բոլորումն գնայուն աստեղաց. 2. շրջան, ժամանակ. 3. շրջուած բանից, պարբերութիւն։

periódisch, ած. 6. պարբերական, շրջանաւոր։

Periodizitä't, իգ. 31. շրջանաւոր՝ ժամանակեալ դարձ։

Peripherie, իգ. 35. եւ 31. շրջանակ, շրջա(պատ)գիծ։

Peristy'l, չ. 20. էրն. ճրտ. կամարակապ սրահ, սիւնազարդ գաւիթ։

Pérkal, **Perkál**, ար. 38. վճ. արքունի բեհեզ. leichter — նկարէն բեհեզ։

Perkussión, իգ. 31. հարուած, բախումն, ընդհարումն, նաեւ էրն. բժշ. հիւանդի (կուրծքը) զարնելը։

perkutieren, նբ. 3ա. էրն. բժշ. (հիւանդի կուրծքը) զարնել։ — չ. 22բ. անյք. զարնելը, հարուած, ընդհարումն։

Perl, իգ. անփխ. անյք. տպա. մարգարիտ (գրի տեսակ) (= Perlschrift)։

pérlǁartig, ած. մարգարտանման, մարգարտազգի։ —birne, իգ. մեղրատանձ. բ. տանձաձեւ մարգարիտ։ —bohne, իգ. բս. հասարակ լուբիա՝ փկուղ (Phaseolus vulgaris)։ —boot, չ. կն. նաւախեցի (Nautilus)։ —eule, իգ. կն. մարգարտազարդ բու, բոցփետուր (Strix flammea)։ —fisch, ար. կն. մարգարտաձուկ (Cyprinus grilagine)։ —grau, ած. մարգարտագոյն։ —graupen, իգ. յք. կեղեւեալ բոլորաձեւ գարի։ —hirse, իգ. բս. հասարակ քարասերմիկ (Lithospermum officinale)։ —huhn, չ. կն. խայտահաւ, նումիդահաւ (Numida meleagris)։ —lauch, ար. բս. պրաս (Allium porrum)։ —mutter, իգ. մարգարտի գաղտնակուր։ —muttern, ած. գաղտնակրային։ —schrift, իգ. տպա. տպ. մարգարիտ (գրի տեսակ)։ —zwiebel, իգ. բս. պրաս։

Pérlchen, չ. 22բ. (նուազ. Perle) մարգարտիկ։

Pérle, իգ. 35. մարգարիտ. echte — ազնիւ մարգարիտ. բ. փխ. (ազնուագոյն բան մը.) die — unter den Frauen զարդ՝ օրինակ կանանց. գ. կաթիլ. մսն. ցօղի կաթիլ՝ շիթ, մարգարտացօղ. բն. die mit blitzenden —n besäten Wiesen մարգարտազարդ մարգերը. դ. ճրտ. հատուածեւ զարդ. 2. mit —n besetzt մարգարտայեռ, մարգարտազարդ. վճ. ուլունք (վարդարանի, մանեակի...). 3. խընդրունդք եղջերու ի եղջերաց։

pérlen, ած. 6. մարգարտեայ, մարգարտային։ — չբ. հ. 8ա. (ըմպելեաց) փրփրել. փայլել. (ցօղի) շողալ. die Thräne perlt im Auge, կամ das Auge perlt von Thränen աչուըներն

արցունքներով կը փայլին, արցունքներն աչաց մէջ կը շողան։ — չ. 22բ. տնյ. փրփրում։

Pérlen‖auster, իգ. յն. մարգարտաբեր ոստրէ (Mya margaritifera)։ —baum, ար. բյ. մարգարտենի, ազնուակ կիտրոն (Citrus margarita)։ — erzeugend, ած. յն. մարգարտաբեր։ —kranz, ար. մարգարտայեռ պսակ։ —kraut, չ. բյ. Հասարակ քարասերմնիկ (Lithospermum officinale)։ —reich, ած. մարգարտաշատ։

pérlicht, ած. 6. մարգարտազգի։

Perlít, ար. 20. հնք. հ+. մարգարտաքար։

permanént, ած. 6. մնացական, տեւական, հաստատուն։

Permanénz, իգ. 31. տնյ. տեւականութիւն, մնացականութիւն։

permittieren, նբ. 3ա. հրաման տալ։

Perpendíkel, չ. (ար.) 22ա. ուղղաձիգ (գիծ). 2. ճօճանակ (ժամացուցի։ [ժամը։

Pe(r)rü'cke, իգ. 35. կեղծամ, կեղծ

Per(r)ü'ckenmacher, ար. կեղծամագործ։

Pérsarmenien, չ. 22բ. տնյ. աշխ. Պարսկահայք։

Pérser, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Պարսիկ։

Pérsien, չ. 22բ. աշխ. Պարսկաստան, Պարսք։ [պարսկական։

pérsisch, ած. 6. պարսկերէն.

Pérsius, յա. ան. ար. 18. հ. պր. Պերսիոս։

Persón, իգ. 31. անձ, ոք, մարդ. 2. կին. 3. անձ, դէմք (Երրորդութեան). 4. քր. դէմք (բայից). 5. թտ. դեր. ich für meine — իսկ ես, ինծի դալով. groß (klein) von — sein մեծահասակ (կարճահասակ) ըլլալ։

Personál, չ. 20. —e, չ. 38. (հյ—նչ. Material) անձինք, մարդիկ. ծառայք։ — ած. 6. անձնական։

Personálien, յ+. տնքխ. կենսագրութիւն. 2. թշնամանագիր ակնարկութիւն, անձնական թշնամութիւն։

Persö'nchen, չ. 22բ. (նուաղ. Person) մարդուկ, կարճուկ, փոքրանձն. schnurriges — ծաղրածու, զբօսուցիչ։

Persónen‖post, իգ. պնդակառք։ ճեպակառք, սուրհանդակի կառք։ —register, չ. ցանկ անձանց։ —verkehr, ար. երթեւեկութիւն (ճանապարհորդաց)։ —wagen, ար. պնդակառք, ճեպակառք. բ. կառք ճանապարհորդաց։

Personifikatión, իգ. 31. անձնաւորելը, անձնաւորութիւն։

personifizi(e)r‖en, նբ. 3ա. անձնաւորել, անշունչ իրաց կերպարանք՝ դէմք տալ՝ յօրինել։ — չ. 22բ. տնյ. —ung, իգ. 31. = Personifikation.

persö'nlich, ած. 6. անձնաւոր, անձնական. 2. ինքնին, անձամբ. Sie werden ihm diesen Brief — geben այս նամակն անձամբ իրեն տուէք։

Persö'nlichkeit, իգ. 31. անձնաւորութիւն. 2. անձնական նկարագիր. 3. անձնական թշնամութիւն. 4. անձն։

Perspektív, չ. 20. հեռադիտակ (գործի), հեռադէտ։ —malerei, իգ. հեռանկարութիւն։

Perspektíve, իգ. 35. հեռանկարութիւն. 2. հեռանկար, հեռացոյց՝ հեռատեսիլ պատկեր. 3. հանդերձեալ իրաց տեսիլ՝ ակնկալութիւն՝ նկատութիւն։

perspektivisch, ած. 6. հեռանկարական, հեռատեսիլ։

Perú, չ. 38. աշխ. Փերու։ —rinde, իգ. դղէ. տենդադարոյժ՝ պերուական կեղեւ։

Pessimísmus, ար. 27. տնյ. յոռետեսութիւն, յոռեմոլութիւն (ամէն բան գէշ՝ պակասաւոր տեսնելը)։

Pessimíst, ար. 33. յոռետես։

Pest, իգ. 31. ժանտ, ժանտախտ. ֆխ. ժանտախտ, բորոտութիւն. 2. ը. մփ. ժանտագործ ցաւ, ապականութիւն, սրածութիւն։ — նաեւ Pesth (փեշթ), չ. 20. տնյ. քղ. Փեշթ (Հունգարիոյ մայրաքաղաքը)։

pést‖ähnlich, —artig, ած. ապականիչ, մահաբեր, ժանտագործ, ժանտ. ֆխ. նեխել, ապականել։ —blase, —blatter, —drüse, իգ. իրէ+ն ուէֆ. ախտ. ժանտ պալար, ժանտախտի պտուռ։ —hauch, ար. ժանտագործ

շունչ: —haus, ար. չ. —hof, ար. ժանտախտանոց: —krank, ած. ժանտախտեալ, ժանտէ բռնուած:

Pesth (Բեշթ), չ. 20. անյ. եղ. = Pest, չ.:

Pestilénz, էգ. 31. = Pest, էգ.:

pestilenziálisch, ած. 6. ապականիչ, ժանտ(աղորդ):

Pest-O'fen, չ. 22բ. անյ. եղ. Օֆընփէշթ, Փէշթ:

Petárde, էգ. 85. զին. փլուզիչ, ռմբիկէն (տեսակ մը փոքր թընդանօթ):

Petardi(e)rer, ար. 22ա. փլուզիչ, ռմբիկէն արձակող:

Petént, ար. 81. աղերսարկու, աղաչաւոր:

Péter, յտ. ան. ար. 22ա. Պետրոս. 2. dummer — տխմարամիտ, թանձրամիտ, ապուշ. langweiliger — ձանձրացուցիչ մարդ՝ անձ:

Péterskirche, էգ. 85. Ս. Պետրոսի եկեղեցին (ի Հռոմ):

Pétersburg, չ. 88. եղ. Բեդերս-պուրկ, Պետերբուրգ:

Petersilie, էգ. 85. բյ. ազատքեղ (Apium petroselinum). 2. փխ. ihm ist die — verhagelt իրեն գժկամակ բան մը պատահած է:

Petit, էգ. (եղ. անփխ. յտ. —s) տպ. փոքր նշանագիր:

Petitión, էգ. 81. = Bittschrift.

petitioni(e)ren, չբ. h. 3ա. աղերսագիր մատուցանել: — չ. 22բ. անյ. աղերսագիր մատուցանելը:

Petitiónsweg, ար. 20. auf dem —e աղերսագրով, աղերսագրի միջնորդութեամբ:

Petrárka, յտ. ան. ար. 38. Բետրարքա:

Petrefákt, ար. 24ա. քարացեալ անասուն՝ նիւթ:

Petróleum, չ. 88. անյ. քարաձէթ, քարիւղ:

Pétrus, յտ. ան. ար. անփխ. (կամ ըստ լատիներէնի 41.) Պետրոս:

Pétschaft, չ. 20. կնիք, դրոշմ:

petschi(e)ren, նբ. 3ա. կնքել:

Petz, ար. 20. Freund —, Meister — արջ:

pétzen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. ընտ. պատմել, իմացընել, բամբասութիւն ընել:

Pétzer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. պատմիչ, զրուցատու, բանբեր:

Pfad, ար. 20. ճամբայ, արահետ, նուրբ շաւիղ, նեղ ճամբայ:

pfádlos, ած. 6. անկոխ, անդնաց:

Pfaff, ար. 33. —e, ար. 34. քահանայ, երէց, ժողովրդապետ:

Pfáffen‖bißchen, չ. անուշահամ՝ փափուկ պատառ: —feind, ար. քահանայից թշնամի: —hütchen, չ. բյ. իլենի կամ ցախի (Evonymus europaeus): —mäßig, ած. = pfäffisch. —schuh, ար. քահանայի կօշիկ՝ հողաթափ. բ. բյ. սանդալենի, մուկածաղիկ:

Pfáffenthum, չ. 7. անյ. վանականութիւն, միայնակեցութիւն. 2. քահանայք, երիցունք:

pfä'ffisch, ած. 6. եղ. մտ. եկեղեցականաց, եկեղեցական:

Pfahl, ար. 13. մարդակ, ձող, ցից. 2. սեպ, երիթ. աւ. նշանակ. ցից ուղղութեան. բ. եբյ. նեցուկ. պրտ. խաշար, ցից ծառոց. ե. ար. ճրտ. վարուել՝ անկուած ցից՝ գերան. 3. փխ. in (կամ zwischen) meinen vier Pfählen տանս մէջ:

Pfáhl‖bau, ար. ցից վարելը: —brücke, էգ. ցցերու վրայ ձգուած կամուրջ, ցցակամուրջ: —bürger, ար. քաղքի մէջ չբնակող քաղաքացի: —graben, ար. ձողապատ՝ ցցապատ խրամ: —holz, չ. ար. փայտ. բ. փայտեայ ցից: —ramme, էգ. ար. ցցաթակ, ցիցերը հաստատելու ուռն: —rost, ար. ար. (վանդակի) ձող, քանոն: —wall, ար. ցցապատնէշ, ձողապատուար: —werk, չ. զին. ճրտ. ցցապատնէշ, ձողապատուար:

Pfä'hlchen, չ. 22բ. (նուաղ. Pfahlն) փոքր ցից՝ ձող, խաշար:

pfä'hl‖en, նբ. 3ա. ձող ցցել, ձող՝ ցից վարել. 2. պրտ. Pflanzen — անկերուն նեցուկ՝ խաշար դնել. 3. վարել ի ցից, ցցել, ցից հանել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 81. = Բային նշանակութեանց հետ նոյն. 2. միայն —ung, էգ. = Pfahlwerk.

Pfalz, էգ. 31. պալատականին կոմսի կալուած՝ գաւառ:

Pfálzgraf, ար. 83. պալատականկոմս, պալատական՝ արքունեաց կոմս:

pfä'lzisch, ած. 6. պալատական, արքունեաց:

Pfand, չ. 7. գրաւ, առհաւատչեայ, պատանդ. seine Ehre zum —e setzen պատիւը գրաւի դնել, պատւոյն վրայ խօսք տալ. 2. ապահովութիւն. երաշխի, երաշխաւորութիւն:

Pfándbrief, ար. իբր. անշարժ գրաւու վրայ հաստատուած պարտամուրհակ: —bürge, ար. պատանդ: —gut, չ. գրաւ, գրաւի դրուած ինչք: —leihe, —leihgeschäft, չ. գրաւատուն: —objekt, չ. գրաւ., առհաւատչեայ: —sache, իգ. անշարժ գրաւական իր: —schein, ար. գրաւատուն ընկալագիր: —schuld, իգ. անշարժ գրաւով ապահովցուած պարտք: —schuldner(in, իգ.), ար. պարտապան՝ որուն պարտքն անշարժ գրաւներով ապահովցուած է:

pfä'ndbar, ած. 6. իբր. գրաւելի:

pfä'nden, նբ. 8բ. et. — բան մ'ի գրաւ առնուլ, առ ժամանակ մի գրաւել, պատանդել. 2. J—m die Möbel — (lassen) = auspfänden. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Auspfänden, չ.:

Pfä'nder, ար. 22ա. = Exekutor.

Pfä'nderspiel, չ. 20. գրաւախաղ:

Pfä'nnchen, չ. 22բ. (Ն—չ. Pfanne) փոքրիկ՝ խոր տապակ:

Pfánne, իգ. 35. (Küchen-)— տապակ. 2. ար—. կաթսայ, զտարան. գարեջրոյ կարաս. 3. փխ. den Feind in die — hauen թշնամին որով զարնել՝ սուսերահար ընել. ը. մփ. բոլորովին՝ շարաշար զարնել (թշնամիները). 4. անդղ. յօդախոռոչ, յօդածակ. բ. ար—. հրացանի ակահակ:

Pfánnen‖gebackene(s), չ. տապակեալ ձուկ: —haus, չ. տապակարան: —schmied, ար. տապակագործ: —stiel, ար. տապակակոթուն, տապակի կոթ. բ. ծ. պոչաւոր թուխկատար (Parus caudatus):

Pfä'nner, ար. 22ա. ար—. աղարանի տէր:

Pfánnkuchen, ար. 22բ. = Eierkuchen; բ. բանդակաւոր չօթ՝ կարկանդակ:

Pfárr‖adjunkt, ար. ժողովրդապետի օգնական: —amt, չ. ժողովրդապետութիւն. բ. ժողովրդապետանոց: —amtlich, ած. ժողովրդապետական: —bezirk, ար. ծուխ, ժողովրդապետի թեմ: —gebäude, չ. յփ. ժողովրդապետանոց: —gut, չ. ժողովրդապետական ինչք: —haus, չ. ժողովրդապետանոց, ծխատուն: —herr, ար. = Pfarrer. —kirche, իգ. ժողովրդապետական եկեղեցի:

Pfárre, իգ. 35. ժողովրդապետութիւն. 2. = Pfarrkirche; 3. ծուխ. ժողովրդապետական թեմ. 4. = Pfarrhaus.

Pfarréi, իգ. 31. = Pfarre.

pfarréilich, ած. 6. ժողովրդապետական:

Pfárrer, ար. 22ա. ժողովրդապետ:

Pfau, ար. 33. կամ 24. ծ. սիրամարգ (Pavo):

pfáu‖ähnlich, ած. սիրամարգանման: —hahn, ար. ծ. սիրամարգ: —henne, իգ. —huhn, չ. ծ. էգ սիրամարգ. փխ. ընփ. պչրող. քծնող:

Pfáuen‖auge, չ. սիրամարգի աչք. բ. սիրամարգի պոչին վրայ աչք. ե. ծ. գիշերուան արգոս (Bombyx pavoninus): —schwanz, ար. սիրամարգի տուտն. բ. ծ. արգոս, եղինձաթիթեռ (Papilio urticae):

Pféffer, ար. 22ա. պղպեղ. 2. բս. գարապղպեղ (Capsicum). փխ. եւ առծ. im — s. կամ liegen ծանր՝ դժընդակ դրից մէջ գտնուիլ. da liegt der Hase im — ահա՝ յայտնի է դժուարութիւնը:

Pféffer‖baum, ար. բս. ծառասկան որթատունկ (Vitis arborea). բ. կարճածառերձ կաղնի (Rhus cominia): —büchse, իգ. պղպեղաման. բ. ար—. ըզն. տաղաւար՝ խուղ պահանորդաց. եբփ. տամալէ, գիտանոց (տանեաց վրայ): —fäßchen, չ. = Pfefferbüchse. —fraß, ար. —fresser, ար. ծ. պղպեղակեր (Rhamphastos piperivorus): —minze, իգ. բս. պղպեղահամ անանուխ (Mentha piperita): —münze, իգ. բս. = Pfefferminze. —pflanzung, իգ. պղպեղաստան, պղպեղուտ: —sack, ար. պղպեղապարկ. բ. գռ. մփ. =

Digitized by Google

Krämmer. —staude, էգ. —strauch, ար. բյ. պղպեղ, պղպեղենի (Piper)։

pfeffern, նբ. 3ա. պղպեղել. փխ. մէկը կծել՝ փշտացընել. 2. փխ. ըմփ. Z—m den Pelz —, Z. — մէկը սաստել, կշտամբել. ը. մփ. = prügeln.

Pfeifflente, էգ. ԹՌ. սուլող բադ։ —lerche, էգ. ԹՌ. անշուք արտոյտ (Alauda trivialis)։

Pfeife, էգ. 25. Երժ. սուլանկ, մանկանց եղեգնեայ սրինգ. Բ. զին. (Quer-)— սրտաբինգ. 2. փխ. es muß Alles nach seiner — tanzen պէտք է որ ամենայն ինչ ըստ իւր կամացն ըլլայ. 3. (Tabaks-)— ծխափող. 4. անդր. երկայնաոտք, որնգաձեւ ոտք. 5. խողովակ, փող։

pfeifen, չբ. h. 3լ. շչել, սուլել. 2. սրտաբինգ զարնել՝ հարկանել. Թռչունները սրնգաւ որսալ. սուլելով նշան խմաց տալ. Բփ. սուլելով ծաղրել. Բ. փխ. tanzen müssen, wie Z. pfeift ուրիշին կամացը համաձայն վարուելու ստիպուիլ. ըմփ. auf et. — բան մ'արհամարհել։ Բ. — նբ. ein Lied — երգ մը սուլել(ով երգել)։ — չ. 22բ. անյ+. շչում, սուլում։

Pfeifen‖bohrer, ար. ար—. (ծխափող ծակելու) շաղափ, գայլիկոն։ —erde, էգ. գժուարահալ՝ բրուտի կաւ (ծխափող շինելու)։ —kopf, ար. մխկալ, ծխկալ, (ծխափողոյ) փառաբան։ —rohr, չ. ծխափող(ի փող). Բ. սրտաբինգ շինելու յարմար եղէգ։ —stiel, ար. ծխափող(ի կոթ). Բ. փխ. ըմփ. —stiele յ+. շատ փոխան՝ նիհար՝ նուրբ մարդ։ —stopfer, ար. ծխափող լեցընող։ —strauch, ար. բյ. վայրի յասմիկ (Philadelphus)։

Pfeifer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. շչող, սուլող. 2. Երժ. սրտաբինգահար։

Pfeil, ար. 20. նետ. փխ. սլաք (բանից...). einen — abschießen նետ մ'արձակել. er schoß wie ein — fort նետի պէս սրացաւ. Բ. ատղ. նետ (աստեղատուն). Գ. լեզուակ (ապալեայ)։

pfeil‖ähnlich, ած. նետանման։ —förmig, ած. նետաձեւ, նետաքարդի։ —geschwind, ած. նետի պէս արագ, սաստիկ շուտ։ —kraut, չ. բյ. նետի (Sagittaria)։ —natter, էգ. ԹՌ. նետօձ (Coluber jaculus)։ —schnell, ած. = pfeilgeschwind. —schütz(e), ար. աղեղնաւոր, բալլիստրաղեղնաւոր։ —tragend, ած. բյ. նետաձեւ։ —wurzel, էգ. բյ. գլխաւոր արմատ։

Pfeiler, ար. 22ա. ար—. Ճրտ. մոյթ, մարդակ, նեցուկ. ցից. փխ. Թիկունք, կռուան. 2. յենարան, նեցուկ. (շարժական սանդուխոց...) բուն. որմ. հիմն որմ, խարսխակալ. երկու պատուհանաց մէջն անջրպետ՝ որմ. պատուհանի անջրպետութիւն։

Pfeiler‖bogen, ար. Ճրտ. կրկնակամար։ —brücke, էգ. ցցերու վրայ յեցած կամուրջ, ցցակամուրջ։ —stein, ար. = Basalt. —weite, էգ. Ճրտ. մոյթերու հեռաւորութիւն՝ անջրպետ։

Pfennig, ար. 20. (Գերմանացւոց մանր դրամ) փէննիկ. 2. (ամենամանր դրամ) բնիոն, խերէւէշ. auf Heller und — bezahlen տ. Heller; ը. մփ. = Geld.

Pfennig‖fuchser, ար. ըմփ. շատ ագահ, մանրակծծի, ճղճիմ։ —fuchserei, էգ. ըմփ. մանրակծծութիւն։ —fuchsern, չբ. h. ըմփ. կծծութեամբ վարուիլ՝ տալ, ճշդել։ —meister, ար. գանձակալ, գանձապահ։

Pfenning, ար. 20. = Pfennig.

Pferch, ար. 20. Երկ. (խաշանց) մակաղատեղ. Բ. (խաշանց) մակաղում. 2. ադբ. (երկրի) պարարտութիւն։

Pferch‖recht, չ. խաշն մակաղելու իրաւունք։ —schlag, ար. (խաշանց) մակաղում. Բ. մակաղելու իրաւունք։

pferchen, նբ. 3ա. (խաշն...) մակաղել. Նախ— փխ. նեղ վայրի մը մէջ քովէ քով լեցընել, մակաղել։ — չ. 22բ. անյ+. (խաշանց) մակաղում։

Pferd, չ. 20. ձի, երիվար. zu —e steigen ձի հեծնել. mit vier —en fahren քառաձի կառքով երթալ. փխ. առ—. sich auf's hohe — setzen մեծ մեծ ջարդել, իր սատիճանէն վեր կերպեր բանեցընել, ճոխանալ. Բ. = Bock, a.; 2. das — beim Schwanze aufzäumen, das —

hinter den Wagen spannen բան մը հակառակ կողմանէ բռնել՝ սկսիլ. vom — auf den Esel kommen տ. Esel, 2. գ.։

Pferde‖ameise, էգ. կն. մեծ մրջիւն (Formica herculanea)։ —apfel, ար. ձիու աղբ։ —arbeit, էգ. մէկ ձիու գործած գործը. բ. փխ. ծանր՝ տաժանելի աշխատութիւն։ —arzt, ար. ձիաբոյժ։ —bahn, էգ. (հկ—ռչ. Lokomotivenbahn) տափուղի (երկաթուղի)։ —behang, ար. (հեծանելի երիվարաց) կազմած, տապաստ, ձիազէնք։ —bestand, ար. հեծելազօր, այրուձի։ —bohne, էգ. բս. բակլայ (Vicia faba)։ —bremse, էգ. կն. ձիապիծակ, ձիատտաց (Tabanus bovinus). բ. ձիաբոռ (Oestrus haemorrhoidalis)։ —decke, էգ. ձիու ծածկոյթ, սթար։ —eisenbahn, էգ. = Pferdebahn. —frohne, էգ. ձիու անվարձ ծառայութիւն։ —geschirr, չ. ձիու կազմած, տապաստ։ —gurt, ար. հանձառի փոկ, թամբակալ, թանգ։ —händler, ար. կն. ձիավաճառ։ —knecht, ար. վարուանդապան, ձիապան։ —kraft, էգ. մք. (շոգւոյ մեքենայի) ձիու զօրութիւն. Maschine von dreißig — երեսուն ձիու զօրութեամբ մեքենայ։ —kunde, էգ. ձիաբանութիւն։ —kundige(r), ար. ձիաբան։ —mähne, էգ. (ձիու) բաշխ։ —mäkler, ար. կն. ձիու միջնավաճառ. բ. խաբեբայ ձիավաճառ։ —markt, ար. կն. ձիավաճառանոց։ —minze, էգ. բս. վայրի անանուխ, դաղձ (Mentha rotundifolia)։ —narr, ար. ձիամոլ։ —rennen, չ. ձիարշաւ, ձիընթաց։ —stall, ար. ասպաստան, ախոռ։ —stein, ար. երկն. անոթ. ձիաքար։ —striegel, էգ. (ձիու) քերիչ (գաշաղը)։ —zucht, էգ. ձիաբուծութիւն։

pfiff, ձհմ. անց. առաջին եւ երրորդ դէմ. pfeifen։

Pfiff, ար. 20. սուլելը, սուլոցք. einen — thun սուլել. 2. ձնոտեք, շնչնոցք, դնչուց բաներ. (ժամանակի համար) քթիթ՝ քթթել ական. 3. ըմպելեաց պզտիկ չափ մը. 4. հնարք, խորամանկութիւն. հնարք, մարթանք. den — verstehen խորամանկ՝ խորագէտ ըլլալ։

Pfifferling, ար. 20. բս. ձուտաունկ (Cantharellus). 2. չնչին բան. դնչուց իր. Das ist einen — werth աւելի զանկ մ'ալ չ'արժեր։

pfiffig, ած. 6. խորամանկ, հնարագէտ։

Pfiffigkeit, էգ. 31. խորամանկութիւն, նրբամտութիւն։

Pfiffikus, ար. (եղ. անփխ. յգ. 16.) ըմբ. խորամանկ. շարանիւթ։

Pfingst‖abend, ար. Պենտեկոստէի հսկում։ —blume, էգ. բս. փեռնա. քաջվարդ (Poeonia officinalis)։ —fest, չ. = Pfingsten.

Pfingsten, չ. 22բ. էգ. անփխ. Հոգեգալուստ, Պենտեկոստէ։

Pfirsich, ար. 20. էգ. 31. դեղձ. 2. = Pfirsichbaum.

Pfirsich‖baum, ար. բս. դեղձի (Amygdalus persica)։ —kernbranntwein, ար. դեղձօղի։

Pflánz‖gärtner, ար. տնկարկ, տընկող։ —schule, էգ. մատաղատունկ ծառերու պարտէզ՝ աճու, տնկարան, —staat, ար. գաղթականութիւն, գաղթականաց տէրութիւն։ —stadt, էգ. գաղթականութեան քաղաք։ —städter, ար. գաղթական։

pflánzbar, ած. 6. տնկելի, տնկարկելի։

Pflä'nzchen, չ. 22բ. (ն—չ. Pflanze) տնկիկ, մանրատունկ, մատաղատունկ (տունկ). փխ. դալար՝ մատաղ ծաղիկ։

Pflánze, էգ. 35. տունկ, բոյս. 2. աղուրայ, մատաղատունկ, տնկելի՝ տնկեալ բարունակ. 3. մատաղատունկ, նորատունկ. 4. ըմբ. փմ. կոչու՝ տնկիրթ մարդ. eine saubere (nette կամ rare) — վայելչազարդեալ մարդ մը։

pflánz‖en, նբ. եւ փբ. 3փ. տնկել. փխ. ցցել, վարսել, մխել. կանգնել. 2. փխ. et. in J—s Herz — մէկուն սրտին մէջ բան մը սերմանել՝ տնկել՝ հաստատել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. տնկարկութիւն. 2. միայն —ung, էգ. նորատունկ տնկեր. տնկուած դաշտ՝ դաշտավայր. բ. (արեւելեան եւ արեւմտեան Հնդկաստանի մէջ) տնկարկութիւն, տնկում. կ. գաղթականութիւն։

Digitized by Google

pflanzen|ähnlich, ած. տնկանման, բուսանման։ —artig, ած. տնկազգի, տնկային։ —erde, էգ. բուսահող։ —esser(in, էգ.), ար. խոտածարակ, բուսակեր, տնկակեր։ —fressend(e Thiere), ած. յն. խոտակեր՝ խոտածարակ (կենդանիք)։ —kenner, ար. տնկաբան, տնկագէտ։ —kenntniß, էգ. —kunde, էգ. տնկաբանութիւն, բուսաբանութիւն, տնկագիտութիւն։ —leben, չ. փխ. տնկային՝ բուսական կեանք. բ. բնխ. աճական՝ աճեցական կեանք. ein — führen աճիլ, բուսնիլ։ —lehre, էգ. = Pflanzenkunde; բ. տնկաբանութիւն (իբր գիրք)։ —reich, ած. բազմաբոյս, տնկաշատ. բ. չ. (հմմտ. Mineral-, Thierreich) տնկոց պետութիւն։ —sammler(in, էգ.), ար. խոտաքաղ։ —schimmel, ար. փխ. արմտեաց ժանգ։ —seele, էգ. բուսական՝ աճման զօրութիւն։ —stein, ար. տնկաքար։ —thiere, չ. յգ. յն. կենդանաբոյսք։ —welt, էգ. բոյսք, բուսական աշխարհ։

Pflänzer, ար. 22ա. —in, էգ. 32ա. տնկարկ, տնկող. 2. գաղթական. 3. տնկարանի մը տէր։

pflänzlich, ած. 6. բուսական, տնկական, տնկային։

Pflä'nzling, ար. 20. մատաղատունկ, նորատունկ, ազուբոյս. բ. փխ. սան, ձեռնասուն, աշակերտ։

Pflaster, չ. 22ա. վէր. դղէ. սպեղանի. 2. գնդակի փաթթոց. 3. շին. (նպատակին մէջ տեղը զարնուելիք) սեւ տեղ։ Բ. — քարայատակ, սալայատակ. բ. սալաքար, յատակի քարեր. փխ. ընփ. — treten դատարկութեամբ շրջագայել, փողոցները չափել. գ. սալարկ՝ սալայատակ խուց. դ. փխ. Paris (կամ in Paris) ist ein theures — Փարիզ ապրիլը թանկ է։

Pflaster|arbeit, էգ. սալարկութիւն, յատակելը։ —kasten, ար. սպեղանեաց տուփ. փխ. ռմ. գէշ միջադրոյժ։ —ramme, էգ. ար—. թակն (սալարկութեաց)։ —setzer, ար. ար—. = Pflasterer. —stein, ար. սալաքար, յատակի քար։ —streicher, ար. յոռի դեղավաճառ՝ դեղագործ, սպեղանաբար։ —treter, ար. ընփ. պարապորդ, դատարկասուն, դատարկաշրջիկ։ —treterei, էգ. ընփ. պարապորդութիւն, դատարկաշրջութիւն։

Pflasterer, ար. 22ա. ար—. սալարկու, յատակող։

pflastern, նբ. 3ա. e—e Wunde — վէրքի մը վրայ սպեղանի դնել. 2. սալարկել, սալաքարով յատակել, սալայատակ ընել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. սպեղանի դնելը. 2. ար—. սալարկութիւն, յատակելը։

Pflaume, էգ. 35. փխ. սալոր։

Pflaumen|baum, ար. փխ. սալորի, սալորենի (Prunus)։ —wald(ung, էգ.), ար. սալորեք, սալորաստան։ —weich, ած. սալորի պէս կակուղ՝ փափուկ։

Pflege, էգ. 35. անյգ. հոգ, խնամք. gute — haben աղէկ հոգացուիլ. 2. հսկողութիւն, գործակալութիւն. մատակարարութիւն. վարչութիւն. մշակութիւն (արուեստից՝ պարտիզաց...). ein Kind in (s—e) — nehmen տղայ մ'որդեգրել՝ որդեգիր առնուլ։

pflege|bedürftig, ած. խնամակալութեան կարօտ։ —kind, չ. որդեգիր, որբ։ —mutter, էգ. սանտու, դայեակ. ը. մփ. պաշտպան։ —sohn, ար. որդեգիր։ —tochter, էգ. որդեգիր. ը. մփ. որբ։ —vater, ար. սնուցիչ հայր. ը. ոգփ. պաշտպան։

pflegen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. (նախ— սխա. ենդրով.) J. կամ J—s, et. կամ einer Sache — մէկը՝ բան մը հոգալ՝ խնամել, դարմանել. J., et. hegen u. — փ. hegen, 3. — նբ. ե— յանախ ռ—ի. ենդրով. —. 2ը. et. կամ e—r Sache — բանի մը զբաղիլ. eines Amtes — պաշտօն մը վարել. կառավարել. (der) Freundschaft mit J—m — մէկուն հետ բարեկամութեամբ կապուած ըլլալ. Rath(s) — խորհուրդ առնուլ. nach gepflogenem Rathe խորհրդակցութենէ վերջը. Rücksprache mit J—m — մէկուն հետ նիւթի մը վրայ խօսակցիլ. der Ruhe — հանգիստ առնուլ, հանգչիլ. Umgang mit J—m — մէկուն հետ հաղորդութիւն ունենալ, հաղորդակցիլ՝ կենակցիլ։ — չբ. h.8ա. սովորութիւն՝ սովորական ըլլալ, սո-

Digitized by Google

մարիլ. Das pflegt zu geschehen այս բանս սովորաբար կը պատահի. er pflegt zu sagen սովոր(ութիւն ունի) է ըսելու։

Pfléger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. յանձնանձիչ, հոգաբարձու, խնամակալ. ը. մփ. = Pflegevater, Pflegemutter; փխ. Athen war die —in der Künste Աթէնք արուեստները կը մշակէր։

Pflégling, ար. 30. = Pflegekind.

Pflicht, իգ. 31. պարտք, պարտաւորութիւն. 2. պաշտօն. 3. հպատակութիւն. ը. մփ. հաւատարմութեան երդում. 3. in — (կամ in Eid u. —) nehmen մէկն երդուրնցընել, մէկուն երդում ընել տալ. auf — u. Gewissen խղճիս վրայ։

Pflicht‖beitrag, ար. մաս, բաժին։ —eifer, ար. եռանդ, փոյթ, նախանձ։ —erlassung, իգ. պարտուց անօրինում։ —frei, ած. պարտաւորութենէ ազատ։ —gemäß, ած. = pflichtmäßig. —leistung, իգ. պարտուց կատարում. բ. (պարտաւորեալ) հասուց վճարում։ —mäßig, ած. ըստ պարտուց. ուղիղ, անկեղծ։ —mäßigkeit, իգ. ուղղութիւն, ուղղամտութիւն։ —schuldig, ած. պարտական, պարտաւոր։ —theil, չ. (ար.) իրք. (ժառանգութեան) օրինաւոր բաժին։ —(ge)treu, ած. պարտուց հաւատարիմ։ —vergessen, ած. պարտամոռաց, օրինազանց. ը. մփ. երդմնազանց. ուխտադրուժ, հաւատադրուժ։ —widrig, ած. պարտուց հակառակ, օրինազանց։ —widrigkeit, իգ. օրինազանցութիւն։

Pflock, ար. 13. (վրանները... հաստատելու) ցից. 2. արտ. (փայտէ) սեպ, երիթ. (ժամացուցի) պզտիկ բոյթ։

Pflóckholz, նաեւ Pflö'ckholz, չ. 7. ն—կ. (նաւուս) պահանք։

pflog, pflö'ge, անց. է— ստրզ. —նկ. էղ. 1. է— 3. դէմք pflegenի։

pflü'cken, նբ. 3ա. (ծաղիկ՝ պտուղ...) քաղել, հաւաքել. ա—կ. ըստ. mit der Zeit pflückt man Rosen համբերէ համբերէ՝ սան տէրը քեզ բան բերէ, համբերէ որ համ բերէ. 2. մազերն ծայրումը ի բաց հանել, կեղեւել. (բանջար...) ատըկել. արտ. (բուրդ...) մաքրել, գզել. 3. einen Vogel... — թռչունի մը... փետտել, փետտրաթափ ընել (նաեւ փխ.)։

Pflug, ար. 13. իրք. արօր։

Pflug‖arbeit, իգ. իրք. հերկ, արօրադրութիւն։ —eisen, չ. իրք. արօրի կտրող, ձեւիչ. բ. = Pflugschar. —haupt, չ. իրք. խոփակալ. սատասանի։ —land, չ. արօրադրելի՝ հերկելի երկիր։ —macher, ար. արօրագործ։ —messer, չ. = Pflugeisen. —reitel, ար. —reute, իգ. —rodel, ար. (խոփը մաքրելու) արօրածայր ճանկ։ —schar, իգ. (չ.) իրք. խոփ. բ. անդղ. քթի խոփանման բարակ ոսկր, խոփոսկր։ —sterz(e), իգ. մաճ։ [վարելի։

pflü'gbar, ած. 6. հերկելի, վարոց.

pflü'gen, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. իրք. հերկել, արօրադրել. 2. փխ. տ. Kalb, 2.; 3. = furchen. — չ. 22բ. անջք. ար—. արօրադրութիւն, հերկ։

Pflü'ger, ար. 22ա. իրք. արօրադիր, հերկահար, երկրագործ։

Pfórtader, իգ. 35. անդղ. դռներակ։

Pfö'rtchen, չ. 22բ. (ն—ղ. Pforteի) դռնակ, (բերդի...) մեծ դրան մէջ դռնակ, միջնադուռն։

Pfórte, իգ. 35. դուռ. die (hohe) — (Բարձրագոյն) Դուռն, Օսմանեան տէրութիւն. 2. ն—կ. նաւու թընդանօթայ պատուհան։

Pfö'rtner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. դռնապան. 2. բանտապահ. 3. եդն. անդղ. սոր, ստամոքսի ստորին ծակը։

Pfósten, ար. 22բ. ցնցա. Pfoste, իգ. 35. ար—. դրան՝ պատուհանի մարդակ։

Pfö'tchen, չ. 22բ. (ն—ղ. Pfoteի) թաթիկ (շան). gieb —! թաթիկդ տուր։

Pfóte, իգ. 35. (անասնոց) ոտք, թաթ. նաեւ ըստ. ամ. եղ. մփ. մարդու ձեռք՝ ոտք, թաթ. 2. ըստ. գէշ ձեռագիր, ճանճի ոտք։

Pfriem, ար. 30. —e, իգ. 35. —en, ար. 22բ. ար—. (կօշկակարի) հերիւն. մախաթ. 2. ին. բծաւոր փողարդ (Buccinum maculatum)։

Pfrieme, իգ. 35. Pfriemen, չ. 22բ. տ. Pfriem.

pfriemen, նբ. 3ա. մախաթով՝ հերիւնով ծակել։

Digitized by Google

Pfropf, ար. 20. —en, ար. 22բ. խից. խցան. 2. hölzerner — փայտեայ խցան. խծուծ հրացանից։

Pfropfsmeißel, ար. պտղբ. պըտակով պատուաստելու յառաջ։ —messer, չ. պտղբ. պատուաստելու կարոց։ —reis, չ. պտղբ. պատուաստ, պատուաստելու ճիւղ՝ երիթ։ —schnitt, ար. պտղբ. անձնապատարոյս։ —schule, էգ. պտղբ. պատուաստելու ծառոց անկարան։ —spalt, ար. պտղբ. (պատուաստի) ակն։ —(en)zieher, ար. = Korkzieher.

pfropfen, նբ. 3ա. եւ 3բ. (հրացանը) խծծել. բանով մը լնուլ՝ լեցընել. sich den Magen mit Speisen voll — լնուլ զորովայն կերակրովք, խծկել. 2. խցանով գոցել, խցանել. 3. պտղբ. = impfen, 1.; gepfropftes Obst (հմմտ. Kernobst) խնձմուոր պտուղ։ — չ. 22բ. անյ. պտղբ. = impfen, չ.։

Pröpfen, ար. 22բ. = Pfropf.

Pfröpfling, ար. 20. բս. պատուաստուած ծառ։

Pfrü'nde, էգ. 35. կր. հաս՝ ռոճիկ (կանոնիկոսի). 2. (հիւանդանոցի մէջ) տեղ, անկողին։

Pfrü'nden‖ertrag, ար. հասոյթ պաշտօնի մը մուտք։ —handel, ար. սիմոնականութիւն։ —jäger, ար. եկեղեցական հասից հետամուտ։

Pfrü'ndhaus, չ. 8. = Pfarrhaus; 2. հիւանդանոց։

Pfrü'ndner, ար. 22ա. կր. ռոճկաւոր (կանոնիկոս), հասաւոր եկեղեցական. 2. թոշակաւոր (հիւանդանոցի)։

Pfuhl, ար. 20. ճահիճ, մոր, ջրշեղջ. փխ. լիճ (արեան...)։

Pfühl, ար. (չ.) 20. անկողնոյ բարձ. 2. բարձ, սնարք. անկողին։

pfühlicht, ած. 6. ճախճախուտ, մօրական։

pfui! մղ. — (Spinne)! փոյ, ամօթ (նախատանաց). — über ihn! փոյ՝ ամօթ իրեն։ [հել։

pfuien, նբ. 3ա. մէկն արհամարհ-

Pfund, չ. 20. (էին չափ անփխ.) լիտր (կշիռ). բ. լիբրա. — Sterling փաւնդ ստերլին. 2. փխ. — Talent; sein — vergraben քանքարաթաղ լինել, տաղանդն անգործ թողուլ։

Pfund‖hefe, էգ. խմոր։ —leder, չ. ար—. հաստ կաշի։ —weise, մ. լիտր լիտր, լիտրով։

pfündig, **pfü'ndig**, ած. 6. ծանր (փխ. — plump). 2. այսչափ լիտր կշռող, լիտրնոց. (ein) —er Hecht լիտր մը կշռող՝ լիտրնոց գայլաձուկ։

Pfusch‖arbeit, էգ. յոռի գործ։ —werk, չ. վէր ի վերոյ գործուած գործք։

pfuschen, չբ. հ. 3ա. եւ 3բ. (վառօդի) շաչել՝ շառաչել։ Բ. — չբ. հ. եւ նբ. առանց իշխանութեան եւ իրաւանց պաշտօն մը վարել. բ. վէր ի վերոյ գործել. 2. — (beim Kartenspiel) խաղադրժել։ — չ. 22բ. անյ. = Բոյէն Նշանախօսութեանց Հէփ։

Pfuscher, ար. 22ա. —in, էգ. 32. (հմմտ. pfuschen) առանց էգ.ի. շաչիւն. բ. փխ. վրիպանք, սխալանք. 2. էգ.ով. առանց մէջ գործող արուեստաւոր. բ. վէր ի վերոյ գործող։

Pfuscherei, էգ. 31. վէր ի վերոյ գործելը։

pfuscherhaft, ած. 6. վէր ի վերոյ (գործուած)։

Pfü'tze, էգ. 35. լճակ, ջրաշեղջ, ճահիճ, մոր։

pfü'tzennaß, ած. 6. ընդ. խոնաւ եղած, ջուր դարձած, բոլորովին թրջած։

pfü'tzig, ած. 6. տղմուտ, ակատուն, ցեխոտ։

Phalä'ne, էգ. 35. կն. — Nachtfalter.

Phalanx, ար. 20. էգ. 31. (յգ. նաեւ Phalangen) հ. պտ. զին. փաղանգ. 2. գումարտակ։

Phanerogamen, յգ. անփփ. բս. յայտնասեռ անկեր։

Phänomen, չ. 20. Phänomenon, չ. 30. երեւոյթ. 2. նորանշան երեւոյթ յօդս, օդերեւոյթ. 3. շքնաղ՝ նորանշան իրք։

Phänomenologie, էգ. 35. եւ 31. օդերեւութաբանութիւն։

Phantasie, էգ. 35. եւ 31. անյգ. ցնորք, երեւակայութիւն. 2. բանդագուշանք, ցնորական տեսիլ. —n յգ. անուրջք, երազ. 3. ցնորալից՝ ցնորական՝ մտացածին պատմութիւն՝ զրոյց. բ. երժ. խանդերգ։

Digitized by Google

phantasi(e)ren, չբ. h. եւ Նբ. 3ա. երեւակայել, ցնորել, երազել. 2. զառանցել, դանդաչել, բանդագուշել. 3. Երժ. առանց պատրաստուելու՝ խանդերգ յօրինել։ — Չ. 22բ. անյ. ցնորք, երազ. ախտ. բանդագուշանք, զառանցութիւն։

Phantasmagorie, իգ. 35. եւ 31. ուրուացուցութիւն։

Phantast, ար. 38. —in, իգ. 32. ցնորաւոր՝ ցնորամիտ (այր՝ կին). խեռ, մէս։

Phantasterei, իգ. 31. այլանդակութիւն, ցնորականութիւն, խեռութիւն։

phantastisch, ած. 6. դանդաչական, մտացածին, ցնորական, առաչօք։

Phantom, չ. 20. ցնորք, խուճապք, ուրուականք. 2. երազ, անուրջք. մտացածին խորհուրդ, առաչօք պատկեր։

Pharao, յա. ան. ար. 33. (յր. ուլ. էղ. անփխ. յգ. Pharaonen) հ. պտ. Փարաւոն։ — չ. = Faro, չ.։

Pharao(ns)‖maus, իգ. —ratte, իգ. կն. Փարաւոնի մուկ, հեստահան, օձամարտ (= Ichneumon)։

pharaonisch, ած. 6. փարաւոնեան։

Pharisä'er, ար. 22բ. փարիսեցի. գմ. = Scheinheiliger.

Pharisä'erthum, չ. 7. անյ. փարիսեցութիւն։

pharisä'isch, ած. 6. փարիսական, փարիսէական։

Pharmazeut, ար. 33. —in, իգ. 32. դեղագործ, դեղավաճառ։

pharmazeutisch, ած. 6. դեղագործական։

Pharnaces, յա. ան. ար. անփխ. հ. պտ. Փառնակ։

Pharos, չ. անփխ. Փարոս։ — ար. անփխ. կամ 18. = Leuchtthurm.

Phase, իգ. 35. աստղ. մոլորակաց՝ լուսնի պէսպէս տեսիլ. գմ. կերպարանք, փոփոխումն, երեւում։

Pheny'l, չ. 33. անփխ. քմ. փենանիւթ։ —säure, իգ. փենանիւթի թթու։

pherekrateisch, ած. 6. տղչ. —er Vers փերեկրատեան՝ մեծասար տաղն։

Philadelphia, չ. 33. քղ. Փիլադելփիա։

Philanthrop, ար. 33. Philanthropie, իգ. 35. եւ 31. philanthropisch, ած. 6. = Menschenfreund, Menschenfreundlichkeit, menschenfreundlich.

philharmonisch, ած. 6. երաժշտասէր։

Philhellene, ար. 34. ն. պտ. Հելլենասէր, յունասէր։

Philipp, ար. 33. (հյց. նաեւ —en) ա—. Philippus, անփխ. Փիլիպպոս։

Philippika, իգ. (էղ. անփխ. յգ. ...pica) արձանական (բան). կշտամբական՝ եպերական ճառ։

Philister, ար. 22ա. հ. պտ. Փղշտացի(ք)։ բ. — (ուսանողաց) ատաղձական. գմ. ընփ. անկիրթ՝ անարգ մարդ։

Philisterei, իգ. 31. անկրթութիւն, անարգութիւն։

philisterhaft, ած. 6. = philiströs.

philiströ's, ած. 6. թանձրամիտ, տխմար։

Philolog, ար. 33. բանասէր. բ. լեզուաքննիչ, լեզուագէտ։

Philologie, իգ. 35. եւ 31. բանասիրութիւն. բ. լեզուաքննութիւն. լեզուագիտութիւն։

philologisch, ած. 6. բանասիրական. բ. լեզուագիտական։

Philomele, յա. ան. իգ. 30. դցբ. Փիլոմելա. 2. բնա. սոխակ։

Philosoph, ար. 33. —in, իգ. 32. փիլիսոփայ, իմաստասէր։

Philosophem, չ. 20. գտն. փիլիսոփայական խնդիր, իմաստասիրական կարծիք։

Philosophie, իգ. 35. եւ 31. փիլիսոփայութիւն, իմաստասիրութիւն։

philosophi(e)ren, չբ. h. 3ա. փիլիսոփայել, իմաստասիրել։

philosophisch, ած. 6. փիլիսոփայական, իմաստասիրական. մ. փիլիսոփայօրէն։

philotechnisch, ած. 6. արուեստասէր, արուեստասիրական։

Phiole, իգ. 35. սրուակ, բլրակ։

Phlegma, չ. 33. մաղասային՝ մաղասական խառնուած, պաղարիւնութիւն։

Phlegmatiker, ար. 22ա. մաղասոտ՝ պաղարիւն մարդ։

Phö'bus, յա. ան. ար. անփխ. դցբ. Փեբոս։

Phókier, ար. 22ա. —in, էգ. 32. Փոկիացի։

Phókion, յր. ան. ար. 33. հ. պր. Փոկիոն։

Phókis, չ. անփփխ. հ. պր. աշխ. Փոկիս։

Phonétik, էգ. 31. փր. առոգանութիւն, ձայնագիտութիւն։

phonétisch, ած. 6. փր. ձայնական։

phónisch, ած. 6. ձայնի, ձայնաւոր։

Phö'nix, ար. 20. (առսլ. եւ պր. անփփխ.) դցբ. փիւնիկ, արմաւ (հաւ). 2. աստղ. փիւնիկ աստեղատուն. 3. անհամեմատ՝ անզուգական մարդ. փխ. աննման, չքնաղ։

Phönizien, չ. 22բ. աշխ. հ. պր. Փիւնիկէ։

Phönizier, ար. 22ա. —in, էգ. 32. Փիւնիկեցի։

Phonográph, ար. 33. գտն. ձայնագիր։

Phonographie, էգ. 35. գտն. ձայնագրութիւն։

Phonométer, չ. 22ա. բնգ. ձայնաչափ։

Phosgén, չ. 38. անյգ. քմ. լուսածին կազ։

Phosphát, չ. 20. քմ. լուսակրաթթու՝ փոսփորաթթու աղ։

Phósphor, ար. 33. անյգ. փոսփոր, լուսակիր։

Phosphoreszénz, էգ. 31. անյգ. բնգ. լուսածնութիւն, լուսակրութիւն։

phosphoreszi(e)ren, չբ. h. 3ա. բնգ. քմ. լուսածնանալ։

phosphóricht, phosphórig, ած. 6. քմ. —(e Säure) լուսակրական (թթու)։

phosphórisch, ած. 6. լուսակրի, լուսակրական, փոսփորական։

Photogén, չ. 20. անյգ. լուսածին։

Photográph, ար. 33. լուսանկարիչ։

Photographie, էգ. 35. եւ 31. լուսանկար. լուսանկարութիւն։

photographi(e)ren, նբ. 3ա. լուսանկարել։

photográphisch, ած. 6. լուսանկարական։

Photolithographie, էգ. 35. լուսավիմագրութիւն։

Photométer, չ. 22ա. բնգ. լուսաչափ։

Phráse, էգ. 35. (յգ. նաեւ —s) դարձուած բանից, շրջուն ասացուածք. նաեւ անիմաստ խօսք. երժ. (երաժշտական) դարձուած։

phrásenhaft, ած. 6. զարդախօս, պաճուճաբան, զրաբան։

Phraseologie, էգ. 35. եւ 31. սեպհական՝ մասնաւոր ասութիւն. անիմաստ՝ անհամաճար խօսք. 2. քաղուածոյք լեզուի մը մասնաւոր ասութեանց։

phrenétisch, ած. 6. խելագար, խելացնոր, յիմար, զառանցեալ։

Phrenológ(e), ար. 33. (34.) գանգաբան, գանգագէտ։

Phrenologie, էգ. 35. եւ 31. գանգաբանութիւն։

phrenológisch, ած. 6 գանգաբանական։

Phry'gien, չ. 22բ. աշխ. հ. պր. Փռիւգիա։

Phy'le, էգ. 35. հ. պր. ցեղ, տոհմ (յԱթէնս)։

Phyllóxera, էգ. (եզ. անփփխ. յգ. —s կամ ...xeren) կն. որթաճճի։

Phy's-Harmonika, էգ. (եզ. անփփխ. յգ. —s) երժ. մեղմաձայն երգիոն, երգիոնիկ։

Physik, ճշդագոյն Phy'sik, էգ. 31. անյգ. բնագիտութիւն, բնաբանութիւն, Ֆիզիքա։

physikálisch, ած. 6. բնագիտական, Ֆիզիքական։

Phy'siker, ար. 22ա. բնագէտ, Ֆիզիքոս։

Phy'sikus, ար. 18. (յգ. Physikusse կամ Physici) (քաղքի կամ գաւառամասի մ'առողջութիւնը պահպանելու համար դրուած բժիշկ) գաւառաբժիշկ։

Physiognóm, ար. 33. դիմագէտ, դիմախօսիր։

Physiognomie, էգ. 35. դէմք, կերպարանք. 2. = Phisiognomik.

physiognomi(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3ա. դիմագիտութիւն ստորգեցընել՝ ստորգել։

Physiognomik, էգ. 31. դիմագիտութիւն, դիմախօսութիւն։

Physiognómiker, ար. 22ա. = Physiognom.

Digitized by Google

Physiographie, էգ. 35. բնագրութիւն։

Physiolog(e), ար. 33. (34.) բարեգէտ, բնախօս։

Physiologie, էգ. 35. և 31. բարեգիտութիւն, բնախօսութիւն։

physiologisch, ած. 6. բարեգիտական, բնախօսական։

phy'sisch, ած. 6. բնական, բնագիտական, ֆիզիքական։

Phytograph, ար. 33. տնկաբան, տնկագիր։

Phytographie, էգ. 35. տնկագրութիւն։

Phytolith, ար. 20. հն. տնկաքար։

Phytologie, էգ. 35. և 31. տնկախօսութիւն։

Pianino, չ. 38. երժ. դաշնակ (ուղղաձիգ լարերով պզտիկ դաշնամուր)։

pianissimo, մ. և — չ. անփփ. (հմա. pp.) մեղմագոյն։

Pianist, ար. 33. —in, էգ. 32. դաշնակահար։

piano, մ. երժ. (հմա. p.) մեղմ։ — չ. 38. մեղմ զարնուած տեղ՝ մաս. 2. = Pianoforte.

Piano(forte), չ. 38. երժ. դաշնամուր։

Piast, յտ. ան. ար. 33. պիաստ, բնիկ լեհ՝ լեհաստանցի։

Piaster, ար. 22ա. ղուրուշ, (Տաճկաց) դահեկան։

Pichel, ար. 22ա. կրծկալ։

Pichelei, էգ. 31. շուայտութիւն։

picheln, չբ. հ. և նբ. 3ա. ատեպ ատեպ գինի խմել։

pichen, նբ. և չբ. հ. 3ա. ձիւթել, կպրածիւթել, կպրածիւթով ծեփել. 2. կպրածիւթի պէս կպչիլ։

pick! ձյ. տիք։

Pick, ար. 20. կտցահարուած. կտցահարուածի վէրք։

Pick‖hammer, ար. ար—. մեծ քարհատ՝ քարուրադի։ —nick, ար. (չ.) հանգամանական կոչունք՝ կերակուր։

Picke, էգ. 35. ար—. քարհատ, քարուրադի։

Pickel, ար. 22ա. (յգ. նաև —n) պալար, խաղաւարտ. 2. ար—. = Picke.

Pickel‖flöte, էգ. երժ. սրնգիկ, փոքր սրինգ։ —haube, էգ. չն. երկաթէ գլխանոց։

Pickelchen, չ. 22բ. (նոյ. Pickelꝛ) պալարիկ, փոքր խաղաւարտ։

pick(e)lig, ած. 6. պալարաւոր, խաղաւարտով ծածկուած։

picken, նբ. և չբ. հ. 3ա. կտցել, կտցահարել, կտցով զարնել. 2. ար—. die Steine — քարահատով քարերը տաշել։ — չ. 22բ. անյգ. (քար) տաշելը։

Pickét տ. Piket(t).

Piedestál, չ. 38. ճրտ. պատուանդան, խարիսխ։

Pieck, էգ. 31. նոյ. նաւուն առջենէն ցած և ետևի մասն։

piep, ձյ. ընտ. —! բիբ բիբ (ճուտերու ձայն). 2. — ար. 20. nicht — sagen ճիկ չհանել։

Piepe, էգ. 35. = Pipe.

piepen, չբ. հ. 3ա. ճչել, ճռուողել. (ճնճղկաց) ճճուել։ — չ. 22բ. անյգ. ճռուողում, ճչում։

piepicht, piepig, piepisch, ած. 6. —e Stimme սուր՝ նուրբ ձայն. 2. (մն. piepig) տկար, անզօր. փճացած, փճացկիր։

pieps = piep.

piepsen, չբ. հ. 3գ. = piepen.

Pietä't, էգ. 31. անյգ. որդիական սէր. բ. բարեպաշտութիւն։

Pietismus, ար. 18. անյգ. մնապաշտութիւն, կեղծաւորանեալ բարեպաշտութիւն։

Pietist, ար. 33. —in, էգ. 32. առաքելական պաշտօնատէր (= Frömmler).

Pietisterei, էգ. 31. = Frömmelei.

Pik, ար. 20. և 38. սար, սրածայր լեռ. 2. խղ. տեգ, աղաւ (մաչա). 3. ոխ, քէն, խէթ, թշնամութիւն. e—n — auf I. haben մէկուն դէմ ոխ ունենալ։ — ած. 6. ընտ. = pikfein.

Pik‖aß, չ. տիզի մէկնոց (մաչադելի)։ —fein, ած. արտաքոյ կարգի բարակ՝ անօսր։

pikánt, ած. 6. խայթիչ, կծու, բարկ. կսկծելի, թշնամանքի. 2. խհ. —e Sauce կծու համեմանք՝ ամոքանք։

Pike, էգ. 35. նիզակ, տեգ. 2. գժտութիւն, թշնամութիւն։

Piké, Pikéh, ար. 38. չն. (տեսակ մը) բամբակեայ նիւթ։

piken, ներ. 3ա. գրգռել, շարժել, դրդել, հրապուրել։

Piken|eisen, չ. տէգ, նիզակի ոլաք։ —träger, ար. = Pikenier.

Pikenier (...նիր), ար. 20. զին. տիգաւոր, նիզակաւոր։

Pikét(t), չ. 20. եւ 88. խումբ՝ բանակի զօրաց. 2. ցողանշան ցից. 3. (տեսակ մը քարտախաղ) փիքէ(թ)։

Pikét(t)|pfahl, ար. ցողանշան ցից։ —spiel, չ. = Piket(t), 3.

piki(e)ren, sich — չեզ. 3ա. sich —, zu... պարծիլ՝ պատիւ համարիլ՝ որ...։ — ներ. գրգռել, շարժել, դրդել։

Pilár, ար. 24ա. ձիերը մէկ մէկէ բաժնելու գերան՝ սիւն։

Pilaster, ար. 22ա. ճրտ. մոյթ, շրջեկուսի խարիսխ։

Pilatus, յտ. ան. ար. անցք. Պիղատոս։

Pilger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. պանդուխտ. 2. ճանապարհորդ։

Pilger|fahrt, իգ. պանդխտութիւն, ճանապարհորդութիւն։ —tasche, իգ. հացադիր, հացամախաղ։

pilgern, չէզ. հ. եւ ս. 3ա. պանդըխտել, պանդխտութեան՝ օտար երկիր երթալ։

Pilgerschaft, իգ. 31. անյ. պանդխտութիւն։

Pilgrim, ար. 20. = Pilger.

Pille, իգ. 35. դղէ. դեղահատ։

Pillendreher, ար. ծղբ. դեղավաճառ։

Pilót, ար. 33. նաւ. նաւուղիղ։

Pilz, ար. 20. տկ. սունկ (Fungus). in die —e gehen ա) սունկ ժողվելու երթալ, երթալ զանկոյ. բ) էխ. ընդ. աներեւոյթ ըլլալ, կորսուիլ. փախչիլ, կծիկը դնել. 2. (Blätter-) — վրացի կոճակ, աերեւասունկ (Agaricus)։

pilz|artig, ած. սնկազգի, սնկային։ —körper, ար. տկ. սնկանման մարմին։ —säure, իգ. քմ. սնկաթթու։

pilzhaft, pilzig, ած. 6. տկ. = pilzartig. [րապղպեղ։

Pimént, չ. 20. ճամայկայի դա-

Pimpelei, իգ. 31. ընտ. ողբում, ողջ, աշխարում. 2. մեղկութիւն, թուլամորթութիւն։

pimp(e)lig, ած. 6. տրտում, ցաւագին. մեղկ, թուլամորթ. փափուկ, դիրգ։

Pimpelliese, իգ. 35. ընտ. փափուկ՝ դիրգ՝ քնքուշ (այր՝ կին)։

Pimpelmeise, իգ. 35. ք. լուրջ թխկատար (Parus caeruleus)։

pimpeln, չէզ. հ. 3ա. ընտ. մեղկ՝ դիրգ՝ քնքուշ ըլլալ. հիւանդոտ՝ տկար ըլլալ. ը. մտ. խղճալի ձայնիւ խօսիլ։

Pimpinelle, իգ. 35. տկ. ցիրդ (Pimpinella)։

Pindar, յտ. ան. ար. 38. (նախ-ար. ի ա հյց. —n) հ. պտ. Պինդարոս։

Pindus, ար. անքխ. Պինդոս (լեռան մուսայից). էխ. = Dichtkunst.

Pinguin, ար. 20. ք. թանձրահաւ (Alca impennis)։

Pinie, իգ. 35. տկ. ընտանի շոճ՝ սարոյ (Pinus pinea)։

Pinke, իգ. 35. ք. = El(l)ritze; 2. նաւ. տեսակ մը նաւ. 3. խաղչէքը դնելու տուփ, դրամատուփ։

pinkeln, չէզ. հ. 3ա. ընտ. միզել։

pinken, չէզ. հ. 3ա. հրահան զարնել, հրահանով հուր յառաջ բերել. 2. դարբնել, կռել։

Pinne, իգ. 35. վարպագաթեւ. 2. ք. պինայ (Pinna). 3. ար. փոքրիկ գամ. սլաք, սուր ծայր. (խրացներու...) մետաղէ ծայր։

pinnen, ներ. 3ա. ար. փոքր գամերով հաստատել։

Pinsch(er), ար. 20. (22ա). ք. անգղիական շուն։

Pinsel, ար. 22ա. նկր. վրձին. 2. (անասնոց) վարսափունջ. 3. էխ. անփորձ՝ պարզամիտ՝ խակ մարդ։

pinsel|förmig, ած. վրձնաձեւ. տկ. վրձնակերպ։ —stiel, ար. —stock, ար. վրձնակոթ, վրձնարուն։

Pinselei, իգ. 31. ներկելը, գունաւորելը. 2. էխ. պարզմտութիւն, միամտութիւն, ապշութիւն։

Pins(e)ler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. փցուն՝ յոռի նկարիչ։

pinselhaft, pinselig, ած. 6. ընտ. անփորձ, պարզամիտ, խակ. ապուշ։

pinseln, չէզ. հ. եւ ներ. 3ա. վրձինը գործածել. վրձնով նկարել. 2.

Digitized by Google

փխ. ընդ. պարզամիտ՝ առպուշ ձեւանալ։

Pinzétte, իգ. 35. ունելիք, կայծառ. 2. մազխել. ռմ, մազքաշ։

Pio(u)nier (...նիէր), ար. 20. ռահվիրայ զինուոր։

Pipe, իգ. 35. մեծ տակառ. 2. = (Tabaks-)Pfeife.

Pipin, յտ. ան. ար. 38. — der Kurze կամ Kleine Պեպինոս կարճահասակ։

Pip(p)s, ար. (եզ. 8. յփ. 18.) (թռչնոց լեզուին ծայրը) վէրք։

Pirát, ար. 38. ծովահէն. 2. հարստահարիչ։

Pirátenthum, չ. 7. անյփ. ծովահինութիւն. 2. հարստահարութիւն։

Pirä'us, ար. անփխ. ակխ. Պիրէոս (նաւահանգիստ)։

Piróge, իգ. 35. ն—ն. ծառակուր։

Pirol կամ Piról, ար. 20. կն. ոսկեզօծ կեռնեխ (Oriolus)։

Pisang, ար. 20. բս. ադամաթուզ. 2. ադամաթզենի (Musa)։

pisch! մկ. փըսդ, ըշդ (= pst)։

pispern, չբ. h. 3ա. շշնջել, մըրմնջել, հծծել։

Pisse, իգ. 35. անյփ. ռմ. մէզ, գօզ, ջրփաթ, ռմ. շեռ։

pissen, չբ. h. 3փ. ռմ. միզել, ռմ. շռել։

Pisser, ար. 22բ. —in, իգ. 32. ռմ. միզող։

Pistázie, իգ. 35. բս. պիստակ. 2. echte — (կամ echter —nbaum, ար. 13.) ընտանի պիստակենի (Pistacia)։

Pistill, չ. 20. բս. որձայ կնիք (անկոց) (= Stempel)։

Pistól, չ. 20. = Pistole, 1.

Pistóle, իգ. 35. ատրճանակ. 2. փխ. J—m die — auf die Brust setzen բռնութեամբ մէկէն բան մը առնուլ՝ կորզել։ Բ. — ոսկի դահեկան(ի տեսակ), բիստոլ։

Pistólen|halfter, իգ. —holster, իգ. ատրճանակի պատեան։ —schuß, ար. ատրճանակի հարուած. einen — weit ատրճանակընկեց մը։ —schütz(e), ար. ատրճանակաւոր։

Pistón, չ. (ար.) 38. ար—. մխոց. 2. երժ. մխոցափող, մխոցաւոր փող։

pitschnáß, ած. 6. ընտ. խոնաւ եղած, ջուր դարձած, բոլորովին թրջած։

pittorésk, ած. 6. նկարչական. 2. նկարելի, նկարելու արժանի, նկարագեղ։

Pius, յտ. ան. ար. 18. Պիոս։

Plack, ար. 20. —en, ար. 22բ. բիծ. արատ, աղտ. 2. կարկատ. 3. հարթ երես, տափարակ թիթեղ. կռած։

placken, նբ. 3ա. (= plagen) J. —, J. — und plagen մէկը հարստահարել. ըկել. նեղել, խուել։ sich — էբ. sich — (und plagen) չարչարուիլ, տանջուիլ, նեղուիլ։ Բ. — ար—. an die Wand — պատի վրայ հաստատել. Բ. գետինը՝ հողը հարթել, տափել։ — չ. 22բ. անյփ. = Plackerei; 2. գրուագ, որմած։

Placker, ար. 23ա. ըկիչ, նեղող, չարչարող։

Plackeréi, իգ. 31. հարստահարութիւն, կեղեքում. ճնշում. 2. թշուառութիւն, վիշտք, նեղութիւն։

Pláge, իգ. 35. ըկանք, չարչարանք, նեղութիւն. առկ. Jeder hat seine — ամէն մարդ իւր խաչն ունի. 2. վիշտ. չարիք, աղէտք. (Land-)— հարուած, արկածք, աղէտք։

Pláge|geist, ար. չարագործ անձ. կապաղարթոյց։ —los, ած. անվիշտ։

plágen, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. տանջել, ըկել, չարչարել. sich — չարչարուիլ, տանջուիլ. 2. թախանձել, ձանձրացընել. ը. մփ. = placken, 1.

Plágge, իգ. 35. երկ. ար—. (աւազուտ երկրի մէջ) կանաչագեղ գուղձ, դալարիք։

plággen, նբ. 3ա. երկ. դալարիքը հանել. Բ. (բանի մը վրայ) դալարեաց շերտեր շարել։

Plagiár, ար. 20. —ius, ար. 18. բանաքաղ, բանագող։

Plagiát, չ. 20. բանաքաղութիւն. բանագողութիւն։

Plagiátor, ար. 35. = Plagiar.

Plakát, չ. 20. ազդագիր. ծանուցագիր։

Plan, ար. 18. եւ ըստ 20. ծրագիր. ուրուագիր. միտք, խորհուրդ. դիտաւորութիւն. 2. դաշտավայր. դաշտագետին. 3. կրկէս, ասպարէզ, կռուանոց. 4. բացաստան.

Digitized by Google

անտառի մէջ անծառ տեղ։ — ած. 6. հարթ, տափարակ, հաւասար. էխ. պարզ, անխարդախ։

plan|gemäß, ած. = planmäßig. —hammer, ար. ար—. հարթիչ (մուրճ)։ —konkav, ած. բնգ. հարթգոգաւոր (սալ)։ —konvex, ած. բնգ. հարթուռուցիկ (սալ)։ —los, ած. անծրագիր, անխորհուրդ։ —mäßig, ած. ծրագրական, յօրինուածական, ըստ ծրագրի։ —mäßigkeit, իգ. մեթոտ, յօրինուածութիւն։ —zeichnen, չ. ծրագրութիւն, տուներագրութիւն։ —zeichner(in, իգ.), ար. ծրագրիչ։

Pláne, իգ. 35. սայլածածկոց. ն—կ. getheerte — անձրեւապահ (ծածկոց)։

Plä'ne, իգ. 35. դաշտավայր, դաշտ[տափգետին։

plánen, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. ծրագրել, տուներագրել։

Planét, ար. 33. աստղ. մոլորակ, գնայուն՝ մոլոր աստղ։

Planetárium, չ. 26. գրն. մոլորակացոյց։

Planier|amboß, ար. հարթելու սալ։ —hammer, ար. հարթիչ (մուրճ)։ —kreuz, չ. (գրակազմից) տարածիչ (գործի)։ —wasser, չ. սոսնձաջուր, սոսինձ։

plani(e)r|en, նբ. 3ա. հարթել, հաւասարել. 2. ծածան մետաղները չիկել, տափակցընել. 3. թերթերը սոսնձել՝ անձրտել։ — չ. 22բ. ռնյ. —ung, իգ. 31. = նոյէն նշանակութեանց հեթ։

Plani(e)rer, ար. 22ա. ար—. (գեղարինը) հաւասարող, հարթող։

Planiglób, չ. 33. կամ 20. հարթագունդ։

Planimetrie, իգ. 35. եւ 31. հարթաչափութիւն։

planimétriſch, ած. 6. հարթաչափական։

Plánke, իգ. 35. հաստ տախտակ։

Plänkeléi, իգ. 31. զին. խառնիխուռն՝ անկարգ հրացանաձգութիւն։

Plä'nk(e)ler, ար. 22ա. զին. յոռի հրացանաձիգ։

plä'nkeln, չբ. հ. 3ա. զին. անկարգ կերպով հրացան արձակել. 2. էխ. (թշնամին) աշխատցընել, նեղել։

plánken, չբ. հ. 3ա. ար—. հաստ տախտակներով պատել՝ դրուագել։

Plánkengerüſt, չ. 20. ար—. թումբ, պատուար։

Plä'nkler տ. Plänkeler.

plánſchen, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. եւ 3է. ընդ. աղտեղի ջուրը յուզել՝ խառնել։

Planſchétt, չ. 20. = Blankſcheit.

Plánum, չ. 20. երկաթուղւոյ հարթ երես. զին. սարհարթ հողաբլուր (թնդանօթներն արձակելու համար)։

Plápper|maul, չ. —taſche, իգ. ընդ. շատախօս, շաղփաղփ։

Plappereí, իգ. 31. շատախօսութիւն, շաղփաղփութիւն։

plápperhaft, plápperig, ած. 6. շատախօս։

Plápperhaftigkeit, իգ. 31. ռնյ. շատախօսութիւն, շաղփաղփութիւն։

plápperu, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. շատախօսել. շաղփաղփել. շաղակրատել։ — չ. 22բ. ռնյ. = Plapperei.

plä'rren, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. բղաւել, պոռոչել. պոռալ. կանչռտել։

Pläſír, չ. 20. հաճութիւն, հաճոյք, զբօսանք. փափկութիւն։

pläſírlich, ած. 6. հաճոյական, զբօսացուցիչ։

Pláſtik, իգ. 31. ռնյ. կազմութիւն, կերպարանում. 2. (արուեստ պատկեր՝ արձան գանձէ՝ կաւէ... կազմելու) արձանագործութիւն։

pláſtiſch, ած. 6. կերպարանելի, կերպընկալ. ստեղծական. 2. դուրս ցցուած, արտակարկառ (նկար՝ զարդ՝ պատկեր...)։

Plaſtizitä't, իգ. 31. ռնյ. կերպընկալութիւն։

Platáne, իգ. 35. լայնատերեւ, սօսի (Platanus)։

Platéau (բլաթօ), չ. 33. լեռնադաշտակ, սարահարթ (տեղ)։

Platin կամ Plátin, չ. 33. —a, իգ. ռնփ. կամ Plátina, չ. 33. ռնյ. հ. լուսոսկի, բլադին։

Platin|erze, չ. յ. հ. լուսոսկեհանք. լուսոսկւոյ հանածոյք։ —haltig, ած. հ. լուսոսկեխառն։ —oxyd, չ. քմ. բլադինի ոքսիտ։

Digitized by Google

Platine, իգ. 35. Մետաղեայ նուրբ տախտակ՝ թիթեղ. 2. (Հրացանի...) փականղակ. (դրան փականաց) վահանակ:

platini(e)r||en, նբ. 3ա. ար—. պլատինակե(զօծե)լ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. պլատինակեզօծութիւն:

Pláto, յտ. ան. ար. 38. հ. պտ. Պղատոն:

Platóniker, ար. 22ա. էլ. platónisch, ած. պղատոնական (ած. եւ է.):

plátsch, մկ. ճողփ, ճլմփ:

plátschen, չբ. h. 3ա. եւ 3է. ճողփել. ich habe es — hören ճողփիւն մը լսեցի:

plä'tschern, չբ. h. 3ա. ծփել, տատանել. gegen das Ufer — (ծովը) ափը...) բախել՝ կոծել: —d, ծփուն, մրմնջող (ալիք). 2. im Wasser — ջուրը յուզել: — չ. 22բ. անյփ. ծփանք:

platt, ած. 6. տափարակ, հարթ. մկյ. sich — auf den Bauch կամ auf den Boden legen պառկիլ ի վայր՝ փորի վրայ պառկիլ. էխ. — heraus sagen մեկին ուղղակի՝ յայտնի ըսել. 2. տափակցուած, ողորկուած, ճնշուած. — drücken ողորկել, տափարակել, բարակցընել. — machen կամ schlagen հարթել, տափարակել. 3. էխ. das —e Gegentheil բոլորովին հակառակը. die —e Wahrheit զուտ՝ պարզ ճշմարտութիւնը. 4. —e Sprache եւ — չ. անէխ. — plattdeutsch; բ. ռամկական՝ գաւեհիկ լեզու:

Plátt||decke, իգ. ճրտ. հարթածեղուն: —deutsch, ած. եւ չ. (հկ. Hochdeutsch) ստորին գերմաներէն: —erbse, իգ. բս. դաշտաց քիտամ, տափակոլոռ (Lathyrus): —fisch, ար. ձկ. տափաձուկ (Pleuronectes): —form, իգ. ճրտ. միահարթ տանիք, տամալի, տանեատան: —fuß, ար. տափակ ոտք. բ. ներբան, թաթ ոտից: —fußgänger, ար. յփ. ձկ. ներբանագնաց: —füßig, ած. տափատան, տափոտանեայ: —gold, չ. ոսկեթիթեղ: —kopf, ար. տափակ գլուխ: —köpfig, ած. տափագլուխ: —nasig, ած. տափաքիթ, տափունչ:

Plä'tt||bolzen, ար. = Bolzen, 3. —eisen, չ. ողորկիչ (երկաթ), արդուկ: —frau, իգ. արդուկէ անցընող: —baden, ար. կարթ, փոքր ակիշ:

plä'ttbar, ած. 6. ար—. կռելի, ողորկելի:

Plä'ttchen, չ. 22բ. (նուզ. Plattes) փոքր թիթեղ, երկաթի տախտակ, թանագ, կռած. 2. ճրտ. ար—. կանանագիծ:

Plátte, իգ. 35. = Glatze, 1. եւ 3.; 2. մերկ երկիր, բացատտան (անտառի մէջ անծառ տեղ). մռն. տարահարթ, փոքր լեռնադաշտակ. 3. ար—. թիթեղն, երկաթի տախտակ, կռած, թանագ. տպ. (հաստատուն) տախտակ՝ պատկեր. 4. պնակ, ափսեայ:

Plä'tte, իգ. 35. ողորկում, լուացներն արդուկէ անցընելը. բ. — Plätteisen.

Plätteis, ար. 30. Platteise, իգ. 35. ձկ. = Plattfisch.

plátten, **plä'tten**, նբ. 3բ. sich — էբ. (sich) — տափարակցընել (էբ. տափարակնալ). 2. den Boden — գետինը հարթել. 3. (միայն platten) Wäsche — լուացքն ողորկել՝ արդուկէ անցընել. 4. ար—. den Metalldraht — մետաղաթելերն կռել. den Stahl — պողպատը ձգել՝ երկայնել: — չ. 22բ. անյփ. տափարակցընելը. արդուկէ անցընելը. կռելը:

Plätten||druck, ար. տպ. հաստատապութիւն: —förmig, ած. թիթեղաձեւ, տախտակաձեւ:

Plä'tter, ար. 22ա. —in, իգ. 31. ողորկող, արդուկէ անցընող:

platterdings, մկ. բացարձակապէս. — nicht ոչ իւիք, բնաւ չէ:

Plätteréi, իգ. 31. ողորկում, արդուկէ անցընելը:

Plättheit, իգ. 31. տափարակութիւն. բ. հետեւակութիւն, գռձութիւն:

platti(e)r||en, նբ. 3ա. ար—. թիթեղով դրուագել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. թիթեղադրուագ:

Platti(e)rer, ար. 22ա. ար—. թիթեղադրուագ:

Platz, ար. 13. տեղի, վայր, կայան. nehmen Sie — հրամմեցէք նստեցէք. զին. auf dem —e bleiben ռազմատեղ՝ անդէն մեռանել. 2. մէջոց, անջրպետ. 3—m — machen մեկուն (անցք-

նելու համար) տեղի տալ. էջ. hier ist nicht der —, davon zu sprechen հիմայ անոր վրայ խօսելու ժամանակը՝ տեղը չէ. Beides hat bei mir — երկուքն ալ ինծի կը պատահի. — greifen առնկախու գտնել, հաստատութիւն առնուլ, հաստատուիլ. Գ. auf dem —e առժամայն, նոյնհետայն: Բ. — ար. չօթ, գըրպանի, պարցամատ: — մղ. բռմբ, ճայթ: — ար. 18. նաեւ 20. պայթիւն, բռմբիւն:

Plätzregen, ար. 22բ. տարափ, տեղատարափ, յորդահեղեղ անձրեւ:

Plä'tzchen, չ. 22բ. (նուազ. Platz) փոքր տեղ. 2. դղէ. անուշահամ գեղահատ:

plätzen, չբ. 3ա. h. ով ճայթիլ, ճարճատիլ. 2. s. ով շառաչմամբ խորտակիլ՝ պայթիլ. ը. մփ. — bersten, 1. եւ 2.; բ. յանկարծ՝ յեղակարծումն մտնել. mit et. hervor կամ heraus — (գիտցած բանը) պահել չկարենալ՝ յայտնել:

plä'tzen, նբ. եւ չբ. h. 3է. ատէպ եւ յոալ հրացանաձգել. 2. ափահարել. ձայն հանելով՝ հնչեցնելով զարնել. 3. իրի մ'երեսէն բան մը հանել. մաքրել. e—n Baum — = anlaschen, 1.

Plauder|hans, ար. —liese, էգ. —matz, ար. —maul, չ. = Plaudertasche. —sopha, չ. բազմոցակ, երկու հոգւոյ համար բազմոց: —stübchen, չ. առանձնոց: —tasche, էգ. ընփ. ծանրատաղտուկ շատախօս:

Plauderei, էգ. 31. (gemüthliche) — (ախորժական) խօսակցութիւն. 2. էչ. մփ. (ծանրատաղտուկ՝ ձանձրացուցիչ) շաղփաղփութիւն. սնոտի բանք. շողոմողութիւն, քսութիւն:

Plauderer, ար. 33ա. —in, էգ. 32. շատախօս, շաղփաղփ, շաղակրատ:

plauderhaft, ած. 6. շատախօս, շաղփաղփ. 2. փսաքուս:

Plauderhaftigkeit, էգ. 31. անյփ. շաղփաղփութիւն, շաղակրատութիւն. քսութիւն:

plaudern, չբ. h. եւ նբ. 3ա. խօսակցիլ. 2. ը. մփ. շաղփաղփել, շաղակրատել. (թռչնոց) կարկաչել. 3. նբ. j—m die Ohren von et. voll — մէկուն բան մը շաղակրատութեամբ խմացընել, մէկուն ականջները լեցընել: sich — էբ. sich müde — շատախօսութենէ յոգնիլ: — չ. 32բ. անյփ. = Plauderei.

plausibel, ած. 6. հաւանական, հաւանութեան արժանի, գոհելի. j—m et. — machen մէկը բանի մը տեղեակ ընել, մէկուն բան մը հասկցընել:

plan(t)z, մղ. բռմբ:

Plebejer, ար. 33ա. —in, էգ. 32. հ. պտ. (հկ—նշ. Patrizier,in) ռամիկ:

Plebejerthum, չ. 7. անյփ. ռամկականք. 2. ռամկականութիւն:

Plebiszit, չ. 20. հ. պտ. ժողովըրդական վճիռ:

Plebs, էգ. (նաեւ ար.) անփխ. հ. պտ. ռամիկ, ռամկական. ը. մփ. խառնիճաղանճ:

Pleite, էգ. 35. ընփ. սեղանաւորէկութիւն, սնանկութիւն: — ած. (էբր. ապորաֆելէ ֆրծ.) — bankerott.

Plejade, էգ. 35. աստղ. բազմաստեղք, ցուլ աստեղատան վեց աստեղք:

Plempe, էգ. 35. ընփ. սուր, սուսեր. 2. անհամ՝ անախորժ ըմպելի՝ օշարակ:

plempern, չբ. h. եւ նբ. 3ա. im Wasser — ջուրը ժբթեցընել՝ յուզել՝ պղտորել. 2. շատ եւ ատէպ խմել:

Pleonasmus, ար. 27. ճրտխ. էփն. աւելադրութիւն. 2. աւելաբանութիւն:

pleonastisch, ած. 6. ճրտխ. աւելադրական. 2. աւելաբանական:

Plinius, յտ. ան. ար. 18. Պլինիոս:

Plinse, էգ. 35. խհ. գալարեալ ձուածեղ:

Plinth, ար. 20. Plinthe, էգ. 35. ճրտ. պատուանդան, (սեան) խարիսխ:

Plombe, էգ. 35. կապար(եայ կնիք):

plombi(e)ren, նբ. 3ա. վճ. վաճառաց կապարեայ կնիք զարնել՝ կապարով կնքել. e—n Zahn — ակռայ մը ոսկիով... լեցընել: — չ. 32բ. անյփ. = բայէն նշանակութեան հետ:

Plö'tze, էգ. 35. ցնցա. Plötz, ար. 20. յն. ա. Rothauge, է.:

plö'tzlich, ած. 6. եւ մ. յանկարծական, չյուսացուած, անակնկալ յանկարծակի։

Plö'tzlichkeit, իգ. 31. անյ. յանկարծութիւն, անակնկալութիւն։

Plúderhose, իգ. 35. երկայն եւ լայն սռնազգեստ։

plump, ձղ. դղո՛րդ։ — ար. 20. թոմբիւն, դղրդիւն։ — ած. 6. կոշտ. չինական. անկիրթ, անարդի. թանձրամիտ. Հոծ, կուռ, յաղթ, ծանր։

Plúmp|keule, իգ. ար—. յուղկէշ ձող (ձկնորսաց)։ —sack, ար. էղ. dreh' Dich nicht um, der — geht 'rum! բոլորուէք, կորկոտծեծ։

plúmpen, չէ. s. 3ա. աղմկով իյնալ։

Plúmpheit, իգ. 31. անկրթութիւն. անարգութիւն, վայրենութիւն. դանդաղութիւն։

plumps! ձղ. = plump, ձղ.։

plúmpsen, չէ. h. եւ s. 8է. = plumpen.

Plúnder, ար. 22ա. անյ. բազմախուռն կոյտ. ցնցոտիք, հնոտիք. հին անօթք՝ պայմանք՝ կազմածք։

Plúnder|flicken, չ. կարկատուկ։ —kasten, ար. —kiste, իգ. հին անօթոց արկղ։ —kram, ար. = Plunder. —mas, ար. ընփ. կապերտավաճառ, կապերտաժողով։

Plünderéi, իգ. 31. աւարառութիւն, յափշտակութիւն։

Plü'nderer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հէն, աւարառու, ապականաւոր. յափշտակիչ։

plü'ndern, նբ. եւ չէ. h. 3ա. աւար հարկանել, աւարել, յափշտակել, կողոպտել. 2. einen Reisenden — ճանապարհորդ մը կողոպտել։ — չ. 22է. անյ. —ung, իգ. 31. աւար, ապականութիւն, յեղուզակութիւն. gänzliche — աւարառութիւն, կատարեալ կողոպուտ։

Plü'nderungs|sucht, իգ. աւարառութիւն, յափշտակութեան ցանկութիւն։ —süchtig, ած. աւարառէր, աւարառութեան ցանկացող։

Plúral կամ Plurál, ար. 20. քր. յոգնակի։

plurálisch, ած. 6. յոգնական, բազմաթիւ։

Pluralísmus, ար. 27. փիլ. (հկ-ն. Monismus) բազմաւորութիւն։

Pluralitä't, իգ. 31. բազմաւորութիւն, յոգնականութիւն։

Plüsch, ար. 20. թրդեղէն՝ մետաքսեղէն՝ բամբակեղէն թաւ պաստառ։

plü'schen, ած. 6. թաւարծի, թաւաւոր (նիւթ)։

Plusquamperféktum, չ. 40. քր. գերակատար։

Plúto, յտ. ան. ար. 33. դից. Պղուտոն (դժոխոց աստուածն)։

Plutonísmus, ար. 26. (հկ-ն. Neptunismus) երկր. պղուտոնականութիւն։ [տոնական։

Plutonist, ար. 33. փիլ. պղու-

Pluviál, չ. 20. կր. —e, չ. 33. նամիփորա, շուրջառ։

Pneumátik, իգ. 31. օդագիտութիւն։ [կան։

pneumátisch, ած. 6. օդագիտա-

Pö'bel, ար. 22ա. ռամիկ, խառնամուժ, ամբոխ։

pö'belhaft, ած. 6. ռամիկ, գռեհիկ, ռամկական։

pö'bel|mäßig, ած. = pöbelhaft. —sprache, իգ. ռամկօրէն, ռամիկ լեզու։

Pö'belhaftigkeit, իգ. 31. ռամկականութիւն, չինականութիւն, կոշտութիւն։

Póch|brett, չ. տախտակ։ —erz, չ. մանրուելի՝ լեռնուելի հանքանք։ —hammer, ար. մանրիչ (մուրճ)։

póchen, չէ. h. եւ նբ. 3ա. = klopfen; 2. ար—. մրճելով՝ կռելով... աշխատիլ. Erz — հանքանք լեռնուլ. 3. աղաղակել, ազդել. 4. auf et. — ա) բանի մը յենուլ՝ ապաւինիլ. բան մը կռնակ ընել. բ) յանդըգնութեամբ բան մը պահանջել։ — չ. 22է. անյ. = բ—յէն նշա-նա—բիւնից հետ։

Pócher, ար. 22ա. բախող. (դուռը) զարնող. 2. սնապարծ, պարծենկ. մեծաբան, անձնագով. 3. ար—. հանքանց լեռնող. բ. լեռնիչ, լեռող մեքենայ։

Pócke, իգ. 35. ախտ. = Blatter.

pócken|artig, ած. 6. ծաղկախտային։ —krankheit, իգ. = Blatter, 2. —narbig, ած. = blatternarbig.

Digitized by Google

Pockholz, չ. 7. դէ. եւ ար. գայակափայտ, գաղղիական փայտ:

pockicht, pockig, ած. 6. = blatternarbig; 2. = pockenartig.

Podagra, չ. 33. կամ անփփխ. անյգ. ախտ. = Fußgicht.

podagrisch, ած. 6. **Podagrist**, ար. 33. ախտ. պատատագրոտ (ած. եւ գ.):

Podest, ար. 20. նրտ. (սանդղոց գլուխը) գաւթիկ:

Poder, ար. 20. = Gefäß, 1.

Poem, չ. 20. մրմունջք, քերթուած, բանաստեղծութիւն:

Poesie, իգ. 35. եւ 31. = Dichtkunst; 2. = Gedicht.

Poet, ար. 33. —in, իգ. 32. = Dichter(in).

Poetaster, ար. 22ա. ընտ. = Dichterling.

Poetik, իգ. 31. բանաստեղծութիւն. արուեստ բանաստեղծութեան:

poetisch, ած. 6. վիպասանական, բանաստեղծական, քերթողական:

pointi(e)ren (բօէնթ...), նբ. 3ա. einen Gedanken — խօսքի... մը խոսա կերպարանք տալ. 2. ein Fernrohr, ein Geschütz — հեռադէտ՝ թնդանօթ մը նպատակին ուղղել: — չբ. հ. խաղատիրոջ հետ խաղալ:

Pokal, ար. 20. բաժակ (ոսկեղէն...):

Pökel, ար. 22ա. խհ. աղաջուր:

Pökelfaß, չ. աղաքամանդուկ. 2. միս աղելու աման: —fleisch, չ. յաղած, յաղեալ միս:

pökeln, նբ. 3ա. աղել:

pokuli(e)ren, չբ. հ. 3ա. շատ գինի խմել:

Pol, ար. 20. բեւեռ:

Polack եւ **Polack**, ար. 33. կամ **Polacke**, 34. էշ. մր. փխնյ. **Polek**. Լեհաստանցի, Պողոնիացի:

polar, ած. 6. ատղ. ստտ. բեւեռային, բեւեռական (ատող...):

Polar‖bär, ար. ի. = Eisbär. —expedition, իգ. —fahrt, իգ. բեւեռագնացութիւն:

Polare, իգ. 35. ստտ. բեւեռ:

Polarisation, իգ. 31. ֆզն. բեւեռականութիւն:

polarisi(e)ren, նբ. 3ա. բեւեռացնել: sich — չբ. բեւեռանալ: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = Polarisation.

Polarität, իգ. 31. քնէ. բեւեռամիտութիւն (մագնեսի):

Pole, ար. 34. **Polin**, իգ. 32. Պողոնիացի, Լեհ:

Polei, ար. 20. իգ. 31. դէ. = Flachskraut; 2. kretischer — կրետական հալեւորիկ (Teucrium creticum):

Polemik, իգ. 31. մաքառումն (գրով), բանակռիւ, բանավէճ:

Polemiker, ար. 22ա. (գրով) մաքառող, վիճող:

polemisch, ած. 6. վիճական, պայքարական:

polemisi(e)ren, չբ. հ. 3ա. (գրով) մաքառիլ, բանավիճել:

Polen, չ. 22բ. աշխ. Պողոնիա, Լեհաստան:

Polier, ար. 20. ար. վարպետ գործաւոր:

Poli(e)r‖bank, իգ. ողորկիչ, յղկիչ (գործի): —eisen, չ. արծնիչ (գործի): —hammer, ար. յղկիչ՝ ողորկիչ մուրճ: —rad, չ. —scheibe, իգ. յղկիչ՝ ողորկիչ անիւ՝ ճախարակ:

poli(e)rbar, ած. 6. յղկելի, ողորկելի:

poli(e)ren, յղկել, ողորկել, փայլեցնել. 2. (զէնքերը) ջնջել փայլեցնել, սրբել, մաքրել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. յղկելը, ողորկելը, փայլեցնելը:

Poli(e)rer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. յղկող, ողորկող, փայլեցնող. (խարտելով) վրայէն անցնող. 2. = Polier.

Poliklinik, իգ. 31. հիւանդանոց՝ ուր հիւանդք կը դարմանուին եւ տուն կ'երթան:

Politik, իգ. 31. քաղաքականութիւն, քաղաքագիտութիւն, աշխարհավարութիւն. 2. քաղաքական գործք՝ դէպք. 3. փխ. հնարագիտութիւն, ճարտարութիւն, խորամանկութիւն:

Politiker, ար. 22ա. քաղաքագէտ, աշխարհավար:

Politikus, ար. ընտ. (եղ. անփխ. յգ. 16.) խորամանկ մարդ:

politisch, ած. 6. քաղաքական, քաղաքագիտական, քաղաքավարական, աշխարհավարական. փխ. ճարտար, խորամանկ:

politiſi(e)ren, չբ. հ. 3—. քաղաքական իրաց վրայ խօսիլ։

Politúr, էգ. 31. (յղկելով յառաջ բերուած) փայլունութիւն, փայլքին (մետաղաց). բ. ճնարանկ. 2. փխ. dieſer Mann hat viel — այս մարդն ազնիւ վարմունք ունի։

Polizéi, էգ. 31. առհ. ոստիկանութիւն. 2. ոստիկանութեան պալատ։

Polizéi‖ſtunde, էգ. պանդոկները գոցուելու ժամանակ։ —verwaltung, էգ. ոստիկանութիւն։ —weſen, չ. ոստիկանութիւն, ոստիկանութեան վերաբերեալ իրք։

polizéilich, ած. 6. ոստիկանութեան, ոստիկանական։

Poliziſt, ար. 33. ոստիկան, գործակալ ոստիկանութեան։

Pólka, էգ. (էզ. անփխ. յփ. —s) (տեսակ մը) կաքաւ եւ կաքաւերգ։

pólken, չբ. հ. 3—. կաքաւել։

pólniſch, ած. 6. լեհական. die —e Sprache, — չ. անփխ. das —e լեհերէն. փխ. es iſt eine —e Wirthſchaft այս տունը (կամ հոս) շատ աղտեղի է, բնաւ մաքրութիւն չկայ։

Pólſter, չ. 22—. բարձ, (մազալից՝ բրդալից) անկողին. 2. մազ՝ բուրդ... որով անկողին... կը լեցուի։

Pólſtermacher(in, էգ.), ար. 22—. ար—. անկողնագործ, բարձարար։

pólſtern, նբ. 3—. ար—. մազով՝ բրդով լեցընել, պաստառալից ընել։

Póltergeiſt, ար. 9. — Polterer; բ. ոգի, գիշերական ճիւաղ. ռմ. խըպըլիկ։

Pólterer, ար. 22—. բարկասիրտ՝ ցասկոտ մարդ. 2. խռովարար, աղմկարար։

póltern, չբ. հ. եւ ſ. նբ. 3—. (h. —ել) (գլորելով) աղմուկ հանել, բ. (մարդու) աղմկել, աղմուկ յարուցանել՝ յուզել. փ. an der Thür — սաստկութեամբ՝ զօրութեամբ դուռը բախել. դ. es poltert in der Kammer աղմկէն խուցը պիտի կործանի, խցին մէջ սաստիկ աղմուկ յարուցած են. 2. (ſ. —ել.) աղմկով շարժիլ՝ խլրտիլ։ — չ. 22բ. առհ. աղմուկ, ժխոր, շաչիւն. դղրդիւն, շշուկ։ [նիստ։

Polyéder, չ. 22—. ե—ո. բազմա-

Polyglótte, էգ. 25. բազմալեզուեան մատեան։

Polygón, չ. 20. ե—ո. բազմանկիւն. 2. զին. ճրտ. հրձիգ զօրքը կրթելու ասպարէզ։

Polyhíſtor, ար. 25. եւ 20. բազմագէտ, բազմահմուտ։

Polikárp, յտ. ան. ար. 20. Պողիկարպոս։

Polyneſien, չ. 22բ. աշխ. Բազմակղզիք, Բոլինեզիա, Ովսարաքեայ կղզիք։

Poly'p, ար. 33. կն. պողիպոդ, բազմոտանի. 2. բժշ. ուռեցք մսոյ կամ պալարան (ի ռնգունս)։

Poly'penſtock, ար. 13. կն. պողիպոդի բոյն։

Polytéchniker, ար. 22—. բազմարուեստեան ճեմարանի աշակերտ։

Polytéchnikum, չ. 26. բազմարուեստեան ճեմարան։

polytéchniſch, ած. 6. —e Schule բազմարուեստեան դպրոց։

Polytheiſmus, ար. 27. բազմաստուածութիւն, բազմաստուածեան մոլորութիւն։

polyteiſtiſch, ած. 6. բազմաստուածեան։

Pomáde, էգ. 35. օծանելիք, անուշ իւղ. 2. ընփ. հանդարտութիւն. das iſt mir —! ինծի անտարբեր բան մըն է։

pomádig, ած. 6. իւղալից, անուշ իւղով օծուած. 2. ընփ. պաղարիւն, հանդարտ, հեզ։

pomad(iſ)ſ(e)ren, օծանելեօք՝ անուշ իւղով օծել։

Pomeránze, էգ. 35. տկ. նարինջ. 2. թուրինջ. 3. — Pomeranzenbaum.

Pomeránzen, ար. 22բ. ընփ. նարնջօղի. 2. թուրինջօղի։

Pomeránzen‖baum, ար. տկ. նարնջ(են)ի (Citrus aurantium)։ —garten, ար. նարնջաստան։

Pómmer, ար. 22—. —in, էգ. 32. Պոմերանիացի. 2. փխ. շինական, բիրտ։

Pomológ(e), ար. 33. (34.) գործ. մրգախօս, մրգաբան։

Pomóna, յտ. ան. էգ. 36. (էզ. նաեւ 28.) դցբ. մրգաց դիցուհի, Մրգանուշ, Պոմոնա. բ. տաղ. Պոմոնա (մոլորակ)։

Digitized by Google

Pomp, ար. 20. (հնց. իգ. 31.) Հանդէս, շուք, շքեղութիւն, մեծապայծառ փառաւորութիւն:

Pompéjus, յտ. ան. ար. անփխ. (հյց. նաեւ Pompéjen) հ. պտ. Պոմպէոս:

pómphaft, ած. 6. մեծաշուք, փառաւոր, շքեղ, պերճ:

Pómphaftigkeit, իգ. 31. անյգ. Հանդէս. շուք. շքեղութիւն, պերճութիւն:

pompö's, ած. 6. = prächtig; ռմն. գխ. = vortrefflich.

poni(e)ren, նբ. 3ա. ընտ. ein Glas Bier — (ընկերներուն...) գաւաթ մը գարեջուր խմցընել՝ մատուցանել:

Pöniténz, իգ. 31. = Buße.

Póntifex, ար. (եղ. անփխ. յգ. Pontifices) հ. պտ. քրմապետ (Հռովմայեցւոց):

Póntius, յտ. ան. ար. անփխ. Պոնտ(ի)ոս:

Pontón (բօնթօն), ար. 38. նաւակամուրջ. 2. ն—ն. կամրջանաւ. բ. գետերու վրայ բեռ կրելու նաւակ, տափանաւ. գ. գերեալները բանտարկելու հին նաւ, բանտանաւ:

Póntus, ար. անփխ. աշխ. հ. պտ. Պոնտոս. 2. — Euxinus Սեւ ծով(ու հին անունը):

Pópanz, ար. 20. երկեցուցիչ ճիւաղ. բ. ուրուական ոգի:

Pópe, ար. 34. երէց Ռուսաց, բոր:

Póplin, չ. 20. վճ. տեսակ մը կերպաս:

Popó, ար. 38. տղ. բրբ. յետոյք:

populä'r, ած. 6. ռամիկ, գռեհիկ, հասարակաց, ռամկական. 2. ժողովրդական, ժողովրդասէր:

populari(e)ren, նբ. եւ sich — գբ. 3ա. ժողովրդականացընել. ժողովրդական ընել. 2. ժողովրդեան սիրելի ընել:

Popularitä't, իգ. 31. բռն. ժողովրդասիրութիւն, քաղցրութիւն. 2. սէր՝ հաճութիւն ժողովրդեան, ժողովրդականութիւն:

Póre, իգ. 35. անդզ. տբ. բնէ. բն. փոսուք, ծակ, ծակիկ:

porö's, ած. 6. բռն. ծակոտկէն, ծակոտ:

Porositä't, իգ. 31. ծակոտկէնութիւն, ծակոտութիւն:

Pórphyr կամ **Porphy'r**, ար. 20. հն. պորփիւր, խայտակուճ:

porphy'rig, porphy'risch, ած. 6. խայտակճային:

Porphy'rius, յտ. ան. ար. անփխ. հ. պտ. Պորփիւր:

Pórre(e), Pórrey, ար. 38. անյգ. տբ. պրաս (Allium porrum):

Porsch, Porst, ար. 20. տբ. սպիտակ խնկենի (Ledum):

Portál, չ. 20. ճրտ. մեծ դուռն՝ երես՝ ճակատ եկեղեցւոյ:

Port(e)-epée (բօրդ-էբէ), ար. 38. սրակալ, թրակալ:

Portefeuille (բօրդֆէօյլ), չ. 38. թղթակալ. փխ. պաշտօն, պաշտօնէութիւն:

Portemonnaie (բօրդ-մօնէ), չ. 38. դրամակալ:

Portier, ար. 38. = Pförtner, 1.

Portière, իգ. 35. դրան վարագոյր՝ սրահակապան:

Pórtikus, ար. (եղ. անփխ. յգ. 16.) ճրտ. կամարակապ սրահ:

Portión, իգ. 31. (ռմն. — Essen) բաժին, մասն. զին. (զօրաց կերակրոյ օրըստօրեայ) բաժին:

portiónenweise, մ. մաս մաս, բաժին բաժին:

Pórto, չ. 38. կամ անփխ. (յգ. նաեւ Porti) նամակ բերելու վարձք, նամակավարձ, բերողչէք, տանողչէք:

pórtofrei, ած. ապահարկ. նամակավարձէ ազատ: —freiheit, իգ. ապահարկութիւն, նամակավարձէ ազատութիւն: —gebühr, իգ. նամակ բերելու վարձք. ընտ. բերողչէք: —tarif, ար. —taxe, իգ. նամակահարկ, նամակավարձ:

Porträ't, չ. 38. ջնջ—. 20. կենդանագիր:

Porträ'tmaler, ար. կենդանագրող:

porträti(e)ren, նբ. 3ա. կենդանագրել:

Pórtugal, չ. 38. աշխ. Լուսիտանիա, Փորթուկալ:

Pórtula(c)k, ար. 38. տբ. անմեռուկ, փրփրեմ (Portulaca):

Porzellán, չ. 20. ճենապակի, յախճապակի. unechtes — ճենական խեցի, կէս ճենապակի:

Porzellánſerde, իգ. ճենապակեայ կաւ։ —waaren, իգ. յոգ. ըն. յախճապակեղէնք, ճենապակիէ ամա–նանք։

porzellánen, ած. 6. յախճապակեայ. խեցեղէն, կէս ճենապակեայ։

Posamentier, ար. 20. ար–. ժապաւինագործ, ժապաւինավաճառ։

Posáune, իգ. 35. երժ. ուռագափող. 2. ըւ. մր. փող. Ք. in die — blasen կամ stoßen աղմուկ հանելով հռչակել, աղմուկ հանել, աղմկել։

posáunen, չբ. ի. եւ նբ. 3ա. (դպբ. անց. posaunt) փող՝ ուռագափող զարնել՝ հարկանել։

Posáunenbläser, ար. 22ա. երժ. ուռագափողար. ըւ. մր. փողահար, փողար։

Posáuner, ար. 22ա. Posaunist, ար. 33. երժ. = Posaunenbläser.

Póse, իգ. 35. փետուր, փետուրգրիչ. 2. նկր. դիր, ձեւ։

Poséidon, յր. ան. ար. 08. դպբ. Նեպտոն, Ծովու դիք։

Positión, իգ. 31. (կարգաւի մէջ ոտից) դիր. բնգ. դիր, նիստ. վճն. դիր, կայան։

pósitiv կամ positív, ած. 6. (հկ–նչ. negativ) դրական, հաստատական։ — ար. 20. քր. դրական։

Positúr, իգ. 31. դիր, ձեւ, կացք. sich gegen J. in — setzen մէկուն դէմ կռուի պատրաստուիլ։

Pósse, իգ. 35. խեղկատակու–թիւն, կատակ. —n reißen խեղկա–տակութիւն ընել, խեղկատակել. —n! փուճ խօսք. 2. Բր. կատակեր–գութիւն։ [(գարբիններու)։

Possékel, ար. 33ա. մեծ մուրճ

Póssen, ար. 33բ. գաւ, ննգ, չարութիւն. J—m e—n — spielen կամ thun մէկուն խաղ մը խաղալ, ննգ՝ գաւ գործել։

Pössen|dichter, ար. կատակերգակ (բանաստեղծ)։ —macher, ար. = Possenreißer. —oper, իգ. զուարճա–կան կատակերգութիւն։ —reißer, ար. ծաղրածու, հալխա, խեղկա–տակ, կատակերգու։ —reißerei, իգ. խեղկատակութիւն, կատակեր–գութիւն։ —spiel, չ. = Posse, 2.

póssenhaft, ած. 6. ծաղրածու, ծաղրալից, ծաղու. 2. խեղկատակ։

Póssenhaftigkeit, իգ. ծաղրակա–նութիւն. 2. խեղկատակութիւն։

possessív, ած. 6. քր. —(e Fürwörter) ստացական (դերանուններ)։ — չ. 29ա. = Possessivum.

Possessívum, չ. 30. քր. ստացա–կան։

posſierlich, ած. 6. զւարճալից. ծաղրածու. հալխա, ծաղրալից. ծաղու. արտառոց։

Posſierlichkeit, իգ. 31. Հաղպատու–թիւն. արտառոց ըլլալը։

Post, իգ. 31. նամակատուն. սուր–հանդակարան. 2. թղթաբեր. թղթաբերութիւն. սուրհանդակ. թղթատարի կառք. reitende — ձիա–գնացեալ. mit umgehender (կամ wendender) — antworten առաջին սուր–հանդակով պատասխանել. 3. պնդակառք. 4. նորալուր։ Բ. — իգ. 31. ար. 13. = Posten, 3. Գ. — ար. 33. պր. (Reh) —en յգ. (այ–ծեամ որսալու) պզտիկ գնդակներ։

Póst|amt, չ. սուրհանդակաց պաշտօն՝ վարչութիւն. Բ. նամա–կատան գրասենեակ։ —anstalt, իգ. նամակատուն։ —anweisung, իգ. (նամակատանէն որոշ գումար մ՚ըն–դունելու) պատուիրագիր։ —beam–te(r), ար. նամակատան՝ սուրհան–դակի պաշտօնատէր՝ գործակա–տար։ —bote, ար. թղթաբերիկ։ —briefkasten, ար. նամակատուփ։ —bü–reau, չ. = Postamt, Բ.։ —frei, ած. ազատահարկ, սուրհանդակի ծախքէ ազատ։ —halterei, իգ. (ձիաւոր) սուրհանդակութիւն. Բ. (ձիաւոր) սուրհանդակապետութիւն։ —haus, չ. նամակատուն, սուրհանդակա–րան։ —kutsche, իգ. պնդակառք։ —marke, իգ. նամակադրոշմ։ —nach–nahme, իգ. ըն. gegen — նամակատա–նէն հատուցանելի։ —papier, չ. ըն. աղնիւ՝ նամակի թուղթ։ —reiten, չբ. ս. 3բ. անբժ. սուրհանդակով երթալ՝ ձիաւորել։ —reiter, ար. (ձիաւոր) սուրհանդակ։ —säule, իգ. մղոնացոյց քար, մղոնաքար։ —schaffner, ար. սուրհանդակի վարիչ։ —schein, ար. թղթաբերի մուրհակ՝ տոմսակ. ընկալագիր։ —station, իգ. (սուրհանդակի) կայարան։ —tag, ար. սուրհանդակի օր. էի. ըն.

Digitized by Google

Das kommt einen — zu spät շատ ուշ է։ —wechsel, ար. (սուրհանդակայց) ձիափոխութիւն։ —zug, ար. սուրհանդակի ձիանք. բ. սուրհանդակի կառատորմ։

póst‖..., լտ. նխ. = nach... յետ...։ —diluvianisch, ած. գտն. երկր. յետաջրհեղեղեան։ —fix(um), չ. գտն. փր. (հմմտ. Präfix(um) յետադաս (նշանագիր կամ մասնիկ)։ —skriptum, չ. (հմտ. P. S. Յ. Գ.) յետագրութեան։

postálisch, ած. 6. թղթատարական։

Postamént, չ. 20. Նրգ. պատուանդան (արձանց...), ներքնախարիսխ (տ. Fußgestell)։

Pö'stchen, չ. 22բ. Նուաղ. Postenի։

Pósten, ար. 22բ. պաշտօնավայր. 2. (զօրաց) կայանք. 3. պահակերոց, պահականոց. 4. պաշտօն, բարձ, աստիճանութիւն. 5. դիր. (Schildwache auf) — պահանորդ, պարեկապան. auf — stehen պահակերութիւն ընել. 6. (Նոյն Post իգ. եւ ար). որոշ քանակութիւն մը, ամբողջութիւն, գումարութիւն. վճ. վաճառքի մաս. բ. դրամի ամբողջական գումար։

Pósten‖lauf, ար. սուրհանդակաց ընթացք։ —träger, ար. բանբեր, զրուցատու։ —weise, մկ. մաս մաս։

posti(e)r‖en, Նբ. եւ sich — ինք. 3ա. դնել, տեղաւորել. դրուիլ, տեղաւորուիլ, բնակիլ։ — չ. 22բ. անյդ. —ung, իգ. 31. զետեղելը, կարգելը, տեղաւորում։

Postille, իգ. 35. քարոզագիրք։

Postill(i)ón (Բոսդիլյոն), ար. 20. սուրհանդակ, ձիավար, օժընդակ։

postnumerándo, մկ. — bezahlen, postnumeri(e)ren, Նբ. 3ա. վերջէն վճարել (հմմտ. pränumerieren)։

Pósto, չ. 33. անյդ. միայն գրծ. է — fassen հաստատութիւն կենալ, հաստատուն ոտք կոխել։

Postulát, չ. 20. գտն. = Forderung, 1. եւ 2. եւ Heischesatz.

postuli(e)ren, Նբ. 3ա. հայցել, պահանջել, թախանձել (տ. Nachfordern 1.)։

Poténz, իգ. 31. կարողութիւն (Նաեւ ուս.). zu einer — erheben կարողութեան բարձրացընել։

potenzi(e)ren, Նբ. 3ա. ուս. eine Zahl — թիւ մը կարողութեան հանել։

Pótt‖asche, իգ. փմ. բողաս, անկաղ։ —fisch, ար. կն. մեծագլուխ միշապաձուկ (Physeter macrocephalus)։

potz! (մղ. անէծք, զարմանք.) բա՜բէ. —blitz!, —tausend!, —wetter! անիծեալ, գրո՜ղ տանի։

poussi(e)ren, Նբ. եւ sich — ինք. 3ա. խթել, հրել, քշել։

Prä, չ. անփխ. ըստ. նախամեծարութիւն, առաւելութիւն (= Vorrang). das — haben նախաթոռ՝ գահերէց ըլլալ։

Präbénde, իգ. 35. = Pfründe.

Pracht, իգ. 31. անյդ. յնյդ. 13. փառաւորութիւն, շքեղութիւն. գեղխութիւն, շռայլութիւն։

Prácht‖aufwand, ար. շռայլութիւն, անչափ ծախք։ —aufzug, ար. մեծաշուք՝ փառաւոր հանդէս։ —ausgabe, իգ. փառաւոր՝ շքեղ տպագրութիւն։ —himmel, ար. ամպհովանի։ —käfer, ար. կն. կովակեղ, եղնակեղ (Buprestis)։ —liebend, ած. փառաւորութիւն սիրող, պերճասէր. տառատանձեան. շռայլ։ —los, ած. անշուք։ —süchtig, ած. փառասէր, պերճասէր։ —voll, ած. = prächtig. —werk, չ. զարմանալի՝ շքեղ՝ փառաւոր գործք։ —zimmer, չ. հանդիսութեան՝ փառաւոր սենեակ։

prä'chtig, ած. 6. փառաւոր, շքեղ, մեծաշուք. մեծածախ. 2. սքանչելի. մեծագեղ, վայելուչ. գերազանց. 3. հեշտական, քաղցր. ազնիւ։

Prädestinatión, իգ. 31. կր. նախասահմանութիւն։

prädestini(e)ren, Նբ. 3ա. կր. նախասահմանել։

Prädikánt, ար. 33. քարոզիչ։

Prädikát, չ. 20. փր. ստորոգելի. 2. տիտղոս. das — „Hoheit" "Բարձրութիւն" տիտղոսը. 3. (աշակերտաց) միճակ։

prädikativisch, ած. 6. ստորոգական, ստորոգելիական։

Prädikáts-Adjektiv, չ. 20. փր. ածական, վերադիր։

prädisponi(e)ren, Նբ. 3ա. նախապատրաստել, կանխաւ պատրաստել՝ տրամադրել։

prädomini(e)ren, չբ. հ. 3ա. տիրել, գերազանցել։

Präfekt, ար. 33. վերակացու. կուսակալ, գաւառակալ։

Präfektur, էգ. 31. վերակացութիւն. կուսակալութիւն, գաւառակալութիւն։

Präfix, չ. 20. —um, չ. 40. քրն. գր. (հկռ. Postfix(um) նախդիր, նախադաս (մասնիկ)։

Prag, չ. 38. քղ. Պրակ։

Prä'g(e)eisen, չ. դրամահատ երկաթ։ —ort, ար. լուսմայանոց, փողերանոց։ —stempel, ար. (դրամա)կնիք, դրոշմ։ —stock, ար. դրամահատ մամուլ։

prä'g(e)n, նբ. 3ա. ար-. տպաւորել, դրոշմել. 2. Münzen — ստակ կտրել՝ կոխել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. դրոշմելը. բ. դրամահատութիւն։

Prä'ger, ար. 22ա. դրամահատ։

pragmatisch, ած. 6. փլն. իրական (իրաց գիտութեան վերաբերեալ). բ. պատճառաբանութեամբ պատմող (պատմագիր)՝ գրուած (պատմութիւն). գ. —e Sanktion իրագիտական եւ իրաւագիտական (հիմանց վրայ հաստատեալ) կարգադրութիւն(հրապարակականգործառնութեանց, որ անբռնաբարելի օրինաց ուժը ունի կամ պէտք է ունենալ)։

prägnant, ած. 6. յստակ, գլխաւոր, էական. im —en Sinne գերազանցօրէն, յստակ՝ ճիշդ նշանակութեամբ (բառին)։

Prägnanz, էգ. 31. անյգ. յստակ՝ ճիշդ նշանակութիւն։

Prahlhans, ար. ընդ. պարծենկոտ, պարծուկ, անձնագով, մեծաբան։ —hanserei, էգ. պարծենկոտութիւն. անձնագովութիւն։ —sucht, էգ. ցուցամոլութիւն, սնապարծութիւն։

prahlen, չբ. հ. նաեւ նբ. 3ա. ինք զինքը գովել, (սնա)պարծիլ, մեծաբանել, մեծ մեծ ճարգել. mit et. — բանի մը վրայ պարծենալ. 2. ՑՈՅՑ ընել, շողշողիլ։

Prahler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. պարծենկոտ, սնապարծ, մեծաբան։

Prahlerei, էգ. 31. սնապարծութիւն, պարծենկոտութիւն, մեծաբանութիւն։

prahlerisch, ած. 6. սնապարծական, պարծուկ. մկ. պարծենկոտութեամբ։

Prahm, ար. 20. կամ 13. նւչ. լաստանաւայտ. բ. ձիակիր նաւակ։

Präjudiz, չ. 20. (յգ. նաեւ ...dizien) իրգ. կանխավճիռ, նախադատութիւն. 2. Վնաս։

präjudizi(e)ren, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. իրգ. յառաջօրընէ վճռել. կանխադատել։

Praktik, էգ. 31. (յգ. Praktiken) գործնական մասն. գործադրութիւն. 2. —en, յգ. նենգ, դաւ։

praktikabel, ած. 6. գործադրելի։

Praktikant, ար. 33. փորձ՝ փորձ բժիշկ. 2. անփորձ պաշտօնատէր։

Praktiker, ար. 22ա, գործնական (հկռ. Theoretiker)։ [= Praktiker.

Praktikus, ար. 30. (յգ. ...tici)

praktisch, ած. 6. գործնական (հկռ. theoretisch)։

praktisi(e)ren, praktizi(e)ren, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. ի գործ դնել. գործադրել. 2. J—m et. aus der Tasche (in die Tasche) — մէկուն գրպանէն (ճարտարութեամբ) բան մը գողնալ (մէկուն գրպանը բան մը դնել)։

Prälat, ար. 33. եկ. (եկեղեցական) առաջնորդ (եպիսկոպոսի պատիւ ունեցող եկեղեցական)։

Prälatur, էգ. 31. առաջնորդարան. 2. առաջնորդութիւն։

Präliminarien, յգ. անեզ. նախապատրաստութիւնք, յառաջընթաց խնդիր։

prall, ած. 6. ձիգ, ձգտած, լարուած, ուռուցիկ։ — ար. 20. բախիւն։

Prallkraft, էգ. առաձգականութիւն։ —stein, ար. առհմանակաթող։ —stoß, ար. = Prall.

prallen, չբ. հ. եւ ս. 3ա. շառաչմամբ ընդհարկանիլ՝ բախել. 2. յետս ոստնուլ, ոստոստել. ցոլանալ։ — չ. 22բ. անյգ. բախիւն. ընդհարում. 2. ոստոստում. ցոլացում։

Prallheit, էգ. 31. անյգ. ձգտում. պրկում. առաձգութիւն։

Digitized by Google

präludi(e)ren, չբ. h. 3ա. երժ. նախերգել, նախերգանք ընել: — չ. 22բ. անյ. նախերգանք:

Prälúdium, չ. 26. երժ. նախերգանք:

prämediti(e)ren, նբ. 3ա. յառաջուընէ մտածել՝ խորհել:

Prä'mie, էգ. 35. (գպրոցի աշակերտաց) մրցանակ, պարգեւ. 2. վարձք, գին. 3. լբ. վաճառքի ապահովագրութեան սակ՝ գին, ապահովչէք:

prämi(e)ren, նբ. 3ա. պարգեւատալ, մրցանակաւ պատուել:

prángen, չբ. h. 3ա. շողալ, փայլիլ. 2. ցոյց ընել, պերճանալ. auf et. — բանի մը վրայ սնապարծիլ: — չ. 22բ. անյ. = Gepränge, Prunk.

Pránger, ար. 22ա. (պատժապարտաց) ցուցավայր. երկաթէ անուր. 3. an den — stellen մէկը ցուցարան դնել. փխ. մէկը խայտառակել, առակ նշաւակի ընել:

Pránke, էգ. 35. ճիրան, մագիլ. [մամը):
թաթ:

pränumerándo, մ. կանխիկ (վճար-

Pränumeránt, ար. 33. բաժանորդ:

Pränumeratión, էգ. 31. — (auf et. բանի մը) բաժանորդութիւն, բաժանորդագրութիւն:

pränumeri(e)ren, չբ. h. եւ նբ. 3ա. (հկառ. postnumeri(e)ren) կանխիկ վճարել, բաժանորդ գրուիլ:

Präparánden‖anstalt, էգ. —schule, էգ. վարժապետաց՝ վարժուհեաց նախակրթարան:

Präparát, չ. 20. անդղ. քմ. դղէ. հանդերձանք, կազմութիւն, խառնուած:

Präparatión, էգ. 31. — (auf ... բանի մը) նախակրթանք, նախապատրաստութիւն:

präpari(e)ren, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. et. — բան մը պատրաստել: — չ. 22բ. անյ. = Präparation.

Präpositión, էգ. 31. քր. նախադրութիւն:

Prärie, էգ. 35. մարգ, մարգագետին:

Prärogatív, չ. 20. —e, էգ. 35. յառաջահաս պատիւ, յառաջամանութիւն, առանձնաշնորհութիւն:

Prásem, ար. 33. հքն. — Praser

Prä'sens, չ. անփխ. (յգ. նաեւ Präséntia) քր. ներկայ:

Präsént, չ. 20. պարգեւ, ընծայ, նուէր:

Präsentatión, էգ. 31. մատուցում. ներկայացում:

präsenti(e)rbar, ած. 6. մատուցանելի, ներկայացընելի:

Präsenti(e)r‖brett, չ. —teller, ար. ափսէ, բաժակակալ:

präsenti(e)ren, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. ներկայացընել, մատուցանել. ներկայանալ:

Präsénz, էգ. 31. անյ. ներկայութիւն, առաջիկայութիւն, մօտաւորութիւն:

Präservatív, չ. 20. —mittel, չ. 22ա. յառաջապահ՝ զգուշացուցիչ միջոց:

Prä'ses, ար. անփխ. (յգ. նաեւ Prä'sides) Präsidént, ար. 33. —in, էգ. 32. գահերէց, նախագահ:

Präsidént(en)schaft, Präsidentúr, էգ. 31. գահերիցութիւն, նախագահութիւն:

präsidi(e)ren, չբ. h. 3ա. գահերէց ըլլալ, նախագահ նստիլ:

Präsidium, չ. 26. գահերիցութիւն, նախագահութիւն. բ. առաւելութիւն, նախաւորութիւն:

prásseln, չբ. h. եւ s. 3ա. Ա. h. օգ. ճարճատել, շառաչել: — Բ. s. օգ. շառաչմամբ իյնալ: — չ. 22բ. անյ. ճարճատիւն, շառաչիւն:

prássen, չբ. h. 3գ. շուայտել, ինք զինքը կերուխումի տալ. անձ. մփ. սնէպ կոչունքի երթալ: — չ. 22բ. անյ. շուայտութիւն, զեղխութիւն, փափկակեցութիւն:

Prásser, ար. 22ա. շուայտ, զեղխ, բարեկեցիկ, փափկակեաց, զբօսասէր:

Prasserei, էգ. 31. շուայտութիւն, զեղխութիւն, կերուխում:

präsumi(e)ren, նբ. 3ա. համարել, կարծել. էրգ. ենթադրել:

Präsumptión, էգ. 31. համարում, կարծիք. էրգ. ենթադրութիւն:

präsumptiv, ած. 6. մերձաւոր(ազգին): —erbe, ար. մերձաւոր ժառանգ: [պահանջող, հաւանական:

Prätendént, ար. 33. —in, էգ. 32.

Prätendént(en)schaft, իգ. 31. Հետամտութիւն:

Prätensión, իգ. 31. պահանջմանք, պահանջմունք:

prätentiö's, ած. 6. երեւակայեալ, կարծեալ (իրաւունք):

Präteritum, չ. 40. քր. (քայերու) անցեալ ժամանակ:

praeter propter, մ. (տռ. համռ. pr. pr.) գրեթէ, իբր, ...չափ:

Prä'tor, ար. 25. հ. դր. պրետոր, դատաւոր (Հռոմայեցւոց):

Prätórium, չ. 26. հ. դր. պրետորի ատեան:

Prätúr, իգ. 31. հ. դր. պրետորութիւն, դատաւորութիւն:

Präventiv... Բաղադրեալներուն մէջ՝ յառաջագոյն խափանիչ, յառաջարգել. չ. 0. —haft, իգ. յառաջարգել կալանաւորութիւն:

Práxis, իգ. անփխ. անյփ. (հկնդչ. Theorie) գործնականն, գործադրութիւն. կրթութիւն, վարժութիւն. 2. (փաստաբանի) ձեռնականք, պաշտպանուորք. (բժշկի մը) հիւանդները:

Präzédens, չ. (իդչ. անփխ. յփ. ...déntien) Präzedénzfall, ար. 13. նախընթաց դէպք՝ օրինակ. իրք. կանխագծիւ, նախադասութիւն:

Präzedénz, իգ. 31. առաւելութիւն, նախաւորութիւն:

Präzedénz‖fall, ար. փ. Präzedens. —streit, ար. նախաւորութեան՝ յառաջադահութեան կռիւ:

Präzéptor, ար. 25. տան վարպետ, դաստիարակ: [մրուր:

Präzipitát, չ. (ար.) 20. քմն. փմ.

Präzípuum, չ. 26. (գումարի մը) յառաջագոյն առնուելիք հանելը. իրք. ժառանգորդի առաւելագոյն բաժինը, նախամասնութիւն:

präzís, ած. 6. որոշ, բացայայտ, ճիշդ, ճշգրիտ:

Präzisión, իգ. 31. անյփ. բացայայտութիւն, ճշգրտութիւն, ճշդութիւն:

prédigen, չբ. ի. եւ նբ. 3ա. քարոզել, քարոզ տալ. աւետարանել, խրատել. 2. փխ. ձանձրացուցիչ խօսքերով խրատել, ընդ. քարոզ տալ՝ կարդալ: — չ. 22բ. անյփ. քարոզ(ելը), քարոզութիւն:

Prédiger, ար. 22ա. քարոզիչ. 2. — Salomo Ժողովող. Եկղեսիաստէս:

Prédiger‖mantel, ար. պճղնաւոր, պարեգօտ: —mönch, ար. Դոմինիկեան կրօնաւոր: —orden, ար. Քարոզչաց կարգ. Դոմինիկեանց կրօն: —schule, իգ. —seminar, չ. կղերանոց, կղերիկոսարան: —wohnung, իգ. ժողովրդապետի՝ քարոզչի տուն. երիցատուն, ծխատուն, ժամատուն:

Prédigt, իգ. 31. քարոզ. փխ. ընդ. ձանձրի եւ տաղտուկ խրատ. eine — halten քարոզ տալ՝ կարդալ:

Prédigt‖amt, չ. քարոզչութիւն: —buch, չ. քարոզագիրք:

préien, նբ. 3ա. ն—ի. ein Schiff — նաւու մը ձայն տալ՝ պոռալ:

Preis, ար. (իդչ. 8. յփ. 18.) գին. արժէք, արժողութիւն. der — fällt (steigt) գինը կ'իյնայ՝ կը նուազի (կ'աճի). փխ. um jeden — ինչ որ արժէ. Das thue ich um keinen — ինչ որ ալ տան՝ աւնիկա չեմ ըներ. բ. վարձք, փոխարէն, հատուցում. առ—ի. Ausdauer erwirkt den — կամ ohn' Fleiß kein — ոչինչ վարձք՝ անջան, յարատեւութիւն արժանի է վարձուց. գ. յաղթանակ, մրցանակ. բրաբիոն. den ersten — erhalten առաջին մրցանակն առնուլ. den — davon tragen մրցանակն տանել՝ առնուլ. 2. չհ. գին. zum billigen —e թեթեւագին, աժան (գնով). բ. անէութեան աՀմանեալ գին, նիհ. 3. առ—ի.ով. (իդր օրերն մէջ ...) Du, o — der Fürsten գով., պարծանք իշխանաց. 4. գովութիւն, գովեստ, գովաբանք. պատիւ, փառք: — բ. առանց յօդի. 3—m et., 3. — geben կամ preisgeben բան մը մէկուն ձեռքը մատնել՝ տալ. մէկն անպաշտպան ձեռք տալ. երեսէ թողուլ՝ ձգել. den Wellen — gegeben (անպաշտպան) ալեաց ձեռքը մատնուած. die Ehre — geben պատիւը զոհել՝ կորսնցընել. sich — geben անձնատուր՝ անձնամատն ըլլալ: — Գ. նաեւ Ն—ղ. Preischen, չ. 22բ. նաեւ Préise, իգ. Pri(e)se, իգ. 25. (շապկի) թեզանեաց վերջաւոր. դաստակ:

Préisaustheilung, իգ. մրցանակա-

Digitized by Google

բաշխուութիւն, պարգեւաբաշխութիւն. վարձատրութիւն։ —bewerber, ար. մրցող, մրցակից։ —bewerbung, իգ. (վարձքի մը համար) մրցութիւն։ —gebung, իգ. (տ. Preis, բ.) թող տալը. (ինք զինքն) ուրիշին հաճոյքը մատնելը. բոզութիւն, պոռնկութիւն։ —gekrönt, ած. պսակեալ։ —kourant, ար. —liste, իգ. վճ. ընթացիկ գին. գնոց ցանկ՝ ցուցակ, սակագիր։ —verzeichniß, չ. վճ. = Preiskourant. —würdig, ած. գովութեան արժանի, գովելի. պանծալի. բ. գնոյն արժանի։

Preischen, չ. 22բ. Preise, իգ. 35. տ. Preis, Գ.։

preisen, նբ. 2ծ. (ահմ. նիր. իմախ. 3գ.) բարեբանել, անչափ գովել, գովաբանել. հռչակել. 3. glücklich — մէկին երջանիկ համարիլ. Gott sei gepriesen! փառք Աստուծոյ։

Preiser, ար. 22ա. գովող, սքանչացող, գովաբանող, բարեբանող։

preislich, ած. 6. = preiswürdig; 2. ընտ. = lobesam.

Preißel, —beere, իգ. 35. բյ. հապալաս (Vaccinium). մն. կարմիր հապալաս (Vaccinium vitis idaea)։

Prelle, իգ. 35. մն. որս. ընդոստացընելը։

prellen, չբ. h. եւ f. = prallen. — նբ. ընդոստացընել. 2. փխ. 3.— մէկը խաբել, նենգել. բ. մէկը կեղեքել, արժանէն աւելի ստակ առնուլ. 3. um et. — մէկը բանէ մը զրկել, խաբելով ձեռքէն բան մ'առնուլ։ — չ. 22բ. անյ. = Prelle.

Preller, ար. 22ա. ընդոստացուցիչ. 2. խաբեբայ, նենգաւոր. կեղեքիչ, գող. 3. = Prall; մն. երասանին հարուած տալը. բ. = Prallschuß.

Prellerei, իգ. 31. նենգ(ութիւն), խաբէութիւն, դաւ։

Presbyter, ար. 22ա. եր. երէց, քահանայ։

Presbyterialsitzung, իգ. 31. երիցաժողով, երիցանց ժողով։

Presbyterianer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. presbyterianisch, ած. 6. երիցական։

Presbyterium, չ. 26. եր. երիցաժողով, երիցանց ժողով. բ. դաս եկեղեցւոյ։

preß, ած. 6. պինդ, սեղմ. — anliegen (զգեստն) յարչիլ, մածնուլ։

Preß‖balken, ար. փղ. մամլոյ յենարան։ —baum, ար. փղ. մամլոյ լծակ։ —bengel, ար. փղ. մամլոյ նիգ՝ ձող։ —glanz, ար. արհ. (պաստառի) մամլոյ փայլունութիւն։ —papier, չ. խաւաքարտ։ —saft, ար. քամուած մէկ հիւթ, քամուք։ —wein, ար. կոխածոյ գինի։ —wind, ար. ն—ֆ. կողմնակի հով։

preßbar, ած. 6. ճնշական։

Preßbarkeit, իգ. 31. անյ. ճնշականութիւն։

Presse, իգ. 35. ճնշարան. 2. փղ. մամուլ. 3. արհ. (հողմաղացի աղեղնաձեւ) արգելակ. 4. (մամլով պաստառի տրուած) փայլունութիւն. 5. փխ. ընտ. պատանիները զինուորական քննութեանց պատրաստելու դպրոց։

press‖en, նբ. 3գ. ճնշել, սեղմել, ճմլել, պնդել. 2. et. glatt (dünn) — բան մը մամլով ողորկել՝ յղկել՝ կոկել. Öl ... — իւղ... մզել. քամել. der Saal war gepreßt voll ընտ. սրահը ծայրէ ծայր խռնուած՝ լեցուած էր. բ. նեղել, չարչարել, հարստահարել. Matrosen, Soldaten — բռնութեամբ նաւաստի՝ զինուոր առնուլ. 8. արհ. in Falten — (պաստառի վրայ) նկար դրոշմել, նկարակերտել. das Tuch — ստուին փայլեցընել՝ ողորկել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակութեանց հետ. ճնշում, ճմլում. հնձանահարութիւն. (պաստառի) ողորկում. հարստահարութիւն։

Presser, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հնձանահար. բ. ճնշող. փայլեցընող, ողորկող։

pressi(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3ա. փութացընել, արտորցընել. ստիպել. փութալ, արտորալ, ստիպողական՝ հարկաւոր ըլլալ։

Pretiosen, յգ. անփխ. մեծագին՝ պատուական իրք, գոհարք։

Preuße, ար. 34. Preußin, իգ. 32. Պրուսիացի։

Preußen, չ. 22բ. աշխ. Պրուսիա։

Digitized by Google

preußisch, ած. 6. բրուսիական։

Priamus, յր. ան. որ. անփխ. հ. դր. դիք. Պրիամոս։

Bricke, էգ. 35. ին. = Bricke.

prickeln, չբ. h. եւ նբ. 3ա. խայթել. կսծել, կսցել. 2. (գինին...) կծել, խտղտել (նաեւ փխ. = sticheln). Das prickelt im Halse ատիկա կոկորդը կ'այրէ՝ կը կծէ։ — չ. 22բ. անյ. խայթելը. խտղտանք. (գինւոյ...) կծուութիւն։

Priem, որ. 20. Priemchen, չ. 22բ. Prieme, էգ. 35. բերան մը ծամաքախոտ։

Priemtabak, որ. 20. ծամաքախոտ, ծամելու ծխախոտ։

priemen, չբ. h. 3ա. ծխախոտ ծամել։

Pri(e)se, էգ. 35. փ. Preis, Գ.։

Priester, որ. 22ա. քահանայ, երէց, կարգաւոր. 2. քուրմ։ —in, էգ. 32. քրմուհի, քրմանոյշ։

Priester|amt, չ. քահանայութիւն, քահանայական պաշտօն։ —binde, էգ. հ. դփ. արտախուրակ քահանայից։ —kappe, էգ. խաչգդակ։ —mönch, որ. կրօնաւոր քահանայ։ —rath, որ. երիցաժողով, երիցանց ժողով։ —rock, որ. կղերական զգեստ, պարեգօտ, կապայ։ —stand, որ. քահանայական վիճակ, քահանայութիւն։ —weihe, էգ. կարգ քահանայութեան, ձեռնադրութիւն. J—m die — geben մէկը քահանայ ձեռնադրել։ —würde, էգ. քահանայական աստիճան՝ արժանապատուութիւն, քահանայութիւն։

priesterlich, ած. 6. կր. քահանայական, երիցական։

Priesterschaft, էգ. 31. = Priesterthum; 2. քահանայք, ժառանգաւորք, կղեր(ականք)։

Priesterthum, չ. 7. անյ. քահանայութիւն. 2. քրմութիւն։

Prima, էգ. 36. (դպրոցի) առաջին դաս. 2. վճ. = Primawechsel.

Prima|sorte, էգ. վճ. առաջին կարգի՝ ազնիւ վաճառք։ —waare, էգ. վճ. = Primasorte. —wechsel, որ. վճ. առաջին փոխանակագիր։

Primaner, որ. 22ա. առաջին դասի աշակերտ։

primä'r, ած. 6. նախնական, սկզբնական։ —schule, էգ. նախնական դպրոց։

Primas, որ. (եղ. անփխ. յգ. Primaten) գլխաւոր, առաջնորդ. բ. կր. նախագահ (եպիսկոպոսապետ)։

Primat, չ. 20. կր. նախագահութիւն։

Prime, էգ. 35. առաջին ժամ (կանոնական աղօթից)։

Primel, էգ. 35. բս. գարնանածաղիկ, կովացնծուկ (Primula veris)։

primitiv, ած. 6. նախնական, սկզբնական։

Primiz, էգ. 31. կր. (քահանայի) առաջին պատարագ։

Primus, որ. 39. (դպրոցի) առաջին դաս։

Primzahl, էգ. 31. թբ. նախաւոր թիւ։

Prinz, որ. 33. իշխան։

Prinzessin, էգ. 32. նոյն. էրծ. Prinzeß, էգ. (եղ. անփխ. յգ. ...ssen) իշխանուհի։

Prinzip, չ. 20. (յգ. նաեւ Prinzipien) սկիզբ, սկզբնապատճառ. 2. սկզբունք։

Prinzipal, որ. 20. —in, էգ. 32. (խանութի՝ գործարանի) տէր, կըրպակաւոր. (գործքի... մը) վարիչ, ուղղիչ։

prinzipiell, ած. 6. սկզբնական, հիմնական. մկ. սկզբամբ։

prinzipienfest, ած. 6. իւր սկզբանց մէջ հաստատուն։

Prinzlein, չ. 22բ. (նուղ. Prinz) իշխանիկ։

prinzlich, ած. 6. իշխանական։

Prinzlichkeiten, յգ. 31. = Fürstlichkeit, 3.

Prior, որ. 25. —in, էգ. 32. կր. (վանքերու) առաջնորդ, մեծաւոր. (կուսաստանեաց) մեծաւորուհի։

Priorat, չ. 20. կր. առաջնորդութիւն, մեծաւորութիւն. 2. = Priorei.

Priorei, էգ. 31. կր. մեծաւորի՝ մեծաւորուհւոյ բնակարան՝ վանք։

Priorität, էգ. 31. առաջնութիւն. նախաւորութիւն։

Priorwürde, էգ. 35. = Priorat, 1.

Digitized by Google

Prise, իգ. 35. (քթախոտի) պտղունց մը. 2. ծով. գերած նաւ. 3. տ. Preis, Գ.: [խոտ քաշել:

prisen, չք. Ե. եւ նք. 3գ. քթա-

Prisma, չ. 38. (յգ. ...men կամ ...mata) երկր. ——. Հգ. Բնգ. սղոցած, հատուածակողմ:

prismatisch, ած. 6. հատուածակողմեան, սղոցածի ձեւով:

pritsch, մկ. = futsch.

Pritsche, իգ. 35. (հոպոտի) փայտաթուր. (վարպետի) գաւազան, թաթ, ձող. 2. ար—. տոփան. մռն. (լուացարար կանանց) թակ, թափիչ. 3. պահակներոցի փայտէ անկողին, տախտ. 4. բալկոնի (ետեւը) նստարան:

pritschen, նք. 3—. եւ 8գ. փայտաթրով զարնել. թաթով ծեծել. 2. ար—. տոփանով՝ թակով զարնել, տոփել: — չ. 22ք. անյգ. ար—. տոփելը, տոփիւն:

Pritschmeister, ար. 22—. խեղկատակ, հոպխո, միմոս:

privat, ած. 6. առանձնական, տնական. առանձին. սեփհական, մասնաւոր:

Privat‖abkommen, չ. —abmachung, իգ. առանձնական դաշինք՝ ձեռնագիր: —dozent, ար. առանձնական՝ առանին ուսուցիչ: —haus, չ. (առանձնական) տուն: —kolleg, չ. (հկ—նչ. öffentliche Vorlesung) առանձնական դասախօսութիւն: —leben, չ. առանձնական՝ քաշուած կեանք: —lektüre, իգ. (աշակերտաց) առանին ընթերցուած: —mann, ար. —person, իգ. հասարակ՝ տնական մարդ՝ անձ: —recht, չ. մասնաւոր՝ սեփհական իրաւունք: —schule, իգ. առանձնական դպրոց:

privatim, մկ. առանձին, մասնաւորապէս. գաղտնի, մտերմաբար. 2. ein Kolleg — (—. չօր—որ privatissime) lesen (վարպետն իր անձնական տանը մէջ) քանի մ'աշակերտաց դասախօսել՝ դաս տալ:

privatisi(e)ren, չք. Ե. 3—. առանձնական՝ քաշուած կեանք վարել:

Privatissimum, չ. 40. (համալսարանի աշակերտաց) առանձնական՝ մասնական դասախօսութիւն (տ. privatim, 2.):

Privet, չ. 38. = Abtritt, 2.

privilegi(e)ren, նք. 3—. արտօնութիւն տալ:

Privilegium, չ. 26. արտօնութիւն, առանձնաշնորհութիւն. թոյլտուութիւն:

pro, Ա. նխ. համար, աղագաւ. so viel — Kopf bezahlen մարդ, գլուխ այսչափ վճարել: Բ. — չ. անփխ. տ. Kontra.

probat, ած. 6. փորձուած, լաւ:

Probe, իգ. 35. փորձ, քննութիւն. 3. auf die — stellen մէկը փորձել. 2. Բք. (հաշուի) փորձ. 3. Բտ. (թատերախաղի մը) փորձ. — halten փորձ ընել. 4. (վաճառքի) աղգին, ցոյց. 5. ցոյց, օրինակ. —n von Mut geben քաջասրտութեան ցոյց տալ 6. (ոսկւոյ, արուեստագործի) նշան, կնիք, կնքանշան:

Probe‖abzug, ար. տղ. փորձ, սրբագրութեան թերթ: —blatt, չ. = Probeabzug; Բ. (նոր լրագրի... մը) փորձ(ի համար թերթ): —bogen, ար. տղ. —druck, ար. տղ. = Probeabzug. —ende, չ. (կերպասի) աղգին: —fest, ած. փորձի դիմացող, անազգական (տ. նաեւ —haltig): —haltend, —haltig, ած. փորձի դիմացող. փորձուած. արդար օրինակչուով (մետաղ): —jahr, չ. փորձի տարի. Բ. ամ փորձութեան, նորընծայութիւն: —nummer, իգ. փորձ(ի համար թերթ): —platte, իգ. ար—. դրամի օրինակ՝ կաղապար: —rolle, իգ. Բտ. (դերասանի մը) առաջին խաղ: —stück, չ. = Probe, 4.; Բ. փորձ: —weise, ած. եւ մկ. փորձիւ: —zeit, իգ. փորձի ժամանակ. Բ. նորընծայութիւն:

proben, նք. 3—. = probi(e)ren; 2. (ոսկին... իբրեւ փորձուած) դրոշմել՝ նշան դնել:

Prober, ար. 22—. (բան մը...) փորձող, (դրամա)փորձ:

Probi(e)r‖gefäß, չ. ար—. փորձանաւ, փորձաման: —kunst, իգ. մետաղափորձութիւն, մետաղաքննութիւն: —scheibe, իգ. = Kehrscheibe. —stein, ար. ար—. փորձաքար (նաեւ ֆխ.): —wage, իգ. փորձելու կշռորդ, փորձակշիռ:

probi(e)ren, նք. 3—. փորձել.

Digitized by Google

(նաեւ աբ.) քննել. փորձն առնուլ. 2. (գինին...) ճաշակել. համն առնուլ. ընդ. probirt mir Das nicht wieder! ասոր վրայ մի անդրադառնար. 3. թտ. փորձ ընել, (դեր մը) փորձել (տ. Probe, 3.)։ — չ. 22բ. անյ. = Probe, 1. եւ 3.

Probi(e)rer, ար. 22ա. աբ. (դրամա)փորձ, փորձող։

Problém, չ. 20. խնդիր. առեղծուած։

problemátisch, ած. 6. խնդրական, երկբայական։

Prodúkt, չ. 20. արդիւնք, ծնունդ, արգասիք, բերք, պտուղ։ —e, յփ. des Geistes մտաց ծնունդք. ուս. (բազմապատկութեան) արդիւնք, արտադրեալ։

Produktión, իգ. 31. արդիւնք, բերք, յառաջ բերելը. իրք. (պատճառաց) յառաջբերութիւն։

produktiv, ած. 6. բերրի, արգաւաւոր, արդիւնաւոր։

Produktivitä't, իգ. 31. անյ. արգաւաւորութիւն, արդիւնաւորութիւն։

Produzént, ար. 33. արդիւնարար, յառաջածու, ծնող. 2. (հկռնդ. Konsument) հասուիչ, արտադրիչ։

produzi(e)ren, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. յառաջ բերել, արտադրել, ի լոյս ածել. յառաջ՝ ի լոյս գալ. 2. իրք. պատճառներ՝ ցուցումներ յառաջ բերել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Produktion.

profán, ած. 6. —e(r), ար. 6. պիղծ, անսուրբ. 2. արտաքին, աշխարհական. հեթանոսական. 3. տգէտ, անգրագէտ։

profani(e)ren, նբ. 3ա. պղծել, եղծանել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. պղծելը։

Proféß, ար. 15. կր. = Klostergelübde; — thun ուխտել, կրօնաւորական ուխտ դնել։

Professión, իգ. 31. արուեստ, ձեռագործ, ձեռագիտութիւն (= Handwerk). 2. ը. մփ. պաշտօն, գործ։

Professionist, ար. 33. = Handwerker.

Proféssor, ար. 25. —in, իգ. 32. ուսուցիչ։

Professúr, իգ. 31. ուսուցչութիւն, պաշտօն՝ պատիւ ուսուցչի՝ դասատուութի։

Profil, չ. 20. նկր. ճրտ. կողմնանակի տեսիլ (երեսաց), ուղղորդ կտրուած։ —bildniß, չ. կողմնանակի առնուած կենդանագիր։

profili(e)ren, նբ. 3ա. կողմնանակի նկարել։

Profit, ար. 20. օգուտ, շահ։

Profitchen, չ. 22բ. (նուաղ. Profit) փոքր շահ՝ օգուտ. 2. = Leuchterknecht.

profiti(e)ren, չբ. h. նբ. 3ա. bei einem Handel — գործքէ մը շահիլ՝ օգտիլ՝ օգուտ քաղել։

profitlich, ած. 6. շահաւոր, օգտակար, շահաւէտ։

Profóß, ար. 20. կամ 33. զին. (General-)— բանակի մը (ընդհանուր) առաջնակաց, դատաւոր. 2. ոստիկան, պահապան (թիակավարելոց). բանտապահ, բանտապետ։

Prognóse, իգ. 35. բժշ. կանխագիտութիւն, յառաջգիտութիւն։

Prognóstikon, չ. 30. եղն. նշան, նշանակ, յայտարար։

prognostizi(e)ren, նբ. 3ա. գուշակել. յառաջագոյն իմանալ, կռահել։

Prográmm, չ. 20. յառաջագիր, ծրագիր։

Progressión, իգ. 31. յառաջադիմութիւն, յառաջխաղացութիւն։

progressistisch, ած. 6. յառաջադիմական։

progressiv, ած. 6. յառաջախաղաց, յառաջադէմ։

Progymnásium, չ. 26. նախակրթարան։

prohibi(e)ren, նբ. 3ա. արգելուլ։

prohibitiv, ած. 6. արգելիչ, արգելական։

prohibitórisch, ած. 6. խափանողական։

Projékt, չ. 20. միտք, խորհուրդ. ծրագիր, ստուերագիր։

Projéktenmacher, ար. 22ա. ծրագրիչ, ստուերագրիչ։

projekti(e)ren, նբ. 3ա. խորհել. նկարել ի միտս. 2. ստուերագրել. ծրագրել։

Projektil, չ. 20. զին. արձակուած գնդակ (հրացանի՝ թնդանօթի)։

Digitized by Google

Projektión, իգ. 31. տես. եւ ապղ. հարթապատկեր, առուերագիր:
projizi(e)ren, նբ. 3ա. ծրագրել, առուերագրել:
Proklamatión, իգ. 31. յայտարարութիւն, հրատարակութիւն, ծանուցում:
proklami(e)ren, նբ. 3ա. հրապարակագոյժ ընել, հրաման հանել, ծանուցանել, հռչակել:
Prokónsul, ար. 24գ. հ. պտ. փոխանակ բդեշխի, անթիհիւպատ:
prokonsulárisch, ած. 6. հ. պտ. անթիհիւպատոսական:
Prokonsulát, չ. 20. փոխանակ-բդեշխութիւն, անթիհիւպատութիւն:
Prokúra, իգ. (եղ. անփփ. յգ. –s, նաեւ անփփ.) հոգաբարձութիւն, գործակալութիւն:
Prokurátor, ար. 25. հոգաբարձու, յանձնակիչ. գործակալ:
Prokuríst, ար. 33. վճ. հոգաբարձու, խնամակալ, լիազոր գործակատար:
Proletárier, ար. 22ա. վերջին դասուն քաղաքացի, ոչնչքոր. (հէնոյ) անստացուած ժողովուրդ, ռամիկ:
prolix, ած. 6. մեծածիգ, երկայնաբան (= weitschweifig):
Prológ, ար. 20. յառաջաբան, նախաբան: [կարձգութիւն:
Prolongatión, իգ. 31. վճ. յեր-
prolongi(e)ren, նբ. 3ա. վճ. յերկարել, յապաղել: – չ. 22բ. անյգ. = Prolongation.
Promemória, չ. 38. = Denkschrift.
promeni(e)ren, չբ. ս. 3ա. ժուռ գալ, շրջագայել, ման գալ:
Promotión, իգ. 31. յառաջխաղութիւն, ուսումնաւարտ աշակերտ մը վարդապետութեան աստիճանի բարձրացընելը:
promovi(e)ren, նբ. 3ա. Յ. – մէկուն վարդապետութեան աստիճան տալ: – չբ. ի. վարդապետութեան աստիճան առնուլ:
prompt, ած. 6. կազմ, պատրաստ. շուտ, փոյթ:
Promulgatión, իգ. 31. հրատարակութիւն, (օրինաց...) հռչակում:
promulgi(e)ren, նբ. 3ա. քարոզել հռչակել. հրատարակել: – չ. 22բ. անյգ. –ung, իգ. 31. = Promulgation.
Pronómen, չ. 38. (յգ. Pronómina) քր. դերանուն (= Fürwort):
pronominál, ած. 6. քր. դերանուանական:
Propädéutik, իգ. 31. փլս. նախապատրաստութիւն (փիլիսոփայութեան):
propädéutisch, ած. 6. փլս. նախապատրաստական:
Propagánda, իգ. 36. ժողով տարածման հաւատոյ (ի Հռոմ). 2. (նորաձեւ. կարծիքներ տարածել ուզող) խումբ. 3. տարածութիւն:
Proparoxy'tonon, չ. 30. քր. նախայարաշեշտ:
Properispómenon, չ. 20. քր. յարապարոյկ:
Prophét, ար. 33. նաեւ –e, ար. 34. –in, իգ. 32. մարգարէ, մարգարէուհի:
Prophétenschaft, իգ. 31. –thum, չ. 7. երկուքն ալ անյգ. մարգարէի պաշտօն, մարգարէականութիւն. 2. մարգարէք, դաս մարգարէից:
prophétisch, ած. 6. մարգարէական, կանխատեսական:
prophezéien, նբ. 3ա. (ըղբ. անց. prophezeit) մարգարէանալ, յառաջատել, նախագուշակել: – չ. 22բ. անյգ. –ung, իգ. 31. մարգարէութիւն, կանխատեսութիւն:
proponi(e)ren, նբ. 3ա. առաջարկել, առաջի դնել:
Propóntis, իգ. անփփ. աշխ. հ. պտ. Պրոպոնտիս:
Proportión, իգ. 31. տես. համեմատութիւն, կշռութիւն. պատշաճութիւն, միաբանութիւն. յարաբերութիւն, աղերս:
proportionál, ած. 6. տես. համեմատական, պատշաճական:
Proportionále, իգ. 35. տես. mittlere — միջին համեմատական:
Propositión, իգ. 31. առաջարկութիւն (= Vorschlag):
Proprätúr, իգ. 31. պրետորի փոխանորդութիւն:

Propst, ար. 13. **Prö'pstin**, իգ. 32. վերին դատաւոր, վերակացու. 2. եր. (կանոնիկոսական ժողովոյ կամ եկեղեցւոյ) յառաջակաց, աւագ, առաջնորդ. 3. կարգերեց (բողոքողաց):

Propstéi, իգ. 31. վերին դատաւորութիւն, վերակացութիւն. եր. աւագութիւն, առաջնորդութիւն:

Propylä'on, չ. 26. յգ. die **Propylä'en**, նախադրունք (քաղաքի...):

Prorektor, ար. 25. փոխ(ան-)վարիչ, վարչի փոխանորդ:

Prorektorát, չ. 20. փոխ(ան-)վարչութիւն, վարչի փոխանորդութիւն:

Prósa, իգ. 36. (Հկ—ն չ. **Poesie**) արձակ, հետեւակ (խօսք). 2. լատիններէն տեսակ մ'եկեղեցական երգ:

Prosáiker, ար. 22ա. արձակագիր:

prosáisch, ած. 6. արձակ. փխ. մփ. արձակական՝ արձակի ոճով (ոտանաւոր):

Prosaist, ար. 33. = **Prosáiker**.

Proscénium, չ. 26. Բփ. նախատեսլարան. 2. հ. դփ. քոն. թատեր յառաջակողմ: —**logen** (...լօժըն), իգ. յգ. Բփ. հայելարան, նախատեսլարանի օթեակ:

Proselý't, ար. 33. —**in**, իգ. 32. եկամուտ, եկ. 2. մատաղատունկ, նորահաւատ. 3. արբանեակ, աշակերտ:

prósit, յանկարծ հմա. **prost**, մղ. — **wohl bekomm's** (փ. **bekommen** չբ.):

proskribi(e)ren, նբ. 8ա. (նաեւ հ. դփ.) տարագրել, աքսորել, արտասահմանել:

Proskriptión, իգ. 31. տարագրութիւն, աքսոր:

Prosodíe, իգ. 35. եւ 31. փր. առոգանութիւն, կանոնեալ հնչում: [մատեան:

Prosódik, իգ. 31. առոգանութեան

Prospékt, ար. 20. հայեցուած. հեռատեսիլ պատկեր. 2. (եղ. նաեւ —**us**, ոնքիւ.) (տպագրելի մատենի...) յայտարարութիւն:

prosperi(e)ren, չբ. հ. 8ա. յաջողել, երջանկանալ:

Prosperitä't, իգ. 31. բախտաւորութիւն, յաջողութիւն:

prost, փ. **prosit**.

prostitui(e)r|en, նբ. եւ **sich** — փբ. 8ա. աղարտել. յանարգութիւն իջեցընել. խարդաւանել, պղծել, խայտառակել: — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, իգ. 31. = **Prostitution**.

Prostitutión, իգ. 31. պղծութիւն, խարդաւանութիւն. 2. անձ. մփ. բոզութիւն:

Protagoníst, ար. 33. հ. դփ. գըլխաւոր դուսան՝ դերասան:

Protektión, իգ. 31. պաշտպանութիւն, թիկունք:

Protéktor, ար. 25. պաշտպան: —**át**, չ. —**schaft**, իգ. հոգաբարձութիւն, պաշտպանողութիւն:

Protést, ար. 20. բողոք, բողոքում. — einlegen gegen et. բանի մը դէմ բողոքել:

Protestánt, ար. 33. —**in**, իգ. 32. բողոքող, բողոքական:

protestántisch, ած. 6. բողոքական:

Protestantismus, ար. 27. անյփ. բողոքականութիւն, բողոքողութիւն:

protesti(e)ren, չբ. հ. 8ա. gegen et. — բանի մը դէմ բողոքել՝ բողոք բառնալ: — չ. 22բ. անյփ. բողոքում, (ընդդէմ) բողոք:

Protesti(e)rer, **Protéstler**, ար. 22ա. բողոքող:

Protevangélium, չ. 26. սկզբնական՝ նախաւոր խոստումն՝ աւետիք. 2. նախաւետարան:

Protokóll, չ. 20. արձանագիր, (պատահած իրաց) պատմութիւն. մուրհակ դատ(ատան)ի. 2. նամակաց՝ կտակաց... մատեան՝ արձանագիր. 3. եղբ. zu — nehmen բանի մ'արձանագիրն առնել:

Protokóll||aufnahme, (նոյն բառը կը գործածուի դ. օ.) die — fand statt արձանագիրն առնուեցաւ: —**buch**, չ. արձանագիր, արձանագրութեան մատեան. in's — eintragen արձանագրել, արձանագրութեան մատեանին մէջ անցընել: [գրական:

protokollárisch, ած. 6. արձանա-

protokolli(e)r|en, նբ. եւ չբ. հ. 8ա. արձանագրել: — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, իգ. 31. արձանագրութիւն:

Prótonotar, ար. 20. եր. դպրապետ, մեծ նոտար:

Digitized by Google

Protuberánz, իգ. 31. ֆզն. գարաւանդ, քուարդ։

Prótz‖achse, իգ. յառաջակողմեան սռնի՝ առանցք։ —kasten, ար. ռազմամթերից արկղ։

Prótze, իգ. 35. զին. յառաջակողմեան սայլ, թնդանօթն հաստատելու երկանիւ առանցք։

prótzen, նբ. և չբ. հ. 8գ. փ. aufprotzen և abprotzen. — չբ. հ. ճայթել, շաչել. 2. ճոխանալ, պերճանալ, փքալ։

prótzig, ած. 6. փքուռայց, հպարտ. 2. վէս, խոժոռադէմ, ահաճ։

Proviánt, ար. 20. անյոգ. պարէն, նպար, պաշար։

Proviánt‖ausgabe, իգ. բաշխում պարէնեղինաց։ —beamter, ար. տեսչութեան պաշտօնատէր։ —schiff, չ. ն—ի. պաշարա(կիր) նաւ։ —wesen, չ. զին. պաշարք զօրաց, մատակարարութիւն պաշարի զօրաց։

provianti(e)r‖en, նբ. 3—. պաշար հօգալ՝ կուտել։ — չ. 22բ. անյոգ. —ung, իգ. 31. համբարում. համբարք։

Provínz, իգ. 31. գաւառ։

Provinziál, ար. 20. կր. գաւառապետ։ — ած. գաւառական։

Provinziále(r), ար. 6. = Kleinstädter.

Provinzialísmus, ար. 27. գաւառաբանութիւն։

provinziéll, ած. 6. = provinzial.

Provísor, ար. 25. (պատասխանատու) գործակատար (դեղարանի), գործարար։

provisórisch, ած. 6. (առ)ժամանակեայ։

Provisórium, չ. 26. (առ)ժամանակեայ վիճակ։

Provokatión, իգ. 31. հրապոյրք, դրդութիւն։

provozi(e)r‖en, նբ. 3—. 3., et. — մէկը հրապուրել՝ գրգռել՝ դրդել։ — չբ. հ. auf et. — բանի մ'ապաւինիլ, բան մ'իբր հաստատութիւն վկայութեան կոչել։ — չ. 22բ. անյոգ. —ung, իգ. 31 = Provokation.

Prozedúr, իգ. 31. դատի կարգ՝ պայման, դատաստանական. 2. դատաստանի մուրհակք։

Prozént, չ. 20. առ հարիւր, հարիւրչեայ. zu hohen —en մեծ շահով։

...prozéntig, ած. 6. drei—e Rente հարիւրին երեքով շահ։

Prozéß, ար. 18. իրգ. մուրհակ, արձանագիր (դատի). բ. դատ, դատաստան. I—m einen — anhängen կամ den — machen մէկուն դէմ դատ բանալ. 2. դատախազութիւն, ամբաստանութիւն. փխ. kurzen — machen խնդիրը կտրել լմնցընել. 3. գործ, գործողութիւն։

Prozéß‖akten, յգ. իրգ. մուրհակ, արձանագիր (դատաստանի)։ —führer, ար. դատ վարող։ —führung, իգ. դատաստան. բ. պատասխանատուութիւն։ —sucht, իգ. դատամոլութիւն, դատասիրութիւն։ —süchtig, ած. դատասէր։

prozessi(e)ren, չբ. հ. 3—. դատ վարել։

Prozessión, իգ. 31. ճեմք. կր. թափօր. 2. կր. թղխումն (Հոգւոյն սրբոյ)։

Prozessiónsraupe, իգ. ճն. թափառական բոմբիւղոս (Bombix processionea)։

prúdeln, չբ. հ. 3—. = pfuschen, չբ. բ.։ — չ. 22բ. անյոգ. յոռի՝ մեր ի վերոյ գործ։

Prü'f‖eisen, չ. խորաչափ։ —stein, ար. = Probierstein. —zeit, իգ. փորձութեան ժամանակ։

prü'fen, նբ. և sich — ըբ. 3—. (sich) — քննել (զանձն). 2. խուզել, խուզարկել, որոնել. հետազօտել. ստուգել, ճշմարտել։ geprüft, ըբ. անց. և ած. = բոյեն նշանակութեամբ հետ. 2. քննեալ. 3. փորձուած։ — չ. 22բ. անյոգ. = Prüfung. [քննող, քննիչ։

Prü'fer, ար. 23—. —in, իգ. 32.

Prü'fung, իգ. 31. հարցափորձ, քննութիւն. հարցաքննութիւն. ստուգելը, ճշդելը. harte կամ scharfe — խիստ՝ ծանր փորձանք, գժնդակ նեղութիւն՝ վիշտք։

Prü'fungs‖behörde, իգ. քննիչ ատեան։ —zeugniß, չ. վկայագիր։

Prü'gel, ար. 23—. գաւազան, բիր. 2. — յգ. գան, (գաւազանի) հարուած, բրածեծ. Tracht — ծեծ խոշտանգանք։

Digitized by Google

Propst, ար. 13. **Pröpstin**, իգ. 32. վերին դատաւոր, վերակացու. 2. եր. (կանոնիկոսական ժողովոյ կամ եկեղեցւոյ) յառաջակաց, առաջ, առաջնորդ. 3. կարգերէց (բողոքողայ):

Propstei, իգ. 31. վերին դատաւորութիւն, վերակացութիւն. եր. առաջութիւն, առաջնորդութիւն:

Propylä'on, չ. 26. յփ. die **Propylä'en**, նախադրունք (քաղաքի...):

Prorektor, ար. 25. փոխ(ան-)վարիչ, վարչի փոխանորդ:

Prorektorat, չ. 30. փոխ(ան-)վարչութիւն, վարչի փոխանորդութիւն:

Prosa, իգ. 36. (հկ—ն չ. Poesie) արձակ, հետեւակ (խօսք). 2. լատիներէն տեսակ մ'եկեղեցական երգ:

Prosaiker, ար. 22ա. արձակագիր:

prosaisch, ած. 6. արձակ. փխ. մփ. արձակական՝ արձակի ոճով (տաղանաւոր):

Prosaist, ար. 33. = Prosaiker.

Proscenium, չ. 26. թփ. նախատեսարան. 2. հ. պփ. փոն. թատեր յառաջակողմ: —**Logen** (...լօժը՛), իգ. յփ. թփ. հայելարան, նախատեսարանի օթեակ:

Proselyt, ար. 33. —**in**, իգ. 32. եկամուտ, եկ. 2. մատաղատունեկ, նորահաւատ. 3. արբանեակ, աշակերտ:

prosit, յանկարծ հմա. **prost**, մէ. = **wohl bekomm's** (տ. **bekommen** չբ.):

proskribi(e)ren, նբ. 3ա. (նաեւ հ. պփ.) տարագրել, աքսորել, արտասահմանել:

Proskription, իգ. 31. տարագրութիւն, աքսոր:

Prosodie, իգ. 35. եւ 31. փր. առոգանութիւն, կանոնեալ հնչում: [մատեան:

Prosodik, իգ. 31. առոգանութեան

Prospekt, ար. 20. հայեցուած. հեռատեսիլ պատկեր. 2. (եղ. նաեւ —**us**, անփխ.) (տպագրելի մատենի...) յայտարարութիւն:

prosperi(e)ren, չբ. հ. 3ա. յաջողել, երջանկանալ:

Prosperität, իգ. 31. բախտաւորութիւն, յաջողութիւն:

prost, տ. **prosit**.

prostitui(e)r||en, նբ. եւ **sich** — ձբ. 3ա. աղարտել. յանարգութիւն իջեցընել. խարդաւանել, պղծել, խայտառակել: — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, իգ. 31. = **Prostitution**.

Prostitution, իգ. 31. պղծութիւն, խարդաւանութիւն. 2. անյ. մփ. բոզութիւն:

Protagonist, ար. 33. հ. պփ. գլխաւոր գուսան՝ դերասան:

Protektion, իգ. 31. պաշտպանութիւն, թիկունք:

Protektor, ար. 25. պաշտպան: —**at**, չ. —**schaft**, իգ. հոգաբարձութիւն, պաշտպանողութիւն:

Protest, ար. 20. բողոք, բողոքում. — einlegen gegen et. բանի մը դէմ բողոքել:

Protestant, ար. 33. —**in**, իգ. 32. բողոքող, բողոքական:

protestantisch, ած. 6. բողոքական:

Protestantismus, ար. 27. անյփ. բողոքականութիւն, բողոքողութիւն:

protesti(e)ren, չբ. հ. 3ա. gegen et. — բանի մը դէմ բողոքել՝ բողոք բառնալ: — չ. 22բ. անյփ. բողոքում, (ընդդէմ) բողոք:

Protesti(e)rer, **Protestler**, ար. 22ա. բողոքող:

Protevangelium, չ. 26. սկզբնական՝ նախաւոր խոստումն՝ աւետիք. 2. նախաւետարան:

Protokoll, չ. 20. արձանագիր, (պատահած իրաց) պատմութիւն. մուրհակ դատ(ատան)ի. 2. նամակաց՝ կոնդակաց... մատեան՝ արձանագիր. 3. երկ. zu — nehmen բանի մ'արձանագիրն առնել:

Protokoll||aufnahme, (ձայն բայով է ... [illegible] չ. 6.) die — fand statt: արձանագիրն առնուեցաւ: —**buch**, չ. արձանագիր, արձանագրութեան մատեան. in's — eintragen արձանագրել, արձանագրութեան մատեանին մէջ անցընել: [գրական:

protokollarisch, ած. 6. արձանա-

protokolli(e)r||en, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. արձանագրել: — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, իգ. 31. արձանագրութիւն:

Protonotar, ար. 20. եր. գրապետ, մեծ նօտար:

Digitized by Google

Protuberánz, էգ. 31. ֆզն. դարաւանդ, քուարդ։

Prótzlachse, էգ. յառաջակողման սեռն՝ առանցք։ —lasten, որ. ռազմամթերից արկղ։

Prótze, էգ. 35. զին. յառաջակողման սայլ, թնդանօթին հաստատելու երկանիւ առանցք։

prótzen, նք. եւ չք. հ. 3զ. փ. aufprotzen եւ abprotzen. — չք. հ. ճայթել, շաչել. 2. ճոխանալ, պերճանալ, փքալ։

prótzig, ած. 6. փքուռոյց, հպարտ. 2. մեծ, խոժոռադէմ, տհաճ։

Proviánt, որ. 20. անյք. պարէն, նպար, պաշար։

Proviánt‖ausgabe, էգ. բաշխում պարէնեղինաց։ —beamter, որ. տեսչութեան պաշտօնատէր։ —schiff, չ. ն—ի. պաշարա(կիր) նաւ։ —wesen, չ. զին. պաշարք զօրաց, մատակարարութիւն պաշարի զօրաց։

proviantí(e)r|en, նք. 3զ. պաշար հօգալ՝ կուտել։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. համբարում. համբարք։

Provínz, էգ. 31. գաւառ։

Provinziál, որ. 20. կր. գաւառապետ։ — ած. գաւառական։

Provinziále(r), որ. 6. = Kleinstädter.

Provinzialísmus, որ. 27. գաւառաբանութիւն։

provinziéll, ած. 6. = provinzial.

Provísor, որ. 25. (պատասխանատու) գործակատար (դեղարանի), գործարար։

provisórisch, ած. 6. (առ)ժամանակեայ։

Provisórium, չ. 26. (առ)ժամանակեայ վիճակ։

Provokatión, էգ. 31. Հրապոյրք, գրգռութիւն։

provozí(e)r|en, նք. 3զ. Յ., et. — մէկը հրապուրել՝ գրգռել՝ դըրդել։ — չք. հ. auf et. — բանի մ՚ապաւինել, բան մ՚իբր հաստատութիւն վկայութեան կոչել։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31 = Provokation.

Prozedúr, էգ. 31. դատի կարգ՝ պայման, դատաստան. 2. դատաստանի մուրհակք։

Prozént, չ. 20. առհարիւր, հարիւրչեայ. zu hohen —en մեծ շահով։

...**prozéntig**, ած. 6. drei—e Rente հարիւրին երեքով շահ։

Prozéß, որ. 15. էրէ. մուրհակ, արձանագիր (դատի). բ. դատ, դատաստան. 3—m einen — anhängen կամ den — machen մէկուն դէմ դատ բանալ. 2. դատախազութիւն, ամբաստանութիւն. էխ. kurzen — machen խնդիրը կարել լմցընել. 3. գործ, գործողութիւն։

Prozéß‖akten, յք. էրէ. մուրհակ, արձանագիր (դատաստանի)։ —führer, որ. դատ վարող։ —führung, էգ. դատաստան. բ. պատասխանատուութիւն։ —sucht, էգ. դատամոլութիւն, դատասիրութիւն։ —süchtig, ած. դատասէր։

prozessí(e)ren, չք. հ. 3զ. դատ վարել։

Prozessión, էգ. 31. ճեմք. կր. թափօր. 2. կր. բղխումն (Հոգւոյն սրբոյ)։

Prozessiónsraupe, էգ. ճն. թափօրական բոմբիւզոս (Bombix processionea)։

prúdeln, չք. հ. 3զ. = pfuschen, չք. բ.։ — չ. 22բ. անյք. յոռի վեր ի վերոյ գործ։

Prü'f‖eisen, չ. խորաչափ։ —stein, որ. = Probierstein. —zeit, էգ. փորձութեան ժամանակ։

prü'fen, նք. եւ sich — էք. 3զ. (sich) — քննել (զանձն). 2. խուզել, խուզարկել, որոնել. հետազօտել. ստուգել, ճշմարտել։ geprüft, դէբ. անց. եւ ած. = բոլոր նշանակութեան հետ. 2. քննեալ. 3. փորձուած։ — չ. 22բ. անյք. = Prüfung. [քննող, քննիչ։

Prü'fer, որ. 23զ. —in, էգ. 33.

Prü'fung, էգ. 31. Հարցափորձ, քննութիւն. հարցաքննութիւն. ստուգելը, ճշդելը. harte կամ scharfe — խիստ՝ ծանր փորձանք, դժնդակ նեղութիւն՝ վիշտք։

Prü'fungs‖behörde, էգ. քննիչ ատեան։ —zeugniß, չ. վկայագիր։

Prü'gel, որ. 23զ. գաւազան, բիր. 2. — յք. ծեծ, (գաւազանի) հարուած, բրածեծ. Tracht — ծեծ խոշտանգանք։

Digitized by Google

Prü'gel‖junge, ար. —knabe, ար. ընտ. վշտակիր, վշտատես: —strafe, իգ. պատիժ. ը. մտ. բրածեծ: —suppe, իգ. ընտ. = Tracht Prügel.

Prügeléi, իգ. 31. կռիւ, կագ. ընտ. ծեծկուիլը: [գանահար:

Prü'g(e)ler, ար. 22ա. ծեծող,

prü'geln, նբ. 8ա. 3. — մէկը ծեծել՝ գանել՝ գանահարել:

prú(h)sten, չբ. h. 8բ. մլաւել, նուել (կատուի). 2. (զօրաւոր) փռնչել, փռնգտալ. քրքջել, քրքջիլ խնդալ: — չ. 22բ. անյց. փռնչիւն:

Prunk, ար. 20. անյց. շքեղութիւն, պերճութիւն. եզ. մտ. ցոյց, ցուցամոլութիւն:

Prúnk‖gemach, չ. զարդարեալ մեծ սրահ, դահլիճ: —liebend, ած. յղփացեր, պերճասէր, շռայլ: —los, ած. պարզ, անզարդ, անշուք: —rede, իգ. անթեւեթեալ՝ վերնազարդ խօսք: —redner, ար. պերճախօս, Հրապարակախօս: —sucht, իգ. ցուցամոլութիւն, փառասիրութիւն: —süchtig, ած. —süchtige(r), ար. ցուցամոլ, սէգ, փառասէր: —voll, ած. մեծաշուք, փառաւոր, շքեղ, պերճ:

prúnken, չբ. h. 8ա. շողշողել, ցոյց ընել: — չ. 22բ. անյց. ցոյց, պարծանք, շքեղութիւն:

prúnkhaft, ած. 6. = prunkvoll.

prústen... = pruhsten.

Psalm, ար. 24ա. սաղմոս:

Psálmen‖buch, չ. սաղմոսարան: —dichter, ար. սաղմոսանուագ, սաղմոսերգու: —gesang, ար. —singen, չ. սաղմոսերգութիւն, սաղմոսասացութիւն:

Psalmist, ար. 33. = Psalmendichter.

Psálter, ար. 22ա. տաւիղ, սաղմոսարան. 2. սաղմոսարան (գիրք). 3. բն. = Blättermagen.

Pséudofürst, ար. 33. սուտ իշխան:

Pséudomalachit, ար. 20. հց. սուտ մոլոշաքար:

pseudony'm, pseudony'misch, ած. 6. սուտանուն, մոլորանուն:

Pseudonymitä't, իգ. 31. սուտանունութիւն:

psy'chisch, ած. 6. հոգեկան:

Psychológ, ար. 33. հոգեխօս, հոգեբան:

psychológisch, ած. 6. հոգեխօսական:

Ptolemä'us, Ptolomä'us, յտ. ան. ար. անփփ. հ. պտ. Պտղոմէոս:

públice, մկ. Հրապարակաւ:

Publikándum, չ. 40. ծանուցագիր, յայտագիր, ազդագիր:

Publikatión, իգ. 31. յայտարարութիւն, ծանուցում, հրատարակութիւն:

Públikum, չ. 38. ժողովուրդ, հասարակութիւն, հրապարակ. das gebildete — ուսումնականք, գիտնականք (հկ-ձչ. Fachgelehrte). 2. (նախ-40.) Հրապարակական դասախօսութիւն:

publizi(e)r‖en, նբ. 8ա. Հրատարակել, հռչակել, ծանուցանել: — չ. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. = Publikation. [գիր:

Publizist, ար. 35. Հրապարակագր-

Publizitä't, իգ. 31. անյց. Հրատարակութիւն, աշխարհահռչակ յայտնութիւն:

Pückel, ար. 22ա. = Buckel, Ա.:

Pud, չ. 38. անփփ. պուտ (ռուսական չափ):

Púdding, չ. 20. խհ. շամշարքեն, անգղիական կերակուր (պուտինկ):

Púdel, ար. 22ա. ծարի՝ գանգրամազ շուն. փխ. տ. Kern, 2. 2. փխ. տան մէջ սարքին գործքերը կատարող, օժանդակ, ռմ. մօրթեա. վշտակիր, վշտատես. 3. = Pudelkopf; ը. մտ. անկարգ՝ անմաքուր կին. 4. (կոնախաղի մէջ) անյաջող՝ չյաջողած հարուած. ը. մտ. սխալ, վրիպանք, յանցանք:

púdel‖dick, ած. կերակրով եւ ըմպելեօք լի: —hund, ար. = Pudel, 1. —hündchen, չ. ծարի եւ գանգրամազ շնիկ: —kopf, ար. գանգուր՝ գանգրամազ՝ գանգրապատեղ գլուխ: —närrisch, ած. ընտ. ծաղրալից. ծաղրածու:

púdeln, չբ. s. 8ա. (կոնախաղի մէջ) (հարուածը) չյաջողիլ. փխ. սխալանք՝ վրիպանք գործել:

Púder, ար. 22ա. Հերափոշի, մազերու վրայ ցանուելիք փոշի (բուտրա):

Púder‖beutel, ար. փոշեպարկ: —zucker, ար. ծեծուած շաքար:

Digitized by Google

púdern, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. փոշի ցանել (վրան):

Puff, ար. 20. եւ 18. գզրզիւն, բոմբիւն, ճայթիւն, շառաչմամբ վառում՝ բորբոքում. 2. == Baff, ար. 2.; 3. կռուփը, բռնխեթք. ձե. er kann einen derben — vertragen դժուարութեանց կրնայ տանիլ՝ դիմանալ. 4. ուռուցիկ՝ գոգաւոր իր. 5. ընդ. բաղձաղանք, մեծաբանութիւն. 6. յետաշրջիկ նարտ (տապալելոյ խաղ մը):

Puff|ärmel, ար. յգ. ուռուցիկ թեզանք: —bohne, էգ. տէ. == Feldbohne. —scheitel, ար. ցցունք, փունջ հերաց: —spiel, չ. == Puff, 6.

Puffe, էգ. 35. հանգոյց (զգեստուց), ուռուցիկ փոթ:

puffen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. գզրգմամբ իյնալ. ճայթիլ, շառաչմամբ վառիլ՝ բորբոքիլ. ձե. առձ. daß es (nur so) pufft լաւ մը, ինչպէս որ պէտք է, աղէկ մը (յանդիմանեց). 2. հրացան արձակել՝ պարպել. 3. J. — մէկը կափել. 4. ուռեցընել, տորոմել. 5. հանգուցել, ուռուցիկ՝ գոգաւոր ընել (զգեստները). 6. յետաշրջիկ նարտ խաղալ:

Puffer, ար. 22ա. հարուածող, հարուածահար, կափող. 2. == Puff, 3. 3. հրացան(իկ). 4. ար. == Buffer.

puffig, ած. 6. ուռուցիկ, գոգաւոր. 2. կոշտ, ըխրտ, չինական. խիստ, կարծր:

puh! ձղ. փու, ուֆ:

Puls, ար. (եղ. 8. յգ. 18.) անփ. բժշ. երակի զարկ, բախիւն. ձե. միտք, կարծիք. J—m den — fühlen մէկուն զարկը նայիլ. ձե. մէկուն միտքը՝ կարծիքը իմանալու ետեւէ ըլլալ:

Puls|ader, էգ. անդր. շնչերակ, շնչափող: —messer, ար. բժշ. զարկաչափ: —schlag, ար. բնխ. թնդիւն՝ թունդ երակի:

pulsi(e)ren, չբ. h. 3ա. (արեան...) զարնել, եռալ: — չ. 22բ. անյգ. եռալը, եռացում:

Pult, չ. (ար.) 20. ծառաեղան, գրասեղան. 2. գրակալ:

Pulver, չ. 22ա. վառօդ. 2. դեղ. noch kein — gerochen haben գէշ պատերազմի մէջ մտած չըլլալ. ձե. er hat sein — verschossen վառօդը սպառած է, ալ բանի մը չի ծառայեր. dieser Mensch ist keinen Schuß — werth այս մարդը բանի մը յարմար չէ՝ դանկի մ՚արժէք չունի:

Pulver|arbeiter, ար. ար—. վառօդագործ: —beutel, ար. որդ. վառօդապարկ: —horn, չ. որդ. եւ դեղ. վառօդաման: —kammer, էգ. վառօդի համբարարանոց. բ. դեղ. == Minenkammer; գ. ն—ի. վառօդարան, նաւու վառօդի մթերանոց: —maß, չ. վառօդաչափ: —schwamm, ար. վառօդաւոր լուցկի: —schwärmer, ար. հրալից փամփուշտ: —staub, ար. վառօդափոշի:

púlverig, ած. 6. վառօդանման, փոշենման. բ. վառօդի հոտ ունեցող. գ. վառօդաւոր, վառօդախառն:

pulverisi(e)ren, նբ. 3ա. == pulvern.

púlvern, նբ. 3ա. փոշիացընել, փոշի ընել, փշրել, փխրել:

Púma, ար. 38. կն. կատուառիւծ (Felis concolor):

Pump, ար. 20. ընդ. փարկ, փոխառութիւն:

Pump|ballen, ար. ար—. ջրհանի մարգակ: —hose, էգ. == Pluderhose. —lampe, էգ. կարկելեան կանթեղ: —maschine, էգ. ար—. ջրհան: —wage, էգ. ար—. ջրհանի անօսրաչափ:

Pumpe, էգ. 35. ջրհան. 2. (կոնախաղի մէջ) չյաջողած՝ սին հարուած:

pumpen, նբ. 3ա. ջրհանով ջուր հանել, ջրհանել. 2. ընդ. J—m et. — մէկուն բան մը փոխ տալ. et. von J—m — մէկէ մը բան մը փոխ առնուլ:

Pumpen|apparat, ար. ար—. ջրհանի կազմածք: —kasten, ար. ար—. ջրհանի արկղ՝ տապանակ: —kolben, ար. ար—. ջրհանի մխոց: —macher, ար. ար—. ջրհանագործ: —schwengel, ար. ար—. ջրհանի լծակ՝ բառնալիք: —stange, էգ. ար—. ջրհանաձող: —zug, ար. ջրհանի փականակ:

Pumper, ար. 22ա. ջրհանով ջուր հանող, ջրհանող. 2. ընդ. փոխառու. բ. փոխատու:

Punkt, ար. 20. կէտ. — für — durch·

geben կէտ առ կէտ քննել. 2. äußerster — ծայր, վերջին ծայր՝ կէտ. փխ. höchster — der Blüthe, des Ruhmes յետին ծաղ բարգաւաճութեան՝ փառաց. 3. — 1 Uhr ճիշդ ժամը մէկին. 4. էրփ. (Haupt-, Schwer-)— einer Klage գլխաւոր կէտ ամբաստանութեան։

Punktatión, էգ. 31. ծրագիր, ստուերագիր (դաշանց). 2. առաջին դաշն՝ դաշնագրութիւն։

Punkti(e)r‖kunst, էգ. կիտուածով քանդակելու արուեստ. ը. մփ. պետանակոչութիւն։ —nadel, էգ. կէտ դնելու ասեղ. բ. պղնձի տախտակներու վրայ քանդակելու գրիչ։ —rad, չ. ար—. կիտագիր՝ կիտիչ ժանանիւ։

punkti(e)r‖en, նբ. 3ա. կիտագրել, կէտ դնել. նկր. կէտերով՝ կիտուածովք ծրագրել. 2. գետնակոչել, հողահմայել. 3. den Frieden ... — խաղաղութեան պայմանները ծրագրել՝ ստուերագրել. 4. վրբ. 3. — մէկուն մարմնոյն մէջ ասեղ խոթել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ։

Punkti(e)rer, ար. 22ա. ար—. —in, էգ. 32. կէտերով՝ կիտուածովք ծրագրող. 2. փղ. հերիւնով տպուելի թերթերուն եզրները ծակող։

pü'nktlich, ած. 6. ճիշդ, ճշգրիտ. 2. auf's —ste besorgen մեծագրութեամբ հոգալ՝ խնամ տանիլ։

Pü'nktlichkeit, էգ. 31. ճշդութիւն, ճշգրտութիւն։

Púnktum, չ. 38. փր. = Punkt (լիբր նշան); ein — machen կէտ մը դնել. 2. փխ. ein — hinter et. machen բանի մը վերջ՝ վախճան տալ. Das ist genug, —! այլ բաւ է. 3. ռեյ. das ist Alles — wahr այս ամենայն կէտ առ կէտ ճշմարիտ է։

Punktúr, էգ. 31. վրբ. մարմնոյ ջրալից մասանց հերձում՝ ծակում. 2. փղ. ար—. տպելու մամլոյն վրայ երկու փոքրիկ սլաք՝ որոնց վրայ տպուելի թերթը կը հաստատուի։

Punsch, ար. 20. ջերմօղի (փօնչ)։

Pünt, էգ. 31. Ն—լ. —e, էգ. 35. — eines Taues չուանի մը ծայր։

Púnze, էգ. 35. —n, ար. 22բ. փ. Bunze.

punzi(e)r‖en, նբ. 3ա. քանդակել, քանդակագործել. ար—. արծաթեղինաց՝ ոսկեղինաց... վրայ ստէրութեան կնիքը դրոշմել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. քանդակագործութիւն. դրոշմում։

Pup, ար. 20. ռմ. փուք (որովայնի). ռմ. տեռ (փ. Furz)։

púpen, չբ. հ. 3ա. փուք արձակել, ռմ. տառել (փ. furzen)։

Pupille, էգ. 35. բիբ (աչաց)։

Pü'ppchen, չ. 22բ. (Ն—չ. Püppchen) պզտիկ պաճուճապատանք. (մն. փաղաքշական) սիրելի, աղաւնեակ։

Púppe, էգ. 35. պաճուճապատանք. 2. խամաճիկ. 3. լէկերդան. փխ. կարճահասակ կին. թեթեւամիտ մարդ. փխ. թուլամիտ մարդ՝ զոր ուզածիդ պէս կրնաս կառավարել. (Ճարտարակնէ ձէլ) die —n ասուող արձանք՝ քարինք. 4. աղ. մփ. սիրուն, սիրելի (աղայ). բ. էչ. մփ. gezierte — պչրող կին՝ աղջիկ. ե. աղայ. 5. փխ. ընփ. über alle —n ի վեր քան զամենայն. Das geht bis in die —n ասպիտասահման չի ճանչնար՝ չունի. 6. բն. կծկած որդ։

púppen, sich — փբ. 3ա. բն. (որդերու) կծկել։

Púppen‖räuber, ար. բն. կծկակեր բզէզ. բ. յափշտակիչ գեղեցկուն բզէզ (Carabus sycophanta)։ —spiel, չ. պաճուճապատանքի խաղ. փխ. խաբէութիւն, պատրանք։ —spieler, ար. լարախաղ։

púppern, չբ. հ. 3ա. գողդողել, դողդողալ։

pur, ած. 6. սեռն, անապակ, անխառն, պարզ. 2. յստակ, զուտ. ողորկ, փայլուն։

Purgánz, էգ. 31. բժշ. = Abführmittel.

Purgatórium, չ. 36. կր. = Fegefeuer.

Purgi(e)r‖kraut, չ. բլ. ստակամոնի, թորթ։ —mittel, չ. = Abführmittel. —pille, էգ. դղէ. մաքրողական գեղահատ։

purgi(e)ren, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. = reinigen; 2. բժշ. = abführen, ե. —d, մաքրողական, լուծիչ. քշողական։ — չբ. հ. բժշ. որբագէզ տանուլ։ — չ. 22բ. անյփ. = Բային նշանակութեանց հետ։

purifizi(e)r|en, նբ. 3ա. սրբել, մաքրել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. մաքրութիւն, զտութիւն:

Purismus, ար. 27. մաքրութիւն ոճոյ, սեթեւեթեալ՝ պաճուճազարդ յստակութիւն:

Purist, ար. 33. պաճուճազարդ՝ սեթեւեթեալ յստակութեամբ խօսող:

Puritáner, ար. 33ա. —in, էգ. 32. պարզակրօն, երիցական (աղանդաւոր յԱնգղիա). փխ. խիստ առաքինի: [ծիրանեգոյն ներկել:

púrpern, նբ. եւ sich — փբ. 3ա.

Púrpur, ար. 33. ծիրանի ներկ. 2. ծիրանի, ծիրանեզարդ՝ ծիրանի պատմուճան. փխ. Հռովմայեցւոց թգեշխից պատիւ. թագաւորական պատիւ. փխ. ծիրանի: — ած. անփխ. ծիրանեգոյն, շիկակարմիր, շառագոյն:

púrpur|bekleidet, ած. ծիրանաւոր, ծիրանազգեաց: —farben, —farbig, ած. ծիրանեգոյն, շիկակարմիր, շառագոյն: —fieber, չ. ախտ. ծիրանի տենդ: —kleid, չ. ծիրանի, ծիրանեզարդ պատմուճան: —schnecke, էգ. ճն. ծիրանաբեր խխունջ (Purpura):

púrpurn, ած. 6. ծիրանեայ, ծիրանեգոյն, շիկակարմիր, շառագոյն:

púrren, չբ. հ. 3ա. = burren. — նբ. (սրածայր բանով մը) խուզել՝ պեղել. das Feuer — կրակն արծարծել:

púrzeln, չբ. ս. 3ա. ռմ. = burzeln.

Púschel, ար. 24փ. էգ. 35. = Büschel.

Pússta, էգ. (Եղ. անփխ. յփ. Pussten) բացավայր, տափաստան:

Púste, էգ. 35. անյ. ռմ. շունչ, տուրեւառ շնչոյ (= Hauch, Athem):

Pústel, էգ. 35. ախտ. պալար, այտուց: —bildung, էգ. պալարակազմութիւն:

pústen, չբ. հ. 3բ. ընտ. շնչել, թասել, հինինալ: — չ. 22բ. անյ. թասելը, հինինալը:

Pútchen, չ. 22բ. (Նախ. Putei) հնդկահաւուկ, հնդկահաւու մարեակ. 2. փխ. ընտ. շողոմաբանութեան. mein —! սիրելիդ իմ, հաւիկս:

Púte, էգ. 35. էգ հնդկահաւ, հնդկահաւու մարի:

Púter, ար. 22ա. հնդկահաւ:

Púter|braten, ար. հնդկահաւու խորոված: —hahn, ար. = Puter. —roth, ած. խորին կարմիր գոյն. vor Aerger — werden դժկամակութենէն՝ սրտի նեղութենէն կաս կարմիր կտրիլ:

Putsch, ար. 20. ապստամբութեան փորձ՝ գրգռութիւն:

putschen, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. եւ 3փ. ապստամբութեան գրգռել:

Putz, ար. 20. անյ. զարդ, զարդարանք. բ. զարդարուած ըլլալը. փ. պաճուճանք, նորաձեւ զարդք. 2. ար—. Նրփ. (որմի) ծեփ:

Pútz|arbeiten, էգ. յփ. = Putzartikel; բ. ար—. որմածեփ: —artikel, ար. յփ. քն. նորաձեւ զարդք՝ վաճառք: —bürste, էգ. գբն. փայլեցընելու խոզանակ: —dämchen, չ. ընտ. նորաձեւ զարդարկոտ կին: —geschäft, չ. —handel, ար. քն. նորավաճառութիւն, նորաձեւութեանց վաճառականութիւն: —händler(in, էգ.), ար. քն. նորավաճառ, նորաձեւ զարդ՝ վաճառք ծախող: —handlung, էգ. —laden, ար. քն. նորաձեւ զարդուց խանութ: —liebend, ած. զարդասէր, պճնասէր: —pulver, չ. ար—. յղկելու՝ փայլեցընելու փոշի: —sachen, էգ. յփ. = Putz, փ.: —schere, էգ. յարդարիչ: —sucht, էգ. պճնասիրութիւն, զարդարկոտութիւն: —süchtig, ած. պճնասէր, զարդարկոտ: —tröblerin, էգ. քն. զարդավաճառ: —tuch, չ. (խոհակերոցի անօթոց...) ջնջան, փարելի, կեղտաշոր: —waaren, էգ. յփ. քն. նորաձեւ վաճառք՝ զարդք: —werk, չ. զարդք, պաճուճանք:

Pútze, էգ. 35. = Putzschere.

pútzen, նբ. եւ sich — փբ. 3փ. զտել, մաքրել, սրբել. մաքրուիլ, զտուիլ. 2. sich den Bart — մօրուքն ածիլել՝ տաշել, ածիլուիլ. Kleider — զգեստները խոզանակել. ein Licht — ճրագն յարդարել՝ կտրել. քիթն առնուլ. sich die Nase — քիթը մաքրել, խնչել. պրտ. Bäume — տ. ausputzen, 2.; խհ. (բանջարեղէն...) սակել, մաքրել. 3. փայլեցընել. յղկել, ողորկել. 4. (ընտանի անասունները՝ մաս. ձին) դարմանել.

մաքրել. 5. զարդարել, պաճուճել. 6. անտաանօֆօխոսթիւմբ ատամց խնդրքի. Diamanten — sehr ադամանդն աղէկ կը զարդարէ. 7. գմ. ընփ. das Essen vom Teller rein (weg) — սկաւառակը լիզել, լափել. 8. ընփ. 3. — մէկը խստիւ յանդիմանել, ընփ. աղէկ մը լուալ. 9. որս. որմ. ծեփել, բռել (տ. abputzen, 2.)։ — ւ. 22բ. անյ. = բոյին նշանաւորութեանց հետ։

Pútzer, ար. 22ա. (—in, էգ. 32.) մաքրող, սրբող. 2. (սրբելու գործի) սրբիչ. մռն. (խոհանոցի ամաններու) ջնջան, կեղտաշոր. 3. ընփ. (հմմտ. putzen, նբ. 8.) սաստիկ խիստ յանդիմանութիւն։

pútzig, ած. ց. ծաղրածու, զուարճալի, զուարճախօս։

Puzzoláne, էգ. 35. **Puzzolánerde**, էգ. 35. երկր. նրփ. վիմաբեր՝ քարաստարր հող, հրաբխային աւազ։

Pygmä'e, ար. 34. դշբ. թզուկ, Ափրիկէի մէջ թզաչափ ժողովուրդ. փխ. կարճահասակ, կարճուկ, գաճաճ։

pygmä'enhaft, **pygmä'isch**, ած. ց. կարճուկ, գաճաճ։

pyramidál, ած. ց. բրգաձեւ. փխ. ընփ. = großartig.

Pyramide, էգ. 35. յուրան, բուրգն. 2. զին. (Gewehr-)— խուրձն (հրացաններու բրգաձեւ շարուած)։

pyramidenförmig, ած. բրգաձեւ։

—pappel, էգ. տկ. խաւալակակն կաղամախի (Populus dilatata)։

Pyrenä'en, յփ. անփխ. աշխ. die — Պիրենեան լեռները։

pyrenä'isch, ած. ց. պիրենեան։

pyrophósphorsauer, ած. ց. քմ. հրափոսփորաթթու։

Pyrotéchniker, ար. 22ա. ճրտ. հրարուեստագէտ։

Pyrrhíchius, ար. 27. ճրտ. տաղ. երկու կարճ վանկերու չափ, անդայտ, աղամերջ։ [Պիւռոս։

Py'rrhus, յփ. ան. ար. 38. հ. պտ.

Pythágoras, յփ. ան. ար. անփխ. հ. պտ. Պիւթագորաս։

Pythagoréer, ար. 22ա. Պիւթագորեան։ [գորեան։

pythagoréisch, ած. ց. պիւթա-

Py'thia, յփ. ան. էգ. հ. պտ. Պիւթիա (Դելփեան Ապողոնի քրմուհի)։

py'tisch, ած. ց. հ. պտ. պիւթեան։

Q.

Q, q, Ա. շ. 37. գերմաներէն այբուբենին եօթնեւտասներորդ նշանագիրը, երեքտասաներորդ բաղաձայնը՝ Ք, ք։ — Բ. հմա. Q = Quadrat; qkm. = Quadratkilometer.

qua, մ. — Notarius իբր նոտար։
—! մղ. = quah.

Quábbe, էգ. 35. լն. = Quappe; 2. (նաեւ Quabbel, ար. 22ա.) ջրամարգ, եղանիւր. ճօճ. բ. (արջառաց վզէն կախուած մսուտմսան) աւելամիս, թորթ։

quább(e)licht, **quább(e)lig**, ած. ց. թոյլ, անհաստատ. յոր, գէր, լեցուն. ընփ. թօ(ր)թօշիկ (այտ)։ —fett, ընփ. պարարտ, գիրուկ. 2. անհամ, չախորժական, նողկացուցիչ (կերակուր). mir ist — սիրտս կը խառնուի, կը նողկամ։

quábbeln, չէ. հ. 3ա. դողդողալ, երերիլ։

Quackeléi, էգ. 31. վարանք, ծուլք, երկմտութիւն. 2. անօտիքեր, անօտիք։

quáckelig, ած. ց. վարանեալ, տարակուսեալ, տատանեալ։

quáckeln, չէ. հ. 8ա. վարանիլ, տատանիլ։

Quácksalber, ար. 22ա. փորձական՝ անհմուտ՝ խաբէական բժիշկ. herumziehender — փողոցի բժիշկ, շաղակրատ։

Quacksalberéi, էգ. 31. շաղակրատութիւն, խաբէական բժշկութիւն։

quácksalbern, չէ. հ. 8ա. շաղակրատել. խաբէական բժշկութիւն ընել։

Digitized by Google

Quáder, ար. 22ա. իգ. 35. տաշածոյ՝ կոփածոյ քար. 2. սալաքար, քառակուսի քար։

Quadragésimä, անփփ. Sonntag — առաջին (ըստ Հայոց՝ երկրորդ) կիւրակէ Աղուհացից։

Quadránt, ար. 33. ա—ա. աստղ. ն—ջ. քառորդ (բոլորակի). բ. (արեւու) բարձրաչափ։

Quadrát, չ. 20. (5. Նշանակ—Յեփմէ յգ. —en) ա—ա. քառակուսի. բ. քառակուսի կարողութիւն. in's — erheben քառակուսի կարողութեան բարձրացընել. գ. տպ. տաշած՝ Հատուած չորեքկուսի. դ. verschobenes — շեղանկիւն (չորեքկուսի). ե. պըրփ. ածու (ծաղկանց). զ. երժ. (բարձրացեալ... խաղն իր բնական վիճակը դարձընելու նշան) ձայնադարձ. 5. ար—. փղ. ա—. յգ. —en, անձըրպեւոք, խարոցք։ — ած. 6. = quadratisch.

quadrát‖förmig, ած. քառակուսի։ —fuß, ար. քառակուսի ոտք։ —kilometer, չ. (ար.) քառակուսի Հազարամետր։ —maß, չ. չորեքկուսի չափ։ —schein, ար. աստղ. չորրորդադիր։

quatrátisch, ած. 6. քառակուսի, չորեքկուսի։

Quadratúr, իգ. 31. =Quadratschein.

quadri(e)ren, նբ. eine Zahl — = in's Quadrat (փ. նոյնը) erheben; 2. չորեքմանել, կնիքը չորս մասի բաժնել. 3. ար—. չորեքկուսել, քառակուսի գործել։ — չբ. h. ի դէպ գալ, պատշաճիլ։

quadrilli(e)ren, նբ. 3ա. առփ. քառակուսի՝ խաչաձեւ Հիւսել։

Quadrillión, իգ. 31. քառիլլիոն, միլլիոն անգամ եռիլլիոն։

quah! ձղ. կառաչ, կռինչ (ագռաւու ձայն)։

Quai, չ. 38. սալայատակ թումբ. եզր նաւահանգստի, քարափն։

quáken, quä'ken, չբ. h. 3ա. կարկաչել, գաղղալ (գորտի). կարկաջել (բադի). փխ. պոռչըտալ, կանչուըռտել, ճչել։ — չ. 22բ. անյգ. կարկաչ. ճիչ։

Quákente, իգ. 35. կն. փոքր եթիպ, Հողամաղիկ (Anas clangula)։

Quáker, ար. 22ա. կարկաչող։

Quä'ker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. երերեան (աղանդաւոր)։

Qual, իգ. 31. տանջանք, չարչարանք, լլկանք, ցաւք։

quál‖beladen, ած. տանջանաւոր, չարչարակիր, ցաւալից, վշտատես։ —voll, ած. վշտալի, բազմաչարչար, դժնդակ, անտանելի։

quä'len, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. տանջել, նեղել, չարչարել. 2. կոտտել, լլկել, խոշտանգել. 3. zu Tode — մէկը ցմահ տանջել, կըտտամահ ընել. 3. — մէկը ձանձրացընել, աշխատ առնել, պարտասեցընել. sich sehr — խոնջիլ, վաստակաբեկ ըլլալ։ —d, պբ. եւ ած. = qualvoll. — չ. 22բ. անյգ. = Quälerei.

Quä'ler, ար. 22ա. տանջող. չարչարող. նեղիչ. Հալածիչ։

Quäleréi, իգ. 31. տանջանք, չարչարանք. տառապանք. Հալածանք։

Qualifikatión, իգ. 31. անուանակոչութիւն, անուանում, յորջորջանք. 2. ատակութիւն, յարմարութիւն։

qualifizi(e)ren, նբ. 8ա. անուանել, յորջորջել։ sich — = eignen, փբ.։

Qualitä't եւ **Quálität**, իգ. 31. որպիսութիւն, որակութիւն. Հանգամանք։ [որպիսութեան։

qualitativ, ած. 8. որակական, որ-

Quálle, իգ. 35. կն. ծովամայր, ծովային եղինճ (Acalepha)։

Qualm, ար. 20. թանձր ծուխ, (տաք՝ թանձր) գոլորշիք։

quálmen, չբ. h. 8ա. թանձր ծուխ արձակել, ծխել (ջահը՝ լապտերը...). (ծխախոտը) ծուխ Հանել. 2. ծխաձեւ ելլել, (ծխոյ պէս) ծառանալ։ — նբ. den Rauch gen Himmel — դէպ ի վեր ծուխ արձակել (ծխախոտը). die Stube voll — խուցը (ծխախոտի) ծխով լեցընել։

Quálmer, ար. 22ա. ըմփ. ծխամոլ. միշտ ծխող։

quálmig, ած. 6. շոգելից, ծխանման. 2. (ծխախոտ) ծխող. 3. ծխալից։

Quálster, ար. 22ա. խուխ, մաղաս. 2. բյ. = Eberesche.

quálstern, չբ. h. 3ա. խուխ թքնել՝ արձակել։

Digitized by Google

Quandel, ար. 22ա. (ածխագործի) ծխահանք, բուխերիկ։

Quantität, իգ. 31. որքանութիւն, քանակութիւն, որչափութիւն. քր. (ձայնի) որքանութիւն. քր. Lehre von der — der Sylben չափագիտութիւն։

quantitativ, ած. 6. քանակական։

quantsweise, մ. ձեւի համար, արտաքուստ (միայն). իբր (այսչափ տարի...)։

Quantum, չ. 20. բաժին, մասն։

Quä'nzel, ար. 22ա. բվ. (տակառի) անդղ, բառնալիք։

Quappe, իգ. 35. յն. (ծովային ձուկ մը) գղել (= Aalquappe). բ. շերեփիկ (= Kaulkopf, բ.)։

Quarantä'ne, իգ. 35. (ման. նոյ.) քառասնօրեայ պահ՝ զգուշութիւն (կարանտինա)։

Quark, ար. 13. (առ. անյտ.) տեսակ մը ստորին ճերմակ պանիր. 2. փխ. den alten — wieder aufrühren փտածը դուրս հանել, մոռցուած գարշ բան մը յիշեցընել. 3. ընտ. դղըզն չնչին (իր). da liegt der —! չնչին բան մըն է։

quarren, չբ. հ. 8ա. ճչել, ճիչ բառնալ. հեծել. 3. die Ohren voll — ճչիւք մէկուն ականջները խլացընել։ — չ. 22բ. անյտ. ճիչ. հեծութիւն։

quarrig, ած. 6. լալկան (տղայ)։

Quart, չ. 20. փղ. չորեքծալ, չորեքդիր։ — իգ. 31. քառորդ, չորրորդ մասն. 2. խղ. = Quarte, 3.; 3. երժ. = Quarte, 2.

Quart‖band, ար. չորեքծալ (գիրք)։ —format, չ. ար—. փղ. = Quart, չ. 2.

Quarta, իգ. (եղ. անփփ. յտ. —ß) չորրորդ դաս (դպրոցի)։

Quartal, չ. 20. եռամսեայ ժամանակ, եռամսեայ մը, երեք ամիս. 2. երեքամսեայ հանդէս (ձեռագրաց)։

Quartalsabonnement, չ. երեքամսեայ բաժանորդագրութիւն։

Quartaner, ար. 22ա. չորրորդ դասու աշակերտ։

Quartant, ար. 33. = Quartband.

Quarte, իգ. 35. քառորդ (= Viertel). 2. երժ. չորրորդ ձայն. 3. (բխհեղ խաղի մէջ) չորս միագոյն թուղթ, չորեքքարտք։

Quarter‖deck, չ. նոյ. կիսայարկ։ —meister, ար. տատանապետ (նաւաղաց)։

Quarterole, իգ. 31. տակառակ։

Quartett, չ. 20. երժ. չորեքձայնեան նուագ։

Quartier, չ. 20. չորրորդ մասն, քառորդ (չափի մը). բ. թաղ (քաղքի). գ. զին. ժողովեալ (զինուորաց), զօրանոց, զինուորանոց (տ. Hauptquartier). Winter— ձմերոց. 2. բնակութիւն, կայան. — nehmen տեղ մը (առժամանակեայ) բնակիլ. 3. նոյ. պահ (նաւու)։

Quartier‖amt, չ. զին. վանատպանութիւն։ —fahne, իգ. նիզակադրօշ։ —geber, ար. վանատու (զօրաց)։ —macher, ար. յինանպետ, վանապան։ —meister, ար. զին. քառակակալ (զօրաց). բ. նոյ. տատանապետ (նաւաղաց)։ —voll, չ. նոյ. պահաւորք։

Quarz, Quarz, ար. 20. հք. որձաքար, վանաքար։

quarz‖artig, ած. —förmig, ած. վանաքարազգի։

quarzig, ած. 6. վանաքարեայ, որձաքարախառն։

quasi, մ. գրեթէ, իբր թէ։

Quasi‖gelehrte(r), ար. իմաստակ, սուտիմաստուն։ —kontrakt, ար. իրք. անկատար դաշն։

quasseln, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. ընտ. շաղփաղփել, (տաղտկացուցիչ կերպով) դանդաչել։

Quassia, իգ. 36. բն. = Bitterholz, Bitterbaum.

Quast, ար. 13. խուրձն, փունջ (տերեւոց...). 2. աա. Quaste, իգ. 35. ծոպք, վերջաւորք. 3. բն. բխառ. փունջ. յն. փունջ, ցցունք (հերաց...). 4. feiner — խարտեաշ մարդ։

quastig, ած. 6. ծոպաւոր, փնջաձեւ, ցցնաւոր։

Quästur, իգ. 31. գանձապետութիւն։

Quatember, ար. 22ա. = Quartal, 1. եւ 2.; 2. եր. չորս եղանակաց ծոմապահք։

quatsch! մլ. ընտ. ճայթ, ճլմփ։ — ար. 20. ճայթիւն, ճլմփիւն. 2.

Digitized by Google

ադմուկ՝ ալախօսան վայր. 3. խառնաձայն խօսքեր:

quátsch(e)lig, ած. 6. ընդ. յոյր, դէր, դիրուկ, լեցուն՝ թաթթուկի (այտեր):

quátschen, չբ. h. եւ f. 3ա. եւ 34. — klatschen, 1. եւ 2.; 2. — watscheln. — նբ. ճմլել, ճախճախել. ը. մր. — quetschen; 2. (նաեւ չբ.) յախուռն խօսիլ, լեզուին եկածը դուրս թափել:

Quátuor, չ. 38. նրձ. — Quartett.

Quéck|gras, չ. պլ. — Quecke. —silber, չ. պ. ի կարգ:

Quécke, իգ. 35. հասարակ սեզ (Triticum repens):

Quéckengras, չ. պլ. — Quecke.

Quécksilber, չ. 22ա. քմ. սնդիկ. փխ. մշտասասան՝ յարաշարժ իր՝ մարդ. փխ. wie — sein հանդարտ չկենալ, անհանգիստ ըլլալ, միշտ շարժիլ:

quécksilber|artig, ած. սնդկանման: —chlorür, չ. քմ. սնդկաքլորած: —erz, չ. հք. սնդկաքար: —haltig, ած. սնդկախառն: —wasser, չ. սնդկաջուր. բ. սնդկաթթու, բորակած լուծում:

quécksilbern, ած. 6. սնդկային. փխ. շարժուն, անհանգիստ, կայտառ:

Quell, ար. 20. — Quelle.

Quéll|ader, իգ. ջրոյ երակ: —bottich, ար. ար—. թրջոց, թրջելու աման: —brunnen, ար. աղբերական: —nymphe, իգ. դցբ. յաւերժահարսն աղբերաց: —soole, իգ. (աղախառն) թանձրաջուր: —wasser, չ. աղբերաջուր:

Quélle, իգ. 35. (նաեւ Quell, ար. 20. մն. բնս.) աղբիւր, ակն, աղբերակն. բ. փխ. եւ դցբ. — des Lebens աղբիւր կենաց. կ. բնս. — der Thränen հեղեղ՝ աղբիւր արտասուաց. դ. փխ. ակիզբ, պատճառ, աղբիւր. — der Übel արմատ չարեաց. 2. միայն Quelle (ուսկից բան... մը քաղուած է) աղբիւր, բնագիր. aus der — schöpfen աղբերէ մը քաղել՝ առնուլ:

quéllen, չբ. f. 9ն9ա. h. (արեան) ցայտել, (ջրոյ...) ցնցղկանալ. բղխել (աղբեր՝ արտասուաց). հոսիլ, խաղալ. փխ. (բանէ մը) յառաջ գալ, բղխել, ծագել. 2. ուռիլ, այտնուլ. die Erbsen — im Wasser ոլոռները ջրոյ մէջ կ'ուռին. ար—. die Gerste — գարին թրջել: — չ. 22բ. ածյփ. — քայլին նշանախօսութիւնը հեր:

Quéllen|grensel, ար. պլ. — Quellrich. —mäßig, ած. բստ բնագրին. ը. մր. վաւերականն: —merk, ար. պլ. ակնբեղ (Sium nodiflorum):

Quéllrich, ար. 20. պլ. աղբերաց փրփրեմ, ջրագանգուռ (Montia fontana):

Quéndel, ար. 22ա. պլ. — Feldkümmel, բ.:

Quéngel|fritze, ար. ընդ. —hans, ար. —jochen, ար. —liese, իգ. —trine, իգ. ձանձրացուցիչ, միշտ խրատ տուող, բարող կարգացող:

Quengeléi, իգ. 31. ընդ. տաղտաալար խնդիր. բանակատութիւն. 2. ողբ, հեծեկլութիւն (հեծաւեց գանգատ):

quéngeln, չբ. h. 3ա. ընդ. բրթմրնջել. 2. ողբալ:

quer, ած. 6. —e (hindurch gehend, schneidend) միջէն անցնող, միջահատ. 2. մկ. ընդ լայնութիւն, առնի շեղ, կողմնակի. — durch et. ընդ մէջ. — über's Feld gehen դաշտը կտրել անցնիլ. kreuz und — պ. Kreuz, 3.; 3. փխ. (հկ—նչ. gerade) —e Wege խոտոր ճանապարհ ճամբայ. — blicken խեթիւ հայել, ծուռ նայիլ. die Sache geht — գործը ձախող կ'երթայ:

Quér|balken, ար. ընդ լայնութիւն առած գերան: —eisen, չ. ար—. երկաթի գօտի: —feldein, մկ. ընդ դաշտ, դաշտին միջէն: —frage, իգ. ընդհատութիւն, միջամտել հարցում: —furche, իգ. իրկ. խաչաձեւ ակօս: —gang, ար. խաչաձեւ ծառուղի: —gasse, իգ. խաչաձեւ փողոց: —hieb, ար. առիկեղ հարուած: —holz, չ. ար—. ընդդիմակաց փայտ: —köpfig, ած. բախած, աղուաշ: —pfeife, իգ. իրձ. սրաւարինդ: —riß, ար. խաչաձեւ ճեղքուածք՝ պատառուած: —sack, ար. պայուսակ, բակեղաթ: —schiff, չ. ար—. ճրտ. (կողմնակի) թեւ (եկեղեցւոյ): —schnitt, ար. առիկեղ

Digitized by Google

կարուած՝ հատուած ։ —ſtrich, ար. խաչաձեւ գիծ. Բ. ֆիզ. ձախողանք. e—n — durch et. machen բան մ'ի դերեւ հանել՝ խափանել ։ —wall, ար. զին. Բերդ. ճրտ. հողաբլուր ։ —wand, իգ. խաչաձեւ միջնորմ. Բ. տն. միջնացանկ, տախտակամած (պատոյ մէջ) ։ —weg, ար. խաչաձեւ ճամբայ ։

Quére, իգ. 35. անյ. շեղութիւն, թիւրութիւն. ռմ. ձբյ. ատլ. եւ հյց. հոլովով նխ. հեփ. die (der) —, in die —, der — nach ի լայնութիւն, լայնակի. ատբշեղ, խոտորնակի. խաչաձեւ. die Kreuz u. — տ. Kreuz, 8. Բ. ֆիզ. die Sache geht der — գործը ձախող կ'երթայ. J—m in die — kommen մէկուն խորհուրդներն ի դերեւ հանել. mir geht Alles der — ամէն գործքս անյաջող կ'երթայ ։

Querél, իգ. 31. = Beschwerde, 2.

Querl, ար. 20. = Quirl.

queruli(e)ren, չզ. h. 3ա. բողոքանք՝ պահանջանք ընել ։

Quéſe, իգ. 35. այտուց, պալար. 2. անոթ. շրջմոլիկ հիւանդութիւն (ոչխարաց) ։

Quétſch‖falte, իգ. = Rüſche. —kartoffeln, իգ. յգ. ընտ. ծեծած գետնախնձոր ։

Quétſche, իգ. 35. ճմլում, ճնշում. 2. ֆիզ. = Klemme, 2.

quétſch‖en, նբ. եւ ſich — ֆբ. 3ա. եւ 3գ. ջախջախել, ճմլել. ջախջախիլ, ճմլիլ. 2. breit — տափարակցընել, ճմլել ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Բային նշանակութեանց հեփ. 2. միայն —ung, իգ. 31. կապտուկ, ճմլած (նախ—պատողյ) ։

quick, ած. 6. աշխոյժ, կայտառ ։

Quick‖brei, ար. որ—. սնդկաղանգ ։ —ſand, ար. = Flugſand.

Quídam, ար. 38. ոմն, ոք, մէկը ։

qui(e)k! մջ. կռինչ ։

qui(e)ken, չզ. h. 3ա. (մկան) ճչել, (խոճկորի) բռհբռհել. Բ. մփ. (դրան...) կրճել, ճռնչել. (սղոց) ճիչ բռնանալ ։ — չ. 22բ. անյ. = Gequik.

qui(e)kig, ած. 6. ճչող, կանչու ըռտող ։

quillſt, quillt, 2. եւ 3. դէմք եզ. ներ. ահմ. quellen ։

quinä'r, ած. 6. հնգաւորական. հնգի վրայ բաժնուելի ։

Quint‖geige, իգ. երժ. հնգադի ջութակ ։ —ſaite, իգ. երժ. զիլ ։

Quinta, իգ. (եղ. անփխ. յգ. —s) հինգերորդ դաս (դպրոցի) ։

Quintáner, ար. 22ա. հինգերորդ դասու աշակերտ ։

Quinte, իգ. 35. հինգերորդ ձայն. Բ. տ. Naſal, չ.; ֆ. հնգեակ մը, հինգ միագոյն թղթախաղ. 2. զիլ (ջութակի) ։

Quintérne, իգ. 35. հնգեակ, հինգ թիւք միահաղոյն (ի վիճակահանութեան) ։

Quinteſſénz, իգ. 31. նրբամասն, նրբանիւթ (հանեալ ի մարմնոյ). 2. ֆիզ. ուղեղ, ուղ եւ ծուծ ։

Quintus, յտ. ան. ար. անփխ. Կուինտոս ։

Quiproquo, չ. 38. անձինքը շփոթելը, փոխադարձ ։

Quirl, ար. 20. (կաթ... խառնելու փայտ) խառնիչ, փրփրոց. 2. անփոփ. (տարբեւոր) տանեղուներ, շառաւեղք. 3. տն. (ցօղունի բոլորտիքն ճառագայթաձեւ տերեւք՝ ծաղիկք) ծաղկօղակ, տերեւօղ(ակ). 4. ֆիզ. անհանդարտ մարդ ։

quirlen, նբ. 3ա. փրփրոցով դարձնել, փրփրացել ։

quitt, ած. (եբրբ— ստորոգելի ձայն էրժ.) (պարտքէ՝ պարտաւորութենէ...) ազատուած, արձակուած ։

Quitte, իգ. 35. տն. սերկեւիլ. 2. սերկեւլի (Cydonia) ։

Quitten‖apfel, ար. պտղ. սերկեւիլ ։ —baum, ար. տն. = Quitte, 2.

quitti(e)r‖en, նբ. 3ա. ֆն. e—e Rechnung — հաշիւ մը հատուցանել. պարտքը հատուցանելուն ձեռնագիր տալ, անդորրագրել. 2. թողուլ, հրաժարել, ի բաց կալ ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Quittung.

Quittung, իգ. 31. անդորրագիր, ընկալագիր ։

Quódlibet, չ. 38. մն. երժ. կատակերգական եւ գաւեհիկ նուագ ։

Quóte, իգ. 35. սեպհական՝ իւրաքանչիւր բաժին ։

Quotiént, ար. 33. քանորդ (ի բաժանման) ։

Digitized by Google

R.

R, r, Ա. չ. 37. գերմաներէն այբուբենին ութևտասներորդ գիրը, չորեքտասաներորդ բաղաձայնը. Ր, Ռ, ր, ռ : — Ռ. հմ. R. = Réaumur; Rbl. — Rubel.

Raa, էգ. 31. Նալ. առագաստակալ :

Rabátt, ար. 20. վճ. զեղչ, նուազում ի հաշուէ :

Rabátte, էգ. 35. մերագարձ (հանդերձի) :

Rabbinát, չ. 20. = Rabbinenamt.

Rabbinen-, Rabbineramt, չ. րաբունապետութիւն :

Rabbiner, ար. 34. կամ 22ա. րաբունի, ռաբբի :

Rábe, ար. 34. կն. ագռաւ. 2. փխ. alt wie ein — հինաւուրց, շատ հին. weißer — շատ հազուագիւտ՝ ցանցառ բան :

Rábenaas, չ. գէշ՝ կեր ագռաւուց. Բ. ամ. (Բշնամանաց Բառ) խառնակեցիկ : —art, էգ. ագռաւի տեսակ. Բ. փխ. անողորմ գնացք՝ վարմունք ազգականաց : —eltern, յգ. անողորմ ծնողք : —gekrächz(e), չ. (ագռաւու) կարկաչիւն, կռինչք : —krähe, էգ. կն. արջնագռաւ, հասարակ ագռաւ (Corvus corone) : —mutter, էգ. անողորմ՝ խիստ մայր : —stein, ար. տանջանավայր : —vater, ար. անողորմ՝ անխիղճ հայր :

Rabulíst, ար. 83. կազկեցող, անհիմն հակառակող (փաստաբան) :

Rabulisteréi, էգ. 31. անհիմն հակառակութիւն, կազկեցողութիւն :

Race (ռաս), փ. Rasse.

Ráchbegierde, էգ. = Rachgier. —erfüllt, ած. քինայեալ, վրիժախանձ : —gefühl, չ. ոխ, քէն : —gier, էգ. քինակալութիւն, ոխութիւն : —gierig, ած. քինակալ, վրիժառու :

Ráche, էգ. 35. վրէժ (խնդրութիւն). — für et. nehmen բանի մը վրէժն առնուլ, վրէժ խնդրել :

Ráchedurst, ար. = Rachgier.

Ráchen, ար. 22ա. անդ. ըմպան, որկորոյ գլուխ, կոկորդ. 2. (մահ. գազանաց) երախ, բերան. 3. փխ. (փոխաբերակ.) վիհ, խորխորատ. Յ. aus dem — des Todes erretten մէկը մահուանէ ազատել :

Ráchenblume, էգ. —blüthler, ար. բս. շրթնածաղիկ : —putzer, ար. ընտ. յոռի՝ ջրախառն գինի :

rä'chen, նբ. և sich — փբ. 3ա. վրէժ խնդրել՝ առնուլ. sich für et. — բանի մը վրէժխնդիր ըլլալ. 2. sich — պատժուիլ, քաւել :

Rä'cher, ար. 22ա. —in, էգ. 32. վրէժխնդիր, վրիժառու :

Rácke, էգ. 35. կն. ճեղագռաւ, սերմնաքաղ որի (Coracias) :

Rácker, ար. 22ա. կն. = Racke; 2. ընտ. կեղեքիչ, կողոպտիչ :

ráckerig, ած. 6. ընտ. անպատշաճ, աղտեղի. 2. զայրացեալ, կատաղած :

Rackétt, չ. 38. = Ballnetz.

Rád, չ. 7. անիւ. ein — schlagen անուամբ շրջանակիլ, ընդ ոլորտ մտանել. (սիրամարգը) կարակնել (պոչը), կարակնաձև բանալ. 2. անուակ (հրացանի). —, Rädchen am Sporn (հեծելոց) խթանատող, խթանանիւ :

Rádachse, էգ. (ըն)սեռն, առանցք : —ähnlich, ած. անուանման : —dampfer, ար. Նալ. անուաւոր շոգենաւ : —felge, էգ. ար—. հեւան (անուոյ հեցը՝ շրջանակը կազմող մեց փայտերը) : —förmig, ած. և բս. անուաձև : —geleise, չ. անուահետք : —hemmung, էգ. ար—. անուաթև (ժամացուցի) : —kasten, ար. ար—. Նալ. անուապարկ (շոգենաւու անուոյ վրայ ծածկող մասն) ([illegible]) : —nabe, էգ. ար—. միջնանիւ, ականոց, թմբ : —schlagen, չ. անուաձև շրջանակիլը. ընտ. Das ist zum —! զարհուրելի՝ վհատեցուցիչ բան է : —schloß, չ. փականղակ (անուակաւոր հրացանի) : —schloßflinte, էգ. զին. փականղակաւոր հրացան : —schuh, ար. ար—. =

Digitized by Google

Hemmschuh. —speiche, էգ. որ—. շառաւիղ անուոց, ճղուղ։ —spur, էգ. անուահետ։ —welle, էգ. որ—. անիւ։

Rä'dchen, չ. 22բ. (նուաղ. Radէ) անուակ։

Ráde, էգ. 35. բչ. դաշտի արջնադեղ (Agrostemma)։

rádebrechen, նբ. 3ա. անբյ. = rädern, 2.; բ. փխ. eine Sprache — լեզու մ'աղէկ՝ վարժ չխօսիլ։ —hacke, էգ. —haue, էգ. որ—. երկ. հողաբրիչ։ —macher, որ. որ—. անուագործ, սայլագործ։

rä'deln, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. շրջանակել, անուաձեւ շրջել՝ դարձընել։

Rä'delsführer, որ. 22ա. դաւապետ, դաւաճանութեան պարագլուխ։

rä'der‖los, ած. անանիւ։ —thierchen, —thiere, չ. յգ. կն. ջրաթաւալք, անուաճճիք (Rotatoria)։ —werk, չ. որ—. անիւք. փխ. կազմածք։

rä'dern, նբ. 3ա. անուել, անուով յարդարել. 2. անուէ անցընել, անուով ջախջախել. փխ. wie gerädert sein մասնատակարեկ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյգ. = բային նշանակութեանց հետ։

Rädien, յգ. Radiusէ տ. նոյնը։

Rádienwinkel, որ. 22ա. ււա. կեդրոնանկիւն։

Radier‖kunst, էգ. ժանտաջրագրութիւն, ժանտաջրով փորագրութիւն։ —nadel, էգ. որ—. փորագրելու գրիչ՝ գրոց։

radi(e)r‖en, նբ. 3ա. = anschaben; 2. et. in einer Schrift — = ausradi(e)ren; 3. որ—. ժանտաջրագրել, ժանտաջրով փորագրել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

Radi(e)rer, որ. 22ա. ժանտաջրով փորագրող։

Radies, չ. (եղ. 8. յգ. 18.) ււա. երդ. —chen, չ. 22բ. բչ. բողկ (Raphanus sativus vulgaris)։

radikál, ած. 6. արմատական։ —e(r), որ. 6. արմատական։

Rádius, որ. 27. անդղ. կն. (փոքրիկ ոսկր ձղույ) ձղոսկրիկ. ււա. ճառագայթ։

radizi(e)ren, նբ. 3ա. թբ. (թուէ ...) արմատ հանել։

Raff, որ. 20. (նաեւ չ.) յափշտակելը. գողութիւն. ժղ. ջաղացպանի ալիւրէն խորած մասն։

Ráff‖holz, չ. —. u. Leseholz խռիւ։ —zähne, որ. յգ. անսբյ. հերձատամունք (խոտաճարակաց)։

Ráffel, էգ. 35. = Klapper; 2. որ—. մաղցանց։

ráffen, նբ. 3ա. յափշտակել, գողանալ. 2. das Kleid — ի վեր հարկանել, վեր վերցընել պարեգօտը. բ. (կարելու ատեն) հանգրիճել՝ խորշաքաղ ընել։

Raffinade, էգ. 35. —zucker, որ. 22ա. զտեալ շաքար։

raffini(e)r‖en, նբ. 3ա. որ—. զտել. նրբել։ — չբ. h. ճարտարամտել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. զտում. ճարտարամտութիւն։

rágen, չբ. h. 3ա. = empor-, hervorragen.

Ráhel, յա. ան. էգ. (եղ. անփխ. յգ. —s) Ռաքէլ։

Rahm, որ. 20. անյգ. սեր(ուց). մասն (կաթի...). — ansetzen կամ geben սեր կապել, խտրուքիլ. 2. մուր։

Ráhm‖löffel, որ. սերքաղ (դգալ)։ —stickerei, էգ. կարկահով ասղնագործութիւն։

Rähm, որ. 20. որ—. փայտեղէն գօտի։

Rä'hmchen, չ. 22բ. (նուաղ. Rahmenէ) շրջանակիկ. 2. բղ. (լուսանցքը շեւեռնալու համար թերթերու վրայ դրուած) շրջանակ։

Ráhmen, որ. 22բ. շրջանակ. 2. ժղ. որ—. (Fenster-)— (պատուհանի) պասակ, ծնօտ. բ. կարկահ (Էերէյ)։

ráhmen, չբ. h. 3ա. շրջանակել, շրջանակ դնել՝ անցընել։ —նբ. խտրուքել, սեր կապել տալ (կաթին). 2. շրջանակաւ պատել, ագուցանել. որ—. (կտաւ) պարզել, ձգել։

Ráhmeneinfassung, էգ. որ—. բղ. շրջանակաւ պատելը։

Rain, որ. 20. անջրպետ, կրճիմ. ը. մբ. սահման. եզր (անտառաց)։

raisonni(e)ren (րէ...), չբ. h. 3ա. պատճառաբանել։ — չ. 22բ. անյգ. պատճառաբանութիւն։

rä'keln, էբ. ռմ. նաեւ չբ. h. եւ նբ. 3ա. sich —, s—e Glieder — գալարել, թաւալել։

Digitized by Google

Rakéte, իգ. 35. զէն. Հրափամփուշտ:

Ralle, իգ. 35. կն. շամբրահաւուկ (Rallus):

Rammarbeit, իգ. ցցահարութիւն: **—bär**, արք. **—block**, արք. **—kloß**, արք. ցցատոփան: **—schiff**, չ. նաւ. ցռկանաւ, ցռկաւոր նաւ:

Ramme, իգ. 35. արհ. ցցատոփան. բ. (**Hand-**)— (փողոցի սալայատակերը տոփելու) սալահար. գ. էկ. ընտ. Mann bei der — փառասհանալի մարդ:

rammeln, նբ. 3ա. փարակել, մխել, վարել, ցցել. էկ. մէկն ի կող կործանել: — չբ. հ. (ճագարաց նապաստակաց...) զուգաւորիլ, խառնիլ. 2. շարժիլ, տատանիլ, շարժկոծիլ, թաւէթիլ:

rammen, նբ. 3ա. = **einrammen**; 2. die Erde, das Pflaster — գետինը՝ սալայատակը տոփել: — չ. 22բ. անյգ. տոփելը:

Rampe, իգ. 35. եզք, զառիվայր, շինուած առլեփ. բ. թտ. (տեսլարանին եզերքը) կանթեղաշար:

rampони(e)ren, նբ. 3ա. = **beschädigen**, նբ.:

Ramsch, արք. 20. վճ. վաճառականյու. im — kaufen գնել միանգամայն՝ միահամուռ:

ramschen, նբ. 3ա. եւ 3գ. միահամուռ գնել (վաճառել):

Rand, արք. 7. եզր, ափն (ջրոյ), (լեռան...) ստորոտ, (ամանի...) շուրթն. 2. շրջանակ, ծիր (աչաց՝ պատկերի...), թլիփ (զգեստու՝ գլխարկի). — einer Wunde շուրթն վիրաց. (գրոց...) լուսանցք. բ. էկ. —մ. Das versteht sich am —e (ասիկայ) ինք իրմէ կ՚իմացուի, արդէն յայտնի է. aus (կամ außer) — u. Band sein տ. **Band**, 5.; mit et. zu —e kommen ի գլուխ հանել. den — halten լռել:

Randbemerkung, իգ. տեղեկութիւն ի լուսանցս: **—füßler**, արք. յգ. կն. եզրոտանիք: **—glosse**, իգ. լուսանցի մեկնութիւն, պարզաբանութիւն ի լուսանցս: **—leiste**, իգ. ճնտ. եզրագիծ (թաշկինակաց): **—schrift**, իգ. լուսանցագրութիւն, առընթերագրութիւն. բ. (դրամի) գրուածք, դրամագիր: **—streifen**, արք. երիզ, շերտ (յեզերս): **—verzierung**, իգ. թլիփ (զգեստուց). բ. արհ. ծիր (դահեկանաց):

Randál, արք. 20. ընտ. աղմուկ, ժխոր. — schlagen աղմուկ հանել:

randali(e)ren, չբ. հ. 3ա. = **Randal schlagen**. — չ. 22բ. անյգ. աղմուկ:

ränden, նբ. **rä'ndern**, նբ. 3ա. եզրաւորել, սահմանաւորել:

Ranft, արք. 13. կեղեւ հացի. նտղ. **Rä'nftchen**, չ. 22բ. կողուճ, կոկուծ հացկեղեւ:

Rang, արք. 13. (յգ. ցնցռ.) կարգ, դաս, տող(ան), շար. 2. վիճակ, աստիճան. einen hohen militärischen — bekleiden բարձրաստիճան ըլլալ (ի զինուորութեան). J—m den — (էկ. **Rank**է. տ. **Rank**, արք.) ablaufen մէկը գերազանցել, անցուցանել, զանցուցանել (տ. **ablaufen**, նբ. 3.):

Rangklasse, իգ. աստիճան, դաս: **—liste**, իգ. զին. աստիճանացոյց, զինուորական տարեցոյց: **—mäßig**, ած. ըստ կարգի: **—ordnung**, իգ. դասակարգ(ութիւն): **—stufe**, իգ. բարձ, աստիճան, կարգ (նաեւ զին.):

Range, արք. 34. կամ իգ. 35. բարձրահասակ մարդ. ընտ. ձող. բ. անկիրթ տղայ, տատահակ:

rä'nge, 1. եւ 3. դէմ+ եղ. անց. ապրդ. **ringen**է:

Rangi(e)rrolle (—անժէր...), իգ. զին. անուանագիր ըստ հասակի: **—zug**, արք. որոշեալ՝ որոշ կատարում:

rangi(e)ren, նբ. 3ա. կարգել, կարգի դնել, տողել, շարել: — չբ. հ. (այս ինչ...) կարգն ունենալ (ի դասակարգութեան). բ. զին. շարուիլ, կարգի մտնել: — չ. 22բ. անյգ. **—ung**, իգ. 31. կարգի դնելը, շարելը:

rank, ած. 6. երկայն եւ նուրբ, նրբահասակ, նրբաւարտ: — արք. 13. գ—ռ. դարձ (= **Kehre**, 1.). ցնցռ. ճկճ— ոտքէզ. J—m den — ablaufen = **J—m den Rang** (տ. նոյնը 3.) **ablaufen**.

Ranke, իգ. 35. տն. մագմզուկ, թել (անկոց). բ. ուռ, բարունակ. գ. խիղք, պատատուկ:

Ränke, արք. յգ. 13. խարէութիւն, նենգ(ութիւն). դաւադրութիւն, հընարք, մեքենայութիւն. — schmieden,

Digitized by Google

brauchen կամ spinnen մեքենայել, նենգել։

Rä'nke‖macher(in, էգ.), ար. —schmied, ար. մեքենայող, չարանիւթ։

ränken, չբ. h. եւ s. եւ sich — ϕբ. 3ա. (հմմտ. Ranke) ուռ՝ բարունակ արձակել. բ. խիղճ՝ պատաղիճ արձակել. 2. պատատիլ, ճագլել (անկոց...)։ — չ. 22բ. անյ. ուռ՝ բարունակ արձակելը։

ránkig, ած. 6. բարունակաշատ, խղճալից. ճագլող, պատատող (տունկ)։

rann, 1. եւ 3. դէմք եզ. անկ. սահմ. rinnenէ։

Ranúnkel, էգ. 35. ըյ. գորտնուկ, հրանունկ (Ranunculus)։

Rä'nzel, չ. (ար.) 22ա. (նաեւ. Ranzen, 1.) պարկիկ, քսակիկ։

Ránzen, ար. 22բ. պարկ, քսակ, (ճանապարհորդաց) երկանկողմանի չմրոց. 2. ած. փոր. որովայն։

ránzig, ած. 6. կծուահամ, ծխանած. — werden ծխանալ։

Ránzigkeit, էգ. 81. անյ. կծուահամութիւն, ծխանածութիւն։

Ranzión, էգ. 31. փրկանք։

ranzioni(e)ren, նբ. 3ա. (նաեւ ϕբ. sich) — փրկանաւորել (ինք զինք). 2. փրկանք պահանջել. կեղեքել։

Rä'nzlein, չ. 22բ. (նաեւ. Ranzenէ) = Ränzel; 2. Ranzen, 2.ի նշանակութեամբ։

Ráphael, յատ. անն. ար. 38. Ռափայէլ։

Rapier (ռափիր), չ. 20. սուսեր (ի սրախաղութեան). er führte ein gutes — լաւ կը սրամրցէր։

rapi(e)ren, չբ. h. 3ա. զենք չարժել, վարժել ի սրախաղութեան։ — նաեւ rapiren, նբ. չփել, քերել։

Rapi(e)rer, ար. 22ա. չփող, քերող։

Ráppe, ար. 34. սեւ ձի, սեաւ. 2. ϕի. ըմբ. auf Schusters —n reiten հետիոտն՝ քալելով երթալ։

Ráppel, ար. 22ա. ըմբ. յիմարութիւն, անհանճարութիւն։

Ráppel‖kopf, ար. բախած, ապուշ։ —köpfisch, ած. = rappelig.

ráppelig, ած. 6. ապուշ, բախած, պանդոյր։

rappeln, չբ. h. 3ա. աղմուկ հանել, չաչել. 2. ըմբ. ϕի. es rappelt bei ihm միտքը խանգարուած է, բախած է։ sich — ϕբ. ըմբ. փութալ, ճեպել, արագօրել։

Rap(p)s, ար. (եղ. 8. յգ. 18.) ըյ. կանճրակ (Brassica campestris oleifera)։

Rápuns, ար. (եղ. անփի. յգ. 16.) = Rappel.

Rapü'nzchen, չ. 22բ. Rapúnze(l), էգ. 35. ըյ. խաչուակ (Phyteuma)։

rar, ած. 6. ցանցառ, սակաւագիւտ (= selten)։

Raritä't, էգ. 31. անօսրութիւն, ցանցառութիւն (= Seltenheit)։

rasch, ած. 6. արագ, փաղ, փոյթ. 2. արագընթաց, սաստիկ. գահավիժել. աշխոյժ, եռանդուն։

Rasch, ար. 20. կծ. հրաշ (բրդանիւթ)։

ráscheln, չբ. h. 3ա. շա(ռա)չել, ճարճատել. der Wind raschelt im Laube հովը տերեւոց մէջ կը խարշափէ. 2. s. շառաչմամբ... սահիլ։ — չ. 22բ. անյ. աղմուկ. խարշափիւն. սօսաւիւն։

Ráschheit, էգ. 81. անյ. արագութիւն, սաստկութիւն, թեթեւանդամութիւն։

Rásen, ար. 22բ. գալարագեղ վայր, գալարիք. մարգ, մարգագետին։

rásen, չբ. h. 8ա. մոլեգնիլ, կատաղիլ (նաեւ անձի). ինքզինք ելլել. 2. կատաղութեամբ՝ մոլեգնութեամբ յարձակիլ՝ դիմել։ — նբ. մոլեգնութեամբ կատաղաբար ընել (գործել)։ —d, դբ. անց. եւ ած. 6. կատաղի. մոլեգին, մոլաբախ. 3. — machen մէկը մոլեգնեցընել. 2. յիմար, խենթ. անհեթեթ. ըմբ. ich habe (einen) —en Hunger անօթութենէ կը մեռնիմ. ich möchte — werden! կատաղութենէս կը ճայթիմ, հիմայ կը կատղիմ։ — չ. 22բ. անյ. = Raserei.

Rásen‖bleiche, էգ. ար. ապխտակարան։ —decke, էգ. գալարիք։ —platz, ար. մարգագետին։

Rasereí, էգ. 31. անյ. կատաղութիւն, մոլեգնութիւն. 2. յգ.—ք յիմարութիւն, գործ մոլեգնելոյ։

Rasi(e)r|becken, չ. սափրելու կոնք: —messer, չ. ածելի:

rasi(e)ren, նբ. 3ա. ածիլել, վերցաւլ, սափրել: — չ. 22բ. անյ. վիրալը: Լարապատ:

rässig, ած. 6. գալարագեղ, գա-

Raspe, էգ. 35. = Raspel.

Raspel, էգ. 35. ար-. քերոց, քերիչ, գաղուր (ընդոր). 2. երկ. հատաքաղ (խաղողի հատերը կոր-զելու գործի):

raspeln, նբ. 3ա. ար-. քերել. 2. էխ. Süßholz — փաղաքշել, սարփա-նաց՝ քաղցրախառն խօսքեր ընել (կնոջ):

Rasse, էգ. 35. ցեղ:

Rassel, էգ. 35. փայտեայ ժամ-հար:

rasseln, չբ. h. եւ s. 3ա. ա) h. շա-չել, շառաչել (զինուց...). die Waffen rasselten զէնք կը շառաչէին. բ) s. շառաչմամբ շարժիլ. 2. ախփ. հանչել (հոգեւարքի): — չ. 22բ. անյ. = բոյին նշանախօսութեանց հետ:

Rast, էգ. 31. (1. նշանախօսութեամբ յգ. անփըծ.) հանգիստ, դադա-րում, դուլ եւ դադար. ohne Ruh(e) und — անդուլ ու անդադար. 2. կայան, օթեւան (մոն. զին.):

rast|los, ած. անդուլ, անդադար, անխոնջ: —losigkeit, էգ. անխոնջու-թիւն, անդուլութիւն:

rasten, չբ. h. նբ. եւ sich — էբ. 3բ. (nach dem Marsche) —, die Glieder —, sich — հանգչիլ. հանգիստ առնուլ:

Rastral, չ. 20. գծող, երաժշտու-թեան տետրակները գծելու քա-նոն (= Rostral):

Rate, էգ. 35. մաս, բաժին. in —n bezahlen մաս մաս վճարել:

ratenweise, մ. մաս մաս:

Rath, ար. 13. (յգ. ---. Rathschlä-ge) խորհուրդ, խրատ. auf J—s — մէկուն խորհրդովը. ազդարարու-թիւն, ազդ. ---. guter — kommt über Nacht լաւ խորհուրդը գիշերը կու գայ. 2. (յգ. Räthe) խորհրդա-կան. բ. ատեան խորհրդոյ, ժո-ղով, խորհուրդ. 3. um — fragen մէ-կուն խորհուրդ հարցընել. hoher — ծերակոյտ. որոշում, ծրագիր. 3. խորհրդակցութիւն, խորհուրդ. mit J—m — über et. halten, —(s) pflegen, —schlagen, zu —e geben մէկուն հետ բանի մը վրայ խորհրդակցիլ, խորհուրդ ընել. 4. խորհրդածու-թիւն, խոհում. 5. յգ. Räthe, խորհրդական, խորհրդոյ ատենի անդամ. 6. միջոց, հնարք, ելք ա-ղագք. keinen — wissen ընելիքը չգիտ-նալ. 7. et. zu —e halten բան մը խնամակալել՝ անօրինել, (բանի մը) անօրէն ըլլալ:

Räth|geber(in, էգ.), ար. խորհըր-դատու. բ. խորհրդական: —haus, չ. խորհրդարան, խորհրդանոց: —los, ած. անխորհուրդ. բ. վա-րանեալ: —schlagen, չբ. h. 3ա. (յա-րաշ, 2չ.) անբձ. = berathen, 2. —schlagung, էգ. խորհրդակցութիւն: —schluß, ար. վճիռ, հրաման:

rathen, չբ. h. նբ. նաեւ էբ. 2չ. (նեց. du räthst, er räth) J—m et. կամ zu e—r Sache — բան մը մէկուն խորհուրդ տալ. 2. դարման՝ միջոց մատուցանել՝ մատակարարել. sich nicht zu — (noch zu helfen) wissen ընելիքը չգիտնալ. damit ist mir nicht gerathen այս ինծի բնաւ չ'օգներ, ասկէ բնաւ օգուտ մը չունիմ. 3. et. ist zu —, es ist gerathen zu... ի դէպ՝ պատ-շաճ՝ խոհական... է. 4. գուշակել, կռահել. (առեղծուած...) լուծել. hin und her — հազար ու մէկ գու-շակութիւններ ընել. էխ. J—m et. zu — aufgeben մէկուն դժուարին ա-ռարկութիւններ ընել, հակառա-կորդ հանդիմանել: — չ. 22բ. անյ. = բոյին նշանախօսութեան հետ (տ. Errathen, չ.):

Räther, ար. 22ա. —in, էգ. 32. կռահող, գուշակող, առեղծող:

rä'thlich, ած. 6. = rathsam.

Rä'thlichkeit, էգ. 31. = Rath-samkeit.

Räths|diener, ար. բարարապան՝ սպասաւոր խորհրդանոցի: —ge-schlecht, չ. պատրիկական՝ ազնուա-կան ընտանիք: —herr, ար. խորհըր-դական. բ. կն. այխտակորոր (Larus eburneus): —kollegium, չ. ա-տեան խորհրդոյ, խորհուրդ, ժո-ղով: —schreiber, ար. ատենադպիր: —sitzung, էգ. նիստ, խորհուրդ:

räthsam, ած. 6. = gerathen, ած. 2.; 2. խոհական, խոհեմ:

Digitized by Google

Rä'thsamkeit, իգ. 31. անյ. յարմարութիւն, դիւրադրութիւն, պատշաճութիւն։

Rä'thsel, չ. 22բ. առեղծուած, հանելուկ։

Rä'thsel|aufgabe, իգ. առեղծուած։ —spruch, ար. առած։

rä'thselhaft, ած. 6. առեղծուածական. երկբայական, կեղակարծ. անիմանալի, անմեկնելի։

räthst, 2. դեմ. եզ. ներ. սահմ. rathen ի։

Ratifikation, իգ. 31. վաւերագործութիւն։

ratifizi(e)ren, նբ. 3ա. վաւերագործել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Ratifikation.

Rationalismus, ար. անփխ. անյ. փլ. կր. բանաւորականութիւն։

Rationalist, ար. 33. փլ. բանաւորական։

rationell, ած. 6. բանաւոր, բանական։

Ratte, իգ. 35. մեծ մուկ։

ratten|kahl, ած. —grau, ած. մկնագորշ։ —falle, իգ. մկանց ականատ, ռմ. ճիճեղ։ —fänger(in, իգ.), ար. մկնորս։ —kahl, ած. բոլորովին մերկ։ —schwanz, ար. մկնագոչ. բ. (ճեռագ...) փոքր ծամք. գ. սակաւածառ ծիագի. սակաւամազ աղուամ ծի. դ. մկնագի (հիւանդութիւն ձիու ագույ)։

Rätze, իգ. 35. ռմ. = Ratte.

Raub, ար. 20. (յգ. չնչգ. ար. գրծ. Raubthaten) աւարառութիւն, յափշտակութիւն, գողութիւն. 2. (Straßen-)— յելուզակութիւն, հինահարութիւն. կողոպտուտ, կողոպուտ. (Weiber-)— առեւանգութիւն, հափշտակութիւն. զրկումն, զրկանք. (See-)— ծովահէնութիւն. auf — ausgehen գողութեան ելլել. (անասնոց) որս փնտռել. 3. որս, աւար, կողոպուտ. 4. zum —e geben աւարի տալ, յաւար մատնել. Ի—s — w., Ի—m zum —e w. մէկուն որս՝ զոհ ըլլալ։

Raub|anfall, ար. (զէն ի ձեռն) յարձակումն։ —fisch, ար. կն. մռակեր՝ յափշտակիչ ձուկ (հկ-նչ. Futterfisch)։ —gesell, ար. մեկնակազէն, աւազակ. նխ. ծովահէն։ —gesindel, չ. աւազակք։ —gier, իգ. յափշտակողութիւն։ —gierig, ած. յափշտակող։ —mord, ար. մարդասպանութիւն աւազակութեամբ։ —mörder, ար. աւազակ-մարդասպան։ —nest, չ. դադարք աւազակաց, աւազակաց բոյն։ —ritter, ար. ձիաւոր աւազակ։ —sucht, իգ. = Raubgier. —süchtig, ած. = raubgierig. —thier, չ. կն. յափշտակող՝ գիշատիչ անասուն։ —vogel, ար. կն. գիշատիչ թռչուն։ —zug, ար. ասպատակ։

rauben, նբ. 3ա. Ի—n et. — մէկէն բան մը յափշտակել՝ առնուլ. 2. (նենգութեամբ...) գողնալ. Ի—n seinen guten Namen — մէկուն համբաւն աղարտել, մէկն անուանարկ ընել։ — չբ. ն. աւազակել. աւարել, կողոպտել։

Rä'uber, ար. 22ա. —in, իգ. 32. յափշտակող. զրկող. 2. հինահար. յելուզակ. գող. աւազակ. 3. (ռմ. գրծ. Dieb) ճրագի վրայ վառած պատրուգի կայծիկ։

Rä'uber|band, իգ. աւազակաց խումբ։ —geschichte, իգ. աւազակութեանց վէպ. բ. փխ. առասպելել, չինծու պատմութիւն։

Räuberei, իգ. 31. յափշտակութիւն, աւազակութիւն։

rä'uberhaft, ռմ. գրծ. rä'uberisch, ած. 6. յափշտակողական, աւազականան. բ. մկ. յափշտակաբար, գիշատաբար. —e Handlung հինահարութիւն, աւազակութիւն։

Rauch, ար. 20. կամ 13. (յգ. չնչգ.) ծուխ, մուխ. in — aufgehen ծխանալ, այրիլ ապականիլ. փխ. ի ծուխ եղծանիլ, չքանալ, յոգս ցնդիլ. 2. in den — hängen (միսը...) ծխել. ծխոյ տալ. 3. մուր։

rauch, ած. 6. թաւ(մորթի). մազեղ, ձարխ. փետրազարդ։

Rauch|achat, ար. հն. ծխակատ։ —altar, ար. հ. պշ. անուշան խնկոց. բ. անուշան զոհից։ —fang, ար. ծխանի. փխ. et. in den — treiben բան մը կորսուած համարիլ։ —faß, չ. կր. բուրվառ։ —faßträger, ար. կր. բուրվառակիր։ —fleisch, չ. ապխտեալ միս։ —füßig, ած. թաւոտն. կն. փետրոտն։ —glas, չ. ռմ. գունաւոր

ապակիի։ —haarig, ած. ձարբի, թաւ։ —handel, ար. ճն. = Pelzhandel. —kabinet, չ. ծխարան։ —kohle, էգ. խանձող։ —loch, չ. ծխանցք, բ. ծխատեսալ խցիկ։ —lokal, չ. հասարակաց ծխարան։ —schwalbe, էգ. բն. ծխանի ծիծառ (Hirundo rustica)։ —tabak, ար. ծխախոտ։ —waaren, էգ. յգ. ճն. = Pelzwaare; ման. չգործուած մուշտակք. բ. խողենիք։

ráuchbar, ած. 6. ծխելի, ծխական։

ráuchen, չբ. h. եւ ſ. նբ. 3ա. ծխել, ծուխ քաշել. 2. փխ. ըմբ. lernen, daß Einem der Kopf raucht շատ կարդալով գլուխը յոգնեցընել. 3. նբ. e—n Pfeifenkopf braun — (աս. եբծ. anrauchen տ. նոյնը. նբ. 2.) ծխափողոյ գլուխը սեւցընել. die Stube voll Dampf — խուցը ծխով լեցընել։ — չ. 22բ. անյ. (ծխախոտ) ծխելը։ [ծխող։

Räucher, ար. 22ա. —in, էգ. 32.

Rä'ucher‖büchse, էգ. խնկաման։ —holz, չ. անուշահոտ փայտ։ —kammer, էգ. ծխարան։ —werk, չ. խունկք, անուշունք։

Rä'ucherer, ար. 22ա. ծխող, ծխով (ձուկ) չորցընող. խնկող, խնկարկու։

rä'ucherig, ած. 6. ծխոտ, ծխալից։

rä'ucher‖n, նբ. 3ա. ծխոյ տալ՝ ցուցընել. 2. (միս) ծխել. բ. (պատկեր...) մրոտել, ծխով սեւցընել. գ. խունկ մը ծխել (օդը մաքրելու համար)։ — չբ. h. խունկ վառել, խնկել. 2. փխ. J—m — ըմբ. մէկուն ծխել, խնկել, մէկը փաղաքշել, ողոքել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բայէն նշանակութեանց հետ։

ráuchig, ած. 6. ծխող. ծխալից։

Ráude, էգ. 35. ախտ. (մորթի) կեղեւ, թեփ։

Rä'ude, էգ. 35. = Raude; 2. անաբժ. եւ պըտ. (անասնոց եւ ծառոց վրայ) քոր, քոս։

rä'udig, ած. 6. քոսոտ, քորոտ։

Ráuf‖bold, ար. կռուասէր, կռուող։ —degen, ար. սուսեր. բ. = Raufbold. —süchtig, ած. կռուասէր, մըրցասէր։

Ráufe, էգ. 35. խարկալ (մսրոյ վերեւը ձիոց կեր տալու վանդակ)։

rä'ufeln, նբ. 3ա. = ausfasern.

ráufen, նբ. չբ. h. եւ ſich — փբ. 3ա. խլել, կորզել. 2. 3. — մէկուն մազերէն քաշել, մէկը խուել. քաշկռտել. (ſich) mit J—m — մէկուն հետ ձեռք ձեռքի գալ, չարաչար կռուիլ։ — չ. 22բ. անյ. = բայէն նշանակութեանց հետ։

Ráufer, ար. 22ա. = Raufbold, 2.; 2. = Raufdegen, ա.։

Rauferéi, էգ. 31. կռիւ, կագ. ծեծկռտուք։

rauh, ած. 6. (հկ. նշ. glatt) անհարթ, դերբուկ, խորտուբորտ. խիստ. 3. — anfahren մէկը սաստկակծել, խստութեամբ վարուիլ մէկուն հետ. 2. = rauch; 3. լեռնոտ, լեռնային, վայրենի (երկիր). խոպան, անբեր, ամուլ (տեղ). 4. կոշտ, թանձր. անկոփ, անտաշ (քար). չզտեալ՝ խակ (շաքար)։

Ráuh‖bank, էգ. ար. = Fugehobel. —frost, ար. = Rauhreif. —futter, չ. յարդ, խար։ —haarig, ած. տֆ. թանձրամազ, խիստ մազերով։ —maschine, էգ. ար. (ստուի) սանտերք։ —reif, ար. ցողեղեամն։ —schleifer, ար. (կացինի...) սրող։

Ráuhe, էգ. 35. անյ. (օձի...) խորխափոխութիւն, (թռչնոց) փետրափոխութիւն, ամ. թեպրփոխ. եղջիւ. բաթափութիւն (= Mauser, բ.)։

Ráuheit, էգ. 31. անհարթութիւն, դերբկութիւն. բ. խստութիւն. գ. ամլութիւն, խոպանութիւն. անկոփութիւն, կոշտութիւն, թանձրութիւն։

ráuhen, նբ. 3ա. անհարթ ընել, դերբկել, բրդացընել. 2. ար. das Tuch — ստուին գզել։ — չբ. h. եւ ſich — փբ. խորխափոխել, փետրափոխել։

Ráuher, ար. 22ա. (ստուի) գզող։

Ráuhigkeit, էգ. 31. = Rauheit.

Ráuke, էգ. 35. (wilde) — նաեւ Ráukenkohl, ար. 20. տֆ. ճարճրուկ (Brassica eruca)։

Raum, ար. 13. միջոց, անջրպետ. 2. տարածութիւն. տեղ, վայր. 3. փխ. einer Sache — geben բանի մը տեղի՝ մուտ տալ. einer Bitte — geben աղաչանաց զիջանիլ. 4. (նաւու

Digitized by Google

անօթոյ...) տարօղութիւն, ընդարձակութիւն. 5. (օրօչ նաւատակի համար կառուցեալ) անդի, կայարան. 6. Բնփ. luftleerer — պարապ միջոց, անօդ վայր. 7. Նաւ. (Schiff)s— փոր՝ յատակ նաւու, ընդունարան. unter im —e նաւու յատակը։ — ած. ս. — geräumig, weit; —e See ծովամէջը, խորք։

Raum|größe, իգ. միջոցի մեծութիւն։ —**inhalt**, ար. ծաւալ։ —**los**, ած. անմիջոց, անընդ(ական)։ —**meter**, ար. — Kubikmeter.

Räum|eisen, չ. ար. տաշոց։ —**nadel**, իգ. բլ. թնդանօթի... ծակը բանալու երկաթի թել՝ ասեղ. հերիւն։

räumen, նբ. չբ. h. ս. բանալ, վերցընել տանիլ. 2. et. an die (bei) Seite — (բան մը) մէկդի՝ մէկ կողմը դնել. Hindernisse aus dem Wege — արգելքները վերցընել. 3. aus dem Wege — մէկը ոտնանել՝ մեռցընել. 3. անհետքերն եւ չբ. sie räumt den ganzen Tag ամբողջ օրը կը յարդարէ՝ կարգի կը դնէ. 4. պատմարկացընել, ունայնացընել, պարպել, թափել, մաքրել. 5. Ausverkauf um das (mit dem) Lager zu — տեղ բանալու համար ապրանք ծախել. 5. տեղէն ելլել, տեղը թողուլ. զին. das Feld — մարտավայրը թողուլ. eine Festung — բերդ մը թողուլ՝ լքանել. 6. Նաւ. der Wind räumt հողմը կ'իջնայ՝ տեղի կու տայ։ — չ. ււբ. անյ. —**ung**, իգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ։

Räumer, ար. ււ. մաքրող. 2. ար. — Räumeisen, Räumnadel.

räumlich, ած. ս. միջոցի, միջոցական։ —**keit**, իգ. 31. անձրուկեւութիւն, միջոց. 2. յգ. ու. տեղ, վայր։

Räumte, իգ. 35. Նաւ. ծովամէջը։

raunen, չբ. h. եւ նբ. ս. տրտնջել, քրթմնջել. 2. փսփսալ, հծծել, շշնջել։ — չ. ււբ. անյ. տրտմունք. հծծիւն, փսփսուք։

Raupe, իգ. 35. Բն. թրթուր (թիթեռնոց). փխ. ընթ. —n im Kopfe haben ցնորած ըլլալ, յիմարական գաղափարներ ունենալ. 2. ար. թրթուրի նման մետաքսէ թել. բ. ոսկւոյ՝ արծաթի գալարեալ թելեր, թրթուր։

raupen, նբ. ս. (ծառոց) թրթուրները հանել. թրթուրաթափել։

Raupier, ար. ււ. թրթուրաքաղ. ծառոց թրթուրները թափող։

raupig, ած. ս. թրթուրալից։

Rausch, ար. 11. ա.ա. Նաւ. **Räuschchen**, չ. ււբ. բարի համ (գինւոյ). einen — h. ի գինւոյ գլուխը ծանրացած ըլլալ. քէֆ մարած ըլլալ. s— արբենալ. գինովնալ. 2. փխ. արբեցութիւն. արբեցութիւն (սիրոյ...)։

Rausch|gelb, չ. Հք. սնդկաղաթ։ —**gold**, չ. ար. (ոսկի) շղթանակ (ոսկեզօծ) թիթեղ։ —**mittel**, չ. արբեցուցիչ դեղ։

rauschen, չբ. h. եւ s. ս. եւ յբ. (հողմոց՝ ալեաց...) մռնչել. մռմռալ. գոչել. sanft — (ջրոց...) մրմնջել. կարկաչել. (մետաքսեղինաց) խշշտալ. 2. s. ու. մռնչմամբ անցնիլ։ — նբ. բնմ. ընթեռնել. der Wald hat mir die alte Zeit wach gerauscht անտառն իր մրմունջներովը հին ժամանակները զարթուց յիս։

rä'uspern, չբ. h. եւ sich — յբ. ս. թեթեւ հազալ։ — չ. ււբ. անյ. թեթեւ հազ։

Raute, իգ. 35. Ա. շեղանկիւն. 2. Բող. ադիկա (օշխա). 3. ար. Ճրտ. Նուրբ գաւազան, ձգոտ. անկիւնաւոր երես, անկիւն։ — Բ. տլ. փեգեննայ (Ruta)։

rauten, նբ. ռբ. շեղանկիւնել։

Rauten|diamant, ար. շողակն (մէջ եւ վար անկիւնաւոր ադամանդ)։ —**fläche**, իգ. ար. անկիւնաւոր երես, անկիւներես (բարբանց...)։ —**kreuz**, չ. շեղանկիւնի խաչ (ի կնիքս)։ —**stein**, ար. շեղանկիւնի ադամանդ։

rautig, ած. շեղանկիւնի։

Raygras, չ. 8. սուտ հաճար (Avena elatior)։

Reagens, չ. (եզ. անփփ. յգ. Reagentien) քմ. հակազդեցիչ։ —**glas**, չ. քմ. փորձանօթ (ազդակներու)։ —**papier**, չ. հակազդեցիկ թուղթ։

reagi(e)ren, չբ. h. ս. հակազդել։ — չ. ււբ. անյ. — Reaktion.

Reaktion, իգ. 31. քմ. հակազդեցութիւն. քղն. յետադիմութիւն։

reaktionä'r, ած. 6. եւ ար. 38. կամ 20. յետաշրջողական:

reaktivi(e)r|en, նբ. 3ա. վերակենդանացընել, վերստին արծարծել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վերակենդանանութիւն.

reál, ած. 6. պատկանող իրաց, իրական, արդեամբք, գործօն: — չ. 20. իրականութիւն: — ար. 38. (առկ. իղ. նաեւ —8) ըէալ, սպանիական դրամ: — չ. 20. = Regal.

Reál|encyklopädie, իգ. իրաց համբարդութիւն: —kenntnisse, իգ. յգ. առոյգ եւ պատմական գիտութիւնք: —kredit, ար. կալուածական փոխ: —schule, իգ. միջնակարգ վարժոց՝ վարժարան (ուր ուսեալք ուսողական եւ բնական գիտութեանց կը զբաղին քան բանասիրութեան՝ լեզուագիտութեան):

Reálien, յգ. անփփ. իրականք. 2. մանրագիտութիւնք, մանրական ծանօթութիւնք:

realisi(e)r|en, նբ. 3ա. իրականացընել, իրագործել. բ. արժէթուղթն իրական դրամի փոխել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. իրականացում. արժէթուղթն իրական դրամի փոխելը:

Realismus, ար. 27. անյ. փլ. իրապաշտութիւն. բ. իրատեսութիւն:

Realist, ար. 33. փլ. (հկռն. Nominalist) իրապաշտ. բ. իրատես:

realistisch, ած. 6. փլ. իրապաշտ(ական). բ. իրատեսական:

Realitä't, իգ. 31. իրականութիւն. 2. ... կալուած, անշարժ ստացուածք:

Réaumür (—միւր...), յտ. ան. ար. 38. Ռէոմիւր (գաղղիացի բնագէտ, ջերմաչափը կատարելագործող):

Réb|hügel, ար. այգեբլուր: —huhn, չ. տ. Rephuhn. —laus, իգ. որթոյ կենճթակերպ, որթաճճի (Phylloxera vastatrix):

Rébe, իգ. 35. (Wein-)— (որթա-)տաշտ. բ. որթատափայս, ուռ, բարունակ:

Rebéll, ար. 33. (առկ. իղ. նաեւ —8) —in, իգ. 32. ապստամբ:

rebelli(e)ren, չբ. հ. 3ա. ապստամբել: — չ. 22բ. անյ. = Rebellion.

Rebellión, իգ. 31. ապստամբութիւն:

rebéllisch, ած. 6. ապստամբական:

Rében|berg, ար. այգեստան: —blatt, չ. որթատերեւ: —geländer, չ. որթախէշ (...): —messer, չ. ար. ... որթայատոց: —saft, ար. որթատնկի հիւթ. բ. բնաբեր որթոյ, արիւն խաղողոյ: —stock, ար. որթատունկ:

Rébus, ար. անփփ. կեղծագրութիւն, նկարհանուկ:

Réchen, ար. 22բ. փոցխ, արմուկ. 2. ժամացուցի կանոնաւորիչ:

Réchen|aufgabe, իգ. ը. մա. թուաբանական խնդիր: —buch, չ. թուաբանութիւն (գիրք): —kunst, իգ. թուաբանութիւն: —künstler, ար. թուաբան: —lehrer(in, իգ.), ար. թուաբանութեան վարպետ: —stift, ար. հաշուեքարի գրիչ: —tafel, իգ. հաշուեքար. բ. բազմապատկութեան աղիւսակ:

Réchenschaft, իգ. 31. անյ. — ablegen կամ geben von et. բանի մը հաշիւ՝ համար տալ:

Réchenschaftslegung, իգ. 31. համարատուութիւն:

réchn|en, նբ. եւ չբ. հ. 3բ. հաշուել, համրել. 2. Eins zum Andern — գումարել, յաւելուլ. mitgerechnet ի միասին հաշուեալ՝ առեալ. gegen ea. — համեմատել, բաղդատել. es sind doch կամ gut gerechnet 2 Meilen առառաւելն՝ շատ շատ երկու մղոն է. ich rechne es mir zur Ehre, zu... (Ձեզի ծառայելն...) ինծի պատիւ կը համարիմ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հաշուելու եղանակ, հաշուելն. 2. միայն —ung, տ. ...:

Réchnen... = Rechen...

Réchner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հաշուող, համարող, թուաբան:

Réchnung, իգ. 31. անյ. = Rechnen, չ.; բ. յգ. ով. (թուաբանական) գործողութիւն, հաշիւ. 2. համար, հաշիւ. — ablegen (հաշիւ եւ) համար տալ. կարծ(իք), վարկած. seine — bei et. finden բանի մը մէջ իւր շահն՝ օգուտը գտնել. et. auf seine — nehmen բան մը յանձն՝ իր վրայ առնուլ. den Umständen — tragen պարագաներուն նայիլ, պարագաները

ցիլ. շատախօսել, շաղակրատել. ճառել. vor Gericht — դատախազել. ճառ՝ հրապարակախօսութիւն մ'ընել. jetzt redet er ganz anders լե-զուն բոլորովին փոխուեր է. aus ihm redet die Verzweiflung յուսահա-տութեան խօսքեր կ'ընէ. Das ist Alles in den Wind geredet զհողմս կոծէք, ձեր սպառնալիքէն չեմ վախնար, խոստմանդ չեմ հաւատար. Langes und Breites über et. — լայնագոյնս եւ պարարտագոյնս ճառել, բանի մը վրայ երկայնաբանել. von et. Andern — խօսք(ին նիւթ)ը փոխել. 3. նբ. եւ ձբ. sich heiser — շատ խօ-սելէն կոկորդը կերկերել: —d, դբբ. եւ ած. խօսող. մտծ. ձխ. ճարտա-րաբան. ազդական, կենդանի. —de Künste բանաստեղծութիւն եւ ճար-տասանութիւն: — չ. 22բ. անյ. խօսք. առ-ն. — ist Silber, Schweigen ist Gold խօսելն արծաթ է, լռելն՝ ոսկի. viel —s von et. machen բանի մը համար աղմուկ՝ շփոթ հանել. all Ihr — ist umsonst ի զուր կը խօսիք:

Rédensart, իգ. 31. խօսելու ե-ղանակ՝ կերպ, ասացուած, դար-ձուած, ոճ. lange —en machen երկայն դարձուածներ գործածել. schöne —en գեղեցիկ ասացուածք:

Redereí, իգ. 31. = Gerede, 3.

redigí(e)ren, նբ. 3ա. խմբագրել: — չ. 22բ. անյ. խմբագրութիւն:

rédlich, ած. 6. արդար, ուղիղ, անկեղծ, աննենգ:

Rédlichkeit, իգ. 31. արդարու-թիւն, ուղղութիւն, անկեղծու-թիւն, բարեմտութիւն:

Rédner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ճարտասան, խօսող:

Rédnerbühne, իգ. բեմ (ատենա-խօսի): —gabe, իգ. խօսելու ձիրք. ը. մտ. ճարտասանութիւն: —stuhl, ար. բեմ: —talent, չ. = Rednergabe.

rédnerisch, ած. 6. ճարտասանա-կան, ճարտարախօսական:

rédselig, ած. 6. շատախօս, շաղա-կրատ: —keit, իգ. 31. շատախօսու-թիւն, շաղակրատութիւն:

Reduplikatión, իգ. 31. կրկնում:

reduzí(e)rbar, ած. 6. մտծ. փմ. եւ ա-ա. վերածելի:

reduzí(e)ren, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. վերածել. ձխ. er sieht sehr reduziert: ողորմելի կերպարանք ունի:

reéll, ած. 6. = real, ած. 2. արդար(ակորով), հաւատարիմ, աննենգ:

Reellitä't, իգ. 31. անյ. հաւա-տարմութիւն, աննենգութիւն:

Reep, չ. 20. նաւ. չուան, առա-սան:

Refektórium, չ. 26. ճաշարան, սեղանատուն:

Referát, չ. 20. տեղեկութիւն. ՂՐՍՑ:

Referendár, ...dä'r, ար. 20. —ins, ար. 27. տեղեկատու (պաշտօնեայ). 2. ստորին ատեանին դատաւո-րութեան, երկասարիճան:

Referendariát, չ. 20. տեղեկատարե-րութիւն:

Referént, ար. 33. (հմմ. Ref.) տեղեկատու, տեղեկատու:

referí(e)ren, նբ. 3ա. տեղեկու-թիւն տալ:

Reff, չ. 20. = Ranfe; 2. (բեռ-նակիրաց) բառնալիք, շալակ. 3. նաւ. օղ(ակ) (առագաստի):

réffen, նբ. 3ա. նաւ. (die Segel) — (առագաստները) ամփոփել, կար-ճել:

reflektí(e)ren, նբ. 3ա. բնգ. ցոլա-ցընել: — չբ. ի. auf et. — աչքը բանի մը վրայ ուղղել, բան մը նպատակ դնել. 2. über et. — (բանի մը վրայ) անդրադառնալ, խոր-հրդածել: — չ. 22բ. անյ. — Խոյլի նշանակութեան հետ:

Refléktor, ար. 25. բնգ. ցոլացու-ցիչ, ցոլացիկ:

Refléx, ար. 20. բնգ. ցոլացում, ցոլք (լուսոյ):

Reflexión, իգ. 31. = reflektí(e)-ren, չ.:

reflexív, ած. 6. քր. փոխադարձ:

Refórm, իգ. 31. նորոգում, նո-րոգութիւն, ուղղութիւն. բ. նո-րոգողութիւն (Լութերի...):

Reformatión, իգ. 31. նորոգողու-թիւն:

Reformátor, ար. 25. —in, իգ. 32. նորոգող:

reformí(e)ren, նբ. 3ա. նորոգել. ուղղել. — չ. 22բ. անյ. = Reformation.

Digitized by Google

Reformi(e)rte(r), ար. 6. նորոգող, նորադաւանդ, լութերական, կալուինական։

Refraktor, ար. 25. աստղ. բեկադիտակ (հեռադիտակի տեսակ մը)։

Regál, չ. 20. (յգ. նաեւ Regálien) գերադասութիւն, վերնութեան իրաւունք. 2. դարակ (գրատան...)։

Regátta, էգ. (իտ. անփխ. յգ. –s) նաւարշաւ, նաւամրցութիւն։

rége, ած. 6. գործունեայ, փութոտ. եռանդուն, վառվռուն, կենդանի. շոյտ, կայտառ. — machen գրգռել, զարթուցանել. — werden գրգռիլ. զարթնուլ. der Wunsch wurde in ihm — բաղձանք զարթեաւ (ի նմա)։

Régel, էգ. 35. կանոն. in der — սովորաբար, ըստ հասարակի. բ. — de tri երից կանոն. (–n, յգ.) օրէնք կանանց, դաշտան (= Menstruation)։

Régel||buch, չ. կանոնագիրք։ –detri, էգ. տ. Regel. –los, ած. անկանոն, անկարգ։ –losigkeit, էգ. անկանոնութիւն, անկարգութիւն։ –mäßig, ած. կանոնաւոր. բ. բարեկարգ։ –mäßigkeit, էգ. կանոնաւորութիւն։ –recht, ած. ուղիղ, կանոնաւոր. ը. մգ. յօրինաւոր, կանոնեալ։ –widrig, ած. անկանոն։ –widrigkeit, էգ. անկանոնութիւն։

régeln, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. (sich) — ուղղել, բարեկարգել, յարդարել. 2. etwas — (բան մը) կանոնադրել, հաստատել։

régen, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. շարժել, տեղափոխել. 2. շարժել, յուզել։ sich — շարժիլ, խլրտիլ. գրգռիլ, յուզիլ, ծնանիլ, զարթնուլ (զգացմանց)։ — չ. 22բ. անյգ. = Regung, տ. ի խօսքին։

Régen, ար. 22ա. անձրեւ, (սաստիկ) թօն, (մեղմ) թաթաւ. strömender — տեղատարափ. ինք. ein — von Blüthen ծաղկի հեղեղ. 2. առակ. aus dem — in die Traufe kommen անձրեւէ փախչիլ, կարկտէ բռնուիլ. 3. տնկ. goldener — տ. Goldregen, ե.։

Régen||bach, ար. հեղեղ, ուղխ։ –bogen, ար. ծիածան, ծիրանի գօտի։ –bogenhaut, էգ. անդր. ծիածան (աչաց)։ –bringend, ած. անձրեւաբեր։ –dach, չ. քիւ. բ. շնչա. = Regenschirm. –dicht, ած. անձրեւախափան։ –fang, ար. ջրամբար (—հորբ)։ –guß, ար. տեղատարափ։ –jahr, չ. անձրեւոտ տարի։ –kappe, էգ. կնգուղաւոր կրկնոց։ –mantel, ար. տապատակ։ –messer, ար. բնգ. անձրեւաչափ։ –monat, ար. անձրեւոտ ամիս։ –pfeifer, ար. կն. քարադր (Charadrius)։ –schauer, չ. (ար.) թօն, տեղատարափ։ –schirm, ար. անձրեւանոց։ –wasser, չ. անձրեւաջուր։ –wetter, չ. անձրեւոտ օդ։ –wurm, ար. կն. բոստոս (Lumbricus terrestris)։

Regeneratión, էգ. 31. վերածնութիւն, նորոգութիւն։

Regenerátor, ար. 25. վերածնող, նորոգիչ։

regeneri(e)r||en, նբ. 3ա. վերածնել, նորոգել։ — չ. 22բ. անյգ. –ung, էգ. 31. = Regeneration.

Régensburg, չ. 38. քղ. Ռեկենսպուրկ։

Regént, ար. 33. –in, էգ. 32. իշխան, վեհապետ. 2. անձ. մգ. խնամակալ իշխանութեան, փոխանակ իշխանի։

Regéntschaft, էգ. 31. խնամակալութիւն. բ. իշխանապետութիւն. գ. երկիր իշխանապետի. իշխանապետութիւն (յԱփրիկէ)։

Regésten, չ. յգ. անփխ. հրովարտակաց քաղուածոյք։

Regie (–Ժի), էգ. 35. (տէրութեան ծխախոտոյ...) համարատուական մատակարարութիւն. 2. բտ. արուեստական վարչութիւն (թատեր)։

regierbar, ած. 6. կառավարելի։

regieren, նբ. 3ա. կառավարել. 2. առաջնորդել, ուղղել. ein Pferd — վարել զերիվար։ — չբ. հ. իշխել (երկրի մը), կառավարել։ — չ. 22բ. անյգ. կառավարութիւն, առաջնորդութիւն, վարչութիւն։

Regierer, ար. 22ա. կառավար, վարիչ։

Regierung, էգ. 31. կառավարութիւն, վարչութիւն։

Regierungs||antritt, ար. գահակալութիւն։ –bezirk, ար. կառավարութիւն, երկիր կուսակալի։ —

նկատել. 3. ծախուց հաշիւ, պարտաւորեցուցանել. Բ. auf — laufen ապառիկ գնել. sich — auf et. machen բանի մը յուսալ՝ սպասել. J-m e—n Strich durch die — machen մէկուն յառաջադիմներն՝ խորհուրդներն ի դերեւ հանել:

Rechnungsart, էգ. հաշուելու եղանակ. Յո. die vier —arten չորս գործողութիւնք: —beamte(r), ար. հաշուակալ, համարակալ: —buch, չ. չմ. հաշուեդրքը, հաշուետետր: —führer, ար. հաշուակալ: —führung, էգ. հաշուակալութիւն: —revisor, ար. Ճշմարտիչ՝ ստուգիչ հաշուոց:

recht, ած. 6. անքղզ. (հկ—ն. link) աջ. Բ. (գ. էգ.) die **Rechte** աջ (ձեռքը), աջակողմն (խորհրդարանոցի). գ. մ. rechts, յաջ, յաջակողմն, ընդ աջմ. 2. (հկ—ն. krumm, schief) ձոյն ուղղ. ———. —er Winkel ուղիղ անկիւն. 3. ըստ կանոնի, (այնպէս ինչպէս պէտք է՝ կ'ուզուի) իրաւ(ացի), ուղիղ, արդար. յարմար, պատշաճ, ի դէպ. Das ist nicht mehr als — und billig այս շատ իրաւացի է. bin (կուգամ komme) ich hier — bei Herrn N? պարոն Ա. Ա. հո՞ս կը բնակի, տունն ա՞յս է. es geschieht ihnen ganz — տեղը արժանի էին. am —en Orte ի դիպուած վայրի. — thun իւր պարտքն ընել. zu —er Zeit ի ժամու, ի պատեհ ժամանակի. mir ist nicht — (zu Muthe, zu Sinne) տկարութիւն կը զգամ, անհանգիստ եմ. es ist — Ihnen, daß Sie... լաւ ըրիք, որ... wenn (wo) mir — ist եթէ չեմ խաբուիր. 4. Das ist —! so ist es —!, —!, — so!, so —!, ganz —! լա՛ւ է, լաւ. շատ աղէկ՝ այնպէս է. 5. Ճշմարիտ, բուն. մ. (= sehr) շատ, յոյժ, կարի. Բ. արդարեւ. ich bin — begierig darauf շատ հետաքրքիր եմ գիտնալու. o bitte — sehr (շնորհակալութեանց) աւելորդ է, չ'արժեր. ոչինչ են իրքդ. Բ. Թողութիւն. 6. լաւ, պատշաճ... er hat et. —es gelernt ուսմունքն աղէկ բրած է. es ist nichts —es տակ ան բան մը չէ. 7. համիչ, գոհացուցիչ. mir ist's —, mir kann (soll) es — sein գոհ եմ, կ'ուզեմ. wenn es Ihnen — ist եթէ կը հաճիք, եթէ հաճոյ է ձեզ. man kann nicht Allen — machen զամէնքը հաճել անհնարին է. 8. (հկ—ն. Stief...) (յաջորդականութեան) mein —er Bruder հարազատ եղբայրս. 9. չմ. —e Seite (պաստառի մը) երեսը. 10. (ինչ ինչ ասութեանց մէջ.) չ. օ. Alles, was — ist նախ քան զամենայն արդարութիւն:

Recht, չ. 20. (ա—ն. երբեմն —ens) իրաւունք. — über Leben und Tod իշխանութիւն ի վերայ կենաց եւ մահու. mit vollem —e ամենայն իրաւամբք. Բ. իրաւունք, արդարութիւն, օրէնք. den Weg —ens ergreifen արդարութեան դիմել. գ. իրաւագիտութիւն. 2. իշխանութիւն, ազատութիւն. (Vorzugs-)— առանձնաշնորհութիւն. verliehenes — արտօնութիւն. — sprechen դատ տանել, տանել իրաւունս՝ արդարութիւն. von —swegen ա) յօրինաց, յանուն օրինաց. բ) մի. ըստ արդարութեան. 3. — h., — behalten իրաւունք ունենալ. mit um so größerem —e որչափ եւս առաւել, քանիօն առաւել:

Rechteck, չ. ———. ուղղանկիւն (գ.): —eckig, ած. ———. ուղղանկիւն (ած.): —fertigen, նբ. եւ sich — չբ. անցի. (sich —) ջատագովել, արդարացընել (ինքզինք): —fertigung, էգ. ջատագովութիւն, արդարացուցում: —gläubig, ած. —gläubig(er), գ. ուղղահաւատ, ուղղափառ: —gläubigkeit, էգ. ուղղափառութիւն: —haberei, էգ. պատճառախնդրութիւն, յաղթահարութիւն: —linig, ած. ուղղագիծ: —los, ած. առանց իրաւանց՝ օրինաց. Բ. ապօրինաւոր, չօրինաւոր, անիրաւ: —mäßig, ած. օրինաւոր, ըստ օրինի, արդար, իրաւ(ացի): —mäßigkeit, էգ. օրինաւորութիւն: —schaffen, ած. արդար, օրինաւոր, ուղիղ, աննենգ, վստահանալի. հաւատարիմ: —schaffenheit, էգ. արդարութիւն, օրինաւորութիւն. անկեղծաւորութիւն. հաւատարմութիւն: —schreibung, էգ. ուղղագրութիւն: —wink(e)lig, ած. ———. ուղղանկիւն (ած.): —zeitig, ած. դիպող:

rechten, չբ. h. ss. դատ վարել (ընդ ումեք). մի. — hadern, z.

Digitized by Google

Rechtens, տե՛ս. Recht:

rechtlich, ած. 6. (հմմտ. krumm, 3.) արդար, անխենդ, անկեղծ (տ. rechtschaffen). մկ. ճշմարիտ, հաւատարիմ. իրաւ(ացի). օրինաւոր. արդար(ակորով). —er Mann այր բարեգործ եւ արդար. 2. ըստ օրինաց դատաստանի, ատենական. 3. ընփ. ճահող, դիպող, պատշաճ:

Rechtlichkeit, էգ. 31. անկեղծութիւն. իրաւացիութիւն, օրինաւորութիւն. արդարակորովութիւն (հմմտ. Rechtschaffenheit):

Rechts|anspruch, որ. իրաւունք, պահանջք հիմնեալ յիրաւունս: —anwalt, որ. փաստաբան, խօսնակ: —anwaltschaft, էգ. փաստաբանութիւն: —fällig, ած. — w. դատը կորսնցընել: —gelehrsamkeit, էգ. իրաւագիտութիւն: —gelehrt, ած. իրաւագէտ. իրաւագիտական: —gelehrte(r), որ. իրաւագէտ. ը. մփ. օրէնսդէտ: —gleichheit, էգ. հաւասարութիւն իրաւանց: —gültig, ած. վաւեր(ական): —gültigkeit, էգ. վաւերականութիւն, հաստատութիւն: —kniff, որ. բանադատութիւն, խաբեպատիր հայթայթանք (ի դատս): —kraft, էգ. զօրութիւն օրինաց: —kunde, էգ. = Rechtsgelehrsamkeit. —kundig, ած. —kundige(r), որ. = rechtsgelehrt(er). —lehrer, որ. օրէնսուսոյց, օրէնսդէտ: —spruch, որ. վճիռ, դատակնիք, դատաստան: —staat, որ. սահմանադրական տէրութիւն: —ständig, ած. դատելի: —streit, որ. = Prozeß, 1. եւ 2. —tag, որ. դատաստանի օր: —um, մկ. յաջ(ակողմն կոյս): —verdreher, որ. բանադիւտ, խաբեպատիր հայթայթանք ընող (ի դատս): —verfahren, չ. դատավարք, դատավարութիւն: —verständig(er, որ.), ած. = rechtsgelehrt(er). —widrig, ած. ապօրինաւոր. ը. մփ. անիրաւ: [(ի մարդկանավաճառութեան):

Reck, չ. 20. հաստատուն ըծակ

Reck|eisen, չ. որ—. ձգող (պարզելու երկաթ): —holz, չ. որ—. տարածոց (թուղթ շորցընելու համար տարածելու ձող):

Recke, որ. 34. Հսկայ. tapferer — քաջ, դիւցազն:

recken, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. տարածել, երկընցընել. տարածուիլ, երկննալ. die Glieder —, sich — u. strecken ձգտիլ. 2. որ—. (երկաթ...) տարածել: —չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. տարածում, ձըգտում, երկայնում:

reckenhaft, ած. 6. սկայական, դիւցազնական:

Redakteur, որ. 38. (յ. նաեւ —e) (Chef- կամ Haupt-)— (ըրագրի...) խմբագիր (խմբագրապետ):

Redaktion, էգ. 31. խմբագրութիւն. բ. խմբագիրք. գ. խմբագրատուն:

Rede, էգ. 35. խօսք, բան. J—m in die — fallen մէկուն խօսքը կտրել. 2. ասացուած, բացատրութիւն. 3. խօսուածք, խօսակցութիւն. արտայայտութիւն, յայտարարութիւն. Das (կամ davon) ist keine — ատոր վրայ խօսք չ'ըլլար, (ասիկա) ինք իրմէ կ'իմացուի. j—n —n nach իւր խօսքին նայելով. wovon ist die —? ա) ի՞նչ բանի վրայ կը խօսիք. բ) խնդիրն ի՞նչ բանի վրայ է. 4. ճառ, (կարճ) բանախօսութիւն. eine — halten ճառ խօսիլ, ճառաբանել. 5. տր. բան, խօսք. 6. համբաւ. 7. համար, պատասխանատուութիւն, պատասխան. J—m — stehen (բանի մը վրայ) մէկուն համար տալ. J. über et. zur — stellen մէկէ մը բանի մը վրայ համար պահանջել՝ խնդրել:

rede|fertig, ած. յաջողակ ի բանս, խօսիլ գիտցող: —figur, էգ. փոխաբերութիւն. այլասացիկ յորջորջում: —gabe, էգ. խօսողութիւն, խօսելու ձիրք: —kunst, էգ. ճարտարախօսութիւն: —künstler, որ. ճարտարախօս. գ. մփ. ճոռոմաբան: —lustig, ած. լեզուագար, շատախօս: —prunk, որ. բանապերճութիւն: —satz, որ. նախադասութիւն: —übung, էգ. ճարտասանական կըրթութիւն:

Redem(p)torist, որ. 33. կր. փըրկչական (կրօնաւոր):

reden, չբ. h. եւ նբ. 8բ. խօսիլ. es wird darüber geredet անոր վրայ կը խօսուի. 2. նբ. խնդիր -ի-ի-ով. ըսել, արտաբերել. բ. խօսակ-

Digitized by Google

ջել. շատախօսել. շաղակրատել. ճառել. vor Gericht — դատախազել. ճառ՝ Հրապարակախօսութիւն մ'ընել. jetzt redet er ganz anders լեզուն բոլորովին փոխուեր է. aus ihm redet die Verzweiflung յուսահատութեան խօսքեր կ'ընէ. Das ist Alles in den Wind geredet զհողմս կոծէք, ձեր սպառնալիքէն չեմ վախնար, խոստմանդ չեմ հաւատար. Langes und Breites über et. — լայնադոյնս եւ պարարտադոյնս ճառել, բանի մը վրայ երկայնաբանել. von et. Andern — խօսք(ին նիւթ)ը փոխել. 3. նբ. եւ ձբ. sich heiser — շատ խօսելէն կոկորդը կերկերիլ: —d, դրբ. եւ ած. խօսող. մռն. ձբ. ճարտարաբան. ազդական, կենդանի. —de Künste բանաստեղծութիւն եւ ճարտասանութիւն: — չ. 22բ. անյփ. խօսք. առծ. — ist Silber, Schweigen ist Gold խօսելը արծաթ է, լռելը՝ ոսկի. viel —s von et. machen բանի մը համար աղմուկ՝ շփոթ հանել. all Ihr — ist umsonst ի զուր կը խօսիք:

Rédensart, իգ. 31. խօսելու եղանակ՝ կերպ, ասացուած, դարձուած, ոճ. lange —en machen երկայն դարձուածներ գործածել. schöne —en գեղեցիկ ասացուածք:

Rederéi, իգ. 31. = Gerede, 3.

redigí(e)ren, նբ. 3—. խմբագրել: — չ. 22բ. անյփ. խմբագրութիւն:

rédlich, ած. 6. արդար, ուղիղ, անկեղծ, անենենգ:

Rédlichkeit, իգ. 31. արդարութիւն, ուղղութիւն, անկեղծութիւն, բարեմտութիւն:

Rédner, ար. 22—. —in, իգ. 32. ճարտասան, խօսող:

Rédnerbühne, իգ. բեմ (ատենախօսի): —gabe, իգ. խօսելու ձիրք. ը. մր. ճարտասանութիւն: —stuhl, ար. բեմ: —talent, չ. = Rednergabe.

rédnerisch, ած. 6. ճարտասանական, ճարտարախօսական:

rédselig, ած. 6. շատախօս, շաղակրատ: —keit, իգ. 31. շատախօսութիւն, շաղակրատութիւն:

Reduplikatión, իգ. 31. կրկնում:

redúzi(e)rbar, ած. 6. մռն. փմ. եւ ատա. վերածելի:

redúzi(e)ren, նբ. եւ sich — ձբ. 3—. վերածել. ձխ. er sieht sehr reduzirt աղքատիկ երեւոյթ ունի:

reéll, ած. 6. = real, ած. 2. արդար(ակորով), հաւատարիմ. անենենգ:

Reellitä't, իգ. 31. անյփ. հաւատարմութիւն, անենենգութիւն:

Reep, չ. 20. նւլ. չուան, պարան:

Refektórium, չ. 26. ճաշարան, սեղանատուն:

Referát, չ. 20. տեղեկութիւն, զրոյց:

Referendár, ...dä'r, ար. 20. —ins, ար. 27. տեղեկաբեր (պաշտօնեայ). 2. առաջին աստիճան դատաւորութեան, երկաստիճան:

Referendariát, չ. 20. տեղեկաբերութիւն:

Referént, ար. 33. (Հմմ. Ref.) տեղեկաբեր, տեղեկատու:

referí(e)ren, նբ. 3—. տեղեկութիւն տալ:

Reff, չ. 20. = Raufe; 2. (բեռնակրաց) բառնալի, շալակ. 3. նւլ. օղ(ակ) (առագաստի):

réffen, նբ. 3—. նւլ. (die Segel) — (առագաստները) ամփոփել, կարճել:

reflektí(e)ren, նբ. 3—. բնգ. ցոլացընել: — չբ. h. auf et. — ուշքը բանի մը վրայ ուղղել. բան մը նպատակ դնել. 2. über et. — (բանի մը վրայ) անդրադառնալ, խորհրդածել: — չ. 22բ. անյփ. = Reflexion.

Refléktor, ար. 25. բնգ. ցոլացուցիչ, ցոլացիկ:

Refléx, ար. 20. բնգ. ցոլացում. ցոլք (լուսոյ):

Reflexión, իգ. 31. = reflekti(e)ren, չ.:

reflexív, ած. 6. քր. փոխադարձ:

Refórm, իգ. 31. նորոգում, նորոգութիւն, ուղղութիւն. բ. նորոգողութիւն (Լութերի...):

Reformatión, իգ. 31. նորոգողութիւն:

Reformátor, ար. 25. —in, իգ. 32. նորոգող:

reformí(e)ren, նբ. 3—. նորոգել. ուղղել. — չ. 22բ. անյփ. = Reformation.

Reformi(e)rte(r), ար. 6. նորոգող, նորադաւանդ, լութերական, կալուինական։

Refraktor, ար. 25. աստղ. բեկադէտ (հեռադիտակի տեսակ մը)։

Regál, չ. 20. (յգ. նաեւ Regálien) գերագունութիւն, վերնութեան իրաւունք. 2. դարակ (գրատան...)։

Regátta, էգ. (իտ. անփփ. յգ. -s) նաւարշաւք, նաւամրցութիւն։

rége, ած. 6. զարթնեալ, փութոտ. եռանդուն, վառվռուն, կենդանի. շարժ, կայտառ. — machen դրդել, զարթուցանել. — werden դրդուիլ, զարթնուլ. der Wunsch wurde in ihm — բաղձանք զարթեաւ (ի նմա)։

Régel, էգ. 35. կանոն. in der — սովորաբար, ըստ հասարակի. Bo. — de tri երից կանոն. (—n, յգ.) օրէնք կանանց, դաշտան (= Menstruation)։

Régelbuch, չ. կանոնագիրք։ —detri, էգ. տ. Regel. —los, ած. անկանոն, անկարգ։ —losigkeit, էգ. անկանոնութիւն, անկարգութիւն։ —mäßig, ած. կանոնաւոր. Բ. բարեկարգ։ —mäßigkeit, էգ. կանոնաւորութիւն։ —recht, ած. ուղիղ, կանոնաւոր. Բ. մկ. յօրինաւոր, կանոնենալ։ —widrig, ած. անկանոն։ —widrigkeit, էգ. անկանոնութիւն։

régeln, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. (sich) — ուղղել, բարեկարգել, յարդարել. 2. etwas — (բան մը) կանոնագրել, հաստատել։

régen, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. շարժել, տեղափոխել. 2. շարժել, յուզել։ sich — շարժիլ, խլրտիլ. դրդուիլ, յուզիլ, ծնանիլ, զարթնուլ (զգածմանց)։ — չ. 22բ. անյգ. = Regung, տ. է նոյնն։

Régen, ար. 22ա. անձրեւ, (սաստիկ) թօն, (մեղմ) թաթաւ. strömender — տեղատարափ. փխ. ein — von Blüthen ծաղկի հեղեղ. 2. առկ. aus dem — in die Traufe kommen անձրեւէ փախչիլ, կարկտէ բռնուիլ. 3. տկ. goldener — տ. Goldregen, է.։

Régenbach, ար. հեղեղ, ուղխ։ —bogen, ար. ծիածան, ծիրանի գօտի։ —bogenhaut, էգ. անտմ. ծիածան (աչաց)։ —bringend, ած. անձրեւաբեր։ —dach, չ. քիւ. Բ. ըմբշ. = Regenschirm. —dicht, ած. անձրեւախիտ։ —fang, ար. ջրամբար (—հորք)։ —guß, ար. տեղատարափ։ —jahr, չ. անձրեւոտ տարի։ —kappe, էգ. կնգղաւոր կրկնոց։ —mantel, ար. ստարատոկ։ —messer, ար. բնգ. անձրեւաչափ։ —monat, ար. անձրեւոտ ամիս։ —pfeifer, ար. կն. քարադր (Charadrius)։ —schauer, չ. (ար.) թօն, տարափ։ —schirm, ար. անձրեւնոց։ —wasser, չ. անձրեւաջուր։ —wetter, չ. անձրեւոտ օդ։ —wurm, ար. կն. բոստ (Lumbricus terrestris)։

Regeneratión, էգ. 31. վերածնութիւն, նորոգութիւն։

Regenerátor, ար. 25. վերածնող, նորոգիչ։

regeneri(e)r‖en, նբ. 3ա. վերածնել, նորոգել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = Regeneration.

Régensburg, չ. 38. աշ. Ռեկենսպուրկ։

Regént, ար. 38. —in, էգ. 32. իշխան, վեհապետ. 2. անյ. մկ. խնամակալ իշխանութեան, փոխանորդ իշխանի։

Regéntschaft, էգ. 31. խնամակալութիւն. Բ. իշխանապետութիւն. Գ. երկիր իշխանապետի, իշխանապետութիւն (յԱփրիկէ)։

Regésten, չ. յգ. անփխ. հրովարտակաց քաղուածոյք։

Regie (—ժի), էգ. 35. (տէրութեան ծխախոտոյ...) համարատուական մատակարարութիւն. 2. Bփ. արուեստական վարչութիւն (թատեր)։

regierbar, ած. 6. կառավարելի։

regieren, նբ. 3ա. կառավարել. 2. առաջնորդել, ուղղել. ein Pferd — վարել ձիերիվար։ — չբ. 4. իշխել (երկրի մը), կառավարել։ — չ. 22բ. անյգ. կառավարութիւն, առաջնորդութիւն, վարչութիւն։

Regierer, ար. 22ա. կառավար, վարիչ։

Regierung, էգ. 31. կառավարութիւն, վարչութիւն։

Regierungs‖antritt, ար. գահակալութիւն։ —bezirk, ար. կառավարութիւն, երկիր կուսակալի։ —

kunst, իգ. կառավարելու արուեստ. մռ. քաղաքագիտութիւն: —präsident, որ. կառավարութեան գահերէց:

Regimént, չ. Ա. 20. das — h. կամ führen, am — sein կառավարել, կառավարութեան ամենայն ձեռքն ունենալ. իշխել: — բ. 9. գունդ (ալայ):

regiménterweise, մ. գունդ(ա)գունդ:

Regiménts||arzt, որ. հնդ. ալիմ. Oberstabsarzt (տ. նայէ). —kommandeur (...տօր), որ. գնդապետ: —stab, որ. սպայակոյտ, պաշտօնեակայք: —unkosten, յգ. մանրածախք (գնդի). փխ. ընդ. auf — leben հասարակաց ծախիւք ապրիլ:

Región, իգ. 31. մասն, գաւառ (երկրի, օդոյ...). ասպարէզ, կարգ:

Regisséur (րէժիսէօր), որ. 38. (յգ. նաեւ 20.) բռ. յանձնանձիչ, հոգաբարձու (թատրի):

Register, չ. 22ա. արձանագիր, ցանկ. 2. (գրքի՝ հարկի՝ անուան...) ցանկ, երկրորդութիւն, (անուանց...)գիր, (գրոց...)ցանկ. փխ. ընդ. in's alte — gehören խառնակեալ՝ հնացեալ ըլլալ:

Register||pedale, չ. յգ. եռժ. փողաքանոնք (երգիոնի): —stimme, իգ. —zug, որ. եռժ. (երգիոնի) փականակ, քանոն:

Registrátor, որ. 25. արձանագրող:

Registratúr, իգ. 31. արձանագրութիւն. 2. դիւանատուն (վճռոց... բնագիրները պահելու անեակ):

registri(e)r||en, նբ. 3ա. արձանագրել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. արձանագրութիւն:

Reglement (...լըմա̈ն), չ. 38. կանոնադրութիւն, կարգադրութիւն:

régnen, չբ. h. 8բ. անձրեւել, անձրեւ գալ:

régnerisch, régnicht, ած. 6. անձրեւոտ, անձրեւաբեր:

regressiv, ած. 6. վերադարձական:

régsam, ած. 6. (հմմտ. rege) շարժուն, գործօն. շրջ. կենդանի:

Régsamkeit, իգ. 31. անյգ. (հմմտ. rege եւ regsam) գործօնութիւն, կայտառութիւն:

regulä'r, ած. 6. = regelmäßig.

Regulátor, որ. 25. վարիչ, ուղղիչ. բ. որա. կանոնաւորիչ (մեքենայի մը շարժումը կանոնաւորող կազմած):

Reguli(e)r||apparat, որ. կանոնաւորիչ գործի: —hebel, որ. կանոնաւորիչ լծակ (ի վայրաշարժս):

regulierbar, ած. 6. կանոնաւորելի:

reguli(e)r||en, նբ. 3ա. (հմմտ. regeln) կարգաւորել, կարգադրել. կանոնաւորել, կանոնադրել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակութիւն հիմ:

Régung, իգ. 31. շարժում. 2. յուզում, յոյզք:

régungs||los, ած. 6. անշարժ: —losigkeit, իգ. անշարժութիւն:

Reh, չ. Ա. 20. իռ. որա. այծեամն: — բ. 24ա. նախ. ներքնակողմեցք. ներքնապատ կողմեցք (նաւու):

Reh||bock, որ. (արու) այծեամն: —braun, ած. —fahl, ած. —farben կամ —farbig, ած. շէկ, շիկագոյն: —kalb, չ. —kitze, իգ. որձ. ուլ այծեման, այծեմնիկ: —wild, չ. այծեմունք: —ziege, իգ. մատակ այծեամն, այծեմնիկ:

Rehábeam, յտ. ան. որ. 38. Ռոբովամ:

rehabiliti(e)r||en, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. վերահաստատել (յիրաւունս. յառաջին պատուի՝ աստիճան): — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. վերահաստատութիւն.

Reib||bürste, իգ. որա. (շփելու) խոզանակ: —eisen, չ. որա. = Reibe. —gummi, որ. (չ.) ձգախէժ: —keule, իգ. որա. (ծեծելու՝ մանրելու) թակն, սանդղկոչն: [րոց:

Reibe, իգ. 35. որա. քերիչ, քերոց:

Reibe... տ. Reib...

reib||en, նբ. չբ. h. եւ sich — էբ. 2ծ. շփել. շփուիլ. 2. փխ. 3—a et. unter die Nase — (մէկուն բան մը) զգալ տալ. 3. die Farben — ներկերը լեռուլ՝ մանրել՝ փշրել. 4. et. klein (fein kann zu Pulver) — բան մը մանրել՝ փոշի դարձնել, փշրել. Sich die Hände wund — (շփելով) ձեռքերը մաշել: gerieben, դրբ. անց. եւ ած. 6. տ. ի յօդին: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակութիւն հիմ. 2. մայն —ung. իգ. ընդհարում, բախում:

Digitized by Google

Reiber, ար. 22ա. Ա. —(in, էգ. 32.) շփող. (ներկ) լեսող. մանրող. փշրող։ — Բ. նխր. տպ. լեսան (ներկ լեալու անկան)։

Reiberei, էգ. 31. ընդհարու-թիւն, բախում։

Reibungsmesser, ար. 22ա. բնէ. շփաչափ։

reich, ած. 6. հարուստ, մեծա-տուն. — an Früchten պտղալից, պտղաւէտ. — **machen** հարստացը-նել։ Der **Reiche**, ein **Reicher**, ար. 6. հա-րուստ, մեծատուն, ընչաւէտ մը։

Reich, չ. 20. տէրութիւն, պե-տութիւն. Բ. իշխանութեան վայր, պետութիւն, սահման. էր. — Gottes = **Himmelsreich**; Գ. թագաւորու-թիւն, արքայութիւն, կայսրու-թիւն. das (heilige) römische — Հռո-մէական (գերմանական) կայսրու-թիւն։

reich‖illustrirt, ած. պատկերալից, բազմապատկեր, պատկերազարդ յոյժ։ —**haltig**, ած. հարուստ, ա-ռատ, բերրի։

reichen, չբ. հ. 8ա. ժամանել, հասնիլ, ձգիլ (մինչեւ ի...). in die Höhe — ցբարձունս հասանել՝ ելնել. in die Tiefe — ի խորս իջնալ. Բ. տարածուիլ. Գ. (տեւողութեան՝ ձայնի թնդանօթի...) հասնիլ (մինչեւ ի...). 2. an et. — բանի մը հասնիլ՝ հաւասարիլ. 3. nach et. — ձեռքն երկնցընել՝ կարկառել ի... 4. = **ausreichen**, 1. եւ 2.; **langen**, չբ.։ — նբ. J—m et. — (մէկուն բան մը) տալ, երկնցընել, կարկառել, մատուցանել, ընծայել. փխ. er reicht ihm das Wasser nicht անմնեւին չի կրնար անոր հետ համեմատուիլ. ընփ. J—m Eine — մէկուն ապտակ զարնել։

Reicher, ար. 6. տ. **reich**, ար.։

reichlich, ած. 6. (հկ—նչ. **karg**) առատ, յորդ, երկարաձիգ (բան). Գ. լիաձեռն, լիով. sehr — խոլ առատ(ութեամբ). sein —es Auskommen haben լինել յանդօրրու՝ ի յղփու-թեան։

Reichlichkeit, էգ. 31. անյ. առա-տութիւն, յորդութիւն։

Reichs‖acht, էգ. in die — thun աքսո-րադրել ի տէրութենէ։ —**anzeiger**, ար. ազդարար տէրութեան։ —**folge**, էգ. պայազատութիւն (թագաւո-րութեան)։ —**frei**, ած. անմիջնոր-դական։ —**gericht**, չ. (տէրութեան) բարձրագոյն ատեան։ —**heer**, չ. զին. արքունի բանակ։ —**kanzler**, ար. տէրութեան ատենադպիր։ —**rath**, ար. խորհուրդ, ատեան խորհրդոյ (տէրութեան). Բ. ծե-րակուտի անդամ։ —**stadt**, էգ. (հկ—նչ. **Landstadt**) արքունի քա-ղաք. die freien —städte ազատ քա-ղաքներ։ —**tag**, ար. ատենաժողով։

Reichthum, ար. (հնց. չ.) 7. հարստութիւն. առկ. — macht nicht (immer) glücklich հարստութը միշտ եր-ջանիկ չէ։

reif, ած. 6. հասուն (միրգ...), եփեալ՝ խայծեալ (խաղող), վա-կանաւ (ցորեան). — werden հասնիլ, եփիլ, խայծիլ. 2. չափահաս, հասուն. Mann in —en կամ —eren Jah-ren հասուն՝ յարբունս հասեալ մարդ։

Reif, Ա. ար. 20. կամ 33. ծնօտ՝ շրջանակ (տակառի). 2. մատանի. 3. ապարանջ, խոյր։ — Բ. ար. 20. եղեամն. (Rauh-)— ցօղեղեամ. 2. (անօսր շոգի ինչ ինչ տնկոց, ման-արմաւենեաց պտղոց վրայ) խաւ, մամ։

Reif‖binder, ար. ար—. շրջանակա-գործ։ —**eis**, չ. ցօղեղեամ։ —**schlagen**, չ. խղ. շրջանակախաղ։

Reifchen, չ. 22բ. (նւզ. **Reifß**) շրջանակիկ, փոքրիկ շրջանակ։

Reife, էգ. 35. հասունութիւն (նաեւ փխ.). zur — bringen հասցը-նել, խայծեցընել։

Reifel, էգ. 35. (անգղ. եբր—ած **Rifle**, ար. 88.) խորշափող (հրա-ցան)։

reifeln, նբ. 8ա. նրփ. = **ausfehlen**; 2. (հրացանի ներքսակողմը) խոր-շել, խորշաւոր ընել։

Reif(e)lung, էգ. 31. ար—. մատո-նէք, խորշ։

Reifen, ար. 22բ. = **Reif**, Ա.

Reifenspiel, չ. 20. = **Reifschlagen**.

reifen, 8ա. Ա. չբ. հ. (պտղոց) հասնիլ, եփիլ, խայծիլ. 2. չա-փահաս ըլլալ, հասունանալ. der Jüngling reift zum Manne պատանին

Digitized by Google

յարդրունս կը հասնի: — նբ. հասցընել, եփել. հասունցընել (նաեւ փխ.): — չ. 22բ. անյփ. հասնիլը, հասունութիւն. ախտ. թարախում: — բ. նբ. = bereifen, 1. — գ. չբ. անդ. բ. h. es reift եղեամ կ'իջնայ:

reifig, ած. ց. շրջանակաւոր, ծղօտաւոր: [մուտ:

reiflich, ած. ց. հասուն, խորա-

Reigen, բն. Reihen, ար. 22բ. (շքագիր) յուղարկաւորք. մարգախոյա. den — eröffnen (յարեւ ուրուք ճառախօսութեան...) սկիզբ ընել, կարգը բանալ. 2. շրջապար, շրջագարձ կաքաւ. 3. երգ շրջապարի:

Reihe, իգ. 35. շարք, կարգ. 2. (մարդկան... ետեւէ ետեւ շարուածք) տողան, դաս(ակարգ), ռազմ (զօրաց). բ. յաջորդութիւն, շար. ...կարգ (քանակութեանց). 3. փերթացեալ. անյփ. կարգ. die — ist an mir, ich bin an der — կարգն իմն է. Sie werden auch an die — kommen ձեր կարգն ալ կու գայ:

Reihen, ար. 22բ. անյփ. = Reigen.

reihen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. դասել, կարգել, շարել, տողել. դասաւորել (զօրաց). Perlen auf eine Schnur կամ an ea. — մարգարիտ շարել՝ յեռուլ՝ ընդելուզանել: — նբ. ար—. հարեւանցի կարել, կցել:

Reihen‖folge, իգ. յաջորդութիւն, շարք. կարգ: —weise, մ. կարգ կարգ, շար շար:

Reiher, ար. 22ա.—յն. ճայ (Ardea):

Reiher‖beize, իգ. որս. ճայորսութիւն. ը. մփ. բազէիւք ճայորսութիւն: —hütte, իգ. որս. ճայի բոյն: —jagd, իգ. = Reiherbeize.

Reim, ար. 20. յանգ. 2. (տողերի վերջ...) կապակցյա վերջի, մասն, խաւ:

Reim‖dicht, չ. յանգաւոր բանաստեղծութիւն: —fall, ար. կանոնաւոր շափ, նուագաւոր շարժում: —frei, ած. —los, ած. անյանգ: —kunst, իգ. տաղաչափութիւն: —schmied, ար. ընփ. յանգաստեղծ. փղ. մփ. յոռի բանաստեղծ:

reimbar, ած. ց. յանգելի, նոյնայանգ. — sein յանգիլ, յանգ չինուիլ. նոյնայանգ ըլլալ:

reimen, չբ. h. (sich) — փբ. եւ նբ. նոյնայանգիլ, նոյնայանգ ըլլալ. յանգել, յանգ յօրինել(ուել). 2. միաբանել, պատշաճել: — չ. 22բ. անյփ. նոյնայանգութիւն. յանգում, յանգի գալը. յանգի բերելը:

Reimer, ար. 22ա. յանգ բերող, յանգաստեղծ. փղ. մփ. յոռի յանգաստեղծ:

Reimerei, իգ. 31. յանգամոլութիւն, տաղամոլութիւն. 2. յոռի ոտանաւորք:

rein, Ա. ած. ց. պարզ, յստակ, սուրբ, մաքուր. (նաեւ փխ. = schuldlos). 2. —er Ertrag զուտ՝ մաքուր արդիւնք. —er Verlust անդարմանելի կորուստ. —er Wein անխառն՝ անապակ գինի. բ. փխ. Patrioten vom —sten Wasser ճշմարիտ հայրենասէրք. 3—m —en Wein einschenken մէկուն յայտնապէս ճշմարտութիւնն ըսել, պայծառ եւ յայտնի ըսել (իրը). փ. աղձախօս, զզուանք. կոպտ. ein —es Gewissen haben սուրբ՝ մաքուր խիղճ ունենալ. 3. անարատ, անաղտ, ջինջ (թուղթ...). — machen մաքրել, սրբել, ջնջել (անօթ...). — fegen աւել անել, աւլել. — halten մաքուր պահել. 4. առողջ, սուրբ (օդ...). 5. որոշ, մեկին, յստակ. — abschlagen բացէ ի բաց՝ յայտնապէս մերժել. 6. թափուր, ունայն, դատարկացեալ. Alles — aufessen ամէնը սրբել՝ ուտել լմնցընել. 7. բոլորովին, յայտնապէս, բացէ ի բաց: — Բ. փ. ց. der —e մաքուր մարդ. 2. das —e մաքուրը, ինչ որ մաքուր է. բ. մաքուր (գրուածք). et. in's —e schreiben (բան մը) մաքուր գրել. փ. eine Sache auf's (in's) —e bringen իր մը լուսաւորել, պարզել. darüber muß ich in's —e kommen իրին լաւ մը՝ լուսաւոր ըմբռնել կ'ուզեմ. mit 3—m in's —e kommen մէկուն հետ միաբանիլ:

Rein‖ertrag, ար. զուտ արդիւնք՝ եկամուտ: —gold, չ. զուտ ոսկի: —schrift, իգ. ընդօրինակութիւն, մաքուր(ը):

Reinheit, իգ. 31. անյփ. մաքրութիւն, սրբութիւն, յստակութիւն. 2. անարատութիւն. բ.

Digitized by Google

պայծառութիւն, Թափանցկութիւն. ե. զգաստութիւն։

reinig|en, նբ. եւ sich — ներ. ա. մաքրել. սրբել, պարզել. ջնջել. ներ. (լեզուն) ողորկել, յղկել, ողնուացընել. 2. մաքրել, կեղեւել, փոճոկել. բ. աղտը՝ կեղտը մաքրել, բծահանել. ե. (անօթ) շփել, (ջրհոր) մաքրել. e—m Kinde das Gesicht — տղու մ'երեսը լուանալ. 3. փմ. զտել, պարզել (մուրը)։ —d, դրբ. եւ ած. սրբիչ, մաքրիչ, սրբարար. մաս. բժշ. մաքրողական (դեղ). որ—. զտող, պարզող։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. մաքրում. սրբելը. լուանալը. զտում, պարզում. 2. ամսոյն —ung, էգ. 31. monatliche — = Menstruation; բ. Mariä — Տօն Սրբութեան Աստուածածնի, Տեառնընդառաջ։

Reiniger, որ. 22ա. —in, էգ. 32. մաքրող, սրբող, ջնջող. (անօթ...) շփող. նորոգող։

reinlich, ած. 6. մաքուր, սուրբ։ —keit, էգ. 31. անյփ. մաքրութիւն, սրբութիւն. առած. — ist's halbe Leben մաքրութիւնը զկեանս կ'երկարէ։

Reis, Ա. որ. 8. անյփ. դբ. որիզ (Oryza sativa). բ. (եփած) որիզ, բրինձ։ — Բ. չ. 8. շառաւիղ, բողբոջ, ոստեղն. (մատաղ եւ ճկուն) մորճ. 2. (կարուած կամ կտրուած ճիւղ) յօտ։

Reis|besen, որ. ցախաւել (ոստերէն) աւել։ —gries, չ. ջն. ճերմակ կորկոտ։ —holz, չ. մանր փայտ, կրկուտ։

Reise, էգ. 35. ճամբորդութիւն. 2. շրջան (մաս. պաշտօնէի). շրջագայութիւն. բ. ուղեւորութիւն, երթ. sich auf die — machen յուղի անկանել, ճամբայ ելլել։

Reise|buch, չ. ուղեցոյց մատեան, ուղեգիրք։ —fertig, ած. ուղեւորելու պատրաստ՝ կազմ. sich — machen ճամբայ ելլելու պատրաստուիլ։ —gefolge, չ. ուղեկիցք, շքադիրք։ —gepäck, չ. —geräth, չ. (կահ եւ) կազմած, աղխ։ —handbuch, չ. ճանապարհացոյց, ուղեգիրք։ —lust, էգ. ճանապարհորդութեան զուարճութիւն. բ. ուղեւորութիւն։ —marschall, որ. վանապան (Հայթայթիչ օթեւանաց)։ —paß, որ. անցագիր։ —stunde, էգ. ժամ մեկնելոյ։ —tasche, էգ. = Reisesack; բ. բանկեղաթ։

reisen, չբ. s. եւ h. 3գ. ճամբորդել, ճանապարհորդել. 2. երթալ (ի քաղաքն...). 3. մեկնիլ, յուղի անկանել. durch (über) einen Ort — (ճանապարհորդելու ատեն) տեղէ մ'անցնիլ. e—n Weg կամ e—s Weges — (նոյն) ճամբան երթալ. sich arm — ճամբորդութիւններ ընելով աղքատնալ։ — չ. 22բ. անյփ. ճանապարհորդութիւն։

Reisende(r), որ. Reisende, էգ. 6. ճամբորդ, ուղեւոր, անցաւոր։

Reisig, չ. (որ.) 20. = Reisholz; խռիւ, ոստք. 2. Հատատնեյի անտառաթփուտք, մացառք։ — ած. 6. զէն. Հանդերձեալ, կազմեալ (նաւ... ի պատերազմ). Հեծեալ։

Reißaus, որ. (չ.) ընփ. — nehmen ի փախուստ դառնալ. ընփ. կծիկը դնել։ —blei, չ. կապարագրիչ, մատիտ։ —stift, որ. կապարագրիչ, մատիտ։ —zahn, որ. անդր. շնատամն, պատառիչ ակռայ։

reißen, նբ. եւ sich — ներ. ա. քարշել, յափշտակել. (ab-, los-)—, (sich) — խլել, կորզել, թափել (զանձն). 3., et. zu Boden, zur Erde — մէկը՝ բան մը տապալել, գետին կործանել. 2. entzwei, in Stücke — երկու ընել, պատռել, ցաւատել. ցելուլ. 3. 3. — ցատել, մագլցատել, ճանկաթել. 4. ein Loch — ծակ բանալ. sich Löcher in die Strümpfe — գուլպաներ ծակել. 5. (առարկայ մը) ստուերագրել, գծագրել. 6. Grimassen — երեսը ծռել՝ ծմռտկել. Possen, schlechte Witze — խեղկատակութիւններ ընել. Zoten — ցոփաբանել. 7. Federn — փետրաթափել. 8. որ—. եղ. (ագարակ...) մշակել, Հերկել, ցելուլ (վկորդ). 9. 3. — (մաս. պբն.) մէկը կշտամբել։ sich — ներ. դ. — 1. եւ 3.; 2. sich um et. — բանի մը Հասնելու եռանդեամբ ջանալ։ — չբ. Ա. h. an et. — ձըգձգել. քաշքշել. 2. անդ. բ. es reißt mir in allen Gliedern բոլոր անդամներս կը ցաւին։ — Բ. s. կտրիլ, խորտակիլ. (զգեստը...) պատռիլ.

Digitized by Google

ծակել, բացուիլ (ծակի...). կարիլ, բրդիլ (դերձանը). ճեղքիլ: —d, դբբ. եւ ած. յափշտակող (անասուն). արիւնարբու, արիւնախանձ. die —en Thiere գիշակերք. 2. ախտ. —de Schmerzen կսկծագին ցաւք. 3. արնթաց, երագաթռիչ. 4. վճ. diese Waare geht —d կամ —der Weise ab այս վաճառքը շատ կը ծախուի՝ իրարու ձեռքէ կը յափշտակեն:

gerissen, դբբ. անց. եւ ած. = բոլոր ամէն նշանակութեանց հետ. 2. փխ. խորամանկ: — չ. չբ. անյ. (յատկապէս) ստուերագիր, ծրագիր. ախտ. կսկծեցուցիչ ցաւք. պատառատուածք, ճեղքուած:

Reißer, ար. 22ա. Ա. (—in, իգ. 32.) յափշտակող, կորզող: — Բ. ընդ. Բդ. (հասարակութեան) դպչող՝ կսկծեցուցիչ խօսք. 2. ար. (տախտակի վրայ նշան գրոշմելու գործի) նշնոց. Բ. դանակ. Գ. ճեղքիչ (գործի):

Reit‖anzug, ար. ձիավարութեան հանդերձ՝ տարազ: —bahn, իգ. Հեծելարան, կրկէս, ձիընթացարան: —decke, իգ. տապճակ: —hacken, ար. վարսավանդապասա, (զգեստը վեր բռնելու) չիգդ: —kissen, չ. թամբաբարձ: —knecht, ար. ձիապան, ձիաբոյծ, ձիադարման: —kunst, իգ. Հեծելութիւն: —pferd, չ. Հեծանելի ձի: —post, իգ. սուրհանդակ: —rock, ար. = Reitanzug. —sattel, ար. թամբ: —stall, ար. ախոռ (Հեծանելի ձիոց):

reitbar, ած. 6. —(es Pferd) Հեծանելի (ձի):

Reitel, ար. 22ա. = Packstock.

reiteln, նբ. 3ա. կապել. կաշկանդել:

reiten, շխ. (ներ. er reitet, հրմ. reite) Ա. չբ. h. (հմմտ. gehen, fahren) ձիով երթալ. spazieren — ձիավարել, ձիով ժուռ գալ. 2. Schritt — Հանդարտաքայլ ձիավարել. Trab — ընդոստընթաց՝ քառատրոփ արշաւեցընել (զձին). 3. Հեծնել, աշտանակել (յերիվար). 4. auf einem Pferde — ձի Հեծած ըլլալ. փխ. փ. herumreiten, 1. գ.: — Բ. — նբ. ein Pferd — ձի Հեծնել. 2. ein Pferd in's Freie — ի դաշտ ձիավարել. 3. նաեւ փբ. ein Pferd außer Athem — ձիավարելէն շնչասպառ ընել ձին. 3. über den Haufen (zu Boden) — արշաւած առնեն մէկը գետին տապալել. sich wund —, sich (տր.) e—n Wolf — ձիավարելով մորթը քերթիլ. փխ. ընդ. 3. in die Tinte — մէկը տագնապել՝ վարանաց մէջ ձգել. 4. der Alp (Mahr կամ Nachtmahr) reitet ihn խեղդիլէկ՝ մղձաւանջ ունի: —d, դբբ. եւ ած. 6. ի ձի, ձիով, Հեծեալ: — չ. չբ. անյ. ձիավարութիւն, Հեծելութիւն:

Reiter, Ա. ար. 22ա. —in, իգ. 32. Հեծնող, ձիավարող. Բ. զին. ձիաւոր, Հեծեալ. schwerer — ծանրաՀանդերձ Հեծեալ, ասպազէն. 2. ար. փայտեղէն զօրի, խատորնակ (երկու ցից կապող). Բ. = Dachreiter; 3. զին. Բրդ. Ներդ. = Kavalier, 1. Գ. Բ. spanischer — փշխեռակ (շարժական կիւն որսանայրծերով գերան): — Բ. ար. իգ. 85. եւս ար. 22ա. մաղ:

Reiter‖anzug, ար. Հեծելաշոր: —fähnrich, ար. զին. Հեծելազօրու դրօշակիր: —gefecht, չ. զին. Հեծելամարտ:

Reiterei, իգ. 31. զին. այրուձի. 2. ձիավարութիւն, ձիավարութեան կերպ:

Reiterschaft, իգ. 31. այրուձի, Հեծեալք, Հեծելազօր:

Reitersmann, ար. 7. Հեծեալ. ձիաւոր:

Reiz, ար. 20. գրգռիչ Հանգամանք. Բ. գրգռութիւն, գրգիռ. յոյզք. Գ. խորշանք, խոտիղ. angenehmer — բերկրութիւն, Հաճոյութիւն. Դ. կեր, Հրապոյրք. պատրանք, կախարդանք. 2. ըլ. մր. Հրապոյրք, յանկուցիչ երք, գեղ:

reiz‖los, ած. անՀրապոյր. անՀամ, չախորժական: —losigkeit, իգ. չախորժականութիւն:

reizbar, ած. 6. գրգռելի, յուզելի (Հոգւով եւ մարմնով). զգայուն. դիւրագրգիռ, դիւրազգաց:

Reizbarkeit, իգ. 31. գրգռականութիւն, դիւրազգացութիւն:

reiz‖en, նբ. եւ չբ. h. 3գ. 3. zu et. — մէկը բանի մը գրգռել. 2. (բարկութիւնը...) գրգռել, շարժել, զարթուցանել. արծարծա-

Digitized by Google

նել, յուզել. խառնակել. աղդել. 3. յանկուցանել, ձգել. փորձել, ի մէջ գրգռել՝ հրապուրել։ —d, դբյ. եւ ած. 6. գրգռող, հրապուրող. den Geschmack —d ախորժական (համ), գրգռող, շարժող. յանկուցանող։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ։

rekapituli(e)ren, նբ. 3ա. բաղդուածք ընել, կարճ ի կարճոյ երկրորդել։

Reklamation, էգ. 31. դատախազութիւն. բողոք, պահանջում։

Reklame, էգ. 35. կաշառեալ գովութիւն (ի լրագիրս). — machen զմէկը հրապարակագրայն ընել. փղ. մթ. շափազանց գովել։

reklami(e)ren, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. դատախազել. բողոքել, պահանջել։ — չ. 22բ. անյ+. = Reklamation.

rekognoszi(e)ren, նբ. 3ա. մտն. զին. աշխարհագրել. ն—ւ. ծածկազննել. (բանակ…) զննել։

rekommandi(e)ren, նբ. 3ա. յանձնարարել (տ. eingeschrieben)։ — չ. 22բ. անյ+. յանձնարարում, ապահովում։

Rekonvaleszént, առ. 33. —in, էգ. 32. ապաքինեալ. հիւանդաքաղ։

Rekonvaleszénz, էգ. 31. ապաքինութիւն, հիւանդաքաղութիւն։

Rekreditiv, չ. 20. դարձագիր, թուղթ դարձի։

Rekrút, առ. 33. զին. նորաժողով՝ գեղընտիր զինուոր. նորեկ։

rekruti(e)r|en, չբ. հ. 3ա. զօրաժողով՝ նորաժողով ընել։ — նբ. եւ sich — փբ. նորաժողովել (գունդ մը) բովանդակել՝ լրացընել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. նորաժողովում։

rektifizi(e)r|en, նբ. 3ա. ուղղել. յարդարել. = berichtigen, 1.; բ. վերաթորել (վերստին զտել՝ թորել զըմպելիս)։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ։

Rektión, էգ. 31. քր. խնդրառութիւն։

Réktor, առ. 25. վարիչ (բարձրագոյն դպրոցի՝ վարժարանի). մեծաւոր (ինչ ինչ վանատանց)։

Rektorát, չ. 20. վարչութիւն (դպրոցի), վերակացութիւն (կըրթարանի). բ. վարչարան։

rekurri(e)ren, չբ. հ. 3ա. auf 3. — մէկուն դիմել՝ ընթանալ։

Rekúrs, առ. (եղ. 8. յ+. 18.) իրք. = Regreß; 2. բողոք։

Relatión, էգ. 31. = Bericht, 1. 2. = Beziehung (տ. beziehen).

relativ, ած. 6. յարաբերական (հկ—նշ. absolut). քր. —es Fürwort յարաբերական դերանուն։

Relegatión, էգ. 31. վտարում՝ ի համալսարանէ (վարժոցէ…)։

relegi(e)ren, նբ. 3ա. e—n Studenten, Schüler — (ուսանող՝ աշակերտ մը) դպրոցէն վտարել՝ մերժել։

Religión, էգ. 31. կրօն(ք)։

Religións|änderung, էգ. կրօնափոխութիւն, դարձ։ —genoß, առ. կրօնակից։ —lehre, էգ. կրօնագիտութիւն։ —los, ած. անկրօն։ —losigkeit, էգ. անկրօնութիւն։ —schwärmer(ei, էգ.), առ. մոլեռանդ(ութիւն)։ —trennung, էգ. հերձուած։ —wissenschaft, էգ. կրօնի գիտութիւն. ը. մթ. աստուածաբանութիւն։

religiós, religiö's, ած. 6. կրօնական. բարեպաշտ. հաւատացեալ։

Religiosität, էգ. 31. անյ+. բարեպաշտութիւն. կրօնասիրութիւն։

Reliquie, էգ. 35. մտն. եր. մասունք, նշխարք (սրբոց)։

Reminiscere, անփխ. եր. Sonntag — Ընտանակին (երրորդ կիւրակէ մեծ պահոց)։ [անորոշ մնաց։

remis, ած. das Spiel ist — խաղն

Remitténda, Remittenden, չ. յ+. անփխ. վճ. = Krebs, 2.

Remittént, առ. 33. վճ. ուղարկատու, առաքիչ (արծաթոյ)։

remitti(e)ren, նբ. 3ա. վճ. (վաճառք) խաւրել. բ. (արծաթ…) ուղարկել։ — չ. 22բ. անյ+. առաքում. ուղարկում։

Remonstratión, էգ. 31. ազդարարութիւն։

remonstri(e)ren, չբ. հ. 3ա. ազդարարել, ազդարարութիւն ընել. զգուշացընել։

Remónte, էգ. 35. զին. (գունդի մը) վերստին ձի հայթայթել. վերահայթայթում։

Digitized by Google

remonti(e)ren, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. ար. եւ պբն. (գունդ... մը) ձիերով վերահանդերձել. ոչբ. վերածաղկիլ (ծառը)։

removi(e)ren, նբ. 3ա. մերժել, հեռացընել. Յ. vom Amte — մէկը պաշտօնէ ընկենուլ (= absetzen, 8.)։

rempeln, նբ. 3ա. ընդ. Յ. — մէկը կշտամբել։

Rém(p)ter, ար. 2ա. սեղանատուն, ճաշարան (ի վանս...)։

remuneri(e)ren, նբ. 3ա. վարձատրել, փոխարինել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. վարձատրութիւն։

Rendant, ար. 33. գանձապետ, գանձապահ։

Renegat, ար. 33. —in, իգ. 32. ուրացեալ։

Renéttapfel, ար. 22ա. **Renétte**, իգ. 35. խնձորախնձոր։

Rénn‖bahn, իգ. ձիընթացարան։ —platz, ար. = Rennbahn. —schlitten, ար. թեթեւ բալխիր։ —thier, չ. յն. = Renthier.

Rénne, իգ. 35. = Rinne.

rénnen, չբ. ի. 4ա. (անկ. rannte, գրբ. անց. gerannt, ցնց. gerennt, անկ. ըղձկ. rennete, ցնց. ränne, եւ rönne) արշաւել, սուրալ. 2. գահավիժիլ. խոյանալ. an ea. — վազելով իրարու զարնուիլ, ընդհարկանիլ, բախել. mit dem Kopfe gegen die Wand — (վազելով) գլուխը պատին զարնել։ — նբ. եւ յբ. sich außer Athem — վազելէն շնչասպառ ըլլալ. 2. Յ. zu Boden — (վազելու ատեն) մէկը տապալել. Յ—m den Degen durch den Leib — սուրը մէկուն մարմինը մխել՝ թափանցանց անցընել։ — նբ. ար. (երկաթ) ձուլել, հալեցընել։ — չ. 22բ. ընթացք։

Rénner, ար. 22ա. արշաւող, սուրացող. 2. արշաւաձի։

Renommáge (...ժ), իգ. 35. (blasse) — մեծաբանութիւն, պարծենկոտութիւն։

Renommé, չ. 38. համբաւ, անուն։

renommi(e)ren, չբ. ի. 3ա. վիճաւէր ըլլալ. mit et. — բանի մը վրայ պարծիլ, մեծաբանիլ։ renommi(e)rt, գրբ. անց. եւ ած. համբաւաւոր, անուանի։ — չ. 22բ. անյփ. = Großprahlerei.

Renommist, ար. 33. պարծուկ, մեծապարծ։

Renommisteréi, իգ. 31. = Großprahlerei.

renovi(e)ren, նբ. 3ա. նորոգել (= erneue(r)n)։

Rént|amt, չ. հարկաժողովի եւ եկամտից մէջ պաշտօն. բ. հարկաժողովի գրասենեակ. գ. եկեւմտասենեակ։ —meister, ար. հաշուապետ։

rentábel, ած. 6. շահաւոր, շահաբեր։

réntbar, ած. 6. հասութաբեր. եկամուտ բերող։

Rénte, իգ. 35. (եկա)մուտք. հաս. շահ բերող արժէթուղթ տէրութեան. drei prozentige — երեք առ հարիւր՝ հարիւրին երեքով եկք. (Leib.)— ցկեանս հաս։

Rént(e)ner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հասաւոր, եկամտաւոր։

Rénthier, չ. 20. յն. տարագընթաց եղջերու (Cervus tarandus)։

renti(e)ren, չբ. ի. եւ sich — յբ. շահ՝ հաս բերել։

reorganisi(e)ren, նբ. 3ա. վերանորոգել, դարձեալ կազմակերպել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. վերստին կազմակերպութիւն՝ յարդարում։

Reparatúr, իգ. 31. = Ausbesserung.

repari(e)ren, նբ. 3ա. = ausbessern.

Repertóir(e) (...ուար), չ. 38. **Repertórium**, չ. 26. աղխուսակ խորագրանի թատերախաղուց, թատերացանկ։

Repetént, ար. 33. կրկնիչ, երկրորդիչ (վարժապետ)։

repeti(e)ren, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. կրկնել. զարնել (ժամացոյցը)։ — չ. 22բ. անյփ. զարնելը (ժամացուցի)։

Repetitórium, չ. 26. կրկնարան, վարժոց նախընթաց դասատուութեանց։

Replík, իգ. 35. իրվ. ընդդէմ պատասխանի. երժ. կրկնում։

replizi(e)ren, նբ. 3ա. ընդդէմ բարբառիլ, աղեղնաբանել։

reponi(e)ren, նբ. 3ա. մէկդի՝ ի մի

կողմ դնել. 2. տեղը դնել, զետեղել։ — չ. 22բ. անյ. զետեղում։

Répphahn, ար. 18. չն. եւ որս. արու կաքաւ։

Répphuhn, չ. 7. չն. կաքաւ (Tetrao perdix)։

Repräsentánt, ար. 33. —in, իգ. 32. իրգ. ներկայացուցիչ, փոխանորդ. 2. ն. դփ. երեսփոխան, պատգամաւոր։

repräsenti(e)ren, նբ. 3ա. 3. — մէկը ներկայացընել, մէկուն փոխանորդն ըլլալ։

reproduzi(e)ren, նբ. 3ա. վերստին յառաջ բերել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վերստին յառաջ բերելը, երկրորդում։

Reps, ար. (եղ. 8. յգ. 18.) տե՛ս. = Rep(p)s; 2. վճ. բամբակախառն պաստառ։

Reptil, չ. 20. (յգ. նաեւ —ien) ճ. սողուն, զեռուն. ճխ. չարաճճի։

Republik, իգ. 35. ընկերհաշտութիւն, հասարակապետութիւն։

Republikáner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ընկերհաշտական, հասարակապետական։

republikanisi(e)ren, նբ. 3ա. ընկերհաշտեայ՝ հասարակապետական ընել։

Republikanismus, ար. 27. անյ. հասարակապետականութիւն, ընկերհաշտականութիւն։

Repúls, ար. (եղ. 8. յգ. 18.) մերժում, զլացում (նաեւ իրգ.)։

reputi(e)rlich, ած. 6. համեստ, պատուաւոր։

Réquiem, չ. 38. ննջեցելոց (համար) աղօթք՝ պաշտօն, հանգըստեան աղօթք։

requiri(e)ren, նբ. 3ա. մսն. զին. պահանջել։

Requisit, չ. 20. կամ 22ա. պահանջեալ իր. թփ. —en, յգ. մանրակազմածք, մանրապարք։

Requisitión, իգ. 31. մսն. զին. պահանջանք. բ. զօրաց կարեւոր իրաց հանդերձում։

Reséda, իգ. անփխ. **Resede**, իգ. 35. յափուկ (Reseda)։

Reservát, չ. 20. վերապահութիւն։

Resérve, իգ. 35. (առըկի) պահեստ, բ. զին. պահեստի բանակ՝ գունդ։

Resérve‖mannschaft, իգ. զին. պահեստի գունդ։ —mast, ար. նաւ. փոխանակ՝ փոխանորդ կայմ։

reservi(e)ren, նբ. 3ա. վերապահել։

Reservist, ար. 33. զին. պահեստի զօրական։

resezi(e)ren, նբ. 3ա. վրբ. (ոսկրները) ծայրա(հա)տել։

Residént, ար. 33. երրորդ կարգի դեսպան։

Residénz, իգ. 31. կայան, նիստ, (արքայի...)։

residi(e)ren, չբ. h. 3ա. նստիլ, բնակիլ (արքայի...)։

Residuum, չ. 40. մնացորդ (հաշուի). քմ. մնացուած։

resigni(e)‖ren, չբ. h. 3ա. auf et. — բան մը թողուլ, բանէ մը հրաժարիլ. եւ քաշուիլ։ — փբ. sich in et. — յանձնուիլ, համակերպիլ, համակամիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հրաժարում. համակամութիւն։

Reskript, չ. 20. պատասխանի։

resolút, ած. 6. լուծեալ. հաստատեալ (ի միտի), որոշ(ած)։

resolvi(e)ren, նբ. 3ա. լուծել որոշել. հաստատել, սահմանել։ sich — փբ. լուծուիլ, փարատիլ. որոշ միտքը դնել։

Resonánz, իգ. 31. երժ. հնչականութիւն։

Respékt, ար. 20. անյ. մեծարանք, պատկառանք։

respékt‖los, ած. անմեծար, անպատկառ։ —losigkeit, իգ. անմեծարութիւն, անպատկառութիւն։ —voll, ած. լի մեծարանօք, պատկառալից։ [յարգել։

respekti(e)ren, նբ. 3ա. մեծարել,

respekti(e)rlich, ած. 6. մեծարոյ, պատկառելի։

respektiv, ած. 6. յարաբերական։ —e, մկ. յարաբերութեամբ։

Respirátor, ար. 25. բժշ. շնչառ (գործի)։

Responsórium, չ. 26. փոխ (ի պաշտամունս եկեղեցւոյ)։

ressorti(e)ren, չբ. h. 3ա. zu et. — (մասնական ճիւղի... մը) վերաբերիլ։

Digitized by Google

Reſt, ար. 20. (1. նշանակութեամբ յգ. Reſter, ըստ 9.) Մնացորդ (նաեւ ի—.) Մնացուած. բ. (գաւաթի...) տիկուք, աւելցուք. գ. կմ. —er, յգ. կորած, հատած (նիւթոյ). դ. die (irdiſchen) —e նշխարք, ոսկերք, աճիւն (մեռելոյ)։

Reſtánt, ար. 33. կմ. Մնացուած՝ մնացորդ պարտուց։

Reſtaurateur (...րէթէօռ), ար. 38. (յգ. 20.) խոհավաճառ։

Reſtauratión, իգ. 31. Նորոգում, վերականգնում (քաղաքի). բ. վերահաստատութիւն (թագաւորութեան...). 2. կազդուրարան, ճաշարան (նաեւ ի կայարանս երկաթուղւոյ)։

reſtitui(e)r|en, նբ. 3ա. վերահաստատել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. վերահաստատութիւն։

Reſultát, չ. 20. արդիւնք, հետեւանք, ելք։

reſümi(e)r|en, նբ. եւ ſich — կբ. 3ա. (ſich) — համառօտիւ երկրորդել, գլխաւորել (իր խօսքը)։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. գլխաւորում։

Retardi(e)rwerk, չ. 20. արա. (ժամացուցի) յապաղեցուցիչ։

Retiráde, իգ. 35. նահանջ(ում), ետ քաշուիլը (մսն. զօրաց). 2. = Abtritt, 2.

retiri(e)ren, չբ. ſ. եւ ſich — կբ. 3ա. (ſich) — ետ քաշուիլ, նահանջիլ (մսն. զէն.)։

retouchi(e)ren (ռէթուշիրէն), նբ. 3ա. (պատկեր՝ լուսանկար...) ուղղել, կատարելագործել։

retóur (ռըթուռ), մկ. դարձեալ։ — իգ. 31. դարձ, դարձում. 2. առաքում։

Retóurbillet (...պիլլէթ), չ. դարձի տոմսակ։

rétten, նբ. եւ ſich — կբ. 3բ. փրկել, ազատել. 2. զերծուցանել, կորզել, (ի բաց) խլել։ — չ. 22բ. անյգ. դ. Rettung.

Rétter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. փրկող, փրկիչ, ազատող, զերծուցանող։

Réttig, ար. 20. բս. բողկ (Raphanus)։

Réttung, իգ. 31. փրկութիւն, ազատութիւն. 2. զերծութիւն, ազատութիւն (ի վտանգէ). 3. ելք ազատաք, դարման, օգնութիւն. 4. (ընկղմեալ նաւու) բեռնահանութիւն։

réttungs|los, ած. անփրկելի, անդարմանելի։ —mittel, չ. միջոց (փրկութեան)։

Réuſethränen, իգ. յգ. զղջման արտասուք։ —geld, չ. զրաւ (յերաշխաւորութիւն սակարկութեան), ռեւման։ —müthig, ած. = reuig. —(e)voll, ած. զղջալից, զղջացեալ, բեկեալ։

Réue, իգ. 35. անյգ. զղջում, զեղջ, տարջանք, ապաշխարութիւն. առած. dem üppigen Wohlleben folgt die — ծիծաղեցա՞ր, պիտի լաս։

Reue... = Reu...

Réuel, ար. 22ա. հնց. = Reue.

réuen, նբ. եւ չբ. հ. անդ. բ. 3ա. եւ 3գ. սարջանել, զղջալ. es reu(e)t mich, dies gethan zu haben, diese That mich reuet, բարբ. ան. es reuet mich dieser That (ռմկ.) զայս ընելուս վրայ կը զղջամ՝ կը ցաւիմ։

réuig, ած. 6. զղջացեալ. զղջական. ապաշխարող. մկ. բեկեալ սրտիւ։

Réuſe, իգ. 35. որս. ողորահիւս կողով ձկնորսաց։

Réuße, ար. 34. [illegible] Ruſſe (դ. նոյնը)։

Réutſeld, չ. նորահերկ երկիր։ —hacke, իգ. —haue, իգ. հողաբրիչ։

Rénte, իգ. 35. հրլ. = Ausreuten, Ausroden, չ.։

réuten, նբ. 3բ. հրլ. = ausreuten, Ausrotten, նբ.։

Réuter, ար. 22ա. = Reiter.

revanchi(e)ren (ռէվանշիրէն), կբ. 3ա. ſich — վրէժն առնուլ՝ պահանջել։

reverberi(e)ren, նբ. 3ա. բնգ. քմ. անդրադարձնել, ցոլացնել։

Reverénz, իգ. 31. = Ehrerbietung; 2. նաեւ ար. 20. խոնարհութիւն (գլխոյ... ծնկեր)։

Revérs, ար. (եղ. 3. յգ. 18.) դրմ. ընդդիմակողմն. 2. Մէկուն պարտահովութեան համար տրուած թուղթ՝ մուրհակ։

Reverſálien, յգ. անեզ. դ. Revers, 2.

Revier, չ. 20. (գաւառի...) մասն, գաւառակ, վիճակ, (որսի...) շրջանակ։

Revierförster, ար. գաւառակի անտառապահ։ —krank, ած. —kranker, ար. զին. հիւանդ ի զինուորանոցի։

Revision, իգ. 31. իրգ. ճմ. նոր՝ երկրորդ քննութիւն. 2. տպ. երկրորդ սրբագրութիւն։

Revisor, ար. 25. վերաքննող, վերստուգող. տպ. սրբագրող։

Revolte, իգ. 35. = Aufruhr, a.

revolti(e)ren, նբ. 3ա. ապստամբեցընել։ — չբ. հ. եւ չնչր. sich — էբ. ապստամբիլ։

Revolution, իգ. 31. աստղ. շրջան, բոլորում (աստեղաց...). իմ. կերպարանափոխութիւն, փոփոխում. 2. յեղափոխութիւն։

revolutionär, ած. 6. յեղափոխական։

revolutioni(e)ren, նբ. 3ա. յեղափոխութեան գրգռել, յեղափոխել։

Revolver, ար. 22ա. բազմահար [(ատրճանակ)։

revozi(e)ren, նբ. 3ա. յետս կոչել, ջնջել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. յետս կոչում, ջնջում։

Revue (—վիւ—), իգ. 35. զին. զօրահանդէս. — passiren անցանել ի հանդիսի. 2. հանդէս, հանդիսարան, լրագիր։

Rezensent, ար. 33. քննադատ, քննարան։

rezensi(e)ren, նբ. 3ա. et. — (բանի մը վրայ) տեղեկութիւն տալ, քննել, քննադատել։

Rezension, իգ. 31. տեղեկութիւն. քննադատութիւն։

Rezepisse, չ. 38. կամ անփխ. ընկալագիր, ստացագիր։

Rezept, ար. 20. բժշ. տղէ. դեղագիր։

Rezess, ար. 15. բովանդակութիւն վճռոց (գերմանական կայսրութեան ժողովոց). 2. միաբանութիւն։

Rezipe, չ. 38. բժշ. դեղագիր (հմմ. R.) տ. Rezept.

rezipi(e)ren, նբ. 3ա. ընդունել։

reziprok, ած. 6. երկակողմանի, փոխադարձ։

Reziprozität, իգ. 31. անյ. փոխադարձութիւն։

reziti(e)ren, նբ. 3ա. նուագ մը կարդալով ըսել։

Rhabarber, ար. 22ա. (նաեւ իգ. անփխ.) տն. տղէ. գար, խաւարծիլ (Rheum)։

Rhachitis, իգ. անփխ. ախտ. ողնաթեքութիւն, ոսկրակակարկամութիւն։

Rhapsode, ար. 34. հ. պտ. հագներգու։

Rhapsodenthum, չ. 7. անյ. հ. պտ. հագներգութիւն։

Rhede, իգ. 35. ն—ի. նաւակայք։

Rheder, ար. 22ա. ն—ի. նաւայարդար։

Rhederei, իգ. 31. նաւայարդարութիւն։

Rhein, ար. 38. եւ 20. աշխ. Ռենոս (գետ)։

Rheinbund, ար. հ. պտ. ռենեան դաշնակցութիւն։ —strom, ար. = Rhein.

Rhetor, ար. 25. հ. պտ. ճարտասան. բ. ճարտարախօս, հռետոր։

Rhetorik, իգ. 31. ճարտարախօսութիւն, հռետորութիւն։

Rhetoriker, ար. 23ա. ճարտարախօս։

Rheuma, չ. (երլ. 38. յփ. ...men) = Rheumatismus.

rheumatisch, ած. 6. ախտ. յօդացաւական։

Rheumatismus, ար. 27. ախտ. յօդացաւութիւն, հոսացաւութիւն։

Rhinozeros, չ. անփխ. (նաեւ սռ—ի. ...sses, ըստ 15.) կն. ռնգեղջիւր։

Rhodier, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հ. պտ. (հին) հռոդացի։

Rhododendron, չ. 38. բս. = Alpenrose.

Rhodus, չ. անփխ. (հին եւ նոր) Հռոդոս։

rhombisch, ած. 6. երկ. շեղանկիւնական։

Rhomboeder, չ. 22ա. ——. շեղանիստ։

Rhomboid, չ. 20. ——. շեղանկերպ։

Rhombus, ար. 18. կամ 27. ——. շեղանկիւն։

Rhumb, ար. 24. ն—ի. = Kompaßstrich.

Digitized by Google

Rhy'thmik, իգ. 31. դաշնակագիտութիւն։ [գէտ։

Rhy'thmiker, ար. 22ա. դաշնակա-

rhy'thmisch, ած. 6. կշռական, կշռաւոր. Բ. դաշնակաւոր։

Rhy'thmus, ար. 27. կշռութիւն (ի մատուռս). Բ. դաշնակութիւն։

Richt‖baum, ար. ար—. = Hebebaum, (մեծ. գիծ); Բ. Ճախարակի ձող։ —beil, չ. դաՀՃի տապար։ —blei, չ. ար—. = Bleiloth. —block, ար. (գլխատութեան) կոճղ։ —eisen, չ. ար—. Հարթիչ, ողորկող։ —fest, չ. ար—. = Richtschmaus. —hammer, ար. ար—. Հարթիչ մուրճ։ —leisten, ար. ար—. (կօշիկ) ուղղելու կաղապար։ —maß, չ. բուն՝ արդար օրինակ՝ չափ, արդարակշիռ չափ։ —platz, ար. կառափնարան։ —schacht, ար. Բհ. ուղղաՀայեաց (փորուած) քան(ահոր)։ —scheibe, իգ. ար—. (կղպակի) ծակ։ —scheit, չ. ար—. (բանի մ'ուղղութիւնը չափելու) կանոն։ —schmaus, իգ. Հիւսնի ճաշ։ —schnur, իգ. լար (չափելու, գիծ... գծելու). Բ. փխ. կանոն վարուց։ —statt, իգ. կառափնատեղ։ —steig, ար. կարճ ճամբայ։ —stock, ար. ար—. Հարթելու կոճղ. Բ. չափ։ —wage, իգ. Հարթաչափ։ —weg, ար. կարճ ճամբայ։

Richte, իգ. 35. ուղղութիւն (= Richtung). 2. ուղղութիւն, ուղիղ շաւիղ. in die — geben դէպ ուղիղ՝ չխոտորելով երթալ. 3. (բանի մը. ուղիղ դիր՝ նիստ՝ կաց. et. in die — bringen (բան մը) ուղղել. 4. = Richtschnur.

richten, նբ. նախ— անխնդիր կամ չբ. h. եւ sich — փբ. 3բ. յարդարել, կարգել, ուղղել. 2. gerade — ուղղել, Հարթել. տողել. Հարթաչափել. nach den Himmelsgegenden — կողմնակարգել. et. (in die Höhe) — բան մը վեր ամբառնալ. որս. Netze — ցանց՝ վարմ ձգել՝ լարել. 3. ուղղել՝ կշռել ի նպատակին, Հեռադէտը նպատակին դարձընել. e—e Bitte, e—n Brief, e—e Frage an J. — մէկուն աղաչանք՝ նամակ՝ խնդրուած՝ խնդիր մ'ուղղել՝ ընել. seine Wuth auf J. — կատաղութիւնը՝ բարկութիւնը մէկուն դէմ դարձընել. den Blick gegen den (gen) Himmel — աչքն երկինք Համբառնալ, նայուածքն յերկինս ուղղել. ein Geschütz — թնդանօթ մ'ուղղել՝ կշռել ի նպատակ. 4. նխ. Բխանց Հեփ. et. in's Werk — = bewerkstelligen; J. zu Grunde, zu Schaden — մէկը կործանել. 5. nach et. — (բանի մը) պատշաճեցընել. կշռել (ըստ...). քր. das Prädikat richtet sich nach dem Subjekte ստորոգելին կը Համաձայնի ենթակային Հետ. 6. sich auf et. — (բանի մը) պատրաստուած ըլլալ. 7. J. (կամ über J.) — մէկը դատել, վճիռ դատաստան ընել. 8. = hinrichten. 1. փ.։ — չ. 22Բ. = Բա.Բ նշանախօսիխանց Հեփ։

Richter, ար. 22ա. դատաւոր. sich zum — aufwerfen դատաւոր ըլլալ. 2. ուղղիչ, ուղղող։

Richter‖amt, չ. դատաւորութիւն։ —kollegium, չ. դատաւորաց ժողով։ —spruch, ար. վճիռ, դատակնիք։ —stand, ար. դատաւորաց վիճակ. Բ. դատաւորք։ —stube, իգ. ատեան։ —stuhl, ար. աթոռ (դատողական). բեմ։

richterisch, ած. 6. դատողական։

richterlich, ած. 6. դատաւորի, դատողական. մկ. դատաստանաւ, ըստ օրինաց դատաստանի։

richtig, ած. 6. ուղիղ. — rechnen ուղիղ Համրել. 2. ինչպէս որ պէտք է. ճիշդ, ճշմարիտ. բուն. յարմար. geht Ihre Uhr —? ժամացոյցնիդ ուղի՞ղ է (ճիշդ կը բանի). Das ist nicht —, die Sache verhält sich je փղփխ. Բցփ. թողութիւն ըրէք, ինծ այսպէս է. 3. er ist ein —er Armenier բուն Հայ է, Հայու նկարագիր ունի. 4. կարգեալ, յարդարեալ. et. — machen բան մը կարգի դնել. գործքերը շինկել. 5. ստոյգ, ճիշդ. ganz —! ստուգիւ, այդպէս. 6. Իփորխանով. es ist nicht ganz — mit ihm, er ist nicht —, nicht — im Kopfe քիչ մը բախուկ է. փ. Oberstübchen.

Richtigkeit, իգ. 31. անյփ. ուղղութիւն. ճշգրտութիւն, ճշգութիւն (թարգմանութեան). et. in — bringen = richtig (տ. նոյնը 4.) machen; Das hat seine —, die Sache hat ihre — իր ճշմարիտ է։

Richtung, իգ. 31. = Richten, չ. 2. (դէպ ի...) ուղղութիւն. 3.

Digitized by Google

գինի, շամփուր, ճանճերը. ձգտում (առ...), միասնութիւն (գետը ի...). in gerader — ուղիղ. տմ. շիփ շիտակ. die — verlieren ուղղութիւնը կորսնցնել, մոլորիլ: [(Ricinus):

Ricinus, ար. անձի. տե՛ս. տզենի

Ricke, էգ. 35. ար-. էգ խարթուղ, այծեամնիկ:

Riech|büchse, էգ. տուփ անուշից, խնկաման: —holz, չ. հոտաւէտ փայտ: —stoff, ար. հոտաւէտ գոյացութիւն:

riechbar, ած. 6. անուշահոտ, հոտաւէտ:

riechen, չբ. h. 2ն. բուրել, հոտառնել. անդ. բ. es riecht nach Talg ճարպոյ կը հոտի. fürchterlich nach (Wein) — սաստիկ (գինի) հոտիլ. դբ. ներ. երբեմն մ.ի հետ յարակել. wohl—d անուշահոտ: — նբ. եւ չբ. h. et. — հոտոտել, հոտառնել. et. nicht — können ա) հոտի մը չհանդուրժել. բ) հոտոտելէ չկրնալ. բ. փխ. ըստ. den Braten, die Lunte — գաւառաբանութիւն խմանալ՝ ի դերեւ հանել. գ. fein — սուր հոտառութիւն ունենալ. դ. an e—r Rose — վարդ մը... հոտոտել. փխ. ըստ. daran kannst Du — այս քեզի ուղղեալ է: — չ. 22բ. անյզ. դողդոջիւն, բուրում, արտաշնչութիւն, գարշահոտ(ութիւն). հոտոտելիք. հոտառութիւն:

Riecher, ար. 22ա. հոտոտող. feiner — նուրբ՝ սուր հոտոտելիք մէկը. 2. ըստ. քիթ:

Ried, չ. 20. = Riet(h).

Riese, էգ. 35. ար-. ահագնաձեւ փորուած, մասնէք:

rieseln, riesen, նբ. 3ա. (հրացանի փողը) ակօսել՝ ահագնաձեւ փորել:

riesig ած. 6. ար-. ահագնաձեւ (փորուած):

Riegel, ար. 22ա. ար-. (դրան...) պարգանակ (նիգի). փխ. 3—m, einer Sache einen — vorschieben մէկուն խարհրդոց հակառակիլ. բ. hinter Schloß u. — կղպակի տակ՝ ապահով տեղ դրուած. 2. աղիւսաձեւ իր. 3. = Kleidriegel; 4. ար-. (ատակաւ յատակի) գօտի. (հանդերձի...) կապ. (երկու ցից... երաքու խատարնակ կապելու) փայտեղէն գօտի:

Riegel|blech, չ. պարգանակի թիթեղ: —bohrer, ար. փոքրիկ գայլիկոն: —wand, էգ. = Fachwand.

riegeln, նբ. 3ա. = verriegeln.

Riem, ար. 20. մն. ն—ի. 24ա. = Riemen.

Riemen, ար. 22ա. ն—ի. փոկ. 2. (կօշիկի...) խրացք. 3. լար, չուան, ժապաւէն. 4. քաշիկ, թամբ, թամբակալ (փօկէն). — e—r Kutsche (կառքա)փոկը 5. ն—ի. թիակ, թեւճակ, ղեկ:

Riemen|blume, էգ. տե՛ս. ճագոմ, բոյս սանձաքեր (Loranthus): —pferde, չ. յզ. փոկաձիգ (երիվարք): —seil, չ. երասանափոկ: —werk, չ. փոկք:

Riemer, ար. 22ա. փոկագործ, գօտեգործ. մն. սապագինագործ, ձիու կազմած չինող:

Riemer|arbeit, էգ. փոկեգործութիւն, գօտեգործութիւն: —nagel, էգ. մախաթ:

Riemerei, էգ. 31. փոկագործութիւն, աղաղում փոկոյ:

Ries, չ. (եղ. 8. յզ. 18.). — Papier պղուգակ մը թուղթ (ղեր Բօֆ ...):

Riese, ար. 34. **Riesin**, էգ. 32. հսկայ. բ. վիթխարի. գ. սկայազօրծ, անարի. menschenfressender — մարդակեր (պայ):

Riesel, ար. 22ա. խողխողանք. մանկաննալը, հոսում. ը. մբ. ...րք, ձիւնք. 2. = Sommersprosse.

Rieselbach, ար. կարկաջող վտակ:

rieseln, չբ. h. եւ s. 3ա. (հատերու՝ աւազի...) թաւալիլ, գլորել. 2. վտակեալ, վտակօրէն հոսել. (վտակի...) խոխոջել, կարկաջել. 3. անդ. բ. es rieselt թաթաւ կու գայ, մանր կ'անձրեւէ. բ. մանր կը կարկատէ: — չ. 22բ. անյզ. թաւալ(ում). 2. վտականնալը՝ խոխոջանք:

Riesen|arbeit, էգ. հսկայագործ՝ անարի գործ: —artig, ած. հսկայ, սկայագործ, վիթխարի, անարի: —gestalt, էգ. անարի պատկեր: —groß, ած. = riesig. —größe, էգ. = Riesenhaftigkeit. —kraft, էգ. վիհագներան զօրութիւն՝ ույժ: —muschel, էգ. բն. հսկայաձեւ խեցի (Chama

gigas)։ —schlange, էգ. ֆն. վիշապ (օձ) (Boa)։ —stark, ած. հսկայազօր։ —stärke, էգ. ըմբշական զօրութիւն։

riesenhaft, ած. 6. = riesenartig.

Riesenhaftigkeit, էգ. 31. անյգ. հսկայաբերձ՝ վիթխարի հասակ։

riesig, ած. 6. հսկայ(ական), վիթխարի, անսարի. —er Fisch անձառնի՝ լեռնաբերձ ձուկ. բ. փխ. նորանշան, անհեթեթ. — dumm սարսափելի՝ սաստիկ ապուշ։

Riesigkeit, էգ. 31. անյգ. = Riesenhaftigkeit.

Riesin, էգ. 31. տ. Riese.

Riesling, ար. 20. ժոխուր (խաղողի տեսակ)։

Riester, ար. 22ա. ար–. (արօրոյ) մաճ։ — բ. (նաեւ չ.) (կօշկի վրայ դրուած) կարկերտ։

riesweise, մկ. պուրակ պուրակ (րօֆով)։

Riet (Ried, Rieth), չ. 20. (յգ. նաեւ 9.) դալարապատ ճահիճ, եղեգնուտ, խոտ. 2. եղէգ։

Riet(h)binder, ար. եղէգ խրձող։ —meise, էգ. ֆն. = Sumpfmeise. —sperling, ար. ֆն. = Rohrsperling. —stock, ար. = Riet, 2.

Riff, չ. 20. ն–ջ. խութ, վիմուտք։

Riffel, էգ. 35. ար–. կտաւատաքաղ (կտաւատը ծղօտներէն քաժնելու գործի)։ — ար. 22ա. ըմփ. = Rüffel.

Riffelbaum, ար. կտաւատաքաղի բուն։ —feile, էգ. կորակտուց խարտոց։ —holz, չ. կտաւուկոկ (կտաւ... տզորկելու գործի)։

riffeln, նբ. 3ա. ար–. կտաւատ քաղել (ցօղունէն). բ. ակօսաձեւ փորել, մատնէքել. գ. (կորակտուց խարտոցով) խարտել. 2. ըմփ. 3. — = rüffeln.

Rigorismus, ար. անփխ. անյգ. խստակրօնութիւն, խիստ վարդապետութիւն։

Rigorist, ար. 33. rigoristisch, ած. 6. խստակրօն։

Rigorosum, չ. 40. խիստ քննութիւն։

Rikoschett, ար. 38. զին. (թնդանօթի գնդակին գետնի վրայ) ոստոստիլը, ոստոստում։

rikoschetti(e)ren, չբ. հ. 3ա. զին. (գնդակի...) ոստոստել։

Rille, էգ. 35. ակօս(աձեւ փորուած). ճրտ. (դաւադղանու բացուած տունկ տնկելու ակօս) կառուանիկ, պարան։

rillig, ած. 6. ակօսագիծ, ակօսաձիգ. ճրտ. տջ. խորշաւոր։

Rimesse, էգ. 35. վճ. (տոմսի) առաքում։

Rind, չ. 9. եզն. weibliches — կով. —er, յգ. արջառ. (տաւարեկան եզն) ընձուղ, զուարակ, (երեքամեայ) մոզի. 3. ցուլ։

Rindfleisch, չ. եզան միս, եզնենի։ —vieh, չ. = Rinder (տ. Rind); բ. փխ. կով, ապուշ։

Rinde, էգ. 35. (ծառոց) կեղեւ, փխ. կեղեւ, արտաքին կերպարանք. 2. (հկռնչ. Krume) կեղեւ (հացի՝ պանրոյ) պատեան։

rinden, ած. 6. կեղեւէ, կեղեւական։

Rindenbildung, էգ. կեղեւակազմութիւն։ —förmig, ած. կեղեւանման։ —kleber, ար. ֆն. = Baumläufer. —stoff, ար. քմ. բնակեղեւ։

Rinderbraten, ար. խորոված, խորովու եզան։ —herde, էգ. նախիր (եզանց)։ —hirt, ար. եզնարած։

rindern, չբ. հ. 3ա. կովել. ի կովուցս ըլլալ (կովու)։

rindig, ած. 6. կեղեւաւոր, կեղեւապատ (նաեւ փխ.)։

Rindsauge, չ. եզան աչք. 2. բջ. (նարօտանկերկից) անթեմ. բ. եզնակն (Buphthalmum)։

Ring, ար. 20. օղ(ակ), օղամանեակ. 2. մատնի, մատանի. բ. գինդ, գորշապահանդ. գ. մատանի (ի նշանտուկ մարմնամարզական խաղուց). 3. ար–. օղ (երկաթի...). բ. ունկն, անդղ. (Gewehr-)— (հրացանի) օղամանեակ. 4. (օղաձեւ իր) շրջանակ, բոլորակ (նշաւակի... վրայ). մանեակ. բ. (արեւու... բոլորտիքը) ծիր, բակ. ֆն. (փետուրա) մանեակ (աղաւնեաց... վզին շուրջ կողմն). 5. շրջանակ, ասպարէզ (մարդկան խաղի... համար). բ. ժողով դաւաճանաց՝ խարդաւանքներ։

ringartig, ած. օղակաձեւ, մանեկաձեւ։ —finger, ար. մատնեմատ,

ամ. խաժամատն: —förmig, ած. օղակաձեւ, մանեակաձեւ: —harnisch, ար. վերտ, զրահք: —kampf, ար. գուպար(ած), զօտեմարտ. հ. պտ. մրցութիւն, մրցանք: —kragen, ար. (Հարիւրապետաց) պարանոցի մա-հիկ. բ. կն. մանեակաւոր ճանճկուլ (Muscicapa torquata): —kunst, էգ. զօտեմարտութիւն. հ. պտ. ըմբշա-մարտք: —mauer, էգ. որմած, որմար-գել պարիսպ: —panzer, ար. վերտ, զրահ, թոռոց: —platz, ար. հ. պտ. մրցարան, կռուանոց. բ. արշաւա-րան, արշաւասեղ: —reiten, չ. —-rennen, չ. ձիախաղութիւն: —stock, ար. գելարանակ (փայտի կտոր՝ զոր շուանի մէջ խոթելով շուանը կ'ոլորեն). բ. լծակ:

Ringel, ար. (չ.) 22ա. կամ 24բ. օղակ. (ուռկանի) ակն. (զրահի) վերտ. (հերաց) խոպոպիք, գան-գուրք:

Ringel|blume, էգ. բս. վաղքնակ (Calendula): —haar, չ. խոպոպաւ-որ հերք: —lied, չ. շրջանանուագ (Հին Գաղղիացւոց): —natter, էգ. կն. մանեակաւոր լորտու (Coluber natrix): —rennen, չ. ձիախաղութիւն: —schlange, էգ. կն. երկող (օձ) (Amphisboena): —stück, չ. երժ. շրջանաստող (rondo): —tanz, ար. շրջանակաքաւ: —taube, էգ. կն. Հաւա-փալ (Columba palumbus):

ringelicht, ringelig, ած. 6. օղա-կաւոր, օղաձեւ:

ringeln, նբ. 3ա. խոպոպել, գան-գրել. 2. օղ(ակ) անցընել. 3. պրտ. (ծառ մը) օղակել, կեղեւն օղակա-ձեւ հանել. 4. որա. die Seide — մետաքս քաղել՝ քակել: — չբ. հ. եւ ս. եւ sich — էբ. խոպոպիլ, գա-լարիլ: — չ. 22բ. անյ. = Բայէն նշանակութեանց հետ:

ringen, նբ. եւ sich — էբ. 2ա. գալարել, ոլորել. J—m die Pistole aus der Hand — մէկուն ձեռքէն ատրճանակը խլել: — չբ. հ. նբ. եւ sich — էբ. զօտեմարտել, զօտե-կռիւ մրցիլ. էխ. եւ ը. մր. կռուիլ, մարտնչել, ոգորիլ. 3. zu Boden (nieder) — մէկը զգետնել, (ի մրցութեան) տապալել. mit et. — բանի մը դէմ ոգորել. mit dem Tode — Հոգեվարքի մէջ ըլլալ. 2. nach et. — բան մը ստանալու ամէն ճիգ թափել: — չ. 22բ. անյ. գալարում, ոլորում. զօտեմարտ, գուպար(ած). — mit dem Tode Հոգեվարք:

Ringer, ար. 22ա. զօտեմարտիկ, գուպարող. մն. հ. պտ. ըմբշա-մարտ(իկ), մրցող:

rings, մ. —her, —herum, —um, —umher, շուրջ(անակի). ամէն կող-մէն:

Rinn|leiste, էգ. ճրտ. ուղէղ որ-կոր: —stein, ար. փողոցի ուղխ, աղտոտ ջրեր վազող առու. բ. խհ. լուացարան (անօթոց): —werk, չ. ջրանցք (ջուրց):

Rinnchen, չ. 22բ. (Նուաղ. Rinne) առուակիկ, կաւատնիկ:

Rinne, էգ. 85. կաւատ, կորի. խողովակ, փող, ագուգայ. 2. բս. ակօս(աձեւ փորուած), փող. 3. որա. = Dachrinne. (Schaft-)—n; յփ. an Säulen սիւներու վրայ մատնէքք. բ. (Ջրաղացի անուոյ վրայ ջուր ի-ջեցընող խողովակ) ամ. նաւ, (նոյն խողովակի ծայրն), ամ. շու-շուտ:

rinnen, չբ. ս. 2բ. Հոսել, վտա-կանալ. aus et. — (բանէ մը) դուրս վազել, ծորել, կաթել. 2. = lecken, 1. եւ 2. — չ. 22բ. անյ. = Բայէն նշանակութեանց հետ:

rinnenförmig, ած. 6. փողաձեւ, խողովակաձեւ:

rinnig, ած. 6. բծաւոր, բծոտ (աչք):

Rinnsal, չ. (որ.) 20. կամ 13. վտակ, (ջրաղաց դարձընելու) ա-ռու:

Rippmaschine, էգ. որա. փոթոց, խորշխորշոց:

Rippchen, չ. 22բ. (Նուաղ. Rippe) կողիկ. խհ. պատառակիկ:

Rippe, էգ. 85. կող, կարասանդ. falsche —n անակուշտ. J—m die —n im Leibe entzwei schlagen մէկուն կողերը ջարդել, մէկը [illegible]. 2. կող, պատառակք (անասնոց). 3. բս. (անկոց՝ տերեւոց՝ նաեւ կն. միջա-տաց թեւոց վրայ) ջիղ:

rippen, նբ. 3ա. կողերով՝ ջղե-րով պատել. 2. փոթել, խորշ-խորշել: gerippt, ընդ. ած. եւ

ած. 6. կողաւոր, կողապատ. բն. ջղաւոր:

Rippen‖bruch, ար. վրք. բեկում կողի: —fell, չ. անդղ. լանջաթաղանթ: —schmerz, ար. ախտ. կողացաւ: —stoß, ար. (հարուած ցկուշտ) մշտիկ: —stück, չ. կողամէջք (եզան...): —weh, չ. ախտ. ցախցաւ:

rippig, ած. 6. կողաւոր. բն. եւ կն. ջղաւոր:

Rip(p)s, ար. (եղ. 8. յգ. 18.) վճ. փոթեալ բամբակ:

Risalit, ար. 20. ճրտ. առաջաւանդ, յառաջակարկառ մաս (շինուածոց):

Risiko, չ. 38. վտանգ. et. auf sein — unternehmen իւր վտանգաւը բան մը ձեռնարկել:

riski(e)ren, նբ. 3ա. վտանգի մէջ դնել. յանդգնիլ, յանդգնութիւն ընել:

Rispe, իգ. 35. բն. (ծաղկանց հասկաձեւ դիր) ծաղկահասկ, ծաղկողկոյզ. 2. ար-. ճրտ. վայրահակ ցուապերան:

rispen‖förmig, ած. հասկաձեւ: —gras, չ. բն. հատարակ խոտ, արօտխոտ (Poa): —hirse, իգ. բն. = Hirse, 1.

riß, 1. եւ 3. դերմ. եղ. անց. ոհմ. reißenի:

Riß, ար. 15. պատառուածք. einen — in et. machen բան մը պատռել. 2. պատառուած. ճեղք(ուած). (երկրի) խորխորուած. (ձեռաց...) ճաթածք, ճաթռտուք. (քարի՝ ամանի) գէզ, գիզութիւն, տմ. ամն. (որմոյ՝ քարի...) ծերպ, (որմա...)-ծերպ, (քարա)փապք. (փայտա)-հերձք. Risse bekommen փերեկիլ, ճեղքուիլ, խորտակիլ, գիզուլ. բ. փխ. sein Tod hat einen großen — in diese Familie gemacht այս ընտանեաց մէջ անոր մահը մեծ պակասութիւն զգալ տուաւ. գ. (քաղաքական) բաժին, երկպառակութիւն. (եկեղեցւոյ մէջ) հերձուած. 3. մն. յգ. Risse, հարուած խարազանի՝ գաւազանի. 4. մն. ճրտ. (շէնքի...) յատակագիծ, ծրագիր. ստուերագիր, մանրամասն գծագրութիւն:

rissig, ած. 6. պատառեալ, ճեղքեալ, խորխոլեալ, գիզեալ, փապարեալ, ծերպեալ. ար-. փերեկեալ. — werden = Risse bekommen (տ. Riß, 2.).

Rist, ար. (չ.) 20. (ձեռքի՝ ոտքի) երես, վերին երեսք:

Ritratte, իգ. 35. վճ. ետ դարձուած փոխանակագիր:

ritsch! մկ. — ratsch! ճարճատ, ճայթ:

Ritt, ար. 20. ընթացք, արշաւանք, (ձիով) երթեւեկ, ձիավարութիւն. մ. (մն. փխ.) in einem —e մէկ անգամով, մէկ հարուածով:

Ritter, ար. 22ա. ասպետ. fahrender կամ irrender — թափառախնդիր ասպետ. 3. zum — schlagen մէկն ասպետ ընել. 2. փխ. zum — w. յաղթանակել, գեր ի վերոյ ըլլալ. գլել:

Ritter‖burg, իգ. դղեակ (ասպետի): —bürtigkeit, իգ. ազնուածնութիւն: —gut, չ. (հկ-նչ. Bauerngut) ասպետական՝ ազնուական ստացուածք: —hof, ար. տանուտէրական բերդ: —mäßig, ած. ըստ ասպետի, ասպետօրէն —orden, ար. ասպետական կարգ. deutscher — տեւտոնեան կարգ: —sitte, իգ. ասպետաց սովորութիւնք: —sporn, ար. բն. դեղփինիոն (Delphinium): —stand, ար. ասպետութիւն. բ. հ. պտ. ձիաւորաց կարգ (Հռովմայեցւոց): —wesen, չ. ասպետութիւն: —würde, իգ. = Ritterstand.

ritterlich, ած. 6. ասպետական. 2. ասպետօրէն:

Ritterschaft, իգ. 35. ասպետութիւն. 2. ասպետք, ազատանի:

Ritterthum, չ. 7. անյգ. ասպետութիւն, ասպետութեան հաստատածք:

rittlings, մ. հեծեալ, հեծելաբար (մէկ ոտքն աղիքն միւսն անդին):

Rittmeister, ար. 22ա. զին. ձիաւորաց՝ այրուձիոյ հրամանատար:

Ritual, չ. 20. մաշտոց, ծիսարան:

Ritualist, ար. 33. ծիսագիր. ծիսաբան:

Ritus, ար. (եղ. անփփ. յգ. Riten) ծէս, արարողութիւն:

Ritz, ար. 20. Ritze, իգ. 35. պատառուած, խրամատութիւն. ծերպք. տմ. ամն, գէզ. 2. կերպ-

Digitized by Google

քածք, վէտք. բ. (ձեռքի…) ճաթառուք, փապարած. գ. սկաթած, ցառում, ռմ. շառատած։

ritzen, նբ. եւ sich — չբ. 3գ. կեղեքել. ոկաթել. (մորթը) կիտուածել. 2. գծել, գիծ դրոշմել. որ–. փերեկել, ճեղքել. բ. վրբ. ցաել. ռմ. շառատել։ — չ. 22բ. անյ. — բայէն նշանակութեանց հետ։

ritzig, ած. 6. կեղեքեալ. կիտուածեալ. ցաեալ. փերեկեալ։

rivalisi(e)ren, չբ. h. 3ա. ոսոխել. մրցիլ։

Rivalitä't, եգ. 31. ոսոխութիւն, մրցութիւն։

Róastbeef (րօսթպիֆ), որ. (չ.) 33. եզան խորովածք։

Róbbe, որ. 34. եգ. 35. ձն. փոկ, ծովաշուն (Phoca)։

Róbbenfang, որ. փոկորսութիւն։

Róbber, որ. 22ա. կամ 38. կըրկնաստակ (ելէ ֆորբէ)։

Robínie, եգ. 35. բս. փուշկեղեւ (Robinia)։

Robót(t), եգ. 31. որ. 20. կոռ, պահկութիւն (տանուտիրոջ պարտական ծառայութիւն)։

Róche, որ. 34. ձն. = Rochen; 2. բերդ (ի ճատրակի)։

rö'cheln, չբ. h. 3ա. առեղ. խորդալ։ — չ. 22բ. անյ. խորդանք։

Róchen, որ. 22բ. ձն. փշոտ ներքեւ, կատուաձուկ (վաթոս) (Raja)։

Róchus, յա. ան. որ. անձն. Ռոքոս։

Rock, որ. 13. (արանց) Հագուստ, տանապզգեստ (մն. = Leibrock). (Über·)— մերարկու, լօդիկ. 2. քի. den bunten — anziehen զինուոր ըլլալ. 3. (Հէլ–նչ. Taille) կանանց շրջազգեստ. (Unter·)— ներքնազգեստ, շրջազգեստիկ։

Róck|futter, չ. աստառ։ —schoß, որ. փոտուատ, դրօշակ։

Rö'ckchen, չ. 22բ. (նուազ. Rock) զգեստիկ. պարեգօտիկ (մանկանց)։

Rócken, որ. 22բ. ալեկատ, իլ. 2. բս. = Roggen.

Rócken|bolle, եգ. բս. սպանիական խստոր (Allium scorodoprasum)։ —philosophie, եգ. —weisheit, եգ. ընդ. պառաւաց գիտութիւն, կանանց իմաստասիրութիւն։

ród|en, չբ. h. 3բ. երկ., կորդել ցելուլ (մոլախոտ… Հանելով). Հմմտ. ausreuten. — չ. 22բ. անյ. —ung, եգ. 31. (կորդի) ցելում. Հմմտ. Ausreuten, չ.։

Rógen, որ. 22բ. (Հէլ–նչ. Milch) ձկան կիթ. eingesalzener — ձկնկիթ, (խավիար)։

Rógen|fisch, որ. ձուաւոր ձուկ։ —stein, որ. Հն. ձուաքար։

Róg(e)ner, որ. 22ա. (Հէլ–նչ. Milcher) = Rogenfisch.

Róggen, որ. 22բ. բս. երկ. Հաճար (Secale)։

Róggen|brot, չ. Հաճարահաց։ —kornbrand, որ. բս. Հաճարաժանգ (Ustilago secalis)։

roh, ած. 6. կոշտ. անյարդար, անկազմ. անողորկ, անՀարթ. բ. անթափ (մետաքս) անգործ, անկոփ (քար). անտաշ (վէմ), անարօր (երկիր). 2. —es Buch անկազմ գիրք. քի. 3. behandeln wie ein —es Ei մէկուն Հետ գրգանօք վարուիլ. 3. —es Pferd նոր՝ մեծաՀանգոյց ձի. 4. քի. անխրատ, անկիրթ (մարդ). —es Volk անխրատ ռամիկ. բիրտ, կոշտ. խոշոր. շինական. տմարդի, անշնորհ. վայրենի։

Róh|einnahme, եգ. —ertrag, որ. անգործ՝ խոշոր բերք։ —frischen, չ. որ–. առաջին զտում։ —gar, ած. որ–. —gares Kupfer կիսազտեալ՝ մի անգամ զտեալ պղինձ։ —kupfer, չ. որ–. անգործ պղինձ։ —material, չ. որ–. = Rohstoffe. —ofen, որ. քուրայ։ —produkte, չ. յ. —stoffe, որ. յ. անգործ նիւթք։ —zucker, որ. վճ. չզտեալ շաքար։

Ró(h)heit, եգ. 31. անյ. անՀարթութիւն. անկազմութիւն. (մսի) Հում ըլլալը. քի. կոշտութիւն, բրտութիւն, անկրթութիւն, շինականութիւն. 2. յ. ով. տմարդի՝ անկիրթ՝ բիրտ խօսք՝ գործք։

Rohr, չ. 20. բս. եղէգ (Arundo). 2. որ–. խողովակ, փող, ցնցուղ, անամէջ գլան. 3. երգ. մն. սրինգ, փող Հովուական. 4. Հրացանափող։

róhr|artig, ած. բս. եղեգնանման, եղեգնատեսակ։ —dickicht, չ. եղեգնապուրակ, եղեգնաստան։ —drossel, եգ. ձն. եղեգնասարեկ։ —

Digitized by Google

flechter, ար. արբ. (ողորմ)հիւս. նիւթող: —flöte, էգ. եղէ. = Rohr, 8. —gebüsch, չ. եղեգնուտք: —geflecht, չ. փախաթ, պարիխ, պրտուե-ղէն: —pfeife, էգ. եղէ. = Rohr, 8. —pflanzung, էգ. շամբ, խարձ, եղեգ-նապուրակ: —schilf, չ. բս. (հասկ-) եղէգն (Phragmites): —schmied, ար. արբ. (հրացանի) փողագործ: —schnepfe, էգ. կն. ճռակտցար (Scolopax gallinula): —weite, էգ. զէն. գնդաչափ: —zucker, ար. կճ. եղեգ-նաշաքար:

Rö'hrs|büchse, էգ. արբ. փողա-նօթ: —knochen, ար. անդր. փողա-ձեւ ոսկր, փորոսկր:

Rö'hrchen, չ. 22բ. (նուզ. Rohr եւ Röhre) փողիկ, խողովակիկ:

Rö'hre, էգ. 35. փող, խողովակ. 2. վրբ. երկճակ եղեգնիկ. բ. արբ. (kurze) — փողիկ. 3. = Ofenröhre, բ.:

röhren, U. ած. 6. եղեգնեայ: — բ. նբ. 3ա. den Teich — ձկնաստանի եղեգները կտրել, եղեգնատել: Գ. — որս. աա. rö'hren, (եղջերուի) գո-չել:

Rö'hren|brunnen, ար. արբ. աղ-բիւր: —förmig, ած. (եւս ռջ. հւ.) փողաձեւ, խողովակաձեւ, անօ-թէջ: —leitung, էգ. խողովակ: —werk, չ. ջրմուղ, (ջր)ագուգայ: —wurm, ար. կն. փողաճճի (Terebella):

rö'hricht, ած. 6. եղեգնանման: —, ասելի լոր Rö'hrich, չ. 20. շամբ, խարձ, եղեգնուտք:

röhrig, rö'hrig, ած. 6. եղեգնա-լից, եղեգնապատ. 2. խողովա-կաձեւ:

rösen, չբ. h. 8ա. թխակավարել, թեւճակօք վարել:

Rókoko, ար. (չ.) 38. ռոքոքօ (Լուդովիկոս ԺԴ.ի ատենուան ճարտարապետական՝ ոճ):

Róll|brett, չ. (կտաւ)ճնշելու՝ մամ-լելու... տախտակ: —fuhrgeschäft, չ. (սայլակաւ) բեռնակրութիւն: —fuhrmann, ար. սայլորդ, բեռնակիր: —fuhrwerk, չ. (բեռնակիր) սայլակ: —holz, չ. արբ. գլան. մն. = Mangelholz; 2. արբ. (գլխարկագործի) ճմլոց. 3. տպ. դեղագլան (տպա-գրողաց թանաքը տարածելու): —kloben, ար. արբ. ճախարակ, լխեռ-նիկ: —kuchen, ար. գլանաձեւ հաս-տեայ: —muskel, ար. անդր. շրջա-նակող մուկն: —schwanz, ար. կն. գալարաստուն (կ.): —stein, ար. երկր. գաշտաքար: —vorhang, ար. վարագոյր (պատուհանի՝ կտաւոյ): —wagen, ար. անուակաւոր կառք. բ. (նաեւ —wägelchen, չ.) ատեղնա-գունդ, ճանիկ. կ. բեռնակրու-թեան սայլ՝, բեռնասայլ: —wäsche, էգ. մամլեալ կտաւիք:

róllbar, ած. 6. հոլովելի, թաւալելի, պատատելի, գալարելի:

Rö'llchen, չ. 22բ. (նուզ. Rolle) գլանիկ. Բոփ. մանր դեր:

Rólle, էգ. 35. պատատ, գալար. 2. (աթոռոյ՝ անկողնոյ ոտքին) ա-նուակ. բ. ճախարակ, լխեռնակ, ծիծեռնակ. կ. (Zeug-)— = Mange, 2.; նոյ. (ճախարակի) անիւ, ա-նուակ. 3. ցանկ. 4. Բոփ. դեր (դե-րասանի մըներկայացընելու մասն):

róllen, չբ. h. եւ f. 3ա. եւ նբ. թաւալել, գլորել, հոլովել. 2. Wäsche — լուացք մամլել, մամլոյ տակ ճնշել եւ ողորկել. բ. գլա-նաձեւ գործել: sich — էբ. գլորիլ. թաւալիլ. sich — (lassen) թաւալագլոր խաղալ (ի գիլ գալ), գլորիլ: — չ. 22բ. անյ. գլորում. մամլելը, մամլոյ տակ ճնշում:

Róllen|band, չ. գալարեալ ժա-պաւէն: —förmig, ած. գլանաձեւ, պատատաձեւ: —macher, ար. արբ. ճախարակագործ:

Róller, ար. 22ա. գլորող. թաւա-լող. բ. մամլող, կտաւ ճմլող եւ ողորկող. 2. անդր. շրջանա-կիչ՝ շրջշրջիչ մուկն:

Rom, չ. 38. ել. Հռոմ:

Román, ար. 20. վէպ, վիպասա-նութիւն:

Románe, ար. 34. յգ. —n, Ռոմա-նացի:

románisch, ած. 6. ռոմանական. —e Sprache ռոմաներէն:

Romanísmus, ար. 27. հռոմէա-կանութիւն. բ. ռոմանականու-թիւն. կ. ռոմանական ասացուած, ռոմանաբանութիւն:

Romántiker, ար. 22ա. —in, էգ. 32. վիպագիր. վիպական մատենագիր:

romántisch, ած. 6. վիպական. 831

—e, 6. վիպական մատենագրութիւն։

Románze, իգ. 35. մրմունջ, գողտր երգ, ցուցք (քնարական դիւցազներգութիւն) (հմմտ. — Ballade)։

Rö'mer, ար. 22ա. (—in, իգ. 32.) Հռովմայեցի. 2. կանաչ բաժակ։

rö'misch, ած. 6. Հռովմէական, Հռովմայ։

rö'mischkatholisch, ած. 6. Հռովմէական-կաթուղիկէ։

Rö'mling, ար. 20. նր. էչ. մտ. անդրալեռնեան (խիստ կրօնասէր)։

Rondél, չ. 20. բոլորշի՝ կլոր ածուն՝ հրապարակի՝ կամուրջ։

Rondéll, չ. 20. = Rondel; 2. զին. ասպար, բոլորշի վահան։ —träger, ար. 22ա. ասպարակիր։

Róndo, չ. 88. շրջանաւագ (Հին Գաղղիացւոց). բ. շրջանաւոր բանաստեղծութիւն. գ. շրջանաստաղ։

Rósa, չտ. = Rose, տես իբր. sub rosa մտերմաբար, ի ծածուկ։ — յտ. ան. իգ. 34. (եղ. 28.) Վարդուհի, Ռոզա։ — չ. անփխ. (եւ — ած. 6.) վարդ(ագոյն)։

Rö'schen, չ. 22բ. (Նւզ. Rose) վարդիկ։

Róse, իգ. 35. վարդ. wilde — վայրի վարդ. 2. բս. wilde, gelbe — մասուրի ծաղիկ. բ. մասուրենի (Rosa dumetorum). բ. Տրպ. (Einsatz.)— վարդապաղարդ. գ. առած. mit der Zeit pflückt man die) —n կամ Zeit bringt —n համբերէ, համբերէ, ժամանակին քեզ վարդ բերէ. 3. ախտ. օձիկ ցաւ, օձացաւ (եղջերնճեպ)։

Rósen∥ader, իգ. անդր. վարդերակ։ —busch, ար. վարդենի. բ. վարդենիք, վարդենաստան։ —farbe, իգ. վարդի գոյն։ —farben, ած. վարդագոյն։ —fing(e)rig, ած. բնա. die —e Eos վարդամատն այգ։ —hain, ար. վարդենիք, վարդուտ։ —käfer, ար. ճն. ոսկի եզնակ (Scarabaeus auratus)։ —kranz, ար. (վարդա)պսակ. բ. նր. պսակ, վարդարան։ —lippen, իգ. յգ. վարդաշրթունք, շառագոյն շրթունք։ —lorbeer, ար. բս. = Alpenrose; բ. = Oleander. —mädchen, չ. վարդավաճառ օրիորդ. բ. փխ. առոյգ օրիորդ։ —monat, ար. —mond, ար. վարդաբեր ամիս, յունիս։ —stock, ար. բս. վարդենի wilder — մասուրենի. բ. որս. վարդ բուն (եղջերուի եղջիւրը կրող ոսկր)։ —wasser, չ. վարդաջուր։ —weide, իգ. բս. վարդուռի (Salix helix). բ. ծիրանուռի (S. purpurea)։

Rosétte, իգ. 35. վարդազարդ. 2. վարդաձեւ զարդ. բ. (ակըն կենդանագիր... պահելու) պակ. գ. (զգեստ կախելու) ճանկ։

rósig, ած. 6. վարդի, վարդական. մն. առոյգ, վարդանման. փխ. in der —sten Laune sein զուարթ՝ ըլլալ։

Rosíne, իգ. 35. չամիչ. kleine — Հոռոմ չամիչ. փխ. große —n im Sack haben ա) ունեցածին վրայ պարծիլ. բ) ապագային վրայ երազներ երազել։

Rö'slein, չ. 22բ. Նւզ. Rose։

Rosmarín, ար. 20. խնկունի (Rosmarinus)։

Rosóglio (…օլիօ), ար. 38. օղեշէ, քաղցրօղի, ցօղի։

Roß, չ. 15. երիվար, նժոյգ. բ. զամբիկ, ճայիկ. 2. փխ. էչ. մտ. rechtes — ապուշ. 3. = Rössel.

Róß∥aloe, իգ. ձիա(կան) հալուէ (Aloe caballina)։ —apfel, ար. թրիք։ —haar, չ. (ձիու) ձար։ —hären, ած. ձարեայ։ —kamm, ար. ձիու սանտր. բ. = Roßtäuscher. —kastanie, իգ. բս. վայրի շագանակ, ձիակասկ։ —kastanienbaum, ար. բս. ձիակասկենի (Aesculus hippocastanum)։ —schweif, ար. (ձիոյ) ագի. բ. խրձուկ, (սաղաւարտի) գէսք։ —täuscher, ար. էչ. մտ. խաբեբայ ձիավաճառ. առ. իբր. ող. մտ. ձիավաճառ։

Rö'ssel, չ. 22ա. ձիաւոր (Ճատրակի)։ —sprung, ար. 18. (Ճատրակի մէջ) ձիաւորի ոստում։

Rost, ար. 20. կամ 18. (ար. անյգ.) ժանգ (նաեւ փխ.). 2. ար ա. (Kuch.)— կառակարայ. բ. (Feuer.)— eines Herdes, Ofens (հնոցի) վանդակ, կառակարայ։

róst∥braun, ած. —farben, ած. —farbig, ած. ժանգագոյն, երկաթագոյն։ —fleck, ար. ժանգահարութիւն, ժանգոտութիւն։ —fleckig, ած. ժանգահար, ժանգոտ։

Digitized by Google

Rest, ար. 20. (1. Նշանախօսութեան մէջ յփ. Rester, ըստ 9.) Մնացորդ (նաեւ Ֆր.) մնացուած. բ. (գաւաթի...) անկուք, աւելցուք. ե. վճ. —er, յփ. կտրած, հատած (Նիւթոյ). դ. die (irdischen) —e նշխարք, ոսկերք, աճիւն (Մեռելոյ)։

Restánt, ար. 33. վճ. Մնացուած՝ մնացորդ պարտուց։

Restaurateur (...դէօր), ար. 33. (յփ. 20.) խոհափաճառ։

Restauratión, իգ. 31. Նորոգում, վերականգնում (քաղաքի). բ. վերահաստատութիւն (Թագաւորութեան...). 2. կազդուրարան, ճաշարան (նաեւ ի կայարանս երկաթուղւոյ)։

restitui(e)r‖en, նբ. 3ա. վերահաստատել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. վերահաստատութիւն։

Resultát, չ. 20. արդիւնք, հետեւանք, ելք։

resümi(e)r‖en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. (sich) — համառօտիւ երկրորդել, գլխաւորել (իր խօսքը)։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. գլխաւորում։

Retardi(e)rwerk, չ. 20. ար. (ժամացուցի) յապաղեցուցիչ։

Retiráde, իգ. 35. նահանջ(ում), ետ քաշուիլը (մն. զօրաց). 2. = Abtritt, 2.

retiri(e)ren, չբ. ſ. եւ sich — փբ. 3ա. (sich) — ետ քաշուիլ, նահանջել (մն. զին.)։

retouchi(e)ren (ռէթուշիրէն), նբ. 3ա. (պատկեր՝ լուսանկար...) ուղղել, կատարելագործել։

retóur (ռըթուր), մ. դարձեալ։ — իգ. 31. դարձ, դարձում. 2. առաքում։

Retóurbillet (...պիյիէթ), չ. դարձի տոմսակ։

rétten, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. փրկել, ազատել. 2. զերծուցանել, կորզել, (ի բաց) խլել։ — չ. 22բ. անյփ. տ. Rettung.

Rétter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. փրկող, փրկիչ, ազատող, զերծուցանող։

Réttig, ար. 20. տն. բողկ (Raphanus)։

Réttung, իգ. 31. փրկութիւն, ազատութիւն. 2. զերծութիւն, ազատութիւն (ի վտանգէ). 3. ելք ազատանք, դարման, օգնութիւն. 4. (ընկղմեալ նաւու) բեռնահանութիւն։

réttungs‖los, ած. անփրկելի, անդարմանելի։ —mittel, չ. միջոց (փրկութեան)։

Réu‖ethränen, իգ. յփ. զղջման արտասուք։ —geld, չ. գրաւ (յերաշխաւորութիւն սակարկութեան), աւանդ։ —müthig, ած. = reuig. —(e)voll, ած. զղջալից, զղջացեալ, բեկեալ։

Réue, իգ. 35. անյփ. զղջում, զեղջ, ստրջանք, ապաշխարութիւն. առակ. dem üppigen Wohlleben folgt die — ծիծաղեցա՞ր, պիտի լաս։

Reue... = **Reu...**

Réuel, ար. 22ա. հնց. = Reue.

réuen, նբ. եւ չբ. ի. անդ. բ. 3ա. եւ 3փ. ստրջանալ, զղջալ. es reu(e)t mich, dies gethan zu haben, diese That mich reuet, [illegible] ոճ. es reuet mich dieser That (առկ.) զայս ընելուս վրայ կը զղջամ՝ կը ցաւիմ։

réuig, ած. 6. զղջացեալ. զղջական. ապաշխարող. մ. բեկեալ սրտիւ։

Réuse, իգ. 35. ար. ողորահիւս կողով ձկնորսաց։

Réuße, ար. 34. [illegible] Russe (տ. Ռուսը)։

Réutfeld, չ. նորահերկ երկիր։ —hacke, իգ. —haue, իգ. հողաբրիչ։

Réute, իգ. 35. երկ. = Ausreuten, Ausroden, չ.։

réuten, նբ. 3բ. երկ. = ausreuten, Ausrotten, նբ.։

Réuter, ար. 22ա. = Reiter.

revanchi(e)ren (ռէվանշիրէն), փբ. 3ա. sich — վրէժ առնուլ՝ պահանջել։

reverberi(e)ren, նբ. 3ա. բնէ. ֆմ. անդրադարձնել, ցոլացնել։

Reverénz, իգ. 31. = Ehrerbietung; 2. նաեւ ար. 20. խոնարհութիւն (գլխու... ծռելը)։

Revérs, ար. (եւ. 3. յփ. 18.) դր. ընդդիմակողմն. 2. Մէկուն ապահովութեան համար տրուած թուղթ՝ մուրհակ։

Reversálien, յփ. անփի. տ. Revers, 2.

Revier, չ. 20. (գաւառի...) մասն, գաւառակ, վիճակ, (որսի...) շրջանակ։

Revier‖förster, ար. գաւառակի անտառապահ։ —**krank**, ած. —**kranker**, ար. զին. հիւանդ ի զինուորանոցի։

Revisión, էգ. 31. էրգ. կն. նոր՝ երկրորդ քննութիւն. 2. տպ. երկրորդ սրբագրութիւն։

Revisor, ար. 25. վերաքննող, վերատեսող. տպ. սրբագրող։

Revólte, էգ. 35. = **Aufruhr**, 2.

revolti(e)ren, նբ. 3ա. ապստամբեցնել։ — չբ. հ. եւ ցնցա. **sich** — էբ. ապստամբիլ։

Revolutión, էգ. 31. աստղ. շրջան, բոլորում (աստեղաց...). էկ. կերպարանափոխութիւն, փոփոխում. 2. յեղափոխութիւն։

revolutionä'r, ած. 6. յեղափոխական։

revolutioni(e)ren, նբ. 3ա. յեղափոխութեան գրգռել, յեղափոխել։ [(ատրճանակ)։

Revólver, ար. 22ա. բազմահար

revozi(e)r‖en, նբ. 3ա. յետս կոչել, ջնջել։ — չ. 22բ. անյց. —**ung**, էգ. 31. յետս կոչում, ջնջում։

Revúe (—րվիւ—), էգ. 35. զին. զօրահանդէս. — **passiren** անցանել ի հանդիսի. 2. հանդէս, հանդիսարան, լրագիր։

Rezensént, ար. 33. քննադատ, քննարան։

rezensi(e)ren, նբ. 3ա. ct. — (բանի մը վրայ) տեղեկութիւն տալ, քննել, քննարանել։

Rezensión, էգ. 31. տեղեկութիւն. քննադատութիւն։

Rezepisse, չ. 38. կամ անփխ. ընկալագիր, ստացագիր։

Rezépt, ար. 20. բժշ. դղէ. դեղագիր։

Rezéß, ար. 15. բովանդակութիւն վճռոց (գերմանական կայսրութեան ժողովոց). 2. միաբանութիւն։

Rézipe, չ. 38. բժշ. դեղագիր (հմ. R.) տ. **Rezept**.

rezipi(e)ren, նբ. 3ա. ընդունել։

reziprók, ած. 6. երկակողմանի, փոխադարձ։

Reziprozitä't, էգ. 31. անյց. փոխադարձութիւն։

reziti(e)ren, նբ. 3ա. նուագ մը կարդալով ըսել։

Rhabárber, ար. 22ա. (նաեւ էգ. անփխ.) բս. դղէ. գար, խաւարծիլ (Rheum)։

Rhachitis, էգ. անփխ. ախտ. ողնաթեքութիւն, ոսկրակարկամութիւն։

Rhapsóde, ար. 34. հ. պտ. հագներգու։

Rhapsódenthum, չ. 7. անյց. հ. պտ. հագներգութիւն։

Rhéde, էգ. 35. ն—է. նաւակայք։

Rhéder, ար. 23ա. ն—է. նաւայարդար։

Rhederéi, էգ. 31. նաւայարդարութիւն։

Rhein, ար. 38. եւ 20. աշխ. Ռենոս (գետ)։

Rhéin‖bund, ար. հ. պտ. ռենոսեան դաշնակցութիւն։ —**strom**, ար. = **Rhein**.

Rhétor, ար. 25. հ. պտ. ճարտասան. բ. ճարտարախօս, հռետոր։

Rhetórik, էգ. 31. ճարտարախօսութիւն, հռետորութիւն։

Rhetóriker, ար. 23ա. ճարտարախօս։

Rhéuma, չ. (էղ. 38. յգ. ...**men**) = **Rheumatismus**.

rhéumatisch, ած. 6. ախտ. յօդացաւական։

Rheumatismus, ար. 27. ախտ. յօդացաւութիւն, հոսացաւութիւն։

Rhinózeros, չ. անփխ. (նաեւ ար. ...**sses**, ըստ 15.) կն. ռնգեղջիւր։

Rhódier, ար. 22ա. —**in**, էգ. 32. հ. պտ. (հին) հռոդացի։

Rhododéndron, չ. 38. բս. = **Alpenrose**.

Rhódus, չ. անփխ. (հին եւ նոր) Հռոդոս։

rhómbisch, ած. 6. երկ. շեղանկիւնական։

Rhomboéder, չ. 22ա. երկ. շեղանիստ։

Rhomboid, չ. 20. երկ. շեղակերպ։

Rhómbus, ար. 18. կամ 27. երկ. շեղանկիւն։

Rhumb, ար. 24. ն—է. = **Kompaßstrich**.

Digitized by Google

Rhy'thmik, էգ. 31. դաշնակագիտութիւն։ [գէտ։

Rhy'thmiker, ար. 32ա. դաշնակա-

rhy'thmisch, ած. 6. կշռական, կշռաւոր. Բ. դաշնակաւոր։

Rhy'thmus, ար. 27. կշռութիւն (ի մասունս). Բ. դաշնակութիւն։

Richt‖baum, ար. ար–. = Hebebaum, (Տես. շին); Բ. Ճախարակի ձող։ –**beil**, չ. դահճի տապար։ –**blei**, չ. ար–. = Bleiloth. –**block**, ար. (գլխատութեան) կոճղ։ –**eisen**, չ. ար–. Հարթիչ, ողորկող։ –**fest**, չ. ար–. = Richtschmaus. –**hammer**, ար. ար–. Հարթիչ մուրճ։ –**leisten**, ար. ար–. (կօշիկ) ուղղելու կաղապար։ –**maß**, չ. բուն՝ արդար օրինակ՝ չափ, արդարակշիռ չափ։ –**platz**, ար. կառափնարան։ –**schacht**, ար. Բվ. ուղղահայեաց (փորուած) քան(ահոր)։ –**scheibe**, էգ. ար–. (կզպակի) ծակ։ –**scheit**, չ. ար–. (բանի մ'ուղղութիւնը չափելու) կանոն։ –**schmaus**, էգ. Հիւսնի ճաշ։ –**schnur**, էգ. լար (չափելու, գիծ... գծելու). Բ. էփ. կանոն վարուց։ –**statt**, էգ. կառափնարան։ –**steig**, ար. կարճ ճամբայ։ –**stock**, ար. ար–. Հարթելու կոճղ. Բ. չափ։ –**wage**, էգ. Հարթաչափ։ –**weg**, ար. կարճ ճամբայ։

Richte, էգ. 35. ուղղութիւն (= Richtung). 2. ուղղութիւն, ուղիղ շաւիղ. in die — geben դէպ ուղիղ՝ շիտակ երթալ. 3. (բանի մը, ուղիղ դիր՝ նիստ՝ կաց. et. in die — bringen (բան մը) ուղղել. 4. = Richtschnur.

richten, նբ. Նախա անխնդիր կամ չբ. h. եւ sich — էբ. 3բ. յարդարել, կարգել, ուղղել. 2. gerade — ուղղել, Հարթել. տողել. Հարթաչափել. nach den Himmelsgegenden — կողմնակարգել. et. (in die Höhe) — բան մը վեր ամբառնալ. որս. Netze — ցանց՝ վարմ ձգել՝ լարել. 3. ուղղել՝ կշռել ի նպատակն, Հեռադէտը նպատակին դարձնել. e—e Bitte, e—n Brief, e—e Frage an J. — մէկուն աղաչանք՝ նամակ՝ խնդրուած՝ խնդիր մ'ուղղել՝ ընել. seine Wuth auf J. — կատաղութիւնը՝ բարկութիւնը մէկուն դէմ դարձնել. den Blick gegen den (gen) Himmel — աչքն երկինք Համբառնալ, նայուածքն յերկինս ուղղել. ein Geschütz — թնդանօթ մ'ուղղել՝ կշռել ի նպատակ. Պ. նփ. Բիրանց Հեփ. et. in's Werk — = bewerkstelligen; 3. zu Grunde, zu Schaden — մէկը կործանել. 5. nach et. — (բանի մը) պատշաճեցընել. կշռել (ըստ...). փր. das Prädikat richtet sich nach dem Subjekte ստորոգելին կը Համաձայնի ենթակային Հետ. 6. sich auf et. — (բանի մը) պատրաստուած ըլլալ. 7. J. (կամ über J.) — մէկը դատել, վրան դատաստան ընել. 8. = hinrichten. 1. է.։ — չ. 22բ. = Բ.։Բ. նշանախօսբիրանց Հեփ։

Richter, ար. 22ա. դատաւոր. sich zum — aufwerfen դատաւոր ըլլալ. 2. ուղղիչ, ուղղող։

Richter‖amt, չ. դատաւորութիւն։ –**kollegium**, չ. դատաւորաց ժողով։ –**spruch**, ար. վճիռ, դատաստանք։ –**stand**, ար. դատաւորաց վիճակ. Բ. դատաւորք։ –**stube**, էգ. ատեան։ –**stuhl**, ար. աթոռ (դատաստանի). բեմ։

richterisch, ած. 6. դատողական։

richterlich, ած. 6. դատաւորի. դատողական. Հ. դատաստանական, ըստ օրինաց դատաստանի։

richtig, ած. 6. ուղիղ. — rechnen ուղիղ Համրել. 2. ինչպէս որ պէտք է. ճիշդ, ճշմարիտ. բուն. յարմար. geht Ihre Uhr —? ժամացոյցնիդ ուղիղ է (ճիշդ կը բանի). Das ist nicht —, die Sache verhält sich so փղփխ. Բոփ. Թողութիւն ըրէք, իրն այսպէս է. 3. er ist ein —er Armenier բուն Հայ է, Հայու նկարագիր ունի. 4. կարգեալ, յարդարեալ. et. — machen բան մը կարգի դնել. գործքերը շինկել. 5. ստոյգ. ճիշդ. ganz —! ստուգիւ, այդպէս. 6. ծիփախնով. es ist nicht ganz — mit ihm, er ist nicht —, nicht — im Kopfe քիչ մը բախուկ է. փ. Oberstübchen.

Richtigkeit, էգ. 31. անյ. ուղղութիւն. ճշգրտութիւն, ճշդութիւն (թարգմանութեան). et. in — bringen = **richtig** (տ. նոյնը 4.) **machen**; Das hat seine —, die Sache hat ihre — իրը ճշմարիտ է։

Richtung, էգ. 31. = **Richten**, չ. 2. (դէպ ի...) ուղղութիւն. 3.

Digitized by Google

գին, շաւիղ, ճամբայ. ձգտում (առ...), միտումն (դէպ ի...). in gerader — ուղիղ. ամ. շիտ շիտակ. die — verlieren ուղղութիւնը կորսնցնել, մոլորիլ: [(Ricinus):

Ricinus, ար. անփ. բս. տզկնի

Ricke, էգ. 35. որս. էգ խարբուզ, այծեամնիկ:

Riech‖büchse, էգ. տուփ անուշից, խնկամանոց: —holz, չ. հոտաւէտ փայտ: —stoff, ար. հոտաւէտ դոյացութիւն:

riechbar, ած. 6. անուշահոտ, հոտաւէտ:

riechen, չբ. h. 2ի. բուրել, հոտ արձակել. անդ. բ. es riecht nach Talg ճրագու կը հոտի. fürchterlich nach (Wein) — սաստիկ (գինի) հոտիլ. դրբ. ներ. ներբին Վ. ի հետ յոդնել. wohl—d անուշահոտ: — նբ. եւ չբ. h. et. — հոտուըտալ, հոտոտել. et. nicht — können ա) հոտի մը չհանդուրժել. բ) հոտուըտալ չկրնալ. բ. փխ. ըմբ. den Braten, die Lunte — գաղտնանութիւնն իմանալ՝ ի դերեւ հանել. գ. fein — սուր հոտոտելիք ունենալ. դ. an e—r Rose — վարդ մը... հոտուըտալ. փխ. ըմբ. daran kannst Du — այս քեզի ուղղեալ է: — չ. 22բ. անյփ. գոլորշի, բուրում, արտաշնչութիւն, գարշահոտ(ութիւն). հոտոտելիք. հոտոտանիք:

Riecher, ար. 22ա. հոտոտող. feiner — նուրբ՝ սուր հոտոտելեօք մէկը. 2. ըմբ. քիթ:

Ried, չ. 20. = Riet(h).

Riefe, էգ. 35. արա. ակօսաձեւ փորուած, մանեկք:

riefeln, riefen, նբ. 3ա. (հրացանի փողն) ակօսել՝ ակօսաձեւ փորել:

riefig ած. 6. արա. ակօսաձեւ (փորուած):

Riegel, ար. 22ա. ար—. (դրան...) պարգունակ (մ—րժի—). փխ. 3—m, einer Sache einen — vorschieben մէկուն խորհրդոց հակառակիլ. բ. hinter Schloß u. — կղպակի տակ՝ ապահով արգել դրուած. 2. աղիւսաձեւ իր. 3. = Kleidriegel; 4. ար—. (տակառի յատակի) գօտի. (հանդերձի...) կապ. (երկու ցից... իրարու խոտորնակ կապելու) փայտեղէն գօտի:

Riegel‖blech, չ. պարգունակի փակաղակ: —bohrer, ար. փոքրիկ գայլիկոն: —wand, էգ. = Fachwand.

riegeln, նբ. 3ա. = verriegeln.

Riem, ար. 20. մռն. ն—է. 24ա. = Riemen.

Riemen, ար. 22ա. ն—է. փոկ. 2. (կօշկի...) խրացք. 3. լար, չուան, ժապաւէն. 4. քաշիկ, թանդ, թամբակալ (փօլան). — e—r Kutsche (կառաւ)փոկք. 5. ն—է. թիակ, թեւճակ, ղեկ:

Riemen‖blume, էգ. բս. ճագոմ, բուն սոսնձաբեր (Loranthus): —pferde, չ. յփ. փոկաձիգ (երիվարք): —seil, չ. երասանափոկ: —werk, չ. փոկք:

Riemer, ար. 22ա. փոկագործ, գօտեգործ. մռն. սարպազինագործ, ձիու կազմած շինող:

Riemer‖arbeit, էգ. փոկեգործութիւն, գօտեգործութիւն: —nagel, էգ. մախաթ:

Riemerei, էգ. 31. փոկագործութիւն, աղաղում փոկոյ:

Ries, չ. (եղ. 8. յփ. 18.). — Papier պուրակ մը թուղթ (դէր թօփ թեղէր):

Riese, ար. 34. **Riesin**, էգ. 32. հըսկայ. բ. վիթխարի. գ. սկայագործ, անարի. menschenfressender — մարդակեր (սկայ):

Riesel, ար. 22ա. խողխողանք. վտակկանալը, հոսում. բ. մփ. ձիւ թք, ձիւնք. 2. = Sommersprosse.

Rieselbach, ար. կարկաջող վտակ:

rieseln, չբ. h. եւ s. 3ա. (հատերու՝ աւազի...) թաւալիլ, գլորիլ. 2. վտակկանալ, վտակօրէն հոսիլ. (վտակի...) խոխոջել, կարկաչել. 3. անդ. բ. es rieselt թաթաւ կու գայ, մանր կ'անձրեւէ. բ. մանր կը կարկտէ: — չ. 22բ. անյփ. թաւալ(ում). 2. վտակկանալը՝ խոխոջանք:

Riesen‖arbeit, էգ. հսկայագործ՝ անարի գործ: —artig, ած. հսկայ, սկայագործ, վիթխարի, անարի: —gestalt, էգ. անարի պատկեր: —groß, ած. = riesig. —größe, էգ. = Riesenhaftigkeit. —kraft, էգ. վահագնեան զօրութիւն՝ ույժ: —muschel, էգ. բռ. հսկայաձեւ խեցի (Chama

gigas)։ —schlange, էգ. բն. վիշապ (օձ) (Boa)։ —stark, ած. Հսկայազօր։ —stärke, էգ. ըմբշական զօրութիւն։

riesenhaft, ած. 6. = riesenartig.

Riesenhaftigkeit, էգ. 31. անյգ. Հսկայաբերձ՝ վիթխարի Հասակ։

riesig, ած. 6. Հսկայ(ական), վիթխարի, անսարի. —er Fisch անձնաւնի՝ լեռնաբերձ ձուկ. ք. փխ. նորանշան, անհեթեթ. — dumm տարապայմանելի՝ սաստկիկ ապուշ։

Riesigkeit, էգ. 31. անյգ. = Riesenhaftigkeit.

Riesin, էգ. 31. տ. Riese.

Riesling, որ. 20. ժոխուր (խաղողի տեսակ)։

Riester, որ. 22ա. որա. (արօրոյ) մաճ։ — բ. (նաեւ չ.) (կօշկի վրայ դրուած) կապերտ։

riesweise, մկ. պուրակ պուրակ (թօփով)։

Riet (Ried, Rieth), չ. 20. (յգ. նաեւ 9.) դալարաայստ ճահիճ, եղեգնուր, խաղ. 2. եղէգ։

Riet(h)∥binder, որ. եղէգ խրձող։ —meise, էգ. բն. = Sumpfmeise. —sperling, որ. բն. = Rohrsperling. —stock, որ. = Riet, 2.

Riff, չ. 20. ն—ն. խութ, վիմուտք։

Riffel, էգ. 35. որա. կտաւատաքաղ (կտաւատը ծղօտներէն բաժնելու գործի)։ — որ. 22ա. ընփ. = Rüffel.

Riffel∥baum, որ. կտաւատաքաղի բուն։ —feile, էգ. կորակտուց խարտոց։ —holz, չ. կտաւկոկ (կտաւ... ողորկելու գործի)։

riffeln, նբ. 8ա. որա. կտաւատ քաղել (ցօղունէն). բ. ակոսաձեւ փորել, մատնէքել. գ. (կորակտուց խարտոցով) խարտել. 2. ընփ. 3. — = rüffeln.

Rigorismus, որ. անփխ. անյգ. խստակրօնութիւն, խիստ վարդապետութիւն։

Rigorist, որ. 38. rigoristisch, ած. 6. խստակրօն։

Rigorósum, չ. 40. խիստ քննութիւն։

Rikoschétt, որ. 38. շփն. (թնդանօթի գնդակին գետնի վրայ) ոստոստիլը, ոստոստում։

rikoschetti(e)ren, չբ. հ. 3ա. շփն. (գնդակի...) ոստոստել։

Rille, էգ. 35. ակօս(աձեւ փորուած). շրբ. (գաւազանաւ բացուած ատունի անկելու ակօս) կաւատանցիկ, պարան։

rillig, ած. 6. ակօսագիծ, ակօսաձիգ. անդր. տվ. խորշաւոր։

Riméffe, էգ. 35. վճ. (առըկի) առաքում։

Rind, չ. 9. եզն. weibliches — կով. —er, յգ. արջառ. (տարեկան եզն) ընձուղ, զուարակ, (երեքամեայ) մոզի. 3. ցուլ։

Rind∥fleisch, չ. եզան միս, եզնենի։ —vieh, չ. = Rinder (տ. Rindէ); ք. փխ. կով, ապուշ։

Rinde, էգ. 35. (ծառոց) կեղեւ. փխ. կեղեւ, արտաքին կերպարանք. 2. (հիմն. Krume) կեղեւ (Հացի պանրոյ) պատեան։

rinden, ած. 6. կեղեւէ, կեղեւական։

Rinden∥bildung, էգ. կեղեւակազմութիւն։ —förmig, ած. կեղեւանման։ —kleber, որ. բն. = Baumläufer. —stoff, որ. քմ. բնակեղեւ։

Rinder∥braten, որ. խորոված, խորովու եզան։ —herde, էգ. նախիր (եզանց)։ —hirt, որ. եզնարած։

rindern, չբ. հ. 3ա. կոչել. ի կաղուցս ըլլալ (կովու)։

rindig, ած. 6. կեղեւաւոր, կեղեւապատ (նաեւ տվ.)։

Rindsauge, չ. եզան աչք. 2. տվ. (նարօտաներկից) անթեմ. ք. եզնակն (Buphthalmum)։

Ring, որ. 20. օղ(ակ), օղամանեակ. 2. մատնի, մատանի. ք. գինդ, գործապահանգ. գ. մատնի (ի նշանտուկ մարմնավաճառին... խաղուց). 3. որա. օղ (երկաթի...). ք. ունկն, անդղ. (Gewehr-)— (Հրացանի) օղամանեակ. 4. (օղաձեւ իր) շրջանակ, բոլորակ (նշանատեղի... վրայ). մանեակ. ք. (արեւու... բոլորակիքը) ծիր, բակ. բն. (փետրա)մանեակ (աղաւնեաց... վզին շուրջ կողմ). 5. շրջանակ, ակումբ (մարդկան խաղի... Համար). ք. ժողով դաւաճանաց՝ խարդախերայից։

ring∥artig, ած. օղակաձեւ, մանեկաձեւ։ —finger, որ. մատնեմատ,

Digitized by Google

ամ. խածմատն: —förmig, ած. օղակաձեւ, մանեկաձեւ: —harnisch, ար. վերտ. զրահք: —kampf, ար. գուպար(ած), գօտեմարտ. հ. պփ. մրցութիւն, մրցանք: —kragen, ար. (հարթեւրասպետաց) պարանոցի մահիկ. բ. բն. մանեկաւոր ճանճկուլ (Muscicapa torquata): —kunst, էգ. գօտեմարտութիւն. հ. պփ. ըմբշամարտք: —mauer, էգ. որմած, որմապատ պարիսպ: —panzer, ար. վերտ, զրահ, թոռոպ: —plaß, ար. հ. պփ. մրցարան, կռուանոց. բ. արշաւարան, արշաւատեղ: —reiten, չ. —rennen, չ. ձիախաղութիւն: —stock, ար. գեղարդանակ (փայտի կտոր՝ զոր շուանի մէջ խոթելով շուանը կ'ոլորեն). բ. լծակ:

Ringel, ար. (չ.) 22ա. կամ 24բ. օղակ. (ուռկանի) ակն. (զրահի) վերտ. (հերաց) խոպոպիք, գանգուրք:

Ringel|blume, էգ. բս. վաղենակ (Calendula): —haar, չ. խոպոպաւոր հերք: —lied, չ. շրջանաւանուագ (հին Գաղղիացւոց): —natter, էգ. բն. մանեկաւոր լորտու (Coluber natrix): —rennen, չ. ձիախաղութիւն: —schlange, էգ. բն. երկսող (օձ) (Amphisboena): —stück, չ. երժ. շրջանաստաղ (rondo): —tanz, ար. շրջանկաքաւ: —taube, էգ. բն. հաւափալ (Columba palumbus):

ringelicht, ringelig, ած. 6. օղակաւոր, օղաձեւ:

ringeln, նբ. 3ա. խոպոպել, գանգրել. 2. օղ(ակ) անցընել. 3. պրբ. (ծառ մը) օղակել, կեղեւն օղակաձեւ հանել. 4. ար—. die Seide — մետաքս քաղել՝ քակել: — չբ. h. եւ s. եւ sich — ձբ. խոպոպիլ, գալարիլ: — չ. 22բ. անյ. = բայէն նշանակութեանց հէփ:

ringen, նբ. եւ sich — ձբ. 2ա. գալարել, ոլորել. J—m die Pistole aus der Hand — մէկուն ձեռքէն ատրճանակը խլել: — չբ. h. նբ. եւ sich — ձբ. գօտեմարտիլ, գօտեկռիւ մրցիլ. ձն. եւ ը. մփ. կռուիլ, մարտնչել, ոգորիլ. 3. zu Boden (nieder) — մէկը գետնել. (ի մրցութեան) տապալել. mit et. — բանի մը դէմ ոգորիլ. mit dem Tode — հոգեվարքի մէջ ըլլալ. 2. nach et. — բան մը ստանալու ամէն ճիգ թափել: — չ. 22բ. անյ. գալարում, ոլորում. գօտեմարտ, գուպար(ած). — mit dem Tode հոգեվարք:

Ringer, ար. 22ա. գօտեմարտիկ, գուպարող. ման. հ. պփ. ըմբշամարտ(իկ), մրցող:

rings, մ. —her, —herum, —um, —umher, շուրջ(անակի). ամէն կողմէն:

Rinn|leiste, էգ. ճրփ. ուղիղ որկոր: —stein, ար. փողոցի ուղխ, աղտոտ ջրեր վազող առու. բ. խհ. լուացարան (անօթոց): —werk, չ. ջրանցք (ջուրց):

Rinnchen, չ. 22բ. (Ն—ղ. Rinne) առուակիկ, կաւառնիկ:

Rinne, էգ. 35. կաւառն, կորի. խողովակ, փող, ադուգայ. 2. բս. ակօս(աձեւ փորուած), փող. 3. ար—. = Dachrinne. (Schaft-)—n; յփ. an Säulen սիւներու վրայ մատնէքք. բ. (ջրաղացի անուոյ վրայ ջուր իջեցընող խողովակ) ամ. նաւ, (նոյն խողովակի ծայրն), ամ. շուշա:

rinnen, չբ. s. 2բ. հոսել, վտականալ. aus et. — (բանէ մը) դուրս վազել, ծորել, կաթել. 2. = lecken, 1. եւ 2. — չ. 22բ. անյ. = բայէն նշանակութեանց հէփ:

rinnenförmig, ած. 6. փողաձեւ, խողովակաձեւ:

rinnig, ած. 6. բժարեր, բժոտ (աչք):

Rinnsal, չ. (ար.) 20. կամ 13. վտակ. (ջրաղաց դարձընելու) առու:

Rippmaschine, էգ. ար—. փոթոց, խորշխորշոց:

Rippchen, չ. 22բ. (Ն—ղ. Rippe) կողիկ. խհ. պառակիկ:

Rippe, էգ. 35. կող, կարասանդ. falsche —n անակուշտ. J—m die —n im Leibe entzwei schlagen մէկուն կողերը ջարդել, մէկը շարադանել. 2. կող, պառակք (անասնոց). 3. բս. (տնկոց՝ տերեւոց՝ նաեւ բն. միջատաց թեւոց վրայ) ջիղ:

rippen, նբ. 3ա. կողերով՝ ջղերով պատել. 2. փոթել, խորշխորշել: gerippt, դբ. ած. եւ

Digitized by Google

ած. 6. կողաւոր, կողապատ. գխ. ջղաւոր։

Rippen‖bruch, ար. վրբ. բեկումն կողի։ —fell, չ. անդմ. լանջաթաղանթ։ —schmerz, ար. ախտ. կողացաւ։ —stoß, ար. (հարուած ցկուշտ) մշտիկ։ —stück, չ. կողամէջք (եղան...)։ —weh, չ. ախտ. ցախցաւ։

rippig, ած. 6. կողաւոր. գխ. եւ կն. ջղաւոր։

Rip(p)s, ար. (եղ. 8. յգ. 18.) կտ. փոթեալ բամբակ։

Risalit, ար. 20. ճրտ. առարաւանդ, յառաջակարկառ մաս (շինուածոց)։

Risiko, չ. 38. վտանգ. et. auf sein — unternehmen իւր վտանգաւը բանի մը ձեռնարկել։

riski(e)ren, նբ. 3ա. վտանգի մէջ դնել. յանդգնիլ, յանդգնութիւն ընել։

Rispe, էգ. 35. բս. (ծաղկանց հասկաձեւ դիր) ծաղկահասկ, ծաղկողկոյզ. 2. ար—. ճրտ. վայրահակ ցուաքերան։

rispen‖förmig, ած. հասկաձեւ։ —gras, չ. բս. հասարակ խոտ, արօտխոտ (Poa)։ —hirse, էգ. բս. = Hirse, 1.

riß, 1. եւ 3. դէմք եղ. անց. սհմ. reißen-ի։

Riß, ար. 15. պատառուածք. einen — in et. machen բան մը պատռել. 2. պատառուած. ճեղք(ուած). (երկրի) խորխորուած. (ձեռաց...) ճաթածք, ճաթռտուք. (քարի՝ ամանի) գէզ, գիզութիւն, —մ. ածն. (որմոյ՝ քարի...) ծերպ, (որմա...)-ծերպ, (քարա)փապք. (փայտա)-հերձք. Risse bekommen փեռեկիլ, ճեղքուիլ, խորտակիլ, գիզուիլ. բ. փխ. sein Tod hat einen großen — in diese Familie gemacht այս ընտանեաց մէջ անոր մահը մեծ պակասութիւն զգալ տուաւ. ե. (քաղաքական) բաժին, երկպառակութիւն. (եկեղեցւոյ մէջ) հերձուած. 3. մսն. յգ. Risse, հարուած խարազանի՝ գաւազանի. 4. մսն. ճրտ. (շէնքի...) յատակագիծ, ծրագիր. ստուերագիր, մանրամասն գծագրութիւն։

rissig, ած. 6. պատառեալ, ճեղքեալ, խորխորեալ, գիզեալ, փապարեալ, ծերպեալ. ար—. փեռեկեալ. — werden = Risse bekommen (տ. Riß, 2.).

Rist, ար. (չ.) 20. (ձեռքի՝ ոտքի) երես, վերին երեսք։

Ritratte, էգ. 35. կճ. ետ դարձուած փոխանակագիր։

ritsch! մկ. — ratsch! ճարճատ, ճայթ։

Ritt, ար. 20. ընթացք, արշաւանք. (ձիով) երթեւեկ, ձիավարութիւն. մկ. (մսն. խս.) in einem —e մէկ անգամով, մէկ հարուածով։

Ritter, ար. 22ա. ասպետ. fahrender կամ irrender — թափառաշրջիկ ասպետ. J. zum — schlagen մէկն ասպետ ընել. 2. խս. zum — w. յաղթանակել, գեր ի վերոյ ըլլալ. գլել։

Ritter‖burg, էգ. դղեակ (ասպետի)։ —bürtigkeit, էգ. ազնուածնութիւն։ —gut, չ. (հկ—ն. Bauerngut) ասպետական՝ ազնուական ստացուածք։ —hof, ար. տանուտէրական բերդ։ —mäßig, ած. ըստ ասպետի, ասպետօրէն։ —orden, ար. ասպետական կարգ. deutscher — տեւտոնեան կարգ։ —sitte, էգ. ասպետաց սովորութիւնք։ —sporn, ար. բս. գեղփինիոն (Delphinium)։ —stand, ար. ասպետութիւն. բ. հ. պտ. ձիաւորաց կարգ (Հռովմայեցւոց)։ —wesen, չ. ասպետութիւն։ —würde, էգ. = Ritterstand.

ritterlich, ած. 6. ասպետական. 2. ասպետօրէն։

Ritterschaft, էգ. 35. ասպետութիւն. 2. ասպետք, ազատանի։

Ritterthum, չ. 7. անյգ. ասպետութիւն, ասպետութեան հաստատածք։

rittlings, մկ. հեծեալ, հեծելաբար (մէկ ոտքն աստին միւսն անդին)։

Rittmeister, ար. 22ա. զին. ձիաւորաց՝ այրուձիոյ հրամանատար։

Ritual, չ. 20. մաշտոց, ծիսարան։

Ritualist, ար. 33. ծիսագէտ, ծիսաբան։

Ritus, ար. (եղ. անփխ. յգ. Riten) ծէս, արարողութիւն։

Ritz, ար. 20. **Ritze**, էգ. 35. պատառուած, խրամատութիւն, ծերպք. —մ. ածն, գէզ. 2. կեղե-

Digitized by Google

քածք, վէրք. ք. (ձեռքի...) ճաթ-թռտուք, փապարած. է. սպաթած, ցաւում, ամ. շառաւած։

ritzen, նք. եւ sich — ներ. 3է. կեղերել. սպաթել. (մորթը) կիտուածել. 2. գծել, գիծ գրոշմել. ար. փերակել, ճեղքել. ք. վէրք ցաւել. ամ. շառաւել։ — շ. 22ք. անյէ. = քայլին նշանաձևաթիւնից հէտ։

ritzig, ած. 6. կեղերեալ. կիտուածեալ. ցաւեալ. փերաեկեալ։

rivalisi(e)ren, չք. b. 3ա. ստախել. մրցել։

Rivalitä't, էգ. 31. ստախութիւն, մրցութիւն։

Róastbeef (րօսդպիֆ), ար. (շ.) 88. եզան խորովայք։

Róbbe, ար. 34. էգ. 35. ծն. փոկ, ծովաշուն (Phoca)։

Róbbenfang, ար. փոկորսութիւն։

Róbber, ար. 22ա. կամ 38. կըր-կնասակ (էյէ էարթի)։

Robinie, էգ. 35. պյ. փուշիկեղեւ (Robinia)։

Robót(t), էգ. 31. ար. 20. կոռ, պաշկութիւն (ատենուտիրոջ պար-տական ծառայութիւն)։

Róche, ար. 34. ծն. = Rochen; 2. բերդ (ի ճատրակի)։

rö'cheln, չք. b. 3ա. անէպ. խոր-դալ։ — շ. 22ք. անյէ. խորդանք։

Róchen, ար. 22ք. ծն. փշոտ ներ-քեօ, կատուաձուկ (լաթոս)(Raja)։

Róchus, յատ. ան. ար. անէփ. Ռոքոս։

Rock, ար. 13. (արանց) Հագուստ, առնազգեստ (հմն. = Leibrock). (Unter-)— վերարկու, լոդիկ. 2. փխ. den bunten — anziehen զինուոր ըլլալ. 3. (Հյ-ն. Taille) կանանց շրջա-զգեստ. (Unter-)— ներքնազգեստ, շրջազգեստիկ։

Rock‖futter, շ. աստառ։ —schoß, ար. վրաւստ, դրօշակ։

Rö'ckchen, շ. 23ք. (նուազ. Rock) զգեստիկ. պարեգօտիկ (մանկանց)։

Rócken, ար. 22ք. ալեկատ, իլ. 2. պյ. = Roggen.

Rócken‖bolle, էգ. պյ. սպանիական խստոր (Allium scorodoprasum)։ —philosophie, էգ. —weisheit, էգ. ընդ. պառաւու գիտութիւն, կանանց իմաստասիրութիւն։

ród‖en, չք. b. 3ք. երկ., կորզել (մոլախոտ... Հանելով). Հմմտ. ausreuten. — շ. 22ք. անյէ. —ung, էգ. 31. (կորզի) ցելում. Հմմտ. Ausreuten, շ.։

Rógen, ար. 22ք. (Հյ-ն. Milch) ձկան կիթ. eingesalzener — ձկնկիթ, (խաւիար)։

Rógen‖fisch, ար. ձուատիկ ձուկ։ —stein, ար. Հէ. ձուաքար։

Róg(e)ner, ար. 22ա. (Հյ-ն. Milcher) = Rogenfisch.

Róggen, ար. 22ք. պյ. երկ. Հաճար (Secale)։

Róggen‖brot, շ. Հաճարահաց։ —kornbrand, ար. պյ. Հաճարամանգ (Ustilago secalis)։

roh, ած. 6. կոշտ. անյարդար, ան-կազմ. անողորկ, անհարթ. ք. ան-թափ (մետաղք) անգործ, անկոփ (քար). անտաշ (վէմ), անապոր (երկիր). 2. —es Buch անկազմ գիրք. փխ. 3. behandeln wie ein —es Ei մէկուն Հետ գրգանօք վարուիլ. 3. —es Pferd նոր՝ մերձաՀանգոյց ձի. 4. փխ. անխրատ, անկիրթ (մարդ). —es Volk անխրատ ռամիկ. բիրտ, կոշտ. խոշոր, շինական. ամարդի, ան-շնորհ. վայրենի։

Róh‖einnahme, էգ. —ertrag, ար. անգործ՝ խոշոր բերք։ —frischen, շ. ար. առաջին զտում։ —gar, ած. ար. —gares Kupfer կիսազտեալ՝ մի անգամ զտեալ պղինձ։ —kupfer, շ. ար. անգործ պղինձ։ —material, շ. ար. = Rohstoffe. —ofen, ար. քուրայ։ —produkte, շ. յէ. —stoffe, ար. յէ. անգործ նիւթք։ —zucker, ար. էճ. շզտեալ շաքար։

Ró(h)heit, էգ. 31. անյէ. անՀար-թութիւն. անկազմութիւն. (մեծ) Հում ըլլալը. փխ. կոշտութիւն, բրտութիւն, անկրթութիւն, շի-նականութիւն. 2. յէ. ով. ամար-դի՝ անկիրթ՝ բիրտ խօսք՝ գործք։

Rohr, շ. 20. պյ. եղէգ (Arundo). 2. ար. խողովակ, փող, ցնցուղ, անամէջ գլան. 3. էրծ. ման. սրինգ, փող Հովուական. 4. Հրացանա-փող։

róhr‖artig, ած. պյ. եղեգնանման, եղեգնատեսակ։ —dickicht, շ. ե-ղեգնապուրակ, եղեգնուտ։ —drossel, էգ. ծն. եղեգնասարեկ։ —

flechter, ար. ար—. (ողորա)հիւս, նիւթող։ —flöte, իգ. եղծ. = Rohr, 8. —gebüsch, չ. եղեգնուտք։ —geflecht, չ. փախաթ, պարիս, պրտուե-ղէն։ —pfeife, իգ. եղծ. = Rohr, 8. —pflanzung, իգ. շամբ, խարձ, եղեգ-նապուրակ։ —schilf, չ. բս. (հասկ-) եղէգն (Phragmites)։ —schmied, ար. ար—. (հրացանի) փողագործ։ —schnepfe, իգ. խ. ճլռակտցար (Scolopax gallinula)։ —weite, իգ. զին. գնդաչափ։ —zucker, ար. քմ. Եղեգ-նաշաքար։

Rö'hr‖büchse, իգ. ար—. փողա-նօթ։ —knochen, ար. անդր. փողա-ձեւ ոսկր, փորոսկր։

Rö'hrchen, չ. 22բ. (նուզ. Rohr եւ Röhre) փողիկ, խողովակիկ։

Rö'hre, իգ. 88. փող, խողովակ. 2. վրբ. երկծակ եղեգնիկ. բ. ար—. (kurze) — փողիկ. 3. = Ofenröhre, բ.։

röhren, U. ած. 6. եղեգնեայ։ — Ռ. Նբ. 3—. den Teich — ձկնատեսանի եղեգները կարել, եղեգնատել։ Գ. — որս. —. rö'hren, (եղջերուի) գո-չել։

Rö'hren‖brunnen, ար. ար—. աղ-բիւր։ —förmig, ած. (եւս դյ. հ+.) փողաձեւ, խողովակաձեւ, սնա-մէջ։ —leitung, իգ. խողովակ։ —werk, չ. ջրմուղ, (ջր)ադուգայ։ —wurm, ար. խ. փողաճճի (Terebella)։

rö'hricht, ած. 6. եղեգնանման։ —, ——եկէ ու— Rö'hrich, չ. 20. շամբ, խարձ, եղեգնուտք։

röhrig, rö'hrig, ած. 6. եղեգնա-լից, եղեգնապատ. 2. խողովա-կաձեւ։

rösen, չբ. h. 8—. թխակավարել, թեւճակօք վարել։

Rokoko, ար. (չ.) 38. ռոքոքո (Լուդովիկոս ԺԴ.ի ատենուան ճարտարապետական՝ ոճ)։

Roll‖brett, չ. (կտաւ)ճնշելու՝ ման-ելու... տախտակ։ —fuhrgeschäft, չ. (սայլակաւ) բեռնակրութիւն։ —fuhrmann, ար. սայլորդ, բեռնակիր։ —fuhrwerk, չ. (բեռնակիր) սայլակ։ —holz, չ. ար—. գլան. ճն. = Mangelholz; 2. ար—. (գլխարկագործի) ճմլոց. 3. դղ. դեղագլան (տապա-գրողաց թանաքը տարածելու)։ —kloben, ար. ար—. ճախարակ, լիսեռ-նիկ։ —kuchen, ար. գլանաձեւ հա-տեայ։ —muskel, ար. անդր. շրջա-նակող մուկն։ —schwanz, ար. խ. գալարատուտն (կ.)։ —stein, ար. երկր. գաշտաքար։ —vorhang, ար. վարագոյր (պատուհանի՝ կառաց)։ —wagen, ար. անուակաւոր կառք. բ. (նաեւ —wägelchen, չ.) սահեղնա-գունդ, ճռնիկ. գ. բեռնակրու-թեան սայլ, բեռնասայլ։ —wäsche, իգ. մամլեալ կտաւէք։

rollbar, ած. 6. հոլովելի, թա-ւալելի, պատատելի, գալարելի։

Rö'llchen, չ. 22բ. (նուզ. Rolle) գլանիկ. Ոփ. մանր դեր։

Rolle, իգ. 85. պատատ, գալար. 2. (աթոռոյ՝ անկողնոյ ոտքին) ա-նուակ. բ. ճախարակ, լիսեռնակ, ծիծեռնակ. գ. (Zeug.)— = Mange, 2.; նոյ. (ճախարակի) անիւ, ա-նուակ. 3. ցանկ. 4. Ոփ. դեր (դե-րասանի մընեբկայացընելու մասն)։

rollen, չբ. h. եւ s. 3—. եւ նբ. թաւալել, գլորել, հոլովել. 2. Wäsche — լուացք մամլել, մամլոյ տակ ճնշել եւ ողորկել. բ. գլա-նաձեւ գործել։ sich — էբ. գլորիլ, թաւալիլ. sich — (lassen) թաւալգլոր խաղալ (ի գիլ գալ), գլորիլ։ — չ. 22բ. անյ+. գլորում. մամլելը, մամլոյ տակ ճնշում։

Rollen‖band, չ. գալարեալ ժա-պաւէն։ —förmig, ած. գլանաձեւ, պատատաձեւ։ —macher, ար. ար—. ճախարակագործ։

Roller, ար. 22—. գլորող, թաւա-լող. բ. մամլող, կտաւ ճմլող եւ ողորկող. 2. անդր. շրջանա-կիչ՝ շրջշրջիչ մուկն։

Rom, չ. 38. տղ. Հռոմ։

Roman, ար. 20. վէպ, վիպասա-նութիւն։

Romane, ար. 34. յ+. —n, Ռոմա-նացի։

romanisch, ած. 6. ռոմանական. —e Sprache ռոմաներէն։

Romanismus, ար. 27. Հռոմէա-կանութիւն. բ. ռոմանականու-թիւն. գ. ռոմանական ասացուած, ռոմանաբանութիւն։

Romantiker, ար. 22—. —in, իգ. 32. վիպագիր, վիպական մատենագիր։

romantisch, ած. 6. վիպական. Das

Digitized by Google

—e, ե. վիպական մատենագրութիւն։

Romanze, իգ. 35. մրմունջ, գողտր երգ, ցուցք (քնարական դիւցազներգութիւն) (հմմտ. — Ballade)։

Römer, ար. 22ա. (—in, իգ. 32.) Հռովմայեցի. 2. կանաչ բաժակ։

römisch, ած. ե. Հռովմէական, Հռովմայ։

römischkatholisch, ած. ե. Հռովմէական-կաթողիկէ։

Römling, ար. 20. նր. եղ. մփ. անդրալեռնական (խիստ կրօնասէր)։

Rondel, չ. 20. բոլորշի՝ կլոր սիւն՝ հրապարակի՝ կամուրջ։

Rondell, չ. 20. — Rondel; 2. դյն. տապար, բոլորշի վահան։ —träger, ար. 22ա. տապարակիր։

Rondo, չ. 38. շրջանուագ (հին Գաղղիացւոց). բ. շրջանաւոր բանաստեղծութիւն. գ. շրջանատող։

Rosa, լտ. — Rose, վայն եբր. sub rosa մտերմաբար, ի ծածուկ։ — յտ. անձ. իգ. 34. (եղ. 28.) Վարդուհի, Ռոզա։ — չ. անփխ. (եւ — ած. ե.) վարդ(ագոյն)։

Röschen, չ. 22բ. (ն—զ. Rose) վարդիկ։

Rose, իգ. 35. վարդ. wilde — վայրի վարդ. 2. փչ. wilde, gelbe — մասուրի ծաղիկ. բ. մասրենի (Rosa dumetorum). բ. ճրտ. (Einsatz.)— վարդազարդ. գ. առծ. mit der Zeit pflückt man die) —n կամ Zeit bringt —n համբերէ, համբերէ, ժամանակին քեզ վարդ բերէ. 3. ախտ. օձիկ ցաւ, օձացաւ (Էըլ—նձըէ)։

Rosenader, իգ. անդր. վարդերակ։ —busch, ար. վարդենի. բ. վարդենիք, վարդենաստան։ —farbe, իգ. վարդի գոյն։ —farben, ած. վարդագոյն։ —fing(e)rig, ած. բնա. die —e Eos վարդամատն այգ։ —hain, ար. վարդենիք, վարդուտ։ —käfer, ար. կն. ոսկի եզնակ (Scarabaeus auratus)։ —kranz, ար. (վարդա)պսակ. բ. կր. պսակ, վարդարան։ —lippen, իգ. յգ. վարդաշրթունք, շառագոյն շրթունք։ —lorbeer, ար. փչ. — Alpenrose; բ. — Oleander. —mädchen, չ. վարդավաճառ օրիորդ. բ. փխ. առոյգ օրիորդ։ —monat, ար. —mond, ար. վարդամերեր ամիս, յունիս։ —stock, ար. փչ. վարդենի wilder — մասրենի. բ. որս. վարդբուն (եղջերուի եղջիւրը կրող ոսկր)։ —wasser, չ. վարդաջուր։ —weide, իգ. փչ. վարդուռի (Salix helix). բ. ծիրանուռի (S. purpurea)։

Rosette, իգ. 35. վարդազարդ. 2. վարդաձեւ զարդ. բ. (Ճիշդ կենդանագիր... պահելու) պակ. գ. (զգեստ կախելու) ճանկ։

rosig, ած. ե. վարդի, վարդական. մն. առոյգ, վարդանման. փխ. in der —sten Laune sein զուարթ՝ ըլլալ։

Rosine, իգ. 35. չամիչ. kleine — հռոմ չամիչ. փխ. große —n im Sack haben ա) ունեցածին վրայ պարծիլ. բ) ապագային վրայ երազներ երազել։

Röslein, չ. 22բ. ն—զ. Rose։

Rosmarin, ար. 20. խնկունի (Rosmarinus)։

Rosoglio (...օլեօ), ար. 38. օղեշկ, քաղցրօղի, ցօղի։

Roß, չ. 15. երիվար, նժոյգ. բ. զամբիկ, ճայիկ. 2. փխ. եղ. մփ. rechtes — ապուշ. 3. — Rössel.

Roß‖aloe, իգ. ձիա(կան) հալուէ (Aloe caballina)։ —apfel, ար. թրիք։ —haar, չ. (ձիու) ձար։ —hären, ած. ձարեայ։ —kamm, ար. ձիու սանդր. բ. — Roßtäuscher. —kastanie, իգ. փչ. վայրի շագանակ, ձիակաղին։ —kastanienbaum, ար. փչ. ձիակաղնենի (Aesculus hippocastanum)։ —schweif, ար. (ձիոյ) ագի. բ. խրձունք, (տղաւարութի) գէսք։ —täuscher, ար. եղ. մփ. խաբեբայ ձիավաճառ. ա—. եբր. ազ. մփ. ձիավաճառ։

Rössel, չ. 22ա. ձիաւոր (ճատրակի)։ —sprung, ար. 13. (ճատրակի մէջ) ձիաւորի ոստում։

Rost, ար. 20. կամ 13. (ա—. անյգ.) ժանգ (նաեւ փխ.). 2. ար—. (Kuch.)— կառակարայ. բ. (Feuer.)— eines Herdes, Ofens (հնոցի) վանդակ, կառակարայ։

rost‖braun, ած. —farben, ած. —farbig, ած. ժանգագոյն, երկաթագոյն։ —fleck, ար. ժանգահարութիւն, ժանգոտութիւն։ —fleckig, ած. ժանգահար, ժանգոտ։

Rö'ste, իգ. 35. Թրջոց, (կտաւ՝ կանեփ) թրջելը, ցօղելը. բ. Թրջոց, ցօղարան (կանեփ թրջելու ատաղան). 2. կռակարայի վրայ եփուած գետնախնձորք. 3. որս. = Rost, 2.

rösten, չբ. հ. եւ ս. 3ա. ժանգահարիլ, ժանգոտիլ. առծ. alte Liebe rostet nicht հին սէրը չի մոռցուիր։ — նբ. ժանգահարել, ժանգոտել։ — ն. 22բ. անյ. ժանգահարութիւն։

rö'st‖en, նբ. 3ա. կռակարայի վրայ խորովել, կռակարայով եփել. 2. որս. (կանեփ՝ կտաւ) ցօղել, թրջել. 3. ազանձել, ամ. բովհրել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց հետ։

röstig, ած. 6. ժանգահար, ժանգոտ. — werden = rosten.

Rotation, իգ. 31. բոլորում, թաւալում։

roth, ած. 6. բղդ. rö'ther, գրդ. rö'thest, կարմիր. — werden ա) կարմրանալ. բ) կարմրիլ. շառագունիլ, շիկնիլ. շէկ, շառագոյն (հերք). 2. (hoch) — բոցագոյն, տարագոյն. բ. պղնձագոյն. որս. (fahl.)— շէկ, շիկագոյն (եղէ). 3. առծ. —e Ruhr թանչք։ —e(r), որ. 6. կարմրագոյն (մարդ). բ. շիկահեր, շէկ (մարդ)։ (das) —, das —e, ն. անփխ. անյ. կարմրութիւն. բ. կարմիր, ներկ. գ. խղ. կարմիր գոյն (խաղաթղթի)։

róth‖ad(e)rig, ած. 6. կարմրերակ։ —auge, ն. կարմիր աչք. բ. կարմրաչուի (մարդ...). գ. կն. կարմրակն (ձուկ) (Cyprinus rutilus)։ —bart, որ. շէկ՝ կարմիր մօրուք. բ. կարմրամօրուս։ —blindheit, իգ. բնգ. կարմրախտութիւն, անկարմրախտութիւն (աչաց կարմիր գոյն չզանազանելը)։ —buche, իգ. բս. փեկոն (Fagus silvatica)։ —eisenerz, ն. —eisenstein, որ. հն. կարմրաքար։ —fahl, ած. շէկ։ —fichte, իգ. բս. եղեւին (Pinus abies)։ —fink(e), որ. կն. սարեկիկ, խայտիտ (Fringilla caelebs)։ —fuchs, որ. աղուէս (= Fuchs). բ. աշխէտ (ձի)։ —glühend, ած. կարմրացեալ, տարագոյն, հրաշէկ։ —haut, իգ. կարմրամորթ (մարդ)։ —huhn, ն. կն. կարմրակաքաւ (Tetrao rufus)։ —kohl, որ. բս. կարմիր կաղամբ։ —kupfererz, ն. հն. կարմրապղինձ։ —lauf, որ. առծ. = Rose, 4.; բ. = rothe Ruhr (տ. նոյնը 3.). —schimmel, որ. ճարտուկ, ճանճկէն (ձի...)։ —schwänzchen, ն. կն. կարմրատուտն (թռչուն) (Motacilla phoenicurus)։ —specht, որ. կն. = Buntspecht. —stift, որ. = Röthel. —wälsch, ն. ծածկաբանութիւն։ —wild, ն. կն. որս. շիկերէ (եղջերուք այծեմանք)։

Rö'the, իգ. 35. կարմրութիւն, կարմիր. գխ. շառագունանք։

Rö'thel, որ. 22ա. կարմիր մատիտ. բ. որս. տուտ, կարմրադեղ։

Rö'theln, յգ. անփխ. առծ. կարմրուկ, կարմրուկեց. մծն. հարսնիթ, վարդի ծով։

rö'th‖en, նբ. 3ա. կարմիր ներկել, կարմրցընել։ sich — չբ. կարմրանալ. (այտից) գունաւորիլ. (երեսի) շառագունիլ, կարմրիլ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. կարմրանալը, շառագունանք։

rö'thlich, ած. 6. կարմրախառն. բ. (մծն. հերաց) շիկախառն։

Rótte, իգ. 35. գունդ, խումբ. ջոկ, դասակ. գլ. մտ. ժողով՝ խումբ դաւաճանաց. նախիր (փիլիսոփայից). բ. կողմնակցութիւն. գ. աղանդ. 2. որս. վոհմակ (գայլոց). 3. զին. ջոկատ, տողան (զօրաց), դաս։

rótten, նբ. եւ sich — չբ. 3բ. խմբել, ժողովել։

Rotúnde, իգ. 35. բոլորշի շինուած. բ. գմբեթաւոր հովանոց. գ. ոսկենազարդ՝ գմբեթարդ վայր։

Rotz, որ. 30. անյ. խլինք։

rótz‖behaftet, ած. անփփ. անդամծորոտ (ձի)։ —löffel, որ. ամ. մանուկ ժպիրհ՝ անխրատ։ —näschen, ն. ամ. —nase, իգ. խլնոտ քիթ. բ. գխ. (ընտանական բառ) խլնոտ։

rótzig, ած. 6. խլնոտ. բ. անդամծորոտ։

Rouléau (րու—լօ), ն. 38. (յգ. -ş ռու—լօզ) ստոր, պատուհանի վարագոյր։

Roulétt, ն. 38. գլորիկ (բախտախաղ մը)։

Digitized by Google

Routine, իգ. 35. անյփ. վարժութիւն, փորձ ըլլալը։
routini(e)rt, ած. 6. վարժ, փորձ։
Royalismus, ար. անփխ. անյփ. թագաւորականութիւն, թագաւորական կողմնակցութիւն։
Royalist, ար. 13. թագաւորական։
rrrum! մկ. թմբը (ձայն թմբկի)։
Rü'bsrettig, ար. ոչ. կարմիր բողկ (Raphanus sativus)։ —saat, իգ. —samen, ար. ոչ. = Rübsen.
Rü'bchen, չ. 22բ. (նուզ. Rübe) շաղգամիկ. ծխ. ռ. Rübe, 1. բ.։
Rü'be, իգ. 25. ոչ. երկ. գոնգեղ (Rapa). weiße — շաղգամ. gelbe — ստեպղին (= Mohrrübe). rothe — ճակնդեղ, կարմրուկ (= rothe Beete). բ. ծխ. durch ea. wie Kraut u. —n ռ. Kraut, 2.; 3—m —n կամ Rübchen schaben (երկու մատուցներն իրարու շփելով) մէկը ծաղրել։
rü'benartig, ած. 6. ոչ. շաղգամատեսակ։
Rübel, ար. 22—. ռուբլի։
Rubicell, ար. 20. հփ. լմնակայծ։
Rubin, ար. 20. հփ. սուտակ, կայծ։
Rubrik, իգ. 31. կարմրագիր, վերնագիր, խորագիր։
rubrizi(e)ren, նբ. 8—. երկ. վերնագրել. 2. կարմրագրել։
Rü'bsen, չ. 22բ. երկ. վայրի շաղգամ (Brassica napus)։
ruchbar, ած. 6. հռչակեալ, աշխարհածանօթ. — machen հռչակել. — werden հրապարակագոյժ ըլլալ։
Ruchbarkeit, իգ. 31. անյփ. աշխարհածանօթ՝ հրապարակագոյժ ըլլալը։
ruch||los, ած. ընփ. աներես, անզգամ, ժանտագործ։ —losigkeit, իգ. անզգամութիւն, յոռութիւն։
Ruck, ար. 20. ցնցում. 13. թօթափում, (առնձը...) ի բաց ձգելը. սասանում. auf einen —, mit einem — մէկ անգամով, մէկէն։
Rü'ck||anspruch, ար. երկ. յետսկոչում (վաճառման՝ պաշտօնի). բ. դիմում, ապաւինելութիւն։ —bettung, իգ. փխ. տարահարթակ մարտկոցի։ —bewegung, իգ. ընկրկում։ —bleibsel, չ. մնացուած, մնացորդ։ —blick, ար. յետսհայեցուած, վերահայուած։ —fahrt, իգ. (կառքով...) դարձ։ —fall, ար. երկ. = Heimfall; բ. նր. վերադառնալու (ի մեզ). ախտ. (հիւանդութեան...) կրկնութիւն։ —fällig, ած. երկ. = heimfällig; բ. նր. վերադառնալու. ախտ. կրկնելու։ —fluß, ար. զեղում, ետդարձութիւն։ —gang, ար. դարձ, դառնալը. փխ. նահանջ, դարձ. բ. յետադիմական խաղացք. տաղ. (մոլորակաց) յետախաղաց շարժում, յետախաղացութիւն. ծխ. = Krebsgang; գ. չյաջողութիւն, չկատարուիլը։ —gängig, ած. յետախաղաց. չկատարուող. — werden չիրականանալ. ետքի չունենալ։ —gängigkeit, իգ. յետախաղացութիւն, չկատարուիլը, եղծում, քակում։ —grat, ար. (չ.) անդր. ողնաշար, ողնայար։ —halt, ար. փխ. պահեստ(ի զօրք). բ. նեցուկ, զօրավիգն. երկ. յետակոչում. գ. թաքուն նկարագիր, թաքունութիւն. ohne — առանց թաքուն խորհրդոց, յայտնայայտնապէս, անկեղծօրէն։ —kauf, ար. յետս գնելը, վերագնում։ —kehr, իգ. —kunft, իգ. (վերա)դարձ։ —lauf, ար. դարձ. ետդարձութիւն (ջուրց). բ. տաղ. յետախաղացութիւն. գ. փխ. (յետս) ընկրկում (թնդանօթի)։ —läufig, ած. մն. անդր. յետախաղաց։ —lehne, իգ. թիկունք (աթոռոյ)։ —reise, իգ. (հմմտ. Hinreise) դարձ։ —ruf, ար. յետակոչում։ —schein, ար. ցոլացում, ցոլք. բ. = Revers, 2. —schlag, ար. հակազդեցութիւն. ծխ. շաչողանք։ —schreitend, ած. յետախաղաց։ —schritt, ար. յետախաղաց ընթացք, յետաշրջութիւն։ —seite, իգ. ընդդիմակողմն, հակառակ կողմն։ —sicht, իգ. ակնածութիւն, նկատում. auf et., 3. — nehmen բանէ՛ մէկը մ'ակնածիլ, ակնածութիւն ընել. բ. մեծարանք։ —sichtlich, մ. (սեռ.ով կամ auf-ով) —sichts, մ. կամ նխ. սեռ.ով. յաղագս..., նկատմամբ..., գալով...։ —sichtsvoll, ած. շատ ակնառու՝ ակնածող. sehr — gegen 3. sein մէկուն շատ մեծարանք՝ ակնածութիւն ընել։ —sprache իգ. բանակցութիւն, խորհուրդ. mit

Digitized by Google

J—m — nehmen կամ halten մէկուն հետ բանակցիլ, խորհրդակցիլ։ —sprung, ար. յետսատատուտում։ —stand, ար. (մնձ. պարտուց...) մնացորդ, մնացած. իրֆ. im —e sein ի յապաղման ըլլալ։ —stände, յփ. առանելիք. բ. փմ. մնացորդ, մնացուած։ —stoß, ար. յետս մղում, ընդդիմահարուած, ընկրկում։ —tritt, ար. յետս (ետնուած) քայլ. — zum Katholizismus դարձ յուղղափառութիւն. բ. լքում, թողում. գ. ետ քաշուիլը, նահանջ, մեկնիլը, առանձնանալը։ —vergütung, իգ. հատուցում։ —wand, իգ. յետակողմեան որմ։ —wärts, մ. յետս (կոյս), յետսադարձ. — sitzen (կառքի մէջ) յետս կոյս նստիլ. փխ. mit ihm geht es —wärts իրերը գէշ՝ ետ կ'երթան։ —wechsel, ար. վճ. ետ դարձուած փոխանակագիր։ —wirken, չբ. h. 3—. անբյ. ընդդիմագործել, հակառակազդել։ —wirkung, իգ. հակառակազդեցութիւն։ —zielend, ած. քր. փոխադարձ։ —zug, ար. (մնձ. զին.) դարձ, նահանջ։

Rü'cken, ար. 22բ. կռնակ, կուռն. թիկունք. gegen —, mit dem — gegen etw. gekehrt կռնակ կռնըկի. 2. J. den — decken մէկուն թիկունք՝ կռնակ ըլլալ, օգնել. auf den — fallen յորսայս՝ կռնըկի վրայ իյնալ. hinter J—s կամ J—m hinter'm — (հչ—նչ. in's Gesicht) (մէկէ մը) ծածուկ, գաղտ. es läuft mir eiskalt über den — սարսուռ կը զգամ։

rü'cken, նբ. 3—. խախտել (ի տեղւոջէ), յառաջ մղել, սանիլ. շարժել. բ. փեղ—ֆօխ—րէ—ն ցո—ցընելով Ձ.է Ը— Դե.է Հեփ. den Tisch an's Fenster — սեղանը պատուհանին մերձեցընել. den Topf vom Feuer — պտուկը կրակին վրայէն մէկդի ընել. 2. den Weiser der Uhr (նաեւ die Uhr) — ժամացուցի սլաքը յառաջ տանիլ՝ ետ սանիլ։ — էբ. sich nicht — und rühren տեղէն չշարժիլ, չխլրտիլ։ — չբ. h. an կամ mit et. — բան մը շարժել՝ տեղէն փոխել. բ. առ. **rucken**; elektrische Schläge rücken durch den Körper ելեկտրական հարուածները մարմինը կը ցնցեն. es ruckt und zuckt (mir) durch den Körper բոլոր մարմնով ջղայց ձգտում կը զգամ. 2. ն.ազ. յառաջ երթալ, յառաջանալ. բ. ետ երթալ. գ. ընկրկիլ. dicht an etw. — իրարու մօտենալ. an J—s Stelle — մէկուն տեղը բռնել. herauf — յառաջադիմել. mit dem Gelde, der Sprache heraus — փ. **herausrücken**; von der Stelle — տեղէն շարժիլ. aus dem Lager — բանակէն ելլել. vor e—e Stadt — մինչեւ քաղաք յառաջանալ։ — չ. 22բ. անյփ. տեղափոխութիւն. շարժում. յառաջացում։

Rü'cken(marks)darre, իգ. —խժ. ողնահիւծութիւն։ —flosse, իգ. ձկ. ողնաթեւ, ողնային լողարան։ —lehne, իգ. թիկունք, յենարան։ —mark, չ. անդզ. ողնածուծ։ —schild, ար. ձկ. (մկլատայ) ողնապատեան։ —schmerz, ար. —խժ. ողնացաւ։ —seite, իգ. կռնակ, կռնըկի կողմը, թիկունք։ —stück, չ. քամակ, թիկնամասն։ —wirbel, ար. անդզ. ողնայար։

Rü'cker, ար. 32—. —in, իգ. 32. յառաջացընող, յառաջ շարժող։

rü'cklings, մ. յետս (կոյս). sich — bewegen, gehen յետս յետս՝ յետս ընդդէմ շարժիլ՝ երթալ. 2. — liegen ընկողմանիլ։

rücksen, չբ. h. 3փ. մնչել (աղաւնոյ), մ. մումուել։ — չ. 22բ. անյփ. մնչիւն։

Rü'de, ար. 3ա. ձկ. գամփռ. 2. որս. որձ, արու (շան՝ աղուեսու, գայլ)։ — ած. s. = roh, a.

Rüdel, չ. 22բ. որս. խումբ, ջոկ, փոհմակ, երամ։ [խումբ։

rüdelweise, մ. ջոկ ջոկ. խումբ

Rü'denhund, ար. = Rüde, 1.

Rüder, չ. 22—. ն—ւ. թիակ, թեւածակ (նաւու). բ. ղեկ, ուղղեակ. am — sein, sitzen, das — führen ա) ղեկը վարել, ղեկավարել. բ) փխ. (տէրութեան) վարչութիւնը ձեռքըն ունենալ։

Rüdersbank, իգ. ն—ւ. թիավարի նստարան։ —federn, իգ. յփ. ձկ. թռչաթեւք, թռչարանք։ —knecht, ար. ն—ւ. թիակավար։ —pinne, իգ. ն—ւ. քեղիք, սանիք։ —stock, ար. ն—ւ. = Ruderpinne.

Rudera, յփ. անփխ. մնացորդք, նշխարք, բեկորք։

Rúderer, ար. 22ա. թիավարող։

rúdern, նբ. եւ չբ. հ. եւ ſ. 3ա. թիավարել, թիավարելով երթալ. 2. փխ. լողալ. (ձուկ մը) թեւերը շարժել. բ. թեւերը շարժել (քալելու ատեն)։ — չ. 22բ. անյ. թիավարում. լող։

Ruf, ար. 20. գոչիւն, կոչում, աղաղակ, ձայն. 2. կոչ(ում). 3. կոչում (պաշտօնի). er hat e—n — als Professor nach B. erhalten իբրեւ ուսուցիչ Պերլինի համալսարանը կոչուեցաւ՝ կանչուեցաւ. 4. ձայն, ազդանշան (փողոյ...). 5. որս. (անասնոց ձայնին նմանցընելու գործի) ձայնահան. 6. (անյ.) լուր. es geht der —, daß... լուր կայ՝ թէ... 7. (անյ.) համարում, (վատ) համբաւ, (մեծարոյ) կարծիք. im —e des Geizes stehen ագահ համարուիլ. in üblen — bringen մէկը վատահամբաւել՝ չարահամբաւել. բ. հռչակ, անուն բարի. յարգ, ընդունելիութիւն։

Rúfname, ար. 34. (մկրտութեան) անուն։

rúfen, չբ. հ. 24. ցնցա. 3ա. կոչել. աղաղակել, գոչել. in's Gewehr — ի զէն կոչել. um Hülfe — յօգնութիւն կոչել։ — նբ. 3. — (մէկը) կոչել. J—m et. in's Gedächtniß — մէկուն բան մը յիշեցընել. 3. wieder in's Leben — մէկն յարուցանել. 2. wie gerufen kommen յարմար (ժամանակին) գալ. 3. նաեւ փբ. 3. wach — աղաղակելով մէկն արթնցընել. sich heiser — շատ պոռալէն կոկորդը չորնալ, կերկերիլ։ — չ. 22բ. անյ. աղաղակ. կոչ(ում)։

Rúfer, ար. 22ա. **—in**, իգ. 82. կոչող, կանչող. աղաղակող. 2. նաւ. ձայնատար (փող)։

Rü'ffel, ար. 22ա. ընտ. կշտամբանք։

rü'ffeln, նբ. 3ա. ընտ. 3. — կշտամբել։

Rü'ge, իգ. 35. կշտամբանք, սաստ (հմմտ. **Rüffel**). ամբաստ, պարսաւանք. յանդիմանութիւն, ազդարարութիւն. e—e — bekommen կշտամբուիլ. 2. իրք. ամբաստանութիւն, զեկուցում (ոճրի). բ. յանցանք, ոճիր. գ. պատիժ։

Rü'gesamt, չ. **—gericht**, չ. արդարութեան ատեան. այժմ պատժական ատեան։

rü'gen, նբ. 3ա. 3. wegen et. — մէկը բանի մը համար կշտամբել, յանդիմանել. պարսաւել, դարաւել. 2. իրք. ամբաստանել, զեկուցանել. բ. պատժել։

Rü'ger, ար. 22ա. ամբաստանիչ, զեկուցիչ. 2. պարսաւող։

Ruh, իգ. 31. = **Ruhe.**

Rúhe, իգ. 35. (ա. անյ.) հանգիստ. դադար(ում). հանդարտութիւն. sich zur — begeben հանգչելու՝ քնանալու երթալ. 2. — seiner Asche! — sei mit ihm! հանգիստ ի խաղաղութեան (ննջեցելոյ մը համար). բ. einem Hunde — **bedeuten** շուն մը պառկեցընել. dem Geiste — **gönnen** միտքը [illegible] հանգուցանել. J—m keine — gönnen մէկուն դուլ ու դադար չտալ. er **hat** auf keinem Flecke — անդ մ'ալ չի կրնար կենալ. ich habe keine — vor ihm բոպէ մ'ալ հանգիստ չի թողուր զիս. man hat keine — vor ihm զամէնը կը նեղէ՝ անհանգիստ կ'ընէ. (**haltet**) —! լռէ, լռութիւն. ընտ. Sie werden uns doch die — nicht **mitnehmen** կը յուսամ որ մեր խաղաղութիւնը չէք վրդովեր. գ. նբ. ձիանց կերը. lassen Sie mich **in** —! հանգիստ թողուցէք զիս. **zur** — bringen մէկը խաղաղել՝ հանդարտեցընել. zur — geben ա) պառկելու երթալ. բ) մեռնիլ. 3. = **Ruhestätte.**

Rúhe|bank, իգ. (հանգչելու) նստարան։ **—bett**, չ. բազմոց, բազմական։ **—kissen**, չ. բարձ, սնարք։ **—los**, ած. անհանգիստ, խռովեալ, յուզեալ։ **—platz**, ար. (**—plätzchen**, չ.) հանգստեան վայր. բ. [illegible] — auf e—r Treppe սանդղապլուխ ([illegible])։ **—punkt**, ար. հանգչելու կէտ. դադար. (նաեւ իրք. փղշ.) հանգիստ ([illegible])։ **—sessel**, ար. հանգչելու աթոռ, (բազկոց) գահ. ([illegible]) թիկնաթոռ, բազկաթոռ։ **—stand**, ար. հանգիստ. բ. առանձնութիւն, միայնութիւն. զին. դատարկութիւն, անգործութիւն։ **—stätte**, իգ. հանգստոց, ապաստան, ապաւէն. բ. փխ. (**letzte**) — գերեզման (= **Grab**)։ **—stifter**, ար.

Digitized by Google

խաղաղարար։ —störer(in, էգ.), որ. խռովարկու, խռովիչ, ամբոխիչ. բ. խաղմարար, աղմկարար։ —Störung, էգ. խռովարկութիւն, աղմկարարութիւն։ —voll, ած. խաղաղ, հանդարտ, հանգիստ։

ruhen, չբ. հ. 3—. հանգչիլ. դադարիլ. von seiner Arbeit — աշխատութենէ դադրիլ. (դամբանագիր) hier ruht (in Gott)... աստ հանգչի (ի Տէր...). 2. հանդարտ ըլլալ. չշարժիլ. բան մը չընել. Ihre Erfolge lassen ihn nicht — յաջողութիւնք (անոր) քունը կ'արգելուն. lasset die Todten —! մի աշխատ ատենէք զմեռեալս։ — նբ. (մարդը...) հանգուցանել, սփոփել։ sich — էբ. հանգչիլ։ — չ. 22բ. անյ. հանգիստ։

ruhig, ած. 6. հանգիստ, խաղաղ, հանդարտ. 2. լռին, լուռ. խաղաղասէր. խաղաղարար։ —! լուռ. bei —em Blute, bei —er Überlegung հանդարտութեամբ, անխռովարար. պաղարիւնութեամբ. բ. նոյ. —e See հանդարտ ծով։ — է բացզառ-բեան ած. է հեզ. —athmend, ած. հանդարտ շունչ առնող։

Ruhm, որ. 20. անյ. փառք, համբաւ, հռչակ. sich mit — bedecken (— ernten) փառաւոր ու քաջանուն ըլլալ. Das gereicht ihm zum —e այդ՝ իրեն փառք՝ գովութիւն է. 2. hoher — մեծ համբաւ՝ հռչակ. 3. — Ruf; 4. հնց. աղաղակ, գոչիւն։

rúhm|bedeckt, ած. փառաւոր. մեծաշուք, քաջանուն։ —(be)gierde, էգ. փառասիրութիւն։ —begierig, ած. փառասէր։ —redig, ած. անձնագով, անձնապարծ։ —redigkeit, էգ. անձնագովութիւն։ —reich, ած. փառաւոր(եալ)։ —sucht, էգ. փառամոլութիւն։ —süchtig, ած. = ruhmbegierig. —würdig, ած. փառաւոր, փառաւորեալ, մեծանուն։

rü'hmen, նբ. եւ sich — էբ. 3—. sich einer Sache —, sich wegen կամ mit et. — բանի մը վրայ պարծիլ. պանծալ, պերճանալ. 2. գովել. հռչակել, հռչակ հարկանել։ — չ. 22բ. անյ. գովութիւնք. viel — von et. machen բան մը շատ գովել, երկինք բարձրացընել։

rü'hmenswerth, ած. 6. գովելի։

Rü'hmer, որ. 22—. շատ գովող. գովաբանիչ։

rü'hmlich, ած. 6. փառաւոր. մեծանուն. գովելի։

Rü'hmlichkeit, էգ. 31. փառաւորութիւն. պատուաւորութիւն։

Ruhr, էգ. 31. ախտ. (rothe) — թանչք. 2. երկ. կրկնարոր եւ երերքնարոր ըլլալ. կրկնարորութիւն. 3. որ. երգակ (թռչուն). բ. մաշկաթռչուն. 4. նոյ. (նաւու յատակին քուրիլը) խրկըլ. խրում։

rúhr|artig, ած. թանչաձև։ —krank, ած. ախտ. թանչոտ։ —kraut, չ. տկ. ճաղճղուտ, կատուաթաթ, տախուծամագիլ (Gnaphalium)։

Rü'hr|gabel, էգ. շարժելու՝ խառնելու պատառաքաղ։ —haken, որ. որ—. կայծախիխառնիչ (հնոցի). բ. որմ. (կիր... խառնելու) թիթոց։ —krücke, էգ. որ—. խառնիչ (թիչ եւ իջէ բանի). մռն. թիթոց։ —löffel, որ. իհ. շերեփ։ —stecken, որ. —stock, որ. խառնիչ։

rü'hrbar, ած. 6. շարժելի. 2. դիւրազգաց։

rü'hren, չբ. հ. 3—. դպչիլ. հպել. շօշափել. 2. = herrühren. — նբ. շարժել. kein Glied — können անդէն շարժիլ չկրնալ. 2. զարնելով... ձայն հանել. die Trommel — թմբուկ զարնել՝ հարկանել. 3. ծնյս. = an-, berühren; 4. ազդել. հարկանել, (յանկարծ եւ սաստիկ) բախել. 5. շարժ(լ)ել, խառնել. որ—. (Gips դաճ) թնթել. 6. Յ. — մէկը մեկուն սիրտը շարժել։ — sich էբ. sich — und regen, sich rücken und — (անդէն...) շարժիլ ու խլրտիլ. 2. es rührt sich sein Gewissen խիղճը կը խայթէ։ —d, դրբ. եւ ած. շարժող, սրտաշարժ, յուզիչ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. շարժում։

rü'hrig, ած. 6. շարժող, անհանգարտ. մռն. շոյտ, արագ. գործօն։

Rü'hrigkeit, էգ. 31. շուտութիւն, արագութիւն, գործօնութիւն։

Rü'hrung, էգ. 31. տ. Rühren, չ.։

Ruin, որ. 20. կորուստ, քայ. կործանում։

Ruine, էգ. 35. աւերակք։

ruini(e)ren, նբ. եւ sich — էբ. 3—. կործանել, աւերակ դարձընել։

Digitized by Google

Rülps, ար. (եղ. 8. յփ. 18.) ռմ. զզայռութիւն, զզայռ. 2. փխ. կոպիտ՝ բիրտ մարդ։

rü'lpsen, չք. h. ռփ. ռմ. զզայռել։ — չ. 22բ. անյփ. զզայռ(ում)։

Rum, ար. 88. անյփ. շաքարօղի (րօմ)։

Rumä'ne, ար. 84. **Rumä'nin**, իփ. 32. Ռոմանացի։

Rumä'nien, չ. 22բ. աշխ. Ռոմանիա։

rumä'nisch, ած. 6. ռոմանական։ — չ. անփխ. das —e, die — Sprache ռոմաներէն։

Rumélien, չ. 22բ. աշխ. Ռումէլի։

Rúmmel, ար. 22ա. դղրդիւն՝ բազմութեան հանող ձայն. 2. = Gerümpel, 2.; 3. et. im — (կամ den ganzen —) kaufen (զամենայն) միահամուռ գնել. 4. ռա. փխ. den ganzen — kennen (տան... մը) ամէն ծակ ու մուտը գիտնալ. բան մը մանրամասն ճանչնալ. den — verstehen կնճիռը գիտնալ. 5. աղմուկ, ամբոխ։

Rummeléi, իփ. 31. = Gerumpel, 1.; 2. հին եւ մաշ՝ անպիտան գործի՝ իր։

rúmmeln, չք. h. 3ա. (գլորելով) հնչիւն՝ դղրդիւն հանել. ճռնչել (անուի...). 2. s. der Wagen ist über die Brücke gerummelt կառքը ճռնչելով կամուրջէն անցաւ. 3. անդ. բ. es rummelt und kullert mir աղիքս կը կարկաջեն՝ կը գռգռան։ — չ. 22բ. անյփ. կռինչ, աղաղակ։

Rumór, ար. 20. շռինդ, շշուկ, ժխոր. աղաղակ, աղմուկ։

rumóren, չք. h. 3ա. աղմկել, շշուկ՝ ժխոր հանել։

Rumórer, ար. 22ա. աղմկող։

Rúmpel‖kasten, ար. հին կառք. բ. յոռի ձիւթակ։ —thier, չ. խարարատի խող, (մատաղակախազ) խող։

Rumpeléi, իփ. 31. = Gerumpel, 1. եւ 2.

rúmpelig, ած. 6. = holp(e)rig.

rúmpeln, չք. h. եւ s. 3ա. = rummeln, 1. — նբ. Alles durch ea. — ամէն բան վեր ի վայր ընել. 2. h. (այսր անդր) տարուբերել. ը. մփ. — hänseln, 2. — չ. 22բ. անյփ. = Rummeln, չ.։

Rumpf, ար. 18. (ծառի) բուն. բ. անդղ. Ռ. կոճղ (մարմնոյ), իրան. 2. (Թեւոց) կմախք. ար. (մեքենայի) մարմին. բ. (երկանաքարի մէջ ցորեն հանելու համար դողդոջուն ձագար) դոխն, ողուն. 3. երչ. աթոռակ (քեղուլ հաստատուած արօրի մասն) (= Pflugpolster); 4. (նաեւ Rump) կեղեւահիւս կողով. բ. (ձկնորսաց) ողորահիւս տակառ։

rü'mpfen, նբ. 3ա. եւ 8փ. կրճկել, ամփոփել, խորշոմեցընել. den Mund (ընփ. das Maul) — դէմքը խոժոռեցընել։

rund, ած. 6. բոլորշի, բոլորակ. բոլորաձեւ, կլոր. բ. անկեղծաւոր. յայտնի, մեկին. — abschlagen բացէ ի բաց մերժել. —e Stimme լի եւ հաստատուն ձայն. e—e —e Rechnung machen կլոր հաշիւ ընել. 2. կլորնալ, բոլորակնալ, գնդաձեւ. — machen կլորցընել, բոլորակել. — w. կլորնալ. eine —e, volle Stunde ամբողջ ժամ մը. — heraus gesagt որոշ ըսելու համար. ար. ein Gefäß — schlagen աման մը բոլորակել. 3. շուրջ, շուրջանակի. es geht Alles mit mir — գլուխս կը դառնայ. 4. փխ. et. — machen, bringen բան մ'ամբողջացընել, ի յանգ հանել։ — չ. 20. կլոր բան. մն. = Erdenrund.

Rúnd‖bau, ար. նրփ. բոլորաձեւ շինուած։ —**bogen**, ար. ար. (հկռնչ. Spitzbogen) նրփ. կամար (աձեւ յօրինուած)։ —**bogig**, ած. կամարաձեւ։ —**erhaben**, ած. կորնթարդ։ —**fahrt**, իփ. բոլորաձեւ շրջան, ժուռ գալը։ —**falt**, իփ. խորշ, փոթուած։ —**gang**, ար. մն. զին. գիշերապահութիւն; —**gedicht**, չ. շրջանաւոր բանաստեղծութիւն։ —**gemälde**, չ. շրջապատկեր, համատարած պատկեր։ —**gesang**, ար. շրջանուագ։ —**lauf**, ար. = Kreisbewegung. —**platz**, ար. բոլորակ, կլոր վայր։ —**reise**, իփ. շրջան, ուղեգնացութիւն։ —**säule**, իփ. բոլորշի սիւն։ —**schau**, իփ. շրջապատկեր. բ. փխ. (ի լրագիրս) politische — քաղաքական տեսութիւն։ —**schild**, ար. ասպար, բոլորշի վահան։ —**schnur**, իփ. ար. օղ, լամբակ։ —**schreiben**, չ. շրջաբերական։ —**stab**, ար. նրփ.

Digitized by Google

պարոյտ, բոլորշէ ցից : —Rädchen, չ. կաճ(առկ) (սեան գլխոյ զարդ մը): —tanz, ար. շրջա(դարձ)կաքաւ : —wacht, էգ. չփն. պահականորդք : —weg, ար. շրջումն՝ կլոր ճամբայ. բ. Հ. բացէ ի բաց, յայտնապէս, ամփփն :

Rúnde, էգ. 35. շրջանակ, բոլորակ. 2. պարողաց շրջան. բ. գինըմպուաց ակումբ. գ. զինուորապահութիւն, շրջան, (զինուորապահաց) այցելութիւն. դ. զինուորապահք, պահանորդք :

Rü'nde, էգ. 35. կլորութիւն, բոլոր(ակ)ութիւն. (Kugel-)— գնդաձեւութիւն. բ. էփ. յղկեալ՝ ճախարակեալ ըլլալը :

rúnden, rü'nden, նբ. եւ sich — էբ. 3բ. կլորցընել, բոլորակել : — չ. 22բ. անյ. Rü'ndung, էգ. 31. բոլորակում, կլորցընելը : [կանոն :

Rúndestock, ար. 7. մեծ՝ բոլորակ

Rúndheit, էգ. 31. անյ. = Ründe.

rúndlich, ած. 6. բոլոր(ակ), բոլորաձեւ. գէր, գիրուկ, յղր (մարդ). կամարաձեւ, կորացեալ :

Rúndung, էգ. 31. = Runden, չ. 2. = Ründe; 3. = Rund, չ.; 4. զմրեթարդութիւն. բ. կամար :

Rúnkel, էգ. 35. տ—. երժ. —rübe, էգ. ճակնդեղ, կարմիրբազուկ (Beta vulgaris):

Rúnzel, էգ. 35. (մորթոյ...) խորշոմ, կարկամութիւն. փոթ(ուած). 2. —n um die Augen haben աչաց խորշ՝ կարկամութիւն ունենալ :

rúnz(e)lig, ած. 6. փոթուած, խորշ խորշ, կարկամեալ, խորշոմեալ :

rúnzeln, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. փոթել, խորշխորշել, խորշոմեցընել, պռստել (զյօնքը):

Rü'pel, ար. 22ա. ըմփ. շինական. թանձրամիտ (գ.): —ei, էգ. շինականութիւն. տմարդութիւն :

rü'pelhaft, ած. 6. թանձրամիտ, շինական :

rúpfen, նբ. 3ա. եւ 3գ. քաշել, Հանել. կորզել, յափշտակել. 2. փետրել, փետրաթափել. էփ. 3. — մէկն ընչաթափել, կողոպտել (ի խաղու): — չ. 22բ. անյ. կորզելը :

Rúpfer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. փետրող, փետրաթափող :

Rúpie, էգ. 35. (Gold-, Silber-)— րուպի (ոսկի՝ արծաթ դրամ Հնդկաց) տ. Lack, չ.:

rúppig, ած. 6. պատառոտուն, ցնցոտաւոր, աղքատ. խեղճ. Թըշուառ :

Rúppigkeit, էգ. 31. պատառոտութիւն՝ ցնցոտաւոր ըլլալը. Թշուառութիւն :

Rúppsack, ար. 13. ըմփ. = Lump, 1.

Rúprecht, յտ. ան. ար. 38. Ռուբերդոս. Knecht — շրջապայ (շրջող ուրուականն):

Rusch, ար. 20. կամ 13. = Binse, 1.

Rü'sche, էգ. 35. (պաստառակէ) փոթ փոթ զարդ, խորշուն :

rúscheln, չբ. հ. եւ ս. 3ա. = huscheln u. huschen, չբ. ը. մտ. յախուռն գործել, Հարեւանցի կատարել :

Ruß, ար. 20. մուր, ուռնջ. նկ. մուրամածուխ, մուր (նկարիչ). 2. էփ. մութ, մշուշ. 3. երկ. = Rost.

rúßartig, ած. մրանման, մրագոյն : —beschmutzt, ած. մրոտ : —kreide, էգ. սեւ կաւիճ : —schwarz, չ. = Kienruß.

Rússe, ար. 34. —in, էգ. 32. ռուս. 2. = Kakerlak, 1.

Rü'ssel, ար. 22ա. բն. (փղի մի-ջատաց...) պատրիճ, (վարազի) կընճիթ :

rü'sselförmig, ած. կնճթաձեւ : —käfer, ար. բն. կնճթաձեւ, կընճթաւոր ճճի. մն. ուտիճ (Curculio):

rü'sselig, ած. 6. կնճթաւոր :

rúßen, չբ. հ. մուր շինել՝ յառաջ բերել. 2. մրագոյն ներկ զարնել, մրագունել : — նբ. մրոտել, (մրով) սեւցընել :

rúßig, ած. 6. մրոտ, մրճոտ, սեւացեալ. 2. երկ. ժանգալից (ցորեան...):

rússisch, ած. 6. ռուսական. die —e Sprache, das —e, ռուսերէն. 2. = Rohre, 3. գ.:

Rúßland, չ. 38. աշխ. Ռուսիա, Ռուսաստան :

Rü'stbock, ար. ար—. լաստակի նեցուկ : —holz, չ. ար—. լաստակի գերան. բ. բվ. նեցուկ, յենակ : —kammer, էգ. զինարան, զինանոց.

Digitized by Google

ք. զինուց թանգարան։ —leiter, էգ. թարփաայ, (կաՀանիր սայլէ) կող։ —loch, չ. ար-. (գերան... դնելու) որմածակ։ —platz, ար. զին. զինանոց, զինապեղ։ —tag, ար. պատրաստութեան օր. մն. Հրակուռն, (ասնի մը) նախատօնակ։ —wagen, ար. կաՀանիր կառք։ —zeug, չ. գործիք, կազմածք, մեքենայք. զին. ը. մփ. պատերազմի կազմածք, զէնք. auserwähltes — անօթ ընտրութեան։

Rü'ste, էգ. 35. անյփ. = Ruhe; zu(r) — gehen պառկիլ. (արեւու) մար մտնել, ի մարն դառնալ. ը. մփ. = zu Ende gehen (տ. Ende, 1.).

rü'sten, նբ. եւ sich — ինք. 8բ. պատրաստել, Հանդերձել, տրամադրել (զանձն բանի մը). 2. 3. mit et. — մէկը բանով մը վառել՝ ամրացնել. զին. Soldaten — զօրքն սպառազինել՝ վառել. 3. ար-. լաստակել, լաստակ կանգնել։ — չ. 22բ. անյփ. = Rüstung.

Rü'ster, ար. 22ա. Հանդերձող, կազմող։ B. — էգ. 35. տկ. կնձնի (Ulmus)։

Rü'stigkeit, էգ. 31. անյփ. զօրութիւն, առուգութիւն։

Rü'stung, էգ. 31. պատրաստութիւն, Հանդերձանք. (զօրաց) սպառազինութիւն. 2. կազմած. ք. = Baugerüst; փ. զին. զէնք, կազմած պատերազմի. դ. վառելիք, զէն եւ զարդ, սպառազինութիւն. die — anlegen զգենուլ զսպառազինութիւն. leichte — թեթեւազէնք. 3. = Armatur, 2.

Ruth, յտ. ան. էգ. 33. Հռութ։

Ru'the, էգ. 35. գաւազան, (նուրբ) ճիւղ. (երկայն եւ ճապուկ) մարոց, (Հաստ) բիր, ճիպոտ, (պատուՀ՝ մն. ընկեցիկ թափելու Համար) թափելձող, թափիչ. ք. (Zucht-)— խարազան. փ. կափարան, (տղոց ձեռքը ծեծելու) թաթ. առձ. sich selbst eine — (auf den Rücken կամ ամ. auf den Arsch) binden անձին խարխարատ փորել (թակն զգլխոյ կապել). 3. (շան) ագի, (աղուեսու, գայլոյ...) ձետ։

Ru'then‖band, չ. (մն. զին.) ողոր, կողը։ —bündel, չ. արցակ, (ողորներու) կապոց. Հ. դփ. խրձունք։ —hieb, ար. Հարուած։

Ruthén‖e, ար. 34. —in, էգ. 32. Ռութէն։

Rutsch, ար. 20. կործանում, (ժայռից...) փլչիլը. 2. ժայռք... կործանեալք։ —bahn, էգ. —berg, ար. Հոսեալ լերինք, լեռնակոյտ։

ru'tschen, չբ. h. եւ s. 3ա. եւ 3փ. սաՀիլ, Հոսիլ (լերանց), կործանիլ. 2. ինխ. ընտ. auf's Land — շրջագայութիւն մ'ընել ի գաւառ. die Sache rutscht գործքը կը յառաջանայ։ — չ. 23բ. անյփ. սաՀում։

Ru'tscher, ար. 22ա. սաՀող, Հոսող. 2. արշաւակառքաւ։

rü'tteln, նբ. եւ չբ. h. 3ա. թօթուել, թօթափել, ցնցել, շարժլել. 3. aus dem Schlafe — մէկը թօթուելով (քնէն) արթընցընել. 2. սասանել, շարժել, դըղըրդել. ք. ինխ. voll gerütteltes Maß չափ թաթաղուն զեղուն։

S.

S, s, ß, ſ. չ. 37. (գերմաներէն այբուբենին տասնուիններորդ գիրն, Հնգետասաներորդ բաղաձայնը) Ս, ս. Զ, զ.։ — B. ստղչեալ 's. չ. օ. in's Haus = in das Haus ի տուն. ք. ebe փեղ. չ. օ. geht's nicht? = geht es nicht?

sa! մզ. ըն, ըղէ. — —! Հռայայ։

Saal, ար. (եղ. 12. յփ. Säle) սրաՀ. (մեծ եւ զարդարեալ) դաՀլիճ. langer — ճեմելիք։

Saámen... տ. Samen...

Saat, էգ. 31. եզ.ձ. (ցանելալ) սերմանիք, ցան, վարուցան. առձ. wie die —, so die Ernte ինչ կը ցանես, ան կը Հնձես. ք. սերմն, սերմանիք (նաեւ ինխ.). 2. (սերմէ բուսած անկեր) Հունձք։

Digitized by Google

Sáat‖bestellung, իգ. եզ. վարուցան, ցանք: —**frucht**, իգ. եզ. = Saatkorn. —**kartoffel**, իգ. (Հմմտ. Eßkartoffel) սերմանելու գետնախնձոր: —**korn**, չ. եզ. սերմն, սերմանիք: —**krähe**, իգ. ß. սերմնաքաղաղ որի (Corvus frugilegus):

Sabäísmus, ար. 27. աստեղապաշտութիւն, (Հրա..., կրակա... արեւա)պաշտութիւն:

sä'bar, ած. 6. ցանելի, սերմանելի:

Sábbath, ար. 20. եւ 9. շաբաթ (Հրէից). (քրիստոնէից) կիւրակէ, միաշաբաթի:

Sábbath‖ruhe, իգ. շաբաթուն (Հրէից). Հանգիստ (քրիստոնէից) ի միաշաբաթւոջ: —**schänder**, ար. շաբաթապիղծ (ոք). կիւրակի չըրանող:

sábbathlich, ած. 6. շաբաթական. կիւրակէական. Գ. ամէն շաբաթ՝ կիւրակի:

Sábber, ար. 22ա. անյփ. շողիք, լորձունք, թուքինք:

Sábber‖latz, ար. = Sabberpichel. —**liese**, իգ. —**maul**, ար. = Sabberer. —**pichel**, ար. —**tuch**, չ. կրծկալ. կըրծանոց (տղոց):

Sabbereí, իգ. 31. = Sabbern, չ. 2. ժխ. ըմփ. շատախօսութիւն, շաղփաղփութիւն:

Sábberer, ար. 22ա. լորձնոտ, շողոտ, թոժնոտ. ժխ. շատախօս:

sábbern, չբ. h. լորձունք հոսեցընել՝ իջեցընել: — է. 22բ. անյփ. լորձնահոսութիւն. ժխ. = Sabberei, 2.

Sä'bel, ար. 22ա. զէն. թուր, մողոնի, փողակաւոր. 2. դաշոյն, նրան (խանչալ):

Sä'bel‖bajo(n)nett, չ. զէն. սրասուին. krummes — կորադաշոյն: —**beinig**, ած. կորասրուն, թիւրոտն: —**förmig**, ած. թրաձեւ: —**gehenk**, չ. զէն. կամար, գօտի, (սրոյ) ուսընդանութ սրակամար: —**koppel**, իգ. զէն. սրակամար:

sä'beln, նբ. 3ա. թրով՝ փողակաւորաւ զարնել, սրահար ընել:

Sacharométer, ար. (չ.) 22ա. շաքարաչափ:

Sách‖beweis, ար. նիւթական ցուցում: —**dienlich**, ած. պատշաճ, օգտակար: —**führer**, ար. գործակատար, ըստաղօր. պաշտպանիչ. ներկայացուցիչ. ß. = Sachwalter. —**gemäß**, ած. = sachdienlich. —**kenner**, ար. փորձ՝ հմուտ իրաց: —**kundig**, ած. հմուտ, փորձառու: —**kenntnis**, իգ. —**kunde**, իգ. փորձառութիւն, հմտութիւն: —**verhalt**, ար. —**verhältnis**, չ. վիճակ՝ հանգամանք իրաց: —**verständige(r)**, ար. հմուտ, փորձ: —**walter**, ար. եւ իգ. (պաշտպան) փաստաբան:

Sachárja, յտ. անձ. ար. 38. Զաքարիա:

Sáche, իգ. 35. իր; բան, իք. 2. գործ, բան. դէպք, դիպուած. պարագայ. իրողութիւն. անցք, իրք. Das ist eine — für sich այս զատ ուրիշ բան մըն է. ich höre schöne —n von Ihnen ձեր վրայ գեղեցիկ բաներ կը լսեմ. 3. zur —! իրին դառնանք. von der — abschweifen խնդրէն (դուրս) ելլել. nicht bei der — sein ա) խնդրէն դուրս ըլլալ. բ) (մտօք) ցրուած ըլլալ. 4. ը. մփ. զգեստք. հանդերձք. շահ, գոյք, ինչք. seine sieben —n (նաեւ Siebensachen) verlieren ունեցածը չունեցածը՝ ամենայն ինչ կորսնցընել. 5. բան, գործ. պատճառք. es ist nicht meine —, mich in fremde —en zu mischen ուրիշին գործոց խառնուիլն իմ գործքս չէ. 6. դատ. 7. փ. unverrichtet; 8. s—e —n verrichten ի պէտս նստիլ:

Sä'chelchen, չ. 22բ. (նուազ. Sache) մանր՝ դոյզն գործ՝ իր:

sächlich, ած. 6. իրական, իրին հետ կապ ունեցող. գործական. առարկայական. գործնական:

sä'chlich, ած. 6. քր. չէզոք:

Sä'chlichkeit, իգ. 31. գործնականութիւն:

Sáchse, ար. 38. **Sä'chsin**, իգ. 32. Սաքսոն(ուհի):

Sáchsen, չ. 22բ. աշխ. Սաքսոնիա:

sacht, ած. 6. մկ. Գ. ըմփ. նոյն. —**chen**, Գ. մեղմով, կամաց. զգուշութեամբ. ß. քայլ առ քայլ. հանդարտութեամբ. —! մեղմով, հանդարտ:

Sack, ար. 13. (իգրեր = չափ յփ. անփոփ.) քսակ, պարկ, քուրձ. — (voll) Korn քուրձ մը (մի) ցորեն.

Digitized by Google

im — u. in der Asche Buße thun խորգով եւ մոխրով ապաշխարել. 2. ein — voll պարկ մը լի. ժբ. շատ մը, մեծ քանակութեամբ. Բ. գրպան. Գ. քսակ (ստըկի). Դ. ամբարձ. ամբր. (վճռոց) խորշ, խորշ. Ե. ժե. voll sein wie ein — քաղքրամին հարբած՝ արբեալ ըլլալ. 3. im — haben մէկին իր որոգայթին մէջ բռնել. die Faust im — machen Դ. Faust, Ա.; die Katze im — kaufen առանց վաճառքը անեւնել գնել. 3. in den — stecken մէկը գլել, յաղթանակել, գեր ի վերոյ ըլլալ. 8. (լայն... զգեստ որ մարմնոյն ձեւը լաւ չի ցուցըներ) թօշ հանդերձ։

Sack‖band, Հ. պարկի չուան։ —drillich, ար. Կն. = Sackzwillich. —förmig, ած. պարկաձեւ. ժե. քսակաձեւ։ —gasse, իգ. անել փողոց. ժբ. լաբիւրինթոս։ —geschwulst, իգ. ամբր. թաղանթային այտոյց։ —grob, ած. ընդ. շատ բիրտ, կոշտ։ —leinen, Հ. —leinwand, իգ. —. Բե. —linnen, Հ. կոշտ կտաւ։ —netz, Հ. ար. պարկացանց ձկնորսաց։ —pistole, իգ. —puffer, ար. գրպանի ատրճանակ։ —träger, ար. = Lastträger. —tuch, ար. = Sackleinen. —zwillich, ար. Կն. պարկի կտաւ։ —zwirn, ար. Կն. հաստ դերձան։

Sä'ckchen, Հ. 22Բ. (նուզ. Sack) պարկիկ, քսակիկ (նաեւ ժե.)։

Sä'ckel, ար. 22ա. (նուզ. Sack) = Säckchen; 2. (ստըկի) քսակ. արկղ։

Sä'ckel‖amt, Հ. = Kassenamt. —meister, ար. արկղապահ։

säck‖en, Ա. Նբ. 3ա. (ցորենը...) պարկել (ընուլ ի քուրձս). 2. ա. sä'cken, յանցաւոր մ'ի պատիժ) պարկի մէջ դնելով ջրասոյզ ընել. 3. ծրարել (ի...). ժան. իրեն քաշել, կորզել, խլել. den Bauch, den Wanst (նաեւ ժբ. sich) voll — խծկել գործոյն։ sich — ժբ. Դ. — Նբ. 3.; 2. պարկ մը կարել։ sich — ժբ. եւ չբ. ի. 3ա. կքել, իջնալ, վայրահոսել (չինուածոց). (հողի) նստիլ։ — Հ. 22Բ. անյ. —ung, իգ. 31. կրում. նստում։

sä'cken, Նբ. 3ա. Դ. sacken, Ա. Նբ. 2.

Sackerlóter, Sackerménter, ար. 22ա. սատանի հնարագէտ մարդ։

Sä́debaum, ար. 13. ցրդի (Juniperus sabina)։ [կեցի։

Sadduzä'er, ար. 22ա. կր. սադուկ.

Sä'(e)‖leute, յգ. —mann‖։ —mann, ար. սերմանացան։ —maschine, իգ. ցանող, սերմնացան (գործիք)։

sä'en, Նբ. չբ. Ն. եւ ժբ. 3ա. եւ 3գ. ցանել, սերմանել. 2. gesäet (հին.. wildwachsend) ցանուած, ցանածոյ։ — Հ. 22Բ. անյ. Երկ. ցանք, (վարու)ցան. (Ein-)— սերմանացանութիւն։

Sä'er, ար. 22ա. —in, իգ. 32. սերմանահան, սերմնացան։

Saffian, ար. 20. ար. (աղտորեալ կաշի նոխազի՝ այծի) սեկ։

Saffian‖bereitung, իգ. սեկագործութիւն, սեկի պատրաստութիւն։ —gerber, ար. սեկագործ։

Saf(f)lór, ար. 20. գվ. վայրի քըրքում (Carthamus). ժան. türkischer կամ Färber— ներկարարական քըրքում (C. tinctorius). 2. ար. քրքմագոյն, քրքմաժանդ։

saf(f)lórroth, Հ. քրքմագոյն։

Sáfran, ար. 20. գվ. եւ ար. քըրքում։

sáfran‖gelb, ած. քրքմագոյն. Բ. Հ. ժմ. քրքմադեղին։ —pflanzung, իգ. քրքմաստան։

Saft, ար. 13. հիւթ, ամիչ, հոյզ. (անկերէն, խոտերէն... ճմլելով հանուած հիւթ) քամուք, մուզ. (խաղողի)արիւն. (մայ) արգանանկ. մածուք. 2. voll — հիւթեղ, պարարտ, ուղղակից. Բ.Բն.Բե. Säfte, յգ. հիւթք (մարմնոյ). 3. ժե. (կերակրոյ մէջ) համ, ճաշակ. weder — noch Kraft haben, ohne — und Salz sein անհամ՝ անճաշակ բան մ'ըլլալ. 4. (նուզ. նաեւ Sä'ftchen, Հ. 22Բ.) eingedickter — (թանձր մուզ) շարապ, ռուպ։

Saft‖fülle, իգ. պարարտութիւն, հիւթեղութիւն։ —holz, Հ. հիւթեղ ծառ։ —leer, —los, ած. անհիւթ. ազազուն, չոր. ժբ. անհամ, ցուրտ։ —losigkeit, իգ. անհիւթեղութիւն. ժե. անհամութիւն, ցրտութիւն։ —reich, ած. հիւթեղ։

saftig, ած. 6. հիւթեղ, պարարտ. 2. ջրոտ, դիւրահալ (պտուղ). 3. ամ. ժե. պիղծ, անպարկեշտ։

Digitized by Google

Saftigkeit, իգ. 31. անյփ. հիւթեղութիւն, ջրալութիւն. 2. ամ. փխ. պղծութիւն, անպարկեշտութիւն։

sagbar, ած. 6. ---. ճառաբանելի. es ist nicht —, wie ... չի կրնար ըսուիլ թէ ինչպէս...։

sä'gbar, ած. 6. սղոցելի։

Säge, իգ. 35. զրոյց, լուր, համբաւ. es geht die —, daß... զրոյցք են թէ, կ'ըսուի թէ. 2. աւանդութիւն, զրոյց. առասպել. 3. = Aussage.

Sä'ge, իգ. 35. սղոց. ի. (սղոցաձկան) սղոց, ժանիք։

Sä'ge|bock, ար. ի. — Sägeschröter; ք. ար—. սղոցելի մայթ։ —fisch, ար. սղոցաձուկ (Squalus pristis)։ —förmig, ած. սղոցաձեւ. ատամնաւոր։ —gatter, չ. —gestell, չ. ար—. սղոցակալ (սղոցի կաղմած)։ —mann, ար. սղոցիչ։ —mehl, չ. սղոցուք։ —(e)schmied, ար. սղոցագործ։ —schröter, ար. ի. սղոցաբեղիկ (prionus)։ —späne, ար. յփ. սղոցուք։ —werk, չ. գխ. ճրգ. մեք. ժանեւոր երկաթ, ժանեերկու։ —zahn, ար. (սղոցի) ատամն, մաշար։

sagen, նբ. չք. h. 8—. ըսել. ich will Nichts gesagt h. համարեցէք՝ որ բան մ'ըսած չըլլամ. kein Wort — բառ մ'ալ չըսել, ձայն չհանել. was wird man dazu —? ատոր ինչ պիտի ըսեն. (er ist nicht schön), ich kann sogar —, er ist häßlich (գեղեցիկ չէ), մանաւանդ թէ կրնամ՝ ըսել տգեղ է. wenn ich so — darf եթէ կրնամ համարձակիլ ըսելու. so zu — այսպէս ըսելու համար. գրք. ածց.ի մէջ. er ist, offen (կամ gerade heraus) gesagt, ein Spitzbube անկեղծ, յայտնի ըսելու համար, սրիկայ մըն է. im Vertrauen (կամ unter uns) gesagt խօսքը մէջերնիս մնայ. առչ. gesagt gethan, նաեւ so gesagt, so gethan ըսաւ (եւ) ըրաւ, ըսելն եւ ընելը մէկ եղաւ. was Sie —! ինչ կ'ըսէք, խօսք է (զարմացմամբ). was wollen Sie damit —? ատով ինչ կուզէք ըսել, ինչ կ'իմանաք. ich habe mir — lassen, daß... լսեցի՝ ինծի ըսուեցաւ որ... 2. J—m Dank — մէկուն շնորհակալ ըլլալ. auf Alles et. zu — wissen ամէն բանի խօսք գտնել, պատասխանատու ըլլալ. 3. ած.ի հմտ. für et. gut — (բանի մը) մէկուն երաշխաւոր ըլլալ. 4. նշանակութիւն՝ ծանրակշռութիւն ունենալ. (Das hat Nichts zu — =) այս բան մը չէ. բ) փոքր. բայց. բան մը չէ (Պարոն...). գ) փոյթ չկայ, վախնալու բան չկայ։ — չ. 22ք. անյփ. առացուած, խօսք։

sä'gen, նբ. 8—. ար—. սղոցել. 2. փխ. հերձուլ, սղոցի պէս կարել. aus et. — հերձուլ, բաժնել։ — չ. 22ք. անյփ. սղոցում։

Sagen|geschichte, իգ. զրոյց. առասպելախառն պատմութիւն։ —kunde, իգ. դիւցաբանութիւն, առասպելագիտութիւն։ —reich, ած. առասպելաշատ. ք. — չ. = Märchenwelt. —zeit, իգ. դիւցազանց՝ առասպելական՝ միթական ժամանակ։

sagenhaft, ած. 6. առասպելական. զրուցախառն։

Sä'ger, ար. 22—. ար—. սղոցիչ։

Sago, ար. 38. անյփ. արմաւալիւր։ —baum, ար. —palme, իգ. բս. սագղալից արմաւ (Sagus)։ [sehen:

sah, 1. եւ 3. դէմք եզ. անց. ահմ.

Sahára կամ **Sáhara**, իգ. 38. (die Wüste) — Սահարա (անապատ)։

Sahl|band, չ. ար—. (առուեզ...) եզր։ —weide, իգ. բս. որձուռի (Salix caprea)։

Sahne, իգ. 35. անյփ. սեր(ուց)։

sahnen, նբ. 8—. սերով լեցնել. 2. (ab-)— սերը քաղել՝ մէկդի առնուլ։

sahnen|haltig, ած. սերուցաւոր. սերախառն։ —händler(in, իգ), ար. չն. սերավաճառ։

sahnig, ած. 6. սերախառն։

Saite, իգ. 35. ---. երժ. աղի(ք). լար (ջութակի). (գործիքի) թել. 2. փխ. փ. aufziehen, նբ. 8.; f—e — (zu) hoch spannen ձայնը բարձրացնել. սաստկանալ։

Saiten|bezug, ար. լարակազմած։ —brett, չ. գործիքի տախտ. ք. = Saitenhalter. —halter, ար. (ջութակի) բութակ. (գործիքի) ձայնամանգ։ —macher, ար. ար—. աղեգործ։

saitig, ած. 6. երժ. (առաւն) աղիլարաւոր. մն. ի բաղադրութեան բայի. հմտ. չ.օ. sieben —e Leier եօթնաղի քնար։

Digitized by Google

Sakrament, չ. 20. կր. խորհուրդ։
Sakristán, ար. 22ա. կր. աւանդա-պահ, լուսարար։
Sakristei, իգ. 31. կր. ծրփ. աւանդատուն, սրբատուն։
säkularisi(e)ren, նբ. 3ա. աշխար-հականացընել։
Sä'kulum, չ. 20. (յփ. երբեմն նաև Sä'keln) դար։
Salamánder, ար. 22ա. կն. սալա-մանդր (Lacerta salamandra)։
Salámi, ար. 38. ——. կրճ. Saláme, ար. (եզ. 38. յփ. ...mi) իտալական երշիկ (սալամի)։
Salä'r, չ. 20. վարձք (գործաւո-րի)։
salari(e)ren, նբ. 3ա. վարձ տալ՝ հատուցանել (տ. besolden)։
Salát, ար. 20. խհ. աղցան. փխ. ընփ. da haben wir den —! ահա գոր-ծդ պրծաւ (ռմկ. ծղրբ.). 2. տկ. = Lattich.
Salátbeet, չ. աղցանածու։
Sálb|gefäß, չ. կր. մեռոնակալ, մեռոնի աման։ —öl, չ. իւղ օծու-թեան, իւղ անոյշ (Հրէից.). բ. կր. մեռոն։
Salbáder, ար. 22ա. ձանձրացու-ցիչ, շաղփաղփ, երկայնաբան։
Salbaderei, իգ. 31. շաղփաղփանք, շաղակրատանք։
salbádern, չբ. ի. նբ. 3ա. շաղփաղ-փել, երկայնաբանել։
Sálbe, իգ. 35. դղփ. բժշ. սպե-ղանի. 2. օծանելիք, իւղ անոյշ. 3. ն-կ. նաւածեփ։
Salbei, իգ. 31. նաև ար. 20. զո-պայ, եղեսպակ (Salvia)։
sálb|en, չբ. և sich — ըբ. 3ա. օծել, օծանել, իւղել. 2. einen Todten — (դի) զմռսել. բ. բժշ. սպեղա-նեաւ մարձել՝ օծանել. գ. ն-կ. նաւածեփ քսել. դ. փխ. 3. —, 3—m die Hände — մէկը կաշառել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. (թագաւո-րի...) օծում, օծութիւն. 2. վերջին —ung, իգ. 31. (խօսքի) օծու-թիւն, շնորհք։
Sálben|büchse, իգ. սպեղանեաց տուփ։ —krämer, ար. օծանելիք ծա-խող։
sálbicht, ած. 6. իւղալից. լի օ-ծութեամբ։

sálbungs|reich, —voll, ած. լի օծու-թեամբ. ը. մփ. ազդու, սեթեւ-եթեալ. ձ. լի օծութեամբ։
saldi(e)ren, նբ. 3ա. e—e Rechnung — ա) (հաշիւ մը) լիապէս վճարել. բ) մնացուածը՝ մնացորդը վճարել՝ հատուցանել։
Sáldo, ար. 38. (յփ. Saldi) վճ. մնացորդ (վճարելու պարտուց)։
Sáldo|betrag, ար. վճ. բովանդա-կութիւն (մնացուած պարտուց)։ —rest, ար. վճ. մնացորդ (վճարելի)։
Sálep(p), ար. 38. դղփ. խոլորձա-տակ (սալէպ). 2. խոլորձմուզ (խո-լորձի գնդակէն հանուած ըմպելի)։
Salicin, չ. 38. անյփ. քմ. բնուռի։
Salicy'l, չ. 38. անյփ. քմ. ուռէ-նիւթ։
Sálier, ար. 22ա. —in, իգ. 32. սալիացի. die — Սալիացիք, Սա-լեանք. 2. հ. պտ. արեւմտեան քուրմ։
Saline, իգ. 35. ար—. աղահորք։
Salm, ար. 20. կամ 33. կն. սաղ-մոն (= Lachs). 2. = Psalm; փխ. langer — երկայն և տաղտուկ խօսք։
Salmiák և **Sálmiak**, ար. 38. անյփ. քմ. անուշադր։
Sä'lmling, ար. 20. սաղմոնի ձագ։
Sálomo(n), յտ. ան. ար. 38. (սեռ. ——. Salomónis, յփ. նաև Salomóne, ըստ 30ի.) Սողոմոն (փխ. = weiser König)։
Sálpe, իգ. 35. կն. (լուսաւոր) ծովորդ (Salpa)։
Salpéter, ար. 22ա. քմ. (աղ)-բորակ. 2. — bilden an (in) et. բանի մ'աղբորակել. mit — vermischt բո-րակախառն։
salpéter|artig, ած. բորակազգի։ —druse, իգ. բիւրեղացեալ աղբո-րակ։ —erde, իգ. երկր. բորակա-խառն հող։ —erzeugung, իգ. բո-րակագործութիւն։ —fraß, ար. ծրփ. որմափուտ։ —haltig, ած. քմ. բո-րակախառն։ —sieder, ար. ար—. բորակագործ։ —wasser, չ. բորակա-ջուր։
salpéterhaft, **salpét(e)rig**, ած. 6. բորակախառն։
Sálto, ար. 38. = Sprung.
Salút, ար. 20. զին. ն-կ. (թնդա-նօթով...) ողջոյն. — schießen (թըն-դանօթով) ողջունել։
saluti(e)ren, նբ. և չբ. ի. 3ա.

աղցանել. աղցայն առալ: — չ. 22բ. [illegible] (Թնդանօթի...) աղցայն:

sálve, մկ. —! աղցայն, բարեւ: — չ. 28. աղցայն, բարեւ. եւ. Աղ [illegible] (առօթք):

Sálve, իգ. 25. [illegible] (Թնդանօթի) աղցայն. բ. աղցայն, Թնդանօթներու [illegible]

salvi(e)ren, նբ. եւ sich — իգ. 3. ազատել, փրկել (զանձն):

Salz, չ. 20. աղ. mit — würzen աղել: — ադ. 6. բն. = salzig; —e Fluth = Meer; —ne Ras = Thränen.

Sálzamt, չ. աղի [illegible] բ. [illegible] —arbeiter, ար. աղագործ: —artig, ած. աղային: —bad, չ. աղաջրոյ բաղնիք լոգանք. բ. [illegible] —bergwerk, չ. աղ(ա)հանք: —bildend, ած. աղածին: —brunnen, ար. աղաջուր: —büchse, իգ. աղաման: —faß, չ. նաւեւ —fäßchen, չ. աղաման, աղաման (աղ-դանի). բ. աղի [illegible] —fisch, ար. աղած ձուկ: —geist, ար. = Salzsäure. —geschmack, ար. աղային համ: —gurke, իգ. աղած [illegible] —haltig, ած. աղախառն: —handel, ար. [illegible] —hecht, ար. աղած [illegible] —kammer, իգ. աղարան: —lacke, իգ. աղաջուր: —magazin, չ. աղարան: —messer, ար. աղաչափ ([illegible]): —morast, ար. աղաւազան: —pfänner, ար. աղագործ: —säure, իգ. [illegible] —sieder, ար. աղագործ: —soole, իգ. աղաջուր: —steuer, իգ. աղահարկ: —wage, իգ. [illegible] —werk, չ. [illegible]

Sálzburg, չ. 28. [illegible] եւ [illegible]

sálzen, նբ. չբ. h. 3գ. (դրբ. [illegible] gesalzen) յաղել, աղել. 2. richtig gesalzen sein [illegible] բ. [illegible] die Unterhaltung mit Witz — [illegible] համեմել ([illegible]): — չ. 22բ. [illegible]

sálzig, ած. 6. աղեալ, աղած. 2. աղային, աղահամ:

Sálzigkeit, իգ. 21. [illegible] [illegible]

...sam, [illegible] ...samkeit, [illegible] wachsam, [illegible] Wachsamkeit, [illegible]

Sä'mann, ար. 27. յգ. Sä'leute, տ. Säemann.

Samária, [illegible] Samaria, չ. 28. [illegible] Սամարիա:

Samariter, ար. 22ա. —in, իգ. 22. [illegible] —thum, չ. 7. [illegible]

Sáme, ար. 24. —n, ար. 22բ. սերմն, սերմանիք. իգ. [illegible] 2. [illegible] (սերմն [illegible]) [illegible] in —s schießen [illegible] 3. ([illegible]) der — Abrahams [illegible] 4. ([illegible]) [illegible]

Sámen|balg, ար. [illegible] [illegible] —decke, իգ. [illegible] —erzeugend, ած. սերմնաբեր: —fluß, ար. [illegible] —führend, ած. [illegible] —handel, ար. [illegible] —handlung, իգ. [illegible] = Samenhandel. —hülse, իգ. [illegible] —kern, ար. [illegible] —korn, չ. [illegible] —lehre, իգ. [illegible] —los, ած. [illegible] —schote, իգ. [illegible] —schule, իգ. [illegible] —staub, ար. [illegible] —stein, ար. [illegible] —zapfen, ար. [illegible]

Sameréi, իգ. 21. սերմանիք. [illegible]

Sä'mling, ար. 20. [illegible]

Sámmelapparat, ար. ([illegible]) [illegible] —gelder, չ. յգ. [illegible] —kasten, ար. [illegible] —linse,

էգ. ժողովելի ատայ։ —name, ար. = Sammelwort. —platz, ար. —punkt, ար. ժողովատեղ։ —stelle, էգ. կեդրոնական միերանոց։ —werk, չ. ժողովածոյք։ —wort, չ. (—zahl, էգ.) քր. հաւաքական բառ։

sammel|n, նբ. 8ա. ժող(ո)վել, հաւաքել. (չեղչա)կուտել, դիզել, միերել. քաղել, ժողովածոյք ընել. 2. լուսոյ ճառագայթները) ժողովել. գծն. das Ganze — (թմբկաւ) յետս կոչել։ — չբ. ի. für einen Armen... աղքատի մը համար... դրամաժողով ընել։ sich — էբ. ժողովուիլ, հաւաքուիլ. (չեղչա)կուտուիլ. (ճառագայթից) ամփոփուիլ. 2. sich — իւր զինքն ամփոփել, հանդարտիլ, ինքզինքը գլուխը գալ։ — չ. 22բ. անյօ. —ung, էգ. 31. = Քայլին նշանակ—թի—նց հետ (տ. նաեւ Sammlung ի կարգէն)։

Sammler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ժողվող, հաւաքող. (չեղչա)կուտող, դիզող. խմբագրող. (գրքերէ) քաղող, հաւաքող. (դրամ) ժողովող։

Sammlung, էգ. 31. ժողովում, ժողովելը, (դրամա)ժողով, հաւաքում. 2. էփ. ամփոփուելու միտք. 3. գումարութիւն. ժողովոյք, միերք. հաւաքածոյք (հեղինակաց...). — auserwählter Stücke հաւաքում, ժողովածոյք (ընտրելոց)։

sammt, մ. = allesammt; — und sonders ամբողջին առանց բացառութեան։ —, mit— նխ. տր. ոխ. հանդերձ, ի միասին առնել, նաեւ, համ...։

Sammt, ար. 20. տար. նմ. թաւիշ։

sammt|besetzt, ած. թաւշապատ։ —handschuh, ար. թաւշէ ձեռնոց. էփ. 3. mit —en anfassen մեկուն հետ քաղցրութեամբ վարուիլ։ —pfötchen, չ. — machen (կատուի) թաւիշ թաթիկ ընել. էփ. խորամանգիլ, չարամտութիւնն ծածկել։ —weber, ար. թաւիշ առասայնանկող։ —weich, ած. —zart, ած. թաւշի պէս փափուկ՝ կակուղ, թաւշեայ։

sammten, ած. 6. թաւշեայ. 2. = sammtweich.

sä'mmtlich, ած. 6. ամբողջապէս, ամբողջ. համօրէն։

Samstag, ար. 20. շաբաթ։

Sand, ար. 20. աւազ. 2. grober — խիճ. էփ. 3—m — in die Augen streuen մէկը շլացընել, պատրել. նոխ. auf den — gerathen, auf dem —e sitzen bleiben (նաւը) խրիլ. էփ. 3. auf den — setzen մէկը նեղ խոթել։

Sand|allee, էգ. աւազուտ ծառուղի։ —bank, էգ. Եբլխ. աւազախաւ. բ. նոխ. աւազակոյտ, խրուտ։ —büchse, էգ. աւազնոց։ —erz, չ. աւազախառն հանք։ —flötz, չ. Եբլխ. աւազախաւ։ —form, էգ. դարբնակ, աւազեղէն կաղապար։ —förmig, ած. աւազաձեւ։ —frau, էգ. աւազավաճառ կին։ —führend, ած. Եբլխ. աւազաբեր։ —gegend, էգ. աւազուտ տեղ։ —hafer, ար. բն. վայրի վարսակ (Avena strigosa)։ —hase, ար. աւազաբնակ նապաստակ. բ. խղ. einen —n schießen հարուածն ի գետնի ելլել, անմեղեւին կոն մը չզարնել։ —haufen, ար. աւազակոյտ։ —hügel, ար. աւազաբլուր։ —mann, ար. աւազավաճառ. բ. ընտ. քնաբերը խանձղութիւն. նիրհ(ում)։ —sack, ար. աւազապարկ. գծն. պլբ. ճբտ. (ակամի) բուծին։ —stein, ար. Հմ. աւազաքար։ —ufer, չ. աւազուտ ափն։ —uhr, էգ. աւազացոյց, աւազի ժամացոյց։ —wüste, էգ. աւազուտ անապատ։

Sandarach, Sandarak, ար. 20. Հմ. ընարակ, դեղ կարմրախիժ։

Sandel, ար. 22ա. —holz, չ. 7. ճանդան(ափայտ)։

sandig, ած. 6. աւազուտ, աւազային. աւազախառն։

sanft, ած. 6. (հկ—նչ. scharf) մեղմ, մեղմախառն, քաղցր. դողարիկ, դիւրին, հեշտ. 2. —er Blick անոյշ նայուածք. —er Charakter քաղցր բնաւորութիւն։

sanft|gesinnt, ած. = sanftmüthig. —muth, էգ. հեզութիւն, քաղցրաբարոյութիւն։ —müthig, ած. հեզ։

Sä'nfte, էգ. 35. դեսպակ. դահաւորակ, (հիւանդաց) դարգինճ, պատգարակ։

Sanftheit, էգ. 31. հեզութիւն, քաղցրութիւն, անուշութիւն։

sang, 1. եւ 3. դէմք էղ. անց. սհմ. singen է։

Sang, ար. 13. երգ։

sangbar, ած. 6. երգելի։

Sangbarkeit, իգ. 31. անյ. երգելի ըլլալը. երգելիութիւն։

Sä'nger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. երգող, երգեցող, երգիչ. (Opern-)— դուսան, երգեցիկ. 2. (եկեղեցւոյ) երգիչ. 3. բարձր ոճ. բանաստեղծ։

Sä'ngerbund, ար. երգչաց խումբ։

Sängeréi, իգ. 31. = das Singen; 2. անշուք երգ։

Sä'ngerschaft, իգ. 31. երգիչք. 2. երգեցողութիւն, երգչութիւն։

Sanguiníker, ար. 22ա. արիւնային՝ արիւնոտ անձ. բժ. վառվռուն՝ ջերմ երեւակայութեան մարդ։

sanguínisch, ած. 6. արիւնային. բժ. կրակոտ։

Sanhedrin, ար. 38. Հ. պտ. (Հրէից) սենեդրիոն(ի անդամ)։

Sánherib, յտ. ան. ար. 38. Հ. պտ. Սենեքերիմ։

Sanitä't, իգ. 31. անյ. առողջութիւն, քաջողջութիւն։

Sanitä'ts|behörde, իգ. —kollegium, չ. առողջապահութեան ատեան։ —mäßig, ած. առողջապահական։

sank, ած. 6. (ջրէն) ծանր, ընկղմող։ — 1. եւ 3. դէմք եզ. անց. սահմ. sinkenի։

Sánkt, ած. անփխ. (հմտ. S. St. կամ Sct.) Սուրբ (հմտ. Ս.). Թ. այնղիք ատարքլայից անջիա, որոնք սրբոց անուններէն առնուած էն. չ. ս. —-Barbara, (նաւու) վառօդարան. ֆ. շտեմարան ռ'ոռանց Հեր. չ. ս. —-Elmsfeuer, չ. նախ. Հեղինեայ հուր։ —-Helena, չ. Ս. Հեղինէ (կղզի)։

Sanktión, իգ. 31. հաստատութիւն, հաճութիւն։

sanktioni(e)r|en, նբ. 3ա. հաստատել, օրինաց զօրութիւն՝ հաստատութիւն տալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հաստատելը, հաստատութիւն։

Sanktuárium, չ. 26. կր. եւ Ճրտ. սրբութիւն (սրբոց), դարիր. Թ. սրբավայր, սրբարան։

Sánskrit եւ **Sanskrit**, իգ. 38. անյ. սանսկրիտ(երէն)։

Sanskritist, ար. 33. սանսկրիտագէտ։

Sansculótte (սանքիւլօթ), ար. 32. **Sansculóttin**, իգ. 32. Ն. պտ. անտաբատ, ծայրայեղ հասարակապետական։

Sáphir եւ **Saphír**, ար. 20. Հբ. շափիւղայ։

saphíren, ած. 6. շափիւղեայ. 2. շափիւղագոյն (կապոյտ)։

Sá(p)pe, իգ. 25. Թրք. Ճրտ. (բերդ... պաշարելու) գետնափոր ական։

sá(p)pen, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. ական հատանել. (բերդի) հիմունքը խարխլել։

Sappéur (...փէօր), ար. 38. կամ 20. ականահատ։

Sárah, յտ. ան. իգ. 38. Սարայ։

Sardachát (...խ...)ղ, ար. 20. Հբ. կարմրաակատ, սարդակատ։

Sardanapál, յտ. ան. ար. 20. Սարդանապաղ։

Sardélle, իգ. 35. Ձկ. անձրուկ (Engrualis encrasicholus)։

Sardíne, իգ. 35. Ձկ. Հրձուկ, աղկեր (Clupea sardina)։

Sardínien, չ. 22բ. աշխ. Սարդինիա։

sardónisch, ած. 6. —es Lachen ծնակարկամական ծիծաղ։

Sardónix, ար. անփխ. կամ 20. Հբ. սարդեղունգն։

Sarg, ար. 13. դագաղք։

Sárg|beschlag, ար. դագաղի սարք։ —stein, ար. Հ. պտ. մսակեր (քար)։

Sargásso, ար. 38. բս. սարգաս (Sargassum)։

Sarkásmus, ար. 27. այպանութիւն։

Sarkophág, ար. 20. Հ. պտ. մսակեր (քար)։

Sarmáte, ար. 34. **Sarmátin**, իգ. 32. Սարմատ։

Sá(r)ras, ար. 15. (տես. Sarasset) մեծ վաղակաւոր, մորզնի, վաղր։

Sársche, իգ. 35. սաժ. եւ սէրժերի, այծկերպաս։

Saß, ար. 33. (տես. նաեւ Sassen) **Sasse**, ար. 33. —in, իգ. 32. բնակ. բնակող, Հպատակ. մն. անակալ. կալուածատուր. ը. մբ. = Insass.

saß, 1. եւ 3. դէմք եզ. անց. սահմ. sitzenի։

Sátan, ար. 20. (յգ. —e, նաեւ 38.) **Sátanas**, ար. անփխ. կր. Սատանայ։

Digitized by Google

satánisch, ած. 6. սատանայական, դիւական։

Sátanskerl, ար. սատանայի կտոր. (Բնաձայնական) սատանանի ձագ։

Satellit, ար. 33. աստղ. արբանեակ, լուսին։

satini(e)ren, նբ. 3ա. (Թուղթը) ողորկել, ողորկակերպել։

Satini(e)rer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. (թուղթ) ողորկող։

Satire, էգ. 35. Հեգնութիւն, երգիծաբանութիւն։

Satiriker, ար. 22ա. երգիծաբան (բանաստեղծ)։

Satisfaktión, էգ. 31. == Genugthuung; J—m — geben մէկուն հատուցում ընել։

Satráp, ար. 33. հ. պր. սատրապ, (Պարսից) կուսակալ. փխ. Հպարտ՝ բռնաւոր իշխան։

Satrápenschaft, էգ. 31. Satrapie, էգ. 35. սատրապութիւն, կուսակալութիւն։

satt, ած. 6. յագ(եալ), կուշտ. 2. փխ.է հեռ. sich — trinken (lachen, spielen) կշտանալինչ՝ ցյագ ուտել (ծիծաղիլ, խաղալ). ich kann mich daran nicht — sehen նայելէն չեմ կշտանար՝ ձանձրանար. բ. անփխ. բ.է հեռ. et. — bekommen ա) բանէ մը բաւական առնուլ. բ) բանէ մը յափրանալ՝ ձանձրանալ. J. — machen մէկն յագեցընել՝ կշտացընել. et. կամ einer Sache (ռմկ.) — werden բանով մը յագենալ՝ կշտանալ. 3. բաւական. 4. յագեցուցիչ. 5. ման. փմ. յագեալ, կշտացած (ծարբեալ) (տե. գրծ. gesättigt). աղօտ, խորին (գոյն)։

sáttblau, չ. եւ ած. նսեմ՝ աղօտ կապոյտ (ած. եւ գ.)։

Sátte, էգ. 35. գաշխուրան։

Sáttel, ար. 22ա. թամբ. փխ. in allen Sätteln gerecht sein արշաւասայր ընթանալ՝ մտրակավար երիվարօք երթալ. 2. J. aus dem — heben մէկը ձիէն վար առնուլ. փխ. ձիընկեց ընել մէկը. բ. փխ. մէկն ըմբերանել՝ կարկել. գ. փխ. մէկը քարընդոստել, թաթել, աչքէ հանել. 3. անդր. փորոք. բ. (քթի վրայ) կուսակէն. 4. տկ. (ընկուզի ցնցուամը չորս մասի բաժնող ա-ռագասառ) քիսա. 5. երկր. կատար, արտեւան. 6. երժ. լարակալ, իշուկ. 7. ար—. Տրփ. փայտեղէն գօտի։

Sáttel|baum, ար. ար—. (Թամբի) աղեղն, գունդ։ —bogen, ար. թամբակամար, թամբի կամարաձեւ մասն։ —dach, չ. Տրփ. թամբաձեւ։ —fertig, ած. կազմ ի հեծանել։ —fest, ած. հաստատուն հեծած. փխ. — sein հաստատուն՝ ամրապինդ կենալ։ —gestell, չ. ար—. թամբի լաստակ։ —gurt, ար. թամբակապ, թանգ, քաշիկ։ —kissen, չ. թամբի բարձ. բ. հեծելաթամբի կաշեբարձ։ —knecht, ար. փարաւանդապաս։ —pauschen, ար. (թամբի) յենարան։ —pferd, չ. կառքի լծուած ձի՝ որուն վրայ ձիավարը կը հեծնէ. բ. երկձի կառաց ձախակողմեան ձին։ —rücken, ար. ար—. կնճի ողն։ —tasche, էգ. թամբի բակեղամ, թամբապայարկ։ —wagen, ար. թնդանօթի սայլակ։ —zeug, չ. թամբք եւ կազմածք. ղէն. սապաղէն, ձիու կազմած։

sátteln, նբ. 3ա. թամբ դնել, թամբել. 2. համետել։

Sáttheit, էգ. 31. յագուրդ. յագուութիւն, կշտապնդութիւն։

sä'ttigen, նբ. չբ. h. եւ sich — էբ. 3ա. յագեցընել. յագիլ, կշտանալ. 2. փմ. թաթաւել, յագեցընել։

Sáttler, ար. 22ա. թամբագործ։

Sáttler|arbeit, էգ. —handwerk, չ. թամբագործութիւն։

Sattlerei, էգ. 31. թամբագործութիւն։

sáttsam, ած. 6. ման. մ. բաւական, ցյագ, հերիք։

Saturéi, էգ. 31. տկ. կորդիւն (Satureja)։

Satúrn, յր. ան. ար. 38. ցնցմ. Satúrnus, անփխ. դցբ. Կռոնոս, Սատուռնոս, Զրուան։

satúrnisch, ած. 6. դցբ. երկր. սատուռնեան։

Sátyr, ար. 38. (յփ. —n) երբեմն նաեւ Satý'r, ար. 20. դցբ. այծամարդ (կխտապէք). 2. կն. այծամարդ (Pithecus satyrus)։

Satz, ար. 18. վազք, ոստում, ոստնուլը. 2. == Bodensatz; — des Kaffees սրճի մրուր (Բնլվէ). 3. խըն-

Ճղէք, կօշունք. 4. կայտ, գեղ. — Räder անուապղղէք. Հն. — Waaren մթերք. Քնք. galvanischer — կալուանեան սիւնակ. 5. ըհ. աստղուած, խօսք. Քր. Քլ. նախադասութիւն. 6. (բանի մը նկատմամբ պահուելու) պայման. (նկատմամբ չափի) սակ. (նկատմամբ գնոց) նիհ. bei diesem Kaufmann hat Alles seinen festen — այս վաճառականին ամէն բան հաստատուն՝ որոշեալ գնովք կը ծախէ. 7. որոշեալ գումար. Խղ. խաղչէք, խաղի դրուած սակ. 8. Երֆ. գրուած անդէկութիւն (փաստաթղթանի), անդէկագիր. 9. Քէ. — Ansatz, s. —. 10. Երժ. նուագայարդարութիւն, նուագագործութիւն. Բ. (երգի մը յինքեան ամբողջացած) մասն, դարձուած. 11. որս. (նապաստակի) ցկնիլը, ծնանիլը. Բ. (նապաստակի) ծնունդ, ձագեր. 12. որս. որս. շարք, շարուածք։

satzartig, ած. միրքական։ —bau, որ. —bildung, էգ. Քր. բանակազմութիւն, շարք բանից։ —lehre, էգ. Քր. համաձայնութիւն։ —mehl, չ. օսլայ, նաշիհ. Քմ. մրուր։ —teich, որ. ձկնոց, ձկնատեանք։ —wage, էգ. որս. հարթաչափ։ —weise, մ. ցատքելով, ոստամբ. Բ. բան առ բան։

Satzung, էգ. 31. սահմանադրութիւն, օրէնսդրութիւն, կարգադրութիւն, օրէնք, կանոն. եր. կանոն (վանաց)։

Sau, էգ. 15. որս. 31. (յգ. Sä'ue) խոզ (= Schwein). Քմ. մատակ խոզ. 2. որս. (յգ. Säuen) կինճ, վարազ. 3. Քչ. ռմ. աղտեղի՝ խառնակեցիկ անձ. 4. սխալ, վրիպանք. 5. Խղ. — haben բախտ՝ յաջողութիւն ունենալ. 6. որս. կղկղանք (մեծաղաց քուրայի տակը)։

Saufarbeit, էգ. ընփ. աղտեղութիւն, աղտեղի գործք. Բ. զարհուրելի գործք։ —beller, որ. որս. հաչող, հաչան (շուն)։ —fang, որ. կինճորսութիւն. Բ. վարազի թակարդ։ —fänger, որ. որս. վարազորսութեան շուն, պտտականն։ —finder, որ. որս. = Saubeller. —grob, ած. ընփ. անմարդի։ —hatz, էգ. —hetze, էգ. —jagd, էգ. վարազորսութիւն։ —kerl, որ. ռմ. աղտեղի մարդ. խոզ։ —hirt, որ. խոզարած։ —koben, որ. խոզանոց։ —lache, էգ. (խոզերու) աղմանոց։ —leben, չ. ռմ. ein — führen խառնակեցիկ կեանք վարել։ —mäßig, ած. ընփ. աղտեղի, աղտեղօրէն. մ. խոզաբար։ —mutter, էգ. մատակ խոզ։ —nest, չ. ռմ. աղտեղի բնակութիւն՝ քաղաք. Բ. շուայտասերի տուն։ —nickel, չ. ընփ. աղտեղի անձ։ —treiber, որ. որս. խոզարած։ —wirthschaft, էգ. ռմ. աղտեղի տնտեսութիւն։

sauber, ած. 6. մաքուր. 2. սպիտակ (լուացեղէնք). ein —es Hemd anziehen շապիկ փոխել. Բ. վայելուչ. չնորհալից, սիրուն. ազնիւ, փափուկ. ԶԳՈՆ։

Sauberkeit, էգ. 31. անյգ. մաքրութիւն. վայելչութիւն, ազնուութիւն։

säuberlich, ած. 6. fein — = sauber.

säu'bern, նբ. sich — էբ. 3—. = reinigen; 2. Քչ. (օտար տարրներէ) զատել, մաքրել. (թնդանօթի փողը) ջնջել, սրբել։ — չ. 33Բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = Reinigen, չ.։

Sauce (-o-), էգ. 35. խհ. համեմունք, անուշանք։

Saucißchen (-o-ի-ի-ն), չ. 33Բ. երշիկ։

sauen, չբ. h. 3—. աղտեղութիւններ ընել. mit et. — բան մ՝ աղտեղել, աղտոտել. ը. մփ. = aasen, ։.

sauer, ած. 6. (կ հոլովման saur, էգ. եւ յգ. saure; Բղդ. saurer; Գեր. sauerst) (հկա. süß) թթու(աղ). բարկ (նաեւ Քմ.). 2. — machen թթուեցընել, բարկ ընել. — werden թթուիլ, քաց(ա)խիլ, քացախանալ. —e Milch մածուն. խհ. —e Gurken վարունգի թթուած՝ թթու (Բոորշու). Քչ. die Trauben sind — խաղողները խակ՝ տհաս՝ ժուռ են. 3. Երկ. —er Boden ճախճախուտ՝ ծորական գետին. 4. Քչ. դժնդակ. ծանրատաղտուկ. դժուարին. խիստ. մ. դժուարութեամբ. 3—m das Leben — machen մէկուն կեանքը խիստ դժուարին ընել. er läßt es sich — w. ինք զինքը շատ կը նեղէ. 5. Քչ. դժուարաբարոյ, նեխաստոտ. — aussehen, ein —es Gesicht machen

խոժոռ դէմք ընել։ — չ. 22ա. անյգ. = Säure; 2. խհ. (սաղի...) մանրաբանջարք քացախով համեմեալ (եփչիկ)։

Sáuerampfer, ար. բս. թրթնջուկ (Rumex acetosa)։ —dorn, ար. բս. ծորենի (Berberis vulgaris)։ —haltig, ած. թթուուտ, թթուաբեր։ —klee, ար. բս. թթուաւուղյա (Oxalis acetosella)։ —kohl, ար. —kraut, չ. թթուակաղամբ։ —milch, իգ. մածուն։ —stoff, ար. թթուածին։ —stoffgas, չ. քմ. թթուածին կազ։ —teig, ար. խմոր, մակարդ (նաեւ փխ.)։ —topf, ար. փխ. մըռմռող։

säu'erbar, ած. 6. քմ. թթուելի։

Sauereí, իգ. 31. ընփ. աղտեղաբանութիւն, պղծախօսութիւն. աղտեղի գործք։

säu'erlich, ած. 6. թթուաշ, քիչ մը թթու (նաեւ քմ.)։ —keit, իգ. 31. անյգ. թթուաշութիւն։

säu'erlichsüß, ած. 6. փոթոթա-համ, թթուաշ։

Sä'uerling, ար. 20. = Sauerbrunnen; 2. = Kutscherwein.

sáuern, չբ. h. եւ s. 3ա. թթուիլ, քացխ(ա)իլ. փխ. es ist noch nicht in dem Faß, worin es — muß գործքը դեռ չէ լմնցած. 2. նեղել, վիշտ պատճառել. առկ. was nicht sauert, süßt nicht ոչինչ բարիք՝ անվիշտա։

sä'uern, նբ. 3ա. թթուեցնել, քացախեցընել. das Brot — հացը խմորել. die Milch — կաթը մակարդել. 2. քմ. (թթուի մը հետ միացընել) թթուեցընել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. թթուիլը, քացխում. խմորում. մակարդում. թթուեցում։

sä'uerungsfähig, ած. 6. քմ. թթուելի։

Säufaus, ար. (յգ. գմ. —äusse) —bold, ար. = Säufer. —gelag, չ. գինարբուք, կերուխում։ —gier, իգ. արբշռութիւն։ —lustig, ած. գինեմոլ. արբշիռ։ —schwester, իգ. = Säuferin.

sáufen, նբ. չբ. h. եւ s. 2ե. խմել (անասնոց, նաեւ. ընփ. եւ ամ. անձանց վրայ մարդկանց). գինեհարբել, արբենալ. sich voll — արբենալ։ — չ. 22բ. անյգ. գինեմոլութիւն, գինեզեղնութիւն, արբշռութիւն։

Sä'ufer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. արբշիռ, արբեցող։

Säuferéi, իգ. 31. գինեմոլութիւն. արբշռութիւն. 2. = Saufgelag.

Sä'ugamme, իգ. 35. ստնտու, դայեակ, ծիծմայր։

Sáug(e)ferkel, չ. խոճկոր (= Spanferkel)։ —flasche, իգ. ծծակ (տղոց կաթ ծծելու շիշ)։ —kalb, չ. (—lamm, չ.) դիեցիկ որթ (գառն)։ —napf, ար. կն. ծծաքան, (որդանց) ծծանօթ։ —rüssel, ար. կն. ծծող, (միջատաց) ծծելու գործարան։ —schwamm, ար. սպունգ։

Sä'ugethier, չ. կն. կաթնասուն անասուն՝ կենդանի։

sä'ugeln, նբ. 3ա. պըրփ. = absäugeln.

sáugen, նբ. չբ. h. եւ փբ. 2ե. ծծել, քամել. sich fest — ծծելով կպչիլ. 2. (կաթ) ծծել, դիել. բ. an sich — ձգել, ծծել. in sich — (երկիր...) ծծել, քամել. ընփ. Hungerpfoten, an den Klauen — = am Hungertuche (փ. նոյնը)nagen. — չ. 22բ. անյգ. ծծում, ծծելը։

sä'ugen, նբ. 3ա. (տղայ մը) դիեցընել, ծիծ տալ։ — չ. 22բ. անյգ. դիեցում։

Sáuger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ծծող. 2. երկ. (նաեւ Sä'uger) դիեցիկ (անասուն). 3. (տղոց կաթ ծծելու գործի) ծծոց։

Sä'uger, Ա. ար. 22ա. —in, իգ. 32. ծիծմայր, ստնտու. 2. երկ. = Sauger, 2. 3. կն. = Säugethier. Բ. — ար. 22ա. (յգ. նաեւ —s) նոյ. առագաստի օղակք։

Sä'ugling, ար. 20. դիեցիկ, ստնդի, ստնդեաց (մանուկ). 2. պըրփ. պատուաստ, պատուաստուած ճիւղ։

sä'uisch, ած. 6. խոզական, աղտեղի. պիղծ, անպարկեշտ։

Saul, յա. ան. ար. 38. Սաւուղ։

Sä'ulchen, չ. 22բ. (նուազ. Säule) ճրտ. սիւնակ։

Sä'ule, նաեւ Säule, իգ. 35. սիւն. կոթող, արձան. հ. պտ. —n des Herkules Հերակլեան արձանք. բ. —նդղ. — des Rückgrats ողնայար. 2. ճրտ. սիւն, մոյթ. բ. հ. պտ. ար-

Digitized by Google

շաւատեղը. այստահմանակոթող. էէ. = Stütze, Stützpunkt; 3. (գահի, կառապարկի) սիւն, նեցուկ. 4. voltaische, galvanische — վոլդայեան՝ կալվանեան սիւնակ:

Sä'ulen‖bau, ար. 6րդ. սիւնագործութիւն. բ. սիւներով հաստատուած տուն: —förmig, ած. սիւնաձեւ: —fuß, ար. (սեան) խարիսխ: —gang, ար. սիւնազարդ ճեմելիք: —heilige(r), ար. սիւնակեաց: —knauf, ար. —knopf, ար. խոյակ: —laube, էգ. սիւնակամար: —stuhl, ար. ներքնախարիսխ: —tempel, ար. սիւնազարդ տաճար: —tragend, ած. սիւնակիր:

sä'ulig, ած. 6. = säulenförmig; 2. սիւնազարդ:

Sáulus, յտ. ան. ար. անփէ. Սաւղոս:

Saum, ար. 13. Ա. (գործուած) եզր (զգեստուց). խծիպ. գարձք, ծալք. 2. ը. մտ. եզրափն, շուրթն. ծոպք, վերջաւորք: — Բ. անյ. (գրաստու) բեռն. բ. մօգ, կեղթ. drei — Wein երեք մար գինի:

Sáum‖esel, ար. բեռնաբարձ էշ: —pferd, չ. —roß, չ. բեռնակիր երիվար: —selig, ած. —seligkeit, էգ. տ. է խարէէ: —thier, չ. գրաստ:

sä'um‖en, նբ. 3—. (եզերքը) ծալապատել անցընել, ծալապատիել, լուել, խծպել. 2. (գրաստներով) բեռ կրել. ein Lastthier — գրաստ մը հանձնել: — չբ. h. եւ փբ. (sich) — (et. zu thun կամ mit et.) դանդաղիլ, յապաղիլ. երկմտիլ, վարանիլ, քաշուիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բայէն նշանակութեանց հետ:

Sä'umer, ար. 22—. —in, էգ. 32. Ա. լուող, խծպող. 2. ար—. լուող, խծպող, լուելու գործի: Բ. — դանդաղող, յապաղող, անագանող: Գ. — գրաստապան. բ. բեռնաբարձ ձի վարձող:

Säumerei, էգ. 31. լուում, լուելը, խծպում. 2. դանդաղում, յապաղում. solche —! որչափ ուշացաք. 3. գրաստ վարձելը:

sä'umig, ած. 6. յամր, դանդաղա. մեղկ, թոյլ, անփոյթ:

Sä'umigkeit, էգ. 31. դանդաղութիւն. անհոգութիւն, անփութութիւն:

Sä'umniß, էգ. 16. չ. 15. դանդաղութիւն, թուլութիւն, անհոգութիւն. 2. յապաղում:

säumselig, ած. 6. յամր. դանդաղ. անփոյթ, անհոգ:

Säumseligkeit, էգ. 31. անյ. դանդաղութիւն. անփութութիւն:

Sä'ure, էգ. 35. թթուութիւն. քացախութիւն. բ. էէ. դառնութիւն. (գինւոյ) բարկութիւն, բարկ ըլլալը. 2. փմ. թթու:

Sä'ure‖bildung, էգ. թթուակազմութիւն: —haltig, ած. թթուուտ, թթուախառն:

Sauregúrkenzeit, էգ. դատարկութեան՝ հանգստեան օրեր:

Sáurier, ար. յտ. 22—. բն. մողեզազգիք:

Saus, ար. 8. անյ. = Sausen, չ. 2. զեղխութիւն, վատնում. in — und Schmaus, in — und Braus leben տ. Braus, 2.

sä'useln, չբ. h. 3—. կարկաչել. (ջուրց) խոխոջել, (տերեւոց) խարշափել, (խոտոյ) գնդչել, (ծիծառանց) բզզալ, տզզալ, (հողմոյ) մռնչել, շնչել. 2. ս. սօսաւիւն հանելով խարշափմամբ շարժել: — նբ. մրմնջել. 3. in Schlummer — մէկը մրմնջելով քնացընել: — չ. 22բ. անյ. կարկաչիւն, խոխոջիւն, խարշափիւն:

sáusen, չբ. h. 3փ. շչել. շնչել. շաչել. մռնչել (մն. հողմոյ՝ գնդակի). es saust mir in den Ohren = brausen, չբ. 2.; 2. ս. շառաչելով... անցնիլ՝ սուրալով. der Pfeil saust durch die Luft նետն օդը պատառելով սրացաւ գնաց: — չ. 22բ. անյ. շչիւն, սօսաւիւն:

Savánne, էգ. 35. արօտատեղի. արօտավայր:

Savoyárde (սավոյարտ), ար. 33. —in, էգ. 32. սաւոյացի:

Savóyen, չ. 22բ. անյ. Սաւոյիա:

Savóyer, ար. 22—. —in, էգ. 32. սաւոյացի: — ած. անփէ. սաւոյական:

Sax... տ. Sachs...

Sbirre, ար. 34. կալանաւորակալ. կալանաւորող:

Scéne, էգ. 35. Բտ. տեսարան. տեսլարան. 2. միջակը տեսլարանի.

Digitized by Google

3. մասն (թատերի) արարուածի, տեսիլ. 4. փխ. տեսարան։

Scenerie, իգ. 35. բոլ. — Scene.

Scepter տ. Zepter.

sch! ձլ. շը, լո՛ւռ. բ. (անասունները փախցընելու) քըշա։

Schabbes, ար. անփխ. — Sabbath.

Schabe, իգ. 35. ի. ցեց, ուտիճ (Tinea). բ. amerikanische — մեծ ուտիճ (Blatta americana). 2. քերիչ, քերոց. 3. քոս. գօգութիւն, գոնջութիւն։

Schabe‖baum, ար. — Schabeblock. -blech, չ. (կօշկակարի) քերիչ։ -b(l)ock, ար. -brett, չ. խոհ. խաղախորդի սրկոց։ -messer, չ. քերիչ (դանակ գրակազմի), դաշունիկ։

schaben, նբ. 3ա. քերել, տաշել. բ. քերել, քորել, քոշքռտել. փխ. 3-m Rüben — տ. Rübe, 1. բ. 2. (խնձոր) մանրել, փշրել. ար-. — abschaben, 2. խոհ. (կաշի) խաղախորդել, քերել, քերթել. 3. փխ. ein Geiziger schabt und kratzt ագահը կծծութեամբ կը դիզէ։ — չ. 22բ. անյփ. քերելը, փշրելը։

Schaber, ար. 22ա. քերող. 2. քերիչ, քերոց (= Schab(e)blech)։

Schabernack, ար. 20. խեղկատակ. չարառուէր, չարամիտ խաղ՝ չարութիւն ընող. 2. խաղ, խեղկատակութիւն, նենգ, հնարք։

schä'big, ած. 6. = grindig, räudig; 2. քերեալ. 3. մաշած, գձուձ, ողորմելի. 4. փխ. կծիր յոյժ, ագահ։

Schä'bigkeit, իգ. 31. անյփ. ողորմելիութիւն, գձձութիւն. ընտ. խիստ ագահութիւն, կծծութիւն։

Schablone, իգ. 35. (յօրինակ դրուած... կտոր) տագին, ցոյց. (պծագրութեան...) օրինակ, (աղիւսի...) կաղապար. փխ. nach der — arbeiten օրինակի մը նմանիլ, սովորութեան հետեւիլ։

schablonen‖mäßig, ած. մեքենական. մ. ըստ սովորութեան։ —wesen, չ. օրինակ, սովորութիւն։

schabloni(e)ren, նբ. 3ա. (օրինակի մը) նմանիլ, օրինակել. նկր. (պատ մը) կաղապարազարդել, կաղապարու (ծակոտկէն օրինակի վրայէն) նկարել։

Schabracke, իգ. 35. (ձիու զարդարուն ծածկոյթ) սթար, քնփուշ. բ. տապճակ (հոշա), ամառ։

Schäbsel, չ. 22բ. քերուած, քերուք։

Schach, ար. 20. կամ 33. արքայ. (Պարսից) շահ։ — չ. 20. (յփ. նաեւ 38.) —(spiel), ճատրակ. բ. — Schachbrett; փ. (թագաւորին սպառնացող դիրք ի ճատրակի.) — (dem Könige)! սպառնացում թագաւորի. (dem Könige) — bieten թագաւորին սպառնալ. — (und) matt արքային պարտեցաւ, պաշարում արքային. փխ. գերազանցում. 2. քառակուսի, շեղանկիւնի։

Schach‖aufgabe, իգ. ճատրակի առաջադրուած։ —brett, չ. ճատրակարան։ —matt, ած. պարտութիւն՝ պաշարում թագաւորի. փխ. խոնջութիւն։ —zug, ար. (ի ճատրակի) արշաւանք, հարուած։

Schacher, ար. 22ա. անյփ. մանր իրաց վաճառականութիւն։ —jude, ար. մանր իր վաճառող հրեայ։

Schä'cher, ար. 22ա. մարդելուղ. հուղկահար, աւազակ. 2. թշուառ՝ խեղճ մարդ։

Schacherei, իգ. 31. — Schacher.

Schach(e)rer, ար. 22ա. գուզնավաճառ, հնակարկատ։

Schacherhandel, ար. — Schacher.

schachern, չբ. h. 3ա. անարգ՝ խոտան վաճառականութիւն ընել։

Schacht, ար. 18. քառակուսի կամ բոլորշի ծակ. մտն. բժշ. քանահոր. բ. ը. մփ. խորութիւն. փոս, խինձ, նեղ անցք. 2. ձող. — einer Lanze նիզակարուն. մտն. բիր, կոպալ (= Prügel)։

Schacht‖bühne, իգ. բժշ. բարձրաւանդակ, գարեւանդակ կազմած (ի քանահորս)։ —hut, ար. բոմնագործի գլխարկ։ —werk, չ. բոլորամեջք։ —zimmerung, իգ. տախտակամածում քանահորի։

Schachtel, իգ. 35. տուփ, արկղիկ. խորարդեայ. 2. փխ. ընտ. alte — պառաւեալ աղջիկ։

Schachtel‖halm, ար. տկ. ձիաձետ (Equisetum)։ —händler(in, իգ.), ար. տփավաճառ։ —macher, ար. տփագործ։

Digitized by Google

schä'chten, նբ. 3բ. (դրբ. անց. նախ. geschochten) զենուլ, մորթել (ըստ օրինաւորութեան Հրէից). 2. փխ. J. — մէկը մերկացընել, կեղեքել, կողոպտել։

Schä'chter, ար. 22ա. (Հրէից) սպանդագործ։

schád‖los, ած. անվնաս, անկորուստ. J. — halten մէկուն այժը հատուցանել՝ վնասը փոխարինել։ —**loshaltung**, իգ. —**losigkeit**, իգ. անվնասութիւն. փոխարինութիւն։

Schäde, ար. 8ա. աա. իրծ. **Schäden**, ար. 21բ. վնաս, կորուստ, այժ. 2. ապականութիւն, աւեր. es soll Dein — nicht sein պիտի չզղջաս, դուն բան մը պիտի չկորսնցընես. իքրէ-ազգ. եւ ար. sich s—s —ns erholen, s—m —n wieder nachkommen կորուստը դարձնել շահիլ, վնասը հանել. իքրէ-խնդիր ոխալ. J—m —n bringen մէկուն վնասել՝ վնաս հասցընել. —n erleiden կորուստ՝ վնաս կրել. —n haben, leiden, machen կորուստ ընել. J—m —n zufügen մէկուն վնաս հասցընել. բ. նխ.ե ետքը. J. in —n bringen, stürzen մէկուն կորուստ ընել տալ. zu —n kommen վնաս կրել՝ ունենալ. գ. es ist — um ihn եղուկ է, ափսոս է իրեն. 3. վնաս, խոցուած, վէրք. innerer —n ներքին հիւանդութիւն. sich — thun ինք իր անձին վնասել։

Schä'del, ար. 22ա. գանգ, կառափն, գլխոյ սկուտակ։

Schä'del‖beschreibung, իգ. գանգագրութիւն։ —**gestalt**, իգ. գանգաձեւ։ —**lehre**, իգ. գանգաբանութիւն։ —**stätte**, իգ. կառափնատեղ, տեղի կառափնելոյ։

schäden, չբ. h. 3բ. վնասել. 2. J—m, einer Sache — մէկուն՝ բանի մը վնաս հասցընել՝ վնասել. J—m bei e—m Andern — մէկին յաչաց հանել, մէկուն համբաւն աղարտել, մէկը վատահամբաւել. 3. (Das) schadet (կամ schad't Nichts) հոգ չէ, վնաս չունի. Das schadet ihm Nichts արժանի էր ասոր (այս չարեաց)։

Schäden‖ersatz, ար. հատուցում՝ փոխարէն վնասու։ —**freude**, իգ. չար ուրախութիւն։ —**froh**, ած. եւ գ. չար, չարախնդութ։

schädhaft, ած. ա. վնասուած, ապականեալ, եղծ. թերի, որպատառւոր, փտեալ (ակռայ). անփ. վիրաւորեալ, խաղ. —es Gebäude խարխուլ խախուտ շէնք. — werden աւերիլ. ապականիլ, կործանիլ. (ակռայի) փտիլ։

Schädhaftigkeit, իգ. 31. անյ. խաթարում։

schä'dig‖en, նբ. 8ա. = beschädigen; 2. J. — մէկուն վնաս՝ զրկանք հասցընել. մէկը վիրաւորել՝ խոցել։ —ը. 22բ. անյ. —**ung**, իգ. 31. վնաս. զրկանք. վիրաւորում։

schä'dlich, ած. 6. վնասակար. 2. կորստական. վտանգաւոր. der Gesundheit — վատառողջ. գժնդակ, ժանտագործ։

Schä'dlichkeit, իգ. 31. (անյ.) վնասակարութիւն. գժնդակութիւն, սատակութիւն (չարեաց). 2. (յոգ.) վնասակար բան։

Schaf, չ. 20. ոչխար. անձ. մք. (էգ ոչխար) մաքի, (հմմտ. Hammel, Widder). բ. փխ. er ist ein gutes — գառնուկ մըն է, գառն պէս մէկն է. գ. փխ. ապուշ, պանծարաշխ. 2. երջ. junges — գառն. mageres — աւելկեր. vorjähriges — որոջ. zweijähriges — բուծ։

Schäf‖blattern, յգ. = Schafpocken. —**bock**, ար. խոյ։ —**bremse**, իգ. ճճ. ոչխարի ոջիլ (Oestrus ovis)։ —**fell**, չ. ոչխարի մորթ, ոչխարենի. — mit der Wolle գեղմն, գզաթ։ —**garbe**, իգ. տկ. հազարտերեւուկ (Achillea)։ —**häutchen**, չ. անդզ. ներքնաթաղանթ սաղմին։ —**hirt**, ար. = Schäfer. —**hürde**, իգ. մակաղատեղ։ —**husten**, ար. (չոր) հազ։ —**lamme(e)l**, չ. ճճ. = Lama, 1. —**knecht**, ար. հովիւ (ոչխարաց)։ —**mä'ßig**, ած. ոչխարի պէս. փխ. ապուշ։ —**meister**, ար. հովուապետ։ —**pocken**, իգ. յգ. բժշ. ստուտ ծաղիկ. անգբ. խաշնածաղիկ։ —**schur**, իգ. կտրօնք, կտուրք. կտրուած բուրդ։ —**stall**, ար. փարախ։ —**stand**, ար. խաշինք, հօտ խաշանց։ —**wolle**, իգ. (ոչխարի) բուրդ։ —**zucht**, իգ. ոչխարաբուծութիւն։

Schä'fchen, չ. 22բ. (նուազ. Schaf) գառն(ուկ), որոջ (նախ. փխ.). 2. փխ. sein — scheren, in's Trockene bringen

Digitized by Google

մեծ շահ՝ վաստակ ընել, առատապէս շահիլ. 3. das Meer hat — ծովու ալիքը ծաղկաձեւ կը ծփան, ծովը կը ծփայ. 4. (= Cirrus) գանգուր (ամպ)։

Schä'fer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. հովիւ։

Schä'fer|gedicht, չ. հովուերգութիւն։ —hund, ար. պահապան՝ հովուական շուն։ —leben, չ. հովուական կեանք։ —pfeife, էգ. հովուական սրինգ։

Schäferei, էգ. 31. հովուութիւն։

schaffen, Ա. Նք. եւ չք. ն. 2). ստեղծել. 2. յառաջ բերել. գոյացընել. կեանք տալ, ի կեանս կոչել. für et. (wie) geschaffen sein բանի մը համար շատ յարմար՝ ստակ ըլլալ։ — չ. 22ք. անյփ. ստեղծում։ — Բ. Նք. չք. ն. 3ա. զբաղած ըլլալ, գործել. չինել, ընել. zu —: zu — haben բան՝ գործք ունենալ. damit habe ich Nichts zu — ինծի չի վերաբերիր. ատ իմ գործս չէ. ֆիւ. աա. երժ. J—m zu — machen մէկուն աշխատութիւն՝ հոգ պատճառել՝ տալ. 2. (բան մ'ընել տալ.) ա. daßի հետ. schafft', daß das Essen zu rechter Zeit fertig ist փոյթ տար՝ որ ճաշը ժամանակին պատրաստ ըլլայ. ք. J—m et. — (աա. երժ. verschaffen) (մէկուն բան մը) ճարել, գտնել, հայթայթել. Linderung — փոփոխել, սփոփել. ֆ. (արդիւնքը յառաջ բերելով.) et. fertig — բան մ'աւարտել՝ կատարել՝ լմնցընել. տանիլ, հասցընել. den Brief zur Post — նամակը նամակատուն տանիլ. et. auf die (kam bei)Seite — (բան մ'ի բաց) բառնալ, ջնջել. անհետ ընել. aus dem Hause — տնէն հանել. et. aus dem Wege — (արգելք մ')ի բաց բառնալ՝ վերցընել. J. aus dem Wege, aus der Welt — մէկին սպաննել. 3. ֆաա. հրամայել. was —'s? ինչ կ'ուզէք՝ կը հրամայէք։

Schäffner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. հոգաբարձու, հազարապետ, տնտես, (տան) շտեմարանապետ, մատակարար (պանդոկի...). 2. (թղթատարութեան) առաջնորդ. վարիչ, կառուղիղ (conducteur շոգեկառաց՝ հանրակառաց)։

Schaffnerei, էգ. 31. հոգաբարձութիւն, տնտեսութիւն. մատակարարութիւն։ [տ. Schäfchen.

Schä'flein, չ. 22ք. (Նուզ. Schafի)

Schafott, չ. 20. կառափնարան, տեղի բեմ գլխատութեան (= Blutgerüst)։

Schafs|lange, չ. ոչխարի աչք. ք. ֆիւ. առյուշ աչք։ —kleid, չ. փոխ. երժ. ... ein Wolf in —kleidern գառնանգգեստ գայլ։ —kopf, ար. ոչխարի գլուխ. ք. ֆիւ. ասի գլուխ, ապուշ. ֆ. տեսակ թղթի խաղ։

...schaft, ... ֆ. ... կը ... չ. օ. Freund բարեկամ, Freundschaft բարեկամութիւն. wissen գիտնալ, Wissenschaft գիտութիւն. 2. ... ... կը ... Priester քահանայ. Priesterschaft քահանայութիւն, քահանայք. 3. = ...thum, էգ. ֆ. ..., որ ... ... կը ... չ. օ. Priester քահանայ. Priesterschaft քահանայութիւն, քահանայական աստիճան. 4. ... ... Graf կոմս. Grafschaft կոմսութիւն, կոմսութեան երկիր։

Schaft, ար. 13. բուն, կոթ(ուն). — einer Lanze նիզակաբուն. abgebrochener — նիզակաբեկ... բուն. ը. մփ. մեղեխ, բանաստեղ. 2. (փետրոյ՝ առաղան) բուն, (կօշկի) սրունք, կայրն. ք. = Ducht; ստփ. ազբն. 3. տվ. (տերեւի) կոթուն. 4. = Regal, 2.; ը. մփ. = Schrank.

Schaft|halm, ար. տվ. = Schachtelhalm. —leisten, ար. (կօշկի) կաղապար։ —rinne, էգ. (սեան) մատնէք։

schä'ft|en, Նք. 3ք. կոթ՝ մեղեխ անցընել՝ դնել. eine Flinte — հրացանաբուն չինել՝ դնել. 2. ար. ... Sparren... — տանեաց գերաններն... (իրարու) խառնել՝ կցել. Stiefel — = vorschuhen. — չ. 22ք. անյփ. —ung, էգ. 31. = ...

Schakal, ար. 20. կամ 38. ... շնագայլ (Canis aureus)։

Schäle, էգ. 35. (շղթայի) օղ(ակ). 2. անրաստախտակի օղ(ակ)։

Schä'ker, ար. 22ա. —in, էգ. 32. կատակասէր, ծաղրածու, զուարթ (տ. Schalk, 3.)։

Schäkerei, իգ. 31. ծաղրածութիւն, խեղկատակութիւն, կատակ։

schä'kerhaft, ած. 6. խեղկատակական, ծաղրածուի։

schä'kern, չէզ. h. 3ա. կատակել, ծաղրածութիւն ընել։ — չ. 22բ. անյօ. = Schäkerei.

schal, ած. 6. անհամ, շախորժական. փխ. անհամ, ցուրտ, պաղ։

Schäl|latte, իգ. արհ. մոլակալ (շաղախը բռնել տալու փայտի կտորը)։ —ohr, չ. անաբժ. լայն ականջ։ —thier, չ. իռ. խեցաւոր, խեցեմորթ (անասուն). պատեանաւոր (զեռուն...)։ —wand, չ. արհ. տախտակէ միջնորմ. ամ. զատապայ։ —werden, չ. օդահարութիւն, օդէն ապականիլը։

Schä'lmaschine, իգ. կեղեւոց, կեղեւելու գործի։

Schä'lchen, չ. 22բ. (նուաղ. Schale) մանր պատեան, բաժակիկ։

Schale, իգ. 35. պատեան (= Hülle). 2. (խնձորի՝ նռան) կեղեւ, (ոլոռի...) պարկուճ, պատճուկ, (ընկուզի...) կճեպ. grüne — դալար կեղեւ, պոպոկ, փուռ. stachelige — der Kastanie շագանակի փշապատեան, բուճուճ. (միջնաոց) պատեան. 3. իռ. խեցի, պատեանք, (ոստրէի...) կօռ, (խեցեմորթից) ափ, կապ. 4. (անասնոց եւ նախ-մարդու մարմնոյ խեղ խեղ մասանց) հատ ծածկոյթ (տ. Hirnschale). բ. հերձակճղակ (անասնոց ոտից). 5. սկահակ, տաշտ. ըմպանակ, բաժակ. 6. նժար (կշռոցի). 7. անաբժ. (ձիոց կոճի վրայ) պայտում. 8. նոյ. —n, յգ. (կամ Wangen) (կրկին) հեծանք (կայմի՝ առագաստակալը զօրացընելու համար), բուն. 9. էխ. կեղեւ, (արտաքին) երես. von der — auf den Kern schließen արտաքինէն ներքինը չափել։

schä'len, ներ. 3ա. կեղեւել, փռճոտել, կճեպել (խնձոր՝ գետնախնձոր), (հացար...) մաքրել, կլոտել. 2. եբլ. (դալարիքն արօրով պատռել) ձլել։ sich — էբ. (մորթը) գերծուիլ, թերթ թերթ բաժնուիլ։ — չ. 22բ. անյօ. —ung, իգ. 31. = Abschälen, չ.։

Schalen|frucht, իգ. տի. կեղեւամիրգ, փռճռկամիրգ. բ. կորիզամաշկ։ —gehäuse, չ. իռ. խեցի. խեփոր։

Schalheit, իգ. 31. անհամութիւն. ցրտութիւն, ուծութիւն (նաեւ փխ.)։

schalig, ած. 6. պատեանաւոր (նաեւ իռ.)։

Schalk, ար. 20. կամ 13. **Schä'lkin**, իգ. 32. էշ. մգ. խորամանկ, խաբեբայ. 2. ալ. մգ. (հմմտ. Schäker) կատակասէր, չարաճճի. 3. = Schalkhaftigkeit; er hat den — im Nacken հեղձաւոր է. յարդի տակէն ջուր կը խաղցընէ։

Schalkerei, իգ. 31. չարաճճութիւն։

schalkhaft, ած. 6. չարաճճի. 2. նենգաւոր, խորամանկ։

Schalkhaftigkeit, **Schalkheit**, իգ. 31. չարաճճութիւն. 2. մռն. էշ. մգ. յոռութիւն, չարութիւն. 3. նենգաւորութիւն, խորամանկութիւն։

Schalks|freund, ար. սուտ բարեկամ։ —knecht, ար. անհաւատարիմ ծառայ։ —narr, ար. = Hofnarr; բ. մգ. խեղկատակ, միմոս, ծաղրածու։ —streich, ար. = Schalkhaftigkeit.

Schall, ար. 18. անյօ. ձայն, (թմբկի) դափիւն, (փողի...) հնչիւն. 2. starker — ճայթիւն, բոմբիւն, ճարճատիւն (փայլատակմանց...). 3. էխ. հռչակ։

Schall|becken, չ. երժ. ծնծղայ։ —brechung, իգ. ձայնաբեկութիւն։ —brett, չ. (երգիոնի) հովարան։ —horn, չ. երժ. = Schalmei, 1.; բ. = Posaune, 1. —lehre, իգ. ձայնաբանութիւն, լսաբանութիւն։ —messer, ար. ձայնաչափ։ —messung, իգ. ձայնաչափութիւն։ —wort, չ. բնաձայն։

schallen, չբ. h. 3ա. բնա. նաեւ 2ի. (անց. ահմ. scholl, ստրգ. schölle) հնչել, թնդալ. (զանգակի) զանգահարել, բոմբել. ճարճատել (փայլատակմանց). es schallt sehr in diesem Saale այս սրահն շատ կը հնչէ՝ հնչական է։ —d, ներբ. եւ ած. արձագանգ տուող, հնչական, թնդական։ — չ. 22բ. անյօ. հնչիւն, թնդիւն. բոմբիւն։

Schalmei, իգ. 31. հովուափող. սրինգ։

Schalotte, իգ. 35. ասկաղոնեկ սխտոր (Allium ascalonicum)։

Digitized by Google

schalt, 1. եւ 3. դէմք եզ. անց. անձ. schelten-ի։

Schaltjahr, չ. (հակառ. gemeines Jahr) նահանջ տարի։

schalt'en, չբ. h. 3բ. ըստ կամաց վարել՝ կառավարել. (mit կամ über et.) nach Belieben —, frei — (u. walten) ազատութեամբ՝ ըստ կամաց իւր վրայ տնօրինութիւն ընել. 3. — und walten lassen թողուլ որ մէկն ուզածն ըստ քմաց ընէ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (ազատ) տնօրինութիւն։

Schälter, ար. 22ա. ատեր, տրամադրող. 2. (նաեւ էգ. 35.) պատուհան (յորմի), գանձակ։

Schalúppe, էգ. 35. նաւ. նաւակ, կուր։

Scham, էգ. 35. անյ. ամօթխածութիւն, պատկառանք, պարկեշտութիւն. (ըստ մարմնի վրայ) ամօթ. vor Scham errötben կարմրիլ, ամօթէն շառագունիլ, շիկնիլ. aller — bar sein, alle — abgelegt h., ըստ. keine — im Leibe h. անամօթ՝ անպատկառ ըլլալ, ամէնեւին չամչնալ, աներեսըլլալ. բ. ամօթալի գործ, ծանականք, ծանակութիւն. 2. ամօթոյք. ը. մ. մերկութիւն։

Schämsbein, չ. անդր. ցայլոսկր։ —bug, ար. անդր. = Schamleiste. —erregend, ած. ամօթալի։ —glied, չ. = Scham, 2. —knochen, ար. անդր. = Schambein. —leiste, էգ. անդր. ցայլք։ —los, ած. անամօթ, անպատկառ, աներեսաց, յանդուգն, լիրբ։ —losigkeit, էգ. անամօթութիւն։ —pflanze, էգ. բս. պատկառուկ։ —roth, ած. շառագունեալ, շիկնեալ։ —roth, չ. —röthe, էգ. շիկնութիւն, շառագունութիւն։ —theile, ար. յգ. = Scham, 2.

Schä'mel, ար. 22ա. = Schemel.

schä'men, sich — կբ. 8ա. ամչնալ. sich e—r Sache (առկ.), sich über et., einer Sache wegen (halber) — բանի մը վրայ ամչնալ, զամօթի հարկանել. ich würde mich zu Tode — ամօթէս պիտի կ'անցնէի։ — նբ. Das schämt mich (այս) զիս կ'ամչցնէ։ — չ. 22բ. անյ. = Scham, 1.

schämhaft, ած. 6. ամօթխած, պատկառոտ, պարկեշտ։

Schämhaftigkeit, էգ. 31. անյ. ամօթխածութիւն, պարկեշտութիւն, համեստութիւն։

schamvielen, նբ. եւ sich — կբ. 8ա. չափէն աւելի՝ ձեւանալ։

Schä'ndsaltar, ար. (ըստ Ս. Գրոց) աւերածն պղծութեան՝ պարշելեաց։ —bube, ար. անուանարկ, սատահակ մարդ։ —fleck, ար. բիծ, կեղտ, արատ։ —geld, չ. գինք ծանակութեան, կաշառք. բ. սոսկին գինք։ —lied, չ. պիղծ երգ։ —mal, չ. դրոշմ՝ խարան (ծանակութեան)։ —maul, չ. պիղծ բերան։ —name, ար. = Schimpfname. —schrift, էգ. ծանակութեան գիր. բ. պարսաւագիր (գրուած)։ —that, էգ. ոճիր, գործ ծանակութեան։ —zunge, էգ. = Schandmaul.

schändbar, ած. 6. ամօթալի։

Schände, էգ. 35. (յոգ. ձեռ. բռն. 34.) ամօթ. 2. անպատուութիւն, անարգանք. ծանականք, խայտառակութիւն, թշնամանք, նախատինք. առկ. Armuth ist keine — աղքատութիւնն ամօթ չէ. 3. zu —n կործանեալ, ապականեալ, կորուսեալ. zu —n geben կամ werden կորսուիլ, կործանիլ, ապականիլ, փճանալ. eine Hoffnung, Erwartung zu —n machen անյուսութեան մ'ի գերի հանել. 3. zu —n schlagen մէկը ծեծելով հաշմ՝ խեղանդամ ընել, խեղել։

schä'nd'en, նբ. sich — կբ. 3բ. թշնամանել, նշաւակել, խայտառակել. պղծել. պառնեկեցընել. 2. անշքացընել, ապականել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բռնին նշանախօսութեան հետ։

Schä'nder, ար. 22ա. անպատուող, թշնամանող, նշաւակող, պղծող։

schä'ndlich, ած. 6. ամօթալի(ց), թշնամանական, խայտառակիչ, նախատական. անարգ, անուանարկ(ու). պարշելի. 2. ձա. ըստ. das ärgert mich — (այնքա զիս) շատ կը միջացընէ։

Schä'ndlichkeit, էգ. 31. անարժանութիւն, վատասերութիւն. բ. ամօթ, ամօթալից՝ թշնամանական... իր։

Schank, ար. 13. (գինի...) վաճառ-

ռեկլու իրաւունք. 2. (ըմպելեաց) վաճառումն. բ. խանութ, կրպակ (ըմպելեաց)։

Schänk|gerechtigkeit, իգ. = Schenkgerechtigkeit. —wirth(in, իգ.), ար. կապելապան։ —wirthschaft, իգ. կապելապետութիւն, վաճառումն գինւոյ։

Schänker, ար. 22—. ախտ. ախրադիտեան կեղ։

Schänz|arbeiter, ար. ռահվիրայ։ —bau, ար. ամրութեանց շինութիւն։ —gräber, ար. = Schanzarbeiter. —korb, ար. հողակրութեան սակառի։ —läufer, ար. —loper, ար. ն—ի. (նաւաստեաց լայն զգեստ) երիճագ, լայն լօդիկ։ —pfahl, ար. (ցցապատնիշի) ցից, շերտ. mit —. pfählen umgeben շերտափակ ընել, ցցապատնիշել։ —wehr, իգ. պատնուար, պատնէշ։

Schänze, իգ. 35. գիր. (ընդդէմ յարձակման) դակիշ, ամրութիւն, պատնէշ, պատուար։ — ծ. st. in die — schlagen բան մը վտանգի մէջ ձգել. sein Leben in die — schlagen զոգին ի բաղն ունել, ինք զինք վտանգի մէջ դնել։

schänzen, նբ. 3գ. (պատնէշի տեղ) բարձրացընել՝ շինել։ — չբ. ն. գիր. ամրութիւն՝ պատուար շինել. բ. ամրութեանց՝ դակշաց աշխատիլ. գ. ընդ. ժրութեամբ՝ փութով աշխատիլ։ — չ. 22բ. անյ. = բայլին նշ—ա—ն—բ—ն—ց հետ։

Schar, իգ. 31. խումբ, գունդ (զօրաց). ամբոխ, խուժան, խուռն (մարդկան). 2. երամակ (ուղտուց, խոզից...), (ոչխարաց...) հօտ, (այծից) հօրան, (անդէոց...) անդեայք, դասակ, (արջառոյ) նախիր, (գայլոց) վոհմակ, (աղաւնեաց) ջահուկ, (թռչնոց) տարմ, երամ, (մեղուաց...) պար, (ձկանց) վտառ. 3. երկ. խոփ (= Pflugschar)։

Schär|wache, իգ. ցայգապահ զօր (բանակի), (քաղաքի) գիշերապահք. բ. պահականոց։ —wächter, ար. գիշերապահ։

Schärb(e)|brett, չ. յօշարան։ —messer, չ. մեծ դանակ, (խոհակերի) դահնայ։ |մանրել։

schärben, նբ. 3ա. իհ. յօշել,

Schärbock, ար. 20. անյ. ախտ. լնդադարութիւն։

schären, նբ. եւ sich — գբ. 3ա. ժողովել, գումարել. գիր. գունդ կազմել, առնել։

Schären|führer, ար. գիր. գնդապետ։ —weise, մ. գունդ գունդ. խումբ խումբ։

scharf, ած. 6. (բղդ. schärfer, գերդ. schärfst) 1. (հկ—ն. stumpf) սուր. հատու. — (und spitz) սայրասուր. քաջասուր. — machen սրել, թեքել. 2. սուր, սրածայր. 3. (հկ—ն. sanft, wild) խիստ, դժնդակ. դժուարին. խայթող, կսկծելի. բ. անհարթ, խորտուբորդ (նաւու գլ.) գ. կծու, թարխ. —er Essig թարխ քացախ. դ. սրաձայն, սուր, բարձրաձայնիչ. ե. խիստ, թունդ, ուժգին, սաստիկ. գառն, երդիծական, հեգնական. —er Verweis խիստ յանդիմանութիւն. —e Zunge խածող՝ կծող լեզու. 3. — anlassen մէկին սաստկապէս սաստել. 4. առոյգ, կենդանի. Երփ. յառաջխաղացութիւն, ցցուակեալ. սրոշ. ներգ. (աչերով). փխ. etwas — betonen, hervorheben բան մը (սաստիկ) շեշտել. 5. սուր, սաստիկ, արագ, նուրբ, անուրբ. —es Gedächtniß սուր յիշողական յիշողութիւն. ein —es Gesicht h., —sehen կորովամիտ՝ սրատես ըլլալ. 6. ճիշդ. անխայլա. es mit J—m — nehmen մէկուն հետ խստութեամբ վարուիլ. 7. ուժգին, թունդ, սաստիկ. — gehen արագաքայլ երթալ. J—m — auf dem Leib rücken կամ — zu Leibe gehen մէկուն ի մօտոյ՝ պնդութեամբ հետամուտ ըլլալ. 8. գր. սուղ եւ թաց, սուր (բաղաձայն). —er Accent սուր շեշտ. 9. գիր. — (հկ—ն. blind) schießen գնդակալից արձակել. գնդակաւ արձակել։

Scharf|blick, ար. սուր՝ խիստ ազդեցիկ հայեցուած. իգ. (մտաց) կորովամտութիւն, սրութիւն, սրատեսութիւն։ —blickend, ած. = scharfsichtig. —eckig, ած. սրանկիւն։ —kantig, ած. սրանկիւնի։ —richter, ար. դահիճ։ —richterei, իգ. դահճութիւն. բ. դահճի բնակարան։ —schmeckend, ած. թարխահամ։ —schütz(e), ար. քաջաձիգ. բ. գիր. հրացանաձիգ.

Digitized by Google

(զօրական) արձակամարտ։ —sichtig, ած. սրատես, քաջատես. ﬔ. կորովատես։ —sichtigkeit, իգ. սրատեսութիւն. ﬔ. կորովատեսութիւն։ —sinn, ար. նրբամտութիւն։ —sinnig, ած. հանճարեղ, սրամիտ։

Schä'rfe, իգ. 31. սրութիւն, հատու ըլլալը, սայր (սուսերի), (զանակի՝ ածելույ) բերան, (սուր) անկիւն. բարկութիւն, (թթուութիւն) բարկ ըլլալը. կծուութիւն, կծծութիւն. խստութիւն. փխ. անաչառութիւն. սրբութիւն. կորովութիւն, սրութիւն. ճշգրտութիւն, ճշգրտութիւն. փր. սուր ձայն (ձայնաւորի)։

schä'rfen, նﬔ. եւ sich — ﬔ. 3ա. ար. (զանակ...) սրել, թեքել, (յեսանի վրայ) յեսանել. 2. սրել, սրածայր ընել. die Säge — սղոցը սրել՝ խարտոցել. 3. սաստկել՝ սուր կորովի ընել. զօրացընել. das Gehör — ականջը սրել. 4. բաղմացընել. eine Strafe — պատիժ մը սաստկացընել. 5. պայծառացուցին ցուցընել՝ ընել. 6. փր. e—n Vokal — ձայնաւոր մը սուր շեշտել։ — չ. 22ﬔ. անյ. —ung, իգ. 31. = ﬔային նշանակութեանց հետ։

Schárlach, ար. (չ.) 20. ծիրանի, շիկակարմիր գոյն. ﬔ. ծիրանեգոյն սուտի՝ կտաւ. գ. ախտ. = Scharlachfieber.

Schárlach|baum, ար. տյ. = Kermeseiche. —fieber, չ. ախտ. կարմրախտ (փշշել հիւանդ)։ —friesel, չ. ախտ. կարմրացան, կարմիրկիտ (տաքը հիւանդ)։

schárlachen, ած. 6. ծիրանի, շիկակարմիր։

Scharléi, ար. 20. տյ. քրիստոսակին (Inula oculus Christi)։

Scharmü'tzel, չ. 22ա. փոքր կռիւ (ինչ ինչ ճակատից մէջ). խառնակոյտ։

scharmü'tzeln, չﬔ. h. 3ա. սակաւաթիւ ճակատեր կռուիլ զարնուիլ, ճակատամարտիլ։

Scharnier, չ. 20. ար. կցուած։

Schä'rpe, իգ. 35. լայնականար, ուսընդանութ կամար։

Scharpie, իգ. 35. անյ. ծուատ, պլած, ամ. պրօն (ﬕﬖﬗ)։

Schärr|eisen, չ. ար. (ծխան մաքրողի) ադամուկ։ —fuß, ար. = Kratzfuß. —vögel, ար. յի. հաւեր, հաւայրին թռչունք։

Schärre, իգ. 35. քերում, փորել հանելն. ﬔ. քերուած, քերած տեղ. 2. քերիչ (գործի)։

schárren, չﬔ. h. 3ա. քերել, փորել հանել (= abscharren). 2. die Pferde — in die (կամ in der) Erde ձիերը կը գափրեն՝ գափր հատասանեն. ﬔ. գափել, սրափել (ոտիւք). փ. in der Erde — հողը քրել՝ խարխարել։ — նﬔ. mit den Füßen die Erde — երկիրն ոտիւք փորել՝ պատել (հաւու)։ — չ. 22ﬔ. անյ. = ﬔային նշանակութեանց հետ։

Schárrer, ար. 22ա. փորող, քերող. 2. ﬔ. յի. = Scharrvögel.

Schárte, իգ. 35. Ա. (զանակի բերնի...) աղուցած, ակօս, խածօն. —n bekommen (զանակին) ակօս ակօս ըլլալ. ﬕ. փ. auswetzen; 2. որմածերպ, որմածակ. 3. հատած, խորամ (ի լերին)։

Schartéke, իգ. 35. յնաի՝ հին մատեան. 2. ը. մր. անօտիք, գոյն երդ։

Schartepartie, իգ. 35. եւ 31. նախ. = Certapartie.

schártig, ած. 6. աղուցեալ. (զանակի բերան) խածօնեալ, ակօս ակօս. — machen (զանակ մը) աղուցել, ակօս ակօս ընել. 2. ﬔրգ. նրփ. ժայռաւոր (պարիսպ)։

Schártigkeit, իգ. 31. աղուցում, (զանակի... բերնի) ակօս ակօս ըլլալը։

Schátten, ար. 22ա. Schátte, ար. 34. ստուեր, շուք. e—n — werfen շուք ձգել. ﬔ. երեւոյթ, տաշտօք ինչ, ստուեր. փ. ստուեր, ոգի, ուրուական. զ. շուք, հովանի (տերութեան). 2. (läßigen) — werfen շուք ընել, լոյսը խափանել. ﬔ. ﬕ. փ. Denkungsart; 3. երփն, ստուերան գունոց։

Schátten|bild, չ. ստուերապատկեր, շուք. ﬔ. տաշտօք, ցնորք։ —fernrohr, չ. ստուերադէտ, ստուերական հեռադէտ։ —fürst, ար. դյﬔ. Պղուտոն։ —gang, ար. հովանաւոր ծառուղի։ —land, չ. հովանաւոր երկիր. ﬔ. = Schattenreich, ﬔ.։ —

licht, չ. լուսաստուեր (ի նկարս)։ -los, ած. (հկ—նչ. einschattig) անստուեր։ -reich, ած. ստուերաշատ. ք. չ. պղք. Ստուերաց պետութիւն, Անդունդք, Սանդարամետք։ -riß, ար. ստուերագիծ (ծրագիր). էի. (նկարու) նախագիծ։ -spiel, չ. chinesisches — կամ — an der Wand ճենական ստուերախաղ. մոգական լապտեր. ք. ուրուացուցութիւն։ -welt, էգ. = Schattenreich, ք.։

schattenhaft, ած. ս. ստուերական։

schatti(e)r‖en, նք. չք. ն. էք. 3ա. հովանի՝ ստուեր ընել. նկր. (պատկերին) շուք տալ։ — չ. 22ք. անյ. -ung, էգ. 31. ստուեր՝ հովանի ընելը. նկր. շուք տալը. 2. միայն -ung, էգ. երփն, աստիճան երանգոց. էի. գոյնի զանազանութիւն։

schattig, ած. ս. հովանաւոր, շքաւոր. 2. նկր. շուք ունեցող։

Schatulle, էգ. 85. արկղիկ։

Schatz, ար. 13. գանձ. 2. լիութիւն (ծանօթութեանց...), գանձ (իմաստութեան...). 3. փաղաքշական բառ. mein — սիրելի՛ս իմ. 4. — Geld; bräutlicher — օժիտ, պաշտատական (= Brautschatz). 5. մռն. է բարբառ—Բեռն = Abgabe, 2.

Schatz‖amt, չ. գանձապահութիւն։ -frei, ած. ապահարկ։ -geld, չ. հարկ, բաժ։ -kammer, էգ. (արքունեան) գանձատուն։ -meister, ար. գանձապահ, գանձապետ, վերակացու ծախուց։ -meisterei, էգ. գանձապետութիւն, գանձապահութիւն։

schä'tzbar, ած. ս. պատուական, մեծարգի. mein —er Freund յարգոյ բարեկամս. 2. առ. ծխփախնի հետ. կշռելի, գնահատելի։

Schä'tzbarkeit, էգ. 31. պատուականութիւն, մեծարգութիւն. 2. գնահատելի ըլլալը։

schätzen, նք. 3է. (հարկ...) դնել. փ. brandschatzen. — չ. 22ք. անյ. (հարկա...)դրութիւն։

schä'tz‖en, նք. չք. ն. էք. 3ա. յարգել, մեծարել. գնահատել, արժեցընել. (մօտ արժէքը) կշռել, դատել. 2. wie alt — Sie ihn? քանի՞ տարեկան կը կարծէք. ich schätze es für eine (կամ mir zur) Ehre —, zu... ինձի պատիւ կը համարիմ. Geschätzter Freund! յարգելի բարեկամ. ըն. das geschätzte Ihrige... ձեր յարգելի նամակը...։ — չ. 22ք. անյ. -ung, էգ. 31. յարգութիւն. մեծարելը. հարկ, բաժ։

schä'tzenswerth, ած. ս. յարգոյ, մեծարգի։

Schä'tzer, ար. 22ա. գնահատ. կշռիչ (նամակաց...). 2. գնահատ պաշտօնատար (յանձուրդի)։

Schau, էգ. 31. (ն. Նշանախօսութեան Նախ— 30.) տես, տեսութիւն, (տեսլի դնելը) ընծայութիւն, ստաղադրութիւն. ցուցում, ցոյց. zur — ausstellen, legen ի ցոյց դնել. zur — stehen ի տես դրուած ըլլալ. et. zur — stellen բան մ'ի ցոյց՝ ի տես հանել. zur — tragen ցոյց ընել. 2. հայեցուած, նայուածք. ք. տեսիլ, տեսարան. է. հանդէս, խոյզ եւ խնդիր. քննութիւն. 3. հանդէս (արուեստից...), (արուեստա...)հանդէս։

Schau‖brote, չ. յն. եր. հացք առաջաւորութեան։ -bühne, էգ. ի-տեսարան։ -fenster, չ. ըն. (խանութից) ճակատ. ը. մր. ցուցարան։ -gerüst, չ. (վրան բան մը տեսնելու) բարձրաւանդակ լաստակ. ք. եր. (վրան դագաղ դրուած) քառարան. է. (նայելու համար) ճենասուն։ -lust, էգ. հետաքրքրութիւն։ -münze, էգ. -pfennig, ար. յուշադրամ։ -platz, ար. տեսարան, տեսլարան։ -spiel, չ. տեսարան, տեսիլ. ք. Բր. թատերախաղ. է. բանդագործութիւն։ -spielhaus, չ. թատրոն։ -spieler(in, էգ.), ար. Բր. դերասան. էչ. մր. էի. կատակերգու գուսան. հապիս։ -stück, չ. հետաքրքրական մաս. ք. յուշադրամ։

Schaube, էգ. 35. եւ Schä'ube, էգ. 35. ձորձ, վերարկու. շրջազգեստ (կանանց)։

Schauder, ար. 22ա. (ցրտէ...) դող. սարսուռ, քստում, սարսափումն։

Schauder‖geschichte, էգ. քստմնեցուցիչ պատմութիւն։ -voll, ած. = schauderhaft.

schauderhaft, ած. ս. սարսափելի. զարհուրելի (= ungemein). ganz —

Ausgabe զարհուրելի՝ անհեթեթ ծախք։

Schauderhaftigkeit, իգ. ձ1. անյդ. զարհուրումն. սարսափելիութիւն։

schaudern, չէ. եւ նէ. հ. եւ ս. ձա. սարսափեցընել, զարհուրեցընել. է. անդ. է. es schaudert mich կամ mich schaudert's vor et. (բանէ մը) կը զարհուրիմ, կը սարսափիմ. 2. սարսռել, դողալ, դողդողալ, քրտնիլ, քաղցնել. mir schaudert die Haut կամ es schaudert mir, mich schaudert կը դողամ, կը սարսռիմ, կը քրտնիմ։ — չ. ձէ. անյդ. — Schauder.

schauen, չէ. հ. նէ. եւ փէ. ձա. նայիլ. հայիլ. աչել, աչքը սեւեռել. 2. auf et. —, 3. — բան մը մէկն օրինակ առնուլ, մէկուն նայիլ՝ հետեւիլ. auf et. — բանի մը զգուշութիւն հոգ ընել. in die Zukunft — ապագան նկատել. 3. (das Brot...) (հացը...) քննել. 4. sich (դէ.) blind — շատ նայելով կուրնալ. է. անմտնել (մարզարէի...). 5. da wird er — պիտի տայի՝ զարմանայ։

Schauer, ար. 22ա. —in, իգ. 22. տեսանող, նշմարող, նկատող, դիտող. 2. դէտ, քննիչ պաշտօնատեր, վերատեսուչ։ է. — (աա. չ.) տեղի ապաւինի, ապաւէն, անքոյթ պատսպարան. է. (մշակութեան գործիք... գնելու տեղ) այլատունն։ դ. — — Schauder; heiliger — սուրբ երկիւղ. ինչ. (թեթեւ) դող. 2. անդ. (ձիւնի...) զարկ, զանուած. 3. (նաեւ չ. ցեցա. իգ.) (ուժգին) մրրիկք, հողմայդղք. տեղատարափ (նաեւ իգ.)։

Schauergefühl, չ. դողումն, սարսուռ։ —**nacht**, իգ. սարսափելի գիշեր։ —**that**, իգ. զարհուրելի գործ, եղեռն։ —**voll**, ած. = schauderhaft.

schauern, չէ. հ. ձա. դողալ, դողդողալ. սարսռիլ, քրտնիլ. 2. անդ. է. es schauert թօն կու գայ։ — նէ. փէ. schauere Blüthen hinab, du Baum ծաղիկներ տեղայիր, ով ծառ։

Schaufel, իգ. 35. ար. թի(ակ). ա-ս — voll թի մը (լի). 2. թիակաձեւ իր. — eines Wasserrades (աղօրեաց... անուի) թեւ, թիակ, փառ. ն. — des Ankers նիրանք խարսխի. — e-s Ruders թեւանկի թաթ. 3. ար. թիակ, ձեռնա- ձեւ եղջիւր (եղջերուի...). 4. չն. (ձիոյ՝ եղջերուի) հերձատամունք։

schaufelförmig, ած. դէ. թիա- (կա)ձեւ։ —**gehörn**, չ. —**geweih**, չ. ար. — Schaufel, ձ. —**hirsch**, ար. չն. եղջերուաձ (բաղմածաձն)։ —**pflug**, ար. թիարօր, թիակաւոր արօր։

Schauf(e)ler, ար. 22ա. թիակաւոր. թիով գործող (բանուոր). 2. ար. — Schaufelhirsch.

schaufeln, նէ. եւ չէ. հ. ձա. թի(ակ)ով գործել. ein Grab — փոս փորել, թիով հողն (ի բաց) սերել. das Getreide (um)— ցորենը թիով խառնել. 2. ար. աձ. (ա- նիւ մը...) փառել, փառ գնել։

Schaukel, իգ. 35. յանկուրջի, ճօճանիկ (ալըրճմաք). է. բարան, հեծանախաղ (դանկալա ճիլօք)։

Schaukelstuhl, ար. սասանոց (սասանելու թիկնաթոռ)։

schaukeln, չէ. հ. ձա. սասանիլ, ճօճիլ. auf und nieder — վեր վար շարժիլ, ելլել իջնալ. երերիլ. (մարմնով) տարուբերիլ։ — նէ. եւ sich — փէ. 3. — զմէկը (յանկուրջով) ճօճել. (ի հեծանախաղի) բարձ- րացնել. ein Kind auf den Knien — ծնգաց վրայ տղայ մ'օրօրել։ — չ. ձէ. անյդ. — ի-յ[illegible]։

Schaukler, ար. 22ա. —in, իգ. 22. ճօճող, շարժող։

Schaum, ար. 12. փրփուր. (մե- տաղաց) կեղեւ. 2. (ըմպելեաց, գինւոյ...) փրփուր, պղպջակ. է. ինչ. լորձունք. իհ. Eiweiß zum — schlagen (հաւկիթի սպիտակուցը) զարնելով փրփրեցընել. ի. մյն, պեղ. դ. փի. zu — werden ի ծուխ եղծանիլ, յօդս ցնդիլ, ոչնչանալ։

Schaumbier, չ. փրփրացող գա- րեջուր։ —**geboren**, ած. փրփրածին (դյց. յորջորջումն Աստղկան)։ —**gold**, չ. = Flittergold. —**kelle**, իգ. փրփրահան (չերեփ)։ —**kette**, իգ. ար. կղակակալ, անձի չղթայ։ —**löffel**, ար. — Schaumkelle. —**schlagen**, չ. փրփրացումն. է. փի. es ist blos — անթեւեթեան՝ անիմաստ գրուած մըն է։ —**schläger(in**, իգ.), ար. փըր- փրացընող։

Digitized by Google

schä'um|en, չբ. h. 3—. փրփրել. փրփրանալ. 2. (ըմպելեաց) փրփրել. Ն—ն. (ալեաց) ծաղկիլ. փրփրիլ. ծփել եւ սպիտականալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. փրփուր:

Scheck, Schecke, էգ. 35. ար. 33. խայտախարիւ՝ խայտաբղէտ անասուն. մսն. Ճարտուկ (ձի):

scheckig, ած. 6. խայտախարիւ, խայտաբղէտ. Ճարտուկ (ձի). 2. ռմ. — närrisch; sich — lachen ծիծաղէն թալանալ՝ լուծանիլ:

Scheffel, ար. 23—. (բրուտական) գրիւ. einen — voll գրիւ մի (լի):

scheffelweise, մկ. գրիւ գրիւ:

scheffeln, չբ. h. 3—. das Korn scheffelt, scheffelt gut ցորենն առատ՝ շատ է:

Scheibchen, չ. 22բ. (Ն—չ. Scheibe) սկաւառիկ, մանր սկաւակ:

Scheibe, էգ. 35. սկաւառակ, սկաւառ. բ. ըեփ (հ—յ—ըլ—է). գ. (արեւու...) սկաւառակ. դ. դն. սկաւառակաձեւ ծաղկաման, (ծաղկա)սկաւառ. 2. (հացի՝ խնձորի...) շերտ, պատառ. թիթեղ, բարակ (մետաղեայ) տախտակ. (ժամացուցի՝ կողմնացուցի...) թուացոյց. 3. նպատակ, թիրախ. էն. կէտ նպատակի. 4. = Fensterscheibe; 5. խորիսխ մեղու. մեղրախորիսխ. 6. ար—. կամարադիծ տախտակ. (runde) — անուակ:

Scheiben|bank, էգ. ար—. (ոսկերչ... ձուլը նրբելու) կորզան: —krücke, էգ. ար—. (տակառագործաց) սնդիչ (գործի): —schießen, չ. նշանառութիւն, նպատակաձգութիւն: —schütze, ար. նշանառու, նպատակաձիգ: —weise, մկ. շերտ շերտ:

scheibig, ած. 6. սկաւառակաձեւ:

scheidbar, ած. 6. բաժանելի, լուծելի. քմ. վերլուծական:

Scheidchen, չ. 22բ. (Ն—չ. Scheide) պատեանիկ, մանր պատեան:

Scheide, էգ. 35. բաժնելու՝ զատելու տեղ. սահման. 2. (դանակի՝ սրոյ) պատեան, աման. ըն. փն. պատեան. 3. անդզ. = Mutterscheide.

Scheide|bank, էգ. բն. զատարան (նստարան՝ ուր հանուած հանքը կը զատեն): —brief, ար. էրգ. գիր՝ թուղթ ապահարզանի. բ. մերժագիր: —gruß, ար. հրաժարական ողջոյն, մերձին բարեւ: —kunst, էգ. տարրալուծութիւն, քնալուծութիւն: —künstler, ար. քնալոյծ: —linie, էգ. = Grenzlinie. —mauer, էգ. Նրբ. անջատիչ՝ բաժանիչ որմ. (վաճառարանի...) միջնորմ: —münze, էգ. (հին—նչ. großes Geld) պղնձէ ստակ, մանրուկ (դրամ): —punkt, ար. անջատիչ կէտ: —wand, էգ. միջնորմ: —wasser, չ. քմ. ժանտաջուր: —weg, ար. երկճիւղքած, ճանապարհակիցք, զաւեհ. բ. էն. am —e stehen երկու սրայ մէջ գտնուիլ:

scheid|en, չբ. ն. եւ sich — էբ. 2ծ. (ահմ. Նէր. եւ անն. 3բ.) բաժանուիլ. մեկնիլ, անջատիլ. թողուլ. լքանել զ.... 2. das —de Jahr անցնելու մօտ տարին. die Milch scheidet (sich) կաթը կ'աղականի: — Նբ. բաժանել, ընտրել, զատել, որոշել. sich — lassen (ամուսնաց) բաժանուիլ. 2. ար—. das Gold vom Silber — ոսկին արծաթէն զատել՝ անջատել: Geschiedene(r), գ. 6. արձակեալ, բաժանուած (ամուսին): — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (scheiden չբ. է Նշան—ն—բէ—մբ) անջատում, զատում, որոշում: — Նբ. է Նշ—Ն—ն—բէ—մբ. ա—. Scheidung, բաժանումն. էգ. (ամուսնաց) լուծում, քակում. քմ. վերլուծում, տարրալուծում:

scheiden|artig, ած. պատեանաձեւ: —macher, ար. պատեանագործ: —macherei, էգ. պատեանագործութիւն:

Scheider, ար. 22—. քմ. ար—. զատիչ. լուծիչ, հանք զատող:

Scheidung, էգ. 31. = Scheiden, չ.:

Scheit, ար. 38. նաճաղեր, ցեղաղեր (չէյէ):

Schein, ար. 20. լոյս. ադօտ՝ միթին լոյս. — des Mondes լուսնկայ. — der Sonne արեւկայ. բ. պայծառութիւն. 2. արտաքին տեսիլ. երեւոյթ. կերպարանք, արտաքին ձեւ. dem — nach ըստ երեւութին, արտաքնոյն նայելով. unter dem —e der Freundschaft բարեկամութեան պատրուակաւ. zum —e, des —es wegen կամ լր. pro forma միայն ձեւի համար. առ—ն. der — trügt արտաքին երեւոյթը կը խաբէ. 3. ատղ. (տառեղաց) գիր, նշանաց. 4. վկայագիր. ստացագիր, ընկալագիր:

Digitized by Google

Schein... **schein**... ի բաղադրութեան հյ. կրնայ թարգմանուիլ առաջօք, խաբէական, կարծեցեալ, սուտ, սոտա..., երեւակայեալ, մտացածին. կեղծեալ, ձեւացուցեալ. Բառերով. չ. 0. —angriff, ար. սուտ՝ ձեւացուցեալ յարձակում։ —behelf, ար. խուսափանք, պատճառանք։ —bild, չ. ստուեր, ցնորք։ —ding, չ. խուճապք, ուրուական։ —freund, ար. սուտ բարեկամ։ —fromm, ած. կեղծ բարեպաշտ։ —frömmigkeit, էգ. կեղծաւորութիւն, սուտ բարեպաշտութիւն։ —grund, ար. պատրուակ, պարուրք. սոփեստականութիւն, խմաստակութիւն։ —heilig, ած. կեղծաւոր։ —heilige(r), ար. —heilige, էգ. կեղծաւոր, սուտ բարեպաշտ։ —lehre, էգ. նկր. հեռանկարութիւն։ —mittel, չ. պատրուակիչ՝ ամոքիչ դեղ։ —tod, ար. մահահանգոյն նիրհում, մահաքուն թմրութիւն։ —wesen, չ. մտացածին էակ. Բ. կեղծիք։

scheinbar, ած. 0. պաճուճեալ, առերեւոյթ. 2. (ճշմարտութեան եւ արդարութեան կերպարանք ունեցող) կերպարանաւոր, արտաքնայարդար. 3. գեղեցկատես, գեղեցիկ։

Scheinbarkeit, էգ. 31. առերեւոյթ ըլլալը. 2. կերպարանաւորութիւն. 3. գեղեցկատեսութիւն։

scheinen, չբ. h. 2ծ. լոյս արձակել. լուսաւորել. ճառագայթել, ճաճանչել. der Mond scheint լուսնկայ է. die Sonne scheint արեւկայ է. 2. շողալ, փայլել, փողփողել. 3. երեւալ, (բանի մը) երեւոյթն ունենալ (— . իրին էութեան բուն հակառակը), թուել, երեւել. sie — reich zu sein հարուստ կ'երեւան. wenn es Ihnen gut scheint եթէ հաճոյ է ձեզ. 4. ընդ. մեկուն հաճոյ՝ յարմար ըլլալ։ — չ. 22բ. անջ. — Բայքն նշանակութեանց հեր։

Scheißdreck, ար. ամ. ապաւառ, քակոր. Das geht Dich keinen — an! քեզի ինչ, սոր հետ ամենեւին գործ չունիս։ [առ, քակոր։

Scheiße, էգ. 35. անջ. ամ. ապաւառ-

scheißen, չբ. h. եւ նբ. 2խ. աղըել, ամ. քաքնել։ — չ. 22բ. անջ. — Scheißerei, 1. եւ 2.

Scheißer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ամ. աղբող, ամ. քաքնող։

Scheißerei, էգ. 31. ամ. աղբում, քաքնելը, ի պէտս նստիլը. 2. փորանցութիւն, փորըշուք. 3. փխ. ահոտի՝ դոյզն իր։

Scheit, չ. 0. կոճղ, տախտակիկ. 2. (փայտի...) կոտոր, բեկոր. zu —ern geben խրիլ, կորսուիլ (հմմտ. scheitern)։

Scheit|hauer, ար. փայտահատ։ —recht, ած. Տրտ. ուղղորդ, ուղղագիծ։

Scheitel, ար. 22ա. կամ էգ. 35. (գլխոյ) գագաթն. ը. մտ. — Kopf; von — bis zur Sohle կամ bis zur Zehe գլխէն մինչեւ ոտքը, յոտից մինչեւ ցգլուխ. Բ. (լերան) կատար, արտեւան. 2. հերագիծ (մազերն երկուքի բաժնելով ելած գիծը). 4. գլխագարդ (Հրէից կանանց)։

Scheitel|bein, չ. անդղ. (կողմնական) գագաթն ոսկր։ —ecke, էգ. ստղ. գագաթնանկիւն։ —g(e)rade, ած. = scheitelrecht. —käppchen, չ. դդակ։ —linie, էգ. աստղ. գագաթնահայեաց՝ ուղղաձիգ գիծ։ —punkt, ար. (հկ—նչ. Fußpunkt) ուղղահայեաց կէտ. աստղ. գագաթնակէտ. Բ. փխ. կատար, բարձրակէտ։ —recht, ած. ուղղահայեաց, ուղղաձիգ։

scheitel|n, նբ. եւ sich — ժբ. 3ա. die Haare — (գագաթան վրայ) մազերը բաժնել, հերագիծ կազմել։ sich — ժբ. բաժնուիլ (հերաց)։ — չ. 22բ. անջ. —ung, էգ. 31. հերագիծ, բաժանում հերաց։

Scheiterhaufen, ար. 22ա. փայտատակոյտ, փայտատանոց։

scheitern, չբ. s. եւ h. 3ա. նաւ. (նաւու՝ նաւորդաց) խրիլ. փխ. ի դերեւ ելլել. 2. նաւաբեկիլ, խորտակիլ, կորսուիլ. փխ. daran scheitert meine ganze Kunst այս բոլոր ճիգս ի դերեւ կը հանէ, սոր չեմ կրնար յաղթել։ — չ. 22բ. անջ. խրում. նաւաբեկութիւն, խորտակում։

schel, ած. 0. շիլ, թիւրակն, խեթ (շաշէ). փխ. — zu et. sehen, et. mit —en Augen ansehen խեթիւ՝ ի գար հայել, բանի... մը ծուռ (աչքով) նայիլ։

Digitized by Google

schel||blickend, ած. շիլ, թիւրական: —sucht, էգ. նախանձ: —süchtig, ած. նախանձոտ:

Schell||kraut, չ. տկ. կանթեղխոտ (Chelidonium): —lack, ար. ար. գոմխէժ:

Schelle, էգ. 35. (զգեստուց... վրայ) զանգակիկ, բոժոժ. 2. ըհ. (արջառոյ... վիզը կախուած) զանգակիկ, բոժոժ. 3. = Schlaguhr, Glocke; 4. ռմ. ապտակ (տ. Maulschelle). 5. խղ. շորթկոյս, աղխս (օրէ—):

schellen, չբ. h. 3ա. J—m — զանգակաւ մէկը կանչել. — Sie! զանգակ զարկէք: — չ. 22բ. անյ. — Բոյին նշան—ն—բիան Հետ:

Schellen||bube, ար. աղխւոյ պատանեակ: —halsband, չ. (ձիոյ) զանգակակապ մանեակ: —trommel, էգ. դափ (Ցնֆ): —schlitten, ար. զանգակաւոր բալխիր:

Schelm, ար. 20. կամ 33. փղ. մկ. խաբեբայ, չարաճճի, ստահակ. an J—m zum — w. մէկը մատնել. 2. ռմկ. auf einen — (gehören) anderthalben ինչ կը բրդես, այն կը խրթես. ein —, der mehr thut, als er kann անհնարելին ոչ ոք պարտաւորի. 3. der arme —! թշուառ խեղճ տղան. 4. ող. մկ. = Schalk, 2.; 5. er hat einen — im Nacken կամ hinter den Ohren խաբեբային մէկն է:

Schelm(en)||pack, չ. ըմ. գռեհիկ, ստահակ: —streich, ար. —stück, չ. խաբէութիւն, խարդախութիւն:

Schelmerei, էգ. 31. խաբանք, խաբէութիւն, խարդախութիւն. 2. չարաճճիութիւն, ստահակութիւն:

schelmisch, ած. 6. Ճարտար կորզող, խաբող. 2. = schalkhaft, 1.

Scheltwort, չ. թշնամանքի խօսք, լուտանք:

Schelte, էգ. 35. յանդիմանութիւն, կշտամբանք, դարսվութիւն. — bekommen կշտամբուիլ. յանդիմանութիւն առնուլ:

schelten, նբ. չբ. h. sich — փբ. 3դ. (Հրմ. նաեւ schelte) J. wegen s—s Betragens կամ über sein Betragen —, J—s Betragen — մէկուն վարմունքը կշտամբել, մէկն իւր վարմանց համար յանդիմանել. 2. J. — մէկուն ստանել, մէկը թշնամանել. լուտալ. բ. չբ. auf J., et. — մէկուն բանի մը վրայ յարձակիլ (խօսքով...): — չ. 22բ. անյ. կշտամբանք. յանդիմանութիւն, ստասք, լուտանք:

Schelter, ար. 22ա. կշտամբող. ստասող. թշնամանող:

Schema, չ. 38. (յգ. նաեւ Schemata) օրինակ, կանոն. 2. էր. առաջարկութիւն (ժողովոյ մ՚առաջեւ դրուած):

Schemel, ար. 22ա. աթոռակ (ոտանց բազկին եւ թիկանց). բ. (ոտից) պատուանդան, ընդոտանոց:

Schemen, ար. 22բ. ոգի, ցնորք. ուրուական:

Schenk, ար. 22ա. —in, էգ. 32. մատռուակ, գինեպաշտ. 2. կապելապետ, պանդոկապետ:

Schenk||(en)amt, չ. մատռուակութիւն, գինեպաշտութիւն: —haus, չ. = Schenke. —wirth, ար. —wirthschaft, էգ. = Schankwirth(schaft).

schenkbar, ած. 6. պարգեւելի. 2. (մաս մաս) վաճառելի:

Schenke, էգ. 35. կապելանոց, կապելայ, գինետուն:

Schenkel, ար. 22ա. (մարդու) սրուն, (անասնոց...) ազդր, ազդեաց. մն. (Ober—) (մինչեւ ցծունկ) բարձ. երանք, ռմ. ճուան. 2. die — anlegen սրունքներով ձիուն մէջքը սեղմել. 3. (պայմանի խթանի կարկինի...) սրունք, թեւ. բ. ար—. անդրա-բուն, ցօղուն, ծղօտ. 4. ռմկ. = Hanger.

Schenkel||blutader, էգ. անդր. բարձերակ: —bruch, ար. վէբ. բարձաբեկութիւն: —zirkel, ար. կարկին:

schenken, նբ. եւ փբ. 3ա. տալ, պարգեւել, ընծայել. et. geschenkt bekommen կամ kriegen բան մը պարգեւ՝ ընծայ (ձրի) առնուլ. առծ. geschenkt ist geschenkt տրուածը տրուած է. 2. Das Haus habe ich beinahe geschenkt bekommen տունը շատ աժան՝ գրեթէ պարգեւ առի. wenn Gott mir das Leben schenkt եթէ Աստուած կեանք տայ. 3. շնորհել. J—m die Strafe für eine Sünde (կամ J—m e—e Sünde) — մէկուն պատիժը թողուլ՝ ներել. es soll Dir geschenkt sein կը ներեմ քեզի. 4. = einschenken; բ. (կապելայէ) բաժակը... կարկատել՝

Digitized by Google

տալ. Գ. (գինի՝ աղ...) մաս մաս ծախել: — չ. 22բ. անյ. = Քոյին նշանակութեան հետ (տ. Schenkung):

Schénker, ար. 22ա. —in, էգ. 32. պարգեւող, տուող:

Schénkung, էգ. 31. պարգեւատուութիւն. Բ. պարգեւ, տուրք, նուէր:

Schénkungs‖akte, էգ. —brief, ար. —urkunde, էգ. պարգեւագիր, ընծայագիր:

Schér‖baum, ար. = Garnbaum. —becken, չ. = Barbierbecken. —flocken, էգ. յգ. հաստեալ մազք՝ թաւուութիւն, հատոն (ստուեաց): —garn, չ. ոստ. ասէշ (օրէշ): —messer, չ. ածիլի. Բ. ոստ. կարիչ (ստուեաց): —rahmen, ար. տատասանակաղ: —tuch, չ. (մօրուքն ածիլելու) գաստառակ, ածիլուելու լաթ: —zeit, էգ. խուզելու ժամանակ, կտուրք:

schérbar, ած. 6. խուզելի, կարելի:

Schérbe, էգ. 35. (նաեւ —n, ար. 22ա. —l, ար. 22ա.) բեկոր, կտոր (աղակեղյ՝ խեցեղէն անօթոյ), խեցի. Ը. մք. բեկորք, Ճագորդք, փլատակք. Բ. կաւեղէն անօթք, պղասք. ման. ընձանակ, (ծաղկանց) թաղար:

Schérben‖hause, ար. խեցեկոյտ: —gericht, չ. Հ. ըդ. խեցեկոյտ վճիռ, խեցեվճիռ:

Schére, էգ. 38. Ա. մկրատ, ձեւիչ. 2. (ման. ադի կարելու մկրատ) ադէհատ. (բուրդ խուզելու) ամ. հերդիկ. 3. կն. (խեցգետնի) մկրատ, ունելիք. 4. (մկրատաձեւ իր). (կառաց) թեւ. Բ. ար—. կանոնաւորիչ թեւակ. 5. զին. Բրդ. Երփ. (Graben-)— մկրատակերպ պատնէշ: Բ. —n, յգ. խարակք, խուլթք:

schéren, նբ. 2ը. (ներ. նաեւ schierst, schiert, հրմ. նաեւ schier) խուզել, (մազ...) կարել. 2. J—m den Bart, J. — մէկուն մօրուքն ածիլել՝ փոքրել. Բ. ար—. geschorener Sammt անթաւ թաւիշ. sein Schäflein — տ. Schäfchen, 1.; 3. խուել, կեղել, տառապեցընել. Ը. մք. Das schiert mich nicht այս ինծի չ'կինար, բնաւ հոգս չէ. 4. ար—. հեռնուլ, նիւթել: sich — էբ. (տ. 3.) sich um et. — բանի մը վրայ հոգ ունենալ. 2. = sich packen. — չ. 22բ. անյ. խուզում, կարում:

Schéren‖schleifer, ար. (մկրատի...) սրիչ, յեսանիչ: —werk, չ. զին. Բրդ. Երփ. մաՀկապատնէշ, մաՀկաձեւ ամրութիւն:

Schérer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. խուզող, կարող:

Schereréi, էգ. 31. խուանք, կեղեքում, Հարստահարութիւն:

Schérflein, չ. 22բ. նաղ. ցնցո. Երծ.

Scherf, ար. 20. խերբեւէշ, նաքարակիտ, գանգ:

Schérge, ար. 34. պաշտօնատէր արդարութեան, բարապան. ընդ. ոստիկան(ութեան ծառայ):

Schérgen‖amt, չ. —dienst, ար. բարապանութիւն. ոստիկանութիւն:

Scherwénzel, ար. 22ա = Kratzfuß; 2. խղ. (քարտախաղ մը) չէրվէնց. 2. Հաճոյակատար, ամենայնի յարմարող անձ. ամէն բանի գործածուող իր՝ բան:

scherwénzeln, չբ. h. 9ա. խղ. չէրվէնց խաղալ. 2. (մէկուն մէջ) կամակատար երեւալ, (յաճախ եւ անարգ օրինակաւ) փաղաքշել:

Scherz, ար. 20. (Հկ—նչ. Ernst) կատակ. — bei Seite, ohne — կատակը մէկդի, առանց կատակի. 2. խեղկատակութիւն, խաղ, բան՝ իրք. im —e ծիծաղելու Համար. — treiben mit J—m, mit et., seinen — mit J—m haben մէկը խաղցընել, մէկուն Հետ խաղ խաղալ, ծաղրել:

Schérz‖gedicht, չ. կատակական քերթուած: —liebend, ած. կատակասէր: —weise, մ. կատակաւ:

schérzen, չբ. h. 8գ. կատակել, կատակ ընել, կատակաբանել, ծաղրաբանել. 2. ծաղրածութիւն՝ խաղ ընել. 3. խաղալ, զբօսնուլ, զուարճանալ: — չ. 22բ. անյ. = Scherz, 1.

schérzhaft, ած. 6. կատակի (Համար), խաղոյ. զուարճալից. 2. կատակասէր, ծաղրածու, կատակախօս. զուարթ:

Schérzhaftigkeit, էգ. 31. անյ. կատակասիրութիւն, ծաղրածութիւն, խեղկատակութիւն:

scheu, ած. 6. վեհերոտ, վախցող.

2. երկչոտ, վատասիրտ. անընտել, անընտանի, անհամբոյր, վայրենի, ամեհի (անասուն). մորթապատեաց, խրտուղակ, վայրագ (մարդ). — machen խրտչեցընել. — werden (ձին) խրտուչիլ, հարթնուլ։ — իգ. 31. (յփ. ցնցոտ.) երկիւղ, վախ. ohne — աներկիւղ. անխնայ. ohne Scham und — անպատկառ։

Scheu‖klappe, իգ. —leder, չ. (ձիու աչաց երկու կողմը կախէ) աչապահ։ —selig, ած. զարհուրելի (փ. scheußlich)։ [փխ. տգեղ մարդ։

Scheuche, իգ. 35. խրտուիլ(ակ).

scheuchen, նբ. 3ա. խուճապել, ահաբեկելով՝ վախցընելով փախցընել։

scheuen, չբ. h. 3ա. եւ 3բ. = scheu werden; ձ. օ. das Pferd scheute... ձին խրտչեցաւ։ sich — զբ. վախնալ, վախ ունենալ, զանգիտել։ — նբ. J., et. — կամ sich vor J—m, et. — (մէկէ... մը) վախ զգալ, վախնալ. (բանէ մը) վախնալ՝ խորշիլ՝ յետս կասիլ։

Scheuer, իգ. 35. ամբարանոց, շտեմարան (= Scheune). 2. (սայլ եւ մշակութեան ուրիշ գործիքները դնելու տեղ) սայլատուն։

Scheuer‖frau, իգ. սրբիչ, մաքրիչ անօթոց։ —lappen, ար. ջնջան, սրբելի, կեղտաշոր։ —papier, չ. մաքրելու թուղթ։ —sand, ար. շփելու մանրաւազ։ —tuch, չ. —wisch, ար. = Scheuerlappen.

scheuer‖n, նբ. եւ sich — զբ. 3ա. շփել, քերել. das Hemd scheuert mich auf den Rücken կամ mir den Rücken wund շապիկը կռնակս կը վիրաւորէ՝ կը տռէ. 2. Geschirr — անօթ շփելով մաքրել. (խցի յատակ...) շփել՝ սրբել։ — չբ. h. շփել, քսել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. շփում, ջնջում։

Scheuheit, իգ. 31. ամեհութիւն, անընտանութիւն, վայրենութիւն։

Scheune, իգ. 35. նոյն. շտեմարան, յարդանոց։

Scheunendrescher, ար. որպէս ծեծող. բ. փխ. ընդ. որկրամոլ, որկորուստ։

Scheurer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. (անօթ...) լուացող, սրբող։

Scheusal, չ. (ար.) 20. ճիւաղ, հրէշ, խուճապական։

scheußlich, ած. 6. զարհուրելի, սոսկալի. շարաւոտ, ժանտատեսակ. ճիւաղային, հրէշ, անբնական. 2. փխ. ընդ. = ungemein.

Scheußlichkeit, իգ. 31. զարհուրելութիւն. շարաւոտութիւն. սոսկալի՝ ահագին՝ զարհուրելի գործք։

Schicht, իգ. 31. նաեւ Schichte, իգ. 35. (վրայէ վրայ շարուած) շար(ք), խաւ, կարգ, երես. ար.— Holz փայտակոյտ. — Papier թղթադէզ. փխ. die verschiedenen —en (der Gesellschaft) (ընկերութեան) այլեւայլ կարգերը՝ աստիճանները. 2. ([illegible]) (գործելու որոշ ժամանակի) սահմանեալ ժամանակ, Սակ. in e—r — անընդհատ, առանց ընդհատելու. բ. դադար, հանգիստ. — machen գործելէն դադրիլ. փխ. mit et. — machen բան մը լմնցնել՝ աւարտել։

Schicht‖arbeit, իգ. սահմանեալ ժամանակի, սակով գործ։ —arbeiter, ար. (առօրեայ գործաւոր) սակաւոր ([illegible])։ —weise, մկ. խաւ ի խաւոյ։ —zahn, ար. կաթնատամն։

schicht‖en, նբ. 3բ. դասել, որոշել, կարգաւ շարել. ը. մփ. կարգի դնել. դասաւորել. 2. խաւ խաւ՝ կարգ կարգ դնել. Holz — փայտ դիզել. 3. ար—. քուրան լեցընել։ — չբ. h. կաթնատամունքը թափել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — [illegible]։

Schick, ար. 20. անյփ. = Geschick, 2. եւ 3.; außer — kommen ձեւէն ելլել. ձեւը՝ ատաղձը կորսնցընել. et. wieder in — bringen դարձեալ կարգի բերել՝ յարդարել. er hat s—n rechten — nicht քիչ մը բախած է, ճաթած ունի։

schicken, նբ. 3ա. խաւրել. ընդ. J. zum Henker (Kuckuck կամ Teufel) — մէկը գրողին՝ սատանին խաւրել. 2. J—m et. — մէկուն բան մ'ապարել. (մն. իմ. վաճառք...) յղել, խաւրել. 3. auf Reisen — մէկը ճամբորդութեան հանել. ein Buch in die Welt — գիրք մը հրատարակել. 3. = fügen, նբ. 2. sich — զբ. (ըստ բախտի...) դիպիլ, պատահել. հանդիպել, վրայ հասնիլ, գալ. wenn es sich gerade so schickt եթէ պարագաները այնպէս բերեն. 2. sich für (կամ zu) et. —

Digitized by Google

(բանի մը) յարմար՝ ի դէպ ըլլալ, պատշաճիլ. 3. վայլել, պատշաճիլ. անդ. բ. es schickt sich nicht (für Sie) zu... չի վայլեր ձեզի... 4. er schickt sich gut լաւ կը վարուի. 5. sich in et. — = fügen, գբ. 2.; sich in die Umstände — պարագայից յարմարիլ. ը. մր. Համբերատարիլ, Համակերպիլ: — չ. 22բ. անյ. = Schickung.

schicklich, ած. 6. պատշաճ, վայելուչ, յարմար:

Schicklichkeit, իգ. 31. պատշաճութիւն, յարմարութիւն, վայելչութիւն:

Schicksal, չ. 20. = Geschick, 4.

Schicksalsgöttinnen, իգ. յգ. բախտք, բախտի դիցուհիք:

Schieb... — . Schiebe...fenster, չ. փողոցաւոր պատուհան: —karr(e, ար.), իգ. յոյնակ: —kasten, ար. գզրոց, ձգոց: —laden, ար. արբ. փողոցաձեւ փորուածք, ակօս: —schloß, չ. դռնապանակաւոր աղխ՝ փականք: —(e)wand, իգ. ճփ. կողմանց (թատեր երկու կողմն նկարէն կտաւ):

schieben, նբ. չբ. h. եւ s. գբ. 2չ. մղել, Հրել. 2. առՀեցընել, առղեցընել. et. in den Mund — բերանը (բան մը) դնել. e—n Stein im Dambrett (auf's nächste Feld) — (յաղլիւսակի) քար յառաջ տանիլ՝ մղել. բ. արբ. das Brot in den Ofen — Հացը... փուռ լեցընել՝ դնել. գ. փխ. J—m et. in die Schuhe — բան մը մէկուն վիզը փաթթել, զմէկը բանի մը պատասխանատու ընել. die Schuld auf J. — յանցանքը մէկուն վրայ նետել. 3. (über die Grenze) — սաՀմանէն Համնել, վտարել. 4. et. von e—m Tag auf den andern — օր ի յօր տանել, միւս օրուան յապաղել՝ թողուլ. 5. ընդ. sich —: ա. sich weiter (fort) — դանդաղ յառաջել՝ քալել. բ. = drücken, գբ. 8. ա.; 6. խղ. Kegel — գնդակ նետել, կոնախաղ խաղալ:

Schieber, ար. 22ա. մղող, Հրող. 2. աւելցուած մաս, (սեղանի) յաւելուած, թեւ. 3. օղ (քառամանեակի՝ նաեւ անձրեւանոցի). բ. (պախուցի) կոճակ՝ ճարմանդ. գ. (Հնոցի երկաթի խուփ) ականակալ. շարժուն արգելակ, զսպանակարգել (Հրացանի):

Schieberbüchse, իգ. ձգոցաւոր արկղ: [—Հմ. scheiden, :

schied, 1. եւ 3. դէմք եզ. անց.

Schieds‖gericht, չ. իրաւունքաւոր ատեան: —gerichtlich, ած. = schiedsrichterlich. —mann, ար. —richter, ար. իրաւարարք (դատաւոր): —richterlich, ած. իրաւարարական:

schief, ած. 6. կողմնակի, (առ ի) շեղ. 2. (Հկ—ն չ. recht, 2.) շեղ, խոտորնակի, կորացեալ, Հակեալ, զառ ի թափ. թիւր, ծուռ. —e Ebene զառ ի վայր, լերանց սարորատակողմն, ամ. լեպրակ. seine Stiefel — laufen կամ treten (քալելով...) կօշիկները ծռել, ծուռ կոխել. — stehen Հակիլ, շեղիլ. բ. փխ. ընդ. J—m ein —es Maul machen մէկուն քիթ բերան ընել. գ. սուտ, կասկածակամ, երկդիմի, վտանգաւոր. in e—r —en Lage sein դէշ դրից մէջ ըլլալ. ընդ. et. — nehmen բան մը դէշ միտք առնուլ, ծուռ Հասկընալ. դ. փխ. J. — ansehen մէկուն խեթիւ՝ ծուռ աչքով նայիլ. — denken, urtheilen ծուռ դատաստան ընել. die Sache geht —, läuft — ab, es geht — damit գործքը չի յաջողիր՝ ձախող կ'երթայ:

schief‖eckig, ած. թիւրանկիւն: —geladen, ած. փխ. ընդ. արբեալ, գինով, գինովցած: —halsig, ած. ծռավիզ: —kopf, ար. ծռագլուխ. բ. փխ. խորամանկ: —mäulig, ած. ծռաբերան. փխ. ընդ. քիթ բերանը ծռող: —stehen, չ. Հակում, շեղութիւն: —wink(e)lig, ած. ա. շեղանկիւն:

Schiefe, իգ. 35. անյ. ծռութիւն, թիւրութիւն (տողից...), շեղութիւն. մն. բնգ. աղդ. Հակում, կորութիւն. բ. փխ. սուտութիւն, անճշդութիւն:

Schiefer, ար. 22ա. Հմ. արբ. (gemeiner, blauer) — Հերձաքար, յարկաքար. 2. (թերթ թերթ բաժնուող Հանք) թերթաքար, Հերձաքար: —artig, ած. Հերձաքարազգի: —bruch, ար. Հերձաքարահանք: —decker, ար. Հերձաքարու յարկող: —tafel, իգ. Համրաքար, պնակիտ:

schief(e)rig, ած. 6. Հմ. թերթ թերթ, թերթաՀերձ (քար). 2. Հերձաքարով պատած:

schiefer|n, չբ. ի. եւ sich — դբ. 3ա. թերթատիլ, թերթ թերթ բաժանուիլ՝ անջատիլ՝ խյնալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. թերթ թերթ բաժնուիլը։

Schiefheit, Schiefigkeit, էգ. 31. = Schiefe.

Schiel|auge, չ. շիլ աչք։ —äugig, ած. շիլ, թիւրական։

schielen, չբ. ի. 3ա. շիլ՝ խեթ ըլլալ, թիւր հայիլ. 2. փխ. auf կամ nach et. — ա) աչքի տակէն՝ ծայրով նայիլ. բ) աչք դնել՝ արձակել։ —d, դրբ. եւ ած. 6. շիլ, թիւրական. փխ. կասկածաւոր։

Schieler, ար. 33ա. —in, էգ. 33. շիլ, թիւրական։

Schiemann, ար. 7. Ն—ի. օգնական նաւաստեա։

Schiemannsgarn, չ. Ն—ի. երկքուղ պարան։

schien, 1. եւ 3. դեմ. եզ. անց. սհմ. scheinenի։

Schienbein, չ. անդր. ոլոք, մեծ ոսկր սրունից։

Schiene, էգ. 35. ըհ. (երկայն՝ նուրբ եւ նեղ մարմին) շերտ, երիզ, գօտի. 2. վրբ. (բեկեալ անդամոց հաստատութեան նուրբ տախտակ) տախտակաւանդ. 3. —n, (յգ.) e—r Jalousie վանդակապատնեշի (նուրբ) տախտակք. 4. (երկաթուղայ) երկաթագիծ. aus den —n kommen (շոգեկառքին) երկաթէն ելլել, արտուղիլ. Դ. ար—. Ճրտ. երկաթի կաղ՝ շրջանակ։

schienen, նբ. 3ա. տախտակաւանդ՝ երկաթագիծ դնել. ein Rad — անիւ մը գօտել, գօտ անցընել, մարնել։ — չ. 23բ. անյ. տախտակաւանդ անցընելը. (անուի) գօտում, մարնում։

Schienen|bahn, էգ. երկաթուղի։ —eisen, չ. կռած (երկաթի նուրբ թիթեղ)։ —räumer, ար. քարտավար (վայրաշարժի առջեւ գործիք...)։ —strang, ար. երկաթուղի։

schier, ած. 6. Ա. Է—ա. մաքուր. բ. հարթ, տափարակ. Գ. վայելուչ. Դ. պարզ, զուտ. փխ. Das ist e—e —e Unmöglichkeit կամ — unmöglich բոլորովին՝ բացարձակապէս անկարելի է այս։ Բ. — Պ. = fast, beinahe, schon. Գ. — ար. 20. անյ. նաեւ Schiertuch, չ. 7. անյ. կեն (մաքուր՝ թափանցիկ կտաւի տեսակ մը)։

Schierling, ար. 20. (բս. եւ Բոյսբ) խնդամոլի, մոլախինդ, խնդակոթ։

schierst, schiert, 2. եւ 3. դեմ. եզ. անց. սհմ. scherenի։

Schieß|bahn, էգ. նշանառութեան հողաբլուր։ —baumwolle, էգ. վառօդաբամպակ։ —bedarf, ար. ռազմամթերք (վառօդ, եւ գնդակք)։ —geld, չ. որս. որսավարձ։ —gerechtigkeit, էգ. որսալու իրաւունք։ —gewehr, չ. հրացէն. մն. հրացան։ —hund, ար. որսական, որսադիւշուն. Բ. փխ. ընտ. aufpassen wie ein — շատ ականջով մտիկ ընել։ —loch, չ. գէն. (հրացան արձակելու) որմածակ։ —patrone, էգ. ար—. քարթուշ (թնդանօթի մէջ դնելու երկաթի կտորներով լի տուփ)։ —pulver, չ. վառօդ։ —scharte, էգ. որմածակ, որմածերպ (հրացան... արձակելու)։ —scheibe, էգ. = Scheibe, 3. —stand, ար. ձիգ, հրձգութիւն. Բ. (նաեւ —platz, ար.) հրացան արձակելու վայր։ —übung, էգ. նշանառութեան փորձ։ —wolle, էգ. = Schießbaumwolle. —zeit, էգ. որսի օրինաւոր ժամանակ։

schießbar, ած. 6. ձգելի. (հրացանով) զարնուելու։

schießen, նբ. եւ չբ. ի. 2ի. (հրացան) արձակել, պարպել. 2. den Vogel von der Stange — թռչունը զարնել. J—m (J.) in den Arm — (հրացանով՝ նետով) մէկուն բազուկը խոցել. 3. tot (über den Haufen) — մէկը (հրացանով) մեռցընել. e—n Pfeil... nach einen Vogel — թռչունին նետ արձակել. Է. դբ. sich mit J—m — ատրճանակաւ զարնուիլ՝ մենամարտիլ. Bresche — (պարիսպը թնդանօթով) խրամատել, խոցել. in Grund und Boden — գնդակոծելով աւերել՝ փճացընել. Ն—ի. գնդակոծելով նաւն ընկղմել. փխ. e—n Blick auf J. — մէկուն (սուր) հայեցուածք մ'արձակել. fehl geschossen! չկրցաք զարնել, սխալ է, ճիշդ չէ։ — չբ. ի. (յ)արձակիլ, խոյանալ. (նետի պէս) սուրալ. das Blut schießt ihm in's Gesicht արիւնն երեսին կը զարնէ. in Ähren — հասկաթուած ըլլալ, հասկանալ. Das schoß mir durch

Digitized by Google

(in) den Kopf —) յանկարծ միտքը եկաւ՝ ինկաւ. բ) յանկարծ երեւալ՝ ի յայս գալ. et. — lassen (բանէ մը) հրաժարիլ՝ ետ կենալ, թողուլ. փխ. s—n Begierden den Zügel — իր ցանկութեանց սանձն արձակել, ինք զինք ցանկութեանց ձեռքը մատնել. նմ. (պարան) թուլցնել։ — ռբ. e—n Bock, e—n Purzelbaum — տ. Bock, s.; 2. ընտ. (փոքր բաներ) գողնալ. 3. Brot in den Ofen — փուռը հաց լեցնել. 4. նմ. den Ballast in's Schiff — նաւ մը խճամբարձ ընել, նաւ մը նաւախճով լեցնել։ — չ. ռռբ. անց. — բայէն նշանակութեանց հետ։

Schießer, ար. ռռ—. հնացարկու, փուռ լեցնող՝ դնող. 2. ժայռ պայթեցնող, բովագործ. 3. հրացանաձիգ։

Schießerei, իգ. 31. հրացանաձգութիւն, հրացան արձակելը։

Schiff, չ. 20. նմ. նաւ. 2. նմ. zu —e versenden ծովով՝ ընդ ծով խաւրել. zu —e gehen նաւել, նաւարկել. 3. եկղ. (եկեղեցւոյ) նաւ(ակ). 4. ոստղ. — Schiffchen, s.; 5. ատամն, ընդունարան. 6. — Schiffchen, s.

Schiff‖bau, ար. նմ. նաւագործութիւն, նաւաշինութիւն. բ. նաւական ճարտարապետութիւն։ —bauer, ար. նաւագործ։ —bauhof, ար. նաւագործարան։ —besteuerung, իգ. նաւարկութիւն, նաւարկութեան տուրք։ —bruch, ար. նաւաբեկութիւն. — leiden նաւաբեկ ըլլալ։ —(s)brücke, իգ. նաւակամուրջ, զօմ։ —fahrer, ար. նաւապետ, նաւորդ, նաւող։ —fahrt, իգ. նաւարկութիւն։ —fahrttreibend(es Volk), ած. նաւարկող, ծովագնաց (ազգ)։ —förmig, ած. տե. ոստղ. նաւաձեւ։ —(s)frachtbrief, ար. (նաւու) բեռնագիր, փոխադրագիր։ —(s)grund, ար. նաւու յատակ, ըղարան։ —(s)knecht, ար. նաւաստի։ —korb, ար. (կայմից) թակառոց (շանթուէք)։ —leine, իգ. պարան։ —(s)leute, յգ. —(s)mann, ար. նաւաստի(ք)։ —sand, ար. նաւախիճ։

schiffbar, ած. ե. նաւելի, նաւարկելի։ [ութիւն։

Schiffbarkeit, իգ. 31. նաւարկելի-

Schiffchen, չ. 22բ. (նուազ. Schiffե) նաւակ, (անկայմ) կուր. 2. ոստղ. (ականջի) նաւակ (աձեւ խոռոչ). բ. տե. (թիթեռնածաղկանց) կրկի. 3. ար—. ոստ. կկոց, բարբար (մեքենէ)։

schiffchenförmig, ած. ե. նաւակաձեւ։

schiffen, չբ. 8—. նմ. s. նաւել, նաւարկել, ծովագնաց լինել. 2. ի. միզել։ — ռբ. նաւով տանիլ՝ կրել։ — չ. ռռբ. անց. նաւագնացութիւն, նաւարկութիւն, ծովով տանիլը։

Schiffer, ար. ռռ—. նաւող, նաւարկող. 2. նաւաստի, նաւավար. (նաւակի) նաւազ։

Schiffer‖ausdruck, ար. նաւական բացատրութիւն։ —stechen, չ. նաւարշաւք, նաւական մրցութիւն։

Schifflein, չ. ռռբ. (նուազ. Schiffե). նաւակ, մանրակուր։

Schiffs‖bauch, ար. նմ. նաւի փոր։ —befrachtung, իգ. նաւավարձութիւն։ —beute, իգ. գերեալ նաւ, աւար։ —eigenthümer, ար. —eigner, ար. նաւատէր, նաւ ունեցող։ —hintertheil, չ. (նաւու) խելք։ —junge, ար. նաւու մանչ՝ ծառայ (մխօ)։ —kiel, ար. ողնափայտ, (նաւի) ողնուց։ —kunst, իգ. նաւուղղութիւն։ —laffete, իգ. նաւահրասայլ (նաւու թնդանօթի սայլակ)։ —mannschaft, իգ. նաւավարք, նաւաստիք։ —miethe, իգ. նաւավարձութիւն։ —paß, ար. (նաւու) անցագիր։ —schnabel, ար. նաւացռուկ. բ. ցռուկ, ցռկազարդք։ —schreiber, ար. հաշուակալ. դրագիր (ի նաւս)։ —tau, չ. պարան։ —tauwerk, չ. պարանք, չուանք։ —vermiethung, իգ. նաւավարձութիւն։ —volk, չ. — Schiffsmannschaft. —vordertheil, չ. (նաւու)առաջք, (նաւու)ցռուկ։ —wanten, իգ. յգ. պարանք՝ չուանք նաւու։ —werft, իգ. նաւագործարան։ —ziehen, չ. նաւաձգութիւն, նաւաքարշութիւն։

Schikane, իգ. 35. դատապղեղծութիւն. խարեպատիր հայթայթանք, կամակոր պատրուակք, բանադատութիւն։

schikanieren, չբ. ի. 3—. բանադատել, խարեպատիր պատճառանք փնտռել։ — ռբ. 3. — մէկը խարեպատիր պատճառանօք նեղել։ —

չ. 22բ. անյք. — բային նշանակութեանց հետ։

Schild, ար. 20. չ. 9. վահան. փխ. պաշտպան(ութիւն). 2. runder — ասպար. 3. վահան (զինանշան). 4. փխ. et. im —e führen գաղտնի խորհուրդ՝ դիտաւորութիւն ունենալ. 5. ա—. չ. յք. —er, (դրան վրայ գրուած նշանակ) ցուցանակ. 6. շքանշան, պատուանշան. բ. (սատրին պաշտօնատարաց՝ ոստիկանի...) թիթեղնիշ։

schild|bewaffnet, ած. վահանաւոր։ —blume, էգ. բս. ասպարծաղիկ (Chelone)։ —bürger, ար. վահանակուռ քաղաքացի. բ. էշ. ծա. ապուշ, պանդույր։ —dach, չ. զին. ասպարաքանակ (Հռոմէացւոց)։ —farn, ար. բս. ասպարի (Aspidium)։ —ferkel, չ. կն. — Gürtelthier. —förmig, ած. վահանաձեւ։ —käfer, ար. կն. վահանաբզէզ (Cassida). բ. ասպարաբնդեռ (Peltis)։ —knappe, ար. —knecht, ար. վահանակիր, ասպարակիր. զինակիր։ —knorpel, ար. անդղ. վահանակաճիկ։ —kröte, էգ. կրայ (Testudo)։ —laus, էգ. որդան կարմիր, գոճան (Coccus)։ —patt, չ. կոր (կրայի խեցի)։ —stück, չ. կն. (մինչասաց) վահանիկ։ —träger, ար. — Schildknappe; բ. կն. խեցեկիր անասուն։ —wache, էգ. պահակ, պահանորդ. բ. պահակութիւն, պահպանութիւն։

Schilda, չ. 38. քղ. Շիլտա. առծ. er ist aus — տխմար՝ ապուշ մէկն է։

Schildchen, չ. 22բ. (նուազ. Schild) վահանակ, մանր վահան. պրտ. կեղեւապատորայ։

Schilder|haus, չ. զին. պահանորդի տնակ։ —maler, ար. ծանուցման ցուցանակ նկարող՝ երանգող։

Schilderéi, էգ. 31. նկար, պատկեր. փխ. նկարագրութիւն։

Schilderer, ար. 22ա. նկարող. նկարագրող. 2. ար—. երանգիչ, գունաւորիչ։

schilder|n, նբ. 3ա. (խօսքով կամ մը...) նկարագրել, յանդիման կացուցանել. 2. ստորագրել, ներկայացընել. 3. գունաւորել, երանգել։ — չբ. հ. զին. պահպանութիւն ընել։ — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. նկարում, ներկայացուցում. զին. պահպանութիւն, պահանորդութիւն. 2. միայն —ung, էգ. նկար. նկարագրութիւն։

Schilf, ար. (չ.) 20. եղեգն. կնիւն, ճիլ։

schilf|artig, ած. եղեգնազգի։ —decke, էգ. պարիխ։ —sänger, ար. թռ. եղեգնահաւ (Sylvia phragmitis)։ —rohr, չ. բս. — Schilf; եղեգնի ցօղուն։

schilfig, ած. 6. եղեգնուտ, եղեգնաշատ։

Schiller, ար. 22ա. փայլիւն, փաղփիւն, շողշողիւն։ — յտ. ան. ար. (բանաստեղծ) Շիլլէր։

Schiller|falter, ար. կն. շողթիթեռ (Papilio iris)։ —spath, ար. հք. փայլապատ։

schillern, չբ. հ. 3ա. փայլել. փողփողել, շողշողել, երփն երփն հարկանել։ — չ. 22բ. անյք. շողշողիւն, փաղփիւն։

Schilling, ար. 20. (դրամ) շիլլինկ։

Schimmel, ար. 22ա. բս. բորբոս, բորբոսատունկ. 2. ճերմակ (ձի)։

Schimmelhengst, ար. ճերմակ յովատակ՝ մատակախաղ։

schimm(e)licht, schimm(e)lig, ած. 6. բորբոսեալ. բորբոսապատ. — werden — schimmeln.

schimmeln, չբ. հ. եւ 3ա. բորբոսիլ. բորբոսապատ ըլլալ։

Schimmer, ար. 22ա. աղօտ լոյս, նշոյլ. 2. (ընդհանրապէս) լոյս. բ. փայլիւն, շողիւն (աստեղաց). 3. սուտ պաճուճանք՝ պայծառութիւն. 4. — Abenddämmerung.

Schimmer|käfer, ար. կն. — Leuchtkäfer. —los, ած. անշոյլ, անփայլ, անշողիւն։

schimmern, չբ. հ. 3ա. աղօտ լոյս արձակել, լուսաւորել, երեւալ. 2. փայլել. (աստեղաց) շողալ, պաղպաջիլ, շողիւն արձակել, փողփողիլ. ճառագայթել, ճաճանչել։ — չ. 22բ. անյք. — բային նշանակութեանց հետ։

Schimpánse, ար. 34. կն. սորաբնակ կապիկ (Simia troglodytes)։

Schimpf, ար. 20. թշնամանք. նախատինք, լուտանք. e—n — auf sich sitzen lassen կամ einstecken թշնամանաց համբերել՝ տանել. 2. —

Digitized by Google

Schande (1. եւ 2.); mit — u. Schande davon gejagt w. խայտառակութեամբ՝ նշաւակութեամբ մերժուիլ։

schimpfen, չք. h. եւ նք. 3ա. 3. — մէկը թշնամանել՝ նախատել, լուտալ. 3. e—n Gecken — մէկուն (նախատելով) յիմար՝ մորոս ըսել. auf 3., et. (lachen und) — (մէկուն՝ բանի մը վրայ) անէծք՝ թշնամանք թափել։ — չ. 22բ. անյ. թշնամանք։

Schimpfer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. թշնամանող։

Schimpferei, էգ. 31. = Schimpfen, չ.։

schimpflich, ած. 6. ամօթալից. անպատուաբեր, անպատիւ. նշաւակելի. թշնամանական, նախատական։

Schind|aas, չ. ոմ. գէշ, գի (նախիրրեւ նախատական անուն)։ —anger, ար. —grube, էգ. մորթանոց։ —luder, չ. ոմ. = Schindaas; փխ. — mit S—m spielen կամ treiben մէկին այպանել։ —mähre, էգ. = Kracke, 2.

Schindel, էգ. 35. (տանիք ծածկելու բարակ եւ նուրբ տախտակ) կաւառ, ոմ. խարարաւմայ. 2. (բարակ) ուղղանկիւնք (ի կնիքս)։

Schindel|brett, չ. կաւառ։ —decker, ար. կաւառող։ —nagel, ար. կաւառի բեւեռ. բ. հմ. չերտաւոր երկաթակալ։

schindeln, նք. 3ա. (տանիք մը) կաւառել, նուրբ տախտակներով ծածկել։

schinden, նք. չք. h. եւ sich — փք. 3ա. (մորթը, ծառի կեղեւը) սպռթել. մորթը հանել. 2. er schindet u. schabt = schaben, 2.; die Unterthanen — հպատակները կեղեքել, հարստահարել. sich — u. plagen ինք զինքը տառապել յոգնեցնել, մինչեւ ըլլալ, շատ աշխատիլ։ — չ. 22բ. անյ. = բայից նշանակ.—բնբանց Հեփ։

Schinder, ար. 22ա. = Abdecker; 2. = Henker.

schindermäßig, ած. 6. գաղճօրէն, անգթութեամբ, անողորմութեամբ։

Schinderei, էգ. 31. = Abdeckerei, 1. եւ 2.; 2. փխ. հարստահարութիւն, կեղեքում։

Schinken, ար. 22բ. մաս. (Schweine) — (խոզենւոյ) ապուխտ, աղծեալ երրուծ. 2. ծղբ. = Bein, Schenkel.

Schinn, ար. 20. —e, էգ. 35. —en, յգ. նուրբ մաշկեր՝ թաղանթք. ութ. թեփք (մաղ. գլխոյ)։

Schippe, էգ. 35. = Schaufel, 1.; 2. (աա. էրծ. Schüppe) = Pick, 2.

Schirm, ար. 20. ապաւէն, ապաստան(արան). հովանի, պաշտպանութիւն. 2. պատսպարելու գործիք... (տ. Augen-, Bett-, Fall-, Feuer-, Lampen-, Licht-, Mützen-, Ofen-, Regen-, Sonnenschirm)։

schirm|artig, ած. ոչ. հովանոցաձեւ։ —dach, չ. քուայարկ. ն—ի. յարկիկ։ —herr, ար. պաշտպան։ —leder, չ. (կառքի) կաշեպատեակ։ —qualle, էգ. բն. ծովմայր (Medusa)։ —wand, էգ. հողմարգել, պատսպարանութեան որմ. բ. (ապակեգործութեան հնոցի առջեւ) պահպան. փ. ն—ի. ծնօտապահ (նաւու ծնօտը ծածկող կտաւ)։

schirmen, նք. 3ա. = beschirmen.

Schirmer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. պաշտպան, խնամակալ։

schirren, նք. 3ա. = anschirren.

Schirting, ար. 38. Հն. շարտինգ (շապկի բամբակեղէնութ)։

Schisma, չ. 38. (յգ. նաեւ Schismata) հերձուած։

Schismatiker, ար. 22ա. հերձուածող։

Schiß, ար. 15. ռմ. նստելն ի պէտս՝ կարիս. կղկղանք. փխ. — h. անձկութեան՝ վախու մէջ ըլլալ։

schlabbern, չք. h. 3ա. շատախօսել. 2. լակել, լափել։

Schlacht, էգ. 31. ճակատամարտ, ճակատ. պատերազմ. eine — liefern ճակատ մղել՝ տալ. 2. գէն. — (Tag) պատերազմի օր. 3. ատատին մարտ. 4. = Geschlecht, 4. 5. ար—. եղբաթումք։

Schlacht|bank, էգ. սպանդակոճղ. (մսավաճառաց) սեղան. բ. փխ. Truppen zur — führen յուղարկել զզօրական... յանդուգն մահ։ —beil, չ. տապար մսավաճառի։ —bericht, չ. մարտապատում։ —berühmt, ած. մարտահռչակ։ —essen, չ. խոզ մորթելու խնջոյք։ —fertig, ած. մարտակազմ։ —geld, չ. զենլոյ՝ սպանանելոյ վարձք, զենազինք։ —gemälde, չ. մարտանկարք։ —gesang, ար. մարտանուագ։ —geschrei, չ. աղաղակ

Digitized by Google

մարտի: —gewühl, ն. խառնուրդք (ճակատուց): —haufen, ար. գնդի հօտ. ի. զօրաբաժին: —haus, ն. —. hof, ար. սպանդանոց: —laternen, իգ. յժ. ն—ն. մարտապատկերներք: —. opfer, ն. հ. դր. էբ. ժի. զոհ: —. plan, ար. մարտի յատակագիծ. ի. ժի. ըստ. կարգ՝ ծրագիր պատերազմ.: —ruf, ար. = Schlachtgeschrei. —steuer, իգ. = Fleischsteuer. —tag, ար. պատերազմի օր. ի. պատերազմի օր: —vieh, ն. զենլիք, զուարակ:

schlachtbar, ած. ս. մորթելի, զենլի:

schlachten, նի. 3ի. սպաննել, զենուլ, մորթել. 2. զոհ հանել, զոհել, յաղթել. 3. փողոտել, խողխողել: — չի. h. nach 3—m — = nach 3—m arten. — ն. 22ի. անյժ. զենումն, զենում, մորթելն:

Schlächter, Schlä'chter, ար. 22ա. սպանդապետ (= Fleischer). ի. ժի. դահիճ, անգութ՝ անատոր մարդ:

Schlächterei, իգ. 31. սպանդանոց. ժի. ջարդ, կոտորած:

Schlacke, իգ. 25. ար. (մետաղաց) աղտ, կղկղանք, խարամ:

schlacken, չի. h. եւ անդ. ի. 3ա. es schlackt կամ schlackert անընդհատ կ'անձրեւէ. 2. ար. das Erz schlackt sehr... հանքը շատ կը փրփրի՝ կղկղանք կը հանէ: — նի. ն—ն. ein Segel — առագաստ պարզել՝ սփռել:

schlack(e)rig, ած. 6. անձրեւոտ, խոնաւ (օդ):

schlackern, չի. h. 3ա. դանդաղ՝ թուլութեամբ շարժիլ. 2. անդ. ի. es schlackert = schlacken, չի.:

schlackicht, schlackig, ած. 6. = schlack(e)rig; 2. աղտեղի:

Schlaf, ար. 12. անյժ. քուն. sanfter — քաղցրանուշ՝ անդորր քուն. tiefer — ծանր(արթնութ)՝ խոր քուն. 2. e—n sehr leichten — haben պղուեստ քուն ըլլալ, թեթեւ քուն ունենալ. ի. հանգիստ. ein Kind in — wiegen տղայ մ'օրօրելով քնացընել. ժ. բժշ. den — befördernd(es Mittel) քնածու (դեղ):

Schlafader, իգ. = Schläfenader. —gemach, ն. —kammer, իգ. սպասկելու խուց, ննջարան: —koupé, ն. ննջակառք: —krank, ած. քնէած, քնոտ:

—lied, ն. քներգ: —mittel, ն. բժշ. քնածու դեղ: —mütze, իգ. գիշերնոց. ժի. քնոտ մարդ (ծծմբ. Nachtmütze): —müssig, ած. քնդարմացեալ, թմրիլ: —ratz, ար. —ratze, իգ. ժի. քնոտ, քնասէր: —saal, ն. ննջարան (ի վանս...): —sessel, ար. —stuhl, ար. քնաբերութիւն: —sucht, իգ. քնէածու-թիւն, քնէութիւն: —trank, ար. —trunk, ար. բժշ. քնածու դեղ: —wachend, ած. բժշ. քնէած, գիշերաշրջիկ: —wandeln, դ. nachtwandeln.

Schlä'fchen, ն. 22ի. (ն—ն. Schlaf) կարճատեւ քուն. գերեկուան քուն:

Schlä'fe, իգ. 25. անդր. քունք. (ժողովրդ. Sodom):

schlafen, չի. h. 2յ. (ոհմ. ներ. schläfst, schläft, դրի. անց. geschlafen) քնանալ, ննջել, նիրհել. 2. հանգչիլ. ժի. մեռնիլ, պառկիլ (մահուանաքնի). 3. պառկիլ, գիշերն անցընել. unter freiem Himmel —, auf der bloßen Erde — բացօթեայ՝ գետնի վրայ քնանալ. — gehen, sich — legen պառկելու երթալ. կ. der Arm... schläft mir թեւս... թմրած է: — ն. 22ի. անյժ. քուն:

Schläfenzeit, իգ. es ist — պառկելու ժամանակ է:

Schlä'fenader, իգ. քունքերակ, քունքի երակ: —bein, ն. քունքոսկր:

Schlä'fer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. քնասէր:

schlä'f(e)rig, ած. 6. քնասէր. ich bin — քունս եկեր է, քուն ունիմ. — machen թմրեցընել. 2. ժի. ծոյլ. քնէած, քնոտ. թոյլ. դանդաղ. 3. թմրեցուցիչ, քնածու:

schlä'fern, անդ. ի. 3ա. es schläfert mich քուն ունիմ:

schlaff, ած. 6. (հկառ. frisch) թոյլ. լոյծ. 2. թոյլ, կակուղ. — ա. ա) անկարանալ. հակիլ. ի) (կառուցի կարծրութիւն՝ լոհը կորսուիլ) անլոհիլ, ալոհիլ. ժ) ն—ն. ծփել (առագաստի), թուլնալ. 3. ժի. թոյլ, կնատ, մեղկ. ակար. ծոյլ, պղերգ. անարգի. ը. մր. = schläferig 2.; դադր, անհոգ. —e Grundsätze թոյլ սկզբունք:

schläfst, schläft, ոհմ. ներ. եզ. 2. եւ 3. դէմք schlafen ի:

Schlag, ար. 13. հարուած. Tracht Schläge (հարուածք) գան(ի). das ist ein harter — այս խիստ հարուած մըն է. հարուած շանթի. mit e—m —e մէկէն ի մէկ. առփ. արիւնը գլուխը զարնելը. կաթուած. 2. — mit der Hand կռուփը, ապտակ. 3. — des Herzens, Pulses սրտի բաբախիւն, երակի զարկ. (ճօճանակի) ճօճում. 4. երժ. ամանակ, կանոնաւոր շափ, նուագաւոր շարժում. 5. արտուաքի գեղգեղանք, (սոխակի) դայլայլիկք. 6. ըհ. տեսակ, ազգ. բ. Das ist ein Mann von m—m —e ուզած մարդն է, ուզածիս պէս մէկն է. գ. ցեղ, տեսակ. ein schöner — Pferde գեղեցիկ ձիու տեսակ. 7. (դրան) փակոց. (կառքի) դուռ. 8. երժ. գեղգեղանիշ (խաղ). 9. խղ. erster — առջի խաղ (որով կ'իմացուի թէ ով նախապիւտի խաղայ). 10. անտառէ. = Hau, ձ.; 11. ար—. երկ. արտ. in Schläge theilen արտատարածքին ընել. 12. ծով. — der See ծփանք ալեաց (նաւու կողքին դէմ). բ. — des Ruders թիակի հարուած. գ. kurze Schläge, — über — segeln առագին անդին շըլլան առնուլ. 13. բժ. լեռնափառապար:

Schlagader, էգ. անդ. զարկ(երակ) (= **Pulsader**): **—anfall**, ար. կաթուած(ահարու թիւն): **—ball**, ար. (խաղա)գունդ, խաղի գնդակ: **—bauer**, չ. (ար.) (թռչուն... որսալու) ծուղակ, հաղբք, գարան: **—feder**, էգ. փետուր (թռչնոյ). բ. զսպանակ: **—fertig**, ած. պատրաստ, կազմ(ի մարտ). փխ. —en Witz haben պատրաստաբան ըլլալ: **—fluß**, ար. —բժ. = **Schlag**, 1. —բժ.: **—gold**, չ. = **Blattgold**. **—holz**, չ. անտառէ. հատանելի ծառ, հատոն. բ. (զարնելու փայտ.) = **Ballkelle**; երկ. (կանեփ ծեծելու) փայտեայ թուր: **—lawine**, էգ. հիւս (ձեան): **—licht**, չ. նկր. (երկու մարմնոց մէջէն ուրիշի մը վրայ ինկած լոյս) ցոլ: **—messing**, չ. կռելու արոյր: **—netz**, չ. գնդահար (ափուճ զարնելու ցանցակերպ գործի). բ. որս. ծուղակ, ուռկան (ձկնորսաց): **—regen**, ար. (տեղա)տարափ: **—reime**, ար. յգ. անխառն յանգք: **—scheibe**, էգ. (ժամացուցի զարնելու որոշող անուակ) հարուանիւ. բ. (հրափամփշտի) խծծան, խցան: **—schieber**, ար. (փուան) թի(ակ): **—spindel**, էգ. լիսեռնիկ: **—stock**, ար. գնդահար: **—taube**, էգ. ճն. աղաւնետան աղաւնի: **—uhr**, էգ. զարնող ժամացոյց: **—wald**, ար. հատանելի անտառ, հատոն: **—welle**, էգ. ծով. ալիք, կոհակ: **—wort**, չ. = **Stichwort**.

schlagbar, ած. 6. հատանելի (անտառ):

Schlagetodt, չ. 38. ապանող:

Schlä'gel, ար. 22—. (զարնելու գործի.) թակն (թմբկի). բ. գնդահար (գունդ ձգելու գործի). բժ. մուրճ (բովագործի). գ. թակն, գրթակն. մուրճ. մահակ. 2. ար—. բժ. բովագործի գործած տեղ. 3. որս. = **Keule**, 8.; 4. շափ ծորելեաց:

schlä'gel..., է Բոլրդ——Բէտն ած. ի հէտ չ. օ. **—lahm**, ած. որս. e—n Hirsch — schießen եղջերուի բարձը զարնել:

schlagen, նբ. 2}. հարկանել, զարնել. 2. բախել, տափել, կոփել. z. — գամակոծել, ծեծել, կոփել, (խարազանաւ) խարազանել, մըտրակել. բախել, կոծել. z. braun u. blau (krumm u. lahm) — մէկը շարադանել, կոշկոճել. z. zu Boden — մէկը զգետնել, տապալել, կործանել. z. (j—m) hinter die Ohren — ապտակել, ձեռնակոծել. փխ. ըմբ. sich die Welt um die Ohren — շըջիլ՝ յածիլ ընդ աշխարհ. z. todt (zu Tode) — թոպամահ ընել. փխ. ich ließe mich darauf todt — հաստատապէս համոզուած եմ (որ...). (Geld) todt — (ստակ) վատնել, ծախել, փճացընել. die Zeit todt — ժամավաճառ ըլլալ. et. entzwei, in Scherben, in Stücke կամ Trümmer —, zu Trümmern — պատառատել, կոտորել, բեկանել, կտոր կտոր ընել, խորտակել. փխ. ich habe ihn mit s—n eigenen Waffen geschlagen իր խօսքերէն զինքը բռնեցի. z. Ball — գունդ խաղալ. Holz — փայտ կոտորել. e—n Nagel in's Brett — գամ՝ բեւեռ մխել՝ վարել. eine Schlacht — ճակատ տալ. die Uhr schlägt die Stunden ժամացոյցը (ժամերը) կը զարնէ. 4. Wasser — ջուր հանել. j—m die Ader — արիւն առնուլ. zum Ritter geschlagen w. փ. **Ritter**; Eier zu Schnee — ճերմկուց փրփրա-

Digitized by Google

ցընել. sich den Bauch կամ Leib voll — խծկել զորովայն, կուշտ ուտել. 5. զարնել, հանդիպեցընել. der Blitz schlägt den Baum շանթը ծառին կը զարնէ. 3. mit Blindheit — հարկանել կուրութեամբ, մէկը կուրցընել. ein geschlagener Mann այր հէգ՝ թշուառ. 6. [illegible]. Alarm — աղմուկ՝ շշուկ հանել (թշնամեաց գալը իմացընելու համար). e—e Brücke — կամուրջ ձգել՝ արկանել. ր. Burzelbaum; Falten — փոթ ընել. խորշ քաշել. ein Rad — (սիրամարգը տտունը) կարկինել, անուածել շրջանակել. Wurzeln — արմատ ձգել. փխ. արմատանալ. 7. երժ. e—e Saite — նուագարան հարկանել՝ զարնել. einen Triller — գեղգեղել, թրթռել. ձայնը խաղցընել. 8. նխ. Բնանց հեփ. an's schwarze Brett — ազդարարութիւն կախել. an's Kreuz — խաչել. ձ. s—e Unkosten auf die Waare — ծախքը վաճառաց վրայ բարձնել. զարնել. J—m et. aus der Hand — մէկուն ձեռքէն զարնելով կորզել՝ հանել. Erbsen durch ein Sieb — ոլոռն պարզուտէ անցընել. et. in Papier — բան մը թղթի մէջ պատել՝ ծրարել. et. in den Wind — բան մը ծաղրել. die Beine über ea. — ոտն զոտամբ արկանել, ոտք ոտքի վրայ դնել. die Arme um J—m — գրկել, փարել (զոմամբ). e—n Mantel um den Leib — արկանել զանձամբ՝ զգենուլ վերարկու. et. von der Hand — մերժել, մէկդի ընել. die Augen zu Boden — ի գետին արկանել զաչս. die Zinsen zum Kapital — շահը գլխուն վրայ աւելցընել՝ զարնել. J. zu Boden — տապալել (զոք). et. zu Faden — հարևանցի կարել, կցել. փխ. յեռուլ. 9. տպ. in die Form — կաղապարել, կաղապարի դնել (գլխարկը). Oel — ձէթ՝ իւղ հանել, քամել, պարզել. ein Tau — պարան գործել՝ ոլորել. einen Ochsen — եզի մը գլուխը տատանեցընել հարուածով՝ թմրեցընել. ոտփ. die Lade — ոստայնի թակը զարնել: — չզ. հ. եւ ս. Ա. հ. հարկանել, բախել. 2. das Herz, der Busen schlägt mir սիրտս կը բաբախէ. der Puls schlägt mir ե-րակս կը զարնէ. փխ. das Gewissen schlägt ihm խիղճը կը զարնէ՝ կը տագնապէ զինքը. 3. vernahm man Huie — ձիոյ դոփիւնը կը լսուէր. բ. բորբոքիլ, պայթիլ (շառաչմամբ). բվ. —de Wetter գործահուր (գիւրաբորբոք կազմ մը). 4. երգել, գեղգեղել (թռչնոց). 5. հնչել. զարնել (ժամացուցի), դանչել (զանգակի). eine geschlagene Stunde ամբողջ՝ լի ժամ մը. բ. փխ. die Uhr schlägt keinem Glücklichen արջոզն ի դիւրուոլ՝ թէ անցնին ժամք՝ գիտէ ոչ. seine Stunde hat geschlagen մօտ է վախճանը, իր ժամը զարկած է. er weiß was die Glocke geschlagen hat խորամանկ է: — բ. ա. ս. (—ր—ն—բի—մի փեղ մ՚եր—բ—ղ նխ. բի—մբ). an et. — բանի մը զարնուիլ, բախիլ, ընդհարկանիլ. der Regen schlägt an (gegen) die Fenster անձրևը... պատուհանին կը զարնուի. Töne schlugen an mein Ohr ձայնք ընդ ունկն իմ հարկանէին, ականջիս ձայներ կու գան. die Wellen — an den Fels ալիքք կը բախեն՝ կոծեն զժայռ. an ea. — ընդհարկանիլ, իրարու զարնուիլ. auf den (zu) Boden — գետին զարնուիլ (իյնալով). es schlägt Feuer aus dem Boden երկիրէն հուր կը ցայտէ. aus der Art — այլասերիլ. die Tinte schlägt durch's Papier թանաքը թղթէն կ՚անցնի. die Flammen — gen Himmel բոցք կը ցայտին՝ ցնցղկտան (ի վեր). der Blitz hat in die Eiche geschlagen կայծակն կաղնւոյն զարկաւ. die Farbe schlägt in's Blaue այս գոյնը կապուտախառն է՝ կապուտի կը զարնէ. e—e Pflanze schlägt in Blüthen տունկ մը ծաղիկ կը բանայ. sie schlägt sehr nach ihrer Mutter մօրը շատ կը նմանի. բ. Վ. ի հեփ. hinten über — յորսայս անկանել. kopfüber — գլխիվայր իյնալ՝ թաւալիլ: sich — փբ. զարնուիլ (ի մենամարտութեան). sich mit J—m — մէկուն հետ կռուիլ. բ. փխ. sich mit Grillen — տուտերամարտ ըլլալ, մտացածին վտանգաց դէմ կռուիլ. sich selbst կամ mit s—n eigenen Worten — ինք զինքը մատնել, իր խօսքերով բռնուիլ. 2. փխ. sich links (rechts) — յահեակ (յաջ) դառնալ. ը. մփ. կծիկը դնել. sich auf die Seite der Ber-

Digitized by Google

schwereren — գաւաթներուց կողմէն անցնելու: —d, ստբ. նէս. եւ ած. = Բայքին նշանակութեանց հետ. 2. ազդու, համոզիչ, ապացուցիչ. 3. Հրաբեկ, ծայլթող: — չ. 22բ. անջ. = Բայքին նշանակութեանց հետ:

Schlä'ger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. զարնող, հարկանող, բախող. բ. կռուազէր. գ. սուսերամարտ. դ. որս. (մեծաց...) առափարակող, ծեծող, կռանող. 2. das Pferd ist ein — ձին կ'աքացէ. բ. երգեցիկ, գեղգեղող (թռչուն...). 3. սուր, վաղակաւոր. 4. բախիչ (գործի):

Schlägerei, իգ. 31. = Prügelei.

Schlamm, ար. 20. տիղմ, ախկ, կարկաղուտ. ցեխ. գայլ, խոհեր. 2. բկ. թաց հանքափոշի, հանքի ցեխ, հանքատիկ:

Schlámm|boden, ար. ցեխոտ գետին: —grube, իգ. ցեխուտ, մոր(ատ). փխ. ժողովարան, ընդունարան: —grund, ար. ախկախառն յատակ: —pfütze, իգ. մոր(ատ): —vulkan, ար. ալջ. ախկաբուղխ (հրաբուղխ): —werk, չ. լուացարան:

Schlä'mm... **Schlémm|kreide**, իգ. ախկակաւիճ: —pfännchen, չ. փրփրահան (գդալ) (Հմմտ. Schlamm...):

schlä'mmbar, ած. ե. լուանալի:

schlámmen, չբ. h. 3ա. ախկանալ, ախկ նստիլ:

schlä'mmen եւ **schlémmen**, նբ. 3ա. (աւազանի լճի մը) տիղմը՝ ախկը մաքրել, ազմաթափել. 2. ար. (մետաղ) լուալ, կղկղանքը հանել: — չ. 22բ. անջ. ազմաթափութիւն, լուացում:

schlämmig, ած. ե. ախկախառն, տղմուտ, տղմաթաթաւ:

schlampámpen, չբ. h. 3ա. շուայտիլ, բարեկեցիկ ապրիլ:

Schlámpe, իգ. 35. աղտեղի կին. 2. = Schlämpe. [գինի:

Schlä'mpe, իգ. 35. յոռի՝ ջրախառն

schlámpen, չբ. h. 3ա. = schlabbern.

schlámpig, ած. ե. —es Essen ջրախառն՝ յոռի կերակուր. 2. = schlackerig; 3. անփոյթ, զանցառու:

Schlánge, իգ. 35. օձ. 2. (ջրցանի) երկայն կաշեփող. 3. երկայնափող թնդանօթ. 4. ն—ի. ջրադարձ, բազուկ ծովու:

schlä'ng(e)licht, ած. ե. օձաձեւ, մանուածապատ, կամակոր:

schlä'ngeln, նբ. 3ա. օձաձեւ՝ գալարաձեւ թաւալել՝ գլորել. geschlängelter Weg մանուածապատ՝ օձաձեւ ճամբայ: — չբ. h. եւ sich — փբ. օձաձեւ շարժիլ՝ անցնիլ. sich um et. — բանի մը բոլորտիքը պատիլ, ճապատիլ, գալարիլ. փխ. սպրդիլ. սողոսկիլ: — չ. 22բ. անջ. = Բայքին նշանակութեանց հետ:

Schlángen|adler, ար. ին. օձարծիւ (Circaetos leucopsis): —anbeter, ար. օձապաշտ: —artig, ած. օձազգի: —balg, ար. խորխ, (օձի) մորթ: —brut, իգ. օձի ձագեր. բ. փխ. ծնունդք իժից, օձի ճետ: —fresser, ար. օձակեր: —gezücht, չ. = Schlangenbrut. —gurke, իգ. բկ. օձավարունգ, երկայնաձեւ վարունգ (Cucumis anguinus): —holz, չ. լորտի, լորտենի (Strychnos colubrina): —rohr, չ. գալարեալ՝ պարուրաձեւ փող, օձափող. բ. (ջերմանի) խողովակ: —stein, ար. հք. օձաքար: —wurz(el), իգ. բկ. = Aron.

schlank, ած. ե. նուրբ, երկայն-անոսր. 2. փխ. ընդ. —, —weg, մ. միամտութեամբ, պարզութեամբ:

Schlánkheit, իգ. 31. նրբութիւն, նուրբ եւ բարձր հասակ:

schlapp, ած. ե. = schlaff. — մկ. (ուտելու առեն ծեփելու նման ձայն) ամ. ծըփ ծըփ, շըփշըփ. schlipp — ist seine Suppe hin շուտ մ'ապուրը լափեց:

Schlapp... էթոբօ—թիւն ք.է հետ (Հմմտ. schlapp եւ schlaff): —hut, ար. կակուղ գլխարկ: —ohr, չ. կախ՝ թոյլ ականջ. բ. ած. կախականջ: —seil, չ. թոյլ չուան:

Schláppe, իգ. 35ա. անհնարին՝ մեծ հարուած՝ պարտութիւն, կոտորած (ի պատերազմի). բ. կորուստ, վնաս, չաջողութիւն (ի դրամս...). գ. համբաւի վնաս՝ հարուած:

Schlaráffe, ար. 34. դատարկապորտ, անգործ, ծոյլ:

schlau, ած. ե. սրամիտ, կորովի. հանճարեղ, նուրբ (պատասխան). խորամանկ, հնարագէտ, բազմահնար: [խորամանկի, չարամանկի:

Schlau|berger, ար. ընդ. —kopf, ար.

Schlauch, ար. 18. (այծու... պա-հելու) պարկ, (գինւոյ...) տիկ. 2. փխ. թանձրափոր, յոյր, գէր. ռմ. տկռանծ, տկռօշ. 3. (ծաւելի հաստ խողովակ ծորելեաց) փող, (ջրցա-նի) կաշեփող. փխ. (Wein-)– արբշիռ. 4. գւ. (տկաձեւ մասն ինչ անկոց) խորշ, տիկ. 5. ռոփ. = Ketzer, բ.:

Schlauchwagen, ար. փողատար (ջրցանի կաշեփողը տանող) կառք:

schlauchen, նզ. 3ա. (գինին) փո-ղով՝ խողովակով (մառանն...) տա-նիլ՝ թափել:

schlaudern, չզ. h. 3ա. դողդողջել, երերիլ, դեղեւել. (մեքենայի մա-սերու) շարժլիլ. 2. խաւան ի խուռան կալ. 3. (նաեւ schludern) անհոգու-թեամբ՝ վեր ի վերոյ գործել:

Schlauheit, Schlauigkeit, իգ. 31. սրամտութիւն, կորովութիւն. հանճարեղութիւն. խորամանկու-թիւն, նենգութիւն:

schlecht, ած. 6. (Բղդ. –er, Գրդ. –est; հկ-նշ. gut) յոռի, գէշ. 2. յոռի, վատթար, չար. Բ. չար(ագործ), ժանտ, ամպարիշտ. –e Zeiten դժուա-րին ժամանակներ. Գ. Բայերա-ձեւ. sich – angreifen, anfühlen կոշտ՝ բիրտ ըլլալ (վաճառաց). – geben ճիշդ չերթալ, անկանոն երթալ (ժամացուցի). – leben խեղճու-թեամբ՝ աղքատօրէն ապրիլ. 3. – machen մէկուն վրայ գէշ խօսիլ, մէկը վար զարնել. mir ist – աղէկ չեմ, հիւանդ եմ. 3. = schlicht; – u. recht, schlicht u. – աննենգ, ուղիղ. 4. nicht – ոչ սակաւ, շատ, յոյժ. 5. der, die, das Schlechte ամպարիշտը, անօրէնը. 6. (das) – չարը, գէշը, յոռին:

schlecht... ած. է եւ մկբյէ հետ չ. e. –gelaunt, ած. դժկամակ: –hin, մկ. –weg, մկ. պարզութեամբ, միամտութեամբ, համարձակու-թեամբ, ընտանութեամբ:

schlechterdings եւ **schlechterdings**, մկ. բացէ ի բաց, բացարձակապէս:

Schlechtigkeit, իգ. 31. գէշութիւն, յոռութիւն, ստորնութիւն, ա-նարգութիւն. 2. թիւրութիւն, չարութիւն. 3. չարիք, չարու-թիւն:

schleckern, չզ. h. 3ա. = leckern.

Schleh, ար. 20. **Schlehe**, իգ. 35. մամխուխ, վայրի սալոր, կոկան. 2. = Schlehbaum.

Schlehbaum, ար. –busch, ար. –dorn, ար. մամխի (Prunus spinosa):

Schleichfieber, չ. ախտ. յամր տենդ: –handel, ար. մաքսանենգութիւն: –händler(in, իգ. 31.), ար. մաքսանենգ: –treppe, իգ. գաղտնի սանդուղք: –weg, ար. զանխուլ ճամբայ. փխ. խուսափանք, պատ-ճառանք:

Schleiche, իգ. 35. ԿԲ. սողուն, մո-ղէզ, սողլէզ. ման. = Blindschleiche.

schleichen, չզ. եւ ԴԶ. 2ի. սպրդիլ, սողոսկիլ. 2. յամր մտենալ. ծա-ծուկ երթալ. kriechend – սողոսկելով սպրդիլ, սողիլ. sich davon – գաղտ փախչիլ՝ մեկնիլ. ընդ. կծիկը դնել. 3. փխ. die Bosheit, die im Finstern schleicht: չարութիւն՝ որ ի խաւարի գործէ: –d, ԴԲԲ. եւ ած. 6. սողող. գաղ-տագնաց. գողունի, յամր (թոյն տենդ): – չ. 22Բ. ածյ. զանգուած քայլ՝ ընթացք, սպրդում, գաղ-տնի դնացք. փխ. = Schleicherei.

Schleicher, ար. 22ա. –in, իգ. 31. սպրդող. փխ. ձեռքի տակէն գոր-ծող, կեղծաւոր, ծածկամիտ:

Schleicherei, իգ. 31. = Schleichen. չ. ման. փխ. խուսափանք, պատճա-ռանք, մանուածապատ շրջանք:

Schlei(e), ար. 20. (իգ. 35.) ԿԲ. – Schlei(h).

Schleier, ար. 22ա. քող (կանանց. եր. կուսանաց). փխ. – der Nacht քող խաւար գիշերոյ. 2. փխ. den – der Vergessenheit über et. werfen բան մը մոռնալ, բանի մը վրայ մոռացու-թեան քող ձգել. 3. ար-. շուրթն (զանգակի):

Schleiereule, իգ. ԿԲ. gemeine – մարդատառաղարդ՝ բոցփետուր բու (Strix flammea): –flor, ար. ձկ. շղարշ: –los, ած. անքող. փխ. ան-պատրուակ, պարզ, անպաճոյճ:

schleierhaft, ած. 6. քողանման. 2. քողապատ, առագաստեալ. փխ. խորհրդաւոր, գաղտնի:

schleiern, նզ. 3ա. քողարկել, քօ-ղել, ծածկել, առագաստել (նաեւ փխ.). ռա. Գրծ. verschleiern.

Schleifanstalt, իգ. ար-. սրելու

Digitized by Google

գործարան: —bahn, իգ. սահուղի (սառուցի վրայ սահելու տեղ): —lack, ար. (փայլեցնելու) ջնարակ: —lanne, իգ. գինեհան (փայտեղէն տաշտ): —knoten, ար. պախուցի օղ: —mühle, իգ. սրելու աղօրիք: —nadel, իգ. գնդիկ, գլխու ասեղ (հիւսից): —rad, չ. սրելու անիւ: —scheibe, իգ. —stein, ար. յեսան. բ. յեսանաքար: —zeug, չ. սրելու գործի. բ. արդուզակ (մեքենայի):

Schléife, իգ. 35. (սառուցի վրայ սահելու լպրծուն շաւիղ) սահուղի. 2. (բեռ կրելու բալխորաձեւ կառամած) բալխիր, բալխրակ. 3. սատրատ, քղանց (հանդերձի). 4. (նաւու.) շարժուն՝ թոյլ հանգոյց. բ. հանգոյց, հանգուցազարդ. գ. բոլորաձեւ հանգուցազարդ, վարդաձեւ ժապաւէն. դ. որս. վարմ, հողք. ե. որս. (երկաթաձայր ժապաւէն զգեստ կցելու...) խրաց, օղիկ, օղակիկ. զ. Ն—ի. (պարանը խարսխակալածքի կապելու) հանգոյց. է. ցանց (ձկնորսաց). ը. կեր, խանձ:

schléif|en, Ա. Նբ. 2խ. (դանակ...) սրել. բ. յղկել, ողորկել. գ. յղկել, փայլեցնել. aus dem Groben — կոփել, տաշել, (ադամանդ...) հատանել. դ. = einschleifen, բ.; ե. փխ. dieser junge Mann muß noch erst geschliffen w. այս պատանին տակաւին կրթութեան կարօտ է: — չբ. հ. եւ ſ. (մնձ. սառուցի վրայ) սահիլ: Բ. — Նբ. 3ա. նաեւ չբ. հ. եւ փբ. ընդ քարշ տանիլ, (ընդ երկիր) քարշել՝ ձգել. 2. Bauten... — (շէնք...) տապալել, փլուցանել, քանդել, քակել. 3. ձայները կցել՝ իրարու կապել. փր. եւ երժ. գրերը փափուկ հնչել (ղ. օ. սէն՝ զա): — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բայէն [illegible]:

Schléifer, ար. 22ա. սրող, յղկող. 2. (կաքաւի տեսակ) ճախրանք, ճախրակաքաւ. բ. սահաքայլ. 3. երժ. կցախաղ:

Schleiferéi, իգ. 31. սրողութիւն, յեսանողութիւն. բ. սրելու գործատուն:

Schléi(h), ար. 20. —e, իգ. 35. ձկ. տինկա (ձուկն) (Cyprinus tinca):

Schleim, ար. 20. անյփ. ըհ. մաղաղական ծորելի. մնձ. բժկ. jäher, dicker — տողալիք, խուղ. wässeriger, fadenziehender — մաղառ. 2. յն. լորձունք, շողիք, թոքինք. գվ. հոյզ (անկոց):

schléim|artig, ած. լորձնագգի: —fieber, չ. ախտ. մաղառատենդ: —fluß, ար. ախտ. գումմ: —pflaster, չ. դղխ. հուղ, սպեղանի: —staar, ար. ախտ. մաղաղական մթարութիւն, աչաց սեւ վարագոյր: —stoff, ար. բժկ. բնատողուկ: —thiere, չ. յփ. յն. թուլատարրներ:

schléimen, չբ. հ. 3ա. (եփելու ատեն) հուզանալ. 2. կպչուն՝ մաղաղական ըլլալ, կպչիլ, մաղօտել: — Նբ. լորձնաթափել, (ձուկ) լուալ. Zucker — շաքարին փրփուրն առնուլ:

schléimig(t), ած. 6. = schleimartig; 2. (մնձ. փմ.) մաղաղաւոր, կպչուն, տողկաւոր, մաղառաւոր:

Schléiße, իգ. 35. մարխ(ի կտոր) (վառելու համար). բ. (ջուլհակի կող շինելու) շերտ, (նուրբ եւ բարակ տախտակ, ևմ.) խեծ. (անդամոց հաստատութեան համար) տախտաւանդ. 2. մաղաթափ՝ փետած փետուրաբուռն. 3. —n, յփ. թանձր դդմած (Երէէշեէ):

schléißen, Նբ. չբ. հ. եւ sich — փբ. 2խ. կամ 3ա. (գործածուելով) մաշիլ, պատռիլ, ցաւտիլ. 2. Federn — փետտել, (գրչի) կողմնական մազմզուկները կտրել:

Schlemm, ար. 20. (միսդ խաղի մէջ) համձեռք:

schlémmen, չբ. հ. 8ա. շուայտել, զեղխութեամբ՝ ի գինարբուս ապրիլ: — Նբ. = schlämmern. — չ. 22բ. անյփ. = Schlemmerei; 2. = Schlämmen, չ.:

Schlémmer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. շուայտող, շուայտասէր:

Schlemmeréi, իգ. 31. շուայտութիւն, զեղխութիւն:

Schlénderer, ար. 22ա. դատարկաշրջիկ, պարապորդ:

Schléndergang, ար. 13. դատարկայածութիւն, դատարկ պտըտիլը:

Schlénderjan, ար. 20. ընփ. = Schlendrian.

schléndern, չբ. հ. եւ ſ. 3ա. ան-

հոգութեամբ պտըտիլ. müßig herum- — դատարկ շրջիլ։

Schléndrian, ար. 20. (կանխակալ՝ կանխամտուտ՝ հին) սովորութիւն. 2. (հին) սովորութեան հետեւող։

Schlénkerbein, չ. 20. տատանող՝ երերող սրուն. Բ. ընփ. տուտ ընկերը շարժող՝ երերող։

schlénkern, նբ. 3—. (ձեռքով...) արձակել, նետել. 2. (ձեռք՝ ոտք) շարժել, երերել, տատանել։ — չ. 22Բ. անյփ. = Բայէն նշանակութեանց հետ։

Schlépp‖dampfer, ար. —dampfschiff, չ. Ն—կ. նաւաձիգ՝ նաւաքարշ շոգենաւ։ —haken, ար. երկաթարձէն, երկաթժանի. Ն—կ. (նաւ քաշելու) կոցաձանկ։ —kleid, չ. քղանցաքարշ զգեստ (կանանց)։ —pferd, չ. նաւաձիգ ձի, թոկաձի։ —seil, չ. քաշելու չուան. Բ. Թնդանօթաձիգ չուան։ —tau, չ. = Schleppseil; Բ. Ն—կ. թոկ, նաւաձիգ պարան. ein Schiff in's — nehmen նաւ մը թոկի կապել, թոկել, նաւաձգել. sich in's — nehmen lassen թոկուիլ, ձգուիլ. փխ. ձգուիլ, վարիլ։ —wagen, ար. (երկաթուղւոյ) կառաձիգ (կառք). Բ. (Թնդանօթ... կրելու սայլ) սայլակ։

Schléppe, իգ. 35. (զգեստի) քղանց, ստորոտ. 2. = Schlappe, 8.; 3. = Schnepfenhaube; 4. դանդաղութիւն. 5. = Schleife, 4. ը.։

schléppen, նբ. 8—. ընդ գետին քարշել, ձգել, ընդ քարշ ածել՝ տանել. 2. ein Kleidungsstück — զգեստ մը շատ հագնիլ (առանց վրան հոգ տանելու). ein Kleidungsstück... entzwei (zu Schanden) — (շատ հագնելով) զգեստ մը... մաշեցընել՝ ցաւցնել. 3. Ն—կ. ein Schiff — նաւ մը (չուանով ձգել) թոկել. Բ. փԲ. քաշկռտուելով քալել, դժուարաւ՝ կաղ ի կաղ գնալ՝ երթալ. 2. sich mit et. — դժուարաւ բան մը կրել, (քաշկռտելով) հետը տանիլ. sich mit e—r Krankheit — միշտ հիւանդագին ըլլալ, հիւանդոտ կեանք անցընել. 3. ազդ—բայ—Բի—նն ալ յիշելով. sich müde — բան մը քաշելէն յոգնիլ։ — չԲ. հ. քարշել, քաշել՝ տանիլ. Բ. յերկարել, յա-պաղել. Ն—կ. der Anker schleppt խարիսխն յատակը կը քերէ։ — չ. 22Բ. անյփ. = Բայէն նշանակութեանց հետ։

Schléppenträger, ար. 22—. քղանցակալ (մարդ եւ գործի). 2. փխ. շնթող, քծնող։

Schlépper, ար. 22—. քաշող, ձըգող. 2. = Schleppwagen, —. 3. ար—. ձյլ. 4. = Schlepptau.

Schlepperéi, իգ. 31. = Schlappen, չ.։

Schlésien, չ. 22Բ. աշխ. Շլեզիա։

Schléuder, իգ. 35. պարսատիկ (...). die — schwingen պարսատիկը շրջանակել, պարսանանել. e—n Stein mit der — werfen պարսատաքար նետել՝ արձակել, քար մը պարսել. 2. նշբ. շարերձայր պատառ. 3. երկ. (գերանդին թեւերին կապելու) փոկ։

Schléuder‖arbeit, իգ. յոռի՝ հարեւանցի եղած գործ։ —preis, ար. նշ. ստորին՝ շնչին գին։

Schléuderer, ար. 22—. պարսաւոր. պարսատաքարող. 2. արուեստագէտ. շատ անարգ գնով ծախող։

schléndern, նբ. 8—. (ակէզ...) արձակել, նետել. (mit e—r Schleuder) — պարսատաքարել, պարսել. փխ. Blicke auf J. — մէկուն հայեցուածք արձակել, սուր աչքով նայիլ. 2. թրթռել, (պարսը) պարսանել. ընկենուլ, նետել. փխ. e—n Wasserstrahl — բանադրանք մ'արձակել, բանադրել։ — չԲ. հ. mit e—r Waare — վաճառքը ստորին գնով ծախել (= schlandern)։

schléunig, ած. 6. պատրաստ, կարճ. արագ (արդարև). Մ. փաղընդ-փոյթ, ըստ կարելւոյն շուտ։

Schléunigkeit, իգ. 31. պատրաստութիւն, արագութիւն։

Schléuse, իգ. 35. ջրաթումբ, ամ—հանք. 2. տառ աղբանոցաց։

Schléusen‖kanal, ար. ամբարտակաց ջրանցք։ —thor, չ. վերնադուռն ամբարտակաց։ —wehr, չ. վերնադուռն։ —werk, չ. ամբարտակք։

schlich, 1. եւ 3. դէմք անց. ամփ. schleichen-ի։

Schlich, ար. 20. Ա. = Schleichweg: alle —e in e—m Hause kennen տան մը բոլոր խորշերը՝ ծակ ու մութը գիտ—

Digitized by Google

նալ. 2. փխ. = Kniff, 3.; hinter J—s —e kommen մէկուն հնարքները՝ հնարագիտութիւնները մէջ տեղ հանել՝ յայտնել: բ. = Schlick; 2. (ծովու տակի) տիղմ. 3. = Schlamm, 4.

schlicht, ած. 6. պարզ, անպաճոյճ, բնական. 2. հարթ եւ ողորկ, տափարակ, հաւասար (նաեւ տփ.):

Schlicht|eisen, չ. խչխ. (կաշե) քերթող: —feile, իգ. (փափուկ յղկելու) խարտոց: —feilen, նբ. 3ա. խարտել (ով ողորկել): —hobel, ար. ողորկիչ խարտաքուղ: —hobeln, նբ. 3ա. անբծ. քերչաւ ողորկել՝ տաշել: —rahmen, ար. դըր. մանկեռ, ցաք(ան): —stahl, ար. դուրք:

schlichtbar, ած. 6. կարգադրելի. փխ. յարմարցուելու, միաբանելի:

Schlichte, իգ. 35. = Schlichtheit; 2. ար. ծեփ. բ. (աւէչի թելերն ոստայնելէն յառաջ օծելու) առաինձ, ափնձ, առփչափնձ:

schlicht|en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. (խառնակածն...) կարգի բերել, կարգաւորել, յարդարել. փխ. e—n Streit — կռիւ մը խաղաղցընել, միաբանել. 2. հարթել, հարթ հաւասար ընել, ողորկել. յղկել, կոկել, (կտաւը, կրկնուածը) պարզել. խարտել, խարտոցել. (խարբուզով) քերել, հարթել: —չ՝ 32բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակութեանց հետ:

Schlichter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. յարդարող, կարգի դնող. 2. ռմփ. առանձող, առփչափնձով օծող:

Schlichtheit, իգ. 31. ողորկութիւն, հարթութիւն. ման. փխ. պարզութիւն:

Schlick, ար. 20. անյփ. տիղմ, (ջրոյ տակի) սրիկ, (թանձր) կարասկում:

Schlickwatt, չ. մօր(առ), կարասկում. տղմալից ծանծաղուտ:

schlicken, չբ. h. եւ sich — փբ. 3ա. տղմանալ, սկանալ:

schlickerig, ած. 6. սկախառն, տղմուտ:

schlief, 1. ե— 3. դէմք եզ. անց. ահճ. schlafen:

Schlief, ար. 20. (հացի անեփ աեղերը) մածան:

schliefig, ած. 6. = klitschig.

Schlier, ար. 20. = Mergel; 2. թարախալից պալարում, ամ. մինոռ:

Schließ|balken, ար. բրդ. ճրփ. — e—s Thores նիգ (դրան): —baum, ար. լծակ, ձող: —bolzen, ար. (տակառի) սեպ, երիթ. բ. բոյթ, ամ. բութոց: —deckel, ար. կափարիչ: —feder, իգ. փակիչ զսպանակ: —lappe, իգ. (դրան) սողնակակալ, կամրջակ: —keil, ար. պնդելու սեպ: —muskel, ար. ռնդղ. ամփոփիչ՝ փակիչ մուկն: —ring, ար. դրան օղամանեակ: —scheibe, իգ. փմ. խուփ, կափարիչ: —stein, ար. ճրփ. պորտոյ քար, վերջնաքար. բ. փղ. մամլաստ, յատակ մամլոյ: —truppe, իգ. զին. (բանակի) վերջին կարգ:

schließbar, ած. 6. գոցուելու, փակելի:

Schließe, իգ. 35. փականք, (ինչ եւ իցէ) աղխք. 2. սողնակմուտ (երկաթ փականաց՝ ուր արկեղ սողնակը կը մտնէ). բ. բոյթ, բութոց. 3. (ջրաղացից) սահանադուռն:

schließ|en, նբ. չբ. h. եւ sich — փբ. 3բ. փակել, գոցել, կափուցանել. աղխել. 2. (զգեստը) լաւ յարմարիլ, յագչիլ, պինդ՝ պնդով կալ. 3. die Kette e—s Gefangenen —, e—n Gefangenen — կալանաւոր մը շղթայի զարնել. 4. e—n Kreis, e—n Reigen — բոլորակ՝ կլոր մը կազմել՝ շինել. փխ. ein Band (enger) — (բարեկամութեան...) զօդը սերտագոյնս պնդել՝ ամրացընել. 5. den Hund an die Kette — շունը (շղթայիւ՝ տառամբ) կապել. J. an die Brust — մէկը սրտին վրայ պնդել, կուրծքին՝ սրտին վրայ ճնշել. J. in s—e Arme — մէկը բազկաց մէջ առնուլ, գրկախառնիլ. J. in sein Gebet — մէկն իւր աղօթից մէջ յիշել. et. in den Schrank — բան մը դարանի մէջ դնել. et. in sich — բան մը բովանդակել, պարունակել (յինքեան). 6. լմնցընել, վերջ տալ, կատարել. die Debatte — բանակռիւը գոցել. die Sitzung — նիստը վերջացընել՝ լմնցընել. վճ. J—s Konto — (մէկուն) հաշիւը բովանդակել՝ գոցել. 7. e—n Vertrag ... — դաշինք ... դնել՝ կռել. ein Bündniß — դաշնակցիլ. eine Ehe — ամուսնանալ. Freund-

Digitized by Google

schaft — բարեկամութիւն խառնել՝ հաստատել. 8. (բանէ մը յառաջ բերել.) չ. ե. aus et. — բանէ մը հետեւցընել, եզրակացընել. von sich selbst auf Andere — իրմէ՝ իր վրայէն (ուրիշներու) չափել: geschlossen, գրբ. անց. եւ ած. = Բայից Նշանակութեանց Հեռ. 2. գոց(ուած), փակ(ուած). ֆիզ. = straff; 3. փակեալ, օտար չանող (ընկերութիւն...). geschlossene Zeit (յորում ժիշ ժիշ գործողութիւնք չեն ըլլար) ա) որս. = Schonzeit; բ) եր. պահք, յիսնակ. 4. բժ. geschlossener Brand փտածանք (գոցենի) (= Faulbrand): — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բայից Նշանակութեանց Հեռ:

Schließer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. գոցող, փակող. բ. դռնապան. ը. մբ. = Kustos; 2. —in, էգ. տնտեսուհի. բ. բանտապան. 3. անդ. = Schließmuskel.

Schließeramt, չ. դռնապանութիւն:

schließlich, ած. 6. վերջնական, վախճանական. որոշիչ, սահմանիչ. մ. վերջապէս:

Schliff, ար. 20. յղկում, ողորկում. բ. (հայելւոյ...) յղկած, ողորկած. գ. = Politur, 1.; 2. տեսացեալ՝ անգործածական ճարպ (անուոց). 3. = Schlief, 1.

schliff, 1. էա 3. դեմք եղ. անց. օհմ. schleifen-ի:

Schliffel, ար. 22ա. = Schlüssel.

schlimm, ած. 6. գէշ, յոռի. Բաղդ. —er, էրգ. —st, մ. եւ գ. չ. das —ste ամենաչարն, յոռեգոյնն. desto (um so) —er այնչափ աւելի գէշ. es geht ihm — գործերը անյաջող կ'երթան. 2. դժնդակ, ձախող. անհաճոյ, աղիտաբեր, չար. ծանր, դժուարին. es steht — mit s—r Gesundheit առողջութիւնը հոգ կը պատճառէ. Alles von der —(st)en Seite sehen ամէն բան սեւ տեսնել, յոռետես ըլլալ. 3. չար(ագործ), դժխեմ, չարաբարոյ. 4. ըժ. — nach et. կամ hinter et. her sein բանի մը մոլի՝ մոլեալ ըլլալ. 5. mir ist — ա) սիրտս կը խառնուի. բ) լաւ չեմ, անհանգիստ եմ:

schlinden, նբ. 3ա. (անց. օհմ. schlund, ընդ. schlü'nde) լափել, կլլել:

Schling|faden, ար. հիւսող՝ պատող թել. բ. բժ. (որթատնկի, անկոյ) պատատուկ: —gewächs, չ. —kraut, չ. բժ. պատատուկ (տունկ):

Schlinge, էգ. 35. բժ. պատատուկ գօտւոյն բուն. (որթատնկի...) պատատուկ. բ. (էգ ճարմանդ) օղ, օղակ. գ. վիր. den Arm in e—r — tragen թեւը բաղկակալով կապած ըլլալ. 2. խեղդ(ակալ). բ. որս. հարքք, վարմ, ծուղակ. —n legen որոգայթ դնել. in die — fallen որոգայթ իյնալ:

Schlingel, ար. 22ա. խեղկատակ. խարդախ. grober — բիրտ մարդ:

Schlingelei, էգ. 31. խեղկատակութիւն:

schlinghaft, ած. 6. խեղկատակ:

schlingen, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. նանեւ չբ. հ. կլլել, կուլ տալ. 2. օձաձեւ գալարել՝ հիւսել. in (durch) ea. — իրարու խառնել, հիւսել. (sich) um et. — բանի մը բոլորտիքը պատիլ. գալարիլ, ճողապատիլ. չաղել. (անկոց) պատատիլ. բ. ein Band in e—e Schleife — ժապաւէնը հանգոյց ընել. գ. Schleifen — ժապաւէնները հանգուցել՝ հանգոյց ընել. Maschen — օղ ընել: — չ. 22բ. անյ. = Բայից Նշանակութեանց Հեռ:

schlingern, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. = schlenkern; 2. ն—լ. (նաւու) տատանիլ, երերիլ: — չ. 22բ. անյ. = Schlenkern, չ. 2. ն—լ. տատանում:

schlinkern, նբ. չբ. հ. 3ա. = schlenkern; 2. (կառքի...) թրթռալ. դողդողալ, տատանիլ:

schlippen, չբ. ս. 3ա. = schlüpfen.

Schlipper(milch), էգ. անեփ. անյ.), ար. 22ա. անյ. (անսեր) մածուն:

schlippern, չբ. ս. 3ա. մածնալ. մածուն ըլլալ:

Schlitt|schuh, ար. (սառուցի վրայ սահելու ագանելիք) չմուշկ, սահնակոշիկ: —schuhläufer(in, էգ.), ար. (սառուցի վրայ սահող) սահնասահ: —schuhlaufen, չ. սառնասահութիւն:

Schli(t)tage (...գաժը), էգ. 35. անյ. (սահնակով, պարանի) ժամանց. 2. = Schlittenfahrt.

Schlitten, ար. 22բ. բալխիր. 2. (բալխիրանման) սայլ(ակ). 3. ն—լ. (կաղմած սրով նաւը նաւարանէն

Digitized by Google

ծով կը ձգեն) նաւաձողեր, նաւավարիչ։ — նբ. չբ. s. եւ h. բալխրով երթալ՝ տանիլ։

Schlitten‖baum, ար. բալխրաբրուն։ —fahrt, էգ. —partie, էգ. բալխրով երթալը՝ շրջագայութիւն։ —geläut, չ. բալխրի բոժոժք։

Schlitterbahn, էգ. 31. սահուղի, սառուցի վրայ սահելու տեղ։

Schlitterer, ար. 22ա. Schlitterin, էգ. 32. (սառուցի վրայ) սահող։

schlittern, չբ. h. եւ s. 8ա. սահիլ։ — չ. 22բ. անյ. սահիլը։

Schlitz, ար. 20. ճեղութիւն, փեռեկում, ճեղքուած. ցռած (յերեսս). բ. ապի։

Schlitz‖ange, չ. (մաս. Մոնկոլայց) կկոցեալ աչք։ —mantel, ար. ծածկոյթ, պաստառան։ —messer, չ. վրբ. նշտրակ։ —streif, ար. (թեզանեաց) ճեղքուած։ —wunde, էգ. ցռած (ի վէրք)։

schlitzen, նբ. 3է. ճեղքել, բանալ. ցռել։

schlitzig, ած. 6. պատառեալ, ճեղքեալ։

schlockern, չբ. h. 8ա. = hin- und herbewegen, 2.

schlohweiß, ած. 6. ձիւնագոյն, սպիտակ իբրեւ ձիւն։

Schlope, էգ. 85. (Չրաթմբի մէջ) բացուած, ճեղք, հերձած։

Schloß, չ. 8. դղեակ, բերդ. 2. փականք, աղխ. կղպակ. et. unter — und Riegel halten բան մը բանալւոյ տակ պահել, աղխել. փխ. ein — vor den Mund legen մէկուն բերանը գոցել՝ կարկել, մէկը պապանձեցընել. 3. (փակելու գործիքները) աղխ՝ ճարմանդ գրոց, գրաճարմանդ. բ. չն. (պատեաններուն իրարու կցուած տեղը) կցուած. 4. (հրացանի) փականակ։

schloß, 1. եւ 3. դէմք եզ. անց. կտր. schließenէ։

Schloß‖blech, չ. փականքի թիթեղ. բ. վահանակ (փականաց բերնի թիթեղ)։ —feder, էգ. փականաց զսպանակ։ —freiheit, էգ. = Freistatt. —hof, ար. դղեկի գաւիթ. (տան) գլխաւոր գաւիթ։ —reif, ար. փականաց անուակ։ —riegel, ար. սողնակ, փականաց լեզու։ —thurm, ար. բերդի աշտարակ, մահարձան։ —verwalter, ար. —vogt, ար. բերդապահ։ —vogtei, էգ. բերդապահութիւն։

Schlößchen, չ. 22բ. անյ. (նուզ. Schloßէ) բերդակ, դղեկիկ. 2. փոքր փականք։

Schloße, ցնցա. Schlosse, էգ. 35. կարկուտ, կարկտահատ (տ. Hagel, 1.)։

schloßen, չբ. h. 3է. կարկտել, կարկուտ տեղալ։

Schloßen‖korn, չ. —stein, ար. = Schloße.

Schlosser, ար. 22ա. ար-. դարբին, կողպակագործ։

Schlosser‖arbeit, էգ. կողպակագործութիւն, դարբնութիւն։ —handwerk, չ. դարբնութիւն։ —werkstatt, էգ. դարբնոց։

Schlosserei, էգ. 31. անյ. = Schlosserhandwerk; բ. = Schlosserwerkstatt.

Schlößlein, չ. 22բ. = Schlößchen.

Schlot, ցնցա. Schlott, ար. 20. կամ 13. ծխան, ծխահանք, ծխնելոյզ (= Schornstein)։

Schlot‖feger, ար. ծխան մաքրող։ —schwalbe, էգ. չն. ծխանի ծիծառ (= Rauchschwalbe)։

schlott(e)rig, ած. 6. տատանող, երերուն, շարժուն, դողդոջուն. դիւրոտն. մեղկ, թոյլ, տկար. — geben դողդոջել, երերել, դեգերել, երկու կողմը շարժելով՝ քաքսելով քալել։

Schlotterigkeit, էգ. 31. անյ. թափթփածութիւն, անփութութիւն։

schlottern, չբ. h. եւ s. 3ա. 1. h. ով. ճօճալ, տատանիլ, երերալ, շարժիլ. 2. s. ով. էփ. դեգերիլ, վարանիլ։ — չ. 22բ. անյ. դողդոջում, երերում. դեգերում, վարանք։

Schlucht, էգ. 31. կիրճ (լերանց), նեղ անցք, անձուկք. ձերպք. վիհ. լերանցամէջք. հեղեղատ։

schlüchtig, ած. 6. կրճաւոր, հեղեղատաւոր։

schluchzen, չբ. h. եւ նբ. 3է. հեծծել, հեծկլտալ. սաստկապէս լալ. հեկեկել։ — չ. 22բ. անյ. հեծծանք, հեծկլտանք։

Schluck, ար. 20. կամ 13. ումպ. 2. ումպ՝ պուտ մը։

Digitized by Google

Schlúck‖auf, ար. Հեկեկանք։ —weise, մ. պուտ պուտ, կում կում։

schlúcken, նք. եւ չք. հ. 3ա. կլլել, կում առնուլ. 2. sich — ձք. sich voll — (շատ) ուտելով յագենալ. ձխ. ըսփ. er wird nicht viel dabei — անկէ մեծ շահ պիտի չունենայ։ — չ. 22ք. անյփ. կլլելը։

Schlúcker, ար. 22ա. թաղղեալ՝ աղքատ մարդ. armer — ողորմելի եակ, Հէք եւ տառապեալ մարդ։

Schlnft, էգ. 17. կամ 31. ցնցա. = Schlucht.

Schlúmmer, ար. 22ա. մրափանք, թեթեւ քուն. 2. քուն մահու, մահ. 3. քնէութիւն, թմրութիւն։

schlúmmer‖betäubt, ած. թմրեալ, քնէն թմրած։ —gott, ար. Մորփէոս, Քնոյ չաստուած։ —kissen, չ. անարք, բարձ։ —kopf, ար. ըսփ. գիշերնոց (= Schlafmütze, ձխ.)։ —körner, չ. յփ. մեկոն, խաշխաշ։ —los, ած. = schlaflos. —lied, չ. քներգ, օրօր։ —rolle, էգ. անարք, բարձ։

Schlúmmerer, ար. 22ա. քնացող, քնէած, թմրեալ. 2. ձխ. քնեայ՝ քնացկոտ մարդ (= Schlafmütze, ձխ)։

schlúmmern, չք. հ. եւ նք. 3ա. մրափել, քնէածիլ, ննջել։ — չ. 22ք. անյփ. = Schlummer.

Schlump, ար. 10. բախտ, դէպք, պատահար։ —s, մքյ. յանկարծ յանդգապատից։ — էգ. 31. կամ —e, էգ. 35. խառնագնաց՝ խառնակեցիկ կին։

Schlúmpe, էգ. 35. տ. Schlump, էգ.։

schlúmpen, չք. հ. եւ ս. բախտ բախտի յաջողիլ. 2. (Հանդերձը) անկարգ՝ խառնափնթոր կախուիլ։ — նք. վեր ի վերոյ՝ Հարեւանցի ընել՝ գործել։ — չ. 22ք. անյփ. անկարգութիւն։ [տիւ քաւելիլ, քաքսիլ։

schlúmpern, չք. հ. եւ ս. 3ա. դե-

schlúmpig, ած. 6. թափթփած։

Schlund, ար. 13. անդղ. որկոր, կոկորդ, ըմպան. 2. անդունդի բերան՝ վիհ։

Schlúnd‖kopf, ար. անդղ. (կոկորդի գլուխ) ըմպան։ —krampf, ար. ախտ. ըմբանի սանդալը՝ կարկամութիւն։

Schlup, էգ. 31. —e, էգ. 35. = Schaluppe

Schlupf, ար. 18. = Schlüpfen, չ. 2. ապաւէն, ապաստան, պատսպարան. ար. (նաւապատսպարաններու) թաքստոց։

Schlúpf‖käfer, ար. ֆն. = Mehlkäfer. —loch, չ. = Schlupf, 2.; ձխ. խուսափանք, փախուստ։ —wespe, էգ. ֆն. Հեռաշան (պիծակ) (Ichneumon)։ —winkel, ար. թաքստոց, ապաստանարան. էլ. մփ. (գողերու) կայանք, դաղարք։

schlü'pfen, չք. ս. 3ա. եւ 3գ. դայթել, սահիլ. 2. er schlüpfte schnell in seinen Schlafrock անմիջապէս իւր ցայգազգեստը Հագաւ։ — չ. 22ք. անյփ. դայթում, սահիլը։

schlü'pferig, ած. 6. լպրծուն, ողորկ. գիւրասահ. 2. ձխ. քնքուշ, զաղփաղփուն, վտանգաւոր. ք. գիւրաբեկ, անՀաստատ (մարմին). փ. երկդիմի. գ. լկտի։

Schlü'pfrigkeit, էգ. 31. լպրծութիւն. վտանգք. լպրշութիւն, լկտութիւն։

schlü'rfen, նք. 3ա. ծծելով խմել։

Schluß, ար. 14. գոցուիլը, փակուիլը. 2. bis zum —e des Theaters մինչեւ թատրէ լմննալը. 3. —e—s Redners պատուՀանի մը՝ ճիշդ գոցուիլը. յարմարութիւն. Thür und Fenster haben keinen rechten — դուռն ու պատուՀանը Հաստատուն նիստ չունին. 4. (ձիավարութեան մէջ) Հաստատուն նիստ. e—n guten — haben ձիու վրայ Հաստատուն նստիլ. 5. վերջ, վախճան, կատարած. ծրգ. վերջին բանք, վերջաբանութիւն. վերջաբան. e—e Sache zum — bringen գործք մը լմնցընել՝ ի գլուխ Հանել. zum — ի վերջոյ, Հուսկ ուրեմն. վերջապէս. 6. = Beschluß, 1.; 7. Հետեւութիւն, եզրակացութիւն. (մտանաւորէն ընդՀանրի եղելով) մակածութիւն. ք. logischer — (բանագիտական) Հաւաքաբանութիւն. gehörnter — եղջերաւոր Հաւաքաբանութիւն, երկայրաբանութիւն։

Schlúß‖art, էգ. տրամախոՀութիւն, պատճառաբանութիւն։ —ballen, ար. ար. առասպոզակալոց մարդակ՝ գերան։ —bemerkung, էգ. վերջին ծանօթութիւն. ը. մփ. վերջաբան(ութիւն)։ —folge, էգ. —fal-

gerung, էգ. եզրակացութիւն, հետեւանք։ —form, էգ. հաւաքաբանութեան ձեւ։ —gerecht, ած. ուղիղ, (տրամա)բանական, բանագիտական։ —punkt, ար. քր. վերջակէտ. բ. վերջին յօդուած։ —rechnung, էգ. հաշուեկշիռ, վերջնական՝ վախճանական հաշիւ. բ. թ—. երից՝ երեքի կանոն։ —recht, ած. ուղիղ, բանագիտական, բանական։ —rede, էգ. վերջին խօսք. բ. վերջաբան(ութիւն). գ. հաւաքաբանութիւն։ —reihe, էգ. (էջի) վերջին տող. բ. վերջին կարգ՝ շար. գ. շին. վերջապահ։ —richtig, ած. = schlußrecht. —sitzung, էգ. վերջին նիստ։ —widrig, ած. անուղիղ, թիւր, անբանական, բանականութեան հակառակ։ —wort, չ. վերջաբան։

Schlü'ssel, ար. 22ա. բանալի (նաեւ փխ. եւ երժ.), փականք։

Schlü'ssel‖bein, չ. անդր. անրակ։ —blume, էգ. բս. գարնանաբեր, կանխող, ամ. կովկթնձուկ (Primula veris)։ —büchse, էգ. փականաւոր հրացանիկ։ —ring, ար. բանալւ օղ, փականակալ։

schlü'ßig, ած. 6. — sein (բան մ'ընելու) որոշած ըլլալ. — werden միտքը դնել. 2. համոզիչ, ցուցիչ։

Schmach, էգ. 31. (յգ. փոխանակ առ․․․ գործ. Schmä'hungen) նշաւակութիւն, թշնամանք. ամօթ, նախատինք. պձձութիւն. 2. ծանականք, խայտառակութիւն։

schmach‖bedeckt, ած. —beladen, ած. նշաւակ, խայտառակեալ։ —voll, ած. ամօթալից։

Schmacht‖hans, ար. —lappen, ար. ընդ. = Hungerleider; բ. ամ. քըծնող կանանց։

schmachten, չբ. հ. 3բ. հիւծիլ, ծիւրիլ, մաշիլ. 2. (քաղցէն) նքողիլ, (ծարաւէն) պասքիլ, պապակիլ. (սէրէն) նուաղիլ, ծիւրիլ. տառապիլ. յոգւոց հանել, հառաչել։ —d, ընբ. եւ ած. 6. տկար(ացեալ), ծիւրեալ, թալկացեալ, նուաղած։ — չ. 32բ. անյգ. տկարութիւն, նուաղութիւն, պասքում։

schmä'chtig, ած. 6. տկար, վտիտ, բարակ ու երկայն, նրբաւարտ (հասակ). նուրբ, դիւրաբեկ (ոստ). ազնիւ, փափուկ. փխ. ծիւրական, ծիւրախտական, մաշաբայական։

Schmä'chtigkeit, էգ. 31. վտիտութիւն. ազնուութիւն, նրբութիւն։

Schmack, ար. 20. բս. աղտոր (Rhus coriaria)։ Բ. — ար. 13. գաւ. = Geschmack. Գ. — էգ. նաւ. կուր։

schmackhaft, ած. 6. ճաշակաւոր, համեղ, քաղցրահամ, ախորժական։

Schmackhaftigkeit, էգ. 31. ճաշակ, ճաշակաւոր ըլլալը. համ, համեղութիւն։

schmaddern, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. աղտոտել, ապականել, աղտոտ թողուլ. 2. գէշ գրել (տ. sudeln)։

Schmä'h‖lied, չ. թշնամանքի երգ։ —rede, էգ. թշնամանքի բանք, նախատինք։ —schrift, էգ. պարսաւագիր, թշնամանալից գրութիւն. թշնամանաց՝ գրգռիչ (ծանուցագ)-գիր։ —sucht, էգ. թշնամանասիրութիւն, թշնամանքի ցանկութիւն. ը. մգ. չարախօսութիւն, բամբասանք։ —süchtig, ած. չարախօս։

schmä'h‖en, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. Յ. —, auf (gegen կամ über) Յ. — մէկը թշնամանել, նախատել. մէկուն դէմ խօսիլ, մէկը վատահամբաւել. —d, թշնամանքի, նախատական։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. durch — նախատանօք. 2. միայն —ung, էգ. թշնամանք, նախատինք. վատահամբաւութիւն։

Schmäher, ար. 22ա. —in, էգ. 32. թշնամանող, նախատող։

schmä'hlich, ած. 6. ամօթալից, թշնամանալից, նախատական. 2. փխ. ընդ. es ist — heiß սաստիկ տաք է. —e Hitze տօթ։

schmal, ած. 6. (բղդ. —er կամ schmäler, գեր. —st կամ schmälst) նեղ. անձուկ. 2. նուրբ, երկայնբարակ. 3. փխ. նուազ, սակաւ։

Schmal‖beet, չ. պրտ. ածուի (ծաղկազարդ) եզր։ —bier, չ. տկար գարեջուր։ —blätt(e)rig, ած. նրբատերեւ։ —maul, չ. նրբաբերան։ —reh, չ. որս. եղնորթ, այծեման ուլ։ —thier, չ. այծեման ուլ, եղնորթ։ —vieh, չ. օդիք եւ այծիք։

schmä'len, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. սաս-

Digitized by Google

տել, կշտամբել, յանդիմանել. auf 3., et. — Մէկուն ապառնալ՝ խրատ- տալ, մէկուն դէմ յարձակիլ: — ն. 22բ. անյ. սաստ, կշտամբանք:

schmä'ler||n, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. նեղցընել. sich — նեղնալ. 2. նուա- զեցընել, քիչցընել, փոքրկացընել: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = քայլին նշանակութեանց հետ:

Schmálheit, էգ. 31. անյ. նեղու- թիւն, նրբութիւն, անձուկ ըլ- լալը. փխ. չքաւորութիւն, աղ- քատութիւն:

Schmáltblau, ն. 20. Schmálte, էգ. 35. չմ. ար. գրակոնտրկոն:

Schmalz, ն. 20. հալած ճարպ. (խոզի) եղ. փխ. ohne Salz u. — անհամ:

Schmálz||blume, էգ. գլ. — Butter-, Bachblume. —pfanne, էգ. տապակ:

schmálzen, schmä'lzen, նբ. 3չ. (դրբ. անց. յաճախ ընդ. geschmalzen) ճարպ- պել, ճարպով եղով օծել. 2. որս. = einfetten. — ն. 22բ. անյ. = Einfettung.

schmálzig, ած. 6. ճարպալից, իւ- ղալից. պարարտ, յղր:

schmaróțen, չբ. h. 3չ. հացկա- տակել, հացկատակութիւն ընել: —d, դրբ. եւ ած. 6. պատառաքաղոյծ. ակ. մակաբոյս: — ն. 22բ. անյ. հացկատակութիւն, պատառաքա- քուծութիւն:

Schmaróțer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. հացկատակ, պատառաքաղոյծ: — pflanze, էգ. գլ. պատառաքաղոյծ, մա- կաբոյս (տունկ):

Schmaroțeréi, էգ. 31. հացկատա- կութիւն, պատառաքաղութիւն:

schmaróțerhaft, ած. 6. հացկատա- կի, հացկատակական:

Schmárre, էգ. 35. կեղեքած, ցուում, վէրք. 2. սպի, երաշխէպք:

Schmárren, ար. 22բ. իհ. նկան, գրգանկ. բ. պարցամակ, կակուծ հաց: — նբ. 3ա. կեղեքել, ցուել:

schmárrig, ած. 6. կեղեքած, ցուած:

Schmaț, ար. 20. կամ 13. (նաև. Schmä'țchen, ն. 22բ.) հնչող համ- բոյր:

schmäțen, չբ. h. եւ նբ. 3չ. (ու- տելու ատեն) լեզուով ձայներ հանել. բ. ձայնով համբուրել՝ համբոյր տալ:

Schmauch, ար. 20. մուխ, թանձր ծուխ:

schmáuchen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. թանձր ծուխ հանել. 2. Tabak — ծխախոտ՝ ծուխ ծխել. 3. ծչգա- կոյն schmä'uchen; Bienen aus dem Stock — մեղուները ծխով փեթակէն հա- նել: [ծխող:

Schmáucher, ար. 22ա. (ծխախոտ)

Schmaus, ար. (եղ. 8. յգ. Schmä'use, ըստ 15է) կոչունք, խրախճանք, խնճոյք:

schmáusen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. կո- չունք՝ խնճոյք ընել: — ն. 22բ. անյ. խնճոյք, խրախճանք:

Schmáuser, ար. 22բ. —in, էգ. 32. կոչնատէր, խրախճանք սիրող:

Schmauseréi, էգ. 31. խրախճանք, խնճոյք:

schmáuserisch, ած. 6. խնճոյքի. խրախճանական. ը. մ. չափազանց. մեծցուած:

schméckbar, ած. 6. ճաշակելի. ո- րուն համը ճաշակը կրնայ առ- նուիլ:

schmécken, չբ. h. 3ա. համ՝ ճա- շակ ունենալ. bitter — դառնահամ ըլլալ. dies Brot schmeckt mir այս հացը ինծի համով կու գայ. schmeckt das Pfeifchen? ծխախոտէն համ կ'առ- նուք՝ կը համիք. nach et. — բանի մը համն ունենալ. 2. es hat mir gut ge- schmeckt ախորժակով կերայ. es sich (gut) — lassen ախորժանօք ուտել: բ. — նբ. եւ չբ. ճաշակել. փորձե- լել. aufmerksam und mit Genuß — ա- խորժելով ճաշակել. fein — փափ- կուկ ճաշակ ունենալ. 3. (անհա- ճոյ իրաց) համբերել՝ տանիլ: — ն. 22բ. անյ. ճաշակում. ճաշակ:

Schmécker, ար. 22ա. ճաշակող. 2. ճաշակաւոր (մարդ), փափկակեր:

Schméichel||blick, ար. ողորքիչ՝ հրապուրիչ նայուածք: —laute, էգ. — kä'țchen, ն. շողոքորթ կատու. բ. փխ. ըստ. ողոքիչ, հրապուրիչ: — rede, էգ. —wort, ն. քաղցրախօսան խօսք:

Schmeicheléi, էգ. 31. գգուանք, փաղաքշանք. 2. ողոքանք. քծնիք. շողոքորթութիւն. 3. դրուատիք:

schméichelhaft, ած. 6. ողոքիչ. փա- ղաքշական. 2. շողոքորթ, քծնող:

Digitized by Google

schméich(e)lig, ած. 6. = schmeichlerisch.

schméicheln, չբ. h. 3ա. փաղաքշել, գգուել. 2. J—m — մէկը գգուել. Հրապուրել. փխ. խաղալել. sich mit eitlen Hoffnungen — ունայն յոյսերով պարարիլ. 3. J—m et. aus den Händen — փաղաքշելով մէկուն ձեռքէն բան մը առնուլ: — չ. 22բ. անյ. փաղաքշանք:

Schméichler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. փաղաքշող, ողոքիչ, Հրապուրիչ, քծնող. 2. առկ. — sind Heuchler բերանը անուշ՝ խակ սիրտը փուշ:

schméichlerisch, ած. 6. = schmeichelhaft.

schméidig, ած. 6. = geschmeidig.

Schmeiß, ար. 20. աղբ, կու, քակոր. (ճանճերու) ծիրտ, ծերտուկ:

schméißen, նբ. 2խ. (քար...) նետել. (մէկը գետին) պառկեցընել. 2. զարնել, Հարկանել կարել. 3. (անասնոց) աղբել, (ճանճերու) ծրտել:

Schmelz, ար. 20. գրակոնտակիկոն. բն. գունաւոր գունաւոր, երփն երփն (ծաղկանց), նարօտք. 2. փայլուն (ատամանց). 3. ար. schwarzer — (ոսկերչաց) սեաւ կիտուած. 4. դոյնագոյն ապակի:

Schmelz‖arbeit, իգ. ձուլելը, ձուլում, ձոյլ. բ. գրակոնտակիկոնի պատելը: —farbe, իգ. գրակոնտակոնի գոյն, թափանցիկ գոյն: —glas, չ. Schmelz, 1. —hütte, իգ. ձուլարան. բ. Հալոց: —kammer, իգ. Հալոց: —kelle, իգ. (բորակի...) շերեփ: —kunst, իգ. ձուլելու արուեստ: —ofen, ար. Հալոց, քուրայ: —rohr, չ. —röhrchen, չ. = Löthrohr. —schicht, իգ. (մետաղաց) խառնում, յարազօդում: —tiegel, ար. քուրայ, Հալոց: —werk, չ. = Schmelzhütte.

schmélzbar, ած. 6. քմ. ձուլելի. լուծանելի, Հալական: —keit, իգ. քմ. ձուլականութիւն:

Schmélze, իգ. 35. (Schnee-)— Հալ, Հալում (ձեան). 2. ար. ձուլում, ձուլելը. բ. ձուլարան. գ. ապակւոյ կազմութիւն՝ բաղադրութիւն:

schmélz‖en, չբ. ſ. 2ի. (ներ. նաեւ schmelzest, schmelzt, Հրմ. նաեւ schmelz(e)) Հալիլ. 2. ձուլուիլ, ծորելի լի-լալ. բ. փխ. կակղնալ, դիւրանիլ. քակտիլ. նուաղիլ, մաշիլ: — նբ. 3փ. ներգործ. ալ 2ե. Հալել, Հալեցընել. 2. ձուլել: —d, ընդ. եւ ած. 6. լուծիչ, Հալիչ. 2. փխ. ակարացած, ծիւրած, նուաղեալ. գեղգեղեալ, քաղցրանուագ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակութեանց հետ:

Schmélzer, ար. 22ա. ար. Հալեցընող, ձուլող:

Schmelzeréi, իգ. 31. ար. = Schmelzarbeit, Schmelzhütte.

Schmer, ար. (չ.) 20. անյ. (խոզի) ճարպ. ը. մտ. պարարտութիւն, իւղ. դղջ. թոյլ ճարպ. (կառքի անիւներն օծելու ճարպ) ծեփուկ:

Schmérbauch, ար. մեծ փոր. բ. մեծափոր, թանձրափոր. առ. ուըկռած, ակռօշ:

Schmérgel, ար. 22ա. = Schmirgel.

Schmerl, ար. 20. —e, իգ. 35. ճն. ճուռակ (Falco aesalon):

Schmerz, ար. 29. (առկ. —es կամ —ens, Հյց. նաեւ —en) ցաւ. 2. չարչարանք, տանջանք, վիշտ, նեղութիւն. mit —en warten անհամբերութեամբ սպասել:

schmérz‖beladen, ած. ցաւագին, ցաւալից: —lindernd, ած. ամոքիչ ցաւոց. բժշ. ցածուցիչ: —los, ած. անցաւ, անվիշտ: —stillend, ած. ամոքիչ ցաւոց. բժշ. ցածուցիչ: —voll, ած. ցաւալի(ց):

schmérzen, չբ. h. 3փ. (առ—երա—թար 3. դէմքէն մէջ էրծ.) ցաւիլ, ցաւ զգալ. վշտագնիլ. mich schmerzt der Kopf գլուխս կը ցաւի: —d, ընդ. եւ ած. 6. ցաւագին, դառն: — չ. 22բ. անյ. = Schmerz.

Schmérzens‖geld, չ. տուգանք (վիրաց Համար): —kind, չ. որդի ցաւոց: —reich, ած. ցաւագին, ցաւալից:

schmérzhaft, ած. 6. ցաւալի, ցաւագին, վշտագին, դառն:

Schmérzhaftigkeit, իգ. 31. անյ. ցաւագնութիւն, վշտագնութիւն:

schmérzlich, ած. 6. ցաւալի, ցաւագին. կսկծական. փխ. անհանդուրժական, դժնդակ, տառապեցուցիչ:

Schmétterling, ար. 20. ճն. թիթեռ:

Schmétterlings‖blumen, իգ. յփ. —

Digitized by Google

blüth(l)er, ար. յփ. փչ. թիթեռնածաղիկ անկեր : **—fang**, ար. թիթեռնորսութիւն : **—käscher**, ար. **—kesser**, ար. թիթեռնակալ :

schmettern, նբ. 3ա. ուժգնութեամբ՝ սաստկութեամբ նետել. zu Boden — յերկիր կործանել, զգետնել. in Stücke — ջարդել, ջախջախել : — չբ. ſ. շաչմամբ՝ շառաչմամբ կործանիլ. 2. հ.-ով. շառաչել, շառաչմամբ խորտակիլ, ճայթիլ. շաչել, հնչել, թնդալ : — չ. 22բ. անյփ. = Բայքն նշանակութեանց հետ :

Schmidt, ար. 20. = Schmied.

Schmied, ար. 20. ար—. կռանահար, կռանող. 2. դարբին, երկաթագործ. լուանարար. 3. փխ. հնարիչ, նիւթիչ, պատճառ, գտակ. 4. ճն. դիւրաղացարձ (Elater):

schmiedbar, ած. 6. կռելի, կռանելի. տարածական :

Schmiedbarkeit, իգ. 31. անյփ. տարածականութիւն :

Schmiede, իգ. 35. դարբնոց. 2. լուանարարի խանութ :

Schmiede‖amboß, ար. սալ (դարբնաց): **—arbeit**, իգ. երկաթագործութիւն, դարբնութիւն : **—eisen**, չ. (հյ—ն չ. Gußeisen) կռածոյ երկաթ. բ. կռելի երկաթ : **—hammer**, ար. (դարբնաց) կռան, ուռն : **—zange**, իգ. աքծան :

schmieden, նբ. 3բ. դարբնել. փխ. նիւթել, հնարել, գտնել. 2. ար—. կռել, կռանել, կռանահարել. 3. an die Kette — մէկը շղթայի զարնել. բ. փխ. կարկատել, ճարտարութեամբ քովէ քով բերել, յօրինել : — չ. 22բ. անյփ. դարբնութիւն :

Schmiege, իգ. 35. ար—. ծռութիւն, կորութիւն. 2. ծռաչափ, շեղաչափ :

schmiegen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. sich — ծռիլ, խոնարհիլ. sich — und biegen խոնարհիլ, հպատակիլ. sich um e—n Baum — ճիւղերը ծառին բոլորտիքն արձակել՝ պատատել. 2. Տըփ. շեղ անկիւնները շեղաչափով չափել : — չ. 22բ. անյփ. = Biegen, չ. :

schmiegsam, ած. 6. ծռելի, կորանալի. փխ. հլու, համբոյր, հեզ :

Schmiegsamkeit, իգ. 31. անյփ. ձըռելիութիւն, դիւրակորութիւն. փխ. հլութիւն, հեզութիւն :

Schmiele, իգ. 35. փչ. պըրառ (Aira):

Schmier‖fett, չ. ճարպ : **—fink(e)**, ար. ըմփ. անմաքուր՝ աղտեղի մարդ : **—käse**, ար. կակուղ պանիր : **—lappen**, ար. աղտեղի ջնջան (խոհանոցի անօթոց). բ. փխ. = Schmierfink. **—salbe**, իգ. պալեղանի, օծանելիք :

Schmiere, իգ. 35. ար—. ծեփուկ. (ծեփելու) ճարպ. 2. փխ. die Schmiere — bekommen գանալից՝ գանակոծ ըլլալ. բ. կաշառք. գ. աղտեղող՝ աղտեղի իր. դ. die ganze — ամբողջ խումբն՝ ընկերութիւնը. ծան. գերասանաց խումբը :

schmieren, նբ. 3ա. բանով մը ծեփել՝ օծել. 2. mit Fett — ճարպոտել. ճարպ քսել. mit Oel — իւղել, իւղոտել. 3. փչ. մփ. = salben, 1.; 4. փխ. J—m das Maul (mit Honig) — մէկուն զեղեցիկ յոյսեր տալ. ըմփ. J—m die Hände — մէկը կաշառաւորել ընել, կաշառել. wer gut schmiert, der gut fährt տաշկ առատ ու կանաչ՝ կը բանան ամէն կղպակ. 5. Weiz — գինիին խարդախել. 6. ձարաւել. գէշ գրել. յոռի մատենագրել : — չ. 22բ. անյփ. = Բայքն նշանակութեանց հետ :

Schmierer, ար. 22ա. **—in**, իգ. 32. ճարպող, ճարպ քսող. 2. ըմպելիները խարդախող. 3. ձարաւուն գէշ գիր ունեցող. փցուն մատենագիր. յոռի նկարիչ :

Schmiererei, իգ. 31. = Geschmier(e).

schmierig, ած. 6. ճարպոտ, ճարպային, եղոտ. կպչուն, աղմոտ. ցեխոտ. sich — machen ճարպոտիլ. ըմփ. անմաքուր, աղտեղի. փխ. ագահ, ժլատ :

Schmierigkeit, իգ. 31. ճարպոտութիւն. աղտեղութիւն, աղտ :

Schmink‖balsam, ար. սպիտակ բալասան՝ ապրասամ : **—bohne**, իգ. փչ. հասարակ լուբիա (Phaseolus vulgaris): **—büchse**, իգ. **—dose**, իգ. սըրճդուրի տուփ : **—mittel**, չ. գեղեցկացընող դեղ, սնգոյր... : **—weiß**, չ. սպիտակացեղ, սպիտակ (ներկ) :

Schminke, իգ. 35. սնգոյր. rothe — կարմրաներկ, սուսր. փխ. կեղծիք.

կեղծաւորութիւն. 2. (մորթը) գեղեցկացընող դեղ։

schminken, նք. եւ sich — ձք. 3ա. սնգուրել, (երեսը) սնգոյր քսել։ — չ. 22ք. անյփ. սնգոյր՝ սպիտակա-դեղ՝ կարմրաներկի քսելը։

Schmirgel, ար. 22ա. հփ. գայլա-խազ։

schmirgeln, նք. 3ա. ար-. գայլա-խազով փայլեցընել՝ ողորկել։

Schmiß, ար. 15. (գաւառաբանի՝ խա-րազանի) հարուած. վէրք, պատառ-ուած. 2. — Wurf; 3. աղբ։

Schmitz, ար. 20. — Schmiß; 2. աղտեղութիւն, աղտոտութիւն։

schmitzen, նք. եւ չք. h. 3փ. ձաղ-կել, խարազանով ծեծել, գանա-կոծ ընել. 2. աղտոտել, աղտե-ղել։ — չ. 22ք. անյփ. ձաղկում, գանակոծութիւն։

Schmö'cker, ար. 22ա. ընտ. հին գիրք. ք. — Schmoll.

schmö'ckern, չք. h. 3ա. ընտ. հին գրքեր կարդալ. 2. herum — խուզել, որոնել, քննել։

Schmoll, ար. 20. ընտ. սրբագրուած շարադրութիւնք։

schmóllen, չք. h. 3ա. mit J-m — մէկուն խոժոռիլ՝ դժգոհել։ — չ. 22ք. անյփ. խոժոռադէմ հայե-ցուած, դժկամակութիւն։

schmolz, անց. անձ. եղ. 1. եւ 3. դէմք schmelzen–ի։

Schmór‖braten, ար. — fleisch, չ. խհ. շոգեփեւոց միս։ — hitze, իգ. խեղդիչ տաքութիւն։ — pfanne, իգ. — tiegel, ար. topf, ար. աման, պղնձան։

schmóren, չք. h. 3ա. խհ. մաղմաղ կրակի վրայ կարմրիլ. 2. ջերմու-թենէ խեղդուիլ։ — նք. խհ. Fleisch — շոգեփեւոց միս եփել։ — չ. 22ք. անյփ. շոգեփեւոց միս։

Schmu, ար. 36. անյփ. ընտ. օգուտ, (ապօրինաւոր) շահ. — machen (նենգութեամբ) շահիլ։

Schmuck, ար. 20. (յփ. ցնցա.) զարդ, զարդարանք. 2. հանդերձանք, պա-ճուճանք, պճնանք։ — ած. 6. ազ-նիւ, գեղեցիկ. շքեղ, փայլուն. զարդարուն։

Schmúck‖arbeit, իգ. ակնագործու-թիւն, զարդարանք շինելը։ — ge-genstände, ար. յփ. զարդարանք, գո-հարեղէնք։ — handel, ար. ձք. ակնա-վաճառութիւն։ — los, ած. ան-զարդ. պարզ. փրփ. մերկ։ — losigkeit, իգ. անզարդութիւն, պարզու-թիւն. փրփ. մերկութիւն։ — sachen, իգ. յփ. զարդարանք. գոհարե-ղէնք, պատուական ականք։ — waare, իգ. գոհարեղէնք, ականա-կապ զարդք։

schmü'cken, նք. եւ sich — ձք. 3ա. զարդարել, պճնել, պաճուճել. sich — զարդարուիլ. 2. յարդարել, պատրաստել, հանդերձել, օթո-ցով ծածկել. 3. փխ. պաճուճել, գունաւորել, (թերութիւնը) պքո-ղել, գեղեցիկ երեւցընել։ — չ. 22ք. անյփ. զարդարանք, պաճու-ճանք, հանդերձանք։

Schmúckheit, իգ. 31. անյփ. ազնըւ-ութիւն, շքեղութիւն, պերճու-թիւն։ [zerei.

Schmud(d)eléi, իգ. 31. — Schmu-

Schmúggel, ար. 22ա. Schmuggeléi, իգ. 31. — Schleichhandel.

schmúggeln, չք. h. եւ նք. 3ա. մաք-սանենգել, մաքսանենգութիւն ընել։

Schmúggler, ար. 22ա. — in, իգ. 32. մաքսանենգ։

schmúnzeln, չք. h. 3ա. (հաճու-թեամբ...) ժպտիլ։ — չ. 22ք. անյփ. ժպիտ (հաճութեան)։

schmúsen, չք. h. 3փ. mit J-m — մէկուն հետ խօսիլ։ — չ. 22ք. անյփ. բանակցութիւն։

Schmutz, ար. 20. անյփ. աղտեղու-թիւն. փխ. գարշութիւն, պղծու-թիւն. 2. —(-fleck) բիծ, արատ. ցեխ, գարշ. — auf dem Kopfe գլխոյ թեփ։

Schmútz‖bogen, ար. յփ. ար-. տպ. կեղտոտուած թերթ, կեղտոտագրուշմ քարտէս։ — bürste, իգ. (տղմաքերծ) խոզանակ։ — fink(e), ար. ընտ. աղ-տոտ՝ աղտեղի մարդ։ — fleck, ար. բիծ, արատ, աղտ. փխ. թերութիւն։ — lappen, ար. աղտոտ ծուէնք, քուրջեր. ք. ընտ. փխ. — Schmutz-fink(e). — li(e)se, իգ. ընտ. աղտոտ՝ աղտեղի կին։ — loch, չ. աղտոտ բնակարան՝ խցիկ։ — nickel, ար. ընտ. — Schmutzfink(e).

schmútzen, չք. h. 2փ. դիւրաւ աղ-տոտիլ։

Digitized by Google

Schmutzerei, իգ. 31. աղտեղու-թիւն. պղծութիւն, լկտութիւն. պիղծ խօսք՝ նկար՝ գործ։

schmutzig, ած. 6. աղտոտ, աղտեղի, անմաքուր. es ist — auf der Straße փողոցն աղտոտ է. 2. փ. անմաքուր, անպատշաճ, զազիր. աղմուտ, գէ-խուտ. փխ. պղծախօս, պղծաշուրթն, լկտի, անառակ. — machen աղտեղել. — werden աղտոտիլ, գէխոտիլ. Բ. փխ. ամօթալից. զօշաքաղ, ագահ. —er Geizhals մանրախնդիր, առատապի ագահ. —e Geschichten անպարկեշտ՝ պիղծ պատմութիւնք։

Schmutzigkeit, իգ. 31. տես. աղ-տեղութիւն, աղտոտութիւն, ան-մաքրութիւն։

Schnabel, ար. 22ա. կտուց. 2. mit dem — picken կտցել, կտցահարել. ein — voll կտուց մը ջամբ. 3. նաւ. ցռուկ։

Schnabel|fisch, ար. իս. կտցաձուկ (Choetodon rostratus). Բ. կըտ-ցա(ւոր) կէտ (Baloena boops)։ —förmig, ած. կտցաձեւ։ —kerfe, ար. յգ. իս. = Halbflügler. —schiff, չ. նաւ. ցռկանաւ։ —thier, չ. իս. կտցեղ, կտցաւոր (Ornithorhynchus paradoxus)։ —weide, իգ. ընտ. փափկա-կերութիւն։ —zange, իգ. աքցաւուկ։

Schnä'belchen, չ. 22բ. (նուազ. Schnabel) կտցիկ, ցռկիկ։

schnabeli(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3ա. ընտ. մի. = schmausen.

schnä'beln, չբ. h. եւ sich — փբ. 3ա. կտցահարել, կտցել. (աղաւնեաց՝ ընտ. մարդկան) շրթունք պագ-տուիլ. 2. ein Schiff — նաւ մը ցռու-կ(աւոր)ել, նաւու մը ցռուկ դնել։

Schnä'bler, ար. 22ա. կտցահար. 2. Dick...— Թանձրակտուց... ա-նասուն։

Schnack, ար. 20. Schnacke, ար. 34. ընտ. անոտի բանք, շաղակրատու-թիւն. Das ist ein ganz anderer — այս բոլորովին տարբեր բան է։

schnacken, չբ. h. նբ. 3ա. ընտ. շա-ղակրատել, շատախօսել, շաղփաղ-փել։

schnackig, ած. 6. ընտ. շաղփաղփ։

Schnak, ար. 33. Schnake, իգ. 35. խեղկատակութիւն։ Բ. —en, յգ. իս. մժեղներ. Բ. երկթեւեաններ։

Schnalle, իգ. 35. ար. օղակ, (կօշ-կի) ճարմանդ. 2. դռնափակ. 3. պանդ, պնակորիկ, մէջին մատուռ հարուած։

schnallen, նբ. 3ա. ճարմանդել, կոճկել. die Bügel länger (höher) — ասպանդակն երկնցընել (կարճեցը-նել)։

Schnallen|dorn, ար. ճարմանդի սլաք։ —fabrik, իգ. ճ. ճարմանդա-գործարան։ —drippe, իգ. փոկակալ (թամբի)։

schnalzen, չբ. h. 3բ. mit der Zunge — լեզուաւ շաչել՝ ձայն հանել։

schnapp! մկ. ճայթ, ընդ. չափ։ — ար. 20. պատառ. mit e-m — յան-կարծակի. մէկէն ի մէկ։

Schnappfeder, իգ. ար. ձգապար. զսպանակ։ —hahn, ար. ընտ. շաղա-շղյա. աւազակ։ —schloß, չ. ար. զսպանակաւոր կղպակ։

schnappen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. = schnalzen; 2. ն. ակլ. das Brett schnappt in die Höhe տախտակը վեր կ'ատ-նու. das Taschenmesser schnappt zu... գրպանի (փոքուկ դանակը) կը շա-չէ. 3. nach et. — (mit dem Munde) բան մը բերնով կորզել. nach Luft — յանկարծակի շարժմամբ՝ առա-մամբ շունչ առնուլ։

Schnä'pper, ար. 22ա. իս. մժղկա-քաղ, մժղկակեր (թռչուն). Բ. փեղկափակ, պատուհանի փակա-ղակ. 3. վրբ. նշդրակ. Բ. փոքր բա-լիստր՝ նետաձիգ։

Schnaps, ար. (եղ. 8. յգ. 18.) ումպ մը ցքի՝ օղի. 2. օղի, ցքի։

Schnaps|bruder, ար. = Schnaps-säufer. —bude, իգ. կապելայ։ —kneipe, իգ. կապելանոց, աշխարհաւանդ։ —säufer(in, իգ.), ար. —trinker(in, իգ.), ար. արբշիռ, ցքեմոլ։ |աթ։

Schnä'pschen, չ. 22բ. մանր գաւ-

schnäpsen, չբ. h. 3բ. ընտ. ցքի խմել։ [համ ունեցող։

schnäpsig, ած. 6. ցքեհամ, ցքոյ

Schnarchratze, իգ. ընտ. խորդացող։

schnarchen, չբ. h. 3ա. խորդալ։ — չ. 22ն. տես. խորդալը։

Schnarcher, ար. 22ա. —in, իգ. 31. խորդացող։

Schnarcherei, իգ. 31. խորդալը։

Schnarr|baß, ար. եբծ. բամբ.

տուտակաձայն։ —drossel, իգ. յն. առանձնակեր կեռնեխ (Turdus viscivorus)։—laut, ար.—ton, ար. Հնչական՝ թնդական ձայն։

Schnarre, իգ. 35. = Knarre; 2. Wachtelkönig.

schnarren, չբ. h. 3ա. Հնչել, թընդալ. Հնչական ձայն հանել. կրճել, շառաչել. խորդալ. 2. — (R) գիրը ըի պէս արտաբերել, թանձրաբառնել. բ. անգախօսել, քթէն արտաբերել. 3. մռմռալ, գռռալ, խրոխտալ։ — չ. 22բ. անյ. = ճայէն նշանաւոր—Բեխանց հեփ։

Schnätter‖ente, իգ. յն. = Knäckente. —hans, ար. ընփ. = Plappermaul. —laut, ար. խիստ՝ շարաձայն ձայն։

Schnatterei, իգ. 31. = Geschnatter.

Schnätterer, ար. 32ա. = Plappermaul.

schnätterhaft, schnätt(e)rig, ած. 6. շատախօս, շաղակրատ։

schnättern, չբ. h. 3ա. (կացրով ձուկը) յուզել, ժխթքել. (բաղերու՝ սագերու) կարկաչել. 2. ընփ. շատախօսել, շաղակրատել։ — չ. 22բ. անյ. = ճայէն նշանաւոր—Բեխանց հեփ։

schnauben, չբ. h. եւ նբ. 2ե. նաեւ 3ա. եւ 3գ. թռչել, Հինխնալ. (ձիերու) խխնջել. բ. vor Wuth — կատաղութենէ փրփրալ. գ. ն.ով. բարկութեամբ երթալ գալ. nach Rache (նոմ էբր նբ. Rache) — ոխ չնչել՝ անձնուլ ուզել. 2. die Nase —, sich — էբ. քիթը խնչել՝ մաքրել։ — չ. 22բ. անյ. = ճայէն նշանաւոր—Բեխանց հեփ։

schnaufen, չբ. h. 8ա. շնչելով շունչ առնուլ. (ձիերու) խխնջել։

Schnauz‖bart, ար. ընչացք, պեղեւեշտ, ամ. պեխ. բ. ընփ. ծղրբ. alter — Հինօրեայ զինուոր։ —bärtig, ած. ընչացք ունեցող, ամ. պեխաւոր. բ. էփ. բիրտ, չինական։

Schnä'uzchen, չ. 32բ. (Նոչ. Schnauze) փոքր ցռուկ՝ կնճիթ. ընփ. ը. մփ. փոքր բերան։

Schnauze, իգ. 35. ցռուկ, քիթ, (խոզի) կնճիթ. երախք. ամ. (մարդու) բերան, որկոր (մարդոյ). die — halten լռել. 2. կացանձեւ իր, (կանթեղաց) պատրուգակալ. (սափորի թորանոցի...) կտուց։

schnäuzen, չբ. h. 8գ. ընփ. չինականօրէն՝ բրտութեամբ ըսել։

schnä'uzen, չբ. h. եւ նբ. եւ sich — էբ. 3գ. խնչել, (քիթը) մաքրել. 2. ամ. da schnäuzt sich ein Stern աՀա աստղ մ'իյնկաւ։

Schnecke, իգ. 35. յն. խխունջ (Cochlea). nackte — շողոտ, լորձնուկ, լերկամորթ խխունջ (Limax). 2. էփ. ընփ. er geht wie eine — կրիայի պէս՝ յամրագնաց կը քալէ. 3. էփ. անգղ. (ականջի) խխունջ. բ. երծ. քնարի գլուխ. գ. ճրփ. պատուած, սեանց գլուխը ոլորածոյ՝ խխնջաձեւ զարդ։

schnecken‖artig, ած. խխնջաձեւ. խխնջաձեւ։ —bohrer, ար. 32ա. խխընջաձեւ գայլիկոն։ —gang, ար. խխունջի քալուածք. էփ. յամրագնաց քալուածք։ —haus, չ. (խխնջի) պատեան։ —kegel, ար. 32ա. խխնջաձեւ կոն. (ժամացուցի) բուրգն։ —topas, ար. Հե. Սաքսոնիայի տպազիոն։ —werk, չ. խեցի, փեկոր։

schneckenhaft, ած. 6. խխնջանման. 2. գալարածոյ, խխնջաձեւ (գիծ)։

Schnee, ար. 20. (յգ. ցնցա. երբեմն —n) ձիւն. Eier zu — schlagen Հաւկիթ փրփրացընել։

Schnee‖ball, ար. ձեան գունդ՝ գընդակ. բ. բս. վայրի պատատղիճ (Viburnum)։ —ballen, չբ. h. եւ sich — էբ. 3ա. անբծ. ձեան գնդակով կռուիլ։ —bedeckt, ած. ձիւնապատ։ —blume, իգ. բս. = Schneeglöckchen. —eule, իգ. յն. սպիտակ բու (Strix nyctea)։ —fink(e), ար. յն. ձիւնական սարեկիկ (Fringilla nivalis)։ —flocke, իգ. ձիւնահատ, Հատ ձեան. բ. բս. = Schneeglöckchen. —gefilde, չ. յգ. ձիւնաթաղ դաշտեր՝ դաշտավայրք։ —gestöber, չ. = Gestöber. —glöckchen կամ —glöcklein, չ. բս. ձիւնածաղիկ (Galanthus)։ —huhn, չ. յն. սպիտակ կաքաւ (Tetrao lagopus)։ —könig, ար. ձիւնէ մարդ. էփ. ընփ. er freut sich wie ein — բոլորովին ուրախացած է։ —koppe, իգ. (նաեւ —kuppe) (լերանց) ձիւնապատ գագաթ՝ բարձունք։ —lawine, իգ. = Lawine. —schirm, ար. ձիւնոց։ —schuh, ար. լաստան, ձեան վրայ քալելու Հողաթափ։ —treiben, չ. բուք, ձիւնախառն մրրիկ։ —

Digitized by Google

weiß, ած. ձիւնագոյն, ձեան պէս ճերմակ։

schneeig, ած. 6. ձիւնաբեր. ձիւնապատ, ձիւնաթաղ. 2. = schneeweiß.

Schneide, էգ. 25. սայր, սայրադիր. (սրոյ) բերան. 2. ոբ. (պայլեկոնի) պատուտակաձեւ ծայր. 3. փխ. սուր. Բ. (նաեւ Schneid) հաստատութիւն, գործօնութիւն, զօրութիւն։

Schneide‖bohnen, էգ. յփ. խհ. դալար լուբիա։ —bohrer, ար. (սուր) պայլեկոն։ —brett, չ. յօշարան։ —fläche, էգ. միջատի տափակողմն։ —holz, չ. սղոցելու փայտ։ —lohn, ար. սղոցողի աւուրչէք։ —maschine, էգ. կտրելու մեքենայ. Բ. պբ. արմատախիլ (գործի). Գ. կտաւահատ (կտաւ կտրելու գործի)։ —messer, չ. երկու կոթով երկբունն դանակ. Բ. խհ. դանակ (լայն դանակ)։ —mühle, էգ. = Sägemühle. —tisch, ար. յօշարան։ —zahn, ար. անդր. կտրող՝ առաջնակողման ակռայ։

schneiden, չբ. h. նբ. եւ sich — փբ. 2խ. կտրել. ich habe mich (կամ mir) in den Finger geschnitten մատս կտրեցի. 2. (մատ մը) կտրել հանել. Steine — քար տաշել. Brot in die Suppe — ապուրի մէջ հաց բրդել. sich die Nägel — եղունգը կտրել. Բ. լբ. 3—m den Stein — մէկուն երիկամանց քարը կտրել. Գ. փխ. Geld — սուտակ շահիլ՝ փառաբիլել. Դ. ար. ճեղքել, հերձանել, սղոցել. in Holz (Stahl) — փայտի (պողպատի) վրայ փորել՝ քանդակել. Schrauben — պտուտակ գործել՝ փորել. Pferde, Schweine, Hunde... — ձին՝ խոզը՝ շունը... մալել. 4. անդ. Բ. es schneidet mir im Leibe փորս կը ցաւի, փորի ցաւ ունիմ. Das schneidet mir in's (կամ durch's) Herz, in (կամ durch) die Seele այս սիրտս կը խոցէ, սրտիս մեծ ցաւ կը պատճառէ. 5. (թղթախաղ) mit der Dame — աղջկով կտրել. 6. Gesichter, Grimassen — դէմքը ծռել, այլանդակ կերպարանքներ ընել. e—r Dame Komplimente — կնոջ մը քծնիլ։ geschnitten, ընդ. անց. եւ ած. 6. = անհր.ին ածէն նշանակութեանց հետ. 2. fein geschnittenes Gesicht շնորհալից՝ աղուոր կերպարանք. griechisch geschnittene Nase յունական կիսադէմք. 3. er ist s—m Vater wie aus den Augen (կամ aus dem Gesicht) geschnitten հօրը շատ կը նմանի։ —d, ընդ. եւ ած. 6. սուր, հատու (գործի). 2. փխ. —er Verstand սուր միտք խելք. Բ. —e Farben աչքառու փայլեր գոյներ. Գ. —e Kälte ցրտաշունչ պաղութիւն։

Schneider, ար. 22ա. —in, էգ. 32. կտրող, ի բաց հատանող. 2. ոբա. դերձակ. 3. եբբեմն նախատական = Bock, 2.; երկչոտ, վատասիրտ, փա (տ. Gevatter, 2.). — werden կարգուելու ըլլալ, խաղի մէջ ձեռք մը՝ ալ շահելու. 4. Յն. ընդ. = Weberknecht.

Schneider‖beine, չ. յփ. թիւր՝ ծուռ սրունք։ —karpfen, ար. մի. ընդ. հարինգ, ծովային տառեխ։ —seele, էգ. փխ. ընդ. eine — haben երկչոտ ըլլալ։ [թիւն։

Schneiderei, էգ. 21. դերձակութիւն

schneidern, չբ. h. եւ նբ. 2ա. դերձակութիւն ընել։

schneidig, ած. 6. սուր. հատու. փխ. ազդու, զօրեղ, գործօն։

Schneidigkeit, էգ. 21. սրութիւն. գործօնութիւն, հաստատութիւն։

schneien, չբ. h. եւ s. եւ ցնց—նբ. 3ա. ձիւնել. անդ. Բ. es schneit ձիւն կու գայ, կը ձիւնէ. փխ. es hat ihm in die Bude (կամ Hütte) geschneit ձախորդութեանց՝ անհամայ իրերու հանդիպեցաւ. 2. s.ով. sie ist mir einmal in's Haus geschneit չյուսացուած՝ յանկարծակի տունս եկաւ։

Schneise, որոշ Schneiße, նաեւ Schneuße, եբեփն ալ էգ. 35. (անտառի) արահետ, նեղ շաւիղ. 2. = Dohne. [ծառերը յատել՝ քշտել։

schneiteln, նբ. 2ա. ոբա. Bäume —

schnell, ած. 6. արագ, արագագնաց, արագընթաց. 2. (հմմտ. rasch) արագ(ագիր), շուտ, փոյթ, թեթեւ, առոյգ. փութաս, գործօն, ժիր. —! շուտ, անմիջապէս. nicht so —! կամաց, հանդարտ(ութեամբ). —er gehen քայլերը շուտացնել. mit —en Schritten մեծաքայլ քայլերով։

Digitized by Google

Schnellbalken, ար. որ. (շարժուն կամրջաց) բաւնակ : —dampfer, ար. նաւ. արագընթաց շոգենաւ : —feder, էգ. որ. ձգասպանակ, զսպանակ : —fuhre, էգ. mit der — արագընթաց կառօք : —füßig, ած. թեթեւոտն, արագ(ոտն) : —füßigkeit, էգ. արագոտութիւն : —käfer, ար. էւ. գիւ. րագարձ (Elater) : —kraft, էգ. ձգականութիւն : —kräftig, ած. առաձգական, ձգական : —lauf, ար. արագընթացութիւն ընթացք : —post, էգ. թղթատար կառք : —presse, էգ. տպ. արագատպութիւն. բ. արագատիպ մամուլ : —schreibekunst, էգ. երագագրութիւն. բ. ը. մ. սղագրութիւն : —schreiber, ար. սղագիր : —segler, ար. արագաշ(գնաց)նաւ : —zug, ար. ճեպընթաց (կառախումբ) : —züngigkeit, էգ. (լեզուի) դիւրաշարժութիւն :

schnellen, նբ. եւ չբ. ſ. 3ա. շուտ ցնել. փաղցնել. 2. = knipsen; 3. ըծ. = prellen, նբ. 3. — չբ. ſ.ով. առաձգականութեամբ շարժիլ. (զսպանակը) թռչնիլ. in die Höhe — վեր ցատկել : — չ. 22բ. ածյ. = ծայրն նշանակ—քիւնակ ձեւ :

Schneller, ար. 22բ. ցայտեցընող, արշաւեցընող. 2. պտոյտ. 3. ոչ. (մամուլ) ձգաթել. 4. ձն. խառնուածութիւն :

Schnelligkeit, ցեղ. **Schnellheit**, էգ. 31. արագութիւն. 2. (ՀՄՄ. **Geschwindigkeit**) արագընթացութիւն, արագաշարժութիւն. փութաջանութիւն, զօրծունութիւն, ժրութիւն :

Schnepfe, էգ. 35. ճն. կտցար, ձիւկան թռչուն (Scolopax). 2. ձն. ըծ. = Gimpel, 2.; բ. բող, խառնակեցիկ կին :

Schnepfendreck, ար. կտցարի կուռ. բ. խհ. խորտիկ կտցարի աղեք :

Schneppe, էգ. 35. Ա. (գոտւոյ) ծայր. ձգաձիչ, (կանանց զգեստներուն լանջը կանգուն բռնելու համար) կիտուակ : Բ. — քերան, (ամաններու) կտուց :

Schnepper, ար. 22ա. = **Schnäpper**.

Schnepse, էգ. 35. = **Schneise**.

Schnickschnack, ար. 18. բաղադանք, խառնիխուռն բանք :

schniegeln, նբ. եւ ſich — ձբ. 3ա. (մեծ հոգով) մաքրել. ſich — մաքրուիլ :

Schniepel, ար. 22ա. ըծ. = Frack.

Schnippchen, չ. 22բ. 3—m ein — ſchlagen մէկն անդունել՝ ծաղրել :

Schnippel, չ. (ար.) 22ա. մանր կտոր, պատառիկ :

schnippeln, նբ. եւ չբ. h. 3ա. մանրել, մանր կտորներու բաժնել :

schnippen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. = knipsen.

schnippisch, ած. 6. խոժոռարար, առաՀակ, ըմբոստ. արՀամարՀոտ :

Schnitt, ար. 20. Հատում, կտրում, կտրօն, Հատած. 2. կութք, Հունձք. ձն. ըծ. ſ—n — bei et. machen բանէն մ'աղէկ շահ ընել. 3. կտրուածք, կտրած տեղը. բ. վրբ. Հերձում. արագործութիւն, վիրաՀատութիւն. 4. ճեղքուած, կտրած. 5. (թղթէ) կաղապար, օրինակ. 6. կտոր. շերտ. 7. տառ. (Durch-)—կտրած, Հատման կէտ. 8. ար. քանդակներ, դրօշելը. քանդակ, դրոշած. ձլ. = Kluft, 2.

Schnittbrenner, ար. որ. Հերձարերան (կանթեղի) : —handel, ար. —händler, ար. —handlung, էգ. վճ. = **Ausschnitt-handel, -händler**. —lauch, ար. ոչ. պրս. խատապրուկ (Allium schoenoprasum) : —messer, չ. = **Schneidemesser**; բ. վրբ. կտրոց. վիրաՀատ : —waaren, էգ. յն. վճ. = **Ausschnittwaaren**. —weise, մկ. շերտ շերտ, մաս մաս, կտոր կտոր : —wunde, էգ. կտրած :

Schnittchen, չ. 22բ. (նոյ. **Schnittz**) (Հացի...) կտորիկ, շերտիկ, պատառիկ. ձն. դոյզն շահ՝ օգուտ :

Schnitte, էգ. 35. (Հացի՝ մսի...) շերտ, պատառ : [Երկ. Հնձող :

Schnitter, ար. 22ա. —in, էգ. 32.

Schnittling, ար. 20. = **Schnitzel**; 2. ապուրի. 3. անքբյ. մաքեալ ձի :

Schnitz, ար. 20. = **Schnippel** եւ **Schnitt**, 6.; 2. պատառ, կտոր :

Schnitzarbeit, էգ. որ. փայտաքանդակ, փայտի վրայ փորուածք : —messer, չ. որ. = **Schneidemesser**. —werk, չ. որ. = **Schnitzerei**.

Schnitzel, չ. (ար.) 22ա. (նոյ. **Schnitzl**) մանրաշերտ, պատառիկ,

կտորիկ. խհ. (Wiener-)— Հորթենւոյ տապկած շերտ. 2. կտորք, (կտաւի) կապերտներ:

Schnitzelei, էգ. 31. (կտաւ, թուղթ) մանրելը, կտրատում. 2. փոքրիկ փայտաքանդակ:

schnitzeln, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. մանր մանր կտրել, կտրատել, յօշել:

schnitzen, նբ. եւ չբ. ի. 3գ. Figuren in Holz — փայտէ պատկեր՝ արձան փորել՝ քանդակել:

Schnitzer, ար. 22ա. փայտ փորագրող՝ քանդակող. 2. ար. (արուեստաւորաց) կտրոց. 3. ժխ. ընփ. սխալ, վրիպանք (ման. ընդդէմ քերականական կանոնաց):

Schnitzerei, էգ. 31. փայտի փորագրութիւն, փայտաքանդակութիւն. 2. փորուածք, քանդակ(ած):

schnitzern, չբ. ի. 3ա. ընփ. (ման. քերականական) սխալ ընել:

schnobbern, **schnobern**, չբ. ի. 3ա. քթէն շունչ առնուլ, քթով վերշնչել (տ. schnüffeln):

schnö'de, ած. 6. արհամարհող, արհարամարհոտ, հպարտ. թշնամանիչ, նախատական. բիրտ. 3. — behandeln մէկուն հետ արհամարհութեամբ վարուիլ, մէկը քամահել. 2. արհամարհ(ելի), խոտան, անարգ. գէշ. յոռի. անպատշաճ:

Schnö'digkeit, էգ. 31. արհամարհութիւն, (վարմանց) բրտութիւն. անարգանք. յոռութիւն. անպատշաճութիւն:

schnöpern, **schnöppern**, չբ. ի. 3ա. = schnobbern.

Schnö'rkel, ար. 22ա. ըհ. պարուրա(ձեւ)զարդ. բ. ոլորածոյ զարդագիր, ոլորագիծ. (ստորագրութեան վերջը) գծահիւսակ, պատուած (ծէֆրա). գ. ճրփ. (խոյակաց ոլորածոյ զարդ) խոյօղ, պատուած:

Schnörkelei, էգ. 31. = Geschnörkel.

schnö'rkelhaft, ած. 6. կոր, ոլորածոյ, պարուրաձեւ:

schnö'rkeln, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. ոլորաձեւ պատել. բ. ոլորածոյ զարդագիր շինել, ոլորագծել. գ. ճրփ. (սիւներու) խոյօղ շինել: — չ. 22բ. անյփ. = Geschnörkel. [teln.

schnórren, չբ. ի. 3ա. ռմ. = bet-

schnü'ffeln, չբ. ի. եւ նբ. 3ա. Նաեւ **schnüffeln**, անգալ. քթէն շունչ առնուլ. (շան) հոտոտել. 2. ժխ. դուրշակել, հոտոտելով որոնել. օրբ. հետքը նշմարել. լրտեսել. խուզարկել, փնտռել. 3. անգախօսել, քթէն խօսիլ: — չ. 22բ. անյփ. — Բայէն նշանակ—լինանց հէփ:

Schnü'ffler, ար. 22ա. —in, էգ. 31. Նաեւ **Schnüffler**, քթէն շունչ առնող՝ վերշնչող. 2. հետքը փնտռող. որոնող, հետախոյզ. 3. անգախօս քթէն խօսող:

Schnupftabak, ար. քթախոտ. ընչառդեղ: —tuch, չ. թաշկինակ:

Schnupfen, ար. 22բ. ախտ. հարբուխ. (Stock-)— գուամ. — bekommen, ընփ. sich e—n — holen հարբուխէ՝ գումէ բռնուիլ:

schnupfen, չբ. ի. եւ նբ. 3ա. եւ 3գ. քթէն շունչ առնուլ. շնչել. 2. (Tabak) — քթախոտ առնուլ՝ քաշել: — չ. 22բ. անյփ. քթէ շնչառութիւն. 2. ընչառդեղ գործածելը:

Schnupfenfieber, չ. ախտ. հարբխատենդ. համաճարակ գուամ:

Schnupfer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. քթախոտ քաշող:

schnupfig, ած. 6. ախտ. գմոռ, հարբխոտ:

Schnuppe, էգ. 35. = Lichtschnuppe. 2. = Sternschnuppe. — ած. 6. ռմ. Das ist mir —! ինծի համար անտարբեր բան է:

schnuppern, չբ. ի. 3ա. = schnüffeln, 1. եւ 2.

Schnur, էգ. 17. (ար. ե-ը. էէ Նաեւ 31.) լար, չուան. 2. dünne — ասառան. mit — fassen, besetzen, sticken (շղթետուցքոլորակիքը) ժապաւինել. ծիր անցընել. բ. օրբ. (չուան կապելու տաղ, խաղան. գ. (գերձանի վրայ շարուած իր.) — Perlen մարգարտաշար քառամանեակ. դ. ժխ. j—e Sachen im (կամ am) Schnürchen haben զամբը լաբերնուց գիտնալ. über die — hauen (պատշաճ) չափէն անցնիլ: Բ. — էգ. 31. Բարդ. ոճով — Schwiegertochter.

Schnurbesatz, ար. ժապաւէնէ եզրավոր, ծոպք: —besetzt, ած. ժապաւինեալ, ժապաւինազարդ: —gerade, ած. ձգ. շիտակ, ուղղորդ.

Digitized by Google

ուղղաձիգ։ —macher, ար. որ. ժապաւինագործ։ —strads, մ. շիտակ, դէպ ուղիղ. — zuwider բոլորովին հակառակ. թ. շուտով, անմիջապէս։

Schnü'r|band, չ. ժապաւէն։ —brust, էգ. լանջապնդ կամար, պախանձաւանդ (= Schnürleib)։ —haken, ար. ճարմանդ։ —las, ար. լանջապնդ։ —leib, չ. (ար.) —leibchen, չ. պախանձաւանդ (քօրսէ)։ —loch, չ. պախանձաւանդի օղ. թ. որա. թորիծ։ —riemen, ար. (պնդելու ժապաւէն) խրապ։ —stiefel, ար. կիսակօշիկ։

Schnü'rchen, Schnü'rlein, չ. ։։թ. (նուազ. Schnur) շուանիկ, առասան. փխ. տ. Schnur, դ.։

schnü'ren, նթ. եւ sich — փթ. ։ա. շուանով կապել՝ պնդել, պրկել. փխ. Das schnürt Einem das Herz zusammen այս մարդուն սիրտը կը ճմլէ. 2. պախանձաւանդ դնել, ժապաւէնով մէջքը պնդել. 3. Perlen — (մարգարիտ) ընդելուզել։

Schnürr|bart, ար. ընչացք, մ. պեխ։ —bärtig, ած. մ. պեխաւոր. փխ. փայրենի, կատաղի։

Schnurre, էգ. ։։. զուարճալիք, զուարճալի վէպ՝ պատմութիւն. —n erzählen, loslassen առասպել կարկատել. 2. (գլխաւոր խաղէն վերջը) խեղկատակութիւն. 3. փխ. ընդ. պառաւ. Դ. (թրթռացող) շանշան. թ. մանկլաւիկ, ճախարակ. փ. դիշերապահի զանգակ։

schnurren, չթ. h. եւ s. ։ա. (ձգտած լարերը…) թրթռալ. (մեքենա…) բզզալ. 2. (կատու) կանչել, խռռալ. 3. = betteln. — չ. ։։թ. անյ. թրթռալը. բզզիւն. (կատուի) կանչիւն։

Schnurrer, ար. ։։. — Bettler.

schnurrig, ած. ։. զուարճալի, զուարթ, խեղկատակ։

Schnute, էգ. ։։. ցռուկ, քիթ։

schob, անց. անկ. եղ. 1. եւ 3. դէմք schieben։

Schober, ար. ։։. շեղջ. կոյտ. եղկ. — Heu… խոտի… բարդ. (խոտի) դէզ. (ցորենի…) դարիզ. 2. էքեբ-չաք. վաթսուն բարդ (յարդի խուրձի…)։ [բարդել։

schobern, նթ. ։ա. դիզել, կուտել,

Schock, չ. 29. (Իտալական թիւ մեծ…

ել յ․․․ մէկ անգի.) վաթսունաւոր, վաթսնեակ. 2. կոյտ, շեղջակոյտ. փխ. = viel; 3. = Malter, s.

schock|schwerenoth! մէ. կայծակնե՛ր (անէծք)։ —weise, մ. վաթսուն վաթսուն. ը. մը. խումբ խումբ, գունդագունդ։

schocken, նթ. եւ չթ. h. ։ա. վաթսուն վաթսուն հաշուել. թ. վաթսուն վաթսուն դիզել՝ բարդել. փ. das Getreide schockt gut այս ցորենէն շատ դէզ՝ որայ կը կապուի։

schofel, schofelig, ած. ։. ընդ. (հմմտ. ebel) անպիտան, յոռի։

Schofel, ար. (չ.) ։։ա. անպիտան՝ յոռի մասը. շնչին բաներ։

Scholar, ար. ։։. (դպրոցի) աշակերտ։

Scholarch, ար. ։։. դպրոցի մը վերատեսուչ։

Scholastik, էգ. ։ւ. էլ. դպրոցական փիլիսոփայութիւն։

Scholastiker, ար. ։։ա. դպրոցական։

scholastisch, ած. ։. դպրոցական։

Scholiast, ար. ։։. բրն. (նախնի մատենագրաց) մեկնիչ։

Scholie, էգ. ։։. նաեւ Scholion, չ. ։։. բրն. (նախնի մատենագրաց վրայ) ծանօթութիւն, մեկնութիւն։

Scholienschreiber, ար. ։։ա. = Scholiast.

scholken, չթ. h. ։ա. նախ. (ալեաց) ծփիլ, տատանիլ։ — չ. ։։թ. անյ. ծփանք։

Scholle, էգ. ։։. — Erdscholle; 2. = Eisscholle. թ. — ձկ. լեզուաձուկն (Pleuronectes)։

schollern, չթ. h. եւ s. ։ա. (խորունկ) գղրդիւն՝ բոմբիւն հանել. խորունկ գղրդմամբ գլորիլ՝ շարժիլ։

schollig, ած. ։. գուղձնապատ. թ. գուղձնաձեւ։

schon, մ. արդէն, շատոնցուց. 2. — an (ժամանակին), — in… (տեղը մը կամ ժամանակը մը հերիք) … ի վեր, … հետէ. — am Morgen առաւօտէ. Dich werde ich — rufen ժամանակին կը կանչեմ զքեզ. 3. ինչ որ ալ՝ ինչպէս որ ալ ըլլայ. առանց այդ, արդէն. Դ. արդէն… իսկ, …իսկ, …միայն. — der Gedanke ist ein Verbrechen այս խորհուրդն իսկ

տել, կշտամբել, յանդիմանել. auf I., et. — մէկուն սպառնալ՝ խրոխտալ, մէկուն դէմ յարձակիլ: — չ. 22բ. անյ. սաստ, կշտամբանք:

schmä'ler‖n, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. նեղցընել. sich — նեղնալ. 2. նուազեցընել, քիչցընել, փոքրկացընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բայէն նշանակութեանց հետ:

Schmálheit, էգ. 31. անյ. նեղութիւն, նրբութիւն, անձուկ ըլլալը. փխ. չքաւորութիւն, աղքատութիւն:

Schmáltblau, չ. 20. Schmálte, էգ. 85. ?մ. ար. գրակնտոնիկոն:

Schmalz, չ. 20. հալած ճարպ. (խոզի) եղ. փխ. ohne Salz u. — անհամ:

Schmálz‖blume, էգ. տն. = Butter-, Bachblume. —pfanne, էգ. տապակ:

schmálzen, schmä'lzen, նբ. 3է. (դրբ. անց. յատկ. ընդ. geschmalzen) ճարպել, ճարպով՝ եղով օծել. 2. ար. = einfetten. — չ. 22բ. անյ. = Einfettung.

schmálzig, ած. 6. ճարպալից, իւղալից. պարարտ, յոյր:

schmarótzen, չբ. h. 3է. հացկատակել, հացկատակութիւն ընել: —d, դրբ. եւ ած. 6. պատառաքաղ. տն. մակաբոյս: — չ. 22բ. անյ. հացկատակութիւն, պատառաքաղութիւն:

Schmarótzer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. հացկատակ, պատառաքաղ: —pflanze, էգ. տն. պատառաքաղ, մակաբոյս (տունկ):

Schmarotzeréi, էգ. 31. հացկատակութիւն, պատառաքաղութիւն:

schmarótzerhaft, ած. 6. հացկատակի, հացկատակական:

Schmárre, էգ. 85. կեղեքած, ցռում, վէրք. 2. սպի, երաշխէպք:

Schmárren, ար. 22բ. խհ. նկան, գրդակ. բ. պաքցամատ, կսկուծ հաց: — նբ. 3ա. կեղեքել, ցռել:

schmárrig, ած. 6. կեղեքած, ցռած:

Schmatz, ար. 20. կամ 13. (նւաղ. Schmä'tzchen, չ. 22բ.) հնչող համբոյր:

schmátzen, չբ. h. եւ նբ. 3է. (ուտելու ատեն) լեզուով ձայներ հանել. բ. ձայնով համբուրել՝ համբոյր տալ:

Schmauch, ար. 20. մուխ, թանձր ծուխ:

schmáuchen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. թանձր ծուխ հանել. 2. Tabak — ծխախոտ՝ ծուխ ծխել. 3. Նշգա-կոյն schmä'uchen; Bienen aus dem Stock — մեղուները ծխով փեթակէն հանել:

[ծխող:

Schmáucher, ար. 22ա. (ծխախոտ)

Schmaus, ար. (եղ. 8. յփ. Schmä'use, ըստ 14է) կոչունք, խրախունք, խնճոյք:

schmáusen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. կոչունք՝ խնճոյք ընել: — չ. 22բ. անյ. խնճոյք, խրախճանք:

Schmáuser, ար. 22բ. —in, էգ. 32. կոչնական, խրախունք սիրող:

Schmauseréi, էգ. 31. խրախունք, խնճոյք:

schmáuserisch, ած. 6. խնճոյքի, խրախճանական. ը. մփ. շափաղանց, մեծցուած:

schmeckbar, ած. 6. ճաշակելի, որուն համը՝ ճաշակը կրնայ առնուիլ:

schmecken, չբ. h. 3ա. համ՝ ճաշակ ունենալ. bitter — դառնահամ ըլլալ. dies Brot schmeckt mir այս հացն ինծի համով կու գայ. schmeckt das Pfeifchen? ծխախոտէն համ կ'առնուք՝ կը համճիք. nach et. — բանի մը համն ունենալ. 2. es hat mir gut geschmeckt ախորժակով կերայ. es sich (gut) — lassen ախորժանօք ուտել: բ. — նբ. եւ չբ. ճաշակել, վայելել. aufmerksam und mit Genuß — ախորժելով ճաշակել. fein — փափուկ ճաշակ ունենալ. 3. (անհամեստ իրաց) համբերել՝ տանիլ: — չ. 22բ. անյ. ճաշակումն. ճաշակ:

Schmecker, ար. 22ա. ճաշակող. 2. ճաշակաւոր (մարդ), փափկակեր:

Schmeichel‖blick, ար. ողոքիչ՝ հրապուրիչ նայուածք: —katze, էգ. —kätzchen, չ. շողոքորթ կատու. բ. փխ. ընդ. ողոքիչ, հրապուրիչ: —rede, էգ. —wort, չ. քաղցրախօսան խօսք:

Schmeicheléi, էգ. 31. գգուանք, փաղաքշանք. 2. ողոքանք, քծինք, շողոքորթութիւն. 3. դրուատիք:

schmeichelhaft, ած. 6. ողոքիչ, փաղաքշական. 2. շողոքորթ, քծնող:

Digitized by Google

schmeich(e)lig, ած. 6. = schmeichlerisch.

schmeicheln, չբ. հ. 3ա. փաղաքշել, գգուել. 2. J—m — մէկը գգուել. հրապուրել. փխ. խաղալ. sich mit eitlen Hoffnungen — ունայն յոյսերով պարարել. 3. J—m et. aus den Händen — փաղաքշելով մէկուն ձեռքէն բան մը առնուլ: — չ. 22բ. անյ. փաղաքշանք:

Schmeichler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. փաղաքուշ, ողոքիչ, հրապուրիչ, քծնող. 2. առկ. — sind Heuchler բերանը անուշ՝ խակ սիրտը փուշ:

schmeichlerisch, ած. 6. = schmeichelhaft.

schmeidig, ած. 6. = geschmeidig.

Schmeiß, ար. 20. աղբ, կու, քակոր. (ճանճերու) ծիրտ, ծեռուկ:

schmeißen, նբ. 2խ. (քար...) նետել. (մէկը գետին) պառկեցընել. 2. զարնել, հարկանել կարել. 3. (անասնոց) աղբել, (ճանճերու) ծրտել:

Schmelz, ար. 20. գրակոնտիկոն. բնա. գունաւոր գունաւոր, երփն երփն (ծաղկանց), նարօտք. 2. փայլուն (ատամանց). 3. ար—. schwarzer — (ակերշաց) սեւ կիտուած. 4. գոյնագոյն ապակի:

Schmelz‖arbeit, էգ. ձուլելը, ձուլում, ձոյլ. բ. գրակոնտիկոնի պատելը: —farbe, էգ. գրակոնտիկոնի գոյն, թափանցիկ գոյն: —glas, չ. Schmelz, 1. —hütte, էգ. ձուլարան. բ. հալոց: —kammer, էգ. հալոց: —kelle, էգ. (բորակի...) շերեփ: —kunst, էգ. ձուլելու արուեստ: —ofen, ար. հալոց, քուրայ: —rohr, չ. —röhrchen, չ. = Löthrohr. —schicht, էգ. (մետաղաց) խառնում, յարազօդում: —tiegel, ար. քուրայ, հալոց: —werk, չ. = Schmelzhütte.

schmelzbar, ած. 6. փմ. ձուլելի. լուծանելի, հալական: —keit, էգ. փմ. ձուլականութիւն:

Schmelze, էգ. 35. (Schnee-)— հալ, հալում (ձեան). 2. ար—. ձուլում, ձուլելը. բ. ձուլարան. գ. ապակիէ կազմութիւն՝ բաղադրութիւն:

schmelz‖en, չբ. ս. 2ե. (Ներ. նաեւ schmelzest, schmelzt, հրմ. նաեւ schmelz(e)) հալիլ. 2. ձուլուիլ, ծորելի ըլլալ. բ. փխ. կակղնալ, զիջանիլ. քակտիլ. նուաղիլ, մաշիլ: — նբ. 3գ. ներբերմ. ալ 2ե. հալել, հալեցընել. 2. ձուլել: —d, դրբ. եւ ած. 6. լուծիչ, հալիչ. 2. փխ. ակարացած, ծիւրած, նուաղեալ. գեղգեղեալ, քաղցրանուագ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բայէն նշանակութեանց հէփ:

Schmelzer, ար. 22ա. ար—. հալեցընող, ձուլող:

Schmelzerei, էգ. 31. ար—. = Schmelzarbeit, Schmelzhütte.

Schmer, ար. (չ.) 20. անյ. (խոզի) ճարպ. ը. մտ. պարարտութիւն, իւղ. դղե. թոյլ ճարպ. (կառքի անիւներին օծելու ճարպ) ծեփուկ:

Schmerbauch, ար. մեծ փոր. բ. մեծափոր, թանձրափոր. ռմ. ուռկուած, տկռօշ:

Schmergel, ար. 22ա. = Schmirgel.

Schmerl, ար. 20. —e, էգ. 35. ին. ճուռակ (Falco aesalon):

Schmerz, ար. 29. (առկ. —es կամ —ens, հյց. նաեւ —en) ցաւ. 2. չարչարանք, տանջանք, վիշտ, նեղութիւն. mit —en warten անհամբերութեամբ սպասել:

schmerz‖beladen, ած. ցաւագին, ցաւալից: —lindernd, ած. ամոքիչ ցաւոց. բժշ. ցածուցիչ: —los, ած. անցաւ, անվիշտ: —stillend, ած. ամոքիչ ցաւոց. բժշ. ցածուցիչ: —voll, ած. ցաւալի(ց):

schmerzen, չբ. հ. 3գ. (առհրամայ 3. դէմքէն զատ դրծ.) ցաւիլ, ցաւ զգալ. վշտանալ. mich schmerzt der Kopf գլուխս կը ցաւի: —d, դրբ. եւ ած. 6. ցաւագին, դառն: — չ. 22բ. անյ. = Schmerz.

Schmerzens‖geld, չ. տուգանք (վիրաց համար): —kind, չ. որդի ցաւոց: —reich, ած. ցաւագին, ցաւալից:

schmerzhaft, ած. 6. ցաւալի, ցաւագին, վշտագին, դառն:

Schmerzhaftigkeit, էգ. 31. անյ. ցաւագնութիւն, վշտագնութիւն:

schmerzlich, ած. 6. ցաւալի, ցաւագին. կսկծական. փխ. անհանդուրժական, դժնդակ, տառապեցուցիչ:

Schmetterling, ար. 20. ին. թիթեռ:

Schmetterlings‖blumen, էգ. յգ. —

Digitized by Google

blüth(l)er, ար. յփ. փչ. Թիթեռնածաղիկ անկեր: —fang, ար. Թիթեռնորսութիւն: —käscher, ար. —kesser, ար. Թիթեռնակալ:

schmettern, նբ. 3ա. ուժգնութեամբ՝ սաստկութեամբ նետել. zu Boden — յերկիր կործանել, գգետնել. in Stücke — ջարդել, ջախջախել: — չբ.]. շաչմամբ՝ շառաչմամբ կործանիլ. 2. հ.ով. շառաչել, շառաչմամբ խորտակիլ, ճայթիլ. շաչել, հնչել, թնդալ: — չ. 22բ. անյփ. = բային նշանակութեանց հեփ:

Schmidt, ար. 20. = Schmied.

Schmied, ար. 20. ար—. կռանահար, կռանող. 2. դարբին, երկաթագործ. լուանաբար. 3. փխ. հնարիչ, նիւթիչ, պատճառ, գտակ. 4. ըն. դիւբագարձ (Elater):

schmiedbar, ած. 6. կռելի, կռանելի. տարածական:

Schmiedbarkeit, էգ. 31. անյփ. տարածականութիւն:

Schmiede, էգ. 35. դարբնոց. 2. լուանաբարի խանութ:

Schmiede‖amboß, ար. սալ (դարբնաց): —arbeit, էգ. երկաթագործութիւն, դարբնութիւն: —eisen, չ. (հմմտ. Gußeisen) կռածոյ երկաթ. բ. կռելի երկաթ: —hammer, ար. (դարբնաց) կռան, ուռն: —zange, էգ. աքծան:

schmieden, նբ. 3բ. դարբնել. փխ. նիւթել, հնարել, գտնել. 2. ար—. կռել, կռանել, կռանահարել. 3. an die Kette — շղթայի զարնել. բ. փխ. կարկատել, ճարտարութեամբ քովէ քով բերել, յօրինել: — չ. 22բ. անյփ. դարբնութիւն:

Schmiege, էգ. 35. ար—. ծռութիւն, կորութիւն. 2. ծռաչափ, շեղաչափ:

schmiegen, նբ. եւ sich — փբ. 3—. sich — ծռիլ, խոնարհիլ. sich — und biegen խոնարհիլ, հպատակիլ. sich um e—n Baum — ճիւղերը ծառին բոլորտիտիքն արձակել՝ պատատել. 2. հրտ. շեղ անկիւնները շեղաչափով չափել: — չ. 22բ. անյփ. = Biegen, չ.:

schmiegsam, ած. 6. ծռելի, կորանալի. փխ. հլու, համբոյր, հեզ:

Schmiegsamkeit, էգ. 31. անյփ. ձկունելիութիւն, դիւրաբեկորութիւն. փխ. հլութիւն, հեզութիւն:

Schmiele, էգ. 35. փչ. պրատ (Aira):

Schmier‖fett, չ. ճարպ: —fink(e), ար. ընփ. անմաքուր՝ աղտեղի մարդ: —käse, ար. կակուղ պանիր: —lappen, ար. աղտեղի ջնջան (խոհանոցի անօթոց). բ. փխ. = Schmierfink. —salbe, էգ. սպեղանի, օծանելիք:

Schmiere, էգ. 35. ար—. ծեփուկ. (ծեփելու) ճարպ. 2. փխ. die Schmiere — bekommen գանակոծ՝ գանակոծ ըլլալ. բ. կաշառք. գ. աղտեղող՝ աղտեղի իր. դ. die ganze — ամբողջ խումբն՝ ընկերութիւնը. ռմկ. դերասանաց խումբը:

schmieren, նբ. 3ա. բանով մը ծեփել՝ օծել. 2. mit Fett — ճարպոտել. ճարպ քսել. mit Öl — իւղել. իւղոտել. 3. փչ. մփ. = salben, 1.; 4. փխ. J—m das Maul (mit Honig) — մէկուն գեղեցիկ յոյսեր տալ. ընփ. J—m die Hände — մէկը կաշառաբեկ ընել, կաշառել. wer gut schmiert, der gut fährt տակ տառատ ու կանակ՝ կը բանան ամէն կղպակ. 5. Wein — գինին խարդախել. 6. ձարտոտել. գէշ գրել. յոռի մատենագրել: — չ. 22բ. անյփ. = բային նշանակութեանց հեփ:

Schmierer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ճարպող, ճարպ քսող. 2. ըմպելիները խարդախող. 3. ձարտատուն՝ գէշ գիր ունեցող. փցուն մատենագիր. յոռի նկարիչ:

Schmiererei, էգ. 31. = Geschmier(e).

schmierig, ած. 6. ճարպոտուտ, ճարպային, եղոտ. կպչուն, աղտոտ. ցեխոտ. sich — machen ճարպոտիլ. ընփ. մփ. անմաքուր, աղտեղի. փխ. ագահ, ափշտ:

Schmierigkeit, էգ. 31. ճարպոտութիւն. աղտեղութիւն, աղտ:

Schmink‖balsam, ար. սպիտակ բալսամոն՝ ապրաստամ: —bohne, էգ. փչ. հասարակ լուբիա (Phaseolus vulgaris): —büchse, էգ. —dose, էգ. սնգուրի տուփ: —mittel, չ. գեղեցկացընող դեղ, սնգոյր...: —weiß, չ. սպիտակադեղ, սպիտակ (ներկ):

Schminke, էգ. 35. սնգոյր. rothe — կարմրաներկ, տուար. փխ. կեղծիք,

կեղծաւորութիւն. 2. (մորթը) դեղչեցկացընող դեղ:

schminken, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. սնգուրել. (երեսը) սնգոյր քսել: — չ. 22բ. անյ. սնգոյր՝ աղխտակադեղ՝ կարմրաներկ քսելը:

Schmirgel, ար. 22ա. հմ. զմըլախաղ:

schmirgeln, նբ. 3ա. ար. զմըլախաղի փայլեցընել՝ ողորկել:

Schmiß, ար. 15. (գաւառական՝ խաբաղանի) հարուած. վէրք, պատառուած. 2. = Wurf; 3. ազդ:

Schmitz, ար. 20. = Schmiß; 2. աղտեղութիւն, աղտոտութիւն:

schmitzen, նբ. եւ չբ. h. 3փ. ձաղկել, խարազանով ծեծել, գանակոծ ընել. 2. աղտոտել, աղտեղել: — չ. 22բ. անյ. ձաղկում, գանակոծութիւն:

Schmö'cker, ար. 22ա. ընփ. հին գիրք. բ. = Schmoll.

schmö'ckern, չբ. h. 3ա. ընփ. հին գրքեր կարդալ. 2. herum — խուզել, որոնել, քննել:

Schmoll, ար. 20. ընփ. սրբագրուած շարադրութիւնք:

schmollen, չբ. h. 3ա. mit J—m — մէկուն խռովիլ՝ դժգոհել: — չ. 22բ. անյ. խռովազդէմ հայեցուած, դժկամակութիւն:

schmolz, անհ. անց. եղ. 1. եւ 3. դէմք schmelzen:

Schmor|braten, ար. —fleisch, չ. խհ. շոգեփեցած միս: —hitze, իգ. խեղդիչ տաքութիւն: —pfanne, իգ. —tiegel, ար. —topf, ար. աման, պղինձ:

schmoren, չբ. h. 3ա. խհ. մաղմաղ կրակի վրայ կարմրիլ. 2. ջերմութենէ խեղդուիլ: — նբ. խհ. Fleisch — շոգեփեցած միս եփել: — չ. 22բ. անյ. շոգեփեցած միս:

Schmu, ար. 36. անյ. ընփ. օգուտ, (ապօրինաւոր) շահ. — machen (նենգութեամբ) շահիլ:

Schmuck, ար. 20. (յգ. չնչ—.) զարդ, զարդարանք. 2. հանդերձանք, պաճուճանք, պճնանք: — ած. 6. ազնիւ, գեղեցիկ. շքեղ, վայելուչ. զարդարուն:

Schmuck|arbeit, իգ. ակնագործութիւն, զարդարանք շինելը: —gegenstände, ար. յգ. զարդարանք, գոհարեղէնք: —handel, ար. ըն. ակնավաճառութիւն: —los, ած. անզարդ. պարզ. ճրփ. մերկ: —losigkeit, իգ. անզարդութիւն, պարզութիւն. ճրփ. մերկութիւն: —sachen, իգ. յգ. զարդարանք. գոհարեղէնք, պատուական ականք: —waare, իգ. գոհարեղէնք, ականակապ զարդք:

schmü'cken, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. զարդարել, պճնել, պաճուճել. sich — զարդարուիլ. 2. յարդարել, պատրաստել, հանդերձել, օթոցով ծածկել. 3. ձխ. պաճուճել, գունաւորել, (ճշմարտութիւնը) սքողել, գեղեցիկ երեւցընել: — չ. 22բ. անյ. զարդարանք, պաճուճանք, հանդերձանք:

Schmuckheit, իգ. 31. անյ. ազնըւութիւն, շքեղութիւն, պերճութիւն: [zerei.

Schmud(d)elei, իգ. 31. = Schmu-

Schmuggel, ար. 22ա. Schmuggelei, իգ. 31. = Schleichhandel.

schmuggeln, չբ. h. եւ նբ. 3ա. մաքսանենգել, մաքսանենգութիւն ընել:

Schmuggler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. մաքսանենգ:

schmunzeln, չբ. h. 3ա. (հաճութեամբ...) ժպտիլ: — չ. 22բ. անյ. ժպիտ (հաճութեան):

schmusen, չբ. h. 3փ. mit J—m — մէկուն հետ խօսիլ: — չ. 22բ. անյ. բանակցութիւն:

Schmutz, ար. 20. անյ. աղտեղութիւն. ձխ. գարշութիւն, պղծութիւն. 2. —(=fleck) բիծ, արատ. ցեխ, զայլա. — auf dem Kopfe գլխոյ թեփ:

Schmutz|bogen, ար. յգ. ար—. փղ. կեղտոտալից թերթ, կեղտագրոշմ քարտէս: —bürste, իգ. (աղմաքերծ) խոզանակ: —fink(e), ար. ընփ. աղտոտ՝ աղտեղի մարդ: —fleck, ար. բիծ, արատ, աղտ. ձխ. թերութիւն: —lappen, ար. աղտոտ ծուէնք, քուրջեր. բ. ընփ. ձխ. = Schmutzfink(e). —li(e)se, իգ. ընփ. աղտոտ՝ աղտեղի կին: —loch, չ. աղտոտ բնակարան՝ խցիկ: —nickel, ար. ընփ. = Schmutzfink(e).

schmutzen, չբ. h. 3փ. դիւրաւ աղտոտիլ:

Digitized by Google

Schmutzeréi, էգ. 31. աղտեղութիւն. պղծութիւն, լկտութիւն. պիղծ խօսք՝ նկար՝ գործ։

schmützig, ած. 6. աղտոտ, աղտեղի, անմաքուր. es ist — auf der Straße փողոցն աղտոտ է. 2. ա. անմաքուր, անպատշաճ, զազիր. տղմուտ, ցեխոտ. փխ. պղծախօս, պղծաշուրթն, լկտի, անառակ. — machen աղտեղել. — werden աղտոտիլ, ցեխոտիլ. բ. փխ. ամօթալից. գօշաքաղ, ռ.իշդ. —er Geizhals մանրակծծի, սաստիկ ագահ. —e Geschichten անպարկեշտ՝ պիղծ պատմութիւնք։

Schmützigkeit, էգ. 31. տնյ. աղտեղութիւն, աղտոտութիւն, անմաքրութիւն։

Schnábel, ար. 22ա. կտուց. 2. mit dem — picken կտցել, կտցահարել. ein — voll կտուց մը ջամբ. 3. Նմն. ցռուկ։

Schnábel‖fisch, ար. ձկ. կտցաձուկ (Choetodon rostratus). բ. կլորցա(ւոր) կէտ (Baloena boops)։ —förmig, ած. կտցաձեւ։ —kerfe, ար. յգ. ձկ. = Halbflügler. —schiff, չ. Նմն. ցռուկաւոր։ —thier, չ. ձկ. կտցեղ, կտցաւոր (Ornithorhynchus paradoxus)։ —weide, էգ. ընտ. փափկակերութիւն։ —zange, էգ. ագռաւուկ։

Schnä'belchen, չ. 22բ. (Նուազ. Schnabel) կտցիկ, ցռկիկ։

schnabeli(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3ա. ընտ. ծմ. = schmausen.

schnä'beln, չբ. h. եւ sich — ձբ. 3ա. կտցահարել, կտցել. (աղաւնեաց՝ ընտ. մարդկան) շարունակ պագտուիլ. 2. ein Schiff — նաւ մը ցռուկ(աւոր)ել, նաւու մը ցռուկ դնել։

Schnä'bler, ար. 22ա. կտցահար. 2. Dick...— թանձրակտուց... անասուն։

Schnack, ար. 20. Schnácke, ար. 34. ընտ. սնոտի բանք, շաղակրատութիւն. Das ist ein ganz anderer — այս բոլորովին տարբեր բան է։

schnácken, չբ. h. նբ. 3ա. ընտ. շաղակրատել, շատախօսել. շաղփաղփել։

schnáckig, ած. 6. ընտ. շաղփաղփ։

Schnak, ար. 33. Schnáke, էգ. 35. խեղկատակութիւն։ ա. —en, յգ. ձկ. մժեղներ. բ. երկթեւեաններ։

Schnálle, էգ. 35. ար-. օղակ, (կօշկի) ճարմանդ. 2. դռնափակ. 3. պռնգ. պոռնիկ, մեղքին մատուած Հարուած։

schnállen, նբ. 3ա. ճարմանդել. կոճկել. die Bügel länger (höher) — ասպանդանն երկնցընել (կարճեցընել)։

Schnállen‖dorn, ար. ճարմանդի սլաք։ —fabrik, էգ. լճ. ճարմանդդանոց։ —drippe, էգ. փոկակալ (թամբի)։

schnálzen, չբ. h. 3ֆ. mit der Zunge — լեզուաւ շաչել՝ ձայն հանել։

schnapp! մկ. ճայթ, ընտ. շափ։ — ար. 20. պատառ. mit e—m — յանկարծակի. մէկէն ի մէկ։

Schnápp‖feder, էգ. ար-. ձգապար, զսպանակ։ —hahn, ար. ընտ. շաղաշոյա. աւազակ։ —schloß, չ. ար-. զսպանակաւոր կղպակ։

schnáppen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. = schnalzen; 2. ն.-մկ. das Brett schnappt in die Höhe տախտակը վեր կ'ոստնու. das Taschenmesser schnappt zu... զմելինը (գոցուելու ատեն) կը շաչէ. 3. nach et. — (mit dem Munde) բան մը բերնով կորզել. nach Luft — յանկարծակի շարժմամբ՝ օդամամբ շունչ առնուլ։

Schnä'pper, ար. 22ա. ձկ. մժղկաքաղ, մժղկակեր (թռչուն). բ. փեղկափակ, պատուհանի փակաղակ. 3. վրբ. նշդրակ. բ. փոքր բալիստր՝ նետաձգակ։

Schnaps, ար. (էղ. 8. յգ. 18.) ումպ մը ցքի՝ օղի. 2. օղի, ցքի։

Schnáps‖bruder, ար. = Schnapssäufer. —bude, էգ. կապելայ։ —kneipe, էգ. կապելանոց, ալքարհաւանդ։ —säufer(in, էգ.), ար. —trinker(in, էգ.), ար. արբշիռ, ցքեմոլ։

Schnä'pschen, չ. 22բ. մանր զաւթ։

schnápsen, չբ. h. 3ֆ. ընտ. ցքի խմել։

schnápsig, ած. 6. ցքեհամ, ցքւոյ համ ունեցող։

Schnárchrabe, էգ. ընտ. խորդացող։

schnárchen, չբ. h. 3ա. խորդալ։ — չ. 22ե. տնյ. խորդալը։

Schnárcher, ար. 22ա. —in, էգ. 32. խորդացող։

Schnarcheréi, էգ. 31. խորդալը։

Schnárr‖baß, ար. էրծ. բամբ,

ստուարաձայն։ —drossel, էգ. կն. սոսնձակեր կեռնեխ (Turdus viscivorus)։ —laut, ար. —ton, ար. հնչական՝ թնդական ձայն։

Schnárre, էգ. 35. = Knarre; 2. Wachtelkönig.

schnárren, չզ. h. 3ա. հնչել, թընդալ, հնչական ձայն հանել. կրճել, շառաչել. խորդալ. 2. — (R) գիրը չի պէս արտաբերել, թանձրաբանել. փ. ռնգախօսել, քթէն արտաբերել. 3. մռմռալ, գոռալ, խրոխտալ։ — չ. 22բ. անցք. = Բային նշանակութեանց հետ։

Schnátter|ente, էգ. կն. = Knäckente. —hans, ար. ընտ. = Plappermaul. —laut, ար. խխում՝ շաղակրատ ձայն։

Schnatteréi, էգ. 31. = Geschnatter.

Schnátterer, ար. 22ա. = Plappermaul.

schnátterhaft, schnätt(e)rig, ած. 6. շատախօս, շաղակրատ։

schnáttern, չզ. h. 3ա. (կացնոյ ձայնը) յուզել, մթթել. (բադերու՝ սագերու) կարկաչել. 2. ընտ. շատախօսել, շաղակրատել։ — չ. 22բ. անցք. = Բային նշանակութեանց հետ։

schnáuben, չզ. h. եւ նզ. 2գ. նաեւ 3ա. եւ 3գ. թափել, հնչիւնալ. (ձիերու) խրխնջել. փ. vor Wuth — կատաղութենէ փրփրալ. գ. լ.—ել. բարկութեամբ երթալ գալ. nach Rache (կամ էրբ նզ. Rache) — ոխ շնչել՝ առնուլ ուզել. 2. die Nase —, sich — գզ. քիթը խնչել՝ մաքրել։ — չ. 22բ. անցք. = Բային նշանակութեանց հետ։

schnáufen, չզ. h. 3ա. շնչելով շունչ առնուլ. (ձիերու) խրխնջել։

Schnáuz|bart, ար. ընչացք, պեխեւեղ, ամ. պեխ. փ. ընտ. ծղրք. alter — հինօրեայ զինուոր։ —bärtig, ած. ընչացք ունեցող, ամ. պեխաւոր. փ. գխ. բիրտ, չինական։

Schnä'uzchen, չ. 22բ. (նուզ. Schnauze) փոքր ցռուկ՝ կնճիթ. ընտ. ը. մ. փոքր բերան։

Schnáuze, էգ. 35. ցռուկ, քիթ, (խոզի) կնճիթ. երախը. ամ. (մարդու) բերան, որկոր (մարդոյ). die — halten լռել. 2. կոցաձեւ իր, (կանթեղոց) պատրուգակալ. (սափորի թորանոցի...) կտուց։

schnáuzen, չզ. h. 3գ. ընտ. չինականօրէն՝ բրտութեամբ խօսել։

schnä'uzen, չզ. h. եւ նզ. եւ sich — գզ. 3գ. խնչել, (քիթը) մաքրել. 2. ամ. da schnäuzt sich ein Stern ահա աստղ մ'ինկաւ։

Schnécke, էգ. 35. կն. խխունջ (Cochlea). nackte — շղղառ, լորտանուկ, լերկամորթ խխունջ (Limax). 2. գխ. ընտ. er geht wie eine — կրիայի պէս՝ յամրագնաց կը քալէ. 3. գխ. անգղ. (ականջի) խխունջ. փ. երգ. քնարի գլուխ. գ. ճրտ. պտտուած, սեանց գլուխը ոլորաձոյ՝ խխնջաձեւ զարդ։

schnécken|artig, ած. խխնջաձեւ. խխնջաձեւ։ —bohrer, ար. ար. խղընջաձեւ գայլիկոն։ —gang, ար. խղունջի քալուածք. գխ. յամրագնաց քալուածք։ —haus, չ. (խղնջի) պատեան։ —kegel, ար. ար. խխնջաձեւ կոն. (ժամացոյցի) բուրգն։ —topas, ար. հգ. Սաքսոնիայի տպազիոն։ —werk, չ. խեցի, փեկոր։

schnéckenhaft, ած. 6. խխնջանման. 2. գալարածոյ, խղնջաձեւ (գիծ)։

Schnee, ար. 20. (յգ. ցնցա. երբեմն —n) ձիւն. Eier zu — schlagen հաւկիթ փրփրացընել։

Schnée|ball, ար. ձեան գունդ՝ գնդակ. փ. տկ. վայրի պատատուկ (Viburnum)։ —ballen, չզ. h. եւ sich — գզ. 3ա. անցք. ձեան գնդակով կռուիլ։ —bedeckt, ած. ձիւնապատ։ —blume, էգ. տկ. = Schneeglöckchen. —eule, էգ. կն. սպիտակ բու (Strix nyctea)։ —fink(e), ար. կն. ձիւնական սարեկիկ (Fringilla nivalis)։ —flocke, էգ. ձիւնահատ, հատ ձեան. փ. տկ. = Schneeglöckchen. —gefilde, չ. յգ. ձիւնաթաղ դաշտեր՝ դաշտավայրեր։ —gestöber, չ. = Gestöber. —glöckchen կամ —glöcklein, չ. տկ. ձիւնածաղիկ (Galanthus)։ —huhn, չ. կն. սպիտակ կաքաւ (Tetrao lagopus)։ —könig, ար. ձիւնէն մարդ. գխ. ընտ. er freut sich wie ein — բոլորովին ուրախացած է։ —koppe, էգ. (նաեւ —kuppe) (լերանց) ձիւնապատ գագաթ՝ բարձունք։ —lawine, էգ. = Lawine. —schirm, ար. ձիւնոց։ —schuh, ար. լաստան, ձեան վրայ քալելու հողաթափ։ —treiben, չ. բուք, ձիւնախառն մրրիկ։ —

Digitized by Google

weiß, ած. ձիւնագոյն, ձեան պէս ճերմակ։

schneeig, ած. 6. ձիւնաբեր. ձիւնապատ, ձիւնաթաղ. 2. = schneeweiß.

Schneide, էգ. 35. սայր, սայրադիր. (սրոյ) բերան. 2. որս. (գայլիկոնի) պտուտակաձեւ ծայր. 3. փխ. սուր. բ. (նաեւ Schneid) հաստատութիւն, գործօնութիւն, զօրութիւն։

Schneide‖bohnen, էգ. յփ. բհ. դալար լուբիա։ —bohrer, որ. (սուր) գայլիկոն։ —brett, չ. յօշարան։ —fläche, էգ. միրատի տափակողմն։ —holz, չ. սղոցելու փայտ։ —lohn, որ. սղոցողի աւուրչէք։ —maschine, էգ. կտրելու մեքենայ. բ. որփ. արմատախիլ (գործի). գ. կտաւահատ (կտաւ կտրելու գործի)։ —messer, չ. երկու կոթով՝ երկբուն դանակ. բ. բհ. դահճայ (լայն դանակ)։ —mühle, էգ. = Sägemühle. —tisch, որ. յօշարան։ —zahn, որ. անդղ. կտրող՝ առաջակողման ակռայ։

schneiden, չբ. h. նբ. եւ sich — փբ. շխ. կտրել. ich habe mich (կամ mir) in den Finger geschnitten մատս կտրեցի. 2. (մաս մը) կտրել հանել. Steine — քար տաշել. Brot in die Suppe — ապուրին մէջ հաց բրդել. sich die Nägel — եղունգը կտրել. բ. չբ. —m den Stein — մէկուն երիկամնաց քարը կտրել. գ. փխ. Geld — սատակ շահիլ՝ վաստըկիլ. դ. որս. ճեղքել, հերձնուլ, սղոցել. in Holz (Stahl) — փայտի (պողպատի) վրայ փորել՝ քանդակել. Schrauben — պտուտակ գործել՝ փորել. Pferde, Schweine, Hunde... — ձին՝ խոզը՝ շունը... մալել. 4. անդ. բ. es schneidet mir im Leibe փորս կը ցաւի, փորի ցաւ ունիմ. Das schneidet mir in's (կամ durch's) Herz, in (կամ durch) die Seele այս սիրտս կը խոցէ, սրտիս մեծապէս ցաւ կը պատճառէ. 5. (թղթախաղ) mit der Dame — աղջկով կտրել. 6. Gesichter, Grimassen — դէմքը ծռել, այլանդակ կերպարանքներ ընել. e—r Dame Komplimente — կնոջ մը քծնիլ։ geschnitten, դբբ. անց. եւ ած. 6. = անէր.ին ածէն նշանախա—թիւնց հէր. 2. fein geschnittenes Gesicht շնորհալից՝ ազնիւ կերպարանք. griechisch geschnittene Nase յունական կիսադէմք. 3. er ist s—m Vater wie aus den Augen (կամ aus dem Gesicht) geschnitten հօրը շատ կը նմանի։ —d, դբբ. եւ ած. 6. սուր. հատու (գործի). 2. փխ. —er Verstand սուր՝ սրամիտ խելք. բ. —e Farben խրացու անյարմար՝ խայթիչ գոյներ. գ. —e Kälte ցրտաշունչ պաղութիւն։

Schneider, որ. 22—. —in, էգ. 32. կտրող, ի բաց հատանող. 2. որս. դերձակ. 3. էգէկն նախադասյան = Bock, 2.; երկչոտ, վատասիրտ, վատ (տ. Gevatter, 2.). — werden կապուտ ըլլալ, խաղի մէջ ձեռք մըն ալ շահնուլ. 4. էն. ընդ. = Weberknecht.

Schneider‖beine, չ. յփ. թիւր՝ ծուռ սրունքք։ —karpfen, որ. փմ. ընդ. հարթիկ, ծովային տառեխ։ —seele, էգ. փխ. ընդ. eine — haben երկչոտ ըլլալ։ [թիւն։

Schneiderei, էգ. 31. դերձակու—

schneidern, չբ. h. եւ նբ. 3—. դերձակութիւն ընել։

schneidig, ած. 6. սուր. հատու. փխ. աղդու, զօրեղ, գործօն։

Schneidigkeit, էգ. 31. սրութիւն, գործօնութիւն, հաստատութիւն։

schneien, չբ. h. եւ s. եւ ցնցա. նբ. 3—. ձիւնել. անդ. բ. es schneit ձիւն կու գայ, կը ձիւնէ. փխ. es hat ihm in die Bude (կամ Hütte) geschneit ձախորդութեանց՝ անհաճոյ իրերու հանդիպեցաւ. 2. s. ով. sie ist mir einmal in's Haus geschneit չյուսացուած՝ յանկարծակի տունս եկաւ։

Schneise, օխալ Schneiße, նաեւ Schneuße, էրէփն ալ էգ. 35. (անտառի) արահետ, նեղ շաւիղ. 2. = Dohne. [ծառերը յատել՝ քշտել։

schneiteln, նբ. 8—. որս. Bäume —

schnell, ած. 6. արագ, արագաշարժ, արագընթաց. 2. (հմմտ. rasch) արագ(ագիր), շուտ, փոյթ. թեթեւ, առույգ. փութոտ, գործօն, ժիր. —! շուտ, անմիջապէս. nicht so —! կամաց, հանդարտ(ութեամբ). —er gehen քայլերը շուտացնել. mit —en Schritten մեծաքայլ քայլերք։

Digitized by Google

Schnéllbalken, տր. որ. (շարժուն կամրջաց) բռնակայնք։ —dampfer, տր. Ն—ի. արագընթաց շոգենաւ։ —feder, էգ. որ. ձգապանակ, զսպանակ։ —fuhre, էգ. mit der — արընթաց կառօք։ —füßig, ած. թեթևոտն, արագ(ոտն)։ —füßigkeit, էգ. արագութիւն։ —käfer, տր. ի. գիւրադարձ (Elater)։ —kraft, էգ. ձգտականութիւն։ —kräftig, ած. առաձգական, ձգտական։ —lauf, տր. արագընթաց ընթացք։ —post, էգ. թղթաբեր կառք։ —presse, էգ. տպ. արագատպութիւն. բ. արագատիպ մամուլ։ —schreibekunst, էգ. երագագրութիւն. բ. ը. մր. սղագրութիւն։ —schreiber, տր. սղագիր։ —segler, տր. արագա(գնաց)նաւ։ —zug, տր. Ճեպընթաց (կառատորմ)։ —züngigkeit, էգ. (լեզուի) դիւրադարձութիւն։

schnéllen, նբ. եւ չբ. ի. ս. շուտացընել. փութացընել. 2. = knipsen; 3. ընփ. = prellen, նբ. ս. — չբ. ի. ազ. առաձգականութեամբ շարժիլ. (զսպանակը) թոյլնալ. in die Höhe — վեր ցատկել։ — չ. 22բ. ածյ. = Բոյքն նշանակ—Բիւանց Հեփ։

Schnéller, տր. 22բ. ցայտեցընող, արշաւեցընող. 2. պտոյտ. 3. փխ. (մամռոյ) ձգաթել. 4. ֆէ. խարէութիւն։

Schnélligkeit, ցնցա. Schnéllheit, էգ. 31. արագութիւն. 2. (հմմտ. Geschwindigkeit) արընթացութիւն, արագաշարժութիւն. փութաջանութիւն, գործօնութիւն, ժրութիւն։

Schnépfe, էգ. 35. ին. կտցար, ձիական թռչուն (Scolopax). 2. ֆէ. ընփ. = Gimpel, 2.; բ. բոզ, խառնակեցիկ կին։

Schnépfendreck, տր. կտցարի կու. բ. խհ. խորոված կտցարի աղիք։

Schnéppe, էգ. 35. Ա. (գօտւոյ) ծայր. ձգաւիչ, (կանանց զգեստներուն լանջքը կանգուն բռնելու համար) կիտոսկր։ Բ. — բերան, (ամաններու) կտուց։

Schnépper, տր. 22ա. = Schnäpper.

Schnéuse, էգ. 35. = Schneise.

Schnickschnack, տր. 13. բաղխաղանք, խառնիխուռն բանք։

schniegeln, նբ. եւ sich — ֆբ. ցա. (մէծ հոգով) մաքրել. sich — մաքրուիլ։

Schniepel, տր. 22ա. ընփ. = Frack.

Schnippchen, չ. 22բ. J—m ein — schlagen մէկին անգոսնել՝ ծաղրել։

Schnippel, չ. (տր.) 22ա. մանր կտոր, պատառիկ։

schnippeln, նբ. եւ չբ. h. ցա. մանրել, մանր կտորներու բաժնել։

schnippen, նբ. եւ չբ. h. ցա. = knipsen.

schnippisch, ած. ս. խռովարար, սատահակ, ըմբոստ. արհամարհոտ։

Schnitt, տր. 20. հատում, կտրում, կտրօն, հատուած. 2. կուլթք, հունձք. ֆէ. ընփ. s—n — bei et. machen բանէ մ'աղէկ շահ ընել. 3. կտրուածք, կտրած տեղը. բ. վրբ. հերձում. արագործութիւն, վիրահատութիւն. 4. ճեղքուած, կտրած. 5. (թղթէ) կաղապար, օրինակ. 6. կտոր. շերտ. 7. ա—ա. (Durch-)—կտրած, հատման կէտ. 8. որ—. քանդակելը, դրոշելը. քանդակ, դրօշած. բլ. = Kluft, 2.

Schnittbrenner, տր. որ—. հերձաբերան (կանթեղի)։ —handel, տր. —händler, տր. —handlung, էգ. վճ. = Ausschnitt-handel, -händler. —lauch, տր. փն. ղրփ. խատորուկ (Allium schoenoprasum)։ —messer, չ. = Schneidemesser; բ. վրբ. կտրոց, վիրահատ։ —waaren, էգ. յփ. վճ. = Ausschnittwaaren. —weise, մկ. շերտ շերտ, մաս մաս, կտոր կտոր։ —wunde, էգ. կտրած։

Schnittchen, չ. 22բ. (Ն—ղ. Schnitt) (հացի...) կտորիկ, շերտիկ, պատառիկ. ֆէ. դոյզն շահ՝ օգուտ։

Schnitte, էգ. 35. (հացի՝ մսի...) շերտ, պատառ։ [Երկ. հնձող։

Schnitter, տր. 22ա. —in, էգ. 32.

Schnittling, տր. 20. = Schnitzel; 2. աղուրի. 3. անօբյ. մայլեալ ձի։

Schnitz, տր. 20. = Schnippel եւ Schnitt, 6.; 2. պատառ, կտոր։

Schnitzarbeit, էգ. որ—. փայտաքանդակ, փայտի վրայ փորուածք։ —messer, չ. որ—. = Schneidemesser. —werk, չ. որ—. = Schnitzerei.

Schnitzel, չ. (տր.) 22ա. (Ն—ղ. Schnitz) մանրաշերտ, պատառիկ,

կտորիկ. եհ. (Wiener-)— Հարթենու տապկած շերտ. 2. կտորք, (կտաւի) կպցուածներ։

Schnitzelei, էգ. 31. (կտաւ, թուղթ) մանրելը, կտրատում. 2. փոքրիկ փայտագործութիւն։

schnitzeln, նբ. եւ չբ. h. 3ա. մանր մանր կտրել, կտրատել, յօշել։

schnitzen, նբ. եւ չբ. h. 3գ. Figuren in Holz — փայտէ պատկերք՝ արձան փորել՝ քանդակել։

Schnitzer, ար. 22ա. փայտը փորագրող՝ քանդակող. 2. ար. (արուեստաւորաց) կտրոց. 3. էի. ընդ. սխալ, վրիպանք (մնձ. ընդդէմ քերականական կանոնաց)։

Schnitzerei, էգ. 31. փայտի փորագրութիւն, փայտագործութիւն. 2. փորուածք, քանդակ(ած)։

schnitzern, չբ. h. 3ա. ընդ. (մնձ. քերականական) սխալ ընել։

schnobbern, schnobern, չբ. h. 3ա. քթէն շունչ առնուլ, քթով մերչնչել (տ. schnüffeln)։

schnöde, ած. 6. արհամարհող, արհամարհոտ, հպարտ. թշնամանիչ, նախատական. բիրտ. 3. — behandeln մէկուն հետ արհամարհութեամբ վարուիլ, մէկը քամահել. 2. արհամարհ(ելի), խոտան, անարգ. գէշ, յոռի. անպատշաճ։

Schnödigkeit, էգ. 31. արհամարհութիւն, (վարմանց) բրտութիւն. անարգանք. յոռութիւն. անպատշաճութիւն։

schnopern, schnoppern, չբ. h. 3ա. = schnobbern.

Schnörkel, ար. 22ա. ըհ. պարուրա(ձեւ)զարդ. բ. ոլորաձոյ զարդարք, ոլորապտոյտ. (տառագրութեան մերջը) գծահիւսակ, պատուած (ճիճր). գ. ճրտ. (խոյակաց ոլորաձոյ զարդ) խոյօղ, պատուած։

Schnörkelei, էգ. 31. = Geschnörkel.

schnörkelhaft, ած. 6. կոր, ոլորաձոյ, պարուրաձեւ։

schnörkeln, նբ. եւ չբ. h. 3ա. ոլորաձեւ պատել. բ. ոլորաձոյ զարդարք շինել, ոլորապտտել. գ. ճրտ. (սիւներու) խոյօղ շինել։ — չ. 22բ. անյ. = Geschnörkel. [teln.

schnörren, չբ. h. 3ա. ռմ. = bet-

schnüffeln, չբ. h. եւ նբ. 3ա. նախ. schnüffeln, անդալ. քթէն շունչ առնուլ. (շան) հոտոտել. 2. էի. գուշակել, հոտոտելով որսնել. ար. հետքը նշմարել. լրտեսել. խուզարկել, փնտռտել. 3. անդախօսել, քթէն խօսիլ։ — չ. 22բ. անյ. = քայլին նշանակ—ընթացն հետ։

Schnüffler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. նախ. Schnüffler, քթէն շունչ առնող՝ մերչնչող. 2. հետքը փնտռող, որսնող, հետախոյզ. 3. անդախօս քթէն խօսող։

Schnupftabak, ար. քթախոտ, ընչադեղ։ —tuch, չ. թաշկինակ։

Schnupfen, ար. 22բ. ախտ. հարբուխ. (Stock-)— գամ. — bekommen, ընդ. sich e—n — holen հարբուխէ գամ. մը բռնուիլ։

schnupfen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. եւ 3գ. քթէն շունչ առնուլ, ընչել. 2. (Tabak) — քթախոտ առնուլ՝ քաշել։ — չ. 22բ. անյ. քթէ ընչառութիւն. 2. ընչադեղ գործածելը։

Schnupfenfieber, չ. ախտ. հարբխատենդ, համաճարակ գամ։

Schnupfer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. քթախոտ քաշող։

schnupfig, ած. 6. ախտ. գմռոտ. հարբխոտ։

Schnuppe, էգ. 35. = Lichtschnuppe. 2. = Sternschnuppe. — ած. 6. ռմ. Das ist mir —! ինծի համար անտարբեր բան է։

schnuppern, չբ. h. 3ա. = schnüffeln, 1. եւ 2.

Schnur, էգ. 17. (ար. եբբեմն նախ. 31.) լար, չուան. 2. dünne — առասան. mit — fassen, besetzen, sticken (զգեստուց բոլորտիքը) ժապաւէններ, ծոր անցընել. բ. որ. (շուն կապելու) տառան, խառան. գ. (գերձանի փոքր շարուած իր.) — Perlen մարգարտաշար քառամանեակ. գ. էի. [—e Lektion (կամ am) Schnürchen haben գասը լաւ բերնուց գիտնալ. über die — hauen (պատշաճ) չափին անցնիլ։ բ. — էգ. 31. բերդի ռնձ = Schwiegertochter.

Schnurbesatz, ար. ժապաւէնէ երիզ, ծոփք։ —besetzt, ած. ժապաւէնազարդ։ —g(e)rade, ած. ձ. շիտակ, ուղղորդ.

Digitized by Google

ուղղաձիգ։ —macher, ար. 22ա. ժապաւինագործ։ —stracks, մ. շիտակ, դէպ ուղիղ. — zuwider բոլորովին հակառակ. բ. շուտով, անմիջապէս։

Schnü'r|band, չ. ժապաւէն։ —brust, էգ. լանջապինդ կամար, պախուճանոց (= Schnürleib)։ —haken, ար. ճարմանդ։ —lass, ար. լանջապինդ։ —leib, չ. (ար.) —leibchen, չ. պախուճանոց (փօրսէ)։ —loch, չ. պախուճանոցի ծակ. բ. ար. թոքիծ։ —riemen, ար. (պնդելու ժապաւէն) խրամ։ —stiefel, ար. կիսակօշիկ։

Schnü'rchen, Schnü'rlein, չ. 22բ. (նաղ. Schnur) չուանիկ, առասան. փխ. տ. Schnur, ղ.։

schnü'ren, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. չուանով կապել՝ պնդել, պրկել. փխ. Das schnürt Einem das Herz zusammen այս մարդուն սիրտը կը ճմլէ. 2. պախուճանոց դնել, ժապաւէնով մէջքը պնդել. 3. Perlen — (մարգարիտ) ընդելուզել։

Schnúrr|bart, ար. ընչացք, ամ. պեխ։ —bärtig, ած. ամ. պեխաւոր. փխ. վայրենի, կատաղի։

Schnúrre, էգ. 35. զուարճալիք, զուարճալի վէպ՝ պատմութիւն. —n erzählen, loslassen առասպել կարկառել. 2. (գլխաւոր խաղէն վերջը) խեղկատակութիւն. 3. փխ. ընփ. պառաւ. 4. (թրթռացող) շաչան. բ. մանեկանիւ, ճախարակ. գ. գիշերապահի զանգակ։

schnúrren, չբ. h. եւ s. 3ա. (ձգուած լարերը...) թրթռալ. (միջատ...) բզզալ. 2. (կատուն) կռնչել, խորդալ. 3. = betteln. — չ. 22բ. անյ. թրթռալը. բզզիւն. (կատուի) կռընչիւն։

Schnúrrer, ար. 22ա. = Bettler.

schnúrrig, ած. 6. զուարճալի, զուարթ, խեղկատակ։

Schnúte, էգ. 35. ցռուկ, քիթ։

schob, ահմ. անց. եղ. 1. և 3. դէմք schieben։

Schóber, ար. 22ա. շեղջ, կոյտ. եզ. — Heu... խոտի... բարդ, (խոտի) դէզ. (ցորենի...) գագիչ. 2. էրբէ- ... վաթսուն բարդ (յարդի՝ խոտի...)։ [բարդել։

schóbern, նբ. 3ա. դիզել, կուտել.

Schock, չ. 29. (Բ——ախաններէ վեր-կը յ+.է մէջ անփի.) վաթսունաւոր, վաթսնեակ. 2. կոյտ, շեղջակոյտ. փխ. = viel; 3. = Malter, չ.

schóck|schwerenoth! մշ. կայծակներ (անէծք)։ —weise, մ. վաթսուն վաթսուն. ը. մփ. խումբ խումբ, գունդագունդ։

schócken, նբ. եւ չբ. h. 3ա. վաթսուն վաթսուն հաշուել. բ. վաթսուն վաթսուն դիզել՝ բարդել. գ. das Getreide schockt gut այս ցորենէն շատ դէզ՝ որոյ կը կապուի։

schófel, schófelig, ած. 6. ընփ. (հմմտ. edel) անպիտան, յոռի։

Schófel, ար. (չ.) 22ա. անպիտան՝ յոռի մալը. չնչին բաներ։

Scholár, ար. 33. (դպրոցի) աշակերտ։

Scholárch, ար. 33. դպրոցի մը վերատեսուչ։

Scholástik, էգ. 31. փլ. դպրոցական փիլիսոփայութիւն։

Scholástiker, ար. 22ա. դպրոցական։

scholástisch, ած. 6. դպրոցական։

Scholiást, ար. 33. փրն. (նախնի մատենագրաց) մեկնիչ։

Schólie, էգ. 35. նաեւ Schólion, չ. 40. փրն. (նախնի մատենագրաց վրայ) տեղեկութիւն, մեկնութիւն։

Schólienschreiber, ար. 22ա. = Scholiast.

schólken, չբ. h. 3ա. նաւ. (ալեաց) ծփիլ, տատանիլ։ — չ. 22բ. անյ. ծփանք։

Schólle, էգ. 35. = Erdscholle; 2. = Eisscholle. Բ. — կն. լեզուաձուկն (Pleuronectes)։

schóllern, չբ. h. եւ s. 3ա. (խորունկ) դղրդիւն՝ թնդիւն հանել. խորունկ դղրդմամբ գլորիլ՝ շարժիլ։

schóllig, ած. 6. գուղձնապատ. բ. գուղձնաձեւ։

schon, մ. արդէն, շատոնցուընէ. 2. — an (ժամանակաւ), — in... (տեղի մը կամ ժամանակի մը հետը) ... ի վեր, ... հետէ. — am Morgen առաւօտուընէ. Dich werde ich — rufen ժամանակին կը կանչեմ զքեզ. 3. ինչ որ ալ՝ ինչպէս որ ալ ըլլայ. առանց այսոր, արդէն. 4. արդէն... իսկ, ...իսկ, ...միայն. — der Gedanke ist ein Verbrechen այս խորհուրդն իսկ

արդէն օճիր մըն է. 5. (ապահովութեան կը ցուցնէ) er wird — kommen (տարակոյս չունիմ որ) պիտի գայ. 6. (բան մը շնորհելով, ժմն. դայմանական նախադասութեանց մէջ) Das ist — wahr, aber Du durftest es ihm nicht in's Gesicht sagen այս ճշմարիտ է, սակայն պէտք չէիր այս բանն երեսին զրուցել:

Schonzeit, էգ. որս. (ձուկ որսալու) արգիլեալ ժամանակ:

schön, ած. 1. (հկ. häßlich) գեղեցիկ. էիր Գ. լաւ, աղէկ. Հ. օ. Alles recht —, aber... այս ամէնը լաւ է, բայց... Բ. ֆրէնճէ աւելորդաբանութեամբ. e—s —en Morgens առաւօտ մը (յանկարծ). Գ. Sie werden (sich) 'was —es von mir denken մըտա աղէկ կարծիք մը պիտի'որ ունենաք. Դ. Գ. er ist — gekleidet լաւ հագուեր ձգուեր է. er schreibt — գեղեցկագիր է. 2. աղուոր, սիրուն. չքնաղագեղ, վայելուչ. շնորհալից. — thun զարդարուիլ, պչրիլ, պճնիլ. Բ. ծղրծ. Das wäre — gewesen! աղէկա շատ գեղեցիկ բան կ'ըլլար՝ յարմար կու գար. 3. Das klingt — շատ աղուոր կը հնչէ. — riechen անուշահոտ ըլլալ, անոյշ հոտիլ. — schmecken համեղ՝ ախորժահամ ըլլալ. 4. Sie haben — lachen ծիծաղեցէք միայն (բայց իրն այսպէս է). sagen Sie mir, ich bitte — շնորհք ըրէք, ըսէք կ'աղաչեմ. ich danke — կամ —stens մեծապէս՝ շատ շնորհակալ եմ. grüßen Sie ihn —(stens) von mir իմ կողմանէս իրեն շատ շատ բարեւներ ըրէք. 6. (աղէկ մը, վայելչապէս) da kannst Du die —sten Prügel bekommen աղուոր ծեծ մը կրնաս ուտել. er wird sich — erschrecken շարաչար պիտի զարհուրի. manch —es Mal շատ անգամ: —e, չ. եւ էգ. 1. das — գեղեցիկը, գեղեցիկ մասը. 2. eine — գեղեցիկ կին մը:

Schö'n|bartspiel, չ. դիմակաւոր պարահանդէս: —**beinig**, ած. գեղեցկասրուն: —**dank!** մղ. (շատ) շնորհակալ եմ: —**fahrtsegel**, չ. նաւ. մեծ առագաստ: —**färberei**, էգ. ար. գեղանկարութիւն: —**gebau(e)t**, ած. գեղեցկաշէն: —**geistig**, ած. = belletristisch. —**redner**, ար. գեղեցկախօս, վայելչաբան, պերճաբան: —**rednerisch**, ած. ճարտարախօսական, ճարտասանօրէն: —**schreiber**, ար. գեղեցկագիր, վայելչագիր: —**schwätzer**, ար. շողոքորթ, շատախօս, շաղակրատ: —**thuend**, ած. սուտ գեղեցիկ. արուեստակեալ. Բ. քծնող, շողոքորթ: —**thuer**, ար. արուեստակեալ. անձ. մր. շողոքորթ, քծնող: —**thuerei**, էգ. շողոքորթութիւն:

schonen, նբ. եւ sich — էբ. ցա. խնայել, անխնայել. sich — իրք զինքը հոգալ՝ խնամել. der Tod schont keines Menschen մահը մէկուն չի խնայեր. 2. et. — բան մը խնայութեամբ գործածել, բանի մը խնայել. 3. — մէկուն հետ խնայելով վարուիլ. հոգ տանել, խնամել. պատսպարել, պահպանել: — չբ. 1. (ձիու) քիչ մը՝ մէկ ոտքով կաղալ: —d, դբր. եւ ած. 1. քաղցր. չափաւոր. համեստ. Գ. խնայութեամբ, խնայելով, զգուշութեամբ: — չ. ռզբ. անյ. —**ung**, էգ. 31. = Schonung.

Schö'nheit, էգ. 31. գեղ(եցկութիւն). վայելչութիւն, աղուորութիւն. ազնուութիւն. —en, յփ. քաղաքավարական ձեւեր:

Schö'nheits|gefühl, չ. ճաշակ: —**lehre**, էգ. ճաշակագիտութիւն: —**mittel**, չ. գեղեցկացուցիչ դեղ: —**sinn**, ար. ճաշակ:

Schonung, էգ. 31. խնայութիւն. զգուշութիւն. 2. ակնածութիւն. չափաւորութիւն. արդարահատութիւն, ներողամտութիւն. 3. անտառ. պահեստի՝ չկտրուելու անտառ. տնկարան:

Schonungs|brille, էգ. աչապահք՝ —**los**, ած. անխնայ, անգութ, անողորմ: —**losigkeit**, էգ. անգթութիւն, անագորունութիւն:

Schooner, Schooß, Schoote տ. Schoner, Schoß, Schote.

Schopf, ար. 18. (գլխու) գագաթ. 2. (մազոց գագաթը մազերու) փունջ, ցցունք. էբ. 3. beim —e k. կամ halten մէկը բռնել, ձերբակալ ընել. Բ. (թռչնոց գլխու մազերու) փունջ. Գ. տկ. (անկոց) կատար, տերեւք. 3. անտառ. (ծառերու) գագաթ. 4. տոսղ. ազի (կատարամ):

Schö'pf|brunnen, ար. ջրհոր: —

Digitized by Google

eimer, ար. (Ջուր քաշելու) դոյլ։ —kelle, էգ. —löffel, ար. (բորակի) շերեփ (տ. Ausschöpfkelle)։ —maschine, էգ. ար—. Ջրաքաշխական մեքենայ։ —rad, չ. ար—. Ջր(աքարշ)անիւ. բ. (ժամացուցի) ժամահար անուակ (տ. Ausheber, 2.)։

schö'pfen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. եւ 3գ. Ջուր քաշել՝ հանել. 2. Wein aus e—m Gefäße in ein anderes — ամանէ մ'ուրիշ աման գինի լեցընել. ein Faß leer — աման մը պարպել. 3. Athem — շնչել, շունչ առնուլ. 4. վերցընել է. մը էնդգիր առնլով. չ. օ. Argwohn — կասկածիլ. Geduld — համբերութիւն ստանալ. Muth — քաջալերութիւն զգենուլ, քաջալերուիլ։ — չ. 22բ. անյ. Ջուր հանելը՝ քաշելը (տ. Schöpfung)։

Schö'pfer, ար. 32ա. —in, էգ. 32. արարիչ, ստեղծիչ. հնարող. 2. Ջուր հանող՝ քաշող (գործավար)։

schö'pferisch, ած. 6. ստեղծական, արարչական. 2. բերրի, արդասաւոր, պաղաբեր։

Schö'pfung, էգ. 31. արարչութիւն, արարչագործութիւն. 2. արարած, ստեղծուած. տիեզերք։

Schö'ppe, ար. 34. = Schöffe.

Schöppen, ար. 22բ. կառաց կայանք, կառատուն (= Schuppen). 2. կէս լիտր (ծորելեաց չափ մը)։

Schöps, ար. 20. կամ 33. = Hammel; 2. փխ. ընտ. անհանճար, տկարամիտ։ [տե՛ս scheren]։

schor, ահմ. անց. եղ. 1. ե— 3.

Schöre, էգ. 35. ար—. (փայտեայ) մոյթ, նեցուկ. —n, յգ. ցցաշար (թմբի)։

Schorf, ար. 20. անյգ. ախտ. (հիւանդութեանց մէջ մորթոյ) թեփ։

schorfartig, ած. թեփանման։ —bildung, էգ. ախտ. թեփակազմութիւն։

schorfig, ած. 6. ախտ. թեփերով ծածկեալ, թեփապատ։

Schornstein, ար. 20. ծխան. փխ. eine Schuld in den — schreiben պարտքի մը վճարմանէն յոյսը կտրել՝ յուսահատիլ։

Schornsteinfeger, ար. ծխան մաքրող։ —ruß, չ. (ծխոյ) մուր։

Schoß, ար. (չ.) 15. (յգ. նաեւ Schö'sser) շառաւիղ, բողբոջ, ծիլ. 2. հարկ, տուրք. 3. բժ. (հողա)-փլած։

schoß, ահմ. անց. եղ. 1. ե— 3. տե՛ս schießen։

schoßfrei, ած. ապահարկ, տուրքէ ազատ։ —pflichtig, ած. տուրք վճարելու պարտական, հարկատու։ —reis, չ. = Schößling.

Schoß, ար. 13. գոգ, գիրկ. 2. die Hände in den — legen գատարկապորտ ըլլալ, պարապ կենալ. ձեռքը ծոցը դնել. 3. (մօր) ծոց, արգանդ. ը. մտ. (բանի մը) ներքնակողմը. 4. (զգեստուց) գրօշակ։

Schoßhund, ար. —hündchen, չ. բանանեան շնիկ։ —jacke, էգ. կանանց վատաւակ։ —junger, ար. սիրելի աշակերտ։ —kind, չ. սիրական որդի, երես առած տղայ։

Schö'ßling, ար. 20. բսբ. բուղխ, ծիլ, շառաւիղ (նաեւ փխ.)։

Schö'tchen, չ. 22բ. (նւզ. Schote) բսբ. (ընդոզ) փաճուկիկ։

Schote, էգ. 35. բսբ. պատիճ, փաճուկ, խորխ. 2. ծհ. —n, յգ. թարմ ոլոռ. 3. ն—բ. առագաստալար. 4. փխ. j—m —n pa(a)len ապտակել։

schotenartig, ած. բսբ. = schotenförmig. —blume, էգ. բսբ. = Brockenblume. —dorn, ար. բսբ. = Akazie; բ. virginischer — փուշկեղեւ (Robinia pseudoacacia)։ —förmig, ած. բսբ. փաճուկանման. փաճուկաւոր, խորխաւոր։ —gewächse, չ. յգ. բսբ. պատիճաւորք։ —klee, ար. բսբ. խորխաւոր առուոյտ, ներգիւն, լուտոս (Lotus)։ —pflanzen, էգ. յգ. բսբ. = Schotengewächse. —tragend, ած. բսբ. ընդաբեր, փաճուկաւոր։

Schott, չ. 20. կամ 24ա. միջնորմ, պատուար (= Bretterverschlag). բ. (փայտէ) վարակ, եղունգն։

Schotte, ար. 34. Schottin, էգ. 32. Սկովտիացի։

Schotter, ար. 22ա. ար—. մանրաքարեր, խիճ, կոպիճք (փողոցաց)։

schottisch, ած. 6. սկովտիական, Սկովտիայի։ — չ. անփխ. —e Sprache das —e սկովտիերէն (լեզու)։

Schottland, չ. 33. աշխ. Սկովտիա։

schräg, ած. 6. (հկ—նշ. g(e)rade) թիւր, խոտորնակ, շեղ. կողմնակի.

Digitized by Google

2. առ ի շեղ. կոր, ծուռ, ծառած, (մէկ կողմ) միտած։

Schrä'g||fenster, չ. (գետնայարկ մառաններու) կոր լուսանցոյց։ —fläche, իգ. կոր երես, կորութիւն. (գործեաց) շեղայայր։ —saitig, ած. եւ մկ. կորակողի։ —steg, ար. տպ. (էջերու) կանոնաւորիչ (շարքը հաստատուն բռնելու փայտի կտոր)։

Schrä'ge, իգ. 35. ծռութիւն, կորութիւն, շեղութիւն. 2. որմ. նախ—

Schrä'gung, իգ. 31. (որմոյ, յարկի) զառիթափ, Հակում։

Schragen, ար. 22բ. մոյթ, նեցուկ. (նուագարանաց) լարակալ (տախտակ). 2. (արուեստագիտաց) սեղանատախտակ, գործարան. (մսավաճառաց) սեղան. 3. խաչակք, անկողին. 4. պատգարակ։

schragen, նբ. 3ա. ար—. Balken... — գերանները... գօտիապատ ընել, գօտւով իրարու միացընել։

schrä'g||en, նբ. 3ա. (բան մը) կոր՝ առ ի շեղ շինել. ծռել, Հակեցընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ծռելը, շեղ շինելը. 2. միայն —ung, իգ. տ. Schräge, 2.

Schrä'gheit, իգ. 31. = Schräge.

Schramme, իգ. 35. (մորթի վրայ) կլղեքածք, վէրք. սպրթած, քերած. 2. (սկաւառակի վրայ) քերուածք, գիծ։

schrammen, նբ. 3ա. (մորթը) առել, կեղեքել, ցոտել, քերել. (թեթեւ մը) վիրաւորել։ — չբ. h. եւ s. an et. — բանի մը շփուելով անցնիլ, քերել։

schrammig, ած. ե. կեղեքաւոր, ամէն կողմը քերուած. բոլորովին գիծ գիծ եղած (ապակեղէն)։

Schrank, ար. 13. պահարան, դարան (տ. Bücher-, Kleider-, Küchenschrank). 2. որս. (շիկերէոց) կողմնակի գնացք (հմմտ. schränken, չբ.)։

Schranke, իգ. 35. (ճամբան արգելելու) փակոց. 2. ցանկ, որմարգելք. վանդակապատ. բ. շրջափակ վայր, արգելոցք. է. ասպարէզ, մրցարան. in die —n fordern ասպարէզ կոչել, Հրաւիրել, ձայնատուր ըլլալ, գրգռել. 3. փխ. սահման, սանձ. et. in —en bannen, e—r Sache —n setzen բանի մը սահման՝ չափ դնել։

schrankenlos, ած. անսահման, անեզր. անչափ. անկարգ. անսանձ. ապերասան։ —losigkeit, իգ. անսահմանութիւն, անեզրութիւն. փխ. անսաստակութիւն, ապերասանութիւն։

schrä'nken, չբ. h. 3ա. որս. (շիկերէոց) կողմնակի քալել։ — նբ. խաչաձեւ վրայէ վրայ դնել. 2. die Zähne (e—r Säge) — (սղոցի) ակռաները (կողմնակի) ծռել։

Schranne, իգ. 35. է—. — Fleischbank; 2. արմտեաց վաճառանոց։

Schranze, իգ. 35. կամ ար. 34. (անարգ) փաղաքուշ, (կանանց) քծնող. շողոքորթ, ողոքիչ. ը. մդ. սուտաստակապաստ։

schranzenhaft, ած. ե. քծնող. փաղաքշական, շողոքորթական. անարգ, ծառայամիտ։ |խոսարարուղ։

Schrape, իգ. 35. ար—. քերիչ.

schrapen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. քերել, քերթել. 2. ար—. (ատաղձքերով) յղկել։

Schraub||rahme(n, ար.), իգ. (Հմմտ. Keilrahmen) տպ. (շարուած էջերը պնդելու Համար) պտուտակաւոր շրջանակ։ —stock, ար. ար—. (դարբնաց՝ ոսկերչաց) մամուլ։

Schraube, իգ. 35. ար—. պտուտակ. —n schneiden պտուտակաձեւ՝ պտուտակ փորել. 2. փխ. ըմբ. in s—m Kopfe ist eine — los քիչ մը բախած է, աղուաշ է. auf —n stehen անՀաստատ՝ անորոշ ըլլալ, դեդեւիլ. s—e Worte auf —n stellen երկդիմի խօսիլ. բ. անՀեդեդ եւ այլանդակ մարդ, խեւ։

schrauben, նբ. 2ե. եւ 3ա. պտուտակաւ պնդել՝ Հաստատել. 2. die Lampe herunter (in die Höhe) — կանթեղը վար իջեցընել (վեր Հանել). բ. փխ. s—e Hoffnungen niedriger — յոյսը նուազեցընել. 3. փխ. s—n Stil — բարձրաթռիչ՝ շրջանաւոր ոճ գործածել. 4. փխ. den Preis zur furchtbaren Höhe hinauf — գինը սաստիկ բարձրացընել. 5. փխ. 3. um et. — մէկուն ձեռքէն նենգութեամբ բան մը կորզել՝ փրցընել. 6. փխ. 3. — մէկը ծաղրել՝ խեղկատակութեան առնուլ։ — չ. 22բ. անյ. = [illegible]

Digitized by Google

Schrauben‖bohrer, ար. պտուտակաձեւ գայլիկոն։ —dampfer, ար. —dampfschiff, չ. Ն—ի. պտուտանաւ՝ պտուտակաւոր շոգենաւ։ —förmig, ած. պտուտակաձեւ։ —gang, ար. մեք. տես. խողնջաձեւ գիծ՝ զարդ։ —kluppe, էգ. տ. Kluppe. —mutter, էգ. մայր պտուտակի։ —spindel, էգ. պտուտակ։ —stein, ար. հն. ոլորաքար։ —windung, էգ. ոլորա(ծոյ)գիծ։ —zieher, ար. պտուտակահան (գործի)։

Schrauberéi, էգ. 31. պտուտակաւ պնդելը. 2. = Aufzieherei.

Schreck, ար. 20. = Schrecken.

Schréck‖bild, չ. —gespenst, չ. —gestalt, էգ. ուրուական, զարհուրելի պատկեր, ցնորք, ճիւաղ։ —mittel, չ. խրտուիլ։ —schuß, ար. (վախցընելու համար) ունայն հրացանաձգութիւն. փխ. կեղծեալ դղրդիւն։

schréckbar, ած. 6. վախկոտ, երկչոտ։ [թիւն, երկչոտութիւն։

Schréckbarkeit, էգ. 31. վախկոտու-

Schrécken, ար. 22բ. սարսափ, զարհուրանք. վախ, անձկութիւն. 3. — einflößen, einjagen մէկուն վախ պատճառել. in — setzen վախցընել, զարհուրեցընել, սարսափեցընել։

schrécken, չբ. ſ. 2գ. զարհուրիլ, վախնալ. —. փբծ. Բաւրա—Մեսոնց ձեւ. տ. aufschrecken, չբ. եւ erschrecken. — նբ. վախցընել, զարհուրեցընել, սարսափեցընել. տ. aufschrecken, նբ. 2. (պաղ կամ տաք ջրոյ մէջ յանկարծ) խոթել. Wasser — (տաք ջուր խառնելով) ջուրը քիչ մը տաքցընել։

Schréckens‖bote, ար. բօթաբեր, արհաւրաց գուժկան։ —mann, ար. ն. պտ. ահակալութեան պաշտօնեան, ահակալ։

schréckhaft, ած. 6. երկչոտ, վախկոտ. վատասիրտ. 2. = schrecklich, 1.

Schréckhaftigkeit, էգ. 31. անյգ. վախկոտութիւն. վատ(ասիրտ)ութիւն։

schrécklich, ած. 6. ահաւոր, ահագին. 2. սոսկալի, զարհուրելի, սարսափելի. բ. ը. մտ. զզուելի, պարշելի, շատ տգեղ. գ. փխ. ընտ. սաստիկ, անչափ, արտասովոր կարգի։

Schrécklichkeit, էգ. 31. (անյգ.) ահագնութիւն. սոսկալի՝ զարհուրելի կերպարանք. սոսկում. 2. (յգ. ով.) ահագին՝ սոսկալի իր։

Schréckniß, չ. 15. նաեւ էգ. 16. ահագին՝ զարհուրելի իր. 2. = Schrecken.

Schrei, ար. 20. աղաղակ, ճիչ, գոչիւն (նաեւ փխ.)։

Schréi‖hals, ար. ընտ. —maul, չ. ընտ. ճչող, աղաղակող։ —stimme, էգ. ճչող ձայն։ —vögel, էգ. յգ. բն. (ճչող թռչուններ) կարկաչողք (Clamatores)։

Schréib(e)‖ärmel, ար. թեզանեաց պահպանակ։ —art, էգ. գրելու կերպ՝ եղանակ. բ. ոճ։ —bedarf, ար. գրելու կազմածք՝ նիւթք։ —(e)buch, չ. (գրի) տետրակ։ —faul, ած. — sein գրելու մէջ ծոյլ ըլլալ։ —feder, էգ. գրիչ։ —fehler, ար. գրի սխալ։ —fertig, ած. գրելու պատրաստ. բ. գրելու մէջ վարժ, արագագիր։ —gebrauch, ար. (սովորական) ուղղագրութիւն։ —gebühr, էգ. —geld, չ. գրողչէք, գրագրի վարձք։ —kästchen, չ. գրամաման, գրչաման։ —(e)kunst, էգ. վայելչագրութիւն, գեղագրութիւն։ —künstler, ար. վայելչագիր, գեղեցկագիր։ —papier, չ. (հկ—նչ. Druckpapier) գրելու թուղթ։ —pergament, չ. գրելու բարակ մագաղաթ։ —pult, չ. գրասեղան։ —schrift, էգ. տպ. ընթացիկ՝ նօտր գիր։ —sekretär, ար. գրասեղան։ —stift, ար. = Griffel, 1. —stube, էգ. գրասենեակ, դիւան։ —sucht, էգ. գրամոլութիւն, գրելու չափազանց սէր։ —tisch, ար. գրասեղան։ —übung, էգ. գեղագրութեան հրահանգ՝ կրթութիւն։ —vorlage, էգ. —vorschrift, էգ. գրի օրինակ։ —zeug, չ. կաղամար։

schréib‖en, նբ. չբ. հ. եւ փբ. 2ծ. գրել. 2. (nieder) — նշանակել, գրի անցընել. փխ. ընտ. mit grober Fraktur auf J—s Rücken — մէկը ծեծել՝ գանակոծել. in's Reine — մաքուրին անցնել, մաքուրն օրինակել. բ. Aufsätze — (տրուած նիւթի մը վրայ) շարադրութիւն ընել. s—n Namen — ստորագրել. փխ. — Sie sich Das hinter die Ohren ասկէ օգուտ մը քաղեցէք. գ. չհ. J—m et. zur Last —, et. auf J—s Rechnung — մէկուն հաշուին՝

ի հաշիւ գրել. գ. խօսակցութիւնս գրածք. den wie vielten — wir (ամսոյս) քանիՙն է. wie — Sie sich? անուննիդ ինչ է, հաճեցէք անունն ձեր գրել. 3. sich von et. her — իւր թուականութիւնը քանի մը տարի... wo schreibt sich Das her? այս լուրն ուստի՞ է՝ ո՞ւր է գրեր։ Geschriebene(s), չ. 8. գիր, գրուած։ — չ. 22բ. (անյգ.) գրելը. 2. յգ.-ով. թուղթ, նամակ diplomatisches — դեսպանական ծանուցում, յայտագիր, պաշտօնագիր, ազդագիր։ —ung, իգ. 31. գրելը, գրչութիւն, գրութիւն. բ. ուղղագրութիւն։

Schreiber, ար. 22ա. —in, իգ. 32. գրող, գրիչ. er ist ein guter, rascher — գեղեցկագիր՝ արագագիր է. 2. ա. նախկին ատենի... —(in) dieses Briefes այս նամակիս հեղինակը. 3. ընդօրինակող. 4. (ատենութեան վաճառականաց...) դրագիր, դպիր, նօտար։

Schreiber‖amt, չ. —dienst, ար. —posten, ար. գրագրութիւն։ —seele, իգ. յոռեգիր։

Schreiberei, իգ. 31. գիր, գրուածք. 2. ընդօրինակողի արուեստ, գրագրութիւն. 3. գրասենեակ։

schreien, չբ. h. նբ. եւ փբ. 2ծ. պոռալ, գոչել աղաղակել. aus vollem Halse — բոլոր ուժով՝ ձայնով պոռալ. um Hilfe — օգնութեան կանչել. sich halb todt — պոռալէն կիսամեռ ըլլալ. 3—m die Ohren voll — պոռալէն մէկուն ականջները խլըցնել։ —d, գբ. եւ ած. 8. աղաղակող, ճչող, պոռացող։ — չ. 22բ. անյգ. = Geschrei, 1. եւ 2.

Schreier, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ճչող, աղաղակող, պոռացող։

Schreierei, իգ. 31. գոչիւն, ճչիւն, աղաղակ. 2. = Reklame. [դաղաղ։

Schrein, ար. 20. փայտ. գարան, պահարան. արկղ. փք. schwarzer —

Schreiner, ար. 22ա. ար. կահագործ, կահօրդ (= Tischler)։

schreit‖en, չբ. s. 2ծ. անց. անկ. schritt, ըրբ. անց. geschritten, քալել, քայլ առնել. über et. — բանի մը վրայէն փոխելով անցնիլ. 2. երթալ, յառաջանալ, քալել. 3. zu et. — բանի մը ձեռնել՝ ձեռք զարնել.

zu e—r zweiten Ehe — երկրորդ անգամ ամուսնանալ։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. գնացք, ընթացք, քալուածք։

schrie, անց. անկ. 1. եւ 3. դէմք schreien.

schrieb, անց. անկ. եզ. 1. եւ 3. դէմք schreiben.

Schrift, իգ. 31. գրուածք, գրութիւն. բ. գր. գիր, տառ, նշանագիր. in lateinischer — լատիններէն գրով. 2. (հմմտ. Druckschrift) գրուածք, ձեռագիր, յիշատակ, մուրհակ, յայտագիր, հատուածագիր. բ. մատենագրութիւն, աշխատասիրութիւն, երկ(ասիրութիւն). գ. die (heilige) — (Սուրբ) Գիրք. դ. եզ. ռ. Kopf, 2.

Schrift‖ausleger, ար. (Ս. Գրոց) մեկնիչ։ —auslegung, իգ. (Ս. Գրոց) մեկնութիւն։ —deutsch, չ. գրաւոր գերմաներէն։ —führer, ար. քարտուղար։ —gelehrte(r), ար. (ըստ Ս. Գրոց) օրէնսգէտ, դպիր։ —gießer, ար. ար. գրաձուլիչ։ —gießerei, իգ. ար. գրաձուլարան։ —mäßig, ած. Ս. Գրոց համեմատ, ըստ Գրոց։ —mutter, իգ. ար. գր. մայր (նշանագիր), կաղապար։ —satz, ար. շարուածք, գրաշարութիւն։ —schneider, ար. ար. գիր փորող։ —seite, իգ. երես, էջ. բ. տաղին երկրորդ կողմը։ —setzer, ար. ար. գրաշար։ —steller(in, իգ.), ար. հեղինակ. մատենագիր։ —stellerei, իգ. գիրք յօրինելը, մատենագրութիւն։ —stempel, ար. ար. գր. հայր (նշանագիր)։ —verständig, ած. Ս. Գրոց տեղեակ։ —wart, ար. (ընկերութեան մը) քարտուղար, գրագիր։ —wechsel, ար. թղթակցութիւն։ —zeichen, չ. նշանագիր, գիր։

Schrift(en)thum, չ. 7. (ազգի կամ երկրի կամ ժամանակի մը) գրականութիւն, մատենագրութիւնք։

schriftlich, ած. 8. գրով, գրաւոր. et. — abfassen բան մ'ի գիր առնուլ։

schrill, ած. 8. սուր, բարձրաձիգ. ճչող (աղաղակ)։

schrillen, չբ. h. 3ա. ճչել, սուր ձայն մ'արձակել. (ծղրիթ) ճռուողել։

schrinnen, չբ. h. 3ա. փայտ. կսկծել.

Digitized by Google

ցանելու: — չ. ՏՏԲ. անյ. կսկծեցուցիչ՝ սաստիկ ցաւ:

Schrippe, էգ. 35. լաւաշ, տափակ գերման Հաց:

Schritt, ար. 20. քայլ. քայլափոխ գնացք. չփն. — halten Հաւասարաքայլ քալել. mit schnellen — արագաքայլ, Համաքնթացով. — vor (կամ für) — քայլառքայլ. Ʒ—m auf — und Tritt folgen մէկը մ՚անդրադարձին ըլլալ՝ չզատուիլ. փխ. (բան մը ընելու) քայլ. սկզբնաւորութիւն. 2. քայլ. քայլաչափ:

Schritt‖gänger, ար. Հանդարտաքայլ ձի: **—messer,** ար. ուղեչափ: **—schuh,** ար. = Schlittschuh. **—wechsel,** ար. չփն. քայլափոխութիւն: **—weise,** մկ. քայլ առ քայլ:

schrittlings, մկ. = schrittweise.

Schrobel, ար. 22ա. ար—. (կտաւի) ողորկում, արդուկէ անցընելը:

schrobeln, Նբ. 3ա. ար—. (բուրդն) ողորկել, արդուկել:

schroff, ած. 6. անհարթ, խորտուբորդ, սեպ՝ ցից (ժայռ՝ լեռ). 2. փխ. (հկ—նչ. milde) կոշտ, բիրտ, կոպիտ, գաժան, խստասիրտ:

Schroffheit, էգ. 31. անհարթութիւն, խորտուբորդութիւն, սեպութիւն. 2. փխ. կոշտութիւն, բրտութիւն, խստութիւն, անմարդութիւն:

Schrolle, էգ. 35. = Schrulle.

schrollenhaft, ած. 6. = grillenhaft.

Schröpf‖geräth, չ. **—zeug,** չ. վիր. շառատագործի: **—kopf,** ար. արեան սրուակ, ապիկիկ (հաճամաթ շիշէսի): **—wunde,** էգ. շառատավէրք:

Schröpfe, էգ. 35. երկ. (ցորենի) տերեւոց թօթափում. Բ. (ցորենի) թօթափած տերեւներ:

schröpf‖en, Նբ. 3ա. եւ 3ք. վիր. շառատել, ապիկի դնել (հաճամաթ երմէք). 2. փխ. Ʒ. — մէկը կեղեքել. ձեռքէն ստակ կորզել. 3. երկ. (ցորենի) տերեւները թօթափել: — չ. ՏՏԲ. անյ. **—ung,** էգ. 31. շառատում, շառատած. փխ. կեղեքում. երկ. (ցորենի) տերեւոց թօթափում:

Schröpfer, ար. 22ա. **—in,** էգ. 32. վիր. շառատող. 2. = Schröpfkopf.

Schrot, չ. (ար.) 20. որսի գնդակ (տաշմա). 2. ար—. կոճղ. Բ. կոշտ մանրած ցորեն. Münze von gutem — und Korn արդարակշիռ դրամ. փխ. Mann vom alten — u. Korn հին մարդ, հին գաղափարներով մարդ. Բ. դրամի տաշուկ՝ աւելցուկ. Գ. = Schrotspeck; Դ. կտուրք, կտրուածք, կտտորք. (Säge-)— սղոցանք, սղոցուկ. 2. ար—. լայնք (կտաւի):

Schrot‖büchse, էգ. որս. գնդակի տուփ. Բ. որսի լայնափող հրացան: **—eisen,** չ. (տաշագործի) դանակ. Բ. վեբ. քերիչ: **—flinte,** էգ. որս. = Schrotbüchse, Բ.: **—kleie,** էգ. (ցորենի) խոշոր թեփ, երմուկ: **—korn,** չ. որս. գնդակահատ. Բ. = Schrot, 2. Բ.: **—mehl,** չ. խոշոր ալիւր: **—meißel,** ար. քանդակագործի, փողա(ձեւ) դրոշ: **—schere,** էգ. (թիթեղի) մկրատ: **—speck,** ար. խոզի բարակ ճարպ: **—sieb,** չ. ար—. վառօդի պարզուտ: **—wage,** էգ. ար—. ուղղանկիւնաձեւ գործիք՝ ողաւոր հարթաչափ: **—winde,** էգ. ար—. բեռնաձիգ ճախարակ:

schroten, Նբ. 3Բ. (դբբ. անց. ընդ— geschroten) տա ի շեղ կտրել, կտորներու բաժնել. Բ. մանրել, փշրել. կրծել. Գ. ար—. (ցորենն...) անկանոն մէջ լեւուլ՝ ծեծել, կոշտ մանրել. (փայտ՝ մետաղ) տաշել, ողորկել. (դրամները...) արդարակշռել. 2. Lasten — բեռ գլորել(ով տեղ մը հանել կամ տանիլ). ein Faß in den Keller — (գլորելով) տակառ մը մառան իջեցընել: — չ. ՏՏԲ. անյ. = Բայէն նշանակութեանց հետ. 2. = Einschroten, չ.:

Schröter, ար. 22ա. ար—. կտրող, բաժնող, պատրուրող. Բ. = Schrotmeißel; 2. մառան(էն) գինի իջեցընող (հանող):

Schrötling, ար. 20. մանրած, կտրած. մտ. անգիր՝ անդրոշմ դահեկան...:

schrubbeln, Նբ. 3ա. (սար) գզել: — չ. ՏՏԲ. անյ. (սար) գզելն:

schrubben, Նբ. 3ա. (նաեւ schrubbern) (կարծր աւելով գետինը) շփել. Նա. նաւը՝ նաւուն կողերը շփել՝ մաքրել. 2. ար—. das Holz — փայտը կոշտ քերել:

Schrubber, ար. 22ա. քերիչ. 2.

Digitized by Google

գետափն չփռելու խուզարկուի. նաւ. նաւավարել:

schrúbbern, չբ. չռ. տ. schrubben, ։.

Schrulle, իգ. 33. ցնորք. անհեթեթ մտածմունք, այլանդակութիւն. խենթութիւն (հմմտ. նաև Grille, 2.):

schrúllenhaft, ած. 6. = grillenhaft.

Schrúmpel, իգ. 35. ամ. = Runzel: 2. alte — կարկամած՝ խորշոմած պառաւ:

schrúmp(e)lig, ած. 6. ամ. խորշոմած, կարկամած (տ. runz(e)lig):

schrumpeln, չբ. ն. 3ռ. ամ. = einschrumpfen. | չգ. = einschrumpfen.

schrúmpfen, չբ. ն. եւ նբ. 3ռ. եւ.

schrúmpfig, ած. 6. = runzelig.

Schrund, ար. 13. ռմ. ճեղ. —e, իգ. 35. ծերպ. պատառուածք. ճեղք:

schrúndig, ած. 6. ճեղքուած. — machen (werden) ճեղքել (ճեղքուիլ):

Schub, ար. 13. մղում. հրելը. մղելը. 3—m einen — geben մէկը հրել. 2. ստորկանութեամբ ձեռօք մէկն այլուր փոխադրելը. 3. կանոնաւոր եւ կանոնաւորութիւն. mit կամ in e—m —e alle 9 Kegel werfen մէկ հարուածով 9 կոնն ալ պառկեցնել՝ թաւալել. 3. ձգոց (= Schubkasten). 4. ար. (յգ. անցք.) փուռ մը լի:

Schúbjblech, չ. ար. հնոցի երկաթէ խուփ, ախնակալ: —fach, չ. ձգոց: —karren, ար. (ձեռքի...) սայլակ, ձեռնասայլ: —kasten, ար. = —lade, իգ. ձգոց: —ladenstück, չ. [illegible] (ախտ կառավարութեան)ութիւն: —riegel, ար. հրելու պարզուղ՝ նիգ: —weise, մ. հետզհետէ:

Schúbb(e)jack, ար. 20. կամ 33. աղքատիկ, եղկելի, խեղճ:

schü'chtern, ած. 6. վախկոտ, երկչոտ. ամչկոտ, ամօթխած. անբնական. 2. ար. վայրենի:

Schü'chternheit, իգ. 31. անյ. վախկոտութիւն. անբնականութիւն:

schuf, անհմ. անց. եր. 1. եւ 3. դեմք schaffen-ի:

Schuft, ար. 20. կամ 13. սրիկայ, չարագործ, խաբեբայ:

Schufterei, իգ. 31. = Schurkerei.

schúftig, schúftisch, ած. 6. = schurkisch.

Schúftigkeit, իգ. 31. թշուառութիւն, խեղճութիւն, ցածութիւն:

Schuh, ար. 20. (ֆրանս. [illegible]) հողաթափ. կօշիկ. [illegible]. 2. [illegible] Das weiß ich, wo ihn der — drückt [illegible] ... drücken, 3.; [illegible] ... schieben, z. B. [illegible] ... es — [illegible] հաշուառութիւն զործերով կրնաս (ոտքը բռնած) [illegible] ցընել. 3. (ձիու) [illegible]. 4. յգ. ով. [illegible]. 5. ար. երկաթէ գրուած զործիք. (տախտակ) [illegible]. — der Länge նիզակի գրուած:

Schúbjahle, իգ. հերիւն: —anzieher, ար. կօշկաձիգ: —draht, ար. = Pechdraht. —eisen, չ. [illegible] (երկաթ): —fleck, ար. —flicken, ար. = Flicker, ի.: —flicker, ար. կարկատան: —flickerei, իգ. —flickerkram, ար. հնակարկատանութիւն: —leisten, ար. (կօշիկի) կաղապար: —macher, ար. կօշկակար: —macherei, իգ. կօշկակարութիւն: —naht, իգ. (կօշիկի երկու մասերու միջ բաժան կարը) միջնակարը: —riemen, ար. (կօշիկի) խրաչք. կօշկափոկ: —schmiere, իգ. = Schuhwichse. —werk, չ. կօշիկ. հողաթափ: —wichse, իգ. կօշկաներկ:

Schúhu, ար. 38. ի. = Uhu.

Schúljamt, չ. դպրոցական պաշտօն. մտ. ուսուցչութիւն. վարպետութիւն: —anstalt, իգ. դպրոց: —arrest, ար. (դպրոցական) բանտարկելութիւն: —aufseher, ար. = Schulinspektor; բ. ուսմանց վերակացու, ուսումնապետ: —bildung, իգ. դպրոցական ուսմունք՝ հրահանգութիւն. (eine) gute — haben ուսումնական հրահանգութիւն առած ըլլալ, լաւ հրահանգեալ ըլլալ: —bube, ար. աշակերտ. եւ. մփ. առտահան՝ դասատուական տղայ: —buch, չ. դասագիրք: —direktor, ար. (դպրոցի) վերատեսուչ, վարիչ: —examen, չ. (դպրոցական) քննութիւն: —ferien, յգ. հանգստեան օրեր, ուսմանց դադարում: —frei, ած. —er Tag ազատ՝ հանգստեան օր: —fuchs, ար. ընդ. տափիտտ, խմաստակ: —fuchserei, իգ. ընդ. տափիտտութիւն, խմաստակութիւն: —fuchsig, ած. ընդ. տափիտտական: —gebäude, չ. = Schulhaus. —gelehrte(r)

ար. ուսեալ, հրահանգեալ. ել. մփ. = Schulfuchs. —grammatik, էգ. տարրական քերականութիւն: —haus, չ. դպրոց: —heft, չ. տետրակ: —herr, ար. դպրոցի մը վարիչ. բ. դպրոցաց հոգաբարձու՝ տեսուչ. ե. դպրոցի պաշտպան: —inspektor, ար. դպրոցաց տեսուչ՝ այցելու: —jugend, էգ. աշակերտք: —kind, չ. աշակերտ: —knabe, ար. աշակերտ: —lehrer(in, էգ.), ար. վարժապետ(ուհի), դաստիարակ(ուհի): —lokal, չ. դպրոց. ասյ. մփ. = Schulstube. —mädchen, չ. աշակերտուհի: —mann, ար. դաստիարակ, ուսուցիչ: —mappe, էգ. տետրակակալ: —meister(in, էգ.), ար. վարպետ, վարժապետ. փխ. ել. մփ. իմաստակութեամբ, ուրիշներուն վարդապետող: —meisterlich, ած. ել. մփ. վարդապետական, ամբարտաւան: —meistern, չբ. h. եւ. նբ. ձա-նբք. դպրոցի մը մէջ վարպետութիւն ընել. բ. ել. մփ. ճշտապահ վարուիլ, վարդապետել: —philosophie, էգ. դպրոցական փիլիսոփայութիւն: —plan, ար. ուսմանց ծրագիր: —prüfung, էգ. = Schulexamen. —rath, ար. դպրոցական խորհուրդ. բ. դպրոցական խորհրդական. մտ. ուսմանց տեսուչ: —schrift, էգ. դպրոցաց վերաբերեալ՝ դպրոցական գրութիւն. մտ. = Schulprogramm. —sprache, էգ. դպրոցի լեզու. ել. մփ. դպրոցական ծածկալեզու: —stube, էգ. դասարան: —stunde, էգ. դաս(առութիւն կամ դասախօսութիւն). des Morgens vier —n h. առաւօտ չորս ժամ դաս ունենալ: —übung, էգ. դպրոցական կրթութիւնք, շարադրութիւն: —versäumniß, էգ. բացակայութիւն: —vorsteher, ար. դպրոցի վերակացու՝ վարիչ: —weisheit, էգ. դպրոցական իմաստութիւն՝ հմտութիւն: —wörterbuch, չ. առձեռն բառարան: —zimmer, չ. = Schulstube. —zucht, էգ. դպրոցական բարեկարգութիւն:

Schuld, էգ. ա. պարտք. in —en gerathen, sich in —en stürzen պարտուց տակ իյնալ. bis über die Ohren in —en stecken պարտքերու մէջ թաղուիլ. փխ. die — der Natur bezahlen վճարել զպարտիս բնութեան, մեռնիլ. 2. (ընդ. յգ.) յանցանքն. an wem liegt die —? wessen — ist es? յանցանքն որո՞ւն է, ո՞վ է յանցաւոր. es ist (nicht) meine —, die — liegt (nicht) an mir, ich habe (nicht) — daran յանցանքն իմս (չ)է, ես (չ)եմ յանցաւորը. sich et. zu —en kommen lassen բանի մը յանցաւոր՝ պատճառաւոր գտնուիլ. բ. մեղք, չարիք. անիրաւութիւն. ասյ. մփ. յանցաւորութիւն, պատճառաւորութիւն. 3. ախտ, պատճառ. die schlechten Zeiten sind — daran ասոր պատճառը գէշ ժամանակներն են:

Schuld‖arrest, ար. = Schuldhaft. —beweis, ար. յանցանաց ապացոյց: —brief, ար. = Schuldverschreibung. —buch, չ. չճ. պարտագիրք, պարտատետր, հաշուեգիրք. փխ. unser — sei vernichtet! պարտամուրհակդ կը ջնջեմ, բոլորովին թողութիւն կու տամ: —forderung, էգ. առնելիք: —haft, էգ. (պարտուց համար) բանտարգելութիւն: —leute, յփ. պարտապանք: —los, ած. առանց յանցանաց, անմեղ, անպարտ: —losigkeit, էգ. անմեղութիւն: —schein, ար. —verschreibung, էգ. պարտամուրհակ:

schulden, նբ. ազ. J—m et. — բան մը մէկուն պարտական ըլլալ՝ պարտիլ. 2. et. — բանի մը յանցաւոր՝ պատճառաւոր գտնուիլ:

schulden‖belastet, ած. պարտուք ծանրաբեռնեալ: —frei, ած. պարտքէ ազատ, անպարտ. sich — machen պարտքերէն ազատիլ: —last, էգ. պարտք. ասյ. մփ. ծանր պարտք: —tilgung, էգ. պարտուց ջնջումն:

schuldig, ած. ա. պարտապան, պարտք ունեցող. J—m eine Summe — sein մէկուն գումար մը պարտական ըլլալ՝ պարտիլ. բ. ը. մփ. — et. zu thun բան մ'ընելու պարտաւորեալ. J—m großen Dank կամ Viel — sein մէկուն շատ երախտապարտ՝ շնորհապարտ ըլլալ. գ. —bleiben, փխ. J—m die Antwort — bleiben մէկուն չպատասխանել. 2. յանցաւոր, պատճառաւոր: [= Schuldner.

Schuldiger, ար. ձա—. (ըստ Ս. Գրոց)

Schuldigkeit, էգ. ա. պարտք, պարտաւորութիւն, պարտականութիւն. er hat seine — gethan իւր պարտքը վճարեց՝ կատարեց:

Digitized by Google

schuldigst, մ. ինչպէս որ պէտք է, բստ պարտաւորի։

Schuldner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. (Հմմտ. Gläubiger) պարտապան։

Schule, իգ. 35. դպրոց. hinter (neben) die — gehen, die — schwänzen դպրոց չերթալ, դպրոցէն փախչիլ. բ. դաս. — halten դպրոց ունենալ, դաս տալ. 2. gelehrte — վարժարան, ճեմարան, կրթարան. hohe — համալսարան, նախակրթարան. heute ist keine — այսօր դաս չկայ՝ արձակուրդ է. բ. փխ. 3. in die — nehmen մէկը կրթելն յանձն՝ վրան առնուլ. durch die — gelaufen sein բէկ մը բան սորված ըլլալ. 3. (դրքի անուն.) — des Klavierspieles ջութակ՝ ... դաշնամուրի. 4. = Baum-, Pflanzschule; 5. ծաղկաստան (Հրէից)։

schulen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. 3. — կրթել, վարժել, մէկն ուսուցանել. 2. (ein Pferd) — ա) (ձի...) հրահանգել, վարժեցնել. բ) վարժքի խուրծել։ Բ. — նբ. եւ չբ. ծ. դաս տալ. բ. դասի դպրոց երթալ, սորվիլ։ Գ. — չբ. ծ. թափառիլ, ծածկուիլ. խեղդել՝ չել նայիլ. — laufen ա) դպրոց չերթալու համար պահուըտիլ. բ) նոյ. der Wind läuft — հովը դարձեր է։

Schü'ler, ար. 32ա. —in, իգ. 32. աշակերտ(ուհի). 2. աշակերտ (փիլիսոփայի մը վարդապետութեան կողմնակից)։

schü'lerhaft, ած. 6. աշակերտի, համբակի. մ. աշակերտօրէն։

Schü'lerhaftigkeit, իգ. համբակութիւն, աշակերտի անկատարութիւն։

Schü'lerschaft, իգ. 31. աշակերտութիւն. 2. աշակերտք։

Schulter, իգ. 35. ուս. փխ. 3. über die — ansehen, auf beiden —n tragen տ. Achsel, 2.; breite —n haben թիկնաւէտ՝ թիկնեղ ըլլալ. 2. բրդ. Տրդ. թիկունք (ամրութեան)։

Schulter‖bein, չ. անդր. ոսկոր։ —**binde**, իգ. ա. լայնականամար, ուսաբնդանութ կամար. բ. կէթ. բաղկակալ։ —**breite**, իգ. ուսի լայնութիւն, թիկնաւէտութիւն։ —**gelenk**, չ. գծ. ուսոյնդաման կամար։ —**knochen**, ար. = Schulterbein.

—**wehr**, իգ. նոյ. (ռազմագիտ.) երկու կողմաթիւն։ —**weite**, իգ. ուսոյ լայնութիւն։

schultern, նբ. 3ա. ուսին վրայ դնել. բարձել. դբ. (das Gewehr) — զէնք յուսն առնել՝ կրել։ — չ. 33բ. ած. չ... զբ. զէնք կրէք։

Schultheiß, ար. 33. **Schulze**, ար. 33. գիւղապետ, գիւղաւագ։

Schulzenamt, չ. գիւղապետութիւն, գիւղաւագութիւն. բ. գիւղապետի բնակութիւն։

Schund, ար. 30. (կաշիէ բերթում՝ համբաւած կարգումներ) բերթուք. 2. փխ. անօգուտ՝ չնչին իրք. աղբին վաճառք։

Schuppe, իգ. 35. թ. (ձկանց) թեփ. (ձկանց) խորխ. բ. —n, յգ. թեփուկ, թեփք (մորթոյ). փխ. die —n sind ihm von den Augen gefallen աչքը բացուեցաւ, աչաց կեղեւանքն ինկաւ, պատրանքներ խնդան. գ. (ճարտարապ.) կղկղանք. դ. (երկաթի...) գեղուցիւն, նշխարան։

Schü'ppe, իգ. 35. թի(ակ) (= Schaufel). 2. խղ. = Pick, 2.

schuppen, նբ. 3ա. 3. — (նաեւ schüp(p)sen, 3ե.) մէկը մղել. հրել. բ. մտ. sich — փբ. բերուքիլ. քորել. 2. —n sich — ձկան մը թեփերը մաքրել, թեփաթափել (նաեւ փբ.). die Haut schuppt sich մորթը թեփ կը թափուի։

Schuppen, ար. 33բ. ամբարանոց. կառատուն։

Schuppen‖flechte, իգ. դղ. քարաքոս (Cetraria islandica)։ —**förmig**, ած. թեփաձեւ։ —**grind**, ար. ... քերպեկ։ —**pelz**, ար. (լուացող կենդ...) թեփ մորթ։ —**thier**, չ. թ. թեփաւոր անասուն. բ. թեփամորթ (Manis)։

schuppicht, ած. 6. թեփային, թեփաւոր։

schuppig, ած. 6. թեփոտ, թեփալից։

Schup(p)s, ար. (եղ. 8. յգ. 18.) մղում, հրելք։

schup(p)sen, նբ. 3ե. տ. schuppen, 1. ա.։

Schur, իգ. 31. երէխ. կարծմ, խուզում. Zeit der — կտուրքի. բ. գեղմ. ասր, բուրդ. է. պղտ. (խուզ...)

Digitized by Google

հնձում. հնձած. յօդք (ոստոց). դ. (աստուէից) յապաւեալ թթաւութիւն. յապաւումք:

Schü'r‖baum, ար. կայծակխառնիչ, (հնոցի) երկմնանի: **—herd**, ար. հնոցակն, հնոցի կրակերող: **—holz**, չ. արծարծող (կրակ բորբոքելու փայտ): **—zange**, էգ. ունելիք:

schü'ren, նբ. 3ա. խառնձողներով խառնել. (կրակն) արծարծել, բորբոքել, գրգռել (նաև փխ.):

Schü'rer, ար. 22ա. արծարծող, բորբոքող (նաև փխ.):

Schurf, ար. 13. (երկիրի...) խոռոչ, պատառոտուած, (հողի) ճեղք. մն. (հանք՝ բոլ գտնելու համար) պեղում, բրած. 2. ռմկ. կարած, յօշուած. 3. քերթած, ցաւած:

schü'rfen, նբ. չբ. h. ռմկ. բլ. 3ա. (երակ գտնելու համար) պեղել, բրել. 2. քերթել, ցաւել:

Schü'rfer, ար. 22ա. բլ. երակախնդիր, բրող, պեղող:

schüri(e)geln, նբ. 3ա. ընփ. 3. — մէկը նեղել, անհանգիստ ընել:

Schü'rke, ար. 8ա. ստահակ, խարդախ, խարեբայ:

Schürken‖streich, ար. **—that**, էգ. ստահակութիւն, խարդախութիւն (= Schurkerei):

Schurkereí, էգ. 31. խարէութիւն, խարդախութիւն (տ. Schuftigkeit):

schúrkisch, ած. 6. խարեբայ, խարդախ խարէական:

schúrren, չբ. s. եւ h. 3ա. (շշուկ հանելով) սահիլ, շարժիլ:

Schurz, ար. 13. (ծածկոյթ մերկութեան) միջապատ. 2. առխգած, սփածանելի, գոգնոց. 3. ռ. խառնանեալ՝ կապեալ շուէք. բ. եղլ. խողերամ, խողեան (մեւնոյն հասակաւ). 4. ռմկ. (= Rauchfang):

Schü'rze, էգ. 35. = Schurz; մն. գոգնոց, առխգած. բ. փխ. ընփ. աղջիկ. hinter jeder — herlaufen, in jede — verliebt sein իգասէր՝ կնասէր ըլլալ:

schü'rz‖en, նբ. եւ sich — փբ. 3փ. կրկնել, ի վեր պարզել. հանգրիձել, ամփոփել. բ. փխ. sich — կազմիլ, պատրաստուիլ. 2. հանգուցել, կապել. e—n Knoten — հանգոյց մ'ընել՝ կապել (նաև Բփ.): — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, էգ. 31. = Բային նշանախօ–Բիւանց հէփ. մն. Բփ. հանգոյց, կնճիռն:

Schuß, ար. 14. արագ շարժում, ընթացք, ճեպ(ում), խոյացում. ուժգին վազք, սաստում. in — kommen (ցատկելու... համար) ոյժ առնուլ. փխ. ոկոխիլ, գրգռիլ, շարժիլ. 2. աճում (անկոյ). բ. նորընծիւղ շառաւիղ, բուղխ. 3. (հրացանի) հարուած. ը. մփ. ձիգ. scharfer — գնդակաւ՝ գնդալից արձակելը. e—n — thun (հրացան...) արձակել. բ. վէրք, խոց (հրացանաւ). է. (հրացանի...) լեցք. (հրացան...) լեցընելը. փխ. er ist keinen — Pulver werth անպիտան մարդ մըն է, բան մը չ'արժեր. փ. ուղղութիւն, տարողութիւն (հրացանի...). ե. եՔբեռ շոփ յփ. անփխ. zwei Büchsen— weit երկու հրացանի տարողութեան հեռաւորութեամբ. ich möchte nicht zwei — Pulver daran wenden գանկ մ'ալ չեմ տար. գ. փուռ մի լի. ե. փխ. ընփ. e—n — haben բախտած ըլլալ. 4. (տողոց խաղալու) գնդակ. 5. ռոփ. թեզան (թել, զոր կկոցը առէջի մէջէն կ'անցընէ):

schuß‖fest, ած. անվնաս ի գնդակէ. բ. անխոց, անգծելի, անվիրաւորելի: **—(ge)recht**, ած. ուղիղ, ճիշդ. բ. որուն հրացանաւ կրնայ հասնուիլ: **—kanal**, ար. ձգափող (հրացանի...): **—mäßig**, ած. **—recht**, ած. = schußgerecht. **—waffe**, էգ. հրազէն: **—weise**, մկ. ոստոստմամբ, միջահատութեամբ. փխ. ըստ հեշտի, ըստ բերմանն: **—weite**, էգ. (հրձգութեան) տարողութիւն:

Schü'ssel, էգ. 35. պնակ. սկաւառակ. բ. խորտիկալից պնակ, խահ. 2. tiefe — խեցաս, գաշխուրան, սկուտեղ. 3. ռմկ. թի (փռան):

Schü'ssel‖flechte, էգ. բյ. ծափքոս (Lecanora): **—freund**, ար. ընփ. հացկատակ, պատառաքայծ: **—jagd**, էգ. ընփ. հացկատակութիւն: **—schrank**, ար. պնակադարան: **—wärmer**, ար. կրակակալ:

Schússer, ար. 22ա. = Klicker.

Schúster, ար. 22ա. կօշկակար, կարուակ. ռոյ. տ. Leisten, Rappe, 2.; 2. խղ. — werden երկու խաղ կորսընցընել, կապուտ՝ թուատ ըլ-

լալ. 3. ի. — Schabe; բ. ի. (= Holzbock) այծեղջիւր։

Schusterarbeit, էգ. կարուակութիւն, կարուակի գործ։ —**kneif**, ար. կարուակի կարոց։

Schusterei, էգ. 31. անյ. կօշկակարութիւն։ [լալ. կօշիկ կարել։

schustern, չբ. h. 3ա. կօշկակար ըլ-

Schute, էգ. 35. ն—ւ. տափանաւ։

Schutt, ար. 20. անյ. աւերակք, փլածք (մօլօզ). կրեալ՝ պեղեալ հող, պեղված. փլուզեալ կոյտ, փլած (գ.). աւերակ, փլատակք, աւերած. 2. եզ. (ցորենի) շեղջ։

Schüttabladeplatz, ար. հասարակաց կուտոց՝ կուտելու վայր։ —**haufen**, ար. փլատակք, աւերակոյտ. in e—n — verwandeln յաւեր դարձուցանել։ —**kärrner**, ար. փլածակիր։ —**winkel**, ար. կուտոց, աղբերոց։

Schüttboden, ար. եզ. ցորենոց. բ. ոչմ. կրեալ՝ բերեալ հող։ —**stroh**, չ. խշտիք, խշտեաց յարդ (տանատնոյ տակ)։

Schütte, էգ. 35. եզ. = Schuttboden; 2. (յարդի) խուրձ. 3. տարափ։

Schüttelfrost, ար. ախտ. սարսուռ, դողդողում (ջերման)։ —**werk**, չ. ար—. ցնցող, թօթափող (գործի)։

schütteln, նբ. չբ. h. եւ sich — գբ. 3ա. ցնցել, թօթուել, թօթափել. 2. = rütteln, ա.; J—m die Hand — մէկուն ձեռքը թօթուել. den Bauch —, sich — թալանալ ի ծաղու է. nun schüttle Dich! ծն, շարժէ. es schüttelt mich կը դողամ՝ զարհուրիմ։ — չ. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. = Rütteln, չ.; ցնցում։

schütten, նբ. չբ. h. եւ sich — 3բ. հեղուլ, թափել, լեցընել. sich auf Erde — գետնին փռուիլ. 2. լնուլ. հոսել. ein Behältniß leer (voll) — աման մը պարպել (լնուլ). s—n Grimm über (auf) J. — իւր կատաղութիւնը մէկուն գլուխը թափել. s—n Kummer in J—s Schoß — իր ցաւերն ուրիշին հաղորդել, սիրտը մէկուն բանալ. անդ. բ. es schüttet յորդառատ կ'անձրեւէ. 3. (քանի մ'անասնոց) ծնանիլ, ցնկնիլ. 4. e—n Damm — թմբել. թումբ կանգնել. 5. das Getreide schüttet reichlich ցորենն առատ է. 6. ցորեն վարձ տալ (կառավարչաց՝ մշակաց). 7. (տապրի... մարդ... մանող արջառներըը) բանտարկել. ի պահ արկանել. 8. = schütteln. — չ. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. = բայից նշանակութեանց հետ։

schüttern, չբ. h. 8ա. դողալ. սարսափել. սարսիլ. երերիլ։ — նբ. դողացընել (տ. erschüttern)։ — չ. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. դող(ում), երերում։

Schutz, ար. 20. անյ. Ա. պաշտպանութիւն, հովանաւորութիւն. J. in s—n — nehmen մէկն իւր պաշտպանութեան տակ առնուլ. մէկը պաշտպանել. 2. պատսպարութիւն, ապահովանութիւն. ապաստարան, ձեռնկալութիւն, նեցուկ. բ. ապաւէն, ապաստան(արան). Gott nehme Sie in s—n heiligen —! Աստուած պահպանէ զձեզ. — suchen unter e—m Baume ծառի մը տակ ապաւինիլ. unter dem —e der Nacht գիշերուան նպաստելովը՝ օգնութեամբը։ Բ. —՛ար—. սահմանք, (լեռ աղօրեաց) սահմանագուած։

Schutzbaum, ար. նեցուկ։ —**befohlene(r)**, էգ. պաշտպանեալ. բ. հովանաւորեալ. գ. հ. պր. ձեռնասուն. պաշտպանեալ։ —**blattern**, յգ. բժշ. պատուաստ, պատուաստում։ —**blech**, չ. ար—. (հնոցի առջեւ) հրարգել։ —**brett**, չ. = Schutz, Բ.։ —**brief**, ար. պաշտպանագիր. ապահովագիր։ —**dach**, չ. = Schuppen; բ. պաշտպանութեան յարկ. գ. (խանութներու... առաջնակողմը) քիւ։ —**damm**, ար. պաշտպանող՝ պատսպարող թումբ. բ. ը. մփ. ներքնաթումբ։ —**engel**, ար. պահապան հրեշտակ։ —**falle**, էգ. = Schutz, Բ.։ —**gatter**, չ. = Fallgatter. —**geleit**, չ. ապահովագիր։ —**gerechtigkeit**, էգ. պաշտպանութեան իրաւունք։ —**gitter**, չ. (ծխանի երկաթեայ) վանդակապատ։ —**heilige(r)**, գ. պաշտպան սուրբ։ —**herr**, ար. պաշտպան, խնամակալ, գերիշխան։ —**hütte**, էգ. ապաւինարան։ —**krieg**, ար. պաշտպանողական պատերազմ։ —**los**, ած. անտէր. անօգնական։ —**mann**, ար. քաղաքա-

Digitized by Google

պահ։ —mauer, իգ. պատուար։ —mittel, չ. յառաջնապահ դեղ։ —ort, ար. ապաւէն։ —patron(in, իգ.), ար. = Schutzheilige(r). —pfand, չ. գրաւական։ —pocken, իգ. յգ. = Kuhpocken. —rede, իգ. ջատագովութիւն։ —redner, ար. ջատագով, պաշտպան։ —wache, իգ. պահապանք։ —waffe, իգ. պաշտպանութեան զէնք. փխ. միջոց։ —wehr, իգ. ա) = Schutzwaffe; բ) պատուար, թումբ (նաեւ փխ.)։

Schütz, ար. 33. = Schütze.

schü'tzbar, ած. 6. պաշտպանելի, պատսպարելի։

Schü'tze, Ա. ար. 34. ժռն. որս. հրացանաձիգ. ջհն. որսորդ, թեթեւազէն (զօրական). ը. ժփ. արձակամարտ, հրացանակիր, արձակազէն. բ. = Armbrust-, Bogenschütze; 2. խղ. (= Läufer) դրօշակիր (ի ճատրակի). 3. խարբերայ, խարդող. 4. աստղ. Աղեղնաւոր. 5. պահապան. (Flur-)— մարգապահ, դաշտապահ։ Բ. — իգ. 35. ար—. = Schütz; բ. (նաեւ ար. 34.) ատփ. կկոց, բարակ ([illegible])։

schü'tzen, նբ. եւ sich — կբ. 3ա. պաշտպանել, հովանաւորել, թեւարկել. 2. պատսպարել, ապահովել. 3. gegen (vor կամ wider) et. — մէկը բանէ մը պահպանել. sich gegen die Kälte — ցրտէն պատսպարուիլ. 3. ար—. (ջուրն) արգելուլ, կասեցընել. das Wasser, նաեւ die Mühle, das Rad — (աղօրիքի) ջուրը դադրեցընել։ — չ. 22բ. անյգ. = բային նշանակ—բխ—անց հեփ։

Schü'tzen‖bruder, ար. արձակազէն։ —gilde, իգ. արձակամարտք։ —graben, ար. ջհն. (բերդի) փոս՝ խրամ։

Schü'tzenschaft, իգ. 31. արձակամարտութիւն. 2. արձակամարտք։

Schü'tzer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. պաշտպան։ [ձեռնական։

Schü'tzling, ար. 20. պաշտպանեալ,

schwabb! մջ. ընփ. շա՜չ, ճօ՜ղփ։

Schwabbelei', իգ. 31. շաղփաղփութիւն։

schwa'bbeln, չբ. h. 3ա. = quabbeln; 2. շաղփաղփել։

Schwa'bber, ար. 22ա. նաւ. շուանաւել. 2. նաւաւլող (նաւաստի)։

schwa'bbern, նբ. 3ա. (նաւ շուանաւելով) աւլել. 2. = schwabbeln.

Schwa'be, իգ. 35. կն. գիշերական ուտիճ (Periplaneta orientalis)։

Schwa'ben, չ. 22բ. ալխ. Շուաբիա։

Schwa'benalter, չ. քառասնամեայ հասակ. ը. ժփ. հասուն հասակ։

schwach, ած. 6. բղղ. schwä'cher, գրգ. schwächst, տկար. —e Seite տկարակողմն (եւ փխ.). 2. անոյժ, անզօր. դիւրաբեկ, դիւրաքակ, խարխուլ, նուաղ(եալ). աժգոյն (գոյն). աղօտ (լոյս). անտարոյգ, շնչին. բժշ. անօսր, յամր (զարկ երակի, շնչառութիւն). չն. չմշակուելի. քիչ ծախուող (վաճառք). բ. փ.է հեփ. —er Augenblick տկարութեան վայրկեան, տկարութիւն. —e Brust տկար կուրծք. auf den —en Füßen stehen փ. Fuß, 2.; —es Gedächtniß տկար յիշողութիւն. — werden տկարանալ. es wurde ihr — մարեցաւ։

schwa'ch‖herzig, ած. տկարասիրտ, յողդողդ, տկար։ —köpfig, ած. տկարամիտ, անհասկ։ —muth, ար. = Kleinmuth. —sichtigkeit, իգ. ըլշակնութիւն, վատատեսութիւն։ —sinn, ար. տկարամտութիւն, պակասամտութիւն։ —sinnig, ած. = schwachköpfig.

Schwä'che, իգ. 35. տկարութիւն. 2. փ. schwach, 2.; դիւրաբեկութիւն, անզօրութիւն. բնխ. = Impotenz; 3. = schwache (փ. նոյնը 1.) Seite.

schwä'ch‖en, նբ. եւ sich — կբ. 3ա. տկարացընել. 2. անզօր՝ անոյժ ընել, ջլատել, մեղկել, նուաղեցընել, յամրացընել, ցանցառ՝ անօսր ընել. էրփ. (վկայութիւնը) տկարացընել. բ. ար—. die Farben — գոյները մեղմացընել, աղօտացընել. 3. = an seiner Ehre kränken (փ. նոյնը); բ. e—e Jungfrau — կոյս մը ապականել՝ խարդաւանել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակ—բխ—անց հեփ. տկարացընելը. ջլատանք։

Schwä'cher, ար. 22ա. տկարացընող. հրապուրիչ. խարդաւանիչ (աղջկան)։ [տկարութիւն։

Schwä'chezustände, ար. յգ. 13. ախտ.

Schwä'chheit, իգ. 31. = Schwäche, 1—3.; 2. e—e — für J—m haben մէկուն

Digitized by Google

միտուութիւն՝ հակում ունենալ (միտութենէ յաղթահարիլ). 3. —en պատրանք:

Schwächheits|fehler, ար. տկարութեան յանցանք: —sünde, էգ. նր. տկարութեան մեղք:

schwä'chlich, ած. 6. (մարմնով) տկար, դէրդ, քնքուշ. հիւանդոտ:

Schwä'chlichkeit, էգ. 31. տկարութիւն. հիւանդոտութիւն. geistige — տկարամտութիւն:

Schwä'chling, ար. 20. տկար՝ հիւանդոտ մարդ:

Schwáden, ար. 22ա. Ա. երկ. ծոր, ձոր (հնձելու ատեն արտօրայէն ինկած ցորենի կոյտեր). in — legen ձարել, ձորթափել: Բ. — = Brodem; ար—. Բլ. ժանտահոտ բուրում (ի բանս), ժահ: Գ. — ալ. = Mannagras; Բ. — Fennich.

Schwáden|ban, ար. ձիակորեկի մշակութիւն: —machen, չ. երկ. ձորել, ձորթափել:

Schwadrón, էգ. 31. զին. հեծելագունդ, հեծելոց գումարտակ:

Schwadronéur, ար. 38. պոռոտախօս, մեծաբան:

schwadroni(e)ren, չբ. h. 3ա. թափառել. 2. պոռոտախօսել, մեծաբանել:

Schwáger, ար. 21. քեռայր, ան. եղնայ (եւէչնիէ). Բ. տագր (բոյն). Գ. աներ(ձագ) (եղբայր հարսին) (բոյն, զերմէն բարբառով). Դ. քենեկալ (երկու քերց այր) (գաւառական):

Schwägerin, էգ. 32. տալ (քոյր փեսային, կէօրէ՛մէ). Բ. քենի (քոյր հարսին, դալուրճ). Գ. նու (եղբօր կին). Դ. ներ (երկու եղբարց կանայք, եւրնէ). 2. հնոյն ար. չ. մղ. բարեկամ. Բ. ընդ. ազգական:

Schwägerschaft կամ **Schwä'gerschaft**, էգ. 31. քեռայրութիւն, տագր ընկեր, եւն. ը. մղ. ազգականութիւն. 2. քեռայր, տալք, եւն:

Schwä'ger, ար. 22ա. ցեց—. —in, էգ. 32. = Schwiegervater, -mutter; 2. (յորջորջանք երկու անձանց՝ որոնց աղջիկ կնագրու ամուսին են). wir sind — խնամի ենք:

Schwálbe, էգ. 35. ծիծառն (Hirundo). 2. ընդ. ապտակ (= Ohrfeige):

Schwálben|falke, ար. բն. — Gabelweihe. —flug, ար. ծիծառաի թռիչ: —nest, չ. ծիծառան բոյն. անգղ. բոլորակ խառաշ (ըղեղլի). զին. (երաժշտաց) ուսազիր: —schwanz, ար. ծիծառաի տուտն. 2. էի. ընդ. երկար ագեւոր մեկնոցակ. 3. բն. = Gabelweihe; բ. մազաւօն (թիթեռ) (Papilio machaon). 4. ար—. Երզ. (բոլորշի) երգ: —stein, ար. հք. ծիծառնաքար:

Schwalch, ար. 20. ը. մզ. — Schwelger(ei); 2. բոցանց, հնոցի ծակ:

Schwall, ար. 20. անյ. (ջրոյ) անուռ, յորդահոսանք. կոյտ. կուտակութիւն (ջրոյ...). — von Flammen բոցերու յորձանք՝ հեղեղ. էի. — von Redensarten, Worten խօսքերու հեղեղ, երկայնաձիգ բանք. 2. ար—. յփ.ալ. = Nebenkanal; բ. կղկղանք (մուտաղաց):

Schwamm, ար. 13. սպունգ. էի. e—n — im Leibe haben շատ խմել. 2. ալ. = Pilz; 3. — Feuerschwamm; 4. ախտ. (աւերող մոխ ի մարմին) ուռեկ, սնկածին. 5. ընդ. der ganze — բոլոր եղածն, բոլոր պատմութիւնը. 6. անբյ. = Kastanie, 3.

schwamm, 1. եւ 3. դէմք եղ. անկ. անց. schwimmen.

schwámm|artig, ած. ծակոտկէն, սպունգանման: —gewächs, չ. ախտ. = Schwamm, 4.; —halter, ար. ձըբ. սպունգակիր: —händler, ար. սպունգավաճառ: —stein, ար. հն. սպունգաքար:

Schwä'mmchen, չ. 22բ. (նուազ. Schwamm) սպունգիկ. մնծ. ախտ. = Mundschwamm.

schwámmicht, **schwámmig**, ած. 6. սպունգական, ծակոտկէն. անգղ. խոռոչաւոր. ախտ. ռնկաւոր, սնկամիս ուռեցող. —e Gewebe սնկածկերայ հիւսուած:

Schwámmigkeit, էգ. 31. անյ. սպունգականութիւն, ծակոտկէնութիւն:

Schwan, ար. 13. կամ (մնծ. բնա.) 33. կարապ, կարապ. բ. էի. հոյակապ բանաստեղծ. — von Mantua Վիրգիլիոս. 2. կարապանման (եւ ապիակ) էր:

schwán|en, չբ. h. 3ա. անդ. բ. mir schwant et. բան մը կը կասկծեմ՝ կը

գուշակեմ, նախազգացում կ'ունենամ. 2. գոլորշանալ, ցնդիլ (գինւոյ)։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. նախազգացում. ցնդում։

Schwänen‖bett, չ. փետուրալից անկողին։ —gesang, ար. —lied, չ. երգ կարապի. փխ. (բանաստեղծի...) վերջին երգ։ —hals, ար. կարապի պարանոց. բ. ար. (գալ... բռնելու երկաթի ծուղակ) կափուլ. գ. վրբ. պորկատուց (գործի ինչ)։

Schwang, ար. 20. անյ. գործածեալ միայն գրծ. in-ով. = Schwingung, Schwung; չ. օ. e—e Glocke in — bringen զանգակ մ'երերել՝ տատանել. 2. փխ. in — sein գործածական՝ ընթացիկ ըլլալ, ի գործածութեան ըլլալ։

Schwáng‖baum, ար. ար—. բառնալէք, կրելէք։ —bett, չ. (կախաղանաւ անկողին) ճօճք, ճօճանկողին։

schwánger, ած. 6. յղի (տ. այլեւայլ բայ. Hoffnung, 3.; Umstand). — sein kann geben յղի՝ ծնցուոր ըլլալ. hoch — sein ծննդաբերելու՝ ազարբերքի մօտ ըլլալ. փխ. mit Unglück — դըժբախտութեամբ լի. mit großen Plänen — gehen մեծամեծ ծրագիրներ մտածել՝ խորհիլ։

Schwä'ngerer, ար. 22ա. հայր (մանկան), յղացուցիչ։

schwä'ngern, նբ. 3ա. յղի ընել, յղացուցանել (ոսկերաբար էչ. մր.). փխ. արգասաւորել, բեղնաւորել. բ. քմ. մռն. տոգորել, թաթաւել։

Schwángerschaft, իգ. 31. յղութիւն, յղի ըլլալը։

Schwä'nin, իգ. 32. (իգ. Schwan) էգ կարապ։

schwank, ած. 6. բարակ, տեղին անդին շարժող (մարմին). կակուղ, դիւրաթեկ. նուրբ, մախտ, ակար. 2. երերուն, դողդողուն, խախուտ։

Schwank, ար. 13. (շարանիւթ) խաղ, ննձգ. կատակ, խեղկատակութիւն. ևբ. ծաղրալից թատերախաղ, զաւեշտ. կատակաբանութիւն. er steckt voller Schwänke հազարումէկ խեղկատակութիւն կ'ընէ։

Schwánkmacher, ար. ծաղրածու, խեղկատակ։

schwánk‖en, չբ. h. 3ա. դողդողել, երերալ, գեդեւիլ. 2. ծփիլ, յերերի կալ. բ. (նաւեւ մագնիսի ծանրաշափի) ճօճիլ, տատանիլ. գ. (բան մ'ընտրելու) վարանիլ, տարտամուսիլ, յերկբայս՝ երկմիտ ըլլալ, ծփիլ. վճ. die Preise — գիները կը փոխուին։ —d, ընդ. եւ ած. դողդողուն, երերուն. փխ. վարանեալ, երկմիտ, անստոյգ, փոփոխական. 2. անորոշ, անկայուն։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց հետ։

Schwä'nling, ար. 20. ն—չ. Schwan կարապի ձագ, կարապուկ։

Schwanz, ար. 13. ձետ, ագի, պոչ. բ. վերջին մասն, ծայր (հկ—նչ. Kopf). գ. տուտն (թռչնոց...). դ. տտորոտ, քղանց (հանդերձից). ե. բանաստեղ, կոթ. 2. փխ. ընդ. J—m den — streiche(l)n մէկին շողոքորթել՝ փաղաքշել. den — zwischen die Beine nehmen պրծիլ, ազատիլ. առկ. kommt man über den Hund, kommt man auch über den — գետէն անցանք առուէն պիտի խեղդուինք, շատ ընողն քիչն ալ կ'ընէ. բ. չին. — der Blocklaffete հրասայլի բուն. փխ. Geld auf den — klopfen անխնայ ճամբով ստակ դիզել։

Schwánz‖bein, չ. ադր. կկոակր։ —ende, չ. ագեծայր։ —meise, իգ. ին. երկայնատուտ թուխկատար (Parus caudatus)։ —stück, չ. ագեմասն. բ. — des Hammels ոչխարի դմակ. չին. հրասայլի բուն։

Schwä'nzchen, չ. 22բ. (ն—չ. Schwanz) մանր պոչ՝ ագի. տղ. կոթունիկ։

schwä'nzeln, չբ. h. 3ա. պոչը շարժել, ագին գալարել. 2. նազել, սիգալ, տամաարել, կոտրատուիլ։

Schwä'nzelpfennig, ար. 20. միայն գրծ. —e machen անխնայ ճամբով ստակ շահիլ։

schwä'nzen, չբ. h. եւ նբ. 3է. դասարկ շրջել, ընդվայրայած դասարկապորտ ըլլալ. die Schule — դպրոցէն փախչիլ, դպրոց չերթալ։ — նբ. ագեւորել։ geschwänzt, ընբ. անց. եւ ած. 6. ագեւոր. տղ. կոթնաւոր։

schwáppen, չբ. h. 3ա. ընդ. das Wasser schwappt aus dem Eimer դոյլէն կը զեղու՝ կը թափի. —d voll թաթաւղուն զեղուն. 2. անփ. վրբ. թարախիլ

խղխայթիլ։ — Հ. 22Բ. անյ. խըղխայթում։

Schwär, ար. 20. Schwä're, էգ. 25. = Geschwür; 2. ախտ. = Furunkel.

schwä'r||en, չբ. ի. եւ ս. 2ի. (Ներ. սհմ. 3. դէմ. schwiert; անց. սհմ. եւ ըղձ. schwur, schwüre). ախտ. ի. խղխայթիլ, խղխայթ կապել. ս. թարախիլ, խղխայթիլ։ — Հ. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ։

schwä'rig, ած. 6. թարախալից։

Schwarm, ար. 13. գնդակ, պարս (մեղուաց). Բ. (ուրիշ անասնոց) գունդ, դասակ, երամակ. Գ. խուռն բազմութիւն, ամբոխ (մարդկան). 3. = Saus und Braus.

schwármweise, մկ. պարս պարս, գունդ գունդ։

schwä'rmen, չբ. է. եւ ս. 3ա. (Հոն հոն) վազել, դիմել, ընթանալ. (մեղուաց) պարսել, գունդ գունդ դուրս ելլել. Բ. չորս կողմը թռչիլ. die Bienen — um den Stock մեղուք փեթակին չորս կողմը կը թռչին. Գ. (թիթռանց...) թռչտիլ. (ծաղիկներու վրայ) թրթռալ. (մարդկան) յածիլ, թափառիլ, շրջիլ. Դ. անդ. Բ. es schwärmt von Menschen auf der Straße փողոցները մարդկամբ լի են. 2. շուայտիլ, զեղխութեամբ ապրիլ. 3. փխ. er schwärmt կը բարբանջէ՝ բանդագուշէ։ — Հ. 22Բ. անյ. = Բային նշանակութեանց հետ։

Schwä'rmer, ար. 22ա. (—in, էգ. 32.) յեղյեղուկ, սիրահար. Բ. զբօսասէր, զեղխ, բանդագուշող, ցնորող, գանդաչող. մոլի, հարեալ (ի...). մռն. Յն. մոլեռանդ. 2. կն. սփինքս (= Abendfalter). 3. ար—. օձաձեւ (հրափամփուշտ)։

Schwärmeréi, էգ. 31. դատարկաշրջութիւն, դատարկապորտութիւն, թափառանք. 2. ցնորք, բանդագուշանք. հիացում, յափշտակութիւն. 3. religiöse — մոլեռանդութիւն։

schwä'rmerisch, ած. 6. բանդագուշական, ցնորական. մոլեռանդական, մոլեկան. մկ. մոլեգին, մոլեռանդութեամբ։

Schwárte, էգ. 35. թանձր եւ կարծր մորթ. (Schweins-, Speck-)— (խոզի) խորխ. Բ. փխ. ընդ. J—m auf die — klopfen = prügeln; fressen, hungern (J. prügeln), daß e—m die — knackt սաստիկ՝ չափէ դուրս ուտել... քաղցնուլ (մէկը ծեծել). Գ. յոռի՝ հին մատեան. 2. դալարիք, դալարազեղ վայր։

schwártig, ած. 6. դոնդողամած։

schwarz, ած. 6. (Բղդ. schwä'rzer, Գերդ. schwä'rzest) սեւ. 2. սեւցած. սեւադոյն. փխ. տխուր, աղօտ, նսեմ, մթին. Բ. ախտ. —e Blattern յն. ծաղիկ (ախտ). —e Wäsche աղտոտ՝ աղտեղի. լուացք. Գ. Բայերու հետ. 3. bei J—m — anschreiben = anschwärzen; ար—. Kupfer — machen պղինձը հալեցնել՝ հալեցնելով սեւցնել. — werden սեւնալ. փխ. von der Sonne — werden արեւակնանկեզ ըլլալ. եղջ. — werden (ցորենը) խանդարիլ, սեւնալ. Դ. der (die) —e, ein —er, 6. ա. = Neger(in); Բ. սեւազգեստ եւ սեւադէմ մարդ. Գ. = Rappe, 1.; 2. das —e des Auges բիբ. 3. —Հ. անփխ. dunkles — (հկ—նշ. bunt) սեւ. in — սեւահանդերձ, սգահանդերձ։

Schwárz||auge, չ. սեւ աչք. Բ. սեւաչուի։ —braun, ած. եւ չ. սեւագորշ։ —brot, չ. սեւ հաց։ —druck, ար. ար—. (հկ—նշ. Farbendruck) սեւատպութիւն։ —holz, չ. (հկ—նշ. Lichtholz) = Nadelholz. —kunst, էգ. = schwarze Kunst (տ. նոյնը. 5.). —rauchen, չ. (ծխափողի վարի մասը) ծխով սեւցնելը։ —rock, ար. սեւահանդերձ (մարդ). ռմկ. ծղրէ. սեւազգեստ քահանայ։ —roth, ած. շառատ, սեւակարմիր։ —rothweiß, չ. երեքգունեան (դրօշ)։ —schmelz, ար. ար—. (ոսկերչաց) սեւախառնուած։ —seherei, էգ. յոռետեսութիւն, յոռեմոլութիւն։ —tanne, էգ. տէ. = Rothfichte. —wald, ար. եղեւնաստան։

Schwä'rze, էգ. 35. սեւութիւն. փխ. տխրութիւն, թախծութիւն. 2. սեւ բիծ. 3. եղջ. վարսակի հիւանդութիւն (որով հասկը սեւ փոշւոյ կը դառնայ), ժանգ, դալուկն, անխահարութիւն. 4. ար—. սեւ գոյն՝ ներկ. տպ. սեւակ, (տպագրութեան) թանաք. — auftragen թանաքել, սեւակ զարնել՝ քսել։

schwä'rz|en, նբ. չբ. h. եւ sich — էբ. 3է. սեւցընել. էէ. տխրեցընել, համբաւն աղարտել, փառատանուն ընել. 2. mit Kohle — ածխել, ածխով սեւցընել. mit Ruß — մրոտել, բ. որդ. (գլանները) թանաքել. 3. մոն. փխ. մթնցընել, նսեմացընել. 4. Waaren — վաճառք մաքսանենգել՝ մաքսանենգութեամբ անցընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 81. = բային նշանակութեանց հետ:

Schwä'rzer, ար. 22ա. սեւցընող. 2. գ. Schmuggler.

schwä'rzlich, ած. 6. սեւախառն, սեւի զարնող. in's —e fallen սեւի զարնել:

Schwätz|... Schwä'tz|maul, չ. —michel, ար. ընփ. = Plaudertasche.

schwätzen, schwä'tzen, չբ. h. եւ նբ. 3է. = plaudern եւ klatschen, 4.; 2. in's Blaue hinein — օդապարիկ խօսիլ, օդի վրայ խօսիլ. ը. մփ. բարբաջել, բանդագուշել. gut — können լեզուն երկայն ըլլալ: — չ. 22բ. անյփ. = Geschwätz, Plauderei.

Schwä'tzer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. շատախօս, շաղակրատ, շաղփաղփ. 2. ցն. (թռչուն) զարգաչիկ (Turdus senegalensis):

schwätzhaft, ած. 6. = plauderhaft.

Schwébe, էգ. 35. ճօճք, կախում, կախուած բանի մը դիրքը. in der — sein ա) կախուած ըլլալ. բ) ի վարանի՝ ի տարակուսի ըլլալ:

Schwébe|baum, ար. (մարզանավարժութեան համար) հորիզոնական գերան: —fliege, էգ. ցն. պիծակաբոռ (Bombylius): —reck, չ. = Hängereck.

schwében, չբ. h. եւ s. 3ա. ըհ. in die Luft — (թռչնոց) սաւառնիլ, թեւատարած կենալ յօդս. (hin- und her-)— ճօճիլ, տատանիլ. 2. փխ. sein Bild schwebt mir vor Augen իր պատկերն աչացս առջին է. in Gefahr — ի վտանգի ըլլալ. in Ungewißheit — ի վարանի կալ. zwischen Leben und Tod — կենաց եւ մահուան մէջ ըլլալ, մահուան հետ կռուիլ. das Wort schwebt mir auf der Zunge բառը լեզուիս ծայրն է. բ. երժ. der Ton schwebt zwischen C und Cis ձայնը տօի եւ կիսատօի մէջն է: —d, ընբ. եւ ած. ծփող, տատանող. —de Schuld փոփոխական պարտք: — չ. 22բ. անյփ. ճօճում, տատանում. փխ. անորոշութիւն, երկբայութիւն:

Schwéber, ար. 22ա. սաւառնող, թեւատարած (թռչուն). 2. = Schwebefliege; բ. = Kolibri; 3. (ժամացուցի) կշռոց, ճօճանակ:

Schwéde, ար. 34. Schwédin, էգ. 32. Շուէտացի. փխ. ընփ. alter — պատուաւոր մարդ. բ. (Գէլը կուշկո-ափին) ծերուկ. 2. ա-անց էգ. շուէտական ձի. բ. ընփ. —n, յփ. դահեկանք:

Schwéden, չ. 22բ. ալէ. Շուէտ(իա):

schwédisch, ած. 6. շուէտական. die —e Sprache, das —e, — չ. անփխ. շուէտերէն:

Schwéfel, ար. 22ա. հփ. քմ. ծծումբ. mit — verbunden ծծմբախառն:

Schwéfel|auflösung, էգ. ծծմբոյ լուծուածք: —äther, ար. քմ. ծծմբոյ եթեր: —bad, չ. ծծմբոյ՝ ծծմբախառն լոգանք: —blumen, էգ. յփ. —blüthe, էգ. քմ. ծծմբածաղիկ, ծծմբոյ աղնիւ մասունք: —holz, չ. —hölzchen, չ. փոսփորաւոր լուցափայտ: —kies, ար. հփ. gemeiner — ծծմբաքար, Հրաքար: —pfuhl, ար. ծծմբավառ անդունդ, դժոխք: —sauer, ած. քմ. ծծմբաթթու: —säure, էգ. քմ. ծծմբոյ թթու:

schwéf(e)licht, schwéf(e)lig, ած. 6. ծծմբախառն:

schwéfel|n, նբ. 3ա. ծծմբել. den Wein — գինին ծծմբել, ծծմբահոտել (վառած պատրուգով). ար—. Seide, Wolle... — մետաքս, բուրդ... ծծմբել, ծծմբօծել. բ. ծծմբով (ծծմբոյ մէջ) թաթաւել (լուցկին...). 2. քմ. ծծմբաւորել, ծծմբի հետ միացընել, (ձգախէժը) ծծմբամուխ ընել: — չբ. h. ծծումբ հոտիլ. geschwefelt ծծմբախառն: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ:

schwéien, չբ. h. 3ա. նաւ. (նաւուն) դառնալ:

Schweif, ար. 20. ա—. աւելի քան Schwanz, մնն. մեծ ագի, ձեռ. գէսք (գիսաւորաց), (գեղեցկափետուր) տտուանք. (գլխարկի...) փետուր, (պալլաւարանի) զարդամանակ. էլ.

երանգի ծայր. 2. որս. աղէշ (= Kette)։

Schweif|brett, չ. որս. ասիչատախտակ։ —haar, չ. ագեձամ։ —lappe, էգ. (ձիու) ագեծածկոյթ, ագեպատպանակ։ —scheide, էգ. ագեկալ։ —wedler, ար. = Fuchsschwänzer.

schweifen, չզ. h. եւ s. 3ա. մոլորիլ, թափառիլ, յածիլ. in die Weite — առ աշխարհներ թափառիլ։ — նզ. ագեւորել. այս իմաստով գործ. անց. է Ձէշ. 2. որս. (եղջերները կամարաձեւ ընել) = ausschweifen, 1.; բ. գմբեթաձեւ ընել. 3. ոսկ. — scheren; 4. im Wasser — ողողել, ջրէ անցընել, ցօղուել, ցայել. 5. = fiedern, 1. geschweift, դրբ. անց. եւ ած. մսն. է Բառգրոթիւն. չ. ս. schöngeschweiftes Pferd գեղեցկագի ձի. բ. աղեղնաձեւ (հաստեալ). կորնթարդ, կամարաձեւ։ —չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. յածանք, թափառանք (= Ausschweifen, չ.). 2. միայն —ung, էգ. 31. պատուած, մանուած. կամարաձեւութիւն։

schweigen, չզ. h. 2գ. լռել, լռու կալ. ը. մտ. լռութիւն պահել. առած. wer schweigt, bejaht որ լռէ՝ հաւանի. 2. (թնդանօթի որոտման, երաժշտութեան...) դադրիլ, լռել. nicht — können բաց բերան ըլլալ, գաղտնիք պահել չկարենալ. — Sie mir davon անոր վրայ մի խօսիք. J—m —d zuhören մէկուն միտ դնել լռութեամբ։ — չ. 22բ. անյփ. լռութիւն (նաեւ փխ.). zum — bringen լռեցընել (նաեւ փխ.) կարկել, ըմբերանել, պապանձեցընել։

Schweiger, ար. 22ա. լռող, լռասէր. բ. կր. լռակեաց (կրօնաւոր)։

schweigsam, ած. 6. լռասէր, սակաւախօս, գաղտնապահ։

Schweigsamkeit, էգ. 31. անյփ. լռասիրութիւն, սակաւախօսութիւն, գաղտնապահութիւն։

Schwein, չ. 20. gemeines wildes — կինճ (Sus scrofa). zahmes — խոզ (Sus domestica). 2. փխ. = Sau, 3.; 2. = Sau, 4.

Schwein|hund, ար. = Schweinigel; բ. սատահակ, շաղաշուտ, վատաշուէր. J—m einen — machen մէկը խաժխ յանդիմանել, սաստկակոծել։ —igel, ար. բն. = Igel, 1. բ. փխ. = Sau; մսն. ցոփակերան։ —igelei, էգ. աղտեղութիւն, գարշութիւն. ը. մտ. լկտութիւն, յայրատութիւն։ —igeln, չզ. h. 3ա. անէծք. գարշաբանել, յայրատել։

Schweinchen, չ. 22բ. (նուազ. Schwein) խոճկոր։

Schweine|fett, չ. խոզենի ճարպ։ —fleisch, չ. խոզենի։ —fraß, ար. —futter, չ. խոզի կերակուր. բ. փխ. խոզութիւն, աղտեղութիւն։ —händler, ար. խոզավաճառ։ —hirt, ար. խոզարած։ —koben, ար. խոզարան։ —metzger, ար. = Schweineschlächter. —pökelfleisch, չ. յաղեալ խոզենի։ —schlächter, ար. խոզենի վաճառող, խոզի մսավաճառ։ —stall, ար. խոզանոց. բ. փխ. ամ. = Saustall, բ.։ —treiber, ար. խոզարած։ —zeug, չ. աղտեղութիւն։ —zucht, էգ. խոզաբուծութիւն։

Schweinerei, էգ. 31. խոզութիւն. աղտեղութիւն. ը. մտ. լկտութիւն, յայրատութիւն։

schweinisch, ած. 6. = säuisch.

Schweins|brot, չ. դլ. = Alpenveilchen. —feder, էգ. որս. սուսեր (որսորդի). —federn, յփ. (յարմուղե) երկաթի ճանկեր։ —hatz, էգ. —jagd, էգ. կնճորսութիւն։ —hirsch, ար. բն. = Hirscheber. —wurst, էգ. խոզերշիկ, խոզենի խճող. geräucherte — ծխեալ խոզենի։

Schweiß, ար. 20. քրտինք. փխ. քրտունք, ճգունք. փխ. Das ist mein saurer — քրտանցս պտուղն է այս. 2. normaler — արտաշնչութիւն. 3. (պատուհանի ներսի կողմը նստած խոնաւութիւն) շոգի, գոլորշի. ը. մտ. խոնաւութիւն. 4. որս. արիւն։

Schweiß|bad, չ. = Schwitzbad. —befördernd, ած. = schweißtreibend. —fuchs, ար. հրադոյն աշխէտ (ձի)։ —grübchen, չ. անդզ. (մորթոյ...) ծակտիք, վասար։ —hund, ար. որս. բարակ։ —loch, չ. անդզ. = Schweißgrübchen. —mittel, չ. բժշ. քրտնաբեր դեղ։ —treibend, ած. բժշ. քրտնեցուցիչ. —(es Mittel) քրտնաբեր (ած. եւ գ.)։ —tuch, չ. սուդար, (քրտինք սրբելու) թաշկինակ. բ. սուրբ դաստառակ (Քրիստոսի)։

schweißbar, ած. ձ. զօդելի, կցելի։

schweißen, չէ. ն. եւ ս. 3է. առ. (միջոաւորեալ կրակոց) արկինքը փաթթել՝ Հալել. 2. առ. (ձեռնաղաց) քրտնիլ, տաղկանալ։ — Նք. առ. (երկաթ) զօդել, կցել։ — չ. ձձք. անյփ. —ung, էփ. 31. = Բայից նշանակութեանց Հմր։

Schweißer, ար. ձձա. (երկաթ...) զօդող, կցող։

schweißig, ած. ձ. քրտնալից, տաղկացեալ. 2. որս. արիւնահոտ։

Schweiz, էփ. անփի. աշխ. die — Հելուետիա, Զուիցերիա։

Schweizer, ար. ձձա. (—in, էփ. ձձ.) Հելուետացի. 2. բարապան, դռնապան. 3. էղ. (գնդամղի մէջ) ծառայամատ գնդակ։ — ած. անփի. Հելուետական։

Schweizer|blut, չ. Հելուետացւոց արիւն. բ. բաղկելեան գինի։ —land, չ. Հելուետիա։ —rose, էփ. փլ. ալպեան վարդ (Rosa alpina)։

Schweizerei, էփ. 31. Հանգրուան. բ. կովարուծութիւն. գ. կաթնատուն. դ. պանրատուն։

schwelen, չք. ն. 3ա. խանձել, անբոց վառել։ — Նք. առ. յամր զանգազ այրել՝ փառել. Theer — ձիւթ պատրաստել։

Schweler, ար. ձձա. = Kohlenbrenner, Theerschweler.

schwelgen, չք. ն. 3ա. շուայտիլ, զեղխանալ. ինք զինք կերուխումի տալ. բ. մփ. ա. փլ. մփ. (բանով մը) յղփանալ, արբենալ. sich arm — շուայտութեամբ աղքատանալ։ — չ. ձձք. անյփ. շուայտութիւն։

Schwelger, ար. ձձա. շուայտող, զեղխ։

Schwelgerei, էփ. 31. — Schwelgen, չ.

schwelgerisch, ած. ձ. զեղխ, անառակ. մկ. շուայտութեամբ։

Schwelholz, չ. 7. (խիժաւոր փայտ) մարխ։

Schwelllholz, չ. Տրփ. սեամք։ —stein, ար. Երփ. անձող՝ տակաւ բարձրացող ձայն։

Schwelle, էփ. 35. սեամք. փխ. մուտ(ք), սկիզբ. 2. որմ. (Հորիզոնական գերանք իրրեւ Նեցուկ) Հեծան. բ. գերանք (շոգեկառաց). դ. Grund-, Lang-, Querschwelle; բ. փայտեղէն գոտի, խոտորնակ. մարգակ, մայթ. 3. — Ausschwellung; բ. (Ջրոյ) աճումն, զեղումն. գ. խուժք։

schwellen, չք. ս. 2ի. — anschwellen, չք.; մբ. geschwollene Beine ուռած՝ այտուցեալ ոտուեր. 2. ուռիլ, տարածուիլ, ձգտիլ, աճիլ, զարգանալ, ստուարանալ։ — Նք. եւ փի. ձա. — anschwellen, Նք. ուռեցընել, տարածել, ձգտել. 2. առ. խղի. (մորթն) ուռեցընել, փքով լեցընել։ — չ. ձձք. անյփ. —ung, էփ. 31. = Բայից նշանակութեանց Հմր։

Schwellenholz, չ. 7. խոտորնակի փայտ։

Schweller, ար. ձձա. — Schwelle, ձ. 2. երգ. (երգիոնի) ձայն աճեցընելու բանան. 3. ուռեցընող։

Schwemm|sand, ար. եզերքի աւազ։ —teich, ար. (անասուոց լուալու) լողարան։

Schwemme, էփ. 35. լողացումն, (անասունն) լուանալը. 2. Ջրարբք, Հուն. ein Pferd in die — reiten ձի մը լողացընելու տանիլ։

schwemmen, Նք. 3ա. լուանալ. ich schwemme mein Bett (mit Thränen) (արտասուօք) անկողինս իմ թանամ. բ. der Regen schwemmt die Erde von den Feldern անձրեւը դաշտի Հողը կը տանի. der Fluß schwemmt Sand գետն աւազ կը բերէ՝ կու տէ՝ գիզէ. գ. Holz in's Thal — = flößen, ձ. դ. ein Pferd — = in die Schwemme (դ. Նշ. Նշ) reiten; 2. — aufschwemmen, ձ. — չ. ձձք. անյփ. = Բայից նշանակութեանց Հմր։

Schwengel, ար. ձձա. ամբառնանալիք, (մեքենաբարձի...) Հեծան, լուծ. լծակ (ջրՀանի), (զանգակի) ուռն, լեզու. բ. (շըշըրդելու) բանաստեղ. դղ. ձողիկ, Նիզ. (կառաց) փոկակալ։

Schwenk|becken, չ. ցօղուելու՝ ցայելու կոնք։ —faß, չ. —gefäß, չ. ցայող։

schwenken, Նք. եւ փք. 3ա. (գլխարկ՝ թաշկինակ...) ծածել, շարժել, տատանել. 2. ողողել, ցօղուել, ցայել. 3. = schweien; 4. 3. — մէկը (դպրոցէն...) մերժել։ — չք. ն. չհ. ուղղութիւնը փոխել. բ. փի. (զօրաց) փոխիլ, շեղիլ, խոտորիլ.

Digitized by Google

բ. էխ. կարծիքը՝ միտքը փոխել, փոխուիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ճօճում, տատանում, շըրջ-շըրջում. ցօղում, ցայտում. 2. միայն —ung, էգ. 31. գլխ. ն—ի. շեղում, խոտորում. eine — machen =) փ. — նբ. բ) կարծիքը փոխել:

schwer, ած. 6. ծանր, ծանրաբեռն. 2. դժուար(ին), աշխատեցուցիչ, տաժանելի, դժնդակ, վտանգաւոր. 3. զօրաւոր, խիստ (ծխախոտ...). բարկ, սաստիկ, որբերցուցիչ, ոգելից (ըմպելի...). բ. հաստատուն, ամուր, սերտ, կարծր. 4. ծանրախօհ, ծանր, կարեւոր. 5. մտ. տառ—բէ—նփ. —er Accent ծանր շեշտ. —es Geld մեծագին դրամ. բ. Das kostet ein —es Geld շատ սուղ կ'արժէ. —e Glieder թմրեալ անդամք. mit —em Herzem խոցեալ սրտիւ. —e Krankheit ծանր հիւանդութիւն. ն—ի. —e See կուտակաղէզ ալեօք փրփրացեալ ծով. —es Verbrechen մեծ ոճիր. —e Zeiten խիստ՝ դժուարին ժամանակք. բ. բայերու հնփ. փ. ankommen, 6.; sich — ärgern մեծապէս բարկանալ՝ զչարիլ. — an et. gehen բանի մը դժուարաւ համանիլ՝ համոզուիլ. — hören ծանրալսուր ըլլալ. es liegt mir — in den Gliedern անդամքս թմրեր են. — darnieder liegen վտանգաւոր հիւանդ ըլլալ. — zu verdauen դժուարամարս, դժուարահալ. sich — versündigen ծանրապէս մեղանչել. J—m — werden = — fallen, 7.; — werden (լեզուի) թանձրանալ. — wiegen ծանր կշռել. ձեյ. — betrunken = total betrunken (փ. betrinken).

schwer|beladen, ած. ծանրաբեռն(եալ). էխ. ընկճեալ, նկուն: —betrübt, ած. ծանրաթախիծ, սաստիկ տառապեալ: —erde, էգ. հք. = Baryt; բ. = Schwerspath. —erkrankt, ած. ծանր հիւանդ: —fällig, ած. ծանր(աբեռն). ընդարմացեալ, թմրեալ. թանձր, յաղթ: —flüssig, ած. ար—. դժուարահալ. էխ. ըմբռստ, հեստ: —hörigkeit, էգ. ծանրալսութիւն (հմմտ. Harthörigkeit): —kraft, էգ. բնէ. ծանրութիւն: —muth, էգ. տեւամաղձոտութիւն, խոր տխրութիւն: —müthig, —muth(s)voll, ած. տխուր, տեւամաղձոտ: —müthigkeit, էգ. = Schwermuth. —spath, ար. հք. ծանրաստաղթ:

Schwere, էգ. 35. ծանրութիւն բ. էխ. ծանրութիւն, ծանրաբեռնութիւն, դժուարութիւն (աշխատանքի...). բ. (պատահարի...) խստութիւն, սաստկութիւն. (մեղաց) ծանրութիւն, մեծութիւն. die ganze — dieses Wortes այս բառին բովանդակ կարեւորութիւնը:

Schwere|brett (նաեւ Schwerebrett): մղ. տատանման տախտ (ղեկաղ): —messer, ար. ծանրաչափ. (ծորեղէնց) անօդաչափ: —messung, էգ. ծանրաչափութիւն. անօդաչափութիւն: —nöther, ար. ընտ. (ա—. ռմկ.) kleiner — սատանայիկ:

schwerlich, մկ. դժուարաւ, դժուարութեամբ, գրեթէ ոչ...:

Schwert, չ. 9. սուսեր. zum —e greifen սուսերը մերկացնել. 2. բաղդ. բյփ. սուր (արդարութեան...). mit Feuer und — verheeren սրով եւ հրով ապականել, այրացուեր ընել. 3. (կանեփի մարբերլու) թուր (= Schwinge):

schwert|blätt(e)rig, ած. փի. սրատերեւ: —bruder, ար. սուսերակիր ասպետ: —feger, ար. ար—. սուսերայարդար. ը. մփ. սուսերագործ, զինագործ: —fisch, ար. կն. թրաձուկ (Xiphias): —förmig, ած. սրաձեւ: —hieb, ար. (սրոյ) հարուած: —lilie, էգ. փի. թրաշուշան: —ritter, ար. = Schwertbruder. —streich, ար. (սրոյ) հարուած: —träger, ար. սուսերակիր:

Schwertel, ար. 22ա. փի. լուրջ շուշան, թրաշուշան (Gladiolus):

Schwertergeklirr, չ. սուսերաց շաչիւն՝ շառաչիւն:

Schwester, էգ. 35. քոյր:

Schwester|mann, ար. քեռայր: —sohn, ար. քեռորդի: —sprache, էգ. քոյր լեզու:

Schwesterchen, չ. 22բ. (նաեւ. Schwesterl) կրտսեր՝ ընտ. փոքր քոյր, ընտ. քուրիկ:

Schwesterschaft, էգ. 31. քոյր ըլլալը, քոյրութիւն. ը. մփ. (կանանց մէջ) մեծ մտերմութիւն:

Schwibbogen, ար. 21բ. ճրտ. արտաքին կամարակալ:

Digitized by Google

schwieg, անց. անկ. եզ. 1. եւ 3. դէմք schweigenի

Schwieger, ար. 22ա. էգ. 35. = Schwiegervater, Schwiegermutter.

Schwieger‖eltern, յգ. աներ եւ զոքանչ: —mama, էգ. ընտ. —mutter, էգ. մօրու. բ. զոքանչ. գ. սկեսուր: —sohn, ար. փեսայ, հոր: —tochter, էգ. հարս, նու: —vater, ար. յօրայ. բ. աներ. գ. սկեսրայր:

Schwiegerin, էգ. 32. = Schwiegermutter; 2. = Schwiegertochter; 3. = Schwägerin (տ. Schwager).

Schwiele, էգ. 35. փապարած, բշտիկ, բրտութիւն (ձեռքի):

schwielig, ած. 6. փապարեալ, կաշկռեալ:

Schwiemel, ար. 22ա. թալուկ, ցնորք. 2. ընտ. (նաեւ Schwiem(e)ler, ար. 22ա.) զեղխ, անառակ. լկտի:

Schwiemeléi, էգ. 31. ընտ. շուայտութիւն, անառակութիւն:

schwiemeln, չբ. h. եւ s. 3ա. շուայտիլ, անառակիլ:

schwierig, ած. 6. դժուար(ին). 2. վտանգաւոր. դժուարալոյծ. der —e Punkt դժուարութեան կնճիռն:

Schwierigkeit, էգ. 31. դժուարութիւն. —en machen դժուարութիւն հանել՝ յարուցանել. 2. ohne— անաշխատ. Das macht gar keine — ամենեւին դժուարին չէ, շատ դիւրին է:

Schwimm‖anstalt, էգ. լողարան, լողալու տուն՝ դպրոց: —bassin, չ. լողալու աւազան: —feder, էգ. —: flosse, էգ. կն. լողաթեւ, լողարան: —fuß, ար. կն. լայնշլի ոտք: —haut, էգ. կն. լողամորթ, լողամաշկ: —häutler, ար. յգ. կն. մաշկոտն, ոտափոտն: —lehrer, ար. —meister, ար. լողուսոյց: —vogel, ար. կն. լողացող թռչուն:

schwimmbar, ած. 6. լողալու:

schwimmen, չբ. h. եւ s. նաեւ sich — էբ. 2բ. (անց. անկ. schwamm) լողալ. auf dem Rücken — կռնակի վրայ լողալ. բ. (իրաց համար) ջրոյ վրայ տատանիլ, ծփիլ. 2. փխ. im Weine — շատ գինի խմել, ընդ գինիս մնաանել. ihr Auge schwamm in Thränen աչուըններն արտասուօք լեցուած էին. 3. ճօճիլ, ծածանիլ: — չ. 32բ. անյգ. լողացում, ճօճում, ծածանում, ծփում, տատանում:

Schwimmer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. լողացող:

Schwind‖grube, էգ. = Senkgrube. —sucht, էգ. ախտ. հալեւմաշ, մաշարայական հիւծում. մն. (= Lungenschwindsucht) թոքմաշուկ, բարակցաւ: —süchtig, ած. ախտ. հիւծական. մն. մաշարայոտ, թոքմաշուկ ունեցող:

Schwinde, էգ. 35. ախտ. որքին:

Schwindel, ար. 22ա. թալուկ, գլխու պտոյտ. անզգայութիւն, թմրութիւն. 2. խարդախութիւն, մեղմեխանք, նենգ. լխ. ճարտար գողութիւն, խարդախ ճարտարութիւն:

schwindel‖erregend, ած. թալկաբեր: —fieber, չ. ախտ. թալկատենդ: —gefühl, չ. ախտ. թալուկ: —hafer, ար. բս. = Lolch; բ. = Flughafer. —holz, չ. բս. հասարակ ցախի (Fraxinus excelsior): —sucht, էգ. թալուկ. փխ. անհեդեդութիւն, խեւութիւն:

Schwindeléi, էգ. 31. խարդախութիւն, մեղմեխանք, նենգ (տ. Schwindel, 2. եւ Gaunerei):

schwindelhaft, schwindelicht, schwindelig, ած. 6. թմրեցուցիչ, թալկացուցիչ. 2. թալկաւոր. 3. խարդախական, նենգեալ, խաբեպատիր:

schwindeln, չբ. h. 3ա. ich schwindle, mein Kopf schwindelt, der Kopf schwindelt mir —. ձրդ. es schwindelt mir գլուխս կը դառնայ. 2. խարդախել, խաբել, նենգել:

schwinden, չբ. s. 2ա. (ստորդ. անկ. schwünde) նուազիլ. հիւծիլ, ծիւրիլ, ծնդիլ. չորնալ, թառամիլ, ապառիլ. նաև — ար—. փխ. die Hoffnung schwindet mehr u. mehr օր քան զօր յոյսը կը կտրի՝ կը յուսահատի. 2. չքանալ, աներեւոյթ ըլլալ. 3. — lassen = fahren lassen (տ. նոյնը 4.): — չ. 32բ. անյգ. նուազում, հիւծում. ցամաքում, թառամիլը, ապառում:

Schwindler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. խաբեբայ, նենգաւոր, խարդախ:

schwindlerhaft, schwindlerisch, ած. ա. նենգաւոր։

Schwingblock, որ. որս. երկ. կտաւ-նեփ կեղեւելու կազմած։ **—maschine,** էգ. երկ. կանեփ կեղեւելու մեքե-նայ։

Schwinge, էգ. 35. —n des Adlers արծուի թեւք. 2. որս. երկ. (ցո-րենի...) մաղ. ք. փայտեայ թուրք։

Schwingel, որ. 22ա. փայտամձի։ բ. — տկ. փետուքի (Festuca)։

schwingen, նբ. 3ա. (անցդ. ամփ. schwünge) et. — բան մը շրջանակել, ձեռքով կլոր դարձընել. 2. = schwenken, 1.; տատանել. die Füße, die Sohlen im Tanze —, ընդ. das Tanzbein — շանչանի պէս դառնալ, շըշըթել. das Schwert — սուրը ճօճացընել. 3. er schwang sie auf sein Pferd զօրութեամբ բանելով զինքը իր ձիուն վրայ առաւ. 4. որս. կանեփը կե-ղեւել, թրով զարնել։ sich — էբ. խոյանալ. sich aus dem Sattel — ձիէն վար ցատքել. sich auf den Thron — գահն ելլել՝ բարձրանալ։ — չբ. h. (ճօճանակ) ճօճել, երերիլ. 2. նաւ. das Schiff schwingt նաւը կը դառնայ։ — չ. 22բ. անյ. **—ung,** էգ. 31. = Բայիս նշանակութիւնը. 2. մեայն **—ung,** էգ. մփ. բնգ. ճօճումն. բ. աղեղնաձեւ՝ ծուռ՝ կոր գիծ։

Schwingungsbogen, որ. մփ. ճօճ-ման լայնութիւն։ **—messer,** որ. բնգ. ճօճաչափ (գործի)։

schwipp, ած. ա. դիւրաթեք, կո-րանալի. ը. մփ. (այդին անդին) տատանող։

Schwippe, էգ. 35. (գաւազանի...) դիւրաթեք ծայր։

schwippen, չբ. h. եւ s. 3ա. տատա-նիլ, ծփիլ. 2. ընդ. = schwappen, 1. — նբ. (ձի...) արշաւեցընել։

Schwipps, որ. (եղ. 3. յգ. 18.) Հարուած (խարազանի). 2. ընդ. e—n — h. գինւով զուարթացած՝ քիչ մ'արբած ըլլալ։

schwirren, չբ. h. եւ 3ա. s. (թըռ-թռականի) ձայն հանել. 2. (նետը) շշել, սուլել. շչելով օդը պատա-ռել. բ. (միջատաց) բզզալ, տզզալ. herum — այսր անդր թըրթռալ. ե. die Gäste — durcheinander Հիւրերն իրար կ'անցնին՝ կը փախսան։ — անդ. ք. es schwirrt mir vor den Ohren ականջներս կը հնչեն։ — չ. 22բ. անյ. = Բայիս նշանակութիւնը Համ. անուն կը։

Schwitz|bad, չ. քրտնեցնող բաղնիք։ **—kasten,** որ. քրտնեցնող սնտուկ. բաղնիք։ **—mittel,** չ. = Schweißmittel.

Schwitze, էգ. 35. որս. խաշ. Häute in die — bringen կաշիները տաքցընել։

schwitzen, չբ. h. նաեւ նբ. 3ա. քրտնիլ. (մաքրեալ) դուրս տալ զուրս տալ. 2. անգ. բ. mich schwitzt տաք եմ, կը քրտնիմ. որս. (կաշին) տաքնալ. 3. = ausschwitzen, 2. — նբ. et. aus dem Leibe — = ausschwitzen, 2. եւ 3.; 2. որս. die Häute — = in die Schwitze bringen; էհ. կարգա-գրով առաջկել։ — չ. 22բ. անյ. = Բայիս նշանակութիւնը Համ.։

schwitzig, ած. ա. = schweißig.

Schwöde|faß, չ. **—grube,** էգ. (մաք-թըր) կրով աղաղելու աման, ա-ղաղարան։

schwöden, նբ. 3բ. որս. die Häute — մորթերը կրով աղաղել։

schwoll, անց. ամփ. եղ. 1. եւ 3. դէմ schwellenի։

schwören, չբ. h. նբ. եւ էբ. 3ա. երդնուլ, երդում ընել. auf et. — (բանի մը վրայ երդնըլու չափ) Հաստատապէս Համոզուած ըլլալ. bei et. — բան մը վկայ կոչելով եր-դնուլ. zur Fahne — զինուորական երդում ընել. 2. ein Gelöbniß in Jemands Hand — (մէկուն ձեռքը) ուխտ դնել։ — չ. 22բ. անյ. երդումն. Հաւատարմութիւն, անձնուր, նուէր։

schwül, ած. ա. ծանր, խեղդիչ. խեղդուկ (օդ...). 2. էբ. յանկարծ **schwul;** mir ist (wird) — zu Muthe կամ um's Herz շատ անհանգիստ եմ, նեղութիւն կը զգամ։

Schwüle, էգ. 35. խեղդուկ օդ. խեղդիչ տաքութիւն. 2. էբ. կա-րանք։

Schwulität, էգ. 31. ընդ. նեղու-թիւն։

Schwulst, էգ. 17. = Geschwulst. — որ. 20. անյ. = Aufgeblasenheit; 2. — im Styl ուռուցիկ՝ փքացեալ (ոճ)։

schwülstig, ած. ա. փքացեալ. խրթին (ոճ)։

Digitized by Google

Schwülstigkeit, իգ. 31. — Schwulst, որ. 2.

Schwund, որ. 20. (յգ. չիք.) — Schwinden; մն. առք. նուազումն ուժոյ, մաշումն։

Schwung, որ. 18. երագ եւ զօրաւոր շարժումն. — einer Glocke զանգակի ճօճումն. մղումն, դրդումն. in — bringen կամ setzen դրդել, մղել. 2. ուժգին վազք, ոստումն. սաւառնումն, թռիչք, ճախրանք. mit e—m —e մէկ ոստանմամբ. 3. — Schwang, 2.; im —e sein նորաձեւութիւն՝ ի կիրառութեան ըլլալ. 4. փխ. եռանդ, աշխոյժ, ուժգին (բանից). übermäßiger — der Rede ամբարտաւանութիւն, պաճուճազարդ բանք. diese Verse haben keinen — այս ոտանաւորներն անեռանդ են հոգի չունին. 5. մն. — Ladenschwengel.

Schwung|baum, որ. որ. (կառաց) ամիք, լծակք։ —federn, իգ. յգ. ին. (թռչնոց) մեծ՝ երկայն փետուրները։ —kraft, իգ. բնգ. կեդրոնախոյս զօրութիւն. փխ. զօրութիւն, աշխուժութիւն։ —los, ած. աշխոյժ չունեցող, ցուրտ։ —riemen, որ. յգ. որ. (կառաց) լայնափոկք։ —voll, ած. — schwunghaft.

schwunghaft, ած. 1. խանդավառ, աշխոյժ ունեցող. 2. շարժման մէջ եղող։

schwur, անց. ներ. եզ. 1. եւ 3. դէմք schwörenի։ — որ. 18. երդումն. 2. հայհոյանք, հայհոյութիւն։

schwur|brüchig, ած. — eidbrüchig. —vergessen, ած. — eidbrüchig. —zeuge, որ. երդմնակից։

Scilla, իգ. 36. բծիծ, ծովասոխ (Scilla)։

Scipio, յտ. անն. որ. 38. հ. դր. յգ. ն-ով Scipionen, Սկիպիոն։

Sebastian, յտ. անն. որ. 38. Սեբաստիանոս։

Sebulon, յտ. անն. որ. 38. Զաբուղոն։

Sech, չ. 20. որ. եզ. (արօրի) խոփ, ձեւիչ։

sechs, թղ. թւ. վեց. mit —sen fahren վեցի կառօք երթալ. 2. — und siebzig եօթանասունըվեց. um halb — ժամը հինգուկէսին։ — իգ. (եզ. անփփ. յգ. —sen) եւ —se, իգ. 35. վեց (թիւը). ընտ. bei meiner —se (կամ Sixen) արդարեւ, հաւատամ ինձ, աստուծոյ կ'ըսեմ։

sechs|armig, ած. վեցբազկեան, վեցաստեղնեան։ —blätterig, ած. վեցաթերթեան։ —eck, չ. երկ. ... վեցանկիւն։ —eckig, ած. վեցանկիւնի։ —fach, ած. —fältig, ած. վեցապատիկ։ —flach, չ. երկ. վեցանիստ։ —füßig, ած. վեցոտանի. թ. տղղ. —er Vers վեցոտանեայ՝ վեցաչափ ոտանաւոր։ —ruderig, ած. վեցաթիի։ —saitig, ած. երժ. վեցալարի։ —schaufler, որ. երեք տարուան զուարակ, որոջ, բուծ, ամ. շշակ։ —spännig, ած. վեցաձի։ —winkelig, ած. վեցանկիւն(ի)։ —wöchnerin, իգ. — Kindbetterin.

Sechser, որ. 22. վեցնոց, (ստակ մը). 2. վեց թիւը. 3. վեցերորդ (փաշտէ զինուոր)։

sechserlei, ած. անփփ. վեցազգի, վեց տեսակ։

sechst, դս. թւ. 1. (der die, das) —e վեցերորդ. 2. der —e, am sechsten Januar Յունուարի վեցին։

sechstehalb, ած. անփփ. հինգուկէս։

Sechstel, չ. 22. (մէկ) վեցերորդական։

sechzehn, թղ. թւ. վեշտասան, տասնուվեց։

sechzehnjährig, ած. 1. վեշտասանամեայ. 2. տասնուվեց տարի մէջ մը նորոգուող։

sechzehnt, դս. թւ. ած. 1. der (die, das) —e վեշտասաներորդ(ը). Ludwig der —e Լուդովիկոս ԺԶ. 2. der —e April Ապրիլ տասնուվեցին. 3. մկ. zum —en կամ —ens վեշտասաներորդ անգամ։

sechzehnte-halb, թւ. ած. անփփ. տասնուհինգ ու կէս։

Sechzehntel|band, որ. —format, չ. որ. վեշտասանածալ։ —note, իգ. երժ. կրկնակարճ։

sechzig, ած. 1. թղ. թւ. վաթսուն։

sechzigjährig, ած. վաթսնամեայ։

Sechziger, որ. 22. վաթսնամեայ. 2. իղ. վաթսուն։

sechzigst, դս. թւ. դ. der (die das) —e վաթսներորդ. 2. մկ. zum —en, —ens վաթսներորդ անգամ։

Seckel, որ. 22. — Säckel; 2. սիկղ (երբայական ստակ մը)։

Sedativsalz, չ. 20. փմ. = Borax-säure.

Sedisvakanz, էգ. 81. աթոռոյ թափուր մնալն, թափուրութիւն՝ պարապութիւն:

See, էգ. 85. նոյն. ածկ. ծով. hochlaufende — ալէկոծ ծով. die (hohe) — halten նաւել ի խորս, ի ծովամէջս նաւարկել. in — gehen կամ stechen ի ծովամէջս՝ ծովու խորքն երթալ. zur — nach Holland gehen ծովով՝ ծովու ճամբէն Հոլանտիա երթալ. 2. der — angehörend, die — betreffend, zur — gehörig ծովային, ծովական. 3. նոյն. յփ. ով. ալիք, ծովածփանք: — որ. 26ա. լիճ. Genfer — Կենեւի լիճ:

Seebad, չ. ծովու բաղնիք: — bär, որ. կն. ծովարջ (Phoca ursina). բ. էր. ընդ. alter — սրբազան-ջող՝ բրթնջող ծեր: — beschreibung, էգ. ծովագրութիւն: — bohne, էգ. բս. ծովամամ (Mimosa scandens): — ente, էգ. կն. ծովաբադ (Alca arctica): — fahrend, ածկ. նոյն. նաւորդ, նաւարկող: — fahrer, որ. նոյն. նաւաստի, նաւավար. բ. նաւորդ, նաւարկող: — fahrzeug, չ. նոյն. նաւ: — feder, էգ. կն. ծովփետուր (Pennatula): — gefecht, չ. նոյն. նաւամարտ պատերազմ, ծովամարտ: — gras, չ. բս. ծովախոտ, ծովախոտ (Zostera): — hafen, որ. նաւահանգիստ: — handel, որ. ձմ. ծովական վաճառականութիւն: — heer, չ. ձմ. զին. ծովական զօրք: — hund, որ. կն. փոկ (Phoca). բ. կն. ծովշուն, վագրաձուկ (Squalus catulus): — igel, որ. կն. ծովային ոզնի (Echinus): — karte, էգ. ծովացոյց: — kork, որ. կենդանաբոյս ալկիոն (Alcyonium): — krankheit, էգ. ծովախտ: — krieg, որ. զին. նոյն. ծովային պատերազմ, նաւամարտ: — kunde, էգ. ծովագիտութիւն: — küste, էգ. ծովեզերք: — leute, յփ. նոյն. նաւաստիք, նաւավարք: — löwe, որ. կն. ծովառիւծ (Otaria jubata): — mann, որ. նոյն. (յփ. — leute) = Seefahrer. — möwe, էգ. կն. ծովորոր (Larus marinus): — offizier, որ. նոյն. զին. նաւական պաշտօնեայ: — pferd, չ. դպ. ծովական ձի. 2. կն. = Flußpferd; 3. = Walroß. — pflanze, էգ. բս. ծովաբոյս: — ratte, էգ. — ratze, էգ. (Հմմտ. Land-ratte) կն. ծովու մուկ. բ. աստղադիտ (Uranoscopus scaber). 2. ընդ. ծովական՝ նաւաստի ծեր: — raub, որ. = Seeräuberei. — räuber, որ. ծովահէն: — räuberei, էգ. ծովահէնութիւն: — räuberthum, չ. ծովահէնութիւն: — rose, էգ. բս. նուֆար, շուշան-ի-ջրային (Nymphaea): — schiff, չ. նոյն. նաւ: — schlacht, էգ. նոյն. զին. ծովամարտ, նաւամարտ: — stern, որ. կն. ծովաստղ: — strand, որ. ծովեզր: — tonne, էգ. նոյն. = Bake, 2. — treffen, չ. զին. նոյն. նաւամարտ, ծովամարտ: — warte, էգ. ծովադիտանոց: — zug, որ. նաւ(ական) արշաւանք:

Seele, էգ. 35. հոգի, ոգի. das geht (schneidet, fährt) mir durch die — այս սիրտս կը խոցէ. mit Leib u. —, mit ganzer — հոգւով մարմնով՝ ամենայն զօրութեամբ. es war nicht eine —, keine —, keine menschliche կամ sterbliche — da անմահականն մարդ չկար. 2. sie ist ihm an die — gewachsen = an's Herz 1.; բ. Sie sprechen mir aus der — Սիրտս ալ այսպէս կը մտածէի. ein Herz u. eine — sein միաբանութեամբ միահոգի ըլլալ. ընդ. es ist eine — von Kind ընտանի բնաւորութեամբ տղայ մըն է. ընդ. er ist e—e gute —, e—e — von e—m Menschen աղէկ մարդ մըն է. treue — հաւատարիմ մարդ. 3. (ծովու աստեղի) ձերմակ փամփուշտ:

Seelenadel, որ. հոգւոյ սրտի ազնուութիւն: — forscher, որ. էգն. հոգեխոյզ: — forschung, էգ. հոգեխուզութիւն: — freund, որ. ներքին մտերիմ բարեկամ: — größe, էգ. մեծանձնութիւն: —(s)güte, էգ. բարերարութիւն: — hirt, որ. կր. հոգեւոր հովիւ՝ հայր: — kraft, էգ. հոգեկան զօրութիւն: — kunde, էգ. — lehre, էգ. հոգեխօսութիւն: — los, ածկ. անհոգի, հոգեզուրկ. բ. անկենդան: — messe, էգ. ննջեցելոց պատարագ: — verkäufer, որ. մարդավաճառ. ժողովող. բ. փոքրիկ նաւակ: — vertraut, ածկ. մտերիմ: — verwandt, ածկ. համակրական: — verwandtschaft, էգ. համակրութիւն: — voll, ածկ. ոգելից, եռանդնալից:

seelenhaft, ածկ. 6. = seelenvoll.

seelig տ. selig.

Digitized by Google

seelisch, ած. ե. հոգեկան։

Seel|sorge, իգ. հոգ հոգւոց։ —**sorger**, ար. հոգեւոր հայր։

Segel, չ. շշա. առագաստ. փխ. նաւ. die — streichen առագաստն իջեցընել. փխ. անձն տալ, զիջանել. 2. բգն. անդղ. առագաստ. բ. պչ. (թիթեռնածաղկանց) թեւ։

Segel|baum, ար. կայմ։ —**fertig**, ած. —**klar**, ած. առագաստները բացած, նաւելու պատրաստ. sich —fertig machen առագաստ պարզել։ —**macher**, ար. առագաստագործ։ —**schiff**, չ. առագաստաւոր (ւոր)նաւ։ —**stange**, իգ. = Raa. —**stellung**, իգ. առագաստաշար։ —**tau**, չ. պարան։ —**werk**, չ. առագաստաշար։ —**wind**, ար. յաջող հով։

segeln, չբ. h. եւ s. նբ. եւ ըբ. յա. նոյ. նաւել, նաւարկել. bei dem Winde — կողմնակի հովով նաւել. gegen den Wind — հողմընդդէմ նաւել. vorüber — նաւել անցնիլ. ein Schiff in den Grund — նաւ մ'ընկղմել. 3. փխ. durch die Lüfte — օդը պատռել, օդին մէջէն անցնիլ։ — չ. շշբ. անյօ. նաւարկութիւն։

Segen, ար. շշբ. (հկռն. Fluch) օրհնութիւն. den — geben, ertheilen, sprechen (über...) օրհնութիւն տալ. Gott gebe s—n — dazu Աստուած օրհնէ զայն. 2. շնորհք. պարգեւ, ձիր. յաջողութիւն. Das wird Ihnen — bringen այս գձեզ երջանիկ պիտի ընէ՝ պիտի երջանկացընէ. dabei ist kein — անիծեալ բան մըն է. 3. den — machen (խաչա)կնքել. 4. (սրբշեալ ժամու) աղօթք. — vor Tische աղօթք սեղանոյ. — nach Tische աղօթք գոհութեան. 5. (դիւթութեան) խօսքեր, բանաձեւ։

segen|los, ած. անիծեալ. անպտուղ։ —**sprecher**, ար. օրհնիչ։

segensreich, ած. ե. օրհնեալ. յաջող։

Segge, իգ. 35. եղեգնախոտ (Carex)։

Segler, ար. շշա. նոյ. նաւարկող. բ. (նաւ—իբր— համար) guter — արագագնաց նաւ. 2. բնս. Wolken! — der Lüfte օդագնաց՝ թռչող ամպեր։

segn|en, նբ. եւ sich — ըբ. յա. օրհնել. 2. das Kind vor der Stirne — տղուն ճակատը խաչակնքել. 3. (հուրը՝ ջուրը) երդմնեցընել. 4. das Zeitliche կամ die Welt — ժամանակաւորը կամ աշխարհքը թողուլ, աշխարհքէս հրաժարիլ, մեռնիլ։ — **gesegnet**, դրբ. անց. եւ ած. ե. օրհնեալ. gesegneten Andenkens բարեյիշատակ, երջանկայիշատակ. 2. = **schwanger**; gesegneten Leibes, in gesegneten Umständen sein յղի ըլլալ։ — չ. շշբ. անյօ. —**ung**, իգ. 31. օրհնութիւն։

Segner, ար. շշա. օրհնող, օրհնիչ. երդմնեցուցանող։

Seh|glas, չ. ակնապակի։ —**kraft**, իգ. տեսողութիւն, տեսութիւն։ —**kunst**, իգ. —**lehre**, իգ. տեսաբանութիւն։ —**linie**, իգ. տեսութեան գիծ, տեսագիծ։ —**linse**, իգ. անդղ. = **Krystalllinse**. —**vermögen**, չ. = **Sehkraft**.

sehbar, ած. ե. տեսանելի։

Sehbarkeit, իգ. 31. տեսանելիութիւն։

sehen, չբ. h. նբ. եւ ըբ. 2ի. (անկ. ցնցա. նախ. sahe, հրմ. siehe) տեսանել։ — Ա. չբ. նայիլ, տեսնել. ich kann nicht mehr — աչք չեմ տեսներ. gut — քաջատես ըլլալ. klar, scharf — պայծառատես՝ սրատես ըլլալ. weit — հեռատես ըլլալ. 2. հրմ. դրեթե մէ. siehe, da verfinstert sich der Horizont ահա հորիզոնը կը մթննայ. 3. նախդրբ—իւ—ներով. **auf** et. — բանի մը (ուշադրութեամբ) նայիլ. nur auf s—n Vortheil — միայն իւր շահուն միտ դնել. auf den Preis sehe ich nicht գինը հոգս չէ, գնոյն չեմ նայիր. **aus** dem Fenster — պատուհանէն նայիլ. **durch** die Brille — ակնոցով տեսնել. փխ. տ. **Brille**, 1. ա. եւ 2.; durch ein eichenes Brett — können բաւթարի աչք ունենալ. փխ. սաստիկ սրատես ըլլալ. **in's** Licht — լուսոյ նայիլ. J—m in's Gesicht sehen մէկուն երեսը նայիլ. **nach** et. — ա) հայել ըստ... բ) բանի մը միտ դնել. zu et. — բանի մը զգուշանալ. 4. (իրաց համար) ihm sieht der Schelm aus den Augen ճարպկութիւնը՝ չարաճճութիւնն երեսէն յայտնի է. 5. = **aussehen**; չ. ն. ernst — ծանր երեւալ. J—m ähnlich — մէկուն նմանիլ։ —

Digitized by Google

բ. նբ. եւ չբ. տեսանել, նշմարել. ճանաչնալ, իբրադէկ խելամուտ ըլլալ. et. nur halb, flüchtig կամ undeutlich — ընդ աղօտ՝ հարեւանցի տեսանել. Յ. zu — sein տեսանելի լինել, յայտնի լինել. Դ. Gesellschaft bei sich — ախորժիմ մ'իր քովը ժողվել՝ ընդունել. gern (bei J—m) gesehen sein (սիրելի է մը) հաճութեամբ ընդունելի լինել. Զ. — lassen, ցոյց տալ, ցուցընել. sich — lassen երեւալ, ինքն զինքն ցուցընել, ի վեր երեւել. Sie lassen sich ja nicht mehr — ալ չէք երեւար. ընդ. er will sich et. — lassen բան մ'երեւալ՝ մեծարոյ ըլլալ կ'ուզէ. Ե. Ձի. das Licht der Sonne — տեսանել զարեւ, կեալ. Du wirst Dein blaues Wunder — այպիսի հրաշս տեսնես. Alles im rosigsten Lichte ամէն բան վարդագոյն՝ գեղեցիկ տեսանել. Զ. ընդ. siehst Du wie Du bist! ընդ. տես թէ ինչ խոհուն ես. Է. անիր.է հիդ. (դրբ. անց. ապ. sehen, ներկայական gesehend) die Sonne aufgehen — արեւու ելքը՝ ելլելը տեսանել. Ը. աղբերցաթինն ալ յիշելով. sich (հյց.) nach et. fast blind —, sich (ռբ.) die Augen aus dem Kopfe — շատ նայելէն աչուըները կուրնալ: — Չ. չզբ. անյ. տեսնելը, տեսութիւն:

sehens‖werth, —würdig, ած. տեսանելու արժանի: —würdigkeit, իգ. տեսանելու արժանի ըլլալը. die —en (քաղաքին) տեսանելու տեղերը:

Seher, ար. չզբ. —in, իգ. 32. տեսանող, նշմարող. Բն. աստուածապաշտ. 2. մարգարէ, տեսանող. 3. պայծառատես (մագնիսականութեամբ):

Sehn‖sucht, իգ. ցանկութիւն, տենչանք, փափաքանք. mit — erwarten անձկութեամբ՝ անհամբերութեամբ սպասել: —süchtig, ած. ցանկացող, փափաքող. — nach et. անհամբեր, անձկացեալ (ինչք):

Sehne, իգ. 35. անդղ. (մկանց) լար, ջիլ, նեարդ. 2. աղ. (աղեղան՝ նետի) լար:

sehnen, չբ. ցնցու. չբ. h. եւ նբ. 3ու. sich nach et. — բանի մը տենչալ, փափաքել, ստուտիկ բաղձալ. ich sehne mich danach (կամ նաեւ անդ.բ. es sehnt mich) ihn wieder zu sehen զինքը դարձեալ

տեսնելու կ'անձկամ՝ կարօտ ունիմ. nach J—m (sich) — (մէկու մը) կարօտիլ: — Չ. չզբ. անյ. տենչանք, անձուկ, կարօտ:

Sehnen‖säule, իգ. անօթք. լարախիղդն, նեարդի կերցու: —kunde, իգ. —lehre, իգ. գրն. նեարդաբանութիւն:

sehnicht, sehnig, ած. 6. լարային. ձգտանուոր. Բ. նեարդախառն. 2. ջիղաւ, բուռն, զօրաւոր. —er Arm ջիղաւ բազուկ:

sehnlich, ած. 6. անձկալից. մկ. կարօտով:

sehr, մկ. ած.ի են մկ.ի առաւելագոյն. բաղդում. Բ. Բայց առաւելագոյն, յոյժ, կարի. — bald շուտով. շատ շուտ. — viel, recht — շատ շատ. կարի յոյժ. so — այնչափ. eben so — նոյնչափ. so —, daß... այնչափ, որ...:

Seiche, իգ. 35. անյ. ռմ. = Pisse.

seichen, չբ. h. 3ու. ռմ. = pissen.

seicht, ած. 6. շատ բարձր չեղող. ցած (ջուր), ծանծաղ (տեղի...). —e Thränen մաղձանցուկ արտասուք. 2. ըն. շատ խորունկ չիմացող՝ չթափանցող. ձի. վեր ի վերոյ, հարեւանցի, թեթեւ, պարզ. —er Kopf ընդ. ըղեղը չոր՝ պարապ:

Seichtheit, Seichtigkeit, իգ. 31. ցածութիւն, ծանծաղութիւն. ձի. վերիվերայութիւն, հարեւանցիութիւն. geistige — թեթեւութիւն, թեթեւամտութիւն:

Seide, իգ. 35. մետաքս, աբրիշում. rothe, ungekochte կամ ungeschälte — անթափ մետաքս. Բ. մետաքսեայ զգեստ, մետաքսեղէն. 2. ձի. dabei wird er keine — spinnen օգուտ մը պիտի չտեսնէ, ձեռնունայն պիտի ելլէ (գործքէն):

Seidel, չ. (աբ.) 33ա. չափ ծարելեաց՝ մն. գարեջրոյ. (großes) — (գարեջրոյ...) ասաշտ. kleines — բաժակ գարեջրոյ:

Seidel‖bast, ար. փի. gemeiner — տերեւատ կամ կարճարերձ գափնի. գափնեակ (Daphne mezereum): —weise, մկ. բաժակ բաժակ:

seiden, ած. 6. մետաքսեայ. 2. մետաքսանման:

seiden‖artig, ած. մետաքսակերպ:

Digitized by Google

—haft, ար. ձև. կիսամետաքս, կերպարան մետաքսի: —bau, ար. շերամապահութիւն: —ernte, իգ. մետաքսաքաղութիւն: —garn, չ. ձև. մանեալ մետաքս, ապրիշում: —gehäuse, չ. —gespinnst, չ. (շերամի) պատենաներ, բոժոժ: —handel, ար. ձև. մետաքսավաճառութիւն: —haspel, իգ. ար-. (մետաքսի) կարժառ: —laden, ար. ձև. մետաքսեղէնաց խանութ: —manufaktur, իգ. ար-. = Seidenfabrik. —mühle, իգ. ար-. մետաքսի գործարան: —raupe, իգ. ճ. շերամ, մետաքսաբեր (Bombyx mori): —schwanz, ար. շերամի տտուտ. բ. ճ. մետաքսագի (Ampelis կամ Bombycilla): —spinner, ար. ճ. շերամ. ը. մփ. Թիթեռնոյ մետաքսաբեր (Bombyx mori). բ. —(in, իգ.) ար-. մետաքսամանող, մետաքս նիւթող: —spule, իգ. ար-. մետաքսի ճախարակ՝ լիսեռնիկ: —sticker(in, իգ.), ար. մետաքս նկարագործ: —tüll, ար. ձև. մետաքսաշղարշ: —waaren, իգ. ձև. մետաքսեղէնք: —weberei, իգ. մետաքսագործութիւն: —wickler, ար. ար-. մետաքս կարժառող: —wirker(ei, իգ.), ար. = Seidenweber(ei). —wurm, ար. ճ. = Seidenraupe. —zucht, իգ. = Seidenbau.

seidenhaft, seidig, ած. 6. = seiden.

Seife, իգ. 35. աճառ, օճառ: բ. — եղանիւթ, ճահիճ:

seifen, նբ. 8—. օճառել, աճառով մաքրել. 2. բվ. (Հանք) լուալ: — չ. 22բ. ածյ. օճառումն, լուացումն:

seifen|artig, ած. աճառաղցի, օճառանման (փվ.): —baum, ար. փվ. gemeiner — Հասարակ աճառենի (Sapindus saponaria): —bereitung, իգ. —bildung, իգ. աճառագործութիւն: —erde, իգ. օճառա(խառն) հող: —haltig, ած. օճառախառն: —kraut, չ. փվ. արճապայ, շմրուկ (Saponaria): —lauge, իգ. ար-. = Seifensiederlauge. —pflaster, ար. դղդ. օճառային սպեղանի: —sieder, ար. օճառագործ. փխ. ըխփ. Das denkt wie ein — բաւական բանգիտակը՝ նօսր շաղիկը կարճ է: —siederei, իգ. աճառագործութիւն: —siederlauge, իգ. ար-. կիզիչ՝ օճառախառն մոխրաջուր: —stein, ար. Հգ. օճառաքար: —stoff, ար. գմ. բնաճառ:

seificht, seifig, ած. 6. օճառոտ, օճառային. 2. = seifenartig.

seigen, նբ. 8—. = seihen; իբ. փ. Mücke, 1.

Seiger, ար. 22—. = Perpendikel, 1.; 2. ժամացոյց. 3. = Seihe; 4. ար-. պարզող, քամող, մզող. 5. = Bornmeister. — ած. ար-. բվ. ուղղահայեաց, գագաթնահայեաց:

Seiger|arbeit, իգ. = Seigern, չ.: —hütte, իգ. զտարան: —schlacke, իգ. (զտելու աւելն) պղնձի կղկղանք:

seiger|n, նբ. 8—. = seihen; 2. ար-. (Հոր մը...) ուղղահայեաց պեղել փորել. 3. ար-. (դիւրահալ մետաղը Հալեցնելով) բաժնել, քաղել, Հանել: — չբ. ʃ. = sickern. — չ. 22բ. ածյ. —ung, իգ. 31. — բային նշանակութեամբ Հեփ:

Seihe, իգ. 35. պարզումն, քամոց (մածնոյ քամոց), աժ. մածնքամ. 2. (քամելով մնացածը) քամուք, մնացորդ. աժ. (մածնի) մաղուած. (գինւոյ...) դիրտ, մրուր. (գարւոյ) կոպաճ:

Seih(e)|brühe, իգ. քամուք: —gefäß, չ. պարզումն: —sack, ար. քամոց: —trichter, ար. (քամելու) ձագար: —tuch, չ. քամելու կտաւ, քամոց:

seih|en, նբ. 8—. պարզումն անցնել, պարզել, քամել: — չ. 22բ. ածյ. —ung, իգ. 31. քամումն, քամելը:

Seil, չ. 20. չուան, ճոպան. 2. (նաւու) պարան. (stärker) — = Tau; բ. փխ. wir ziehen nicht an einem —e միեւնոյն կարծեաց ակր շենք. գ. (բեռ կապելու) լար, կար, տատան. տոռն, խառան. 3. ն—վ. = Segel; — und Treil Հանդերձանք նաւու:

Seil|bahn, իգ. = Drahtseilbahn. —brücke, իգ. չուան(ով կախուած) կամուրջ: —drath, ար. ար-. (երկաթի) թել: —händler, ար. ձև. չուանավաճառ: —tanzen, չբ. ʃ. 3փ. բվ. (չ. 0. 8. գիծ+ իղ. ներ. er tanzt Seil) լարախաղալ: —tänzer(in, իգ.), ար. լարախաղաց: —werk, չ. լարք. բ. ար-. կապք:

Seiler, ար. 22—. չուանագործ:

Digitized by Google

Seiler=bahn, իգ. չուան մանելու հրապարակ։ —**garn**, չ. լար, չուան։ —**handwerk**, չ. չուանագործութիւն։ —**waaren**, իգ. յգ. չուաններ։

Seilerei, իգ. 81. — Seilerhandwerk.

Seim, ար. 20. — Honigseim (նաեւ գի.); 2. թանձր եւ մածուցիկ ծորելի, մածան. (անկոց) հիւթ։

seimen, չը. ի. 2ա. հիւթ՝ արտուց մածուն տալ։

seimicht, seimig, ած. 1. հիւթալի. 2. մածուցիկ, թանձր (ծորելի)։

sein, չը. ն. 1ա. ըլլալ. լինել. sind Sie es? դո՞ւք էք. 2. լինել, գոյանալ, գտնուիլ, կենալ. — oder nicht —, Das ist jetzt die Frage խնդիրն ըլլալուն կամ չըլլալուն վրայ է. 3. օժանդակ. wir sind gegangen գացինք, գացած ենք. er ist zwanzig Jahre alt քսան տարեկան է. 4. ներգործ. նշ. է հետ. er ist nach Paris (փոխանակ er ist nach Paris gegangen կամ gefahren) Փարիզ գացած է. 5. „zu" ով անորոշ. է հետ. zu beklagen — ողբալի ըլլալ. er ist nicht zu sprechen խօսելու ժամանակ չունի, մարդ չ'ընդունիր. 6. անձ. է եւ գ. է առմի. es ist erst Montag դեռ (այսօր) երկուշաբթի է. Բ. „zu"ի եւ անոր. է առմի. es ist zu erwarten, daß... կրնայ յուսացուիլ, որ... dagegen ist nichts zu sagen ասոր խօսք չունիմ. Գ. օդոյ համար. es ist kalt ցուրտ է. Դ. ժամանակի համար. es ist ein Jahr daß... տարի մըն է, որ... 7. թթ. 5 und 2 sind sieben 5 եւ 2 եօթը կ'ընեն. 8. es sei! es mag —! ըլլայ. so sei es! եղիցի. Dem sei nun, wie ihm wolle գիտարդուիցէ, ինչ կ'ուզէ ըլլայ. 9. ամի. է հետ. der Ansicht — (այս ինչ) կարծիքին ունենալ, կարծել. Das ist m—s Amtes nicht այս իմ գործս չէ, ինծի չի վերաբերիր. Sie sind des Todes չէք ապրելոց, պիտի մեռնիք. ich bin Willens կամք ունիմ, կ'ուզեմ. 10. ըլլալ, գտնուիլ. sich im Paris — Փարիզ ըլլալ. 11. was ist Ihnen? ինչ ունիք. ist Ihnen unwohl? անհանգիստ էք. mir ist besser լաւագոյն եմ, լաւ կը զգամ զիս. 12. հանդիպիլ, դիպիլ, պատահիլ, անցք ունենալ, ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. ըլլալը. էութիւն. գոյութիւն։

sein, Ն. անձն. (ար. թիւ.) սեռ. er = seiner, չ. օ. erinnere Dich — զինքը յիշէ. 2. իւր. իւրն (վերաբերեալ). diese Häuser sind — այս տուները իրն են։ Բ. — ած. ստաց. ար. sein, ար. seine, իգ. sein, չ. օ. բնա. նաեւ յետադաս եւ անձն. իր. իւր. einer s—r Freunde իւր բարեկամներէն մին. 2. — Glück machen բախտը յաջողցնել, հարստանալ։ Գ. ստաց. ար. Seiner, ար. Seine, իգ. Seines, չ. օ. գ. der (die, das) Seine, —— դրծ. Seinige, օբ. իրենը. իրենինը։

seiner, անձն. ար. (սեռ. er) իրեն. նորա (սեռ. man). — nicht mehr mächtig sein ալ ինքզինք տէր չըլլալ։

seinerseits, մ. իւր կողմանէ. 2. իւր կողմէն։

Seinesgleichen եւ **Seinesgleichen**, չ. անձն. իւր նմանը, նմաններն. 3. wie — behandeln իրեն հաւասարի հետ վարուիլ։

seinethalben, seinetwegen, seinetwillen, նխ. անձն. ար. ով իրեն համար։

seit, նխ. տր. ով ...ի վեր. յետոյ, (անկէ...) սկսեալ. չ. օ. — lange երկար ատենէ ի վեր. er ist — zehn Jahren fort տասը տարի կայ որ գացած է։ — չչ. = **seitdem**, բ.։

seitab, մ. կողմնակի, ի կողմանէ։ —**dem**, մ. (յորմէ...) հետէ..., ի վեր, ան ատենէն (սկսեալ), անկէ. բ. շղ. յորմէ հետէ...։ —**her**, մ. = **seitdem**. —**wärts**, մ. կողմնակի. — geneigt (հմմտ. **gerade**) հակեալ ի կողմն։

Seite, իգ. 85. (թմա. դր. եղ. նաեւ —n) կողմն, թեւր, կոյս. rechte — աջ. linke — ձախ, ահեակ. 3. von der — ansehen —) մէկուն ծուռ նայիլ (արհամարհանօք). բ) աչքին ծայրով՝ գաղտնի նայիլ. Բ. կող, կուշտ. auf der — liegen ընկողմանիլ. die Hände in die —n stemmen ձեռքերը կուշտը դնել. sich vor Lachen die —n halten թաւալիլ ի ծաղուէ, սաստիկ ծիծաղիլ. Գ. նխ. հետ. ի (մի) կողմն. մեկուսի. et. bei — legen բան մը մէկդի դնել, դնել ի մի կողմն. Դ. das dieser — bin, auf dieser — (դէպ ի...) այս կողմն. et. von (nach) allen —n betrachten բան մ'ամէն կողմանէ նկա-

Digitized by Google

անել. Ի. die Karte — (բերդի...) զօրաւոր կողմն. Զ. Alles von guten —n nehmen, ansehen ամէն բանի լաւ կողմը առնելու, ամէն բան լաւ՝ մարդավայել առնելու. Ե. [illegible]. seitens, Seitens, կամ Նխ. Ի — [illegible]. ...seits, [illegible]. von mütterlicher — her կամ mütterlicherseits մօր կողմանէ, մայրաբար. —ns des Königs թագաւորին կողմանէ. Ը. կողմնակցութիւն, կուսակցութիւն. 3. auf seine — bringen մէկին իրեն կողմը շահիլ՝ բերել. auf J—s — sein մէկուն կողմն ըլլալ. 2. երես (կողմանց), կողմ. vordere — (կամ Haupt-) — ճակատ, առաջակողմն. (թղթի) երես, էջ. փղ. erste — առաջին երես (թերթի...). verkehrte — (դրամի) միւս երեսն, ընդդիմակողմն. Բ. auf der — liegen ընկողմանիլ. auf der faulen — liegen = faulenzen; J—m nicht von der — gehen մէկուն քովէն չհեռանալ. ՀԲ. gute Älteste stehen ihm zur — լաւ մեկնաբաններ ունի. an (կամ auf) die —, նաև bei — gehen, treten հեռանալ, մեկուսի երթալ. et. bei — lassen բան մը մէկդի ձգել՝ թողուլ. bei — legen մէկդի դնել, (դրամ...) ժողվել, խնայել. Կ. [illegible] կողմ, կոյս. nach allen —n ամէն կողմ. ՓԽ. ամենայնիւ, ամէն նկատմամբ. auf beiden —n երկու կողմանէ ալ. 3. [illegible]. (համաստարութեան) անդամ. — e—s Körpers մարմնոյ մ'երես՝ կող. 4. [illegible]. — Speck խոզի ճարպի [illegible]. 5. [illegible]. = Flanke.

Seiten|abriß, ար. կիսադէմք, կողմնակի առնել: —achse, իգ. [illegible]. = Diagonale. —angriff, ար. զին. յարձակում (բանակի) կողին (վրայ): —ansicht, իգ. [illegible]. կողմնակի առնել: —blick, ար. շիլ՝ թիւր հայեցուածք. ՓԽ. [illegible] ծուռ նայիլը՝ նայուածք: —erbe, ար. —erbin, իգ. կողմնակի ժառանգ: —gebäude, չ. [illegible]. (տան) թեւ: —gespräch, ար. [illegible]. (դերասանի) առանձին խօսք: —hüter, ար. [illegible]. երեսակոյ (յաջորդ երեսի սկզբնական բառն առջի իջին տա-

կը...): —lähmung, իգ. [illegible]. միակողմանի անդամալուծութիւն: —lehne, իգ. (աթոռոյ...) բազրիք. Բ. զին. երախակալ: —linie, իգ. երկ. կողմնագիծ [illegible]. (պատկերի՝ ձեւի մը) կող(մն). Բ. կողմնակալն՝ երկրորդական գիծ: —rand, ար. (գրքի) լուսանցք: —schmerz, ար. [illegible]. կողացաւ: —schritt, ար. հեռացում, խոտորում. մէկդի երթալը: —stück, չ. կողմնակի մաս. Բ. (պատկերի) համապատասխան. ՓԽ. հաւասարն, ամոլ (ակից): —theil, ար. կողմն, կող: —thür(e), իգ. կողմնակի դուռն. ՓԽ. sich eine — offen lassen անձին ապաւէն՝ ապաստան մը հայթայթել: —verwandte(r), գ. կողմնակի ազգական: —weg, ար. = Nebenweg. —wendung, իգ. կողմնակի դարձում՝ շրջանք՝ դարձ, խոտորում: —wind, ար. կողմնակի հով (Նոյ. [illegible]): —zahl, իգ. երեսահամար, էջաթիւ: —zimmer, չ. կողմնակի խուց. Բ. = Nebenzimmer.

seitens, Seitens, Նխ. [illegible]. (ի) կողմանէ, կուսէ (տ. Seite, 1.):

seitlich, ած. 6. կողմնակական, կողմնակի:

Sekante, իգ. 35. Sekantenlinie, իգ. 35. [illegible]. հատանող (գիծ):

Sekret, չ. 20. = Abtritt, 1.; 2. —e, [illegible]. (արեան՝ որ մարմնոյ նեղքին երեսին վրայ կը ժողվուի):

Sekretä'r, ար. 20. քարտուղար, դպրապետ, ատենադպիր. Բ. դրասեղան:

Sekretariat, չ. 20. քարտուղարութիւն. Բ. քարտուղարի դրասենեակ:

Sekt, ար. 20. շամպանի. 2. = Champagner.

Sekte, իգ. 35. [illegible]. աղանդ, հերձուած:

Sekti(e)rer, ար. 22. [illegible]. աղանդաւոր:

Sektion, իգ. 35. հատուած, բաժանում (= Abtheilung). 2. անդամահատութիւն:

sektionsweise, Մ. [illegible]. հատուած հատուած:

Sektor, ար. 25. [illegible]. (բոլորակի) հատուած:

Sekúnda, էգ. 36. (յգ. –ն,) երկրորդ դաս։

Sekundáner, ար. 22ա. երկրորդ դասու աշակերտ։

Sekundánt, ար. 38. (մենամարտութեան) վկայ։

sekundä'r, ած. 6. (նաեւ ածկ.) երկրորդական։

Sekúnda-wechsel, ար. 22ա. վճ. երկրորդ փոխանակագիր։

Sekúnde, էգ. 35. մանրերկրորդ (ժամու). բ. երժ. երկրորդ ձայն։

sekundí(e)ren, նբ. 3ա. 3. կամ 3–ու — մէկուն վկայ՝ օգնական ըլլալ (ի մենամարտութեան). բ. երժ. ձայնակցել։ — չ. 22բ. անյգ. = բային նշանակ–ծեանց հետ։

Sekundiz, էգ. էր. յետնամեայ յա–ջորդեան քահանայութեան։

Sekúndogenitur, էգ. 31. իրաւունք՝ մասն կրտսերայ։

Sekúndus, ար. 30. (դասի մ՝)երկրորդը։

Sellaginélla, էգ. 36. = Moosfarn.

selb, ած. 6. նոյն. zur —en Stunde նոյն՝ ի նմին ժամու։

Sélbſander, երկուքնին, ընդ. գլուխ գլխի տուած։ —ständig, ած. ինքնակաց, անկախ։ —ständigkeit, էգ. ինքնակացութիւն, ինքնօրէնութիւն։

ſelber, դերանուանական մ. = ſelbst, Ա. չ. 0. ich — ես անձամբ։

ſelbst, Ա. դերանուանական մ. 1. ich — ես ինքս. er (sie) — նա ինքն. die Sache an und für sich — իրն յինքեան. առձ. — gethan ist bald (wohl) gethan անձամբ ըրէ՝ շուտ կ'ըլլայ. բ. ինքնին, գլխովին. sie ist die Güte — ինքնին իսկ բարութիւն է. գ. von —, aus sich — ինքնին, ինք իրմէ, յանձնէ. դ. դրբ. անց. է հետ մա–ցեալ. — gebackene Kuchen անձամբ՝ տունէն եփած կարկանդակ. Das gebt von — այս բան մը չէ, դիւրին է. Das versteht sich von — արդէն ինքնին կ'իմացուի. առձ. — ist der Mann եթէ լաւ կ'ուզես ըլլալ՝ գործքն ան–ձամբ ըրէ։ Բ. — մ. նոյն իսկ, ան–դամ, իսկ. seine Freunde —, — seine Freunde իւր բարեկամքն իսկ, բարե–կամներն անգամ։

Sélbst|achtung, էգ. ինքնայար–գութիւն, ինքնամեծարութիւն։ —anklage, էգ. ինքնամբաստանու–թիւն։ —aufopferung, էգ. անձնա–նուիրում, ինքն զինք զոհելը, յան–ձնէ հրաժարելը։ —beherrſchung, էգ. (տէրութիւն անձին վրայ) զգաս–տութիւն, ժուժկալութիւն. er be-ſitzt — անձին տէր է։ —bewegend, ած. որ—. ինքնաշարժ։ —bewußt, ած. եւ. ինքնագէտ. բ. յանձնապաստան. ամբարտաւան։ —bewußtſein, չ. եւ. ինքնագիտութիւն, ինքնաճանաչու–թիւն. բ. = Dünkel. —entleibung, էգ. անձնասպանութիւն։ —entſa-gung, էգ. կամաւ՝ ինքնակամ հրա–ժարում։ —erhaltung, էգ. անձնա–պահութիւն։ —gefällig, ած. ան–ձնահաճ, ինքնահաճական, մեծամիտ։ —genügſam, ած. ինքնաբաւ. եւ. մր. ինքնահաճական։ —genügſamkeit, էգ. ինքնահաճութիւն. dunkelhafte — մեծամտութիւն։ —geſpräch, չ. ա–ռանձնախօսութիւն. ինքնախօ–սութիւն։ —herrlich, ած. միահեծ–տական։ —herrſchaft, էգ. միահեծա–նութիւն, ինքնակալութիւն. բ. անձին տէր ըլլալը։ —herrſcher, ար. միահեծան, ինքնակալ։ —klug, ած. յանձնապաստան։ —klugheit, էգ. յանձնապաստանութիւն։ —koſten-preis, ար. արժէգինք։ —laut(er), ար. եր. (հյ–նչ. Mitlaut) ձայնա–ւոր։ —liebe, էգ. = Eigenliebe. —lob, չ. = Eigenlob. —los, ած. ան–շահասէր, անանձնասէր։ —loſigkeit, էգ. անշահասիրութիւն։ —mord, ար. անձնասպանութիւն, ինքնասպա–նութիւն։ —mörder(in, էգ.), ար. անձնասպան։ —prüfung, էգ. էր. խղճի մտաց քննութիւն։ —redend, ած. es ist — ինք իրմէ կ'իմացուի։ —ruhm, ար. = Eigenruhm. —ständig, ած. = ſelbſtändig. —sucht, էգ. ան–ձնասիրութիւն։ —ſüchtig, ած. ան–ձնասէր. շահասէր։ —thätig, ած. ինքնագործ. բ. ինք՝ակամ. ինք–նաշարժ(ական)։ —trieb, ար. կամա–կարութիւն, ինքնաշարժութիւն։ —vergeſſen, ած. անձնամոռաց։ —ver-götterung, էգ. ինքնապաշտութիւն։ —verleugnung, էգ. անձնուրացու–թիւն։ —verſtändlich, ած. ինքն իրեն իմացուող. մ. բնականաբար. Das

Digitized by Google

ist — (առնելով) բնական է՝ ինք իրեն կ'իմացուի։ —vertheidigung, իգ. ինքնապաշտպանութիւն։ —verwaltung, իգ. ինքնօրինութիւն, ազդեկամութիւն։ —willig, ած. — eigensinnig, բ.։ —zufrieden, ած. ինքնագոհ. ը. մփ. ինքնահաւան։ —zweck, ար. բացարձակ վախճան։

Sélbstheit, իգ. 31. ինքնութիւն, անհատութիւն. 2. ինքնասիրութիւն. էշ. մփ. — Selbstsucht.

sélbstlich, ած. 6. անձնասէր, եսամոլ։ [ստր։

Selén, չ. 20. անյփ. քմ. լուսնա-

selénhaltig, ած. լուսնատարրախառն։ —säure, իգ. լուսնատարրի թթու։

Selenográph, ար. 33. լուսնագիր։

Selenkia, չ. 33. քղ. Սելեւկիա։

Seléukus, յտ. ան. ար. անփխ. հ. պտ. Սելեւկոս։

sélig, ած. 6. երանելի, երջանիկ, երանիկ. բ. բարերախտ, բարեբախտիկ. er ist ganz — ուրախութեան մէջ կը լողայ՝ կը խնդայ. 3. — preisen մէկն երջանիկ համարիլ. 2. բախտաւոր, երջանկաբեր, բարեբախտիկ (իր). 3. կր. երանելի, երանեալ. — werden փրկուիլ. 3. — sprechen մէկն երանելեաց կարգը դասել. 4. վախճանեալ, ննջեցեալ, հանգուցեալ. m—e —e Mutter հանգուցեալ մայրս. յիշատակ. mein Vater —(er) հանգուցեալ հայրս. —en Andenken բարեյիշատակ, բարեաց յիշատակաց արժանի. 5. ընտ. — sein գինով ըլլալ։

Sélig‖gesprochene(r), ար. կր. երանելի, երանացուցեալ։ —machend, ած. կր. երանաւէտ, փրկարար. տ. alleinseligmachend. —macher, ար. կր. Երանացուցիչ, Փրկիչ։ —sprechung, իգ. կր. երանացուցում։

Séligkeit, իգ. 31. երանութիւն, երջանկութիւն. 2. կր. ewige — փրկութիւն։

Sélim, յտ. ան. ար. 30. Սելիմ։

Sélla, իգ. (եղ. անփխ. յփ. Sellä) — curúlis (յփ. curules) առանձնական՝ փղոսկրեայ գահ (Հռովմէական առանձնակալաց)։

Sélleri(e) կամ Sellerí(e), ար. 33. իգ. 31. անյփ. բյ. կարոս, հասարակ լախուր (Apium graveolens)։

sélten, ած. 6. (հկռնչ. häufig) ցանցառ, անսովոր. Das ist nichts —es սովորական բան մըն է. 2. արտաքոյ կարգի. գուղնագիւտ. nicht — շատ անգամ, յաճախ. nicht eben — երբեմն, մերթ. ich gebe so — als möglich bin քան կարելի ցանցառ հոն կ'երթամ։

Séltenheit, իգ. 31. (անյփ.) անսովորութիւն, ցանցառութիւն. եզականութիւն. um der — willen իրին ցանցառութեան համար, քիչ անգամ պատահելուն. 2. (յփ. ով.) գուղնագիւտ՝ չքնաղ իր։

séltsam, ած. 6. ցանցառ, անսովոր. նորանշան, նորօրինակ. 2. եզական, արտաքոյ կարգի. չքնաղ, չնաշխարհիկ. անհեթեթ, տարօրինակ։

Seméster, չ. 22ա. կիսամեայ. վեցամսեայ (ժամանակ)։

Semikólon, չ. 38. (յփ. նաեւ ...kola) քր. տղ. կէտ-ստորակէտ (;)։

Seminár, չ. 20. (յփ. ...arien) կր. կղերանոց. 2. վարժապետանոց. բ. հրահանգարան (ի համալսարանս)։

Seminarist, ար. 33. կղերական, կղերանոցի աշակերտ. 2. վարժապետական, վարժապետանոցի աշակերտ։

Semiótik, իգ. 31. ախտանշանագիտութիւն։

Semíramis, յտ. ան. իգ. անփխ. Շամիրամ։

Semít, ար. 33. —in, իգ. 32. սեմեան. ը. մփ. — Jude, Jüdin.

Sémmel, իգ. 35. ալիւրեայ հացիկ. զն. die Waare geht ab wie warme —n այս վաճառքը շատ կը ծախուին։

sémmelblond, ած. 6. ընտ. դեղձան, դեղին, խարտեաշ։

Senár(ius), ար. 20. կամ անփխ. (յփ. նաեւ ...arien) տղչ. վեցոտնեան մեծավերջ։

Senát, ար. 20. սինկղիտոս, ծերակոյտ։

Senátor, ար. 25. հ. պտ. սինկղիտիկոս. ն. պտ. ծերակուտի անդամ։

Séndbote, ար. հրեշտակ, պատգամաւոր. ը. մփ. պատգամաւոր (ուխտեան խորհրդեան) փոխանորդ,

[illegible] —brief, [illegible] —schreiben, [illegible]

séndbar, [illegible]

sénden, [illegible] (sendete և sandte, [illegible] sendete, [illegible] gesendet և gesandt) [illegible] schicken. [illegible] schicken, 1. և 2.; [illegible] — [illegible]

Séndling, [illegible] — Sendbote.

Séndung, [illegible] 2. ([illegible]) [illegible] 3. [illegible]

Senegámbien, [illegible] (Ս[illegible])։

Sénela, [illegible]

Séneschal, [illegible] —in, [illegible] ([illegible])։

Senf, [illegible] (Sinapis). 2. [illegible] e—n langen — von et. machen [illegible] s—n — dazu geben [illegible]

Sénfpflaster, [illegible] —umschlag, [illegible] — Senfpflaster.

Sénge... [illegible] sengen. —stroh, [illegible]

séngen, [illegible]

séng(e)rig, [illegible] — brandicht, [illegible]

Sénior, sénior, [illegible] (junior) [illegible]

Senioràt, [illegible]

Sénkblei, [illegible] — Loth, [illegible] —fäustel, [illegible] —grube, [illegible] —kolben, [illegible] —loch, [illegible] — Senkgrube. —nabel, [illegible] —recht, [illegible] —recht, [illegible] eine —e Linie ziehen (fällen) [illegible] —reis, [illegible] —wage, [illegible] — Aräometer. —zeit, [illegible]

Sénkel, [illegible] 2. — Loth, [illegible] 3. — Gesenk.

sénkeln, [illegible]

sénken, [illegible] 2. ([illegible]) [illegible] den Dolch — [illegible] 3. [illegible] (— Anker) — absenken; [illegible] — absenken, [illegible] sich — [illegible] 2. [illegible] der Schlaf senkt sich auf s—e Augen [illegible] sich — [illegible] — Senkung.

Sénker, [illegible] — Ableger; 2. [illegible] — Ausräumer.

Sénkung, [illegible] Absenken, [illegible] 2. [illegible]

Senn, [illegible] Sénne, [illegible] Sénner, [illegible] Sén-n(er)in, [illegible]

Sénna, [illegible] Sennesstrauch.

Sénne, [illegible] — Senn. — [illegible] (= Heide). 2. ([illegible]) [illegible]

sénnen, [illegible]

Sénner, [illegible] —in, [illegible] — Senn.

Digitized by Google

Sennesblätter, չ. յհ. դեղ. ատ-մալ(ի տերևներ): —strauch, ար. գլ. ատմալ (Cassia senna):

Sensál, ար. 20. կամ 33. (՟. միջ-նորդ (վաճառականաց), վաճառաբերկու:

Sénse, էգ. 35. երկ. գերանդի. mit der — abmähen հնձել:

Sénsenmann, ար. գլխ. գերանդա-կէն զինուոր. բ. հի. Գերանդաւո-որ, Մահ: —schmied, ար. արհ. գե-րանդագործ: —stein, ար. երկ. (գե-րանդի սրելու) յեսանաքար: —träger, ար. = Sensenmann. [ցող:

sensitiv, ած. 6. զգայուն, զգա-

Sénte, էգ. 35. նոյն. շրթունք, ծնօտ, (նաւու) ներքնակողնացք. 2. = Sennerei.

Senténz, էգ. 31. ասած, վճիռ (իմաստասիրաց՝ համառօտեալ բան):

sentenzenhaft, sentenziös, ած. 6. վճռական:

sentimentál, ած. 6. զգայուն, դիւրազգած (—. ծաղր. և էղ. մտ. կերպարանեալ):

separát, ած. 6. առանձին, զատ, որիշ. մասնաւոր:

Separátausgabe, էգ. առանձին՝ ուրոյն հրատարակութիւն:

separi(e)ren, նբ. և sich էք. 3ա. (sich) — բաժնել, անջատել, որո-շել:

Separi(e)rte(r), ար. և էգ. 6. բաժ-նուած (ամուսին...):

Sépia, էգ. 36. և քն. սեպիէ, սպին (Sepia). 2. նկր. (սեպիէի սեւ հե-ղուկէն հանուած գունաւորիչ նիւթ) լոք:

Septémber, ար. 22ա. սեպտեմբեր:

Séptima, էգ. (եղ. անփփ. յհ. —s) եօթներորդ (ձայն):

Septimáner, ար. 22ա. եօթներորդ դասու աշակերտ:

Septime, էգ. 35. երժ. եօթներորդ ձայն, եօթներեակ:

séptisch, ած. 6. փտեցուցիչ:

Septuagésimä, անփփ. Sonntag — եօթանասներորդ կիւրակէ (բուն մեզ՝ բուն բարեկենդանէն յառաջ երկրորդ կիւրակէ):

Septuaginta, էգ. անփփ. die — (—. էրոսած LXX) Եօթանասնից թարգմանութիւն, Եօթանաս-նունք:

Séquens, ար. (եղ. անփփ. յհ. Sequéntes) հետեւեալ, հետագայ; յա-ջորդ:

Sequénz, էգ. 31. եղ. (երեք մէա-գոյն քարտերէն յաջորդութիւն) երեքշար:

Sequéster, ար. 22ա. էրէ. (նաեւ չ.) պատսպարանդաւոր, (կառավարութեան բանի մը) գրաւում (տ. Beschlag, 5.):

sequestri(e)ren, նբ. 3ա. էրէ. (տնտե-ցութեանը...) պահանդել, գրաւել, արգելքի տակ դնել:

Serajéwo, չ. 33. քղ. Սերայեւօ, Գոսնատէրայ:

Serapéum, չ. 33. հ. պտ. Սերա-պեայ տաճար:

Séraph, ար. 20. (յհ. —. —im, նաեւ —in, եբրայերէն ալ նոյն եղ.) սերովբէ:

Serápis, ար. անփփ. հ. պտ. (Ե-գիպտոսի դիք) Սերապիս:

Sérbe, ար. 34. —in, էգ. 33. Սե-րուիացի:

Sérbien, չ. 33բ. աշխ. Սերուիա:

Serenáde, էգ. 35. ցայգերգ:

serenissimus, ած. = durchlauchtigst. — ար. անփփ. ածրող՝ իշխող իշ-խան:

Sergeánt (սերժանթ), ար. 33. զին. յիսնապետ (չաւուշ): [գիս:

Sérgius, յտ. ան. ար. անփփ. Սար-

Série, էգ. 35. շար, տողան:

Sermón, ար. 20. = Predigt, մտն. ծղրք.:

Seróne, էգ. 35. (՟. չխագախոր-դուած եղան մորթ:

serös, ած. 6. բժշ. բնխ. ջրային, ջրախառն, շճախառն:

Serpentin, ար. 20. հն. օձաքար, օձակուճ:

Serpentinmarmor, ար. հն. օձա-կուճ: —stein, ար. հն. օձաքար:

Serpentinenweg, ար. 20. մանուա-ծապտուտի:

Serubábel, յտ. ան. ար. 33. Զօ-րաբաբէլ:

Service (սերվիս), չ. անփփ. (յհ. —e հնչել) (սեղանի) սպաս. 2. = Bedienung.

servi(e)ren, չբ. ի. և ն. և նբ. 3ա. (den Tisch, die Tafel) — (սեղանը) համդերձել, ծանկաց դնել, պա-տրաստել. 2. ծառայել:

Serviétte, իգ. 25. անձեռոց։

servil, ած. s. — knechtisch.

Servilismus, ար. անփխ. անյփ.

Servilitä't, իգ. 31. ծառայականու-թիւն, ծառայամտութիւն։

Sésam, ար. (չ.) 38. անյփ. գլ. կնճիթ, շուշմայ (Sesamum)։

Sésel, ար. 33ա. վայրի կարոս (Seseli)։

Sesóstris, յտ. ան. ար. անփխ. Սե-սոստրիս։

Séssel, ար. 33ա. Թիկնաթոռ, բազկաթոռ. աթոռ. niedriger — ա-թոռակ։

Sésselmacher, ար. աթոռագործ։

séßhaft, ած. s. — ansässig.

Session, իգ. 31. նիստ. 2. (ժա-մանակ գումարման) երսաս։

Séster, ար. 33ա. (ցորենի հին չափ) քսեստ, կապիճ։

Séstérz, ար. 20. կամ 38. սեստերս (դրամ)։

Sestine, իգ. 35. վեցատուն քեր-թուած։

Sétzbord, ար. ն—ւ. (բարձրացը-նելու համար) ծնօտի տախտակ։ —fünstel, չ. բվ. մեծ մուրճ։ —fehler, ար. փղ. շարուածի սխալ։ —hammer, ար. ար—. (մրճածեւ) երկաթ-բեկ, երկաթկարոց։ —hase, ար. որս. եգ նապաստակ։ —kasten, ար. փղ. գրաշարկաթակ, գուրճ. բ. տպագրա-կան արուեստ։ —kolben, ար. գլն. (Թնդանօթ լեցընելու գաւազան) խծկան։ —lauge, իգ. յստակած մո-խրաջուր։ —maschine, իգ. փղ. շա-րող, շարելու մեքենայ։ —meißel, ար. ար—. մրճաձեւ գուր։ —rebe, իգ. պըտ. տղուրթ։ —reis, չ. պըտ. ած (տակ տանող կարած ոստ)։ —teich, ար. ձկնոց։ —wage, իգ. — Bleiwage.

sétzen, նբ. եւ sich — էբ. 8է. դնել, զետեղել, տեղաւորել, նստեցը-նել, բազմեցընել. կարգել, կա-ցուցանել։ Ա.—Գ.իՀեփ. 3. obenan — մէկը սեղանի գլուխը նստեցընել՝ դնել։ Բ.—Նխ.Բեամբ. 1. an: an et. — բանի մը քովը դնել. ը. մփ. մեր-ձեցընել, մօտեցընել. ն—ւ. an's Land — ցամաք հանել՝ Թափել. e—n Tisch an den andern — սեղան մը ուրիշ սեղանի կցել, երկու սեղան միա-ցընել. բ. Alles daran —, um et. durchzuführen բան մը գլուխ հանելու հա-մար ամէն բան ընել. 2. auf: auf dieser Bank von Stein will ich mich — այս քարէ նստարանին վրայ նստիլ կ'ուզեմ. 3. auf den Thron — մէկը գահ հանել՝ նստեցընել. sich auf's Pferd — ձի հեծնել. 3. auf freien Fuß — մէկն ազատել, յազատութիւն հանել. էփ. sich auf die Hinterfüße — կառզիլ, բարկանալ (Թռչնոյ...). sich (auf e—n Zweig) — (ոստի վրայ...) Թառիլ, նստիլ, դադարիլ. բ. —. տարբերայական խնդրով. et. auf den Boden — բան մը գետնին՝ վար դնել. et. auf die (bei) Seite — բան մը մէկդի դնել. Bier auf Wein — գինւոյ վրայ գարեջուր խմել. խղ. Geld auf eine Karte — Թղթի վրայ ստակ դնել (ի խաղախաղու). auf's Spiel — վտանգի մէջ դնել. 3. aus: et. aus der Sonne — բան մը շէքս մէջ դնել՝ արեւու մէջէն վերցընել. էփ. et. aus den Augen — բան մը զանց առնել. անփոյԹ՝ անտես ընել. den Leuchter aus der Hand — աշտանակը (ձեռք մը) դնել. 4. außer: außer Gebrauch, Kraft — անգործածելի՝ անզօր ընել. 5. bei, gegen, hinter: bei Seite — մէկդի դնել. et. gegen Anderes — (բան մը մէկալին հետ) համեմատել, բաղ-դատել, դնել ալընԹեր. sich gegen (wider) et. — (բանի մ՚)ընդդիմանալ, հակառակիլ. դէմ ելլել՝ դնել. 6. in: փեղոխան. den Fuß in ein Haus... — տուն մ՚ոտք կոխել, տուն մտնել. der Staub, Geruch setzt sich in die Kleider փոշին՝ հոտը զգեստներու վրայ կը նստի. in die Zeitung — հրատարակել. լրագրի մէջ դնել. բ. տառա—ծիւն. 3. in Angst, Furcht, Schrecken — (մէկը) վախցընել, ահաբեկել, զարհուրե-ցընել. in Bewegung, Thätigkeit — շար-ժել, գործունեայ ընել, կենդանա-ցընել. Himmel und Hölle in Bewegung — երկինք երկիր իրար անցընել, ամէն քար շարժել. in Flammen — հուր կրակ ձգել, բորբոքել, վառել. sich bei J—m in Gunst, ընփ. in Thee — փ. Gunst, 1.; վճ. in Rechnung — հա-շուոյ մէջ առնուլ, մէկանգ հա-շուել. Kinder in die Welt — (մանուկ) ծնանիլ. տղայ բերել. է. տառա-խոյախան խնդրով. Holz in Faden, Klafter

— չուանով չափել. (փայտը...) լարաչափել. գ. {Բրդչ...}. Hoffnungen in J., et. — բանի մը մէկուն վրայ վստահիլ՝ յոյսը դնել. Mißtrauen in J. — մէկուն չվստահիլ. Ի. Արդ. = einsetzen, e.; Scheiben in ein Fenster — պատուհանի ապակի անցընել. 7. mit, neben: sich mit J. — իրաւատէր ըլլալ. 8. über, um, unter: e—n Punkt über das „i" — i գրին վրայ կէտ դնել, կէտադրել. J. über das Haus... — մէկը տան... վերակացու՝ տեսուչ կարգել. Բ. sich um das Feuer — կրակին բոլորտիքը նստիլ՝ բոլորիլ. Զ. s—n Namen unter eine Schrift — իր անունը գրուածքի մը տակը դրել, ստորագրել. J. unter die Heiligen... — մէկը սրբոց... կարգը դասել՝ անցընել, սրբացընել. ՃԲ. Zahlen unter ea. — թուերը շարել՝ կարգաւ տակէ տակ դրել. 9. vor: er kann keinen Fuß vor den anderen — քայլ մ'առնուլ՝ չի կրնար. ԷԷ. J. (J—m den Stuhl) vor die Thür — մէկն իր տունէն մերժել՝ դուրս հանել. 10. zu: sich zu J—m — մէկուն քով նստիլ. sich zu Pferde — ձի հեծնել. et. zurecht — բան մը կարգի դնել. sich zur Wehr — զէնք առնուլ, ինք զինք պաշտպանել. Բ. J. zum Richter — մէկը դատաւոր կարգել՝ կացուցանել. առ. den Bock zum Gärtner — տ. Bock, ա.; 11. zwischen: ԷԷ. sich zwischen zwei Stühlen — բայց՝ մէջտեղը մնալ, երկու յոյսերն ալ ի դերեւ ելլել: Գ. — Երբ... J. bequem — մէկը հանգիստ ընել՝ հանգստացընել. (sich) fest — = festsetzen (տ. fest, Բայեր—Հեր): Գ. — ԷԲ ՆԲ. ...ինդիր առնելով. J—m eine Frist, e—n Termin — մէկուն ժամանակ՝ պայմանաժամ մը դնել՝ սահմանել՝ որոշել. s—n Wünschen ein Ziel, Grenzen — իր բաղձանաց չափ՝ սահման դնել. Բ. J—m eine Bildsäule, ein Denkmal — մէկուն արձան... կանգնել. Զ. den Fall — ենթադրել, համարել (թէ ըլլայ...). gesetzt, daß... դնենք թէ... տ. Երծ. (երգ) յարդարել, յօրինել, երաժշտութեան դնել. niedriger — ձայնը ցածցընել. Ի. Խղ. Geld —, անխնդիր — մէջ տեղը սատակ դնել.

wie viel — Sie! որչափ (սատակ) կը դնէք (մէջտեղը). Խղ. eine Dame — — դշխոյ (տամա) մը հանել. Հ. Արդ. Junge — ծնանիլ, ցնկնիլ. Ի. Պղտ. Bäume... — ծառ... տնկել. eine Henne — թուխս նստեցընել. Փղ. անձնդիր — շարել: Ե. — ՆԲ. անձի խնդիր առնելով. J. (fest) — մէկը բանտարկել՝ բանտ դնել: sich — ՀԲ. 1. տ. setzen, II—Գ. 2. նստիլ, բազմիլ. — Sie sich նստեցէք. 3. (տեղ մը) հաստատուիլ, բնակութիւն հաստատել. 4. (ծորելեաց) յատակիլ, պարզիլ, յատակը տակը նստիլ. (այլ. նաեւ) ծորիլ, ծորենալ. 5. (ուռեցքն) իջնալ, զնստիլ. 6. = sacken, Բ.: — անդ. Բ. es wird Verdruß und Händel — կռիւ՝ հակառակութիւն պիտի ծագի՝ ելլէ: — չԲ. s. եւ h. անցնիլ, ցատքել. über e—n Fluß — գետ մ'անցնիլ. 2. Արդ. Բվ. der Gang setzt durch das Gestein երակը ժայռին մէջէն կը ձգուի՝ տարածուի: gesétzt, ըստ. անց. եւ ած. տ. ի խորհի: — Հ. ՁԲ. անջ. = Բայինընչանալսիթնագեր:

Sétzer, Արդ. ՁՁա. —in, Էգ. ՁՁ. գնող. 2. Արդ. Փղ. շարող, գրաշար. 3. Զին. (թնդանօթ լեցընելու գաւազան) խծկան:

Sétzer‖fehler, Արդ. = Setzfehler. —lehrling, Արդ. համբակ գրաշար:

Setzeréi, Էգ. ՁՁ. գրաշարաց տեղի:

Sétzling, Արդ. ՁՕ. Խրճ. Պղտ. մատղաշատունկ. տ. Setzreis; 2. բուծանելու ձուկ:

Séuche, Էգ. ՁՅ. համաճարակ՝ տարափոխիկ հիւանդութիւն. 2. երկարատեւ հիւանդութիւն:

séuchenartig, ած. e. համաճարակ (հիւանդութիւն...):

séufzen, չԲ. h. Զգ. հառաչել, յոգւոց հանել. nach et. — բանի մը կարօտին ըլլալ՝ տենչալ. հեծել, ողբալ, ձմլել. über et. — բան մ'ողբալ, աւաղել: — Հ. ՁԲ. անջ. հառաչանք, հեծութիւն:

Séufzer, Արդ. ՁՁա. հառաչանք. հեծութիւն. 2. — Արդ. ՁՁա. ցնցա. —in, Էգ. ՁՁ. հառաչող:

Sèvres-Porzellan (Սեվր...), Չ. ՁՕ. սեւրեան ճենապակի:

Sexagésimä, անփխ. Sonntag — վաթ-

աներորդ կիւրակէ (բառ մեջ բան բարեկենդանէն յառաջ եկած կի-րակին):

Séxta, էգ. ներ. (յգ. —s) վեցերորդ դաս (դպրոցի):

Sextáner, ար. ներ. վեցերորդ (դասու աշակերտ):

Sextánt, ար. 38. աստղ. վեցեակ (անկիւնաչափ մը). տոմ. (բոլորա-կի) վեցերորդամասն:

Sextóle, էգ. 35. աւելորդ խաղ՝ երգաձայն:

Sezessión, էգ. 35. (դաշնակցի) ան-ջատում:

sezí(e)ren, նբ. ներ. անդր. անդա-մահատել, անդամահերձել. eine Leiche — դի մը բանալ՝ հերձել: — չ. ներ. անյ. անդամահատու-թիւն:

Shákespe(a)re, յտ. ան. ար. 38. Շէքսփիր:

Shawl, ար. 38. լծ. գլխաշալ, գլխապատ փաթթաման (շալ). 2. (մեծ փողպատ) քթապան:

Sibírien, չ. ներ. աշխ. Սիպերիա:

Siby'lle, էգ. 35. հ. պտ. (կին) մարգարէ (Հռովմայեցւոց), սիբիլ-լայ:

sich, դր. եւ հյց. անյ. դր. 1. փո-խադարձ իրարու հետ վարուիլ — ինք զինքը, զանձն իր ... ինքն ... իր ... չ. օ. — schaden վնասել ան-ձին. — erheben բարձրանալ. euch ... չ. օ. wie befinden Sie —! ի՞նչպէս էք. 2. իրեն. der Magnet zieht das Eisen an — մագնիսն երկաթն իրեն կը քաշէ. ... das Ding an — իրն յինքեան. 3. ... չ. օ. Das schickt — nicht այս չի պատշաճիր՝ յար-մարիր. was hat Das auf — ի՞նչ օգուտ:

Sichel, էգ. 35. երկ. մանգաղ. 2. (լուսնի) մահիկ. բ. անդր. (բղեղի) առագաստ:

sichelartig, ած. մանգաղաձեւի, մանգաղանման: —**flosse**, էգ. ձկ. ման-գաղաձեւ լողաթեւ: —**förmig**, ած. մանգաղաձեւ: —**klee**, ար. բս. = Ackerklee. —**schmied**, ար. մանգաղա-գործ:

sicheln, նբ. ներ. երկ. հնձել, ման-գաղել: gesichelt, դրբ. անց. եւ ած. մանգաղաւոր. 2. մանգաղաձեւ:

sicher, ած. ե. ապահով. ganz — կամ den —sten Weg gehen ապահով ճամբան բռնել. ich kann mich — auf ihn verlassen իր վրայ կրնամ վստա-հիլ. բ. աներկիւղ, անտարակոյս. անշուշտ. գ. անվտանգ. զգոյշ, զգուշաւոր. — auf J. bauen մէկուն վստահիլ. e—r Sache — sein, et. — wissen բան մ'ապահով գիտնալ. er wird — kommen անշուշտ՝ անտարակոյս կու գայ. դ. որոշ, անվրէպ, ստոյգ, ճշմարիտ, հաւաստի (իր). 2. — vor (կամ gegen) et. (բանէ մը) ապահով. անքոյթ, յամրի. vor mir bist du — ինձմէ վախնալու բան չունիս. man ist dort seines Lebens nicht — հոն մարդու կեանքն ապահով չէ. sich — stellen ինք զինքն ապահովցնել. բ. հաստատուն, անփոփոխ, անշարժ. —es Gedächtnis ստոյգ՝ հաւատարիմ յիշողութիւն. —er Friede տեւական խաղա-ղութիւն. et. von —er Hand h. բան մ'ապահով գիտնալ. 3. անհոգ, անվտանգ, անխէթ, աներկիւղ:

Sicherstellung, էգ. ապահովու-թիւն, պատսպարութիւն:

Sicherheit, էգ. ներ. ապահովու-թիւն. 2. վաւերականութիւն. (պատմութեան) ստուգութիւն, ճշմարտութիւն. — im Auftreten haben հաստատուն քայլ՝ ոտնկոխ ու-նենալ. բ. լծ. ապահովութիւն, երաշխաւորութիւն, դրաւական. 3. անվտանգութիւն, անհոգու-թիւն:

Sicherheitsanstalt, էգ. (հասարա-կաց) ապահովարան: —**behörde**, էգ. ոստիկանութիւն: —**geleit**, չ. ա-պահովագիր: —**hafen**, ար. ն—ջ. ան-քոյթ նաւահանգիստ (ծփ. եւս): —**maßregeln**, էգ. յգ. ապահովու-թեան կանոնք, զգուշութիւնք:

sicherlich, ած. ե. ապահովու-թեամբ, ստուգութեամբ, ապա-հովապէս, անտարակոյս. հաս-տատ(ութեամբ):

sichern, նբ. եւ sich — էբ. ներ. ա-պահովել, ապահովցնել. պատսպա-րել. sich vor (gegen) et. — բանէ մը պատսպարուիլ. հաստատել, ամ-րացնել. լծ. gesichert sein դրաւական առած՝ ապահով ըլլալ: — չբ. h. որս. (երէի) ապահովնալ, ականջը

ապահովութիւնն իմանալ։ — չ. 22բ. անյօ. —ung, էգ. 31. — Քոյին Նշանախօսութեանց Հեր. 2. Պապին —ung, էգ. ապահովութեան փոխանակ։

Sicht, էգ. 31. տես(ութիւն). außer — sein չտեսնուիլ. Բ. վճ. e—n Wechsel auf (nach) — bezahlen (փոխանակագիր մը) ներկայացուած աւուր տեսնելուն վճարել։

Sicht‖note, էգ. վճ. —wechsel, ար. վճ. ի տեսութեան՝ ներկայացուելու հատուցանելի փոխանակագիր։

sichtbar, ած. 0. տեսանելի, երեւելի. 2. — werden տեսնուիլ, տեսանելի ըլլալ. յայտնուիլ, մէջտեղ ելլել. Բ. նշմարելի, տեսանելի. Գ. յայտնի, ակներեւ, բացայայտ. յայտայայտնագիտան։

Sichtbarkeit, էգ. 31. տեսանելիութիւն. ակներեւութիւն։

sichtbarlich, մ. յայտնապէս, ակներեւ։

sichten, նբ. 3բ. ար—. մաղել, խարբալել. Getreide — ցորեն հանել, ամ. երան տալ, երնել. Ը. Մփ. զատել, մեկնել, որոշել, որբել, պարզել, յստակել. Բ. էխ. քննել, վրայէն անցնիլ. Ը. Մփ. որոնել, կրկնել։ — չ. 22բ. անյօ. —ung, էգ. 31. — Քոյին Նշանախօսութեանց Հեր։

Sichter, ար. 22ա. —in, էգ. 32. մաղող։

sichtlich, ած. 0. (Հմմտ. sichtbar, sichtbarlich) երեւելի, տեսանելի, յայտնագիտան։

sickern, չբ. ʃ. եւ h. 3ա. (ծորելով) ծորել, կաթել, կաթկթել. Բ. h. das Faß sickert տակառը ծակ ունի՝ կը վազէ։ — չ. 22բ. անյօ. ծորում, կաթում։

siderisch, ած. 0. աստղ. աստեղական։

sie, Ա. անձն դր. 3. դէմք էգ. եզ. ի. նա, այն, անիկա, զինք. ich sehe — կը տեսնեմ զինք (իգական անձ կամ իր մը). Բ. 3. դէմք յօ. անոնք, նոքա. հյց. զանոնք. չ. 0. — reisen ab ճամբայ կ'ելլեն. Գ. Sie, օգտ. Բյռ. Դէմ կը գործածուի փոխանակ „Du, Ihr" ուղղ.ի հյց.ի Դուք, զձեզ. — habe ich gesehen զձեզ տեսայ. 3. „Sie" nennen մեծուն հետ յարգանքի խօսիլ. Գ. անծանօթ... մարդիկ կանչելու համար Sie! օգտվ. պարոն, ախկին... Sie da, Mann! Էշա, այր դու։ Բ. — էգ. 35. (Հնցա.) կին. Բ. էգ (մն. թռչնոց)։

Sieb, չ. 20. ար. մաղ, խարբալ. feines — շարմաղ. Haar—, Zeug— ձարմաղ. (Mehl-)— ալերմաղ. ծանծմաղ. քարմաղ։

Sieb‖bein, չ. անդր. (գանկի) մաղոսկր։ —händler, ար. վճ. մաղավաճառ։ —macher, ար. մաղագործ։ —staub, ար. մաղուք, մաղուածք։ —tuch, չ. (մաղելու մասնաւոր կտաւ) շոր։

sieben, նբ. 3ա. մաղել, խարբալել. 2. ար—. (թղթախաղորդութեան մէջ) լաթերը մաքրել։ — չ. 22բ. անյօ. մաղում. մաքրում։

sieben, ած. թվ. Բ—. եօթն. 2. es ist halb — (ժամը) վեցուկէսն է. էխ. ընփ. halb — sein գինով զուարթացեալ ըլլալ. քիչ մը գինով ըլլալ։ — էգ. անփխ. եօթն (թիւը). ընփ. böse — ժանտ՝ մոլեգին՝ չարաղեւ կին։

Sieben‖blatt, չ. բյ. եօթնատերեւուկ (Tormentilla)։ —blätt(e)rig, ած. եօթնատերեւեան։ —fach, ած. —fältig, ած. եօթնապատիկ։ —gestirn, չ. աստղ. (ցուլ աստեղատան մէջ մեծ աստղք) բոյլք. բազմաստեղք։ —hügelig, ած. եօթնբլրեան։ —jährig, ած. եօթնամեան։ —meilenstiefel, ար. յօ. mit — gehen հսկայաքայլ երթալ։ —sachen, էգ. յօ. չքնչին՝ դոյզն իրք, հնոտիք։ —thorig, ած. եօթնդռնեան։ —zehn, գնցա. = siebzehn.

Siebenbü'rge, ար. 34. Siebenbü'rgin, էգ. 32. Սիպենպիւրկցի։

Siebenbü'rgen, չ. 22բ. անլխ. Սիպենպիւրկէն, Դրանսիլվանիա։

Sieb(e)ner, ար. 22ա. եօթը (թուանշանի ձեւը). 2. եօթնամեան գինի։

siebent, ած. դա. Բ—. 0. der (die, das) —e (նաեւ էբրէ— Գ.) եօթներորդ. 2. der —e Februar փետրուարի եօթը. Karl der —e Կարոլոս Եօթներորդ (Է). 3. մ. zum —en, —ens, եօթներորդ անգամ. 4. —halb վեցուկէս։

Siebentel, չ. 22ա. ein — եօթներորդը, եօթներորդամասն։

Digitized by Google

Seiler|bahn, իգ. չուանի մանելու հրապարակ։ **—garn**, չ. լար, չուան։ **—handwerk**, չ. չուանագործութիւն։ **—waaren**, իգ. յգ. չուաններ։

Seileréi, իգ. 31. — **Seilerhandwerk.**

Seim, ար. 20. = **Honigseim** (նաեւ ...); 2. թանձր եւ մածուցող ծորելի, մածուն. (անկոց) հոյզ։

seimen, չք. ի. 8ա. հոյզ՝ ներուց մածուն տալ։

seimicht, seimig, ած. 6. հուզաւոր. 2. մածուցող, թանձր (ծորելի)։

sein, չք. ս. 1ա. ըլլալ, լինել. sind Sie es? դո՞ւք էք. 2. լինել, գոյանալ, գտնուիլ, կենալ. — oder nicht —, Das ist jetzt die Frage խնդիրն ըլլալուն կամ չըլլալուն վրայ է. 3. օժանդակ. wir sind gegangen գացինք, գացած ենք. er ist zwanzig Jahre alt քսանամեան է. 4. փեղաջան ներ.ի հետ. er ist nach Paris (փոխանակ er ist nach Paris gegangen կամ gefahren) Բարիզ գացած է. 5. „ՅՈՒ" ով "աներ."ի հետ. zu beklagen — ողբալի ըլլալ. er ist nicht zu sprechen խօսելու ժամանակ չունի, մարդ չ'ընդունիր. 6. ած.ի եւ գ.ի տեղ. es ist erst Montag դեռ (այսօր) երկուշաբթի է. Բ. „ՅՈՒ"ի եւ աներ.ի տեղ. es ist zu erwarten, daß... կրնայ յուսացուիլ, որ... dagegen ist nichts zu sagen ասոր խօսք չունիմ. Գ. օդոյ համար. es ist kalt ցուրտ է. Դ. ժամանակի համար. es ist ein Jahr daß... տարի մըն է, որ... 7. Բք. 5 und 2 sind sieben 5 եւ 2 եօթը կ'ընեն. 8. es sei! es mag —! ըլլայ. so sei es! եղիցի. Dem sei nun, wie ihm wolle զիարդ եւ իցէ, ինչ կ'ուզէ ըլլայ. 9. սաց.ի հետ. der Ansicht — (այս ինչ) կարծիքն ունենալ, կարծել. Das ist m—s Amtes nicht այս իմ գործքս չէ, ինծի չի վերաբերիր. Sie sind des Todes չէք ազատանաց, պիտի մեռնիք. ich bin Willens կամք ունիմ, կ'ուզեմ. 10. ըլլալ, գտնուիլ. sich im Paris — Բարիզ ըլլալ. 11. was ist Ihnen? ի՞նչ ունիք. ist Ihnen unwohl? անհանգի՞ստ էք. mir ist besser լաւագոյն եմ, լաւ կը զգամ զիս. 12. հանդիպիլ, դիպիլ, պատահիլ, տեղի ունենալ, ըլլալ։ — չ. 22ք. անյ. ըլլալը. էութիւն. գոյութիւն։

sein, Ս. անփ. (ա—. բնո.) սեռ. erէ = **seiner**, չ. 6. erinnere Dich — զինքը յիշէ. 2. իւր, իրեն (վերաբերեալ). diese Häuser sind — այս տուները իրն են։ Բ. — ած. ստաց. **sein**, ար. **seine**, իգ. **sein**, չ. 6. բնո. նաեւ յետադաս եւ անփ. էր. իւր. einer s—r Freunde իւր բարեկամներէն մին. 2. — Glück machen բախտն յաջողցնել, հարստանալ։ Գ. ստաց. **Seiner**, ար. **Seine**, իգ. **Seines**, չ. 6. է. der (die, das) **Seine**, ա—. էըծ. **Seinige**, օք. իրենը. իրենները։

seiner, անյն. դր. (սեռ. erէ) իրեն, նորա (սեռ. **manէ**). — nicht mehr mächtig sein ալ անձին տէր չըլլալ։

seinerseits, մ. իւր կողմանէ. 2. իւր կարգին։

Seinesgleichen եւ **Séinesgleichen**, չ. անփ. իւր նմանը, նմանները. 3. wie — behandeln իրրեւ հաւասարի հետ վարուիլ։

seinethalben, seinetwegen, seinetwillen, նխ. անյն. դր.-ով իրեն համար։

seit, նխ. դր.-ով. ...ի վեր. յետոյ, (անկէ...) սկսեալ. չ. 6. — lange երկար ատենէ ի վեր. er ist — zehn Jahren fort տասը տարի կայ որ գացած է։ — չչ. = **seitdem**, բ.։

seit|ab, մ. կողմնակի. ի կողմանէ։ **—dem**, մ. (յորմէ...) հետէ..., ի վեր, այն ատենէն (սկսեալ). աներ. բ. չչ. յորմէ հետէ...։ **—her**, մ. = **seitdem.** **—wärts**, մ. կողմնակի. — geneigt (հկան. **gerade**) հակեալ ի կողմն։

Seite, իգ. 35. (բնո. դր. եղ. նաեւ —n) կողմն, թեւր, կոյս. rechte — աջ. linke — ձախ, ահեակ. 3. von der — ansehen ա) միկուն ծուռ նայիլ (արհամարհանօք). բ) աչքին ծայրով՝ գաղտնի նայիլ. Բ. կող, կուշտ. auf der — liegen ընկողմանիլ. die Hände in die —n stemmen ձեռքերը կուշտը դնել. sich vor Lachen die —n halten թաւալիլ ի ծաղուէ, սաստիկ ծիծաղիլ. Գ. նխ. հետ. ի (մի) կողմն. մեկուսի. et. bei — legen բան մը մէկդի դնել, դնել ի մի կողմն. Դ. nach dieser — hin, auf dieser — (դէպ ի...) այս կողմն. et. von (nach) allen —n betrachten բան մ'ամէն կողմանէ նկա-

առնել. Է. die starke — (բերդի...) զօրաւոր կողմը. Հ. Alles von guten —n nehmen, ansehen ամէն բանի լաւ կողմը տեսնել, ամէն բան լաւ՝ վարդագոյն տեսնել. Է. ռամկ.ի հետ. seitens, Seitens, կամ Նխ. Իր ածականի հետ. ...seits, յետադ. կը նշանակէ ուղղ.՝ յարաբերութիւն. von mütterlicher — her կամ mütterlicherseits մօր կողմանէ, մայրաբար.. —ns des Königs թագաւորին կողմանէ. Ը. կողմնակցութիւն, կուսակցութիւն. 3. auf seine — bringen մէկուն կողմը շահիլ՝ բերել. auf J—s — sein մէկուն կողմը ըլլալ. 2. երես (կողմանէ), կողմ. vordere — (կամ Haupt.) — ճակատ, առաջնակողմ. (թղթի) երես, էջ. փղ. erste — առաջին երես (թերթի...). verkehrte — (դրամի) միւս երեսն, ընդդիմակողմը. Ե. auf der — liegen ընկողմանիլ. auf der faulen — liegen = faullenzen; J—m nicht von der — gehen մէկուն քովէն չհեռանալ. Զ. gute Atteste stehen ihm zur — լաւ վկայագիրներ ունի. an (կամ auf) die —, նաեւ bei — gehen, treten հեռանալ, մեկուսի երթալ. et. bei — lassen բան մը մէկդի ձգել՝ թողուլ. bei — legen մէկդի դնել, (դրամ...) ժողվել, խնայել. Է. (ռազմագիտ.) կողմ, կոյս. nach allen —n ամէն կողմ. փխ. ամէնայնիւ, ամէն նկատմամբ. auf beiden —n երկու կողմանէ ալ. 3. ——. (հաստատութեան) անդամ. — e—s Körpers մարմնոյ մ'երես՝ կող. 4. որս. — Speck խոզի ճարպի ներածեւ շերտ. 5. Ն—ւ. եւ զին. = Flanke.

Seitenabriß, որ. կիսադէմք, կողմնական տեսիլ: —achse, էգ. ——. = Diagonale. —angriff, որ. զին. յարձակում (բանակի) կողքին (վրայ): —ansicht, էգ. Ճրտ. Նկր. կողմնական տեսիլ: —blick, որ. շեղ՝ թիւր հայեցուածք. փխ. գաղ՝ խեթիւ՝ ծուռ նայիլը՝ նայուածք: —erbe, որ. —o erbin, էգ. կողմնական ժառանգ: —gebäude, Հ. Ճրտ. (տան) թեւ: —gespräch, որ. Բմ. (դերասանի) առանձին խօսք: —hüter, որ. որս. փղ. երեսակոչ (յաջորդ երեսի ուղղանկեան բառն առջի էջին առա-կը...): —lähmung, էգ. ախտ. մակողմանի անդամալուծութիւն: —o lehne, էգ. (աթոռոյ...) բազրիք. Բ. զին. երախակալ: —linie, էգ. Երկ. կողմնագիծ ——. (պատերի՝ ձեւի մը) կող(մ). Բ. կողմնակ՝ երկրորդական գիծ: —rand, որ. (դրքի) լուսանցք: —schmerz, որ. ախտ. կողացաւ: —schritt, որ. հեռացում, խոտորում. մէկդի երթալը: —stück, Հ. կողմնակի մասը. Բ. (պատկերի) համակամման. փխ. համատարն, ամոլ(ակից): —theil, որ. կողմ, կող: —thür(e), էգ. կողմնակի դուռ. փխ. sich eine — offen lassen անձին ապաւէն՝ ապաստան մը հայթայթել: —verwandte(r), Գ. կողմնակի ազգական: —weg, որ. = Nebenweg. —wendung, էգ. կողմնակի դարձում՝ շրջանք՝ դարձ, խոտորում: —wind, որ. կողմնակի հով (Նւ. եւս): —zahl, էգ. երեսահամար, էջաթիւ: —zimmer, Հ. կողմնակի խուց. Բ. = Nebenzimmer.

seitens, Seitens, Նխ. ռամկ.ի հետ. (ի) կողմանէ, կուսէ (տ. Seite, 1.):

seitlich, ած. ն. կողմնական, կողմնակի:

Sekánte, էգ. 35. Sekántenlinie, էգ. 35. ——. հատանող (գիծ):

Sekrét, Հ. 20. = Abtritt, ա.; 2. —e, յգ. Բնխ. հիւթ (արեան՝ որ մարմնոյ ներքին երեսին վրայ կը ժողվուի):

Sekretä'r, որ. 20. քարտուղար, դրագիր, ատենադպիր. Բ. գրասեղան:

Sekretariát, Հ. 20. քարտուղարութիւն. Բ. քարտուղարի գրասենեակ:

Sekt, որ. 20. չոր գինի. 2. = Champagner.

Sékte, էգ. 35. կր. աղանդ, հերձուած:

Sekti(e)rer, որ. 22—. կր. աղանդաւոր:

Sektión, էգ. 35. հատուած, բաժանում (= Abtheilung). 2. անդամահատութիւն:

sektiónsweise, Մ. մն. զին. հատուած հատուած:

Séktor, որ. 25. ——. (բոլորակի) հատուած:

Digitized by Google

Sekúnda, իգ. 36. (յգ. —n,) երկրորդ դաս։

Sekundáner, ար. 33—. երկրորդ դասու աշակերտ։

Sekundánt, ար. 38. (մենամարտութեան) վկայ։

sekundä'r, ած. 6. (նաեւ ածկ.) երկրորդական։

Sekúnda-wechsel, ար. 33—. կճ. երկրորդ փոխանակագիր։

Sekúnde, իգ. 35. մանրերկրորդ (ժամու). բ. եղժ. երկրորդ ձայն։

sekundi(e)ren, նբ. 3—. 3. կամ 3—m — մէկուն վկայ՝ ականատես ըլլալ (ի մենամարտութեան). բ. եղժ. ձայնակցիլ՝ — ղ. 33բ. անյգ. = բայէն նշանախօսութեանց հետ։

Sekundiz, իգ. կր. յիսնամեայ յոբելեան քահանայութեան։

Sekúndogenitur, իգ. 31. իրաւունք՝ մասն կրտսերոյ։

Sekúndus, ար. 39. (դասի մ՚) երկրորդը։

Sellaginélla, իգ. 36. = Moosfarn.

selb, ած. 6. նոյն. zur —en Stunde նոյն՝ ի նմին ժամու։

Sélbsander, երկուքնիս, ընդ. գլուխ գլխի առանձ։ —**ständig**, ած. ինքնակաց, անկախ։ —**ständigkeit**, իգ. ինքնակացութիւն, ինքնօրէնութիւն։

sélber, դերանուն–անփոփոխ ձ. = selbst, U. ղ. օ. ich — ես անձամբ։

selbst, U. դերանուն–անփոփոխ ձ. 1. ich — ես ինքս. er (sie) — նա ինքն. die Sache an und für sich — իրն յինքեան. առձ. — gethan ist bald (wohl) gethan անձամբ ըրէ՝ շուտ կ'ըլլայ. բ. ինքնին, գլխովին. sie ist die Güte — ինքնին իսկ բարութիւն է. գ. von —, aus sich — ինքնին, ինք իրմէ, յանձնէ. գ. դրբ. անց. ի հետ միացեալ. — gebackene Kuchen անձամբ՝ տունին եփած կարկանդակ. Das gebt von — այս բան մը չէ, դիւրին է. Das versteht sich von — արդէն ինքնին կ'իմացուի. առձ. — ist der Mann եթէ լաւ կ'ուզես ընել՝ գործքն անձամբ ըրէ։ Բ. — ձ. նոյն իսկ, անգամ, իսկ. seine Freunde —, — seine Freunde իր բարեկամքն իսկ, բարեկամներն անգամ։

Sélbstachtung, իգ. ինքնայարգութիւն, ինքնամեծարութիւն։ —**anklage**, իգ. ինքնամբաստանութիւն։ —**aufopferung**, իգ. անձնանուիրում, ինքն զինք զոհելը, յանձնէ հրաժարելը։ —**beherrschung**, իգ. (տէրութիւն անձին վրայ) զգաստութիւն, ժուժկալութիւն. er besitzt — անձին տէր է։ —**bewegend**, ած. ար—. ինքնաշարժ։ —**bewusst**, ած. էլ. ինքնագէտ. բ. յանձնապաստան, ամբարտաւան։ —**bewusstsein**, ղ. էլ. ինքնագիտութիւն, ինքնաճանաչութիւն. բ. = Dünkel. —**entleibung**, իգ. անձնասպանութիւն։ —**entsagung**, իգ. կամօք՝ ինքնակամ հրաժարում։ —**erhaltung**, իգ. անձնապահութիւն։ —**gefällig**, ած. անձնահաճ, ինքնահաւան, մեծամիտ։ —**genügsam**, ած. ինքնաբաւ. էշ. մփ. ինքնահաւան։ —**genügsamkeit**, իգ. ինքնահաճութիւն. dunkelhafte — մեծամտութիւն։ —**gespräch**, ղ. առանձնախօսութիւն. ինքնախօսութիւն։ —**herrlich**, ած. միահապետական։ —**herrschaft**, իգ. միահեծանութիւն, ինքնակալութիւն. բ. անձին տէր ըլլալը։ —**herrscher**, ար. միահեծան, ինքնակալ։ —**klug**, ած. յանձնապաստան։ —**klugheit**, իգ. յանձնապաստանութիւն։ —**kostenpreis**, ար. արժէգինք։ —**laut(er)**, ար. ձր. (հմմտ. Mitlaut) ձայնաւոր։ —**liebe**, իգ. = Eigenliebe. —**lob**, ղ. = Eigenlob. —**los**, ած. անշահասէր, անանձնասէր։ —**losigkeit**, իգ. անշահասիրութիւն։ —**mord**, ար. անձնասպանութիւն, ինքնասպանութիւն։ —**mörder(in**, իգ.), ար. անձնասպան։ —**prüfung**, իգ. խղճի մտաց քննութիւն։ —**redend**, ած. es ist — ինք իրմէ կ'իմացուի։ —**ruhm**, ար. = Eigenruhm. —**ständig**, ած. = selbständig. —**sucht**, իգ. անձնասիրութիւն։ —**süchtig**, ած. անձնասէր. շահասէր։ —**thätig**, ած. ինքնագործ. բ. ինք՝ակամ, ինքնաբեր(ական)։ —**trieb**, ար. կամակարութիւն, ինքնաբերութիւն։ —**vergessen**, ած. անձնամոռաց։ —**vergötterung**, իգ. ինքնապաշտութիւն։ —**verleugnung**, իգ. անձնուրացութիւն։ —**verständlich**, ած. ինքն իրեն իմացուող. ձ. բնականաբար. Das

ist — (առնիկայ) բնական է՝ ինք իրեն կ'իմացուի։ —vertheidigung, էգ. ինքնապաշտպանութիւն։ —verwaltung, էգ. ինքնօրինութիւն, ազդեկամութիւն։ —willig, ած. = eigensinnig, ք.։ —zufrieden, ած. ինքնագոհ. ը. մփ. ինքնահաւան։ —zweck, ար. բացարձակ վախճան։

Selbstheit, էգ. 31. ինքնութիւն, անհատութիւն. 2. ինքնասիրութիւն. էշ. մփ. — Selbstsucht.

selbstlich, ած. 6. անձնասէր, եսամոլ։

Selen, չ. 20. անյփ. քմ. լուսնատարր։

selenhaltig, ած. լուսնատարրախառն։ —säure, էգ. լուսնատարրի թթու։

Selenograph, ար. 33. լուսնագիր։

Seleukia, չ. 33. քղ. Սելեւկիա։

Seleukus, յփ. ան. ար. անփի. հ. դփ. Սելեւկոս։

selig, ած. 6. երանելի, երջանիկ, երանիկ. ք. բարեբախտ, բարեբաստիկ. er ist ganz — ուրախութեան մէջ կը լողայ՝ կը խնդայ. Z. — preisen մէկն երջանիկ համարիլ. 2. բախտաւոր, երջանկաբեր, բարեբախտիկ(իր). 3. էր. երանելի, երանեալ. — werden փրկուիլ. Z. — sprechen մէկն երանելեաց կարգը դասել. 4. վախճանեալ, ննջեցեալ, հանգուցեալ. ա—e —e Mutter հանգուցեալ մայրս. յիշատակ. mein Vater —(er) հանգուցեալ հայրս. —en Andenken բարեյիշատակ. բարեաց յիշատակաց արժանի. 5. ըփ. — sein գինով ըլլալ։

seligsprechende(r), ար. էր. երանելի, երանացուցեալ։ —machend, ած. էր. երանաւէտ, փրկարար. փ. alleinseligmachend. —macher, ար. էր. Երանացուցիչ, Փրկիչ։ —sprechung, էգ. էր. երանացուցում։

Seligkeit, էգ. 31. երանութիւն, երջանկութիւն. 2. էր. ewige — փրկութիւն։

Selim, յփ. ան. ար. 33. Սելիմ։

Sella, էգ. (եղ. անփի. յփ. Sellä) — curulis (յփ. curules) առենական՝ փղոսկրեայ գահ (Հռովմէացւոց առենականաց)։

Sellerie(e) կամ **Sellerie(e)**, ար. 33. էգ. 31. անյփ. բղ. կարոս, հասարակ լոխուր (Apium graveolens)։

selten, ած. 6. (հկ. häufig) ցանցառ, անօսր. Das ist nichts —es սովորական բան մըն է. 2. արտաքոյ կարգի. գուշնագիւտ. nicht — շատ անգամ, յաճախ. nicht eben — երբեմն, մերթ. ich gebe so — als möglich bin ըստ կարի ցանցառ հոն կ'երթամ։

Seltenheit, էգ. 31. (անյփ.) անօսրութիւն, ցանցառութիւն. եզականութիւն. um der — willen իրրին ցանցառութեան համար, քիչ անգամ պատահելուն. 2. (յփ. ով.) դուզնագիւտ՝ չքնաղ իր։

seltsam, ած. 6. ցանցառ, անսովոր. նորանշան, նորօրինակ. 2. եզական, արտաքոյ կարգի. չքնաղ, չնաշխարհիկ. անհեթեթ, տարօրինակ։

Semester, չ. 33. կիսամեայ. վերցամեայ (ժամանակ)։

Semikolon, չ. 33. (յփ. նաեւ ...kola) քր. դդ. կէտ-ստորակէտ (;)։

Seminar, չ. 20. (յփ. ...arien) էր. կղերանոց. 2. վարժապետանոց. ք. հրահանգարան (ի համալսարան)։

Seminarist, ար. 33. կղերական. կղերանոցի աշակերտ. 2. վարժապետական, վարժապետանոցի աշակերտ։

Semiotik, էգ. 31. ախտանշանագիտութիւն։

Semiramis, յփ. ան. էգ. անփի. Շամիրամ։

Semit, ար. 33. —in, էգ. 31. Սեմական. ը. մփ. = Jude, Jüdin.

Semmel, էգ. 35. սպիտակ հացիկ. ըհ. die Waare geht ab wie warme —n այս վաճառքը շատ կը ծախուի։

semmelblond, ած. 6. ըփ. դեղձան, դեղին, խարտեաշ։

Senar(ius), ար. 20. կամ անփի. (յփ. նաեւ ...arien) տղչ. վեցոտնեան ոտանաւոր։

Senat, ար. 20. ծերակոյտ, ծերակոյտ։

Senator, ար. 25. հ. դփ. ծերակուտական. ն. դփ. ծերակոյտի անդամ։

Sendbote, ար. հրեշտակ, պատգամաւոր. ը. մփ. պատգամաւոր (ուղեւոր խաւարում) փոխանորդ,

Digitized by Google

թեւակալ, առաքելով ։ —brief, ար. —schreiben, չ. Թուղթ, նամակ. շրջաբերական ։

séndbar, ած. 0. առաքելի, յղելի ։

sénden, նբ. 5ա. (անկ. sendete եւ sandte, անկ. ընդ. sendete, ընդ. ած. gesendet եւ gesandt) ա.ա. փոխ. բայ. փոխանակ schicken. տ. schicken, 1. եւ 2.; յղել, առաքել, խաւրել ։ — չ. 22բ. անյ. առաքումն ։

Séndling, ար. 20. (պատգամն) պատուիրակ. ը. մր. — Sendbote.

Séndung, իգ. 31. առաքումն, խաւրելը. 2. (մէկ անգամով) խաւրուած իրեր. 3. առաքելութիւն. առաքումն. պատգամաւորութիւն ։

Senegámbien, չ. 22բ. աշխ. Սենեկամբիա (յԱփրիկէ) ։

Séneka, յտ. ած. 38. հ. պր. Սենեկայ ։

Séneschal, ար. 20. —in, իգ. 32. դեհկան (առանուտիրական պաշտօնէ) ։

Senf, ար. 20. մանանեխ (Sinapis). 2. փխ. ըստ. e—n langen — von et. machen բանի մը վրայ երկայնաբանել՝ շատախօսել. s—n — dazu geben իր կարծիքն ըսել ։

Sénfpflaster, ար. բժշ. մանանեխ (պատեղանի) ։ —umschlag, ար. — Senfpflaster.

Sénge... ի բարբառականէ փ.ի հեր. հմմ. sengen. —stroh, չ. բոց արծարծելու յարդ ։

séngen, նբ. 3ա. բանի մը վրայի մազմզուկ նայրել, խանձել (նաեւ առր. իհ.). (նիւթեր...) խանձատել, կիզուլ. ն—կ. (նաեւ) կրակի ցուցընել, ջերմացընել. (արեւն) այրել, կիզուլ, խանձել ։ — չ. 22բ. անյ. — բային նշանակութեանց հեր ։

séng(e)rig, ած. 0. — brandicht, 1.

Sénior, sénior, Ա. ած. անփխ. (հկ—նչ. junior) երէց, անդրանիկ ։ Բ. — ար. 25. կարգերէց, աւագ, երիցագոյն, գլխաւոր (ի ժողովի) ։

Senioràt, չ. 20. կարգերիցու—թիւն, աւագութիւն ։

Sénk|blei, չ. — Loth, 4. —fäustel, չ. ար—. (ծայր կոտրելու մեծ ուռն) ծայրաբեկ ։ —grube, իգ. ար—. ջրհեղեղ. բժ. խռուոչ ։ —kolben, ար. ար—. յղկոց, ողորկագործի ։ —loch, չ. ար—. — Senkgrube. —nabel, իգ. մրթ. ուռուց ։ —pfahl, ար. ար—. արգուբլայ բարակ խռուոր՝ ամ. բանձրուբ ։ —rebe, իգ. աղուրի, արմատաթաղ (անկելով հողի տակ դրուած բարբուռնակ) ։ —recht, ած. ուղղահայեաց, ուղղահայեաց. ա—ա. ուղղահիղ. eine —e Linie ziehen (fällen) ուղղահիղ գիծ մը գծել ։ —reis, չ. աղբ. աղուրի, արմատաթաղ ։ —wage, իգ. ար—. — Aräometer. —zeit, իգ. աղբ. արմատաթաղի (յարմար) ժամանակ ։

Sénkel, ար. 22ա. լար, չուան. 2. — Loth, 4. 3. — Gesenk.

sénkeln, նբ. 2ա. (կանանց բանկոպկուռ...) ժապաւինել, ժապաւինանաւ պնդել ։

sénken, նբ. 3ա. ցածցընել, իջեցընել. 2. (վար) հակեցընել, գլուխցանել. ընկղմել, մխրճել. den Dolch — դաշոյնը մխրել՝ խոթել՝ մխել. 3. բլ. (ա—ա. sinken) — absenken; աբր. — absenken, 1. sich — իջ. իջնել, ցածնալ, ընկղմել. մխրճիլ. 2. ցած ըլլալ. յատակն իջնալ, վայրաստիճել. խոտանիլ. մխիլ. der Schlaf senkt sich auf s—e Augen արթնութեանը քնէն կը ծանրանան. sich — կքիլ, (բեռան տակ) խոնարհիլ ։ — չ. 22բ. անյ. — Senkung.

Sénker, ար. 22ա. երկ. աբր. — — Ableger; 2. ար—. բլ. փորող. բ. — Ausräumer.

Sénkung, իգ. 31. իջեցընելը, ցածցընելը. հակումն. կքումն, կործանումն. մխրճումն, ընկղմումն. տ. Abtenken, չ. 2. դաշտիթափ, զառիվար. ը. մր. զետառումն ։

Senn, ար. 38. նաեւ Sénne, ար. 34. Sénner, ար. 22. իսկ իգրբ— Sén-n(er)in, իգ. 32. կովարած, անդէորդ ։

Sénna, իգ. եղ. (անփխ. յտ. —s) Sennesstrauch.

Sénne, ար. 34. — Senn. — իգ. 35. ամայի դաշտավայր, խոպան (— Heide). 2. (կիսավայրի) ձիոց երամակ ։

sénnen, չբ. h. 3ա. անդէորդու-թիւն ընել, անդէորդ ըլլալ ։

Sénner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. — Senn.

Digitized by Google

Sénnes‖blätter, չ. յգ. դղէ. սա-նալ(ի տերեւք): —strauch, ար. դլ. սանալ (Cassia senna):

Sensál, ար. 20. կամ 33. լէ. միջ-նորդ (վաճառաց), վաճառաարկու:

Sénse, իգ. 35. երկ. գերանդի. mit der — abmähen հնձել:

Sénsen‖mann, ար. չն. գերանդաւո-րէն զինուոր. բ. փխ. Գերանդաւու-որ, Մահ: —schmied, ար. ար-. գե-րանդագործ: —stein, ար. երկ. (գե-րանդի սրելու) յեսանաքար: —träger, ար. — Sensenmann.

sensitiv, ած. 6. զգայուն, զգա-ցող:

Sénte, իգ. 35. ն-լ. շրթունք, ձնօտք. (նաւուռ) ներքնակողնոցք. 2. = Sennerei.

Senténz, իգ. 31. առած, վճիռ (իմաստանալից՝ հանճարեղ բան):

senténzenhaft, sentenziö's, ած. 6. վճռական:

sentimentál, ած. 6. զգայուն, դիւրազգօրով (ռմն. ծայր. եւ էջ. մր. կերպարանաւ):

separát, ած. 6. առանձին, զատ, որիշ, մասնաւոր:

Separátausgabe, իգ. առանձին՝ ուրոյն հրատարակութիւն:

separi(e)ren, նբ. եւ sich ծբ. 3ա. (sich) — բաժնել, անջատել, որո-շել:

Separi(e)rte(r), ար. եւ իգ. 6. բաժ-նուած (ամուսնոյն...):

Sépia, իգ. 30. եւ ձկ. սիպէ, սպին (Sepia). 2. նկր. (սիպէի սեւ հե-ղուկէն հանուած գունաւորիչ նիւթ) լըք:

Septémber, ար. 22ա. սեպտեմբեր:

Séptima, իգ. (երգ. անփխ. յգ. —s) եօթներորդ (ձայն):

Septimáner, ար. 22ա. եօթներորդ դասու աշակերտ:

Septime, իգ. 35. երժ. եօթներորդ ձայն, եօթներեակ:

séptisch, ած. 6. փտեցուցիչ:

Septuagésimä, անփխ. Sonntag — եօթանասներորդ կիւրակէ (ըստ մեզ՝ բուն բարեկենդանէն յառաջ երկրորդ կիւրակէ):

Septuaginta, իգ. անփխ. die — (տռ. գրուած LXX) Եօթանասնից թարգմանութիւն, Եօթանաս-նանք:

Séquens, ար. (երգ. անփխ. յգ. Se-quéntes) հետեւեալ, հետագայ, յա-ջորդ:

Sequénz, իգ. 31. երգ. (երեք փոխ-դայն քարափոխից յաջորդութիւն) երեքշար:

Sequéster, ար. 22ա. երկ. (նաեւ չ.) պատաւանդում, (կառավարական բանի մը) գրաւում (տ. Beschlag, 5.):

sequestri(e)ren, նբ. 3ա. երկ. (ստա-ցուածք...) պատաւանդել, գրաւել, արգելքի տակ դնել:

Serajéwo, չ. 30. տղ. Սերայեվօ, Բոսնասերայ:

Serapéum, չ. 33. հ. պտ. Սերա-պեոյ տաճար:

Séraph, ար. 20. (յգ. ռռ. —im, նաեւ —in, երկուքն ալ նաեւ եղ.) սերովբէ:

Serápis, ար. անփխ. հ. պտ. (Ե-գիպտոսի դիք) Սերապիս:

Sérbe, ար. 34. —in, իգ. 32. Սե-րուիացի:

Sérbien, չ. 33բ. աշխ. Սերուիա:

Serenáde, իգ. 35. ցայգերգ:

serenissimus, ած. — durchlauchtigst. — ար. անփխ. տիրող՝ իշխող իշ-խան:

Sergeánt (-երժանտ), ար. 33. զին. յիսնապետ (չավուշ):

Sérgius, յտ. ան. ար. անփխ. Սար-գիս:

Série, իգ. 35. շար, տողան:

Sermón, ար. 20. = Predigt, մռն. ծղրք.:

Seróne, իգ. 35. լէ. չխարղախոր-դուած եզան մորթ:

serö's, ած. 6. բժշ. բնխ. ջրային, ջրախառն, շճախառն:

Serpentín, ար. 20. հք. օձաքար, օձակուճ:

Serpentin‖marmor, ար. հք. օձա-կուճ: —stein, ար. հք. օձաքար:

Serpentinenweg, ար. 20. մանուա-ծապատուղի:

Serubábel, յտ. ան. ար. 30. Զօ-րաբաբէլ:

Service (-երվիս), չ. անփխ. (յգ. —e հնչիւով) (սեղանի) սպասք. 2. = Bedienung.

servi(e)ren, չբ. ի. եւ ն. եւ նբ. 3ա. (den Tisch, die Tafel) — (սեղանը) հանդերձել, ծածկոց դնել, սպա-սարկել. 2. ծառայել:

Serviette, իգ. 35. անձեռոց։

servil, ած. 6. = knechtisch.

Servilismus, ար. անփփ. անյփ.

Servilität, իգ. 31. ծառայականութիւն, ծառայամտութիւն։

Sesam, ար. (չ.) 33. անյփ. տփ. կնճիթ, շուշմայ (Sesamum)։

Sesel, ար. 22ա. վայրի կարոս (Seseli)։

Sesostris, յփ. ան. ար. անփփ. Սեսոստրիս։

Sessel, ար. 22ա. թիկնաթոռ, բազկաթոռ. աթոռ. niedriger — աթոռակ։

Sesselmacher, ար. աթոռագործ։

seßhaft, ած. 6. = ansässig.

Session, իգ. 31. նիստ. 2. (ժամանակ գումարման) երրատ։

Sester, ար. 22ա. (ցորենի հին չափ) քսեստ, կապիճ։

Sesterz, ար. 20. կամ 33. սեստերս (դրամ)։

Sestine, իգ. 35. վեցատուն քերթուած։

Setzbord, ար. ն—կ. (բարձրացընելու համար) ծնօտի տախտակ։ —**fäustel**, չ. բէլ. մեծ մուրճ։ —**fehler**, ար. տպ. շարուածի սխալ։ —**hammer**, ար. ար—. (մրճաձեւ) երկաթբեկ, երկաթկարոց։ —**hase**, ար. որս. էգ նապաստակ։ —**kasten**, ար. տպ. գրամփեթակ, գուրճ. բ. տպագրական արուեստ։ —**kolben**, ար. գիտ. (թնդանօթ լեցընելու գաւազան) խծկան։ —**lange**, իգ. յատակած մոխրաջուր։ —**maschine**, իգ. տպ. շարոց, շարելու մեքենայ։ —**meißel**, ար. ար—. մրճաձեւ գուր։ —**rebe**, իգ. այգփ. ադուրի։ —**reis**, չ. այգփ. ած (տակ առնող կարած ոստ)։ —**teich**, ար. ձկնոց։ —**wage**, իգ. = Bleiwage.

setzen, նբ. եւ sich — էբ. 8փ. դնել, զետեղել, տեղաւորել, նստեցընել, բազմեցընել. կարգել, կացուցանել։ Ա.— Գ. ե. հեփ. J. obenan — մէկը սեղանի գլուխը նստեցընել՝ դնել։ Բ.— նխ. ßի—մß+. 1. **an**: an et. — բանի մը քովը դնել. ը. մփ. մօձեցընել, մօտեցընել. ն—կ. an's Land — ցամաք հանել՝ թափել. e—n Tisch an den andern — սեղան մը ուրիշ սեղանի կցել, երկու սեղան միացընել. բ. Alles daran —, um et. durchzuführen բան մը գլուխ հանելու համար ամէն բան ընել. 2. **auf**: auf dieser Bank von Stein will ich mich — այս քարէ նստարանին վրայ նստիլ կ'ուզեմ. 3. auf den Thron — մէկը գահ հանել՝ նստեցընել. sich auf's Pferd — ձի հեծնել. 3. auf freien Fuß — մէկն ազատել, յազատութիւն հանել. էփ. sich auf die Hinterfüße — կառչիլ, բարկանալ (թռչնոյ...). sich (auf e—n Zweig) — (ոստի վրայ...) թառիլ, նստիլ, դադարիլ. բ. առարկայական խնդրով. et. auf den Boden — բան մը գետին՝ վար դնել. et. auf die (bei) Seite — բան մը մէկդի դնել. Bier auf Wein — գինւոյ վրայ գարեջուր խմել. խղ. Geld auf eine Karte — թղթի վրայ ստակ դնել (ի բախտախաղու). auf's Spiel — վտանգի մէջ դնել. 3. **aus**: et. aus der Sonne — բան մը շքոյ մէջ դնել՝ արեւու մէջէն վերցընել. էփ. et. aus den Augen — բան մը զանց առնել. անփոյթ՝ անտես ընել. den Leuchter aus der Hand — աշտանակը (սեղ մը) դնել. 4. **außer**: außer Gebrauch, Kraft — անգործածելի՝ անզօր ընել. 5. **bei, gegen, hinter**: bei Seite — մէկդի դնել. et. gegen Anderes — (բան մը մէկալին հետ) համեմատել, բաղդատել, դնել առընթեր. sich gegen (wider) et. — (բանի մ')ընդդիմանալ, հակառակիլ, դէմ ելլել՝ դնել. 6. **in**: տեղ—կան. den Fuß in ein Haus... — տուն մ'ոտք կոխել, տուն մտնել. der Staub, Geruch setzt sich in die Kleider փոշին՝ հոտը զգեստներու վրայ կը նստի. in die Zeitung — հրատարակել. լրագրի մէջ դնել. բ. ա——ßի—ն+. J. in Angst, Furcht, Schrecken — (մէկը) վախցընել, ահաբեկել, զարհուրեցընել. in Bewegung, Thätigkeit — շարժել, գործունեայ ընել, կենդանացընել. Himmel und Hölle in Bewegung — երկինք երկիր իրար անցընել, ամէն քար շարժել. in Flammen — հուր՝ կրակ ձգել, բորբոքել, վառել. sich bei J—m in Gunst, ընփ. in Thee — փ. Gunst, 1.; Հ. in Rechnung — հաշուոյ մէջ առնուլ, մէկուն հաշուել. Kinder in die Welt — (մանուկ) ծնանիլ, տղայ բերել. է. առարկայական խնդրով. Holz in Faden, Klafter

Digitized by Google

— չուանով չափել. (փայտը...) լարաչափել. փ. Ներաշխարհայինդըրոյ. Hoffnungen in Z., et. — բանի մը մէկուն վրայ վստահիլ՝ յոյսը դնել. Mißtrauen in Z. — մէկուն չվստահիլ. Ի. որս. — einsetzen, s.; Scheiben in ein Fenster — պատուհանի ապակի անցընել. 7. mit, neben: sich mit Z. — իրաւահաւասար ըլլալ. 8. über, um, unter: e—n Punkt über das ‚i' — i գրին վրայ կէտ դնել, կիտադրել. Z. über das Haus... — մէկը տուն... վերակացու՝ տեսուչ կարգել. Բ. sich um das Feuer — կրակին բոլորտիքը նստիլ՝ բոլորիլ. Գ. s—n Namen unter eine Schrift — իր անունը գրուածքի մը տակը դրել, ստորագրել. Z. unter die Heiligen... — մէկը սրբոց... կարգը դասել՝ անցընել, սրբացընել. Դ. Zahlen unter ea. — թուերը շարել՝ կարգաւ տակէ տակ դրել. 9. vor: er kann keinen Fuß vor den anderen — քայլ մ'առնուլ՝ չի կրնար. Ե. Z. (Z—m den Stuhl) vor die Thür — մէկն իր տունէն մերժել՝ դուրս հանել. 10. zu: sich zu Z—m — մէկուն քով նստիլ. sich zu Pferde — ձի հեծնել. et. zurecht — բան մը կարգի դնել. sich zur Wehr — զէնք առնուլ, ինք զինք պաշտպանել. Բ. Z. zum Richter — մէկը դատաւոր կարգել՝ կացուցանել. առ. den Bock zum Gärtner — փ. Bock, 2.; 11. zwischen: ... sich zwischen zwei Stühlen — բացը՝ մէջտեղը մնալ, երկու յոյսերն ալ ի դերեւ ելլել: Գ. — ... Z. bequem — մէկը հանգիստ ընել՝ հանգստացընել. (sich) fest — — festsetzen (փ. fest, ...)։ Գ. — ... Z—m eine Frist, e—n Termin — մէկուն ժամանակ՝ պայմանակէտ մը դնել՝ սահմանել՝ որոշել. s—n Wünschen ein Ziel, Grenzen — իր բաղձանաց չափ՝ սահման դնել. Բ. Z—m eine Bildsäule, ein Denkmal — մէկուն արձան... կանգնել. Գ. den Fall — ենթադրել, համարել (թէ ըլլայ...). gesetzt, daß... դիցուք թէ... փ. եթե. (երգ) յարդարել, յօրինել, երաժշտութեան դնել. niedriger — ձայնը ցածցընել. Ե. իղ. Geld —, անընդհատ — մէջ տեղը ստակ դնել. wie viel — Sie? որչափ (ստակ) կը դնէք (մէջտեղը). Խղ. eine Dame — — դշխոյ (թագը) մը հանել. Զ. որս. Junge — ծնանիլ, ձագ ծնկնիլ. Է. ... Bäume... — ծառ... տնկել. eine Henne — թուխս նստեցընել. ... — շարել։ Ծ. — Նբ. ... Z. (fest) — մէկը բանտարկել՝ բանտ դնել։ sich — ... 1. փ. setzen, I—Գ. 2. նստիլ, բազմիլ. — Sie sich նստեցէք. 3. (տեղ մը) հաստատուիլ, բնակութիւն հաստատել. 4. (ծորելով) յատակիլ, պարզիլ, յատակը տակը նստիլ, (...) ծորիլ, ծորենալ. 5. (ուռեցքն) իջնալ, զնստիլ. 6. = sacken, Բ.։ — անդ. Բ. es wird Verdruß und Händel — կռիւ՝ հակառակութիւն պիտի ծագի՝ ելլէ: — չբ. s. եւ h. անցնիլ, ցատքել. über e—n Fluß — գետ մ'անցնիլ. 2. որս. բղ. der Gang setzt durch das Gestein երակը ժայռին մէջը կը ձգուի՝ տարածուի: gesetzt, դրբ. ... եւ ած. ... — Հ. 22բ. ... — ...

Setzer, ար. 22ա. —in, իգ. 82. դնող. 2. որս. ... շարող, գրաշար. 3. ... (թնդանօթ լեցընելու գաւազան) խծկան:

Setzer‖fehler, ար. — Setzfehler. —lehrling, ար. համբակ գրաշար:

Setzerei, իգ. 81. գրաշարաց տեղի:

Setzling, ար. 20. ... մատղաշ տունկ. փ. Setzreis; 2. բուծանելու ձուկ:

Seuche, իգ. 35. համաճարակ՝ տարափոխիկ հիւանդութիւն. 2. երկարատեւ հիւանդութիւն:

seuchenartig, ած. s. համաճարակ (հիւանդութիւն...):

seufzen, չբ. h. 3փ. հառաչել, յոգւոց հանել. nach et. — բանի մը կարօտին ըլլալ՝ տենչալ. հեծել, ողբալ, ... über et. — բան մ'ողբալ, ... — Հ. 22բ. անյ. հառաչանք, հեծութիւն:

Seufzer, ար. 22ա. հառաչանք. հեծութիւն. 2. — ար. 22ա. ... —in, իգ. 32. հառաչող:

Sèvres-Porzellan (սեվր...), չ. 20. սեւրեան ճենապակի:

Sexagesimä, անփ. Sonntag — վաթ-

ներբողդ կիւրակէ (բառ մեզ բուն բարեկենդանէն յառաջ եկած կիրակին)։

Séxta, իգ. ae. (յգ. —s) վեցերորդ դաս (դպրոցի)։

Sextáner, ար. zz—. վեցերորդ (դասու աշակերտ)։

Sextánt, ար. ss. սարք. վեցեակ (անկիւնաչափ մը). տոմ. (բոլորակի) վեցերորդամասն։

Sextóle, իգ. ss. աւելորդ խաղ՝ երգանձայն։

Sezessión, իգ. ss. (դաշնակցի) անջատում։

sezi(e)ren, նբ. s—. անդր. անդամահատել, անդամահերձել. eine Leiche — դի մը բանալ՝ հերձուլ։ — չ. ազբ. անյգ. անդամահատութիւն։

Shákespe(a)re, յր. ան. ար. ss. Շէքսփիր։

Shawl, ար. ss. չե. գլխաշուր, գլխապատ վարշամակ (շալ). 2. (մեծ փողպատ) բթապահ։

Sibírien, չ. ազբ. աշխ. Սիպերիա։

Sibý'lle, իգ. ss. հ. դր. (կին) մարգարէ (Հռովմէայեցւոց), սիբիլլայ։

sich, դր. եւ հյց. անձ. դր. 1. փոխադարձ բայից հետ գործածուի — ինք զինքը, զանձն եւ յամ չէզոք բայ կը լինի. չ. օ. — schaden վնասել անձին. — erheben բարձրանալ. euch է — [illegible]. չ. օ. wie befinden Sie —! ի՞նչպէս էք. 2. իրեն. der Magnet zieht das Eisen an — մագնիսն երկաթն իրեն կը քաշէ. [illegible] das Ding an — իրն յինքեան. 3. [illegible]. չ. օ. Das schickt — nicht այս չի պատշաճիր՝ յարմարիր. was hat Das auf — ի՞նչ օգուտ։

Sichel, իգ. ss. երկ. մանգաղ. 2. (լուսնի) մահիկ. բ. անդր. (ըղեղի) սաւագոտ։

sichel||**artig**, ած. մանգաղաձեւ, մանգաղանման։ —**flosse**, իգ. ձկ. մանգաղաձեւ լողաթեւ։ —**förmig**, ած. մանգաղաձեւ։ —**klee**, ար. բյ. = Ackerklee. —**schmied**, ար. մանգաղագործ։

sicheln, նբ. s—. երկ. հնձել, մանգաղել։ **gesichelt**, դրբ. անց. եւ ած. մանգաղաւոր. 2. մանգաղաձեւ։

sicher, ած. 6. ապահով. ganz — կատ. den —sten Weg gehen ապահով ճամբան բռնել. ich kann mich — auf ihn verlassen իւր վրայ կրնամ վստահիլ. բ. աներկիւղ, անտարակոյս. անշուշտ. գ. անվտանգ. զգոյշ. զգուշաւոր. — auf J. bauen մէկուն վստահիլ. e—r Sache — sein, et. — wissen բան մ՚ապահով գիտնալ. er wird — kommen անշուշտ՝ անտարակոյս կու գայ. դ. ուղիղ, անվրէպ, ստոյգ. ճշմարիտ, հաւաստի (իր). 2. — vor (կամ gegen) et. (բանէ մը) ապահով. անքոյթ, յամրի. vor mir bist du — իմէ վախնալու բան չունիս. man ist dort seines Lebens nicht — հոն մարդու կեանքն ապահով չէ. sich — stellen ինք զինքն ապահովցնել. բ. հաստատուն. անփոփոխ, անշարժ. —es Gedächtnis ստոյգ՝ հաւատարիմ յիշողութիւն. —er Friede տեւական՝ տեւական խաղաղութիւն. et. von —er Hand h. բան մ՚ապահով գիտնալ. 3. անհոգ. անվտանգ, անխէթ, աներկիւղ։

Sicherstellung, իգ. ապահովութիւն, պատսպարութիւն։

Sicherheit, իգ. zt. ապահովութիւն. 2. վաւերականութիւն. (պատմութեան) ստուգութիւն. ճշմարտութիւն. — im Auftreten haben համարձակ քայլ՝ ամենայնի ունենալ. բ. չե. ապահովութիւն, երաշխաւորութիւն, գրաւական. 3. անվտանգութիւն, անհոգութիւն։

Sicherheits||**anstalt**, իգ. (հասարակաց) ապահովարան։ —**behörde**, իգ. ոստիկանութիւն։ —**geleit**, չ. ապահովագիր։ —**hafen**, ար. նոյ. անքոյթ նաւահանգիստ (փխ. եւս)։ —**maßregeln**, իգ. յգ. ապահովութեան կանոնք, զգուշութիւնք։

sicherlich, ած. 6. ապահովութեամբ, ստուգութեամբ, ապահովապէս, անտարակոյս, հաստատ(ութեամբ)։

sicher||**n**, նբ. եւ sich — չբ. s—. ապահովել, ապահովցնել. պատսպարել. sich vor (gegen) et. — բանէ մը պատսպարուիլ. հաստատել, ամրացնել. չե. gesichert sein գրաւական առած՝ ապահով ըլլալ։ — չբ. h. որս. (երէի) ապահովուիլ, անվտանգ

ապաՀովութեան խմանալ։ — չ. ՏՁԲ. անյ․. —ung, էգ. 31. — Բայիս նշանակութիւնն Տես. 2. միայն —ung, էգ. ապաՀովութեան փաստաթուղթ։

Sicht, էգ. 31. տես(ութիւն). außer — sein չտեսանուիլ. բ. Տճ. e—n Wechsel auf (nach) — bezahlen (փոխանակագիր մը) անմիջապէս՝ առջի տեսնելուն վճարել։

Sicht|note, էգ. Տճ. —wechsel, ար. Տճ. ի տեսութեան անմիջապէս Հատուցանելի փոխանակագիր։

sichtbar, ած. Ձ. տեսանելի, երեւելի. 2. — werden տեսնուիլ, տեսանելի ըլլալ. յայտնուիլ, մէջտեղ ելլել. բ. նշմարելի, տեսանելի. Գ. յայտնի, ակներեւ, բացայայտ. յայտապէսնդիմանն։

Sichtbarkeit, էգ. 31. տեսանելիութիւն. ակներեւութիւն։

sichtbarlich, մ. յայտնապէս, ակներեւ։

sichten, նբ. ՁԲ. ար—. մաղել, խարբալել. Getreide — ցորեն Հանել. —ձ. երան տալ, երնել. Գ. ձւ. զատել, ջոկել, որոշել, որբել. պարզել, յստակել. Բ. ֆր. քննել, վրայէն անցնիլ. Գ. ձւ. որոնել, կրկնել։ — չ. ՏՁԲ. անյ․. —ung, էգ. 31. — Բայիս նշանակութիւնն Տես։

Sichter, ար. ՁՁ—. —in, էգ. ՁՁ. մաղող։

sichtlich, ած. Ձ. (Հմմտ. sichtbar, sichtbarlich) երեւելի, տեսանելի, յայտնապէս։

sickern, չբ. ֆ. եւ ի. Ձ—. (ծորելով) ծորիլ, կաթել, կաթկթել. բ. ի. das Faß sickert տակառը ծակ ունի՝ կը փաղէ։ — չ. ՏՁԲ. անյ․. ծորում, կաթում։

siderisch, ած. Ձ. աստղ. աստեղական։

sie, Ս. անձն որ. Ձ. դէմ էգ. եւ. ի. նա, այն, անիկա, զինք. ich sehe — կը տեսնեմ զինք (իգական անձ կամ իր մը). Բ. Ձ. դէմ յ․. անանք, նոքա. Հոլ. զանոնք. չ. Ձ. — reisen ab Տաճկաց կ'երթեն. Գ. Sie, երկ. Բոլ. մէջ նշ փոխադարձ փոխանակ „Du, Ihr“ առանց Հոլ. Հոլ Դուք, զՁեզ. — habe ich gesehen զՁեզ տեսայ. 3. „Sie“ nennen մէկուն Հետ յոգնակի խօսիլ. փ. անձանօթ… մարդիկ կանչելու Համար Sie! ջղջ. պարոն, տիկին… Sie da, Mann! Էյա, այր դու։ Բ. — էգ. 35. (Ձայն.) կին. ք. էգ (ման. թռչնոց)։

Sieb, չ. 20. ար. մաղ, խարբալ. feines — չարմաղ. Haar—, Zeug— ձարմաղ. (Mehl-)— ալերմաղ. ծանծմաղ. քարմաղ։

Sieb|bein, չ. անդղ. (գանգի) մաղոսկր։ —händler, ար. Տճ. մաղավաճառ։ —macher, ար. մաղագործ։ —staub, ար. մաղուք, մաղունչք։ —tuch, չ. (մաղելու մանրաւոր կտաւ) շոր։

sieben, նբ. Ձ—. մաղել. խարբալել. 2. ար—. (թղթապործութեան մէջ) լաթերը մարբել։ — չ. ՏՁԲ. անյ․. մաղում. մարբում։

sieben, ած. Բյ. Բ—. եօթն. 2. es ist halb — (ժամը) վեցուկէսն է. ֆբ. ըՆ. halb — sein գինով զուարթացեալ ըլլալ, քիչ մը գինով ըլլալ։ — էգ. անփի. եօթն (թիւը). ըՆ. böse — ժանտ՝ մոլեգին՝ չարաբաղեւ կին։

Sieben|blatt, չ. տյ. եօթնատերեւուկ (Tormentilla)։ —blätt(e)rig, ած. եօթնատերեւեան։ —fach, ած. —fältig, ած. եօթնպատիկ։ —gestirn, չ. աստղ. (ցուլ աստեղատան մէջ մեծ աստեղք) բազմ, բաղմաստեղք։ —hügelig, ած. եօթնբլրեան։ —jährig, ած. եօթնամեան։ —meilenstiefel, ար. յ․. mit — gehen Հսկայաքայլ երթալ։ —sachen, էգ. յ․. չնչին դոյզն իրք, Հնոտիք։ —thorig, ած. եօթնդռնեան։ —zehn, Ձայն. = siebzehn.

Siebenbü'rge, ար. 34. **Siebenbü'rgin**, էգ. 33. Սեմիգրդիոցի։

Siebenbü'rgen, չ. ՁՁԲ. ալբ. Սեմիգրդիոնն, Դրանսիլվանիա։

Sieb(e)ner, ար. ՁՁ—. եօթը (թուոյ նշանն ձեւը). 2. եօթնամեան գինի։

siebent, ած. թւ. Բ—. Ձ. der (die, das) —e (նաեւ էրէբ— Գ.) եօթներորդ. 2. der —e Februar փետրուարի եօթը. Karl der —e Կարոլոս Եօթներորդ (Է). 3. մ. zum —en, —ens, եօթներորդ անգամ. 4. —halb վեցուկէս։

Siebentel, չ. ՁՁ—. ein — եօթներորդը. եօթներորդամասն։

Digitized by Google

siebenzig, ած. թ–. = siebzig.

siebzehn, ած. թվ. թ–. տասնեւեօթը, եօթնեւտասան։

Siebzehner, ար. 22–. եօթնեւտասան (թիւը)։

siebzehnt, ած. դա. թ–. Ե. der (die, das) —e (նաեւ իբրեւ– ք.) եօթնեւտասներորդ. Ludwig der —e Լուդովիկոս եօթնեւտասներորդ (ԺԷ). 2. Վ. zum —en, —ens եօթնեւտասան անգամ։

Siebzehntel, չ. 22–. ein — եօթնեւտասաներորդ(մասն)։

siebzehntens տ. siebzehnt, 2.

siebzig, ած. թվ. թ–. եօթանասուն։

siebzig‖fach, ած. —fältig, ած. եօթանասնապատիկ։ —jährig, ած. եօթանասնամեայ։

Siebziger, ար. 22–. —in, իգ. 32. եօթանասնամենի. 2. ամէն 70 թուոյ վերաբերող իր։

siebzigst, ած. դա. թ–. Ե. der (die, das) —e (նաեւ իբրեւ– ք.) եօթանասներորդ. 2. zum —en, —ens, Վ. եօթանասներորդ անգամ, եօթանասնիցս։

Siebzigstel, չ. 22–. ein — եօթանասներորդամասն, եօթանասներորդ(մասն)։

siech, ած. Ե. հիւանդոտ, հիւանդագին, տկար, անզօր. խօթ, վատառողջ։

Siech‖bett, չ. մշտայ անկողին։ —(en)haus, չ. հիւանդանոց։

siechen, չբ. h. 3–. հիւանդ(ոտ)՝ տկար ըլլալ. ռ. մփ. նուաղիլ, թուլանալ, տկարանալ, ծիւրիլ։

Siechheit, իգ. 31. Siechthum, չ. 7. (երկու–քն ալ անյք.) հիւանդոտութիւն, խօթութիւն, նուաղութիւն, ծիւրում։

Siede‖bottich, ար. —faß, չ. (ջուր) զեռլու՝ յատակելու տակառ։ —haus, չ. ար–. աղարան։ —hütte, իգ. ար–. բորակարանոց։ —meister, ար. ար–. զեռիչ։ —pfanne, իգ. ար–. ջեռուցիչ, ջուր եռացնելու անօթ։ —punkt, ար. (ծանրաչափի) եռացման կէտ։

sieden, չբ. h. 2ի. նաեւ 8բ. (Ս. դէմք ներ. siedet, դրբ. անց. gesotten եւ gesiedet) եռալ, պղպջակիլ. պղպջակ հանել. —d heiß եռ եռած. 2. կերակուրյ եփիլ։ —նբ. եռացընել, պղպջակել. ռ. եփել. weich gesottene Eier թերխաշած ձու. hart gesottene Eier պնդախաշած հաւկիթ. ք. e—n Stoff in Alaun — արքնէ անծընել, շպել, լեղել. Salz — աղ գործել. (շաքար) զեռել։ — չ. 22ր. անյք. եփում. եռացում, պղպջակում. օճառագործութիւն. շաքարագործութիւն։

Sieder, ար. 22–. եռացընող. մաս. է ք–րդ–քիան տ. Alaun-, Salz-, Seifensieder.

Siederei, իգ. 31. = Siedehaus, Siedehütte.

Sieg, ար. 20. մահ. գին. յաղթութիւն. er hat den — davon getragen յաղթանակը տարաւ, յաղթեց. dem Rechte zum —e verhelfen իրաւանց յաղթանակել տալ։

sieg‖bringend, ած. յաղթական։ —reich, ած. բազմայաղթ, յաղթող. Վ. յաղթանակաւ, իբրեւ յաղթող։

Siegel, չ. 22–. կնիք. et. unter — legen (ատենական՝ բարձրագոյն հրամանաւ) բան մը կնքել՝ կնքոյ տակ դնել. փխ. unter dem — des Geheimnisses ընդ գաղտնեօք, գաղտնեաց կնքով՝ կնքոյ տակ. 2. Brief u. — über et. haben, տ. Brief, ք. փխ. Das ist für mich ein Buch mit sieben —n ես ասկէ բան մը չեմ հասկնար. ք. կնիք. դրոշմ. նշան։

Siegel‖bewahrer, ար. կնքապահ։ —bruch, ար. կնքաբեկութիւն։ —kapsel, իգ. կնքապատեան։ —kunde, իգ. կնքագիտութիւն։ —lack, չ. (ար.) կնքամոմ։ —wachs, չ. կնքամոմ։

siegel‖n, նբ. 8–. (նամակ...) կնքել. կնիք դնել։ — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. կնքում։

siegen, չբ. h. 3–. յաղթել. յաղթանակել։ —d, դրբ. անց. եւ ած. Ե. յաղթող, յաղթական։ — չ. 22բ. անյք. յաղթութիւն, յաղթանակ. յաջողութիւն։

Sieger, ար. 22–. —in, իգ. 32. յաղթող, յաղթական։

Sieges‖aufzug, ար. ձաղում, ձաղանք, յաղթանակաւ քաղաք մտնելը։ —denkmal, չ. յիշատակարան յաղթութեան։ —gewiß, ած. յաղթութեան մասին ապահով։ —

Digitized by Google

göttin, իգ. դցք. Յաղթութիւն ։ —held, ար. (յաղթող) դիւցազն ։ —preis, ար. մրցանակ ։ —palme, իգ. արմաւենի յաղթութեան, բրաբիոն, պսակ ։ —zeichen, չ. յաղթանակ, յաղթութեան նշանակ ։ —zug, ար. ձաղանք ։

sieghaft, ած. ա. = siegreich.

Siegler, ար. 22ա. կնքիչ ։

Sie(h)l, ար. (չ.) 20. (մնձ. թմբագործ՝ թմբէ ձեւացեալ) առհանք. 2. կոյափող ։

sie(h)l|en, նբ. եւ չբ. հ. 8ա. ջրադարձ՝ ջրանցք բանալ ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ջրադարձ բանալը ։

Siel, ար. (չ.) 20. տ. Siehl.

Siele, իգ. 35. (պառատագարակի...) փոկ. 2. (երիվարի) լանջափոկ ։

Siésta, իգ. (իզ. անգլ. յգ. —s) = Mittagsschläfchen.

siezen, նբ. 8գ. ընդ. J. — = J. Sie nennen (տ. sie II. ե. հկւնչ. duzen) ։

Signál, չ. 20. նշան, ազդանշան ։

Signál|feuer, չ. ն—ք. ազդանշանի կրակ ։ —ruf, ար. (ի մի վայր ժողովելու) ազդաձայն ։ —stange, իգ. —station, իգ. նշանատարած (շոգեկառաց) ։

signalisi(e)ren, նբ. 3ա. ազդ տալ, նշանակել, նշան տալ, ծանուցանել ։

Signatä'rmacht, իգ. 17. ձեռնադրող՝ ստորագրող տէրութիւն ։

Signatúr, իգ. 31. նշան(ակ). 2. ճշ. (վաճառաց վրայ փոքրիկ համառօտ գրուած) պիտակ. 3. տպ. (թերթի վարի կողմը) թուանշան, թերթանիշ ։

signi(e)ren, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. նշան դնել, ած. նշել. 2. ձեռնադրել, ստորագրել ։

Sigrist եւ Sigrist, ար. 33. (եղ. ագլ. նաեւ —s) գռմ. աւանդապահ, լուսարար ։

Silbe տ. Sylbe.

Silber, չ. 22ա. արծաթ. 2. արծաթ (ստակ). lebendiges — = Quecksilber.

Silber|ader, իգ. բշ. արծաթի երակ ։ —artig, ած. արծաթի ։ —bach, ար. բնա. արծաթափայլ առու ։ —blende, իգ. հք. arsenische — կարմրարծաթ ։ —braut, իգ. (—bräutigam, ար.) քսանուհինգամեան (ընող) հարսն (փեսայ) ։ —diener, ար. անօթակալ, սպասակալ (ծառայ յարքունիս) ։ —erz, չ. հք. արծաթի հանածոյ ։ —farbe, իգ. արծաթափայլ գոյն, արծաթ (ի զինանշանս) ։ —farben, ած. —farbig, ած. արծաթագոյն ։ —flotte, իգ. ն—ք. արծաթաբարձ տորմիղ ։ —fuchs, ար. քն. արծաթագոյն աղուէս (Canis virginianus) ։ —geld, չ. արծաթ (ի դրամ) ։ —geräth, չ. արծաթեղէնք ։ —geschirr, չ. արծաթի անօթք՝ սպասք ։ —glanz, ար. արծաթափայլ պայծառութիւն. բնա. (լուսնի) արծաթի ճառագայթք ։ —gulden, ար. ձն. արծաթ(ի) ֆլորին ։ —haar, չ. բնա. արծաթահերք ։ —haltig, ած. արծաթախառն ։ —haupt, չ. բնա. ալեհեր գլուխ ։ —hell, ած. արծաթափայլ ։ —hochzeit, իգ. քսանուհինգամեայ (ամուսնութեան) ։ —kuchen, ար. տր. (անդկի ցնդելով մնացած արծաթ) արծըթուք ։ —lahn, ար. տր. արծաթի կաւծ ։ —licht, չ. արծաթափայլ լոյս ։ —münze, իգ. արծաթադրամ ։ —oxyd, չ. քմ. արծաթօքսիտ ։ —pappel, իգ. տք. սպիտակ կաղամախի (Populus alba) ։ —rein, ած. արծաթի պէս մաքուր ։ —rubel, ար. ձն. արծաթ ռուբլի ։ —sachen, իգ. յք. արծաթեղէնք ։ —scheibe, իգ. բնա. (լուսնի) արծաթի սկաւառակ՝ ամանն ։ —schmied, ար. տր. արծաթագործ ։ —tanne, իգ. տք. = Pechtanne. —verwahrer, ար. = Silberdiener. —waaren, իգ. յք. արծաթեղէնք, արծաթի վաճառք ։ —werk, չ. —zeug, չ. արծաթեղէն, սպասք ։ [(դրամ) ։

Silberling, ար. 20. արծաթ

silbern, ած. ա. արծաթի. բ. արծաթապատ, արծաթազօծ. գ. արծաթափայլ. —e Hochzeit քսանուհինգամեայ արծաթի յոբելեան ամուսնութեան ։ — նբ. 3ա. արծաթազօծել ։

Siléntium! մչ. լռութիւն, լռեա ։

Silex, ար. անգլ. կայծքար ։

Silge, իգ. 35. տք. սելին (Selinum) ։ [Schattenriß.

Silhouétte (-իլու-էթ), իգ. 35. =

Digitized by Google

silhouetti(e)ren, նբ. 3ա. ստուերագրել, ծրագրել։

Silhouetti(e)rer, ար. 22ա. ստուերագրող, ծրագրող։

Sillikát, Ն. 20. փմ. կայծքարատ։

Silván, յտ. ան. ար. 36. դ.ջբ. Սիլուանոս, Անտառաշահայ։

Simeon, յտ. ան. ար. 33. Սիմ(է)ոն։

Similór, Ն. 36. անյփ. նմանոսկի (խառնուած պղնձոյ եւ զնկոյ)։

Simónides, յտ. ան. ար. անփխ. հ. պտ. Սիմոնիդէս։

simpel, ած. 6. միամիտ, պարզ. անպաճոյճ, անխնդիր (տ. einfach, einfältig)։ — ար. 22ա. անմիտ, ապուշ։

Simplizissimus, ար. անփխ. բոլորովին անփորձ՝ խակ մարդ։

Simplizitä't, էգ. 31. պարզութիւն, միամտութիւն։

Sims, ար. (Ն.) էղ. 6. յփ. 18. = Gesims.

Simswerk, Ն. գէսք (զարդք)։

Simse, էգ. 35. տր. = Binse, 1.

Simson, յտ. ան. ար. 33. հ. պտ. Սամսոն։

Simulánt, ար. 33. —in, էգ. 32. կեղծաւոր, կերպարանող, ձեւաց(ըն)ող։

simuli(e)ren, չբ. հ. նբ. 3ա. կերպարանել, ձեւացընել. 2. ամ. auf et. — (բան մը) խորհիլ՝ մտածել։

simultán, ած. 6. = gemeinschaftlich եւ gleichzeitig.

Sinai (-ինաի), ար. 38. աշխ. Սինայ (լեռն)։

sind, 1. եւ 3. դէմք յփ. ներ. սհմ. sein։

Sinekúre, էգ. 35. թոշակակերութիւն։

Sinése, ար. 34. = Chinese.

Singakademie, էգ. —anstalt, էգ. երգի ճեմարան՝ դպրոց։ —(e)chor, ար. խբծ. երգչախումբ. բ. Ն. դաս, վերնատուն (եկեղեցւոյ)։ —fertigkeit, էգ. երգի վարժութիւն. große — haben երգավարժ ըլլալ։ —(e)note, էգ. խբծ. խազ, երգանշան։ —oper, էգ. (հմն. Spieloper) երգով թատերերգութիւն։ —sang, ար. (մենակերպ) երգ։ —schwan, ար. կն. գեղեցկաձայն կարապ (Cygnus musicus)։ —stimme, էգ. երգի ձայն. բ. խբծ. երգամասն։ —vogel, ար. երգեցիկ թռչուն։ —weise, էգ. երգելու կերպ. բ. եղանակ։

singbar, ած. 6. = sangbar.

singen, չբ. հ. եւ նբ. 2ա. (անկ. հնց. նաեւ sung) երգել. նուագել. (թռչնոց) դեղդեղել. ճռուողել. (աքաղաղի) խօսիլ. (ատգի...) կարկաչել. խբծ. falsch, unrein — սխալ երգել. vom Blatt (weg) — առաջին տեսութեան երգել. sich heiser (außer Athem) — (երգելէն) կերկերիլ. շնչասպառ ըլլալ. ein Kind in (den) Schlaf — երգելով տղայ մը քնացընել. ընտ. օրօր ըսել. 2. die Ohren — ար ականջները կը զարնէն. բ. խբծ. seine Stimme — իր ձայնը՝ մաքուր երգել. է. ա-ն. davon kann ich auch ein Liedchen — տ. Lied, 3. —d, դրբ. եւ ած. 6. երգող, երգելով։ — Ն. 22բ. անյփ. երգ(ում). դաշնչիւն (ականջի)։

Singer, ար. 22ա. երգիչ։ Բ. — էգ. (խղ. անփխ. յփ. 22ա.) ամերիկեան կարի մեքենայ։

Singeréi, էգ. 31. երգանք, միշտ երգելը։

Singulár, ար. 20. փր. եզակի։

singulárisch, ած. 6. եւ մ. եզակիաբար։

sinken, չբ. ս. 2ա. (ուղղաձիգ վար) իջնալ. խոնարհիլ. 2. ընկղմիլ. մխրճիլ. թաղիլ. խորադոյն մտնել. վարուիլ. auf den (կամ zu) Boden — գետին իյնալ. էխ. er möchte vor Scham in die Erde — ամօթէն գետին կ'անցնէր. (նաւու) ընկղմիլ. սուզանիլ. den Kopf — lassen գլուխը ծռել՝ խոնարհեցընել. bis in die —de Nacht մինչեւ ընդ երեկս, մինչեւ ցգիշեր. բ. զիջանիլ. զնասիլ. ցածնալ. է. նուաղիլ. ակարանալ. (գետանի...) վայր հոսիլ. իջնալ. (ուաէցքի) իջնալ. խոնարհիլ. անկանիլ. էխ. den Muth, die Flügel nicht — lassen չյուսահատիլ. քաջալերութիւնը չկորսնցընել. eine Stimme — lassen ձայնը մեղմացընել՝ ցածցընել. էԹ. im Preise — գինը նուազիլ՝ իջնալ. էխ. sein Ansehen sank bald իր համարումը շուտ անցաւ. գ. նուաստանալ. յանկածութեան իջնալ. դ. in Ohnmacht — մարիլ։ — նբ. ար. Ել. einen Schacht — = abteufen. — Ն. 22բ. անյփ. — Բայցի նշանախօսքեանց հեր։

Sinn, ար. 20. (յփ. —en) զգայութիւն, ազդումն. բ. զգայարանք, զգայունք. in die —e fallen շօշափուիլ, զգայարանաց տակ իյնալ. ե՛ս. seine fünf —e haben զգաստ՝ խելքը գլուխն ըլլալ. bei —en sein խելքը գլուխն՝ ուշաբերեալ ըլլալ. von —en sein խելագար ըլլալ, խելքն ու միտքը կորսնցընել. wieder zu —en kommen ուշաբերիլ, զգալ, խելքը գլուխը գալ. 2. զգացում, զգացողութիւն, գիտակզգայութիւն, (բանի մը) միտութիւն, ճաշակ. տրամադրութիւն. բ. Հոգեկան զգայութիւն. ժող. միտք. իմացողութիւն, իմացականութիւն. Հոգի, սիրտ. խորհուրդ, կարծիք. կամք. նպատակ, խառնուածք (բնութեան). իմաստ, նշանակութիւն. (բառի...) առում. in gutem (üblem) —e աղէկ (գէշ) մտօք. 3. [illegible] Հետ. տ. [illegible]. viel Köpfe, viel —e տ. **Kopf**, 1.; ihr vergingen die —e իրեն զինք՝ խելքը կորսնցուց, մարեցաւ. բ. տ. ի ձիլ. demüthigen —es sein սրտիւ խոնարհ ըլլալ. mit J—m eines (gleichen) —es sein մէկուն հաւանամիտ՝ համակարծիք ըլլալ. anderen —es werden կարծիքը փոխել. J. anderen —es machen մէկուն կարծիքը փոխել, միտքը շրջել. գ. [illegible]. **auf** seinem — beharren իր կամաց վրայ հաստատ մնալ. տ. **aus** den Augen, aus dem — Հեռի յաչաց՝ Հեռի ի սրտէ, Հեռաւորութիւնը սէրը կը պաղեցընէ. J—m et. aus dem —e bringen մէկուն բան մը մոռցընել տալ՝ մտքէն Հանել. sich et. aus dem —e schlagen բան մը մտքէն Հանել. **bei** —en sein տ. — 1.; was fährt Ihnen **durch** den — ի՞նչ ինկաւ յանկարծ մտքերնիդ. et. im —e halten բան մը միտքը պահել, չմոռնալ. sich et. in den — kommen lassen բան մը միտքը բերել. et. im —e haben միտքը բան մը՝ դիտաւորութիւն մ'ունենալ. **nach** J—s —e ըստ մէկուն Հաճոյից. **von** —en տ. — 1.; bist du von —en? խենթեցա՞ր, խելքդ գլխէդ գնա՞ց:

Sinnbild, չ. խորհրդա(կան) պատկեր, նշանակ. այլաբանութիւն: —**gedicht**, չ. վերտառութիւն: —**erklärung**, իգ. իմաստի մեկնութիւն:

—**grün**, չ. տխ. կուսածաղիկ (= **Immergrün**, 2.): —**los**, ած. անզգայ. բ. անխորհրդածող. գ. անմիտ, անհանճար: —**losigkeit**, իգ. անզգայութիւն. բ. անհանճարութիւն: —**pflanze**, իգ. տխ. պատկառուկ (Mimosa): —**reich**, ած. կորովամիտ, Հանճարեղ, Հնարագէտ: —**spruch**, ար. առած, (մեծիմաստ) վճիռ: —**verwandt**(es Wort), ած. Համանշան (բառ), նոյնանշան, Համանիշ:

sinnen, չբ. ի. եւ ս. նբ. եւ ըբ. 3բ. խորհիլ, մտախորհ ըլլալ, կշռել ի միտս. բ. նէ. [illegible] Հանդերձ. auf et. — բան մը մտածել. auf Böses ... — ի... մտադրել, չար... խորհիլ. auf Mittel und Wege — միջոցներ փնտռել. գ. Հոլովել մ'ընկերացել. տ. [illegible] չ. ած. was sinnt Ihr? ի՞նչ կը մտածէք. gefährliches — վտանգաւոր բան մը նիւթել. (auf) Rache — վրէժ առնելու մտադրել: —**d**, ընդ. եւ ած. 0. խորհող, խոկացող: **gesonnen** (նաեւ **gesinnt**), ընդ. անց. ich bin gesonnen nach... zu gehen (Փարիզ) երթալու միտք ունիմ: — չ. 22բ. անյ. մտածութիւն, խոկում. խորհուրդ. ժող. = **Trachten**; զ. 0. all sein — ist auf den Himmel gerichtet իր բոլոր ճիգն ու ջանքը երկինքն է:

Sinnen||genuss, ար. զգայական բերկրութիւն՝ զուարճութիւն: —**lust**, իգ. Հեշտութիւն, զգայատիրութիւն: —**welt**, իգ. (Հկ. **Geisteswelt**) բնական՝ զգայական աշխարհ:

Sinnes||art, իգ. = **Gesinnung**. —**täuschung**, իգ. պատրանք զգայնոց:

sinnig, ած. 0. մտախորհ, մտայոյզ. 2. խոհական, կորովի. 3. Հանճարեղ, Հնարագէտ, բազմամիտ. 4. [illegible]. ղ. 0. **leichtsinnig**, թեթեւամիտ...:

Sinnigkeit, իգ. 31. անյ. մտախորհութիւն, կորովութիւն, Հանճարեղութիւն:

sinnlich, ած. 0. զգալի, ազդեցիկ. նիւթական, նիւթեղէն. 2. զգայասէր. Հեշտասէր, ցանկասէր, մարմնական:

Sinnlichkeit, իգ. 31. զգայութիւն. բ. նիւթականութիւն. 2. զգայականութիւն, մարմնասիրութիւն:

Sinológ(e), ար. 33. եւ 34. Չինագէտ (Չինարէն լեզուին եւ մատենագրութեան տեղեակ)։

Sinter, ար. 22ա. հէ. շթաքար, շթաքարած. բ. կեղեւ, ծեփ. 2. արա. երկաթի կղկղանք։

Sinter‖bildung, էգ. —gebilde, չ. հէ. շթաքարածի կազմութիւն։

sintern, չբ. s. 3ա. (ջրոյ) թորել, ցնդել, քամել. բ. շթաքար կազմել. 2. արա. (zusammen-)— թանձրանալ, զանգուածել։ — չ. 22բ. անյէ. = բային նշանակութեանց հետ։

Sinus, ար. անէք. ս—ս. ծոց։

Sippe, էգ. 36. = Sippschaft.

Sippschaft, էգ. 31. խնամութիւն. արենակցութիւն. ազգականութիւն (լեզուաց). 2. ազգականք (ամբողջ). ծղրբ. էջ. մփ. գաւառանք, խառնիճաղանջ, ննջաւորաց ժողով։

Sirach, յփ. ան. 38. Սիրաք։

Siréne, էգ. 35. դցբ. Հաւմբարու, պարիկ։ |կան, պայական։

sirénenhaft, ած. 6. Հաւմբարուա-

Sirius, ար. անէք. աստղ. Շնիկ աստղ, Շուն (= Hundsstern)։

Sirókko, ար. 38. արեւելեան-հարաւահողմ։

Sirop, **Sirup**, ար. 20. (շաքարի միւրեղանալէն ետքը մնացած) շարաբ. 2. փղէ. օշարակ, շարաբ։

sirop(s)‖..., **sirup(s)‖artig**, ած. շարաբանման։ —haltig, ած. շարաբախառն։

Sirvent, չ. 38. ծաղրերգ։

sisti(e)r‖en, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. = einstellen, 4.; 2. 3. — մէկն եկակոչ՝ դատավոչ ընել։ — չ. 22բ. անյէ. —ung, էգ. 31. = Einstellen, չ.

sistinisch, ած. 6. = sixtinisch.

Sitte, էգ. 35. սովորութիւն. —n, յէ. ազգի մը... (վարք՝ մշտութիւն՝ սովորութիւն) բարք. Das ist bei uns nicht — ...հոս սովորութիւն չէ. —n u. Gebräuche կարգք, սովորութիւնք։

Sitten‖gesetz, չ. բարոյական օրէնք։ —lehre, էգ. բարոյագիտութիւն. բ. բարոյախօսութիւն, բարոյականն։ —lehrer, ար. բարոյագէտ։ —los, ած. անբարոյական։ —losigkeit, էգ. անբարոյականութիւն։

—prediger, ար. բարոյագէտ, բարոյախօս։ —reinheit, էգ. մաքրութիւն՝ սրբութիւն բարուց։ —spruch, ար. (բարոյական) առած; վճիռ։ —streng, ած. խիստ, խստամբեր (վարք)։ —strenge, էգ. խստամբերութիւն, (վարուց) խստութիւն։ —verderbnis, չ. եւ էգ. (բարուց) ապականութիւն։ —verfall, ար. յառութիւն, ապականութիւն բարուց։ —zeugnis, չ. բարեվարուց վկայագիր։

Sittich, ար. 20. բն. = Papagei.

sittig, ած. 6. բարեբարոյ, (բարուք) լաւ, զգօն, առաքինի. բարեկիրթ. քաղաքավար. Համեստ, պարկեշտ։

sittlich, ած. 6. բարոյական. 2. ըստ սովորութեան. փ. ländlich, 3.

Sittlichkeit, էգ. 31. անյէ. բարոյականութիւն։

sittsam, ած. 6. Համեստ, պարկեշտ, զգաստ, առաքինի։

Sittsamkeit, էգ. 31. անյէ. Համեստութիւն, պարկեշտութիւն, զգաստութիւն։

situi(e)ren, նբ. 3ա. զետեղել. կարգել. մղն. էրծ. դրբ. անց. է հղլ. gut situiert sein հանգիստ ըլլալ։

Sitz, ար. 20. աթոռ, նստարանք. գահ, գահոյք. էի. կայան, տեղի (արուեստից...). 2. kleiner — zum Aufklappen (կառքի) շարժուն նստարան. Kutsche mit vier —en չորեքնիստ կառք. 3. իրաւունք նստի (ի ժողովի), նիստ, աթոռ. — z. Stimme im Rat: b. խորհրդոյ մէջ նիստ ու ձայն ունենալ. 4. (ձիու վրայ) նստուածք, հեծուածք. 5. = Gesäß, 1. եւ 3.; 6. դադար, կայան. բնակութիւն. բնակարան, տուն. s—n — an e—s Orte aufschlagen բնակութիւնը տեղ մը հաստատել։

Skandál, ար. 20. ցնցա. 18. կամ 7. = Ärgernis, 1.; 2. աղմուկ. ժխոր. — machen աղմուկ հանել։

skandalisi(e)ren, չբ. հ. 3ա. sich — էբ. գայթակղել։

skandalö's, ած. 6. գայթակղական. գայթակղեցուցիչ. զարմացուցիչ. դժպհի։

skandi(e)ren, նբ. 3ա. փղչ. անդամատել, (ոտանաւորի) յանգերը համրել։

Skandinávien, չ. 22բ. աշխ. Սկանդինաւիա։

Skapulí(e)r, չ. 20. եր. (կրօնաւորաց) Հոլանազգեստ. 2. Հանդերձ (սուրբ կուսին կարմեղաց)։

Skarabä'us, ար. 27. կն. մաշկաթեւ բզէզ։

Skat, ար. (չ.) 20. խղ. թղթախաղ՝ մարդոց քարտէսը. ֆէխ. in — legen մէկուն դնել. 2. (խաղի ատեան մը) ակատ։

Skelét(t), չ. 20. = Gerippe.

skelet(t)i(e)ren, ներ. 3ա. կմախել, կմախք մը պատրաստել։

Sképsis, էգ. անփխ. տարակոյս, յերկուանք, երկբայութիւն։

Sképtik, էգ. 31. անյփ. երկբայանք, տարակոյս։ [կան։

Sképtiker, ար. 22ա. փլ. սկեպտա-

Skeptizismus, ար. 27. փլ. սկեպտականութիւն։

Skizze, էգ. 35. (նկարի) նախագիծ, ստուերագիծ։

Skizzenbuch, չ. 7. Ճանապարհորդի տետրակ։

skizzenhaft, skizzenweise, ած. 6. ծրագրական, ստուերագծական։

skizzi(e)ren, ներ. 3ա. ծրագրել, նախագծել, ստուերագծել։

Skláv(e), ար. 33. (34.) Sklávin, էգ. 32. (Հին. der Freie) գերի, ստրուկ։

Sklaven|dienst, ար. ստրկութիւն, գերութիւն։ —emanzipation, էգ. (գերեաց) ազատութիւն։ —handel, ար. գերեվաճառութիւն։ —leben, չ. գերութիւն։ —markt, ար. գերեվաճառանոց։ —stand, ար. գերութիւն։

Sklávenschaft, էգ. 31. Sklaventhum, չ. 7. Sklaverei, էգ. 31. անյփ. գերութիւն, ստրկութիւն։

skonti(e)ren, ներ. 3ա. ըմ. փոխանակագիր մը ժամանակակէտին լրանալէն յառաջ Հարիւրչեայ տալով տոկոսի դարձընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ։

Skónto, չ. 38. ըմ. = Diskonto.

Skorbút, ար. 20. անյփ. = Scharbock.

skorbútisch, ած. 6. լնդախտ(ական)։

Skorpión, ար. 20. կն. կարիճ (Scorpio, նաեւ աստղ. եւ ֆէ.)։

Skribént, ար. 33. = Schriftsteller; էլ. մր. = Skribler.

Skribler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. գրչակ, յոռի մատենագիր։

Skriptúren, էգ. յփ. 31. գիրք, գրուածք, գրեան։

Skrófel, Skróphel, էգ. 35. ախտ. —n, յփ. խոյլ, խուլք, խուլատանձ (ուռուցք)։

skrófel|artig, ած. խոյլանման։ —kranke(r), գ. խոյլաւոր։

skrofulö's, skrophulö's, ած. 6. ախտ. խոյլաւոր։

Skrúpel, ար. 22ա. ձեռ (Հին չափ = 10 տասնորդագրամ). 2. ֆէ. խղճահարութիւն, անձկութիւն, տագնապ խղճի մտաց։

skrupulös, ած. 5. խղճահար, խղճամիտ, մանրակրկիտ։

Skrutinium, չ. 26. (գաղտնի) քուէարկութիւն։

Skulptúr, էգ. 31. քանդակագործութիւն. 2. քանդակ(ուած)։

Skunk, ար. 33. կն. = Stinkthier.

skurril, ած. 6. ծաղրալից, ծաղրաշարժ (= possenhaft)։

Sky'the, ար. 34. Sky'thin, էգ. 32. Սկիւթացի։

Sky'thien, չ. 22բ. աշխ. Սկիւթիա։

sky'tisch, ած. 6. սկիւթական։

Slave, ար. 34. Slávin, էգ. 32. սլաւ։

slávisch, ած. 6. սլաւ(ական). —e Schriftsprache գրաւոր սլաւերէն. —e Sprache, das —e, 6. — չ. անփխ. սլաւերէն։

Slavismus, ար. 27. սլաւականութիւն։

Sitz|arbeit, էգ. նստողական աշխատութիւն։ —bad, չ. բժշ. կիսաբաղնիք։ —bein, չ. (նաեւ Gesäßbein) անդր. զստոսկր։ —fleisch, չ. ընտ. ա) er hat kein — անեղ մը կենալ չի կրնար. բ) ընտ. er hat — յարատեւութիւն ունի։ —redakteur, ար. անպիտան՝ պատասխանատու մարդ։

sitz|en, չբ. h. նաեւ s. 2բ. (Հին. liegen, stehen) նստած ըլլալ, նստիլ. ich sitze hier schlecht Հոս Հանգիստ չեմ (կրնար նստիլ). բ. ներ. եւ ֆբ. [illegible] ու յեցուցել. sich krumm

und lahm — շատ նստելէն կարթարամակիլ եւ կաղնալ. sich wund — նըստելէն մորթը գերծուլ՝ սիրթիլ ելլել. 2. ըլլալ, գտնուիլ, կալ. դադարիլ. hier werden wir besser — Հոս աւելի հանգիստ ենք. bei Tische — սեղանին՝ կերակրոյ նստած ըլլալ. nicht still — können անդը հանգարտ կենալ չկարենալ. փբ. auf (wie auf) Nadeln, Kohlen, Dornen — անձկութեան՝ տագնապի մէջ ըլլալ. բ. (թռչնոյ...) նստիլ, թառիլ, դադարիլ. գ. auf den Eiern — (հաւու) (ի) թուխս նստիլ, թխսել. դ. gut zu Pferde — լաւ՝ հաստատուն հեծնել. 3. = sich setzen; շ. օ. lasset uns hierher —! Հոս նստինք. sitz'! նստէ. 4. նբ. Ֆիդմէ հանդերձ. An diesen Versen habe ich drei Tage gesessen այս տաղերուս վրայ երեք օր աշխատած եմ. J—m auf dem Nacken, ընդ. dem Dache — մէկն ի մերձուստ հալածել, մէկուն սպառնութեամբ հետամուտ ըլլալ. auf dem Trockenen — անփող՝ աղքատ ըլլալ. in: փբ. im Glücke —, wie in Abrahams Schoß —, in der Wolle — ի հանգստի ըլլալ, յանգորրու՝ ի յղփութեան կեալ. bis über die Ohren in Schulden — պարտապատեալ ծանրաբեռնեալ ըլլալ, մինչեւ վիզը պարտուց մէջ ըլլալ. in Amt u. Würden — աստիճանութեան՝ պատուոյ հասած ըլլալ. im Gefängniß, Kerker — նստել. hinter Schloß und Riegel — բանտարկեալ ըլլալ. über e-r Arbeit — բանի մը վրայ աշխատիլ. zu Gericht — դատաստանի նստիլ, մէկը դատել. 5. gut —, warm und weich — լաւ դիրք մէջ ըլլալ. müßig — պարապ կենալ. 6. անփնդրէր. նիստ մ'ունենալ՝ ընել. բ. բանտարկեալ՝ ի բանտի ըլլալ. er sitzt schon lange երկար ատենէ ի վեր բանտն է. գ. տունը մնալ, դուրս չելլել. դ. — lassen: 3. — lassen մէկը լքանել՝ թողուլ. ե. — bleiben: նստած մնալ. in Quarta — bleiben դպրոցական չորրորդ դասը կրկնել. 7. von et. voll — բանով մը լի ըլլալ. der Baum sitzt voll Blüthen ծառը ծաղկալից է. 8. der Hut sitzt zu tief im Gesicht գլխարկը շատ վար կ'իջնայ. բ. (է որոշ...) ein Hieb, der sitzt Հան-դիպող զարնող հարուած. eine Beleidigung auf sich — lassen թշնամանաց տանիլ՝ հանդուրժել. auf dem Boden — bleiben անկում՝ մրուր կազմել. նաւ. das Schiff... sitzt fest կամ auf dem Grunde նաւը... խրած է. 9. (զգեստի...) յարմարիլ, յարմարիլ (— kleiden, նբ. եւ չբ.). —d, ներ. եւ ած. նստած, նստող. —e Lebensart նստողական կեանք. 2. բս. —es Blatt անկոթուն տերեւ. — շ. չբ. անյ. նիստ, նստում. 3. zum — nöthigen մէկը նստելու ստիպել.

Sitzenbleiben, շ. անշարժութիւն. beim — նստելով. ... մէկը լքանելը. նաւ. խրում.

sitzlings, մ. նստած.

Sitzung, իգ. 31. (ժողովոյ...) նիստ, գումարում. բ. (նկարչի առջեւ) նստիլը, նիստ. գ. eine lange — bei Tische halten սեղանին երկար նստիլ.

Sitzungsbericht, ար. անդէկագրութիւն նստից. —tag, ար. նստի օր.

Sixen տ. Sechs, իգ.

sixtinisch, ած. 6. —e Kapelle Սիքստոսի մատուռ (ի Վատիկան).

Sixtus, յտ. ան. ար. անփփ. Սիքստոս.

Siziliáner, ար. 22. —in, իգ. 32. Սիկիլիացի.

Sizilien, շ. 22բ. աշխ. Սիկիլիա.

Skabióse, իգ. 25. բս. այրեծաղիկ (Scabiosa).

Skä'isch, ած. 6. —es Thor Սկայական դուռն (ի Տրովադա).

Skála, իգ. 34. աստիճանացոյց (= Stufen. եւ երժ. Tonleiter).

Skalp, ար. 20. գանգամորթ.

Skálpell, շ. 20. վիրբ. անդամ. կարոց. դանակ.

skalpi(e)ren, նբ. 3. (գանգը) մորթազերծել. [Ներ.

Slavónien, շ. 22բ. աշխ. Սլաւոնիա.

Slavónier, ար. 32. —in, իգ. 32. Սլաւոնացի.

Sloop, ար. 38. նաւակ (միակայմ նաւի տեսակ).

Smarágd, ար. 20. հգ. զմրուխտ.

smarágdgrün, ած. = smaragdfarben; բ. շ. ար. զմրխտի կանաչ (երկն). —farben, ած. զմրխտագոյն.

smarágden, ած. 6. զմրխտեայ. 2. — smaragdfarben.

Smirgel տ. Schmirgel.

Smyr'na, չ. ss. Քղ. Զմիւռնիա։

so, Ա. Մ. ղարտաւթեան „Wie" է. այսպէս, այս կերպով՝ ձևով. 2. այսպիսի, այնպիսանի. so standen die Dinge իրերն այսպիսի վիճակի մէջ էին. so ein Mensch այսպիսի մարդ մը. so seid Ihr! ահա այսպիսի մէկն էք, ահա Ձեր ինչ ըլլալը. so geht es, wenn man... տ. **kommen**, s. բ. er spricht bald so, bald so մէյ մ'այսպէս կը խօսի, մէյ մ'այնպէս. so? միթէ այսպէս, իրա՞ք, ճի՞շդ. էֆէնտի մի. so, so! հա՛ հա՛, այսպէս. 3. քանչելեա. er ist so reich! այնչափ հարուստ է որ. ich habe so großen Hunger այնպէս անօթի եմ որ. 4. զօրացընելու համար, երբեմն աւելադրութեան. ich habe so e—e große Ahnung daß... այնպէս կը գուշակեմ, որ... so ziemlich բաւ բաւականին. Sie sagen Das nur so այս՝ խօսքով միայն կ'ըսէք, բերնով կ'ըսէք (բայց սրտիւ ոչ). տ. so է բաղդատութեան. չ. օ. **sodann, soweit, sowie**; 5. **so wie so** այսպէս թէ այնպէս, երկու դիպուածին մէջ ալ. aus Dir wird so wie so nichts դարձեալ ինչ ըլլայ ըլլայ՝ դուն բան մը պիտի չըլլաս. 6. —, so ընտ. սանկ նանկ, ոչ լաւ ոչ գէշ. 7. Կ. և. ած. զօրացընելու. Կ. է հետ. so sehr այն(այնչափ) այնչափ. so viel ist gewiß, daß... այսչափս ստոյգ է որ. er gieng so weit daß... այնչափի հասցուց որ. Բ. ած. է հետ. so leichtgläubig ist die Welt այսպէս դիւրահաւան է աշխարհ. so gut wie gar nichts (գրեթէ) ոչինչ. Ե. շղ. զօրացընելու. so gut als ich kann որչափ (որ) կրնամ. so oft Ihr wollt որչափ՝ քանիցս թէ ուզէք. so viel als möglich ist ըստ կարելւոյն, որչափ հնար է. **so... auch...** որչափ ալ... չ. օ. so reich er auch ist որչափ ալ հարուստ ըլլայ (ասկայն...). Ե. Բաղդ. է հետ — um **so...**, **als...** այնչափ աւելի... որչափ. 8. է համեմատութեան. չ. օ. **so...** oder **wie so...**, **wie** համ **als...** որչափ... այնչափ. so sehr Ihr ihn liebt, so sehr haßt er euch որչափ որ դուք զինքը կը սիրէք՝ նոյնչափ զՁեզ կ'ատէ. wie der Vater, so der Sohn ինչպիսի հայր՝ նոյնպիսի որդի. 9. **so und so** (անորոշութեան ցուցընելու) so und (so und) so viel Franken 50 և այսչափ ֆրանք. 10. բաւ այսմ, ուրեմն. so wollen Sie nicht! ուրեմն չէք ուզեր. Բ. **so daß...** շղ. այնպէս որ. 11. յաճախ նախադասութեան մէջ. da Du Abhaltung hast, so werde ich selbst hingehen որովհետև դուն արգելուած ես, ես անձամբ կ'երթամ. շատ փէշ չէ թարգմանուիր. չ. օ. kaum warst Du fort, so kam er zurück հազիւ մեկնեցար՝ ինք դարձաւ եկաւ։ Թ. — յր. դր. անէֆ. էֆրէինճ. ի— ինդրէ ածած. որ, զոր. չ. օ. die Menschen so auf Erden sind մարդիկ՝ որ յերկրի են։ Գ. — շղ. = wenn, չ. օ. so Gott will եթէ Աստուած կ'ուզէ։

so... (ըմբռն յաճախ բառին վրայ ի)։ —**bald**, Կ. անմիջապէս. Բ. շղ. — (als) ընդ (երեւնալը), իսկ և իսկ, իբրև (դայ...)։ —**dann**, Կ. յետոյ, վերջէն։ —**daß**, շղ. տ. 10. Բ. —**eben**, Կ. քիչ մը յառաջ։ —**fern**, ած. in — շղ. բաւ որում, բաւ համեմատ, այնչափ որ...։ —**fort**, Կ. անմիջապէս, այն վայրկենին։ —**gar**, Կ. մինչև, նաև, նոյն իսկ։ —**genannt**, ած. տ. **nennen**, դրբ. 2.։ —**gleich**, Կ. = **sofort**, տ. **gleich**. —**hin**, —**mit**, —**nach**, Կ. արդ, բաւ հետևաբար, ուրեմն, այսպէս ուրեմն։ —**weit**, շղ. = **sofern**, Բ. Կ. տ. **so**, 7. ա. և 7. ե.։ —**wie**, շղ. = **sobald**; Բ. ինչպէս նաև, ինչպէս որ։ —**wohl**, շղ. ինչպէս որ. — als... թէ... թէ..., ոչ միայն... այլ...։

Soccus, ար. 18. Հ. դփ. (դուսաւնաց) հողաթափ, պատանիճ. ֆի. կատակերգութիւն (հմմտ. **Kothurn**)։

Socke, իգ. ss. = **Soccus**; 2. (թաւզերդ կամ կտաւէ) մուճակ. Բ. կարճ գուլպայ, ամ. բաւճ. sich auf die —n machen կծիկը դնել, արագ մեկնիլ։

Sockel, ար. ss—. ճրտ. (սեան... մը չորս կողմը) խարիսխ. (պատուանդանի) ստորոտ. (արձանի) պատուանդան։

Sod, ար. 18. կամ դ. մէկ անգամով եփելը՝ թրծելը. Բ. միանգամ եփուածք, եփուած մը. ման. եփ մը ջուր (մէկ անգամ եփելու համար հարկաւոր ջուր). ֆի. aus einem — մէկ ջրէ, միեւնոյն զանգուածէ՝ բնութեամբ։

Digitized by Google

Sóda, իգ. 31. անյ. հց. քմ. կալըքար, աւշնանի աղ:

Sódasalz, չ. քմ. նմ. կալըքարի աղ, աւշնանաղ:

Sódom, չ. 33. քմ. Սոդոմ:

Sófa, չ. (ար.) 88. բազմոց, բազմական:

Soff, ար. 20. անյ. ռմ. արբեցութիւն, արբշռութիւն. 2. (մէկ անգամուան) խմուածք մը. 3. (առ. յոքն.) ըմպելիք: — 1. ի— 3. գինով իչ. անչ. ռհմ. saufen:

Sö'ffel, ար. 22ա. ընդ. = Säufer.

Soffi(t)te, իգ. 35. ճրտ. եւ խտ. ձեղուն:

Sóhl||band, չ. ար-. ոտամք: —leder, չ. ար-. ներբանի կաշի:

Sóhle, իգ. 35. (Fuß-)— գարշապար, թաթ. 2. (կօշիկի) ներբան. 3. տանգալ, հողաթափ. ռմ. սոլ. 4. ներբանաձեւ հատակայ. 5. ար-. յատակ, տախտակամած. երկ. — Pflughaupt.

Sóhlen||gänger, ար. կն. թաթագնաց: —linie, իգ. հորիզոնական գիծ: —leder, չ. ներբանի կաշի: —macher, ար. տանգալագործ:

sö'hlig, ած. 6. բէլ. հորիզոնական:

Sohn, ար. 13. որդի. der verlorene — անառակ որդի:

Sö'hnchen, չ. 22բ. (նուազ. Sohn՛) որդեակ. mein — որդեակ իմ. 2. երես առած տղայ:

Sóhnesfrau, իգ. = Schwiegertochter.

Sóhnschaft, իգ. 31. անյ. որդիութիւն:

Sókrates, յտ. ան. ար. անփ. (յգ. նաեւ Sokráten) Սոկրատ(էս):

Solanéen, իգ. յգ. անփ. շնխաղողազգիք:

Solánum, չ. 26. տչ. = Nachtschatten.

Solárkamera, իգ. լսն. արեգակնային սենեակ:

solch, ած. 6. դր. այնպիսի, նման (ադոյն). ein —er (— ein) Mensch այդպիսի մէկն. ած. է առածը— յաճախ անփոփոխ. ein — (կամ — ein) häßliches Kind այնպիսի տգեղ տղայ:

sólchergestalt, մ. նոյնպէս, այնպէս:

sólcherlei, ած. անփփ. նման, այնպիսի:

Sold, ար. 20. (յգ. ջնջա.) զին. (զօրաց) թոշակ, հասոյ. բ. վարձք. հատուցում, փոխարէն. um — dienen վարձուոր, վարձկան. 2. փխ. der Minne — արիստւը՝ փոխանակ սիրոյ:

Soldát, ար. 33. զինուոր (զօրական). 2. զինուորական. die —en, յգ. զինուորք, զօրք. 2. (ի ճատրակի) հետեւակ, զինուոր:

Soldátenaushebung, իգ. զօրաժողով: —dienst, ար. զինուորութիւն, զինուորական ծառայութիւն: —geld, չ. ռոճիկ: —gesindel, չ. անկարգ զօրական: —haus, չ. զինուորանոց: —mantel, ար. ըզկէն. զինուորական վերարկու: —rock, ար. (զինուորի) համազգեստ, ըզկէն: —schenke, իգ. զօրաց կապելանոց: —volk, չ. զինուորական ազգ. բ. զօրք. իչ. մր. անկարգ զօրք: —zucht, իգ. (զօրաց) կանոնք, հրահանգք, կարգ կանոն:

soldátenhaft, ած. 6. = soldatisch.

Soldatéska, իգ. 36. անյ. իչ. մր. անկարգ զօրական:

soldátisch, ած. 6. զինուորի, զօրականի. զինուորական:

sóldlos, ած. 6. անթոշակ:

Sö'ldner, ար. 22ա. վարձկան (զինուոր): [երծ. ի).

Sóle, իգ. 35. = Soole (որ ա-.

solénn, ած. 6. հանդիսական, շքեղ:

Solennitä't, իգ. 31. հանդիսաւորութիւն, շքեղութիւն. հանդէս:

Solfatára, իգ. 36. ծծմբահանք, ծծմբուտ գետին:

Solféggien (սոլֆէճ(ի)իէն), յգ. անփփ. երժ. հրահանգք՝ վարժք երգի, խաղերգութիւն:

solfeggi(e)ren (սոլֆէճիրէն), չբ. կ. 3ա. (միայն խաղին անունն ըսելով երգել) խաղերգել: — չ. 28բ. անյ. խաղերգութիւն:

solidárisch, ած. 6. նմ. (երաշխաւոր իրարու) համապարտ, համերաշխ:

Solidaritä't, իգ. 31. համերաշխութիւն:

solid(e), ած. 6. հաստատուն, ստոյգ, տեւական. 2. բարեկարգ:

Soliditä't, իգ. 31. անյ. հաստատութիւն. նմ. դիմացկունութիւն. լաւութիւն. 2. բարեկարգութիւն:

Digitized by Google

Solist, ար. 33. (հմմտ. Chorist) երժ. առանձին երգող։

solitä'r, ած. 6. մենաւոր, առանձնաւէր. 2. անկոխ, ամայի, առանձին։

Solitä'r, ար. 33. կամ 20. միայնակեաց, անապատական, ճգնաւոր. 2. առանձնակեաց. 3. խղ. մենախաղ (տեսակ մը խաղ)։

soll, Ա. 1. եւ 3. դէմք եզ. ներկ. սահմ. sollen-ի։ — չ. անփփ. կամ 33. (խիստ) հրաման, պատուէր. 2. վճ. (հմմտ. Kredit) = Debet. Das — und Haben պարտք եւ պահանջ (տ. Haben, չ.)։

Sóll‖einnahme, իգ. խառն մուտք։ –posten, ար. = Debetposten.

sóllen, չբ. հ. 3ա. (ներկ. ich (er) soll դրբ. անց. աներկ.ի եւ դէտ sollen փխնի gesollt) պարտիլ. Du sollst deinen Vater und deine Mutter ehren պատուեսցես զհայր քո եւ զմայր. բ. (բարոյական պարտք.) պարտաւորեալ ըլլալ, պարտիլ. գ. (ուրիշուն, որ դարձուածներին կամ օտարի կամքին կ'ըլլայ.) պէտք ըլլալ (պէտք է որ...). չ. օ. er soll kommen պէտք է որ գայ. Sie — wissen կ'ուզեմ որ գիտնաք. դ. (հրամայական բայերին եւ որ ուղղաբար հէ. չէ թարգմանուիր.) չ. օ. sagen Sie ihm, daß er kommen soll ըսէք որ գայ. 2. (կարելիութեան.) sollte er vielleicht gestorben sein? մեռեր է արդեօք. sollten Sie ihn sehen, so sagen Sie ihm եթէ հանդիպիք իրեն՝ տեսնէք զինքը. ըսէք (որ...). 3. (հաստատականութեան.) er muß es besser wissen, sollte ich meinen... ըստ իմ կարծեացս՝ ինքն աւելի լաւ պիտի գիտնայ. 4. (ընդհանրապէս լուր). der König soll abgereist sein կ'ըսուի թէ թագաւորը մեկնած ըլլայ. 6. (չեզոքով աներ.ով.) was soll Das? այս ի՞նչ կը նշանակէ. բ. wem soll dieser Strauß (gehören)? որո՞ւն է այս փունջը. գ. er soll nach Paris Բարիզ պիտի երթայ. 7. (.....թեան.) wie soll man da nicht lachen? ի՞նչպէս չծիծաղիմ. es hat nicht sein —! երկինք չուզեց, ընդ. պիտի չըլլայ եղեր։ — չ. 22բ. անյփ. պարտք, պարտիք, պարտաւորութիւն։

Sö'ller, ար. 22ա. = Altan; 2. ձեղնայարկ։

solmisi(e)r‖en, չբ. հ. 3ա. երժ. խազերգել (= solfeggi(e)ren)։ — չ. 22բ. անյփ. –ung, իգ. 31. խազերգութիւն։

sólo, Ա. մ. առանձին, մինակ։ Բ. — չ. 33. երժ. (յփ. նաեւ Soli[s]) մենանուագ (նաեւ ի կաքաւս). 2. խղ. առանձին (խաղալը)։

Sólo‖gesang, ար. մենանուագ։ –partie, իգ. առանձին երգ։ –tanz, ար. մենակաքաւ։

Solözismus, ար. 26. եր. քերականական վրիպանք՝ սխալ։

Solstitium, չ. 26. = Sonnenwende.

Sómmer, ար. 22ա. ամառն. 2. բնա. = Jahr; 3. fliegender — = Sommerfäden.

Sómmer‖fäden, ար. յփ. ամառնաթելք (աշնան սարդի ոստայնից օդի մէջ թռչող թելք)։ –frucht, իգ. (հմմտ. Brachkorn) = Sommergetreide. –getreide, չ. երլ. գարնցան։ –korn, չ. երլ. = Sommergetreide. –laden, ար. վանդակափեղկ։ –saat, իգ. երլ. գարնցան։ –sprossen, իգ. յփ. = Leberflecken. –theater, չ. բացօթեայ թատր։ –wohnung, իգ. ամարանոց, ամարատուն, գիւղագնացութեան տուն։

sómmerhaft, sómmerig, sómmerlich, ած. 6. ամառնային, ամառային, ամառայի. փխ. ամառնանմանօրէն, ամառնածիլ. յն. ամառնակեաց։

sómmer‖n, sö'mmer‖n, չբ. հ. 3ա. եւ անդ. բ. ամառնանալ, ամառուան պէս ըլլալ. es sommert ամառը կուգայ։ — նբ. եւ փբ. արեւու ցուցընել՝ աղէկ դնել. die Hühner — sich... հաւերն արեւու մէջ կը կենան. geschlagenes Holz — կտրած փայտը չորցընել (ի բացի յամարան). 2. պրտ. einen Baum — ծառ մը քշտել. 3. երլ. ein Feld — գարնցանել, գարնցան ընել։ — չ. 22բ. անյփ. –ung, իգ. 31. = բայից նշանակութեանց հէտ։

somnambü'l, ած. 6. քնաշրջիկ, գիշերաշրջիկ. բ. քնայած (մագնիսութեամբ)։ –e, իգ. 35. գիշերաշրջիկ։

Somnambulismus, ար. 27. գիշերաշրջութիւն. մագնիսական քնայծութիւն։

Digitized by Google

sónder, նխ. հյց. առանց, առանձին բաժանելի յարակ — ohne, 1. գ. նաեւ gleich, բ. 1.

sónder|artig, ած. մասնաւոր. նախանշան, արտօրինակ: —ausgabe, էգ. մասնական հրատարակութիւն: —gesetzgebung, էգ. մասնաւոր օրէնսդրութիւն: —gleichen, ած. աննման, անզուգական:

sónderbar, ած. 6. եզական, օտարոտի, անսովոր. 2. անհեթեթ, արտօրինակ, նորանշան. (իր տեսակին մէջ) միակ. ծաղրական, խեղկատակ, ծաղրածու:

Sónderbarkeit, էգ. 31. եզականութիւն, նորանշանութիւն. այլանդակութիւն. բ. եզական՝ մասնաւոր... բան:

Sónderheit, էգ. 31. = Besonderheit; եղեմնի միայն էրձ. ձեւ. in — ի մասնաւորի, մասնաւորապար, յատկապէս, առանձինն (գ. besonder...):

sónderlich, ած. 6. անսովոր, նախանշան. արտակարգ, գերազանց. նշանաւոր, աշխարհահռչակաւոր, անուանի. մկ. մասնաւորապար, գլխաւորապար. ը. մգ. առանձինն, յատկանէ անուանէ: [այլանդակ ոք:

Sónderling, ար. 20. անհեթեթ՝

sónder||n, Ն. շղ. այլ, հապա. nicht nur... — auch... ոչ թէ միայն... (ինչ այլ նաեւ գուն): — բ. նք. եւ sich — էք. 3ա. զատել, անջատել, որոշել, բաժնել. զատուիլ, անջատուիլ, որոշուիլ. 2. որոշել, ընտրել, զանազանել. անջատել, մեկուսացնել. եղծ. քակել, զատել: — շ. 22բ. ածյփ. —ung, էգ. 31. անջատում, որոշում, բաժանում, ընտրում:

Sondi(e)r||instrument, չ. նոյ. խորաչափ: —rute, էգ. խորաչափ ձող:

sondí(e)r|en, նք. 3ա. (հմմտ. peilen, նք.) խորաչափել. բէ. (գաղտնիքն խուէրը գննել) խուզարկել. (միրաչափով գննել) միրաչափել: — շ. 22բ. ածյփ. —ung, էգ. 31. = բայի նշանակութիւն հետ:

Sonétt, չ. 20. հնչեակ:

Sónnabend, ար. 20. շաբաթ (օր):

Sonne, էգ. 85. մաս. բնդ. 34. արեգակ, արեւ. die — scheint արեւը կայ է. նոյ. die — reis(e)t արեւ ը կը բարձրանայ. 2. առծ. es ist Nichts so fein gesponnen, es kommt endlich an die —n չէք ինչ ծածուկ որ ոչ յայտնեսցի:

sónnen, նք. եւ sich — էք. 3ա. յարեւու դնել, արեւու տալ գնել՝ ցուցընել, արեւ տալ (զգեստի). sich — արեւու մէջ կենալ. 2. էք. sich an (in) et. — բանով մը բերկրիլ՝ զուարճանալ: — չք. հ. (արեւու) երեւալ: — շ. 22բ. ածյփ. արեւու ցուցընելը:

Sonnen|aufgang, ար. ելք (արեւու). բ. = Osten. —auge, չ. բնդ. = Sonne; բ. փայլուն՝ փայլփլող աչք: —ball, ար. արեւագունդ: —beglänzt, —beschienen, ած. արեւալոյս, լուսաւորեալ յարեւէ: —beschreibung, էգ. ատող. արեւագրութիւն: —bild, չ. արեւապատկեր: —blick, ար. ճառագայթարձակ նայուածք: —blume, էգ. գյ. արեւագէմ (Helianthus). —brand, ար. տապ (արեգական). բ. արեգակնակիզութիւն: —hell, ած. արեւու պէս պայծառ. էք. = sonnenklar. —käfer, ար. բն. = Gotteskühchen. —klar, ած. ակնյայտնական: —messer, ար. ատող. արեւաչափ: —nähe, էգ. (հմմտ. Sonnenferne) մօտաւորութիւն արեւու. բ. ատող. արեւամերձութիւն: —röschen, չ. գյ. արեւանթեմ (Cistus Helianthemum): —schein, ար. արեւակայ. es ist (wir haben) — արեւ կայ է, արեւ է: —schirm, ար. արեւնոց, ամփոփնոց հովանոցակ. բ. (արանց) հովանոց: —spektrum, չ. բնգ. արեւապատկեր: —stand, ար. ատող. արեւակէտ, արեւադարձակէտ: —stäubchen, չ. շամանդաղ, հողամազ. բ. էք. հիւլէ: —stich, ար. ախտ. արեւահարութիւն: —system, չ. արեգակնային դրութիւն: —tau, ար. արեւածայրից շաղ՝ ցօղ. բ. գյ. արեւացօղ (Drosera): —uhr, էգ. արեւու ժամացոյց: —wende, էգ. ատող. արեւադարձակէտ:

sónnenhaft, ած. 6. արեւային. արեւանման. մտ. էք. ճառագայթարձակ, ճաճանչաւոր:

sónnig, ած. 6. արեւոտ (տեղ). ը. մգ. արեւէ լուսաւորեալ. 2. էք. ճառագայթաւոր:

Digitized by Google

Sónntag, ար. 20. կիւրակէ, կիւրակի, միաշաբաթի։

sónntägig, ած. 6. կիրակնօրեայ։

sónntäglich, ած. 6. ամէն կիրակի եղող. մ. ամէն կիրակի. 2. sich — anziehen տօնական զգեստ հագնիլ։

Sónntagsjäger, ար. յոռի՝ անփորձ որսորդ։

sonst, մկ. նաեւ **sónsten**, Ա. մ. ուրիշ, այլ. ուրիշ բան. — Jemand ուրիշ մէկը. — wo այլ ուրեք, ուրիշ տեղ մը. Բ. բայց ապա, ապա թէ ոչ, այլազգ. Գ. (ապա) թէ ոչ, այլազգ. Դ. ուրիշ ատեն՝ ժամանակ, առժամաբար. 2. երբեմն, յառաջագոյն (= ehemals)։ Բ. — չ. 22բ. անփխ. das — und das Jetzt անցեալն եւ այժմուն։

Sóol|bad, չ. աղաջրոյ բաղնիք՝ լոգանք։ —meister, ար. աղաջրապետ։

Sóole, իգ. 35. աղային ջուր, աղաջուր. (թանձր եւ աղի ջուր) ժանձրաջուր։

Sópha, ար. (չ.) տ. Sofa.

Sophist, ար. 33ա. —in, իգ. 32. սոփեստ. հ. պտ. փիլիսոփայ, իմաստասէր. Բ. իմաստակ։

Sophisterei, իգ. 31. սոփեստութիւն, բանադատութիւն։

Sophistik, իգ. 31. փլ. սոփեստաբանութիւն (բանադատութեան մասն). Բ. սոփեստականութիւն։

sophistisi(e)ren, չբ. h. 3ա. իմաստակել, ճարտարաբանել։

Sóphokles, յտ. ան. ար. 18. հ. պտ. Սոփոկլէս։

Soprán, ար. 20. երժ. = Diskant.

Sopranist, ար. 33. Sopránsänger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. սրաձայն երգիչ։

Sorbét(t), ար. 20. ուշարակ (շերպէթ)։

Sordine, իգ. 35. = Dämpfer, 2. գ.։

sórglos, ած. անհոգ, անփոյթ. խաղաղ, անխորհուրդ. անտարբեր, թոյլ։ —losigkeit, իգ. անհոգութիւն. հանգիստ, անկասկածութիւն. անփութութիւն։

Sórge, իգ. 35. հոգ, անձկութիւն, տառապանութիւն. 2. անհանգստութիւն, տագնապ, ամբոխում. J-m — machen մէկուն հոգ պատճառել. außer —n sein հանգիստ՝ հոգէ ազատ ըլլալ. 3. հոգածութիւն, հոգատարձութիւն. խնամք, յանձնանձանք. — für et. tragen բանի մը հոգ՝ խնամ տանիլ. Das lassen Sie meine — sein զայս ես կը հոգամ, դուք հոգն ինծի թողուցէք։

sórgen, չբ. h. եւ ներ. նբ. 3ա. հոգ ընել, անհանգիստ ըլլալ, անձկութիւն ունենալ. վախնալ, զանգիտել, նեղիլ, խռովիլ. Բ. ներ. sich um et. — բանի մը հոգ ընել՝ տանիլ. 2. չբ. für J., für et. — մէկուն՝ բանի մը հոգ՝ խնամ ունենալ, հսկել, պահել. dafür werde ich — ես կը հոգամ. dafür laß mich —! իմ գործքս է (այն), ես կը հոգամ. Բ. ներբ— ներ. sich um et. — բանի մ'եռանդեւէն լինել։ — չ. 22բ. անյ. = Sorge.

sórgen|frei, ած. անհոգ, հոգի ազատ. Բ. չ. գիւղագնացութեան տուն, ամառանոց։ —schwer, ած. հոգալից, բազմահոգ։ —voll, ած. բազմահոգ։

Sórger, ար. 22ա. հոգածու, հոգացող, հոգ ընող։

Sórgfalt, իգ. 31. անյ. հոգ, անձկութիւն. խնամք, յանձնանձանք. մտադրութիւն, ճշդութիւն, փոյթ. երկիւղածութիւն։

sórgfältig, ած. 6. (հկռն. flüchtig) հոգացող, խնամող. մտադիր, ուշակալ, ճիշդ։

Sórgfältigkeit, իգ. 31. անյ. = Sorgfalt.

Sórgho, ար. 33. բս. հաւամրգի, ամ. քուրիմ (Sorghum vulgare)։

sórglich, ած. 6. հոգով՝ խնամով (նայող), խնամակալ, մտադիր (տ. sorgfältig). 2. = sorgenvoll.

sórgsam, ած. 6. խնամոտ, հոգացող, հոգ տանող, մտադիր։

Sórgsamkeit, իգ. 31. անյ. խնամոտութիւն, հոգատարձութիւն, հոգածութիւն։

sórren, նբ. 3ա. կառանել, պարանով կապել՝ պնդել։

Sórring, Sórrung, իգ. 31. (յգ. —s) կառան, չուան, կապ։

Sórte, իգ. 35. ազգ, տեսակ, սեռ։

sorti(e)r|en, նբ. 3ա. զուգել.

Digitized by Google

մասնաւորել, խրատու յարմարցընել. կարգի դնել, յարդարել. Հռ. ընկերշակել. ընկերացընել. ըն- տրել, զատել. մաղել: — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = քայլն նշա- նակութեան հետ:

Sorti(e)rer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. զուգող, մացընող, յարդարող. ընտրող. մաղող:

Sortiment, ն. 20. գումարու- թիւն, ժողովածոյ (զանազան տե- սակաց). դրբ. — der Pflanzen տնկոց հաւաքում:

sonsti(e)ren, չբ. h. եւ. նբ. 3ա. ման. քնբ. յուշարարել. յիշեցընել. թելադրել:

soupi(e)ren, չբ. h. 3ա. ընթրել:

Soutache (սուտաշ), իգ. 31. արեզ (զգեստի եզերաց ոսկեթել ժա- պաւէն). mit — besetzen կամ verzieren արեզել, ժապաւինել:

soutachi(e)ren, նբ. 3ա. արեզել:

Souterrain (սուտերրէն), ն. 38. (մառանի) ներքնատուն:

souverä'n, ած. 6. վերագոյն, բար- ձրագոյն, վեհագոյն, միահեծան: — ար. 38. կամ 20. վեհապետ, միա- հեծան (իշխան), միապետ:

Sovereign (սովրէն), ար. 38. վե- հապետ (ոսկի անգղիացւոց = 25 ֆրանկ):

sozial, ած. 6. ընկերական: —er, ար. 6ա. = Sozialist.

Sozial‖demokrat, ար. ընկերավար- ռամկապետական: —demokratie, իգ. ընկերավար-ռամկապետութիւն:

Sozialismus, ար. անփփ. անյ. ըն- կերվարութիւն:

Sozialist, ար. 31. ընկերվարա- կան:

Sozialisten‖gesetz, ն. (հակառակ) ընկերվարականաց օրէնք: —kongreß, ար. ընկերվարականաց ժողով:

Sozius, ար. 18. կամ 39. էգ. զու- գող. 2. ընկերակից. ընկեր. 3. ըն. ein hübscher — վարպետորդի:

spack, ած. 6. = leck; իբ. ոսկոր, խարխուլ, անզօր:

spä'hen, չբ. h. 3ա. մտադրութեամբ նայիլ՝ քննել՝ զննել. դիտել. լրտեսել: — նբ. 21. դիտելով ճանչ- նալու ջանալ. բ. դիտելով գտնել՝ ճանչնալ:

Spä'her, ար. 22ա. —in, իգ. 32. քննող. զննող. դիտող. լրտես(ող). խուզարկու, քննիչ:

Späherei, իգ. 31. անյ. լրտեսու- թիւն:

Spahn, ար. 18. տ. Span.

Spalier, ն. 20. դրբ. ծառաշար. հողմանոց. 2. (մարդկան՝ զօրաց...) տողան, շար, պարիսպ, ըստ. պատ (մարդկան). 3. = Tapete.

Spalier‖rebe, իգ. եղ. վանդա- կեալ՝ արծաթեալ ճիւղ: —stange, իգ. խաչար, ձող: —wand, իգ. որթաշար: —werk, ն. (փայտէ... ցանցապատերը կազմած) վանդակ, սարակ:

spali(e)ren, նբ. 3ա. (պատը մը) վանդակել, արծաթել. 2. Bäume — ծառ շարել՝ տողանել:

Spalt, ար. 20. Spalte, իգ. 35. պատառուած, ծերպ, ճեղքուածք. ծակ, բացուած. (փայտի...) ճեղ- քուած. փապարած, խարխուլած. ճաթռածք (ձեռաց, դեմքի...). (ամանի...) գեղ, գեղութիւն, ամ- ան. 2. (ճեղքելով յառաջ ե- կածը) պատառ, շերտ, կտոր. բ. միայն —e, իգ. տր. տպ. սիւն(ակ):

Spalt‖blume, իգ. տէ. հերձածա- ղիկ (Schizanthus): —eisen, ն. ար. դահճիչ. պատառիչ երկաթ: —frucht, իգ. տէ. հերձապտուղ (պտուղ որուն փոճերը ներմերուն հետ պէ- եսայլ մասերու կը բաժնուի): —füßig, ած. ճն. հերձոտն: —kapsel, իգ. տէ. հերձափոճակ: —messer, ն. ար. հերձոց, պատառատափ դա- նակ: —pfropfung, իգ. դրբ. ճեղքա- պատուաստ:

spaltbar, ած. 6. ճեղքելի, հեր- ձանելի (նաեւ տմ.):

Spaltbarkeit, իգ. 31. ճեղքելիու- թիւն, (բիւրեղի) հերձանելիու- թիւն:

Spalte, իգ. 35. տ. Spalt, ման. 3. բ.:

spalten, չբ. s. 3բ. (դրբ. անց. ընդ. spalten; նբ. նաեւ gespaltet) ճեղ- ք(ու)իլ. խարխուլիլ. փեռեկիլ: — նբ. ճեղքել, փեռեկել. հերձանել. 2. (աղօթամուտ լոյսը 7 գոյնի) բաժ- նել, բեկանել: sich — իբ. ճեղքու- իլ, փեռեկիլ (քարի...) պատառատիլ. խարխուլիլ. ճաթռանիլ. արատիլ. ծերպիլ (որմոյ), փապարել. 3. իբ.

Digitized by Google

բաժանուիլ, ճաթռտիլ, ճեղքիլ (խրամել)։ — չ. 33բ. անյ. —ung, էգ. 31. ճեղքում, փեռեկում, պատառում, խորխորութիւն. 2. միայն —ung, էգ. հերձուած, պառակտում. 2. փխ. բաժին, երկպառակութիւն. եր. (եկեղեցական) հերձուած։

spáltenreich, ած. ճաթռտուած, խորխորուած։ —weise, մ. մասն մասն։

Spälter, ար. 33ա. ճեղքող, պատառող. սրահար, սրով ճեղքող. 2. դաշոյն, ճեղքիչ դանակ։

spältig, ած. 6. ճեղքուած, ճաթռտուած, խորխորուած. 2. (նաեւ spältig) հերձանելի. 3. ի բաղադրութեան. չ. օ. drei— երեքբաժնեան։

Span, ար. 18. (փայտի) կտոր. բեկոր, պատառ. կրկուտ (մն. փառելու). 2. ճեղքուած փայտ, շերտ. նուրբ տախտակիկ, ամ. խեմ. (Dach-)— կտուար. 3. (յգ. Späne) տաշեղ (թալաշ). 3. փխ. հերձուած, երկպառակութիւն. Späne machen դժուարութիւններ հանել։

Spánferkel, չ. խոճկոր։ —holz, չ. առ. նուրբ տախտակիկ, ամ. խեմ։ —nagelneu, ած. ընդ. բոլորովին նոր։

Spánge, էգ. 35. ճարմանդ, ճիգղ, օղ, (մատանի) օղակ. 2. (օղի) սլաք. 3. = Spanne; բ. (ոսկւոյ) վահանակ։

Spánien, չ. 33բ. աշխ. Սպանիա։

Spánier, ար. 33ա. —in, էգ. 32. սպանիացի։ [ծխախոտ։

Spaniól, ար. 20. սպանիական

Spaniolétt, ար. 20. առ. սպանիական բամբակատուէ. 2. (պատուհանի) նիգ։

spánisch, ած. 6. սպանիական. die —e Sprache, das —e, չ. անփխ. սպաներէն. 2. զ. Fliege, ե. բ.; զխ. —er Pfeffer սպանիական պղպեղ (Capsicum annuum). 3. փխ. Das kommt mir — vor այս բոլորովին օտար կուգայ ինծի։

Spann, ար. 20. (ոտից սրունից հետ) կցուած (անեղը), (ոտն)ուլն. 2. = Spanne, 1. — չ. 24ա. = Spant.

Spánnader, էգ. անդղ. ձգուած նեարդ (= Sehne)։ —feder, էգ. առ. զսպանակ։ —haken, ար. (ձգելու՝ քարշելու) ճանկ։ —hoch, ած. թզաչափ բարձր։ —kraft, էգ. առաձգականութիւն. (շոգւոյ) ձգտականութիւն, ձգտողութիւն (կազերու)։ —muskel, ար. անդղ. ձգտամկունք։ —seil, չ. առ. (շարժական կամրջաց) պարան։ —stock, ար. առ. ուղղելու՝ ձգտելու ձողիկ. ստ. ձըգտաց։

spánnbar, ած. 6. ձգտելի, պրկելի. սփռողական։

Spánne, էգ. 35. թիզ (էջէրը-շաֆ). 2. —n messen թզաչափել. 3. ը. մփ. քիչ մը միջոց (ժամանակի)։

spánnen, նբ. եւ էբ. 3ա. (sich) — ձգտել, պրկել, պարզել. e—n Bogen — (աղեղ մը) լարել՝ լնուլ. փխ. sein Geist ist immer gespannt միշտ զգաստացեալ է. 2. լարել, քարշել. բ. եբէ. die Saiten hoch (höher) — աղէքը լարել՝ պնդել. փխ. J—s Erwartungen, Hoffnungen hoch — մէկուն ակնկալութիւնը՝ յոյսը սաստիկ վառել՝ բորբոքել. seine Forderungen zu hoch — շատ՝ չափազանց պահանջմունք ընել. 4. կապել, պնդել, կալանաւորել. ein Pferd auf der Weide — ձի մ'արածականաւ կապել, ճախանել, ճախանակ դնել. զ. et. weit — ընդարձակել, լայնել, տարածել. et. eng — պնդել, սեղմել, անձկացընել. dieser Rock spannt (mich) այս զգեստն ինծի (շատ) նեղ է. զ. J. auf die Folter(bank) — մէկը գելարան(դն)ել, խոշտանգել, տանջել. 5. die Pferde vor den Wagen, an die Deichsel — ձիերը լծել։ — չբ. հ. dieser Roman spannt sehr կամ ist sehr —d այս վէպն շատ հետաքրքրական է. 2. ձգտեալ՝ պրկեալ՝ լարեալ ըլլալ. 3. auf et. — մտադրութիւնը բանի մը վրայ ուղղել, սեւեռել զայն (բ...)։ — չ. 33բ. անյ. —ung, էգ. 31. զ. Spannung.

Spánner, Spä'nner, ար. 33ա. լարող, ձգտող, պրկող. բ. կռածքի... բեռը պարպող, կռածք բեռնաւորող. 4. ի բաղադրութեան եզ. թ—. ի հեծ. չ. օ. Einspänner (զ. Ein...); 2. ճն. զետնաչափ (թիթեռն) (Geometra). 3. ձգտիչ, պրկիչ բան. անդղ. ձգտան։

Digitized by Google

Spánnung, իգ. 31. ձգումն, լարումն. փխ. (մտաց) զբաղումն, ձըգտումն, հանապազորդ ջան՝ փոյթ. քէրլ. ձգտումն, ոլորումն. 2. = Spannkraft; փխ. in großer — sein անհանգիստ՝ անհամբեր սպասել. die — zwischen diesen Familien այս ընտանեաց մէջ եղած գրգռութիւնը. ի. գրգռեալ ուշադրութիւն, մտադրութիւն, (վառեալ) հետաքըրքրութիւն. ե. ընդմիջահատումն։

Spant, չ. 24ա. նաւ. (նաւու ողնափայտին) կողք, կցորդութեան լուծք։

Spárbirne, իգ. բն. = Bergamottbirne. —büchse, իգ. գանձանակ։ —fall, ար. ար—. Թրծուն գամ։ —kasse, իգ. խնայութեան գանձանակ։

sparen, նբ. եւ չբ. ſ. 3ա. խնայել. 2. Geld — խնայութեամբ ստակ ժողվել, խնայել. նէր. die Lichter — (նկարը...) քիչ լուսաւոր ընել. 3. յետկարաձգել, յապաղել։ — չ. 22բ. անյփ. խնայութիւն։

Sparer, ար. 22ա. խնայող. առած. dem — gehört ein Zehrer ագահ հօր՝ շռայլ որդի։

Spargel, ար. 22ա. ծնեբեկ (Asparagus officinalis)։

Spargelſbau, ար. ծնեբեկի մշակութիւն։ —kohl, ար. = Broccoli. —pflanze, իգ. = Spargel.

Spark, ար. 20. բն. աղաւնաքոտ (Spergula)։

spä'rlich, ած. 6. սակաւ, քիչ, հազիւ բաւեալ, անբաւական. գձուձ. ցանցառ. չորաբեկ, (սեղան...)։

Spä'rlichkeit, իգ. 31. անյփ. սակաւութիւն, անբաւականութիւն. ցանցառութիւն. չորաբեկութիւն։

Spárren, ար. 22բ. ար—. (հեծան տանեաց որոնց վրայ կաւարները կը դրուին) ծպեղ. (ի կնիքս) կնքանիշ, պարոյկ. 2. փխ. ընփ. e—n — (zu viel) h. բախած՝ ըլլալ, ճաթած մ'ունենալ։

Sparrenſbau, ար. ար—. ծպեղագործութիւն։ —feld, չ. գերանամէջ (գերաններու մէջի անջրպետ)։ —werk, չ. ծպեղած։

spárrig, ած. 6. բացուած։

sparsam, ած. 6. խնայող, ճշդող. — sein խնայել, ճշդել. 2. խնայողական. — leben խնայութեամբ ապրիլ. mit et. — umgehen բանի մը խնայութեամբ գործածել. 3. = spärlich.

Spársamkeit, իգ. 31. խնայութիւն, խնայողութիւն. kleinliche — (մանրա)կծծութիւն, անչափ խնայութիւն։

Spárta, չ. 33. փղ. եւ ալփ. Սպարտա։

Spartáner, ար. 33ա. —in, իգ. 32. սպարտացի։ — ած. անփխ. սպարտական։

spartánisch, ած. 6. սպարտական։

Spárter, ար. 33ա. —in, իգ. 32. = Spartaner(in).

Spaß, ար. 13. զբօսանք, զուարճութիւն. ſ—n — haben զուարճանալ, զբօսնուլ. es wäre ein —, wenn... զուարճալի բան կ'ըլլար, եթէ... Das ist kein — աղու խաղ չէ, խաղալ բան չէ. 2. խեղկատակութիւն, ծաղրածութիւն (հմմտ. Scherz), կատակ(աբանութիւն). — bei Seite! կատակը թողուցէք. ſ—n — mit J—m treiben մէկուն հետ կատակաբանել. մէկը ծաղրաբանել։

Spáßſangeber, ար. խեղկատակ, զուարճացուցիչ։ —liebend, ած. կատակասէր։ —macher, ար. կատակաբան, ծաղրածու։ —vogel, ար. խեղկատակ, միմոս։ —weise, մ. կատակով, կատակի համար։

spáßen, չբ. h. 8ւ. կատակ ընել. կատակաբանել. ծաղրաբանել (հմմտ. scherzen, 1. եւ 2.). damit ist nicht zu — կատակի բան չէ այս։

Spáßer, ար. 22ա. կատակասէր, ծաղրածու, կատակ ընող։

Spaßeréi, իգ. 31. խեղկատակութիւն։

spáßhaft, ած. 6. կատակի, խաղի (հմմտ. scherzhaft)։

Spáßhaftigkeit, իգ. 31. անյփ. = Scherzhaftigkeit.

spáßig, ած. 6. ծաղրալից, զուարճալի, ծաղրաշարժ։

spat, մ. հնց. = spät.

spät, ած. 6. անժամ, ուշ. es ist — ուշ է. später (հմմտ. eher) յետոյ, ապա. früher oder — կանուխ թէ անժամ, Թէպէտ այսօր Թէպէտ վաղը. besser — als nie լաւ

անագան, քան ոչ երբեք. 2. es ist schon — am Tage օրը առաջացեալ է. es ist schon — im Jahre տարին լմնալու մօտ է. die Uhr geht (um 5 Minuten) zu — ժամացոյցը (հինգ րոպէ) ետ կը մնայ. 3. Վերադրական ած. դանդաղ(կոտ), յամր, ծանր. ուշացեալ, անագան (ժամանակի). վերջին, յետին. հեռի, հեռաւոր (ժամանակ). in —eren Zeiten ապագային, հետագայ դարերու մէջ։

Spä't||apfel, ար. անագանահաս խնձոր։ **—gotbik**, էգ. նորգոթական ձեւ։ **—obst**, չ. անագանահաս՝ աշնան պտուղք։ **—reif(en**, չ.), ած. անագանահաս(ութիւն)։ **—sommer**, ար. ամառուան վերջը։

Spä'te, էգ. 35. անյ. անցեալ՝ ուշ՝ անագան ժամ. 2. ուշ գալը, ուշանալը, անագանում։

Spátel, էգ. 35. անյ. կմ. եւ գղէ. բահակ. տպ. (թանաք առնելու երկաթի թի) թանաքառ։

Spáten, ար. 22բ. արա. բահ. mit dem — umgraben բահել, բահով փորել։

Spat(h), ար. 20. ցեղա. 13. Ա. հք. սպաթ։ Բ. — անօթ. (այտուցք ի ծունկս ձիոյ) սպաւան։

spát(h)haltig, ած. սպաթախառն։ **—lahm**, ած. անօթ. սպաւանաւոր (ձի)։

spát(h)ig, ած. 6. հք. սպաթի. 2. = անօթ. spat(h)lahm.

Spátium, չ. 26. միջոց, անջրպետ. տպ. կապարեայ անջրպետ ի շարուածս, բացառ։

Spä'tling, ար. 20. (հկ—նչ. Frühling, 2.) անագանածին որթ՝ գառն. 2. անագանահաս՝ անագանեփեաց պտուղ. էհ. ծերութեան որդի։

Spatz, ար. 22. կամ 20. յն. ճնճղուկ (= Sperling). էհ. Das pfeifen die —en auf den Dächern այս ամէն մարդ գիտէ։

spátzenhaft, ած. 6. անառակ. բ. (ճնճղուկի պէս) յանդուգն։

Spazi(e)r||fahrt, էգ. շրջագայութիւն (կառքով՝ նաւով)։ **—gang**, ար. շրջագայութիւն, ժուռգալը։ **—gänger(in**, էգ.), ար. շրջագայող։ **—stock**, ար. **—stöckchen**, չ. գաւազանիկ)։

spazi(e)ren, չբ. ս. 3—. շրջագայել. ժուռ գալ, զբօսնուլ, ճեմել. ա—. ֆրժժ. անէր.է մէլ հեփե—ե—ւ շար—ե—մ նշանախօղ քայլերա հեփ. — **fahren** կառքով՝ նաւով շրջագայել. — **gehen** պտըտելու երթալ. ժուռ գալ. — **reiten** ձիով շրջագայել։

Spec... տ. Spez.

Specht, ար. 20. յն. փայտփոր, ամ. ծառակոտոտ, ծառակտիկ։

Speck, ար. 20. անյ. գիրուց (խոզի կիտի. ընդ. նաեւ մարդու), ճարպ — ansetzen ճարպ՝ գիրուց կապել. 2. էհ. — auf den Rippen haben դրամատէր՝ ընչաւէտ ըլլալ. (ընդ. wie die Made) im — sitzen յառատութեան՝ ի լիութեան՝ ի յղփութեան ապրիլ։

speck||artig, ած. գիրուցի նման, ճարպանման (նաեւ ախտ.)։ **—bauch**, ար. = Schmerbauch. **—geschwulst**, էգ. ախտ. ճարպայտուց։ **—hals**, ար. գէր վիզ։ **—handel**, ար. ճարպավաճառութիւն։ **—haut**, էգ. = Speckschwarte; բ. ախտ. ճարպաթաղանթ։ **—messer**, չ. ճարպադանակ, դահճակ։ **—schneider**, ար. ն—կ. (կիտորսութեան) ճարպահատ։ **—schnitte**, էգ. (խոզենույ...) ճարպաշերտ։ **—schwein**, չ. գէր՝ պարարակ խոզ։ **—seite**, էգ. ճարպակողմն։ **—stein**, ար. հք. ճարպաքար։ **—stoff**, ար. ախտ. բնաճարպ։

speckig, speckicht, ած. 6. ճարպաւոր. ախտ. ճարպադզի. յղր, գէր, պարարակ։

spedi(e)ren, նբ. 3—. վճ. յղել. առաքել։

Spediteur, ար. 33. կամ 20. վճ. յղիչ, առաքիչ։

Spedition, էգ. 31. վճ. յղում, առաքում։

Speditionsgebühren, էգ. յք. առաքման ծախք, խաւրողչէք։

Speer, ար. (չ.) 20. նիզակ, (գեղ—) արդն, մկունդ. (նետելու) ալաք, տէգ։

speer||förmig, ած. նիզակաձեւ (նաեւ բկ.)։ **—gerassel**, չ. նիզակաշաչիւն։ **—kraut**, չ. բկ. ախզախոտ (Palemonium)։ **—kundig**, ած. նիզակավարժ։ **—tragend**, ած. նիզակաւոր. յն. ալաքակիր։

Spei||becken, չ. թքաման։ **—gatt**,

Digitized by Google

չ. Նաք. (աղտեղի ջրերը փախելու համար) (ջրա)ծակ։ —napf, ար. = Speibecken. —röhre, իգ. ար—. ջրմուղ, խողովակ։

Speiche, իգ. 35. ար—. = Radspeiche; 2. անդղ. (ծղւոյ արտաքին յօդ) ճաճանչոսկր։

Speichel, ար. 22ա. լորձունք. թուք. խուխ, տաղուկք. էի. փ. lecken, Նք. 3.

speichel|absondernd, ած. լորձնաբեր, թքաբեր։ —drüse, իգ. անդղ. լորձնախոյլ։ —fluß, ար. լորձնահոսում։ —laß, ար. կրծանոց, կրծակալ։ —lecken, չ. փաղաքշութիւն։ —lecker— ըք. փ. lecken, Նք. 3. —stoff, ար. քմ. լորձնանիւթ։

speicheln, չք. հ. 3ա. թքանել, թքնել (= spucken)։

speichen, Նք. 3ա. ար—. ein Rad — անւոյ մէջ ճղուղ՝ ճառագայթ դնել, ճղուղել։

speichen|förmig, ած. ճառագայթաւոր, ճղուղաւոր։ —rad, չ. ար—. ճղուղաւոր անիւ։

Speicher, ար. 22ա. ձն. մթերանոց, վաճառատուն. մն. ցորենանոց, ցորենի շտեմարան։

speichern, Նք. 3ա. եւ չ. 22ք. անյ. = aufspeichern.

speien, չք. հ. եւ Նք. 2ծ. նաև 3ա. թքնել, թուք արձակել. 2. = brechen; Feuer u. Flamm — հուր բոց հատանել՝ ժայթքել՝ արձակել. Gift und Galle — փ. Gift, 3. — չ. 22ք. անյ. ժայթքում, արձակում. (հրաբխի) հրշնչութիւն։

Speier, ար. 22ա. —in, իգ. 32. թքնող։

Speik, ար. 20. փք. blauer — der Alpenbewohner փոշոտ կովկացնծաղկ (Primula farinosa). 2. = Langenblume; ք. մրուանտակ (Valeriana celtia)։

Speiler, ար. 22ա. շամփուր, (խորովելու...) շամփրակ. 2. Նաք. բութուկ։

speile(r)n, Նք. 3ա. շամփրել, շամփուրի անցընել։

Speis, ար. (Եղ. 8. յգ. 18). փ. Speise, 3.

Speise, իգ. 35. կերակուր. կեր, ճարակ, ջամբ (նաև էի.). ՝ա—. Speis' und Trank ուտելիք եւ ըմպելիք. էի. geistige — մտաւոր կերակուր. 2. ուտելիք, նպար(ակ). ք. = Mehlspeise; գ. էի. (աչաց...) ջամբ, ճարակ. — der Augen փայելչ աչաց. 3. ար—. = Kalkmilch; արմ. (նաև der Speis) = Mörtel; ք. (զանգի մետաղներու հեա միաւորութիւն) զանգակաղօղ։

Speise|samt, չ. (յարքունիս) ատղանայարդարութիւն։ —anstalt, իգ. = Speisehaus. —bier, չ. ստեղանի գարեջուր։ —brei, ար. բնի. խիւս՝ զանգուած կերակրոյ։ —haus, չ. ճաշարան (պանդոկ կերակրոյ)։ —karte, իգ. խորտկացուցակ. ցանկ կերակրոց։ —kartoffeln, յգ. = Eßkartoffeln. —keller, ար. մառան։ —kübel, ար. ռմ. (շաղախի կրելու տաշտ) կուր։ —opfer, չ. (ըստ Ս. Գրոց) զոհաձօնունք, նուէր. պատարագ (հացեկէց)։ —röhre, իգ. անդղ. (անցք կերակրոյ) որկոր. տատուղն։ —saft, ար. բնի. մածուց։ —wärmer, ար. (կերակրոյ) կրակակալ։ —wein, ար. ստեղանի գինի. ք. եկ. ուրբբ արիւն (հաղորդութեան)։ —zettel, ար. = Speisekarte. —zimmer, չ. ճաշատուն։

speisen, Նք. չք. հ. 3ք. եւ 3գ. անինդիր. ստեղանի նստիլ, կերակուր ուտել. մն. ճաշել. zu Abend կամ zur Nacht — ընթրել. ich wünsche Ihnen (նաև wünsche) wohl zu speisen! բարի ախորժակ. 2. ինդրով. ec. — բան մ'ուտել. 3. Յ. — մէկը կերակրել, մէկուն կերակուր տալ. էի. Յ. mit leeren Hoffnungen — մէկը ունայն յուսերով պարարել. ք. եկ. Յ. — մէկը հաղորդել՝ հաղորդութիւն տալ. գ. (մէկուն պիտոյքը հոգալ) սնուցանել, բուծանել. կերակրել. ար—. (շոգեկաթսայի... մը) ջամբ տալ. die Mühlsteine — ցորեն աղալու լեցընել. 4. (կերակրոյ) սննդարար ըլլալ, սնուցանել. Schwarzbrot speist besser als Weißbrot սև հացը ճերմակէն աւելի սննդարար է։ — չ. 22ք. անյ. —ung, իգ. 31. = քայլն նշանախ—ֆխանց հեք։

Spektakel, չ. (ար.) 22ա. = Schauspiel; 2. ըստ. ա—. ար. աղմուկ, ժխոր։

Spektakelmacher, ար. աղմուկ հանող։

spektakeln, չբ. ſ. 3ա. աղմուկ յարուցանել, աղմկել։

Spektralanalyse, էգ. ֆմ. լուսալուծութիւն, ուրուականալուծութիւն։

Spektrum, չ. 40. ֆզն. ուրուական, գունք. 2. (Sonnen-)— արեւապատկեր. (Sternen-)— աստղապատկեր։

Spekulant, ար. 23. —in, էգ. 32. վճ. շահադէտ։

Spekulation, էգ. 31. զննութիւն, տեսութիւն. 2. վճ. շահադիտութիւն։

spekulativ, ած. 6. փլ. տեսական. հայեցողական։

spekuli(e)ren, չբ. h. 3ա. խուզարկել. զննել. վճ. շահադիտութիւն ընել, շահադիտել։

Spelt, ար. 20. անյ. — Spelz.

Spelunke, էգ. 35. (վատասանուն մարդկան...) ժողովատեղ, կայանք։

Spelz, ար. 20. բս. կարմրացորեան (Triticum spelta). 2. — Spelze.

Spelze, էգ. 35. (ցորենի...) փոճոկ. մռն. (երանելէն վերջը ձուացած ցորենի փոճոկ) ծանծ. (անկոց) պատանեակ։ [ծաւար։

spelzig, ած. 6. փոճոկաւոր, ծան-

Spende, էգ. 35. բաշխում, բաժանում, (մրցանակա)բաշխութիւն. պարգեւ, ընծայ. տուրք, ողորմութիւն, բարեգործութիւն։

spend|en, նբ. 3ա. բաշխել, պարգեւել, տալ, բաժանել (հմմտ. spendi(e)ren). կր. 3—m das Abendmahl — հաղորդութիւն տալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. — Spende, 1. եւ 3.; (խորհրդոց) մատակարարութիւն։

Spender, ար. 22ա. —in, էգ. 32. բաշխող, պարգեւատու. բ. մփ. բարերար։

spendi(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3ա. պարգեւել, տալ. sich et. — վայելել. խրախճանալ. er spendiert gern շատ առատա(առատուր) է։

Spenzer, ար. 22ա. (անգղիական ատեան մը) գրպան (ժիլէ)։

Sperber, ար. 22ա. բն. շահէն (Falco nisus)։

Sperber|baum, ար. բս. — Eberesche. -kraut, չ. բս. — Becherblume.

Sperenzien, յգ. անփխ. — Gesperr, U. 2.; machen Sie keine —! այնչափ շատ կարարուք՝ ձեւականք պէտք չէ։

Sperling, ար. 20. բն. ճնճղուկ, ճնճուղ (Fringilla domestica). ա—լ. փ. Dach, 2բ.։

sperlings|artig, ած. ճնճղկազգի։ -schrot, չ. ար—. որսի գնդակ (...)։ -vögel, ար. յգ. ճնճղկազգիք։

sperr|angelweit, ած. ըստ. ձեծաբաց, փեռակեկեալ։ -baum, ար. նիգ (դրանց). բ. (ճամբաները փակելու փայտակերտ) անցափակ։ -feder, էգ. ար—. (կրկնահար ժամացոյցի) ձայնարգել։ -geld, չ. անցարար։ -gesetz, չ. կարճիչ՝ արգելիչ օրէնք։ -glocke, էգ. դրան զանգակիկ։ -gut, չ. -güter, յգ. վճ. թղթատարով կամ երկաթուղիով խուռնած այնպիսի վաճառք՝ որոնց ծաւալը իրենց կշիռքէն շատ աւելի է եւ կամ տանձիկն հոգատարութիւն պէտք է։ -haken, ար. ար—. արգելակ, շարժարգել. բ. — Diet(e)rich; փ. երկեղջիւր տալ։ -klappe, էգ. փակաղակ։ -leiste, էգ. ար—. խոտորնակ, (կառաց...) փայտապօտի։ -rad, չ. ար—. ժանանիւ, ժանեւոր անիւ։ -riegel, ար. ար—. — Sperrleiste. -sitz, ար. թտ. նստարան։ -weit, ած. 6. — sperrangelweit.

Sperre, էգ. 35. փակելը, աղխում (դրանց). արգելում. (դետոյ) խափանում, ընդմիջում. (հաղորդակցութեան՝ ճանապարհի...) շրջափակ պաշարում. 2. արգելիչ բան. մռն. անցափակ, փակոց. արգել, ցանկ. չերտափակ. պատնէշ, քարակոյտ. պարզուանակ։

sperr|en, նբ. 3ա. բանալ, ձգտել. ընդարձակել, լայնել. die Beine von (aus) einander — սրունքները բանալ. ար—. փզ. ein Wort — բաց բաց գրել՝ շարել, (բառ... մը) բացատել. 2. (արգելք շարժումը) արգելուլ. նիգ դնել, ներկել. ճամբայ փակել, գոցել, խափանել, ընդմիջահատել. խնուլ, փակել, (շուրջանակի) պաշարել. ն—լ. նաւահանգիստ մը գոցել շղթայիւք) խից արկանել. ար—. անուակալով անիւը կապել. 3. խափան ըլլալ, կարճել, նահան-

Digitized by Google

ջել, կասեցընել. 4. փեղափոխու-թեամբ հանդերձ. 3. in's Gefängniß — մէկը բանտ դնել. 3. aus dem Hause — մէկուն դէմ դուռը փակել, մէկուն երեսն ի վեր դուռը գոցել. 5. e—n Pfarrer — ժողովրդապետի մը հասոյթը դադրեցընել՝ արգելուլ։ sich — չէք. չէ. ընդդէմ դառնալ, ընդդիմանալ, ինք զինքը պաշտպանել. sich wider J. — մէկուն դէմ ելլել. Բ. ժողովաժողովութեան համար. ընդդիմանալ, յանձն չառնուլ, ծերծերել. 2. պերճանալ, շողշողել, սիգալ, ընդոստնել։ — Լ. 22Բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = Բայէն նշանակութեանց հետ։

sperrig, ած. 6. բացեալ, փետա-կեալ. 2. խափանիչ, շատ տեղ բռնող։

Spesen, յփ. անեզ. ծախք։

Spezerei, էգ. 31. Լ⁶. —en, յփ. բուժճայք, համեմանք, դեղանիւթք։

Spezereihändler(in, էգ.), ար. համեմավաճառ, բուժճայավաճառ։ —liste, էգ. (դեղանիւթոց...) տուփ։ —waaren, էգ. յփ. = Spezereien.

speziál, ած. 6. յատուկ, մասնաւոր։ — ար. 20. (բարեկամ) մտերիմ։ [բժիշկ։

Speziálarzt, ար. մասնա(գէտ)

Spiziálien, չ. յփ. անեզ. մանրամասնութիւնք, մանրամասն իրք։

spezialisi(e)ren, նբ. 3ա. մանրամասնել, մանրամասն յայտնել։

Spezialist, ար. 33. մասնագէտ։

Spezialitä't, էգ. 31. մասնաւորութիւն, սեպհականութիւն, մասնագիտութիւն։

speziéll, ած. 6. = spezial, ած. 2. —e Angabe մանր յայտարարութիւն. et. — angeben բան մը մանրամասն որոշել՝ ծանուցանել։

Spézies, էգ. անեզ. (նաեւ լփ. հալոփելով. յփ. նաեւ Spezien) տեսակ, ազգ, սեռ. 2. Թբ. die 4 — չորս գործողութիւնք. 3. էրէ. species facti պատմութիւն գործոյն։

Spezifikatión, էգ. 31. տեսակաբարութիւն։ [դեղ։

Spezifikum, չ. 20. բժշ. յատկա-

spezifisch, ած. 6. տեսակարար, (տեսակի) յատուկ. Բնգ. —es Gewicht տեսակարար կշիռ։

Sphä're, էգ. 35. աստ. գունդ. գնդաձեւ մարմին. Բ. երկնագունդ. Գ. երկրագունդ, աշխարհ. Դ. շրջանակ, պարունակ։

sphä'risch, ած. 6. գնդաձեւ, գնդակերպ, գնդական։

Sphäroid, չ. 20. աստ. գնդակերպ։

Sphén, ար. 20. հփ. սեպաքար։

Sphinx, էգ. (եղ. անեզ. յփ. —e) ար. (չ.) 20. դիցբ. սփինքս. կնադէմ եւ արծուեթեւ առիւծ. 2. բն. = Dämmerungsfalter.

Sphragistik, էգ. 31. = Siegelkunde.

Spick|aal, ար. ծխեալ օձաձուկ։ —speck, ար. մսի անցընելու գիրուց։

spicken, նբ. 3ա. (միսի) գիրուց անցընել. 2. փխ. den Beutel... mit Geld — քսակն... ոսկւով լեցընել. 3. — մէկը կաշառել։ — չ. 22Բ. անյփ. — Բայէն նշանակութեանց հետ։

Spicker, ար. 22ա. —in, էգ. 32. (միսին...) գիրուց անցընող։

Spiegel, ար. 22ա. հայելի. Բ. փխ. — aller Tugenden օրինակ՝ հայելի առաքինութեանց. Գ. որս. (խոզբուզի) ազնուակարին. Դ. (Թըռչուն... որոշեալ կազմած մը) հայելեակ. Ե. (ինչ ինչ անասնոց...) խայտուց. Զ. նաւ. (մարմնոյ ներքին կողմը զննելու) հայելի. 2. փխ. Das wird nicht hinter den — stecken ատոր վրայ պիտի չպարծի. Բ. glatt wie ein — ապակիի պէս ողորկ։

Spiegel|becken, չ. (սափրիչի նշան) հայելակոնք։ —beleger, ար. անագազօծող, անագիչ։ —belegung, էգ. անագազօծում։ —bild, չ. հայելապատկեր. Բ. օդերեւոյթ, կըրկներեւոյթ. Գ. = Trugbild. —fabrikation, էգ. հայելագործութիւն։ —fechter, ար. կերպարանող։ —fechterei, էգ. սուտ կռիւ. Բ. կերպարանք, կեղծիք։ —fläche, էգ. ողորկ երես։ —gießer, ար. հայելագործ։ —gießerei, էգ. հայելագործարան։ —glatt, ած. հայելւոյ պէս ողորկ։ —granate, էգ. զին. ձեռնառնանակ (եւ փոմղաբոր)։ —handel, ար. Լ⁶. հայելավաճառութիւն։ —harz, չ. = Geigenharz. —karpfen, ար. բն. (ձուկ) խայտածածան (Cyprinus rex cyprinorum)։ —lampe, էգ. ցոլացիկ լապտեր։ —lehre, էգ. Բնգ.

Digitized by Google

ընդդիմադարձութիւն, հայելարանութիւն։ —rappe, ար. խայտուցաւոր քաղանաւ (ձի)։ —scheibe, էգ. (պատուհանի) ապակի։ —schimmel, ար. խայտաբղէտ ձի։ —sextant, ար. աստղ. ցոլացիկ վեցեակ։

spiegelicht, spiegelig, ած. 6. հայելանման. ցոլացիկ. շողացող, փայլող. ողորկ, յղկեալ. 2. որս. օղ(ակ)աւոր (ցանց)։

spiegel||n, չբ. ի. 3ա. ապակւոյ պէս յղկեալ՝ փայլուն ըլլալ. ը. մբ. փայլել, շողալ, ցոլանալ։ — նբ. ցոլացընել, (պատկեր մը) անդրադարձընել (նաեւ փխ.). 2. հայելւով զննել, հայելւոյ մէջ տեսնել. 3. հայելի դնել՝ անցընել. gespiegelt խայտուցաւոր (ձի...)։ sich — էբ. ցոլանալ. անդրադառնալ. 2. հայելւոյ մէջ իւր զինք տեսնել. 3. փխ. sich an et. — բան մ'օրինակ առնուլ։ — չ. 28բ. ածյփ. —ung, էգ. 31. = Բայէն Նշանակութեանց Հեր։

Spiekanard, ար. 20. — indische Spieke (տ. նարդը)։

Spi(e)ke, էգ. 35. տկ. մեծ փաղանգամուշկ, լաւանդուլ (Lavandula latifolia). indische — հասկամուշկ (L. spica)։

Spi(e)ker, ար. 22ա. նաւ. բեւեռ, հեղույս, գամ։

spi(e)kern, նբ. 3ա. բեւեռել, գամել։

Spiel, չ. 20. խաղ. բ. խաղ(ալու կերպ), դերասանի խաղ. գ. (հկ.ն. Ernst) es war lauter — խաղ մը՝ կատակ մըն էր. դ. Das ist für ihn ein — իրեն համար խաղալիկ է այս. ե. խաղ(ալը), շարժում (բախտի). զ. որս. շարժուած (մեքենայից). մէջոց՝ դիւրութիւն շարժելոյ. leichtes — haben դիւրաւ ի գլուխ հանել. է. auf dem —e stehen ի վտանգի ըլլալ. auf's — setzen ի վտանգի դնել. ը. es ist Ehrgeiz dabei im —e փառասիրութիւն է շարժառիթը. թ. — Regel սարք՝ կազմածք կանոնախաղի. zwei —(e) Karten երկու ձեռք թուղթ. 2. երժ. (նուագարանի) զարնուած, նուագ զարնելը, հնչիւն, երգ. չբն. mit klingendem —e ի ձայն թմբկի եւ նուագարանաց. բ. = Schauspiel, ա. բ. եւ գ.; գ. sein — mit J—m կամ et. treiben մէկը ծաղր ընել, խաղի առնուլ, կատակել. der Teufel hat sein — damit սատանան մէջը մատ ունի. դ. J—m freies — lassen մէկն ազատ թողուլ. ե. ein —chen machen սակ մը (խաղ) խաղալ. էխ. gewonnen — haben սակը վաստըկիլ. ածյ. մբ. ա) վստահ է ազատ ըլլալ. բ) ի հանդստի՝ ի դիւրաւ ըլլալ. չ. die Hand bei et. im —e haben ձեռքը բանի մը մէջ ըլլալ, բանի մը մասնակցութիւն ունենալ. lassen Sie mich bei dieser Sache aus dem —e զիս այս բանին մէջ մի խառնէք. ե. իր, բան, գործ. genug sein lassen des grausamen —es գործերին վերջ տալ. ը. խաղալիկ. նփ. ein — der Winde sein հողմոյ խաղալիկ ըլլալ։

Spiel||art, էգ. (—. բրծ. —weise, էգ.) խաղալու կերպ՝ եղանակ. երժ. Leichtigkeit der — զարնելու վարժութիւն՝ դիւրութիւն. բ. տկ. բն. խաղոյ տեսակ։ —ball, ար. գնդակ, (խաղի) գունդ. բ. փխ. խաղալիկ։ —brett, չ. ճատրակատախտակ։ —bruder, ար. խաղակէր, խաղամոլ, (շատ) խաղացող։ —feind, ար. խաղի թշնամի։ —gehülfe, ար. խաղակից։ —geld, չ. խաղի սակ. (մէջտեղ դրուած սակ) եղած, խաղչէք։ —genosse, ար. —genossin, էգ. = Gespiele. —glück, չ. յաջողութիւն (ի խաղս)։ —honorar, չ.բթ. (դերասանի) վարձուց յաւելուած։ —kamerad, ար. = Gespiele. —karte, էգ. (խաղի) թուղթ, քարտէս։ —kästchen, չ. խաղացող կառաւ. փխ. տղայ։ —kränzchen, չ. խաղացողաց ակումբ։ —mann, ար. երաժիշտ. մն. թմբկահար, սրնգահար, ջութակահար։ —partie, էգ. սակ (խաղու)։ —ratte, էգ. ըն. խաղամէր։ —raum, ար. խաղալու տեղ. բ. ազատ մէջոց անջրպետ։ —sache, էգ. խաղալիկ։ —tag, ար. հանդստի՝ զբօսանաց օր. բ. խաղի օր։ —verderber, ար. ամբախտարար, խանգիչ։ —zeug, չ. խաղալիք։

spielbar, ած. 6. ներկայացուելու, խաղացուելու։

spielen, չբ. ի. նբ. եւ էբ. 3ա. խաղալ. ein Instrument — նուագարան զարնել. vom Blatte — առջի անդա-

մուն՝ ախտաժէին պէս զարնել. բ. mit J—m — մէկը խաղալիկ ընել. մէկուն հետն խենալ՝ խաղալ. er läßt nicht mit sich — իրեն հետ խաղալ չըլլար, կատակ չի վերցըներ. գ. Karten... — թուղթ... խաղալ. die Partie um e—n Kranz — ամէն մէկ ֆրանքով խաղալ. sich arm, sich um sein Vermögen — խաղով աղքատանալ, ունեցածը կորսնցընել. դ. J—m e—n Possen, e—n Streich — մէկուն խաբամանքել, մէկը խաբել, մէկուն գլուխը խաղ խաղալ. ե. diese Farbe spielt in's Blaue այս գոյնը կապուտի կը զարնէ. 2. չզ. das Stück spielt lange այս թատերախաղն երկար կը տեւէ. 3. փխ. et. — բան մը կերպարանել, նմանցընել, ձեւացընել. den (großen) Herrn — (մեծ մարդ) տէր ձեւանալ. բ. seine Augen über et. — lassen աչուըները բանի մը վրայ շրջեցընել՝ դարձընել. unter e—r Decke — միաբան՝ համախոհ ըլլալ. գ. J—m et. in die Hände — մէկուն ձեռքը բան մ՚անցընել. den Krieg nach Deutschland... — պատերազմը Գերմանիա... փոխադրել. 4. (բիլիարտի մէջ) eine Kugel in's Loch — գնդակ մը ծակը ձգել. falsch — խաղագրծել. wie Beide — zusammen խաղակից ենք: — չ. ոչ. անյփ. — Spiel.

Spieler, ոք. 22ա. խաղացող. 2. (նուագարան...) հարկանող, զարնող. 3. չզ. դերասան. 4. falsche(r) —(in) խաղագրուժ:

Spielerei, իգ. 31. խաղ, կատակ (արանուութիւն), ծաղրարանութիւն. մանկական իրք՝ բանք, աղայութիւն. 2. խաղալիկ:

spielerig, ած. 6. խաղասէր, խաղամոլ:

Spier, չ. 20. խոտիկ, խոտածղիկ: — ոք. 20. բս. (նաեւ Spiere, իգ. 35.) տապիրակ, ապիր (Spiraea):

Spierlbaum, ոք. բս. — Eberesche. —staude, իգ. բս. — Spier, ոք.:

Spiere, իգ. 35. բս. = Spier, ոք. 2. նաւ. (նաեւ Sparren) գերան:

Spieß, U. ոք. 20. զին. տէգ. (Warf·)— նիզակ. (մահ. կենդրոնաւթեան) սուին. փխ. den — umkehren միւս կողմը դարձընել. իրն ուրիշ կողմանէ նետաել. 2. սուինաւոր. տիգաւոր. 3. (նրաց կախերու) գաւազանի: բ. — = Bratspieß; an —(e) braten խոր(ո)վել. 2. որս. —e, յ. (երկեւմանքեղերուի) վերջատեր, երկու եղջիւրը:

Spießbürger, ոք. անդաւոր քաղաքացի. բ. ռամկական: —gehörn, չ. որս. = Spieß, բ. 2. —geselle, ոք. գինուորակից. բ. կարդ՝ տասար չարութեան, մեղսակից: —glanz, ոք. հն. reiner — մաքուր ծարիրաքար: —glanzerz, չ. ծծմբաւոր ծարրաքար: —hirsch, ոք. որս. տարեւոր եղջերու (= Spießer, s.): —ruthe, իգ. գաւազանի. (durch die) —n laufen ձաղկիլ: —träger, ոք. սուինաւոր:

spießen, նբ. եւ չբ. 3բ. ծակել, շամփրել. ի ցից հանել՝ վարտել (= pfählen, s.). auf die Gabel — երեքժանիւ անցընել: — չ. 22բ. անյփ. շամփրում, ծակելը, վարտելը:

Spießer, ոք. 22ա. սուինաւոր. 2. ած. = Spießbürger, բ.; 3. որս. տարեւոր եղջերու:

Spika, իգ. անփփ. աստղ. (կոյս աստեղատան մէկ աստղը) հասկ:

Spill, չ. 20. նաւ. ամբարձ:

Spille, իգ. 35. = Spindel.

Spilling, ոք. 20. բս. դեղին սալորամանր: [(Spinacia):

Spinat, ոք. 20. բս. ծնեբել, շպինաճ

Spind, չ. (ոք.) 26. կամ 24ա. նաեւ Spinde, չ. 23բ. զարան, պահարան (= Schrank, z.; Schrein):

Spindel, իգ. 35. իլ. 2. ման. ի բարդոսխիան՝ ինն նշանակիլու համար — Kunkel...; չ. ս. —lehen, չ. = Kunkellehen; 3. անգղ. մանուսկր (= Speiche). բ. բս. (խոտերու) ծղօտ. (խաղողի) շղուանք. 4. ոքս. թակարդի ցցիք՝ ընդերք. 5. ոքս. առանցք, ոտան, առանցք. (ուղղահայեաց) ձող, (մեքենայից՝ ամուրայ...) բուն. (թեւերը դառնալու) նաւարան:

Spindelbaum, ոք. բս. իլենի (Evonymus europaeus): —dünn, ած. բարակ, նրբաւորուն: —dürr, ած. տասակի չոր, վտիտ: —förmig, ած. 6. իլաձեւ: —kraut, չ. բս. իլուկ, իլախոտ (Atractylis cancellata): —macher, ոք. իլագործ:

Digitized by Google

Spinéll, ար. 20. հգ. շինկալքար։

Spinétt, չ. 20. երժ. կիտառատաւիղ (49 սանդղամերք նուագարան)։

Spinn‖frau, իգ. մանող կին։ —gewebe, չ. = Spinnengewebe. —hanf, ար. մանելու կանեփ։ —haus, չ. մանարան։ —maschine, իգ. ար—. մանող։ —rad, չ. (մանելու) ճախարակ։ —rocken, ար. աղեկատ։ —wocken, ար. = Spinnrocken.

spinnbar, ած. 6. մանելի, հիւսելի։

Spinnbarkeit, իգ. 31. անյ. մանելիութիւն։

Spinne, իգ. 35. կն. սարդ, մամուկ (Aranea). 2. փխ. ich hasse ihn wie eine Spinne զինք շատ կ'ատեմ։

spinnen, նբ. չբ. h. եւ փբ. մանել, նիւթել, (շուան) հիւսել. 2. der Kreisel spinnt շանչանը կը շրջշրջի՝ սաստիկ արագութեամբ կը դառնայ. Seide — (շերամի պատանէն) թելերը քաշել. 3. փխ. e—n Gedanken weiter — խորհրդածութիւն մը յառաջ տանիլ՝ բացատրել. er hat keine Seide, kein Gold dabei gesponnen մեծ շահ չունեցաւ այն գործքէն. Verrath — մատնութիւն մեքենայել։ — չ. 22բ. անյ. մանելը, հիւսելը։

Spinnen‖füße, ար. հգ. սարդի ոտքեր. փխ. բարակ երկայն մատուըներ։ —gewebe, չ. —nest, չ. —netz, չ. —webe, իգ. սարդի ոստայն՝ հիւսուածք. փխ. բարակ կտաւ։

Spinner, ար. 22—. —in, իգ. 32. մանող. 2. կն. մետաքսաքեր (թիթեռն)։

Spinnerei, իգ. 31. մանելու՝ նիւթելու...արուեստ, մանողութիւն. 2. ար—. մանարան, մանելու տեղ։

spinö's, ած. 6. ընտ. չարանիւթ։

spintisi(e)ren, չբ. h. 3—. մտածել. նրբամտել, ճարտարամտել։ — չ. 22բ. անյ. = Բայէն նշանակութեան հետ։

Spión, ար. 20. —in, իգ. 32. լրտես, դէտ։

Spionáge (...ժ), իգ. 35. Spiónenthum, ար. 7. անյ. = Spioni(e)ren, չ.։

spioni(e)ren, չբ. h. 3—. լրտեսել, դիտել։ — չ. 22բ. անյ. լրտեսութիւն, դիտում։

Spirä'a, իգ. 36. = Spier, բ.։

spirál, ած. 6. եւ մ. պարուրաձեւ. ոլորապտոյտ, խխնջաձեւ, ոլորաձոյ, գալարաձոյ։

Spirál‖feder, իգ. ար—. պարոյր, պարուրաձեւ զսպանակ։ —förmig, ած. պարուրաձեւ։ —linie, իգ. = Spirale, 1. —pumpe, իգ. ար—. պարուրաձեւ ջրհան։

Spirále, իգ. 35. մն. ստն. պարոյր, պարուրաձեւ գիծ. 2. ճրտ. (խոյակի ոլորաձոյ զարդ) խոյող. 3. ար—. պարուրաձեւ զսպանակ, պարոյր ժամացուցի։

Spiritismus, ար. 27. ոգեհարցութիւն։

Spiritist, ար. 33. ոգեհարցուկ։

Spirituósa, ...sen, յգ. անփխ. ոգելից ըմպելիք։

Spiritus, ար. անփխ. (գինւոյ) ոգի. 2. փխ. եռանդն, խանդ. 3. քր. (spiritus asper) թանձրաշեշտիկ։

Spitál, չ. **Spittel**, ար. 22—. հիւանդանոց, անկելանոց։

Spitálschiff, չ. ն—լ. հիւանդաց նաւ, անկելանաւ։

spitz, ած. 6. սուր, սրածայր. փխ. կծու, խայթիչ, կսկծեցուցիչ. կծուախիծ. կն. եւ տլ. սլաքեալ. ստս. —er Winkel սուր անկիւն. — auslaufen սրածայրիլ. սրածայր վերջանալ. 2. փխ. ընտ. ich kann es nicht — kriegen բան մը չեմ հասկընար. բ. դիւրաբեկ, զաղփաղփուն. գ. խածատիչ, խայթող։ — ար. 20. գայլաշուն. 2. մթապգածութիւն, թեթեւ արբեցութիւն. einen — haben (ի գինւոյ...) զուարթացեալ ըլլալ։

Spitz‖ahorn, ար. տլ. սրատերեւ պծղի (Acer plantanoïdes)։ —amboß, ար. երկեղջիւր (սալ)։ —axt, իգ. ար—. քարուրագի, քարահատ։ —bart, ար. այծմօրուք։ —blätt(e)rig, ած. տլ. սրատերեւ։ —bogen, ար. (հկ—ն. Rundbogen) ճրտ. սրակամար, գոթացի կամար։ —bube, ար. —bübin, իգ. գող(իկ). բ. ը. մտ. խաբեբայ, խարդախ. գ. = Schalk, 1. —eisen, չ. սրասլաք, սրածայր հերիւն. (քարակոփութեան) սրադուր։ —feile, իգ. ար—. սրախարտոց։ —findig, ած. վիճասէր, խծբծող. ճարտար (սուտը պաշտպանելու կողմանէ). իմաստակ.

Digitized by Google

մանրախնդիր, պատառատախնդիր։ —findigkeit, իգ. խծբծողութիւն. ճարտարափրութիւն. խնամատարութիւն. մանրախնդրութիւն։ —flöte, իգ. ծայրատուր խողովակ (երգեհոնի)։ —hammer, ար. որ—. սրածայր մուրճ, (քանդակագործի) մրճիկ։ —keimend, ած. փխ. միաշաքիլ։ —kopf, ար. սրածայր՝ սուր գլուխ։ —maul, չ. սուր քիթ՝ ցռուկ. Բ. Բն. ցռկաձուկ (Raja oxyrhynchus)։ —maus, իգ. Բն. նրբաքիթ մուկ (Sorex araneus)։ —name, ար. ծաղրական անուն։ —säule, իգ. սրածայր սիւն. ձող. կոթող, բուրգն։ —steine, ար. յգ. սրանկիւն (կոտրուած) քարեր։ —winder, ար. պտուտակաւոր գչիր։ —wink(e)lig, ած. սոր. սրանկիւն(ի)։ —wort, չ. խայթող՝ կծու խօսք։

Spitzchen, չ. 22Բ. (Ն–չ. Spitzeի) ժանեկիկ։

Spitze, իգ. 35. (դանակի...) բերան. սայր. Բ. փխ. (երգիծաբանութեան...) սլաք. 2. սուր ծայր. ծագ, կատար. գագաթ, գլուխ (լերին). (սրածայր լեռ) սար. (գրչի) ծայր, գրչածայր. (նիզակի) սլաք, տէգ. զին. (բանակի) առաջ. ——. գագաթ, գլուխ (անկեան...). Բն. խայթոց, (մեղուի՝ կարիճի...) չխթոց. an der — der Geschäfte stehen բանի մ'առաջնորդ՝ գլուխ ըլլալ. 3. փխ. J—m die — bieten մէկուն դիմացն ելլել, հակառակ կալ. die Dinge auf die — treiben ամէնուն չափ չունենալ, չափ չճանչնալ. 4. փխ. կըսկծեցուցիչ՝ խայթող խօսք. 5. ՀԲ. = Kante, 5.

spitzen, նբ. եւ ՓԲ. 3ա. սրել, սրածայր ընել, թեքել, (գրիչ...) կարել. 2. փխ. կսկծեցուցիչ խօսքով զայրացընել. Das ist auf mich gespitzt այս ինծի ուղղեալ է. 3. (մարմնոյ մասանց). das Gesicht, die Nase spitzt sich երեսը՝ քիթը կը բարակնայ. die Ohren — ականջները անկել՝ սրել. 4. փխ. ընդ. sich auf et. — բան մը յուսալ, բանի մը սպասել։ —չ. 22Բ. անյգ. = Բայլին Նշանակութեանց հէտ։

Spitzen|arbeit, իգ. ժանեակ։ —kleid, չ. ժանեկա(զարդ) զգեստ։ —werk, չ. ժանեակ։

spitzig, ած. 6. = spitz.

Spitzigkeit, իգ. 31. սրածայրութիւն. 2. խայթիչ՝ կծու խօսք. Հ. մը. խածանողութիւն։

Spleiße, իգ. 35. = Schleiße, 1.

spleißen, նբ. եւ չբ. հ. 2ի. եւ 3փ. = schleißen, 2; 2. մանր զատել։

spleißig, ած. 6. դիւրահերձ։

splendid, ած. 6. մեծաշուք, մեծապայծառ. 2. շքեղ, փառաւոր։

Splint, ար. 9. եւ 20. փխ. եւ որ—. (ծառի կեղեւին եւ փայտին մէջ կակուղ եւ սպիտակ մասը) սպիտակուց, թերափայտ։

Spliß, ար. 15. կտոր, բեկոր։

splissen, նբ. 3փ. Նոլ. (երկու չուան հիւսելով...) իրարու միացընել։

Splitter, ար. 22ա. (փայտի...) կտոր, պատառ. (մարթի մէջ մտած) փուշ... 2. որ—. (քարի) կտորք. դիզութիւն, ճեղքուած (մասանց)։

splitter|(faden-)nackt, —(faser-)nackt, ած. բոլորովին մերկ։ —richten, նբ. 3Բ. անյգ. մանրախրկել, մանր քննել՝ քննադատել։ —richter, ար. մանրախնդիր։

splitt(e)rig, ած. 6. բեկորեալ. կտոր կտոր (եղած)։

splittern, նբ. 8ա. կտոր կտոր ընել, (պայթեցընելով...) ջախջախել։ — չբ. հ. եւ ս. կտոր կտոր ըլլալ, ջախջախիլ, բեկորիլ։

Spólia, Spólien, յգ. անփխ. աւար, առ(եւ)ապուր, (կապուտ) կողոպուտ։

Spondáikus, ար. (իգ. անփխ. յգ. Spondáici) տղչ. համբուրական. (վերջանաեայ տասնաւոր)։

spondáisch, spondéisch, ած. 6. տղչ. համբուրական (ած.)։

Spondä'us կամ Spondéus, ար. 27. տղչ. (երկու երկարէ ոտք) համբոյր։

Sponsálien, յգ. անփխ. հարսնախօսութիւն, խօսուած, առնախօսութիւն, նշանտուք։

sponsi(e)ren, չԲ. հ. 8ա. քծնիլ։

spontán, ած. 6. մտն. բնխ. ինքնակամ, ինքնաբերաբար(ական)։

Spontaneitä't, իգ. 31. անյգ. ինքնայեղութիւն, կամակարութիւն։

Digitized by Google

Spontón, ար. 33. գեղ. եւ Ն—լ. ատէգ, մկունդ (= Bratspieß)։

Spóre, իգ. 35. սերմնիկ (= Keimkorn).

Spóren, յգ. տե՛ս. Sporn։

spóren, չբ. h. 3—. չորնալ, ցամաքիլ. բորբոսիլ, նեխուիլ, մգլիլ։

Spórer, ար. 22—. ար—. խթանագործ։

Sporeréi, իգ. 31. ար—. խթանագործութիւն։

Spórn, ար. 20. (յգ. ——. Sporen) (կօշկի) խթան, (աքաղաղի...) բխոյ. փխ. խայթիչ բան, խթան. es bedarf des —es խթանի պէտք ունի. einem Pferde die Sporen geben խթել, կարթել (ի կուշտ երիվարի). 3. (հաստատուն քարէկու համար ատքն հաստատուած) ատնապարիս։

spórnartig, ած. խթանանման. բուս. բն. բաժաղդի։ —blume, իգ. բաուլար ծաղիկ. մն. = Rittersporn, բ.։ —förmig, ած. = spornartig. —rädchen, չ. ար—. կօշկ(այ խթանի) անուակ։ —streichs, մ. արագ. ճեպով. ապաժամապէս. անմիջապէս, նոյնհետայն։ —träger, ար. խթանակիր։

spórnen, նբ. 3—. ein Pferd — ձի մը խթել. կարթել (տ. Sporn, 1.); 2. փխ. 3. — = anspornen, 2.; 3. նաւեւ փբ. 3. — մէկուն կօշկին խթան անցընել. ած. եւ բն. gespornt բաւուոր։

Sport, ար. 38. ձիընթացք, մարմնակրթանք, որս։

Spórtel, իգ. 35. —e, յգ. դիպուածական շահք՝ եկք։

Sportulánt, ար. 33. **Spórtler**, ար. 22—. բաժաժողով։

sportuli(e)ren, չբ. h. 3—. բաժ ժողովել։

Spott, ար. 20. անյգ. կատականք, ծաղր(անք), այպանք, հեգնութիւն. beißender — եպերանք. witziger — երգիծանք. j—n — mit et. haben, treiben բան մը խաղ՝ ծաղր ընել. Schande u. — von et. haben բանէ մը մեայն ամօթ եւ խայտառակութիւն տեսնել՝ քաշել. 3. այպն կատականաց, առարկայ ծաղու առկի, ծանականք. 4. դոյզն ինչ, սնոտիք։

Spóttbenennung, իգ. ծաղրանուն։ —bild, չ. ծաղրապատկեր։ —billig, ած. սաստիկ գնով, շատ աժան։ —dichter, ար. երգիծաբան (բանաստեղծ)։ —gedicht, չ. երգիծաբանութիւն, երգիծական քերթուած։ —gelächter, չ. ծաղրածիծաղ, հեգնական ծիծաղ, հայհոյ, չչիւն (խոտա)։ —lust, իգ. ծաղրասիրութիւն։ —lustig, ած. ծաղրասէր։ —name, ար. ծաղրանուն։ —schlecht, ած. յոռի, գարշելի։ —schriftsteller, ար. երգիծաբան։ —sucht, իգ. խածանողութիւն, ծաղրամոլութիւն։ —süchtig, ած. = spottlustig. —vogel, ար. բն. ծաղրիկ (Cassicus persicus). բ. փխ. ծաղրող, ծաղրածու, այպանող։ —weise, մ. ծաղրաբանութեամբ։

Spötteléi, իգ. 31. այպանութիւն, հեգնութիւն։

spötteln, չբ. h. 3—. ծաղրել, այպանել, հեգնել։ — չ. 22բ. անյգ. = Spöttelei.

spótten, չբ. h. 3բ. über et., 3. — բան մը՝ մէկը ծաղրել, այպանել. հեգնել, կատակել, մքթել. 2. in e—m Grade, der jeder Beschreibung spottet այնպիսի կերպով՝ որ անբացատրելի է, զոր ստորագրելն անկարելի է. allem Glauben — բանի մ'ալ չհաւատալ։ — նբ. եւ փբ. sich nicht — lassen, Gott läßt sich nicht — Աստուած հետ չի խաղացուիր։ — չ. 22բ. անյգ. = Spott, 1.

spóttenswerth, ած. 6. այպանելի. ծանականաց՝ ծաղու արժանի։

Spötter, ար. 22—. —in, իգ. 32. ծաղրող. այպանող. հեգնող. հայհոյող, դիւաբերան։

Spötteréi, իգ. 31. ծաղրածութիւն, ծաղրանք, հեգնութիւն. հայհոյութիւն։

spöttisch, ած. 6. ծաղրական, այպանիչ. հեգնական, երգիծական. բ. կծու, կսկծեցուցիչ, խայթող. մ. ծաղրելով, ծաղրաբար։

spöttlich, ած. 6. = spöttisch; 2. ամօթալից, ծանակական։

sprach, 1. եւ 3. դէմք եզ. անց. -ման. sprechen։

Spráchähnlichkeit, իգ. լեզուաց նմանութիւն. բ. փր. նմանակազմութիւն։ —armuth, իգ. լեզուի աղ-

քաստութիւն: —art, էգ. բարբառ, գաւառաբարբառ: —bau, ար. լեզուակազմութիւն. ը. մք. նկարագիր լեզուի. բ. համաձայնութիւն, քերականական կազմութիւն: —fehler, ար. լեզուի սխալ. փր. քերականական սխալ: —fertig, ած. պարզախօս, քաջաբանիկ: —fertigkeit, էգ. պարզախօսութիւն, քաջաբանութիւն, խօսելու դիւրութիւն: —forscher, ար. լեզուաքննիչ: —forschung, էգ. լեզուաքննութիւն. vergleichende — համեմատական լեզուաքննութիւն: —gelehrsamkeit, էգ. = Sprachwissenschaft. —gelehrte(r), ար. լեզուագէտ: —kenner, ար. = Sprachgelehrte(r). —kundig, ած. լեզուագէտ: —lehre, էգ. քերականութիւն: —lehrer, ար. լեզուաց ուսուցիչ. բ. քերական: —meister, ար. = Sprachlehrer. —mengerei, էգ. օտարամոլութիւն, օտար բառ գործածելու մոլութիւն: —rohr, չ. ձայնատուք: —schatz, ար. լեզուի մթերք. բ. բառագիրք: —schnitzer, ար. ընդ. = Sprachfehler. —studium, չ. ուսումն լեզուաց, լեզուագիտութիւն: —vergleichung, էգ. համեմատական լեզուագիտութիւն: —vermögen, չ. խօսելու կարողութիւն, խօսողութիւն: —(en)verwirrung, էգ. babylonische — խառնակութիւն լեզուաց: —wissenschaft, էգ. գիտութիւն լեզուաց, լեզուագիտութիւն. բ. լեզուաքննութիւն:

Sprache, էգ. 35. լեզու. alte — հին՝ մեռեալ լեզու. neuere — նոր՝ կենդանի լեզու. 2. die — in s—r Gewalt haben լեզու մը լաւ գիտնալ, լեզուի տէր ըլլալ. (մասնաւորապէս... մ'ըսելու կերպ) ասացուած, ոճ (մասնաւոր...). 3. (խօսելու կարողութիւն) խօսողութիւն. 4. խօսք, բան, բացատրութիւն. frei mit der — herausgehen միտքը համարձակ՝ յայտնի զրուցել. mit der rechten — nicht heraus wollen պատ ի պատ խօսիլ, բացայայտ խօսիլ չուզել. 5. բարբառ. արտաբերութիւն. e—e sanfte — haben քաղցրախօս ըլլալ. 6. et. zur — bringen բան մը խօսելու նիւթ ընել. 7. ich gebe nie von meiner — ըսածէս... ետ չեմ կենար:

sprächlich, ած. 8. լեզուաց (վերաբերող):

sprang, 1. եւ 3. դէմք եզ. անց. ժմ. springen-ի:

Sprechart, էգ. = Sprechweise. —gitter, չ. խօսարանի վանդակ: —oper, էգ. (հմմտ. Sing- եւ Spieloper) կատակերգական թատրերգ: —stunde, էգ. ունկնդրութեան ժամ: —weise, էգ. խօսելու կերպ. խօսք. բարբառ. բացատրելու կերպ. ոճ: —zimmer, չ. խօսարան:

sprechen, չբ. h. նբ. 2դ. խօսիլ. es wird gesprochen von... վրայ կը խօսուի. 2. anmessend — ժողրհաթեամբ խօսիլ. ausführlich կամ weitläufig — նիւթի մը վրայ մանրամասն խօսիլ՝ ճառել. deutlich — որոշ արտաբերել. vor Gericht — դատ մը պաշտպանել. բ. նբ. [illegible]. die Herzensgüte spricht aus seinem Gesichte իր կերպարանքը բարութիւն կը շնչէ, որուն բարութիւնն երեսէն կ'երեւայ. für und wider eine Sache — բանի մ'ի կողմն եւ ընդդէմ խօսիլ. er läßt nicht mit sich — իրեն համաձայնիլն անկարելի է. փ. [illegible]. 3. zu — wünschen մէկը տեսնել՝ հետը խօսիլ ուզել. wir werden uns — կը տեսնուինք (ողջամնայք). 3. ըսել, արտասանել, բարբառել, կարդալ. չ. 8. ein Gebet sprechen աղօթք մ'ընել. 4. er ist zu — կրնայ հետը խօսուիլ, այցելութիւն կ'ընդունի. der Vater ist noch gar nicht gut auf Sie zu — ընդ. հայրս դեռ ձեզի հետ աղէկ չէ. 5. հրատարակել, յայտարարել, յայտնել. 3. frei — մէկն արձակել՝ թողուլ ազատել. heilig — սրբացընել. սուրբ հանել. schuldig — դատապարտել: —d, դբ. եւ ած. 6. = redend, դբ. — ähnliches Bild կենդանի՝ շատ նման պատկեր: — չ. 22բ. անյ. = Reden. չ.:

Sprecher, ար. 22ա. —in, էգ. 22. խօսող. փ. մք. շատ(ա)խօս. 2. ճարտարախօս, ատենաբան:

Sprehe, էգ. 35. տարմ(ահաւ) (= Staar):

Spreißhaken, ար. ճանկ (ածխագործարաններն ածուխները հանելու):

Digitized by Google

spreiten, նբ. աբ. սփռել, տարածել, պարզել: — չ. 22բ. անյ. սփռում, տարածում:

Spreize, իգ. 35. տրմ. նեցուկ, մոյթ:

spreizen, նբ. եւ sich — ըբ. աչ. (3. դէմք ներկ. ցուց. spreizt) սփռել, տարածել, ցրուել. die Finger — մատուըները բանալ. die Beine, sich — սրունքները բանալ. ըս. sich — պերճանալ, ընդոստնիլ, սիգալ. 2. տր. մոյթ դնել, նեցուկներով ամրացընել. ք. sich — (բանի մը) դէմ կենալ: — չ. 22բ. անյ. = Բային նշանակութեանց հետ. ըս. ժպրհութիւն, գոռոզութիւն, յանդգնութիւն:

Sprengarbeit, իգ. տր. քվ. ականագործութիւն: —**geschoß**, չ. պայթուցիկ գնդակը: —**gräber**, որ. զին. ականահատ: —**kugel**, իգ. — Bombe, Granate, 2. —**ladung**, իգ. զին. պայթուցիկ լեցք: —**loch**, չ. տր. ականածակ: —**mittel**, չ. — Sprengfabrikat. —(e)**pinsel**, որ. տր. (որոմնցենց՝ ջուր սրսկելու) ցանիչ: —**regen**, որ. անօոր՝ բարակ անձրեւ: —**schuß**, որ. փլուզան (պայթուցիկ վառօդագործութեամբ): —**stoff**, որ. պայթուցիկ նիւթ: —**wage**, իգ. տր. (կառքի ձիերուն փոկը կապելու ձողիկ) փոկակալ: —**wedel**, որ. — Sprengel, 1.; ք. տր. (գաւառնի) մշակիկ: —(e)**werk**, չ. պայթուցիկ նիւթք. ք. զարգարուն վանդակ:

sprengbar, ած. ե. պայթելի, պայթուցանելի:

Sprengel, որ. 33. մշակիկ, օրհնելու ջուր սրսկելու գործի. 2. — Kirchensprengel.

sprengen, նբ. ըբ. եւ չբ. h. եւ s. 3. տասուցանել, պայթեցընել. 2. eine Mine — ականն մը պայթեցընել, ականի կրակ տալ. 3. խորտակել, բեկանել, ջախջախել, փլուզանել. տր. das Glas... vom Rohre — անջատել, կորզել. 4. aus ea. — ցրուել, ցիրուցան ընել. 5. J. nach e—m Orte hin — ձիով տեղ մը փախցընել՝ վանել. das Pferd über e—n Graben — ձին փոսէ մը ցատքեցընել՝ անցուցանել. 6. չբ. s. ընթանալ, նետուել, դիմել. auf die Feinde (los-)— թշնամեաց վրայ յարձակիլ. daher gesprengt kommen շտապաւ գալ. 7. (ուրաք...) ցանել, տարածանել, սփռել, հասել. im Garten կամ den Garten — պարտէզը ոռոգել. առր. ք. es hat nur gesprengt քանի մը կաթիլ անձրեւեց. 8. — sprenkeln.

Sprenger, որ. 33. ցատքեցընող, ոռոգող, պայթեցընող:

Sprengsel, որ. 33. — Sprenkel, 1.

Sprenkel, որ. 33. վարմ, հաշուք (թռչնոց). 2. (մարթոյ...) խայտուց, խայտաբղէտ յօրինուած:

sprenk(e)lig, sprenk(e)licht, ած. ե. խայտաբղէտ:

sprenkel||n, նբ. եւ ըբ. 3. խայտաբղէտ՝ պիսակ ընել, պիսակել. (մարմարի՝ յատակին պէս...) բծաւորել: — չ. 22բ. անյ. —**ung**, իգ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

Spreu, իգ. 31. անյ. եզկ. (ցորենի...) փոճակ. (մն. մաղելէն ետքը մնացած՝ անպիտան ցորենի... փոճոկները) ծաղր. 2. իբ. յարդ, շիղ. անպիտան խառան մասն. 3. դր. (բամբակին շուրջ կողմը նուրբ պատառակներ վրայ) թեփիկներ, շղիկ:

spreuartig, ած. ծաղրածածկ. դի. յարդանման: —**blättchen**, չ. դի. շղիկ, յարդուկ:

spreuig, ած. ե. փոճոկաւոր, ծաղրաւոր:

Sprich||wort, չ. 7. առած. (առակ եղած խօսք) առած. առածաւոր առակ. zum — werden ա) առակ ըլլալ. բ) ծաղր ծանակ ըլլալ: —**wörtlich**, ած. առակական, առածական. — werden — zum Sprichwort werden.

Spriegel, որ. 33. (նուրբ եւ բարակ) շերտ, փայտագօտի. ամ. խեմ. (թռչնոց վանդակի) ձողիկ. (որմ մ'եղեգնապատելու) եղեգն. 2. — Bügel.

sprießen, չբ. h. եւ s. 3ր. դի. ծլել, ընձիւղել, բողբոջել. աճիլ, զարգանալ (նաեւ ըս.). (խաղաւարտի...) պատկիլ, եռալ, գուրս տալ: — չ. 22բ. անյ. — Բային նշանակութեանց հետ:

Spriet, չ. 20. երկճիւղ փայտ (— Gabelstange). 2. նաւ. — Bugspriet.

Spring, որ. 20. (ջրոյ) ցայտում,

բղխումն. Բ. երկնապաղ՝ ցնցղկոտացեալ ջուր, շատրուան. Գ. ցայտող (աղբիւր՝ ակն). 2. Նոյ. պատառնի հանգոյց։

Spring|ball, ար. ոստոստական՝ ցատկող գունդ. ափուճ։ —**brunnen**, ար. ջրբուղխ, շատրուան։ —**deckel**, ար. (ժամացուցի) զսպանակաւոր խուփ։ —**feder**, իգ. զսպանակ, ձգատուր։ —**flut(h)**, իգ. Նոյ. (հմմտ. Nippflut(h)) խաղացք, մակընթացութիւն։ —**frucht**, իգ. բսլ. փամփ, պատռուն։ —**glas**, չ. ապակեայ կաթիլ։ —**hase**, ար. Բն. ցատկող նապաստակ. Բ. — Springmaus. —**hengst**, ար. յովատակ, մատակախաղ՝ խարտոց ձի։ —**insfeld**, ար. ծանծաղամիտ, անխոհհարք։ —**käfer**, ար. Բն. գիւրաղարձ (Elater)։ —**kraft**, իգ. (ոստ)ձգականութիւն։ —**kräftig**, ած. (ոստ)ձգական։ —**kraut**, չ. բսլ. անճայժ (Impatiens)։ —**maus**, իգ. հնդիկ ճագար (Dipus jaculus)։ —**quell(e)**, իգ. ցայտող աղբիւր։ —**spiel**, չ. լարախաղացութիւն։ —**stange**, իգ. —**stock**, ար. լարախաղացի ձող։ —**stau**, չ. Նոյ. — Spring, 2. —**wasser**, չ. ցայտող ջուր։ —**zeit**, իգ. (ձկոց) խառնից մերձաւորայ ժամանակ. Բ. Նոյ. մակընթացութեանց ժամանակ։

Springel, ար. 23ա. (մարմնակրթութեան գործիք) ատաղ (տ. նաեւ Schwingel)։

springen, չբ. b. եւ s. Նբ. եւ փբ. 8ա. (Բայց 2. դէմք եզ. Ներ. սհմ. springst) (հմմտ. gehen) über e-n Graben ... — փոսէ մը ցատքել՝ փոխել. Բ. ապրեցօ-բէրն ալ յելեւլ. et. entzwei — բան մը ցատքելով խորտակել՝ կոտրել. sich (հյց.) müde — ցատքելէն յոգնիլ. Գ. փխ. Das springt (von) selbst in die Augen աչքի կը զարնէ. տ. օդ. հանել, (ակն...) պայթեցնել. 2. e—n Sprung — ոստնուլ, վազք առնուլ. zu J—m hin — մէկուն վազել. er kam gesprungen վազելով եկաւ. über die Klinge — lassen սրէ անցնել, խողխողել, սպաննել. 3. über die Zunge — մէկը թշնամանել՝ շարախօսել. 3. վիրաւոր, խառնել (սխալանց). 4. առատկութեամբ

բացուիլ. պայթիլ. խորտակիլ. ճեղքիլ, փեռեկիլ. 5. (ծաղկեղանց. Նմ. աղբեր) ցայտել, ցնցղկոտալ։ —ն, զբք. եւ ած. 6. ոստոստող, ցատքող։ — չ. 22բ. Անյօ. ոստոստումն, վազք, ցատքեր, ոստոստումն. (անասնոց) վազք, խաղալք։

Springer, ար. 22ա. —**in**, իգ. 22. ցատքող, ոստող. 2. (ճատրակի) ձիաւոր։

Springerei, իգ. 31. ոստոստանք. վազք, ցատքում. (թոյլ շուտնի վրայ) լարախաղացութիւն։

Sprit, ար. 20. Եմ. — Spiritus, 2.

Spritz|arbeit, իգ. ջրցանութիւն. Բ. Նկր. կճանկարութիւն, կճանկերով նկարելը։ —**bad**, չ. ցայտանք (ջուր ցայտելով լոգանք)։ —**bewurf**, ար. ար. (հմմտ. Bewurf) գամճեփ (— Kranspuß)։ —**bild**, չ. կճանկերով նկար՝ պատկեր։ —**brett**, չ. աղմարգել (կառքի առջեւի վրայ զրահան կողքէ պահպանակ)։ —**fahrt**, իգ. շրջագայութիւն։ —**fisch**, ար. Բն. — Delphin. —**hahn**, ար. ար. (զարկերոյ ատկտի) ծորակ։ —**kanne**, իգ. ջնցուղ։ —**leder**, չ. ար. (կառաց) կաշեպանակ։ —**löcher**, չ. յգ. ցայտման ծակեր. Բ. Մր. (կէտի) քթածակք։ —**regen**, ար. թաթաւ, բարակ անձրեւ։ —**röhre**, իգ. Բն. — Spritzlöcher; Բ. գրեխի եղեգնիկ)։

Spriße, իգ. 25. kleine — գրեխ, սրինգ. (ինչ վիճը գրեխներու) ագինորիկ. (Feuer-)— ջրհան. (Wasser-)— ջրբուղխ. Բ. փխ. ըստ. bei der — sein իր գործին վրայ ըլլալ, պատշաճը կատարել. 2. (աղքի) ցայտք, ցայտք։

sprißen, չբ. s. 3գ. (ագեուն. ծաղկեղանց) ցայտել. ցնցղկոտալ. բղխել. (ցեխի) ատանուլ. ցայտել (գքչի...) ձգցուել. պայթիլ, (խանձրի...) բանկիլ։ — Նբ. եւ չբ. (ծաղկեղը...) ցայտեցնել, արուկել. mit Koth — տիղմ ցատքեցնել. ջրհանել, ջրհանով ջուր ցանել. ջրել. գրեխել։ — չ. 22բ. Անյօ. — Բայցն նշանախոսենց հետ։

Sprißen|haus, չ. ջրհանոց։ —**leute**, յգ. հրանցոյք, ջրհանակիրք։ —**macher**, ար. ար. ջրհանագործ։ —**meister**, ար. ջրհանապետ։ —**rohr**,

Digitized by Google

չ. —röhre, էգ. ջրհանի խողովակը: —stock, ար. ջրհանի մխոց:

Spritzer, ար. չչ. ցայտող. գրե-խող. 2. ցեխի ցայտք (= Spritze, 3.):

spröde, ած. 1. ար. փխուր, փխրական, դիւրաբեկ. բեկանելու. 2. դիւրաքանդ, տկար, ջախջախ, ղողփողփուն. կարծր, բիրտ, ան-զգայ (նաեւ մորթ). խորխորեալ, ճաթռտած (մորթ...). 3. փխ. խիստ, գժնդակ, բիրտ, անհամբ (իր). 4. ցուրտ եւ անզգայ, ար-համարհոտ. մն. (կանանց համար) կերպարանեալ պարկեշտ՝ զգաստ:

Sprö'd(e)thun, չ. պաճուճեալ պարկեշտութիւն:

Sprö'dheit կամ **Sprö'digkeit**, էգ. չչ. փխրութիւն, դիւրաբեկու-թիւն, տկարութիւն. բրտութիւն, կարծրութիւն. կերպարանեալ պարկեշտութիւն:

Sproß, ար. 18. — Schoß, 1. Schößling.

Sprö'ßchen, չ. չք. (նուազ. Sproß) բողբոջ, ոստեղն (հմմտ. Schößling):

Sprosse, էգ. 25. տլ. — Sprößling; 2. որս. (— Ende) ոստեղունք (եղ-ջերուի). 3. որս. (սանդուղոց) ոտք, սանդղամատ:

sprossen, չք. հ. եւ ſ. նք. 2փ. = sprießen. — չ. չք. անյ. = Sprießen, չ.:

Sprossen|kohl, ար. տլ. ոստեղնաւոր կաղամբ: —tau, չ. հանգուցաւոր լար: —tragend, ած. տլ. ոստեղնաւոր:

Sprosser, ար. չչ. թռ. առապուճակ (Sylvia phylomela):

Sprö'ßling, ար. 20. ոստեղն. փխ. (սան... մը) շառաւիղ (= Schöß-ling):

Spruch, ար. 18. (դատաստ)վճիռ, դատակնիք, դատաստանան. վճիռ, որոշում. (երգուեւոց) յայտարարու-թիւն. 2. առացուած. (Lehr.)—առած, վճիռ. (Kern.)— (երեւելի մարդու)համաճարեղ՝ ճարտար խօսք, ակնցքունք. յփ. Sprüche Salomonis ա-ռակք Սողոմոնի:

Spruch|buch, չ. (գիրք) առակաց. ը. մփ. վկայարան, (Ս. Գրոց) վկայու-թեանց քաղուածոյք: —dichter, ար. առակագիր: —dichtung, էգ. առակագրութիւն: —fertig, ած. = spruchreif. —reich, ած. առակաւոր: —reif, ած. որուն վրայ կրնայ վճիռ տրուիլ:

spruchhaft, ած. 1. առակաւոր:

Sprü'chwort տ. Sprichwort.

Sprudel, ար. չչ. եռացք, ցըն-ցըղկացում. պղպջակ. բ. երկնա-պող՝ ցայտող աղբիւր, ջրբուղխ. գ. փխ. — von Humor ծաղրաբանու-թեանց հոսանք՝ տարափ:

Sprudel|kopf, ար. տաքգլուխ: —quelle, էգ. — Sprudel, բ.:

Sprudeler, ար. չչ. —in, էգ. չչ. արագախօս, շատախօս:

sprudeln, չք. ſ. 3ա. պղպջակել (ով եռալ), ցայտել, ցնցղկանալ (ով բղխել). 2. հ. ցայտել, բղխել (ջրոյ). (ըմպելեաց) եռալ, փրփրիլ. բ. փխ. der Witz sprudelt von s—n Lippen (կամ նք. s—e Lippen — Witze) եռան-դուն՝ եռանդնալից է. —de Phantasie եռանդուն՝ վառ երեւակայութիւն. գ. (կատուի) մլաւել, նուալ. դ. (մարդկան) (արագ արագ եւ անխ-մաստ խօսիլ) լեզուէն տալ, լփըռ-տալ: — նք. ցայտեցընել, ցատքե-ցընել. Beleidigungen — թշնամանք ժայթքել՝ արձակել: — չ. չք. անյ. — քայքնդշանախօսքեանց հեղ. փխ. — des Geistes եռանդնութիւն, կայտառութիւն (մտաց):

Sprü'h|schlange, չ. պարղպարղուն՝ հրա-ցայտ աչք: —feuer, չ. ճարճատող կրակ: —funken, ար. յփ. (հրոյ) կայ-ծակունք: —regen, ար. մանր անձ-րեւ, թաթաւ.:

sprü'hen, չք. ſ. եւ h. նք. 3ա. բղխել, ժայթքել, ցայտել (լու-սոյ...). Funken — կայծակներ արձա-կել. es sprüht ամ. թաթաւ կ'ընէ, մանր կ'անձրեւէ:

Sprung, ար. 18. ոստում, վազք, ցատքում. mit einem — մէկ ցատքե-լով, մէկ յարձակմամբ. 2. ոստոս-տում. Sprünge machen ոստոստել, վազք առնուլ. վազվզել (ձիոյ...). գ. es ist nur ein — bis dahin = Katzen-sprung, բ.; einen — nach Hause machen մէյ մը տուն երթալ. 3. փխ. Sprünge machen ծառանալ, անկուշել. հեռ-անել, ատեղի շտալ. keine großen Sprünge machen können չկարենալ յառաջ առ-

նել, մէջտեղ ձգել. auf dem —e sein կամ stehen երթալու վրայ ըլլալ. wieder auf s—e alten Sprünge kommen հին սովորութեանց դառնալ. 4. արձ. ein — Reihe այծեմանց երամակ. 5. = Spalt, 1. եւ 2.

Sprung‖bein, չ. անդր. կոճ, մէգ (կրնկանց)։ —feder, իգ. (ձգափական) զսպանակ. փխ. շարժառիթ։ —käfer, ար. Բն. գետնաչաչ (Elater)։ —lauf, ար. ընդոստ ընթացք (ձիոյ). քառատրշաւ։ —weise, մկ. ոստոստմամբ։

Spuck, է բարբառային = Spei, եւ Speichel; չ. օ. —kasten, ար. —napf, ար. Թքամաման։

Spucke, իգ. 35. անյ. Թուք, առոգուկք, խուխ։

spucken, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. Թքնել (= speien). փխ. ամ. J—m auf den Kopf (կամ Zopf) — մէկը առատօրէն կշտամբել՝ յանդիմանել։ — չ. 22բ. անյ. = Speien, չ.։

Spuk, ար. 20. երեւումն ուրուականաց. 2. աղմուկ, ցնցում, ալբուականդ. 3. շփոթ, շշուկ, աղմուկ (ծիւաղաց). ռ. մր. ապշութիւն. 4. es ist — dabei. այս բանն բնական չէ. 5. ձայն՝ անհանգիստ գործ՝ բան։

Spuk... է բարբառային. —geist, ար. ոգի, ծիւաղ. ամ. խըղճմտիկ։

spuken, չբ. հ. 3ա. (ծիւաղ) գալ, երեւալ, դառնալ. ըկել, աանձել (գիշեր). անդր. բ. es spukt in diesem Hause այս տանը ոգի ծիւաղ կայ. փխ. es spukt bei ihm im Oberstübchen կամ in seinem Kopfe — es ist nicht ganz richtig mit ihm (տ. richtig օ.). 2. ռ. մր. շարժիլ, աատառնիլ, ըկիլ։

Spukeréi, իգ. 31. = Gespuk(e).

spukhaft, ած. օ. = gespensterhaft.

Spul‖eisen, չ. ձախարակի երկաթ։ —förmig, ած. ձախարակաձեւ։ —kasten, ար. ձախարակաց արկղ։ —maschine, իգ. ատր. պատատիչ (ձախարակի վրայ Թել պատելու) գործի։ —wurm, ար. Բն. որոժայնի փորի որդ (Ascaris)։

Spül‖bank, իգ. (խոհանոցի) լուացարան. բ. (գետափ) լուացարան։ —faß, չ. տաշտ, լական։ —frau, իգ. Թափիչ, լուացող։ —magd, իգ. = Spülfrau. —napf, ար. ցողուելու՝ ցայելու անօԹ։

Spülchen, չ. 22բ. անյ. (նուազ. Spule) ձախարակիկ։

Spule, իգ. 35. գլուխ (փող) (= Kiel, 1.). 2. ար. ձախարակ (մաքուր)։

spulen, նբ. 3ա. ար. (Թել...) ձախարակել, պատատել, պատատատել. ռ. մր. մանել։ — չ. 22բ. անյ. = ետեւի ձախարակելու գործ։

Spulenträger, ար. ձախարակակալ։

spü'len, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. ողողել, ողողել, Թափել. բ. նբ. die Wege —, das Ufer hohl — ալիքները եզերքը կը փորեն։ — նբ. Geschirr — ամանն լուալ. sich den Mund — բերանը մաքրել, ցօղուել. բ. ար. = ausspülen, 2. — չ. 22բ. անյ. = Abspülen եւ Ausspülen, չ.։

Spuler, ար. 22ա. 1. ձախարարակող, պատատող. 2. ձախարակելու գործի։ բ. — ձախարակակալ։

Spü'ler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. լուացող, լուացարար, Թափիչ։

Spü'licht, Spü'lig, չ. 20. լուացքի ջուր, լուացուածք, լուացուկք (նաեւ խըր խոզի կեր). ռ. մր. = Schlämpe.

Spund, ար. 20. կամ 22. տակառի բերնի խցան (= Zapfen). տակառի բերան (= Spundloch). ար. խցան. բէլ. մէրձաւորութեան։

Spúnd‖bohrer, ար. տակառածակ դամ, տակառ ծակելու գործիք։ —geld, չ. ըմպելեաց հարկ՝ բաժ։ —loch, չ. (տակառի) բերան։ —zapfen, ար. տակառի խցան։ —zieher, ար. (տակառի) խցահան։

spünd‖en, spü'nd‖en, նբ. 3բ. (տակառ մը...) խցանել, խցանով գոցել. Mehl in ein Faß — տակառի մէջ ալիւր լեցընել՝ դնել, տակառել. 2. ար. Bretter (in ea.) — (եռանկիւն փորուածներով) տախտակները իրարու ագուցանել՝ կցել. 3. = sperren, 5. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = ետեւի նշանակութեանց հետ։

Spü'nder, ար. 22ա. խցանող. (տակառի մէջ գինի...) լեցընող։

Spur, իգ. 31. հետք. — der Räder անուահետք. 2. որս. շաւիղ, հետք (երէոց), եղջիւ. 3. փխ. հետք. նշմարանք. Յատցորդ, ազդ (մէրայ).

4. ծխափողանի հետ. նշմարանք, երբեւիցէ, ստուեր. keine — von et. բանի մը հետքն՝ ստուերն անգամ չ... 5. — Geleise, 1. եւ 2. գ. ն. —halten հին սովորութիւնը պահել:

Spúr‖breite, իգ. — Spurweite. —kranz, ար. արս. անուեզր: —los, ած. անհետ(ք): —ritt, ար. ձիով որսորդութիւն: —weite, իգ. անջրպետ (անուոց):

Spü'r‖gang, ար. խուզարկութիւն, փնտռելը. որս. հետախուզութիւն: —hund, ար. որս. հետախոյզ շուն. բ. ՟փ յուզիչ, յուզախնդիր: —kraft, իգ. կարողութիւն, սրամտութիւն:

spúren, չէ. h. ո... հետք ձգել՝ ունենալ (կառքի):

spü'ren, չէ. h. ցնցա. նէ. եւ ներ. որս. եւ ներ. հետք փնտռել, խուզել, որոնել. որս. (շան...) հետախուզել. ներ. nach J—m, et. — մէկը՝ բան մը խուզել, հետապնդել: — նէ. զգալ, իմանալ, նշմարել...: — չ. ...ը. անյ. — ...ին նշանախօսութեանց հետ:

Spü'rer, ար. ...ա. — Spürhund.

Spürereí, իգ. 31. խուզարկութիւն, խոյզ, խնդիր. հետապօտութիւն:

spúten, ներ. ...ք. sich — աճապարել, փութալ, ճեպել:

st! մկ. լո՛ւռ:

Staar, ար. Ա. 20. կամ 33. ...տարմ(ահաւ) (Sturnus vulgaris): Բ. — 20. ...ք. (աչքի տեսութեան կարողութիւնը բարձող հիւանդութիւն.) grauer — լուսն. բ. schwarzer — ...թութիւն. գ. grüner — խաւարութիւն, (աչաց) կանաչ կեղեւանք. den — stechen լուսնահատել, աչաց վիրահատութիւն ընել. ներ. մէկուն աչուըները բանալ:

staar‖blind, ած. ...փ. լուսնակոյր: —blindheit, իգ. լուսնակուրութիւն: —brille, իգ. ուսուցիչ ակնոց: —matz, ար. ըն... — Staar, Ա.; wie ein — schwatzen շաղփաղել: —nadel, իգ. վիր. լուսնատեղ: —operation, իգ. —stechen, չ. ...փ. լուսնահատութիւն:

Stáat, ար. 24. տէրութիւն. 2. (խումբ... ծառայից) ընդոծինք. շուք, յուղարկաւորք, ընթացակիցք. ը. մփ. շքեղութիւն, փառաւորութիւն, շուք, պերճութիւն. mit et. — machen ցոյց ընել. (բանի մը վրայ) պարծիլ. 4. ը. մփ. արդուզարդ, պաճուճանք:

Stáaten‖beschreibung, իգ. քաղաքական աշխարհագրութիւն: —kunde, իգ. վիճակագրութիւն:

stáatlich, ած. 6. քաղաքական, տէրութեան. հասարակաց: —erseits, մկ. տէրութեան կողմանէ:

Stáats‖abgaben, իգ. յփ. տէրութեան՝ հասարակաց հարկք: —angehörige(r), ար. քաղաքացի, տէրութեան հպատակ: —anwalt, ար. տէրութեան՝ հասարակաց դատախազ: —anzeiger, ար. պաշտօնական լրագիր, ազդարար: —beamte(r), ար. պաշտօնատէր (տէրութեան): —behörde, իգ. վարչութիւն: —bürger(in, իգ.), ար. քաղաքացի: —domänen, իգ. յփ. տէրութեան կալուածք: —fach, չ. քաղաքագիտութիւն: —gebäude, իգ. հասարակաց՝ տէրութեան շէնք. բ. շքեղ շէնք: —gerichtshof, ար. վերին ատեան: —haushalt, ար. ելեւմուտք, ելեւմուտք: —haushaltetat, ար. ելեւմտից հաշիւ՝ հաշուեցոյց: —hoheit, իգ. գերագոյնութիւն, վերին իշխանութիւն: —kanzler, ար. (տէրութեան) ատենադպիր: —kasse, իգ. արքունի գանձ(արան): —klug, ած. քաղաքագիտական: —klugheit, իգ. քաղաքագիտութիւն: —kunde, իգ. —kunst, իգ. քաղաքագիտութիւն: —mann, ար. քաղաքագէտ: —ökonomie, իգ. քաղաքական տնտեսութիւն: —papier, չ. ...ն. արժէթուղթ. ը. մփ. հասարագիր (ի տէրութենէ): —prokurator, ար. արքունի՝ տէրութեան դատախազ: —schatz, ար. ...ն. գանձ (արքունի՝ տէրութեան): —umwälzung, իգ. յեղափոխութիւն: —uniform, իգ. հանդիսական զգեստ: —verbrechen, չ. քաղաքական ոճիր, քրէական յանցանք: —verwaltung, իգ. վարչութիւն տէրութեան. կառավարութիւն:

Stab, ար. 18. գաւազան. (կարճ

գաւազան) մական. (հասա) բիր. ք. ցուպ (ծերոց). է. (անդամբերի) ձող, գաւազան. կանգուն, մէջք. bischöflicher — եպիսկոպոսական գաւազան, ճական. 2. dünner — ճիպոտ. ք. որս. (ձիւլ գաւազան երկաթի) շանթ. կատծ, Թիթեղ. (փանդակի) խաղխամք, բարակուցը. քանոն, (նեցուկ անկոց...) խեչակ. (որթատունկի) խաչափ. տես. Stäbe յգ. ազնուական. 3. գ. brechen, ա. գ. 4. գաւազանաձեւ իր. նշգ. քիւ, գետք. (տկառն) կոճ. ք. որս. = Daube; 5. զին. պաշտօնակալք, ատագամառն (զօրու), սպայակոյտ:

Stáb‖alge, էգ. բն. սամԹուկ (Bacillaria): —eingnß, որ. որս. գարբնակ: —eisen, չ. ձուլածոյ երկաթ: —halter, որ. փարոցաւոր, մականաւոր բարապան. ք. ձողակիր (յանդգաշափութեան): —hammer, որ. որս. Հարթիչ (մուրճ): —holz, չ. = Daubenholz. —reim, որ. նմանատառութիւն: —träger, որ. = Stabhalter.

Stä'bchen, չ. ոչք. (նուզ. Stabի). գաւազանիկ, ճիպոտ. 2. յգ. (ազոց խաղ) մական:

stä'beln, նք. ա. խեչակել, (անկոց) խեչակ դնել, խաչարել:

stábil, ած. օ. Հաստատուն:

Stábs‖arzt, որ. զին. աւագ բժիշկ: —hornist, որ. զին. աւագափողար: —offizier, որ. զին. մերին ձե պաշտօնակալ:

stach, ա. եւ գ. դեմյ. եղ. անց. -Հմ. stechen:

Stáchel, որ. ոսկ. սուր ծայր, սայր, սլաք. էի. կծու խօսք. 2. (եղան) խԹան. էի. դրդում. ք. (օձից...) սլաք, ապույ (Հմմ. Dorn, ։. է.). է. անդղ. ողնայար, ողնաշար. բն. խայԹաՀար (քիստ), փուշ, խոշ. գ. բն. (մեղուի) խայԹոց, (կարճի) շիԹոց:

Stáchel‖ähre, էգ. բն. քասուար Հասկ: —aloe, էգ. բն. շաՀալուէ (Aloe echinata): —beere, էգ. փշալից Հաղարջ: —fisch, որ. բն. սրափուշ ձուկ. ք. մն. ողնեձուկն, դիոդոն (Diodon hystrix): —flosse, էգ. բն. փշաԹեւ: —flosser, որ. յգ. բն. փշաԹեւաւորներ: —frucht, էգ. բն. փշապտուղ: —los, ած. անփուշ. անխայԹոց: —mohn, որ. բն. փշախաշխաշ, շաշփի (Argemone): —nuß, էգ. բն. = Stechapfel. —rede, էգ. երգիծական կծու խածնող խօսք: —schwanz, որ. բն. խայԹոցաւոր ագի. ք. խայԹոցաւոր անասուն: —schwein, չ. բն. խոզուկ (Hystrix):

stách(e)licht, stách(e)lig, ած. օ. խայԹոցաձեւ, փշաձեւ. 2. խայԹոցաւոր, փշաւոր. 3. խայԹիչ, խայԹող, կծեցուցիչ, զայրացուցիչ:

stácheln, նք. ա. սլաք դնել. սլաքել. փշապատ՝ փշալից ընել. 2. խԹանել, խԹել. էի. խԹել, դրդել. 3. էի. խայԹել, խածատել (խօսքով):

Stádel, որ. ոչս. կամ էգ. աս. — Scheune, Schuppen, Stall.

Stádium, չ. աս. Հ. դր. կրկէս, ասպարէզ, ընԹացարան. 2. փոփոխմունք. (Հիւանդուխեան) աստիճան, շրջան:

Stadt, էգ. աս. (յգ. Stä'dte) (Հկ. Land, ։.) քաղաք. die — Gottes աստուծոյ քաղաք, Երուսաղէմ, երկնային քաղաք. befestigte — բերդաքաղաք:

Stádt‖amt, որ. քաղաքապաշտօնութիւն. ք. (das) — շաՀապուԹիւն. քաղաքապետութիւն: —amtmann, որ. շաՀապ, քաղաքապետ: —bekannt, ած. աշխարՀածանօԹ, քաղաքածանօԹ. diese Geschichte ist — այս պատմութիւնն ամէն մարդ գիտէ: —bewohner, որ. — Städter. —bezirk, որ. (մեծ քաղաքներու) շրջանակ. Թաղ: —bürger, որ. քաղաքացի. քաղաքաբնակ: —gegend, էգ. (քաղաքի) Թաղ: —haus, չ. (Հկ. Landhaus) քաղքի տուն. ք. — Rathhaus. —klatsche, էգ. ընդ. լեզուանի կին: —kundig, ած. քաղաքը ճանչցող. ք. — stadtbekannt. —post, էգ. քաղաքի Թղթատարութիւն: —rath, որ. քաղաքապետական խորՀուրդ. ք. քաղաքապետական խորՀրդական: —theil, որ. Թաղ: —väter, որ. յգ. ընդ. — Bürgermeister եւ Stadtverordneter. —verordnete(r), որ. քաղաքի Թելադրական փոխանորդ:

Stä'dtchen, չ. ոչք. (նուզ. Stadtի) քաղաքիկ, աւան:

Digitized by Google

Stä'dte|bezwinger, ար. քաղաքա-առու, քաղաքներ առնող: —tag, ար. քաղաքաժողով:

Stä'dter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. քաղաքաբնակ, քաղաքացի:

stä'dtisch, ած. 6. քաղաքի (հմմտ. ländlich) քաղաքային, քաղաքա-բաղխական:

Stafétte, իգ. 25. սընդադրեսպան:

Stáffel, իգ. 25. աստիճան, սան-դուղք, սորուղք:

Stáffel|aufstellung, իգ. զին. աստի-ճանաձեւ շարուածք: —förmig, ած. աստիճանաձեւ: —tarif, ար. վճ. շար-ժուն սակագիր՝ ըստ ցանկի գնոց:

Staffelei, իգ. 31. նկր. պատկե-րակալ:

Staffétte, իգ. 35. = Stafette.

sta(f)fi(e)r|en, նբ. 3ա. ընծացընել, յարդարել, զարդարել, պաճու-ճել. 2. նկր. (պատկերի մէջ որ-ձաններ՝ աւերակներ...) նկարել, շէնցընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակու-թեանց հետ:

Sta(f)fi(e)rer, ար. 22ա. ար. ա. հան-դերձող, պատրաստող:

stagni(e)ren, չբ. ի. 3ա. (աղաւնա-նիլ ջրոյ անշարժ մնալէն) լճանալ, մօրանալ:

stahl, 1. եւ 3. դէմք եզ. անց. ըղձ. stehlen:

Stahl, ար. 13. կամ 20. անյ. արա. պողպատ. էխ. պողպատ, կարծր՝ ամուր առարկայ. 2. պողպատէ շինուած սուր..., պողպատեայ, դաշոյն. բ. հրահան (չախմախ):

stahl|artig, ած. 6. պողպատանման, պողպատեայ: —blech, չ. պողպատի կտոր: —feder, իգ. elastische — պողպա-տեայ զսպանակ. բ. մետաղեայ՝ երկաթի գրիչ: —federmatratze, իգ. ձգական անկողին: —geschoß, չ. —geschütz, չ. պողպատեայ թնդանօթ: —hammer, ար. պողպատեայ մուրճ: —hart, ած. պողպատեայ, պողպա-տի պէս կարծր: —pulver, չ. դեղ. երկաթա(խառն) փոշի: —stecher, ար. պողպատի վրայ փորագրող:

stä'hlen, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. ար. պողպատել. պողպատեայ ընել՝ դարձընել. (երկաթ...) մխել, ջրդեղել. 2. ծորելոյ մը մէջ պող-պատ խառնել. բ. էխ. կարծրա-ցընել, զօրացընել, մխել. den Mut — խիզախել, խրախոյսը վառել: — չ. 22բ. անյ. = բայէն նշանակու-թեանց հետ:

stä'hlern, ած. 6. պողպատեայ, պողպատանման. էխ. երկաթի, ա-դամանդի:

Stähr տ. Stär.

Stáke, իգ. 25. ար. գերան՝ փար-ատել ցից՝ մայթ (աստն). 2. նոյ. = Staken, Ա. 1.

Stáken, Ա. ար. 22բ. ձող, կոն-ճող (= Stange). 2. նոյ. ճանկ, ա-կիշ, (նաւաստորի...) կարթ: Բ. — չբ. ի. 3ա. նոյ. կարթել, ակիշել, ճանկել:

Staket, չ. 20. —e, իգ. 25. ցանկ. (անկերու ամբէլու) վանդակ. ամ. ճաղ:

Stakkato, **stakkato**, չ. անփփ. եւ մ. երժ. անջատաբար, (առար)անջատ:

Stalaktit, ար. 33. հն. շթաքար (= Tropfstein):

Stall, ար. 13. (եզանց) ախոռ, (կովուց) գոմ, (ոչխարաց) փա-րախ, ամ. քոքը (այծից). 2. ը. մր. ապաստարան. 3. սայլատուն, կա-ռատուն. փայտանոց. բ. անօրէնա-կան մթոց. անկ, խզիկ:

Stáll|besen, ար. ցախաւել: —füt-terung, իգ. երկ. (հմմտ. Grasfütte-rung) ախոռի մէջ բուծանելը: —junge, ար. վարդանդապանի մանչ: —knecht, ար. վարդանդապան: —meister, ար. ախոռապետ (նախ-զին.):

stállen, նբ. 3ա. Vieh — արջառը գոմամուտ ընել, փարախել: — չբ. ի. (ձիոյ) միզել. բ. ախոռի... մէջ ըլլալ. 2. էա. mit ea. կամ sich — խրախու հետ միաբանիլ՝ համաձայ-նիլ: — չ. 22բ. անյ. տ. Stallung.

Stállung, իգ. 31. ախոռ դնելը, գոմամուտ ընելը. 2. ախոռ, գոմ:

Stámbul, չ. 33. աշխ. Կոստանդնու-պոլիս (Ստամբոլ):

Stamin, ար. 33. վճ. նրբաստառ:

Stamm, ար. 13. (ծառայ) բուն, կոճղ. 2. առոյ. տ. Apfel, 1. նկ. — des Kreuzes խաչափայտ. 3. զարմ, ազգատոհմ. ընտանիք, տուն. (ազ-գի մը) ցեղ. 4. (դրամա)գլուխ. բ. եղ. (քարտէզներու բաժնելէն ետ-

[illegible] eine — Logis [illegible] [illegible] ([illegible]):

Stámmaloe, [illegible] (Aloë arborescens): —**baum**, [illegible]: —**buch**, [illegible] — Geschlechtsregister. —**buchstabe**, [illegible]: —**eltern**, [illegible]: —**folge**, [illegible]: —**holz**, [illegible]: —**kapital**, [illegible]: —**land**, [illegible] = Mutterland, [illegible]: —**linie**, [illegible]: —**mutter**, [illegible] —**mütterchen**, [illegible]: —**register**, [illegible] — Geschlechtsregister. —**reis**, [illegible]: —**rolle**, [illegible]: —**sitz**, [illegible]: —**sprache**, [illegible]: —**sylbe**, [illegible]: —**vater**, [illegible]: —**vermögen**, [illegible]: —**verwandt**, [illegible]: —**wort**, [illegible]:

stámmeln, [illegible]:

stámmen, [illegible] dies Wort stammt aus dem Griechischen [illegible]:

stä'mmig, [illegible]:

Stä'mmigkeit, [illegible] stämmig, [illegible]:

Stámmler, [illegible] —**in**, [illegible]:

Stámpfeisen, [illegible] — Pfeil-Eisen. —**erde**, [illegible] —**hammer**, [illegible]:

Stámpfe, [illegible]:

stámpfen, [illegible] (mit dem Fuße auf die Erde —, mit dem Fuße —) [illegible] auf den Tisch — [illegible] die Erde fest — [illegible] Reis — [illegible] die Trauben — [illegible] glatt — [illegible] Zwiebel — [illegible]:

Stámpfer, [illegible] —**in**, [illegible] — Stampfe, [illegible]:

Stand, [illegible] in gutem —e sein [illegible] — der Gestirne [illegible] im —e sein [illegible] der dritte — [illegible] er ist s—s —es Advokat [illegible] der Tisch hat keinen festen — [illegible] festen — fassen [illegible] — halten [illegible]

(ձիոյ մ'ախոռին մէջ) տեղ. (մէկուն առժամապար կեցած) տեղ, կայան(ք). որս. գաղափարք թռչնոց... էճ. — des Geldes սակւոյ... ընթացք. 5. im —e sein կարող ըլլալ՝ յարդարելու ըլլալ. արժէք՝ զօրութիւն՝ յարգ ունենալ. et. in — setzen բան մը լաւ վիճակի մէջ դնել. et. wieder in — setzen բան մը նորոգել, (վերստին) յարդարել. mit et. zu —e kommen բան մը լմնցնել՝ աւարտել. nicht zu —e kommen չկատարուիլ, խրիլ, մնալ. 6. ամբողջութիւն, խումբ. er hat e—n bedeutenden Fasanen— իւր անտառաց մէջ շատ փասիան կայ. Բ. (Բառ—երբ Բոժը. յգ. անգին.) vier — Betten չորս ամբողջ անկողին։

Ständ|baum, ար. (առագաստանի) անշրջելի փայտ։ —bild, չ. արձան։ —bildkunst, էգ. արձանագործութիւն, անդրիագործութիւն։ —geld, չ. = Budengeld. —linie, էգ. խարսխագիծ (խարսխագրութեան)։ —ort, ար. կայք, կայան։ —punkt, ար. տեսութեան կէտ, տեսակէտ. auf einen — bringen միեւնոյն գծի վրայ կարգել՝ տողել. փխ. = Gesichtspunkt; Բ. կէտ (ուր բան մը կը կենայ). ը. մփ. վիճակ, պայման, դիրք։ —quartier, չ. զին. զինուորանոց, զօրանիստ։ —recht, չ. հակիրճ՝ համառօտ դատաստան. զին. զինուորական դատաստան։ —rede, էգ. երկայն բանախօսութիւն, հրապարակախօսութիւն։ —redner, ար. երկայնաբան, ճառախօս։ —uhr, էգ. ճօճանակաւոր ժամահար (ժամացոյց)։ —wind, ար. տեւական հաստատուն հով։

Standarte, էգ. 85. դրօշ, նշան. 2. որս. (աղուէսու, գայլու) ագի։

Standarten|junker, ար. զին. դրօշակիր։ —stange, էգ. դրօշակաբուն։

Stä'ndchen, չ. 22Բ. ցայգերգ. (մէկուն տան առջեւը) ցայգանուագ. գիշերուան երաժշտութիւն. (Morgen-)— այգանուագ։

Stä'nder, ար. 22ա. արս. կանգուն հենան, ցից, սիւթ. ճրպ. ներքնախարիսխ, (արձանի...) պատուանդան, ասք. (հողմաղացքի...) ատամնցք. Ն—|. — յգ. սիւթք, նեցուկք։

Ständes|adel, ար. առհամայից ազնուականութիւն։ —beamter, ար. քաղաքական պաշտօնատէր։ —gebühr, էգ. = Standesrücksichten. —gemäß, չ. = standesmäßig. —genosse, ար. վիճակակից, հաւասար։ —herrschaft, էգ. տանուտէրութիւն։ —mäßig, ած. աստիճանին՝ վիճակին համեմատ։ —rücksichten, էգ. յգ. ակնածութիւն՝ մեծարանք աստիճանի։

ständhaft, ած. և. հաստատուն, անշարժ, անյողդողդ, անփոփոխ, յարատեւ, տեւական, անսասան։

Ständhaftigkeit, էգ. 81. անյգ. հաստատութիւն, անյողդողդութիւն. յարատեւութիւն։

stä'ndig, ած. և. = beständig, 1. եւ 2.; —es Amt մնայուն պաշտօն. —es Einkommen հաստատուն մուտք։

stä'ndisch, ած. և. = landständisch.

Stänge, էգ. 85. ձող, ռմ. կոնճոխ. Բ. փխ. ըստ. lange — (երկայն) ձող, նրբաւոր, երկայնահասակ. Է. որս. (եղջերուի եղջերաց) բուն. 2. մետաղէ ձող. Բ. գաւազան, ձող, (դրօշի...) բուն, կոթ, ցից, սիւթ. ձողանշան. (անկոց) նեցուկ քարակին, խեչ(ակ), խաչար. Է. Ն—|. անուորդի թուր՝ գերան. Դ. փխ. bei der — bleiben նիւթէն չշեղիլ՝ չխոտորիլ. յարատեւել, տեւել բաւել. j—m die — halten մէկը պաշտպանել. 3. (ինչ եւ իցէ ձողաձեւ մարմին). — Siegellack կնքամոմի ձող. 4. որս. ձիւն (երկաթի մետաղի...). (հրացանի) կարթ. 5. —n, յգ. — der Scheere, der Brille մկրատի ակնոցի բազուկ՝ թեւք. 6. —n, յգ. սանձի թեւ, ճիմ. ը. մփ. = Kandare; 7. գլանաձեւ մեծ բաժակ. 8. Ն—|. = Stenge.

Stängen|besen, ար. երկայնակոթ աւել։ —bürste, էգ. փետրաւել։ —eisen, չ. որս. = Stabeisen; Բ. որս. ծուղակ։ —erbsen, էգ. յգ. խեչակաւ՝ խաչարեալ սիսեռ։ —feder, էգ. որս. (հրացանի) կարթի զսպանակ։ —förmig, ած. ձողաձեւ։ —gebiß, չ. = Kandare. —gitter, չ. բազմաձողութիւնք, ցանցանք։ —holz, չ. ձողք. Բ. անտառ. մետաղէ ծառաբիկներ։ —laterne, էգ. ձողաւոր լապտեր։ —leiter, էգ. որս. շարժական

ստնգուղք։ —reiter, ար. գն. ձիր-ճաղաւ հեծեալ։ —spargel, ար. ստեղնաւոր ծնեբեկ։ —tabak, ար. չն. = Rolltabak. —werk, չ. ձողք. ձողք, ձողափայտեան (նաեւ բէլ.)։ —zaun, ար. եղէ. ձողացանկ։

Stánislaus, յա. ան. ար. անձն. Ստանիսլաւ(ոս)։

stank, 1. եւ 3. դիմ. եղ. անց. ահմ. stinken։

Stank, ար. 13. = Gestank.

Stä'nker, ար. 22ա. —in, իգ. 22. գարշահոտ (մարդ). բ. ընդ. հատած պանիր. գ. շարահատ ծխախոտ. 2. փխ. կռուարար, կագածարթող. բ. խուզարկու, հետաքրքիր։

Stänkeréi, իգ. 31. գարշահոտութիւն, շարահոտութիւն. 2. փխ. ընդ. կռուարարութիւն. բ. հետաքրքրութիւն։

stä'nkerig, ած. 6. գարշահոտ, շարահոտ, հոտած։

stä'nkern, չբ. ի. եւ նբ. 3ա. հոտիլ, ժանտահոտիլ. 2. փխ. ընդ. կռիւ երկպառակութիւն յարուցանել. բ. յուզել, խուզել, որոնել, հետաքրքրութիւն ընել։ — չ. 32բ. անյփ. = բային նշանակութեանց հետ։

Stanniól, չ. 10. անյփ. կաեալ անագ. անագապղօծ. (անագաւ օծում) անագապղօծում։

Stánze, իգ. 35. տաղ. տուն (երգոց). 2. ար-. (գրաւանի վճարոյ) ափղք. պատահեր. մայր, (նշանագրաց) կաղապար։

stánzen, նբ. 3փ. գրոշմել, պաշտաուրել, (թիթեղ...) արժանել. թործել, թորիծ՝ ծակ բանալ։ — չ. 32բ. անյփ. —ung, իգ. 31. գրոշմ, արժանում։

Stápel, ար. 22ա. ար-. լաստակ, կազմած, լաստակերտ. նաւ. նաւ. նաւալաստակ. ը. մփ. նաւարան, նաւաշինարան. ein Schiff vom — (laufen) lassen նաւ մը ծով ձգել՝ իջեցնել. 2. չն. (վաճառաց) մթերանոց. 3. կոյտ, դէզ, շեղջ, կարկառ։

Stápel|gut, չ. չն. մթերք. մթերանոցի վաճառք։ —holz, չ. չն. նաւարանի փայտ։ —lauf, ար. նաւ. ծով իջեցնել։

stápeln, նբ. 3ա. = aufstapeln. — չբ. ſ. ընդ. բարձրացայլ՝ բարձրացուն քալել։ — չ. 32բ. անյփ. — Aufstapeln, չ. 2. բարձրացեալ քայլ՝ գնացք։

Stápfe, իգ. 35. հետք, ոտնահետ, ոտնատեղի։

Stär, ար. 10. կամ 22. խոյ (= Schafbock)։

starb, 1. եւ 3. դիմ. եղ. անց. ահմ. sterben։

stark, ած. 6. բղդ. stä'rker, գեր. stä'rkst; զօրաւոր, ուժեղ, կորովի. բուռն, պնդակազմ. ստուարի. բ. հզօր, յաղթ(ող). Նոր, մեծազօր. գ. անմտաւի, ամուր. ամրագոր. անսասան. դ. ինքն ած. եւ մ. ստուարի, ուժգին. er hat die Sache — übertrieben իրը շատ մեծցուց, չափազանցութեամբ պատմեց. փր. —e Abwandlung զօրաւոր հոլովում. ե. թուոց հետ... շափ, շատ... թուով. ստուար, թանձր. չ. 6. das 8000 Mann —e Heer ութհազար հոգւոյ (շափ ստուար) բանակ. die Breite ist einen Zoll — լայնութիւնը մէկ ձող(ի չափ) է. չ. ողջէից. բարկ. ստուարի (ըմպելիք). որս. —er Hirsch մեծ եղջերու. 2. առհ. փ. Einigkeit: զին. —es Bataillon ստուար գունդ. —er Esser որկորեայ. —es Gedächtniß սուր յիշողութիւն. die Stimme, der Ton wird stärker ձայնը կը բարձրանայ. —es Tuch հաստ կտաւ. es geht ein —er Wind ստուարի զօրաւոր հով կը փչէ՝ շնչէ. 3. յոյր, անձնեայ. մարմնեղ։

stárk|beleibt, ած. յոյր. գէր (տ. stark, 3.)։ —besetzt, ած. լի, զեղուն, թաթաղուն (երաժշտախմբի... մը համար) բազմաթիւ։ —knochig, ած. ոսկրուտ, յաղթանդամ։ —rückig, ած. թիկնեղ։

Stárke, նաեւ Stä'rke, իգ. 35. երինջ։

Stä'rke, իգ. 35. Ա. զօրութիւն. կորովութիւն, կարողութիւն (մարդ). ստուարութիւն, ուժգնութիւն (ձայնի, գինւոյ...). ամրութիւն, պնդութիւն. մարմնեղութիւն, գիրութիւն։ Բ. — նաշէհ, օսլայ. մն. (կտաւեղէն օծելու) շահ (փօշա)։

stä'rke|haltig, ած. օսլայախառն։

—händler, ար. ՚ի. օսլայավաճառ։
—mehl, չ. = Satzmehl.

ſtä'rken, նբ. եւ ſich — էբ. 3ա. = Kräftigen, 1. եւ 2.; 2. den Muth — քաջալերել, խրախուսել. (կերակրով) զօրացընել, հաստատել, անուշցընել. wieder — վերանորոգել, զօրացընել. 3. Wäſche — շօհել. die Zeuge — նիւթերն օսլայել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Kraft նշանակութեան հեր։

Stä'rker, ար. 22ա. —in, էգ. 32. շահող (փօլը ընող)։

ſtarr, ած. 6. սեւեռեալ (նայուածք). — werden սեւեռիլ, թեւեռիլ, յամառիլ (աչաց). 2. (հմմտ. gelenkig) պինդ, խիստ անշարժ. vor Kälte — ցրտէն թմրած՝ ընդարմացեալ. ստառած. — werden ընդարմանալ, ստառիլ. բ. էր. — vor Erſtaunen ſein զարմանքէն պապշիլ՝ պապկիլ մնալ. 3. անհօրանդալի, բիրտ, կարծր. անմտողյ, անհամոզելի. յամառ, աննուաճելի։

Stárrſange, չ. սեւեռակալ աչք։
—blind, ած. բոլորովին կոյր։ —kopf, ար. յամառ, վէս, պնդագլուխ. —köpfig, ած. յամառ(ող), վէս։ հեռոտ։ —ſinn, ար. յամառութիւն։ —ſinnig, ած. = ſtarrköpfig. —ſucht, էգ. ախտ. անզգայութիւն։

ſtárren, չբ. h. 3ա. Ա. (auf (կամ nach) et.) — աչքերը բանի մը վրայ սեւեռել՝ թեւեռել, յամառիլ։ Բ. — = erſtarren; die Finger — mir vor Kälte ցրտութենէ մատուըներս կը սառին. 2. von et. — ſein բանով մը լեցուած՝ ծածկուած ըլլալ. ſ—e Hände — von Schmutz ձեռուըներն աղտեղի՝ աղտոտ են։ — չ. 22բ. անյ. սեւեռած նայուածք. փ. Erſtarren, չ.։

Stárrheit, էգ. 31. անյ. (աչաց) սեւեռութիւն, յամառում. պնդութիւն, կարծրութիւն. անշարժութիւն, թմրութիւն. ստառածութիւն, յամառութիւն։

Stáſis, էգ. (եւ. անէր. յգ. Stáſen) արեան (հիւթոց) դադարումն, խցումն։

ſtät, ած. 6. հաստատուն, սերտ, անդուլ։

ſtatáriſch, ած. 6. —e Lektüre մեկնաբանական ընթերցուած (հմմտ. kurſoriſch)։

Státer, ար. 20. դրամ. ստատեր, չորեքդրամեան (յունական ասիդրամ)։

ſtä'tig, ած. 6. մնայուն, մնայուն (նաեւ ...). անընդհատ, հանդարտ, ... , անշարժ, մշտատեւ։

Stä'tigkeit, էգ. 31. մշտատեւութիւն, անշարժականութիւն։

Státik, էգ. 31. ֆիզ. կշռաբանութիւն։

Statión, էգ. 31. կայան, (շոգեկառաց...) կայարան. օթեւան, հանգիստ) (Թղթատարութեան). դադար, միջնորդ. 2. (ճանապարհ խաչի) հանգիստ. 3. freie — haben ուտելիք եւ բնակութիւն ունենալ։

ſtationä'r, ած. 6. կայուն, անշարժ։

ſtatiö's, ած. փառաւոր, ճոխաշուք, շքեղ։

ſtätiſch, ած. 6. բնէ. կշռական, կայական։

ſtä'tiſch, ած. 6. համառ, խեռ։

Statiſt, ար. 22ա. —in, էգ. 32. բեմ. (անխօս) երեւակ։

Statiſtik, էգ. 31. վիճակագրութիւն։

Statiſtiker, ար. 22ա. վիճակագիր։

ſtatiſtiſch, ած. 6. վիճակագրական։

Stativ, չ. 20. մոյթ, նեցուկ. չին. = Raketengeſtell.

ſtä'ts, մ. = ſtets.

ſtä'tiſch, ած. 6. = ſtätiſch.

Statt, էգ. 31. անյ. Ա. բարձր. բայց. = Stätte; 2. տեղ. (համանմանութեան, ընդհամ... ի մասին.) da hat das Schweigen beſſere — ան ատեն լռելն աւելի լաւ է. die Bitte — finden laſſen, der Bitte — geben աղաչանքին ընդունիլ. gebt nie dem tollen Wahne — մի տաք անտեղի անմտութեանց... բ. — finden, — haben, տե. ſtattfinden, h. տեղի ունենալ, ըլլալ, կատարուիլ. 3. տե. ձեռք բերել. ſtatt, էբէյ-նխ. ատեն.է եւ չէ.է հետ = anſtatt; չ. 6. — deſſen փոխարէն անոր, անոր տեղ։ բ. — մայր յ. տր. von —en gehen յառաջանալ, երթալ. յաջողիլ, երջանկանալ. բ. zu —en kommen ձեռուն մեծ շահ օգուտ բերել. պատահ դալ։

ſtáttfinden, —haben, չբ. h. փ. Statt, Ա. 2. —halter, ար. տեղա-

Digitized by Google

պահ, անթուական. (Նաշանդր) կառավար, կուսակալ. մարզպան. փոխարքայ: —halterei, իգ. կառավարութիւն (պաշտօն եւ տեղ), կուսակալութիւն:

Stätte, իգ. ss. տեղի, վայր. դադար, բնակութիւն. die heiligen —n Պաղեստին, սուրբ տեղիք:

stätthaft, ած. o. որ կրնայ տեղի ունենալ. ներելի, թոյլ տուեալ. ընդունելի, վաւեր:

stättlich, ած. o. վայելուչ, պերճ, մեծապայծառ. մեծափառ. պատկառելի, վեհ. մեծահանդէս, շքեղ. կարեւոր:

Stättlichkeit, իգ. sı. վայելչութիւն. պերճութիւն, շքեղութիւն. վեհութիւն. կարեւորութիւն:

Statue, իգ. ss. արձան, անդրի.

Statuette, իգ. ss. արձանիկ, մանր արձան:

statui(e)ren, նբ. s—. = feststellen; 2. գիտնալ. թոյլ տալ. 3. արտամադրել. կարգադրել. ընել տալ (օ. Exempel):

Statur, իգ. sı. դէմք, կերպարանք. հասակ:

Status, ար. անփ. կամ լո. հոլովել. 1ն. վիճակ, հանգամանք. 2. der status quo առջի վիճակ, վիճակ՝ յորում էր հիմայ կը գտնուի:

Statut, չ. ss—. սահմանադրութիւն, կանոն(ադրութիւն):

statuarisch, ած. o. սահմանադրական:

statutenmäßig, ած. = statuarisch; —widrig, ած. հակառակ օրինաց:

Stau, ար. անփ. միայն եզ. նկ. das Wasser ist im — ծովը հաւասարակշռութեան մէջ է:

Staub, ար. 20. անյ. փոշի, հող. 1ի. 3—m — in die Augen streuen մէկը շլացնել՝ պատրել. բ. փի. փոշի, աղբեւք, ալիւր (ի նշան գծծութեան...). գ. անճիւն (մեռելոյ). wieder zu — werden ի հող դառնալ. 2. բս. (ծաղկանց...) փոշի. et. zu — machen ա) բան մը փոշի դարձնել. բ) բնք. մասունքն անհետանալ. գ. փի. ընտ. sich aus dem —e machen գաղտ փախչիլ, կծիկը դնել:

staubähnlich, ած. —artig, ած. փոշենման. զղն. նուրբ, անշօշափելի: —besen, ար. փետր աւել: —beutel, ար. բս. (ծաղկին) փոշւոյ աման, փոշեկալ: —blüthe, իգ. բս. փոշւոյ ծաղիկ: —brille, իգ. (ճամբ.) ակնապահ: —bürste, իգ. խոզանակ: —fege, իգ. ար—. հողմաղ. խարազան: —flechte, իգ. բս. փոշուկ (Pulveraria): —geboren, ած. բն. եւ —geborene(r), ար. հողածին: —gefäß, չ. բս. որձայր. փոշւոյ անօթ: —haut, իգ. բս. փոշեթաղանթ: —hemd, չ. (կոշտ կտաւէ շապիկ) առաջնոց: —kalk, ար. ար—. փոշեկիր: —kittel, ար. = Staubmantel. —mantel, ար. (կոշտ կտաւէ բաճկոնակ) առաջնոց: —mehl, չ. ար—. ալիւր նուրբ: —regen, ար. նուրբ անձրեւ, մ. թութու: —same, ար. բս. փոշեսերմ. սերմնաւորող փոշի: —schwamm, ար. բս. (= Bovist) փոշեսունկ. գայլասունկ: —sieb, չ. ար—. (ալիւրի մաղելու...) մաղ: —weg, ար. բս. = Griffel, o.

Stäubchen, չ. ssբ. (նուազ. Staub) փոշիկ, մանր՝ դոյզն փոշի (ծանութ.):

stauben, ա—. կրն. stäuben, չբ. ի. եւ ն. s—. անդ. բ. es staubt կամ staubt փոշի կայ. 2. փոշեթաթխել. փոշին մաքրել. 3. փոշւոյ պէս թռչիլ: —նբ. միայն stäuben; Gew. Pulver auf et. — բանի մը վրայ աւազ փոշի ցանել. 2. aus etc. — կամ Bäder ցրուել, վանել, ցիրուցան ընել. 3. = abstäuben.

Stäuber, ար. ss—. = Abstäuber 1. եւ 2.

staubig, ած. o. փոշոտ, փոշեգոյն. փոշեպատ. es ist — փոշի կայ. փոշոտ է:

Staubigkeit, իգ. sı. անյ. փոշոտութիւն, փոշեգոյն ըլլալը:

Stäubling, ար. 20. բս. փոշեսունկ (Lycoperdon bovista = Bovist):

Stauche, իգ. ss. խրհ. — Hanf... կանեփի արցակ, առկ, կապոց:

stauchen, նբ. s—. ընդհարկանել. զարնել. sich den Arm (ver-)— (կռնակ) թեւը մրմռացնել՝ խախտել. 2. ար—. խրհ. den Hanf... — կանեփը... տրցակել, առկել, կապոցել. ..

Digitized by Google

Miete — գումբգածել (բնակարանի ծախքին սպորելով ընթել). 3. = stoben; 4. դիզել, կուտել։ — չ. ՃՃբ. անյ. = Խայքն նշանախօսութեանց հեր։

Stä'udchen, չ. ՃՃբ. գլ. (նոր. Staudel) թփիկ, մանր թուփ։

Staude, էգ. ՃՏ. գլ. թուփ։

stauden, չբ. h. եւ f. եւ sich — ներ. ՃԲ. թփանալ, (կաղամբի, հազարի...) գնդանալ։ —artig, ած. գլ. թփազգի։ —förmig, ած. թփաձեւ։ —hopfen, ար. վայրի հմուլ, գայլուկ (Humulus lupulus)։

staudig, ած. 6. գլ. = staudenartig.

stau|en, նբ. Ճո. եւ Ճբ. վաճառքները՝ բեռը զետեղել. նաւ. ein Schiff — նաւու մը բեռը կարգաւորել՝ զետեղել. 2. ար. das Wasser — ջուրը պղպջակել՝ եռացընել. նաւել. չբ. եւ ներ. das Wasser stauet (sich) ջուրը կը բարձրանայ՝ կ'եռայ։ — չ. ՃՃբ. անյ. —ung, էգ. ՃԼ. զետեղում. ջրոյ բարձրացում։

Stauer, ար. ՃՃա. նաւ. զետեղող։

staunen, չբ. h. Ճո. զարմանալ, հիանալ, ապշիլ։ — չ. ՃՃբ. անյ. — Erstaunen, չ.։

staunens|wert, —würdig, ած. 6. = erstaunlich.

Stäupbesen, ար. ՃՃա. խարազան, ձաղկ։

Stäupe, Stä'upe, էգ. ՃՏ. Ա. ձաղկանք. 3. zur — (կամ —n) schlagen = stäupen; 2. ը. մփ. պատուհաս, պատուհաս։ Բ. — համաճարակ՝ ժանտագործ հիւանդութիւն, ժանտ. ը. մփ. վերքնոտութիւն (շանց)։

stä'up|en, նբ. Ճա. ձաղկել, խարազանել (հին. եւս)։ — չ. ՃՃբ. անյ. —ung, էգ. ՃԼ. ձաղկում, ձաղկանք։

Stearin, ար. (չ.) 20. անյ. քմ. ընաճարպ։

Stearin|fabrik, էգ. ար. ընաճարպարան։ —säure, էգ. քմ. ընաճարպաթթու։

Stech|apfel, ար. գլ. փշախնձորի (Datura). Բ. փշախնձոր (պտուղ)։ —bahn, էգ. կռուանոց, կռուարան. Բ. Ճրթ. կամար(ածեւ յորինուած)։ —baum, ար. գլ. = Stechpalme. —becken, չ. (անկողին պառկած հիւանդաց) կճիճ, միզաման, ամ. շանխա։ —bolzen, ար. ար. սլաքա-
նոր չուան (նաւեւ, նաւ.)։ —eiche, էգ. գլ. = Stechpalme. —eisen, չ. ար. հերիւն, մախաթ։ —gabel, էգ. ար. (ձկնորսաց) եռեժանի։ —ginster, ար. գլ. փշամորթ (Ulex)։ —heber, ար. գինեհան։ —kissen, չ. բարձիկ (ասեղի...)։ —mücke, էգ. կն. մժեղ, մժղուկ (Culex annulatus); Բ. ամբրթիկեան մժեխ՝ մուն։ —palme, էգ. գլ. փշարմաւ, չիչխան (Ilex aquifolium)։ —platz, ար. = Stechbahn. —scheibe, էգ. նշատակ, թիրախ։ —stahl, ար. ար. դուրք։ —vieh, չ. = Schlachtvieh.

stechen, նբ. չբ. h. եւ ներ. 2ր. ծակել, խայթել, խայթոցել, խո-ց(ոտ)ել. 2. J. todt կամ zu Tode — մէկը սրով սպաննել, սրահար ընել. Löcher in et. — բանի մը ծակծըկել, ծակոտել. 3. նիզակամարտել. J. vom Pferde —, aus dem Sattel — մէկը նիզակով ձիէնէն ընկել, ձիէն թամբէն վար նետել. 4. ein Thier —, մռն. ein Kalb անասուն, մռն. որթ սպաննել՝ զենուլ. ein Schwein խոզ մորթել. 5. մարմնոյ ցաւոց. es sticht mir (mich) in der Milz փայծաղնացաւութիւնս. grell in die Augen — աչքը խայթել՝ խոցել. Բ. die Sonne sticht արեւը կը կիզու՝ կ'այրէ. Գ. խայթել, կծել, (հեգնութեամբ...) կսկծեցընել. Դ. զայրացընել, դժկամակել. Ե. գրգռել, յուզել, շարժել. 6. ըռմ. J—m e—e Maulschelle կամ Eine — մէկը կափել, մէկուն բռնցքի զարնել. 7. J—m et. — կամ stecken մէկուն ծածուկ անկնարկել՝ խմացընել. 8. Wein aus dem Fasse — տակառէն (գինեհանով) գինի հանել. 9. in's Rothe ... — կարմրախառն ընել, կարմրի ... զարնել. 10. խղ. der König sticht den Buben թագաւորը զապաստանին կը կտրէ. e—n Kegel — կոն մ'առջեւ էն զարնել. 11. (ձիու) ընդոստ ընթանալ. 12. ոլռ. պեղել, բրել (գետինը), պատեղել. Բ. auf ea. — սրու թաշնոց ծեծկուիլ. 13. (ձուկ...) եռեժանել, եռեժանով զարնել. 14. չբ. տ. Staar, Բ.; 15. ար. երկ. Rasen — գազանեղ քաղել՝ փորելով հանել. in Kupfer պղնձի վրայ... փորագրել՝ քանդակել. տոպ. das (Riesch-)Blatt — ա-

ախչի թեւերը ատամնաւոր սկաւառակներէն անցընել. 16. նաւ. in See — ի խորս խաղալ: — չ. ռմբ. անչ. — Բաշխն նշանախօսութեանց հետ:

Stécher, ար. ռտ. խոցող. նիզակահարող. Բ. — Kupferstecher; 2. զոպանակ, շարժարգել. Բ. (կարագ շարժելու գործի) հարեւակ. Գ. (մեծ աչքաւ) ասեղ. Դ. արտ. լայն ասուր (= Stecheisen):

Stéch|becken, չ. — Stechbecken. —**brief**, ար. (մեկը բռնելու) նամակ՝ հրաման: —**brieflich**, ած. 3. — verfolgen ետեւահրաման հանել, (փախստական մը բռնելու) հրաման հանել: —**garn**, չ. որս. (կաքաւի) փակ՝ ցանց: —**muschel**, իգ. Բն. պինա (Pinna): —**nadel**, իգ. գնդասեղ. kleinste —n գնդիկ. դծ. es fehlt keine —n daran բան մըն ալ պակաս չէ: —**reis**, չ. պատուաստ: —**zirkel**, ար. ար. փոփոխարան կարկին:

Stécken, ար. ռտ. — (Spazier-) Stock; 2. — Stange.

stécken, չբ. ի. ռտ. (2. եւ 3. դէմք եղ. ներ. նաեւ stickst, stickt, անց. սհմ. հնց. stack կամ stak, ստրդ. stäcke) Ա. չբ. ի. (տեղ մը...) գտնուիլ, ըլլալ. den Schlüssel — lassen բանալին (դրան...) վրայ թողուլ. 2. յարատեւել՝ կցած ըլլալ, փակչիլ, կառչիլ, կենալ, անկուած՝ փարատել՝ ըլլալ, փարիլ, խոթուիլ. դծ. Das werde ich nicht — lassen ասանկայ չեմ ձգեր, կը հատուցանեմ. 3. (անհանգ դէպք՝ մէկուն մէջ ըլլալ) գտնուիլ, կալ, ըլլալ. bis über die Ohren in Geschäften — գործերու մէջ խեղդուիլ. zwischen Thür u. Angel — անձկութեան՝ տագնապի մէջ ըլլալ. 3. (in der Noth, Patsche) — lassen մեկը թողուլ՝ լքանել. 4. ծածկուած ըլլալ, ծածկուիլ, թաքչիլ, ղօղել. immer zu Hause — տունէն դուրս չելլել. 5. voll — լի ըլլալ, զեղուլ, (լեցուելէն) թափիլ. voller Stolz — հպարտութեամբ ուռիլ, փքանալ. er steckt voller Bosheit չարութեամբ լի է. 6. — bleiben կառչիլ, մնալ, կալ. in der Rede — bleiben խօսքին թելը կորսնցընել. 7. անդ. Բ. es steckt mir in allen Gliedern բոլոր անդամներս կը ցաւին՝ կը խայթեն. ընդ. da steckt's այս է չարադպիրը՝ յանցաւորը: Բ. — նբ. (ներգործական չբ. ի) դնել, անցընել. einen Stiel auf einen Besen — աւելի կոթ անցընել. ein Haus in Brand — տուն մը կրակ ձգել. ins Gefängniß — բանտ դնել՝ արգիլել. ընդ. s—e Nase in et. — քիթը բանի մը մէջ խոթել. an den Spieß — շամփուրի անցընել, շամփրել. in die Tasche — in sich — գրպանը խոթել, առնուլ. 2. թաղել, նետ խոթել. մխել, մտցնել, ցցել, ամփոփել, մխրճել. յօդել. կցել. den Degen in die Scheide — սուրը պատեանը դնել՝ դարձընել. Բ. դծ. 3. in den Sack, unter die Bank — տ. Sack, 2. տ.; 3. et. fest — բան մը... կցել, հաստատել. et. los — բան մը քակել՝ անջատել. 4. դրտ. (մեղ...) ագանել. Բ. e—e Haube — գլխոյ՝ գլխանոց դնել. 5. j—m ein Ziel — մեկուն նպատակ՝ սահման մը ցուցնել՝ որոշել. 6. — stechen, 6. եւ 7. Գ. sich — ճբ. մտնել, խրիլ. sich in Kosten — աւելի ծախք ընել. sich hinter J., et. — մէկուն... ետեւը պահուըտիլ՝ ծածկուիլ, մ'ապաւինիլ: — չ. ռմբ. անչ. — Բաշխն նշանախօսութեանց հետ:

Stécken|bleiben, չ. կալ մնալ. (խօսելու ատեն) շփոթիլ մնալ: —**pferd**, չ. (տղոց) ձի. դծ. սիրական խաղալիք. մեկուն սրտին կպած զբաղմունքը (որուն վրայ միշտ կը խօսի): —**streich**, ար. ծեծ, գան: —**zaum**, ար. ձողացանկ:

Stéckling, ար. 20. պրտ. տնկուած ոստուր:

Steg, ար. 20. (անտառի մէջ նեղ) շաւիղ, արահետ, կածան. Weg und — erkennen ընդ. ամէն ծակ ու ծուռ գիտնալ. 2. (ջրոյ վրայէն անցնելու) գերան, նեղ կամուրջ. 3. նեղ՝ նուրբ իր (նուագարանաց) լարակալ. էշ, իշուկ. Տպգ. գծ. գծագարգ. (ատամնց՝ խոյակաց) մանեակ. (փայտեայ չերա՝ գօտի) խառարնակ:

Stég|bereiter, ար. շաւղապատրաստ. ճամբայ բացող, առաջնորդ: —**lehne**, իգ. (կամրջաց) ճաղ, փակաւատ: —**reif**, ար. — Steigbügel; Բ. դծ. auf dem —e ասպանդ պատրաստ-

Digitized by Google

ուսթեան, յանկարծակի, ակն յաւ-փոյ։ —reifgedicht, չ. յանկարծախօս քերթուած։

Stehlauf, ոչ. գլխիվայրող, գլորող։ —**fragen**, ոչ. սեղ օձիք։ —**leiter**, իգ. երկապցիկ սանդուղ։ —**platz**, ոչ. կայան, կայք։

stehen, Ա. չք. ի. եւ ն. ըք. ժմ. (անց. ըղձ. **stund**, ստոր. **stände**, կամ **stünde**) (հկռն. **sitzen, liegen**) կենալ, կանգուն կալ. ք. ըլլալ, գտնուիլ. 2. ich kann kaum mehr — հազիւ ոտքի վրայ կրնամ կենալ. 3. obenan — վերը՝ ծայրը՝ գլուխն ըլլալ. da steht's ահա հոս է, հոս (այս գրքին մէջ). ըխ. ich weiß nicht, wo mir der Kopf steht խելք ըսելիքս չեմ գիտեր. 4. e—m Verdachte bloß — կասկածի առիթ՝ պատճառ տալ. 5. der Hafer steht gut կամ schön վարսակը լաւ է. so viel steht fest, daß... այս առաջ՝ հաստատուած է, որ... Das steht Ihnen frei ազատ էք ձեզի է, ձեզի թողուած է, ի ձեզ պայմանուան է. gerade — կանգուն՝ ուղիղ կենալ. gut — für J., et. (մէկուն՝ բանի մը) երաշխաւոր ըլլալ, երաշխաւորել. die Thür steht offen դուռը բաց է. still — անշարժ կենալ, անդէն չշարժիլ, չերթալ. meine Uhr steht still ժամացոյցս կեցած է. er kann nicht still — չի կրնար հանդարտ կենալ. ըխ. dabei steht mir der Verstand still ասոր չեմ հասկնար. 6. գրք. ոճ. fest begründet, fest gemauert — հաստատահիմն՝ ամրաչէն ըլլալ. die Pferde — gesattelt ձիերը սանձուած թամբուած կազմուած կը կենան. es steht nun einmal so da եղածն եղած է. ըխ. bei J—m gut (schlecht) angeschrieben — տ. **anschreiben**, 2.; 2. երաշխաւոր՝ վկայ ըլլալ. (als կամ zu) Gevatter — տ. **Gevatter**, 1.; 7. (այս իմ այն վիճակի մէջ ըլլալ). steht es gut (schlecht) mit ihm? գործերը լա՞ւ (գէ՞շ) են. wie steht's (mit Ihrer Gesundheit)? ինչպէս է (Ձեր առողջութիւնն). 8. J—m gut — (մէկուն) յարմարիլ, յարգիլ. wie — Sie sich mit ea.? իրարու հետ ինչպէս էք. wir — uns nicht besonders իրարու հետ աղէկ չենք. ք. er steht sich auf (կամ an) dreitausend Mark երեք հազար մարկ եկամուտ ունի. 9. Նախադրա-թեամբք. an ea. — իրարու դպչիլ՝ կից ըլլալ. das Messer steht ihm an der Kehle դանակը վզին վրայ է. der Dativ steht auf die Frage „wem' տրականը ո՞ւմ՝ ո՞ւմ հարցման կը (համա)-պատասխանէ. auf einer Liste — ցանկի մէջ գտնուիլ՝ ըլլալ. auf J—s Seite — մէկուն կողմ՝ թերին ըլլալ. auf dieses Verbrechen steht der Kopf այս ոճրոյն մահու՝ կենաց պատիժ կայ. es steht bei Ihnen zu kommen oder zu bleiben գալը կամ մնալը Ձեր ձեռքն է՝ Ձեզմէ կախում ունի. für et. — բանի մ՚երաշխաւոր ըլլալ. in e—m Amte — պաշտօնի մը մէջ ըլլալ. պաշտօն մ՚ունենալ. in Beziehung (կամ e—m Verhältnisse) zu J—m — մէկուն հետ յարաբերութիւն՝ աղերս ունենալ. զին. im Felde (in Garnison) — բանակին մէջ (զինուորանոցի մէջ) ըլլալ. Thränen standen ihm in den Augen աչուըներին արտասուօք լեցուած էին. nach et. — = **trachten; über** (**unter**) J—m — մէկէ մը բարձրադոյն՝ վեր (վար) ըլլալ. um J. herum — մէկը շրջապատել՝ բոլորել. er steht mir immer vor Augen միշտ աչացս առջեւ՝ ներկայ է. J—m zur Seite — (մէկուն) օգնել՝ ձեռնտու ըլլալ. 10. J—m — անդէն չշարժելով իրրեւ օրինակ (նկարչին առջեւ) կենալ. 11. նք. ըք. sich müde — ոտքի վրայ կենալէն յոգնիլ. 12. անէրբ.ի հետ. ատանց „zu"ի. — bleiben ոտքի վրայ կենալ. (քալելէն) դադրիլ. bei et. — bleiben բանով մը շատանալ, գոհ ըլլալ. Geld bei J—m — haben մէկուն քով դրուած ստակ ունենալ. e—e Speise — lassen կերակուր մը թողուլ՝ չուտել. den Bart — lassen մօրուք ձգել, չածիլել. J. — lassen մէկն ոտքի վրայ՝ կեցած թողուլ. ք. „zu"ով. es steht zu erwarten daß... կրնայ յուսացուիլ որ... 13. = **still** —; չ.օ. das Blut zum — bringen արիւնը դադրեցնել՝ կեցնել. ք. (հկռն. **fallen, umstürzen**) կանգուն կենալ, ոտքի վրայ ըլլալ. das Haus steht noch nicht lange շատ չէ որ այս տունը շինուած է. so lange die Welt steht քանի որ աշխարհքս աշխարհք է։

—**d**, դրբ. եւ ած. 6. (հկռն. **liegend**) կանգուն, ուղղորդ. auf den Füßen —

ոտքի վրայ՝ յառնկեկլեաց ուղղեալ, ուղղաձիգ. 2. —des (հէ—ն. lebendes) Wasser մօրացեալ՝ լճացեալ՝ կայուն՝ անշարժ ջուր. 3. Հաստատուն, անշարժ, ամուր. allein — կանգնեցեալ, անջատեալ, միայնակաց. 4. անւ...ական, մշտատեւ, անընդհատ. նստողական, անշարժ. Բժշ. —de Bühne Թատրոն՝ չփոխուող թատր. —des Heer կայուն զօրք: — չ. 22բ. անյփ. = Բայցին ...հեր. das — fällt ihm schwer չի կրնար ոտքի վրայ կենալ. zum — bringen ա) ոտքի վրայ կեցընել. բ) դադրեցընել, կեցընել:

Stehenbleiben, չ. 22բ. անյփ. = Stillstand.

stehlen, նբ. չբ. h. եւ փբ. 2դ. գողնալ, (ծածուկ) խարել. փբ. գողանալ, յափշտակել. 2. ի բաց առնել՝ առնուլ, կորզել, խլել. փբ. ըստ. dem lieben Gott die Zeit — փ. abstehlen; ալ. մփ. J—m das Herz — մէկուն սիրտն յափշտակել՝ գրաւել. 3. sich wohin — գաղտ երթալ. er stahl sich aus dem Hause տունէն խոյս տուաւ՝ փախաւ: — չ. 22բ. անյփ. գողութիւն, յափշտակութիւն. (գրքերէ...) բանագողութիւն, բանագողութիւն:

Stehler, ար. 22ա. = Dieb.

Steierland, չ. 7. Steiermark, էգ. 31. աշխ. Շդայերմարք:

steif, ած. 6. կարծր, անկարանալի, պիրկ, ձիգ. — machen պիրկ՝ ձիգ ընել, կարծրացընել. 2. (մարմնոյ, անդամոց.) (հէ—ն. gelenk(ig) —e Finger haben ա) մատուըներըը բըռնացած՝ սառած ըլլալ. բ) բիրտ՝ կոշտ մատ ունենալ. անխփ. —er Hals ուռնացել, ծամռիք. ich bin (կամ fühle mich) ganz — in allen Gliedern ամբողջ յօդուածս պարտասեալ եմ. — werden փայտանալ, խոնջել. 3. —er Kragen սեղ օձիք. die Wäsche ist nicht — genug ճերմակեղէններըը բաւական շօշուած չեն. 4. Հաստատուն, սերտ, պինդ, թանձր. 5. —er Grog աստանիկ՝ բարկ ջրօղի. 6. Հաստատուն, անշարժ. յամառ, պինդ. — und fest ամբարպինդ, Հաստատարեար. — und fest behaupten բացէ ի բաց Հաստատել. 7. թանձր, ծանրաշարժ, դանդաղ, բանագատեալ, բանագրօսիկ. ա-

րուեստակեալ, սերթեւեթեալ. ծեքծեքող. 8. ըստ. —er Bock կամ Peter բիրտ՝ կոշտ մարդ:

Steifleinen, չ. = Steifleinwand; բ. ած. խծուղ կտաւէ. փբ. ըստ. զինուորք պէս կեցող (մարդ). փայտի պէս կանգուն: —leinwand, էգ. ար. ատփ. խծուղ կտաւ: —rock, ար. ուսաուցիչ շքնազգեստ:

Steife, էգ. 25. անյփ. = Steifheit: 2. (կարծրացընելու նիւթ) շոհ (փօշա). ար. (փայտեայ) մոյթ, նեցուկ:

steifen, նբ. եւ sich — փբ. 2ա. ըրտացընել, կարծրացընել. 2. Wäsche — լուացք շոհել. շոհով պնդացընել. ար. e—n Hut... — գլխարկ... մը անձել՝ ատանձել՝ Հանդերձել. 3. ար. նեցուկ՝ մոյթ դնել. 4. փբ. sich auf et. — բանի մը վրայ յամառիլ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = Բայցին ...թեան հեր:

Steifer, ար. 22ա. (գլխարկ) ըղձնող:

Steifheit, էգ. 31. ընդա. յփ. ըըրտութիւն, կարծրութիւն. e—r Sache die — benehmen բան մը կակղել՝ թուլցընել. 2. անփ. (անդամոց...) բրտութիւն. 3. փբ. փ. steif, 7.: թանձրութիւն, դանդաղութիւն. ծանրաշարժութիւն:

Steig, ար. 20. կածան, արահետ:

Steigbügel, ար. ասպանդակ: —eisen, չ. = Steigbügel. —rohr, չ. —röhre, էգ. ջրհան խողովակ:

Steige, էգ. 25. սանդուղք, ելարանք. 2. լեռնուղի. 3. վանդակապակերող (ցանկ...). (թռչնոց) վանդակ. 4. աա. էբծ. Stiege; քսանեակ մը:

steigen, չբ. ʃ. եւ h. 2ծ. ելլել. բ. իջնալ. 2. մագլցել(ով ելլել). J—n auf's Dach — = J—m zu Dach (փ. նոյնը 5.) steigen; aus et. — բանէ մը դուրս ելլել՝ իջնալ. durch das (aus dem) Fenster — պատուհանէն անցնել՝ ելլել. in's Bad — բաղնիք մտնել, ջուր իջնալ. in's (aus dem) Bett — անկողին մտնել (անկողնէն իջնալ). e—n Drachen — lassen օդաթռիչ թռցընել՝ հանել. ՀԲ. Baumwolle steigt բամպակը կը բարձրանայ

կը սողնայ. die Haare — mir zu Berge մազերս կը ցցուին, կը քաշուիմ. das Blut in den Kopf — machen արիւնը գլուխը ժողվել՝ համախմբանել. 3. անիլ, բարձրանալ. das Wasser steigt ջուրը կ'անի. 4. ընդ. երթալ, քալել. wo — Sie hin? ո՞ւր կ'երթաք. 5. (ձիոյ) = sich bäumen. —d, ընդ. եւ ած. 6. ելլող, բարձրացող. աճող, առաւելող. mit —dem Alter հասակին առնելով։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ։

Steiger, ար. 22ա. ելլող, բարձրացող. վերացող. Բ. Լըհանքաւոր, հրահանգչ. 2. գլխաւոր բանահատ։

Steigerer, ար. 22ա. **Steigerin**, իգ. 32. (գինը...) սուղցընող. բարձրացընող։

steigern, նբ. եւ sich — ներ. 3ա. բարձրացընել. վեր հանել, ամբառնալ, աճեցընել, շատցընել. ծանրացընել, սաստկացընել, զօրացընել. ամրացընել. den Miether —, 3. mit der Miethe — (տան) վարձքն աւելցընել. ԼՏ. den Preis e—r Waare — վաճառքի մը սուղցընել՝ թանկացընել. 2. անդրադ՝ աճրդի մէջ աւելի տալ. 3. գր. = kompari(e)ren. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ։

steil, ած. 6. զառիվեր, սեպ, սալեփ. Հ. ուղղորդ։

Steile, իգ. 35. արագութիւն, ուժգնութիւն. արագընթաց ընթացք. 2. զառիվեր, սեպ։

Steilheit, իգ. 31. անյ. = Steile, 1.

Stein, ար. 20. քար. ախտ. (երիկամանց...) քար. ԷԷ. er hat ein Herz von — քարէ սիրտ ունի. Բ. (քարի կտոր) քար, մէտ. խիճ, խճաքար. Գ. (շինուածոց) քար. Դ. (գերեզմանի) վէմ, տապանաքար. wer ruht unter diesem —e? ո՞վ կը հանգչի հոս. Ե. ակն, քար պատուական. Զ. auf — zeichnen վիմագրել. Է. (տանձի) քարացեալ մասն, քարը. (պտղոց) կորիզ. 2. ժայռ, ապառաժ, խարակ, պարեխ. allerlei —e քարակոյտ. Երկն. Հմ. —(·Art) հանք, հանածոյ. zu — werden քարանալ. Բ. ԷԷ. e—n — auf den Herzen haben սիրտը նեղուած՝ ճնշուած ըլլալ. es fällt mir ein — von Herzen մեծ բեռ մ'ազատեցայ. J—m —e in den Weg legen մէկուն առջեւ խոչ եւ խութ դնել. Das ist ein Tropfen Wasser auf e—n heißen — անուտական աղքատութիւն չունեցող բան մըն է. — und Bein schwören քարէ ի քար երդնուլ, երդմամբ հաստատել. diese Uhr geht auf 15 —e(n) այս ժամացոյցն 15 գոհարի վրայ կը քալէ. 3. քար (տապալելոյ, ազիւսախաղու...), վահանակ. (ճատրակի) արձան. տ. Brett, 9.

Steinsabdruck, ար. վիմա(տիպ)դրոշմ։ —ader, ար. քարուտ ապարակ։ —adler, ար. ԿՆ. քարարծիւ (Aquila fulvea)։ —alt, ած. շատ ծեր։ —bank, իգ. քարէ նստարան. Բ. Երկն. քարակոյտ, քարախառն։ —bau, ար. քարաշինութիւն։ —beschreiber, ար. վիմախօս։ —beschreibung, իգ. վիմախօսութիւն, քարաբանութիւն։ —bildung, իգ. քարակազմութիւն. ախտ. քար գոյանալը։ —blattern, իգ. յգ. ախտ. քարծաղիկ (այլանուանուոր սուտ ծաղիկ)։ —block, ար. քարակտոր, խարակ։ —bock, ար. ԿՆ. այծքաղ (Capra Ibex). Բ. աստղ. Այծեղջիւր (աստեղատուն)։ —boden, ար. քարուտ գետին. Բ. սալայատակ գետին։ —bohrer, ար. արհ. քարշաղափ (քանդակագործի)։ —brech, ար. տն. քարբեկ (Saxifraga)։ —brecher, ար. արհ. քարահատ, քարահան։ —bruch, ար. արհ. քարահանք։ —buche, իգ. տն. = Hagebuche. —damm, ար. քարաթումբ։ —druck, ար. արհ. վիմագրութիւն. Բ. (պատկեր) վիմատիպ, վիմադրոշմ։ —druckerei, իգ. արհ. վիմադրոշմ(ատպ)արան։ —erzeugung, իգ. = Steinbildung. —eule, իգ. ԿՆ. բոցփետուր (բու) (Strix flammea)։ —flachs, ար. Հմ. անկէզ քար։ —forelle, իգ. ԿՆ. փառ. կարմրախայտ (Salmo fario)։ —förmig, ած. քարանկերպ։ —fuchs, ար. ԿՆ. քարաղուէս, կապոյտ աղուէս (Canis isatis)։ —gerinne, չ. արհ. = Steinrinne. —geschirr, չ. արհ. աւազաքարէ՝ խեցեղէն անօթք։ —grund, ար. քարուտ (գետին)։ —hacken, ար. ԼՏ. (քարահատութեան) քարճանկ։ —händler, ար. ԼՏ. ակ-

քը մէջտեղ մնացածը) միջնադեզ. (խաղի գրուած սաշտ) նշան, հանդանակ. einen — Kegel առել մը կը նետխաղ. բ. փր. (բառի մը) արմատ. դ. չփն. տալարք, պաշտօնակալք (բանակի)։

Stámm‖aloe, իգ. տն. ծառահալուէ (Aloë arborescens)։ **—baum**, ար. ծիւղագրութիւն, տոհմացոյց ծառ։ **—buch**, չ. = Geschlechtsregister. **—buchstabe**, ար. արմատական գիր։ **—eltern**, յգ. նախածնողք։ **—folge**, իգ. տոհմագիրք, տոհմութիւնք, ծննդաբանութիւն։ **—holz**, չ. տն. բարձրաբերուն ծառ։ **—kapital**, չ. վճ. դրամագլուխ։ **—land**, չ. = Mutterland, բ.։ **—linie**, իգ. կարգ ծննդոց, սերունդ, ազգատոհմ. բ. (ցեղի մը) գլխաւոր գիծ։ **—mutter**, իգ. (ցեղի մը) նախամայր. նախ— (եւ **—mütterchen**, չ.) հան, մամ։ **—register**, չ. = Geschlechtsregister. **—reis**, չ. տն. շառաւիղ, (արմատէ ընձիւղած) ոստեղն։ **—rolle**, իգ. արձանագիր՝ ցանկ անուանց, անուանագիր։ **—sitz**, ար. նախնեաց նիստ՝ կայանք. (ազգի մը) սկզբնական կայանք՝ հայրենիք։ **—sprache**, իգ. մայր լեզու, նախնական լեզու։ **—silbe**, իգ. քր. արմատական վանկ։ **—vater**, ար. (ազգի...) նահապետ։ **—vermögen**, չ. ինչք, արծաթ։ **—verwandt**, ած. ազգակից։ **—wort**, չ. քր. արմատական բառ)։

stámmeln, չբ. h. եւ նբ. ձա. կակազել, թոթովել, թերաբանել։ — չ. 22բ. անյգ. կակազում, թերաբանութիւն։

stámmen, չբ. s. ձա. սերիլ, կարգել գալ. (ցեղէ մը) իջնալ. 2. բ. մփ. յառաջ գալ, ծագիլ, բղխել. քր. dies Wort stammt aus dem Griechischen այս բառս ծագումն յունարէն է։ — չ. 22բ. անյգ. սերում, ծագում։

stä'mmig, ած. e. անդամ. բնական, բարձրահասակ. 2. փխ. հզօր(եղ), պնդակազմ, բուռն, հաստատակամ. ամուր. թանձր (զանգուած)։

Stä'mmigkeit, իգ. 31. անյգ. տ. stämmig, 2.; ամրութիւն, հաստատապնդութիւն։

Stámmler, ար. 22ա. **—in**, իգ. 32. թոթով, կակազող, թլուատ։

Stámpf‖bau, ար. = Pisé-Bau. **—erde**, իգ. (անթուրծ) աղիւս։ **—hammer**, ար. տոփան։

Stámpfe, իգ. 36. ար—. տոփան. (երկգլխի թակ) գրգնակ. (անկանոնի) սանդղխառն, սանդկոթ, (տափելու... մուրճ) կաճ, ուռն. (տալքար փարսելու տոփան) տալահար, ցցահար. 2. կարճատ բանձակ։

stámpfen, նբ. եւ չբ. h. ձա. եւ նգ. (mit dem Fuße auf die Erde —, mit dem Fuße —) տոփել, արոփել. (ձիոյ) ոտքը հատանել. բ. s. գանդաղ՝ յամր քալել՝ գնալ՝ յառաջանալ. ք. et. —, auf den Tisch — բան մը սեղանին վրայ (փարսելու համար) զարնել. դ. ն—չ. (երկայնութեամբ) տատանիլ. 2. die Erde fest — հողը (տոփանաւ) տոփել. klein — մանրել, լեռուլ, փշրել (յանկանի...). die Trauben — հնձան հարկանել, կոխել, ճմլել. բ. ար—. (կնիք. պատուիեր) դրոշմել. glatt — ողորկել, հարթել. Löffel— (գգալ) անագապատել, անագապօծ կապարով պատել։ — չ. 22բ. անյգ. տոփիւն, արոփիւն. յամր ընթացք. (նաւու) տատանում. լեռում, ճմլում։

Stámpfer, ար. 22ա. **—in**, իգ. 32. տոփող. տափրահատ ձի. բ. մանրող, լեռող. 2. ար—. (տոփելու գործի) = Stampfe, 1.; 3. ն—չ. (երկայնութեան) տատանող նաւ։

Stand, ար. 13. վիճակ, պայման, հանգամանք. in gutem —e sein բարւ վիճակի մէջ ըլլալ. — der Gestirne աստեղաց դիր(ք). բ. im —e sein ի վիճակի՝ կարող՝ ատակ ըլլալ. 2. վիճակ, աստիճան (քաղաքացւոյ). der dritte — ռամիկ. բ. (իրաց գործոյ) հանգամանք, վիճակ. որպիսութիւն, ինութիւն, որակութիւն. (պարագայից հանգիտութիւն) դէպք, արամադրութիւն. բարձ, աստիճան (առաջութեան). գործ, արուեստ՝ դաս, կարգ. er ist s—s —es Advokat արուեստիւ փաստաբան է. 3. կացութիւն, կայ, կենալը. der Tisch hat keinen festen — սեղանը հանգարտ չի կենար՝ կը շարժի. 4. festen — fassen զետեղիլ, ամրանալ, հաստատուիլ. — halten հաստատուն կալ՝ մնալ, անդրի շնալ, չփախչիլ.

Digitized by Google

(ձիոյ մ՚ախոռի մէջ) տեղ. (մէկուն առժամապար կեցած) տեղ, կայան(ք). օր. դադարք թռչնոց... էջ. — des Geldes ոսկւոյ... ընթացք. 5. im —e sein լաւ յօրինեալ՝ յարդարեալ ըլլալ, արժէք՝ զօրութիւն՝ յարդ ունենալ. et. in — setzen բան մը լաւ վիճակի մէջ դնել. et. wieder in — setzen բան մը նորոգել, (վերստին) յարդարել. mit et. zu —e kommen բան մը լմնցընել՝ աւարտել. nicht zu —e kommen չկատարուիլ, խրիլ, մնալ. 6. ամբողջութիւն, խումբ. er hat e—n bedeutenden Fasanen— իւր անտառւոյ մէջ շատ փասիան կայ. Բ. (Ֆրանսերէն եզակ. յգ. անփոփ.) vier — Betten չորս ամբողջ անկողին։

Ständ|baum, ար. (ապաստանի) անջրպետային փայտ։ —bild, չ. արձան։ —bildkunst, էգ. արձանագործութիւն, անդրիագործութիւն։ —geld, չ. = Budengeld. —linie, էգ. խարսխագիծ (հաստատութեան)։ —ort, ար. կայք, կայան։ —punkt, ար. տեսութեան կէտ, տեսակէտ. auf einen — bringen միեւնոյն գծի վրայ կարգել՝ տեղել. փխ. = Gesichtspunkt; Բ. կէտ (ուր բան մը կը կենայ). Ը. մք. վիճակ, պայման, դիրք։ —quartier, չ. զին. զինուորանոց, զօրանիստ։ —recht, չ. հակիրճ՝ համառօտ դատաստան. զին. զինուորական դատաստան։ —rede, էգ. երկայն բանախօսութիւն, հրապարակախօսութիւն։ —redner, ար. երկայնաբան, ճառախօս։ —uhr, էգ. ճօճանակաւոր ժամահար (ժամացոյց)։ —wind, ար. տեւական հաստատուն հով։

Standárte, էգ. 25. դրօշ, նշան. 2. որս. (աղուէսու, գայլու) ագի։

Standárten|junker, ար. զին. դրօշակիր։ —stange, էգ. դրօշարուն։

Stä'ndchen, չ. 22Բ. ցայգերգ. (մէկուն տան առջեւը) ցայգանուագ. գիշերուան երաժշտութիւն. (Morgen.)— այգանուագ։

Stä'nder, ար. 22ա. որս. կանգուն հեծան, ցից, մոյթ. նրփ. ներքնախարիսխ, (արձանի...) պատուանդան, ոտք. (հողմաղացքի...) առանցք. նոյն. — յգ. մոյթք, նեցուկք։

Ständes|adel, ար. տոհմային ազնուականութիւն։ —beamter, ար. քաղաքական պաշտօնատէր։ —gebühr, էգ. = Standesrücksichten. —gemäß, չ. = standesmäßig. —genosse, ար. վիճակակից, հաւասար։ —herrschaft, էգ. տանուտէրութիւն։ —mäßig, ած. աստիճանին՝ վիճակին համեմատ։ —rücksichten, էգ. յգ. ակնածութիւն՝ մեծարանք աստիճանի։

ständhaft, ած. 6. հաստատուն, անշարժ, անյողդողդ, անփոփոխ, յարատեւ, տեւական, անսասան։

Ständhaftigkeit, էգ. 21. անյգ. հաստատութիւն, անյողդողդութիւն, յարատեւութիւն։

stä'ndig, ած. 6. = beständig, 1. եւ 2.; —es Amt մնայուն պաշտօն. —es Einkommen հաստատուն մուտք։

stä'ndisch, ած. 6. = landständisch.

Stánge, էգ. 25. ձող, ամ. կանճոխ. Բ. փխ. ընդ. lange — (երկայն) ձող, նրբաւարս, երկայնահասակ. Գ. որս. (եղջերուի եղջերաց) բուն. 2. մետաղեայ ծառ. Բ. գաւազան, ձող, (դրօշի...) բուն, կոթ, ցից, մոյթ. ձողանշան. (անկոց) նեցուկ քարակն, խեչ(ակ), խաչար. Գ. ն—ի. անուորդի թուր՝ պերան. Դ. փխ. bei der — bleiben նիւթէն չշեղիլ՝ չխոտորիլ. յարատեւել, տեւել բաւել. 3—m die — halten մէկը պաշտպանել. 3. (Ռնչ եւ իջէ ձողաձեւ մարմին). —Siegellack կնքամոմի ձող. 4. որս. ձոյլ (երկաթի՝ արծաթի...). (հրացանի) կարթ. 5. —n, յգ. — der Schere, der Brille մկրատի ակնոցի բազուկ՝ թեւք. 6. —n, յգ. սանձի թեւ, ծիմ. Ը. մք. = Kandare; 7. գլանաձեւ մեծ բաժակ. 8. նաւ. = Stenge.

Stángen|besen, ար. երկայնակոթ աւել։ —bürste, էգ. փետրաւել։ —eisen, չ. որս. = Stabeisen; Բ. որս. ծուղակ։ —erbsen, էգ. յգ. խեշակեալ խաշարեալ մաշք։ —feder, էգ. որս. (հրացանի) կարթի զսպանակ։ —förmig, ած. ձողաձեւ։ —gebiß, չ. = Kandare. —gitter, չ. բազրամքանդք, քանոնք։ —holz, չ. ձողք. Բ. անտառ. մետաղեայ ծառանիկներ։ —laterne, էգ. ձողաւոր լապտեր։ —leiter, էգ. որս. շարժական

Digitized by Google

ստանդուղք։ —reiter, ար. չէն. վերջապահ հեծեալ։ —spargel, ար. ստեղնաւոր ծնեբեկ։ —tabak, ար. չէ. — Rolltabak. —werk, չ. ձողք. ձողք, ձողափակոցման (նաեւ բէլ.)։ —zahn, ար. երկ. ձողատանի։

Stánislaus, յտ. ան. ար. անփի. Ստանիսլաւ(ոս)։

stank, 1. եւ 3. դէմք. եղ. անց. սահմ. stinken։

Stank, ար. 13. — Gestank.

Stä'nker, ար. 23ա. —in, իգ. 33. գարշահոտ (մարդ). Բ. ընդ. հոտած պանիր. Գ. չարահոտ ծխախոտ. 2. փխ. կռուարար, կագազարթիչ. Բ. խռովարկու, հետաքրքրիկ։

Stänkerei, իգ. 31. գարշահոտութիւն, չարահոտութիւն. 2. փխ. ընդ. կռուարարութիւն. Բ. հետաքրքրութիւն։

stä'nkerig, ած. 6. գարշահոտ, չարահոտ, հոտած։

stä'nkern, չէ. ի. եւ նբ. 3ա. հոտիլ, ժանտահոտիլ. 2. փխ. ընդ. կռուի՝ երկպառակութիւն յարուցանել. Բ. յուզել, խուզել, որոնել, հետաքրքրութիւն ընել։ — չ. 33Բ. անյղ. = քոյթն նշանախօսութեանց հետ։

Stanniól, չ. 20. անյղ. կաւեալ անագ. անագազօծ. (անագաւ օծուած) անագազօծում։

Stánze, իգ. 35. տղչ. տուն (երգոց). 2. ար-. (գրաւչի վերայ) ափսեք, պատկեր. մայր, (նշանագրաց) կաղապար։

stánzen, նբ. 3է. դրոշմել, տպաւորել, (թիթեղ...) արժանել. թարծել, թարիծ՝ ծակ բանալ։ — չ. 33Բ. անյղ. —ung, իգ. 31. դրոշմ, արժանում։

Stápel, ար. 23ա. ար-. լաստակ, կաղմած, լաստակերտ. մոն. նաւ. նաւալաստակ. ը. մփ. նաւարան, նաւաշինարան. ein Schiff vom — (laufen) lassen նաւ մը ծով ձգել՝ իջեցընել. 2. չէ. (վաճառաց) մթերանոց. 3. կոյտ, դէզ, շեղջ, կարկառ։

Stápel|gut, չ. չէ. մթերք. մթերանոցի վաճառք։ —holz, չ. չէ. նաւարանի փայտ։ —lauf, ար. նաւ. ծով իջեցընելը։

stápeln, նբ. 3ա. = aufstapeln. — չէ. ի. ընդ. բարձրաքայլ՝ բարձրագոյն քալել։ — չ. 33Բ. անյղ. = Aufstapeln, չ. 2. բարձրացեալ քայլ՝ գնացք։

Stápfe, իգ. 35. հետք, ոտնահետ, ոտնատեղի։

Stär, ար. 20. կամ 33. խոյ (= Schafbock)։

starb, 1. եւ 3. դէմք. եղ. անց. սահմ. sterben։

stark, ած. 6. բաղդ. stä'rker, գեր. stä'rkst; զօրաւոր, ուժեղ, կորովի. բուռն, պնդակազմ. ստուարի. Բ. հզօր, յաղթ(ող). Ճոխ, մեծազօր. Գ. անտաշի, ամուր. անյողդողդ, անսասան. Դ. իբրեւ ած. եւ մ. ստուարի, ուժգին. er hat die Sache — übertrieben իրը շատ մեծցուց, չափազանցութեամբ պատմեց. քր. —e Abwandlung զօրաւոր հոլովում. Ե. Բոսոր հետ... չափ, շատ... թուով. ստուար, թանձր. չ. 6. das 8000 Mann —e Heer ութհազար հոգւոյ (չափ ստուար) բանակ. die Breite ist einen Zoll — լայնութիւնը մէկ ձող(ի չափ) է. Զ. ողելից, բարկ. ստուարի (ըմպելի). որս. —er Hirsch մեծ եղջերու. Է. առնչ. փ. Einigkeit; չէն. —es Bataillon ստուար գունդ. —er Esser որկորեայ. —es Gedächtniß սուր յիշողութիւն. die Stimme, der Ton wird stärker ձայնը կը բարձրանայ. —es Tuch հաստ կտաւ. es geht ein —er Wind ստուարի՝ զօրաւոր հով կը փչէ՝ շնչէ. 8. յղի, անձնեայ, մարմնեղ։

stärk|beleibt, ած. յղի. դէր (տ. stark, 8.)։ —besetzt, ած. լի, լեցուն. թաթաղուն (երաժշտախմբի... մը համար) բազմամթիւ։ —knochig, ած. ոսկրուտ. յաղթանդամ։ —rückig, ած. թիկնեղ։

Stärke, նաեւ Stä'rke, իգ. 35. երինջ։

Stä'rke, իգ. 35. Ա. զօրութիւն. կորովութիւն, կարողութիւն (մտաց). ստուարութիւն, ուժգնութիւն (ձայնի, գինւոյ...). ամրութիւն, պնդութիւն. մարմնեղութիւն, գիրութիւն։ Բ. — նաշէհ. օսլայ. մոն. (կտաւեղէն օծելու) շոհ (ֆօլա)։

stä'rke|haltig, ած. օսլայախառն։

Digitized by Google

—händler, ար. ՚ն. օսլայավաճառ։ —mehl, չ. = Satzmehl.

Stä'rken, ներ. եւ sich — փբ. 3ա. — kräftigen, 1. եւ 2.; 2. den Muth — քաջալերել, խրախուսել. (կերակրով) զօրացընել, հաստատել, ամրացնել. wieder — վերանորոգել, զօրացընել. 3. Wäsche — շօհել. die Zeuge — նիւթերն օսլայել։ — չ. 2բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

Stä'rker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. շօհող (փօշը ընող)։

starr, ած. 6. քարացեալ (նայուածք). — werden սառչիլ, քարանալ, յառնուլ (աչաց). 2. (հնացեալ. gelenkig) պինդ, խիստ անշարժ. vor Kälte — ցրտէն թմրած՝ ընդարմացեալ, սառած. — werden ընդարմանալ, սառչիլ. բ. փխ. — vor Erstaunen sein զարմանքէն ապշիլ՝ պաղիլ մնալ. 3. անկորանալի, կիրտ, կարծր. անմատոյց, անհամբոյր. յամառ, աննուաճելի։

Stárrauge, չ. սեւեռեալ աչք։ —blind, ած. բոլորովին կոյր։ —kopf, ար. յամառ, վէս, պինդգլուխ, —köpfig, ած. յամառ(ող), վէս։ հեստ։ —sinn, ար. յամառութիւն։ —sinnig, ած. = starrköpfig. —sucht, իգ. ախտ. անզգայութիւն։

stárren, չբ. h. 3ա. Ա. (auf (կամ nach) et.) — աչքերը բանի մը վրայ սեւեռել՝ քարացնել, յառնուլ։ Բ. — = erstarren; die Finger — mir vor Kälte ցրտութենէ մատուըներս կը սառին. 2. von et. — sein բանով մը լցուած՝ ծածկեալ ըլլալ. ſ—e Hände — von Schmutz ձեռուըներն աղտեղի՝ աղտոտ են։ — չ. 2բ. անյ. սեւեռած նայուածք. տ. Erstarren, չ.։

Stárrheit, իգ. 31. անյ. (աչաց) սեւեռութիւն, յառում. պնդութիւն, կարծրութիւն. անշարժութիւն, թմրութիւն. սաստկութիւն, յամառութիւն։

Stáſis, իգ. (եղ. անփխ. յգ. Stáſen) ախտ. (հիւթոց) դադարում, խցում։

ſtät, ած. 6. հաստատուն, ամրու, ամուր։

ſtatáriſch, ած. 6. —e Lektüre մեկնողական ընթերցուած (հնացեալ. kurſoriſch)։

Státer, ար. 20. դրմ. ստատեր, չորեքդրամեան (յունական ոսկեդրամ)։

ſtä'tig, ած. 6. միաշար, միայար (նաեւ ասա.). անընդհատ, հանապազորդ, տեւական, մշտատեւ։

Stä'tigkeit, իգ. 31. մշտատեւութիւն, տեւականութիւն։

Státik, իգ. 31. մխ. կշռաբանութիւն։

Statión, իգ. 31. կայան, (շոգեկառաց...) կայարան. օթեւան, հանգրուան) (թղթատարութեան). դադար, մթերանոց. 2. (ճանապարհ խաչի) հանգիստ. 3. freie — haben ուտելիք եւ բնակութիւն ունենալ։

ſtationä'r, ած. 6. կայուն, տեւական։

ſtatiö's, ած. փառաւոր, ճոխապայծառ, շքեղ։

ſtátiſch, ած. 6. բնք. կշռական, կայական։

ſtä'tiſch, ած. 6. հեստ, խեռ։

Statíſt, ար. 33ա. —in, իգ. 32. բտ. (անխօս) երեւակ։

Statíſtik, իգ. 31. վիճակագրութիւն։

Statíſtiker, ար. 22ա. վիճակագիր։

ſtatíſtiſch, ած. 6. վիճակագրական։

Statív, չ. 20. մոյթ, նեցուկ. չին. = Raketengeſtell.

ſtä'ts, մ. = ſtets.

ſtä'tiſch, ած. 6. = ſtätiſch.

Statt, իգ. 31. անյ. Ա. հնջր. բյտ. = Stätte; 2. գէյ. (հասարակացին, շարժման... իմաստով.) da hat das Schweigen beſſere — այն ատեն լռելն աւելի լաւ է. die Bitte — finden laſſen, der Bitte — geben աղաչանքըն ընդունիլ. gebt nie dem tollen Wahne — մի տայք տեղի անմտութեանց... բ. — finden, — haben, տ. ſtattfinden, h. տեղի ունենալ. ըլլալ, կատարուիլ. 3. տ. մանր երով. ſtatt, իբրեւ նխ. առջ.ի եւ շղ.ի հետ = anſtatt; չ. 6. — deſſen փոխանակ անոր, անոր տեղ։ Բ. — փոյն յգ. տր. von —en geben յառաջանալ, երթալ. յաջողիլ, երջանկանալ. բ. zu —en kommen մէկուն մեծ շահ՝ օգուտ բերել. պատեհ գալ։

ſtátt|finden, —haben, չբ. h. տ. Statt, Ա. 2. —halter, ար. տեղա-

պաշ, ախոռակալ. (նաշանդի) կառավար, կուսակալ, մարզպան. փոխարքայ: —halterei, էգ. կառավարութիւն (պաշտօն եւ տեղ), կուսակալութիւն:

Stätte, էգ. 33. տեղի, վայր, դադար, բնակութիւն. die heiligen —n Պաղեստին, սուրբ տեղիք:

stätthaft, ած. 6. որ կրնայ տեղի ունենալ. ներելի, թոյլ տալու. ընդունելի, վաւեր:

stättlich, ած. 6. վայելուչ, պերճ, մեծապայծառ. մեծակառոյց. պատկառելի, վեհ. մեծաշանդէս, շքեղ. կարեւոր:

Stättlichkeit, էգ. 31. վայելչութիւն. պերճութիւն, շքեղութիւն. վեհութիւն. կարեւորութիւն:

Statue, էգ. 35. արձան, անդրի.

Statuette, էգ. 35. արձանիկ, մանր արձան:

statui(e)ren, նբ. 3ա. = feststellen; 2. զինչանիլ, թոյլ տալ. բ. օրամադրել, կարգադրել. ընել տալ (օ. Exempel):

Statur, էգ. 31. դէմք, կերպարանք. հասակ:

Status, ար. անփփ. կամ լր. հաւլինալ. մի. վիճակ, համադամանք. 2. der status quo առջի վիճակ, վիճակ՝ յորում էր հիմայ կը գտնուի:

Statut, չ. 24ա. սահմանադրութիւն, կանոն(ադրութիւն):

statuarisch, ած. 6. սահմանադրական:

statutenmäßig, ած. = statuarisch; —widrig, ած. հակառակ օրինաց:

Stau, ար. անփփ. ծայն էգծ. ն—ի. das Wasser ist im — ծովը հարթհաւասար է:

Staub, ար. 20. անյփ. փոշի, հող. մի. 3—m — in die Augen streuen աչքը լացընել՝ պատրել. բ. մի. փոշի, աղբեւք, աճիւն (ի նշան դժնութեան...). փ. աճիւն (մարմնոյ). wieder zu — werden ի հող դառնալ. 2. ոփ. (ծաղկանց...) փոշի. et. zu — machen =) բանը մը փոշի դարձընել. բ) ճնփ. մասունքն անմխել. բ. մի. ընդ. sich aus dem —e machen գաղտ փախչիլ, կծիկը դնել:

staubähnlich, ած. —artig, ած. փոշենման. դդ. նուրբ, անշօշափելի: —besen, ար. փետուր աւել: —beutel, ար. ոփ. (ծաղկի) փոշւոյ ամանն, փոշեկալ: —blüthe, էգ. ոփ. փոշւոյ ծաղիկ: —brille, էգ. (ձիոյ) աչքապաշար: —bürste, էգ. խոզանակ: —fege, էգ. ար. հողմաղ. խարզան: —flechte, էգ. ոփ. փոշւոյ (Pulveraria): —geboren, ած. բռ. եւ —geborene(r), ար. հողածին: —gefäß, չ. ոփ. որձայք, փոշւոյ անօթ: —haut, էգ. ոփ. փոշեթաղանթ: —hemd, չ. (հողը կասաւէ շապիկ) սուկան: —kalk, ար. ար. փոշեկիր: —kittel, ար. = Staubmantel. —mantel, ար. (հողը կասաւէ բանկոնակ) սուկան: —mehl, չ. ար. ալիւր նաշէ: —regen, ար. նուրբ անձրեւ, ամ. թաթաւ: —same, ար. ոփ. փոշեսերմ, սերմնականն փոշի: —schwamm, ար. ոփ. (= Bovist) փոշեսունկ, գայլասունկ: —sieb, չ. ար. (ունդի մաղեղի...) մաղ: —weg, ար. ոփ. = Griffel, 6.

Stäubchen, չ. 22բ. (ն—ղ. Staub) փոշիկ, մանր դոյզն փոշի (նմանե փի.):

stauben, —. էրծ. stäuben, չբ. ն. եւ ն. 3ա. անդ. բ. es staubt կամ staubt փոշի կայ. 2. փոշեթաթխել. փոշին մաքրել. 3. փոշւոյ պէս թռչիլ: —նբ. փոշին stäuben; Sem, Pulver auf et. — բանի մը վրայ աւազ՝ փոշի ցանել. 2. aus ea. — կամ stieben ցրուել, վարել, ցիրուցան ընել. 3. = abstäuben.

Stäuber, ար. 22ա. = Abstäuber, 1. եւ 2.

staubig, ած. 6. փոշոտ, փոշեկից, փոշեպատ. es ist — փոշի կայ, փոշոտ է:

Staubigkeit, էգ. 31. անյփ. փոշոտութիւն, փոշեկից ըլլալը:

Stäubling, ար. 20. ոփ. փոշեսունկ (Lycoperdon bovista = Bovist):

Stauche, էգ. 35. էգվ. — Hanf... կանեփի արցակ, սաւկ, կապոց:

stauchen, նբ. 3ա. ընդհարկանել. գարնել. sich den Arm (ver-)— (ինքնակամ) թեւը վիրաւորել՝ ճզմել. 2. ար. էգվ. den Hanf... — կանեփը... արցակել, սակել, կապոցել. ..

Digitized by Google

Miete — գուրգուրել (բեւեռի ծայրն ոտքերով թիել). 3. = stoben; 4. դիզել, կուտել: — չ. ձզբ. անյփ. = բոլորին նշանակութեանց հետ:

Stä'ndchen, չ. ձզբ. փք. (Նաղ. Standerl) թփիկ, մանր թուփ:

Stände, իգ. 85. փք. թուփ:

stauden, չբ. h. եւ s. եւ sich — ներգ. դբ. թփանալ, (կաղամբի, հաղարի...) գնդանալ: —artig, ած. փք. թփազգի: —förmig, ած. թփաձեւ: —hopfen, ար. վայրի հմուլ, գայլուկ (Humulus lupulus):

staudig, ած. 6. փք. = staudenartig.

stau|en, նբ. 3ա. եւ չբ. վաճառքները՝ բեռը զետեղել. նաւ. ein Schiff — նաւու մը բեռը կարգաւորել՝ զետեղել. 2. ար֊. das Wasser — ջուրը պղպջակել՝ եռացընել. նաւեւ չբ. եւ ներգ. das Wasser staut (sich) ջուրը կը բարձրանայ՝ կ'եռայ: — չ. ձզբ. անյփ. —ung, իգ. 31. զետեղում. ջրոյ բարձրացում:

Stäuer, ար. 3ա. նաւ. զետեղող:

staunen, չբ. h. 3ա. զարմանալ, հիանալ, ապշիլ: — չ. ձզբ. անյփ. = Erstaunen, չ.:

staunens|wert, —würdig, ած. 6. = erstaunlich.

Stäupbesen, ար. 3ա. խարազան, ձաղկ:

Stäupe, Stä'upe, իգ. 85. Ա. ձաղկանք. 3. zur — (կամ —n) schlagen = stäupen; 2. բ. մփ. պատուհաս, պատահար: Բ. — հաժամաճարակ՝ ժանտատենդ հիւանդութիւն, ժանտտ. բ. մփ. մերձաւորութիւն (ազգա):

stä'up|en, նբ. 3ա. ձաղկել, խարազանել (հին. եւս): — չ. ձզբ. անյփ. —ung, իգ. 31. ձաղկում, ձաղկանք:

Stearin, ար. (չ.) 20. անյփ. քմ. ճրագաճարպ:

Stearin|fabrik, իգ. ար֊. ճրագաճարպարան: —säure, իգ. քմ. ճրագաճարպաթթու:

Stech|apfel, ար. փք. փշախնձորի (Datura). Բ. փշախնձոր (պտուղ): —bahn, իգ. կռուանոց, կռուարան. Բ. հրպ. կամար (ամձեւ յորձանուած): —baum, ար. փք. = Stechpalme. —becken, չ. (անկողին պառկած հիւանդաց) կճիճ, միզաման, ամ. չանքիա: —bolzen, ար. ար֊. ոլորա-ւոր չուան (նաւեւ նոյն.): —eiche, իգ. փք. = Stechpalme. —eisen, չ. ար֊. հերիւն, մախաթ: —gabel, իգ. ար֊. (ձկնորսաց) երկժանի: —ginster, ար. փք. փշամորճի (Ulex): —heber, ար. գինեհան: —kissen, չ. բարձիկ (ասեղի...): —mücke, իգ. կն. մժեղ, մժղուկ (Culex annulatus); Բ. ամերիկեան մժեխ՝ մուն: —palme, իգ. փք. փշարմաւ, չիչխան (Ilex aquifolium): —platz, ար. = Stechbahn. —scheibe, իգ. նպատակ, թիրախ: —stahl, ար. ար֊. գուլր: —vieh, չ. = Schlachtvieh.

stechen, նբ. չբ. h. եւ ներգ. 3դ. ծակել, խայթել, խայթոցել, խոցոտել. 2. J. todt կամ zu Tode — մէկը սրով սպաննել, սրահար ընել. Löcher in et. — բանի մը ծակծըկել, ծակոտել. 3. նիզակամարտել. J. vom Pferde —, auf dem Sattel — մէկը նիզակով ձիէնէկց ընել, ձիէն թամբէն վար նետել. 4. ein Thier —, մոհ. ein Kalb անասուն, մոհ. որթ սպաննել՝ զենուլ. ein Schwein խոզ մորթել. 5. մարմնոյ ցաւոց. es sticht mir (mich) in der Milz փայծաղնացաւ ունիմ. grell in die Augen — աչքը խայթել՝ խոցել. Բ. die Sonne sticht արեւը կը կիզու՝ կ'այրէ. Գ. խայթել, կծել, (հեգնութեամբ...) կակծեցնել. Դ. զայրացնել, դժկամակել. Ե. դրդոել, յուզել, շարժել. 6. ընդ. J—m e—e Maulschelle կամ Eine — մէկը կափել, մէկուն բանկի զարնել. 7. J—m et. — կամ stecken մէկուն ծածուկ անհարկել՝ խմցնել. 8. Wein aus dem Fasse — տակառէն (գինեհանով) գինի հանել. 9. in's Rothe ... — կարմրախառն ընել, կարմրի ... զարնել. 10. խղ. der König sticht den Buben թագաւորը զինուորին կը կտրէ. e—n Kegel — կոն մ'առ֊ջեւ էն զարնել. 11. (ձիու) ընդոստ ընթանալ. 12. որս. պեղել, բրել (գետին), պատեղել. Բ. auf ea. — արշաւ թաչնոց ճեճկուիլ. 13. (ձուկ...) երկժանել, երկժանաւ զարնել. 14. չբ. գ. Staar, Բ.; 15. ար֊. եղ. Rasen — թանձրակը քակել՝ փորելով հանել. in Kupfer պղնձի վրայ... փորագրել՝ քանդակել. ասղ. das (Riesch-)Blatt — ա-

Digitized by Google

ունի թեւերը ամենքի ապաստանելէն անցընել. 16. նաւ. in See — ի խարս խաղալ: — ը. ...ֆ. անյփ. — ծայրն նշանակութեանց հետ:

Stécher, ար. ...ա. խոցող. նիզակամիցող. ֆ. — Kupferstecher; 2. փորագրանակ, շարժադրել. ֆ. (կարգ շափելու գործի) կաղերշանք. ե. (մէկ աչքով) ակնոց. զ. ար. լայն ասուեր (— Stecheisen):

Stéckbecken, ը. — Stechbecken. —brief, ար. (մէկը բռնելու) նամակ՝ հրաման: —brieflich, ած. 3. — verfolgen երկանհրաման հանել, (փախստականն մը բռնելու) հրաման հանել: —garn, ը. որ. (կարբուծի) ձկան ցանց: —muschel, իգ. ֆ. պինա (Pinna): —nadel, իգ. գնդասեղ. kleinste —n գնդիկ. ժխ. es fehlt keine —n daran բան մըն ալ պակաս չէ: —reis, ը. ատղուրի: —zirkel, ար. որ. փոխախապրուն կարկին:

Stécken, ար. ...ա. — (Spazier-) Stock; 2. — Stange.

stécken, չֆ. ի. ...ա. (...) Ա. չֆ. ի. (ամեր մը...) գամուիլ, բնալ. den Schlüssel — lassen բանալին (դրան...) վրայ թողուլ. 2. յարեալ՝ կցած բնալ, փակչիլ, կախուիլ, կցել, անկուած՝ ամրուեալ բնալ, ամրոիլ, խաթուիլ. ժխ. Das werde ich nicht — lassen ասիկայ չեմ կրնար, կը հատուցանեմ. 3. (...) գամուիլ, կալ, բնալ. bis über die Ohren in Geschäften — գործերու մէջ խրղուիլ. zwischen Thür u. Angel — անձկութեան տագնապի մէջ բնալ. 3. (in der Noth, Patsche) — lassen մէկը թողուլ՝ լքանել. 4. ծածկուած բնալ, ծածկուիլ, թաքչիլ, ցօղել. immer zu Hause — տունէն դուրս չելլել. 5. voll — լի բնալ, զեղուլ, (լեցուելէն) թափիլ. voller Stolz — հպարտութեամբ ուռիլ, փքանալ. er steckt voller Bosheit չարութեամբ լի է. 6. — bleiben կանգիլ, մնալ, կալ. in der Rede — bleiben խօսքին թելը կորսնցընել. 7. անդ. ֆ. es steckt mir in allen Gliedern բոլոր անդամներս կը ցաւին՝ կը խայթեն. ըստ. da steckt's այս է չարագոյնը՝ յանդգոյնը: ֆ. — նշ. (անցողական չֆ. ի) դնել, անցընել. einen Stil auf einen Besen — աւելի կոթ անցընել. ein Haus in Brand — տուն մը կրակի ձգել. in's Gefängniß — բանտ դնել՝ արգելանել. ըստ. ſ—e Nase in et. — քիթը բանի մը մէջ խոթել. an den Spieß — շամփուրի անցընել, շամփրել. in die Tasche կամ zu sich — գրպանը խոթել, առնուլ. 2. թաղել, ներս խոթել, մտնել, փորել, ցցել, անկել, ամրացնել, մխրճել, յօդել, կցել. den Degen in die Scheide — սուրը պատեանն դնել՝ դարձընել. ֆ. փխ. 3. in den Sack, unter die Bank — զ. Sack, ա. զ.; 3. et. fest — բան մը... կցել, հաստատել. et. los — բան մը քակել՝ անջատել. 4. դրզ. (մաշ...) ացնկել. ֆ. e—e Haube — գդակ՝ գլխանոց դնել. 5. J—m ein Ziel — մէկուն նպատակ՝ վախճան մը յառաջընել՝ որոշել. 6. — stechen, ա. եւ 7. գ. sich — փխ. մանել, խնդալ. sich in Kosten — ծախքի ծանր ընել. sich hinter J., et. — մէկուն... ետեւը պահուըտիլ՝ ծածկուիլ, մ'ապաստանիլ: — ը. ...ֆ. անյփ. — ծայրն նշանակութեանց հետ:

Stéckenbleiben, ը. կալ մնալը. (խօսելու ատեն) չփաթիլ մնալը: —pferd, ը. (տղոց) ձի. փխ. սնապաշտ. խաղալիկ. մէկուն որուն իրեն գաղափարնը (որուն վրայ սիրով կը խօսի): —streich, ար. ծեծ, գան: —zaum, ար. ձողապանն:

Stéckling, ար. ...ա. դրզ. անկուած ադոուրի:

Steg, ար. ...ա. (անտառի մէջ նարբ) շաւիղ, արահետ, կածան. Weg und — erkennen ըստ. ամէն ճամբ ու ճամբ գիտնալ. 2. (ջրոյ վրայէն անցնելու) գերան, նեղ կամուրջ. 3. նեղ՝ նուրբ իր (նուագարանաց) լարակալ. եւ, իշուկ. ...ր. գծ. գծագրգ. (տառից՝ խոյակաց) մանեակ. (փայտեայ չերը՝ զօտի) խարարակ:

Stégbereiter, ար. շաւղապատրաստ, ճամբայ բացող, առաջնորդ: —lehne, իգ. (կամրջաց) ծնօտ, ձեռնաշարա... —reif, ար. — Steigbügel; ֆ. փխ. auf dem —e առանց պատրաստ...

աաթեան, յանկարծակի, առ յափոյ։ —reifgedicht, շ. յանկարծախօս քերթուած։

Stéhlauf, ար. գլխիվայրող, գլորող։ —kragen, ար. ուղիղ օձիք։ —leiter, իգ. երկկողմանի սանդուղ։ —platz, ար. կայան, կայք։

stéhen, Ա. չզ. ն. եւ ն. փզ. չմ. (անց. ռամ. stand, ապառ. stände, կամ stünde) (հկռնչ. sitzen, liegen) կենալ, կանգուն կալ. բ. ըլլալ, գտնուիլ. 2. ich kann kaum mehr — հազիւ ոտքի վրայ կրնամ կենալ. 3. obenan — վերը՝ ծայրը՝ գլուխն ըլլալ. da steht's ահա հոս է, հոս (այս գրքին մէջ). փխ. ich weiß nicht, wo mir der Kopf steht խելքս ըննելիքս չեմ գիտեր. 4. e—m Verdachte bloß — կասկածի առիթ՝ պատճառ տալ. 5. der Hafer steht gut կամ schön վարսակը լաւ է. so viel steht fest, daß... այս սոյնը՝ հաստատուն է, որ... Das steht Ihnen frei ազատ էք ձեր ձեռքն է, ձեզի թողուած է, ի ձեզ պատասխան է. gerade — կանգուն՝ ուղիղ կենալ. gut — für J., et. (մէկուն՝ բանի մը) երաշխաւոր ըլլալ, երաշխաւորել. die Thür steht offen դուռը բաց է. still — անշարժ կենալ, անդէն շշարժիլ, չխլրտիլ. meine Uhr steht still ժամացոյցս կեցած է. er kann nicht still — չի կրնար հանդարտ կենալ. փխ. dabei steht mir der Verstand still զայս չեմ հասկընար. 6. գրբ. ոճ. fest begründet, fest gemauert — հաստատահիմն՝ ամրաշէն ըլլալ. die Pferde — gesattelt ձիերը սանձու թամբաւ կազմեալ կը կենան. es steht nun einmal so da եղածն եղած է. փխ. bei J—m gut (schlecht) angeschrieben — տ. **anschreiben**, 2.; 2. երաշխաւոր՝ կնքայ ըլլալ. (als կամ zu) Gevatter — տ. **Gevatter**, 1.; 7. (այս իմ այն վիճակի մէջ ըլլալ). steht es gut (schlecht) mit ihm? գործերը լա՞ւ (գէ՞շ) են. wie steht's (mit Ihrer Gesundheit)? ինչպէս է (Ձեր առողջութիւնն). 8. J—m gut — (մէկուն) յարմարիլ, յարգիլ. wie — Sie sich mit ea.? իրարու հետ ինչպէս էք. wir — uns nicht besonders իրարու հետ աղէկ չենք. բ. er steht sich auf (կամ an) dreitausend Mark երեքհազար մարկ եկամուտ ունի. 9. Նախադասութեան մէջ. an ea. — իրարու դպչիլ՝ կից ըլլալ. das Messer steht ihm an der Kehle դանակը վիզին վրայ է. der Dativ steht auf die Frage „wem" տրականը ո՞յն՝ ո՞ւմ հարցման կը (հանդի)պատասխանէ. auf einer Liste — ցանկի մէջ գտնուիլ՝ ըլլալ. auf J—s Seite — մէկուն կողմն՝ թեւն ըլլալ. auf dieses Verbrechen steht der Kopf այս ոճրոյն մահու՝ կենաց պատիժ կայ. es steht bei Ihnen zu kommen oder zu bleiben գալը կամ մնալը Ձեր ձեռքն է՝ Ձեզմէ կախում ունի. für et. — բանի մ'երաշխաւոր ըլլալ. in e—m Amte — պաշտօնի մը մէջ ըլլալ, պաշտօն մ'ունենալ. in Beziehung (կամ e—m Verhältnisse) zu J—m — մէկուն հետ յարաբերութիւն՝ աղերս ունենալ. զին. im Felde (in Garnison) — բանակին մէջ (զինուորանոցի մէջ) ըլլալ. Thränen standen ihm in den Augen աչուըներն արտասուօք լեցուած էին. nach et. — = **trachten**; über (unter) J—m — մէկէ մը բարձրագոյն՝ վեր (վար) ըլլալ. um J. herum — մէկը շրջապատել՝ բոլորել. er steht mir immer vor Augen միշտ աչացս առջեւ՝ ներկայ է. J—m zur Seite — (մէկուն) օգնել՝ ձեռնտու ըլլալ. 10. J—m — անդէն շշարժելով իրրեւ օրինակ (նկարչին առջեւ) կենալ. 11. նբ. փբ. sich müde — ոտքի վրայ կենալէն յոգնիլ. 12. անեզ.ի հեր. ստանձ „zu"ի. — bleiben ոտքի վրայ կենալ, (քալելէն) դադրիլ. bei et. — bleiben բանով մը շատանալ, գոհ ըլլալ. Geld bei J—m — haben մէկուն քով դրուած ստակ ունենալ. e—e Speise — lassen կերակուր մը թողուլ՝ չուտել. den Bart — lassen մօրուք ձգել, չածիլել. J. — lassen մէկն ոտքի վրայ՝ կեցած թողուլ. բ. „zu"ով. es steht zu erwarten daß... կրնայ յուսացուիլ որ... 13. = **still** —; շ.օ. das Blut zum — bringen արիւնը դադրեցընել՝ կեցընել. բ. (հկռնչ. fallen, umstürzen) կանգուն կենալ, ոտքի վրայ ըլլալ. das Haus steht noch nicht lange շատ չէ որ այս տունը շինուած է. so lange die Welt steht քանի որ աշխարհքս աշխարհք է։

—d, դրբ. եւ ած. s. (հկռնչ. liegend) կանգուն, ուղղորդ. auf den Füßen —

ոտքի վրայ՝ յանկեկեալ ուղղեալ, ուղղաձիգ. 2. —des (հիւանդ. lebendes) Wasser մօրացեալ՝ լճացեալ՝ կայուն՝ անշարժ ջուր. 3. Հաստատուն, անշարժ, ամուր. allein — կղզիացեալ, անջատեալ, միանակաց. 4. անեւական, մշտատեւ, անընդհատ. Նստաղական, անշարժ. Բռ. —de Bühne Թատրոն՝ չփոխուող թատր. —des Heer կայուն զօրք: — չ. 22բ. անյ. = Բայցին Նշանակութեանց հետ. das — fällt ihm schwer չի կրնար ոտքի վրայ կենալ. zum — bringen ա) ոտքի վրայ կեցընել. բ) դադրեցընել, կեցընել:

Stehenbleiben, չ. 22բ. անյ. = Stillstand.

stehlen, նբ. չբ. h. եւ ինք. 3դ. գողնալ, (ծածուկ) խարել. ինք. գողանալ, յափշտակել. 2. ի բաց տանել՝ առնուլ, կորզել, խլել. ինք. ընդ. dem lieben Gott die Zeit — փ. abstehlen; ող. մբ. J—m das Herz — մէկուն սիրտն յափշտակել՝ գրաւել. 3. sich wohin — գաղտ երթալ. er stahl sich aus dem Hause տունէն խոյս տուաւ՝ փախաւ: — չ. 22բ. անյ. գողութիւն, յափշտակութիւն. (գրքերէ...) բանագողութիւն, բանագողութիւն:

Stehler, ար. 22ա. = Dieb.

Steierland, չ. 7. **Steiermark**, իգ. 31. աշխ. Շտայերմարք:

steif, ած. 6. կարծր, անկարծանալի, պիրկ, ձիգ. — machen պիրկ՝ ձիգ ընել, կարծրացընել. 2. (մարմնոյ, անդամոց.) (հիւանդ. gelenk(ig) —e Finger haben ա) մատուըները բրտացած՝ տոտած ըլլալ. բ) բիրտ՝ կոշտ մատ ունենալ. ափոփ. —er Hals ուռնալ, ծռմիտ. ich bin (կամ fühle mich) ganz — in allen Gliedern ամառնիկ յոգնած՝ պարտասեալ եմ. — werden փառատակիլ, խանձիլ. 3. —er Kragen ամուր օձիք. die Wäsche ist nicht — genug ճերմակեղէնները բաւական չոհուած չեն. 4. Հաստատուն, ամուր, պինդ, թանձր. 5. —er Grog տաքարին՝ բարկ ջրօղի. 6. Հաստատուն, անշարժ. յամառ, պինդ. — und fest ամրապինդ, Հաստատաբեռն. — und fest behaupten բացէ ի բաց Հաստատել. 7. Թանձր, ծանրաշարժ, դանդաղ, բանադատել, բանագրօսիկ. ա-

բուեստակեալ, անթեւեթեալ. ծեքծեքող. 8. ընփ. —er Bock կամ Peter բիրտ՝ կոշտ մարդ:

Steifleinen, չ. = Steifleinwand; բ. ած. խժոռ կտաւէ. ինք. ընփ. զինուորք պէս կեցող (մարդ). փայտի պէս կանգուն: —leinwand, իգ. ար—. առփ. խժոռ կտաւ: —tuch, ար. ուռուցիկ շրջազգեստ:

Steife, իգ. 35. անյ. = Steifheit; 2. (կարծրացընելու նիւթ) չոհ (ծօշա). ար—. (փայտեայ) մոյթ, նեցուկ:

steifen, նբ. եւ sich — ինք. 3ա. բրտացընել, կարծրացընել. 2. Wäsche — լուացք չոհել, չոհով պնդացընել. ար—. e—n Hut... — գլխարկ... մը անձել՝ տոնձել՝ Հանդերձել. 3. ար—. նեցուկ՝ մոյթ դնել. 4. ինք. sich auf et. — բանի մը վրայ յամառիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Բայցին Նշանակութեանց հետ:

Steifer, ար. 22ա. (գլխարկ) ոլոնձող:

Steifheit, իգ. 31. չնջա. յղ. բրտութիւն, կարծրութիւն. e—r Sache die — benehmen բանի մը կակղել՝ թուլցընել. 2. ափոփ. (անդամոց...) բրտութիւն. 3. ինք. փ. steif, 7.; թանձրութիւն, դանդաղութիւն, ծանրաշարժութիւն:

Steig, ար. 20. կածան, արահետ:

Steigbügel, ար. ասպանդակ: —eisen, չ. = Steigbügel. —rohr, չ. —röhre, իգ. ջրհան խողովակ:

Steige, իգ. 35. սանդուղք, եղանելք. 2. լեռնուղի. 3. վանդակապանակերպ (ցանկ...). (թռչնոց) վանդակ. 4. ա—. իրծ. Stiege; քսանեակ մը:

steigen, չբ. s. եւ h. 2ծ. ելլել. բ. իջնալ. 2. մագլել(ով ելլել). J—m auf's Dach — = J—m zu Dach (փ. նոյնը 5.) steigen; aus et. — բանէ մը դուրս ելլել՝ իջնալ. durch das (aus dem) Fenster — պատուհանէն անցնիլ՝ ելլել. in's Bad — բաղնիք մտնել, ջուր իջնալ. in's (aus dem) Bett — անկողին մտնել (անկողնէն իջնալ). e—n Drachen — lassen օդաթափիչ թռցընել՝ Հանել. կէ. Baumwolle steigt բամբակը կը բարձրանայ՝

կը ուղղնայ. die Haare — mir zu Berge մազերս կը ցցուին, կը քստմնին. das Blut in den Kopf — machen արիւնը գլուխ ժողվել՝ համախմբել. 3. աճիլ, բարձրանալ. das Wasser steigt ջուրը կ'աճի. 4. ընդ. երթալ, քալել. wo — Sie hin? ուր կ'երթաք. 5. (ձիոյ) = sich bäumen. —d, ընդ. եւ ած. 6. ելլող, բարձրացող. աճող, աւաւելող. mit —dem Alter հասակին աւելով: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ:

Steiger, ար. 22ա. ելլող, բարձրացող, վերացող. բ. Լըհանաւոր, հրանցոյց. 2. գլխաւոր բովահատ:

Steigerer, ար. 22ա. Steigerin, էգ. 32. (գինը...) աւելցընող, բարձրացընող:

steiger|n, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. բարձրացընել, վեր հանել, ամբառնալ, աճեցընել, շատցընել. ծանրացընել, սաստկացընել, զօրացընել. ամրացընել. den Miether —, 3. mit der Miethe — (տան) վարձքն աւելցընել. չճ. den Preis e—r Waare — վաճառք մը աւելցընել՝ թանկացընել. 2. աճրդով՝ աճրդի մէջ աւելի տալ. 3. քր. = kompari(e)ren. — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ:

steil, ած. 6. զառիվեր, սեպ, ուղեփ. գ. ուղղորդ:

Steile, էգ. 35. արագութիւն, ուժգնութիւն. արագընթաց ընթացք. 2. զառիվեր, սեպ:

Steilheit, էգ. 31. անյ. = Steile, 1.

Stein, ար. 20. քար. ախտ. (երիկամանց...) քար. չփ. er hat ein Herz von — քարէ սիրտ ունի. բ. (քարի կտոր) քար, վէմ. խիճ, խճաքար. է. (շինուածոյ) քար. դ. (գերեզմանի) վէմ, տապանաքար. wer ruht unter diesem —e? ո՞վ կը հանգչի հոս. ե. ակն, քար պատուական. զ. auf — zeichnen վիմագրել. է. (տանձի) քարացեալ մասն, քարը. (պտղոց) կորիզ. 2. ժայռ, ապառաժ, խարակ, պարէխ. allerlei —e քարատեսակ. երկն. հն. —(Art) հանք, հանքածոյ. zu — werden քարանալ. բ. չփ. e—n — auf den Herzen haben սիրտը նեղուած՝ ճնշուած ըլլալ. es fällt mir ein — vom Herzen մեծ բեռ մ'ազատեցայ. J—m —e in den Weg legen մէկուն առջեւ խոչ եւ խութ դնել. Das ist ein Tropfen Wasser auf e—n heißen — անեւանկան ազդեցութիւն չունեցող բան մըն է. — und Bein schwören քարէ ի քար երդնուլ, երդմամբ հաստատել. diese Uhr geht auf 15 —e(n) այս ժամացոյցն 15 գոհարի վրայ կը քալէ. 3. քար (տապալելոյ, ազիւսախաղու...), վահանակ. (Ճատրակի) արձան. տ. Brett, 9.

Stein|abdruck, ար. վիմա(տիպ)դրոշմ: —acker, ար. քարուտ ագարակ: —adler, ար. չն. քարարծիւ (Aquila fulvea): —alt, ած. շատ ծեր: —bank, էգ. քարէ նստարան. բ. երկն. քարակոյտ, քարանիստ: —bau, ար. քարաշինութիւն: —beschreiber, ար. վիմախօս: —beschreibung, էգ. վիմախօսութիւն, քարաբանութիւն: —bildung, էգ. քարակազմութիւն. ախտ. քար գոյանալը: —blattern, էգ. յք. ախտ. քարծաղիկ (պալատուճաւոր սուտ ծաղիկ): —block, ար. քարակոտոր, խարակ: —bock, ար. չն. այծքաղ (Capra Ibex). բ. տօթղ. Այծեղջիւր (տամեգատուն): —boden, ար. քարուտ գետին. բ. տալլպատակ գետին: —bohrer, ար. որմ. քարշաղափ (քանդակագործի): — —brech, ար. բյ. քարբեկ (Saxifraga): —brecher, ար. որմ. քարահատ, քարահան: —bruch, ար. որմ. քարահանք: —buche, էգ. բյ. = Hagebuche. —damm, ար. քարաթումբ: —druck, ար. որմ. վիմագրութիւն. բ. (պատկեր) վիմատիպ, վիմադրոշմ: —druckerei, էգ. որմ. վիմադրոշմ(տպ)արան: —erzeugung, էգ. = Steinbildung. —eule, էգ. չն. բոցփետուր (բու) (Strix flammea): —flachs, ար. հն. անկէզ քար: —forelle, էգ. չն. փար, կարմրախայտ (Salmo fario): —förmig, ած. քարակերպ: —fuchs, ար. չն. քարաղուէս, կապոյտ աղուէս (Canis isatis): —gerinne, չ. որմ. = Steinrinne. —geschirr, չ. որմ. աւազաքարէ՝ խեցեղէն անօթք: —grund, ար. քարուտ (գետին): — —hacken, ար. չճ. (քարահատութեան) քարճանկ: —händler, ար. չճ. ակ-

նախաձառ։ —hart, ած. քարի պէս կարծր, քարեղէն։ —härte, իգ. քարի կարծրութիւն, սաստիկ կարծրութիւն։ —haue, իգ. ռմկ. քարահատ, քարուրագի։ —haufe(n), ար. քարակոյտ, քարակարկառ. ըն. մր. աւերակք, փլատակք։ —huhn, չ. բն. քարկաքաւ (Perdrix graeca)։ —karren, ար. քարի սայլակ։ —kenner, ար. քարագէտ։ —kies, ար. հն. քարկոպիճ, ծծմբախառն հրաքար։ —klee, ար. բս. քարառւոյտ (Melilotus officinalis)։ —klippe, իգ. խութ։ —kohle, իգ. հն. եւ ռմկ. քարածուխ։ —kolik, իգ. բժշ. լերդախիթք, քարխոցաւ, (քարէ պատճառեալ երիկամանց խոցաւ)։ —kreide, իգ. քարկաւիճ, քարուտ կաւիճ։ —kresse, իգ. բս. քարկոտեմ (Lepidium petroeum)։ —kröpfe, իգ. ռմկ. = Steinzange, ք.։ —kröpfer, ար. ռմկ. քար ծակող։ —kunde, իգ. քարագիտութիւն։ —lage, իգ. քարախաւ. ք. (սալայատակի) քարաշարք, քարանիստ։ —lager, չ. = Steinbank. —löffel, ար. վրբ. քարհան։ —malerei, իգ. յախճապակեայ վրայ նկարում, խճանկար(չ)ութիւն։ —marder, ար. բն. = Hausmarder. —messer, չ. քարէ դանակ. ք. վրբ. քարահատ։ —metz, ար. ռմկ. քարակոփ։ —moos, չ. ռմկ. քարաքոս, քարմամուռ (Lichen saxatilis)։ —mörser, ար. քարամբիկէն՝ հրասանդ. ք. զին. մերդասանդ, մերդընկեց հրասանդ։ —mörtel, ար. ռմկ. դեղնածեփ, բուռն։ —nelke, իգ. բս. = Büschelnelke. —nuß, իգ. կրկէն (ընկոյզ)։ —öl, չ. քարաձէթ։ —operation, իգ. վրբ. քարահատութիւն։ —pech, չ. = Erdpech. —pflaster, չ. ռմկ. սալայատակ։ —pilz, չ. բս. ուտելի թնճուկ (Boletus edulis)։ —platte, իգ. ռմկ. սալաքար։ —pulver, չ. քարափոշի. ք. տղք. քարահալ (դեղ)։ —reich, չ. հանքաբանութիւն. ք. բազմաքար, քարաշատ. տեղւոյ չոր է —reich, ած. ընդ. շատ հարուստ, սաստիկ ընչաւէտ։ —rinde, իգ. քարկեղեւ (կոփածոյ քարանց), կակուղ երես։ —säge, իգ. քարսղոց. ք. վրբ. (երիկամանց քարը կտրելու)

քարմաշար։ —salz, չ. հն. աղուհանք։ —same(n), ար. բս. քարասերմնիկ (Lithospermum)։ —schaf, չ. բն. արգալի (Ovis ammon)։ —schleifer, ար. ռմկ. (քար) յղկող։ —schleuder, իգ. պարսաքար. ք. զին. քարընկէց (գործի)։ —schnecke, իգ. բն. քարխղունջ (Triton litoreus)։ —schneidekunst, իգ. քարակոփութիւն։ —schneiden, չ. ռմկ. քարակոփութիւն. ք. գոհարահատութիւն, ակնագործութիւն. գ. քարափորագրութիւն. դ. վրբ. = Steinschnitt, ք.։ —schneider, ար. քարակոփ. ք. գոհարահատ. գ. վրբ. քարահատ։ —schnitt, ար. = Steinschneiden, 1. ա.; ք. վրբ. (Blasen-) — քարահատութիւն (փամփշտի)։ —schrot, չ. քարկտուք։ —schüttung, իգ. ռմկ. = Beschotterung. —schwalbe, իգ. բն. = Mauerschwalbe. —setzer, ար. ռմկ. սալարկու, (շինուած) յատակող։ —wahrsager(in, իգ.), ար. քարահմայ։ —wahrsagerei, իգ. քարահմայութիւն։ —weg, ար. սալայատակ ճամբայ։ —zange, իգ. վրբ. (փամփշտի) քարկալ. ք. քար(եր բռնելու) լծակ։ —zeichner, ար. ռմկ. վիմագիր։ —zeiger, ար. (քանդակագործի) քարագրիչ։

Steinchen, չ. 22ք. (ն—ղ. Steinß) քարիկ, մանր քար. բս. կորեակ։

steinern, ած. 6. քարեայ. կոպճէ. խճաքարէ. փխ. —es Herz քարէ սիրտ. —es Haus քարաշէն տուն։

steinicht, ած. 6. = steinartig; 2. բս. կորիզաւոր։

steinig, ած. 6. քարուտ. խճաքարալից, կոպճուտ. երկ. առապարին. աշխ. das steinige Arabien Ապառաժ Արաբիա. 2. = steinicht.

steinigen, նբ. 8ա. (մէկուն) քար նետել. հ. պտ. քարկոծել։ — չ. 22ք. անյ. —ung, իգ. 31. քարկոծում։

Steiniger, ար. 22ա. քարկոծող. քարաձիգ։

Steiß, ար. 20. = Arsch, 1.; 2. (թռչնոց...) գաւակիկ, (միջատաց) անձուկ։

Steißbein, չ. անդմ. ճոն. սրբանոսկր։

Stele, իգ. 15. ճրտ. սիւն, կոթող։

Digitized by Google

Stéllbottich, ար. արա. = Gährbottich. —**dichein**, չ. ժամադրութիւն, ժամադիր տեղ՝ ժողովարան (ըմպելեաց)։ —**hefe**, էգ. արա. (տակառի) տիկուք. (գարեջրոյ երեսի փրփուր) գարեջրոյ խմոր։ —**jagd**, էգ. —**jagen**, չ. արա. թակարդորսութիւն։ —**macher**, ար. սայլագործ։ —**rad**, չ. արա. (ժամացուցի) կանոնաւորիչ անիւ։ —**vertreter(in**, էգ.), ար. տեղակալ, տեղապահ, ներկայացուցիչ. փոխանորդ. յանձանձիչ, գործակալ։ —**vertretung**, էգ. տեղապահութիւն, փոխանորդութիւն։ —**wagen**, ար. = Personenwagen. —**zirkel**, ար. պտուտակա(ւոր)կարկին։

Stellage (ստէլլաժ), էգ. 85. = Gestell, 2. ա.։

stellbar, ած. 6. շարժուն, շարժական. փոխադրելի։

Stellbarkeit, էգ. 81. շարժականութիւն. փոխադրելի ըլլալը։

Stelle, էգ. 85. տեղ, վայր, կայան. Բ. դիրք, հանգամանք. Գ. աստիճան, կարգ, վիճակ. Դ. պաշտօն, բարձ, պատիւ. an J—s — treten (kommen) մէկուն տեղն անցնիլ՝ բռնել (Հմմտ. Amt, 1.). 2. վայր, տեղ, միջոց. nicht recht von կամ aus der — kommen չյառաջանալ, չքալել. rührt Euch nicht von der —! տեղէն մի՛ շարժիք. an Ort und — sein պատշաճ տեղն ըլլալ. Բ. (վաճառաց) տեղն հասած՝ եկած ըլլալ. harte — in et. Weichem փափուկ բանի մը կարծր տեղը՝ մասը, (ձեռքի...) բրտութիւն, բիրտ տեղ, տե. արա. schlechte — (բանի մը) թերի մասն. an — von... փոխանակ, տեղը. J. an die — von J—m setzen մէկը մէկուն տեղը դնել՝ փոխադրել. 3. auf der — անմիջապէս. 4. (գրոց) վկայութիւն. (գրքի) տեղիք։

stellen, նբ. չբ. ի. եւ sich — էբ. ա. (հոմնշ. setzen) կանգուն՝ ուղղորդ կեցընել. դնել, կացուցանել, զետեղել, տեղաւորել. 2. նախադրութեանց հետ (Հմմտ. setzen, 1—11 եւ Գ). an ea. — իրարու կցել, միացընել, խառնել. sich auf die Zehen — ոտքի մատներուն վրայ կենալ. s—e Sache auf Nichts — իր զինքը բախտին յանձնել. J—m e—n Mann gegenüber — մէկը մարդու մը հետ բաղդատել՝ համեմատել. sein Pferd in den Stall — ձին ախոռ կապել. Հմմտ. Abrede, 2.; et. in J—s Belieben կամ Ermessen — բան մը մէկուն կամաց՝ հաճոյից յանձնել՝ թողուլ. et. in Frage, in Zweifel — բան մը խնդրական՝ տարակուսական ընել՝ խնդրոյ տակ ձգել. vor Augen — աչքի առջեւ դնել. zur Diskussion — վէճի նիւթ ընել, վէճի հանել. sich zwischen — միջամտել, մէջ մտնել. 3. [illegible] հետ. bereit — պատրաստ՝ կազմ ընել. sich gegen J. feindlich — մէկուն դէմ թշնամական դիրք առնուլ. ը. մտ. մէկուն դէմ ելլել՝ հակառակել, ընդդիմադրել. fest — հաստատել. schief — ծռել, շեղել. J. gut — մէկը լաւ զետեղել, լաւ յարաբերութեանց մէջ դնել. ներ. ընդ. J. kalt — մէկուն ամենեւին ակնածութիւն չընել, անմեծարել. J. sicher — մէկն ապահովցընել՝ ապահով տեղ դնել. sich vor et. sicher — բանէ մը պաշտպանուիլ՝ զգուշանալ. die Speisen warm — կերակուրները տաքցընել. J. zufrieden — մէկը գոհ ընել. 4. die Sache stellt sich anders als ich gedacht իրն կարծածէս տարբեր կ'ելլէ. 5. sich — ձեւանալ. er stellte sich krank հիւանդ ձեւացաւ. 6. արգելել, կասեցընել. das Räderwerk der Mühle — ջաղացքի անիւները կեցընել. Բ. որս. ein gehetztes Thier hat sich gestellt գրգռեալ անասունը շներու դէմ դրաւ. 7. հոգալ, հայթայթել, տալ, մատուցանել. e—n Bürgen, Bürgschaft — երաշխաւորութիւն տալ. e—n Mann (կամ Stellvertreter) — ներկայացուցիչ՝ փոխանորդ մը կացուցանել. J—m et. zur Verfügung — բան մը մէկուն տրամադրութեան թողուլ. 8. էբբե— էբ. 7. նշանակութեամբ. sich — ներկայանալ, հրաւիրման... երթալ. sich dem Gerichte — դատաստանին առջեւ ելլել՝ ներկայանալ. sich zum Kampfe — թշնամւոյն դէմ ճակատիլ. 9. sich mit J—m (կամ gegen J.) nicht — können մէկուն հետ չկարենալ միաբանիլ. 10. յարդարել, ուղղել. Բ. զին. das Geschütz — թնդանօթն ուղղել՝ կշռել ի նպատակ. Գ. նաւ. die Segel

Digitized by Google

nach dem Winde — առագաստներն հակին յարմարցընել. 11. որս. Fallen, Garne — թակարդ՝ ծուղակ դնել. dem Hirsch — եղջերուին թակարդ՝ որոգայթ լարել. փխ. 3—m ein Bein — տ. Bein, ա.; 3—m nach dem Leben — մէկուն կենացը դարանակալ ըլլալ. մէկը սպաննել ուզել. 12. seine Worte in zierlicher Ordnung — խօսքին վայելուչ դարձուած՝ կազմութիւն տալ. eine Frage — խնդիր յառուցանել՝ առաջարկել. 13. հաստատել, կարգել, որոշել. e—n Termin — ժամանակամիջոց մը դնել՝ հաստատել, որոշել: — չ. աբ. անյ. — Stellung, ա. տ.:

Stellenjäger, որ. ըստ. (պաշտօնի...) թեկնածու: —sammlung, էգ. վկայութեանց ժողովածոյք. հաւաքածոյ մատենադարան: —weise, մ. տեղ տեղ, հոս հոն:

Steller, որ. աա. դնող. դնող, կարգող. 2. (ժամացուցի) կանոնաւորիչ:

Stellung, էգ. ա. դիր, դրութիւն, զետեղում, կանոնաւորում, կեցուածք. դն. (զինքի) կազմութիւն, (թնդանօթի) ուղղում (ի նպատակ). նաւ. — der Segel (nach dem Winde) (առագաստի...) համաձայնութիւն. 2. պայման, հանգամանք, վիճակ. յօրինուածութիւն, յարդարում. բ. (մարմնոյ) դիրք, կացք, կեցուածք, կերպարանք. պաշտպանութիւն առնելու. —! զգա՛ստ (կեցէք). ի. (ընկերական) դիրք, յարաբերութիւն. աստղ. դիր, նայուածք:

Stelzbein, չ. նուրբ սրունք: —beinig, ած. բն. բարձրաքայլ: —fuß, որ. փայտատն, (նաւու) փայտի ոտքով մարդ:

Stelze, էգ. աձ. (Ճախինէն անընելու...) ոտնացուպ, ոտնափայտ. auf —n gehen ոտնացուպով քալել. փխ. մեծամեծս կոտորել, պոռոտաբանել. 2. էրէ. (արօրի) սռնն:

Stelzengang, որ. ոտնացուպով քալելը. փխ. er hat e—n — մեծամեծս կոտորէ, կը պոռոտաբանէ: —läufer, որ. ոտնացուպով քալող. բ. յ. բն. (նաւու —vögel, որ. յ.) մօրաթռչունք (Grallatores):

Stemmfart, էգ. ծառափայտատ: —thor, չ. e—r Schleuse (կամարաձեւ աւազանաց) դուռն, փեղկադուռն:

stemmen, նգ. եւ sich — փխ. ... յեցընել, կռթընցընել. die Hände in die Seite — ձեռուընին կողը յենել. բ. փխ. sich auf et. steifen und — տ. steifen, ա.; 2. — stauen, ա.; 3. որս. Löcher — ծակ բանալ, ծակել. 4. (ատաղձ.) (ծառ) կարել:

Stempel, որ. աա. մն. նամականիշ. փականագիր. (արծաթի ոսկւոյ վրայ) կնքագրոշմ. (դամ- կանաց պատկեր՝ դիր) արծանք. փխ. կնիք, դրոշմ, նշան. 2. (դրոշմ- մեքենայ գործի.) (լուսացքի) դրոշմոց. (դամ- կանաց) դրոշմահար, կնքոց. 3. (բուսաբ.) նեցուկ, մոյթ. որմ. հեծանակ. 4. դն. (անկոց բեղմնաւորութեան եդ գործարան) կնիք, իգայ:

Stempelamt, չ. դրոշմատուն, կնքատուն (փոստատանց): —bogen, որ. դրոշմեալ թերթ: —gebühr, էգ. — gelb, չ. դրոշմագինք. ձն. կնքադրամ: —los, ած. ռփ. անկնիք: —marke, էգ. ձն. (փոստայ)դրոշմ. (փոխանակագրաց վրայ) կնիք:

stempeln, նգ. 3ա. դրոշմել, կնքել, նշանել, դրոշմ՝ կնիք՝ նշան դնել. (փարչութեան կողմանէ նամակ...) դրոշմել, (հրովարտակ) կնքել. կնիք դնել. բ. փխ. նշան՝ դրոշմ դնել. խարանել. 2. փխ. ըստ. 3. — մէկուն ըներանը խօսք տալ՝ դնել. թելադրել: — չ. աբ. անյ. —ung, էգ. ա. կնքում, դրոշմում. թելադրում:

Stempler, որ. աա. —in, էգ. աա. կնքող, դրոշմող: [kraut.

Stendel, որ. աա. ռփ. — Knaben-

Stendelgewächse, չ. յ. ռփ. խոլորձք: —kraut, չ. — Knabenkraut.

Stenge, էգ. աձ. նաւ. թակառաջի կայմ:

Stengel, որ. աա. ռփ. ցօղուն. ծղօտ, ոտ. բ. — Blatt-, Blumenstiel.

stengelartig, ած. ցօղնակերպ: —los, ած. ռփ. անցօղուն, անկոթուն:

Stengelchen, չ. աբ. (նաւ. Stengelz) ծղօտիկ, ցօղունիկ:

stengeln, չբ. h. եւ s. 3ա. ցօղուն արձակել:

Sténo… (— viel…, eng…) = սղ(ա)…, նեղ(ա)…, համառօ-տ(ա)…։

Stenográph, ար. 33. սղագիր։

Stenographie, էգ. 35. սղագրու-թիւն։ [սղագրել։

stenographi(e)ren, նբ. եւ չբ. հ. 3ա.

Stéphan, յտ. անն. ար. 33. Ստե-փան(ոս)։

Stépp|bett, չ. (մագաղաթ) անկողին։ —decke, էգ. վերմակ, (անկողնոյ) ծած-կոց։ —draht, ար. ար—. (կօշկակա-րի… ձիւթոտ) առասան։ —stich, ար. ար—. թափանցանց կար(ան)։

Steppe, էգ. 35. տափաստան, բա-ցաստան, ամայի դաշտավայր։

steppen, նբ. 3ա. օթոցակերպ թափանցանց կարել։

Steppen|bewohner, ար. տափաստա-նաին բնակիչ։ —fuchs, ար. լն. = Korsak. —rind, չ. լն. վայրի արջառ (Bos desertorum)։ —thier, չ. = Kame(e)l.

Ster, ար. 33. ստեր (փայտի չափ)։

Sterbe|bett, չ. մահուան անկո-ղին։ —fall, ար. մահունք, մահուան դէպք։ —gewand, չ. (մեռելոյ) պատանք։ —kleid, չ. — Sterbegewand. —sakramente, չ. յգ. եր. (վերջին օ-ծումն եւ թողութիւն.) er hat die — erhalten վերջինքն առաւ։

sterben, չբ. ի. 3գ. մեռնիլ. բ. e—s natürlichen Todes — բնական մահուամբ մեռնիլ. den Tod für das Vaterland — հայրենեաց համար մեռնիլ. է. ա—ի. ու{. Hungers — անօթութենէ մեռնիլ, սովամահ ըլլալ. դ. նի. բի—մբ. an der Pest — ժանտամախտէն մեռնիլ. darauf will ich leben und — այս հաւատքովս կապրիմ ու կ'ուզեմ ապրիլ եւ մեռնիլ. 2. հոգին տալ՝ աւանդել։ —d, դբ. եւ ած. մեռ-նող, հոգեվարք. kein —es Wörtchen տ. Sterbenswörtchen. — չ. 22բ. անյտ. մահ (հմմտ. Tod). am — ի մեռանելն, մահուան կէտին. im (zum) — liegen մերձ ի մահ ըլլալ։

Sterbens|angst, էգ. (մահուան) անձկութիւն։ —bange, ած. mir ist — մահու չափ կը վախնամ։ —krank, ած. մեռնելու հիւանդ։ —wort, չ. —wörtchen, չ. er hat mir kein — gesagt անոր… վրայ բառ մ'ալ չըսաւ։

sterblich, ած. 6. մահկանացու. 2. մ. մահու չափ, ցմահ։

Sterblichkeit, էգ. 31. մահկանա-ցութիւն. 2. Gott hat ihm aus dieser — abgefordert Աստուած զինք ի մահկա-նացու կենացս յաւիտենական կոչեց։

Sterbling, ար. 20. մահկանացու. փաղառեալ. ա—. էրծ. փաղառեալ, տղայ (նորածին)։

Stereometrie, էգ. 35. եւ 31. ա—ա. հաստատաչափութիւն։

stereométrisch, ած. 6. հաստատա-չափական։

Stereoskóp, չ. 20. բնէ. լոն. հաստա-տատեսակ։

stereotyp, ած. 6. տպ. հաստատա-տառեայ. էի. անփոփոխական։

stereotypi(e)ren, նբ. 3ա. տպ. հաստա-տատառել։

Sterlétt, ար. 20. լն. ստերլէտ (Acipenser pygmaeus)։

Sterling, ար. անէի. Պոյն էրծ. Pfund (կամ Livre) — փունդ ստեր-լինգ։

Stern, ար. 20. աստղ. բ. աստղ (ճակատակագրի), բախտ, ախ-տարք. է. աստղաձեւ չքանշան, աստղ. դ. տպ. աստղանշան, աս-տղաձեւ նշան. 3. (= Augenstern). 4. սպառուց, սպիտակ բիծ, (եղնգի) ճերմակ բիծ. ա. բծիկ։

Stern|anbetung, էգ. աստղապաշ-տութիւն։ —achat, ար. հն. աս-տղակատ։ —artig, ած. աստղաձեւ, աստղանման։ —besäet, ած. աստե-ղազարդ, աստղալից։ —bild, չ. աս-տեղատուն, համաստեղութիւն։ —blume, էգ. տկ. աստղածաղիկ. բ. = Aster. —deuter, ար. աստեղանըշ-մար, քաւդեայ։ —deuterei, էգ. աս-տեղանշմարութիւն։ —deutung, էգ. = Sterndeuterei. —dienst, ար. աս-տղապաշտութիւն։ —eidechse, էգ. կօվադիաց (Lacerta stellio)։ —för-mig, ած. աստղաձեւ, ճառագայ-թաձեւ։ —gucker, ար. ըմտ. = Stern-seher. —hagelbesoffen, —hagelvoll, ած. ռմ. առատօրէն արբեցած՝ գինով։ —karte, էգ. աշխ. աստղացոյց (տախ-տակ)։ —kenner, ար. աստեղագէտ։ —kraut, չ. տկ. blaues — = Sternblume, բ.։ —kunde, էգ. աստղաբաշխու-թիւն։ —kundige(r), ար. աստղա-

Digitized by Google

բաշխ։ —lehre, իգ. աստղաբաշխութիւն։ —miere, իգ. տի. աստղիկ (Stellaria)։ —schnuppe, իգ. —schuß, ար. սլացեալ աստղ։ —seher, ար. աստեղանշմար, աստեղագէտն։ —stein, ար. հն. աստղաքար։ —tafel, իգ. աստղաբաշխական տախտակ։ —warte, իգ. աստղադիտարան, դիտանոց։ —wissenschaft, իգ. աստղագիտութիւն։

Sternchen, Sternlein, չ. 22բ. (Ն—ղ. Sternէ) աստղիկ։

Sternen|decke, իգ. — Sternenhimmel. —bühne, իգ. բն. = Sternhimmel. —himmel, ար. աստեղազարդ երկինք։

Sterz, ար. 26. = Schwanz; բ. = Steiß; 2. Նաեւ —e, իգ. երկ. արօրի մաճ։

stet, ած. 6. = stät.

stets, մկ. միշտ, մշտապէս, հանապազորդ։

Steuer, չ. 22բ. Ն—կ. (ա—. կը գործածուի Ruder) ղեկ, ուղղեակ, սամիք, քեղի։ — իգ. 35. հարկ, տուրք, բաժ. 2. = Steueramt. 3. բաժին, տուրք. zur — der Wahrheit ճշմարտութեան իրաւունք տալու համար։

Steuer|amt, չ. հարկատուն. բ. հարկաց ժողով։ —aufseher, ար. հարկատեսուչ։ —befreiung, իգ. ապահարկութիւն։ —behörde, իգ. հարկի՝ արոց ժողով։ —bord, չ. Ն—կ. (Նաւու.) աջակողմն։ —einnehmer, ար. հարկաժողով։ —ende, չ. Ն—կ. խել(ուց)ք, յետուցք (Նաւու յետակողմ)։ —erheber, ար. = Steuereinnehmer. —frei, ած. ապահարկ։ —freiheit, իգ. ապահարկութիւն։ —kassierer, ար. = Steuereinnehmer. —mann, ար. Ն—կ. նաւուղիղ։ —mannskunst, իգ. Ն—կ. ղեկավար, նաւուղղութիւն։ —nachlaß, ար. հարկաց թեթեւութիւն։ —pflichtig(er, գ.), ած. հարկատու, հարկապարտ։ —ruder, չ. Ն—կ. = Steuer. —verwaltung, իգ. հարկատեսչութիւն։ —wesen, չ. հարկք։ —zahler, ար. հարկատու։

steuerbar, ած. 6. = steuerpflichtig; 2. Ն—կ. ուղղելի, կառավարելի (Նաւ)։

Steuerbarkeit, իգ. 31. անյ. հարկատու ըլլալը. 2. Ն—կ. (Նաւու) կառավարելի ըլլալը։

steuer|n, նբ. չբ. h. եւ s. sich — էբ. 3—. (3բ.) Ն—կ. (Նաւ) ուղղել. կառավարել. բ. չբ. ղեկավարել. Das Schiff hat (wir sind) nach London gesteuert Լոնտոն նաւարկեցինք՝ հասանք. 2. փբ. ով. e—r Sache — բան մը արգելուլ, կարճել, խափանել, զարման տանել. 3. հարկ տալ. բ. = beisteuern. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. Ն—կ. = բայից նշանակութեանց հետ։

Steven, ար. 22բ. (Vor-)— ողնայարի եզերք, (առաջակողմն նաւու) ողնացուկ, (Նաւա)ցուկ։

Steward (ստյուերտ), ար. 39. Ն—կ. շոգենաւարարապետ. 2. տնտես. քննիչ, փորձագէտ։

stibitzen, նբ. եւ չբ. h. 3է. (ընդ. անց. stibitzt) քաականհատել. ծարտարութեամբ գողնալ։

Stich, ար. 20. (յ. թ—երբեն եւ պը էբրբ— լով անէ.) խայթ, խայթուած. — e—r Biene մեղուի խայթուած. բ. (սրոյ...) կարած. J—m e—n — beibringen մէկուն (սրով...) զարնել. է. էխ. Das ist mir ein — durch die Seele ասիկա սիրտս ծակեց, զիս սաստիկ խոցեց. դ. = Stoß (հին. Hieb); 2. էխ. ...—. — halten հաստատուն՝ անպարտելի ըլլալ. բ. im — lassen թողուլ, լքանել, անտեսել. J. im — lassen մէկը թողլուք ընել, մէջտեղ ձգել. 3. էխ. = Hieb, դ.; 4. էխ. = Hieb, 3.; e—n — haben սակաւիկ մը զուարթացեալ ըլլալ (ի գինւոյ). 5. էխ. = Hieb, 1. բ.; e—n — von Narrheit h. քիչ մը բախած ըլլալ. 6. (գոյնի մ'ուրիշ գոյնի նմանիլ, խառն ըլլալ.) e—n — in's Blaue h. կապուտախառն ըլլալ, կապուտակի զարնել. 7. (գարեջրոյ, գինւոյ) թթուութիւն. e—n — h. թթուիլ, քացախելու սկսիլ. 8. ein — Butter կոգւոյ կտոր մը. 9. weite (enge) —e machen լայն (նեղ) կարել. 10. ...—. = Tauschhandel; 11. խղ. (թղթախաղ) թղթով առնուլը) ձեռք. lassen Sie mich diesen — machen այս ձեռքն ինծի թողուցէք. keinen — machen թուատ կապուտ ըլլալ. 12. ...

Digitized by Google

— Kälberfang; 13. ախտ. խիթք, խոցառուկ. —e in der Seite կողախիթք. 14. արհ. երկ. — mit den Spaten բահի հարուած. փորուածք, քանդակ, փորագրութիւն։

Stich|blatt, չ. (սուսերապատենի) պաշտպանակ. Բ. ճխ. — des Spottes ատաւակ նշաւակի. Գ. յաղթող՝ կոտրող թուղթ։ —bohrer, ար. շաղափ, գայլիկոն։ —entscheid, ար. der Präsident giebt bei Stimmengleichheit den — ձայնից հաւասարութեան ժամանակ գահերէցը կ՚որոշէ։ —fest, ած. անխոցելի, անվիրաւորելի, անխոցոտելի. ը. մբ. անխախտ։ —frei, ած. անխոցելի, անապդական։ —haltig, ած. հաստատուն, անխախտ. ընդունելի, հաւանելի արժող, վաւերական։ —probe, իգ. օրինակ, փորձ։ —tag, ար. ժամանադիր օր, ժամադրութիւն (= Termin)։ —wahl, իգ. միճակարկութիւն, քուէարկութիւն։ —wort, չ. համաճարեղ խօսք. Բր. մերջին բառ (զոր պիտի ընդհատէ ուրիշը վրայ հանելով). գ. փղ. = Blatthüter.

Stichel, ար. 22ա. = Grabstichel; Բ. = Grabscheit.

Stichel|fuchs, ար. սպիտակախառն աշխէտ։ —rede, իգ. —wort, չ. խայթող՝ խածան խօսք։

Sticheléi, իգ. 31. ընդ. ծղրբ. = Näh(t)erei; 2. = Stichelrede.

sticheln, չբ. h. ևնբ. 3ա. = nähen; 2. ընդ. խածանել, խայթել (խօսքով) կծել. կսկծեցընել. auf Z. — մէկին երգիծաբանել։ — չ. 22բ. անյ. = Բային նշանակութեանց հետ։

Stichler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. երգիծաբան, կծող, խայթող։

Stichling, ար. 20. ձն. երեքփշեան փշատատուն (Gasterosteus aculeatus). Բ. = Barsch.

Stick|arbeit, իգ. ասղնագործութիւն։ —gas, չ. քմ. = Stickstoff. —gaze, իգ. 35. կանեվի։ —husten, ար. ախտ. խեղդուկ հազ։ —luft, չ. իգ. խեղդուկ՝ հեղձուկ օդ։ —muster, չ. ասղնագործութեան օրինակ։ —oxyd(gas, չ.), չ. քմ. բորակի թթուի։ —rahmen, ար. արհ. կարկահ (ժերճեֆ)։ —stoff, ար. քմ. բորակածին, մահածին։

sticken, նբ. չբ. ſ. 3ա. խեղդել, հեղձուցանել (փ. ersticken, նբ.). 2. չբ. հեղձնուլ. շնչարգել ըլլալ (փ. ersticken, չբ.)։ — նբ. ասղնագործել. նկարակերտել, ասեղով բանել։ — չ. 22բ. անյ. = Բային նշանակութեանց հետ։

Sticker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ասղնագործող, նկարակերտող։

Stickeréi, իգ. 31. ասղնագործելը. 2. նկարակերտութիւն, ասղնագործութիւն, բանուած(ք)։

stickig, ած. 6. խեղդուկ, հեղձուցիչ։

stieben, չբ. h. և ſ. 3ա. = stäuben, 3.; — (von Funken) = sprühen, 1. — նբ. = stäuben, նբ.։

Stief|..., stief..., գ.է և ած.է հետ բաղադրելով կը նշանակէ երկրորդ ամուսնութեամբ ծագած ազգականութիւն (հմմտ. recht, leiblich). Հ. 0. —bruder, ար. խորթ եղբայր։ —brüder, յգ. միահայր եղբարք. Բ. համամայր եղբարք։ —eltern, յգ. հօրու և մօրու։ —gesinnt, ած. չարամիտ, չարախորհուրդ։ —kind, չ. խորթ զաւակ։ —mutter, իգ. խորթ մայր, մօրու։ —mütterchen, չ. տկ. հինգատերեւեան մանուշակ։ —schwester, իգ. խորթ քոյր (հմմտ. —bruder)։ —sohn, ար. ուրջու, խորթ որդի։ —vater, ար. խորթ հայր, յօրայ, հօրու։

Stiefel, ար. Ն. 22ա. կօշիկ. 2. (Halb-, Damen-, Schnür-—) կիսակօշիկ, կէսկօշիկ. 3. spanischer — փ. spanisch, 2.; 4. ճխ. ընդ. ſ—n (guten) —n geben աղէկ քալել. երագ ընթանալ. Բ. — որս. = Pumpenstiefel.

Stiefel|absatz, ար. կրունկ (կօշկի)։ —anzieher, ար. (նաև յգ.) կօշկի անդկեղք. Բ. կօշկաձիգ (ոսկր)։ —bürste, իգ. կօշկի խոզանակ։ —fuchs, ար. ընդ. = Stiefelputzer. —geschäft, չ. կօշկակարութիւն։ —hacken, ար. = Stiefelanzieher. —leisten, ար. արհ. կօշկի կաղապար։ —putzer, ար. կօշիկ մաքրող՝ փայլեցընող։ —quaste, իգ. կօշկածոպք։ —wichse, իգ. կօշկաներկ։ —wichser, ար. = Stiefelputzer. —zieher, ար. = Stiefelanzieher.

Stiefelchen, չ. 22բ. (նաղ. Stiefelt) կօշիկի. ը. մբ. կիսակօշիկ։

Digitized by Google

Stiefelétte, իգ. 35. — Gamasche, 1.; 2. — Schnürstiefel.

stiefeln, չէ. ի. 3ա. ընդ. մեծա-քայլ քալել, ամ. շէք(ակ)ել. wo — Sie hin? ո՞ւր կ'երթաք: — նէ. եւ sich — չէ. (sich) — կօշիկ հագ-ցընել (հագնիլ): gestiefelt տ. spornen, 3.

stieg, 1. եւ 3. դէմք. իղ. անց. սահմ. steigen:

Stieg, ար. 20. զառիվեր նըրբուղի՝ կածան:

Stiege, իգ. 35. ելանելիք, սան-դուղք. 2. — Steige, 2.; 3. քսան-նեակ (մի):

Stieglitz, ար. 20. կամ 33. ֆն. կար-միրկատար, եկքանեփիկ (— Distelfink):

Stiel, ար. 20. կոթ, բռնատեղ. միղեխ. 2. բս. (պտղոց) կոթ, կո-թուն. 3. բս. բուն, ծղօտ, ցօղուն, (անկոց) ան. չէ. mit Stumpf u. — ausrotten արմատաքի խլել. բոլորովին ջնջել. բ. ֆն. անդղ. կոթուն. 4. ար-. ճրտ. մոյթ, նեցուկ:

Stiel‖blatt, չ. բս. կոթնաւոր տերեւ: —loch, չ. ար-. (մրճի...) ակն, կոթառ: —los, ած. բս. ան-կոթուն:

stielen, նէ. 3ա. միղեխել, բուն կոթ անցընել: gestielt, դրբ. անց. եւ ած. միղեխաւոր (նաեւ բս. եւ ֆն.):

stier, ած. 6. վայրենի, խիստ, դա-ժան (նայեցուածք):

Stieper, ար. 22ա. նոյ. մուլթակ, ցից:

Stier, ար. 20. ցուլ. չէ. հաւժկու՝ զօրեղ մարդ. junger — զուարակ. 2. աստղ. ցուլ (աստեղատուն):

Stier‖fechter, ար. ցլամարտ: —hirsch, ար. ֆն. ցլեղջերու (Antilope bubalus):

stieren, չէ. ի. 3ա. դաժան՝ խիստ խեթիւ նայիլ:

Stift, Ա. ար. 20. սրա. բոյթ, սուր ծայր, ըլաք. երիթ, սեպ՝ անգլուխ գամ՝ բեւեռ. (ժամացուցի...) ե-րիթ, բոյթ. — e—r stehenden Welle (ա-բու) ծխնի. 2. (կտարած ակնայի հաստատուն) արմատ. 3. (քարէ) գրիչ. մատիտ. 4. ընդ. փոքր մարդ, հավրակ: Բ. — չ. 20. կամ 9. բա-րեպաշտական հիմնարկութիւն՝ հաստատութիւն. բ. իր. փոքր. կա-նոնիկոսական եկեղեցի. եպիսկո-պոսութիւն. ժողով կանոնիկո-սաց, կանոնիկոսք. կղերանոց:

Stift‖halter, ար. մատախառակիր: —zahn, ար. շինծու ակռայ:

stiften, նէ. 3է. հիմնել, հաստա-տել. կացուցանել, կարգել. (խա-ղաղութիւն...) անկել, յառաջ բերել. (շինութիւն...) տալ. կանգ-նել, (տուն...) կառուցանել. e—e Ehe — ամուսնացընել. Freundschaft zwischen zwei Personen — երկու հոգի բարեկամացընել. Frieden — խաղա-ղութիւն արկանել՝ անկել. խա-ղաղցընել. Ruhen — օգուտ ընել՝ բերել. բ. — anstiften, 1.; 2. (հի-մնադրութիւն մը) հիմնել, հաս-տատել. սահմանել, կարգել. դնել: — չ. 22բ. անյ. տ. Stiftung.

Stifter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հիմնադրող, հիմնող, հիմնադիր (վանաց...). հաստատող:

Stifts‖amt, չ. կանոնիկոսութիւն: —gemeinde, իգ. կանոնիկոսական (ե-կեղեցւոյ) հասարակութիւն: —hauptmann, ար. աթոռափոխան: —haus, չ. բարեպաշտ հիմնարկու-թիւն. բ. կանոնիկոսարան. կանո-նիկոսական տուն: —hütte, իգ. (Հրէից) խորան վկայութեան, վրան ժամու: —herr, ար. կանոնիկոս: —kirche, իգ. կանոնիկոսական եկե-ղեցի. բ. աթոռանիստ՝ (եպիսկո-պոսութեան) մայր եկեղեցի: —pfründe, իգ. (կանոնիկոսի) հասք. եկք: —schule, իգ. եպիսկոպոսական դպրոց: —versammlung, իգ. կանո-նիկոսաց ժողով:

Stiftung, իգ. 31. հիմնարկութիւն, հաստատութիւն, կառուցում. milde — բարեպաշտական գործ:

Stigma, չ. 38. (յղ. —ta) երաշ-խէպ, խարան:

stigmatisi(e)ren, նէ. 3ա. խարան դրոշմել, խարանել:

Stil տ. Styl.

Stilétt, չ. 20. (փոքր եւ նուրբ դաշոյն) սլաք, դաշունիկ:

still, ած. 6. հանդարտ, խաղաղ, անշարժ, հաստատուն. բ. դաշն, կամաց, մեղմով (նաեւ մ.). բ. լուռ, լուռ ու մունջ, անձայն, անմռունչ.

Digitized by Google

2. Բայերու հետ. 3. — bekommen կամ schaffen մէկը լռեցնել, կարկել, մէկուն բերանը գոցել. — beten ցած ձայնով՝ միտք աղօթել. — bleiben խաղաղ՝ հանդարտ՝ ը. մ. լուռ մնալ. die Hand — halten ձեռքն հանդարտ բռնել. er kann den Mund nicht — halten բերանը չի գոցեր, լեզուն երբեք չի բռներ. — halten կենալ, դադարել, շունչ առնուլ. — liegen հանդարտ պառկիլ. ը. մ. խաղաղ կենալ. die Geschäfte liegen — գործքերը կը կենան. — schweigen լռել, լռութիւն պահել. — sein խաղաղ՝ հանդարտ ըլլալ. լռութիւն պահել, լուռ կենալ: — sitzen հանգիստ՝ հանդարտ նստիլ. ը. մ. անգործ՝ պարապի նստիլ. die Zeit steht nicht — ժամանակը չի կենար՝ կ'անցնի. sich — verhalten տեղէն չշարժիլ, հանդարտ կենալ. — werden խաղաղիլ, հանդարտիլ. բ. լռել. 3. ձայնարկ. մղ. — ! լո՛ւռ, լռութիւն. — davon! ատոր վրայ մի խօսիք. չէ՛ն. — gestanden! անշարժ (կեցէք). անաղմուկ, լռին. —e Gegend լռանիստ՝ խաղաղ երկիր՝ վայր. —e Mieter խաղաղաբնակ վարձուորք. բ. —es Lied մեղմ՝ դաշն՝ մեղմախառն երգ. գ. —er Freitag աւագ ուրբաթ. —e Messe թիւ պատարագ. դ. —er Wahnsinn (հմմտ. Toben) խելագարութիւն, խօլութիւն, յիմարութիւն. ե. —es Gebet անձայն՝ մտաւոր աղօթք. ein —es Glas leeren առանց բաժակահարութեան ըմպել. —e Liebe գաղտնի սէր. զ. dem —en Trunk (կամ ած. Soff) ergeben sein առանձին արբենալ՝ գինովնալ. է. մեղմ(ախառն), քաղցր(ախառն). հեզահամբոյր, անձայն. —er Mensch ա) հեզ եւ խաղաղ մարդ. բ) լռակեաց՝ լռասէր մարդ. ը. —e Luft հանդարտ՝ անհողմ օդ. —es Wasser անշարժ՝ լճացեալ՝ մօրացեալ ջուր. ալիք. der Stille Ozean Խաղաղական ովկիանոս: թ. ինքնին— գ. das —e = Stille, 1. եւ 4. im —en լռելեայն, գաղտնի:

Stillflöte, էգ. դաշնաւորիկ: —halten, չ. դադար, հանգիստ: —leben, չ. հանդարտ կեանք. բ. նկր. մեռեալ ընութիւն: —schweigen, չ. լռութիւն: —stand, ար. —stehen, չ. դադարում, հանգիստ. անգործութիւն, դատարկութիւն. ընդհատում, ընդմիջում: —stehend, ած. դադարող, կայական. անշարժ:

Stille, էգ. 35. (յգ. ցնցա.) հանդարտութիւն. խաղաղութիւն, հանգիստ (հմմտ. Leidenschaft, Sturm). 2. tiefe — խոր լռութիւն. 3. (բանի... մը մէջ) հանգիստ, դադար. 4. in der —, in aller — = im Stillen (տ. still, բ. 1.); in der —e abziehen լռելեայն՝ ի ծածուկ՝ գաղտ մեկնիլ՝ երթալ:

still|en, նբ. 3ա. դադրեցնել. կեցնել, կասեցնել. խաղաղել. 2. ցածուցանել, մեղմացնել. չինջուցանել, նուազեցնել. den Durst — ծարաւն անցնել. 3. J. — մէկը լռեցնել՝ կարկել. 4. ein Kind — տղայ մը դիեցնել, ստին տալ: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ:

Stiller, ար. 22ա. խաղաղեցնող, հանդարտող. ցածուցանող:

Stimm|abgabe, էգ. քուէայ, վիճակ: —bänder, չ. յգ. անդր. ձայնակապք: —berechtigung, էգ. քուէարկութեան իրաւունք: —führer, ար. երժ. դասապետ. բ. (կուսակցութեան) գործիք: —gabel, էգ. երժ. ձայնատու, ձայնաճեղ: —los, ած. անձայն: —organ, չ. բնխ. ձայնի գործարան: —recht, չ. քուէարկութեան՝ ձայնի իրաւունք: —ritze, էգ. անդր. ձայնամուտ: —schlüssel, ար. երժ. բանալի: —wechsel, ար. (տղոց) ձայնափոխութիւն:

stimmbar, ած. 6. երժ. դաշնակելի, յարմարելի:

Stimme, էգ. 32. ձայն. երժ. — հ. ձայն ունենալ. փխ. der — des Blutes, des Gewissens Gehör geben արեան՝ խղճի ձայնին հետեւիլ. բ. (ընտրութեանց...) ձայն, քուէ. J—m s—e — geben իր ձայնը՝ քուէն մէկուն տալ. Sitz und — haben տ. Sitz, 3.; 2. երժ. (ձայնական եւ նուագարանական երաժշտութեան առանձին մասերը) ձայն. բ. (երգիչի) փակաղակ. քանոն:

stimmen, չբ. h. 3ա. երժ. (ձայները...) միաբանիլ, յարմարիլ.

Digitized by Google

դաշնակաւոր ըլլալ. Բ. դբ. zu et. — բանի մը համաձայնիլ՝ յարմարիլ. 2. = abstimmen, չբ.։ — Նբ. Եբծ. (նուագարան) յարմարել, ձայնի բերել. 2. դբ. s—e Forderungen hoch — մեծամեծ պահանջմունքներ ընել. Einen gegen J. — մէկը մէկուն դէմ հանել. J. günstig (für et.) — յառաջուընէ որոշել։ —de(r), ար. 6. = Stimmgeber. — չ. 22Բ. անյ. փ. Stimmung, է չորէէ։

Stimmen|einheit, էգ. —einhelligkeit, էգ. mit — միաբանութեամբ, միաձայնութեամբ, համաձայնութեամբ։ —gleichheit, էգ. հաւասարութիւն ձայնից։ —mehrheit, էգ. առաւելութիւն ձայնից։ —theilung, էգ. տարաձայնութիւն, անմիաբանութիւն։ —zählung, էգ. քուէահամար։

Stimmer, ար. 22ա. (նուագարան) յարմարող, յարդարող. 2. ձայնայարդար (գործի)։

Stimmung, էգ. 31. Եբծ. միաբանութիւն, (նուագարանի) յարմարութիւն. դաշնակութիւն (ձայնից). Բ. դբ. — des Gemüthes տրամադրութիւն. Է. յարմարութիւն. համեմատութիւն, (ամբողջի մասանց հետ) միաբանութիւն. Տ. կարծիք, կուսակցութիւն։

stimuli(e)ren, Նբ. 3ա. Ման. Բժշ. դրդռել։

Stink|bock, ար. ժանտահոտ նոխազ։ —käfer, ար. = Mistkäfer. —nase, էգ. (քթի չարահոտ կեղ) անզաժահ։ —nessel, էգ. բս. ժանտ(ահոտ)եղինճ (Lamium)։ —ratz, ար. Կն. = Iltis, 1.; —thier, չ. Կն. —thiere, յփ. ժանտ(ահոտ)անասունք։

stinken, չԲ. h. 3ա. հոտիլ, ժանտահոտութիւն բուրել, ժանտահոտ ըլլալ. 2. դբ. er stinkt vor Faulheit ստոյտիկ ծոյլ է։ —d, ՏբԲ. եւ ած. 6. ժանտահոտ, գարշահոտ. —e Lüge շօշափելի՝ կոշտ ստութիւն։ — չ. 22Բ. անյ. = Gestank.

stinkig, ած. 6. = stinkend, ՏբԲ.։

Stipendiát, ար. 33. թոշակաւոր (աշակերտ)։ |ճիկ։

Stipéndium, չ. 26. թոշակ, ռո-

stippen, ՆԲ. եւ չԲ. h. 3ա. թաթաւել, թաթախել. 2. = tippen.

Stirn, էգ. 31. Նաեւ —e, էգ. 25. ճակատ. dem Feinde die — bieten թշնամւոյն դէմ ճակատիլ. 2. Տբփ. = Front, 1.; — e—s Strebepfeilers դիմադրի ծայր։

Stirn|band, չ. ապարօշ։ —blatt, չ. ճակատի թիթեղ. (ձիու) ճակատնոց։ —haar, չ. ճակատի վրայ հերաց փունջ (նաեւ անասնոց). ցցունք։ —locke, էգ. (ճակատի) ցցունք։ —riemen, ար. ար—. (ձիու) ճակատնոց։ —runzeln, չ. (ճակատի) խոժոռութիւն։ —wand, էգ. Տբփ. գլխաւոր որմ։

Stóa, էգ. (Եղ. անէէ. յփ. —s կամ Stóen) կամարա(կապ)սրահ։

stöben, ՆԲ. 3ա. ԽՀ. փ. dämpfen, 1.

Stö'ber, ար. 22ա. —hund, ար. 20. որս. (նապաստակի) բարակ, քերծէ։ —wetter, չ. ձիւնաբեր օդ։

stö'bern, չԲ. h. 3ա. անփ. Բ. es stöbert բարակ անձրեւ (ձիւն) կու գայ. 2. խուզարկել, որոնել, փընտռել։

Stöcher, ար. 22ա. = Zahnstocher; 2. ար—. —(eisen, չ. 22Բ.) = Schüreisen.

stöchern, ՆԲ. եւ չԲ. h. 3ա. = puiren, 1.; չ. 6. das Feuer — կրակն արծարծել՝ խառնել. sich die Zähne — ակռաները քորել՝ մաքրել. 2. auf J. — = sticheln, 2.

Stock, ար. 13. (յփ. երբեմն Stöcker, փ. 6. —e, փ. 10.) ցուպ, գաւազան (= Stab, 1.). 2. (զբօսանաց) եղեգնիկ, եղէգնացուպ. (գնդամուղի) մական. 3. բս. (Pflanzen-)-բուն, ցօղուն, ոճ. 4. որթատունկի բուն. 5. ծառի կոճղ՝ արմ. դբ. über — und Block, über — u. Stein laufen փ. Block, 3. 6. դբ. (յփ. Stöcker) = Klotz, 3.; 7. (Հէռնչ. Wurzel, Krone) ակռայի միջնամաս. 8. = Stamm, 4.; 9. լեռնանզանգուած. 10. (Նաեւ չ. (յփ. —e) (տան) դստիկոն. 11. (ոտուըները կապելու) կոճեղ. շղթայ, գելոց. J. in den — legen մէկը կոճղել, շղթայի զարնել. 12. = Bienenkorb.

Stock|adler, ար. Կն. ասկը. ճուռակ (Falco palumbarius)։ —ameise, էգ. Կն. թափառական մրջիւն (Formica vaga)։ —amsel, էգ. Կն.

մանեկաւոր կեռնեխ (Turdus torquatus)։ –blind, ած. բոլորովին կոյր։ –börse, իգ. հձ. ափսոսանց, ամկարան։ –degen, ար. մէջը սրով՝ ուռներաւոր (գլոսանաց) գաւազան։ –dumm, ած. սաստիկ ապուշ։ –dunkel, ած. = stockfinster. –fechter, ար. ճարտար գաւազան խաղացող։ –finster, ած. բոլորովին՝ սաստիկ մութ, խաւար։ –fisch, ար. հձ. փրփրուկ, չոր ձողաձուկ. բ. փխ. ընփ. ապուշ, անխմար։ –fleckig, ած. բորբոսած (փայտ)։ –fremd, ած. բոլորովին օտար (ական)։ –geige, իգ. պզտիկ ջութակ։ –gelehrt, ած։ = pedantisch. –glaube, ար. կոյր հաւատք։ –haus, չ. բանտ։ –jude, ար. բուն Հրեայ։ –laterne, իգ. մեծ լապտեր, ձողաբարձ լապտեր։ –macher, ար. գաւազանագործ։ –mäkler, ար. միջնավաճառ, վաճառարկու։ –meister, ար. բանտապահ։ –narr, ար. բոլորովին խենդ։ –pfeife, իգ. քաղցրաձայն սրինգ։ –prügel, ար. յգ. գաւազանի հարուած, բրածեծ։ –rose, իգ. բս. = Baumrose. –scheit, չ. կոճղի կտոր, կոճղափայտ։ –schere, իգ. ար–. մեծ մկրատ, ձեւիչ։ –schläge, ար. յգ. = Stockprügel. –schnupfen, ար. ախտ. չոր հարբուխ, ըղեգդդում։ –still, ած. բոլորովին լուռ՝ հանդարտ։ –taub, ած. բոլորովին խուլ։ –taube, իգ. ծն. = Holztaube. –viole, իգ. բս. = Levkoje. –werk, չ. գաւթիկոն (= Stock, 10.)։ –zahn, ար. = Backenzahn. –zange, իգ. ար–. ունելիք, աքցան։

Stö'ckchen, չ. ննք. (նուզ. Stock) գաւազանիկ, բարակ գաւազան։

sto'cken, չբ. h. եւ s. 3–. (շարժելէն) դադրիլ. կենալ. 2. (հեղանութ) հոսելէն՝ վազելէն դադրիլ. յամրանալ. ընդհատիլ. կասիլ. das Blut stockt in den Adern երակաց մէջ արիւնը կը դադրի՝ կը թանձրանայ. հձ. alle Geschäfte — բոլոր գործքերը դադրած են՝ կաղ կ'երթան. der Handel stockt առեւտուրը դադրած է. բ. անդ. բ. es stockt mit dieser Sache այս գործքս ընդհատուած է. գ. անյնաջան ինքնաջայով. ins Reden — կակազել, բառերը մոռնալ. դ. մանծնուլ, թանձրանալ. անյ. մփ. սառիլ. (կաթը) մանծնուլ. 3. խոնաւութենէ ապականիլ, բորբոսիլ։ — նբ. եւ փբ. գաւազանով՝ փայտով ամրացընել. die Reben — որթատունկերուն քովը խաչար ցցել, ձողաբարձ ընել. բ. ար–. Tücher — սաւաններր դլորել։ — չ. ննք. անյ. —ung, իգ. 31. դադար. (հեղուկներու) մօրանալը, (առեւտուրի) դադարում, կաղ երթալը. ընդհատում, պապանձում. in's — gerathen (s.) ընդհատիլ, կասիլ. 2. (—. —ung) ախտ. — des Blutes արեան (խողովակաց) խցում, համախըռնութիւն։

stö'ck(e)rig, ած. ս. (փայտի պէս) չոր եւ կոշտ։

sto'ckig, ած. ս. խոնաւութենէ ապականած, բորբոսած. բ. es ist hier — այս տեղս շատ խոնաւ է. 2. փայտի պէս կարծր. փխ. խստապարանոց, հեստ, յամառ։

stö'ckisch, ած. ս. = stockig, 2.

Stoff, ար. 20. կերպաս, դիպակ, պաստառ. 2. նիւթ, տառաղձ. (Grund-, Ur-)— տարր. քմ. բնփ. einfacher — քիմիական՝ պարզ տարր. բ. (խօսքի) նիւթ, առարկայ. — zu et. geben բանի մը նիւթ մատակարարել։

sto'ffhaltig, ած. նիւթեղէն, տարրաւոր, հիւթեղէն։ —lehre, իգ. տարրաբանութիւն, բնալուծութիւն։ —los, ած. աննիւթ, անհիւթական. բ. պարապ, սին, դատարկ։ —losigkeit, իգ. անհիւթականութիւն։ —reich, ած. հիւթեղ, պարարտ։

Stö'ffel, յտ. ան. ար. (նուզ. Christoph) Քրիստափոր. 2. փխ. շատ տմարդի. անկիրթ՝ կոշտ (տղայ). բ. ընփ. անմիտ, անխմար։

sto'ffen, ած. ս. կերպասեայ։

sto'fflich, ած. ս. նիւթեղէն, հիւթեղէն։

stö'hnen, չբ. h. 3–. (ի խորոց սրտի) հեծել, հառաչել։ — չ. ննք. անյ. հեծեծանք, հառաչանք։

Stö'iker, ար. 22–. փլ. ստոյիկեան. փխ. հաստատամտուն՝ խիստ մարդ։

stö'isch, ած. ս. փլ. ստոյիկեան. փխ. հաստատուն, խիստ, անաշառ։

Stoizismus, ար. անփխ. անյ. փլն.

էլ. ստոյիկեան աղանդ՝ վարդապետութիւն. 2. փխ. հաստատամտութիւն, արիութիւն։

Stóla, իգ. 26. եկեղեցական — Stóle, իգ. 25. ուրար։

Stöllbaum, ար. բվ. առախառակամանի փայտ։ —ort, ար. բվ. գետնափորի ծայր։

Stölle, իգ. 25. — Stollen, 2.; 2. = Stulle.

stöllen, նբ. 3ա. որ. ein Kell — կաշին քանալ՝ տարածել. 2. die Hufeisen — պայտերը կռանելով կարացընել։

Stöllen, ար. 22բ. պտտուանդան, տոպ. բ. (սանդղախա)քուն. 2. շամշակից կարկանդակ. 3. բվ. (հորիզոնական) գետնափոր անցք՝ ճամբայ։

Stöllen‖bäcker, ար. որ. ծաղաբար, պղակունդրագործ։ —hauer, կամ —häuer, ար. բվ. (գետնափորի) բռփագործ։ —wasser, չ. գետնափորի ջուր։

Stö'llner, ար. 22ա. բվ. (գետնափորի մը) բռփատէր. բ. (գետնափորի) բռփագործ։

Stólper, ար. 22ա. —ei, իգ. 32. սխալ քայլ. (մն. երիվարաց) գայթում, սայթաքում։

Stólperer, ար. 22ա. գթող, սայթաքող։

stólp(e)rig, ած. 6. — holperig.

stólpern, չբ. ſ. եւ h. 3ա. գթել, գայթել, սայթաքել, սխալ քայլ առնուլ, սահիլ. էփ. (պակասութեան մը մէջ) իյնալ, գթել։ — չ. 22բ. անյ. գայթում, սայթաքում։

stolz, ած. 6. ող. եւ գ. մր. (— auf et. բանի մը վրայ) սէգ. ich bin — auf Ihre Freundschaft Ձեր բարեկամութիւնն ինծի պատիւ կը համարիմ. 2. հպարտ, ամբարտաւան, մեծամիտ, ինքնահաճ. արհամարհոտ, յանդուգն, ժպիրհ. պարծենկոտ, սնափառ. 3. շքեղ, փառաւոր, յաղթ։

Stolz, ար. 20. անյ. հպարտութիւն, ամբարտաւանութիւն. մեծամտութիւն. անձնապաստանութիւն. seinen — in et. setzen բան մ'իրեն փառք՝ պատիւ համարիլ. բ.

er ist der — s—s Vaterlandes իր հայրենեաց փառքն է։

stolzi(e)ren, չբ. ſ. եւ h. 3ա. սէգ գալ. փքանալ. ցայց ընել։

Stópfjarz(e)nei, իգ. բժշ. խառացուցիչ՝ պնդիչ դեղ։ —haar, չ. որ. (անկողին...) լեցնելու մազ։ —holz, չ. խից։ —lappen, ար. ծակ գոցելու լաթեղէնք՝ ծուէնք։ —mittel, չ. բժշ. = Stopfarz(e)nei. —nadel, իգ. կարկտելու ասեղ։ —nudel, իգ. հաւերը պարարելու խմորեղէն։ —wachs, չ. = Bienenharz.

Stópfe, իգ. 25. կարուած՝ կարկտած տեղ։

stopf|en, նբ. չբ. h. եւ էբ. 3ա. եւ 3է. լեցընել, խցցել. et. in den Sack — պարկին մէջ բան մը խցցելով լեցընել. 2. ...(voll.)— լեցընել, խցցել. բ. 3—m den Mund, ընդ. das Maul — գ. Maul, 2.; գ. Geflügel — = nudeln (նախ-էփ.); էհ. eine Gans — սագի մը փորը լեցընել. գ. նախ. ein Leck — ծակ մը գոցել. ե. (զզեստեղէն...) կարկտել, հիւսել. զ. die Leibesöffnung, die Diarrhöe — թանչքն արգելուլ. das Blut — արիւնը դադրեցընել. 3. էզա. stopfen, բան մ'ի կար թողուլ. 4. sich — ստամոքսը խցցել (կերակրով), խծկել. բ. տեղ մը խիտ առ խիտ գիզուիլ՝ ժողվուիլ. խռնիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = քայլն նշանակութեանց հետ. 2. որ. միայն —ung, իգ. խծուծ։

Stópfer, ար. 22ա. ſ. —(in, իգ. 32.) լեցընող, խցցող. բ. որ. (հիւսելով) կարկտող. նորոգող. 2. խից. բ. — Stopfnudel.

Stóppel, իգ. ալբ. խոզան. 2. —n, յփ. փետարածայրք. բ. (մօրուքը ածիլելէն ետքը մնացած) մազի արմատները՝ ծայրերը։

Stóppel‖dach, չ. խոզանածածկ յարդածածկ յարկ։ —feder, իգ. = Stoppel, 2. —korn, չ. խոզաններու մէջ ցանուած ցորենահատ։ —sense, իգ. որ. խոզանաքաղ գերանդի։ —sichel, իգ. որ. խոզանի մանգաղ։ —vogt, ար. հնձողապետ։ —weide, իգ. վերջին արօտ։ —zeit, իգ. խոզանի՝ հնձոց ժամանակ։

stóppeln, նբ. եւ չբ. h. 3ա. հաւա-

Digitized by Google

կարգաղ ընել, խողանակաւ արտաքրու մէջ մտցած հասկերը ժողովել. ք. փխ. նաւաքաղ ընել. ը. մր. հաւաքել, գրքերէ ժողովածոյք ընել: — չ. չք. անյ. հասկաքաղ. նաւաքաղ. փխ. հաւաքում:

stoppen, նք. եւ չք. Ն. ցա. = stopfen, 2.

Stöpper, ար. 22ա. Նաւ. պարանի ծայր:

Stoppine, էգ. 25. գծն. = Lubelfaden.

Stoppler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. հասկաքաղ՝ նաւաքաղ ընող. փխ. հաւաքող:

Stö'psel, ար. 22ա. խից. խցան (= Pfropf). 2. փխ. ընտ. կարճ եւ գէր մարդ:

stö'pseln, նք. 2ա. = pfropfen, 2.

Stör, ար. 20. Բն. բուն թառափ, մորէ (Acipenser sturio):

Stö'r‖eisen, չ. ար—. կորակտուց երկաթեայ ձող: —stock, ար. փորելու՝ ծակ բանալու գաւազան:

Storch, ար. 18. եւ 31. Բն. տառեղ, արագիլ (Ardea ciconia). ք. ägyptischer — քաղահաւ, ցեծ (Tantalus ibis):

Storchschnabel, ար. տառեղի կտուց. ք. գծ. = Geranium; ե. համագիր. գծագրութիւն... մը մեծցընելու (կամ պզտիկցընելու) գործի:

Stö'rchin, էգ. 32. Բն. էգ տառեղ՝ արագիլ:

stö'ren, նք. 2ա. J. — մէկը շփոթել, (գործքերը) խանգարել. sich in (bei) et. — lassen բանէ մը շփոթիլ. 2. (խաղաղութիւնը...) վրդովել, տակնուվրայ ընել. խափանել, արգելուլ, խառնշընել: — չք. Ն. — stöbern, 2. —d, դբք. եւ ած. խռովիչ, խռովարկու, խափանարար: gestört, դբք. անց. եւ ած. 6. 1. = [illegible] 2. խռովեալ: — չ. չք. անյ. տ. Störung.

Stö'renfried, ար. 20. = Friedensstörer.

Stö'rer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. խռովարկու, խռովարար, խափանարար:

Störerei, էգ. 31. խառնաշփոթութիւն, անօրինակ խառնակութիւն:

stö'rrig, stö'rrisch, ած. 6. (Համմտ. halsstarrig) յամառ, պինդգլուխ. զաժան, դժուարաբարոյ. անհամբոյր:

Stö'rrigkeit, էգ. 31. անյ. = Halsstarrigkeit.

Stö'rung, էգ. 31. խառնակելը. շփոթելը. 2. (ժողովրդեան, գործոց) վրդովում, խառնակութիւն, ընդմիջում, խափանում. (որոնի) խռովութիւն, նեղութիւն. ք. անկարգութիւն, խանգարում:

Stoß, ար. 18. հարուած, մղում (տ. stoßen). J—m e—n — versetzen մէկը հրել. 2. բախիւն, ընդհարում. (գետնաշարժի) ցնցում. (լողալու ժամանակ) բազկաշարժութիւն. ք. փխ. Das hat mir e—n — gegeben ասիկա զիս սաստիկ խռովեց՝ տակնուվրայ ըրաւ. Das hat s—r Ehre e—n empfindlichen — gegeben ասիկա իւր պատուոյն շատ վնասեց. ե. (սրախաղութեան մէջ) սրոյ հարուած. auf den — fechten սրով զարնուիլ. 3. դէզ. շեղջ. կոյտ. (թղթոց, նամակաց) ծրար, խուրձ. 4. ար—. կցուած, (զգեստուց եզերքը) ժապաւէն, երէզ, թլիփ. 5. գծն. (Թնդանօթի...) յատակ:

Stoß‖degen, ար. (Հմմտ. Handdegen) նեղ եւ երկայն սուսեր: —falk(e), ար. Բն. = Jagdfalke. —garn, չ. ար—. = Stoßnetz. —gebet, չ. սլացական՝ սլաքական աղօթք: —gewehr, չ. = Stoßwaffe. —heber, ար. ար—. Ջրաբաշխական խոյ: —holz, չ. տռան, սանդղիկոթ. Թակ: —kolben, ար. (գնդամուղի) գաւազան, մականն: —kraft, էգ. վանողութիւն, մղիչ զօրութիւն: —naht, էգ. ար. հիւսուած, յարեւման կարան: —netz, չ. (թռչուն որսալու) ցանց: —riemen, ար. ար—. լայն կառափոկք: —säge, էգ. ար—. ձեռքի սղոց: —ventil, չ. ար—. (երգիոնի) հողմարգել խուփ: —waffe, էգ. սրածայր զէնք: —weise, մ. = ruckweise. —wind, ար. Նաւ. վանիչ՝ մղիչ հով: —zahn, ար. ժանիք (անասնոց):

Stö'ßel, ար. 22ա. սանդղիտոռն:

stö'ß‖en, Ա. նք. 2է. մղել. հրել. քշել. բախել. ընդհարկանել. ea. — իրարու զարնուիլ. J—m mit den

Ellbogen — մէկն արմկամբ խթել. mit den Hörnern — խեթկել, եղջերաւ ածել. չէք. sich mit den Hörnern — կռուիլ (խոյերու...). 2. մղել, վարել, վարատել. փխ. 3. mit der Nase auf et. — բանի մը մէկուն մատամբ շօշափել տալ. 3. aus dem Hause — մէկը տունէն մերժել. er stieß ihm den Degen durch den Leib — սուրը փորը մխեց. 3. über den Haufen — մէկը կործանել՝ գետնին տապալել. j–e Frau von sich — հանել՝ արձակել զկին. 3. vom Throne — մէկը գահէն ընկենուլ, գահընկեց ընել. 3. die Erde fest — գետինը տոփել՝ ամփոփել. et. klein — բան մը մանրել՝ փշրել՝ լեսուլ. gestoßener Zucker մանրած՝ ծեծած շաքար. sich ein Loch in den Kopf — գլուխը (քարի... զարնելով) ծակել. բ. ար. et. mit dem Hobel glatt — բան մը տաշել. բէ. e–n Damm — թումբ մը կանգնել. 4. կոտել. դիզել. կցել. 5. խղ. den Ball — գնդակը մղել՝ վարել. 6. (հնաց. hauen) (ի սրախողխողութեան) սրով մղել. 7. եզժ. (խող մը) = abstoßen, 8. ß. sich — չէք. sich an et. — (ար. համ հյց.) (վազելով երարու) զարնուիլ, ընդհարկանիլ, բախիլ. 2. փխ. (բանէ մը) գայթակղիլ: Գ. — չէ. h. եւ ս. — —. h. nach J–m, et. — մէկուն՝ բանի մը զարնել, հարուած մ'իջեցընել (ուղել). ար. auf e–e Taube — (յափշտակիչ թռչնոց) աղաւնոյ վրայ դիմել՝ յարձակիլ՝ սլանալ՝ խոյանալ. 2. h. եւ ս. զարնել, բախել. mit den Füßen an den Tisch — ոտքով սեղանին զարնել. mit dem Kopfe gegen die Wand — գլուխը պատին զարնել. auf den Grund — քերել առ յատակաւ. 3. նոյ. vom Lande — (նաւաց) եզերքէն թողուլ, (ի ծով) խորամուխիլ. an's Land — ցամաք մերձենալ. 4. auf J. — մէկուն ընդհարկանիլ, (ըստ պատահման) զարնուիլ. auf Schwierigkeiten դժուարութեանց հանդիպիլ. 5. ս. մն. չէն. zu et. — բանի մը կցիլ. zum Heere — բանակին հետ միանալ՝ կցիլ. 6. in die Trompete, in's Horn — եղջերերայ՝ փող հարկանել՝ հնչեցընել. 7. (մեղուաց) = schwärmen, 1.; 8. die Flinte stößt հրացանն ետ կ'ընկրկի. բ. der Stier stößt ցուլն կը զարնէ՝ խեթէ. է. (կառաց) շարժել, ցնցել. ար. (դարերէրայ) եռալ: — չ. 22բ. անյփ. = բոյնի ածին նշանախօսութեանց հետ:

Stö'ßer, ար. 22ա. —in, էփ. 32. մանրող, փշրող, լեսող, ծեծող. 2. ար. խոյացող, յարձակող (թռչուն):

Stößerei, էփ. 31. հրում, մղում:

stö'ßig, ած. 6. խեթկող, զարնող (ցուլ). էխ. կռուասէր, մէտ:

Stotterei, էփ. 31. թոթովութիւն, քաղթնասութիւն:

Stött(e)rer, ար. 22ա. Stötterin, էփ. 32. քաղթնաս, թոթով:

stötterig, ած. 6. ծանրախօս, կակազող, թոթով:

stöttern, չէ. h. 3ա. թոթովել, կակազել, քաղթնասել: — չ. 22բ. անյփ. = Stammeln, չ.:

stöven, նէ. 3ա. էհ. = dämpfen, նէ. 4.

Strábo, յր. ան. ար. 38. հ. դր. Ստրաբոն:

strack, ած. 6. ուղղակայց, ուղիղ. 2. (մազերու) = schlicht, 2.; 3. հաստատեալ (ի մտի), անխախտ, որոշեալ, ճիշդ:

stracks, մ. ուղիղ, ուղղակի, կշտակի. 2. անմիջապէս, շուտով:

Stráf|anstalt, էփ. պատժարան: —arbeit, էփ. պատիժ, (իբր պատիժ տրուած) աշխատութիւն՝ գործ: —arrest, ար. բանտ, կալանաւորութիւն: —büchse, էփ. տուգանաց արկղ: —erlaß, ար. —erlassung, էփ. ներում պատժոց, ներողութիւն. allgemeiner — ամնիշխանութիւն (յանցանաց): —fällig, ած. (օրէնքով) յանցական, պատժելի: —fälligkeit, էփ. յանցաւորութիւն, պատժապարտութիւն: —frei, ած. ազատ ի պատժոյ, անպատիժ: —gefangene(r), ար. կալանաւոր, արգելանաւոր: —geld, չ. տոյժք, տուգանք: —gericht, չ. պատժական դատաստան՝ դատավճիռ: —gesetz, չ. պատժական օրէնք: —los, ած. = straffrei. —maß, չ. պատիժ, պատուհաս: —predigt, էփ. քարոզ: —recht, չ. պատժելու իրաւունք. բ. անձրաքննութեան իրաւունք: —rechtslehrer,

Digitized by Google

ար. ոճրագէտ: —rede, էգ. կշտամբանք, յանդիմանութիւն. ը. մփ. = Strafpredigt. —richter, ար. ոճրաքննին դատաւոր: —urtheil, չ. վճիռ պատժոց. über J. ein — verhängen մէկը պատժապարտ դատել՝ հանել: —vollstreckung, էգ. —vollziehung, էգ. —vollzug, ար. պատժոյ գործադրութիւն՝ կատարում: —würdig, ած. պատժոյ արժանի, պատժելի, պատժական:

strafbar, ած. 6. պատժելի, պատժապարտ յանցաւոր, վրիժապարտ, եղեռնաւոր, դատապարտելի:

Strafbarkeit, էգ. 31. յանցաւորութիւն, պատժապարտութիւն. էրգ. ոճրականութիւն:

Strafe, էգ. 35. պատիժ, պատուհաս. (Geld-)— տուգանք, տույժք. in e—e — verfallen պատիժ կրել, պատժոյ տակ իյնալ. s—e — abbüßen, erleiden պատիժը կրել՝ վճարել. 2. peinliche — տանջանք, կտտանք, պատիժ. es ist bei — verboten պատժով՝ տուգանօք արգիլեալ է. s—e — absitzen իր բանտարգելութեան ժամանակին (բանտի մէջ նստելով) անցընել. Du wirst — bekommen պիտի պատժուիս. J. in — nehmen մէկը պատժել:

strafen, նբ. 3ա. պատժել, պատուհասել. J. — am Leben մէկը մահուամբ պատժել. J. an der Ehre — մէկուն անպատուութեամբ պատիժ տալ. J. mit Gefängniß — մէկը բանտի դատապարտել. փբ. solche Fehler — sich այսպիսի յանցանքներ կը պատժուին. 2. փրխբ. հնց. կշտամբել, յանդիմանել, սաստել. J. mit Worten — մէկը սաստկակոծ՝ պատուհասակոծ ընել, կշտամբել: —d, դբբ. եւ ած. պատժող, պատժական, վրիժախնդիր. —der Blick սպառնական հայեցուածք: — չ. 22բ. անյ. պատիժ, պատուհաս:

Sträfer, ար. 22ա. պատժող, պատուհասող:

straff, ած. 6. պինդ, ձիգ, լարեալ (ազդէք..., հնյ-նչ. schlaff). փխ. խիստ, սաստիկ, անաչառ. — anziehen, spannen լարել, պրկել, ձգտել. զուսպ, մասպող (գգեստ):

straff|gespannt, ած. պինդ, ձիգ, լարեալ: —ziehen, չ. ձգտում, պրկում:

sträff|en, նբ. եւ փբ. 3ա. ձգտել, պրկել, լարել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ձգտում:

Straffheit, էգ. 31. ձգտում, պրկում. փխ. խիստ(սմբեր)ութիւն:

sträʹflich, ած. 6. = strafbar; 2. պատժող, պատժական. 3. փխ. ընփ. սաստիկ, ահագին:

Sträʹflichkeit, էգ. 31. անյ. = Strafbarkeit.

Sträʹfling, ար. 20. = Strafgefan- [gene(r).

Strahl, ար. 24ա. ճառագայթ, նշոյլ, ճաճանչ. —en, յփ. eines Rades (անուոյ) ճղուղք. 2. plötzlicher, heller — փայլիւն, շողիւն. բ. շանթ. 3. (նեղ ծակէ մը ծորելեաց) ցայտուած, ժայթքում. 4. երկչ. նկր. ուղղաձիգ գիծ:

Strahl|stein, ար. հփ. նշուլաքար: —thiere, չ. յփ. բն. ճառագայթաձեւ(կենդանի)ք (Radiata):

strahlen, չբ. h. 3ա. ճառագայթել, ճաճանչել, ճառագայթ արձակել. ը. մփ. փայլել, շողալ, փողփողել. բ. փխ. vor Freude — խնդութենէն զուարթագին ըլլալ: — — նբ. ճառագայթել(ով սփռել), սփռել, տարածել: — չ. 22բ. անյ. = բայէն նշանակ—ն իմանց հետ:

sträʹhlen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա = kämmen, 1. եւ striegeln.

strahl|artig, ած. ճառագայթաձեւ (նմանե փէ.): —auge, էգ. ճառագայթաձեւ՝ հրափայլ աչք: —brechung, էգ. բնգ. (ճառագայթի) բեկբեկում: —bündel, չ. —büschel, ար. (չ.) լուսաւոր՝ լուսոյ փունջ. բնգ. ելեկտրական կայծակունք: —krone, էգ. ճաճանչա(ւոր)պսակ. բ. (Սրբոց գլխուն շուրջ կողմը) պսակ, փառք: —stein, ար. հփ. ճաճանչաքար:

strahlig, ած. 6. ճաճանչաւոր, ճառագայթաձեւ:

Sträʹhne, էգ. 35. (էքբը— շատ յփ. —նքը.) նաղ. Sträʹhnchen, չ. 22բ. (հերաց) փունջ. 2. մ. — Garn (նա— ի— էքբը— շատ) գերձանի կա(ր)ժ, խիւ. 3. ար—. թելատրցակ:

Stramin, ար. 20. տոփ. (կանեփեայ կոշտ կտաւ) կանեփի:

stramm, ած. 6. = straff; 2. փխ.

Digitized by Google

(հիւանդ. schlapp) ընդ. —er Bursche զօրաւոր բուռն պատանի. ընդ. 3—m die Hosen — ziehen մէկը ձաղկել:

Strammheit, էգ. 31. — Straffheit.

strampeln, չզ. h. 3ա. անդադար շարժել, տատանել. նաեւ էզ. sich bloß — (մանկանց) վերմակին ներքեւ խոթուած ծայրերը շարժելով հանել:

Strand, ար. 20. ծովեզր, ծովափն. ը. մփ. եզերք. auf den — laufen կամ gerathen խրիլ (նաւու):

Strand|batterie, էգ. չէն. ափնամարտկոց: —**bauer**, ար. = Strandbewohner. —**bewohner**, ար. եզերաբնակ: —**läufer**, ար. ըն. eigentlicher — հասարակ կտցար (Tringa): —**räuber**, ար. ծովահէն: —**stein**, ար. ափնաքար: —**vogt**, ար. ափանց պահապան, եզերապահ:

stranden, չզ. s. եւ h. 3զ. (նաւու, նաեւ մեծ ձկանց անասնոց...) ցամաք նետուիլ, խրիլ. էփ. չյաջողիլ, (գործ մը) խրիլ:

Strang, ար. 13. առասան, չուան, լար. (կախաղանի) խառան, խեղդ. 2. (կառաձիգ... անասնոց) չուան, փոկ. ք. էփ. alle Stränge anziehen = Alles aufbieten (տ. նոյնը 3.); wenn alle Stränge reißen ընդ. եթէ շատ նեղ մնենք, ի մեծի կարօտութեան. sie ziehen Alle an einem — ամէնուն ձեռքն ալ մէկ է. 3. որսա. = Geleis, 3.; 4. անգղ. լար:

strangulí(e)r|en, նզ. 3ա. = erdrosseln. — չ. 22զ. անյն. —**ung**, էգ. 31. = Erdrosseln, չ.:

Strapáze, էգ. 35. աշխատութիւն, յոգնածութիւն, վաստակ. an —n gewöhnt sein աշխատութեան վարժած ըլլալ:

strapazí(e)ren, նզ. եւ sich — էզ. 3ա. յոգնիլ, խոնջիլ, պարտասիլ:

Straßburg, չ. 38. աշխ. Շդրասպուրկ:

Straße, էգ. 35. պողոտայ, (քաղաքի...) մեծ փողոց. kleine — մանրափողոց. lange u. breite — վարաղափողոց. auf offener — փողոցի վրայ, ի փողոցամիջի. 2. ը. մփ. ճամբայ, (հասարակաց) ճանապարհ. էփ. die breitgetretene — des Herkommens սովորութեան հարթ ճամբան. 3. նոյ. (նաւարկութեան) շաւիղ, ճամբայ. ը. մփ. (ծովու) նեղուց. 4. աստղ. die bestirnte — = Milchstraße.

Straßen|beleuchtung, էգ. փողոցի լուսաւորութիւն: —**damm**, ար. միջուղի. ք. (փողոցաց) սալայատակ, քարայատակ: —**dieb**, ար. մարդելոյզ, յաւզկահար: —**junge**, ար. դատարկաշրջիկ՝ ստահակ մանուկ: —**koth**, ար. ցեխ (փողոցաց): —**pflaster**, չ. սալայատակ: —**pöbel**, ար. ռամիկ, գռեհիկք: —**raub**, ար. մարդելուզութիւն, յելուզակութիւն: —**räuberei**, էգ. = Straßenraub. —**strecke**, էգ. գաւառակ:

Stratagém, ա. ա. Strategém, չ. 20. պատերազմի նենգ՝ հնարք, ռազմանենգութիւն:

Strategíe, էգ. 35. անյն. ռազմագիտութիւն:

Stratégiker, ար. 22ա. ռազմագէտ:

stratégisch, ած. 6. ռազմագիտական:

sträuben, նզ. 3ա. (մազ, փետուր) անկել, քստմնել, խոզանել, ցցուել. 2. der Anblick sträubt dem Feigen das Haar... նայուածքն երկչոտին մազերը կը ցնկէ՝ ծառացընէ: sich — էզ. անկուիլ, ցցուիլ, խոզանալ. 2. խառանալ, ընդդէմ կալ. sich gegen et. — բանի մը հակառակիլ. անհասասարող՝ խեռ՝ հեռու ըլլալ. die Feder sträubt sich, zu schreiben գրիչը կը քաշուի՝ չի գրեր:

sträubig, ած. 6. = struppig; 2. սպառնամիտ, վէս, ըմբոստ:

Strauch, ար. 13.(յն. նաեւ Sträucher) թուփ, մացառ. էփ. auf den — schlagen = auf den Busch (տ. 1. ք.) klopfen.

strauch|artig, ած. թփաձեւ: —**dieb**, ար. = Buschklepper. —**hopfen**, ար. բյն. գայլուկ (Humulus lupus): —**werk**, չ. մացառք, փշուտք:

straucheln, չզ. s. եւ h. գթել. գայթել, սայթաքել. սահռաւել. էփ. վրիպել. սխալիլ: — չ. 22զ. անյն. = Stolpern, չ.:

sträuchig, ած. 6. թփուտ, թփախիտ, մացառաձեւ:

Sträuchler, ար. 22ա. գթող. սայթաքող. 2. սահիլը, սայթաքում, գայթ:

Digitized by Google

Strauß, I. ար. 36. ֆր. —, ընտ. Vogel — ջայլեամ (Struthio camelus)։ բ. — ար. 13. կամ 7. (Blumen-)— (ծաղկանց) փունջ, խուրձն, տըր-ցակ. 2. — Federbusch. գ. — ար. 20. Բայըզը ած. կռիւ, գուպար(ամ)։

Straußbinderin, իգ. փունջ կապող։ —fink(e), ար. ֆր. կատտարուաբ ատրճեկիկ։ —händler(in, իգ.), ար. փնջավաճառ։ [փնջիկ, արցակիկ։

Sträußchen, չ. 22բ. (նուազ. Straußի)

Strazze, իգ. 35. Լծ. — Kladde.

Strebe, իգ. 35. բլ. — Spreize.

Strebebalken, ար. հեծան, մայթ, (նեցուկի) գերան։ —bogen, ար. ճրտ. կամարակապ։ —kraft, իգ. ձգտում, բերում, անձուկ։ —mauer, իգ. գիժմադիր (ուրիշ պատի մը հաստատութեան) պատ։ —pfahl, ար. նեցուկ, մայթ։ —stütze, իգ. — Strebe.

streben, չբ. h. 3ա. nach et. — (բանի մը հասնելու) ճգնիլ ջանալ. (բանի մը) տենչալ, ցանկանալ, փափաքել. (բանի մը) հետամուտ ըլլալ. 2. nach et. hin — բանի մը մօտենալու միտում՝ բերում ունենալ. nach dem Mittelpunkte —de Kraft կեդրոնաձգական զօրութիւն։ — չ. 22բ. անյ. ձգտում, բերում, միտութիւն, (բանի մը) ջանք, տենչանք, անձուկ։

Streber, ար. 22ա. տենչացող, ցանկացող, անձկացող. (բանի մը) ճգնող, ջանացող, հետամուտ. բ. փառասէր։

Streberthum, չ. 8. անյ. փառասիրութիւն, փառամոլութիւն։

strebsam, ած. 6. տենչացող. յառաջադիմասէր. —er Fleiß եռանդուն փոյթ՝ ճիգն։

Strebsamkeit, իգ. յառաջադիմասէր ջանք. անյ. մտ. փառասիրութիւն։

Streckbalken, ար. արա. — Strebebalken. —bank, իգ. արա. էջ, մայթ, նեցուկ։ —eisen, չ. արա. խղխ. ձգան (գործի...)։ —muskel, ար. անդրդ. (հնանչ. Beugemuskel) ձըգ-տամնուկն։ —teich, ար. մանրաձկնարան (ձկնարուծութեան համար)։ —walze, իգ. արա. ձգագլան։

streckbar, ած. 6. ձգանելի, տարածական, տարածանելի, կանանելի։

Streckbarkeit, իգ. 31. անյ. ձըգ-տականութիւն, տարածականութիւն։

Strecke, իգ. 35. տարածութիւն, (երկրի...) ընդարձակութիւն, (երկայնութեան) միջոց, երկայնութիւն. eine — Weges zurücklegen ճամբայ ընել, հատանել անցանել. 2. ատա. ուղիղ գիծ. 3. բլ. խուռանքը (երկրի խուռի մէջ երկընցած փող). բ. երկաթուղւոյ գիծ։

strecken, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. փռել, տարածել. 3. zu Boden (z. hin-, nieder-)— մէկը գետին փռել, մեռցընել. բ. sich zur Ruhe nieder- (hin-)— հանգչելու համար երկընցընալ պառկիլ, փռուիլ. է. զին. das Gewehr կամ die Waffen — զէնքը վար դնել, զինաթափ՝ անձնատուր ըլլալ. 2. դուրս երկընցընել, կարկառել. die Hände gen Himmel — ձեռքերն վեր՝ երկինք վերցընել. die Glieder sich — (յօրանջելու ատեն) ձգտիլ. die Zunge aus dem Munde — լեզուն դուրս հանել. առծ. man muß sich nach der Decke — վերմակէդ դուրս մի ճողեր ոտքդ, քսակիդ չափ ծախք ըրէ. բ. im gestreckten Galop չափաւոր՝ ճեպընթաց ընթացիւք. է. sich — ամփիլ, երկընանալ. դ. զին. Gewehr vorwärts — streckt! զէն ի դուրս. 3. ձգտել, պարզել, տարածել, երկայնել. (մրճով) կռանել, կռել. բ. (թել) նրբել, կորզանել. das Eisen — երկաթը գլանել՝ գլանաձեւ ընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Բայըզն նշանախօսնեանց հետ։

Streckenwärter, ար. (շոգեկառաց) ուղեպահ։ —weise, մ. ընդ այս եւ ընդ այն, ի տեղիս տեղիս։

Strecker, ար. 22ա. տարածող, փռող. արա. կռանող, թիթեղնագործ. 2. անդր. — Streckmuskel.

Streich, ար. 20. (բուռն բանով մը տրուած) հարուած. ա. (ձեռքով) կռուփք, բռնցի, բռնիւէթք. ապտակ. բ. ծեծ, ձաղկանք. է. զին. (զէնուց...) հարուած. 3—m e—n Streich versehen մէկուն հարուած մ'իջեցընել. 2. էբ. auf e—n — մէկ անգամէն, մէկ հարուածով. բ. խոշ, խոտփան. 3. ձախող՝ յան-

Digitized by Google

կարծաղէտ կը. dummer — անխելամտութեան՝ անխոհեմութեան գործ. leichtsinniger — թեթեւամտութիւն, խենթութիւն. lustiger — խեղկատակութիւն. schlechter — չարութիւն, չարիք. J—m e—n — spielen մէկուն խաղ մը խաղալ:

Streich|bogen, ար. երժ. կնանոց: **—brett**, չ. ար—. երէ. (սրօքի) ակնել, ունկունք. սրօրափայտ, յարդարիչ: **—bürste**, էգ. ար—. խիժ(ոսկելու)խոզանակ: **—eisen**, չ. (բան մը) տարածելու երկաթ, տարածիչ. (աղնդագործութեան) քերոց. փղ. լեռիչ, ծեծիչ: **—garn**, չ. կարքաւէ թել: **—holz**, չ. **—hölzchen**, չ. լուցափայտ, լուցկի. բ. (չափի) արգուկ. գ. ար—. (գերանդի սրելու քար) յեսան: **—instrument**, չ. երժ. կնանոցաւոր՝ աղեղաւոր նուագարան: **—instrumente**, յփ. լութակք: **—maß**, չ. հարթած չափ. բ. ար—. զուգահեռական գծեր գծելու գործի: **—messer**, չ. ար—. (բան... մը) տարածելու դանակ, բահակ: **—netz**, չ. ար—. = Streichgarn. **—platz**, ար. չխն. երդ. արձիող, երկրորդ կող: **—quartett**, չ. երժ. լարաւոր նուագարանաց չորեքձայն նուագ: **—riemen**, ար. (ածելի սրելու) կաշի: **—stange**, էգ. ար—. (կառքի) քեղակալ. որմ. լաստակաձող: **—stein**, ար. փորձաքար, ամպարակ. բ. յեսան: **—werk**, չ. չխն. մարանոց: **—winkel**, ար. չխն. արմ, կողք անկիւն: **—wolle**, էգ. ար—. վճ. գզած բուրդ: **—zeit**, էգ. (թռչնոց) գաղթականութեան ժամանակ. բ. (ձկանց) ձուադրութեան՝ չփման ժամանակ:

streicheln, նբ. յ—. J. (կամ J—m) über den Rücken — մէկուն ուսը շոյել. մտ. J. — մէկը գգուել. փայփայել, փաղաքշել: — չ. ղբ. անյ. գգուանք, փաղաքշանք:

streichen, չբ. ղբ. h. եւ s. (երկրի մը...) ուղղել, ձգիլ. nach Nord — դէպ ի հիւսիս ձգիլ. 2. անցնիլ. երթալ. durch Feld und Wald — դաշտ ու անտառ կտրել անցնիլ. an J., et. — (անցնելու ատեն) մէկուն՝ բանի մը շփուիլ. umher — թափառիլ, յածիլ. նաեւ հյց. գ. o. ein Menuett — մանր կաքաւ մը կաքաւել. բ. ար—. (թռչնոց) թեւածել. թեւատարել, թռչիլ. բ. գաղթել, երկրէ երկիր անցնիլ. գ. das Schiff streicht durch die Wellen նաւն ալեկոծ ջրայէն կը ծփայ կ'անցնի. das Schicksal streicht mir quer durch den Weg բախտը խորհուրդներուս հակառակ կը գործէ. ար—. (շուանի) առհել. երթալ. գ. — lassen թողլ... ...ել, արձակել. 3. փղ. haben-ով. mit der Hand über das Gesicht — (ձեռուընիս) երեսը շփել. an der Erde hin — քերել (առ երկիրս...). über et. hin — բանի մը վրայէն քերել: R. — նբ. անցընել, շփել, քսել. ein Messer — դանակ սրել (յեսանով), յեսանել. փխ. J—m den Balg — մէկը փաղաքշել՝ շոյել՝ սանկել. ein Zündholz — an die Wand պատին լուցափայտ քսել՝ շփել. 2. das Haar nieder— մազերն պառկեցնել. Eisen mit dem Magnete — երկաթը մագնիսով շփել. 3. երժ. die Geige mit dem Bogen — ջութակը կնանել. բ. gestrichene Note փակ խաղ (բարձրագոյն ութեակ նշանակելու). 4. et. auf einen Gegenstand — = schmieren, 1. եւ 2.; ղ. o. Butter auf das Brot —, Butterbrot — հացին վրայ կարագ քսել. 5. et. mit Farbe — = anstreichen, 3.; 6. գծել. գիծ ձգել (բանի մը վրայ). 7. = anstreichen, 1.; 8. J. mit Geißeln, Ruthen — կամ առանձին. J. — մէկը խարազանել՝ ձաղկել. 9. ար—. Lerchen — (վարմով՝ ցանցով) արտոյտ բռնել՝ որսալ. 10. ար—. die Wolle — բուրդ գզել. glatt — տափակել, հարթել, տաշել. Ziegel — թրծուն աղիւս՝ աղտով կաղապարել: — չ. ղբ. անյ. — բոյքն նշանակ 'ո փիոնս հեր:

Streicher, ար. ղա. տարածող, պարզող. փ. streichen; բ. ար—. = Anstreicher.

Streif, ար. ղօ. = Streifen.

Streif|band, չ. unter — չերտաւոր պահարանով: **—jagd**, էգ. **—jagen**, չ. ար—. խուճապորսութիւն (հալածելէ շներով): **—korps**, չ. չխն. դէտք. հատուածք. ասպատակաւոր զօրք. մեկնակողմնք: **—partei**, էգ. =

Digitized by Google

Streifkorps. —**reiter**, ար. յգ. զին. հեծեալ լրտես, ասպատակաւոր հեծեալ։ —**wache**, իգ. զին. (շրջող) պահապանք, պահնորդք։ —**weise**, մ. շերտ շերտ, գիծ գիծ։ —**wunde**, իգ. սկրթանք։ —**zug**, ար. ասպատակ, արշաւանք։

Streifchen, չ. 22բ. (նուազ. Streif(en)ի) շերտիկ։

Streifen, ար. 22ա. շերտ. (երկայն եւ նուրբ) երիզ. 2. (Gürtel-)— գօտի. (մետաղէ) կապ, թիթեղն. գիծ, լար. բ. (նուրբ) ժապաւէն, զիկ. blutrünstige — յգ. (խարազանի) նշանք, ոպիք։

streifen, նբ. եւ sich — ջբ. 3ա. Ա. նաեւ Բրք. — գծել, ակօսել։ Բ. —, նաեւ չբ. հ. շփուիլ, քսուիլ, քերիլ առ (ափամբ...). (բանի մը վրայէն) սահիլ անցնիլ. den Boden — նոյ. գետնին դպչիլ՝ հպիլ՝ քերել. 2. դրուած բան մ'արագ ի բաց առնուլ. den Ring vom Finger — մատնիէն (մատէն) հանել. die Ärmel in die Höhe — թեզանիքն ի վեր հարկանել՝ պարզել՝ հանդերձել. das Laub von einem Zweige —, նաեւ den Zweig (ab-)— ճիւղ մը (ձեռքով) տերեւաթափ ընել. ein Thier — անասուն մը մորթազերծ ընել։ — չբ. հ. (տեղափոխութիւն ցուցանող) ի. թափառիլ, յածիլ, սահեալ շրջիլ. ը. մք. ասպատակ սփռել, ասպատակել. զին. auf Kundschaft — լրտեսել, լրտեսելու համար պտըտիլ։ — չ. 22բ. անյգ. —**ung**, իգ. 31. = բային նշանակութեան հետ։

Streifer, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. թափառող, յածող. մն. ասպատակող, մեկնակողէն։

Streiferei, իգ. 31. ասպատակ, հրոսում։

streifig, ած. 6. = gestreift.

Streit, ար. 20. (յգ. ցնցա. ա—. իրծ. Streitigkeiten) կագ, կռիւ, հակառակութիւն. (բանի մը վրայ) պայքար, վիճում, (երկու անձանց) մաքառում, ընդդիմակացութիւն. (ուսումնական) վէճ, վիճաբանութիւն, բանակռուութիւն. իրք. դատ, կռիւ. mit J-m im —e liegen մէկուն հետ մաքառիլ՝ բանակռուոյ մէջ ըլլալ. mit J-m in — gerathen մէկուն հետ կռուոյ բըռնուիլ. 2. բարձր ոճ. անյգ. = Kampf.

Streit|axt, իգ. (մարտի)կացին, տապար։ —**frage**, իգ. խնդիր հակառակութեան՝ բանակցութեան։ —**hahn**, ար. = Kampfhahn. —**hammel**, ար. ընփ. կագեցող, կռուարար։ —**handel**, ար. կագ, կռիւ. բ. դատ։ —**hengst**, ար. = Streitroß. —**kolben**, ար. լախտ, մահակ։ —**kräfte**, իգ. յգ. զին. զօրք։ —**lust**, իգ. պատերազմասիրութիւն. բ. կռուասիրութիւն, վիճասիրութիւն։ —**roß**, չ. = Kampfroß. —**satz**, ար. առաջադրութիւն, խնդիր, բնաբան։ —**schlichter**, ար. հաշտեցուցիչ, համոզակեր։ —**sucht**, իգ. կռուասիրութիւն, վիճասիրութիւն։ —**süchtig**, ած. կռուասէր։

streitbar, ած. 6. պատերազմող. քաջ(ասիրտ), այրական։

Streitbarkeit, իգ. 31. անյգ. քաջութիւն, առ(ի)ութիւն։

streiten, չբ. հ. 2խ. (Նիր. 3բ.) (զէնքով) կռուիլ, մարտնչիլ, ոգորիլ, մրցիլ, գոտալ. 2. (խօսքով...) mit J-m — վիճել, վիճաբանել. vor Gericht — դատ ընել, ի դատ մտանել, դատախազել. 3. իբրայ հաստ. dieser Umstand streit für uns այս պարագան մեզի նպաստաւոր է՝ մեր կողմն է. Das streitet gegen die gesunde Vernunft առիկա առողջ մտաց դէմ է։ — նբ. e-n Kampf mit sich selbst — իւր անձին հետ կռուիլ. 2. կամ կախեալ նախադասութեան կամ ըն. դր. անց հետ. ուրանալ, մերժել, կռուիլ. Das ist nicht zu — անժխտելի է. Das will ich nicht — ատոր դէմ չեմ դներ՝ ընդդէմ չեմ ելլեր։ sich — ջբ. = mit J-m — (տ. նոյնը 1.). —**d**, ընբ. եւ ած. կռուող, վիճող. die —de (հիմնշ. triumphirende) Kirche պատերազմող եկեղեցին։ — չ. 22բ. անյգ. կռիւ, մարտ. տ. Streit.

Streiter, ար. 22ա. կռուող, պատերազմող, նահատակ։

Streiterei, իգ. 31. = Gestreite.

streitig, ած. 6. mit J-m über et. — sein (բանի մը վրայ) մէկուն հետ կռուիլ՝ վիճել. 2. վիճական, կըռուական. ը. մք. կռուեալ. մաքառ-

Digitized by Google

առուած. —de Punkt վիճական կէտ. J—m et. — machen մէկուն բան մը զլանալ՝ ունենալն ուրանալ:

Streitigkeit, էգ. 31. տես. վիճական ըլլալը. 2. = Streit.

streng, նաեւ —e, ած. 1. (հակառ. milde) խիստ, սաստիկ, անողոքա. կարծր, խիստ. դժուար(տանել), խստամբեր, խստակրօն, ճիշդ. ճշգրիտ, հաւատարիմ. — gegen J. verfahren մէկուն հետ խստութեամբ վարուիլ. 2. (հակառ. gelind) —e Kälte սաստիկ՝ սառնամանաւոր ցրտութիւն. im —sten Winter ի կարեձմեռան ձմերան. 3. դժնդակ, անհարթ (օդ...). խստաշունչ, դառնաշունչ (հողմ...) 4. պնդիկ, խստացուցիչ, կապող (դեղ...). կծու, բարկ (համ...):

Strenge, էգ. 35. խստութիւն, անողոքութիւն. կարծրութիւն, սաստկութիւն. խստամբերութիւն. ճշդութիւն, ճշգրտութիւն. in aller — ամենայն խստութեամբ. (օդի) դժնդակութիւն, դաժանութիւն, կծուութիւն. 2. անբ. = Harnstrenge; անաբժ. (ձիոց) խոյլ. ցրտահարութիւն (ձիոց):

strengflüssig, ած. քմ. դժուարահալութիւն: —gläubig, ած. խիստ ուղղափառ, հաստատահաւատ:

Streu, էգ. 31. (անասնոց տակ դրուած) յարդ, խշտեայ. 2. (մարդու) յարդէ՝ խոտեղէն անկողին, խշտեայ:

Streublau, չ. աբ—. յուռ՝ կոչու դրակոնտիկոն՝ կիտուածանկար: —gabel, էգ. (ախոռի) երեքժանի: —mehl, չ. աբ—. նաշիհ, գերմակ: —laub, չ. եր. (անասնոց խշտեայ շինելու տերեւ) ծիղ, (Ճիւղերով հանդերձ նաեւ ի կերակուր անասնոց) ամ. տեւ: —pulver, չ. եր. վիրափոշի, վէրաքայժ փոշի: —zucker, աբ. լեռնակալ՝ փոշեկացեալ՝ մանրեալ շաքար, շաքարափոշի:

streuen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. տարածել, սփռել, ցանել, ցրուել. den Weg mit Blumen — ճամբուն վրայ ծաղիկ սփռել. Salz auf et. — աղ ցանել, աղել. փխ. Weihrauch — արկանել խունկս (բագնաց...). Samen —, նաեւ անխնդիր — սերմ ցանել, սերմանել. բ. եր. Mist — աղբ տարածել. անխնդիր. den Kühen — կովերուն խշտեայ դնել. 2. փխ. die Götter — ihre Gaben auf ihn դիք իրենց պարգեւներն իր վրայ կը շեղուն. 3. եր. (ցորենեղինաց) շատ յարդ՝ ամ տալ: — չ. 32բ. տես. —ung, էգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց հետ:

Strich, Ա. աբ. 20. գիծ. — für — գիծ առ գիծ, ճշգրիտ. փխ. in e—m — ընթ. մէկ անգամէն, մէկանց, միանգամայն. 2. գիծ (գրչի). (ինչ եւ իցէ բանի մը վրայ) ակօս, գիծ. e—n — unter et. machen =) բանի մ' ենթագծել, սարրագծել. բ) փխ. (բանի մը) վերջ տալ, լմնցընել. er hat keinen — gethan բան մը գրած չէ. փխ. Das macht uns e—n — durch die Rechnung ասիկա մեր ծրագիրներուն արգելք կ'ըլլայ, մեր աշխատութիւնն ի դերեւ օդ կը հանէ. — im Kerbholze քարտ (հաշուեփայտի). փր. = Komma, Binde-, Gedankenstrich; բ. եըժ. (երկու ամանակաց մէջ) գիծ. գ. շաւ. գիծ, գծաչափ (= Linie). դ. աբ—. (ապակւոյ վրայ պակասաւոր տեղ) գիծ, ակօս. ե. փորձագիծ (փորձաքարի վրայ գիծ). 3. — an e—r Haube գլխարկի երեք՝ շերտ. 4. գեհ. կողմն, մասն (երկրի), գաւառ(ակ), աշխարհ. 5. փխ. ընթ. e—n — haben = einen Hieb (տ. նոյնը 3.) haben; 6. (մազի՝ թելի ուղղութիւն...) աղ(ան), շար. nach dem —e ըստ կարգի՝ շարքի. gegen den — դէպ ի վեր, հակառակ կողմ (սանտրել...). փխ. es geht mir wider den — այս ինծի հակառակ՝ խորշելի է. (հաւքի, փողի) ուղղութիւն. բ. գնացք, ընթացք. հոսանք (օդոյ). գ. — des Windes հողմագիծ. դ. ծով. տեղափոխութիւն, չու (թռչնոց). (մէկտեղ թռչող թըռչնոց) տարմ, թռչան. auf den — gehen =) իրիկուն կացար դարձնելու համար դաշտը ելլել. բ) փխ. ընթ. աղջկանց ետեւէն իյնալ. փխ. ընթ. J. auf dem —e haben (մէկուն դէմ) ոխ ունենալ. 7. ժամանակ չփման ձկանց. մանր ձկունք. 8. չփում, քերում. եըժ. = Bogenstrich.

strichförmig, ած. 6. գծաձեւ. փխ. ձն. գծակերպ: —kompaß, աբ. նոյ.

(շաւղի) կողմնացոյց։ —regen, ար. հողմ(ախառն) անձրեւ։ —vogel, ար. որս. գաղթող թռչուն։ —weise, մ. գիծ գիծ. բ. ի գաւառս գաւառս, ի գօտիս գօտիս. es regnet — անդ անդ կ'անձրեւէ։ —zeit, իգ. որս. (թռչնոց) գաղթելու ժամանակ։

Strichelchen, չ. ???. (նուազ. Strichի) գծիկ։

stricheln, նբ. ???. փոքր գիծ գծել։

Strick, ար. ??. չուան, առասան. (խեղդելու) խառան, խեղդ. 2. = Fallstrick; 3. որս. (շան) սանձ (= Fallleine). 4. ???. ???. durchtriebener — առաւ?աւ? ??????։

Strick|garn, չ. որս. հիւսելու դերձան։ —leiter, իգ. չուանեայ սանդուղ։ —maschine, իգ. որս. հիւսող, հիւսելու գործի։ —nadel, իգ. հիւսելու ասեղ։ —naht, իգ. օղա(կերպ) կար(ան)։ —schaukel, իգ. յակոյքի. ?????։ —stuhl, ար. ???????? կարկին։ —werk, չ. չուանք, պարանք. բ. հիւսուած (բան)։

strickbar, ած. ?. հիւսելի։

stricken, նբ. ???. (?????...) հիւսել. ein Netz — ուռկան ??????՝ գործել. 2. = schlingen, ?.; die Arme um 3. — ???? (????)??????։ — չ. ???. անյ. հիւսելը։

Stricker, ար. ??. —in, իգ. ??. (????????) հիւսող։

Strickerei, իգ. ??. = Strickwerk, բ.։

Striegel, ար. ??. (—. իգ. ??.) (?????) քերիչ. (Bade.)— ?????? (?????? ? ??????). իբ. et. mit — durchhecheln ???? ?? ?????????? ????????՝ ???????. 2. ???. = Gelänge.

striegel|n, նբ. ???. (????????) ?????, (??????) քերել. ????????. 2. իբ. ??????, ??????, ?????. ??????, ??????, ??????. բ. ???????, ?????????։ — չ. ???. անյ. —ung, իգ. ??. ???????, ???????։

Strieme, իգ. ??. եւ ար. ??. Striemen, ար. ???. շերտ, երիզ, գիծ. որս. — im Glase ??????? ??????. 2. (???. ????????? ????????) ????, ????, (???????) գիծ։

striemig, ած. ?. գծաւոր, գիծ գիծ. հարուածաւոր, խարազանեալ։

Strike (??????), ար. ??. (գործադուլ գործերը թողուլը) գործադուլ, (գործա)դադար, (անբերրի ???????? ?????) քանթող։

striken, չբ. ի. ??. քանթողել, գործերը դադրեցնել։ [???????]։

Striker, ար. ??. քանթող (գործադուլ)։

strikt, ած. ?. ճիշդ, ճշգրիտ, խիստ։

Strippe, իգ. ??. (???? ?? ??????) չուանի ????. ????, ??????. —n, յ?. ??????? (?????). (????????...) ??????, ????????։

stritt, ?. ?— ?. ???. ???. ???. ????. streitenի։

Stroh, չ. ??. անյ. յարդ. 2. (Dach-)— յարդ, ծղոտ (????? ????????). mit — ausstopfen յարդա?? ????, յարդով լնուլ. 3. յ?. ????. ?????— ?????. ???? ?? (???? ??? ???????? ????? ????)։

Stroh|band, չ. յարդակապ, կապ. բ. ??. յարդա(փայլ)????(? ????????)։ —boden, ար. յարդնոց։ —breche, իգ. որս. յարդատ (գործի)։ —butter, իգ. (???. Grasbutter) ?????????։ —dach, չ. յարդածածկ տանիք։ —decke, իգ. (???? ???????) ?????. ???. յարդա????????։ —feuer, չ. յարդի կրակ. իբ. ???????? կրակ, ??????????? ??????։ —flasche, իգ. յարդապատ ???։ —flechter(in, իգ.), ար. յարդահիւս, յարդով հիւսող։ —gelb, ած. = strohfarben. —halm, ար. յարդ, յարդի շիւղ. իբ. nach e—m —e greifen ????? ???? ????????, ????? ???? ?? ????? ????? ???????։ —händler(in, իգ.), ար. յարդավաճառ։ —hut, ար. յարդագլխարկ։ —hütte, իգ. ???????, ?????։ —kopf, ար. ????. ???????, ????????։ —lager, չ. յարդանոց։ —lehm, ար. որս. յարդախառն շաղախ, ??. ???։ —mann, ար. յարդէ մարդ (իբ.). (թռչնոց) ???????։ —pfeife, իգ. ????????? ????։ —puppe, իգ. = Strohmann. —sack, ար. յարդա??????. ??. ????????։ —teller, ար. ????????????։ —witwe, իգ. (—witwer, ար.) ???????????? ????, (????? ???? ????????????? ????)։

stróhe(r)n, ած. 6. յարդեայ, յարդէ. փխ. անցաւոր, անձնայուն. բ. փխ. անհամ, ցուրտ, դյժ, հետեւակ:

stróhig, ած. 6. յարդալից, յարդախառն:

Strolch, ար. 20. գաստարկատուն, ընդվզարաւուն, սոսահակ:

strólchen, չք. h. 3ա. գաստարկ շրջիլ, թափառիլ:

Strom, ար. 13. (արագընթաց) գետ. բ. ուղխ, հեղեղ(ատ). գ. — im Meere (ծովու) յորձանք. դ. հոսանք, ընթացք, խաղացք, գըրգանք. 2. բնգ. elektrischer — ելեկտրական հոսում՝ հոսանք. 3. փխ. առատութիւն, բազմութիւն, խուռն. Ströme Blutes արեան ճապաղիք՝ վտակք. — von Worten խօսքերու առատութիւն՝ հեղեղ:

stróm|ab, —ábwärts, մ. ներ. զգետն խոնարհ, գետն ի վար: **—auf, —aufwärts,** մ. ներ. գետն ի վեր: **—enge,** իգ. նեղանցք (ջրոյ), ջրուղի: **—gebiet,** չ. (գետոյ առագած ամհման) գաշտակ: **—schiffer,** ար. գետանաւորդ: **—schnelle,** իգ. (արագընթաց՝ որընթաց) հոսանք: **—weise,** մ. հեղեղօրէն. es regnet — անձրեւատարափ կ'իջնայ:

strö'men, չք. h. եւ s. 3ա. հոսիլ, (յորդութեամբ) անցնիլ. herab — վար իջնել՝ թափիլ՝ հոսիլ (կահակարար). Thränen — aus s—n Augen արտասուաց հեղեղ մը կը վազէ աչքերէն. das Blut strömt ihm nach dem Kopfe արիւնը գլուխը կը զարնէ. das Volk strömt nach den... ժողովուրդը խուռներնթաց դէպ ի... կը դիմէ, կը խռնի: — չ. 22բ. անյզ. ս. Strömung.

Strómer, ար. 22ա. ընդ. թափառական գործաւոր. 2. երկրագործութեան համբակ՝ աշակերտ:

Strö'mung, իգ. 31. գնացք, հոսանք. յորձանք, գըրգանք. reißende — արագընթաց ընթացք:

Strópe, իգ. 35. հ. պտ. բդ. (Յունաց պարերգութեան առաջին տունը) դարձուած. 2. փղշ. տուն (երգոց...):

Stropp, ար. (չ.) 20. ներ. չուանօղ, չուանեայ օղակ:

stróßen, չք. h. չք. von et. — (բանով մը) փքնուլ. պարպառակիլ. մը ըլլալ. von Gesundheit — փքանալ. ա-ծանածո փքալ. հզօրագոյնութեամբ ուռիլ. —d voll խծկիլ, խճողիլ. ածր. —d, յորդ(առատ): — չ. 22բ. անյզ. պարպառատում, ուռում. ածր. յորդութիւն:

Strúdel, ար. 22ա. (ծովու, գետոց) պտոյտ, յորձանք, գըրգանք. որընթաց ընթացք՝ խաղացք. բ. (շուարձութեանց, աշխարհի) յորձանք, պտոյտ. — der Geschäfte գործոց առթիւ՝ խառնակութիւն. 2. = Quirl, 1.; բ. (անօթի մը պարունակածը խառնելու) շարժարրիթ:

strúdel|köpfig, ած. **—köpfisch,** ած. եռացկոտ. բ. խառնակիչ. մ. յախուռն:

strúdeln, չք. h. եւ s. 3ա. յորձանք՝ շրջան առնուլ, պտուտիլ, պտուտակիլ. փխ. 3. in's Elend — մեկը թշուառութեան մէջ ձգել՝ կործանել. — von e—m heißen Verlangen բաղձանքէ այրիլ՝ տոչորիլ. 2. յախուռն գործել: — չ. 22բ. անյզ. = քույն նշանակութիւնց հետ:

Struktúr, իգ. 31. կազմութիւն, յօրինուած:

Strumpf, ար. 13. գուլպայ, գանկապան. furzer — կոճ. բուճ. 2. (բարձին եւ ոտքի զգեստ) ասարտա. (իրերու առանձինն ման զգեստու) ամառնակ. 3. փխ. ընդ. sich auf die Strümpfe machen արագ մեկնիլ՝ արտնուլ, կծիկը դնել, թուչիլ երթալ. auf dem — sein ոտքի վրայ յաւզուր ըլլալ:

Strúmpf|arbeit, իգ. gewirkte — (գուլպայի) հիւսուած: **—band,** չ. գանկապանի կապ, ծնկակապ: **—sticker(in,** իգ.), ար. (գանկապան) կարկատող: **—garn,** չ. մն. (գանկապան) հիւսելու դերձան: **—händler(in,** իգ.), ար. մն. գանկապանավաճառ: **—stricker(in,** իգ.), ար. (գանկապան) հիւսող: **—weber,** ար. **—wirker,** ար. ար. (գանկապան) հիւսող:

Strunk, ար. 13. (անկոց) արմատ, (կաղամբի) կոճղ. 2. փխ. ցօղուն, ծղօտ (մարգլթակաց). 3. (ծառի) բուն, կոճղ:

Digitized by Google

strunkig, ած. 6. աղաչ. ստորակամձեւ, կրծակերպ:

struppi(e)rt, ած. 6. —e Beine ախտաբացեալ ոտուեք (ի ձիավարժութեան). ը. մփ. աչքն ու ձեռքն ընդարմացած:

struppig, ած. 6. խոզանացեալ, անկուած, քստմնեալ (հերք), գիստախուռ, մազերը չանկարուած խառնուած:

Struppigkeit, իգ. 31. քստմնում, խառնութիւն:

Struwwel... ի Բարբառ-Բիան — **Strupp**... մնձ. —kopf, ար. խառնագէս, չանկարուած գլուխ:

Strychnin (...ի...), չ. 20. փմ. բնամորմ:

Stubbe, իգ. 85. (ծառի բնոյ սառաքին կողմն) ունկ, առակ, արմ:

Stü'bchen, չ. 22բ. Ա. նուազ. Stube-ի. խցիկ: Բ. — (չափ մը.) ein — Wein գալոնուքան մը գինի:

Stü'bchenvermiethen, չ. 22բ. անյփ. իղ. — spielen մածուն-ծամխեմ խաղալ:

Stube, իգ. 35. խուց, սենեակ (մէկ պատուհանով). 2. արտ. նրփ. = Brunnenstube; բ. = Glockenstube.

Stubenarrest, ար. (——. զին.) խցի մէջ բանտարգելութիւն. — haben խցի մէջ փակուած ըլլալ. J—m — geben մէկը խցի մէջ արգելուլ՝ փակել: —gefangene(r), ար. կալանաւոր (ի խցի): —gelehrte(r), ար. այր սենեկականու, սենեկի մէջ աշխատող: —hockend, ած. —hocker, ար. տնաւէր, ընտանուն: —luft, իգ. խցի՝ խիտ օդ: —mädchen, չ. սենեկապանուհի: —orgel, իգ. նրծ. տանելի՝ կերպի երգիոն: —sitzer, ար. = Stubenhocker. —uhr, իգ. խցի՝ ճօճանակաւոր ժամացոյց:

Stuck, Ա. ար. 88. անյփ. Ծրփ. կճածեփ, կճաշաղախ (ծեփծեփ ...): Բ. — չ. 24ա. ամ. = Stück.

Stuckarbeit, իգ. կճածեփած: —arbeiter, ար. կճածեփիչ:

Stü'ck, չ. 20. (յփ. նաեւ —en; իր-բե-չափ Բառամնայնների իսկն անփիս.) կտոր, կտորանկ. (կորեւ ամբողջ մը նկատելով) մասն, հատուած, բաժին. aus einem — bestehen կամ sein միաձոյլ՝ միապաղաղ՝ միակտուր ըլլալ. — für — մասն մասն, կտոր կտոր. 2. բեկոր, պատառ. հատուած, հատուածկտոր, նշխար(ք). — Butter բաղարջի մը կարագ. — Rasen կանաչազարդեղ գունդն՝ բուռն. — einer Wand որմամասն. ըմ. noch ganzes, unangeschnittenes — ամբողջ՝ չկտրուած նկուն՝ կերպարան. բ. (wie viel Fische?) acht — (քանի՞ հատ ձուկ) ութ (հատ). ընդ. ein —er tausend Dukaten հազար մը ոսկեդրամ. 3. ընդ. ein — von einem Gelehrten կէս գիտուն. ein sauberes — վարպետապատիկ մը. 4. — Weges քիչ մը՝ մաս մը ճամբայ. 5. (սաղիկի) գումար. 6. (լրագրի) թիւ, թերթ. յօդուած, հատուած. (Ս. Գրոց) համար, տուն. —e, յփ. ըմ. արժեթուղթք. 7. ... große —e auf J., et. halten մէկը՝ բան մը մեծ բանի տեղ դնել, մեծ համարում ունենալ վրան. 8. schweres — Arbeit դժուարին գործ մը. das — habe ich... gesehen այս խաղը... տեսայ. 9. հատուած, մասն, քանդակագործութեան հատուածոր. փ. ի Բարբառ-Բիան Blumen-, Fruchtstück; 10. գործ (որով ընտրին իւր ըլլալն կ'իմացուի). ——. ի Բարբառ-Բիան գ. օ. Freundschafts— գործ բարեկամութեան. Բաց ի Բարբառ-Բիանց ——. ... = Streich, 2.; von (կամ aus) freien —en ինքնակամ, ինք իրմէ. 11. (մէկուն հանդիպած) բան, իր. 12. պայման, մինակ, հանգամանք, պարագայ, յարաբերութիւն. in diesem —e այս պարագայիս մէջ. in allen —en ամէն դէպքի մէջ. sich große —e einbilden = sich viel einbilden (տ. նոյնը 4.); 13. (մետաղի) կայտ, ձանգուած:

Stü'ckarbeit, իգ. ար—. հատի վրայ աշխատութիւն: —arbeiter(in, իգ.), ար. ար—. հատի վրայ գործող: —faß, չ. (գինւոյ) տակառ: —fracht, իգ. ըմ. — Stückgut. —gießer(ei, իգ.), ար. ար—. = Kanonengießer(ei). —gut, չ. ըմ. —güter, յփ. կտորոցաւոր վաճառք, կտորոց կտորոց վաճառք. բ. ար—. զին. = Kanonengut. —hof, ար. զին. թնդանօթարան: —junker, ար. զին. թնդանօթի ծառայող: —keller, ար. զին. իրղ. Ծրփ. ներքնատուն, կամարանկուղ: —kugel,

Digitized by Google

իգ. զին. (թնդանօթի) գնդակ։ —laber, ար. զին. թնդանօթ լցնող։ —laffete, իգ. զին. հաստոց, թնդանօթի սայլակ։ —messing, ար. հասարակ՝ կոչու արոյր։ —metall, չ. արհ. թնդանօթի մետաղ։ —pferd, չ. զին. թնդանօթաձիք (երիվար)։ —richter, ար. զին. ուղղիչ (թնդանօթի)։ —schütz, ար. զին. թնդանօթաձիգ։ —verkauf, ար. լի. մանր մանր վաճառումն։ —weise, մ. մանր մանր։ —werk, չ. անյօդ՝ կցկտուր կտոր կտոր շինուած գործք. unser Wissen ist (nur) — մեր գիտութիւնը շատ պակասաւոր է. բ. — Stückarbeit. —winkelmaß, չ. զին. թնդանօթաչափ։ —wischer, ար. զին. (մաքրելու՝ ճիղան թնդանօթի) փարափիչ։

Stuckatéur, ար. 33. = Stuckarbeiter.

Stuckatúr‖... ի բարդութեան. զ. օ. —arbeit, իգ. կճածեփած։

Stü'ckchen, չ. 22բ. (նաղ. Stück) կտորիկ, պատառիկ. — Geld դրամիկ. 3. ein — begleiten մէկուն քէիչ մը անոյ ընկերանալ. er hat mir ein — gespielt խնծի խաղ մը խաղաց (հմմտ. Streich, 3.)։

stü'ckeln, նբ. 3ա. կտոր կտոր ընել, կտրատել, պատառ պատառ ընել. տըռ. դրմ. — ausstückeln; 2. — stücken, 1. — չ. 22բ. անյ. կտրատում։

stü'cken, նբ. 3ա. կարկտել. 2. — stückeln. — չ. 22բ. անյ. կարկտանում։

stückern, չբ. h. 3ա. ընդ. ցնցել։ — չ. 22բ. անյ. (կառքի) ցնցում։

stü'ckig, ած. 6. կարկատ. 2. ի բարդութեան. զ. օ. groß— մեծակտոր։

Studént, ար. 33. —in, իգ. 32. ուսանող. 2. — Gymnasiast; 3. անաբ. թժկրած ձի։

Studéntenverbindung, իգ. 31. ուսանողաց ընկերութիւն։

studéntenhaft, ած. 6. — burschikos.

Studéntenschaft, իգ. 31. ուսանողք. 2. — Studententhum.

Studéntenthum, չ. 7. անյ. ուսանողութիւն։

studéntisch, ած. 6. — burschikos.

Stúdie, իգ. 35. (նկարչի) համար, ուրուակ. 2. —n, յփ. Studiumք։

Stúdienaufseher, ար. ուսմանց վերակացու, ուսուցչապետ. բ. հսկող (ի դպրոցս)։ —direktor, ար. ուսմանց վարիչ։ —gang, ար. ուսմանց ընթացք։ —rath, ար. ուսուցչական խորհուրդ, ուսուցչական խորհրդոյ անդամ։ —zeichnung, իգ. — Studie, 1.

Studierstube, իգ. —zimmer, չ. ուսուցարան, ուսմանց սենեակ։ —trieb, ար. ուսումնասիրութիւն. ուսման եռանդ։

studi(e)ren, չբ. h. նբ. 3ա. et. — ուսանիլ. սորվիլ. (գիտութեան մը) պարապիլ. (մասնական) ուսում ընել. auf et. — (բանի մը վրայ) խորհիլ. մտածել. փբ. ալ. դերցանիկան ալ յեղեղել. sich blaß — շատ կարդալէն գունատանալ. 2. համալսարան երթալ՝ դաս առնել. Mathematik — ուսողութիւն սորվիլ։ —de(r), ած. 6. — Student. —de, յփ. աշակերտք։ —studi(e)rt, դրբ. եւ ած. 6. իչ. մփ. արուեստակեալ, պաճուճեալ, անբնական։ — չ. 22բ. անյ. ուսում։

Stúdio, ընփ. ար. 38. Studiósus, ար. 27. եւ 39. ընփ. = Student.

Stúdium, չ. 26. ուսում։

Stúfe, իգ. 35. (սանդղի) աստիճան, որոշք, (սանդղա)մասն. (ելեւէ). բ. փր. —n, յփ. աստիճանք (բաղդատութեան). գ. երժ. —n, յփ. (ձայնից) անջրպետ, աստիճան. դ. (աստիճան զուեղց) երփն. ե. փխ. աստիճան, կարգ, պատիւ. բարձ. höchste — (փառաց...) կատար՝ ծայր. 2. բէլ. նշան, կարան. բ. հփ. Հանածոյ՝ կարուած Հանքի կտոր։

Stúfen‖erz, չ. ար. զուտ հանածոյ։ —folge, իգ. աստիճանաց յաջորդութիւն. փխ. աստիճանում, յառաջադիմութիւն, յառաջխաղացութիւն։ —förmig, ած. աստիճանաձեւ։ —land, չ. դարաւանդ։ —leiter, իգ. մլաղացի սանդուղ. բ. փխ. աստիճան(եալ սանդուղ)։ —weise, մ. աստիճանաբար, աստիճան աստիճան։

Stuhl, ար. 20. թիկնաթոռ. ը. մփ. աթոռ. 2. — Kirchenstuhl; բ. աթոռ, գահ (դատաւորի...). erhöhter — des Papstes Պապ Քահանայապետի.

Digitized by Google

է. der apostolische կամ römische — Առաքելական Աթոռ, Սուրբ Աթոռ, Քահանայապետական. գ. աթոռ (վարժապետի), ըսել. sich zwischen zwei Stühle setzen ա) երկու աթոռի մէջ նստիլ. բ) փխ. երկու յոյսն ալ ի զերեւ ելլել. J—m den — vor die Thüre setzen մէկը տնէն դուրս հանել. ը. մր. մէկուն հետ ամէն յարաբերութիւն յանկարծ կտրել. 8. — Richtstuhl; ը. մր. zu —e gehen նստիլ ի դէտս. բ. = Stuhlgang, բ.։

Stühlbein, չ. աթոռի ոտք։ **—drang,** ար. պէտք, կարիք (որովայնի)։ **—entleerung,** էգ. ամամտանդ, աղտաւ-ռ։ **—flechter(in,** էգ.), ար. աթոռահիւս (յարդով...)։ **—gang,** ար. փճուռ (աւելորդաց), նստելն ի դէտս. բ. աղբ, կղկղանք։ **—gericht,** չ. ծածուկ ատեան։ **—herr,** ար. դատաւոր։ **—macher,** ար. աթռ. աթոռագործ։ **—richter,** ար. դատաւորածնի դատաւոր. բ. (դատաւորաց) գահերէց։ **—sitz,** ար. (հեծելոց) կախխոտ։ **—zwang,** ար. բժշ. ախտ. որքանախխիթք (նէ+)։

Stü'hlchen, չ. 22բ. (նաղ. Stuhlě) աթոռակ։

Stülle, էգ. 85. կողեհաց, կոզե(ւոր)շերտ։

Stulp, Stülp, ար. 20. ծռած' կոշկաց բան. (զլխարկի) ծալքը, դարձ, հանդրէձ։

Stülpe, Stü'lpe, էգ. 85. = Stulp; մն. (կօշկաց) դարձ, վերադարձ. 2. խուփ, կափարիչ։

stü'lpen, նբ. 3ա. (զգեստ...) դարձնել, շրջել, երեսը ծալել, հանդրէձել, ի վեր հարկանել. den Hut auf den Kopf — գլխարկը (գլուխը) դնել. 2. e—n Topf — (պուտան վրայ) կափարիչ դնել, խփել։

stumm, ած. 6. համր, մունջ. բ. անձայն, լուռ, անմռունչ. քեր. —e Person անխօս անձ. է. փր. —e Buchstaben անձայն' համր նշանագրեր (որ կը գրուին' բայց չեն կարդացուիր). —er Mitlauter = Muta.

Stümmel, ար. 23ա. բեկոր, կտոր, (կտրուած անդամի...) կոճղ։

Stümmelpfeife, էգ. ամ. կարճ ծխափող։

Stümmheit, էգ. 31. անյէ. համր-րութիւն, մնջութիւն. փխ. լռութիւն։

Stü'mper, ար. 22ա. **—in,** էգ. 32. ողէտ, անդէտ. անվարժ' անհմուտ խառնագործ. յոռի' փցուն գործաւոր։ [գործ։

Stümperei', էգ. 21. փցուն' յոռի

stü'mperhaft, stü'mpermäßig, ած. փցուն, թերակատար։

stü'mpern, չբ. ի. եւ նբ. 3ա. փցուն' յոռի գործել' ընել. auf einem Instrumente — յոռի զարնել։

stumpf, ած. 6. (հկառ. scharf) բութ, բթացեալ (դանակ...). 2. (հկառ. spitz) բութ, անծայր. — machen բթել, բթացընել. —e Nase տափարակ քիթ. աաօ. —er Winkel բութ անկիւն. 3. մաշեալ, բթած. բութ (դրիչ...), անպիտան. — machen մաշել. 4. — gerittenes Pferd ուժաթափ' ակարացեալ ձի. 5. բութ' ակարացեալ (միտք), թանձր (միտք...). անզգայ. für et. ganz — sein բանի մը բոլորովին անզգայ ըլլալ. — machen բթել, ակարացընել, բթամիտ ընել։

Stumpf, ար. 18. = Stummel; 2. (ծառի) արմ, կոճղ, տակ. գ. Stiel, 3. ա.; նախ. մանրաակայմ։

stümpfeckig, ած. բթանկիւնի։ **—nase,** էգ. տափակ քիթ։ **—nasig,** ած. տափաքիթ։ **—sinn,** ար. բթամտութիւն. angeborener — ապուշութիւն։ **— werden,** չ. մաշում. փխ. բթամտութիւն։ **—wink(e)lig,** ած. բթանկիւնի։ **—zahn,** ար. մաշեալ ակռայ։

Stümpfheit, էգ. 31. բթութիւն. (քթի) տափակութիւն. geistige — բթամտութիւն։

Stünde, էգ. 85. ժամ. von — zu — ժամէ (ի) ժամ. in der elften — ա) ժամը տասնմէկին. բ) փխ. շատ ուշ, վերջին վայրկեանին. von Stund' an կամ ab այն ժամէն ի վեր. zur Stund(e) անմիջապէս. (—. նաղ. Stü'ndlein) = Todesstunde; վերջին ժամ. նախ. աստղ. = Sternstunde; բ. vier —n ջր. ճամբ. 2. (համբու շափ' $3^3/_4$— 4 քիլոմեթր) ֆրասախ, մղոն. 3. դաս, համար. —n geben դաս աւանդել, դասատուութիւն ընել. — halten (դպրոցի մէջ) դաս առնել. 4. = Sanduhr.

Digitized by Google

stündsen, նբ. ab. 3—n eine Summe — գումար մը վճարելու համար մէկուն ժամանակ տալ: — Ն. 22բ. անցփ. —**ung**, իգ. 31. յամեցում, յապաղում:

Stúndenjgeber, ար. ժամատու, ժամ տուող: —**gebet**, Ն. —**gebete**, յգ. ժամ(երգութիւն), կանոնաւորական ժամք: —**lang**, ած. ժամեր տեւող. մ. ժամերով: —**messer**, ար. ժամաչափ: —**plan**, ար. դասացուցակ, դասացուցակ. բ. ժամանակի կերպակութիւն՝ պարապմունք: —**säule**, իգ. մղոնաքար: —**schlag**, ար. ժամերը զարնելը. mit dem —e ժամացոյց զարնելուն պէս: —**weise**, մ. ժամ ժամ. բ. ժամ ժամ, համար համար. գ. միջոն միջոն: —**zeiger**, ար. ժամացուցակ, ժամացոյցի սլաք:

stü'ndig, ած. ս. մէկ ժամուն. բ. միջնական, մէկ միջոնի (ժամերու...):

Stü'ndlein, Ն. 22բ. Նոլ. Stunde:

stü'ndlich, ած. ս. ամէն ժամ եղող. մ. ժամէ ժամ:

Stúndung, իգ. 31. փ. Stunden, Ն.:

Stúndungsfrist, իգ. յամեցում (վճարման համար): —**gesuch**, Ն. յամեցում խնդրելը:

Sturm, ար. 13. (հկն. Stille) մոն. Նոյ. փոթորիկ, ամպրոպ. heftiger — հողմայոյզ, մրրիկ. Նոյ. մրրկալից օդք. բ. փխ. յոյզք, մրրիկ, ծուփք (մոլութեանց...). 2. անդնութիւն, աստակութիւն, դաղանութիւն. 3. ցնորք, խելայարանք. im — sein, e—n — h. a) զինուոր ըլլալ. b) ինք իրմէ ելած ըլլալ. 4. ամբոխ, խուժան(ընթացք բաղմութիւն). 5. ազդարարման (ժողովուրդն առաջ հանելու). — blasen ազդարարման զարնել. 6. զին. յարձակում (փխ. եւս). — laufen յարձակում ընել, յարձակիլ. e—e Festung mit — nehmen բերդ մը յարձակմամբ առնել:

Stúrmjanlauf, ար. — Sturm, e.; —**band**, Ն. — Sturmriemen. —**bock**, ար. զին. հ. պր. խոյ (մեքենայ): —**brücke**, իգ. զին. յարձակման կամուրջ: —**egge**, իգ. Ֆրք. Նրք. (ախպաշարման քաղաքապաշարութեան) ցանք: —**flut(h)**, իգ. Նոյ. (մրրկայոյզ) կոհակք: —**gepflügt**, ած. Բնա. սաղաւարտ: —**haube**, իգ. զին. սաղաւարտ, գլխանոց: —**hut**, ար. մրրկապահ գլխարկ. բ. զին. — Sturmhaube; փ. Նոյ. — Südwester; գ. բն. — Eisenhut, բ.: —**lauf(en)**, Ն. ի, ար. զին. — Sturm, e. —**läufer**, ար. զին. յարձակող: —**leiter**, իգ. զին. յարձակման սանդուղ. բ. Նոյ. չուանեայ սանդուղ: —**lücke**, իգ. զին. խրամատ(ութիւն): —**pfahl**, ար. զին. (պաշտպանութեան) մարտացից: —**riemen**, ար. (գլխարկի...) կզակակապ: —**vogel**, ար. բն. —**vögel**, յգ. մրրկահաւք. բ. մոն. մրրկարեր (Procellaria): —**warnung**, իգ. Նոյ. (նաւորդաց) մրրկազդ: —**wetter**, Ն. մրրիկ, փոթորկալից օդ: —**wind**, ար. հողմայոյզ:

stü'rmen, Նբ. հ. եւ ս. աս. հ. der Wind stürmt հովը սաստկապէս կը փչէ. das Wetter (կամ es) stürmt մրրիկ կայ, սաստիկ հով կը փչէ. 2. հ. փխ. in j. mit Bitten, — մէկը թախանձել՝ ձանձրել. 3. ն. յարձակիլ, խուժել, գրոհել, պաշարել (ի բերդս...). mit —der Hand erobern յարձակմամբ առնել. auf seine Gesundheit los — իր առողջութեան վնասել. 4. ս. դաժանօրէն, դառնահոտիլ, խռովել. 5. փխ. մոլեգնիլ, եռալ, կոծել, ալեկոծ յուզել. 6. աս. անց. բ. es stürmt — Sturm läuten. — նբ. մոն. զին. (բերդի վրայ...) յարձակիլ (յարձակմամբ) առնել, գրաւել. (դուռ... մը) բռնաբար խորտակել՝ առնել. die Bilder — պատկերները խորտակել: —**d**, ներբ. եւ ած. ս. — Բոյլին Նշանաւոր ներ. զին. die —den յարձակողք. 2. փխ. ուժգին, սաստիկ, զայրացկոտ. բուռն: — Ն. 22բ. անցփ. — Բոյլին Նշանաւոր ներ:

Stü'rmer, ար. 22ա. կռուող, մոլեգին (մարդ). 2. ազդարարան, խռովարար:

stü'rmisch, ած. ս. մրրկալից, փոթորկալից. մրրկայոյզ, հողմաշունչ, հողմալից. das Meer ist — ծովը ալեկոծ՝ ծփուն է. բ. փխ. մրրկալից, խռովայոյզ, ալեկոծեալ, մոլեգին, սաստիկ, ուժգին, կատաղի:

Digitized by Google

Sturz, ար. 18. անկումն, ի. քայքայումն. է. (զերոյի) տապալումն, լռեցումն. 2. տապալումն, կործանումն, գլորումն, թաւալումն. էի. չարիք, աղէտք, դժբախտութիւն. քակումն. աւերումն, քանդումն. 3. ումպնութիւն, թափ. ein Glas auf e—n — austrinken զաւաթ մը մէկ բերան՝ մէկ անգամէն խմել. 4. — Absturz, 2.; 5. էճ. — Kassensturz; 6. — Sturze, 1.; 7. Stü'rze, յէ. բերանը. ի. — Stumpf, 1. Stummel; է. ար. (կարճ) ագի. 8. տախտակ, ընթացոյց, զուգոյց. ի. (լանջապանակի կցուած) չրչափագնատիկ (փոթ). 9. ար.—. ճրգ. (զրան...) բարաւոր. 10. gläserner — ապակեայ գունդ՝ գնդակ. (Lampen-)— կանթեղի գունդ։

Stúrz||(նաև Stü'rz||)acker, ար. երկ. արօրագրեալ արտ։ —bach, ար. հեղեղ(ատ), ուղխ։ —becher, ար. խոփաւոր սկահ։ —bruch, ար. ար.—. բէ. հերձք, ճեղքումն։ —furche, իէ. երկ. առաջնաօրոր, առաջին ակօս։ —gut, չ. նոյ. էճ. կամ —güter, յէ. (մթերանոցի մէջ. վաճառք, մթերք։ —karren, ար. սայլակ։ —leder, չ. ար.—. (ձիոյ) ագեկալ։ —pflug, ար. ար.—. (հերկելու) արօր։ —weg, ար. ետպ-ուղի։

Stü'rze, իէ. 35. կափարիչ, կափարել. խուփ։

stü'rzen, չէ. f. 3—. իյնալ, գլորել. տապալել. թաւալել. փլչել, կործանիլ, հոսել։ — չէ. f. եւ էէ. (երկիր...) ետպատել, զառիվայրել. 2. (sich) — յարձակիլ. գիմել, խոյանալ, պարտել, զաղանաբերել. (sich) in j—s Arme — մէկուն գիրկին իյնալ. aus dem Zimmer — խցէն դուրս ցատքել. sich auf seine Beute — որսոյն վրայ յարձակիլ (անասնոց). ի. էէ. sich in Ausschweifungen — ինք զինք զեղխութեան՝ շուայտութեան տալ՝ մատնել. sich in Kosten — ծախքի մէջ իյնալ. sich in Schulden — պարտք գնել։ — նէ. ձգել, արկանել, գլորել, տապալել (ՀՏՓ. չէ.). 3. in e—n Abgrund — մէկը փոս՝ անդունդ մը գահավէժ ընել. 3. in's Elend — մէկը թշուառութեան մէջ ձգել՝ կործանել. 2. տարագրութեամբ գար-

հանել, մէկ ի վայր ընել. ձա. ein Behältniß — — ausstürzen; den Inhalt in ein anderes Behältniß — ուրիշ ամանի լեցնել՝ թափել. ի. e—n Deckel über einen Topf — պտուկ մը խփել, վրան կափարիչ դնել. է. երկ. արօրագրել, փարել, հերկել։ — չ. 22ի. անյէ. = ի. ... հէ։

Stúte, իէ. 35. զամբիկ, մայիկ, մատակ ձի։

Stúten||fohlen, չ. —füllen, չ. մատակ մայիկ։ —milch, իէ. զամբիկի կաթ։

Stuterei, իէ. 31. — Gestüt.

Stúttgart, չ. 38. էչ. Շթութ-կարթ։

Stutz, ար. 20. — Stoß; auf den — յանկարծակի. 2. — Stutzperücke.

Stútz||ärmel, ար. կարճ թեզանիք։ —büchse, իէ. լայնափող հրացան)։ —degen, ար. կարճ սուր։ — handschuh, ար. կիսաձեռնոց (մատներ չծածկող թաթպան)։ —kopf, ար. կարճահեր (գլուխ). ի. ադէկ չկարուած մազ։ —lauf, ար. ար.—. (կարճ եւ ակօսաձեւ) փող, (հրացանի) ակօսափող։ —nase, իէ. տափ-ունչ։ —ohr, չ. կարուած ականջ. ի. ականջատ շուն՝ ձի։ —perücke, իէ. բոլորշի կեղծամ։ —rohr, չ. = Stutzbüchse. —säbel, ար. փայտ։ —schwanz, ար. համաեալ ագի. ի. ագատ ձի՝ շուն։

Stü'tz, ար. 20. նեցուկ. in den — gehen ձեռքի վրայ յենլով ցատքել։

Stü'tz||balken, ար. ար.—. մոյթ, նեցուկ մարդակ։ —band, չ. ար.—. պահանակ։ —mauer, իէ. ար.—. (հաստատութեան)զինագիր պատ։ —pfeiler, ար. նեցուկ, մոյթ (նաև. էէ.)։ —punkt, ար. յենման կէտ. feinen — h. կառուած չունենալ։

Stü'tze, իէ. 35. նեցուկ, յենարան. էէ. նեցուկ, զօրավիգ, թիկունք. 2. ար.—. նեցուկ, մոյթ, սիւն, պահանակ. 3. փէ. խնամ։

stützen, նէ. 3է. կարել, կարճեցնել, կրճատել. (գծերու...) փոքրել. die Ohren — (շան) ականջը կարել, ականջատել. երկ. (ծառի...) կատարը կարել. յապաւել, յօտել, բչաել. 2. յօրինել, կերպարանք՝ ձեւ տալ. 3. zu et. (zurecht) — մէկը

կրթել, վարժել, հրահանգել։ — չբ. ի. (վարժէն...) խրատել. վարանիլ. յառաջ չկարենալ երթալ. bei (über) et. — բանէ մ'արգելլեալ՝ խափանեալ՝ կարենալ ըլլալ. կասկել, կեցնալ. (ձիոյ) ականջները տնկել։ — չ. 22բ. անյփ. = Բայցն նշանակաբնականց հեր։

Stútzen, ար. 22բ. լայնափող հրացան (= Stutzbüchse)։

stü'tzen, նբ. եւ sich — ջբ. 8ջ. նեցուկ՝ Թիկունք՝ զօրավիգն ըլլալ. 2. (նեցուկ) հաստատել, կանգնեցնել. 3. den (կամ sich mit dem) Ellenbogen auf den Tisch — արմկամբ սեղանին վրայ յենուլ. բ. ար. et. — նեցուկ մայթ գնել, կամրապնդել (որմը...) հաստատել. ջ. ջբ. sich auf et. — բանի մը յենուլ, բանի մը վրայ ապաստանիլ՝ ապաւինիլ՝ վստահիլ. gestützt auf sein Recht իր իրաւանց վրայ վստահ։ — չ. 22բ. անյփ. նեցուկ, զօրավիգն. նեցուկ մայթ գնելը։

Stützer, ար. 22ա. —in, իգ. 31. այր զարդարկոտ՝ շքադիր կանանց. զարդարասէր կին։

stützern, չբ. ի. 3ա. քծնիլ, զարդարկոտիլ։

Stützerthum, չ. 7. անյփ. քծինք, զարդարկոտութիւն։

stützig, ած. 6. ըմբռնեալ, շփոթեալ. պապանձեալ, ապշեցուն. — machen ըմբռնել, վրայ հասնիլ, խռովել, շփոթել. — w. բռնուիլ, (յանկարծ) արգելուլիլ. (ձիոց) ականջները տնկել։

Stützigkeit, իգ. 31. ըմբռնում, շփոթում։

Styl, ար. 20. (խօսքի) ոճ. բ. (ճարտարապետական) ոճ. ջ. ոլ. — = Griffel, 1.; 2. նկարելու պատուանդ ոճ, եղանակ. 3. im großen —e ճոխաճոխ, շատ, յոյժ։

Sty'los, ած. 6. անոճ։

stylisi(e)ren, նբ. 3ա. խմբագրել. er stylisirt gut լաւ կը գրէ. բ. յարդարել, ուղղել։

Stylist, ար. 33. (իրեն յատուկ ոճ ունեցող) ճարտասանագիր։

Stylistik, իգ. 31. ոճագիտութիւն, գրչագիտութիւն։

stylistisch, ած. 6. ոճի (ճարտասարեալ). in —er Hinsicht ոճին նկատմամբ։

Stymphaliden, իգ. յփ. 35. = stymphalische Vögel.

stymphálisch, ած. 6. դաշ. —e Vögel առասպելական թռչունք։

Styx, ար. անջջ. դաշ. der — Ստիւքս (գետ դժոխոց)։

Suáda, Suáde, յփ. ան. իգ. եւ ջ. իգ. անջջ. անյփ. դաշ. Սուադա. ճարտասանութեան դից (դիք ճարտասանութեան). 2. Suáde, —ս. Schwáde, ճարտասանութեան ձիրք. մտ. ըղձուանութիւն։

subaltérn, ած. 6. ներքնադասեալ, ստորադասեալ. երկրորդ։ —e(r), ար. —Beamte(r), ար. 6. ստորադաս, երկրորդական պաշտօնակալ։ —offizier, ար. ստորին երկրորդական պաշտօնակալ։

Subdiákonus, ար. (տ. Diakonus) կիսասարկաւագ։

Subhastation, իգ. 31. աճուրդ։

subhasti(e)ren, նբ. 3ա. աճուրդի հանել, աճրդով ծախել։

Subjékt, չ. 20. ջբ. ենթակայ (նաեւ փր.). փր. ենթակայ, անձն բայի. 2. ——. իչ. մր. անձն, այր։

subjektiv, ած. 6. ջբ. ենթակայական. 2. փր. —es Verbum չէզոք բայ։

Subjektivität, իգ. 31. ենթակայութիւն։

Subjéktsfasus, ար. անջջ. փր. ուղղական (հոլով)։

sublim, ած. 6. բարձր, վեհ։

sublimi(e)ren, նբ. 3ա. փմ. (անդքի...) վերացընել (շոգիացընել եւ յետոյ թանձրացընել)։

sublunárisch, ած. 6. ընդլուսնեայ. ենթալուսնեայ։

submiß, ած. 6. հնազանդ, հլու։

Submission, իգ. 31. հնազանդութիւն, հպատակութիւն. բ. ջ. եւ իգ. գործը մը հրապարակայանձնառութեան հանելը (աւելի նուազ պահանջողին յանձնելու համար)։

subordini(e)ren, նբ. 3ա. ստորակարգել, ներքնադասել։

Súborgyd կամ Suborgyd, չ. 20. փմ. ենթաթթուկ։

Súbrektor, ար. 20. երկրորդական վարիչ՝ ուղղիչ։

Digitized by Google

Subsellium, չ. 26. (դպրոցի) նստարան ու ատեան:
subsidiarisch, ած. 6. օգնական:
Subsidien, յգ. անփխ. դրամական օգնութիւն:
Subsistenz, իգ. 31. սնունդ, ապա-ւէն: —**mittel**, չ. յգ. զին. զօրաց պաշար:
Subskribent, ար. 33. (auf et. բանի մը) ստորագրող, ձեռնագրող. 2. բաժանորդ, հանգանակող:
subskribi(e)ren, ներ. 3ա. auf et. — բանի մը ձեռնագիր արկանել, բան մը ձեռնագրել. 2. բաժանորդ գրուիլ:
Subskription, իգ. 31. ձեռնագիր, ձեռնագրութիւն, ստորագրութիւն. 2. բաժանորդագրութիւն:
Substantialitä't, իգ. 31. գոյացականութիւն: [2. անձնական:
substantiell, ած. 6. գոյացական.
Substantiv կամ **Substantiv**, չ. 20.
Substantivum, չ. 40. քր. գոյական:
Substanz, իգ. 31. փլ. գոյացութիւն:
substitui(e)rsen, ներ. 3ա. J., J—m կամ einer Sache e—s andere — մէկը մէկուն կամ բան մը բանի մը տեղ փոխանակել՝ անցընել, տեղը դնել: — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, իգ. 31. փոխանակութիւն. 2. ատաղձին ժառանգէն զատ՝ ուրիշ ժառանգ մ'ալ կացուցանելը:
Substrat, չ. 20. սկիզբը, հիմ, ստուերագիծ, նախագիծ:
Subsumption, իգ. 31. փլ. ներքնակարգութիւն:
subtil, ած. 6. նուրբ, անօսր, ազնիւ, բարակ. mit J—m sehr — umgehen մէկուն հետ մեծ զգուշութեամբ վարուիլ:
Subtrahend(us), ար. 33. (39.) թ-բ. (հմմտ. **Minuend(us)** հանելի:
subtrahi(e)ren, ներ. 3ա. թ-բ. հանել, հանում ընել:
Subtraktion, իգ. 31. բարձում. 2. թ-բ. հանում:
subveni(e)ren, չբ. հ. 3ա. J—m — մէկուն օգնել՝ օգնութեան հասնիլ:
subventioni(e)rsen, ներ. 3ա. դրամով օգնել: — չ. 22բ. անյփ. —**ung**, իգ. 31. դրամական օգնութիւն:
succedi(e)ren, չբ. s. 3ա. J—m — մէկուն յաջորդել՝ պայազատել, մէկը փոխանակել. ժառանգել, ժառանգ ըլլալ:
Succession, իգ. 31. իրք. յաջորդութիւն, պայազատութիւն. ժառանգութիւն:
successiv, ած. 6. յաջորդական, ժառանգական, անընդհատ, միաշար:
Succurs, ար. 3. անյփ. մն. զին. օգնական գունդ:
Suche, իգ. 35. խնդիր, խուզարկութիւն, քննութիւն, հետազօտութիւն:
Suchleisen, չ. միրաշափ: —**hund**, ար. որս. հետախոյզ պատառական:
suchen, ներ. եւ չբ. h. 3ա. փնտռել, խնդրել. 2. et. — բան մը խուզարկել՝ քննել. wen — Sie? զո՞վ կ'ուզէք՝ կը փնտռէք. Abenteuer — բախտախնդիր ըլլալ, բախտ փորձել. ք. was haßt Du hier zu —? հոս ի՞նչ գործք ունիս. փ. նխ.-ով. et. an J—m — մէկէ մը բան մը խնդրել. Das hätte ich **hinter** (կամ **in**) Ihnen nicht gesucht չէի կարծեր որ այս ձիրքն ունենաք. er sucht Etwas **darin**, Alle zu beleidigen իրեն գործք ըրած է զամէնքը թշնամանել. **nach** et. — բան մը քննել՝ հետազօտել: —**d**, դրբ. եւ ած. 6. խնդրող, խուզարկու. աղօթող. —**de(r)**, ար. հետամուտ: **gesucht**, դրբ. անց. եւ ած. 6. փնտռուած, խնդրեալ. ճն. gesuchte Waaren շատ փնտռուող՝ ծախուող վաճառք. 2. փ. **gesucht**, ած. ի յորջի: — չ. 22բ. անյփ. = բայլին նշանախօսութեանց հետ:
Sucher, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. խնդրող, խուզարկու. 2. լրբ. միրաշափ:
Sucht, իգ. 31. (յգ. նաեւ **Sü'chte**) հիւանդութիւն, խօթութիւն. fallende — = **Fallsucht**; 2. ը. մփ. ախտաժէտութիւն, հիւանդագին տկարութիւն. 3. մոլութիւն, մոլեգնութիւն. մոլեկան ցանկութիւն:
sü'chtig, ած. 6. ախտաժէտ. ք. ի բաղդա—ցնդեան. gelb— դալկոտ, դալուկէ բռնուած:
Sud, ար. 20. կամ 13. = **Sod**; 2.

ար. — Bier գարեջրոյ կաթսայ՝ կարաս։

Süd, 20. **Sü'den**, ար. 22բ. Երկնագունդ-ոլ անձ. Հարաւ, Հարաւակողմն։

Süd'länder(in, իգ.), ար. Հարաւաբնակ։ —ost(en), ար. Հարաւային արեւելք։ —see, իգ. աշխ. Հարաւային խաղաղական ծով։ —seite, իգ. Հարաւակողմն։ —wärts, մ. դէպ ի Հարաւ։ —west(en), ար. Հարաւային արեւմուտք։ —wind, ար. Հարաւային Հով։

Südan, չ. 38. աշխ. Սուդան։

Sudel, ար. 22ա. Ճահիճք, տիղմուտ տեղ. ը. մփ. աղտեղութեանց կոյտ. փխ. աղտեղութիւն, պղծութիւն, զազրութիւն։

Sudelarbeit, իգ. = Sudelei, 2. —koch, ար. —köchin, իգ. գձուձ աշխարհաւանդիկ, անմաքուր խոհարարճառ։ —papier, չ. = Löschpapier. —wäsche, իգ. աղտեղի՝ աղտոտ լուացք։

Sudelei, իգ. 31. աղտեղութիւն, աղտոտութիւն. յոռի՝ աղտեղի գիր, ձաքքռտուկ. յոռի՝ անճաշակ նկար։

Sudeler, ար. 22ա. **Sudlerin**, իգ. 32. = Sudelkoch; 2. = Pfuscher, 2. բ. եւ Schmierer, 3.

sudelhaft, **sud(e)lig**, ած. 6. աղտոտ, աղտեղի, անմաքուր։

sudeln, չբ. h. եւ նբ. 3ա. ցեխի մէջ մտնել, ցեխոտել, շաղախել. աղտեղել. 2. մեր ի մերոյ գործել. բ. յոռի գրել, ձաքքռտել. փ. երկայն ու յոռի մատենագրել. գ. կոշտ նկարել. ար.-գռ. արատել, աղտեղել։ — չ. 22բ. անյ. յոռի գործ։

sü'dlich, ած. 6. Հարաւային, Հարաւակողմեան։

Suez, չ. անփխ. փղ. Սուեզ։ —kanal, ար. Սուեզի ջրանցք։

Suffix, չ. 20. —um, չ. 30. քր. յետադաս մասնիկ՝ վանկ։

Suffraganbischof, ար. 18. քորեպիսկոպոս, օգնական եպիսկոպոս։

suhlen, **sü'hlen**, չբ. h. եւ sich — ծբ. 3ա. որս. ընդ տիղմ թաւալիլ, ցեխի՝ ճահիճի մէջ մտնել։

Sü'hnaltar, ար. նեղման քաւու-թեան։ —bock, ար. (ըստ. Ս. Գրոց) Հարուսթող, արձակեալ նոխազ։

sü'hnbar, ած. 6. քաւելի։

Sü'hnbarkeit, իգ. 31. անյ. քաւելութիւն, քաւելի ըլլալը։

Sühne, իգ. 35. անյ. Հաշտութիւն. իրք. մաքրանութիւն (օրէնաց ընդ մեղանս). 2. քաւութիւն։

sü'hnen, նբ. 3ա. քաւել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Sühne.

Suite (-իտ-իզ), իգ. շար. կարգ. տողան, շարունակութիւն. 2. ուղեկիցք (առ ի պատիւ), յուղարկաւորք. 3. տառահակութիւն, շաղաշտութիւն, երիտասարդական անմտութիւն։

Sulphat, չ. 20. քմ. ծծմբատ, ծծմբաթթու աղ։

Sulphid, չ. 20. քմ. ծծմբուտ։

Sulphobase, իգ. ծծմբաւոր, ծծմբական։ —säure, իգ. ծծմբաթթու։

Sultan, ար. 20. ցնցա. 24ա. իգ. 32. սուլթան։ —in, իգ. բամբիշ՝ թագուհի (Օսմանեանց). 2. ըմ. գաղղիական կերպաս։

Sultanat, չ. 20. (սուլթանի մը) թագաւորութիւն. 2. սուլթանի պատիւ. 3. սուլթանի (իշխանութեան) երկիր։

Sultansrosinen, իգ. յփ. ըմ. անկուտ չամիչ։ —würde, իգ. = Sultanat, 2.

Sülze, **Sü'lze**, իգ. 35. աղահանք, աղաջուր. 2. խհ. Համեմանք. բ. մածուած, դոդող։

Sumach, ար. 38. աղտոր։

Summa, իգ. 36. = Summe; վաճն. լեզ. in — Համառօտիւ (ընդ-լուս Համար), վերջապէս. — Summarum ամբողջական գումար։

summarisch, ած. 6. Համառօտ, կարճառօտ, Հակիրճ։

Summe, իգ. 35. գումար, բովանդակութիւն. 2. höchste — բարձրագոյն աստիճան. niedrigste — ստորնագոյն աստիճան։

summen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. մեղուներու բզզել. փխ. շշնջալ, Հեծծել. (զանգակներու) Հնչել. 2. ein Liedchen — երգ մրմնջել։ — չ. 22բ. անյ. բզզում. Հնչում։ — նբ. (յանախ summi(e)ren) յաւելուլ. առա. գումարել։ sich — ծբ. = ansummen, չբ.; aufsummen.

Digitized by Google

summi(e)ren, նբ. յա. տ. summen, նբ.:

Sumpf, ար. 18. ճահիճք, մօր, ճախճախուտ տեղ. փխ. in den — der Laster versinken զեխութեան՝ անառակութեան մէջ թաթաւիլ. 2. in Sümpfen lebend, wachsend բն. մօրակեաց. բս. մօրաբնակ. 3. ար–. բէլ. փոս աղտեղի ջրոց:

sumpf‖bewohnend, ած. բն. մօրակեաց: —boden, ար. մօրուտ, ճախճախուտ տեղ: —gegend, իգ. ճախճախուտ երկիր: —hafer, ար. բս. ճախճային վարսակ՝ որոմ (Zizania mosellana): —lache, իգ. ճահիճք: —land, չ. ճախճախուտ երկիր: —lerche, իգ. բն. մօրարտոյտ (Alauda palustris): —moor, չ. ճահիճք: —pflanze, իգ. բս. մօրատունկ, ճախճային տունկ: —schildkröte, իգ. բն. գետակրայ (Emys lutaria): —schnepfe, իգ. բն. մօրակտցար (Scolopax gallinago): —wiese, իգ. խող, ճախճային մարգ, ճօճք:

Sü'mpfer, ար. 22ա. ար–. հողը ղանդպանող:

sümpfig, ած. 6. ճախճային, մօրական:

sümsen, չբ. h. 34. = summen, չբ.:

Sund, ար. 20. անցք, կիրճ:

Sü'nd‖flut, իգ. ջրհեղեղ. փխ. հեղեղ, յորդութիւն: —flutlich, ած. ջրհեղեղեան: —los, ած. կր. անմեղանչական, մեղանչելու անընդունակ: —losigkeit, իգ. կր. անմեղանչականութիւն:

Sü'nde, իգ. 35. մեղք, յանցանք, յանցուած. 2. kleine — թեթեւ՝ ներելի մեղք. կր. անօրէնութիւն, ապիրատութիւն. ich hasse ihn wie die — զինքը մեղաց պէս՝ սաստիկ կ'ատեմ. 3. ընտ. es ist (eine) — (յանախ Sünd') und Schande, daß man das leidet ղայս կրելն ամօթ՝ անպատուութիւն է:

Sü'nden‖bock, ար. = Sühnbock; բ. վշտակիր (անձ): —erlaß, ար. թողութիւն մեղաց, արձակում: —fall, ար. մեղք, յանցանք. — des ersten Menschen անկում Ադամայ: —frei, ած. անմեղ, ազատ ի մեղաց: —knecht, ար. խոստացեալ մեղաւոր, ծառայ՝ գերի մեղաց: —knüppel, ար. ընտ. alter — մեղապարտ՝ անառակ՝ գաղաղատ ծեր: —leben, չ. մեղապարտական կեանք. ein — führen մեղաց մէջ ապրիլ: —losigkeit, իգ. անմեղութիւն: —lust, իգ. ցանկութիւն, հեշտասիրութիւն: —tilger, ար. կր. քաւիչ մեղաց, փրկիչ: —tilgung, իգ. —vergebung, իգ. = Sündenerlaß. —voll, ած. մեղալից, մեղաթաթաւ:

Sü'nder, ար. 22ա. —in, իգ. 32. մեղաւոր, մեղապարտ. 2. armer —, arme —in պատժապարտ, մահապարտ:

sü'ndhaft, sü'ndig, ած. 6. մեղաւոր, յանցաւոր, ոճրական. կր. մեղանչական:

Sü'ndhaftigkeit, իգ. 31. առյ+. յանցաւորութիւն, պատժապարտութիւն:

sü'ndigen, չբ. h. 8ա. մեղանչել, մեղք գործել. յանցանք գործել:

Sü'ndiger, ար. 22ա. մեղանչող:

Sü'ndigkeit, իգ. 31. մեղանչականութիւն:

sü'ndlich, ած. 6. մեղանչական, ոճրական. ապօրինաւոր, արգելեալ. ամպարիշտ, անկրօն:

Sü'ndlichkeit, իգ. 31. առյ+. յանցաւորութիւն, պատժապարտութիւն. ամպարշտութիւն, անկրօնութիւն:

sü'perfein, ած. 6. ամենանուրբ, ամենազնիւ:

Superintendént, ար. 33. —in, իգ. 32. տեսչապետ (բողոքականաց). վերին տեսուչ:

Superintendentúr, իգ. 31. (բողոքականաց) տեսչապետութիւն, վերին հոգաբարձութիւն:

Supérior, ար. 25. —in, իգ. 32. առաջնորդ, աւագ, վերակացու, մեծաւոր:

Superiorità't, իգ. 31. վերադասութիւն, բարձրութիւն. 2. առաջնորդութիւն, վերակացութիւն, աւագութիւն:

súperklug, ած. 6. գերզգօն, կարի խոհեմ: —e(r), ար. ամբարտաւան, սնապարծ, մեծամիտ:

Superlativ կամ Súperlativ, ար. 20. նախ. Superlativus, ար. 39. քր. գերադրական:

Digitized by Google

Supernaturalismus, ար. 27. կր. գերբնականութիւն։

Supernaturalist, ար. 33. գերբնական՝ բնութենէ վեր եղած իրերու հաւատացող։

Supernumerariat, չ. 20. անվճար պաշտօնատարութիւն՝ զբաղութիւն։

Súper-Oxyd, չ. 20. քմ. գերօքսիդ, վերաթթուածնատ։

Súperrevision, իգ. 31. վերջին քննութիւն. տրս. դպ. վերջին սրբագրութիւն։

Supinum, չ. 20. քր. բայանուն։

Suppe, իգ. 35. թան, ապուր. 2. Յ. auf einen Löffel — einladen մէկն ապուր մը խմելու՝ կէս օրուան կերակրոյ հրաւիրել. 3. գիր. ընդ. Յ. schlagen, daß die rothe — herausspritzt մէկն արեամբ շաղել՝ շաղախած ծեծել. die — auslöffen müssen իւր յանցանքը քաւել. Յ—m die — versalzen մէկուն զբօսանաց արգելք ըլլալ՝ զբօսանքը խանգարել։

Suppen‖kräuter, չ. յգ. բանջարք, դալարիք։ —**löffel**, ար. ապուրի դգալ։ —**teller**, ար. ապուրի սկաւառակ։

suppicht, suppig, ած. 6. հիւթեղ, անձնագարար։

Supplement, չ. 20. (հմմ. Spl.) բովանդակութիւն, լրումն, յաւելուած. քր. լրացուցիչ (անկիւն)։ —**winkel**, ար. աստ. լրացուցիչ անկիւն։

Supplik, իգ. 31. = Bittschrift.

Supplikant, ար. 33. —in, իգ. 32. = Bittsteller(in).

supplizi(e)ren, չզ. h. 3ա. um et. — = ansuchen, նզ.։

supponi(e)ren, նզ. 3ա. ենթադրել. 2. սուտ բան մ'իբրև ճշմարիտ հաստատել։

supra, մկ. = oben, 1.

Supremat, չ. և ար. 20. անյգ. գլխաւորութիւն, գահերիցութիւն։

Surde, իգ. 35. աստ. անհամաչափութիւն։

Sure, իգ. 35. գլուխ (Ղուրանի)։

Surode, իգ. 35. ել. տաւիղ խնկոց՝ բուրվառայից։

surren, չզ. h. 3ա. բզզալ։

Surrogat, չ. 20. փոխանակող՝ անէզը բանող տարրերոյ՝ մէկուց (հմմ. կերպակերպեզնաց հաւանք)։

Suse, յգ. ան. իգ. 30. ընդ. Շուշան (նաև Susanna). գլ. մգ. թանձրամտ, ափիոն։

suspendi(e)ren, նզ. 3ա. կախել. 2. դադրեցընել. 3. պաշտօնէն կախել, կասկածել. 4. արգելուլ։ չ. 22ք. անյգ. —ung եւ Suspension, էրկխօսէն աղ իգ. 31. = Բայքն նաւախախեաց հետ։

Suspensorium, չ. 26. կրք. կախանձոյ ցայլակալ։

süß, ած. 6. (հկ. herbe, sauer) քաղցր, անոյշ. —schmecken քաղցրահամ ըլլալ. 2. շաքարած. sich den Kaffee — machen սուրճին մէջ շաքար դնել. —es Brot անխմոր հաց. ք. գիր. հաճոյ, քաղցր. սիրուն, շնորհալից. 3. սիրելի (մարդ). 4. փաղաքշական, քաղցրախօսն, քծնական. ein —er Herr, ein —es Herrchen քաղցրաբան մարդ մը։

Sü'ß‖apfel, ար. շաքարախնձոր։ —**bitter**, ած. քաղցրադառն։ —**holz**, չ. տկ. քաղցրարմատ, մատուտակ (Glycyrrhiza). ք. գիր. փաղաքշանք, քծնիք, հրապուրիչ՝ քաղցրաբան բանք։ —**holzraspler**, ար. ընդ. քծնող, տարփածական խօսքեր խօսող։ —**maul**, չ. ընդ. փափկասէր։ —**sauer**, ած. քաղցրաթթու, ախորժական։ —**sein**, չ. = Süßigkeit. —**tönend**, ած. քաղցրաձայն։ —**weichsel**, իգ. թռչնոյ կեռաս։

Sü'ßchen, չ. 22ք. անյգ. ցնցող. շաքարեղէնք. 2. փաղաքշական բառ. քաղցրիկ իմ, անուշիկս (սղդա...)։

Sü'ße, իգ. 35. քաղցրութիւն, անուշութիւն։

sü'ßeln, չզ. h. 3ա. քծնել, պչրել։

sü'ßen, նզ. և չզ. h. 3գ. et. — բան մ'անուշցընել, շաքարել. թփ. քմ. քաղցրացընել։

Sü'ßigkeit, իգ. 31. անուշութիւն, քաղցրութիւն. 2. շաքարեղէնք։

sü'ßlich, ած. 6. քաղցր, անոյշ։

Sü'ßling, ար. 20. քաղցրաբան (մարդ)։

Sutane, իգ. 35. եկեղեցականաց պճղնաւոր պարեգօտ։

Sybarit, ար. 33. —in, իգ. 32. թուլամորթ, ցանկասէր (այր՝ կին)։

Sykomóre, իգ. 35. բս. ժանտաթզենի, մոլաթզենի (Ficus sycomorus)։

Sykophánt, ար. 33. խաբեբայ, նենգաւոր։

Sy'lbe, իգ. 35. տր. վանկ, հեգ, ութաղորայ. vorletzte — վերջընթեր վանկ. ich verstehe keine — davon բառ մըն ալ չեմ հասկընար։

Sy'lben‖fall, ար. վանկապաշտի. վանկաթիւ. գաւշնակութիւն։ —klauber, ար. = Sylbenstecher. —maß, չ. քնն. (տատանաւորի) չափ։ —stecher, ար. մանրակրկիտ քննադատ։

Syllabár(ium), չ. 20. (26.) հեգերէն, հեգարան։

Syllabi(e)rbuch, չ. հեգերէն, հեգերէն։

syllabi(e)r‖en, նբ. եւ չբ. h. 3ա. հեգել, վանկ վանկ բաժնել՝ կարդալ։

syllábisch, ած. 6. վանկական։

Syllogismus, ար. 27. փլ. հաւաքաբանութիւն (տրամաբանական)։

Sy'lphe, **Sylphide**, ար. 34. իգ. 35. ոգի օդոյ, օդապայ։

Sylvéster, յր. ան. ար. 38. Սեղբեստրոս։

Symból, չ. 20. նշանակ. 2. հանգանակ (հաւատոյ)։

symbólisch, ած. 6. նշանակական։

Sy'mbolum, չ. 30. = Symbol.

Symmetrie, իգ. 35. անյփ. համեմատութիւն, չափակցութիւն, զուգաչափութիւն։

symmétrisch, ած. 6. չափակցեալ, համեմատական, զուգաչափ։

sympathétisch, ած. 6. համակրական։

Sympathie, իգ. 35. համակրութիւն։

sympáthisch, ած. 6. համակրական։

sympathisi(e)ren, չբ. h. 3ա. mit J—m — մէկուն հետ համակրել, համակրութիւն ունենալ։

Sympósion, չ. 26. խնջոյք, խրախճան։

Symptóm, չ. 20. նշանակ, յայտանշան. ախտ. բժշ. ախտանշան։

Synagóge, իգ. 35. (Հրէից) ժողովրդանոց։

Synalö'phe, իգ. 35. ձուլում (երկու ձայնաւորներու ի մի ամփոփում)։

Synä'resis, իգ. (իղ. անփխ. յփ. ...ses) **Synärése**, իգ. 35. տր. (միեւնոյն բառին երկու վանկերն իբրեւ մէկ վանկ գործածելը) վանկակցութիւն։

Synchronismus (...քրօ...), ար. 27. փրն. ժամանակակցութիւն։

Syndikát, չ. 20. (խմբի մը) իրաւանց գործակալութիւն, խօսնակութիւն, հոգաբարձութիւն։

Sy'ndikus, ար. անփխ. (յփ. նաեւ ...küsse) (խմբի մ')իրաւանց գործակալ, խօսնակ, հոգաբարձու։

Synédrium, չ. 26. սինետրիոն, Հրէից բարձրագոյն ատեան։

Synékdoche, իգ. 35. ճրտխ. խելամտութիւն։

Sy'nesis, իգ. անփխ. = Sinn, 1.

Syngenesisten, ար. յփ. 33. բս. համորձայք (կցեալ փոշեայ անօթներով տունկք)։

Sy'nkope, իգ. 35. տր. կրճատում (գրերու, վանկերու...). 2. ախտ. թալուկ, թալկացում։

synkopi(e)r‖en, նբ. 3ա. տր. (գրեր՝ վանկեր...) կրճատել. 2. երժ. խազերը կցել։

Synód, ար. 20. ընդհանուր ժողով, սինհոդոս. 2. der heilige — Ռուսաստանի վերին եկեղեցական ատեանը։

Synodál, ար. 33. **Synodáler**, ար. 34. ժողովական, սինհոդոսի անդամ։

Synóde, իգ. 35. սինհոդոս։

synódisch, ած. 6. սինհոդոսական. 2. աստղ. ընթացակից (շարժում լուսնի)։

synony'm, ած. 6. — չ. 24ա. համանուն, համանշան (ած. եւ գ.)։

synony'misch, ած. 6. համանշան, համանունական։

Synóptiker, ար. 33ա. համատես։

synóptisch, ած. 6. համատեսական. համառօտ, միով տեսութեամբ բովանդակելի։

syntáktisch, ած. 6. տր. համաձայնութեան (կանոն)։ [նութիւն։

Syntáx, իգ. 31. տր. համաձայ-

Synthése, իգ. 31. փլ. արտածութիւն (պատճառէն արդեանց ել-

87

ելը). տրմ. Համադրութիւն. քմ. միւանգամ միաւորութիւն։

synthétisch, ած. 6. արտածական, յօդական. տրմ. Համադրական։

Sy'philis, իգ. անփի. ախտ. ախտ. աատաղկեան՝ գաղղիական ախտ։

syphilitisch, ած. 6. ախտ. աատաղկեան՝ գաղղիական ախտի, ախտաւորեան։

Sy'rien, չ. 36. աշխ. Ասորիք։

Sy'rier, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ասորի։

sy'risch, ած. 6. ասորական, ասորի. (alt) —e Sprache (Հին) ասորերէն։

System, չ. 20. յօրինուածութիւն. 2. դրութիւն. 3. կարգապետութիւն, դպրոց։

Systemátiker, ար. 22ա. յօրինաւոր, կարգաւոր (մարդ)։

systemátisch, ած. 6. յօրինուածական, կարգաւոր, կարգեալ կանոնեալ, յօրինական։

systematisi(e)r|en, նբ. 3ա. յօրինուածի ընել, կարգել կանոնաւորել։ — չ. 22բ. անյտ. —ung, իգ. 31. — բային նշանակութեան Հիր։

Széne, իգ. 35. տ. Scene.

T.

Տէ ձեւ չգտնուած բառերը Թէ ձեւ փնտռելու է։

T, t, Ա. չ. 37. (գերմաներէն այբուբենին քսաներորդ նշանագիրը՝ մեղմաստանաներորդ բաղաձայնը) Ց, տ։

Tába(c)k եւ Tabáck, ար. 20. բյ. ծխախոտի (Nicotiana). 2. ճմ. ծխախոտ. (Kau.)— ծամելախոտ. (Schnupf.)— քթախոտ, ընչառդեղ. 3. ժխ. (աշ. տա. Toba(c)k); von Knaster Հին ժամանակուան, նախաքրհեղեղեան, ընդ. Ադամէն մնացած. Das ist starker կամ barscher — անհամբերութեան բան է։

Tába(c)k..., Tába(c)ks‖bruder, ար. ընդ. ծխամոլ, շատ ծխող։ —dose, իգ. ընչառդեղող, քթախոտի աման։ —korb, ար. ճմ. ծխախոտի կողով՝ սուփ։ —monopol, չ. ճմ. ծխախոտի մենավաճառ։ —raucher, ար. ծխող։ —regie (...րեժի), իգ. = Tabakverwaltung. —schmaucher, ար. ընդ. ծխամոլ։ —schnupfer(in, իգ.), ար. քթախոտ առնող՝ քաշող։ —verwaltung, իգ. ծխախոտի տնտեսութիւն (րեժի)։

Tabagie (...ժի), իգ. 35. (Հասարակաց) ծխարան։

Tábak տ. Tabac.

Tabélle, իգ. 35. տախտակ, պատկեր, ազիւսակ, ցանկ։

Tabernákel, չ. 22ա. կր. եկղ. վրանժամու, խորանաժամու. 2. տապանակ։

tabula, իգ. — rasa, անենկար՝ անգիր տախտակ։

Tabulát, չ. 20. (տախտակամած) յատակ։

Tabulétt, չ. 20. փերեզակաց՝ դիւրատար կրպակ։

Tabulétt‖krämer, ար. շրջող փերեզակ։ —krämerei, իգ. փերեզակութիւն։

Tachygraphie, իգն. երագագրութիւն։

Tácitus, յտ. ան. ար. անփի. կամ 18բ. Հ. պտ. Տակիտոս։

Tádel, ար. 22ա. (Հլանչ. 2ob) պարսաւանք, եպերանք. 2. նշաւաքութիւն, ատգիւտ. ohne — անբասգիւտ. սատա, յանդիմանութիւն. (Հրապարակաւ) գործանք, խծբիծ, պարսաւագիտութիւն։

tádel‖frei, ած. —los, ած. անպարսաւ, անադիւտ։ —lust, իգ. խծբծասիրութիւն։ —sucht, իգ. խծբծամոլութիւն, պարսաւասիրութիւն։ —süchtig, ած. խծբծող, պարսաւասէր։

tádelbar, ած. 6. = tadelhaft.

Tadelei, իգ. 31. պարսաւանք, նշաւակութիւն։

tádelhaft, ած. 6. եպերելի, պարսաւելի, ստգտանելի, գործական, խծբծելի։

tádeln, նբ. 3ա. եպերել, պարսաւել. 2. ստգտանել, նշաւակել.

Digitized by Google

դատապարտել. 3. wegen et. — մէկը բանի մը համար յանդիմանել, խածածել. an Allem et. zu — finden ամէն բանի մէջ խածածելու բան մը գտնել: — չ. 22բ. անջ. = Բայլենչշտանալ—Բինանց Հեր:

tádelnswerth, tadelnswürdig, ած. 6. = tadelhaft.

Tádler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. եպերող, պարսաւող, ստգտող, կշտամբող, խածածող:

Táfel, էգ. 35. սեղան. (ուղղանկիւն կամ բոլորշի կենայ... չերա) տախտակ, շերտ. բ. = Glastafel; գ. աշխ. Հարթ(բարձր)ավանդակ. դ. (Schreib-)— գրասեղան. (Schiefer-) — (գրելու) պնակիտ, քարատախտակ. ե. սեղան, (ոտ. շքեղ՝ փառաւոր) ճաշ, ընթրիք. զ. (քարերու...) յղկեալ երես. 2. Թիթեղ, Թիթեղեայ տախտակ. որմ. Եշփ. (աղիւսանման) պատուանդան. (չորեքկուսի) դրուագ. (որմազարդ) տապակ. ausgehängte — ծանուցագիր. տախտակ (ծանուցման). 3. = Brett; էխ. e—e — im Schiffbruch օգնութիւն ի կարօտութեան. 4. = Gemälde.

táfelartig, ած. = tafelförmig. —bai, էգ. աշխ. Տախտակագոգ (ի Բարեյուսոյ Հրուանդանի): —besteck, ար. արկղիկ (սպասուց սեղանոյ): —bouillon, էգ. խհ. չոր արգանակ: —brot, չ. (սեղանի սպիտակ) հաց: —decken, չ. սեղանայարդարութիւն: —decker(in, էգ.), ար. սեղանայարդար. (ի վանս...) սեղանապետ: —förmig, ած. սեղանաձեւ, տախտականման. Հզ. տափակաձեւ, թերթաձեւ. Խըժ. —es Klavier = Tafelklavier. —gelder, չ. յգ. կերակրոյ փարձք՝ թոշակ: —klavier, չ. չորեքկուսի դաշնամուր: —land, չ. աշխ. Հարթատարան, Հարթ(բարձր)ավանդակ: —stein, ար. տախտակ(անման) քար: —tuch, չ. (ս)փռոց (սեղանի ծածկոյթ):

Tä'felchen, չ. 22բ. (Նաղ. Tafel) սեղանիկ. (քառակուսի) տախտակիկ. (տախտակեայ) դրուագ:

táfeln, չբ. h. 3ա. սեղանի նստիլ, ուտել. gern — խնջոյք սիրել: — նբ. սեղանի վրայ դնել: — չ. 22բ. անջ. սեղան, խնջոյք:

tä'feln, նբ. 3ա. ագա. (e—n Fußboden) — (յատակ մը) տախտակամածել, դրուագել, (պատ մը) տապակել: — չ. 22բ. անջ. —ung, էգ. 31. տախտակամած(ում). 2. միայն —ung, էգ. փ. ի չարքէ:

Tä'felung, էգ. 31. **Tä'felwerk**, չ. 20. տախտակամած. բ. (որմա)դրուագ:

Táff(e)t, Táft, ար. 20. Լճ. դիպակ:

Táff(e)tkleid, չ. դիպակէ զգեստ:

táff(e)ten, ած. 6. դիպակեայ:

Tag, ար. 20. լոյս, լուսաւորութիւն. բ. (ժամանակ լուսոյ) տիւ, ցերեկ. es ist —, heller — ցերեկ է. գ. օր. դ. guten —! բարի լոյս. ե. կեանք, արեւ. in der Blüthe meiner —e ծաղիկ հասակիս մէջ. զ. der letzte — վերջին օր (կենաց). der jüngste — վերջին դատաստան(ի օր). է. Պէյ. denselben — նոյն օրը, ի նմին աւուր. heutigen (կամ heutiges) —(e)s այսօր, այսօրուան օրս, մեր օրերը. den ganzen — über ամբողջ օրը. — für — օրէ օր, օրըստօրէ. ը. (ժողովոյ) նիստ. գումարում, ժողով. թ. Land-, Kreis-, Reichs-Tag; ճ. an den —, zu —e bringen յայտնել, ի լոյս՝ ի վեր հանել. 2. es ist noch früh am —e դեռ (առաւօտ) կանուխ է. Jahr und — փ. Jahr, 1. գ.; sich e—n guten — machen զբօսնուլ, զուարճանալ. ըստ. mein —e = Lebtag(e); ար—. բէ. Erz zu —e fördern հանք հանել. es kommt doch (schließlich) Alles an den — (ի վերջոյ) ամէն բան կը յայտնուի:

Tág... Tág(e)arbeit, էգ. օրուան վաստակ՝ աշխատութիւն. բ. ար—. բէ. (Հնք—նշ. Grubenarbeit) երեսի վերի աշխատութիւն: —arbeiter(in, էգ.), ար. (առօրեայ գործաւոր) սարակ: —(e)blatt, չ. օրաթերթ, ամէնօրեայ թերթ: —(e)buch, չ. ճամբորդի յիշատակագիր, օրագրութիւն. Լճ. օրական հաշուեգիրք, օրհաշիւ. բ. չէն. կոչագիրք: —dieb(in, էգ.), ար. դատարկ(անձն), ծոյլ, անգործ: —(e)-dieben, չբ. h. 3ա. անէծ. դատարկ կալ, դատարկապորտ ըլլալ: —falter, ար. ՅՆ. ցերեկաթիթեռ: —(e)futter, չ. բաժին (հանապազորդ կերակրոց), ռոճիկ: —(e)gelder, չ. յգ. = Diäten. —hell, ած. լուսափայլ:

stündlen, նբ. ab. J—m eine Summe — գումար մը վճարելու համար ժամանակ տալ։ — չ. ազբ. անյփ. —ung, էգ. ai. յամումն, յապաղում։

Stunden‖geber, ար. դասատու, դաս տուող։ —gebet, չ. —gebete, յփ. ժամ(երգութիւն), կանոնական ժամք։ —lang, ած. ժամեր տեւող. մկ. ժամերով։ —messer, ար. ժամաչափ։ —plan, ար. դասատախտակ, դասացուցակ. բ. ժամանակի կերպարկութիւն՝ պարբերացում։ —säule, էգ. մղոնաքար։ —schlag, ար. ժամերը զարնելը. mit dem —e ժամացոյց զարնելուն պէս։ —weise, մկ. ժամ ժամ. բ. դաս դաս, համար համար. գ. մղոն մղոն։ —zeiger, ար. ժամացուցակ, ժամացուցի սլաք։

stü'ndig, ած. e. մէկ ժամու. բ. մղոնական, մէկ մղոնի (ճամբայ...)։

Stü'ndlein, չ. ազբ. նուզ. Stundeի։

stü'ndlich, ած. e. ամէն ժամ եղող. մկ. ժամէ ժամ։

Stündung, էգ. ai. փ. Stunden, չ.։

Stündungs‖frist, էգ. յամումն (վճարման համար)։ —gesuch, չ. յամումն խնդրելը։

Sturm, ար. 1s. (հկռ. Stille) մռն. ն-է. փոթորիկ, ամպրոպ. heftiger — հողմայոյզ, մրրիկ. ն-է. մրրկալից օդք. բ. էջ. յոյզք, մրրիկ, ծուփք (մոլութեանց...). 2. ուժգնութիւն, սաստկութիւն, զայրացութիւն. 3. ցնորք, խելագարանք. im — sein, e—n — h. a) զինուոր ըլլալ. բ) ինք իրմէ ելած ըլլալ. 4. ամբոխ, խռովութիւն (ընթացք քաղաքութիւն). 5. աղաղանշան (ժողովուրդն ոտք հանելու). — blasen աղաղանշան զարնել. 6. զին. յարձակում (փխ. եւս). — laufen յարձակում ընել, յարձակիլ. e—e Festung mit — nehmen բերդ մը յարձակմամբ առնուլ։

Sturm‖anlauf, ար. = Sturm, 6.; —band, չ. = Sturmriemen. —bock, ար. զին. հ. պր. խոյ (մեքենայ)։ —brücke, էգ. զին. յարձակման կամուրջ։ —egge, էգ. երկ. ծրք. [illegible] ցաք։ —flut(h), էգ. ն-է. (մրրկայոյզ) կոհակք։ —gepflügt, ած. քնն. տապանա-պետալ։ —haube, էգ. զին. սաղաւարտ, գլխանոց։ —hut, ար. մրրկապահ գլխարկ. բ. զին. = Sturmhaube; գ. ն-է. = Südwester; դ. բս. = Eisenhut, բ.։ —lauf(en, չ.), ար. զին. = Sturm, 6. —läufer, ար. զին. յարձակող։ —leiter, էգ. զին. յարձակման սանդուղ. բ. ն-է. չուանէայ սանդուղ։ —lücke, էգ. զին. խրամատ(ութիւն)։ —pfahl, ար. զին. (պաշտպանութեան) մարտացիցք։ —riemen, ար. (գլխարկի...) կզակակապ։ —vogel, ար. էն. —vögel, յփ. մրրկահաւք. բ. մռն. մրրկածիծ (Procellaria)։ —warnung, էգ. ն-է. (նաւորդաց) մրրկազդ։ —wetter, չ. մրրիկ, փոթորկալից օդ։ —wind, ար. հողմայոյզ։

stü'rmen, չբ. h. եւ s. a—. h. der Wind stürmt հովը սաստկացուն կը փչէ. das Wetter (կամ es) stürmt մրրիկ կայ, սաստիկ հով կը փչէ. 2. h. էջ. in J. mit Bitten, — մէկը թախանձել՝ ձանձրել. 3. h. յարձակիլ, խոյանալ, դիմել, պաշարել (ի մէջայ...). mit —der Hand erobern յարձակմամբ առնուլ. auf seine Gesundheit los — իր առողջութեամբ զեղծանիլ. 4. s. գահավիժիլ, դարահոսիլ, խոյանալ. 5. էջ. մոլեգնիլ, ճչել կոչել, աղմուկ յուզել. 6. աա. անգ. բ. es stürmt = Sturm (փ. — s.) läuten. — նբ. մռն. զին. (բերդի վրայ...) յարձակիլ (յարձակմամբ) առնուլ, գրաւել. (դուռ... մը) բռնաբար խորտակել՝ առնուլ. die Bilder — պատկերները խորտակել։ —d, ղբբ. եւ ած. e. = [illegible] հեփ. զին. die —den յարձակողք. 2. էջ. ուժգին, սաստիկ, զայրագին. բուռն։ — չ. ազբ. անյփ. — [illegible] հեփ.։

Stü'rmer, ար. աա. կատաղի, մոլեգին (մարդ). 2. աղմկահան. խաղամարար։

stü'rmisch, ած. e. մրրկալից. փոթորկալից. մրրկայոյզ, հողմաշունչ, հողմալից. das Meer ist — ծովը ալեկոծ՝ ծփեալ է. բ. էջ. մրրկալից, խռովայոյզ, աղմկալից. մոլեգին, սաստիկ, ուժգին, կատաղի։

Digitized by Google

Sturz, ար. 18. անկում, բ. քայքայում. գ. (գետոյ) սահանք, ջրվէժ. 2. տապալում, կործանում, գլորում, թաւալում. փխ. շարիք, աղէտք, պժգախտութիւն. քակտում. աւերում, քանդում. 3. ուժգնութիւն, թափ. ein Glas auf e—n — austrinken գաւաթ մը մէկ ըմպան՝ մէկ անգամէն խմել. 4. — Absturz, 1.; 5. Լծ. — Kassensturz; 6. — Sturze, 1.; 7. Stü'rze, յգ. ըմկոյք. բ. — Stumpf, 1. Stummel; գ. որս. (կարճ) ագի. 8. ամփոփած, ընթացոց, գողնոց. բ. (լանջապանակի կցեալ) շրջազգեստի (մոդ). 9. որս. Տրպ. (դրան...) բարաւոր. 10. gläserner — ապակեայ զանգ՝ գնդակ. (Lampen-)— կանթեղի զանգ:

Stürz|| (նաեւ Stü'rz||)**acker**, ար. երկ. արօրադրեալ արտ: —**bach**, ար. հեղեղ(ատ), ուղխ: —**becher**, ար. խփաւոր սկահ: —**bruch**, ար. որս. բլ. հերձք, ճեղքում: —**furche**, էգ. երկ. առաջնաօր, առաջին ակօս: —**gut**, չ. Ն—յ. Լծ. կամ —**güter**, յփ. (մթերանոցի մէջ) վաճառք, մթերք: —**karren**, ար. սայլակ: —**leder**, չ. որս. (ձիոյ) ագեկալ: —**pflug**, ար. որս. (հերկելու) արօր: —**weg**, ար. անպ-ուղի:

Stü'rze, էգ. 35. կափոյր, կափարիչ, խուփ:

stü'rzen, չզ. f. 8ո. իյնալ, գլորիլ, տապալիլ, թաւալիլ, փլչիլ, կործանիլ, հոսիլ: — չզ. f. եւ ներ. (երկրի...) անկանիլ, զառիվայրիլ. 2. (sich) — յարձակիլ, դիմել, խոյանալ, պարուիլ, զահավիժել. (sich) in J—s Arme — մէկուն գիրկն իյնալ. aus dem Zimmer — խցէն դուրս ցատքել. sich auf seine Beute — որսոյն վրայ յարձակիլ (անասնոց). բ. փխ. sich in Ausschweifungen — ինք զինք զեղխութեան՝ շուայտութեան տալ՝ մատնել. sich in Kosten — ծախքի մէջ իյնալ. sich in Schulden — պարտք դիզել: — նբ. ձգել, արկանել, գլորել, տապալել (հմմտ. չզ.). 3. in e—n Abgrund — մէկը փոս՝ անդունդ մը զառիվայր ընել. 3. in's Elend — մէկը թշուառութեան մէջ ձգել՝ կործանել. 2. արտադրութեամբ դար–ձընել, վեր ի վայր ընել. մտն. ein Behältniß — = ausstürzen; den Inhalt in ein anderes Behältniß — ուրիշ ամանի լեցընել՝ թափել. բ. e—n Deckel über einen Topf — պատուակ մը խփել, վրան կափարիչ դնել. գ. երկ. արօրադրել, վարել, հերկել: — չ. 33բ. անյփ. = Քոյլին նշանախօսնիանց հետ:

Stute, էգ. 35. զամբիկ, մայիկ, մատակ ձի:

Stuten||fohlen, չ. —**füllen**, չ. մատակ մայիկ: —**milch**, էգ. զամբիկի կաթ:

Stuterei, էգ. 31. = Gestüt.

Stuttgart, չ. 38. ... Շթութկարթ:

Stutz, ար. 20. = Stoß; auf den — յանկարծակի. 2. = Stutzperücke.

Stutz||ärmel, ար. կարճ թեզանիք: —**büchse**, էգ. լայնափող հրացան): —**degen**, ար. կարճ սուր: —**handschuh**, ար. կիսաձեռնոց (մատները չծածկող թաթպան): —**kopf**, ար. կարճահեր (գլուխ). բ. աղէկ չկարուած մազ: —**lauf**, ար. որս. (կարճ եւ ակօսաձեւ) փող, (հրացանի) ակօսափող: —**nase**, էգ. տափունչ: —**ohr**, չ. կտրուած ականջ. բ. ականջատ շուն՝ ձի: —**perücke**, էգ. բոլորչի կեղծամ: —**rohr**, չ. = Stutzbüchse. —**säbel**, ար. վաղր: —**schwanz**, ար. հատեալ ագի. բ. ագատ ձի՝ շուն:

Stü'tz, ար. 20. նեցուկ. in den — gehen ձեռքի վրայ յենլով ցատքել:

Stü'tz||balken, ար. որս. մոյթ, նեցուկ մարդակ: —**band**, չ. որս. պահանգ: —**mauer**, էգ. որս. (հաստատութեան) զինմազեր պատ: —**pfeiler**, ար. նեցուկ, մոյթ (նաեւ փխ.): —**punkt**, ար. յենման կէտ. keinen — h. կռուան չունենալ:

Stü'tze, էգ. 35. նեցուկ, յենարան. փխ. նեցուկ, զօրավիգն, թիկունք. 2. որս. նեցուկ, մոյթ, սիւն, պահանգ. 3. փչ. խիղճ:

stützen, նբ. 3գ. կարել, կարճեցընել, կրճատել. (զմօրուս...) փոքրել. die Ohren — (շան) ականջը կարել. ականջատել. երկ. (ծառի...) կատարը կտրել. յապաւել, յօտել, քշտել. 2. յօրինել, կերպարանք՝ ձեւ տալ. 3. zu et. (zurecht) — մէկը

Digitized by Google

կրթել, վարժել, հրահանգել: — չբ. h. (վախէն...) խրտչիլ. փախչիլ, յառաջ չկարենալ երթալ. bei (über) et. — բանէ մ'արգելուել՝ խափանուել՝ կարճուած ըլլալ. կակազել, կմկմալ. (ձիոյ) ականջները տնկել: — չ. 22բ. անյփ. = Քայլին նշանախօ–Քիւանց հեր:

Stützen, ար. 22բ. լայնափող հրացան (= Stutzbüchse):

stü'tzen, նբ. եւ sich — ժբ. 2փ. նեցուկ՝ Թիկունք՝ զօրավիգն ըլլալ. 2. (նեցուկ) հաստատել, կռթնցընել. 3. den (կամ sich mit dem) Ellenbogen auf den Tisch — արմկունք սեղանի վրայ յենուլ. Ք. ար—. et. — նեցուկ՝ մոյթ դնել, կամարակալաւ (որմը...) հաստատել. փ. ժբ. sich auf et. — բանի մը յենուլ, բանի մը վրայ ապաստանիլ՝ ապաւինիլ՝ վստահիլ. gestützt auf sein Recht իր իրաւանց վրայ վստահ: — չ. 22բ. անյփ. նեցուկ, զօրավիգն. նեցուկ՝ մոյթ դնելը:

Stützer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. այր զարդարկոտ՝ շքադիր կանանց. զարդարկոտ կին:

stützern, չբ. h. 3ա. քծնիլ, զարդարկոտիլ:

Stützerthum, չ. 7. անյփ. քծինք, զարդարկոտութիւն:

stützig, ած. 6. ըմբռնեալ, շփոթեալ. պապանձեալ, ափիբերան. — machen ըմբռնել, վրայ հասնիլ, խռովել, շփոթել. — w. բռնուիլ, (յանկարծ) արգելուիլ. (ձիոց) ականջները տնկել:

Stützigkeit, իգ. 31. ըմբերանում, շփոթում:

Styl, ար. 20. (խօսքի) ոճ. Ք. (ճարտարապետական) ոճ. փ. փն. = Griffel, 1.; 2. նկարելու՝ պատմելու ոճ, եղանակ. 3. im großen —e մեծամեծ, շատ, յոյժ:

sty'los, ած. 6. անոճ:

stylisi(e)ren, նբ. 3ա. խմբագրել. er stylisiert gut լաւ կը գրէ. Ք. յարդարել, ուղղել:

Stylist, ար. 33. (իրեն յատուկ ոճ ունեցող) մատենագիր:

Stylistik, իգ. 31. ոճագիտութիւն, գրչագիտութիւն:

stylistisch, ած. 6. ոճի (վերաբե-րեալ). in —r Hinsicht ոճին նկատմամբ:

Stymphaliden, իգ. յփ. 25. = stymphalische Vögel.

stymphalisch, ած. 6. դցք. —e Vögel Ստիւմփալեան Թռչունք:

Styx, ար. անփփ. դցք. der — Ստիւքս (գետ դժոխոց):

Suada, Suade, յփ. ան. իգ. եւ փ. իգ. անփփ. անյփ. դցք. Սուադա. Համոզիչ (դիք համոզելոյ). 2. Suade, ա—մ. Schwade, համոզելու ձիրք. մռ. լեզուանութիւն:

subaltern, ած. 6. ներքնակարգեալ, ստորադասեալ. երկրորդ: —e(r), ար. —Beamte(r), ար. 6. ստորադաս, երկրորդական՝ ստորակարգեալ պաշտօնեայ: —offizier, ար. ստորին՝ երկրորդական պաշտօնակալ:

Subdiakonus, ար. (փ. Diakonus) կիսասարկաւագ:

Subhastation, իգ. 31. աճուրդ:

subhasti(e)ren, նբ. 3ա. աճուրդի հանել, աճուրդով ծախել:

Subjekt, չ. 20. քե. ենթակայ (նաեւ փր.). փր. ենթակայ, անուն բայի. 2. ա—. քշ. մփ. անձ, այր:

subjektiv, ած. 6. քե. ենթակայական. 2. փր. —es Verbum չէզոք բայ:

Subjektivitä't, իգ. 31. ենթակայութիւն:

Subjektskasus, ար. անփփ. փր. ուղղական (հոլով):

sublim, ած. 6. բարձր, վեհ:

sublimi(e)ren, նբ. 3ա. փմ. (անդիքի...) վերացընել (շոգիացընել եւ յետոյ թանձրացընել):

sublunarisch, ած. 6. ընդլուսնեայ. ենթալուսնեայ:

submiss, ած. 6. հնազանդ, հլու:

Submission, իգ. 31. հնազանդութիւն, հպատակութիւն. Ք. քճ. եւ իրփ. գործք մը հրապարակաւ յանձնառութեան հանելը (աժէն նուազ պահանջողին յանձնելու համար):

subordini(e)ren, նբ. 3ա. ստորադասել, ներքնակարգել:

Suboxyd կամ Suboxyd, չ. 20. փմ. ենթաթթուկ:

Subrektor, ար. 20. երկրորդական վարիչ՝ ուղղիչ:

Subsellium, չ. 26. (դպրոցի) նստարան ու աթոռ:

subsidiarisch, ած. 6. օգնական:

Subsidien, յգ. անձր. դրամական օգնութիւն:

Subsistenz, իգ. 31. սնունդ, պարէն: —mittel, չ. յգ. զին. զօրաց պաշար:

Subskribent, ար. 38. (auf et. բանի մը) ստորագրող, ձեռնագրող. 2. բաժանորդ, հանգանակող:

subskribi(e)ren, նբ. 8ա. auf et. — բանի մը ձեռնագիր արկանել, բան մը ձեռնագրել. 2. բաժանորդ գրուիլ:

Subskription, իգ. 31. ձեռնագիր, ձեռնագրութիւն, ստորագրութիւն. 2. բաժանորդագրութիւն:

Substantialität, իգ. 31. գոյացականութիւն: [2. անձնական:

substantiell, ած. 6. գոյացական.

Substantiv կամ **Substantiv,** չ. 20.

Substantivum, չ. 40. քր. գոյական:

Substanz, իգ. 31. փլ. գոյացութիւն:

substitui(e)ren, նբ. 8ա. Յ., Յ—m կամ einer Sache e—e andere — մէկը մէկուն կամ բան մը բանի մը տեղ փոխանակել՝ անցընել, տեղը դնել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. փոխանակութիւն. 2. առաջին ժառանգէն զատ՝ ուրիշ ժառանգ մ՚ալ կարգուցանելը:

Substrat, չ. 20. ակիզբը: հիմ, ստուերագիծ, նախագիծ:

Subsumption, իգ. 31. փլ. ներքնակարգութիւն:

subtil, ած. 6. նուրբ, անօսր, ազնիւ, բարակ. mit Յ—m sehr — umgehen մէկուն հետ մեծ զգուշութեամբ վարուիլ:

Subtrahend(us), ար. 33. (39.) թւբ. (հմմտ. Minuend(us) հանելի:

subtrahi(e)ren, նբ. 8ա. թւբ. հանել, հանում ընել:

Subtraktion, իգ. 31. բարձում. 2. թւբ. հանում:

subveni(e)ren, չբ. հ. 8ա. Յ—m — մէկուն օգնել՝ օգնութեան հասնիլ:

subventioni(e)ren, նբ. 8ա. դրամով օգնել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. դրամական օգնութիւն:

succedi(e)ren, չբ. ſ. 8ա. Յ—m — մէկուն յաջորդել՝ պայազատել, մէկը փոխանակել. ժառանգել, ժառանգ ըլլալ:

Succession, իգ. 31. իրք. յաջորդութիւն, պայազատութիւն. ժառանգութիւն:

successiv, ած. 6. յաջորդական, ժառանգական, անընդհատ, միաշար:

Succurs, ար. 8. անյգ. հն. զին. օգնական գունդ:

Suche, իգ. 35. խնդիր, խուզարկութիւն, քննութիւն, հետազօտութիւն:

Sucheisen, չ. վիրաշաւիղ: —hund, ար. որս. հետախոյզ պատուական:

suchen, նբ. եւ չբ. հ. 8ա. փնտռել, խնդրել. 2. et. — բան մը խուզարկել՝ քննել. wen — Sie? զո՞վ կ՚ուզէք՝ կը փնտռէք. Abenteuer — բախտախնդիր ըլլալ, բախտ փորձել. ք. was hast Du hier zu —? հոս ի՞նչ գործք ունիս. փ. նխ. ով. et. an Յ—m — մէկէ մը բան մը խնդրել. Das hätte ich hinter (կամ in) Ihnen nicht gesucht չէի կարծեր որ այս ձիրքն ունենաք. er sucht Etwas darin, Alle zu beleidigen իրեն գործք ըրած է զամէնքը թշնամանել. nach et. — բան մը քննել՝ հետազօտել: —d, ներբ. եւ ած. 6. խնդրող, խուզարկու. աղափորմ. —de(r), ար. հետամուտ: gesucht, ներբ. անց. եւ ած. 6. փնտռուած, խնդրեալ. մճ. gesuchte Waaren շատ փնտռուող՝ ծախուող ապրանք. 2. փ. gesucht, ած. է [illegible]: — չ. 22բ. անյգ. = [illegible]:

Sucher, ար. 23ա. —in, իգ. 32. խնդրող, խուզարկու. 2. վրբ. վիրաշաւիղ:

Sucht, իգ. 31. (յգ. նաեւ Süchte) հիւանդութիւն, ախտութիւն. fallende — = Fallsucht; 2. ը. մփ. ախտամէտութիւն, հիւանդագին ակարութիւն. 3. մոլութիւն, մոլեգնութիւն. մոլեկան ցանկութիւն:

süchtig, ած. 6. ախտամէտ. թ. է [illegible]. gelb— դալկոտ, դալուկէ բռնուած:

Sud, ար. 20. կամ 13. = Sod; 2.

ար․ — Bier գարեջրոյ կաթսայ՝ կարաս։

Süd, 20. Sü'den, ար. 22բ. երկրագնդ-ոյ այլ. հարաւ, հարաւակողմ։

Sü'd|länder(in, էգ.), ար. հարաւաբնակ։ —ost(en), ար. հարաւային արեւելք։ —see, էգ. ովկ. հարաւային խաղաղական ծով։ —seite, էգ. հարաւակողմն։ —wärts, մկ. դէպ ի հարաւ։ —west(en), ար. հարաւային արեւմուտք։ —wind, ար. հարաւային հով։

Sudan, չ. 38. աշխ. Սուտան։

Sudel, ար. 22ա. ճահիճք, տըղմուտ տեղ. ը. մփ. աղտեղութեանց կոյտ. փխ. աղտեղութիւն, պղծութիւն, զազրութիւն։

Sudel|arbeit, էգ. = Sudelei, չ. —koch, ար. —köchin, էգ. գձուձ աշխարհաւանդիկ, անմաքուր խոհարար։ —papier, չ. = Löschpapier. —wäsche, էգ. աղտեղի՝ աղտոտ լուացք։

Sudelei, էգ. 31. աղտեղութիւն, աղտոտութիւն. յոռի՝ աղտեղի գիր, ձաքառուկ. յոռի՝ անճաշակ նկար։

Sudeler, ար. 22ա. Sudlerin, էգ. 32. = Sudelkoch; 2. = Pfuscher, չ. բ. եւ Schmierer, չ.

sudelhaft, sud(e)lig, ած. 6. աղտոտ, աղտեղի, անմաքուր։

sudeln, չբ. h. եւ նբ. 3ա. ցեխի մէջ մտնել, ցեխոտիլ, շաղախել, աղտեղել. 2. մեր ի մերոյ գործել. բ. յոռի գրել, ձաքառել. գ. երկայն ու յոռի մատենագրել. դ. կոշտ նկարել. ար. փխ. արատել, աղտեղել։ — չ. 22բ. անյփ. յոռի գործ։

sü'dlich, ած. 6. հարաւային, հարաւակողման։

Suez, չ. անփխ. փղ. Սուէզ։ —kanal, ար. Սուէզի ջրանցք։

Suffix, չ. 20. —um, չ. 30. քր. յետադաս մասնիկ՝ վանկ։

Suffraganbischof, ար. 18. քորեպիսկոպոս, օգնական եպիսկոպոս։

suhlen, sü'hlen, չբ. h. եւ sich — էբ. 3ա. որս. ընդ տիղմ թաւալիլ, ցեխի՝ ճահիճի մէջ մտնել։

Sü'hn|altar, ար. ատեան քաւութեան։ —bock, ար. (ըստ. Ս. Գրոց) հարութող, արձակեալ նոխազ։

sü'hnbar, ած. 6. քաւելի։

Sü'hnbarkeit, էգ. 31. անյփ. քաւելիութիւն, քաւելի ըլլալը։

Sühne, էգ. 35. անյփ. հաշտութիւն. եւն. վճարանութիւն (օրինաց ընդ վճռանս). 2. քաւութիւն։

sü'hnen, նբ. 3ա. քաւել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = Sühne.

Suite (-իւ-իտ), էգ. շար. կարգ. տողան, շարունակութիւն. 2. ուղեկիցք (առ ի պատուի), յուղարկաւորք. 3. ոստահակութիւն, շաղշաղութիւն, երիտասարդական անմտութիւն։

Sulphat, չ. 20. քմ. ծծմբատ, ծծմբաթթու աղ։

Sulphid, չ. 20. քմ. ծծմբուտ։

Sulpho|base, էգ. ծծմբաւոր. ծծմբական։ —säure, էգ. ծծմբաթթու։

Sultan, ար. 20. ցնցա. 22ա. էգ. 32. սուլթան։ —in, էգ. բամբիշ՝ թագուհի (Օսմանեանց). 2. կն. գաղղիական կերպաս։

Sultanat, չ. 20. (սուլթանի մը) թագաւորութիւն. 2. սուլթանի պատիւ. 3. սուլթանի (իշխանութեան) երկիր։

Sultans|rosinen, էգ. յփ. կն. անկուտ չամիչ։ —würde, էգ. = Sultanat, չ.

Sülze, Sü'lze, էգ. 35. աղահանք. աղաջուր. 2. խհ. համեմանք. բ. մածուած, դոնդող։

Sumach, ար. 38. աղտոր։

Summa, էգ. 36. = Summe; միայն ձբյ. փբծ. in — համառօտիւ (ընդլու համար), վերջապէս. — Summarum ամբողջական գումար։

summarisch, ած. 6. համառօտ, կարճառօտ, հակիրճ։

Summe, էգ. 35. գումար, բովանդակութիւն. 2. höchste — բարձրագոյն աստիճան. niedrigste — ստորնագոյն աստիճան։

summen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. մեղուներու բզզել. փխ. շշնջալ, հծծել. (զանգակներու) հնչել. 2. ein Liedchen — երգ մրմնջել։ — չ. 22բ. անյփ. բզզում. հնչում։ — նբ. (յաճախ summi(e)ren) յաւելուլ. ատա. գումարել։ sich — էբ. = ansummen, չբ.; aufsummen.

Digitized by Google

summi(e)ren, նբ. 3—. տ. summen, նբ.:

Sumpf, ար. 18. ճահիճ, մոր, ճախճախուտ տեղ. փխ. in den — der Laster versinken զեխութեան՝ անառակութեան մէջ թաթաւիլ. 2. in Sümpfen lebend, wachsend բն. մորակեաց. բս. մորաբոյս. 3. ար—. բէլ. փոս ատամնեղի լեղ:

sumpf‖bewohnend, ած. բն. մորակեաց: —boden, ար. մորուտ, ճախճախուտ տեղ: —gegend, իգ. ճախճախուտ երկիր: —hafer, ար. բս. ճախնային վարսակ՝ որոմ (Zizania mosellana): —lache, իգ. ճահիճ: —land, չ. ճախճախուտ երկիր: —lerche, իգ. բն. մորարտոյտ (Alauda palustris): —moor, չ. ճահիճ: —pflanze, իգ. բս. մորաբուսնիկ, ճախնային բուսնիկ: —schildkröte, իգ. բն. գետակրիայ (Emys lutaria): —schnepfe, իգ. բն. մորակտցար (Scolopax gallinago): —wiese, իգ. խոտ, ճախնային մարգ, ճոճք:

Sümpfer, ար. 22—. ար—. հողը ցամաքող:

sumpfig, ած. 6. ճախնային, մորային:

sumsen, չբ. հ. 3է. = summen, չբ.:

Sund, ար. 20. անցք, կիրճ:

Sünd‖fluth, իգ. ջրհեղեղ. փխ. հեղեղ. յորդութիւն: —fluthlich, ած. ջրհեղեղեան: —los, ած. էր. անմեղանչական. մեղանչելու անընդունակ: —losigkeit, իգ. էր. անմեղանչականութիւն:

Sünde, իգ. 33. մեղք, յանցանք, յանցուած. 2. kleine — թեթեւ՝ ներելի մեղք. էր. անօրէնութիւն, ապիրատութիւն. ich hasse ihn wie die — զինքը մեղաց պէս՝ սատանայի կ'ատեմ. 3. ընտ. es ist (eine) — (յանձանք Sünd') und Schande, daß man Das leidet զայս կրելն ամօթ՝ անպատուութիւն է:

Sünden‖bock, ար. = Sühnbock; բ. վշտակիր (անձ): —erlaß, ար. թողութիւն մեղաց, արձակում: —fall, ար. մեղք, յանցանք. — des ersten Menschen անկումն Ադամայ: —frei, ած. անմեղ, ազատ ի մեղաց: —knecht, ար. խոստացեալ մեղաւոր, ծառայ գերի մեղաց: —knüppel, ար. ընտ. alter — մեղաւոր՝ անառակ՝ զառամեալ ծեր: —leben, չ. մեղսաթաթաւ կեանք. ein — führen մեղաց մէջ ապրիլ: —losigkeit, իգ. անմեղութիւն: —lust, իգ. ցանկութիւն, հեշտասիրութիւն: —tilger, ար. էր. քաւիչ մեղաց, փրկիչ: —tilgung, իգ. —vergebung, իգ. = Sündenerlaß. —voll, ած. մեղալից, մեղսաթաթաւ:

Sünder, ար. 22—. —in, իգ. 32. մեղաւոր, մեղապարտ. 2. armer —, arme —in պատժապարտ, մահապարտ:

sündhaft, sündig, ած. 6. մեղաւոր, յանցաւոր, ոճրական. էր. մեղանչական:

Sündhaftigkeit, իգ. 31. անյ. յանցաւորութիւն, պատժապարտութիւն:

sündigen, չբ. հ. 3—. մեղանչել, մեղք գործել. յանցանք գործել:

Sündiger, ար. 22—. մեղանչող:

Sündigkeit, իգ. 31. մեղանչականութիւն:

sündlich, ած. 6. մեղանչական, ոճրական. ապօրինաւոր, արգելեալ. անվայրիշտ, անկրօն:

Sündlichkeit, իգ. 31. անյ. յանցաւորութիւն, պատժապարտութիւն. անվայրչութիւն, անկրօնութիւն:

superfein, ած. 6. ամենանուրբ, ամենաղնիւ:

Superintendent, ար. 33. —in, իգ. 32. տեսչապետ (բողոքականաց), մերին տեսուչ:

Superintendentur, իգ. 31. (բողոքականաց) տեսչապետութիւն, մերին հոգաբարձութիւն:

Superior, ար. 25. —in, իգ. 32. առաջնորդ, աւագ, վերակացու, մեծաւոր:

Superiorität, իգ. 31. վերադասութիւն, բարձրութիւն. 2. առաջնորդութիւն, վերակացութիւն, աւագութիւն:

superklug, ած. 6. գերզգօն, կարի խոհեմ: —e(r), ար. ամբարտաւան, ինքնահաւան, մեծամիտ:

Superlativ կամ Superlativ, ար. 20. նախ. Superlativus, ար. 39. քր. գերադրական:

Supernaturalismus, ար. 27. կր. գերբնականութիւն։

Supernaturalist, ար. 33. գերբնական՝ բնութենէ վեր եղած իրերու հաւատացող։

Supernumerariat, չ. 20. անվճար պաշտօնատարութիւն՝ գրչութիւն։

Super-Oxyd, չ. 20. քմ. գերօքսիդ, վերաթթուածնատ։

Superrevision, իգ. 31. վերջին քննութիւն. առա. տպ. վերջին սրբագրութիւն։

Supinum, չ. 20. քր. բայանուն։

Suppe, իգ. 35. թան, ապուր. 2. 3. auf einen Löffel — einladen մէկին ապուր մը խմելու՝ կէս օրուան կերակուրի հրաւիրել. 3. ժխ. ըմբ. 3. schlagen, daß die rothe — herausspritzt մէկին արեւնը շաղ՝ շարաչար ծեծել. die — auessen müssen իր յանցանքը քաւել. 3—m die — versalzen մէկուն ձգտմանց արգելք ըլլալ՝ ձգտումները խանգարել։

Suppenkräuter, չ. յգ. բանջարք, գալարիք։ **—löffel**, ար. ապուրի դգալ։ **—teller**, ար. ապուրի սկաւառակ։

suppicht, suppig, ած. 6. հիւթեղ, անձնդարար։

Supplement, չ. 20. (հմա. Spl.) բովանդակութիւն, լրումն, յաւելուած. քր. լրացուցիչ (խնդիր)։ **—winkel**, ար. աստ. լրացուցիչ անկիւն։

Supplik, իգ. 31. = Bittschrift.

Supplikant, ար. 33. **—in**, իգ. 32. = Bittsteller(in).

supplizi(e)ren, չք. h. 3ա. um et. — = ansuchen, նք.։

supponi(e)ren, նք. 3ա. ենթադրել. 2. սուտ բան մ'իբրեւ ճշմարիտ հաստատել։

supra, մ. = oben, 1.

Supremat, չ. եւ ար. 20. անյգ. գլխաւորութիւն, գահերիցութիւն։

Surde, իգ. 35. աստ. անհամաչափութիւն։

Sure, իգ. 35. գլուխ (Ղուրանի)։

Surode, իգ. 35. ել. տաւղ խնկոց՝ բովիձայից։

surren, չք. h. 3ա. բզզալ։

Surrogat, չ. 20. փոխանակող՝ ակըլը բանող աստուրկայ մէկը (հմն. կերակրեղինաց համար)։

Suse, յա. ան. իգ. 30. ըմբ. Շուշան (նաեւ Susanna). ժղ. մտ. թանձրամիտ, ապուշ։

suspendi(e)ren, նք. 3ա. կախել. 2. դադրեցընել. 3. պաշտօնէն կախել, կախակայել. 4. արգելուլ։ չ. 33ք. անյգ. **—ung** եւ **Suspension**, իգ. 31. = քայլին նշանակութեան հետ։

Suspensorium, չ. 26. վրբ. կախծայ ցայլակալ։

süß, ած. 6. (հկ. herbe, sauer) քաղցր, անոյշ. — schmecken քաղցրահամ ըլլալ. 2. շաքարած. sich den Kaffee — machen սուրճին մէջ շաքար դնել. —es Brot անխմոր հաց. ք. ժխ. հաճոյ, քաղցր. սիրուն, շնորհալից. 3. սիրելի (մարդ). 4. փաղաքշական, քաղցրախօսան, քծնական. ein —er Herr, ein —es Herrchen քաղցրաբան մարդ մը։

Süßapfel, ար. շաքարախնձոր։ **—bitter**, ած. քաղցրադառն։ **—holz**, չ. տկ. քաղցրարմատ, մատուտակ (Glycyrrhiza). ք. ժխ. փաղաքշանք, քծնիք, հրապուրիչ՝ քաղցրաբան բանք։ **—holzraspler**, ար. ըմբ. քծնող, սարփական խօսքեր խօսող։ **—maul**, չ. ըմբ. փափկակեր։ **—sauer**, ած. քաղցրաթթու, սխալաթթուական։ **—sein**, չ. = Süßigkeit. **—tönend**, ած. քաղցրաձայն։ **—weichsel**, իգ. թաշիա կեռաս։

Süßchen, չ. 33ք. անյգ. ջեղո. շաքարեղէնք. 2. ժողովրդական բառ. քաղցրիկ իմ, անուշիկս (ազգաս...)։

Süße, իգ. 35. քաղցրութիւն, անուշութիւն։

süßeln, չք. h. 3ա. քծնել, պչրել։

süßen, նք. եւ չք. h. 3գ. et. — բան մ'անուշցընել, շաքարել. ժխ. քմ. քաղցրացընել։

Süßigkeit, իգ. 31. անուշութիւն, քաղցրութիւն. 2. շաքարեղէնք։

süßlich, ած. 6. քաղցր, անոյշ։

Süßling, ար. 20. քաղցրաբան (մարդ)։

Sutane, իգ. 35. եկեղեցականաց սքեմաւոր պարեգօտ։

Sybarit, ար. 33. **—in**, իգ. 32. թուլամորթ, ցանկասէր (այր՝ կին)։

Digitized by Google

Sykomóre, իգ. 35. դղ. ժանտաթզենի, մոլաթզենի (Ficus sycomorus)։

Sykophánt, ար. 33. խաբեբայ, նենգաւոր։

Sy'lbe, իգ. 35. քր. վանկ, հեգ, սիւղոբայ. vorletzte — վերջընթեր վանկ. ich verstehe keine — davon բառ մըն ալ չեմ հասկընար։

Sy'lbenfall, ար. վանկակշռոյթ, վանկաթիւ. դաշնակութիւն։ —klauber, ար. = Sylbenstecher. —maß, չ. քնն. (տաղաչափութեան) չափ։ —stecher, ար. մանրախնդիր քննադատ։

Syllabár(ium), չ. 20. (26.) հեգերէն, հեգարան։

Syllabi(e)rbuch, չ. հեգերէն, հեգերէն։

syllabi(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3ա. հեգել, վանկ վանկ բաժնել՝ կարդալ։

syllábisch, ած. 6. վանկական։

Syllogismus, ար. 27. իմ. հաւաքաբանութիւն (տրամաբանական)։

Sy'lphe, Sylphide, ար. 34. իգ. 35. օդի ոգի, օդապայ։

Sylvéster, յր. ան. ար. 38. Սեղբեստրոս։

Symból, չ. 20. նշանակ. 2. հանգանակ (հաւատոյ)։

symbólisch, ած. 6. նշանակական։

Sy'mbolum, չ. 30. = Symbol.

Symmetrie, իգ. 35. անյ. համաչափութիւն, չափակցութիւն, զուգաչափութիւն։

symmétrisch, ած. 6. չափակցեալ, համաչափական, զուգաչափ։

sympathétisch, ած. 6. համակրական։

Sympathie, իգ. 35. համակրութիւն։

sympáthisch, ած. 6. համակրական։

sympathisi(e)ren, չբ. h. 3ա. mit I—m — մէկուն հետ համակրել, համակրութիւն ունենալ։

Sympósion, չ. 26. խնճոյք, խրախճան։

Symptóm, չ. 20. նշանակ, յայտանշան. ախտ. բժշ. ախտանշան։

Synagóge, իգ. 35. (Հրէից) ժողովրդանոց։

Synalö'phe, իգ. 35. ձուլում (երկու ձայնաւորներու ի մի ամփոփումն)։

Synä'resis, իգ. (եղ. անփփ. յգ. ...ses) **Synärése**, իգ. 35. քր. (միեւնոյն բառին երկու վանկերն իբրեւ մէկ վանկ գործածելը) վանկակցութիւն։

Synchronismus (...քրօ...), ար. 27. փրն. ժամանակակցութիւն։

Syndikát, չ. 20. (խմբի մը) իրաւանց գործակալութիւն, խօսնակութիւն, հոգաբարձութիւն։

Sy'ndikus, ար. անփփ. (յգ. նաեւ ...küsse) (խմբի մ')իրաւանց գործակալ, խօսնակ, հոգաբարձու։

Synédrium, չ. 26. սինետրիոն, Հրէից բարձրագոյն ատեան։

Synékdoche, իգ. 35. ճրտր. խելամտութիւն։

Sy'nesis, իգ. անփփ. = Sinn, 1.

Syngenesisten, ար. յգ. 33. բս. համորձայք (կցեալ փոշեայ առէջներով տունկք)։

Sy'nkope, իգ. 35. քր. կրճատում (գրերու, վանկերու...). 2. ախտ. թալուկ, թալկացում։

synkopi(e)ren, նբ. 3ա. քր. (գրեր՝ վանկեր...) կրճատել. 2. երժ. խազերը կցել։

Synód, ար. 20. ընդհանուր ժողով, սինհոդոս. 2. der heilige — Ռուսաստանի վերին եկեղեցական ատեան։

Synodál, ար. 33. **Synodáler**, ար. 34. ժողովական, սինհոդոսի անդամ։

Synóde, իգ. 35. սինհոդոս։

synódisch, ած. 6. սինհոդոսական. 2. աստղ. ընթացակից (շարժում լուսնի)։

synony'm, ած. 6. — չ. 24ա. համանուն, համանշան (ած. եւ գ.)։

synony'misch, ած. 6. համանշան, համանշանական։

Synóptiker, ար. 22ա. համատեսք։

synóptisch, ած. 6. համատեսական. համառօտ, մէկ տեսութեամբ բովանդակելի։

syntáktisch, ած. 6. քր. համաձայնութեան (կանոն)։ [նութիւն։

Syntáx, իգ. 31. քր. համաձայ-

Synthése, իգ. 31. իմ. արտածութիւն (պատճառէն արդեանց ել-

իգ. չզն. (թնդանօթի) գնդակ։ —lader, ար. չզն. թնդանօթ լեցնող։ —laffete, իգ. չզն. հրասայլ, թնդանօթի սայլակ։ —messing, ար. հասար՝ կոչւ արոյր։ —metall, չ. արս. թնդանօթի մետաղ։ —pferd, չ. չզն. թնդանօթակիր (երիվար)։ —richter, ար. չզն. ուղղիչ (թնդանօթի)։ —schütz, ար. չզն. թնդանօթաձիգ։ —verkauf, ար. լճ. մաս մաս վաճառում։ —weise, մ. մաս մաս։ —werk, չ. անյօդ՝ կցկտուր կտոր կտոր չմնուած գործք. unser Wissen ist (nur) — մեր գիտութիւնը շատ պակասաւոր է. բ. = Stückarbeit. —winkelmaß, չ. չզն. թնդանօթաչափ։ —wischer, ար. չզն. (մաքրիչ՝ ընդլան թնդանօթի) փարատիչ։

Stuckatéur, ար. 33. = Stuckarbeiter.

Stuckatúr‖... ի Stuckaturarbeit. չ. օ. —arbeit, իգ. կճածեփածոյ։

Stü'ckchen, չ. 22բ. (նուազ. Stück) կտորիկ, պատառիկ. — Geld դրամիկ. 3. ein — begleiten մէկուն քիչ մը ճամբայ ընկերանալ. er hat mir ein — gespielt ինծի խաղ մը խաղաց (հմմտ. Streich, 3.)։

stü'ckeln, նբ. 3ա. կտոր կտոր ընել, կտրատել, պատառ պատառ ընել. ար. դրմ. — ausstückeln; 2. = stücken, 1. — չ. 22բ. անյփ. կտրատում։

stü'cken, նբ. 3ա. կարկատել. 2. — stückeln. — չ. 22բ. անյփ. կարկատում։

stückern, չբ. հ. 3ա. ընփ. ցնցել։ — չ. 22բ. անյփ. (կառքի) ցնցում։

stü'ckig, ած. 6. կարկտած. 2. ի Stückgut. չ. օ. grob— մեծակտոր։

Student, ար. 33. —in, իգ. 32. ուսանող. 2. = Gymnasiast; 3. տեղք. թմբրած ձի։

Studentenverbindung, իգ. 31. ուսանողաց ընկերութիւն։

studentenhaft, ած. 6. = burschikos.

Studentenschaft, իգ. 31. ուսանողք. 2. = Studententhum.

Studententhum, չ. 7. անյփ. ուսանողութիւն։

studentisch, ած. 6. = burschikos.

Stúdie, իգ. 35. (նկարչ.) համար, օրինակ. 2. —n, յփ. Studiumի։

Stúdienaufseher, ար. ուսմանց վերակացու, ուսումնապետ. բ. հսկող (ի դպրոցս)։ —direktor, ար. ուսմանց վարիչ։ —gang, ար. ուսմանց ընթացք։ —rath, ար. ուսումնական խորհուրդ, ուսումնական խորհրդոյ անդամ։ —zeichnung, իգ. = Studie, 1.

Studierstube, իգ. —zimmer, չ. ուսումնարան, ուսմանց սենեակ։ —trieb, ար. ուսումնասիրութիւն, ուսման եռանդ։

studi(e)ren, չբ. հ. նբ. 3ա. et. — ուսանիլ, սորվիլ. (գիտութեան մը) պարապիլ. (մասնականն) ուսում ընել. auf et. — (բանի մը վրայ) խորհիլ, մտածել. փբ. ոպերեթայի դերն ալ յիշեցի. sich blaß — շատ կարդալէն գեղնիլ. 2. համալսարան երթալ՝ հոն ուսանիլ. Mathematik — ուսողութիւն սորվիլ։ —de(r), ած. 6. = Student. —de, յփ. աշակերտք։ —studi(e)rt, դրբ. եւ ած. 6. փչ. մփ. արուեստակեալ, պաճուճեալ, անբնական։ — չ. 22բ. անյփ. ուսում։

Stúdio, ընփ. ար. 33. Studiósus, ար. 27. եւ 39. ընփ. = Student.

Stúdium, չ. 26. ուսում։

Stúfe, իգ. 35. (սանդղի) աստիճան, որոշք, (սանդուղ)մասն. (կիւեւ). բ. փր. —n, յփ. աստիճանք (բարձրաւութեան). փ. երկ. —n, յփ. (ձայնից) անցքերն, աստիճան. դ. (աստիճան գունոց) երփն. ե. փխ. աստիճան, կարգ, պատիւ. բարձ. höchste — (փառաց...) կատար՝ ծայր. 2. բէլ. նշան, կարած. բ. հփ. համանգոյ՝ կարուած հանգի կտոր։

Stúfenerz, չ. արս. զուտ հանքայ։ —folge, իգ. աստիճանաց յաջորդութիւն. փխ. աստիճանում, յառաջադիմութիւն, յառաջխաղացութիւն։ —förmig, ած. աստիճանաձեւ։ —land, չ. դարաւանդ։ —leiter, իգ. մինչայի սանդուղ. բ. փխ. աստիճան(եալ սանդուղ)։ —weise, մ. աստիճանաբար, աստիճան աստիճան։

Stuhl, ար. 20. թիկնաթոռ. ը. մփ. աթոռ. 2. — Kirchenstuhl; բ. աթոռ, գահ (դատաւորի...). erhöhter — des Papstes Պապ Քահանայապետի.

ի. der apostolische կամ römische — Առաքելական Աթոռ, Սուրբ Աթոռ, Քահանայապետութիւն. դ. աթոռ (վարժարանի), ամբիոն. sich zwischen zwei Stühle setzen ա) երկու աթոռի մէջ նստիլ. բ) փխ. երկու յոյսն ալ ի դերեւ ելլել. J—m den — vor die Thüre setzen մէկը անկէն դուրս հանել. ը. ծփ. մէկուն հետ ամէն յարաբերութիւն յանկարծ կտրել. 3. — Nachtstuhl; ը. ծփ. zu —e gehen նստիլ ի պէտս. բ. — Stuhlgang, բ.:

Stuhlbein, չ. աթոռի ոտք: —**drang**, որ. պէտք, կարիք (որովայնի): —**entleerung**, էգ. ամնամանգ, աղտաւա: —**flechter(in**, էգ.), որ. աթոռահիւս (յարդով...): —**gang**, որ. փծուծ (աւելորդաց), նստելն ի պէտս. բ. աղբ, կղկղանք: —**gericht**, չ. ծածուկ ատեան: —**herr**, որ. դատաւոր: —**macher**, որ. աթ. աթոռագործ: —**richter**, որ. գաւառատեանի դատաւոր. բ. (դատաւորաց) դահճերէց: —**sitz**, որ. (հեծելոց) կառանիստ: —**zwang**, որ. էգն. ախտ. որքանանախիթք (նէվ.):

Stü'hlchen, չ. 22բ. (նուազ. Stuhls) աթոռակ:

Stülle, էգ. 85. կողեհաց, կողե(ւոր)չէրա:

Stulp, Stülp, որ. 20. ծռած՝ կորացած բան. (գլխարկի) ծալեղր, դարձ, հանդրէճ:

Stülpe, Stü'lpe, էգ. 85. = Stulp; ձն. (կօշկաց) դարձ, վերադարձ. 2. խուփ, կափարիչ:

stü'lpen, նբ. 3ա. (զգեստ...) դարձնել, շրջել, եզրը ծալել, հանդրէճել, ի վեր հարկանել. den Hut auf den Kopf — գլխարկը (գլուխ) դնել. 2. e—n Topf — (պղնձման վրայ) կափարիչ դնել, խփել:

stumm, ած. 6. համր, մունջ. բ. անձայն, լուռ, անմռունչ. ծփ. —e Person անխօս անձ. ի. ՔԸ. —e Buchstaben անձայն՝ համր նշանագիրք (որ կը գրուին՝ բայց չեն կարդացուիր). —er Mitlauter = Muta.

Stümmel, որ. 22ա. բեկոր, կարօն, (կարուած անդամի...) կտոր:

Stümmelpfeife, էգ. ամ. կարճ ծխափող:

Stümmheit, էգ. 31. անյ. համրութիւն, մնջութիւն. ծփ. լռութիւն:

Stü'mper, որ. 22ա. —**in**, էգ. 32. ապիկար, անպէտ. անփորձ՝ անհմուտ խաղացող. յոռի՝ փցուն գործաւոր: [գործ:

Stümperei, էգ. 21. փցուն՝ յոռի

stü'mperhaft, stü'mpermäßig, ած. փցուն, թերակատար:

stü'mpern, չբ. 6. եւ նբ. 3ա. փցուն՝ յոռի գործել՝ ընել. auf einem Instrumente — յոռի զարնել:

stumpf, ած. 6. (հկռնչ. scharf) բութ, բթացեալ (դանակ...). 2. (հկռնչ. spitz) բութ, անծայր. — machen բթել, բթացընել. —e Nase տափակ քիթ. տափ. —er Winkel բութ անկիւն. 3. մաշեալ, բթած. բութ (գրիչ...), անպիտան. — machen մաշել. 4. — gerittenes Pferd ուժաթափ՝ անկարացեալ ձի. 5. բութ՝ անկարացեալ (միտք), թանձր (միտք...). անզգայ. für et. ganz — sein բանի մը բոլորովին անզգայ ըլլալ. — machen բթել, անկարացընել, բթամիտ ընել:

Stumpf, որ. 18. = Stummel; 2. (ծառի) արմ, կոճղ, տակ. դ. Stiel, 8. ա.; նոյ. մանրախայմ:

stümpfeckig, ած. բթանկիւն: —**nase**, էգ. տափակ քիթ: —**nasig**, ած. տափաքիթ: —**sinn**, որ. բթամտութիւն. angeborener — ապշութիւն: — **werden**, չ. մաշում. ծխ. բթամտութիւն: —**wink(e)lig**, ած. բթանկիւնի: —**zahn**, որ. մաշեալ ակռայ:

Stumpfheit, էգ. 31. բթութիւն. (քթի) տափակութիւն. geistige — բթամտութիւն:

Stunde, էգ. 85. ժամ. von — zu — ժամէ (ի) ժամ. in der elften — ա) ժամը տասնմէկին. բ) փխ. շատ ուշ, վերջին վայրկեանին. von Stund' an կամ ab այն ժամէն ի վեր. zur Stund(e) անմիջապէս. (ռմ. նուազ. Stü'ndlein) = Todesstunde; վերջին ժամ. նոյ. աստղ. = Sternstunde; բ. die —n յօ. Ժամք. 2. (համբու չափ՝ $3^3/_4$—4 քիլոմեթր) խրասախ, մղոն. 3. դաս, համար. —n geben դաս աւանդել, դասատուութիւն ընել. — halten (աշակերտի մէջ) դաս առնել. 4. = Sanduhr.

stúndsen, ներ. ձք. J—m eine Summe — գումար մը վճարելու համար մէկուն ժամանակ տալ: — չ. ձձք. անյ. —ung, էգ. 31. յամնուրդ, յապաղում:

Stúndenǁgeber, ար. ժամատու, ժամ տուող: —gebet, չ. —gebete, յդ. ժամ(երգութիւն), կանոնական ժամք: —lang, ած. ժամերը տեւող. մ. ժամերով: —messer, ար. ժամաչափ: —plan, ար. դասակարգ, դասացուցակ. բ. ժամանակի կերպարանութիւն՝ պատկերացում: —säule, էգ. մղոնաքար: —schlag, ար. ժամերը զարնելը. mit dem —e ժամացոյց զարնելուն պէս: —weise, մ. ժամ ժամ. բ. դաս դաս, համար համար. գ. մղոն մղոն: —zeiger, ար. ժամացուցակ, ժամացոյցի սլաք:

stü'ndig, ած. 6. մէկ ժամու. բ. մղոնական, մէկ մղոնի (ճամբայ...):

Stü'ndlein, չ. ձձք. նուզ. Stündchen:

stü'ndlich, ած. 6. ամէն ժամ եղող. մ. ժամէ ժամ:

Stúndung, էգ. 31. տ. Stunden, չ.:

Stúndungsǁfrist, էգ. յամնուրդ (վճարման համար): —gesuch, չ. յամնուրդ խնդրելը:

Sturm, ար. 13. (հակ. Stille) մռ. ն—կ. փոթորիկ, ամպրոպ. heftiger — հողմայոյզ, մրրիկ. ն—կ. մրրկալից օդք. բ. փխ. յոյզք, մրրիկ, ծուփք (մոլութեանց...). 2. ուժգնութիւն, սաստկութիւն, զայրանութիւն. 3. ցնորք, խելագարանք. im — sein, e—n — h. a) գինով ըլլալ. բ) էնք խելքէ ելած ըլլալ. 4. ամբոխ, խուռն (ընթացք բազմութեան). 5. ազդանշան (ժողովուրդն ոտք հանելու). — blasen ազդանշան զարնել. 6. զին. յարձակում (փխ. եւս). — laufen յարձակում ընել, յարձակիլ. e—e Festung mit — nehmen բերդ մը յարձակմամբ առնուլ:

Stúrmǁanlauf, ար. = Sturm, 6.; —band, չ. = Sturmriemen. —bock, ար. զին. հ. գր. խոյ (մեքենայ): —brücke, էգ. զին. յարձակման կամուրջ: —egge, էգ. Երկ. Երկ. (ախ-պատուարի քաղաքապաշտութեան) ցաք: —flut(h), էգ. ն—կ. (մրրկայոյզ) կոհակք: —gepflügt, ած. բնս. տապդնա-պետալ: —haube, էգ. զին. սաղաւարտ, գլխանոց: —hut, ար. մրրկա-պահ գլխարկ. բ. զին. = Sturmhaube; գ. ն—կ. = Südwester; դ. բյ. = Eisenhut, բ.: —lauf(en, չ.), ար. զին. = Sturm, 6. —läufer, ար. զին. յարձակող: —leiter, էգ. զին. յարձակման սանդուղ. բ. ն—կ. շուանէ սանդուղ: —lücke, էգ. զին. խրամատ(ութիւն): —pfahl, ար. զին. (պաշտպանութեան) մարտացիցք: —riemen, ար. (գլխարկի...) կզակակապ: —vogel, ար. ՚ն. —vögel, յդ. մրրկահաւք. բ. մսն. մրրկաբեր (Procellaria): —warnung, էգ. ն—կ. (նաւորդաց) մրրկազդ: —wetter, չ. մրրիկ, փոթորկալից օդ: —wind, ար. հողմայոյզ:

stü'rmen, չք. հ. եւ ն. ձա. հ. der Wind stürmt հովը սաստկանալու կը սկսի. das Wetter (կամ es) stürmt մրրիկ կայ, սաստիկ հով կը փչէ. 2. հ. փխ. in J. mit Bitten, — մէկը թախանձել՝ ճնշել. 3. հ. յարձակիլ, խոյանալ, դիմել, պաշարել (ի մերայ...). mit —der Hand erobern յարձակմամբ առնուլ. auf seine Gesundheit los — իր առողջութեամբ զեղծանիլ. 4. ն. գահավիժել, դարահոսիլ, խոյանալ. 5. փխ. մոլեգնիլ, ճչել կոչել, աղմուկ յուզել. 6. աա. անդ. բ. es stürmt = Sturm (տ. — 5.) läuten. — ներ. մռ. զին. (բերդի վրայ...) յարձակիլ, (յարձակմամբ) առնուլ, գրաւել. (դուռ... մը) բռնաբար խորտակել՝ առնուլ. die Bilder — պատկերները խորտակել: —d, ընդ. եւ ած. 6. = [illegible] հետ. զին. die —den յարձակողք. 2. փխ. ուժգին, սաստիկ, զայրագին. բուռն: — չ. ձձք. անյ. = [illegible] հետ:

Stü'rmer, ար. ձձա. կատաղի, մոլեգին (մարդ). 2. աղմկահան, խռովարար:

stü'rmisch, ած. 6. մրրկալից. փոթորկալից. մրրկայոյզ. հողմաշունչ, հողմալից. das Meer ist — ծովը ալեկոծ՝ ծփծփուն է. բ. փխ. մրրկալից, խռովայոյզ. աղմկալից. մոլեգին, սաստիկ, ուժգին, կատաղի:

Digitized by Google

Sturz, ար. 18. անկում, բ. քայքայում. գ. (գետի) սահանք, ջրվէժ. 2. տապալում, կործանում, գլորում, թաւալում. փխ. չարիք, աղէտք, պժգախտաւթիւն. քակտում. աւերում, քանդում. 3. ուժգնութիւն, թափ. ein Glas auf e—n — austrinken գաւաթ մը մէկ ըմպով՝ մէկ անգամէն խմել. 4. — Absturz, 2.; 5. լճ. — Kassensturz; 6. — Sturze, 1.; 7. Stü'rze, յգ. ըմեկորք. բ. — Stumpf, 1. Stummel; գ. որս. (կարճ) ագի. 8. տախտակ, ընթանոց, դողնոց. բ. (լանջապատնեդի կցեալ) շրջազգեստի (հնս). 9. որս. ճրտ. (դրան...) բարաւոր. 10. gläserner — ապակեայ զանգ՝ գնդակ. (Lampen-)— կանթեղի զանգ:

Stürz|| (նաեւ Stü'rz||)acker, ար. երկ. արօրազգեալ արտ: —bach, ար. հեղեղ(ատ), ուղխ: —becher, ար. խփաւոր սկահ: —bruch, ար. որս. բլ. հերձք, ճեղքում: —furche, իգ. երկ. տատաշխարօր, տատաշին վար: —gut, չ. նոյ. լճ. կամ —güter, յգ. (մէթ եբրանոցի մէջ. վաճառք, մէթ եղբ: —karren, ար. սայլակ: —leber, չ. որս. (ձիոյ) ազեկալ: —pflug, ար. որս. (հերկելու) արօր: —weg, ար. սեպաուղի:

Stü'rze, իգ. 35. կափոյր, կափարիչ, խուփ:

stü'rzen, չբ. s. 3ա. իյնալ, գլորիլ, տապալիլ, թաւալիլ. փլչիլ, կործանիլ, հոսիլ: — չբ. s. եւ նբ. (երկրի...) սեպանալ, զառիվայրիլ. 2. (sich) — յարձակիլ, դիմել, խոյանալ, պարզիլ, գահավիժել. (sich) in J—s Arme — մէկուն գիրկն իյնալ. aus dem Zimmer — խցէն դուրս ցատքել. sich auf seine Beute — որսոյն վրայ յարձակիլ (անասնոց). բ. փխ. sich in Ausschweifungen — ինք զինք զեղխութեան՝ շուայտութեան տալ մատնել. sich in Kosten — ծախքի մէջ իյնալ. sich in Schulden — պարտք գիզել: — նբ. ձգել, արկանել, գլորել, տապալել (հմմտ. չբ.). 3. in e—n Abgrund — մէկը փոս՝ անդունդ մը գահավէժ ընել. 3. in's Elend — մէկը թշուառութեան մէջ ձգել՝ կործանել. 2. արտաքութեամբ դարձընել, վեր ի վայր ընել. մտն. ein Behältniß — — ausstürzen; den Inhalt in ein anderes Behältniß — ուրիշ աման լեցընել՝ թափել. բ. e—n Deckel über einen Topf — պտուկ մը խփել, վրան կափարիչ դնել. գ. երկ. արօրադրել, վարել, հերկել: — չ. 22բ. անյգ. — բայքն նշանախաբեանց հեփ:

Stúte, իգ. 35. զամբիկ, ձայրիկ, մատակ ձի:

Stúten||fohlen, չ. —füllen, չ. մատաղ ձայրիկ: —milch, իգ. զամբիկի կաթ:

Stuteréi, իգ. 31. — Gestüt.

Stúttgart, չ. 38. քղ. Շթութկարթ:

Stutz, ար. 20. — Stoß; auf den — յանկարծակի. 2. — Stutzperücke.

Stútz||ärmel, ար. կարճ թեզանիք: —büchse, իգ. լայնափող հրացան): —degen, ար. կարճ սուր: —handschuh, ար. կիսաձեռնոց (մատները չծածկող թաթպան): —kopf, ար. կարճահեր (գլուխ). բ. աղէկ չկարուած մազ: —lauf, ար. որս. (կարճ եւ սկօսաձեւ) փող, (հրացանի) սկօսափող: —nase, իգ. տափունչ: —ohr, չ. կտրուած ականջ. բ. ականջատ շուն՝ ձի: —perücke, իգ. բոլորշի կեղծամ: —rohr, չ. = Stutzbüchse. —säbel, ար. վաղր: —schwanz, ար. հատեալ ագի. բ. ագատ ձի՝ շուն:

Stü'tz, ար. 20. նեցուկ. in den — gehen ձեռքի վրայ յենլով ցատքել:

Stü'tz||balken, ար. որս. մոյթ, նեցուկ մարգակ: —band, չ. որս. պահանգ: —mauer, իգ. որս. (հաստատութեան) դիմագիր պատ: —pfeiler, ար. նեցուկ, մոյթ (նաեւ փխ.): —punkt, ար. յենման կէտ. keinen — h. կռուան չունենալ:

Stü'tze, իգ. 35. նեցուկ, յենարան. փխ. նեցուկ, զօրավիգն, թիկունք. 2. որս. նեցուկ, մոյթ, սիւն, պահանգ. 3. գյ. խիզք:

stützen, նբ. 8գ. կտրել, կարճեցնել, կրճատել. (զմրուս...) փոքրել. die Ohren — (շան) ականջը կտրել, ականջատել. երկ. (ծառի...) կատարը կտրել. յապաղել, յոտել, քշտել. 2. յօրինել, կերպարանք՝ ձեւ տալ. 3. zu et. (zurecht) — մէկը

Digitized by Google

կրթել, վարժել, հրահանգել։ — չբ. ի. (վախէն...) խրտչիլ. վարանիլ, յառաջ չկարենալ երթալ. bei (über) et. — բանէ մ'արգելեալ՝ խափանեալ՝ կարճեալ ըլլալ. կակազել, կակմալ. (ձիոյ) ականջները տնկել։ — չ. 22բ. անյ. = Քոյլն Նշանախօսութեանց հետ։

Stützen, ար. 22բ. լայնափող հրացան (= Stutzbüchse)։

stü'tzen, նբ. եւ sich — գբ. 8գ. Նեցուկ՝ Թիկունք՝ զօրավիգն ըլլալ. 2. (Նեցուկ) հաստատել, կռթնցընել. 3. den (կամ sich mit dem) Ellenbogen auf den Tisch — արմկամբ սեղանին վրայ յենուլ. բ. աբ. et. — Նեցուկ՝ մոյթ դնել, կամարակալաւ (որմը...) հաստատել. գ. գբ. sich auf et. — բանի մը յենուլ, բանի մը վրայ ապաստանիլ՝ ապաւինիլ՝ վստահիլ. gestützt auf sein Recht իր իրաւանց վրայ վստահ։ — չ. 22բ. անյ. Նեցուկ, զօրավիգն. Նեցուկ՝ մոյթ դնելը։

Stützer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. այր զարդարկոտ՝ չքաւոր կանանց. զարդարկոտ կին։

stützern, չբ. ի. 3ա. քծնիլ, զարդարկոտիլ։

Stützerthum, չ. 7. անյ. քծինք, զարդարկոտութիւն։

stützig, ած. 6. ըմբռնեալ, չփոթեալ. պապանձեալ, ափիբերան. — machen ըմբռնել, վրայ հասնիլ, խռովել, չփոթել. — w. բռնուիլ, (յանկարծ) արգելուլիլ. (ձիոց) ականջները տնկել։

Stützigkeit, իգ. 31. ըմբերանում, չփոթում։

Styl, ար. 20. (խօսքի) ոճ. բ. (ճարտարապետական) ոճ. գ. փխ. = Griffel, 1.; 2. Նկարելու՝ պատմելու ոճ, եղանակ. 3. im großen —e մեծամեծ, շատ, յոյժ։

sty'llos, ած. 6. անոճ։

stylisi(e)ren, նբ. 3ա. խմբագրել. er stylisiert gut լաւ կը գրէ. բ. յարդարել, ուղղել։

Stylist, ար. 33. (իրեն յատուկ ոճ ունեցող) մատենագիր։

Stylistik, իգ. 31. ոճագիտութիւն, գրչագիտութիւն։

stylistisch, ած. 6. ոճի (վերաբերեալ). in —er Hinsicht ոճին նկատմամբ։

Stymphaliden, իգ. յգ. 35. = stymphalische Vögel.

stympha'lisch, ած. 6. դցբ. —e Vögel. Ստիմփալեան Թռչունք։

Styx, ար. անփխ. դցբ. der — Ստիւքս (գետ դժոխոց)։

Suába, Suáde, յր. ան. իգ. եւ գ. իգ. անփխ. անյ. դցբ. Սուադա. Համոզիչեր (դից համոզելոյ). 2. Suáde, —մ. Schwáde, համոզելու ձիրք. մտն. լեզուանութիւն։

subaltérn, ած. 6. Ներքնակարգեալ, ստորակարգեալ. երկրորդ։ —e(r), ար. —Beamte(r), ար. 6. ստորակայ, երկրորդական՝ ստորակարգեալ պաշտօնատար։ —Offizier, ար. ստորին՝ երկրորդական պաշտօնակալ։

Subdiákonus, ար. (տ. Diakonus) կիսասարկաւագ։

Subhastatión, իգ. 31. աճուրդ։

subhasti(e)ren, նբ. 3ա. աճուրդի հանել, աճրդով ծախել։

Subjékt, չ. 20. քլ. ենթակայ (նաեւ փր.). փր. ենթակայ, անուն բայի. 2. ռմ. քշ. մդ. անձն, այր։

subjektiv, ած. 6. քլ. ենթակայական. 2. փր. —es Verbum չէզոք բայ։

Subjektivitä't, իգ. 31. ենթակայութիւն։

Subjéktskasus, ար. անփխ. փր. ուղղական (հոլով)։

sublim, ած. 6. բարձր, վեհ։

sublimi(e)ren, նբ. 3ա. փմ. (անդրիկ...) վերացընել (շոգիացընել եւ յետոյ թանձրացընել)։

sublunárisch, ած. 6. ընդլուսնեայ. ենթալուսնեայ։

submiß, ած. 6. հնազանդ, հլու։

Submissión, իգ. 31. հնազանդութիւն, հպատակութիւն. բ. ճշ. եւ իբզ. գործք մը հրապարակաւ յանձնառութեան հանելը (աւելի նուազ պահանջողին յանձնելու համար)։

subordini(e)ren, նբ. 3ա. ստորակարգել, ներքնակարգել։

Súboxyd կամ Suboxy'd, չ. 20. քմ. ենթաթթուկ։

Súbrektor, ար. 20. երկրորդական վարիչ՝ ուղղիչ։

Subséllium, չ. 20. (դպրոցի) նստարան ու աթոռ։

subsidiárisch, ած. 6. օգնական։

Subsidien, յգ. անփխ. դրամական օգնութիւն։

Subsisténz, իգ. 31. սնունդ, պարէն։ —mittel, չ. յգ. գլխ. զօրաց պաշար։

Subskribént, ար. 33. (auf et. բանի մը) ստորագրող, ձեռնագրող. 2. բաժանորդ, հանգանակող։

subskribi(e)ren, նբ. 3ա. auf et. — բանի մը ձեռնագիր արկանել, բան մը ձեռնագրել. 2. բաժանորդ գրուիլ։

Subskription, իգ. 31. ձեռնագիր, ձեռնագրութիւն, ստորագրութիւն. 2. բաժանորդագրութիւն։

Substantialitä't, իգ. 31. գոյացականութիւն։ [2. անձնական։

substantiéll, ած. 6. գոյացական.

Substantiv կամ Súbstantiv, չ. 20.

Substantivum, չ. 40. քր. գոյական։

Substánz, իգ. 31. փլ. գոյացութիւն։

substitui(e)r|en, նբ. 3ա. J., J-m կամ einer Sache e-e andere — մէկը մէկուն կամ բան մը բանի մը տեղ փոխանակել՝ անցընել, տեղը դնել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. փոխանակութիւն. 2. տառայլին ժառանգէն զատ՝ ուրիշ ժառանգ մ'ալ կացուցանելը։

Substrát, չ. 20. սկիզբը, հիմ, ստուերագիծ, նախագիծ։

Subsumption, իգ. 31. փլ. ներքնակարգութիւն։

subtil, ած. 6. նուրբ, անօսր, ազնիւ, բարակ. mit J-m sehr — umgehen մէկուն հետ մեծ զգուշութեամբ վարուիլ։

Subtrahénd(us), ար. 33. (39.) թ-բ. (հկ-նչ. Minuend(us) հանելի։

subtrahi(e)ren, նբ. 3ա. թ-բ. հանել, հանում ընել։

Subtraktión, իգ. 31. բարձում. 2. թ-բ. հանում։

subveni(e)ren, չբ. h. 3ա. J-m — մէկուն օգնել՝ օգնութեան հասնիլ։

subventioni(e)r|en, նբ. 3ա. դրամով օգնել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. դրամական օգնութիւն։

succedi(e)ren, չբ. ſ. 3ա. J-m — մէկուն յաջորդել՝ պայազատել, մէկը փոխանակել. ժառանգել, ժառանգ ըլլալ։

Succession, իգ. 31. իրք. յաջորդութիւն, պայազատութիւն. ժառանգութիւն։

successiv, ած. 6. յաջորդական, ժառանգական, անընդհատ, միաշար։

Succúrs, ար. 3. անյգ. մն. գլխ. օգնական գունդ։

Súche, իգ. 35. խնդիր, խուզարկութիւն, քննութիւն, հետազօտութիւն։

Súchseisen, չ. վիրաշափ։ —hund, ար. որս. հետախոյզ պառաւական։

súchen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. փընտռել, խնդրել. 2. et. — բան մը խուզարկել՝ քննել. wen — Sie? զո՞վ կ'ուզէք՝ կը փնտռէք. Abenteuer — բախտախնդիր ըլլալ, բախտ փորձել. ք. was hast Du hier zu —? հոս ի՞նչ գործք ունիս. փ. նխ. ալ. et. an J-m — մէկէ մը բան մը խընդրել. Das hätte ich hinter (կամ in) Ihnen nicht gesucht չէի կարծեր որ այս ձիրքն ունենաք. er sucht Etwas darin, Alle zu beleidigen իրեն գործք ըրած է զամէնքը թշնամանել. nach et. — բան մը քննել՝ հետազօտել։ —d, դրբ. եւ ած. 6. խնդրակ, խուզարկու. [illegible]. —de(r), ար. հետամուտ։ gesúcht, դրբ. անց. եւ ած. 6. փնտռուած, խնդրեալ. էճ. gesuchte Waaren շատ փնտռուող՝ ծախուող ապրանք. 2. փ. gesucht, ած. ի [illegible]։ — չ. 22բ. անյգ. = [illegible] հետ։

Súcher, ար. 22ա. —in, իգ. 32. խնդրակ, խուզարկու. 2. վրք. վիրաշափ։

Sucht, իգ. 31. (յգ. նաեւ Sü'chte) հիւանդութիւն, ախտութիւն. fallende — = Fallsucht; 2. ը. մփ. ախտածէտութիւն, հիւանդագին ակարութիւն. 3. մոլութիւն, մոլեգնութիւն. մոլեկան ցանկութիւն։

sü'chtig, ած. 6. ախտածէտ. բ. ի [illegible]. gelb— դալկատ, դալլուկէ բռնուած։

Sud, ար. 20. կամ 18. = Sod; 2.

որ․ — Bier գարեջրոյ կաթսայ՝ կարաս։

Süd, 20. **Sü'den**, ար. 22բ. Երկրաքն ալ անյփ. Հարաւ, Հարաւակողմն։

Sü'd|länder(in, իգ.), ար. Հարաւաբնակ։ —ost(en), ար. Հարաւային արեւելք։ —see, իգ. ալխ. Հարաւային խաղաղական ծով։ —seite, իգ. Հարաւակողմն։ —wärts, մ. դէպ ի Հարաւ։ —west(en), ար. Հարաւային արեւմուտք։ —wind, ար. Հարաւային հով։

Súdan, չ. 38. ալխ. Սուդան։

Súdel, ար. 22ա. ճահիճք, աղտոտ ահեղ. ը. մփ. աղտեղութեանց կոյտ. փխ. աղտեղութիւն, պղծութիւն, զազրութիւն։

Súdel|arbeit, իգ. = Sudelei, 2. —koch, ար. —köchin, իգ. գձուձ աշխարհաւանդիկ, անմաքուր խոհարար։ —papier, չ. = Löschpapier. —wäsche, իգ. աղտեղի՝ աղտոտ լուացք։

Sudelei, իգ. 31. աղտեղութիւն, աղտոտութիւն. յոռի՝ աղտեղի գիր, ձաբռտուկ. յոռի՝ անճաշակ նկար։

Súdeler, ար. 22ա. **Súdlerin**, իգ. 32. = Sudelkoch; 2. = Pfuscher, 2. բ. եւ Schmierer, 8.

súdelhaft, súd(e)lig, ած. 6. աղտոտ, աղտեղի, անմաքուր։

súdeln, չբ. h. եւ նբ. 3ա. ցեխի մէջ մտնել, ցեխոտիլ, շաղախել, աղտեղել. 2. ջուր ի ջրոյ գործել. բ. յոռի գրել, ձաբռտել. գ. երկայն ու յոռի մատենագրել. դ. կոշտ նկարել. ար. փղ. արատել, աղտեղել։ — չ. 22բ. անյփ. յոռի գործ։

sü'dlich, ած. 6. Հարաւային, Հարաւակողման։

Súez, չ. անփխ. փղ. Սուէզ։ —kanal, ար. Սուէզի ջրանցք։

Suffix, չ. 20. —um, չ. 30. քր. յետադաս մասնիկ՝ վանկ։

Suffragánbischof, ար. 13. քորեպիսկոպոս, օգնական եպիսկոպոս։

sühlen, sü'hlen, չբ. h. եւ sich — փբ. 8ա. որս. ընդ տիղմ թաւալիլ, ցեխի՝ ճահիճի մէջ մտնել։

Sü'hn|altar, ար. ատեան քաւութեան։ —bock, ար. (ըստ. Ս. Գրոց) Հարութող, արձակեալ նոխազ։

sü'hnbar, ած. 6. քաւելի։

Sü'hnbarkeit, իգ. 31. անյփ. քաւելութիւն, քաւելի ըլլալը։

Sühne, իգ. 35. անյփ. Հաշտութիւն. իրփ. փարատութիւն (օրինաց ընդ սպանման). 2. քաւութիւն։

sü'hn|en, նբ. 3ա. քաւել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Sühne.

Suite (սուիթ), իգ. շար. կարգ. տողան, շարունակութիւն. 2. ուղեկիցք (առ ի պատիւ), յուղարկաւորք. 3. տռաՀակութիւն, շաղաշտութիւն, երիտասարդական անմտութիւն։

Sulphát, չ. 20. քմ. ծծմբատ, ծծմբաթթու աղ։

Sulphíd, չ. 20. քմ. ծծմբուկ։

Súlpho|base, իգ. ծծմբաւոր. ծծմբական։ —säure, իգ. ծծմբաթթու։

Súltan, ար. 20. ցնցա. 22ա. իգ. 32. սուլթան։ —in, իգ. բամբիշ թագուհի (Օսմանեանց). 2. ձի. գաղղիական կերպաս։

Sultanát, չ. 20. (սուլթանի մը) թագաւորութիւն. 2. սուլթանի պատիւ. 3. սուլթանի (իշխանութեան) երկիր։

Súltans|rosinen, իգ. յփ. չմ. անկուտ չամիչ։ —würde, իգ. = Sultanat, 2.

Sülze, Sü'lze, իգ. 35. աղաՀանք. աղաջուր. 2. խՀ. Համեմանք. բ. մածուած, դոդող։

Súmach, ար. 38. աղտոր։

Súmma, իգ. 36. = Summe; փոյն ձիչ. քրծ. in — Համառօտիւ (ըստ ըու Համար), վերջապէս. — Summarum ամբողջական գումար։

summárisch, ած. 6. Համառօտ, կարճառօտ, Հակիրճ։

Súmme, իգ. 35. գումար, բովանդակութիւն. 2. höchste — բարձրագոյն աստիճան. niedrigste — ստորնագոյն աստիճան։

súmmen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. մեղուներու բզզել. փխ. շշնջալ, Հեծծել. (զանգակներու) Հնչել. 2. ein Liedchen — երգ մրմնջել։ — չ. 22բ. անյփ. բզզում. Հնչում։ — նբ. (յաճախ summi(e)ren) յաւելուլ. աաա. գումարել։ sich — փբ. = ansummen, չբ.; aufsummen.

Digitized by Google

summ(e)ren, նբ. 3ա. տ. summen, նբ.:

Sumpf, ար. 13. ճահիճ, մօր, ճախճախուտ տեղ. փխ. in den — der Laster versinken գէխութեան՝ անառակութեան մէջ թաթաւիլ. 2. in Sümpfen lebend, wachsend բն. մօրա-կեաց. բս. մօրաբոյս. 3. ար. բէլ. փոս աղտեղի ջրոց:

sümpf|bewohnend, ած. բն. մօրա-կեաց: —boden, ար. մօրուտ, ճախ-ճախուտ տեղ: —gegend, էգ. ճախ-ճախուտ երկիր: —hafer, ար. բս. ճախճախային վարսակ՝ որոմ (Zizania mosellana): —lache, էգ. ճահիճ: —land, չ. ճախճախուտ երկիր: —lerche, էգ. բն. մօրարտոյտ (Alauda palustris): —moor, չ. ճահիճ: —pflanze, էգ. բս. մօրատունկ, ճախ-ճային տունկ: —schildkröte, էգ. բն. գետակրայ (Emys lutaria): —schnepfe, էգ. բն. մօրակտցար (Scolopax gallinago): —wiese, էգ. խաղ, ճախճային մարգ, ճօճք:

Sü'mpfer, ար. 22ա. արս. հողը ցանգառող:

sümpfig, ած. 6. ճախճային, մօ-րական:

sümsen, չբ. b. 3ե. — summen, չբ.:

Sund, ար. 20. անցք, կիրճ:

Sü'nd|fluth, էգ. ջրհեղեղ. փխ. հեղեղ, յորդութիւն: —fluthlich, ած. ջրհեղեղեան: —los, ած. եր. անմեղանչական, մեղանչելու ան-ընդունակ: —losigkeit, էգ. եր. ան-մեղանչականութիւն:

Sü'nde, էգ. 35. մեղք, յանցանք, յանցուած. 2. kleine — թեթև՝ ներելի մեղք. եր. անօրէնութիւն, ապիրատութիւն. ich hasse ihn wie die — զինքը մեղաց պէս՝ ատելի կ'ա-տեմ. 3. ընտ. es ist (eine) — (յան. Sünd') und Schande, daß man Das leidet զայս կրելն ամօթ՝ անպատուու-թիւն է:

Sü'nden|bock, ար. — Sühnbock; բ. վճռակիր (անձ): —erlaß, ար. թո-ղութիւն մեղաց, արձակում: —fall, ար. մեղք, յանցանք. — des ersten Menschen անկում Ադամայ: —frei, ած. անմեղ, ազատ ի մեղաց: —knecht, ար. խոստացեալ մեղաւոր. ծառայ գերի մեղաց: —knüppel, ար. ընտ. alter — մեղսաւէր՝ անառակ՝ գա-գաշուա ծեր: —leben, չ. մեղսաթա-թաւ կեանք. ein — führen մեղաց մէջ ապրիլ: —losigkeit, էգ. անմե-ղութիւն: —lust, էգ. ցանկութիւն, հեշտասիրութիւն: —tilger, ար. եր. քաւիչ մեղաց. փրկիչ: —tilgung, էգ. —vergebung, էգ. — Sündenerlaß. —voll, ած. մեղսալից, մեղսաթա-թաւ:

Sü'nder, ար. 22ա. —in, էգ. 32. մեղաւոր, մեղապարտ. 2. armer —, arme —in պատժապարտ, մահա-պարտ:

sü'ndhaft, sü'ndig, ած. 6. մեղաւ-որ, յանցաւոր, ոճրական. եր. մե-ղանչական:

Sü'ndhaftigkeit, էգ. 31. անյ. յան-ցաւորութիւն, պատժապարտու-թիւն:

sü'ndigen, չբ. b. 3ա. մեղանչել, մեղք գործել. յանցանք գործել:

Sü'ndiger, ար. 22ա. մեղանչող:

Sü'ndigkeit, էգ. 31. մեղանչակա-նութիւն:

sü'ndlich, ած. 6. մեղանչական, ոճրական. ապօրինաւոր, արգե-լեալ. ամպարիշտ, անկրօն:

Sü'ndlichkeit, էգ. 31. անյ. յան-ցաւորութիւն, պատժապարտու-թիւն. ամպարշտութիւն, անկրօ-նութիւն:

süperfein, ած. 6. ամենանուրբ, ամենազնիւ:

Superintendént, ար. 33. —in, էգ. 32. տեսչապետ (բողոքականաց), վե-րին տեսուչ:

Superintendentúr, էգ. 31. (բողո-քականաց) տեսչապետութիւն, վերին հոգաբարձութիւն:

Supérior, ար. 25. —in, էգ. 32. առաջնորդ, աւագ, վերակացու, մեծաւոր:

Superiorität, էգ. 31. վերադասու-թիւն, բարձրութիւն. 2. առա-ջնորդութիւն, վերակացութիւն, աւագութիւն:

süperklug, ած. 6. գերզգօն, կա-րի խոհեմ: —e(r), ար. ամբարտաւա-ան, սնապարծ, մեծամիտ:

Superlativ կամ Súperlativ, ար. 20. նաեւ. Superlativus, ար. 30. քր. գերադրական:

Digitized by Google

Supernaturalismus, ար. 27. կր. գերբնականութիւն։

Supernaturalist, ար. 33. գերբնական՝ բնութենէ վեր եղած իրերու հաւատացող։

Supernumerariát, չ. 20. անվճար պաշտօնատարութիւն՝ գերթուութիւն։

Súper-Oxyd, չ. 20. քմ. գերօքսիտ, վերաթթուածնատ։

Súperrevision, իգ. 31. վերջին քննութիւն. արս. տպ. վերջին սրբագրութիւն։

Supínum, չ. 20. քր. բայանուն։

Súppe, իգ. 35. թան, ապուր. 2. Z. auf einen Löffel — einladen մէկին ապուր մը խմելու՝ կէս օրուան կերակուրի հրաւիրել. 3. փխ. ընտ. Z. schlagen, daß die rothe — herausspritzt մէկին արեամբ շաղ՝ շաղախուած ծեծել. die — ausessen müssen իր յանցանքը քաւել. Z—m die — versalzen մէկուն զբօսանաց արգելք ըլլալ՝ զբօսանքը խանգարել։

Súppenkräuter, չ. յփ. բանջարք, դալարիք։ —löffel, ար. ապուրի դգալ։ —teller, ար. ապուրի սկաւառակ։

súppicht, súppig, ած. 6. հիւթեղ, անձգարար։

Supplemént, չ. 20. (հմտ. Spl.) բովանդակութիւն, լրում, յաւելուած. քր. լրացուցիչ (խնդիր)։ —winkel, ար. երկր. լրացուցիչ անկիւն։

Supplik, իգ. 31. = Bittschrift.

Supplikánt, ար. 33. —in, իգ. 32. = Bittsteller(in).

supplizi(e)ren, չբ. h. 3ա. um et. — = ansuchen, նբ.։

supponi(e)ren, նբ. 3ա. ենթադրել. 2. սուտ բան մ'իբրև ճշմարիտ հաստատել։

súpra, մկ. = oben, 1.

Supremát, չ. և ար. 20. անյփ. գլխաւորութիւն, գահերիցութիւն։

Súrde, իգ. 35. ուսմ. անհամաչափ թիւ։

Súre, իգ. 35. գլուխ (Ղուրանի)։

Suróde, իգ. 35. ըն. սուտ խնկոց՝ բովիճայից։

súrren, չբ. h. 3ա. բզզալ։

Surrogát, չ. 20. փոխանակող՝ տեղը բռնող առարկայ՝ միջոց (մաս. կերակրեղինաց համար)։

Súse, յտ. ան. իգ. 30. ընտ. Շուշան (նաև Susánna). փղ. մտ. թանձրամիտ, ախմար։

suspendi(e)ren, նբ. 3ա. կախել. 2. դադրեցընել. 3. պաշտօնէն հանել, կախակայել. 4. արգելուլ։ չ. 22բ. անյփ. —ung և Suspensión, երկուքն ալ իգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց հետ։

Suspensórium, չ. 26. բժշ. կախածոյ ցայլակալ։

süß, ած. 6. (հկ. — herbe, sauer) քաղցր, անոյշ. — schmecken քաղցրահամ ըլլալ. 2. շաքարած. sich den Kaffee — machen սուրճին մէջ շաքար դնել. —es Brot անխմոր հաց. 3. փխ. հաճոյ, քաղցր. սիրուն, շնորհալից. 3. սիրելի (մարդ). 4. փաղաքշական, քաղցրախօսական, քծնական. ein —er Herr, ein —es Herrchen քաղցրաբան մարդ մը։

Süßapfel, ար. շաքարախնձոր։ —bitter, ած. քաղցրադառն։ —holz, չ. տկ. քաղցրարմատ, մատուտակ (Glycyrrhiza). բ. փխ. փաղաքշանք, քծնիք, հրապուրիչ՝ քաղցրաբան բանք։ —holzraspler, ար. ընտ. քծնող, աղաբանական խօսքեր խօսող։ —maul, չ. ընտ. փափկակեր։ —sauer, ած. քաղցրաթթու, անապրժական։ —sein, չ. = Süßigkeit. —tönend, ած. քաղցրաձայն։ —weichsel, իգ. թուշնոյ կեռաս։

Süßchen, չ. 22բ. անյփ. ջիջա. շաքարեղէնք. 2. փաղաքշական բառ. քաղցրիկ իմ, անուշիկս (տղայս...)։

Süße, իգ. 35. քաղցրութիւն, անուշութիւն։

süßeln, չբ. h. 3ա. քծնել, պչրել։

süßen, նբ. և չբ. h. 2փ. et. — բան մ'անուշցընել, շաքարել. բնդ. քմ. քաղցրացընել։

Süßigkeit, իգ. 31. անուշութիւն, քաղցրութիւն. 2. շաքարեղէնք։

süßlich, ած. 6. քաղցր, անոյշ։

Süßling, ար. 20. քաղցրաբան (մարդ)։

Sutáne, իգ. 35. եկեղեցականաց պճղնաւոր պարեգօտ։

Sybarit, ար. 33. —in, իգ. 32. թուլամորթ, ցանկասէր (այր՝ կին)։

Digitized by Google

Sykomóre, իգ. 35. բս. ժանտաթզենի, մոլաթզենի (Ficus sycomorus)։

Sykophánt, ար. 33. խաբեբայ, նենգաւոր։

Sy'lbe, իգ. 35. քր. վանկ, հեգ, արուղագրայ. vorletzte — վերջընթեր վանկ. ich verstehe keine — davon բառ մըն ալ չեմ հասկընար։

Sy'lben‖fall, ար. վանկաչափ. վանկաթիւ. դաշնակութիւն։ –klauber, ար. = Sylbenstecher. –maß, չ. քն. (ոտանաւորի) չափ։ –stecher, ար. մանրախնդիր քննադատ։

Syllabár(ium), չ. 20. (26.) հեգարէն, հեգարան։

Syllabi(e)rbuch, չ. հեգարէն, հեգարէն։

syllabi(e)r‖en, նբ. եւ չբ. h. 3ա. հեգել, վանկ վանկ բաժնել՝ կարդալ։

syllábisch, ած. 6. վանկական։

Syllogismus, ար. 27. ել. համաքաբանութիւն (տրամաբանական)։

Sy'lphe, Sylphide, ար. 34. իգ. 35. ոգի օդոյ, օդապայ։

Sylvéster, յր. ան. ար. 38. Սեղբեստրոս։

Symból, չ. 20. նշանակ. 2. հանգանակ (հաւատոյ)։

symbólisch, ած. 6. նշանակական։

Sy'mbolum, չ. 30. = Symbol.

Symmetrie, իգ. 35. անյ. համեմատութիւն, չափակցութիւն, զուգաչափութիւն։

symmétrisch, ած. 6. չափակցեալ, համեմատական, զուգաչափ։

sympathétisch, ած. 6. համակրական։

Sympathie, իգ. 35. համակրութիւն։

sympáthisch, ած. 6. համակրական։

sympathisi(e)ren, չբ. h. 3ա. mit J–m — միկուն հետ համակրել, համակրութիւն ունենալ։

Sympósion, չ. 26. խնջոյք, խրախճան։

Symptóm, չ. 20. նշանակ, յայտանշան. ախտ. բժշ. ախտանշան։

Synagóge, իգ. 35. (Հրէից) ժողովրդարան։

Synalö'phe, իգ. 35. ձուլում (երկու ձայնաւորներու ի մի ամփոփումն)։

Synä'resis, իգ. (եզ. անփփ. յփ. ...ses) **Synärése**, իգ. 35. քր. (միեւնոյն բառին երկու վանկերն իբրեւ մէկ վանկ գործածելը) վանկակցութիւն։

Synchronismus (...քրօ...), ար. 27. քրն. ժամանակակցութիւն։

Syndikát, չ. 20. (խմբի մը) իրաւանց գործակալութիւն, խօսնակութիւն, հոգաբարձութիւն։

Sy'ndikus, ար. անփփ. (յփ. նաեւ ...küsse) (խմբի մ՚)իրաւանց գործակալ, խօսնակ, հոգաբարձու։

Synédrium, չ. 26. սինեդրիոն, Հրէից բարձրագոյն ատեան։

Synékdoche, իգ. 35. ճրտս. խելամտութիւն։

Sy'nesis, իգ. անփփ. = Sinn, 1.

Syngenesisten, ար. յփ. 33. բս. համորձայք (կցեալ փոշւոյ անօթներով տունկք)։

Sy'nkope, իգ. 35. քր. կրճատում (գրերու, վանկերու...). 2. ախտ. թալուկ, թալկացում։

synkopi(e)r‖en, նբ. 3ա. քր. (գրեր՝ վանկեր...) կրճատել. 2. երժ. խազերը կցել։

Synód, ար. 20. ընդհանուր ժողով. սինոդոս. 2. der heilige — Ռուսաստանի վերին եկեղեցական ատեան։

Synodál, ար. 33. **Synodáler**, ար. 34. ժողովական, սինոդոսի անդամ։

Synóde, իգ. 35. սինոդոս։

synódisch, ած. 6. սինոդոսական. 2. աստղ. ընթացակից (շարժում լուսնի)։

synony'm, ած. 6. — չ. 24ա. համանուն, համանիշան (ած. եւ գ.)։

synony'misch, ած. 6. համանիշան, համանունական։

Synóptiker, ար. 22ա. համատես։

synóptisch, ած. 6. համատեսական. համառօտ, մէկ տեսութեամբ բովանդակելի։

syntáktisch, ած. 6. քր. համաձայնութեան (կանոն)։ [նութիւն։

Syntáx, իգ. 31. քր. համաձայ-

Synthése, իգ. 31. ել. արտածութիւն (պատճառէն արդեանց ել-

Digitized by Google

ելը). տրա. Համադրութիւն. հմ. միւսանգամ միաւորութիւն։

synthétisch, ած. 6. արտածական, յօդական. տրա. համադրական։

Sy'philis, էգ. անփխ. անյօ. ախտ. տառապելեան՝ գաղղիական ախտ։

syphilitisch, ած. 6. ախտ. տառապ-եալ՝ գաղղիական ախտի, ախտա-ժամեան։

Sy'rien, չ. 36. տլի. Ասորիք։

Sy'rier, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ա-սորի։

sy'risch, ած. 6. ասորական, ասո-րի. (alt) —e Sprache (Հին) ասորերէն։

Systém, չ. 20. յօրինուածու-թիւն. 2. դրութիւն. 3. կարգա-պետութիւն, դպրոց։

Systemátiker, ար. 22ա. յօրինաւո-ր, կարգաւոր (միտք)։

systemátisch, ած. 6. յօրինուածա-կան, կարգաւոր, կարգեալ կանո-նեալ, յօրինական։

systematisi(e)ren, նբ. 3ա. յօրի-նուածի բերել, կարգել կանոնաւո-րել։ — չ. 22բ. անյօ. —ung, էգ. 31. = Բային նշանակութեանց հետ։

Széne, էգ. 35. տ. Scene.

T.

Tէ մեծ չգտնուած բառերն Dէ մեծ փնտռելու է։

T, t, Ա. չ. 37. (գերմաներէն այբ-ուբենին քսաներորդ նշանագիրը՝ մեղսատառներուդ բաղաձայնը) Տ, տ։

Tába(c)k եւ Tabáck, ար. 20. բզ. ծխախոտի (Nicotiana). 2. լծ. ծխախոտ. (Kau-)— ծամխախոտ. (Schnupf-)— քթախոտ, ընչառեղ. 3. ժխ. (տմ. տե. Toba(c)k); von Anno — her Հին ժամանակուան, նախա-ջրհեղեղեան, ընդ. Ադամէն Մնա-ցած. Das ist starker կամ harscher — անհաւատալի բան է։

Tába(c)k..., Tába(c)ks‖bruder, ար. ընդ. ծխամոլ, շատ ծխող։ —dose, էգ. ընչառեղող, քթախոտի աման։ —korb, ար. լծ. ծխախոտի կողով՝ տուփ։ —monopol, չ. լծ. ծխախոտի մենավաճառ։ —raucher, ար. ծխող։ —regie (...րեժի), էգ. = Tabakver-waltung. —schmaucher, ար. ընդ. ծխա-մոլ։ —schnupfer(in, էգ.), ար. քթա-խոտ առնող՝ քաշող։ —verwaltung, էգ. ծխախոտի տեսչութիւն (րեժի)։

Tabagie (...ժի), էգ. 35. (Հասա-րակաց) ծխարան։

Tábak տ. Taback.

Tabélle, էգ. 35. տախտակ, ցուցա-կեր, աղիւսակ, ցանկ։

Tabernákel, չ. 22ա. եր. եկղ. վրան-ժամու, խորանժամու. 2. տապա-նակ։

tabula, էգ. — rasa, անձկար՝ ան-գիր տախտակ։

Tabulát, չ. 20. (տախտակամած) յատակ։

Tabulétt, չ. 20. փերեզակաց՝ դիւրատար կրպակ։

Tabulétt‖krämer, ար. շրջող փե-րեզակ։ —krämerei, էգ. փերեզակու-թիւն։

Tachygraphie, էգն. երագագրու-թիւն։

Tácitus, յտ. ան. ար. անփխ. կամ 18բ. հ. պտ. Տակիտոս։

Tádel, ար. 22ա. (հին-նշ. Lob) պարսաւանք, եպերանք. 2. կշտամ-բութիւն, սրգիւտ. ohne — անբա-գիւտ. սրտատ, յանդիմանութիւն. (Հրապարակաւ) գարշանք, խծբիծ, պարսաւագիտութիւն։

tádel‖frei, ած. —los, ած. անպար-սաւ, անպգիւտ։ —lust, էգ. խծբծա-սիրութիւն։ —sucht, էգ. խծբծա-մոլութիւն, պարսաւասիրութիւն։ —süchtig, ած. խծբծող, պարսաւա-սէր։

tádelbar, ած. 6. = tadelhaft.

Tadelei, էգ. 31. պարսաւանք. կշտամբանք։

tádelhaft, ած. 6. եպերելի, պար-սաւելի, սոսկատնելի, գարշելական, խծբծելի։

tádeln, նբ. 3ա. եպերել, պար-սաւել. 2. սոսկատնել, կշտամբել,

Digitized by Google

գարշելի. 3. wegen et. — մէկը բանի մը համար յանդիմանել, խծբծել. an Allem et. zu — finden ամէն բանի մէջ խծբծելու բան մը գտնել։ — չ. 22բ. անյ. = [illegible]։

tádelnswerth, tadelnswürdig, ած. ս. = tadelhaft.

Tádler, ար. 22ա. —in, էգ. 32. եպերող, պարսաւող, ամբաստանող, կշտամբող, խծբծող։

Táfel, էգ. 35. սեղան. (ուղղանկիւն կամ բոլորշի կճեայ... չէրա) տախտակ, չէրա. բ. = Glastafel; ց. ապկ. Հարթ (բարձր) աւանդակ. գ. (Schreib-)— գրատախտակ. (Schiefer-) — (գրելու) պնակիտ, քարատախտակ. ե. սեղան, (ռա. չքեղ՝ փառաւոր) ճաշ, ընթրիք. զ. (քարերու...) յղկեալ երես. 2. թիթեղ, թիթեղեայ տախտակ. որմ. ճրփ. (պղնձանման) պատուանդան. (չորեքկուսի) գրուագ. (որմագրուագի) տապակ. ausgehängte — ծանուցագիր, տախտակ (ծանուցման). 3. = Brett; փխ. e—e — im Schiffbruch օգնութիւն ի կարօտութեան. 4. = Gemälde.

táfel‖artig, ած. = tafelförmig. —bai, էգ. ապկ. Տախտակագոց (ի Բարեյուսոյ Հրուանդանի)։ —besteck, ար. արկղիկ (սպասուց սեղանոյ)։ —bouillon, էգ. խհ. չոր արգանակ։ —brot, չ. (սեղանի ամփոփական) հաց։ —decken, չ. սեղանազարդարութիւն։ —decker(in, էգ.), ար. սեղանազարդար. (ի վանս...) սեղանապետ։ —förmig, ած. սեղանաձեւ, պղնձաձեւ. հմ. տափակաձեւ, թերթաձեւ. երժ. —es Klavier = Tafelklavier. —gelder, չ. յգ. կերակրոյ վարձք՝ թոշակ։ —klavier, չ. չորեքկուսի դաշնամուր։ —land, չ. ապկ. Հարթատափան, Հարթ (բարձր) աւանդակ։ —stein, ար. աղիւս(անման) քար։ —tuch, չ. (ս)փռոց (սեղանի ծածկոյթ)։

Tä'felchen, չ. 22բ. (նուազ. Tafel) սեղանիկ. (քառակուսի) տախտակիկ. (տախտակեայ) գրուագ։

táfeln, չզ. h. 3ա. սեղանի նստիլ, ուտել. gern — խնճոյք սիրել։ — նզ. սեղանի վրայ դնել։ — չ. 22բ. անյ. սեղան, խնճոյք։

tä'fel‖n, նզ. 3ա. ար. (e—n Fußboden) — (յատակ մը) տախտակամածել. գրուագել, (պատ մը) տապակել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. տախտակամած(ում). 2. միայն —ung, էգ. փ. է [illegible]։

Tä'felung, էգ. 31. **Tä'felwerk**, չ. 20. տախտակամած. բ. (որմոյ) գրուագ։

Táff(e)t, Táft, ար. 20. ճն. դիպակ։

Táff(e)tkleid, չ. դիպակէ զգեստ։

táff(e)ten, ած. ս. դիպակեայ։

Tag, ար. 20. լոյս, լուսաւորութիւն. բ. (ժամանակ լուսոյ) տիւ, ցերեկ. es ist —, heller — ցերեկ է. ց. օր. գ. guten —! բարի լոյս. ե. կեանք, արեւ. in der Blüthe meiner —e ծաղիկ հասակիս մէջ. զ. der letzte — վերջին օր (կենաց). der jüngste — վերջին դատաստան(ի օր). ե. ձեռ. denselben — նոյն օրը, ի նմին աւուր. heutigen (կամ heutiges) —(e)s այսօր, այսօրուան օրս, մեր օրերը. den ganzen — über ամբողջ օրը. — für — օրէ օր, օրըստօրէ. ը. (ժողովոյ) նիստ. գումարում, ժողով. փ. Land-, Kreis-, Reichs-Tag; ն. an den —, zu —e bringen յայտնել, ի լոյս՝ ի մէջ հանել. 2. es ist noch früh am —e դեռ (առաւօտ) կանուխ է. Jahr und — փ. Jahr, 1. ց.; sich e—n guten — machen զբօսնուլ, զուարճանալ. ընփ. mein —e = Lebtag(e); ար—. թվ. Erz zu —e fördern հանք հանել. es kommt doch (schließlich) Alles an den — (ի վերջոյ) ամէն բան կը յայտնուի։

Tág‖... Tág(e)‖arbeit, էգ. օրուան վաստակ՝ աշխատութիւն. բ. ար—. թվ. (հնքսնչ. Grubenarbeit) երեսի՝ վերի աշխատութիւն։ —arbeiter(in, էգ.), ար. (առօրեայ գործաւոր) մշակ։ —(e)blatt, չ. օրաթերթ, ամէնօրեայ թերթ։ —(e)buch, չ. ճամբորդի յիշատակագիր, օրագրութիւն. ճն. օրական հաշուեգիրք, օրհաշիւ. բ. չէն. կոչագիրք։ —dieb(in, էգ.), ար. դատարկ(անձն), ծոյլ, անգործ։ —(e)dieben, չզ. h. 3ա. անբն. դատարկ կալ, դատարկակեաց ըլլալ։ —falter, ար. ճն. ցորեկաթիթեռ։ —(e)futter, չ. բաժին (հանապազորդ կերակրոց), ռոճիկ։ —(e)gelder, չ. յգ. = Diäten. —hell, ած. լուսափայլ։

—e-lang, մկ. օրերով (տեւող), բազմօրեայ: —(e)lohn, որ. աւուր-չէք, օրական: —(e)löhner, որ. օտա-րակ (կէ—նփխլք+մէ): —(e)löhnern, չբ. h. sm. անքէ. աւուրչէքով՝ օրա-կանով աշխատիլ. բ. օտարակի պէս աշխատիլ: — und Nachtgleiche, իգ. տոփղ. գիշերահաւասար, հասա-րակօրութիւն: —(e)runde, իգ. չէն. ցերեկապահ(ութիւն): —täglich, մկ. ամէնօրեայ, հանապազորդ: —über, մկ. ամբողջ օրն: —(e)wache, իգ. չէն. ցերեկապահութիւն. die — schlagen (զօրքն արթնցընելու թմբկանշանը զարնել) այգահարել, այգաթըմ-բուկ զարնել: —weise, մկ. օրը. օ-րուան: —werk, չ. (սարակի) օրա-կան գործք. բ. լծաչափ:

tagen, չբ. h. եւ նբ. 3m. der Morgen (անդ. բ. es) tagt կը լուսընայ, առ-տու կ'ըլլայ. փխ. es wird schrecklich —! գէշ պիտի ըլլայ վախճանը. 2. նիստ՝ ժողով մ'ընել: — չ. 22բ. անյ+. beim frühsten — այգուն, ընդ այգն, առ-տու:

Tages|anbruch, որ. արշալոյս: —bericht, որ. օրալուր: —hell, մկ. պայծառ, լուսապայծառ: —helle, իգ. աւուր՝ լուսոյ պայծառութիւն: —lauf, որ. չմ. կանոնիկ վաճառում: —k(o)urs, որ. չմ. արդի՝ իրական ընթացք (գնոց...): —licht, չ. լոյս (աւուր), արեւ, տիւ. an das — kommen մէջտեղ ելլել. ի վեր երեւել: —neuigkeiten, իգ. յփ. նորալուրք: —ordnung, իգ. (խորհրդանոցի...) օրակարգ: —post, իգ. օրական թըղ-թատար. բ. (լրագրի անուն) աւուր-հանդակ: —zeit, իգ. (օրուան) ժա-մանակ. zu jeder — ամէն ատեն. bei früher — առաւօտ կանուխ. bei guter — ankommen կանուխ գալ՝ հասնիլ:

...tägig, մկ. 6. է բաղդատական բառոց հետ. — ...օրեայ. չ. օ. drei-— երեքօրեայ:

täglich, մկ. 6. ամէնօրեայ, ամէն օր(ուան), օրական, հանապազորդ. մկ. հանապազ, ամէն օր. 2. s—e —e Kleidung ամէնօրական զգեստները:

Taille (Բայլ), իգ. 35. (հէ—նչ. Rock) հասակ (զգեստու՝ ուսէն մինչեւ ցմէջք), իրան, անձնիք. խղ. թուղթ կարելը՝ խառնելը:

taili(e)ren, չբ. h. 3m. խղ. (թըղ-թերը) խառնել:

Tafel, չ. 22բ. նոյն. փաղանգ. սա-րուած. (երկու լինելն եւ շուան-ներէ կազմած) լծակ:

Tafel|meister, որ. նոյն. փաղան-գապետ, սարուածայարդարար: —werk, չ. (շուանէ...) սարուած:

Tafelage (...ժ), իգ. 85. անյ+. = Tafelwerk.

Takt, որ. 20. երժ. չափ, ամա-նակ. (պարուց...) կանոնաւոր չափ՝ շարժում, ամանակ. aus dem —e kom-men ամանակը չպահել. փխ. խառ-վիլ, շփոթիլ. փխ. 3. aus dem —e bringen մէկը խառնել, շփոթել. den — angeben կամ schlagen (երգելու... ատեն) ամանակ տալ՝ զարնել. im —e marschieren ամանակաւ քալել. 2. — haben ընտրողութիւն՝ գատազու-թիւն ունենալ:

Takt|abtheilung, իգ. փղչ. ամա-նակի բաժանում, զարկ: —fest, մկ. ամանակ պահող. փխ. հաստատուն, անշփոթ: —führer, որ. ամանակա-հար, նմն. երաժշտապետ, գլուխ նուագածուաց: —los, մկ. ամա-նակ չունեցող, խառնաշփոթ. փխ. անընտրող, անխոհեմ: —maß, չ. (ամանակա)չափ: —mäßig, մկ. չա-փաւոր, ամանակաւոր, գաշնակա-ւոր: —schritt, որ. ամանակաւոր՝ գաշնակաւոր քայլ: —voll, մկ. պատշաճական, ընտրող. խոհեմա-կան, ճաշակաւոր:

takti(e)ren, չբ. h. 3m. երժ. չափն՝ ամանակը պահել:

Taktik, իգ. 31. անյ+. ճակատա-յարդարութիւն (նաեւ նոյն.). փխ. ընթացք, ոճ:

Talar, որ. 20. պարեգօտ (քա-հանայից՝ փաստաբանից...):

Talent, չ. 20. հ. դփ. դրմ. տա-ղանդ, քանքար. 2. տաղանդ, հանճար. բ. — Pfund, 2.

talent|begabt, —voll, մկ. տաղան-դաւոր, հանճարեղ:

Talg, որ. (չ.) 20. անյ+. ճրագու:

talg|artig, մկ. ճրագուանման: —fett, չ. բնաճարպ: —haltig, մկ. ճրագուախառն: —licht, չ. ճրագ: —stoff, որ. բնաճրագու:

talgen, չբ. h. 3m. dieser (geschlachtete)

Digitized by Google

Die talgt gut այս (մորթուած) եզը շատ ճրագու կու տայ. 2. (կերակրոց, ճարպի...) ստուիլ, պաղիլ, թանձրանալ: —նք. ճարպել, ճրագուով օծել:

tálgicht, tálgig, ած. 6. = talgartig.

Tálje, իգ. 35. ծովն. եւ ն—կ. = Flaschenzug; ն—կ. ամբառնալիք, փաղանգ:

Táljereep, չ. 20. ն—կ. փաղանգի պարան, բազմաճախարակի պարանի:

Tálk, ար. 20. հք. փեճեկ(արդ) քար, տաղկ:

tálk|artig, ած. փեճեկաքարական: —erde, իգ. քմ. = Magnesia. —haltig, ած. հք. տաղկախառն: —spath, ար. հք. տաղկասպաթ: —stein, ար. հք. տաղկաքար:

Tálkum, չ. 38. հք. ճարպաքարուկ:

Tálmigold, չ. 20. անյք. (թեթեւ ոսկեզօծած զինկոյ եւ պղնձոյ միաւորութիւն) նմանոսկի:

Tálmud, ար. 20. անյք. թալմուտ:

Talmudíst, ար. 33. թալմուտագէտ, թալմուտի կուսակից:

Tamarínde, իգ. 35. հնդկարմաւ (պտուղ). ք. = Tamarindenbaum.

Tamaríndenbaum, ար. հնդկարմաւ(ի) (Tamarindus):

Tamaríske, իգ. 35. բկ. մոշայ (Tamarix):

tamarískenartig(e Pflanzen), ած. 6. մոշայազգի(ք):

Támbour, ար. 38. զին. թմբուկ. ք. թմբկահար. փ. ճրտ. ծրգ. զատուցեալ քաղաքորմ. գ. ծրգ. հողմարգել (կազմած):

Támbour|leder, չ. թմբկակաշի: —major, ար. թմբկապետ:

tambouri(e)ren, նք. 3—. կարկահել, կարկահով նկարակերտել:

Tambourín, չ. 20. երժ. դափ (ֆրֆ). ք. (նուրբ երկայն մէկ ճակատով զարնուող) թմբկակ. 2. կարկահ (+երչերֆ):

tamponi(e)ren, նք. 3—. վրք. խըծծել, խծուծով արեան հոսումը դադրեցընել:

Tand, ար. 20. մնոտիք, չնչին իրք, (տղոց) խաղալիկ. շատախօսութիւն, շաղփաղփութիւն:

Tä'ndelkram, ար. ցնցոտավաճառութիւն, հնավաճառութիւն: —. —markt, ար. = Trödelmarkt. —puppe, իգ. պաճուճապատանք, —մ. պուպրիկ: —werk, չ. = Tändelei, 1. եւ 2.

Tändeléi, իգ. 31. խաղ, կատակ. 2. մնոտիք, դոյզն իրք. 3. դանդաղանք:

Tä'nd(e)ler, ար. 22—. —in, իգ. 32. կատակող, խաղ ընող. 2. մնոտիքազբաղ:

tä'ndelhaft, tä'ndelig, ած. 6. (ընդ-) ունայն, մնոտի, չնչին:

tä'ndeln, չք. h. 3—. խաղալ, կատակել. մնոտուովք զբաղիլ. 2. դանդաղել, տնանել, բաջաղել: — չ. 22ք. անյք. = Tändelei.

Tang, ար. 20. բկ. փամփշտուկ, ծովամեզ (Fucus):

tángartig(e Pflanzen), ած. բկ. ծովամիզազգի(ք):

Tangént, ար. 33. երժ. (դաշնամուրի, ժամացուցի...) լարահար:

tangi(e)ren, նք. 3—. դպչիլ, շօշափել:

Tann, ար. 20. (մեծ) անտառ, մայրի:

Tánne, իգ. 35. (նաեւ Weiß-, Edel-)—(սեւտնարեր) եղեւին (Abies pectinata). ք. = Fichte.

Tä'nnel, չ. (ար.) 22—. եղատ (Elatine):

tánnen, ած. 6. եղեւնեայ, եղեւնափայտեայ:

tánnen|apfel, ար. = Tannenzapfen. —artig, ած. եղեւնազգի: —baum, ար. եղեւին: —gehölz, չ. եղեւնաստան: —wald, չ. եղեւնիք, եղեւնաստան: —zapfen, ար. (եղեւնույ) պխատակ:

Tánnicht, չ. 20. եղեւնուտք:

tánnig, ած. 6. եղեւնուտ:

Tannín, չ. 38. անյք. քմ. բնակաղնի, խաղախի թթու:

Tántalus, յր. ան. ար. անփն. կամ 18. դշք. Տանտաղոս:

Tánte, իգ. 35. (անյր. 30.) (—. երժ. քան. Muhme) հօրաքոյր. 2. մօրաքոյր. 3. հօրեղբօր՝ մօրեղբօր կին:

Tanz, ար. 13. կաքաւ, պար(անցիկք). ք. կաքաւերգ, կաքաւանուագ. փ. կաքաւարան. 2. — im

Digitized by Google

Freien դաշտապար, դաշտային՝ ի բացի պարահանդէս. բ. փխ. կռիւ, կռիւ, աղմուկ. e—n — (կամ ein Tänzchen) mit J—m wagen մէկուն հետ կռուի ելնել։

Tánzbelustigung, էգ. կաքաւի զբօսանք։ —bein, չ. տ. schwingen, 2. —boden, ար. կաքաւարան։ —fest, չ. պարահանդէս։ —kränzchen, չ. երեկոյթ պարահանդիսի։ —kunst, էգ. կաքաւադիտութիւն։ —lehrer, ար. կաքաւուսոյց։ —lied, չ. կաքաւերգ. ը. մփ. գեղօն։ —platz, ար. կաքաւարան։ —schritt, ար. (կաքաւա)քայլ։

tánzbar, ած. 6. կաքաւելի։

Tä'nzchen, չ. 22բ. (Ն—չ. Tanz!) պարահանդիսիկ (տ. Tanz, 2. բ.)։

tä'nzeln, չբ. h. 8ա. ոստոստել, վազվազել, ցատքըտել։

tánzen, չբ. h. եւ s. 3փ. կաքաւել, պարել. 2. փխ. nach J—s Pfeife — տ. Pfeife, 2.; բ. (նման շարժմանց համար) ճօճալ, տատանել. das Schiff tanzt auf den Wellen նաւն ալեաց վրայ կ'երերի։ — նբ. եւ փբ. e—n Tanz — կաքաւ... մը կաքաւել. 2. ադրբեջա—նի—նն յիշել—ով. J. zu Boden — կաքաւելու առեն մէկը տապալել. seine Schuhe entzwei — կաքաւելով մուճակները մաշել. sich müde — կաքաւելէն յոգնիլ. 3. es tanzt sich gut in diesem Saale այս սրահս կաքաւելու յարմար է, հոս լաւ կը կաքաւուի։

Tä'nzer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. կաքաւող, պարող. նփ. պարանոցիկ, պարաւոր։

Tanzeréi, էգ. 31. կաքաւանք։

tä'nzerlich, ած. 6. es war mir gar nicht — ամենեւին կաքաւելու բաղձանք չունէի.

Tä'nzerschaft, էգ. 31. կաքաւչութիւն. 2. կաքաւիչք. 3. պարանոցիկք, պարա(ւորաց)խումբ։

Tapét, չ. 21. հնց. = Teppich; միայն փրծ. et. auf's — bringen բան մ'առաջարկել՝ առջեւ հանել. auf's — kommen առաջարկուիլ, առջեւ հանուիլ։

Tapéte, էգ. 35. (պատերու նկարէն թուղթ) ծաղկէթուղթ. 2. (մետաքսէ...) վիժակ, սրահակ. 3. ցնցա. = Teppich.

tapétenartig, ած. սրահականձեւ։ —behang, ար. սրահակ, օթոց։ —händler(in, էգ.), ար. օթոցավաճառ։ —macher(in, էգ.), ար. = Tapetenwirker. —papier, չ. = Tapete, 1. —weber(in, էգ.), ար. օթոցարար, սրահակագործ։ —wirker(in, էգ.), ար. օթոցարար։

Tapezier, ար. 20. —er, ար. 22ա. վիժակագիր, (վարագուրով սրահ...) զարդարող. բ. օթոցագործ, օթոցարար. 2. ծաղկէթուղթ կըպցնող։

Tapeziergeschäft, չ. օթոցագործութիւն։

tapezí(e)ren, նբ. 3ա. ար—. սրահակօք պատել՝ զարդարել. վիժակել։

tápfer, ած. 6. քաջ, քաջասիրտ. 2. արի(ական), սրտապինդ, սրտայանդուգն. 3. = tüchtig; ռմկ. մ. աղէկ մը, ինչպէս որ պէտք է։

Tápferkeit, էգ. 31. քաջութիւն, քաջասրտութիւն, արիութիւն։

Tapióla, էգ. (եղ. անփխ. յփ. —s) սպիտակ սագու, տապուկ։

Tapír, ար. 20. կն. գետակինճ (Tapirus)։

Tapisserie, էգ. 35. նկարակերտութիւն, ասղնագործութիւն։

tapp! մլ. (ձայն բախելոյ) ռմ. դըմբ, թումբ։

Tapp, ար. 20. ա—. —s, (եղ. 8. յփ. 18.) = Klap(p)s; 2. = Fußstapfe; 3. ընփ. նաեւ —zu, —in's-Mus թանձր՝ կոշտ մարդ։

Táppe, էգ. 35. թաթ. 2. = Fußstapfe.

táppeln, չբ. h. 8ա. = trippeln; ը. մփ. դնալ, քալել, երթալ։

táppen, չբ. h. եւ s. 8ա. դանդաղ՝ ծանր քալել. բ. in's Netz — ուռկան՝ ցանց մտնել, թակարդ իյնալ. 2. թարթափել, խարխափել։

tä'ppisch, ած. 6. թանձր, փցուն, անյաջող։

Tá(p)ps, ար. (եղ. 8. յփ. 18.) = Tapp, 1.

tá(p)psen, չբ. h. եւ s. 8փ. = tappen.

Tára, էգ. անփխ. անյփ. վճ. նուազութիւն, պակաս. բ. (տակառի ամանի... կշիռ) տարայ (տարա)։

Digitized by Google

Tára‖gewicht, չ. = Tara. —rechnung, էգ. տարայից հաշիւ։

Tarántel, էգ. 35. ճն. (սարդ մը) փառղիժ, մորմ (Licosa tarentula)։

tari(e)ren, նբ. 3ա. չն. (դատարկ տակառը...) կշռել, տարայել։ — չ. 22բ. անյց. տարայում։

Tarif, որ. 20. ցանկ (գնոց), (սահմանեալ սակ վաճառաց) սակագին։

tarifi(e)r‖en, նբ. 3ա. սակագրել, սակագին սահմանել։ — չ. 22բ. անյց. —ung, էգ. 31. սակագրում։

Taró(c)k, որ. (չ.) 38. խղ. թղթախաղ, տառոկ։

Tarquinius, յտ. ան. որ. անձն. կամ 18. հ. ղտ. Տարկուինոս։

Társus, Ա. չ. անձն. տղ. Տարսոն։ Բ. — որ. 20. ֆզն. անդղ. = Fußwurzel.

Tartár = Tatar.

Tártarus, որ. անձն. անյց. դպբ. տարտարոս, դժոխք, սանդարամետք։

Tártsche, էգ. 35. շէն. = Schild, 1. եւ 2.; մսն. (բոլորշի) ասպար։

Tä'schchen, չ. 22բ. (ն–ղ. Taschek) գրպանիկ, ծոցիկ։

Tásche, էգ. 35. գրպան. el. in die — stecken բան մը գրպանը դնել. Բ. պարկ, քսակ. 2. (ժամացուցի) գրպանիկ. aus d—r — leben մէկուն ծախքովը ապրիլ. 3. in die — stecken մէկը գլել՝ գերազանցել, գեր ի վերոյ ըլլալ. 3. տկ. պատճէն, (լուսիկայի...) պարկուճ։

Tä'schel, է Ենրդ—Լիեան չ. 6. —kraut, չ. տկ. հողմախաղ, օձապաշար (Thlaspi)։

Táschen‖ausgabe, էգ. առձեռն հրատարակութիւն (գրքի)։ —buch, չ. փոքրածալ՝ փոքրադիր գիրք. Բ. յուշատետր, տետր յիշատակաց. մսն. տումար, օրացոյց։ —dieb, որ. քսակահատ։ —dieberei, էգ. քսակահատութիւն։ —kunst, էգ. որ—. = Paternosterwerk. —messer, չ. ծալ(ածոյ) դանակ. kleines — գրչեղէն։ —spiel, չ. ձեռնածութիւն։ —spieler, որ. ձեռնածու. ը. մփ. խաբեբայ, պատրիչ։ —spielerkunst, էգ. ձեռնածութիւն։ —spielerstreich, որ. —spielerstück, չ. աճպարարութիւն։ —spiele(r)n չբ. h. 3ա. անբյ. ձեռնածութիւն ընել, աճպարարել. փխ. խաբել, պատրել։ —tuch, որ. թաշկինակ։ —uhr, էգ. (ծոցի) ժամացոյց։

Tä'schner, որ. 22ա. որ—. քսակագործ. մսն. արկղագործ։

Tä'sschen, չ. 22բ. (ն–ղ. Tassek) սկահակ։

Tásse, էգ. 35. տաշտ, ըմպանակ, սկահակ. ոմ. թաս։

Tásso, յտ. ան. որ. 38. Torquato — Թասսոյ։

Tást‖haken, որ. որ—. ճանկ։ —organ, չ. —werkzeug, չ. շօշափելիք։ —sinn, որ. շօշափելիք (զգայարան)։

Tastatúr, էգ. 31. = Klaviatur.

tástbar, ած. 6. շօշափելի։

Táste, էգ. 35. (դաշնամուրի...) զարկ, զարնուածք։

tásten, չբ. h. 3բ. հպել, դպչիլ. շօշափել. 2. nach et. — ձեռքը բանի մը կարկառել՝ երկնցընել. 3. = tappen, 2.; 4. փխ. (երկիրը դպչելով զննել՝ քննել) երկրածակել։ — նբ. = antasten, 1.; 2. շօշափելով ճանչնալ. ein Blinder kann es — կոյր մը կրնայ իմանալ՝ ճանչնալ. փխ. հետազօտել։ — չ. 22բ. անյց. դպչիլը, շօշափում. խարխափ(ում)։

Tásten‖brett, չ. եըժ. (դաշնամուրի) ստեղնարան։ —harmonika, էգ. ստեղնադաշնակ։

Táster, որ. 22ա. շօշափող (տ. tasten). 2. ճն. շօշափուկ (միջատաց)։

Tatár, որ. 24ա. կամ 33. —in, էգ. 32. Թաթար. Բ. սուրհանդակ թղթատար. 2. թաթարական ձի։

Tatarei, էգ. 31. աշխ. die — Թաթարստան։

Tatián, յտ. ան. որ. 38. Տատիան(ոս)։

tät(t)owi(e)ren, նբ. 3ա. եւ sich — փբ. (sich) — (մարմինը) ծակել, կտել, վէրս անել։

Tátze, էգ. 35. (արջի...) թաթ(ուլ). փղ. մփ. (մարդու) ձեռք, թաթ։

Tau, չ. Ա. 20. ն–ղ. մալուխ, [պարան։

Táu‖anker, որ. ճոպանաւոր խարիսխ։ —block, որ. ծխծեռնիկ, ճախարակ։ —brücke, էգ. չուանակա-

մուրճ։ —schlag, ար. պարանօղակ։ —werk, չ. չուանք։

taub, ած. 6. խուլ. auf e—m Ohre — sein մէկ ականջով խուլ ըլլալ՝ չլսել. փխ. — sein bei (für, gegen, zu) J—s Bitten մէկուն աղաչանաց խուլ՝ անլսող ըլլալ. առծ. —en Ohren ist schlecht predigen չուզողին հազար քարոզ ալ օգուտ չունի. sich — stellen, den —en spielen չլսելու տանել, խուլ ձեւանալ. 2. — machen խլացընել. —en Ohren predigen հողմին՝ ի զուր խօսիլ՝ քարոզել. 3. անզգայ, ընդարմացեալ. — machen թմրեցընել. die Hand ist mir — ձեռքս սառեր է. 4. ունայն, սին, դատարկ. —er Hafer անբեր վարսակ. —e Nessel անմեղ՝ անխայթ եղինճ. որ—. բվ. —es Gestein ա) ամուլ ժայռ. բ) (նաեւ das Taube) պուղձն (քրէական նիւթերը պատող քար)։

Táub‖feld, չ. որ—. բվ. անբեր՝ խոպան գետին։ —hafer, ար. բյ. անբեր վարսակ (Avena fatua)։ —nessel, իգ. բյ. անմեղ եղինճ (Lamium)։ —stumm, ած. խուլ եւ համր։

Tä'ubchen, չ. 22բ. անձ+. (Նուղ. Täubel) աղաւնեակ. փխ. մտամտիկ. 2. փաղաքշանաց... բառ. mein —! աղաւնեակ իմ։

Táube, իգ. 35. աղաւնի. 2. wilde — հաւափալ (Columba palumbus) (= Ringeltaube). wo —n sind, fliegen —n hin ամէն հաւ իւր երամը կ'իջնայ։

Táuben‖einfalt, իգ. աղաւնւոյ միամտութիւն։ —falk(e), ար. բն. = Habicht. —flug, ար. աղաւնէթռիչ. բ. աղաւնէտարմ։ —habicht, ար. բն. = Habicht. —haus, չ. աղաւնետուն։ —kropf, ար. աղաւնւոյ խածի. բ. բյ. bohnenartiger — լուբիազգի անծխոտ (Fumaria fabacea)։ —loch, չ. բոյն, խորշ (յաղաւնետան)։ —schlag, ար. աղաւնոց. բ. տուն՝ ուր ծառայք միշտ կը փոխուին։ —stößer, բն. = Habicht.

táubenhaft, ած. 6. աղաւնւոյ, աղաւնեկան, աղաւնւոյ պէս միամիտ։

Táuber, Tä'uber, ար. 22—. **Tä'uberich**, ար. 20. արու աղաւնի, փարուժան։

Táubheit, իգ. 31. —իսփ. խլութիւն. 2. թմրութիւն. 3. անբերութիւն (քարի...)։

Tä'ubin, իգ. 35. էգ աղաւնի։

Täu'bling, ար. 20. բյ. = Ritterling, 2.

Táuchente, իգ. 35. բն. լողացող բադ, լողբադ (Mergus)։

táuchen, նբ. եւ sich — ներբ. 3—. (ach) — մխել, ընկղմել, սուզանել։ — չբ. h. եւ s. (ջրոյ մէջ) մխրճիլ, սուզանիլ. 2. h. mit der Hand (die Hand) in die Schüssel — ձեռքն սկաւառակ մխել. 3. ը. մփ. թափչիլ. ծածկուիլ, զօղիլ։ — չ 22բ. անձ+. = բայլին նշանակութեանց հետ։

Táucher, ար. 22—. սուզակ. 2. բն. = Tauchente.

Táucher‖gans, իգ. բն. խարազայդ սագ (Mergus merganser)։ —schiff, չ. ն—ի. սուզանաւ։ —vögel, ար. յ+. ջրասուզակ թռչուններ։

táuen, նբ. 3—. որ—. իղի. (մորթը) հանդերձել՝ մաքրել. 2. ն—ի. (նաւը շղթայիւ ձգելով) թոկել։

Táuer, ար. 22—. իղի. (մորթ) հանդերձող՝ մաքրող. 2. ն—ի. թոկող, նաւաձգող։

Tauerei, իգ. 31. ն—ի. չուանաձգութեամբ՝ թոկմամբ նաւաքաշութիւն։

Táuf‖akt, ար. մկրտութիւն, մկրտութեան արարողութիւն։ —becken, չ. մկրտութեան աւազան։ —handlung, իգ. = Taufakt. —kapelle, իգ. մկրտարան։ —kleid, չ. —mantel, ար. մկրտութեան հանդերձ՝ վերարկու։ —name, ար. մկրտութեան անուն։ —pathe, ար. —pathin, իգ. = Pathe. —schein, ար. մկրտութեան վկայագիր։ —stein, ար. աւազան (մկրտութեան)։ —zeuge, ար. —zeugin, իգ. = Pathe. —zeugniß, չ. = Taufschein.

Táufe, իգ. 35. մկրտութիւն. ein Kind aus der — heben կամ über die — halten տղու մը կնքահայր ըլլալ՝ կնքահայրութիւն ընել. die — vernehmen մկրտութիւն մատակարարել։

táufen, նբ. 3—. իր. (տղայ...) մկրտել. բ. (զանգակ...) նուիրել, անուանադրել. գ. ն—ի. (արեւա-

Digitized by Google

դարձի դիծն առաջին անգամ անց-նողին վրայ ջուր լեցընել) մար-դավարութ ընել. 2. getaufte Juden դար-ձած Հրեայք. mein Nachbar läßt alle Jahre — դրացիս ամէն տարի որդի կ'ունենայ. 2. den Wein — ընփ. գի-նին... մկրտել, ջուր խառնել: — չ. 22բ. անյփ. = Բայէն նշանակու-թեանց հետ:

Tä'ufer, ար. 22ա. մկրտող. Johannes der — Յովհաննէս Մկրտիչ. 2. = Wiedertäufer.

Tä'ufling, ար. 20. մկրտուող տղայ, նորահաւատ, երախայ. (նկատմամբ կնքահօր...) սան:

táugen, չբ. h. 3ա. յարմարիլ, գալ (բանի մը) յարմար՝ ատակ՝ պիտանացու ըլլալ. nicht (Nichts կամ zu Nichts) — բանի մ'աւ չգալ, ան-պիտան ըլլալ:

Táugenichts, էղ. 8. յփ. 18. (էղ. նաեւ անփփ.) անպիտան (մէկը), բանի մը չեկող, ստահակ:

táuglich, ած. 6. յարմար, ատակ. zu et. — բանի մը ատակ՝ բաւական:

Táuglichkeit, էգ. 31. յարմարու-թիւն, ատակութիւն:

Táumel, ար. 22ա. դեղեւում, երերում. (գլխու) պտոյտ, ցնորք. արբեցութիւն. զառանցանք, զա-ռանցութիւն:

Táumel‖becher, ար. թունաւոր՝ դեղեալ բաժակ: —geist, ար. ցնո-րող միտք: —kelch, ար. = Taumel-becher. —lolch, ար. տի. թուն որոմ (Lolium temulentum):

táumelig, ած. 6. դեղեւուն, երե-րուն. ցնորեալ, գլուխը դարձած. — machen թմբրեցընել:

táumeln, չբ. h. եւ s. 3ա. երերիլ, դեղեւիլ. er ist in das Zimmer getaumelt դողդոջելով խուց մտաւ. փխ. er taumelt von diesem unverhofften Glück այս անյուսալի յաջողութենէ գլուխը դարձաւ: — չ. 22բ. անյփ. երերում, դողդոջանք:

Táurien, չ. 22բ. աշխ. Տաւրիա (այժմ Խրիմ):

Táuris, չ. անփփ. — Taurien.

Táusch, ար. 20. փոխանակութիւն, փոխփոխում. in — gegen... փոխարէն, փոխանակ:

Táusch‖geschäft, չ. փոխանակու-թիւն, առուտուր: —händler, ար. (փոխփոխող) վաճառական, շահա-վաճառ: —weise, մկ. ի փոխարէն, փոխանակելով:

táuschen, նբ. եւ չբ. h. 3ա. եւ 3փ. փոխել, փոխանակել, փոխփո-խել: — չ. 22բ. անյփ. = Tausch.

tä'uschen, նբ. չբ. h. եւ sich — ւբ. 3ա. եւ 3փ. խաբել, պատրել. 2. J. — մէկը մոլորցընել. խաբել. վստահութիւնը չարաչար գործա-ծելով մէկը պատրել՝ հրապու-րել. J-s guten Glauben — մէկուն անկեղծութիւնը՝ միամտութիւնը պատրել՝ խաբել. in seinen Hoffnun-gen getäuscht werden (ունեցած) յոյսն ի դերեւ՝ պարապի ելլել. ք. J. um et. — մէկը խաբելով ձեռքէն բան մ'առնուլ՝ կորսնցընել տալ: —d, դրբ. եւ ած. 6. խաբէական, պատիր. Das ist —d nachgemacht կամ ähnlich խաբուելու չափ նմանցուեր է: — չ. 22բ. անյփ. տ. Täuschung.

Táuscher, ար. 22ա. —in, էգ. 32. խաբող, պատրող. 2. = Roß-täuscher.

Tauscheréi, էգ. 31. = Getausch(e).

tauschíeren, նբ. 3ա. ար—. դրուա-գել, պատել:

Tä'uschung, էգ. 31. ցնց—. խա-բելը, խաբանք. ք. դրժանք, նենգ. 2. պատրելը, պատրանք, մրի-պանք, ի դերեւ ելլելը (յուսոյ...). պատիր երեւոյթ, ցնորք:

táusend, ած. թշ. թա—. հազար. zehn — բիւր. ք. — u. aber — հա-զարք հազարաց, հազարաւորք, բիւրք (բիւրուց). 2. յանկծո. — (schock.) Schwerenoth! դրող տանի. der — (noch einmal)! ei der —!, potz —! անի-ծեալ: — չ. 20. հազար (թիւը). 2. հազարեակ, հազար մի:

táusend‖blätt(e)rig, ած. տի. հա-զարատերեւեան: —eckig, ած. աաա. հազարանկիւնի: —fach, ած. հա-զարապատիկ. նաեւ մկ. հազար ու մէկ կերպով: —fältig, ած. հազա-րապատիկ: —fuß, ար. քն. օձասանդր (Scolopendra): —güldenkraut, չ. տի. փոքր տերեփուկ, գետնալեղի (Ehrythraea Centaurium). großes — հասարակ տերեփուկ (Centaurea centaurium): —jährig, ած. հազար-

ական։ —schön(chen), չ. փխ. անթառամ (ծաղիկ) (Bellis perennis)։

Täusender, ար. 22ա. թ—թ. հազարաւոր (թիւ)։

tausenderlei կամ tausenderléi, ած. 6. հազարապատիկ (կերպով՝ օրինակաւ). — Dinge հազարումէկ բան։

tausendst, ած. դր. թ—. հազարերորդ. ըստ. Das weiß der —e nicht հազարին մէջէն մէկն ալ չի գիտեր զայս. տ. hundertst.

Tausendstel, չ. 22ա. հազարերորդ (մասն)։

tausendstens, մկ. հազարերորդս։

Tax‖belegung, էգ. սակագրութիւն։ —ordnung, էգ. սակագին։ —werth, ար. գնահատութեան արժէք։

Taxator, ար. 35. —in, էգ. 32. սակարկու, գնահատ, որոշիչ ծախուց։

Taxe, էգ. 35. գնահատութիւն, գին. սակագին, սահմանեալ մաքս՝ սակ։

taxi(e)r‖en, նբ. 8ա. գին դնել՝ սահմանել, սակագրել. 2. գնահատել, գինս հատանել, (վաճառքն) արժեցընել։ — չ. 32բ. անյ. —ung, էգ. 31. սակագրութիւն։

Taxus, ար. անփփ. փխ. գեղձ, ցրդի (Taxus)։

Taxus‖baum, ար. գեղձի, կարմրածառ (Taxus baccata)։ —hecke, էգ. գեղձեր, գեղձապարուրակ։

Technik, էգ. 31. արուեստագիտութիւն, արուեստախօսութիւն։

Techniker, ար. 22ա. արուեստագէտ, արուեստապետ, արուեստանոցի գլուխ։

Technikum, չ. 40. բազմարուեստից դպրոց։

technisch, ած. 6. արուեստական։

Tecke, էգ. 35. կն. տիզ (ճիճի) (Ixodes)։

Teckel, ար. 22ա. կարճաբուն որսական (= Dachshund)։

Tedeum, չ. 38. Զքեզ Աստուած (Երգ գոհութեան)։

Tegel, ար. 22ա. երկր. (բրուտի) կաւ (= Letten)։

Teheran, չ. 38. քղ. Թեհրան։

Teich, ար. 20. ձկնոց, ձկնաւազան, ձկնատեանք, (աղաջրոյ...) աւազան։

Teich‖feder, էգ. փխ. = Bandgras. —forelle, էգ. կն. աւազանի կարմրախայտ (Salmo fario)։ —pflanzen, էգ. յգ. փխ. ճահճային տնկեր։ —rohr, չ. փխ. = Rohrschilf. —schilf, չ. փխ. = Rohrschilf.

Teifun, ար. 38. (Հնդկաց... ովկիանոսի մրրիկ) թաթառ, ափւնավիշապ։

Teig, ար. 20. հայս, զանգուած։ — ած. 6. (պտուղ) կակուղ, թոյլ։

Teig‖affe, ար. ըստ. էշ. մփ. յոռի հացաբար՝ ծաղրաբար։ —birne, էգ. թզաւանձ։ —kratze(r, ար.), էգ. (հայսի) թրիչ (գործի)։ —mulde, էգ. (ալիւր թրծելու) տաշտ. ամ. մակառայ։ —rolle, էգ. հայսգլան։

teigig, ած. 6. հայսեայ, կակուղ. մածան. անեփ. —er Eierkuchen կիսեփեալ ձուածեղ. 2. = teig, ած.։

Telamon, յփ. ան. ար. 38. դշք. Երկնակալ (տիպաղոս Ովկիանու). բ. Տելամոն։

Telegramm, չ. 20. հեռագրական լուր, հեռագիր. հեռագրալուր։

Telegraph, ար. 38. հեռագիր։

Telegraphenbeamte(r), ար. = Telegraphist.

Telegraphie, էգ. 35. հեռագրութիւն։

telegraphi(e)ren, նբ. 3ա. հեռագրել։

telegraphisch, ած. 6. հեռագրական։

Telegraphist, ար. 32. —in, էգ. 32. հեռագրող։

Telemach, յփ. ան. ար. 38. Տելեմաք։

Teleologie, էգ. 35. անյփ. հեռախօսութիւն (= Fernsprachlehre). 2. փլ. վախճանախօսութիւն։

teleologisch, ած. 6. փլ. վախճանախօսական։

Telephon, չ. (ար.) 38. հեռաձայն (գործի = Fernsprecher)։

telephoni(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3ա. հեռաձայնել, հեռաձայնով խօսիլ։

Teleskop, չ. (ար.) 20. բնփ. աստղ. հեռադէտ. ըստ. մփ. = Spiegelfernrohr.

teleskopisch, ած. 6. հեռադիտական։

Teller, ար. 22ա. սկաւառակ,

պնակ. 2. = Präsenti(e)rteller; բ. = Spielteller; ե. անգղ. ափ, ագուռն, բուռն:

téller|artig, ած. սկաւառակաձգի: **-förmig**, ած. պնակաձեւ, սկաւառակաձեւ (տե՛ս. Teller): **-lecker(ei**, էգ.), ար. ընփ. = Schmarotzer(ei). **-mütze**, էգ. Հարթագլխարկ: **-ring**, ար. սփռոցակալ: **-tuch**, չ. անձեռոց:

Téllerchen, չ. 22բ. (Նուզ. Tellerե) պնակիկ, սկաւառակիկ:

Tellúr, չ. 38. անյ. հէ. քմ. երկրատարր:

tellúrisch, ած. 6. երկրատարրական:

Tellúrium, չ. 26. անյ. = Tellur; 2. (արեգակնային դրութեան մէջ երկրի ունեցած շարժումը ցուցընող կազմած) շարժացոյց:

Témpe, չ. 38. ողխ. Տեմպէ. փխ. մօգիչ՝ գիւթիչ տեղ՝ երկիր:

Témpel, ար. 22ա. տաճար, մեհեան. փխ. մատուռ, աղօթատուն. 2. փխ. ընփ. 3. zum — hinauswerfen մէկը տունէն մերժել. 3. բախտախաղ (մը):

Témpel|bau, ար. տաճարաշինութիւն: **-dienst**, ար. աստուածային պաշտօն: **-herr**, ար. Տաճարական (ասպետ): **-hof**, ար. (տաճարի) դաւիթ: **-orden**, ար. Տաճարականաց կարգ: **-raub**, ար. տաճարակապտութիւն: **-räuber**, ար. **-räuberisch**, ած. 6. տաճարակողոպուտ:

tempeln, չբ. h. 3ա. բախտախաղ խաղալ:

Témperafarbe, էգ. Ջրաներկ. Ջրախառն ներկ:

Temperamént, չ. 20. խառնուած, կազմուած, բարք:

Temperatúr, էգ. 31. (օդոյ) խառնուած՝ բարեխառնութիւն. 2. երժ. համաչափութիւն, ձայնախառնութիւն:

temperi(e)ren, նբ. 3ա. երժ. (դաշնամուրի վրայ) ամոքախառնել, ձայնախառնել:

Témpler, ար. 22ա. = Tempelherr.

Témpo, չ. 38. (յգ. նաեւ Tempi) ժամանակ (երժ. բփ. [illegible]):

Temporálien, յգ. անփխ. էր. Հասոյք՝ մուտք եկեղեցականի:

temporä'r, ած. 6. ժամանակաւոր:

Témpus, չ. (եզ. անփխ. յգ. Tempora) քր. ժամանակ (բայից):

Tenákel, չ. 22ա. տպ. (գրաշարի ձեռագիրը բռնելու կազմած) ձեռագրակալ. 2. քմ. դղփ. (քամոցը հաստատելու փայտէ շրջանակ) քամոցակալ: [բուռ, միտումն:

Tendénz, էգ. 31. ձգտում, ըն-

tendenziö's, ած. 6. կողմնակալ, բերում՝ ձգտում՝ կողմնակցութիւն ունեցող:

Ténder, ար. 22ա. (շոգեկառաց) ածխակառք. 2. Նաւ. (անգղիական նաւատորմղի) բանբեր՝ զրուցատար նաւ:

Ténne, էգ. 35. ծռն. երկ. կալ (խըրձին). փխ. միջոց:

Ténnen-Patsche, էգ. 35. **--Schlägel**, ար. 22ա. ար—. փայտեայ թակ, տոփան:

Tenór, Ա. ար. 20. կամ 18. երժ. վերնաբամբ. Բ. (չորեքձայն նուագի) երրորդ ձայն, վերնաբամբ. 2. = Tenorist. Բ. — ար. 38. անյ. ծռն. էրփ. բովանդակութիւն, պատճէն:

Tenór|sänger, ար. = Tenorist. **--stimme**, էգ. = Tenor, Ա. 1.

Tenorist, ար. 33. վերնաբամբ երգիչ:

Tentámen, չ. 38. (յգ. ——. Tentámina) առժամանակեայ քննութիւն. 2. Նախնկին փորձ:

Téppich, ար. 20. գորգ, օթոց. փխ. grüner — դալարափայր. 2. տապաստակ. — vor dem Bette (անկողնոյ առջեւ) գորգիկ, տապաստակ:

Téppich|beet, չ. պըտ. ծաղկեայ գորգ (գոյնզգոյն ծաղիկներով ձեւացուած գորգ): **-macher**, ար. ար—. = Teppichweber. **-weber**, ար. **-wirker**, ար. գորգագործ, օթոցագործ: **-wirkerei**, էգ. օթոցագործութիւն:

Termín, ար. 20. ժամանակ (ատեն). բ. լծ. (հատուցման) ժամադրութիւն, պայմանաժամ. 2. ենակոչութիւն (սահմանեալ օր յատեան երեւալու). ich habe morgen — վաղը ատեան դատաստանի կանչուած եմ:

Terminologie, էգ. 85. (գիտութեան՝ արուեստի մը...) բառագիտութիւն:

Digitized by Google

terminológisch, ած. 6. բառագիտական։

Términus, Ա. ար. անփփ. փջք. Սահմանագիծ։ Բ. — ար. 39. բառ, տարացուած. die termini technici արուեստական բառք՝ բացատրութիւնք։

Termite, իգ. 35. ին. սպիտակ մրջիւն, աշխարհաւեր (Termes)։

Térne, իգ. 35. (Հհ—նչ. Auszug, 4.) երեք թիւ, երեքնակ (ի վիճակահանութեան). Բ. երեքնեակ, երեքին։

Terpent(h)in, ար. 20. ար—. բեւեկնի խէժ, բեւեկն։

Terpent(h)in‖baum, ար. փչ. բեւեկնի (Pistacia terebinthus)։ —geist, ար. ԺՄ. բեւեկնի ոգի։ —öl, չ. = Terpent(h)in.

Térra, իգ. անփփ. երկիր, գետին, հող. terra incognita անծանօթ երկիր. Ը. մփ. Das ist ihm eine terra incognita իրեն համար ճենարէն է այս. Բ. ար—. —cotta կամ Terracótta, իգ. թրծուն կաւ. —siéna, իգ. դեղին կաւ։

Terráin (Թեռէն), չ. 38. մռն. զէն. երկիր, գետին, հող, մասն (երկրի...)։

Terráinskizze, իգ. տեղագրութիւն։

Terrásse, իգ. 35. դարատափ. Բ. միահարթ տանիք, տանմալի, արեգնակ. Գ. (դաշտանկարի...) առաջին յատակ։

terrassi(e)ren, նբ. 8—. դարատափել, դարատափի ձեւով հող կուտել։

terréstrisch, ած. 6. տափղ. երկրային (հեռադէտ...)։

Territórium, չ. 26. երկիր, սահման, հող. Բ. (Միացեալ Նահանգաց մէջ դեռ իբրեւ նահանգ չճանչցուած երկրամասն) հող, կիսանահանգ։

terrorisi(e)ren, նբ. 3—. ահաւրել, զարհուրեցնելով կառավարել։

Terrorismus, ար. 27. ն. պփ. ահաւրականութիւն, ահաւրաց վարչութիւն։

Terrorist, ած. 6. ահաւրական։

Tértia, իգ. 36. (յփ. նաեւ —s) (վարժարանի...) երրորդ դաս. 2. վճ. = Tertiawechsel; 3. երժ. երրորդ ձայն(ի ոլորում). 4. տպ. 16 կէտի մեծութեամբ մեծ տպագիր։

Tértia‖schrift, իգ. ար—. տպ. = Tertia, 4. —wechsel, ար. վճ. երրորդ փոխանակագիր։

Tertiáner, ար. 22—. երրորդ դասու աշակերտ։

tertiä'r, ած. 6. երրորդական (խաւ...)։

Tértie, իգ. 35. ճաշու (ժամաչափութեան) առաջին մասն, երրորդ ժամ (աղօթից)։

Tértius, ար. 37. երրորդ դասաւուսուցիչ, երրորդապետ. 2. (դասի մը) երրորդը։

Tertullián, յփ. ան. ար. 38. հ. պփ. Տերտուղիանոս։

Terz, իգ. 31. երրորդաձայն. Բ. (երեք միագոյն քարտք ի խաղս) երեք քարտք։

Térz‖guitarre, իգ. երժ. երրորդաձայն կիթառ։ —(en)lauf, ար. երժ. երրորդաձայնի յաջորդութիւն։

Terzeról, չ. 20. եռահար, փոքրիկ ատրճանակ։

Terzeróne, իգ. 34. (կիսահնդկի եւ սպիտակամորթի զաւակ) եռասեր։

Terzétt, չ. 20. երժ. եռանուագ, երեքձայնեան նուագ։

Terzine, իգ. 35. երրեակ, երեքտողեան տուն։

Test, ար. 20. = Scherbe; 2. ար—. (մեծ) հալոց, քուրայ։

Testamént, չ. 20. կտակ. ohne — sterben անկտակ մեռնիլ. 2. Ս. Altes (Neues) — Հին (Նոր) կտակարան։

testamentárisch, testaméntlich, ած. 6. կտակական. Մ. կտակով։

Testaménts‖nachtrag, ար. —zusatz, ար. կտակի յաւելուած։

Testát, չ. 20. վկայագիր, (աշակերտաց...) վկայութեան թուղթ։

Testátor, ար. 25. Testátrix, իգ. (նչ. անփփ. յփ. ...trices) կտակագիր։

testi(e)ren, նբ. եւ չբ. հ. 8—. կտակել, կտակ ընել. über et. — բան մը (կտակաւ) թողուլ, պարգեւել, հրիտակել. 2. = attesti(e)ren.

Digitized by Google

Testi(e)rer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. = Testator; 2. վկայագիր տուող, վկայատու։

Testikel, ար. 22ա. երկուորիք (= Hode)։ [(= Zeugniß)։

Testimónium, չ. 40. վկայութիւն

Tetraéder, չ. (ար.) 22ա. ատ. քառանիստ, չորեքնիստ։

Tetrárch, ար. 33. չորրորդապետ։

Téufel, ար. 22ա. դեւ, սատանայ. pfui —! այ դարշելի. der —!, zum — noch (ein)mal! այ, բարէ. in des —s (կամ in drei —s) Namen! կորսուեցէք. er muß des —s sein փորը սատանայ մտեր է. vom — besessen sein դիւահար ըլլալ. schert Euch zum —! կորիր, կորսուէ. 2. այս (չար), ոգի (չար). Tod und —! գրող. man soll den — nicht rufen կամ an die Wand malen կրակին հետ խաղալ չըլլար. ընդ. zum — sein կորսուած ըլլալ. 3. անձն, ոք. armer — թշուառ՝ աղքատ մարդ։

Téufelchen, չ. 22ք. (նոյն. Teufel) դեւուկ. 2. բնդ. kartesianisches — կարտեզեան լողակ։

Teufelei, իգ. 31. սատանայութիւն, սատանայական չարութիւն. դաղանի դաւաճանութիւն։

Téufels||balg, ար. ընդ. չարագեւ՝ մոլեկան տղայ, դեւուկ։ —bann, ար. էր. երդմնեցուցչութիւն։ —banner, ար. —beschwörer, ար. էր. երդմնեցուցիչ։ —beschwörung, իգ. էր. = Teufelsbahn. —braten, ար. ժանտագործ մարդ։ —dreck, ար. դղդ. անգժատ, ուպան։ —junge, ար. չարագեւ տղայ։ —kerl, ար. մոլեգին (մանուկ)։ —kind, չ. սատանայի տղայ. բ. դեւուկ, (անհնա)չար տղայ։ —kirsche, իգ. դէ. = Belladonna. —klaue, իգ. դիւամագիլ. բ. դէ. = Bärlapp; գ. ար. ազգ. քարաքարձ (լծակ)։ —kunst, իգ. = schwarze Kunst. —lärm, ար. դժոխային աղմուկ։ —streich, ար. սատանութիւն։ —wurz, իգ. դէ. կապուտակ անկողինան կամ ընձախոտ (Aconitum napellus)։ —zeug, չ. սատանութիւնք։

teufen, նք. 3ա. բէ. = tiefen.

teuflisch, ած. 6. դիւական, դժոխային։

Teutomán, ար. 33. —in, իգ. 32. գերմանամոլ։

Teutóne, ար. 34. Teutónin, իգ. 32. տեւտոն։

teutsch գ. deutsch.

Téxt, ար. 20. բնամատեան, բուն գիրք (հմմտ. գրքի մը ծանօթութիւններ...). բ. բնագիր (հմմտ. թարգմանութիւն). գ. բնաբան (քարոզի...). 2. (երգի...) խօսքեր. էրգ. — e—r Urkunde մուրհակագիրք, հիւսք մուրհակաց. փխ. aus dem —e kommen խօսքին թելը կորսնցընել, շփոթիլ. J—m den — lesen գ. lesen, 8.; weiter im —e! շարունակեցէք. 3. ար—. (նաեւ իգ.) (տեսակ մը գիր 20 կէտի մեծութեամբ) մեծ ապամանդ։

Téxt||buch, չ. 3ր. գրքոյկ. մատենիկ։ —gemäß, ած. —mäßig, ած. բստ բնագրի։

Thaddä'us, յր. ան. ար. անձն. թադէոս։

Thal, չ. 7. ձոր, ծործոր, հովիտ. kleines — ձորակ, ծործորակ. 2. ձեւ. zu — = abwärts, 1.; zu — fahren գետն ի վայր նաւել...։

thal||abwärts, մ. ձորն՝ գետն ի վայր։ —aus, մ. ձորէն ելլելով։ —buche, իգ. դէ. = Rothbuche. —ein, մ. ձոր մտնելով, ձորամուխ։ —fahrt, իգ. իջնալը, գետն ի վայր նաւելը։ —weg, ար. ձորի ճամբայ. բ. ուղխագիծ, գիծ հոսանաց հեղեղատի։

Thä'lchen, չ. 22ք. (նոյն. Thal) ձորակ։

Thaler, ար. 22ա. թալեր (= 3 մարկ). 2. բ. մխ. Das ist ein schöner — գեղեցիկ սուտ է այս։

Thaler||fuß, ար. nach dem —e թալերի հաշուեմասնութեամբ՝ վարկին համեմատ։ —stück, չ. թալեր մը։

Thales, յր. ան. ար. անձն. հ.պտ. թալէս։

That, իգ. 31. գործ(ք), գործողութիւն (= Handlung). 2. (հմմտ. Wollen, Gedanke, Entwurf) գործք, արդիւնք, արդասիք. einen Verbrecher auf (in, bei, über) der —, auf frischer — ertappen չարագործ մը յանցանքը գործածատեն բռնել. zur — schreiten գործքի ձեռք զարնել՝ սկսիլ. J—m mit Rath und — beistehen մէկուն անձն կերպով՝ խորհրդով ու

Digitized by Google

գործքով օգնել. 3. երեւելի գործք, արութիւն քաջութեան, նախահատակութիւն. 4. Վճռ. in der — իրօք, արդեամբք։

that, 1. եւ. 3. դէմք ինչ. անց. ժամ. thun ի։

Thát‖bestand, ար. դատի վիճակ՝ հանգամանք. ը. մր. իրաց վիճակ։ —kraft, էգ. զօրութիւն, ստատկութիւն, ազդեցութիւն։ —kundig, ած. (աշխարհա)ծանօթ, յայտնի։ —sache, էգ. գործ, իրականութիւն, իրագործութիւն։ —sächlich, ած. իրական։

tháten‖durstig, ած. —gierig, ած. նախահատակութիւն սիրող։ —los, ած. անգործ։

Thä'ter, ար. 22ա. —in, էգ. 32. գործող, հեղինակ (գործողութեան). ման. եղեռնագործ։

Thä'terschaft, էգ. 31. անյ+. (բանի մը՝ յանցանաց) հեղինակ՝ գործող ըլլալը. er kann die — nicht leugnen յանցանքը գործած ըլլալը ուրանալ չի կրնար։

thä'tig, ած. 6. գործող. (ներ-)գործական. 2. աշխոյժ, զօրաւոր, գործունեայ։

Thä'tigkeit, էգ. 31. անյ+. (ներ-)գործութիւն, գործունէութիւն, աշխուժութիւն, ազդեցութիւն. außer — setzen կասեցընել, անգործունեայ ընել. (պաշտօնատէր մը) կախել՝ հանել ի պաշտօնանէ։

Thä'tigkeits‖trieb, ար. գործօնութեան մղում։ —wort, չ. քր. ներգործական բայ։

thä'tlich, ած. 6. իրական, գործքով. բռնաբար։

Thä'tlichkeit, էգ. 31. բռնութիւն, հարստահարութիւն, կեղեքում։

Thau, ար. 20. ցօղ, շաղ։

thau‖bringend, ած. ցօղադիր, ցօղաբեր։ —messer, ար. բնխ. ցօղաչափ։ —tropfen, ար. ցօղոյ կաթիլ։

thauen, չբ. h. եւ s. 3ա. es thaut հալք է, ձիւները կը հալին։ — չբ. h. եւ նբ. es thaut կը ցօղէ, ցօղ կ'իջնայ. բ. վրան ցօղ իջնալ, ցօղէն թրջիլ՝ խոնաւնալ. էփ. ցօղի պէս շողալ՝ փայլիլ։ — չ. 22բ. անյ+. (ձիւնա)հալք. ցօղում, ցօղ իջնալը։

thauicht, thauig, ած. 6. ցօղալից. ցօղաբեր։

Thaumatúrg, ար. 33. սքանչելագործ, հրաշագործ։

Theáter, չ. 22ա. թէատրոն. բ. տեսարան, տեսլարան. գ. թատերախաղք, թատերական քերթուածք. դ. էփ. հանդիսարան. տեսարան, ասպարէզ. 2. տեսիլ. տեսարան, թատերախաղ։

Theáter‖besuch, ար. թատրոն յաճախելը։ —billet, չ. թատերատոմս։ —stück, չ. թատերախաղ։

theatrálisch, ած. 6. թատերական։

Thebaide, էգ. 35. Thebáis, էգ. անփփ. աշխ. Թեբայիդ։

Thében, չ. 22բ. +ղ. հ. դփ. Թեբէ։

Thée, ար. 20. թէյ, չայ. 2. (հեղանիւթ՝ որուն մէջ տունկ մը թրջուց կը դրուի) բուսաջուր, թրջոց (անթեսի՝ թմբենեայ ծաղկանց...։

Thée‖bau, ար. թէյի մշակութիւն։ —brötchen, չ. ապխտապխտան կօգեհաց. բ. պաքսիմատ։ —kanne, էգ. (թէյ)աման։ —kessel, ար. (թէյի) ջեռուցիչ. բ. էփ. ապուշ, թանձրամիտ։ —rose, էգ. բղ. թէյավարդ (Մարշալ Նիլ) (Rosa thea)։ —stoff, ար. քմ. բնաթէյ։

Theer, ար. (չ.) 20. խայծղան. ցուպան, կուպր (փաճրան)։

théer‖beschmiert, ած. կպրով ծեփած։ —brenner, ար. արա. խայծղանող։ —faß, չ. = Theertonne. —jacke, էգ. կպրեալ զգեստ. բ. էփ. նաւ. ընփ. նաւազ։ —pech, չ. արք. կպրածիւթ։ —sand, ար. կպրաւազ։ —tonne, էգ. խայծղանի տակառ, կպրատակառ։ —werg, չ. ցուպանեալ խծուծ, ցուպանախծուծ։

théeren, նբ. 3ա. ցուպանել, խայծղանել, կպրել, (նաւը) ծեփել, կպրածիւթել։

Théerer, ար. 28ա. ցուպանող, կպրածիւթող։

théerig, ած. 6. կպրածիւթոտ։

Theil, ար. (չ.) 20. մաս, բաժին. բ. կողմ, կուսակցութիւն. 2. der größte — der Menschen մարդկան մեծագոյն մասը. բ. (գրքի...) հատոր, առումս, մասն. գ. քղ. ի—ի հէփ. drei —e von et. բանի մ'երեք քառորդը՝ մասը. 3. —, չ. = Antheil,

ձ.; (կերակրոց...) մասն, բաժին. ՓԽ. ըմփ. ich habe ihm seinen — gegeben իւր արժանաւոյն հասուցի իրեն. Բ. — an et. haben կամ nehmen բանի մը մասնակցիլ՝ կցորդ՝ մասնակից ըլլալ. (գործքի մը) գործակցիլ, նպաստատու մասնաւոյց ըլլալ. 3. an et. — nehmen lassen մէկը բանի մը բաժանակից ընել. Դ. = Antheil, ձ.; գ. J–m zu — werden մէկուն (ժառանգութեան...) իյնալ. 4. Ակ. ich an m–m —e, m–s —s, ich für mein(en) — (ես) իմ կողմանէս, ինձի գալով... zum — մասամբ, ըստ մասին, մասամբ իսկ. um ein gut — reicher աւելի հարուստ:

Theil‖begriff, ար. մասնական գաղափար: **—blatt**, չ. բյ. տերեւիկ: **—habend**, ած. մասնակից, հաղորդ, բաժանակից: **—haber(in**, էգ.), ար. ընկեր, զավոդ, բաժանորդ, բաժանակից: **—nahme**, էգ. մասնակցութիւն, գործակցութիւն, սատարութիւն, (ցաւոց...)կցութիւն. Բ. կարեկցութիւն, արգահատութիւն: **—nahmlos**, ած. անտարբեր, ցուրտ: **—nehmend**, ած. բաժանակից, կարեկցող, արգահատող: **—nehmung**, էգ. = Theilnahme. **—weise**, Մ. ըստ մասին, մասամբ, մաս մաս. Բ. բաժին բաժին, բաժանաբար. հատոր հատոր (գիրք). 2. ած. մասնական: **—zahl**, էգ. քան(եր)որդ (ի բաժանման):

theilbar, ած. 6. բաժանելի, բաժանական, հատանելի:

Theilbarkeit, էգ. 81. անյ. բաժանելութիւն, բաժանականութիւն:

Theilchen, չ. ձձԲ. (Ն–զ. Theilչ) փոքր մասն, մասնիկ:

theilen, նԲ. 3ա. եւ sich — չԲ. 3ա. բաժանել, մէկնել՝ անջատել ի մասունս, բաշխել, զատել, որոշել, ջոկել. Բ. die Mühe mit J–m — մէկուն աշխատակից ըլլալ:

Theiler, ար. 22ա. բաժնող, անջատող. 2. Բ–Բ. բաժանարար:

theilhaft, theilhaftig, ած. 6. einer Sache (սոյ.) — բանի մը բաժանորդ՝ հաղորդ՝ մասնակից. 3. einer Sache — machen մէկը բանի մը մասնակից՝ հաղորդ ընել. e–r Sache — werden բան մը ստանալ:

theils, Մ. մասամբ (իսկ), ըստ մասին. —..., —... մասամբ... մասամբ:

Theilung, էգ. 31. ՆՄփ. theilenը Նէփ. (Թուոյ...) բաժանում, մասնակցութիւն, աշխատակցութիւն. (ընչից...) բաշխում, որոշում. (երկրի...) խրխորում:

Theilungs‖punkt, ար. բաժանման կէտ. ԾԲ. **—punkte**, յԾ. կրկնակէտ, տրոհակէտ: **—zahl**, էգ. ԹԲ. բաժանելի:

Thein, չ. 38. անյ. ԾՄ. թէաթէյ:

Theismus, ար. անփխ. անյ. ՓԼ. աստուածադաւանութիւն:

Theist, ար. 83. ՓԼ. աստուածադաւան:

Thema, չ. 33. (յԾ. նաեւ Themen, Themata) բնաբան, նիւթ. Եբծ. բուն՝ գլխաւոր եղանակ. ԾԲ. արմատ (բայից):

Themis, յփ. ան. էգ. անփխ. դպԲ. Թեմիս, դիցուհի Արդարութեան:

Themistokles, յփ. ան. ար. անփխ. Հ. պտ. Թեմիստոկղէս:

Theodicee, էգ. 35. ջատագովութիւն աստուածեղէն տեսչութեան:

Theodolit, ար. 33. տոպղ. չափ. բարձրաչափ, հեռաչափ:

Theodor, յփ. ան. ար. 38. **Theodora**, էգ. 36. (Եղ. նաեւ 28.) Թէոդորոս, Թէոդորա:

Theodosius, յփ. ան. ար. անփխ. Թէոդոս: [տական:

Theokrat, ար. 38. աստուածպե-

Theokratie, էգ. 35. կամ 81. աստուածպետութիւն:

Theolog(e), ար. 83. (34.) **Theologin**, էգ. 82. աստուածաբան:

Theologie, էգ. 85. աստուածաբանութիւն:

theologisch, ած. 6. աստուածաբանական:

Theorbe, էգ. 35. Եբծ. բամբռամին (ամենաստուար ձայնով վին):

Theorem, չ. 10. սոփ. տեսական վարդապետութիւն՝ յառաջադրութիւն:

Theoretiker, ար. 22ա. (Հկ–նչ. Praktiker) տեսական(ագէտ):

theoretisch, ած. 6. (Հկ–նչ. praktisch) տեսական:

Digitized by Google

Theorie, իգ. 31. եւ 35. (Հկնշ. Ausübung, Praxis) տեսական վարդապետութիւն, տեսականն, տեսականութիւն:

Therapie, իգ. 35. բժշ. Հիւանդադարմանութիւն:

Therese, յտ. ան. իգ. 30. **Theresia**, յտ. ան. իգ. 36. (Եղ. նաեւ 38.) Թերեզիա:

Theriak, ար. 20. դղչ. Թիւրիակէ:

Thermo‖Elektrizität, իգ. 31. բնգ. ջերմելեկտրականութիւն:

Thermometer, չ. (ար.) 33ա. բնգ. ջերմաչափ:

Thermopylä, չ. 33բ. die Termopylen, իգ. յգ. անձն. հ. պտ. աշխ. Թերմոպիլէ:

Thesaurus, ար. 39. գանձ. մտն. (ընդարձակ բառագիրք) գանձ:

These, իգ. 35. **Thesis**, իգ. (Եղ. անձն. յգ. ...ses) բնաբան, խնդիր:

Theseide, ար. 34. Թեսէոսի յաջորդ (ը. մտ. որդի): — իգ. 35. Թեսէական (Թեսէոսի վրայ քերթուած):

Theseus, յտ. ան. ար. անձն. դցբ. Թեսէոս:

Thesis, իգ. տ. These.

Thesmothet, ար. 33. հ. պտ. (Աթենացւոց օրինաց պաշտպան ատենակալ) օրինապահ:

Thessalien, չ. 33բ. աշխ. Թեսաղիա:

Thessalier, ար. 33ա. —in, իգ. 32. Թեսաղացի:

Thetis, յտ. ան. իգ. անձն. Թետիս, Ծովադիցուհի:

theuer, ած. 6. ցանկալի, անձկալի, սիրելի. բ. (Հկնշ. billig) Թանկ, սուղ. մեծագին, ծանրագին. — bezahlen սուղ գնել. էջ. Das wird Ihnen — zu stehen kommen ձեզի սուղի պիտի գայ՝ նստի. 2. hoch und — versprechen Հանդիսապէս խոստանալ. 3. wie — ist Das? այս ինչ կ'արժէ. 4. es war im Lande — կամ theure Zeit այն երկիրը նուաղութիւն՝ սով կար. 5. ցանցառ, Հազուագիւտ:

Theuerung, իգ. 31. սղութիւն, թանկութիւն, նուաղութիւն, սով:

Theurg, ար. 33. դիցահմայութիւն:

Thibet տ. Tibet.

Thier, չ. 20. (Հկնշ. Pflanze, Mineral) կենդանի. բ. (Հկնշ. Mensch) անասուն, անբան. գ. ը. մտ. եղն, մատակ եղջերու. դ. Հեծանելի (Հեծնելու անասուն, ձի...). (որսոյ անասուն) երէ, (բեռնակիր անասուն) գրաստ. ե. ըստ. եղ. մտ. Թանձրամիտ՝ անմիտ՝ տաւար մարդ:

Thier‖anbeter, ար. անասնապաշտ: —anbetung, իգ. անասնապաշտութիւն: —arzneikunde, իգ. անասնաբուժութիւն: —arzt, ար. անասնաբոյժ: —bude, իգ. գազանագեղ, արգելոց (անասնոց): —garten, ար. անասնաբուծական արգելոց. բ. կենդանաբանական պարտէզ: —gefecht, չ. —kampf, ար. կենդանամարտութիւն: —haus, չ. գազանագեղ: —heilkunde, իգ. անասնաբուժութիւն: —kalb, չ. որս. եղն (Հկնշ. Hirschkalb): —kenner, ար. = Thierkundige(r). —kreis, ար. աստղ. կենդանակերպ, կենդանակամար: —kunde, իգ. կենդանաբանութիւն: —kundige(r), ար. կենդանաբան: —natur, իգ. անասնութիւն, կենդանական բնութիւն: —quäler, ար. անասնաչարչար: —quälerei, իգ. անասնաչարչարութիւն: —reich, չ. կենդանեաց պետութիւն. բ. (Հկնշ. Menschenr) անասունք. 2. ած. կենդանաշատ, անասնալից: —seele, իգ. անասնոց շունչ: —wärter, ար. գազանադեղապետ: —welt, իգ. անասունք: —wesen, չ. անասուն. բ. անասնութիւն:

Thierchen, Thierlein, չ. 32բ. (Նաեւ Thierբ) անասնիկ:

Thierheit, իգ. 31. անյգ. անասնութիւն. բ. կոշտութիւն, բրտութիւն:

thierisch, ած. 6. (Հկնշ. pflanzlich) անասնական, անասնոց, կենդանական. 2. անասնական, գազանային:

Thomas, յտ. ան. ար. անձն. կամ 18. Թովմաս. er ist ein ungläubiger — դժուարաւ կը Հաւատայ:

Thomist, ար. 33. Թովմայեան (Հետեւող վարդապետութեան Ս. Թովմայի):

Thón, ար. 20. կաւ (բրուտի), խեցի։

Thón|arbeiter, ար. խեցեգործ։ **-artig**, ած. կաւային, խեցենման։ **-erde**, իգ. կաւահող. քմ. պաղլեղաքար, արգիլահող։ **-geschirr**, չ. խեցի, խեցեղէն։ **-haltig**, ած. կաւախառն։ **-industrie**, իգ. կաւագործութիւն. բ. խեցեգործութիւն։ **-röhre**, իգ. ար-. փողրակ։ **-schiefer**, ար. երկր. հք. թերթաւ կաւ, խեցեքար։ **-stein**, ար. հք. կաւաքար։ **-waaren**, իգ. յք. խեցեղէնք, կաւեղէնք։

thónern, ած. 6. կաւեղէն, կաւեայ։

thónicht, thónig, ած. 6. կաւուտ, կաւախառն։

Thor, Ա. չ. 20. (մեծ) դուռն. vor das — gehen քաղաքէն դուրս շրջագայել։ Բ. — ար. 33. **Thörin**, իգ. 32. խենդ, յիմար։

Thór|angel, իգ. ծղխնի։ **-fahrt**, իգ. = Thorweg. **-flügel**, ար. (դրան) թեւ, փեղկ։ **-glocke**, իգ. = Sperrglocke. **-hüter**, ար. (քաղաքի...) բարապան, դռնապահ. բ. դռնապան։ **-nagel**, ար. ար-. երկծայր գամ։ **-wärter**, ար. = Thorhüter. **-weg**, ար. կառաւ(նցին)դուռն։ **-weit**, ած. = sperrangelweit. **-zoll**, ար. (մտնելու) բաժ, մաքս։

Thórheit, իգ. 31. յիմարութիւն, խենդութիւն։

thö'richt, ած. 6. անմիտ, անհանճար, յիմար։

Thorit, ար. 20. հք. թորաքար։

Thórium, չ. 26. անյք. քմ. թորիոն։

Thrácien, Thrákien, չ. 22բ. աշխ. Թրակիա։

Thráker, Thrácier, ար. 32ա. **-in**, իգ. 32. Թրակիացի։

Thran, ար. (չ.) 20. անյք. ձկան եղ (մն. կէտ ձկան). 2. փխ. ամ. im — sein գինով՝ հարբած ըլլալ։

Thrä'n-Auge, չ. 24բ. ախտ. արտասուաթորութիւն։

Thrä'nchen, չ. 22բ. (ն–ղ. Thränet) արտօսրիկ. փխ. մանր կաթիլ։

Thrä'ne, իգ. 35. արտասունք, արտօսր. բ. որս. (եղջերուի ներքին անկիւնկեան խոյլ) եղնարտօսր. գ. բնս. ցօղարտօսր, ցօղ (տնկոց վրայ). դ. հիւղ (տնկոց...), արտօսր. ե. փխ. կաթ, կաթիլ, շիթ. leicht zu —n gerührt werden լալը քթին ծայրն ըլլալ. in —n schwimmen կամ zerfließen յարատասուս հասանել, ընդ. արցունք կարել։

thrä'nen, չբ. ի. 3ա. արտասուել. die Augen — ihm արցունքն աչքն է, արտասուք գան նմա. 2. ցնցղ. = **weinen**; mit —den Augen արտասուալից. 3. (որթատնկի...) արտասուել (= **lecken**, 1.)։ — չ. 22բ. անյք. ախտ. = **Thränenfluß**.

Thrä'nen|auge, չ. ախտ. արտասուաթորութիւն։ **-benetzt**, ած. արտասուաթոր, արտօսրաթաթաւ։ **-fluß**, ար. ախտ. արտասուահեղութիւն։ **-gefäß**, չ. անդղ. արտասուաց աման. բ. = **Thränenkrug**. **-krug**, ար. հ. դղ. սափոր արտասուաց։ **-leer**, ած. **-los**, ած. անարտօսր. -es Auge ցամաք՝ անթաց աչք։ **-sack**, ար. անդղ. արտօսրաման։ **-urne**, իգ. = **Thränenkrug**. **-voll**, ած. արտօսրալից։ **-weide**, իգ. բյ. = **Hängeweide**.

thránicht, thránig, ած. 6. ձկնաձիթական. 2. ձկնաձիթով խոխոմեալ, իւղամթուրմ։

Thron, ար. 20. կամ 24ա. գահոյք, աթոռ. փխ. գահ, թագաւորութիւն. den — besteigen գահ ելլել. փխ. իշխանութեան հասնիլ. 3. vom —e stoßen մէկը գահընկէց ընել։

Thrón|besteigung, իգ. բարձրակալութիւն, աթոռակալութիւն։ **-bewerber**, ար. գահատենչիկ, գահաթեկնածու։ **-erbe**, ար. **-erbin**, իգ. գահաժառանգ։ **-himmel**, ար. հովանոց, (գահու) ամպհովանի։ **-räuber**, ար. գահակալ։ **-sessel**, ար. գահաւորակ (քահանայապետի)։

thrónen, չբ. ի. 3ա. գահ նստիլ. փխ. նախապատիւ ըլլալ (ի ժողովի)։

Thucy'dides տ. **Thukydides**.

Thúja, իգ. 38. բյ. = **Lebensbaum**, 2.։

Thuky'dides, յա. ան. ար. 18. հ. պտ. Թուկիդիդէս։

...thum, (յք. **...thümer**) յետադաս մասնիկ որ փոխանակի բայի՝ ...

Digitized by Google

ժողովն փոխական չինելու. կը համաղորդականն մը = ...թիւն, ...ամ մանիկներու. Հ. օ. Kaiser կայսր. **Kaiserthum** կայսրութիւն. besitzen ստանալ. **Besitzthum** ստացութիւն, ստացուած. 2. մերադրել բառերու չինելու, = ...թիւն ...ամ. Հ. օ. **Wachsthum** աճում, աճելութիւն. **Reichthum** Հարստութիւն։

Thummim տ. **Urim.**

thun, նբ. չբ. h. ցոցա. փբ. ձբ. ընել, անել, գործել. (Հինդ. **leiden**) խնդրել. ich habe es gethan զայս ըրի՝ գործեցի. ich kann nichts Besseres — աւելից աւելին չեմ կրնար. Das können Sie — und auch lassen ընելու կամ չընելու ազատ էք. das Seinige — իր պարտքը կատարել, իր կողմէն եղածն ընել. առծ. wer Alles — will, thut nichts recht երկու ձմերուկ չ'առնուիր մէկ բազուկ. Բ. փոխական խնդրով. գործել, ընել. Հ. օ. Wunder — Հրաշք գործել. տ. նաեւ **Amt,** 1.; **Bescheid,** 5.; e-e Bitte an J. — մէկուն աղաչանք՝ աղերսամ՝ ուղղել. tiefe Blicke in et. — բանի մը խորին Հայեցուածք արձակել. **Fürbitte,** 1.; **Genüge,** 3.; **leid,** U.; J-m Schaden — մէկուն վնաս ընել. ich habe Ihnen Unrecht gethan ձեզի դէմ անիրաւեցայ, ձեզի անիրաւութիւն ըրի (տ. **Verzicht**). J-s Wort — մէկուն Հրամանը կատարել. Է. գործել, աշխատիլ, ընել. er thut Nichts պարապ կը կենայ, բան մը չ'ըներ. zu — haben գործ(ք) ունենալ. alle Hände voll zu — haben գործքերու մէջ խեղդուիլ. Ղ. was Gott thut, Das ist wohl gethan կամք Աստուծոյ օրհնեալ եղիցին, Աստուծոյ ըրածը լաւ է. Ը. Սփ. J-m wohl — մէկուն բարիք ընել. 2. անբր.է հետ. ա. ապերկորդական. ich thät das Reisen wählen Ճամբորդութիւնն ընտրեցի. Բ. J-m et. zu wissen — մէկուն բան մ'իմացընել՝ ծանուցանել. 3. յարակատար բայէ մը վերջը դրուած, ա. լծ. կամ Das է հետ միջոց. wer soll mich beruhigen, wenn du es nicht thust զիս քեզմէ զատ ով պիտի Հանդարտեցընէ. 4. Nichts —, als... Հ. օ. er thut Nichts, als schimpfen կամ als daß er schimpft միայն թշնամանել գիտէ, ուրիշ բան չ'ըներ՝ բայց եթէ... 5. կերպարանել, ձեւացընել. er thut so, als ob er uns nicht sieht զմեզ չտեսնել կը կերպարանի, ընդ. չտեսնելու կը զարնէ. — Sie, als wenn Sie zu Hause wären մի՛ ամչնաք. Համարեցէք թէ ձեր տունն ըլլաք. — Sie doch nicht so! շատ մի կոտրտուիք. Զ. ստորոգելիական ած.է հետ. er thut so betrübt այնպէս տրտում կ'երեւայ (տրտմագուտ). böse — վրդովեալ ձեւանալ՝ ցուցընել ինք զինքը. mit et. groß — բանի մը վրայ պարծիլ. mit J-m schön — մէկը փաղաքշել. 6. ած.է եւ մ. է հեռ-ազդեցութիւն ընել. Das thut Einem wohl ձեզի լաւ կ'ընէ. Das thut mir leid ինծի նեղութիւն կը պատճառէ. Բ. es thut Noth կամ nöthig տ. **Noth,** 6. Է. **nöthig,** 2.; 7. et. aus dem Sack (heraus, fort, weg) — բան մը քսակէն հանել. et. in den Sack — բան մը պարկ, դնել՝ ամփոփել. et. bei Seite — բան մը մէկդի՝ մեկուսի դնել՝ ընել. 8. Wasser thut es freilich nicht ջուր միայն չի բաւեր. es thäte gut, wenn... լաւ կ'ըլլար. եթէ... 9. առարկայական ենթակայով. viel — մեծ արդիւնք բերել. մեծ բան ընել. 10. J-m et. zu Gute, zu Leide, zu Liebe — տ. **gut,** Բ. 5. **Leid,** 1. **Liebe,** 3.; 11. J-m et. — = **zu Leide thun;** Was hat er Dir gethan! քեզի ինչ ըրաւ, ինչ վնաս... տուաւ. 12. et. dazu կամ zur Sache — բանի մը նպաստել՝ ձեռնտու ըլլալ. ich kann Nichts dazu — ատոր բան մ'ընել՝ օգնել չեմ կրնար. 13. mit J-m, zu — haben մէկուն հետ գործք ունենալ, ընդ. առնելիք տալիք ունենալ. ich will damit Nichts zu — haben ատոր մէջ մտնել չեմ ուզեր. Nichts mehr mit J-m zu — haben մէկուն հետ ալ կապ՝ աղերս չունենալ. 14. es (die Sache) ist damit gethan անով բանը կը լմննայ՝ կը վերջանայ. 15. էերբ— փբ. Das thut sich auch so այս այսպէս ալ կ'ըլլայ։ — Հ. ձձբ. ածյ. ընելը, կատարում. — Բայերն նշանակութեանց հետ. sein Thun und Lassen տ. **Lassen;** առծ. Sagen und — ist zweierlei ըսել բան եւ ընել գործ է մեծ խորոց։

Digitized by Google

Thún*fisch, ար. ձկ. թիւնոս (Scomber thynus)։

Thúnichtgut, ար. 38. չարաչուտ, ստահակ։

thúnlich, ած. 6. ընելի, անելի, գործելի. գործադրելի, կատարելի, կարելի. պատշաճ։

Thúnlichkeit, իգ. 31. անյ. կարելիութիւն։

Thür, իգ. 31. տ. Thüre.

Thü'r*angel, իգ. ծղնիի։ —flügel, ար. (դրան) թեւ։ —gerüst, չ. դրանդի. բ. բլ. (բաժափողի) չորքանակ։ —gewicht, չ. (ինքնափակ դրան) ծանրոց։ —giebel, ար. երեքանկիւնի զարդ, ճակատ (դրան վրայ)։ —hüter(in, իգ.), ար. դռնապան. (դատաստանարանի...) բարապան։ —klopfer, ար. դռնահար։ —riegel, ար. պարզունակ։ —schloß, չ. փական, կղպանք։ —schwelle, իգ. սեմք, ամ. շեմ։

Thü'rchen, չ. 22բ. (նուա. Thürf) դռնակ, ցած դուռ (մեծ դրանց վրայ). ար—. (շոգեկաթսայի...) կափոյր, դռնակ։

Thü'r(e), իգ. 31. (35.) (տան, սենեկի, պահարանի...) դուռ(ն). bei verschlossenen —n դրօքն փակելովք. sich nach der — umsehen ընդ. դուռը փնտռել, խուսափելու նայիլ. ման. = Hausthür; J—m die — weisen կամ zeigen մէկը անէն մերժել. 2. ֆեր. տ. Angel, 1.; vor der — sein մօտ ըլլալ, մերձենալ, մերձ ի դրունս լինել։

Thurm, ար. 13. աշտարակ (ֆեր. եւս). (ճատրակի) բերդ. 2. (եկեղեցւոյ) զանգակատուն, աշտարակ. իրգ. ծրգ. դղեկի (ժայռեւոր) աշտարակ, մահարձան. 3. բանտ։

Thúrm*bau, ար. աշտարակաշինութիւն։ —falk(e), ար. ձկ. հողմավար, չարաձայն բազէ (Falco tinnunculus)։ —hoch, ած. աշտարակաչափ բարձր. ֆեր. շատ բարձր։ —hüter(in, իգ.), ար. բանտապահ։ —schiff, չ. նաւ. բրգանաւ։ —uhr, իգ. (աշտարակի մեծ ժամացոյց) ժամահար։ —wächter, ար. = Thürmer. —zinne, իգ. ժայռք, կեռիք, ատամունք (աշտարակի)։

Thü'rmchen, չ. 22բ. (նուա. Thurm) աշտարակիկ, մանր աշտարակ։

thü'rmen, նբ. 3ա. աշտարակել, աշտարակի պէս դիզել՝ կուտել, աշտարակի չափ բարձրացընել. ֆեր. մինչեւ երկինք՝ ամպերը հանել, հաշակել, դիզել (յոյժ)։ — չբ. sich — ֆբ. աշտարակիլ. ը. մտ. մինչեւ ամպերն հանուիլ՝ ելլել։

Thü'rmer, ար. 22ա. աշտարակապահ։

Thy'mian, ար. 20. տն. թիւմ, ուրց (Thymus)։

Thy'rsus, ար. 27. եւ 39. հ. դպ. Սանդարամետի (բաղեղամբ եւ որթատերեւով պատեալ) գաւազան։

Thy'rsus*stab, ար. = Thyrsus. —träger, ար. վարշակիր։

Tiára, իգ. (եղ. անփփ. յգ. —s) արտախուրակ, (արտա)խոյր (Հայոց Պարսից թագաւորաց եւ քրմերուն). բ. երեքկարգեան թագ (Հռոմմայ քահանայապետի), խոյր։

Tiber, ար. 22ա. յծփ. իգ. անփփ. ալփ. der — Տիբերիս (գետ)։

Tibér, 38. Tibérius, յտ. ան. ար. անփփ. Տիբերիոս։

Tibét, չ. 38. աշխ. Թիպէթ։ բ. — ար. մ. (Թիպէթի) բրդոստայն։

tick, Ա. մլ. (ձայնի նմանելով) դիպք, դըք. tick tack (ժամացուցի) դիք դաք. 2. — — ! (հաւերը կոչելու) ամ. ձիգ ձիգ, ճուճու (տ. նաեւ put)։ բ. — ար. 38. (մեղմ) շօշափում, քսելը. 2. e—n — haben ինքնահաւան ըլլալ. բ. յոռի՝ ծաղրալից սովորութիւն ունենալ. ընդ. e—n — auf J. haben մէկուն ոխ ունենալ, ոխանալ։

ticken, չբ. h. 3ա. դիքդաք ձայն հանել (ժամացուցի)։ —նբ. (մեղմ) շօշափել, քսել։

Ticktack, չ. 38. կանոնաւոր ձայն՝ հնչիւն (ժամացուցի)։

tief, ած. 6. խոր, խորին, խորունկ. — graben խորունկ փորել. — seufzen ի խորոց (սրտի) հառաչել. — trauern, in —ster Trauer sein ա) սաստիկ սուգի՝ սգալ. բ) սեւ՝ հագնիլ, սուգ բռնել. 2. ցած. խորունկ. die Augen liegen ihm — im Kopfe խորաշուքի է, աչուըները (շատ) ներս մտած են. seinen Hut — in die Augen drücken գլխարկը մինչեւ աչուըներն իջեցընել. —ere Lage,

Digitized by Google

Stellung նկրքին՝ խոնարհագոյն դիրք. 3. խոր (որուն մէջ կ'ընկղմուի). —er Schnee թանձր՝ խորունկ ձիւն. — im Schlamme (փխ. in Schulden) stecken ցեխի (փխ. մինչև պարտուց նկրքերը) մէջ ընկղմիլ. in —en Gedanken stehen խորամուխ մտախոհ ըլլալ, խորունկ մտածել. 4. երժ. (ձայն) ցած, հաստ, թաւուտ. e—n Ton —er singen, stimmen, spielen ձայն մը վար երգել՝ զարնել. 5. խորունկ, ի խորս, ներքնագոյն կողմ. — im Gehölze ի խորս անտառի. —e Stelle ալք, ալքուց կողմ. im —sten Winter ի կարեձմեան ձմերան. 6. Ն—կ. խոր(ունկ), խորախոր. —er Grund խորայատակ. das Schiff geht 8 Meter — նաւուն երկէք մետր ջրոյ մէջն է:

tiefgängig, ած. ս. խորաշունի: —bewegt, ած. յոյժ շարժած: —blick, ար. ի խոր՝ վար հայեցուածք. բ. խորին՝ թափանցիկ հայեցուածք: —blickend, ած. խորահայեաց, նուրբ, խորին: —denkend, ած. —denker, ար. խորախորհուրդ: —gehend, ած. խորագնաց. —gehendes Schiff ջրոյ խորունկէն գացող նաւ, խորագնացնաւ: —liegend, ած. խորադիր, խորին (երկիր...): —loth, չ. Ն—կ. խորագունդ, (մեծ խորութեանց համար) կապարեայ գունդ: —messer, ար. բնփ. խորաչափ: —rund, ած. գոգաւոր, գոգաձեւ: —see, իգ. խորածով. համատարած: —sein, չ. խորութիւն: —sinn, ար. խորութիւն, անհասութիւն (իմաստի). բ. խորին մտախոհութիւն. թախծութիւն: —sinnig, ած. խորիմաստ. բ. մտախոհ. թախծեալ: —sinnigkeit, իգ. — Tiefsinn.

Tiefe, իգ. 35. խորութիւն. երժ. (ձայնի) ստուարութիւն. 2. (ջրոյ...) խորութիւն, բարձրութիւն. պէն. (զօրաց) կարգ կարգ դիր՝ դաս. 3. խորք, ալք. խոռոչ, անդունդ, վիհ. կիրճ, խիճ:

tiefen, Նբ. եւ չբ. h. 3ա. խորունկցընել, փորել. 2. Ն—կ. խորաչափել:

Tiegel, ար. 33ա. խհ. աման (պղնձի), պղյա, (խեցեղէն) պուտուկ. 2. փմ. առ. հալոց, քուրայ. 3. տպ. մամլոյ ճնշող տախտակ, ճնշան:

Ti(e)ne, իգ. 35. տակառակ:

Tiger, ար. 33ա. —in, իգ. 3ա. վագր (Felis Tigris). amerikanischer — ամերիկեան յովազ (F. onza). բ. փխ. վայրենաբարոյ՝ անգութ մարդ. վագր. ե. վագերախայտ ձի՝ շուն. դ. — Müllerkäfer.

Tigerdecke, իգ. —fell, չ. —haut, իգ. վագրենի: —thier, չ. — Tiger. —weibchen, չ. մատակ վագր: —wolf, ար. ձն. — Gepard.

tigern, Նբ. 3ա. խայտել, պխտակատել.

Tigranes, յա. ան. ար. անփխ. Տիգրան (անուն այլեւայլ թագաւորաց Հայոց):

Tigranocerta, չ. 38. փղ. Տիգրանակերտ:

Tigris, ար. անփխ. աշխ. der — Տիգրիս (գետ):

Tilde, իգ. 35. մն. փր. (բառա...մը) կրկնելու՝ երկրորդելու նշան, կրկնանշան:

tilgbar, ած. ս. ջնջելի, հատուցանելի (պարտք...) (հմմտ. tilgen):

Tilgbarkeit, իգ. 31. ջնջելիութիւն (հմմտ. tilgen):

tilg|en, Նբ. 3ա. դադրեցընել, ոչնչացընել, եղծանել, բնաջինջ ընել, ջնջել (դրուածքը..., Նախյանցանքը). սատակել, անճիտել, բնաբարձ ընել. die Sünden — ջնջել զմեղս: — չ. 33բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ջնջում:

Tilger, ար. 33ա. ջնջող. եղծանող, անճիտող (հմմտ. tilgen). մն. կր. — der Sünde փրկիչ, քաւիչ մեղաց:

Tilgung, իգ. 31. տ. Tilgen, չ.:

Timarch, ար. 38. երկրապետ (Բէշ Բէշ յունական գաղթականութեանց առանձնակալ):

Timokrat, ար. 38. գեանապետ:

Timokratie, իգ. 31. գեանապետութիւն:

timonisch, ած. ս. մարդատեացիկ:

Thimotheus, յա. ան. ար. անփխ. Տիմոթէոս:

Timur, յա. ան. ար. 33. Թիմուր. der lahme — Լէնկթիմուր:

tingi(e)ren, Նբ. 3ա. ներկանել. ներկել. գուն(աւոր)ել. 2. փմ. տղէ.

(գոյացուցութեան մ՚ազգոյ մասերը քակել) բնագաւել, մգել։

Tinkel, ար. 38. հգ. էն. ոսկերոպակ։

Tinktúr, իգ. 31. ներկուած, ներկ(ուած)։

Tinte, իգ. 35. (նաև Dinte) թանաք. փխ. առկ. 3. in die — bringen, führen մէկը փորձանքի՝ տարակուսանաց մէջ ձգել. in der — sein կամ sitzen գէշ՝ անյարմար դրութեան ըլլալ. ռմ. — gesoffen haben բարկած՝ յիմար ըլլալ. 2. (միայն Tinte) նիւ. գոյն, նաբօտ։

Tinten‖faß, չ. կաղամար, մելանաման։ —fisch, ար. ին. = Sepia, 1. —horn, չ. — Tintenstecher. —flecks, ար. թանաքաբիծ։ —fleckser, ար. գրչակ, յաճախ մատնոտաքիր։ —stecher, ար. կաղամար։

tinticht, tintig, ած. 6. թանաքանման, մելանական. 2. թանաք եղած, թանաքոտ(ած)։

Tippel, ար. (չ.) 33. (մանրա)կէտ. etwas bis auf's —chen wissen բան մը մանրամասն գիտնալ։

tippeln, նբ. 3. կիսաաշխատել, կիտել։ — չբ. f. մատոաւընկերուն վրայ քալել, յանկարծ երթալ։

tippen, նբ. եւ չբ. h. 3. = ticken; et. mit dem Finger — մատի ծայրովը դպչիլ բանի մը։

Tiráde, իգ. 35. երկայնաձիգ բան, շար՝ առաջան բանից (նաև ին.)։

tiraillí(e)ren, չբ. h. 3. զին. արձակամարտել. (արձակամարտից) հրացան պարպել։ — չ. 33. ածյ. արձակամարտութիւն։

Tiról, չ. 38. աշխ. Թիրոլ։

Tiróler, ար. 33. —in, իգ. 33. Թիրոլցի։ — ած. անփխ. Թիրոլեան։

Tisch, ար. 20. սեղան. բ. կր. sich dem —e des Herrn nahen Սրբութեան Հաղորդութեան մերձենալ, հաղորդուիլ. գ. սեղան (կերակուր). դ. կերակուր ճաշական. sich zu —e setzen սեղանի նստիլ. ե. կերակուր. einen guten — führen խնճոյք կերակուր ընել. զ. փխ. reinen — machen ամէն բան աւնուլ. 2. դրասեղան, (պատրաստնութեանց... ասին) հաշուասեղան. grüner — ա) սեղան խաղու. բ) ժողովական. բ. von — und Bett geschieden ի սեղանոյ եւ յանկողնոյ անջատեալ (ամուսինք). ե. zu —e gehen ճաշի ընթրեաց երթալ. ը. մփ. սեղանի կերակրոյ նստիլ. 3. zu —e laden մէկն ի ճաշ հրաւիրել. vor —e կերակրէն յառաջ. nach —e սեղանէն ետքը։

Tisch‖aufsatz, ար. — Aufsatz, 8. —besteck, չ. սեղանոյ սպաս՝ կազմածք։ —blatt, չ. սեղանատախտակ։ —damast, ար. էն. սեղանի զամասկակերպաս։ —gänger, ար. թոշակաւոր։ —gast, ար. հրաւիրեալ, հիւր, կոչնական։ —gebet, չ. կերակրոյ աղօթք. (սեղանէն ետքը) գոհութեան աղօթք։ —gedeck, չ. սեղանի սպաս (կտաւ է..., նեծապակիէ)։ —genoß, ար. —genossin, իգ. սեղանակից։ —gesellschaft, իգ. հրաւիրեալք, կոչնականք։ —kasten, ար. (սեղանի) ձգոց. առկ. er langweilt sich wie ein Mops im — ասատին կը ձանձրանայ։ —klopfen, չ. խօսող սեղանք, սեղանապտտութիւն։ —korb, ար. ամկարթ։ —rücken, չ. սեղան աշխուժութիւն։ —tuch, չ. (ս)փռոց։ —zeit, իգ. կերակրոյ ժամանակ։ —zeug, չ. (սեղանոյ) սպաս։

Tischchen, Tischlein, չ. 33. (նաև Tischl) սեղանիկ, փոքր սեղան։

tischen, չբ. h. եւ նբ. 3. եւ 3գ. 3ն3. սեղան ուղղել՝ պատրաստել՝ յարդարել. 2. ճաշել, ընթրել։

Tischler, ար. 33. ար. կահագործ. կահարդ. հիւսն(փայտագործ)։

Tischler‖arbeit, իգ. կահագործութիւն. հիւսնութիւն։ —handwerk, չ. = Tischlerei. —kunst, իգ. — Tischlerei. —leim, ար. ատաղձ։ —werkstatt, իգ. հիւսնարան, կահագործարան։

Tischlereí, իգ. 31. ար. կահագործութիւն, հիւսնութիւն. բ. = Tischlerwerkstatt.

tischlern, չբ. h. 3. հիւսնութիւն ընել։

Titan, Ա. յր. ան. ար. 38. դցբ. Արեւադիք. Տիտան։ Բ. Titán, ար. 38. դցբ. քմն. իգծ. (յգ. —en) Տիտանք (աստուածոց դէմ ելողք)։ [տիտանեան։

titánenhaft, ած. 6. տիտանեական,

titánisch, ած. 6. = titanenhaft.

Digitized by Google

Titel, ար. 22ա. (գրքի) վերնագիր, ճակատ. խորագիր. բ. (օրինաց գրքի մէջ...) հատուած, մասն. գ. տիտղոս, պատուանուն. դ. (պաշտօնական) ներկայականութիւն, տիտղոս. ե. փղ. պատիւ (համապատասխանութեան նշան որ եւ է բանի վրայ դրուած). զ. գլուխ, իրաւունք, պատճառ (բան մը առանալու). 2. J—m den — Fürst geben —) մէկուն իշխան տիտղոսը տալ, իշխանութեան պատուանուն շնորհել. բ) խօսելու տեղն իշխան անուանել։

Titel|bild, չ. = Titelkupfer. —blatt, չ. (գրքի) ճակատ։ —kopf, ար. (յօդուածի) խորագիր, վերնագիր։ —kupfer, ար. (ճակատի) պատկեր։ —los, ած. անանուն, անտիտղոս։ —wesen, չ. տիտղոսք։

Titián, յտ. ան. ար. 38. Տիտիան։

Titulatúr, իգ. 31. անուանում, յորջորջանք։

tituli(e)r|en, նբ. 3ա. = betiteln, s. S. „Herzog" — մէկը դուքս յորջորջել՝ անուանել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. յորջորջում։

Titus, յտ. ան. ար. անփփ. հ. պտ. Տիտոս։

Tizián, յտ. ան. ար. 38. = Titian.

Toást (տօօսթ. բայց յմխ. թէեւ սխալմամբ՝ տօօսթ), ար. 20. եւ 38. (մէկուն արեւուն՝ կենդանութեանը խմուած բաժակ) բաժակահարութիւն. (խօսքը) նուագաբան։

toásten (տօօսթէն), 3բ. toasti(e)ren, չբ. h. 3ա. ըմպել յարեւ, (մէկուն) կենդանութեանը խմել, բաժակահարել, նուագաբանել։

Tób|... է Բօրզթօօբխօն. չ. օ. —sucht, իգ. անփ. մոլեգնութիւն, խելագարութիւն, կատաղութիւն։ —süchtig, ած. անփ. խելայեղ. մոլեգին, կատաղի։ [խիճձ, կիրճ։

Tóbel, չ. (ար.) 22ա. (լերանց)

tóben, չբ. h. 3ա. շարժիլ, ամ. շարժկոծիլ (շաղաղանման). խռովել, աղմուկ յուզել, պոռալ, գոռալ։ — փբ. sich müde — գոչելէն՝ պոռալէն յոգնիլ։ — չ. 22բ. անյգ. — Բօյխ նշանախօսխթանց հեփ. — Tobsucht (հմմտ. stiller Wahnsinn).

Tobias, յտ. ան. ար. 38. Տօբիա։

Tóchter, իգ. (եղ. անփփ. յգ. 7.) դուստր. փխ. օրիորդ, աղջիկ։

Tóchter|kind, չ. թոռն (ի դստերէ). բ. թոռնիկ։ —land, չ. գաղթականութիւն։ —mann, ար. = Schwiegersohn. —sprache, իգ. դուստր լեզու։ —staat, ար. —stadt, իգ. գաղթականութիւն։

Tö'chterchen, չ. 22բ. (նուաղ. Tochterի) դստրիկ։

tö'chterlich, ած. 6. դստերական։

tocki(e)ren, չբ. h. 3ա. բաժակահարել (Թօքա ընել). 2. նկր. թանձր գիծեր նկարել։

Tod, ար. 20. (յգ. ցնցա. անոր տեղ Todesfälle) (հկառ. Leben) մահ. բ. Մահ (գիր). auf den — (zum —e) verwundet մահացու՝ ի մահ վիրաւորեալ. er ist mir (bis) in den — verhaßt կամ zuwider զինքը մահուչափ կ'ատեմ. zum —e betrübt տրտում ի մահ. 2. փխ. իրք. եղք, հրաժարում յաշխարհէ, մահ. բ. ընդ. der — läuft mir über das Grab սարսուռ մը կը զգամ. e—s schönen —es sterben երջանիկ մեռնիլ, զմահ երանութեան մեռանել. ich will des —es sein! մեռայց, մեռնիմ. գ. նխ. Բխանց հեփ. Anklage auf — und Leben մահապարտութեան ամբաստանութիւն. Kampf auf — u. Leben մահուչափ կռիւ. mit —e abgehen մեռնիլ, ելանել յաշխարհէ. sich zu —e arbeiten, schinden (ärgern) ցմահ աշխատիլ, մեռնիլ, սաստիկ նեղուիլ. sich zu —e hungern սովամահ ըլլալ. sich zu —e lachen անչափ ծիծաղիլ. 3. իրկ. = Brand.

tód|bringend, ած. մահաբեր։ —feind(in, իգ.), ար. մահացու թշնամի։ —feindschaft, իգ. մահացու թշնամութիւն։ —krank, ած. ցմահ հիւանդ, մահացու հիւանդ։ —müde, ած. պարտասեալ, խոնջ եւ վաստակ։ —sünde, իգ. կր. մահացու՝ մահուչափ մեղք։

Tódes|angst, իգ. մահուան անձկութիւն, անձուկ, հոգեվարք. բ. փխ. in einer wahren — sein, in —ängsten schweben, — ausstehen սաստիկ անձկութեանց մէջ ըլլալ։ —anzeige, իգ. մահուան ծանուցում. (է լրագիր) մահազդ։ —blaß, —bleich,

Digitized by Google

ած. մահադոյն, դեղին։ —botschaft, էգ. (մահուան) լուր, բօթ։ —block, ար. (գլխատութեան) կոճղ։ —fall, ար. մահ։ —gedanke, ար. մահուան խորհուրդ՝ մտածութիւն. sich —gedanken machen մահուան վրայ մտածել։ —gefahr, էգ. մահու վտանգ. in — sein կեանքը վտանգի մէջ ըլլալ։ —kampf, ար. հոգեվարք. փխ. անձկութիւն, յետին վայրկեան։ —noth, էգ. տագնապ՝ վտանգ մահու. in —nöthen sein հոգեվարքի մէջ ըլլալ։ —schlaf, ար. մահաքուն. փխ. խոր՝ ծանրաբթուն քուն։ —schrecken, ար. մահուան երկիւղ. բ. փխ. սաստիկ վախ։ —strafe, էգ. մահապարտութիւն։ —stunde, էգ. մահուան ժամ։ —urtheil, չ. մահապարտութեան վճիռ։ —verbrechen, չ. մահացու ոճիր։ —wunde, էգ. մահացու վէրք։ —würdig, ած. մահուան արժանի։

todt, Ա. ած. 6. մեռեալ, մեռած. —er Körper դի(ակ). —es Thier դէշ. լէշ. —e Zeit անշահաբեր ժամանակներ. 2. վախճանեալ, հանգուցեալ, ննջեցեալ. անկենդան, անշունչ. մարած, չիջեալ, տըժգոյն, անփայլ. անզօրծ. անշարժ. անբեր, ամուլ, անծին. ամայի, անապատ. 3. փխ. [illegible]. —er Boden խոպան երկիր. Ն—ւ. —es Wasser անշարժ ջուր՝ ծով. 4. անցնիլ՝ մեռնիլ [illegible]. sich halb — schreien մեռնելու չափ պոռալ. sich — arbeiten, quälen, ärgern (տ. zu Tode); ein Pferd — jagen ձի մը շատ աշխատցընել՝ պայթեցընել. — machen մեռցընել. փխ. e—e Sache (Schuld) — machen բան մը (պարտքը) ծածկել. sich — schämen ամօթէն գետին անցնիլ՝ մտնել. sich — schießen իրեն զինք սպաննել. բ. սըր—. Երգ. — hauen, legen հաւասարցընել, հարթ հաւասար ընել. Kalk — brennen կիր շատ այրել՝ եփել. — mahlen շատ մանրել։ Բ. —(e)r, ար. —e, էգ. —e(s), չ. 6. մեռեալ, ննջեցեալ, հանգուցեալ, վախճանեալ։

tödt|geboren, ած. մեռելածին։ —krank, ած. հիւանդ ցմահ։ —lachen, չ. (ծիծաղէն) թալանալը. es ist zum — ընդ. ճաթելու բան է։ —schlag, ար. մարդասպանութիւն։ —schläger, ար. մարդասպան. բ. լախտ։

Tódten|acker, ար. = Gottesacker. —amt, չ. եկ. մեռելոց պաշտօն։ —bahre, էգ. պատգարակ, ճաղ։ —beschwörer, ար. մեռելահարցուկ։ —beschwörung, էգ. մեռելահարցութիւն։ —eule, էգ. մեռելաբու (—Kauz, 1. բ.)։ —farbig, ած. մեռելագոյն։ —feier, էգ. = Leichenfeier, —begängniß. —fleck, ար. կապուտագոյն բիծ։ —gebeine, չ. յգ. ոսկրոտիք։ —geleit, չ. յուղարկաւորութիւն, յուղարկաւորք. J—m das — geben մէկուն մեռելահանութեան յուղարկաւոր երթալ։ —geripp(e), չ. կմախք։ —gerüst, չ. = Grabgerüst. —gesang, ար. թաղման երգ։ —gräber, ար. գերեզմանափոր, մեռելաթաղ. բ. բն. gemeiner — մեռելա(թաղ)ճճի (Necrophorus vespillo)։ —gruft, էգ. = Gruft, 1. —haus, չ. = Leichenhaus, ա. եւ բ.։ —hemd, չ. պատանք։ —hügel, ար. = Grabhügel. —kopf, ար. մեռելի գլուխ, գանգ. 2. բն. գանգ (թիթեռ) (Sphinx atropos). 3. քմ. թորուք, [illegible] թորուածի։ —kranz, ար. —krone, էգ. (յուղարկաւորութեան) պսակ։ —liste, էգ. մեռելացանկ։ —mahl, չ. = Leichenmahl. —opfer, չ. ուրուազոհ (ուրուականաց մատուցեալ զոհ)։ —register, չ. = Todtenliste. —reich, չ. մեռելոց պետութիւն։ —schlaf, ար. —schlummer, ար. = Todesschlaf. —tanz, ար. նկր. (նկարեալ պար) մահապարու։ —träger, ար. մեռելաթաղ, դագաղակիր։ —uhr, էգ. բն. (փայտի մէջ բնակող ճճի) մահաճճի (Psocus pulsatorius)։ —vogel, ար. բն. ճռն. մեռելաբու։

tö'dten, նբ. եւ sich — ժբ. չբ. մեռցընել, սպաննել. Du sollst nicht — մի սպաններ. 2. e—n Nerv — ջիղ մը խարել. բ. das Fleisch — զանձն մեռուցանել, իւր զինք մահացուցանել։ — չ. ներբ. անյ. մեռցընելը, (մարդա)սպանութիւն. մահացուցում, մեռուցում։

tödtenhaft, ած. 6. մեռելական, դիականման. փխ. —e Stille մահուան՝ մահահանգոյն լռութիւն։

Digitized by Google

Tö'dter, ար. 22ա. — Mörder.
tö'dtlich, ած. 6. մահացու, մահաբեր. մահդատապարտական, ապաննող. — hassen ցմահ՝ մահուչափ ատել։ [էփ. — Stoffel.
Tö'ffel, յր. ան. ար. 38. Նանե
Tóga, էգ. (եղ. անէփ. յն. —8) հ.գր.(Հռովմայեցւոց) պարեգօտ, ձորձ. — prätexta (ծիրանի եզրներով՝ ազնուական պարեգօտ) եզրածիրանի։
Toilette, էգ. 25. զարդարանաց՝ արդուզարդի սեղան. բ. զարդարանք, արդուզարդ. — machen զարդարուիլ, պաճուճիլ։
tolerant, ած. 6. ներողամիտ, հանդուրժող, թոյլ տուող (կրօնից)։
Toleranz, էգ. 31. անյգ. ներողամտութիւն. հանդուրժողութիւն, թոյլտուութիւն (կրօնից...)։
toleri(e)ren, նբ. 8ա. ներողամտել, հանդուրժել, թոյլ տալ։
toll, ած. 6. անմիտ, անմտական, անհանճարական. մոն. մոլի, կատաղի, մոլեգին. —er Hund կատաղած շուն. — werden մոլեգնիլ, կատաղիլ, խենդանալ. փխ. über et. — werden (բանի մը վրայ) զայրանալ, կատղիլ. J—m den Kopf ganz — machen (պոռալով...) մէկուն գլուխը ցաւցընել՝ դարձընել. 2. խեւ, այլանդակ, անհեթեթ, անպատեհ, անտեղի. —er Lärm դժոխային աղմուկ. անչափ՝ սաստիկ (ուրախութիւն...). նորանշան, տարօրինակ. Das ist doch zu — խենդական բան է, չափազանց է. 3. ը. մփ. — und voll գինով, արբեցած. 4. wie — այսահարի՝ խենդի պէս. wie — laufen խենդու՝ այսահարի պէս վազել։
Toll‖beere, էգ. բյ. Belladonna. —**haus**, չ. — Irrenheilanstalt. —**häusler**, ար. յիմար, խելագար։ —**kirsche**, էգ. բյ. — Belladonna. —**kopf**, ար. խելագար. մոն. տաքգլուխ։ —**köpfig**, ած. տաքգլուխ։ —**korn**, չ. բյ. — Lolch. —**kraut**, չ. բյ. — Belladonna; բ. — Stechapfel. —**kühn**, ած. յանդուգն։ —**sinnig**, ած. խենդ, յիմար։ —**sucht**, էգ. — Tollheit, 1. —**wuth**, էգ. կատաղութիւն (շանց, նաեւ մարդկան), մոլեգնութիւն, վարարում։

Tolle, էգ. 25. (Թռչնոց փետրայ) փունջ, (փունջ հերաց ճակատի վրայ) ցցունք. 2. ռմկ. գանգուր փողպատ։
tollen, չբ. h. եւ s. 8ա. աղմուկ հանել, յուզել, աղմկել. ընդ. կանչուըռտել, պոռչտալ։ — նի. փոթել, խարշաքռտել. (փողոցներու փոթել) փողել. 2. das Haar — մազերը գանգրել, խոպոպել։
Tollheit, էգ. 31. անյգ. յիմարութիւն. խելագարութիւն, կատաղութիւն, մոլեգնութիւն. 2. յիմարական գործք։
Tólpatsch, ար. 20. չինական, թանձրամիտ։
Tö'lpel, ար. 22ա. — Tolpatsch.
tö'lpelhaft, ած. 6. չինական, բիրտ. խոշոր, անշնորհ. փցուն, անյարմար(ակ). ընդ. թափթփած։
Tö'lpelhaftigkeit, էգ. 31. կոշտութիւն, բրտութիւն։
tö'lpeln, չբ. h. եւ s. 3ա. պանդուրել, պանդուրութիւն՝ չինականութիւն ընել։
tö'lpisch, ած. 6. — tölpelhaft.
Tómba(c)k, ար. (չ.) 20. անյգ. արոյրոսկեպղինձ։
Ton, ար. 18. հնչիւն, ձայն. բ. երգաձայն. գ. պայման (բանից...), ոճ, եղանակ. փխ. e—n andern — anschlagen լեզուն փոխել. in spöttischem —e ծաղրական լեզուաւ՝ խօսքով. դ. երժ. եղանակ, գոյն (երգոց). ե. ներդաշնակ (ձայնից), երանգ. զ. բնխ. ոլոր(ակ), ձգտում, պնդութիւն (գործարանի...). 2. — Klangfarbe; der — ա) հնչիւն (ձայնի...). բ) շեշտ. 3. փր. (բառի) շեշտ, ոլորակ. 4. հնչիւն, ձայն։
Tón‖abstand, ար. երժ. (ձայներց...) միջոց, անջրպետ։ —**angeber**, ար. երժ. ձայնատու. փխ. ընկերութեան հաճոյքին՝ պօռուցիչ։ —**art**, էգ. ձայնի տեսակ. ը. մփ. երժ. (ձայնի...) եղանակ (գ. Dur, Moll)։ —**bild**, չ. ձայնանկար։ —**bildung**, էգ. ձայնակազմութիւն։ —**dichter**, ար. — Tonsetzer; բարձր ոճ. քերթող։ —**dichtung**, էգ. երգայարդարութիւն, երգահանութիւն։ —**fall**, ար. դշն. հանգիստ (ի տաղի)։ —**halle**, էգ. նուագածութեան սրահ։ —**kunst**,

Digitized by Google

իգ. երաժշտութիւն։ –künstler(in, իգ.), ար. երաժիշտ։ –lehre, իգ. ձայնաբանութիւն։ –leiter, իգ. ձայնաստիճանք (եօթը գլխաւոր ձայներու)։ –los, ած. — klanglos; բ. տը. անձայն (եղանակիր)։ –maß, չ. տղչ. (ձայնա)չափ։ –messer, ար. բնգ. ձայնաչափ։ –messung, իգ. բնգ. ձայնաչափութիւն։ –setzer, ար. երգայարդար, եղանակ շինող։ –setzkunst, իգ. –setzung, իգ. երգայարդարութիւն։ –stufe, իգ. ձայնաստիճան։ –veränderung, իգ. ձայնափոխութիւն. ը. նկ. երփն, աստիճան գունոց։ –zeichen, չ. խազ, ձայնանիշ. բ. շեշտ, ոլորակ։

tö'nen, չբ. ե. եւ նբ. 3ա. հնչել. laut — բարձրահնչել. 2. ձայնը բարձրացնել՝ թնդացնել. փխբ. ներկել։ — չ. 22բ. անյէ. հնչիւն։

Tónika, իգ. (իղ. անէքի. յգ. –s) երժ. հիմնաձայն (հիմն առնուող երգաձայն)։

tónisch, ած. 6. գղէ. ձգտական, զօրական, ոլորական (նաեւ բնի.)։

Tö'nnchen, չ. 22բ. (ն–չ. Tonne) տակառակ։

Tónne, իգ. 26. տակառ. բ. տակառաչափ. kleine — = Tönnchen; 2. չափ. — Salz (5—6 կենդինար) տակառ մ'աղ. ծղ. երկու գրուան. 3. փխ. յոյր՝ գեր մարդ, ընփ. տակառ։

Tónnen‖gehalt, չ. ն–ւ. տարողութիւն (նաւու)։ –geld, չ. ն–ւ. տարազէք։ –gewölbe, չ. ճրտ. հոլովաձեւ կամար։ –maß, չ. տակառաչափ։ –reifen, ար. ար–. (տակառի) շրջանակ։ –weise, մ. տակառ տակառ։

Tonsúr, իգ. 31. խուզուած հերաց. բ. պսակ, կուզակ։

tonsuri(e)rt, ած. 6. Tonsuri(e)rte(r), ար. 6. Tonsúrträger, ար. 22ա. կուզակաւոր (կղերական)։

Topás, ար. (իղ. 8. յգ. 18.) հք. տպազիոն։

Topf, ար. 13. պղյան, կճիճ, պուտուկ. (ջրոյ) կուժ, փարչ. (ծաղկանց) թաղար. Nacht— միզամաման. (Fleisch)— (միս եփելու) կաթսայ. 2. — Napf; 3. փխ. Alles in e—n — werfen — über einen Kamm (տ. ծոյծը 1.) scheren.

Tópf‖blume, իգ. –gewächs, չ. — Topfpflanze. –brett, չ. դարակ։ –form, իգ. ար–. (պուտան) կաղապար։ –gucker, ար. ընփ. անտախապաղ։ –lecker, ար. ընփ. պնակալէզ. բ. որկորեայ։ –pflanze, իգ. թաղարատունկ։ –ständer, ար. ծաղկարկղ։

Tö'pfchen, չ. 22բ. (ն–չ. Topf) պուտուկ, փոքրադղյան։

Tö'pfer, ար. 22ա. բրուտ, պուտանագործ։

Tö'pfer‖erde, իգ. կաւ։ –gesell, ար. բրուտի սատար։ –geschirr, չ. –gut, չ. — Töpferzeug. –handwerk, չ. բրուտի արուեստ։ –scheibe, իգ. դուրգն։ –waare, իգ. — Töpferzeug. –zeug, չ. անօթք բրուտի, կաւեղէնք, խեցեղէնք։

Tö'pferei, իգ. 31. խեցեգործութիւն. 2. բրուտի գործարան. 3. = Töpferzeug.

tö'pfern, չբ. ե. եւ նբ. 3ա. կաւագործել, խեցեղէն շինել։

tópisch, ած. 6. տեղական. բժշ. արտաքին (դեղ)։

Topográph, ար. 38. տեղագիր։

topográphisch, ած. 6. տեղագրական։

topp! մկ. եղեր, ըլլայ։

Topp, ար. 20. ն–ւ. (անկուած փայտերու) գլուխ, կատար։

Toppenánt, իգ. 31. ն–ւ. (առագաստակալաց ծայրի չուան) ծագակապ։

Torf, ար. 20. կամ 18. հք. կիզակաւ. — graben կամ stechen կիզակաւ հանել. 2. ընփ. առկարան (= Börse)։

Tórf‖boden, ար. կիզակաւուտ երկիր. բ. կիզակաւի շտեմարան։ –erde, իգ. կիզա(կաւա)հող։ –masse, իգ. կիզակաւ։ –stecher, ար. = Torfgräber.

tórfen, նբ. 3ա. եղէ. (ագարակ մը) կիզակաւել (կիզակաւի փոշւով եւ փայտածխով ծխել)։

tórkeln, չբ. ե. եւ ս. 8ա. (գինովը) պատէ պատ զարնուիլ, երերիլ. գայթ ի գայթի՝ յերերի կալ։

Tornister, ար. 22ա. պարկ, քսակ (= Ranzen). բ. զին. (կաշեայ) պայ-

Digitized by Google

ուսակ. (մաս. թնդանօթաձգաց) բակերդաթ։

Torpeder, ար. 22ա. նոր. ծովա-ռըմբհար, ծովառմբի նաւաստի։

torpedi(e)ren, նբ. 3ա. ծովառմբել։

Torpedo, ար. 38. իշ. — Zitterrochen; 2. նոր. (ենթածովեան ռը-մբեայ մը) ծովառումբ, նաւահար։

Torpedosboot, չ. ծովառմբա(ձիգ) նաւ։ —kanone, իգ. նաւահար թըն-դանօթ։

Tort, ար. 20. (յգ. չնցօ.) զըկանք, խուսանք, (մէկուն եղած) անիրաւ-ութիւն. J—m et. zum — thun մէկը նեղելու համար բան մ'ընել։

Tö'rtchen, չ. 22բ. (նուզ. Tortes) քաքարիկ։

Tórte, իգ. 85. խհ. քաքար (անե-սակ մ'ազնիւ անուշեղէն)։

Tortúr, իգ. 31. խոշտանգանք. (խոստովանեցընելու համար) տան-ջանք. J. auf die — spannen (խոստով-անեցընելու համար) մէկը խոշտան-գել։

Tóry, ար. 38. (յգ. Tories) (հկ-նչ. Whig) պահպանողական (յԱնգղիա), տորի։

tósen, չբ. h. եւ s. 3փ. (հողմոց. ալեաց...) փարազանալ, մռնչել։ — չ. 22բ. անյգ. մռնչիւն։

Toskána, չ. 38. աշխ. Թոսքանա։

Toskáner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. Թոսքանացի։ — ած. անփխ. = toskanisch.

toskánisch, ած. 6. թոսքանական։

totál, ած. 6. ամբողջ. ամբողջա-կան, բոլորական (խաւարում)։

Totálbetrag, ար. բովանդակու-թիւն, ամբողջը։ —summe, իգ. բո-վանդակութիւն, բովանդակ՝ ամ-բողջական գումար։

Totalitä't, իգ. 31. բովանդակու-թիւն, ամբողջութիւն, լրութիւն։

touchi(e)ren (...շի...), նբ. 3ա. դպչիլ. հպել. 2. = beleidigen.

Tour (թուր), իգ. 31. շրջան, ճեմք, երթեւեկ(ութիւն), պտոյտ. բ. (խօսքին մէջ) դարձուած, դար-ձուած. փ. (ի կաքաւի) շրջան, դարձ, բոլորում. գ. կեղծամք. ich bin an der — կարգն իմն է (տ. Reihe, 3.). 2. einen Wagen auf (die) — nehmen անդ մ'երթալու կառք վարձել. չէն. außer der — avancieren... յառաջանալ (ի բանակի...) ընտրութեամբ։ —billet, չ. երթա(լու)տոմս։

Tourist (թու...), ար. 38. (զբօ-սանաց համար) ճամբորդող՝ ուղ-ղեւոր։

Tournü're (թու...), իգ. 35. ճար-տար դարձուած. փարթամանք. 2. ձորձուածոյց (ուռուցիկ բարձիկ կանանցի զգեստուց)։

Trab, ար. 20. (յգ. չնցօ.) ըն-դոստ ընթացք. — reiten ընդոստ ընթանալ. in — setzen ընդոստ ըն-թացցընել. բ. փխ. տ. bringen, 5. բ.; warte! Dich werde ich auf den — bringen կեցիր դուն, քեզի կը հասկցը-նեմ։

Trabánt, ար. 38. անձնապահ. փխ. մռ. ստոտր, կամակատար. 2. աստղ. արբանեակ։

tráben, չբ. h. եւ s. 3ա. ընդոստ ընթանալ. hoch — արագոր ընդոստ-նուլ. բ. բարձրապարանոց շքել. սիգալ. — չ. 22բ. անյգ. ընդոստ-անք, ընդոստ ընթացք։

Tráber, ար. 22ա. ընդոստ ձիա-վարող։

Trä'ber, իգ. յգ. (տ. —n) մրուր. կորիզ, (գինւոյ) չիր։

Tracht, իգ. 31. (զգեստու...) տարազ, ձեւ, զգեստ. հանդերձ. տի. (անկոց) անօթիլ, կերպարանք. հասակ. 2. —(.Holz) շալակ մը (փայտ...). — Wasser երկու դոյլ ջուր. (անասնոյ...) բեռ մը. (նաւ-ու) տարողութիւն. 3. — Schläge հարուածք դանի, դան. 4. ծնունդ մի (անասնոց). 5. եղջ. բերք. ար-դիւնք (նախ— մեղուաց)։

trachten, չբ. h. 3բ. nach et. — բանի մը (հասնելու) ջանալ՝ ձգնիլ. բանի մ'ետեւէ ըլլալ. J—m nach dem Leben — մէկուն կենացը ըլլալ՝ կենաց դարանակալ ըլլալ. dichten und — տ. dichten, բ. 1. — չ. 22բ. անյգ. ձիգ, ջանք, (բանի մը) անձնանք. տ. Dichten, բ. չ.։

trä'chtig, ած. 6. յղի, ծանրացեալ (անասուն)։ |յղութիւն։

Trä'chtigkeit, իգ. 31. (անասնոց)

Trachy't, չ. 20. փրփրաքար։

traf, 2. եւ 3. դերմ. եղ. անց. ահմ. treffen։

Träg..., **Trägesaltar**, ար. կրելի խորան: —(e)ast, ար. պէտ. բարբու-նակ (որթոյ): —bahre, իգ. պատ-գարակ: —(e)balken, ար. ար—. (ամ—) բառնալիք, լծակ: —band, չ. = Hosenträger; վրբ. աղեկապ, բազ-կակապ. բազկակալ. բ. ար—. Նրբ. (գմբէթի...) կամար, գօտի: —(e)-baum, ար. —bäume, յգ. e—r Sänfte պատգարակի ազդցք՝ բառնալիք. բ. ար—. (մեքենայի) բուն, ձող. (կառաց) թեւ: —bett(e), չ. պատ-գարակ, գարգուճ: —fähigkeit, իգ. Երկ. արգաւանդութիւն, զօրու-թիւն (երկրի). բ. ար—. տարողու-թիւն. Նրբ. դիմացկունութիւն. փ. Նժ—ի. = Lastigkeit. —hebel, ար. ար—. լծակ, Նիգ: —himmel, ար. (անկողնոյ) ձեղուն: —kapsel, իգ. վրբ. (բեկեալ անդամոց) կապ, (բազկա...)կալ: —knospe, իգ. տն. = Fruchtauge. —korb, ար. (մեծ) սակառի: —kraft, իգ. = Tragfähig-keit. —lohn, ար. կրողչէք, տարող-չէք: —pfeiler, ար. ար—. Նրբ. մոյթ, սիւն: —(e)reff, չ. (բեռնակրի) ճանկ: —reis, չ. պէտ. պահանգ: —riem(en), ար. ար—. (պատգա-րակի...) փոկ: —sattel, ար. = Saumsattel. —sessel, ար. գահաւո-րակ: —stein, ար. արմ. = Kragstein. —stuhl, ար. = Tragsessel. —weite, իգ. հասողութիւն (գնդակի...). փխ. (ձայնի, աչաց) սահման, տա-րածութիւն, զօրութիւն, կար, բաւականութիւն: —(e)zeit, իգ. (անասնոց) յղութեան ժամանակ:

Tragánth, ար. 20. (նաեւ —strauch, ար. 20. յգ. —sträucher) —staude, իգ. 35. տն. գազ (Astragalus traga-cantha):

Tragánthgummi, չ. գազի խէժ, գազխէժ:

trágbar, ած. 6. կրելի, տանելի, դիւրատար. —e (Feld-)Apotheke դեղ-արկղ. 2. կրելի, զգենլի. noch —es Kleid մաքուր՝ հագնուելի զգեստ. 3. պտղաբեր, պտղատու, բերրի, յուռթի (երկիր):

Trágbarkeit, իգ. 31. անյգ. կրե-լիութիւն:

Tráge, իգ. 35. կրելիք. պատգա-րակ:

trä'ge, ած. 6. դանդաղ, յամր, ծանր. անզգայ, անհոգ. ծոյլ, մոյլ, պղերգ. (քնք. նաեւ ախտ.) անգործ, անշարժ,

trágen, բյ. Ա. նբ. բառնալ, կրել, տանիլ. փխ. Z. auf Händen — մէկը ձեռքի վրայ կրել, մէկուն հոգ տանիլ. Z. zu Grabe — մէկը թաղել. et. in ein Buch — գրքի մէջ բան մը գրել. den Schwanz hoch — ագին ամբա-նել. diese Flinte trägt weit այս հրա-ցանը հեռաւոր՝ հեռաձիգ է. der Fluß trägt Schiffe գետը նաւեր կը վերցընէ. անխնդիր. das Eis trägt սառոյցը հաստատուն է. Zinsen — շահ բերել. 2. leicht zu — դիւրա-տար, կրելի. փխ. s—e Haut (ohne Bedenken) zu Markte — անձին չխնայել. der Rock läßt sich noch — զգեստը դեռ կը հագնուի. ich trage gewöhnlich Stiefel սովորաբար կօշիկ կը հագնիմ. et. zur Schau — բան մը հրապարակել՝ ի տես հանել. որքէ—նէն յիշելով. die Stiefel schief — կօշիկը ծռել. Gram... im Herzen — զայրոյթ մթե-րել՝ կրել ի սրտի. ——անց inf. ich trage kein Bedenken et. zu sagen զայս բանե-լու բնաւ խիղճ չեմ ըներ. տ. Leib, 3. Rechnung, 2. բ. Sorge, 3.; nach et. Verlangen — բանի մը անձկալ. die Kosten — ծախքը վճարել. diese Bäume — sehr reichlich այս ծառերը շատ կը պտղաբերեն. 3. Երժ. die Stimme — (երգելով) մէկ ձայնէ միւսին անց-նիլ: Բ. — չբ. b. կրել, տանիլ. նբ. անխնդիր. an et. schwer zu — haben բանէ մը բեռնաւորեալ՝ կքած ըլ-լալ: Գ. — փբ. ընդ. sich nach Hause — տուն դառնալ. 2. sich mit et. (herum) — բանով մը զբաղիլ. (բա-նի մը վրայ) խոկալ, մտածել. man trägt sich mit dem Gerücht լուր կայ որ... 3. տղքէշ—թէ—նն յիշելով. sich müde — կրելէն յոգնիլ. 4. զգենուլ. հագնիլ. sich sauber — վայելուչ, հագնիլ. 5. զէնք—ց. sich gut — ա) հաստատուն ըլլալ. բ) լաւ պատշաճիլ, վայելել: Դ. getragen, ընդ. անց. եւ ած. 6. — բայէն նշանակ—թեանց հեր: — չ. 28բ. անյգ. տար, տարողութիւն, բառ-նալը. գնացք, քալուածք, կե-ցուածք. Երժ. ձայնէ ձայն անցնիլը.

(անասնոց) յղութիւնն. (հրագանի...) հասողութիւն:

Trä'ger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. կրող, տանող, բարձող. որ. Last-, Leichen-, Sänften-träger; 2. — Dienstmann, է.; բ. — Hausi(e)rer; 3. (մզի տամլին ողնայար) նախողնայար. բ. որլ. — Staubfaden; է. բն. կոթ(ուն) (— Stiel). 4. ար. ներգուկ, մայթ, գերան, հեծան:

Trä'gerlohn, ար. կրողչէք, բեռնակրի վարձք:

Trä'gheit, իգ. 31. անյփ. (հմմտ. träge) դանդաղութիւն, ծուլութիւն, հեղգութիւն, անգործութիւն (նաեւ բնփ.). բնխ. natürliche — պաղարիւնութիւն, հանգարտութիւն:

Trágiker, ար. 22ա. ողբերգակ, ողբերգու. 2. — Tragöde.

Tragikomö'die, իգ. 35. ողբերգական կատակերգութիւն:

trágisch, ած. 0. ողբերգական. 2. թշուառ, աղէտալից, ողորմ:

Tragö'de, ար. 34. Tragö'din, իգ. 33. ողբերգու (դերասան):

Tragö'die, իգ. 35. ողբերգութիւն:

Tragö'diendichter, ար. —schreiber, ար. = Tragiker.

Tráin (թրէն), ար. 38. գնացք, ընթացք, խաղացք. im —e sein zu arbeiten գործելու վրայ ըլլալ. 2. = Eisenbahn-, Wagen-zug.

Tráinwagen, ար. զին. բեռնատար կառք: —wesen, չ. զին. բանակին մ'ազդին՝ բեռներուն վերաբերեալ անձինք եւ առարկայք:

traini(e)ren (թրէ...), նբ. 3ա. (ձի...) կրթել, հրահանգել: — չ. 33բ. անյփ. հրահանգում:

Traján, յփ. ան. ար. 20. Տրայանոս:

Trajékt, ար. 20. անյփ. երթ, նաւապարհորդութիւն:

Trakéhner, ար. 22ա. տրակէնեան ձի:

Trakt, ար. 20. (լերանց) ընթացք, ուղղութիւն. շէնքի մ'երկայնական ուղղութիւն:

Traktamént, չ. 20. ասպնջականութիւն, հիւրամեծարութիւն. 2. զին. թոշակ, հաց:

Traktát, ար. 20. (յփ. —e) ճառ. խօսք. բ. դաշն(ագրութիւն):

trakti(e)ren, նբ. եւ չբ. ի. 3ա. — behandeln, 1.; 2. (բանով մը) մեծարել, (հիւրը...) խրախճանքնել. լաւ ասպնջականել:

Trálge, Trálje, իգ. 35. ցանց. բարաւանդակ (վանդակածի):

trä'llern, չբ. ի. 3ա. գեղգեղել, ձայնը... խաղցնել, թոթովանքել: — չ. 33բ. անյփ. գեղգեղում:

Tramlbahn (թրէմ...), իգ. թրամվայ, տաղտուղի: —wagen, ար. թրամվայի կառք: —way (...ուէ), ար. = Trambahn.

Trámpel, ար. 33ա. — իգ. 35. ընդ. չնաշխակ, ծանրաշարժանդամ (մարդ):

Trámpelthier, չ. բն. բակտրիական ուղտ (Camelus bactryanus):

trámpeln, չբ. ի. 3ա. trámpfen, չբ. ի. 3փ. ընդ. դրոփել. ոտքել. դանդաղ քալել. auf et. — բան մը կոխել՝ կոխկռտել: — չ. 33բ. անյփ. դրոփում, կոխկռտում:

Trampolin, ար. 20. ոստնատախտ:

Trampolinspringer, ար. ոստնատախտով ցատկող:

Tranchée, իգ. 35. — Laufgraben.

tranchi(e)ren, նբ. 3ա. յօշել. կտրել:

trank, 1. եւ 3. դէմք. եզ. անց. ժմ. trinken ի:

Trank, ար. 18. ըմպելի. Speise und — կերակուր եւ ըմպելի. 2. բժշ. յեղ. նող. Trä'nkchen, չ. 33բ. դեղ. ըմպելի. դղէ. բուժանիւթ. (հիւանդաց) բուժըմպելի. 3. (անասնոց՝ մսն. խմելու թեփախառն ջուր ի կերակուր) լափ:

Tránkopfer, չ. հ. դփ. գինի՝ ըմպելի նուիրաց:

Trä'nktrog, ար. կուր, գուռ (ուրկէ անասունք կը խմեն):

Trä'nkchen, չ. 33բ. տ. Trank, 2.

Trä'nke, իգ. 35. (ձիերու) ջուր խմելու տեղ՝ կուր, ջրարբք. 2. — Trank, 3.

trä'nken, նբ. եւ sich — իբ. արբուցանել, խմցնել, ծարաւն անցնել՝ մարել՝ հարկանել. ein Kind — տղու մը ծիծ տալ, տղայ մը դիեցնել. (անասնոց՝ անկոց) ջուր տալ. der Regen hat die Felder getränkt

Digitized by Google

ամպերուր գաղափարն տալովեց. 2. թրջել, թաթաւել, խոխոմել. փմ. ցայտ լուծել, յագեցընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Քայլին նշանախօսութեան հետ:

Trans..., trans... (— jenseits... հիմնչ. Cis...) — անդր(ա)...:

tránsalpinisch, ած. 6. անդրալպեան:

tránsatlantisch, ած. 6. անդրատլա- [լանտեան:

Transch, ար. 20. անյփ. ընդ. e—n — bekommen յանդիմանութիւն, կշտամբ- բութիւն. 3—m e—n — machen մէկը տատա- նել՝ տատամսական ընել:

Transchée, transchi(e)ren տ. Tranchée, tranchi(e)ren.

Tránsit, ար. 38. անյփ. (վաճառա- քի...) անցում:

transitív, ած. 6. քր. —es Zeitwort նաեւ Transitivum, չ. 40. անցողա- կան կամ ներգործական (բայ):

transitórisch, ած. 6. անցողական:

translοci(e)ren, նբ. 3ա. տեղա- փոխել, տեղէ մ'ուրիշ տեղ տա- նիլ:

Translokatión, իգ. 31. տեղափո- խութիւն, (աշակերտի) դասափո- խութիւն:

transparént, ած. 6. թափանցիկ: — չ. 20. կամ 38. թափանցիկ նկար:

transspiri(e)ren, չբ. h. 3ա. = schwitzen, 1.; քրտնել, արտաշնչել (մորթոյ). 2. տարածուիլ, հաշա- կուիլ: — չ. 22բ. անյփ. Transpira- tión, իգ. 31. (մորթոյ) արտաշնչ- չութիւն:

transponi(e)ren, նբ. 3ա. շրջել, փոխել. երժ. ձայնափոխել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. շրջում, փոխում. ձայնափոխութիւն:

Transpórt, ար. 20. փոխադրու- թիւն, բեր (վաճառաց...), վաճա- ռատարութիւն. տալլակրութիւն. 2. վճ. (հաշիւ միւս երես անցը- նելը) փոխանցութիւն, փոխա- դրութիւն:

Transpórt‖kosten, յփ. —preise, ար. յփ. փոխադրութեան վարձք՝ ծախք:

Transporteur (...թէօր), ար. 38. ===. փոխադրիչ (գործի):

transporti(e)rbar, ած. 6. փոխա- դրելի:

transporti(e)ren, նբ. 3ա. (հմմտ. Transport) փոխադրել, տալլակա- տանիլ, տալլակրել. 2. (հաշիւր միւս երես) փոխանցընել, փոխա- դրել:

Trapéz, չ. 20. ===. սեղան, արա- պեզին. 2. լարախաղացի՝ մարմնա- մարզութեան համար կախաղա- նաւոր տախտակ. 3. ===. Հայկ տատերազմական մշուշին մէկ մասը:

Trapezoéder, չ. (ար.) 22ա. ===. սեղանանիստ:

Trapezoid, չ. 20. ===. սեղանա- կերպ:

Trapezúnt, չ. 38. քղ. Տրապիզոն:

trapp! Ա. մղ. — — —! դրմ դրմ դրմ: Բ. — ար. 20. ծանր քայլ՝ քալուածք:

Tráppe, իգ. 35. (ցնցա. ար.) կն. արօս (Otis). gemeiner — մեծ արօս (O. tarda). 2. որոգայթ, ծուղակ:

tráppeln, չբ. h. 3ա. կոխել, կոխ- կոխել, կոխկրտել:

tráppen, չբ. h. եւ s. դանդաղ՝ ծանր քալել:

Trápper, ար. 22ա. որոգայթա- դիր որսորդ (յԱմերիկա):

Trass, ար. 15. հփ. Հրաբխոր:

Trassánt, ար. 33. վճ. (փոխանա- կագիր) քաշող:

Trassát, ար. 33. վճ. որուն փո- խանակագիր կը քաշուի, վճարող:

trassi(e)ren, նբ. եւ չբ. h. 3ա. վճ. — auf... փոխանակագիր ընել՝ քա- շել... trassirter Wechsel = Tratte. — չ. 22բ. անյփ. փոխանակագիր քա- շելը:

trat, 1. եւ 3. դէմք եզ. անց. ահմ. tretenի:

trátschen, trä'tschen, չբ. h. նբ. 3ա. եւ 3ի. դարդաջել, շաղակրա- տել:

Trátte, իգ. 35. վճ. քաշուած փո- խանակագիր:

Tráu‖altar, ար. ամուսնութեան սեղան: —handlung, իգ. ամուսնու- թեան արձանագրութիւն. Բ. ա- րարողութիւն: —register, չ. ամուսնու- թեանց ցանկ, ամուսնագիր: —schein, ար. ամուսնութեան վկայա- գիր. Բ. հրամանագիր ամուսնու- թեան:

Trä'ubchen, չ. ոչբ. (նուաղ. Traube) մանրողկոյզ, ողկուզիկ։

Tráube, իգ. 35. (Wein-)— (խաղողի) խաղողոյ ողկոյզ. blaue — սեւ խաղող. noch unreife — ազոխ. առ. ժուռ. 2. փխ. (Blüthen-)— ծաղկողկոյզ. —n tragend ողկուզաւոր, ողկուզաբեր. 3. անոթբ. (ձիոց... ոտից ախտ) կոյզ։

Tráuben‖abfall, ար. կոխած, չիչ, չանչ։ —artig, ած. ողկուզազգի, ողկուզանման. փխ. ողկուզաւոր։ —blut, չ. արիւն խաղողոյ։ —geländer, չ. ծողաբարձ, վանդակ, արիչ։ —lamm, ար. չրուանդ։ —krankheit, իգ. ախտ. որթախտութիւն։ —lese, իգ. տ. Weinlese. —nachlesen, չ. ճռաքաղ։ —reich, ած. ողկուզալից։ —saft, ար. արիւն խաղողոյ, բեր որթոյ։ —säure, իգ. քմ. խաղողաթթու։ —tragend, ած. փխ. խաղողաբեր, ողկուզաւոր։ —treter, ար. հնձանահար։ —zeit, իգ. կութք։

tráubig, ած. ողկուզաւոր, ողկուզալից. 2. = traubenartig.

tráuen, չբ. h. նբ. եւ sich — քբ. 3ա. auf J. — մէկուն վստահիլ, վստահ լինել (յոք), ապաւինիլ. բ. J—m, e—r Sache — մէկուն՝ բանի մը հաւատալ՝ հաւատք ընծայել. առձ. trau, schau, wem անվստահութիւն է մայր ապահովութեան. 2. dem Glück ist nicht zu — բախտը փոփոխական է. 3. իբրեւ քբ. = getrauen. — նբ. = kopuli(e)ren, 1.; die Gatten — պսակ օրհնել. sich — lassen ամուսնանալ։ — չ. ոչբ. անյք. տ. Trauung.

Tráuer, իգ. 35. անյք. թախծութիւն, թախիծ, (խորին) տրտմութիւն. ցաւ, տհաճութիւն (ընդ կորուստ). 2. սուգ. Zeit der — սուգ, սգոյ ժամանակ. — h. սուգ բռնել, սգոյ մէջ ըլլալ։

Tráuer‖anzeige, իգ. մահազդ, մահուան ծանուցագիր։ —binde, իգ. (գլխարկի՝ բազկի... վրայ ի նշանակ սգոյ) սեւ շղարշ։ —birke, իգ. փխ. վայրահակ ցարասի (Betula pendula)։ —botschaft, իգ. մահուան լուր. բ. փխ. բօթ։ —fahne, իգ. սեւ դրօշ։ —fall, ար. աղետալի դէպք. մահ. մահ։ —flor, ար. սեւ շղարշ։ —gedicht, չ. եղերերգութիւն։ —gefolge, չ. յուղարկաւորք։ —geschrei, չ. տխուր աղաղակք։ —gestalt, իգ. տխրական՝ թախծալից դէմք։ —gottesdienst, ար. ննջեցելոց պաշտօն։ —haus, չ. տուն ննջեցելոյ։ —jahr, չ. սգոյ տարի. բ. տխրական տարի։ —kleid, չ. —kleidung, իգ. սուգ, սգոյ զգեստ։ —mantel, ար. սգոյ վերարկու. (յարքունիս) սգոյ քող. բ. ճ. սեւազգեաց (Papilio antiopa)։ —nachricht, իգ. = Trauerbotschaft. —rede, իգ. դամբանական։ —spiel, չ. ողբերգութիւն։ —spieldichter, իգ. = Tragiker. —voll, ած. ողբալի, աղիտալի։ —wagen, ար. մեռելի կառք։ —weide, իգ. փխ. վարսաւոր ուռի (= Hängeweide)։ —zeit, իգ. սուգ, սգոյ ժամանակ։ —zug, ար. յուղարկաւորք։

tráuern, չբ. h. 3ա. թախծիլ. տրտմիլ. թախծութեան՝ տրտմութեան մէջ ընկղմիլ. um J. — մէկն ողբալ, լալ զմահ ուրուք. 2. սգոյ մէջ ըլլալ, սգալ. um J. — մէկուն համար սուգ բռնել։ — չ. ոչբ. անյք. թախծութիւն, սուգ։

Tráuf‖dach, չ. ար-. քիւ, ծնօտ (տանեաց)։ —rinne, իգ. ար-. ջրորդան, տանեաց խողովակ։ —röhre, իգ. ար-. ջրմուղ, խողովակ։ —wasser, չ. անձրեւաջուրք։

Tráufe, իգ. 35. (ի տանեաց) կաթած անձրեւաջուր. բ. ջրորդան, խողովակ տանեաց. առձ. տ. Regen, 1.; փ. (յառաջարկարկաւ) քիւ. 2. = Strafpredigt.

trä'ufeln, չբ. h. եւ s. 3ա. կաթիլ. առ. կաթկթել, թորել, ծորել. հոսել, վիժել, փոսականալ, ցնցղկանալ։ — նբ. (կաթ կաթ) կաթեցընել, թորել։ — չ. ոչբ. անյք. կաթում, ծորում։

trä'ufen, չբ. h. եւ s. եւ նբ. 3ա. = träufeln; er träufte von Schweiß քըրտունքն հոսէին ոլոռն ոլոռն։

tráulich, ած. 6. վստահելի, հաւատարիմ, մտերիմ. ընտանի, սըրտագին, ջերմ(եռանդ). դիւր, հանդիստ (տ. նաեւ gemüthlich եւ heimlich, ք. 1.)։

Tráulichkeit, իգ. 31. անյք. հաւատարմութիւն, մտերմութիւն, ընտանութիւն։

Digitized by Google

Traum, ար. 13. երազ, անուրջք. ich habe e—n — gehabt երազ մը տեսայ. 2. փխ. ich habe auch im —e nicht (կամ միայն nicht im —e) daran gedacht կամ es mir einfallen lassen եւ ոչ մտքէս անցած էր, ընդ. եւ ոչ երազիս մէջ տեսած էի (զայս). 3. քնափութիւն, քնէութիւն. Du sprichst im —e կը բանդագուշես, կ'երազես:

Traumsausleger, ար. = Traumdeuter. **—bild**, չ. ցնորք, երազ: **—buch**, չ. երազագիրք: **—deuter(in**, իգ.), ար. երազահան: **—deuterei**, իգ. **—deutung**, իգ. երազահանութիւն: **—gestalt**, իգ. ուրուական: **—gott**, ար. դից. Մորփէոս, Երազադիք: **—leben**, չ. er führt nur ein — միշտ կը բանդագուշէ: **—selig**, ած. քնաշրջիկ, գիշերաշրջիկ: **—spiel**, չ. ուրուացուցութիւն:

trä'umen, չք. h. եւ նք. 3ա. երազել, երազ տեսնել. փխ. բանդագուշել. ich träumte (կամ անդ. ք. es träumte mir կամ mir träumte), daß ich fiele երազիս մէջ կարծես թէ կ'իյնայի. Das hätte ich mir nie — lassen! մտքէս խաղ չէի անցըներ. er träumte sich glücklich երջանկութիւն կ'երազէր: — չ. 32ք. անյ. երազ. փխ. բանդագուշանք:

Trä'umer, ար. 22ա. **—in**, իգ. 32. երազող, երազատես. 2. փխ. բանդագուշող:

Träumerei, իգ. 31. երազատեսութիւն, երազներ, բանդագուշանք, մտացածին իրք:

trä'umerisch, ած. 6. երազական. —er Mensch = Träumer, 2.

traumhaft, ած. 6. երազական, երազանման:

traun, մկ. (ամ.) հաւատա, ստոյգ (կ'ըսեմ):

traurig, ած. 8. տրտում, տխուր. 2. թախծեալ, վշտացեալ. սեւամաղձոտ. դժնդակ, անհաճոյ, տխրական, ամպամած (օդ). մթին (օր...):

Traurigkeit, իգ. 32. անյ. տրտմութիւն, տխրութիւն, թախծութիւն:

traut, ած. 6. սիրելի, անձկալի, մտերիմ:

Trauung, իգ. 31. օրհնութիւն հարսանեաց, պսակ, հարսանիք:

Travestie, իգ. 35. (խեղկատակութեամբ) նմանցուած բանաստեղծութիւն:

Treckbank, իգ. ար. թիթեղնոց, թիթեղագործ (մեքենայ): **—seil**, չ. խառան, պարան:

trecken, նք. 3ա. չուանանձգել, ամ. (նաւ... մը) թոկել:

Treff, ար. 20. (տատասիկ) հարուած. փխ. սլաք, խծբծական՝ խածնող խօսք. er hat einen — քիչ մը բախուկ է. 2. խղ. տեղ, առուդյա (ընդամէնք):

treffen, նք. չք. h. եւ փք. 2դ. հանդիպել, հանդիպցընել. das Ziel nicht — վախճանին չհասնիլ. vom Blitze getroffen werden կայծակէ զարնուիլ, շանթահար՝ կայծակնահար ըլլալ. 3. mit den Pfeilen des Spottes — մէկը երգիծանութեամբ խոցել, խածատել զոք. Das trifft Sie ձեզի կը հայի՝ վերաբերի՝ ուղղեալ է. wen trifft die Schuld? յանցանքն որո՞ւն է. das Loos traf ihn վիճակն իրեն ելաւ. die Reihe trifft Dich կարգը քուկդ է. 2. նկր. նմանցընել, ճիշդը նկարել՝ հանել. bin ich getroffen? ինծի նման է. 3. եբժ. (երգչի) լաւ երգել. ճիշդ նուագել. 4. գտնել. Sie haben es getroffen գտաք. getroffen! այս է, այո. 5. 3. — մէկուն հանդիպիլ. մէկը (տունը) գտնել. sich (ea.) — իրարու հանդիպել. 6. auf 3. — մէկուն հանդիպիլ՝ զարնուիլ՝ վրան իյնալ. 7. Das trifft լաւ է, յարմար է (իր վախճանին). 8. ընել, գործել, տեսնել. չ. 0. Vorbereitungen — պատրաստուիլ, պատրաստութիւն տեսնել. Vorkehrungen gegen et. — բանի մը համար նախահոգ զգուշութիւններ ընել, զգուշանալ: **—d**, դբք. եւ ած. դիպող, հանդիպող (վախճանին). ուղղ, ճիշդ, պատշաճ, ճշգրիտ (պատկեր...). հատու. das —de Wort յատուկ՝ բուն բառը: — չ. 32ք. անյ. = Բոյլին նշանախօսբիանց հետ. 2. (յփ.ով.) զբն. բախում, պատահում, ճակատ, պատերազմ. es kam zum — կռուի սկսան, ձեռք ձեռքի եկան. ein — liefern

Digitized by Google

Նախկաա տալ՝ մղել. 3. առաջ, շարք՝ կարգ զօրաց. Նոյ. զուամար- տակ (նաւաց)։

Treffer, ար. 22ա. (հրացան...) հանդիպողըննող, նպատակահար. ի. լաւ նշանըննող, նշանահան (նկա- րիչ). 2. — Treffschuß; ի. շահող տոմս՝ վիճակ. ի. բախտ, հանդի- պումն, պատահումն. e—n guten — haben բարւոյ հանդիպել. փ. բախտ, բախտաւորութիւն։

trefflich, ած. ե. ազնիւ, սքանչե- լի, գերազանց. —! շատ լաւ, սքան- չելի։

Trefflichkeit, իգ. 31. անյ. սքան- չելութիւն, գերազանցութիւն. 2. յգ.-ով. սքանչելի բան։

Treffschuß, ար. գնդակ՝ հանդի- պող հարուած։

Treibflasche, իգ. հալոցի մախիր։ —(e)beet, չ. = Mistbeet. —hammer, ար. (կապար ծեծելու...) կռան, մուրճ։ —haus, չ.-պր. ջերոց (ծաղ- կանց)։ —holz, չ. լաստափայտ փայտ. ի. փղ. թակ (գրաշարի)։ —kolben, ար. մխոց (մեքենայի...)։ —kraft, իգ. ֆզ. մղիչ զօրութիւն, մղողա- կանութիւն։ —reis, չ. (մատաղ) բողբոջ։ —sand, ար. = Flugsand.

treiben, նբ. 2ե. մղել, քշել, հրել, վարել. 3. aus dem Hause — մէկը տանէն մերժել. e—n Nagel — գամ բեւեռել, գամել. տես. փ. Keil, 2. ա.; 2. խաղացուցանել, հորդան տալ, քշել, (խաշինքը...) տանիլ. Kühe auf die Weide — կովերն արածել. 3. որս. das Wild — խու- ճապական սփռել, տնաղել. ein Wild wieder zu Holze — (երէն գարձեալ մորին մացըննել) որջացուցանել. 4. մտ. փխ. 3. (an-)— մէկը խթել. ի. նբ.ֆիմ[illegible] հանդիպէ. et. auf's Äußerste, auf den Gipfel, auf die Spitze — բան մը ծայրագոյն ընել, վերջին ծայրն հասցընել. 3. aus dem Besitze e—r Sache — մէկն ստացուածքէն զրկել. 3. in die Enge — փ. Enge, ա.; 3. in's Elend — մէկը թշուառու- թեան մէջ ձգել. 3. in's Exil — մէկը աքսորել, աքսորել. փն. den Feind in die Flucht — թշնամին ի փախուստ դարձընել, փախցընել. 3—m das Blut, die Röthe in's Gesicht — մէկը շառագնու- նել, մէկուն երեսը կարմրցընել. die Preise in die Höhe — գիները բարձրա- ցընել. über das Ziel — չափէն անցը- նել. et. von ea. — բանութեամբ ի- րարմէ բաժնել՝ անջատել, ցրուել. 3. vom Amte — մէկը պաշտօնէն մեր տանել, բարձըննէկց ընել. 3. zu et. — մէկը բանի մը մղել՝ գրգռել. 3. zur Verzweiflung — մէկն յուսահատցընել. ի. ձ.ի հեր. so weit möchte ich es doch nicht — այս- չափի երթալ չէի ուզեր. իբ. Ich weiter — յառաջանալ, ինք զինք յառաջ մղել. փ. անք.ի. es treibt mich fort ի բաց կը ձգուիմ. 5. (մեքենայ... մը) շարժել. մղել. քալեցընել. der Fluß treibt Eis գետը սառոյց կը բերէ. —de Kraft մղո- ղութիւն, շարժիչ մղիչ զօրու- թիւն. 6. բժշ. (մարմնէ) դուրս մղել՝ հանել. գրգռել. diese Arznei treibt den Schweiß այս դեղը քրտինք կը գրգռէ՝ հանէ. 7. անկոց (տառ. արմատ) արձակել, (պտուղ) բե- րել. Knospen — (կոկոնի) ցցուիլ. կկզել. ի. անինդիր. (անկոց) աճիլ. զարգանալ. 8. = auftreiben, ա.; 9. (բան մը)ընել՝ գործել, զբաղիլ. was — Sie für ein Handwerk? ինչ արուեստ ունիք. Latein... — լատիներէն... սորվիլ, լատիներէնի զբաղիլ. alle Sprachen — հին լեզուաց ուսման պա- տաղիլ. ի. որոշ ֆօյոխնմիրօ հեր փ. Aufwand, Blutschande; Kindereien — տղայութիւններ ընել. Kurzweil — զբօսնուլ, (ժամանակն անցընելու համար) զբօսանք ընել. Unfug — անմտութիւն՝ անխոհեմութիւն գոր- ծել. ի. es — (որդի[illegible]) ձո- իայց հեր). er treibt es gar zu arg չափը կ'անցընէ. առյ. wie man's treibt, so gebt's ինչ կը բրդես, այն կը խաթես. 10. որս. իլ. Erze — բովխպործել. (մեքենայով) հանք հանել. einen Reifen an's Faß — տակառին շրջանակ անցընել. իհ. den Teig — (գրանա- կով) հացը բանալ. գրանակել. կռել, մրճել. (երկաթ...) խառ- չել. (քերդշաւ) քանդակել, դրօ- շել. getriebene Arbeit քանդակագործ գործուած (մետաղ). (ab-)— զանել. — չի. h. (որնդափոխոմիան արժ. s.) = նբ. առանց խնդրի. չ. ե. փ.

նբ. Ձ. եւ դ. բ.; 2. (յաւելեալ, ի հեղեղէ, ի հողմոյ) ծփիլ, ծածանիլ, տարուբերիլ, տատանիլ. նաւ. das Schiff treibt նաւը կը խոտորի. auf den Sand — (նաւ) խրիլ. 3. (ներքին զօրծմամբ) das Bier treibt aus dem Faß գարեջուրը տակառէն դուրս կը թափի՝ եռալով կ'ելլէ: — չ. ձձբ. Ա. անջ. — բային նշանակութեանց հետ. (անբերեալ) ցուցում, կեչում. (բանի... մը) պատապղում. 2. շարժում, հաղորդութիւն, հաղորդակցութիւն, առուբերա. sein Thun und — գնացք եւ վարմունք. — der Welt աղմուկ՝ ժխոր աշխարհի:

Treiber, ար. ձձա. —in, էգ. ձձ. վարող, մղող, քշող (հմմտ. treiben). 2. առաջնորդ, վարիչ (անասնոց), բ. որս. խուճապական սփռող, անտաղող. ե. ը. մտ. կերգեցող, հարստահարիչ, նեղիչ. գ. (բանի մը...) պարապայլուխ, առաջնորդ:

Treiberei, էգ. 31. մղում, հրելն. = Hetzerei (տ. Getreibe).

Treidel, ար. ձձա. (նաւաձգութեան չուան) թոկ:

treideln, նբ. ձա. նաւ. ein Fahrzeug — (նաւ մը չուանով քաշել) թոկել, նաւաձգել:

Trema, չ. ձձ. փր. (i, e եւ u գրոց վրայ... կէտ) կրկնակէտ, տրոհակէտ:

Tremolo, ար. (չ.) ձձ. երժ. թրթռում (ձայնի), գեղգեղանք:

Tremulant, ար. ձձ. երժ. = Tremolo; բ. թրթռան (երգիոնի թրթռող քանոն):

tremuli(e)ren, չբ. ն. ձա. երժ. թրթռալ, գեղգեղել: — չ. ձձբ. անջ. = Tremolo.

Trennsholz, չ. ողողելու փայտ: —messer, չ. (կարելու) դանակ: —punkte, ար. յփ. = Trema. —säge, էգ. ար—. հեծանա(հերձ) սղոց:

trennbar, ած. 6. բաժանելի, բաժանականն:

Trennbarkeit, էգ. 31. բաժանելիութիւն, բաժանականութիւն:

trennen, նբ. եւ sich — էբ. ձա. բաժնել, անջատել. 2. զատել, որոշել, ընտրել. լուծել, քեցել, մեկուսացընել. քակել, լուծանել (զամուսնութիւն...), քայքայել, (մասնաւոր) լուծանել. բ. sich — մեկնիլ ի միմեանց: — չ. ձձբ. անջ. —ung, էգ. 31. — բային նշանակութեանց հետ:

Trennungsspartikel, էգ. փր. բաժանիչ մասնիկ: —zeichen, չ. փր. տող. անջատանիշ. բ. — Trema.

Trense, էգ. 35. (հնան. Kandare) պախու(ր)ցակ:

trensen, նբ. ձգ. նաւ. (հաստ պարան... մը) բարակ չուանով պատել: [ծակելու) շաղափ:

Trepan, ար. ձձ. վրբ. (գանգը

trepani(e)ren, նբ. ձա. վրբ. շաղափել, շաղափով ծակել:

Trepani(e)rer, ար. ձձա. վրբ. շաղափող:

trepplab, մ. սանդուղէն վար, սանդուղն ի վար: —auf, մ. սանդուղն ի վեր:

Treppe, էգ. 35. սանդուղ, ելանելիք. 2. man hat ihn die — hinuntergeworfen զինքը սանդուղներէն վար ձգեցին. eine — höher ziehen դատակին մը վեր ելլել. էկ. —n schneiden (մազերը) անհարթ՝ աստիճան աստիճան կտրել:

Treppenabsatz, ար. սանդղադադար (ահոանջք): —artig, ած. = treppenförmig. —baum, ար. սանդղաբուն: —förmig, ած. սանդղաձեւ: —geländer, չ. (սանդուղի) վանդակ, բազրիք: —stufe, էգ. աստիճան, որոշք:

Tresor, ար. ձձ. կամ 20. = Schatz, Schatzkammer; 2. արկղիկ, (ապրկի) դղրոց:

Trespe, էգ. ձձ. բյ. բրոմ (Bromus secalinus). 2. մոն. = Lolch եւ Rade. [խաւան հաճար:

trespig, ած. 6. —er Roggen բրոմա-

Tresse, էգ. 35. (զօրականաց թեզանեաց... լայն) ժապաւէն, արէզ. mit —n besetzen ժապաւինել, արիզել:

Tressi(e)rsbank, էգ. —stock, ար. հիւսող (հիւսելու գործի):

tressi(e)ren, նբ. ձա. հիւսել (= flechten):

Tressi(e)rer, ար. ձձա. —in, էգ. ձձ. հիւս շինող, հիւսող:

Trester, ար. (չ.) յփ. ձձա. ամ. շիւ, չանչ, (ձիթապտղոյ՝ խաղողի...) կոխած (= Träber):

Trésterwein, ար. չանչաղինի, գինեակ:

Trétsbutte իգ. —faß, չ. —kufe, իգ. հնձան: —rad, չ. ար—. ոտնանիւ: —schemel, ար. ար—. ոտն. պատուանդան (ոտնայենակաց): —wagen, ար. արագոտն (գործի):

tréten, չք. ի. եւ ս. ձգ. (գրք. անց. ձք. հրմ. նաեւ trete) ի. —ել. կոխել, դնել՝ յենուլ զոտս. daneben (կամ fehl.)— սխալ քայլ առնուլ. leise — մեղմ քալել. փխ. կերպարանող՝ ծածկամիտ ըլլալ. զին. auf der Stelle — քալել ձեւացընել, 2. ս. —ել. քալել. երթալ, անցնիլ. 3. տ. մ.ի. հետ. — Sie dahin! հոն գացէք. — Sie näher! մօտեցէք. փխ. J—m zu nahe — տ. **nah**, 3.; dazwischen — մէջ մտնել՝ կինալ, . բարեխօսել. wenn Nichts dazwischen tritt եթէ արգելք՝ բան մը չ'ելլէ. ք. նխ. ճիանց հետ. **an** das Fenster — պատուհան երթալ, դէպ ի պատուհան յառաջանալ. փր. die Endung tritt an den Stamm վերջաւորութիւնն արմատին վրայ կ'աւելնայ՝ կը կցի. an's Licht — ») (մարդկան) լուսոյ մօտենալ. ք. (իրաց) երեւան ելլել, յայտնուիլ. an die Spitze — (գնդի...) գլուխն անցնիլ. an J—s Stelle — մէկուն տեղն անցնիլ. **auf** die Rednertribüne — բեմ ելլել, ատենաբանել. auf ein Kleid — զգեստի մը վրայ կոխել. auf die Zehen — յոտնամատն յառնել, ոտքի մատուըներու վրայ կոխել. փխ. auf J—s Partei, Seite — մէկուն կողմն անցնիլ. **aus** et. — (բանէ մը) ելլել, բան մը թողուլ. **bei** Seite — մէկ կողմն երթալ՝ քաշուիլ. **in** et. — : չ. ծ. in ein Haus — տուն մը մտնել. տ. **Fußstapfen**; der Schweiß trat ihm in's Gesicht երեսը քրտինք պատեց. in den Priesterstand — սուրբ աստիճաններն առնուլ. **mit** J—m (wieder) in Verbindung — մէկուն հետ (դարձեալ) յարաբերութեան մէջ մտնել. J—m in den Weg — մէկը խափանել՝ արգելուլ. զին. in's Gewehr — ի զէն դիմել՝ ընթանալ, զէն առնուլ. **über** die Ufer — զեղուլ, դուրս յորդել. ich bin mitten **unter** Euch getreten ձեր մէջը մտայ. **vor** J. hintreten մէկուն առջեւն ելլել՝ կենալ. ը. մփ. ներկայանալ. zu J—m — մէկուն մօտենալ՝ մերձենալ: — նք. եւ փք. et. — (բան մը) կոխել. (բանի մը) վրայէն քալել. mit Füßen (unter die Füße) — ոտ. ոտն հարկանել՝ կոխել, ատաթուր հարկանել (նաեւ փխ.). 2. փխ. J. — մէկը պարտքն հատուցանելու ստիպել. ըմբ. խեղդել. 3. ելանել, վերանալ (արու թռչնոց ի վերայ էգի). (մն. աքաղաղի) թեթքել. 4. et. — չ. ծ. e—n Weg — ճամբէ մ'անցնիլ. ճամբէ մ'երթալ. die Bälge der Orgel — երգեհոնի փքոցն ուռեցընել՝ կոխել. երկ. die Kelter, die Trauben — հնձան հարկանել, խաղող կոխել. 6. ազդեցա—թեանն ալ յիշելով. et. zu Boden կամ in den Staub — բան մը կոխել(ով ոտքի տակ առնուլ). et. entzwei — բան մը կոխելով կոտրել. seine Schuhe schief (nieder) — հողաթափները ծռել (մաշել): — չ. ձգ. անց. — քայքն նշանակութեանց հետ:

Tréter, ար. ձգ—. կոխող. հնձանահար. — **Kalkant**, 1.; (կառ.) լծող:

treu, ած. 6. հաւատարիմ. —e Übersetzung ճիշդ թարգմանութիւն. J—m, s—m Eide — sein մէկուն՝ իր ուխտին հաւատարիմ ըլլալ՝ մնալ. seine Pflichten — befolgen իր պարտքերը հաւատարմութեամբ՝ ճշդիւ կատարել. 2. անննենգ, անկեղծ. պարզամիտ. անխարդախ, ուղիղ. երկիւղած. մտերիմ (բարեկամ...). հաստատուն, անյողդողդ. անձնանուէր, հպատակ. ճիշդ. s—m Charakter — bleiben իր նկարագիրը պահել: — իգ. 31. անջ. որոշ քերականութեանց մէջ. — **Treue**; — und Glauben տ. **Glauben**, 1. գ. hab' immer — und Redlichkeit եղիր հաւատարիմ եւ արդար. ք. քան մը հաստատելու համար. **auf** meine —! (bei) m—r —! հաւատամ (ինծի), պատուոյս վրայ:

Tréubruch, ար. երդմնազանցութիւն, մատնութիւն, ապստամբութիւն: —**brüchig**, ած. երդմնազանց, մատնիչ, ապստամբ, անհաւատարիմ: —**ergeben**, ած. —e **gehorsam**, ած. հնազանդ. անձնանուէր: —**gesinnt**, ած. ուղիղ. յաւատակամիտ: —**herzig**, ած. ուղղամիտ, յստակամիտ, անկեղծ: —**liebchen**, չ.

ափրենլի: —los, ած. անհաւատարիմ, ներդաւոր. մատնիչ: —losigkeit, էգ. անհաւատարմութիւն, ներդաւութիւն. մատնութիւն:

Treue, էգ. 35. (յգ. չիք) հաւատարմութիւն (ճշտագոյն...). Ճշդութիւն (թարգմանութեան). 2. հաւատարմութիւն (խոստման...). die — brechen անհաւատարիմ ըլլալ. արդարակորովութիւն, ուղղութիւն. Ճշմարտախօսութիւն:

treulich, ած. 6. — treu, մակ. էբք կ. հաւատարմութեամբ, ուղղութեամբ, անկեղծութեամբ. Ճշդիւ, երկիւղածութեամբ:

Triangel, ար. 22ա. ամս. եռանկիւն. երժ. եռանկ (եռանկիւնի նուագարան մը):

Triangler, ար. 22ա. երժ. եռանկահար:

triangulär, գած. 6. = dreieckig.

triangulí(e)ren, նբ. 8ա. եռանկիւնել (եռանկիւնաչափութեամբ չափել):

Trias, էգ. անփ. անյգ. երրորդութիւն, եռեքութիւն (= Dreiheit). 2. երկր. եռախաւ (աւազաքարի... խաւեր):

Trias‖gebirge, չ. —formation, էգ. եռախաւական կազմութիւն, երրորդականութիւն:

Tribrachys, ար. անփ. տաղ. ներբեւ, եռաղօտ:

tribulí(e)ren, նբ. 8ա. կերզ(եր)ել, հարստահարել, նեղել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = Plackerei.

Tribún, ար. 33. եւ 20. ատենակալ, (Հռովմայեցւոց) ցեղապետ. հազարապետ (գնդի). ռամկապետ. (Գաղղիացւոց) ատենական:

Tribunál, չ. 20. ատեան, դատարան. մակ. վերին դատական ատեան:

Tribü'ne, էգ. 35. (ատենախօսի) բեմ. բ. վերնատուն, դիտարան:

tribunizisch, ած. 6. ատենականական:

Tribus, էգ. անփ. հ. դպ. (Հռովմայեցւոց) ցեղ:

Tribút, ար. 20. հարկ. փխ. տուրք, պարտք:

tribút‖frei, ած. ազատահարկ: —pflichtig, ած. հարկատու:

tributä'r, ած. 6. = tributpflichtig.

Trichine, էգ. 35. բն. մազակ, մազորդ (Trichina spiralis):

Trichter, ար. 22ա. ձագար. բ. ձագարաձեւ իր (նաւու փլ. ար.). 2. (բանկ) փոսորակ, պեղուածք. բ. փխ. ըմբ. 3—n et. durch den — beibringen = eintrichtern.

Trichter‖form, էգ. ձագարի կազմուածք: —förmig, ած. ձագարաձեւ (փլ.): —öffnung, էգ. (հրաբղխի) խառնարան, խառնեակք:

trichtern, նբ. 8ա. ձագարել, ձագարով լեցնել:

Tri(c)ktra(c)k, չ. 20. տաւլի, տաւղի (խաղ). 2. տաւլի, տաւեղ:

Tri(d)ént, չ. 28. փղ. Տրիդենտ:

tri(d)entinisch, ած. 6. տրիդենտական:

trieb, 1. եւ 3. դէմք եղ. անց. տես. treiben:

Trieb, ար. 20. փլ. բուսական աճողական զօրութիւն, աճողութիւն. ոստ (նորընձիւղ ոստ՝ շառաւիղ). կող, ճիւղ. 2. մղիչ զօրութիւն, (հրացանի...) մղում, նետողութիւն. ար. — Triebfeder; 3. (բարոյական) մղում, բերում, միտում, դրդում, թելադրութիւն. natürlicher — բնածին աղդում, բնազդում (անասնոց). er hat keinen — zum Studieren ուսանելու յօժարութիւն բնաւ չունի. 4. — Trift.

trieb‖fähig, ած. մղելու ընդունակ: —feder, էգ. ար. զսպանակ. փխ. շարժառիթ. die geheimsten —n kennen հանգամանքները գիտնալ: —kraft, էգ. մղիչ զօրութիւն, շարժողութիւն. բ. փլ. աճողութիւն: —rad, չ. = Treibrad. —recht, չ. արօտի իրաւունք: —sand, ար. թռչուն աւազ (= Flugsand): —werk, չ. մեքենայ. փխ. գործի, կազմած:

Triebel, ար. 22ա. (տակառի շրջանակ անցընելու) բոյթ. ար. (շրջապտոյտ) ատամնակ. փղ. (գրաշարի) թակ:

Trief‖auge, չ. ճպռոտ աչք, ճպռակն: —äugig, ած. գիճակն: —äugigkeit, էգ. գիճակնութիւն, ճպռոտութիւն:

Digitized by Google

triefen, չզ. h. եւ s. եւ նզ. 3ի. (Նխր. Քեր. Նաեւ du treufst, er treuft) կամ 3ա. — träufe(l)n; 2. ծոր. կաթել, հոսել. die Augen — ihm աչքերն բիժ կուգայ, աչքը կը բժա-ծի: — չ. 22ք. անյմ. — Träufeln, չ.:

triefig, ած. 6. կաթող. թրջած, (քրտնա...)թոր:

Triennium, չ. 36. եռամեայ (ե-րեք տարուան միջոց). ման. (Համալսարանի) եռամեայ:

Triere, էգ. 35. — Dreiruderer.

Triest, չ. 38. փղ. Տրիեստ:

Triester, ար. 22ա. —in, էգ. 32. Տրիեստացի:

triff, triffst, trifft, հրմ. 2. եւ 3. դէմք. Նխր. ահմ. treffen:

Trifolium, չ. 26. — Dreiblatt.

Trift, էգ. 31. (Քայց գ. 1. եւ 3.) — Triftgerechtigkeit; բ. արօտի ճանապարհ. գ. արօտ, ճարակատեղի. դ. խաշինք, հօտ. — Ochsen նախիր եզանց. 2. (Նաեւ ար. 20.) փղն. = Drift, 1.; 3. (Նաեւ չ. 20.) Նոյն. (ստ. Drift) ծովակէր՝ ծովակուլ մար-մինք:

Trift||gerechtigkeit, էգ. արօտի ի-րաւունք: —strömung, էգ. ստանձ-նական յորձանք:

triftig, ած. 6. հաստատուն, ուժով. զօրեղ (պատճառ), որոշիչ. արժանահաւատ, ընդունելի. 2. = inhaltschwer; 3. գործօն, ժիր, ե-ռանդուն. 4. ծփեալ, ծովածուփ, ալեծուփ (մարմին...). Նոյն. — sein (խարսխի) յատակը քերել. բ. (Նաւը) յորձանքէն յափշտակուիլ:

Trigly'ph, ար. 32. եւ 20. ճրտ. = Dreischlitz.

Trigonal... է Քառաքսեան. ե-րեքանկիւնի. չ. 0. —zahl, էգ. ե-ռանկիւնի թիւ:

Trigonometrie, էգ. 35. անյմ. ուսմ. եռանկիւնաչափութիւն:

Trikolore, էգ. 35. եռագունեան դրօշ:

Trikot (տրիքօ), ար. (չ.) 38. ղօղա-փարակք, մածնող սաճնազգեստ:

Triller, ար. 22ա. երժ. թրթռում (ձայնի), գեղգեղանք, ձայն խաղ-ցընելը. 2. թրթռակապաւ. 3. = Drillhaus, 0.; Drehbaum, ա.:

trillern, չք. h. եւ նք. 3ա. երժ. թրթռալ, գեղգեղել, ձայնը խաղ-ցընել. ը. մգ. ճռուողել, երգել (թռչնոյ...): — չ. 22ք. անյմ. երժ. գեղգեղանք. ճռուողանք:

Trillion, էգ. 31. եռիլիոն:

Trilogie, էգ. 35. երեքխօսու-թիւն:

Trimester, չ. 22ա. եռամսեայ, երեք ամիս:

Trimeter, ար. 22ա. փղլ. եռա-չափ, երեքչափեան (տաղ...):

Trine, յդ. ան. էգ. 30. Նող. Ka-tharinaի. ամ. կատար. 2. (յճէ. ան-արգահան անուն քով.) dumme — անխելք՝ աղջիկ կին:

Trinitä't, էգ. 31. երրորդութիւն:

Trink||becher, ար. ըմպանակ, բա-ժակ: —gast, ար. գինըմպու, գինե-ւէր: —gelage, չ. գինարբուք: —geld, չ. պարգեւ, ձեռնաձիր, ըն-ծեռեալ, ընդ. բարի ձեռք: —ge-schirr, չ. ըմպանակ, սափոր: —ge-sellschaft, էգ. գինարբուաց ընկերք: —lust, էգ. արբշռութիւն: —napf, ար. (Թաշխոյ վանդակի ջրոյ հանդեր) կճուճիկ: —scene, էգ. գինարբուք: —schale, էգ. բաժակ, սափոր: —wasser, չ. ըմպելի ջուր:

trinkbar, ած. 6. ըմպելի, խմուե-լի. —er Wein —) ըմպելի գինի. բ) համով գինի:

Trinkbarkeit, էգ. 31. անյմ. ըմպե-լիութիւն. բ. (գինւոյ) համաւո-թութիւն, ըմպելիութիւն:

trinken, նք. չք. h. էք. 2ա. (Քայց Նխր. trinkst, trinkt) ըմպել. խմել. (գետ...) ստանուլ. aus der hohlen Hand — ափով խմել. aus der Flasche — շիշէն խմել. ը. մգ. արբշիռ ըլլալ. գինեհարբիլ, գինի... սիրել. sich voll — գինովնալ, արբենալ. 2. gern Eins — գինեսէր ըլլալ. sich (գր.) e—n Haarbeutel, e—n Rausch — գինով գլ-արթանալ, գլուխը մթագնծիլ, ամկումին մ՚արբենալ: — չ. 22ք. անյմ. ըմպելը, խմելը. 2. գինար-բութիւն, արբշռութիւն. առձ. ein Trunkenbold läßt das — nicht հեռացնել սովորութիւն չի կարձուիր գիւ-րաւ. 3. ըմպելի:

Trinker, ար. 22ա. —in, էգ. 32. խմող. արբեցող, արբշիռ:

Trinom, չ. 20. ուսմ. եռաքանդա-

Digitized by Google

կութիւն. եռամսանեայ քանիո-նութիւն:

Trio, չ. 88. երժ. եռանուագ:

Triole, իգ. 25. երժ. եռանգ:

Tripel, ար. 22ա. Ա. իղ. երեքկին մաս՝ առկ: Բ. — ար. (մետաղ փայլեցընելու կաւ) փայլկաւ:

tripeln, նբ. 3ա. փայլկաւով փայլեցընել:

tripli(e)ren, նբ. 3ա. եռապատկել. երեքցնել:

Triplik, իգ. 21. իրզ. երեքկնախօսութիւն (փաստաբանի... երեք անգամ պատասխանելը):

Tripmadam, իգ. անփխ. բւ. գառանադմակիկ (Sedum album):

Tripolis, չ. անփխ. աշ. Տրիպոլիս:

trippeln, չբ. h. եւ s. 3ա. կոխկռտել. դոփել, արօփել (ոտիւք). da komm: sie hergetrippelt ահա մանրաքայլ կու գայ. (երիվարի) կարճընթացս ընթանալ, դրոփել: — չ. 22բ. ածյտ. դոփիւն, արօփիւն:

Triptychon, չ. 20. նրփ. եռանկար:

Trireme, իգ. 25. — Dreiruderer.

Tristia, Tristien, չ. յտ. անփխ. Տրտմականք (քերթուած Ովիդեայ):

Tritogen(e)ia, իգ. 80. (իղ. նաեւ 28.) Եռածին (յորջորջանք Աթենասայ):

tritt, հրմ. եւ 3. դիմտ. իղ. ներ. ահմ. treten:

Tritt, ար. 20. քայլ (ոտնոխ). զին. — halten քայլերը համաձայնեցնել. համաձայնութեամբ քալել. տ. halten, 2. ի.; — wechseln! ոտնափոխ, ոտք փոխեցէք. տ. Schritt, 1. ա.; 2. հետք. ոտնահետ. 3. ոտք կոխելը, ոտքի հարուած. 4. ար. (մեքենայ մը շարժելու համար) կոխելը, ճնշում (մն. ոտք.). 5. ար. (կոխելու տեղ...) պատուանդան (սանդուղանկի, կառքամտքիներու). (երգեհոնի) ոտնափող, կոխարան. Բ. ոտնաձանք, ելանելիք (կառաց...). (ծառղիկ զնելու) գարակ. ի. — Fußbank; (սեղանի...) ոտնադիր. գ. (պատուհանի քով բարձր աթոռակամած) պարեւանդակ:

Trittbrett, չ. ար. պատուանդան (սանդուղանակաց...): —**harfe**, իգ. երժ. ոտնատաւիղ. ոտնափողաւոր տաւղմատարան: —**leiter**, իգ. — Stehleiter. —**schemel**, ար. պատուանդան (սանդուղանկի): —**wechsel**, ար. զին. քայլափոխութիւն:

Triumph, ար. 20. հաղթումն, հաղթանք. փխ. եւ չ. մբ. յաղթութիւն, յաղթանակ, ցնծութիւն:

Triumphbogen, ար. յաղթական հաղթանաց կամար: —**zug**, ար. հաղթանք, յաղթական ճեմք:

Triumphator, ար. 25. հաղթող, հաղթիչ, յաղթական:

triumphi(e)ren, նբ. 3ա. հաղթել. փխ. յաղթանակել. ցնծալ. եր. die —de Kirche (հկնչ. die streitende Kirche) յաղթանակող եկեղեցի, երանեալք (երկնից):

Triumvir (...վ...), ար. 28. հ. պտ. եռապետ (երեք անձանց կառավարութեան անդամ):

Triumvirat, չ. 20. եռապետութիւն, երեքպետութիւն:

trivial (...վ...), ած. 6. գռեհիկ, հասարակ, անշուք:

Trivialität, իգ. 21. գռեհկութիւն. Բ. գռեհիկ՝ հասարակ բան:

Troas, չ. անփխ. աշ. Տրովադա:

trochäisch, ած. 6. տղչ. մեծասարական:

Trochäus, ար. 27. տղչ. մեծասար:

trocken, ած. 6. չոր, ցամաք, անջուր. երաշտ. Բ. ցուրտ, պաղ, ցամաք, անհեր (երեւակայութիւն՝ ոճ). —es Brot չոր՝ առանձ հաց. —er Husten չոր հազ. —es Wetter երաշտ ժամանակ. 2. —es Eisen դժուարահալ երկաթ. իրզ. —e Frevel անարգիւն ոճիր. — legen ցամաքեցընել. — füttern խոտ կերցընել. ար. — pressen ճնշելով չորցընել. — w. ցամաքիլ, չորնալ: — չ. das —e 6. չորը, ցամաքը. նմբ. auf dem —en sein (նաւու) անձանձան ըլլալ, չմնալ. չքանիլ. փխ. աղքատ ըլլալ. փխ. im —en sein կամ sitzen յապահով՝ յամրի ըլլալ. փխ. հարուստ ըլլալ:

Trockenboden, ար. ար. չորարան: —**dock**, չ. նալ. (նորոգութեան) նաւահանգ: —**früchte**, իգ. յտ. չոր պտուղք: —**futter**, չ. —**fütterung**,

triefen, չք. ի. եւ լ. եւ նք. ցի. (ներ. ըն. նախ. du treufst, er treuft) կաթ 3ա. — träufe(l)n; 2. [illegible] կաթել, հոսել. die Augen — ihm աչքերն ըստ կաթում, աչքերը թոր. — չ. 23ք. անձ. = Träufeln, չ.։

triefig, ած. 6. կաթոտ, [illegible], ([illegible]...) [illegible]։

Triénnium, չ. 26. եռամեայ (եր. [illegible]). [illegible]։

Triére, էգ. 35. = Dreiruderer.

Triést, չ. 38. տեղ. Տրիեստ։

Triéster, ար. 33ա. —in, էգ. 32. Տրիեստացի։

triff, triffst, trifft, հրմ. 2. եւ 3. դեմք. ներ. սհմ. treffen.

Trifólium, չ. 26. — Dreiblatt.

Trift, էգ. 31. (բայց ար. 2. եւ 3.) — Triftgerechtigkeit; ք. արոտ [illegible]. գ. արօտ, [illegible]. գ. [illegible], հօտ. — Ochsen [illegible]. 2. (նաեւ ար. 20.) [illegible]. = Drift, 1.; 3. (նաեւ չ. 20.) նոյ. (տս. Drift) [illegible]։

Trift‖gerechtigkeit, էգ. արօտի իրաւունք։ —strömung, էգ. [illegible]։

triftig, ած. 6. [illegible], [illegible], [illegible]. 2. = inhaltschwer; 3. [illegible]. 4. [illegible]. նոյ. — sein ([illegible]) [illegible]։

Triglý'ph, ար. 33. եւ 20. ճրտ. = Dreischlitz.

Trigonál... է [illegible]. եռանկիւնի. չ. 6. —zahl, էգ. եռանկիւնի թիւ։

Trigonometríe, էգ. 35. անձ. [illegible]։

Trikolóre, էգ. 35. եռագոյն դրօշ։

Trikót ([illegible]), ար.(չ.) 33. [illegible]։

Triller, ար. 33ա. երժ. [illegible], [illegible]. 2. [illegible]. 3. = Drillhaus, 4.; Drehbaum, ա.։

trillern, չք. ի. եւ նք. 3ա. երժ. [illegible], [illegible], [illegible]. ը. մր. [illegible] ([illegible]...)։ — չ. 23ք. անձ. երժ. [illegible]։

Trillión, էգ. 31. եռիլիոն։

Trilogíe, էգ. 35. [illegible]։

Triméster, չ. 33ա. եռամսեայ, երեք ամիս։

Trimeter, ար. 33ա. տաղ. եռա[illegible] ([illegible]...)։

Trine, յտ. ան. էգ. 30. նաղ. Katharina. աճ. [illegible]. 2. ([illegible]) dumme — [illegible]։

Trinitä't, էգ. 31. երրորդութիւն։

Trink‖becher, ար. [illegible], [illegible]։ —gast, ար. [illegible]։ —gelage, չ. [illegible]։ —geld, չ. [illegible]։ —geschirr, չ. [illegible]։ —gesellschaft, էգ. [illegible]։ —lust, էգ. [illegible]։ —napf, ար. ([illegible]) [illegible]։ —scene, էգ. [illegible]։ —schale, էգ. [illegible]։ —wasser, չ. ըմպելի ջուր։

trinkbar, ած. 6. ըմպելի, խմելի. —er Wein =) ըմպելի գինի. բ) հասուն գինի։

Trinkbarkeit, էգ. 31. անձ. ըմպելիութիւն. ք. (գինւոյ) [illegible]։

trinken, նք. չք. ի. էք. 2ա. (բայց ներ. trinkst, trinkt) ըմպել, խմել. (գեղ...) [illegible]. aus der hohlen Hand — [illegible] խմել. aus der Flasche — [illegible] խմել. ը. մր. [illegible]. [illegible]. sich voll — [illegible]. 2. gern Eins — [illegible]. sich (տր.) e–n Haarbeutel, e–n Rausch — [illegible]. — չ. 23ք. անձ. ըմպելը, խմելը. 2. [illegible]. նոյ. ein Trunkenbold läßt das — nicht [illegible]։ 3. ըմպելիք։

Trinker, ար. 33ա. —in, էգ. 32. խմող, [illegible], [illegible]։

Trinóm, չ. 20. ուս. եռանդամ-

կութիւն, եռամասնեայ քանքո-նութիւն։

Trio, չ. ss. երժ. եռանուագ։

Triole, էգ. 35. երժ. եռանգ։

Tripel, ար. ss–. Ա. իղ. երեքկին ձայն՝ ռակ։ Բ. — ար–. (մետաղ փայլեցընելու կաւ) փայլկաւ։

tripeln, նբ. 3–. փայլկաւով փայլեցընել։

tripli(e)ren, նբ. 3–. եռապատկել, երեքկնել։

Triplik, էգ. 31. էէգ. երեքկնախօսութիւն (փաստաբանի... երեք անգամ պատասխանելը)։

Tripmadam, էգ. անփի. բժ. գառանագմակիկ (Sedum album)։

Tripolis, չ. անփի. փղ. Տրիպոլիս։

trippeln, չբ. Ի. եւ Լ. 3–. կոխկռտել, դոփել, տրոփել (ոտքով). da komm: sie hergetrippelt ահա մանրաքայլ կու գայ. (երիվարի) կարճընթացը ընթանալ, դրոփել։ — չ. 22բ. անյփ. դոփիւն, տրոփիւն։

Triptychon, չ. 26. նրփ. եռանկար։

Trireme, էգ. 85. — Dreiruderer.

Tristia, **Tristien**, չ. յփ. անփի. Տրտմական (Քերթուած Ովիդեայ)։

Tritogen(e)ia, էգ. 36. (իղ. նաեւ 28.) Եռածին (յորջորջանք Աթենասայ)։

tritt, Նրմ. եւ 3. դէմք. իղ. ներ. սհմ. treten-ի։

Tritt, ար. 20. քայլ(ափոխ). չբն. — halten քայլերը չափակցել. չափակցութեամբ քալել. փ. halten, 2. է.; — wechseln! ոտնափոխ, ոտք փոխեցէք. փ. Schritt, 1. ա.; 2. հետք, ոտնահետ. 3. ոտք կոխելը, ոտքի հարուած. 4. ար–. (մեքենայ մը շարժելու համար) կոխելը, ճնշում (մն. ատփ.). 5. ար–. (կոխելու տեղ...) պատուանդան (ոտնայենակի, կառքամբերնայի). (երգեհոնի) ոտնափող, կոխարան. Բ. ոտքի ճանք, ելանեկք (կառաց...). (ծաղիկ գնելու) գարակ. է. — Fußbank; (եկեղանի...) ոտնադիր. փ. (պատուհանի քով բարձր ատախտակամած) դարեւանդակ։

Tritt|brett, չ. ար–. պատուան-դան (ոտնայենակաց...)։ **—harfe**, էգ. երժ. ոտնատուիղ, ոտնափողաւոր ապղմուարան։ **—leiter**, էգ. — Stehleiter. **—schemel**, ար. պատուանդան (ոտնայենակի)։ **—wechsel**, ար. չբն. քայլափոխութիւն։

Triumph, ար. 20. ձաղումն, ձաղանք. էի. եւ ը. մփ. յաղթութիւն, յաղթանակ, ցնծութիւն։

Triumph|bogen, ար. յաղթական՝ ձաղանաց կամար։ **—zug**, ար. ձաղանք, յաղթական ճեմք։

Triumphator, ար. 25. ձաղող, ձաղիչ, յաղթական։

triumphi(e)ren, նբ. 3–. ձաղել. էի. յաղթանակել. ցնծալ. էր. die —de Kirche (հկ–նչ. die streitende Kirche) յաղթանակող եկեղեցի, երանեալք (երկնից)։

Triumvir (...է...), ար. 23. Հ. պփ. եռապետ (երեք անձանց կառավարութեան անդամ)։

Triumvirat, չ. 20. եռապետութիւն, երեքպետութիւն։

trivial (...է...), ած. 6. գռեհիկ, հասարակ, անշուք։

Trivialität, էգ. 31. գռեհկութիւն. Բ. գռեհիկ՝ հասարակ բան։

Troas, չ. անփի. փղ. Տրովադա։

trochäisch, ած. 6. տղչ. մեծատառական։

Trochäus, ար. 27. տղչ. մեծառատ։

trocken, ած. 6. չոր, ցամաք, անջուր, երաշտ. Բ. ցուրտ, պաղ, ցամաք, անբերք (երեւակայութիւն՝ ոճ). —es Brot չոր՝ առանց հաց. —er Husten չոր հազ. —es Wetter երաշտ ժամանակ. 2. —es Eisen գծուարարահալ երկաթ. էէգ. —e Frevel անտարբերն ոճիր. — legen ցամաքեցընել. — füttern խոտ կերցընել. ար–. — pressen ճնշելով չորցընել. — w. ցամաքիլ, չորնալ։ — չ. das —e 8. չորը, ցամաքը. նաէ. auf dem —en sein (նաւուն) անծանծան ըլլալ, չծփալ, չճօճիլ. էի. աղքատ ըլլալ. էի. im —en sein կամ sitzen յապահով՝ յամփի ըլլալ. էի. հարուստ ըլլալ։

Trocken|boden, ար. ար–. չորարան։ **—dock**, չ. նաէ. (նորոգութեան) նաւաեղ։ **—früchte**, էգ. յփ. չոր պտուղք։ **—futter**, չ. **—fütterung**,

իգ. չոր խոտ, խոտ։ —herd, որ. որս. չոր(ցընելու վառ.)արան։ —ofen, որ. փմ. ջերմատանենակ (չորցընելու համար), չորարան։ —platz, որ. տա- րածոց, լուացք չորցընելու տեղ։ —stange, իգ. որս. (մեծ. ներկարարի տարածելու ձող) պարզոց։ —stube, իգ. որս. չորարան, ջերմատանենակ։ —tuch, չ. = Handtuch; բ. (ի վառօ- դագործութեան) ճիճան։ —verfahren, չ. որս. չորցընելը։

Tróckenheit, իգ. 81. չորութիւն, ցամաքութիւն (նաեւ փխ.), երաշ- տութիւն. չքաւորութիւն, կարօ- տութիւն. անզգայութիւն, ցրտ- ութիւն։

Tróckne, իգ. 35. անյ. չորը, ցա- մաքը. ցամաք (երկիր)։

tróćknen, չբ. ſ. 8բ. չորնալ, ցա- մ(ա)քիլ, (գետն) ապաքիլ։ — նբ. եւ ներ. ցամքեցընել, չորցընել. ապաքել, սարսափել. սրբել (զար- տասուս...). 2. արեւու՝ օդոյ տա- ջեւ դնել՝ չորցընել. getrocknete Feigen պապարախոր, չիրք թզոյ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. չորու- թիւն, ցամաքութիւն։

Tróddel, իգ. 85. փունջ, ցցունք (= Quaſt, 1.). 2. մեծ. գին. (երա- խակալի...) ժապաւէն։

Trö'del, որ. 22ա. ցնցոտի, գըր- գլեակ. հին վաճառք՝ կահք. 2. աւելորդ՝ չնչին բան, անօգուտ իր, դուզնաքեայք. 3. ընփ. խառնա- կոյս, խառնակութիւն, չփոթու- թիւն. խեղկատակութիւն։

Trö'delfrau, իգ. = Trödlerin, 1. —geſchäft, չ. —handel, որ. —kram, որ. փերեզակութիւն, ցնցոտեվա- ճառութիւն. բ. = Trödel, 1. եւ 2. —waare, իգ. = Trödel, 1. եւ 2. —weib, չ. = Trödlerin.

Trödeléi, իգ. 31. տնտնալը, (ա- ռանց տեղէն ելլելու) շարժում. 2. ցնցոտեվաճառութիւն։

trö'deln, չբ. h. 8ա. տնտնալ, (ա- ռանց տեղէն ելլելու) շարժիլ կամ գործել. 2. հնոտի վաճառել. 3. (հմմտ. Trödel, 3.) խեղկատակու- թիւն ընել։

Trö'dler, որ. 22ա. —in, իգ. 32. հնոտիավաճառ, ցնցոտեվաճառ. 2. ընփ. տնտնացող։

Tróer, որ. 22ա. —in, իգ. 32. — Trojaner.

troff, 1. եւ 3. դէմք եզ. անց. անհ. triefen։

trog, 1. եւ 3. դէմք եզ. անց. անհ. trügen։

Trog, որ. 13. կուր, տաշտ (տ. Back-, Futter-, Kühl-, Pfannentrog)։

Troglody't, որ. 33. հ. պտ. Տրոկղոտիտք (տառապելեալ ժո- ղովուրդ)։

Tróilus, յտ. ան. որ. անփի. դցբ. Տրոիլոս (որդի Պրիամոսի)։

Trója, չ. 38. (ոսկ. նոր ...jens) հ. պտ. քղ. Տրովադա։

Trojáner, որ. 22ա. —in, իգ. 32. տրովադացի։

tróllen, չբ. ſ. 8ա. (մանրաքայլ) ընդոստ ընթանալ. ſich — = ſich packen.

Trómmel, իգ. 35. գին. թմբուկ. բ. անգղ. (ականջի) թմբուկ. որս. (որն գլան պլեւայլ վախճաններու համար) փողագլան, փող. 2. երկ. մաղ. խարբալ։

Trómmelfell, չ. գին. թմբկամորթ, մմ. անկ. բ. անգղ. (ականջի) թմբկաթաղանթ։ —fellerſchütternd, ած. խլացուցիչ։ —klöppel, որ. գին. = Trommelſtock. —ſchlag, որ. գին. (auf den կամ beim erſten) — թմբուկ զարնելուն (պէտ՝ առաջին անգամ). բ. մտ. թմբկի ձայն. unter — ի ձայն թմբկի։ —ſchlägel, որ. գին. = Trommelſtock. —ſchläger, որ. գին. թմբկա- հար։ —ſtock, որ. թմբկահար գա- ւազան, ճիպոտ։ —ſucht, իգ. ախտ. փքացում (որովայնի)։ —wirbel, որ. չն. (թմբկի անընդհատ) դափիւն։

Trommeléi, իգ. 31. = Getrommel.

trómmeln, չբ. h. 8ա. մեծ. գին. թմբկահարել, թմբուկ զարնել. անդ. բ. es trommelt թմբուկ կը զարնուի. 2. (թմբկահանման ձայնե- րու համար.) auf den Fenſterſcheiben — ապակեաց վրայ (մատուընբերով) թմբուկ զարնել, թմբկահարել. mit den Füßen — (ոտքով) դոփել, դրոփել։ — նբ. e—n Marſch — թըմ- բկով քայլերգ մը զարնել՝ դոփել. փի. փ. pfeifen, 2. բ. 2. ողջերթո- թէ... ու յէշիլ. 3. aus dem Schlafe — թմբուկ զարնելով մէկն արթըն-

Digitized by Google

ցընել։ — չ. 22ք. անյփ. զափիւն, թմբկահարութ. զոփիւն, զըռփիւն։

Trommete, իգ. 35. — Trompete.

Trommler, ար. 22ա. զծն. — Trommelschläger.

Trompete, իգ. 35. ևրժ. փող, շեփոր. ֆի. փող, հրաստարակիչ. auf der — blasen փող զարնել. in die — stoßen (մտ. ֆի.) հրապարակագոյժ ընել. փողով ծանուցանել. 2. անգղ. eustachische — եւստաքեան փող (ականջաց մէջ). 3. (ջրոյ...) միջաղ. թաթիւ։

trompeten, չք. b. 3ք. փող զարնել՝ հնչեցընել. (ի նշան) փողանշանս հարկանել։ — նք. (քայլերգ մը...) փողով զարնել. 2. ադդեյօ-ֆիքսան ալ յիշել. 3. aus dem Schlafe — փող զարնելով մէկն արթնցընել։ — չ. 22ք. անյփ. ձայն՝ երգ փողոց։

Trompetenbläser, ար. փող(ահ)ար։ -schall, ար. շեփորաձայն, փողի ձայն. unter — bekannt machen փողով աղդ ընել՝ խմացընել։ -signal, չ. զծն. ն-ի. փողանշան։ -tusch, ար. ձայն՝ երգ փողոց, փողերգ։

Trompeter, ար. 22ա. սրափողար. ք. փողար, փողահար։

Trompetergang, ար. (յաշտարակի) փողարաց նեմքիք. ը. մփ. պատարշագամ։

Tropäolum, չ. 38. գի. — Kapuzinerkresse.

Trope, իգ. 35. ճրտի. փոխաբերութիւն, այլափոխ բան։ -n, յփ. անփի. (ևղ-ին և Tropikus) ատրգ. աշխ. արեւադարձք։

Tropen|gegend, իգ. արեւադարձային երկիր՝ կողմ։ -pflanzen, իգ. յփ. արեւադարձային տունկք։

Tropf, ար. 38. կամ 20. ախմար, տղուղ, պանդղյր. armseliger — աղքատամտն՝ անպիտան մարդ. դիւրապատիր մարդ. ըստ. armer —, նաղ. armes Tröpfchen խեղճ՝ ողորմելի էակ։

Tropf|bad, չ. (ջուր ցայտեցընելով բաղնիք) ցայտաբաղնիք։ -fäßchen, չ. (փայտեայ) տաշտ։ -naß, ած. — triefnaß. -schwefel, ար. (անգործ կապարէ կաթող) ծծումբ։

-stein, ար. հփ. շթաքար, (զետնին կազմուած) պտակաքար։

tropfbar, ած. 6. (նաեւ -flüssig) կաթելի, ծորելի (հեղուկ)։

Tröpfchen, չ. 22ք. (ն-ղ. Tropfen) մանրակաթիլ, շիթ, կայլակիկ։

tröpfeln, չք. b. եւ f. 3ա. կաթիլ, ծորիլ, կաթկթալ. կաթիլ՝ շիթ կաթել, կաթլանալ. շթանալ, կայլակիլ. herab — հոսիլ, թորիլ, ծորիլ։ — նք. թորեցընել, կաթեցընել, կաթիլ կաթիլ հոսեցընել. eine Arznei auf Zucker — շաքարի վրայ դեղ կաթեցընել։ — չ. 22ք. անյփ. կաթեցում, հոսում։

Tropfen, ար. 22ք. կաթիլ, շիթ, կայլակ. ein — Wasser կաթիլ մը ջուր. es regnet in großen — մեծակաթիլ կ'անձրեւէ. ք. ար-. ճրտ. (դորխական խոյակաց) զանգակազարդ։

tropfen, չք. b. եւ f. 3ա. եւ 3գ. — träufen; 2. es tropft կը կաթի, անձ. մփ. կ'անձրեւէ։ — նք. — tröpfeln, նք.։ — չ. 22ք. անյփ. — Tröpfeln, չ.։

Tropfen|fall, ար. — Traufe; ք. — Traufrecht. -förmig, ած. կայլակնաձեւ։ -weise, մ. կաթիլ կաթիլ։

Trophäe, իգ. 35. յաղթանակ, նշան յաղթութեան. ք. քարշյր աճ. յաղթութիւն, ձաղանք։

Tropik, իգ. 31. անյփ. ճրտի. փոխաբերութիւն, այլասացութիւն։

Tropikus, ար. (ևղ. անփի. յփ. Tropen) ատրգ. — Wendekreis; գ. Trope, յփ.։

tropisch, ած. 6. աշխ. արեւադարձային. 2. ճրտի. փոխաբերական։

Tropus, ար. 27. — Trope.

Troß, ար. 15. զծն. կահ (եւ կազմած), աղխ (բանակի), կազմածք (թնդանօթաց...). 2. ֆի. (անպիտան իրաց) խառնակոյտ. 3. ուղեկիցք, (ետեւէն գացողներու) տաղան, հետեւողք։ — չ. 20. իգ. 31. մալուխ, ճոպան։

Troß|bube, ար. -junge, ար. -knecht, ար. զծն. կահակիր զինուոր։ -pferd, չ. աղխաբարձ ձի։

Trost, ար. 20. անյփ. մխիթարութիւն, մխիթար, սփոփութիւն.

ich finde in dem Gedanken —, daß... կը մխիթարուիմ մտածելով որ... 3—m — zusprechen մէկը մխիթարել. 2. ռմկ. nicht recht (nicht wohl) bei —e sein խելքը գլուխը չըլլալ։

tröst|bedürftig, ած. մխիթարելի. մխիթարութեան կարօտ։ —bringend, ած. մխիթարական, մխիթարիչ։ —bringer, ար. —geber, ար. մխիթարող, մխիթար(իչ)։ —los, ած. յուսահատ, անյոյս. բ. անմխիթար, անփոփելի, թախծեալ։ —losigkeit, էգ. անյուսութիւն, անմխիթարութիւն։ —rede, էգ. մխիթարանք, մխիթարութիւն։ —reich, ած. սփոփիչ։

tröstbar, ած. և. մխիթարական։

trö'stbar, ած. և. մխիթարելի։

trö'sten, նբ. չբ. եւ sich — ինք. սբ. մխիթարել, մխիթար լինել, մխիթարութիւն մատուցանել. 2. զուարթացընել, արտմութիւնը փարատել. 3. երանելի ընել. Gott tröste ihn! Աստուած հանգուցանէ իր հոգին. 4. sich einer Sache (—ի.) — բանով մը շատանալ։ — չ. 33բ. անյ. տ. Tröstung.

Trö'ster, ար. 22ա. —in, էգ. 22. մխիթարիչ. 2. ռմկ. Հին՝ յոռի մատեան. բ. ծղրբ. բիր, թաթ, գաւազան։

trö'stlich, ած. և. մխիթարական, մխիթարիչ, սփոփիչ. 2. ը. մփ. ուրախարար, ուրախացուցիչ, հաճոյական։

Trö'stung, էգ. 31. ցնցա. մխիթարելը. 2. մխիթարութիւն, մխիթար (մռն. յփ. տար Trost յփ. չռ-նէ). եր. —en des heiligen Geistes օծութիւնք Ս. Հոգւոյն։

trott, մլ. — trapp, մլ.։ — ար. 20. ընդոստանք, ընդոստ ընթացք (— Trab)։

Trottoir (տրօթուար), չ. 38. սալայատակ, գար, մայթ (— Bürgersteig)։

trotz, նխ. առծ. եւ տր. հակառակ. առկայն(եւ), ընդդէմ... — aller Gründe ամէն պատճառաց դէմ՝ ընդդէմ. —dem, — alledem սակայն եւ այնպէս, այսու ամենայնիւ։ — չչ. տ—. էրծ. —dem, daß... թէպէտ եւ...։

Trotz, ար. 20. անյ. հակառակութիւն, յամառութիւն, կամակորութիւն. ընդդիմութիւն. խեռութիւն, հեստութիւն. 2. — bieten խրոխտալ, ընդդէմ դառնալ, դիմադրաւել. 3. zum —e 3—s, 3—m zum —e մէկուն հակառակ՝ ընդ հեճուկս. 4. յանդգնութիւն։

trotz|dem, —alledem und alledem, մ. եւ չչ. տ. trotz, նխ. եւ չչ.։ —kopf, ար. յամառ՝ պինդ գլուխ։ —köpfig, ած. յամառ, կամապաշտ, պնդագլուխ։ —maul, չ. ռմկ. խռթռող, տհաճ։

trotzen, չբ. ի. ըդ. — Trotz bieten. — չ. 33բ. անյ. դիմադրաւում։

Trotzer, ար. 22ա. —in, էգ. 22. ընդդիմացող. դիմադրաւող. խռթռող. յանդուգն, խրոխտ։

trotzig, ած. և. խրոխտ, ամբարտաւան. յանդուգն, ժպիրհ. յամառ, կամապաշտ, խեռ, հեստ. 3. — ansehen մէկուն խրոխտանօք նայիլ։ [դըժնդարար, համարձակ։

trotziglich, ած. և. եւ մ. յան-

trüb, —e, ած. և. (հկ-ն. klar, heiter, hell) պղտոր, պղտորեալ (ջուր...). մշուշ (օդ...). առծ. im —en fischen պղտոր ջրոյ մէջ որսալ, շփոթութենէ օգուտ քաղել. 2. անթափանցելի. աղօտ, մշուշային, անփայլ. բ. —es Wetter... մթագոյն՝ մթին նման օդ... der Himmel wird — երկինքը կը գոցուի. գ. բեղ. մրրախառն, մրրաւոր. փ. տրտում, տխուր, սեւամաղձոտ։

trü'bäugig, ած. և. պղտորաչեան, բալլակն։ —selig, ած. թախծեալ, վշտահար. տրտում, տխուր, թշուառ, ողորմելի. էչ. մփ. անպիտան, յոռի, փցուն։ —seligkeit, էգ. թախծութիւն, տխրութիւն։ —sinn, ար. սեւամաղձոտութիւն, թախծոտութիւն, տխրութիւն, տրտմութիւն։ —sinnig, ած. սեւամաղձոտ, տխուր։ —sinnigkeit, էգ. — Trübsinn.

trü'be, ած. և. — trüb. — էգ. 25. անյ. պղտորութիւն, աղօտութիւն. 2. մթագոյն օդ։

Trübel, ար. 22ա. շփոթութիւն, խռովութիւն, ամբոխում։

trü'ben, նբ. եւ sich — ինք. ցնցա. չբ. ի. ե—. պղտորել, մթարել. բ.

Digitized by Google

der Himmel trübt sich օդը կը պղտորի՝ գոցուի. է. թալկանալ, մշուշ պատել, (աչաց...) մթագնել. 2. խառնակել, շփոթել, աղմել, պղտորել: — ը. 33բ. անյ. —ung, իգ. 31. — Քայքին նշանախառնութեանց հետ:

Trü'bheit, իգ. 31. — Trübe, իգ. 1.

Trü'bsal, իգ. 31. նաեւ ը. 30. թախիծ, թախծութիւն, թշուառութիւն. աղէտք, փորձանք. կր. խաղ. փխ. ընդ. — blasen =) թախծեալ ըլլալ. բ) ի թշուառութեան ըլլալ:

Trúchseß, ար. (իգ. ...ն. եւ յգ. ...ssen) եւ 15. յօրէն մայ (իշխանի... սեղանի ատեն), յօշողեր. բ. արքունական սխալոց պատուոյ:

Truck, ար. 33. փոխանակութիւն, փոփոխում. 2. անյարկ բեռնակառք. բ. (ի շոգեկառս) շղթանակ:

Trúdchen, յտ. ան. ը. 33բ. նաղ. Gertr(a)ud ի:

Trúdel, ար. 33ա. խառնակեցիկ կին՝ աղջիկ, բող. 2. յոյր կնիկ:

trúdeln, նբ. չբ. ʃ. 3ա. գլ(ա)որել, հոլովել (— rollen):

Trü'ffel, իգ. 35. echte կամ essbare — գետերէրք (սունկ մը) (Tuber cibarium). schwarze (Speise-)— գետնասունկ (Tuber melanosporum):

trü'ffeln, նբ. 3ա. գետնասնկել, գետնասնկով լնուլ:

Trug, ար. 13. (յգ. չիք...) խաբէութիւն, խարդախութիւն. պատրանք (զգայարանաց...):

trug, 1. եւ 3. դէմք իղ. անց. ահմ. tragen ի:

Trúg‖bild, ը. ցնորք, պատրանք, առասպել (իր), սուտերք: —erfüllt, ած. լի պատրանօք: —grund, ար. պատրանք փաստ, խմտայնութիւն: —los, ած. աննենգ, անխարդախ, ուղիղ, անկեղծ: —schluß, ար. սխալ հետեւութիւն՝ եզրակացութիւն. սոփեստութիւն, խմտայնութիւն: —werk, ը. պատրանք, խաբէութիւն:

trü'gen, բռն. triegen, նբ. չբ. h. եւ ֆբ. 2ղ. պատրել, խաբել, մոլորեցնել. der Schein trügt արտաքինը կը խաբէ: — ը. 33բ. անյ. մռն. ֆրձ. das Lügen und — = Lug (տ. նոյնը) und Trug.

trü'gerisch, trü'glich, ած. ե. խաբող, պատրող, խաբէական. սուտ, խաբեպատիր. սխալ, սոփեստական (հետեւութիւն). խարխուլ, շարժուն, անհաստատ (երկիր. նաեւ փխ.):

Trü'glichkeit, իգ. 31. անյ. խաբէականութիւն:

Trúhe, իգ. 35. (կաշէ) սնտուկ. die schwarze — = Sarg.

Trumeáu (թրիւ-մօ), ար. (ը.) 38. (յգ. նաեւ ...x) (պատուհանի մէջ) հայելի (տ. Pfeilerspiegel):

Trumm, ը. (ար.) 7. մնան, պատառ, կտոր, հատոր, բեկոր, նշխարք, հատուածոր. 2. մնան (ամբողջի). (մեկուն ծնկան) բաժին. բ. — Ackerbeet; 3. (ատաղձագործի...) թել մը. որտ. ուղիղանկիւնք, (կտաւի) թելանծայրք. 4. ար—. բղ. երկտորդական երակ:

Trü'mmer, իգ. 35. ար. (ը.) 33ա. աւերակք, փլածք, փլատակք. zu —n (կամ in —) gehen աւերիլ, խորտակիլ. zu —n schlagen փշրել, խորտակել, կտորել:

trü'mmer‖besä't, ած. լի աւերակօք, բազմաւեր: —gestein, ը. հք. շեղջաքար, աւերակաց քար: —marmor, ար. հք. աւերակաց մարմար: —weise, մ. կտոր կտոր, նշխար նշխար:

trü'mmerhaft, ած. ե. = ruinenhaft.

Trumpf, ար. 13. խղ. հաղթանակ. յաղթող գոյն (ֆօղ.). was ist —? գոյնն ո՞րն է, ո՞ր գոյնը բացուած է. eine Karte zum —e machen (հաղթանակ) բանալ. 2. փխ. s—e Trümpfe ausspielen իր առաւելութիւնները գործածել. e—n — darauf setzen մէկը կշտամբել. der letzte — արտօնել՝ վերջին միջոց:

Trúmpf‖farbe, իգ. հաղթանակ, (բացուած) գոյն: —karte, իգ. = Trumpf, 1.

trúmpfen, չբ. h. նբ. 3ա. եւ 3փ. ընդ. կտրել, հաղթանակաւ առնուլ. höher — բարձրագոյն հաղթանակաւ կտրել. փխ. — ab-trumpfen, 2.

Trunk, ար. 13. (մէկ շնչով ըմպելը) ումպ, կում. e—n — thun ըմպ. անգամ մը խմել. das Glas... auf e—n

— (ա. գրձ. Zug) leeren... մէկ ումպով՝ անդադար գաւաթը պարպել. 2. = Trinkgelage; 3. (արբեցուցիչ) ըմպելի. 4. գաւաթ, բաժակ (գինւոյ, օղւոյ...):

Trunk|sucht, էգ. գինեմոլութիւն, արբշռութիւն: —süchtig, ած. գինեմոլ, արբշիռ:

trunken, ած. ե. (հկ. nüchtern) գինով, գինեզեն, արբեալ:

Trunkenbold, ար. 20. արբշիռ, արբեցող, գինեմոլ:

Trunkenheit, էգ. 31. արբեցութիւն:

Trupp, ար. 38. ցնցա. 20. խումբ, գունդ, երամ. 2. որս. = Rudel.

Trü'ppchen, չ. 22ß. (նուազ. Truppe) մանր խումբ, ջոկ, դասակ:

Truppe, էգ. 35. = Trupp, 1.; մսն. (գերաստանից...) խումբ. բ. յգն. գունդ (զօրաց):

Truppen|aushebung, էգ. զօրաժողով: —bewegung, էգ. յգ. գնդաշարժութիւն: —gattung, էգ. փաղանգ: —korps, չ. —körper, ար. զօրագունդ:

truppenweise, մկ. գունդ գունդ, գնդագունդ:

Trusche, Trü'sche, էգ. 35. ձկ. խայծառ (Gadus lotta):

Trut|hahn, ար. հնդկահաւ, ամ. ճոլոկ, գռալել: —henne, էգ. —huhn, չ. մարի հնդկահաւ: |ջիկ:

Trutschel, էգ. 35. ընտ. յոյր աղ-

Trutz, ար. 20. անյգ. = Trotz; 2. zu Schutz und — պաշտպանողական և յարձակողական:

Trutz|lied, չ. գրգռիչ՝ յարձակողական երգ: —waffen, էգ. յգ. յարձակողական զէնք:

trutzen, չզ. հ. 32. trutzig, ած. ե. = trotzen, trotzig.

Tscha(c)ko, ար. (չ.) 38. զին. (զինուորական գլխանոց մը) շակոյ:

Tscheche, ար. 34. Tschechin, էգ. 33. tschechisch, ած. ե. = Czeche, czechisch.

Tscherkesse, ար. 34. Tscherkessin, էգ. 33. Չերքեզ:

Tuba, էգ. 36. երժ. = Trompete.

Tuberkel, էգ. 35. բժշ. մսն. ախտ. պալարում, պալարք, գնդակ:

tuberkel|artig, ած. պալարացանման: —krank, ած. —kranke(r), գ. պալարացաւոր:

tuberkulös, ած. ե. ախտ. պալարացաւոր, գնդակային:

Tuberkulose, էգ. 35. ախտ. գնդակախտութիւն, պալարացախտութիւն. — der Lungen պալարացաւոր թոքախտութիւն:

Tuberose, էգ. 35. բս. բրաբիոն (Polyanthes tuberosa):

Tü'bet, չ. 38. աշխ. = Tibet.

Tubus, ար. 27. և 18. խողովակ. փող (= Röhre). մսն. = Fernrohr

Tuch, չ. 7. կամ 20. 1. յգ. Tuche, ցնցա. Tücher; ասուի (չուխա). —e, յգ. ասուիք, ասուեղէնք. 2. = Leinwand; 3. յգ. —e, նաև Tücher, նաւերուն էրեն անգոգոր. պուրակ (Bett) մ'ասուի. 4. որս. Tücher, յգ. երագազք, (թռչնոց) ցանց. 5. յգ. Tücher; թաշկինակ (գլխոյ՝ պարանոցի կանանց), պերող. գլխաշալ (շալ). (կանանց) կրկնակ (շալ). բ. է ... չ.ե. Hand-, Taschentuch: բ. լաթ. անձեռոց, դաստառակ. ջնջան, փարթէլ. ծ. նաւ. = Segel.

Tuch|artig, ած. ասուենման: —baum, ար. տոփ. (փայտ՝ որուն վրայ ասուէն կը դրուի) ասաղք: —fabrik, էգ. ասուեգործարան: —fabrikant, ար. ասուեգործ: —fabrikation, էգ. ասուեգործութիւն: —färber, ար. ներօսաներկ (ասուեաց): —geschäft, չ. վճ. = Tuchhandel, Tuchladen. —handel, ար. վճ. ասուեվաճառութիւն: —händler, ար. վճ. ասուեվաճառ: —handlung, էգ. —laden, ար. վճ. ասուեղինաց խանութ: —macher(in, էգ.), ար. ասուեգործ: —presse, էգ. կոտուամամուլ, ասուեմամուլ: —rahmen, ար. = Trockenrahmen. —rest, ար. կտորամնացն, կարկերա: —scheren, չ. (ասուեաց թաւութիւնը կտրելը) թաւատելը, թաւատանք: —scherer, ար. թաւատիչ: —waaren, էգ. յգ. վճ. ասուեղէնք, ասուիք: —weber, ար. = Tuchmacher. —weberei, էգ. = Tuchfabrikation.

Tü'chelchen, չ. 22ß. (նուազ. Tuch) թաշկինակիկ, պերողիկ:

tuchen, ած. ե. ասուեայ, ասուի, ասուեղէն:

tü'chtig, ած. ե. (մէկն պաշտօն-

քուած յատկութիւններն ունեցող.) ած. յաջողակ, ճարտար, ճարպիկ, յարմար, ատակ. ընտիր, գերազանց. երեւելի, նշանաւոր. — sein in et. բանի մը քաջ տեղեակ ըլլալ, բան մը լաւ ճանչնալ. 2. ընփ. — gehörig, 4.; —(e) Angst h. մեծ երկիւղի մէջ ըլլալ. —es Stück Brot մեծ պատառ հաց. 3. — ausschelten մէկը սաստկապէս ընել՝ սաստիկ կշտամբել. — lügen կոշտ սուտ մ՚ըսել:

tü'chtigen, նբ. 8ա. ատակ՝ կարող՝ ճարպիկ ընել:

Tü'chtigkeit, իգ. 31. յաջողակութիւն, ատակութիւն, ճարպկութիւն, լաւութիւն, յարմարութիւն (հմմտ. tüchtig):

tuck, մլ. —! —! ճո՛ւ ճո՛ւ (հաւերը կանչելու): — չ. 32բ. նաեւ Tück, ար. 18. եւ 20. — Tücke.

Tü'cke, իգ. 35. գործ չարութեան, չարութիւն. խարդախութիւն, նենգաւորութիւն:

Tü'ckebold, ար. 20. ճիւաղիկ, ոգի. ը. մփ. խարդախ, նենգաւոր:

tücken, չբ. h. 8ա. das Huhn tuckt... հաւը... կը կարկաչէ, ամ. գըռ(թ)գռ(թ)այ:

tü'ckisch, ընփ. tückisch, ած. 6. չար(անիւթ). նենգաւոր, խարդախ. 2. auf J. — sein մէկուն ոխ՝ խէթ պահել:

Tuf(f), ար. 20. հք. փխար. փխարաքար:

tuff‖artig, ած. փխարազգի: —stein, ար. փխար(աքար) (— Tuff):

Tüftelei — Düftelei.

Tugend, իգ. 31. (պզզու) զօրութիւն. բ. առաքինութիւն. գ. ը. մփ. մաքրութիւն, սրբութիւն, զգաստութիւն (ած. կնոջ). դ. առաքինի՝ սուրբ՝ զգաստ կին. առկ. aus der Noth(wendigkeit) eine — machen հարկէն առաքինութեան փոխել:

Tugend‖bild, չ. —spiegel, ար. առաքինութեան հայելի՝ օրինակ: —bold, ար. ընփ. (առաքինի ձեւացող անտանակ մարդ) սուտ առաքինի: —lehre, իգ. բարոյախօսութիւն, բարոյագիտութիւն: —reich, ած. լի առաքինութեամբ, առաքինալից:

tugendhaft, ած. 6. առաքինի, զգաստ:

Tugendhaftigkeit, իգ. 31. առաքինութիւն:

tugendsam, ած. 6. — tugendhaft.

Tukan, ար. 20. բն. ողոցկտուց (Rhamphastos):

Tüll, ար. 20. վճ. շղարշ. շղարշատեսակ (Թիւլ):

Tü'lle, իգ. 35. խողովակ, փողիկ (— Dille, 2.):

Tulpe, իգ. 35. բս. կակաչ (Tulipa). 2. (նմանութենէն առնուած.) կակաչաձեւ բաժակ, կակաչ:

tulpen‖artig, ած. կակաչազգի: —baum, ար. բս. կակաչենի (Liriodendron tulipifera):

Tummel, ար. 22ա. ռմկ. ցնորք, գլխոյ պտոյտ, խելագարանք (— Rausch). 2. — Tummelbecher.

Tummel‖becher, ար. սկահ, տաշտ: —platz, ար. հեծելարան, հրահանգարան հեծելութեան. բ. (մրցութեան) ասպարէզ, կռուանոց. (ժամանակակից տեղ) ժամանցավայր:

tumm(e)lig, ած. 6. — taum(e)lig.

tummeln, նբ. 8ա. պտուտկել, բոլորակել. (բոլորաձեւ շրջան առնուլ տալ) պտուտկել. ը. մփ. 3. — մէկն առագին անդին շարժիլ տալ. ein Roß... — ձի... հրահանգել (ի հրահանգարանի), վարել. (առաջին անդին շրջան առնուլ տալ) ամ. ման տաքընել: sich — չբ. շարժիլ, ցնցիլ, տատանիլ (ած. ի կաքաւս). զբօսնուլ, խայտալ. 2. անձապարել, ճեպել:

Tummler, ար. 22ա. ձի հրահանգող. բ. — Tänzer; 2. բն. նաեւ Tü'mmler, դելֆին (— Delphin, բ.):

Tü'mpel, ար. 22ա. ջրակոյտ, մօր. լճակիք:

Tumult, ար. 20. աղմուկ, ժխոր, դղրդիւն. ամբոխ, ապստամբութիւն:

Tumultuant, ար. 33. —in, իգ. 33. աղմկարար:

tumultuarisch, ած. 6. tumultvoll, ած. 6. խառնաշփոթ, աղմկալից, խռովայոյզ:

tumultui(e)ren, նբ. 8ա. աղմկել, ժխորել, աղմուկ շփոթ՝ հանել. ամբոխել, ապստամբեցընել:

Tü'nchfarbe, իգ. weiße — կրա-խառն կիր, կրակիր: —kalk, ար. (ծեփելու) կրաշաղախ, աղաղախ: —scheibe, իգ. շաղախակալ: —schicht, իգ. ծեփ: —werk, չ. ծեփուած:

Tü'nche, իգ. 35. արա. ալ. (պատ-ռի՝ կրով կամ ներկով) ծեփ. (գամով ծեփելը) բաւուն. բ. (ծեփի նիւթ) շաղախ, աղաղախ. (գաճէ) բուռ. 2. փխ. գոյն, երեւ-ոյթ, կերպարանք:

tü'nchen, նբ. 3ա. ալ. e—e Mauer — պատ մը ծեփել՝ ծեփ քսել. բ. (պատ մը) սպիտակցնել, բռել:

Tü'ncher, ար. 22ա. բաւող, ծեփող:

Tüncheréi, իգ. 31. = Tünche, 1.

Túngstein, Túngsten, ար. 20. հփ. Թանգսար (= Scheel):

Túnika, իգ. (եղ. անփի. յփ. ...s) պատմուճան (հռովմէական), պարեգօտ:

Túnis, չ. անփի. ալի. եւ փղ. Թունուզ: [մեծամասնութ:

Túnklnäpfchen, չ. —schale, իգ. հա-

Túnke, իգ. 35. իհ. համեմունք, ամոքանք (կերակրոյ). 2. արա. թա-նալը, թրջելը, թրմումը:

tunken, նբ. 3ա. = stippen, 1. եւ tauchen; 2. անց. մփ. թաթախել, թրջել, թաթխել (հաց որձի... մէջ). ein Schälchen Kaffee — մէջը հաց թրջելով գաւաթ մը սուրճ խմել:

Túnkin, չ. 38. ալի. եւ փղ. Թոնքին:

Túnnel, ար. 22ա. փապուղի. 2. ներքնայարկ:

tunneli(e)ren, tunnelisi(e)ren, չբ. h. նբ. 3ա. փապուղի բանալ:

Tüpf, ար. 20. = Tüpfel.

Tü'pfel, չ. (ար.) 22ա. խայտուց, պիսակ (մորթի վրայ), բիծ, կէտ:

tü'pfeln, նբ. 3ա. կիտել, կիտանկարել, կիտազարդել, խայտախայտերել, պիսակել:

túpfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. (նաեւ tü'pfen) (մատին ծայրով) դպչիլ, (մեղմով) շօշափել. 2. արա. den Firnis — ջնարակել, ջնարակ քսել. 3. խայտախայտել՝ ներկել, պիսակել: — չ. 22բ. անյփ. = բային նշանակութիւնց հետ:

Túran, չ. 38. ալի. Տուրան (Սիստա):

Túrban, ար. 20. կամ 38. գլխա-խառն, փաթթոց:

Turbíne, իգ. 35. մփ. քերգիչեն, շանշակի:

Turín, չ. 38. փղ. Թուրին:

Tü'rke, ար. 34. Tü'rkin, իգ. 33. Թուրք (ամսէհի). 2. ein — machen ամսէհակամ, մահմեդական ընել:

Türkéi, իգ. անփի. ալի. die — Ցամքամասան:

Tü'rken, ար. 22բ. եղ. եգիպտացորեն, ամ. լազուտ (= Mais):

Tü'rkenbund, ար. փաթթոց. գլխապատ. բ. լեռնաշուշան (Lilium martagon): —säbel, ար. krummer — կոր մերկն:

Tü'rkentum, չ. 7. անյփ. ամսէհ-կութիւն. 2. Ցամքեր, Թուրքեր:

Túrkestan, չ. 38. = Turan.

Tü'rkis, ար. (եղ. s. յփ. 18.) հփ. գոհարզ:

tü'rkisch, ած. e. ամսէհական. die —e Regierung բարձրագոյն Դուռը. —er Weizen = Türken.

Turkmáne, Turkméne, ար. 34. = Turkomane.

Túrko, ար. 38. զին. արձակա-մարտ ալճերցի, ամսէհամարտիկ (ի բանակին Գաղղիացւոց):

Turkománe, ար. 34. Թուրքմէն (Թուրք ցեղ մը):

Turmalín, ար. 36. հփ. մոխրա-ձիգ:

Túrnanstalt, իգ. մարմնամարզա-րան: —fahrt, իգ. մարմնակրթա-կան շրջագայութիւն: —gerät, չ. մարմնամարզական կազմածք: —kunst, իգ. մարմնամարզութիւն: —lehrer(in, իգ.), ար. մարմնամարզ: —unterricht, ար. մարմնամարզու-թիւն:

turnen, չբ. h. 3ա. մարմնամարզու-թիւն ընել, մարմնամարզել: — չ. 22բ. անյփ. մարմնամարզու-թիւն:

Túrner, ար. 22ա. —in, իգ. 33. մարմնամարզութիւն արարող. մարմնամարզող (ընող):

Turneréi, իգ. 31. = Turnen, չ.:

Túrnerschaft, իգ. 31. մարմնամարզա-կից ընկերութիւն:

Turnier, չ. 20. ձիավարժախաղու-թիւն, արքեպաց խաղ (մրցք):

Digitized by Google

Turnierbahn, իգ. — Tournierplatz. -platz, ար. կռուանոց, ներգակախաղարան։ -rennen, չ. ձիախաղութիւն։ -spiel, չ. ձիախաղութիւն։

turni(e)ren, չբ. ի. 3ա. ներգակամրցել։

Turnus, ար. 18. յաջորդութիւն, փոխանակում։

Turteltaube, իգ. 35. ին. տատրակ (Columba turtus)։

Tusch, Ա. ար. 20. երժ. ձայն՝ հնչիւն գալարափողոյ. — blasen փող զարնել (այլեւայլ հանդիսից ժամանակ)։ Բ. — Թշնամանք, նախատինք։ — Մկ. լուա։

Tuschkasten, ար. գունարկղ։ -napf, ար. սկահակ (երանգոց)։ -pinsel, ար. ճենագրի վրձին։ -zeichnung, իգ. ճենագրով ներկելը՝ գծագրելը։

Tusche, իգ. 35. ճենագեղ. 2. նկր. նկարուած, նկարելու կերպ։

tuscheln, չբ. ի. եւ նբ. շշնջել, հծծել, փսփսալ։

tuschen, նբ. 3ա. եւ 8գ. eine Zeichnung — գծագրութիւն մը ճենագեղել, ճենագեղով գծագրել. 2. (նաեւ tü'schen) einen Aufruhr — ապստամբութիւն մը նուաճել։ — չբ. ի. եւ նբ. լռեցնել։

tuschi(e)ren, նբ. 3ա. դպչել, հպել, շօշափել (= rühren). 2. Թշնամանել, նախատել։

Tute, Tü'te, իգ. 35. — Düte.

Tutel, իգ. 35. երգ. խնամակալութիւն։

tuten, չբ. ի. եւ նբ. 3բ. երժ. եղջերափող զարնել։

Tü'ttel, ար. 22ա. նող. -chen, չ. ոբ. մանրակէտ, կէտ(իկ). բ. գոյզն՝ չնչին բան. kein -chen եւ ոչ պզտիկ կէտ մը։

Twist, ար. 20. բամբակի թել։

Ty'pe, իգ. 35. տպ. նշանագիր (տպագրութեան)։

Ty'pendrucktelegraph, ար. տպահեռագիր։

Ty'phon, 33. Ա. յր. ան. ար. դիցբ. Տիւփոն։ — ար. նաեւ 20. փոթորիկ, մրրիկ (մն. ճենական ծովու մէջ)։

typhö's, ած. 6. բժշ. ժանտատենդաւոր։

Ty'phus, ար. 18. (յգ. նաեւ Ty'phen) բժշ. ժանտատենդ, բծաւոր տենդ։

Ty'phusfieber, չ. տ. Typhus. -kranke(r), գ. ժանտատենդաւոր։

Typográph, ար. 33. — Schriftsetzer.

Typographie, իգ. 31. անյգ. տպարան. բ. տպագրութիւն։

typográphisch, ած. 6. տպագրական։

Ty'pus, ար. 37. (նախանկար) տիպար, նախատիպ. 2. կերպարանք, տիպ, (ցեղի, սեռի...). 3. օրինակ, առակ (օրինակի), նշանակ. 4. խորհրդական՝ նշանակական պատկեր. բ. ծրագրական նկարագիր. 5. նշանագիր (տպագրութեան). 6. տիպար։

Ty'rann, ար. 33. արքայ, թագաւոր. բ. փխ. բռնաւոր, գահակալ։

Tyrannéi, իգ. 31. գահակալութիւն, բռնաւորութիւն։

tyránnisch, ած. 6. բռնաւորական. Մ. բռնութեամբ։

tyrannisi(e)ren, նբ. 3ա. բռնակալել, բռնանալ, հարստահարել։

Tyrrhéner, ար. 22ա. -in, իգ. 32. տիւռենացի։

tyrrénisch, ած. 6. տիւռենեան։

Tyrier, ար. 22ա. -in, իգ. 32. տիւրացի։

ty'risch, ած. 6. տիւրեան։

Ty'rus, չ. անփխ. քղ. Տիւրոս, Ծուր։

Digitized by Google

U, u, Ու. չ. 27. (գերմաներէն այբուբենին) քսանեւմէկերորդ գիրն, հինգերորդ ձայնաւորը: Ու, ու. J—m ein X für ein U machen մէկը խաբել, ընդ. մէկուն բան մը կլլեցընել: — Բ. հմմ. u. — und, u. a. — unter andern (կամ anderem), ի մէջ այլոց. u. s. f. — und so fort; u. s. w. — und so weiter տ. fort, 2.

ü'bel, Ü'bel, Ա. übel, ած. ե. (üble(r), übles, բղդ. übler) չար, յոռի, գէշ. 2. Ինչպէս — է. J—m Übles gönnen, wollen մէկուն չարիք բաղձալ՝ մաղթել. 3. Բայերու հետ. bei J—m — angeschrieben stehen մէկուն քով վատահամբաւ ըլլալ՝ լաւ անուն չունենալ. et. — aufnehmen բան մը չար մտօք առնուլ, ի չար անգր մեկնել. տ. auslegen, 2.; — aussehen գէշ երեւալ. es ist ihm — bekommen լաւ չէ, ընդ. բան մ'ունի. — von J—m denken մէկուն վրայ գէշ մտածել. nehmen Sie es mir nicht — թողութիւն այսիք. կը խնդրեմ չըպայրանաք. — riechen գէշ հոտիլ. 4. wohl oder — կամայ ակամայ, ընդ. ուզէք չուզէք. 5. nicht — լաւ, հաճոյական. Das ist nicht — գէշ չէ. ich habe nicht — Lust dazu առոր բաղձանք ունիմ. 6. — angebracht անյարմար, պատշաճ տեղը չդրուած. 7. mir ist կամ wird — անհանգիստ եմ. ժող. սիրտս կը խառնուի. — auf J. zu sprechen sein մէկուն հետ աւրուած ըլլալ: Բ. — չ. 22բ. չար, չարիք, աղէտք, հմմտ. ցաւ, ախտ:

Ü'bel|befinden, չ. անհանգստութիւն. ը. մփ. թմբլուկ, սրտի խառնուք: —gesinnt, ած. չարամիտ: —gelauntheit, էգ. գէշ տրամադրութիւն: —klang, ար. չարաձայնութիւն, չմիաբանութիւն: —klingend, ած. չարաձայն: —sein, չ. — Übelbefinden, բ. — Übelkeit. —that, էգ. չարութիւն, չար գործ. էրգ. ոճիր: —thäter(in, էգ.), ար. չարագործ, ոճրագործ: —wollend, ած. չարակամ:

Ü'belkeit, էգ. 81. սրտի խառնուք (սրտի) թմբլուկ, նողկութիւն:

ü'ben, նբ. եւ sich — էբ. 2—. կրթել, հրահանգել, վարժել. վարժիլ, հրահանգուիլ. 2. Barmherzigkeit — գթած ըլլալ. Gastlichkeit — ասպնջական ըլլալ. Geduld — համբերել, երկայնամիտ ըլլալ. Gewalt — բռնութիւն ընել. Rache an J—m — մէկէ մը վրէժ խնդրել՝ առնուլ. ein Musikstück... (eine) — նուագ մը փորձել՝ սորվիլ: geübt, դբբ. ած. եւ ած. ե. վարժ(եալ), կրթեալ, հրահանգեալ. ատակ, ձեռնհաս. geübt in et. sein բանի մը մէջ (կոփ եւ) կիրթ ըլլալ. տ. Hand, 1.

ü'ber, Ա. նխ. դբ. եւ հյց. Տ'առն. ի վերայ, վրայ. — et. hinweg բանի մը վրայէն. — J—m stehen մէկուն... վրայ կենալ. էբ. մէկէն մեծ՝ գեր ի վերայ ըլլալ. 2. կը նշանակէ տարածուած՝ սփռուած բանի մը վրայ. — der Sache schwebt Dunkel իրը մթին՝ անստոյգ է. 3. — et. gesetzt sein բանի մը վրայ դրուած՝ կարգուած ըլլալ (իբրեւ առաջնորդ). — eine Nation herrschen ազգի... մ'իշխել. — J. Gewalt կամ Macht h. մէկուն վրայ իշխանութիւն ունենալ. 4. կը նշանակէ բանի մ'անցնիլ. — e—e Brücke gehen կամրջէ մ'անցնիլ՝ երթալ. — alle Berge sein տ. Berg, 1.; — Berlin nach Hamburg reisen Պերլինէն՝ Պերլինի վրայէն Համպուրկ ճամբորդել. — die Straße ... gehen փողոցներէն անցնիլ՝ կտրել անցնիլ. e—e Reise... — See ընդ ծով ճամբորդութիւն. — die Dreißiger hinaus sein երեսունն անցած ըլլալ. Das geht mir — alles Andere ամէն բանէ աւելի կը համարիմ՝ նախամեծար կ'ընտրեմ զայն. Nichts geht — Muth քաջութենէն վեր (լաւ) բան չկայ. առկ. Zufriedenheit geht — (den) Reichthum լաւ է սրտի գոհութիւն քան զհարստութիւն. — Gebühr, — sein Verdienst իր արժանիքէն աւելի. Gott

— Alles lieben ամէնէն զԱստուած ի վեր քան զամենայն. — alle Waffen schön անհամեմատ գեղեցիկ. 5. էջ նշանակէ [illegible]. այսմ [illegible]. հյց. ի վերայ, վրայ, վասն. գ. օ. sich — et. freuen բանի մը վրայ ուրախանալ. — Ungerechtigkeit klagen անիրաւութեան դէմ բողոքել. 6. վրայ, վասն, նկատմամբ... գ. օ. — et. sprechen բանի մը վրայ խօսիլ. 7. [illegible]. Fluch — Dich! անիծեալ, անէծք քեզի՝ ի վերայ քո. Weh — die Mörder վայ մարդասպաններուն. 8. Fehler — Fehler յանցանք յանցանքի վրայ. einmal — das andere վրայէ վրայ. 9. — dies բաց աստի, ասկից զատ, թող զայս, այսու համերձ. 10. heute — 8 Tage ութ օրէն այս օրս, մէկ շաբթէն. 10 Minuten — 11 տասնումէկը տասը վայրկեան անցած. — 1 Jahr տարի մ'անցք. — der Arbeit sein գործերին հետ՝ զբաղած ըլլալ. — den Büchern sitzen հաւմ hocken միշտ գրքերու հետ՝ մէջ ընկղմած ըլլալ. — den Lärm et. überhören աղմկէն՝ աղմկին պատճառաւ բան մը չլսել. 12. [illegible]. — Nacht գիշերն, գիշերի. [illegible]. guter Rath kommt oft — Nacht լաւ խորհուրդն երկրորդ օրը կ'ունենաց, գիշերն մայր է բարի խորհրդոց. 13. [illegible] den Tag հաւմ Tags — [illegible] tag— օրն ի բուն, ամբողջ օրը։ — Բ. Վ. über und über բոլորովին, լիուլի, ամբողջապէս. — u. — naß բոլորովին թրջած. sie ist — und — roth geworden [illegible]. 2. — gegenüber (տ. նոյնը 1.); Բ. [illegible]. — vorüber, գ. օ. das Fieber ist — [illegible]. 3—m in et. — sein բանի մը մէջ մէկը գերազանցել՝ վեր ի վերայ ըլլալ անցնիլ. 3. [illegible] գ. օ. berg— լեռնէն անդին, բաց լեռան։

ü'ber... [illegible] Ա (über...) [illegible]. hin-übertz [illegible]. գ. օ. — schwimmen լողալով՝ ի լող անցնիլ. 2. darübertz [illegible]. գ. օ. e—n Rock — ziehen վրայէն զգեստ մը հագնիլ։ — Բ. [illegible]. 3. [illegible]. das Vieh — füttern [illegible]. 2. [illegible]. գ. օ. — schätten, [illegible]. 3. [illegible]. գ. օ. — malen, վրայէն անցնիլ՝ [illegible]. 4. [illegible]. գ. օ. e—n Graben — schreiten փոս մը ցատքել անցնիլ. 5. [illegible]. գ. օ. 3. — listen մէկը խորամանկութեան մէջ անցնիլ. 6. [illegible]. գ. օ. e—e Ebene — schauen [illegible]. 7. [illegible]. գ. օ. — bringen, — liefern, [illegible] (ի ձեռս...). 8. [illegible]. գ. օ. — hacken, [illegible]. 9. [illegible]. գ. օ. e—n Fehler — sehen յանցանք մը չտեսնել. 10. [illegible]. գ. օ. Wagner, — wagnern, [illegible]. գ. օ. — groß, [illegible]։

überädern, նբ. 3ռ. անբյ. [illegible]. sich — չբ. [illegible]։

überall, Ա. Վ. ամէն տեղ, ամէն(այն)ուրեք, ընդհանուր. Das findet man — [illegible] է. — her ամէն կողմէ՝ տեղէ, ամենայն ուստեք. — hin ամէն կողմ՝ [illegible]. 2. — schlechterdings; — nicht — überhaupt nicht, durchaus nicht. — [illegible]. es ist Hans — — Hans in allen Gassen (տ. Gasse, 2.).

überänstrengsen, նբ. 3ռ. անբյ. [illegible]. sich — չբ. 3ռ. անբյ. [illegible]. ein Thier — [illegible]։ — գ. 2չբ. [illegible]. — ung, իգ. 21. [illegible]։

überantwortsen, նբ. 2բ. անբյ. ([illegible] մը...) [illegible]։ — գ. 2չբ. [illegible]. — ung, իգ. 21. — [illegible]։

Digitized by Google

überárbeit|en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբժ. = überanstrengen. überárbeiten եւ ü'berarbeiten, նբ. 3բ. բժ. եւ անբժ. գործելով վրան աշխատիլ, յարդարել, ուղղել, լմնցընել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. վրայէն անցնիլը՝ ուղղելը:

Ü'berärmel, ար. 22ա. պահպանակ թեզանեաց, թեզանեպան:

überáus, մկ. անստահման, անչափ, չափազանց:

Ü'berbau, ար. 20. (յգ. ...ten) յառաջակարկառ մաս՝ շէնք, գործուածք. 2. (բանի... մը) վրայ շէնք. (շէնքի... մը վրայ) վերակառուցում:

überbáu|en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբժ. et. — (բանի մը վրայ...) շինել, կառուցանել. 2. շինուածներով ծանրացընել. 3. sich — շէնք շինելով կործանիլ: ü'berbauen, նբ. եւ չբ. 6. բժ. յառաջակարկառ շինել, (շէնքի մասն) դուրս հանել, դարեւանդել. բ. վրան շինել. գ. բարձր(ագոյն) շինել, բարձրացընել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ:

ü'berbehalten, նբ. 2չ. բժ. s—n Mantel — վերարկուն միշտ վրան կրել՝ վրայէն չհանել. 2. մաս մ'աւելորդ ունենալ:

Ü'berbein, չ. 20. այտուցմ (ի վերայ ոսկեր), հանգոյց. բ. անսբժ. (այտուցմ ի սրունս ձիոյ) մակոսկր:

Ü'berbett, չ. 24. = Deckbett.

ü'berbengen, 3ա. ü'berbiegen, նբ. եւ sich — փբ. 2չ. բժ. վրան ծալել՝ կրկնել. sich — կքել՝ վրան ծռիլ:

ü'berbiet|en, նբ. եւ չբ. 6. 2չ. բժ. er bot noch zwei Mark über երկու մարկ ալ վրան աւելցուց՝ աւելի տուաւ: überbieten, նբ. եւ sich — փբ. անբժ. et. — բանի մը գինն առաւելուլ՝ անցընել՝ յաղթել. 2. փխ. 3. — մէկն անցնիլ, գերել, գեր ի վերոյ ըլլալ: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. անցնում:

überbild|en, նբ. 3բ. անբժ. 3. — մէկուն շատ կրթութիւն՝ հրահանգ տալ. մտքը խանգարել, եղծանել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. շատ կրթելը: [տալն:

Ü'berbinde, իգ. 25. կրբ. վերապա-

ü'berbinden, նբ. 8ա. բժ. վրայէն պատել՝ կցել՝ միացընել: überbinden, անբժ. die Wunde mit Lappen — կտաւով վէրքը պատել:

überblä'ttern, նբ. 8ա. անբժ. e—e Stelle — թղթատելու՝ թերթելու ատեն էջ մը թողուլ՝ անցնիլ. 2. տերեւապատել, տերեւապատ ընել: ü'berblättern եւ überblä'ttern, բժ. եւ անբժ. ein Buch... — գիրք մը թերթել, վեր ի վերոյ հարեւանցի աչքէ անցընել:

ü'berbleiben, չբ. s. 27. բժ. (Մնացորդ) մնալ, աւելնալ: überbleiben, փոյն էջն. դրբ. անց. überblieben, վերապրեալ (մէկուն մահուանէն ետքը ապրելու կարող):

Ü'berbleibsel, չ. (ար.) 22ա. Մնացորդ, պատառաբեկ, բեկորք, մնացուածք:

Ü'berblick, ար. 20. վերին հայեցուած, հարեւանցի տեսութիւն. zs.fassender — համառօտ բովանդակութիւն, քաղուածք, ընդհանուր տեսութիւն:

überblicken, նբ. 8ա. անբժ. (վերին) հայեցուածք մ'արձակել. (վերէն) տեսնել:

überblü'hen, նբ. 3ա. անբժ. ծաղկանցը ըլլալ, ծաղկով զարդարել. 2. ծաղկիլ (ի վեր քան զ...): sich — փբ. շատէն աւելի ծաղկիլ բանալ:

ü'bertreiben, նբ. 3բ. բժ. man hatte e—e Decke übergebreitet (տեղանին վրայ) գորգ մը տարածուած էր:

überbring|en, նբ. 8ա. անբժ. 3—m et. — մէկուն բան մը տալ՝ հասուցանել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. ձեռաց մատնելը՝ հասուցում: [բող:

Überbringer, ար. 22ա. անբժ. բե-

überbrü'cken, նբ. 3ա. անբժ. e—n Fluß — գետոյ մը վրայ կամուրջ ձգել:

ü'berbunt, ած. 6. շատ անհեթեթ:

überbü'rd|en, նբ. 3բ. անբժ. 3. — մէկը ծանրաբեռնել, ծանրութեամբ նեղել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. ծանրաբեռնութիւն:

Ü'berdach, չ. 7. = Obdach, Schutzdach, բ.:

überdáchen, նբ. 3բ. անբժ. յարկել, գոցել՝ ծածկել տանեօք. (տանեօք) պատսպարել:

Digitized by Google

Ü'berdecke, իգ. 35. ծածկոյթ։

ü'berdecken, նբ. 3բ. բժ. et. — (բանի մը վրայ) տարածել։ **überdécken**, անբժ. et. mit et. — բան մը բանով մը ծածկել՝ գոցել. ճրտ. mit einem Gewölbe — գմբեթել։

überdém, մ. ցնցմ. = **überdies**.

Überdénken, նբ. 4ա. (տ. denken) անբժ. et. — (բանի մը վրայ) մտածել, խոկալ։ — չ. 22բ. անյփ. մտածութիւն։

überdies, մ. բաց աստի, աստի զատ։

Ü'berdruck, ար. 20. անյփ. արտ. տպ. (ամեն երրորդ տպուած թերթ) աւելաթերթ։

Ü'berdruß, ար. 15. անյփ. ձանձրութիւն, տաղ ռմկ. յագուրդ. առծ. Überfluß macht — յղփութիւն կը բերէ յափրութիւն։

ü'berdrüssig, ած. 6. e–r Sache (սեռ.) — (բանէ մը) ձանձրացած՝ յափրացեալ՝ տաղտկացեալ. e–r Sache — werden բանէ մը տաղտկանալ։

überdü'ngen, նբ. 3ա. անբժ. (դաշտ մը) աղբել. բ. շատ աղբել։

überéck(s), մ. = **über Eck** (տ. **Eck**, 2.).

Ü'bereile, իգ. 35. անյփ. գահավիժութիւն, արտորանք, փաղփաղկոտութիւն, աճապարանք։

übereil‖en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբժ. 3. — մէկը ճեպել. արտորցընել, փութացընել. — Sie Nichts! հանդարտ, մի աճապարէք. բ. sich — աճապարել, փութալ, արտորալ, ճեպել. er hat sich übereilt անխոհեմ խօսք մ'ըրաւ։ **übereilt**, դրբ. անց. եւ ած. 6. փաղփաղկոտ, շուտ, անխորհուրդ։ — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, իգ. 31. աճապարանք, արտորանք։

überein, մ. հանգոյն, նման (տ. **gleichförmig**). միաբան, համաձայն։

überein‖kleiden, նբ. 3բ. հաւասար՝ նման հագցընել, համազգեստ հագցընել։ **—kommen**, չբ. ſ. 2գ. միաբանիլ, համաձայնիլ։ **—kommen**, իգ. **—kunft**, չ. միաբանութիւն, համաձայնութիւն, դաշն. laut — mit... միաբանութեամբ ընդ...։ **—stimmen**, չբ. h. 3ա. mit J–m — մէկուն հաւանել՝ համաձայնիլ՝ միաբանիլ. ich stimme damit (darüber) überein (ատոր եւ ալ) հաւան եմ. քր. das Adjektiv muß mit ſ–m Substantiv im Geschlechte und in der Zahl — ածականը գոյականին հետ սեռով եւ թուով կը համաձայնի։ **—stimmend**, ած. միաբան, համաձայն(ող)։ **—stimmung**, իգ. միաբանութիւն, համաձայնութիւն. քր. համաձայնութիւն. in — bringen mit... միաբանել ընդ... բ. ձայն. միաձայնութիւն, ներդաշնակութիւն. die Einnahme mit der Ausgabe in — bringen մուտքն ելքին հետ զուգակշռել։

übereinánder, մ. — legen վրայէ վրայ դնել, կուտել, դիզել. die Beine — schlagen ոտք ոտքի վրայ դնել, ոտն զոտամբ արկանել. արտ. — greifen (մեքենայի ժանեաց) ընդխառնիլ։

Übereinánder‖fallen, չ. կործանում, տապալում. բ. (գծի՝ երեսի զիրար կտրելը) մականկութիւն։ **—greifen**, չ. 4բ. վրայէ վրայ գալը՝ իյնալը, (նաեւ արտ. կղզեարաց...) (ընդ)խառնում։ **—legen**, չ. = **Übereinanderschlagen**. **—schlagen**, չ. **—setzen**, չ. (վրայէ վրայ դնելը) մակադրութիւն։

übereſſen, sich — չբ. անբժ. 2լ. շատ ուտել, խծկել՝ խճողել զորովայն. er hat sich über(g)essen փորը լեցուցած է։ **ü'beressen**, նբ. բժ. sich (տր.) eine Speise — կերակուր մը շատ ուտելով յափրանալ՝ զզուիլ։

ü'berfahren, չբ. ſ. 2յ. բժ. (կառքով, նաւով... դիմացի կողմը) անցնիլ։ — նբ. (նաւով... դիմաց) անցընել, տանիլ (կառքով...), փոխադրել։ **überfahren** եւ **ü'berfahren**, նբ. անբժ. եւ բժ. 3. — (կառքով... մէկուն վրայէն) անցնիլ, մէկը կառքին... տակ ձգել։ **überfahren**, նբ. անբժ. (ծովածոցը...) անցնիլ. բ. die Tafel mit dem Schwamme — սունկը սեղանի վրայ քսել, սեղանն աղնդաւ ջնջել. es überfuhr eiskalt ſ–n Rücken ոսկրները սարսուռ պատեց. 2. ցնցմ. einen Punkt — կէտ մ'անցնիլ, յառաջել. 3. der Kutscher hat die Pferde — կառապանը ձիերը պարտասեցուց՝ շատ յոգնեցուց. 4. die Stadt war von Fuhrwerk — քաղաքը կառքերով լի էր։

Ü'berfahrt, իգ. 31. անց, անցնիլը (նաւով) նաւարկութիւն. 2. անցք։

Ü'berfall, ար. 18. (յանկարծակի) յարձակումն, վրայ յարձակիլը, արշաւանք, ասպատակ. 2. ար. բռնան (փականքի մասն)։

überfallen, նբ. անբյ. 2ի. 3. — Մէկուն վրայ իյնալ՝ հասնիլ (յանկարծակի), յարձակիլ, արշաւել (յերկիր...). die Nacht hat uns — գիշերը մեր վրայ հասաւ։ **ü'berfallen,** չբ. ʃ. բյ. միւս կողմն՝ անդին իյնալ։

überfeilen, նբ. 3ա. անբյ. խարտոցել, խարտոցէ անցընել. փխ. ուղղել, յարդարել։

ü'berfein, ած. 6. շատ զտեալ (շաքար). 2. շատ բարակ՝ ազնիւ։

überfirnissen, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբյ. = firnissen.

ü'berflechten, նբ. 2ի. բյ. Stroh — über die Flasche եւ **überflechten,** անբյ. die Flaschen mit Stroh — շիշը յարդապատել, յարդով հիւսել. mit Korbwerk — ամ. խեմել, նուրբ ոստոստակօք պատել։

ü'berfleißig, ած. 6. շատ փութաջան՝ ժիր, ժրաջոյն։

ü'berfliegen, չբ. ʃ. 2ղ. բյ. թռչելով (միւս կողմն) անցնիլ։ — **überfliegen,** նբ. անբյ. (թռչելով) վազել, ցատքել. 2. ein Papier... mit den Augen — (թուղթ մը...) աչքէ անցընել, հարեւանցի կարդալ. 3. ihr Antlitz überflog ein rother Schein կարմրութիւն մը պատեց իւր այտերը, երեսը կարմրեցաւ։

ü'berfließen, չբ. ʃ. 2ի. բյ. զեղուլ, յորդել. փխ. յորդառատ ըլլալ, առատանալ. vor Freude — ուրախութենէ ինք իրմէ ելլել։ — ը. 22բ. անյ. զեղումն, յորդումն։ **überfließen,** նբ. անբյ. հոսելով ծածկել։

überflören, նբ. 3ա. անբյ. շղարշել, շղարշով պատել։

überflü'geln, նբ. 3ա. անբյ. զին. den Feind — թշնամեաց կողէն՝ քովէն քերել անցնիլ. 2. 3. — մէկը գերազանցել։

Ü'berfluß, ար. 14. անյ. առատութիւն. — an et. haben բան մ'առատ ունենալ. im —sse (in großem —sse) da sein յառատութեան ըլլալ. 2. լիութիւն, յորդութիւն, պարարտութիւն. հարստութիւն. ըստ. Geld ist im — da ստակ առատ է հոս։

ü'berflüssig, ած. 6. աւելորդ, անպէտ. Das ist — աւելորդ բան է. 2. առատ, յորդ. լի. Հ. առատութեամբ։

ü'berflut(h)en, չբ. h. եւ ʃ. 3բ. բյ. զեղուլ, յորդել (նաեւ փխ.)։ — ը. 22բ. անյ. յորդումն, զեղումն։ **überflút(h)en,** նբ. 3բ. անբյ. et. — բան մ'ողողել, հեղեղել. ծածկել։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ողողումն։

überförder||n, նբ. եւ չբ. h. 3ա. անբյ. 3. — (մէկէ մը) շատ պահանջել. մէկը կողոպտել՝ կեղեքել։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. շատ պահանջանք։

Ü'berfracht, իգ. 31. ծանրաբեռնութիւն, ծանրութիւն. 2. (բեռան...) առաւելութիւն։

überfrachten, նբ. 3բ. անբյ. ծանրաբեռնել, շատ բեռնաւորել։

überfressen, 2ւ. փբ. անբյ. եւ **ü'berfressen,** նբ. բյ. (անասնոյ՝ ամ. նաեւ մարդկան) = überessen.

überfrieren, չբ. ʃ. 2ղ. անբյ. սառնապատ ըլլալ, սառիլ։

ü'berführ||en, նբ. 3ա. բյ. 3. — մէկը միւս կողմն անցընել՝ տանիլ։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. (միւս կողմն) անցընելը։ **überfü'hren,** նբ. անբյ. 3. — մէկն յաղթահարել. հաւանեցընել. համոզել։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. համոզումն, յաղթահարումն։

Ü'berfülle, իգ. 35. անյ. լիութիւն, յորդութիւն, առատութիւն։

ü'berfüll||en, նբ. 3բ. բյ. den Wein in ein anderes Gefäß — գինին ուրիշ աման լեցընել, փոխել յայլ անօթ։ **überfü'llen,** նբ. եւ sich — փբ. անբյ. շատ լեցընել, յորդել. զեղուլ, ծանրաբեռնել. 2. mit et. überfüllt sein (բանով մը) լի ըլլալ. (sich) mit Speisen — ցկորդ ամանալ, խծկել. վճ. (փանձառանաց) շատ լեցընել, խռնել։ — ը. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. լիութիւն. յորդութիւն. խռնումն։

überfü'tter||n, նբ. 3բ. անբյ. (կո-

վերջուն...) շատ խաշ՝ գարմանն տալ. 3. — Մէկը խծողել, խծկել (կերակուրներով)։ — ն. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. շատ խաշ տալը, խծկում։

Ü'bergabe, էգ. 35. (նամակ...) տալը. ստանգում, (վաճառքն...) յանձնելը, տալը. 2. զին. (բերդի...) յանձնուիլը, անձնատուր ըլլալը։

ü'bergähren, չբ. h. 2ե. եւ 3ա. բծ. եռալով (տակառէն... դուրս) զեղուլ՝ թափիլ։ **übergä'hren, sich** — ծբ. անբծ. շատ խմորիլ՝ եռալ։

Ü'bergang, —ը. 18. անցում, անց(ք). — zum Feinde թշնամւոյ կողմն անցնիլը. hier ist kein —! ասկից անցնիլն արգելեալ է. 2. բրծ. unmerklicher — (ձայնէ մը... ուրիշ ձայն...) անցնիլը, անցում. նկ. Übergänge, յ+. տատուեբանցք (փոքր տարբերութիւն լուսոյ եւ շքոյ)։

ü'bergar, ած. 6. շատեփեաց. 2. ար—. շատ զատեալ (պղինձ)։

ü'bergeb||en, նբ. 3ք. բծ. 3—m et. — Մէկուն բան մը տալ՝ փոխանցել։ **übergében**, նբ. եւ ծբ. անբծ. 3—m et. — Մէկուն բան մ'աւանդել՝ յանձն առնել, Մէկուն յանձնել, թողուլ (ի ձեռս ուրուք), Հաւատալ. 2. անցուցանել, փոխանցել, (Հոգերը Մէկուն վրայ) նետել՝ ընկենուլ, (քաղաքը թշնամեաց) տալ, յանձնել. բ. նրգ. eine Sache dem Gerichte — իր մ'ատեան Հանել, (Մէկն) ամբաստանել. 3. sich — փախել, որձալ։ — ն. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. = Übergabe, Brechen, ն. 11.

ü'bergeh||en, չբ. ſ. 2ն. բծ. (միւս կողմն) անցնիլ. ծբ. zu et. — բանի մը փոխուիլ. 2. zu et. — (բանի մը) ձեռք զարնել, սկսիլ. zu e—r andern Religion — կրօնը փոխել. in Fäulniß — փտիլ. 3. (ծորելեաց...) = überfließen, 1.; ծբ. die Augen gingen ihm über աչուըները լեցուեցան, առ—ն. Weß das Herz voll ist, Deß geht der Mund über ի յաւելուածոյ սրտի խօսի բերան։ — ն. 22բ. անյ+. = Übergang; 2. զին. ձեռնատթափութիւն, կողաքակ ըլլալը, (ի թշնամիս) անցնիլը, ձեռնտուութիւն։ **übergéhen**, նբ. անբծ. et. — զանց՝ անտես առնել. (ի բաց) թողուլ (բան մը...). մոռնալ, չյիշել, անցնիլ. ein Wort — (կարդալու ատեն) բառ մը թողուլ անցնիլ, ցատքել. mit Stillschweigen — (բանի մը վրայէն) լռութեամբ անցնիլ. 3. in ſ—m Rechte — (Մէկուն...) անիրաւութիւն ընել. 2. das Feld — դաշտը քննել. վրայէն քալելով անցնիլ. 3. Հաշիւ մ'աչքէ անցընել, անցանել ըստ... 4. զանց առնել, անցանել (զՀրամանս...)։ sich — ծբ. (քալելէն) խոնջիլ, պարտասիլ. — ն. 28բ. անյ+. —ung, էգ. 31. = բոյին նշանակութեանց հետ։

ü'bergelehrt, ած. 6. գիտնականագոյն, (ագոյն), բազմաՀմուտ։

ü'bergenug, մկ. լի. յորդառատ, զեղուն, չափազանց (շատ)։

Ü'bergewalt, էգ. 31. առաւել՝ գերազանց զօրութիւն, առաւելութիւն։

Ü'bergewicht, ն. 20. աւելակշիռ, առաւել ծանրութիւն. das — bekommen (կշռորդն...) ծանր(ագոյն) կշռել. 2. ծխ. առաւելութիւն, վերապատուութիւն, գլխաւորութիւն։

ü'bergießen, նբ. 2ե. (տ. gießen) բծ. թափել, Հեղուլ. 2. (ջուր...) լեցընել. 3. in ein anderes Gefäß — ուրիշ աման լեցընել՝ թափել։ **übergießen**, նբ. 2ե. անբծ. ոռոգել, թանալ, արբուցանել. von Schweiß wie übergossen sein Համակիլ ի քրտանց, քրտինքի մէջ թաթաւիլ. նաեւ անգ. բ. es übergoß ihn purpurroth շառագունեցաւ, կարմրեցաւ. 2. ղըտ. շատ ոռոգել, չափէն աւելի ջուր տալ։

übergipsen, նբ. 3գ. անբծ. գաճել, գաճով ծեփել։

übergitter||n, նբ. 8ա. անբծ. ձողաբարձընել, արիշել, վանդակել. նկ. (դիւրաւ նկարելու Համար...) խորշերու բաժնել, վանդակակերպել։ — ն. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. = բոյին նշանակութեանց հետ։

überglétschern, նբ. 8ա. անբծ. սառնապատել, վրան սառուցէ խաւ կազմել։

ü'berglücklich, ած. 6. երջանկագոյն, ամեներանիկ. Sie machen mich — գիս ուրախութեամբ կը զեղանէք։

— (առ. բրծ. Zug) leeren... մէկ ումպով՝ անդամով գաւաթը պարպել. 2. = Trinkgelage; 3. (արբեցուցիչ) ըմպելի. 4. գաւաթ, բաժակ (գինւոյ, օղւոյ...)։

Trunk‖sucht, էգ. գինեմոլութիւն, արբշռութիւն։ –süchtig, ած. գինեմոլ, արբշիռ։

trunken, ած. ե. (հկ–ն. nüchtern) գինով, գինեզէն, արբեալ։

Trunkenbold, ար. 20. արբշիռ, արբեցող, գինեմոլ։

Trunkenheit, էգ. 31. արբեցութիւն։

Trupp, ար. 38. ցնցա. 20. խումբ, գունդ, երամ. 2. որս. = Rudel.

Trü'ppchen, չ. 22բ. (ն–չ. Truppe) մանր խումբ, ջոկ, դասակ։

Truppe, էգ. 35. = Trupp, 1.; մսն. (դերասանաց...) խումբ. բ. զին. գունդ (զօրաց)։

Truppen‖aushebung, էգ. զօրաժողով։ –bewegung, էգ. յգ. գնդաշարժութիւն։ –gattung, էգ. վաշտ։ –korps, չ. –körper, ար. զօրագունդ։

truppenweise, մկ. գունդ գունդ, գնդագունդ։

Trusche, Trü'sche, էգ. 35. ձկ. խայծառ (Gadus lotta)։

Trut‖hahn, ար. հնդկահաւ, ամ. ճոլոկ, գոռել։ –henne, էգ. –huhn, չ. մարի հնդկահաւ։ |ջեկ։

Trutschel, էգ. 35. ռմկ. յար աղ-

Trutz, ար. 20. անյգ. = Trotz; 2. zu Schutz und — պաշտպանողական եւ յարձակողական։

Trutz‖lied, չ. դրդաբիչ՝ յարձակողական երգ։ –waffen, էգ. յգ. յարձակողական զէնք։

trutzen, չբ. h. ցբ. trutzig, ած. ե. = trotzen, trotzig.

Tscha(c)ko, ար. (չ.) 38. զին. (զինուորական գլխանոց մը) շակօ։

Tscheche, ար. 34. Tschechin, էգ. 32. tschechisch, ած. ե. = Czeche, czechisch.

Tscherkesse, ար. 34. Tscherkessin, էգ. 32. Չերքեզ։

Tuba, էգ. 36. երժ. = Trompete.

Tuberkel, էգ. 35. բժշ. մսն. ախտ. պալարում, պալարց, գնդակ։

tuberkel‖artig, ած. պալարուցանման։ –krank, ած. –kranke(r), է. պալարուցաւոր։

tuberkulös, ած. ե. ախտ. պալարուցաւոր, գնդակային։

Tuberkulose, էգ. 35. ախտ. գնդակախտութիւն, պալարուցախտութիւն. — der Lungen պալարուցաւոր թոքախտութիւն։

Tuberose, էգ. 35. բշ. բրաբիոն (Polyanthes tuberosa)։

Tü'bet, չ. 38. աշխ. = Tibet.

Tubus, ար. 37. եւ 18. խողովակ, փող (= Röhre). մսն. = Fernrohr

Tuch, չ. 7. կամ 20. 1. յգ. Tuche, ցնցա. Tücher; ասուի (չո–հա). –e, յգ. ասուիք, ասուեղէնք. 2. = Leinwand; 3. յգ. –e, նաեւ Tücher, ծովերին երթն անփոփոխ. պաւրակ (ծոփ) մ'ասուի. 4. որս. Tücher, յգ. երագադաղք, (թաշկնոց) ցանց. 5. յգ. Tücher; թաշկինակ (գլխոյ՝ պարանոցի կանանց), պերող. գլխաշոր (շալ). (կանանց) կրկնակ (շալ). տ. է բարդութիւններ եւն չ. ե. Hand-, Taschentuch: բ. լաթ. անձեռոց, դաստառակ. ջնջան, փարեղէ. տ. ն–լ. = Segel.

tuch‖artig, ած. ասուենման։ –baum, ար. ոստ. (փայտ՝ որուն վրայ առէջը կը դրուի) առադի։ –fabrik, էգ. ասուեգործարան։ –fabrikant, ար. ասուեգործ։ –fabrikation, էգ. ասուեգործութիւն։ –färber, ար. ներկարարի(ասուեաց)։ –geschäft, չ. ջն. = Tuchhandel, Tuchladen. –handel, ար. ջն. ասուեվաճառութիւն։ –händler, ար. ջն. ասուեվաճառ։ –handlung, էգ. –laden, ար. ջն. ասուեղինաց խանութ։ –macher(in, էգ.), ար. ասուեգործ։ –presse, էգ. կտաւամամուլ, ասուեմամուլ։ –rahmen, ար. = Trockenrahmen. –rest, ար. կտաւամնան, կապերտս։ –scheren, չ. (ասուեաց թաւութիւնը կտրելը) թաւատելը, թաւատումը։ –scherer, ար. թաւատիչ։ –waaren, էգ. յգ. ջն. ասուեղէնք, ասուիք։ –weber, ար. = Tuchmacher. –weberei, էգ. = Tuchfabrikation.

Tü'chelchen, չ. 22բ. (ն–չ. Tuch) թաշկինակիկ, պերողիկ։

tuchen, ած. ե. ասուեայ, ասուի, ասուեղէն։

tü'chtig, ած. ե. (ամէն պահան-

ջուած յառաջութիւններն ունեցող.) Հմն. յաջողակ, ճարտար, ճարպիկ, յարմար, առակ. ընտիր, գերազանց. երեւելի, նշանաւոր. — sein in et. բանի մը քաջ տեղեակ ըլլալ. բանի մը լաւ ճանչնալ. 2. ընփ. = gehörig, ա.; —(e) Angst h. մեծ երկիւղի մէջ ըլլալ. —es Stück Brot մեծ պատառ հաց. 3. — ausschelten մէկը սաստկապէս ընել՝ սաստիկ կշտամբել. — lügen կաշառ ուտել մ'ըսել:

tü'chtigen, նբ. 3—. տոկուն կարող՝ ճարպիկ ընել:

Tü'chtigkeit, իգ. 31. յաջողակութիւն, առակութիւն, ճարպկութիւն, լաւութիւն, յարմարութիւն (Հմմտ. tüchtig):

tuck, մկ. —! —! ճու ճու (Հաւերը կանչելու): — չ. 22բ. նաեւ Tück, ար. 13. եւ 20. = Tücke.

Tü'cke, իգ. 35. գործ չարութեան, չարութիւն. խարդախութիւն, նենգաւորութիւն:

Tü'ckebold, ար. 20. ճիւաղիկ, ոգի. ը. մփ. խարդախ, նենգաւոր:

tücken, չբ. h. 3—. das Huhn tuckt... Հաւը... կը կարկաջէ, ամ. գըռ(թ)-գռ(թ)ալ:

tü'ckisch, ընփ. tückisch, ած. 6. չարութիւն(թ). նենգաւոր, խարդախ. 2. auf 3. — sein մէկուն ոխ՝ խեթ պահել:

Tuf(f), ար. 20. Հն. փխար, փխարքար:

tuffartig, ած. փխարքարային: —stein, ար. փխար(աքար) (= Tuff):

Tüftelei = Düftelei.

Tugend, իգ. 31. (ազգու) զօրութիւն. բ. առաքինութիւն. փ. ը. մփ. մաքրութիւն, սրբութիւն, զգաստութիւն (Հմն. կնոջ). գ. առաքինի՝ ունոր՝ զգաստ կին. —ն. aus der Not(wendigkeit) eine — machen Հարկն առաքինութեան փոխել:

Tugendbild, չ. —spiegel, ար. առաքինութեան Հայելի՝ օրինակ: —bold, ար. ընփ. (առաքինի ձեւացող անտանկ մարդ) ունոր առաքինի: —lehre, իգ. բարոյախօսութիւն, բարոյագիտութիւն: —reich, ած. լի առաքինութեամբ, առաքինալից:

tugendhaft, ած. 6. առաքինի, զգաստ:

Tugendhaftigkeit, իգ. 31. առաքինութիւն:

tugendsam, ած. 6. — tugendhaft.

Tukan, ար. 20. իռ. աղոցկտուց (Rhamphastos):

Tüll, ար. 20. Հն. շղարշ, շղարշատեսակ (իէլ):

Tü'lle, իգ. 35. խողովակ, փողիկ (= Dille, 2.):

Tulpe, իգ. 35. տկ. կակաչ (Tulipa). 2. (նման—իգնկ—ումլ.) կակաչաձեւ բաժակ, կակաչ:

tulpenartig, ած. կակաչազգի: —baum, ար. տկ. կակաչենի (Liriodendron tulipifera):

Tummel, ար. 22—. ռմկ. ցնորք, գլխոյ պտոյտ, խելագարանք (= Rausch). 2. = Tummelbecher.

Tummel|becher, ար. սկահ, տաշտ: —platz, ար. Հեծելարան, Հրահանգարան Հեծելութեան. բ. (մրցութեան) ասպարէզ, կռուանոց. (ժամանակեալ անդ) ժամանցայր:

tumm(e)lig, ած. 6. = taum(e)lig.

tummeln, նբ. 3—. պտուտկել, բոլորակել. (բոլորաձեւ շրջան առնել տալ) պտուտել. ը. մփ. 3. — մէկն աղքին անդին շարժել տալ. ein Ross... — ձի... Հրահանգել (ի Հրահանգարանն), վարել. (աղքին անդին շրջան առնել տալ) ամ. ման ագցնել: sich — իբ. շարժիլ, ցցիլ, տատանիլ (մաս. ի կաքաւս). զբօսնուլ, խաղալ. 2. անձապարել, ճեպել:

Tummler, ար. 22—. ձի Հրահանգող. բ. = Tänzer; 2. իռ. նաեւ Tü'mmler, գեղձին (= Delphin, բ.):

Tü'mpel, ար. 22—. ջրակոյտ, մօր. լճակիկ:

Tumult, ար. 20. աղմուկ, ժխոր, գզրգիւն. ամբոխ, ապստամբութիւն:

Tumultuant, ար. 38. —in, իգ. 33. աղմկարար:

tumultuarisch, ած. 6. tumultvoll, ած. 6. խառնաշփոթ, աղմկալից, խռովայոյզ:

tumultuieren, նբ. 3—. աղմկել, ժխորել, աղմուկ շփոթ՝ Հանել. ամբոխել, ապստամբեցընել:

Digitized by Google

Tü'nchfarbe, իգ. weiße — Ճերմակած կիր, Ճերմկիր: —kalk, ար. (ծեփելու) կրաշաղախ, տաղախ: —scheibe, իգ. շաղախատախտակ: —schicht, իգ. ծեփ: —werk, չ. ծեփուածք:

Tü'nche, իգ. 85. որա. որմ. (պատի՝ կրով կամ ներկով) ծեփ. (գաճով ծեփելը) բռուճ. բ. (ծեփի նիւթ) շաղախ, տաղախ. (գաճէ) բռւռ. 2. փխ. գոյն, երեւոյթ, կերպարանք:

tü'nchen, նբ. 3ա. որմ. e—e Mauer — պատ մը ծեփել՝ ծեփ զարնել. բ. (պատ մը) սպիտակցընել, բռել:

Tü'ncher, ար. 22ա. բռող, ծեփող:

Tüncheréi, իգ. 81. = Tünche, 1.

Túngstein, Túngsten, ար. 20. հն. Թանգստր (= Scheel):

Túnika, իգ. (եղ. անփի. յգ. ...8) պատմուճան (Հռոմէացւոց), պարեգօտ:

Túnis, չ. անփի. ոչխ. եւ փղ. Թունուզ: [Մեծմանց:

Túnknäpfchen, չ. —schale, իգ. Համ-

Túnke, իգ. 85. խհ. Համեմունք, ամոքանք (կերակրոյ). 2. որա. Թաթախելը, Թրջելը, Թրմանք:

túnken, նբ. 3ա. = stippen, 1. եւ tauchen; 2. անյ. մր. Թաթխել, Թրջել, Թաթխել (Հաց սրճի... մէջ). ein Schälchen Kaffee — մէջը Հաց բրդելով գաւաթ մը սուրճ խմել:

Túnkin, չ. 38. ոչխ. եւ փղ. Թոնքին:

Túnnel, ար. 32ա. փապուղի. 2. ներքնայարկ:

tunnelí(e)ren, tunnelisí(e)ren, չբ. հ. նբ. 3ա. փապուղի բանալ:

Túpf, ար. 20. = Tüpfel.

Tü'pfel, չ. (ար.) 32ա. խայտուց, պիսակ (մորթի վրայ), բիծ, կէտ:

tü'pfeln, նբ. 3ա. կիտել, կիտաւորընել, կիտազարդել, խայտախարիւընել, պիսակել:

túpfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. (նաեւ tü'pfen) (մատին ծայրով) դպչել. (մեղմով) շօշափել. 2. որա. den Firniß — Ճենապակել, Ճենապակ զարնել. 3. խայտախարիւ ընել՝ ներկել, պիսակել: — չ. 32բ. անյփ. — Քոյին նշանախաշընանց Հետ:

Túran, չ. 38. ոչխ. Տուրան (Ասիա):

Túrban, ար. 20. կամ 38. Հըն. խաղապ, փաթթոց:

Turbíne, իգ. 35. ճրտ. ջրեղինակ. շանշանիւ:

Turín, չ. 30. փղ. Թուրին:

Tü'rke, ար. 34. **Tü'rkin**, իգ. 31. Թուրք (աճկի). 2. ein — werden տաճկանալ, մահմէտականն ըլլալ:

Türkéi, իգ. անփի. ոչխ. die — Տաճկաստան:

Tü'rken, ար. 22բ. երլ. եգիպտացորեն, ամ. բաղլա (= Mais):

Tü'rkenbund, ար. փաթթոց. գլխապատ. բ. ըռանաշուշան (Lilium martagon): —säbel, ար. krumme — կոր մրոզնի:

Tü'rkenthum, չ. 7. անյփ. տաճկութիւն. 2. Տաճիկք, Թուրքք:

Túrkestan, չ. 38. = Turan.

Tü'rkis, ար. (եղ. 8. յփ. 18.) Հն. գոհաքար:

tü'rkisch, ած. 6. տաճկական. die —e Regierung բարձրագոյն Դուռը. փխ. —er Weizen = Türken.

Turkmáne, Turkméne, ար. 34. = Turkomane.

Túrko, ար. 38. զին. արձակամարտ ալժիրցի, տաճկամարտիկ (ի բանակին Գաղղիացւոց):

Turkománe, ար. 34. Թուրքմէն (Թուրք ցեղ մը):

Turmalín, ար. 26. Հն. մոխրաձիգ:

Túrnanstalt, իգ. մարմնամարզարան: —fahrt, իգ. մարմնակրթական շրջագայութիւն: —geräth, չ. մարմնամարզական կազմածք: —kunst, իգ. մարմնամարզութիւն: —lehrer(in, իգ.), ար. մարմնամարզ: —unterricht, ար. մարմնամարզութիւն:

túrnen, չբ. հ. 3ա. մարմնամարզութիւն ընել, մարմնամարզել: — չ. 22բ. անյփ. մարմնամարզութիւն:

Túrner, ար. 22ա. —in, իգ. 31. մարմնամարզութեան սորվող, մարմնամարզ (ընող):

Turneréi, իգ. 31. = Turnen, չ.:

Túrnerschaft, իգ. 31. մարմնամարզից ընկերութիւն:

Turníer, չ. 20. ձիաւորախաղութիւն, արդընկեց խաղ (ձիրիդ):

Turnier|bahn, իգ. — Turnierplatz. —platz, ար. կռուարան, նիզակախաղարան: —rennen, չ. ձիախաղութիւն: —spiel, չ. ձիախաղութիւն:

turni(e)ren, չբ. հ. 3ա. նիզակամարտել:

Turnus, ար. 18. յաջորդութիւն, փոխանակում:

Turteltaube, իգ. 35. ըն. տատրակ (Columba turtus):

Tusch, Ս. ար. 20. երժ. ձայն՝ հրճուանքի գալարափողերու. — blasen փող հարնել (պատուոյ հանդիսից ժամանակ): բ. — Թշնամանք, նախատինք: — Տղ. լուա:

Tusch|kasten, ար. գունարկղ: —napf, ար. սկահակ (երանգոց): —pinsel, ար. ճենագեղի վրձին: —zeichnung, իգ. ճենագեղով ներկելը՝ գծագրելը:

Tusche, իգ. 35. ճենագեղ. 2. նկր. նկարուած, նկարելու կերպ:

tuscheln, չբ. հ. եւ նբ. շշնջել, հծծել, փսփսալ:

tuschen, նբ. 3ա. եւ 3է. eine Zeichnung — գծագրութիւն մը ճենագեղել, ճենագեղով գծագրել. 2. (նաեւ tü'schen) einen Aufruhr — ապստամբութիւն մը նուաճել: — չբ. հ. եւ նբ. լռեցնել:

tuschi(e)ren, նբ. 3ա. դպչել, հպիլ, շօշափել (= rühren). 2. Թշնամանել, նախատել:

Tute, Tü'te, իգ. 35. — Düte.

Tutel, իգ. 35. երէ. խնամակալութիւն:

tuten, չբ. հ. եւ նբ. 3բ. երժ. եղջերափող հարնել:

Tü'ttel, ար. 23ա. նաղ. —chen, չ. 23բ. մանրակէտ, կէտ(իկ). բ. դպլին չնչին բան. kein —chen եւ ոչ պզտիկ մաս մը:

Twist, ար. 20. բամբակի թել:

Ty'pe, իգ. 35. տպ. նշանագիր (տպագրութեան):

Ty'pendrucktelegraph, ար. տպահեռագիր:

Ty'phon, 38. Ս. յր. աղ. ար. դից. Տիփոն: — ար. նաեւ 20. փոթորիկ, մրրիկ (մն. ճենական ծովու մէջ):

typhö's, ած. 6. ախտ. ժանտատենդաւոր:

Ty'phus, ար. 18. (յգ. նաեւ Ty'phen) ախտ. ժանտատենդ, բծաւոր տենդ:

Ty'phus|fieber, չ. տ. Typhus. —kranke(r), է. ժանտատենդաւոր:

Typograph, ար. 38. — Schriftsetzer.

Typographie, իգ. 31. անյգ. տպարան. բ. տպագրութիւն:

typographisch, ած. 6. տպագրական:

Ty'pus, ար. 27. (նախանկար) տիպք, նախատիպ. 2. կերպարանք, տիպ, (ցեղի, սեռի...). 3. օրինակ, առակ (օրինակի), նշանակ. 4. խորհրդական՝ նշանակական պատկեր. բ. ծրագրական նկարագիր. 5. նշանագիր (տպագրութեան). 6. տիպար:

Ty'rann, ար. 33. արքայ, թագաւոր. բ. փխ. բռնաւոր, գահակալ:

Tyrannei, իգ. 31. գահակալութիւն, բռնաւորութիւն:

tyrannisch, ած. 6. բռնաւորական. մկ. բռնութեամբ:

tyrannisi(e)ren, նբ. 3ա. բռնակալել, բռնանալ, հարստահարել:

Tyrrhéner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. տիւռենացի:

tyrrénisch, ած. 6. տիւռենեան:

Tyrier, ար. 22ա. —in, իգ. 32. տիւրացի:

ty'risch, ած. 6. տիւրեան:

Ty'rus, չ. անփխ. աշխ. Տիւրոս, Սուր:

Digitized by Google

U.

U, u, Ու. Է. 37. (գերմաներէն այբուբենին) քսանըմէկերորդ գիրն, հինգերորդ ձայնաւորը: Ու, ու. Ց—m ein X für ein U machen մէկը խաբել, ընդ. մէկուն բան մը կլլեցնել: — Բ. Հմտ. u. — und, u. a. — unter andern (կամ anderem), ի մէջ այլոց. u. s. f. — und so fort; u. s. w. — und so weiter տ. fort, 2.

ü'bel, Ü'bel, Ա. übel, ած. 6. (üble(r), übles, Բղդ. übler) չար, յոռի, գէշ. 2. Բերբ— Բ. Ց—m Übles gönnen, wollen մէկուն չարիք բաղձալ՝ մաղթել. 3. Բայերու— Հետ. bei Ց—m — angeschrieben stehen մէկուն քով վատահամբաւ ըլլալ՝ լաւ անուն չունենալ. et. — aufnehmen բան մը չար մտօք առնուլ, ի չար առնել մեկնել. տ. auslegen, 2.; — aussehen գէշ երեւալ. es ist ihm — bekommen լաւ չէ, ընդ. բան մ'ունի. — von Ց—m denken մէկուն վրայ գէշ մտածել. nehmen Sie es mir nicht — ներողութիւն տայիք, կը խնդրեմ չզայրանաք. — riechen գէշ հոտիլ. 4. wohl oder — կամայ ակամայ, ընդ. ուզէք չուզէք. 5. nicht — լաւ, հաճոյական. Das ist nicht — գէշ չէ. ich habe nicht — Lust dazu սաստ բաղձանք ունիմ. 6. — angebracht անյարմար, պատշաճ տեղը չդրուած. 7. mir ist կամ wird — անհանգիստ եմ. մաս. սիրտս կը խառնուի. — auf Ց. zu sprechen sein մէկուն հետ աւրուած ըլլալ: Բ. — Է. 22բ. չար, չարիք, աղէտք, վնաս. ցաւ, ախտ:

Ü'bel|befinden, Է. անհանգստութիւն. ըստ մտ. թալուկ, սրտի խառնուք: —gesinnt, ած. չարամիտ: —gelauntheit, Բք. գէշ տրամադրութիւն: —klang, ար. չարաձայնութիւն, [illegible]: —klingend, ած. չարաձայն: —sein, Է. — Übelbefinden, Բ. — Übelkeit. —that, Բք. չարութիւն, չար գործ. Բրք. ոճիր: —thäter(in, Բք.), ար. չարագործ, ոճրագործ: —wollend, ած. չարակամ:

Ü'belkeit, Բք. 21. սրտի խառնուք. (սրտի) թալուկ, նողկութիւն:

ü'ben, Նբ. եւ sich — Բբ. 3ա. կրթել, հրահանգել, վարժել. վարժիլ, հրահանգուիլ. 2. Barmherzigkeit — գթած ըլլալ. Gastlichkeit — ասպնջական ըլլալ. Geduld — համբերել, երկայնամիտ ըլլալ. Gewalt — բռնութիւն ընել. Rache an Ց—m — մէկէ մը վրէժ խնդրել՝ առնուլ. ein Musikstück... (eine) — նուագ մը փորձել՝ սորվիլ: geübt, Դրբ. ընդ. եւ ած. 6. վարժ(եալ), կրթեալ, հրահանգեալ. ատակ, ճարպիկ. geübt in et. sein բանի մը մէջ (կամ եւ) կիրթ ըլլալ. տ. Hand, 1.

ü'ber, Ա. Նխ. Մբ. եւ Հյց. Յ'առնա. ի վերայ, վրայ. — et. hinweg բանի մը վրայէն. — Ց—m stehen մէկուն... վրայ կենալ. Բբ. մէկէն մեծ՝ գեր ի վերոյ ըլլալ. 2. կը նշանակէ տարածման՝ սփռման բանի մը վրայ. Եբ. — der Sache schwebt Dunkel իրը մթին՝ անստոյգ է. 3. — et. gesetzt sein բանի մը վրայ դրուած՝ կացուցուած ըլլալ (իբրեւ տեսուչ). — eine Nation herrschen ազգի... մ'իշխել. — Ց. Gewalt կամ Macht h. մէկուն վրայ իշխանութիւն ունենալ. 4. կը նշանակէ բանէ մ'անցնիլ. — e—e Brücke geben կամրջէ մ'անցնիլ՝ երթալ. — alle Berge sein տ. Berg, 1.; — Berlin nach Hamburg reisen Պերլինէն՝ Պերլինի վրայէն Համպուրկ ճամբորդել. — die Straße ... gehen փողոցներէն անցնիլ՝ կարել անցնիլ. e—e Reise... — See ընդ ծով ճանապարհորդութիւն. — die Dreißiger hinaus sein երեսունէն անցած ըլլալ. Das geht mir — alles Andere ամէն բանէ աւելի կը համարիմ՝ նախամեծար կ'ընտրեմ զայն. Nichts geht — Muth քաջասրտութենէն վեր (լաւ) բան չկայ. առծ. Zufriedenheit geht — (den) Reichthum լաւ է սրտի գոհութիւն քան զհարստութիւն. — Gebühr, — sein Verdienst իր արժանիքէն աւելի. Gott

Digitized by Google

— Alles lieben ամէնը սիրել, զԱստուած ի վեր քան զամենայն. — alle Maßen schön անհամեմատ գեղեցիկ. 5. կը նշանակէ շարժումն. այժմ ալ. հյց. ի վերայ, վրայ, վրան. Դ. Օ. sich — et. freuen բանի մը վրայ ուրախանալ. — Ungerechtigkeit klagen անիրաւութեան դէմ բողոքել. 6. վրայ, վրան, նկատմամբ... Դ. Օ. — et. sprechen բանի մը վրայ խօսիլ. 7. շեշտելով. էֆէրէ–մի. Fluch — Dich! անիծեալ, անէծք քեզի՝ ի վերայ քո. Weh — die Mörder վայ մարդասպաններուն. 8. Fehler — Fehler յանցանք յանցանքի վրայ. einmal — das andere վրայէ վրայ. 9. — dies բաց աստի, ասկից զատ, թող զայս, այսու հանդերձ. 10. heute — 8 Tage ութ օրէն այս օրս, մէկ շաբթէն. 10 Minuten — 11 տասնըմէկը տասը վայրկեան անցած. — 4 Jahre տարի մ'ետքը. — der Arbeit sein գործքին հետ՝ զբաղած ըլլալ. — den Büchern sitzen կամ hocken միշտ գրքերու հետ՝ մէջ ընկղմած ըլլալ. — den Lärm et. überhören աղմուկէն՝ աղմուկին պատճառաւ բան մը չլսել. 12. առջեւ ժամանակակից յաջորդութեան մէջ. — Nacht գիշերն, գիշերի. առլ. guter Rath kommt oft — Nacht լաւ խորհուրդն երբեմն օրը կ'ուշանայ, գիշերն մայր է բարի խորհրդոց. 13. հյց. կամ առլ. հոլովով ժամանակ ցուցընող բառերու մ'եւսը կը նշանակէ տեւողութիւն. den Tag կամ Tags — նոյն tag— օրն ի բուն, ամբողջ օրը. — Բ. Գ. über und über բոլորովին, լիուլի, ամբողջովին. — u. — naß բոլորովին թրջած. sie ist — und — roth geworden շառագունեցաւ, ընդ. կասկարմիր կարմրեցաւ. 2. = gegenüber (տ. նայէ 1.); Բ. ընդ. = vorüber, Դ. Օ. das Fieber ist — տենդն անցաւ. Գ. 3—m in et. — sein բանի մը մէջ մէկը գերազանցել՝ գեր ի վերոյ ըլլալ՝ անցնիլ. 3. ? Բարդ–աբառ. Դ. Օ. berg— լեռնէն անդին, բուն լեռան:

Über... նախադաս մասնիկ բայի հետ բաղադրելով՝ Ա (über...) Գլուխ. Բ. եւ 5ռ.ի տակ կը նշանակէ. hinüberh մտօք. Դ. Օ. —schwimmen լողալով՝ ի լող անցնիլ. 2. darüberh մտօք. Դ. Օ. e—n Rock — ziehen վրայէն զգեստ մը հագնիլ: — Բ. Ընդհ. բառն բառին վրայ եղած ատեն գլխ անէ. եւ 5ռ.ի տակ կը նշանակէ. շատին անցընել. Դ. Օ. das Vieh — füttern արջառոց շատ ճարակ տալ. 2. ծածկել. Դ. Օ. —schütten, հողանի ընել, հողաննեա ծածկել. 3. կրկնել. Դ. Օ. —malen, վրայէն անցնիլ՝ նկարել. 4. չբ. է հետ. որ այսպէս նբ. կ'ըլլայ. Դ. Օ. e—n Graben —schreiten փոս մը ցատքել անցնիլ. 5. առաւելուլ, վեր՝ աւելի ըլլալ. Դ. Օ. 3. —listen մէկը խորամանկութեան մէջ անցընել. 6. ամբողջ տարածութեան վրայ գործողութեան տարածումին. Դ. Օ. e—e Ebene —schauen բոլոր դաշտավայրը մէկ աչքով՝ համեմատութ հայեցուածքով նայիլ՝ տեսնել. 7. տալ. Դ. Օ. —bringen, —liefern, տալ, մատուցանել (ի ձեռս...). 8. վերի վերայ՝ երեսանց՝ ընել. Դ. Օ. —hacken, մեղմով՝ վրայէն քերել՝ փորել. 9. զանց առնուլ. Դ. Օ. e—n Fehler —sehen յանցանք մը չտեսնել. 10. յտ. ած.ի. ընթացած բայի մը հետ՝ կը նշանակէ նոյն անձը գերազանցել. Դ. Օ. Wagner, —wagnern, Վակնէրը անցնիլ: — ած.ի յառաջ դրուելով գերազանցութիւն կը կազմէ. Դ. Օ. —groß, ամենամեծ:

überädern, նբ. 3ռ. անբ. երկ. վրայէն՝ մեղմ հերկել: sich — չբ. հերկելէն պարտասիլ:

überall, Ա. Գ. ամէն տեղ, ամեն(այն)ուրեք, ընդհանուր. Das findet man — ասի շատ տարածական բան է. — her ամէն կողմէ՝ տեղէ, ամենայն ուստեք. — hin ամէն կողմ՝ թէեւ՝ կայ. 2. = schlechterdings; — nicht — überhaupt nicht, durchaus nicht. — ար. անփխ. es ist Hans — — Hans in allen Gassen (տ. Gasse, 2.).

überanstrengen, նբ. եւ sich — չբ. 3ռ. անբ. պարտասեցընել, շատ յոգնեցընել. պարտասիլ. ein Thier — կենդանի մը շատ աշխատցընել՝ փատտահարել ընել: — Ղ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. պարտասում. փատտահարել ընելը:

überantworten, նբ. 8բ. անբ. (շարադրած մը...) մատնել, ձեռք տալ: — Ղ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բայէն նշանակութեան հետ:

überárbeit|en, [illegible] u. sich — [illegible] — überanstrengen. überárbeiten u. ü'berarbeiten, [illegible] 2. [illegible] —ung, [illegible]

Ü'berärmel, [illegible]

überáus, [illegible]

Ü'berbau, [illegible] (...ten) [illegible] 2. [illegible]

überbáu|en, [illegible] u. sich — [illegible] et. — [illegible] 2. [illegible] 3. sich — [illegible] ü'berbauen, [illegible] u. [illegible] —ung, [illegible]

ü'berbehalten, [illegible] s—n Mantel — [illegible] 2. [illegible]

Ü'berbein, [illegible]

Ü'berbett, [illegible] = Deckbett.

ü'berbeugen, [illegible] ü'berbiegen, [illegible] u. sich — [illegible] sich — [illegible]

ü'berbiet|en, [illegible] er bot noch zwei Mark über [illegible]
überbieten, [illegible] u. sich — [illegible] et. — [illegible] 2. [illegible] 3. — [illegible] —ung, [illegible]

überbild|en, [illegible] 3. — [illegible] —ung, [illegible]

Ü'berbinde, [illegible]

ü'berbinden, [illegible] überbinden, [illegible] die Wunde mit Lappen — [illegible]

überblä'ttern, [illegible] e—e Stelle — [illegible] 2. [illegible] ü'berblättern u. überblä'ttern, [illegible] ein Buch ... — [illegible]

ü'berbleiben, [illegible] überbleiben, [illegible] überblieben, [illegible]

Ü'berbleibsel, [illegible]

Ü'berblick, [illegible] zs.fassender — [illegible]

überblicken, [illegible]

überblü'hen, [illegible] 2. [illegible] sich — [illegible]

ü'berbreiten, [illegible] man hatte e—e Decke übergebreitet [illegible]

überbring|en, [illegible] 3—m et. — [illegible] —ung, [illegible]

Überbringer, [illegible]

überbrü'cken, [illegible] e—n Fluß — [illegible]

ü'berbunt, [illegible]

überbü'rd|en, [illegible] 3. — [illegible] —ung, [illegible]

Ü'berdach, [illegible] = Obdach, Schutzdach, [illegible]

überdáchen, [illegible]

Digitized by Google

Ü'berdecke, իգ. 35. ծածկոյթ։

ü'berdecken, նբ. 8բ. բխ. et. — (բանի մը վրայ) տարածել։ **überdécken,** անբխ. et. mit et. — բան մը բանով մը ծածկել՝ գոցել. Ճրտ. mit einem Gewölbe — գմբեթել։

überdém, մ. ցնցա. = **überdies.**

überdénken, նբ. 4ա. (տ. **denken**) անբխ. et. — (բանի մը վրայ) մտածել, խոկալ։ — չ. 22բ. անջ. մտածութիւն։

überdies, մ. բաց ասկէ, ասկէ զատ։

Ü'berdruck, ար. 20. անջ. տր. տպ. (ա. ենրդ տպուած թերթ) աւելաթերթ։

Ü'berdruss, ար. 15. անջ. ձանձրութիւն՝ տաղտուկ. յագուրդ. առ. Überflu' macht — յղփութիւն կը բերէ յափրութիւն։

ü'berdrüssig, ած. 6. e—r Sache (սեռ.) — (բանէ մը) ձանձրացած՝ յափրացեալ՝ տաղտկացեալ. e—r Sache — werden բանէ մը տաղտկանալ։

überdü'ngen, նբ. 3ա. անբխ. (դաշտ մը) աղբել. բ. շատ աղբել։

überéck(s), մ. = **über Eck** (տ. **Eck,** 2.).

Ü'bereile, իգ. 35. անջ. դահավիժութիւն, արտորանք, վաղվաղկոտութիւն, աճապարանք։

übereil|en, նբ. եւ **sich** — էբ. 3ա. անբխ. 3. — մէկը ճեպել, արտորցնել, փութացնել. — Sie Nichts! Համբերէ, մի աճապարէք. բ. **sich** — աճապարել, փութալ, արտորալ, ճեպել. er hat sich übereilt անխոհեմ խօսք մ'ըսաւ։ **übereilt,** ընդ. անց. եւ ած. 6. վաղվաղկոտ, շուտ, անխորհուրդ։ — չ. 22բ. անջ. **—ung,** իգ. 31. աճապարանք, արտորանք։

überein, մ. հանգոյն, նման (տ. **gleichförmig**). միաբան, համաձայն։

überein|bleiben, նբ. 8բ. հաւասար՝ նման հագցընել, համաձայնեցընել հագցընել։ **—kommen,** չբ. ս. 2է. միաբանիլ, համաձայնիլ։ **—kommen,** իգ. **—kunft,** չ. միաբանութիւն, համաձայնութիւն, դաշն. laut — mit... միաբանութեամբ ընդ...։ **—stimmen,** չբ. հ. 3ա. mit J—m — մէկուն հաւանել՝ համաձայնիլ՝ միաբանիլ. ich stimme damit (darüber) überein (ատոր եւս ալ) հաւան եմ. ար. das Adjektiv muss mit s—m Substantiv im Geschlechte und in der Zahl — ածականը գոյականին հետ սեռով եւ թուով կը համաձայնի։ **—stimmend,** ած. միաբան, համաձայն (ող)։ **—stimmung,** իգ. միաբանութիւն, համաձայնութիւն. ար. համաձայնութիւն. in — bringen mit... միաբանել ընդ... բ. ման. միաձայնութիւն, ներդաշնակութիւն. die Einnahme mit der Ausgabe in — bringen մուտքն ելքին հետ զուգակշռել։

übereinánder, մ. — legen վրայէ վրայ դնել, կուտել, դիզել. die Beine — schlagen ոտք ոտքի վրայ դնել, ոտն զոտամբ արկանել. ար. — greifen (միքենայի ժանեաց) ընդխառնիլ։

Übereinánder|fallen, չ. կործանում, տապալում. բ. (գծի՝ երեսի զիրար կորելը) մականկութիւն։ **—greifen,** չ. 4րբ. վրայէ վրայ գալը՝ իյնալը, (նաեւ ար. կղմնտրաց...) (ընդ)խառնումն։ **—legen,** չ. = **Übereinanderschlagen.** **—schlagen,** չ. **—setzen,** չ. (վրայէ վրայ դնելը) մակադրութիւն։

überéssen, sich — էբ. անբխ. 2ւ. շատ ուտել, խճկել՝ խճողել զորովայն. er hat sich über(g)essen փորը լեցուցած է։ **ü'beressen,** նբ. բխ. sich (տր.) eine Speise — կերակուր մը շատ ուտելով յափրանալ՝ զզուիլ։

ü'berfahren, չբ. ս. 2յ. բխ. (կառքով, նաւով... դիմացի կողմը) անցնիլ։ — նբ. (նաւով... դիմաց) անցընել, տանիլ (կառքով...), փոխադրել։ **überfáhren** եւ **ü'berfahren,** նբ. անբխ. եւ բխ. 3. — (կառքով... մէկուն վրայէն) անցնիլ. մէկը կառքին... տակ ճզմել։ **überfáhren,** նբ. անբխ. (ծովածոցը...) անցնիլ. բ. die Tafel mit dem Schwamme — սունկը սեղանի վրայ քսել, սեղանն ամբողջա-ջնջել. es überfuhr eiskalt s—n Rücken սակռներըն սարսուռ պատեց. 2. ցնցա. einen Punkt — կէտ մ'անցնիլ, յառաջել. 3. der Kutscher hat die Pferde — կառապանը ձիերը պարտասեցուց՝ շատ յոգնեցուց. 4. die Stadt war von Fuhrwerk — քաղաքը կառքերով լի էր։

Ü'berfahrt, իգ. 31. անց, անցնիլը (նաւով) նաւարկութիւն. 2. անցք։

Digitized by Google

ich finde in dem Gedanken —, daß... կը մխիթարուիմ մտածելով որ... 3—m — zusprechen մէկը մխիթարել. 2. ընդ. nicht recht (nicht wohl) bei —e sein խելքը գլուխը չըլլալ։

trost|bedürftig, ած. մխիթարելի. մխիթարութեան կարօտ։ —bringend, ած. մխիթարական, մխիթարիչ։ —bringer, ար. —geber, ար. մխիթարող, մխիթար(իչ)։ —los, ած. յուսահատ, անյոյս. բ. անմխիթար, անփոփելի, թախծեալ։ —losigkeit, իգ. անյուսութիւն, անմխիթարութիւն։ —rede, իգ. մխիթարանք, մխիթարութիւն։ —reich, ած. սփոփիչ։

tröstbar, ած. ե. մխիթարական։

trö'stbar, ած. ե. մխիթարելի։

trö'sten, ներ. չբ. եւ sich — փբ. ոբ. մխիթարել, մխիթար ըլլալ, մխիթարութիւն մատուցանել. 2. զուարթացնել, տրտմութիւնը փարատել. 3. երանելի ընել. Gott tröste ihn! Աստուած հանգուցանէ իր հոգին. 4. sich einer Sache (ած.) — բանով մը շատանալ։ — չ. ոբ. անջ. տ. Tröstung.

Trö'ster, ար. ոա. —in, իգ. ոա. մխիթարիչ. 2. ընդ. հին յարի մատեան. բ. ծղբ. բիր, թաթ, գաւազան։

trö'stlich, ած. ե. մխիթարական, մխիթարիչ, սփոփիչ. 2. ը. մփ. ուրախարար, ուրախացուցիչ, հաճոյական։

Trö'stung, իգ. ու. ցնցա. մխիթարելը. 2. մխիթարութիւն, մխիթար (մտն. յփ. առ Trost յփ. չտեսնէ). եր. —en des heiligen Geistes օծութիւնք Ս. Հոգւոյն։

trott, մլ. — trapp, մլ.։ — ար. ոօ. ընթացատանք, ընդոստ ընթացք (— Trab)։

Trottoir (տրոտուար), չ. ոա. ատանապէ, ճամբ, մայթ (— Bürgersteig)։

trotz, նխ. առջ. եւ որ. հակառակ. առկայն(եւ), ընդդէմ...— aller Gründe ամէն պատճառաց դէմ՝ ընդդէմ. —dem, — alledem առկայն եւ այնպէս, այսու ամենայնիւ։ — չլ. ոա. եղծ. —dem, daß... թէպէտ եւ....։

Trotz, ար. ոօ. անջ. Հակառա-կութիւն, յամառութիւն, կամակորութիւն. պնդագլխութիւն. խեռութիւն, հեստութիւն. 2. — bieten խրոխտել, ընդդէմ դառնալ, դիմադրութել. 3. zum —e 3—e, 3—m zum —e մէկուն հակառակ՝ ընդ հեճուկս. 4. յանդգնութիւն։

trotz|dem, —alledem und alledem, մ. եւ չլ. տ. trotz, նխ. եւ չլ.։ —kopf, ար. յամառ՝ պինդ գլուխ։ —köpfig, ած. յամառ, կամակոր, պնդագլուխ։ —maul, չ. ընդ. խոժոռ, ահամ։

trotzen, չբ. ե. ոփ. — Trotz bieten. — չ. ոբ. անջ. դիմադրութիւն։

Trotzer, ար. ոա. —in, իգ. ոա. ընդդիմացող. դիմադրող. խոժոռ. յանդուգն, խրոխտ։

trotzig, ած. ե. խրոխտ, ամբարտաւան. յանդուգն, ժպիրհ. յամառ, կամակոր, խեռ, հեստ. 3. — ansehen մէկուն խրոխտանօք նայիլ։ [գլխեւոր, համարձակ։

trotziglich, ած. ե. եւ մ. յան-

trüb, —e, ած. ե. (հկ—ն. klar, heiter, hell) պղտոր, պղտորեալ (ջուր...). մշուշ (օդ...). առջ. im —en fischen պղտոր ջրոյ մէջ որսալ, շփոթութենէ օգուտ քաղել. 2. անթափանցելի. աղօտ, մշտադին, անփայլ. բ. —es Wetter... մթագին մթին՝ նսեմ օդ... der Himmel wird — երկինքը կը գոցուի. գ. բծչ. մռթախառն, մռթուոր. գ. տրտում. տխուր, նուամազձոտ։

trü'bläugig, ած. ե. պղտորաչին, բալակն։ —selig, ած. թախծեալ. վշտահար. տրտում, տխուր, թշուառ, ողորմելի. եչ. մփ. ան-պիտան, յոռի, փցուն։ —seligkeit, իգ. թախծութիւն, տխրութիւն։ —sinn, ար. սեւամաղձոտութիւն, թախծոտութիւն, տխրութիւն, տրտմութիւն։ —sinnig, ած. սեւա-մաղձոտ, տխուր։ —sinnigkeit, իգ. — Trübsinn.

trü'be, ած. ե. — trüb. — իգ. ոs. անջ. պղտորութիւն, աղօտու-թիւն. 2. մթագին օդ։

Trübel, ար. ոա. շփոթութիւն, խառնակութիւն, ամբոխում։

trü'bslen, ներ. եւ sich — փբ. ցնցա. չբ. ե. ոա. պղտորել, մթարել. բ.

Digitized by Google

der Himmel trübt sich օդը կը պղտորի՝ գոցուի. ֆ. բարկանալ, մէջլ պղտորել, (աչերը...) մթագնել. 2. խռովեցնել, շփոթել, աղմկել, պղտորել: — չ. ззք. անցք. —ung, իգ. 31. — թաչին նշանակութեանց նիւթ:

Trü'bheit, իգ. 31. — Trübe, իգ. 1.

Trü'bsal, իգ. 31. նաև չ. 30. թախիծ, թախծութիւն, թշուառութիւն. աղէտք, փորձանք. ից. խաչ. ից. ըստ. — blasen —) թախծեալ ըլլալ. բ) կթշուառութեան ըլլալ:

Trüchseß, որ. (եզ. սոկ. և յգ. ...ssen) և 15. յօղէլ մայ (նշխարի... սեղանի առնէն), յօշապեա. բ. արքունական տիրոջս պաշտօնեայ:

Truck, որ. 33. փոխանակութիւն, փոխախում. 2. ակյարկ բեռնակապ. բ. (ի շողեկաւս) շղթանակ:

Trüdchen, յր. ան. չ. 23բ. նուղ. Gertr(a)udէ:

Trüdel, որ. 22ա. խառնափնդոց կեր՝ աղքիկ, բող. 2. յոյր կնիկ:

trüdeln, նք. չք. ſ. 3ա. գլ(ա)որել, հոլովել (— rollen):

Trü'ffel, իգ. 25. echte կամ eßbare — գետնէր (ուտելի մը) (Tuber cibarium). schwarze (Speise-)— գետնախնձոր (Tuber melanosporum):

trü'ffeln, նք. 3ա. գետնախնձորել, գետնախնձորով լնուլ:

Trug, որ. 18. (յգ. չնչոս.) խաբէութիւն, խարդախութիւն. պատրանք (զգայարանաց...):

trug, 1. և 3. դէմք եզ. անց. ահմ. tragenէ:

Trugbild, չ. ցնորք, պատրանք, տեսիլք (նր). առաւելք: —erfüllt, ած. լի պատրանօք: —grund, որ. պատճառ փուտ, խծապատկութիւն: —los, ած. աննենգ, անխարդախ, ուղիղ, անկեղծ: —schluß, որ. մոլար հետեւութիւն՝ եզրակացութիւն. սոփեստութիւն, խծապատկութիւն: —wert, չ. պատրանք, խաբէութիւն:

trü'gen, բայ triegen, նք. չք. հ. և իգ. 22. պատրել, խաբել. մոլորեցնել. der Schein trügt արտաքինը կը խաբէ: — չ. 23բ. անցք. մաս. իրձ. das Lügen und — = Lug (տ. նայիր) und Trug.

trü'gerisch, trü'glich, ած. 6. խաբող, պատրող, խաբէական. ստոյգ, խաբեբայ. մոլար, սոփեստական (հետեւութիւն). խաբխուլ, շողոմուն, անհաստատ (երկիր. նաև ից.):

Trü'glichkeit, իգ. 31. անցք. խաբէականութիւն:

Trühe, իգ. 25. (կալէ) սնտուկ. die schwarze — — Sarg.

Trumeáu (դրէ—մօ), որ. (չ.) 38. (յգ. նաև ...չ) (պատուհանի մէջ) հայելի (տ. Pfeilerspiegel):

Trumm, չ. (որ.) 7. մնան, պատառ, կտոր, հատոր, բեկոր, նշխարք, հատուածոր. 2. մնան (ամբողջի). (մեկուն ծնկան) բաժին. բ. = Ackerbeet; 3. (ասղան. ...) թել մը. սոր. ասիլատակեացք, (կասեր) թելամծայոք. 4. որ. 22. երկրորդական երակ:

Trü'mmer, իգ. 33. որ. (չ.) 32ա. աւերակք, փլածք, փլատակք. zu —n (կամ in —) gehen աւերիլ, խորտակիլ. zu —n schlagen փշրել, խորտակել, կտորել:

trü'mmerbesä't, ած. լի աւերակօք, բազմաւեր: —gestein, չ. հք. շեղջաքար, աւերակաց քար: —marmor, որ. հք. աւերակաց մարմար: —weise, մ. կտոր կտոր, նշխար նշխար:

trü'mmerhaft, ած. 6. = ruinenhaft.

Trumpf, որ. 13. եզ. հաղթուկան. յաղթող գոյն (թղթ.). was ist —? գոյնն որն է, որ գոյնը բացուած է. eine Karte zum —e machen (հաղթական) բանալ. 2. իգ. ſ—e Trümpfe ausspielen իր առաւելութիւնները գործածել. e—n — darauf setzen մէկը կշտամբել. der letzte — արտքել՝ վերջին միջոց:

Trumpffarbe, իգ. հաղթական. (բացուած) գոյն: —karte, իգ. = Trumpf, 1.

trumpfen, չք. հ. նք. 3ա. և 3բ. ըստ. կտրել, հաղթականով առնուլ. höher — բարձրագոյն հաղթականով կտրել. ից. = abtrumpfen, 2.

Trunk, որ. 13. (մէկ շնչով ըմպելիք) ումպ, կում. e—n — thun ըստ. անգամ մը խմել. das Glas... auf e—n

— (ամ. բրծ. Zug) leeren... մէկ ումպով՝ անդադար գաւաթը պարպել. 2. — Trinkgelage; 3. (արբեցուցիչ) ըմպելի. 4. գաւաթ, բաժակ (գինւոյ, օղւոյ...)։

Trúnk‖sucht, իգ. գինեմոլութիւն, արբշռութիւն։ —süchtig, ած. գինեմոլ, արբշիռ։

trúnken, ած. ե. (հկռն. nüchtern) գինով. գինեզէն, արբեալ։

Trúnkenbold, ար. 20. արբշիռ, արբեցող, գինեմոլ։

Trúnkenheit, իգ. 81. արբեցութիւն։

Trupp, ար. 38. ցնցռ. 20. խումբ, գունդ, երամ. 2. որս. — Rudel.

Trü'ppchen, չ. 22բ. (նւզ. Truppեի) մանր խումբ, ջոկ, գասակ։

Trúppe, իգ. 35. — Trupp, 1.; մռն. (դերասանաց...) խումբ. բ. զին. գունդ (զօրաց)։

Trúppen‖aushebung, իգ. զօրաժողով։ —bewegung, իգ. յգ. գնդաշարժութիւն։ —gattung, իգ. վաշտ։ —korps, չ. —körper, ար. զօրագունդ։

trúppenweise, մ. գունդ գունդ, գնդագունդ։

Trúsche, Trü'sche, իգ. 35. ձկ. խայծառ (Gadus lotta)։

Trút‖hahn, ար. հնդկահաւ, ամ. ճուռակ, գաւել։ —henne, իգ. —huhn, չ. մարի հնդկահաւ։ |ջիկ։

Trútschel, իգ. 35. ընտ. յոյր աղ-

Trutz, ար. 20. անյգ. — Trotz; 2. zu Schutz und — պաշտպանողական եւ յարձակողական։

Trútz‖lied, չ. գրգռիչ՝ յարձակողական երգ։ —waffen, իգ. յգ. յարձակողական զէնք։

trútzen, չբ. h. 8ֆ. trútzig, ած. ե. — trotzen, trotzig.

Tschá(c)ko, ար. (չ.) 38. զին. (զինուորական գլխանոց մը) շակօյ։

Tschéche, ար. 80. Tschéchin, իգ. 82. tschéchisch, ած. ե. — Czeche, czechisch.

Tscherkésse, ար. 84. Tscherkéssin, իգ. 32. Չերքեզ։

Túba, իգ. 30. երժ. — Trompete.

Tubérkel, իգ. 35. բժշ. մռն. ախտ. պալարում, պալարիկ, գնդակ։

tubérkel‖artig, ած. պալարացանման։ —krank, ած. —kranke(r), բ. պալարացաւոր։

tuberkulö's, ած. ե. ախտ. պալարացաւոր, գնդակային։

Tuberkulóse, իգ. 35. ախտ. դընդակախտութիւն, պալարացախտութիւն. — der Lungen պալարացաւոր թոքախտութիւն։

Tuberóse, իգ. 35. բս. բրաբիոն (Polyanthes tuberosa)։

Tü'bet, չ. 38. աշխ. — Tibet.

Túbus, ար. 27. եւ 18. խողովակ. փող (= Röhre). մռն. = Fernrohr

Tuch, չ. 7. կամ 20. 1. յգ. Tuche, ցնցռ. Tücher; ասուի (շոռ-հռ). —e, յգ. ասուիք, ասուեղէնք. 2. — Leinwand; 3. յգ. —e, նաեւ Tücher, ծովերեն եղեն անփոփոխ. պարանի (ծոց) մ'ասուի. 4. որս. Tücher, յգ. երասանակ, (թաշկոց) ցանց. 5. յգ. Tücher; թաշկինակ (գլխոյ՝ պարանոցի կամ ձեռաց), պերոզ, գլխաշոր (շալ). (կանանց) կրկնակ (շալ). տ. ի բաղադրութեան չ. ե. Hand-, Taschentuch: բ. նաւթ. առագաստ, զառասարակ. ջնջան, փարթեալ. տ. նոյ. = Segel.

túch‖artig, ած. ասուենման։ —baum, ար. ոստ. (ոստայն՝ որուն վրայ ասեւը կը դրուի) ոսարի։ —fabrik, իգ. ասուեգործարան։ —fabrikant, ար. ասուեգործ։ —fabrikation, իգ. ասուեգործութիւն։ —färber, ար. ներկարարբեկ(ասուեաց)։ —geschäft, չ. վճ. — Tuchhandel, Tuchladen. —handel, ար. վճ. ասուեվաճառութիւն։ —händler, ար. վճ. ասուեվաճառ։ —handlung, իգ. —laden, ար. վճ. ասուեղինաց խանութ։ —macher(in, իգ.), ար. ասուեգործ։ —presse, իգ. կառուածամամուլ, ասուեմամուլ։ —rahmen, ար. = Trockenrahmen. —rest, ար. կտաւամնացորդ, կապերտ։ —scheren, չ. (ասուեաց թաւութիւնը կտրելը) թաւատելը, թաւատումը։ —scherer, ար. թաւատիչ։ —waaren, իգ. յգ. վճ. ասուեղէնք, ասուիք։ —weber, ար. = Tuchmacher. —weberei, իգ. = Tuchfabrikation.

Tü'chelchen, չ. 22բ. (նւզ. Tuchի) թաշկինակիկ, պերոզիկ։

túchen, ած. ե. ասուեայ, ասուի, ասուեղէն։

tü'chtig, ած. ե. (ամէն պատշաճ-

Digitized by Google

ճուած յաջողութիւններն ունեցող.) մռն. յաջողակ, ճարտար, ճարպիկ, յարմար, տաղ. ընտիր, գերազանց. երեւելի, նշանաւոր. — sein in et. բանի մը քաջ տեղեակ ըլլալ, բան մը լաւ ճանչնալ. 2. ընդ. — gehörig, ն.; —(e) Angst h. մեծ երկիւղի մէջ ըլլալ. —es Stück Brot մեծ պատառ հաց. 3. — ausschelten մէկը սաստկապէս ընել՝ սաստիկ կշտամբել. — lügen կոշտ սուտ մ'ըսել:

tü'chtigen, նբ. 3ա. ատակ՝ կարող՝ ճարպիկ ընել:

Tü'chtigkeit, իգ. 31. յաջողակութիւն, ատակութիւն, ճարպկութիւն, լաւութիւն, յարմարութիւն (հմմտ. tüchtig):

tuck, մլ. —! —! ճու՜ ճու՜ (հաւերը կանչելու): — չ. 33բ. նաեւ Tück, ար. 12. եւ 20. = Tücke.

Tü'cke, իգ. 35. գործ չարութեան, չարութիւն. խարդախութիւն, նենգաւորութիւն:

Tü'ckebold, ար. 20. ճիւաղիկ, ոգի. ը. մփ. խարդախ, նենգաւոր:

tücken, չբ. h. 8ա. das Huhn tuckt... հաւը... կը կարկաչէ, ամ. գըռ(թ)-գռ(թ)ալ:

tü'ckisch, ընդ. tückisch, ած. 6. չար(անիւթ). նենգաւոր, խարդախ. 2. auf J. — sein մէկուն ոխ՝ խէթ պահել:

Tuf(f), ար. 20. հմ. փխար, փխարաքար:

tu'ff||artig, ած. փխարազգի: —stein, ար. փխար(աքար) (= Tuff):

Tüftelei = Düftelei.

Tugend, իգ. 31. (աղդամ) զօրութիւն. բ. առաքինութիւն. գ. ը. մփ. մաքրութիւն, սրբութիւն, զգաստութիւն (մռն. կնոջ). դ. առաքինի՝ սուրբ՝ զգաստ կին. առջ. aus der Noth(wendigkeit) eine — machen հարկն առաքինութեան փոխել:

Tugend||bild, չ. —spiegel, ար. առաքինութեան հայելի՝ օրինակ: —bold, ար. ընդ. (առաքինի ձեւացող անասակ մարդ) սուտ առաքինի: —lehre, իգ. բարոյախօսութիւն, բարոյագիտութիւն: —reich, ած. լի առաքինութեամբ, առաքինալից:

tugendhaft, ած. 6. առաքինի, զգաստ:

Tugendhaftigkeit, իգ. 31. առաքինութիւն:

tugendsam, ած. 6. = tugendhaft.

Tukan, ար. 20. կն. սղոցկտուց (Rhamphastos):

Tüll, ար. 20. կծ. շղարշ, շղարշատեսա (թիւլ):

Tü'lle, իգ. 35. խողովակ, փողիկ (= Dille, 2.):

Tulpe, իգ. 35. բս. կակաչ (Tulipa). 2. (նմանութենէ առնուած.) կակաչաձեւ բաժակ, կակաչ:

tulpen||artig, ած. կակաչազգի: —baum, ար. բս. կակաչենի (Liriodendron tulipifera):

Tummel, ար. 22ա. ռմկ. ցնորք, գլխոյ պտոյտ, խելագարանք (= Rausch). 2. = Tummelbecher.

Tummel||becher, ար. սկահ, տաշտ: —platz, ար. հեծելարան, հրահանգարան հեծելութեան. բ. (մրցութեան) ասպարէզ, կռուանոց. (ժամանակեալ տեղ) ժամավայր:

tumm(e)lig, ած. 6. = taum(e)lig.

tummeln, նբ. 3ա. պտուտկել, բոլորակել. (բոլորաձեւ շրջան առնուլ տալ) պտուտել. ը. մփ. 3. — մէկն առջին անդին շարժիլ տալ. ein Roß ... — ձի... հրահանգել (ի հրահանգարանս), վարել. (առջին անդին շրջան առնուլ տալ) ամ. ման ածընել: sich — էբ. շարժիլ, ցնցիլ, տատանիլ (մռն. ի կաքաւս). գլորնուլ, խայտալ. 2. աճապարել, ճեպել:

Tummler, ար. 22ա. ձի հրահանգող. բ. = Tänzer; 2. կն. նաեւ

Tü'mmler, դելփին (= Delphin, բ.):

Tü'mpel, ար. 22ա. ջրակոյտ, մօր. ճահիճք:

Tumult, ար. 20. աղմուկ, ժխոր, գլըդիւն. ամբոխ, ապստամբութիւն:

Tumultuant, ար. 33. —in, իգ. 33. աղմկարար:

tumultuarisch, ած. 6. tumultvoll, ած. 6. խառնաշփոթ, աղմկալից, խռովայոյզ:

tumultui(e)ren, նբ. 3ա. աղմկել, ժխորել, աղմուկ շփոթ՝ հանել. ամբոխել, ապստամբեցընել:

Digitized by Google

Tü'nchfarbe, իգ. weiße — Կրախառն կիր, Կրակիր։ —kalk, ար. (ծեփելու) կրաշաղախ, սաղախ։ —scheibe, իգ. շաղախախառնակուք։ —schicht, իգ. ծեփ։ —werk, չ. ծեփուած։

Tü'nche, իգ. 85. առա. ոըմ. (պատ-ու՝ կրով կամ ներկով) ծեփ. (զանով ծեփելը) բռում. ք. (ծեփի նիւթ) շաղախ, սաղախ. (զանէ) բուռ. 2. փխ. գոյն, երեւ-ոյթ, կերպարանք։

tü'nchen, նք. 3ա. ոըմ. e—e Mauer — պատ մը ծեփել՝ ծեփ զարնել. ք. (պատ մը) սպիտակացընել, բռել։

Tü'ncher, ար. 33ա. բռող, ծեփող։

Tüncheréi, իգ. 81. = Tünche, 1.

Túngstein, Túngsten, ար. 20. Հք. Թանգստր (= Scheel)։

Túnika, իգ. (եզ. անփխ. յք. ...8) պատմուճան (Հռովմայեցւոց), պարեգօտ։

Túnis, չ. անփխ. ալխ. եւ փղ. Թունուզ։

Túnkknäpfchen, չ. —schale, իգ. Հա-[մեմանց։

Túnke, իգ. 35. խհ. Համեմանք, ամոքանք (կերակրոյ). 2. առա. Թանալը, Թրջելը, Թրմանք։

túnken, նք. 3ա. = stippen, 1. եւ tauchen; 2. անյ. մր. Թանալ, Թրջել, Թաթխել (Հաց ոըմի... մէջ). ein Schälchen Kaffee — մէկը Հաց բրդելով գաւաթ մը սուրճ խմել։

Túnkin, չ. 88. ալխ. եւ փղ. Թոնքին։

Túnnel, ար. 22ա. փապուղի. 2. ներքնայարկ։

tunnelí(e)ren, tunnelisí(e)ren, չք. հ. նք. 8ա. փապուղի բանալ։

Tüpf, ար. 20. = Tüpfel.

Tü'pfel, չ. (ար.) 22ա. խայտաւոց, պիսակ (մորթի վրայ), բիծ, կէտ։

tü'pfeln, նք. 3ա. կիտել, կիտանըշանել, կիտազարդել, խայտախառն ընել, պիսակել։

túpfen, նք. 8ա. եւ 8փ. (նաեւ tü'pfen) (մատին ծայրով) դպչիլ, (մեղմով) շօշափել. 2. առա. den Firnis — Լաքարակել, Լաքարակ զարնել. 3. խայտախառն ընել՝ ներկել, պիսակել։ — չ. 22ք. անյք. — բոյին նշանախաչութեանց Հետ։

Túran, չ. 88. ալխ. Տուրան (Մ.Ասիա)։

Túrban, ար. 20. կամ 38. գլխապատ, փաթթոց։

Turbíne, իգ. 35. Հք. քերգիկոն, շռնչանիւ։

Turín, չ. 38. փղ. Թուրին։

Tü'rke, ար. 34. **Tü'rkin**, իգ. 33. Թուրք (անձին). 2. ein — werden տաճկանալ, մահմէտական ըլլալ։

Türkéi, իգ. անփխ. ալխ. die — Տաճկաստան։

Tü'rken, ար. 33ք. եղյ. եգիպտացորեն, աւ. լազուտ (= Mais)։

Tü'rkenbund, ար. փաթթոց, գլխապատ. ք. լեռնաշուշան (Lilium martagon)։ —säbel, ար. krummer — կոր սուսեր։

Tü'rkenthum, չ. 7. անյք. տաճկութիւն. 2. Տաճիկք, Թուրքք։

Túrkestan, չ. 38. = Turan.

Tü'rkis, ար. (եզ. 8. յք. 18.) Հք. փիրուզ։

tü'rkisch, ած. 6. տաճկական. die —e Regierung բարձրագոյն Դուռը. փխ. —er Weizen = Türken.

Turkmáne, Turkméne, ար. 34. = Turkomane.

Túrko, ար. 33. ցխ. արձակամարտ ալճիրցի, տաճկամարտիկ (ի բանակին Գաղղիացւոց)։

Turkománe, ար. 34. Թուրքմէն (Թուրք ցեղ մը)։

Turmalín, ար. 20. Հք. մոխրաձիգ։

Túrnanstalt, իգ. մարմնամարզարան։ —fahrt, իգ. մարմնամարզիկներու շրջագայութիւն։ —geräth, չ. մարմնամարզական կազմածք։ —kunst, իգ. մարմնամարզութիւն։ —lehrer(in, իգ.), ար. մարմնամարզ։ —unterricht, ար. մարմնամարզութիւն։

túrnen, չք. հ. 3ա. մարմնամարզութիւն ընել, մարմնամարզել։ — չ. 33ք. անյք. մարմնամարզութիւն։

Túrner, ար. 33ա. —in, իգ. 33. մարմնամարզութիւն սորվող, մարմնամարզ (ընող)։

Turneréi, իգ. 81. = Turnen, չ.։

Túrnerschaft, իգ. 81. մարմնամարզից ընկերութիւն։

Turníer, չ. 20. նիզակախաղութիւն, արդընկեց խաղ (Միջնդ)։

Digitized by Google

Turnierbahn, իգ. — Turnierplatz. **-platz**, ար. կռուատեղ, նիզակախաղարան: **-rennen**, չ. ձիախաղութիւն: **-spiel**, չ. ձիախաղութիւն:

turni(e)ren, չք. h. 3ա. նիզակամրցել:

Tŭrnus, ար. 18. յաջորդութիւն, փոխանակում:

Tŭrteltaube, իգ. 25. բն. տատրակ (Columba turtus).

Tusch, U. ար. 20. երժ. ձայն՝ հնչչիւն գալարափողայ. — blasen փող զարնել (այլեւայլ հանդիսից ժամանակ): բռ. — թշնամանք, նախատինք: — մկ. լուռ:

Tŭsch|kasten, ար. գունարկղ: —napf, ար. սկահակ (երանգոց): —pinsel, ար. ճենագրելի վրձին: —zeichnung, իգ. ճենագրով նկարելը՝ գծագրելը:

Tŭsche, իգ. 35. ճենագիր. 2. նկ. նկարուած, նկարելու կերպ:

tŭscheln, չք. h. եւ նք. շշնջել, հծծել, փսփսալ:

tŭschen, նք. 3ա. եւ 3ք. eine Zeichnung — գծագրութիւն մը ճենագրել, ճենագրով գծագրել. 2. (նաեւ tü'schen) einen Aufruhr — ապստամբութիւն մը նուաճել: — չք. h. եւ նք. լռեցնել:

tuschi(e)ren, նք. 3ա. դպչիլ, հպիլ, շօշափել (= rühren). 2. թշնամանել, նախատել:

Tŭte, Tü'te, իգ. 35. — Düte.

Tutél, իգ. 35. երժ. խնամակալութիւն:

tŭten, չք. h. եւ նք. 3ք. երժ. եղջերափող զարնել:

Tü'ttel, ար. 22ա. նշ. —chen, չ. 22բ. մանրակէտ, կէտ(իկ). բ. գոյզն՝ չնչին բան. kein —chen եւ ոչ պզտիկ մաս մը:

Twist, ար. 20. բամբակի թել:

Ty'pe, իգ. 35. գր. նշանագիր (տպագրութեան):

Ty'pendrucktelegraph, ար. տպահեռագիր:

Ty'phon, 22. U. յր. ան. ար. դցբ. Տիփոն: — ար. նաեւ 20. փոթորիկ, մրրիկ (մն. Ճենական ծովու մէջ):

typhö's, ած. 6. ախտ. ժանտատենդագաւոր:

Ty'phus, ար. 18. (յգ. նաեւ Ty'phen) ախտ. ժանտատենդ, բծաւոր տենդ:

Ty'phus|fieber, չ. տ. Typhus. —kranke(r), գ. ժանտատենդաւոր:

Typográph, ար. 33. — Schriftsetzer.

Typographie, իգ. 31. անյգ. տպարան. բ. տպագրութիւն:

typográphisch, ած. 6. տպագրական:

Ty'pus, ար. 37. (նախանկար) տիպար, նախատիպ. 2. կերպարանք, տիպ, (ցեղի, սեռի...). 3. օրինակ, առակ (օրինակի), նշանակ. 4. խորհրդական՝ նշանակական պատկեր. բ. ծրագրական նկարագիր. 5. նշանագիր (տպագրութեան). 6. տիպար:

Ty'rann, ար. 33. արքայ, թագաւոր. բ. փխ. բռնաւոր, գահակալ:

Tyrannéi, իգ. 31. գահակալութիւն, բռնաւորութիւն:

tyránnisch, ած. 6. բռնաւորական. մկ. բռնութեամբ:

tyrannisi(e)ren, նք. 3ա. բռնակալել, բռնանալ, հարստահարել:

Tyrrhéner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. տիւռենացի:

tyrrénisch, ած. 6. տիւռենեան:

Tyrier, ար. 22ա. —in, իգ. 32. տիւրացի:

ty'risch, ած. 6. տիւրեան:

Ty'rus, չ. անփ. մշ. Տիւրոս, Սուր:

Ü.

U, u, Ու. ձ. 37. (գերմաներէն այբուբենին) քսանումէկերորդ գիրն, հինգերորդ ձայնաւորը Ու, ու. J—m ein X für ein U machen մէկը խաբել, ըստ. մէկուն բան մը կլլեցնել: — Բ. Հմմ. **u. — und, u. a. — unter andern** (կամ **anderem**), ի մէջ այլոց. **u. s. f. — und so fort; u. s. w. — und so weiter** տ. **fort,** 2.

ü'bel, Ü'bel, Ու. **übel,** ած. ա. (**üble(r), übles,** Բղդ. **übler**) չար, յոռի, գէշ. Չ. Իբրեւ— Է. J—m Übles gönnen, wollen մէկուն չարիք բաղձալ՝ մաղթել. 3. Բայերու— Հետ. bei J—m — angeschrieben stehen մէկուն քով վատահամբաւ ըլլալ՝ լաւ անուն չունենալ. et. — aufnehmen բան մը չար միտք առնուլ, ի չար անգր մեկնել. տ. **auslegen,** 2.; — aussehen գէշ երեւալ. es ist ihm — bekommen լաւ չէ, ըստ. բան մ'ունի. — von J—m denken մէկուն վրայ գէշ մտածել. nehmen Sie es mir nicht — թողութիւն տուէք, կը խնդրեմ չղայրանաք. — riechen գէշ հոտիլ. 4. wohl oder — կամայ ակամայ, ըստ. ուզէք չուզէք. 5. **nicht** — լաւ, հաճոյական. Das ist nicht — գէշ չէ. ich habe nicht — Lust dazu [illegible] բաղձանք ունիմ. 6. — angebracht անյարմար, պատշաճ տեղը չըրուած. 7. mir ist կամ wird — անհանգիստ եմ. մտն. սիրտս կը խառնուի. — auf J. zu sprechen sein մէկուն հետ աւրուած ըլլալ: Բ. — ձ. 22Բ. չար, չարիք, աղէտք, վնաս. ցաւ, ախտ:

Ü'bel|befinden, ձ. անհանգստութիւն. ը. մտ. թալուկ, սրտի խառնուք: **—gesinnt,** ած. չարամիտ: **—gelauntheit,** էգ. գէշ տրամադրութիւն: **—klang,** ար. չարաձայնութիւն, [illegible]: **—klingend,** ած. չարաձայն: **—sein,** ձ. — **Übelbefinden,** Բ. — **Übelkeit. —that,** էգ. չարութիւն, չար գործ. էրգ. ոճիր: **—thäter(in,** էգ.**),** ար. չարագործ, ոճրագործ: **—wollend,** ած. չարակամ:

Ü'belkeit, էգ. 21. սրտի խառնուք. (սրտի) թալուկ, նողկութիւն:

ü'ben, նբ. եւ sich — էբ. 2—. կրթել, հրահանգել, վարժել. վարժիլ, հրահանգուիլ. 2. Barmherzigkeit — գթած ըլլալ. Gastlichkeit — ասպնջական ըլլալ. Geduld — համբերել, երկայնամիտ ըլլալ. Gewalt — բռնութիւն ընել. Rache an J—m — մէկէ մը վրէժ խնդրել՝ առնուլ. ein Musikstück... (eine) — նուագ մը փորձել՝ սորվիլ: **geübt,** ըղբ. անց. եւ ած. ա. վարժ(եալ), կրթեալ, հրահանգեալ. ատակ, ճարտար. geübt in et. sein բանի մը մէջ (կամ եւ) կիրթ ըլլալ. տ. **Hand,** 1.

ü'ber, Ու. նխ. ար. եւ Հյց. [illegible] ի վերայ, վրայ. — et. hinweg բանի մը վրայէն. — J—m stehen մէկուն... վրայ կենալ. էփ. մէկէն մեծ՝ գեր ի վերոյ ըլլալ. 2. էլ [illegible] բանի մը վրայ. էփ. — der Sache schwebt Dunkel իրը մթին՝ անստոյգ է. 3. — et. gesetzt sein բանի մը վրայ դրուած՝ կարգուած ըլլալ ([illegible]). — eine Nation herrschen ազգի... մ'իշխել. — J. Gewalt կամ Macht h. մէկուն վրայ իշխանութիւն ունենալ. 4. էլ նշանակ քանի մ'անցնիլ. — e—e Brücke gehen կամրջէ մ'անցնիլ՝ երթալ. — alle Berge sein տ. **Berg,** 1.; — Berlin nach Hamburg reisen Պերլինէն՝ Պերլինի վրայէն Համպուրկ ճամբորդել. — die Straße... gehen փողոցներէն անցնիլ՝ կարել անցնիլ. e—e Reise... — See ընդ ծով ճամբորդութիւն. — die Dreißiger hinaus sein երեսունն անցած ըլլալ. Das geht mir — alles Andere ամէն բանէ աւելի կը համարիմ՝ նախամեծար կ'ընտրեմ զայս. Nichts geht — Muth քաջասրտութենէն վեր (լաւ) բան չկայ. առ—ի. Zufriedenheit geht — (den) Reichthum լաւ է սրտի գոհութիւն քան զհարստութիւն. — Gebühr, — sein Verdienst իր արժանիքէն աւելի. Gott

— Alles lieben սիրել զԱստուած ի վեր քան զամենայն. — alle Maßen schön անհամեմատ գեղեցիկ. 5. կը նշանակէ չափաւորութիւն. այժմ առ. հայց. ի վերայ, վրայ, վասն. գ. օ. sich — et. freuen բանի մը վրայ ուրախանալ. — Ungerechtigkeit klagen անիրաւութեան դէմ բողոքել. 6. վրայ, վասն, նկատմամբ... գ. օ. — et. sprechen բանի մը վրայ խօսիլ. 7. չէզոքական, իմբրե-մէջ. Fluch — Dich! անիծեալ, անէծք քեզ՝ ի վերայ քո. Weh — die Mörder վայ մարդասպաններուն. 8. Fehler — Fehler յանցանք յանցանքի վրայ. einmal — das andere վրայէ վրայ. 9. — dies բաց աստի, ասկէց զատ, թող զայս, այսու հանդերձ. 10. heute — 8 Tage ութ օրէն այս օր, մէկ շաբթէն. 10 Minuten — 11 տասնումէկը տասը վայրկեան անցած. — 8 Jahr տարին մ'անգամ. — der Arbeit sein գործքին հետ՝ զբաղած ըլլալ. — den Büchern sitzen կամ hocken միշտ գրքերու հետ՝ մէջ ընկղմած ըլլալ. — den Lärm et. überhören աղմկէն՝ աղմկին պատճառաւ բան մը չլսել. 12. ուրիշ ժամանակական բայադրու-թեանց մէջ. — Nacht զգիշերն, գիշերի. առակ. guter Rath kommt oft — Nacht լաւ խորհուրդն երեկորդ օրը կ'ունե-ցուի, գիշերն մայր է բարի խոր-հրդոց. 13. հյց. կամ առկ. հոլո-վով ժամանակ ցուցընող բայականի մ'երբը կը նշանակէ տեւողութիւն. den Tag կամ Tage — նաեւ tag— օրն ի բուն, ամբողջ օրը: — Բ. Գ. über und über բոլորովին, լիուլի, ամբողջովին. — u. — naß բոլորովին թրջած. sie ist — und — roth geworden շառագունեցաւ, ընդ. կատակար-միր կարմրեցաւ. 2. — gegenüber (տ. նոյնը 1.); Բ. ընդ. — vorüber, գ. օ. das Fieber ist — տենդն անցաւ. Գ. 3—m in et. — sein բանի մը մէջ մէկը գերազանցել՝ գեր ի վերայ ըլլալ՝ անցնիլ. 3. ի բարդաւորեան գ. օ. berg— լեռնէն անդին, բառ լեռան:

ü'ber... նախադաս մասնիկ բայից հետ բարդաւորելով՝ Ա (über...) գլխ բն. եւ 5ա.ի դէս կը խնդրէ. hin-überք մօօ. գ. օ. —schwimmen լո-ղալով՝ ի լող անցնիլ. 2. darüberք մօօ. գ. օ. e—n Rock — ziehen վրայէն զգեստ մը հագնիլ: — Բ. չէզոք բառն բարդին վրայ եղած առոգն գլխ ոնքի. եւ 5Բ.ի դէս կը խնդրէ. չափէն անցընել. գ. օ. das Vieh — füttern արջառոց շատ կերակուր տալ. 2. ծածկել. գ. օ. —schatten, հովանի ընել, հովանեաւ ծածկել. 3. կրկնել. գ. օ. —malen, վրայէն անցնիլ՝ նկարել. 4. չբ. ի հետ. որ այլազգ նբ. կ'ըլլայ. գ. օ. e—n Graben —schreiten փոս մը ցատքել անցնիլ. 5. առաւելուլ, վեր՝ աւելի ըլլալ. գ. օ. 3. —listen մէկը խորամանկութեան մէջ անցընել. 6. ամբողջ տարա-կոյսին վրայ գործողութեան տարա-ծուիլը. գ. օ. e—e Ebene —schauen բոլոր դաշտավայրը մէկ աչքով՝ հայե-ցուածքով նայիլ՝ տեսնել. 7. տալ. գ. օ. —bringen, —liefern, տալ, մա-տուցանել (ի ձեռս...). 8. վերի վե-րոյ՝ երեսանց՝ ընել. գ. օ. —hacken, մեղմով՝ վրայէն քերել՝ փորել. 9. զանց առնուլ. գ. օ. e—n Fehler —sehen յանցանք մը չտեսնել. 10. յտ. ան.ե. չինուած բայէ մը հետ՝ կը նշանակէ նոյն անձը գերազանցել. գ. օ. Wagner, —wagnern, Վակներին անցնիլ: — ած.ի յառաջ դրուելով քերականական կը կազմէ. գ. օ. —groß, ամենամեծ:

überáckern, նբ. 3ա. անբձ. երկ. վրայէն՝ մէկը հերկել: sich — ինք. հերկելէն պարտասիլ:

überáll, Ա. Գ. ամէն տեղ, ամե-ն(այն)ուրեք, ընդհանուր. Das findet man — ամէն շատ սովորական բան է. — her ամէն կողմէ՝ տեղէ, ամե-նայն ուստեք. — hin ամէն կողմ՝ թեր՝ կայ. 2. — schlechterdings; — nicht — überhaupt nicht, durchaus nicht. — ար. անփխ. es ist Hans — — Hans in allen Gassen (տ. Gasse, 2.).

überánstrengen, նբ. եւ sich — ինք. 3ա. անբձ. պարտասեցընել, շատ յոգնեցընել. պարտասիլ. ein Thier — կենդանի մը շատ աշխատցընել՝ վաստակաբեկ ընել: — գ. 22Բ. անյգ. —ung, իգ. 31. պարտասում. վաստակաբեկ ընելը:

überántworten, նբ. 3Բ. անբձ. (շա-րագործ մը...) մատնել, ձեռք տալ: — գ. 22Բ. անյգ. —ung, իգ. 31. — բային նշանակութեան հետ:

Digitized by Google

überárbeit||en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբյ. — überanstrengen. überárbeiten եւ ü'berarbeiten, նբ. 3բ. բյ. եւ անբյ. գործելով վրան աշխատիլ, յարդարել, ուղղել, լմցընել։ — չ. 22բ. անյգ. — ung, իգ. 31. վրայէն անցնիլը՝ ուղղելը։

Ü'berärmel, ար. 22ա. պահպանակ թեզանիքաց, թեզանիպան։

überáus, մ. անսահմանօ, անչափ, չափազանց։

Ü'berbau, ար. 20. (յգ. ...ten) յառաւելակարկառ մասն՝ շէնք, գարեւանդ. 2. (բանի... մը) վրայ շէնք. (շէնքի... մը վրայ) վերակառուցում։

überbáu||en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբյ. et. — (բանի մը վրայ...) շինել, կառուցանել. 2. շինուածներով ծանրացընել. 3. sich — շէնք շինելով կործանիլ։ ü'berbauen, նբ. եւ չբ. ն. բյ. յառաւելակարկառ շինել. (շէնքի մասն) դուրս հանել, գարեւանդել. բ. վրան շինել. գ. բարձր(ազդյն) շինել, բարձրացընել։ — չ. 22բ. անյգ. — ung, իգ. 31. = նոյին նշանակութեանց հետ։

ü'berbehalten, նբ. 2կ. բյ. s—n Mantel — վերարկուն միշտ վրան կրել՝ վրայէն չհանել. 2. մաս մ'աւելորդ ունենալ։

Ü'berbein, չ. 20. պյտուռ (ի վերայ ոսկեր), հանգոյց. բ. անօբյ. (պյտուռ ի որուներ ձիոյ) մախաւկր։

Ü'berbett, չ. 24. — Deckbett.

ü'berbeugen, 3ա. ü'berbiegen, նբ. եւ sich — փբ. 2չ. բյ. վրան ծռել՝ կրկնել. sich — կքել՝ վրան ծռիլ։

ü'berbiet||en, նբ. եւ չբ. ն. 2չ. բյ. er bot noch zwei Mark über երկու մարկ ալ վրան աւելցուց՝ աւելի տուաւ։ überbieten, նբ. եւ sich — փբ. անբյ. et. — բանի մը գինն առաւելուլ՝ աճեցընել՝ աւելցընել. 2. փխ. 3. — մէկն անցնիլ, գլել, գեր ի վերոյ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյգ. — ung, իգ. 31. աճեցում։

überbild||en, նբ. 3բ. անբյ. 3. — մէկուն շատ կրթութիւն՝ հրահանգել. միտքը խանդարել, եղծանել։ — չ. 22բ. անյգ. — ung, իգ. 31. շատ կրթելը։ [ստան։

Ü'berbinde, իգ. 35. կբ. վերապա-

ü'berbinden, նբ. 3ա. բյ. վրայէն պատել՝ կցել՝ փաթթել։ überbinden, անբյ. die Wunde mit Lappen — կտաւով վէրքը պատել։

überblä'ttern, նբ. 3ա. անբյ. e—e Stelle — թղթատելու՝ թերթերու ատեն էջ մը թողուլ՝ անցնիլ. 2. անփութաբար կարդալ, անփութաբար ըննել։ ü'berblättern եւ überblä'ttern, բյ. եւ անբյ. ein Buch... — գիրք մը թերթել, վեր ի վերոյ՝ հարեւանցի աչքէ անցընել։

ü'berbleiben, չբ. ſ. 2ժ. բյ. (մնացորդ) մնալ, աւելնալ։ überbleiben, փոյն էջժ. դրբ. անց. überblieben, վերապրեալ (մէկուն մահուանէն ետքը ապրողը. ապրող)։

Ü'berbleibsel, չ. (ար.) 22ա. մնացորդ, պատառիկ, բեկոր, մնացուկ։

Ü'berblick, ար. 20. վերին հայեցուած, հարեւանցի տեսութիւն. zs.fassender — համառօտ բովանդակութիւն, քաղուածք, ընդհանուր տեսութիւն։

überblicken, նբ. 3ա. անբյ. (վերէն) հայեցուածք մ'արձակել. (վերէն) տեսնել։

überblü'hen, նբ. 3ա. անբյ. ծաղկած ըլլալ, ծաղկեք զարդարել. 2. ծաղկիլ (ի վեր քան զ...)։ sich — փբ. չափէն աւելի ծաղկիլ բանալ։

ü'bertreiben, նբ. 3բ. բյ. man hatte e—e Decke übergebreitet (տեղանիքն վրայ) գորգ մը տարածուած էր։

überbring||en, նբ. 3ա. անբյ. 3—m et. — մէկուն բան մը տալ՝ մատուցանել։ — չ. 22բ. անյգ. — ung, իգ. 31. ձեռք մատնելը՝ մատուցում։ [բող։

Überbringer, ար. 22ա. անբյ. բե-

überbrü'cken, նբ. 3ա. անբյ. e—n Fluß — գետոյ մը վրայ կամուրջ ձգել։

ü'berbunt, ած. 0. շատ անհեթեթ։

überbü'rd||en, նբ. 3բ. անբյ. 3. — մէկը ծանրաբեռնել, ծանրութեամբ նեղել։ — չ. 22բ. անյգ. — ung, իգ. 31. ծանրաբեռնութիւն։

Ü'berdach, չ. 7. — Obdach, Schutzdach, բ.։

überdáchen, նբ. 3բ. անբյ. յարկել, ծածկել՝ ծածկել տանեօք. (տանեօք) պատսպարել։

Ü'berdecke, իգ. 25. ծածկոյթ։

ü'berdecken, նբ. 3բ. բյ. et. — (բանի մը վրայ) տարածել։ **überdécken**, անբյ. et. mit et. — բան մը բանով մը ծածկել՝ գոցել. Տրփ. mit einem Gewölbe — գմբեթել։

überdém, մկ. ցնցա. — **überdies**.

überdénken, նբ. 4ա. (տ. **denken**) անբյ. et. — (բանի մը վրայ) մտածել, խորհիլ։ — չ. 22բ. անյփ. մտածողութիւն։

überdies, մկ. բաց աստի, աստի զատ։

Ü'berdruck, ար. 20. անյփ. տըպ. փղ. (առ երկրորդ տպուած թերթ) աւելաթերթ։

Ü'berdruß, ար. 15. անյփ. ձանձրութիւն, տաղտուկ. յագուրդ. տե՛ս. Überfluß macht — յղփութիւն կը բերէ յափրութիւն։

ü'berdrüssig, ած. 6. e—r Sache (ստէ.) — (բանէ մը) ձանձրացած՝ յափրացեալ՝ տաղտկացեալ. e—r Sache — werden բանէ մը տաղտկանալ։

überdü'ngen, նբ. 3ա. անբյ. (դաշտ մը) աղբել. բ. շատ աղբել։

überéck(8), մկ. = **über Eck** (տ. **Eck**, 2.).

Ü'bereile, իգ. 35. անյփ. փաշաճի-ժութիւն, արտորանք, փութփութո-տութիւն, անձապարանք։

übereil|en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբյ. 3. — մէկը ճեպել. արտորցը-նել, փութացընել. — Sie Nichts! Հանդարտ, մի անձապարէք. բ. sich — անձապարել. փութալ, արտորալ, ճեպել. er hat sich übereilt անխոհեմ խօսք մ'ըսաւ։ **übereilt**, դրբ. անց. եւ ած. 6. փաղփաղկոտ, շըյտ, անխորհուրդ։ — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, իգ. 31. անձապարանք, արտորանք։

überein, մկ. Հանգոյն, նման (տ. **gleichförmig**). միաբան, համաձայն։

überein|kleiden, նբ. 3բ. Հաւասար նման հագցընել, համազգեստ հագ-ցընել։ **—kommen**, չբ. ս. 24. միաբա-նիլ, համաձայնիլ։ **—kommen**, իգ. **—kunft**, չ. միաբանութիւն, համաձայնութիւն, դաշն. laut — mit... միաբանութեամբ ընդ...։ **—stimmen**, չբ. ի. 3ա. mit Z—m — մէկուն հաւա-նել՝ համաձայնիլ՝ միաբանիլ. ich stimme damit (darüber) überein (ատոր եւ ալ) հաւան եմ. փր. das Adjektiv muß mit s—m Substantiv im Geschlechte und in der Zahl — ածականը գոյականին հետ սեռով եւ թուով կը համաձայնի։ **—stimmend**, ած. միաբան, համաձայն-(ող)։ **—stimmung**, իգ. միաբանու-թիւն, համաձայնութիւն. փր. հա-մաձայնութիւն. in — bringen mit... միաբանել ընդ... բ. մտն. միաձայ-նութիւն, ներդաշնակութիւն. die Einnahme mit der Ausgabe in — bringen մուտքն ելքին հետ զուգակշռել։

übereinánder, մկ. — legen վրայէ վրայ դնել. կուտել. դիզել. die Beine — schlagen ոտք ոտքի վրայ դնել, ոտն զոտամբ արկանել. ար. — greifen (մեքենայի ժանեաց) ընդխառնիլ։

Übereinánder|fallen, չ. կործանում, տապալում. բ. (գծի՝ երեսի զի-ծար կորերը) մականկութիւն։ **—greifen**, չ. Հրբ. վրայէ վրայ գալը՝ իյնալը, (նաեւ ար. կղմնտրաց...) (ընդ)խառնումն։ **—legen**, չ. = **Übereinanderschlagen**. **—schlagen**, չ. **—setzen**, չ. (վրայէ վրայ դնելը) մա-կադրութիւն։

überéssen, sich — չբ. անբյ. 2լ. շատ ուտել, խծկել՝ խճողել զո-րովայն. er hat sich über(g)essen փորը լեցուցած է։ **ü'beressen**, նբ. բյ. sich (տր.) eine Speise — կերակուր մը շատ ուտելով յափրանալ՝ զզուիլ։

ü'berfahren, չբ. ս. 23. բյ. (կառ-քով, նաւով... դիմացի կողմն) անց-նիլ։ — նբ. (նաւով... դիմաց) անցընել, տանիլ (կառքով...), փո-խադրել։ **überfáhren** եւ **ü'berfahren**, նբ. անբյ. եւ բյ. 3. — (կառքով... մէկուն վրայէն) անցնիլ, մէկը կառ-քին... տակ ձգել։ **überfáhren**, նբ. անբյ. (ծովածոցը...) անցնիլ. բ. die Tafel mit dem Schwamme — սունկը սե-ղանի վրայ քսել, սեղանն այնգաւ ջնջել. es überfuhr eiskalt s—n Rücken սա-կռներըը սարսուռ պատեց. 2. ցնցա. einen Punkt — կէտ մ'անցնիլ, յառա-ջել. 3. der Kutscher hat die Pferde — կառապանը ձիերը պարտասեցուց՝ շատ յոգնեցուց. 4. die Stadt war von Fuhrwerk — քաղաքը կառքերով լի էր։

Ü'berfahrt, իգ. 31. անց, անցնիլը (նաւով) նաւարկութիւն. 2. անցք։

Digitized by Google

Ü'berfall, ար. 18. (յանկարծակի) յարձակումն, վրայ յարձակիլը, արշաւանք, ասպատակ. 2. որ-բանան (փականքի մասն)։

überfállen, նբ. անբժ. 2կ. 3. — մէկուն վրայ իյնալ՝ հասնիլ (յանկարծակի), յարձակիլ, արշաւել (յերկիր...). die Nacht hat uns — գիշերը մեր վրայ հասաւ։ ü'berfallen, չբ. s. բժ. մէւս կողմն՝ անդին իյնալ։

überféilen, նբ. 3ա. անբժ. խարտոցել, խարտոցէ անցընել. փխ. ուղղել, յարդարել։

ü'berfein, ած. 6. շատ զտեալ (շաքար). 2. շատ բարակ՝ ազնիւ։

überfirnissen, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբժ. — firnissen.

ü'berflechten, նբ. 2ի. բժ. Stroh — über die Flasche եւ überflechten, անբժ. die Flaschen mit Stroh — շիշը յարդապատել, յարդով հիւսել. mit Korbwerk — ամ. խեսել, նուրբ տախտակօք պատել։

ü'berfleißig, ած. 6. շատ փութաջան՝ ժիր, ժրաջան։

ü'berfliegen, չբ. s. 2շ. բժ. թռչելով (մէւս կողմն) անցնիլ։ — überfliegen, նբ. անբժ. (թռչելով) վազել, ցատքել. 2. ein Papier... mit den Augen — (թուղթ մը...) աչքէ անցընել, հարեւանցի կարդալ. 3. ihr Antlitz überflog ein rother Schein կարմրութիւն մը պատեց իւր այտերը, երեսը կարմրեցաւ։

ü'berfließen, չբ. s. 2ի. բժ. զեղուլ, յորդել. փխ. յորդառատ ըլլալ, առատանալ. vor Freude — ուրախութենէ իւր իրմէ ելլել։ — ւ. 22բ. անյ. զեղում, յորդում։ überfließen, նբ. անբժ. հոսելով ծածկել։

überflóren, նբ. 3ա. անբժ. շղարշել, շղարշով պատել։

überflü'geln, նբ. 3ա. անբժ. զին. den Feind — թշնամեաց կողէն՝ քովէն քերել անցնիլ. 2. 3. — մէկը գերազանցել։

Ü'berfluß, ար. 14. անյ. առատութիւն. — an et. haben բան մ'առատ ունենալ. im —sse (in großem —sse) da sein յառատութեան ըլլալ. 2. լիութիւն, յորդութիւն, պարարտութիւն, հարստութիւն. ըմփ. Geld ist im — da սասակ առատ է հոս։

ü'berflüssig, ած. 6. աւելորդ, անպէտ. Das ist — աւելորդ բան է. 2. առատ, յորդ, լի. ձ. առատութեամբ։

ü'berflut(h)en, չբ. h. եւ s. 3բ. բժ. զեղուլ, յորդել (նաեւ փխ.)։ — ւ. 22բ. անյ. յորդում, զեղում։ überflút(h)en, նբ. 3բ. անբժ. et. — բան մ'ողողել, հեղեղել. ծածկել։ — ւ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ողողում։

überförder|n, նբ. եւ չբ. h. 3ա. անբժ. 3. — (մէկէ մը) շատ պահանջել. մէկը կողոպտել՝ կեղեքել։ — ւ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. շատ պահանջանք։

Ü'berfracht, էգ. 31. ծանրաբեռնութիւն, ծանրութիւն. 2. (բեռան...) առաւելութիւն։

überfráchten, նբ. 3բ. անբժ. ծանրաբեռնել, շատ բեռնաւորել։

überfréssen, 2լ. փբ. անբժ. եւ ü'berfressen, նբ. բժ. (անասնոյ՝ ամ. նաեւ մարդկան) — überessen.

überfrieren, չբ. s. 2շ. անբժ. սառնապատ ըլլալ, սառիլ։

ü'berführ|en, նբ. 3ա. բժ. 3. — մէկը մէւս կողմն անցընել՝ տանիլ։ — ւ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. (մէւս կողմն) անցընելը։ überfü'hren, նբ. անբժ. 3. — մէկն յաղթահարել. հաւանեցընել. համոզել։ — ւ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. համոզում. յաղթահարում։

Ü'berfülle, էգ. 35. անյ. լիութիւն, յորդութիւն, առատութիւն։

ü'berfüll|en, նբ. 3բ. բժ. den Wein in ein anderes Gefäß — գինին ուրիշ աման լեցընել, փոխել յայլ անօթ։ überfü'llen, նբ. եւ sich — փբ. անբժ. շատ լեցընել, յորդել. զեղուլ, ծանրաբեռնել. 2. mit et. überfüllt sein (բանով մը) լի ըլլալ. (sich) mit Speisen — ցկոկորդ ուտենալ, խծկել. վճ. (փորձառաւոց) շատ լեցընել, խառնել։ — ւ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. լիութիւն. յորդութիւն. խառնում։

überfü'tter|n, նբ. 3բ. անբժ. (կո-

վերջուն...) շատ խոր՝ գարման տալ. 3. — մէկը խաբել, խծկել (կեղծաւորութեամբ)։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. շատ խոր տալը, խծկում։

Ü'bergabe, իգ. 35. (նաւամատոյց...) տալը, աւանդում, (վաճառքին...) յանձնելը, տալը. 2. զին. (բերդի...) յանձնուիլը, անձնատուր ըլլալը։

ü'bergähren, չբ. h. 2ե. եւ 3ա. բժ. եռալով (տակառէն... դուրս) զեղուլ՝ թափիլ։ **übergä'hren, sich** — փբ. անբժ. շատ խմորիլ՝ եռալ։

Ü'bergang, ար. 13. անցում, անց(ք). — zum Feinde թշնամեաց կողմն անցնիլը. hier ist kein —! ասկից անցնիլն արգելեալ է. 2. երժ. unmerklicher — (ձայնէ մը... ուրիշ ձայն...) անցնիլը, անցում. Նկ. **Übergänge**, յ+. առատութեանց (փոքր տարբերութիւն լուսոյ եւ շքոյ)։

ü'bergar, ած. 0. շատ եփեալ. 2. ար—. շատ զտեալ (պղինձ)։

ü'bergeb||en, նբ. 3ե. բժ. 3—m et. — մէկուն բան մը տալ՝ փոխանցել։ **übergében**, նբ. եւ փբ. անբժ. 3—m et. — մէկուն բան մ'աւանդել՝ յանձն առնել, մէկուն յանձնել, թողուլ (ի ձեռս ուրուք), հաւատալ. 2. անցուցանել, փոխանցել, (հոգերը մէկուն վրայ) նետել՝ ընկենուլ, (քաղաքը թշնամեաց) տալ, յանձնել. բ. նրգ. eine Sache dem Gerichte — իր մ'ատեան հանել, (մէկն) ամբաստանել. 3. **sich** — փսխել, որձալ։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. = **Übergabe, Brechen**, չ. 11.

ü'bergeh|en, չբ. ʃ. 2չ. բժ. (միւս կողմն) անցնիլ. փխ. zu et. — բանի մը փոխուիլ. 2. zu et. — (բանի մը) ձեռք զարնել, սկսիլ. zu e—r andern Religion — կրօնը փոխել. in Fäulniß — փտիլ. 3. (ծորելեաց...) = **überfließen**, 1.; փխ. die Augen gingen ihm über աչուըները լեցուեցան, առ—ֆ. Weß das Herz voll ist, Deß gebt der Mund über ի յաւելուածոյ սրտի խօսի բերան։ — չ. 22բ. անյ+. = **Übergang**; 2. զին. ձեռնամթափութիւն, կողմնակի ըլլալը, (ի թշնամիս) անցնիլը, ձեռնտուութիւն։ **übergében**, նբ. անբժ. et. — զանց՝ առնել անտեսել. (ի բաց) թողուլ (բան մը...). մոռնալ, չյիշել, անցնիլ. ein Wort — (կարդալու ատեն) բառ մը թողուլ անցնիլ, ցատքել. mit Stillschweigen — (բանի մը վրայէն) լռութեամբ անցնիլ. 3. in s—m Rechte — (մէկուն...) անիրաւութիւն ընել. 2. das Feld — դաշտը քննել, վրայէն քալելով անցնիլ. 3. հաշիւ. մ'աչքէ անցընել, անցանել ըստ... 4. զանց առնել, անցանել (զհրամանս...)։ **sich** — փբ. (քալելէն) խոնջիլ, պարտասիլ. — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց հետ։

ü'bergelehrt, ած. 0. գիտնական(ագոյն), բազմահմուտ։

ü'bergenug, մ. ըլ. յորդառատ, զեղուն, չափազանց (շատ)։

Ü'bergewalt, իգ. 31. առաւել՝ գերազանց զօրութիւն, առաւելութիւն։

Ü'bergewicht, չ. 20. աւելակշիռ, առաւել ծանրութիւն. das — bekommen (կշռորդն...) ծանր(ագոյն) կշռել. 2. փխ. առաւելութիւն, վերապատուութիւն, գլխաւորութիւն։

ü'bergießen, նբ. 2ե. (տ. gießen) բժ. թափել, հեղուլ. 2. (ջուր...) լեցընել. 3. in ein anderes Gefäß — ուրիշ աման լեցընել՝ թափել։ **übergießen**, նբ. 2ե. անբժ. ոռոգել, թանալ, արբուցանել. von Schweiß wie übergossen sein համակիլ ի քրտունս, քրտինքի մէջ թաթաւիլ. նաեւ ոճք. բ. es übergoß ihn purpurroth շառագունեցաւ, կարմրեցաւ. 2. ոչփ. շատ ոռոգել, չափէն աւելի ջուր տալ։

übergipsen, նբ. 3փ. անբժ. գաճել, գաճով ծեփել։

übergitter||n, նբ. 8ա. անբժ. ձողաբարձընել, արկղել, վանդակել. Նկ. (դիւրաւ նկարելու համար...) խորշերու բաժնել, վանդակակերպել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց հետ։

überglétschern, նբ. 3ա. անբժ. սառնապատել, վրան սառուցէ խաւ կազմել։

ü'berglücklich, ած. 0. երջանկագոյն, ամեներանիկ. Sie machen mich — զիս ուրախութեամբ կը զեղանէք։

Digitized by Google

— (տե՛ս. գրծ. Zug) leeren... մէկ ումպով՝ անդադար գաւաթը պարպել. 2. = Trinkgelage; 3. (արբեցուցիչ) ըմպելի. 4. գաւաթ, բաժակ (գինւոյ, օղւոյ...)։

Trunk|sucht, էգ. գինեմոլութիւն, արբշռութիւն։ —süchtig, ած. գինեմոլ, արբշիռ։

trunken, ած. ձ. (հկռն. nüchtern) գինով. գինեզեղծ, արբեալ։

Trunkenbold, ար. 20. արբշիռ, արբեցող, գինեմոլ։

Trunkenheit, էգ. 31. արբեցութիւն։

Trupp, ար. 38. ցնցա. 20. խումբ, գունդ, երամ. 2. որս. = Rudel.

Trü'ppchen, չ. 22բ. (նուազ. Truppe) մանր խումբ, ջոկ, դասակ։

Truppe, էգ. 35. = Trupp, 1.; մսն. (գերմաներէնից...) խումբ. բ. զին. գունդ (զօրաց)։

Truppen|aushebung, էգ. զօրաժողով։ —bewegung, էգ. յգ. զնդաշարժութիւն։ —gattung, էգ. վաշտ։ —korps, չ. —körper, ար. զօրագունդ։

truppenweise, մկ. գունդ գունդ, գնդագունդ։

Trusche, Trü'sche, էգ. 35. ձկ. խայծառ (Gadus lotta)։

Trut|hahn, ար. հնդկահաւ, ամ. ճուլուկ, գուռել։ —henne, էգ. —huhn, չ. մարի հնդկահաւ։ |ջիկ։

Trutschel, էգ. 35. ընտ. յՄՐ աղ-

Trutz, ար. 20. անյգ. = Trotz; 2. zu Schutz und — պաշտպանողաբար եւ յարձակողաբար։

Trutz|lied, չ. գրգռիչ՝ յարձակողական երգ։ —waffen, էգ. յգ. յարձակողական զէնք։

trutzen, չբ. b. ոչ. trutzig, ած. ձ. = trotzen, trotzig.

Tscha(c)ko, ար. (չ.) 38. զին. (զինուորական գլխանոց մը) շակօ։

Tscheche, ար. 34. Tschechin, էգ. 32. tschechisch, ած. ձ. = Czeche, czechisch.

Tscherkesse, ար. 34. Tscherkessin, էգ. 32. Չերքէզ։

Tuba, էգ. 36. երժ. = Trompete.

Tuberkel, էգ. 35. բժշ. մսն. ախտ. պալարուկ, պալարս, գնդակ։

tuberkel|artig, ած. պալարացանման։ —krank, ած. —kranke(r), է. պալարացաւոր։

tuberkulö's, ած. ձ. ախտ. պալարացաւոր, գնդակապին։

Tuberkulose, էգ. 35. ախտ. գնդակախտութիւն, պալարացախտութիւն. — der Lungen պալարացաւ թոքախտութիւն։

Tuberose, էգ. 35. բյ. բրաբիոն (Polyanthes tuberosa)։

Tü'bet, չ. 38. աշխ. = Tibet.

Tubus, ար. 27. և 18. խողովակ, փող (= Röhre). մսն. = Fernrohr

Tuch, չ. 7. կամ 20. 1. յգ. Tuche, ցնցա. Tücher; ասուի (չոխա). —e, յգ. ասուիք, ասուեղէնք. 2. = Leinwand; 3. յգ. —e, նաև Tücher, բառերին երկուն անփոփոխ. պուրպակ (բօխ) մ'ասուի. 4. որս. Tücher, յգ. երասզազք, (թռչնոց) ցանց. 5. յգ. Tücher; թաշկինակ (գլխոյ՝ պարանոցի կանանց), պերոզ. գլխաշոր (շալ). (կանանց) կրկնակ (շալ). դ. է Բառարանիս ձ.օ. Hand-, Taschentuch: բ. լաթ. անձեռոց. դաստառակ. ջնջան, փարթէլ. ծ. ն—ի. = Segel.

tuch|artig, ած. ասուենման։ —baum, ար. ոստ. (փայտ՝ որուն վրայ ասեղը կը դրուի) ասոքի։ —fabrik, էգ. ասուեգործարան։ —fabrikant, ար. ասուեգործ։ —fabrikation, էգ. ասուեգործութիւն։ —färber, ար. ներկարար(ասուեաց)։ —geschäft, չ. զն. = Tuchhandel, Tuchladen. —handel, ար. զն. ասուեվաճառութիւն։ —händler, ար. զն. ասուեվաճառ։ —handlung, էգ. —laden, ար. զն. ասուեղինաց խանութ։ —macher(in, էգ.), ար. ասուեգործ։ —presse, էգ. կտաւամամլոց, ասուեմամլոց։ —rahmen, ար. = Trockenrahmen. —rest, ար. կտաւամնան, կապերտ։ —scheren, չ. (ասուեաց թաւութիւնը կտրելը) թաւատելը, թաւատանք։ —scherer, ար. թաւատիչ։ —waaren, էգ. յգ. զն. ասուեղէնք, ասուիք։ —weber, ար. = Tuchmacher. —weberei, էգ. = Tuchfabrikation.

Tü'chelchen, չ. 22բ. (նուազ. Tuch) թաշկինակիկ, պերոզիկ։

tuchen, ած. ձ. ասուեայ, ասուի, ասուեղէն։

tü'chtig, ած. ձ. (ամէն պաշտօն-

Digitized by Google

ձևած յատկութիւններն ունեցող.) նմն. յաջողակ, ճարտար, ճարպիկ, յարմար, ատակ. ընտիր, գերազանց. երեւելի, նշանաւոր. — sein in et. բանի մը քաջ տեղեակ ըլլալ, բան մը լաւ ճանչնալ. 2. ընդ. = gehörig, ն.; —(e) Angst h. մեծ երկիւղի մէջ ըլլալ. —es Stück Brot մեծ պատառ հաց. 3. — ausschelten մէկը սաստկակոծ ընել՝ սաստիկ կշտամբել. — lügen կոշտ սուտ մ'ըսել:

tü'chtigen, նբ. 3ա. ատակ՝ կարող՝ ճարպիկ ընել:

Tü'chtigkeit, իգ. 31. յաջողակութիւն, ատակութիւն, ճարպկութիւն, լաւութիւն, յարմարութիւն (հմմտ. tüchtig):

tuck, մկ. —! —! ճու ճու (հաւեր կանչելու): — չ. 22բ. նաեւ Tück, ար. 13. եւ 20. = Tücke.

Tü'cke, իգ. 35. գործ չարութեան, չարութիւն. խարդախութիւն, նենգաւորութիւն:

Tü'ckebold, ար. 20. ճիւաղիկ, ոգի. ը. մփ. խարդախ, նենգաւոր:

tü'cken, չբ. հ. 3ա. das Huhn tuckt... հաւը... կը կարկաչէ, ամ. գըռ(թ)-գռ(թ)այ:

tü'ckisch, ընդ. tückisch, ած. 6. չար(անիւթ). նենգաւոր, խարդախ. 2. auf J. — sein մէկուն ոխ՝ խէթ պահել:

Tuf(f), ար. 20. հէ. փխար, փխարաքար:

tu'ffartig, ած. փխարազգի: —stein, ար. փխար(աքար) (= Tuff):

Tüftelei = Düftelei.

Tu'gend, իգ. 31. (ազդու) զօրութիւն. բ. առաքինութիւն. գ. ը. մփ. մաքրութիւն, սրբութիւն, զգաստութիւն (նմն. կնոջ). դ. առաքինի՝ սուրբ՝ զգաստ կին. առծ. aus der Noth(wendigkeit) eine — machen հարկին առաքինութեան փոխել:

Tu'gend|bild, չ. —spiegel, ար. առաքինութեան հայելի՝ օրինակ: —bold, ար. ընդ. (առաքինի ձեւացող անատակ մարդ) սուտ առաքինի: —lehre, իգ. բարոյախօսութիւն, բարոյագիտութիւն: —reich, ած. լի առաքինութեամբ, առաքինալից:

tu'gendhaft, ած. 6. առաքինի, զգաստ:

Tu'gendhaftigkeit, իգ. 31. առաքինութիւն:

tu'gendsam, ած. 6. = tugendhaft.

Tukan, ար. 20. կն. սղոցկտուց (Rhamphastos):

Tüll, ար. 20. ֆռ. շղարշ, շղարշատեսակ (թիւլ):

Tü'lle, իգ. 35. խողովակ, փողիկ (= Dille, 2.):

Tu'lpe, իգ. 35. բս. կակաչ (Tulipa). 2. (նմանութիւնէ առնուած.) կակաչաձեւ բաժակ, կակաչ:

tu'lpen|artig, ած. կակաչազգի: —baum, ար. բս. կակաչենի (Liriodendron tulipifera):

Tu'mmel, ար. 22ա. ռմկ. ցնորք, գլխոյ պտոյտ, խելագարանք (= Rausch). 2. = Tummelbecher.

Tu'mmel|becher, ար. սկահ, տաշտ: —platz, ար. հեծելարան, հրահանգարան հեծելութեան. բ. (մրցութեան) ասպարէզ, կռուանոց. (ժամանականցելու տեղ) ժամանցավայր:

tu'mm(e)lig, ած. 6. = taum(e)lig.

tu'mmeln, նբ. 3ա. պտուտկել, բոլորակել. (բոլորաձեւ շրջան առնել տալ) պտուտել. ը. մփ. J. — մէկն աստին անդին շարժել տալ. ein Ross... — ձի... հրահանգել (ի հրահանգարանս), վարել. (աստին անդին շրջան առնել տալ) ամ. ման առցընել: sich — էբ. շարժիլ, ցնցիլ, տատանիլ (նմն. ի կաքաւս). զբօսնուլ, խայտալ. 2. աճապարել, ճեպել:

Tu'mmler, ար. 22ա. ձի հրահանգող. բ. = Tänzer; 2. կն. նաեւ

Tü'mmler, դելփին (= Delphin, բ.):

Tü'mpel, ար. 22ա. ջրակոյտ, մօր. ճահիճք:

Tumult, ար. 20. աղմուկ, ժխոր, գըրգիռ. ամբոխ, ապստամբութիւն:

Tumultuant, ար. 33. —in, իգ. 33. աղմկարար:

tumultuarisch, ած. 6. tumultvoll, ած. 6. խառնաշփոթ, աղմկալից, խռովայոյզ:

tumultui(e)ren, նբ. 3ա. աղմկել, ժխորել, աղմուկ շփոթ հանել. ամբոխել, ապստամբեցընել:

Digitized by Google

Tü'nchfarbe, իգ. weiße — Ջրախառն ներկ, Ջրաներկ։ —kalk, ար. (ծեփելու) կրաշաղախ, տաղախ։ —scheibe, իգ. շաղախախակուր։ —schicht, իգ. ծեփ։ —werk, չ. ծեփուած։

Tü'nche, իգ. 25. ար. որմ. (պատի կրով կամ ներկով) ծեփ. (գաճով ծեփելը) բռուծ. բ. (ծեփի նիւթ) շաղախ, տաղախ. (գաճէ) բուռ. 2. փխ. գոյն. երեւոյթ, կեղծազարդանք։

tü'nchen, ներգ. 3ա. որմ. e—e Mauer — պատ մը ծեփել՝ ծեփ զարնել. բ. (պատ մը) սպիտականցընել, բռել։

Tü'ncher, ար. 22ա. բռող, ծեփող։

Tüncheréi, իգ. 31. — Tünche, 1.

Túngstein, Túngsten, ար. 20. հք. Թանգքար (— Scheel)։

Túnika, իգ. (եղ. անգղ. յք. ...s) պատմուճան (Հռովմայեցւոց), պարեգօտ։

Túnis, չ. անգղ. աշխ. եւ քղ. Թունուզ։

Túnkknäpfchen, չ. —schale, իգ. Համեմանոց։

Túnke, իգ. 35. խհ. Համեմունք, ամոքանք (կերակրոյ). 2. ար. թանալը, թրջելը, թրմանք։

túnken, ներգ. 3ա. — stippen, 1. եւ tauchen; 2. անյ. մփ. թանալ, թրջել, թաթխել (հաց սրճի... մէջ). ein Schälchen Kaffee — մէջը հաց թրջելով գաւաթ մը սուրճ խմել։

Túnkin, չ. 38. աշխ. եւ քղ. Թոնքին։

Túnnel, ար. 22ա. փապուղի. 2. ներքնայարկ։

tunneli(e)ren, tunnelisi(e)ren, չբ. h. ներգ. 3ա. փապուղի բանալ։

Túpf, ար. 20. — Tüpfel.

Tü'pfel, չ. (ար.) 22ա. խայտուց, պիսակ (մորթի վրայ), բիծ, կէտ։

tü'pfeln, ներգ. 3ա. կիտել, կիտանշել, կիտազարդել, խայտախարիւ ընել, պիսակել։

túpfen, ներգ. 3ա. եւ 3գ. (նաեւ tü'pfen) (մատին ծայրով) դպչիլ. (մեղմով) շօշափել. 2. ար. den Firnis — Ճնարակել, Ճնարակ զարնել. 3. խայտախարիւ ընել՝ ներկել, պիսակել։ — չ. 22բ. անյք. — Բոյծին նշանախօսքեանց հետ։

Túran, չ. 38. աշխ. Տուրան (յԱսիա)։

Túrban, ար. 20. կամ 38. գլխապատ, փաթթոց։

Turbine, իգ. 25. մք. քերզինան, շանշանիւ։

Turín, չ. 38. քղ. Թուրին։

Tü'rke, ար. 34. **Tü'rkin**, իգ. 33. Թուրք (տաճիկ). 2. ein — werden տաճկանալ, մահմետական ըլլալ։

Türkéi, իգ. անգղ. աշխ. die — Տաճկաստան։

Tü'rken, ար. 22բ. բոյս. եգիպտացորեն, ռմ. լազուտ (— Mais)։

Tü'rkenbund, ար. փաթթոց. գլխապատ. բ. լեռնաշուշան (Lilium martagon)։ —säbel, ար. krummer — կոր ձողնի։

Tü'rkenthum, չ. 7. անյք. տաճկութիւն. 2. Տաճիկք, Թուրքք։

Túrkestan, չ. 38. — Turan.

Tü'rkis, ար. (եղ. 8. յք. 18.) հք. գոճաքամ։

tü'rkisch, ած. 6. տաճկական. die —e Regierung բարձրագոյն Դուռը. փխ. —er Weizen — Türken.

Turkmáne, Turkméne, ար. 34. — Turkomane.

Túrko, ար. 38. զին. արձակամարտ ափրիկեցի, տաճկամարտիկ (ի բանակին Գաղղիացւոց)։

Turkománe, ար. 34. Թուրքմէն (Թուրք ցեղ մը)։

Turmalín, ար. 20. հք. մոխրաձիգ։

Túrnanstalt, իգ. մարմնամարզարան։ —fahrt, իգ. մարմնակրթական շրջագայութիւն։ —geräth, չ. մարմնամարզական կազմածք։ —kunst, իգ. մարմնամարզութիւն։ —lehrer(in, իգ.), ար. մարմնամարզ։ —unterricht, ար. մարմնամարզութիւն։

túrnen, չբ. h. 3ա. մարմնամարզութիւն ընել, մարմնամարզել։ — չ. 22բ. անյք. մարմնամարզութիւն։

Túrner, ար. 22ա. —in, իգ. 33. մարմնամարզութիւն սորվող, մարմնամարզ (ընող)։

Turneréi, իգ. 31. — Turnen, չ.։

Túrnerschaft, իգ. 31. մարմնամարզից ընկերութիւն։

Turnier, չ. 20. նիզակախաղութիւն, արդընկեց խաղ (ձիերու)։

Digitized by Google

Turnier|bahn, իգ. — Turnierplatz. –platz, ար. կառուանոց, նիզակախաղարան: –rennen, չ. ձիախաղութիւն: –spiel, չ. ձիախաղութիւն:

turni(e)ren, չբ. ի. 3ա. նիզակամրցել:

Túrnus, ար. 18. յաջորդութիւն, փոխանակում:

Túrteltaube, իգ. 35. կն. տատրակ (Columba turtus):

Tusch, Ա. ար. 20. երժ. ձայն՝ հնչիւն գալարափողաց. — blasen փող զարնել (այլեւայլ հանդիսից ժամանակ): Բ. — թշնամանք, նախատինք: — մկ. լուա:

Túsch|kasten, ար. գունարկղ: –napf, ար. սկահակ (երանգոց): –pinsel, ար. ճենագրչի վրձին: –zeichnung, իգ. ճենագրելով ներկելը՝ գծագրելը:

Túsche, իգ. 35. ճենագիր. 2. նկր. նկարուած, նկարելու կերպ:

túscheln, չբ. ի. եւ նբ. շշնջել, հծծել, փսփսալ:

túschen, նբ. 3ա. եւ 8գ. eine Zeichnung — գծագրութիւն մը ճենագրել, ճենագրելով գծագրել. 2. (նաեւ tü'schen) einen Aufruhr — ապստամբութիւն մը նուաճել: — չբ. ե. եւ նբ. լռեցնել:

tuschí(e)ren, նբ. 3ա. դպչիլ, հպիլ, շօշափել (= rühren). 2. թշնամանել, նախատել:

Túte, Tü'te, իգ. 35. — Düte.

Tutél, իգ. 35. երգ. խնամակալութիւն:

túten, չբ. ի. եւ նբ. 3բ. երժ. եղջերափող զարնել:

Tü'ttel, ար. 22ա. նաղ. –chen, չ. 22բ. մանրակէտ, կէտ(իկ). Բ. գոյզն՝ չնչին բան. kein –chen եւ ոչ պզտիկ մաս մը:

Twist, ար. 20. բամբակի թել:

Ty'pe, իգ. 35. գղ. նշանագիր (տպագրութեան):

Ty'pendrucktelegraph, ար. տպահեռագիր:

Ty'phon, 33. Ա. յգ. ան. ար. դցբ. Տիփոն: — ար. նաեւ 20. փոթորիկ, մրրիկ (մնջ. Չինական ծովու մէջ):

typhö's, ած. 6. ախտ. ժանտատենդացաւոր:

Ty'phus, ար. 18. (յգ. նաեւ Ty'phen) ախտ. ժանտատենդ, բծաւոր տենդ:

Ty'phus|fieber, չ. տ. Typhus. –kranke(r), գ. ժանտատենդացաւոր:

Typográph, ար. 33. — Schriftsetzer.

Typographíe, իգ. 31. անյգ. տպարան. Բ. տպագրութիւն:

typográphisch, ած. 6. տպագրական:

Ty'pus, ար. 27. (նախանմանկար) տիպար, նախատիպ. 2. կերպարանք, տիպ, (ցեղի, սեռի...). 3. օրինակ, առակ (օրինակներ), նշանակ. 4. խորհրդական՝ նշանականն պատկեր. Բ. ծրագրական նկարագիր. 5. նշանագիր (տպագրութեան). 6. տիպար:

Ty'rann, ար. 33. արքայ, թագաւոր. Բ. փխ. բռնաւոր, գահակալ:

Tyrannéi, իգ. 31. գահակալութիւն, բռնաւորութիւն:

tyránnisch, ած. 6. բռնաւորական. մկ. բռնութեամբ:

tyrannisí(e)ren, նբ. 3ա. բռնակալել, բռնանալ, հարստահարել:

Tyrrhéner, ար. 22ա. –in, իգ. 32. տիւռենացի:

tyrrénisch, ած. 6. տիւռենեան:

Tyrier, ար. 22ա. –in, իգ. 32. տիւրացի:

ty'risch, ած. 6. տիւրեան:

Ty'rus, չ. անջկ. տղ. Տիւրոս, Ծուր:

U.

U, u, Ու. ՚. 27. (գերմաներէն այբուբենին) քսանուեօթներորդ գիրն, հինգերորդ ձայնաւորը. Ու, ու. J—m ein X für ein U machen մէկը խաբել, ընդ. մէկուն բան մը կլլեցնել: — Բ. Հմտ. u. — und, u. a. — unter andern (կամ anderem), ի մէջ այլոց. u. s. f. — und so fort; u. s. w. — und so weiter տ. fort, 2.

ü'bel, Ü'bel, Ա. übel, ած. ս. (üble(r), übles, Բաղդ. übler) չար, յոռի, գէշ. 2. Իբրև — ն. J—m Übles gönnen, wollen մէկուն չարիք բաղձալ՝ մաղթել. 3. Բայից — Հմտ. bei J—m — angeschrieben stehen մէկուն քով վատահամբաւ ըլլալ՝ լաւ անուն չունենալ. et. — aufnehmen բան մը չար միտք առնուլ, ի չար անդր մեկնել. տ. auslegen, 2.; — aussehen գէշ երեւալ. es ist ihm — bekommen լաւ չէ, ընդ. բան մ'ունի. — von J—m denken մէկուն վրայ գէշ մտածել. nehmen Sie es mir nicht — թողութիւն տայիք, կը խնդրեմ չայրանաք. — riechen գէշ հոտիլ. 4. wohl oder — կամայ ակամայ, ընդ. ուզէք չուզէք. 5. nicht — լաւ, հաճոյական. Das ist nicht — գէշ չէ. ich habe nicht — Lust dazu առոր բաղձանք ունիմ. 6. — angebracht անյարմար, պատշաճ տեղը չդրուած. 7. mir ist կամ wird — անհանգիստ եմ. մռն. սիրտս կը խառնուի. — auf J. zu sprechen sein մէկուն հետ աւրուած ըլլալ: Բ. — ՚. 22Բ. չար, չարիք, աղէտք, Հմտ. ցաւ, ախտ:

Ü'bel|befinden, ՚. անհանգստութիւն. ը. մտ. թալուկ, սրտի խառնուք: —**gesinnt,** ած. չարամիտ: —**gelauntheit,** իգ. գէշ տրամադրութիւն: —**klang,** տր. չարաձայնութիւն, չմիաբանութիւն: —**klingend,** ած. չարաձայն: —**sein,** ՚. — Übelbefinden, Բ. — Übelkeit. —**that,** իգ. չարութիւն, չար գործ. Իբր. ոճիր: —**thäter(in,** իգ.), տր. չարագործ, ոճրագործ: —**wollend,** ած. չարակամ:

Ü'belkeit, իգ. 21. սրտի խառնուք. (սրտի) թալուկ, նողկութիւն:

ü'ben, նբ. եւ sich — ներ. 3—. կրթել, հրահանգել, վարժել. վարժիլ, հրահանգուիլ. 2. Barmherzigkeit — գթած ըլլալ. Gastlichkeit — ասպնջական ըլլալ. Geduld — համբերել, երկայնամիտ ըլլալ. Gewalt — բռնութիւն ընել. Rache an J—m — մէկէ մը վրէժ խնդրել՝ առնուլ. ein Musikstück... (eine) — նուագ մը փորձել՝ սորվիլ: **geübt,** ընդ. ձևց. եւ ած. ս. վարժ(եալ), կրթեալ, հրահանգեալ. ատակ, ճարպիկ. geübt in et. sein բանի մը մէջ (կամ եւ) կիրթ ըլլալ. տ. Hand, 1.

ü'ber, Ա. նխ. տր. եւ հյց. յ'առնու. ի վերայ, վրայ. — et. hinweg բանի մը վրայէն. — J—m stehen մէկուն... վրայ կենալ. իմ. մէկէն մեծ՝ գեր ի վերոյ ըլլալ. 2. ից նշանակէ տարածում՝ սփռում բանի մը վրայ. — der Sache schwebt Dunkel իրը մթին՝ անստոյգ է. 3. — et. gesetzt sein բանի մը վրայ դրուած՝ կարգուած ըլլալ (իբրեւ առաւել). — eine Nation herrschen ազգի... մ'իշխել. — J. Gewalt կամ Macht h. մէկուն վրայ իշխանութիւն ունենալ. 4. ից նշանակէ բանէ մ'անցնիլ. — e-e Brücke gehen կամրջէ մ'անցնիլ՝ երթալ. — alle Berge sein տ. Berg, 1.; — Berlin nach Hamburg reisen Պերլինէն՝ Պերլինի վրայէն Համպուրկ ճամբորդել. — die Straße... gehen փողոցներէն անցնիլ՝ կտրել անցնիլ. e-e Reise... — See ընդ ծով ճամբորդութիւն. — die Dreißiger hinaus sein երեսունն անցած ըլլալ. Das geht mir — alles Andere ամէն բանէ աւելի կը համարիմ՝ նախամեծար կ'ընտրեմ զայն. Nichts geht — Muth քաջասրտութենէն վեր (լաւ) բան չկայ. առկ. Zufriedenheit geht — (den) Reichthum լաւ է սրտի գոհութիւն քան զհարստութիւն. — Gebühr, — sein Verdienst իր արժանիքէն աւելի. Gott

Digitized by Google

— Alles lieben սիրել զԱստուած ի վեր քան զամենայն. — alle Waffen schön անհամեմատ գեղեցիկ. 5. կը նշանակէ շարժումն. այժմ առ. հյց. ի վերայ, վրայ, վասն. շ. օ. sich — et. freuen բանի մը վրայ ուրախանալ. — Ungerechtigkeit klagen անիրաւութեան դէմ բողոքել. 6. վրայ, վասն, նկատմամբ... շ. օ. — et. sprechen բանի մը վրայ խօսիլ. 7. չեզոքելով, էական. Fluch — Dich! անիծեալ, անէծք քեզ՝ ի վերայ քո. Weh — die Mörder վայ մարդասպաններուն. 8. Fehler — Fehler յանցանք յանցանքի վրայ. einmal — das andere վրայէ վրայ. 9. — dies բաց աստի, ասկից զատ, թող զայս, այսու համերձ. 10. heute — 8 Tage ութ օրէն այս օրս, մէկ շաբթէն. 10 Minuten — 11 տասնմէկը տասը վայրկեան անցած. — 1 Jahr տարի մ'ետքը. — der Arbeit sein գործքին հետ զբաղած ըլլալ. — den Büchern sitzen կամ hocken միշտ գրքերու հետ մէջ ընկղմած ըլլալ. — den Lärm et. überhören աղմկէն՝ աղմկին պատճառաւ բան մը չլսել. 12. ստորին ժամանակակից քերականութեան մէջ. — Nacht զգիշերն, գիշերի. առակ. guter Rath kommt oft — Nacht լաւ խորհուրդն երկրորդ օրը կ'ունենացուի, գիշերն մայր է բարի խորհրդոց. 13. հյց. կամ առկ. հոլովով ժամանակ ցուցընող բայականի մ'ետքը կը նշանակէ տեւողութիւն. den Tag կամ Tags — նաեւ tags— օրն ի բուն, ամբողջ օրը: — Բ. Մ. über und über բոլորովին, լիուլի, ամբողջապէս. — u. — naß բոլորովին թրջած. sie ist — und — roth geworden շառագունեցաւ, ընդ. կատակարմիր կարմրեցաւ. 2. — gegenüber (տ. նոյնը 1.); Բ. ընդ. — vorüber, շ. օ. das Fieber ist — տենդն անցաւ. Գ. Յ—m in et. — sein բանի մը մէջ մէկը գերազանցել՝ գեր ի վերոյ ըլլալ՝ անցնիլ. 3. ի բարդութեան շ. օ. berg— լեռնէն անդին, ըստ լեռան:

ü'ber... նախադաս մասնիկ բայի հետ բարդուելով՝ Ա (über...) գիր թթ. եւ 5րդ դէպ կը խնդրէ. hin— übers մտօտ. շ. օ. —schwimmen լողալով՝ ի լող անցնիլ. 2. darübers մտօտ. շ. օ. e—n Rock — ziehen վրայէն զգեստ մը հագնիլ: — Բ. չեշտը բառն բառին վրայ եղած ատեն ձայն անբժ. եւ 5րդ դէպ կը խնդրէ. շարժին անցընել. շ. օ. das Vieh — füttern արջառոց շատ կերակուր տալ. 2. ծածկել. շ. օ. —schätten, հովանի ընել, հովանաւ ծածկել. 3. կրկնել. շ. օ. —mälen, վրայէն անցնիլ՝ նկարել. 4. չթ. ի հետ. որ այսօրինակ նթ. կ'ըլլայ. շ. օ. e—n Graben —schreiten փոս մը ցատքել անցնիլ. 5. առաւելուլ, վեր՝ աւելի ըլլալ. շ. օ. 3. —listen մէկը խորամանկութեան մէջ անցընել. 6. ամբողջ տարածութեան վրայ գործողութեան տարածումը. շ. օ. e—e Ebene —schauen բոլոր դաշտավայրը մէկ աչքով՝ հայեցուածքով նայիլ՝ տեսնել. 7. տալ. շ. օ. —bringen, —liefern, տալ, մատուցանել (ի ձեռս...). 8. վերիվերոյ՝ երեսանց՝ ընել. շ. օ. —hacken, մեղմով՝ վրայէն քերել՝ փոցխել. 9. զանց առնել. շ. օ. e—n Fehler —sehen յանցանք մը չտեսնել. 10. յտ. ան. ե. չլինում բայէ մը հետ՝ կը նշանակէ նոյն անձը գերազանցել. շ. օ. Wagner, —wagnern, Վակներն անցնիլ: — ան. ե. յատուկ դերանունով փերադրական կը կազմէ. շ. օ. —groß, ամենամեծ:

überáckern, նբ. 3ռ. անթմ. երկ. վրայէն՝ մեղմ հերկել: sich — նբ. հերկելէն պարտասիլ:

überáll, Ա. Մ. ամէն տեղ, ամենուրեք, ընդհանուր. Das findet man — ասի շատ սովորական բան է. — her ամէն կողմէ՝ տեղէ, ամենայն ուստեք. — hin ամէն կողմ՝ թեր՝ կայ. 2. — schlechterdings; — nicht — überhaupt nicht, durchaus nicht. — տր. անփի. es ist Hans — — Hans in allen Gassen (տ. Gasse, 2.).

überáustreng||en, նբ. եւ sich — նբ. 3ռ. անթմ. պարտասեցընել, շատ յոգնեցընել. պարտասիլ. ein Thier — կենդանի մը շատ աշխատցընելով վաստակաբեկ ընել: — Ը. 22բ. անյտ. —ung, իգ. 31. պարտասում. վաստակաբեկ ըլլալ:

überántwort||en, նբ. 3բ. անթմ. (շարադրած մը...) մատնել, ձեռք տալ: — Ը. 22բ. անյտ. —ung, իգ. 31. — բայէն նշանակութեան հետ:

Digitized by Google

überárbeit|en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբյ. — überanstrengen. **überárbeiten** եւ **ü'berarbeiten**, նբ. 3բ. բյ. եւ անբյ. գործելով վրան աշխատիլ, յարդարել, ուղղել. լմցընել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. վրայէն անցնիլը՝ ուղղելը։

Ü'berärmel, ար. 22ա. պահպանակ թեզանիաց, թեզանիպան։

überáus, մ. անսահմանս, անչափ, չափազանց։

Ü'berbau, ար. 20. (յգ. ...ten) յառաջակարկառ մասն՝ շէնք, գարեւանդ. 2. (բանի... մը) վրայ շէնք. (շէնքի... մը վրայ) վերակառուցում։

überbáu|en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբյ. et. — (բանի մը վրայ...) շինել, կառուցանել. 2. շինուածներով ծանրացընել. 3. sich — շէնք շինելով կործանիլ։ **ü'berbauen**, նբ. եւ չբ. հ. բյ. յառաջակարկառ շինել, (շէնքի մասն) դուրս հանել, գարեւանդել. բ. վրան շինել. գ. բարձր (աղայն) շինել, բարձրացընել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = բոլոր նշանախօսութեանց հետ։

ü'berbehalten, նբ. 2{. բյ. s—n Mantel — վերարկուն միշտ վրան կրել՝ վրայէն չհանել. 2. մաս մ'աւելորդ ունենալ։

Ü'berbein, չ. 20. ոսկրուռ (ի վերայ ոսկեր), հանգոյց. բ. անսբյ. (ոսկրուռ ի սրունս ձիոյ) մախկոխ։

Ü'berbett, չ. 24. = Deckbett.

ü'berbeugen, 3ա. **ü'berbiegen**, նբ. եւ sich — փբ. 2չ. բյ. վրան ծռել՝ կրկնել. sich — կքել՝ վրան ծռիլ։

ü'berbiet|en, նբ. եւ չբ. հ. 2չ. բյ. er bot noch zwei Mark über երկու մարկ ալ վրան աւելցուց՝ աւելի տուաւ։ **überbieten**, նբ. եւ sich — փբ. անբյ. et. — բանի մը գինն առաւելուլ՝ աճեցընել՝ սուղցընել. 2. փխ. 3. — մէկն անցնիլ, գլել, գեր ի վերոյ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. աճեցում։

überbild|en, նբ. 3բ. անբյ. 3. — մէկուն շատ կրթութիւն՝ հրահանգ տալ. միտքը խանգարել, եղծանել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. շատ կրթելը։ [տան։

Ü'berbinde, էգ. 35. վբ. վերապա-

ü'berbinden, նբ. 3ա. բյ. վրայէն պատել՝ կցել՝ միացընել։ **überbinden**, անբյ. die Wunde mit Lappen — կտաւով վէրքը պատել։

überblä'ttern, նբ. 3ա. անբյ. e—e Stelle — թղթատելու՝ թերթելու ատեն էջ մը թողուլ՝ անցնիլ. 2. տերեւապատել, տերեւապատ ընել։ **ü'berblättern** եւ **überblä'ttern**, բյ. եւ անբյ. ein Buch... — գիրք մը թերթել, վեր ի վերոյ՝ հարեւանցի աչքէ անցընել։

ü'berbleiben, չբ. ſ. 27. բյ. (մնացորդ) մնալ, աւելնալ։ **überbleiben**, փոյն էրծ. դրբ. անց. **überblieben**, վերապրեալ (մէկուն մահուանէն ետքը ապրող)։

Ü'berbleibsel, չ. (ար.) 22ա. մնացորդ, պատառաբեկ, բեկորք. մնացուածք։

Ü'berblick, ար. 20. վերջին հայեցուած, հարեւանցի տեսութիւն. zſ.faſſender — համառօտ ընդհանրական տեսութիւն, քաղուածք, ընդհանուր տեսութիւն։

überblicken, նբ. 3ա. անբյ. (վերջին) հայեցուածք մ'արձակել. (վերէն) տեսնել։

überblü'hen, նբ. 3ա. անբյ. ծաղկանց ըլլալ, ծաղկօք զարդարել. 2. ծաղկիլ (ի վեր քան զ...)։ sich — փբ. չափէն աւելի ծաղկիլ բանալ։

ü'bertreiben, նբ. 3բ. բյ. man hatte e—e Decke übergebreitet (անկողնին վրայ) ծածկոց մը տարածուած էր։

überbring|en, նբ. 4ա. անբյ. 3—m et. — մէկուն բան մը տալ՝ մատուցանել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. ձեռք մատնելը՝ մատուցում։ [բող։

Überbringer, ար. 22ա. անբյ. բերո-

überbrü'cken, նբ. 3ա. անբյ. e—n Fluß — գետոյ մը վրայ կամուրջ ձգել։

ü'berbunt, ած. 6. շատ անհեթեթ։

überbü'rd|en, նբ. 3բ. անբյ. 3. — մէկը ծանրաբեռնել. ծանրութեամբ նեղել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. ծանրաբեռնութիւն։

Ü'berdach, չ. 7. = Obdach, Schutzdach, բ.։

überdáchen, նբ. 3բ. անբյ. յարկել, գոցել՝ ծածկել տանիքով. (տանիքով) պատսպարել։

Digitized by Google

Ü'berdecke, իգ. 35. ծածկոյթ։

überdecken, նք. 3ք. բչ. et. — (բանի մը վրայ) տարածել։ überdécken, անբչ. et. mit et. — բան մը բանով մը ծածկել՝ գոցել. Տրպ. mit einem Gewölbe — գմբեթել։

überdém, մ. Յղյ. — überdies.

überdénken, նք. 4ա. (տ. denken) անբչ. et. — (բանի մը վրայ) մտածել. խոկալ։ — ն. 22ք. անյծ. մտածութիւն։

überdies, մ. բաց աստի, աստէ զատ։

Ü'berdruck, որ. 20. անյծ. որ. տպ. (ալ՝ ի՛րլորդ տպուած թերթ) ալելաթերթ։

Ü'berdruß, որ. 15. անյծ. ձանձրութիւն, տաղտուկ. յագուրդ. ասկ. über is macht — յղփութիւն կը բերէ յագուրութիւն։

ü'berdrüssig, ած. 6. e—r Sache (ած.) — (բանէ մը) ձանձրացած՝ յափրացեալ՝ տաղտկացեալ. e—r Sache — werden բանէ մը տաղտկանալ։

überdü'ngen, նք. 3ա. անբչ. (դաշտ մը) աղբել. բ. շատ աղբել։

übereck(s), մ. — über Eck (տ. Eck, 2.).

Ü'bereile, իգ. 35. անյծ. գաճհաճիւծութիւն, արտորանք, փաղփաղիստութիւն, անհապարանք։

übereilen, նք. եւ sich — փք. 3ա. անբչ. 3. — մէկը ճեպել, արտորցընել, փութացընել. — Sie Richte! հանդարտ, մի անհապարէք. բ. sich — անհապարել, փութալ, արտորալ, ճեպել. er hat sich übereilt անխոհեմ խօսք մ'ըսաւ։ übereilt, դբք. ած. եւ մձ. 6. փաղփաղուն, շլյոյ, անխորհուրդ։ — ն. 22ք. անյծ. —ung, իգ. 31. անհապարանք, արտորանք։

überein, մ. համեմայն, նման (տ. gleichförmig). միաբան, համաձայն։

überein‖bleiben, նք. 3ք. համաձայն նման հաշտըլնել, համաձայնելով հազցընել։ —kommen, չք. ſ. 2փ. միաբանիլ, համաձայնիլ։ —kommen, իգ. —kunft, չ. միաբանութիւն, համաձայնութիւն, դաշն. laut — mit... միաբանութեամբ ընդ...։ —stimmen, չք. h. 3ա. mit 3—m — մէկուն հաւանել՝ համաձայնիլ՝ միաբանիլ. ich stimme damit (darüber) überein (ատոր եւ ալ) հաւան եմ. փր. das Adjektiv muß mit j—m Substantiv im Geschlechte und in der Zahl — ածականը գոյականին հետ սեռով եւ թուով կը համաձայնի։ —stimmend, ած. միաբան, համաձայն(ող)։ —stimmung, իգ. միաբանութիւն, համաձայնութիւն. փր. համաձայնութիւն. in — bringen mit... միաբանել ընդ... բ. ման. միաձայնութիւն, ներդաշնակութիւն. die Einnahme mit der Ausgabe in — bringen մուտքն ելքին հետ զուգակշռել։

übereinánder, մ. — legen վրայէ վրայ դնել, կուտել, դիզել. die Beine — schlagen ոտք ոտքի վրայ դնել, ոտն զոտամբ արկանել. որ. — greifen (մերձնոյն ծանեաց) ընդխառնիլ։

Übereinánder‖fallen, ն. կործանում, տապալում. բ. (գծի՝ երեսի զիբար կարերը) մակաճնութիւն։ — greifen, ն. վրայէ վրայ գալը՝ ելնելը, (նաեւ որ. կղմնարաց...) (ընդ)խառնուածք։ —legen, ն. — Übereinanderschlagen. —schlagen, ն. — setzen, ն. (վրայէ վրայ դնելը) մակադրութիւն։

überéssen, sich — փք. անբչ. 2լ. շատ ուտել, խծկել՝ խճողել զորովայն. er hat sich über(g)essen փորը լեցուցած է։ ü'beressen, նք. բչ. sich (տր.) eine Speise — կերակուր մը շատ ուտելով յափրանալ՝ զզուիլ։

ü'berfahren, չք. ſ. 2ֆ. բչ. (կառքով, նաւով... դիմացի կողմը) անցնիլ։ — նք. (նաւով... դիմաց) անցընել, տանիլ (կառքով...), փոխադրել։ überfáhren եւ ü'berfahren, նք. անբչ. եւ բչ. 3. — (կառքով... մէկուն վրայէն) անցնիլ. մէկը կառքին... տակ ձգել։ überfáhren, նք. անբչ. (ծովածոցը...) անցնիլ. բ. die Tafel mit dem Schwamme — սունկը սեղանի վրայ քսել, սեղանն աւնդաքնջել. es überfuhr eiskalt j—n Rücken սակրները սարսուռ պատեց. Չ. յդյ. einen Punkt — կէտ մ'անցնիլ, յառաջել. 3. der Kutscher hat die Pferde — կառավարը ձիերը պարտասեցուց՝ շատ յոգնեցուց. 4. die Stadt war von Fuhrwerk — քաղաքը կառքերով լի էր։

Ü'berfahrt, իգ. 31. անց, անցնիլը (նաւով) նաւարկութիւն. 2. անցք։

Digitized by Google

Ü'berfall, ար. 13. (յանկարծակի) յարձակում, վրայ յարձակիլը, արշաւանք, ասպատակ. 2. որ-բանան (փականքի մասն)։

überfallen, նբ. անբյ. 2չ. 3. — մէկուն վրայ իյնալ՝ հասնիլ (յանկարծակի), յարձակիլ, արշաւել (յերկիր...). die Nacht hat uns — գիշերը մեր վրայ հասաւ։ **ü'berfallen**, չբ. ſ. բյ. միւս կողմն անդին իյնալ։

überfeilen, նբ. 3ա. անբյ. խարտոցել. խարտոցէ անցընել. փխ. ուղղել. յարդարել։

ü'berfein, ած. 6. շատ զտեալ (շաքար). 2. շատ բարակ՝ ազնիւ։

überfirnissen, նբ. 3ա. եւ չփ. անբյ. — firnissen.

ü'berflechten, նբ. 2ի. բյ. Stroh — über die Flasche եւ **überflechten**, անբյ. die Flaschen mit Stroh — շիշը յարդապատել, յարդով հիւսել. mit Korbwerk — ոմ. խեծել, նուրբ տախտակօք պատել։

ü'berfleißig, ած. 6. շատ փութաջան՝ ժիր, ժրաջան։

ü'berfliegen, չբ. ſ. 3չ. բյ. թռչելով (միւս կողմն) անցնիլ։ — **überfliegen**, նբ. անբյ. (թռչելով) վազել, ցատքել. 2. ein Papier... mit den Augen — (թուղթ մը...) աչքէ անցընել. հարեւանցի կարդալ. 3. ihr Antlitz überflog ein rother Schein կարմրութիւն մը պատեց իր այտերը, երեսը կարմրեցաւ։

ü'berfließen, չբ. ſ. 2ի. բյ. զեղուլ. յորդել. փխ. յորդառատ ըլլալ. առատանալ. vor Freude — ուրախութենէն ինք իրմէ ելլել։ — չ. 22բ. անյ. զեղում, յորդում։ **überfließen**, նբ. անբյ. հոսելով ծածկել։

überflören, նբ. 3ա. անբյ. շղարշել. շղարշով պատել։

überflü'geln, նբ. 3ա. անբյ. զին. den Feind — թշնամեաց կողէն՝ քովէն քերել անցնիլ. 2. 3. — մէկը գերազանցել։

Ü'berfluß, ար. 14. անյ. առատութիւն. — an et. haben բան մ'առատ ունենալ. im —ſſe (in großem —ſſe) da sein յառատութեան ըլլալ. 2. լիութիւն, յորդութիւն, պարարտութիւն, հարստութիւն. ընփ. Geld ist im — da ստակ առատ է հոս։

ü'berflüssig, ած. 6. աւելորդ, անպէտ. Das ist — աւելորդ բան է. 2. առատ, յորդ, լի. մ. առատութեամբ։

ü'berflut(h)en, չբ. հ. եւ ſ. 3բ. բյ. զեղուլ, յորդել (նաեւ փխ.)։ — չ. 22բ. անյ. յորդում, զեղում։ **überflut(h)en**, նբ. 3բ. անբյ. et. — բան մ'ողողել, հեղեղել. ծածկել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ողողում։

überforder|n, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. անբյ. 3. — (մէկէ մը) շատ պահանջել. մէկը կողոպտել՝ կեղեքել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. շատ պահանջանք։

Ü'berfracht, իգ. 31. ծանրաբեռնութիւն, ծանրութիւն. 2. (բեռան...) առաւելութիւն։

überfrachten, նբ. 3բ. անբյ. ծանրաբեռնել, շատ բեռնաւորել։

überfressen, 2լ. փբ. անբյ. եւ **ü'berfressen**, նբ. բյ. (անասնոց՝ ոմ. նաեւ մարդկան) = überessen.

überfrieren, չբ. ſ. 2չ. անբյ. սառնապատ ըլլալ, սառիլ։

ü'berführ|en, նբ. 3ա. բյ. 3. — մէկը միւս կողմն անցընել՝ տանիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. (միւս կողմն) անցընելը։ **überfü'hren**, նբ. անբյ. 3. — մէկն յաղթահարել. հաւանեցընել, համոզել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. համոզում, յաղթահարում։

Ü'berfülle, իգ. 35. անյ. լիութիւն, յորդութիւն, առատութիւն։

ü'berfüll|en, նբ. 3բ. բյ. den Wein in ein anderes Gefäß — գինին ուրիշ ամանի լեցընել, փոխել յայլ անօթ։ **überfü'llen**, նբ. եւ sich — փբ. անբյ. շատ լեցընել, յորդել, զեղուլ, ծանրաբեռնել. 2. mit et. überfüllt sein (բանով մը) լի ըլլալ. (sich) mit Speisen — ցկուրդ ուտել, խծկել. ըմ. (վաճառականաց) շատ լեցընել, խճնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. լիութիւն. յորդութիւն. խճնում։

überfü'tter|n, նբ. 3բ. անբյ. (կո-

Digitized by Google

փերուն...) շատ խօր՝ գործած տալ. 3. — մէկը խածոտել, խածկել (կերակուրներով)։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. շատ խօր տալը, խածկում։

Ü'bergabe, իգ. 35. (նամակ...) տալը, ստանձնում, (վաճառքն...) յանձնելը, տալը. 2. զին. (բերդի...) յանձնուիլը, անձնատուր ըլլալը։

ü'bergähren, չբ. h. 2ե. եւ 3ա. բծ. եռալով (տակառէն... դուրս) զեղուլ՝ թափիլ։ übergä'hren, sich — փբ. անբծ. շատ խմորիլ՝ եռալ։

Ü'bergang, ար. 13. անցում, անց(ք). — zum Feinde թշնամեաց կողմն անցնիլը. hier ist kein —! ասկից անցնիլն արգելեալ է. 2. իշծ. unmerklicher — (ձայնէ մը... ուրիշ ձայն...) անցնիլը, անցում. նկր. Übergänge, յգ. ստուերանցք (փոքր տարբերութիւն լուսոյ եւ շքոյ)։

ü'bergar, ած. 6. շատ եփեալ. 2. ար—. շատ զտեալ (պղինձ)։

ü'bergeb||en, նբ. 2ի. բծ. 3—m et. — մէկուն բան մը տալ՝ փոխանցել։ übergében, նբ. եւ փբ. անբծ. 3—m et. — մէկուն բան մ'աւանդել՝ յանձն առնել, մէկուն յանձնել, թողուլ (ի ձեռս ուրուք), հաւատալ. 2. անցուցանել, փոխանցել, (հողերը մէկուն վրայ) նետել՝ ընծենուլ, (քաղաքը թշնամեաց) տալ, յանձնել. բ. նրգ. eine Sache dem Gerichte — իր մ'ատեան հանել, (մէկն) ամբաստանել. 3. sich — փսխել, որձալ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Übergabe, Brechen, ն. 11.

ü'bergeh||en, չբ. s. 2ղ. բծ. (միւս կողմն) անցնիլ. փխ. zu et. — բանի մը փոխուիլ. 2. zu et. — (բանի մը) ձեռք զարնել, սկսիլ. zu e—r andern Religion — կրօնը փոխել. in Fäulniß — փտիլ. 3. (ծորելեաց...) = überfließen, 1.; փխ. die Augen gingen ihm über աչուըներ լեցուեցան, առկ. Weß das Herz voll ist, Deß geht der Mund über ի յաւելուածոյ սրտի խօսի բերան։ — ն. 22բ. անյ. = Übergang; 2. զին. ձեռնաթափութիւն, կողմբակ ըլլալը, (ի թշնամիս) անցնիլը, ձեռնատուութիւն։ übergéhen, նբ. անբծ. et. — զանց՝ անտես առնել. (ի բաց) թողուլ (բան մը...). մոռնալ, չյիշել, անցնիլ. ein Wort — (կարդալու ատեն) բառ մը թողուլ անցնիլ, ցատքել. mit Stillschweigen — (բանի մը վրայէն) լռութեամբ անցնիլ. 3. in s—m Rechte — (մէկուն...) անիրաւութիւն ընել. 2. das Feld — դաշտը քննել, վրայէն քալելով անցնիլ. 3. հաշիւ մ'աչքէ անցընել, անցանել ըստ... 4. զանց առնել, անցանել (զհրամանս...)։ sich — փբ. (քալելէն) խոնջիլ, պարտասիլ. — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բոյին նշանակութեանց հետ։

ü'bergelehrt, ած. 6. գիտնական(ագոյն), բազմահմուտ։

ü'bergenug, մկ. լի, յորդառատ, զեղուն, չափազանց (շատ)։

Ü'bergewalt, իգ. 31. առաւել՝ գերազանց զօրութիւն, առաւելութիւն։

Ü'bergewicht, ն. 20. աւելակշիռ, առաւել ծանրութիւն. das — bekommen (կշռորդն...) ծանր(ագոյն) կշռել. 2. փխ. առաւելութիւն, վերազօրութիւն, գլխաւորութիւն։

ü'bergießen, նբ. 2ի. (տ. gießen) բծ. թափել, հեղուլ. 2. (ջուր...) լեցընել. 3. in ein anderes Gefäß — ուրիշ աման լեցընել՝ թափել։ übergießen, նբ. 2ի. անբծ. ողողել, թանալ, արբուցանել. von Schweiß wie übergossen sein համակիլ ի քրտանս, քրտինքի մէջ թաթաւիլ. նաեւ անդ. բ. es übergoß ihn purpurroth շառագունեցաւ, կարմրեցաւ. 2. դփ. շատ ողողել. չափէն աւելի ջուր տալ։

übergipsen, նբ. 3գ. անբծ. գաճել, գաճով ծեփել։

übergitter||n, նբ. 8ա. անբծ. ձողաբարձընել, արիշել, վանդակել. նկր. (գիւրաւ նկարելու համար...) խորշերու բաժնել, վանդակակերպել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բոյին նշանակութեանց հետ։

überglétschern, նբ. 8ա. անբծ. սառնապատել, վրան սառուցէ խաւ կազմել։

ü'berglücklich, ած. 6. երջանկագոյն, ամեներանելի. Sie machen mich — զիս ուրախութեամբ կը զեղանէք։

übergólden, նբ. 3բ. անբֆ. ոսկեզօծել։

übergrásen, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ֆ. անբֆ. խոտայլից ընել, կանաչազարդել։

Ü'bergriff, ար. 20. = Eingriff, 2.

ü'bergroß, ած. 6. շատ մեծ, յաղթ, հսկայաձեւ (մրուն...), վիթխարի։

Ü'berguß, ար. 14. ծեփ. արծուլում, թափում։

ü'bergut, ած. 6. եւ մ. լաւագոյն, ազնուագոյն, ընտրելագոյն (նաեւ կծ.)։

ü'berhaben, նբ. 1բ. բֆ. e—n Rock — վրայէն վերարկու կրել՝ ունենալ. 2. աւելորդ՝ աւելի ունենալ. 3. ֆխ. ընփ. et. — = et. dick (փ. նոյնը 6.) haben.

ü'berhand եւ überhánd, մ. — nehmen զօրանալ, տիրող ըլլալ. ը. մփ. ամփիլ, ընդարձակիլ, զարգանալ, յառաջանալ (տերութեան)։

Ü'berhang, ար. 18. = Überhangen, չ.; 2. քիւ (ժայռէ պրի մը վրայ). 3րփ. դարեւանդ, յառաջակարկառ (մասն). 3. վարագոյր, սրահակ։

ü'berhangen, չբ. h. 2չ. (փ. hangen) բֆ. վրան կախուիլ՝ տարածուիլ՝ ըլլալ. մն. 3րփ. թերուղիղ ըլլալ, չխակութեանէն ելլել. յառաջակարկառիլ, դարեւանդիլ, (դուրս) ցցուիլ։ überhängen, նբ. անբֆ. mit et. — բանով մը ծածկել, տարածանել, սքողել։

ü'berhängen, չբ. h. 3ա. եւ 2չ. բֆ. = ü'berhangen. — նբ. (նաեւ 3ա.) վրան կախել՝ տարածել, (ժայռի քուի) քուանալ. e—e Flinte — հրացան մ'առնուլ. e—n Mantel — վերարկու հագնիլ։

ü'berharken, նբ. 3ա. բֆ. (մեղմ վրայէն) փոցխել, սրմխել։

überhárschen, նբ. 3ա. եւ 3բ. անբֆ. կեղեւով պատել, կեղեւապատ ընել։

überhä'ufen, նբ. 3ա. անբֆ. 3. mit et. — մէկը բանով մը լնուլ, լի անել (ուրախութեամբ...). 2. ծանրաբեռնել, ճնշել, բեկանել (ծանրութեան, քեռի...). խճողել, ամանալ, խծկել։ — չ. 22բ. անյֆ. —ung, էֆ. 31. = բոյին նշանակութեանց հետ։

überhaúpt, մ. ընդհանրապէս, առհասարակ, միանգամայն ամել։

ü'berheben, նբ. 2ը. բֆ. բարձրացընել, (վեր) վերցընել, վերացընել։ überhében, նբ. եւ sich — ֆբ. անբֆ. 3. e—r Sache (տրկ.) — մէկը բանէ մ'ազատ կացուցանել՝ արձակել՝ անօրինել, (բան մը մէկուն) խնայել. 2. sich — բան մը վերցընելով մէկ անդը ցուցընել (մարմինը) վնասել. 3. sich e—r Sache (տրկ.) — բանի մը վրայ պարծիլ՝ պանծանալ. անինքնիր. sich — հպարտանալ, մեծամտիլ։ — չ. 22բ. անյֆ. —ung, էֆ. 31. անօրինում, ազատ կացուցանելը. հպարտութիւն, յաւակնութիւն, ամբարտաւանութիւն։

überhéizen, նբ. 3ֆ. անբֆ. շատ՝ տաքի տաքցընել։ — չ. 22բ. անյֆ. —ung, էֆ. 31. շատ տաքցընելը։

überhér, մ. ի վերայ, վերէն. 2. = überdies.

überhín, մ. վերէն, ի վերայ. 2. հարեւանցի, երեսանց։

ü'berhoch, ած. 6. շատ բարձր, բարձրաբերձ։

ü'berholen, նբ. 3ա. բֆ. 3. — մէկին անդին տանիլ. 2. նաւ. die Segel — առագաստները... փոխել։ überhólen, անբֆ. 3. — մէկն անցնիլ։

überhö'ren, նբ. 3ա. անբֆ. et. — բան մ'անմտադրութեամբ չլսել. չլսել ձեւացընել, չուելոյն տալ. 2. 3. —, 3—m s—e Angabe — մէկուն իր դասն ըսել տալ։

ü'berhüpfen, չբ. 3ա. եւ 3ֆ. s. բֆ. վրայէն դիւրութեամբ ցատքել՝ ոստնուլ։ überhü'pfen, նբ. անբֆ. բան մ'անտես ընել, վրայէն ցատքել. եղբ. eine Stelle — մաս մը փախցընել՝ չերգել։

ü'berirdisch, ած. 6. երկրաւոր իրերէն վեր, շնաշխարհիկ, գերաշխարհիկ. առաուածային։

ü'berjagen, նբ. 3ա. բֆ. անդի կողմ հալածել՝ մղել։ — չբ. s. անդին դիմել՝ փութով՝ նետուիլ։ überjágen, նբ. անբֆ. et. — բան մը գահավժել, ճնշել. 2. ein Pferd... — ձի մը պարտասեցընել՝ խոնջեցնել (վազցընելով)։ |կրասպառել։

überkálken, նբ. 3ա. անբֆ. կրել.

Digitized by Google

überkaufen, sich — փբ. 3ա. (տ. kaufen) անբյ. շատ սուղ՝ թանկ գնել. 2. գնելով կործանիլ՝ աղքատանալ:

ü'berkehren եւ überkéhren, նբ. 3ա. բյ. եւ անբյ. վեր ի վերոյ՝ երեսէն աւլել:

ü'berkippen, չբ. ſ. 3ա. բյ. սասպասիլ, իյնալ: — նբ. տապալել:

überkitten, նբ. 8բ. անբյ. կրաւկուով պատել:

ü'berkleben, նբ. 3ա. բյ. վրան կպցընել՝ փակցընել: überklében, անբյ. ein Brett mit e—m Blatt Papier — տախտակի մը վրայ թուղթ կպցընել, թղթով ծածկել:

Ü'berkleid, չ. 9. վերարկու, վերնազգեստ:

überkléiden, նբ. 3բ. անբյ. պատել, վերածածկել. բ. et. mit et. — բանով մը զրուագել՝ ծածկել՝ պատել. տ. bekleiden.

ü'berkleistern, նբ. 3ա. բյ. եւ überkléistern, անբյ. = überkleben.

ü'berklettern, ü'berklimmen, չբ. ſ. 3ա. (վերջինը նաեւ 3ե.) բյ. մագլցելով միւս կողմն անցնիլ: überklettern, überklimmen, նբ. անբյ. das Gebirge — մագլցելով լեռնէն անցնիլ:

ü'berklug, ած. 6. շատ նուրբ՝ նրբամիտ, (ման. շատ նրբութիւններ ընելով պարզ բաներն ալ չիմացող) նրբակրկիտ:

Ü'berklugheit, էփ. 31. մեծ նրբամտութիւն, սրամտութիւն:

ü'berknöpfen, նբ. 3ա. եւ 3բ. բյ. կոճկել, ճարմանդել.

überknórpeln, չբ. ſ. եւ sich — փբ. 3բ. անբյ. կռճիկով պատիլ, աճառապատիլ:

ü'berkochen, չբ. ſ. 3ա. բյ. (եռալով) դուրս թափիլ՝ ելլել, զեղուլ. die Milch kocht über կաթը կը թափի. փխ. վառիլ, բորբոքիլ:

überkómmen, չբ. h. 3փ. անբյ. 3—m — մէկուն սրուած՝ աւանդուած ըլլալ: — նբ. = bekommen, 1.; 2. (բան մը) զրաւել. ձեռք ձգել. 3. = befallen, 1. բ.:

überkrústen, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբյ. կեղեւապատել:

überkü'nsteln, նբ. 3ա. անբյ. et. — — շատ արուեստ բանեցընել:

ü'berlad|en, նբ. 2ֆ. կամ 3բ. (տ. laden) բյ. փոխադրել (նաւէ... նաւ...)։ überláden, նբ. եւ sich — փբ. անբյ. ծանրաբեռնել, բեռնաւորել: — չ. 29բ. ածյ. —ung, էփ. 31. ծանրաբեռնաւորութիւն:

ü'berlang, ած. 6. շատ երկայն, երկայնաձիգ:

ü'berlangen, նբ. 3ա. բյ. = übergeben.

Ü'berlaß, ար. 13. հնյ. = Überbleibsel.

ü'berlass|en, նբ. 2ֆ. բյ. (տ. lassen) 3. — մէկը թողուլ (որ անցնի). 2. ընտ. մնա մ'աւելցընել, (միւս օրուան...) պահել: überlássen, նբ. անբյ. (մէկուն) թողուլ, տալ. անտեղի տալ, զիջանիլ, շնորհել. 2. ի բաց կալ, հրաժարիլ. (մէկուն վրայ) անցընել, փոխել, փոխադրել: sich — փբ. sich e—r Sache (տբ.) — բանի մ'անձնատուր ըլլալ, տալ զանձն. փչ. մ. զաւածանիլ: — չ. 29բ. ածյ. —ung, էփ. 31. (ուրիշին) թողում, հրաժարում. փոխանցում:

Überlásser, ար. 22ա. —in, էփ. 32. ման. զ. եւ էբփ. շնորհող, թողուցող:

Ü'berlast, էփ. 31. ծանրաբեռնութիւն. 2. թախանձանք, ձանձրութիւն:

überlásten, նբ. 3բ. անբյ. = überladen, նբ.:

ü'berlastig, ած. 6. —es Schiff ծանրաբեռնեալ նաւ:

ü'berlästig, ած. 6. ձանձրալի, նեղող, ծանրաբեռն, ծանր:

ü'berlaufen, նբ. 2ֆ. բյ. 3. — վազելով մէկը զբածին ձգել՝ կործանել: — չբ. ſ. զեղուլ, թափիլ (ծորելով...). die Augen laufen ihm über աչուըներըր կը լեցուին. 2. իւր սահմանն անցնիլ, իւր տեղը թողուլ. ման. զին. zum Feinde — թշնամեաց (կողմն) անցնիլ: — չ. 29բ. ածյ. զեղումն, (դուրս) թափիլը. զին. (թշնամեաց կողմ) անցնիլը: überláufen, նբ. = ü'berlaufen, 1.; 2. et. — բանի մը վրայէն անցնիլ, (բան մը) ողողել. es überlief ihn ein kalter Schauer սարսուռ մը զգաց. 3. et. — բան մ'աչքէ ան-

Digitized by Google

ցընել. 4. Յ. mit dem Degen — սուր ի ձեռին մէկուն վրայ վազել. 5. Յ. — (առէպ այցելութիւններով) մէկը ձանձրացընել՝ տաղտկացընել. 6. մէկը վազելով անցնիլ, յառաջել: sich — փբ. (վազելով) յոգնիլ, պարտասիլ: — չ. 22բ. ածյ. = Բայէն նշանակութեանց հետ:

Ü'berläufer, ար. 22ա. գլն. (Հմմտ. ü'berlaufen, չբ. 2.) դասալիք, (թշնամեաց կողմ...) անցնող:

ü'berlaut, ած. 6. բարձրաձայն, աղմկաւոր, բարձրաղաղակ. մկ. աղաղակաւ:

überlében, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. Յ. — մէկէն աւելի ապրիլ, վերապրելով ըլլալ (քան զոք). 2. Der wird uns noch Alle — (ընդ.) զամենքնիս ալ պիտի թաղէ. Das überlebe ich nicht այս իմ օրհասս կը մերձեցընէ, այս ինծի մահ է: —de(r), է. 6. վերապրող, վերջանալոց: — չ. 22բ. ածյ. վերապրեցութիւն:

überlégen, ած. 6. վերին, վերնագոյն, բարձրագոյն:

ü'berleg||en, նբ. 3ա. բյ. վրան դնել. 2. Յ. — մէկը ծեծել (ու համար աթոռի... վրայ դնել). 3. անդին դնել: überlégen, նբ. et. mit Brettern... — բան մը տախտակօք ծածկել. 2. ծանրաբեռնել. 3. et. — բան մը լաւ մտածել, մանր քննել, կշռադատել. mit J—m et. — մէկուն հետ բանի մը վրայ խորհրդակցիլ. ich werde es mir — ատոր վրայ կը մտածեմ. Das verdient, wohl überlegt zu werden ատոր վրայ մտածելու է: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. խորհուրդ, խորհում, կշռադատում. mit — verübtes Verbrechen խորհրդածեալ ոճիր. ohne — յախուռն, անխորհուրդ:

Überlégenheit, էգ. 31. վերագունութիւն, վերնութիւն:

Überlégungs||kraft, էգ. 31. դատողութիւն, (մտաց) դատում:

ü'berleit||en, չբ. h. 3բ. բյ. անդին անցընել՝ վարել՝ առաջնորդել. բնչ. փոխել, հեղուլ: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. հեղում, փոխում:

ü'berlernen եւ überlérnen, նբ. 3ա. բյ. եւ անբյ. seine Lektion — համա-րին վրայէն անցնիլ, դարձեալ աչքէ անցընել:

überlésen, նբ. 2ի. անբյ. (նաեւ ü'berlesen, բյ.) (նամակ մը) աչքէ անցընել, ճեպ ի ճեպոյ՝ հարեւանցի կարդալ. das eben Geschriebene wieder — գրածը դարձեալ կարդալ. 2. կարդալու ատեն ի բաց թողուլ՝ փախցընել: sich — փբ. շատ կարդալով ձանձրանալ:

überliefer||n, նբ. 3ա. անբյ. J—m einen Brief... — մէկուն նամակ մը ... տալ՝ աւանդել. der Nachwelt — աւանդել՝ թողուլ յետնոց: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. տալը, աւանդում. 2. միայն —ung, էգ. աւանդութիւն, տուչութիւն:

ü'berliegen, չբ. h. 2ձ. բյ. վրան պառկիլ՝ տարածուիլ:

überlist||en, նբ. 3բ. անբյ. Յ. — խորամանկութեամբ մէջ մէկը գերազանցել՝ անցնիլ, մէկը խաբել՝ պատրել: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. պատրանք, խաբանք:

übermách||en, նբ. 3ա. անբյ. Յ—m et. — մէկուն բան մ'աւանդել, յղել, խաւրել: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. աւանդում: ü'bermachen, 3ա. բյ. բանի մը վրան դնել:

Ü'bermacht, էգ. 35. (առ. ածյ.) առաւել զօրութիւն, առաւելութիւն, մեծագոյն զօրութիւն. 2. շատ մեծ զօրութիւն (վտանգաւոր այլոց):

ü'bermächtig, ած. 6. շատ զօրաւոր, զօրաւորագոյն. 2. արտաքոյ կարգի զօրաւոր:

ü'bermal||en, նբ. 3ա. բյ. բանի մը վրայ նկարել: übermálen, նբ. անբյ. նկարելով (ամէն պատկերը) ծածկել. 2. ներկանել, գունաւորել. 3. ein Bild — պատկեր մը վերստին նկարել, վերանկարել: — չ. 22բ. ածյ. —ung, էգ. 31. = Բայէն նշանակութեանց հետ:

übermánnen, նբ. 3ա. անբյ. յաղթել, յաղթահարել:

Ü'bermaß, չ. 20. զեղունութիւն, լիութիւն. աւելորդ, յաւելուած, աւելի չափ. 2. մկ. առաւելութիւն, չափազանցութիւն, ծայրայեղութիւն. — von Freude չափազանց ուրախութիւն. — im Essen u.

Digitized by Google

Trinken շուայտութիւն, կերուխում. im —e անչափ(ս), կարի յոյժ:

ü'bermäßig, ած. 6. անչափ, առաւելայման, առաւելի. չափազանց. Մ. անչափ(ս), չափազանցօրէն. — arbeiten գործելէն պարտասիլ. չափազանց աշխատիլ. — groß անհեթեթ, վիթխարի:

Ü'bermäßigkeit, էգ. 31. չափազանցութիւն: [bemeistern.

übermeistern, Նբ. 3—. անբժ. =

ü'bermenschlich, ած. 6. գերմարդկային. էր. շատ բարձր, վերնագոյն:

ü'bermessen, Նբ. 2լ. բժ. առաւել շատ չափել. 2. aus e—m Sack in den andern — չափելով պարկէ պարկ լեցընել: übermessen, Նբ. անբժ. (նաեւ ü'bermessen) վեր ի վերոյ հարեւանցի չափել. 2. ամբողջին վրայ հայեցուածք մ'արձակել, մէկ հայեցուածքով տեսնել: sich — էբ. սխալ չափել:

ü'bermorgen, Մ. մէկալ օր, վաղը չէ միւս օր: — չ. 22բ. անյ. միւս երրորդ օրը:

übermü'd||en, Նբ. եւ էբ. 3բ. անբժ. (sich) — խոնջել, պարտասեցընել. խոնջիլ, պարտասիլ, վաստակաբեկ ըլլալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. խոնջութիւն, վաստակաբեկութիւն:

Ü'bermuth, էգ. 31. անյ. սնապարծութիւն, թափ, անչափ ուրախութիւն. էչ. մր. ժպիրհութիւն, յաւակնութիւն. ինքնահաւանութիւն, ամբարտաւանութիւն. 2. ամբարտաւան, ժպիրհ (մարդ):

ü'bermüthig, ած. 6. (հմմտ. Übermuth) սնապարծ, եռանդուն. ժպիրհ, յաւակնեալ. ինքնահաւան, ամբարտաւան, հպարտ:

übernächten, չբ. h. 3բ. անբժ. գիշերն անցընել: — Նբ. 3. — մէկուն օթեւան տալ, մէկն ապրնջականել:

Übernächter, ար. 22—. ապրնջականող, ուրիշին օթեւան տուող:

ü'bernächtig, ած. 6. ամբողջ գիշերը անուող. գիշերական. 2. հըսկող, արթնող, (գիշերն) անքուն անցընող. — aussehen աժգոյն՝ գունատ ըլլալ:

Ü'bernächtigkeit, էգ. 31. անյ. խոնջութիւն, յոգնութիւն, դեղնութիւն:

ü'bernähen, Նբ. 3—. բժ. վրան կարել: übernä'hen, անբժ. բան մը վրան կարելով ծածկել. 2. կարով ծածկել, շատ կարել:

Ü'bernahme, էգ. 33. —. չն. (տ. übernehmen) (ը)ստանձնում, յանձնառութիւն. nach — ընդունելէն՝ յանձնառնելէն ետքը. (գործքի...) ձեռնարկութիւն. (ժառանգութիւն) ընդունիլը:

Ü'bernahmeschein, ար. ընկալագիր:

Ü'bernaht, էգ. 17. թելդակ (ծեյել):

übernarben, Նբ. 3—. անբժ. = benarben.

ü'bernatürlich, ած. 6. գերբնական, հրաշալի:

ü'bernehm||en, Նբ. 2դ. բժ. (տ. nehmen) անդին տանելու համար առնուլ՝ բառնալ. 2. e—n Mantel... վերարկու մը վրան առնուլ: übernéhmen, Նբ. անբժ. (բան մը) առնուլ, ստանալ. (խոստուած վաճառք...) առնուլ, ընդունիլ. (ժառանգութիւն...) ձեռք բերել. 2. յանձն առնուլ, (ը)ստանձնել. die Ausführung von et. — բանի մը ձեռնարկել՝ ձեռք զարնել (կատարելու նպատակաւ). die Verantwortlichkeit für et. — բանի մը պատասխանատուութիւնը վրան առնուլ. 3. վրան... գալ՝ հասնիլ. es übernahm ihn die Angst երկիւղ գրաւեց՝ պաշարեց զինքը. sich vom Zorne — lassen բարկանալ, բարկութեան տեղի տալ. 4. 3. — (մէկէ մը քան զարժանն) աւելի պահանջել: sich in et. — բանի մը մէջ վաստակաբեկ ըլլալ՝ պարտասիլ. sich im Essen und Trinken — շատակերութիւն ընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Übernahme.

Übernéhmer, ար. 22—. ստացող, ընդունող, յանձնառու, ստանձնող:

Ü'berordnen, Նբ. 3բ. բժ. վերակարգել, վրան դնել՝ կարգել:

ü'berorbd, չ. 20. էմ. գերաթթուիկ:

überpfeffern, Նբ. 3—. անբժ. շատ պղպեղել՝ պղպեղ ցանել:

Digitized by Google

überpflü'gen, նբ. 3ա. անբժ. = überackern.

überpichen, նբ. 3ա. անբժ. ձիւթել, ձիւթով ծեփել՝ օծել:

ü'berpinseln եւ überpinseln, նբ. 3ա. բժ. եւ անբժ. վրձնել, (վրան) վրձին քսել:

überplä'tten, նբ. 3բ. անբժ. ողորկել, հարթել:

überquér, մ. խաչաձեւ, ատ ի շեղ:

überrágen, նբ. 3ա. անբժ. et. — բանէ մը վեր բարձրանալ՝ անցնիլ՝ վեր ելլել. փխ. գերազանցել. ման. Բրդ. Ճրտ. կարկառիլ, դուրս. ցցուիլ, յառաջակարկառիլ, դարբուանդիլ, ցիռակիլ:

überránken, նբ. 3ա. անբժ. խիղբերով ծածկել, ուռապատել:

überráschen, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբժ. (յանկարծ...) վրայ հասնիլ, (յանկարծակի) բռնել. J. unvorbereitet — մէկն յանկարծակի(ի) բերել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. վրայ հասնիլը, յանկարծակի(ի) բերելը:

Überráscher, ար. 22ա. վրայ հասնող՝ բռնող, յանկարծակի(ի) բերող:

überráspeln, նբ. 3ա. անբժ. քերոցել, քերել:

überréchen եւ ü'berrechen, նբ. 3ա. (ան)բժ. = überharken.

überréchnen, նբ. 3բ. անբժ. աւելի հաշուել՝ համրել. ցանկ՝ բազմանդամութիւնն ընել. 2. (նաեւ ü'berrechnen բժ.) վերիվերոյ՝ հարեւանցի հաշուել. eine Rechnung (noch einmal) — հաշուի մը վրայէն անցնիլ: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. հաշիւ, համար, բազմանդամութիւն:

überréden, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբժ. համոզել, համաձայնեցընել, ի հաւան ածել. J. — et. zu thun, J. zu et. — մէկը բան մ'ընելու համոզել. —end համոզիչ. sich durch Gründe — պատճառանօք համոզուիլ: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. համոզում:

Überrédungskraft, իգ. համոզիչ զօրութիւն, համոզողութիւն:

ü'berreich, ած. 6. շատ հարուստ:

ü'berreichen, նբ. 3ա. բժ. վրան ձգել՝ երկնցընել: — չբ. ի. վրան երկընճալ՝ տարածուիլ: überréichen, նբ. անբժ. J—m et. — մէկուն բան մը մատուցանել, ներկայացընել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. մատուցում:

ü'berreichlich, ած. 6. (եւ մ.) առատ, յորդառատ:

ü'berreif, ած. 6. շատ հասունցած, անցած, թարշամած, ոմ. դաճ(ցած):

Ü'berreife, իգ. 25. անյք. շատ հասունութիւն, թարշամութիւն, ոմ. դաճութիւն:

überréifen, նբ. 3ա. անբժ. (պտուղը...) շատ հասունցընել, անցընել, դաճցընել: — չբ. ի. շատ հասուննալ, թարշամիլ, դաճնալ. 2. եղեամապատիլ, եղեամապատ ըլլալ. 3. շրջանակ անցընել՝ դնել. (անիւ) հեցել. (անիւն երկաթով) գօտել:

ü'berreiten, նբ. չբ. (տ. reiten) բժ. J. — (նաեւ überréiten) (ձիավարելով) մէկը տապալել՝ գետին կործանել: — չբ. ի. ձիավարել, ձիով անցնիլ: überréiten, նբ. անբժ. = überreiten, 1.; 2. J. — մէկն յառաջել՝ ձիով անցնիլ. 3. ein Pferd... — շատ ձիավարելով ձին պարտասեցընել: — չ. 22բ. անյք. = Քոյլին Նշանախօսութեանց հետ:

Ü'berreiz, ար. 20. անյք. սաստիկ գրգռութիւն:

überréizen, նբ. 3փ. անբժ. սաստիկ գրգռել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. սաստիկ գրգռութիւն:

ü'berrennen եւ überrénnen, նբ. 4ա. բժ. եւ անբժ. = überlaufen, բժ.: überrénnen, անբժ. = überlaufen, անբժ. 24.

Ü'berrest, ար. 20. մնացորդ, մնացուած.աւելորդ (հացի...), նշխարք. ը. մր. = Überbleibsel. [եան:

ü'berrheinisch, ած. 6. անդրռենեան

überrinden, նբ. 3բ. անբժ. կեղեւապատել, կեղեւով պատել՝ ծածկել:

Ü'berrock, ար. 13. լաւդիկ (վրն. եւս). im — տօնական զգեստով (պաշտօնական). 2. վերարկու. 3. (կանանց) շրջազգեստ:

überrúmpeln, նբ. 3ա. անբժ. ման. զին. յանկարծակի հասնիլ, յան-

պատրաստուից յարձակիլ. փխ. Տ. — = überraſchen.

überſä'en, նբ. 3ա. եւ 3բ. անբժ. ցանել. սերմանել։

überſálzen, նբ. 3փ. անբժ. առաւելիկ մը աղել. 2. շատ աղել։

ü'berſatt, ած. 6. յագեցեալ, կուշտ։

überſä'ttigen, նբ. եւ ſich — փբ. 3ա. անբժ. յագեցընել, կշտացընել. ſich — յագիլ, կշտանալ յոյժ. փխ. von et. überſättigt ſein բանէ մը յափրանալ՝ տաղտկանալ։ — ւ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. կշտացընդութիւն. փխ. տաղտուկ, ձանձրութիւն. բժ. գերյագութիւն։

überſä'uern, նբ. 8ա. անբժ. (շափէն աւելի) թթուեցընել. den Magen — թթու կերակուրներով ստամոքսն ապականել. բժ. (նաեւ überoxydi(e)ren, նբ.) գերոքսիտանել։

überſchá'tten, նբ. 3բ. անբժ. շուք՝ հովանի ընել։ — ւ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. հովանի ընելը։

überſchä'tzen, նբ. եւ ſich — փբ. 3բ. անբժ. et. — աւելի գին կարել՝ գնահատել. ճռն. աւելադասել, աւելի սակ պահանջել. Գ., Յ—ն Eigenſchaften — մէկուն վրայ մեծ համարում ունենալ, մէկը մեծ համարել՝ հաշուել՝ յարգել։ — ւ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. մեծ համարում. — ſ—r ſelbſt ինքնահաւանութիւն։

Ü'berſchau, էգ. 35. անյփ. = Überblick, Überſicht.

überſchá'uen, նբ. 3ա. անբժ. = überblicken; 2. dieſer Hügel überſchaut das ganze Thal այս բլուրը բոլոր հովտին վրայ կը նայի։

ü'berſchäumen, չբ. ſ. 3ա. բժ. փրփրելով վեղուլ՝ թափիլ։

überſchícken, նբ. 8ա. անբժ. = überſenden.

ü'berſchießen, նբ. եւ չբ. h. 2ի. բժ. (վրան) հրացան... արձակել։ — չբ. ſ. վրան (ծաւելով) իյնալ, առջեւի կողմը տապալիլ. nach hinten — յորսայթիլ, յորսայս իյնալ. 2. զեղուլ, թափիլ. 3. շափէն անցընել, աւելի տաւել ըլլալ՝ գանուիլ։ überſchießen, նբ. անբժ. բան մ'անցնիլ՝ զանց առնուլ. eine Seite — թղթատելու ատեն երես մը վրայէն ցատկել անցնիլ. das Ziel — նպատակէն անդին նետել՝ արձակել։ ſich — փբ. թաւալիլ, գլխիվայրիլ։

ü'berſchiffen, չբ. ſ. 3ա. բժ. (ծովը) կտրել անցնիլ. nach England — Անգղիա... անցնիլ։ — նբ. (նաեւ überſchiffen, անբժ.) անդին տանիլ՝ փոխել՝ փոխադրել։

überſchláfen, նբ. 2ʃ. անբժ. (տ. ſchlafen) = beſchlafen, a.; 2. e—e Zeit — ժամանակը քնանալով անցընել. ſich — շատ քնանալ։

Ü'berſchlag, ար. 13. (նժարի) մէտ, տատանում. 2. մերձաւոր հաշիւ՝ գնահատութիւն. որ. տան... ծախուց նկարագիր. 3. ար—. (բանի մը վրան եղած մասն) ծածկոյթ, ծածկիչ եզր..., ծածկան. = Riemen, a.; ճռն. եզր ծալեալ, դարձ, օձիք։

ü'berſchlagen, չբ. ſ. 2յ. բժ. (արագութեամբ) սահիլ անցնիլ վրայէն. die elektriſchen Funken ... ſchlagen über ելեկտրական կայծեր... կը ցայտեն. 2. տատանիլ. (կշռորդի) ծանրակշռել, ծանրիլ, մտել. ը. մփ. թաւալիլ, գլխիվայրիլ. ը. մփ. յորսայթիլ, յորսայս իյնալ. 3. in et. Anderes — շուտով մ'ուրիշ բանի փոխուիլ (էջ. մփ. այլանալ)։ — նբ. ein Tuch — վրան լաթ՝ ծածկոց մը ծածկել՝ փռել. 2. ըղբըձն է դըբ. անջ. անբժ. ծալել, կրկնել, վրայէ վրայ դնել. die Beine — սրուն զստամը արկանել։ — ւ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բայէն նշանախօսիւնց հէփ։ überſchlágen, չբ. հ. անբժ. = beſchlagen, չբ.; 2. գաղջանալ, մեղկանալ։ —նբ. et. — (վրայէն անցնիլ, (կարդալու ատեն) արագ անցնիլ, զանց առնել, փախցընել. 2. ծածկել. 3. մերձաւոր հաշիւ մ'ընել։ ſich — փբ. (ճռն. ձիոյ) կռնկի վրայ՝ յորսայս իյնալ՝ տապալիլ, յորսայթիլ. (գիտամամբ) գլխու վրայ դառնալ։

überſchléichen, նբ. 2ի. անբժ. = beſchleichen.

überſchléiern, նբ. 3ա. անբժ. քօղարկել, քօղել, քող արկանել. փխ. պատրուակել, ստագատանել։

überſchlúcken, ſich — փբ. 8ա. անբժ. (շուտ շուտ ուտելով) կոկորդը

Digitized by Google

կենալ՝ բռնուիլ. ընդ. կոկորդն կառչիլ։

überschmieren եւ **ü'berschmieren**, նբ. 3ա. անբժ. եւ բժ. (mit) Lehm... — կաւով... ծեփել։

ü'berschnappen, չբ. s. եւ h. 3ա. բժ. եւ անբժ. նպատակին անցնիլ, նպատակէն անդին վազել՝ ցատքել. mit der Stimme — նրբաձայնել, կանանցի ձայն հանել. փխ. er ist übergeschnappt քիչ մը բախած է։

überschneien, նբ. 3ա. անբժ. ձիւնով ծածկել, ձիւնաթաղ ընել։

ü'berschreib‖en, նբ. 2ծ. բժ. վրան գրել. 2. (նաեւ **überschreiben**) ընդօրինակել, գաղափարել. մտ. ձզ. (մէկ երկրէն) անցընել, փոխադրել, (հաշիւը...) փոխանցել։ — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, էգ. 31. ընդօրինակութիւն, գաղափարում։
überschreiben, նբ. անբժ. = **beschreiben**, 1.; 2. et. — բան մը վերնագրել, վերնագիր՝ անուն գրել. (թուականը, տոմարագրութիւնը) նշանակել. առընթերագրել։

überschreien, նբ. 2ծ. անբժ. 3., 3—s Stimme — մէկէ մ'աւելի պոռալ՝ աւելի բարձր ձայն հանել. 2. (անգամ մ'իր) ձայնովը լեցընել։ sich — փխ. շատ պոռալէն պարտասիլ։

ü'berschreit‖en, չբ. s. 2խ. (տ. schreiten) (վրայէն) անցնիլ։ **überschreiten**, նբ. անբժ. (առուակի մը վրայէն) ցատքել՝ վազել անցնիլ. 2. (չափին...) անցընել, չափէն դուրս ելլել. ein Gesetz... օրէնք մը չպահել, օրինազանց ըլլալ։ — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, էգ. 31. ցատքելը, ոտնում, փոխ. չափազանցութիւն, օրինազանցութիւն։

Ü'berschrift, էգ. 31. = **Aufschrift**.

Ü'berschuh, ար. 20. տարմուճակ, վերնամուճակ (կալօշ)։

Ü'berschuß, ար. 14. աւելորդ, յաւելուած. ձզ. շահ, օգուտ, յաւելեալն (ի ծախուց)։

ü'berschüssig, ած. 6. աւելորդ, յաւելուածոյ, յաւելեալ։

ü'berschütt‖en, նբ. 3բ. բժ. վրան հեղուլ՝ թափել։ **überschü'tten**, նբ. անբժ. 3բ. mit et. բանով մը ծածկել. ար. eine Straffe mit Steinschlag — ճամբայ մը խճել՝ խճայատակ ընել. 2. փխ. 3. mit et. — մէկը բանով մը... լնուլ՝ լիացընել, մէկուն առատապէս տալ։ — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, էգ. 31. ար. խճայատակ ընելը. փխ. լիացնելը։

überschwä'nglich, ած. 6. յորդառատ, թաթաւագուն, զեղուն. անթիւ, անհամար, անչափ, անսպառ. զանցական։

Überschwä'nglichkeit, էգ. 31. (Հմմտ. **überschwänglich**) յորդառատութիւն, զեղունութիւն. անսպառութիւն. զանցականութիւն։

ü'berschwanken, չբ. h. 3ա. բժ. հաւասարակշռութիւնը կորսնցընել. տապալիլ, (անդին) իյնալ. (ծորելեաց) զեղուլ. թափիլ։

ü'berschwappen, չբ. s. 3ա. բժ. բղխել, ցայտել, ցնցղկտալ։

überschwemm‖en, նբ. 3ա. անբժ. ողողել, հեղեղ(ատ)ել. փխ. ծածկել՝ լնուլ բազմութեամբ. (զօրօք) ողողել։ — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, էգ. 31. ողողում, հեղեղում։

ü'berschwer, ած. 6. շատ դժուարին. փխ. ճնշիչ, դժուարակիր։

ü'berschwimmen, չբ. s. 9խ. (տ. schwimmen) բժ. լողալով անցնիլ։

ü'berseeisch, ած. 6. անդրծովեան։

ü'bersegeln, չբ. s. 3ա. բժ. ն—ի. nach England... — Անգղիա նաւել՝ նաւարկել։ **übersegeln**, նբ. անբժ. ein Schiff — ա) նաւ մը զարնուիլ՝ ընդհարկանիլ՝ բախիլ. ընկղմել. բ) նաւ մ'անցնիլ՝ յառաջել։

ü'bersehen, չբ. h. 9խ. բժ. վրան նայիլ։ **übersehen**, նբ. անբժ. մէկ հայեցուածքով տեսնել՝ ամփոփել. 2. փխ. 3. — մէկը գերազանցել. մէկէ մը գեր ի վերոյ ըլլալ. 3. բան մ'աչքէ անցընել. 4. et. — հարեւանցի նայիլ՝ հայեցուածք մ'արձակել. 5. et. — բան մը չտեսնել՝ աչքէ փախցընել. չտեսնելու զարնել, ընդ. աչք գոցել. 3—s Fehler — մէկուն յանցանքներն անտես ընել, չտեսնել ձեւացընել։ — չ. 22բ. անյփ. = Բայքն նշ—ն—ի—Բեանց հետ։

ü'bersein, չբ. 1ա. բժ. մնացած՝ աւելի ըլլալ, մնալ. 2. անցած ըլլալ. 3. չբն. die Festung ist über բերդն թշնամեաց ձեռքն անցաւ. 4. ընդ.

Digitized by Google

Das ist mir über — ավելի ձանձրացայ. 5. ընդ. er ist Dir über գերեզ կ'անցնի, (զօրութեամբ...) քեզմէ վեր է:

ü'berselig, ած. 6. երջանկագոյն:

ü'bersend||en, նբ. 3ա. բյ. (տ. senden) անդին խաւրել, առաքել: übersénden, անբյ. 3-m et. — մէկուն բան մ'առաքել՝ յղել (մն. ըն.): — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. առաքում:

Übersénder, ար. 22ա. առաքող:

übersétzbar, ած. 6. թարգմանելի. Das ist nicht — այս չի թարգմանուիր:

ü'bersetz||en, չբ. s. 3գ. բյ. (վրայէն) ոստնուլ, ցատքել. 2. (գետն...) անցնիլ: übersétzen, նբ. անբյ. թարգմանել. buchstäblich — բառ առ բառ թարգմանել. մեկնել, թարգմանել. չըլլուն գրել, ուրիշ բառերով մեկնել. 2. ծանրաբեռնել: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. թարգմանութիւն:

Übersétzer, ար. 22ա. թարգմանող, թարգմանիչ:

Übersétzungskunst, էգ. թարգմանչութիւն, թարգմանելու արուեստ:

Ü'bersicht, էգ. 35. հայեցուած(ք). տեսութիւն. (հեռաւոր իրաց հայեցուած) հեռատեսիլ. բ. համառօտութիւն. (մեծ գրքէ մը) ծայրաքաղ. (գրքի... վերջը) գլխաւորութիւն, համառօտ բովանդակութիւն. zs. stellende — համառօտեալ պատկեր:

Ü'bersichtigkeit, էգ. 31. անյ. հեռատեսութիւն:

ü'bersichtlich, ած. 6. պայծառ, յայտնի. հակիրճ, կարճառօտ, համառօտ:

Ü'bersichtlichkeit, էգ. 31. պայծառութիւն. համառօտութիւն:

Ü'bersichtsplan, ար. համածրագիր:

ü'bersiedel||n եւ übersiedel||n, չբ. s. 3ա. բյ. եւ անբյ. nach Amerika — Ամերիկա գաղթել՝ պանդխտիլ. 2. 3. — մէկն ուրիշ տեղ փոխադրել: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. գաղթականութիւն. փոխադրութիւն:

übersilber||n, նբ. 3ա. անբյ. արծաթազօծել: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. արծաթազօծում:

ü'bersinnlich, ած. 6. գերզգայական. ը. մփ. բնազանցական. զանցական, վերանցական, վերացեալ. գերբնական:

Ü'bersinnlichkeit, էգ. 31. գերզգայականութիւն. բնազանցականութիւն. գերբնականութիւն:

übersómmern, übersö'mmern, չբ. h. 3ա. անբյ. ամառն անցընել: — նբ. Vieh — ամառն արջառ պահել:

ü'berspannen, նբ. 3ա. բյ. վրան ձգել՝ ձգտել՝ լարել: überspánnen, նբ. անբյ. mit e-m Teppich — գորգով ծածկել՝ (գորգա...)պատել. 2. ձեռքով՝ թիզով չափել. 3. շատ լարել՝ ձգտել՝ պրկել. աճեցընել, ստուարացընել, չափազանց ընել. փխ. վառել, գրգռել: überspánnt, դրբ. անց. եւ ած. 6. շատ լարուած՝ ձգտուած, պիրկ, քաշալար, քաշապիրկ. փխ. գրգռեալ, վառեալ, բորբոքեալ. ստուարացեալ. այլանդակ, անհեթեթ:

Überspánntheit, էգ. 31. փխ. գրգռութիւն, բորբոքում. չափազանցութիւն, ստուարութիւն. անհեթեթութիւն:

überspínnen, նբ. 2բ. անբյ. [illegible] մանելով՝ հիւսելով պատել:

ü'berspring||en, չբ. s. 2ա. բյ. (տ. springen) ցատքել, ոստնուլ. (գետի... վրայէն) վազելով անցնիլ. փխ. von einem Gegenstande zum andern — նիւթը փոխել, մէկ նիւթէն մէկալին անցնիլ. 2. (նետարդի...) դողալ, ի վեր վազել. auf ein anderes Organ — ուրիշ գործարանի... փոխել՝ երթալ: überspríngen, նբ. անբյ. Graben — փոսի մը վրայէն ցատքել՝ վազել՝ անցնիլ. 2. — überschlágen, նբ. 2.; փխ. 3. — մէկուն վրայ իշխող՝ գլուխ ըլլալ (որուն հպատակն էր յառաջ). das Fieber überspringt einen Tag տենդն որ ընդ մէջ կու գայ, որ մը կ'ընդհատի. 3. 3. — մէկը ցատքելու մէջ գերազանցել: sich — էբ. շատ ցատքելէն վնասուիլ, մէկ տեղը ցաւցընել: — ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ի բաց թողուլը, զանցառութիւն:

ü'bersprudeln, չբ. s. եւ h. 3ա. բյ. պղպջելով՝ եռալով թափիլ՝ զեղուլ. փխ. von Witz — եռալ ոգւով, հոգւով կայտառ ըլլալ:

ü'berständig, ած. 6. յետամնաց, տարաժամ (ժամանակին ժամանակէն անցած)։

ü'berstechen եւ **überstéchen**, չզ. h. եւ նբ. 2դ. բյ. եւ անբյ. խղ. բարձրագոյն թղթով կտրել։

ü'berstehen, չզ. h. 2ն. բյ. բանէ մը վեր ըլլալ՝ կենալ. 2. ցցուիլ, ցռուկիլ, դուրս ելլել, դարեւանցիլ. տր. (կղմապաց) վրայէ վրայ գալ. 3. die Wäsche steht über... լուացքն որ մը կարատառ կը մնայ։ **überstéhen**, նբ. անբյ. = bestehen, 1.; մռ. կրել, տանիլ. seine Dienstzeit — ծառայութեան ժամանակը լմնցընել՝ անցընել. eine Krankheit glücklich — հիւանդութենէ մ'ազատիլ, ապաքինիլ։

überstéigbar, ած. 6. ելանելի, յաղթելի։

ü'bersteigen, չզ. ſ. 2ծ. բյ. վրան ելլել. 2. զեղուլ, ելանել, յորդել (պետոց...)։ **überstéigen**, նբ. անբյ. Berge — լեռներ... կարել անցնիլ. փխ. (դժուարութեանց...) յաղթել, գերիվերոյ ըլլալ. 2. աւելի՝ վեր բարձրանալ՝ ելլել (քան...). մռ. փխ. անցնիլ, առաւելուլ, գլել, անցանել զանցանել։ ſich — դբ. շատ բարձր ելլել. մռ. ելլելու ատեն խոտորիլ՝ սխալիլ։

überstéigern, նբ. 3ա. անբյ. (գինը...) շատ աճեցընել, բարձրացընել, սուղցընել. 2. 3. — ընդ. մէկուն վրայ կոխել, մէկէ մը շատ պահանջել. փխ. գլել, գերազանցել։

Ü'berstich, ար. 20. խղ. բարձրագոյն թղթով կտրելը։

überstícken, նբ. 3ա. անբյ. ասղնագործելով ծածկել՝ պատել, վրան նկարակերտել, դարձեալ ասղնագործել։

überstímmen, նբ. 3ա. անբյ. խրհ. (նուագարան մը...) շատ բարձրացընել, բարձրաձայնել. 2. (կողմնակցութեան մը) ձայներով առաւելութեամբ յաղթել։

überstópfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբյ. շատ խծծել, խծկել. 2. (նաեւ **ü'berstopfen**, բյ.) (կտաւի... նուքը ատեղերը) խծծել, խծուծ դնել, նորոգել։

überstráhlen, նբ. 3ա. անբյ. շողալ, փայլիլ, ճառագայթել, ճաճանչել. 2. լուսաւորութեամբ գերազանցել, ճաճանչիւք նսեմացընել։

ü'berstreichen, նբ. 3խ. բյ. վրան շփել՝ խողանակել՝ քսել։ **überstréichen**, անբյ. mit et. — բան մը ծեփել, օծել. mit Firniß — ջնարակել. mit Pech — ձիւթել։

ü'berstreifen, նբ. 3ա. բյ. վրան անցընել՝ դնել։ **überstréifen**, անբյ. խայտել, խայտախարիւ ընել, գծագրոշմել։

ü'berstreuen, նբ. 3ա. բյ. վրան սփռել՝ տարածել։ **überstréuen**, անբյ. = bestreuen, 1. եւ 2.

überstrícken, նբ. 3ա. անբյ. = bestricken, 1. եւ 3.

ü'berströmen, չզ. ſ. 3ա. բյ. զեղուլ, թափիլ, յորդիլ. փխ. ihr Herz strömt über (vor Freude) սիրտն (ուրախութեամբ) կը զեղու։ — չ. 22բ. անյ. զեղում, յորդում։ **überströ'men**, նբ. անբյ. — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = überschwemmen.

überstudi(e)ren, 3ա. անբյ. ſich — դբ. շատ կարդալէն... յոգնիլ՝ պարտասիլ, կարդալով միտքն յոգնեցընել։ — նբ. et. — բանի մը վրայէն արագ անցնիլ՝ աչքէ անցընել։

ü'berstülpen, նբ. 3ա. բյ. ի վեր պարզել՝ հարկանել, հանդրիձել։

ü'berstürzen, նբ. 3փ. բյ. (վրան) դնել։ — չզ. ſ. թաւալիլ, գլխիվայր իյնալ, (վրան) իյնալ, տապալիլ. nach hinten — յորսայսիլ. 2. անդին դիմել՝ նետուիլ՝ խուժիլ։ **überstü'rzen**, նբ. անբյ. mit et. — բանով մը ծածկել. 2. et. — բան մ'աճապարելով՝ դահավիժելով ընել. — Sie Nichts! մի աճապարէք։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Übereilen, չ.; nur keine —! Համբերա։

ü'bersüß, ած. 6. շատ քաղցր. փխ. մեղրախառն։

übertáfeln, նբ. 3ա. անբյ. տախտակել, պատել։

übertä'uben, նբ. 3ա. անբյ. (շառաչմամբ) խլացընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. խլացընելը։

Digitized by Google

ü'berthener, ած. 6. արտաքոյ կարգի սուղ՝ թանկ։

überthénerſn, նբ. 3ա. անբհ. չափազանց սուղցընել՝ թանկացընել. 2. 3. — (մէկէ մը) շատ պահանջել. ընդ. (մէկուն վրայ) կոխել, սմ. լերկել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. — Betheuerung. [betölpeln.

übertö'lpeln, նբ. 3ա. անբհ. =

übertö'nen, նբ. 3ա. անբհ. den Lärm — (ձայնով...) աղմուկն՝ աղաղակը ծածկել։

Ü'bertrag, որ. 18. վճ. հաշիւը... մէկ էջէն անցընելը, փոխադրութիւն։

übertrágbar, ած. 6. փոխադրելի, փոխանցելի։

ü'bertragſen, նբ. 23. բհ. (զգեստ...) վրայէն հագնիլ. 2. անդին տանիլ՝ կրել, անցընել։ **übertrágen,** նբ. անբհ. փոխադրել, փոխանցել. տանիլ (այլուր), անցընել. 2. et. auf 3. — բան մը մէկուն վրայ անցընել՝ փոխանցել. 3—m die Beſorgung von et. — բանի մը հոգը մէկուն յանձնել. in ein anderes Buch — (ուրիշ գրքի մէջ) ընդօրինակել, փոխադրել. aus einer Sprache in die andere — = **überſetzen,** 1.; —e Bedeutung փոխաբերական իմաստ. էրգ. et. — բանէ մը հրաժարել. (բան մը) մէկուն փոխանցել. 3. ուրիշին բեռը (վրան առնելով) թեթեւցընել. ուրիշին օգնել՝ ձեռնտու ըլլալ։ ſich — փբ. die Krankheit überträgt ſich auf Menſchen այս հիւանդութիւնը մարդկանց ալ կը փոխադրուի։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. փոխադրութիւն, փոխանցութիւն. (վճ. եւ էրգ.) շնորհում, պարգեւում. ընդօրինակում, (գրքի... մէջ) անցընելը. թարգմանութիւն. էրգ. հրաժարում, (ուրիշին վրայ) անցընելը. փոխանցութիւն. 2. վճ. (պարտքն ուրիշին վրայ) անցընելը. հրդխ. **Übertragung,** էգ. փոխաբերութիւն, այլաբանութիւն։

Überträ'ger, որ. 27ա. տեղեկաբեր, պատմող. բ. վճ. փոխանցող (փոխանակագրոց). գ. (նաեւ **Übertráger**) թարգմանիչ։

übertréffbar, ած. 6. գերազանցելի, (զ)անցանելի։

übertréffen, նբ. եւ ſich — փբ. 2դ. անբհ. 3. — մէկը գերազանցել, գեր ի վերոյ ըլլալ, անցանել զանցանել։

ü'bertreib'ſen, նբ. 23. բհ. անդին անցընել՝ տանիլ՝ վարել։ — չբ. ſ. յորդել, զեղուլ, թափել, (դուրս) ելլել։ **übertréiben,** նբ. եւ ſich — փբ. աշխատցընել, (ձին...) պարտասեցընել. 2. չափը՝ սահմանը չպահել. անձեցընել, չափազանցել, առատաբարցընել։ **übertrieben,** դրբ. եւ ած. 6. չափազանց, անձեցուցեալ, առատաբարցեալ. zu — առատապայման. aus übertriebenem Eifer չափազանց եռանդէն։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բայէն նշանակութեանց հետ։

ü'bertretſen, չբ. 2դ. դրբ. անց. 2է. բհ. (ա. ſ.) մէկալ կողմն անցնիլ՝ երթալ. մն. (գետը) զեղուլ, թափիլ. բ. zu 3—s Partei (կամ zu 3—m) — մէկուն կողմն անցնիլ. zu einer andern Religion — կրօնը փոխել, ուրիշ կրօն մ'ընդունիլ. zum Katholizismus — կաթողիկէ՝ ուղղափառ ըլլալ։ — նբ. (հողաթափը) ծռել։ — չ. 22բ. անյփ. = բայէն նշանակութեանց հետ։ **übertréten,** նբ. եւ ſich — փբ. ſich (որ.) den Fuß —, ſich (ոյց.) — (կոխելով) ոտքը ճզմել՝ ճմլել. 2. չափը՝ սահմանն անցնիլ. մն. օրինազանցել, պատուիրան չպահել. ստունգանել, հեստել. ein Gebot — պատուիրանազանցութիւն ընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. (օրինա...)զանցութիւն։

Übertréter, որ. 22ա. —in, էգ. 32. զանցանող, չպահող, (օրինա...)-զանց (հմմտ. **übertreten,** 2.)։

Übertrétung, էգ. 31. տ. **Übertréten,** չ.։

übertrieben, դրբ. անց. **übertreiben**-ի եւ ած. 6.։

Ü'bertritt, որ. 20. անց(ում), անցանելը. մն. կրօնափոխութիւն, դարձ։

ü'bertrumpſen եւ **übertrúmpſen,** նբ. 3ա. եւ 2է. բհ. եւ անբհ. խղ. բարձրագոյն թղթով կտրել. փխ. յաղթել, գերազանցել։

übertü'nchſen, նբ. 3ա. անբհ. որա... = **tünchen;** 2. փխ. թաքու-

Digitized by Google

ցանել, քողարկել, տապաստել. ճերմակել, սպիտկել, փայլեցընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Tünchen, չ.։

ü'bervölker||n, նբ. 3ա. անբյ. բազմամարդ ընել։ —ung, իգ. 31. բազմամարդութիւն։

ü'bervoll, ած. 6. լիուլի, թաթաղուն, զեղուն։

übervórtheil||en, նբ. 3ա. անբյ. J. — մէկէ մը մեծ օգուտ քաշել՝ շահիլ. ը. մփ. անիրաւ շահ հանել՝ շահիլ, ընփ. կթել. ման. իբփ. զրկել, անիրաւել, փետտել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. անիրաւութիւն։

überwách||en, նբ. 3ա. անբյ. J. — մէկուն վրայ հսկել, վերահսկել։ sich — փբ. արթնիլ. հսկելով խոնջիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. վերատեսչութիւն. հսկում, արթնութիւն։

ü'berwachsen, չբ. ս. 2յ. բյ. (փ. wachsen) (բանի մը) վրան անիլ։ überwáchsen, նբ. եւ չբ. ս. անբյ. = bewachsen, նբ. եւ չբ.։ — նբ. etwas — աւելի անիլ, անելով վեր բարձրանալ, անցնիլ հասակաւ։ sich — փբ. արագ մեծնալ։

ü'berwall||en եւ überwáll||en, չբ. ս. 3ա. (ան)բյ. = überfließen (փխ. եւս). — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Überfließen, չ.։

überwä'ltig||en, նբ. 3ա. անբյ. նուաճել, ընկճել, տանջահարել. der Schlaf überwältigt ihn քունն եկած է, ի քուն ընկղմած է։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. նուաճում, տանջահարում։

Überwä'ltiger, ար. 22ա. նուաճող, ընկճող, տանջահարող, նահանջող։

überwében, նբ. 2ը. եւ 3ա. անբյ. հիւսել, հիւսուածով պատել։

überwéis||en, նբ. 2ծ. անբյ. J-m et. — ցուցընել, մէկուն բան մը յանձնել, (մէկուն վրայ) անցընել. շնորհել, պարգեւել. 2. J. e-s Irrthums... — մէկուն իր մոլորութիւնը ցուցընել, մէկը յաղթահարել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Բայէն նշանակութեանց հետ։

überwéiß||en եւ ü'berweiß||en, նբ. 3փ. ար. (ան)բյ. սպիտակացընել. ճերմկցընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. սպիտակացընելը։

überwéndlich, ած. 6. մ. եւ ար. թելդակեալ, վերանցանց (կար...). — nähen թելդակել (Բեյեւլեմէփ)։

ü'berwerfen, նբ. 2դ. բյ. (վրան) ձգել, նետել. 2. e-n Mantel — վերարկու մը վրան առնուլ։ überwérfen, նբ. անբյ. = bewerfen; 2. J. — մէկը նետելու մէջ անցնիլ. մէկէ մ'աւելի (բարձր՝ հեռու) նետել. 3. J. — մէկը տապալել՝ կործանել՝ յորդայորել։ sich — փբ. տապալիլ, կործանիլ, յորդայորիլ. 2. sich mit J-m — մէկուն հետ գժտիլ՝ աւրուիլ։

Ü'berwerth, ար. 20. աւելի արժողութիւն։

ü'berwichtig, ած. 6. աւելակշիռ, առաւել ծանր (արծաթ...). 2. շատ ծանրակշիռ՝ կարեւոր։

Ü'berwichtigkeit, իգ. 31. աւելակշռութիւն. 2. աւելի՝ մեծ ծանրակշռութիւն՝ կարեւորութիւն։

überwickeln, նբ. 3ա. անբյ. = bewickeln, 1.

überwiegen, նբ. 2ղ. անբյ. et. — բանէ մ'աւելի կշռել՝ ծանր ըլլալ. անխնդիր (ա. ü'berwiegen, բյ.) նժարը նետել. փխ. գերիշխող ըլլալ, յաղթել։

Ü'berwind, ար. 20. անյփ. (հողմէ) պատսպարան։

ü'berwind||en, նբ. 2ա. բյ. (ճծակով) վրայէն անցընել՝ տանիլ. 2. (չորս կողմը) դալարելով պատել, դալարել, պատատել։ überwinden, նբ. եւ փբ. անբյ. յաղթել. յաղթահարել, նկուն ընել. sich selbst — ա) յաղթել անձին. բ) քաջութիւն ընել անձին. Liebe überwindet Alles սէր ամենայնի յաղթէ. 2. = bewickeln. — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. չն. յաղթութիւն. 2. միայն —ung, իգ. (անխնդիր. ա—անց ա—ն.) = Selbstüberwindung; Das hat mir — gekostet այս ինծի շատ ծանր եկաւ։

Überwinder, ար. 22ա. յաղթող. յաղթահարող։

überwindlich, ած. 6. յաղթելի. յաղթահարելի։

Digitized by Google

überwinter|n, չբ. հ. 3ա. անբյ. an e—m Orte — (տեղ մը...) ձմերել, ձմեռն անցընել. ամբողջ ձմեռը ապրել: — նբ. ձմեռը պահել՝ անուցանել: — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. ձմերելը, ձմերն անցընելը:

ü'berwölben, չբ. ｜. 3ա. եւ նբ. բյ. թերուղիղ չինել, չիտկութենէ հանել: überwö'lben, նբ. անբյ. ճրտ. կամարել, գմբեթել:

überwö'lken, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. անբյ. ամպով ծածկել, ամպապատել:

ü'berwuchern եւ überwúchern, չբ. ｜. 3ա. բյ. եւ անբյ. սաստիկ աճիլ, շարաչար բազմանալ, (փշոց) մոլիլ: überwúchern, նբ. անբյ. դրուել, ծաւալիլ, մոլիլ (փշոց յանդի), ճարակիլ (հրդեհի...):

Ü'berwurf, ար. 13. վերարկու, վերնազգեստ:

Ü'berzahl, էգ. 31. աւելեաց թիւ. 2. առաւել՝ յաղթող թիւ:

überzä'hlen, նբ. 3ա. անբյ. ich habe das Geld zweimal überzählt դրամն երկու անգամ համրեցի՝ համրեցի: sich — ֆբ. թիւր համրել, համրելու մէջ սխալիլ:

ü'berzählig, ած. 6. աւելի, առաւել քան զ(սահմանեալ) թիւ. 2. աւելորդ, յաւելուածոյ:

Ü'berzähligkeit, էգ. 31. անյ+. աւելորդ յաւելուած:

überzeug|en, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. անբյ. 1. von et. — համոզել, յաղթահարել, հաւանեցընել. 2. sich mit eigenen Augen von et. — իր աչօք տեսնելով համոզուիլ: —t, ընդ. եւ ած. 6. համոզիչ, հաւանեցուցիչ (մտ. էրկ.): — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. համոզելը, հաւանեցուցում. 2. միայն —ung, էգ. համոզում:

ü'berziehen, նբ. 2ղ. բյ. անդին քաշել. 1. zu sich — մէկն իրեն առնուլ՝ քաշել. 2. (վրան) դնել, ձգել. 3. j—m Eins կամ e—n Hieb (mit dem Stocke) — մէկուն (գաւազանաւ) հարուած մը զարնել. 4. ձգելով՝ քաշելով շեղել՝ թիւրել՝ ծռել: — չբ. ｜. միւս կողմն երթալ՝ անցնիլ. 2. գաղթել, բնակութիւնը փոխել. er ist nach Leipzig übergezogen Լայպցիկ... գնաց. (նոր տուն... մը) փոխուիլ, կրուիլ:

überziehen, նբ. եւ sich — ֆբ. et. — (բան մը) ծածկել. der Himmel überzieht sich (mit Wolken) երկինք ամպերով կը գոցուի. 2. անյն. բնբ. et. mit et. — բանով մը ծածկել, պատել, դրուագել, զարդարել, (ժապաւէնով...) պաճուճել. ein Bett — անկողնոյ մը սաւան դնել՝ անցընել. բ. ein Land mit Heeresmacht, mit Krieg — երկիր մը պատերազմաւ ասպատակել, պատերազմը հոն փոխադրել. գ. ար—. ծեփել, դրուագել. mit Gips — գաճել:

Ü'berzieher, ար. 22ա. վերարկու, վերնազգեստ (արանց):

überzinke|n, նբ. 3ա. անբյ. (երկաթը...) զինկել, զնկել: — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. զնկելը:

überzinn|en, նբ. 3ա. անբյ. անագել: — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. անագում:

überzúckern, նբ. 3ա. անբյ. շաքարել, շաքարապատ ընել. սառնաշաքարել. (պտուղ... վրայ) շաքարը թանձրացընել, (մտ. նուշ) շաքարել. 2. փխ. մեղմել, քաղցրախառնել, ամոքել: — ը. 22բ. անյ+. — բայէն նշանակութեանց հետ:

Ü'berzug, ար. 13. (ուրիշ բնակարան) երթալը, փոխադրուիլը. 2. առապատակ. 3. ծածկոյթ, ծածկոց. (ձիոյ) սթար. ծեփ, պատեան, աման, տուփ. (բարձի երես) բարձերես. բ. (գործաւորաց... հագած խոշոր բաճկոնակ) սուկան:

überzwérch, ած. 6. խոտորնակի, խաչաձեւ:

ü'blich, ած. 6. գործածական, սովորական (խօսք՝ բառ...). հաստատուած, ընդունուած:

Ü'blichkeit, էգ. 31. սովորութիւն, կիրարկութիւն, գործածութիւն:

ü'brig, ած. 6. աւելի, աւելորդ. — sein (կամ bleiben) աւելորդ մնալ, աւելնալ. — behalten (քովը) պահել (աւելորդ). 2. մնացող, մնացեալ, մնացորդ. mein —es Geld քովս մնացած ստակը. 3. ընդ. Ihr Reden sind — անօգուտ՝ անշահ խօսքեր կ'ընէք. 4. էֆըէ—. գ. die —en մնացեալք, մնացածները, միւսները.

Digitized by Google

բ. das —e Մնացորդը, Մնացուած. im —en = übrigens.

ü'brigens, մ. դարձեալ, բայց աստի, թող զայս, սակայն եւ այնպէս (= zudem):

Ü'bung, էգ. 31. անյ. կատարում, կիրարկութիւն, գործադրութիւն. տես. — macht den Meister տ. Meister, 3.; 2. in — sein ի գործածութեան ըլլալ. սովորական ըլլալ. diese Sitte ist schon lange in (außer) — այս սովորութիւնը շատ ատեն կայ որ (ան)գործածական է. 3. կրթութիւն, վարժք, հրահանգք, մարզք. geistliche —en հոգեւորական կրթութիւնք. 4. զին. = Manöver.

Ü'bungs‖aufgabe, էգ. հրահանգք. շարադրութիւն: —stück, չ. վարժք:

uf! մզ. ույ. վայ:

U'fer, չ. 22ա. (ծով...)ափն, (գետ...)եզր. ափունք, (ծով...)եզերք:

U'fer‖bahn, էգ. (գետ)եզերաց երկաթուղի: —bewohner, ար. եզերաբնակ, ափնաբնակ: —schutzbauten, յգ. թումբք: —seite, էգ. ափն, եզր:

uh! մզ. ով, բարէ, ոհ:

U(h)lán, ար. 33. նիզակաւոր հեծեալ, արդնաւոր, մկնդաւոր:

U'hle, էգ. 35. = Eule, 3.

Uhr, էգ. 31. Փոյն էղ. ժամ. was (wie viel) ist die —? ժամը քանի՞ է, քանի՞ է. wie viel — ist's? ժամը քանի՞ է. es ist vier — ժամը չորսն է. 2. ժամացոյց. (Thurm-)— ժամահար. (Taschen-)— (ծոցի) ժամացոյց. փխ. Mann nach der — ստատիկ ճիշդ մարդ:

U'hr‖band, չ. (ժամացուցի) լար: —futter(al), չ. (ժամացուցի) պատեան, ամանն: —gewicht, չ. ար—. ծանրոց (ժամացուցի), (ժամահարի) հակակշիռ: —glas, չ. (ժամացուցի) ապակի. բ. (ժամացուցի) ապակեայ զանգակ: —haken, ար. ար—. (ժամացուցի) շամփրակ. հրացանակալ (երկաթ): —macher(in, էգ.), ար. ժամագործ: —macherei, էգ. ժամագործարան. բ. ժամագործութիւն: —werk, չ. ար—. (ժամացուցի) անիւք, մեքենայ: —zeiger, ար. (ժամացուցի) սլաք:

U'hu, ար. 38. բն. բուէճ (Strix bubo):

ú(h)zen, նք. 3գ. գաա. 3. — մէկը ծաղրել՝ խաղ ընել: — չ. 22ք. անյ. ծաղր(ում):

Ukás, ար. (էղ. 8. յգ. 18.) (Ռուսաց կայսեր) հրովարտակ, ուկազ:

Ukráine, էգ. 35. աշխ. die — Ուքրանիա:

U'lan տ. Uhlan.

U'lema, ար. 38. յգ. նաեւ անփխ. օրէնսգէտ, գիտնական, ընթերցող (Տաճկաց):

Ulk, ար. 20. ըմփ. խեղկատակութիւն, պանդղութիւն:

úlken, չք. ե. 3ա. խեղկատակել. խաղալ, զուարճանալ: — չ. 22ք. անյ. խեղկատակութիւն:

U'lme, էգ. 35. կնձնի (Ulmus):

úlmen, ած. 6. կնձնեայ:

U'lmen‖baum, ար. = Ulme. —pflanzung, էգ. կնձնիք, կնձնաստան:

Ultimátum, չ. 38. կամ 40. վերջնագիր, վերջին պատասխան:

U'ltimo, ար. անփխ. եւ մէյ. էջ. ամսավերջ, այս ամսոյս վերջը. — August... Օգոստոսի... վերջը:

U'ltra, ար. 38. ծայրայեղ թագաւորական:

últra‖liberal, ած. ծայրայեղ ազատամիտ: —marin, չ. նկր. ծովազուարթ (ներկ): —montan, ած. —. montaner, ար. անդրալեռնական (խիստ կղերական): —montanismus, ար. անդրալեռնականութիւն:

Uly'ss(es), յր. ան. ար. անփխ. (տր. եւ հյց. նաեւ —en) = Odysseus.

um, Ա. նխ. հյց. (um's = um das) հոլովով. —, նաեւ — ...herum շուրջ (զնովաւ...), շուրջ կողմը. շուրջանակի. — ein Haus (herum) geben տան շուրջ կողմը դառնալ. er ist immer — sie միշտ անոր հետ՝ քովն է. փխ. Sie wissen nicht, wie mir um's Herz ist չէք գիտեր թէ ինչ կը զգամ սրտիս մէջ. 2. (ժամանակական.) շուրջ. գրեթէ. զ(միջնաւուրք...). — die sechste Stunde շուրջ ժամը վեցին. 3. sich — j. ängstigen մէկուն համար անհանգիստ ըլլալ. տ. bemühen; bewerben; 1. եւ 2. bitten, 1.; եւ 2. rufen; schreien, 1.; 4. համար, պատճառաւ, վասն. 3. — j—n Freimuth lieben մէկն իր ան-

կեղծութեան համար ախրել (գ. beneiden, 2.). es ist Schade — den Verlust ափսոս որ կորուսի. 5. Նկատմամբ, յարաբերութեամբ... wie steht es — die Sache! խրն ինչպէս է. es steht übel — ihn aus իր բաները գէշ կ'երթան. — et. wissen բան մը գիտնալ. 6. վասն, առ, ի վարձ. — Lohn arbeiten վարձքով աշխատիլ. — baares Geld kaufen կանխիկ գնել. Das thäte ich — wer weiß wie viel (կամ — Alles in der Welt) ընդ. (եթէ) աշխարհքիս բոլոր գանձերն ալ տային՝ չէի ըներ. — 200 Gulden երկերիւր Փլորինի (ծախել). Aug' — Auge աչքն ընդ աչքան. 7. um ... willen ([illegible]) ի՛ սէր..., վասն..., համար. դ. օ. — Gottes willen Աստուծոյ (սիրոյն) համար (ըլլայ), Աստուած սիրես, [illegible] — wegen, halber; — des lieben Friedens willen վասն խաղաղութեան, սէր խաղաղութեան. 8. [illegible] (երկու տարուան...) չափ. er ist um zwei Jahre älter երկու տարի մեծ է, երկու տարւով մեծ է. — die Hälfte vergrößern կէսին չափ մեծցընել. — desto (կամ — so viel) ärmer այնչափ աւելի աղքատ. — so mehr ես աւելի, այնչափ աւելի. so viel er an Geld gewinnt, — so viel büßt er an Achtung ein որչափ ստակ կը վաստըկի՝ նոյնչափ համբաւը կը կորսնցընէ. 9. — et. kommen բան մը կորսնցընել. 3. — et. betrügen մէկը բանի մը մէջ խաբել. 3. — et. bringen գ. bringen, նբ. 3. լ. 3. — 100 Mark bestrafen (մէկուն վրայ) 100 մարգի տուգանք դնել. sich — den Hals, den Kopf, das Leben reden անզգոյշ խօսքով կեանքը վտանգի մէջ դնել. 10. եանէ եանէ, մէկը միւսին եանէն. ausgesendet wird Bot' — Bote կամ ein Bote — den andern սուրհանդակ սուրհանդակի կը յաջորդէ. Tag — Tag օր առ օր (վրայ). e—n Tag — den andern regnet es երկու օր մէյ մը կ'անձրեւէ: Բ. — չը. je mehr er hat, — desto mehr will er haben որչափ շատ ունի՝ այնչափ աւելի կ'ուզէ. 2. um zu... (ընել...)ու համար, ի (առնել...), որպէս զի (առնայ...). — Ihnen zu beweisen, daß... Ձեզի ցուցընելու... համար, որ...: Գ. um und um ամէն կողմանէ, յամենայն կողմանց, բացարձակապէս, բոլորովին. 2. [illegible] — mit diesem Baume! այս ծառը կտրեցէք. links —! գ. links, 1.

um... նախադաս մասնիկ. [illegible] հետ բարդուած ատեն՝ Ա. [illegible] die Soldaten umstanden den Feldherrn զինուորք զօրավարին չորս կողմը կը կենային. eine Insel umfahren կղզւոյն չորս կողմը նաւել: Բ. [illegible] úmbehalten վրան առնուլ, իր չորս կողմը պահել. 2. [illegible] úmirren ասդին անդին թափառիլ. 3. [illegible] sich um eine Meile úmfahren մղոն մը շըջան՝ խոտորնակի ճամբայ ընել. 4. [illegible] úmlaufen առհիլ անցնիլ. 5. [illegible] den Kopf úmdrehen գլուխը դարձընել. 6. [illegible] úmfallen տապալիլ. 3. úmrennen վազելու ատեն մէկը տապալել. 7. [illegible] úmformen այլակերպել, ձեւափոխել. 8. [illegible] úmsacken պարկէ պարկ լեցընել. 9. um und um... = durch ea.

úmacker|n, նբ. 3ա. բծ. եըկ. den Boden — գետինն արօրադիր ընել, բոլորովին փոխել, հերկել. բ. հերկելով (ծառ...) տապալել: — Ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. անյ. արօրադրութիւն, հերկում:

úmänder|n, նբ. 3ա. բծ. կերպարանափոխ ընել, բոլորովին փոխել, յեղափոխել: — Ն. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. բոլորովին փոխելը, կերպարանափոխութիւն:

úmarbeiten, նբ. 3բ. բծ. et. — բան մը դարձեալ գործել, վերստին յարդարել՝ յօրինել՝ շինել. ման. գբ. gänzlich — բոլորովին նորոգել, նորակերտել. 2. = umackern, umgraben.

umárm|en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա.

անբյ. գրկել. գիրկս արկանել. փարիլ (զնովաւ), ճապատել, պատել (զնովաւ...)։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գրկախառնութիւն, գրկելը. ճապատում, հիւսում։

U'mbau, ար. 20. վերաշինութիւն. նորոգութիւն, բեթեկ. 2. նոր շէնք։

umbáuen, նբ. 3ա. անբյ. շէնքերով շրջապատել։ **úmbauen**, նբ. բյ. վերստին շինել, վերանորոգել։ — Հ. 22բ. անյ. = Umbau, 1.

úmbehalten, չբ. 2ի. բյ. վրան պահել, (վերարկուն) վրայէն չհանել։

U'mber, ար. 22ա. նաւէ. —erde, իգ. 35. = Umbra, 1.; 2. ին. նաւէ. —fisch, ար. 20. շքաձուկ, ստուերաձուկ (Sciaena umbra)։ [րոգել։

úmbessern, նբ. 3ա. բյ. et. — նո-

úmbetten, նբ. 3բ. բյ. J. — մէկն ուրիշ անկողին մը պառկեցընել՝ փոխադրել։

úmbieg|en, նբ. եւ sich — ոբ. 2ղ. բյ. (sich) — ծռել, ծալել. գալարել։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ծալում։

úmbild|en, նբ. 3բ. բյ. փոխել, կերպարանափոխ ընել, շրջել. նորոգել։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. կերպարանափոխութիւն։

úmbinden, նբ. 2ա. բյ. չորս կողմը կապել, պատել. ein Tuch — վիզը (թաշկինակ) կապել. sich eine Schürze — գոգնոց մը կապել՝ ափածանիլ. 2. նորէն կազմել. (գիրքի մը...) կազմը փոխել։ **umbinden**, անբյ. mit et. — (չորս կողմը) պատել։

úmblasen, նբ. 2ի. բյ. (տ. blasen) փչելով տապալել։ **umblásen**, անբյ. von den Winden — werden հողմոց խաղալիկ ըլլալ։

úmblättern, չբ. ի. 3ա. բյ. (գիրքի մը) թղթերը դարձընել։ — նբ. թղթատել, թերթել (= durchblättern)։

U'mblick, ար. 20. շրջահայեցութիւն, բոլորտիքը նայիլը. 2. ohne — առանց ետ դառնալու՝ նայելու։

úmblicken, չբ. ի. եւ sich — ոբ. 3ա. բյ. չորս կողմը՝ շուրջ նայիլ. 2. (sich) nach et. — դառնալ նայիլ, աչքով բան մը փնտռել։

U'mbra, իգ. անփփ. հփ. Թխահող. 2. ին. = Umber, 2.

úmbrachen, նբ. 3ա. բյ. երկ. ցելել (զհորդ). խոպան երկիրը մշակել։

úmbraffen, նբ. 3ա. եւ 3փ. բյ. նա. (դէպ ի միւս կողը) ծփել։

umbráusen, նբ. 3փ. անբյ. շուրջ մռնչել։

úmbrechen, նբ. 2ղ. բյ. կոտրել. խորտակել, բեկանել. 2. երկ. ein Feld... — դաշտ մը հերկել՝ մշակել. 3. տպ. (տ. umbréchen, անբյ.) տղ. (շարուածքը) երեսներու բաժնել, էջել։ — չբ. ի. խորտակիլ. (ծանրութեան տակ) բեկանիլ։ — Հ. 22բ. անյ. = բայէն նշանակութեանց հետ։

úmbringen, նբ. եւ sich — ոբ. 2ա. բյ. մեռցընել, սպաննել. (անասուն) սատկեցընել. խեղդել. հեղձուցանել։

U'mbruch, ար. 18. տպ. երկ. արօրադիր՝ հերկեալ երկիր։

úmdämmen, նբ. 3ա. բյ. ար. դարձեալ ամբարտակել, վերստին քարայատակել։ **umdä'mmen**, անբյ. թմբապատել, բոլորտիքը թումբ շինել։

úmdecken, նբ. 3ա. բյ. շուրջ (ամենակի) ծածկել. 2. den Tisch — սեղանի սփռոցը փոխել. տպ. ein Dach — տանիքը փոխել՝ նորոգել՝ նորածածկ յարկել։ **umdécken**, նբ. անբյ. վերածածկել, վերստին յարկել։

úmdeuten, նբ. 3ա. անբյ. իմաստը փոխել. ուրիշ կերպ մեկնել։

úmdeutschen, նբ. 3ա. եւ 3փ. գերմաներէնի փոխել՝ դարձընել։

úmdichten, նբ. 3բ. բյ. (բանաստեղծութիւն մը) դարձեալ շինել՝ յարդարել՝ յօրինել։ [փշապատել։

umdórnen, նբ. 3ա. անբյ. պշր.

úmdrehen, նբ. եւ sich — ոբ. 3ա. բյ. դարձընել, (անիւ...) շրջանակել. շրջշրջել, հոլովել. sich — դառնալ, շրջիլ. (մոլորակաց...) առածել. 2. (միւս կողմը) դարձընել. (J—m) den Hals — մէկուն վիզը ոլորել՝ դարձընել. գալարել, խոռել։

U'mdreher, ար. 22ա. դարձընող։

U'mdruck, ար. 20. տպ. վերատպագրութիւն, կրկին տպագրութիւն։

Digitized by Google

úmdrucken, նբ. 3ա. տր. փխ. վերատպել: — չ. 22բ. անյք. = Umdruck.

umdunkeln, umdü'stern, նբ. 3ա. անբյ. մթնցընել, նսեմացընել, աղօտացընել:

úmenden, նբ. 3բ. բյ. քր. — abwandeln եւ flekti(e)ren.

umfä'cheln, նբ. 3ա. անբյ. փչել, արծարծ(ան)ել:

úmfahr‖en, չբ. h. եւ s. 23. բյ. նաւել. sich — էբ. կառօք շրջան մ'ընել՝ ճամբան երկարել. 2. (այսր անդր) թափառիլ, յածիլ: — նբ. (կառօք) տապալել, կործանել: **umfáhren**, նբ. անբյ. die Stadt — շրջագայիլ, շրջիլ (ընդ քաղաք...). 2. բոլորտիքը դառնալ. նմկ. ein Vorgebirge — հրուանդան մ'անցնիլ: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. շուրջ կողմը նաւելը:

U'mfahrt, իգ. 31. շրջան. eine — halten շրջան մ'ընել (կառօք):

U'mfall, սր. 13. = Umfallen, չ.:

úmfallen, չբ. s. 2է. բյ. (յորսայս) իյնալ, յորսայսիլ, գլխիվայրիլ, (կառաց) տապալիլ, շրջիլ (= umwerfen). 2. (անասնոց) ձարդուիլ, սատկիլ: — չ. 22բ. անյք. անկում, տապալում. ձարդ, կոտորած, (արջառոց...) մահ:

úmfalzen, նբ. 3գ. բյ. die Bogen — թերթերը դարձեալ ծալել:

U'mfang, սր. 13. շրջապատութիւն, շրջանակ, ծիր, (քաղաքի..., տապատակերի...) շրջապատ. 2. ընդարձակութիւն, տարածութիւն. պարունակութիւն, սահման. բ. körperlicher — ծաւալ, մեծութիւն. լայնութիւն, ստուարութիւն:

umfángen, նբ. 2է. (անց. umfing) անբյ. պատել, շրջապատել. պարունակել. (ի մէջ...) փակել, բովանդակել:

úmfänglich, ած. 6. տե. իրծ. **úmfangreich**, ած. 6. մեծատարած, մեծածաւալ, լայնանիստ, ընդարձակ:

umfä'rben, նբ. 3ա. անբյ. շուրջ ներկ(ան)ել: **úmfärben**, բյ. տարբեր ներկել:

umfássen, նբ. 3գ. եւ 3ա. անբյ. գրկել, փարել. բովանդակել, ամփոփել (ի մէջ...). sein Alles — der Blick իր ամէն բան տեսնող աչքը: **úmfassen**, նբ. բյ. տր. e—n Ring... — մատանւոյ մը շրջանակը՝ կապիճը փոխել:

Umfássung, իգ. 31. շրջապատութիւն, ցանկ, որմած. իրբ. ճրդ. նախ— քաղաքորմ:

umflättern, նբ. 3ա. անբյ. շուրջ թեւածել, թրթռիլ, թռչտել. (հերաց...) ծածանիլ, ծփալ:

úmflechten, նբ. 2ե. բյ. շրջահիւսել, բանի մը բոլորտիքը մանել՝ հիւսել. 2. վերահիւսել, դարձեալ հիւսել: **umfléchten**, անբյ. mit et. — բանով մը հիւսել՝ շաղել՝ խառնել. umflochtene Flasche կնիւնապատ շիշ: [շուրջ կողմը թռչիլ:

úmfliegen, չբ. s. 3ղ. անբյ. շուրջ՝

umflór‖en, նբ. 3ա. անբյ. պքողել, քողարկել: — չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. պքողում:

umflút(h)en, նբ. 3բ. անբյ. ալիքներովը՝ կոհակներովը պատել, ողողել:

úmform‖en, նբ. 3ա. բյ. եւ չ. 22բ. անյք. —ung, իգ. 31. տ. umbilden, նբ. եւ չ.:

U'mfrage, իգ. 35. (իր բոլորտիքը գտնուողներուն) կարգաւ հարցընելը, շուրջանակի հարցուած, հարցաքննութիւն, հարցուփորձ. — halten հարցաքննել:

úmfragen, չբ. h. 3ա. (տ. fragen) բյ. = Umfrage halten.

umfried(ig)‖en, նբ. 3ա. եւ 3բ. անբյ. —ung, իգ. 31. = einfriedigen.

úmführen, նբ. 3ա. բյ. շրջան ընել տալ, մանուածապատ՝ խոտորնակի ճամբէ տանիլ:

úmfüllen, նբ. 3ա. բյ. ուրիշ ամանի թափել՝ լեցընել:

U'mgang, սր. 13. շրջան, շրջագայութիւն, այցելութիւն (գիշերապահի...). մն. ճեմք, թափօր. e—n — halten թափօր ընել. 2. շրջան, դարձ, բոլորում (անուի...). 3. von et. — nehmen բանէ մը խուսել՝ խոյս տալ. 4. հաղորդութիւն, կենակցութիւն, խօսակցութիւն. (երկու անձանց) յարաբերութիւն, ազերս. mit J—m — h. (կամ pflegen) մէկուն հետ հաղորդակցութիւն ունենալ. (գէշ՝

ապօրինաւոր) յարաբերութիւն (այլասեռ անձանց մէջ). կենակիցք, ընկերք. 5. Տըպ. (տան...) փող, անցք:

úmgänglich, ած. 6. ընկերասէր. Բ. համբոյր, դիւրաբարոյ:

U'mgänglichkeit, էգ. 31. անյ. ընկերասիրութիւն. Բ. դիւրաբարոյութիւն:

U'mgangssprache, էգ. գործածական՝ սովորական լեզու:

umgárn|en, նբ. 3ա. անբղ. (բանի մը չորս կողմը) թակարդ՝ որոգայթ դնել. Նմն. էխ. J. — մէկն իւր որոգայթին մէջ ձգել: — Ն. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. թակարդի մէջ ձգելը. խաբէութիւն:

umgében, նբ. եւ sich — էբ. 2է. անբղ. պատել, շուրջ պատել. ածել (փոս, պարիսպ). (որմով...) փակել, (պարապաւ...) ցանկել. պաշարել, շրջապատել: — Ն. 22Բ. անյ. = Բոյքն նշանակ–Իբ–անց հէփ: **úmgeben**, նբ. Բղ. J—m seinen Mantel — մէկուն վերարկուն տալ՝ հագցընել:

Umgébung, էգ. 31. մօտակայք, ընթերակայք, (քաղաքի...) շրջակայք. er hat schlechte — չար ընկերներ ունի:

U'mgegend, էգ. 31. շրջակայք, շրջավայրք:

úmgeh|en, չբ. ſ. 2ղ. Բղ. դառնալ, շրջանակել, բոլորել. էխ. = **herumgehen**, գ.; 2. um et. gehen = **herumgehen**; 3. der Reihe nach — փոփոխակի՝ կարգաւ յաջորդել, շրջան առնուլ. —d կամ mit —der Post antworten ելող՝ դարձող սուրհանդակաւ պատասխանել. 4. = **umhergehen**; 5. Տիւաղ՝ ուրուական երեւալ. Նաեւ անդ. Բ. h. es geht in diesem Schlosse um այս դղեակս ուրուականք կան՝ կ'երեւան. 6. շրջիլ, շուրջ գալ, հեռ. գալ. 7. Նաեւ էբ. մանուածապատ շրջան ընել. wir sind eine Meile umgegangen մղոն մը շրջան ըրինք՝ խոտորեցանք. 8. mit J—m — մէկուն հետ կենակցիլ. (մէկուն քով) յաճախել. gern mit J—m — մէկուն հետ սիրով ատեանուիլ՝ կենցաղակցիլ. mit et. — (բանով մը) զբաղիլ. mit et. umzugehen wissen բան մը գործածել գիտնալ. mit J—m gut (schlecht) — մէկուն հետ լաւ (գէշ) վարուիլ:

umgéhen, նբ. անբղ. einen Garten — պարտէզի մը չորս կողմը պարտիլ՝ դառնալ. 2. զին. den Feind — թշնամւոյն կռնակն անցնիլ. 3. et. — շրջան մ'ընելով խուսել՝ խոյս տալ. փախչիլ բանէ մը. էխ. das Gesetz — օրէնքը շպահել՝ զանց առնուլ: — Ն. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բոյքն նշանակ–Իբ–անց հէփ:

úmgekehrt, ած. 6. գ. **umkehren**է-ն:

úmgestalt|en, նբ. եւ sich — էբ. 3Բ. Բղ. et. — կերպարանափոխել, փոխակերպել, շրջել. նորոգել. վերանորոգել, վերստին յարդարել: — Ն. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. կերպարանափոխութիւն, նորոգութիւն:

úmgieß|en, նբ. 2է. Բղ. (գինին...) ուրիշ աման լեցընել. 2. Glocken — զանգակներ վերաձուլել, ձուլելով ձեւը փոխել. 3. die jungen Pflanzen — շատ ջուր տալով՝ ոռոգելով տունկերը տապալել: — Ն. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. փոխադրութիւն (ամանէ...). վերաձուլութիւն:

umgíttern, նբ. 3ա. անբղ. վանդակապատել:

úmgrab|en, նբ. 2ձ. Բղ. պեղել. բրել, (բահով) փորել. երկ. einen Acker — բահով վարել, բահադիր ընել, հերկել. e—n Baum — փորելով ծառ մ'արմատախիլ ընել: — Ն. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. պեղում. բրում: **umgráben**, նբ. անբղ. շուրջ փորել՝ պեղել՝ բրել. einen Baum — ծառի մը չորս կողմը պատուարձեւ փորել, բաժանել, փոս ածել:

umgrénzen, նբ. 3գ. անբղ. (չորս կողմանէ) սահմանաւորել, շրջապատել, պատել, փակել. 2. պարագրել, ամփոփել. բովանդակել: — Ն. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. շրջապատութիւն. պարագրում:

úmgürten, նբ. 3Բ. Բղ. ein Schwert — սուր ածել՝ կապել ընդ մէջ. 2. տարբեր (գօտի) կապել: **umgü'rten**, նբ. անբղ. seine Lenden — պնդել զմէջս:

U'mguß, ար. 14. ար–. վերաձուլ. վերաձուլում:

úmhacken, նբ. 2ա. բյ. ժղ. եղջ. բրել. բ. die Erde um einen Baum — (ծառի մը հողը) խարխալել, չորս կողմը բրել, քանդակել. 2. կացինով կտրել: — ն. 22բ. անյ. բրում, (բահով...) խարխարում:

umhäls|en, նբ. 3բ. անբյ. 3. — մէկուն վիզը փաթթթուիլ, փարիլ, դիրկընդխառնիլ: — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. փարում, գիրկընդխառնում:

U'mhang, ար. 13. արահակ, վարագոյր. 2. (կանանց) կրկնոցակ:

umhä'ngen, նբ. 3ա. եւ 2ղ. անբյ. կախել շուրջ: **úmhängen**, բյ. einen Mantel — վերարկու մը վրան առնուլ. 2. այլազգ կախել, դիրքը փոխել:

úmhauen, նբ. 3?. (տ. hauen) բյ. տապալելով զարնել՝ կտտրել: **umhauen**, անբյ. շուրջ պարուրել, շուրջ(անակի) կտրել:

umhér, մ. շուրջ, շուրջանակի, չորս կողմը. ամէն կողմը. 2. այլեւայլ կողմը, աստ անդ, այսր անդր, հոս հոն, ըստ բախտի:

umhér|blicken, չբ. h. բյ. շուրջ հայել. շրջահայել. ածել զաչս զկայրօք. 2. — ն. 22բ. անյ. շրջահայեցութիւն: —fahren, չբ. f. (կառօք) շրջագայիլ. (բժշկի) այց ելել. 2. նբ. կառօք... պտըտելու տանիլ. (կառօք) տեղէն փոխադրել. 3. ն. (կառօք...) շրջագայութիւն, այցելութիւն: —fechten, չբ. h. ընփ. mit et. — բանի մը հետ կռուիլ. mit den Händen — ձեռքով ձեւեր ընել, շարժումներ ընել. (արուեստի մը համբաւկայց) հոս հոն ողորմութիւն խնդրել: —flattern, չբ. h. թռչտիլ, հոս հոն թեւածել: —fliegen, չբ. f. այսր անդր թռչիլ (տերեւոց): —führen, նբ. պտըտցընել. (քաղաքը) շրջեցընել: —gehen, չբ. f. երթալ գալ, պտըտիլ, շրջագայիլ. müßig — դատարկապորտ շրջիլ. յածիլ, թափառիլ: —irren, չբ. f. դատարկ պտըտիլ, թափառիլ: —laufen, չբ. f. աստին անդին ընթանալ. ը. մփ. (դատարկ) թափառիլ. յածել: —liegen = herumliegen. —reisen, չբ. f. ճանապարհորդել, ուղեւորել. in der Welt — չորս կողմն՝ աշխարհքներ պտըտիլ. 2. ն. ճամբորդութիւն, շրջան, երթեւեկութիւն: —schlenderer, ար. դատարկաշրջիկ, դատարկայած: —schlendern, չբ. f. յածիլ, թափառիլ: —sitzen, չբ. h. հոս հոն նստիլ. բ. մօտերը բնակիլ՝ հաստատուիլ: —sitzende(r), ար. դրացի: —springen, չբ. f. ոստոստել, վազվզել: —streichen, չբ. f. յածիլ, թափառիլ: —streifen, չբ. f. եւ h. յածիլ, թափառիլ. դատարկ պտըտիլ. չէն. հատուած՝ դէտ երթալ. 2. ն. յածանք թափառանք: sich —treiben, ձբ. թափառիլ, զվայրօք գալ: —werfen, նբ. ցրուել, ճապաղել, սփռել. sich im Bette — (անկողնոյ մէջ) շրջշրջիլ, տապլտկիլ, դառնալ:

umhin, մ. nicht — können, zu .. չկարենալ եւ կենալ, անխուսափելի ըլլալ:

úmhüll|en, նբ. 3ա. բյ. sich (ար.) ein Tuch — գլուխը թաշկինակ՝ գլխաշուք... կապել: **umhü'llen**, նբ. անբյ. պատել, ծրարել, ծածկել, (ս)քողել, քողարկել: — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. պատում, ծրարում. 2. միայն —ung, իգ. պատեան, ծածկոյթ:

U'mkehr, իգ. 31. անյ. դարձ (նաեւ էբ. ի քրիստոնէութիւն, առ Աստուած...), վերադարձ, շրջում, փոխում:

úmkehrbar, ած. 6. դարձընելի, շրջելի, փոխելի:

úmkehren, չբ. f. 3ա. բյ. ետ դառնալ, վերադառնալ: — նբ. եւ sich — ձբ. (ետ...) դարձընել. տապալել, գլխիվայրել. die Hand — ձեռքը շրջել՝ դարձընել. sich im Bette — անկողնոյ մէջ դառնալ՝ շրջշրջիլ՝ տապլտկիլ.. առկ. wie man e—e Hand umkehrt ի քթթելական. բ. բոլորովին փոխուիլ, յեղաշրջիլ. կերպարանափոխ ըլլալ. ich habe das ganze Haus umgekehrt բոլոր տունը տակնուվրայ ըրի. ընփ. um und um kehren = das Oberste zu unterst kehren (տ. նոյնը. R. 8.); քր. die Reihenfolge der Worte — խօսքը շրջել՝ շրջուն ընել. կարգը փոխել. տռա. փլ. einen Satz — յառաջադրութիւն մը շրջել, հա-

կադարձել։ úmgekehrt, դրբ. ած. եւ ած. 6. = Բայէն Նշանակութեանց Տես. 2. mit umgekehrter Hand ձեռաց Հակառակ կողմովը. դէ. գլխիվայր. umgekehrte Seite (դրամի...) ընդդիմակողմն. (պատուական մը Ներքին երես, ևն.) շրջօն. umgekehrt! (ծիշդ) Հակառակը։ — չ. 22բ. անյ. = Umkehr; 2. տապալում, շրջում (Նաեւ փր. Բբ.). շրջում, յեղափոխութիւն, կերպարանափոխութիւն։

úmkippen, չբ. ի. 3ա. բյ. Հաւասարակշռութիւնը կորսնցընել. (Նաւն...) ողնիվեր դառնալ, (կառաց...) շրջիլ։ — Նբ. տապալել, գլխիվայրել, շրջել։

umkláftern, Նբ. 8ա. անբյ. (ծառ մը...) գրկել, ընդգրկել։

umklámmern, Նբ. 3ա. անբյ. պընդել (ի գիրկս), (ընդ)գրկել։

úmkleid‖en, Նբ. եւ sich — ժբ. 3բ. 3. — մէկուն զգեստը փոխել, ուրիշ զգեստ Հագցընել. sich — զգեստը փոխել, ծպտիլ։ **umkléiden**, Նբ. անբյ. ծածկել, զգեցընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. զգեցուցում. 2. միայն —ung, էգ. սասուեր։

úmkommen, չբ. ի. 2գ. բյ. կորսուիլ, փճանալ, ընկճիլ, խորտակիլ, Նկուն ըլլալ. էխ. vor Hitze — տաքութենէ ճաթիլ. 2. կորսուիլ, անհետ՝ չէք ըլլալ. ապականիլ, խանգարիլ։

umkrä'nz‖en, Նբ. 3գ. անբյ. եւ չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = bekränzen.

U'mkreis, ար. (եղ. 8. յգ. 18.) շրջանակ, շրջապատութիւն. առա. բոլոր(ակ). ը. մփ. — Umfang, 1. եւ 2. ա.։

úmladen, Նբ. 2յ. կամ 3բ. (փ. laden) բյ. վերստին՝ այլազգ բեռնաւորել. Ն—ի. բեռները տակնուվրայ ընել. 2. ուրիշ կառք բեռնաւորել, (Նաւէ... Նաւ...) փոխադրել։

U'mlage, էգ. 33. բաժանում, բաշխում (Հարկաց)։

umlágern, Նբ. 8ա. անբյ. (բերդ մը) պաշարել՝ շուրջ փակել, պաշարկանել. ը. մփ. շրջապատել. էխ. 3. — կամ umlagert halten մէկը թախանձել, աշխատ առնել, պարապանեցընել։ **úmlagern**, Նբ. եւ ժբ. բյ. (sich) — դիրքը փոխել. ուրիշ կերպ՝ պառկեցընել՝ դնել։

U'mlauf, ար. 13. անյ. — Kreisbewegung; (արեւան) շրջան. առդ. բոլորում, շրջան. 2. ընթացք, շրջան, շրջածութիւն. et. in — bringen կամ setzen (դրամ...) ընթացիկ ընել. im —e sein ընթացիկ ըլլալ. անցնիլ։

úmlaufen, Նբ. 2ի. բյ. 3., et. — մէկը՝ բան մը կործանել՝ վազելով տապալել։ — չբ. ի. դառնալ. բոլորիլ. շրջանակիլ. շրջան առնուլ. (Համբաւու...) շրջիլ. շրջան առնուլ. (դրամի) ընթացիկ ըլլալ. 3. (ժամանակի) անցնիլ. սահիլ. 4. wir sind (կամ haben uns) eine Meile umgelaufen մղոն մը շրջան ըրինք՝ խոտորեցանք։ — չ. 22բ. անյ. Umlauf.

U'mlauf(s)‖schreiben, չ. շրջաբերական։ —zeit, էգ. շրջան. բոլորման ժամանակ. առդ. փ. Umlauf, 1.

U'mlaut, ար. 20. փր. (ä, ö, ü) (արմատական ձայնաւորներին) անուշըրնելը։

úmlauten, չբ. h. 3բ. բյ. փր. (ձայնաւորի) անուշնալ։ — Նբ. (ձայնաւորներին) անուշըրնել։

umlég‖en, Նբ. 3ա. անբյ. (շուրջանակի) պատել։ **úmlegen**, Նբ. եւ sich — ժբ. բյ. բոլորտիքը՝ շուրջ դնել. einen Verband — պատան կապել՝ դնել. 2. et. — բան մը պառկեցընել՝ տապալել. 3. դիրքը փոխել. ein Steinpflaster — = umdämmen; դէն. Truppen — = umquartieren; die Segel — առագաստ փոխել. (das Schiff) — (Նաւը) դարձընել. խոտորեցընել. 4. die Kosten auf die einzelnen Theilnehmer — ծախքը մասնակից եղողներուն վրայ բաժնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բայէն Նշանակութեանց Տես։

úmleiten, Նբ. 3բ. բյ. դարձընել, շրջել, փոխել։

úmlenken, Նբ. եւ չբ. h. եւ ի. 3ա. բյ. դարձընել. շրջել, յեղաշրջել. անխնդիր. կարծիքը փոխել։

umléuchten, Նբ. 3բ. անբյ. լուսապատել։ **úmleuchten**, չբ. h. բյ.

Digitized by Google

շուրջ կողմը (փնտռելու համար) լուսաւորել։

úmliegen, չբ. ի. 2ժ. բժ. շուրջ կողմն ըլլալ՝ կենալ. ներկ. ընդ. դրբ. անց. —d, շրջակայ. 2. տապալիլ, կործանիլ։

úmmauern, նբ. 3ա. անբժ. պարըսպել, պարսպապատ ընել, պարիսպ ածել։

úmmessen, նբ. 2լ. բժ. վերաչափել։

úmmünzen, նբ. 3փ. բժ. das Geld — դրամը վերաձուլել։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. վերաձուլում։

umnáchten, նբ. 3բ. անբժ. մթապատ ընել, մթագնել։

umnä'hen, նբ. 3ա. անբժ. լուել, խծպել։ **úmnähen**, բժ. ուրիշ կերպով՝ այլապէս կարել։

umnébeln, նբ. 3ա. անբժ. միգապատել, մառախլապատ՝ միգապատ ընել։

úmnehmen, նբ. 2դ. (տ. nehmen) բժ. շուրջ կողմն առնուլ՝ դնել. e—n Mantel — վերարկու մը հագնիլ՝ վրան առնուլ։

úmpacken, նբ. 3ա. բժ. դարձեալ ծրարել. կմ. ծրարը փոխել. անխնդիր. արկղ լեցընել՝ հանդերձել։

umpánzern, նբ. 3ա. անբժ. զրահել. զրահապատ՝ երկաթապատ ընել։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. զրահապատում։

umpfä'hlen, նբ. 3ա. անբժ. շերտափակել, ցցապատնիշել։

úmpflanzen, նբ. 3փ. բժ. ալբ. (տունկը...) փոխադրել, ուրիշ տեղ տնկել։ — ն. 22բ. անյփ. (տընկոյ) փոխադրութիւն։ **umpflánzen**, նբ. անբժ. mit Bäumen... — ծառերով պատել։

úmpflastern, նբ. 3ա. բժ. դարձեալ սալայատակել։ **umpflástern**, նբ. անբժ. ein Haus... — տուն մը շուրջ կողմը սալայատակ ընել՝ սալարկել. 2. սպեղանեաւ պատել։

úmpflügen, նբ. 3ա. բժ. երկ. = umackern; 2. wieder — դարձեալ արօրադրել՝ հերկել։ — ն. 22բ. անյփ. = umackern.

úmprägen, նբ. 3ա. բժ. die Münzen — դրամները վերստին հատանել, վերադրոշմել։

úmquartieren, նբ. 3ա. բժ. Զ. — մէկը տեղափոխել, տեղը փոխել տալ։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. տեղափոխութիւն։

umráhmen, նբ. 3ա. անբժ. շըրջանակի մէջ առնուլ, շրջանակաւ պատել։

umránken, նբ. 3ա. անբժ. = beranken.

umréisen, նբ. 3փ. եւ 3բ. անբժ. (բանի մը) շուրջ կողմը ճանապարհորդել։ **úmreisen**, չբ. ի. բժ. (ճամբորդութեան ատեն) շրջան մ'ընել։

úmreißen, նբ. 2խ. բժ. տապալել, կործանել, գետին զարնել՝ կործանել. ein Haus... — տուն մը քանդել՝ կործանել. 2. վերիվայրել, տակնուվրայ ընել։ — ն. 22բ. անյփ. տապալում, քանդում։ **umréißen**, նբ. անբժ. ծրագրել, ուրուագրել։

umréiten, նբ. 2խ. անբժ. (տ. reiten) et. — (բանի մը շուրջ կողմը) ձիով պտըտիլ՝ շրջագայիլ. 2. շուրջ կողմը ձիավարել։ **úmreiten**, չբ. ի. բժ. շրջան ընել։ — նբ. ein Kind — (ձիով) տղայ... մը գետին ձգել՝ տապալ ընել։

úmrennen, նբ. եւ չբ. ի. 4ա. (տ. rennen) բժ. = **umlaufen**, նբ. եւ չբ. 4.

umringeln, նբ. 3ա. անբժ. հիւսել, խառնել, շարամանել։

umringen, նբ. 3ա. անբժ. պնդել, պարապնդել. 2. շուրջ պատել. շրջապատել. (ծառ մը) կեղեւատել։

U'mriß, ար. 15. նկր. ծրագիր. (նկարու) արուճանակ. fließende, leicht hingeworfene —sse, յփ. ուրուագիր(ք), նախագիծ(ք). 2. —sse յփ. des Gesichtes գիծք՝ գծագրութիւն երեսաց. փխ. in kräftigen —ssen schildern կենդանի նկարագրել։

U'mritt, ար. 20. հեծելածեմք. հեծելութիւն. 2. շրջագայութիւն, այցելութիւն (պաշտօնէի ձիով...)։

úmrühren, նբ. 3ա. բժ. շարժել. շարժլել, խառնել. յուզել. (ջուրը...) պղտորել։ — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. շարժելը, խառնում. պղտորելը։

Digitized by Google

úmrütteln, նբ. 3ա. բյ. շարժլել, ցնցել, թօթուել, երերցընել։

úmsacken, նբ. 3ա. բյ. պարկէ պարկ փոխել, ուրիշ պարկի մէջ լեցընել։

úmsägen, նբ. 3ա. բյ. սղոցելով (ծառը...) կործանել՝ տապալել՝ կտրել։ **umsä'gen**, անբյ. բոլորտիքը սղոցել։

úmsalzen, նբ. 3գ. (դրբ. անց. umgesalzen) բյ. դարձեալ աղել, վերստին աղ ցանել։

úmsatteln, նբ. 3ա. բյ. ein Pferd — ձիու նոր՝ ուրիշ թամբ դնել, թամբը փոխել։ — չբ. հ. թամբէն ցատքել. յմն. փխ. արուեստը՝ վիճակն փոխել։ — ր. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. թամբափոխութիւն. փխ. վիճակափոխութիւն։

U'msatz, ար. 13. տուրեւառ, (դահեկանի...) ընթացք, շրջան. յմն. չն. գործառնութիւն։

umsáusen, նբ. 3գ. անբյ. բանի մը չորս կողմը մռնչել։

úmschaffen, նբ. եւ sich — գբ. 23. կերպարանափոխել, յեղափոխել. նորոգել։ — ր. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. կերպարանափոխութիւն. նորոգում։

umschánzen, նբ. 3գ. անբյ. զին. բրդ. ճրփ. ղակիշով ամրացընել, պատնիչել։ — ր. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. պատնիչում. 2. միայն —ung, էգ. պատնէշ, շրջապատնէշ։

úmscharren, նբ. 3ա. բյ. քերելով շարժել, խառնել, պտեղել։ **umschárren**, անբյ. շուրջ քերել։ [վանի՝ շուք ընել։

umschátten, նբ. 3բ. անբյ. հո-

úmschauen, չբ. հ. եւ sich — գբ. 3ա. բյ. շուրջ՝ չորս կողմը նայիլ. 2. միայն գբ. գլուխը դարձընել։

úmschaufeln, նբ. 3ա. բյ. Korn... — ցորենը թիով խառնել։

umschießen, նբ. 2ի. անբյ. ամէն կողմ թնդանօթ արձակել՝ նետել։ **úmschießen**, նբ. բյ. հրացանով... զարնել։ — չբ. ս. ն–ի. der Wind schießt um հողմն յանկարծ կը փոխուի։

umschiffen, նբ. 3ա. անբյ. ն–ի. բոլորտիքը նաւել, շրջանաւել. ein Vorgebirge — հրուանդան մ'անցնիլ։ **úmschiffen**, չբ. ս. բյ. շրջան ընել։ — նբ. (բեռները նաւէ նաւ) փոխադրել։

U'mschlag, ար. 13. շրջում, (յանկարծակի) փոփոխում. 2. (գինւոյ...) ապականութիւն. 3. = Aufschlag, 5.; յմն. հանգրէճ. 4. պատեան, ծածկոյթ, (լրագրի) ծածկ. —(-Deckel) կազմ. (գրքի) կողք. բ. բժշ. պատանք. — von Brei... ծեփելիք (լափա). 5. ծալք, ծալուած, խորշ, դարձ։

U'mschlagbohrer, ար. ար–. շաղափ։ —**deckel**, ար. տ. Umschlag, 4. ա. —(**e**)**tuch**, ր. կրկնակ (շալ)։

úmschlagen, չբ. ս. 23. բյ. տապալիլ. յորսայսիլ, յորսայս իյնալ. (կառքը...) շրջիլ. (նաւը) ողնիփեր դառնալ. 2. (յանկարծ) փոխուիլ, փոփոխիլ. (հովը) դառնալ. die Krankheit schlägt um հիւանդութիւնը կը փոխուի. բ. in et. — ուրիշ բանի փոխուիլ՝ դառնալ. գ. յմն. գէշի դառնալ. շաղղիլ. դ. յմն. (գինւոյ...) ապականիլ, խանգարիլ. (գինւոյ) քացախիլ։ — նբ. տապալել, կործանել. 2. պատատել, պատել, ծրարել. 3. կռանել, ծեծելով կորացընել՝ ծռել. բ. թեւերը դարձընել, մարձել. խղ. e–e Karte — թուղթ բանալ. 4. ար. Münzen — = umprägen. — ր. 22բ. = բայէն նշանակութեանց հետ։

umschléichen, նբ. 2ի. անբյ. բանի մը բոլորտիքը թափառիլ՝ յածիլ։ **úmschleichen**, չբ. ս. բյ. յածիլ, հոս հոն պտըտիլ՝ թափառիլ։

umschléiern, նբ. 3ա. անբյ. սքօղել, քողարկել։

úmschließen, չբ. հ. 2ի. բյ. բանալին դարձընել։ **umschließen**, նբ. անբյ. պատել, շրջապատել, (շուրջ) փակել. 3. mit seinen Armen — մէկը գրկել՝ իր բազկաց մէջ սեղմել. զին. eine Festung — ա) բերդ մը շուրջ պատել (փոսով...). բ) պաշարել։ — ր. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. շրջապատում. զին. պաշարում։

umschlingen, նբ. եւ sich — գբ. 3ա. բյ. ճաղպատել, ծալքերովը պատել։ — ր. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ճաղպատում, պնդում։

úmschmeißen, նբ. եւ չբ. ս. 2ի. բյ. ընփ. = umwerfen.

úmschmelz|en, նբ. 2ե. (տ. schmelzen) անբյ. վերաձուլել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. վերաձուլում:

úmschnallen, նբ. 3ա. բյ. den Degen — սուրը կապել: **umschnállen**, անբյ. շուրջ կապել՝ դնել:

úmschnüren, նբ. 3ա. բյ. ժապաւէնով կապել, (շուանով...) պրնդել. 2. տարբեր կապել: **umschnü'ren**, անբյ. առասաննել, ժապաւինել:

umschrä'nken, նբ. 3ա. անբյ. շրջափակել, ցանկել. փխ. սահմանաւորել, չափաւորել:

úmschreiben, նբ. 3ծ. բյ. ուրիշ կերպով գրել, այլակերպ գրել. ը. մփ. եղանակաւորել. einen Brief — նամակ մը վերստին գրել. 2. ein Recht auf J. — իրաւունք մը մէկուն վրայ անցընել՝ փոխանցել. 3. բոլորտիքը՝ շուրս կողմը գրել: **umschréib|en**, նբ. անբյ. արձանագրել, վերնագրել. 2. մաթ. ——. = beschreiben, 3.; 3. փր. շրջել, շրջուն՝ բացատրութիւն գործածել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. ——. սահման. շրջաբանութիւն, շրջուն գրուածք, դարձուածք:

U'mschrift, էփ. 31. շրջագիր, բոլորշի արձանագիր. (դահեկանի վրայ) եզրագիր. 2. շրջուն գրուածք. փոխագրութիւն:

úmschüren, նբ. 3ա. բյ. խառնել, շարժել, թօթուել:

úmschütteln, նբ. 3ա. բյ. շարժել, ցնցել, թօթուել:

úmschütten, նբ. 3բ. բյ. ein Glas... — գաւաթ մը դարձընել՝ թափել. 2. ուրիշ աման փոխել: **umschü'tten**, անբյ. et. mit et. — (բանի մը շուրս կողմը) սփռել, տարածել, թափել:

umschwä'rmen, նբ. 3ա. անբյ. (...բոլորտիքը) թռչտիլ (տ. schwärmen). մաճ. գիծ. ներգել, անհանգիստ ընել (զզօրս):

umschwében, նբ. 3ա. անբյ. շուրջ ծածանիլ, օդոյ վրայ թեւատարած կալ:

U'mschweif, ար. 20. շրջան, մանուած, մանուածապատ շրջան. (բանից) դարձուած, (կարգէն) խոտորում, շրջում, շրջաբանութիւն:

umschwirren, նբ. 3ա. անբյ. (բանի մը բոլորտիքը) սուլել, բզզել (տ. schwirren):

U'mschwung, ար. 13. Հոլովում, թաւալում. դարձ, դառնալը, շրջում, փոփոխում. 2. (յանկարծակի բախտի...) դառնալը, փոփոխութիւն. նորոգութիւն, յեղափոխութիւն. (վերստ)դարձ:

úmsehen, sich — փբ. ցնցա. չբ. h. 2է. բյ. յետս նայիլ, գլուխը դարձընել. փխ. eh' man sich umsieht կամ im — = im Nu; 2. շրջահայիլ, բոլորտիքը նայիլ. sich an e—m Orte... — (տեղ մը) զննել, դիտել. er hat sich viel in der Welt umgesehen շատ բան տեսած է: — չ. 22բ. անյփ. = բայէն նշանակո—ծիւանց հեփ:

úmsetzbar, ած. 6. շրջելի, փոխելի:

úmsetz|en, նբ. եւ sich — փբ. 3փ. բյ. բոլորտիքը դնել. 2. տեղափոխել, փոխադրել, ուրիշ տեղ դնել. երժ. ein Musikstück in eine andere Tonart — երգ մ'ուրիշ ձայնի դնել, ձայնափոխել, ը. մփ. յարդարել. ——. փոխանակել. գղ. դարձեալ շարել. 3. շրջել, փոխել, դարձընել. անխնդիր. das Wetter, der Wind setzt um = umschlagen, 2. ա. 4. մն. վաճառել, ծախել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էփ. 31. = բայէն նշանակո—ծիւանց հեփ. տ. մն. տ. Umsatz.

U'msichgreifen, չ. 22բ. անյփ. (հմմտ. greifen, 2. ե.) տարածութիւն, ծաւալում, սփռում. ճարակիլը:

U'msicht, էփ. 31. շրջապատկեր. համատարածիլ պատկեր (= Panorama). 2. փխ. շրջահայեցութիւն, զգուշութիւն, խոհականութիւն, ընտրողութիւն:

úmsichtig, ած. 6. տ. Umsicht, 2. (հկ—նշ. kurzsichtig, բ.) շրջահայեաց, զգուշաւոր, խոհական. ընտրող: —e(r), փ. (հկ—նշ. Kurzsichtige(r), բ.) շրջահայեաց:

U'msichtigkeit, էփ. 31. տ. Umsicht, 2.

úmsinken, չբ. ս. 2ա. բյ. կամաց կամաց իյնալ. vor Schwäche — տկարութենէ կքիլ՝ հակիլ:

umsónst, մ. ձրի. ganz — arbeiten ձրի աշխատիլ. առծ. — ist der Tod ամէն բան առըկով է. 2. ի զուր, վայրապար, ընդ վայր. Das soll er

nicht — gethan haben (սպառնալիք) կը հասկըցնեմ իրեն, զայս տուժել պիտի տամ։

úmspannu|en, նբ. 3ա. բյ. (բանի մը բոլորտիքը) լարել՝ ձգել. 2. die Saiten — աղիքը ձգտել՝ պրկել. die Pferde —, den Wagen — նաեւ անխնդիր — ձիերը փոխել։ — Հ. 22բ. անյ. —ung. իգ. 31. ձիերը փոխելը։ umspánnen, նբ. անբյ. թիզով բըռնել. 2. e—n Ort mit Netzen — տեղ մը ցանցապատ ընել, թակարդներով պատել։

umspielen, նբ. 8ա. անբյ. բոլորտիքը՝ չորս կողմը խաղալ։

umspinnen, նբ. 2ա. անբյ. շուրջ հիւսել. փխ. թակարդապատել։

úmspringen, նբ. 2ա. բյ. ցատքելով տապալել։ — չբ. s. mit J—m, et. — (wie die Katze mit der Maus) մէկուն հետ իշխանութեամբ՝ ճոխութեամբ վարուիլ։ — Հ. 22բ. անյ. — des Windes հովի յանկարծակի փոփոխում։ umspringen, նբ. անբյ. 3. — մէկուն չորս կողմը վազել։

umspü'len, նբ. 3ա. անբյ. (եզերքը...) թանալ։

U'mstand, ար. 13. պարագայ, մանրամասնութիւն. unter solchen (կամ so bewandten) Umständen այսպիսի պարագայից մէջ. 2. Das kommt auf die Umstände պարագաները գիտեն, պարագաներէն կախում ունի. was mich am meisten ärgert, ist der —, daß... զիս նեղողն այն է որ... 3. Umstände, յգ. դիրք, պայման, հանգամանք (մն. բարխօսի). in andern (կամ in gesegneten) Umständen sein յղի ըլլալ (կնոջ). 4. Umstände, յգ. պատուաւորութիւնք, քաղաքավարութիւնք, ծեքծեքանք։

úmständlich, ած. 6. մանրամասն (պատմուած). 2. ճապաղ, ընդարձակ, երկայն-բարակ. es wäre zu — zu... շատ երկայն կ'ըլլար. 3. ցնցս. ծեքծեքող, կարըրտուող։

U'mständlichkeit, իգ. 31. մանրամասնութիւն. 2. ծեքծեքանք, ընդ. կոտրատուածութիւնք։

U'mstands|kommissarius, ար. ընդ. —krämer, ար. մանրավաճառ, ճշդապահանջ։ —wort, Հ. մբ. մակբայ։

úmstauen, նբ. 8ա. բյ. նաւ. die Schiffsladung — (նաւուն) բեռնաւորել։ — Հ. 22բ. անյ. նաւ. բեռնաւորելը։

úmstechen, նբ. 2ար. բյ. ein Bett — = umgraben, 1.; 2. արա. e—e Platte — տախտակ մը դարձեալ փորել։ — Հ. 22բ. անյ. = բայէն նշանակութեան հետ։

umstécken, նբ. 3ա. անբյ. (բանի մը բոլորտիքը) անկել, ցցել. շրջապատցցել։ úmstecken, բյ. den Kopfputz — գլխազարդը փոխել։

umstéhen, նբ. 26. անբյ. (շուրջ) պատել, փակել։ úmstehen, չբ. s. բյ. ցնցս. շուրջ կալ՝ կենալ. մն. ընդ. դբբ. անց. die —den Personen, die —den ներկայ եղողները. 2. der Wein steht um գինին կ'ապականի։

U'msteigbillet, Հ. փոխատոմս, հաղորդակցութեան տոմսակ։

úmsteigen, չբ. s. 2ա. բյ. կառքը՝ ձին փոխել։

úmstell|en, նբ. 3ա. բյ. տեղափոխել, այլազգ տեղաւորել. մբ. Wörter — բառերը շրջել, շրջուն կարգ գործածել։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. տեղափոխութիւն։ umstéllen, նբ. անբյ. et. mit et. — (բան մը բանով մը) պատել, շրջապատել. փակել. որս. Wild — երէն շրջափակել։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. շրջապատում։

úmstempeln, նբ. 8ա. բյ. դարձեալ դրոշմել, դրոշմը փոխել. 2. փխ. 3. — = umstimmen, 2.

umstéuer|n, նբ. 8ա. անբյ. նաւ. շրջան ընել. շրջիլ. 2. ը. մբ. խուսել, խուսափել։ úmsteuern, նբ. բյ. արա. (ելեկտրական հոսանք մը) փոխել։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. փոխում։

úmstimm|en, նբ. 8ա. բյ. երժ. (նուագարան մը) ձայնափոխել. 2. փխ. 3. — (մէկը) դարձընել, մէկուն կարծիքը փոխել տալ։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակութեան հետ։

úmstoß|en, նբ. 2ձ. բյ. (տ. stoßen) e—n Stuhl... — աթոռ մը տապալել՝ կործանել՝ գետին ձգել. 2. փխ. ոչնչացընել, ոչինչ ընել, եղծանել. ein Testament... — կտակ մը չարժեցընել՝ անվաւեր ընել։ — Հ.

Digitized by Google

22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բայէն նշ—ն—ք—ն—թի—նց Հէք:

úmstößlich, ած. 6. տապալելի, կործանելի, շրջելի, եղծանելի. էջք. ոչնչանալի:

umstráhlen, նբ. 3ա. անբժ. ճառագայթներովը պատել, ճաճանչել:

umstrícken, նբ. 3ա. անբժ. Հիւսուածով պատել. 2. փխ. = umschlingen, նբ.: úmstricken, բժ. դարձեալ այլազգ Հիւսել:

umströ'men, նբ. 3ա. անբժ. իւր ալիքներովը պատել՝ պաշարել:

U'msturz, ար. 13. կործանում, տապալում, անկում. փլչիլը. յեղաշրջութիւն, յեղափոխութիւն. եղծում, շրջում:

úmstürz|en, չբ. ն. 3գ. բժ. (Հնդ—նչ. stehen, 16. բ.) յորդայորել, յորդայս անկանիլ, գլխիվայրիլ. շրջիլ, կործանիլ, տապալիլ, փլչիլ: — նբ. (դաւաթ... մը) շրջել, Հակառակ դարձընել. 2. տակնուվրայ ընել, վերիվայրել, տապալել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Umsturz.

umtánzen, նբ. 3գ. անբժ. (բոլորտիքը) կաքաւել: úmtanzen, բժ. կաքաւելով տապալել:

úmtaufen, նբ. 3ա. բժ. եր. 3. — մէկը դարձեալ մկրտել. 2. 3. — մէկուն անունը փոխել, ուրիշ անուն մը տալ:

U'mtausch, ար. 20. փոխանականութիւն. շրջում, փոփոխում:

úmtauschen, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. եւ 3գ. բժ. փոխել, փոխանակել. 2. sich — փոխուիլ, բնութիւնը փոխել:

úmthun, նբ. 4բ. բժ. դարձեալ ընել. 2. e—n Mantel — = umnehmen. sich — դբ. sich nach et. — բան մը փնտռել. sich bei Leuten — տեղեկութիւն փնտռել:

umtö'nen, նբ. 3ա. անբժ. (բանի մը բոլորտիքը...) թնդալ, Հնչել:

úmtreiben, նբ. 2ժ. բժ. դարձընել:

úmtreten, չբ. h. 2է. բժ. դէն. (քայլը) փոխել, քայլափոխել: — նբ. ոտ քով կոխել, ոտաթուր կոխել:

U'mtrieb, ար. 20. շարժում, գործունէութիւն, կենդանութիւն. 2. —e, յգ. Հնարագիտութիւն, Հնարք, մեքենայք. heimliche —e դաւադրութիւն, դաւ. 3. (անստուգ) կանոնաւոր շաՀագործութիւն:

umwáchsen, նբ. 2յ. անբժ. աճելով պատել:

umwállen, նբ. 3ա. անբժ. պատուար քաշել. 2. ծփալ, տատանիլ:

úmwälz|en, նբ. եւ sich — դբ. 3գ. բժ. գլորել, թաւալել. 2. տապալել, կործանել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. յեղափոխութիւն:

úmwandel|n, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. բժ. (ուրիշ բանի) փոխել, շրջել, կերպարանափոխ ըլլալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. փոխակերպելը, փոխում, շրջում, կերպարանափոխում:

úmweben, նբ. 2ը. եւ 3ա. բժ. վերաՀիւսել, դարձեալ Հիւսել. 2. բոլորտիքը Հիւսել: umwében, անբժ. Հիւսուածով պատել:

úmwechsel|n, չբ. h. 3ա. բժ. = abwechseln, չբ.: — նբ. (գիրք մ'ուրիշին Հետ) փոխել, փոխանակել. ein Goldstück — ոսկի մանրել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. փոխում:

U'mweg, ար. 20. շրջան, մանուածապատ՝ խոտորնակի ճամբայ. 2. փխ. auf —en անուղղակի կերպով. —e machen ճարտարութեամբ վարուիլ, շրջաններ ընել. ohne — ուղղակի, յայտնապէս:

úmwehen, նբ. 3ա. բժ. փչելով տապալել՝ կործանել: umwéhen, անբժ. բոլորտիքը՝ շուրս կողմը շնչել, փչել:

úmwenden, նբ. 2ա. եւ 3բ. բժ. դարձընել, շրջել, փոխել, յեղուլ. wie man eine Hand umwendet = im Nu; mit umgewandter Hand ձեռաց Հակառակ կողմով. բ. der Jammer... wendet mir das Herz um ողբը սիրտս կը դողացընէ: sich — դբ. դառնալ: — չբ. h. եւ ն. = umkehren, չբ.: — չ. 22բ. անյ. = Բայէն նշ—ն—ք—ն—թի—նց Հէք:

umwérben, նբ. 2գ. անբժ. մէկուն շատ մեծարանքներ ընել. sie ist viel umworben շատերն իրեն Հետ ամուսնանալ կ'ուզեն:

úmwerfen, նբ. 2գ. բժ. դարձընել, տապալել, կործանել. (կառք) շրջել. 2. e—n Mantel — փ. überwerfen, 2.; 3. երկ. das Erdreich mit dem Pfluge — արօրով Հողը դարձընել, Հերկել, վարել: — չբ. h. եւ ն.

շրջիլ (կառաց...), (նաւու) ողնի-մերիլ. փխ. կործանիլ, խյնալ. (վա-ճառականի...) սնանկանալ. 2. (օ-դոյ) (sich) — տ. umschlagen, 2. — Ը. 22բ. անյփ. տապալում, կործանում։

úmwickeln, նբ. 3ա. բյ. = herumwickeln, 2.; ուրիշ կերպով ծրարել՝ պատել։ umwickeln, նբ. անբյ. mit etc. — բանով մը փաթթել՝ պատատել. mit Stroh — յարդապատ ընել։ — Ը. 22բ. անյփ. պատելը, պատատում։

um...willen տ. um, Ա. 7.

umwinden, նբ. 3ա. անբյ. հիւսել, բոլորել, պատել. die Stirn mit Lorbeer — ճակատը դափնեաւ պսակել։ úmwinden, բյ. բանի մը բոլորտիքը պալարիլ՝ պատիլ. 2. այլապէս դարձնել ոլորել. 3. դարձընել։

umwógen, նբ. 3ա. անբյ. = umströmen. úmwogen, բյ. ալեաց սաստկութեամբ տապալել՝ կործանել։

umwóhnen, նբ. 3ա. անբյ. բանի մը շուրջը բնակիլ։ —d, դբ. և ած. 6. շրջաբնակ. die —den Seiten, die —den = Umwohner. [շրջաբնակք։

U'mwohner, ար. յփ. 22ա. դրացիք,

umwö'lken, նբ. և sich — էբ. 3ա. անբյ. ամպերով պատել՝ ծածկել, ամպամած ընել։

úmwühlen, նբ. 3ա. բյ. փորել, բրել, պեղել. ein Feld... — դաշտ մը բրել՝ խարխալել. ը. մփ. տակնուվրայ ընել։ umwü'hlen, նբ. անբյ. շուրջ բրել։

úmzapfen, նբ. 3ա. և 3է. բյ. ուրիշ աման փոխադրել, ամանափոխել։

umzä'unen, նբ. 3ա. անբյ. ցանկել, ցանկապատել. պրտ. mit Dornen — փշով պատել։ — Ը. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութիւն. 2. միայն —ung, էգ. ցանկ։

úmziehen, չբ. ſ. 3շ. բյ. բնակութիւնը փոխել, տեղափոխել, (այլուր) չուել. ռմ. կրուիլ։ — նբ. և sich — էբ. քաշելով տապալել. 2. Schuhe... — հողաթափ փոխել, ոտքէն հանել. 3. ein Kind — տղու մ'ուրիշ զգեստ հագցընել, ընդ. վրան փոխել։ — Ը. 22բ. անյփ. = Umzug, 1. և 2. umziehen, նբ. անբյ. (բանի մը շուրջ կողմը) շրջան ընել՝ պտըտիլ. բ. դառնալ. շրջել. 2. բան մը պատել. բանի մը բոլորտիքը պալարուիլ. բ. mit etc. — բանով մը պատել՝ ծածկել։

umziegeln, նբ. 3ա. անբյ. պատել, պաշարել, շուրջ փակել։ — Ը. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. պաշարում։

U'mzug, ար. 13. բնակարանը փոխելը, տեղափոխութիւն. (ծառայի...) փոխուիլը. 2. թափօր, ճեմք։

ún... նախադաս մասնիկ է բաղադրութեան ածականի հետ և ման. bar և lich վերջաւորեալ բայածականաց հետ կը նշանակէ բանէ մը զուրկ ըլլալ՝ չունենալ և կը թարգմանուի ան..., չ..., նախ..., ա..., ապ... են ...զուրկ, ...թափուր վերջադաս մասնիկներով. զ. օ. unbefriedigend, անբաւական, անգոհացուցիչ. unähnlich, աննման. 2. ման. է բաղադրութեան գ.է և ած.է հետ նախ կը նշանակէ բարւոյն նշանակութեան հակառակը. զ. օ. Unfall, ար. անհաճոյ դէպք. unförmlich, ած. տձեւ. 3. ման. թանձրու հետ կը նշանակէ շատին ստէպ. զ. օ. Unmenge, էգ. անչափ բազմութիւն, անչափութիւն. unzählig, ած. անթիւ՝ անհամար. 4. ածին գ.է հետ եղած ատեն գլխաւոր շեշտը մասնիկին վրան է. զ. օ. U'nmensch, նոյնպէս ածին ածականի հետ բաղադրեալ ատեն. բայց bar, lich... վերջաւորեալ ածականաց ոմանց շեշտն արմատական վանկին վրայ է. ինչ ինչ ածականաց ալ երկին շեշտ ունին. զ. օ. únzweifelhaft և unzweifelhaft.

unabä'nderlich և únabänderlich, ած. 6. անփոխելի, անփոփոխական, անփոփոխելի, անփոփոխ (նաև տր.). անդարձ (վճիռ...). անայլայլելի։

Unabä'nderlichkeit, էգ. 31. անփոփոխականութիւն, անփոփոխելիութիւն։

unabbü'ßlich, ած. 6. անքաւելի։

únabgelöscht, ած. 6. անշէջ (կիր...)։

únabgerechnet, մկ. փաղառաբար, ի միասին հաշուեալ՝ խմացեալ։

únabhängig, ած. 6. անկախ. 2. տր. բացարձակ (անուն)։

U'nabhängigkeit, իգ. 31. անկախութիւն։

unablä'ssig, ած. unablä'sslich, ած. ե. շարունակ(եալ), անդադար, մշտատեւ. Գ. անդադար։

unablö'slich, ած. ե. անլուծանելի. անջնջանելի. Ը. — e Anleihe հաստատուն փոխ։

unabsehbar, unabsehlich, ած. ե. անբաւ, անսահման, անվախճան, մեծատարած։

Unabsehbarkeit, իգ. 31. անբաւութիւն, անսահմանութիւն։

unabsetzbar, ած. ե. անխախտելի, անփոփոխելի։

unabsichtlich, ած. ե. առանց դիտման, չդիտելով. ըստ պատահման։

unabstellbar, ած. ե. աններողելի, անփոփոխելի։

Unabstellbarkeit, իգ. 31. անփոփոխելիութիւն։

unabtretbar, ած. ե. իրք. անհրաժարելի, անփոխանցելի։

unabweisbar, unabweislich, ած. ե. անմերժելի, ստիպիչ, ստիպողական։

unabwendbar, ած. ե. անխուսելի, անխուսափելի, անճողոպրելի։

Unabwendbarkeit, իգ. 31. անխուսափելիութիւն։

unächt, ած. ե. տ. unecht.

unachtsam, ած. ե. անմտադիր, անուշադիր. անփոյթ, անհոգ, ցրուած, ցնդեալ (միտք). թեթեւ(ամիտ). անխորհուրդ։

U'nachtsamkeit, իգ. 31. անմտադրութիւն. անփութութիւն. aus — անմտադրութեամբ։

unad(e)lig, ած. ե. անազատ, անազատիկ, անազնուական։

unähnlich, ած. ե. աննման, չնման(ող)։

U'nähnlichkeit, իգ. 31. աննմանութիւն։

unanfechtbar, ած. ե. անվիճելի, անվկանդ, անհերքելի։

unangebaut, ած. ե. անմշակ, չմշակեալ, խոպան։

unangefochten, ած. ե. հաստատուն, աներկբայելի. ը. մր. անվրդով. Գ. հանդարտութեամբ. lasse mich —! հանդարտ թող զիս։

unangekleidet, ած. ե. չզգեցեալ, մերկ։

unangemessen, ած. ե. անպատշաճ, անյարմար (բաղդատութիւն)։

U'nangemessenheit, իգ. 31. անյարմարութիւն։

unangenehm, ած. ե. անհաճոյ. 2. չախորժական, 'դժկամակ. տաղտուկ, նեղիչ. աշխատեցուցիչ։

unangerührt, ած. ե. ձեռք չդըպած. ողջ, անեղծ, անվթար. et. — lassen բանի մը ձեռք չդպցընել։

unangesehen, ած. ե. անշուք, անհոյակապ, աներեւելի։

unangetastet, ած. ե. — unangerührt.

unangreifbar, ած. ե. անվկանդ, անհերքելի (նաեւ փխ.)։

Unangreifbarkeit, իգ. 31. անվկանդութիւն։

Unannehmbarkeit, իգ. 31. (յգ. ‑ներ) անհաճոյութիւն, դժնդակութիւն, անպատեհութիւն. տհաճութիւն. արգել. չար(իք), աղէտ. 2. (անյգ.) անընդունելիութիւն։

unansässig, ած. ե. անհաստատ, անբնակ։

unansehnlich, ած. ե. դձուձ, անարգ, փցուն, յոռի, տխեղծ, ընդ. ճռզած. 2. անհոյակապ։

unanständig, ած. ե. անպատշաճ, անպատեհ. անպարկեշտ, անվայելուչ, անհամեստ. խիստ, անհաճոյ։

U'nanständigkeit, իգ. 31. անպատշաճութիւն, անվայելչութիւն, անպարկեշտութիւն։

unanstellig, ած. ե. անատակ, անյաջողակ։

U'nanstelligkeit, իգ. 31. անյգ. անյաջողակութիւն։

unantastbar, ած. ե. իրք. անբռնաբարելի։

Unantastbarkeit, իգ. 31. անյգ. անբռնաբարելիութիւն։

unanwendbar, ած. ե. անպատեհ, անժամ, որ չի կրնար մերձեցուիլ։

unappetitlich, ած. ե. անճաշակ, անախորժ։

U'nart, իգ. 31. դէշ կերպ՝ վարմունք. չար՝ յոռի սովորութիւն. չարութիւն, (մն. տղոց) չարաճճութիւն. տմարդութիւն. անկրթութիւն, անքաղաքավարութիւն. անակնածութիւն։ — աշ. 20. անխրատ՝ անկիրթ տղայ։

Digitized by Google

únartig, ած. 6. չար, (տղայ) խեռ, յամառ, ըմբոստ. 2. անկիրթ, անքաղաքավար, տմարդի. անպատեհ, անարժան:

U'nartigkeit, էգ. 31. = Unart.

únartikuli(e)rt, ած. 6. քր. անյօդ:

únathembar, ած. 6. բնէ. անշնչելի:

unauffindbar, ած. 6. անգիւտ, անգտանելի:

únaufgefordert, ած. 6. առանց ստիպուելու, ինքնակամ:

únaufgelöst, ած. 6. անլոյծ, չլուծուող (հեղանիւթ):

únaufgeräumt, ած. 6. անկարգ, լաւ չյարդարեալ. 2. փխ. չար՝ յոռի բնաւորութեամբ:

unaufháltbar, unaufháltsam, ած. 6. անխափանելի, անդիմադրելի:

unaufhébbar, ած. 6. անջնջելի, անխափանելի:

unaufhö'rlich, ած. 6. անդադար, անվախճան, մշտատեւ. մկ. միշտ, անդադար:

Unaufhö'rlichkeit, էգ. 31. մշտատեւութիւն:

unauflö'sbar, unauflö'slich, ած. 6. անլուծանելի (քմ. եւ ---.):

Unauflö'sbarkeit, Unauflö'slichkeit, էգ. 31. անյ. անլուծանելիութիւն:

únaufmerksam, ած. 6. անմտադիր, ցրուած:

U'naufmerksamkeit, էգ. 31. անմտադրութիւն:

únaufrichtig, ած. 6. անկեղծ չեղող, խաբեբայ, նենգաւոր:

U'naufrichtigkeit, էգ. 31. նենգաւորութիւն:

unaufschiebbar, unaufschieblich, ած. 6. անյապաղելի, ստիպողական:

unausdéutbar, ած. 6. անշահագործելի:

Unausbléiblichkeit, էգ. 31. անվրիպութիւն:

unausdéhnbar, ած. 6. բնէ. (հմմտ. dehnbar) անսփռական, անտարածական (մարմին):

U'nausdehnbarkeit, էգ. 31. անյ. անտարածականութիւն:

unausfü'hrbar, ած. 6. անգործադրելի, անգործադրական, անկարելի:

Unausfü'hrbarkeit, էգ. 31. անգործադրականութիւն, անկարելիութիւն:

únausgebildet, ած. 6. անզարգացեալ. փխ. չհասած, անմշակ (միրգ...):

únausgefertigt, ած. 6. անվճար, չլմնցած, անկատար:

únausgeführt, ած. 6. անգործադրեալ, անաւարտ, անվճար:

únausgefüllt, ած. 6. չլցեալ. —e Quittung անդիր՝ չգրեալ անգորրագիր...:

únausgemacht, ած. 6. անստոյգ, անապահով, անորոշ:

únausgesetzt, ած. 6. անընդհատեալ. շարունակեալ. մկ. շարունակ:

unausgléichbar, ած. 6. անհամեմատ(ելի):

unausklágbar, ած. 6. իրէ. անպահանջական (պարտք):

unauslö'schbar, unauslö'schlich, ած. 6. անջնջելի (գիր...). անշէջ (հուր). անապառ, անվերջանալի (ծիծաղ):

unausspréchbar, ած. 6. որ չ՚արտաբերուիր:

unausspréchlich, ած. 6. անբացատրելի, անպատմելի, անպատում, անճառ(ելի). —en, յգ. 6. ներքնազգեստ (քաղաքավարութեամբ փոխանակ վարտիկք):

Unausstéhlich, ած. 6. անտանելի, անհանդուրժելի, գժնդակ. ծանրատաղտուկ (մարդ):

unaustilgbar, ած. 6. = unauslöschlich.

unausweíchbar, unausweíchlich, ած. 6. անխուսափելի:

U'nband, ար. 20. (յգ. ցնց—.) ընտ. խեռ՝ ըմբոստ (մարդ) տղայ. = Unart, ար.:

únbändig, ած. 6. խեռ, հեստ, ըմբոստ, ստահակ. անսանձ, ապերասան, դժուարաբարոյ. 2. ընտ. սաստիկ, ահագին, յոյժ յոյժ:

únbarmherzig, ած. 5. անողորմ, անգութ, անապորոյն:

U'nbarmherzigkeit, էգ. 31. անգթութիւն, անապորունութիւն, խստութիւն:

únbärtig, ած. 6. անմօրուս:

únbeachtet, ած. 6. անտես, անզգուշացեալ, անմեծարգի, չճանաչուած:

unbeántwortet, ած. 6. — bleiben անպատասխանի ըլլալ, պատասխանձիլ:

Digitized by Google

unbeárbeitet, ած. մ. որուն վրայ չէ խօսուած. անգործ (նիւթ), անտաշ, անկոփ (քար...):

unbebáubar, ած. մ. անմշակելի:

únbebaut, ած. մ. չմշակեալ, անմշակ:

únbedacht, únbedächtig, únbedachtsam, ած. մ. անխորհուրդ, անխոհական, անընտրող, անզգոյշ. ընդ. բացբերան. —er Weise յախուռն:

U'nbedachtsamkeit, իգ. 31. անխորհրդութիւն, անխոհականութիւն:

únbedeckt, ած. մ. չծածկուած, մերկ, հոլանի. mit —em Haupte բաց գլխով:

únbedeutend, ած. մ. աննշան, նշանակութիւն չունեցող, դուզնաքեայ, չնչին:

U'nbedeutendheit, իգ. 31. աննշանակութիւն, ոչնչութիւն, չնչինութիւն, դուզնաքէութիւն:

únbedingt, ած. մ. անպայման, բացարձակ, անպատճառ:

únbeeidigt, ած. մ. աներդումն, չերդուեալ:

únbeendigt, ած. մ. անաւարտ, չլմնցած. թերակատար:

únbeerbt, ած. մ. անժառանգ. մռն. անորդի:

únbeerdigt, ած. մ. անթաղ:

únbefähigt, ած. մ. անատակ, անկարող:

unbefáhrbar, ած. մ. անփարուն, անգնաց, անանցանելի (ճանապայ):

únbefahren, ած. մ. Ն—է. —(er) Volk անփորձ նաւաստի:

únbefangen, ած. մ. աննախապաշարեալ. անշահասէր, անաչառ. անկողմնակալ, անկողմնասէր. հանդարտ, խաղաղ. 2. յստակ(ամիտ), միամիտ, պարզ, սեռն, անկեղծ. բնական, անպաճոյճ:

U'nbefangenheit, իգ. 31. նախապաշարում չունենալը. անշահախնդրութիւն, անաչառութիւն. 2. միամտութիւն. տ. unbefangen.

únbefestigt, ած. մ. չամրացած, անամուր. —er Ort բաց տեղ:

únbefiedert, ած. մ. անփետուր. —er Pfeil անպայտեիք նետ:

únbefleckt, ած. մ. անարատ, անբիծ. էկ. սուրբ, մաքուր, կոյս, կուսական:

U'nbeflecktheit, իգ. 31. անյոգ. անարատութիւն, անբծութիւն:

únbefördert, ած. մ. չուղարկուած 2. յետաձգեալ, անյառաջադէմ (մարդ):

únbefrachtet, ած. մ. անբեռն, դատարկ:

únbefriedigend, ած. մ. անգոհացուցիչ, անբաւական:

únbefriedigt, ած. մ. անգոհ, յուսադրուրկ, վրիպեալ ի յուսոյ. 2. անյագ:

únbefugt, ած. մ. անվաւերացեալ, իշխանութիւն չառած, անձեռնհաս:

U'nbefugtheit, իգ. 31. անյոգ. վաւերացեալ չըլլալը. (դատաւորի...) անձեռնհասութիւն:

únbegabt, ած. մ. ձիրք չունեցող, անտաղանդ:

únbegangen, ած. մ. չյաճախեալ, քիչ բանուկ:

únbegleitet, ած. մ. մենակ, միայնակ, անուղեկից,

unbegréiflich, ած. մ. անըմբռնելի, անհաս, անիմանալի:

Unbegréiflichkeit, իգ. 31. (անյոգ.) անըմբռնելիութիւն. 2. (յոգ. ով.) անըմբռնելի բան, խորհուրդ, գաղտնիք:

unbegrénzbar, ած. մ. անսահման(ելի), անեզր:

únbegrenzt, ած. մ. = grenzenlos.

U'nbegrenztheit, իգ. 31. անյոգ. = Grenzenlosigkeit.

únbegründet, ած. մ. անհիմն, անհաստատ, խարխուլ:

únbegütert, ած. մ. անինչ, անըստացուած. չքաւոր:

únbehaart, ած. մ. անմազ:

U'nbehagen, չ. 22բ. անյոգ. = Mißbehagen. [անանդորր:

únbehaglich, ած. մ. անհանգիստ,

U'nbehaglichkeit, իգ. 31. անհանգստութիւն, անանդորրութիւն:

únbehelligt, ած. մ. անկասկած, հանգիստ, անխռով:

únbehindert, ած. մ. անարգել, անխափան, անխոչ:

únbeholfen, ած. մ. անօգնական. փցուն, տաղնապեալ, վարանեալ:

U'nbeholfenheit, իգ. 31. անյոգ. անյօգնականութիւն:

únbehülflich, ած. ե. անաճողակ (ինք իրեն օգնելու), ծանրաշարժ. ը. մփ. == unbeholfen.

únbekannt, ած. ե. անծանօթ. Das ist mir — զայս չեմ գիտեր. 2. զանխուլ, ծածուկ, անյայտ, անհայտակայ, աներեւելի (մարդ...). es wird Dir nicht — sein անշուշտ պիտի գիտնաս որ... 3. անատեղեակ, անգէտ։

U'nbekanntschaft, էգ. 31. անյփ. անծանօթութիւն, անգիտութիւն (— mit et)։

unbeléhrbar, ած. ե. անդաստանալի, անփոփոխելի։

únbelehrt, ած. ե. անգարձ։

únbekleidet, ած. ե. մերկ, անհանդերձ, չզգեցեալ։

únbekümmert, ած. ե. անհոգ, անկասկած։

U'nbekümmertheit, էգ. 31. անյփ. անհոգութիւն։

únbeladen, ած. ե. անբեռն, չբեռնաւորուած։

únbelaubt, ած. ե. փյ. անտերեւ։

únbelebt, ած. ե. անշունչ, անկենդան(ի), մեռեալ։

U'nbelebtheit, էգ. 31. անյփ. մեռելութիւն, անշնչութիւն։

únbelegt, ած. ե. (առ մատենագիրս) չգործածուած (բառ)։

únbelesen, ած. ե. անգրագէտ, անուսումն։

U'nbelesenheit, էգ. 31. անյփ. անգրագիտութիւն։

únbemannt, ած. ե. նաւ. անկազմ, անհանդերձեալ (նաւ)։

unbemérkbar, ած. ե. աննշմարելի, անտեսանելի։

únbemerkt, ած. ե. անտես, աննշմար(եալ). ծածուկ։

únbemittelt, ած. ե. անինչ, անստացուած. չքաւոր, կարօտեալ։

U'nbemitteltheit, էգ. 31. անյփ. կարօտութիւն, չքաւորութիւն։

únbenamt, ած. ե. անանուն։

únbenannt, ած. ե. անանուն. թբ. —e Zahl անսահման թիւ։

únbeneidet, ած. ե. աննախանձ(ելի). մկ. աննախանձ, առանց նախանձ գրգռելու։

únbenommen, ած. ե. ազատ, օրինաւոր. es ist (bleibt) Ihnen — zu... միշտ ազատ էք՝ ձեր ձեռքն է (ընելը կամ չընելը)։

únbenutzt, ած. ե. անշահ, անբեր. անպտուղ. Das wird er nicht — lassen օգտին պիտի գործածէ անշուշտ, շահ մը պիտի հանէ (ասկէ...)։

únbequem, ած. ե. անհեշտ, հանգիստ չեղող, անդիւր. 2. փխ. անդէպ, անժամ. տաղտուկ. անհաճոյ, տհաճոյ։

U'nbequemlichkeit, էգ. 31. անհանգստութիւն, անդիւրութիւն. փխ. անդիպութիւն, անհաճոյութիւն։

únberathen, ած. ե. անխորհուրդ. առանց խորհուրդ հարցընելու։

unberéchtigt, ած. ե. անվաւերացեալ, անընկալեալ, անհաստատեալ. ապօրինաւոր. մկ. առանց ճոխութեան՝ վաւերականութեան։

únberedt, ած. ե. անճարտարաբան։

únberichtigt, ած. ե. չարդարացեալ. die Rechnung ist noch — հաշիւը տակաւին հաստացուած չէ։

únberitten, ած. ե. անհեծեալ, չհեծած. 3. — machen մէկը ձիէն կէց ընել. 2. —es Pferd... նոր՝ խամ ձի...։

únberücksichtigt, ած. ե. աննկատեալ, միտ չդրուած. et. — lassen բանի մը միտ չդնել, բան մ՚անտես՝ անփոյթ ընել։

únberufen, ած. ե. անկոչ, անհրաման, անպատուէր. ինքնին, իւրովի. չհաստատեալ, չվաւերացեալ. ինքնամուխ (ի պաշտօն...). կոչում չունեցող։

únberühmt, ած. ե. անհռչակ, աննշան(աւոր)։

U'nberühmtheit, էգ. 31. անյփ. աննշանաւորութիւն։

únberührt, ած. ե. չդպած, չշօշափած. ողջ, անվթար. չմերձեալ, լռութեամբ անցեալ։

únbeschadet, նխ. ռմկ. հոլովել. առանց վնասու, առանց վնասելոյ. բայց միայն զի..., բայց միայն։

únbeschäftigt, ած. ե. unbeschä'ftigt, ած. ե. դատարկ, անգործ, անզբաղ։

U'nbeschäftigtheit, էգ. 31. անյփ. անգործութիւն, անզբաղութիւն։

únbescheiden, ած. ե. անպատկառ. ժպիրհ, անխրատ. անպատշաճ,

Digitized by Google

անվայել(ուչ). 2. չափազանց, տարապայման:

U'nbescheidenheit, իգ. 31. անպարկեշտութիւն, անհամեստութիւն. ժպրհութիւն. անպատշաճութիւն:

únbescheinigt, ած. 6. անստոյգ, չստուգեալ:

únbeschlagen, ած. 6. երկաթով չզրուագեալ. 2. անպայտ, չլուանեալ (ձի). 3. փխ. ընդ. in einer Wissenschaft... — (գիտութեան մը մէջ) չթեքեալ, անվարժ:

únbeschnitten, ած. 6. անթլփատ. 2. անյապաւեալ, (եզերքը) չկտրուած (դրամ):

únbescholten, ած. 6. անարատ, անստգիւտ:

U'nbescholtenheit, իգ. 31. անյ. անարատութիւն, անստգիւտութիւն:

unbeschrä'nkbar, ած. 6. — unbegrenzbar.

unbeschrä'nkt եւ **únbeschränkt**, ած. 6. անեզր, անսահման, բացարձակ:

Unbeschrä'nktheit, իգ. 31. անսահմանութիւն, բացարձակութիւն:

unbeschréiblich, ած. 6. անբացատրելի, անպատմելի. մկ. սաստիկ, անչափ:

únbeschrieben, ած. 6. չգրուած, անգիր, ճերմակ (թուղթ). 2. չնկարագրուած:

únbeschrien, ած. 6. տ. unberufen, 2.

únbeschuht, ած. 6. բոկ, անմոյկ:

únbeschützt, ած. 6. անոք, չպաշտպանուած, անպատսպար:

únbeschwert, ած. 6. անբեռն, թեթեւ. սուրբ. մաքուր (խղճմտանք):

únbeseelt, ած. 6. անկենդան(ի):

únbesehen, ած. 6. (նաեւ —(d)) մկ. առանց տեսնելու, չտեսած:

únbesetzt, ած. 6. չգրաւեալ, պարապ, գատարկ (պաշտօն...). 2. չհանդերձեալ, չկազմեալ:

unbesiegbar, **unbesieglich**, ած. 6. անյաղթ(ելի):

únbesonnen, ած. 6. անխորհուրդ, յախուռն:

únbesorgt, ած. 6. անհոգ. sei(e)n Sie —! հոգ մ'ընէք, հանդարտ եղէք. 2. չգործադրեալ, չկատարուած:

unbesprechbar, ած. 6. անկառուելելի, անվիճելի:

U'nbestand, ար. 18. անյ. անհաստատութիւն, յողդողդութիւն, փոփոխականութիւն:

únbeständig, ած. 6. անհաստատ. 2. անկայուն, անմնայուն. փոփոխական, յեղյեղուկ, յողդողդ:

U'nbeständigkeit, իգ. 31. անհաստատութիւն. յողդողդութիւն:

unbestéchbar, **unbestéchlich**, ած. 6. անկաշառ(ելի):

unbestéigbar, ած. 6. անմատոյց, անմատչելի, որուն վրայ չելլեցուիր:

únbestellt, ած. 6. չյանձնուած, չապսպրուած. 2. չտրուած, չհասցուած (նամակ...). 3. երկ. անվար, խոպան (երկիր...):

unbestímmbar, ած. 6. անսահմանելի, անորոշ:

únbestimmt, ած. 6. չսահմանեալ, անորոշ, անյայտ (նաեւ տառ. քր.). խառնափնթոր. անստոյգ:

U'nbestimmtheit, իգ. 31. անորոշութիւն (տ. unbestimmt):

únbestochen, ած. 6. անկաշառ, արդարակորով:

U'nbestochenheit, իգ. 31. անյ. արդարակորովութիւն:

unbestréitbar, ած. 6. անհակառակելի:

únbestritten, ած. 6. աներկբայելի, ընկալեալ, հաստատուն. մկ. առանց հակառակութեան, անշուշտ:

únbesucht, ած. 6. չյաճախեալ, քիչ յաճախեալ:

únbetheiligt, ած. 6. — bei et. անմասնակից, (բանի մը) անհաղորդ:

únbetont, ած. 6. անշեշտ, չշեշտեալ, բութ:

únbeträchtlich, ած. 6. անկարեւոր, շատ ծանրակշիռ չեղող:

únbetreten, ած. 6. անկոխ (ճամբայ), չվարուն. 2. անայլայլակ, անչփոթ:

unbéugsam, ած. 6. անկորանալի, խիստ, անխախտ:

U'nbeugsamkeit, իգ. 31. անյ. անկորանալիութիւն, անխախտութիւն:

únbewacht, ած. 6. չհսկուած. ը. վփ. անպատսպար (թողուած):

Digitized by Google

únbewaffnet, ած. ե. անզէն. mit —em Auge պարզ աչօք (առանց հեռադիտակի կամ մանրադիտակի)։

únbewährt, ած. ե. չփորձուած, երկբայական։

únbewandert, ած. ե. անփորձ, անտեղեակ, անհմուտ, նորեկ։

únbeweglich, ած. ե. անշարժ, հաստատուն. Ն—ք. կայուն (չուան...). 2. իրք. —es Gut անշարժ ստացուած. 3. փխ. անողոք, խիստ։

U'nbeweglichkeit, իգ. 31. անյ. անշարժութիւն, հաստատունութիւն. 2. անողոքութիւն, խստութիւն։

únbewegt, ած. ե. անշարժ. անդրդիւ։

únbeweibt, ած. ե. անկին, ամուրի։

U'nbeweibtheit, իգ. 31. անյ. անկնութիւն, ամուրիութիւն։

unbeweisbar, unbeweislich, ած. ե. որ չի կրնար (ապա)ցուցուիլ, անապացուցանելի։

únbewiesen, ած. ե. ոչ ապացուցեալ, չցուցուած։

unbewóhnbar, ած. ե. անբնակելի, ուր չի կրնար բնակուիլ։

únbewohnt, ած. ե. անբնակ, մարդաթափ. դատարկ, պարապ. անապատ, ամայի։

U'nbewohntheit, իգ. 31. անյ. անբնակութիւն. դատարկութիւն, պարապութիւն. ամայութիւն։

únbewußt, ած. ե. անծանօթ. Das ist mir — զայս չեմ գիտեր. es wird Ihnen nicht — sein... պիտի գիտնաք անշուշտ թէ... 2. անգէտ, անտեղեակ. sich (դր.) einer Sache — sein բանի մ՚անտեղեակ ըլլալ. 3. անգիտակցական, ակամայ. բնածին, բնազդական։

unbezáhlbar, ած. ե. անհատուցանելի, անվճարելի։

un(be)zä'hmbar, ած. ե. ամեհի, աննուաճ(ելի), վայրագ։

únbezweifelt, ած. ե. անտարակուսելի, աներկբայելի, անհակաճառելի։

unbezwingbar, unbezwinglich, ած. ե. անյաղթ, անպարտելի։

únbiegsam, ած. ե. անծռելի, անկորանալի. պիրկ, կարծր, խիստ. փխ. — unbeugsam.

U'nbiegsamkeit, իգ. 31. կարծրութիւն, անկորանալիութիւն, խըստութիւն։

U'nbilde, իգ. 35. անիրաւութիւն. թշնամանք, նախատինք։

únbildsam, ած. ե. անճկուն. —er Mensch խեռ՝ անհաւան՝ անստամբ. —e Sprache դժուարաթեք՝ դժուարադարձ լեզու։

U'nbildung, իգ. 35. անյ. անկըրթութիւն։

U'nbill, իգ. 31. նաեւ ար. եւ չ. 38. անյ. = Unbilde.

únbillig, ած. ե. անիրաւ, անարդար, անարդարակորով։ —(e)s, չ. ե. անիրաւ բան։

únblutig, ած. ե. անարիւն. einen —en Sieg erkämpfen առանց արիւն թափելու յաղթել։

U'nbotmäßigkeit, իգ. 31. անյ. հեստութիւն, անհպատակութիւն։

únbrauchbar, ած. ե. անգործածական, անպիտան, յոռի։

U'nbrauchbarkeit, իգ. 31. անյ. անգործածականութիւն, յոռութիւն։

únbußfertig, ած. ե. կր. անապաշխար, անապաշաւ, անզեղջ. չմոհացեալ։

U'nbußfertigkeit, իգ. 31. անյ. կր. անապաշխարութիւն։

U'nchrist (...+...), ար. 33. չքրիստոնեայ, անհաւատ։

úncouverti(e)rt (...+——...), ած. ե. անպատատեղ, անծրար։

und, շղ. եւ, ու. kein Brot — kein Geld haben ոչ հաց ունենալ (եւ) ոչ ստակ. 2. Բղդ.ի հետ. immer größer — größer եւս քան զեւս՝ առաւել քան զառաւել մեծ. 3. Բաշխական. zwei — zwei երկու երկու. 4. [illegible]. durch — durch մէջ ընդ մէջ, թափ ընդ թափ. ու. fort, 2.; 3. und? ([illegible]) մերջէն, յետոյ (ինչ եղաւ). 4. զեղչ. եւ ծղբ. er — Furcht haben! ինքը վախնայ. 5. — dabei noch, — selbst dann noch... եւ զեռ։

U'ndank, ար. 20. անյ. անշնորհակալութիւն, ապերախտութիւն։

úndankbar, ած. ե. անշնորհակալ. ապերախտ։

U'ndankbarkeit, իգ. 35. անյ. ապե-

Digitized by Google

նրախտութիւն, անշնորհակալու-թիւն։

úndati(e)rt, ած. 6. անթիւ, ան-թուական։

úndefini(e)rbar, ած. 6. էլ. ան-սահմանելի։

úndeklini(e)rbar, ած. 6. անհոլո-վելի։

undénkbar, ած. 6. աններեւակայե-լի, անըմբռնելի։

undénklich, ած. 6. անյիշատակ. seit —en Zeiten յանյիշատակ ժամա-նակաց։

úndeutlich, ած. 6. անորոշ, ան-յայտ, չփոթ. Գ. խառն ի խուռն. ատարտամ. (նկր.) մթին, մթա-գոյն, աղօտ (գոյն...). խրթին, դժուարըմբռնելի. դժուարըն-թեռնլի։

U'ndeutlichkeit, էգ. 31. ածյ. ան-որոշութիւն, մթութիւն, խըր-թնութիւն։

úndienlich, ած. 6. անյարմար, որ չի ծառայեր։

Undine, էգ. 35. դշխ. ընդղղյ. ալեգէք։

U'nding, ար. 20. չէք, չգոյ, երա-կան չգոյող իր. անտեղութիւն, անհանճարութիւն, անհանճար իրք։

úndisziplini(e)rbar, ած. 6. անհրա-հանգելի։

úndisziplini(e)rt, ած. 6. անկիրթ, անհրահանգ, անմարզ (զօրք)։

úndulsam, ած. 6. անհանդուր-ժող, անհանդուրժական, թոյլ չտուող։

U'nduldsamkeit, էգ. 31. ածյ. ան-հանդուրժողականութիւն, չթոյլ-տուութիւն։

unduli(e)ren, չբ. հ. 3ա. կոհակա-ձեւ ծփիլ, ճօճիլ, ծածանիլ (հե-րաց...)։ — չ. 22բ. ածյ. ծածա-նում։

undurchdringlich, ած. 6. անթա-փանցելի, անթափանցական. էլ. անըմբին, անհաս, անըննելի։

úndurchsichtig, ած. 6. անթափան-ցիկ։

úneben, ած. 6. անհաւասար, անհարթ. գծնդակ, խիտս, խորտ-ութորդ. 2. էբ. անյարմար, ան-դէպ, անպատեհ. ռա. յիրաւնանի

Հեդ. nicht — հաճոյ(ական), ըն-դէջ չէ։

U'nebenheit, էգ. 31. ածյ. անհաւ-սարութիւն, անհարթութիւն, խորտուբորդութիւն. —en, յէ. խորտուբորդք, դերբուկք։

únecht, ած. 6. սուտ, չբուն, չին-ծու. 2. խարդախեալ, նենգեալ. սուտ (սատկ). պիտակ, կեղծ (հերք, ակառյ). անբնական (գոյն). անվաւերական (հրովարտակ...). անհարազատ։

U'nechtheit, էգ. 31. ածյ. սուտու-թիւն, անվաւերականութիւն. տ. unecht.

únedel, ած. 6. հասարակ, հե-տեւակ. 2. —e Metalle հասարակ մե-տաղներ։

únedi(e)rt, ած. 6. անտիպ, ան-դրոշմեալ, չհրատարակուած։

unehelich, ած. 6. չամուսնական. ծնն. ապօրինաւոր, անհարազատ. —es Kind բնական որդի։

únehrbar, ած. 6. անպատիւ, ան-արժան, անհամեստ, անպարկեշտ։

U'nehrbarkeit, էգ. 31. անպատուու-թիւն, անհամեստութիւն։

U'nehre, էգ. 35. անարգանք, ծանականք, խայտառակութիւն։

únehrerbietig, ած. 6. անպատկառ, անմեծարող, չակնածող. sich — gegen 3. benehmen մէկուն հետ մեծարանօք չվարուիլ։

únehrlich, ած. 6. անպատիւ, ան-արժան. անհաւատարիմ, խարդախ. 2. վատանուն, անուանարկ։

U'nehrlichkeit, էգ. 31. (ածյ.) ան-պատուութիւն. անարժան ըն-թացք անհաւատարմութիւն, խարդախութիւն. 2. (յէ.—ռ) վա-տանուն՝ անուանարկ գործ։

úneigennützig, ած. 6. անշահասէր։

U'neigennützigkeit, էգ. 31. անշա-հասիրութիւն։

úneigentlich, ած. 6. անբուն, ան-յատուկ, պիտակ. ը. մր. նմանո-ցուած, կերպարանեալ։

úneingebunden, ած. 6. անկազմ, անկազմ, թղթակազմ։

úneingeladen, ած. 6. անկոչ, ան-հրաւիրեալ։

úneingeschränkt, ած. 6. = unbe-schränkt.

úneinig, ած. 6. անմիաբան, չմիաբան. երկպառակեալ, գժտեալ. — sein միկուն հետ գժտած ըլլալ. — werden գժտիլ, ըեպ. ուրոյ. ելլ։

U'neinigkeit, իգ. 31. անմիաբանութիւն. հերձուած, երկպառակութիւն, տարաձայնութիւն։

úneinnehmbar, ած. 6. անառնելի (քաղաք), գժուարաւ առնուելի։

úneins, մ. = uneinig.

únelastisch, ած. 6. անառաձգական։

únempfänglich, ած. 6. անընդունակ։

U'nempfänglichkeit, իգ. 31. անընդունակութիւն։

únempfindlich, ած. 6. անզգայ (für et. բանի մը). 2. անզգայ, անտարբեր, խիստ. 3. անկարեկիր, անգութ. ցուրտ, խստասիրտ, անտարբեր. 4. գրք. անզգայ, ընդարմացեալ, թմրեալ։

U'nempfindlichkeit, իգ. 31. անզգայութիւն։

unéndlich, ած. 6. անսահման (նաև ...), անեզր, անչափ, անվախճան։

Unéndlichkeit, իգ. 31. անսահմանութիւն, անչափութիւն։

unentbéhrlich, ած. 6. անհրաժեշտ, հարկաւոր։

únentdeckt, ած. 6. անյայտ, ծածկեալ։

unentgéltlich, ած. 6. unentgéldlich, ած. 6. ձրի, առանց վարձի։

únenthüllt, ած. 6. գոց, ծածկուած, քողարկեալ։

únentmuthigt, ած. 6. անվհատ. մ. առանց վհատելու։

únentschieden, ած. 6. անորոշ, երկբայական, անստոյգ։

únentschlossen, ած. 6. չորոշեալ. չհաստատուած. երկմիտ, վարանեալ. 2. վարանամիտ, երկմտող։

unentschúldbar, ած. 6. աններելի։

únentwegbar, únentwegt, ած. 6. հաստատուն, անխախտ, անշարժ։

únentwickelt, ած. 6. չզարգացեալ։

unentzifferbar, ած. 6. անլուծելի, անընթեռնլի (գրուած)։

unentzü'ndbar, ած. 6. անբոցավառելի, որ չի վառուիր։

úneracht et, նխ. = ungeachtet, ...

unerbittlich, ած. 6. անողոք, չդիմանալ. անգութ։

Unerbittlichkeit, իգ. 31. անյ. անողորմութիւն, անգթութիւն. անզգայութիւն։

únerfahren, ած. 6. անփորձ, գեռահասակ, հմուտ։

U'nerfahrenheit, իգ. 31. անյ. անփորձ(առ)ութիւն։

unerfindlich, ած. 6. անգիւտ, անգտանելի, գժուարագիւտ։

unerfórschlich, ած. 6. անքննելի, անթափանցելի։

únerfreulich, ած. 6. անուրախական, անհաճոյ, տրտմեցուցիչ. թախծալից։

unerfü'llbar, ած. 6. անգործադրելի։

únerfüllt, ած. 6. չկատարուած. չկատարուած, անվճար։

únergiebig, ած. 6. անբեր, անշահաբեր, ամուլ, անպտուղ։

U'nergiebigkeit, իգ. 31. անյ. անբերութիւն, անպտղութիւն։

unergrü'ndlich, ած. 6. անքննելի. խորին։

únerheblich, ած. 6. աննշանակ. գոյզն, գուզնաքեայ, չնչին. անտարբեր։

únerhört եւ unerhö'rt, ած. 6. անլուր, չլսուած, չընդունուած, չլսուած. անլուր, տարօրինակ (անգթութեան...). աստուածարեալ, ատելի. 2. չլսեալ, չընդունած (պաղատանք)։

unerkénnbar, ած. 6. անճանաչելի։

únerkenntlich, ած. 6. (gegen 3., für et. միկուն, բանի մը համար) ապերախտ, ապաշնորհ, անշնորհակալ։

unerklä'rbar, unerklä'rlich, ած. 6. անմեկնելի։

unerkü'nstelt, ած. 6. անշինծու, բնական, անկեղծ, աննենգ։

unerlä'ßlich, ած. 6. անզանցառնելի, անհրաժեշտ, էական։

únerlaubt, ած. 6. ապօրինաւոր, չօրինաւոր, արգելեալ. գաղտնի (եւ ընդդէմ օրինաց), գողացեալ (ամուսնութեան...)։

unerméßlich, ած. 6. անչափ(ելի), անսահման, անբաւ. ահագին, անհուն, անհեթեթ։

Unerméßlichkeit, իգ. 31. անյ. անչափութիւն։

únermüdet, ած. 6. անխոնջ, անվաստակ։

unermü'dlich, ած. 6. անխոնջ, չյոգնող։

úneröffnet, ած. 6. չբացուած, անկնքաս (նամակ)։

únerquicklich, ած. 6. դժնդակ, տաղտուկ, անհաճոյ։

unerréichbar, ած. 6. անհաս(ա)նելի, անժամանելի. անմատոյց։

únerreicht, ած. 6. չհասեալ, անմատոյց։

unersä'ttlich, ած. 6. անյագ. (փխ. եւ.ս) անհնարին, ծախիչ, սպառիչ (հուր, ծարաւ)։

Unersä'ttlichkeit, իգ. 31. անյ. անյագութիւն։

únerschaffen, ած. 6. փլ. անստեղծ, անարար։

unerschö'pflich, ած. 6. անսպառ, անսպառական, անհատնում։

únerschöpft, ած. 6. անսպառ(եալ), անսպառական(եալ)։

únerschrocken, ած. 6. աներկիւղ, արի։

U'nerschrockenheit, իգ. 31. անյ. աներկիւղութիւն։

unerschü'tterlich, ած. 6. անսասան, անխախտ, անշարժ. անդրդուելի, անվրդով։

unerschü'ttert, ած. 6. անդրդուական, անսայլայլակ։

unerschwinglich, ած. 6. անհնարին, տարապայման. —e Kosten ահագին ծախք. —e Preise չափազանց գինք։

unersétzbar, unersétzlich, ած. 6. անդարմանելի, անփոխարինելի։

unersprießlich, ած. 6. անշահ, անշահաւոր, անօգուտ։

unersteiglich, ած. 6. = unbesteigbar.

unerträ'glich, ած. 6. անտանելի, անհանդուրժելի. ծանրատաղտուկ։

Unerträ'glichkeit, իգ. 31. անյ. անտանելիութիւն։

únerwachsen, ած. 6. (հկ—նչ. männlich) անչափահաս։

únerwähnt, ած. 6. անյիշատակ. et. — lassen բան մը չյիշել, բանի մը վրայէն լռութեամբ անցնիլ։

únerwartet, ած. 6. անյուսալի. անակնկալ, անակնունելի. յեղակարծ, յանկարծական. մկ. յանկարծակի, ըստ պատահման։

unerwéichbar, unerwéichlich, ած. 6. անկակղելի. փխ. = unbeugsam.

unerwéislich, ած. 6. = unbeweisbar.

únerwiesen, ած. 6. = unbewiesen.

únerwogen, ած. 6. անխորհրդածեալ։

unerzä'hlbar, ած. 6. անպատմելի։

únerzogen, ած. 6. անկիրթ, չդաստիարակեալ։

unéßbar, ած. 6. որ չուտուիր։

únexplodierbar, ած. 6. անպայթուցիկ։

únfähig, ած. 6. (zu et. բանի մը) անատակ, անկարող, անբաւական. 2. — zu zahlen անանկացեալ։

U'nfähigkeit, իգ. 31. անյ. անատակութիւն, անբաւականութիւն։

unfáhrbar, ած. 6. անվարուն, անգնաց (ճամբայ). նվ. աննաւելի։

U'nfall, ար. 13. ձախողութիւն, արկած. աղէտք, չարիք, դժբախտութիւն։

únfarbig, ած. 6. անգոյն։

unfáßbar, unfáßlich, ած. 6. անըմբռնելի, անգրաւելի. ը. մտ. = unbegreiflich.

unféhlbar, ած. 6. անվրէպ, անվրիպելի, անսխալ(ական). er wird — kommen անտարակոյս՝ անշուշտ կուգայ։

Unféhlbarkeit, իգ. 31. անյ. (մսն. քահանայապետին) անսխալականութիւն։

únfern, մկ. նաեւ նխ. սռ—ն. տր. հոլովով եւ mit նախադրութեան հետ. ոչ հեռի, ոչ ի բացեայ, մօտ։

únfertig, ած. 6. անաւարտ չլմընցած։

unfindbar, ած. 6. անգիւտ, անգըտանելի։

U'nflath, ար. 20. անյ. աղբեւք, խոհեբք. աղտեղութիւն, աղտ. 2. = Unfläther.

U'nfläther, ար. 12ա. աղտեղի մարդ, ըմփ. խոզ։

Unflätherei, իգ. 31. աղտեղութիւն։

únfläthig, ած. 6. աղտեղի, պիղծ, անպարկեշտ։

U'nfleiß, ար. 20. անյփ. անփութաջանութիւն, անփութութիւն, անժրութիւն:

únfleißig, ած. 6. անփոյթ, անփութաջան, անժիր, ծոյլ:

únfolgsam, ած. 6. խեռ, անհաւան, անհնազանդ:

U'nform, իգ. 31. = Mißgestalt, տ. եւ բ.:

únförmig, únförmlich, ած. 6. անկերպարան, անարդ, անձեւ, տձեւ:

U'nförmlichkeit, իգ. 31. տձեւութիւն, անարդութիւն:

únfranki(e)rt, ած. 6. չվճարեալ, անապահարկ (նամակ...):

únfrei, ած. 6. անազատ, չազատեալ. գերի, ստրուկ: —e(r), գ. գերի:

únfreigebig, ած. 6. ագահ, կծծի:

únfreisinnig, ած. 6. անազատամիտ:

únfreiwillig, ած. 6. ակամայ:

únfreundlich, ած. 6. անսիրելի. տմարդի, դաժան. անհարթ, դժնդակ (օդ...). նեղսառնաստ, դժուարաբարոյ. բիրտ, խիստ:

U'nfreundlichkeit, իգ. 31. անսիրելութիւն, տմարդութիւն, դաժանութիւն, դժուարաբարոյութիւն (տ. unfreundlich):

únfreundschaftlich, ած. 6. անբարեկամական:

U'nfriede, ար. 30. —n, ար. 22բ. (անյփ. երկուքի ալ) անմիաբանութիւն, երկպառակութիւն, տարաձայնութիւն, գժտութիւն. տես. տ. Friede, 2.

únfriedlich, ած. 6. անխաղաղական, կռուասէր:

únfruchtbar, ած. 6. անպտղաբեր, անբերրի. ... ամուլ, չոր (միրգ). բ. ստերջ, ամուլ, անծին (կին...). գ. անշահ, անօգուտ:

U'nfruchtbarkeit, իգ. 31. անյփ. անպտղաբերութիւն, անբերրութիւն. ամլութիւն. անշահութիւն:

U'nfug, ար. 20. անյփ. = Unrecht (տ. unrecht, բ.); 2. անկարգութիւն, անառակութիւն. 3. կռիւ, կագ:

únfügsam, ած. 6. հեստ, ըմբոստ, խեռ:

únfühlbar, ած. 6. անշօշափելի:

únfürstlich, ած. 6. անիշխանական:

...ung, ածանցական յետադաս մասնիկ անցողական կամ փոխադրական բայերէ վերացեալ գոյական կը շինէ եւ կը նշանակէ ա. բայէն ենթադրուած գործողութիւնը. գ. օ. das Entdecken, die Entdeckung Amerika's Ամերիկայի գտնուիլը. gähren խմորիլ. Gährung խմորում. կը համապատասխանէ մեր ...ում..., թիւն մասնկանց. բ. կը նշանակէ բայէն գործողութեան յառաջ եկածը. գ. օ. zeichnen գծագրել. die Zeichnung գծագրութիւն, գծագրածը. 2. գոյականներու եւ ածականներու հաւաքական կը շինէ. գ. օ. Holz փայտ, Holzung, պուրակ. jetzt ամուր. Festung ամուր(ք), բերդ:

úngangbar, ած. 6. անվարուն, անգնաց, անգործածական (ճամբայ...). քիչ բանուկ, առկայուածնաց. 2. անտափարական, անգործածական (բառ...). 3. Լր. անընթացիկ, արժէք չունեցող (դրամ):

úngar, ած. 6. անհեփ, կիսեփեաց. ար-. խոպան. —e Stelle (մարթիթ վայր) հում տեղ:

U'ngar, ար. 28փ. —in, իգ. 32. Հունգարացի, Մաճառ:

úngarisch, ած. 6. հունգարական. die —e Sprache, das —e, —, չ. անփի. հունգարերէն, մաճառերէն:

U'ngarn, չ. 36. ... Հունգարիա, Մաճառ(ա)ստան:

úngastlich, ած. 6. հիւրաստեաց:

úngeachtet, Ա. ած. 6. չմեծարեալ, չյարգեալ, անմեծար: — Բ. նխ. (առջեւով. կամ ետեւով.) ընդդէմ (անձին խօսքերու... եկաւ...), թէպէտ եւ (խօսուեցաւ...) բայց (եկաւ...):

úngeackert, ած. 6. անվար, անհերկ:

úngeahndet, ած. 6. անպատիժ:

úngeahnt, ած. 6. անկարծ, անզուշակեալ. —es Glück անյոյս՝ անակնկալ բախտ՝ յաջողութիւն:

úngebahnt, ած. 6. չհորդեալ, չբացուած (ճամբայ). անվարուն, անգնաց (ուղի...):

úngebändigt, ած. 6. անհնուած, անսանձ(եալ):

úngebaut, ած. 6. անկառուցեալ, անշէն. 2. երկ. անհերկ, անվար, անմշակ:

U'ngeberde, իգ. 35. բիրտ վարմունք, կոշտ ձեւեր, անճոռնի ձեւեր, երեւոյթ ծամածռութիւններ։

úngeberdig, ած. 6. = unmanierlich; 2. ապստամբ, ատամբակ. sich — stellen, — werden ըմբոստ՝ հետ ըլլալ։

úngebeten, ած. 6. անհրաւէր, անկոչ. —er Gast անկոչ հիւր. հացկատակ, պատառաքաղորդ. 2. ինքնին, ինքնակամ, ինքն իր գլխուն։

úngebildet, ած. 6. անձեւակ, անկիրթ, առանց կրթութեան, անդաստիարակ(եալ). անգրագէտ. բարբարոս։

úngebleicht, ած. 6. չճերմկցուած, չսպիտակացեալ. —e Leinwand անթափ կտաւ։

úngeboren, ած. 6. անծին։

úngebräuchlich, ած. 6. անգործածական, անսովորական։

úngebraucht, ած. 6. նոր, չգործածուած։

U'ngebühr, իգ. 31. անպատեհութիւն. անիրաւութիւն. զեղծում, չափազանցութիւն. zur — զեղծմամբ, չափազանցութեամբ։

úngebührend, ած. 6. **úngebührlich**, ած. 6. անպատեհ, անպատշաճ, տարադէպ, անյարմար, անվայելուչ։

úngebunden, ած. 6. անկապ, անզօդ. 2. (հմմ. ungeb.) = uneingebunden; 3. —e Rede, —e Schreibart = Prosa; 4. փխ. ազատ, համարձակ, անսանձ։

U'ngebundenheit, իգ. 31. արձակ ըլլալը, ազատութիւն, անսանձութիւն։

úngedeckt, ած. 6. չծածկուած, անծածկ. der Tisch ist noch — սեղանն անպատրաստ է, սեղանի սպասը դրուած չէ. 2. անպատսպար։

úngedruckt, ած. 6. անտիպ, անդրոշմ։

U'ngeduld, իգ. 31. անյ. անհամբերութիւն. 2. անհամբեր (մարդ)։

úngeduldig, ած. 6. (նաեւ —e(r), ա.) անհամբեր. մ. անհամբերութեամբ. 3. — machen մէկուն համբերութիւնն սպառել. — werden համբերութիւնը հատնիլ։

úngeehrt, ած. 6. եւ մ. անպատիւ, անմեծար։

úngeeignet, ած. 6. անյարմար, (բանի մը) ի դէպ չեղող, անդէպ, անժամ։

úngefähr, Ա. մ. գրեթէ, մերձաւորապէս։ Բ. — ած. 6. դիպուածական, պատահական։ — չ. 38. անյ. բախտ, դիպուած։

úngefährdet, ած. 6. անվտանգ։

úngefährlich, ած. 6. անվտանգ(աւոր)։

úngefällig, ած. 6. անհաճոյ, տհաճոյ։

úngefärbt, ած. 6. աններկ, անգոյն. —e Seide անթափ մետաքս. փխ. անպաճոյճ, բնական։

úngeflügelt, ած. 6. նաեւ յն. անթեւ։

úngefragt, ած. 6. անհարց, չհարցուած։

úngefüge, **úngefügig**, ած. 6. անճապուկ, գժուարադարձ. հետ, խեւ (մարդ)։

úngegessen, ած. 6. չկերած, անօթի (փորանց)։

úngegohren, ած. 6. անխմոր, չխմորեալ։

úngegründet, ած. 6. անհիմն, սուտ։

úngehalten, ած. 6. չեղած, չկատարուած. 2. անգոհ, տհաճ, դժկամակ. auf 3. — sein մէկուն սրդիլ. über et. — sein բանի մը վրայ դժգոհանալ՝ դժկամակիլ։

úngeheißen, ած. 6. անհրաման, ինքնին։

úngeheizt, ած. 6. պաղ, չտաքցուած։

úngeheuchelt, ած. 6. անկեղծ, աննենգաւոր։

ungehéuer, ած. 6. անհեթեթ, անճոռնի, հրէշ. վիթխարի, հսկայ. ահագին, անչափ, սոսկալի, սարսափելի. անլուր, նորանշան։

U'ngeheuer, չ. 33. ճիւաղ, հրէշ։

ungehéuerlich, ած. 6. հրէշ, անճոռնի։

úngehindert, ած. 6. անարգել, անխափան։

úngehobelt, ած. 6. անկոփ, անտաշ. փխ. բիրտ, կոշտ։

úngehofft, ած. 6. անակնկալ։

úngehörig, ած. 6. անդէպ, անպատեհ, անյարմար, անպատշաճ. անվայելուչ։

U'ngehörigkeit, իգ. 31. անպատե-

Digitized by Google

հութիւն, անյարմարութիւն, անպատշաճութիւն։

úngehorsam, ած. և. անհնազանդ. եբր. (ընդդէմ օրինաց...) յանցաւոր. 3—m — sein մէկուն անհնազանդ ըլլալ՝ ստունգանել։ — ար. 20. անյ. անհնազանդութիւն. եբր. (ընդդէմ օրինաց...) յանցաւորութիւն։

úngehudelt, ած. և. ըռմ. առանց նեղուելու. lassen Sie mich —! հանգիստ թողուցէք զիս, զիս անհանգիստ մ'ընէք։

úngekannt, ած. և. անծանօթ, չծանուցեալ։

úngekocht, ած. և. անեփ, չեփուած, հում։

úngekünstelt, ած. և. անարուեստական, անպաճուճեալ, անսեթեւեթ, բնական, բուն, ճշմարիտ, պարզ։

úngeläutert, ած. և. չզտեալ, չպարզեալ։

úngeleckt, ած. և. անլեզ. փխ. —er Bär անքաղաքավար, կոպիտ (մարդ)։

U'ngelecktheit, էգ. 31. անյ. փխ. կոպտութիւն։

úngelegen, ած. և. անժամ, տարաժամ, անդէպ, անպատեհ, անյարմար։

U'ngelegenheit, էգ. 31. անճահութիւն, անդիպութիւն. անհաճութիւն, ձանձիր. 3—m —en machen մէկուն նեղութիւն պատճառել. sich —en machen հոգերու մէջ մտնել։

úngelehrt, ած. և. անգրագէտ, անուս։

úngelenk, ած. և. անճապուկ, գժուարադարձ. փխ. փցուն, անյաջողակ։

úngelöscht, ած. և. անշէջ։

U'ngemach, չ. 20. անյ. անդիւրութիւն, անհանգստութիւն. չար(իք), վնաս. աշխատութիւն, վտանգ. չաջողութիւն, ձախողանք։

úngemächlich, ած. և. անհանգիստ, անդիւր։ [զ(ուն)։

úngemästet, ած. և. վտիտ, աղա-

úngemein, ած. և. հասարակ չեղող, անսովորական. 2. արտաքոյ կարգի, նորանշան, զարմանալի, անչափ. մկ. er war — bewegt սաստիկ շարժած էր։

úngemengt, ած. և. = ungemischt.

úngemessen, ած. և. չափեալ, առանց չափելու, անչափ, անսահման։

U'ngemessenheit, էգ. 31. (անյ.) անչափութիւն, անչափ ըլլալը. 2. (յգ. —en, յգ.) ծայրայեղութիւն, չափազանցութիւն։

úngemischt, ած. և. անխառն, չխառնուած, զուտ։

úngemüthlich, ած. և. անհանգստաւէտ (վայր). անհամակրական, անհաճոյ (մարդ...)։

U'ngemüthlichkeit, էգ. 31. անյ. անհանգստաւէտութիւն. անհամակրականութիւն, անհաճոյ բարք՝ վարմունք։

úngenau, ած. և. անստոյգ, անճիշդ։

úngeneigt, ած. և. անմէտ, անյօժար։

U'ngeneigtheit, էգ. 31. անյ. անմիտութիւն։

ungeni(e)rt (...ժի...), ած. և. արձակ, համարձակ, առանց ակնածելու։

úngenießbar, ած. և. անճաշակելի. անվայելելի. ըստ մտ. անհամ. անձանց համար ըռմ. = unausstehlich.

úngenossen, ած. և. չճաշակեալ, չվայելեալ։

úngenöthigt, ած. և. անստիպեալ, անբռնադատեալ, ինքնակամ։

úngenügend, ած. և. անբաւական։

úngenützt, ած. և. չշահեալ, չօգտեալ։

úngeordnet, ած. և. անկարգ, խառնիխուռն, չփոթ։

úngepflügt, ած. և. երկ. անվար, անհերկ, անգործ, խոպան։

úngeprägt, ած. և. = ungemünzt.

úngeprüft, ած. և. չքննուած. 2. առանց քննութեան։

úngeputzt, ած. և. չմաքրուած. անյարդարուն. անթափ (կտաւ). 2. չզարդարուած, անզարդ, անպաճոյճ։

úngerächt, ած. և. անպատիժ, անպատուհաս։

úng(e)rade, ած. և. անուղիղ, կոր, ծուռ. 2. անզոյգ, կենտ։

úngerathen, ած. և. չյաջողեալ. յոռի, վատթար, ապականեալ

Digitized by Google

(անձ). 2. չըմբռնուած (առեղ-ծուած...)։

úngerechnet, ած. ե. չհաշուեալ, առանց հաշուելու ։

úngerecht, ած. ե. անիրաւ, անար-դար. —es Verfahren անիրաւութիւն, անարդարութիւն ։

U'ngerechtigkeit, էգ. 31. անիրաւու-թիւն ։

úngeregelt, ած. ե. անկարգ, չկար-գադրեալ ։

úngereimt, ած. ե. փղղ. անյանգ. 2. փխ. անհամեմատ, անտեղի ։

U'ngereimtheit, էգ. 31. անյանգու-թիւն. 2. փխ. անհամեմատութիւն ։

úngern, մ. (տ. gern, բաղդ. աստիճ. —er) ակամայ, ընդդէմ կամաց. gern oder — կամայ թէ ակամայ ։

úngerochen, ած. ե. = ungerächt.

úngerufen, ած. ե. անկոչ, չկա-նչեցեալ ։

úngerügt, ած. ե. անպարսաւ ։

úngerührt, ած. ե. անշարժ, չշար-ժեալ. 2. փխ. սիրտը չշարժած, անտարբեր, ցուրտ ։

úngesagt, ած. ե. չըսուած. et. — lassen բան մը չըսել. Das will ich — lassen (առոր...) մնայ չեմ ուզեր խօսիլ ։

úngesalzen, ած. ե. անլի, անաղի. փխ. անհամ, անիմաստ ։

úngesattelt, ած. ե. անթամբ, անհամետ ։

úngesättigt, ած. ե. անյագ, չյա-գեցեալ (փխ. եւս) ։

úngesäuert, ած. ե. անխմոր (հաց). —es Brod բաղարջ (Հրէից) ։

úngesäumt, ած. ե. անվերջաւոր, անծոփ. 2. մ. անմիջապէս ։

úngeschält, ած. ե. չկեղեւած ։

úngeschehen, ած. ե. չեղած, չկա-տարուած ։

úngescheut, մ. աներկիւղ(ու-թեամբ), անվախ ։

úngeschichtlich, ած. ե. անպատմա-կան ։

U'ngeschick, 20. Ա. ն. անյէ. ան-յաջողակութիւն, փցունու-թիւն ։ Բ. — ար. անյաջողակ, փցուն. առկ. — läßt grüßen տ. Ungeschickt, 1.

úngeschickt, ած. ե. անյաջողակ, փցուն, անկարող. առկ. — läßt grüßen! ծաղր. ինչ յաջողակ էք. 2. անշնորհ, տձեւ, տգեղ ։

U'ngeschlachtheit, էգ. 31. բրտու-թիւն, կոշտութիւն, վայրենու-թիւն ։

úngeschliffen, ած. ե. չսրուած, անթեք (ռուք...). չյղկեալ, ան-ողորկ (ադամանդ...). 2. փխ. ան-քաղաքավար, ամարդի ։

U'ngeschliffenheit, էգ. 31. փխ. ամարդութիւն ։

U'ngeschmack, ար. 13. չարահամ, (ջրոյ...) գէշ համ. 2. = Geschmack-losigkeit.

úngeschmälert, ած. ե. ողջ, բովան-դակ, ամբողջ ։

úngeschmeidig, ած. ե. կարծր, խիստ, անկակուղ, անճապուկ ։

úngeschmückt, ած. ե. անզարդ, ան-պաճոյճ ։

úngeschoren, ած. ե. անխուզեալ. ար—. —er Sammt անթաւաւոր թաւ-իշ. 2. փխ. lassen Sie mich ungeschoren! հանդարտ թողուցէք զիս, ան-հանգիստ մ'ընէք ։

úngeschwächt, ած. ե. չտկարացեալ, չնուաղեալ ։

úngeschwänzt, ած. ե. անագի, ա-գատ, պոչատ ։

úngeschworen, ած. ե. չերդուեալ, աներդումն. Ճէյ. ich glaube es Ihnen — ձեր խօսքը բաւական է ինծի (երդում չեմ ուզեր) ։

úngesellig, ած. ե. անընկերասէր, (անընկերել) վայրենի, մարդատեաց ։

úngesetzlich, ած. ե. չօրինաւոր, հակառակ օրինաց ։

úngesetzmäßig, ած. ե. ապօրինաւոր տ. ungesetzlich.

úngesittet, ած. ե. անքաղաքական. ը. մփ. անքաղաքավար, բիրտ ։

úngesotten, ած. ե. անեփ, կիսեփ-եալ, հում ։

úngestalt, Ա. ած. ե. նաեւ —et, ած. ե. անձեւ, անկերպարան, ա-նարգ ։ Բ. — էգ. 31. նաեւ —heit, էգ. 31. անձեւութիւն, տձեւու-թիւն, անճոռնիութիւն ։

úngestielt, ած. ե. անկոթ, ան-բուն, անմեղեխ. 2. փխ. անկոթուն ։

úngestillt, ած. ե. անհանդարտեալ, չխաղաղեալ, չցածուցեալ. անյագ ։

úngestört, ած. ե. անխռով, ան-

Digitized by Google

վրդով, խաղաղ, հանդարտ. անընդհատ:

U'ngestörtheit, իգ. 31. անյփ. անխռովութիւն. հանդարտութիւն:

úngestraft, ած. 6. անպատիժ, անպատուհաս:

úngestüm, ած. 6. բուռն, սաստիկ, ամեհի, մոլեգին, ուժգին, կատաղի. խռովայոյզ, աղմկայոյզ. յորդեռանդն, եռացկոտ. —es Wetter մրրկայոյզ ժամանակ: Բ. — ար. (չ.) 20. անյփ. բռնութիւն, սաստկութիւն, մոլեգնութիւն, ուժգնութիւն. կատաղութիւն:

úngesucht, ած. 6. բնական. անպաճոյճ, անարուեստական:

úngesund, ած. 6. անառողջ, հիւանդ. 2. վնասակար, վատառողջ:

úngethan, ած. 6. չըրած. et. — lassen բան մը չընել՝ չկատարել:

úngetheilt, ած. 6. անբաժին, չբաժնուած, ամբողջ. փխ. պարզ. էրփ. անբաժին, հասարակաց:

U'ngethüm, չ. 20. մհն. գյք. հրէշ. ճիւաղ, խառնագազան: —, նաև —lich, ած. 6. ճիւաղային:

úngetrübt, ած. 6. անպղտոր, վճիտ, անամպ, անխառն. —es Glück անայլայլելի երջանկութիւն:

úngewandt, ած. 6. անդիւրաշարժ, անճարպիկ, անճարտար:

úngewaschen, ած. 6. անլուաց, չլուացեալ, աղտեղի, անմաքուր. 2. փխ. անհանճար, յիմարական. —es Zeug reden անհանճարս բարբառել, անմիտ խօսքեր խօսիլ:

úngewässert, ած. 6. անթաթաւ, չթրջեալ, անթուրմ:

úngewiß, ած. 6. անստոյգ. 2. տարակուսական, երկբայական, անորոշ. անհաստատ, խնդրական. պատահական:

úngewissenhaft, ած. 6. անխիղճ:

U'ngewißheit, իգ. 31. անյփ. անստուգութիւն, տարակոյս. 3. in — lassen մէկը վարանաց՝ տարակուսանաց մէջ ձգել:

U'ngewitter, չ. 22ա. սաստիկ մրրիկ, ամպրոպ:

úngewitzigt, ած. 6. չզգաստացեալ, (փորձառութեամբ) խելք չառնող:

úngewogen, ած. 6. առանց կշռելու, անկշիռ. Բխփ. անկշռելի (նիւթ...). 2. 3—m — sein մէկուն շատ մէջ չըլլալ:

U'ngewohnheit, իգ. 31. ունակութիւն չունենալը:

úngewöhnlich, ած. 6. անսովոր(ական), անգործածական, օտար. ցանցառ:

U'ngewöhnlichkeit, իգ. 31. (անյփ.) անսովորութիւն, օտարութիւն. 2. (յփ. ով.) անսովոր բան:

úngewohnt, ած. 6. անվարժ. 2. անսովոր, անընդել:

U'ngewohntheit, իգ. 31. անյփ. անվարժութիւն, անընդելութիւն:

úngezählt, ած. 6. չհաշուած. Բհ. միահամուռ, միահաղոյն:

úngezähmt, ած. 6. անընդել, վայրենի:

U'ngeziefer, չ. 22ա. ճճի, զեռուն, ժժուկ:

úngeziemend, ած. 6. անպատշաճ, անպատեհ:

úngezogen, ած. 6. անկիրթ, անհրահանգ. —es Kind չար տղայ. 2. անքաղաքավար, անկիրթ, անխրատ:

úngezügelt, ած. 6. անսանձ, ապերասանակ:

úngezwungen, ած. 6. չբռնադատեալ. 2. անբռնազբօսիկ, անարուեստակեալ, անսեթեւեթ. անպաճոյճ, բնական:

U'nglaube, ար. 30. անհաւատութիւն:

ünglaubig, ած. 6. անհաւատ (նաև՝ չքրիստոնեայ), թերահաւատ. սկեպտական:

únglaublich, ած. 6. անհաւատալի:

úngleich, ած. 6. անհաւասար. 2. տարբեր, աննման. անհամեմատ. այլակերպ, չմիաբան. 3. Կ. անհամեմատ(աբար). մհն. անչափ(ապէս), անսահման(աբար). չ. ն. — schöner անհամեմատ գեղեցկագոյն:

úngleichartig, ած. անհամազգի. այլածին: —förmig, ած. 6. աննման. անհաւասարաձեւ, անհամաչափ: —mäßig(keit, իգ.), ած. 6. անհաւասար(ութիւն): —namig, ած. այլանուն: —seitig, ած. 6. ———. անհաւասարակող:

U'ngleichheit, իգ. 31. անհաւասա-

Digitized by Google

սարութիւն, անհաւասար բան մը. տարբերութիւն. աննմանութիւն. անհամեմատութիւն:

U'nglimpf, որ. 20. անյ. անակնածութիւն, չակնածութիւն. անարգութիւն. թշնամանք, նախատինք:

únglimpflich, ած. 6. անարգի, խիստ. թշնամանելի:

U'nglück, չ. 20. (յգ. չիք. տե՛ս. Unglücksfälle) դժբախտութիւն, արկածք. rechtes — haben բախտ չունենալ, չաջողիլ. 2. վատաբախտութիւն, թշուառութիւն, հիքութիւն. չարիք, աղէտք, փորձանք, ձախողանք, չաջողութիւն, անյաջողութիւն. յանկարծադէպ իրք. խոչ. խափան:

únglücklich, ած. 6. դժբախտ, թշուառ. — enden թշուառ վախճան մ'ունենալ:

U'nglücks'bote, որ. գուժկան, բօթաբեր: —fall, որ. դժբախտութիւն, արկած, ձախողանք: —kind, չ. անբախտ, եղկելի: —rabe, որ. բօթաբեր՝ չարագուշակ ագռաւ: —schwanger, ած. եղկելի, լի թշուառութեամբք՝ դժբախտութեամբ: —schwer, ած. աղէտաւոր: —vogel, որ. չարագուշակ թռչուն. բ. դժբախտութիւն բերող մարդ:

únglückselig, ած. 6. դժբախտ, աղէտաւոր:

U'ngnade, իգ. 35. անյ. տհաճութիւն, անշնորհութիւն. sich J—s — zuziehen մէկուն աչքէն ելլել՝ երեսէն իյնալ:

úngnädig, ած. 6. աննպաստաւոր, խիստ, անաչառ. et. — aufnehmen բան մը գէշ (մտօք) առնուլ. ը. մփ. տաղտկացուցիչ, դժուարաբարոյ:

U'ngrund, որ. 18. անյ. անհիմնութիւն, հիմ չունենալը. ոչնչութիւն, սնոտիք. ստութիւն:

úngründlich, ած. 6. անհիմնական, վերիվերոյ. = oberflächlich.

úngültig(keit, իգ. 31. անյ.), ած. 6. անվաւեր, անվաւերական(ութիւն), արժէք չունեցող (չունենալը), անհաստատ(ութիւն), ոչինչ (ոչնչութիւն). für — erklären, — machen ոչնչացընել, ջնջել:

U'ngunst, իգ. 31. անյ. աչքէ ելլելը, երեսէ իյնալը:

úngünstig, ած. 6. աննպաստաւոր, անօգտակար:

úngut, ած. 6. տե. եըծ. für — nehmen ընփ. բան մը գէշի առնուլ. Nichts für —! մի՛ տհաճիք:

úngütig, ած. 6. անբարերար. 2. et. — aufnehmen = für ungut (տ. նոյնը) nehmen.

únhaltbar, ած. 6. չտոկուն, անհաստատուն, անհաստատ. 2. անջատագովելի:

únharmonisch, ած. 6. մն. երժ. աններդաշնակ, անմիաձայն:

U'nheil, չ. 20. անյ. չար, չարիք, աղէտք, ձախողանք. — anrichten կամ stiften չարեացպատճառ՝ չարեաց պատճառ ըլլալ:

únheilbringend, ած. աղէտաբեր, եղեռնաւոր: —schwanger, ած. աղէտալի, ձախող: —voll, ած. 6. եղեռնաւոր, ձախողալից, դժնդակ:

únheilbar, ած. 6. անբժշկելի. փխ. անդարմանելի:

únheilig, ած. 6. անսուրբ. արտաքին, աշխարհային. անբարեխառ:

únheilsam, ած. 6. անօգտակար. վտանգաւոր:

únheimlich, ած. 6. խռովիչ, անհանգիստ ընող. տխրական. ihm wurde — zu Muthe անհանգստութիւն զգաց:

únheizbar, ած. 6. անջեռնլի:

únhöflich, ած. 6. անկիրթ, անխրատ, անքաղաքավար, տմարդի:

únhold, ած. 6. անշնորհ, անվայելուչ, անազնիւ. 2. տմարդի. 3. չարակամ, թշնամական: — որ. 20. կամ 33. —in, իգ. 32. գարշեցուցիչ՝ զազրեցուցիչ՝ ադեղ մարդ. 2. չար, չարակամ. 3. չար (ոգի), սատանայ, դեւուկ, ջատուկ, չար պառաւ:

únhörbar, ած. 6. չլսուող, անլսելի:

uni(e)ren, նբ. 3ա. միաբանել, միացընել:

Unifórm, U'niform, իգ. 31. մն. զին. համազգեստ, (զօրաց...) նշանազգեստ. in großer (kleiner կամ Interims.) — հանդիսի (հասարակ) զգեստով: — ած. 6. միաձեւ, միակերպ:

uniformi(e)ren, նբ. 3ա. համազգեստ՝ նշանազգեստ՝ հագցընել ը. մփ. միակերպ հագցընել:

Uniformitä't, իգ. 31. միօրինակութիւն, միակերպութիւն։

U'nikum, չ. 33. (միակ եղող բան) մի միայն, մի միայնակ. փղ. մի միայն օրինակ։

úninteressant, ած. 6. սակաւ հետաքրքրական, անյանձնուցիչ, անգրգռիչ։

Unión, իգ. 31. (նաեւ կր.) միութիւն, միաբանութիւն։

Unionist, ար. 33. միաբանական։

unisono, չ. եւ մկ. երժ. միաբան, միաձայն, մէկտեղ (երգելու մասին...)։ |կան, ընդհանուր։

universál, ած. 6. համաշխարհա-

Universalitä't, իգ. 31. ընդհանրութիւն, համաշխարհականութիւն։

universéll, ած. 6. = universal.

Universitä't, իգ. 31. համալսարան. auf der — sein համալսարան երթալ։

Universitä'ts‖gebäude, չ. համալսարան (ի շէնք)։ —**studien**, չ. յգ. համալսարանի ուսմունք։ —**unterricht**, ար. —**wesen**, չ. համալսարանի բարձրագոյն կրթութիւն։

Univérsum, չ. 40. անյգ. համօրէն աշխարհ, երկիր, տիեզերք։

únkanonisch, ած. 6. անկանոնական, չկանոնական։

únkatholisch, ած. 6. չկաթողիկէ։

U'nke, իգ. 35. կն. հրադոդոշ (Rana bombina). բ. = Ringelnatter.

unkénnbar(keit, իգ. 31. անյգ.), ած. 6. = unkenntlich(keit).

unkénntlich(keit, իգ. 31. անյգ.), ած. 6. անճանաչ, անճանաչելի(ութիւն). — machen (ձայնը՝ գիրը...) փոխել։

U'nkenntniß, իգ. 36. անտեղեկութիւն, անգիտութիւն, տգիտութիւն։

únkeusch(heit, իգ. 31. անյգ.), ած. 6. անպարկեշտ(ութիւն), անզգաստ(ութիւն), բղջախոհ(ութիւն)։

únklagbar, ած. 6. անամբաստանելի։

únklar, ած. 6. ձռն. անվճիտ, անյստակ. պղտոր, միգախառն, բալլաձիգ. անորոշ, անյայտ. բ. չհասկըցուելի, խրթին, մթին. փ. անթափանցիկ։

U'nklarheit, իգ. 31. անպայծառութիւն, անյստակութիւն. մթութիւն, եւն փ. unklar.

únklug(heit, իգ. 31.), ած. 6. անխոհեմ(ութիւն), անընտրող(ութիւն), անխորհուրդ(ութիւն)։

únkörperlich, ած. 6. անմարմին, աննիւթական։

U'nkosten, յգ. անեզ. ծախք, վճարք. ձմ. nach Abzug aller — ծախքը հանելէն՝ ի բաց առնլէն ետքը։

únkräftig, ած. 6. անզօր, անզօրդոյ։

U'nkraut, չ. 7. մոլախոտ, չար խոտ։

únkriegerisch, ած. 6. անպատերազմասէր. խաղաղ(ասէր)։

U'nkultur, իգ. 31. անյգ. անմշակութիւն։

U'nkunde, իգ. 31. անյգ. անգիտութիւն, անտեղեկութիւն։

únkundig, ած. 6. e—r Sache (առկ.) — բանի մ'անգէտ՝ անտեղեակ. er ist des Griechischen — յունարէն չի գիտեր։

únlängst, մկ. քիչ մը յառաջ. նորոգագոյն, մօտերս։

únlauter(keit, իգ. 31. անյգ.), ած. 6. աղտեղի(ութիւն), անմաքուր (անմաքրութիւն). անսուրբ, ցած. շահախնդիր, շահասէր։

únleidlich, ած. 6. անտանելի, անհանդուրժելի։

únlenkbar, únlenksam, ած. 6. անհամբոյր, անսաստ, խեռ։

unlésbar, únleserlich, ած. 6. անընթեռնլի։

unléugbar, ած. 6. անուրանալի. անհակառակելի, յայտ յանդիման, ակներեւ։

únlieb, ած. 6. անհաճոյ, տհաճոյ, տաղտուկ։

únlieblich, ած. 6. անհաճոյ(ական)։

únlöblich, ած. 6. անգովելի, չգովելի։

únlogisch, ած. 6. փլ. անտրամաբանական։

unlö'sbar, unlö'slich, ած. 6. անլուծանելի։

unlö'thbar, ած. 6. անզոդելի, անմածուցական։

U'nlust, իգ. 35. անյգ. տհաճութիւն, դժկամակութիւն, տաղ-

Digitized by Google

տուելի, ձանձիր. 2. չկամութիւն, անախորժելութիւն, (բանի մը) հակառակութիւն։

únlustig, ած. ե. թախծալից, դժկամակ, տխուր. 2. անճէտ, անյօժար, (բան մ'ընելու) բաղձանք չունեցող. 3. տհաճոյ, անհաճոյ(ական)։

U'nmanier, էգ. 31. = Unart.

únmanierlich, ած. ե. անշնորհ, տգեղ, փցուն։

únmannbar, ած. ե. անչափահաս (տղայ, աղջիկ)։

únmännlich, ած. ե. անայրական, կանացի. ը. մտ. թոյլ, մեղկ։

U'nmasse, էգ. 35. ահագին զանգուած (կամ քանակութիւն)։

únmäßig, ած. ե. անչափաւոր, անժուժկալ. ահագին, վիթխարի. չափազանց. անկարգ։

U'nmenge, էգ. 35. = Unmasse.

U'nmensch, ար. 38. բարբարոս, անախիրտ մարդ, չմարդ։

únmenschlich, ած. ե. անագորոյն, անգութ. 2. գերմարդկային. ը. —e Kraft... սարսափելի՝ զարմանալի զօրութիւն։

unmérklich, ած. ե. անզգալի, աննշմարելի, անըմբռնելի։

unméßbar, ած. ե. անչափելի (հմմտ. unermeßlich)։

unmischbar, ած. ե. անխառնելի (նաեւ քմք.)։

únmittelbar, ած. ե. անմիջնորդական, ուղղակի. ը. անմիջապէս, առանց միւս ժամանակ անցնելու։

unmittheilbar, ած. ե. անհաղորդելի։

unmittheilsam, ած. ե. գգուշ, անհաղորդաւէր, լռաւէր։

únmodern, únmodisch, ած. ե. աննորաձեւ։

únmöglich եւ **unmö'glich**, ած. ե. անկարելի, անհնարին. ganz կամ schlechterdings, rein (ընդ. platterdings) — բացարձակապէս անկարելի. —es leisten անկարելին ընել. առց. —es kann man von Niemanden verlangen առ. անկարելին ոչ ոք պարտաւորի։

U'nmöglichkeit եւ **Unmö'glichkeit**, էգ. 31. անկարելիութիւն, անհնարին՝ անկարելի բան։

únmoralisch, ած. ե. անբարոյական։

únmündig, ած. ե. էրէ. անչափահաս. 2. —es Kind ընդ. լեզուն չբացուած մանուկ։

U'nmuth, ար. 20. դժկամակութիւն. տ. Mißmuth.

únmütterlich, ած. ե. մօրուական։

únnachgiebig, ած. ե. անկորանալի, խիստ, չզիջանող։

unnachlä'ßlich, ած. ե. անթողլի, աններելի։

únnachsichtig, ած. ե. աններող, անաչառ։

U'nnatur, էգ. 31. առյգ. անճռանիութիւն, այլանդակութիւն, ապականութիւն։

únnatürlich, ած. ե. անբնական, ապականեալ, եղծեալ, այլանդակ, անճռանի. ը. բռնի, բռնազբօսիկ, անբնական, արուեստակեալ։

U'nnatürlichkeit, էգ. 31. (առյգ.) անբնականութիւն, այլանդակութիւն. 2. (յգ.-ով) անբնական իր։

únnöthig եւ **unnö'thig**, ած. ե. անհարկաւոր, աւելորդ. —er Weise կամ —erweise աւելորդ՝ ընդ. փուճ տեղ։

únnütz, ած. ե. անօգուտ, անպէտ, աւելորդ. —es Zeug անտաիք, անօգուտ իրք. 2. բանի մը չեկող, անպիտան։

únordentlich, ած. ե. անկարգ, կարգ չունեցող. 2. անկանոն, խառնաշփոթ. ը. անկարգ, խառնագնաց (կեանք)։

U'nordnung, էգ. 31. անկարգութիւն. 2. խառնակութիւն, շփոթութիւն, խռովութիւն, անաէրընչութիւն. in — bringen խառնակել, տակնուվրայ ընել, խռովել. (մէքենայի մ'ընթացքը) խանգարել։

únorganisch, ած. ե. անգործարանաւոր։

únpaar, ած. ե. անզոյգ, կոճատ (թիւ)։

únparteiisch, únparteilich, ած. ե. անկողմնակալ, անաչառ։

únpassend, ած. ե. անյարմար, անյատուկ (բառ...). ը. անդէպ, անպատշաճ, անպատեհ, տարաժամ, անըներող, անխորհուրդ։

únpäßlich, ած. ե. անհանգիստ։

U'npäßlichkeit, էգ. 31. անյարմարութիւն, անպատեհութիւն։

Digitized by Google

únpersönlich, ած. և. քե. անանձնաւոր. քր. անդէմ, դիմազուրկ:

únphilosophisch, ած. և. չփիլիսոփայական:

únpoetisch, ած. և. — undichterisch.

únpolitisch, ած. և. անքաղաքագիտական. 2. անխոհեմ, անխորհուրդ:

únpraktisch, ած. և. անգործածական. դժուարին, դժուարագործ:

únproduktiv, ած. և. անպտղաբեր, ամուլ, անբեր:

U'nrath, ար. 20. անյ. մնացորդք, աւելորդք, ժախ, աղտեղութիւնք. մն. աղբեւք, կղկղանք. 2. փխ. — merken կամ wittern խաբէութիւն մը գուշակել՝ իմանալ:

únräthlich, únrathsam, ած. և. անօգուտ, անդէպ, տարաժամ. 2. չխնայող:

únrecht, ած. և. աննման, անճիշդ, սխալ, անյարմար, դէշ, անդէպ, անպատեհ. (մկ.) թիւր, ծուռ. անարդար, անիրաւ. komme ich jetzt —? յարմար ժամանակին չեկայ. Das ist hier am —en Orte angebracht ընդ. տասր բուն տեղը հոս չէ, սխալ դրուեր է հոս. —e Seite (պաստառի մը) ներքին երես, մմ. շրջօն. zur —en Zeit տարաժամ, անժամ: — չ. 33բ. անյ. անարդարութիւն, անիրաւութիւն. J—m — thun մէկուն անիրաւել. առկ. besser — leiden, als — thun լաւ է զրկանք կրել՝ քան զրկել. Չ. — haben, im — sein իրաւունք չունենալ. J—m — geben իրաւունք չտալ:

únrechtlich, ած. և. անարդար, անիրաւ, անարժան:

únredlich, ած. և. — unehrlich.

únrednerisch, ած. և. անճարտասան(ական):

únregelmäßig, ած. և. անկանոն, անկանոնաւոր, զարտուղի. անկարգ, անսովոր, խոտորական:

U'nreif(heit, իգ. 31.), ած. և. չհասած, տհաս(ութիւն), կանաչ(ութիւն). անեփ, անխայծ(ութիւն). անչափահաս(ութիւն). խակ(ութիւն), խամ:

U'nreife, իգ. 33. — Unreifheit.

únrein, ած. և. անմաքուր, աղտեղի, (մն. փխ.) պիղծ. 2. պղտոր, մրրախառն. անուղիղ. անմաքուր. բղ. մաքուր չտպուած, աղտեղի:

U'nreinheit, իգ. 31. անմաքրութիւն, աղտեղութիւն. փխ. պղծութիւն:

U'nreinigkeit, իգ. 31. — Unreinheit; 2. —en, յլ. աղտեղութիւնք, կեղտոք, ժախ: [աղտեղի (մն. փխ.):

únreinlich, ած. և. աղտոտ, աղ-

U'nreinlichkeit, իգ. 31. անմաքրութիւն, աղտեղութիւն:

unréttbar, ած. և. անփրկելի, անզերծանելի:

únrichtig, ած. և. անճիշդ. սխալ. diese Uhr geht — ժամացոյցը լաւ չ'երթար:

U'nruhstifter, ար. խռովարկու: —uhr, իգ. 31. ճօճանակաւոր ժամացոյց: —voll, ած. և. աղմկալից, խռովայոյզ:

U'nruhe, իգ. 31. անհանդարտութիւն, խռովութիւն. 2. շարժում, յոյզք (նաեւ բժշ.), վրդովում, ամբոխում, շփոթութիւն. հոգ, վարանք, ծուփք. 3. —n, յլ. ապստամբութիւն. 4. անհանդարտ մարդ. 5. ար—. ճօճանակ:

únruhig, ած. և. անհանդարտ, անհանգիստ. 2. ծփեալ, խռովալից, շփոթ(եալ). եռացկոտ, եռանդուն. խռովարկու, ամբոխարար:

uns, անձն. դր. (տր. եւ հյց. յլ. ich) մեզ(ի). բ. զմեզ. ein Freund von — մեր բարեկամներէն մին. er gehört zu — մերն է. grüßen Sie ihn von — մեր կողմանէ զինքն ողջունեցէք:

únsaftig, ած. և. անհիւթ:

unsä'glich, unságbar, ած. և. անասելի, չըսուելու:

únsauber, ած. և. — unrein.

U'nsauberkeit, իգ. 31. — Unreinheit.

únsäuberlich, ած. և. աղտեղի:

unschádhaft, ած. և. անվնաս, անեղծ, (ձեռք...) չդպած:

unschä'dlich, ած. և. անվնաս, չվնասակար. ը. մկ. անմեղ:

Unschä'dlichkeit, ած. և. չվնասակարութիւն. ը. մկ. անմեղութիւն:

unschä'tzbar, ած. և. անգին, անկշռելի, մեծագին:

unschéinbar, ած. և. ը. մկ. աննշանակ. անպայծառ. փխ. մթին:

únschicklich, ած. ն. = unanständig; 2. անճահ, անպատշաճ։

unschiffbar, ած. ն.ն—լ. աննաւելի։

U'nschlitt, ար. 20. անյ. ճրագու (= Talg)։

únschlüssig, ած. ն. անորոշ, վարանեալ, տարակուսեալ, երկմիտ։

U'nschlüssigkeit, իգ. 31. անորոշութիւն, վարանք, տարակուսանք, երկմտութիւն, շփոթութիւն։

únschmackhaft, ած. ն. անհամ անճաշակ, անխոյժ, անախորժ։

unschmiedbar, ած. ն. անկռելի։

únschön, ած. ն. տգեղ, անգեղ։

U'nschuld, իգ. 31. անմեղութիւն. 2. յստակութիւն, միամտութիւն, անբծութիւն, մաքրութիւն, սրբութիւն. 3. Կուսութիւն (դիք). ք. անմեղ(որք)։

únschuldig, ած. ն. անմեղ. բ. անպարտ. գ. անարատ, սուրբ. դ. անփորձառական. 2. յանցանք չունեցող. յստակ(միտ), պարզամիտ. ք. կոյս (մանուկ...)։

U'nsegen, ար. 22—. անէծք. er hat nichts als — իրեն բան մը չի յաջողիր։ [տաւար, աղէտալի։

únselig, ած. ն. դժնդակ, աղէ-

únser, Ա. անյն. դբ. (—լ. wir) մեր. erbarme Dich — ողորմեա մեզ. wir (կամ es) waren — vier մենք չորս հոգի էինք. — Einer մեզմէ մէկը։ բ. — ած. եւ ադջ. դբ. unser, ար. uns(e)re, իգ. unser, չ. ն. մեր։ — ադջ. դբ. Unser, Uns(e)re, Uns(e)res, ն. յօդով der (die, das) Unsere —. ..ած. Uns(e)rige, ն. մերը, մերինը։

U'ns(e)rig տ. unser.

únsertshalben, —wegen, —willen, անյն. դբ. եւ նխ. մեզի համար։

únsicher, ած. ն. անապահով. —es Gedächtnis տկար միտք. բ. դողդոջուն, երերուն, անհաստատ. գ. վտանգաւոր. die Landstraßen — machen յուզիսհարել պողոտայից վրայ։

únsichtbar, ած. ն. անտեսանելի, անթափանցիկ։

U'nsichtbarkeit, իգ. 31. անյ. անտեսանելիութիւն, անթափանցկութիւն։

U'nsinn, ար. 20. անմտութիւն, անհանճարութիւն, այլանդակութիւն, անպատեհութիւն։

únsinnig, ած. ն. անմիտ, անհանճար, այլանդակ, յիմար։

únsinnlich, ած. ն. աննիւթական. 2. անզգայական։

U'nsitte, իգ. 35. չար սովորութիւն, յոռութիւն։

únsittlich, ած. ն. անբարոյ(ական). անհամեստ, անպարկեշտ։

U'nsittlichkeit, իգ. 31. (անյ.) չարաբարոյք, անբարոյութիւն, անհամեստութիւն. 2. (յ. ով) անհամեստ գործ։

únsorgsam, ած. ն. = sorglos; 2. = sorgenfrei.

únstät, ած. ն. անհաստատ, փոփոխական, շարժուն, շարժական, անհանգիստ. 2. անհաստատուն. 3. անշարունակեալ, ընդհատ։

únstätig, ած. ն. = unstät.

U'nstätigkeit, իգ. 31. անհաստատութիւն, փոփոխականութիւն, թափառականութիւն։

únstatthaft, ած. ն. անտեղի, անընդունելի. արգելեալ, աններելի։

unstérblich(keit, իգ. 31. անյ.), ած. ն. անմահ(ութիւն)։

U'nstern, ար. 20. չար աստղ, ընդ. դէմ աստղ, անբախտութիւն, անյաջողութիւն, դժբախտութիւն, արկած։

únstet(ig), ած. տ. unstät.

únstö'rbar, ած. ն. անխռով, անշփոթելի, անփոփոխ, անխախտելի։

unsträfbar, unsträ'flich, ած. ն. անպատիժ, անպատժելի, անքստգտանելի, անարատ, մաքուր։

únstreitig, ած. ն. անհակառակելի. մ. առանց հակառակութեան։

unsü'hnbar, ած. ն. անջնջելի, անքաւելի. 2. անհաշտ։

U'nsumme, իգ. 35. անհամար՝ մեծ գումար։

únsündig, ած. ն. անմեղ. նր. անմեղանչական։

únsündlich, ած. ն. անմեղանչական (գործողութիւն). 2. = unsündig.

U'nsymmetrie, իգ. 31. անյ. անչափակցութիւն։

únsymmetrisch, ած. ն. անչափակցեալ։

untádelhaft, untádelig, ած. ն. (= tadellos) անպարսաւելի։

úntauglich, ած. ն. (zu et. բանի մը)

Digitized by Google

անյարմար, անտաշակ, անկարող․ ը. մը. յոռի, անպիտան։

Untauglichkeit, էգ. 31. անտաշակութիւն, անկարողութիւն։

unten, (հակառ. oben) Մ. Զ. վար, ի վայր. von oben bis — վերէն վար. von — auf վարէն վեր. 2. — im Fasse տակառին յատակը. weiter — ի ստորեւ, աւելի վար. — liegen նկուն ըլլալ. er hat von — auf gedient ամէն աստիճանէ անցաւ։

unten|an, Զ. ի ստորեւ, վար։ —**hin**, Զ. (դէպ) ի վար։ —**stehend**, ած. վարը յիշատակուած։

unter, Մ. նխ. տր. եւ հյց. հոլովով [illegible]. վար, տակը, ընդ (ձեռամբ...). — der Hand ձեռաց տակ(էն), ի ծածուկ. 2. ի ստորեւ, ի ներքոյ, ի խոնարհ. er wohnt — mir իմ տակս իջը կը բնակի. Բ. [illegible]. 3., 3—m — die Augen stellen աչկը աչկուն դիմացը բերել՝ ներկայացընել. was verstehst Du — diesem Ausdrucke...? աս խօսքով ինչ կը հասկընաս. 3—m — die Erde bringen տ. **bringen**, 5. ձ. — dem Gesetze stehen օրինաց հպատակիլ. — freiem Himmel —) բացօթեայ, ի բացի. Բ) գիշերը. — Segel gehen նաւարկել. — Wasser setzen ողողել. Է. ողջ. — dem dreißigsten Breitengrade լայնութեան 30դ աստիճանին տակը՝ վրայ. 3. — dieser Bedingung այս պայմանաւ. — diesen Umständen այս պարագայից մէջ. — Glockengeläute ի ձայն զանգակաց. 4. [illegible]՝ [illegible] քան զ..., [illegible] [illegible]. Das ist — Kritik, ընդ. —'m Affen, — der Kanone այս եւ ոչ քննադատութեան արժանի է, խեղճ բան է. ich kann es Ihnen nicht — 50 Mark geben յիսուն մարգէն վար չեմ կրնար տալ. 5. et. — ([illegible]) sich haben բանէ մը վեր ըլլալ. 6. ի մէջ (նոցա...), ի համարի (իշխանաց). [illegible]. — die Soldaten gehen զինուորաց մէջ մտնել, զինուորիլ. — (die) Räuber gerathen աւազակաց ձեռքն իյնալ. 7. ի մէջ, ի միջի. — uns մեր մէջը. wenn's — die Leute kommt եթէ իրը մէջ անգ ելլէ՝ հրապարակուի։ Բ. — ած. 8. [illegible]. —st, խոնարհագոյն, ներքին, ստորին. 2. ցած. 3. —st, [illegible]. ամենացած, յետին, յետնագոյն. zu —st ամէնէն վար. 4. [illegible]. ստորադասել. ստորնագոյն. das —ste zu oberst kehren տակնուվրայ ընել։ Գ. — ար. 23. [illegible]։

unter եւ **unter...** Մ. [illegible]. **unter...** [illegible]. **graben** թաղել (ի ներքոյ). 2. [illegible]. **unterl** [illegible]. **handeln**, սակարկել, առեւտուր ընել։ Բ. **Unter... unter...** [illegible] (հակառ. Ober) գ. օ. —**gericht**, գ. խոնարհագոյն ատեան. 2. [illegible]. գ. օ. —**aufseher**, ար. երկրորդական տեսուչ, ընդհանրապէս — ենթ(ա), ստոր(ա)..., ստորին(ա)..., ներքին(ա)..., գեր(ա)։

Unterabtheilung, էգ. 31. ստորաբաժանում։

Unteradmiral, ար. 20. նաւ. ենթածովակալ։

Unterarm, ար. 20. անդր. ծղիք. բազուկ։

Unterart, էգ. 31. ստորատեսակ։

Unterarzt, ար. 13. օգնական բժիշկ։

Unteraufseher, ար. 22—. երկրորդական տեսուչ։ [կարգաղ։

Unterbalken, ար. 22բ. ճրտ. [illegible]

Unterbau, ար. 20. ճրտ. ստորերկրեայ շինուած, հիմունք. (երկաթուղեաց) ներքնաշինուած։

Unterbauch, ար. 13. անդր. ստորին զանձակ՝ փոր։

unterbauen, նբ. 3—. բծ. տակը շինել։ **unterbáuen**, նբ. [illegible]. ein Gebäude — տան մը հիմերը դնել՝ շինել. 2. հիմք դնել՝ խարխալել։ — չ. 22բ. [illegible]. [illegible]։

Unterbaum, ար. 13. (գետաց) խոնարհագոյն խորութ. 2. (կառաց) թեւք։

Unterbeamte(r), ար. 6. ենթապաշտօնեայ։

Digitized by Google

U'nterbehörde, իգ. 35. ստորին պաշտօնութիւն։

U'nterbeinkleid, չ. 9. (անդրա)-վարտիք։

U'nterbilanz, իգ. 31. վճ. պակասորդ։

unterbinden, նբ. 3ա. բյ. տակը կապել՝ կցել։ unterbind||en, նբ. անբյ. վէր. (երակը...) կապել. փխ. Յ—m die Lebensader — մէկը ակարացընել՝ միջնարկի ընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կապ։

U'nterblatt, չ. 7. ներքնատերեւ. ար. ներքնաթերթ։

unterbleiben, նբ. 2Ն. անբյ. տեղի չունենալ, մնալ, չըլլալ, դադրիլ։ — չ. 22բ. անյփ. դադարում։ ünterbleiben, չբ. ſ. բյ. տակը մնալ։

U'nterboden, ար. 21բ. ար. (կոճակի...) յատակ։

unterbrech||en, նբ. եւ sich — էբ. 2ր. անբյ. ընդհատել, ընդմիջել. 2. (առ այժմ) չշարունակուիլ, ի կախ ձգուիլ, միջահատիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

Unterbrecher, ար. 22ա. ընդհատող, ընդմիջող։

ünterbreiten, նբ. 3բ. բյ. et. — տակը տարածել՝ դնել։ unterbreiten, անբյ. ներկայացընել, առաջի դնել. 2. einem Gegenstande et. — (բան մը բանի մը վրայ) հիմնել, հաստատել։

ünterbring||en, նբ. 4ա. բյ. ապաստանել, յապաստանի դնել. Յ. — մէկը բնակեցընել, մէկուն բնակութիւն տալ. բ. զետեղել, տեղաւորել. Geld... — ստակ շահու տալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. զետեղում. (ստակ) շահու տալը։

U'nterdeck, չ. 20. նաւ. ներքնայարկ, ներքին դատակոն։

U'nterdecke, իգ. 35. ներքնածածկ(ոյթ)։ [= indeß, indessen.

unterdeß, unterdessen, մ. եւ շղ.

ünterdrücken, նբ. 3ա. բյ. վար մղել. (ջրոյ... տակ) ընկղմել։ unterdrü'cken, նբ. անբյ. արգելել, խափանել, կարճել. սանձահարել, նուաճել, ճնշել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

Unterdrü'cker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. նուաճող, ընկճող։

untereinander, մ. փոխադարձաբար, իրարու մէջ, փոխանակաւ, փոխադարձաբար. 2. = durcheinander; — liegen խառնիխուռն կենալ. — mengen խառնել. Alles — werfen տակնուվրայ ընել։ üntereinander, մ. տակէ տակ։ [յարկ, ներքնատուն։

U'ntererdgeschoß, ար. 15. ներքնա-

ünterfahren, նբ. եւ չբ. ſ. 2Ն. բյ. den Wagen — կառք անցնելէ. կառքը պատսպարել, ապաստանարանի տակ դնել։ unterfahren, նբ. անբյ. et. — տակ մտնել՝ անցնել։

U'nterfaktor, ար. 25. տպ. երկրորդ վերակացու (տպարանի), ենթատեսուչ։

unterfangen, էբ. 2է. անբյ. sich einer Sache (սեռ.) — գործքի մը ձեռնարկել (ու յանդգնիլ)։ — չ. 22բ. անյփ. ձեռնարկում։

ünterfassen, նբ. եւ sich — էբ. 3փ. բյ. (տ. fassen) et. — բան մը տակէն բռնել. ձեռքը տակը դնել՝ առնել. մռն. Յ. — մէկը թեւէն բռնել։

ünterflechten, նբ. 2Խ. բյ. et. — հիւսելով մացընել՝ մանել. բ. բան մը տակը հիւսել։ unterflechten, անբյ. mit et. — հիւսել, խառնել։

U'nterförster, ար. 22ա. անտառապահ։ [տակի կողմ)։

U'nterfuß, ար. 13. ներքնան (ոտքի

U'nterfutter, չ. 22ա. աստառ։

ünterfuttern, նբ. 3ա. բյ. Seide — տակը մետաքս դնել։ unterfüttern, անբյ. աստառել։

U'ntergang, ար. 13. = Niedergang; 2. կործանում, աւեր, ապականութիւն. անկում, վատթարում։

üntergeben, նբ. 2է. բյ. տակը դնելու համար տալ։ untergeben, նբ. անբյ. Յ—m et. — բան մը մէկուն իշխանութեան տակը դնել, ներքնակարգել. Յ—m — sein մէկուն հպատակ ըլլալ։ — դրբ. անց. եւ ած. 6. —e(r), է. 6. ներքնակարգեալ, հպատակ (հմմտ. Vorgesetzter)։

Untergebenheit, իգ. 31. անյփ. ներքնակարգութիւն, ստորակարգութիւն։

Digitized by Google

úntergehen, չք. ի. 2չ. բյ. ընկղմիլ, (ընկղմելով) անհետանալ ըլլալ. (արևը, լուսինը) թաղուիլ. մտն. մար մտնել, ի մայր դառնալ (արեւու). Ք. նոյն. (նաւու) ընկղմիլ. Գ. ընկլուզիլ, խորասուզիլ, ծածկուիլ. Դ. ը. մփ. կորսուիլ, կործանիլ, եղծանիլ. 2. տակը մտնել՝ երթալ. der Heuwagen ging nicht unter խոտասայլակը (կառապանը) չի մտաւ: — Ն. 22ք. անյփ. — Untergang.

U'ntergehölz, Ն. 20. — Unterholz.

úntergeordnet, ած. 6. դրք. անյ. unterordnenէ. 2. ստորադասուած, ներքնադասուած. երկրորդական:

—e(r), Գ. — Untergebener.

U'ntergericht, Ն. 20. խոնարհագոյն ատեան:

U'ntergeschoß, Ն. 15. ճրտ. գետնայարկ, ներքնայարկ:

U'ntergewand, Ն. 7. ներքնազգեստ:

U'nterglied, Ն. 9. ստորադասուած՝ խոնարհագոյն անդամ:

úntergraben, Նք. 2չ. բյ. թաղելով ծածկել, թաղել. երկ. Dung — աղբ թաղել: untergráb‖en, Նք. անբյ. (հիմը) փորել, քրել, խարխլել, ականահատել (նաեւ փխ.), խոռովել. փխ. ծախել, մաշել, ապականել: — Ն. 22ք. անյփ. —ung, իգ. 31. — Բային Նշանակութեան հետ:

U'ntergrund, ար. 13. երկ. ներքնակարգ, ներքնադիր (երկիր):

U'ntergrundbahn, իգ. ստորերկրեայ երկաթուղի, ստորուղի:

únterhaben, Նք. 1ք. բյ. ընփ. տակէն հագած ըլլալ. 2. ձեռաց մէջ ունենալ, գործածել, ի կիր՝ վար արկանել. (բան մ')իր տակին ունենալ. 3. Յ. — մէկը տապալած զգետնած ըլլալ:

únterhalb, Նխ. սոյ. սը. (հկնշ. oberhalb) տակը:

U'nterhalt, ար. 20. անյփ. ուտեստ, ապրուստ, դարման:

únterhalten, Նք. 2չ. բյ. տակ(ը) բռնել՝ ունել: unterhált‖en, Նք. եւ sich — չք. անբյ. զբօսնուլ. 3. — զուարճացընել, զբօսցընել. sich mit 3—m — մէկուն հետ խօսակցիլ: — Ն. 22ք. անյփ. —ung, իգ. 31. զբօսանք, խօսակցութիւն, զուարճացնելը:

unterhándeln, չք. Ն. Նք. 3ա. անբյ. բանագնաց՝ պատգամագնաց ըլլալ. միջնորդ՝ ատեն ըլլալ. mit 3—m wegen e—r Sache կամ über et. — (մէկուն հետ բանի մը վրայ) խօսակցիլ, խօսիլ (ի հաշտութիւն...) (հմմտ. handeln, 3.): — Ն. 22ք. անյփ. — Unterhandlung.

Unterhä'ndler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. բանագնաց, պատգամագնաց. միջնորդ, ատեն. հն. վաճառաբերկու:

Unterhándlung, իգ. 31. Ա. բանագնացութիւն, միջնորդութիւն:

U'nterhandlung, վաճառում, շահավաճառ:

Unterhándlungskunst, իգ. 17. բանագնացութեան արուեստ. (Staats-) — դեսպանագիտութիւն:

U'nterhaube, իգ. 35. ներքնագըլխարկ:

únterhauen, Նք. 2հ. բյ. (տ. hauen) կտրելով խառնել: unterháuen, անբյ. բչ. տակը կտրել՝ փորել:

U'nterhaus, Ն. 8. ներքնատուն, տան ներքին՝ վարի մասերը. 2. Ստորին Ժողով, պատգամաւորաց խորհրդանոց (յԱնգղիա...):

U'nterhefe, իգ. 35. ար. — Bodenhefe.

U'nterhemd, Ն. 24ա. քաթանակ, ներքնաշապիկ:

U'nterhof, ար. 13. խոնարհագոյն ատեան:

unterhö'hlen, Նք. 3ա. անբյ. — untergráben.

U'nterholz, Ն. 7. անտառակ, (բարձր անտառի մը քով) երկրորդական անտառ. 2. խարախափայտ:

U'nterhose, իգ. 35. վարտիք:

únterirdisch, ած. 6. ստորերկրեայ, ընդերկրեայ. —e Kirche գետնափոր եկեղեցի. 2. դրք. դժոխային, սանդարամետի:

U'nteritalien, Ն. 22ք. աշխ. Ստորին Իտալիա:

U'nterjacke, իգ. 35. ներքնակ, բաճկոնակ:

unterjóch‖en, Նք. 3ա. անբյ. նուաճել, ընկճել. ընդ լծով արկանել: — Ն. 22ք. անյփ. —ung, իգ. 31. — Բային Նշանակութեան հետ:

U'nterkammerherr, ար. 33. երկրորդ սենեկապետ:

U'nterkanzler, ար. 22ա. փոխ(ա-նակ)դիւանագիր։

U'nterkiefer, ար. 22ա. վարի կզակ, ներքնակզակ, կլափն։

U'nterklasse, իգ. 35. ստորին խո-նարհագոյն դաս. ստորական ըն-թացք (դասագրոց)։

U'nterkleid, չ. 9. ներքնազգեստ։

U'nterkoch, ար. 13. խոհարարի օգնական։

únterkommen, չբ. ք. 2է. բյ. պատսպա-րան մը գտնել. ը. մը. բնա-կութիւն գտնել, պաշտօն գտնել։ — չ. 22բ. անյ. ապաստանարան. բնակութիւն. տեղ, պաշտօն։

U'nterkönig, ար. 20. —in, իգ. 32. փոխարքայ։

únterköthig, ած. 6. ներքսէն փտած՝ թարախոտ. բ. փխ. բռնել (ար-տաքուստ պէղեցիկ՝ ներսը փուտ). —e Geschichte գէշ՝ յոռի վատ գործ։

únterkriechen, չբ. ք. 2ի. բյ. տակը սողիլ. փխ. er sucht ein Plätzchen, wo er — kann գործ մը՝ պաշտօն մը կը փնտռէ։

únterkriegen, նբ. 3ա. բյ. ըստ. (տ. kriegen) 5. — մէկը նուաճել։

U'nterkunft, իգ. 35. = Unterkom-men, չ.։ [թակաղ։

U'nterlade, իգ. 35. ար. ներքնա-

U'nterlage, իգ. 35. խարիսխ, հիմն (նաև փխ.). ներքնախաւ, ներք-նակարպ. 2. — beim Schreiben գրելու յենարան. բ. մութակ, բութուղ. է. ստոյգ. (տեսն) պատուական-գամ, ներքնախարիսխ. (մեքե-նայի...) ներգուկ. տղ. ներքնամու-թակ։

U'nterland, չ. 9. խորագաւառ, ստորին գաւառ։

U'nterlaß, ար. ohne — անդադար, շարունակ։

unterlässen, նբ. 2չ. անբյ. (Հյ-ան. begehen, 8.) զանց առնել, զանցա-ռութիւն. թողուլ, հրաժարիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. զանցա-ռութիւն։ únterlassen, նբ. բյ. 3. — թողուլ որ մնայ։

U'nterlast, իգ. 31. ն—ի. նաւ. ախիճ։

únterlästig, ած. 6. սակաւարեան։

U'nterlauf, ար. 13. խոնարհագոյն ընթացք՝ գետոց (գետոց). 2. ն—ի. ներքնայարկ։

únterlaufen, չբ. ք. 2ի. բյ. վազել (տակը) մտնել, ապաստանիլ, ա-պաւինել. 2. mit — մէկը խառնուիլ։ unterláufsen, նբ. անբյ. 3. — (վազե-լով) մէկուն սակէն անցնիլ. թա-թել զոտս, կեա տալ։ — չբ. ք. (մորթի) երեւէն երեւալ՝ ոտն-նուիլ. աւու. զեղանիլ. mit Blut — (sein) կապտութիլ (զարկած տեղը)։ — չ. 2^բ. անյ. —ung, իգ. 31. ախտ. — բայիս նշանակութեան Հետ։

U'nterlader, ար. 22ա. ներքնակայք. — ար. ներքանի կայքի։

U'nterlegedecke, իգ. ար. ներք-նաթամբ, (թամբի եւ ձիու մէջ) ծածկոց։

únterlegen, նբ. 3ա. բյ. եւ անբյ. տակը դնել՝ զետեղել. einem Huhne Eier zum Brüten — թուխս նստեցնել. einem Kinde frische Windeln — տղու մը խանձարուրը փոխել. e—n Sinn — մեկնութիւն՝ իմաստ տալ։ unter-légen, նբ. անբյ. mit et. — բանով մը Հանդերձել՝ կազմել։ unterlégen, դրբ. անց. unterliegen է։

U'nterlehrer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. փոխանորդ վարժապետ։

U'nterleib, ար. 9. անյ. փոր. մըն. գանձակ, ներքնորովայն։

unterliegen, չբ. ք. բյ. ընկճիլ. յաղթուիլ, նկուն ըլլալ, տակ եր-թալ՝ իյնալ. Das unterliegt keinem Zweifel ասոր բնաւ տարակոյս չի մերցըներ, ասոր վրայ տարակոյս չկայ։ únterliegen, չբ. h. բյ. տակն ըլլալ։

U'nterlippe, իգ. 35. ներքնաշրթն (ար. նաև երգիոնի). dicke — թանձ-րաշրթն։

U'nterluft, իգ. 35. ներքնօդ, մթնո-լորտի ներքին գաւառ, օդոյ ներք-նագաւառ։

úntermalsen, նբ. 3ա. բյ. (իր ա-նուն...) տակը նկարել։ unter-málen, նբ. անբյ. die Leinwand — կտաւը ծեփել, Հանդերձել (նկր.). ein Bild — առաջին ծեփը տալ. (պատկերի մը) նախագիծը չինել, նախագծել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — բային նշանակութեան Հետ. 2. —ung, իգ. ներքնանկար։

U'ntermaß, չ. 20. անյ. = Ein-maß.

Digitized by Google

úntermauern, նբ. ցա. բժ. et. einem Gegenstande — հիմնելով բանի մը տակը պնդել՝ հաստատել։ untermáuer|n, նբ. անբժ. et. — բանի մը տակին որմ հիմնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — Unterbauen, չ.։

U'ntermeister, ար. 22ա. ար-ա. գործածակարաց վերակացու։

úntermengen, նբ. ցա. բժ. et. — խառնել (իրարու)։ untermèng|en, անբժ. et. mit et. — բան մը բանի մը հետ հիւսել՝ ընդխառնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ընդխառնում։ [untergraben.

unterminí(e)ren, նբ. ցա. անբժ. = untergraben.

úntermischen, նբ. ցա. եւ 8ծ. բժ. եւ անբժ. = untermengen, բժ. եւ անբժ.։

unternéhm|en, նբ. 2դ. (տ. nehmen) անբժ. ձեռնարկել, ձեռք զարնել, ձեռնամուխ ըլլալ. 2. փորձ ընել, փորձել. et. — բանի մը մէջ մտնել, խորամանկել։ —d, դբծ. եւ ած. 6. ձեռներէց, յանդուգն։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ձեռնարկութիւն, փորձ։

Unternéhmer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ձեռնարկող, ձեռնարկու։

U'nteroffizier, ար. 20. ենթասպայ, ենթասպայութիւն. բ. չ.մր. ստանդապետ։

únterordn|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3բ. բժ. ներքնակարգել, ստորակարգել։ úntergeordnet, դբծ. անց. եւ ած. 6. տ. է խորհէ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ստորակարգ(ում). 2. միայն —ung, իգ. 31. ներքնակարգութիւն. բ. = Unterabtheilung.

U'nterpacht, իգ. 31. — Afterpacht.

U'nterpächter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. երկրորդ վարձող (վարձուածը դարձեալ վարձքի տուող)։

U'nterpfand, չ.7. — Pfand, 1. եւ 2.

U'nterpfarrer, ար. 22ա. փոխերէց, հոգաբարձու (ժողովրդապետութեան)։

únterpflügen, նբ. ցա. բժ. երկ. հերկելով ծածկել։

U'nterpräfekt, ար. 33. փոխանակ գաւառապետի, ենթակուսակալ։

unterréd|en, ձբ. 3բ. անբժ. sich mit J—m — մէկուն հետ խօսակցիլ՝ խօսիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խօսակցութիւն. բանակցութիւն։

U'nterricht, ար. 20. (առանց յոգն.) դաստիարակութիւն. դաս, հրահանգ, (անձնական) կրթութիւն, հմտութիւն. erster — տարրական ուսումնք. er gibt guten — լաւ կը սորվեցընէ։

unterrichten, նբ. եւ sich — ձբ. 3բ. անբժ. J. in et. — մէկը բանի մը մէջ կրթել, մէկուն սորվեցընել. 2. J. von et. — մէկը բանի մը տեղեկակ ընել, տեղեկութիւն տալ, իմացընել։

U'nterrichter, ար. 22ա. խանդարհազդին դատաւոր։ Unterrichter, (ընդհ.) ար. 22ա. ուսուցիչ, կրթիչ։

U'nterrichts|anstalt, իգ. (հրապարակական) դպրոց, կրթարան։ —sach, չ. (ուսման) մասնա(կան)ճիւղ։ —material, չ. ուսման նիւթ։ —methode, իգ. եղանակ, կարգ, յորինուածութիւն (ուսմանց)։ —ministerium, չ. (հրապարակական) ուսմանց՝ կրթութեան պաշտօնատուն։ —wesen, չ. (հասարակաց) կրթութիւն։

U'nterrinde, իգ. 35. տկ. (ծառոց թաղանթ) փառ։

U'nterrock, ար. 13. (հկ-նչ. Oberrock) ներքնազգեստ, (կանանց) շրջազգեստիկ։

untersag|en, նբ. ցա. անբժ. J—m et. — մէկուն բան մ'արգելել, թոյլ՝ հրաման չտալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. արգելում։

U'ntersatz, ար. 33. (տե՛ս ... sassen) հպատակ։

U'ntersatz, ար. 13. խարիսխ, նեցուկ, հաստատուն. 2. ափսէյ. — für die Lichtscheere յարդարշական լականի, կոնք. բ. մոյթ, մութակ. բութուղ. Տրփ. պատուանդան. 3. ժլ. (հկ-նչ. Obersatz) փոքրագոյն յառաջադրութիւն։

U'nterschale, իգ. 35. բաժակակալ. ափսէյ։

unterschä'tzen, նբ. 8ց. անբժ. գինը նուազցընել, արժէնել, վար զարնել, անարգել. J. — մէկը բանի տեղ չդնել։

U'nterschätzmeister, ար. 22ա. գերագանձապետ։

Digitized by Google

unterscheidbar, ած. ե. որոշելի, զանազանելի։

unterscheid|en, նբ. եւ sich — ծբ. ձծ. անբծ. (տ. scheiden) որոշել, զանազանել. 2. ընտրել, բաժնել, անջատել։ —d, ներբ. եւ ած. ե. որոշիչ, յայտարար, ծանուցիչ. —բժ. ախտացոյց։ unterschieden, ընդ. անց. եւ ած. ե. որոշ, զատ, տարբեր։ — չ. ձձբ. անյփ. —ung, իգ. 31. որոշում, զանազանում, անջատում։

Unterscheidungs|begriff, ար. էւ. (տրամաբանութ.) տարբերութիւն։ —gabe, իգ. —kraft, իգ. ընտրողութիւն։ —merkmal, չ. յայտարար, ծանուցիչ։ —vermögen, չ. = Unterscheidungsgabe. —zeichen, չ. որոշիչ նշան. փչ. կիտադնշան, կիտադրութեան նշան. —բժ. ախտացոյց, ախտադուշակ (նշան)։

U'nterschenkel, ար. 23ա. սրուն, ազր։

U'nterschicht, իգ. 31. ներքնախաւ։

unterschieb|en, նբ. 2չ. բծ. տակը մղել՝ քշել. (կառք...) մուծանել, մտցընել, խոթել։ — բծ. եւ իբ-բեռ։ unterschieben, անբծ. նբ. փոխել, փոխանակել. (խարելով... ուրիշի մը) տեղը դնել. in eine Schrift einen Satz — գրքի մը մէջ նախադասութիւն... յաւելուլ. ի ներքս խառնել. den Worten einen falschen Sinn — բառերու սխալ իմաստ տալ, բառերը ծուռ մեկնել։ — չ. ձձբ. անյփ. —ung, իգ. 31. փոխելը, փոխանակում. ի ներքս խառնելը, յաւելուած։

U'nterschied, ար. 20. տարբերութիւն. 2. որոշում, զանազանութիւն, բաժանում, խտիր. feiner — դոյզն խտիր. անհաւասարութիւն։

unterschiedlich, ած. ե. = unterschieden (տ. unterscheiden).

ứnterschlächtig, ած. ե. ար. —e Mühle տակհանքաւոր՝ դանաւոր՝ ամ. ժուռնիգտա աղօրիք։

ứnterschlag|en, նբ. ձյ. բծ. die Arme — ձեռուընները խաչաձեւ ծալել. 2. J—m ein Bein — մէկուն կեռ տալ, թաւթել զոտս։ unterschlágen, նբ. անբծ. Gelder... — ստակ խորել՝ գողնալ (մաս մը). (իրեն քով)

պահել. թաքուցանել. (նամակ... որ ուրիշին կը խաւրուի) իրեն առնուլ, խարդախել։ — չ. ձձբ. անյփ. —ung, իգ. 31. = քայլին նշանախօսութեանց հեփ։

U'nterschleif, ար. 20. խարէութիւն, նենգ, գժրանք. մռ. մաքսանենգութիւն. բ. խորում, գողութիւն (տէրութեան գանձէն), գանձահատութիւն։

ứnterschreiben, նբ. ձծ. բծ. տակը գրել, ստորագրել։ unterschreib|en. նբ. եւ sich — ծբ. անբծ. (einen Brief..) — նամակ ստորագրել, ձեռնագրել, ձեռնագիր դնել. e—n Kontrakt — դաշինք կնքել. e—n Wechsel — փոխանակագիր ստորագրել։ — չ. ձձբ. անյփ. —ung, իգ. 32. ստորագրութիւն։

Unterschréiber, ար. 23ա. ստորագրող, ձեռնագրող։

U'nterschrift, իգ. 31. ստորագրութիւն, ձեռնագիր. 2. արձանագիր. ներքնագիր։

U'nterschule, իգ. 35. խոնարհագոյն դպրոց։

ứnterschwefelig, ած. ե. քմ. —e Säure ենթածծմբաթթու։

ứnterseeisch, ած. ե. ենթածովային։

Untersėgelgehen, չ. ձձբ. անյփ. պարզում առագաստից։

ứntersein, չբ. 1ա. բծ. die Sonne ist unter(gegangen) արեւը մար մտած է։

U'nterseite, իգ. 35. տակի՝ խոնարհագոյն կողմն, ներքնակողմն։

U'ntersekunda, իգ. 36. (յփ. նաեւ —s) երկրորդ խոնարհագոյն դաս։

ứntersetzen, նբ. 3փ. բծ. տակը դնել. s—n Namen — ստորագրել. իր անունը տակը դնել՝ գրել։ untersétzen, նբ. անբծ. տակը նեցուկ՝ մոյթ դնել, նեցուկել, մութել։

untersétzt, ած. ե. կարճ եւ գէր։

Untersétztheit, իգ. 31. անյփ. = Gedrungenheit.

untersiegeln, նբ. 3ա. անբծ. et. — բանի մը տակն իւր կնիքը դնել. բան մը կնքել։

ứntersinken, չբ. s. 2ա. բծ. = untergehen, 1. ա. բ. փ.։

U'nterspeisemeister, ար. 23ա. երկրորդական սեղանապետ։

ứnterspülen, նբ. 3ա. անբծ. (ջրով)

փորել. տ. unterwaschen. — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. — Unterwaschen, չ.

U'nterstaatssekretär, ար. 20. կամ 38. (տէրութեան) փոխանադպիր, փոխանակ դիւանադպիր:

U'nterstadt, էգ. 17. ներքնաքաղաք:

ünterständig, ած. 6. ներքնակայ (տէ.):

ünterstecken, նբ. 3ա. բծ. տակը դնել՝ մուծանել՝ խոթել. 2. մէջը դնել, խառնել, մուծանել: unterstécken, նբ. անբծ. mit et. — բանով մ'ամբաստանել. (տակը նեցուկ դնելով) հաստատել:

ünterstehen, չբ. s. 25. բծ. տակն ըլլալ՝ գտնուիլ: unterstéhen, էբ. անբծ. sich — et. zu thun (մեծ բանի մը) ձեռնարկել՝ ձեռնհերէց ըլլալ, յանդգնիլ:

U'nterstelle, էգ. 35. ներքնատեղի, ստորին՝ խոնարհագոյն տեղի:

unterstéllen, նբ. 3ա. եւ sich — էբ. բծ. տակը դնել՝ կեցընել. մոռ. ապաստանիլ, յամրի՝ յապահովի կացուցանել. (կառք...) մուծանել: unterstéllen, անբծ. եւ ünterstellen, բծ. նբ. e—r Sache et. — բան մը (ուրիշ բանի մը) տակը դնել, ենթադրել. էբ. J—m unterstellt sein մէկուն հպատակ՝ տակն ըլլալ: Unterstellung, էգ. 31. — Hypothese.

U'ntersteuer‖mann, ար. 7. (յգ. —leute) երկրորդ ղեկավար:

unterstréichen, նբ. 2խ. անբծ. ein Wort — բառ մը ստորագծել՝ ընդգծել, տակը գիծ քաշել:

ünterstreuen, նբ. 3ա. բծ. տակը տարածել՝ ցանել. den Pferden Stroh — ձիոց յարդ տարածել, խշտի շինել: unterstréuen, անբծ. ցանել, սփռել (մէջ ընդ մէջ), յեռուլ:

U'nterströmung, էգ. 31. խոնարհագոյն հոսանք:

U'nterstrumpf, ար. 13. ներքին զանկապան:

ünterstüßen, նբ. 3գ. բծ. et. — բանի մը տակն իբր մոյթ՝ նեցուկ դնել: unterstü'ß‖en, նբ. անբծ. յեցընել, կռթնցընել, մոյթ դնել. 2. J. — մէկուն օգնել՝ նպաստել, ձեռնտու՝ թիկունք ըլլալ. 3. mit Rath und That — մէկուն խորհրդով եւ դրամով օգնել: — չ. 24բ. անյ. —ung, էգ. 31. նեցուկ դնելը. էբ. օգնութիւն, նպաստ. զօրավիգն. նեցուկ:

Unterstü'ßer, ար. 22ա. օգնող. նպաստող, նեցուկ:

unterstü'ßungsbedürftig, ած. 6. օգնութեան կարօտ:

untersúchen նբ. 3ա. անբծ. et. — բան մը քննել, ի քննին արկանել. 2. ճշմարտել, ճշդրտել, ստուգել. պայքարել, ի խոյզ եւ ի խնդիր արկանել. որոնել, խուզել. բ. կբ. eine Wunde mit der Sonde — վէրք... մը վիրաշափով զննել. գ. էբ. հետազօտել, խուզարկել, հարցեւփորձ ընել: — չ. 22բ. անյ. տ. Untersuchung.

Untersúcher, ար. 22ա. —in, էգ. 32. քննող. զննող:

Untersúchung, էգ. 31. քննութիւն ճշդրտելը, ստուգելը. բանախօսու. կբ. (վէրք...) զննելը. էբ. հետազօտութիւն, խուզարկութիւն. հարցեւփորձ. 2. genaue — խոյզ եւ խնդիր. gerichtliche — հարցաքննութիւն:

Untersúchungsausschuß, ար. —kommission, էգ. հարցաքննութեան յանձնաժողով: —bescheid, ար. էբ. վճռական, որոշում: —gefangene(r), ար. ամբաստանեալ: —kammer, էգ. հարցափորձարան:

U'ntertasse, էգ. 35. բաժակակալ. ափսէկալ:

üntertauchen, չբ. h. եւ s. 3ա. բծ. ընկղմիլ, մխրճիլ: — նբ. թաթաւել, թաթխել, ընկղմել:

ünterthan, ած. 6. J—m, einer Sache — մէկուն՝ բանի մը հպատակ՝ ենթակայ. sich J., et. — machen մէկն իրեն հնազանդել՝ հպատակեցընել: — ար. 33. նախ— 24ա. —in, էգ. 32. հպատակ:

U'nterthanenverstand, ար. ընդ. beschränkter — չափաւորեալ միտք՝ անաղութիւն:

ünterthänig, ած. 6. — unterthan; 2. —ster Diener (Ձեր) ամենախոնարհ նուաստ ծառայն. ich bitte —st խոնարհաբար կը խնդրեմ:

U'nterthänigkeit, էգ. 31. հպատակութիւն. (բղբլ. բոյր. մէջ.) խոնարհութիւն, նուաստութիւն:

U'ntertheil, ար. (չ.) 20. ներքնա-մասն։

U'nterthor, չ. 20. (քաղաքի) ներքնադուռն։

únterteten, չք. ſ. 3ի. բի. տակը մտնել՝ երթալ՝ գետնեղել. մտն. ծածկուիլ, պատսպարուիլ։ — նք. կոխելով ընկղմել՝ թաղել։ untertréten, նք. անբի. ոտքի տակ առնուլ, առաւօտուր հարկանել, առ ոտն կոխել. հարստահարել, ընկճել։

U'nterverdeck, չ. 20. ծովլ. ներքնայարկ։

U'ntervormund, ար. 7. — Mitvormund; բ. (դատաւորէ կարգեալ) երկրորդ խնամակալ։

U'ntervorsteher, ար. 22ա. երկրորդ տեսուչ, տեղապահ։

U'nterwald, ար. 7. հասարակ անտառ, պուրակ (տ. Unterholz, 1.)։

U'nterwall, ար. 18. բրդ. ծրգ. ներքնապատնէշ։

unterwégs, մկ. ճանապարհային, ճամբան. 2. փխ. — bleiben մէջտեղը մնալ, չկատարուիլ. չհասնիլ ի գլուխ. et. — laſſen բան մ'ընդմիջահատել, թողուլ, լքանել։

unterweíſſen, նք. 2ի. անբի. 3. — մէկը հրահանգել, վարժել, ուսուցանել. տեղեկացընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իփ. 31. հրահանգ. տեղեկութիւն։

Unterweíſer, ար. 22ա. հրահանգող, կրթիչ, ուսուցիչ։

U'nterwelt, իփ. 31. դցբ. die — անդրաշխարհը, դժոխք. 2. երկիր (ս ներքին), կենցաղս։

únterwerfen, նք. 2դ. բի. տակը դնել՝ նետել։ unterwérfſen, նք. և փբ. անբի. նուաճել, հնազանդել, հպատակել, ծառայեցընել. կարճել, սանձել։ unterwórfen, դըբ. անց. և ած. 6. — բայցն նշանակութեամբ հեց. 2. einer Sache — ſein (բանի մը) ենթարկեալ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իփ. 31. նուաճումն. սանձումն, կարճումն։

U'nterweſte, իփ. 35. բաճկոնակ, ներքնակ (եելեւ)։

unterwinden, փբ. 2բ. անբի. ſich einer Sache — (ա—ի.) = ſich einer Sache unterfangen.

unterwö'lben, նք. 3ա. անբի. ար—տակի կողմը կամարել՝ գմբեթաձեւ շինել։

U'nterwuchs, ար. 18. անյ. — Unterholz, 1.

únterwühlen, նք. 3ա. et. — բանի մը (բրելով) ծածկել՝ թաղել։ unterwü'hlen, անբի. փորել. փոր բանալ։

únterwürfig, ած. 6. հպատակ, հնազանդ, խոնարհ, ծառայ(ա-կան). ſich 3. — machen մէկն իրեն հպատակեցընել՝ նուաճել։

Unterwü'rfigkeit, իփ. 31. անյ. հպատակութիւն, ծառայութիւն (տ. unterwürfig)։

U'nterzahn, ար. 18. վարի ակռայ, ներքնատամն։

únterzeichnen, նք. 3բ. բի. et. — տակը գծագրել։ unterzéichnſen, նք. և ſich — փբ. անբի. անունը տակը դրոշմել՝ դնել՝ գրել. ը. մտ. — unterſchreiben. — չ. 22բ. անյ. —ung, իփ. 31. — Unterſchreiben, չ.։

Unterzéichneter, ար. 22ա. — Unterſchreiber.

U'nterzeug, չ. 20. — Unterkleid.

únterziehen, նք. 2չ. բի. տակը քաշել. մտն. ծածկել, ընդ յարկաւ՝ յապահովի կացուցանել. բ. տակէն հագնիլ. (զգեստ...) զգենուլ. փ. Leinwand — (թղթի վրայ նկարուած պատկերի մը) տակ կտաւ կպցընել։ unterziehen, նք. անբի. et. mit et. — տակը բան դնել՝ հանդերձել։ — փբ. ſich einer Sache (տր.) — ա) բան մը վրան առնուլ, բանի մը ձեռնարկել. բ) բանի մ'ենթարկել զանձն, հպատակիլ։

U'nthat, իփ. 31. այլանդակ ոճիր։

únthätig, ած. 6. անգործ, դատարկ. անշարժ։

untheilbar, ած. 6. անբաժանելի։

úntheilhaftig, ած. 6. einer Sache (ա—ի.) — անմասն, անբաժին։

úntheilnehmend, ած. 6. անմասնակից։

U'nthier, չ. 20. հրէշ, ճիւաղային անասուն, խառնագազան։

únthunlich, ած. 6. անմճարելի, անգործադրելի։

úntief, ած. 6. ծանծաղ։

U'ntiefe, իփ. 35. (անյ.) ծանծաղութիւն, չխորութիւն. 2. (յփ.

ով.) Նոյ. ծանծաղ(ուտ). ատաղձակոյտ. 3. (յփ. ով.) անդունդ, անյատակ վիհ։

untilgbar, ած. 6. անջնջելի (բիծ). անխախտելի, անհատուցանելի (պարտք)։

untödtlich, ած. 6. չմահացու։

untrennbar, ած. 6. անբաժանելի, չանջատելի։

untreu, ած. 6. անհաւատարիմ. դրժող. 2. 3. s—r Pflicht — machen մէկուն պարտազանցութեան պատճառ ըլլալ. s—n Schwüren — werden իր երդմանցը դրժել. երդմնազանց ըլլալ։

Untreue, էփ. 25. ոնյփ. անհաւատարմութիւն, անհաստատութիւն. առծ. — schlägt ihren eigenen Herrn մարդ իր փորած խորխորատին մէջ կ'իյնայ։

untrinkbar, ած. 6. անըմպելի։

untröstbar, ած. 6. = untröstlich, 1.

untröstlich, ած. 6. անմխիթարելի, ցաւագին։

untrüglich, ած. 6. անխաբ, անվրէպ, անսխալական. ապահով, աներկբայելի։

untüchtig, ած. 6. անատակ, անյարմար։

Untugend, էփ. 21. յանցանք, մոլութիւն, յոռութիւն։

unüberdacht, unüberlegt, ած. 6. = unbedacht.

unübersehbar, ած. 6. անտեսանելի. ը. մփ. անչափ։

unübersetzbar, unübersetzlich, ած. 6. անթարգմանելի։

unübersteiglich, unübersteigbar, ած. 6. անմատչելի, անանցանելի, անելանելի։

unübertrefflich, ած. 6. անգերազանցելի. ը. մփ. անհամեմատ։ [անհամեմատ։

unübertroffen, ած. 6. աննման,

unüberwindlich, ած. 6. անյաղթելի, անպարտելի. անառիկ։

unüberwunden, ած. 6. անյաղթ, աննուաճ։

unüblich, ած. 6. անգործածական։

unumgänglich, ած. 6. անընկերասէր, դժուարաբարոյ։ unumgänglich, ած. անհրաժեշտ (= unerläßlich)։

unumschränkt, ած. 6. = unbeschränkt; 2. բացարձակ (իշխանութիւն), միահեծան, բռնաւորական։

unumstößlich, ած. 6. անփոփոխ, անջրջելի, անհերքելի. անհակառակելի, անդարձ։

unumwunden, ած. 6. ազատ, համարձակ, պարզ, աննենգ. յայտնի. մկ. համարձակաբար, առանց շըրջանի. յայտնապէս, հաստու։

ununterbrochen, ած. 6. անընդհատ, շարունակ(եալ), տեւող. մկ. անընդհատ։

ununtersucht, ած. 6. չքննուած. ich will es — lassen, ob... չեմ ուզեր քննել թէ...։ [դրուած։

ununterzeichnet, ած. 6. չստորա-

unveränderlich, ած. 6. անփոփոխական. անջրջելի. անխախտ, անշարժ, անայլայլակ. փր. անփոփոխ։

unverändert, ած. 6. անփոփոխ. et. — lassen չփոխել։

unverantwortlich, ած. 6. անպատասխանատու։ unverantwortlich, ած. անջատագովելի. մեղադրելի. աններելի։

unverarbeitet, ած. 6. որս. անգործ, անողորկ, անտաշ, անեփ։

unveräußerlich, ած. 6. իրք. անօտարանալի։

unverbesserlich, ած. 6. անուղղայ (մարդ), աննորոգելի (իր). 2. կատարեալ։

unverbindlich, ած. 6. չպարտաւորիչ, անհարկաւոր. 2. ամարդի, անքաղաքավար։

unverblümt, ած. 6. պարզ, անպաճոյճ. er sagte es ihm — յայտնի ըսաւ։

unverboten, ած. 6. ներեալ, թոյլ տուեալ, չարգելեալ։

unverbrennbar, unverbrennlich, ած. 6. անայրելի, անկիզելի։

unverbrüchlich, ած. 6. անբռնաբարելի։

unverbunden, ած. 6. չկցեալ. չկապեալ, բաժնուած։

unverbürgt, ած. 6. չերաշխաւորեալ. die Nachricht ist noch — լուրը տակաւին հաստատուած չէ։

unverdächtig, ած. 6. անկասկածելի, արժանահաւատ։

Digitized by Google

unverdámmlich, ած. ե. անդատապարտելի։ [դժուարամարս։
unverdáulich, ած. ե. անմարս(ելի),
Unverdáulichkeit, իգ. 31. անյ. անմարսութիւն։
únverdaut, ած. ե. անհալ, անմարս. փխ. անյարդար, անկազմ։
unverdérblich, ած. ե. անապականելի։
únverderbt, ած. ե. = unverdorben.
únverdorben, ած. ե. չապականեալ. բ. անվնասթար, անապական, մաքուր, անարատ։
únverdrossen, ած. ե. անտաղտկալի, անխոնջ, յարատեւ։
únverehelicht, ած. ե. ամուրի, չկարգուած։
unveréinbar, ած. ե. անհաշտարանելի, ընդդիմակ. աննման։
únverfälscht, ած. ե. բուն, չխեղճեալ, անխարդախ(եալ), բնական. փխ. անկեղծ, աննենգ։
unverfä'nglich, ած. ե. բնական, պարզ. անխարդախ։
unverfáulbar, ած. ե. անփուտ։
únverfroren, ած. ե. չսառած, չպաղեալ. 2. լիրբ, անամօթ, աներես։
U'nverfrorenheit, իգ. 31. անյ. լրբութիւն, անամօթութիւն։
unverfü'gbar, ած. ե. իրք. անտրամադրելի։
unvergä'nglich, ած. ե. անկործանական, անանց, անմահ։
Unvergä'nglichkeit, իգ. 31. անյ. անկործանականութիւն, անանցութիւն, անմահութիւն։
únvergessen, ած. ե. անմոռաց. 2. չմոռցող։
unvergéßlich, ած. ե. անմոռանալի. Das wird mir — bleiben զայս անմոռանաց պիտի յիշեմ, երբեք մոռնալ պիտի չըլլէ այս։
unvergléichbar, unvergléichlich, ած. ե. անհամեմատ, աննման, չքնաղ, չնաշխարհիկ։
únverhältnißmäßig, ած. ե. անչափկցեալ, անհամեմատական։
únverheirathet, ած. ե. = unverehelicht.
únverhofft, ած. ե. անյոյս, անյուսալի, անակնկալ, անակնունելի. յանկարծակի, յեղակարծուստ (Նաեւ Գ.)։
únverhohlen, ած. ե. անծածուկ, անթաքուն, յայտնի, ազատ, համարձակ։
unverjä'hrbar, ած. ե. իրք. անժամանցան(ելի)։
unverkä'uflich, ած. ե. անվաճառելի, չբանուկ։ [անվաճառ։
únverkauft, ած. ե. չվաճառուեալ.
unverkénnbar, ած. ե. անուրանալի. յայտնապէս, յայտայայտնապէս։
únverkürzt, ած. ե. չկարճեցուցած, չհամառօտեալ. 2. փխ. ողջ. ամբողջ, անվթար։
unverlétzbar, unverlétzlich, ած. ե. անվնասելի. անբռնաբարելի։
únverletzt, ած. ե. անվնաս(եալ), անվթար, անեղծ, ամբողջ։
unverlierbar, ած. ե. անկորստական։
únverloren, ած. ե. անկորուստ. ը. մփ. ապահով։
únvermählt, ած. ե. = unverehelicht.
unverméidbar, unverméidlich, ած. ե. անճողոպրելի, անհրաժեշտ։
únvermerkt, ած. ե. աննշմար, աներեւելի։
únvermindert, ած. ե. չնուազեալ, ամբողջ։ [bar.
unvermischbar, ած. ե. = unmisch-
únvermischt, ած. ե. անխառն, չխառնուած։
U'nvermögen, չ. 33. անյ. անկարողութիւն. — zu zahlen անվճարելութիւն, անկարօտութիւն։
únvermögend, ած. ե. անկարող. — et. zu thun բան մ՚ընելու անզօրագոյն. 2. անզօր, անկար. 3. անինչ, անաղքատ, աղքատ, անտնակ։
únvermuthet, ած. ե. անկարծ, անակնկալ, անակնունելի. Գ. յանկարծուստ, յեղակարծում։
unvernéhmbar, unvernéhmlich, ած. ե. անիմանալի, անհասկնալի։
U'nvernunft, իգ. 31. անյ. անհանճարութիւն, անմտութիւն. անհանճար գործ։
únvernünftig, ած. ե. անբան. die —en Thiere անբանք. 2. անհանճար, յիմար։
únverpackt, ած. ե. անծրար(եալ)։
únverrichtet, ած. ե. անկատար, անաւարտ. Գէջ. —er Sache կամ Dinge առանց բան մ՚ընելու։

únverrückt, ած. 6. անխախուտ, հաստատուն:

unversä'umbar, ած. 6. անհրաժեշտ, որ զանց չառնուիր:

únverschämt, ած. 6. անամօթ, լիրբ, անպատկառ. Sie sind ein —er! ընդ. — läßt grüßen անամօթ էք:

U'nverschämtheit, էգ. 31. անամօթութիւն, լրբութիւն:

únverschnitten, ած. 6. չկտրուած:

únverschuldet, ած. 6. առանց արժանի ըլլալու. —er Weise առանց յանցանաց. 2. անպարտ:

únverschwiegen, ած. 6. անխորհրդապահ, ընդ. բացբերան:

unverséhen, ած. 6. անակնկալ. անյուսալի. 2. = unabsichtlich. —s, մկ. յանկարծակի. յանպատրաստից. 2. առանց դիտաւորութեան:

unverséhrbar, ած. 6. անվնասելի:

únversehrt, ած. 6. անվթար, ամբողջ:

únversiegelt, ած. 6. անկնիք, անկնքելու, բաց:

unversö'hnlich, ած. 6. անհաշտ, անհաշտելի, անողոք:

Unversö'hnlichkeit, էգ. 31. [illegible] անհաշտելիութիւն, անողոքութիւն:

únversöhnt, ած. 6. անհաշտ:

únversorgt, ած. 6. անմխիթար, անօգ, ընդ. մէջտեղ ձգուած:

U'nverstand, ար. 13. [illegible] անհանճարութիւն, անմտութիւն, անխորհրդածութիւն. ապշութիւն:

únverständig, ած. 6. անհանճար, անմիտ, անխոհեմ:

únverständlich, ած. 6. անիմանալի, անհասկընալի, անորոշ:

únversteuert, ած. 6. էն. անբաժ, առանց մաքսը վճարելու:

unversúcht, ած. 6. անփորձ, չփորձուած. ich habe Nichts — gelassen միջոց մ'ալ զանց չըրի, ամէն փորձ փորձեցի:

únvertheilt, ած. 6. չբաժնուած, անբաժին. ը. մտ. ամբողջ:

unvertilgbar, ած. 6. անջնջելի, անեղծ:

únverträglich, ած. 6. անտանելի, անբերելի (մարդ), դժուարաբարոյ. կռուասէր. 2. = unvereinbar.

únverwahrt, ած. 6. չպահեալ, չփակեալ:

únverwandt, ած. 6. հաստատուն. անփոփոխ. seine Blicke — auf et. richten բանի մը վրայ աչուըները սեւեռել՝ յառել. 2. անազգական. մերձաւոր չեղող. այլազգի. այլատեսակ. աննման (իր):

unverwéhrt, ած. 6. ներելու. թոյլտուելու. չարգելելու:

unverwéigerlich, ած. 6. անմերժելի. անհերքելի:

únverweilt, մկ. անյապաղ. անմիջապէս:

unverwélklich, ած. 6. անթառամ. անթարշամ. էք. միշտ կենդանի. անմահ:

únverwelkt, ած. 6. անթարշամ. դալար:

unverwérflich, ած. 6. անմերժելի, անհերքելի:

unverwéslich, ած. 6. անապական. անփուտ:

unverwischbar, ած. 6. անջնջելի, անջինջ:

únverworren, ած. 6. անշփոթ, անխառնակ:

unverwúndbar, ած. 6. անխոցելի:

unverwü'stlich, ած. 6. անեղծ. ըստ մտ. անվրդով:

únverzagt, ած. 6. լքանելի, անվհատ, խրախուսեալ:

unverzéihlich, ած. 6. աններելի:

unverzinsbar, unverzinslich, ած. 6. անտոկոսի, անշահ(աբեր). —es Darlehen ձրի փոխ:

unverzü'glich, ած. 6. անմիջապէս. = unverweilt.

únvollbracht, ած. 6. անգործադրեալ. անաւարտ:

únvollendet, ած. 6. անկատար. անաւարտ:

únvollkommen(heit, էգ. 31.), ած. 6. անկատար(ութիւն), թերակատար(ութիւն), պակաս(ութիւն):

únvollständig, ած. 6. անկատար. թերի, պակաս. 2. թերակատար. անաւարտ, պակասաւոր (ման. փչ. բայ...). անզեղջ (ձեւանց...):

únvollstreckt, ած. 6. չգործադրուած, չկատարուած:

unvollziehbar, ած. 6. անգործադրելի, անվճարելի:

únvorbereitet, ած. 6. անպատրաստ, չպատրաստուած, անկազմ:

Digitized by Google

únvordenklich, ած. ե. — undenklich.

únvorhergesehen, ած. ե. եւ մկ. յանկարծ(ական), յեղակարծ։

únvorsätzlich, ած. ե. չնախամտածեալ. առանց դիտաւորութեան, անդիտաւորութեամբ։

únvorsichtig, ած. ե. աննախահոգ, անզգոյշ, անխոհեմ։

U'nvorsichtigkeit, իգ. 31. անզգուշութիւն, աննախահոգութիւն, անխոհեմութիւն. aus — անզգուշութեամբ։

únvortheilhaft, ած. ե. աննպաստաւոր, ձախող, անյաջող։

unwä'gbar, ած. ե. բնգ. անկշռելի։

únwahr, ած. ե. սուտ, ստայօդ, անճիշդ. 2. կեղծաւոր, կերպարանող։

únwahrhaft, ած. ե. անճշմարիտ, անստոյգ, անհաւատարիմ։

U'nwahrheit, իգ. 31. (անյգ.) անստուգութիւն, անճշդութիւն, ստութիւն. 2. (յգ. ով) սուտ (բան), ստութիւն, ստայօդ՝ ի քմաց կարկատեալ բան։

únwahrnehmbar, ած. ե. աննշմարելի, անիմանալի։

únwahrscheinlich, ած. ե. անհաւանական։

unwándelbar, ած. ե. անփոփոխելի, անփոփոխական. փր. անխոնարհելի։

únwegsam, ած. ե. անճարուն, անգործածական (ճամբայ)։

únwehrhaft, ած. ե. անպաշտպան, չպաշտպանեալ։

U'nweib, չ. 9. ժանդ՝ այլանդակ կին, ճիւաղ։

unwéigerlich, ած. ե. անդիմադրական, անյապաղ. —er Gehorsam կոյր հնազանդութիւն։

únweise, únweislich, ած. ե. անիմաստուն, անմիտ։

únweit, մկ. նաեւ նխ. սեռ. ով. կամ որ. ով — unfern.

únwerth, ած. ե. անարժան. 2. ընդ. դժգն, չնչին, դուզնաքեայ։ — ար. 20. դուզնաքէութիւն, անարժէք, չնչինութիւն։

U'nwesen, չ. 22բ. անյգ. — Unfug, 2.; 2. ճիւաղ, հրէշ։

únwesenhaft, ած. ե. անհիւթական, աննիւթական։

únwesentlich, ած. ե. չէական։

U'nwetter, չ. 22ա. ընդ. գէշ օդ, փոթորիկ, մրրիկ, հողմայոյզք։

únwichtig, ած. ե. անկարեւոր, աննշանակ։

unwiderlégbar, unwiderléglich, ած. ե. անհերքելի։ [stehlich.

unwidersétzlich, ած. ե. — unwider-

unwiederspréchlich(keit, իգ. 31. անյգ.), ած. ե. անհակառակելի(ու-թիւն). անընդդիմախօսական։

unwiederstéhlich, ած. ե. անդիմադրելի, անհակառակելի։

U'nwille(n), ար. 22բ. անյգ. դժկամակութիւն, սրտմտութիւն, ցասում, բարկութիւն։

únwillig, ած. ե. դժկամակ, զայրացեալ. З. — machen մէկը զայրացընել. über З. — w. մէկուն ցասնուլ՝ զայրանալ. 2. ակամայ։

únwillkommen, ած. ե. անախորժական. անյարմար, անդէպ, տարաժամ։

únwillkürlich, ած. ե. անկամ, ակամայ։

únwirksam, ած. ե. անազդու, անազդեցիկ, անզօր։

únwirsch, ած. ե. դժկամակ, նեղսրտեալ, դժուարաբարոյ։

únwirthschaftlich, ած. ե. անխնայող, շռայլական։

únwissend, ած. ե. տգէտ, անտեղեակ, անուս. 2. անգէտ. մկ. —, —er Weise առանց (իմ...) գիտնալու(ս...), յանգէտս։

U'nwissenheit, իգ. 31. անյգ. տգիտութիւն, անտեղեկութիւն. 2. անգիտութիւն։

únwissentlich, ած. ե. — unwissend, 2.

únwohl, ած. ե. երբեմն միայն ստորոգելի. անհանգիստ, տկար, խօթ. mir ist —, ich bin —, ich fühle mich — անհանգիստ եմ։

unwóhnbar, únwohnlich, ած. ե. անբնակելի։

únwürdig, ած. ե. անարժան։

U'nzahl, իգ. 31. անյգ. (—) — անհամար բազմութիւն։

unzáhlbar, ած. ե. էմ. անհատուցանելի, անվճարելի։

unzä'hlbar, unzä'hlig, ած. ե. անթիւ, անթուելի, անհամար։

unzä'hmbar, ած. ե. անընդելանալի, անհամբոյր, աննուաճելի, անսանձ։

únzart, ած. ս. անփափուկ, անգողորիկ. բիրտ, կոշտ։

U'nze, իգ. 35. ունկի. ունձայ. 2. յն. ամերիկեան ինձ (Felis uncia)։

U'nzeit, իգ. 31. անյ. անյարմար ժամանակ. zur — տարաժամ։

únzeitgemäß, ած. ս. — unzeitig.

únzeitig, ած. ս. անդէպ, անժամ, տարաժամ. 2. —e Früchte տհաս պտուղներ. ը. վաղածին (ժամանակէն յառաջ ծնած). —e Geburt —) վիժումն, տղաբերութիւն. բ) վիժած, անցուցեալ։

unzerbréchlich, ած. ս. անբեկ(անելի)։

unzerlégbar, ած. ս. մտ. քմ. անլոյծ, անլուծելի։

unzerreißbar, unzerreißlich, ած. ս. անխզելի։

unzersetzbar, ած. ս. քմ. — unzerlegbar.

unzerstö'rbar, unzerstö'rlich, ած. ս. անեղծ, անխանգարելի։

unzerthéilbar, ած. ս. անբաժանելի։

unzertrénnbar, unzertrénnlich, ած. ս. անանջատ(ելի), անքակելի, անլոյծ։

Unziálbuchstabe, արկ. երկաթագիր, գլխագիր։

únziemend, únziemlich, ած. ս. անպատշաճ, անպատեհ։

U'nzier, իգ. 31. անյ. U'nzierde, իգ. 35. զարդ։

únzierlich, ած. ս. անզարդ, վայելուչ։

únzivilisi(e)rbar, ած. ս. անքաղաքակրթելի։

únzivilisi(e)rt, ած. ս. անքաղաքակիրթ, վայրենի։

U'nzucht, իգ. 35. (յ. ցեղ.) անպարկեշտութիւն, լկտութիւն, բղջախոհութիւն, վաւաշութիւն։

únzüchtig, ած. ս. անպարկեշտ, վաւաշ, յայրատ, պիղծ։

únzufrieden(heit), իգ. 31.), ած. ս. տժգոհ(ութիւն), անգոհ(ութիւն)։

únzugänglich, ած. ս. անմատոյց, անմատչելի, դժուարամատոյց, դժուարաբարոյ (մարդ)։

únzulänglich, ած. ս. անբաւական։

únzureichend, ած. ս. անբաւական։

únzusammenhängend, ած. ս. անյարիր, անյօդ, անկապակցեալ։

únzuverlässig, ած. ս. անվստահելի, անապահով, անհաստատ, տարակուսական, անհաւատարիմ։

únzweckmäßig, ած. ս. անդէպ, (միջոցներ) անյարմար։

únzweideutig, ած. ս. աներկդիմի. անկեղծակարծ, որոշ։

unzwéifelhaft, ած. ս. անտարակուսելի, աներկբայելի.

U'pas, չ. անփ. թոյն, թունաւոր ուպասածառոյ հիւթ։

ü'ppig, ած. ս. առատ, յորդառատ. 2. ընդհանրապէս. առատ, լի. ihr —er Buchs իւր հասակին վայելչութիւնը. 3. զգայասէր. լկիրծ. յայրատ. 4. յղփացեալ. յղփասէր. շուայտասէր. ընկղմեալ ի փափկութիւն. —es Mahl զեղխ սեղան. մեծածախ, ճոխասէր. 5. հպարտ։

Ü'ppigkeit, իգ. 31. առատութիւն, յորդութիւն, հարստութիւն. յղփութիւն. շուայտութիւն. ճոխասիրութիւն. հպարտութիւն։

Ur, արկ. 35. —e, արկ. 34. յն. — Auer.

U'r, u'r, անբաժանելի նախադաս մասնիկ, գ.ի եւ ած.ի հետ բաղադրուելով՝ կը նշանակէ բուն, սկզբնական, օտարի անխառն եւ կը նախնական. նախնական, նախ(ա)..., կանխ(ա)... 2. ած.ի հետ բաղադրուելով չափազանց. զ. օ. —alt, ամենահին, շատ հին. 3. նաեւ — „er" յառաջադաս մասնիկ. զ. օ. urbar, Urlaub.

U'rach, չ. 38. աշ. Ուրախ։ — արկ. մտ. der wilde — ընտ. բիրտ՝ վայրագ մարդ։

Urál, արկ. 39. աշխ. der — Ուրալ։

úralt, ած. ս. շատ հին, հինօրեայ։ [illegible]

U'ranfang, արկ. 13. սկիզբն, նախ-.

Uránia, յատ. ան. իգ. 36. (իշ. նաեւ 28.) դից. Ուրանիա (մուսայ). բ. Venus — Երկնային՝ Ուրանեան Աստղիկ։

U'ranlage, իգ. 35. նախնական արամադրութիւն՝ ձիրք։

U'ranus, յատ. ան. արկ. անփ. դից. եւ աստղ. Ուրանոս։

Digitized by Google

U'rban, յտ. ան. ար. 38. Ուրբանոս։

urbán, ած. 6. քաղաքավար, կիրթ, կրթեալ։

Urbanitä't, իգ. 31. քաղաքավարութիւն, կրթութիւն։

úrbar, ած. 6. երկ. մշակեալ, հերկեալ (ագարակ). վարելի. վարուն։

U'rbedeutung, իգ. 31. նախնական նշանակութիւն։

U'rbeginn, ար. 20. անյտ. — Uranfang.

U'rbegriff, ար. 20. նախնական գաղափար. (գիտութեան մը) տարերք. սկզբունք։

U'rbestandtheil, ար. 20. — Grundbestandtheil.

U'rbewohner, ար. յտ. 22—. նախնական բնակիչք, այդրէնածինք, բնակք։

U'rbild, չ. 9. նախատպատկեր, նախանկար տիպք։

U'rchrist, ար. 32. նախնական քրիստոնեայ։

úrdeutsch, ած. 6. — kerndeutsch.

úreigen, ած. 6. բուն, նախաւոր, սկզբնական։

U'reigenheit, իգ. 31. **U'reigenthum**, չ. 7. **U'reigenthümlichkeit**, իգ. 31. սկզբնականութիւն, նախաւորութիւն։ [wohner.

U'reinwohner, ար. 22—. — Urbe-

U'relter|mutter, իգ. (երգ. անդիր. յտ. —mütter, ար. —müttern) հան հանոյ, ապամայր։ —vater, ար. հաւ հաւուն, ապապապ։

U'reltern, ար. յտ. unsere — մեր նախածնողք (Ադամ եւ Եւա)։

U'renkel, ար. 22—. —in, իգ. 32. թոռնորդի, թոռնաղջիկ։

U'rfehde, իգ. 35. անվրիժառութեան երդում։

U'rgebirge, չ. 22—. երկր. նախնական լերինք։

U'rgeist, ար. 9. առաջին միտք. ծոծ. անստեղծ միտք։

U'rgeschichte, իգ. 35. նախնական պատմութիւն։

U'rgestalt, իգ. 31. — Urbild.

urgi(e)ren, նք. 3—. et. — բանի մը վրայ պնդել կամ. մէկն ստիպել։

U'rgroßeltern, յտ. անդիր. նախահարք, նախահաւն եւ նախահանն։

U'rgroß|mutter, իգ. (երգ. անդիր. յտ. —mütter, ար. —müttern) նախահան, ռմ. ըօլըմամ։ —vater, ար. 21—. նախահաւ, ռմ. ըօլըպապ։

U'rgrund, ար. 12 նախապատճառ, սկզբնապատճառ։

U'rheber, ար. 22—. (—in, իգ. 32.) հեղինակ. ք. արարիչ։

U'rian, ար. 38. (Իբր նշանակի այր մը, որուն քանի անուանն չ'ուզուիր.) der Herr — այս ինչ պարոնը. 2. — Teufel.

Urín, ար. 20. անյտ. մէզ. գող. — lassen միզել, գողել։

Urin... — Harn...

urini(e)ren, չք. b. 2—. — harnen.

U'rkeim, ար. 20. նախնական ծիլ, նախածիլ։

U'rkirche, իգ. 35. անյտ. նախնական Եկեղեցի։

úrkomisch, ած. 6. առատօրէն միմոսական՝ խեղկատակական։

U'rkraft, իգ. 35. նախաւոր՝ նախնական զօրութիւն։

U'rkunde, իգ. 35. յիշատակարան, արձանագրութիւն, վաւերական գրուած. ք. մուրհակ, հրովարտակ. շնորհագիր, վկայագիր. 2. վկայութիւն, հաստատութիւն. zur — Dessen ատ ի հաստատութիւն (ասոր...)։

U'rkunden|bewahrer, ար. դիւանապետ։ —forscher, ար. — Urkundenkenner. —gewölbe, չ. —haus, չ. դիւան(ատուն)։ —kenner, ար. դիւանագէտ, յիշատակարանագէտ։ —sammlung, իգ. —werk, չ. յիշատակարանաց ժողովածոյք։

úrkundlich, ած. 6. յիշատակարանական. ք. յիշատակարանի վրայ հիմնեալ, վաւերական. — Dessen habe ich geschrieben ի հաստատութիւն ասոր գրեցի...։

U'rlaub, ար. 20. (պաշտօնատարէ՛ գործի չերթալու կամ հանդրուանելու ժամանակեայ) հրաման, արձակուրդ. auf — sein գործէն բացակայ ըլլալ (հրամանաւ). — nehmen հրաման առնուլ՝ խնդրել բացակայ ըլլալու։ [lauber.

U'rlauber, ար. 22—. չքն. — Beur-

U'rlaut, չ. 20. նախնական ձայնաւոր։

Digitized by Google

úntermauern, նբ. 3ա. բձ. et. einem Gegenstande — Հիւսելով բանի մը տակը պնդել՝ Հաստատել։ untermáuer|n, նբ. անբձ. et. — բանի մը տակին որմ Հիւսել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — Unterbauen, չ.։

U'ntermeister, ար. 22ա. ար—. գոր-ծավարաց վերակացու։

úntermengen, նբ. 3ա. բձ. et. — խառնել (իրարու)։ unterméng|en, անբձ. et. mit et. — բան մը բանի մը Հետ Հիւսել՝ ընդխառնել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ընդ-խառնում։ ⌊untergraben.

untermini(e)ren, նբ. 3ա. անբձ. —

úntermischen, նբ. 3ա. եւ 3ե. բձ. եւ անբձ. = untermengen, բձ. եւ անբձ.։

unternéhm|en, նբ. 2ա. (տ. nehmen) անբձ. ձեռնարկել, ձեռք զարնել, ձեռնամուխ ըլլալ. 2. փորձ ը-նել, փորձել. et. — բանի մը մէջ մտնել, խորամանկել։ —d, դրբ. եւ ած. 6. ձեռներէց, յանդուգն։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ձեռ-նարկութիւն, փորձ։

Unternéhmer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ձեռնարկող, ձեռնարկու։

U'nteroffizier, ար. 20. ենթատասա-լարը. ենթատասալարութիւն. բ. ը. մփ. տասնապետ։

únterordn|en, նբ. եւ sich — էբ. 3բ. բձ. ներքնակարգել, ստորա-կարգել։ úntergeordnet, դրբ. անց. եւ ած. 6. տ. է կ—րէէ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ստորակար-գ(ում). 2. միայն —ung, իգ. 31. ներքնակարգութիւն. բ. — Unter-abtheilung.

U'nterpacht, իգ. 31. — Afterpacht.

U'nterpächter, ար. 22ա. -in, իգ. 32. երկրորդ վարձող (վարձուածը դարձեալ վարձքի բռնող)։

U'nterpfand, չ. 7. — Pfand, 1. եւ 2.

U'nterpfarrer, ար. 22ա. փոխերէց, Հոգաբարձու (ժողովրդապետու-թեան)։

únterpflügen, նբ. 3ա. բձ. երկ. Հերկելով ծածկել։

U'nterpräfekt, ար. 33. փոխանակ գաւառապետի, ենթակուսակալ։

unterréd|en, էբ. 3բ. անբձ. sich mit J—m — մէկուն Հետ խօսակցիլ՝ խօսիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. խօսակցութիւն. բանակցութիւն։

U'nterricht, ար. 20. (տրուած) դաստիարակութիւն. դաս, Համար, (առնուած) կրթութիւն, Հմտութիւն. erster — առաջնական ուսումնք. er gibt guten — լաւ կը սորվեցնէ։

unterrichten, նբ. եւ sich — էբ. 3բ. անբձ. J. in et. — մէկը բանի մը մէջ կրթել, մէկուն սորվեցնել. 2. J. von et. — մէկը բանի մը տեղեակ ընել, տեղեկութիւն տալ. իմա-ցնել։

U'nterrichter, ար. 22ա. խոնարհա-գոյն դատաւոր։ Unterrichter, (ջնջ—.) ար. 22ա. ուսուցիչ, կրթիչ։

U'nterrichts|anstalt, իգ. (Հրապարա-կական) դպրոց. կրթարան։ —fach, չ. (ուսման) մասնա(կան)ճիւղ։ —material, չ. ուսման նիւթ։ —methode, իգ. եղանակ, կարգ. յօրի-նուածութիւն (ուսմանց)։ —ministerium, չ. (Հրապարակական) ուս-մանց՝ կրթութեան պաշտօնարան։ —wesen, չ. (Հասարակաց) կրթու-թիւն։

U'nterrinde, իգ. 35. տէ. (ծառոց թաղանթ) փառ։

U'nterrock, ար. 18. (Հկ—նչ. Ober-rock) ներքնազգեստ, (կանանց) շըր-ջազգեստիկ։

unterság|en, նբ. 3ա. անբձ. J—m et. — մէկուն բան մ'արգելել. թոյլ Հրաման չտալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. արգելում։

U'ntersaß, ար. 33. (տէ. ...sassen) Հպատակ։

U'ntersatz, ար. 18. խարիսխ, նե-ցուկ, Հաստատարան. 2. ափսեայ. — für die Lichtschere յարդարչակալ-լական, կոնք. բ. մոյթ, մութակ, բութուղ. Տրփ. պատուանդան. 3. էլ. (Հկ—նչ. Obersatz) փոքրագոյն յառաջադրութիւն։

U'nterschale, իգ. 35. բաժակակալ, ափսեայ։

unterschä'tzen, նբ. 3գ. անբձ. գինը նուազցնել, ամցնել, վար զար-նել, անարգել. J. — մէկը բանի տեղ չդնել։

U'nterschätzmeister, ար. 22ա. գեր-գանձապետ։

Digitized by Google

unterscheidbar, ած. 6. որոշելի, զանազանելի։

unterscheid|en, ներ. եւ sich — ինք. 2ձ. անբ. (տ. scheiden) որոշել. զանազանել. 2. ընտրել. բաժնել, անջատել։ —d, դրբ. եւ ած. 6. որոշիչ. յայտարար, ճանուցիչ. բժշ. ախտացոյց։ unterschieden, դրբ. անց. եւ ած. 6. որոշ, զատ, տարբեր։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. որոշում, զանազանում, անջատում։

Unterscheidungs|begriff, ար. իւ. (տրամաբանութ) տարբերութիւն։ —sgabe, իգ. —kraft, իգ. ընտրողութիւն։ —merkmal, չ. յայտարար, ճանուցիչ։ —vermögen, չ. = Unterscheidungsgabe. —zeichen, չ. որոշիչ նշան. քր. կիտանշան, կիտադրութեան նշան. բժշ. ախտացոյց, ախտադուշակ (նշան)։

U'nterschenkel, ար. 22—. սրուն, ազր։

U'nterschicht, իգ. 31. ներքնախաւ։

unterschieb|en, ներ. 2ղ. բյ. տակը մղել՝ քշել. (կառք...) մուծանել, մոցընել, խոթել։ — բյ. եւ իր-բիչ։ unterschieben, անբյ. ներ. փոխել, փոխանակել, (խարելով... ուրիշի մը) անոր դնել. in eine Schrift einen Satz — գրքի մը մէջ նախադասութիւն... յաւելուլ, ի ներքս խառնել. den Worten einen falschen Sinn — բառերու սխալ իմաստ տալ, բառերը ծուռ մեկնել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. փոխելը, փոխանակում. ի ներքս խառնելը, յաւելուած։

U'nterschied, ար. 20. տարբերութիւն. 2. որոշում, զանազանութիւն, բաժանում, խտիր. feiner — դոյզն խտիր. անհաւասարութիւն։

unterschiedlich, ած. 6. = unterschieden (տ. unterscheiden).

unterschlächtig, ած. 6. ար—. —e Mühle տահանքաւոր՝ դռնաւոր՝ ամ. ժուռխպատ աղօրիք։

unterschlag|en, ներ. 2յ. բյ. die Arme — ձեռքերը խաչաձեւ ծալել. 2. J—m ein Bein — մէկուն կեռ տալ, թաթել զոռս։ unterschlágen, ներ. անբյ. Gelder... — ստակ խորել՝ գողնալ (մաս մը). (իրեն քով) պահել. թաքուցանել. (նամակ... որ ուրիշին կը խաւրուի) իրեն առնուլ, խարդախել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բոյին նշանախօսութեան հետ։

U'nterschleif, ար. 20. խարէութիւն, նենգ. գժբանք. մն. մաքսանենգութիւն. բ. խորում, գողութիւն (տէրութեան դանձէն). դանձահատութիւն։

unterschreiben, ներ. 2ձ. բյ. տակը գրել. ստորագրել։ unterschréib|en, ներ. եւ sich — ինք. անբյ. (einen Brief . .) — նամակ ստորագրել, ձեռնագրել, ձեռնագիր դնել. e—n Kontrakt — դաշինս կնքել. e—n Wechsel — փոխանակագիր ստորագրել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 32. ստորագրութիւն։

Unterschreiber, ար. 22—. ստորագրող, ձեռնագրող։

U'nterschrift, իգ. 31. ստորագրութիւն, ձեռնագիր. 2. արձանագիր. ներքնագիր։

U'nterschule, իգ. 35. խոնարհագոյն դպրոց։

unterschwefelig, ած. 6. քմ. —e Säure ենթածծմբաթթու։

unterseeisch, ած. 6. ենթածովային։

Untersegelgehen, չ. 22բ. անյփ. պարզում առագաստից։

untersein, չբ. 1—. բյ. die Sonne ist unter(gegangen) արեւը մար մտած է։

U'nterseite, իգ. 35. տակի՝ խոնարհագոյն կողմն, ներքնակողմն։

U'ntersekunda, իգ. 36. (յփ. նաեւ —s) երկրորդ խոնարհագոյն դաս։

untersetzen, ներ. 3գ. բյ. տակը դնել. s—n Namen — ստորագրել. իր անունը տակը դնել՝ գրել։ untersétzen, ներ. անբյ. տակը նեցուկ մոյթ դնել, նեցուկել. մոյթել։

untersetzt, ած. 6. կարճ եւ գէր։

Untersetztheit, իգ. 31. անյփ. — Gedrungenheit.

untersiegeln, ներ. 3—. անբյ. et. — բանի մը տակն իւր կնիքը դնել. բան մը կնքել։

untersinken, չբ. s. 3—. բյ. — untergehen, 1. տ. բ. գ.։

U'nterspeisemeister, ար. 22—. երկրորդական սեղանապետ։

unterspülen, ներ. 3—. անբյ. (ջրով)

փորել. ս. unterwaschen. — չ. 3ՏԲ. անյ. — ung, իգ. 31. — Unterwaschen, չ.։

U'nterstaatssekretär, ար. 20. կամ 38. (պետութեան) փոխանորդպիր, փոխանակ դիւանադպիր։

U'nterstadt, իգ. 17. ներքնաքաղաք։

ünterständig, ած. 6. ներքնակաց (բս.)։

ünterstecken, նբ. 3ա. բծ. տակը դնել՝ մուծանել՝ խոթել. 2. մէջը դնել, խառնել, մուծանել։ unterstécken, նբ. անբծ. mit et. — բանով մ'ամրացընել. (տակը ներքեւ դնելով) հաստատել։

ünterstehen, չբ. ſ. 26. բր. տակն ըլլալ՝ գտնուիլ։ unterstéhen, ինք. անբծ. sich — et. zu thun (մեծ բանի մը) ձեռնարկել՝ ձեռներէց ըլլալ, յանդգնիլ։

U'nterstelle, իգ. 35. ներքնատեղի, ստորին՝ խոնարհագոյն տեղի։

unterstéllen, նբ. 8ա. եւ sich — ինք. բծ. տակը դնել՝ կեցընել. մտն. ապաստանիլ, յամրի՝ յապահովի կացուցանել. (կառք...) մուծանել։ unterstéllen, անբծ. եւ ünterstellen, բծ. նբ. e—r Sache et. — բան մը (ուրիշ բանի մը) տակը դնել, տեղաւորել. ինք. J—m unterstellt sein մէկուն հպատակ՝ տակն ըլլալ։ Unterstellung, իգ. 31. — Hypothese.

U'nterstener‖mann, ար. 7. (յգ. —leute) երկրորդ ղեկավար։

unterstréichen, նբ. 8ե. անբծ. ein Wort — բառ մը ստորագծել՝ ենթագծել, տակը գիծ քաշել։

ünterstreuen, նբ. 3ա. բծ. տակը տարածել՝ ցանել. den Pferden Stroh — ձիոց յարդ տարածել, խշտի չինել։ unterstréuen, անբծ. ցանել, սփռել (մէջ ընդ մէջ), յեռուլ։

U'nterströmung, իգ. 31. խոնարհագոյն հոսանք։

U'nterstrumpf, ար. 13. ներքին զանկապան։

ünterstützen, նբ. 3գ. բծ. et. — բանի մը տակն իբր մոյթ՝ նեցուկ դնել։ unterstü'tz‖en, նբ. անբծ. յեցընել, կռթնցընել, մոյթ դնել. 2. J. — մէկուն օգնել՝ նպաստել, ձեռնտու՝ թիկունք ըլլալ. J. mit Rath und That — մէկուն խորհրդով եւ դրամով օգնել։ — չ. 3ՏԲ. անյ. —ung, իգ. 31. նեցուկ դնելը. ինք. օգնութիւն, նպաստ. զօրավիգն, նեցուկ։

Unterstü'tzer, ար. 22ա. օգնող. նպաստող, նեցուկ։

unterstü'tzungsbedürftig, ած. 6. օգնութեան կարօտ։

untersúchen նբ. 3ա. անբծ. et. — բան մը քննել, ի քննին արկանել. 2. ճշմարտել. ճշգրտել, ստուգել. պայքարել, ի խոյզ եւ ի խնդիր արկանել. որոնել, խուզել. Բ. վբժ. eine Wunde mit der Sonde — վէրք... մը վիրաշափով զննել. Գ. իրգ. հետազօտել, խուզարկել, հարցափորձ ընել։ — չ. 3ՏԲ. անյ. ս. Untersuchung.

Untersúcher, ար. 22ա. —in, իգ. 32. քննող, զննող։

Untersúchung, իգ. 31. քննութիւն ճշգրտելը, ստուգելը. բանասիրու. վբժ. (վէրք...) զննելը. իրգ. հետազօտութիւն, խուզարկութիւն. հարցափորձ. 2. genaue — խոյզ եւ խնդիր. gerichtliche — հարցաքննութիւն։

Untersúchungs‖ausschuss, ար. —kommission, իգ. հարցաքննութեան յանձնաժողով։ —bescheid, ար. իրգ. վճռում, որոշում։ —gefangene(r), ար. ամբաստանեալ։ —kammer, իգ. հարցափորձարան։

U'ntertasse, իգ. 35. բաժակակալ. սկահակալ։

üntertauchen, չբ. h. եւ ſ. 3ա. բծ. ընկղմիլ, մխրճիլ։ — նբ. թաթաւել, թաթխել, ընկղմել։

ünterthan, ած. 6. J—m, einer Sache — մէկուն՝ բանի մը հպատակ ան-ձնատուր. sich J., et. — machen մէկն իրեն հնազանդել՝ հպատակեցը-նել։ — ար. 38. նախ— 28ա. —in, իգ. 32. հպատակ։

U'nterthanenverstand, ար. ընդ. beschränkter — չափաւորեալ միտք՝ ան-տղութիւն։

ünterthänig, ած. 6. — unterthan; 2. —ster Diener (Ձեր) ամենախոնարհ նուաստ ծառայն. ich bitte —st խո-նարհաբար կը խնդրեմ։

U'nterthänigkeit, իգ. 31. հպատա-կութիւն. (գղգհ. Բցտ. Պէհ.) խո-նարհութիւն, նուաստութիւն։

U'ntertheil, ար. (չ.) 20. ներքնամասն:

U'nterthor, չ. 20. (քաղաքի) ներքնադուռն:

úntertreten, չբ. ſ. 2է. բծ. տակը մտնել՝ երթալ՝ զետեղիլ. մտն. ծածկուիլ, ապաստանիլ: — նբ. կոխելով ընկղմել՝ թաղել: untertréten, նբ. անբծ. ոտքի տակ առնուլ, առաթուր հարկանել, առ ոտն կոխել. հարստահարել, ընկճել:

U'nterverdeck, չ. 20. ն—ի. ներքնայարկ:

U'ntervormund, ար. 7. — Mitvormund; բ. (դատաւորէ կարգեալ) երկրորդ խնամակալ:

U'ntervorsteher, ար. 22ա. երկրորդ տեսուչ, տեղապահ:

U'nterwald, ար. 7. հաստաբնեկի անտառ, պուրակ (փ. Unterholz, 1.):

U'nterwall, ար. 18. Բրդ. Նրդ. ներքնապատնէշ:

unterwégs, մկ. ճանապարհայն, ճամբան. 2. փխ. — bleiben մէջտեղ մնալ, չկատարուիլ, չելլել ի գլուխ. et. — lassen բան մ'ընդմիջահատել, թողուլ, լքանել:

unterwéiſſen, նբ. 2ծ. անբծ. 3. — մէկը հրահանգել, վարժել, ուսուցանել, տեղեկացընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. հրահանգք. տեղեկութիւն:

Unterwéiſer, ար. 22ա. հրահանգող, կրթիչ, ուսուցիչ:

U'nterwelt, իգ. 31. դշբ. die — անդնդարանք, դժոխք. 2. երկիր(ս ներքին), կենցաղս:

únterwerfen, նբ. 2դ. բծ. տակը դնել՝ նետել: unterwérfſen, նբ. եւ փբ. անբծ. նուաճել, հնազանդել, հպատակել, ծառայեցընել. կարճել, սանձել: unterwórfen, դրբ. անց. եւ ած. 6. — բոլէն նշանակութեանց հետ. 2. einer Sache — ſein (բանի մը) ենթարկեալ ըլլալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. նուաճում. սանձում, կարճում:

U'nterweste, իգ. 35. բաճկոնակ, ներքնակ (ժիլէ):

unterwinden, փբ. 2բ. անբծ. ſich einer Sache — (առ—ի.) = ſich einer Sache unterfangen.

unterwö'lben, նբ. 3ա. անբծ. որա. տակի կողմը կամարել՝ գմբեթաձեւ շինել:

U'nterwuchs, ար. 18. անյփ. — Unterholz, 1.

únterwühlen, նբ. 3ա. et. — բան մը (բրելով) ծածկել՝ թաղել: unterwü'hlen, անբծ. փորել, փոս բանալ:

únterwürfig, ած. 6. հպատակ, հնազանդ, խոնարհ, ծառայ(ական). ſich 3. — machen մէկն իրեն հպատակեցընել՝ նուաճել:

Unterwü'rfigkeit, իգ. 31. անյփ. հպատակութիւն, ծառայութիւն (փ. unterwürfig):

U'nterzahn, ար. 13. վարի ակռայ, ներքնատամն:

únterzeichnen, նբ. 3բ. բծ. et. — տակը գծագրել: unterzéichnen, նբ. եւ ſich — փբ. անբծ. անունը տակը գրոշմել՝ դնել՝ գրել. ը. մփ. — unterſchreiben. — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Unterſchreiben, չ.:

Unterzéichneter, ար. 22ա. = Unterſchreiber.

U'nterzeug, չ. 20. — Unterkleid.

únterziehen, նբ. 2չ. բծ. տակը քաշել. մտն. ծածկել, ընդ յարկաւ՝ յապահովի կացուցանել. բ. տակէն հագնիլ, (զգեստ...) զգենուլ. փ. Leinwand — (թղթի վրայ նկարուած պատկերի մը) տակ կտաւ կպցընել: unterziehen, նբ. անբծ. et. mit et. — տակը բան դնել՝ հանդերձել: — փբ. ſich einer Sache (դր.) — ա) բան մը վրան առնուլ, բանի մը ձեռնարկել. բ) բանի մ'ենթարկել զանձն, հպատակիլ:

U'nthat, իգ. 31. ալլանդակ ոճիր:

únthätig, ած. 6. անգործ, դատարկ. անշարժ:

untheílbar, ած. 6. անբաժանելի:

úntheílhaftig, ած. 6. einer Sache (առ—ի.) — անմասն, անբաժին:

úntheilnehmend, ած. 6. անմասնակից:

U'nthier, չ. 20. հրէշ, ճիւաղային անասուն, խառնագազան:

únthunlich, ած. 6. անվճարելի, անգործադրելի:

úntief, ած. 6. ծանծաղ:

U'ntiefe, իգ. 35. (անյփ.) ծանծաղութիւն, չխորութիւն. 2. (յփ.

Digitized by Google

ով.) Նով. ծանծաղ(ուտ). ապաղակոյս. 3. (յփ.ով.) անդունդ, անյատակ վիհ:

untilgbar, ած. 6. անջնջելի (բիծ). անխափանելի, անհատուցանելի (պարտք):

untö'dtlich, ած. 6. չմահացու:

untrénnbar, ած. 6. անբաժանելի, չանջատելի:

úntreu, ած. 6. անհաւատարիմ. դրժող. 2. 3. ſ—r Pflicht — machen մէկուն պարտաւորութենէն պատճառ ըլլալ. ſ—n Schwüren — werden իր երդմանցը դրժել, երդմնազանց ըլլալ:

U'ntreue, էգ. r5. անյփ. անհաւատարմութիւն, անհաստատութիւն. ով. — schlägt ihren eigenen Herrn մարդ իր փորած խորխորատին մէջ կ'իյնայ:

untrinkbar, ած. 6. անըմպելի:

untrö'stbar, ած. 6. — untröstlich. 1.

untrö'stlich, ած. 6. անմխիթարելի, ցաւագին:

untrü'glich, ած. 6. անխաբ, անվրէպ, անսխալական. ապահով, աներկբայելի:

úntüchtig, ած. 6. անատակ, անյարմար:

U'ntugend, էգ. 31. յանցանք, մոլութիւն, յոռութիւն:

únüberdacht, únüberlegt, ած. 6. — unbedacht.

unüberséhbar, ած. 6. անտեսանելի. ը. մ. անչափ:

unübersétzbar, unübersétzlich, ած. 6. անթարգմանելի:

unübersteiglich, unübersteigbar, ած. 6. անմատչելի, անանցանելի, անելանելի:

unübertréffbar, unübertréfflich, ած. 6. անգերազանցելի. ը. մ. անհամեմատ: [անհամեմատ:

únübertroffen, ած. 6. աննման,

unüberwindlich, ած. 6. անյաղթելի, անպարտելի. անառիկ:

únüberwunden, ած. 6. անյաղթ, աննուաճ:

únüblich, ած. 6. անգործածական:

únumgänglich, ած. 6. անընկերական, դժուարամերձ: unumgä'nglich, ած. անհրաժեշտ (— unerläßlich):

únumschränkt, ած. 6. — unbeschränkt; 2. բացարձակ (իշխանութիւն), միահեծան, բռնաւորական:

unumstö'ßlich, ած. 6. անփոփոխ, անշրջելի, անհերքելի. անհակառակելի, անդարձ:

únumwunden, ած. 6. ազատ, համարձակ, պարզ, աննենգ. յայտնի. մ. համարձակաբար, առանց շրջելու. յայտնապէս, հաստատ:

ununterbróchen, ած. 6. անընդհատ, շարունակ(եալ), անդուլ. մ. անընդհատ:

únuntersucht, ած. 6. չքննուած. ich will es — lassen, ob... չեմ ուզեր քննել թէ...: [դրուած:

ununterzeichnet, ած. 6. չստորա-

unverä'nderlich, ած. 6. անփոփոխական. անշրջելի. անխախտ, անշարժ, անայլայլելի. փր. անփոփոխ:

unverä'ndert, ած. 6. անփոփոխ. et. — lassen չփոփոխել:

unverántwortlich, ած. 6. անպատասխանատու: únverantwortlich, ած. անջատագովելի, մեղադրելի, աններելի:

únverarbeitet, ած. 6. չը—. անգործ, անմշակ, անտաշ, անկոփ:

unverä'ußerlich, ած. 6. էգ. անօտարանալի:

unverbésserlich, ած. 6. անուղղայ (մարդ), աննորոգելի (իր). 2. կատարեալ:

unverbíndlich, ած. 6. չպարտաւորիչ. անհաճոյական. 2. ամարդի, անքաղաքավար:

únverblümt, ած. 6. պարզ, անպաճոյճ. er sagte es ihm — յայտնի բացէ:

únverboten, ած. 6. ներելի. թոյլատրելի, չարգիլեալ:

unverbrénnbar, unverbrénnlich, ած. 6. անայրելի, անկիզելի:

unverbrü'chlich, ած. 6. անբռնաբարելի:

únverbunden, ած. 6. չկցեալ. չկապեալ, բաժնուած:

únverbürgt, ած. 6. չերաշխաւորեալ. die Nachricht ist noch — լուրը տակաւին հաստատուած չէ:

únverdächtig, ած. 6. անկասկածելի, արժանահաւատ:

Digitized by Google

unverdámmlich, ած. ե. անդատա-պարտելի: [դժուարամարս:

unverdáulich, ած. ե. անմարս(ելի).

Unverdáulichkeit, իգ. 31. անյ. ան-մարսութիւն:

únverdaut, ած. ե. անհալ. ան-մարս. փխ. անյարմար, անկարգ:

unverdérblich, ած. ե. անապական:

únverderbt, ած. ե. = unverdorben.

únverdorben, ած. ե. չապակա-նեալ. բ. անվնասթար, անապա-կան, մաքուր, անարատ:

únverdrossen, ած. ե. անտաղտուկ, անխոնջ, յարատեւ:

únverehelicht, ած. ե. ամուրի, չկարգուած:

unveréinbar, ած. ե. անհամաձա-նելի, ընդդիմակ. աննման:

únverfälscht, ած. ե. բուն. չխեղ-ծեալ. անխարդախ(եալ), բնական. փխ. անկեղծ, աննենգ:

unverfä'nglich, ած. ե. բնական, պարզ, անխարդախ:

unverfáulbar, ած. ե. անփուտ:

únverfroren, ած. ե. չսառած. չպաղեալ. 2. լիրբ, անամօթ, ան-երես:

U'nverfrorenheit, իգ. 31. անյ. լրբութիւն, անամօթութիւն:

unverfü'gbar, ած. ե. իրք. անտրա-մադրելի:

unvergä'nglich, ած. ե. անկորստա-կան. անանց. անմահ:

Unvergä'nglichkeit, իգ. 31. անյ. անկորստականութիւն, անանցու-թիւն, անմահութիւն:

únvergessen, ած. ե. անմոռաց. 2. չմոռցող:

unvergéßlich, ած. ե. անմոռանալի. Das wird mir — bleiben զայս անմո-ռաց պիտի յիշեմ, երբեք մաքէս պիտի չելլէ այս:

unvergléichbar, unvergléichlich, ած. ե. անհամեմատ, աննման, չքնաղ, չնաչխարհիկ:

únverhältnißmäßig, ած. ե. անչա-փակցեալ, անհամեմատական:

únverheirathet, ած. ե. = unver-ehelicht.

únverhofft, ած. ե. անյոյս, ան-յուսալի, անակնկալ, անակնու-նելի. յանկարծակի, յեղակար-ծուստ (նաեւ մկ.):

únverhohlen, ած. ե. անծածուկ, անթաքուն, յայտնի, ազատ, համ-արձակ:

unverjä'hrbar, ած. ե. իրք. աննա-խագրաւ(ելի):

unverkä'uflich, ած. ե. անվաճա-ռելի, չծախուիլ: [անվաճառ:

únverkauft, ած. ե. չվաճառեալ.

unverkénnbar, ած. ե. անուրա-նալի. յայտնապէս:

únverkürzt, ած. ե. չկարճեցու-ցուած, չհամառօտեալ. 2. փխ. ողջ. ամբողջ, անվթար:

unverlétzbar, unverlétzlich, ած. ե. անվիրաւորելի. անբռնաբարելի:

únverletzt, ած. ե. անվիրատ(եալ), անվթար, անեղծ, ամբողջ:

unverlierbar, ած. ե. անկորստա-կան:

únverloren, ած. ե. անկորուստ. ը. մփ. ապահով:

únvermählt, ած. ե. = unverehelicht.

unverméidbar, unverméidlich, ած. ե. անճողոպրելի, անհրաժեշտ:

únvermerkt, ած. ե. աննշմար, ան-զգալի:

únvermindert, ած. ե. չնուազեալ, ամբողջ: [bar.

unvermischbar, ած. ե. = unmisch-

únvermischt, ած. ե. անխառն, չխառնուած:

U'nvermögen, չ. 32բ. անյ. ան-կարողութիւն. — zu zahlen անվճա-րութիւն. անկարծութիւն:

únvermögend, ած. ե. անկարող. — et. zu thun բան մ'ընելու անատակ. 2. անզօր, անկար. 3. անինչ, ան-ստացուած, աղքատ:

únvermuthet, ած. ե. անկարծ, անակնկալ, անակնունելի. մկ. յան-կարծուստ, յեղակարծում:

unvernéhmbar, unvernéhmlich, ած. ե. անիմանալի, անհասկնալի:

U'nvernunft, իգ. 31. անյ. անհան-ճարութիւն, անմտութիւն. ան-հանճար գործ:

únvernünftig, ած. ե. անբան. die —en Thiere անբանք. 2. անհանճար, յիմար:

únverpackt, ած. ե. անծրար(եալ):

únverrichtet, ած. ե. անկատար, անաւարտ. մկ. —er Sache կամ Dinge առանց բան մ'ընելու:

únverrückt, ած. 6. անխախուտ, հաստատուն։

unverſä'umbar, ած. 6. անհրաժեշտ, որ զանց չառնուլի։

únverſchämt, ած. 6. անամօթ, լիրբ, անպատկառ. Sie ſind ein —er! ըստ. — läßt grüßen անամօթն էր։

U'nverſchämtheit, իգ. 31. անամօթութիւն, լրբութիւն։

únverſchnitten, ած. 6. չկտրուած։

únverſchuldet, ած. 6. առանց արժանի ըլլալու. —er Weiſe առանց յանցանաց. 2. անպարտ։

únverſchwiegen, ած. 6. անխորհրդապահ, ըստ. բացքերան։

unverſéhen, ած. 6. անակնկալ, անյուսալի. 2. = unabſichtlich. —s, մ. յանկարծակի, յանպատրաստից. 2. առանց գիտաւորութեան։

unverſéhrbar, ած. 6. անվնասելի։

únverſehrt, ած. 6. անվթար, ամբողջ։

únverſiegelt, ած. 6. անկնիք, [անկնքեալ, բաց։

unverſö'hnlich, ած. 6. անհաշտ, անհաշտելի, անողոք։

Unverſö'hnlichkeit, իգ. 31. անյ. անհաշտելիութիւն, անողոքութիւն։

únverſöhnt, ած. 6. անհաշտ։

únverſorgt, ած. 6. անմխիթար, անոք. ըստ. մէջտեղ ձգուած։

U'nverſtand, որ. 13. անյ. անհանճարութիւն, անմտութիւն, անխորհրդածութիւն. ապշութիւն։

únverſtändig, ած. 6. անհանճար, անմիտ, անխոհեմ։

únverſtändlich, ած. 6. անիմանալի, անհասկընալի, անորոշ։

únverſteuert, ած. 6. մ. անտուրք, առանց մաքսը վճարելու։

unverſúcht, ած. 6. անփորձ, չփորձուած. ich habe Nichts — gelaſſen մի բան մ'ալ զանց չրի, ամէն փորձ փորձեցի։

únvertheilt, ած. 6. չբաժանուած, անբաժին. ը. մփ. ամբողջ։

unvertilgbar, ած. 6. անջնջելի, անեղծ։

únverträglich, ած. 6. անտանելի, անբերելի (մարդ), դժուարաբարոյ, կռուասէր. 2. = unvereinbar.

únverwahrt, ած. 6. չպահեալ, չփակեալ։

únverwandt, ած. 6. հաստատուն. անփոփոխ. ſeine Blicke — auf et. richten բանի մը վրայ աչուըները անշեղ յառել. 2. անազգական, մերձաւոր չեղող. այլազգի, այլատեսակ, աննման (իր)։

unverwéhrt, ած. 6. ներելի, թոյլատրեալ, չարգիլեալ։

unverwéigerlich, ած. 6. անմերժելի, անհերքելի։

únverweilt, մ. անյապաղ. անմիջապէս։

unverwélklich, ած. 6. անթառամ, անթառշամ. փխ. միշտ կենդանի, անմահ։

únverwelkt, ած. 6. անթառշամ. դալար։

unverwérflich, ած. 6. անմերժելի, անհերքելի։

unverwéslich, ած. 6. անապականելի, անփուտ։

unverwiſchbar, ած. 6. անջնջելի, անջինջ։

únverworren, ած. 6. անշփոթ, անխառնակ։

unverwúndbar, ած. 6. անխոցելի։

unverwü'ſtlich, ած. 6. անեղծ. ը. մփ. անվրդով։

únverzagt, ած. 6. լքանելի, անվհատ, խրախուսեալ։

unverzéihlich, ած. 6. աններելի։

unverzinsbar, unverzinslich, ած. 6. անտոկոս, անշահ(աբեր). —es Darlehen ձրի փոխ։

unverzü'glich, ած. 6. անմիջապէս. = unverweilt.

únvollbracht, ած. 6. անգործադրեալ. անաւարտ։

únvollendet, ած. 6. անկատար, անաւարտ։

únvollkommen(heit, իգ. 31.), ած. 6. անկատար(ութիւն), թերակատար(ութիւն), պակաս(ութիւն)։

únvollſtändig, ած. 6. անկատար, թերի. պակաս. 2. թերակատար, անաւարտ, պակասաւոր (ձեռ. փչ. բայ...). անզոյգ (ձեւոց...)։

únvollſtreckt, ած. 6. չգործադրուած, չկատարուած։

unvollziehbar, ած. 6. անգործադրելի, անվճարելի։

únvorbereitet, ած. 6. անպատրաստ, չպատրաստուած, անկազմ։

Digitized by Google

únvordenklich, ած. մ. = undenklich.

únvorhergesehen, ած. մ. եւ մ. յանկարծ(ական), յեղակարծ:

únvorsätzlich, ած. մ. չնախատեսեալ. առանց դիտաւորութեան, անդիտաւորութեամբ:

únvorsichtig, ած. մ. անխորհուրդ, անզգոյշ. անխոհեմ:

U'nvorsichtigkeit, իգ. 21. անզգուշութիւն, անխորհրդութիւն, անխոհեմութիւն. aus — անզգուշութեամբ:

únvortheilhaft, ած. մ. աննպաստաւոր, ձախող, անյաջող:

unwä'gbar, ած. մ. բնգ. անկշռելի:

únwahr, ած. մ. սուտ, ստայօդ, անճիշդ. 2. կեղծաւոր, կերպարանող:

únwahrhaft, ած. մ. անճշմարիտ, անստոյգ, անհաւատարիմ:

U'nwahrheit, իգ. 21. (անյ.) անստուգութիւն, անճշդութիւն, ստութիւն. 2. (յգ. -ք) սուտ (բան), ստութիւն, ստայօդ՝ ի քմաց կարկատեալ բան:

únwahrnehmbar, ած. մ. աննշմարելի, անիմանալի:

únwahrscheinlich, ած. մ. անհաւանական:

unwándelbar, ած. մ. անփոփոխելի, անփոփոխական. փր. անխոնարհելի:

únwegsam, ած. մ. անճամբուն, անգործածական (ճամբայ):

únwehrhaft, ած. մ. անպաշտպան, չպաշտպանեալ:

U'nweib, չ. 9. ժանտ՝ այլանդակ կին, ճիւաղ:

unwéigerlich, ած. մ. անդիմադրական, անյապաղ. —er Gehorsam կոյր հնազանդութիւն:

únweise, únweislich, ած. մ. անիմաստուն, տխմար:

únweit, մկ. նաեւ նխ. սռ.-ով. կամ տր.-ով = unfern.

únwerth, ած. մ. անարժան. 2. ընդ. դոյզն, չնչին, գուզնաքեայ: — ար. 20. գուզնաքէութիւն, անոտիք. չնչինութիւն:

U'nwesen, չ. 22բ. անյ. — Unfug, 2.; 2. ճիւաղ, հրէշ:

únwesenhaft, ած. մ. անհիւթական, աննիւթական:

únwesentlich, ած. մ. չէական:

U'nwetter, չ. 22—. ընդ. գէշ օդ, փոթորիկ, մրրիկ, հողմայոյզք:

únwichtig, ած. մ. անկարեւոր, աննշանակ:

unwiderlégbar, unwiderléglich, ած. մ. անհերքելի: [stehlich.

unwidersétzlich, ած. մ. = unwider-

unwiedersprèchlich(keit, իգ. 21. անյ.), ած. մ. անհակառակելի(ութիւն). անընդդիմախօսական:

unwiederstéhlich, ած. մ. անդիմադրելի, անհակառակելի:

U'nwille(n), ար. 22բ. անյ. դժկամակութիւն, սրտմտութիւն, ցասումն, բարկութիւն:

únwillig, ած. մ. դժկամակ, զայրացեալ. 3. — machen մէկը զայրացընել. über 3. — w. մէկուն ցասնուլ՝ զայրանալ. 2. ակամայ:

únwillkommen, ած. մ. անախորժական. անյարմար, անդէպ, տարաժամ:

únwillkürlich, ած. մ. անկամ, ակամայ:

únwirksam, ած. մ. անազդու, անազդեցիկ, անզօր:

únwirsch, ած. մ. դժկամակ, նեղսրտեալ, դժուարաբարոյ:

únwirthschaftlich, ած. մ. անխնայող, չտնտեսական:

únwissend, ած. մ. տգէտ, անտեղեակ, անուս. 2. անգէտ. մ. —, —er Weise առանց (իմ...) գիտնալու(ս...), յանգէտս:

U'nwissenheit, իգ. 21. անյ. տգիտութիւն, անտեղեկութիւն. 2. անգիտութիւն:

únwissentlich, ած. մ. = unwissend, 2.

únwohl, ած. մ. գրեթէ միայն ստորոգելի. անհանգիստ, տկար, խոթ. mir ist —, ich bin —, ich fühle mich — անհանգիստ եմ:

unwóhnbar, únwohnlich, ած. մ. անբնակելի:

únwürdig, ած. մ. անարժան:

U'nzahl, իգ. 21. անյ. է—է — անհամար բազմութիւն:

unzáhlbar, ած. մ. ճշ. անհատուցանելի, անվճարելի:

unzä'hlbar, unzä'hlig, ած. մ. անթիւ, անթուելի, անհամար:

unzä'hmbar, ած. մ. անընդելանելի, անհամբոյր, աննուաճելի, անսանձ:

Digitized by Google

únzart, ած. մ. անփափուկ, ան-դողորկին. բիրտ, կոշտ:

U'nze, էգ. 35. ունկի. ունծայ. 2. բն. ամերիկեան ինձ (Felis uncia):

U'nzeit, էգ. 31. անյք. անյարմար ժամանակ. zur — տարաժամ:

únzeitgemäß, ած. մ. = unzeitig.

únzeitig, ած. մ. անդէպ, անժամ, տարաժամ. 2. —e Früchte տհաս պտուղներ. բ. վաղաժին (ժամանակէն յառաջ ծնած). —e Geburt —) վիժումն, աղքնանցութիւն. բ) վիժած, անցուցեալ:

unzerbréchlich, ած. մ. անբեկ(ա-նելի):

unzerlégbar, ած. մ. մտն. քմ. ան-լոյծ, անլուծելի:

unzerréißbar, unzerréißlich, ած. մ. անխզելի:

unzersétzbar, ած. մ. քմ. = unzer-legbar.

unzerstö'rbar, unzerstö'rlich, ած. մ. անեղծ, անխանգարելի:

unzerthéilbar, ած. մ. անբաժա-նելի:

unzertrénnbar, unzertrénnlich, ած. մ. անանջատ(ելի), անքակելի, ան-լոյծ:

Unziálbuchstabe, ար. երկաթագիր, գլխագիր:

únziemend, únziemlich, ած. մ. ան-պատշաճ, անպատեհ:

U'nzier, էգ. 31. անյք. U'nzierde, էգ. 35. զարդ:

únzierlich, ած. մ. անզարդ, վայ-ելուչ:

únzivilisi(e)rbar, ած. մ. անքաղա-քակրթելի:

únzivilisi(e)rt, ած. մ. անքաղա-քակիրթ, վայրենի:

U'nzucht, էգ. 35. (յք. չնչ.) ան-պարկեշտութիւն, լկտութիւն, բղջախոհութիւն, վաւաշութիւն:

únzüchtig, ած. մ. անպարկեշտ, վաւաշ, յայրատ, պիղծ:

únzufrieden(heit, էգ. 31.), ած. մ. տժգոհ(ութիւն), անգոհ(ութիւն):

únzugänglich, ած. մ. անմատոյց, անմատչելի, դժուարամատոյց, դժուարաբարոյ (մարդ):

únzulänglich, ած. մ. անբաւական:

únzureichend, ած. մ. անբաւա-կան:

únzusammenhängend, ած. մ. անյա-րիր, անյօդ, անկապակցեալ:

únzuverlässig, ած. մ. անվստահելի, անապահով, անհաստատ, տարակու-սական, անհաւատարիմ:

únzweckmäßig, ած. մ. անդէպ, (վախճանին) անյարմար:

únzweideutig, ած. մ. աներկդիմի, անկեղծակարծ, որոշ:

unzwéifelhaft, ած. մ. անտարա-կուսելի, աներկբայելի.

U'pas, չ. անփչ. թոյն. թունեւոյ՝ ուպասենւոյ հիւթ:

ü'ppig, ած. մ. առատ, յորդա-ռատ. 2. ընդհանրապէս. առատ, լի. ihr —er Wuchs իւր հասակին վայելչութիւնը. 3. զգայական, լկիրծ, յայրատ. 4. յղփացեալ. յղփացեր. շռայլասէր, ընկղ-մեալ ի փափկութիւնս. —e Maß: զեղխ սեղան. մծածախ, ծոխա-սէր. 5. հպարտ:

Ü'ppigkeit, էգ. 31. առատութիւն, յորդութիւն, հարստութիւն. յղփութիւն. շռայլութիւն. ծախսասիրութիւն. հպարտութիւն:

Ur, ար. 24ա. —e, ար. 35. բն. = Auer.

U'r, u'r, անբաժանելի նախդրա-մասնիկ, գ.ի եւ ած.ի հետ բարդեա-լով՝ կը նշանակէ բուն, սկզբնական. օրինակ՝ անունն է՝ կը թարգմանուի. բուն, նախնական, նախ(ա)...., կանխ(ա)... 2. ած.ի հետ բաղադրութեան ցուցընելու համար. զ. օ. —alt, ամենահին. շատ հին. 3. նաեւ — „er" յաւելուածով մա-նկան. զ. օ. urbar, Urlaub.

U'rach, չ. 38. քղ. Ուրախ: — ար. մտն. der wilde — ընտ. բիրտ՝ վայրագ մարդ:

Urál, ար. 39. ալխ. der — Ուրալ:

úralt, ած. մ. շատ հին. հինօր-եայ: |խառնակիզբն:

U'ranfang, ար. 13. սկիզբն. նա-

Uránia, յտ. ան. էգ. 36. (էջ. նաեւ 28.) դ.բ. Ուրանիա (Մուսայ). բ. Venus — Երկնային՝ Ուրանեան Աստղիկ:

U'ranlage, էգ. 35. նախնական տրամադրութիւն՝ ձիրք:

U'ranus, յտ. ան. ար. անփչ. դ.բ. եւ աստղ. Ուրանոս:

Digitized by Google

U'rban, յտ. ան. ար. 38. Ուրբանոս։

urbán, ած. 6. քաղաքավար, կիրթ, կրթեալ։

Urbanitä't, իգ. 31. քաղաքավարութիւն, կրթութիւն։

úrbar, ած. 6. երկ. մշակեալ. հերկեալ (ագարակ). վարելի, վարուն։

U'rbedeutung, իգ. 31. նախնական նշանակութիւն։

U'rbeginn, ար. 20. անյգ. — Uranfang.

U'rbegriff, ար. 20. նախնական գաղափար. (գիտութեան մը) տարերք, սկզբունք։

U'rbestandtheil, ար. 20. — Grundbestandtheil.

U'rbewohner, ար. յգ. 22ա. նախնական բնակիչք, այգրէնածինք, բնակք։

U'rbild, չ. 9. նախապատկեր, նախանկար տիպք։

U'rchrist, ար. 33. նախնական քրիստոնեայ։

úrdeutsch, ած. 6. — kerndeutsch.

úreigen, ած. 6. բուն, նախաւոր, սկզբնական։

U'reigenheit, իգ. 31. U'reigenthum, չ. 7. U'reigenthümlichkeit, իգ. 31. սկզբնականութիւն, նախաւորութիւն։ [wohner.

U'reinwohner, ար. 22ա. — Urbe-

U'relter|mutter, իգ. (եզ. անփփ. յգ. —mütter, տր. —müttern) հան հանոյ, ապումամ։ —vater, ար. հաւ հաւուն, ապուպապ։

U'reltern, ար. յգ. unsere — մեր նախածնողք (Ադամ եւ Եւա)։

U'renkel, ար. 22ա. —in, իգ. 33. թոռնորդի, թոռնաղջիկ։

U'rfehde, իգ. 35. անվրիժառութեան երդում։

U'rgebirge, չ. 22ա. երկն. նախնական լերինք։

U'rgeist, ար. 9. առաջին միտք. մոն. անստեղծ միտք։

U'rgeschichte, իգ. 35. նախնական պատմութիւն։

U'rgestalt, իգ. 31. — Urbild.

urgi(e)ren, նբ. 3ա. et. — բանի մը վրայ պնդել կալ. մէկն ստիպել։

U'rgroßeltern, յգ. անփփ. նախահաւք, նախահաւն եւ նախահանն։

U'rgroß|mutter, իգ. (եզ. անփփ. յգ. —mütter, տր. —müttern) նախահան, ռմ. ջոջմամ։ —vater, ար. 21ա. նախահաւ, ռմ. ջոջպապ։

U'rgrund, ար. 12 նախապատճառ, սկզբնապատճառ։

U'rheber, ար. 22ա. (—in, իգ. 33.) հեղինակ. ք. արարիչ։

U'rian, ար. 33. (կը նշանակէ այր մը, որուն քուն անունն ըսել չ'ուզուիր.) der Herr — այս ինչ պարոնը. 2. — Teufel.

Urin, ար. 20. անյգ. մէզ, գող. — lassen միզել, գողել։

Urin... — Harn...

urini(e)ren, չբ. h. 3ա. — harnen.

U'rkeim, ար. 20. նախնական ծիլ, նախածիլ։

U'rkirche, իգ. 35. անյգ. նախնական Եկեղեցի։

úrkomisch, ած. 6. առաւելի միմոսական՝ խեղկատակական։

U'rkraft, իգ. 35. նախաւոր՝ նախնական զօրութիւն։

U'rkunde, իգ. 35. յիշատակարան, արձանագրութիւն, վաւերական գրուած. ք. մուրհակ, հրովարտակ. շնորհագիր, վկայագիր. 2. վկայութիւն, հաստատութիւն. zur — Dessen առ ի հաստատութիւն (առոր...)։

U'rkunden|bewahrer, ար. դիւանապետ։ —forscher, ար. — Urkundenkenner. —gewölbe, չ. —haus, չ. դիւան(ատուն)։ —kenner, ար. դիւանագէտ, յիշատակարանագէտ։ —sammlung, իգ. —werk, չ. յիշատակարանաց ժողովածոյք։

úrkundlich, ած. 6. յիշատակարանական. ք. յիշատակարանի վրայ հիմնեալ, վաւերական. — Dessen habe ich geschrieben ի հաստատութիւն առոր գրեցի...։

U'rlaub, ար. 20. (պաշտօնատիրոջ գործի չերթալու կամ հանդըստանալու ժամանակը) հրաման, արձակուրդ. auf — sein գործէն բացակայ ըլլալ (հրամանաւ). — nehmen հրաման առնուլ՝ խնդրել բացակայ ըլլալու։ [lauber.

U'rlauber, ար. 22ա. չխ. — Beur-

U'rlaut, չ. 20. նախնական ձայնաւոր։

Digitized by Google

U'rmensch, ար. 38. նախամարդ։

U'rmutter, էգ. (եղ. անփփ. յփ. —mütter, տր. —müttern) նախամայր։

U'rne, էգ. 35. հ. դտ. (Հռոյ) Թաղկոյկ, սափոր. բ. աճիւնակալ (սափոր). գ. սուփ, անօթ (քուէից...). դ|. սափորակ (մամռոյ). աղոտ բրմ. — Tod. [Auer.

U'rochs, ար. 38. (տ. Ochs) ցն. —

úrplötzlich, ած. 6. յանկարծակի, յեղակարծ(ի) (Հ. եւս)։

U'rquell, ար. 20. նող. փրծ. —e, էգ. 35. նախնական աղբիւր. ակնաղբիւր. փխ. (Հիշտ Urquell) սկիզբն, ակնաղբիւր։

U'rsache, էգ. 35. պատճառ. 2. պատճառ, փաստ. բ. շարժառիթ, շարժիչ (պատճառ). գ. առիթ. երաւունք. դ. պատճառանք, բարուրք. aus welcher —? ինչ պատճառաւ, ինչու. keine — (շնորհակալ ըլլալու...) բան չկայ, այս ոչինչ բան է։

úrsachlich, úrsächlich, ած. 6. (Քր. եւս) պատճառական։

U'rsächlichkeit, էգ. 31. պատճառականութիւն։

U'rsage, էգ. 35. (առասպելախառն) զրոյց, հին աւանդութիւն։

U'rsatz, ար. 13. փփն. առած։

U'rschrift, էգ. 35. նախնական գրութիւն. 2. (էրփ. ա—. փրծ. ոյժմ. փան Original) բնագիր, բնամատեան. բ. նախագիծ, առաջին ձեռք. գ. ինքնագիր, ինքնագրութիւն (հեղինակի)։

U'rsitz, ար. 20. — Stammsitz.

U'rsprache, էգ. 35. նախալեզու, նախնական՝ մայր լեզու. 2. բնագրին լեզուն։

U'rsprung, ար. 13. (գետի) ակն (աղբիւր), աղբերակն, աղբիւր. 2. փխ. ծագում, բղխում, ծնունդ. գ. սկիզբն, սկսուած, սկզբնաւորութիւն. դ. սկզբնապատճառ, հիմն. s—n — haben կամ nehmen von... (այս ինչ բանէն) յառաջ գալ՝ ծագիլ՝ ծնանիլ։

ursprü'nglich եւ úrsprünglich, ած. 6. սկզբնական, նախնական. անօրինակ, ինքնագիւտ. Հ. սկզբնաբար։ [զարմ։

U'rstamm, ար. 13. արմատ, նախա-

U'rstand, ար. 13. նախնական վիճակ։

U'rstoff, ար. 20. սկզբնատարր. առաջնանիւթ, (նախա)տարր (նախե. փմ.)։

U'rstoff‖lehre, էգ. փլ. հիւլէաբանութիւն։ —theilchen, չ. հիւլէ։

U'rtel, U'rthel, չ. 20. — Urtheil.

U'rtext, ար. 20. բնագիր. սկզբնագիր, բուն օրինակ։

U'rtheil, չ. 20. դատաստան. դատողութիւն, դատում. ein — fällen դատաստան կարել. meinem —e nach ըստ իմ կարծեացս. 2. վճիռ. դատավճիռ. (մահ. Todes.)— դատապարտութիւն, դատավճիռ. sich selbst sein — sprechen ինք զինք դատապարտել (խոստովանութեամբ...). j—m das — sprechen մէկը դատապարտել։

úrtheilen, չբ. h. 3ա. դատել, դատաստան ընել. բ. վճռել, վճիռ կարել. nach j—n Reden (j—r Sprache nach) zu — իր խօսքերէն դատելով։ — չ. 22բ. անյփ. դատաստանն։

ürtheils‖fähig, ած. 6. վճռելու դատելու ատակ։ —kraft, էգ. դատաստան, դատողութիւն։ —spruch, ար. դատավճիռ, վճիռ։ —vermögen, չ. — Urtheilskraft.

U'rthier, չ. 20. ցն. նախնական անասուն։ —e կամ U'rthierchen, յփ. նախածինք (Protozoa)։

U'rtypus, ար. 27. — Urbild.

Uruguáy (...կուայ), չ. 38. աշխ. Ուրուկուա։

U'rur‖ahn, ար. ամ. պապուպապ, հաւահաւ։ —alt, ած. 6. ամենահին։ —eltern, յփ. նախածնողք։ —enkel(in, էգ.), ար. Թոռնորդւոյ ուստր (դուստր)։ —großmutter, էգ. ամ. ապամամ, հանահան։ —großvater, ար. ամ. պապուպապ, հաւահաւ։

U'rvater, ար. 21ա. նախահայր։

U'rversammlung, էգ. 31. նախաժողով։

U'rverwandtschaft, էգ. 31. նախնական խնամութիւն՝ ազգակցութիւն (լեզուի...)։

U'rvolk, չ. 7. նախնական ժողովուրդ։

U'rvorfahr, ար. 13. նաեւ նահաւ, պապ։

Digitized by Google

U'rwald, տր. 7. (Ամերիկայի) նախնական՝ կոյս անտառ։

U'rwelt, էգ. 31. նախ(նական) աշխարհ։

úrwüchsig, ած. 6. սկզբնական, անխառն, բնատարոյս. փխ. շատ բնական։

U'rzeit, էգ. 31. նախաժամանակ։

U'rzelle, էգ. 31. նախաբջիջ։

U'rzeugung, էգ. 31. անյգ. էլ. ալլասերութիւն (ծագումն գործարանաւորաց յայլասեր գործարանաւորաց)։

U'rzustand, տր. 13. նախավիճակ։

U'rzweck, տր. 20. նախնական՝ սկզբնական վախճան։

Usánce, Üsánce (...նս), էգ. 35. ման. լծ. կիրարկութիւն, սովորութիւն (= Brauch). nach —, նաեւ usáncenmäßig, üsáncenmäßig, մկ. ըստ գործածութեան։

U'so, տր. (իղ. անփխ. յփ. Usi) (փոխանակագրի) երեսնօրեայ պայմանաժամ։

usukapí(e)ren, նբ. 3ա. էրփ. նախագրել. նախագրութեամբ ստանալ։

Usurpatión, էգ. 31. — Usurpieren, չ.։

Usurpátor, տր. 35. յափշտակող, գրաւիչ։

usurpí(e)r||en, նբ. 3ա. յափշտակել, գրաւել։ — չ. 33բ. անյփ. —ung, էգ. 31. գրաւում, յափշտակութիւն։

U'sus, տր. անփխ. անյփ. — Gebrauch.

U'tan(g), տր. 13. կն. — Orangutan(g).

Utensílien, յփ. անփխ. անօթք, ազարք, կազմածք։

U'terus, տր. 36. անդղ. արգանդ (= Gebärmutter)։

Utopíe, էգ. 35. բանդագուշանք, ցնորք (տ. Hirngespinnst)։

Utópien, չ. 38. (մտացածին երկիր բարօրութեան...) հեշտավայր (հմմտ. Schlaraffenland)։

V.

V, v, Վ. չ. 37. (գերմաներէն այբուբենին քսաներեկերորդ նշանագիրն. եօթնեւտասներորդ բաղաձայնը.) Ի, ւ։ Գերմանական բառերու մէջ Ֆ՝ (արտաբերուի Ֆ), իսկ օտար բառերու մէջ Վ։

vacciní(e)ren, նբ. 3ա. — impfen, նբ. 3.

vag, ած. 6. սին, (ընդ)ունայն։

Vagabúnd, տր. 33. —in, էգ. 32. դատարկ(աշրջիկ), թափառական։

Vagabúndenthum, չ. 7. անյփ. դատարկապորտութիւն. Ջ. դատարկապորտք։

vagabundí(e)ren, չբ. Ն. եւ Տ. 3ա. դատարկաշրջիլ։

vakánt, ած. 6. դատարկ, թափուր (աթոռ, պաշտօն)։

Vakánz, էգ. 31. պարապութիւն, դատարկութիւն (պաշտամանն). Ջ. — Ferien.

vákat, մկ. պակաս, թափուր. դատարկ (պաշտօն)։

Vákuum, չ. 40. բնփ. դատարկ (վայր)։

Váldus, յտ. ան. տր. անփխ. — Waldus.

Vále, մկ. Մնաս բարով։

Válens, յտ. ան. տր. անփխ. հ. պտ. Վաղէս։

Válentin, յտ. ան. տր. 38. —e, էգ. 30. Վաղենտիան(ոս)։

Valerián, յտ. ան. տր. 33. —us, անփխ. Վաղերիանոս։

Valét, չ. 38. Մնաս բարով, վերջին բարեւ։ —sagen, չ. հրաժարական տալ, Մնաս բարով ըսել։

validí(e)ren, նբ. 3ա. լծ. վաւերացընել, վաւերական ընել։

Valúta, էգ. 36. (դրամոց...) արժէք, արժողութիւն։

valutí(e)ren, valví(e)ren, նբ. 3ա. լծ. արժեցընել, գնահատել։

Valvatión, էգ. 31. լծ. գնահատութիւն, արժեցնելը։

Vámpir, Vampy'r, տր. 30. կամ

33. (արիւնածուծ ուրուական) առա-լէզ. Բ. Ի. ամերիկեայիթ, թեր-թուռն (Phyllostoma spectrum). Գ. Փխ. զօշաքաղ, կեղեքող:

Vanadin, չ. 33. անյ. փմ. վանա-տիոն:

Vandále (վ...), ար. 34. Vandálin, էգ. 33. վանդալ. Փխ. աշխարհաւե-եր, բարբարոս:

Vandalismus, ար. 27. վանդալու-թիւն, բարբարոսութիւն:

Vanille (...իլե), էգ. 35. Բս. Համեմուկ (Vanilla). Ձ. Կճ. Համեմօղի:

Várek, ար. 38. ծովաւեղ (= Seetang). Կճ. —(-soda, էգ.) բորա օ-շնան, ծովօշնան:

variábel (վ...), ած. 6. = veränderlich.

Variánte, էգ. 35. այլափոխ ըն-թերցուած, պէսպիսութիւն (գըր-չագրաց):

Variatión, էգ. 31. երժ. աւագ. ..., փոփոխում, այլակերպու-թիւն:

Varietä't, էգ. 31. = Abart, 1.

varii(e)ren, չբ. Ի. եւ նբ. 3ա. փոփոխել, տարբերել. տարբերել, այլակերպել:

Varinas, չ. անփխ. տղ. Վարինաս: — ար. անփխ. Կճ. (—knaster, ար. —tabak, ար.) վարինեան ծխախոտ:

Vasáll, ար. 33. (եզ. ...ւ. նաեւ —s) —in, էգ. 32. (հնխնչ. Freier փ. frei) (հպատակ պարոնի՝ տանու-տեառն) իշխանաւոր, ճորտ:

Vasallen|dienst, ար. ճորտութիւն: —staat, ար. հարկատու տէրութիւն:

Vasállenschaft, էգ. 31. Vasállenthum, չ. 7. ճորտութիւն, հպատակու-թիւն. 2. ճորտք:

Váse, էգ. 35. անօթ, աման:

vásenförmig, ած. անօթաձեւ. Բս. անօթաւոր:

Váter, ար. 21ա. անյօդ, նաեւ ընդ. որ. եւ հյց. —n, (նուազ. Vä'terchen, չ. 22բ.) հայր:

Váter|bruder, ար. հօրեղբայր: —haus, չ. հայրենի տուն: —land, չ. հայրենիք: —landsfreund(in, էգ.), ար. հայրենասէր: —landsliebe, էգ. հայ-րենասիրութիւն: —landsliebend, ած. հայրենասէր: —los, ած. 6. անհայր, որբ: —mord, ար. հայրասպանութիւն:

—mörder, ար. հայրասպան. Բ. ընդ. կեղծօձիք (արանց): —stand, ար. հայրութիւն: —stadt, էգ. —stelle, էգ. 3—n — vertreten մէկուն հօր տեղը բռնել՝ հայրութիւն ընել: —theil, չ. հայրենական ժառանգութիւնք: — unser, չ. Տէրունի (աղօթք). Հայր մեր (աղօթք):

Vä'terchen (ֆ...), չ. 22բ. (նուազ. Vater) հայրիկ:

vä'terlich, ած. 6. հայրական:

Váters|... չ. 6. —bruder, ար. (mein —) հօրեղբայր(ս): —sohn, ար. հօ-րեղբօրորդի. Բ. հօրաքեռորդի:

Váterschaft, էգ. 31. հայրութիւն:

Vatikán, ար. 20. անյ. վատիկան:

Véda, ար. 38. (յ. նաեւ Veden) վէդա:

védisch, ած. 6. վէդական:

Vegetabilien, յ. անփխ. բոյսք, տունկք:

vegetabilisch, ած. 6. բուսական, տնկական:

Vegetariáner, ար. 32ա. —in, էգ. 33. բանջարաճաշակ, բանջարակերաց:

Vegetarianismus, ար. 27. բանջա-րակերութիւն:

Vegetatión, էգ. 31. բուսաբերու-թիւն. աճում (տնկոց):

vegetatív, ած. 6. աճողական, բուսական (հկ—նչ. animalisch):

vegeti(e)ren, նբ. 3ա. (տնանկիլ եւ) աճիլ (տնկոց):

Véggbia, էգ. (եզ. անփխ. յ. —s) երեկոյթ, ցայգահանդէս:

Vehemènz, էգ. 31. = Heftigkeit.

Vehíkel, չ. 32ա. գործի՝ միջնոյ բան մը տանելու՝ անդափոխելու կամ արագ ընթանալու. Բ. Տղէ. (ծորելեաց), լուծիչ (նիւթ):

Vehm փ. Fehm.

Vei(e)l, ար. 20. Բս. մանուշակ:

Véilchen, չ. 22բ. Բս. մանուշակ (Viola):

véilchenblau, ած. մանուշակի կա-պոյտ. Բ. Փոյ. մանուշակ (գոյն):

Véktor, ար. 25. երկչ. (Radius). միջնաշաւիղ. Բ. ձգագիծ:

Velin, չ. 33. ար—. փայլաքարա, ողորկաթուղթ:

Velin|form, էգ. փայլաքարանի ձեւ: —papier, չ. = Velin. —pergament, չ. որթենի, ազնիւ մագաղաթ:

Beliten, յգ. անփփխ. չէզ. թեթեւաղէնք։

Velleität, էգ. 31. թոյլ՝ կէս կամք, կամեցութիւն։

Veloziped, ար. (չ.) 20. կամ 33. արագոտն (գործի)։

Vene, էգ. 35. անգղ. երակ, խողովակ արեան (— Blutader)։

Venedig, չ. 38. ազխ. եւ գղ. Վենետիկ։

Venenentzündung, էգ. ախտ. երակատապ։ [Lustseuche.

Venerie, էգ. 35. անյգ. ախտ. — venerisch, ած. 6. — syphilitisch.

Venetianer, ար. 22ա. —in, էգ. 33. Վենետացի։

Venetien, չ. 22բ. ազխ. Վենետիկ (գաւառ)։

venös, ած. 6. երակային, բազմերակ։

Ventil, չ. 20. անգղ. գծ. ար—. — Klappe, 2. գ. եւ 2. դ.; ար—. կափոյր, կափարիչ, (օդահանի...) փականակ։

Ventilkolben, ար. փականակակալ մխոց։

Ventilation, էգ. 31. օդափոխութիւն։

Ventilationsapparat, ար. օդափոխ (գործի)։ —löcher, յգ. օդամուտք, օդափոխ ծակեր։

Ventilator, ար. 25. օդափոխ (գործի). բժ. օդեւլից. օդահան։

ventili(e)ren, նբ. 8ա. einen Raum — օդափոխել, սենեակ մ'օդը փոխել. 2. փխ. eine Frage — հարցում մը պարզաբանել, պայքարել, բանակռուել։ — չ. 22բ. անյգ. = Ventilation; 2. պայքար։

Venus, անփփխ. (յգ. նաեւ —sse) յր. ան. էգ. դցբ. Աստղիկ. փխ. չքնաղ գեղեցկութիւն։ — էգ. գծ. —, die Fliegenfängerin ճանճորս աստղիկ (Dionaea muscicapa). ար—. պղինձ (հին քմ.). անգղ. արուսեակ, լուսաբեր։

Venusberg, ար. անգղ. աստղկեան սար, ցոյլոակեր առաջնորդ։ —blätter, էգ. ախտ. չիր։ —fliegenfalle, էգ. = Venus, էգ. գծ. —haar, չ. գծ. = Frauenhaar, բ.։ —schuh, ար. գծ. = Frauenschuh, բ.։ —wagen, ար. գծ. = Eisenhut, բ.։

venushaft, ած. 6. աստղկան։

ver..., **Ver...**, նախդրական մասնիկ. բայի եւ բայական գ.ի եւ ած.ի հետ բաղադրած ատեն գէշ. անբյ. ե է— կը նշանակէ՝ գործածել, սպառել, մաշել. զ. օ. verbacken (եփե-լով) ալիւրը սպառել. viel Tinte verschreiben շատ թանաք գործածել. 2. սխալիլ, մոլորիլ. զ. օ. die Karten vergeben սխալ թուղթ տալ. 3. փակել, ծածկել. զ. օ. e—n Spiegel verhängen հայելի մը (վարագուրաւ) ծածկել. 4. ժամանակը գործածել անցընել. զ. օ. die Zeit verplaudern ժամանակը շաղակրատութեամբ անցընել. 5. դադրիլ, լմնալ. զ. օ. verbrausen մռնչելէն դադրիլ. 6. դարձ բայէն յաղթական հակադիր. զ. օ. achten յարգել, verachten անարգել. 7. մեռնիլ. զ. օ. verhungern սովամահ ըլլալ. 8. ած. ի՝ բայց ած. բազ. ի հետ կը կազմէ բայեր, որ փոփոխութիւն մը կը յայտնեն. զ. օ. edel ազնիւ, veredeln ազնուացընել. größer մեծագոյն, vergrößern մեծցընել։

verabfolgen, նբ. եւ չբ. ն. 8ա. անբյ. = abfolgen; eine Kiste an I. — արկղ մը մէկուն ձեռքը հասցընել՝ յանձնել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = Abfolgung; չմ. առանձնել, տալը։

verabreden, նբ. եւ sich — էբ. 8բ. անբյ. et. — յանձն առնուլ, ընդունիլ, հաւանիլ. էրգ. պայմանել, սահմանել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. յանձնառութիւն, հաւանութիւն. էրգ. պայմանում։

verabreichen, նբ. 8ա. անբյ. I—m et. — մէկուն բան մը տալ. I—m eine Ohrfeige — մէկուն ապտակ մը զարնել՝ տալ, մէկն ապտակել։

verabsäumen, նբ. 8ա. անբյ. զանց ընել, թողուլ, անփոյթ՝ անտես ընել, մոռնալ։

verabscheuen, նբ. 8ա. անբյ. խորշիլ, գարշիլ, արհամարհել։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. գարշանք, զզուում։

verabschieden, նբ. 8բ. անբյ. I. — մէկուն հրաժեշտ տալ, մէկն արձակել. 2. որոշել, վճռել։ sich — էբ. sich von (bei) I—m — մէկէ մը հրա-

ժամբել՝ հրաժեշտ առնուլ։ — Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. հրաժեշտ, արձակուրդ։

veraccisen (...ակցի...), նբ. 3ֆ. անբյ. et. — բանի մը վարձքը՝ հարկը վճարել։

veracht|en, նբ. 3բ. անբյ. անարգել, արհամարհել, քամահել. den Tod — մահուընէ չվախնալ, մահուան ձայնատու ըլլալ։ — Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. անարգելը։

Verä'chter, ար. 22ա. —in, էգ. 32. անարգիչ, անարգու, արհամարհող։ [պատկել։

veráchtsachen, նբ. 3ա. անբյ. ուԹ-

verä'chtlich, ած. 6. գարշելի, քամահող, անարգու. 2. անարգ, գձուձ, քամահելի, արհամարհելի։

Veráchtung, էգ. 31. տ. Verachten, Հ.։

verä'chzen, նբ. 3ֆ. անբյ. sein Leben — կեանքը հեծութեամբ անցընել։

verallgemeinen, նբ. 3ա. անբյ. ընդհանրացընել, հասարակաց ընել։ — Հ. 22բ. անյփ. ընդհանրացում։

veralten, չբ. s. 3բ. անբյ. ծերանալ, հնանալ, անցնիլ։ **veraltet**, դրբ. անց. եւ ած. 6. ծեր, բազմամեայ, հինցած, հինօրեայ. գործածութենէ ելած, հնացեալ։

Veránda, էգ. 36. (յփ. նաեւ —s) Նրփ. (տանց ճակատի վրայ) յարկածածուկ ճեմելիք։

verä'nderlich, ած. 6. փոփոխական (նաեւ ---.), փոփոխելի (նաեւ Քբ.). անհաստատ, յողդողդ, յեղյեղուկ։

Verä'nderlichkeit, էգ. փոփոխականութիւն, անհաստատութիւն։

verä'ndern, նբ. 3ա. անբյ. — ändern; 2. այլակերպել, այլափոխել, փոխակերպել, կերպարանափոխ ընել։ sich — էբ. փոխուիլ։

Verä'nderung, էգ. 31. փոփոխութիւն, փոխուիլը. 2. այլակերպութիւն, փոխակերպութիւն, կերպարանափոխութիւն։

veránker|n, նբ. 3ա. անբյ. ար-. ein paar Mauern ... — երկու պատ իրարու պահանգել՝ պահանգով հաստատել։ — Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. պահանգակապութիւն։

veránlag|en, նբ. 3ա. անբյ. die Steuer — հարկ դնել. 2. յարդարել. ուղղել. կարգաւորել. 3. gut veranlagter Mann տաղանդաւոր՝ բազմաձիր մարդ։ — Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. հարկադրութիւն. յարդարում. — Anlage, 6.

veránlassen, նբ. 3է. անբյ. առիթ՝ պատճառ տալ, առԹել. պատճառել, շարժել, դրդել. 2. S. zu et. — մէկը բանի մը Թելադրել։ — Հ. 22բ. անյփ. տ. Veranlassung.

Veránlasser, ար. 22ա. —in, էգ. 32. առիթ, պատճառ (եղող)։

Veránlassung, էգ. 31. պատճառ, առիթ. բ. (բանի մը) առիթ, առարկայ. գ. շարժառիթ. 2. դրդումն, Թելադրութիւն։

veránschaulichen, նբ. 3ա. անբյ. բան մ'առաջի աչաց նկարել՝ կացուցանել, ընդ. աչքը խօԹել. (աչօք) ըմբռնել տալ. ը. մտ. տեսանելի՝ շօշափելի ընել։

veránschlag|en, նբ. 3ա. անբյ. գին կարել, արժեցընել. et. zu hoch — բան մը շափէն աւելի արժեցընել։ — Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. արժեցընելը, սակադրութիւն. գնահատութիւն։

veránstalt|en, նբ. 3բ. անբյ. յարդարել, կարգել, ուղղել. պատրաստել, կազմել. կարգադրել։ — Հ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. յարդարում, կարգում. պատրաստութիւն. Veranstaltungen treffen = Anstalten (տ. նոյնը) machen եւ treffen.

Veránstalter, ար. 22ա. —in, էգ. 32. յարդարող, կարգադրող (առ. նի՝ հանդիսութեանց...)։

verántworten, նբ. 3բ. անբյ. et. — բանի մը համար պատասխան՝ համար տալ. Das will ich schon — պատասխանատուութիւնը վրաս կ'առնում։ sich — էբ. ինք զինք ջատագովել՝ արդարացընել՝ անմեղադիր ընել։ — Հ. 22բ. անյփ. տ. Verantwortung.

verántwortlich, ած. 6. պատասխանատու, երաշխաւոր. gegenseitig — համերաշխ. 2. ջատագովելի. արդարանալի, անմեղադրելի։

Verántwortlichkeit, էգ. 31. պատասխանատուութիւն, ջատագովու-

Digitized by Google

թիւն. gegenseitige — համերաշխութիւն։

Verántwortung, էգ. 31. պատասխանատուութիւն. thun Sie es auf meine — գործ ըրէք, պատասխանատուն ես կ'ըլլամ. 2. արդարացում, ջատագովութիւն. 3. zur — ziehen մէկէ մը համար պահանջել։

verántwortungs‖los, ած. անպատասխանատու։ —rede, էգ. պաշտպանութիւն, պատասխանատուութիւն։ —voll, ած. արդարանալի։

verárbeit‖en, նբ. 3բ. անցբ. ար. (գործի մը) գործածել. վարել. ի կիր արկանել. Eisen, Marmor — երկաթ՝ կուռ գործել. բ. յօրինել, կազմել, ձեւակերպել, (քար) կոփել. գ. գործածելով մաշել՝ սպառել. 2. փխ. ſ—e Sorgen — իր հոգերուն յաղթել, հոգերը նուաճել՝ կարճել. 3. բնխ. die Speisen — կերակուրները փոխել՝ փոխարկել (յարքին...). 4. die Zeit — ժամանակը գործելով անցընել. 5. ընփ. J. — մէկը (մոն. ի լրագիրս) լաւ մը լուանալ. վայն ի վրան բերել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բային նշ—ն—կ—ւ—թ—նց հետ։

verárgen, նբ. 3ա. անցբ. J—m et. մէկուն վարմանց՝ բան մ'ընելուն վրայ զշարիլ. չհաւնիլ. պարսաւել. ich verarge es Ihnen (gar) nicht ատոր բան մը չեմ ըսեր։

verárm‖en, չբ. ſ. 3ա. անցբ. աղքատանալ, սնանկանալ. յանարգութիւն՝ յանկածութիւն ինկնալ՝ անկանել։ — նբ. աղքատացընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. աղքատացում, աղքատութիւն։

verä'stel‖n, նբ. եւ sich — ժբ. 3բ. անցբ. ճիւղաւորել, ստաջաւորել, շառաւիղել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ճիւղաւորութիւն։

veráusgab‖en, նբ. 3ա. անցբ. ծախել. ծախք ընել. ծախսել. վատնել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ծախք, վատնում։

verä'ußerlich, ած. 6. օտարացուցանելի։

verä'ußer‖n, նբ. 3ա. անցբ. et. — բան մ'օտարացընել՝ ծախել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. օտարացուցում, վաճառում։

Verb, չ. (եղ. 24է. յփ. 20ա.) = **Verbum**.

verbácken, նբ. 3ա. եւ 2յ. անցբ. e—n Scheffel Mehl täglich — օրըստօրէ գրիւ մ'ալիւր գործածել (եփելու). das Mehl zu Brot — ալիւրն հաց ընել (եփելով)։ — նբ. եւ չբ. ſ. յոռի եփել, (եփելու ատեն) ապականել։

verbáden, նբ. 3բ. անցբ. բաղանեաց ծախ(ս)ել. 2. բաղանեօք անցընել։

Verbál‖adjektiv, չ. 4ր. բայածական։ —injurie, էգ. թշնամանի՛ բանք, լուտանք։

verbállasten, նբ. 3ա. անցբ. նաւ. (նաւը) խճել, խճաքարձ ընել։

Verbánd, ար. 13. կապ, զօդ, կապակցութիւն, կցորդութիւն. 2. ընկերութիւն, զօդողութիւն. 3. վրբ. պատել, պատատել. բ. պատան, (աղէ...)կապ։

Verbánd‖kasten, ար. վրբ. պատատանափ։ —läppchen, չ. վրբ. բարձիկ. կոխան (վիրաց)։

verbánn‖en, նբ. 3ա. անցբ. վտարել, աքսորել, տարագրել. արտաքսահմանել, հալածել. վանել։

Verbánnte(r), փ. 6. աքսորեալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. վտարում. հալածում. 2. միայն —ung, էգ. աքսոր(անք)։

verbarrikadí(e)ren, նբ. եւ sich — ժբ. 3ա. անցբ. շերտապատկել. ամրապատել։ sich — ամրանալ (ի շերտապատկի...)։

verbáu‖en, նբ. 3ա. անցբ. e—n Durchgang — շինելով անցքը գոցել՝ փակել, շինուածով խափանել. e—m Hause das Licht (die Aussicht) — շէնքով տան մը լոյսն արգելուլ (երեսը ծածկել՝ գոցել). 2. գործածելով սպառել. viel Holz — շէնքի շատ փայտ գործածել. 3. գէշ՝ յոռի շինել։ sich — ժբ. շինուածոյ մը սխալ շինել. բ. (շէնք շինելով) աղքատանալ, սնանկանալ, կործանիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բային նշ—ն—կ—ւ—թ—նց հետ։

verbáuern, չբ. ſ. 3ա. անցբ. գեղջկանալ, գեղացի ըլլալ։

verbéißen, նբ. 2խ. անցբ. (ծայրը) կրծել, ուտել. 2. der Redner verbeißt

Digitized by Google

die Wörter ճարտասանը բառերը կը կլլէ. 3. կարճել, խափանել. ընդ. գրաւոր չցուցընել՝ չյայտնել. sich das Lachen — ծիծաղը բռնել, շըրթունքները խածնել: sich — փբ. (մսն. քերծէլի) ալինդ խածնել (որ չկարենայ թողուլ). փխ. sich in et. — (բանի մը) զարնուիլ, յարիլ, մոլիլ:

Verbene, իգ. 88. բյ. — Eisenkraut.

verbergen, նբ. եւ sich — փբ. 2դ. (անկ. ստրդ. verbärge, հրմ. իբրեւ verberge) ծածկել, թաքուցանել. sich vor J—m — մէկէ մը ծածկուիլ. 2. թաքուցանել, ծածկել, չցուցընել, թաղել. փխ. լռել, ծածկել, քողարկել, պատրուակել:

verborgen, դրբ. անց. եւ ած. 6. ծածուկ, թաքուն, գաղտ, (ապօրինաւոր) գողացիկ. մթին, անշուք, անհոյակապ:

Verbesserer, ար. 22ա. ուղղող. սրբագրող. նորոգող, յարդարող:

verbesserlich, ած. 6. ուղղելի, սրբագրելի, նորոգելի:

verbesser‖n, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. լաւագոյն ընել. 2. ազնուացընել, լաւացընել (գինին). ուղղել, շտկել, յարդարել. կատարելագործել. նորոգել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — բայէն նշանակ—թի—նց հետ:

verbeug‖en, sich — փբ. 3ա. անբյ. sich — ծռիլ, խոնարհիլ, ողջունել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խոնարհութիւն, ծռիլը, յարգանք:

verbieg‖en, նբ. եւ sich — փբ. 2դ. անբյ. ծռել, թիւրել, անձեւել, այլանձեւել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ծռելը. անձեւութիւն. այլանձեւելը:

verbieten, նբ. 2դ. (տ. bieten) անբյ. արգելուլ. 2. կարճել, խափանել: — չ. 22բ. անյ. — Verbot.

verbild‖en, նբ. 3բ. անբյ. նաեւ sich — փբ. անձեւել, այլանձեւել, եղծանել. ծուռ ուղղութիւն տալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — բայէն նշանակ—թի—նց հետ. 2. միայն —ung, իգ. այլանձեւում, անձեւութիւն. (մտաց) թիւր ուղղութիւն, մոլար կրթութիւն, թիւրութիւն:

verbildlichen, նբ. 3ա. անբյ. պատկերով մը նկարագրել. առարկա- նշանակել՝ ցուցընել:

verbind‖en, նբ. եւ sich — փբ. 2ա. անբյ. կապել կցել, միացընել. զօդել. 2. sich geschäftlich mit J—m — մէկուն ընկերակցիլ. ընկերշակիլ. (իրարու հետ) յարմարիլ, պատշաճիլ, ըմբակցիլ. Wege, Straßen ... mit ea. — ճամբաներ... իրարու կցել. —d բաղհիւսական, զօդիչ. էլ. յօդական, համադրական (կերպ). բ. որ—. (երկաթ...) կցել. (իրարու) կապել. (փայտ... իրարու մէջ) ագուցանել, խառնել. (մետաղներն իրարու) զօդել. 3. J. zu et. — մէկը բանի մը կապել, բան մ՚ընելու ստիպել՝ բռնադատել. 4. կապել (շուանով...), պատել (տառատանաւ...), կալանդել (վէրք...). dem Ochsen das Maul — կապել զցաւակ եզին. 5. որ—. (թերթեր...) սխալ կապել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — բայէն նշանակ—թի—նց հետ. տ. Verbindung է կարգէ:

verbindlich, ած. 6. պարտաւորիչ. ստիպիչ, բռնադատիչ. բ. քաղաքավարական, բարեկիրթ. 2. ստիպեալ, պարտաւորեալ. sich — machen ինք զինքն պարտաւորել:

Verbindlichkeit, իգ. 31. պարտաւորութիւն, ստիպում (օրինաց)... բ. քաղաքավարութիւն, բարեկրթութիւն. գ. պարտաւորում, պարտք:

Verbindung, իգ. 31. հմմտ. verbinden; կապ, կցում, զօդ. in — mit ... ի միասին, միաբանութեամբ. eheliche — ամուսնութիւն. բ. դաշնակցութիւն, միաբանութիւն, նիզակակցութիւն. գ. քմ. chemische — քիմիական բաղադրութիւն. 2. կապակցութիւն, զօդ (գաղափարաց). 3. հաղորդութիւն, կենակցութիւն, մտանակցութիւն. in — stehend հաղորդ, մտանակից. 4. յարաբերութիւն, աղերս. կապակցութիւն. վերաբերութիւն. թղթակցութիւն (հեռաւորի... հետ). ընդ. հաղորդակցութիւն. բ. կենցաղակցութիւն. mit J—m in — stehen մէկուն հետ կցորդութիւն ունենալ. 5. ընկերութիւն, զօդողութիւն. մսն. կր. հասարակութիւն:

Verbindungs|geleise, չ. հաղոր-դակցութեան համբայ։ —mittel, չ. միջնորդ. զօդ։ —rohr, չ. —röhre, էգ. կցման խողովակ, աղուցիկ փող։ —stück, չ. որբ. պահանգ, կապ։ —wort, չ. քր. — Kopula; բ. շաղկապիչ մասնիկ։ [գռեալ։

verbissen, ած. 6. մոլեալ, գըր-

Verbissenheit, էգ. 31. առյ. կատաղութիւն, մոլեգնութիւն, գըրգռութիւն։

verbitten, նբ. 2ß. անբյ. sich (որ.) et. von J—m — մէկուն աղաչել որ բան մը չընէ. Das verbitte ich mir (für die կամ in Zukunft)! մէյ մըն ալ այդպիսի բան չհանդիպի։

verbittern, նբ. 3ա. անբյ. ---. էխ. դառնացընել. J—m das Leben — մէկուն կեանքը լեղի՝ դառն ընել։ — չբ. s. եւ sich — էբ. դառնանալ։

Verbitterung, էգ. 31. դառնու-թիւն։

verblasen, նբ. 2ւ. անբյ. (ո. blasen) փչել(ով մերժել՝ վանել). 2. նկր. die Farben — ա) բարակ եւ ամգոյն նկարել. բ) աղարտամ՝ օդակերպ նկարել. 3. փչելով ապականել, սխալ փչել. 4. որբ. (մետաղ) զատել։ — չ. 22բ. առյ. — բային նշանակութեանց հեր։

verblassen, չբ. s. 3է. անբյ. գունատիլ, ամգունիլ, այլագունիլ. (նիւթոց) գոյնը կորսնցընել, գու-նատիլ։ — չ. 22բ. առյ. ամգունութիւն, գունատութիւն։

verblä'ttern, նբ. 3ա. անբյ. eine Stelle im Buche — թերթելով (գրքի մը մէջ) տեղը կորսնցընել։

Verbleib, որ. 20. առյ. կեցած տեղ, դադար, կայք. ich weiß Nichts über den — dieser Papiere չեմ գիտեր թէ այս թղթերն ուր են։

verbleiben, չբ. s. 2է. անբյ. մնալ, դադարիլ. bei s—r Meinung ... — իր կարծեաց վրայ հաստատուն կե-նալ, պինդ կալ, կարծիքը չփոխել. մն. նամակի մէջ. ich verbleibe hochachtungsvoll եմ մեծարանօք մնամ... 2. աւելնալ, մնալ. es (ver)blieb mir noch eine Summe... դեռ գումար... մը մնաց քովս։ — չ. 22բ. առյ. — բային նշանակութեանց հեր. 2. — Verbleib.

verbleichen, չբ. s. 2խ. եւ 3ա. անբյ. գունատիլ, ամգունիլ (յան-կարծ) երեսին գոյնը նետել, գու-նաթափիլ, այլագունիլ. 2. բնա. des Todes — մեռնիլ, վախճանիլ. der (die) Verblichene վախճանեալը։ — չ. 22բ. առյ. գունաթափութիւն, գունատութիւն։

verbleiſſen, նբ. 3ա. եւ 3բ. անբյ. կապարել։ — չ. 22բ. առյ. —ung, էգ. 31. կապարելը։

verblendſen, նբ. 3բ. անբյ. կուր-ցընել. 2. էխ. J. über et. — շլա-ցընել, շլմուեցանել. durch sein Glück verblendet յաջողութենէն շլացած. 3. (արտաքին երեւութիւ) պա-տրել, շլացընել. 4. ծածկել, թա-քուցանել. որբ. որմ. die Nachwand — միջնորմը աղիւսել՝ աղիւսով պատել։ — չ. 22բ. առյ. —ung, էգ. 31. — բային նշանակութեանց հեր։

verblichen, դրբ. առց. verbleichen։

verblü'ffen, նբ. 3ա. անբյ. խան-գարել, շփոթել, խռովել. verblüfft dastehen շուարած մնալ։

Verblü'fftheit, էգ. 31. առյ. խան-գարում, շփոթութիւն, խռովու-թիւն։

verblü'hen, չբ. h. եւ s. 3ա. անբյ. h. ծաղկընկեց՝ ծաղկաթափ ըլլալ. բ. s. թառամիլ, թարշամիլ, ցա-մաքիլ (նաեւ էխ.). էխ. dies Mädchen verblüht schon այս աղջիկը թարշամեր՝ պառաւցեր է։ — չ. 22բ. առյ. ծաղկ-ընկէցութիւն. բ. թարշամում։

verblü'men, նբ. 3ա. անբյ. ծաղ-կել. էխ. (խօսքը) զարդարել, պա-ճուճել, ծաղկալից ընել. et. — բան մը քողարկեալ բառերով բարե-քել. verblümt փոխաբերական, այ-լաբանցիկ։

verblütſen, նբ. 3բ. անբյ. sein Blut für J. — իր արիւնը մէկուն համար տալ՝ թափել։ — չբ. s. եւ sich — էբ. արիւն երթալ՝ հոսել. էխ. die Sache hat sich verblutet այս խիլս վրայ ալ չի խօսուեր։ — չ. 22բ. առյ. —ung, էգ. 31. արիւներթութիւն, արիւնահոսութիւն։

verbo'hlen, նբ. 3ա. անբյ. որբ. տախտակել, տախտակապատել։

verbo'hren, նբ. 3ա. անբյ. որբ. (ծակելով եւ բութերով խարարու)

Digitized by Google

վարացընել. 2. (նաեւ փբ. sich —) սխալ ծակել. verbohrt սխալ ծակուած, փխ. ընդդանհեթեթ (մարդ)։

verbóllwerken, նբ. 3ա. անբն. գլխ. մարտկոցել, մարտկոցապատել։

verbórgen, նբ. 3ա. անբն. = borgen, 2. — դրբ. անց. եւ ած. verbergenի։

Verbórgenheit, իգ. 31. ծածկութիւն. թաքունութիւն. մթութիւն. անյայտութիւն, աննշանաւորութիւն. ը. մգ. թաքստոց, գաղտնիք։

verbórgenerweise, մկ. գաղտ, ծածուկ։

verbö'sern, նբ. 3ա. անբն. յոռեցընել։

Verbót, չ. 20. (հկռնչ. Gebot) արգել(ք), արգելում. խափանում։

verbóten, դրբ. անց. եւ ած. verbietenի։

verbrä'm|en, նբ. 3ա. անբն. դրուագել, պատել, հանդերձել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. դրուագում, հանդերձում։

Verbránd, ար. 18. անյփ. այրում, կիզում։

verbránnt, դրբ. անց. verbrennenի։

verbráten, նբ. 2կ. անբն. (տ. braten) zu viel Butter — (խորովելու) շատ կոգի գործածել. 2. յոռի՝ դէշ խորովել։ — չբ. ſ. խորովելով պակսիլ։

Verbráuch, ար. 13. անյփ. սպառում, ծախսելը, վատնում, մաշում։

verbráuchen, նբ. 3ա. անբն. գործածելով սպառել, գործածել լմնցընել. 2. (ոյժը...) հատցընել, սպառել. 3. մաշել, ուտել։ — չ. 22բ. անյփ. — Verbrauch.

verbráuen, նբ. 3ա. անբն. (գարեջրոյ գայլուկ...) գործածել. alles Malz ist verbraut բոլոր կաակը գործածուած է։

verbráusen, չբ. h. եւ ſ. 3փ. անբն. մռնչելէն՝ զռալէն դադրիլ (տ. brausen). փխ. հանդարտիլ, զիջանիլ։

verbrécehen, նբ. 2դ. անբն. et. — ոճիր գործել. was habe ich verbrochen? ինչ դէշութիւն ըրի։ — չ. 22բ. անյփ. բռնաբարութիւն (երդման...). 2. յփ. ով. ոճիր, բռնաբարութիւն (gegen et.)։

Verbrécher, ար. 22ա. —in, իգ. 32. չարագործ, ոճրագործ (հմմտ. Frevler, Missethäter)։

Verbrécherleben, չ. ոճրական կեանք։

verbrécherisch, ած. 6. ոճրական, վրիժապարտ, յանցաւոր։

verbréit|en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբն. տարածել, սփռել. 2. հեղուլ, հռչակել, ցանել, ծաւալել. (համբաւ) հանել, տարածել. 3. sich über et. — (բանի մը վրայ) ընդարձակ խօսիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

Verbréiter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. տարածող։

verbrénnbar, verbrénnlich, ած. 6. այրելի. կիզելի. վառելի։

verbrénn|en, չբ. ſ. 4ա. անբն. (տ. brennen) այրիլ, տաշորիլ (փմ. եւ նաեւ ար.), հրոյ ճարակ ըլլալ, սպառիլ։ — նբ. եւ փբ. այրել, վառել, տաշորել (նաեւ փխ.). ար. այրել. կիզուլ. 2. (հրոյ) ծախել, լափել, ուտել, սպառել. zu Asche — մոխիր դարձընել. (մտ. փխ.) եփել, խորովել. փխ. տապիլ, աղանձիլ, (բաղձանօք...) տաշորիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — բային նշանակութեանց հետ։

verbrief|en, նբ. 3ա. անբն. գրով երաշխաւորել՝ ապահովել՝ հաստատել. 2. գրաւական տալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. գրով երաշխաւորելը։

verbringen, նբ. 4ա. անբն. — hinbringen, բ. եւ գ.։

verbrö'ckeln, նբ. չբ. ſ. եւ sich — փբ. 3ա. անբն. = zerbröckeln.

verbrü'der|n, նբ. 3ա. անբն. եղբայրացընել, հարազատ ընել։ — փբ. sich mit J—m — մէկուն եղբայրանալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. եղբայրակցութիւն։

verbrü'hen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբն. հրատաւորիլ, խարշատել։

verbúhlen, նբ. 3ա. անբն. զեղխութեամբ վատնել, շուայտութեան. անառակել։ verbúhlt, դրբ. անց. եւ ած. 6. անառակ. պղծող. շուայտ. զեղխ։

Digitized by Google

Vérbum, չ. 38. քր. բայ։

verbúmmeln, նբ. 3ա. անբձ. ընդ. Geld... — ստակ վատնել՝ ծախսել. Zeit... — ժամանակին անցընել՝ վատնել, ժամավաճառ ըլլալ. 2. մոռնալ։ — չբ. ƒ. ծուլութեամբ՝ զուարճութեամբ կորսուիլ՝ կործանիլ։

verbúnden, ընբ. անց. verbindenի։

verbü'nd|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3բ. անբձ. Նիզակակցել, դաշնակցել, դաշինք դնել։ — չ. 32բ. անյփ. -ung, էփ. 31. Նիզակակցութիւն, դաշնաւորութիւն։

verbü'rg|en, նբ. եւ ձբ. 3ա. անբձ. et., sich für et. — բան մ՚երաշխաւորել, (բանի մը) երաշխաւոր ըլլալ, պատասխանատու ըլլալ։ — չ. 32բ. անյփ. -ung, էփ. 31. երաշխ(աւորութիւն)։

verbü'ß|en, նբ. 3փ. անբձ. et. — բան մը քաւել, բանի մը պատիժը կրել, տուժել. seine Strafzeit — = absitzen, 2. — չ. 32բ. անյփ. -ung, էփ. 31. = Բային նշանակութեանց հէփ։

Verdácht, ար. 20. անյփ. կասկած (անդք. էրք. եւս). երկեւան, (ապագայ բանէ մը) խիթանք. J. in — bringen մէկը կասկածաւոր ընել. J. wegen e-r Sache in — h. (մէկուն վրայ բանի մը համար) կասկածիլ. in — kommen կասկածաւոր ըլլալ. կասկածի տակ իյնալ։

verdä'chtig, ած. 6. կասկածաւոր, կասկածելի. բ. կասկածոտ։ -e(r), ար. կասկածոտ. J. — machen մէկը կասկածելի ընել. 2. անվստահելի, տարակուսական, կեղակարծ, երկդիմի։

verdä'chtig|en, նբ. 8ա. անբձ. = verdächtig machen. — չ. 32բ. անյփ. -ung, էփ. 31. կասկածելի ընելը։

Verdä'chtigkeit, էփ. 31. անյփ. կասկածաւորութիւն։

verdámm|en, նբ. 3ա. անբձ. դատապարտել, պատժապարտ ընել. 2. պարսաւել, եպերել, խոտել. 3. կր. (ի դժոխս) դատապարտել։

verdámmt, ընբ. անց. եւ ած. — Բային նշանակութեանց հէփ. 2. ընդ. անիծեալ. er ist verdammt pfiffig ընդ. սատանայի մէկն է, անհնարին շար է։ — չ. 32բ. անյփ. -ung, էփ. 31. դատապարտութիւն (նաեւ կր. եւ փլս.)։

verdámmens|werth, -würdig, **verdámmlich**, ած. 6. դատապարտելի, պարսաւելի։

Verdámmniß, էփ. 16. կր. դատապարտութիւն։

Verdámmung, էփ. 31. փ. Verdammen, չ.։

verdámpf|en, չբ. ƒ. 3ա. եւ 3փ. անբձ. շոգիանալ, գոլորշիանալ, ցնդիլ։ — նբ. շոգիացընել, ցնդեցընել. 2. = abkühlen; 3. ընդ. viel Tabak... — շատ ծխել։ — չ. 32բ. անյփ. -ung, էփ. 31. շոգիացում։

verdánken, նբ. 3ա. անբձ. = danken, նբ. 2.

verdárb, 1. եւ 3. դէմք. էզ. անց. ահմ. verderbenի։

verdáu|en, նբ. եւ ձբ. 3ա. անբձ. հալել. ձխ. հանդուրժել, ընդ. կլլել. diese Speisen — sich leicht այս կերակուրներն դիւրամարս են։ — չ. 32բ. անյփ. -ung, էփ. 31. մարսում։

verdáulich, ած. 6. դիւրամարս. schwer — դժուարամարս։

Verdáulichkeit, էփ. 31. անյփ. դիւրամարսութիւն։

Verdaúungs|beschwerden, յփ. էփ. ախտ դժուարամարսութեան, անմարսութիւն։ -los, ած. 6. անմարս։ -mittel, չ. մարսեցուցիչ դեղ։ -schwäche, էփ. դժուարամարսութիւն։

Verdéck, չ. 20. ար-. (կառքի) ծածկոյթ, ծածկ. 2. ն-կ. = Deck.

Verdéck|planken, էփ. յփ. նավ. ծածկի տախտակք, տախտակամածք։ -stift, ար. (հանրակառաց) յարկածիստ (վրան նստելու տեղ)։

verdéck|en, նբ. 3ա. անբձ. ծածկել, պատել. 2. թաքուցանել, քողարկել, առագաստել, բարեքել, ամոքել. (խուփ...) կափուցանել։ — չ. 32բ. անյփ. -ung, էփ. 31. = Բային նշանակութեանց հէփ։

verdénken, նբ. 3ա. (փ. denken) անբձ. = verargen.

Verdérb, ար. (չ.) 20. անյփ. կորուստ, ապականութիւն, աւեր, կործանում։

verdérben, 3փ. (իբրեւ նբ. նաեւ.

ձա.) անցն. Ա. ըն. ն. ապականիլ, եղծանիլ, յոռենալ, խանգարիլ. Բ. փտիլ. ապականիլ. Գ. աւճիլ, վնասուիլ, վնաս կրել. Նոյ. վնասիլ, աւերիլ. Դ. an ihm ist ein Schauspieler verdorben Հոյակապ դերասան մ'եղած կ'ըլլար. Ե. (անձանց) կորսուիլ, մեռնիլ: Բ. — Նչ. ապականել, եղծանել. խանգարել. փտեցընել. վնաս տալ, կորսնցնել. Չ. Ձ—m die Freude, die Lust — մէկուն ուրախութիւնը՝ զուարճութիւնը... խառնել՝ վրդովել. sich den Magen — ստամոքսը խանգարել՝ աւրել. Յ. Ձ. — մէկը փճացընել. Ժոհ. կործանել, ոչնչացընել. Կ. es mit Ձ—m — մէկուն աչքէն ելլել՝ իյնալ. գժտուիլ, աւրուիլ: Գ. verdórben, ըրբ. անց. եւ ած. 6. — Բային նշանակութեանց հետ. Բ. Ժոհ. քաղցկեղեալ, փտեալ, ժանտա-հոտ, գարշահոտ. Չ. verdérbt, —. Բարոյից համար բրծ. ապականեալ, զեղծեալ. Ժոլի: — Չ. 22Բ. անյփ. ապականութիւն, յոռութիւն. Չ. կորուստ, կործանում. Նչ. դառնապարտութիւն:

verdérben‖bringend, ած. աղետաբեր, դժնդակ: —schwanger, —trächtig, ած. աղետալից, դժբախտ:

Verdérber, ար. 22ա. —in, իփ. 32. ապականիչ:

verdérblich, ած. 6. կործանական. աղետաբեր, աղետաւոր. վնասակար, եղծիչ, մահացու. Չ. ապականացու, ապականելի:

Verdérbniß, իփ. 16. Չ. 15. = Verderben, Չ.:

verdérbt, ած. 6. տ. verderben, Գ. 2.

Verdérbtheit, իփ. 31. ապականութիւն, վատթարութիւն, յոռութիւն:

verdéutlichen, Նչ. 3ա. անցն. մեկնել, լուսաւորել:

verdéutschen, Նչ. 3փ. անցն. գերմաներէն թարգմանել:

verdicht‖en, Նչ. եւ sich — ենչ. 3Բ. անցն. Բնփ. փմ. խտացընել, ճըն-շել. փմ. sich — կեդրոնանալ, ամփոփիլ. (ջրի մասանց) ցնդել. (լոյծ մարմին մը) պնդել, թանձրացընել, հաստատուն ընել. Չ. die Zeit — ժամանակը բանաստեղծելով անցընել: — Չ. 22Բ. անյփ. —ung, իփ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

Verdichter, ար. 22ա. Verdichtungs-apparat, ար. 20. Բնփ. արտ. խտացուցիչ (գործի):

verdick‖en, Նչ. եւ sich — ենչ. 3ա. անցն. թանձրացընել. սանձացընել. ստուարացընել. Չ. Բժշ. ըղձ. (արիւն...) պաղել, թանձրացընել. Բ. մածուցանել, խախացել: — Չ. 22Բ. անյփ. —ung, իփ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

verdielen, Նչ. 3ա. անցն. = dielen.

verdienen, Նչ. 3ա. անցն. Geld... — ստակ... շահիլ՝ վաստըկիլ. Չ. բանի մ'արժանի ըլլալ, արժանաւորիլ. Das habe ich um Sie nicht verdient այսպիսի բան մը ձեզմէ չէի սպասեր. Յ. Նաեւ ենչ. sich um Ձ., et. — (բանի մը) արժանի գտնուիլ՝ ըլլալ. ein verdienter Mann արդիւնաւոր մարդ մը: — Չ. 22Բ. անյփ. շահ. օգուտ, վաստակ:

Verdienst, ար. (Չ.) 20. շահ, օգուտ, վաստակ. Das ist mein ganzer — dabei այս է ամբողջ իմ վաստակս. Չ. —. Չ. արժանիք, արժանաւորութիւն, արդիւնք. die —e dieses Mannes um die Stadt այս մարդուն քաղաքին մատուցած ծառայութիւնները. առծ. wie das —, so der Ruhm ըստ արժանեաց եւ պատիւ:

Verdienst‖kreuz, Չ. —medaille, իփ. արժանեաց շքանշան: —los, ած. ապարդիւն, արժանիք չունեցող. Բ. անշահ, անօգուտ: —voll, ած. բազմարդիւն, արդիւնալից, արդիւնաւոր:

verdienstlich, ած. 6. արդիւնաւոր, բազմարդիւն:

Verdikt, Չ. 20. իրփ. — der Geschworenen վճիռ երդուեալց:

Verding, Չ. 20. սակարկութիւն. միահաղոյն վաճառարկութիւն (ֆէօֆի—բէ— դաղար). Չ. գաշն, միաբանութիւն:

verding‖en, Նչ. եւ sich — ենչ. 2ա. (ըրբ. անց. Նաեւ verdingt) անցն. (գործքի մը վրայ) սակարկել՝ սակարկութիւն ընել. Բ. seinen Sohn als Diener bei Ձ—m — իր որդին մէկուն քով ծառայութեան տալ դնել. sich — վարձքով աշխատիլ.

(թարգմանութեան) մտնել. J—m sein Fuhrwerk — մէկուն կառքը վարձել. 4. Arbeiten — (թարգմ...) գործք տալ։ — 2. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. դաշն(ադրութիւն), միջարանելը. վարձում. վաճառարկութիւն։

verdólmetsch‖en, նբ. 3ֆ. անբյ. — 2. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — dolmetschen. [metscher.

Verdólmetscher, ար. 22ա. — Dol·

verdónnern, նբ. 3ա. անբյ. — andonnern; ընդ. verdónnert, Հբյ. անհնարին, սասանիկ. 2. ընդ. դատապարտել։

verdóppeln, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. անբյ. den Eifer — եռանդը կրկնապատկել։ — 2. 22բ. անյ. — Verdoppelung.

Verdóppelung, իգ. 31. կրկնութիւն, կրկնապատկելը. քր. (քաղձայնի...) կրկնութիւն. փ. նաեւ Reduplikation.

verdórben, դրբ. անց. verderbenի։

Verdórbenheit, իգ. 31. անյ. — Verderben, 2. նաեւ — Verderbtheit.

verdórr‖en, չբ. 3ա. անբյ. չորնալ, ցամաքիլ։ — նբ. չորցընել։ — 2. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. չորութիւն. ցամաքում։

verdrä'ng‖en, նբ. 3ա. (դրբ. անց. verdrungenի) անբյ. մղել(ով տեղէն հանել), տեղափոխել, ընկճել, խափանել։ — 2. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. մղում. ընկճում։

verdréh‖en, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. անբյ. ծռել, թիւրել, ոլորել, (աղաւնւոյ վիզը) խաւել. 2. sich den Arm — բազուկը ծմլել. die Augen — աչուըները շլշըլել՝ դարձընել. das Gesicht — կերպարանքը ծռել՝ ծամածռել. 3. ֆբ. (իմաստը...) կամակորել, խեղաթիւրել, ծամածռել, քաշկռտել, բռնազբօսել. das Recht — թիւրել զիրաւունս. J—m den Kopf — մէկուն գլուխը՝ միտքը դարձընել՝ շլել։ verdreht, դրբ. անց. եւ ած. 6. ծռւռ, թիւրեալ. 2. ընդ. անտեղի, անհամձար. er wird verdreht գլուխը կը դառնայ, միտքը կը փոխէ. er ist halb verdreht աղուաշ է, քիչ մը բախած է։ — 2. 22բ. անյ. — քային նշանակութեանց հետ։

Verdréhtheit, իգ. 31. շեղութիւն, ծռութիւն, թիւրութիւն (մտաց...). անհամձարութիւն, անտեղութիւն։

verdréifachen, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. անբյ. եռապատկել, երեքկնել։

verdríeßen, նբ. 2ի. անբյ. (3. դէմք եզ. ներ. հնյ. verdreußt) J. — մէկը դժկամակեցընել. դառնացընել, տաղտկացընել. 2. sich keine Mühe und Kosten — lassen ոչ աշխատութեան ոչ ծախքի խնայել։

verdríeßlich, ած. 6. թախծալից, տրտում, անհաճ, տժգոհ. — machen մէկը դժկամակեցընել. — werden զզուիլ, դժգոհիլ. տժգոհիլ, նեղուիլ. 2. տաղտկացուցիչ, նեղիչ։

verdróssen, դրբ. անց. verdrießenի եւ ած. 6. իբրեւ դրբ. — քային նշանակութեանց հետ. 2. — verdrießlich, 1.; ը. մք. բաղձանք չունեցող, անյօժար. Հ. ակամայ. seine Augen sieben — խոժոռադէմ է, խոժոռ կը նայի։

Verdróssenheit, իգ. 31. — Verdrießlichkeit; ը. մք. անյօժարութիւն։

verdrúcken, նբ. 3ա. անբյ. աբ-. տղ. դէշ՝ յոռի տպել. բ. (էջերը...) սխալ դնել, յետեւառաջել. 2. viel Papier... — (տպելով) շատ թուղթ գործածել՝ փճացընել։ — 2. 22բ. անյ. յետեւառաջութիւն։

verdrü'cken, նբ. 3ա. աբ-. — zerdrücken.

Verdrúß, ար. 15. անյ. դժկամակութիւն, թախիծ, տրտմութիւն. տաղտուկ, ձանձրութիւն. J—m etw. zum — thun բան մը ընդ հեճուկս ընել. J—m — machen մէկը նեղել՝ վշտացընել. 2. տհաճութիւն, տժգոհութիւն. 3. ընդ. e—n — haben կուզ ըլլալ։

verdúft‖en, չբ. ſ. եւ sich — ֆբ. 8բ. անբյ. շոգիանալ, ցնդիլ. 2. ֆբ. ընդ. անհետ՝ աներեւոյթ ըլլալ։ — 2. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. շոգիացում, ցնդում։

verdúmmen, չբ. 3ա. ſ. անբյ. ապուշ՝ թանձրամիտ ըլլալ։ — նբ. ապուշ՝ պանդոյր ընել։

verdúmpf‖en, չբ. ſ. 3ա. եւ 3ֆ. անբյ. (հմմտ. dumpf) (ձայնի...) նուաղիլ, չէջանիլ. մեղմանալ,

Digitized by Google

խորունկէն գալ. Բ. Թանձրամիտ՝ բթամիտ ըլլալ. ընդարմանալ. թմրիլ. Գ. Նգոտիլ. մզկիլ: — Շ. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. բթամտութիւն:

Verdüng, ար. 20. անյ. — Verding.

verdunkel|n, նբ. եւ sich — կբ. 3ա. անբյ. մթացընել, նսեմացընել. 2. (գոյն մը...) աղօտ ընել. (լուսաւորները) խաւարեցընել. փխ. նսեմացընել, գերազանցել, առաւելուլ (փառօք): — 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

verdü'nnbar, ած. 6. (օդոյ...) անդայտանալի, անօսրանալի:

verdü'nn|en, նբ. եւ sich — կբ. 3ա. անբյ. նրբել, նրբացընել, բարակցընել. 2. ար. ծըր. ոըմ. փոքրկացընել. (փոքրագոյն ձեւի...) վերածել. Բ. լուծել, անօսրացընել (ար. եւ չմ.). et. mit Wasser — ջրախառն ընել, բանի մը մէջ ջուր խառնել: — Շ. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

verdü'sten, չբ. s. 3Բ. անբյ. պասքիլ, ծարաւէն մեռնիլ:

verdü'ster|n, նբ. 3ա. անբյ. մթացընել, աղօտացընել, թխացընել (նաեւ փխ.), մառախղել, միգապատել: sich — կբ. եւ չբ. s. մթննալ, նսեմանալ, թխանալ:

verdutzen, նբ. 3Գ. անբյ. = verblüffen; մոն. Երգ. ԴրԲ. անց. verdutzt machen ապշեցընել, խռովել, շփոթել. verdutzt sein ապշիլ, թմրիլ, խռովիլ:

Verdutztheit, էգ. 31. անյ. — Verblüffenheit.

veredel|n, նբ. եւ sich — կբ. 3ա. անբյ. ազնուացընել. 2. բարձրացընել, լաւացընել, որթել, զտել, մաքրել, ողորկել. (լեզու) կատարելագործել: — Շ. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. ազնուացուցում. զտում, ողորկում. կատարելագործութիւն:

verehelich|en, նբ. եւ sich — կբ. 3ա. անբյ. ամուսնացընել, կարգել. sich — ամուսնանալ: — Շ. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. ամուսնութիւն:

verehr|en, նբ. 3ա. անբյ. յարգել, մեծարել, պատուել. պատուկալել, (զԱստուած...) պաշտել, երկիր պագանել. 2. Յ-m et. — (մէկուն բան մը մեծարանաց համար) նուէր ընել, ընծայ ընել, պարգեւել: — Շ. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. յարգութիւն, մեծարանք. պաշտօն, երկրպագութիւն:

Verehrer, ար. 22ա. —in, էգ. 31. յարգող, մեծարող. երկրպագու. կողմնակից, կուսակից:

verehrungs|werth, ած. —würdig, ած. յարգելի, մեծարգոյ:

vereid(ig)en, նբ. 3Բ. (3ա.) անբյ. 3. — մէկն երդմնեցընել, երդում ընել տալ:

Verein, ար. 20. {Լրացեալ}. միութիւն, միաբանութիւն. im — mit meinen Freunden բարեկամներս հետ մէկտեղ. 2. ընկերութիւն, ժողով. խումբ. չՏ. զօդողութիւն, ընկերակցութիւն:

vereinbar, ած. 6. միաբանելի. զուգելի. հաղորդական, կցորդելի:

vereinbar|en, նբ. եւ կբ. 3ա. անբյ. et. —, sich — über et. (բանի մը վրայ) միաբանիլ: — Շ. 22Բ. անյ. —ung, էգ. 31. միաբանում, համաձայնութիւն:

vereinen, նբ. 3ա. անբյ. — vereinigen.

vereinfachen, նբ. 3ա. անբյ. պարզել, յստակել:

verein(ig)en, նբ. եւ sich — կբ. 3ա. անբյ. (հմմտ. verbinden, 1. եւ 2.) միաբանել, միաւորել. կցել. յարել. աշխ. die Vereinigten Staaten Միացեալ Նահանգք. 2. խառնել, զուգել, զօդել, ժողովել, հաւաքել, խմբել. (համամտ)խառնել. (իրարու) յարմարել. լծել. լծակցել. mit vereinten Kräften (Viribus unitis) միացեալ զօրութեամբք. sich auf einen Punkt — կէտի մը վրայ գումարիլ՝ ամփոփիլ. մոն. Ämter in sich — այլեւայլ պաշտօններ վարել. զօդող՝ ընկեր ըլլալ. ընկերշակիլ. Բ. — (sich) verbünden; Գ. sich — = sich vereinbaren; Դ. համաձայնեցընել, միաբանել. Ե. փմ. բաղադրել. Շ. աշխ. sich — (գետոց) կցիլ, խառնիլ. միանալ:

Vereinigung, էգ. 31. միաբանութիւն, միաւորութիւն. համաքում, խումբ. գործակցութիւն.

Digitized by Google

ձեռնտուութիւն. զօրօղութիւն, ընկերակցութիւն. գումարութիւն. դաշնակցութիւն. դաշնաւորութիւն. բաղադրութիւն. (գետոց...) խառնուրդ:

Vereinigungs|punkt, ար. միութեան՝ միաւորման կէտ. ՔՆ. Համակէտ (այլեւայլ կարծեաց միաբանութեան կէտը). Բ. ժամադիր վայր, պայմանավայր:

vereinnahmen, ՆԲ. ՅՓ. ԱՆՑՔ. Geld... — ստակ առնուլ, արկղել. գանձել:

vereinsamen, ՆԲ. ՅՓ. ԱՆՑՔ. կղզիացընել, մեկուսացընել, անջատել: — ՉԲ. s. եւ sich — ՓԲ. մեկուսանալ, անջատիլ, մեկնիլ:

vereinzel|n, ՆԲ. եւ sich — ՓԲ. ՅՓ. ԱՆՑՔ. առանձնացընել. մեկուսացընել. բաժնել, ուրիշներէն զատել. 2. անդամատել, անդամաթուել. քակել (զմիաբանեալը). vereinzelt կղզիացեալ, անհատական: — Ը. 22Բ. ԱՆՅՓ. —ung, ԻԳ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

vereis|en, ՉԲ. h. 3Փ. ԱՆՑՔ. սառոյց դառնալ, սառնանալ: — Ը. 22Բ. ԱՆՅՓ. —ung, ԻԳ. 31. սառիլը, սառնանալը:

vereitel|n, ՆԲ. ՅՓ. ԱՆՑՔ. ի դերեւ հանել, պարապի՝ ընդ. օդ հանել. վերիվայր ընել. J—s Hoffnung — մէկուն յոյսը պատրել: — Ը. 22Բ. ԱՆՅՓ. —ung, ԻԳ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

vereiter|n, ՉԲ. s. եւ sich — ՓԲ. ՅՓ. ԱՆՑՔ. ՎՐԲ. թարախիլ: — Ը. 22Բ. ԱՆՅՓ. —ung, ԻԳ. 31. թարախում, թարախ կալելը:

verekeln, ՆԲ. եւ sich — ՓԲ. ՅՓ. ԱՆՑՔ. J—m et. — մէկուն բան մը ձանձրանալի ընել, մէկը բանէ մը տաղտկացընել:

verenden, ՉԲ. h. եւ s. 3Բ. ԱՆՑՔ. (ՄԱՆ. երէէ) սատկիլ, իյնալ, մեռնիլ:

verengern, ՆԲ. եւ sich — ՓԲ. ՅՓ. ԱՆՑՔ. (sich) — նեղցընել, անձկացընել, սեղմել, կծկել, ամփոփել:

vererb|en, ՆԲ. ՅՓ. ԱՆՑՔ. J—m (auf J.) et. — մեռնելու ատեն մէկուն բան մը ժառանգութիւն թողուլ, աւանդել, փոխանցել, տալ. vererbt ժառանգական: — ՉԲ. s. եւ sich — ՓԲ. (sich) auf J. — (յաջորդութեամբ) մէկուն անցնիլ: — Ը. 22Բ. ԱՆՅՓ. —ung, ԻԳ. 31. աւանդում, ի ժառանգութիւն թողուլը, փոխանցում. ժառանգութիւն, ժառանգում:

vererbpachten, vererbrechten, ՆԲ. 3Բ. ԱՆՑՔ. ժառանգական վարձու տալ:

vererden, ՉԲ. s. 3Բ. ԱՆՑՔ. հողանալ. ՄՆՆ. — oxydi(e)ren. — ՆԲ. ժանգահարել:

verewigen, ՆԲ. եւ sich — ՓԲ. ՅՓ. ԱՆՑՔ. անմահացընել, մշտնջենաւորել: verewigt, ՊՐԲ. ԱՆՑ. եւ ԱԾ. 6. ննջեցեալ, հանգուցեալ:

verfahr|en, ՉԲ. s. եւ h. 3Յ. գործել, վարել, (բանի հետ) վարուիլ. mit J—m schlecht — (մէկուն հետ) գէշ վարուիլ. ՎՃ. womit Sie nach Bericht zu — belieben զոր ըստ տեղեկագրին կը տնօրինէք՝ տրամադրէք: — ՆԲ. կառքի... գործածել՝ ծախել. 2. ՎՃ. Waaren...— վաճառք փոխադրել, (ուրիշ տեղ) տանիլ. 3. den Zoll — մաքսանենգել, մաքսադրժել. 4. die Wege... — ճամբաները... ապականել՝ աւրել. 5. eine Sache — բան մը խառնակել՝ շփոթել՝ խանգարել: sich — ՓԲ. սխալ ճամբէն երթալ՝ տանիլ կառքը: sich — ՓԲ. (դժնդակ գործքի մէջ) շաղիլ, իյնալ, բռնուիլ: — Ը. 22Բ. ՅՓ. ՈՎ. գործ(ելու կերպ), ընթացք, վարմունք. (բան... մը քննելու՝ ընելու...) եղանակ, պայման, կարգ, յօրինուածութիւն. կիրարկութիւն. ԻՐՒ. դատավարութիւն. 2. ԱՆՅՓ. եւ —ung, ԻԳ. ՎՃ. վաճառակրութիւն, փոխադրութիւն:

Verfall, ԱՐ. 13. ԱՆՅՓ. անկում, կործանում. վատթարութիւն, նուաղում. in — gerathen իյնալ, վատթարանալ. 2. (տան...) աւեր(ած). խարխլութիւն. 3. նուաղում, այլասերում, լուծում, քայքայում, քակտում. in — gerathen կամ kommen (Փ. 1.) (ՀՄՄ. 2.) նուազիլ, ապականիլ. 4. ՎՃ. փոխանակագրի պայմանաժամուն հասնիլը. 5. կորուստ (իրաւանց...):

Verfall|frist, ԻԳ. —tag, ԱՐ. —termin, ԱՐ. —zeit, ԻԳ. ՎՃ. (փոխանակագրի, ժամանակակէտ, պայմանաժամ:

Digitized by Google

verfállbar, ած. ե. վճ. անկանելի՝ պայմանաժամն հասած (փոխանակագիր):

verfállen, չբ. ſ. 2կ. անբջ. — in Verfall (տ. 1. եւ 2.) gerathen; in eine Krankheit — հիւանդութեան մէջ իյնալ. in eine Strafe — պատիժ կրել. 2. auf et. — միտքը բան մը գալ՝ իյնալ, խորհուրդ ունենալ. 3. J—m — մէկուն (բաժին՝ մասն) իյնալ՝ ըլլել՝ վիճակիլ. (ուստի...) դրաւուիլ (յաւատատեանէ). —e Güter (յարքունիս...) հասնեալ՝ գրաւեալ ինչք. das Pfand ist — գրաւի պայմանաժամը լմնցած է. 4. վճ. (ժամադրութեան) հասնիլ: — չ. 22բ. անյ. — Verfall.

verfä'lsch|en, նբ. 3ա. եւ 3կ. անբջ. Waaren — վաճառք... խարդախել. (դահեկան) նենգել, (բանի մը) սուտը չինել. 2. այլայլել, փոփոխել (դիտմամբ...), խանգարել, (բնագիրը...) թիւրել, կամակարել, (գիրք, ձեռագիր...) խարդախել. բ. վճ. (գինւոյ... մէջ նիւթ) խառնել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խարդախութիւն: [խարդախող:

Verfä'lscher, ար. 22ա. —in, իգ. 32.

verfángen, 2կ. (անկ. verfing) անբջ. sich — էբ. խառնակիլ, խառնաշփոթիլ. 2. sich — ոգեսպառ՝ շնչասպառ ըլլալ. անօբջ. կարկամիլ (մն. ձիոյ... ոտից): — չբ. ի. ազդել, ներգործել: — չ. 22բ. անյ. կարկամութիւն:

verfä'nglich, ած. ե. նենգաւոր, պատիր, մեղմի:

verfä'rb|en, նբ. 3ա. անբջ. ներկել (ու գործածել). 2. յառի ներկել, ներկելով փճացընել: sich — էբ. եւ չբ. ի. գոյնը փոխել, գունատիլ, տժգունիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գունատութիւն, գունաթափութիւն:

verfássen, նբ. 3կ. անբջ. (տ. fassen) (ճառ...) յօրինել, (նուագ...) յարդարել. ein Buch — գիրք շարադրել, մատենագրել, գրել, երկասիրել. e—n Zeitungsartikel — յօդուած մը խմբագրել. eine Urkunde — արձանագրել, ի գիր հարկանել. 2. einen Edelstein — գէշ յեռուլ՝ ընդելուզել: — չ. 22բ. անյ. տ. Verfassung.

Verfásser, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հեղինակ, մատենագիր:

Verfássung, իգ. 31. վիճակ. հանգամանք (յորում բան մը կը գտնուի). դիրք, դրութիւն. մն. (զգածմանց) տրամադրութիւն. 2. սահմանադրութիւն, (տէրութեան) յօրինուածութիւն:

Verfássungs|bruch, ար. սահմանադրութեան բռնաբարութիւն: —mäßig, ած. ըստ սահմանադրութեան, կանոնաւոր. սահմանադրական: —partei, իգ. սահմանադրական կողմնակցութիւն: —urkunde, իգ. սահմանադրութիւն, սահմանադրական հրովարտակ:

verfáulbar, ած. ե. փտելի:

verfáulen, չբ. ſ. 3ա. անբջ. եւ չ. 22բ. անյ. — faulen.

verfáulenzen, նբ. 3կ. անբջ. die Zeit — (դատարկութեամբ) ժամավաճառ ըլլալ, ժամանակը... ծուլութեամբ անցընել:

verfécht|en, նբ. 2ի. (տ. fechten) անբջ. et. — կռուիլ, ջգորիլ (բանի մը համար). sein Recht — իր իրաւունքը պաշտպանել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. պաշտպանում, պաշտպանութիւն:

Verféchter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. (բանի մը) պաշտպան:

verféhlen, նբ. 3ա. անբջ. վրիպիլ, սխալիլ, պակսիլ. 2. kein Wort von ihm verfehlt den Eindruck (իր մէկ) բառն ալ առանց ազդեցութեան չի մնար. diese Nachricht wird nicht —, Aufsehen zu machen այս լուրն անշուշտ աղմուկ պիտի յարուցանէ:

verféhmen, նբ. 3ա. անբջ. դատապարտել, աքսորել:

verféind|en, նբ. եւ sich — էբ. 3բ. անբջ. գժտել, ընդ. ուրել, թշնամացընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. գժտում:

verféiner|n, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբջ. նրբել, բարակցընել, անօսրացընել, զտել, պարզել. յղկել. ողորկել, ազնուացընել. sich — քաղաքակիրթ ըլլալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — Բայիս նշանակութեանց հետ:

verfértig|en, նբ. 3ա. անբջ. շինել, ընել, գործել, յօրինել, ձեռա-

Digitized by Google

կերտել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. յօրինումն, կազմութիւն:

Verfértiger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. շինող, գործող, կազմող, յօրինող:

verféuern, նբ. 3ա. անբյ. (viel Holz) — (շատ փայտ) վառել, այրել. 2. Alles Pulver — ամբողջ վառօդն արձակել՝ գործածել:

verfing, 1. եւ 3. դէմք. եղ. անց. —հմ. verfangen:

Verfinsterer, ար. 22ա. = Finsterling, 1.

verfinster|n, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբյ. մթնցընել, նսեմացընել, թխացընել. առփ. խաւարեցընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. մթնցընելը. առփ. խաւարումն:

verfläch|en, չբ. ի. 3ա. անբյ. եւ sich — ձբ. տափականալ, տափակիլ: — նբ. տափակցընել (նաեւ verflächen) հարթել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. տափարակելը:

verflécht|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3ի. (տ. flechten) անբյ. շաղել, պատել, հիւսել, խառնել. ձի. 3. in e-e Angelegenheit — մէկը գործքի մը մէջ ձգել՝ խառնել. 2. հիւսելով պատել. 3. վէջ հիւսել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հիւսումն:

verflécken, նբ. 3ա. անբյ. = beflecken, 2.

verfléischen, sich — ձբ. 3ա. եւ 3գ. անբյ. մսանալ, միս դառնալ:

verflicken, նբ. 3ա. անբյ. կարկատելով պատել:

verfliegen, չբ. ի. 2ղ. անբյ. (ի բաց) թռչիլ, թռչելով կորսուիլ. (ժամանակի) թռչիլ, անհիլ, արագ անցնիլ. շոգիանալ, գմ. ցընդիլ: sich — ձբ. թռչելով մոլորիլ: — չ. 22բ. անյ. ցնդումն, ցրումն (տ. Verflüchtigen, չ.):

verfließen, չբ. ի. 2ի. անբյ. սահիլ, անցնիլ. der Termin ist heute verflossen պայմանաժամն այսօր լմնցաւ՝ հասաւ. verflossenes Jahr անցեալ տարին, հերուն. 2. (անզգալաբար) չէք ըլլալ, անյայտանալ: — չ. 22բ. անյ. սահումն, անցումն:

verflö'ßen, նբ. 3գ. անբյ. Holz — գետի վրայէն փայտ բերել, առ. ջրոյ հետ բերել:

verflúch|en, նբ. 3ա. անբյ. 3. — մէկն անիծել՝ նզովել. 2. եր. նզովել, բանադրել. er sei verflucht! նզովեալ ըլլայ. բ. գարշել, նզովել:

verflúcht, ածբ. անց. եւ ած. 1. անիծեալ, նզովեալ, գարշելի. 2. ընդ. թշուառական, չէք, ընդ. անիծեալ. verflucht! անէծք. verflucht witzig շարաշար խելացի, ընդ. սատանի ձագ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. անէծք, նզովք, գարշանք:

verflü'chtig|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբյ. մտն. գմ. ցնդել, ցնդեցընել. sich — = verfliegen, նբ. մտն. շոգիանալ. 2. ընդ. sich — խուսել, խուսափել, ընդ. կծիկը դնել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. շոգիացումն, գմ. ցնդումն:

verflü'ssigen, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբյ. բնգ. (sich) — լուծել, ծորելի ընել:

Verfólg, չ. 20. անյ. (գործքի... մ') ընթացք, գնացք, (գործքի...) յառաջանալը, յառաջխաղացութիւն:

verfólg|en, նբ. 3ա. անբյ. հալածել, ետեւէն իյնալ, հետամուտ ըլլալ. 2. (քրիստոնեայս...) հալածել. տ. steckbrieflich; 3. mit et. — մէկն աշխատ տանել, պարտաւորեցընել, ձանձրացընել. das Unglück verfolgt ihn überall դժբախտութիւնը միշտ ետեւէն կ'երթայ. բ. ն—ի. ein Schiff (scharf) — նաւ մը հալածել՝ հալածականն տանիլ. գ. eine Laufbahn — ասպարէզ մ'ընթանալ. eine Richtung — ուղղութիւն մը բռնել՝ զարնել. Rede — խօսքը շարունակել, յառաջ տանիլ. et. bis an's Ende — բան մը մինչեւ վերջը տանիլ՝ վարել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — Քայլին նշանախօս—Քիրանց Հեր:

Verfólger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հալածող, հալածիչ, հետամուտ:

verfrácht|en, նբ. 3բ. անբյ. վճ. ն—ի. (կառք) վարձու տալ. ն—ի. 3—m ein Schiff — մէկուն նաւ մը վարձու տալ. 2. Waaren... — = frachten. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վարձու տալը. կառքով խաւրելը:

Verfráchter, ար. 22ա. վճ. ն—ի. վարձատու:

verfréssen, նբ. 2ղ. անբյ. ռմ. եւ

Digitized by Google

ընտ. sein Vermögen — ինչքին ուտել՝ ծախսել՝ վատնել։

verfrieren, չբ. s. 2չ. անբյ. — erfrieren.

verfrü'h||en, Նբ. 3ա. անբյ. կանխել, ժամանակէն յառաջ ընել։ — չ. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. կանխում։

verfü'gbar, ած. 6. տրամադրելի, անօրինելի։

verfü'gen, Նբ. 3ա. անբյ. et. — բան մը կարգադրել, տրամադրել, հրամայել, սահմանել. որոշել, վճռել. das Gesetz verfügt, daß... օրէնքը կը հրամայէ՝ որ...։ — չբ. h. über et. — (բանի մը վրայ) տրամադրել, անօրինել. letztwillig über et. — բան մը կտակել՝ կտակագրել։ — յբ. sich wohin — (sich begeben) տեղ մ'երթալ։ — չ. 22բ. անյ. տ. Verfügung.

Verfü'ger, ար. 22ա. —**in**, էգ. 32. տրամադրող, կարգադրող։

verfü'glich, ած. 6. = verfügbar.

Verfü'gung, էգ. 31. տրամադրութիւն, կարգադրութիւն. կարգադրութիւն, հրաման, պատուէր. որոշում, վճիռ. zur — stellen տրամադրութեան տակ դնել։

verfü'hr||en, Նբ. 3ա. անբյ. Waaren... — վաճառք... կրել՝ տանիլ, (նաւով, կառքով...) փոխադրել. 2. զարտուղի հանել (փխ. եւս), մոլորեցնել, խոտորեցնել, [illegible]. 3. փխ. մոլորեցնել, խաբդաւանել, հրապուրել. 3. (zu et.) — մէկը գէղծուցանել՝ պարտազանցութեան հրապուրել. 4. — vollführen; e—n Lärm — աղմուկ հանել։ — չ. 22բ. անյ. —**ung**, էգ. 31. = Բայէն նշանակութիւնց հէս։

Verfü'hrer, ար. 22ա. —**in**, էգ. 32. գեղծուցանող, մոլորեցնող, ապականող։

verfü'hrerisch, ած. 6. մոլորեցուցիչ, հրապուրիչ։

verfü'llen, Նբ. 3ա. անբյ. den Wein — գինին ամանէ աման լեցնել՝ փոխել. բ. սխալ աման լեցնել. 2. լեցնելով փճացնել՝ ապականել։

verfü'nffachen, Նբ. 3ա. անբյ. հնգապատկել։

verfüttern, **verfü'ttern**, Նբ. 3ա. անբյ. (խոտը կերցնելով) սպառել, իբր ճարակ գործածել. 2. das Vieh... — անասունը շատ կերակրելով ապականել՝ փճացնել։

vergáben, Նբ. 3ա. անբյ. etwas — բան մը պարգեւ ընել՝ պարգեւել։

vergáffen, յբ. 3ա. անբյ. sich in [illegible] et. — մէկուն՝ բանի մը սիրահարիլ, ընտ. զարնուիլ։

vergä'hnen, Նբ. 3ա. անբյ. die Zeit — ժամանակին յօրանջելով անցընել։

vergä'hren, չբ. b. 2ը. անբյ. եւ — չ. 22բ. անյ. — ausgähren, 1. եւ 2.

vergä'llen, Նբ. 3ա. անբյ. փխ. J—m et. — մէկուն բան մը դառնացընել՝ լեղի ընել. die ganze Welt ist mir vergällt բոլոր աշխարհքէս կը զզուիմ։

vergángen, դրբ. անց. եւ ած. 6. vergehen — Բայէն նշանակութեանց հէս։

Vergángenheit, էգ. 31. անցեալ (ժամանակ). քր. անցեալ։

vergä'nglich, ած. 6. անցաւոր, անցական, կորստական։

Vergä'nglichkeit, էգ. 31. անյ. անցաւորութիւն, կորստականութիւն. 2. յք. ով. կորստական բան։

vergáß, 1. եւ 3. դէմք. էղ. անց. ժամ. vergessen.

vergátter||n, Նբ. 3ա. անբյ. վանդակապատ ընել, վանդակել. 2. ռազմ. die Soldaten — զինուորները ի ձայն թմբկի հաւաքել։ —**ung**, էգ. 31. վանդակապատում. die (կամ zur) — trommeln, schlagen հաւաքման թմբուկ զարնել։

vergáukeln, Նբ. 3ա. անբյ. die Zeit — ժամանակը խեղկատակութեամբ անցընել։

vergéb||en, Նբ. եւ յբ. 2ն. անբյ. տալ. ein Amt, eine Stelle — պաշտօն... մը շնորհել՝ ընծայել՝ պարգեւել. die Pfarre wird vom Bischof — ժողովրդապետութիւնը եպիսկոպոսն կու տայ. բ. die Hand seiner Tochter —, seine Tochter — իր դուստրը մէկուն տալ՝ ամուսնացընել. ե. յբ. sich (Wetze) — պարգեւ շատ տալով կորսնցնել՝ սնանկանալ. 2. sein Recht — իրաւունքէն հրաժարիլ՝ ետ կենալ. s—r Ehre (կամ sich) Schäf — անձն անծարանք պահանջել. 3.

Յ—m et. — մէկուն բան մը ներել՝ թողուլ. կր. Յ—m seine Sünde — թողուլ զմեղս ուրուք. 4. խղ. die Karten — սխալ թուղթ տալ. es ist — (թուղթը) սխալ տրուած է։ — դրբ. անց. եւ ած. 6. — քոյին ներման-խնդրանաց ձեւ. 2. ած. = **vergeblich**; —er Wunsch ունայն՝ զուր բաղձանք։ — ը. 22ք. անյփ. —ung, իգ. 31. — քոյին ներման-խնդրանաց ձեւ. փղփլ. քջփ. um Vergebung! թողութիւն տուէք, ներեցէք։

vergebens, մ. եւ ստորոգելի ած. զուր, վայրապար։

Vergeber, ար. 22ա. (Հասոյթ) բաշխող, պարգեւող։

vergeblich, ած. 6. անօգուտ, ունայն, աւելորդ. մ. = **vergebens**; sich —e Mühe machen ի զուր ճգնիլ։

vergegenwärtig‖en, նբ. 3ա. անբֆ. երականացընել. sich (տր.) et. — բան մ'ի միտս ներկայացընել։ — ը. 22ք. անյփ. —ung, իգ. 31. երականացուցում։

vergeh‖en, չբ. ſ. 2զ. անբֆ. (ժամանակի) անցնիլ, սահիլ, սրանալ. 2. մեկնիլ, հեռանալ, չիք՝ անհետ ըլլալ, կորսուիլ. նուազիլ. տկարանալ. ցրուիլ. փարատիլ. քայքայիլ. լուծուիլ. կործնչիլ. vor Ungeduld — անձուկէն տապիլ, անհամբերութենէ մեռնիլ. 3. անյն. տր. ոչ. die Lust dazu ist mir vergangen տանր բաղձանքս գնաց. ihm verging Hören u. Sehen լսելիքը եւ տեսանելիքը կորսնցուց։ sich — եբ. պակսիլ, (յանցանքի մէջ) իյնալ, մեղանչել. sich gegen das Gesetz — անցանել զօրինօք, օրինազանց ըլլալ։ — ը. 22ք. անյփ. —ung, իգ. 31. պակասութիւն, պակասիլը. ք. երփ. յանցանք, յանցում, (օրինա...)-զանցութիւն։

vergelt‖en, նբ. 2տ. (տ. gelten) անբֆ. Յ—m et. — մէկուն բան մը հատուցանել (տալ). Gott vergelte es Ihnen հատուսցէ քեզ Տէր. einen Dienst... — ծառայութիւն մը... վարձատրել. Gutes mit Bösem — բարւոյ չար հատուցանել։ — ը. 22ք. անյփ. —ung, իգ. 31. հատուցում։

Vergelter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. հատուցանող, վրէժխնդիր։

vergesellschaft‖en, նբ. եւ sich — եբ. 3ա. անֆք. ընկերացընել, զուգող ընել։ — ը. 22ք. անյփ. —ung, իգ. 31. ընկերութիւն։

vergeßbar, ած. 6. մոռանալի, մոռցուելի։

vergessen, նբ. 3լ. անբֆ. մոռնալ. ich habe dies Wort beim Schreiben — գրելու ատեն այս բառս ի բաց ձգեցի՝ մոռցայ. — machen ջնջել, մոռցընել։ sich եբ. — ինք զինք մոռնալ։ — ը. 22ք. անյփ. մոռացութիւն, մոռացօնք։

Vergessenheit, իգ. 31. մոռացութիւն, մոռացօնք. Յ. in — bringen մէկը մոռցընել. 2. = **Vergeßlichkeit.**

vergeßlich, ած. 6. մոռացկոտ, մոռացական, մոռացող. 2. մոռանալի։

Vergeßlichkeit, իգ. 31. անյփ. մոռացկոտութիւն։

vergeud‖en, նբ. 3ք. անբֆ. ցրուել, վատնել, ծախսել։ — ը. 22ք. անյփ. —ung, իգ. 31. վատնում, ծախսում։

Vergeuder, ար. 22ա. վատնող, ծախսող։

vergewaltig‖en, նբ. 3ա. անբֆ. Յ. — մէկուն բռնութիւն ընել, մէկուն դէմ բռնանալ։ — ը. 22ք. անյփ. —ung, իգ. 31. բռնութիւն։

Vergewaltiger, ար. 22ա. բռնաւոր, յափշտակող։

vergewissern, նբ. եւ sich — եբ. 3ա. անբֆ. etwas — (բան մը) հաստատել, ստուգել, վկայել. 2. Յ. einer Sache (սռ.) —, Յ. über et. — մէկը բանի մը վրայ ապահովցընել՝ ապահով ընել։

vergieß‖en, նբ. 2ի. անբֆ. հեղուլ, (արիւն...) թափել. heiße Thränen — ջերմ արտասուք թափել. 2. (բանի մը վրայ ջուր...) թափել. 3. ար. դէշ ձուլել. (ձուլելու ատեն) ապականել. ք. viel Blei — (ձուլելու) շատ կապար գործածել։ sich — եբ. թափուելով ապատիլ՝ լմննալ. 2. ար. յոռի ձուլուիլ։ — ը. 22ք. անյփ. —ung, իգ. 31. հեղում, հոսում, թափում։

vergift‖en, նբ. եւ sich — եբ. 3ք. անբֆ. թունաւորել, դեղել. 2. թունաւոր ընել, թունել, դե-

դել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. թունաւորումն։

Vergifter, ար. 22ա. թունաւորող։

vergiss, 2. դէմ. հրմ. **vergissest**, 2. դէմ. **vergisst**, 2. եւ 3. դէմ. եզ. ահմ. ներ. vergessen»։

Vergissmeinnicht, չ. անփխ. նաեւ 20. կամ 38. դէ. մկնականջ, անմոռուկ (Myosotis)։

vergitter‖n, նբ. 3ա. անբծ. վանդակապատել, ցանցակերպել։ — — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վանդակապատում։

vergläsen, չբ. ֆ. 8գ. անբծ. ապակենալ, ապակի ըլլալ՝ շրջիլ։ — նբ. ար. ապակիացընել, ապակի շինել. 2. ար. ein Fenster — պատուհանի ապակի անցընել՝ դնել։

Vergleich, ար. 20. միաբանութիւն, համաձայնութիւն, յարդարում (կռուոյ). 2. իրաւախոհութիւն (նաեւ մծ. սնանկացելոյ ընդ...). հաշտութիւն, դաշն, միաբանութիւն. 3. համեմատութիւն, բաղդատութիւն, զուգակշռութիւն. Das ist Nichts im — mit կամ zu ... անոր համեմատութեամբ այս ոչինչ է։

vergleichbar, ած. 6. համեմատելի։

vergleich‖en, նբ. եւ sich — փբ. 2ե. անբծ. (հրմ. vergleiche) հաւասարել, հաւասարեցընել, հարթել. յարմարել, պատշաճեցընել. 2. փխ. eine Differenz, etwas Streitiges — անհամաձայնութիւն մը՝ կռիւ մը կարգի դնել՝ յարդարել, ուղղել, (կողմնակցութիւններու...) միաբանել, համաձայնեցընել. sich mit J—m — մէկուն հետ իրաւախոհ ըլլալ. 3. et. mit et. Andrem — բան մ'ուրիշի մը հետ համեմատել՝ բաղդատել (զուգա)կշռել. —d բաղդատական։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

Vergleichungs‖grad, ար. —stufe, իգ. քր. բաղդատութեան աստիճան. zweiter, dritter — բաղդատական, գերադրական։

vergletschern, չբ. ֆ. 3ա. անբծ. սառնակուտիլ, սառնիլ։ — նբ. սառնակուտել։

verglimmen, չբ. ֆ. եւ sich — փբ. 2ե. անբծ. (կամաց կամաց) մարիլ, շիջանիլ, նուաղիլ։

verglühen, չբ. ֆ. 3ա. անբծ. կարմրութիւնը կորսնցընել. փխ. շիջանիլ, մարիլ, պաղիլ. 2. ար. այրիլ լմնալ, հրով սպառիլ։ — նբ. նաեւ փբ. հրաշէկ ընելով տաքացնել։ — չ. 22բ. անյ. = բային նշանակութեանց հետ։

vergnügen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբծ. զուարճացընել, զբօսցընել։
vergnügt, (էիբրե — ած.) = froh, 1. եւ 3. — չ. 22բ. տ. Vergnügen եւ Vergnügung.

Vergnügen, չ. 22բ. անյ. հաճոյք, հաճութիւն. 2. հաճոյականութիւն. զբօսանք, զուարճութիւն, ուրախութիւն. wenn es Ihnen — macht եթէ կը հաճիք։

vergnüglich, ած. 6. փոհ, հաճ. 2. զուարճացընող, զբօսուցիչ, հաճոյական. մկ. հաճութեամբ։

vergnügt, դրբ. անց. vergnügen» եւ ած. 6. = froh, 1. եւ 3.

Vergnügung, իգ. 31. հաճութիւն, զբօսանք, զուարճութիւն։

Vergnügungs‖lokal, չ. զբօսարան, հրապարակական պարտէզ։ —reise, իգ. զբօսանաց ճամբորդութիւն։

Vergold(e)‖brettchen, չ. դեղան։ —firniss, ար. ոսկեճենարակ։ —kunst, իգ. ոսկեզօծութիւն։

vergold‖en, նբ. 3բ. անբծ. ոսկեզօծել (նաեւ փխ.). 2. falsch (unecht) — պղնձել, պղնձազօծել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ոսկեզօծութիւն։

Vergolder, ար. 22ա. ար—. ոսկող, ոսկեզօծող։

Vergolder‖kunst, իգ. ոսկեզօծութիւն։ —waaren, իգ. յգ. ոսկեզօծանք։

vergönn‖en, նբ. 3ա. անբծ. ներել, (թոյլ) տալ, թողուլ։

vergötter‖n, նբ. 3ա. անբծ. աստուածացընել, աստուած ընել. փխ. 3. — ա) մէկը մինչեւ երկինք բարձրացընել. բ) աստուածոյ պէս յարգել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. աստուածացուցում։

Vergötterer, ար. 22ա. երկրպագու, պաշտող, աստուածացընող։

vergrab‖en, նբ. եւ փբ. 21. անբծ. = begraben; ծածկել, թաղել, թաքուցանել. փխ. ներանձնանալ.

Digitized by Google

քաշուիլ ։ — չ. 22բ. անփ. —ung, էգ. 31. Թաղում, (Հողով) ծածկում ։

vergrä'me(l)n, նբ. 3ա. անբ. sein Leben — կեանքը Թախծութեամբ անցընել. 2. J. — մէկը տրտմեցընել՝ վշտացընել ։ sich — էբ. Հիւծիլ, մաշիլ (ի տառապանաց) ։

vergrásen, նբ. 3է. անբ. — grasen, նբ. ։ — չբ. ſ. գալարապատելոց ըլլալ, գալարապատիլ ։

vergreif|en, նբ. 2խ. անբ. (տ. greifen) սխալ բռնել. երժ. die Saite (den Ton) — (նուագարան) սխալ զարնել. 2. das Buch, die Auflage ist (նաեւ էբ. hat sich) vergriffen այս տպագրութիւնն սպառեցաւ՝ լմնցաւ ։ sich — էբ. սխալիլ, վրիպել. 2. sich an et. — (բանի մը) ձեռք զպցընել՝ գողնալ. (բանի մը) պղծել. sich an den Gesetzen — օրէնքը բռնաբարել. sich an J—m մէկուն ձեռք վերցընել. sich mit Worten an J—m — մէկը խօսքով նախատել, մէկուն վրայ յարձակիլ ։ — չ. 22բ. անփ. —ung, էգ. 31. յարձակում, բռնաբարութիւն ։

vergrö'bern, նբ. 3ա. անբ. բրտացընել, կոշտացընել ։ sich — էբ. բրտանալ ։

vergrö'ßer|n, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբ. մեծցընել. 2. աճեցընել, տարածացընել. (չափազանց) մեծցընել (Թիւը). (յանցանք...) ծանրացընել ։ — չ. 22բ. անփ. —ung, էգ. 31. մեծցընելը ։

Vergrö'ßerungs|glas, չ. խոշորացոյց ապակի, պարզ մանրադէտ ։ —**laterne**, էգ. բնգ. մոգական լապտեր ։

vergrü'beln, նբ. 3ա. անբ. die Zeit — ժամանակն մանրակրկտութեամբ անցընել. 2. մանրակրկտութեամբ ապականել ։

vergrü'n|en, չբ ſ. 3ա. անբ. կանանչ գոյնը կորսնցընել. էբ. Թառամիլ, Թարշամիլ. 2. (ծաղկաւորութեանց) կանանչնալ ։ — չ. 22բ. անփ. —ung, էգ. 31. Թառամում, Թարշամութիւն ։

vergúcken, sich — էբ. 3ա. անբ. — sich versehen.

Vergúnst, էգ. անփխ. անփ. Թոյլտուութիւն, Հրաման ։

Vergü'nstigung, էգ. 31. Հրաման, Թոյլտուութիւն ։

vergü'tig|en, նբ. 3բ. (3ա.) անբ. J—m et. — մէկուն Հատուցանել. (վնասը...) տալ. (ծախս... բանը) ետ տալ, դարձընել, փոխարինել ։ — չ. 22բ. անփ. —ung, էգ. 31. Հատուցում ։

Verháck, որ. (չ.) 20. մռն. երր. ծրգ. ծառատկոյտ, (ծառոց) չեղչակոյտ ։

verhácken, նբ. 3ա. անբ. կտտրել, մանրել, Հատատնել. 2. երր. ծրգ. das Lager — բանակատեղւոյն շուրջ կողմը ծառատկոյտ դնել ։

Verháft, որ. 20. անփ. — Haft.

verháft|en, նբ. 3բ. անբ. J. — մէկն արգելուլ՝ կալանաւորել՝ ձերբակալել ։ — չ. 22բ. անփ. —ung, էգ. 31. կալանաւորում, ձերբակալութիւն ։

verhágel|n, չբ. ſ. 3ա. անբ. կարկտահար ըլլալ. էխ. ihm ist die Petersilie verhagelt ստամոքի բարկացած է ։ — չ. 22բ. անփ. —ung, էգ. 31. — Hagelschaden.

verhä'feln, չբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբ. մանրօգտակներով կցել, Նարմանդել, չեղդել. 2. viel Seide... — ասղնագործելու շատ մետաքս գործածել ։

verhálstern, sich — էբ. 3ա. անբ. շաղիլ, պատատուիլ ։

verhállen, նբ. ſ. 3ա. անբ. (ձայնը) կորսուիլ, չքանալ ։

verhált|en, նբ. 2է. անբ. den Athem... — շունչն... արգելուլ՝ բռնել. ընկճել, սանձել. 2. ծածկել, Թաքուցանել, լռել ։ — չբ. ſ. եւ էբ. արգելուիլ ։ sich — էբ. ըլլալ, կալ, գտնուիլ. wissen Sie, wie sich die Sache (կամ wie es sich damit) verhält? գիտէ՞ք, ինչ է՝ յորում է իրը. wenn es sich so verhält եթէ այսպէս է. բ. նկատմամբ ուրէչ. sich zu et. — յարաբերութիւն՝ աղերս ունենալ. օրն. այնպէս ըլլալ (Թուոյ մը Հետ)՝ ինչպէս... 2. վարուիլ, գնալ. sich ruhig — Հանդարտ պահել ինք զինք. ich weiß nicht, wie ich mich dabei — soll ընելիքս չեմ գիտեր, չեմ գիտեր ինչպէս վարուիմ ։ — չ. 22բ. անփ. —ung, էգ. 31. բռնելը, պա-

Հելը. ընկճում, տանձում. das — (Բայցէ Բարգ-բիւն Verhaltungs...) վարմունք, գնացք. (առերութեան... բանան) դիրք. (ընթերցու...) ոճ, կերպ. յարաբերութիւն, աղերս։

Verhä'ltniß, չ. 18. ցնցա. էգ. 16. յարաբերութիւն, աղերս. in freundschaftlichen —ssen mit J—m stehen մէկուն հետ բարեկամական յարաբերութեանց մէջ ըլլալ. 2. Համեմատութիւն, չափակցութիւն, կշռութիւն. im — zu... (անոր...) Համեմատութեամբ. in — mit ea. stehend իրարու համեմատական. ա—ա. in umgekehrtem — խոտորնակ համեմատութեամբ. 3. ա—. յգ. դիրք, Հանգամանք, վիճակ, պարագայ. բախտ, վիճակ, պարագայ. er lebt in angenehmen —ssen լաւ Հանգամանաց մէջ է։

Verhä'ltnißanzeiger, ար. ա—ա. յայտարար։ —mäßig, ած. Համեմատ(ական), պատաշաճ(ական). յարաբերական։ —regel, էգ. Բք. երից կանոն։ —widrig, ած. անհամեմատական։ —wort, չ. գր. Նախադրութիւն։

Verhältungsart, էգ. վարուելու եղանակ՝ կերպ։ —maßregeln, էգ. յգ. Հրահանգք։

verhandeln, չք. հ. եւ Նք. յա. անցք. über et. — (բանի մը վրայ) բանակցիլ, խօսակցիլ, բանակցութեան մէջ ըլլալ. վիճել, պայքարիլ. մաքառիլ. էրգ. gerichtlich — դատ վարելը։ —Նք. Գչ. մփ. շահավաճառ ընել, (բանով մը) տուրեւառ ընել. 2. er hat sein ganzes Vermögen verhandelt շահադիտական գործառնութեամբ բոլոր ստացուածքը կորսնցուց։ — չ. 22Բ. անյգ. —ung, էգ. 31. — Բայէն Նշանակութեանց Հետ։

verhä'ngen, Նք. յա. եւ 2դ. անցք. (վարագուրով մը) ծածկել, քօղարկել, առագաստել. (կտաւով) պատել. 2. յոռի կախել. 3. einem Pferde die Zügel — ձիուն սանձն արձակել՝ թողուլ. mit verhängtem Zügel սանձարձակ. 4. կարգել, որոշել, վճռել. eine Strafe über J. — մէկուն վրայ պատիժ դնել՝ կախել. die Todesstrafe über J. — զմէկն ի մահ դատապարտել։

Verhä'ngniß, չ. 18. (հմմ. Geschick, 2.) Ճակատագիր, բախտ։

verhä'rmen, Նք. եւ sich — էք. յա. անցք. sein Leben — կեանքը ցաւով վշտով անցընել։

verhärten, չք. հ. եւ ս. յա. անցք. Հաստատուն կալ, (յամառութեամբ) պնդել. auf seine Ansichten — իր կարծեաց վրայ յամառիլ։

verhärschen, չք. ս. յա. եւ 8գ. = harschen. — Նք. կարծրացընել. ամփոփացընել։

verhä'rtsen, չք. ս. 3Բ. անցք. եւ verharten եւ sich — էք. խստանալ, կարծրանալ, պնդանալ (էք. = verstocken)։ —Նք. խստացընել, կարծրացընել, պնդել. den Leib — կապել՝ պնդացընել զորովայն։ — չ. 22Բ. անյգ. —ung, էգ. 31. խստութիւն (Նաեւ էք. եւ ախտ. որովայնի), կարծրութիւն, պնդութիւն. 2. միայն —ung, էգ. 31. անզգայութիւն, անել։

verhärzen, չք. ս. եւ sich — էք. 3գ. անցք. խէժանալ, ձեռնանալ։

verhäspeln, Նք. եւ sich — էք. յա. անցք. (կծիկ ընելու ատեն) խառնակել, իրարու խառնել, ամ. դըլրել. էք. sich beim Reden — խօսքին թելը կորսնցընել. խօսելու ատեն շփոթիլ։

verhäßt, ած. 6. ատելի, զզուելի։

verhä'tscheln, Նք. եւ sich — էք. յա. անցք. ein Kind — տղայ մը զեղծուցանել, ընփ. երես տալ։

Verháu, չ. 10. — Verhack.

verhäuchen, Նք. յա. անցք. բուրել. արտաշնչել. (գոլորշի...) շնչել։

verhäuen, Նք. եւ sich — էք. 2հ. եւ յա. (տ. hauen) անցք. (Հարուածով) վնասել. ընփ. J. — մէկը ծեծել, գանել գանակոծ ընել. 2. — zerhauen; 3. կարելով աղաւաղել (այնպէս որ ալ բան չըլլայ). 4. —, sich — գէշ՝ յոռի կարել. էք. sich im Reden — խօսելու ժամանակ սխալ մ'ընել՝ սխալիլ. 5. զբն. ծառայութենէ փախչել՝ խուսել. J—m den Weg մէկուն ճամբան կարել՝ առաջքն առնուլ։

verhében, Նք. եւ sich — էք. 2ք. տ. heben) անցք. sich (ար.) den Arm — բեռ վերցընելով թեւը խախ-

Digitized by Google

առել. 2. խղ. die Karten — (թուղթը) սխալ կարել:

verheer‖en, նբ. 3ա. անբյ. ein Land — երկիր մ'աւերել՝ ապականել, այրեացաւեր ընել, անապատ դարձնել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. աւեր(ում):

Verheerer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. աւերող, ապականող:

verheft‖en, նբ. 3բ. անբյ. վրբ. է—է Wunde — վէրք մը կարել՝ կցել. 2. viel Garn — կարելու շատ դերձան գործածել. 3. որբ. փղ. ein Buch — թերթերը սխալ կարել, յետեւառաջել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց հետ:

verhehlen, նբ. եւ sich — ինք. 3ա. անբյ. = hehlen. verhohlen, ընդ. անց. եւ ած. 6. = բոլոր նշանակութեանց հետ. 2. ծածկամիտ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = Hehlen, չ. եւ Hehlerei.

verheimlich‖en, նբ. 3ա. անբյ. J—m et. — մէկէ մը բան մը ծածկել՝ թաքուցանել՝ պահել. լռել, չըսել. կերպարանել, պատրուակել. էրգ. (գողունին) պահել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. թաքուցում, ծածկում:

verheirat(h)‖en, նբ. 3բ. անբյ. ամուսնացընել: sich — ինք. ամուսնանալ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ամուսնութիւն:

verheiß‖en, նբ. 2ծ. (ընդ. անց. verheißen) անբյ. խոստանալ. das —e Land աւետեաց երկիր: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. խոստում:

verhelfen, չբ. h. 2ր. անբյ. J—m zu et. — (մէկուն բան մ'ընդունելու) օգնել:

verhenkert, ած. 6. ըմփ. = verdammt.

verherrlich‖en, նբ. 3ա. անբյ. փառաւորել, փառաւոր ընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. փառաւորութիւն:

Verherrlicher, ար. 22ա. փառաւորող:

verhetz‖en, նբ. 3գ. անբյ. = aufhetzen, 2. եւ aufwiegeln. — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = Aufhetzerei.

verhex‖en, նբ. 3գ. անբյ. կախարդել, դիւթել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. կախարդելը, դիւթութիւն:

verhimmel‖n, նբ. 3ա. անբյ. աստուածացընել: — չբ. ſ. —, verhimmelt sein ուրախութենէն մէջ լողալ, յափշտակուիլ, զմայլիլ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. յափշտակութիւն, հիացում:

verhindern, նբ. 3ա. անբյ. = hindern, 1—3. — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. արգելում:

verhohlen, ընդ. անց. եւ ած. 6. verhehlen:

verhöhn‖en, նբ. 3ա. անբյ. J. — մէկը ծաղրել, ծաղր առնել, այպանել, հեգնել մէկը խաղ ընել (սուլելով), արհամարհել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ծաղր, խաղ:

Verhöhner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ծաղրող, հեգնող:

verholfen, ընդ. անց. verhelfen:

Verhör, չ. 20. էրգ. (ամբաստանելոց...) հարցափորձ. J. in's — nehmen մէկն հարցափորձել՝ հարցաքննել:

verhörbar, ած. 6. էրգ. հարցափորձելի, հարցաքննելի:

verhör‖en, նբ. 3ա. անբյ. մաս. էրգ. J. — մէկն հարցափորձել՝ քննել. 2. die Schüler —, den Schülern ihre Lektion — աշակերտաց համարն լսել տալ. 3. ինք. sich — սխալ լսել՝ խմանալ:

verhudeln, նբ. 3ա. անբյ. (իր անհոգութեամբն) բան մը կործանել՝ փճացընել: — չբ. ſ. կործանիլ. կինալ:

verhüll‖en, նբ. եւ sich — ինք. 3ա. անբյ. պատել, (բանով մը) ծածկել, պատատել, ծրարել. զոցել, քողարկել, պատրուակել. in —den Worten պատմխպատ՝ ծածուկ խօսքերով: — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց հետ:

verhundert‖fachen, —fältigen, նբ. եւ sich — ինք. 3ա. անբյ. հարիւրապատկել:

verhungern, նբ. 3ա. անբյ. սովալլուկ՝ սովամահ ըլլալ:

verhunz‖en, նբ. 3գ. անբյ. ապականել, խանգարել, խաթարել:

verhüt‖en, նբ. 3բ. անբյ. ein Unglück

— գժբախտութիւն մ'արգիլել՝ խափանել. (բանէ մը) պաշտպանել. բանի մ'առջեւն առնել. Das verhüte Gott? Աստուած պահէ՛ չըլլայ. — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 21. — Բայցին նշանակութեանց հետ:

verifizi(e)r|en, նբ. 3ա. ստուգել, ճշմարտել, հաստատել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 21. ստուգում:

verinnigen, նբ. 3ա. անբ. մտերմացընել: sich — ըբ. մտերմանալ:

verirr|en, չբ. s. եւ sich — ըբ. 3ա. անբ. մոլորիլ, ճամբան կորսնցընել, սխալիլ. 2. խոտորիլ. թիւրիլ, զառածիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 21. մոլորութիւն, խոտորում:

verjag|en, նբ. 3ա. անբ. հալածել, մերժել, փախցնել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 21. հալածում, մերժում:

verjä'hrbar, ած. 6. իրգ. նախագրաւելի:

verjä'hren, չբ. s. 3ա. անբ. արմատանալ, հաստատուիլ. մաս. իրծ. դբբ. անց. verjährt հին, պատկառելի. բազմամեայ՝ հնացեալ (մոլութիւն), պառաւեալ (ցաւ). 2. մաս. իրգ. նաեւ sich — նախագրաւուիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 21. հաստատութիւն, արմատացում. իրգ. նախագրաւութիւն:

verjammern, նբ. 3ա. անբ. sein Leben — կեանքն ողբալով անցընել:

verjauch|en, նբ. 3ա. անբ. նեխել, բորբոսեցընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 21. նեխում, բորբոսում:

verjubeln, նբ. 3ա. անբ. seine Zeit — ժամանակն ուրախութեամբ անցընել. 2. sein Vermögen — ստացուածքն ուրախութեամբ ծախսել՝ վատնել:

verjü'ngen, նբ. եւ sich — ըբ. 3ա. անբ. մանկացընել, երիտասարդացընել. 2. ծծգ. eine Figur — պատկեր մը... փոքրկացընել՝ պզտիկցընել. im verjüngten Maßstabe պզտիկցուած, փոքր չափով: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 21. — Բայցին նշանակութեանց հետ:

verkalben, չբ. h. 3ա. անբ. (կովը) վիժել, փորթափել:

verkalken, չբ. s. 3ա. անբ. եւ sich — ըբ. կրանալ. կիր դառնալ: — նբ. կիր դարձընել:

verkannt, դբբ. անց. verkennen:

verkappen, նբ. 3ա. անբ. աղօ. eine Mauer — որմ մը քուածքով ծածկել՝ քօղել: — նբ. եւ sich — ըբ. (դիմակով...) ծածկել. ծպտել. այլակերպել. քօղարկել. պատրուակել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 21. ծպտում, քօղարկում:

verkapseln, sich — ըբ. 3ա. անբ. թաղանթապատիլ. փամփշտիլ:

verkarsten, չբ. s. 3բ. անբ. խոպանանալ, կորդանալ:

Verkauf, ար. 13. վաճառում, ծախելը. 2. էճ. (վաճառաց) լաւ ծախուիլը:

verkaufbar, ած. 6. վաճառելի (— verkäuflich):

verkaufen, նբ. եւ sich — ըբ. 3ա. անբ. ծախել, վաճառել. zu — sein ծախու ըլլալ. Das kauft sich schwer այս շատ չի ծախուիր՝ չերթար. 3. sich — սուղ գնել. առծ. an guter Waare verkauft man sich nie լաւ վաճառք չէ բնաւ թանկ: — չ. 22բ. անյ. — Verkauf.

Verkä'ufer, ար. 22ա. —in, էգ. 22. ծախող, վաճառող:

verkä'uflich, ած. 6. ծախու, ծախուելի, վաճառելի. էջ. գնելի, կաշառելի. 2. դիւրավաճառ, գացող (վաճառք). 3. մի. J—m et. — überlassen մէկուն բան մը ծախել:

Verkaufs|bedingung, էգ. վաճառելու պայման: —bude, էգ. կրպակ: —lokal, չ. վաճառատուն: —preis, ար. էճ. գին:

verkegeln, նբ. 3ա. անբ. կառնախաղի մէջ կորսնցընել:

Verkehr, ար. 20. անյ. երթեւեկ. շրջան. 2. յարաբերութիւն, առեւտուր, հաղորդութիւն. — mit J—m h., in — mit J—m stehen մէկուն հետ հաղորդութեան մէջ ըլլալ՝ հաղորդակցութիւն ունենալ. 3. վաճառականութիւն, առեւտուր. 4. երթեւեկ, շրջան (շրջաբերութիւն):

verkehren, չբ. h. 3ա. անբ. երթեւեկել. շրջել. Lokal, in dem viele Schiffer — նաւորդներէ շատ յաճախուած տեղ. 2. mit J—m — մէկուն

Digitized by Google

Հետ յարաբերութեան՝ Հաղորդութեան մէջ լինել. bei I—m — (մէկուն քով) յաճախել, յաճախել; — նբ. եւ փբ. շրջել, Հակառակ դարձընել, դարձընել, առապաշել. 2. in et. — բանի մը փոխել՝ շրջել: — չ. չչբ. անյփ. —ung, իփ. չլ. առապաշում:

Verkéhrsstörung, իփ. երթեւեկի ընդհատութիւն:

verkéhrt, դրբ. անց. verkehren եւ ած. 6. շրջեալ, առապաշեալ. 4. Հակառակ, յետս ընդդեմ. —e Seite Հակառակ կողմն:

Verkéhrtheit, իփ. չլ. անհանճարութիւն, թիւրութիւն:

verkénnen, նբ. եւ sich — փբ. 4ա. (տ. kennen) անցբ. սխալ ճանչնալ, չճանչնալ. verkanntes Genie, verkannter Mensch, Verkannte(r) անծանօթ հանճար՝ մարդ, անծանօթ մը. 2. 3. — մէկը չճանչնալ:

verkétteln, նբ. 3ա. անյփ. շղթայկել, շղթայիկով կապել:

verkétt‖en, նբ. 3ա. անցբ. շղթայել, շղթայով կապել. փխ. շարել, առղել. յեռուլ: — չ. չչբ. անյփ. —ung, իփ. չլ. շղթայում. փխ. շար, առղան:

verkétzern, նբ. 3ա. անցբ. 3. — (մէկուն հետ) Հերետիկոսի պես մարուիլ. 2. ապականել, խաթարել:

verkítten, նբ. 3բ. անցբ. (Հմմտ. Kitt) ապակեբաժնով ծեփել՝ մածուցանել. մտ. փմ. (անօթոց բերանը) մոմ ծեփել, մոմել:

verklág‖en, նբ. 3ա. անցբ. իրփ. 3. — մէկն ամբաստանել, դատախազ լինել. մէկուն դեմ դատ բանալ: Verklagte(r), ար. Verklagte, իփ. 6. իրփ. ամբաստանեալ, ամբաստանեալ: — չ. չչբ. անյփ. —ung, իփ. չլ. դատախազութիւն, ամբաստանութիւն:

Verklä'ger, ար. չչա. —in, իփ. չչ. իրփ. — Kläger.

verklä'ren, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անցբ. լուսով լեցընել, լուսաւորել, պայծառացընել. մտ. փխ. այլակերպել. պայծառակերպել. die verklärten Leiber փառաւորեալ մարմինք: Verklä'rung, իփ. չլ. այլակերպութիւն:

verklätschen, նբ. 3փ. անցբ. 3. — մէկը փառահամբաւել՝ անուանարկել, համբաւն աղարտել. 2. die Zeit — ժամանակը շաղակրատութեամբ անցընել:

verkléb‖en, նբ. 3ա. անցբ. մածուցանել, կպցընել, փակցընել. կբ. eine Wunde — (պատեղանեաւ) վերք մը կպել: — չ. չչբ. անյփ. —ung, իփ. չլ. մածուցում. կբ. կցում:

verkléck‖en, նբ. 3փ. անցբ. ծածկաել, խեցարկել:

verkléiben, նբ. 3ա. անցբ. — verkleben, նբ.:

verkléid‖en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անցբ. այլակերպել, ծպտել. sich — ծպտիլ. 2. ար. (mit Holz... փայտիւ) պատել, դրուագել, փայտադրուագ ագուցանել. բմ. արխաակամինծել. 3. փխ. — verhüllen. — չ. չչբ. անյփ. —ung, իփ. չլ. — Բային նշանակութեանց Հեփ. մն. (դրան, պատուհանի) շրջանակ, պատ, ծեփ:

Verkléinerer, ար. չչա. (համբաւու) աղարտիչ, փառահամբաւող:

verkléiner‖n, նբ. 3ա. անցբ. փոքրկացընել, պզտիկցընել. 2. նուազցընել, պակսեցընել. տր. —d նուազական. նկ. — verjüngen, 2.; 3. փխ. et. — բանի մը ծանրակշռութիւնը նուազեցընել. den Werth — ամփոփել. յարգը կոտրել. I—s Verdienst — մէկուն համբաւն աղարտել: — չ. չչբ. անյփ. —ung, իփ. չլ. — Բային նշանակութեանց Հեփ.:

Verkléinerungs‖endung, իփ. տր. նուազական վերջաւորութիւն: —wort, չ. տր. նուազական բառ:

verkléister‖n, նբ. 3ա. անցբ. — verkleben, նբ. փխ. բարեբել, (պակասութիւնները) ծածկել: — չ. չչբ. անյփ. —ung, իփ. չլ. — Verkleben, չ.:

verklíngen, չբ. ſ. 3ա. անցբ. (ձայնը...) մարել, շիջանիլ, ըստ. կորսուիլ (ձայնի). փխ. զօրութիւնն՝ ազդեցութիւնը կորսնցընել, տկարանալ, նուազիլ:

verknéipen, նբ. 3ա. անցբ. ըստ. sein Geld — (կապկլանոցներու մէջ) ստակն սպառել՝ վատնել:

verknittern, նբ. 3ա. անցբ. ապականել, խանգարել, ճմռթքել:

Digitized by Google

verknö'chern, չբ. ſ. 3ա. անցկ. ոսկրանալ, ոսկր ըլլալ. փխ. ցամաքիլ, վտիտանալ, ծիւրիլ: — Նբ. ոսկրացընել, ոսկր ընել. փխ. ցամաքեցընել, վտտել: — Չ. 33բ. անցկ. —ung, էգ. 31. ոսկրակաղմութիւն. փխ. ցամաքում, վտտում:

verknórpeln, չբ. ſ. եւ ſich — փբ. 3ա. անցկ. առփ. կռճկանալ, կռճիկ ըլլալ, աճառանալ: — Չ. 33բ. անցկ. —ung, էգ. 31. կռճկացում, աճառանալը:

verknü'pfen, Նբ. եւ ſich — փբ. 3ա. եւ 3գ. անցկ. — verbinden, 1. եւ 2.; 2. mit et. (mit Übelständen) verknüpft sein բանով մը (անպատեհութեամբ) կից՝ կապեալ ըլլալ, չէոն (անպատեհութիւններ) ունենալ. փխ. verknüpft յարակից, կապեալ: — Չ. 33բ. անցկ. —ung, էգ. 31. կապ, կցում, զօդ, միաւորութիւն. ընկերակցութիւն, զոդողութիւն:

verknúrren, ſich — փբ. 3ա. անցկ. խառնակիլ, շփոթիլ:

verkóchen, չբ. ſ. 3ա. անցկ. շատ եփուելով սպառիլ՝ փճանալ. 2. եփուելով շոգիանալ՝ ցնդիլ. փխ. sein Zorn verkocht bald իր բարկութիւնը շուտ կ'անցնի: — Նբ. եփելու գործածել. 2. շատ եփել:

verkóhlen, չբ. ſ. 3ա. անցկ. ածխանալ, ծուխ ըլլալ: — Նբ. ածխացընել, ածուխ դարձընել: — Նբ. եւ ſich — փբ. ածխանալ, ածխածնի հետ միանալ:

verkómmen, չբ. ſ. 3գ. (տ. kommen) անցկ. իյնալ, նուաղիլ, վատթարիլ. զեղծանիլ, ապականիլ (մարդկան): — (ղրբ. անց.) անկեալ, ապականեալ, զեղծեալ:

Verkómmenheit, էգ. 31. անյփ. զեղծութիւն, ապականութիւն, յոռութիւն:

verkóppeln, Նբ. 3ա. անցկ. արտաքրածին ընել, արտ արտ բաժնել:

verkórken, Նբ. 3ա. անցկ. — korken, ß.:

verkö'rpern, Նբ. եւ ſich — փբ. 3ա. անցկ. ի մի մարմին ժողովել, անձնաւորել. ſich — մարմնանալ, մարմնանալ:

verkösen, Նբ. 3գ. անցկ. die Zeit — ժամանակը բարեկամաբար խօսակցելով անցընել:

verkriechen, ſich — փբ. 3բ. անցկ. (սողոսկելով, սողալով...) ծածկուիլ, սողիլ. ſich in ein Loch — ծակամուտ ըլլալ, անկիւն մը քաշուիլ. փխ. ſich vor (gegen) Z. — müſſen մէկէ մը շատ խոնարհագոյն՝ ստորնագոյն ըլլալ:

verkrü'meln, Նբ. չբ. ſ. եւ ſich — փբ. 3ա. անցկ. փշրել. մանրել. փխ. ſein Geld — ստակը փոխանել՝ ծախսել. ſich — կամաց կամաց կորսուիլ:

verkrü'mmen, Նբ. եւ ſich — փբ. 3ա. անցկ. թիւրել, ծռել. (ծռելով) այլանձեւել, անձեւել: — Չ. 33բ. անցկ. —ung, էգ. 31. անյփ. ծռութիւն, այլանձեւութիւն:

verkrü'ppeln, չբ. ſ. 3ա. անցկ. ռանիլ, ճողիլ, չաճիլ, ճողած մնալ: — Նբ. խեղել, հաշմել, հաշմ ընել: — Չ. 33բ. անցկ. —ung, էգ. 31. ռանում, ճողում. խեղութիւն:

verkü'mmern, չբ. ſ. 3ա. անցկ. մն. (ծառ, տունկ...) ռանիլ, չորնալ. ճողիլ. ը. մր. ծնդիլ. նուաղիլ. 2. in Traurigkeit — տրտմութեանց հիւծիլ՝ մաշիլ՝ ծիւրիլ ծնդիլ: — Նբ. ռանեցընել, ճողել, աղաղել. Z—s Freude — մէկուն ուրախութիւնը պղտորել՝ աւրել. Z—s Rechte... — մէկուն իրաւունց զլանալ (տ. schmälern, Նբ. 2.): — Չ. 33բ. անցկ. —ung, էգ. 31. — բայից նշանակութեանց հետ:

verkü'nden, ձբ. **verkü'ndigen**, 3ա. Նբ. անցկ. ծանուցանել, աւետել, նուաճել. 2. աղդ ազդել, խօսել, հրատարակել, հրապարակագործ ընել. im Voraus — նախագուշակել, կանխաւ պատմել: — Չ. 33բ. անցկ. —ung, էգ. 31. ծանուցում, աղդ. հրատարակութիւն. (վճռոյ) ընթերցում. 2. միայն —ung, էգ. եր. Mariä — Աւետումն (Մարիամայ):

Verkü'nd(ig)er, ար. 33ա. —in, էգ. 33. յայտնող, ծանուցանող. աղդարար. բանբեր. հրեշտակ, աւետաբեր:

verkü'nsteln, Նբ. 3ա. անցկ. նրբելով արուեստակել՝ յոռեցընել. ա-

Digitized by Google

künstelt արուեստակեալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — Künstelei.

verkúpfern, նբ. 3ա. անբ. արո. պղնձել:

verkü'rz||en, նբ. եւ sich — փբ. 3փ. անբ. կարճեցընել, կարճատել, համառօտել. 2. ամփոփել. (գիրք...) համառօտել. (պոչը) կարճեցընել, կարել. 3—m (sich) die Zeit — ա. kürzen, 2.; լբ. sich — կարկամիլ, կծկիլ. փը. verkürzt կրճատուած, ամփոփուած (գիր...). 3. = schmälern, 2.; անիծգիը. 3. — մէկուն անիրաւել, մէկը զրկել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. համառօտութիւն. նուաղում. փը. զեղչում. անիրաւութիւն:

verláchen, նբ. 3ա. անբ. 3., et. — մէկուն վրայ ծիծաղիլ, զմէկը ծաղրել՝ ծաղր ընել. 2. die Zeit... — ժամանակը ծիծաղով անցընել:

verlád||en, նբ. 23. (ա. laden) անբ. լբ. Waaren... — վաճառք բեռնաւորել. (կառք) լեցընել, ն—չ. ախաղձել, աղխաղխել. (շոգեկառօք) տառապել, յղել. 2. ein Gewehr — ա) (հրացանք մը) զէշ լեցընել. բ) (լեցընելով) փճացընել, աւրել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — բային նշանակո—նիշանց հետ:

Verláder, ար. 22ա. բեռնաւորող. տառապող. յղող:

Verládungs||kosten, յփ. լբ. տառապման ծախք: —schein, ար. ն—չ. բեռնագիր:

Verlág, ար. 20. անյ. լբ. (վաճառականութեան... կարեւոր միջոցք) մթերք, վաճառք, դպչք. 2. ար. (գրքի մը...) տպագրութիւն, հրատարակութիւն եւ վաճառում. den — eines Buches übernehmen, ein Buch in — nehmen գրքի մը տպագրութիւնն ու վաճառումը վրան առնուլ. dies Buch erscheint im —e von Mechitharisten այս գիրքը Մխիթարեանց քով կը տպուի. բ. տպուած գրքեր, հրատարակութիւնք:

Verlágs||buchhändler, ար. տպագրող գրավաճառ (գիրք տպող եւ վաճառող): —buchhandlung, իգ. գրավաճառանոց: —kosten, յփ. տպագրութեան ծախք: —recht, չ. տպագրութեան իրաւունք:

verlángen, նբ. եւ անփ. բ. հ. 3ա. անբ. nach et. — բանի մը սաստիկ տենչալ՝ անձկալ, ցանկանալ, փափաքել. nach et. — (կորուսած բան մը) ափսոսալ, աւաղել: — նբ. = fordern, 1. եւ 2.; խնդրել. 2. հայցել, պահանջել (իր իրաւունքը). Das ist zu viel verlangt չափազանց պահանջ մըն է այս: — չ. 22բ. յփ. ով. բաղձանք, տենչ(անք). փափաքանք. խնդիր, խնդրուած. ֆփ. auf — ի խնդրոյ (հանդիսատեսաց). 2. = Förderung, 1. եւ 2.

verlángenswerth, ած. 6. բաղձալի, ցանկալի:

verlä'nger||n, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբ. երկնցընել, յերկարել. 2. երկայնել, տարածել. շարունակել. (ժամանակն...) յերկարաձգել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. յերկարում, երկնցընելը. 2. միայն —ung, իգ. (սեղանի...) յաւելուած. բ. անփչ. երկայնելու մասն:

verlä'ppern, նբ. 3ա. անբ. կամաց կամաց փճացընել:

verlárven, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբ. պատրուակել, դիմակել:

Verláß, ար. 18. անյ. — Zuverlässigkeit; es ist kein — auf diesen Menschen այս մարդուն չի վստահուիր:

verláss||en, նբ. 2չ. (ա. lassen) անբ. թողուլ, լքանել: sich — փբ. sich auf 3. — մէկուն վրայ վստահիլ՝ վստահանալ: — դըբ. անց. եւ ած. 6. թողեալ, լքեալ. անօգնական, անտէր. անինակ, անապատ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. թողում, լքում:

Verlássenheit, իգ. 31. անյ. թողեալ՝ լքեալ ըլլալը: [Erbschaft.

Verlássenschaft, իգ. 31. իրփ. =

verlä'ster||n, նբ. 3ա. անբ. = lästern. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — Lästern, չ.:

Verláub, ար. անփի. փայն փրծ. փղփլ. բջփ. mit — Ձեր հրամանաւն, եթէ թոյլ կու տաք:

Verláuf, ար. 18. անյ. ընթացք, անց(ում) (ժամանակի...), անցնիլը. nach —e von drei Tagen երեք օր ետքը. 2. (գործքի) ընթացք, գնացք. weiterer — շարունակութիւն. ելք, գրաւ.:

verlaufen, 2ի. անբյ. Ա. ներգ. երբեմն չզ. f. sich — մոլորիլ, կորսուիլ. 2. (Նաեւ չզ.) ցրուիլ, փարատիլ (ամբոխի). (բազմութեան) քաշուիլ. 3. (Նաեւ չզ.) Հոսիլ, տանիլ, խաղալ (ջրոյ…), (ժամանակին…) անցնիլ. 4. (երկրի) զառիվայրիլ, գարիլ. 5. Նէր. (sich) in ea. — (գոյներու) ձուլուիլ, (իրարու) անցնիլ, խառնուիլ. 6. (առ. չզ.) so und so (sich) — (իրաց այս կամ այն) ընթացքն առնուլ, (գէշ, լաւ…) երթալ. wie ist die Sache —? ինչն ի՞նչ եղաւ: Բ. — չզ. f. ա. — Ա. 2, 3, 4, 6. Գ. Նք. eine Zeit … — ժամանակը վազելով անցընել. 2. վազելով մարզել՝ Հալել. 3. J—m den Weg — մէկուն ճամբան կտրել: — դրբ. անց. եւ ած. 6. — Բայիս նշանակութեանց Նէտ. 2. անցաւոր, անկայուն. յածական, թափառական: — շ. 22ք. անյք. (ջրոյ…) առհուամ. (ամբոխի…) ցրուում:

Verläufer, ար. 22ա. մոլորող, կորսուող:

verläugnen ա. verleugnen.

verlautbar||en, Նք. 3ա. անբյ. Հռչակել, Հրապարակել: — չզ. հ. եւ f. = verlauten. — շ. 22ք. անյք. —ung, իգ. 31. Հռչակումն:

verlauten, չզ. հ. եւ f. 3ք. անբյ. Հռչակիլ, Հրապարակիլ. wie verlautet ինչպէս կ'ըսուի, ձայն ելեր է, թէ…:

verleben, Նք. 3ա. անբյ. den Sommer auf dem Lande — ամառը գիւղն անցընել. 2. շուայտութեամբ կորսնցընել՝ մսխել՝ ապականել: **verlebt**, դրբ. անց. եւ ած. 6. անցած, անցեալ. 2. մաշեալ, Հիւծեալ:

verledern, Նք. 3ա. անբյ. փափկակերութեան վարժեցընել. 2. = vernaschen.

verleg||en, Նք. 3ա. անբյ. ուրիշ տեղ դնել՝ զետեղել, տեղափոխել. sein Geschäft nach… — խանութը… փոխադրել. ein Fest … auf einen andern Tag — տօն մ'ուրիշ օրուան փոխադրել՝ փոխել. 2. ար. արմ. Steine — քար դնել՝ կառուցանել. 3. սխալ դնել, որոշ տեղը չդնել. 4. J—m den Weg, die Straße — մէկուն ճամբան փակել՝ կտրել. 5. e—n Markt mit Waaren — վաճառատեղի մը վաճառքով լնուլ. ամ. ապրքել. e—n Kaufmann … mit Waaren — վաճառականի մը վաճառք տալ. 6. լծ. գրք. ein Buch — գիրք մը Հրատարակել (կամ տպել): — լք. sich auf et. — բանի մը պարապիլ՝ զբաղիլ, ինք զինք (բանի մը) տալ: — շ. 22ք. անյք. —ung, իգ. 31. — Բայիս նշանակութեանց Նէտ:

verlegen, ած. 6. լծ. (երկար ատեն խանութ մնացած) Հին, անցեալ, մնացած. 2. շփոթած, վարանեալ, ի նեղ անկեալ. 3. um Geld — sein ստակի շատ կարօտ ըլլալ. er ist nie verlegen երբեք նեղեալ կարօտ չէ:

Verlegenheit, իգ. 31. վարանք. շփոթութիւն, խռովութիւն. նեղութիւն. J. in — setzen ընդ. մէկը նեղ խօթել. 2. (վարանեցուցիչ իր) տագնապ, արգել, դժուարութիւն, վարանք. J—m —en bereiten, J. in — setzen մէկը տագնապել՝ Հոգերու մէջ ձգել:

Verleger, ար. 22ա. լծ. գրք. Հրատարակիչ, (գիրքի…) տպող. 2. վաճ. վաճառող:

verleiden, Նք. 3ք. անբյ. J—m et. — մէկը բանէ մը յափրացընել՝ խորշեցընել՝ ձանձրացընել. J—m s—e Freude — մէկուն ուրախութիւնը պղտորել՝ խանգարել:

verleih||en, Նք. 37. անբյ. փոխ տալ. (ստակով գիրք…) վարձու տալ. 3. աւանդել, (մէկուն աւատ…) տալ. (պաշտօն…) բաշխել. 2. (իրաւունք, արտօնութիւն…) շնորհել (պատիւ…) պարգեւել, (բնութիւնը…) օժտել, տալ: — շ. 22ք. անյք. —ung, իգ. 31. փոխ (տալը). վարձու տալը. (աւատի…) աւանդում. պարգեւ, շնորհում:

Verleiher, ար. 22ա. փոխատու. 2. պարգեւող, շնորհող, տուող:

verleit||en, Նք. 3ք. անբյ. — verführen, 2. եւ 3.; մտ. J. — մէկը մոլորեցընել՝ զեղծուցանել. զին. Նոյ. einen Soldaten zur Desertion — զինուոր մը դասալքութեան Հրապուրել: — շ. 22ք. անյք. —ung, իգ. 31. Հրապուրելը, զեղծուցում. 2. — zum Bösen ի չարն դրդռութիւն:

Digitized by Google

verlérn|en, նբ. 3ա. անցք. et. — (մոռնալով) մոռնալ։

verlés|en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անցք. den Tag — օրը կարդալով անցընել. 2. et. — բան մը կարդալ (ով խմացընել), ուրիշին առջեւը կարդալ. die Namen — անուանակոչ ընել, անուններ կարդալ. 3. (նաեւ փբ.) ջոկել կարդալ. 4. sich — ընթերցման մէջ ընկղմիլ. մռն. դրբ. անց. գրամոլ, ուսումնամոլ։ — չ. 2ձբ. անցք. —ung, իգ. 31. ընթերցում, կարդալը։

verlétzbar, ած. օ. վիրաւորելի, խոցելի. բռնաբարելի, դիւրաբեկ, դիւրադրդիւ։

verlétz|en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անցք. խոցել. վիրաւորել. 2. վնասել, վնաս ընել՝ հասցնել. նշել. նշիլ, կոտրել. բ. leicht verletzt դիւրաբեկ, դիւրադրդիւ. վշտացընել. 3—e Ehre — մէկուն պատուոյն վնասել. 3—e Interessen — մէկուն շահուն վնասել՝ դպչիլ. ե. (օրէնք...) պատկռել, բռնադատել, բռնաբարել (զօրէնս...)։ — չ. 2ձբ. անցք. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

verléugn|en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անցք. ուրանալ, յուրաստ լինել. 2. ժխտել, ուրանալ. 3. (als Freund) — մէկը (իբրեւ բարեկամ) չճանչնալ՝ մերժել. (sich) — դրժել, հակառակ գործել։ — չ. 2ձբ. անցք. —ung, իգ. 31. ուրացութիւն (ուխտի...) դրժումն։

Verléugner, ար. 22ա. ուրացող. ժխտող։

verléumd|en, նբ. 3բ. անցք. 3. — մէկը զրպարտել, չարախօսել, բամբասել, բամբասել. 2. վատահամբաւել, անուանարկել, ընել. աղարտել (ղհամբաւ)։ — չ. 2ձբ. անցք. —ung, իգ. 31. զրպարտութիւն, չարախօսութիւն, վատահամբաւութիւն, անուանարկութիւն։

Verléumder, ար. 22ա. —in, իգ. 32. զրպարտող, չարախօս, բամբասող, քսու, վատահամբաւող։

verléumderisch, ած. օ. զրպարտող, չարախօսող (անձն). բ. զրպարտական(իր)։

verlieben, sich — փբ. 3ա. անցք. sich in 3. — հարկանիլ ի սէր (ուրուք). մէկուն սիրահարիլ։ verliebt, դրբ. անց. ած. օ. սիրահար(եալ). närrisch in 3—m — sein յիմարիլ՝ խենթենալ մէկուն վրայ, մէկը յիմարաբար սիրել. verliebte Augen machen անուշ նայիլ. 2. սիրահար, տարփածու։ — չ. 2ձբ. անցք. տարփածուք։

Verliebtheit, իգ. 31. սիրահարութիւն։

verlíederlichen, նբ. 3ա. անցք. զեղխութեամբ վատնել. 2. զեղխութեամբ անառականալ։ — չբ. ս. զեղխիլ. ինք զինք զեղխութեան տալ։

verlíegen, նբ. 2բ. անցք. e—e Zeit — ժամանակ մը պառկած անցընել. 2. et. — (երկար ատեն ձմեռ) պառկելով բանէ մը) պակսիլ։ — չբ. ս. (երկար ատեն մեթերանոց) ձմեռով փճանալ. sich — փբ. = verliegen, չբ. 2. անդործ ըլլալ։

verlíerbar, ած. օ. կորուսանելի, կորստական (իրք. եւ չի.)։

Verlíerbarkeit, իգ. 31. անցք. կորստականութիւն։

verlíeren, նբ. 2չ. անցք. կորսընցընել. et. verloren haben բան մը կորսնցուցած ըլլալ. die Äste, Blätter — ոստերը՝ տերեւները ըլլալ։ sich — փբ. կորսուիլ. 2. աներեւութ ըլլալ. (աչքէ) կորսուիլ. ջնջուիլ, ցնդիլ, թռչիլ. (բաղձութեան...) ցրուիլ, փարատիլ. (գունոց) խառնուիլ. կորսուիլ։ verlóren, դրբ. անց. եւ ած. օ. = բային նշանակութեանց հետ. 2. մոլորեալ. կորսուած. անօգուտ, ունայն, զուր. տ. Sohn, ս.; բ. բայի հետ. et. für verloren achten, et. verloren geben բան մը կորսուած համարիլ. ich gebe das Spiel verloren ես խաղը կորսուած կը համարիմ. verloren gehen կորսուիլ։ — չ. 2ձբ. անցք. կորուստ։

Verlíerer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. կորսնցող։

Verlíeß, չ. 20. ստորերկրեայ խաւ, գետնափոր այր, փապար. մռն. բանտ (ի բերդ), խոր գուբ, ներքին՝ խաւարին բանտ։

verlób|en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անցք. 3—m seine Tochter — մէկուն իր դուստրը խօստանալ՝ նշանել. ver-

lobter Bräutigam խօսնայր, ընկալուչ. verlobte Braut խօսեալ, առնակալ, նշանուած. der Verlobte = verlobter Bräutigam, die Verlobte = verlobte Braut. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. նշանտուք, առնխօսութիւն:

Verlö'bniß, չ. 15. = Verloben, չ.:

Verlóbte(r), գ. փ. verloben, 1.

verlócken, նբ. 3ա. անբյ. = verführen, նբ. 3.: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. Հրապուրում, մոլորեցնելը, փորձութիւն:

verlógen, ած. 6. ստախօս:

verlór, 1. եւ 3. դեմք. եզ. անց. ահմ. verlierenի:

verlóren, ընդ. անց. verlierenի:

verlö'schbar, ած. 6. շիջանելի, մարելի:

verlö'sch|en, չբ. ն. 2ի. (փ. löschen) (ախտալ. 3ա. եւ 3գ.) անբյ. (Հրոյ...) անցնիլ, մարիլ, շիջանիլ. փխ. մարիլ. ցրուանալ. ը. մփ. = erlöschen, չբ. 3. — նբ. 3ա. (գրուածք մը...) ջնջել, անհետ ընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Auslöschen, չ.:

verlóss|en, նբ. 3գ. անբյ. et. — (բան մը...) վիճակի հանել, (բանի մը վրայ...) վիճակ ձգել, (մասանց) բաժնել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. վիճակահանութիւն:

verlö'then, նբ. 3բ. անբյ. զոդել, կցել:

verlótter|n, verlúder|n, (երկ...ալ) նբ. եւ չբ. ն. 3ա. անբյ. = verliederlichen, նբ. եւ չբ. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. զեղխութիւն:

verlü'gen, նբ. 3չ. անբյ. ցնցա. = belügen.

verlúmpen, չբ. ն. եւ նբ. 3ա. անբյ. չբ. մաշիլ, ցնցոտիլ, դրդլիլ (զգեստուց). իբր նբ. f—e Kleider — զգեստը մաշեցընել, Հինցընել, դրդլեալ դարձընել: — չբ. աղքատանալ, չքաւորիլ:

Verlúst, ար. 20. կամ 18. (Հկ. Gewinn) կորուստ. 2. վնաս, տոյժ, (գրամականն) տուգանք. նուազութիւն, պակասութիւն, (բանէ մը) զրկում:

verlústbringend, ած. 6. կորստական, վնասաբեր: — und Gewinnkonto, չ. ՀՅ. շահուց եւ վնասուց Հաշիւ:

verlustí(e)ren, sich — չբ. 3ա. անբյ. ընփ. զուարճանալ, զբօսնուլ:

verlústig, ած. 6. (միայն ստորոգելի) e—r Sache (սեռ.) — geben, werden բան մը կորսնցընել. sich e—r Sache — machen բան մը կորսնցընել:

vermáchen, նբ. 3ա. անբյ. J—m et. — մէկուն կտակով թողուլ. Հրկտակել:

Vermä'chtniß, չ. 15. կտակ. 2. Հրկտակ, կտակաւ թողեալը:

vermáhlen, նբ. 3ա. անբյ. den Weizen — ցորենն աղալ. 2. գէշ աղալ:

vermä'hl|en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբյ. = verheirat(h)en; 2. փխ. զուգել. միացընել: —ung, իգ. 31. Հարսանիք. փխ. միութիւն:

vermáhn|en, նբ. 3ա. անբյ. յորդորել, յորդոր տալ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. յորդոր(ում):

vermaledéien, նբ. 3ա. անբյ. անիծել:

vermálen, նբ. 3ա. անբյ. նկարելու գործածել. 2. ein Bild — նկար մ'ապականել՝ եղծանել:

vermárken, նբ. 3ա. անբյ. die Grenzen e—s Feldes — դաշտ մը սահմանաւորել. դաշտի մը սահմանն որոշել:

vermáuer|n, նբ. 3ա. անբյ. (պատ) Հիւսելու՝ որմելու գործածել. 2. պարսպել, պարսպաւ պատել. պատ քաշել. բ. = einmauern, 1.; գ. J—m lebendig — մէկը պատի մէջ Հիւսել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Բայլին նշանաւոր Բիրանց Հեփ:

verméhrbar, ած. 6. աճեցուցանելի, բազմացուցանելի:

verméhr|en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբյ. աճեցընել, բազմացընել. 2. յոլովել. բազմապատկել. աւելցընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. աճում, բազմանալը:

verméid|en, նբ. 3ծ. (փ. meiden) անբյ. et. — բանէ մը խուսել, խոյս տալ, խուսափել, փախչիլ. բանէ մը խորշիլ, պրծիլ, ազատիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խուսելը, խուսափում:

verméinen, նբ. 3ա. անբյ. կարծել, (այնպէս...) մտածել. ենթադրել, Համարել:

verméintlich, ած. 6. = angeblich.

vermélden, նբ. 3բ. անբյ. J—m et.

— մէկուն բան մ'իմացընել՝ ազդ ընել՝ ծանուցանել։ — չ. 22բ. անյ+. mit dem —, daß... աւելցընելով՝ ծանուցանելով, որ։

vermengen, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբձ. = mengen, 1.; խառնակել, շփոթել, աւելնու վրայ ընել. sich mit et. — բանով մը պարապիլ՝ զբաղիլ՝ պարապիլ։

vermenschlichen, նբ. 3ա. անբձ. մարդացուցանել, մարդ երեւցընել, մարդու կերպարանօք ներկայացընել. 2. կրթել, քաղաքակրթել, մարդ ընել։

Vermerk, ար. 20. ծանօթութիւն, գիտողութիւն։

vermerken, նբ. 3ա. անբձ. = bemerken, նբ. 1.; 2. et. gut — բան մ'ի լաւն մեկնել։

vermeßbar, ած. 6. չափելի։

vermessen, նբ. 2չ. անբձ. = messen, Ա. 1.; sich — ձբ. սխալ չափել. չափելու ատեն սխալիլ. 2. sich e—r Sache (առկ.) —, sich — et. zu thun —) բան մ'ընելու համարձակիլ՝ յանդգնիլ. բ. բան մ'ընելու ջան ու ճիգ ընել. sich zu viel — իր անձին վրայ շատ վստահութիւն ունենալ. 3. sich hoch und theuer —, daß... բացէ ի բաց հաստատապէս խոստանալ որ...։ — դրբ. անց. եւ ած. 6. = Բայից Նշանախօսութեանց հետ. 2. գիմապրու, յանդուգն, ժպիրհ։ — չ. 33բ. անյ+. —ung, իգ. 31. = Messen, չ.։

Vermessenheit, իգ. 31. ժպիրհութիւն. յանդգնութիւն։

Vermessungsarbeit, իգ. անդաչափութիւն, գետնաչափութիւն։

vermiethbar, ած. 6. վարձելի։

vermiethen, նբ. 3ա. անբձ. վարձել, վարձու բռնել (= verfrachten)։ sich — ձբ. վարձուիլ, բռնուիլ։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. վարձում։

verminder|n, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբձ. = mindern, 1.; 2. կարճել, չափաւորել. (նաեւ ...) մեղմանել. տկարացընել. (ցաւը) հանդարտեցընել. մեղմացընել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. = Բայից Նշանախօսութեանց հետ։

vermischbar, ած. 6. խառնելի, խառնուելի։

vermischen, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. եւ 3ձ. անբձ. = mengen, նբ.; 2. (mit Wasser ջրով...) խառնել. Rassen — (անասնոց ցեղեր... իրարու) խառնել. sich — խառնուիլ (անասնոց...). 3. sich mit einem Weibe — գիտել զկին, մտանել առ կին. 4. արհ. Metalle mit ea. — տ. legi(e)ren, նբ. ք. 1. vermischt, ած. 6. խառն, խառնուած. vermischte Nachrichten, Vermischtes այլեւայլք. խառն լուրք։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. խառնելը. խառնուրդ, շաղաշարութիւն։

vermissen, նբ. 3ձ. անբձ. et. — (բան մը...) չգտնել. բանի մը կորսուիլը իմանալ. բան մ'ափսոսալ. թախծիլ (ընդ կորուստ...)։ — չ. 22բ. անյ+. բացակայութիւն։

vermitteln, նբ. 3ա. անբձ. et. — բանի մը միջնորդ ըլլալ. բան մը միջնորդել. eine Differenz zwischen zwei Personen — երկու հոգւոյ մէջ անհամաձայնութիւն՝ հակառակութիւն ձգել. den Handel mit einem Volke — ազգի մը հետ վաճառականութեան սկսիլ. (հակառակ գաղափարներ...) մօտարանել. —d eintreten միջամտել, միջամուտ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. = Բայից Նշանախօսութեանց հետ. durch J—s — մէկուն միջնորդութեամբը։

vermittels, vermittelst, նխ. (առկ. սռ) = mittels.

Vermittler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. = Mittelsmann.

vermö'beln, նբ. 3ա. անբձ. = möbli(e)ren; 2. ձխ. ընտ. et. — (բանէ մը) ազատիլ, քովէն հեռացընել. 3. ձխ. ընտ. J. — մէկը կշտամբել՝ յանդիմանել։

vermoder|n, չբ. ի. 3ա. անբձ. = modern. — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. = Modern, չ.։

vermö'ge, նխ. (առկ. սռ) զօրութեամբ. ըստ այնմ (հրամանի...)։

vermö'gen, նբ. անբձ. (տ. mögen) (դրբ. անց. միայն vermocht) աներեւոյթով եւ zu ի հետ. կարենալ, կարող՝ ատակ ըլլալ. բ. դերանուան ինդրով. Alles über J. — մէկուն վրայ ամէն իշխանութիւն ունենալ, ամէն բան կարենալ ընել. 2. J. zu et. — մէկը բանի մը տանիլ՝ բանա-

Digitized by Google

դատել։ —d, դրբ. եւ ած. 6. կարող, ատակ. 2. հարուստ, ունեւոր։ — չ. 22բ. կար, կարողութիւն, զօրութիւն, ատակութիւն. 2. բախտ, ինչք, գոյք. — erwerben հարստանալ։

Vermö'gens‖abschätzung, էգ. —aufnahme, էգ. գնահատութիւն ընչից։ —bilanz, էգ. (արձանագիր առոց եւ տալից) հաշուեգիր։ —losigkeit, էգ. 31. անբախտութիւն, չքաւորութիւն։

vermö'glich, ած. 6. = vermögend.

vermúckern, չբ. ſ. 3ա. ընդ. բարեպաշտօն ըլլալ։

vermúmmen, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. անբյ. (sich) — (դիմակ...) հագնիլ, ծածկել (զանձն). ձմն. դիմակել, պատրուակել, ծպտիլ։

vermúth‖en, նբ. 3բ. անբյ. et. — բան մը գուշակել՝ կարծել, կասկածել, կռահել, ենթադրել. (բան մը) նախատեսել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = Բայցին ներնախասահմանց հետ. gegen alle — ամէն ակնկալութեան հակառակ, անակնկալ։ [գուշակելի. հաւանական։

vermúthlich, ած. 6. հաւանելի,

vernáchlässig‖en, նբ. եւ sich — դբ. 3ա. անբյ. անփոյթ առնել, անտես ընել. sich — անփութանալ. 2. քիչ հոգ ընել. sich — թուլնալ, մեղկիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. անփութութիւն, անհոգութիւն, թուլութիւն։

vernágeln, նբ. 3ա. անբյ. տախտակել, ծեփել, բութիւք պնդել. 2. գամել, բեւեռել. գամելով ապականել. (ձին) լուանել. 3. բեւեռել, հեղուսել, բեւեռակապ ընել. eine Thür — դուռ մը խնու լ՝ առականել. փխ. ընդ. vernagelt sein ծանծաղամիտ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. — Բայցին ներնախասահմանց հետ։

vernä'hen, նբ. 3ա. անբյ. viel Zwirn — կարելու շատ դերձան գործածել. 2. կարել, կարելով կցել։

vernárb‖en, չբ. ſ. 3ա. անբյ. եւ sich — դբ. կցիլ. (վէրքը) ապաքինանալ։ — նբ. կցել, ապաքինցնել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կցում, ապաքինանալը։

vernárren, դբ. 3ա. անբյ. sich in J., et. — = sich vergaffen.

Vernárrtheit, էգ. 31. տարփալից սիրահարութիւն, պաշտամութիւն։

vernéhm‖en, նբ. 3գ. անբյ. լսել. 2. գնյա. նշմարել, իմանալ. իրազեկ ըլլալ. 3. էրգ. — verhören. sich — դբ. (Հմմտ. 2.) sich aus et. — բան մը հասկընալ. ich kann mich nicht daraus — զայս չեմ հասկընար. 2. sich mit J—m — միկուն հետ միաբանիլ։ — չ. 22բ. անյ. ունկնդրութիւն, լուր. 2. նաեւ —ung, էգ. 31. էրգ. = Verhör; 3. = Einverständniß.

vernéhmlich, ած. 6. որոշ, պայծառ, դիւրըմբռնելի։

vernéig‖en, sich — դբ. 3ա. անբյ. հակիլ, խոնարհիլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. հակում։

vernéin‖en, նբ. 3ա. անբյ. et. — բանի մը հակառակիլ, դիմադարձիլ. բան մը ժխտել՝ ուրանալ։ —d, դրբ. եւ ած. նաեւ քր. ժխտական. —de Partikel ժխտական՝ ուրացական մասնիկ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. քր. ժխտում, բացասութիւն։

Vernéiner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. ժխտող, ուրացող։

Vernéinungs‖partikel, էգ. քր. = — verneinende Partikel. —satz, ար. քր. ժխտական նախադասութիւն։

vernichtbar, ած. 6. ջնջելի։

vernicht‖en, նբ. 3բ. անբյ. ոչնչացընել, ոչինչ ընել. 2. ոչինչ հրատարակել, ջնջել, (դաշինք...) եղծանել, (հրաման...) յետս կոչել. (ամփոփութիւնը...) վերցընել. ի բաց բառնալ. սատակել. անձնիանել. աւերել. durch Feuer — այրել. ճախճախել, խորտակել։ —d, դրբ. եւ ած. 6. եղծիչ, ոչնչացընող։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ջնջում, եղծում, յետս կոչում, սատակում, աւեր, աւերում, խորտակում։

Vernichter, ար. 22ա. ջնջող, եղծանող, ոչնչացընող։

vernieten, նբ. 3բ. անբյ. գուրգամել, բեւեռածայրը բթել, գուրգամով կցել։

Vernúnft, էգ. անզի. անյ. խելք, միտք, բան(աւորութիւն). 2. ի-

մտացուցութիւն, ըմբռնում, միտք. զատողութիւն, ընտրողութիւն (մտաց). առողջ միտք՝ բան:

vernúnft|begabt, ած. բանաւոր, մտացի: —**beweis**, ար. մտաց ապացոյց՝ ցուցում: —**gemäß**, ած. ե. բանաւոր, ըստ մտաց: —**glaube**, ար. եր. բանաւորապաշտութիւն, բանապաշտութիւն: —**lehre**, էգ. բանագիտութիւն: —**los**, ած. անբան. բ. անիմաստ, անմիտ, անմտական: —**recht**, չ. բնական օրէնք: —**religion**, էգ. բնական կրօնք: —**schluß**, ար. տրամաբանութիւն. փլ. հաւաքաբանութիւն:

Vernünftelei, էգ. 31. (պատիր) ճարտարաբանութիւն, իմաստակութիւն. 2. պատիր հնարւութիւն, սոփեստութիւն:

vernü'nftel|n, չբ. h. 3ա. անցք. տրամաբանել, հաւաքաբանել. փ. մտ. ճարտարմտել, իմաստակել: — չ. 22բ. անյ+. —**ung**, էգ. 31. — **Vernünftelei**.

vernü'nftig, ած. ե. բանաւոր, մտաւոր. 2. արդար, բանաւոր (պատճառ). իմաստուն, ուղիղ. տրամաբանական (հարցում), բանական (յօրինուածութիւն...). խելօք, հանդարտ, զգօն (աղայ):

Vernü'nftigkeit, էգ. 31. բանաւորութիւն. իմաստութիւն:

Vernü'nftler, ար. 22ա. իմաստակ, սոփեստ:

verö'd|en, չբ. ſ. 2բ. անցք. անապատ ըլլալ, ամայանալ, անմարդի ըլլալ: — նբ. անապատ՝ ամայի դարձընել, անմարդի ընել. ը. մփ. աւերել: — չ. 22բ. անյ+. —**ung**, էգ. 31. մարդաթափութիւն. աւերում:

verö'ffentlich|en, նբ. 3ա. անցք. (գիրք) հրատարակել. ein Gesetz... — օրէնքը ծանուցանել՝ հրապարակել: — չ. 22բ. անյ+. —**ung**, էգ. 31. հրատարակութիւն:

Veróna, չ. 38. փղ. Վերոնա:

Veronika, յտ. ան. էգ. 36. (եղ. նաեւ 22.) Վերոնիկէ: — էգ. տլ. = **Ehrenpreis**, բ.:

verórdnen, նբ. 3բ. անցք. կարգել, կարգադրել, տրամադրել, սահմանել, որոշել. 2. 3—m et. — բժիշկը հիւանդին... բան մը պատուիրել. 3. 3. zu et. — (մէկը բանի մը) կարգել, (գլուխ...) կացուցանել, (իշխան...) դնել: — չ. 22բ. անյ+. **Verordnung**.

Verórdner, ար. 22ա. —**in**, էգ. 32. կարգադրող, սահմանող:

Verórdnung, էգ. 31. կարգադրութիւն, տրամադրութիւն. (բժշկի...) պատուէր, որոշում:

Verórdnungsblatt, չ. պաշտօնական լրագիր՝ թերթ:

verpáchtbar, ած. ե. վարձելի, որ կրնայ վարձուիլ:

verpáchten, նբ. 2բ. անցք. վարձու տալ: — չ. 22բ. անյ+. —**ung**, էգ. 31. վարձու տալը, վարձատուութիւն:

Verpáchter, ար. 22ա. **Verpä'chter**, ար. 22ա. վարձատու:

verpáck|en, նբ. 3ա. անցք. — **einpacken**, նբ. 1. եւ 2.; 2. ծրարելու տեղն կորսնցընել: — չ. 22բ. անյ+. —**ung**, էգ. 31. — **Einpacken**, չ.:

Verpácker, ար. 22ա. ծրարող, պատատող:

verpánzern, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անցք. զրահաւորել:

verpáſſen, նբ. 2փ. անցք. et. — (անմտադրութեամբ) բան մը կորսնցընել. 2. den Regen unter einem Baume... — ծառի մը տակ սպասել (որ անձրեւը դադրի). 3. խղ. ein Spiel — անցնիլ, չխաղալ:

verpéſt|en, նբ. 3բ. անցք. (ժանտախտով) ապականել, թունաւորել (նաեւ փխ.): — չ. 22բ. անյ+. —**ung**, էգ. 31. ապականութիւն:

verpfä'hl|en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անցք. շերտափակել. ցցապատել, ցցապատնէշով փակել (զին. ճրտ. ճրտ.). 2. ցից վարել՝ վարել, ցցել: — չ. 22բ. անյ+. —**ung**, էգ. 31. — **Pfahlwerk**.

verpfä'nden, նբ. 3բ. անցք. գրաւ դնել, գրաւական տալ. երփ. անշարժ գրաւ դնել: — չ. 22բ. անյ+. —**ung**, էգ. 31. գրաւական տալը:

verpféffern, նբ. 3ա. անցք. շատ պղպեղել՝ պղպեղ ցանել. փխ. թանկ ծախել:

verpflánz|en, նբ. 3փ. անցք. երկ. (տունկ...) փոխադրել, այլուր

Digitized by Google

— դժբախտութիւն մ'արգելուլ՝ խափանել. (բանէ մը) պահպանել, բանի մ'առջևն առնուլ. Das verhüte Gott! Աստուած պահէ՝ չընէ. — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. — բային նշանակութեան հետ:

verifizi(e)r|en, նբ. 3ա. ստուգել, ճշմարտել, հաստատել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ստուգում:

verinnigen, նբ. 3ա. անբյ. մտերմացընել: sich — ֆբ. մտերմանալ:

verirr|en, չբ. s. եւ sich — ֆբ. 3ա. անբյ. մոլորիլ, ճամբան կորսնցընել, սխալիլ. 2. խոտորիլ, թիւրիլ, զառածիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. մոլորութիւն, խոտորում:

verjag|en, նբ. 3ա. անբյ. հալածել, մերժել, վանել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. հալածում, մերժում:

verjä'hrbar, ած. 6. իրգ. նախագրաւելի:

verjä'hren, չբ. s. 3ա. անբյ. արմատանալ, հաստատուիլ. մաշ. իրգ. դբբ. անց. verjährt հին, պատկառելի. բազմամեայ՝ հնացեալ (մոլութիւն), պառաւեալ (ցաւ). 2. մաշ. իրգ. նախե. sich — նախագրաւուիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. հաստատութիւն, արմատացում. իրգ. նախագրաւութիւն:

verjammern, նբ. 3ա. անբյ. sein Leben — կեանքը ողբովք անցընել:

verjauch|en, նբ. 3ա. անբյ. նեխել, բորբոսեցընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. նեխում, բորբոսում:

verjubeln, նբ. 3ա. անբյ. seine Zeit — ժամանակն ուրախութեամբ անցընել. 2. sein Vermögen — ստացուածքն ուրախութեամբ ծախսել՝ վատնել:

verjü'ngen, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. անբյ. մանկացընել, երիտասարդացընել. 2. կձկ. eine Figur — պատկեր մը... փոքրկացընել՝ պզտիկցընել. im verjüngten Maßstabe պզտիկցուած, փոքր չափով: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. — բային նշանակութեան հետ:

verkalben, չբ. h. 3ա. անբյ. (կովը) վիժել, փորթափել:

verkalken, չբ. s. 3ա. անբյ. եւ sich — ֆբ. կրանալ, կիր դառնալ: — նբ. կիր դարձընել:

verkannt, դբբ. անց. verkennen:

verkapp|en, նբ. 3ա. անբյ. ճրտ. eine Mauer — որմ մը քարամծեւ յարդարել՝ քուել: — նբ. եւ sich — ֆբ. (զգեստով...) ծածկել, ծպտել, պլլանկերպել, քողարկել, պատրուակել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. ծպտում, քողարկում:

verkapseln, sich — ֆբ. 3ա. անբյ. թաղանթապատիլ, փամփշիլ:

verkarsten, չբ. s. 3բ. անբյ. խոպանանալ, կորդանալ:

Verkauf, ար. 13. վաճառում, ծախելը. 2. չճ. (վաճառքը) լաւ ծախուիլը:

verkaufbar, ած. 6. վաճառելի (— verkäuflich):

verkaufen, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. անբյ. ծախել, վաճառել. zu — sein ծախու ըլլալ. Das kauft sich schwer այս շատ չի ծախուիր՝ չերթար. 2. sich — սուղ գնել. առծ. an guter Waare verkauft man sich nie լաւ վաճառք չէ բնաւ թանկ: — չ. 22բ. անյ. — Verkauf.

Verkä'ufer, ար. 22ա. —in, էգ. 33. ծախող, վաճառող:

verkä'uflich, ած. 6. ծախու, ծախուելի, վաճառելի. էբ. գնելի, կաշառելի. 2. դիւրավաճառ, գնացող (վաճառք). 3. մ. j—m et. — überlassen մէկուն բան մը ծախել:

Verkaufs|bedingung, էգ. վաճառելու պայման: —bude, էգ. կրպակ: —lokal, չ. վաճառատուն: —preis, ար. չճ. գին:

verkegeln, նբ. 3ա. անբյ. կոճախաղի մէջ կորսնցընել:

Verkehr, ար. 30. անյ. երթեւեկ, շրջան. 2. յարաբերութիւն, աղերս, կցորդութիւն. — mit j—m h., in — mit j—m stehen մէկուն հետ հաղորդութեան մէջ ըլլալ՝ հաղորդակցութիւն ունենալ. 3. վաճառականութիւն, առեւտուր. 4. երթեւեկ, շրջան (շոգեկառաց):

verkehren, չբ. h. 3ա. անբյ. երթեւեկել, շրջիլ. Lokal, in dem viele Schiffer — նաւորդներէ շատ յաճախուած տեղ. 2. mit j—m — մէկուն

Digitized by Google

հետ յարաբերութեան՝ հաղորդակցութեան մէջ ըլլալ. bei J—m — (մէկուն քով) յաճախել, ցանդորդել: — Նբ. եւ փբ. շրջել. հակառակ դարձընել, դարձընել, այլայլել. 2. in et. — բանի մը փոխել՝ շրջել: — չ. ձձբ. անյ. —ung, իգ. ձ1. այլայլում:

Verkéhrsstörung, իգ. երթեւեկի ընդհատութիւն:

verkéhrt, գրբ. անց. verkehren եւ ած. 6. շրջեալ, այլայլեալ. Գ. հակառակ, յետս ընդդէմ. —e Seite հակառակ կողմն:

Verkéhrtheit, իգ. ձ1. անհամաձայնութիւն, թիւրութիւն:

verkénnen, Նբ. եւ sich — փբ. 4ա. (տ. kennen) անբյ. սխալ ճանչնալ, չճանչնալ. verkanntes Genie, verkannter Mensch, Verkannte(r) անծանօթ հանճար՝ մարդ. անծանօթ մը. 2. J. — մէկը չճանչնալ:

verkétteln, Նբ. 3ա. անյ. շղթայակել, շղթայիկով կապել:

verkétt|en, Նբ. 3ա. անբյ. շղթայել, շղթայով կապել. փխ. շարել, աղել. յեղուլ: — չ. ձձբ. անյ. —ung, իգ. ձ1. շղթայում. փխ. շար, աղան:

verkétzern, Նբ. 3ա. անբյ. J. — (մէկուն հետ) հերետիկոսի պէս վարուիլ. 2. ամբաստանել, խաթարել:

verkítten, Նբ. 3բ. անբյ. (հմմտ. Kitt) ապակեագինձով ծեփել՝ ամրացնել. մհ. փմ. (անօթոց բերանը) մոմով ծեփել, մոմել:

verklág|en, Նբ. 3ա. անբյ. իրգ. J. — մէկն ամբաստանել, դատախազ ըլլալ, մէկուն դէմ դատ բանալ: Verklagte(r), ար. Verklagte, իգ. 6. իրգ. ամբաստանեալ, պատասխանատու: — չ. ձձբ. անյ. —ung, իգ. ձ1. դատախազութիւն, ամբաստանութիւն:

Verklä'ger, ար. 22ա. —in, իգ. 22. իրգ. — Kläger.

verklä'ren, Նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. լուսով լեցընել, լուսաւորել, պայծառացընել. մհ. փխ. այլակերպել, պայծառակերպել. die verklärten Leiber փառաւորեալ մարմինք: Verklä'rung, իգ. ձ1. այլակերպութիւն:

verklätschen, Նբ. 3փ. անբյ. J. — մէկը փասահամբաւել՝ անուանարկել, համբաւն աղարտել. 2. die Zeit — ժամանակը շաղակրատութեամբ անցընել:

verkléb|en, Նբ. 3ա. անբյ. մածուցանել, կպցընել. փակցընել. վէր. eine Wunde — (սպեղանիով) վէրք մը կցել: — չ. ձձբ. անյ. —ung, իգ. ձ1. մածուցում. վէր. կցում:

verklécksen, Նբ. 3փ. անբյ. ծարրեացել, խեցագծել:

verkléiben, Նբ. 3ա. անբյ. — verkleben, Նբ.:

verkléid|en, Նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբյ. այլակերպել, ծպտել. sich — ծպտիլ. 2. ար. (mit Holz... փայտով) պատել, դրուագել, փայտապրուագ ազուցանել. բժ. ապահովամածել. 3. փխ. — verhüllen. — չ. ձձբ. անյ. —ung, իգ. ձ1. — քօղին Նշանախօսութեանց Հեփ. մհ. (դրան, պատուհանի) շրջանակ, պատակ, ծնօտ:

Verkléinerer, ար. 22ա. (համբաւ) աղարտիչ, փառահամբաւող:

verkléiner|n, Նբ. 3ա. անբյ. փոքրկացընել, պզտիկցընել. 2. Նուաղեցընել, պակսեցընել. քր. —d Նուաղական. Նկր. — verjüngen, 2.; 3. փխ. et. — բանի մը ծանրակշռութիւնը նուաղեցընել. den Werth — արժէքնել, յարգը կոտրել. J—s Verdienst — մէկուն համբաւն աղարտել: — չ. ձձբ. անյ. —ung, իգ. ձ1. — քօղին Նշանախօսութեանց Հեփ.:

Verkléinerungs|endung, իգ. քր. Նուաղական վերջաւորութիւն: —wort, չ. քր. Նուաղական բառ:

verkléister|n, Նբ. 3ա. անբյ. — verkleben, Նբ. փխ. բարեքել. (պակասութիւնները) ծածկել: — չ. ձձբ. անյ. —ung, իգ. ձ1. — Verkleben, չ.:

verklíngen, չբ. ſ. 3ա. անբյ. (ձայնը...) մարիլ, չքնալ. ընփ. կորսուիլ (ձայնի). փխ. զօրութիւն՝ ազդեցութիւնը կորսնցընել, տկարանալ, Նուաղիլ:

verknéipen, Նբ. 3ա. անբյ. ընփ. sein Geld — (կապելանոցներու մէջ) ստակն ապառել՝ վատնել:

verknittern, Նբ. 3ա. անբյ. ապականել, խանգարել, ճմռթքել:

verknö'cher‖n, չզ. ſ. 3ա. անցք. ոսկրանալ, ոսկր ըլլալ. փխ. ցամաքիլ, փոխանալ, ծիւրիլ: — նզ. ոսկրացընել, ոսկր ընել. փխ. ցամաքեցընել, փտտել: — չ. 33զ. անյփ. —ung, էգ. 31. ոսկրականացմութիւն. փխ. ցամաքում, փտում:

verknórpel‖n, չզ. ſ. եւ ſich — փզ. 3ա. անցք. ախտ. կռճկանալ, կռճիկ ըլլալ, աճառանալ: — չ. 33զ. անյփ. —ung, էգ. 31. կռճկացում, աճառանալը:

verknü'pf‖en, նզ. եւ ſich — փզ. 3ա. եւ 3փ. անցք. = verbinden, 1. եւ 2.; 2. mit et. (mit Übelſtänden) verknüpft ſein բանով մը (անտեղութեամբք) կից՝ կապեալ ըլլալ, հետն (անպատեհութիւններ) ունենալ. փխ. verknüpft յարակից, կապեալ: — չ. 33զ. անյփ. —ung, էգ. 31. կապ, կցում, զօդ, միաւորութիւն. ընկերակցութիւն, զոդողութիւն:

verknúrren, ſich — փզ. 3ա. անցք. խառնակիլ, շփոթիլ:

verkóchen, չզ. ſ. 3ա. անցք. շատ եփուելով ապականիլ՝ փճանալ. 2. եփուելով շոգիանալ՝ ցնդիլ. փխ. ſein Zorn verkocht bald իր բարկութիւնը շուտ կ'անցնի: — նզ. եփելու գործածել. 2. շատ եփել:

verkóhlen, չզ. ſ. 3ա. անցք. ածխանալ, ծուխ ըլլալ: — նզ. ածխացընել, ածուխ դարձընել: — նզ. եւ ſich — փզ. ածխանալ, ածխածնի հետ միանալ:

verkómmen, չզ. ſ. 3փ. (տ. kommen) անցք. իյնալ, նուազիլ, վատթարիլ. գեղծանիլ, ապականիլ (մարդկան): — (ըղբ. անց.) անկեալ, ապականեալ, գեղծեալ:

Verkómmenheit, էգ. 31. անյփ. գեղծութիւն, ապականութիւն, յոռութիւն:

verkóppeln, նզ. 3ա. անցք. արօտարաժին ընել, արտ արտ բաժնել:

verkórken, նզ. 3ա. անցք. = korken, բ.:

verkö'rpern, նզ. եւ ſich — փզ. 3ա. անցք. ի մի մարմին ժողովել, անձնաւորել. ſich — մարմնանալ, մարմնանալ:

verkóſen, նզ. 3փ. անցք. die Zeit — ժամանակը բարեկամօրէն խօսակցելով անցընել:

verkriechen, ſich — փզ. 3ի. անցք. (սողոսկելով, սողալով...) ծածկուիլ, սողիլ. ſich in ein Loch — ծակամուտ ըլլալ. անկիւն մը քաշուիլ. փխ. ſich vor (gegen) J. — մէկէն մը շատ խոնարհագոյն՝ ստորնագոյն ըլլալ:

verkrü'meln, նզ. չզ. ſ. եւ ſich — փզ. 3ա. անցք. փշրել, մանրել. փխ. ſein Geld — ստակը վատնել՝ ծախսել. ſich — կամաց կամաց կորսուիլ:

verkrü'mm‖en, նզ. եւ ſich — փզ. 3ա. անցք. թիւրել, ծռել. (ծռելով) այլանդակել, անձեւել: — չ. 33զ. անյփ. —ung, էգ. 31. անյփ. ծռութիւն, այլանդակութիւն:

verkrü'ppel‖n, չզ. ſ. 3ա. անցք. ռանիլ, ճռզիլ, չաճիլ, ճռզած մնալ: — նզ. խեղել. հաշմել. հաշմ ընել: — չ. 33զ. անյփ. —ung, էգ. 31. ռանում, ճռզում. խեղութիւն:

verkü'mmer‖n, չզ. ſ. 3ա. անցք. մն. (ծառ, տունկ...) ռանիլ. չորնալ. ճռզիլ. ը. մփ. ծնդիլ. նուաղիլ. 2. in Traurigkeit — տրտմութեանն հիւծիլ՝ մաշիլ՝ ծիւրիլ ծնդիլ: — նզ. ռանեցընել, ճռզել, աղաղել. J—s Freude — մէկուն ուրախութիւնը պղտորել՝ աւրել. J—s Rechte... — մէկուն իրաւունց զեղծել (տ. ſchmälern, նզ. 2.): — չ. 33զ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ:

verkü'ndſen, 3զ. verkü'ndig‖en, 3ա. նզ. անցք. ծանուցանել, աւետել, նուիրել. 2. ազդ տալ, խօսիլ. հրատարակել, հրապարակագոյժ ընել. im Voraus — նախագուշակել, կանխաւ պատմել: — չ. 33զ. անյփ. —ung, էգ. 31. ծանուցում, ազդ. հրատարակութիւն. (վճռոյ) ընթերցում. 2. միայն —ung, էգ. կր. Mariä — Աւետում (Մարիամայ):

Verkü'nd(ig)er, ար. 33ա. —in, էգ. 31. յայտնող, ծանուցանող, ազդարար. բանբեր, հրեշտակ, աւետաբեր:

verkü'nſtel‖n, նզ. 3ա. անցք. նրբելով ապականել՝ յոռեցընել. ve-

künstelt արուեստակեալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — Künstelei.

verkúpfern, նբ. 3ա. անբյ. պղնձել։

verkü'rz‖en, նբ. եւ sich — ձբ. 3գ. անբյ. կարճեցընել, կարճատել, համառօտել. 2. ամփոփել, (գիրք...) համառօտել. (պօչը) կարճեցընել, կարել. J—m (sich) die Zeit — փ. kürzen, 2.; ձբ. sich — կարկամիլ, կծկիլ. փր. verkürzt կրճատուած, ամփոփուած (գիր...). 3. = schmälern, 2.; անխնդիր. J. — մէկուն անիրաւել, մէկը զրկել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. համառօտութիւն. նուազում. փր. զեղչում. անիրաւութիւն։

verlächen, նբ. 3ա. անբյ. J., et. — մէկուն վրայ ծիծաղիլ, զմէկը ծաղրել՝ ծաղր ընել. 2. die Zeit... — ժամանակը ծիծաղով անցընել։

verlád‖en, նբ. 2յ. (փ. laden) անբյ. ձ. Waaren... — վաճառք բեռնաւորել, (կառք) լեցընել, նոյ. ակաղձել, աղխաղխել. (շոգեկառօք) առաքել, յղել. 2. ein Gewehr — =) (հրացանք մը) գեշ լեցընել. ք) (լեցընելով) փճացընել, աւրել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

Verláder, ար. 22ա. բեռնաւորող. առաքող, յղող։

Verládungs‖kosten, յփ. ձ. առաքման ծախք։ —schein, ար. նոյ. բեռնագիր։

Verlág, ար. 20. անյփ. ձ. (վաճառականութեան... կարեւոր միջոցք) մթերք, վաճառք, գոյք. 2. դղ. (գրքի մը...) տպագրութիւն, հրատարակութիւն եւ վաճառում. den — eines Buches übernehmen, ein Buch in — nehmen գրքի մը տպագրութիւնն ու վաճառումը վրան առնուլ. dies Buch erscheint im —e von Mechitharisten այս գիրքը Մխիթարեանց քով կը տպուի. ք. տպուած գրքեր, հրատարակութիւնք։

Verlágs‖buchhändler, ար. տպագրող գրավաճառ (գիրք տպող եւ վաճառող)։ —buchhandlung, իգ. գրավաճառանոց։ —kosten, յփ. տպագրութեան ծախք։ —recht, չ. տպագրութեան իրաւունք։

verlángen, նբ. եւ անդ. ք. h. 3ա. անբյ. nach et. — բանի մը սաստիկ տենչալ՝ անձկալ, ցանկանալ, փափաքել. nach et. — (կորուսած բան մը)ափսոսալ, աւաղել։ — նբ. = fordern, 1. եւ 2.; խնդրել. 2. հայցել, պահանջել (իր իրաւունքը). Das ist zu viel verlangt չափազանց պահանջ մըն է այս։ — չ. 22բ. յփ.-ով. բաղձանք, տենչ(անք). փափաքանք. խնդիր, խնդրուած. ձփ. auf — ի խնդրոյ (հանդիսատեսաց). 2. = Förderung, 1. եւ 2.

verlángenswerth, ած. 6. բաղձալի, ցանկալի։

verlä'nger‖n, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբյ. երկնցընել, յերկարել. 2. երկայնել, տարածել. շարունակել. (ժամանակն...) յերկարաձգել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. յերկարում, երկնցընելը. 2. մայն —ung, իգ. (սեղանի...) յաւելուած. ք. անդ. երկայնելու մասն։

verlä'ppern, նբ. 3ա. անբյ. կամաց կամաց փճացընել։

verlárven, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբյ. պատարուակել, դիմակել։

Verláß, ար. 15. անյփ. = Zuverlässigkeit; es ist kein — auf diesen Menschen աս մարդուն չի վստահուիր։

verláss‖en, նբ. 2յ. (փ. lassen) անբյ. թողուլ, լքանել։ sich — ձբ. sich auf J. — մէկուն վրայ վստահիլ՝ վստահանալ։ — դրբ. անց. եւ ած. 6. թողեալ, լքեալ. անօգնական, անտէր. անբնակ, անապատ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. թողում, լքում։

Verlássenheit, իգ. 31. անյփ. թողեալ՝ լքեալ ըլլալը։ [Erbschaft.

Verlássenschaft, իգ. 31. իրք. —

verlä'ster‖n, նբ. 3ա. անբյ. = lästern. — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Lästern, չ.։

Verláub, ար. անփփ. միայն իրծ. փղփլ. բղդ. mit — Ձեր հրամանաւն, եթէ թոյլ կու տաք։

Verláuf, ար. 18. անյփ. սահում, անց(ում) (ժամանակի...), անցնիլը. nach —e von drei Tagen երեք օր ետքը. 2. (գործքի) ընթացք, գնացք. weiterer — շարունակութիւն. ելք, դրաւ։

verlaufen, չէ. անցք. Ա. փբ. երբեմն չբ. s. sich — մոլորիլ, կորսուիլ. 2. (նաեւ չբ.) ցրուիլ, փարատիլ (ամբոխի), (բազմութեան) քաշուիլ. 3. (նաեւ չբ.) հոսիլ, սահիլ, խաղալ (ջրոյ...), (ժամանակն...) անցնիլ. 4. (երկրի) զառիվայրիլ. դարիլ. 5. նէր. (sich) in ea. — (գոյներու) ձուլուիլ, (իրարու) անցնիլ, խառնուիլ. 6. (ա—. չբ.) so und so (sich) — (իրաց այս կամ այն) ընթացքն առնուլ, (գէշ, լաւ...) երթալ. wie ist die Sache —? իրն ի՞նչ եղաւ ։ Բ. — չբ. s. փ. — Ա. 2, 3, 4, 6. Գ. նբ. eine Zeit... — ժամանակը վազելով անցընել. 2. վազելով մարսել՝ հալել. 3. J—m den Weg — մէկուն ճամբան կտրել ։ — դէբ. անց. եւ ած. 6. — բայքն նշանակութեանց հետ. 2. անցաւոր, անկայուն. յաճախական, թափառական ։ — չ. ցչբ. անյց. (ջրոյ...) սահում. (ամբոխի...) ցրուում ։

Verläufer, ար. ցա. մոլորող, կորսուող ։

verläugnen տ. verleugnen.

verlautbar||en, նբ. յա. անցք. հռչակել, հրապարակել ։ — չբ. h. եւ s. = verlauten. — չ. ցչբ. անյց. —ung, իգ. ցի. հռչակում ։

verlauten, չբ. h. եւ s. ցբ. անցք. հռչակիլ, հրապարակիլ. wie verlautet ինչպէս կ'ըսուի, ձայն ելեր է, թէ... ։

verleben, նբ. յա. անցք. den Sommer auf dem Lande — ամառը գիւղն անցընել. 2. շուայտութեամբ կորսնցընել՝ վատնել՝ սպառել ։ **verlebt**, դէբ. անց. եւ ած. 6. անցած, անցեալ. 2. մաշեալ, հիւծեալ ։

verlecken, նբ. յա. անցք. փափկակերութեան վարժեցընել. 2. = vernaschen.

verleg||en, նբ. յա. անցք. ուրիշ տեղ դնել՝ զետեղել, տեղափոխել. sein Geschäft nach... — խանութը... փոխադրել. ein Fest... auf einen andern Tag — տօն մ'ուրիշ օրուան փոխադրել՝ փոխել. 2. ար—. որմ. Steine — քար դնել՝ կառուցանել. 3. սխալ դնել, որոշ տեղը չդնել. 4. J—m den Weg, die Straße — մէկուն ճամբան փակել՝ կտրել. 5. e—n Markt mit Waaren — վաճառատեղի մը վաճառքով լնուլ, ամ. սարքել. e—n Kaufmann... mit Waaren — վաճառականի մը վաճառք տալ. 6. չն. տղ. ein Buch — գիրք մը հրատարակել (կամ տպել) ։ — փբ. sich auf et. — բանի մը պարապիլ՝ զբաղիլ, ինք զինք (բանի մը) տալ ։ — չ. ցչբ. անյց. —ung, իգ. ցի. — բայքն նշանակութեանց հետ ։

verlegen, ած. 6. չն. (երկար ատեն խանութ մնացած) հին, անցեալ, մնացած. 2. շփոթած, վարանեալ, ի նեղ անկեալ. բ. um Geld — sein ստակի շատ կարօտ ըլլալ. er ist nie verlegen երբեք նեղեալ կարօտ չէ ։

Verlegenheit, իգ. ցի. վարանք, շփոթութիւն, խռովութիւն. նեղութիւն. J. in — setzen ընդ. մէկը նեղ խոթել. 2. (վարանեցուցիչ իր) տագնապ, արգել, դժուարութիւն, վարանք. J—m —en bereiten, J. in — setzen մէկը տագնապել՝ հոգերու մէջ ձգել ։

Verleger, ար. ցա. չն. տղ. հրատարակիչ. (գիրք...) տպող. 2. գ—. վաճառող ։

verleiden, նբ. ցբ. անցք. J—m et. — մէկը բանէ մը յափրացընել՝ խորշեցընել՝ ձանձրացընել. J—m s—e Freude — մէկուն ուրախութիւնը պղտորել՝ խռովել ։

verleih||en, նբ. ցչ. անցք. փոխ տալ. (առատկով գիրք...) վարձու տալ. բ. աւանդել, (մէկուն աւատ...) տալ. (պաշտօն...) բաշխել. 2. (իրաւունք, արտօնութիւն...) շնորհել (պատիւ...) պարգեւել, (ընութիւնը...) օժտել, տալ ։ — չ. ցչբ. անյց. —ung, իգ. ցի. փոխ (տալը). վարձու տալը. (աւատի...) աւանդում. պարգեւ, շնորհում ։

Verleiher, ար. ցա. փոխատու. 2. պարգեւող, շնորհող. տուող ։

verleit||en, նբ. ցբ. անցք. — verführen, ա. եւ ց.; մոն. J. — մէկը մոլորեցնել՝ զեղծուցանել. զին. նով. einen Soldaten zur Desertion — զինուոր մը դասալքութեան հրապուրել ։ — չ. ցչբ. անյց. —ung, իգ. ցի. հրապուրելը, զեղծուցում. 2. — zum Bösen ի չարն դրդութիւն ։

Digitized by Google

verlérnen, նբ. 3ա. անբյ. et. — (սորվածը) մոռնալ։

verlés|en, նբ. եւ sich — չբ. 3ֆ. անբյ. den Tag — օրը կարդալով անցընել. 2. et. — բան մը կարդալ(ով խմացընել), ուրիշին առջեւը կարդալ. die Namen — անուանականչ ընել, անունները կարդալ. 3. (նաեւ չբ.) սխալ կարդալ. 4. sich — ընթերցմամբ մէջ ընկղմիլ. ման. դրբ. անց. զբաղմոլ, ուսումնամոլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ընթերցում, կարդալը։

verlétzbar, ած. 6. վիրաւորելի, խոցելի. բանաբարբելի, դիւրազգաց, դիւրազգածիս։

verlétz|en, նբ. եւ sich — չբ. 3ֆ. անբյ. խոցել, վիրաւորել. 2. վնասել, վնաս ընել՝ հասուցանել. Ճնշել, Ճմլել, կոխել. բ. leicht verletzt դիւրազգաց, դիւրազգածիս. վշտացընել. 3—e Ehre — մէկուն պատուոյն վնասել. 3—s Interessen — մէկուն շահուն վնասել՝ դպչիլ. 4. (ընդդէմ...) պակսիլ, բանադատել, բանաբարբել (ղօրէնս...)։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = բայէն նշանակութեանց հետ։

verléugn|en, նբ. եւ sich — չբ. 3բ. անբյ. ուրանալ, յուրացատ լինել. 2. ժխտել, ուրանալ. 3. (als Freund) — մէկը (իբրեւ բարեկամ) չՃանչնալ՝ մերժել. (sich) — դրժել, հակառակ գործել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ուրացութիւն (ուխտ...)դրժութիւն։

Verléugner, որ. 22ա. ուրացող. ժխտող։

verléumd|en, նբ. 3բ. անբյ. 3. — մէկը զրպարտել, չարախօսել, բանսարկել, բամբասել. 2. վատահամբաւել, անուանարկու ընել, աղարտել (զհամբաւ)։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. զրպարտութիւն, չարախօսութիւն, վատահամբաւութիւն, անուանարկութիւն։

Verléumder, որ. 22ա. —in, իգ. 32. զրպարտող, չարախօս, բանսարկու, բամբասող, վատահամբաւող։

verléumderisch, ած. 6. զրպարտող, չարախօսող (անձն). բ. զրպարտական(իր)։

verlieben, sich — չբ. 3ա. անբյ. sich in 3. — հարկանիլ ի սէր (ուրուք), մէկուն սիրահարիլ։ verliebt, դրբ. անց. ած. 6. սիրահար(եալ). närrisch in 3—m — sein յիմարիլ՝ խենթենալ մէկուն վրայ, մէկը յիմարաբար սիրել. verliebte Augen machen անուշ նայիլ. 2. սիրահար, տարփածու։ — չ. 22բ. անյ. տարփանք։

Verliebtheit, իգ. 31. սիրահարութիւն։

verliederlichen, նբ. 3ա. անբյ. զեղխութեամբ փճացնել. 2. զեղխութեամբ սնանկանալ։ — չբ. 1. զեղխիլ, ինք զինք զեղխութեան տալ։

verliegen, նբ. 2ժ. անբյ. e—e Zeit — ժամանակ մը պառկած անցընել. 2. et. — (երկար ատեն մնալով բանէ մը) պակսիլ։ — չբ. 1. (երկար ատեն մթերանոց) մնալով փճանալ։ sich — չբ. = verliegen, չբ. 2. անգործ ըլլալ։

verlierbar, ած. 6. կորուսանելի, կորստական (իրգ. եւ իր.)։

Verlierbarkeit, իգ. 31. անյ. կորըստականութիւն։

verlieren, նբ. 2ղ. անբյ. կորսնցընել. et. verloren haben բան մը կորսնցուցած ըլլալ. die Äste, Blätter — ոստոստքանց՝ տերեւընկէց ըլլալ։ sich — չբ. կորսուիլ. 2. աներեւոյթ ըլլալ. (աչքէ) կորսուիլ. ջնջուիլ, ցնդիլ, թռչիլ. (բազմութեան...) ցրուիլ, փարատիլ. (գունոց) խամրնուիլ, կորսուիլ։ verlóren, դրբ. անց. եւ ած. 6. — բայէն նշանակութեանց հետ. 2. մոլորեալ. կորսուեալ. անօգուտ, ունայն, զուր. փ. Sohn, 2.; բ. բայէ հետ. et. für verloren achten, et. verloren geben բան մը կորսուած համարիլ. ich gebe das Spiel verloren ես խաղը կորսուած կը համարիմ. verloren gehen կորսուիլ։ — չ. 22բ. անյ. կորուստ։

Verlierer, որ. 22ա. —in, իգ. 31. կորսնցող։

Verließ, չ. 20. ստորերկրեայ խոռոչ, գետնափոր այր, փապար. ման. բանտ (ի բերդս), խոր գուբ, ներքին՝ խաւարին բանտ։

verlób|en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբյ. 3—m seine Tochter — մէկուն իր դուստրը խոստանալ՝ նշանել. ver-

lobter Bräutigam խօսնայր, ընկալուչ. verlobte Braut խօսեալ, առնակին, նշանուած. der Verlobte — verlobter Bräutigam, die Verlobte — verlobte Braut. — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. նշանտուք, առնխօսութիւն։

Verlö'bniß, չ. 15. — Verloben, չ.։

Verlóbte(r), ա. փ. verloben, 1.

verlóck|en, նբ. 3ա. անբյ. — verführen, նբ. 3.։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. Հրապուրում, մոլորեցընելը, փորձութիւն։

verlógen, ած. 6. ստախօս։

verlór, 1. եւ 3. դէմք. եզ. անց. —ձմ. verlierenի։

verlóren, ընդ. անց. verlierenի։

verlö'schbar, ած. 6. շիջանելի, մարելի։

verlö'sch|en, չբ. ն. 3ի. (փ. löschen) (աճառ. 3ա. եւ 3ե.) անբյ. (Հրոյ...) անցնիլ, մարիլ, շիջանիլ. ձի. մարիլ, ցրտանալ. ը. մփ. — erlöschen, չբ. 3. — նբ. 3ա. (գրուածք մը...) ջնջել, անհետ ընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — Auslöschen, չ.։

verlóss|en, նբ. 3ե. անբյ. et. — (բան մը...) վիճակ հանել, (բանի մը վրայ...) վիճակ ձգել, (մասանց) բաժնել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. վիճակահանութիւն։

verlö'then, նբ. 3բ. անբյ. զօդել, կցել։

verlótter|n, verlúder|n, (երկոտ...) նբ. եւ չբ. ն. 3ա. անբյ. — verliederlichen, նբ. եւ չբ. — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. զեղխութիւն։

verlü'gen, նբ. 3չ. անբյ. ցնցա. = belügen.

verlúmpen, չբ. ն. եւ նբ. 3ա. անբյ. չբ. մաշիլ, ցնցոտիլ, դրդլիլ (զգեստուց). իբր նբ. ն—e Kleider — զգեստը մաշեցընել, հինցընել, դրդլեալ դարձընել։ — չբ. աղքատանալ, չքաւորիլ։

Verlúst, ար. 20. կամ 13. (հակառ. Gewinn) կորուստ. 2. վնաս, տոյժ, (դրամական) տուգանք. նուազութիւն, պակասութիւն, (բանէ մը) զրկում։

verlústbringend, ած. 6. կորստական, վնասաբեր։ — und Gewinnkonto, չ. 22. շահուց եւ վնասուց հաշիւ։

verlustí(e)ren, sich — ձբ. 3ա. անբյ. ընդ. զուարճանալ, զբօսնուլ։

verlústig, ած. 6. (միայն ստորոգելի) e—r Sache (սեռ.) — geben, werden բան մը կորսնցընել. sich e—r Sache — machen բան մը կորսնցընել։

vermáchen, նբ. 3ա. անբյ. J—m et. — մէկուն կտակաւ թողուլ, Հրէտակել։

Vermä'chtniß, չ. 15. կտակ. 2. Հրէտակ, կտակաւ թողեալն։

vermáhlen, նբ. 3ա. անբյ. den Weizen — ցորենն աղալ. 2. գէշ աղալ։

vermä'hl|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբյ. = verheirat(h)en; 2. ձի. զուգել, միացընել։ —ung, իգ. 31. Հարսանիք. ձի. միութիւն։

vermáhn|en, նբ. 3ա. անբյ. յորդորել, յորդոր տալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. յորդոր(ում)։

vermaledéien, նբ. 3ա. անբյ. անիծել։

vermálen, նբ. 3ա. անբյ. նկարելով գործածել. 2. ein Bild — նկար մ'ապականել՝ եղծանել։

vermárken, նբ. 3ա. անբյ. die Grenzen e—s Feldes — դաշտ մը սահմանաւորել, դաշտի մը սահմանն որոշել։

vermáuer|n, նբ. 3ա. անբյ. (պատով) Հիւսելով՝ որմելով գործածել. 2. պարսպել, պարսպաւ պատել, պատ քաշել. բ. — einmauern, 1.; ձ. J—m lebendig — մէկը պատի մէջ Հիւսել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — բային նշանակութեանց Հետ։

verméhrbar, ած. 6. աճեցուցանելի, բազմացուցանելի։

verméhr|en, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբյ. աճեցընել, բազմացընել. 2. յաւելել, բազմապատկել. աճել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. աճում, բազմանալը։

verméid|en, նբ. 3ձ. (փ. meiden) անբյ. et. — բանէ մը խուսել, խոյս տալ, խուսափել, փախչիլ. բանէ մը խորշիլ, պրծիլ, ազատիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. խուսելը, խուսափում։

verméinen, նբ. 3ա. անբյ. կարծել, (այնպէս...) մտածել. ենթադրել, Համարել։

verméintlich, ած. 6. = angeblich.

vermélden, նբ. 3բ. անբյ. J—m et.

Digitized by Google

— մէկուն բան մ'իմացընել՝ ազդ ընել՝ ծանուցանել: — չ. 22բ. անյօ. mit dem —, daß... աւելցընելով՝ ծանուցանելով, որ:

vermengen, նբ. եւ sich — ... 3ա. անբյ. = **mengen**, 1.; խառնակել. շփոթել. տակնու վրայ ընել. sich mit et. — բանով մը պարապիլ՝ զբաղիլ՝ պատապիլ:

vermenschlichen, նբ. 3ա. անբյ. մարդացուցանել, մարդ երեւցընել, մարդու կերպարանօք ներկայացընել. 2. կրթել. քաղաքակրթել, մարդ ընել:

Vermerk, ար. 20. ծանօթութիւն, դիտողութիւն:

vermerken, նբ. 3ա. անբյ. = **bemerken**, նբ. 1.; 2. et. gut — բան մ'ի լաւն մեկնել:

vermeßbar, ած. 6. չափելի:

vermessen, նբ. 2չ. անբյ. = **messen**, Ն. 1.; sich — ... սխալ չափել. չափելու ատեն սխալիլ. 2. sich e—r Sache (առւ.) —, sich — et. zu thun —) բան մ'ընելու համարձակիլ՝ յանդգնիլ. թ. բան մ'ընելու ջան ու ճիգ ընել. sich zu viel — իր անձին վրայ շատ վստահութիւն ունենալ. 3. sich hoch und theuer —, daß... բացէ ի բաց՝ հաստատապէս խոստանալ որ...: — իղբ. անց. եւ ած. 6. = Բային նշանակութեանց հետ. 2. դիմացրաւ, յանդուգն, ժպիրհ: — չ. 22բ. անյօ. —ung, իգ. 31. — **Messen**, չ.:

Vermessenheit, իգ. 31. ժպրհութիւն. յանդգնութիւն:

Vermessungsarbeit, իգ. անդաչափութիւն, գետնաչափութիւն:

vermiethbar, ած. 6. վարձելի:

vermiethen, նբ. 3ա. անբյ. վարձել, վարձու բռնել (— **verfrachten**): sich — ... վարձուիլ, բռնուիլ: — չ. 22բ. անյօ. —**ung**, իգ. 31. վարձում:

vermindern, նբ. եւ sich — ... 3ա. անբյ. = **mindern**, 1.; 2. կարճել, չափաւորել. (նաեւ ...) մեղմանալ. տկարացընել. (ցաւը) հանդարտեցընել. մեղմացընել: — չ. 22բ. անյօ. —**ung**, իգ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

vermischbar, ած. 6. խառնելի, խառնուելի:

vermischen, նբ. եւ sich — ... 3ա. եւ 8գ. անբյ. — **mengen**, նբ.; 2. (mit Wasser ջրով...) խառնել. Rassen — (անասնոց ցեղեր... իրարու) խառնել. sich — խառնիլ (անասնոց...). 3. sich mit einem Weibe — գիտել զկին, մտանել առ կին. 4. ար. Metalle mit ea. — տ. **legi(e)ren**, նբ. ր. 1. **vermischt**, ած. 6. խառն, խառնուած. vermischte Nachrichten, Vermischtes այլեւայլք, խառն լուրք: — չ. 22բ. անյօ. —**ung**, իգ. 31. խառնելը, խառնուրդ, շաղաշարութիւն:

vermissen, նբ. 3գ. անբյ. et. — (բան մը...) չգտնել. բանի մը կորուսին իմանալ. բան մ'ափսոսալ, թախծիլ (ընդ կորուստ...): — չ. 22բ. անյօ. բացակայութիւն:

vermitteln, նբ. 3ա. անբյ. et. — բանի մը միջնորդ ըլլալ. բան մը միջնորդել. eine Differenz zwischen zwei Personen — երկու հոգւոյ մէջ անհամաձայնութիւն՝ հակառակութիւն ջնջել. den Handel mit einem Volke — ազգի մը հետ վաճառականութեան սկսիլ. (Հակառակ գաղափարներ...) միաբանել. —d eintreten միջամտել, միջամտող ըլլալ: — չ. 22բ. անյօ. —**ung**, իգ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ. durch J—s — մէկուն միջնորդութեամբը:

vermittels, vermittelst, նխ. (առւ. —) = **mittels.**

Vermittler, ար. 22ա. —**in**, իգ. 32. — **Mittelsmann.**

vermö'beln, նբ. 3ա. անբյ. = **möbli(e)ren**; 2. գռ. ըմբ. et. — (բանի մը) ազատիլ, քովէն հեռացընել. 3. գռ. ըմբ. J. — մէկը կշտամբել՝ յանդիմանել:

vermódern, չբ. ս. 3ա. անբյ. = **modern.** — չ. 22բ. անյօ. —**ung**, իգ. 31. = **Modern**, չ.:

vermö'ge, նխ. (առւ. —) զօրութեամբ. ըստ այնմ (հրամանի...):

vermö'gen, նբ. անբյ. (տ. **mögen**) (իղբ. անց. միայն **vermocht**) աներորոշով եւ zu ի հետ. կարենալ, կարող՝ ատակ ըլլալ. բ. դերանուն ինդրով. Alles über J. — մէկուն վրայ ամէն իշխանութիւն ունենալ, ամենայն կարենալ ընել. 2. J. zu et. — մէկը բանի մը ստիպել՝ բանտ-

զատել։ —d, դրբ. եւ ած. ս. կարող, ատակ. 2. Հարուստ, ունեւոր։ — չ. ոչբ. կար, կարողութիւն, զօրութիւն, ատակութիւն. 2. բախտ, ինչք, գոյք. — erwerben Հարստանալ։

Vermö'gens|abschätzung, իգ. —aufnahme, իգ. գնահատութիւն ընչից։ —bilanz, իգ. (արձանագիր առաց եւ տալից) Հաշուեգիր։ —losigkeit, իգ. 31. անբաւականութիւն, չքաւորութիւն։

vermö'glich, ած. ս. = vermögend.

vermúckern, չբ. ſ. 3—. ընդ. բարեպաշտօն ըլլալ։

vermúmmen, նբ. եւ sich — փբ. 3—. անբյ. (sich) — (զգեստ...) Հագնիլ, ծածկել (զանձն). մաս. դիմակել, պատրուակել, ծպտիլ։

vermúth|en, նբ. 3բ. անբյ. et. — բան մը գուշակել՝ կարծել, կասկածել. կասկածիլ. տարակուսիլ. (բան մը) նախատեսել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. = Բայէն նշանակութեանց Հետ. gegen alle — ամէն ակնկալութեան Հակառակ, անակնկալ։ [գուշակելի. Հաւանական։

vermúthlich, ած. ս. կասկածելի,

vernáchlässig|en, նբ. եւ sich — փբ. 3—. անբյ. անփոյթ առնել, անտես ընել. sich — անփութանալ. 2. քիչ Հոգ ընել. sich — թուլնալ, մեղկիլ։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. անփութութիւն, անհոգութիւն, թուլութիւն։

vernágeln, նբ. 3—. անբյ. ար—. բութել, բեւեռել, բութիւք պնդել. 2. գամել, բեւեռել. գամելով ապականել. (ձին) լուանել. 3. բեւեռել, Հեղուսել, բեւեռակապ ընել. eine Thür — դուռ մը խնուլ՝ տաշտակնել. փխ. ընդ. vernagelt sein ծանծաղամիտ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. — Բայէն նշանակութեանց Հետ։

vernä'hen, նբ. 3—. անբյ. viel Zwirn — կարելու շատ դերձան գործածել. 2. կարել, կարելով կցել։

vernárb|en, չբ. ſ. 3—. անբյ. եւ sich — փբ. կցիլ, (վէրաց) ապիանալ։ — նբ. կցել, ապիացընել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. կցում, ապիանալը։

vernárren, փբ. 3—. անբյ. sich in J., et. — = sich vergaffen.

Vernárrtheit, իգ. 31. սաստիկ սիրահարութիւն, պակշոտութիւն։

vernéhm|en, նբ. 3գ. անբյ. լսել. 2. ցնցա. նշմարել, իմանալ. իրաւ. Հարցնել. 3. իրգ. = verhören. sich — փբ. (Հմմտ. 2.) sich aus et. — բան մը Հասկընալ. ich kann mich nicht daraus — չեմ կրնար Հասկընալ. 2. sich mit J—m — միկուն Հետ միաբանիլ։ — չ. 22բ. անյ+. ստեղեկութիւն, լուր. 2. նաեւ —ung, իգ. 31. իրգ. = Verhör; 3. = Einverständniß.

vernéhmlich, ած. ս. որոշ, պայծառ, դիւրըմբռնելի։

vernéig|en, sich — փբ. 3—. անբյ. Հակիլ, խոնարհիլ։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. Հակում։

vernéin|en, նբ. 3—. անբյ. et. — բանի մը Հակառակիլ, գիմադարձիլ. բան մը ժխտել՝ ուրանալ։ —d, դրբ. եւ ած. նաեւ քր. ժխտական. —de Partikel ժխտական՝ ուրացական մասնիկ։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. քր. ժխտում, ուրացութիւն։

Vernéiner, ար. 22—. —in, իգ. 32. ժխտող, ուրացող։

Vernéinungs|partikel, իգ. քր. = — verneinende Partikel. —satz, ար. քր. ժխտական նախադասութիւն։

vernichtbar, ած. ս. ջնջելի։

vernicht|en, նբ. 3բ. անբյ. ոչնչացընել, ոչինչ ընել. 2. ոչինչ Հրատարակել. ջնջել, (դաշինք...) եղծանել, (Հրաման...) յետս կոչել. (ավօրութիւնք...) վերցընել. ի բաց բառնալ. ստատկել. անէծանել. աւերել. durch Feuer — այրել. ջախջախել. խորտակել։ —d, դրբ. եւ ած. ս. եղծիչ, ոչնչացընող։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. ջնջում, եղծում, յետս կոչում, ստատկում, աւեր, աւերում, խորտակում։

Vernichter, ար. 22—. ջնջող, եղծանող, ոչնչացընող։

vernieten, նբ. 3բ. անբյ. գուրգամել, բեւեռածայրը բթել, գամգամով կցել։

Vernúnft, իգ. անփի. անյ+. խելք, միտք, բան(աւորութիւն). 2. ի-

Digitized by Google

մտացութիւն, ըմբռնում, միտք. դատողութիւն, ըմբռնողութիւն (մտաց). առողջ միտք՝ բան։

vernunftbegabt, ած. բանաւոր, մտացի։ **—beweis**, ար. մտաց ապացոյց՝ ցուցում։ **—gemäß**, ած. և. բանաւոր, ըստ մտաց։ **—glaube**, ար. եր. բանաւորականութիւն, բանապաշտութիւն։ **—lehre**, իգ. բանադիտութիւն։ **—los**, ած. անբան. ի. անխելք, անմիտ, անմտական։ **—recht**, չ. բնական օրէնք։ **—religion**, իգ. բնական կրօնք։ **—schluß**, ար. տրամաբանութիւն. էլ. հաւաքաբանութիւն։

Vernünftelei, իգ. 31. (պատիր) ճարտարաբանութիւն, իմաստակութիւն. 2. պատիր հեռեւութիւն, սոփեստութիւն։

vernü'nfteln, չբ. h. 3ա. անցեալ. տրամաբանել, հաւաքաբանել. է. մփ. ճարտարախօսել, իմաստակել։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, իգ. 31. — **Vernünftelei**.

vernü'nftig, ած. և. բանաւոր, մտաւոր. 2. արդար, բանաւոր (պատճառ). իմաստուն, ուղիղ. տրամաբանական (հարցում), բանական (յօրինուածութիւն...). խելօք, համեստ, զգօն (աղայ)։

Vernü'nftigkeit, իգ. 31. բանաւորութիւն. իմաստութիւն։

Vernü'nftler, ար. 22ա. իմաստակ, սոփեստ։

verö'den, չբ. ſ. 3բ. անցեալ. անապատ ըլլալ, ամայանալ, անմարդի ըլլալ։ — նբ. անապատ՝ ամայի դարձնել, անմարդի ընել. ը. մփ. աւերել։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, իգ. 31. մարդաթափութիւն. աւերում։

verö'ffentlichen, նբ. 3ա. անցեալ. (գիրք) հրատարակել. ein Gesetz... — օրէնքը ծանուցանել՝ հրապարակել։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, իգ. 31. հրատարակութիւն։

Veróna, չ. 38. էղ. Վերոնա։

Veronika, յտ. ան. իգ. 36. (եղ. նաեւ 38.) Վերոնիկէ։ — իգ. տն. — **Ehrenpreis**, բ.։

verórdnen, նբ. 3բ. անցեալ. կարգել, կարգադրել, տրամադրել, սահմանել, որոշել. 2. J—m et. — բժիշկը հիւանդին... բան մը պատուիրել. 3. J. zu et. — (մէկը բանի մը) կարգել, (գլուխ...) կացուցանել, (իշխան...) դնել։ — չ. 22բ. անյ. **Verordnung**.

Verórdner, ար. 22ա. **—in**, իգ. 32. կարգադրող, սահմանող։

Verórdnung, իգ. 31. կարգադրութիւն, տրամադրութիւն. (բժշկի...) պատուէր, որոշում։

Verórdnungsblatt, չ. պաշտօնական լրագիր՝ թերթ։

verpáchtbar, ած. և. վարձելի, որ կրնայ վարձուիլ։

verpáchten, նբ. 3բ. անցեալ. վարձու տալ։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, իգ. 31. վարձու տալը, վարձատուութիւն։

Verpáchter, ար. 22ա. **Verpä'chter**, ար. 22ա. վարձատու։

verpácken, նբ. 3ա. անցեալ. — **einpacken**, նբ. 1. եւ 2.; 2. ծրարելու ատեն կորսնցընել։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, իգ. 31. — **Einpacken**, չ.։

Verpácker, ար. 22ա. ծրարող, պատատող։

verpánzern, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անցեալ. զրահաւորել։

verpássen, նբ. 3է. անցեալ. et. — (անժամանակութեամբ) բան մը կորսնցընել. 2. den Regen unter einem Baume... — ծառի մը տակ սպասել (որ անձրեւը դադրի). 3. խղ. ein Spiel — անցնիլ, չխաղալ։

verpésten, նբ. 3բ. անցեալ. (ժանտախտով) ապականել, թունաւորել (նաեւ փխ.)։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, իգ. 31. ապականութիւն։

verpfä'hlen, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անցեալ. չերտափակել, ցցապատել, ցցապատնիշով փակել (զին. բրդ. Տրփ.). 2. ցից վարել՝ վարել, ցցել։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, իգ. 31. — **Pfahlwerk**.

verpfä'nden, նբ. 3բ. անցեալ. գրաւ դնել, գրաւական տալ. էրէ. անշարժ գրաւ դնել։ — չ. 22բ. անյ. **—ung**, իգ. 31. գրաւական տալը։

verpféffern, նբ. 3ա. անցեալ. շատ պղպեղել՝ պղպեղ ցանել. էփ. թանկ ծախել։

verpflánzen, նբ. 3է. անցեալ. եղէ. (տունկ...) փոխադրել, այլուր

Digitized by Google

տնկել: — Հ. 33բ. անյփ. —ung, իգ. 31. փոխադրութիւն (տնկոց):

Verpflánzer, ար. 22ա. երլ. տնկարկու, տունկ փոխադրող:

verpflég|en, նբ. 8ա. անբյ. einen Kranken... — հիւանդ մը... դարմանել՝ խնամել՝ հոգալ. ը. մփ. օգնել, ձեռնտու ըլլալ. 2. ռոճկացանել, կերակրել: — Հ. 32բ. անյփ. —ung, իգ. 31. հոգածութիւն, խնամք. օգնութիւն, ձեռնտուութիւն. դարման (աղքատաց...). բ. գիծ. ապրուստ, պարէն:

Verpflégungs|kosten, յփ. կերակրոյ՝ ռոճկական ծախք: —wesen, Հ. դարման, սնունդ (աղքատաց...). բ. գիծ. = Proviantwesen.

verpflichten, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. անբյ. J. zu et. — մէկը բանի մը ստիպել՝ պարտաւորել, (վրան...) պարտք դնել. sich gegen J. — մէկուն բան մը խոստանալ, ինք զինք մէկուն պարտաւոր կացուցանել. բ. J. (zu Dank) — մէկը (շնորհակալու- թեան) պարտական ընել՝ թողուլ. 2. J. eidlich — մէկն երդմնեցընել, երդում ընել տալ: — Հ. 32բ. անյփ. փ. Verpflichtung.

Verpflichtung, իգ. 31. ստիպում, պարտաւորութիւն. 2. պարտա- կանութիւն, պարտք:

verpfúsch|en, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբյ. (անյաջողակութեամբ) փճացընել, ապականել. փցուն՝ յոռի գործել: — Հ. 32բ. անյփ. —ung, իգ. 31. խան- գարում, ապականութիւն:

verpichen, նբ. 8ա. անբյ. ձիւթել, ձիւթոտել:

verpimpeln, նբ. 3ա. անբյ. ընփ. փափկացընել, քնքուշել:

verpláppern, verpláudern, նբ. 8ա. անբյ. die Zeit — ժամանակը շաղ- փաղփութեամբ անցընել. 2. (շատա- խօսելով) զանց առնուլ: sich — փբ. (անզգոյշ խօսելով) ինք զինք մատ- նել:

verplémpern, նբ. 3ա. անբյ. վատ- նել, ծախսել: sich — = sich verlieben.

verpráss|en, նբ. 8փ. անբյ. sein Ver- mögen — շուայտութեամբ ինչքը ծախսել՝ վատնել: — Հ. 32բ. անյփ. —ung, իգ. 31. վատնում:

verpúpp|en, sich — փբ. 3ա. անբյ. իշ. (որդանց) բոժոժիլ. (պատեանի մէջ ամփոփուիլ) կծկիլ: — Հ. 32բ. անյփ. —ung, իգ. 31. բոժոժում, կծկիլը (որդանց...):

Verpúß, ար. 20. անյփ. ար. — Puß, ձ.

verpútzen, նբ. 8փ. անբյ. զարդի զարդարանքի գործածել՝ ծախսել. 2. ընփ. sein Geld... — դրամը վատ- նել, ծախսել. 3. ամ. e—n Schinken... — ապուխտ մ'ուտել՝ օգտել լափել:

verquálmen, չբ. s. 3ա. անբյ. շո- գիանալ. ցնդիլ: — նբ. շոգիա- ցընել. ցնդեցընել. 2. ընփ. ծխա- խոտի գործածել (դրամը):

verquéllen, չբ. s. 2ի. անբյ. ցայտա- մամբ հոսիլ. ցնցղկանալ. բղխել. 2. (խոնաւութենէ) ուռիլ. 3. (ձեղք մը) ուռելով գոցուիլ, կցիլ:

verquick|en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. փմ. սնդկաղօդել, սնդկա- ղանգել. փխ. խառնել, միացընել: — Հ. 32բ. անյփ. —ung, իգ. 31. սընդ- կաղօդում:

verránnt, դրբ. անց. verrennen:

Verráth, ար. 20. անյփ. մատնու- թիւն. e—n — an J—m begehen մէկը մատնել:

verráthen, նբ. եւ sich — փբ. 2է. (փ. rathen) անբյ. մատնել, մատնի- չ գուշակ ըլլալ. 2. ձեռքը տալ. ուրանցել, մատնել. et. Geheimes — ծածուկ բան մը յայտնել. ի յայտ ածել. հրատարակել, հաշակել. ծանուցանել, ցուցընել:

Verrä'ther, ար. 22ա. —in, իգ. 22. մատնիչ, նենգաւոր, անհաւատա- րիմ. ընփ. բացցերան, անխորհրդ- դապահ. er ist ein — an dem Kaiser կայսեր մատնտու է:

Verrätheréi, իգ. 31. մատնութիւն. անհաւատարմութիւն:

verrä'therisch, ած. 6. մատնիչ, նենգաւոր. —(er Weise) մատնու- թեամբ. 2. մատնող. յայտնող:

verráuchen, չբ. s. 8ա. անբյ. ծխա- նալ. ի ծուխ եղծանիլ, այրիլ. 2. die heiße Suppe — lassen տաք ապուրը... պաղեցընել. 3. շոգիանալ. գոլոր- շիանալ, ցնդիլ. (գինւոյ...) ապա- կանիլ. փխ. seinen Zorn — lassen բար- կութիւնը ցածուցանել: —նբ. ապ-

րել, փառել. շոգիացընել. պաղե-ցընել (ապուրը...). 2. ծխախոտի գործածել, (շատ ծխախոտ...) ծխել. eine Stunde — ժամ մը ծխելով անցընել։

verrä'uchern, նբ. 3ա. անբյ. viel Weihrauch — շատ խունկ... այրել՝ ծխել. 2. ein Zimmer... — խուց մը ծխել, ծխով լեցընել։ — չբ. յ. ծխիլ, ծխոտիլ։

verráuschen, չբ. յ. 3ա. եւ 3գ. անբյ. խարշափմամբ՝ աղմկով անցնիլ. փխ. փախչիլ, սրանալ, (ժամանակն...) անցնիլ։

verréchnen, նբ. 3բ. անբյ. հաշուի մէջ առնուլ, ի միասին հաշուել։ sich — վբ. սխալ հաշուել. փխ. վրիպիլ, կարծիքէն ի դերեւ ելլել։

verrécken, չբ. յ. 3ա. անբյ. պայթիլ, ճաթիլ, սատկիլ։

verrédlen, նբ. 3բ. անբյ. et. — (բանէ մը հրաժարելու) խոստանալ, յառաջադրել։ — չբ. հ. ——. sich — վբ. խօսելու ատեն սխալիլ. ը. մփ. (իր խօսքերով) ինք զինքը մատնել, բերնէն անզգոյշ խօսք փախչիլ։ — Ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հրաժարում. 2. սխալ՝ անզգոյշ խօսք, վրիպանք։

verrégnen, նբ. 3բ. անբյ. անձրեւով ապականել։

verréiben, նբ. 2ծ. անբյ. լաւ փշրել՝ մանրել՝ լեսուլ. 2. շփելով ցրուել՝ տարածել։

verréisen, չբ. յ. 3գ. անբյ. ճամբորդութիւն ընել, ճամբորդել։ — նբ. die Zeit ... — ժամանակը ճամբորդութեամբ անցընել. Geld ... — ստակը ճամբորդութեան ծախել՝ վատնել։

verrénken, նբ. 3ա. անբյ. վբ. անփ. (ոսկրը...) խախտել, տեղէն շարժել։ — Ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խախտում։

verrénnen, նբ. 4ա. անբյ. (տ. rennen) J—m et. — մէկուն (ճամբան) արգելուլ՝ փակել՝ առջեւն առնուլ։ — նբ. եւ sich — վբ. J. — մէկը գժնդակ գործքի մը մէջ խօթել՝ շաղել. մռ. վխ. sich — գժնդակ գործքի մէջ պարտաւանդիլ՝ շաղապատիլ։

verríchten, նբ. 3բ. անբյ. կատարել, ընել, գործադրել. տ. Nothdurft, բ.; 2. վճարել, ի գլուխ հանել. (պարտքը...) լնուլ։ — Ն. 22բ. անյ. տ. Verrichtung.

Verríchtung, իգ. 31. (հմմտ. verrichten) կատարելում, ընելը, վճարում, գործադրութիւն. 2. — mit der Hand ձեռնավարութիւն։

verriegeln, նբ. 3ա. անբյ. պարզունակով փակել, պարզունակել, նգել. փխ. փակել, գոցել։

verringer‖n, նբ. եւ sich — վբ. 3ա. անբյ. պակսեցընել, նուազեցընել։ — Ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. նուազեցընելը։ — Ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. նուազեցում։

verrinnen, չբ. յ. 2բ. անբյ. հոսիլ, սահիլ, ծորիլ. մռ. (ժամանակ) անցնիլ։

verróchen, դրբ. անց. verriechen ի։

verróst‖en, չբ. յ. 3բ. անբյ. ժանգոտիլ, ժանգահարիլ։ — Ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ժանգ (ահարութիւն)։

verrótten, չբ. յ. 3բ. անբյ. հոտիլ, նեխիլ. փխ. հնանալ։ verróttet, դրբ. անց. եւ ած. 6. փխ. verrottete Ansichten հնացեալ՝ ընդ. հոտած գաղափարներ։

verrúcht, ած. 6. անզգամ, վատանուն, աննուանարկ. ապիրատ, ստասուածազերծ (տ. Verruchtheit)։

Verrúchtheit, իգ. 31. վատանունութիւն. չարութիւն, գարշելի գործք։

verrü'ck‖en, նբ. եւ sich — վբ. 3ա. անբյ. (տեղէն) խախտել, տեղափոխել, շարժել. 2. խանգարել, խանգարել։ verrü'ckt, դրբ. անց. եւ ած. 6. խախտած, խանգարեալ. verrückte Uhr խանգարեալ ժամացոյց. 2. բախուկ, յիմար, խելայեղ. փխ. այլանդակ, անհեթեթ։ — Ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. խախտում, խարխալում, տեղափոխութիւն, խանգարում, խառնակութիւն։

Verrü'ckheit, իգ. 31. (տ. Geistes-krankheit) խելագարութիւն, խելայեղութիւն. խօլութիւն, անմտութիւն. փխ. այլանդակութիւն, անհեթեթութիւն։

Verrúf, ար. 20. անյ. վատանունութիւն, չարահամբաւ, կեղծ ա-

նաւն. 3. in — bringen մէկը վատահամբաւել. (համբաւն...) աղարտել. in — sein (kommen) անուանարկ ըլլալ:

verrufen, նբ. 9հ. անցբ. = berufen, նբ. 4.; 2. Geld... — դրամի գինը կտրել՝ նուազեցնել. փխ. անուանարկել, աղարտել: — գրբ. ածց. եւ ած. 6. անուանարկ, վատանուն: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 32. վատանուանութիւն, չարահամբաւութիւն:

Vers, ար. (եղ. 8. յգ. 18.) ոտանաւոր, չափով բան. 2. փխ. er kann sich keinen — daraus machen զայս չի կրնար հասկնալ. 3. (տողի) տող. 4. տուն, համար (Ս. Գրքի):

Versaccent, ար. (չափականն՝ ոտանաւորի) շեշտ: —absatz, ար. տուն (տաղի...): —abschnitt, ար. հատած, կիսահանգիստ: —fuß, ար. (ոտանաւորի...) ոտք, անդամ: —kunst, էգ. տաղաչափութիւն, քերթողութիւն. ը. մս. բանաստեղծութիւն: —künstler, ար. տաղաչափ: —lehre, էգ. տաղաչափութիւն: —maß, չ. (ոտանաւորի) չափ:

versagen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. մերժել, զլանալ. die Beine — mir den Dienst ընդ. ոտուըներս չեն բռներ, այլ չեմ կրնար քալել. 2. շնորհել, տալ (այլոց զլանալով): — չբ. ի. չկատարել. (հրացանը) կրակ չառնուլ, չբորբոքիլ. չարձակիլ: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. մերժում. զլացում. խոստում. (զէնուց) չարձակում:

Versalbuchstabe, ար. 34. (յգ. —n նաեւ Versalien, անփխ.) ար—. փոք. գլխագիր (գիր):

versalzen, նբ. 3գ. (գրբ. ածց. —) անցբ. շատ աղել, յաղել. փխ. 3—m eine Freude — մէկուն ուրախութիւնը դառնացընել:

versammeln, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անցբ. ժողովել, հաւաքել, կուտել. 2. գումարել, միացընել, համախմբել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. ժողովում, հաւաքում. 2. ժողով. բ. ընկերութիւն, միաբանութիւն. գ. ունկնդիրք, հանդիսականք:

Versammlungshaus, չ. ժողովարան, ժողովատեղ. զբօսարան:

Versand, ար. 20. էն. առաքում:

versanden, չբ. ս. 3բ. անցբ. եւ sich — փբ. աւազով լեցուիլ. ծածկուիլ: — նբ. աւազով պատել՝ ծածկել՝ լեցընել:

Versatilität, էգ. 31. յողդողդութիւն, անհաստատութիւն:

Versatz, ար. 13. գրաւադրութիւն, գրաւ, գրաւական, առհաւատչեայ. et. in — geben բան մը գրաւ տալ:

Versatzamt, չ. գրաւատուն: —stück, չ. թտ. շարժական միջակ:

versauen, նբ. 3ա. անցբ. ընդ. աղտեղել, շաղախել:

versauern, չբ. ս. 3ա. անցբ. թթուիլ, թթու ըլլալ. փխ. թմրիլ (մտաց...): — նբ. ա—. ազդել. versäuern, թթուեցընել. փխ. — verbittern, նբ. եւ verleiden. — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = բայիս նշանակութեանց հետ:

versaufen, նբ. 2ի. անցբ. ռմ. sein Geld — ստակին արբեցութեամբ վատնել՝ ծախսել. փխ. seinen Verstand — խելքը կորսնցընել: versoffen, գրբ. ածց. եւ ած. 6. արբեցող:

versäumen, նբ. 3ա. անցբ. et. — բան մը թողուլ, ձեռքէ հանել. կորսնցընել, զանց՝ անփոյթ՝ անտեսել ընել. մոռնալ. չքն. den Appel — կոչին չերթալ. 2. յապաղել, ետ՝ ուշ մնալ: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. = բայիս նշանակութեանց հետ:

Versäumniß, էգ. 16. չ. 15. = Versäumen, չ.; 2. (ժամանակը) կորսնցընելը, ուշ մնալը:

verschachern, նբ. 3ա. անցբ. գռ. մս. et. — ծախել, շահավաճառել:

verschaffen, նբ. 3ա. անցբ. 3—m et. — մէկուն բան մը հայթայթել, ընդ. ճարել, հոգալ, գտնել. 2. 3—m et. — մէկուն բան մը տալ՝ ունեցնել. sich selbst Recht — բանի մը վրէժն անձամբ առնուլ: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. հայթայթանք, ճարելը. տալը:

verschälern, նբ. 3ա. անցբ. ժամանակը խեղկատակութեամբ անցընել:

verschalen, նբ. 3ա. անցբ. ար—. = beschalen, նբ. 1. եւ 2.; ոչմ. die Decke e—s Zimmers — խցի մը ձեղունը՝

տատանումը չինել. յարկել. Բէլ. Բերդ. Ճրթ. e—n Stollen — բաղ... մը ատախտակամած գրուագել. անցք՝ փող փայտագրուագ(յօրին)ել:

verschállen, չբ. ſ. 3ա. անբյ. — verklingen; 2. մոռցուիլ, անյիշատակ ըլլալ: verschóllen, դրբ. անց. եւ ած. 6. մոռցուած, անյիշատակ. er ist verschollen ինչ եղած ըլլալը չի գիտցուիր, բոլորովին մոռցուած է:

verschä'mt, ած. 6. ակնկորեալ, ամօթահար. պատկառոտ, ամօթ-խած, ամչկոտ:

verschánz|en, նբ. եւ sich — էբ. 3է. անբյ. Բերդ. Ճրթ. ein Lager — բանակատեղն (զանկշար) ամրացընել. զանկիշ ածել. sich — ամրանալ: — ն. 22բ. անյէ. —ung, էգ. 31. ամրու-թիւն:

verschä'rf|en, նբ. 3ա. անբյ. եւ — ն. 22բ. անյէ. —ung, էգ. 31. — schärfen, նբ. 4. եւ ն.:

verschárr|en, նբ. 3ա. անբյ. եւ — ն. 22բ. անյէ. —ung, էգ. 31. — einscharren, նբ. եւ ն.:

verschátten, նբ. 3բ. անբյ. ստուե-րամած ընել, շքով՝ ստուերով ծածկել. 2. — schattieren.

verschä'umen, նբ. 3ա. անբյ. et. — բանի մը վրայէն փրփուրն առնուլ: — չբ. ſ. փրփրիլ, փրփրելով ցնդիլ՝ շոգիանալ:

verschéiden, չբ. ſ. 3է. անբյ. մեռ-նիլ. հոգին աւանդել: — ն. 22բ. անյէ. մահ. im — liegen հոգեվարքի մէջ ըլլալ:

verschénken, նբ. 3ա. անբյ. պար-գեւ տալ. 2. — ausschenken, 2.

verschérzen, նբ. 3է. անբյ. den Tag — օրը խեղկատակութեամբ անց-ընել. 2. et. — բան մը յիմարու-թեամբ՝ անմտութեամբ կորսնցը-նել. sein Glück — թեթեւութեամբ բախտը ձեռքէ հանել:

verschéuchen, նբ. 3ա. անբյ. — fortscheuchen; էբ. die Sorgen — հոգերը մերժել՝ ի բաց հալածել:

verschick|en, նբ. 3ա. անբյ. — fort-schicken. — ն. 22բ. անյէ. —ung, էգ. 31. առաքում, յղում:

verschieb|en, նբ. եւ sich — էբ. 3ղ. անբյ. տեղափոխել, տեղէն խախ-տել. փոխել. բ. խանգարել, եղ-ծանել. ———. verschobenes Viereck շեղ-անկիւն. 2. — aufschieben, 2. — ն. 22բ. անյէ. —ung, էգ. 31. տեղափո-խութիւն:

verschieden, ած. 6. տարբեր, նման, ուրիշ, այլեւայլ, զանազան. himmel-weit — sein երկինք ու երկիր տար-բերութիւն ունենալ. da hört doch —es auf — Das ist doch zu toll (տ. toll, 2.).

verschieden|artig. ած. զանազան, այլատեսակ, անհամազգի. ան-նման: —artigkeit, էգ. այլակերպու-թիւն, աննմանութիւն: —farbig, ած. գոյնզգոյն:

Verschiedenheit, էգ. 31. տարբե-րութիւն, այլակերպութիւն, զա-նազանութիւն, այլեւայլութիւն. — der Ansichten, Meinungen կարծեաց... տարբերութիւն:

verschied(ent)lich, ած. 6. մակ. Վ. տարբեր, այլեւայլ, զանազան. բ. այլազգ, տարբեր կերպով. շատ անգամ:

verschießen, նբ. 2ի. անբյ. (հրա-ցան...) արձակել, ձգել. էի. յան-պէտս՝ յանօգուտ ծախել. sein Pulver, seine Munition —, նաեւ էբ. sich — վառօդը՝ պաշարը սպառել. մակ. էբ. sich — սխալ արձակել. 2. նկր. (լոյսը՝ գոյնն տամինանալու) նուազ-ցընել. մեղմացընել. տամինանել. 3. որբ. փոխ. die Kolumnen — սիւներն յետեւառաջել, սխալ շարել: sich — էբ. տ. — նբ. 1.; 2. էի. ընդ. sich in J. — — sich verlieben; in J. verschossen sein մէկուն սիրահարիլ՝ տաատրկ զար-նուիլ: — չբ. ſ. սահիլ, (արագ) օրանալ, սուրալ. 2. (գոյները) թառամիլ, անցնիլ. գունատիլ: — ն. 22բ. — [illegible]:

verschiff|en, նբ. 3ա. անբյ. ծովով տանիլ՝ փոխադրել. բ. (վաճառք...) նաւով արտածել՝ այլուր տանիլ. 2. (նաւ) բեռնաւորել, ակաղձել: — ն. 22բ. անյէ. —ung, էգ. 31. (նաւ-ով) փոխադրութիւն, արտածու-թիւն. բեռնաւորում:

verschimmel|n, չբ. ſ. 3ա. անբյ. մգլիլ. մգլոտիլ, նգոտիլ: — 22բ. անյէ. —ung, էգ. 31. մգլում:

Verschiß, որ. 13. ամ. — Verruf.

Digitized by Google

verschlacken, չբ. ſ. եւ sich — էբ. 3ա. անբ. կղկղանալ, կղկղանքը զատել՝ պարզել։

verschlafen, նբ. 2է. (տ. schlafen) անբ. den Vormittag — ցերեկը քնանալով անցընել. 2. ich habe die Zeit (կամ էբ. mich) — շատ ուշ ելայ՝ արթնցայ. 3. et. — քնանալով բան մը կորսնցընել՝ ձեռքէ հանել։ — դըբ. անց. եւ ած. 6. = Բայցին նշանակութեան հետ. 2. = schlaftrunken; բ. — schläf(e)rig, 1.

Verschlafenheit, իգ. 31. անյ. — Schläf(e)rigkeit, 1. եւ 2.

Verschlag, ար. 18. միջնորմ, գա-ռապայ. (միջնորմով զատուած) անջրպետ. մռն. խցիկ, խորշ։

verschlagen, նբ. 2յ. անբ. ար. mit Brettern — տախտակով պատել, տախտակամած ընել. e-n Raum — տեղ մ'անջրպետել միջնորմով. mit Nägeln — գամել, հեղուսել. բ. viel Nägel — շատ գամ գործածել. 2. զարնելով ապականել՝ փճացընել. 3. eine aufgeschlagene Stelle im Buche, das Buch — = verblättern; 4. e-n Ball — գնդակ մը զարնելով կորսնցընել. նաւ. ein Schiff von der Fahrt — նաւ մը խոտորեցընել (մրրկէ). — werden խոտորիլ. շեղիլ, թիւրիլ. 5. sich (ար.) et. — (բան մ'իր յանցանօք) կորսնցընել։ — չբ. ſ. եւ. h. heiße Getränke — lassen տաք ըմպելիները գաղջացընել՝ քիչ մը պաղեցընել. das Wasser — lassen ջուրը քիչ մը տաքցընել. գաղջ ընել. 2. h. միայն ժխտականի հետ եւ հարցականի մէջ. Das verschlägt Nichts ընդ. ոչինչ շունի, բան մը չ'ըներ. was verschlägt Ihnen Das? Ձեզի ի՞նչ (կը վերաբերի)։ sich — էբ. ար. սխալ զարնել. վրիպիլ. չհանդիպիլ. պարապի երթալ (հրացանի...)։ — դըբ. անց. եւ ած. 6. = Բայցին նշանակութեան հետ. 2. խորամանկ, նենգաւոր. խարդախ։

Verschlagenheit, իգ. 31. խարդախութիւն, խորամանկութիւն. նենգաւորութիւն։

verschlämmen, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. փնբ. ցեխոտել. ցեխով լեցընել՝ թաթաւել. = verschlemmen. — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ցեխոտութիւն, տղմաթաթաւ ընելը։

verschlang, 1. եւ 3. դէմ. ներ. անց. տես. verschlingen։

verschlechtern, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբ. յոռեցընել. ապականել. եղծանել. վնասել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ապականութիւն, եղծում, խաթարում։

verschleichen, չբ. ſ. 2ի. անբ. (ժամանակը) գանգաղ անցնիլ՝ երթալ։ sich — էբ. կծիկը դնել փախչիլ։

verschleiern, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբ. սաւաւանել. քողարկել. ծածկել. էբ. eine Erzählung — պատմութիւն մը պատարուակել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. սաւաւանում. քողարկութիւն։

verschleifen, նբ. անբ. Ա. 2ի. — abschleifen; Ձ. eine Klinge — (դանակի...) բերանը սրելով փճացընել։ Բ. — 3ա. ներ. Töne — ձայները խառնու կցել՝ զօդել։ — ն. 22բ. անյ. — Abschleifen, ն. 2. զօդում։

verschleimen, նբ. 3ա. անբ. ախտ. շաղել. շաղապատել. հիւթել (նաւ. եւ այլն). die Zunge — լեզուն թանձրացընել։ — չբ. ſ. եւ sich — էբ. ախտ. շաղիլ. շաղապատիլ. verschleimte Zunge փառատաւոր՝ մաղապատեալ լեզու. verschleimt sein հուրծքը նեղուիլ։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Բայցին նշանակութեան հետ։

Verschleiß, ար. 15. վճ. խանութ։

verschleißen, չբ. 2ի. կամ 3է. անբ. եւ sich — էբ. մաշիլ. (թել թել) քակուիլ. քճճիլ. ծուատիլ։ — նբ. մաշել, քակել, ծուատել. 2. վճ. Waaren… — վաճառք վաճառել՝ ծախել։ — ն. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. մաշում. վաճառում։

Verschleißer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. վճ. խանութպան, վաճառող։

verschlemmen, նբ. 3ա. անբ. (sein Vermögen) — (շուայտութեամբ ինչքը) վատնել, ծախսել. ընդ. ուտել. die Zeit — ժամանակը զեղխութեամբ անցընել։

verschlendern, նբ. 3ա. անբ. die Zeit — ժամանակին դատարկաշրջութեամբ անցընել։

verschleppen, նբ. 3ա. անբ. et. — բան մը քաշել, քաշկռտել. ընդ. քարշ անել՝ տանել. մռն. մոլորցընել. խոտորեցընել. eine Krankheit

— Հեռոր հիւանդութիւն... բերել՝ մուծանել. ը. մփ. (անհաւատարմութեամբ) գողնալ, ի բաց բառնալ, խորել. 2. ein Kleid — զգեստ մը գործածելով մաշել. 3. et. — բան մը յերկարաձգել, սաստիկ երկնցընել: — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — բոյին նշանակութեանց հետ:

Verschleuderer, ար. 22ա. վատնող, ծախող:

verschleuder|n, նբ. 3ա. անբփ. einen Stein — քար մը պարսել՝ պարսատիկով նետել. 2. փխ. ցրուել, ցանել, (ինչքը...) ծախսել՝ վատնել. վճ. die Waare... — թեթեւ ապրին գնով ծախել: — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — բոյին նշանակութեանց հետ:

verschliessen, նբ. եւ sich — փբ. փակել, գոցել, (պատուհան) առագանել, (դիրք) կափել, կնքուել (զանոթ), (վէրքը) կցել. 2. որոշ բացատրութեան. verschlossener Brief գոց նամակ. bei verschlossenen Thüren դրօք փակելովք. փխ. sich einer Sache — բանէ մը հրաժարիլ. բժշ. einen verschlossenen Leib haben խստուկ ունենալ, խստորոգայն ըլլալ. ծով. einen Hafen — նաւահանգիստ մը փակել. 3. — einschliessen. verschlossen, դրբ. անց. եւ ած. 6. — բոյին նշանակութեանց հետ. 2. ծածուկ, լռակեաց:

verschlimmer|n, նբ. չբ. ſ. եւ sich — փբ. 3փ. անբփ. յոռեցընել, վատթարացընել, գէշցընել. 2. ծանրացընել, (ցաւերը...) զայրացընել. եղծանել, խանգարել. (բարոյքն...) ապականել: — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. վատթարացընելը. եղծում:

verschling|en, նբ. 2ա. անբփ. կլլել, կուլ տալ. 2. ich wollte, die Erde verschlänge ihn կը բաղձայի որ գետին անցնէր, դժոխքի եօթը յատակն իջնար. er sieht aus, als wollte er Einen — կարծես թէ մարդ կլլել կ՚ուզէր: — նբ. եւ փբ. (տ. նբ. 2.) (sich) — հիւսել. շարամանիլ: — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կուլ տալը, հիւսում, շարամանում:

Verschlinger, ար. 22ա. կլլող:

verschlossen, դրբ. անց. verschliessenի:

Verschlossenheit, իգ. 31. ատատիկ գաղտնապահութիւն, լռակեցութիւն:

verschlucken, նբ. 3ա. անբփ. կլլել. փխ. համբերութեամբ տանիլ, ընփ. կլլել. Erde verschluckt das Wasser երկիրը ջուրը կը ծծէ՝ կը խմէ. 3. die Wörter — ընփ. բառերն ուտել՝ կլլել, լաւ չարտաբերել: sich — փբ. ընփ. կոկորդէն ծուռ երթալ:

verschlummern, նբ. 3ա. անբփ. die Zeit — ժամանակը ննջելով՝ մրափելով անցընել:

Verschluss, ար. 14. գոցելը, փակելը. 2. աղխք, փականք. (գրքի) ճարմանդ, (գրան...) պարզունակ, նիգ. et. unter — haben բան մը բանալքի տակ պահել. (նամակի...) կնիք. 3. արմանծ, արգելոց, արգելան:

Verschluss|apparat, ար. —vorrichtung, իգ. աղխք, գոցելու կազմած: —kolben, ար. զին. մխոց: —laut, ար. քնխ. պայթուցիկ տառ (դ. տ. ; . ըստ Մեթոդեան արտասանութեան): —stück, չ. խուփ, կափարիչ:

verschmacht|en, չբ. ſ. 3բ. անբփ. մաշիլ, ծիւրիլ, ծնդիլ, հիւծիլ, սպառիլ. վրան մարելիք գալ, թալկանալ. vor Durst — ծարաւէն ըլկիլ՝ ցամաքիլ՝ պապակիլ: — նբ. sein Leben — կեանքն հիւծելով անցընել: — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. հիւծում, ծնդում. ծանր՝ յամր մահ:

verschmäh|en, նբ. 3ա. անբփ. արհամարհել, անգոսնել, քամահել. 2. er verschmäht die Arbeit գործքէն կը փախչի: — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. արհամարհութիւն, քամահանք:

verschmauchen, նբ. 3ա. անբփ. — verrauchen, նբ. 2.

verschmausen, նբ. 3փ. անբփ. կերուխումի՝ խնճոյքի համար ծախսել:

verschmelz|en, նբ. 3փ. նաեւ 2փ. անբփ. ձուլել (ու գործածել). 2. նաեւ փբ. et. mit et. կամ in et. — միկանեղ ձուլել՝ խառնել: — չբ. ſ. 2փ. լուծիլ, հալիլ. փխ. ի մի ձուլիլ: — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ձուլում:

verschmieden, նբ. 3բ. անբփ. viel Eisen — կռելու՝ դարբնելու շատ երկաթ գործածել. 2. կռելով փճացընել:

verschmieren, նբ. 3ա. անբյ. eine Öffnung — ծակ մը խնուլ. (կաւով...) խծկել. փխ. մրոտել, աղտել. 2. օծելու՝ ծեփելու գործածել. Papier... — թուղթ մրոտել՝ խեցագրել. փխ. viel Geld — շատ ստակ վատնել՝ ծախսել:

verschmitzt, ած. 6. — durchtrieben.

Verschmitztheit, իգ. 31. — Durchtriebenheit.

verschmoren, չբ. ſ. 3ա. անբյ. խհ. das Gemüse war verschmort բանջարը շատ եփուած էր՝ խիւս դարձած էր. բ. փխ. տաքութենէն խեղդիլ. սաստիկ նեղուիլ՝ շնչարգել ըլլալ: — նբ. viel Butter — (եփելու) շատ կարագ գործածել:

verschnappen, փբ. 3ա. անբյ. sich — բերնէ անզգոյշ խօսք մը փախցընել, իր զինք (անզգուշութեամբ) մատնել:

verschnarchen, նբ. 3ա. անբյ. — verschlafen, նբ. 1. եւ 8.

verschnauben, 2ր. verschnaufen, 3ա. անբյ. չբ. ſ. եւ sich — փբ. շունչ առնուլ. շնչել, օդ ծծել:

verschneiden, նբ. 2ր. անբյ. կտրել, կտրատել. 2. գէշ կտրել, կտրելով փճացընել. (զգեստ...) յօրին չինել, անպիտանացընել. 3. 2 Meter Tuch zu einem Rocke — զգեստի 2 կանգուն նիւթ գործածել. 4. — kastri(e)ren; 5. Wein — գինին ջրախառնել, ջրախառն ընել: Verschnittene(r), ար. 6. — Eunuch. — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — Բայից նշանակութեանց հետ:

verschneien, նբ. եւ չբ. ſ. 3ա. անբյ. ձիւնով ծածկել՝ ծածկիլ, ձիւնապատ ընել՝ ըլլալ:

verschnitten, դրբ. անց. verschneidenի:

verschnupfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. անբյ. viel Tabak —, viel Geld — շատ քթախոտ (քաշել), քթախոտի շատ ստակ վատնել՝ տալ. 2. der schnelle Temperaturwechsel verschnupft leicht օդի արագ փոփոխութիւնը դիւրաւ հարբուխ կը պատճառէ. մռն. փրձ. դրբ. անց. verschnupft sein հարբուխ ունենալ. փխ. Das verschnupft mich այս շատ անհաճոյ է ինծի, զիս շատ կը զժկամակեցընէ:

verschnüren, նբ. 3ա. անբյ. ժապաւինել, ժապաւէն՝ լար անցընել. 2. ein Packet — ծրար մը չուանով կապել. 3. (լանջապինդ) պարանաւանդ գնելով (մէջքը) փճացընել՝ աղաւաղել:

verschob, 1. եւ 3. դէմք. եղ. անկ. սհմ. verschoben, դրբ. անց. verschiebenի:

verschollen, դրբ. անց. verschallenի:

Verschollenheit, իգ. 31. իրք. (երկար) բացակայութիւն:

verschonen, նբ. 3ա. անբյ. 3. (Jemand, e—r Sache) — մէկուն (բանի մը) խնայել. 2. J. mit et. — (մէկը բանէ մը) ի բաց առնուլ՝ հանել. — Sie mich mit... շնորհք ըրէք ինծի (զիս... ասկէ ազատեցէք): — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. խնայելը, խնայութիւն, ի բաց առնուլը:

verschönen, նբ. եւ չբ. ſ. 3ա. անբյ. գեղեցկացընել, գեղեցկանալ:

Verschönerer, ար. 22ա. գեղեցկացընող, պաճուճող:

verschönern, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբյ. գեղեցկացընել, գեղեցկանալ:

verschossen, չբ. h. 3փ. անբյ. ւդ. աճելէն դադրիլ: — դրբ. անց. verschießenի:

verschränken, նբ. 3ա. անբյ. — schränken, նբ.; die Arme — ձեռքերը խաչաձեւ դնել. Beine — ոտ զատամբ արկանել:

verschrauben, նբ. 2ր. եւ 3ա. անբյ. պտուտակել, պտուտակով հաստատել՝ պնդել. 2. eine Schraube — պտուտակ մը ծռել. տ. verschroben.

verschreiben, նբ. եւ sich — փբ. 2ձ. անբյ. թանաք... գործածել՝ գրելով սպառել. zwei Stunden — երկու ժամ գրել(ով անցընել). 2. ein Wort... — բառ մը սխալ գրել. փբ. ich habe mich verschrieben սխալ գրեցի. 3. Bücher... — գրքեր... (գրելով ստար տեղէ) բերել տալ. 4. բժ. einen Patienten eine Arznei (ein Rezept) — հիւանդի մը դեղագիր գրել՝ տալ. 5. J—m et. — մէկուն գրով բան մը խոստանալ. sich dem Teufel — իրք զինք սատանայի տալ: — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — Բայից նշանակութեանց հետ:

verschreißen, նբ. 2Է. անբյ. Յ. — մէկին անուանարկ՝ վատահամբաւ ընել, մէկուն անունն աղարտել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. վատահամբաւութիւն, անուանարկութիւն:

verschroben, ած. 6. դրբ. անց. verschrauben. մկ. Թիւրեալ, ծռած, խանգարած (բանալի..). փխ. չփոթ, խառնակեալ. 2. փխ. բախած, քիչ մը բախուկ, աղուաչ:

Verschrobenheit, իգ. 31. ծռութիւն. խառնակութիւն. մկ. բախծութիւն:

verschroten, նբ. 3բ. անբյ. — schroten, նբ. 1.

verschrumpfen, չբ. ſ. 3ա. եւ 3Է. անբյ. — einschrumpfen; 2. երկ. (ցորեններգինաց) ածխանալ, այրիլ, ժանկահարիլ, (կոկոնը...) Թարշամիլ: — նբ. խորշոմել, կարկամել:

verschü'chtern, նբ. 3ա. անբյ. զարհուրեցընել, ահաբեկել:

verschulden, նբ. 3բ. անբյ. sein Haus — իր տունը պարտքի տակ ձգել. 2. J—m verschuldet sein մէկուն պարտական ըլլալ, պարտք՝ պարտաւորութիւն ունենալ. 3. միայն դրբ. ի հետ. et. — (բանի մը) յանցաւոր ըլլալ, յանցանք գործել. 4. et. — բանի մը (յանցաւոր) պատճառն՝ առիթն ըլլալ. 5. (պատժոյ...) արժանի ըլլալ: sich — ժբ. — sich versündigen.

verschü'tten, նբ. 3բ. անբյ. Wasser — ջուր Թափել, հեղուլ. փխ. er hat es bei (կամ mit) ihm verschüttet երեսէ ինկած է, աչքէ ելած է. 2. (Ճամբայ...) խափանել, խնուլ, փակել. (լեցընելով) ծածկել. Թաղել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. խնում, խափանում. ծածկում, Թաղում:

verschwä'gern, նբ. եւ sich — ժբ. 3ա. անբյ. խնամի ընել, խնամութիւն ընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. խնամութիւն:

verschwand, 1. եւ 3. դեմփ. եղ. անց. verschwinden:

verschwä'rmen, չբ. h. 3ա. անբյ. (Ճեղուկի ձագերուն) գունդ՝ պարս ըլլալէն դադրիլ: sich — ժբ. (Ճեղուաց պարսը) կորսուիլ. Թռչիլ երԹալ. 2. զուարճութիւններով՝ զբօսանքներով յոգնիլ: — նբ. die Nacht — գիշերն աղմկալից զբօսանօք անցընել:

verschwä'rzen, նբ. 3փ. անբյ. սեւցընել. դղ. (Թերթ մը) աղտոտել, Թանաքոտել. փխ. J—m — փ. anschwärzen, նբ.:

verschwätzen, **verschwä'tzen**, նբ. 3փ. անբյ. (ein Stündchen) — (ժամ մը) շատախօսութեամբ՝ խօսակցութեամբ անցընել. 2. et. — = ausplaudern, նբ. 3. Յ. — մէկը շարախօսել, մէկուն անունն աղարտել: sich — ժբ. ընդ. բերնէն փախցընել. 2. շաղփաղփելով եա՛ ուշ մնալ:

verschweigen, նբ. 2Է. անբյ. et. — (բան մը) լռել, (բանի մը վրայ...) չխօսիլ. 2. լռութեամբ անցնիլ, չըսել. ծածկել. Թաքուցանել: verschwiegen, դրբ. անց. եւ ած. 6. — բային ածականական—բնական հետ. 2. (ի բանս) զգոյշ, խորհրդապահ. լռակեաց: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. լռութիւն:

verschwelgen, նբ. 3ա. անբյ. — verprassen,

verschwemmen, նբ. 3ա. անբյ. ողողել, (ջուրն) առնուլ տանիլ, խաղաղցուցանել:

verschwenden, նբ. 3բ. անբյ. (հին. geizen) շռայլել, վատնել, ծախսել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. շռայլութիւն, վատնում:

Verschwender, ար. 23ա. շռայլող, վատնող, մսխող, անառակ:

verschwenderisch, ած. 6. շռայլ, վատնիչ. — mit et. umgehen բան մը շռայլութեամբ գործածել. 2. վատնող. մեծածախ, բազմածախ. Կ. խոլութեամբ:

verschwiegen, դրբ. անց. եւ ած. 6. փ. verschweigen, մկ. դրբ. անց. 2.

Verschwiegenheit, իգ. 31. անյփ. խորհրդապահութիւն, զգուշաւորութիւն (ի բանս...), լռակեցութիւն:

verschwielen, չբ. ſ. 3ա. անբյ. քրտնանալ, ստեղիլ, կաշկանդալ:

verschwimmen, չբ. ſ. 3ա. անբյ. ցրուիլ, քայքայիլ. in ea. — չփոԹիլ, խառնակիլ. նկր. (գունոց) խառնուիլ, ձուլուիլ: verschwom-

men, դրբ. անց. եւ ած. ն. անորոշ, աղօտամած :

verschwind|en, չզ. ſ. 2ա. անցք. աներեւոյթ՝ անյայտ ըլլալ. 2. կորսուիլ, անյայտանալ, չքանալ: — չ. 22ք. անցք. —ung, էգ. 31. — քայլն նշանակութեանց հետ :

verschwister|n, նք. եւ էք. 3ա. անցք. եղբայր ընել, եղբայրակամ կապով միացընել. էի. անձուկ սերտիւ կապել՝ զօդել. verschwistert sein իրարու եղբայր՝ քոյր ըլլալ: — չ. 22ք. անցք. —ung, էգ. 31. եղբայրակցութիւն :

verschwitzen, չք. ſ. 3է. անցք. եւ էք. sich — քրտնիլ: — նք. քրտնելով դուրս տալ՝ արտաշնչել. 2. քրտինքով ապականել. 3. ըմբ. ծղրք. մոռնալ:

verschwómmen, դրբ. անց. verschwimmenէ :

Verschwómmenheit, էգ. 31. անցք. անորոշութիւն, աղօտամածութիւն :

verschwóren, դրբ. անց. verschwörenէ. ք. verschwärenէ. 2. 1. եւ 3. դեմք. յք. անկ. ահմ. verschwörenէ :

verschwö'r|en, sich — էք. 2է. անցք. դաւակից ըլլալ, դաւակցիլ, դաւաճանել. 2. sich — երդում ընել, երդմնիլ ըլլալ. sich hoch und theuer —, zu... բացէ ի բաց երդնուլ: — նք. անիծել, նզովել, անէծք կարդալ: Verschwórene(r), ար. ն. դաւակից, դաւաճան : — չ. 22ք. —ung, էգ. 31. (փոխն —ung) դաւ(աճանութիւն), դաւադրութիւն. երդում. անէծք, նզով. ուրացութիւն :

Verschwö'rer, ար. 22ա. դաւաճան, դաւակից, դաւադիր. = Verschworene(r).

verschwúnden, դրբ. անց. verschwindenէ :

versehen, նք. 2է. անցք. (նաեւ էք.). 1. mit et. — մէկուն բան մը հայթայթել՝ հոգալ, (մէկը բանով մը) լնուլ, պնդել, նպաստակել. 2. mit et. — բանով մը հանդերձել, պատրաստել, պատել, զարդարել. 3. mit dem Nöthigen — մէկուն հարկաւորը տալ. mit Hausgeräth — կահաւորել. կահ կարասւով զարդարել. 4. den Wechsel mit dem Giro — փոխանակագիրն ուրիշին դարձընել՝ փոխանցել. 2. կր. 3. — մէկուն վերջին խորհուրդները մատակարարել. վերջինք տալ. 4. et. — (յանձնարարութիւն...) կատարել. 5—8 Amt կամ Dienst — մէկուն պաշտօնը... ստա. ժամանակեայ վարել. մէկը փոխանակել. die Küche — խոհանոցը հոգալ(ու պաշտօն ունենալ): sich — էք. փ. — նք. 1.; 2. սխալիլ. վրիպել. մոլորիլ. 3. sich (դբ.) eines Dinges zu J—m — մէկուն կողմանէ բանի մը սպասել. բան մ՚ապահովութեամբ սպասելու յոյս ունենալ. ehe man sich's versieht ակնթարթի մը մէջ, յանկարծ թօթափել: — չ. 22ք. անցք. սխալ. մոլորիլը, պակասելը. aus — սխալմամբ :

versehren, նք. 3ա. անցք. խոցել. ը. մբ. վիրաւորել :

verseifen, չք. ſ. 3ա. եւ sich — էք. անցք. էմ. օճառանալ, օճառիլ :

versend|en, նք. 4ա. (տ. senden) անցք. et. — բան մը յղել՝ առաքել՝ խրկել: — չ. 22ք. անցք. —ung, էգ. 31. առաքում, յղում :

Versender, ար. 22ա. առաքող. յղող :

versengen, նք. sich — էք. եւ չք. ſ. 3ա. անցք. = sengen, նք. եւ չք. : — չ. 22ք. անցք. —ung, էգ. 31. = Sengen, չ. :

versenk|en, նք. եւ sich — էք. 3ա. անցք. ընկղմել, թաղել, մխել. վարսել. 2. einen Sarg — դագաղ մ՚իջեցընել. ein Schiff — նաւ մ՚ընկղմել: — չ. 22ք. անցք. —ung, էգ. 31. ընկղմում. մխելը. իջեցընելը :

versessen, դրբ. անց. versitzenէ. 2. ած. ն. auf et. — sein բանի մը մոլեալ՝ զախտացեալ՝ յարեալ ըլլալ :

Versetz|amt, չ. = Leihhaus. —stücke, չ. յք. գր. շարժուն գրաւական :

versetzbar, ած. ն. փոխադրելի. տեղափոխելի, շարժական, փոխախելի. փոխելի :

versetz|en, նք. եւ էք. 3է. անցք. ուրիշ տեղ՝ զետեղել. մնն. տր. Wörter —, նաեւ էք. sich — բառերը տեղափոխել՝ ուրիշ շարել. 2. էէրբա— նք. et. — բան մը տեղէն շարժել՝ տեղափոխել. Bäume — ծառերը փոխադրել. er wurde von Berlin nach Wien versetzt Պերլինէն Վիեննա

Digitized by Google

առաջուեցած՝ փոխադրուեցած. einen Schüler in eine höhere Klasse — աշակերտ մը բարձրագոյն դասի անցընել. wir sind zusammen versetzt ամենքնիս հաւասարապէս յառաջացանք. բ. էէբէ— էբ. — Sie sich in meine Lage իմ տեղս անցէք. դուք ձեզ իմ տեղս ենթադրեցէք. 3. դնել, առնել (ի...). 3. in große Angst — մէկը մեծ անձկութեան՝ երկիւղի մէջ ձգել. մէկուն զարհուրանք պատճառել. (կարգը...) փոխել, շըրջել. ասս. փոխանակել. 5. et. — բան մը գրաւ դնել՝ ի գրաւ տալ. 6. խառնել. միացընել. գմ. բաղադրել. 7. den Eingang mit Steinen — մուտքը քարերով գոցել՝ փակել. Das versetzte mir den Athem, die Luft շունչս կտրեց, զիս շնչարգել ըրաւ. 8. J—m einen Hieb, Schlag, Stoß, J—m Eins — մէկուն հարուած մը տալ՝ իջեցընել. 9. կրկնել, պատասխանել. (առարկութեան...) պատասխան տալ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. տեղափոխութիւն, փոխադրութիւն։

Versetzungs‖examen, չ. (աշակերտը բարձրագոյն դասի անցընելու) քննութիւն։ —regel, էգ. միաւորութեան կանոն։ —zeichen, չ. եըձ. փոխանցման, ձայնափոխութեան նշան։

verseufzen, նբ. 3փ. անբձ. (die Nacht) — (գիշերը) հառաչանօք՝ հառաչելով անցընել։ [պահովագրող։

Versicherer, ար. 22ա. էճ. ն—ի. ա-

versicher|n, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբձ. ապահովել, ապահով ընել, ապահովագրել. sich — ինք զինք ապահովցընել. seien Sie meines Eifers versichert եռանդեանս ապահով եղէք. բ. J. einer Sache (ա—ի.) — մէկը բանի մ'ապահովցընել՝ վստահ ընել. հաստատել, հաւաստել. երաշխաւորել, երաշխաւոր ըլլալ. eidlich — երդմամբ հաստատել՝ ապահովել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հմմ։

Versicherungs‖gesellschaft, էգ. ապահովագրական ընկերութիւն։ —schein, ար. ապահովագիր, ապահովագրութեան մուրհակ։ —wesen, չ. ապահովագրութիւն։

versichtbaren, նբ. 3ա. անբձ. ցուցընել, տեսանելի ընել։

versickern, չբ. ս. 3ա. անբձ. (ի բաց) ծորել, կաթել։

versiechen, չբ. ս. 3ա. անբձ. հիւծիլ. ծնդիլ։

versieden, չբ. ս. 3ի. կամ 3բ. եռալով ցնդիլ՝ գոլորշիանալ. 2. շատ եփելով փճանալ։ — նբ. եռահանել. եռացընել. 2. եփելու գործածել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ցնդում. եռացում։

versiegel|n, նբ. 3ա. անբձ. einen Brief... — նամակ մը կնքել, դրոշմել, կնիք դնել. eine Flasche... — շիշ մը բերանը գոցել՝ խնուլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հմմ։

versieg|en, չբ. ս. 3ա. անբձ. ցամքիլ. (աղբիւր, գետ) ազազիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. ցամքում։

versifizi(e)ren, նբ. 3ա. տաղաչափել։

Versilberer, ար. 22ա. արծաթեզօծող։

versilbern, նբ. 3ա. անբձ. արծաթեզօծել. արծաթել. 2. et. — բան մ'արծաթի՝ դրամի փոխել։

versimpel|n, չբ. ս. 3ա. անբձ. ընդանհանճարիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. թանձրամտութիւն։

versingen, նբ. 3ա. անբձ. s—e Zeit — ժամանակն երգելով անցընել։ — չբ. b. նաեւ sich — էբ. ձայնը երգել։

versink|en, չբ. ս. 3ա. անբձ. ընկղմիլ. թաղուիլ. խրիլ. 2. սուզանիլ, ընկղմիլ. բ. էբ. in et. — բանի մը մէջ կորնչիլ՝ ընկղմիլ՝ անհետացած ըլլալ. in Laster (կամ im Sumpfe des Lasters) — մոլութեան մէջ թաղուիլ՝ ընկղմիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հմմ։

versinnlichen, նբ. 3ա. անբձ. զգալի՝ տեսանելի՝ իմանալի ընել. տ. veranschaulichen; 2. զգայական ընել, հեշտացընել։ — չբ. ս. եւ sich — էբ. զգայական ըլլալ։

versittlichen, նբ. 3ա. անբձ. բարոյականացընել, բարոյական ընել. ազնուացընել։

versitzen, նբ. 2բ. անբ. (die Zeit) — (ժամանակը) նստելով անցընել. 2. den Termin — անփութութեամբ որոշեալ ժամանակն անցընել: sich — ներ. անդուլ սորվիլ:

Verso, հ. ա. երե. V° (թղթի մը) միւս՝ երկրորդ երեսը:

versoffen, դրբ. անց. եւ ած. 0. versaufen:

versohlen, նբ. 3ա. անբ. օր. Stiefel — = (wieder) besohlen; ներ. ընդ. 3—m die Haut (das Fell) կաշին 3. — մէկը գանակոծել. ընդ. կաշին քերթել, կանակը քերել: — ը. 22բ. անջ. —ung, իգ. 31. նոր ներբան. գանակոծութիւն:

versöhnen, նբ. եւ sich — ներ 3ա. անբ. — aussöhnen: 2. — sühnen, նբ.; —d քաւութեան, քաւիչ (ածական): — ը. 22բ. անջ. —ung, իգ. 31. — Aussöhnen, ը.:

Versöhner, ար. 22ա. —in, իգ. 32. քաւող. հաշտեցընող:

versöhnlich, ած. 0. ներող. դիւրահաշտ:

Versöhnung, իգ. 31. = Versöhnen, ը.:

Versöhnungsfest, ը. տօն հաշտութեան. բ.կր. տօն քաւութեան (Հրէից = langer Tag): —opfer, ը. քաւչական՝ քաւութեան զոհ. բ. պատարագ քաւութեան:

versorgen, նբ. եւ sich — ներ. 3ա. անբ. 3. mit et. — = versehen, նբ.; 2. ապահովել. 3. — մէկը տեղ մը դնել. er hat alle seine Kinder versorgt բոլոր որդիներն տուն տեղ ըրաւ: — ը. 22բ. անջ. —ung, իգ. 31. Հայթայթանք, մատակարարութիւն. (որդիքը) զետեղելը, տուն տեղ ընելը. 2. միայն —ung, իգ. վիճակ. ապահով ապրուստ, ապաւէն:

Versorgungsanstalt, իգ. = Versorgungshaus. —haus, ը. ապաստանարան, դարմանոց:

versparen, նբ. 3ա. անբ. = aufsparen եւ aufschieben.

verspäten, նբ. եւ sich — ներ. 3բ. անբ. ուշացընել, յապաղել. sich — ուշանալ: — ը. 22բ. անջ. —ung, իգ. 31. ուշանալը, յապաղում:

verspeisen, նբ. 3ե. անբ. ուտել, սպառել:

versperren, նբ. եւ sich — ներ. 3ա. անբ. — sperren, ը.; 2. die Aussicht — գոցել, փակել: — ը. 22բ. անջ. —ung, իգ. 31. փակումն. փակում:

verspielern, նբ. 3ա. անբ. նուազել, բռնանալ ըլլալ:

verspielen, նբ. 3ա. անբ. (den Abend) — (իրիկունը) խաղալով անցընել. 2. (խաղով) կորսնցընել. ներ. ihr habet (es) verspielt ստակը կորսնցուցած էք: — ը. 22բ. անջ. կորուստ:

verspinnen, նբ. 3բ. անբ. allen Flachs — բոլոր կտաւը մանելով գործածել՝ մանելով սպառել:

versplittern, նբ. 3ա. անբ. (Zeit u. Geld) — (ժամանակն ու ստակը) վատնել. 2. = zersplittern. — ը. 22բ. անջ. —ung, իգ. 31. վատնում:

verspotten, նբ. 3բ. անբ. 3., et. — = spotten, նբ. 1. — ը. 22բ. անջ. —ung, իգ. 31. ծաղր, արհամարհութիւն:

Verspötter, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ծաղրող:

versprechen, նբ. 2ր. անբ. խոստանալ. ich verspreche mir nicht viel davon անկէ շատ բան չեմ յուսար, բան մը չեմ սպասեր. 2. bei Treu und Glauben — պատւոյն վրայ խոստանալ: sich — ներ. խոստանալ. իրր զինքը խոստմամբ պարտաւորել. հմմ. = verloben, նբ.; 2. սխալ խօսիլ, խօսելու ատեն սխալիլ: — ը. 22բ. անջ. —ung, իգ. 31. խոստում. 3—m das — abnehmen մէկէն մը խոստում առնուլ, մէկուն խոստանալ տալ:

versprengen, նբ. 3ա. անբ. (ամբոխ մը...) ցրուել, ցիրուցան ընել, փարատել:

verspringen, նբ. 2ա. անբ. sich (օր.) den Fuß — ցատկելով ոտքը խախտել. 2. ցատկելով (ժամանակն) անցընել: sich — ներ. խախտիլ:

verspritzen, նբ. 3ե. անբ. (Հեղուկ) ցայտեցընել, ժայթքեցընել, ցնցղեցընել. sein Blut für… — (…համար) արիւնը թափել: — ներ. sich am Felsen — (ալեաց) ծայռերուն զարնուելով խորտակիլ:

verspunden, verspü'nden, նբ. 3բ.

անբ. — spunden, նբ.: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — Spunden, չ.:

verspü'ren, նբ. 3ա. անբ. — spüren, նբ.:

verspürlosen, sich — չբ. 3գ. անբ. խուսափել, աներեւոյթ ըլլալ, ընդ. կծիկը գնել:

verstä'hl|en, նբ. 3ա. անբ. պղպ. — stählen. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — Stählen, չ.:

verstámpfen, նբ. 3ա. եւ 3գ. անբ. ճզմել, մանրել, փշրել:

Verstánd, ար. 20. անյ. միտք. ման. իմացութիւն, իմացականութիւն. առողջ ըմբռնումն. ըմբռնում, հասողութիւն. դատողութիւն, ճանաչողութիւն, կարողականութիւն, երագամտութիւն. er ist nicht bei — խելքը գլուխը չէ, շփոթած է. zu —e kommen բանաւորութեան հասնիլ. e—n klaren — haben պայծառ իմացութիւն ունենալ. առկ. — ist besser als Reichthum լաւ է իմաստութիւն քան զհարստութիւն. 2. (բանի...) իմաստ, առում:

Verstánds|begriff, ար. (վերացեալ) գաղափար: —gabe, իգ. իմացականութիւն, միտք: —kasten, ար. ընդ. գլուխ: —kraft, իգ. իմացողութիւն: —mäßig, ած. բանաւոր, բանական. բ. իմանալի. դիւրիմաց: —schärfe, իգ. կորովութիւն. (մտաց) սրութիւն: —schwäche, իգ. տկարամտութիւն:

verstä'ndig, ած. 6. բանաւոր, մտացի, հանճարեղ, խոհական, կորովամիտ. —es Alter հասուն հասակ:

verstä'ndig|en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբ. J—m et. — մէկուն բան մը ծանուցանել՝ իմացընել. J. über et. — (մէկուն բան մը) հասկըցընել, մեկնել, բացայայտել, լուսաբանել. 2. այլմ. աս. գրծ. sich mit J—m — մէկուն հետ միաբանիլ: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — բային նշանակութեանց հետ:

Verstä'ndigkeit, իգ. 31. իմաստութիւն, ողջմտութիւն:

verstä'ndlich, ած. 6. իմանալի, դիւրիմաց, պայծառ, դիւրըմբռնելի. sich — ausdrücken խնք զինքը պարզ՝ լուսաւոր բացատրել. sich — machen բանածը հասկըցընել. J—m et. — machen մէկուն բան մը հասկըցընել:

Verstä'ndlichkeit, իգ. 31. դիւրիմացութիւն:

Verstä'ndniß, չ. 15. իգ. 10. իմացողութիւն, իմացում. 2. տեղեկութիւն, հմտութիւն, խելամտութիւն. — für et. haben բան մը հասկընալ, բանի մը վրայ դատաստան ընելու հմտութիւն ունենալ:

verstä'nkern, նբ. 3ա. անբ. հոտեցընել, չարահոտ ընել:

verstä'rk|en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբ. զօրացընել, ամրապնդ՝ հաստատուն ընել. 2. բազմացընել, աճեցընել. զին. (բանակը...) ստուարացընել. die Stimme — ձայնը բարձրացընել. բ. ել. (թթու) կենդրոնացընել. ել. —d ստուարացուցիչ (մասնիկ...): — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — բային նշանակութեանց հետ:

Verstä'rkungs|truppen, յգ. զին. օգնութեան գունդք. ը. մտ. օգնութիւն: —wort, չ. ել. ստուարացուցիչ բառ: [statten, vergönnen.

verstátten, նբ. 3բ. անբ. — ge-

verstáuben, չբ. s. 3ա. անբ. եւ sich — չբ. փոշիանալ, փոշի ըլլալ. 2. փոշի դառնալ. 3. (մառօղի) մաղուիլ: — նբ. — verstäuben.

verstä'uben, նբ. 3ա. անբ. փոշ-ւով ծածկել՝ պատել. 2. փոշի դարձընել, փոշիացընել:

verstáuch|en, նբ. 3ա. անբ. կրթ. sich den Fuß — ոտքն ոլորել՝ գելուլ. ամ. ոլրք ընել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ոտքը գալարելը, ոլրք:

versté'ch|en, նբ. 2ա. անբ. ein Loch — — stopfen, նբ. 2. դ.; 2. (նիզակ...) խարտակել՝ բեկանել. 3. խղ. seine Trümpfe — իւր հաղթուանակներով կտրել. 4. Wein — գինին (ջրով) խառնել: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — բային նշանակութեանց հետ:

Versté'ck, ար. (չ.) 20. անյ. թաքուստ, թաքչիլը, ծածկուիլը. խղ. — spielen թաքչելուկ՝ պահուըտուք խաղալ. 2. յգ. ռմ. թաքստոց:

verstécken, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. անբ. ծածկել, թաքուցանել, պահել. sich — ծածկուիլ, թաքչիլ.

Digitized by Google

2. — verbergen, նբ. 2.; բ. փխ. sich vor J—m — müssen մէկէ մը շատ վար ըլլալ, գերազանցուիլ: versteckt, ըրբ. անց. եւ ած. 6. ծածուկ, թաքուն. versteckte Anspielungen ծածուկ խօսքեր. 2. ծածկամիտ, կեղծաւոր: — ը. 22բ. անձ. — Versteck; ման. — Versteck spielen.

Verstecktheit, էգ. 31. ծածկամտութիւն, կեղծաւորութիւն:

versteh|en, նբ. 26. անբ. (անց. ... verstand) իմանալ, հասկընալ, ըմբռնել, խելամտիլ. zu — geben ակնարկել, իմացընել. 2. Sie — mich falsch ըսածս սխալ կը հասկընաք. nicht — wollen իմանալ չուզել, չլուելու տալ, չհասկընալ ձեւացընել. et. — բան մը գիտնալ՝ անդրկացած ըլլալ. et. aus dem Grunde — բան մ'ի հիմանց՝ հիմնովին գիտնալ. Das — Sie nicht առ ձեր բանը չէ: sich — փբ. sich (selbst) — իմացուիլ, իմանալ. բ. sich mit J—m — մէկուն հետ միաբանիլ, զիրար հասկընալ. փ. Das versteht sich von selbst կամ ըստ. am Rande կ'ենթադրուի, բնական է. ինք իրմէ կ'իմացուի. (Das) versteht sich! բնականաբար. գ. sich auf et. — բանէ մը հասկընալ՝ ճանչնալ: — ը. 22բ. անձ. —ung, էգ. 31. խելամտութիւն, գիտութիւն, հմտութիւն:

versteigen, sich — փբ. 27. անբ. — übersteigen, փբ.; 2. փխ. dieser Autor versteigt sich zu hoch այս հեղինակը շատ բարձր կը թռչի՝ բարձր ոճ կը գործածէ. er verstieg sich zur Behauptung մինչեւ նաեւ յանդգնեցաւ հաստատել թէ...:

Versteigerer, ար. 22ա. գնահատ (պաշտօնեայ յաճուրդի):

versteiger|n, նբ. 3ա. անբ. — verauktioni(e)ren; էրէ. աճուրդի հանել, աճրդել: — ը. 22բ. անձ. —ung, էգ. 31. աճուրդ:

versteiner|n, նբ. 3ա. անբ. քարացընել: — չբ. ʃ. եւ sich — քարանալ: — ը. 22բ. անձ. —ung, էգ. 31. քարացում. 2. միայն —ung, էգ. քարացած:

verstellbar, ած. 6. շարժական:

Verstellbarkeit, էգ. 31. անձ. շարժականութիւն:

verstell|en, նբ. 3ա. անբ. տեղէն շարժել, տեղափոխել. ման. man hat mir alle Bücher verstellt բոլոր գրքերս տակնուվրայ ըրած են. բ. տեղէն խախտել. 2. einen Weg — ճամբայ մը փակել՝ խափանել. 3. — entstellen; 4. այլանձեւել, այլափոխել. անճանաչելի ընել. քօղարկել, աղաւաղել: sich — փբ. այլակերպիլ, այլափոխիլ. բ. կերպարանիլ. կեղծաւորիլ. sich zu — wissen լաւ ձեւացընել, ձեւանալ գիտնալ: — ը. 22բ. անձ. —ung, էգ. 31. — բային նշանակութեանց հետ. 2. կեղծիք, կերպարանութիւն, կեղծաւորութիւն:

Verstellungskunst, էգ. 25. կերպարանութիւն, կեղծաւորութիւն:

versterben, չբ. ʃ. 2գ. անբ. — sterben, չբ.: verstorben, ըրբ. անց. եւ ած. 6. մեռեալ, հանգուցեալ. m—e verstorbene Mutter հանգուցեալ մայրս, ողորմած հոգի մայրս. die Verstorbenen ննջեցեալք:

versteuer|n, նբ. 3ա. անբ. et. — բանի մը հարկը վճարել՝ տալ. ըն. մք. — verzollen. — ը. 22բ. անձ. —ung, էգ. 31. հատուցում հարկի՝ բաժի:

verstielen, նբ. 3ա. անբ. — helmen, 2.

verstimmen, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. անբ. երժ. ein Instrument — նուագարան մը խանգարել, ըն. աւրել. verstimmtes Klavier խանգարեալ՝ թուլցած դաշնամուր. 2. փխ. J. — մէկը զժկամակեցընել՝ զայրացընել. verstimmt sein զժկամակ՝ գէշ տրամադրեալ ըլլալ:

Verstimmtheit, Verstimmung, էգ. 31. երժ. աններդաշնակութիւն, անհամաձայնութիւն. խանգարում (գործիքի...). 2. փխ. զժկամակութիւն, ձախորդ տրամադրութիւն:

verstock|en, չբ. ʃ. 3ա. անբ. — stocken, չբ. 3. — չբ. ʃ. եւ sich — փբ. խստանալ, յամառիլ. պնդել կալ (ի չարիս...): — նբ. խստացընել: — ը. 22բ. անձ. —ung, էգ. 31. խստասրտութիւն, յամառութիւն. անապաշխարութիւն, եղծում:

Verstocktheit, Verstockung, էգ. 31. խստասրտութիւն, խստութիւն

Digitized by Google

(արտօք), անզգայութիւն. յամառութիւն՝ հեստութիւն։

verstöhlen, ած. 1. գողունի, ծածուկ, գաղտնի. գողութիւն, գաղտնի. 2. գաղ։

verstössen, նբ. 3ա. անբյ. ար. բէլ. փարել, անցքեր քանալ (ի բանս)։

verstöpfen, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. եւ 3է. անբյ. խնուլ. փակել, գոցել. 2. խցանել. խցել. die Ritzen einer Thür — դրան ծերպերը տապկանել՝ սեղմել՝ խնուլ. mit Werg — խծծել, խծծով խնուլ. ախտ. բժշ. den Leib — սնդել՝ խառացուցանել զորովայն։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էջ. 31. խնուլը, խցանելը. 2. սիայն —ung, էջ. (խողովակաց...) խցում. ախտ. բժշ. խստութիւն, պնդութիւն (որովայնի). an — leiden խստապորովայն լինել։ [տ. versterben.

verstórben, դրբ. անց. եւ ած. 6.

verstö'ren, նբ. 3ա. անբյ. — stören, նբ. 2.; 2. 3. — միկը չփոթել՝ խռովել՝ տակնուվրայ ընել. verstört չփոթեալ, խռովեալ. ein ganz verstörtes Gesicht haben, ganz verstört aussehen խաւթարեալ երես՝ դէմք ունենալ. 3. die Diebe — գողերը փախցընել։

Verstö'rtheit, էջ. 31. խռովութիւն, խաւթարում. խառնակութիւն։

Verstöß, ար. 13. վրիպանք, պատկառութիւն, թերութիւն. յանցանք. e—n — begehen յանցանք գործել, պակսել. e—n — gegen et. machen բանի մը միջ պակսել, (երգման...) դրժել, սուտել։

verstössen, չբ. b. 2չ. անբյ. gegen et. — (ընդդէմ օրինաց) պակսել, մեղանչել, յանցանել։ — նբ. 3. — միկը մերժել՝ վանել. 3. aus einer Gesellschaft — միկն ընկերութենէ մ՚արտաքսել՝ վտարել. seine Frau — կինը թողուլ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էջ. 31. մերժում, վտարում. արձակում (կնոջ). (որդին) անժառանգ ընելը։

verstreichen, չբ. ſ. 2ւ. անբյ. (ժամանակը) անհել, անցնիլ, սպառնալ. der Termin ist verstrichen պայմանաժամանն անցաւ։ — նբ. — verschmieren, 1. եւ 2.; բ. ար. mit Gips — (կղմինդրի ջոջերը) գամել. ein ganz verstrichenes Exemplar գծաւոր՝ գծուած օրինակ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էջ. 31. — բային նշանակութիւնը հեռ։

verstreiten, նբ. 2ւ. (նէր. 3բ.) անբյ. die Zeit — ժամանակը վիճել անցընել. 2. sein Vermögen — ինչքը դատերու ծախել։

verstreusen, նբ. 3ա. անբյ. ցրուել, քայքայել, ցիրուցան ընել. վատնել. (անհոգութեամբ) կորսնցընել. 2. յարդ... անասնոց խշտեայ համար գործածել, ամ. կրճնել։

verstricken, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբյ. հիւսել. ճարել. հիւսելով սպառել. բ. (ժամանակը...) ճարելու գործածել՝ անցընել. 2. — bestricken, նբ. 8.; ման. շաղել. շարամանել։ sich — շաղիլ, պատիլ. ընդ. բանուիլ, որոգայթի մէջ իյնալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էջ. 31. — բային նշանակութեանց հեռ։

verströ'men, չբ. ſ. 3ա. անբյ. հոսիլ. հեղեղանալ. (գետը) յորդահոս անցնիլ։

verstudi(e)ren, նբ. 3ա. անբյ. (seine Gesundheit) — (շատ) կարդալով (առողջութիւնը) մաշել՝ ապականել։

verstü'mmeln, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբյ. կրճատել, ծայրատել. ծայրատկատ ընել, խեղել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էջ. 31. կրճատում։

verstummen, չբ. ſ. 3ա. անբյ. համրանալ, լռել. vor Erstaunen — զարմանքէն ափիբերան ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էջ. 31. համրութիւն, ափիբերանութիւն։

Verstü'mmler, ար. 22ա. կրճատող։

verstützen, նբ. 3է. անբյ. — stutzen, նբ. 1.

Versúch, ար. 20. փորձ. 2. փորձ, հանդէս. (նկարչի...) նախափորձ, երախայրիք. ձեռնարկութիւն. ջան, ճիգ, փոյթ. e—n — mit et. machen բանի մը փորձել։

versúchen, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբյ. փորձել, փորձ ընել. 2. (դժուարին գործի մը) ձեռ ի փորձ ձեռնարկել. sein Glück, sein Heil — բախտ փորձել՝ խնդրել. 3. er hat sich (ար.) Etwas (կամ Viel) versucht, er hat sich in der Welt versucht փորձա-

ուլ է, գլխէն շատ բաներ անցած են, շատ բանի մէջ մտած եղած է. Ա. 3. — —) մէկը փորձել. բ) փորձել, հրապուրել, ի փորձութիւն արկանել։ — Հ. 22բ. անյ. — Versuch. —ung, իգ. 31. փորձութիւն. in — führen տանել՝ արկանել ի փորձութիւն, փորձել. in — kommen —) փորձութեան մէջ իյնալ. բ) փորձուիլ, բաղձանք ունենալ։

Versucher, ար. 22—. —in, իգ. 32. փորձիչ (մանր. — Teufel), հրապուրիչ։

versuchsweise, մ. փորձի համար։

versudeln, նբ. 3—. անբյ. շաղախել, աղտոտել։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. աղտեղում, շաղախում։

versumpfen, չբ. ս. 3—. եւ 3գ. անբյ. մօրանալ. ճահիճ դառնալ. փխ. — verliederlichen, չբ.։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ճահիճ դառնալը։

versündigen, sich — դբ. 3—. անբյ. մեղանչել. sich an J—m — մէկուն դէմ յանցաւոր գտնուիլ. մէկը վշտացընել։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. մեղք, մեղանչում։

versunken, դրբ. անց. եւ ած. 0. versinken։

Versunkenheit, իգ. 31. անյ. եղծում, ապականութիւն։

versüßen, նբ. եւ sich — դբ. 3գ. անբյ. քաղցրացընել, անուշցընել. փխ. մեղմացընել, մեղմանալ. փմ. դղե. ամոքել։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. քաղցրացընելը։

vertagen, նբ. եւ sich — դբ. 3—. յերկարաձգել, յապաղել, օր ի յօր տանել. 2. վճ. vertagter Wechsel հաստատեալ փոխանակագիր (որուն վճարելու պայմանաժամը հասած է։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. յերկարաձգութիւն, յապաղում։

vertändeln, նբ. 3—. անբյ. die Zeit — (ժամանակը) խաղալով՝ կատակելով անցընել. բ. մփ. ծախսել, վատնել. sein Geld — ստակը ծախսել՝ վատնել։

vertanzen, նբ. 3գ. անբյ. (die Nacht) — (գիշերը) կաքաւելով անցընել. 2. (seinen Kummer) — տառապանքը կաքաւով սփոփել՝ ամոքել։

vertatur. (թուղթը) դարձուցէք, միւս կողմը (տ. նաեւ verte)։

vertaumeln, նբ. եւ sich — դբ. 3—. անբյ. զուարճութեամբ՝ զբօսանօք անցընել։

vertauschbar, ած. 0. փոխելի, փոխանակելի։

vertauschen, նբ. 3—. եւ 3գ. անբյ. et. gegen (für, mit, um) et. — բան մը բանով մը փոխել. ein Amt... — պաշտօն մը փոխանակել. 2. ——. փոխանակել, փոխադրել (մանր. ի դրահաշուի). 3. — verwechseln. — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. փոխում, փոփոխում. 2. իր. փոփոխականութիւն, փոխանակութիւն։

verte, դարձուր. — vertatur.

verteien, vertäuen, նբ. 3—. անբյ. նաւ. (ein Schiff — նաւ մը) մաղխել. պարանով կապել։

verteufelt, ած. 3. — verdammt, verflucht, նաեւ ընդ. [illegible] համար. անհնարին. [illegible]. նաեւ դիւական (չարութիւն). (ոխ...) դժոխային։

vertheidigen, նբ. եւ sich — դբ. 3—. անբյ. պաշտպանել, պաշտպան ըլլալ. 2. einen Satz — նախադասութիւն մը փաստերով ցուցընել՝ պաշտպանել. 3. — մէկը պաշտպանել, մէկուն ջատագով ըլլալ. արդարացընել, անմեղապարտ ընել։ — Հ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. պաշտպանութիւն, պատասխանատուութիւն, ջատագովութիւն, արդարացուցում։

Vertheidiger, ար. 22—. —in, իգ. 32. պաշտպան, ջատագով. իրգ. փաստաբան. — sein պաշտպանել։

Vertheidigungsbündniß, Հ. պաշտպանողական դաշնադրութիւն։ —los, ած. 0. անպաշտպան, անզէն։ —mittel, Հ. պաշտպանութիւն։ —rede, իգ. իրգ. պատասխանատուութիւն, պաշտպանութիւն. ը. մր. ջատագովութիւն։ —weise, իգ. պաշտպանելու եղանակ. բ. մ. պաշտպանելով. — verfahren պաշտպանողական դիրք բռնել։

vertheilbar, ած. 0. բաժանելի. բաժանական։

vertheilen, նբ. եւ sich — դբ. 3—. անբյ. բաժնել, բաշխել. 2. et. —

բաժին մը բաժնել, (ամէն մէկուն իր մասը) տալ. ցրուել. die Steuern — Հարկ դնել: — չ. ածբ. անյ. —ung, իգ. 31. բաժանում, բաշխում. Հարկադրութիւն. տնտ. (այսանման) փոխադրում. 2. բաժին, Հատուած:

Vertheiler, ար. 22ա. —in, իգ. 32. բաշխող, բաժնող:

verthéuer|n, նբ. 3ա. անբյ. սուղցնել, աւելի թանկ ընել: — չ. ածբ. անյ. —ung, իգ. 31. թանկութիւն, սղութիւն:

verthier|en, չբ. ի. 3ա. անբյ. անասնանալ, անբան դառնալ: — նբ. անասնացընել, անբան ընել: — չ. ածբ. անյ. —ung, իգ. 31. անբանութիւն:

Verthüer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. [շռայլող, վատնող:

verthüerisch, **verthúlich**, ած. 6. շռայլ, շռայլական, վատնիչ:

verthún, չբ. h. 4բ. անբյ. պարապն ընել՝ ընուլ՝ կատարել: — նբ. (շռայլութեամբ) տալ, վատնել, ծախսել. բաժնել, ցրուել:

vertief|en, նբ. 3ա. անբյ. խորունկցընել. աւելի խորունկ ընել. 2. փորել, բրել, պեղել: sich — յբ. խորունկնալ, խոռոչանալ, փորուիլ. 2. sich in et. — (հյց. եւ տր.) (գործ մէջ) ընկղմիլ, թաղուիլ, խորամուխ խորամտօրէն ըլլալ. sich in seine Gedanken — մտախոհ մտայղեղ ըլլալ: — չ. ածբ. անյ. —ung, իգ. 31. խորունկցընելը. 2. միայն —ung, իգ. խորութիւն, խոռոչ, խորշ:

vertikál, ած. 6. = senkrecht.

vertilgbar, ած. 6. ջնջելի, աւերելի:

vertilg|en, նբ. 3ա. անբյ. ջնջել, բնաջինջ բնաջնջ ընել, (ցեղ մը) անհետացնել. 2. ոչնչացընել, ջնջել. Speisen — կերակուրները լափել ապառել: — չ. ածբ. անյ. —ung, իգ. 31. ջնջում, ապառում:

Vertilger, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ջնջող, ոչնչացընող, ապառող. (ազգ...) անհետող, անմի ընող:

vertö'nen, չբ. ի. 3ա. անբյ. = verklingen.

verträ́ckt, ած. 6. ծամածռուած, թիւր, ծուռ, գալարեալ (անդամ...). 2. դժնդակ, անիծեալ (բախտ...):

Vertrág, ար. 13. անյ. միաբանութիւն. 2. յհ. ոչ. դաշն, դաշնադրութիւն, դաշնաւորութիւն, (առեւտրութեան...) դաշնիք:

vertrágen, նբ. 4յ. անբյ. ի բաց տանիլ, առնուլ տանիլ. ժղ. թարուցանել, ծածկել. 2. Kleider... — (զգեստ Հագնելով) մաշեցընել. 3. կրել, տանիլ, (ցաւոց) դիմանալ, Համբերել. թողուլ, ներել, զիջանիլ. 4. Հաշտեցընել, միաբանել, Համաձայնեցնել. eine Differenz — անհամաձայնութիւն մը բառնալ. e—n Streit — կռիւ մը խաղաղել՝ դադարեցընել. 5. դաշինք դնել, դաշինս կռել: sich — յբ. sich mit I—m — մէկուն Հետ Հաշտուիլ՝ միաբանիլ. 2. յարմարիլ, միաբանիլ. Grün und Blau — sich nicht կանաչ եւ կապոյտ իրարու չեն յարմարիր:

verträ'glich, ած. 6. դիւրաբարոյ, Հեզ, Համերաշխ. խաղաղարար:

vertrágs|mäßig, ած. 6. ըստ դաշանց: —widrig, ած. 6. դաշանց Հակառակ:

verträ'llern, նբ. 3ա. անբյ. դեղգեղելով՝ մրմնջելով անցընել:

vertráuen, չբ. h. 3ա. անբյ. I—m —, auf I. — մէկուն վստահիլ, վստահ ըլլալ, յենուլ, յուսալ (յոյս...): — նբ. եւ sich — յբ. I—m et. = anvertrauen. — չ. ածբ. եւ vertraut, ընդ. անց. եւ ած. 6. տ. ի կարգին:

Vertráuen, չ. 22բ. անյ. վստահութիւն. — auf կամ in I., — zu I—m haben մէկուն վստահ ըլլալ. I—m sein — schenken, sein — in I. setzen մէկուն վստահիլ, վստահութիւնը մէկուն վրայ դնել. 2. I—m im — sagen կամ offenbaren մէկուն մտերմաբար բան մը յայտնել ըսել:

vertráuens|selig, —voll, ած. 6. վստահ, վստահալից. գ. լի վստահութեամբ: —seligkeit, իգ. (կոյր) վստահութիւն:

vertráuern, նբ. 3ա. անբյ. sein Leben — կեանքը սգով՝ Հեծութեամբ անցընել: sich — յբ. (արտամու-թեամբ) Հիւծիլ, մաշիլ:

vertráulich, ած. 6. = vertrauens-voll; 2. մտերիմ, ընտանի. mit I—m, mit einer Sache — werden մէկուն՝ բանի մ'ընտանենալ՝ ընդելանել. er thut sehr — ընտանեբար կը վարուի:

Vertraulichkeit, իգ. 31. անյգ. մտերմութիւն, ընտանութիւն. Բ. յգ. ով. sich gewisse —en herausnehmen ընտանի վարմունք ցուցընել:

verträ'umen, նբ. 3ա. անցբ. eine Stunde — ժամ մ'երազով անցընել:

vertraut, ած. ս. մտերիմ, ներքին, սերտ. mit J—m — sein, auf —em Fuße mit J—m stehen մէկուն հետ մտերիմ ըլլալ. Բ. ընտանի. Գ. mit et. — sein բան մ'ի հիմանց ճանչնալ. sich mit et. — machen (բանի մը) հետ ընտանենալ՝ վարժիլ. 2. — vertrauensvoll. —e(r), գ. ս. ընտանի, ընտանեակ. Բ. մտերիմ (որուն մէկն իր գաղտնիքները կը յայտնէ):

Vertrautheit, իգ. 31. մտերմութիւն, ընտանութիւն. 2. — mit et. բանի մը վրայ խորին ծանօթութիւն:

vertreib||en, նբ. 2դ. անցբ. վանել, մերժել, վռնտել. հալածել. 2. J. aus seiner Wohnung — մէկն իր բնակութենէն արտաքսել. Բ. et. — (բան մը) անցընել, ցրուել. Gewalt mit Gewalt — զօրութիւնն զօրութեամբ մղել, բռնաւոր զբռնաւոր թօթափել. (sich) die Zeit — ժամանակն անցընել. das Fieber — տենդը բուժել. 3. Գծ. Waaren — = **absetzen**, նբ. 11.; 4. Նկ. die Farben — (նկարի մէջ) գոյները խառնել՝ աստիճանաւ իրարու հետ միացընել: **Vertriebene(r)**, ար. ս. աքսորեալ, արտաքսեալ, տարագիր, (հայրենիքէն) վտարեալ: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. մերժում, արտաքսում, հալածում. Գծ. (տ. Vertrieb) — Absatz.

vertret||en, նբ. եւ sich — գբ. 2ա. (տ. treten) անցբ. sich (տր.) den Fuß —, sich (հյց.) — ոտքը ճմլել՝ կոխել. 2. sich (տր.) die Beine — սրունքներն սթափեցընել (քալելով ոտից թմրութիւնն անցընել). 3. ջախջախել, խորտակել, կոխկռտել. 4. J—m den Weg — մէկուն առջեւ ելլելով ճամբան արգելուլ. 5. die Stelle J—s —, J. — (մէկուն) տեղը բռնել, մէկը ներկայացընել. տ. Vaterstelle; 6. J., J—s Sache — մէկուն պաշտպան կալ, թիկն ելլել, կուսակից ըլլալ. J—s Sache vor dem Richter — մէկուն դատը պաշտպանել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. — քույքն նշանակ—թիւնց հետ:

Vertreter, ար. 22ա. — **Stellvertreter**; 2. պաշտպան, ջատագով. — des Volkes ժողովրդեան ներկայացուցիչ, երեսփոխան, պատգամաւոր. Գծ. գործակալ:

Vertreterschaft, իգ. 31. ներկայացուցիչք, երեսփոխանք: [**Absatz**. 2.

Vertrieb, ար. 20. Գծ. անյգ. —

vertrinken, նբ. 2ա. անցբ. sein Geld — ստակը պանդոկներու մէջ մսխել՝ խմելով վատնել. seine Zeit — ժամանակը խմելով անցընել:

vertrócknen, չբ. s. 3բ. անցբ. չորնալ, ցամքիլ. պտր. թօշնալ: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. չորութիւն, թօշնութիւն:

vertrö'deln, նբ. 3ա. անցբ. (die Zeit) — (ժամանակն) անգործութեամբ դատարկութեամբ անցընել, ժամավաճառ ըլլալ:

vertrö'st||en, նբ. եւ sich — գբ. 3բ. անցբ. J. — մէկը մխիթարել՝ խաղաղեցընել՝ հանդարտեցընել. 2. J. auf et. — մէկը բանի մը յուսացընել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. սուտ խոստում՝ յոյս:

vertrúmpfen, նբ. 3ա. եւ 3գ. անցբ. խղ. alle s—e Trümpfe — բոլոր հաղթաթուղթերն ածել՝ խաղալ.

vertúschen, նբ. 3ա. եւ 3գ. անցբ. et. — (նաեւ **vertúscheln**, 3ա.) բան մը ծածկել, թաքուցանել, ծածկել. պատրուակել, քողարկել:

verü'beln, նբ. 3ա. անցբ. J—m et. — = **verargen**.

verü'b||en, նբ. 3ա. անցբ. (ոճիր մը...) ընել, գործել. Grausamkeiten — անգթութիւն ընել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. կատարում:

Verü'ber, ար. 22ա. —in, իգ. 32. (յանցանք...) գործող, կատարող:

verúnähnlichen, նբ. 3ա. անցբ. աննմանեցընել, աննմանորոշ աննման ընել:

verúnehr||en, նբ. եւ sich — գբ. 3ա. անցբ. եւ չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. — **entehren**, նբ. 1. եւ 2. եւ չ.:

verúnglimpf||en, նբ. 3ա. եւ 3գ. անցբ. (մէկուն համբաւն) աղարտել, համբաւուն դպչիլ: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 32. աղարտանք:

verúnglück|en, չբ. ſ. 3ա. անբխ. դժբախտ ըլլալ, դժբախտութիւն կրել. նաւ. das Schiff ist verunglückt նաւը կործանուած է. 2. — mißglücken, 1.: — չ. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. յանկարծադէպ դժբախտութիւն. գ. Mißglücken, չ.:

verúnreinig|en, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբխ. աղտեղել, աղտոտել. die Luft — օդն ապականել: — չ. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. աղտեղութիւն, կեղտոտութիւն:

verúnstalt|en, նբ. 3բ. անբխ. խաթարել, եղծանել, տգեղցընել, անձեւել: — չ. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. խաթարում:

verúntreu|en, նբ. 3ա. անբխ. das Hauswesen անհաւատարմութեամբ մատակարարել, հաւատարիմ չըլլալ. eine Summe — գումար մը խարել՝ գողնալ: — չ. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. անհաւատարմութիւն, խարէը:

verúrsach|en, նբ. 3ա. անբխ. պատճառել, առիթ՝ պատճառ ըլլալ. 2. յառաջ բերել, գրգռել, շարժել: — չ. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. պատճառ, առիթ: [Հեղինակ:

Verúrsacher, ար. 22ա. պատճառ,

verúrtheil|en, նբ. 3ա. անբխ. դատապարտել. gerichtlich verurtheilter Mensch դատապարտեալ. անձ. մր. արդարութենէ պատժուած, ատեանուարկ: — չ. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. դատապարտութիւն:

vervielfach|en, vervielfältig|en, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. բազմացընել, բազմապատկել, շատցընել: — չ. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. բազմացընելը, շատցընելը:

Vervielfältiger, ար. 22ա. բազմապատկող. 2. ուսռ. բազմապատկիչ (թիւ):

vervierfachen, նբ. 3ա. անբխ. քառապատկել, չորեքկնել:

vervóllkommn|en, նբ. եւ sich — էբ. 3բ. անբխ. կատարելագործել: — չ. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. կատարելագործութիւն:

Vervóllkommner, ար. 22ա. կատարելագործող:

vervóllständig|en, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբխ. ամբողջացընել, լրացընել: — չ. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. ամբողջացուցում:

verwáchen, նբ. 3ա. անբխ. (die Nächte) — (գիշերներըը) հսկել(ով անցընել):

verwáchs|en, նբ. 3ձ. անբխ. ein Kleidungsstück — — auswachsen, նբ.; 2. մեծնալով յառաջուանը կարողնցընել՝ անհետեւոյթ ընել. er hat seine Narbe ganz — մեծնալով երաշխէպը՝ այլին անհետեւոյթ եղաւ: sich — էբ. — überwachsen, էբ.; 2. sich zu et. — (աճելով) կերպարանափոխիլ՝ այլակերպիլ՝ անձեւիլ: — չբ. ſ. աճելով լեցուիլ՝ գոցուիլ. die Wunde verwächst վէրքը կը կցի՝ կը սպիանայ. 2. mit et. — բանով մը ծածկուիլ՝ պատուիլ. 3. (աճելով) միանալ՝ խառնուիլ՝ կցիլ (նաեւ փխ.). 4. (մեծնալով) ծռիլ, խոտորիլ. ռանիլ, ճաղիլ. (անձանց) սապատողն՝ կուզ ըլլալ: — չ. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. — բոյսին նշանակութեանց հետ. թիւրութիւն, ծռութիւն (հասակի):

Verwáchsenheit, իգ. 31. Verwáchsensein, չ. 22բ. անյց. կցում, (աճելով) միանալը. (մռն. փխ.) ճաղում. 2. — des Körpers անձեւութիւնք, տարաձեւութիւնք մարմնոյ:

verwä'gen, նբ. 8բ. անբխ. կշռել: sich — էբ. sich e-r Sache — (բանի մը) յանդգնիլ, համարձակիլ:

Verwáhr, ար. անէխ. անյց. — Verwahrung.

verwáhren, նբ. եւ sich — էբ. 3ա. անբխ. et. — բան մը (լաւ) պահել, ապահով տեղ մը դնել. J—m Geld zu — geben մէկուն պահեստի ստակ տալ. 2. gegen (vor) et. — (բանէ մը) պաշտպանել, պահպանել. sich gegen et. — բանէ մը (նախա)զգուշանալ. բ. մռն. էրգ. (ընդդէմ) բողոքել. 3. mit Schlössern und Riegeln — փականք պարգունակ դնել...: — չ. 22բ. անյց. գ. Verwahrung.

Verwáhrer, ար. 22ա. —in, իգ. 31. պահապան. (սուրբին) աւանդապահ:

verwáhrlos|en, նբ. 3գ. անբխ. զանց՝ անփոյթ ընել. մռն. ապականել, խանգարել: — չ. 22բ. անյց. —ung, իգ. 31. անփութութիւն, անհոգութիւն:

Digitized by Google

Verwahrung, էգ. 31. պահպանութիւն. 2. տեղ պահեստի. 3. in — nehmen մէկը բանս գնել. 4. մտն. էրփ. — gegen et. (անիրաւութեան մը դէմ) բողոք. — gegen et. einlegen ընդդէմ... բողոքել։

Verwahrungsgebäude, չ. մթերանոց։

verwaisen, չբ. ſ. 3փ. անբյ. որբանալ, որբ մնալ. verwaist որբ. փխ. անտէր եւ անօգնական. լքեալ, թողեալ։ — նբ. որբ ընել։ — չ. 22բ. անյ. — ung, էգ. 31. որբութիւն։

verwalten, նբ. 3բ. անբյ. խնամակալել, յանձնանձել, տնտեսել. 2. կառավարել, վարել, կատարել, (պաշտօն մը) ձեռքը ունենալ. շահագործել։ — չ. 22բ. անյ. — Verwaltung.

Verwalter, որ. 22ա. — in, էգ. 22. խնամակալ, տնտես, յանձնանձիչ. 2. վարիչ, կառավար(իչ). Հոգաբարձու, վերակացու, տնօրէն (ծառայոց...)։

Verwaltung, էգ. 31. խնամակալութիւն, տեսչութիւն. բ. Հոգաբարձութիւն, վերակացութիւն, տնտեսութիւն. 2. վարչութիւն։

Verwaltungs‖ausschuss, որ. վարիչ յանձնաժողով։ — behörde, էգ. վարչութիւն. տ. Verwaltung, 1բ.։

verwandelbar, ած. 0. փոփոխական։

verwandeln, նբ. եւ sich — ձբ. 3ա. անբյ. շրջել, փոխել. 2. կերպարանափոխել, այլափոխել, փոխակերպել. դ։բ. այլակերպել. in e—n Aschen haufen — մոխիր դարձընել. in Staub — փոշի ընել. կր. das Brot und den Wein in den Leib u. das Blut Christi — Հացն ու գինին ի մարմին եւ յարիւն Քրիստոսի փոխարկել։ — չ. 22բ. անյ. տ. Verwandlung.

Verwandlung, էգ. 31. փոփոխում, շրջում. Բփ. տեսարանի փոխուիլը. կերպարանափոխութիւն, այլափոխութիւն. վերածումն (մտն. ...). կր. գոյացափոխութիւն։

verwandt, ած. 0. ազգական. er ist mit mir — ազգականս է. nahe (weitläuf(t)ig) — մերձաւոր (հեռաւոր) ազգական. wie sind Sie mit ihm —? ձեր ազգականութիւնն ո՞ր կողմանէ է. 2. նման, համազգի։ — e(r), որ. 0. — e, էգ. 0. էբրէ— էգ. նաեւ Verwandtin, էգ. 32. ազգական. Թայրաթառ։ — դրբ. անց. verwenden. մտն. — umgewandt; տ. umwenden.

Verwandtschaft, էգ. 31. ազգականութիւն, ազգակցութիւն. փխ. նմանութիւն. համակրութիւն. (ընդունի, նաեւ քմ.) խնամութիւն. 2. փխ. ազերս, (գաղափարաց) խնամութիւն. 3. Թայրաթառ, ազգականք։

Verwandtschaftsgrad, որ. ազգականութեան աստիճան։

Verwandtsein, չ. 22բ. անյ. = Verwandtschaft, 1.

verwarnen, նբ. 3ա. անբյ. ազդ ընել, զգուշացընել։ — չ. 22բ. անյ. — ung, էգ. 31. ազդ, յայտարարութիւն (մտն. ի լրագիրս)։

verwaschen, նբ. 2յ. անբյ. (viel Seife) — լուալով շատ անօգ գործածել. 2. (Flecke) — (բիծ) լուալով հանել. 3. (լուալով) մաշեցընել։ — դրբ. անց. եւ ած. 0. = Բայց նշանախօսութեանց հետ. 2. անորոշ՝ աղօտ (գոյն)։

Verwaschenheit, էգ. 31. անյ. (գունոց) անորոշութիւն, աղօտութիւն, մթարութիւն։

verwässern, նբ. 3ա. անբյ. et. — բան մը թաթախել՝ թաթաւել. խառնել. փխ. անզօր՝ անհամ ընել։ — չբ. ſ. թաթախուիլ. թաթաւուիլ. խախտիլ. փխ. անհամիլ։

verweben, նբ. 2ը. եւ 3ա. անբյ. հիւսելով գործածել. 2. Sie verwebt die Wolle բուրդ կը հիւսէին. 3. (տարբերեց) մանել, ստուայնակել. 4. նաեւ փխ. (sich) — հիւսել. խառնել, շարամանել։ — չ. 22բ. անյ. — ung, էգ. 31. հիւսում. տ. verketten, չ.։

verwechseln, նբ. 3ա. անբյ. et. mit et. Anderem — բան մ'ուրիշ բանի մը հետ շփոթել՝ խառնել. խղ. Verwechselt-das-Bäumchen spielen մանծառ ծառխաղ՝ անկիւնախաղ խաղալ. 2. Geld — դրամ փոխել։ — չ. 22բ. անյ. — ung, էգ. 31. շփոթելը, խառնելը. դրամ փոխելը, (անուանց...) փոփոխումն, խառնակում։

verwegen, ած. 0. յանդուգն, աներկ.

(նաեւ ք. —er) յանդուգն, ժպիրհ. անվեհեր, համարձակ։

Verwégenheit, իգ. 31. յամառու-թիւն, յանդգնութիւն, յանդուգն գործք։

verwéhen, նբ. 3ա. անբյ. փչել տանիլ. Ճամբէն խոտորեցընել՝ հանել. (հողմոյ) քշել, վարել. փարատել, տանիլ. 2. der Wind hat die Spur, den Weg mit Schnee verweht հովը արահետը ձիւնով ծածկեց։ — չբ. ի. ցրուիլ, փարատիլ, քայքայիլ։

verwéhren, նբ. 3ա. անբյ. J—m et. — մէկուն բան մ'արգելուլ (հրամայել որ չընէ). խափանել, արգելք ըլլալ։ — չ. 22բ. անյփ. խափան, արգելք, արգելում։

verwéichen, Ա. 3ա. անբյ. չբ. ի. կակղիլ. թոյլ՝ կակուղ ըլլալ. (ջրոյ մէջ) խոխոմիլ։ Բ. — նբ. կակղել. կակուղ՝ թոյլ ընել. խխում ընել, խխմել։

verwéichlichen, նբ. եւ sich — ըբ. 3ա. անբյ. քնքուշ՝ թոյլ ընել. մեղկել. կնատել. մեղկիլ, կնատիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. թուլութիւն, մեղկութիւն։

verwéigern, նբ. 3ա. անբյ. (մէկուն բան մը) զլանալ, չտալ։ — չ. 22բ. անյփ. մերժում, զլացում։

verwéilen, չբ. h. 3ա. անբյ. եւ sich — ըբ. դեգերիլ, կալ մնալ. (տեղ մը...) դադարել. (ժամանակը... տեղ մը) անցընել. ագանիլ, բնակիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. դեգերում, դադար(ում), բնակութիւն։

verwéinen, նբ. 3ա. անբյ. (Thränen) — արցունք թափել. 2. (e—e Zeit) — (ժամանակը) լալով անցընել. 3. s—n Kummer — (տառապանքը...) լալով սփոփել՝ մեղմել. 4. s—e Augen — լալէն կուրնալ։

Verwéis, ար. (եղ. 8. յփ. 18.) յանդիմանութիւն, կշտամբութիւն, սաստ, խրատ, ազդարարութիւն. J—m wegen et. e—n — geben մէկը բանի մը համար կշտամբել՝ յանդիմանել. e—n derben — geben սաստկակոծ՝ պատուհասակոծ ընել։

verwéisen, նբ. 27. անբյ. J. an J. — մէկը մէկուն խաւրել՝ առաքել. 2. J. aus dem Lande — մէկն երկրէն վտարել՝ մերժել, արտաքսել, աքսորել, տարագրել. er ist verwiesen worden (դպրոցէն) արտաքսուած է. 3. J—m et. — (մէկը բանի մը համար) կշտամբել, երեսը զարնել, ստգտանել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. առաքում. փխ. կոչում (ի գիրս). աքսորում, տարագրութիւն։

verwélken, չբ. ի. 3ա. անբյ. թարշամիլ, թառամիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. թարշամութիւն։

verwéltlichen, նբ. 3ա. անբյ. աշխարհային ընել, ընդունայնացընել. 2. (Klöster) — (վանքեր) աշխարհականացընել։

verwéndbar, ած. 6. (zu et. բանի մը) գործածելի, կիրարկելի։

verwénden, նբ. 4ա. (տ. wenden) կամ 3բ. անբյ. (աչքը...) դարձընել, խոտորեցընել, հեռացընել. er verwandte sein Auge von ihr ակեւեռած անոր կը նայէր. 2. (հակառակ կողմը) դարձընել, (մէկ կողմը) փոխել. 3. J. kann et. zu et. — մէկը բանի մը գործածել. Բ. բանի մը տալ ծախսել. Sorgfalt auf et. — բանի մը հոգ՝ խնամք ունենալ տանիլ։ sich — ըբ. sich für et. (bei J—m) — (բանի մը համար) միջնորդ ըլլալ, բարեխօսել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կիրարկութիւն։

verwérfen, նբ. եւ sich — ըբ. 2գ. անբյ. ցանել, ցրուել, վարատել. Բ. սխալ տեղ մը դնել. եղ. սխալ (թուղթ) նետել. 2. նետելով սպառել. 3. նետել, ի բաց ձգել. 4. ը. ձփ. չընդունիլ, մերժել, (խնդիր... մը) խոտել. eine Lehre — վարդապետութիւն մը դատապարտել. 5. եբ. J. — մէկը դատապարտել (Աստուծոյ)։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ։

verwérflich, ած. 6. մերժելի, խոտան, դատապարտելի։

verwérthen, նբ. 3ա. անբյ. et. — բան մ'արժեցընել՝ շահեցընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ։

verwésen, չբ. ի. 3փ. անբյ. ըլլալէն դադրիլ. ը. ձփ. փտիլ, ապականիլ. եղծանիլ. եփ. տակա-

նուաղիլ, հիւծիլ: — նբ. et. — բան մը խնամարկել՝ յանձանձել. 3-ն Amt — մէկուն պաշտօնը վարել: — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. ապականութիւն, փտութիւն:

Verwéser, ար. 22ա. —in, էգ. 32. խնամակալ, յանձանձիչ. վարիչ, փոխանորդ, տեղակալ:

verwéslich, ած. 6. ապականացու:

verwétten, նբ. 3բ. անբյ. գրաւ ընել՝ դնել. 2. գրաւով կորսնցընել:

verwéttern, նբ. ?ա. անբյ. = verfluchen; ման. էրծ. դբբ. անց.է մէջ. verwéttert, դբբ. անց. եւ ած. 6. = verdammen, դբբ. եւ verfluchen, դբբ.; 2. օդահար, օդէն ապականած՝ ժանգոտած:

verwíchen, ած. 6. անցած, անցեալ. —es Jahr հերուն, անցեալ տարին:

verwíchsen, նբ. 3գ. անբյ. մոմելու գործածել. 2. ընդ. = verjubeln, 2.; 3. ընդ. = durchprügeln.

verwíckel|n, նբ. եւ sich — կբ. 3ա. անբյ. (կծիկը...) խառնակել, գզեռել. կբ. eine Sache — գործք մը խառնակել՝ խանգարել՝ շփոթել. 2. Նխ.է հետ. sich mit den Füßen in et. — ոտքը բանի մը բռնուիլ՝ պարուանդիլ, շաղիլ. կբ. 3. in et. —, 3. mit et. — գէշ դժուարին գործքի մը մէջ շաղել՝ խոթել: — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. խառնակում, (գործքի մը... մէջ) շաղապատիլը. 2. միայն —ung, էգ. մանուածք, կընճռոտութիւն (պարագայից...). շփոթութիւն, խառնակութիւն. Բգ. (թատեր) կնճիռ, հանգոյց.

verwíegen, նբ. 2չ. անբյ. կշռել:

verwíesen, դբբ. անց. verweisen:

verwílder|n, չբ. s. եւ sich — կբ. 3ա. անբյ. վայրենանալ, վայրենի ըլլալ, (մարդկան) գազանանալ, անասնանալ, վայրագ դառնալ. (դաշտի) կորդանալ, խոպանանալ: verwíldert, դբբ. անց. եւ ած. 6. վայրագ, վայրենի, գազան, բարբարոս, անհամբոյր. խոպանացեալ, անմշակ: — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. վայրենանալը. խոպանանալը:

verwílligen, նբ. 3ա. անբյ. = bewilligen, նբ.:

verwírk|en, նբ. 3ա. անբյ. (իրրեւ պատիժ) կորսնցընել, տուժել. Leib u. Gut — կեանք ու ստացուածք կորսնցընել. բ. (պատժոց) արժանի ըլլալ. eine Strafe — պատիժ կրել. գ. ein Verbrechen — յանցանք մը գործել՝ ընել. 2. հիւսելու գործածել՝ սպառել: — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. կորուստ, տոյժ:

verwírklichen, նբ. եւ sich — կբ. 3ա. անբյ. իրականացընել:

verwírr|en, նբ. եւ sich — կբ. 3ա. (դբբ. անց. նաեւ verworren) անբյ. = verwickeln, 1.; ը. մգ. տակնուվրայ ընել, խառնակել, շփոթել. 3. —, verwirrt machen մէկը խռովել՝ վարանեցընել՝ շփոթել: verwórren, verwírrt, դբբ. անց. եւ ած. 6. = բայքն նշանախառնութեան հետ: — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. խառնակում. 2. միայն —ung, էգ. խառնակութիւն, շփոթութիւն. յոյզք (մտաց...). խռովութիւն, վրդովմունք:

verwírthschaft|en, նբ. 3բ. անբյ. ցրուել, վարատել, վատնել: — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. վատնում:

verwíschbar, ած. 6. (ի բաց) ջնջելի:

verwísch|en, նբ. sich — կբ. եւ չբ. s. 3ա. եւ 3գ. անբյ. ջնջել (նաեւ կբ.). կբ. sich — կորսուիլ, փճանալ. 2. Նկր. (կապարը ծրագրի վրայ) տարածել. 3. աւրել. (գրուածք մը... ձեռքով շօշափելով) աղտոտել: — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. ջնջում:

verwítter|n, չբ. s. 3ա. անբյ. օդահարիլ. (օդին ազդեցութեամբը) քակուիլ, լուծուիլ, (հանքը) փշրուիլ, ժանգահարիլ. ը. մգ. (ժամանակաւ) խաթարիլ. եղծանիլ: — նբ. լուծել, քայքայել: — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. օդահարութիւն. ապականութիւն. ժանգոտիլը:

verwíttwen, չբ. s. (եւ. նբ.) 3բ. անբյ. այրի ըլլալ (ընել). Ածյն էրծ. դբբ. անց. verwittwet այրի: — չ. 22բ. անյք. —ung, էգ. 31. այրիութիւն:

verwógen, դբբ. անց. verwëgen. Ածն. = vermessen, դբբ. 2. եւ verwegen. — չբ. s. 3ա. անբյ. (աղէտց) հատիլ, (ձայնի) = verhallen.

verwóhnen, նբ. 3ա. անբծ. (ein Zimmer) — (խուց մը) բնակելով փճացընել՝ աղականել։

verwö'hn|en, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. անբծ. 3. — մէկը գէշ սովորեցընել. թողուլ որ յոռի սովորութիւն առնեայ, (տղայ մը) զեղծուցանել՝ աղականել, ընդ. երես տալ. sich — յոռի սովորիլ, զեղծանիլ։ — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. (տղու...) զեղծութիւն, աղականութիւն, երես տանուլը։

Verwö'hntheit, էգ. 31. — Verwöhnen, ը.։

verwórfen, դրբ. անց. եւ ած. 6. verwérfenէ — բայէն անցեալընդունելութիւն. 2. յոռի, աղականեալ, անարգ, վատասեռան. էր. դատապարտեալ։

Verwórfenheit, էգ. 31. (հմմտ. verworfen) յոռութիւն, վատասերութիւն. էր. դատապարտութիւն։

verwórren, դրբ. անց. verwirrenէ։

verwúndbar, ած. 6. վիրաւորելի, խոցելի. ֆիզ. —e Stelle անկարակողմն։

verwúnd|en, նբ. եւ sich — ֆբ. անբծ. խոցել, վիրաւորել։ — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. վիրաւորելը, խոցում. 2. միայն —ung, էգ. խոցի վէրք։

verwúnderlich, ած. 6. զարմանալի, նորանշան։

verwúnder|n, նբ. 3ա. անբծ. 3. — մէկը զարմացընել՝ հիացընել։ sich — ֆբ. զարմանալ, սքանչանալ։ — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. զարմանք, հիացում. Das ist zum — զարմանալի բան. in — setzen զարմացընել։

verwü'nsch|en, նբ. 3ա. եւ 3գ. անբծ. դիւթել, կախարդել. զուշ եւ զուրուշ մոգել. 2. — verfluchen; մ-ն. անիծել, նզովել. verwünscht, — verfluchen, դրբ. verwünscht! անիծեալ, անէծք. Նախ — ասացուածքն — բայէն ընդունելութեան. verwünscht gescheidt... անհնարին՝ սաստիկ խելացի։ — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. դիւթութիւն. անէծք, նզովք. Verwünschungen gegen J. ausstoßen մէկուն վրայ անէծք թափել՝ տեղալ։

verwü'rzen, նբ. 3գ. անբծ. e—e Speise — (կերակուր մը) շատ համեմել. 2. անհամ ընել։

verwü'st|en, նբ. 3բ. անբծ. եւ ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. — verheeren, նբ. եւ ը.։

Verwü'ster, ար. 22ա. —in, էգ. 32. աւերիչ, աղականիչ, մարդաթափ ընող։

verzágen, չբ. h. 3ա. անբծ. վհատիլ, վեհերոտիլ, լքանիլ, յուսահատիլ։ verzágt, դրբ. անց. եւ ած. 6. վհատ, վեհերոտ, լքեալ, յուսահատ, վատասիրտ։ — ը. 22բ. անյ+. վհատութիւն, վեհերոտութիւն։

Verzágtheit, էգ. 31. վհատութիւն, վատասրտութիւն, կարճամտութիւն։

verzä'hlen, sich — ֆբ. 3ա. անբծ. սխալ համրել։

verzáhn|en, նբ. եւ ֆբ. 3ա. անբծ. (ein Rad) — (անիւ մը) ժանեւորել, ակռայ ակռայ ընել. in ea. — խառնիլ (ատամանց)։ — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. ժանեւորում. 2. միայն —ung, էգ. 31. ճրտ. ժանիք, ատամունք։

verzápf|en, նբ. 3ա. եւ 3գ. անբծ. — ausschenken, նբ. 2. ֆիզ. ընդ. es wird Nichts verzapft բան մ'ալ պիտի չառնուս. 2. ար. թործել, թուրծով ապուցանել՝ իրարու կցել։ — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. — բայէն նշանակութեան հետ։

verzáppeln, չբ. s. եւ sich — ֆբ. 3ա. անբծ. (զարնուելով) պարտասիլ, խոնջիլ։

verzä'rteln, նբ. եւ sich — ֆբ. 3ա. անբծ. մեղկել, թուլացընել, կնատել. ein Kind — տղայ մը քնքշեցընել՝ գգուել. verzärtelt (հմմտ. hart, 1. դ.) մեղկեալ, թոյլ, գիրգ. ընդ. երես առած։

verzáuber|n, նբ. 3ա. անբծ. — beheren, 1. եւ verwünschen, 1.; 2. դիւթելով փոխել։ — ը. 22բ. անյ+. —ung, էգ. 31. դիւթում, մոգում։

verzä'unen, նբ. 3ա. անբծ. ցանկել, ցանկով պատել։

verzéchen, նբ. 3ա. անբծ. խմելու վատնել. 2. (ժամանակը...) խմելով անցընել։

verzéhrbar, ած. 6. ուտելի, ծախելի, սպառելի։

verzéhr|en, նբ. 3ա. անբծ. ուտել սպառել. 2. լափել (հրոյ...), ճա-

Digitized by Google

րակել. (ժանգն... ուտելով) մաշել. ծծել. քամել, կլլել. ծախսել: sich — կբ. եւ չբ. — aufzehren, կբ.: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

verzeichn‖en, նբ. 3բ. անբձ. (ein Bild) — (պատկեր մը) գծել՝ յուռի գծագրել. նաեւ sich — սխալ գծագրել. 2. = aufzeichnen, նբ. 1.; 3. նշանակել, գիր առնուլ. auf e—r Liste — ցանկի... մէջ անցընել, արձանագրել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. սխալ գծագրելը. գծագրութիւն. արձանագրութիւն, ցանկագրութիւն:

Verzeichniß, չ. 15. ցանկ. (մասնաւոր ցուցակ) անուանագիր. արձանագիր, ստոմար. ծախուց հաշիւ. — des Inhaltes ցանկ, (նիւթոց) գլխակարգութիւն:

verzeih‖en, նբ. 2ձ. անբձ. J—m et. — մէկուն բան մը թողուլ՝ ներել. փղփիլ. բյփ. — Sie! Sie (w.) —! թողութիւն ըրէք, ներում (խնդրեմ). et. — անմեղադիր ընել. կր. J—m die Sünden — մէկուն (մեղքերը) թողուլ: — չ. 22բ. անյգ. փ. Verzeihung.

verzeihlich, ած. 8. ներելի, անմեղադրելի. կր. —e Sünde ներելի մեղք:

Verzeihung, իգ. 31. ներում, թողութիւն. J. um — bitten մէկէ մը թողութիւն խնդրել. (um) —! թողութիւն (տայիք), ներում:

verzerr‖en, նբ. եւ sich — կբ. 3ա. անբձ. գալարելով՝ թիւրելով առձեւել՝ ծռել՝ այլակերպել. թիւրել, (երեսը) խաթարել, եղծանել. 2. ein Zeug — (նիւթ մը) ցաւտանել, ծուատել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. ծռելը, եղծում (երեսի). խանգարում. ծուատանք:

verzettel‖n, նբ. 3ա. անբձ. ցրուել, մանրել, փշրել. վատնել, (անփութութեամբ) ի կորուստ մատնել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. վատնում:

Verzicht, ար. 20. Հրաժարում (auf et. բանէ մը), Հրաժեշտ. ի բաց կալը. auf et. — leisten, thun = verzichten.

Verzichtleistung, իգ. — Verzicht.

verzichten, չբ. b. 3բ. անբձ. auf et. — բանէ մը Հրաժարիլ. իրփ. (դատէ...) յետս կալ: — չ. 22բ. անյգ. — Verzicht.

verzieh‖en, նբ. կբ. եւ չբ. 1. 2ղ. անբձ. շեղ՝ խոտորնակի թիւրձգել քաշել. մտն. ein Kind — տղայ մը զեղծուցանել, երես տալ. բ. sich — (պողպատի...) ծռիլ, կորանալ. (գլխուն...) սխալ փոթիլ՝ խորշ խորշ ըլլալ. իրբիմ նբ. ein jucker. des Lächeln verzog sein Gesicht մեղմաձգական ծիծաղ մը կերպարանքը խանգարեց՝ խաթարեց. sich (պզ.) eine Sehne — որջք(ըն)ել, առքը զեղուլ՝ ոլորիլ՝ դառնալ. 2. չբ. բնակութիւնը՝ նիստը փոխել. in die Stadt — քաղաք իջնալ (բնակելու Համար). sich — = verduften, նբ. 2.; բ. ար. sich — ցրուիլ. կորսուիլ. քայքայիլ, փարատիլ. 3. Հիւանդ. խառնել, շաղել (բաղուկ ընդ բաղուկ...). 4. կբ. չբ. յապաղել. յամել. ուշանալ. յերկարիլ. (ժամանակ... մը, տեղ մը...) գեղգերիլ. մնալ, անցընել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. զեղծուցում. երես տալը. (աչքի) ոլորում, որջք. տեղափոխութիւն, բնակափոխութիւն. փարատում (այտմանն). յապաղում: — դէբ. անդ. verzeihens.

verzier‖en, նբ. 3ա. անբձ. զարդարել, պաճուճել. 2. զարդարանք ընել, դրուագել. բ. (ժապաւէն...) զարդարել, Հանդերձել. ein Buch mit Kupfern — գիրք մը պատկերազարդ ընել. 3. շափէն աւելի զարդարել. զարդարանօք խճողել: — չ. 22բ. անյգ. փ. Verzierung.

Verzierer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. զարդարող, պաճուճող, դրուագող:

Verzierung, իգ. 31. զարդարում, դրուագում. 2. զարդ, զարդարանք (նաեւ ճրտ. ճրտր.). կահ, Հանդերձանք, զարդ. երժ. musikalische — գեղգեղանք, թրթռանք. ար. ճրտ. դրուագ:

verzinken, նբ. 3ա. անբձ. զինկել:

verzinnen‖en, նբ. 3ա. անբձ. անագել, անագապօծել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. անագապօծում:

verzinsen, նբ. 3գ. անբձ. et. — բանի մը շահը վճարել: sich — կբ. շահ բերել:

verzinslich, ած. 6. տոկոսիք՝ շահ բերող։

verzögen, տրբ. անց. verziehenի։

verzö'ger|n, նբ. 3ա. անբձ. յապաղել. ուշացընել. յերկարաձգել, յերկարել, օրէ օր ընել։ sich – փբ. յերկարաձգիլ, ուշանալ։ – չ. 22բ. անցմ. –ung, իգ. 31. յապաղում, յերկարաձգութիւն։

verzollbar, ած. 6. –e Gegenstände մաքսավճարելիք, մաքսի տակ ինկող ապրանք։

verzollen, նբ. 3ա. անբձ. մաքս տալ՝ վճարել։

verzotteln, նբ. 3ա. անբձ. խառնակել, շփոթել։

verzücken, նբ. 3ա. անբձ. գեղուլ, գալարել, ոլորել։ – չ. 22բ. անցմ. –ung, իգ. 31. կարկամութիւն։

verzü'ck|en, նբ. 3ա. անբձ. յափշտակել, վերացընել, հիացման մէջ ձգել։ – չ. 22բ. անցմ. –ung, իգ. 31. յափշտակութիւն, հիացում։

Verzug, ար. 12. յապաղում, յերկարաձգութիւն, յամումը, յերկարում (ժամանակի...). առծ. es ist Gefahr in –e հեղգալէն՝ յապաղելէն վնաս կը ծագի. 2. երես առած աղայ։

verzupfen, նբ. 3ա. եւ 3գ. անբձ. ծուատել։

verzweifel|n, չբ. հ. եւ ս. 3ա. անբձ. յուսահատիլ, անյոյս ըլլալ։ – չ. 22բ. անցմ. –ung, իգ. 31. յուսահատութիւն. 3. in (zur) – bringen մէկն յուսահատեցընել՝ յուսահատ ընել. in – gerathen յուսահատիլ, յուսակորոյս ըլլալ։

verzweig|en, փբ. 3ա. անբձ. sich – ճիւղաւորիլ, ստեղնիլ։ – չ. 22բ. անցմ. –ung, իգ. 31. ճիւղաւորութիւն։

verzwergen, չբ. ս. 3ա. անբձ. ռանիլ, ճաղիլ։

verzwicken, նբ. 3ա. անբձ. իրկ. die Weinstöcke – = geizen, նբ. 2.; 2. ար–. բեւեռին ծայրը ծռել՝ գուլցընել. 3. փխ. et. – բան մը խառնակել՝ շփոթել՝ թիւրել։ verzwickt, տրբ. անց. եւ ած. 6. = բայէն նշանակութեանց հետ. 2. խառնակեալ. անհեթեթ, այլանդակ, գժուարին։

Verzwicktheit, իգ. 31. նորանշանութիւն, անհեթեթութիւն։

Vessier տ. Vezier.

Vesikatorium, չ. 26. բժշ. խարանադեղ (= Blasenpflaster)։

Vespasian, յտ. ան. ար. 38. հ. պտ. Վեսպասիանոս։

Vesper, իգ. 35. կր. երեկոյեան ժամ (երգութիւն). փխ. = Abend.

Vesper|brot, չ. ընթրիք. իրիկուան (թեթեւ) կերակուր. – essen = vespern. –stunde, իգ. –zeit, իգ. երեկոյեան ժամ. բ. երեկոյ։

vespern, չբ. ս. 3ա. ընթրել։

Vesta, յտ. ան. իգ. 36. (իչ. նաեւ 38.) դիցբ. աստղ. Վեստա։

Vestale, իգ. 35. Vestalin, իգ. 32. հ. պտ. Վեստեան կուսան (Հռոմայեցւոց)։

Veste, իգ. 35. հնց. = Festung.

Vesuv, ար. 38. աշխ. Վեզուվ։

Veteran, ար. 13. (առծ. նաեւ –s) ծեր՝ պատերազմեալ զինուոր։

Veto, չ. 38. կամ անփփ. (իրաւունք թագաւորի... խորհրդարանէն առաջարկուած օրէնքը մերժելու) արգելում, արգելք։

Vettel, իգ. 35. աղտեղի՝ աղտոտ կին։

Vetter, ար. 23. հօրեղբօրորդի. բ. մօրաքեռորդի. գ. հօրաքեռորդի. դ. մօրեղբօրորդի։

Vetter(n)straße, իգ. ընտ. die – ziehen մէկուն մէկալին տունը հացկատակութիւն ընել։

vettern, նբ. 3ա. 3. – մէկուն հետ հօրեղբօրորդւոյ պէս վարուիլ։

Vetterschaft, իգ. 31. հօրեղբօրորդութիւն, հօրեղբօրորդւոց... ազգականութիւն. բ. հօրեղբօրորդիք, մօրաքեռորդիք, արեանառուք, ընտանեակք։

Vetturin, ար. 20. (նաեւ –o, յգ. –i) կառապան. բ. կառք։

Vexi(e)r, չ. 20. պատրանք, խաբանք։

Vexi(e)r|becher, ար. տանտալեան բաժակ։ –schloß, չ. ար–. գաղտնի բանալի։ –stück, չ. պատրանք, խաբանք։

vexi(e)r|en, նբ. 3ա. = foppen; ման. խաղ ընել։ – չ. 22բ. անցմ. –ung, իգ. 31. = Fopperei.

Digitized by Google

Vezier, ար. 20. օսմանեան փոխարքայ (վէզիր)։
Vezi(e)rát, չ. 20. (օսմանեան) փոխարքայութիւն։
vgl. հմր. vergleiche, համեմատէ. հմր. հմմտ.։
Via, էգ. անցք. հ. գր. = Straße. via, մկբյ. ինչ. է անցանելով առնլեր = über; չ. օ. via Varna Վառնայի վրայէն։
Viadúkt, չ. 20. (ձորի վրայ) կամուրջ (շոգեկառաց)։
Viátikum, չ. 40. = Reisepfennig; 2. եր. (վերջին) Թոշակ։
vibri(e)ren, չբ. h. 3ա. Թրթռալ; — չ. 22բ. անյ. Թրթռում։
Vibrióne, էգ. 35. բոյն. յն. Թրթռակ, գծորդն։
Vice..., vice, է բարդանիւան = դեր(ա)..., փոխ(ա)..., նախա երկրորդ՝ փոխանակ (արքայ...)ի. չ. օ. —feldwebel, ար. գէն. գերլինապետ։ —könig, ար. փոխարքայ, փոխանակ արքայի։ —wirth, ար. հոգաբարձու։
vide, մկբյ. տես(էք)։
vidi, մկբյ. տեսեալ եւ հաստատեալ։
vidimi(e)ren, նբ. 3ա. էէգ. վաւերացնել, հաստատուն վաւերական ընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. վաւերացում։
Vieh, չ. 20. (յգ. չնչա.) հնգ. (չորքոտանի ընտանի անասուն) պանար, արջառ, տաւար (ոչխարաց...). 2. անբան, անասուն (նախատական մարդու համար). zum — machen (werden) անբան դարձնել (դառնալ)։
Vieh|arz(e)nei, էգ. —arz(e)neikunde, էգ. —arzt, ար. = Thier-arznei(kunde), -arzt. —besitzer, ար. արջառատէր։ —bremse, էգ. յն. բոռ (Tabanus)։ —dumm, ած. պանարամիտ, ապուշ։ —herde, էգ. նախիր (եզանց...), գառանց, անդեայք (արջառոց), ջոկեր (պանարաց), հօտան (այծից), հօտ (ոչխարաց)։ —knecht, ար. անդէորդ, տաւարած։ —mäßig, ած. = viehisch. —mast, էգ. պարարում (արջառոց), արջառապարարութիւն. բ. բուս (ի պարարել)։ —schwemme, էգ. գուռ։ —seuche, էգ. անասնոց. արջառամահ։ —sterben, չ. պանարամահ, արջառամահ։ —tränke, էգ. գուռ։ —trift, էգ. արօտագետինք. բ. պանարի ճամբայ։ —weide, էգ. էրլ. արօտ։ —züchter, ար. պանարաբոյծ։
Viehheit, էգ. 31. անյ. = Thierheit, ման. բ.։
viehisch, ած. 6. անասնական։
viel, ած. 6. մ. բղդ. mehr, երդ. meist (հկնչ. ein, wenig) շատ, բազում. —(e) Freunde շատ բարեկամք. բ. բայի հետ. կարի. յոյժ. չ. օ. er hat — gelesen շատ կարդացած է. գ. մկբյ. բղդ.ի առջեւ աւելի, առաւել. er ist — größer (անկէ շատ) աւելի մեծ է. 2. —e andere (Personen) եւ այլ բազումք. durch —(en) Fleiß մեծաւ փութով. բ. առջեւ ... die —en Menschen, welche... բազումք. որ... դ. ...ին բառերու հետ. ein bischen —, etwas —, ein wenig — (բաւական) շատ. ebenso — նոյնչափ. gar — շատ, յոյժ. nicht — քիչ. ոչ շատ. es hätte nicht — gefehlt, so hätte er ... մազ մնաց որ..., մեծ վտանգի մէջ էր (անոր որոյն ճամբան ըլլալու). recht —, sehr — շատ շատ, կարի յոյժ. so — այնչափ. այնչափ. so — ich gehört habe որչափ որ լսեցի. wie — ա) որչափ. բ) որչափ. wie — er auch gelernt haben mag որչափ ալ ուսեալ ըլլայ. zu —. allzu — (չափէն աւելի) շատ, առաւել. ein Dutzend zu — երկոտասաննեակ մ'աւելի. ը. ... —(e) hundert հարիւրներ..., բանի մը հարիւր... ե. ծղբ. (հոլով...) չ. օ. ich weiß — ... wo — ist, wird — verbraucht ուր որ շատ ունի՝ շատ ալ կը գործածէ։
viel|jährig, ած. պլ. բազմամեայ. հնաւանդ։ —artig, ած. բազմատեսակ, բազմազգի։ —ästig, ած. ճիւղալից, բազմոստ։ —bändig, ած. բազմահատոր։ —beinig(t), ած. բազմոտանի։ —beschäftigt, ած. բազմազբաղ։ —blätt(e)rig, ած. պլ. բազմաթերթ (ծաղիկ). բ. բազմատերեւ (բանակ...)։ —deutig, ած. երկդիմի, կեղակարծ։ —eck(ig, ած.), չ.

Digitized by Google

ածն. բազմանկիւն (գ. եւ ած.). Բ. բազմանիստ (գ. եւ ած.)։ —essen, չ. —esserei, էգ. շատակերութիւն, որկորստութիւն։ —esser, որ. շատակեր։ —fach, ած. բազմապատկեալ. ածն. եւ որս. բազմապատիկ. Բ. շատ, յաճախ։ —fachheit, էգ. = Vielfältigkeit. —fältig, ած. բազմապատիկ, այլեւայլ. Բ. Հարուստ, առատ, յաճախ։ —fältigkeit, էգ. բազմապատիկ ըլլալը, յաճախութիւն։ —farbig, ած. բազմագոյն։ —flächig, ած. ածն. բազմանիստ։ —förmig, ած. բազմաձեւ, բազմակերպ։ —fraß, որ. որկորուստ, որկորամոլ (անասուն, եւ մարդ)։ —früchtig, ած. գլ. բազմապտուղ։ —füßig, ած. բազմոտն։ —gelenkig, ած. բազմայօդ։ —geliebt, ած. շատ սիրելի։ —genannt, ած. մեծահռչակ, անուանի։ —geschäftig, ած. բազմազբաղ։ —gestaltig, ած. = vielförmig. —götterei, էգ. բազմաստուածութիւն։ —griffelig, ած. գլ. բազմածիղ։ —hufer, որ. յփ. ԿՆ. կճղակահերձք։ —jährig, ած. բազմամեայ. —er Freund հին բարեկամ։ —kantig, ած. բազմանկիւն։ —klappig, ած. գլ. բազմապատեան. Բ. ԿՆ. բազմատիփ (խեցի...)։ —köpfig, ած. (գլ.) բազմագլուխ։ —leicht, մ. գուցէ, թերեւս, կարելի է որ։ —mal(s), մ. շատ անգամ, յաճախ, միշտ. ich danke Ihnen — Ձեզի մեծապէս շնորհակալ եմ։ —männerei, էգ. բազմայրութիւն։ —männig, ած. գլ. բազմորձայ։ —mehr, մ. աւելի, առաւել, մանաւանդ (թէ), ընդհակառակն։ —namig, ած. բազմանուն։ —reder, որ. ընփ. = Vielsprecher. —reihig, ած. բազմաշար (Նաեւ գլ.)։ —sagend, ած. ազդական, նշանակալից (բառ...)։ —saitig, ած. երժ. բազմալար։ —seitig, ած. բազմակողմանի, բազմերես. ածն. բազմակող. Բ. էփ. բազմագիտի, բազմախուռն, ընդարձակ, այլեւայլ։ —silbig, ած. = vielsylbig. —spitzig, ած. բազմածայր։ —sprachig, ած. բազմալեզու (եան) (բառգիրք...)։ —sprecher, որ. շատախօս։ —stimmig, ած. բազմաձայն։ —sylbig(keit, էգ.), ած. քր. բազմավանկ(ութիւն)։ —tönig, ած. բազմաձայն, բազմահնչիւն։ —umfassend, ած. ընդարձակ, լայնածաւալ։ —weiberei, էգ. բազմակնութիւն։ —wink(e)lig, ած. բազմանկիւնի։ —wisser, որ. բազմահմուտ, բազմագէտ։ —wisserei, էգ. բազմագիտութիւն. էշ. մփ. խմաստակութիւն։ —züngig, ած. բազմալեզուեան. էփ. = vielsprachig.

vielerlei, ած. անհֆ. բազմատեսակ, բազմայինս. այլեւայլ, զանազան. էԸր Է. — չ. այլեւայլ(ք)։

Vielheit, էգ. Յլ. անյփ. բազմութիւն։

vier, Թղ. Ին. չորս. je — und — չորս չորս. mit — Pferden կառք —en fahren, ընփ. —e lang fahren չորեքձի(ով) երթալ. auf allen —en gehen ի չորս գնալ. 2. um halb — (ժամը) երեքուկէսին. — Wochen ամիս մը։ — էգ. Յլ. չորս թիւը. չորսը. Բ. չորս (թուանշանը)։

vier|beinig, ած. չորեքոտեան, քառոտանի (աթոռ...)։ —blätt(e)rig, ած. չորեքտերեւեան։ —draht, որ. ԷՆ. քառաթել (կառաւի տե-սակ)։ —eck, չ. ածն. քառանկիւն, քառակուսի. Բ. verschobenes — շեղանկիւն, շեղանկիւն։ —eckig, ած. քառակուսի, չորեքկուսի։ —fach, ած. չորեքպատիկ. ՓՄ. քառատարր (չորս պարզ տարրերէ բաղադրեալ)։ —fältig, ած. = vierfach. —füßig, ած. չորքոտանի (գ. եւս). գդլ. քառոտնեայ (տաղ...)։ —füßler, որ. չորքոտանի։ —gesang, որ. երժ. չորեքձայն երգ, քառաձայնաւոր։ —gliederig, ած. չորեքանդամ(եայ). ածն. չորեքմասնեայ (քանակա-նութիւն)։ —händig, ած. չորեքձեռ-նի. Բ. երժ. —es Stück քառաձեռն (չորս ձեռքով զարնուելի) նուագ։ —herrschaft, էգ. չորրորդապետու-թիւն։ —hundert, Թղ. Ին. չորսհա-րիւր։ —jährig, ած. չորեքամեայ։ —mal, մ. չորիցս, չորս անգամ։ —schrötig, ած. խոշոր չորեքկուսի. բիրտ, կոշտ (մարդ), ջլապնդեալ, թանձրամարմին։ —seitig, ած. չո-րեքկողմեան. ածն. քառակող, չո-րեքկուսի։ —silbig, ած. = viersylbig. —sitzig, ած. քառանիստ (կառք...)։ —spännig, ած. չորքձի, քառաձի։ —stimmig, ած. երժ. չորեքձայն, չորս

ձայնով (երգ). —es Stück քառանուագ։ —stündig, ած. չորեքժամեան։ —sylbig, ած. քր. քառավանկ։ —tägig, ած. չորեքօրեայ։ —theilig, ած. չորեքմասեան(եայ)։ —vierteltakt, արկ. երժ. չորեքամանակ, քառամանակ։ —zahl, իգ. չորս, քառեակ (թիւն՝ ի միձակահանութեան)։ —zehn, թ. ի կարգէ։

Viere, իգ. 35. = vier.

Vierer, արկ. 22ա. չորս (թուանշանը). 2. չորրորդը, չորսին մէկը. 3. չորեքքամեան գինի։

viert, թւ. ծա. der (die, das) vierte չորրորդը. 2. Heinrich IV. (der —e) Հենրիկոս Դ.։ — ո. 20. (կերպ— չոր ծա—երէն էրկրը անգլ.) գրուածի քառորդ։

Viertel, ո. 22ա. քառորդ, չորրորդ մասն. es ist ein — auf 2 (Uhr) (ժամը) 1ը քառորդ անցած է. 2. տոփղ. erstes ... — (լուսնի...) առաջին քառորդ. 3. (քաղաքի) թաղ. 4. = Theil. — ած. անփխ. e—e — Elle քառորդ կանգուն։

Viertel‖elle, իգ. քառորդ (կանգնոյ)։ —hufe, իգ. քառորդ դետին։ —hundert, ո. քսանուհինգ։ —jahr, ո. երեք ամիս. drei — ինն ամիս։ —jährig, ած. երեքամսեայ։ —jahrsschrift, իգ. եռամսաթերթ։ —note, իգ. երժ. քառորդախազ, սեւեակ։ —takt, արկ. երժ. քառորդամանակ։

vierteln, նբ. 8ա. չորսի բաժնել։ — չբ. ի. diese Uhr viertelt այս ժամացոյցը քառորդները կը զարնէ։

viertens, մ. չորրորդ (անգամ)։

Vierung, իգ. 31. աա. des Zirkels — քառակուսութիւն, (բոլորակը) քառակուսւոյ չըջելը. 2. = Geviert; 3. ճրտ. (եկեղեցւոյ թեւերուն հատման տեղը) քառաթեւ, խաչաձևան։

vierzehn, թւ. ծա. տասնուչորս, չորեքտասան. — Tage երկու շաբաթ։ der (die, das) —te, թւ. ծա. 6. չորեքտասաներորդ(ը). Ludwig XIV. (der —te) Լուդովիկոս ԺԴ.։ —tel, ո. 22ա. չորեքտասաներորդական (կոտորակ)։ —tens, մ. չորեքտասաներորդ։

vierzehntägig, ած. երկշաբաթական։

Vierzehner, արկ. 22ա. չորեքտասաներորդ գնդի զինուոր։

vierzig, թւ. ծա. քառասուն. er ist bald — Jahre alt քառասունի կը մօտենայ. er ist — Jahre alt քառասնամեայ է։ —er, արկ. 22ա. —erin, իգ. 32. քառասնոց, քառասնամեայ (այր, կին). 3. քառասներորդ գնդի զինուոր. 4. քառասնամեան գինի։ der (die, das) —ste, թւ. ծա. 6. քառասներորդը։ —stens, մ. քառասներորդ։ —stel, ո. 22ա. քառասներորդը (մասը)։

vierzig‖jährig, ած. քառասնամեայ։ —stündig, ած. քառասնաժամեան։ —tägig, ած. քառասնօրեայ. —e Fastenzeit մեծ պահք։

Vigilánz, իգ. 31. արթնութիւն, հսկում։

Vigilie, իգ. 35. կր. (տօնի...) նախատօնակ, հսկում. ը. մտ. ծոմ. 2. հ. ղտ. պահ (գիշերոյ 4 մասին մէկը)։ [արթնիլ։

vigili(e)ren, չբ. ի. 3ա. հսկել.

Vignette, իգ. 35. տղ. զարդ(ապատկեր).

Vigógne, իգ. 35. մալուղա, ուղտամաքի (ուղտայծի տեսակ մը) = Vikuna. —thiere, ո. = Vikuna.

Vikár, արկ. 20. նաեւ —ins, 38. կամ 27. փոխանորդ, տեղապահ, աթոռակալ։

Vikariát, ո. 20. աթոռակալութիւն, տեղապահութիւն։

vikari(e)ren, չբ. ի. 3ա. für J. — = J., J—s Stelle vertreten (տ. նոյնը. 5.)։ — ո. 22բ. անյգ. տեղապահութիւն։

Viking, ո. 20. կամ 38. տ. Wiking.

Viktória, իգ. 36. յաղթութիւն (= Sieg). 2. տկ. — regia արքայակոկոռ (Victoria regia)։ — յտ. ան. իգ. 36. (եղ. նաեւ 28.) դցբ. Յաղթութիւն. բ. Վիկտորիա։

Viktuálien, յգ. անփխ. = Lebensmittel, յգ.։

Vikúna (վիկունեա), ո. 38. բ. ուղտամաքի. մալուղա (Auchenia vicunia)։

Villa, իգ. 38. (յգ. նաեւ —s) ամարանոց, ամառանոց։

Villeggiatúr (վիլլեճաթուր), իգ. 31. գիւղաբնութիւն, գեղագնացութիւն։

Digitized by Google

Vincenz, յտ. ան. ար. անձի. Վինկենտիոս։

vindizi(e)r|en, նբ. 3ա. բողոքել, (ի բաց) պահանջել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. բողոք, պահանջ։

Viola, իգ. 38. վին, ջնար։

Viole, իգ. 35. եբժ. = Viola; 2. բյ. = Veilchen.

violét(t), ած. 6. մանուշակ(ագոյն...). in's —e spielen մանուշակախառն ըլլալ, ընդ. մանուշակի զարնել։

violétten, ած. 6. = violet(t).

Violin|schlüssel, ար. ջութակի (ձայնի) բանալի։ —spieler, ար. = Geiger. —virtuose, ար. քաջ ջութակահար։

Violine, իգ. 35. ջութակ (քեման)։

Violinist, ար. 13. —in, իգ. 32. = Geiger(in).

Violoncéll, չ. 38. ստուարաջութակ։

Violoncellist, ար. 33. ստուարաջութակահար։

Viper, իգ. 35. ցն. gemeine — իժիկ (Pelias berus). բ. իժ (Vipera aspis)։

Vipernatter, իգ. ցն. սեւ իժ (Coluber prester)։

Virgil, յտ. ան. ար. 38. կամ 20. (տր. եզ. նաեւ —en) Virgilius, անձի. Վիրգիլիոս։

Virginia, յտ. ան. 36. Վիրգինիա։

Virginiatabak (վիրճ...), ար. վիրգինեան ծխախոտ։

Virilstimme, իգ. 35. անձնական ձայն՝ քուէ։

virtuós, ած. 6. քաջ, երեւելի (in et. բանի մը մէջ)։ — ար. 33. (—ոյ. նախ— —sen) Virtuósin, իգ. 32. (քաջ)հմուտ, վարպետ։

Virtuósenschaft, իգ. 31. Virtuósenthum, չ. 7. վարպետութիւն, քաջահմտութիւն։

Virtuosität, իգ. 31. (արուեստի... մէջ) կատարելութիւն, մեծահմտութիւն։

Vischnu, յտ. ան. ար. 38. (Հնդկաց շաստուած) Վիշնու, Պահպանիչ։

Visi(e)r, չ. 20. (սաղաւարտի) երեսնոց. բ. (հրացանի ծայրը... նպատակը նայելու կռճակ) դիտան. 2. = Diopter. — ար. 20. = Vezier.

Visi(e)r|kimme, իգ. ղէն. դիտանի կտրած։ —klappe, իգ. ղէն. դիտանի կափոյր։ —linie, իգ. դիտագիծ (յանդաշափութեան)։ —lineal, չ. տրամատեսական կանոն։ —maß, չ. օրինաւոր չափ՝ կշիռ։ —schraube, իգ. դիտանի պտուտակ։ —schuß, ար. ղէն. (հրացանի...) յախուռն արձակում։

visi(e)rbar, ած. 6. դիտելի, նպատակելի։

visi(e)r|en, նբ. 3ա. (անցագիր... տեսնել՝ քննել եւ ձեռագրով հաստատել) վաւերագրել, տեսագրել. 2. et. — կշիռ՝ չափ... ուղղել. ձողել, ձողով չափել։ — — չբ. h. nach et. — բանի մ'ուղղել՝ դիտել, նպատակել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բոլոր նշանակութեանց հետ։

Visi(e)rer, ար. 22ա. չափող։

Vision, իգ. 31. = Gesicht, 8.

Visitation, իգ. 31. այցելութիւն. բ. քննութիւն, խուզարկութիւն։

Visitátor, ար. 25. քննիչ, խուզարկող, վաճառաքննիչ։

Visite, իգ. 35. այցելութիւն։

Visitenkarte, իգ. այցելութեան տոմսակ, այցետոմս։

Visiti(e)reisen, չ. (մաքսատպեաւը...) շամփուր։

visiti(e)r|en, նբ. 3ա. զննել, (արկղ մը...) խուզարկել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Visitation.

Vista, իգ. 36. տեսիլ, տեսք. 2. վճ. եւ եբժ. a — տեսածին պէս, առաջին անգամ տեսնելով։

Vitriól, ար. (չ.) 20. քմ. արջասպ (ծծմբաթթու-մետաղաքսիդ)։

vitriól|haltig, ած. արջասպախառն։ —öl, չ. —säure, իգ. արջասպաթթու։

vitriólig, ած. 6. = vitriolhaltig.

vivat = er (sie) lebe hoch (տ. նոյնը. ձ.); — der Kaiser! կեցցէ կայսր։ — չ. 38. = Lebehoch.

Vivisektión, իգ. 31. կենդանահերձութիւն (կենդանի անասնոց անդամահերձութիւն)։

Vizier, ար. 20. տ. Vezier.

Vógel, ար. 21ա. թռչուն, հաւ.

Digitized by Google

բ. (որսական թռչուն) որսահաւ, վարուժնակ. գ. թիթեռն (= Schmetterling). 2. փ. Vögelchen; բ. ժխ. arger, durchtriebener — խորամանկի մարդ. loser — անառակ. lustiger — խեղկատակ. գ. ոմ. einen — haben փ. Sparren, ժխ.։

vögel|artig, ած. թռչնազգի։ —bauer, չ. (որ.) վանդակ, արկղոց. großer — թռչնարան։ —beerbaum, որ. բկ. = Eberesche. —beere, էգ. բկ. սին (էսխեղ). բ. = Eberesche. —beize, էգ. որս. բազէորսութիւն, հաւորս։ —deuter, որ. = Vogelschauer. —deuterei, էգ. = Vögelschau, Vogelwahrsagerei. —fang, որ. հաւորսութիւն, թռչնորսութիւն։ —fänger, որ. հաւորս։ —flug, որ. թռիչք. բ. թռչուն, տարմ։ —frei, ած. բոլորովին ազատ. բ. տարագիր։ —fuß, որ. թռչնոյ ոտք։ —garn, չ. որս. = Garn, 3. —gesang, որ. թռչնանուագ, դայլայլիկ, ճռուողանք։ —handel, որ. թռչնավաճառութիւն։ —händler, որ. թռչնավաճառ. մսն. թռչնարոյծ։ —hecke, էգ. = Hecke, բ. մսն. թխ(ս)արան։ —herd, որ. որս. բոյն։ —kirschbaum, որ. բկ. մանր հալւէք, վայրի կեռասի (Cerasus avium)։ —kirsche, էգ. բկ. մանր հալւէք, վայրի կեռաս. բ. = Vogelkirschbaum. —leim, որ. որս. տատաղ (եօփօէ)։ —leicht, ած. թռչուն, թռչնոյ պէս թեթեւ։ —miere, էգ. բկ. աստղիկ (Stellaria media)։ —milch, էգ. բկ. հաւկաթ (Ornithogalum)։ —netz, չ. որս. հաւղբք (= Garn, 3.)։ —perspektive, էգ. նկր. թռչնանկար, թռչնոյ հեռանկար. aus der — վերուստ դէպուղիղ։ —schau, էգ. հաւագիտութիւն. բ. = Vogelperspektive. —schauer, որ. հաւագէտ։ —scheuche, էգ. խրտուիլ. բ. ժխ. այր ադեղ։ —stellen, չբ. ն. 3ա. անբայ. թռչնորսութիւն ընել. բ. չ. = Vogelfang. —steller, որ. = Vogelfänger. —wahrsager, որ. = Vogelschauer. —wahrsagerei, էգ. հաւագիտութիւն։ —waid, էգ. որս. = Vogelbeize. —weibchen, չ. էգ (թռչուն)։ —zucht, էգ. թըռչնաբուծութիւն։ —züchter, որ. թռչնաբոյծ։

Vö'gelchen, չ. 22բ. (նուաղ. Vogel) թռչնիկ, մանր թռչուն։

Vög(e)ler, որ. 22ա. հաւորս։

Vogt, որ. 18. (հնց. ընդհանրապէս) վերահսկող. վերակացու, առաջնորդ. մսն. պաշտպան, թիկունք. (դաւառի...) կուսակալ, կողմնակալ. յանձանձիչ, հոգաբարձու. (վանաց...) տեսուչ. դատաւոր. ատենակալ (ի Գերմանիա...). դղեկապան. մսն. փ. էֆօրդ—ֆէրն-չ. ո. Bettel-, Land-, Schirm-Vogt.

Vogtéi, էգ. 31. հմմ. Vogt; կառավարչի՝ կուսակալին... պաշտօն եւ բնակարան. կողմնապահութիւն. հոգաբարձութիւն, տնապահութիւն. 2. բանդ։

Vokábel, էգ. 25. բառ, բան։ —buch, չ. բառարան։ —lernen, չ. բերնուց սորվիլ։ [բառագիրք։

Vokabulárium, չ. 26. բառարան.

Vokál, չ. 20. քր. (հկն. Konsonant) ձայնաւոր։ — ած. 6. ձայնական։

Vokál|musik, էգ. եր. ձայնական երաժշտութիւն։ —satz, որ. եր. (ձայնիւ) երգեցուելի մասն։

vokálisch, ած. 6. քր. ձայնաւոր։

Vokalismus, որ. 27. ձայնաւորք. դրութիւն ձայնաւորաց (լեզուի մը)։

Vokatión, էգ. 31. կոչում, կարգում, անուանում (ի պաշտօն ինչ)։

Vokativ, որ. 20. —us, որ. 27. քր. կոչական. 2. ընփ. միայն —us, աքանչացուցիչ՝ չքնաղ մարդ։

vol, հմա. Volumen։

volens փ. nolens.

Volk, չ. 7. ժողովուրդ. բ. խաժամուժ, ռամիկ. գ. մարդակոյտ. բազմութիւն, ամբոխ. դ. ընտանիք, ժողովուրդ. 2. ազգ. ein ganzes — betreffend ազգային. 3. զօր. դաս (մարդկան), ճեռ, գարմ (կէչ. մփ. եւս). 4. պքն. եւ նոյ. = Mannschaft, 2. եւ 3.; 5. ժխ. (անասնոց) խումբ, ջոկ, (թռչնոց) երամ, տարմ։

völk|leer, ած. մարդաթափ, անմարդի։ —reich, ած. բազմամարդ։

Vö'lkchen, չ. 22բ. (նուաղ. Volk) ցեղ, ժողովուրդ. 2. = Volk, 2.

Vö'lker|beschreibung, էգ. ազգա-

Digitized by Google

դրութիւն։ —krieg, ար. միջազգային պատերազմ։ —recht, չ. ազգաց իրաւունք։ —stamm, ար. ցեղ։ —wanderung, էգ. գաղթականութիւն ազգաց։ [Ջ. ցեղ։

Völkerschaft, էգ. յղ. ժողովուրդ.

Volks|aberglaube, ար. ժողովրդեան՝ ռամկի աւելորդապաշտութիւն։ —anwalt, ար. ժողովրդեան փաստաբան։ —aufstand, ար. ապստամբութիւն։ —aufwiegler, ար. ռամկավար։ —ausdrücke, ար. յգ. ռամկական բացատրութիւնք։ —dichter, ար. (հկ—նչ. Kunstdichter) ժողովրդական բանաստեղծ. ք. ազգային բանաստեղծ։ —fest, չ. ժողովրդական հանդէս. ք. ազգային հանդէս։ —freund, ար. ժողովրդեան բարեկամ. փչ. մփ. ռամկավար։ —geist, ար. ազգային ոգի։ —herrschaft, էգ. ռամկապետութիւն։ —lied, չ. ժողովրդական՝ ռամկական երգ։ —mann, ար. ռամկասէր. ք. ռամկավար։ —mäßig, ած. ժողովրդական։ —meinung, էգ. ժողովրդական կարծիք։ —menge, էգ. խուռն, բազմութիւն։ —regierung, էգ. ռամկապետութիւն։ —schicht, էգ. ժողովրդեան կարգ։ —schule, էգ. ժողովրդական՝ նախնական դպրոց։ —sprache, էգ. ռամկօրէն, հասարակ ժողովրդեան լեզու։ —vertreter, ար. երեսփոխան, պատգամաւոր։ —vertretung, էգ. երեսփոխանք։ —wirthschaft, էգ. քաղաքական տնտեսութիւն։ —zählung, էգ. աշխարհագիր։

Volksthum, չ. դ. ազգայնութիւն։

volksthümlich, ած. և. ժողովրդական, ազգային։

Volksthümlichkeit, էգ. յղ. անյ. ժողովրդականութիւն։

voll, ած. և. (յմր. völler) լի. լեցուն. sie ist —er List սատանիկ նենգաւոր է. von et. — sein բանով մը լի ըլլալ. թաթաղուն, զեղուն. der Mond ist — լիալուսին է. mit —em Rechte լիով. լիուլի իրաւամբ. 2. լցեալ. զեղեալ. (բանով... մը) յորդ, ակաղձուն, բեղնաւորեալ. ք. ein Arm — գիրկ մը լի. ein Löffel — դգալ մը. փ. in —er Arbeit վաստակոց մէջ ընկղմեալ. aus —er Brust բոլոր ձայնով. aus —em Halse փ. Hals, з. aus —em Herzen ի խորոց սրտի. in —em Trabe արշաւասոյր. փ. տեղեգոտ համար. war es — im Theater? թատրոն լեցո՞ւն էր. ե. կլոր, թոթոշ(ի), յոյր, գէր, մսեղ. չ. լեցուն, լի, ամբողջ, ամբողջ. փ. Maß, з.; die —e Summe ամբողջ գումարը. im —en Sinne des Wortes բառին բովանդակ նշանակութեամբը. ե. խմեալ, խմողեալ, կուշտ, գինով, արբեալ. ը. ծայրոտ հեփ. sich den Leib —ärgern բարկութենէն շառագունիլ, շատ զայրանալ. —füllen, —gießen, —packen, —schenken լնուլ. զեղուլ. —essen խմել զորովայն. J—m den Hintern —geben մէկը վարշահարել. —machen լեցընել, կատարել. sich — machen (mit Koth) աղտոտիլ, ցեխոտիլ. J—m den Buckel —schlagen մէկը գանակոծել՝ շարադանել. e—n Bogen — schmieren թերթ մը յաւեղրութեամբ լեցընել, ընփ. մրոտել, մրճոտել. J—m die Ohren — schreien (schwatzen) (ընփ.) պոռալով՝ շատախօսելով մէկուն ականջը խլացընել. — von et. werden բանով մը լեցուիլ. ք. էէբէ— փ. im —en leben առատապէս՝ յառատութեան կեալ։

voll|jährig, ած. եբլ. հասակաւոր, լիահասակ։ —auf, մկ. զեղուն, առատ։ —bad, չ. (ամբողջ) բաղնիք։ —blut, չ. (հկ—նչ. Halbblut) (ձիոյ) անխառն ազգ՝ ցեղ։ —blütig, ած. արիւնաշատ։ —brüstig, ած. լիաստին։ —bürtig, ած. հարազատ, համահայր եւ համամայր։ —gefühl, չ. լիութիւն՝ զեղուն սրտի։ —gehalt, ար. արդարակշիռ խառնուրդ։ —gehaltig, ած. արդարակշիռ։ —genuß, ար. լիովին ուրախութիւն։ —geraumt, ած. ընփ. —gerüttelt, ած. ընփ. լիուլի, զեղուն, լեփլեցուն։ —gewalt, էգ. լիազօր իշխանութիւն։ —gewicht, չ. յմ. արդար՝ բուն՝ կշիռ, արդարակշիռ։ —haarig, ած. թաւ, ձարի։ —haltig, ած. արդարակշիռ, լիուլի։ —jährig, ած. եբլ. հասուն (հասակ...), չափահաս։ —jährigkeit, էգ. չափահասութիւն։ —kraft, էգ. սաստկութիւն, ուժգնութիւն։ —lautend, ած. հնչական։ —leibig, ած. գէր, յոյր։ —leibigkeit,

Digitized by Google

էգ. գերութիւն ։ —macht, էգ. լիուլի՝ լիազօր իշխանութիւն ։ —machthaber, որ. պատուիրակ ։ —mond, որ. լիալուսին ։ —schiff, չ. նոյ. եռակայմ նաւ ։ —ständig, ած. լիուլի, ամբողջ, անթերի, ամբողջական, կատարեալ ։ —tönend, —tönig, ած. հնչական. զօրաւոր (ձայն). հարուստ (յանգ). փր. լի շրջանօք (բանից), պարբերական ։ —wüchsig, ած. = ausgewachsen (տ. auswachsen). —zählig, ած. ամբողջ(ամթիւ) ։

vollbring|en, նբ. 3ա. անբն. (ամբողջ) կատարել, լնուլ (զհրաման), աւարտել (զգործ...), ի գլուխ հանել. էրգ. գործել (յանցանք) ։ — չ. 22բ. անյն. —ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հէտ ։

Vollbringer, որ. 22ա. —in, էգ. 32. կատարող, ի գլուխ տանող. գործադրող. (յանցանք) գործող ։

vollend|en, նբ. չբ. h. եւ sich — փբ. 3ա. անբն. ամբողջացընել, լնուլ, աւարտել ։ — չ. 22բ. անյն. —ung, էգ. 31. = ամբողջացընելը. 2. միայն —ung, էգ. կատարելութիւն ։

völlends, մ. ամբողջապէս, լիովին, բոլորովին. 2. բաց ասկից, ասկէ զատ ։

völler, = voll; 2. բղդ. vollէ ։

Böller, որ. 22ա. որկորեայ, որկորուստ, արբշիռ ։

Völlerei, էգ. 31. անյն. անժուժկալութիւն (կերակրոյ), որկորըստութիւն, արբշռութիւն, զեղխութիւն ։

vollführ|en, նբ. 3ա. անբն. եւ չ. 22բ. անյն. —ung, էգ. 31. = ausführen, նբ. 5. եւ չ. 2.

Völlheit, էգ. 31. անյն. ամբողջութիւն, լրում, լրութիւն ։

völlig, ած. 6. լի, լիուլի, ամբողջ, անթերի, բոլորովին. նր. —er Ablaß լիակատար ներողութիւն. 2. = vollkommen, 8.

vollkommen, ած. 6. կատարեալ, աւարտեալ, անթերի, լի, բովանդակ. 2. ընփ. շատ լայն (զգեստ) ։

Vollkommenheit, էգ. 31. կատարելութիւն ։

vollstreckbar, ած. 0. էրգ. կատարելի, գործադրելի, գործադրական ։

vollstreck|en, նբ. 3ա. անբն. մսն. էրգ. կատարել, գործադրել ։ — չ. 22բ. անյն. —ung, էգ. 31. գործադրութիւն ։

vollzieh|en, նբ. եւ sich — փբ. 3չ. անբն. = vollstrecken, ausführen, նբ. 5., vollbringen; —de Gewalt գործադիր իշխանութիւն. 2. e—n Vertrag — դաշինք մը հաստատել՝ վաւերագործել ։ — չ. 22բ. անյն. —ung, էգ. 31. = Vollbringen, չ. ։

Vollzieher, որ. 22ա. գործադրող. (հրամանն) ի գործ դնող ։

Vollzug, որ. 13. անյն. կատարում. գործադրութիւն ։

Volontär, որ. 38. կամ 20. մսն. զին. ինքնակամ, ազատակամ (= Freiwilliger). անվարձ դպիր՝ գրագիր ։

Voltaire, յտ. ան. որ. 38. Վոլդեր ։ — որ. վոլդերեան թիկնաթոռ ։

Volte, էգ. 35. խուսափանք (ի սրախաղութեան). բ. (երիվարի) շրջան. 2. ձեռնածութիւն, ճարտարութիւն ։

Voltigeur (...ժեօր), որ. 38. ձիախաղաց. լարախաղաց. զին. սուրացող (թեթեւազէն) ։

Voltigi(e)rkunst (...ժ...), էգ. ձիախաղացութիւն, լարախաղացութիւն ։

voltigi(e)r|en, նբ. h. 3ա. ձիախաղալ. լարախաղալ ։ — չ. 22բ. անյն. —ung, էգ. 31. լարախաղացութիւն. ձիախաղացութիւն ։

Volubilität էգ. 31. դիւրադարձութիւն ։

Volum, հմմտ. Volumen = հիւլէ... ։

Volumen, չ. 22բ. (յն. Volumina) ծաւալ (= Rauminhalt) ։

voluminös, ած. 6. լայնածաւալ ։

vom = von dem.

vomi(e)ren, չբ. h. 3ա. = sich (er-)brechen տ. brechen, չբ. 11.

Vomitiv, չ. 20. = Brechmittel.

von, հմա. v. նխ. տր. —ով. (փոխանակ von dem —. vom) բացառական. (իշխան...)էն. զ. օ. nehmen Sie das vom Tische weg սեղանին վրայէն մէկդի առէք. բ. սեռականով բացադ-մանիլ. զ. օ. der Herr vom Hause տան տէրը. König — Preußen Պրուսիոյ թագաւոր. փ. մասնական բացառականով.

գ. օ. Einer — uns մեզմէ մէկը. դ. Փորձիցանով Թարգմանելի. — Gottes Gnaden Շնորհօք Աստուծոյ. ե. Հե-ղինակ... նշանակելու համար. գ. օ. ein Gemälde — Raphael Ռափայէլի պատկեր մը. „der ewige Jude" — Eue Սիւէ Թափառական Հրեան. զ. Նիւթը, որմէ բան մը կազմուած է. von Holz bauen փայտէ շինել. է. Խօ-սելու... առարկայ. von wem sprechen Sie? որո՞ւն վրայ կը խօսիք. ը. Յատ-կութիւն նշանակելու համար. ein Kind von drei Jahren երեք տարուան տղայ. klein von Gestalt կարճահասակ. թ. Ազնուականութիւն նշանակելու համար. Herr von Brandenstein պարոն Պ. Նաբ— ժ. das Von պարոնու-թիւնը, ազնուականութեան մաս-նիկը. ժա. von... zu: գ. օ. von Fall zu Fall պատահարէ պատահար. von Thür zu Thür դռնէ դուռ. ժբ. — von Seiten J—s մէկուն կողմանէ. 2. Բայերու հետ. et. von Nagel abnehmen (կախուածը) վար առնել. et. vom Original abschreiben բան մը բնա-գրէն ընդօրինակել. von J—m geben մէկը թողուլ. von der Hand, von Statten gehen տ. Statt, բ. von Sinnen kommen խելաթափ ըլլալ. sich von seiner Frau scheiden lassen տ. scheiden; von et. trennen, unterscheiden բանէ մը. բաժնել՝ մե-կուսել՝ որոշել. բ. յաւելուած ձ.ի եւ նխ.եան հետ. von heute an այսօրուը-նէ (սկսեալ). von s—r Quelle an յա-կանէ (իւրմէ). von nun an յայսմհե-տէ. von Alter her տ. Alter, ա.; von der Kanzel herab ամպիոնէն վար. տ. hier, ա.; von hinten ի թիկանց, ետե-ւէն, յետուստ կողմանէ. von Westen nach Osten արեւմտէն արեւելք. ժգ. ein Freund von mir իմ բարեկամներէս մին:

voneinánder, մ. = auseinander.

vonnö'then, մբյ. տ. Noth, 6. դ.:

vor, (հկռդ. hinter) Ա. նխ. եթէ դադարում. տր.ով, իսկ եթէ շար-ժում յայտնէ հյց.ով կը գործա-ծուի. (երբեմն յօդին հետ կը ձու-լուի. գ. օ. vor'm = vor dem; vor's = vor das) ժամանակական (հկռդ. nach). յառաջ (քան), նախ (քան...) օր. das Subjekt steht vor dem (stellt man vor das) Zeitwort ենթակային բայէն յառաջ կը դրուի. Բ. (յ)առաջ. գ. օ. vor acht Tagen ութ օր կայ որ..., ութ օր յառաջ. ե. ein Tag vor օր մը յառաջ. vor Zeiten ի հնումն, յա-ռաջագոյն. 2. Տեղական (հկռդ. hinter). առաջի, առջեւ. vor J—s Augen ա) մէկուն առջեւը. բ) փխ. մէկուն աչքին առջեւը. vor Gott առաջի (երեսաց) Աստուծոյ. et. vor die Hand nehmen տ. Hand, 1.; vor sich gehen տ. gehen, 8.; den See vor sich haben առ-ջեւը ծով ունենալ. J—m eine Kugel vor den Kopf schießen մէկուն գլխուն գնդակ մ'արձակել. vor der Thüre sein ա) դրան առջեւ՝ դուռն ըլլալ. բ) փխ. ի դուրս՝ առ կուրծս հասեալ կալ. J. vor die Thüre werfen մէկը տունէն մերժել՝ արտաքսել. J—m die Thür vor der Nase zuschlagen ընտ. մէկուն երեսն ի վեր դուռը դնել՝ գոցել. Ծ. Նվ. vor Anker liegen տ. Anker, 1.; 3. Նա-խամեծարութիւն. vor Allem, vor allen Dingen ամէն բանէ յառաջ, ի վեր քան զամենայն. den Vorrang vor J—m haben մէկէ մը վեր՝ նախամեծար ըլլալ. Gnade vor Recht ergehen lassen արդարութենէ աւելի շնորհք գոր-ծածել. 4. տ. Abscheu, 1.; sich vor et. in Acht nehmen, hüten բանէ մը զգուշանալ. Achtung vor dem Gesetz յարգութիւն օրինաց. Achtung vor J—m haben մէկը մեծարել, մէկէ մ'ակնածիլ. Furcht, Scheu vor et. h., sich vor J—m, et. fürchten (մէկէ... մը) վախ-նալ. ich habe keine Geheimnisse vor Ihnen ձեզմէ ծածուկ բան չունիմ. ich habe keine Ruhe vor ihm բույէ մ'ալ զիս հանգիստ չի թողուր. sein Herz vor et. verschließen սիրտը բանի մը գոցել. sich vor J—m verstecken մէկէ մը պահ-ուըտիլ. տ. verstecken, 2. բ.; 5. Ար-տաքին պատճառ. վասն, պատճա-ռաւ, (բանի... մը) հետեւու-թեամբ. այլ. տ. Baum, 1.; 6. Պատճառ. (...)էն, առ (ցաւոց...) գ. օ. vor Freude weinen առ խնդին՝ ուրախութենէն լալ. vor Hunger sterben անօթութենէ մեռնիլ, սովա-մահ ըլլալ. 7. = für; գ. օ. Schritt vor Schritt քայլ առ քայլ: Բ. — մ. = vorher; նոյն քրժ. nach wie vor տ. nach, Բ. 2.; vor! յառա՛ջ:

vór..., Vór... նախադաս մաս-

նիկ։ Ա. Քոյլ հետ. –ծանցելով գիր. բժ. ի ետ էլ ետնորհէ բոր տոլ. էլ նշանակէ առաջի, առջեւ. զ. օ. die Hände — halten, նբ. ձեռքերը առնէք մ'առաջեւ բռնել. 2. Նախ, կանխ(աւ)..., յառաջ. — bedenken, նբ. կանխաւ մտածել. 3. —րբէշէրոն առջեւ եղած բործ. զ. օ. 3—m et. — erzählen, նբ. մէկուն առջեւը պատմել. 4. —րբէշէն առջեւ առ օրէնակէ եղած բործ. զ. օ. 3—m et. — zeichnen, նբ. մէկուն բան մը գծագրել (որ օրինակ առնու)։ Բ. — Քոյլերէ հետ. էլ նշանակէ առջեւ եղող բան մը. (Հէլէնշ. Hinter.) զ. օ. — garten, ար. տան առջեւ (եզող) պարտէզ։

vorab, մ. նախ բան զամենայն, ի վեր բան զամենայն։

Vorabend, ար. 20. նախընթաց օր, (տօնի) նախատօնակ, (Ծննդ.) Ճրագալոյց(ծնունդ-գեան) խթում։

vorächzen, նբ. 3ե. բժ. 3—m et. — մէկուն առջեւ բանի մը վրայ լալ՝ հեծեծել։

vorahnen, նբ. 3ա. բժ. et. — բան մը կանխաւ զգալ, նախազգալ, կռահել։

voran, մ. առաջի, առջեւէն, ի գլուխ (զօրաց...). 2. Քոյլերու հետ. գիր. բժ. — eilen, չբ. — laufen, չբ. (եզէափ ալ) ն. առջեւէն վազել՝ երթալ։ — gehen, չբ. ն. յառաջ անցնիլ, առջեւէն երթալ. gehen Sie —! յառաջ անցէք. mit gutem Beispiel — օրինակ տալ։

Voranschlag, ար. 33. նախահաշիւ (մռն. չէնքի)։

Voranstalt, էփ. 31. պատրաստութիւն. Բ. նախապատրաստական հաստատութիւն։

Voranzeige, էփ. 25. նախածանուցում, նախազդ։

Vorarbeit, էփ. 31. նախապատրաստական գործք։

vorarbeiten, չբ. h. 3բ. բժ. 3—m — գործելու մէջ մէկին յառաջել՝ (յառաջ) անցնիլ։ — նբ. 3—m (et.) — Ճամբայ (մէկուն) պատրաստել, (գործք մը առջեւն ընելով) անոր ցուցընել. 2. et. — նախապատրաստութիւն ընել։

Vorarm, ար. 20. անդր. ծղի(ք)։

vorauf, մ. = voran.

voraus, մ. ընդունակն. յառաջագոյն, յառաջութեան, շատ յառաջ. seinem Alter — sein տարիքէն առաջ ըլլալ. 2. էլ նշանակէ առաւելութիւն. et. vor 3—m — haben մէկուն վրայ առաւելութիւն ունենալ, մէկէ մ'առաւել՝ աւելի ըլլալ (գերազանց...). 3. Քոյլերու հետ մ. — im (zum) — կանխաւ, յառաջագոյն. կանուխ։ — չ. անէք. անյ. առաւելութիւն, նախամտածութիւն։

voraus... Քոյլերու հետ Քոր. գործող ածէն գիր. բժ. — bedenken, նբ. յառաջագոյն կանխաւ մտածել։ — bedingen, նբ. կանխաւ պայմանել՝ պայման դնել։ — Bestimmung, էփ. էլ. նախասահմանութիւն։ — bezahlen, նբ. կանխիկ վճարել՝ հատուցանել։ — empfinden, չբ. b. կանխաւ զգալ։ — fahren, նբ. յառաջընէ խաղալ. 2. չբ. h. յառաջել, առջեւէն երթալ։ — nehmen, նբ. յառաջուընէ կանխաւ առնուլ՝ մէջէն հանել։ — sage, էփ. կանխագուշակութիւն, նախագուշակութիւն։ — schicken, նբ. 3. — մէկը կանխաւ՝ յառաջուընէ խաւրել. Dies — geschickt, geben wir zur Sache über զայս ըսելէն ետքը՝ անցնինք իրին։ — setzen, նբ. ենթադրել, կռահել։ — setzung, էփ. ենթադրութիւն։ — sicht, էփ. կանխատեսութիւն, նախատեսութիւն, գուշակութիւն։ — sichtlich, ած. օ. հաւանական։

Vorbau, ար. 20. Ճրտ. յառաջակարկառ (տան), ցուցակած։

vorbauen, նբ. 3ա. բժ. առջեւը շինել. Բ. ցուցակել, յառաջակարկառ կազմել. 2. էփ. einer Sache (առ.) — բանի մ'առջեւն առնուլ։ — չ. 32բ. անյ. — ung, էփ. 31. առջեւը շինելը. էփ. զգուշութիւն։

Vorbedacht, ար. 20. անյ. յառաջագոյն մտածելը, կանխաւ խոկում. mit — խորհրդով, կամաւ։

vorbedächtig, ած. օ. խոհեմ, խոհական (մարդ). 2. մ. = mit Vorbedacht.

vorbedenken, նբ. ձա. բժ. et. — բան մը կանխաւ խորհիլ՝ մտածել։

vorbedeuten, նբ. 3բ. անբժ. (կանխաւ) գուշակել։

Vórbedeutung, էգ. 31. (կանխա)-գուշակութիւն։

Vórbegriff, ար. 20. նախագաղափար։

Vórbehalt, ար. 20. վերապահութիւն. mit — meiner Rechte առանց վնասու իրաւանցս. unter — aller Rechte ամէն իրաւունք վերապահելով։

vórbehalt‖en, նբ. 2չ. բյ. seine Schürze — գոգնոցն առջին ունենալ (չհանել). 2. J-m et. — մէկուն բան մը վերապահել։ — չ. 22բ. անյ. **-ung**, էգ. 31. = Vorbehalt.

vorbéi, մ. առջեւէն. առ, առաջի, քովը. an, neben, vor et. — gehen բանի մ'առջեւէն՝ քովէն անցնիլ. 2. ժամանակի մ. անցեալ. es ist mit ihm — վճարեալ է վասն նորա, ըստ. բանը բուսաւ. առկ. — ist — եղածն եղած է։

vorbei‖... բայի հետ բարդուած ածքն միշտ բյ. եւ ած. է եւ գ. է հետ vorbei (ց. 1. եւ 2.) իմաստով։ **-eilen**, չբ. f. (an et.) — առջեւէն անցապարել։ **-fahren**, չբ. f. (կառքով...) առջեւէն անցնիլ։ **-fliegen**, չբ. f. թռչելով անցնիլ։ **-gehen**, չբ. f. ց. vorbei, 1. **-kommen**, չբ. f. (բանի... մը) առջեւէն անցնիլ։ **-marschi(e)ren**, չբ. f. չէն. շուելով անցնիլ. ման. առղանցել։ **-reiten**, չբ. f. (ձիով...) առջեւէն անցնիլ։ **-schießen**, չբ. f. սլանալ, սուրալ. փխ. արագ ընթանալ. բ. h. նպատակին չհանդիպցընել։

vórbekommen, նբ. 2փ. բյ. sie bekam eine Schürze vor իւր առջեւը գոգնոց մը կապեցին. 2. ich kann es nicht — չեմ կրնար զինք անկէ (դուրս) հանել. 3. պռնուլ, առանալ։

vórbemeldet, ած. 6. = vorbenannt.

Vórbemerkung, էգ. 31. ազդ. (գրքի) նախազդուշութիւն. նախակարգ բան։

vórbenannt, ած. 6. նախայիշատակեալ։

vórbereit‖en, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. բյ. պատրաստել, կազմել. —d պատրաստողական. 2. J. für et. — (մէկը բանի մը) տրամադրել, պատրաստել. auf et. vorbereitet sein (դատի...) պատրաստ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. **-ung**, էգ. 31. պատրաստութիւն, տրամադրութիւն։

Vórbereitungsklasse, էգ. պատրաստողական դաս։

Vórberge, ար. յփ. ալփ. Հանդիպակաց լեռան (մեծ դաշտոյ մ'ի կողմանէ եղած լեռան) (= Voralpen)։

Vórbericht, ար. 20. նախազդ, նախակարգ բան։

Vórbescheid, ար. 20. նախավճիռ։

vórbestraft, ած. 6. կանխաւ պատժեալ։

vórbeten, չբ. եւ նբ. 3բ. բյ. J-m ein Gebet — մէկուն առջեւն (բարձրաձայն) աղօթել։

Vórbeter, ար. 22ա. էր. (ուրիշներուն առջեւն) աղօթող, դպրապետ։

vórbeug‖en, նբ. 3ա. բյ. առջեւ ծալել՝ կռթնել։ — չբ. h. einem Übel — = vorbauen, 2. — չ. 22բ. անյ. **-ung**, էգ. 31. առջեւը ծռելը. 2. դէպ ի յառաջ միտում՝ հակում։

Vórbeuger, ար. 22ա. անգղ. վայրահակ մուկն։

Vórbild, չ. 9. օրինակ, կաղապար. նախատիպ. նախանկար (տիպք). 2. (խորհրդական) նշանակ, տիպ։

vórbild‖en, նբ. 3բ. բյ. պատրաստական ընել. 2. կերպարանել, նկարել. 3. նշանակել, տպաւորել (խորհրդական նշանակաւ)։ — չ. 22բ. անյ. **-ung**, էգ. 31. պատրաստողական ուսում՝ կրթութիւն. պատրաստութիւն. կանխաւ նշանակելը։

Vórbildungs‖anstalt, էգ. **-schule**, էգ. պատրաստողական դպրոց։

vórbinden, նբ. 2ա. բյ. առջեւը կապել՝ կցել. eine Schürze — գոգնոց կապել՝ ամրացանել. dem Buche das Inhaltsverzeichniß — գրքին ակիզբը ցանկը կազմել. 2. նախ կապել. բ. (մէկուն) առջեւը կապել (սորվեցընելու համար). 3. փոխ. ընդ. sich Einen — մէկը յանդիմանել՝ կշտամբել. բ. sich et. — բանի մը վրայ եռանդեամբ աշխատիլ՝ պատրաստել։

Vórbitte, էգ. 38. (կանխաւ) աղօթք. աղաչանք. 2. = Fürbitte.

vórblasen, նբ. 2չ. (ց. blasen) բյ. երյ. J-m et. auf dem Horn — մէկուն առջեւն եղջերեայ զարնել։

Digitized by Google

vórbleiben, չբ. ſ. 23. բյ. մէկուն առջևը կենալ՝ մնալ. die Schürze bleibt vor! գոգնոցդ մի քակեր, թող մնայ։

vórbohren, նբ. եւ չբ. h. 3—. բյ. —առ. գայլիկոնով ծակել, շաղափել։ [(ի ոսկերչութեան)։

Vórbörse, էգ. 35. չէ. կողմնակայ

Vórbote, որ. 24. կարապետ, նախագնաց. նախագուշակ. ախտ. ախտանիշ։

vórbringen, նբ. 4—. բյ. = hervorbringen; 2. քաշել, հաստատել, առաջի արկանել. ի մէջ բերել. յառաջ բերել, յանդիման կացուցանել։ — չ. 22բ. անյ. = բայլն նշանախօսքերանց հետ։

Vórbruch, որ. 18. = Hervorbrechen, 2.

vórbuchstabi(e)ren, նբ. 3—. բյ. 3—m et. — մէկուն առջևը հեգել։

Vórbühne, էգ. 35. իգ. նախատեսարան։

Vórburg, էգ. 31. արձակավայրք, արուարձան. 2. յառաջապահք։

vórchristlich, ած. 6. նախաքրիստոնէական։

Vórdach, չ. 7. քիւ։

vórdati(e)ren, նբ. 3—. բյ. թուղթ քուն ժամանակէն յառաջ դնել, կանխաթուել։

Vórdeich, որ. 29. յառաջաթումբ, յառաջակարկառ թումբ։

vórdem, մ. = ehemals.

vórder, ած. 6. գեր. —st (հակ. hinter, ի.); առաջակողմեան, առջևի, առաջին. der —ste ամենաառաջինը. —e Seite առաջքը, առաջակողմը։

Vórder[arm, որ. անդրագ. ծղի (յարմկէ մինչեւ դաստակ)։ —blatt, չ. ի. ... երի, ազդր ([illegible]...). բ. գ. Blatt. 5. —brust, էգ. կրծքուծ, առաջալանջք։ —bug, որ. ([illegible]...) ուս։ —deck, չ. նոյն. առաջակողմն յարկի։ —façade, էգ. —front, էգ. նոյն. (առաջակողմեան) ճակատ։ —flagge, էգ. նոյն. ցռկակայմի դրօշ։ —gebäude, չ. նոյն. առաջք, առաջակողմն (շէնքի...)։ —gestell, չ. որ. (յ)առաջք, կառաց յառաջակողմն։ —glied, չ. ի. առջևի անդամ. բ. իբ. նախորդ (համեմատութեան). էգ. մէծագոյն յա-

առաջադիր։ —grund, որ. առաջք. առջևի կողմն. im —e առջևը. էգ. in den — stellen առաջին տեղը դնել։ —hand, էգ. ի. առջևի ձեռք. բ. (ձիոյ) երի. գ. իւղ. ձեռք (մէ...). գ. անդր. առաջակողմն ձեռքի։ —lauf, որ. որ. —läufe, յգ. առջևի ոտք. երի. բ. որ. հրաձգութեան առաջակողմն։ —mast, որ. նոյն. առաջակայմ։ —reihe, էգ. առաջին կարգ։ —satz, որ. գր. առաջին նախադասութիւն. իմ. = Vorderglied. —seite, էգ. առաջակողմն. Տր. ճակատ. երես. գր. ճակատ, (թերթի) առաջին երես։ —sitz, որ. առաջանստոց (կառաց)։ —stelle, էգ. առաջին տեղի։ —theil, որ. (չ.) յառաջամասն(ութիւն)։ —thür, էգ. (տան) դուռ։ —treffen, չ. զին. (առաջապահ) առաջին կարգ։ —wagen, որ. եւ զին. յառաջակառք, կառքի յառաջակողմն։

vórdrängen, նբ. եւ sich — էբ. 3—. բյ. յառաջ անցնիլ. sich —, ընդ. vordrä'ngeln, ամբոխը ճեղքել կարել. էլ. յառաջ երթալ՝ անցնիլ։

vórdringen, չբ. ſ. 2—. բյ. յառաջանալ, յառաջ մղուիլ։ — չ. 22բ. անյ. յառաջադիմութիւն։

vórdringlich, ած. 6. յառաջող էր. ձանձիր, տաղտուկ։

Vórdruck, որ. 20. —. (առաջին անգամ կոխուած) խոզմուղ, քաղցուկ (հակ. Nachlauf). 2. գր. նախատիպ։

vórdrucken, նբ. 3—. բյ. —. գր. նախատպագրել, նախատպել։

vórdrücken, նբ. 3—. բյ. յառաջ մղել՝ անցընել։

Vórebbe, էգ. 35. նոյն. սկիզբն տեղատուութեան։

vóreilen, չբ. ſ. 3—. բյ. արագ արագ յառաջել, յառաջ անցնիլ. 3—m — մէկուն առջևն անցնիլ, մէկը կանխել։

vóreilig, ած. 6. շուտ, փութահաս. կանուխ. աճապարաւոր, անժամ. անխորհուրդ, անխորհրդական. մ. յախուռն։

Vóreiligkeit, էգ. 31. անխորհրդութիւն, փութաջանութիւն։

Vóreltern, յգ. անհի. նախնիք. հարք։

vórempfinden, չբ. ի. 3ա. բյ. Նախազգալ, կանխաւ զգալ: — Ն. 33բ. անյ. —ung, իգ. 31. Նախազգացում:

vórenthalten, նբ. 3{. բյ. Երբեմն անբյ. 3—m et. — մէկէ մ'անիրաւութեամբ բան մը բռնանալ՝ հանել. չտալ (զոր պարտն էր տալ):

Vórerinnerung, իգ. 31. (գրքի...) ազդ, նախազգուշութիւն, նախա-(կարգ) գիտելիք:

Vórernte, իգ. 35. առաջին հունձք, նախահասութք:

vorérst, մ. նախ, յառաջ, ամենէն յառաջ:

vórerwählen, նբ. 3ա. անբյ. յառաջագոյն ընտրել. 2. կր. նախասահմանել:

vórerwähnt, ած. 6. վերոյիշեալ, նախայիշատակեալ:

vórerzählen, նբ. 3ա. բյ. 3—m et. — մէկուն բան մը պատմել:

vórfabeln, նբ. 3ա. անբյ. 3—m et. — մէկուն առասպել պատմել:

Vórfahr, ար. 39. —ա. իգծ. յփ. mein — Նախնիքս իմ. die —en = Voreltern.

vórfahren, չբ. ſ. 33. բյ. bei 3—m — (կառքը մէկուն դրան) առջեւը կեցընել. 2. 3—m — կառքով մէկն յառաջել՝ անցնիլ. բ. der Wagen fuhr uns vor կառքն առջեւնիս եկաւ:

Vórfall, ար. 13. դիպուած, դէպք, պատահար, արկած. 2. ախտ. (գործարանի մը) անկում, (աղե-) թափութիւն:

vórfallen, չբ. ſ. 3{. բյ. ըլլալ, հանդիպիլ, պատահիլ, դիպիլ. thun Sie, als wenn Nichts vorgefallen wäre այնպէս ձեւացուցէք իբր թէ բան մը պատահած չըլլար. 2. առջեւն իյնալ. 3. յառաջ (կոյս) իյնալ: — Ն. 33բ. անյ. = Vorfall, 2.

vórfassen, նբ. 3փ. բյ. կանխաւ առնուլ՝ ըմբռնել. eine Meinung — նախապաշարել. ձեւ. իգծ. դրբ. անց. vorgefaßte Meinung նախապաշարում, կանխակալ կարծիք:

Vórfasten, իգ. յփ. անփփ. կր. բարեկենդանի յետին չորս օրերը, ուտիք. ընդ. դէր օրեր:

vórfechten, չբ. 3ե. բյ. 3—m — մէկուն առջեւը սուսերամարտել. բ. (մէկուն առջեւը...) կռուիլ (զինք պաշտպանելու համար):

Vórfechter, ար. 33ա. սուսերամարտ. 2. յառաջամարտիկ, նահատակ, ախոյեան:

Vórfeier, իգ. 35. նախատօնակ:

Vórfenster, Ն. 33ա. ճրտ. կրկին պատուհան:

vórfinden, նբ. եւ ſich — փբ. 3ա. բյ. (պատրաստ) գտնել:

vórfliegen, չբ. ſ. 3դ. բյ. թռչելով ելլել. 2. 3—m — մէկէն (թռչելով) յառաջել: [Թռացութիւն:

Vórflut(h), իգ. 31. Նաւ. մակըն-

vórfo(r)dern, նբ. 3ա. բյ. 3. — մէկին եկաւոր ըլլալ՝ առջեւ կանչել, ի մէջ բերել՝ կոչել (դոր): — Ն. 33բ. անյ. —ung, իգ. 31. եկաւոր, կոչ(ում):

Vórfrage, իգ. 35. առաջին՝ նախապատրաստողական խնդիր, յառաջախնդիր. die — stellen հարցուած մատուցանել:

Vórfreude, իգ. 35. կանխաւ խնդութիւն, նախաճաշակ ուրախութեան:

vórfühlen, նբ. 3ա. բյ. նախազգալ, կանխաւ զգալ:

vórführen, նբ. 3ա. բյ. յառաջ անցընել. 2. առջեւ հանել, ի մէջ բերել, յառաջ բերել, ներկայացընել: — Ն. 33բ. անյ. —ung, իգ. 31. = Քայքի ներկայանալոց հեփ:

Vórgang, ար. 13. յառաջանցութիւն. 3—m den — lassen թող տալ որ մէկն առջեւէն քալէ՝ առջեւ անցնի. առաջնակայութիւն, նախաընթացութիւն. 2. նախօրդ, նախընթաց, օրինակ. 3. գործք, դէպք, դիպուած:

Vórgänger, ար. 33ա. —in, իգ. 33. յառաջընթաց, նախորդ:

vórgängig, ած. 6. նախընթաց. 2. = vorläufig.

Vórgebäude, Ն. 33ա. փողոցահայեաց շէնք՝ տուն:

vórgeben, նբ. 3ի. բյ. 3—m et. — մէկուն առաւելութիւն՝ առաջնութիւն տալ. 2. 3—m eine Schürze — մէկուն գոգնոց մը (կապել) տալ. 3. պնդել, (կառավանձելի խօսքերը) հաստատել, բարբառել, կեղծել, յօդել:

Vórgebirge, չ. 22ա. — Kap, 1.
vórgeblich, ած. 6. սուտ, պատրուակեալ, յօդեալ:
vórgedacht, ած. 6. = vorerwähnt.
vórgefaßt, դրբ. անց. vorfassen ի:
Vórgefecht, չ. 20. նախամարտ (ճակատէ մը յառաջ), նախակռիւ:
Vórgefühl, չ. 30. նախազգացում, նախազգուշ.:
vórgehen, չբ. ſ. 2չ. բյ. die Uhr geht vor ժամացոյցը կը յառաջէ՝ յառաջ կ'երթայ. 2. (մէկուն) առջեւն անցնիլ՝ առնուլ. չբն. auf den Feind — թշնամւոյն վրայ քալել. 3. mit et. — (բան մը) ըսկսիլ, բանի մը ձեռնարկել. 4. անցանել, դադարել. 5. = sich ereignen; 6. դր. ու. J—m — մէկը կանխել, նախընթաց՝ յառաջընթաց ըլլալ, նախորդել, կարապետել. բ. J—m — մէկէն յառաջ՝ վեր ըլլալ. ե. J—m — մէկուն օրինակ տալ, ընդ. առջեւէն երթալ: — չ. 22բ. անյ. — [illegible] հետ:
vórgeigen, նբ. 3ա. բյ. J—m ein Stück — մէկուն առջեւը ջութակով եղանակ մը զարնել:
Vórgelege, չ. 22ա. ար. մեք. հաղորդիչ:
Vórgemach, չ. 7. նախասենեակ:
vórgemeldet, **vórgenannt**, ած. 6. վերոյիշեալ, նախայիշատակեալ:
Vórgenuß, ար. 14. նախավայելք, նախաճաշակ:
Vórgericht, չ. 20. = Voressen, չ.:
Vórgesang, ար. 13. նախերգանք. եր. kirchlicher — կցուրդ:
Vórgeschichte, էգ. 35. նախապատմական ժամանակք. 2. նախապատմութիւն (նախապատմական ժամանակաց պատմութիւն):
Vórgeschmack, չ. 18. նախաճաշակ:
vórgeschoben, դրբ. անց. vorschieben ի:
Vórgesetzte(r), ար. 6. (հկռն. Unterthan) մեծաւոր, առաջնորդ, գլուխ:
vórgestern, մ. եռանդ, երեք չէ մէկալ օր:
vórgethan, դրբ. անց. vorthun ի. — —ւ. տ. nachbedenken.
Vórgiebel, ար. 22ա. ճրտ. (դրան գլխաւոր) երկեքանկիւնի ճակատ:
vórglänzen, չբ. h. 34. բյ. շողալ, փայլիլ. 2. էբ. J—m — մէկուն առջեւը փայլիլ՝ լուսաւոր օրինակ ըլլալ:
Vórgraben, ար. 21բ. մծ. բեր. ճրտ. նախափոս:
vórgreifen, չբ. h. 2ժ. բյ. mit et. — բան մը կանխել, ժամանակէն յառաջ ըսկսիլ. e—r Frage — խնդիր մը (առանց քննելու) նախավճռել. 2. mit dem rechten Fuße — աջ ոտքն յառաջ առնիլ՝ կարկառել:
vórhaben, նբ. 1բ. բյ. et. — բան մ'առջեւն ունենալ. 2. et. — բանով մը զբաղիլ. ich habe ihn schon vorgehabt արդէն հարցուփորձ ըրի, արդէն կշտամբեցի. 3. միտք՝ դիտաւորութիւն ունենալ՝ ի մտի դնել, խորհիլ. ich habe es gut mit Ihnen vor ձեր բարիքը կ'ուզեմ: — չ. 22բ. անյ. միտք, դիտաւորութիւն:
Vórhafen, ար. 21բ. ն—ւ. առաջին նաւահանգիստ, նաւահանգստի բերան:
Vórhalle, էգ. 31. ճրտ. անդաստակ. նախագաւիթ. äußere — սրահ, գաւիթ. էր. (գիտութեան...) նախաշաւիղ:
Vórhalt, ար. 20. յանդիմանութիւն, կշտամբանք, ամբաստանք:
vórhalten, նբ. 2ւ. բյ. առջեւ բռնել՝ դնել. 2. J—m et. — բան մը մէկուն երեսը զարնել, առջեւը դնել. մէկը բանի մը համար ամբաստանել: — չբ. h. = gegenhalten, չբ.: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. մեղադրանք. ներկայացուցում. ամբաստանութիւն:
Vórhand, էգ. 17. անդղ. ձի. = Vorderhand; խղ. wer hat die —? ո՛վ պիտի խաղայ:
vorhánden, ած. 6. գոյացող. գոյող. ներկայ, իրական. — sein ըլլալ, գտնուիլ, գոյ ըլլալ. es ist Nichts mehr davon — ալ անկէ բան մը չմնաց:
Vorhándensein, չ. 22բ. անյ. գտնուիլը, գոյութիւն:
Vórhang, ար. 13. վարագոյր. սրահակ:
Vórhängeschloß, չ. կողպէք (առա- մա փեկեր):
vórhangen, չբ. ſ. 2չ. բյ. առջեւը կախուած ըլլալ, կախուիլ. 2. կարկառիլ, յառաջ կախուիլ

Digitized by Google

vórhängen, նբ. 3ա. բծ. առջեւը կախել։

Vórhaupt, չ. 7. — **Vorderhaupt**; գագաթ, ճակատ։ լաւելամորթ։

Vórhaut, էգ. 17. անդր. Թլիփ,

Vórhemdchen, չ. 22բ. **Vórhemd(e)**, չ. 24ա. (24բ.) (արանց շապկի առաջակողմեան եւ վերին մասը) վերնաշապիկ։

vórher եւ **vorhér**, մ. յառաջագոյն. am Abend — առջի իրիկուն. 2. — **voraus**.

vórher‖bedenken, նբ. նախախորհել, կանխաւ մտածել։ **—bestimmen**, նբ. նախ՝ կանխաւ որոշել. էր. (մարդկան կամքը...) նախորոշել. էր. zur Seligkeit... — նախասահմանել. 2. **—bestimmung**, էգ. էր. նախասահմանութիւն։ **—gehen**, չբ. ս. e—r Sache — նախընթաց՝ յառաջընթաց ըլլալ. — gehend նախորդ։ **—sagen**, նբ. — **voraussagen**. **—sagung**, էգ. (նախա)գուշակութիւն։ **—sehen**, նբ. — **voraussehen**; 2. **—sehung**, էգ. նախագուշակութիւն, կանխատեսութիւն։ **—verkündigen**, նբ. նախապատմել, կանխաւ ըսել. 2. **—s verkündigung**, էգ. կանխասացութիւն։

Vórherbst, որ. 20. սկիզբն աշնան. 2. կանխահաս աշուն։

vórherig, ած. 6. նախընթաց, առաջին. բ. առաջին, նախնական, հին։

vórherrschen, չբ. h. 3ա. եւ 3գ. բծ. տիրել, զօրանալ։

vórheucheln, նբ. 3ա. բծ. 3—m — մէկուն կեղծաւորել՝ կեղծաւորութեամբ հաւատացընել. 3—m Treue — մէկուն հաւատարմութիւն կերպարանել՝ ձեւացընել։

vórheulen, նբ. 3ա. բծ. 3—m et. — մէկուն առջեւը հեծել, ողբալ, ողբով՝ լալագին պատմել. (գայլու...) ոռնալ։

vorhin, երբեմն **vórhin**, մ. քիչ մը յառաջ, արդ իսկ։

vórhistorisch, ած. 6. նախապատմական։

Vórhof, որ. 13. նախագաւիթ, (եկեղեցւոյ) սրահ, գաւիթ. 2. անդր. նախախորշ, ըլթակ (սրտի). բ. (ականջի...) անդաստակ։

Vórhölle, էգ. 35. էր. լիմպոս (չմկրտուած տղայոց)։

vórhören, նբ. 3ա. բծ. ամենէն աւելի լսուիլ. man hört ihre Stimme unter allen vor իր ձայնն ամենէն զօրաւորն է։

Vórhut, էգ. 31. երկ. առաջին անգամ արածելու իրաւունք. 2. զին. առաջապահք։

vórig, ած. 6. յառաջընթաց, նախորդ, առաջին. մն. անցած. —es Jahr հերուն, անցեալ տարի։

vórjagen, նբ. 3ա. բծ. յառաջ վանել՝ հալածել։ — չբ. ս. յառաջ վազել՝ դիմել. 2. 3—m — մէկուն առջեւը վազել. բ. մէկին յառաջել. յառաջ անցնիլ։

Vórjahr, չ. 20. հերուն, անցեալ տարի։

vórjährig, ած. 6. անցեալ տարուան։

vórjammern, նբ. 3ա. բծ. 3—m et. — մէկին իւր ողբերգը նեղել։

Vórkammer, էգ. 35. նախասենեակ. 2. անդր. —n յգ. des Herzens սրտի ըլթակք՝ նախախորշք։

Vórkämpfer, որ. 22ա. առաջամարտիկ. փխ. ախոյեան, պաշտպան։

vórkauen, նբ. 3ա. բծ. 3—m et. — (տղու մը կերակուր) ծամել, ծամուքել (եւ բերան դնել). փխ. man muß ihm Alles — ըմբ. ամէն բան ծամելու բերանը դնելու է, ամէն բան մանրամասն ըսելու է որ հասկընայ։

Vórkauf, որ. 18. էրէ. նախագնում (գնելու իրաւունք). 2. լծ. համագրաւութիւն (բոլոր նոյնազգի վաճառքները գնելը)։

Vórkehr, էգ. 31. անյ. — **Vorkehrung**; — treffen պատրաստութիւններն ընել՝ տեսնել։

vórkehren, նբ. 3ա. բծ. — **herauskehren**, բ. 2. das Nöthige — նախահոգ զգուշութիւն տեսնել, կարեւոր միջոցները ձեռք առնուլ։ — չ. 22բ. անյ. — **Vorkehrung**.

Vórkehrung, էգ. 31. հնարք, հայթայթանք, միջոց. զգուշութիւն. —en treffen — **das Nöthige vorkehren**.

Vórkenntniß, էգ. 16. նախածանօթութիւն։

Vorkirche, իգ. 35. (եկեղեցւոյ) գաւիթ։

vorkleben, նբ. 3ա. բյ. առջեւը կպցնել՝ փակցնել։

vorklingen, չբ. h. 3ա. բյ. մէկուն ականջին առջեւը հնչել. 2. ուրիշներէն աւելի սաստիկ հնչել։

vorkommen, չբ. s. 2գ. բյ. — hervorkommen; 2. bei J-m — a) (ներս մտնելու համար) մէկուն տունն երթալ. բ) մէկուն առջեւն ելլել՝ հանդիպիլ. 3. (խնդիր ըլլալու համար գատաստաննի...) առջեւ ելլել. 4. տեղի ունենալ, դիպիլ, հանդիպիլ, ըլլալ, մատուցուիլ, ընծայանալ. 5. երեւալ, թուիլ. փ. spanisch, 3.; 6. J-m — մէկին յառաջել՝ կանխել։ — չ. 22բ. անյ. — Vorfall.

Vorkommnis, չ. 15. — Vorfall, 1.

Vorkonferenz, իգ. 31. պատրաստողական համաժողով։

Vorkorrektur, իգ. 31. փզ. նախափորձ, առաջին սրբագրութիւն։

Vorkratze, իգ. 35. ար. սոփ. հերհեր, մեծագղոց։

Vorladegewehr, չ. 20. — Vorderlader, ա.։

vorladen, նբ. 23. բյ. առջեւը բեռնաւորել՝ լեցնել. 2. իրդ. gerichtlich — դատի կանչել, երկակոչ ընել։ — չ. 22բ. անյ. — Vorladung.

Vorlader, ար. 22ա. երկակոչ ընող. 2. -gewehr, չ. — Vorderlader, ա.։

Vorladung, իգ. 31. իրդ. երկակոչութիւն։

Vorlage, իգ. 35. յաւելուած, կցուած (երկնցնելու համար). արգելք, խոչ. 2. առաջարկութիւն, նիւթ, խնդիր. 3. (Schreib-, Zeichen-) — = Vorlegeblatt; 4. քմ. = Rezipient.

Vorlager, չ. 22ա. զին. բանակին գլուխ՝ առաջք, նախաբանակ։

vorlallen, նբ. 3ա. բյ. J-m et. — (մէկուն առջեւը բան մը) թոթովել, կակազել։

vorlängst, մ. երկայն ատեն է որ, երկար ատենէ (ի վեր), շատ յառաջ։

Vorlass, ար. 15. ընդունելութիւն, մուտ. 2. արա. — Vorlauf, 2.

vorlassen, նբ. 2ֆ. բյ. առջեւ անցընել. 2. J. — մէկն ընդունիլ՝ առջեւը թողուլ։ — չ. 22բ. անյ. -ung, իգ. 31. — Vorlass, 1.

Vorlauf, ար. 13. յառաջագիմութիւն, յառաջանք (յընթացս). 2. -(-Wein) (եռալէն յառաջ հոսած գինի) անեփ քաղցու։

vorlaufen, չբ. s. 2ֆ. բյ. առջեւէն վազել. 2. J-m — a) մէկին յառաջել, վազողին ընթանալ. բ) մէկուն առջեւը վազել։

Vorläufer, ար. 22ա. -in, իգ. 32. — Vorbote; 2. ախփ. առաջադրաշակ, ախոյանիչ։

vorläufig, ած. 6. եւ մ. յառաջընթաց, յառաջադրդային, ը. մփ. առժամանակեայ. 2. առժամս, ընդ. հիմակուհիմայ։

vorlaut, ած. 6. արագ՝ շուտ խօսող. 2. անզգոյշ, անխորհրդ. կարծուկ, համառ։

vorleben, չբ. h. 3ա. բյ. յառաջ՝ կանուխ ապրիլ. 2. J-m — մէկուն ապրելու օրինակ ըլլալ՝ ապրիլ սորվեցնել։ — չ. 22բ. անյ. վաղեմի կեանք։

vorlegbar, ած. 6. ներկայացուելի, [մատուցանելի։

Vorlegeblatt, չ. (գծագրութեան, գրի) օրինակ։ -gabel, իգ. մեծ պատառաքաղ։ -löffel, ար. շերեփ. բ. մեծ գդալ։ -messer, չ. (մեծ) դանակ։

vorlegen, նբ. եւ. sich — չբ. 3ա. բյ. առջեւը դնել՝ անցուորել. 2. J-m et. — մէկուն բան մը ներկայացնել՝ ցուցնել՝ առջեւ հանել. 3. J-m Braten — մէկուն առջեւը խորովու հանել՝ հրամցնել. 4. et. weiter — բան մը յառաջ անցընել՝ առջեւը բերել։

Vorleger, ար. 22ա. հրամցընող։

vorleiern, նբ. 3ա. բյ. J-m et. — մէկուն քնարով եղանակ մը զարնել. փխ. մէկուն միօրինակ ձայնով բան մը պատմել՝ ըսել։

Vorlese, իգ. 35. նախակթութիւն, ողկոյզի կթոց. 2. ուրիշներէն յառաջ ըրած կութք։

vorlesen, նբ. 2ֆ. բյ. բարձրաձայն ընթեռնուլ, առջեւը կարդալ. 2. նախակթել, առաջին հասած խաղողները քաղել։ — չ. 22բ. անյ. ընթերցում. փ. Vorlesung.

Digitized by Google

Vórleser, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ընթերցող. ը. մփ. քանախօսող։

Vórlesung, իգ. 31. (մէկուն առ-ջեւը) ընթերցում, կարդալը. 2. öffentliche — ա) հրապարակախօսու-թիւն. բ) դասախօսութիւն, (ա-ռանձին ժամերու) դաս, համար։

vórlest, ած. 6. վերջընթեր։

vórleuchten, չբ. h. 3բ. բյ. 3—m — մէկուն լոյս ընել. լուսաւորել. փխ. օրինակ ըլլալ։

Vórleuchter, ար. 22ա. լուսաւո-րող. 2. փխ. օրինակ։

vorlieb, մկ. — fürlieb.

Vórliebe, իգ. 25. անյփ. աւելի սէր, նախամեծարութիւն։

vórliegen, չբ. h. 2յ. բյ. առջեւը կենալ՝ պառկիլ. 2. 3—m — մէկուն աչքին առջեւն ըլլալ. es liegt heute Nichts vor այսօր վիճելու բան չկայ. ը. մփ. ըլլալ, գտնուիլ։

vórlügen, նբ. 2ղ. բյ. 3—m et. — մէկուն բան մը ստել, սուտախօսիլ։

vor'm — vor dem.

vórmachen, նբ. 3ա. բյ. առջեւ (առախտակ...) դնել. 2. 3—m et. — ա) մէկուն բան մը ցուցընել (թէ ինչպէս ընելու է). բ) (մէկը խա-բելու համար) սուտ բաներ պատ-մել՝ ըսել։ [magen.

Vórmagen, ար. 22ա. ֆն. — Blätter-

vórmähen, չբ. h. 3ա. բյ. երկ. նախահնձել. 2. 3—m — ա) մէկուն հնձել ցուցընել՝ առջեւը հնձել. բ) մէկը հնձելու մէջ յառաջել։

vórmalen, նբ. 3ա. բյ. 3—m et. — մէկուն առջեւը բան մը նկարել. մռն. փխ. (առաջին) նկարել, (խօս-քով...) նկարագրել. յանդիման կացուցանել։

vórmalig, ած. 6. **vórmals,** մկ. — eh(e)malig, ehemals.

Vórmann, ար. 7. վճ. եւ գյն. — Vordermann; յառաջակաց (մարդ). 2. իղ. նախ խաղացող, առաջին (ի խաղս). 3. ար—. առուեւտա-պետ, առուեւտրականցի գլուխ։

vórmarschi(e)ren, չբ. s. 3ա. բյ. զին. յառաջ քալել, յառաջանալ։

Vórmast, ար. 24ա. նաւ. — Fock, ա.։

Vórmauer, իգ. 25. բրդ. ճրտ. մարտկոց, պատնէշ. պատուար։

vórmerken, նբ. 3ա. բյ. արձա-նագրել, ի գիր առնուլ. վճ. հա-շուի անցընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. ծանօթութիւն։

vórmessen, նբ. 2լ. բյ. 3—m et. — բան մը մէկուն առջեւը չափել։

Vórmittag, ար. 20. կէսօրէն յա-ռաջ, առաւօտ։

Vórmitternacht, իգ. 17. կէս գի-շերէն յառաջ (երկու ժամանակ)։

Vórmund, ար. 7. **Vórmünderin,** իգ. 32. խնամակալ։

Vórmundschaft, իգ. 31. իրք. խնա-մակալութիւն։

vorn, նախ. —e, ցնց. —en (հկդ. hinten) մկ. առաջին, առջեւը. — heraus wohnen առջեւ (ի կողմն) բնակիլ. 2. նախադասութիւնն անխախ. — im Buche գրքին սկիզբը. —an sitzen գլուխը նստած ըլլալ. բ. նախադասութեան իրքը. Zimmer nach — hinaus փողոցա-հայեաց՝ փողոցի վրայ (նայող) խուց. von — առջեւէն, ճակատէն. բ. von — anfangen սկիզբէն սկսիլ. փ. դարձեալ, վերստին. գ. von — herein նախ եւ յառաջ, ի սկզբան, մէկէն։

vórnageln, նբ. 3ա. անբյ. առ-ջեւը գամել։ [թիւն։

Vórnahme, իգ. 25. ձեռնարկու-

Vórname, ար. 24. —n, ար. 22բ. (մկրտութեան) անուն։

vórnehm, ած. 6. գլխաւոր, ա-ռաջին (= vorzüglich). 2. բարձրա-դիրք, երեւելի, հոյակապ (աստի-ճան...). die —en Leute, die —en նշա-նաւորք, մեծամեծք. — thun երեւ-ելի՝ մեծ՝ ազատ ձեւանալ. բ. —es Äußere գեղեցիկ տեսք, վայելչու-թիւն, ազնուութիւն։

vórnehmen, նբ. 2փ. (փ. nehmen) բյ. առջեւն առնուլ. e—e Schürze — գոգնոց կապել. 2. 3., et. — մէկուն՝ բանի մը զբաղիլ. Veränderungen ... — փոփոխութիւններ... ընել. ըփ. 3. — մէկը կշտամբել՝ սաստկապէս ընել. 3. (բանի մը) ձեռք զարնել. ձեռնարկել, սկսիլ. 4. sich (տր.) et. — բան մ'առաջադրել, միտքը դնել, որոշել (ի միտս)։ — չ. 22բ. անյփ. ձեռնարկութիւն. միտք. դի-տաւորութիւն։

Vórnehmheit, իգ. 31. անյփ. (առա-ւելութեան) մեծութիւն. բարձրու-թիւն։

Digitized by Google

vórnehmlich, մկ. մանաւանդաբար, գլխաւորաբար։

vórneigen, նբ. եւ sich — ծբ. 3ա. բգ. առջեւ ծռիլ՝ միտել՝ հակիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. միտում, հակում, (գլուխը...) ծռելը. 2. (բանի մը...) միտութիւն, բերում. նախամեծարութիւն։

vórpfeifen, նբ. 2ի. բգ. 3—m et. — (մէկուն առջեւ) եղանակ մը սուլել։

vórplappen, նբ. 3ա. անբգ. — vorplaudern.

Vórplatz, ար. 18. առջեւի տեղ, հրապարակ. (շէնքի... առջեւ) հարթավայր. (տան) անդաստակ, (եկեղեցւոյ) գաւիթ։

vórplaudern, նբ. 3ա. բգ. 3—m et. — մէկուն բան մը պատմել՝ ըսել. 2. (սուտ բան մը) մէկուն հաւատացընել. բաջաղել, բաղբաղել։

Vórposten, ար. 22բ. չէն. նախապահանորդք։

vórprahlen, նբ. 3ա. բգ. 3—m et. (կամ von et.) — (բանի մը վրայ մէկուն) առջեւը պարծիլ՝ պարծենալ։

vórpredigen, նբ. 3ա. բգ. 3—m et. — մէկուն բան մը քարոզել։

vórragen, չբ. h. 3ա. բգ. — hervorragen.

Vórrang, ար. 13. նախապատուութիւն, գերադասութիւն, նախաւորութիւն. den — vor 3—m haben մէկէ մը նախապատիւ՝ բարձրերեց ըլլալ։

Vorrath, ար. 13. համբար, մթեր, պաշար. et. im — (կամ sich e—n — von et.) anschaffen բան մը համբարել՝ մթերել. 2. մթերք, գանձ, պահեստի պաշար (վաճառ ամբոյն)։

vórräthig, ած. 6. մթերեալ, համբարեալ, պատրաստական։

Vórrathshaus, չ. մթերանոց։

vórrechnen, նբ. 3բ. բգ. առջեւը համրել՝ համրել. ich kann Ihnen —, was ich dabei verdiene կրնամ վաստըկած ձեր առջեւը դնել. ը. մր. մանրամասն թուել՝ համրել։

Vórrecht, չ. 20. առանձնաշնորհութիւն, արտօնութիւն, (ծն. ծննդեան ստացեալ) յառաջադասութիւն։

vórrecken, նբ. 3ա. բգ. առջեւ յառաջ երկնցընել։

Vórrede, իգ. 35. նախաբանք գրութեան. 2. նախաբանք բան, նախաշաւիղ. 3. յառաջաբան(ութիւն)։

vórreden, նբ. 3բ. բգ. 3—m et. — մէկուն բան մը բաղբաղել. sich — lassen մէկուն պատմածէն խաբուիլ։

vórreif, ած. 6. վաղահաս. նախահաս(ուկ) (հմմտ. frühreif)։

Vórreigen, **Vórreihen**, ար. 22բ. պարի մուտ. 2. առաջին կարգ (պարի...). den — haben պարագլուխ ըլլալ։

vórreißen, նբ. 2ի. բգ. բանութեամբ առջեւ քաշել. 2. բանի մը նախագիծը շինել. 3. ար. (գիծ... մը) գծել, (գիծը...) շարունակել։

Vórreißer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. գծող. 2. գծոց (գործի). տե. = Vorkratze.

vórreiten, չբ. s. 2ի. բգ. (տ. reiten) 3—m — ձիով մէկուն առջեւէն երթալ, յառաջել. 2. (ձին) յառաջացընել. 3. 3—m — մէկն անցնիլ՝ յառաջել (ձիով). 4. 3—m — մէկուն առջեւը ձի հեծնել (արժեցընելու համար)։ — նբ. ein Pferd ... — ձի մը ձիավարելով առջեւ հանել՝ ներկայացընել. 2. էի. ընդ. 3—m et. — մէկուն բան մը ցուցընել՝ ի ցոյց ընել։

Vórreiter, ար. 22ա. կարապետ, յառաջընթաց սպասեակ (մեծատանց կառաց առջեւէն). 2. (կառքի առաջին ձիուն վրայ նստող) կառավար։

vórrennen, չբ. s. 4ա. (տ. rennen) բգ. առջեւ վազել. 2. 3—m — մէկը վազելով անցնիլ, (ընթացքը) յառաջել։

vórrichten, նբ. 3բ. բգ. — vorrücken, նբ. 1.; 2. պատրաստել, կազմել (գործածելու համար)։ — չ. 22բ. անյփ. տ. Vorrichtung.

Vórrichtung, իգ. 31. պատրաստութիւն, հանդերձանք. 2. կազմած(ք), սարուած։

Vórriß, ար. 15. (նկարու) նախագիծ։

vórrücken, նբ. 3ա. բգ. (աթոռ...) յառաջ քշել՝ մղել. 2. 3—m et. —

բան մը մէկուն երեսը զարնել, մէկը նշաւակել։ — չբ. ſ. (գնդեր) յառաջանալ, դիմել. — laſſen (զօրքը...) յառաջացընել, խաղացընել. յառաջադիմել, զարգանալ. 2. յառաջ անցնիլ, մերձենալ, մօտենալ։ — չ. 22բ. անյփ. յառաջ մղելը՝ շարժելը. առաջխաղ։

vórrufen, նբ. 2Հ. բմ. — hervorrufen, նբ. 1. ա.։

vórrüſten, նբ. 3բ. բմ. — vorrichten, նբ. 2.

Vórſaal, որ. (եղ. 12. յփ. ...ſäle) Ճրփ. նախասենեակ. նախատրահ (սպասելու սրահ). (դատաստանարանի...) գաւիթ։

vórſagen, նբ. 3ա. բմ. — vorausſagen; 2. J—m et. — ա) մէկուն առջեւը բան մ'ըսել որ ըսէ). բ) մէկը խաբելու (ու մտօք սուտ սուտուն խօսիլ). գ) թելադրել, թելադրիչ ըլլալ. մտքը ձգել. դ) (ըսել որ մտքն երկրորդէ) առն տալ, ըմփ. բերանը խօսք դնել։

Vórſager, որ. 22ա. թելադրող, առն տուող։

Vórſänger, որ. 22ա. —in, եփ. 32. առջեւէն երգող, նախերգող. 2. մծ. երգապետ (եկեղեցւոյ), ձայնապետ. բ. դասապետ, դպրապետ։

Vórſatz, որ. 12. միտք, դիտաւորութիւն, յառաջադրութիւն. mit — դիտմամբ։ [մամբ (եղած)։

vórſätzlich, ած. 6. եւ մ. դիտ-

Vórſchanze, եփ. 25. բրդ. Ճրփ. առաջին պատուար, նախապարերք։

Vórſchein, որ. 20. անյփ. zum — kommen երեւան գալ, յայտնուիլ. zum — bringen մէջտեղ՝ ի լոյս հանել։

vórſchicken, նբ. 3ա. բմ. — voranſchicken; 2. չփն. Truppen — գունդ յառաջացընել՝ առջեւէն խաւրել։

vórſchieb|ſen, նբ. 2ղ. բմ. յառաջ մղել՝ քշել. 2. չփն. vorgeſchobene Forts յառաջակարկառ՝ յառաջացեալ բերդեր. 3. փխ. J. — մէկուն եւեւը ծածկուիլ, ըմփ. զինքը յառաջ քշել. et. — բան մը պատճառել, պարուքը ընել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, եփ. 31. — բայլին նշանակութեանց Հմփ։

vórſchießen, չբ. h. 2ե. բմ. J—m — —) մէկուն առջեւէն (Հրացան) արձակել՝ նետել. բ) մէկէ մը յառաջ նետել. 2. ſ. — hervorſchießen, բ.; 3. յառաջակարկառել, դուրս ցցուիլ, ցցուիլ։ — նբ. J—m e—e Summe Geld — մէկուն գումար մը փոխ տալ։ — չ. 22բ. անյփ. փոխ(տուութիւն). ՀՄփ. Vorſchuß.

Vórſchlag, որ. 18. առաջարկութիւն. 3., et. in — bringen մէկուն բան մ'առաջարկել՝ առջեւը դնել. 2. նախապատրաստութիւն, նախերգանք. 3. առաջին զարկ՝ Հարուած. 4. Ճծ. (փականաականի ուղած) գին. 5. երժ. խազիկ (ըստ կամի). 6. փր. (երկրաչափ.) առաջին ձայնաւոր. 7. տր—. արգելակ (ինչ եւ իցէ բանի մ'առջեւն ի Հաստատութիւն)։

vórſchlagen, նբ. 2Ն. բմ. J—m et. — մէկուն բան մ'առաջարկել՝ առջեւը դնել. 3. zu einem Amte — մէկը պաշտօնի մը ներկայացընել՝ առաջարկել. 2. (զարնելով) յառաջ քշել՝ մղել. չ. մփ. յառաջ նետել՝ արձակել. 3. Ճծ. auf eine Waare 3 Mark — վաճառքի մը 3 մարկ գին պահանջել. 4. երժ. J—m den Takt — մէկուն ամանակ տալ։ — չբ. ſ. առաջադրութեամբ առջեւն իյնալ. 2. die Zunge ſchlägt vor (կշիռքի) լեզուն կը մտուի՝ Հակի. 3. = vorwalten; 4. երժ. eine Note ſchlägt vor ձայնանիշ մ'ամանակէն դուրս է։

Vórſchlags||kommiſſion, եփ. առաջարկող յանձնաժողով։ —recht, չ. առաջարկելու իրաւունք։

Vórſchmack, որ. 18. նախաճաշակ։

vórſchmecken, չբ. h. 3ա. բմ. (Համեմ մ'ուրիշներէ) աւելի Համ ունենալ, բարկ ըլլալ։ — նբ. den Pfeffer — պղպեղի Համը առնուլ. 2. (բանի մը) Ճաշակն առնուլ։

vórſchmeicheln, նբ. 3ա. բմ. փաղաքշել. փաղաքշանօք ըսել։

Vórſchneidebrett, չ. եՀ. յօշարան։

vórſchneiden, նբ. 2բ. (տ. leiden) բմ. կարել, յօշել. 2. J—m Geſichter — (մէկուն) առջեւը քիթ բերան ընել, դէմքը ծռել՝ ծմակել։

Vórſchneider, որ. 22ա. յօշող։

vórſchnell, ած. 6. = voreilig.

vórſchrauben, նբ. 2ե. եւ 3ա. բմ. առջեւն պտուտակել։

Digitized by Google

vórschreiben, նբ. 2ր. բյ. et. vor et. — բանի մ'առջեւը գրել. 2. գրել (յօրինակ). 3. Հրամայել, պատուիրել:

vórschreiten, չբ. s. 2ր. (տ. schreiten) բյ. = fortschreiten; 2. J—m — մէկուն առջեւէն քալել, յառաջընթաց ըլլալ:

Vórschrift, իգ. 31. (գրելու...) օրինակ. 2. Հրաման, պատուէր. (բժշկի...) կանոն, (բանի մը նկատմամբ տրուած) Հրահանգ, կանոնադրութիւն, կանոնագիր. դաս, խրատ:

Vórschritt, ար. 20. յառաջող քայլ:

Vórschub, ար. 18. խղ. առաջին Հարուած (կռնախաղի). den — haben (խաղալու) առաջնութիւնն իրեն ըլլալ. 2. օգնութիւն, նպաստ, թիկունք, ընփ. կանակ. J—m — thun, leisten մէկուն աստարել՝ օգնել. e—r Sache — leisten բան մը յառաջացնել, բանի մը ձեռնտուութիւն ընել:

Vórschuh, ար. 20. (մուճակի) երեսը:

vórschuhen, նբ. 3ա. բյ. (կօշիկին երեսը) նորոգել:

Vórschule, իգ. 35. պատրաստողական դպրոց, նախակրթարան. 2. փխ. մուտ, ներածութիւն. (Իրէի արուեստ) տարերք (դպրութեան...):

Vórschürze, իգ. 35. առխգած, սփածածներ:

Vórschuß, ար. 14. (Geld-)— (կանխաւ տրուած դրամ) կանխոյթ. 2. Sie haben den — առաջ գուք պիտի նետէք՝ արձակէք:

vórschütten, նբ. 3բ. բյ. dem Vieh Futter — անասնոց կեր՝ ճարակ տալ՝ առջեւը դնել. 2. Dämme — թումբ կանգնել (ջրոյ առջեւը):

vórschützen, նբ. 3ե. բյ. et. — բանի մ'եսեւը մնել՝ պաՀուըտիլ՝ պատրուակել. 2. փխ. = vorgeben, 3. — չ. 22բ. անյգ. պատրուակ, բարուրք:

Vórschwarm, ար. 18. նախապարս, առաջին գունդ (մեղուաց):

vórschwatzen, նբ. 3ե. բյ. = vorplaudern.

vórschweben, չբ. h. եւ s. 3ա. բյ. J—m — մէկուն աչքին առջեւ ծփալ. Das schwebt mir deutlich vor պայծառ գաղափար ունիմ անոր վրայ:

vórschwimmen, չբ. s. 2ի. (տ. schwimmen) բյ. յառաջ լողալ. 2. J—m — մէկէ մը շուտ լողալ, մէկը լողալով անցնիլ. 3. J—m — լող սորվեցընել(ու Համար լողալ):

vórschwindeln, նբ. 3ա. բյ. J—m et. — (մէկուն բան մը) Հաւատացընել (ուզել):

Vórsegel, չ. 22ա. — յգ. առաջակողմն առագաստք:

vórsegeln, չբ. s. 3ա. բյ. յառաջանալ. 2. գէպուզիղ նաւել. 3. e—m Schiffe — նաւ մը յառաջել անցնիլ:

vórsehen, նբ. 2ե. (տ. sehen) բյ. = voraussehen; 2. et. — բան մը սաՀմանել՝ տրամադրել: sich — եբ. զգուշանալ. vorgesehen! զգո՜յշ:

Vórsehung, իգ. 31. կանխատեսութիւն, նախախնամութիւն:

vórsein, չբ. 1ա. բյ. J—m — մէկն անցած ըլլալ, մէկէ մը յառաջ ըլլալ. 2. քննութեան մէջ ըլլալ. was ist jetzt vor! խնդիրն ի՞նչ բանի վրայ է. 3. da sei Gott vor! Աստուած պաՀէ:

Vórsetz‖deckel, ար. խուփ: —fenster, չ. կրկին պատուՀան: —gitter, չ. վանդակապատ: —partikel, իգ. քր. նախդիր, նախադիր մասնիկ: —wort, չ. քր. նախդիր: —zeichen, չ. երժ. բանալինշան. բ. կիսաձայն, կիս... գ. կիսակար, կիսաՀարթ:

vórsetzen, նբ. 3ե. բյ. յառաջ տանիլ՝ դնել, (աթոռն) յառաջ շարժել. 2. առջեւը դնել՝ զետեղել. երժ. einer Note ein Kreuz (ein b) — խազ մը կիսաորել՝ կիսաէրել (կիսաՀարթել՝ կիսափարել). խղ. eine hohe Karte — մեծ թղթով մը կարել. փր. vorgesetzt նախադաս. 3. e—m Gegenstande et. — բան մը նախամեծար ընել՝ ընտրել. 4. J—m et. — մէկուն բան մը Հրամցընել. 5. sich (փր.) einen Zweck — նպատակ մը դնել. 6. J. e—r Sache — մէկը բանի մը գլուխ՝ առաջնորդ դնել՝ կացուցանել. vorgesetzte Behörde գլխաւոր՝ վերին փարչութիւն. տ. Vorgesetzte(r). — չ. 22բ. անյգ. —ung,

իգ. 31. — Բոլորին նշանախօսութեանց հեր. 2. մայրն —ung, իգ. երծ. Vorsetzungszeichen, չ. յգ. — Vorzeichen, a.

Vórsetzer, ար. 22ա. արա. գուած, առհանք (քարթայի...):

Vorsichhinlächeln, չ. լուռ ծիծաղ:

Vórsicht, իգ. 31. (յգ. ցնցա. առ. երծ. Vorsichtsmaßregeln) յառաջատեսութիւն, նախահոգ զգուշութիւն, նախազգուշութիւն. 2. զգուշութիւն, շրջահայեցութիւն, զգուշաւորութիւն, խոհականութիւն. իբր մկ. — vorgesehen! առէ՛. — ist die Mutter der Weisheit խոհեմութիւն մայր է իմաստութեան:

vórsichtig, ած. 6. շրջահայեաց, զգուշաւոր. 2. խոհեմ, իմաստուն:

Vórsichtigkeit, իգ. 31. անյգ. — Vorsicht, a.

Vórsichtsmaßregeln, իգ. (յգ. Vorsicht է) զգուշութիւնք:

Vórsilbe, իգ. 25. տ. Vorsylbe.

vórsingen, նբ. 2ա. բյ. առաջեւն երգել. 2. երգ սկսել:

Vórsinger, ար. 22ա. — Vorsänger.

Vórsitz, ար. 20. անյգ. գահերէցութիւն, նախագահութիւն. den — führen գահերէց ըլլալ:

vórsitzen, չբ. h. 2բ. բյ. — präsidi(e)ren; 2. 3—m — մէկէ մը նախաթոռ՝ յառաջադահ ըլլալ: —de(r), ար. 6. գահերէց:

Vórsommer, ար. 22ա. ամառուան սկիզբը:

Vórsorge, իգ. 35. նախահոգ զգուշութիւն, նախազգուշութիւն. — tragen (նաեւ treffen), daß... զգուշութիւններ ընել, որ... 2. խնամակալութիւն, տեսչութիւն (նախախնամութեան):

vórsorgen, չբ. h. 3ա. բյ. նախահոգ զգուշութիւններ ընել, նախազգուշանալ:

vórsorglich, ած. 6. նախահոգ, նախազգոյշ. մկ. նախահոգութեամբ:

Vórspann, ար. 20. նախալծմունք (շորեքձիոյ առաջին զոյգը):

vórspannen, նբ. 3ա. բյ. առջեւը (կառաւ...) առաջածել՝ պարզել. 2. Pferde — կառքը լծել:

vórspiegel[]n, նբ. 3ա. բյ. 3—m et. — մէկուն աչաց բան մը ցոլացը-նել. 2. մկ. երեւութիւ պատրել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. պատրանք:

Vórspiel, չ. 20. երծ. նախերգանք, մուտք. 2. փխ. նախաշաւիղ, պատրաստութիւն:

vórspielen, նբ. 3ա. բյ. 3—m et. — մէկուն առջեւը բան մը խաղալ զարնել:

Vórsprache, իգ. 35. բարեխօսութիւն:

vórsprechen, նբ. 2գ. բյ. 3—m et. — մէկուն առջեւն արտասանել՝ արտաբերել (որ լսէ). մսն. արտաբերել սորվեցնել: — չբ. h. եւ ſ. bei 3—m — — vorkommen, չբ. a. ա.:

vórsprengen, չբ. ſ. 3ա. բյ. (ձիով) յառաջ ցատքել՝ վազել:

vórspringen, չբ. h. եւ ſ. 2ա. (տ. springen) բյ. ſ. յառաջ ցատքել. 2. 3—m — ա) h. մէկուն առջեւը ցատքել. բ) ſ. ցատքելով յառաջել՝ անցնիլ. 3. մսն. ճրտ. ցցուիլ. կարկառիլ, ցիցակիլ:

Vórsprung, ար. 13. մսն. ճրտ. յառաջակարկառ՝ ցցուած մաս, դարեւանդ. e—n — bilden — vorspringen, a.; 2. ճրտ. յառաջակարկառ եզր՝ ծնօտ. 3. առաւելութիւն (նաեւ փխ.). den — gewinnen առջեւն առնուլ, յառաջ անցնիլ:

Vórspuk, ար. 20. գուշակ, նշանակ (գերբնական):

vórspuken, չբ. h. 3ա. բյ. յառաջուընէ երեւալ, գուշակ ըլլալ:

Vórstadt, իգ. 35. (տ. Stadt) արուարձան, արձակավայրք:

Vórstand, ար. 13. վարչութիւն, վարիչ ժողով. բ. վարչութեան անդամ, վարիչ:

Vórstandschaft, իգ. 31. վարչութիւն:

vórstechen, չբ. h. 2գ. բյ. — hervorstechen, 1. բ. մսն. փխ. — hervortreten, 1. գ.: — նբ. արա. ծակել, ծակոտել:

Vórstecher, ար. 22ա. հերիւն, մախաթ:

Vórsteckärmel, ար. թեզանիկ. թեւնոց: —nadel, իգ. գնդիկ: —nagel, ար. արա. բեւեռակ: —pflock, ար. արա. բութիկ (ժամացուցի):

vórstecken, նբ. եւ չբ. h. 3ա. (տ.

Digitized by Google

stecken) ներ. առջեւը դնել՝ հաստատել. 2. den Kopf — գլուխը կարկառել՝ յառաջ երկնցընել. 3. չէզ. — vorsetzen, 5.

Vórstecker, ար. 22ա. որս. — Vorstecknagel, Vorsteckpflock, բ. գէն. (դէմքի...) բութակ։

vórstehen, չբ. հ. 26. բն. — hervorstehen, hervorragen, 1.; 2. որս. der Hund steht vor (Հաւերսու առջեւ) շունը կեցած՝ կանգ առած՝ որսը գտած. 3. (հկ-ոչ. nachstehen) յառաջնութեամբ՝ նախորդ ըլլալ. կանխել. բ. J—m, e—r Sache — մէկուն՝ բանի մը վերին գլխաւորն ըլլալ. 4. բան մ'ուղղել՝ վարել. dem Hause — ընտ. տունը գործածել՝ կառավարել. 5. einem Amte — պաշտօն մը կատարել՝ լնուլ։ — չ. 22բ. անյ. — Hervorragen, 3.

Vórsteher, ար. 22ա. —in, իգ. 32. վարիչ, առաջ, մեծաւոր. վերակացու, հոգաբարձու, յանձնանձիչ. տեսուչ, կառավարիչ։

Vórsteherschaft, իգ. 31. վարչութիւն, մեծաւորութիւն, գլխաւորութիւն։

Vórstehhund, ար. 20. որս. Հաւորս շուն (Canis avicularius)։

vórstellbar, ած. 6. ներկայացուելի, ընծայելի։

vórstellen, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. բն. ներկայացընել, յանդիման կացուցանել, առաջի անել. 2. առջեւ՝ յառաջ անցընել՝ դնել. e—n Stuhl weiter — աթոռ մը յառաջ քշել՝ մղել. 3. (բանի մ'առջեւը) դնել, զետեղել. 4. J—m et. — մէկուն բան մը նկարագրել՝ աչաց առջեւ բերել. բ. J—m et. — մէկուն առջեւ հանել (որ վճարէ՝ գտա կարէ). գ. sich (ար.) et. — բան մը նկարել (ի միտս)՝ երեւակայել. 5. թտ. դեր մը՝ անձ մը ներկայացընել՝ ձեւացընել՝ խաղալ. 6. was soll Das — այս ինչ կը նշանակէ։ — չ. 22բ. անյ. տ. Vorstellung.

vórstellig, ած. 6. et. — machen բան մը ներկայացընել՝ կենդանի նկարագրել. 2. — w. խնդիր՝ աղերս մ'ընել։

Vórstellung, իգ. 31. ներկայացում. 2. աղդ (արարութիւն), ծանուցում. 3. պատկեր, տեսիլ. գաղափար (բանի մ'ի միտս). Das geht über alle — այս չի կրնար երեւակայուիլ. ի վեր է քան զմտաւ. 4. թտ. ներկայացուցում. ի հանդիսի անցընելը. 5. գէն. զօրահանդէս։

Vórstich, ար. 20. առջեւի ծակ կարան։

vórstopfen, նբ. 3ա. եւ 8գ. անբն. ծակի մ'առջեւ դնել, խնուլ, գոցել։

Vórstoß, ար. 18. Հարուած (յառաջ կոյս), բախում. գէն. յարձակում (ի թիկանց). 2. ար. յառաջախաղկա. եւք. գարեւանդ, ցիւակած. (Հանդերձի եզերքը պատելու զարդ՝ ժապաւէն) զեղ։

vórstoßen, նբ. 2կ. բն. (տ. stoßen) յառաջ մղել՝ վարել. 2. երկընցընել. e—n Saum — զեղ մ'ընել. զեղել։ — չբ. ſ. եւ գէն. թշնամեաց վրայ խաղալ. բ. յարձակիլ. դի-մել ի վերայ։

vórstrecken, նբ. 3ա. բն. յառաջ տարածել՝ երկնցընել՝ կարկառել. 2. առջեւը տարածել. 3. J—m Geld — = vorschießen. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ափառում, տարածելը — Vorschießen, չ.։

vórstreichen, նբ. 2խ. բն. ein Wort — բառ մը նշանել՝ նշանակել՝ գծել. 2. das Haar — մազը գէս ի վար յարդարել՝ սանտրել։

vórstreuen, նբ. 3ա. բն. առջեւը ցանել. den Hühnern Korn — Հաւերուն կուտ տալ՝ նետել։

Vórstrich, ար. 20. (բառի մ'առջեւ) գիծ։

Vórstück, չ. 20. յառաջամասն. 2. թտ. — Vorspiel, 3.

Vórstufe, իգ. 35. առաջին աստիճան. 2. — Vorschule, 3.

vórstürzen, չբ. ſ. 3գ. բն. յարձակիլ. ուժգին անդէ մը դուրս ելլել։

Vórsuche, իգ. 35. որս. Հետախուզութիւն, խուզարկութիւն (շան)։

vórsuchen, նբ. 3ա. բն. — hervorsuchen; 2. որս. (շան) Հետախուզել։

vórsündflutlich, ած. 6. նախաջրհեղեղեան (նաեւ չէզ.)։

Vórsylbe, իգ. 35. քր. նախա(դաս)-մասնիկ։

Digitized by Google

vórtanzen, նբ. 8է. բժ. Z—m einen Walzer — մէկուն առջեւը... կաքաւել: — չբ. h. կարգաւն սկսիլ:

Vórtänzer, ար. 22ա. —in, իգ. 32. պարագլուխ:

Vórtheil, ար. 20. առաւելութիւն. 2. շահ, օգուտ:

vórtheilbringend, ած. = vortheilhaft. —suchend, ած. օգտածարար., օգտախնդիր:

vórtheilhaft, ած. 6. շահաւոր. 2. օգտակար, նպաստաւոր:

vórthun, նբ. 4բ. բժ. առջեւը դնել. 2. անխորհրդաբար ընել. ժղն. փրծ. առմ. տ. nachdenken; 3. — vormachen, 2. ա.; 4. es Z—m (zu·)— մէկը գերազանցել: sich — ֆբ. — hervorthun, չբ. 2. բ.:

Vórthür(e), իգ. 31. (35.) նախադուռն:

Vórtrab, ար. 20. չյն. (յփ. ցնցա..) առաջապահք, լրտեսք:

Vórtrag, ար. 18. անյփ. առաջի դնելը (ունկնդրաց). ը. մփ. (ընթերցողաց) առջեւ հանելը, դասախօսութիւն. 2. անյփ. բերելու պատմելու ոճ, առաքցուած. rednerischer — հռետորախօսութիւն, պերճ ասանախօսութիւն. 3. (գրով կամ բերանով) ներկայացութիւն, ծանուցումն. 4. չն. բովանդակութիւն, լրումն (հաշուի). — auf neue Rechnung նոր հաշիւ:

vórtragen, նբ. 2ժ. բժ. Z—m et. — բան մը մէկուն առջեւն հանել՝ տանիլ. 2. (ունկնդրաց) առջեւ դնել, ներկայութիւն առնել. —der Rath առաջարկողի առաջարկող խորհրդական. բ. բարբառել, պատմել, ծանուցել, հրապարակախօսել. փ. երբ. նուագել. (եղանակ մը...) երգել. 3. չն. (հմմ. Vortrag, 4.) (հաշիւ) բովանդակել, լրացընել:

vortréfflich, ած. 6. գերազանց. 2. սքանչելի, հիանալի, կատարեալ, հոյակապ, առաջին կարգի. մ. սքանչելապէս:

Vortréfflichkeit, իգ. 31. գերազանցութիւն, սքանչելութիւն:

vórtreiben, նբ. 2ժ. բժ. յառաջ մղել. բվ. բրբ. ծրբ. (ծակ) բանալ. (ճանապարհ) հերձել:

Vórtreppe, իգ. 35. — Freitreppe.

vórtreten, չբ. s. 2բ. (տ. treten) բժ. քալել մը յառաջ երթալ. յառաջանալ. (կարգէն...) դուրս ելլել. 2. — hervortreten, 1. բ.; 3. առջեւ ելլել՝ գալ. 4. Z—m — մէկուն առջեւը քալել:

vórtrinken, նբ. 2ա. (տ. trinken) բժ. Z—m — a) մէկէ մը յառաջ խմել. ժղն. ուժով մը խմել (որ միւսն ալ խմէ). բ) (ուրիշէ մ'առնելի) շուտ խմել:

Vórtritt, ար. 20. անյփ. յառաջացումն, յառաջ քալելը. 2. պատուոյ քայլափոխ, առաջնութիւն. den — vor Z—m haben մէկէ մը նախապատիւ ըլլալ՝ աւելի յառաջանալ:

Vórtrupp, ար. 38. չյն. առաջապահք:

Vórtruppen, իգ. յփ. անփփ. յառաջամարտիկք:

Vórtuch, չ. 7. գոգնոց, (առջեւ կապած) լաթ:

Vórturner, ար. 22ա. մարզանկրթիչ:

vorü'ber, մ. — vorbei, 1. եւ 2.; բայց միշտ բարդիր ածով. չ. 0. —schießen — vorbeischießen, ա.; բ. ժամանակաւ. der Regen ist — անձրեւը դադրեցաւ՝ անցաւ. sein Ruhm war schnell — իր փառքը շուտ անցաւ՝ նուաղեցաւ. 2. (հկ. ն. hintenüber) դէպ ի առջեւ, յառաջ (կոյս). den Kopf — beugen, neigen գլուխը (դէպ ի) առջեւ ծռել՝ խոնարհեցնել:

vorü'ber..., Vorü'ber, բայց հեռ բարդութեան՝ նաեւ երբեմն նբ. է ժամանակ. մէջը. բժ. vorüberէ եւ vorbeiէ ժամանակ. չ. 0. —fliegen, չբ. s. թռչիլ անցնիլ: —fliehen, չբ. s. անցնիլ, առհիլ: —gang, ար. անց: —gehen, չբ. s. անցնիլ (տեղական եւ ժամանակական): —gehend, ած. տեղական. անցնող. բ. ժամանակական. անցաւոր, անցական, առժամանակեայ: —kutschi(e)ren, չբ. s. ընթ. անցնիլ կառօք —ziehen, չբ. s. անցնիլ:

Vórunterſuchung, իգ. 31. նախ առաջին խուզարկութիւն:

Vórurtheil, չ. 20. նախապաշարումն. ը. մփ. — vorgefaßte Meinung (տ. vorfassen).

Digitized by Google

Vorvater, ար. 21ա. — Vorfahr.
Vorväter, յփ. — Voreltern.

Vorverhör, չ. 20. նախաքննութիւն։

Vorversammlung, իգ. 31. նախաժողով։

Vorvordern, ար. յփ. — Voreltern.

vorvorgestern, մ. երեք օր յառաջ։

vorvorletzt, ած. 0. նախավերջընթեր (ձև. քր.)։

vorwagen, ձբ. 3ա. բփ. sich — յառաջանալու համարձակիլ։

Vorwall, ար. 13. բրդ. ձրդ. յառաջամարտկոց։

vorwalten, չբ. h. 3բ. բփ. զօրանալ, առաւելուլ, տիրել. 2. — obwalten, s.

Vorwalze, իգ. 35. տոփ. — Vorreißer, s.

Vorwand, ար. 13. պատճառանք, բարբառանք. 2. փախուստ, խուսափանք, ճարտարանք, պատրուակ։

vorwärts, մ. յառաջ (կայս). նա-ի— մէ. յառա՛ջ. 2. Բա—ւեր— հեփ. տաւլորսեր փառ—ձիրան փծ—լ կցե—լ. sich — bewegen յառաջանալ, դէպ ի յառաջ շարժիլ. — gehen յառաջ երթալ. — kommen յառաջանալ (փխ. եւս). փխ. langsam kommt man auch — կաթիլ մը քիչ քիչ կ'ըլլայ մեծ լիճ։

vorweg, մ. առջեւէն. 2. — von vorn herein; տ. vorn, մ.; 3. կանխիկ։

vorwegnehmen, նբ. 3տ. (տ. nehmen) բփ. կանխաւ բռնել՝ առնուլ։

vorweinen, նբ. 3ա. բփ. — vorjammern.

vorweissen, նբ. 3ծ. (տ. weisen) բփ. յառաջ բերել, ի մէջ մատուցանել, ընծայեցընել։ — չ. 33բ. անյփ. —ung, իգ. 31. մատուցում, ընծայութիւն։

Vorwelt, իգ. 31. (հկ—նչ. Nachwelt) անցեալ ժամանակ. բ. նախնիք, հարք. գ. նախաշխարհ, նախնական աշխարհ։

vorweltlich, ած. 6. — urweltlich.

vorwenden, նբ. 4ա. (տ. wenden) բփ. — vorgeben, s.

vorwerfen, նբ. եւ ձբ. 3տ. բփ. (ձեռքը) առջեւ նետել՝ ձգել. 2. բանի մ'առջեւը նետել. 3. 3—m et. — մէկուն բան մը նետել. 4. փխ. 3—m et. — մէկուն բան մ'երեսը զարնել, ամբաստանել, եպերել։

Vorwerk, չ. 20. մանր կալուած՝ ագարակ վարձեալ. 2. զին. բրդ. ձրդ. յառաջակարկա (մատն...). die —e յառաջակարկա ամրութիւնք։

vorwiegen, չբ. h. 3զ. բփ. աւելի կշռել. առաւելուլ, տիրել։ — նբ. 3—m et. — մէկուն առջեւը բան մը կշռել։

vorwimmern, vorwinseln, նբ. 3ա. բփ. — vorjammern.

Vorwind, ար. 20. ն—կ. (հողմ որ նաւու խելաց կողմանէ կը փչէ) ուղղահողմ։

Vorwinter, ար. 32ա. սկիզբն ձմերան. 2. կանուխ՝ կանխման ձմեռն։

Vorwissen, չ. 33բ. անյփ. կանխածանօթութիւն, գիտութիւն, տեղեկութիւն. es geschah mit meinem — այս իմ գիտութեամբս եղաւ. ohne mein — առանց գիտնալուս. 2. — Vorherwissen.

Vorwissenschaft, իգ. 31. պատրաստական գիտութիւնք, տարերք։

Vorwitz, ար. 20. (անխորհուրդ) հետաքրքրութիւն. 2. ժպրհութիւն. առկ. was Deines Amtes nicht ist, da lasse Deinen — քեզի չվերաբերեալ բանին մէջ մի խառնուիր. 3. ընդ. հետաքրքիր, ժիր։

vorwitzig, ած. 6. հետաքրքիր. ժպիրհ։

Vorwort, չ. 20. (2. իմաստով տ.) յառաջաբան, նախակարգ բան. 2. քր. (յփ. Vorwörter) նախադրութիւն։

Vorwurf, ար. 13. ամբաստանք, կշտամբանք, յանդիմանութիւն. 2. գործածանք. 3. առաջարկութիւն, նիւթ (ուսման...). հիմն (պատճառաբանութեան...). 4. արհ. (արուեստաւորութեան մէջ) կեր, խանձ։

vorwurfsfrei, ած. —los, ած. անպարտ։ —voll, ած. եպերելի, ամբաստանելի։

vorzählen, նբ. 3ա. բփ. 3—m et. — մէկուն առջեւն համրել. բ. (բան մը) համրել։ — չ. 33բ. անյփ. —ung, իգ. 31. համրելը, համրում։

Vorzeichen, չ. 33բ. անյփ. — Omen;

Digitized by Google

2. ----. երժ. (առջևէ դրուած) նշան։

vórzeichnen, նբ. 3բ. բյ. einem Schüler et. — աշակերտին մ'օրինակ գծել՝ գծագրել. 2. աչքին առջևը դնել, նկարել. 3. նշանակել, ցուցանել. առաջմանել, կարգել. գծագրել. ծրագրել. 4. երժ. բանալին դնել, նշանել։ — չ. 33բ. անյփ. ո. Vorzeichnung. [գծող։

Vórzeichner, ար. 33ա. —in, էգ. 32.

Vórzeichnung, էգ. 31. գծում, գծերը. 2. օրինակ (գծագրութեան). գծագրութիւն, ծրագիր։

vórzeig‖en, նբ. 3ա. բյ. ցուցընել, ի մէջ մատուցանել, ընծայեցընել։ — չ. 33բ. անյփ. —ung, էգ. 31. — թղթին ներկայացուցմանց հետ։

Vórzeit, էգ. 31. հին ժամանակք։

vórzeiten, մ. երբեմն, առաջոք։

vórzeitig, ած. Ե. — frühreif, ա.; մ. ժամանակէն յառաջ. 2. կանուխ, կանխիկ։

vórziehen, նբ. 3գ. բյ. — hervorziehen; 2. ձգել, քաշել (առաջին). 3. et. e—m Gegenstande — բան մ'ուրիշէ աւելի նախամեծար համարել՝ ընտրել։ — չբ. ի. յառաջ քալել. 2. յառաջել. 3. առջև (ի կողմը) քաշել (ու երթալ)։

Vórzimmer, չ. 22ա. նախասենեակ։

Vórzug, ար. 13. նախամեծարութիւն, նախապատուութիւն. den — vor J—m h. մէկը գլել՝ գերազանցել. 2. բարեմասնութիւն. կատարելութիւն. առաւելութիւն, վերապատւութիւն. արժանիք, արդիւնք. արտօնութիւն, առանձնաշնորհութիւն։

vorzü'glich, ած. Ե. գերազանց, սքանչելի. ազնիւ. der (die, das) —ste գլխաւորը, առաջինը. das —ste Stück գլխաւոր մասը։ — մ. — vornehmlich.

Vorzü'glichkeit, էգ. 31. առաւելութիւն, գերազանցութիւն։

Vóta, յգ. Votum։

voti(e)ren (վ...), չբ. ե. 3ա. քուէարկել. die —den քուէարկողք։ — չ. 33բ. անյփ. — Abstimmen, չ.։

Votiv‖bild, չ. —gemälde, չ. —tafel, էգ. (ուխտիւ նուիրեալ պատկեր) նուէր ուխտի։ —kirche, էգ. ուխտիւ շինուած եկեղեցի։

Vótum, չ. 40. — Stimme, 1.; 2. ուխտ։

vulgä'r, ած. Ե. ռամկօրական, ռամկական, գռեհկաբարոյ։

Vulgáta, էգ. անփփ. անյփ. վուլկատայ (Ս. Յերոնիմոսի)։

vúlgo, մ. ռամկօրաբար, հասարակաբար։ [ժամն։

Vúlgus, ար. անփփ. ռամիկ, խու-

Vulkán, յր. ան. ար. 33. դշբ. Հեփեստոս։ — ար. 20. հրաբուղխ (երկ. եւս)։

vulkanisi(e)ren, նբ. 3ա. ծծմբամուխ ընել, (ձգախէժը) ծծմբամխել։ [կանութիւն։

Vulkanismus, ար. 27. հրաբղխա-

Vulkanist, ար. 33. հրաբղխական։

W.

W, w, չ. 37. (գերմաներէն այբուբենին քսանուերեքերորդ նշանագիրն, տասնութերորդ բաղաձայնն) վէ, վ. ի, ւ։ — հմա. W. — Werst, West.

Wáare, էգ. 35. վճ. վաճառք. 2. (St.)— ուտելիք, ուտեստ. grüne — բանջարեղէն, ընդեղէն. kurze — ո. kurz, 4.; seidene —n մետաքսեղէնք. wollene —n բրդեղէնք. 3. կթ. եր, նիւթ։

Waaren‖adreßzettel, ար. վճ. վաճառատուցակ։ —ausfuhr, էգ. վճ. արտածութիւն, վաճառք դուրս տանիլը։ —empfänger, ար. վճ. վաճառառու, ստացող (վաճառաց)։ —gewölbe, չ. —haus, չ. վճ. (վաճառաց) մթերանոց. խանութ։ —kunde, էգ. վաճառագիտութիւն։ —lager, չ. խանութ։ —preis, ար. ընթացիկ գին։ —probe, էգ. նմուշ, օրինակ։ —steuer, էգ. վաճառատուրք։

Digitized by Google

Wabe, էգ. 35. —n, չ. (ար.) 22բ. խորիսխ (մեղու), մոմ։

Wabenhonig, ար. խորիսխ (մեղու), պանի։

wach, ած. 6. արթուն. — werden արթննալ։

Wachaufzug, ար. չէն. տողանցութիւն (= Aufzug der Wache)։ —dienst, ար. պահպանութիւն։ —frau, էգ. հիւանդապահ (կին)։ —habend, ած. սկող։

Wache, էգ. 35. չէն. պահպանութիւն, պահանորդութիւն. բ. — haben կալ thun, auf — sein պահակ՝ պահանորդ ըլլալ, պահպանութիւն ընել. von der — abziehen պահպանութենէ ելլել. — 'raus! պահպանութեան, ի պահ. 2. պահակք, պահանորդք. պահանոց (պահպանութիւն ընելու տեղ). — halten դիտել։

wachen, չբ. b. 8ա. հսկել, տքնել, արթուն կենալ։ — չ. 22բ. անյ. հսկում, տքնութիւն, արթնութիւն։

Wachholder, ար. 22ա. գի, գիհի (Juniperus)։

Wachholder‖baum, ար. բս. գի, գիհի (Juniperus)։ —drossel, էգ. թռ. գիհակերդէ, մոխրագոյն սարեկ, սարդեկ (Turdus pilaris) (= Krammetsvogel)։ —harz, չ. քմ. ջնարակ։

wachholdern, ած. 6. գիհւոյ, գիհու փայտէ։

Wachs, չ. (եղ. 8. յհ. 18.) մոմ։

wachs‖artig, ած. մոմէ, մոմազգի։ —blume, էգ. բս. մոմածաղիկ (Cerinthe)։ —farbe, էգ. մոմագոյն. mit — malen մոմա(խառն երանգօք) նկարել։ —händler, ար. մոմավաճառ։ —haut, էգ. թռ. կակղամորթ, (թռչնոյ կտուցի) մոմագին մաշկ։ —kerze, էգ. մոմ, մեղրամոմ։ —leinen, չ. —leinwand, էգ. մոմլաթ։ —myrte, էգ. բս. մոմա(բեր) զմուռս (Myrica cerifera)։ —perle, էգ. քմ. սուտ մարգարիտ։ —scheibe, էգ. = Honigwabe. —schmelze, էգ. ար. մոմհալոց։ —tafel, էգ. մոմեալ տետրակ. բ. = Honigwabe. —taffet, ար. մոմեալ տաֆթա։ —zieher, ար. ար. մոմագործ։ —zieherei, էգ. ար. մոմագործութիւն։

wachsam, ած. 6. հսկող. մ. հըսկողաբար, հսկողութեամբ. 2. արթուն, մտադիր, զգոյշ. ein —es Auge auf et. haben բանի մը զգուշութիւն ընել, ընդ. աչքը բանալ. տուր աչքով նայիլ։

Wachsamkeit, էգ. 31. անյ. հըսկում, արթնութիւն։

wachsen, չբ. ս. 2յ. (ներ. du, er wächst, անց. անկ. wuchs) աճիլ. 2. (տղոց) մեծնալ. (մորուաց) երկննալ. աճիլ. փխ. sehr in's Kraut — շատ տերեւ արձակել. in die Breite — տարածուիլ, լայննալ. in die Höhe — բարձրանալ. in die Länge — երկննալ. gerade — շիտակ մեծնալ՝ բուսնիլ... բ. առաւելուլ, շատնալ. das Wasser wächst ջուրը կը շատնայ՝ կը բարձրանայ. (գործի մը) յաջողիլ. յառաջ երթալ. Է. էի. փ. Gras, 2.; Schnabel, 2. բ. դ. an Weisheit — աճել իմաստութեամբ. er ist ihm an's Herz gewachsen յանձնայն սրտէ կը սիրէ զինքը. er ist aus den Kleidern gewachsen զգեստները անոր պզտիկ կու գան. ալ չի կրնար զանոնք հագնիլ։ — էբ. sich fest — աճելով հաստատուիլ, հաստատարմատ ըլլալ։ gewachsen, դբբ. անց. եւ ած. 6. = Բայքն նշանակութեանց հեր. 2. gut — լաւ մեծցած. 3. J-m կամ einer Sache gewachsen sein բանի մ'ընելու առնակ՝ ի վիճակի ըլլալ։ —d, դբբ. ներ. եւ ած. 6. = Բայքն նշանակութեանց հեր. 2. փխ. աճեցական, բուսական. բ. երգ. (ձայնի) աճելով։ — չ. 22բ. անյ. աճում. շատնալը, առաւելում։

wä'chsen, նբ. 8է. մոմել։ — չ. 22բ. անյ. մոմելը, մոմամթրմութիւն։

wä'chsern, ած. 6. մոմէ. J-m eine —e Nase drehen = J-m eine Nase drehen (տ. Nase, 1. բ.)։

Wächsthum, չ. (ար.) տ. անյ. Wächsen, չ.; 2. բս. աճում (անկոց)։

Wacht, էգ. 31. = Wache, 1. ա. եւ բ.։

Wacht‖dienst, ար. պահպանութիւն։ —habend, ած. հսկող։ —haus, չ. պահանոց, պահպանութիւն ընելու տեղ։ —mannschaft, էգ. պահակք, պահանորդք։ —parade, էգ. պահակափոխ։ —posten, ար. պահակ, պահանորդք. բ. = Schild-

Digitized by Google

wache. —thurm, ար. մահարձան, դիտանոց (հմմտ. Wach...)։

Wachtel, իգ. ss. կն. լոր, լորամարգի (Tetrao coturnix). 2. ընտ. ապտակ. = Ohrfeige.

Wachtel|falke, ար. կն. լորաբազէ, (Falco lanarius)։ —hund, ար. —in, իգ. կն. լորշուն, երկայնականջ շուն. englischer — անգղիական լորշուն (Canix brevipilis)։ —könig, ար. կն. արքայալոր, մարգալոր (Crex pratensis)։ —schlag, ար. լորամարգի ձայն։ —streichen, չ. —strich, ար. լորամարգաց գաղթականութիւն. բ. վարմով լորի որսորդութիւն։

Wächter, ար. ss—. —in, իգ. ss. պահապան, պահանորդ. բ. պահապանող, վերահսկող։

wackelig, ած. 6. երերուն, դողդոջուն, տատանեալ. փխ. die Sache steht auf —en Füßen այս իրս կը կաղայ՝ անհաստատ է։

wackeln, չբ. 3—. h. երերալ, տատանիլ. mit dem Kopf — գլուխն երերալ՝ շարժել՝ դողդոջել. 2. (պայ-աի) շարժիլ. mit dem Körper (auf linkische Weise) — տարուբերիլ. ընտ. lügen (կամ 3. prügeln), daß die Heide wackelt տաակալի ստել (կամ մէկը անհնարին ծեծել՝ գանակոծ ընել). da soll e—e alte Wand —! շատ զարմանալու-բան է. 3. ʃ. er ist die Straße hinauf gewackelt երերալով փողոցն ի վեր գնաց։ — չ. ssբ. անյ+. երերում, տատանում, շարժում։

wacker, ած. 6. = brav, 1. եւ 2.; 2. ընտ. մ. = gehörig, 4.

Wackler, ար. ss—. —in, իգ. ss. երերող, տատանող, դողդոջող։

Wade, իգ. ss. թմբուկ, գնդղուկ, (սրունքից կակուղ մասն) թումբ բարձից. 2. ար—. = Wate.

Waden|bein, չ. իրտ. անդր. խոշոր-կակուղ, նրբոլոք։ —krampf, ար. —իրտ. բարձից ջղաձգութիւն։

Waffe, իգ. ss. զէնք. mit den —n in der Hand զէն ի ձեռին. զխն. zu den —n! Hand an die —n! ի զէն. բ. զխն. unsere —n h. gesiegt մեր զէնքերը՝ զինուորները յաղթեցին. 2. das Volk in —n զինեալ ժողովուրդ. ար—. —n des Ebers վարազի ժանիք։

Waffel, իգ. ss. ծաղ, նուրբ կարկանդակ։

Waffen|arbeit, իգ. պատերազմ։ —dienst, ար. զխն. զինուորութիւն։ —haus, չ. զինատուն։ —kunde, իգ. —lehre, իգ. զինագիտութիւն։ —los, ած. անզէն։ —ruhe, իգ. զինադադար։ —schmied, ար. ար—. զինագործ։ —schmiedearbeit, իգ. ար—. —schmiedekunst, իգ. զինագործութիւն։ —stück, չ. զէնք։ —tanz, ար. պատերազմական կաքաւ. բ. փխ. պատերազմ։ —träger, ար. զինեալ մարդ. բ. զինակիր։ —übung, իգ. զինուորական փորձ։

waffnen, նբ. եւ sich — փբ. 3բ. զինել. (զրահա)վառ ընել. sich — զինուիլ. sich gegen et. — բանի մը դէմ զինուիլ՝ պատրաստուիլ։ — չբ. h. — rüsten, 2.

wägbar, ած. 6. բնէ. կշռելի։

Wägbarkeit, իգ. ss. անյ+. եղն. բնէ. կշռելիութիւն։

Wage, իգ. ss. կշիռ, կշռորդ. e—r Sache die — halten բանի մը հաւասարել՝ հաւասարակշիռ ընել. 2. — Bleiwage; ար—. բվ. — (der Markscheider) կիրառուոր կապարեայ հարթաչափ. 3. հորիզոնականութիւն, հորիզոնական դիրք. 4. — Kippe, ½. փխ. die Sache liegt auf der — իրը կա՛, ծանծման ծայրը հասած է, կործանելու մօտ է. et. auf die — setzen բան մ'ի վտանգի դնել, դնել ի կշիռ։

Wäg(e)|balken, ար. լծակ (կշռոց)։ —hals, ար. յանդուգն (մարդ)։ —halsigkeit, իգ. յանդգնութիւն։ —recht, ած. հորիզոնական։ —schale, իգ. նժար. փխ. ʃ—e Worte auf die — legen խօսքերը ծանր կշռել։ —schwebe, իգ. (շարժուն կամրջաց) բաւանալիք։

Wägelchen, Wägelein, չ. ssբ. նուղ. Wagen. պզտիկ կառք, կառիկ։

wagen, նբ. եւ sich — փբ. 3—. վտանգի մէջ դնել. յանդգնիլ, համարձակիլ. sich in den Wald — յանդգնիլ անտառ երթալ. es mit J—m — մէկուն հետ մրցելու՝ կռուելու համարձակիլ. 2. բախտին թողուլ. առծ. frisch gewagt, ist halb gewonnen լաւ սկսուած գործքին կէսն արդէն եղած է։ gewagt, դբբ.

Digitized by Google

անց. եւ ած. 6. — Բային նշանակութեանց հէր. 2. յանդուգն, յանդգնեալ. վտանգաւոր: — չ. 33բ. անյ. յանդգնութիւն, համարձակութիւն, ժպրհութիւն. das — ist gefährlich յանդգնութիւնը մեծամասամբ վտանգաւոր է:

Wagen, ար. 33բ. կառք. Reise zu — կառքով ճանապարհորդութիւն. 2. սայլ, բեռան կառք. den — schmieren անիւներն իւղել՝ ճարպոտել. փ. նաեւ Fuhrwerk; 3. աստղ. սայլ. արջ (աստեղատուն). — Bär, 2.

Wagenachse, իգ. կառքի (ից) առան, առանցք: —bau, ար. կառաշինութիւն, սայլագործութիւն: —bauer, ար. ար–. կառագործ: —baum, ար. ար–. քեղիք (կառաց): —decke, իգ. — Plane. —deichsel, իգ. քեղիք: —führer, ար. ղին. կառավարուչ: —kämpfer, ար. հ. պտ. կառամարտիկ: —korb, ար. սայլակողով: —ladung, իգ. կառք: —macher, ար. ար–. կառագործ: —rennen, չ. կառարշաւ. կառարշաւի կրկէս: —straße, իգ. կառափողոց: —winde, իգ. ար–. բառնալիք: —zug, ար. կառաշարք:

wä'gen, նբ. եւ էբ. 21. կշռել (ստ. էրծ. wiegen). փխ. s—e Worte — իւր խօսքերը չափել՝ կշռել, մտադրութեամբ խօսել: gewogen, դրբ. անց. եւ ած. 6. տես է խորհին: — չ. 33բ. անյ. —ung, իգ. 31. կշռում:

Wäger, ար. 22–. յանդգնող. համարձակող. դիմադրաւ:

Wä'ger(in, իգ. 32.), ար. 22–. կշռող:

Wa(g)gón, ար. 33. (երկաթուղւոյ...) կառք:

Wagner, ար. 22–. կառագործ, սայլագործ: — յտ. ան. Վագներ:

Wagniß, չ. 15. իգ. 16. վտանգ. ձախողանք. 2. յանդուգն՝ վտանգալից ձեռնարկութիւն:

Wahl, իգ. 31. ընտրութիւն. s—e — treffen ընտրութիւնն ընել. J—m die — lassen ընտրութիւնը մէկուն թողուլ. 2. es bleibt keine — ընտրելու բան չկայ. — e—s Kaisers կայսրընտրութիւն. — e—s Abtes աբբայընտրութիւն. J—s — billigen մէկուն ընտրութիւնն հաստատել՝ վաւերացուցանել: — հնց. չ. անփխ. պատերազմի դաշտ (հայն յորդորութեանց ԺԷ դրծ.):

Wahlausruf, ար. ընտրութեան յայտարարութիւն: —berechtigt, ած. ընտրութեան իրաւունք ունեցող: —fähigkeit, իգ. ընտրելիութիւն: —feld, չ. պատերազմի դաշտ: —fürst, ար. ընտրեալ իշխան. բ. — Kurfürst. —kind, չ. որդեգիր: —kugel, իգ. քուէ: —lokal, չ. ընտրութեան տեղ: —prüfung, իգ. ընտրութեան քննութիւն: —spruch, ար. առած, առակաւոր խօսք: —statt, իգ. պատերազմի դաշտ: —stimme, իգ. ձայն (ընտրութեան): —tag, ար. ընտրութեան օր: —verhandlung, իգ. միճակարկութիւն: —zettel, ար. (միճակարկութեան) տոմս(ակ):

wä'hlbar, ած. 6. ընտրելի, ընտրական:

Wä'hlbarkeit, իգ. 31. անյ. ընտրելիութիւն, ընտրականութիւն:

wä'hlen, նբ. 3–. ընտրել. 2. einen bleibenden Wohnsitz — հաստատուն բնակութիւն մ'ընտրել, տեղ մը հաստատուիլ. 3. zum Könige — մէկը թագաւոր ընտրել: gewä'hlt, դրբ. անց. եւ ած. 8. — Բային նշանակութեանց հէր: — չ. 33բ. — Wahl.

Wä'hler, ար. 22– —in, իգ. 32. ընտրող:

Wä'hlerschaft, իգ. 31. ընտրելու արժանաւորութիւն՝ պատիւ. 2. ընտրողք:

Wahn, ար. 20. (յգ. ցնցոտ.) սխալ կարծիք, պատրանք. կուրութիւն. մոլորութիւն, յիմարութիւն:

Wahnbild, չ. ուրուական, ցնորք: —ehre, իգ. սուտ պատիւ: —glaube, ար. սնապաշտութիւն: —korn, չ. պարապ՝ սին հասկ: —sinn, ար. անփ. բանդագուշանք, զառանցութիւն. stiller — մոլեխորհ մելամաղձութիւն. բ. փխ. es wäre —, so zu handeln այսպէս ընելը խենթութիւն է. գ. ցնորք, բանդագուշանք (բայց ոչ հիւանդութեան). dichterischer — բանաստեղծական խանդ: —sinnig, ած. —sinniger, ար. մոլի, բանդագուշող. մոլորեալ, խելագար, զառանցեալ: —witz, ար. անմտութիւն. բ. մբ. — wahnsinnig. —witzig, ած. անհանճար. բ. մբ. — wahnsinnig.

Digitized by Google

wä'hnen, նբ. էբ. եւ չբ. h. ցօ. համարել. կարծել. բանի մը անեղ գնել, ենթադրել. er wähnt sich reich իւր զինքը հարուստ կը համարի։ — չ. 22բ. անյփ. — Քոյքն նշանա-կութիւնդ հերք։

wahr, ած. ե. Ճշմարիտ, ստոյգ. —er Freund անկեղծ բարեկամ. Sie haben das —e getroffen Ճշմարիտը գտաք. բ. dieser Mensch ist ein wahrer Löwe այս մարդը կատարեալ առիւծ է. գ. nicht —! ո՞չ ապաքէն, այնպէս չէ՞, չէ՞. — und wahrhaftig = **fürwahr**, —. 2. — reden, sprechen Ճշմարտութիւնն ըսել. ընդ. alles was — ist, aber... կը հաւատամ, բայց... et. als — halten (betrachten) բանի մը հաւատք ընծայել. so — ich ein ehrlicher Mann bin! պատուոյս վրայ. բ. — werden ստուգուիլ, Ճշմարիտ ըլլալ։

wä'hr|nehmbar, ած. զգալի, նշմարելի, տեսանելի։ **—nehmen**, նբ. ձգ. բյ. e—n Gegenstand — բան մը տեսնել՝ նշմարել. բ. զննել, քննել. գ. բան մ'օրինակ առնուլ, եւսեւէն երթալ. դ. (առիթն) օգտուիլ՝ յօգուտ գործածել։ **—nehmung**, իգ. ըմբռնում. զննութիւն, քննութիւն։ **—sagekunst**, իգ. հմայութիւն, ըղձութիւն։ **—sagen**, նբ. եւ չբ. h. ցօ. ան. անբյ. նախագուշակել, կանխաւ պատմել. 2. — չ. 22բ. անյփ. **—sagung**, իգ. 31. ըղձութիւն։ **—sager(in**, իգ.), ար. իղձ, գիւթ. հ. պզ. հաւահմայ, լերդահմայ։ **—scheinlich**, ած. հաւանական։ **—scheinlichkeit**, իգ. հաւանականութիւն։ **—spruch**, ար. — der Geschwornen դատաստավճիռ երդուելոց։ **—zeichen**, չ. յայտարար նշան. բ. (աղդա-) նշան։

Währ... տ. **Wehr...**

wä'hren, նբ. չբ. h. եւ էբ. ցօ. եւ ձբ. — **bewahren**, նբ. sich vor et. — բանէ մը զգուշանալ։ — չ. 22բ. անյփ. — **Bewahren**, չ.։

wä'hren, չբ. h. ցօ. տեւել, շարունակուիլ, երկարիլ. 2. die Erinnerung an ihn wird ewig — իւր յիշատակն երբեք պիտի չմնացուի. es währte nicht lange, so brach der Krieg aus շուտով պատերազմը բռնկաւ։ **—d**, դբ. անց. եւ ած. ե. տեւող. ewig —d մշտատեւ, յաւիտենական։ — չ. 22բ. անյփ. **—ung**, իգ. 31. տ. [illegible]։

wä'hrend, նխ. առ.ջ.ով, նախ եր-թին դբ. ամ. (Ճմեռուան) ժամանակ, ի ժամանակի, ի..., առ (կենդանութ)եամբ. 2. ich habe ihn — des ganzen Tages nicht gesehen ամբողջ օրն զինքը չտեսայ։ — շղ. մինչ, մինչդեռ, յորժամ. — er noch weinte, brach er in ein Gelächter aus լալած ժամանակը՝ յանկարծ սկսաւ բարձրաձայն ծիծաղել։

wä'hrhaft, ած. ե. = **wahr**, 1.; —er Mensch Ճշմարտախօս մարդ. — sein անկեղծ ըլլալ։

wä'hrhaftig, ած. ե. = **wahrhaft**; 2. (իբր եղբ.—մ.) **wahrhä'ftig!** իրա՛ւ, ստո՛յգ, արդարեւ։

Wahrhä'ftigkeit, իգ. 31. անյփ. Ճըշմարտասիրութիւն, Ճշմարտախօսութիւն։

Wä'hrheit, իգ. 31. Ճշմարտութիւն, իրականութիւն, ստուգութիւն (հկ—նչ. Fabel, Erdichtung). die — sagen, bei der — bleiben Ճշմարտութիւնն ըսել. առ—ծ. im Wein ist — Ճշմարտութիւնը գինիին քով փնտռելու է. 2. man hat ihm rund heraus die — gesagt յայտնապէս՝ պարզապէս իրականութիւնն իրեն ըսուեցաւ. zur — werden ստուգուիլ, իրականանալ։

wä'hrheits|gemäß, ած. **—getreu**, ած. ըստ Ճշմարտութեան, Ճշմարիտ։ **—liebe**, իգ. Ճշմարտասիրութիւն։ **—liebend**, ած. Ճշմարտասէր։ **—sager**, ար. Ճշմարտախօս։

wä'hrlich! մկ. իրօք, արդարեւ. —, —, sage ich euch ամէն ամէն ասեմ ձեզ։

Wä'hrung, իգ. 31. տեւողութիւն. eine Uhr von 8 Tagen — ութ օրը մէյ մը լարուող ժամացոյց. 2. դրամական արժէք. 100 Gulden Wiener — Վիէննական դրամարժէքով հարիւր Ֆիորին. 3. յարգ, արժէք. նշանակութիւն, կարեւորութիւն։

Waid, ար. 20. պլ. լեղու, լեղարդյա (Isatis). 2. unechter — հաստաբակ իժախոտ (Echium vulgare)։

Wä'ise, իգ. 35. (մանչուն համար նաեւ ար. 34.) որբ. vater- und mutterlose — անհայր եւ անմայր որբ։

Digitized by Google

Waisen‖haus, չ. որբանոց։ —knabe, ար. որբ (մանչ)։ —mutter, էգ. մայր որբոց։

Waizen, ար. ապք. = Weizen.

Wale, էգ. ss. սառնամանի (սառուցի մէջ բացուած ծակ)։

Wal, ար. 20. կն. վիթխարի ձուկ. Հմմ. = Walfisch; —e, յգ. կիտազգիք։ — չ. անէծ. հնց. (= Wahl) պատերազմի դաշտ։

Wál‖fisch, ար. կն. կէտ (Balaena)։ —fischfang, ար. կիտորսութիւն։ —fischfänger, ար. կիտորս։ —nuß գ. Wallnuß. —rath, ար. (չ.) կիտաճարպ։ —roß, չ. կն. ծովացուլ, ծովաձի (Trichechus rosmarus)։

Wald, ար. 7. (հկ—ն. Feld) անտառ, մայրի. 2. junger — նորատունկ անտառ. Thiere des —es վայրի անասուններ, երէք. den — betreffend անտառային, անտառական. բս. կն. in Wäldern lebend (wachsend) անտառաբնակ (աճող, անտառուն). առկ. wie man in den — ruft, so schallt's heraus կոչս հարցման՝ կոչս պատասխանն։

Wáld‖ahorn, ար. բս. լեռնասաղծենի, սպիտակ թղկի (Acer pseudoplatanus)։ —ammer, էգ. կն. (= Goldammer) ոսկեզօծ դրախտապաղան (Emberizia citrinella)։ —anemone, էգ. բս. անտառաշուշան (Anemone silvestris)։ —bart, ար. բս. քաղմօրուք (Spiroca aruncus)։ —bau, ար. անտառամշակութիւն։ —baumschule, էգ. անտառատնկարան դպրոց։ —bedeckt, ած. անտառախիտ, թանձրամայրի, անտառալից։ —beere, էգ. բս. հապալաս (Vaccinium myrtillus)։ —bewohner(in, էգ.), ար. անտառաբնակ։ —biene, էգ. անտառի մեղու։ —birne, էգ. = Holzbirne. —blume, էգ. բս. անտառածաղիկ։ —bruder, ար. միայնակեաց։ —distel, էգ. բս. անտառի եկքան (Dipsacus silvestris)։ —dosten, ար. բս. gemeiner — հասարակ զուխրակ (Origanum vulgare)։ —eber, ար. որս. վարազ, կինճ (անտառաց)։ —eiche, էգ. բս. թեղօշ, կոթենաւոր կաղնի (Quercus pedunculata)։ —eppich, ար. բս. հասարակ բաղեղ (Hedera helix)։ —erbse, էգ. բս. վիկն, քիռամն (Orobus)։ —erdbeere, էգ. բս. անտառի ելակ. große — մեծահատ՝ ազնիւ ելակ (Fragaria moschata)։ —esche, էգ. բս. հասարակ հացի (Fraxinus excelsior). բ. սնձ (Sorbus)։ —esel, ար. կն. ցիռ, իշավայրի (Onager)։ —eule, էգ. կն. անտառաբու։ —flachs, ար. բս. վայրի կտաւ (Linaria)։ —forelle, էգ. կն. կարմրախայտ փառ (Salmo fario)։ —gebirge, չ. խոխոմք. անտառուտ լերինք։ —geier, ար. կն. = Bussard. —gott, ար. անտառաստուածք։ —götterbaum, ար. բս. արծաթենի (Dryas)։ —göttin, էգ. դցբ. ծառանոյշ։ —gras, չ. բս. մայրեխոտ (Melica nutans)։ —hafer, ար. բս. հասարակ վարսակ (Avena sativa)։ —honig, ար. մեղր վայրենի։ —horn, չ. երժ. (որսորդաց) փող։ —hornbläser, ար. —hornist, ար. երժ. փողահար, փողար։ —huhn, չ. կն. անտառահաւ, մարեկ (Tetrao)։ —hüter, ար. անտառապահ։ —kater, ար. կն. վայրենի կատու (Felis manal)։ —kauz, ար. կն. անտառաբու։ —kirsche, էգ. բս. վայրի կեռաս (Cerasus avium). բ. —n յգ. հապալաս (Vaccinium)։ —kohl, ար. բս. մեծ կուտածաղիկ (Pyrola)։ —land, չ. անտառաշատ երկիր։ —labkraut, չ. բս. անտառի կաթնխոտ (Galium silvaticum)։ —mandelbaum, ար. բս. վայրի նշի (Hippocratea comosa)։ —mann, ար. անտառաբնակ (մարդ). բ. անտառի ոգի։ —maus, էգ. կն. մեծ դաշտամուկ (Mus silvaticus)։ —meister, ար. անտառապետ. 2. բս. ասպրիկ (Asperula)։ —mensch, ար. անտառի մարդ. բ. կն. = Orang-utan եւ Schimpanse. —nymphe, էգ. դցբ. ծառանոյշ. բ. բս. շահպրեվարդ, ալպեան վարդ։ —ochs, ար. կն. = Auer; բ. = Bison. —pfad, ար. անտառուղի։ —rebe, էգ. բս. պատատուկ (Clematis)։ —reich, ած. անտառաշատ։ —röschen, չ. բս. երկտուն շողավարդ (Lychnis dioïca)։ —rose, էգ. բս. վայրի վարդ, շնավարդ (Rosa canina)։ —schnecke, էգ. կն. սեւ կողինջ՝ շղղա (Limax ater). բ. անտառի խխունջ (Helix

memoralis)։ —schnepfe, իգ. կն. կտցար (Scolopax rusticola)։ —schutzbeamte(r), ար. անտառապահ։ —spargel, ար. բս. Հասարակ ծնեբեկ (Asparagus officinalis)։ —teufel, ար. անտառի այր. բ. կն. անտառադեւ (կապիկ) (Simia maimon)։ —thier, չ. գազան, վայրենի անասուն։ —vogel, ար. անտառի թռչուն։ —wachtelweizen, ար. բս. քարասերմիկ (Lithospermum officinale)։ —weg, ար. շաւիղ, արահետ։ —wicke, իգ. բս. ցանկապի վիկ (Vicia sepium)։

Wä'ldchen, չ. 22բ. (նւզ. Waldb) անտառակ։

Wä'lderformation, իգ. երկր. անտառակազմութիւն, Ուալդեան կազմութիւն։

Wäldesfrische, իգ. անտառի զովութիւն։

wáldig, ած. 6. անտառաւոր, մայրուտ։

Wáldrappe, իգ. 35. = Schabracke.

Wáldung, իգ. 31. անտառ, մայրիք։

wálen, չբ. h. 3ա. ն—ւ. (նաւու) ծփիլ. (մաքնիսի) երերալ։

Wáles, չ. անփխ. աշխ. Ուէլս։

Wálfisch, ար. 20. կն. կէտ (Balaena)։

Wálke, իգ. 35. ար—. (առուի) ողորկումն, թափելը, թափումն. խղխ. die letzte — geben վերջին անգամ (կաշին) ճմլել՝ ողորկել. 2. = Walkmühle.

wálkecht, ած. ար—. թափելու յարմար։ —(er)erde, իգ. աղմուտ զետին. բ. պատուաստաց աղար հանելու կաւ, ողորկաքար. ք. Հիւթեղ՝ պարարտ երկիր։ —hammer, ար. (թափիչաց) թակ։ —mühle, իգ. թափիչաց մամուլ։ —müller, ար. = Walker. —(er)thon, ար. թափիչաց կաւ։

wálken, նբ. 3ա. ար—. (առուին) թափել. 2. ֆխ. ընփ. = durchprügeln.

Wálker, ար. 22ա. ար—. թափիչ։

Wall, ար. 13. զին. բրդ. ծրփ. պատնէշ, պատուար. 2. պատշգամ. դարատափ. Հողակոյտ, թումբ. ն—ւ. ծովափն, ծովեզր (Հմմտ. Legerwall)։ — ար. 20. պղպջակիլը, պղպջակում (մաՆ. եփ եռլած ժամանակ)։

Wállbruch, ար. զին. խրամատ, խրամ։ —fahrer(in, իգ.), ար. ուխտագնաց, ուղեւոր։ —fahrt, իգ. ուխտագնացութիւն, ուղեւորութիւն։ —fahrten, չբ. ſ. 8բ. անբյ. nach Jerusalem — Երուսաղէմ (ուխտի) երթալ։ —fahrtsort, ար. ուխտատեղի։ —gang, ար. զին. բրդ. ծրփ. (պատուարի) սարահարթ երես։ —graben, ար. զին. խրամ, պատնիշափոս։ —lampe, իգ. զին. բրդ. ծրփ. պարսպի կրակակալ։ —nuß, իգ. (նաեւ Walnuß, wälsche Nuß) բս. ընկոյզ, ռմ. կակալ։ —nußbaum, ար. բս. ընկուզենի, ռմ. կակալի (Juglans)։ —nußschale, իգ. ընկուզի փոճոկ, ռմ. կճեպ. grüne äußere — պոպոկ, փուր, ռմ. կղեղ։

Wállach, ար. 20. կրտեալ յովատակ։ Wallách, 33. —e, 34. (նաեւ Waláche) ար. վալաք։

wállachen, նբ. 3ա. անոբ. einen Hengst — ձի մը կրտել։ — չ. 22բ. անյ. կրտում։

wállen, չբ. ſ. եւ h. 3ա. երթալ. թափառիլ, մոլորիլ. մաՆ. ուղեւորիլ. 2. ծփել, ծածանիլ, տատանիլ, ճօճել. (եռացեալ ջրոյ) պղպջակել. (արեան երակաց մէջ) եռալ. ֆխ. յուզիլ, ամբոխիլ, ալեկիլ։ — չ. 22բ. անյ. ճանապարհորդութիւն, ուղեւորութիւն, ուխտագնացութիւն. բ. ծփում, ճօճում, ծածանում, պղպջակում։

wä'llen, նբ. 3ա. եռացընել. մեղմ եփել։

Wáller(in, իգ. 32.), ար. 22ա. = Wallfahrer(in).

Wállung, իգ. 31. եռացում. պղպջակում (նախ— ֆխ.). 2. ծփում. ճօճում, ծածանում. յուզում, շարժում. in — bringen յուզել. in — gerathen յուզիլ։

Walm, ար. 20. ճրտ. (հարթ) անկիւն. (երկու հեծանաց մէջ) յարկի երեքանկիւնի հարթութիւն։

wálmen, նբ. 3ա. ար—. (հարթ) անկիւնել, հեծանաց անջրպետն հարթ անկիւնաձեւ յօրինել։

wälsch, ած. 6. օտար, օտարա-

Digitized by Google

կան. die —en ռումանիացիք, ռումանք. —er Hahn, —es Huhn հնդկահաւ. —es Korn եգիպտացորեան, տե՛ս լազուտ:

wä'lscheln, չէ. Ի. Յա. օտարաբարբառել, գաղղիական (կամ իտալական) ձեւեր սիրել՝ գործածել:

wä'lschen, չէ. Ի. Յա. եւ Յէ. օտարաբարբառել, օտար լեզուաւ խօսիլ. ը. մփ. օտար հնչում՝ արտաբերութիւն ունենալ, խզուբզուել, կարճաբանել, անհասկընալի կերպով խօսիլ:

Wä'lsch‖korn, չ. եգիպտացորեան (= Mais): —land, չ. (մսն. մինչեւ գարու մէջ) Իտալիա:

wálten, չէ. Ի. եւ Նէ. Յէ. տիրել. իշխել. գործել. ըլլալ. der Vater waltet im Hause հայրը տունը կը կառավարէ. Gott — lassen բան մ'Աստուծոյ յանձնել. Gnade — lassen գթութիւն ի գործ դնել. Բ. mit et. schalten u. — բան մը տրամադրել. Գ. խնդրով. մսն. առ.ով. walte Deines Amtes! պաշտօնիդ պարտաւորքը կատարէ: — չ. 22բ. անջ. գործք:

Wálter, ար. 22ա. տիրող, իշխող. կառավարող, վարիչ:

Wálz‖blech, չ. թերթ թերթ թիթեղ: —holz, չ. (փայտէ) գլան:

Wálze, էգ. 3Ձ. գլան:

wa'lzen, չէ. Ի. Նէ. եւ Էէ. Յէ. շրջադարձ կաքաւ մը կաքաւել: — Նէ. գլանել. խհ. den Teig — Հայսը գրանակով բանալ, գրանել. das Eisen — երկաթը կռել:

Wálzen‖form, էգ. գլանաձեւութիւն: —förmig, ած. գլանաձեւ:

wä'lzen, Նէ. եւ Էէ. Յէ. թաւալել, գլտորել. sich — թաւալիլ. 2. et. von sich — բան մ'իրմէ հեռացընել. die Schuld auf I. — յանցանքը մէկուն վրայ նետել. er wälzt sich vor Lachen ծիծաղելէն կը թաւալանայ՝ կը լուծուի, ընփ. ծիծաղելէն կը ճաթի: — չ. 22բ. անջ. թաւալում, գլտորում. Das ist zum — այս ծիծաղելու բան է՝ ընփ. ճաթելու բան է:

Wálzer, ար. 22ա. շրջակաքաւ:

Wä'lzer, ար. 22ա. թաւալող, գլտորող. 2. ընփ. գմ. կարճ եւ հաստ գիրք:

Wámme, էգ. 35. (անասնոց) փոր. բ. (կերակրով լեցուած) զանձակ. 2. կողմ, կող:

Wamms, չ. (ար.) Ե. Նախ— 13. — Wams.

Wams, չ. (ար.) Ե. Նախ— 13. բաճկոն, քաթանակ:

Wä'mschen, չ. 22բ. բաճկոնակ:

wámsen, Նէ. Յէ. բաճկոն հագցընել. 2. ընփ. Յ. — մէկը ծեծել (փ. durchprügeln):

Wand, էգ. 17. պատ, որմ. Էի. mit dem Kopfe durch die — rennen գժտութիւնէն չկասիլ, արգելքէ չխափանուիլ. 2. hölzerne (Scheide-)— միջնորմ. spanische — սպանիական՝ շարժական պատ. — e—s Gefäßes անօթոյ մը կողմնակի ներքին երեսը. անդղ. — des Magens ստամոքսի ներքնակողմ. 3. an die — drücken մէկը պատին ճնշել. փ. Horcher; ասյ. man soll den Teufel nicht an die — malen կատակին հետ խաղալ չըլլար. Wände doch vor Freude springen ընփ. ուրախութենէն երկինք ցատքել. 3. անպացեալ ժայռ՝ ապառաժ:

wand, անց. ժմ. էղ. 1. եւ 3. դէմք windenի:

Wánd‖bewurf, ար. = Putz, 2. —gemälde, չ. որմանկար (ֆրէսքօ): —getäfel, չ. = Täfelung, բ.: —karte, էգ. աշխարհագրոց տախտակ: —schirm, ար. սպանիական պատ: —tafel, էգ. սեւ՝ թուաբանութեան տախտակ: —uhr, էգ. պատի ժամացոյց:

Wándel, ար. 24է. անջ. գնացք, ընթացք (= Gang, 1. ա.). 2. բարք, վարմունք. 3. = Verkehr, 1—3.; Handel und — վաճառականութիւն, առեւտուր. Handel und — des Lebens կենակցութիւն. 4. փոփոխում, փոփոխութիւն:

Wándel‖bahn, էգ. յարկեալ՝ զոց ճեմելիք: —bild, չ. տառաչօք պատկեր, ցնորք. տեսիլ, տասուեր: —stern, ար. տորգղ. գնայուն աստղ, մոլորակ:

wándelbar, ած. 6. = veränderlich; 2. դիւրաբեկ, տկար:

Wándelbarkeit, էգ. 31. = Veränderlichkeit; յէ.ով. նախ— անհաստատութիւն, փոփոխականութիւն:

wándelhaft, ած. ե. — veränderlich եւ wandelbar, 2.

wándeln, չէ. h. եւ s. ներ. եւ չէ. 3րդ. գնալ, ճեմել. 2. handeln und — առեւտուր՝ վաճառականութիւն ընել. անց. մր. կենակցիլ։ — ներ. եւ չէ. — (sich) verwandeln. — չ. չչէ. անյ. գնացք. ճեմք. փոփոխութիւն. տ. Wandlung.

Wánder‖blöcke, ար. յգ. երկր. թափառական քարեր։ —falk(e), ար. յն. թափառական բազէ (Falco peregrinus)։ —(heu)schrecke, էգ. յն. թափառական մարախ (Acridium migratorium)։ —lehrer, ար. շրջող ուսուցիչ։ —ratte, էգ. յն. թափառական մուկ (Mus decumanus)։ —raupe, էգ. յն. = Prozessionsraupe. —stab, ար. ճամբորդի գաւազան, ուղեւորի ցուպ։ —vögel, ար. յգ. յն. գաղթող թռչուններ։

Wánderer, ար. 22րդ. Wánd(r)erin, էգ. 32. ճամբորդ, ուղեւոր, անցորդ. ուխտաւոր։

wánder‖n, չէ. s. 3րդ. (հետի) ճամբորդել, ուղեւորիլ. 2. գնալ, երթալ, գաղթել. ընդ. in's Gefängniß — բանտ մտնել. seines Weges — իր ճամբան երթալ. բ. շարժական ըլլալ, տեղ մը չկենալ։ —d, դրբ. անց. եւ ած. ե. ճամբորդ, ուղեւոր, շրջող. թափառական, փախչկոտուն. երկր. (ժայռ...) յածական. աստղ. (գերմ) անկարգ, անկանոն. մտն. յն. գաղթական։ — չ. չչէ. անյ. —ung, էգ. 31. քալելը. (մտն. յն.) գաղթում. 2. միայն —ung, էգ. ճամբորդութիւն. շրջան. շրջագայութիւն, երթեւեկութիւն. գաղթականութիւն։

Wánderschaft, էգ. 31. ճամբորդութիւն, ուղեւորութիւն. auf der — sein ճամբորդութեան մէջ ըլլալ. auf die — gehen յուղի անկանել։

Wándersmann, ար. 7. (յգ. Wandersleute) ճամբորդ. ուղեւոր (— Wanderer)։ [առող. յածող։

Wándler, ար. 22րդ. բնա. թափառ-

Wándlung, էգ. 31. փոփոխում, շրջում. այլակերպութիւն, ծպտանք. կր. գոյացափոխութիւն (փոխարկութիւն հացի եւ գինւոյ ի մարմին եւ յարիւն Քրիստոսի)։

wándte, անց. անկ. եզ. 1. եւ 3. դէմ. wenden է։

Wándung, էգ. 31. միջնորմ, գառատպայ. տառապատ, անջրպետ։

Wánge, էգ. 35. այտ, թուշ. թուշ (հմմտ. Backe). 2. die Scham röthete ihre —n երեսը թեթեւ կարմրութիւն՝ շառագունանք պատեց, ամօթէն շիկնեցաւ. բ. ար. ճրտ. թեւ (սանդղոց). —n, յգ. (մեքենայի նաեւ սանդղոց) բուն. գ. նոյ. —n յգ. e—s Mastes = Schale.

Wánkel‖muth, ար. անհաստատութիւն, յողդողդութիւն, դիւրափոփոխութիւն։ —müthig, ած. յողդողդ։

wánken, չէ. h. եւ s. 3րդ. = schwanken; 2. չէն. vor dem Feinde — թշնամւոյն առջեւը ակարանալ՝ խոնարհիլ. den Feind — machen, zum — bringen թշնամին սասանեցընել, (զգունդս) քակել։ —d, դրբ. եւ ած. ե. = schwankend, դրբ.։ — չ. չչէ. անյ. = Schwanken, չ.։

wann, մ. հարցական. երբ (որ), յորժամ. բ. հարցական. երբ. es sei — es wolle, irgend — երբ որ ըլլայ, թող ըլլայ. dann und — երբեմն երբեմն. 3. = wenn; բ. = denn.

Wä'nnchen, չ. 22բ. (նուաղ. Wanne է) մտն. լական։

Wánne, էգ. 35. (ցորենի) մաղ. 2. լական, կարաս. լոգարան։

Wánst, ար. 18. յն. եւ ը. մր. = Pansen, 1. եւ 2.

Want, էգ. 31. նոյ. կայմապարանք, (կայմի հաստատութեան համար) մալուխք։

Wánze, էգ. 35. յն. մլուկն, փայտոջիլ (Cimex lectularius)։

wánzig, ած. ե. մլուկաշատ։

Wapiti, ար. 38. —hirsch, ար. 20. կանատեան եղջերու (Cervus canadensis). = kanadischer Hirsch.

Wáppen, չ. 22բ. զինանշան. —(schild) շքանշան։

Wáppen‖bild, չ. նշան, կնիք։ —decke, էգ. զինանշանի ծածկոյթ։ —dichter, ար. կնքագիր։ —erklärung, էգ. կնքագրութիւն։ —feld, չ. քառորդ, չորրորդ մասն (զինանշանի)։ —halter, ար. = Schildhalter, բ.։ —kenner, ար. կնքագէտ։ —kunde,

Digitized by Google

իգ. կնքաբանութիւն։ —kunst, իգ. կնքագիտութիւն։ —schild, ար. (չ.) (զինանշանի) վահան։ —zierde, իգ. զինանշանի զարդ։

wáppnen, նբ. 3բ. = waffnen.

war, անց. անդ. եզ. 1. եւ 3. դէմք seinի։

warb, անց. անդ. եզ. 1. եւ 3. դէմք werbenի։

ward, անց. անդ. եզ. 1. եւ 3. դէմք werdenի։

Wardéin, ար. 20. դրամափորձ (փորձիչ դրամոց)։

wardí(e)ren, նբ. 3ա. դրամ փորձել։

warf, անց. անդ. եզ. 1. եւ 3. դէմք werfenի։

warm, ած. 6. (բղդ. wä'rmer, գերդ. wärmst) (հկռն. kalt) ջերմ, տաք. es ist — (օդը) տաք է. mir ist — տաք՝ ջերմ է. — haben ջերմ բաղնիք ընել. — halten ա) չբ. տաք պահել (զգեստի...). բ) նբ. եւ sich — halten պատսպարել (ի ցրտոյ), տաք պահել (ինք զինք). die Sonne scheint — արեւը տապակիչ կիզիչ է. — sitzen ի դիրքում ըլլալ. Զ. sich (հյց.) — arbeiten աշխատելով տաքնալ. — machen տաքցընել. — werden տաքնալ. բ. փխ. nicht —, nicht kalt ոչ ցուրտ ոչ տաք, գաղջ. Յ—m — machen մէկը հոգեբոր մէջ ձգել. — werden (für et.) (վէճի... մէջ) տաքնալ։

Wärm‖bad, չ. ջերմուկք, ջերմաբաղնիք։ —blüter, ար. յն. (հկռն. kaltblütige Thiere) ջերմարիւն կենդանիք։ —blütig, ած. յն. ջերմարիւն։ —haus, չ. = Treibhaus.

Wä'rm‖apparat, ար. ջեռուցիչ։ —ofen, ար. ար. հնոց։ —pfanne, իգ. կրակարան։

Wä'rme, իգ. 35. ջերմութիւն. (արեւու...) տապ, տօթ, ան. շոգ. (հիւանդութեան) տապ. փխ. եռանդն, փոյթ։

wä'rme‖elektrisch, ած. բնգ. ջերմելեկտրական։ —elektrizität, իգ. բնգ. ջերմելեկտրականութիւն։ —lehre, իգ. բնգ. ջերմաբանութիւն։ —leiter, ար. բնգ. հաղորդիչ ջերմութեան։ —messer, ար. բնգ. ջերմաչափ։ —messung, իգ. բնգ. ջերմաչափութիւն։

wä'rm‖en, նբ. եւ sich — փբ. 3ա. ջերմացընել, տաքցընել. ջեռուցանել. Զ. փխ. բորբոքել, վառել արծարծել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. — բոյին նշանակութեանց հետ։

Wä'rmer, ար. 22ա. ջեռուցիչ ման. = Wärmpfanne.

wárn‖en, նբ. 3ա. Յ. vor e—r Gefahr — մէկը վտանգէ մը զգուշացընել. վտանգը զեկուցանել՝ ծանուցանել. Զ. (ծանուցումի) զգուշացման համար ըլլալ։ — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. ազդ(արարութիւն). lassen Sie sich das zur — dienen այս ձեզի զգոյշ ըլլայ։

Wárner, ար. 22ա. —in, իգ. 31. ազդարար, զեկուցանող։

wárpen, նբ. 3ա. նաւ. ein Schiff — նաւ մը պարանով քաշել, թոկել։

Wart, ար. 20. = Hüter (հմմ. Schrift-, Turnwart).

Wárte, իգ. 35. դիտարան, դիտանոց, դիտելու բարձր տեղ. աշտ. դիտապահ. աշտարակ (բարձր) աշտարակ. դն. (ծովային) աշտարակ։

Wárte‖frau, իգ. = Wärterin. —geld, չ. (շին.) կեցը թոշակ, արձակուրդի թոշակ։ —saal, ար. սպասելու սրահ։ —zimmer, ար. (բժշկի) նախասենեակ, սպասելու սենեակ։

wárt‖en, չբ. h. եւ նբ. 3բ. սպասել, կալ մնալ. ծղբ. da können Sie lange — կամ bis Sie schwarz w. ընդ. կրնաք սպասել, մինչեւ աշխարհքիս կատարածին կրնաք սպասել. wart', wenn ich Dich erwische! ընդ. կեցիր դուն, կը հասկցնեմ. բ. —, bis... սպասել՝ մնալ, որ... (գալ...). փ. նփ. հեփ. auf Յ. — մէկուն սպասել. Զ. er läßt immer auf sich — երբեք սպասել չէ, միշտ սպասցընել կու տայ. worauf — wir? ի՞նչ բանի կը սպասենք, ի՞նչ կը յապաղինք. Յ. Յ. — = pflegen; Յ. կամ Յ—s — մէկը հոգալ. s—s Amtes — պաշտօնը կատարել. Յ—m auf dem Dienst — կամ passen գ. Dienst, a. — չ. 22բ. անյ. սպասելը, մնալը. ich bin des —s müde սպասելէն յոգնեցայ։ —ung, իգ. 31. հոգ, խնամք, դարմանում(ում), սպասարկութիւն։

Digitized by Google

Wä'rter, ար. 22ա. —in, էգ. 32. պահապան. զին. պահանորդ, պահակ. հիւանդապահ։

...wärts, մ. փայն եղանակաւորէլ բառերու հետ բաղդատելով երթ. ե. դէպ ի, ի... himmel— դէպ ի երկինք, երկնապարզ, կամ փայն երկինք (վերցուց աչքը...). see— դէպ ի ծով. vór— յառաջ, յառաջ կոյս։

warúm, մ. ինչու, ընդէր, — nicht? ինչո՞ւ չէ. 2. միջակայան հարցմանց մէջ. ման. ընդհակառ. ինչո՞ւ... չ..., ընդէ՞ր է..., զի... չ. օ. — bin ich nicht 20 Jahre alt? ինչո՞ւ քսանամեան չեմ. ich gebe Nichts aus, und ich weiß wohl —... բան մը չեմ ծախեր եւ պատճառն ալ գիտեմ... — nicht gar տ. gar, մ. 2. — հրց. դր. um նխ. հետ. առ. առզէր. worum? — um was? չ. օ. — handelt es sich? խնդիրն ինչ բանի վրայ է։

Wä'rwolf, ար. 18. — Wehrwolf.

Wä'rzchen, չ. 22բ. (նուղ. Warze) մանր կոճիճ։

Wárze, էգ. 36. անփ. կոճիճ, գորտնուկ. 2. (կոճիճանման պտուղներ) անդղ. ման. Brust— պտուկ՝ պտուկունք ստեանց. տէ. խլուրդ, (անկոց վրայ) պալարք։

wárzen|förmig, ած. խլրտնկաձեւ, կոճիճաձեւ։ —ring, ար. զին. օղ (հրազդանի)։

wárzig, ած.օ. կոճիճաւոր. խլրտնկաւոր։

was, Ա. հրց. դր. առանց բայի եւ նխ.ի. ի՞նչ. — denn? ի՞նչ կ'ուզես (ուրեմն). — (giebt es) Schöneres, als das... աւելի գեղեցիկ ի՞նչ կայ... մը. —, schon wieder! էհ, դարձեալ. mit —, von —...? (առ. երծ. womit, wovon) ինչո՞վ, ի՞նչ բանի հետ. 2. էնքրկ— խնդրէր սեռակ նխ.ի առանց. չ. օ. — (soll ich) thun? ի՞նչ ընեմ. — sagen Sie? ի՞նչ կ'ըսէք. 3. էնքրկ— ենթակայ անդ. բայէ առանց. չ. օ. — geschah? ի՞նչ եղաւ՝ պատահեցաւ. — ist (fehlt) Ihnen denn? ի՞նչ կը զգաք. — ist Das? այս ի՞նչ է. 4. was für (տ.է յառաջ անհատել) ի՞նչ, ինչպիսի՞. — für ein Mann? ինչպիսի՞ մարդ. 5. անուղղակի հարցմանց մէջ. — յր. դր. չ. օ. ich weiß, — Sie in Erstaunen setzt գիտեմ թէ ինչ բան կը զարմացնէ զձեզ. 6. — wieviel, չ. օ. — kostet dieser Shawl? այս շալն ի՞նչ կ'արժէ... — ist die Uhr? ժամը քանի՞ է. 7. բացագանչութեանց մէջ. — das für ein lästiger Mensch ist! այս ինչ ձանձրացուցիչ մարդ է. ach —! բա՛, վա՛յ։ Բ. — յր. դր. էնքրկ— ենթ. ինչ որ. — ich erwarte սպասածս. — noch mehr (noch schlimmer) ist եւ որ աւելին (չարագոյնն) է. ընփ. er läuft, — er kann կրցածին չափ կը վազէ. 2. — mich betrifft ինձ եւ, ինծի գալով. 3. — Ihr auch immer thut ինչ որ ալ ընէք։ Գ. — ընփ. (յանգուր 'was ist etwas) — etwas; չ. օ. Das ist — Anders այս ուրիշ բան (է). so — hat man nie gesehen այսպիսի բան ոչ որ տեսած է։

Wäsch|apparat, ար. լուալու կազմած։ —bär, ար. Բն. լուացող արջ (Ursus lator)։ —becken, չ. լական։ —bläuel, ար. թակիչ, տափան։ —bütte, էգ. (լուալու) տաշտ։ —faß, չ. (լուացքի) տաշտ։ —frau, էգ. = Wäscherin. —geräth, չ. —geschirr, չ. լուալու ամանն. ման. = Waschbecken. —kessel, ար. կաթսայ։ —korb, ար. (լուացարարի) կողով։ —lappen, ար. կեղտաշոր, փարեղի. Բ. ընփ. անզօր՝ անկար մարդ։ —lauge, էգ. մոխրաջուր։ —ledern, ած. քարայծենի։ —markt, ար. ընփ. շատախօսներու ժողովարան։ —maul, չ. ընփ. = Waschweib, Բ.։ —schwamm, ար. սպունգ։ —seife, էգ. օճառ։ —tisch, ար. —toilette, էգ. լուացարան։ —trog, ար. առ. (լուանալու) կուր. (գետակէն ոսկի հանելու) գուռ։ —wanne, էգ. տաշտ։ —wasser, չ. ջուր (լուալու). դեղեցկացուցիչ ջուր. Բ. փխ. Das ist reines — այս (թեթեւ) ջուր է (անկար ըմպելեաց համար). փ. լոյծ դեղ, ջուր։ —weib, չ. = Waschfrau; Բ. փխ. շատախօս։

Wä'sch|(e)fabrik, էգ. կտաւագործարան։ —(e)kiste, էգ. կտաւեղինաց՝ ներքնեղինաց արկղ։ —(e)mangel, էգ. —rolle, էգ. (ներքնեղէն... արդուկելու) մամուլ։ —waaren, էգ. յգ. ներքնեղէնք, կտաւեղէնք։

Wä'sche, էգ. 35. (կտաւ) լուանալը, լուացք. große — (մոխրաջրով...) լոգանք. — haben լուացք

Digitized by Google

ընել. freie — und freien Tisch h. (Մէկուն քովը) ձրի լուացք եւ կերակուր ունենալ. 2. ար. = Waschen, չ. ձան. լոգանք, (Լուացք...) լուացում. 3. լուացք. լուանալիք կտաւք, ճերմակեղէնք. reine — մաքուր լուացք. Կէ-ռոտ. schmutzige կամ schwarze — աղտոտ լուացք:

wäsch|en, նբ. եւ sich — կբ. եւ չբ. 2ձ. լուալ, լուանալ. լուացուիլ. առծ. eine Hand wäscht die andere գողն գողակիցն չի մատներ, պղպջակներ զիրար կը պաշտպանեն. տ. Mohr, 1. բ.; բ. կբ. ich wasche meine Hände in Unschuld քաւեալ եմ ես անկէ, զայս գործս չեմ առնուր. 3. —, 3—m den Kopf — ընդ. մէկը մերկէն մար լուալ, սաստկապէս ընել. 2. mit Seife — օճառել. sich — lassen օճառուիլ. 3. ընդ. = klatschen, 4. — չ. 22բ. տեղ. —ung, իգ. 31. լուացում, լոգանք. օճառանք. կր. (ոտն)լուայ:

Wä'scher, ար. 22ա. —in, իգ. 32. լուացարար, լուացող:

Wäscherei, իգ. 31. լուացում, լոգանք. 2. լուացատուն:

Wasen, ար. 22բ. դալարիք, դալարապատ վայր (= Rasen). 2. = Faschine. 3. = Dunst.

Wasen|meister, ար. —meisterei, իգ. = Abdecker(ei).

Wasser, չ. 22ա. (1. բ. եւ ե. իմաստով նաեւ 21ա.) Ջուր. bei — und Brot sitzen միայն հացով եւ ջրով անցընել. — fahren ջրի վրայ շրջագայիլ. կբ. zu — werden ի դերեւ ելլել, չաջողիլ. ընդ. ջուր կտրել. բ. Հանքաջուր, ջուր. կ. (Կէ-ռոտ. Land) ջուր (ծով, լիճ, գետ Կէ-ռոտ. ցամաք). fließendes (stehendes) — վազուն (կայուն) ջուր. առծ. bis dahin wird noch viel — in's Meer fließen մինչեւ որ այս ի գլուխ ելլէ՝ շատ ժամանակ պէտք է, մինչեւ նոյն ատեն ալ աշխարհք կը կործանի. դ. արտաքուստ. քիրտն. Հիւթ, ջուր (մարմնոյ). ջուր, մէզ, ջրմուղ. fein — lassen կամ abschlagen միզել. ե. թուք. առծ. der Mund steht կամ läuft ihm voll —, das — läuft ihm im Munde zusammen բաղձանքը կը գրգռի. ընդ. բերնին ջուրերը կը վազեն. չ. օշարակ (պատրոն...). gebranntes — օղի, ցքի. ե. փայլքն (ադամանդի, մարգարտի...). ein schönes — haben գեղեցկափայլ ըլլալ. 2. das — rauscht ալիք կը մռնչեն. unter — setzen ողողել, մխրճել. zu — und zu Land ընդ ծով եւ ընդ ցամաք. բ. կբ. ec. zu — machen բան մ'ի դերեւ Հանել. er spricht französisch wie — շատ վարժ գաղղիերէն կը խօսի. կ. ար. վէտք, ալիք (ալեծեւ կերպութիւնք). ein schönes Wasser haben ալեկերպ՝ վէտվէտ ըլլալ (նիւթոյ). դ. նաւ. ծով:

Wasser|ablaufrinne, իգ. Տրպ. (ջրոյ) խողովակ, ագուգայ: —arm, ած. սակաւաջուր, երաշտ: —armuth, իգ. երաշտութիւն: —arzt, ար. ջրաբույժ: —auge, չ. տեղ. ջրակնութիւն: —bad, չ. բնական ջրոյ բաղնիք. բ. քմ. մարեմանօթ: —bau, ար. արտ. (յգ. ցնցա. 20. տա. իբդ. —bauten) ջրաբաշխութիւն: —baukunst, իգ. ջրարուեստութիւն, ջրաբաշխութիւն: —baumeister, ար. —techniker, ար. ջրաբաշխ: —becken, չ. աւազան: —behälter, ար. (ջրոյ) ընդունարան: —blase, իգ. պղպջակ. բ. ախտ. ջրայտում, պալար: —blattern, իգ. յգ. = Wasserpocken. —blei, չ. Հգ. = Graphit. բ. ծովա-կապար. քմ. ջրակապար: —blume, իգ. տհ. ջրածաղիկ: —bruch, ար. ախտ. ջրանք, փոշտի ջրգողութիւն: —buche, իգ. տհ. արեւմտեան լայնատերեւի (Platanus occidentalis): —damm, ար. թումբ: —dicht, ած. ջրախիտ, ջրէ անթափանց: —doktor, ար. ընդ. = Wasserarzt; բ. կը-մտ. յուռի բժիշկ: —eimer, ար. դոյլ: —fahrt, իգ. նաւակով շրջագայութիւն: —fall, ար. ջրվէժ: —farbig, ած. ջրագոյն: —fenchel, ար. տհ. ջրամառայ (Phellandrium aquaticum): —fläche, իգ. ջրոյ մակերեւոյթ: —floh, ար. ն. ջրալու: —flut, իգ. ողողում, ջրհեղեղ: —frei, ած. քմ. անջուր: —freund, ար. ջրասէր: —frosch, ար. ն. = Frosch, 1. —gang, ար. ջրմուղ, ջրատար, ջրանցք: —geist, ար. դից. ջրոգի, ջրոյ ոգին: —gewächs, չ. տհ. ջրաբոյս, ջրաբոյս: —glas, չ. ջրոյ գաւաթ. բ. քմ. ջրապակի: —gott, ար. ջրադիք: —graben, ար. (ջրոյ) փոս. խրամ.

կարի, կաւաւան: –haltig, ած. ջրա-
յին նիւթ ունեցող, ջրախառն.
+մ. ջրատնուտ: –heilkunde, իգ. ջրա-
բուժութիւն: –hose, իգ. նոյն. ջրա-
մրրիկ, թաթաւա: –huhn, չ. ին.
ջրակաքաւ (Fulica): –hund, ար. =
Pudel. –jungfer, իգ. ին. = Libelle, s.
–käfer, ար. ին. ջրաբզէզ (Dyticus):
–karte, իգ. ալի. ջրացոյց. ջրա-
գրական տախտակ: –kasten, ար.
ար–. (մեքենայի) ընդունարան:
–kitt, ար. ար–. ջրածեփ: –kraft,
իգ. ջրաբաշխական զօրութիւն: –
kresse, իգ. ոչ. = Brunnenkresse. –
krug, ար. կուժ: –kürbis, ար. ոչ.
մեղրադդում (դդմի տեսակը) (Cucumis citrullus): –lauf, ար. կաւա-
ւան, կարի: –leitung, իգ. (անձր-
րաւ) ջրաբաշխում. բ. ագուգայ:
–lilie, իգ. ոչ. ջրաշուշան (Iris pseudacorus): –malerei, իգ. ջրա-
ներկութիւն, ջրա(խառն)ներկով
նկարելը: –mangel, ար. = Wassernoth. –mann, ար. ջրկիր, ջրբեր. բ.
ջրհոս: –marke, իգ. ար–. (ջրոյ)
հարթաչափ: –messer, ար. ար–.
ջրաչափ: –meßkunst, իգ. ջրաչա-
փութիւն: –mühle, իգ. ար–. ջրա-
ղացք: –müller, ար. ջաղացպան:
–nix, ար. –nixe, իգ. դյք. ոգի
ջրոց, ջրոգի: –nymphe, իգ. դյք.
յաւերժահարսն, ջրաչահայ: –
noth, իգ. ջրոյ պակասութիւն: –
partie, իգ. = Wasserfahrt. –paß, ած.
ջրահաւասար, հորիզոնական. 2.
ար. հարթաչափ: –perle, իգ. ուլու
մարգարիտ: –pflanze, իգ. ոչ. ջրա-
յին տունկ: –pieper, ար. ին. խուլ-
արտոյտ (Anthus aquaticus): –
pumpe, իգ. ջրհան. բ. ծորակ, –
rabe, իգ. ին. = Kormoran(-Scharbe).
–ratte, իգ. ջրմուկն (Hypudoeus amphibius). բ. նոյն. alte – հմուտ
նաւաստի: –reich, ած. ջրալից, ջրա-
շատ: –recht, ած. = wasserpaß, 1. –
rinne, իգ. կարի, կաւաւա. Տրբ. (սառ-
նակալ) խողովակ, ջրարգան: –riß,
ար. երկի. հեղեղատ: –rose, իգ.
ոչ. = Seerose. –schaden, ար. ողող-
ման վնասք: –schaufel, իգ. ար–.
հողանաւական թի. բ.նոյն.(գոգա-
որ թիակ նաւակի ջուրը դատարկելու) մակոյկ: –schen, ած. ջրէ

վախեցող. 2. իգ. ջրէ վախնալը: –
schlange, իգ. ին. ջրի օձ. ման. լողակ
օձ (Coluber natrix): –schlund, ար.
անդունդք, խորխորատ: –schnepfe,
իգ. ին. = Bekassine. –spiegel, ար.
ջրոյ հայելի. բ. ջրոյ հարթաչափ:
–spinne, իգ. ին. ջրասարդ: –stand,
ար. ջրոյ բարձրութիւն, ջրակա-
ցութիւն. բմ. (ջրոյ) հարթաչափ:
–stoff, ար. +մ. ջրածին: –stoffgas,
չ. +մ. ջրածին-կազ: –strahl, ար.
ցնցղկացեալ ջուր, շատրուան. բ.
ջրոյ ծորելոյ հոսանք: –strecke,
իգ. ջրոյ տարածութիւն: –strudel,
ար. = Strudel. –sturz, ար. ջրվէժ:
–sucht, իգ. ախտ. ջրգողութիւն: –
süchtig, ած. ախտ. (նաև գ. –süchtige(r) ջրգող: –thiere, չ. յգ. ին. ջրա-
յին անասունք: –topf, ար. (ջրոյ)
պուտ, պտուկ. բ. կաղի խողովա-
կի բերան: –träger, ար. ջրբեր: –
transport, ար. վճ. ծովային փոխա-
դրութիւն: –treibend, ած. մի-
զեցուցիչ (դեղ): –trog, ար. գուռ:
–uhr, իգ. ջրաժամացոյց: –wage,
իգ. (ջրոյ) հարթաչափ. բ. բնք.
ջրակշռական լծակ. գ. ար–. (շղթ-
ւոյ) ջրակշիռ: –wägung, իգ. (ջրոյ)
հարթաչափութիւն. բ. ջրակշռու-
թիւն: –weide, իգ. ոչ. ջրուռի
(Salix viminalis). բ. = Buschweide. –wirbel, ար. պտոյտք, դարձուածք:
–wurm, ար. ին. ջրային որդ: –
wuth, իգ. ախտ. ջրամոլութիւն:

wässerhaft, wä'sserig, ած. ե. ջրային,
ջրաւոր (բժշ. բնբ. եւն):

wä'sserig, ած. ե. ջրի, ջրոտ, ջրա-
շատ. փխ. 3–m den Mund (nach et.) –
machen բերնին ջրերը վազցնել. 2.
–es Blut ջրախառն արիւն. բ. փխ.
անհամ, ցուրտ. երկայնատարած
(խօսք):

Wä'sserigkeit, իգ. ձւ. անյէ. ջրոյ
առատութիւն, ջրաշատութիւն. 2.
ջրախառնութիւն. 3. փխ. անհա-
մութիւն, ցրտութիւն:

wä'ssern, չբ. h. ձա. ջուր վազ-
ցնելը. ման. ihm – die Augen աչուըն-
ները արտասուալից են, արցունք կուգայ. mir wässert der Mund danach
բերնիս ջրերը կը վազեն: – նբ. =
bewässern; 2. = einwässern; ման.
խոնավել, թաթխել. եղբ. e–e Haut

— մօրթը ջրաթուրմ ընել, ջուր ծծել՝ խմել տալ. 3. den Wein — գինին ջրախառն ընել՝ ընդ. միրաել. 4. որ—. (կատուը...) պաղպաջուն ընել, փայլեցընել: — չ. ձգբ. անյփ. —ung, իգ. 31. — Bewässern, չ. Einwässern, չ.:

Wässersnoth, իգ. ողողմանէ պատահած աւեր՝ տարափանութիւն:

Wáte, իգ. 33. որ—. մեծ ուռկան:

wáten, չք. հ. եւ ս. 3ք. im Wasser, im Kothe... — ջրոյ՝ ցեխի մէջէն քալել՝ երթալ:

Wáter‖closett (վօթըր կլոզ —— ...), չ. (անգղիական) ճեմիշ: —proof (——— ...), որ. ջրախիտ վերարկու:

wátschelig, ած. 6. տատանող, ճօճալով քալող:

wátscheln, չք. հ. եւ ս. 3ն. տատանելով՝ ճօճալով քալել:

Watt, չ. (որ.) 24ն. նոյ. ծանծաղ, խորուտ, աւազակղզի:

Wátte, իգ. 35. Ա. լն. վաղկայ (բամբակ). — füttern վաղկայել: Բ. — նոյ. — Watt.

Wátten‖macher, որ. վաղկայագործ: —meer, չ. խորուտք, ծանծաղուտ:

watti(e)rlen, նք. 3ն. վաղկայել. վաղկայապատ ընել: — չ. ձգբ. անյփ. —ung, իգ. 31. վաղկայում:

wau! ձղ. (նմանաձայն շան հաչելու) հաֆ, ուաֆ: — որ. գլ. 20. յասմիկ (Reseda). տես. աղուէսհերի (R. luteola):

Wébe, իգ. 35. = Gewebe; ը. մը. կտաւ(ի կտոր), լաթ. 2. = Spinnenwebe.

Wébe‖art, իգ. հիւսելու՝ մանելու կերպ: —baum, որ. որ—. = Weberbaum. —garn, չ. որ—. թել ոստայնի, ոստայն, շաղամաթ: —kunst, իգ. ոստայնանկութիւն: —stuhl, որ. (——. Webstuhl) գործի (ոստայնանկի):

wében, Ա. նք. եւ էք. 2ը. եւ 3ն. որ—. ներգ. հիւսել, անկանել, հիւսել, կկել, ոստայնանկել. էփ. sie flechten und —, himmlische Rosen in's irdische Leben մեր օրերն երկնային վարդերով կը հիւսեն. 2. die Einschußfäden lose — թելերը պարուրել, յա-

պաւել. damastartig — դամասկել. Բ. մանել. հիւսել. անկանել. նիւթել (տարգի...). Գ. էփ. — an-zetteln, չ.; flechten, չ. ի.; hervorbringen, 3ք.: Բ. — չք. հ. 8. —. շարժիլ. տարուբերիլ. ծփիլ. փ. leben, 6.: — նք. շարժել, տարուբերել: — չ. ձգբ. անյփ. անկուած, ոստայնանկութիւն. փ. Anzettelung, չ.; Flechten, չ. 2. շարժում:

Wéber, որ. 22—. —in, իգ. 32. հիւսող, կկող, անկանող. ոստայնանկ, ոստայնագործ, (կտաւա...)-գործ:

Wéber‖baum, որ. ներփ. տարափ: —einschlag, որ. —eintrag, որ. ներփ. թեզան (հյ—ի. աւէչ): —kamm, որ. ներփ. սանտր (ոստայնանկի): —farbe, իգ. հերհեր, դեղց (տար դեղելու սանտր): —knecht, որ. ոստայնանկի համբակ. Բ. կն. դաշտապարդ (Phalangium opilio): —kunst, իգ. = Weberei. —lade, իգ. փ. Lade, 5. —schiffchen, չ. ներփ. կկոց. ամ. բարար: —schule, իգ. ոստայնանկութեան դպրոց: —schütze, իգ. = Weberschiffchen. —spule, իգ. ճախարակ (մաքոր): —vogel, որ. կն. ոստայնանկ (Ploceus):

Weberéi, իգ. 31. ոստայնանկութիւն, ոստայնագործութիւն. 2. հիւսելու եղանակ, հիւսուած. 3. հիւսուած, անկուած, մանուած. ոստայն:

Wéchsel, որ. 22—. (1. ի— 2. իմաստով յփ. ——. —fälle) փոփոխում, փոփոխութիւն. յաջորդութիւն. փոխանորդութիւն (եղանակաց..). 2. փոխում (ուրիշ բանի մը). 3. der — der Ringe փոխանակութիւն, տուրեւառ (մատանեաց... ի նշանտուքի...). 4. լն. դրամափոխու-թիւն, լումայափոխութիւն. Բ. փոխանակագիր. gezogener — քաշուած փոխանակագիր. 5. ուսանողի մը վերջամսեայ թոշակ. 6. որս. անց, անցարանք (երէոց). 7. որ—. կցուած (քարանց...). (փոքր խողովակ՝ որ երկու մեծ խողովակ կը կցէ) կցափող. 8. հանգոյց (նի... փոխելու կայան):

Wéchsel‖accept, չ. ընդունելու-թիւն փոխանակագրի: —agent, որ.

փոխանակայքի գործակալ: —balg, ար. գեւորգի, (մարգախառն) ծիւաղ. բ. գեւուկ, չար տղայ: —begriff, ար. փոփոխ՝ համազօր գաղափար: —bewegung, էգ. փոփոխ շարժում: —beziehung, էգ. —bezug, ար. փոփոխ աղերս, փոխադարձութիւն: —brief, ար. = Wechsel, 4. բ.: —fall, ար. փոփոխ անկում. բ. —fälle, յգ. Wechselfe 1. եւ 2. նշանակութեամբ: —frist, էգ. (փոխանակագրի) պայմանաժամ: —gebrauch, ար. ածխորդութիւն: —gesang, ար. փոփոխ երգ: —geschäft, չ. փոխանակութիւն. բ. սեղանաւորութիւն: —gespräch, չ. երկխօսութիւն, խօսակցութիւն: —handel, ար. մե. փոխանակագործ առուտուր: —händler, ար. սեղանաւոր: —handlung, էգ. = Wechselgeschäft, բ.: —haus, չ. դրամատուն: —konto, չ. (անձերու) փոխանակագրոց գիրք: —mäkler, ար. փոխանակութեան միջնորդ: —nehmer, ար. փոխանակագիր առնող, յանձնառու: —rede, էգ. խօսակցութիւն: —reime, ար. յգ. խառն խոտոր յանգք: —satz, ար. եւ. երկառած, երկայրաբանութիւն: —seitig, ած. = gegenseitig, բ. —seitigkeit, էգ. = Gegenseitigkeit. —sendung, էգ. (դրամի) առաքում: —ständig, ած. բս. փոփոխադիր (տերեւ): —streit, ար. կագ, կռիւ: —strom, ար. փոփոխ հոսանք (ելեկտրականութեան): —tag, ար. փոփոխութեան օր. բ. բժշ. ճգնական օր: —verhältniß, չ. եւ. փոփոխ յարաբերութիւն, փոխադարձ աղերս: —(s)weise, մ. փոխադարձ, փոփոխ. բ. կարգ ըստ կարգէ, փոխանակաւ: —winkel, ար. յգ. ---. փոփոխանկիւնք: —wirkung, էգ. եւ. փոխադարձ ազդեցութիւն: —zustand, ար. փոխադարձութիւն:

wechselbar, ած. 6. փոխելի. 2. փոխանակելի:

Wechselei, էգ. 21. (առեւտ առեւտ) փոփոխութիւն, փոփոխանք. 2. = Wechselgeschäft.

wechseln, չբ. h. եւ s. նբ. եւ էբ. 3. փոխել, փոփոխել. et. —, mit et. — բան մը (բանի մը հետ) փոխել. 2. նորոգուիլ. die Zähne — ա-կռաներըը փոխել, նոր ակռայ հանել. 3. չբ. եւ էբ. mit et. — յաջորդել, անցք գալ, փոխանակել. 4. փոխանակել, փոխել. փոխանակութիւն ընել. 5. մե. լումայափոխել, դրամափոխել. 6. որս. (երէոց) փոխուիլ. (ուրիշ տեղ) անցնիլ. բ. (հալածեալ երէոց) խուսափիլ, խուսափուսել: — չ. 22բ. անյ. փոփոխում, փոփոխութիւն, փոխանակութիւն (նաեւ մե.):

Wechsler, ար. 22. մե. լումայափոխ, սեղանաւոր:

Weck, ար. 20. —e, էգ. 35. —en, ար. 22բ. (նկրմակ) հացիկ:

Weck|glocke, էգ. զարթուցանելու զանգակ: —uhr, էգ. զարթուցիչ (ժամացոյց):

wecken, նբ. 3. 3. — մէկը զարթուցանել, արթնցընել (նաեւ էբ.):

Wecker, ար. 23. —in, էգ. 32. զարթուցանող, արթնցընող. 2. զարթուցիչ (գործի). բ. զարթուցիչ (ժամացոյց) (= Weckuhr). 3. (զարթուցչի նման գործիքներ) (ջրա-ղացքի) աղդահար:

Wecker|uhr, էգ. = Weckuhr. —vorrichtung, էգ. ազդահար (կազմած):

Wedel, ար. 22. հովհովիչ, (հոյ) հողմահար, հովահար. 2. —Sprengwedel; 3. (անասնոց ագի) ձեռ. 4. բս. (պտերներու տերեւանման գործարան) հովիչ. բ. — Tannenwedel.

Wedel|affe, ար. ին. կզակապիկ (Callithrix): —bürste, էգ. մշտիկ, արախիչ: —farne, ար. յգ. բս. պըտերազգիք:

wedeln, չբ. h. եւ նբ. 3. den (mit dem) Fächer — հովհովել, հողմահարել, հովահարել. ագդիշ—ենին եւ յէշել. 3—m die Fliegen vom Leibe — մէկուն վրայէն ճանճերը վանել. 2. (շն. շուն) ագին շարժել. էբ. շուն պէտ սոզել: — չ. 22բ. անյ. հովհովում. ագին շարժելը:

weder, շղ. —..., noch ... ոչ... ոչ... ո. օ. — Du noch ich ոչ դու ոչ ես:

Weg, ար. 20. ճամբայ, ճանապարհ (նաեւ էբ.), ուղի. 2. պողոտայ. անց. խողովակ, առու (ի

Wáisen||haus, չ. որբանոց։ —knabe, ար. որբ (մանչ)։ —mutter, իգ. մայր որբոց։

Wáizen, ար. ռմկ. = Weizen.

Wáke, իգ. ss. ստանմանձակ (սառուցի մէջ բացուած ծակ)։

Wal, ար. so. ձն. վիթխարի ձուկ. մն. = Walfisch; —e, յգ. կիտազգիք։ — չ. անէի. հնց. (= Wahl) պատերազմի դաշտ։

Wál||fisch, ար. ձն. կէտ (Balaena)։ —fischfang, ար. կիտորսութիւն։ —fischfänger, ար. կիտորս։ —nuß գ. Wallnuß. —rath, ար. (չ.) կիտաճարպ։ —roß, չ. ձն. ծովացուլ, ծովաձի (Trichechus rosmarus)։

Wald, ար. 7. (հմմտ. Feld) անտառ, մայրի. 2. junger — նորատունկ անտառ. Thiere des —es վայրի անասունք, երէք. den — betreffend անտառային, անտառական. գն. ձն. in Wäldern lebend (wachsend) անտառաբնակ (աճունկ, անտառուն). առծ. wie man in den — ruft, so schallt's heraus կոչա հարցմանն՝ կոչա պատասխանն։

Wáld||ahorn, ար. գն. լեռնամայծիի, սպիտակ դղձի (Acer pseudoplatanus)։ —ammer, իգ. ձն. (= Goldammer) ոսկեգօծ դրախտահաւն (Emberizia citrinella)։ —anemone, իգ. գն. անտառաշաղուա (Anemone silvestris)։ —bart, ար. գն. [illegible] (Spiroca aruncus)։ —bau, ար. անտառաշինութիւն։ —baumschule, իգ. անտառատնկարան դպրոց։ —bedeckt, ած. անտառախիտ, թանձրամայրի, անտառալից։ —beere, իգ. գն. հապալաս (Vaccinium myrtillus)։ —bewohner(in, իգ.), ար. անտառաբնակ։ —biene, իգ. անտառի մեղու։ —birne, իգ. = Holzbirne. —blume, իգ. գն. անտառածաղիկ։ —bruder, ար. միայնակեաց։ —distel, իգ. գն. անտառի եղբամ (Dipsacus silvestris)։ —dosten, ար. գն. gemeiner — հասարակ զուխրակ (Origanum vulgare)։ —eber, ար. որս. վարազ, կինճ (անտառաց)։ —eiche, իգ. գն. թեղօշ, կոթնաւոր կաղնի (Quercus pedunculata)։ —eppich, ար. գն. հասարակ բաղեղ (Hedera helix)։ —erbse, իգ. գն. վիգն, քիստն (Orobus)։ —erdbeere, իգ. գն. անտառի ելակ. große — մեծահատ՝ ազնիւ ելակ (Fragaria moschata)։ —esche, իգ. գն. հասարակ հացի (Fraxinus excelsior). բ. սնձ (Sorbus)։ —esel, ար. ձն. ցիռ. իշավայրի (Onager)։ —eule, իգ. ձն. անտառաբու։ —flachs, ար. գն. վայրի կտաւ (Linaria)։ —forelle, իգ. ձն. կարմրախայտ ձուկ (Salmo fario)։ —gebirge, չ. խոխոմք, անտառուտ լերինք։ —geier, ար. ձն. = Bussard. —gott, ար. անտառաստուածք։ —götterbaum, ար. գն. արծաթենի (Dryas)։ —göttin, իգ. դցբ. ծառանոյշ։ —gras, չ. գն. մայրեխոտ (Melica nutans)։ —hafer, ար. գն. հասարակ վարսակ (Avena sativa)։ —honig, ար. մեղր վայրենի։ —horn, չ. երժ. (որսորդաց) փող։ —hornbläser, ար. —hornist, ար. երժ. փողահար, փողար։ —huhn, չ. ձն. անտառահաւ, մայրեկ (Tetrao)։ —hüter, ար. անտառապահ։ —kater, ար. ձն. վայրենի կատու (Felis manal)։ —kauz, ար. ձն. անտառաբու։ —kirsche, իգ. գն. վայրի կեռաս (Cerasus avium). բ. —n յգ. հապալաս (Vaccinium)։ —kohl, ար. գն. մեծ կուսածաղիկ (Pyrola)։ —land, չ. անտառաշատ երկիր։ —labkraut, չ. գն. անտառի կաթնախոտ (Galium silvaticum)։ —mandelbaum, ար. գն. վայրի նշի (Hippocratea comosa)։ —mann, ար. անտառաբնակ (մարդ). բ. անտառի ոգի։ —maus, իգ. ձն. մեծ դաշտամուկ (Mus silvaticus)։ —meister, ար. անտառապետ. 2. գն. ասպրեկ (Asperula)։ —mensch, ար. անտառի մարդ. բ. ձն. — Orang-utan եւ Schimpanse. —nymphe, իգ. դցբ. ծառանոյշ. բ. գն. շահրիվարդ, աղուեսն վարդ։ —ochs, ար. ձն. = Auer; բ. = Bison. —pfad, ար. անտառուղի։ —rebe, իգ. գն. պատատուկ (Clematis)։ —reich, ած. անտառաշատ։ —röschen, չ. գն. երկաւոր շաղավարդ (Lychnis dioïca)։ —rose, իգ. գն. վայրի վարդ, շնավարդ (Rosa canina)։ —schnecke, իգ. ձն. սեւ կողինք՝ շողոմ (Limax ater). բ. անտառի խխունջ (Helix

memoralis)։ —schnepfe, իգ. թռ. կաւցար (Scolopax rusticola)։ —schutzbeamte(r), ար. անտառապահ։ —spargel, ար. բս. Հասարակ ծնեբեկ (Asparagus officinalis)։ —teufel, ար. անտառի ոգի. բ. կն. անտառադեւ (կապիկ) (Simia maimon)։ —thier, չ. գազան, վայրենի անասուն։ —vogel, ար. անտառի թռչուն։ —wachtelweizen, ար. բս. քարասերմնիկ (Lithospermum officinale)։ —weg, ար. շաւիղ, արահետ։ —wicke, իգ. բս. ցանկի վիկն (Vicia sepium)։

Wä'ldchen, չ. 22բ. (Նւզ. Waldȝ) անտառակ։

Wä'lderformation, իգ. երկր. անտառակազմութիւն, Ուալդեան կազմութիւն։

Wäldesfrische, իգ. անտառի զովութիւն։

wäldig, ած. 6. անտառաւուտ, մայրուտ։

Wäldrappe, իգ. 35. = Schabracke.

Wäldung, իգ. 31. անտառ, մայրիք։

wälen, չբ. հ. 3ա. Ն–կ. (նաւու) ծփիլ. (մաղձնիկոյ) երերալ։

Wäles, չ. անփփ. աշխ. Ուէլս։

Wälfisch, ար. 20. կն. կէտ (Balaena)։

Wälke, իգ. 35. ար–. (ասուի) ողորկում, թափելը, թափում. խաղ. die letzte — geben վերջին անգամ (կաշին) ճմլել՝ ողորկել. 2. = Walkmühle.

wälklecht, ած. ար–. թափելու յարմար։ —(er)erde, իգ. տղմուտ գետին. բ. պատառատաց աղար հանելու կաւ, ողորկաքար. գ. հիւթեղ՝ պարարտ երկիր։ —hammer, ար. (թափիչաց) թակ։ —mühle, իգ. թափիչաց մամուլ։ —müller, ար. = Walker. —(er)thon, ար. թափիչաց կաւ։

wälken, նբ. 3ա. ար–. (ասուին) թափել. 2. գռ. ընտ. = durchprügeln.

Wälker, ար. 22ա. ար–. թափիչ։

Wall, ար. 13. զին. բրդ. ճրտ. պատնէշ, պատուար. 2. պատշգամ. դարաստափ. Հողակոյտ, թումբ. Ն–կ. ծովափին, ծովեզր (Հմմտ. Legerwall)։ — ար. 20. պղպղջակիլը, պղպղջակում (մոն. եփ եռալու ժամանակ)։

Wällbruch, ար. զին. խրամատ, խրամ։ —fahrer(in, իգ.), ար. ուխտագնաց, ուղեւոր։ —fahrt, իգ. ուխտագնացութիւն, ուղեւորութիւն։ —fahrten, չբ. ս. 3բ. անբջ. nach Jerusalem — Երուսաղէմ (ուխտի) երթալ։ —fahrtsort, ար. ուխտատեղի։ —gang, ար. զին. բրդ. ճրտ. (պատուարի) տարահարթ երես։ —graben, ար. զին. խրամ, պատնիշափոս։ —lampe, իգ. զին. բրդ. ճրտ. պարսպի կրակականալ։ —nuß, իգ. (նաեւ Walnuß, wälsche Nuß) բս. ընկոյզ, ամ. կաղկալ։ —nußbaum, ար. բս. ընկուզենի, ամ. կաղկալի (Juglans)։ —nußschale, իգ. ընկուզի փոծոկ, ամ. կճեպ. grüne äußere — պոպոկ, փուր, ամ. կղեղ։

Wällach, ար. 20. կրտեալ յովանակ։ Wallach, 33. —e, 34. (նաեւ Walache) ար. վալաք։

wallachen, նբ. 3ա. անբջ. einen Hengst — ձի մը կրտել։ — չ. 22բ. անյ. կրտում։

wallen, չբ. ս. եւ հ. 3ա. երթալ. թափառիլ, մոլորիլ. մոն. ուղեւորիլ. 2. ծփել, ծածանիլ, տատանիլ, ճօճել. (եռացեալ ջրոյ) պղպղջակել. (արեան երակաց մէջ) եռալ. փխ. յուզիլ, ամբոխիլ, աղմկիլ։ — չ. 22բ. անյ. ճանապարհորդութիւն, ուղեւորութիւն, ուխտագնացութիւն. բ. ծփում, ճօճում, ծածանում, պղպղջակում։

wä'llen, նբ. 3ա. եռացընել. մեղմ եփել։

Wäller(in, իգ. 32.), ար. 22ա. = Wallfahrer(in).

Wällung, իգ. 31. եռացում. պղպղջակում (նաեւ փխ.). 2. ծփում. ճօճում, ծածանում. յուզում, շարժում. in — bringen յուզել. in — gerathen յուզիլ։

Walm, ար. 20. ճրտ. (հարթ) անկիւն, (երկու հեծանաց մէջ) յարկի երեքանկիւնի հարթութիւն։

wälmen, նբ. 3ա. ար–. (հարթ) անկիւնել, հեծանաց անջրպետն հարթ անկիւնաձեւ յօրինել։

wälsch, ած. 6. օտար, օտարա-

Digitized by Google

կան. die —en աստանիաացիք, աստանիք. —er Hahn, —es Huhn հնդկահաւ. —es Korn եգիպտացորեան, —մ. լազուտ։

wä'lſcheln, չբ. h. 3ա. օտարաբառնել, գաղղիախօսել (կամ իտալախօսել) ձեւեր սիրել՝ գործածել։

wä'lſchen, չբ. h. 3ա. եւ 3գ. օտարաբանել, օտար լեզուաւ խօսել. ը. մգ. օտար հնչում՝ արտաբերութիւն ունենալ, խզուզել, կարճաբանել, անհասկնալի կերպով խօսել։

Wä'lſchkorn, չ. եգիպտացորեան (— Mais)։ —land, չ. (մոն. միջին դարու մէջ) Իտալիա։

wälten, չբ. h. եւ նբ. 3գ. տիրել. իշխել. գործել. ըլլալ. der Vater waltet im Hauſe հայրը տունը կը կառավարէ. Gott — laſſen բան մ'Աստուծոյ յանձնել. Gnade — laſſen գթութիւն ի գործ դնել. բ. mit et. ſchalten u. — բան մը տրամադրել. գ. [illegible]. մոն. [illegible]. walte Deines Amtes! պաշտօնիդ պարտքերը կատարէ։ — չ. 22բ. անյ. գործք։

Wälter, ար. 22ա. տիրող, իշխող. կառավարող, վարիչ։

Wälzblech, չ. թերթ թերթ թիթեղ։ —holz, չ. (փայտէ) գլան։

Wälze, իգ. 35. գլան։

wa'lzen, չբ. h. նբ. եւ փբ. 3գ. շրջագարձ կաքաւ մը կաքաւել։ — նբ. գլանել. իհ. den Teig — հացը գրտնակով բանալ, գրանել. das Eiſen — երկաթը կռել։

Wälzenform, իգ. գլանաձեւութիւն։ —förmig, ած. գլանաձեւ։

wä'lzen, նբ. եւ փբ. 3գ. թաւալել, գլտորել. ſich — թաւալիլ. 2. et. von ſich — բան մ'իրմէ հեռացնել. die Schuld auf J. — յանցանքը մէկուն վրայ նետել. er wälzt ſich vor Lachen ծիծաղելէն կը թաւալի՝ կը լածուի, ըստ. ծիծաղելէն կը ճաթի։ — չ. 22բ. անյ. թաւալում, գլորում. Das iſt zum — այս ծիծաղելու բան է՝ ըստ. ճաթելու բան է։

Wälzer, ար. 22ա. շրջակաքաւ։

Wä'lzer, ար. 22ա. թաւալող, գլորող. 2. ըստ. ծմ. կարճ եւ հաստ գիրք։

Wämme, իգ. 35. (անասնոց) փոր. բ. (կերակրով լեցուած) ստամոքս. 2. կողմ, կող։

Wammſ, չ. (ար.) v. նախ 13. — Wams.

Wams, չ. (ար.) 8. նախ 13. բաճկոն, բաճկոնակ։

Wä'mschen, չ. 22բ. բաճկոնակ։

wämſen, նբ. 3գ. բաճկոն հագցնել. 2. ըստ. 3. — մէկը ծեծել (տ. durchprügeln)։

Wand, իգ. 17. պատ, որմ. իգ. mit dem Kopfe durch die — rennen դժուարութեան չնայիլ, առջեւը եղած արգելքը յաղթահարել. 2. hölzerne (Scheide-)— միջնորմ. ſpaniſche — սպանիական շարժական պատ. — e—s Gefäßes անօթոյ մը կողմնակի ներքին երեսը. անդզ. — des Magens ստամոքսի ներքնակողմ. 3. an die — drücken մէկը պատին ճնշել. տ. Horcher; առլ. man ſoll den Teufel nicht an die — malen կրակին հետ խաղալ չըլլար. Wände hoch vor Freude ſpringen ըստ. ուրախութենէն երկինք ցատքել. 3. անպացեալ ժայռ՝ ապառաժ։

wand, անց. անկ. եզ. 1. եւ 3. դէմք winden ի։

Wändbewurf, ար. — Putz, 2. —gemälde, չ. որմանկար (ֆրեսքօ)։ —getäfel, չ. — Täfelung, բ.։ —karte, իգ. աշխարհացոյց տախտակ։ —ſchirm, ար. սպանիական պատ։ —tafel, իգ. սեւ՝ թուաբանութեան տախտակ։ —uhr, իգ. պատի ժամացոյց։

Wändel, ար. 24գ. անյ. գնացք, ընթացք (— Gang, 1—ա.). 2. քայլք, վարմունք. 3. — Verkehr, 1—3.; Handel und — վաճառականութիւն, առեւտուր. Handel und — des Lebens կենակցութիւն. 4. փոփոխում, փոփոխութիւն։

Wändelbahn, իգ. յարկաւոր՝ … —bild, չ. … —ſtern, ար. … մոլորակ։

wändelbar, ած. 6. — veränderlich: 2. փխրական, տկար։

Wändelbarkeit, իգ. 31. — Veränderlichkeit; չոյք. նախ— անհաստատութիւն, փոփոխականութիւն։

Digitized by Google

wándelhaft, ած. 6. — veränderlich եւ wandelbar, 2.

wándeln, չբ. h. եւ s. ներ. եւ փբ. 3ա. գնալ, ճեմել. 2. handeln und — առեւտուր՝ վաճառականութիւն ընել. անց. մտ. կենակցիլ: — ներ. եւ փբ. — (sich) verwandeln. — չ. 22բ. անյտ. գնացք. ճեմք. փոփոխութիւն. տ. Wandlung.

Wándersblöcke, ար. յտ. երկր. թափառական քարեր: —falk(e), ար. բն. թափառական բազէ (Falco peregrinus): —(heu)schrecke, իգ. բն. թափառական մարախ (Acridium migratorium): —lehrer, ար. շրջող ուսուցիչ: —ratte, իգ. բն. թափառական մուկ (Mus decumanus): —raupe, իգ. բն. — Prozessionsraupe. —stab, ար. ճամբորդի գաւազան, ուղե(ւորի)ցուպ: —vögel, ար. յտ. բն. գաղթող թռչունք:

Wánderer, ար. 22ա. Wánd(r)erin, իգ. 33. ճամբորդ, ուղեւոր, անցորդ. ուխտաւոր:

wándern, չբ. s. 3ա. (հետով) ճամբորդել, ուղեւորիլ. 2. գնալ, երթալ. գաղթել. ըստ. in's Gefängniß — բանտը մտնել. seines Weges — իր ճամբան երթալ. բ. շարժական ըլլալ. տեղ մը չկենալ: —d, ընբ. անց. եւ ած. 6. ճամբորդ, ուղեւոր, շրջող. թափառական, վաչկատուն. երկր. (ժայռ...) յածական. աստ. (ջերմ) անկարգ, անկանոն. մռն. բն. գաղթական: — չ. 22բ. անյտ. —ung, իգ. 31. քալելը. (մռն. բն.) գաղթում. 2. միայն —ung, իգ. ճամբորդութիւն. շրջան. շրջագայութիւն, երթեւեկութիւն. գաղթականութիւն:

Wánderschaft, իգ. 31. ճամբորդութիւն, ուղեւորութիւն. auf der — sein ճամբորդութեան մէջ ըլլալ. auf die — gehen յուղի անկանել:

Wándersmann, ար. 7. (յտ. Wandersleute) ճամբորդ, ուղեւոր (— Wanderer): [առող, յածող:

Wándler, ար. 22ա. բնս. թափա-

Wándlung, իգ. 31. փոփոխում, շրջում. այլակերպութիւն, ծըագ-ւանք. եկ. գոյացափոխութիւն (փոխարկութիւն հացի եւ գինւոյ ի մարմին եւ յարիւն Քրիստոսի):

wándte, անհմ. անց. եղ. 1. եւ 3. դէմք. wendenէ:

Wándung, իգ. 31. միջնորմ, գաւառայայ. տաղաւար, անջրպետ:

Wánge, իգ. 35. այտ, թուշծ. թուշ (հմմտ. Backe). 2. die Scham röthete ihre —n երեսը թեթեւ կարմրութիւն՝ շառագունանք պատեց, ամօթէն շիկնեցաւ. բ. ար. ճրտ. թեւ (սանդղոց). —n, յտ. (միջնայի նաւեւ սանդղոց) բուն. է. նոյն. —n յտ. e—s Mastes — Schale.

Wánkelmuth, ար. անհաստատութիւն, յողդողդութիւն, դիւրափոփոխութիւն: —müthig, ած. յողդողդ:

wánken, չբ. h. եւ s. 3ա. — schwanken; 2. չէն. vor dem Feinde — թշնամւոյն առջեւը տկարանալ՝ խոնարհիլ. den Feind — machen, zum — bringen թշնամին տատանեցընել, (զգունդս) քակել: —d, ընբ. եւ ած. 6. — schwankend, ընբ.: — չ. 22բ. անյտ. — Schwanken, չ.:

wann, մ. հարցական. երբ (որ), յորժամ. բ. հարցակն. երբ. es sei — es wolle, irgend — երբ որ ըլլայ, թող ըլլայ. dann und — երբեմն երբեմն. 3. — wenn; բ. — denn.

Wä'nnchen, չ. 22բ. (նուազ. Wanneէ) մռն. լուական:

Wánne, իգ. 35. (ցորենի) մաղ. 2. լոգան, կարաս. լոգարան:

Wánst, ար. 18. բն. եւ ը. մտ. — Pansen, 1. եւ 2.

Want, իգ. 31. նոյն. կայմապարանք. (կայմի հաստատութեան համար) մալուխք:

Wánze, իգ. 35. բն. մլուկն, փայտոջիլ (Cimex lectularius):

wánzig, ած. 6. մլուկաշատ:

Wapiti, ար. 33. —hirsch, ար. 20. կանադական եղջերու (Cervus canadensis). — kanadischer Hirsch.

Wáppen, չ. 22բ. զինանշան. —(schild) շքանշան:

Wáppenbild, չ. նշան, կնիք: —decke, իգ. զինանշանի ծածկոյթ: —dichter, ար. կնքագիր: —erklärung, իգ. կնքագիտութիւն: —feld, չ. քառորդ, չորրորդ մասն (զինանշանի): —halter, ար. — Schildhalter, բ.: —kenner, ար. կնքագէտ: —kunde,

Digitized by Google

էգ. կնքաբանութիւն։ –kunst, էգ. կնքագիտութիւն։ –schild, որ. (չ.) (զինանշանի) վահան։ –zierde, էգ. զինանշանի զարդ։

wáppnen, նբ. 3բ. = waffnen.

war, ահմ. անց. եզ. 1. եւ 3. դէմք seinէ։

warb, ահմ. անց. եզ. 1. եւ 3. դէմք werbenէ։

ward, ահմ. անց. եզ. 1. եւ 3. դէմք werdenէ։

Wardéin, որ. 20. դրամափորձ (փորձիչ դրամոց)։

wardi(e)ren, նբ. 3ա. դրամ փորձել։

warf, ահմ. անց. եզ. 1. եւ 3. դէմք werfenէ։

warm, ած. 6. (բաղդ. wä'rmer, գերդ. wärmst) (հկան. kalt) ջերմ, տաք. es ist — (օդը) տաք է. mir ist — տաք՝ ջերմ է. — baden ջերմ բաղնիք ընել. — halten ա) չբ. տաք պահել (զգեստի...). բ) նբ. եւ sich — halten պատսպարել (ի ցրտոյ), տաք պահել (ինք զինք). die Sonne scheint — արեւը տապագին՝ կիզիչ է. — sitzen ի դիւրութեան ըլլալ. 2. sich (հյց.) — arbeiten աշխատելով տաքնալ. — machen տաքցընել. — werden տաքնալ. բ. փխ. nicht —, nicht kalt ոչ ցուրտ ոչ տաք, գաղջ. 3—m — machen մէկը հոգերու մէջ ձգել. — werden (für et.) (մէկի... մէջ) տաքնալ։

Wärm||bad, չ. ջերմուկք, ջերմաբաղնիք։ –blüter, որ. յն. (հկան. kaltblütige Thiere) ջերմարիւն կենդանիք։ –blütig, ած. յն. ջերմարիւն։ –haus, չ. = Treibhaus.

Wä'rm||apparat, որ. ջեռուցիչ։ –ofen, որ. որա. հնոց։ –pfanne, էգ. կրակակալ։

Wä'rme, էգ. 35. ջերմութիւն. (արեւու...) տապ, տօթ, ամ. չոգ. (հիւանդութեան) տապ. փխ. եռանդն, փոյթ։

wä'rme||elektrisch, ած. բնգ. ջերմելեկտրական։ –elektrizität, էգ. բնգ. ջերմելեկտրականութիւն։ –lehre, էգ. բնգ. ջերմաբանութիւն։ –leiter, որ. բնգ. հաղորդիչ ջերմութեան։ –messer, որ. բնգ. ջերմաչափ։ –messung, էգ. բնգ. ջերմաչափութիւն։

wä'rm||en, նբ. եւ sich — չբ. 3ա. ջերմացընել, տաքցընել. ջեռուցանել. 2. փխ. բորբոքել, վառել արծարծել։ — չ. 22բ. անյփ. –ung, էգ. 31. = բային նշանակութեանց հետ։

Wä'rmer, որ. 22ա. ջեռուցիչ. ման. = Wärmpfanne.

wárn||en, նբ. 3ա. 3. vor e—r Gefahr — մէկը վտանգէ մը զգուշացընել. վտանգը զեկուցանել՝ ծանուցանել. 2. (ժամացուցի) զարնելու մօտ ըլլալ։ — չ. 22բ. անյփ. –ung, էգ. 31. ազդ(արարութիւն). lassen Sie sich das zur — dienen այս ձեզի դաս ըլլայ։

Wárner, որ. 22ա. –in, էգ. 32. ազդարար, զեկուցանող։

wárpen, նբ. 3ա. նաւ. ein Schiff — նաւ մը պարանաւ քաշել, թոկել։

Wart, որ. 20. = Hüter (հմմտ. Schrift-, Turnwart).

Wárte, էգ. 35. դիտարան, դէտարան, զննելու բարձր տեղ. ասղ. դիտանոց, աստղադիտարան. (բարձր) աշտարակ. գծ. (ժայռաւոր աշտարակ) մահարձան։

Wárte||frau, էգ. = Wärterin. –geld, չ. (յգն.) կէս թոշակ, արձակուրդի թոշակ։ –saal, որ. սպասելու սրահ։ –zimmer, որ. (բժշկի) նախասենեակ, սպասելու սենեակ։

wárt||en, չբ. h. եւ նբ. 3բ. սպասել, կալ մնալ. ծղրբ. da können Sie lange — կամ bis Sie schwarz w. ընդ. կրնաք սպասել, մինչեւ աշխարհքիս կատարածին կրնաք սպասել. սպառնալիք. wart', wenn ich Dich erwische! ընդ. կեցիր դուն, կը հասկցընեմ. բ. —, bis... սպասել մնալ, որ... (դալ...). գ. նբ. հետ. auf 3. — մէկուն սպասել. 2. er läßt immer auf sich — երբեք սպասարար չէ, միշտ սպասցընել կու տայ. worauf — wir? ի՞նչ բանի կը սպասենք, ի՞նչ կը յապաղինք. 3. 3. — = pflegen; 3. կամ 3—s — մէկը հոգալ. s—s Amtes — պաշտօնը կատարել. 3—m auf dem Dienst — կամ passen փ. Dienst, 4. — չ. 22բ. անյփ. սպասելը, մնալը. ich bin des —s müde սպասելէն յոգնեցայ։ –ung, էգ. 31. հոգ, խնամք, դարմանո(ւմ). սածում։

Digitized by Google

Wä'rter, ար. 22ա. **—in**, էգ. 32. պահապան. շին. պահանորդ, պահակ. հիւանդապահ։

...wärts, մ. վայն եղանակաւորէն բառերու հետ բարդուելով կրծ. ն. դէպ ի, ի... **himmel**— դէպ ի երկինք, երկնապաղ. խոյ վայն երկինք (վերցուց աչքը...). **see**— դէպ ի ծով. **vor**— յառաջ, յառաջ կայ։

warúm, մ. ինչու, ընդէր, — nicht? ինչո՞ւ չէ. 2. ծխառնական հարցման մէջ. ման. ըղձական. ինչո՞ւ... չ..., ընդէ՞ր է..., զի... ո. օ. — bin ich nicht 20 Jahre alt? ինչո՞ւ քսանամեան չեմ. ich gebe Nichts aus, und ich weiß wohl —... բան մը չեմ տար եւ պատճառն ես գիտեմ... — nicht gar փ. **gar**, մ. 2. — հրց. դր. **um** նխ. հետ. առ. ադէղ. **worum?** — **um was?** ո. օ. — handelt es sich? խնդիրն ինչ բանի վրայ է։

Wä'rwolf, ար. 13. — **Wehrwolf.**

Wä'rzchen, շ. 22բ. (նաղ. **Warze**) մանր կոծիծ։

Wárze, էգ. 35. առկ. կոծիծ, գորտնուկ. 2. (կոծիծանման պտուղներ) անդղ. ման. Brust— պտուկ՝ պտուկունք ստեանց. բժ. խլունկ, (անկոց վրայ) պայտց։

wárzen‖förmig, ած. խլունկաձեւ, կոծիծաձեւ։ **—ring**, ար. շին. օղ (հրացանի)։

wárzig, ած. օ. կոծիծաւոր, խլունկաւոր։

was, Ա. հրց. դր. առանց թայի ևս նխ. է. ինչ. — denn? ինչ կ'ուզես (ուրեմն). — (giebt es) Schöneres, als das... աւելի գեղեցիկ ինչ կայ... մը. —, schon wieder! Էհ, դարձեալ. mit —, von —...? (առ. փրծ. **womit, wovon**) ինչո՞վ, ինչ բանի հետ. 2. երբեւ խնդիր [illegible] բայի առջեւ. ո. օ. — (soll ich) thun? ինչ ընեմ. — sagen Sie? ինչ կ'ըսէք. 3. երբեւ ենթակայ անդ. բայի առջեւ. ո. օ. — geschah? ինչ եղաւ՝ պատահեցաւ. — ist (fehlt) Ihnen denn? ինչ կը զգաք. — ist Das? այս ինչ է. 4. **was für** (գ. և յառաջ անհոլով) ինչ, ինչպիսի՞. — für ein Mann? ինչպիսի մարդ. 5. ան[illegible] հարցման մէջ. — յր. դր. ո. օ. ich weiß, — Sie in Erstaunen setzt գիտեմ թէ ինչ բան կը զարմացընէ զձեզ. 6. — **wieviel**, ո. օ. — kostet dieser Shawl? այս շալն ինչ կ'արժէ... — ist die Uhr? ժամը քանի՞ է. 7. բացականչութեանց մէջ. — das für ein lästiger Mensch ist! այս ինչ տաղտկալի մարդ է. ach —! բա՛, վա՛շ։ Բ. — յր. դր. երբեւ ենթ. ինչ որ. — ich erwarte սպասածս. — noch mehr (noch schlimmer) ist եւ որ աւելին (չարագոյնն) է. ընփ. er läuft, — er kann կրցածին չափ կը վազէ. 2. — mich betrifft ինձ եւս, ինծի գալով. 3. — Ihr auch immer thut ինչ որ ալ ընէք։ Գ. — ընփ. (յաճախ 'was կը գրուի) — **etwas**; ո. օ. Das ist — Anders այս ուրիշ բան (է). so — hat man nie gesehen այսպիսի բան ոչ որ տեսած է։

Wásch‖apparat, ար. լուալու կազմած։ **—bär**, ար. կն. լուացուող արջ (Ursus lator)։ **—becken**, շ. լական։ **—bläuel**, ար. թակիչ, տափան։ **—bütte**, էգ. (լուալու) տաշտ։ **—faß**, շ. (լուացքի) տաշտ։ **—frau**, էգ. = **Wäscherin.** **—geräth**, շ. **—geschirr**, շ. լուալու աման. ման. = **Waschbecken.** **—kessel**, ար. կաթսայ։ **—korb**, ար. (լուացարարի) կողով։ **—lappen**, ար. կերպասաշոր, փարթէլ. թ. ընփ. անզօր՝ տկար մարդ։ **—lauge**, էգ. մոխրաջուր։ **—ledern**, ած. քարայծենի։ **—markt**, ար. ընփ. շատախօսներու ժողովարան։ **—maul**, շ. ընփ. = **Waschweib**, թ.։ **—schwamm**, ար. սպունգ։ **—seife**, էգ. օճառ։ **—tisch**, ար. **—toilette**, էգ. լուացարան։ **—trog**, ար. ար—. (լուանալու) կուռ. (գետնէն ոսկի հանելու) գուռ։ **—wanne**, էգ. տաշտ։ **—wasser**, շ. ջուր (լուալու). գեղեցկացուցիչ ջուր. թ. փխ. Das ist reines — այս (թթուր) ջուր է (տկար ըմպելեաց համար). գ. լղծ գեղ, ջուր։ **—weib**, շ. = **Waschfrau**; թ. փխ. շատախօս։

Wä'sch‖(e)fabrik, էգ. կտաւագործարան։ **—(e)kiste**, էգ. կտաւեղինաց՝ ճերմակեղինաց արկղ։ **—(e)mangel**, էգ. **—rolle**, էգ. (ճերմակեղէն... պնդելու) մամուլ։ **—waaren**, էգ. յգ. ճերմակեղէնք, կտաւեղէնք։

Wä'sche, էգ. 35. (կտաւ) լուանալը, լուացք. große — (մոխրաջրով...) լղանք. — haben լուացք

ընել. freie — und freien Tisch h. (ձրի կեան քանք) ձրի լուացք եւ կերակուր ունենալ. 2. տր. — Waschen, շ. ծռն. լուացք, (ձեռագրի...) լուացում. 3. լուացք, լուանալիք կտաւք, ճերմակեղէնք. reine — մաքուր լուացք. հկռդ. schmutzige կամ schwarze — աղտեղի լուացք:

wáschen, նբ. եւ sich — չբ. եւ չբ. ձյ. լուալ, լուանալ. լուացուիլ. առծ. eine Hand wäscht die andere գողն զգողակիցն չի մատներ, ազգականք զիրար կը պաշտպանեն. տ. Mohr, 1. բ.; բ. գհ. ich wasche meine Hände in Unschuld քաւեալ եմ ես ասկէ, զայս մեղաց չեմ առնուր. 3. —, 3—m den Kopf — ընդ. մէկը մերէն մաք լուալ, սաստկապէս կոկոծ ընել. 2. mit Seife — օճառել. sich — lassen օճառուիլ. 3. ընդ. — klatschen, 4. — շ. 22բ. անյլ. —ung, իգ. 31. լուացում, լուացք. օճառանք. կր. (տան)լուալ:

Wä'scher, ար. 22ա. —in, իգ. 32. լուացարար, լուացող:

Wäscheréi, իգ. 31. լուացում, լուացք. 2. լուացարան:

Wásen, ար. 22բ. դալարիք, դալարագեղ մայր (— Rasen). 2. — Faschine. 3. — Dunst.

Wásen‖meister, ար. —meisterei, իգ. — Abdecker(ei).

Wásser, չ. 22ա. (1. բ. եւ ի. իմաստով նաեւ 21ա.) ջուր. bei — und Brot sitzen միայն հացով եւ ջրով անցընել. — fahren ջրոյ վրայ շրջագայիլ. գհ. zu — werden ի գերեւ ելլել, չյաջողիլ. ընդ. ջուր խմել. բ. հանքաջուր, ջուրք. գ. (հկռդ. Land) ջուր (ծով, լիճ, գետ հկռդ. ցամաք). fließendes (stehendes) — վազուն (մնայուն) ջուր. առծ. bis dahin wird noch viel — in's Meer fließen մինչեւ որ այն ի գլուխ ելլէ՝ շատ ժամանակ պէտք է, մինչեւ նոյն ատեն աշխարհք կը կործանի. տ. արտասուք. քիրտն. հիւթ, ջուր (մարմնոյ). ջուր, մէզ, ջրդամթ. sein — lassen կամ abschlagen միզել. ի. թուք. առծ. der Mund steht կամ läuft ihm voll —, das — läuft ihm im Munde zusammen բաղձանքը կը գրգռի. ընդ. բերնին ջրերը կը վազեն. շ. օշարակ (պատրոց...). gebranntes — օղի, ցքի. ի. փայլուն (ադամանդի, մարգարտի...). ein schönes — haben գեղեցկափայլ ըլլալ. 2. das — rauscht ալիք կը մռնչեն. unter — setzen ողողել, մխրճել. zu — und zu Land ընդ ծով եւ ընդ ցամաք. բ. գհ. es. zu — machen բան մ'ի գերեւ հանել. er spricht französisch wie — շատ վարժ գաղղիերէն կը խօսի. գ. որոշ. վէտք, ալիք (ալեձեւ կերպութիւնք). ein schönes Wasser haben ալեկերպ՝ վէտվէտ ըլլալ (նիւթոյ). գ. ռուի. ծով:

Wásser‖ablaufrinne, իգ. ձրթ. (ջրոյ) խողովակ, ողուղայ: —arm, ած. սակաւաջուր, երաշտ: —armuth, իգ. երաշտութիւն: —arzt, ար. ջրաբոյժ: —auge, չ. աղբ. ջրակնութիւն: —bad, չ. բնական ջրոյ բաղնիք. բ. ժմ. մարեմանօթ: —bau, ար. ար. (յգ. ցնցա. 20. —. իրձ. —bauten) ջրաբաշխութիւն: —baukunst, իգ. ջրաբուեստութիւն, ջրաբաշխութիւն: —baumeister, ար. —techniker, ար. ջրաբաշխ: —becken, չ. աւազան: —behälter, ար. (ջրոյ) ընդունարան: —blase, իգ. պղպջակ. բ. աղբ. ջրայտում, պալար: —blattern, իգ. յգ. — Wasserpocken. —blei, չ. հզ. — Graphit. բ. ծովա կապար. ժմ. ջրակապար: —blume, իգ. բսլ. ջրածաղիկ: —bruch, ար. աղբ. ջրանք, փորջրի ջրգողութիւն: —buche, իգ. բսլ. արեւմտեան չինարի (Platanus occidentalis): —damm, ար. թումբ: —dicht, ած. ջրախիտ, ջրէ անթափանց: —doktor, ար. ընդ. — Wasserarzt; բ. դչ. մտ. յոռի բժիշկ: —eimer, ար. դոյլ: —fahrt, իգ. նաւակով շրջագայութիւն: —fall, ար. ջրվէժ: —farbig, ած. ջրագոյն: —fenchel, ար. բսլ. շուշմար (Phellandrium aquaticum): —fläche, իգ. ջրոյ մակերեւոյթ: —floh, ար. կն. ջրալու: —fluth, իգ. ողողում, ջրհեղեղ: —frei, ած. ժմ. անջուր: —freund, ար. ջրասէր: —frosch, ար. կն. — Frosch, 1. —gang, ար. ջրմուղ, ջրադարձ, ջրանցք: —geist, ար. դցբ. ջրոգի, ջրոյ դեւ: —gewächs, չ. բսլ. ջրային տունկ, ջրաբոյս: —glas, չ. ջրոյ գաւաթ. բ. ժմ. ջրապակի: —gott, ար. ջրադիք: —graben, ար. (ջրոյ) փոս. եբլ.

Digitized by Google

կորի, կաւատն: —haltig, ած. ջրային նիւթ ունեցող, ջրախառն. քմ. ջրատարոր: —heilkunde, իգ. ջրաբուժութիւն: —hose, իգ. ն—ի. ջրամրրկայ, թաթառ: —huhn, չ. կն. փարփար (Fulica): —hund, ար. = Pudel. —jungfer, իգ. կն. = Libelle, 2. —käfer, ար. կն. ջրաբզէզ (Dyticus): —karte, իգ. աշխ. ջրացոյց. ջրագրական տախտակ: —kasten, ար. արհ. (մեքենայի) ընդունարան: —kitt, ար. արհ. ջրածեփ: —kraft, իգ. ջրաբաշխական զօրութիւն: —kresse, իգ. բս. = Brunnenkresse. —krug, ար. կուժ: —kürbis, ար. բս. ձմերուկ (պոլ՝ ձմեռուկ) (Cucumis citrullus): —lauf, ար. կաւատն, կորի: —leitung, իգ. (անեբու) ջրաբաշխում. բ. ակուեդուկ: —lilie, իգ. բս. ջրաշուշան (Iris pseudacorus): —malerei, իգ. ջրաներկութիւն, ջրա(խառն) ներկով նկարելը: —mangel, ար. = Wassernoth. —mann, ար. ջրկիր, ջրբեր. բ. աստղ. ջրհոս: —marke, իգ. արհ. (ջրոյ) հարթաչափ: —messer, ար. արհ. ջրաչափ: —meßkunst, իգ. ջրաչափութիւն: —mühle, իգ. արհ. ջրաղացք: —müller, ար. ջաղացպան: —nix, ար. —nixe, իգ. դիցբ. ոգի ջրոց, ջրոգի: —nymphe, իգ. դիցբ. յաւերժահարսն, ջրաշահարս: —noth, իգ. ջրոյ պակասութիւն: —partie, իգ. = Wasserfahrt. —paß, ած. ջրահաւասար, հորիզոնական. 2. ար. հարթաչափ: —perle, իգ. սուտ մարգարիտ: —pflanze, իգ. բս. ջրային տունկ: —pieper, ար. կն. խօլարտոյտ (Anthus aquaticus): —pumpe, իգ. ջրհան. բ. ծորակ, —rabe, իգ. կն. = Kormoran(-Scharbe). —ratte, իգ. ջրմուկն (Hypudoeus amphibius). բ. ն—ի. alte — հմուտ նաւաստի: —reich, ած. ջրալից, ջրաշատ: —recht, ած. = wasserpaß, 1. —rinne, իգ. կորի, կաւատ. ճրտ. (տանեաց) խողովակ, ջրորդան: —riß, ար. ճրտ. հեղեղատ: —rose, իգ. բս. = Seerose. —schaden, ար. ողողման վնասք: —schaufel, իգ. արհ. հոլանաւական թի. բ. ն—ի. (դոյգասր թիակ նաւակի ջուրը դատարկելու) մոկոյշ: —scheu, ած. ջրէ վախցող. 2. իգ. ջրէ վախնալը: —schlange, իգ. կն. ջրի օձ. մսն. լողակ օձ (Coluber natrix): —schlund, ար. անդունդ, խորխորատ: —schnepfe, իգ. կն. = Becassine. —spiegel, ար. ջրոյ հայելի. բ. ջրոյ հարթաչափ: —spinne, իգ. կն. ջրասարդ: —stand, ար. ջրոյ բարձրութիւն, ջրակացութիւն. բլ. (ջրոյ) հարթաչափ: —stoff, ար. քմ. ջրածին: —stoffgas, չ. քմ. ջրածին-կազ: —strahl, ար. ցնցղկացեալ ջուր, շատրուան. բ. ջրոյ՝ ծորելոյ հոսանք: —strecke, իգ. ջրոյ տարածութիւն: —strudel, ար. = Strudel. —sturz, ար. ջրվէժ: —sucht, իգ. ախտ. ջրգողութիւն: —süchtig, ած. ախտ. (նաև գ. —süchtige(r)) ջրգող: —thiere, չ. յգ. կն. ջրային անասունք: —topf, ար. (ջրոյ) պուտ, պտուկ. բ. կարգի խողովակի բերան: —träger, ար. ջրբեր: —transport, ար. վճ. ծովային վաճառականութիւն: —treibend, ած. միզեցուցիչ (դեղ): —trog, ար. գուռ: —uhr, իգ. ջրաժամացոյց: —wage, իգ. (ջրոյ) հարթաչափ. բ. բնէ. ջրակշռական լծակ. գ. արհ. (շուրջոյ) ջրակշիռ: —wägung, իգ. (ջրոյ) հարթաչափութիւն. բ. ջրակշռութիւն: —weide, իգ. բս. ջրուռի (Salix viminalis). բ. = Buschweide. —wirbel, ար. պտոյտք, դրդանք: —wurm, ար. կն. ջրային որդ: —wuth, իգ. ախտ. ջրամոլութիւն:

wässerhaft, wä'sserig, ած. 6. ջրային, ջրաւոր (բժշ. բնխ. եւն):

wä'sserig, ած. 6. ջրի, ջրոտ, ջրաշատ. փխ. Z—m den Mund (nach et.) — machen բերնին ջուրը վազցնել. 2. —es Blut ջրախառն արիւն. բ. փխ. անհամ, ցուրտ. երկայնատարած (խօսք):

Wä'sserigkeit, իգ. s1. անյփ. ջրոյ առատութիւն, ջրաշատութիւն. 2. ջրախառնութիւն. 3. փխ. անհամութիւն, ցրտութիւն:

wä'ssern, չք. h. 8—. ջուր վազցընել. մսն. ihm — die Augen աչուըները արտասուալից են, արցունքը կուգայ. mir wässert der Mund danach բերնիս ջուրը կը վազէ: — ներ. — bewässern; 2. = einwässern; մսն. խոնաւել, թաթխել. ճղր. e—e Haut

Digitized by Google

— մորթը ջրաթաթաւրմ ընել. ջուր ծծել՝ խմել տալ. 3. den Wein — գինին ջրախառն ընել՝ ընդ. միրտել. 4. որս. (կտաւուբ...) պաղպաջուն ընել, փայլեցընել: — չ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. — Bewässern, չ. Einwässern, չ.:

Wássersnoth, իգ. ողողմանէ պատճառեալ աւեր՝ ապականութիւն:

Wáte, իգ. 35. որս. մեծ ուռկան:

wáten, չբ. h. եւ s. 3բ. im Wasser, im Kothe... — ջրոյ՝ ցեխի մէջէն քալել՝ երթալ:

Wáter‖klosett (վ...տըր կամ ......տըր...), չ. (անգղիական) ճեմիշ: —proof (......տըրբրու—ֆ), որ. ջրախիս վերարկու:

wátschelig, ած. 6. տատանող, ճօճալով քալող:

wátscheln, չբ. h. եւ s. 3ա. տատանելով՝ ճօճալով քալել:

Watt, չ. (որ.) 24ա. ն. ծանծաղ, խորուտ, աւազակոյտ:

Wátte, իգ. 35. Ա. վճ. վաղկայ (բամպակ). — füttern վաղկայել: Բ. — ն. — Watt.

Wátten‖macher, որ. վաղկայագործ: —meer, չ. խորութք, ծանծաղուտ:

watti(e)ren, նբ. 3ա. վաղկայել, վաղկայապատ ընել: — չ. 22բ. անցք. —ung, իգ. 31. վաղկայում:

wau! մչ. (նմանաձայնութիւն շան հաչելու) համ, ուա՜յ: — որ. փկ. 20. յասփուկ (Reseda). մռն. ալեաժահրի (R. luteola):

Wébe, իգ. 35. — Gewebe; ը. մփ. կտաւ (ի կտոր), լաթ. 2. — Spinnenwebe.

Wébe‖art, իգ. հիւսելու՝ մանելու կերպ: —baum, որ. որս. — Weberbaum. —garn, չ. որս. թել ոստայնի, ոստայն, շաղամաթ: —kunst, իգ. ոստայնանկութիւն: —stuhl, որ. (ռա. Webstuhl) գործի (ոստայնանկի):

wében, Ա. նբ. եւ փբ. 2ը. եւ 3ա. որս. ռամ. հիւսել, անկանել, հենալ, կկել, ոստայնանկել. փխ. sie flechten und —, himmlische Rosen in's irdische Leben մեր օրերն երկնային վարդերով կը հիւսեն. 2. die Einschußfäden lose — թեզանը պարուրել, յապաւել. damastartig — դամասկել. Բ. մանել. հիւսել. անկանել. նիւթել (սարքել...). Գ. փխ. — anzetteln, ն.; flechten, ն. ի.; hervorbringen, 3բ.: Բ. — չբ. h. ն. ռ. շարժիլ. տարուբերիլ. ծփիլ. փ. leben, ն.: — նբ. շարժել. տարուբերել: — չ. 22բ. անցք. անկուած, ոստայնանկութիւն. փ. Anzettelung, ն.; Flechten, չ. 2. շարժում:

Wéber, որ. 22ա. —in, իգ. 32. հիւսող. կկող. անկանող. ոստայնանկ, ոստայնագործ, (կտաւա...)գործ:

Wéber‖baum, որ. ռամ. ստորի: —einschlag, որ. —eintrag, որ. ռամ. թեզան (հմմ. ատէշ): —kamm, որ. ռամ. սանտր (ոստայնանկի): —karbe, իգ. հերհեր, դդոց (տար գզելու սանտր): —knecht, որ. ոստայնանկի համբակ. բ. կն. դաշտասարդ (Phalangium opilio): —kunst, իգ. = Weberei. —lade, իգ. փ. Lade, ն. —schiffchen, չ. ռամ. կկոց, ամ. բարար: —schule, իգ. ոստայնանկութեան դպրոց: —schütze, իգ. = Weberschiffchen. —spule, իգ. ճախարակ (մաքուր): —vogel, որ. կն. ոստայնանկ (Ploceus):

Weberéi, իգ. 31. ոստայնանկութիւն, ոստայնագործութիւն. 2. հիւսելու եղանակ, հիւսուած. 3. հիւսուած, անկուած, մանուած. ոստայն:

Wéchsel, որ. 22ա. (1. ի — ն. իմաստով յգ. ռա. —fälle) փոփոխում. փոփոխութիւն. յաջորդութիւն, փոխանորդութիւն (եղանակաց..). 2. փոխում (ուրիշ բանի մը). 3. der — der Ringe փոխանակութիւն, ատուրեւառ (մատանեաց... ի նշանտուքս...). 4. վճ. դրամափոխութիւն, լումայափոխութիւն. Բ. փոխանակագիր. gezogener — քաշուած փոխանակագիր. 5. ուսանողի մը վերջամսեայ թոշակ. 6. որս. անց, անցավայր (եղէնց). 7. որս. կցուած (քարանց...). (փայտ խողովակ՝ որ երկու մեծ խողովակ կը կցէ) կցափող. 8. հանդոյց (ձի... փոխելու կայան):

Wéchsel‖accept, չ. ընդունելութիւն փոխանակագրի: —agent, որ.

Digitized by Google

փոխանակագրի գործակալ։ —balg, ար. դեւորդի, (մարգախտան) ծիւ-ադ. բ. դեւուկ, չար տղայ։ —begriff, ար. փոփոխ՝ համաձայնօր գաղափար։ —bewegung, էգ. փոփոխ շարժում։ —beziehung, էգ. —bezug, ար. փոփոխ առնչութիւն, փոխադարձութիւն։ —brief, ար. — Wechsel, ե. բ.։ —fall, ար. փոփոխ անկում. բ. —fälle, յփ. Wechselfälle 1. ի— 2. Նշանակութիւն։ —frist, էգ. (փոխանակագրի) պայմանաժամ։ —gebrauch, ար. առփորութիւն։ —gesang, ար. փոփոխ երգ։ —geschäft, չ. փոխանակութիւն. բ. սեղանաւորութիւն։ —gespräch, չ. երկխօսութիւն, խօսակցութիւն։ —handel, ար. չն. փոխանակագրով առուտուր։ —händler, ար. սեղանաւոր։ —handlung, էգ. — Wechselgeschäft, բ.։ —haus, չ. դրամատուն։ —konto, չ. (անձնելու) փոխանակագրոց գիրք։ —makler, ար. փոխանակութեան միջնորդ։ —nehmer, ար. փոխանակագիր առնող, յանձնառու։ —rede, էգ. խօսակցութիւն։ —reime, ար. յփ. խառն՝ խաւար յանգք։ —satz, ար. էլ. երկառած, երկայրաբանութիւն։ —seitig, ած. — gegenseitig, բ. —seitigkeit, էգ. — Gegenseitigkeit. —sendung, էգ. (դրամի) առաքում։ —ständig, ած. բն. փոփոխադիր (տերեւ)։ —streit, ար. կագ, կռիւ։ —strom, ար. փոփոխ հոսանք (ելեկտրականութեան)։ —tag, ար. փոփոխութեան օր. բ. բժշ. ճգնաժամ օր։ —verhältniß, չ. էլ. փոփոխ յարաբերութիւն, փոխադարձ առնչ։ —(s)weise, մ. փոխադարձ, փոփոխ. բ. կարգ ըստ կարգէ, փոխանակաւ։ —winkel, ար. յփ. ե—ե. փոփոխանկիւնք։ —wirkung, էգ. էլ. փոխադարձ ազդեցութիւն։ —zustand, ար. փոխադարձութիւն։

wechselbar, ած. ե. փոխելի. 2. փոխանակելի։

Wechselei, էգ. 31. (տեղ տեղ) փոփոխութիւն, փոփոխանք. 2. — Wechselgeschäft.

wechseln, չբ. h. եւ s. նբ. եւ փբ. 3—. փոխել, փոփոխել. et. —, mit et. — բան մը (բանի մը հետ) փոխել. 2. Նորոգուիլ. die Zähne — ա-կռաները փոխել, նոր ակռայ հանել. 3. չբ. եւ փբ. mit et. — յաջորդել, տեղը գալ. փոխանակել. 4. փոխանակել, փոխել, փոխանակութիւն ընել. 5. չն. լումայափոխել, դրամափոխել. 6. որս. (երէող) փոխուիլ, (ուրիշ տեղ) անցնիլ. բ. (հալածեալ երէոց) խուսափիլ, խուսանել։ — չ. 22բ. անյփ. փոփոխում, փոփոխութիւն, փոխանակութիւն (նաեւ չն.)։

Wechsler, ար. 22—. չն. լումայափոխ, սեղանաւոր։

Weck, ար. 20. —e, էգ. 35. —en, ար. 22բ. (ծերմակ) հացիկ։

Weck|glocke, էգ. զարթուցանելու զանգակ։ —uhr, էգ. զարթուցիչ (ժամացոյց)։

wecken, նբ. 3—. 3. — մէկը զարթուցանել, արթնցընել (նաեւ փխ.)։

Wecker, ար. 22—. —in, էգ. 32. զարթուցանող, արթնցընող. 2. զարթուցիչ (գործի). բ. զարթուցիչ (ժամացոյց) (— Weckuhr). 3. (զարթուցչի նման գործիքներ) (Չրագաղաքի) ազդահար։

Wecker|uhr, էգ. — Weckuhr. —vorrichtung, էգ. ազդահար (կազմած)։

Wedel, ար. 22—. հովհովիչ, (հրոյ) հողմահար, հովահար. 2. — Sprengwedel; 3. (անասնոց ագի) ձեռ. 4. բն. (պտերներու տերեւանման գործարան) հովիչ. բ. — Tannenwedel.

Wedel|affe, ար. կն. կղակապիկ (Callithrix)։ —bürste, էգ. մշտիկ, սրսկիչ։ —farne, ար. յփ. բն. պըտերազգիք։

wedeln, չբ. h. եւ նբ. 3—. den (mit dem) Fächer — հովհովել, հողմահարել, հովահարել. ագդիյ—ին—նն ալ յիշել. 3—m die Fliegen vom Leibe — մէկուն վրայէն ճանճերը վանել. 2. (մն. շան) ագին շարժել. փխ. շան պէս սողել։ — չ. 22բ. անյփ. հովհովում. ագին շարժելը։

weder, շղ. —..., noch ... ոչ ... ոչ ... չ. ե. — Du noch ich ոչ դու ոչ ես։

Weg, ար. 20. ճամբայ, ճանապարհ (նաեւ փխ.), ուղի. 2. պողոտայ. անդղ. խողովակ, անու (ի

մարմնի). փխ. ճանապարհ (ընդարձակ..., անձուկ...), անցք, արահետ. (Wald-)— կածան. (մախճանի հանելու համար ընելու) ճամբայ, ընթացք, գնացք. (ատանեղաց) շըրջանք. (ջուրց) խաղացք. բ. փխ. auf gütlichem —e քաղցրութեամբ. 3. [illegible]. einen falschen — betreten մոլորիլ, զառածիլ, սխալ ճամբայ բռնել. den kürzesten — gehen կարճ(առօտ) կտրել. փխ. Das hat gute —e իրը լաւ կ'երթայ. J—m die —e weisen մէկն առջեւէն մերժել, ընդ. ճամբայ տալ՝ ղրկել. [illegible]. բ. desselben (կամ e—s) —es mit J—m gehen մէկուն զուգած ճամբէն երթալ. geht Eures —es! ճամբանիդ գնայ. er kam des —es նոյն ճամբէն եկաւ. woher des —s? ուսկից (կու գաս). փխ. lassen Sie ihn s—r —e gehen զինքը թող տանէք. [illegible]. aller —en, alle —e = allewege, allerwegen; ֆ. [illegible] Հէտ. sich auf den — begeben կամ machen ճամբայ ելլել, յուղի անկանել. auf dem —e sein sich zu Grunde zu richten կործանման ճամբուն մէջ ըլլալ. auf gütlichem —e = in Güte; Glück auf dem —e! բարի յաջողութիւն. aus dem —e gehen ի բաց կալ, անդի տալ (որ ուրիշն անցնի). J—m aus dem —e gehen մէկէ մը խուսել՝ խուսափել (որ իրարու չհանդիպին). gut bei (ռմ. ըրծ. zu) —e sein քաջառողջ ըլլալ. in; J—m im —e stehen կամ sein մէկուն արգելք՝ խափան՝ խոչ ըլլալ. J—m Hindernisse in den — legen մէկուն առջեւն արգելքներ հանել. J—m nicht über den — trauen մէկուն վրայ ամենեւին վստահութիւն չունենալ. von —en J—s մէկուն կողմանէ. [illegible] Հէտ [illegible]. ղ. օ. v. meinetwegen իմ կողմանէս. et. zu —e (կամ zuwege) bringen, mit et. zu —e kommen բան մ'ի գլուխ հանել՝ լմնցընել:

Weg... weg... = Wege... ղ. օ. —weiser, ար. —weiserin, էգ. ուղեցոյց. ճանապարհացոյց:

weg, Ա. մ. = fort, 3. ղ. օ. — ist er մեկնեցաւ. das Buch ist — գիրքը կորսուեցաւ. der Reiz ist — գրգռութիւնը դադրեցաւ. 2. ganz — sein իսկ իրմէ դուրս ելլել, այլ յայլմէ ըլլալ. 3. über et. — sein բանէ մ'անցած՝ ի վեր ըլլալ (նաեւ փխ.). 4. darunter — sein աչխէն համարուիլ. յարգը կորսնցընել. 5. Նփ. Հէտ. hinter etw. — կարգաւ. in E—m — անընդհատ. 6. [illegible] մ. ի Հէտ [illegible]. փ. kurz-weg, rund-weg; բ. schlecht-weg: [illegible] dreist-, flott- համարձակ, յանդգնաբար. փ. նաեւ durchweg; frei- ըն. յառաջ: բ. — մէ. (Հմմտ. fort, s.) — da! մէկդի. Kopf —! գլխուդ (զգուշացիր...). — mit den Grillen und Sorgen! ի բաց (ըլլան) հոգերն:

weg... Weg... [illegible]. —arbeiten, նբ. աշխատելով հանել: —ätzen, նբ. կերելով հանել (բիծը): sich — begeben, չբ. մեկնիլ: —beißen, նբ. խածնելով կտրել՝ հանել. բ. փխ. J. — մէկը թաթել՝ քարընդանել՝ այցելութքեցընել: —beizen, նբ. = wegätzen. —bekommen, նբ. ընդ. et. — բան մ'առնուլ՝ առնել՝ յափշտակել. բ. er kann es nicht — զայն գլուխ չի կրնար հանել: —bleiben, չբ. s. = fort bleiben; բ. hier ist ein Wort —geblieben բառ մը փախած է. ընդ. bleiben Sie davon —! աւր մէջ մի խառնուիք: —blasen, նբ. = fortblasen, 1. —brechen, նբ. բեկանել՝ կտրել հանել. ըիչ. փախել: —brennen, նբ. խարել. կրակով փճացընել. 2. չբ. s. այրիլ. յանկին ղառնալ: —denken, նբ. եւ փբ. et. — մտածելով ի բաց մերժել՝ հեռացընել. sich von einem Orte — մտքով ուրիշ տեղ երթալ: —eilen, չբ. s. = forteilen; über et. — ցատքել, վրայէն սահուլ. բ. փխ. հարեւանցի անցնիլ՝ խօսիլ վրան: —fahren, չբ. s. կառքով մեկնիլ: —fall, ար. բարձում, ջնջում. խափանում. in — kommen = —fallen, բ.: —fallen, չբ. s. (իյնալով) կորսուիլ. բ. խափանուիլ. ջնջուիլ. բարձուիլ. ը. մր. տեղի չունենալ: —fliegen, չբ. s. թռչիլ հեռանալ. մեկնիլ. (հովէն) տարուիլ: —führen, նբ. = fortführen, նբ. 1. ...: —geben, նբ. տալ, ձեռքէ հանել՝ թողուլ: —gehen, չբ. s. = fortgehen.

Digitized by Google

1. ա. über et. — բանի մը վրայէն անցնիլ. Հև. դեր ի վերոյ ընթանալ: —gießen, նբ. հեղուլ, թափել: —halten, նբ. հեռու՝ մէկդի բռնել, հեռացընել (ձեռքը...). den Kopf — գլուխը մէկդի դարձընել: —heben, ծբ. = hinwegheben. —helfen, չբ. h. 3—m — մէկուն (մեկնելու՝ հեռանալու) օգնել: —holen, նբ. երթալ բերել. 3. — մէկն ի բաց տանիլ: —hüpfen, չբ. s. ցատկելով հեռանալ. über et. — բանի մը վրայէն ցատկել անցնիլ, սահնուլ: —jagen, նբ. = fortjagen. —kapern, նբ. յափշտակել, կորզել: —kehren, նբ. աւլել, աւել առնել. բ. (երեսը...) դարձընել: —kommen, չբ. s. = fortkommen, 1. ա. եւ 1. բ.; բ. = davonkommen. —kratzen, նբ. քերելով ջնջել՝ մաքրել: —küssen, նբ. = abküssen. —lassen, նբ. = fortlassen; բ. = auslassen, 1. 2. — չ. եւ —lassung, իգ. = Auslassen, չ.: —laufen, չբ. = fortlaufen, 1. ա.: —leihen, նբ. = ausleihen. —leugnen, նբ. ուրանալ, ժխտել: —machen, նբ. բառնալ, (բիծ...) հանել, ջնջել. 2. sich — = fortmachen, 2. —nahme, իգ. առնումն, բարձումն, յափշտակութիւն. մաս. գրաւումն: —nehmen, նբ. բառնալ, յափշտակել, (մէկէ մը) հանել. բ. չեք ընել, անհետացընել. գ. 3. v. e—m Orte — մէկը տեղէ մը (չ. օ. դպրոցէ...) հանել. դ. չորթել, խորել, գողնալ. ե. (յաղթանակ) գրաւել: —nacken, նբ. պնդել, կծկել. 2. sich — = sich fortscheren. —peitschen, նբ. խարազանով փախցընել՝ մերժել: —prügeln, նբ. ծեծելով փախցընել՝ մերժել: —putzen, նբ. մաքրելով հանել՝ ջնջել. բ. չեք՝ անհետ ընել: —radi(e)ren, նբ. քերել, ջնջել: —raffen, նբ. յափշտակել, առնել, (մահը) հնձել: —räumen, նբ. = forträumen եւ räumen, 1.; բ. = räumen, 4.; ծբ. ein Hinderniß — արգելք մը մէջտեղէն ի բաց բառնալ: —rücken, նբ. = fortrücken, 1.; 2. չբ. s. տեղի տալ, ի բաց կալ: —rufen, նբ. = fortrufen. —scheren, նբ. ի բաց կտրել՝ յապաւել, խուզել. 2. ընդ. sich — = sich fortscheren. —schicken, նբ. = fortschicken. —schieben, —schießen = fortschieben, fortschießen. —schleichen, չբ. h. եւ sich — ծբ. = fortschleichen. —schleppen, —schleudern = fortschleppen, fortschleudern. —schlüpfen, չբ. s. = fortschlüpfen. —schneiden, նբ. կտրել հանել: —schnellen, նբ. (նետը...) արձակել, նետել: —schrecken, նբ. խուճապել, սարսափեցընել: —segeln, չբ. s. նա—ի. = absegeln. —sehen, չբ. s. աչքը դարձընել. բ. über et. — = hinwegsehen; մաս. ծխ. բան մ'աննշան ընել, ընդ. աչք գոցել: —setzen, նբ. մէկդի դնել. 2. չբ. s. über einen Graben — փոսի մը վրայէն ցատկել՝ սահնուլ. 3. sich über et. — = hinwegsetzen, 2. —streichen, նբ. (արձանայր գործիքով մը) հանել, բառնալ: —stoßen, նբ. = fortstoßen. —thun, նբ. մէկդի ընել՝ դնել. մերել, ի բաց մերժել: —tragen, նբ. յափշտակել, տանիլ: —weisen, նբ. = abweisen, 1. ա.: —wenden, նբ. = abwenden. —werfen, նբ. հեռու նետել՝ ձգել. բ. (իբրեւ անգործածական) մէկդի նետել. իշ. (թուղթ...) մէկդի դնել. գ. ծախել, սպառել. das Geld ist so gut wie —geworfen կորսուած սատակ է այս. դ. փռ. (դեր...) պակասեցընել, ը. մր. կրճատել, պզել. 2. sich — ծբ. նուաստանալ, իր պատիւը զիջել: —werfend, ներբ. եւ ած. ե. = բայէն ածանցական... բ. արհամարհող, արհամարհոտ: —wischen, նբ. (քրտինք....) ջնջել, սրբել: —zaubern, նբ. թովել, դիւթել:

Wegelsamt, չ. ճանապարհաց հոգաբարձութիւն: —bau, ար. ուղեգործութիւն: —baumeister, ար. ճանապարհաց շինուածապետ: —distel, իգ. փշ. = Frauendistel. —dorn, ար. փշ. դժնիկ (Rhamnus alaternus): —geld, չ. բաժ (անցից): —lag(e)rer, ար. հուպկահար: —lagerung, իգ. հուպկահարութիւն: —lerche, իգ. ցն. = Haubenlerche. —los, ած. անճամբոր (ճամբայ), անդործածելի: —macher, ար. ուղեկազմարար: —säule, իգ. = Wegweiser; բ. = Meilenzeiger. —strecke, իգ. գնացք ճանապարհի, ճանապարհ: —stunde,

Digitized by Google

իգ. փարախ։ —wart(e), իգ. տե. = Cichorie.

wegen, նխ. (նախադաս կամ յետադաս ալ., երբեմն նախ. ու. կ'առնու.) Համար, վասն, պատճառաւ. 2. (առոր) Նկատմամբ, (առոր...) գալով. (բանի մը) Հետեւութեամբ. von — ս. Weg, 3. դ. von Polizei — ոստիկանութեան հրամանաւ։

Wegerich, որ. 20. Ջղախոտ, դաղ-տրկուր (Plantago)։

wegsam, ած. 6. վարուն, գործածելի (ճամբայ)։

weh! մղ. —! au —! նաեւ wehe, վայ, ա՜յ, ե՜հա. բ. ach und — (նաեւ Ach und —) schreien հեծել, հառաչել, ախուվախ ընել. ե. ողբանալից. — ihm! վայ անոր։ — ած. 6. նաեւ —e, բայերու հետ իբրեւ ստորոգելի կամ մ. — sein եւ werden բայերով. դ. 6. es ist mir — zu Muth, zu Sinn կամ um's Herz սիրտս կը ճմլի. բ. thun-ով. J-m — thun մէկը վշտացընել՝ թախծալից ընել. der Kopf thut mir — գլուխս կը ցաւի։

Weh, չ. 20. կամ անփխ. (յգ. նաեւ —en, դ. 3. բ.) Հեծութիւն, ողորմ՝ կսկծելի ձայն, ախուվախ. mit Ach und — ախուվախով. 2. Վիշտ, կսկիծ, դժբախտութիւն. 3. (մարմնոյ) ցաւ. դ. Kopf-, Zahn-Weh; բ. անյ. մփ. —, ոռ. յգ. —en, նաեւ Wehe, իգ. 35. ախտ. երկունք, ցաւք երկանց։

Wehfrau, իգ. = Hebamme. —geheul, չ. հեծեծանք։ —klage, իգ. ողբ, քուք։ —klagen, չբ. h. եւ նբ. 3ա. անբյ. ողբալ, աշխարել, հեծել։ —muth, իգ. թախծութիւն։ —mutter, իգ. = Hebamme.

wehe, մղ. ած. եւ մ. = weh, 1. էն 2. — իգ. 35. = Weh, 3. բ.; 2. = Schneewächte.

wehen, չբ. h. 3ա. եւ 3բ. (հովը) շնչել, փչել. 2. ծփիլ, տատանիլ, (դրօշը) ծածանիլ։ — նբ. փչելով տանիլ։ — չ. 22բ. անյգ. շունչ, փչում։

Wehr, իգ. 35. (նաեւ չ. դ. 3. եւ 5.) պաշտպանութիւն, ընդդիմադրութիւն. sich zur — setzen պաշտպանել, դէմ դնել. 2. (նաեւ չ.) պաշտպանութեան զէն. ը. մփ. զէն. — und Waffen զէնք, զէն ու զարդ. 3. պաշտպանութիւն, ապաստան, նեցուկ, ապաւէն. 4. դունդ, զօր (ի պաշտպանութիւն). 5. որս. (ոռ. չ.) թումբ. (ճամբաներ փակելու փայտակերտ) փակոց. (նաւահանգստի) քարափն. 6. որս. ժանիք. բ. որս. (մեռադէտ) կարթի թել։ — որ. 33. կամ 31. աղաւ, զէն կրել կրցող մարդ։

Wehrbau, որ. յգ. —bauten, որս. = Wehr, 5. —bezirk, որ. զինուորական սահման։ —damm, որ. նոյ. (նաւահանգստի) ամբարտակ. թումբ։ —fähig, ած. զինուոր։ —geld, չ. (նաեւ Wergeld) զինք արեան։ —gesetz, չ. զէն. զինուորութեան օրէնք։ —gestell, չ. հրացանակալ։ —los, ած. անզէն, անպաշտպան. ը. մփ. անպաշտպանելի։ —losmachung, իգ. զինաթափութիւն։ —mann, որ. պատերազմող. ը. մփ. զինուորական։ —stand, որ. զինուորութիւն, զինուորական վիճակ։ —zahn, որ. ժանիք (վարազի)։

wehren, 3ա. sich — նբ. ինք զինքը պաշտպանել, դէմ դնել. sich mit aller Macht, mit Hand und Fuß — ձեռքով ոտքով ընդդիմանալ՝ հակառակիլ. բ. ռոյ. sich seines Lebens, Leibes, seiner Haut — իր կեանքը պաշտպանել։ — նբ. եւ չբ. h. արգելուլ, խափանել, (պաշտպանելով) հեռացընել, ի բաց դարձընել, արգելուլ, արգելք դնել. J-m — մէկուն հակառակիլ, դիմադրել. dem Feuer — հրդեհը նահանջել. et. — = verwehren.

wehrhaft, ած. 6. պաշտպանել կրցող. քաջ, դոռ, քաջամարտիկ. J. — machen մէկը զինել։

Wehrhaftigkeit, իգ. 31. անյգ. պաշտպանելու կարողութիւն, պաշտպանողութիւն. ը. մփ. դոռութիւն, քաջութիւն։

Weib, չ. 9. կին, կնիկ. բ. ամուսնակին, ամուսին. J-m s—e Tochter zum —e geben աղջիկը մէկուն տալ՝ ամուսնացընել. 2. ձկ. altes — ծովակոցար (Balistes vetula)։

Weibchen, չ. 22բ. (ն-չ. Weib) կնիկ. 2. կն. էգ (թռչնոց)։

Weibersgeklatsch, չ. դրդջիւնք (պառաւանց), բամբասանք։ —gewäsch, չ.

ընդ. — Weibergeklatsch. —held, ար. քծնող (կանանց)։ —kleid, չ. կանացի զգեստ, պարեգօտ։ —knecht, ար. քծնող։ —kram, ար. պաճուճանք, զարդք (կանանց)։ —raub, ար. հափշտակութիւն, առեւանգութիւն։ —rock, ար. շրջազգեստիկ, կանացի վերարկու (հնօ)։ —stimme, էգ. կանացի ձայն. hohe — զիլ։ —voll, չ. ընդ. կանանի։ —zimmer, չ. կանանոց։ —zwinger, ար. = Harem.

weiberhaft, ած. ե. կանացի։

weibisch, ած. ե. կանացի, կանանցաբարոյ, թուլամորթ. sich — benehmen տկար գտնուիլ, անարի ըլլալ. — machen կնատել։

weiblich, ած. ե. (հկռնշ. männlich) իգական (սեռ...), կանացի. 2. լն. էգ, մատակ. փլ. իգական։

Weiblichkeit, էգ. 31. անյ. (բայց 2. նշմ-ով յգ. ունի) կանացի բարք (բնութիւն). մն. կանանց ամօթխածութիւն (ցածունութիւն, քաշուածութիւն). 2. յգ. ով. կանացիութիւն, կանանց տկարութիւն՝ պակասութիւն։

Weibling, ար. 20. կնատ, թուլամորթ, անարի։

Weibs‖bild, չ. կին, կնիկ. բ. պառաւ։ —leute, յգ. կանայք։ —person, էգ. —stück, չ. = Weibsbild.

weich, ած. ե. (հկռնշ. hart, fest) կակուղ, փափուկ. —e, — gekochte կամ gesottene Eier թերխորով ձուք. — machen կակղել. բ. թոյլ, տկար, անզօր, մեղկ. 2. հեզ, քաղցր. sich — anfühlend փափուկ. գողտր(իկ), ազնիւ. ճապուկ, ճկուն, դիւրադարձ. տարածուն (ոսկի...). —e Hand մատ՝ թաթոշ ձեռք. բ. փխ. զգայուն, դիւրագորով, խանդաղակաթ. — werden խանդաղատիլ, գորովիլ. գ. անոյշ, քաղցր (երգ). դ. —es Wasser անոյշ ջուր. ե. երժ. = Moll; չ. +ր. կակուղ, փափուկ (գիր)։

Weich‖bild, չ. 20. (քաղաքի) արձակավայրք. բ. որմած (պարսպաց)։ —faß, չ. ար—. թրջոց, թրջելու տակառ։ —flügler, ար. յգ. լն. կակղաթեւեր։ —gekocht, ած. = weich gekocht. —geschaffen, ած. արգահատող։ —herzig, ած. գորովասիրտ, դիւրագորով, արգահատող։ —holz, չ. կակուղ փայտ։ —kübel, ար. (չ.) ար—. = Weichfaß. —küpe, էգ. ար—. թրջոց։ —machen, չ. ար—. (պողպատ) կակղելը։ —müthig, ած. = weichherzig. —pflaster, չ. բժշ. կակղիչ սպեղանի։ —schalig, ած. կակղապատեան։ —(en)schiene, էգ. ար—. (շոգեկառաց շաւիղը փոխելու գործի, ուղեփոխ, աքծան։ —thiere, չ. յգ. լն. թուլատարրներ։ —würmer, ար. յգ. լն. կակղամորթք։

Weiche, էգ. 35. անյ. (հմմտ. weich) կակղութիւն, փափկութիւն, քաղցրութիւն. տ. Weichheit; 2. անդր. —n, յգ. (մարմնոյ անոսկր տեղերը) մամն, խաղճամուղձք, թամբ. մն. կող, կուշտ. 3. ար—. = Ausweiche; բ. ուղեփոխ (= Weichschiene)։

weichen, Ա. չբ. Ի. եւ Ն. 8—. = erweichen, չբ.։ — նբ. = erweichen, նբ. 1. Ի— 2. Բ. — չբ. Ն. ցնց—. Ի. 1ի. տեղի տալ, զիջանիլ. 2. ծռիլ, կորանալ. վճ. իջնալ, գինն իջնալ. ետ քաշուիլ, տեղի տալ. հեռանալ. մեկնիլ. ընկրկիլ. նահանջել. aus den Fugen — յօդաքակ ըլլալ, (ոսկրները) խախտիլ. von der Stelle — տեղը թողուլ. vom Wege — ճամբէն խոտորիլ։ — չ. 22բ. անյ. = բային նշանակութեանց հմմտ. 3. zum — bringen մէկը զիջուցանել՝ խոնարհեցընել. վճ. die Kurse sind im — գիները կ'իջնան։

Weichen‖gegend, էգ. ցայլակողմն։ Բ. — ար—. հմմտ. Weiche, 3.; չ. ե. —bahn, էգ. խուստափուղի (կառատորմն մ'ուրիշի մը տեղի տալու ճամբայ)։ —stellung, էգ. (շոգեկառքի) ուղեփոխութիւն։ —steller, —wärter, ար. ուղեփոխիչ, ուղեպահ։ —wechsel, ար. ուղեփոխութիւն։

Weichheit, էգ. 31. = Weiche, 1.; (պտղոյ...) կակղութիւն. բնգ. եւ բժշ. (մարմնոյ) թուլութիւն. մն. փխ. քաղցրութիւն, դիւրագորովութիւն. (լեզուի...) փափկութիւն։

weichlich, ած. ե. թոյլ. 2. (հկռնշ. hart, 1ր.) թոյլ, տկար, անզօր. դիրգ, քնքուշ, փափուկ։

Digitized by Google

Weichlichkeit, իգ. 31. անյփ. թուլութիւն, անզօրութիւն. քնքշութիւն, փափկութիւն:

Weichling, ար. 20. կնատ, թոյլ. բ. ցանկասէր, մեղկ:

Weichsel, իգ. 35. բս. — Weichselkirsche, Weichselholz.

Weichsel‖geist, չ. բալօղի: —holz, չ. նարգենի (բալի անտառի): —kirschbaum, ար. բս. բալի (Cerasus vulgaris): —kirsche, իգ. բալ. բ. — Weichselkirschbaum.

Weid, ար. 20. բս. — Waid. — իգ. որս (— Jagd):

Weid‖geselle, ար. որսակից: —gerecht, ած. — jagdgerecht. —mann, ար. որսորդ: —sack, ար. — Jagdtasche. —sprosse, իգ. (եղջերուի) ոստ: —spruch, ար. որսորդի բանաձեւ՝ վճիռ: —tasche, իգ. — Jagdtasche. —werk, չ. որս: —wund, ած. որս. փորէն վիրաւորուած:

weidbar, ած. 6. արածելի:

Weide, իգ. 35. Ա. բս. ուռի (Salix): բ. — արօտ (առանցի). auf die — treiben (արջառը) արածելու տանիլ: 2. ճարակ, դարմանք:

Weide‖acker, ար. արօտ: —land, չ. երլ. արօտատեղի:

weiden, Ա. չբ. ե. նբ. եւ ներ. 3բ. չբ. եւ sich — ներ. արածիլ, ճարակիլ. 2. նբ. արածել, յարօտ տանիլ. 3. փխ. seine Augen, Blicke an et. — աչուըները բանի մը վրայ զբօսցընել՝ շոյեցընել. sich in Hoffnungen — յոյսերով պարարիլ: — չ. 33բ. անյփ. — Բոյսին նշանախօսինանց հեփ: բ. — ած. 6. ուռենեայ:

Weiden‖baum, ար. բս. — Weide. —bitter, չ. քմ. ընուռի: —bohrer, ար. ճճ. ուռենւոյ ուտիճ (Curculio cyaneus): —busch, ար. ուռենեաց թուփ՝ մացառք: —gebüsch, չ. —gehölz, չ. ուռիք, ուռենիք: —gerte, իգ. ոստր, ուռենւոյ գաւազան: —korb, ար. ոստրեայ կողով: —pflanzung, իգ. — Weidengehölz. —röschen, չ. բս. ուռեվարդ (Epilobium): —ruthe, իգ. — Weidengerte.

Weiderich, ար. 20. բս. ուռեվարդ (Epilobium):

Weidicht, չ. 20. ուռենաստան, ոստրեստան:

weiblich, ած. 6. քաղ, զօրաւոր, տաղպ. 2. ա—. վ. քեր. ձեւ ա-ղիճան՝ ստորակաթինան ցուցընելու համար. սատանիկ, լաւ մը, ինչպէս որ պէտք է:

Weibling, ար. 20. վայրի սունկ (Agaricus campestris):

Weife, իգ. 35. — Garnhaspel.

weifen, նբ. եւ չբ. ե. 3ա. — haspeln, 1.

weiger‖n, նբ. 3ա. J—m et. — մէկուն բան մը զլանալ, ժխտել, չտալ. տ. verweigern. sich — ներ. sich — et. zu thun բան մ'ընելը յանձն չառնուլ՝ մերժել: — չ. 33բ. անյփ. —ung, իգ. 31. մերժում:

Weih, ար. 20. կամ 33. տ. Weihe, բ.:

weih, մկ. ընտ. եւ ամ. au (կամ o) —! — weh, 1.

Weih‖altar, ար. օրհնուած՝ օծուած սեղան: —becken, չ. օրհնած ջրոյ աման: —bischof, ար. քորեպիսկոպոս, օգնական՝ տեղապահ եպիսկոպոսի: —gabe, իգ. — Weihgeschenk. —gelübde, չ. ուխտ. բ. ուխտաւորել (բան), նուէր: —geschenk, չ. ընծայ, նուէր: —kessel, ար. — Weihbecken. —nacht, իգ. —(e)nacht, սուրբ գիշեր. բ. ա—. —nachten, իգ. (ար. չ.) Ծնունդ, տօն Ծննդեան: —nachtsabend, ար. խթում (Ծննդեան): —rauch, ար. խունկ. բ. փխ. J—m — streuen կամ opfern մէկուն խնկել, մէկն անչափ գովել: —rauchbaum, ար. բս. խնկենի, խնկաբեր ծառ. մն. ostindischer — խնկի (Boswellia serrata): —rauchfaß, չ. բուրվառ: —wasser, չ. օրհնած ջուր: —wedel, ար. մշտիկ, սրսկիչ:

Weihe, Ա. իգ. 35. օծում, օրհնում (եկեղեցւոյ...), օրհնութիւն, (մն. եկեղեցւոյ) նուիրագործութիւն. ձեռնադրութիւն, օծութիւն (եպիսկոպոսի...). J—m die —(e) ertheilen մէկուն սուրբ աստիճանները տալ. 2. (բանի մը շնորհուած բարձրագոյն՝ սուրբ զօրութիւն) օծութիւն, շնորհք. 3. նուիրում, նուիրագործութիւն, (արձանի, յիշատակարանի, տաճ...) բացումը: բ. — իգ. 35. նաեւ ար. 34. նաեւ Weih, ար. 20. կամ 33. Weiher, ար. 33ա. բ. ցին, ուրուր (Falco milvus):

Digitized by Google

weih|en, նբ. եւ sich — ներ. ձօ. նուիրել, օրհնել. 2. մեծ. եր. (Հայց...) օրհնել. օծել, օծանել. 3. zum Bischof — մէկին եպիսկոպոս ձեռնադրել. die Hostie — սրբագործել, քահանայագործել. 3. խորհրդական զօրութիւն մը տալ, օրհնել: — չ. ձձբ. անյ. —ung, իգ. ձձ. — Weihe, Ա. — der Hostie քահանայագործութիւն, սրբագործութիւն:

Weiher, ար. ձձա. ձկնոց. 2. փ. Weihe, բ.:

weil, շղ. որովհետեւ, քանզի. 2. (ուստ)ելլուն համար. բ. այնու զի, զի. 3. հնց. քայց դեռ քնա. որչափ որ (դեռ), ցորչափ. շ. օ. freut Euch des Lebens, — noch das Lämpchen glüht... ցորչափ սիրտդ կը բաբխէ՝ վայելէ այս կեանքս. բ. — während; շ. օ. das Eisen schmieden, — es warm ist երկաթը տաք եղած ատեն կռանել:

weiland, մ. երբեմն, յառաջագոյն:

Weilchen, շ. ձձբ. անյ. նոյ. Weile:

Weile, իգ. ձձ. ժամանակ(ի մը միջոց). eine ganze (geraume կամ lange) — երկար ատեն. eine kleine, kurze — քիչ մը, վայրկեան մը. e—e gute — բաւական ատեն. Zeit und — mit et. verlieren բանով մը ժամանակ կորսնցընել. առծ. փ. Ding, ձ. բ.; 2. պարապոյ, ազատ ժամանակ. առծ. eile mit — քիչ բարձիր, շուտ դարձիր, համբերութ՝ բայց լաւ. 3. հնց. (bei) nächtlicher — գիշերը, գիշերանց:

weilen, չբ. h. ձա. (տեղ մը) կենալ, գեղերել, դադարել. wo mag er jetzt —? հիմայ ո՞ւր կրնայ ըլլալ՝ գտնուիլ:

Weiler, ար. ձձա. գիւղակ, շէն:

Wein, ար. ձօ. գինի. getaufter — ջրախառն գինի. 2. (ուրիշ արբեցուցիչ ըմպելիներ.) gebrannter — — Branntwein; փ. Apfel-...wein; 3. — (Rebe) որթ(տատանկ). — bauen այգի՝ որթ անկել. 4. ողկոյզ. den — lesen խաղող քաղել, կութք ընել:

Wein|bau, ար. գինեմշակութիւն: —bauer, ար. այգեգործ, այգորդ: —bereitung, իգ. հնձանահարութիւն, գինեգործութիւն: —berg, ար. այգեխիտ բլուր. ը. մփ. այգի, այգեստան: —blume, իգ. գինւոյ ճաշակ՝ հոտ: —butte, իգ. (խաղողի) տակառ. որթ. հնձան: —dorn, ար. ար—. — Hagerose. —ernte, իգ. կութք: —faß, շ. տակառ գինւոյ. բ. ներ. ընփ. տըշխա: —flasche, իգ. գինւոյ շիշ: —garten, ար. այգի: —gärtner, ար. այգորդ: —gegend, իգ. գինեւէտ երկիր: —geist, ար. գինւոյ ոգի: —gelag, շ. գինըմպութք, գինարբութք: —geländer, շ. ձողաբարձ, վանդակ, արէշ: —gott, ար. դցբ. Բագոս, Սպանդարամետ: —gut, շ. ցանկապատ այգի, շափոր: —hacke, իգ. ար—. մարկեղ: —haltig, ած. գինեխառն: —händler, ար. էմ. գինեվաճառ: —handlung, իգ. գինեվաճառութիւն. բ. գինետուն, կապելայ: —haus, շ. — Weinhandlung, բ. —heber, ար. ար—. գինեհան: —kauf, ար. գինի գնելը. բ. ձեռնաձիր, պարգեւ: —keller, ար. մառան (գինւոյ): —kellner, ար. մառանապետ: —kelter, իգ. ար—. հնձան: —kirsche, իգ. գինեկեր կեռաս. մծ. — Weichselkirsche. —krankheit, իգ. որթատունկի հիւանդութիւն. բ. ախտ. գինեախտութիւն: —kufe, իգ. հնձան: —küfer, ար. —küper, ար. մառանապետ: —lager, շ. գինւոյ շտեմարան. ը. մփ. գինեպաշար. բ. (գինւոյ տակառներու տակ հեծան) հասարակ: —land, շ. որթատունկով յարմար երկիր. բ. գինեւէտ երկիր: —laub, շ. բարունակ: —laube, իգ. ձողաբարձ, արէշ: —lese, իգ. (այգե)կութք, քաղող: —leser(in, իգ.), ար. կթող, այգեկութ ընող: —lesezeit, իգ. կութք: —meister, ար. այգեգործ. բ. մեծ մառանապետ, շտեմարանապետ: —messer, ար. էտն. գինեչափ. բ. շ. ար—. որթատունկ յատցելի: —monat, ար. հոկտեմբեր, քաղող ամիս: —most, ար. — Most, 1. —pfahl, ար. եղջ. խաշար, քարափն, բանձգուք. mit —pfählen versehen խաշարել, քարափնել: —rebe, իգ. դք. որթ(տատանկ) (Vitis). բ. (որթոյ) բուն: —rausch, ար. գինովութիւն: —reich, ած. գինեւէտ: —säure, իգ. գինւոյ թթուութիւն. բ. քմ. գինւոյ թթու: —schank, ար. գինեվաճառութիւն. բ. — Weinschenke. —

Digitized by Google

schenk, ար. գինեվաճառ։ —schenke, էգ. գինետուն, կապելայ։ —schlauch, ար. (գինւոյ) տիկ. բ. ֆր. արբշիռ։ —stecher, ար. (գինւոյ տակառ ծակելու) շաղափ։ —stein, ար. ծմ. գինեքար. բ. աղտ տակառաց։ —steinsäure, էգ. = Weinsäure. —stock, ար. որթ։ —stube, էգ. աշխարհահանդ։ —tragend, ած. գինեբեր։ —traube, էգ. ողկոյզ։ —trester(n), յգ. ճիպ, ճանճ։ —trunken, ած. գինով։ —wachs, ար. որթատանկոյ բերք՝ արդիւնք։ —wirth, ար. գինեվաճառ, կապելապան։ —zieher, ար. այգորդ. բ. գինեհան։

weinen, չբ. ի. նբ. եւ ֆբ. Յա. լալ, արտասուել. sich (ար.) die Augen roth — լալէն աչուըները կարմրիլ. sich (հյց.) todt կամ zu Tode — լալէն մեռնիլ. 2. (ողջ) սուտ լալ, ամ. քենքեւեր ալ. heftig — հեկեկալ, հեծկլալ. sich (հյց.) blind —, sich (ար.) die Augen aus dem Kopfe — լալէն կուրնալ։ — ռ. ՅՅբ. անյժ. լացք, արտասուք։

Weinerei, էգ. 31. = Gewein.

weinerlich, ած. 6. լալկան, լալու պատրաստ. ihm ist — zu Muthe ըսե. լալը քթին ծայրին է, աչուըները լեցուած են։

Weinerlichkeit, էգ. 31. անյժ. լալկանութիւն. 2. յժ. ով. ողբալի բան։

weinhaft, weinicht, weinig, ած. 6. գինեւէտ, գինեխառն։

weis, ած. (միայն ստորոգելի) Յ—m et. — machen մէկուն (սուտ բաներ) հաւատացնել՝ ըսե. կլլեցնել. Das machen Sie Andern —! ատանկը ուրիշին կլլեցուցէք։

weissagen, նբ. Յա. անքժ. = wahrsagen; բ. գուշակել. հմայել։ —sager(in, էգ.), ար. = Wahrsager(in). —sagung, էգ. մարգարէութիւն։

weise, ած. 6. իմաստուն, խելօք, զգօն. 2. խոհեմ։ —(r), է. 6. ein —r (der —) իմաստուն (մոգ մը). 2. die drei —n aus dem Morgenlande երեք մոգերը։

Weise, էգ. 35. (հմմ. Art, 1.) կերպ, եղանակ, պայման, ձեւ. ձիյ. auf welche (կամ was für eine) —? ի՞նչ կերպով. auf keine — կերպով մը տալ չէ, անհնարին է. auf jede (alle) — ինչուիցէ կերպով. բ. ած. է առն. է հետ. աս. Յօուտերով եւ մ. խորհրդով. ausschließlicher — բացառաբար. ա. begreiflich, billig; gewohnter — ըստ իր սովորութեան. glücklicher — բարեբախտաբար. versteckter — գաղտնի, ծածկաբար. zufälliger — բաղդատմամբ, դիպուածով. է. ծոյածնի հետ Յօուտերով մ. ie ձուղիւ. ռ. օ. haufen — կայտ կայտ, ձեղջ ձեղջ. kreuz — խաչաձեւ. 2. երգ. = Melodie.

Weisel, ար. 22ա. ֆր. թագուհի մեղուաց, պարմայր (= Bienenkönigin)։

weisen, նբ. չբ. ի. եւ ֆբ. 23. Յ—m et. — մէկուն բան մը ցոյց տալ՝ ցուցընել (= zeigen). ծորբ. Յ—m die Thür (կամ die Wege) — մէկուն դուռը ցուցընել, մէկը քշտուելու արտաքսել. 2. die Magnetnadel weist nach Norden մագնէսը հիւսիս կը ցուցընէ՝ կը դառնայ. der Zeiger, die Uhr weist auf 12 ժամը 12 է. 3. նբ. է հետ. Յ. an Յ., et. — (մէկը) մէկուն (բանի մը) յղել՝ առաքել. 3. aus der Stadt — մէկը քաղքէն արտաքել՝ արտաքսել. 3. zu Recht — կամ zurecht — ա. zurecht; 4. = verweisen, 8.։ — ռ. 22բ. անյժ. ա. Weisung.

Weiser, ար. 22ա. ցուցընող. ատ. բարդաբնութեան մէջ... (ա)ցոյց. ռ. օ. Weg — ուղեցոյց, ճանապարհացոյց. 2. աբա. (ժամացուցի) սլաք։

Weisheit, էգ. 31. իմաստութիւն, զգօնութիւն, խելացիութիւն. բ. ած. — ist besser als Stärke լաւ է իմաստութիւն քան զօրութիւն. 2. գիտութիւն. ըսե. mit s—r — zu Ende sein անճարակիլ, լեզուն բռնուիլ, բանելիքը չգիտնալ. ա. fressen, 4.

Weisheitsdunkel, ար. մեծամտութիւն, յաւակնութիւն։ —lehre, էգ. իմաստասիրութիւն։ —zahn, ար. իմաստութեան ակռայ։

weislich, մ. իմաստութեամբ, խոհեմութեամբ։

weiß, I. ած. 6. ճերմակ, սպիտակ. 2. բայերու հետ. աբա. — brennen կամ sieden (եռացընելով) ճերմկցընել. աբա. եւ ֆբ. sich — brennen ա.

brennen, տե՛ս 2.; տե՛ս 3. — waschen մէկին անմեղ ընել՝ արդարացընել: — է. ein —er, eine —e, der (die) —e, ծ. (Հկռնշ. Farbige) սպիտակ(ամորթ). 2. das —e im Auge աչքի սպիտակուց. das —e im Ei ճերմկուց. 3. das — անփխ. ճերմակ՝ սպիտակ դրօշը. — auflegen երեսը ճերմակ ներկ քսել: — 1. եւ 3. դերմփ. ևղ. Նիր. ահմ. wissenչ:

weiß|backen, ած. —es Brot ճերմակ հաց, նաշիհէ հաց: —bart, տր. սպիտակամօրուս մարդ (անուանուն): —bier, չ. ճերմակ գարեջուր: —blätt(e)rig, ած. սպիտակատերեւ: —blech, չ. տր—. թիթեղ, կաւած, թիթեղ(ն): —bleiche, էգ. տր—. (քանձքահ...) սպիտակացընելը: —brennen, չ. փմ. (առքրացընել՝ այնչափ որ ճերմկի) շողացում. տե՛ս. արդարացուցում: —brot, չ. ճերմակ հաց: —bunt, ած. սպիտակախայտ: —buche, էգ. տխ. = Hagebuche. —dorn, չ. տխ. = Hagedorn. —fichte, էգ. տխ. սպիտակ եղեւնի (= Pechtanne): —fisch, տր. ձկ. սպիտակաձուկ (Cyprinus alburnus): —fuchs, տր. սպիտակ աղուէս (Vulpes alba). Ք. աշխէտ (ձի): —gar, ած. ծ. խղխ. լմնակոնեալ, սպիտակացեալ (կաշի). stelle — machen լմնակոնել, սպիտակացընել: —gerberei, էգ. լմնակոնութիւն: —gewaschen, ած. լուացեալ, ճերմկցուած: —glühend, ած. տր—. (սպիտակագոյն) շողացեալ: —glühhitze, էգ. տր—. (սպիտականալու չափ) ջերմութիւն: —gold, չ. լլանուկի: —güldenerz, —gültigerz, չ. հփ. արծաթապղինձ: —krämer, տր. կտաւեղինավաճառ: —kupfer, չ. տր—. = Neusilber. —mehl, չ. նաշիհ: —schnabel, տր. ձկ. մեծափայտաց փայտփոր (Picus principalis). Ք. տե՛ս. — Gelbschnabel, Ք.: —flecken, նբ. 3ե. Քփ. տր—. (արծաթ...) սպիտակացընել: —specht, տր. ձկ. = Buntspecht. —tanne, էգ. տխ. = Pechtanne. —tüncher, տր. տր—. թափիչ, սպիտակարար: —waare, էգ. Հմ. ճերմկեղէնք: —zeug, չ. կտաւ:

Weiße, էգ. 35. անյփ. սպիտակութիւն. տ. Weiß, է.:

weißen, նբ. եւ չբ. ն. 3կ. թափել, սպիտակացընել, սպիտակ ընել. 2. (մեռաղ) շպել, պարզել. խղխ. die Stelle — լմնակոնել: — չ. 33բ. անյփ. — Քայքննշանակ—նիանց հեփ:

Weißer, տր. 33—. թափիչ, սպիտակարար:

weißlich, ած. ծ. սպիտակախառն, ընդ. ճերմկի զարնող:

Weißling, տր. 20. ձկ. մռն. — Weißfisch; 2. տխ. սպիտակասունկ (Agaricus Georgii):

Weisung, էգ. 35. հրահանգք, խրատ. (յայտնի) հրաման, պատուէր. 2. (բան մը վճարելու հրամանի) նշանակագիր, պատուիրագիր:

weit, Ա. ած. ծ. եւ մ. (Հկռնշ. eng) լայն, ընդարձակ. մեծ, լայնածաւալ. անչափ, անբաւ. Ք. լայն եւ երկայն (զգեստ), ամ. թոյլ. die Augen — aufmachen աչուըները մեծ մեծ՝ ընդ. շուրս բանալ. die Thüre stand — offen դուռը բոլորովին բաց էր, ընդ. կռնակին վրայ բաց էր. Փ. տե՛ս. ընդարձակ, մեծատարած. 2. (Հկռնշ. nah, Հմմտ. entfernt) հեռու, հեռաւոր, բացական. երկայն. Ք. մ. հեռի. wie — wollen Sie uns begleiten? մինչեւ ո՞ւր կ'ուզէք մեզ ընկերանալ. — und breit տ. breit, 3., entfernt, 1.; zwei Meilen — երկու մղոն հեռու՝ ի բացեայ. die Thränen waren mir nicht — քիչ մնաց պիտի լայի. ամփ. mit der Zeit kommt man auch — կամաց մը քիչ քիչ՝ կ'ըլլայ մեծ լիճ. Փ. տե՛ս. — sein յառաջ՝ յառաջացեալ ըլլալ. wie — sind Sie mit Ihrer Arbeit? գործերնիդ ո՞ւր է (հասած). so — ist es noch nicht, die Sache ist noch (lange) nicht so — (գործքը) դեռ հոն չէ հասած. es — bringen յառաջ տանիլ. die Verzweiflung kann Einen so — bringen, daß man... յուսահատութիւնը կրնայ մինչեւ հոն տանիլ, որ... man ging sogar so —, uns zu schimpfen յանդգնեցան մինչեւ զմեզ թշնամանել. ist es so — mit Dir gekommen! հո՞ն հասար. es zu — treiben չափն անցընել. 3. Քղտ. եւ Տրտ. տարակուսեցընելու համար. շատ, յոյժ, կարի. ein — größerer Abstand շատ աւելի անջրպետութիւն. — (Նաւ-

եւ — aus, bei —em տ. բ. գ.) der größte ամենամեծը. Նախ- բաղդա- տական բաղդատութեանց մէջ. 3. — übertreffen, 3—m — überlegen sein մէ- կը շատ անցնիլ՝ գերազանցել. 4. կը Նշանակէ մէծ բացակայութիւն՝ անկըլերը. տ. entfernt, 1.; es fehlt — գեռ շատ պակաս է. — gefehlt շատ հեռի (ի ճշմարտութենէ). 5. (in) so — — insofern (տ. Նայել. 8.); so — Sie es für gut finden ցորչափ լաւ կը համարիք. er hat so — recht, aber... արդարեւ իրաւունք ունի, բայց...: բ. das —e, չ. 6. լայնութիւն, ընդարձակութիւն, լայնք. ը. մր. մեկնել. das —e suchen կամ gewinnen ընդ. հեռիկը գնել, խուսել. die Sache liegt (steht) im —en իրն անստոյգ է. բ. Das geht in's —e այս անհամաստա- ւէ կ'երկարայ. գ. մէջ. bei —em առա- ւելի, մեծապէս (տ. Ա. 8.). չ. 0. die Liste ist bei —em nicht vollkommen ցանկը գեռ շատ պակաս թերի է. des —en und Breiten et. erzählen բան մ'եր- կայն բարակ պատմել... davon be- lehrt uns die Geschichte eines (կամ des) —ern պատմութիւնը մեզի առաւ մեծ ընդարձակ անդէկութեան- ներ կուտայ: Գ. weiter, բաղդ. յա- ռաջ Նշանակութիւն. շատ լայն՝ ընդարձակ. բ. մէկ եւ գ. հեռ. շատ հեռու. am —esten zurück յետս (ա- գոյն) բան զամենայն. 2. կը Նշանակէ յառաջ տանիլ՝ շարունակել. —er lesen կարդալը շարունակել. —er! nur —er! յառա՛ջ, շարունակեցէք. nicht —er! կեցէ՛ք. —er Niemand, Niemand —er ուրիշ ոչ ոք. —er Nichts? wenn's —er Nichts ist? ուրի՞շ ոչինչ, ուրիշ բան չէ՞. und so —er (հմտ. u. s. w.) եւ այլն. բ. —er(-hin) — ferner-hin; գ. բայերու հետ. Das bringt mich nicht so —er աւելի յառաջ չի յառաջացըներ. —er bringen (աշակերտ մը) յառաջացը- նել. —er gehen իր ճամբան երթալ. 3—m —er helfen մէկուն օգնել (որ յառաջանայ). —er kommen յառա- ջանալ. nicht —er können խօսքին թելը կորսնցնել, պապանձիլ մնալ. 8. ներքի- ձեւակերպութեան մէջ = fern, բ.; ohne —eren Aufschub առանց այլ եւս յապաղելու. in —eren Kreisen ընդ- հանրապէս. 4. ներքի- գ. չ. das —ere, 6. յաւելուածը, հետեւեալ երկարը. ը. մր. Mangelnde. das —ere siehe... աւելին մանրամասն տես... bis auf —eres առ այժմ, մինչ կարգադրու- թիւն. ohne —eres ընտանեկաբար, համ- ձայնակ:

weitläufig, ած. լայնատ: —aus, մ. հեռու. բ. — weit, 2.: —be- rühmt, ած. երեւելի, համբաւաւոր: —blickend, ած. հեռահայեաց: —ge- hend, ած. ընդարձակ: —hin, —hinaus, մ. հեռի, հեռաւորն: —läuf(t)ig, ած. ցրուած, ցանկալ. sie sind — verwandt հեռաւոր ազգական են. բ. մեծատարած, ընդարձակ, լայ- նածաւալ. գ. (հնչ. gedrängt) մանրամասնութեան, մանրապատմութեամբ, երկայն բարակ. մանրախնդիր, երկայնա- ոտած (բան...): —maschig, ած. թոյլ, անօսր (կտաւ...), մեծածակ. մեծօղ: —schweifig, ած. — weitläu- fig; բ. (հնչ. präzis, kurz gefaßt) ճառապատ, երկայնաձիգ (բան): — schweifigkeit, իգ. ճառապատութիւն, երկայնաբանութիւն: —sichtig, ած. (հնչ. kurzsichtig) հեռատես. բ. հեռահայեաց. ծլ. կորովամիտ, սրամիտ: —umfassend, ած. ընդար- ձակ: —vorstehend, ած. յառաջա- կարկառ:

Weite, իգ. 22. լայնութիւն, (գլխա- ւոր) մէ. թօշութիւն. (ամանի...) ընդարձակութիւն, տարողութիւն. ծլ. (զգայարանի...) տարածու- թիւն. 2. ընդարձակ վայր՝ մեկնել. 3. հեռաւորութիւն. in die — ziehen ի սար աշխարհ երթալ:

weiten, նբ. 2բ. (հմտ. գբ. sich —) ընդարձակել, լայնել. ընդարձա- կել, լայննալ: — չբ. ս. հեռանալ:

weiter, տ. weit, Գ.:

Weiterreise, իգ. ճամբան շարու- նակելը: —schreiten, չ. յառաջա- դիմութիւն: [— erweitern.

weitern, նբ. եւ sich — գբ. 2—.

Weiterung, իգ. 21. մն. —en, չէ. դժուարութիւններ, արգելք:

Weitung, իգ. 21. լայնում, լայ- նութիւն:

Weizen, ար. 22բ. եզկ. ցորեան. ծլ. mein — blüht լաւ՝ գեղեցիկ յա- ջող ունիմ. 2. բլ. ցորեան (Tri- ticum). բ. türkischer — — Mais.

Digitized by Google

Wéizen‖acker, ար. ցորենի արտ։ —artig(e Pflanzen), ած. ցորենազգի(ք)։ —brand, ար. ցորենի դալուկ։ —gries, ար. կորկոտ։ —mehl, չ. ցորենի ալիւր. feinstes — նաշիհ։

welch, դր. Ա. հրց. դր. ած. եւ. բայական հեր. որ. —er Mann որ մարդը. ք. sein բայի հետ. —es; —es ist Dein Name? անունդ ինչ է. գ. բացագանչութեան. —er (— ein) Erfolg! ինչ յաջողութիւն. 2. յր. դր. եւ. (բայց եղ. ասհ. որ. եւ չ. dessen, իգ. deren, յգ. ասհ. deren) որ, որն որ. die Bibliothek, —e prächtig ist գրատունը՝ որ շքեղ է. ք. դր. եւ. ասհ. որուն. Dame, —er wir geschrieben haben կինը՝ որուն գրեցինք. գ. հրց. եւ ինդէֆ. օրոշ. զոր. 3. անորոշ դր. — auch immer յանկարծ բայց որ եւ է, ինչ եւ պէտ, ով որ ալ (ըլլայ). —es auch immer Sie nehmen (երկուքէն) որն որ առնուք. —e Tugenden er auch immer h. mag ինչ առաքինութիւն ալ ունենայ. ք. irgend — — irgend ein.

wélcher... չ. օ. —gestalt, մ. ինչպէս, ինչ կերպով, որուն հետեւութեամբ։ —lei, ած. անփոփ. որպիսի ինչ, ինչպիսի. —lei auch seine Gründe sein mögen ինչպիսի ալ ըլլան պատճառները։

Wélf, ար. 38. նաեւ **Wélfe**, ար. 39. **Wélfin**, իգ. 32. վելֆեան. 2. նաեւ 20. արգ. (շան եւ մայրի որսական անասնոց) կորիւն։

wélfen, չք. h. եւ նք. 3ա. ցնկնել. ծնանիլ (շան)։

welk, ած. 6. (հին. frisch) թարշամ, թառամեալ (նաեւ փխ). ը. մփ. թոյլ, թուլացեալ, նուաղեալ. —machen, —werden — welken, նք. եւ չք. 2. չոր, չորցուած, ցամաք։

wélken, չք. ի. 3ա. թարշամիլ, թառամիլ։ — նք. թառամեցընել թարշամեցընել (նաեւ փխ.). 2. Obst — — dörren. — չ. 22ք. անյգ. — բային նշանակութեանց հեր։

Wélkheit, իգ. 31. անյգ. թառամութիւն, թարշամութիւն։

Wéllbank, իգ. արգ. առանցակալ (հեծան՝ որուն վրայ առանցքը կը հանգչի)։ —baum, ար. արգ. (մեքենայի)բուն։

Wélle, իգ. 35. ալիք, կոհակք. նախ. das Meer schlägt —n ծովը ալիք կը յարուցանէ. ք. փխ. — Wasser; գ. փխ. ալիք, (հաղմոյ...) ծփանք. 2. (լծակի շուրջ կողմն) ճախարակներ (ի մարմնամարզութեան). 3. արգ. գլան, բուն (ինչ որ վրայ դարձող գլան). 4. արցակ, ծրար. ք. խուրձ, ռմ. առակ. —n machen խուրձ կապել։

wéllen‖artig, ած. — wellenförmig. —bewegung, իգ. ծփանք, ծածանում, ալեկերպ շարժում։ —binder, ար. խրձող։ —förmig, ած. կոհակաձեւ, ալեկերպ։ —holz, չ. խուիւք, մացառք։ —schlag, ար. ալեաց բախում, ծփանք։ —schwingung, իգ. բնգ. ծփանք, վէտ վէտ ծածանում։

wéllern, նք. 3ա. արգ. շաղախով ծեփել, ռմ. մալել։

wéllig, ած. 6. ալեձեւ, կոհակաձեւ, վէտ վէտ։

Wels, ար. (եղ. 8. յգ. 18.) բն. կատպայա ձուկ (Silurus)։

Welt, իգ. 31. աշխարհ. die ganze — աշխարհ ամենայն. das Licht der — erblicken, auf die — kommen աշխարհք գալ, ծնանիլ. zur — bringen աշխարհք բերել. so geht es in der —, Das ist der — Lauf աշխարհք այսպէս է. ք. աշխարհ, տիեզերք. գ. երկիր. դ. (բովանդակութիւն անհատից.) die christliche — քրիստոնեայ աշխարհ, քրիստոնեայք. die gelehrte — գիտունք. ե. (մեծ բազմութիւն.) große — խուռն բազմութիւն, ամբոխ. 2. 3. aus der — bringen (schaffen, räumen) մէկը մեռցընել, բառնալ ի միջոյ. Potz (alle) —! Himmel und die —! անէծք, ժամեա. aber was in aller — dachten Sie? ի՞նչ կը մտածէիք, կ'աղաչեմ։

Wélt‖all, չ. տիեզերք։ —alter, չ. դար։ —ausstellung, իգ. աշխարհահանդէս, ընդհանուր արուեստահանդէս։ —ball, ար. աշխարհագունդ։ —bau, ար. աշխարհակազմութիւն, աշխարհի յօրինուած՝ շէնք. ք. տիեզերք։ —begebenheit, իգ. մեծ դէպք։ —bekannt, ած. աշխարհածանօթ։ —berühmt, ած. աշխարհահռչակ։ —beschreibung, իգ. տիեզերագրութիւն։ —bezwinger, ար. աշխարհակալ։ —bürger(in, իգ.), ար.

Digitized by Google

աշխարհահաստատութեան. բ. ընդ. ein kleiner — ist angekommen փոքր մը ծնաւ։ —diener, ար. աշխարհասէր, ծառայ աշխարհի։ —entstehung, էգ. աշխարհակազմութիւն. Lehre von der — աշխարհածնութիւն։ —fern, ած. անշարժ հեռաւոր. բ. հեռի՝ մեկուսացեալ յաշխարհէ։ —gegend, էգ. աշխարհ, գաւառ։ —geistliche(r), ար. (հմնչ. Klostergeistlicher) աշխարհիկ՝ աշխարհական քահանայ։ —gericht, չ. վերջին դատաստան (= jüngstes Gericht). բ. մարդկան դատաստան։ —geschichte, էգ. տիեզերական պատմութիւն. բ. արտաքին պատմութիւն։ —handel, ար. մ. ընդհանուր վաճառականութիւն։ —karte, էգ. աշխ. հարթագունդ։ —kundig, ած. աշխարհագէտ. բ. աշխարհածանօթ։ —körper, ար. երկնային մարմին։ —kreis, ար. = Welt. —licht, չ. տիեզերաց լոյս. ը. մփ. արեւ։ —meer, չ. ովկիանոս, համատարած։ —müde, ած. աշխարհէն ձանձրացած։ —priester, ար. = Weltgeistlicher. —raum, ար. տիեզերք։ —scheu, ած. մարդատեաց։ —schmerz, ար. ընդ. յուսահատական սեւամաղձութիւն։ —schmerzeln, չբ. ի. 8—. բձ. յուսահատել, ամէն բան գէշ տեսնել։ —schöpfer, ար. արարիչ աշխարհի։ —sprache, էգ. ընդհանուր լեզու, աշխարհալեզու (նոր՝ վոլապիւք)։ —strich, ար. = Erdstrich. —theil, ար. մասն երկրի։ —weise(r), ար. իմաստասէր, փիլիսոփայ։ —weisheit, էգ. իմաստութիւն, փիլիսոփայութիւն։ —wunder, չ. եւթն հրաշալիք՝ հրաշակերտք։

Welten|bildung, էգ. աշխարհածնութիւն, տիեզերակազմութիւն։ —lehre, էգ. տիեզերաբանութիւն։

weltlich, ած. 1. աշխարհի, աշխարհական, աշխարհիկ, երկրային. 2. էլ. մփ. աշխարհային. ը. մփ. ընդհանրային. am —en hangen աշխարհասէր ըլլալ. 3. (հմնչ. geistlich, kirchlich) ժամանակաւոր, աշխարհական. (հմնչ. heilig) արտաքին. ժողովրդական. geistliche Güter — machen հոգեւոր կնչքերն աշխարհականացնել։

Weltlichkeit, էգ. 31. անյփ. աշխարհայնութիւն. բ. աշխարհականութիւն, աշխարհական վիճակ. 2. յփ. ով. աշխարհական իշխանութիւն. —en յփ. աշխարհային իրաւունք՝ արտօնութիւնք։

Weltling, ար. 20. աշխարհասէր, աշխարհական. ը. մփ. = Weltmann.

wem, դր. werf. որո՞ւն, ո՞ւմ. von —? որմէ՞, որո՞ւն վրայ։

wen, հյց. werf. զո՞, զո՞վ. նր. հիփ. ղ. օ. für —? որո՞ւն համար։

Wende, ար. 22—. Wendin, էգ. 32. վենտացի։ — էգ. 33. դարձ, շրջան. բոլորում. 2. (դառնալու տեղ) դարձուած. (ճամբու) անկիւն. (գետի...) ծոց. բ. (սկիզբն նոր շրջանի՝ ժամանակի) դարձ, (տարեւ..., դարու...) դարձ. է. աստղ. արեւադարձ. դ. դլ. = Heliotrop; ի. արտաւոր, ընծար. ղ. = Pol; աստղ. փոփոխում։

Wendehals, ար. ի. —halsvogel, ար. փողշրջիկ (Jynx torquilla)։ —kreis, ար. աստղ. արեւադարձ։ —pflug, ար. ար—. երկ. գութան։ —punkt, ար. դարձակէտ, բախտի դառնալու կէտ. բ. աստղ. արեւադարձակէտ։

Wendel|baum, ար. ար—. = Welle, 8. —steig, ար. շրջանաձեւ կածան։ —treppe, էգ. ճրտ. խխունջաձեւ սանդուղ։

wenden, նբ. եւ sich — էբ. ցնցո. չբ. ի. 8բ. (անկ. ահմ. wandte եւ wendete, դբբ. անց. gewandt եւ gewendet) (sich) — դարձընել. շրջել (դառնալ, շրջիլ). 2. երկ. e—n Acker — դաշտ մը կրկնօրօր ընել. das frische Heu — խոտը շրջել. էբ. 3-s Herz կամ Sinn — մէկուն միտքը շրջել՝ դարձընել. բ. = abwenden; 3. նբ. հիփ. sich an 3. — մէկուն դիմել. viel Geld an et. — բանի մը շատ ստակ ծախսել՝ գործածել. seine Kräfte, seine Zeit auf et. — զօրութիւնը՝ ժամանակը բանի մը տալ՝ ծախսել. die Augen auf et. — բանի մը նայիլ՝ աչուըները դարձընել. sich gegen 3. — ա) մէկուն դառնալ՝ ուղղել. բ) մէկուն դէմ դառնալ. մէկուն դէմ յարձակում ընել. sich zum Guten — ի լաւն դառնալ. ըստ-

Digitized by Google

տնալ, զգաստանալ. 4. վճ. mit —der Post դարձող թղթատարով. 5. ռմկ. plötzlich — կարթիլ, ոլորիլ. 6. ն—վ. (das Schiff) — (նաւը) դարձնել: gewandt, դրբ. անց. եւ ած. տ. ի կարգի: — չ. ոճ. ածյ. տ. Wendung.

Wéndung, իգ. ձ. դարձ, շրջան, բոլորում. 2. — zur Besserung (Հիւանդութեան) ի լաւ դառնալը. դարձ, շրջում (բախտի...). (ի որախողութեան) խուսափանք. շին. (զօրաց...) դարձ, փոփոխում. 3. e—r Sache eine andere — geben գործքի մ'ուրիշ ընթացք՝ ուղղութիւն տալ, իրին նոր կերպարանք տալ. eine andere — nehmen ուրիշ ընթացք՝ ուղղութիւն առնուլ. ը. մտ. փոխուիլ. 4. դարձուած, ոճ (լեզուի). 5. մանուած, մանուածապատ շրջան:

wénig, ած. 0. յմկ. անփխ. սակաւ, քիչ. am —sten առ նուազն, գոնեայ. յառաջընթաց որոշիչ յօդով խոս. դր.ով մէջը կը փոխուի. das —e Geld քիչ ստակը. einige —e քանի մը հատ, քիչ մը (— gering). շ. օ. meine —e Hoffnung զոյզն յոյսս. et. —es քիչ մը. անորոշ յօդի հետ անփխ. ein — = ein bißchen; ein — Wasser(s) սակաւ մի ջուր. ներբ— ձ. անփխ. ein — schneller քիչ մ'աւելի արագ. ներբ— ե. անփխ. es fehlte —, so hätte... քիչ մնաց՝ որ (զարնէր...). ռմկ. — aber gut սակաւ՝ բայց լաւ. մռն. առածաբերք. Das kostet nicht —er als (= volle) 1000 Franken 1000 Փրանքէն նուազ չէ արժէքը. nichts desto —er սակայն եւ այնպէս. —stens, մկ. zum —sten գոնեայ, առ նուազն. 2. ոչ շատ, սակաւ. in —en Worten քիչ խօսքով. in nicht — anderen Ländern ուրիշ շատ երկիրներու մէջ. —er werden քիչնալ. eben so — տ. eben; er ist arm, desto (կամ um so) —er darf er verschwenden աղքատ է, այս եւս առաւել վատնելու չէ:

Wénigkeit, իգ. ձ. անյք. սակաւութիւն, քչութիւն. (թուոյ...) փոքրկութիւն. 2. յփ.ով. դուզնաքեայ՝ չնչին իր, մանրուք. 3. meine (eigene) — (= ich) նուաստութիւնս:

wénigstens, մկ. տ. wenig.

wenn, շղ. եթէ. ք. երբ(որ), եթէ. ե. պայման ժամանակի. յորժամ, երբ որ. շ. օ. Sagen Sie es ihm, — er kommt երբ գայ՝ ըսէք իրեն. 2. es ist nicht gut — man zu viel schläft շատ քնանալը աղէկ չէ. անեղ.ով շեշտելի. շ. օ. — ich Ihnen die Wahrheit sagen soll Ճշմարիտն ըսելու համար. alle Mal (jedes Mal) — ամէն անգամ որ... (գայ). 3. sie jammert als (կամ wie) — Alles vorbei wäre այնպէս կ'ողբայ, իբրեւ թէ ամենայն ինչ կորսուած ըլլար. —anders տ. anders, 3.; außer — ի բաց առեալ եթէ..., բայց միայն որ... չ(կատարուի...). (und) — auch, — gleich (ստորադասական մէջ խօսքի մէջ). ինքն ինքնական անցն.դր. ե. ձեւը անկէ կը բաժնուի. շ. օ. — Du gleich, — er gleich... թէ եւ, թէ պէտ (եւ). selbst —, und — նոյն իսկ եթէ... — es auch noch so wenig ist թէ եւ այնչափ քիչ ալ է. — nicht եթէ ոչ, եթէ չ... շ. օ. — man kein (կամ nicht ein) Narr ist եթէ խենթ չէ... — nicht heute, so doch wenigstens morgen եթէ ոչ այսօր՝ եթէ այսօր չէ, գոնեայ վաղը. — nichts dazwischen kommt եթէ ուրիշ արգելք մը չելլէ. selbst —, und — տ. ի վեր.:

wenngléich, շղ. տ. wenn, 3.

Wénzel, յտ. ան. այր. ռմկ. Wénzeslaus, անփխ. Վենկեսլաւ(ոս): — ար. խղ. ստրատեակ, պատանեակ, ընտ. մանչ (— Bube):

wer, դր. (սեռ. wessen, նաեւ weß, տր. wem, հյց. wen) 1. հրց. դր. ե. հարցման մէջ. ո՞վ, ո՞, ո՞վ. — ist da? Հոն ո՞վ կայ. շին. — da? ո՞վ է. շատ մ'անյքին նշանակելու համար. շ. օ. ընտ. — kommt denn Alles! որո՞նք պիտի գան. 2. հրց. դր. ած. ելնին վրայն սեռ.ով. շ. օ. weß' Geistes Kind ist er! ինչ մարդ է, որո՞ւ որդւոյ է. 3. յր. դր. — derjenige, welcher; շ. օ. — mich lieb hat, hol' mich weg! ով որ զիս կը սիրէ՝ զիս սիրողն ետեւէս գայ. — nur immer ո եւ պէտ է, ով որ ալ (ըլլայ). 4. անորոշ դր. — Jemand; ich höre wen rufen կը լսեմ որ մէկը կը պոռայ. — es auch sei ով որ ալ ըլլայ. ք. կը նշանակի բաղձանք. շ. օ. — Das lassen könnte

Digitized by Google

զայս արդեօք կրցայ. է. — ein Narr wäre... որ խենթը պիտի ըլլար (որ ուզէր...)։

Wér... — Wehr.

Wérbe|geld, չ. զինուորագին։ —liste, էգ. զինուորագրութիւն։ —offizier, աբ. զինուորագրող։

wérb|en, չբ. հ. եւ նբ. ձգ. um J., et. — = bewerben, 1.; 2. nach et. — բանի մ'ետեւէ՝ հետամուտ ըլլալ՝ աստանիկ փափաքիլ. 3. J. zu et. — մէկը բանի մ'որոշել(ու համոզել՝ փորձել). Տան. զին. zum Kriegsdienste — զինուոր գրել, զինուորագրել։ — չ. ձբ. անյ. —ung, էգ. 31. խնդրելը, ամուսնութեան ուզելը. հետամտութիւն (բանի մը). զինուորագրութիւն, զօրաժողով։

Wérber, աբ. ձա. զին. զինուորագրող. փխ. աղջիկերա՝ հետեւող ժողով. 2. — Braut-, Freiwerber.

wérda! մէ. փ. wer, 1.

Wérde, չ. անփխ. das — եղեցի(ն), առեղծման խօսքը։

wérden, չբ. ս. 1փ. (դբբ. անց. յնխ. worden) ըլլալ, լինել (հնչ. sein). յառաջ գալ, ծնանիլ, ըլլալ. առեղծուիլ. alle Tage, die Gott — läßt Աստուծոյ ստեղծ օրերը. was soll aus ihm —? ինչ պիտի ըլլայ անոր կատարածը. 2. ([illegible]) der Kranke wird wieder (genest) հիւանդը կ'առողջանայ. die Sache wird իրը կ'ըլլայ՝ կը յաջողի. [illegible]. nun, wird's (bald)? էհ, դեռ չեղաւ, չըլլցաւ. 3. aus et. et. — ըլլալ, կատարիլ, յառաջ գալ. aus Dir wird Nichts ըսբ. մարդ ըլլալիք չունիս. 4. J—m wird et. մէկը բան մը կ'առնու՝ կը ստանայ. was wird mir dafür? ասկէ ինծի ինչ վարձք. չի. Ihr Werthes vom 9. dieses Monats ist mir erst heute geworden ձեր ամսոյս 9ին գրած շնորհալին՝ նամակը հազիւ այսօր ձեռքս եկաւ. բ. so gut ist es (= solch' Glück ist) mir nicht geworden այսպիսի բարեբախտութիւն երբեք ունեցած չէի. փ. J—m zu Theil — մէկուն մաս իյնալ՝ բաժին ըլլալ. 5. klug — խելամտանալ, խելացուն ըլլալ. ա. ձիմ, խոշամ. չ. օ. Arzt — բժիշկ ըլլալ. Kaufmann — զինք վաճառականութեան տալ. Soldat — զինուոր գրուիլ. er ist katholisch geworden կաթոլիկէ եղաւ, ուղղափառութեան դարձաւ. բ. ած.ի հետ. չ. օ. adelig — ազնուականանալ. alt — ծերանալ. arm — աղքատանալ. bekannt — հռչակուիլ, ծանօթանալ. blind — կուրնալ. einig — միաբանիլ. gelinde — մեղմանալ. geringer — նուազիլ. es wird noch Alles gut — ամէն բան դեռ կարգի կը մտնէ. es wird hell — ա) օրը կը պայծառանայ. բ) կը լուսընայ. lang — երկննալ. ([illegible]) man möchte Teufels —! մարդուն յուսահատելիքը կու գայ. է. „ել"ով. wie wird es (կամ mit der Sache)? ինչ ինչ կ'ըլլայ. es wird kalt ցրտանալու կը սկսի. es wird Nacht կ'երեկոյանայ. es wird Tag կ'այգանայ. es wird nöthig, daß... հարկ կ'ըլլայ, որ... գ. դ.ով. wie mir zu Muthe wird ինչպէս կը կարծեմ կը զգամ. 6. et. կամ zu et. — բան մ'ըլլալ, բանի մը փոխուիլ. zum Gelächter — ծաղր ըլլալ. zu Nichts — ոչնչանալ. zu Wasser — հալիլ. ջուր դառնալ (ձեան). փխ. meine Pläne sind zu Wasser geworden ծրագիրներս ի գերեւ ելան՝ ըսբ. ջուրը ինկան. 7. [illegible]. ich werde sagen պիտի ըսեմ. er würde es gesagt haben (= er hätte es mir gesagt) (եթէ) ինծի ըսած ըլլար. բ. [illegible]. Euch werde ich! ձեզի դաս, կը հասկըցնեմ քեզի. է. դբբ. անց.ի հետ [illegible] worden [illegible] geworden, չ. օ. ich werde geliebt կը սիրուիմ. sie ist geliebt (worden) սիրուեցաւ։ — չ. ձբ. անյ. ըլլալը. ծագում, ծնունդ, սկիզբն. կազմութիւն, զարգացում. փխ. լինելութիւն, եղելութիւն։

Wérder, աբ. ձա. ([illegible]) յուռթի եւ ջրապատ բլրակ՝ գետ. փոքր կղզեակ։

wérfen, նբ. փխ. եւ չբ. հ. ձգ. նետել, ընկենուլ. մ.ի հետ. — et.

Digitized by Google

fort, weg, hin — բան մ'ի բաց նետել. umher — աստին անդին նետել, ցանել. թ. նխ. հեփ. J—m Steine an den Kopf — մէկուն գլխուն քար նետել. die Augen, den Blick auf et. — Հայեցուածքը բանի մը դարձընել, բանի մը նայիլ. e—n Verdacht auf J. — ա) մէկուն վրայ կասկածիլ. բ) մէկը կասկածելի ընել. durch ea. — խառնակութեան նետել. ե. ստանց նփ-փառած փերը յիշելու. den Ball — ափուէն նետել. das Loos — վիճակ արկանել. 2. (նետ...) արձակել. (քարերը) ձգել, (պարսաւ...) պարսել, պարսաքարել. Schatten — շուք ձգել. թ. die Sorge warf ihm auf's Krankenlager հոգէն հիւանդացաւ. sich auf's Pferd — ձիուն վրայ ցատքել, աշտանակել. sich auf ein Studium — ինք զինք ուսման մը տալ. J. in's Gefängniß — մէկը բանտ դնել. Alles in e—n Topf — — über ein Kamm (տ. Նոյնը ա.) scheren; über den Haufen — տապալել, վեր ի վայր ընել, ընդ. օգ. հանել. զին. Թշնամին խորտակել. նախ. die Güter über Bord — բեռները ծով նետել՝ ամայել. e—n Mantel über (um) die Schultern — վերարկու մը վրան առնուլ. ե. mit Geld um sich — առատութեամբ՝ ձեռնէն ստակ բաժնել. mit Beleidigungen um sich — զանձիքը նախատել, նախատանքներ արձակել. ա. ողջերգութեանն յիշելով. գ. օ. J. mit Steinen todt — մէկը քարկոծել. J—m ein Loch in den Kopf — քարով մէկուն գլուխը վիրաւորել, գլուխը ծակել. 3. (անասնոց) ծնանիլ, ցնկնիլ. 4. խղ. Kegel — կոն նետել՝ ձգել. 5. արտ. (մեն. փայտի) sich — կորանալ, ծռիլ։

Werft, շ. ու. նախ. նաւաշինարան. թ. (նորոգելու յարմար եզերք) նորոգարան. 2. պի. —(-Weide, իգ.) — Hohlweide. — ար. արտ. ասփ. ասուէջ (— Kette)։

Werg, շ. (ար.) ու. անյ. — Hede; նախ. getheertes — ձիւ խծուծ։

Werk, շ. ու. գործք (գործողութիւնն եւ յառաջ եկածն). an's — gehen, Hand anlegen կամ sich an's — machen գործքի սկսիլ՝ ձեռք զարնել. in's — setzen ի գործ դնել, գործադրել. իրականացընել. թ. (գրագրի...) գործք, մատեան, աշխատասիրութիւն, երկ. ե. զին. — Festungswerk; գ. նախ. lebendiges — (նաւու) ջրոյ մէջ եղած մասն. todtes — ջրէն դուրս եղած մասն (նաւու). 2. աշխատութիւն, վաստակ. ձեռնարկութիւն, արդիւնք, երկք. es ist et. (Großes) im —e (կարեւոր) բան մը կը պատրաստուի. die Sache ist schon im —e գործքն յառաջ կ'երթայ. so und so zu —e gehen այսպէս կամ այնպէս վարուիլ. 3. (ամփոփութիւն, ամփոփական գործք.) շ. օ. Komplimente sind mein — nicht կատարածութիւններ ընելու ամփոփութիւն չունիմ, ես ամփոփարար քաղաքավարութիւններ չեմ ըներ. 4. գործի, առարուած, կազմած. Համմ. — e.; 5. գործարան, գործատուն. մեն. տ. ի բարգաւաճման. շ. օ. Berg-, Hüttenwerk...; 6. ար. արծաթախառն կապար. (մետաղաց) խառնուած, խառնուրդ. (երգիծնի) քանոն, փող, (ժամացուցի) շարժում. 7. տմ. — Werg.

Werkführer, ար. գործավար, գործատուաց վերակացու։ —heilige(r), ար. ունա՛ կեղծ բարեպաշտ։ —leute, յգ. գործաւորք։ —meister, ար. — Werkführer. —ofen, ար. (ապակեգործութեան) հնոց։ —silber, շ. — Bruchsilber. —statt, իգ. —stätte, իգ. —stelle, իգ. գործատուն, արուեստանոց, խանութ։ —stein, ար. կոփածոյ քար։ —stuhl, ար. գործատեղան. ասփ. (ոստայնանկի) գործի։ —(el)tag, ար. լուր՝ արդոյ օր։ —thätig, ած. գործօն, ազդող. իր. —e Liebe գործօնեայ սէր։ —zeug, շ. գործի(ք). կազմած. թ. գործարան (մարմնոյ)։

Werkel... — Werk, շ. օ. —tag, — Werktag.

Wermuth, ար. ու. անյ. պի. առշինդր, օշինդր (Artemisia absinthium). փխ. դառնութիւն, լեղի։

Wermuthbecher, ար. բաժակ դառնութեան. den — leeren ըմպել զբաժակ (վշտաց...)։

werpen, չթ. b. ա. նախ. թափել. (շուանով...) նաւաձգել։ — շ. ազթ. անյ. նաւաքարշութիւն, թափում։

Digitized by Google

Wérre, էգ. 35. ի. — Maulwurfs-grille.

Wérrig, ար. 20. անյւ. — Werg, Hede.

Werst, էգ. 31. (ռուսաց չափ) վերստ (— 1,066 քիլոմետր)։

werth, ած. 6. յարգոյ, մեծարգոյ, պատուական. արժանի, արժանապատիւ. er ist mir lieb und — զինքը կը սիրեմ եւ կը յարգեմ. 3. — achten, — halten, — schätzen մէկին յարգել՝ պատուել. 2. մ. սիրել, մեծ կարծիք ունենալ. էջէլ. Բեշա. wie ist Ihr —er Name? Ձեր անունն ի՞նչ է. Ihr —es Schreiben (յմ̃ի. Ihr —es) Ձեր նամակը, ձեր շնորհալին. 2. — sein — verdienen, ձ.; Das ist nicht der Rede — խօսելու արժան չ'արժեր. բ. յանձնի ոտ... հէր բաբա... գ. օ. achtens-, achtungs- — արժանայարգ, յարգութեան արժանի. 3. ձյց. արժող, արժէք ունեցող. գ. օ. Das ist keinen rothen Heller, keinen Schuß Pulver — դանկ մ'ալ չ'արժեր. բ. ձ.ի հէր. Das ist nicht viel — մեծ արժէք չունի. Einer ist so viel — als der Andere իրարու հաւասարապատիւ են, հաւասար են իրարու. mehr — sein, als... (մէկէ մ')աւելի արժել. ... աւելի արժէք ունենալ, նախամեծար ըլլալ. ... er ist seine 100.000 Gulden — անիկա 100.000 Ֆիորինի տապանէք ունի։

Wérth, ար. 20. արժէք, արժողութիւն. großen — auf et. legen բանի մը մեծ արժէք տալ, բան մը շատ յարգել. 2. արժանիք, արդիւնք (անձանց), քաջամանաւութիւն, բարեմասնութիւն. innerer — ներքին արժէք, խառնուած (գրաւ...)։

Wérth|betrag, ար. արժեթթիւ(ի թղթադրամ...)։ —bestimmung, էգ. գնահատութիւն, գինն որոշելը։ —brief, ար. արձանագրեալ նամակ։ —geber, ար. ար—. ... (առակ) տաւաբող (փոխանակագրու.)։ —geschätzt, ած. յարգեալ։ —los, ած. անարժէք, չնչին, ոչինչ։ —papier, գ. ... արժեթղթ։ —schätzung, էգ. յարգ, վարկ։ —voll, ած. մեծարգի, պատուական։

Wérthigkeit, էգ. 31. մն. ժմ. (նաեւ Valenz, Atomizität) կշռականութիւն, անհատութիւն։

Wésen, չ. 32. էութիւն. բ. գոյութիւն, եղելութիւն. 2. վիճակ, պայման, հանգամանք. 3. (հնանչ. Sein, Bild) մէլ. իրականութիւն. էականութիւն, իսկ, իսկութիւն. բ. էութիւն (իրի մը). Das gehört zum — der Sache յէութենէն իրին է, իրին էականն է. 4. (ընդարձ. կերպ) կերպարանք, գնացք, կերպ, վարմունք. բնութիւն, նկարագիր. (մարմնոյ) կազմակերպութիւն. gezwungenes — ծեքծեքանք. 5. sein — treiben բան իր սովորութեան վարմանց՝ բնութեան դարձնել. 6. բան, իր. իք. 7. էակ, է, գոյ. 8. — Haus-, Heim-Wesen; 9. (բան մ'ամբողջ իր մասունքներով.) գ. օ. Finanz- — ելեւմուտք. ելեւմտից վերաբերեալ իրեր. 10. — Thun, գ. Treiben, գ. 2.; մն. գնացք. վարմունք. 11. նաեւ —ն աղմուկ, շփոթ, ժխոր, յոյզք։

Wésen|(s)einheit, էգ. էր. համագոյութիւն, միատեսակութիւն, իսկակցութիւն։ —(s)gleich, ած. համագոյակ (բացատրութիւն...). մէլ. նոյն։ —gleichheit, էգ. մէլ. նոյնութիւն։ —lehre, էգ. մէլ. էաբանութիւն։

wésenhaft, ած. 6. իրական, իսկական։

Wésenheit, էգ. 31. անյւ. — Wesen, 1. եւ 3.; 2. յգ. ով. է (ակ)։

wésentlich, ած. 6. անջոք. — wesenhaft; 2. էական (մէլ. եւս), յէութենէն եղող, հիմնական. անբաժանելի (մասն...), կարեւոր. —er Inhalt (գլխը...) էական մասն, բաղադրութիւն. das —e էականը. 3. — hauptsächlich.

Wésentlichkeit, էգ. 31. անյւ. էականութիւն. 2. յգ. ով. էական բան։

Wéspe, էգ. 35. ի. բզէզ, պիծակ (Vespa). մէլ. խայթող, խածանիչ։

weß, wéssen, ած. ... wer եւ was. հարցական. ո՞ւր, որուն. գ. օ. — Schwert hat ihn erschlagen? որու՞ն սուրը զարկաւ զինքը. բ. — Sohn war... որու՞ն որդին էր. գ. — klagt man Dich an? ինչ բանի վրայ կ'ամբաստանեն

ղօնել. 2. յարաբերական. որուն (որ). — er mich anklagt (յանցանքը) որուն համար զիս կ'ամբաստանէ (չեմ գործած)։

weßhalb, weßwegen, մկ. ինչու, վասն էր. բ. յարաբերական. որուն համար, վասն որոյ. ich traf Sie nicht, — ich weiter reiste զձեզ չգտայ, անոր համար ճամբայ շարունակեցի։

West, ար. 20. (հմա. W.) ատղ. ածխ. նամ. անյփ. արեւմուտք, մուտք. տ. Westen. 2. յփ. ով. — Westwind.

Westafrika, չ. ածխ. արեւմտեան Աֆրիկէ։ **—küste,** իգ. արեւմտեան եզերք։ **—wind,** ար. արեւմտեան հով (հմմտ. Ost)։

Westchen, չ. 22բ. անյփ. (նաղ. Westeh) բաճկոնակ, փոքրիկ բաճկոն։

Weste, իգ. 35. ներքնակ, բաճկոն (եէլէք)։

Westen, ար. 22բ. (առլ. նախ. ա–ռանց –ծի) արեւմուտք, մուտք, արեւմտեան կողմ. տ. West.

westlich, ած. 6. արեւմտեան. — von (Armenien) (Հայաստան)ի արեւմտեան կողմը։

wett, ած. 6. (պարտքէն...) ազատած, արձակեալ. et. — machen բան մը հատուցանել, փոխարինել։

Wett\|(en)buch, չ. գրաւուց գիրք, գրաւի մատեան։ **—eifer,** ար. նախանձաւորութիւն, մրցութիւն։ **—eiferer,** ար. **—eifrerin,** իգ. նախանձորդ, մրցող, ախոյեան։ **—eifern,** չբ. հ. 3ա. անցբ. mit J—m — (um et.) մէկուն նախանձորդ՝ ախոյեան հանդիսանալ։ **—fahren,** չբ. ս. 23. անցբ. կառամրցել, կառարշաւ ընել. 2. — չ. մրցութիւն։ **—kampf,** ար. ասպարէզ, մրցութիւն, գօտեկռիւ։ **—kämpfer,** ար. մրցող, գօտեմարտիկ. ը. մփ. կռփամարտիկ։ **—lauf,** ար. արշաւ։ **—laufen,** չբ. ս. 2յ. անցբ. արշաւել։ **—rennen,** չբ. ս. 4ա. (տ. rennen) անցբ. արշաւել. 2. — չ. ձիարշաւ։

Wette, իգ. 35. գրաւ, գրաւադրութիւն. eine — eingehen գրաւ բռնել, գրաւադիր ըլլալ. 2. մկյ. um die (կամ in die) — մրցելով, եւ եւեր տանելով զմիմեանս. sie boten mir um die — ihre Dienste an ինծի ծառայութիւն ընելու կը մրցէին։

wetten, չբ. հ. եւ նբ. 3բ. (um) e—n Franken... — Ֆրանք մը գրաւ բռնել, գրաւ դնել. ich wette so hoch Sie wollen ձեր ուզածին չափ գրաւ կը դնեմ. 2. ich wette, daß Sie es nicht können գիտեմ ապահով որ չէք կրնար։ — չ. 22բ. անյփ. գրաւադրութիւն։

Wetter, Ա. չ. 22բ. օդ. was ist heute für —? ինչպիսի՞ օդ է այսօր. es ist schönes — գեղեցիկ օդ է. 2. — Gewitter; բ. — Blitz; փ. փխ. կշտամբանք, բարկութիւն. տ. յանիրա. alle —! Donner und —! — noch eins! անէծք, գրո՛ղ. 3. ար—. բվ. օդ (գետնափորի մէջ). օդափոխութիւն. böses — (ժանտահոտ կազք ի բոռով...) նիգ, ժահահոտութիւն. schlagendes — — Grubengas, ա.։ բ. — ար. 22ա. —in, իգ. 32. գրաւող, գրաւ բռնող։

Wetter\|beobachter, ար. օդերեւութաբան։ **—beobachtung,** իգ. օդերեւութաբանութիւն։ **—blume,** իգ. օդածաղիկ (Meteorina)։ **—dach,** չ. ապաւէն, անքոյթ, պատսպարան. ապաստան, քուլայարկ։ **—fahne,** իգ. հողմացոյց. փխ. յողդողդ. բնկ. հողմադէտ։ **—glas,** չ. բնկ. ծանրաչափ։ **—hahn,** ար. (աքաղաղ) հողմացոյց. փխ. dieser Mensch ist ein — յողդողդ՝ փոփոխամիտ մարդ մըն է։ **—kenner,** ար. օդերեւութաբան։ **—kunde,** իգ. օդերեւութաբանութիւն։ **—launisch,** ած. — wetterwendisch. **—leuchten,** չբ. մաս. անդ. բ. հ. 3բ. անցբ. es —leuchtet կը փայլատակէ. 2. **—leuchten,** չ. փայլակ։ **—maschine,** իգ. բվ. օդափոխ (գործի)։ **—prophet,** ար. օդագուշակ։ **—schirm,** ար. պատսպարան. Տր. քիւ։ **—seite,** իգ. (հկ—նչ. Sonnenseite) հիւսիսակողմ։ **—strahl,** ար. — Blitzstrahl. **—sturm,** ար. ամպրոպ, ամպամրրիկ։ **—wechsel,** ար. օդափոխութիւն։ **—wendisch,** ած. յողդողդ, փոփոխամիտ։

wettern, չբ. հ. եւ ս. 3ա. մաս. անդ. բ. es wettert կը մրրկէ, կ'որոտայ. բ. անիծել, նզովել, մռլնչել։ — չ. 22բ. անյփ. փոթորիկ, մրրկայոյզ. բ. mit s—n Fluchen und — շարունակ հայհոյելով եւ անէծք թափելով։

Weßspule, իգ. ատա. (ատեղնանը

Digitized by Google

սրելու) մախարական ։ —stahl, ար. սրոց (մասատ)։ —stein, ար. յեսան– (աղաքար)։

wetzen, նբ. չգ. սրել. թեքել (տ. նաեւ schleifen). (սրոցով) սրոցել. (յեսանով) յեսանել ։ — չբ. ց. mit dem Degen an den Wänden — սրով պատերը գծել՝ ցանել ։ — չ. ազբ. անյգ. — Schleifen, չ.։

Whig (ուիկ), ար. ss. (հկ.չ. Tory) ազատական (յԱնգղիա), վիգ։

Whiskey (ուիսգի), ար. ss. հաճարօղի, գարօղի. 2. երկանիւ միանձի (կառք)։

Whist, չ. (ար.) ss. խղ. լռախաղ։

Wichs, ար. (էջ. 3. յգ. 18.) զարդարանք, արդուզարդ, պաճուճանք. sich in — setzen (werfen) զարդարուիլ, զուգուիլ. in vollem — հագուած զուգուած։

Wichs‖glanz, ար. (փայլեցնելու) մոմ. բ. կօշկաներկ։ —stiefel, ար. յգ. մոմեալ՝ քաղկաթոյր կօշիկ։

Wichse, իգ. ss. (կօշկի)ներկ, կօշկաներկ, թոյր. 2. — Bartwichse; ար—. փայլեւն, յղկիւն. 3. փխ. ընտ. գան, ծեծ։

wichsen, նբ. չգ. (կօշիկը) ներկել. — wächsen; e—n Faden — թել մը մոմել՝ մոմել. ար—. ողորկել, փայլեցնել. 3. մռն. պրբ. անց. gewichst զարդարուած, հագուած զուգուած. 4. — prügeln.

Wichsier (վիքսիէր), ար. ss. ամ. եւ ընտ. (— Stiefelputzer) կօշիկ փայլեցնող։

Wicht, ար. es. եւ e. անհատ, անձն, ոք. erbärmlicher — սատահակ, չարաչուառ. բ. ամարդի. grober — կոշտ մարդ, չքնական. գ. — Bursch, e.; տ. մանկիկ, տղայիկ։

Wichtchen, չ. ssբ. նաղ. Wichtl. տ. մռն. գ. եւ դ.։

Wichtel, չ. (ար.) s—. —männchen, չ. ssբ. կայտառուկ, դեւուկ (տղայ)։

wichtig, ած. ս. մեծակշիռ, ծանր. բ. — gewichtig, ա.; 2. փխ. ծանրակշիռ, կարեւոր, հարկաւոր, էական. հետեւութիւն ունեցող. — thun (կամ es — haben) մեծութիւն ծախել։

Wichtig‖macher, ար. —thuer, ար. մեծութիւն ծախող. ընտ. ծանրէն քաշող։ —macherei, իգ. —thuerei, իգ. —thun, չ. մեծութիւն՝ ծանրութիւն ծախելը։

Wichtigkeit, իգ. en. ծանրութիւն. փխ. ծանրակշռութիւն, կարեւորութիւն. ohne — sein աննշանակ ըլլալ, նշանակութիւն չունենալ։

Wichtlein, չ. ssբ. նաղ. Wichtl. տ. մռն. գ. եւ դ.։

Wicke, իգ. 8s. բս. վիկն (Vicia). ռմկ. in die —n gehen — in die Pilze gehen (տ. Pilz, 1. բ.).

Wickel, ար. s—. գալարուն՝ գալարեալ իր, գալար, պատատ. մռն. աղէկսա մը. բ. գալարաթուղթ. գ. նաեւ իգ. (յգ. —n) — Wickelzeug; դ. — Haar-, Lockenwickel; 2. — Pe(r)rücke, Haar; մռն. փխ. ընտ. 3. beim — kriegen մէկուն օձիքէն բռնել, մէկը բռնադատել։

Wickel‖blatt, չ. ար—. — Einlage, s. (հկ.չ. Deckblatt)։ —frau, իգ. որորոցի սպասաւորուհի։ —kind, չ. —kindlein, չ. խանձարուրապատ տղայ։ —puppe, իգ. պաճուճազարդանք։ —ranke, իգ. բս. պատատուկ (որթոյ)։ —tuch, չ. ազդան որորոցի մէջ պատատելու պիտոյ կտաւ։ —zeug, չ. խանձարուրք։

wickeln, նբ. եւ փբ. չա. um et. (herum) — բանի մը բոլորտիքը պատատել, գալարել, մանել. et. auf eine Rolle — կծիկ ընել, կարծել. aus ea. — գալարեալը քակել. ը. մտ. լուծանել, մեկնել. (կնճիռը...) պարզել. փխ. sich aus dem Handel — հօգէն՝ գործքին մէջէն դուրս ելել՝ քաշուիլ. բ. (բանի մը մէջ) պատատել, ծրարել, փաթթել. Haare zu (կամ in) Locken — (մազերը...) գալար ընել. 2. Cigarren — (ծխախոտոյ) գլան շինել. ein Kind — տղայ մը խանձարել, խանձարուրապատ ընել. փխ. ընտ. schief gewickelt տ. schief, 2. բ.։ — չ. ssբ. անյգ. — բային նշանակութեանց հետ։

Wickler, ար. s—. եւ —in, իգ. ss. գալարող, կարծող. կծիկ ընող. 2. բն. — Blattwickler.

Widder, ար. s—. (հկ.չ. Schaf) խոյ. բ. խոյ (ի կենդա). գ. չբ. (պաշարելու հին մեքենայ) խոյ. տ.

Digitized by Google

նոյ. —(schiff) խոյանաւ. ի. առաջ. խոյ (տատերգասան):

Widder|schiff, շ. նոյ. խոյանաւ, զուկանաւ: —**schwärmer**, ար. բն. խոյաթիթեռն (Zygaenis):

Widderchen, Widderlein, շ. նուազ. բն. = Widderschwärmer.

wider, Ն. նխ. հյց.է հետ. — gegen, s.; — Willen ակամայ, չուզելով. նաև գ. das Für und — ի կողմն եւ հակառակն եղածները: Բ. — մբյ. bin und — (յմբ. wieder) տ. hin, ման. բշտ. 2. (յմբ. wieder) ի փոխարէն, փոխանակ, իմ (քու...) կողմանէս:

Wider..., **wider**, նախդրաս մասնիկ. գ. եւ ած. է հետ. — gegen; Բայերու հետ միշտ անբժ. եւ շեշտն արմատական բառին վրայ է, եւ կը նշանակէ՝ հակառակիլ, դէմ ելլել. շ. օ. —streiten, ընդդէմ ոգորել, հակառակիլ. 2. (յմբ. wieder) միշտ բժ. եւ շեշտն ալ վրայ է, կը նշանակէ կրկնել, եկեղորդել, փոխորդնել. շ. օ. —schelten, ի փոխարէն կշտամբել (հմմտ. wieder):

widerbellen, չբ. h. s. բժ. ընդ. ընդդէմ պատասխանել, բանընդդէմ ըլլալ. դիմադարձել. (մեծին) ըմբոստանալ:

Widerchrist, ար. ss. = Antichrist.

Widerdruck, ար. so. = Gegendruck; 2. ար. = Gegenabdruck; տպ. երկրորդ երես՝ ապագրութիւն:

widerfahren, չբ. s. ay. անբժ. դիպիլ, հանդիպիլ. պատահիլ. mir ist viel Ehre — շատ պատիւ եղաւ ինծի. 3—m Gerechtigkeit — lassen մէկուն իրաւունքը ընել, արդարութեամբ հատուցանել:

widerhaarig, ած. e. յամառ, ա-ջաձգող. տ. störrig.

Widerhaken, ար. նուազ. կարթ. ուլունք (նետի...). ժանիք:

widerhakig, ած. e. կարթաւոր, ուլունքաւոր:

Widerhall, ար. so. արձագանգ, հնչիւն:

widerhallen եւ **widerhällen**, չբ. h. s. բժ. եւ անբժ. հնչել, արձագանգ տալ: — շ. նուազ. անյծ. = Widerhall.

wider-(նաև wieder)**kehren**, չբ. s. s. բժ. անդրադառնալ. (ետ) դառնալ, վերադառնալ. կրկնուիլ, վերստին ըլլալ:

Widerlager, շ. ss. ճրտ. (կցող մասն) կցան. բ. (պատի մը հաստատութեան համար պատ) զիմադիր:

widerlegbar, ած. e. հերքելի, զիմադրելի:

widerlegen, նբ. s. անբժ. հերքել. (փաստիւ) ջրել. seine Handlungen — seine Worte գործքերը խօսքերուն հետ չեն միաբանիր: — շ. նուազ. անյծ. —**ung**, իգ. si. հերքում:

widerlich, ած. e. անհաճոյ, չախորժական, հակակրական, տաղտուկ:

widern, չբ. h. s. et. widert mir, es widert mir vor et. ինծի հակառակ՝ անհաճոյ է, բանէ մը կը խորշիմ:

widernatürlich, ած. e. = unnatürlich.

Widerpart, ար. so. նաև իգ. si. = Gegenpart; 3—m — halten մէկուն ընդդիմադրել՝ հակառակ ելլել:

Widerprall, ար. so. = Gegenprall.

widerrathen, նբ. sy. անբժ. 3—m et. — = abrathen. — շ. նուազ. անյծ. տարհամոզում:

widerrechtlich, ած. e. հակառակ իրաւանց, անիրաւ, անօրինաւոր, չօրինաւոր. մ. անիրաւութեամբ:

Widerrede, իգ. ss. հակաճառութիւն. գլ. հակառակութիւն. ohne — առանց հակաճառութեան, աներկբայ:

widerréden եւ **widerreden**, չբ. h. sb. բժ. եւ անբժ. = widersprechen.

Widerrist, ար. (շ.) so. անրակ. ուլն:

Widerruf, ար. so. անյծ. յետս կոչում (բանից). — thun (խօսքը) յետս կոչել:

widerrufen, նբ. sy. անբժ. ի բաց կոչել, ետ կանչել (ի պաշտօնէ). (խօսքը) յետս կոչել, ետ առնուլ. eine Nachricht — լուր մը սուտ հանել. ein Versprechen — խոստումն ետ առնուլ, խօսքը չպահել: — շ. նուազ. անյծ. —**ung**, իգ. si. = Widerruf.

widerruflich, ած. e. ի բաց՝ յետս կոչելի. անկայուն, անհաստատ:

Widersacher, ար. ss. —**in**, իգ. ss. հակառակորդ, ոսոխ, թշնամի:

Digitized by Google

widerscheinen, չէ. ի. 23. բլ. անդրադառնալ։

wider- (նաև wieder)schlagen, նէ. 23. բլ. 3. — մէկուն հարուած մը տալ, հարուածով պատասխանել, փոխարէն հարուած մը տալ։

widersetzen, ֆէ. 34. անբլ. sich e-r Sache (տր.), sich 3—m — բանի մը՝ մէկուն ընդդէմ դառնալ՝ հակառակիլ. (կարծեաց...) դէմ կռուիլ. sich dem Gesetze — օրինաց չհնազանդիլ։ — ւ. 22բ. անյլ. դիմադարձութիւն, դիմադրութիւն։

widersetzlich, ած. 6. դիմադարձ, անկուշող, հեստ, խեռ, անհնազանդ։

Widersinn, ար. 20. անյլ. հակառակ միտք՝ իմացուած (տ. Gegensinn). 2. անհամեմատութիւն, անմտութիւն (տ. Unsinn). 3. հակառակութեան ոգի (— Eigensinn)։

widersinnig, ած. 6. — gegensinnig; 2. անմիտ, անհամեմատ. 3. հակառակեան, անկանոն. 4. հեստ, խեռ։

widerspenstig, ած. 6. խեռ, հեստ. յամառ, կամապաշտ, ըմբոստ. բ. անկորանալի, ընդդիմակաց (էր...). է. տ. stätisch.

Widerspenstigkeit, էֆ. 31. անյլ. խեռութիւն, յամառութիւն. բ. յլ.ով. անհնազանդութիւն, խեռ գործք։

Widerspiel, ւ. 20. — Gegenspiel, 1. եւ 2. եւ Gegentheil.

widersprechen, չէ. ի. եւ նէ. 23. անբլ. 3. — մէկուն հակառակիլ, ընդդիմաբանել, բանընդդէմ ըլլալ. 2. (որոշման մը) հակառակիլ, ընդդէմ կռուիլ՝ (խօսք... մը) մերժել, ընդդէմ բողոքել, բացէ ի բաց ուրանալ, ուրա հանել. բ. Das widerspricht meinem Gefühl այս իմ զգացմանցս հակառակ է. diese Sätze — sich այս նախադասութիւններն իրարու հակառակ են։ — ւ. 22բ. անյլ. հակառակախօսութիւն, հակառութիւն. տ. Widerspruch.

Widersprecher, ար. 22ա. հակառակող, հակաճառող, ընդդիմաբան։

Widerspruch, ար. 18. հակառակախօսութիւն, հակառութիւն. 2. ընդդիմադարձութիւն, ընդդիմաբանութիւն. (կարծեաց...) անմիաբանութիւն, տարաձայնութիւն. ohne — անշուշտ, աներկբայ։

Widerstand, ար. 18. անյլ. դիմադրութիւն դիմադարձութիւն. բլ. (մարմնոյ) ընդդիմահարութիւն. — leisten զդէմ ունել, ընդդէմ կալ. բ. ընդդիմահարել. ընդդիմադրել։

widerstehen, չէ. ի. 25. անբլ. — Widerstand leisten; 2. der Versuchung nicht — փորձութեան տեղի տալ՝ ընկճիլ. 3. diese Speise widersteht mir այս կերակուրն ինծի անհաճոյ՝ է։

Widerstoß, ար. 18. ընդդիմահարուած։

wider- (նաև wieder)stoßen, նէ. 21. (տ. stoßen). բլ. 3. — մէկն ընդդիմահարել. յետս մղել։

widerstrahlen, անբլ. widerstrahlen, բլ. նէ. եւ չէ. ի. 2ա. — abstrahlen.

widerstreben, չէ. ի. 2ա. անբլ. 3—m, dem Willen 3—s — մէկուն կամացը ընդդէմ կալ՝ հակառակիլ։ — ւ. 22բ. անյլ. —ung, էֆ. 31. հակառակութիւն. mit — ակամայ։

Widerstreit, ար. 20. անյլ. ընդդէմդարձութիւն, կռիւ, դիմադրութիւն. հակառակախօսութիւն, հակառութիւն։

widerstreiten, չէ. ի. 2ի. (Նէր. 2բ.) անբլ. einer Sache (տր.) — բանի մը հակառակիլ։

Widerthon, ար. 20. տկ. edler — բոլորակերեւի ցօղաբոյս (Drosera rotundifolia)։

widerwärtig, ած. 6. անհաճոյ. չախորժական, նեղիչ. ժանտ. հակակրական. ատելի, տաղտուկ։

Widerwärtigkeit, էֆ. 31. անյլ. անհաճոյութիւն, չախորժութիւն. 2. յլ.ով. անախորժ բան. հակառակութիւն, ձախողանք. փորձանք։

Widerwille, ար. 30. **Widerwillen**, ար. 22բ. անյլ. հակառակութիւն, հակակրութիւն, անախորժելութիւն. զզուանք, խորշանք. զժկամակութիւն, ձանձրութիւն, տաղտկութիւն. 2. — Unlust, 1.

widerwillig, ած. 6. եւ էֆ... մ. ակամայ, չուզելով։

Widerwind, ար. 20. — Gegenwind.

widmen, նէ. եւ sich — ֆէ. 34.

Digitized by Google

J—m ein Buch — մէկուն գիրք մը... նուիրել՝ ընծայել. 2. — weihen, 1.; sich — նուիրել զանձն. seine Zeit J—m, einer Sache — իր ժամանակը մէկուն՝ բանի մը համար ծախել՝ տալ: — ղ. 22բ. ընծ. —ung, իգ. 31. նուիրում, ընծայում:

Widmer, ար. 32ա. նուիրող:

widrig, ած. 6. հակառակ. թշնամի, ատելի. բ. Հքյ. —, im —en, —en Falle ա—. կրծ. widrigenfalls ապա թէ ոչ. փ. (ձեւոն. gemäß) ի բաղդատութեան ղ. օ. bundes— դաշնաց հակառակ. 2. = widerlich եւ widerwärtig.

Widrigkeit, իգ. 31. = Widerwärtigkeit, 2.

wie, Հ. եւ շղ. ստորոգելի եւ անստորոգելի հարցման մէջ. ինչպէս, զինչ. ղ. օ. — kommt es, daß...? ինչպէս կ'ըլլայ որ. բ. ած. ի եւ Հ. ի հետ. փոխանակ եւ խոնարհական բառերով, որչափ. ղ. օ. — alt sind Sie? քանի՞ տարեկան էք. — spät ist es? ժամը քանի՞ է. — lange...? ո՞րչափ ատեն... փ. ձև. —?, — beliebt? — sagten Sie? ինչպէս հրամայեցիք, ինչ կ'ըսէք. — (wäre es), wenn er nun gar nicht käme եթէ անհնարին չգար, ինչպէս կ'ըլլար. 2. ի բացականչութեան. զի՛արդ, ո՛րպէս, իբրեւ զի. օ. — oft! քանիցս, քանի անգամ. բ. որպիսի, ինչպիսի, քանիօն. — Mancher որչափերս, քանիք, քանիներ. — viel richtiger wär es... որչափ իրաւացի էր. 3. ի համեմատութեան. —) նմանութեան շաղկապը համար. պէս, իբրեւ, որպէս. schön — ein Engel հրեշտակաձեւ, հրեշտակի պէս գեղեցիկ. sich — ein Verzweifelter schlagen յուսահատի պէս ինք զինքը ծեծել. բ) gleich —..., so փ. gleich, Դ. 2. ե) ձև. ein Mann — er իրեն պէս մարդ մը. er sieht aus — ein Bettler մուրացկան մը կ'երեւայ. Բղղ. ի ետեւ. — als, 5. փ) ինչպէս որ. — sich's gehört ինչպէս որ պէտք է. — es recht und billig ist ինչպէս իրաւացի է. wenn ich — Du wäre եթէ քու տեղդ ըլլայի. 4. ինչպէս որ. ղ. օ. — er sich nannte ինչպէս ինք զինք կ'անուանէր. 5. փոխանակ = als, 3.; 6. wie... auch (Համփ. so, 7. փ.); — schlau sie auch waren որչափ ալ խորամանկ էին. նաեւ ասանց auch. ղ. օ. und — sie alle heißen mögen ինչ ալ անուանուին:

wie... ի բաղդատութեան Հ. ի հետ. ղ. օ. —fern, in —fern փ. fern, 3. —so weiß Du Das? ինչպէս կ'ըլլայ որ գիտես զայս: —viel, որչափ, քանի. um — wird... որչափ եւս աւելնալ. — ist die Uhr? ժամը քանի՞ է: —wohl, շղ. = obgleich.

Wiede, իգ. 35. ոլոր (որթոյ կապելու ուռ):

Wiedehopf, ար. 20. ցնցա. 13. ճ. gemeiner — յոպոպ (Upupa epops):

wieder, Հ. վերստին, դարձեալ. wie! schon —! ինչ, դարձեալ (կ'ընեն). 2. = wider, Հքյ. 3. = wiederum, 2.

Wieder... wieder... մասնիկ. բայերու հետ բաղդատելով բայ ի wiederholen բառէն զատ. չեշտեցեալ ձեւ մը ստանալով յետ անոր չեշտելու մասնիկն կրայ ի (ղ. օ. —abdrucken): —bitten, նբ. վերստին խնդրել. բ. իր կարգին խնդրել: Համեմատական բարդ բայերն փ. ի ղարդ բայս. օր. ալ. wiederbezahlen ի bezahlen, վրան աւելցնելով վերջին, դարձնել, նշանակութեան երկակութեան: —abdruck, ար. ար. դղ. վերստատպութիւն: —abdrucken, նբ. դղ. վերատպել: —abgeben, նբ. ետ տալ: —abschreiben, նբ. դարձեալ օրինակել: —abtheilen, նբ. ստորաբաժանել: —anfang, ար. դարձեալ սկսիլը. (դպրոցաց) վերաբացումն: —angehen, չբ. ն. վերստին սկսիլ. die Schule geht wieder an դասերը վերստին կը սկսին: —anknüpfen, նբ. վերստին կապել՝ հաստատել. ձև. ճն. (բարեկամութիւն...) նորոգել: —anmachen, նբ. նորոգել. հաստատել. (հուր...) արծարծել: —anstellen, նբ. 3. — մէկը վերահաստատել՝ վերստին կարգել (ի պաշտօն...): —aufbau, ար. վերաշինութիւն: —aufbauen, նբ. վերաշինել: —aufführen, նբ. Ճփ. դարձեալ ներկայացնել: —aufheben, նբ. ժողվել, քաղել, վերցնել. բ. — aufheben, 5. —aufkommen, չբ. ն. վերականգնիլ, (հիւանդը) ապաքինիլ: —aufleben, չբ. ն. կենդանանալ,

յանձնել, վերականգնեցուցիլ. (գիտութեան...) կենդանանալ: —aufnehmen, նբ. վերընդունել, դարձեալ ձեռք զարնել: —aufstehen, չբ. ſ. (վերընդոտին) կանգնել. (Հիւանդութենէն...) ոտք ելնել, առողջնալ: —aufwachen, չբ. ſ. զարթնուլ, յառնել ի քնոյ: —aufwärmen, նբ. (կրկին տաքցնել) տաքցընել. զեռուցանել: —ausbruch, ոչ. նորոգում, (Հիւանդութեան...) վերսկսում: —bauen, նբ. վերաշինել: —beleben, նբ. կենդանացընել. փխ. արծարծել: sich —besinnen, փբ. յուշարերել, վերստին յիշել: —bringen, նբ. վերստին բերել՝ տալ. ետ տալ, հատուցանել. (Ճէկը...) դարձընել: —einführen, նբ. դարձեալ մուծանել. (օրէնք...) վերստին հաստատել: —einlösen, նբ. (գրաւ դրուածն) արձակել, ազատել: —einnehmen, նբ. վերագրաւել, վերստին առնուլ: —einrichten, նբ. (Հմմտ. einrichten) վերայարդարել, դարձեալ կարգի դնել: —einschlafen, չբ. ſ. վերստին քնանալ. փխ. die Sache ist — eingeschlafen գործքը դարձեալ մոռցուեցաւ: —einsetzen, նբ. վերադետեղել, վերահաստատել, վերակարգել: —eintreten, չբ. ſ. դարձեալ մտնել, մէջ(ն)ամուտ ըլլալ. դբ. վերստին զինուորիլ. բ. դարձեալ պատահիլ, նորոգուիլ: —erinnern, փբ. sich — յիշել, միտքը բերել: —erkennen, նբ. եւ փբ. (sich kaum ea.) — վերստին ճանչնալ (զիրար): —erobern, նբ. վերստին գրաւել՝ առնուլ: —eröffnung, իփ. ... բացումը (թատրոն...). (դատարան...) նիստը: —erscheinen, չբ. ſ. դարձեալ երեւնալ: —ersetzen, erstatten, նբ. հատուցանել, փոխարինել. ետ դարձընել: —erwecken, նբ. կենդանացընել. յարուցանել: —erzählen, նբ. դարձեալ պատմել, կրկնել, երկրորդել: —gabe, իփ. ետ տալը՝ դարձընելը. բ. վերստին ներկայացում (թատերախաղի): —gebären, նբ. վերստին ծնանիլ, վերածնանիլ: —geben, նբ. դարձեալ տալն՝ ներկայացընել. բ. ետ տալ: —genesen, չբ. h. — genesen, 1.: —grüßen, նբ. 3. — փոխադարձ ողջունել: —hall ոչ. Widerhall. —heraufbringen, նբ. վերստին հանել՝ բարձրացընել: —herstellbar, ած. — herstellbar; երփ. հատուցանելի. վերահաստատելի: —herstellen, նբ. վերահաստատել, ասլի վիճակին դարձընել (— herstellen, բ.). 2. — herstellung, իփ. — Herstellung; ման. երգ. (մասանց) նորոգութիւն: —herstellungszeichen, չ. երժ. լուծիչ. ձայնադարձ: —hineingehen, չբ. ſ. վերստին մտնել: —hingehen, չբ. ſ. դառնալ, վերստին գնալ: —holen, նբ. եւ փբ. ածբժ. կրկնել, երկրորդել. բ. դարձեալ ընել. նորոգել: —holentlich, —holtermaßen, կրկին ու կրկին: —kauen, —käuen, չբ. h. եւ նբ. երրեմն ածբժ. բռ. որոճել, որոճալ. բ. փխ. ընդ. կրկնել, կըրկնաբանել: —kehr, իփ. — Rückkehr. —kommen, չբ. ſ. դարձեալ գալ, դառնալ: —kunft, իփ. վերադարձ: —machen, նբ. դարձեալ ընել: —nähen, նբ. (նորէն) կարել: —nahme, իփ. վերստին առնուլը: —nehmen, նբ. վերստին սկսիլ՝ առնուլ՝ ձեռք զարնել: —sagen, նբ. կրկնել, երկրորդել. (պատմութիւն...) յառաջ տանիլ: —schall, ոչ. — Widerschall. —schein, ոչ. —scheinen, չբ. h. ոչ. Widerschein, widerscheinen. —schießen, նբ. դարձեալ (հրացան) արձակել: —schimpfen, նբ. եւ չբ. h. 3. — մէկը դարձեալ թշնամանել: —seh(e)n, նբ. վերստին տեսնել. 2. չ. վերստին տեսութիւն. auf — ցտեսութիւն, (դարձեալ) կը տեսնուինք: —suchen, նբ. վերստին խնդրել, փնտռել: —taufe, իփ. կր. երկրորդ մկրտութիւն: —täufer, ոչ. կր. կրկնամկրտուող: —thun, նբ. դարձեալ ընել, կրկնել: —tönen, նբ. — widerhallen. —um, մ. վերստին, դարձեալ. 2. չչ. մէկալ կողմանէ, ընդ հակառակն: —vereinigen, նբ. դարձեալ միացընել. բ. հաշտեցընել: —wachsen, չբ. ſ. աճիլ. մեծնալ. նորոգիլ: —wahl, իփ. վերընտրին ընտրութիւն: —zahlen, նբ. դարձեալ վճարել. բ. հատուցա[նել:

wiesern ոչ. wie...

Wiege, իփ. ու. որ(ր)րան, օրօրան. բ. փբ. անդան. 2. — Wiegemesser.

Digitized by Google

Wiege‖brett, չ. յօրօրան: —frau, էգ. օրօրիչ: —maschine, էգ. յօրոց, յօրէչ մեքենայ: —messer, չ. խհ. դանհնայ:

wiegen, Ա. նբ. ձչ. կշռել (= wägen): — չբ. ի. կշռել, կշիռ ունենալ: — չ. ձձբ. անյ. կշռում: Բ. — նբ. եւ փբ. ձա. օրրել, օրօրել. ein Kind in (den) Schlaf — տղայ մ'օրրել (ով քնացընել). 2. ճօճել, տատանել. e—n —den Gang haben երերելով քալել. 3. խհ. (միտ...) յօրել: gewiegt, դրբ. անց. եւ ած. տ. է խորէէ: — չ. ձձբ. անյ. օրօրում, ճօճում:

Wiegen‖band, չ. օրօրանի փոկ. Բ. պինդ (օրօրոցի կապ): —fest, չ. = Geburtstag. —kind, չ. նորածին (մանուկ):

Wieger, ար. ձձա. կշռող:

wiehern, չբ. ի. եւ նբ. ձա. խրխնջել, վրնջել. 2. վրնջաձայն՝ պատասխանել ծիծաղել. 3. աղաղակել, կարկաչել: — չ. ձձբ. անյ. խրխնջիւն, վրնջիւն:

Wien, չ. ձձ. քղ. Վիեննա:

Wiener, ար. ձձա. —in, էգ. ձձ. վիեննացի: — ած. անփխ. վիեննայի, վիեննական: —tränkchen, չ. դղէ. որբադեղ, մաքրադեղ:

Wiese, էգ. ձձ. բոյ. մարգ(ագետին), արօտ:

Wiesel, ար. (չ.) ձձա. կն. աքիս (Mustela vulgaris):

wiesel‖artig, ած. ե. կն. աքիսազգի: —jagd, էգ. աքիսորսութիւն:

Wiesen‖bau, ար. մարգամշակութիւն: —egge, էգ. բոյ. մանկեռ, ցաք(ան): —feld, չ. բոյ. արօտ: —gras, չ. բոյ. դալարիք, մարգախոտ: —grund, ար. մարգք: —hopfen, ար. տկ. գայլուկ (Humulus lupulus): —klee, ար. տկ. մարգառուոյտ (Medicago lupulina): —knarre, էգ. կն. = Wachtelkönig. —kräuter, չ. յհ. տկ. դալարիք: —kresse, էգ. տկ. դաշտաց կոտիմ (Cardamine pratensis): —ralle, էգ. կն. = Wachtelkönig. —raute, էգ. տկ. մարգաց փետղենայ (Thalictrum): —scharrer, ար. կն. = Wachtelkönig. —schnarre, էգ. —schnarrer, ար. կն. = Wachtelkönig. —teppich, ար. փխ. կանաչազարդ, դալարիք: —wachs, (աւ. գրծ. Wies- կամ Wiese-wachs) դալարիք:

Wiesewachs, Wieswachs, ար. ձօ. տ. Wiesenwachs.

wieso, wieviel, wiewohl տ. wie.

wild, ած. ե. վայրենի. — wachsend (հմմտ. gesäet) վայրի, ինքնաբոյս. Բ. վայրենի, վայրագութեան (ժողովուրդ...). 2. անհամբոյր, անընդել, աննուաճ. Բ. վայրագ, դժնեայ. Գ. մարդատեաց, մենակեաց, վայրենի. Դ. խոպան, անմշակ, անկոխ. Ե. ամարդի, բիրտ, չքնական. 3. (հմմտ. ruhig, gesetzt) ամեհի, կատաղի. անկարգ, խռովայոյզ. —es Pferd ամեհի ձի. seid nicht so —! այդչափ աղմուկ մի հանէք, հանդարտ. 4. բարկացած, զայրացած, կատաղի. — werden զայրանալ. — machen ցասուցանել. 5. [illegible] ներու հետ մասնաւոր նշանակութիւն կ'առնեն. ինչ. —e Banknote [illegible]. —er Boden անվարուն հող. —e Ehe տ. Ehe, ա.; —es Fleisch տ. Fleisch, ձ.; —er Mann շատամբակ (ճիւաղ): —e(r), ար. ե. der —e, ein —er վայրենի մը. 2. (առանց գլխոց մը յաճախելու՝ հոն) քննութիւն ընող աշակերտ. Բ. անընկեր աշակերտ. Գ. (կուսակցութեան մը չվերաբերող) անկախական երեսփոխան: — չ. ձօ. (յհ. ցնցա.) որս. hohes — մեծերէ. kleines — մանրերէ. Բ. գազան, վայրի անասուն:

Wild‖acker, ար. արգելոցի՝ որսարանի (մէջ մշակեալ) արտ: —bad, չ. բնական (տաք ջրոյ) բաղնիք: —bret(t), չ. (նաեւ —brät(t) —pret(t) որս, երէ. Բ. խհ. երէ: —dieb, ար. օտարի երէ որսացող: —dieben, նբ. ի. ձա. անբծ. գաղտուկ որսալ (ի սահմանս այլոց): —fang, ար. որոգայթադրութիւն, որոգայթիւք որսալը. Բ. ընտանեցուած ձի. Գ. փխ. սատամբակ, ստահակ (մարդ): —fremd, ած. (բոլորովին) անծանօթ: —garten, ար. —gehege, չ. որսարան, արգելոց (երէոց): —graf, ար. = Raubgraf. —grube, էգ. որս. ծուղակ: —hafer, ար. տկ. = Flughafer. —knecht, ար. որսապահ, որսարանի ծառայ: —

Digitized by Google

meister, ա. որսապետ։ —park, ա. — Wildgarten. —pret(t), չ. — Wildbret(t). —recht, չ. սեռ. որսամանութ։ —ruf, ա. սեռ. (երէներոց կոչելու) ազդարարակ. բ. սուլոցակ։ —schütz(e), ա. գող որսորդ. մծ. — Wilddieb. —schwein, չ. սեռ. կինճ, վարազ։

Wilde, էգ. 25. անյ. — Wildheit; 2. — Wildniß. — տ. Wild, գ.։

wildénzen, չբ. h. 24. որսի՝ երէի համ առնուլ։

Wilderei, էգ. 31. գաղտորսութիւն, ծածուկ որսորդութիւն։

Wilderer, ա. 23ա. գաղտորսորդ, գաղտորսորդ (— Wilddieb, Wildschütz)։

wildern, չբ. h. 3ա. վայրենանալ, (անկարգ...) վայրի ըլլալ. 2. գաղտորսորդ ըլլալ (— wilddieben)։ — չ. 22բ. անյ. վայրենութիւն. գաղտորսութիւն։

Wildheit, էգ. 31. անյ. վայրենութիւն, վայրագութիւն. խստասրտութիւն, գազանութիւն. 2. յգ. ով. գազանական գործք, վայրենութիւն. 3. առ. բն. անմշակութիւն, անպէտութիւն։

Wildling, ա. 20. աղբ. վայրատունկ (անկիլի). 2. (վայրի) գազան. 3. վայրենի (մարդ). բ. բարբարոս, խուժադուժ։

Wildniß, էգ. 26. անապատ, անմարդ վայր. 2. անկարգ խառնակութիւն. փխ. շփոթ, խառնակութիւն. 3. վայրենութիւն, վայրենի վիճակ։

wildzen, չբ. h. 24. — wildenzen.

Wilhelm, յա. ա. 22. Գուլիէլմոս։

Wille, ա. 20. կամ Willen, ա. 22ա. կամք. J—m f—n —n thun ա) մէկուն կամքին ընել. բ) մէկը թողուլ որ իր կամքին ընէ. letzter — կտակ, վերջին կամք. բ. առ. Himmelreich; 2. böser — չար դիտաւորութիւն. freier — ազատութիւն, անձնիշխանութիւն. հաճութիւն, կամք. wenn es Ihr — ist եթէ կը հաճիք. բ. առ. —ns sein zu... (բան մ'ընելու...) միտք՝ դիտաւորութիւն ունենալ, ուզել. փ. նի. հի. aus freien —n ազատ կամօք. gegen, wider meinen —en ընդդէմ կամաց. mit —n ա) կամաւ, խորհրդով, գիտնալով. բ) mit (freiem) —n ազատ կամօք. nach f—n —n ըստ իր կամաց. um... —n տ. um, տ.; J—m zu —n sein մէկուն կամացը համաձայնիլ, մէկուն ուզածն ընել։

Willen, ա. 20. տ. Wille.

willenlos, ած. անկամ, անկար, անհոգ, յողդողդ, երկդիմի։

Willens|bestimmung, էգ. (կամքին մէջ) կամք, որոշմնգրութիւն։ —erklärung, էգ. էգէ. կամք յայտնել։ —freiheit, էգ. ազատութիւն (կամաց). անձնիշխանութիւն։ —kraft, էգ. կամք, կամեցողութիւն։ —meinung, էգ. կամք, հաճութիւն։ —stärke, էգ. — Willenskraft.

willentlich, ած. ե. — absichtlich.

willfahren եւ willfáhren, չբ. h. 3ա. (դբբ. անց. willfáhrt եւ gewillfahrt) J—m in et. — մէկուն բաղձանաց հաւանիլ, մէկուն կամաց զիջանիլ։ — չ. 22բ. անյ. զիջում, անձնուիրութիւն (ազատութեամբ)։

willfä'hrig եւ willfährig, ած. ե. հաւանող, զիջանող. պատրաստակամ, կամակատար. մկ. կամակատարութեամբ, պատրաստակամութեամբ։

willig, ած. ե. բարեկամական, (բարի)յօժար, լաւ պատրաստական. հաւան. et. — thun բան մը յօժարութեամբ՝ ի սրտէ ընել. առ. der Geist ist —, aber das Fleisch ist schwach հոգին յօժար է, բայց մարմինն տկար. sich zu et. — finden lassen բանի մը պատրաստուիլ՝ պատրաստակամ ըլլալ։

willigen, չբ. h. 3ա. in et. — բանի մը հաւանիլ։

Willigkeit, էգ. 31. բարեյօժարութիւն, պատրաստակամութիւն. հաւանութիւն, փոյթ։

Willkomm կամ Willkómm, ա. 24ա. — Willkommen, չ. 2. —(-Becher) (մեծ) բաժակ։

willkómmen, ած. ե. հաճութեամբ ընդունելի. sein Sie (mir) —! բարով եկաք, բարի գալուստ. 2. ողջունումն, (ամենա)հաճոյ, բաղձալի. 3. — heißen մէկուն ողջունելը գալստեան մաղթել. — չ. (ա.) 22բ. (լաւ՝ բարի) ընդունելութիւն։

Digitized by Google

Willkür, իգ. ա. առհ. ազատ կամք, ընտրողութիւն, ինքնիշխանութիւն, ազատ տրամադրութիւն. ich lasse Das in Ihre — gestellt, handeln Sie nach Ihrer — ձեր ազատ կամաց կը թողում. 2. հաճոյք, քէֆ, կամք. 3. բացարձակ կամք։

Willkür|herrschaft, իգ. միահեծան իշխանութիւն, տիրապետութիւն, բռնաւորութիւն։ —**herrscher**, ար. տիրապետ, բռնաւոր։

willkürlich, ած. և. կամայական. տիրապետական։

Willkürlichkeit, իգ. ա. առհ. կամայականութիւն. 2. յգ. ոճ. կամայական բան։

willst, 2. դէմք եզ. սահմ. ներ. **wollen** ի։

wimmeln, չզ. h. եւ s. ձա. եռալ, վխտալ. 2. յորդել, յածախել, եռալ. արագ անցնիլ՝ բազմանալ, մրջիլ. լի՝ զեղուն ըլլալ։

Wimmerholz, չ. ընդ. յոռի ճութակ։

Wimmerer, ար. ռմ. ողբացող, լացող։

wimmern, չզ. h. ռմ. լալ, ողբալ, հեծել։ — չ. ռզ. առհ. լաց, ողբ, հեծութիւն։

Wimpel, ար. (չ.) ռմ. տե՛ս. երկայն սրածայր դրօշ, բոցէկ. 2. տե՛ս. — **Fahne**, տե՛ս.։

Wimper, իգ. ռս. անդր. արտեւանունք, թարթիչ։

Wimper|haar, չ. արտեւանունք (արտեւանանց մազ). Բ. տե՛ս. թարթեւան (— **Wimper**)։ —**rand**, ար. անդր. ծայր արտեւանանց։

wimpern, չզ. h. ռմ. աչքը թարթափել, թօթափել, քթթել։ ge**wimpert**, դէյ. անց. եւ ած. ե. արտեւանաւոր։

Wind, ար. 20. հողմ, հով. քամի. es geht ein starker — սաստիկ հով կայ. gegen den — segeln հողմընդդէմ նաւարկել. guten — haben, den — im Rücken h., vor dem —e segeln յաջող հով ունենալ. Բ. որս. հոտ (երէոց). Գ. հոտառութիւն (շան...) հոտառութիւն. Դ. Փխ. — von et. bekommen բանի մը վրայ տեղեկութիւն՝ ծանօթութիւն առնուլ. Ե. փուք (որովայնի), — մ. քամի, թիւ. տ. **Furz**; չ. որս. — Gebläseluft; Ե. Փխ. Das ist Alles in den — geredet օդի մէջ խօսքեր են ասոնք, զհողմ կոծէք. 2. lauer, sanfter, lieblicher — մեղմ, անոյշ, մեղմաշունչ՝ քաղցրաշունչ հովիկ. Բ. Փխ. in den — reden ա) օդապաշտ խօսիլ. բ) ի զուր քարոզել, ընդ. յանապատի կամ խուլ ականջաց քարոզ տալ. et. in den — schlagen բան մ'անտես՝ զանց ընել. — machen մեծաբանել, պոռոտաբանել. 3. spanischer — ուռած հայս՝ խմորեղէն. 4. ընդ. վերարկու (— **Mantel**)։

Wind|ball, ար. (հողմալից) օդագնդակ։ —**beutel**, ար. օդալից պարկ. Բ. ընդ. մեծաբան, պոռոտախօս, ճարպող. Գ. ուռած հայս։ —**beutelei**, իգ. մեծաբանութիւն։ —**beuteln**, չզ. h. ռմ. անբ. մեծաբանել, մեծամեծ կոտրել, ճարպել։ —**blume**, իգ. տե՛ս. — **Anemone**. —**dürr**, ած. օդի մէջ չորցած, ցամաք. Բ. Փխ. վտիտ, վտառադոյն, ընդ. չոր։ —**ei**, չ. անբեղմնաւոր ձու. Բ. անկեղծ հաւկիթ. ամ. քուանիթ, թախանիկ։ —**fahne**, իգ. — **Wetterfahne** (նաեւ Փխ.). —**fang**, ար. որս. օդափոխ (գործի). Բլ. — **Windlotte**; Բ. Տրդ. դրան յառաջակարկառ։ —**frei**, ած. անքոյթ ի հողմոյ։ —**geschwulst**, իգ. ախտ. ուռեցք, այտոյց։ —**hafer**, ար. տե՛ս. — **Flughafer**. —**harmonika**, իգ. երժ. փքաղաշնակ։ —**heze**, իգ. —**hezen**, չ. որս. քերծէորսութիւն (քերծէի որս)։ —**hund**, ար. որս. քերծէ. Բ. Փխ. ծանծաղամիտ։ —**instrument**, չ. երժ. փչական նուագարան։ —**kanal**, ար. արհ. (երգեհոնի) հողմափող։ —**karte**, իգ. նա. հողմացոյց։ —**klappe**, իգ. արհ. փակաղակաւոր կափոյր։ —**lade**, իգ. արհ. Բլ. օդափոխ. Բ. հողմափող (երգեհոնի)։ —**loch**, չ. օդամուտ ծակ. Բ. Տրդ. շնչահան, օդէջոյց. Գ. երժ. (որնգի) կողմնակի ծակ, (երգեհոնի) աչք։ —**lotte**, իգ. արհ. Բլ. (օդափոխութեան) (օդա)փող։ —**macher**, ար. հողմահար. Բ. Փխ. ընդ. շաղակրատ։ —**macherei**, իգ. ընդ. շաղակրատութիւն։ —**messer**, ար. Բնզ. հողմաչափ. Բ. — **Manometer**. —**messung**, իգ. Բնզ. հողմաչափութիւն։ —**monat**, ար. հող-

մարքեր (ամպս…)։ —mühle, էգ. արտ. հողմաղաց։ —rad, չ. որ. հողմանիւ, օդափոխ անիւ։ —rose, էգ. ուղխ. Ն—ք. հողմածաղիկ (պատկեր 32 հողմոց). Բ. գի. — Anemone. —schief, ած. շեղ, խոտորնակ։ —schirm, որ. հողմարգել։ —schnell, ած. հողմոյ պէս արագ։ —spiel, չ. քերծէ։ —still, ած. խաղաղ (օդ…)։ —stille, էգ. Ն—ք. հանդարտութիւն (հողմոյ)։ —stoß, որ. Ն—ք. հողմայոյզք։ —strom, որ. —strömung, էգ. հողմահոսանք։ —sturm, որ. փոթորիկ, հողմայոյզք։ —macht, էգ. ակտ. փքախտութիւն։

Winde, էգ. 35. գի. գեղձ (Concolvulus). 2. որմ. — Garnwinde; Բ. բեռնանիգ։

Windel, էգ. 35. խանձարուրք. ամ. պինդ. (պինդի կտաւ) խանձան, ամ. շոր։ —band, չ. խանձարրոց կապ, ամ. պնդակապ։ —bohrer, որ. որմ. շաղափ։ —weich, ած. ընտ. 3. — schlagen մէկը ծեծել։

windeln, Նբ. 3մ. խանձարրել, ամ. բարուրել։

winden, U. չբ. h. 3բ. անդ. Բ. es windet հով կայ, կը փչէ. 2. որմ. հառ առնուլ (քերծէի…)։ Բ. — Նբ. 2մ. գալարել, ոլորել. Բ. Garn auf die Winde — մկլակի վրայ առնուլ, կարժառել. Գ. Kränze — պսակ բոլորել՝ հիւսել. Դ. er wand ihm den Stock aus den Händen գաւազանը ձեռքէն խլեց՝ յափշտակեց. 2. et. in die Höhe — անուորդով բան մը վերցնել՝ բարձրացնել։ sich — էբ. (հմմտ. Նբ.) ոլորիլ, գալարուիլ. 2. der Epheu windet sich um die Bäume բաղեղը ծառերու կը պատատի՝ ճապաղի. Բ. ein Bach windet (schlängelt) sich durch das Thal առուակ մը օձաձեւ՝ մանուածապատ շրջանով հովիտէն կ'անցնի. Գ. sich durch et. — բանի մը մէջէն դժուարաւ անցնիլ։ —d, դրբ. եւ ած. 6. — Բոյքն նշանա-կ—ստիանց հեփ. օձաձեւ, մանուածապատ, գալարապատոյտ։ gewunden, դրբ. անց. եւ ած. 6. գալարուն, ծամածուռ։

windenartig(e Pflanzen), ած. գեղձազգի (անկեր)։

Windes… հմմտ. Wind; չ. 6.

—eile, էգ. —schnelligkeit, էգ. արագութիւն հողմոյ։ — (ռմ. Winds)-braut, էգ. հողմայոյզք. Ն—ք. ուռուցիկ հողմ։

windig, ած. 6. հովոտ, հողմառուտ. es ist — հով կը փչէ, քամի կայ. 2. փխ. — luftig, 3.

Windigkeit, էգ. 31. թեթեւութիւն, անհաստատութիւն. —en, յգ. մեծաբանութիւնք, փքուցյ հողմոյ խօսքեր։

windisch, ած. 6. — windschief.

Windung, էգ. 31. — Winden, չ. գալարում, ոլորում, գեղութիւն. պատատում, ճապատում. 2. ոլորան, մանուած, պատուած (գետոյ, ճամբու…). (օձի…)մանր. գալար, քնթանոց։

Wink, որ. 26. նշան (աչքով, ձեռքով, աչքով). (աչաց) ակնարկութիւն. 3—m mit den Augen e—n — geben մէկուն ակնարկել՝ ակնարկութիւն ընել. 2. փխ. ազդ(արարութիւն). խրատ, խորհուրդ. 3. in e—m — յական թօթափել, ի քթթել ական, ակնթարթի մը մէջ։

Winkel, որ. 22մ. անկիւն. 2. ճռռ. ն... in den — bringen (ուղղանկիւնաձեւով ուղղել) ձեւացել. 3. որմ. — Winkelhaken, Winkelmaß; 4. անկիւն, խորշ (թաքստի). alle — und Ecken ամէն ծակ ու մութ. die verborgensten — des Herzens սրտին ամենածածուկ խորշերը։

Winkel|bühne, էգ. գձուձ՝ թատրոն թատր։ —ehe, էգ. գողաձիգ՝ գաղտամուսնութիւն։ —drucker, որ. անհրաման՝ գաղտագողի տպագրիչ։ —druckerei, էգ. գաղտնի տպարան. Բ. գաղտնի տպեր։ —förmig, ած. անկիւնաձեւ։ —gasse, էգ. անձուկ փողոց։ —haken, որ. որմ. ուղղանկիւնաձիգ, ձեւոց. Բ. տպ. (անկիւնաւոր գործի՝ որուն վրայ շարքը գրերը կը ժողվէ) գրաժողով։ —klammer, էգ. որմ. անկիւնաձեւ պահանգ։ —konsulent, որ. անհրաման փաստաբան։ —maß, չ. որմ. ուղղանկիւնաձիգ, ձեւոց, գծեալ։ —messer, որ. … անկիւնաչափ։ —meßkunst, էգ. —messung, էգ. անկիւնաչափութիւն։ —münze, էգ. …

Digitized by Google

դրամի գործատուն՝ դրամանոց. բ. ոսկւոյ տաշելի։ —münzer, ար. դրամանենգ։ —presse, էգ. — Winkeldruckerei. —recht, ած. — rechtwink(e)lig. —schenke, էգ. անհրաման կապելեղայ։ —spiel, չ. խղ. մածուն ծախեմ։ —treppe, էգ. պտղտնի սանդուղ։ —züge, ար. յգ. խուսափանք, փախուստ, մանուածապատ շրջանք. — machen խուսափել, փախուստ տալ։

wink(e)lig, ած. 0. անկիւնաւոր, բազմանկիւն. բ. անկիւնակատ, անկիւնային. ը. մփ. ծնգաձեւ ծռած, կոր. Ձ. է ենթադրանշան — ...անկիւն. գ. 0. spitz— սրանկիւն։

winken, չբ. ն. եւ նբ. 3ա. Յ—m mit den Augen — մէկուն ակնարկել, աչքով նշան ընել. er darf nur —, so geschieht es (թող) ակնարկէ միայն, եւ անմիջապէս կը հնազանդին. er winkte mir, ich sollte herankommen մերձենալու նշան ըրաւ ինծի. բ. ան. der Preis winkt Dir մրցանակը քեզի կը սպասէ՝ քուն պիտի տանուս. է. Յ—m hierher — մէկուն գալու նշան ընել, մէկը նշանով կանչել. գ. [illegible]. Յ—m näher — նշան տալ՝ ընել որ մօտենայ. 2. mit den Augen — կկոցել, աչքն ամփոփել, կիսաբաց նայիլ։ — չ. 22բ. անյփ. նշան, ակնարկութիւն, թարթափանք, կկոցում։

Winsel|affe, ար. ճն. մշկակապիկ, լալկան կապիկ (Cebus capucina)։ —stimme, էգ. հեծեծանք, ձայն հեծութեան։

Winselei, էգ. 81. — Gewimmer.

Winseler, ար. 22ա. լալկան, լացող, ողբացող, հեծեծող։

winseln, չբ. ն. 3ա. հեծել, ողբալ, լալ, մնչել. Յ—m die Ohren voll — մէկուն ականջները լացքով՝ ողբով խլըցնել։ — չ. 22բ. անյփ. լացք, ողբ։

Winter, ար. 22ա. ձմեռ(ն) (նաեւ փխ.). mitten im — ձմեռուան մէջ։

Winter|abend, ար. ձմեռուան երեկոյ։ —apfel, ար. ձմեռուան խնձոր. բ. բյ. ախոտաւոր խնձոր (Pyrus malus striato-fasciata)։ —bestellung, էգ. երկ. ձմեռավար։ —birn(e), էգ. ձմեռնատանձ։ —fenster, չ. — Doppelfenster. —flachs, ար. բյ. աֆրիկեան կտաւ(ի) (Linum africanum)։ —frucht, էգ. երկ. աշնցան։ —futter, չ. երկ. ձմեռուան զարմանն։ —gerste, էգ. երկ. աշնցան գարի։ —getreide, չ. — Winterfrucht. —hafen, ար. նաւ. ձմեռանոց, ձմերելու նաւահանգիստ։ —hafer, ար. երկ. աշնցան վարսակ։ —haus, չ. ձմերոց, ձմեռուան տուն. բ. պըրտ. ջեր(ման)ոց (անկոց)։ —könig, ար. ճն. — Zaunkönig. —korn, չ. = Winterfrucht. —lerche, էգ. ճն. — Goldammer. —levkoje, էգ. բյ. մեծ շահպրակ (Cheiranthus fruticulosus)։ —mäßig, ած. = winterhaft. —saat, էգ. երկ. աշնցան։ —schein, ար. աստղ. ձմեռնակայ (նոյեմբերի նոր լուսին)։ —schlaf, ար. ճն. (ձմեռուան) քուն, (անասնոց ինչ) թմրութիւն։ —seite, էգ. հիւսիսային կողմն։

winterhaft, winterlich, ած. 0. ձմեռուան, ձմեռնային, ձմերական. այլ. ձիւնաթաղ, մշտաձիւն. Վ. ձմեռուան պէս։

wintern, չբ. ն. անդ. բ. es wintert ա) ձմեռ կ'ընէ. բ) ձմեռուան մէջ ենք։ — նբ. — durchwintern.

Winterung, էգ. 81. — Durchwintern, չ.; 2. — Winterfrucht; 3. — Winterhaus, բ.։

Winzer, ար. 22ա. —in, էգ. 82. այգործ, այգեգործ. 2. քաղող, այգեկութ ընող։

Winzer|hacke, էգ. մարկեղ։ —messer, չ. յատոց, այգործի դանակ։

winzig, ած. 0. — (klein) շատ փոքր, սաստիկ մանր, անհնարփոքր, աննշմարելի. բ. դոյզն, գձուձ. նուրբ յոյժ, նրբագոյն. —es Männchen փոքր մարդ։

Winzigkeit, էգ. 81. փոքրկութիւն, պզտիկութիւն, գձձութիւն։

Wipfel, ար. 22ա. (ծառի) կատար. ծայր. պսակ, գագաթ։ [(ծայր)։

wipfelig, ած. 0. կատարաւոր

wipfeln, չբ. ն. 3ա. եւ փբ. sich — բարձրանալ, երկնաբերձիլ։ — նբ. Bäume — = kappen, նբ. 4.

Wippchen, չ. 22բ. խաբէութիւն, պատրանք. խուսափանք, պատճառանք։

Digitized by Google

Wippe, իգ. ըս. — Kippe; auf der — stehen [illegible] վրայ ըլլալ. 2. [illegible], [illegible] ([illegible]). 3. — Wippgalgen; 4. — Peitsche; 5. — Sturzkarren; 6. ([illegible]) [illegible]. 7. Kippe und — — Kipperei; 8. [illegible], [illegible] ([illegible]). 9. [illegible]. [illegible], [illegible]:

wippeln, չք. հ. եւ ներ. ըս. — wippen.

wippen, չք. հ. ըս. եւ եք. [illegible], [illegible]. [illegible] ([illegible] [illegible]): — ներ. եւ եք. 3. — [illegible] [illegible]՝ [illegible]. 2. 3. — [illegible] [illegible]՝ [illegible]. 3. 3. — [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. 4. Münzen kippen und — [illegible] [illegible]՝ [illegible]: — չ. ըզք. անցք. — [illegible] [illegible]:

Wipper, ար. ըա. — Kipper.

Wipperei, իգ. ըւ. — Kipperei, 1.

Wippgalgen, ար. [illegible], [illegible]:

wir, անձն. դր. [illegible] [illegible] յոգ. մեք, մենք. — Dichter մեք [illegible]:

Wirbel, ար. ըա. [illegible], [illegible], [illegible]. [illegible]. փր. [illegible], [illegible]. 2. ([illegible]) [illegible], [illegible], [illegible]. 3. ([illegible]) [illegible]. vom — bis zur Zeh [illegible] [illegible], [illegible]. 5. [illegible], [illegible] ([illegible]...). բ. ([illegible]) [illegible]. e—n — schlagen [illegible] [illegible]. 6. [illegible]. [illegible], [illegible]. 7. ([illegible]...) [illegible]. երբ. ([illegible]...) [illegible], ([illegible]...) [illegible]:

Wirbelbein, չ. [illegible]. [illegible]: —**förmig**, ած. [illegible]. բ. [illegible] ([illegible]): —**kasten**, ար. երբ. [illegible]: —**knochen**, ար. [illegible]. — Wirbelbein. —**los**, ած. [illegible]: —**säule**, իգ. [illegible]: —**sturm**, ար. [illegible], [illegible], [illegible]: —**thiere**, չ. յոգ. [illegible]: —**wind**, ար. [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]:

wirbelhaft, wirbelicht, wirbelig, ած. ե. [illegible], [illegible]. [illegible]. չ. [illegible], [illegible]. բ. — schwindelig; 2. [illegible], [illegible] ([illegible]...):

wirbeln, չք. հ. եւ ս. ներ. եւ եք. ըս. [illegible], [illegible], [illegible] [illegible]. ներ. [illegible], [illegible]՝ [illegible] [illegible]՝ [illegible]. 2. die Lerche... wirbelt (ihr Lied) [illegible] [illegible]՝ [illegible]. — einen Wirbel schlagen. — չ. ըզք. անցք. [illegible], [illegible]. [illegible]. ([illegible]) [illegible]:

wirf, հրմ. werfen:

Wirkbank, իգ. —**brett**, չ. ([illegible]) [illegible]: —**eisen**, չ. ([illegible]) [illegible]: —**meister**, ար. [illegible]: —**tafel**, իգ. —**tisch**, ար. — Wirkbrett. —**waare**, իգ. [illegible] ([illegible]) [illegible]:

wirken, չք. ս. եւ ներ. ըս. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]. [illegible], [illegible]. [illegible] [illegible]. ան. die Arznei hat gewirkt... [illegible] [illegible]. բ. [illegible] [illegible] [illegible] daß...[illegible]. Gutes — [illegible] [illegible]. գ. նր. հեր. an e—r Sache — [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]). auf 3., et. — [illegible] [illegible] [illegible]. nachtheilig auf et. — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]. für 3. — [illegible] [illegible] [illegible]. 2. [illegible]. [illegible], [illegible]. բ. den Teig... — [illegible] [illegible], [illegible]. գ. den Huf — — auswirken, ներ. ը. —n, դբր. եւ ած. ե. [illegible], [illegible]. [illegible]. [illegible]. [illegible]. իր. —e Gabe [illegible] [illegible]՝ [illegible] [illegible]: —չ. ըզք. անցք. [illegible]. [illegible]. փ. Wirkung.

Wirker, ար. ըա. [illegible]. [illegible]. 2. ար. — Borten-, Strumpf-wirker: [illegible]. (Salz.) — [illegible]:

Wirkerei, իգ. ըւ. [illegible], [illegible]. փ. Borten-. Strumpfwirkerei.

wirklich, ած. ե. [illegible], [illegible]. ([illegible] erborgt) [illegible], [illegible], [illegible]. — verbaler [illegible]. մ. [illegible], [illegible]. 2. երբ. —e Schuld [illegible]՝ [illegible] [illegible]. բ. մ. Das haben Sie gesagt

—! զայս ըսէք, իրա՞ք է, ճիշդ կ'ըսէք. գ. փիլիսոփայից տեղի. —er geheimer Rath բուն ներքին խորհրդական:

Wirklichkeit, իգ. 31. առյ. իրականութիւն. in — (հմմտ. dem Namen nach տ. Name) իրօք. բ. յգ. ով. իրական(ութիւն), բուն, գործք:

wirksam, ած. 6. ազդու, զօրաւոր, ազդեցիկ, ներգործական. արդիւնաբեր, արդիւնագործ:

Wirksamkeit, իգ. 31. (հմմտ. wirksam) գործունէութիւն, ազդականութիւն. արդիւնագործութիւն, ազդեցութիւն. 2. զօրութիւն. բ. (բանի մը յատուկ եղած) ազդեցութիւն, արդիւնք. in — sein ա) ներգործել, ազդել. բ) (օրինաց) ի զօրութեան՝ յուժի ըլլալ:

Wirkung, իգ. 31. գործ, գործողութիւն, ազդեցութիւն. տր. ստացականութիւն, հետեւանք. տր. (ամբակի) կարած, յապաւած. auf et. eine — ausüben բանի մը վրայ ներգործել. 2. արդիւնք, արգասիք. ազդեցութիւն, տպաւորութիւն. (պատճառի մը...) հետեւութիւն, հետեւանք. առկ. ohne Ursache keine — ամէն արդիւնք իր պատճառն ունի, առանց պատճառի՝ ոչինչ վճարի:

Wirkungs‖kraft, իգ. գործելու զօրութիւն, արդիւնաւորութիւն: —los, ած. անգործ, անազդեցիկ, անազդու: —losigkeit, իգ. անգործունէութիւն: —voll, ած. լի արդեամբք, արդիւնալից:

wirr, ած. 6. պատ ի պատ, մանուածոյ. խառնակ, խառնակեալ, շփոթ. —e Haare haben մազերը խառնակեալ ըլլալ. — im Kopfe sein խառնաշփոթ գաղափարներ ունենալ:

Wirr‖garn, չ. գզեալ՝ խառնակած դերձան: —kopf, ար. շփոթ մտքերով գլուխ. բ. խանգարեալ միտք: —seide, իգ. ար. խոշորագոյն մետաքս: —stroh, չ. երկ. (մանր) յարդ: —waar, ար. խառնակութիւն, շփոթութիւն:

Wirre, իգ. 35. խառնաշփոթութիւն, խառնակութիւն. 2. —n, յգ. շփոթ, խռովութիւն, ամբոխում, յոյզք. կնճռոտութիւն:

wirren, նբ. եւ ներ. 3ա. (դերբ. անց. geworren) et. durch (in կամ unter) ea. — բան մը խառնակել՝ շփոթել՝ խառնել. sich in ea. — խանգարիլ, խառնակիլ. et. aus ea. — խառնակածը քակել՝ լուծել: — չ. 32բ. առյ. տ. Wirrung.

Wirrniß, իգ. 10. չ. 15, **Wirrsal**, չ. 20. խառնակութիւն, շփոթութիւն, խռովութիւն:

Wirrung, իգ. 31. շփոթութիւն, խառնակութիւն:

Wirsing, —kohl, ար. 20. առյ. բհ. խոպոպիկ կաղամբ, գանգրակաղամբ (Brassica oleracea sabauda):

Wirtel, ար. 22ա. կշռորդ. 2. տէկ. տերեւափարդ (տերեւոց ծղօտի շուրջ կողմն բոլորակաձեւ շարուիլը):

Wirth, ար. 20. —in, իգ. 32. տան գլուխ, տէր ընտանեաց, տանուտէր. —in տանտիկին. 2. տանակալ, տէր տան. 3. հիւրընկալ, վանատու. 4. պանդոկապետ. (Gast-)— իջեւանապետ. — e—s Kaffee's ... սրճարանապետ. (Schänk-)— կապելապետ. 5. զին. (զօրաց) վանատու. 6. տնտարար, տնտես. ein guter — sein տանը լաւ նայիլ, լաւ տնտեսել:

wirthbar, ած. 6. իջեւանելի, բնակելի:

Wirthlichkeit, իգ. 31. առյ. խնայողութիւն, տնտեսականութիւն. 2. (տան...) բնակելիութիւն:

Wirths‖haus, չ. աշխարհաւանդ, կապելայ: —leute, յգ. տնտրնակք:

Wirthschaft իգ. 31. տնտեսութիւն, մատակարարութիւն. հոգաբարձութիւն, վերակացութիւն. բն. շահագործութիւն. բ. ը. մտ. տան խնամակալութիւն. die — besorgen տունը խնամել՝ կառավարել. 2. տնտարարութիւն, տնաշինութիւն. բ. — Gastwirthschaft; գ. — Landwirthschaft; 3. ընտ. խառնակութիւն, շփոթութիւն, աղմուկ:

wirthschaften, չբ. h. 8բ. խնամակալել, տնտեսել, (տուն...) յանձանձել. auf e—m Gute — կալուած մը բանեցընել՝ շահագործել. 2. աշխարհաւանդ ունենալ, պանդոկապետութիւն ընել. 3. աղմուկ՝ շփոթ հանել՝ յարուցանել. աւե-

բել, տպականել, կողոպտել։ — Հ. 33Բ. անյտ. (տան) խնամակալութիւն, շահագործութիւն, մատակարարութիւն։

Wirthschafter, ար. 33ա. —in, էգ. 3Զ. տնտես, տնակալ, խնամակալ, յանձնանձիչ. Բ. —in, տնտեսապանուհի. Գ. ը. մփ. ein guter — sein լաւ տնտեսարել։

wirthschaftlich, ած. 6. տնտեսական. 2. տնտարարի. բարեկարգ. Մ. կարգով կանոնով։

Wirthschaftsamt, Հ. վերատեսչութիւն։ —aufseher, ար. = Wirthschafter. —beamte(r), ար. յանձնանձիչ։ —betrieb, ար. մշակութիւն։ —geld, Հ. հասոյթ։ —politik, էգ. (ազգային) տնտեսագիտութիւն։ —verwalter, ար. (յանձնանձիչ տան) գաւառապետ։

Wisch, ար. 20. ջնջան, ամ. փառբելի, կեղտաշոր. 2. աղտոտ՝ գրեալ թուղթ։ —! Մ. շո՜շ։

Wisch||gold, Հ. ար—. թերթոսկի։ —kolben, ար. շէն. փարատոց, փարատիչ։ —lappen, ար. ջնջան։ —tuch, Հ. ջնջան, շոր։ —wasch, Wischiwaschi, ար. (Հ.) խղուըրտիւն, խառնաշփոթ խօսուածք, աղճատաբանութիւն։

wischen, նբ. 3ա. եւ 3գ. (լաթով) ջնջել, մաքրել, (մեղմ) շփել. sich den Mund — բերանը սրբել. 2. նէր. (թղթէ... գլանիկով ներկերը) տարածել, (իրարու) խառնել՝ անցընել։ — Հբ. s. սահիլ, սողիլ։ — Հ. 33Բ. անյտ. շփում, ջնջում։

Wischer, ար. 33ա. ջնջող, մաքրող, սրբող. 2. նէր. (ներկ տարածելու) թղթեայ գլանիկ. 3. շէն. փարատոց. 4. փխ. կշտամբութիւն, սաստ։

Wischnu, ար. 88. Վիշնու (դիք Հնդկաց)։ [մէջ (Bonassus bison)։

Wisent, ար. 20. Բն. վայրենի գո-

Wismuth, Հ. 20. անյտ. Հտ. տմ. պիսմութ։ —butter, էգ. տմ. պիսմութի եռաքլորածոյ։ —halter, ած. Հտ. պիսմութախառն։ —oder, ար. Հտ. ոքսիտացեալ պիսմութ։

wismut(h)en, նբ. 3Բ. ար—. պիսմութել։

Wispel, ար. 33փ. (գերմանական քոռ) (1000 քիլոյի) ցորենաչափ։

wispeln, չբ. Ի. 3ա. (հակը) մրմռալ. մրմնջել, (նախ— մարդու ակռաներէն վար) փսփսալ, հծծել։ — Հ. 33Բ. անյտ. մրմռունջ, շշնջիւն։

wissen, նբ. (ներ. ահմ. ich weiß, du weißt, wir —; ստրր. ich wisse, անկ. ich wußte, ստրր. ich wüßte, ընդ. անց. gewußt, հրմ. wisse) գիտել. գիտնալ. ich weiß viel, was weiß ich? wer weiß! wer kann's —, das mag Gott — Աստուած գիտէ, ես ի՞նչ գիտնամ. Բ. նխ. հնփ. über (կամ von) et. — բան մը գիտնալ. Գ. wie Du weißt, wie Sie — = bekanntlich; Դ. weißt Du was? — Sie was? գիտէ՞ք ինչ հանդիպեցաւ. 3. et. — lassen, J—m et. zu — thun մէկուն բան մը ծանուցանել՝ ծանօթացընել. Ե. չափէնալ խօսիրավէլ. ich weiß, Du thust es gern գիտեմ, դուն սիրով կ'ընես զայն. dann wäre ich jetzt wer weiß wie weit ով գիտէ ուր կ'ըլլայի. Հ. ար.ի հնփ. J—m Dank — մէկուն շնորհակալ ըլլալ. sich keinen Rath — ընելիքը չգիտնալ. Ե. անէր.ի հնփ. zu leben — ապրիլ գիտնալ. 2. Das weiß ja jedes Kind այս հասարակ բան է, ամէն մարդ գիտէ. et. zu — bekommen բան մ'իմանալ. Das weiß die ganze Welt աշխարհածանօթ բան է այս. Բացայայտնշանն. Das weiß die liebe Zeit յուսահատեցնող բան է. առմ. Ը. heiß, a.; Բ. man will —, daß... կ'ըսուի թէ... nicht mehr —, was man thun soll ընելիքը չգիտնալ. 3. sich viel mit (կամ auf) et. — (բանի մը վրայ) պարծիլ, յօրանալ. von (կամ um) et. — բանի մը վրայ տեղեկութիւն՝ ծանօթութիւն ունենալ. ich will von ihm Nichts — չեմ ուզեր որ վրան խօսուի. 4. et. gethan — wollen ուզել որ բան մը կատարուի՝ ըլլայ։ —d, ընդ. եւ ած. 6. գիտցող. 2. խորագէտ, միջամուխ։ — Հ. 33Բ. անյտ. ծանօթութիւն, գիտութիւն, տեղեկութիւն. ohne mein — առանց իմ գիտնալուս. mit — գիտութեամբ. m—s —s ist er nicht angekommen որչափ որ գիտեմ, տակաւին հասած չէ. 2. (մէկուն բաղձանքով գիտցածը) գիտութիւն, հմտութիւն. mit s—m — ist nicht weit her շատ բան չի գիտեր։

Digitized by Google

Wissens‖drang, ար. —**durst**, ար. գիտութեան բաղձանք՝ ծարաւ։ —**werth**, —**würdig**, ած. գիտութեան արժանի, հետաքրքրական։

Wissenschaft, էգ. 31. գիտութիւն. die schönen —en գեղարուեստութիւնք, գեղագիտութիւնք. 2. գիտութիւն, տեղեկութիւն, ծանօթութիւն. ich habe keine — davon ատոր վրայ լուր չունիմ։

Wissenschafter, ար. 22ա. գիտուն, հմուտ։

Wissenschaftler, ար. 22ա. իմաստակ։

wissenschaftlich, ած. 6. գիտնական. յօրինուածական (գիրք...). պատճառաբանական։

Wissenschaftlichkeit, էգ. 31. անյ. գիտնականութիւն։

wissentlich, ած. 6. գիտակաբար, գիտնալով գործող. մ. գիտութեամբ։

Wisser, ար. 22ա. գիտուն, գիտցող. ման. էլ. մփ. ի բարդութիւն. չ. օ. Halb-, Mit-, Viel-wisser.

wist, մկ. — hott, ա.։

Witt‖frau, էգ. — Wit(t)we. —**mann**, ար. — Wittwer.

wittern, չէ. h. նէ. եւ փէ. 3ա. es wittert (so und so) (գէշ, լաւ) օդ է՝ կ'ընէ. 2. — wettern; 3. ներ. nach et. — (գտնելու համար) հոտոտել, հոտուըտալ. է. et. — բան մ'իմանալ, ընդ. բանի մը հոտն առնուլ։ — չ. 22է. անյ. ներ. հոտուըտալը. տ. Witterung.

Witterung, էգ. 31. օդ, խառնուած օդոյ. die rauhe — խիստ՝ անհարթ օդ, անհարթութիւն օդոյ. 2. ներ. հոտոտելը. հոտառութիւն. է. (երէոց) հոտ։

Witterungs‖beobachter, ար. — Witterungsforscher. —**forscher**, ար. օդագնին։ —**kunde**, էգ. —**lehre**, էգ. օդաբանութիւն, օդերեւութաբանութիւն։

Witt(h)um, ար. (չ.) 38. (կնչք՝ զոր այրը կնոջ կուտայ այրութեան ժամանակի համար) մահր։

Wittib, էգ. 38. հնց. — Wit(t)we.

Wit(t)we, էգ. 35. այրի (կին)։

Wit(t)wen‖jahr, չ. օրոյ՝ այրութեան տարի. է. — Gnadenjahr. —**gehalt**, չ. այրւոյ թոշակ։ —**schatz**, ար. մահր։ —**stand**, ար. այրիութիւն։

Wit(t)wenschaft, էգ. 31. **Wit(t)wenthum**, չ. 7. անյ. այրիութիւն։

Wittwer, ար. 22ա. այրի (այր)։

Witz, ար. 20. անյ. սրամտութիւն. scharfer — խայթող խօսք. schlagfertigen — besitzen պատրաստաբան ըլլալ. 2. սուր՝ հանճարեղ կատակ, հանճարամտութիւն, հանճարաբանութիւն. ը. մփ. երկդիմի բառով կատակ, խեղկատակութիւն, կատակաբանութիւն. —e machen, reißen հանճարը ցուցընելու ջանալ. alberne, faule —e machen յիմար կատակներ ընել. Das (կամ darin liegt) ja eben der (ganze) — ա) յայսմ է հանճարը. բ) յայսմ է դժուարութիւնը. 3. խեղկատակութիւն, զաւեշտ. տօն, հանդէս։

Witz‖blatt, չ. զաւեշտական՝ զբօսացիկ թերթ, զբօսաթերթ։ —**bold**, ար. կատակախօս, խեղկատակ։ —**erfüllt**, ած. հանճարեղ (բան...)։ —**(es)funken**, ար. կայծ մտաց։ —**reißer**, ար. — Witzbold. —**wort**, չ. — Witz, 2.

Witzelei, էգ. 31. անյ. նրբամտութիւնք, կատականք, կատակաբանութիւնք. 2. անյ. անհամ կատակք, խայթող խօսքեր։

witzeln, չէ. h. 3ա. նրբամտել. հանճարամտել. կատակաբանել. աղէկ կատակներ ընել. über I., et. — մէկը՝ բան մը ծաղրաբանել։

witzig, ած. 6. նրբամիտ, հանճարեղ, ճարտար. է. հանճարեղ (գիւտ, բան). սուր, խայթող (բան). —er Einfall հանճարամտութիւն։

witzigen, նէ. 3ա. I. — մէկը խրատել ընել, զգուշաւոր ընել։

Witzler, ար. 22ա. **Witzling**, ար. 22ա. կատակաբանող, ընդ. խածանող։

Wlache, ար. 34. **Wlachin**, էգ. 32. վալախ։

wo, Ա. մ. ուր. ա. փեղափոխ. — ist er durchgekommen? ընդ ո՞ր՝ ուստի անցաւ. է. յարաբերական. das Haus, wo ich wohne... տունը, ուր՝ յորում կը բնակիմ (բնակած տունս)։ Բ.

— [illegible] — wenn; [illegible] — ich nicht [illegible] — nicht [illegible]

wo... [illegible] **wer...** [illegible] „Wo, wer" [illegible] „welcher", welches [illegible] irgend Etwas [illegible] —ran: [illegible] —ran wollt Ihr? [illegible] das Buch, — ich arbeite [illegible] — bis ich? [illegible] —rauf: [illegible] —raus: [illegible] —durch: [illegible] —fern, [illegible] —für: [illegible] — zu was gut? [illegible] — halten Sie mich? [illegible] —gegen: [illegible] —her: [illegible] —hin: [illegible] —hingegen, [illegible] —rin: [illegible] —mit: [illegible] —nach: [illegible] —ran, —rauf, —raus, —rin, [illegible] —rüber: [illegible] —runter: [illegible] —von: [illegible] —vor: [illegible] — fürchtest Du Dich? [illegible] —zu: [illegible] wir müssen uns — entschließen [illegible]

Woche, [illegible]

Wochenbett, [illegible] **Woche**, [illegible] —blatt, [illegible] —kind, [illegible] —lang, [illegible] —stube, [illegible]

wö'chentlich, [illegible]

Wö'chner, [illegible]

Wö'chnerin, [illegible]

wog, [illegible] wägen und wiegen:

Woge, [illegible] Welle [illegible]

wogen, [illegible] es wogt das Meer [illegible] —d, [illegible]

Wogengetöse, [illegible] —weise, [illegible]

wogig, [illegible] — wogend; [illegible]

wohl, [illegible] (besser) leben Sie —! [illegible] gut [illegible] — berechnet [illegible] er so — wie Dein Bruder: [illegible] sowohl; [illegible] —! [illegible] ja —! [illegible] es sind — drei Jahre, daß... [illegible]

թեպէտ և. 2. wieder — w. ապաքինիլ. wieder — machen առողջացընել. — oder übel, Sie müssen... կամայ թէ ակամայ. mir ist am —sten, wenn... շատ գոհ հանգիստ կ'ըլլամ, եթէ... Sie wissen sehr — շատ լաւ գիտէք. ich wünsche Ihnen — gespeist zu haben — gesegnete Mahlzeit (տ. նոյնը ք.); 3. եթէ— մշ. տր.է հէփ. — Heil (հէյ—նչ. weh) շ. օ. — Dem der... երանի անոր որ... 4. ob... ինչ եղբ, ամբողջաբար ամէն տր. մէ զաւակ չը քամանի էրարմէ, փոխանակ obwohlէ. շ. օ. ob er — krank ist թէպէտ և հիւանդ ըլլայ: — շ. 20. անյդ. լաւ (ըլլալը), լաւութիւն, հանգիստ, հանգստութիւն, դիւր. երջանկութիւն. յաջողութիւն. փրկութիւն. auf Ihr — յարեւ ձեր, ձեր կենացը:

wóhlſachtbar, ած. յարգելի. մեծարգոյ: —án, մկ. համարձակ, ազատաբէմ. ք. ձն, հայպա: —anständig, ած. — anständig. —áuf, մկ. er ist — լաւ է, առողջ է. ք. մշ. ձն, հայպա: —bedacht, ար. հասուն խորհրդութիւն, խորհրդածութիւն. mit —e հասուն խորհրդածութեամբ. ք. ած. նաև —bedächtig, ած. խորհուն, խորհրդածող: —befinden, շ. առողջութիւն, հանգիստ: —begabt, ած. բարեձիր: —behalten, ած. լաւ պահուած, անեղծ, անվթար: —belaubt, ած. տերեւալից, տերեւախիտ: —beleibt, ած. = beleibt. —edel(geboren), ած. ազնուամեծար: —ehrwürden, էգ. Ew. (Euer) — (եկեղեցականաց տիտղոս) մեծապատուութիւն Ձեր: —ehrwürdig, ած. մեծապատուելի: —erfahren, ած. քաջափորձ, փորձառու: —fahrt, էգ. = Wohl, (շ.): —feil, ած. դիւրագին, թեթեւագին, աժան. —feiler werden աժաննալ. փխ. —en Kaufs davon kommen (վնասանդէ մը) դիւրութեամբ՝ քիչով ազատիլ: —geartet, ած. բարեձոյն, քաջամոյն. պատուական: —gebaut, ած. բարեկազմ, վայելչակազմ (անձն): —geboren, ած. (տիտղոս) մեծապատիւ: —gefallen, շ. հաճութիւն. sein — an et. haben բանի մը հաճիլ: —gefällig, ած. հաճոյ, հաճոյական: —gemeint, ած. բարի. բարեխորհուրդ. —er Rath բարեկամական խրատ: —gemuth, ած. ուրախ, զըւարթ: —geneigt, ած. բարեմէտ: —geruch, ար. անուշահոտութիւն, բոյր: —gesinnt, ած. = gutgesinnt. —gesittet, ած. բարեբարոյ: —getroffen, ած. քաջայարմար (նկար...): —gewogenheit, էգ. հաճութիւն, սէր, մտերմութիւն: —habend, ած. հանգիստ, ի դիւրուղ: —habenheit, էգ. դիւրութիւն, հանգստութիւն: —klang, ար. ներդաշնակութիւն. փր. քաղցրահնչութիւն: —laut, ար. = Wohlklang. —löblich, ած. օ. = löblich, 2. —leben, շ. զըօսալից կեանք. ը. մտ. կերուխում: —meinend, ած. բարեմիտ, մտերիմ: —redend, ած. քաղցրաբան, յորդաբան: —riechend, ած. անուշաբոյր, քաղցրաբոյր, անուշահոտ: —schmeckend, ած. անուշահամ: —sein, շ. առողջութիւն: —stand, ար. լաւութիւն, հանգստութիւն, դիւրութիւն: —that, էգ. բարերարութիւն, երախտիք. ք. բարի՝ բարերար բան. փ. բարեգործութիւն, բարի գործք: —thäter, ար. բարերար: —thätig, ած. բարերար, բարեգործ. ք. օգտակար, փրկաւէտ: —thätigkeit, էգ. բարեգործութիւն: —thuend, ած. բարերար, ախորժելի: —thun, չք. b. քյ. Das thut Einem — ասի անոր լաւ կ'ընէ. ք. լաւ՝ բարի գործել. փ. J—m — thun մէկուն բարիք ընել: —verdient, ած. արդար (պատիժ), արժանաւոր: —weise, ած. = hochweise. —weislich, մկ. խոհեմաբար, իմաստութեամբ: —wollen, չք. b. քյ. J—m — մէկուն բարիք բաղձալ. ք. շ. բարեկամեցութիւն, բարեախորժութիւն: —wollend, դրք. և ած. բարեացակամ, բարեախորժ, բարեսէր: —ziemend, ած. բարեվայելուչ:

wóhlig. ած. o. հանգիստ, դիւրակեաց. 2. հաճոյ, հաճոյական:

Wóhn‖gebäude, շ. (բնակութեան) շէնք, բնակարան: —haus, շ. բնակարան, բնակութեան տուն: —ort, ար. բնակութիւն. մն. օթեւանք, կայանք: —sitz, ար. նիստ, հաստատուն բնակութիւն: —stätte,

meister, ար. որսապետ։ —park, ար. — Wildgarten. —pret(t), չ. — Wildbret(t). —recht, չ. որս. որսաւմանան։ —ruf, ար. որս. (երէներբը կոչելու) աղաղակ. բ. սուլակ։ —schütz(e), ար. գող որսորդ. ժղ. — Wilddieb. —schwein, չ. որս. կինճ, վարազ։

Wilde, իգ. 33. անյ. — Wildheit; 2. — Wildniß. — տ. Wild, գ.։

wildénzen, չբ. h. 3գ. որսի՝ երէի հոտ առնուլ։

Wilderéi, իգ. 31. գաղտորսու-թիւն, ծածուկ որսորդութիւն։

Wilderer, ար. 22ա. գաղտորսակ, գաղտորսորդ (— Wilddieb, Wildschütz)։

wildern, չբ. h. 3ա. վայրենանալ, (անկոց...) վայրի ըլլալ. 2. գաղտորսակ ըլլալ (— wilddieben)։ — չ. 22բ. անյ. վայրենութիւն. գաղտորսութիւն։

Wildheit, իգ. 31. անյ. վայրենու-թիւն, վայրագութիւն. խստա-ղութիւն, գազանութիւն. 2. յգ. ով. գազանական գործք, վայրե-նութիւն. 3. ար. բէլ. անծնու-թիւն, անքերութիւն։

Wildling, ար. 20. պըտ. վայրա-բոյս (անկիկ). 2. (վայրի) գազան. 3. վայրենի (մարդ). բ. բարբարոս, խուժադուժ։

Wildniß, իգ. 36. անապատ, ա-մայի վայր. 2. անկոց խառնակու-թիւն. փխ. շփոթ, խառնակու-թիւն. 3. վայրենութիւն, վայրենի վիճակ։

wildzen, չբ. h. 3գ. — wildenzen.

Wilhelm, յա. ար. 38. Գուլիէլ-մոս։

Wille, ար. 20. կամ Willen, ար. 22ա. կամք. J—m f—n —n thun ա) մէ-կուն կամքն ընել. բ) մէկը թո-ղուլ որ իր կամքն ընէ. letzter — կտակ, վերջին կամք. բ. ասկ. Himmelreich; 2. böser — չար դիտաւ-որութիւն. freier — ազատութիւն, անձնիշխանութիւն. Հաճութիւն, կամք. wenn es Ihr — ist եթէ կը Հաճիք. բ. ասկ. —ns sein zu... (բան մ'ընելու...) միտք՝ դիտաւո-րութիւն ունենալ, ուզել. գ. նխ. հոլ. aus freien —n ազատ կամօք. gegen, wider meinen —en ընդդէմ կա-մաց. mit —n ա) կամաւ, խորհըր-դով, գիտամամբ. բ) mit (freiem) —n ազատ կամօք. nach f—n —n ըստ իր կամաց. um... —n տ. um, ը.; J—m zu —n sein մէկուն կամացը Հաճա-ծայնիլ, մէկուն ուզածն ընել։

Willen, ար. 20. տ. Wille.

willenlos, ած. անկամ, ակամ, ա-նարող, յողդողդ, երկմիտ։

Willens|bestimmung, իգ. (կամակի մէջ) կամք, արատագրութիւն։ —erklärung, իգ. իրք. կամք յայտնել։ —freiheit, իգ. ազատութիւն (կա-մաց), անձնիշխանութիւն։ —kraft, իգ. կամք, կամեցողութիւն։ —meinung, իգ. կամք, Հաճութիւն։ —stärke, իգ. — Willenskraft.

willentlich, ած. 6. — absichtlich.

willfahren եւ willfáhren, չբ. h. 3ա. (դրբ. անց. willfáhrt եւ gewillfahrt) J—m in et. — մէկուն բաղձանաց Հաւանիլ, մէկուն կամաց զիջանիլ։ — չ. 22բ. անյ. զիջում, ունկնդրութիւն (աղաչանաց)։

willfä'hrig եւ willfährig, ած. 6. Հաւանող, զիջանող. պատրաստա-կամ, կամարար. մկ. կամակա-րութեամբ, պատրաստակամու-թեամբ։

willig, ած. 6. բարեացակամ, (բարի) յօժար, լաւ տրամադրեալ, Հաւան. et. — thun բան մը յօժա-րութեամբ՝ ի սրտէ ընել. առկ. der Geist ist —, aber das Fleisch ist schwach Հոգին յօժար է, բայց մարմինը տկար. sich zu et. — finden lassen բանի մը տրամադրեալ՝ պատրաստա-կամ ըլլալ։

willigen, չբ. h. 3ա. in et. — բանի մը Հաւանիլ։

Willigkeit, իգ. 31. բարեյօժարու-թիւն, պատրաստակամութիւն. եռանդ, փոյթ։

Willkomm կամ Willkómm, ար. 24ա. — Willkommen, չ. 2. —(-Becher) (մեծ) բաժակ։

willkómmen, ած. 6. Հաճութեամբ ընդունելեալ. sein Sie (mir) —! բարով եկաք, բարի՛ գալուստ. 2. լաւ ընդունուած, (ախորժ)Հաճոյ, բաղ-ձալի. 3. — heißen մէկուն ողջունիք գալուստ մաղթել։ — չ. (ար.) 22բ. (լաւ՝ բարի) ընդունելութիւն։

Willkür, իգ. 1. անձ. ազատ կամք, ընտրողութիւն, ինքնիշխանութիւն, ազատ տրամադրութիւն. ich lasse Das in Ihre — gestellt, handeln Sie nach Ihrer — ձեր ազատ կամացը կը թողում. 2. հաճոյք, քէֆ, կամք. 3. բացարձակ կամք:

Willkür|herrschaft, իգ. միահեծան իշխանութիւն, բռնապետութիւն, բռնաւորութիւն: —herrscher, ար. բռնապետ, բռնաւոր:

willkürlich, ած. ա. կամայական. բռնապետական:

Willkürlichkeit, իգ. 1. անձ. կամայականութիւն. 2. յգ. ոճ. կամայական բան:

willst, 2. դէմք եզ. սահ. ներկ. wollen-ի:

wimmeln, չզ. հ. եւ ս. 1ու. եռալ, վխտալ. 2. յորդել, յածախել, եռալ. արագ անցնիլ՝ բազմանալ, մոլիլ. մը՝ վխտուն ըլլալ:

Wimmerholz, չ. ընդ. յոռի ճուռթակ:

Wimmerer, ար. 22ու. ողբացող, լացող:

wimmern, չզ. հ. 3ու. լալ, ողբալ, հեծել: — չ. 22ք. անձ. լաց, ողբ, հեծութիւն:

Wimpel, ար. (չ.) 22ու. փխ. երկայն սրածայր դրօշ, բոցիկ. 2. փխ. — Fahne, փխ.:

Wimper, իգ. 25. անդամ. արտեւանունք, թարթիչ:

Wimper|haar, չ. արտեւանունք (արտեւանանց մազ). բ. փխ. թարթիչներ (— Wimper): —rand, ար. անդամ. ծիր արտեւանանց:

wimpern, չզ. հ. 3ու. աչքը թարթափել, թօթափել, քթթել: gewimpert, դրբ. անց. եւ ած. ա. արտեւանաւոր:

Wind, ար. 20. հողմ, հով, քամի. es geht ein starker — սաստիկ հով կայ. gegen den — segeln հողմընդդէմ նաւարկել. guten — haben, den — im Rücken h., vor dem —e segeln յաջող հով ունենալ. բ. ար. հոտ (երեւոյթ). գ. հոտոտելիք (շան...) հոտոտառութիւն. դ. փխ. — von et. bekommen բանի մը վրայ տեղեկութիւն ծանօթութիւն առնուլ. ե. փուք (որովայնի), ած. քամի, թիւ. դ. Furz; չ. ար. — Gebläseluft; ե. փխ. Das ist Alles in den — geredet օդի մէջ խօսքեր են ասոնք, զհողմ կոծէք. 2. lauer, sanfter, lieblicher — անոյշ, աղուոր, մեղմաշունչ՝ քաղցրաշունչ հովիկ. բ. փխ. in den — reden ա) օդապարիկ խօսիլ. բ) իզուր քարոզել, ընդ. յանապատի կամ խուլ ականջաց քարոզ տալ. et. in den — schlagen բան մ'անտես՝ զանց ընել. — machen մեծաբանել, պոռոտաբանել. 3. spanischer — սնամէջ հայոյ խոստումներ. 4. ընդ. վերարկու (— Mantel):

Wind|ball, ար. (հողմնալից) օդագնդակ: —beutel, ար. օդալից պարկ. բ. ընդ. մեծաբան, պոռոտախօս, ճառդող. գ. սնամէջ հայ: —beutelei, իգ. մեծաբանութիւն: —beuteln, չզ. հ. 3ու. անբք. մեծաբանել, մեծամեծ կտրել, ճառդել: —blume, իգ. փխ. — Anemone. —dürr, ած. օդի մէջ չորցած, ցամաք. բ. փխ. մաշիկ, կմախացած, ընդ. չոր: —ei, չ. անպտղնաւոր ձու. բ. անկերպարան հաւկիթ. ած. քունեիթ, թախանձ: —fahne, իգ. — Wetterfahne (նաւեւ փխ.). —fang, ար. արու. օդածակ (դործի). բխ. — Windlotte; բ. ներդ. դրան յատակադարկուստ: —frei, ած. անհողմ ի հողմոյ: —geschwulst, իգ. ախտ. ուռեցք, այտոյց: —hafer, ար. փխ. — Flughafer. —harmonika, իգ. երգ. փողաղաշնակ: —hetze, իգ. —hetzen, չ. որս. քերծերորսութիւն (քերծէկի որս): —hund, ար. որս. քերծէ. բ. փխ. ծանծաղամիտ: —instrument, չ. երգ. փչողական նուագարան: —kanal, ար. երգ. (երգեհոնի) հողմափող: —karte, իգ. ն. հողմացոյց: —klappe, իգ. երգ. փականողական կափոյր: —lade, իգ. երգ. բխ. օդափոխ. բ. հողմափող (երգեհոնի): —loch, չ. օդամուտ ծակ. բ. ներդ. ծխահան, օդինջոյց. գ. երգ. (սրինգի) կողմնակի ծակ, (երգեհոնի) աչք: —lotte, իգ. արդ. բխ. (օդափոխութեան) (օդա)փող: —macher, ար. հողմահար. բ. փխ. ընդ. շաղակրատ: —macherei, իգ. ընդ. շաղակրատութիւն: —messer, ար. բնկ. հողմաչափ. բ. — Manometer. —messung, իգ. բնկ. հողմաչափութիւն: —monat, ար. հող-

101*

մարեր (ամիս...)։ —mühle, էգ. արա. հողմաղաց։ —rad, չ. ար. հողմանիւ, օդափոխ անիւ։ —rose, էգ. ալբ. Ն—ի. հողմածաղիկ (պատանեկեր 32 հողմոց). Բ. տի. — Anemone. —schief, ած. ծուռ, խոտորնակ։ —schirm, ար. հողմարգել։ —schnell, ած. հողմոյ պէս արագ։ —spiel, չ. քերծէ։ —still, ած. խաղաղ (օդ...)։ —stille, էգ. Ն—ի. հանդարտութիւն (հողմոյ)։ —stoß, ար. Ն—ի. հողմայոյզք։ —strom, ար. —strömung, էգ. հողմահոսանք։ —sturm, ար. փոթորիկ, հողմայոյզք։ —macht, էգ. ակտ. փչողութիւն։

Winde, էգ. 85. տի. գետղձ (Convolvulus). 2. արա. = Garnwinde; Բ. բեռնաձիգ։

Windel, էգ. 85. խանձարուրք, ամ. պինդ. (պինդի կապուտ) խուրձ, ամ. շոր։ —band, չ. խանձարուրի կապ, ամ. պնդակապ։ —bohrer, ար. արա. շաղափ։ —weich, ած. ընդ. 3. — schlagen մէկը ծեծել։

windeln, նբ. 8ա. խանձարրել, ամ. բալուլել։

winden, U. չբ. h. 8բ. անդ. Բ. es windet հով կայ, կը փչէ. 2. արա. հոս տանել (բերծէի...)։ Բ. — նբ. 2ա. գալարել, ոլորել. Բ. Garn auf die Winde — միլակի վրայ տանել, կարժանել. Գ. Kränze — պսակ բոլորել՝ հիւսել. Դ. er wand ihm den Stock aus den Händen գաւազանը ձեռքէն խլեց՝ յափշտակեց. 2. et. in die Höhe — անուորդով բան մը վերցնել՝ բարձրացնել։ sich — ծբ. (հմմտ. նբ.) ոլորել, գալարուիլ. 2. der Epheu windet sich um die Bäume բաղեղը ծառերու կը պատատի՝ ճապաղի. Բ. ein Bach windet (schlängelt) sich durch das Thal առուակ մը օձաձեւ մանուածապատ շրջանով հովտէն կ'անցնի. Գ. sich durch et. — բանի մը մէջէն գծուարաւ անցնիլ։ —d, դբբ. եւ ած. 8. = Բային նշանակութիւնները հմմտ. օձաձեւ, մանուածապատ, գալարապտոյտ։ gewunden, դբբ. անց. եւ ած. 8. գալարուն, ծամածուռ։

windenartig(e Pflanzen), ած. գետղձազգի (տնկեր)։

Windes... հմմտ. Wind; դ. օ.

—eile, էգ. —schnelligkeit, էգ. արագութիւն հողմոյ։ — (—. Windsbraut, էգ. հողմայոյզք. Ն—ի. ուռուցիկ հողմ։

windig, ած. 8. հովոտ, հողմոտ. es ist — հով կը փչէ, քամի կայ. 2. փխ. — luftig, 8.

Windigkeit, էգ. 81. թեթեւութիւն, անհաստատութիւն. —en, յգ. ձեռնարկութիւնք, փքուցեալ հողմոց խօսքեր։

windisch, ած. 8. = windschief.

Windung, էգ. 81. = Winden, չ. գալարում, ոլորում, գեղութիւն. պատատում, ճապատում. 2. շրջան, մանուած, պատուած (գետոյ, ճամբու...). (օձի...)մաս, գալար, քնթանոց։

Wink, ար. 20. նշան (աչքով. ձեռքով, գլխով). (աչքոց) ակնարկութիւն. 3—m mit den Augen e—n — geben մէկուն ակնարկել՝ ակնարկութիւն ընել. 2. փխ. ազդ(արարութիւն). խրատ, խորհուրդ. 3. in e—m — յականթօթափել, ի քթթել ական, ակնթարթի մը մէջ։

Winkel, ար. 22ա. անկիւն. 2. ծոց. Բրդ. in den — bringen (ուղղանկիւնաձեւով ուղղել) ձեւացել. 3. արա. = Winkelhaken, Winkelmaß; 4. անկիւն, խորշ (թաքստի). alle — աւ Ecken ամէն ծակ ու ծուկ. die verborgensten — des Herzens սրտին ամենածածուկ խորշերը։

Winkelbühne, էգ. գձուձ՝ սոսկին թատր։ —ehe, էգ. գաղտնի՝ գաղտ ամուսնութիւն։ —bruder, ար. աղանդաւոր՝ գաղտաղանդի առաջնորդ։ —bruderei, էգ. գաղտնի առաջնորդութիւն. Բ. գաղտնի ապերը։ —förmig, ած. անկիւնաձեւ։ —gasse, էգ. անել փողոց։ —haken, ար. արա. ուղղանկիւնաձիգ, ձեւոց. Բ. տպ. (անկիւնաւոր գործի որուն վրայ շարքը գրերը կը ժողվէ) գրաժողով։ —klammer, էգ. արա. անկիւնաձեւ պահիկ։ —konsulent, ար. անհաւատ փաստաբան։ —maß, չ. արա. ուղղանկիւնաձիգ, ձեւոց, գծոյ։ —messer, ար. արա. անկիւնաչափ։ —meßkunst, էգ. —messung, էգ. անկիւնաչափութիւն։ —münze, էգ. սուտ

Digitized by Google

դրամեք գործատուն՝ դրամանոց. բ. ատեւս ասակ։ –münzer, ար. դրամահատիչ։ –presse, իգ. — Winkeldruckerei. –recht, ած. — rechtwink(e)lig. –schenke, իգ. անհրաման կապելեղայ։ –spiel, չ. խղ. մանծուն ծածուկ։ –treppe, իգ. գաղտնի սանդուղ։ –züge, ար. յգ. խուսափանք, փախուստ, մանուածապատ շրջանք. — machen խուսափել, փախուստ տալ։

wink(e)lig, ած. 1. անկիւնաւոր, բազմանկիւն. բ. անկիւնակալ, անկիւնայի. ը. մփ. ծնգաձեւ ծռած, կոր. 2. է եռանկ—ճիան — ...անկիւն. ղ. օ. spitz— սրանկիւն։

winken, չբ. h. եւ ներ. 8ա. 1—m mit den Augen — ակնով ակնարկել, աչքով նշան ընել. er darf nur —, so geschieht es (թող) ակնարկէ միայն, եւ անմիջապէս կը հնազանդին. er winkte mir, ich sollte herankommen մերձենալու նշան ըրաւ ինծի. բ. ոճ. der Preis winkt Dir մրցանակը քեզի կը սպասէ՝ քու պիտի տանուս. գ. 1—m hierher — մէկուն գալու նշան ընել, մէկը նշանով կանչել. դ. —ոգեւոր—բերան—ուղղել. 1—m näher — նշան տալ՝ ընել որ մօտենայ. 2. mit den Augen — կկոցել, աչքն ամփոփել, կիսաբաց նայիլ։ — չ. 22բ. անյ. նշան, ակնարկութիւն, թարթափանք, կկոցում։

Winsel|affe, ար. կն. մշկակապիկ, լալկան կապիկ (Cebus capucina)։ –stimme, իգ. հեծեծանք, ձայն հեծութեան։

Winselei, իգ. 81. — Gewimmer.

Winseler, ար. 22ա. լալկան, լացող, ողբացող, հեծեծող։

winseln, չբ. h. 8ա. հեծել, ողբալ, լալ, մռչել. 1—m die Ohren voll — մէկուն ականջները լացքով՝ ողբով խլացնել։ — չ. 22բ. անյ. լացք, ողբ։

Winter, ար. 22ա. ձմեռ(ն) (նաեւ ձիւ.). mitten im — ձմեռուան մէջ։

Winter|abend, ար. ձմեռուան երեկոյթ։ –apfel, ար. ձմեռուան խնձոր. բ. տն. սեւաւոր խնձոր (Pyrus malus striato-fasciata)։ –bestellung, իգ. երկ. ձմեռվար։ –birn(e), իգ. ձմեռնատանձ։ –fenster, չ. — Doppelfenster. –flachs, ար. տն. ափրիկեան կտաւ(ի) (Linum africanum)։ –frucht, իգ. երկ. աշնացան։ –futter, չ. երկ. ձմեռուան դարման։ –gerste, իգ. երկ. աշնցան գարի։ –getreide, չ. — Winterfrucht. –hafen, ար. նավ. ձմերանոց, ձմերելու նաւահանգիստ։ –hafer, ար. երկ. աշնացան վարսակ։ –haus, չ. ձմերոց, ձմեռուան տուն. բ. պրտ. ջեր(մուն)ոց (անկոց)։ –könig, ար. կն. — Zaunkönig. –korn, չ. — Winterfrucht. –lerche, իգ. կն. — Goldammer. –levkoje, իգ. տն. մեծ շահպրակ (Cheiranthus fruticulosus)։ –mäßig, ած. — winterhaft. –saat, իգ. երկ. աշնցան։ –schein, ար. աստղ. ձմեռնակալ (նայեմքերի նոր լուսին)։ –schlaf, ար. կն. (ձմեռուան) քուն, (անասնոց իմչ) թմրութիւն։ –seite, իգ. հիւսիսային կողմն։

winterhaft, winterlich, ած. 6. ձմեռուան, ձմեռնային, ձմերական. ափխ. ձիւնաթաղ, մշտաձիւն. գ. ձմեռուան պէս։

wintern, չբ. h. անդ. բ. es wintert ա) ձմեռ կ'ընէ. բ) ձմեռուան մէջ ենք։ — նբ. — durchwintern.

Winterung, իգ. 81. — Durchwintern, չ.; 2. — Winterfrucht; 3. — Winterhaus, բ.։

Winzer, ար. 22ա. –in, իգ. 22. այգորդ, այգեգործ. 2. քաղող, այգեկութ ընող։

Winzer|hacke, իգ. մարկեղ։ –messer, չ. յառոց, այգորդի դանակ։

winzig, ած. 6. — (klein) շատ փոքր, սաստիկ մանր, անձնափոքր, աննշմարելի. բ. դյզն, գձուձ. նուրբ յղփ, նրբագոյն. —es Männchen փոքր մարդ։

Winzigkeit, իգ. 81. փոքրկութիւն, պզտիկութիւն, գձձութիւն։

Wipfel, ար. 22ա. (ծառի) կատար, ծայր, պսակ, գագաթ։ [(ծայր)։

wipfelig, ած. 6. կատարաւոր

wipfeln, չբ. h. 8ա. եւ փբ. sich — բարձրանալ, երկնաբերձիլ։ — նբ. Bäume — — kappen, նբ. 4.

Wippchen, չ. 22բ. խաբէութիւն, պատրանք. խուսափանք, պատճառանք։

Wippe, իգ. 85. — Kippe; auf der — stehen խախալուն վրայ ըլլալ. 2. տատանում, բարբառ (փանխալու ճիլ-ակ). 3. — Wippgalgen; 4. — Peitsche; 5. — Sturzkarren; 6. (կառ-նանց) երկայնեալ գլխարկ. 7. Kippe und — — Kipperei; 8. տատանում, ճօճում (ի մարզանակարգութեան). 9. ար—. ամբառնալիք, լծակ։

wippeln, չք. h. եւ նք. 8—. — wippen.

wippen, չք. h. 3—. եւ ձք. ճօճել, տատանիլ. բարբանել (փանխալա-ճիլակ խաղալ)։ — նք. եւ ձք. 3. — մէկը տատանել՝ բարբանել. 2. 3. — մէկը տապալել՝ կործանել. 3. 3. — մէկը խեղդարկել, կախա-ղանի վրայ լարանել. 4. Münzen kippen und — դրամները յապաւել՝ կարել։ — չ. 22ք. անյ. — քայլն նշանախաղիկանց ձեփ։

Wipper, ար. 22—. — Kipper.

Wipperei, իգ. 81. — Kipperei, 1.

Wippgalgen, ար. լարանք, խեղդ-արկութիւն։

wir, անյն. դր. առաջին դեմք յգ. մեք, մենք. — Dichter մեք բանաստեղծք։

Wirbel, ար. 22—. պտոյտք, պտու-տակում, շըլման. յորձանք, գըր-դանք. ճխ. փոթորիկ, մրրիկ. 2. (գլխու) պտոյտ, ցնորք, թմբուկ. 3. (գլխու) գագաթ. vom — bis zur Zeh ոտքէն մինչեւ գլուխը, յո-տից ցգլուխ. 5. թրթռում, գեղ-գեղանք (ձայնի...). ք. (թմբկի) դափդափիւն. e—n — schlagen թըմ-բուկը դափդափել. 6. անդր. ող-նայար, օղակ. 7. (պատուհանի...) դարձեակ. եղծ. (ջութակի...) ա-կանջ, (աղեղը ձգտելու...) բոյթ։

Wirbel|**bein**, չ. անդր. ողնայար։ —**förmig**, ած. պտուտաձեւ. ք. ող-նայարաձեւ (նաեւ փխ.)։ —**kasten**, ար. եղծ. աղէպատ։ —**knochen**, ար. անդր. — Wirbelbein. —**los**, ած. անողնայար։ —**säule**, իգ. ողնաշար։ —**sturm**, ար. հողմայոյզք, մրրիկ, թաթառ։ —**thiere**, չ. յգ. ճն. ող-նայարաւորք։ —**wind**, ար. փոթո-րիկ, պտուտակող հով, ամ. տա-տանի քամի։

wirbelhaft, **wirbelicht**, **wirbelig**, ած. ա. պտուտակող, պտուտող, յոր-ձանաւոր. շ. մփ. անհէք, մոլեգին. ք. — schwind(e)lig; 2. պտտակաձեւ, բոլորաձեւ (մազ...)։

wirbeln, չք. h. եւ s. նք. եւ ձք. 3—. պտուտիլ, պտտուկիլ, շըլման առնուլ. նք. պտուտկել, յորձան՝ պտոյտ՝ շըլման առնուլ՝ տալ. 2. die Lerche... wirbelt (ihr Lied) արտոյտը կը դեղգեղէ՝ կը ճռուողէ. — einen Wirbel schlagen. — չ. 22ք. անյ. պտոյտ, յորձանք. գեղգեղանք. (թմբկի) թրթռանք։

wirf, հրմ. werfen-ի։

Wirk|**bank**, իգ. —**brett**, չ. (հայս թրթռելու սեղան) թրթռոց։ —**eisen**, չ. (ոմբակի) կարոց։ —**meister**, ար. ասփ. ասատայնապետ։ —**tafel**, իգ. —**tisch**, ար. — Wirkbrett. —**waare**, իգ. ասփ. (օղակերպ) հիւսուածք։

wirken, չք. s. եւ նք. 3—. գոր-ծել, ընել, վճարել. յառաջ բե-րել. ազդել, ներգործել, արդիւ-նաւորութիւն ընել. նմ. die Arznei hat gewirkt... դեղն ազդեց. ք. իմիջի-ջիջ Քամ daß...ով. Gutes — բա-րիք ընել. գ. նխ. հեփ. an e—r Schule — դպրոցի մը մէջ աշխատիլ (վար-պետ ըլլալ). auf 3., et. — մէկուն վրայ ազդել. nachtheilig auf et. — բա-նի մը վրայ վնասակար ազդեցու-թիւն ընել, վնասել. für 3. — ի նպաստ մէկուն գործել. 2. ար—. հիւսել, հիւսուլ. ք. den Teig... — խմորը թրթռել, զանգանել. գ. den Huf — — auswirken, նք. 2. —d, ընդ. եւ ած. ա. գործող, ազդող. ազդայ, արդիւնաւոր. կր. —e Gnade ներ-գործական՝ գործունեայ շնորհք։ — չ. 22ք. անյ. գործք. հիւսուածք. փ. Wirkung.

Wirker, ար. 22—. գործող. ազ-դող. 2. ար—. — Borten-, Strumpf-wirker; թրթռող. (Salz-)— աղագործ։

Wirkerei, իգ. 81. ասատայնանկու-թիւն, հիւսում. փ. Borten-, Strumpfwirkerei.

wirklich, ած. ա. իրական, դրա-կան. (հկ. erborgt) բուն, ճըշ-մարիտ, հաստատուն. — vorhandene արդիւնաբար. մ. իրօք, իրապէս. 2. եղծ. —e Schuld իրական՝ տայց պարտք. ք. մ. Das haben Sie gesagt.

Digitized by Google

— ! զայս ըսէք. իրօք է. ճիշդ կ'ըսէք. Գ. փէփալանիերա ամէխա. — er geheimer Rath բուն ներքին խորհրդական։

Wirklichkeit, իգ. 31. անյ. իրականութիւն. in — (հմմտ. dem Namen nach տ. Name) իրօք. Բ. յգ. ով. իրական(ութիւն), բան, գործք։

wirksam, ած. 6. ազդող, զօրաւոր, ազդեցիկ, ներգործական. արդիւնաբեր, արդիւնագործ։

Wirksamkeit, իգ. 31. (հմմտ. wirksam) գործունէութիւն, ազդականութիւն. արդիւնագործութիւն, ազդեցութիւն. 2. զօրութիւն. Բ. (բանէ մը յառաջ եկած) ազդեցութիւն, արդիւնք. in — sein ա) ներգործել, ազդել. բ) (օրինաց) ի զօրութեան՝ յուժի ըլլալ։

Wirkung, իգ. 31. գործ, գործողութիւն, ազդեցութիւն. ար․. ստատյանանկութիւն, հիւսուած. ար․. (ոմբակի) կարած, յապաւած. auf et. eine — ausüben բանի մը վրայ ներգործել. 2. արդիւնք, արդասիք. ազդեցութիւն, ապաւորութիւն. (պատճառի մը...) հետեւութիւն, հետեւանք. առկ. ohne Ursache keine — ամէն արդիւնք իր պատճառն ունի, առանց պատճառի՝ ոչինչ վճարի։

Wirkungs‖kraft, իգ. գործելու զօրութիւն, արդիւնաւորութիւն։ —los, ած. անգործ, անազդեցիկ, անազդող։ —losigkeit, իգ. անգործունէութիւն։ —voll, ած. լի ազդեցմամբ, արդիւնալից։

wirr, ած. 6. պառ ի պառ, մանուածոյ. խառնակ, խառնակեալ, շփոթ. —e Haare haben մազերը խառնակեալ ըլլալ. — im Kopfe sein խառնաշփոթ գաղափարներ ունենալ։

Wirr‖garn, չ. գզեալ՝ խառնակած դերձան։ —kopf, ար. շփոթ մտքերով գլուխ. Բ. խանգարեալ միտք։ —seide, իգ. ար․. խոշորագոյն մետաքս։ —stroh, չ. երկ. (մանր) յարդ։ —waar, ար. խառնակութիւն, շփոթութիւն։

Wirre, իգ. 35. խառնաշփոթութիւն, խառնակութիւն. 2. —n, յգ. շփոթ, խռովութիւն, ամբոխում, յոյզք. կնճռոտութիւն։

wirren, նբ. եւ էբ. 3ա. (դրբ. անց. geworren) et. durch (in կամ unter) ea. — բան մը խառնակել՝ շփոթել՝ խառնել. sich in ea. — խանգարիլ. խառնակիլ. et. aus ea. — խառնակածը քակել՝ լուծել։ — չ. 22բ. անյ. տ. Wirrung.

Wirrniß, իգ. 16. չ. 15. Wirrsal, չ. 20. խառնակութիւն, շփոթութիւն, խռովութիւն։

Wirrung, իգ. 31. շփոթութիւն, խառնակութիւն։

Wirsing, —kohl, ար. 20. անյ. բհ. խոպոպիկ կաղամբ, գանգրակաղամբ (Brassica oleracea sabauda)։

Wirtel, ար. 22ա. կշռորդ. 2. բն. անիւաձեւորդ (անիւաց ծղօտի շուրջ կողմէ բոլորակաձեւ շարուիլը)։

Wirth, ար. 20. —in, իգ. 32. տան գլուխ, տէր ընտանեաց, տանուտէր. —in տանտիկին. 2. տնական, տէր տան. 3. հիւրընկալ, վանատու.. 4. պանդոկապետ. (Gast-)— իջեւանապետ. — e—s Kaffee's ... սրճարանապետ. (Schänk-)— կապելապան. 5. զին. (զօրաց) վանատու. 6. տնտեսր, տնտես. ein guter — sein տանը լաւ նայիլ, լաւ տնտեսել։

wirthbar, ած. 6. իջեւանելի, բնակելի։

Wirthlichkeit, իգ. 31. անյ. խնայողութիւն, տնակալութիւն. 2. (տան...) բնակելիութիւն։

Wirths‖haus, չ. աշխարհահաւանդ, կապելայ։ —leute, յգ. տանտիրականք։

Wirthschaft իգ. 31. տնտեսութիւն, մատակարարութիւն. հոգաբարձութիւն, վերակացութիւն. Բէ. շահագործութիւն. Բ. ը. մփ. տան խնամակալութիւն. die — besorgen տունը խնամել՝ կառավարել. 2. տնտարարութիւն, տնաշինութիւն. Բ. — Gastwirthschaft; Գ. — Landwirthschaft; 3. ընփ. խառնակութիւն, շփոթութիւն, աղմուկ։

wirthschaften, չբ. h. 3բ. խնամակալել, տնտեսել, (տուն...) յանձնել. auf e—m Gute — կալուած մը բանեցընել՝ շահագործել. 2. աշխարհահաւանդ ունենալ, պանդոկապետութիւն ընել. 3. աղմուկ՝ շփոթ հանել՝ յարուցանել. ուե-

Digitized by Google

րել, ապականել, կողոպտել: — Հ. 22Բ. անց. (տան) խնամակալու-թիւն, շահագործութիւն, մատա-կարարութիւն:

Wirthschafter, ար. 22ա. —in, էգ. 32. տնտես, տնակալ, խնամակալ, յանձնանձիչ. Բ. —in, տնտեսապետուհի. Գ. ը. մփ. ein guter — sein լաւ տնտե-սարարել:

wirthschaftlich, ած. 6. տնտեսա-կան. 2. տնարարի. բարեկարգ. Վ. կարգով կանոնով:

Wirthschaftsamt, Հ. վերակացու-թիւն: —aufseher, ար. = Wirthschafter. —beamte(r), ար. յանձնանձիչ: —betrieb, ար. մշակութիւն: —geld, Հ. հասոյթ: —politik, էգ. (ազգային) տնտեսագիտութիւն: —verwalter, ար. (յանձնանձիչ տան) գաւառա-պետ:

Wisch, ար. 20. ջնջան, ած. փա-րելի, կեղտաշոր. 2. աղտոտ՝ գրեալ թուղթ: —! Մ. շա՛չ:

Wischgold, Հ. ար—. թերթոսկի: —kolben, ար. չին. փարատող, փար-ատիչ: —lappen, ար. ջնջան: —tuch, Հ. ջնջան, շոր: —wasch, Wischiwaschi, ար. (Հ.) խղուըրանք, խառնա-շփոթ խօսուածք, աղճատաբա-նութիւն:

wischen, Նբ. 3ա. եւ 3գ. (լաթով) ջնջել, մաքրել, (մեղմ) շփել. sich den Mund — բերանը սրբել. 2. Նկր. (թղթէ... գլանիկով ներկերը) տարածել, (երարու) խառնել՝ ան-ցընել: — Չբ. f. սահիլ, սողիլ: — Հ. 22Բ. անց. շփում, ջնջում:

Wischer, ար. 22ա. ջնջող, մաքրող, սրբող. 2. Նկր. (ներկ տարածելու) թղթեայ գլանիկ. 3. չին. փարատող. 4. ժխ. կշտամբութիւն, սաստ:

Wischnu, ար. 88. Վիշնու (դիք հնդկաց): [Վէշ (Bonassus bison):

Wisent, ար. 20. Ի. վայրենի գո-

Wismuth, Հ. 20. անց. Հք. քմ. պիսմութ: —butter, էգ. քմ. պիս-մութի եւաղքլորածոյ: —halter, ած. Հք. պիսմութախառն: —oder, ար. Հք. ոսկեխառնեալ պիսմութ:

wismut(h)en, Նբ. 3Բ. ար—. պիս-մութել:

Wispel, ար. 22ա. (գերմանական քոռ) (1000 քիլոյի) ցորենաչափ:

wispeln, Չբ. h. 3ա. (հովը) մրմռալ. մրմնջել, (նախ— մարդու ականջէն վար) փսփսալ, հծծել: — Հ. 22Բ. անց. մրմունջ, շշնջիւն:

wissen, Նբ. (Ներկ. ահմ. ich weiß, du weißt, wir —; ստրկ. ich wisse, անկ. ich wußte, ստրկ. ich wüßte, դերբ. անց. gewußt, հրմ. wisse) գիտել. գիտնալ. ich weiß viel, was weiß ich? wer weiß? wer kann's —, das mag Gott — Աստուած գիտէ, ես ինչ գիտնամ. Բ. Նխ. հետ. über (կամ von) et. — բան մը գիտնալ. Գ. wie Du weißt, wie Sie — = bekanntlich; Դ. weißt Du was? — Sie was? գիտէ՞ք ինչ հանդի պէտքու. J. et. — lassen, J—m et. zu — thun մէկուն բան մը ծանուցանել՝ ծանօթացընել. Ե. կախեալ խօսք-քով մէջ. ich weiß, Du thust es gern գիտեմ, դուն սիրով կ'ընես զայս. denn wie ich jetzt wer weiß wie weit ան սանձն ով գիտէ ուր կ'ըլլայի. Հ. ար. Ի հետ. J—m Dank — մէկուն շնորհակալ ըլ-լալ. sich keinen Rath — ընելիքը չգիտ-նալ. Ե. անէր. Ի հետ. zu leben — ապ-րիլ գիտնալ. 2. Das weiß ja jedes Kind այս հասարակ բան է, ամէն մարդ գիտէ. et. zu — bekommen բան մ'իմանալ. Das weiß die ganze Welt աշխարհահանծանօթ բան է այս. Բա-ցականչաբանն. Das weiß die liebe Zeit յաւտահատելու բան է. ատկ. գ. heißt, z.; Բ. man will —, daß... կ'ըսուի, թէ... nicht mehr —, was man thun soll ընելիքը չգիտնալ. 3. sich viel mit (կամ auf) et. — (բանի մը վրայ) պար-ծիլ, յօրանալ. von (կամ um) et. — բանի մը վրայ տեղեկութիւն՝ ծանօթութիւն ունենալ. ich will von ihm Nichts — չեմ ուզեր որ զինքն խօսուի. 4. et. gethan — wollen ուզել որ բան մը կատարուի՝ ըլլայ: —, դրբ. եւ ած. 6. գիտցող. 2. խոր-գէտ, միջամուխ: — Հ. 22Բ. անց. ծանօթութիւն, գիտութիւն, տե-ղեկութիւն. ohne mein — առանց իմ գիտնալուս. mit — գիտու-թեամբ. m—s —s ist er nicht angekommen որչափ որ գիտեմ, տակաւին հա-սած չէ. 2. (մէկուն բաժանդակ գիտցածը) գիտութիւն, հմտու-թիւն. mit s—m — ist nicht weit her շատ բան չի գիտեր:

Digitized by Google

Wissens‖drang, ար. —durst, ար. գիտութեան բաղձանք՝ ծարաւ։ —werth, —würdig, ած. գիտութեան արժանի, հետաքրքրական։

Wissenschaft, իգ. 31. գիտութիւն. die schönen —en գեղարուեստութիւնք, գեղագիտութիւնք. 2. գիտութիւն, տեղեկութիւն, ծանօթութիւն. ich habe keine — davon ատոր վրայ լուր չունիմ։

Wissenschafter, ար. 22ա. գիտուն, հմուտ։

Wissenschaftler, ար. 22ա. իմաստակ։

wissenschaftlich, ած. 6. գիտնական. յօրինուածական (գիրք...). պատճառաբանական։

Wissenschaftlichkeit, իգ. 31. անյ+. գիտնականութիւն։

wissentlich, ած. 6. գիտակաբար, գիտնալով գործող. մկ. գիտութեամբ։

Wisser, ար. 22ա. գիտուն, գիտցող. մոն. էլ. մփ. ի բարդութեան. չ. օ. Halb-, Mit-, Viel-wisser.

wist, մկ. — hott, ա.։

Witt‖frau, իգ. — Wit(t)we. —mann, ար. — Wittwer.

wittern, չբ. h. նբ. եւ փբ. 3ա. es wittert (so und so) (գէշ, լաւ) օդ է՝ կ'ընէ. 2. — wettern; 3. ներգ. nach et. — (գտնելու համար) հոտոտել, հոտուըռտալ. ք. et. — բան մ'իմանալ, ընդ. բանի մը հոտն առնուլ։ — չ. 22բ. անյ+. ներգ. հոտուըռտալը. տ. Witterung.

Witterung, իգ. 31. օդ, խառնուած օդոյ. die rauhe — խիստ՝ անհարթ օդ, անհարթութիւն օդոյ. 2. ներգ. հոտոտելիք. հոտառութիւն. ք. (երէոց) հոտ։

Witterungs‖beobachter, ար. — Witterungsforscher. —forscher, ար. օդաքննիչ։ —kunde, իգ. —lehre, իգ. օդաբանութիւն, օդերեւութաբանութիւն։

Witt(h)um, ար. (չ.) 38. (ինչք՝ զոր այրը կնոջ կուտայ այրութեան ժամանակի համար) մահր։

Wittib, իգ. 38. հնց. — Wit(t)we.

Wit(t)we, իգ. 35. այրի (կին)։

Wit(t)wen‖jahr, չ. սգոյ՝ այրութեան տարի. ք. — Gnadenjahr. —gehalt, չ. այրւոյ թոշակ։ —schatz, ար. մահր։ —stand, ար. այրիութիւն։

Wit(t)wenschaft, իգ. 31. Wit(t)wenthum, չ. 7. անյ+. այրիութիւն։

Wittwer, ար. 22ա. այրի (այր)։

Witz, ար. 20. անյ+. սրամտութիւն. scharfer — խայթող խօսք. schlagfertigen — besitzen պատրաստաբան ըլլալ. 2. սուր՝ հանճարեղ կատակ, հանճարամտութիւն, հանճարաբանութիւն. ը. մփ. երկդիմի բառով կատակ, խեղկատակութիւն, կատակաբանութիւն. —e machen, reissen հանճարը ցուցընելու ջանալ. alberne, faule —e machen յոռի կատակներ ընել. Das (կամ darin liegt) ja eben der (ganze) — ա) յայտ է հանճարը. բ) յայտ է դժուարութիւնը. 3. խեղկատակութիւն, զաւեշտ. առն, հանդէս։

Witz‖blatt, չ. զաւեշտական՝ զբօսացիկ թերթ, զբօսաթերթ։ —bold, ար. կատակախօս, խեղկատակ։ —erfüllt, ած. հանճարեղ (բան...)։ —(es)funken, ար. կայծ մտաց։ —reisser, ար. — Witzbold. —wort, չ. — Witz, 2.

Witzelei, իգ. 31. անյ+. նրբամտութիւնք, կատականք, կատակաբանութիւնք. 2. անյ+. անհամ կատակք, խայթող խօսքեր։

witzeln, չբ. h. 3ա. նրբամտել, հանճարամտել, կատակաբանել, ազէ կատակներ ընել. über I., et. — մէկը՝ բան մը ծաղրաբանել։

witzig, ած. 6. նրբամիտ, հանճարեղ, ճարտար. բ. հանճարեղ (գիրք, բան). սուր, խայթող (բան). —er Einfall հանճարամտութիւն։

witzigen, նբ. 3ա. I. — մէկը խորագէտ ընել. զգուշաւոր ընել։

Witzler, ար. 22ա. Witzling, ար. 22ա. կատակաբանող, ընդ. խածանող։

Wläche, ար. 34. Wlächin, իգ. 32. վալախ։

wo, Ա. մկ. ուր. ա. հարցական. — ist er durchgekommen? ընդ ո՞ր՝ ուստի՞ անցաւ. բ. յարաբերական. das Haus, wo ich wohne... տունը, ուր՝ յորում կը բնակիմ (բնակած տունս)։ Բ.

Digitized by Google

— շղ. — wenn; Հ. Օ. — ich nicht irre եթէ չեմ խաբուիր. — nicht եթէ ոչ։

wo... Յոյնաւորի յաւուրն war... (չեշտըելեաւորութեան յանկերդ բառին վրայ է) նբ. — Գ. Տեղ կը յառաջէ ե՛ հարցական եւ յարաբերական Գ. — շղ. կը կազմէ, որոնք „Was, was" կամ „welche(r), welches" կամ անորոշ irgend Etwas համապատասխանող են. Հ. Օ. —ran: ա) հարցական. —ran denkst Du? ինչ բանի վրայ կը մտածես. բ) յարաբերական. das Buch, — ich arbeite գիրքը, որուն վրայ կ'աշխատիմ. գ) էր. — bin ich? ո՞ւր եմ գտեր։ —rauf: ա) ինչ բանի վրայ. բ) յարաբերական. որուն վրայ. գ) ժամանակական. Հ. Օ. — Alle fortgingen որուն վրայ՝ որմէ ետքը ամենքն ալ գացին։ —raus: ա) ուստի՞, ուսկի՞ց. բ) ուստի, ուսկից։ —durch: ա) ուսկի՞ց, ընդ ո՞ր։ —fern, շղ. եթէ (միայն), միայն թէ։ —für: ա) ինչ բանի (համար), առ ինչ, առ ի՞նչ. — ist das gut? ինչ բանի կը նպաստէ այս. — halten Sie mich? զիս զո՞վ կը համարիք. բ) ո՞յր վասն, որուն համար։ —gegen: ա) ինչ բանի դէմ. բ) որուն դէմ։ —her: ա) ուսկի՞ց, ուստի՞, ո՞ր կողմէն. բ) ուստի, ուսկից։ —hin: ա) ո՞ւր, յո՞ր. բ) ուր, յոր (վրայ)։ —hingegen, շղ. ուր, ուր զի, ուր որ։ —rin: ա) յորո՞ւմ, յի՞մ իմէջ. բ) յորում, որուն մէջ։ —mit: ա) ինչո՞վ, ի՞ւ (իւիք). բ) որով։ —nach: ա) ինչ բանէն ետեւ, որմէ՞ ետքը. բ) որուն ետեւէն, որմէ ետքը)։ —ran, —rauf, —raus, —rin, տ. վերը։ —rüber: ա) ինչ բանի վրայ. բ) որուն վրայ։ —runter: ա) ինչ բանի տակ. բ) որուն տակ։ —von: ա) ինչ բանի վրայ. բ) որուն վրայ։ —vor: ա) ինչ բանի առջեւ. բ) որուն առջեւ. — fürchtest Du Dich? ինչէն՝ որմէ՞ կը վախնաս։ —zu: ա) առ ինչ, ինչ բանի համար. բ) որուն համար, առ որ. գ) անորոշ դր. wir müssen uns — entschließen որոշել պէտք ենք այս կամ այն։

Wóche, իգ. ոս. շաբաթ, եօթնեակ, եօթնօրեակ. բ. (շաբաթական պաշտօն) շաբաթամուտ. գ. շաբաթչեկայ. 2. in (den) —n sein, —n halten ազարխերքի մէջ ըլլալ. աղայ ծնանել(ու համար անկողին պառկիլ). in die —n kommen mit einem Sohne որդի մը ծնանիլ. 3. (Հրէից) Հարանիք (որ շաբաթ մը կը տեւէր)։

Wóchenbett, չ. ազարխերքի անկողին. բ. ազարխերք. տ. Woche, 2.; —blatt, չ. շաբաթաթերթ։ —geld, շաբաթչեկայ։ —kind, չ. նորածին։ —lang, Գ. շաբաթներով (անուող)։ —stube, իգ. ազարխերքի խուց։ —tag, ար. լուր՝ բանի օր։

wö'chentlich, ած. Օ. շաբաթական. (ըլլալիք...). Գ. ամէն շաբաթ։

Wö'chner, ար. ոս. շաբաթաւոր (շաբաթամուտ ունեցող)։

Wö'chnerin, իգ. ոս. ազարխեր, զեռածին՝ մանկաբածին կին։

wog, 1. եւ 3. դէմք. եզ. անց. ահմ. wägen եւ wiegen։

Wóge, իգ. ոս. (հմմտ. Welle) ալիք. կոհակք (նաեւ էջ.)։

wógen, չբ. h. եւ ſ. 3ա. ալիք յարուցանել. ծփալ, կոհակել. վէտ վէտ ծփալ. es wogt das Meer ծովը ալեկոծ է. փխ. (հասկի. խոտի) վէտ վէտ ծփալ, ծածանիլ, ճօճիլ. ճեմիլ. (զրօշու...) փողփողիլ. ծալ ի ծալ առնուլ (հերաց). էջ. (կուրծքը) բաբախել. ի վեր վազել. 2. յառաջանալ, նուել (ի վրայ միանանց)։ —d, դբ. եւ ած. Օ. — բայէն նշանակութեանց հետ. ծածանուն, ալեկոծ. ծփելով, ծածանելով։ — չ. ոսբ. անյ. ծփանք. ծածանում. փողփողում։

Wógengetöse, չ. ալեաց աղմուկ։ —weise, Գ. կոհակաձեւ, վէտ վէտ։

wógig, ած. Օ. — wogend; բ. ալեծուփ, կոհակաթաւալ։

wóhl, ած. Օ. մկ. Գ. լաւ, բարի. ա. միայն Գ. (բղդ. besser) leben Sie —! բարով մնաք. բ. դբ.ի հետ. կամ աւելի շեշտելու համար gut կը դրուի. Հ. Օ. — berechnet լաւ հաշուած. գ. er so — wie Dein Bruder թէ ինքն եւ թէ Ձեր եղբայրը. դ. sowohl; ո. —! շատ լաւ, լաւ, ըլլայ. ja —! այնպէս, այո, իրաւամբ, իրօք. ե. (անշուշտ, գրեթէ կարծեմ) Հ. Օ. es sind — drei Jahre, daß... կարծեմ երեք տարի է, որ... Հ. թէ եւ,

Digitized by Google

թէպէտ եւ. 2. wieder — w. ապաքինիլ. wieder — machen առողջացընել. — oder übel, Sie müssen... կամաւ թէ ակամայ. mir ist am —sten, wenn... շատ գոհ կ'ըլլամ, եթէ... Sie wissen sehr — շատ լաւ գիտէք. ich wünsche Ihnen — gespeist zu haben — gesegnete Mahlzeit (փ. նոյնը բ.); 3. ինչ— մէ. փր.ի հեր. — Heil (հէյ—ն շ. weh) շ. օ. — Dem der... երանի՜ անոր որ... 4. ob... ինէ եփէը, առնորաբար անձն փր. մը շատնէ կը բանին եղածն, փոխանակ obwohlի. ը. օ. ob er — krank ist թէպէտ եւ հիւանդ ըլլայ: — շ. 10. անյփ. լաւ (ըլլալը), լաւութիւն, հանգիստ, հանգստութիւն, դիւր. երջանկութիւն. յաջողութիւն. փրկութիւն. auf Ihr — յարեւ ձեր, ձեր կենացը:

wóhl‖achtbar, ած. յարգելի. մեծարգոյ: —án, մկ. համարձակ, ազատօրէն. բ. ոճ, հա՛յա: —anständig, ած. — anständig. —ánf, մկ. er ist — լաւ է, առողջ է. բ. մղ. ոճ, հա՛յա: —bedacht, ար. հասուն խորհողութիւն, խորհրդածութիւն. mit —e հասուն խորհրդածութեամբ. բ. ած. նաեւ —bedächtig, ած. խորհուն, խորհրդածեալ: —befinden, շ. առողջութիւն, հանգիստ: —begabt, ած. բարեձիր: —behalten, ած. լաւ պահուած, անեղծ, անվթար: —belaubt, ած. տերեւալից, տերեւախիտ: —beleibt, ած. — beleibt. —edel(geboren), ած. ազնուամեծար: —ehrwürden, էգ. Ew. (Euer) — (եկեղեցականաց տիտղոս) մեծապատուութիւն Ձեր: —ehrwürdig, ած. մեծապատուելի: —erfahren, ած. քաջափորձ, փորձառու: —fahrt, էգ. — Wohl, (շ.): —feil, ած. դիւրագին, թեթեւագին, աժան. —feiler werden աժաննալ. էփ. —en Kaufs davon kommen (վտանգէ մը) դիւրութեամբ՝ քիչով պրծիլ: —geartet, ած. բարեձոյն, քաջաձոյն. պատուաւոր: —gebaut, ած. բարեկազմ, վայելչակազմ (անձն): —geboren, ած. (տիտղոս) մեծապատիւ: —gefallen, շ. հաճութիւն. sein — an et. haben բանի մը հաճիլ: —gefällig, ած. հաճոյ, հաճոյական: —gemeint, ած. բարի, բարեխորհուրդ. —er Rath բարեկամական խրատ: —gemuth, ած. ուրախ, զուարթ: —geneigt, ած. բարեմէտ: —geruch, ար. անուշահոտութիւն, բոյր: —gesinnt, ած. — gutgesinnt. —gesittet, ած. բարեբարոյ: —getroffen, ած. քաջայարմար (նկար...): —gewogenheit, էգ. հաճութիւն, սէր, մտերմութիւն: —habend, ած. հանգիստ, ի դիւրաւ: —habenheit, էգ. դիւրութիւն, հանգստութիւն: —klang, ար. ներդաշնակութիւն. փր. քաղցրահնչութիւն: —laut, ար. — Wohlklang. —löblich, ած. 6. — löblich, 9. —leben, շ. զբօսալից կեանք. ը. մր. կերուխում: —meinend, ած. բարեմիտ, մտերիմ: —redend, ած. քաղցրաբան, յորդաբան: —riechend, ած. անուշաբոյր, քաղցրաբոյր, անուշահոտ: —schmeckend, ած. անուշահամ: —sein, շ. առողջութիւն: —stand, ար. լաւութիւն, հանգստութիւն, դիւրութիւն: —that, էգ. բարերարութիւն, երախտիք. բ. բարի՝ բարերար բան. կ. բարեգործութիւն, բարի գործք: —thäter, ար. բարերար: —thätig, ած. բարերար, բարեգործ. բ. օգտակար, փրկաւէտ: —thätigkeit, էգ. բարեգործութիւն: —thuend, ած. բարերար, ախորժելի: —thun, չբ. հ. բձ. Das thut Einem — ասոր անոր լաւ կ'ընէ. բ. լաւ՝ բարի գործել. կ. Jem — thun մէկուն բարիք ընել: —verdient, ած. արդար (պատիժ), արժանաւոր: —weise, ած. — hochweise. —weislich, մկ. խոհեմաբար, իմաստութեամբ: —wollen, չբ. հ. բձ. Jem — մէկուն բարիք բաղձալ. բ. շ. բարեկամեցութիւն, բարեախորժութիւն: —wollend, ներբ. եւ ած. բարեացակամ, բարեախորժ, բարեսէր: —ziemend, ած. բարեվայելուչ:

wóhlig. ած. 6. հանգիստ, դիւրակեաց. 2. հաճոյ, հաճոյական:

Wóhn‖gebäude, շ. (բնակութեան) շէնք, բնակարան: —haus, շ. բնակարան, բնակութեան տուն: —ort, ար. բնակութիւն. մն. օթեւանք, կայանք: —sitz, ար. նիստ, հաստատուն բնակութիւն: —stätte,

Digitized by Google

իգ. — Wohnort. —stube, իգ. —zimmer, ար. բնակարան, խուց, սենեակ։

wóhnbar, ած. 6. բնակելի։

wóhnen, չբ. h. 3ա. բնակիլ. բ. գաղթարել, (ի քաղաքի...) նստիլ, (յօթեւանի...) ագանիլ. 2. բլլալ, տեղ մը հաստատուն նստիլ. եփ. die Hoffnung wohnt in seinem Herzen յոյսն հանգուցեալ է ի սրտին, յոյս ունի, մեծայոյս է։ — չ. 32բ. անյ+. բնակութիւն, գաղթարք, նիստ։ —ung, իգ. 31. տ. ի նորին։

wóhnhaft, ած. 6. բնակող. հաստատաբնակ. sich an einem Orte — niederlassen տեղ մը հաստատուն բնակութիւն դնել։

wóhnlich, ած. 6. հանգստաւէտ, դիւր։

Wóhnung, իգ. 31. անյ+. բնակութիւն. 2. բնակարան, տուն, ապարանք. բ. (հանդերձ կազմածով) սենեակ, օթեւան։

Wóhnungsanzeiger, ար. բնակացոյց։ —(ver)änderung, իգ. բնակափոխութիւն։ —vermiether, ար. վարձուոր։

Woiwód, ար. 33. կամ 3ա. եւ **Woiwóde**, ար. 34. (Լեհաց) կուսակալ։

Woiwodát, չ. 20. **Woiwódschaft**, իգ. 35. (Լեհաց) կուսակալութիւն։

wol, մ. — wohl.

Wö'lb| հմմտ. wölben; չ. ծ. —(e)dach, չ. կամարայարկ։ —höhe, իգ. կամարի բարձրութիւն։ —stein, ար. կամարաքար։

wö'lben, նբ. եւ չբ. 3ա. ներգ. կամարել, կամարայարկ յօրինել. 2. գմբեթարդել, գմբեթաձեւ ընել, գմբեթել (չ. ծ. ճամբու մէջ տեղը...)։ gewö'lbt, ընդ. անց. եւ ած. 6. նաեւ —d, ընդ. — Բայցէն նշանակութեանց հմտ. կամարաձեւ, գմբեթարդ. բ. կորնթարդ։ — չ. 32բ. անյ+. գմբեթաձեւութիւն, կամարաշինութիւն. տ. Wölbung.

Wö'lbung, իգ. 31. անյ+. — Gewölbe; 2. կամարաձեւութիւն, գմբեթարդութիւն։

Wolf, ար. 18. գայլ (Canis lupus). առակ. der — in der Fabel կամ wenn man vom —e spricht ist er nicht weit ընդ. խօսուն վրայ կը խօսէին, էշն է եկաւ. mit den Wölfen muß man heulen պարագաներուն յարմարիլ մեծ քաղաքութիւն է, ռանոլ ընդ գայլոյն՝ հարկ է ըստ աւաղոյն. բ. աստղ. գայլ. գ. բժշ. գայլքառ. դ. բժշ. կեղեքած, սկրթած, սկրթուք. sich e—n — reiten կամ geben շատ ձիավարելով կամ քալելով մորթը սկրթիլ՝ կեղեքիլ. 2. ճխ. — in Schafskleidern գառնազգեստ գայլ, խորամանկութեամբ լի անձեղ. 3. — Dieb, 3.; 4. հոսանք (պաղ հողմոյ ջերմ խցի մը մէջ). 5. գործչառութ լօդիկ. 6. եղծ. անձնուրդաշնակութիւն, շարաձայնութիւն (երգխնի). 7. ար—. — Rammbär; բ. փակէն դուրս ժայթքող բոց. դ. (մետաղի) աւելցուկ. տ. ասպ. — Klettenwolf.

wólfen, նբ. 3ա. ասպ. (բուրդ...) գզել. հերհերել։ — չ. 32բ. անյ+. գզում։

Wö'lfin, իգ. 33. էգ՝ մատակ գայլ։

Wólfram, չ. (ար.) 35. անյ+. հք. քմ. (հմա. W.) գայլատիրփուր (հանք մը)։

Wólfsart, իգ. գայլու տեսակ՝ ազգ. բ. գայլու բնութիւն։ —bohne, իգ. բկ. — Lupine. —brut, իգ. գայլակորիւնք։ —eisen, չ. որս. (գայլու) (երկաթի) ծուղակ. բ. ար—. (հնոցի...) աւելցուկ երկաթ։ —falle, իգ. որս. (գայլի) թակարդ։ —grube, իգ. որս. գայլորջ. բ. բեր. ճրտ. փոս, ծուղակ (վրան ծածկուած)։ —hund, ար. — Spitz, Բ. 1.; բ. գայլաշուն (խաշն պահող շուն եւ գայլոյ)։ —hunger, ար. — Heißhunger. —jäger, ար. որս. գայլորս։ —kirsche, իգ. բկ. — Belladonna. —luchs, ար. — Luchs, 1. —magen, ար. գայլու ստամոքս. ճխ. անյագ ստամոքս, կուլիչ։ —milch, իգ. գայլու կաթ. բ. բկ. կաթնշան, ափառփի (Euphorbia)։ —schwanz, ար. գայլու ագի. բ. ծիրանեգոյն մատնոցածաղկ (Digitalis purpurea)։ —sucht, իգ. բժշ. գայլախտութիւն։

Wólga, իգ. անձն. աշխ. die — Վոլկա (գետ)։

Wö'lkchen, չ. 32բ. (նուազ. Wolke) ամպիկ։

Digitized by Google

Wölke, իգ. as. ամպ. 2. ամպայոյղք. բ. (ծխափողի...) ամպ, ծուխ, շոգի. գ. բազմութիւն, խումբ, դասակ (մարտիկի...). դ. ամպ (աղբրամութեան...). ե. պղտորութիւն (մաց՝ նաեւ մեղի). 2. kleine — — Wölkchen; բ. (կանանց) թեթեւ գլխաշոր. գ. (ադամանդի...) բիծ. 3. (վարագուրի...) պղպջակ, ուռուցիկ փաթուած. 4. — Luftbild; 5. գանգրաւոր կեղծամ. 6. եղջ. — Wetterhaufen.

wölken, չբ. wö'lken, նբ. չբ. եւ էբ. ձո. (sich) — ամպանալ, ամպամածիլ. gewölkt ամպոտ, ամպամած:

wölken|schat, չ. հփ. ամպակապաա: —ån, ձ. ամպաշղու, դէպ ի ամպերը, մինչեւ ցամպս: —bruch, որ. անձրեւայորդք, թօնընկէցք: —himmel, որ. ամպամած երկինք. բ. ամպադաւառ: —kukuksheim, չ. ամպապաստան (մտացածին երկիր): —leer, —los, ած. անամպ, ջինջ, պարզ: —schieber, որ. ընդ. — Koulissenverschieber; բ. եռանկիւնի գըլխարկ:

wölkenhaft, wölkig(t), ած. 6. ամպոտ, ամպամած, անւաթայր. փխ. տխուր, վրանդագործ:

Wöll|arbeiter, որ. որ—. ասրագործ: —garn, չ. որ—. (բրդեայ) դերձան: —gras, չ. տծ. կերլխոտ (Eriophorum): —haar, չ. մազ(աթել). բ. գզուղ հերք: —handel, որ. լծ. ասրավաճառութիւն: —industrie, իգ. ասրագործական արուեստագիտութիւն: —lamm, որ. որ—. սոփ. գառն, հերհեր, սանտերք: —lämmer, որ. որ—. բուրդ գզող, գզող, հերհերող: —kraße, իգ. որ—. գզոց: —kraut, չ. խուլընդոտ, փղոտան (Verbascum Phlomoides) — Königskerze, Himmelbrand. —reißer, որ. գզող: —schere, իգ. —schur, որ. որ—. — Schafschere, Schafschur. —sack, որ. բրդեայ պարկ. բ. փխ. առատաբեկ հարուստ, ընչաւէտ: —spinner, որ. բրդամանն: —spinnerei, իգ. որ—. ասրամանութիւն: —tapete, իգ. թաւշանման զարդ: —tragend, ած. տծ. կակղամազ. ռ. բրդոտ (հմմտ. Wollen...):

Wölle, իգ. as. ասր, բուրդ. 2. լծ. (ոչխարի...) գզաթ, գեղմ. — aufwerfen բրդգզել, (կատուը) բըրդանիլ. բ. (մարդու...) — Flaum; գ. որո. (նապաստակի...) աղուէ, մազ. դ. տծ. բուրդ, մամ, աղուամազ. ե. փխ. եւ առձ. (weich und warm) in der — ſitzen ունեւոր ըլլալ:

wöllen, ած. 6. բրդեայ, ասրեայ:

wöllen, նբ. եւ չբ. Ն. (Ներ. սհմ. ich will, du willst, հնց. willt, er will, wir (ſie) —, ihr wollt, Ներ. ստրդ. ich wolle, անց. սհմ. եւ ստրդ. ich, wollte, հրմ. wolle, դրբ. անց. gewollt, անորոշ-բայի եւ օժանդակ —) ուզել, կամիլ, կամենալ. davon will ich nichts wiſſen անոր վրայ բան մը լսել չեմ ուզեր. բ. — müſſen; ժխտական նախադասութեանց մէջ — dürfen, շ. օ. diese Sache will mit Klugheit ausgeführt werden այս գործը պէտք է խոհեմութեամբ կատարել. գ. was — Sie von mir? ինչ՞ կ'ուզէք. դ. J—m wohl — մէկուն բարիք ուզել՝ բաղձալ. ե. անոր.ի ետոյ ենթ... (հմմտ. 9.) er wollte nach Italien կ'ուզէր Իտալիա երթալ. 2. միտք ունենալ, կամք ունենալ. բաղձալ (բան մը... ընելու...). բ. lieber — տ. lieb, s.; գ. մաղթանաց մէջ. Das wolle Gott! Աստուած տայ (որ...). so Gott will եթէ Աստուած կ'ուզէ՝ կը հաճի. 3. քերթ. ... Das will ich meinen կը կարծեմ. ich will glauben, daß... կը հաւատամ որ... mir will ſcheinen ինծի կ'երեւայ թէ... 4. (ըն...)ելու վրայ ըլլալ, մօտ ըլլալ (ի գործել...). 5. — werden օժանդակ. շ. օ. wir — ſehen պիտի (կը) տեսնենք. բ. — ſollen; շ. օ. damit will nicht geſagt werden ասի ըսել չէ (որ...). գ. — können; շ. օ. ich wollte es (ſchon) malen ես ալ կրնայի զայն նկարել. 6. Das will et. ſagen, bedeuten կամ heißen այս բան մըն է, նշանակութիւն ունի. 7. ich will es gern gelogen haben կրնայ թէ սուտ եղեր խօսքս. բ. ich will es nicht gehört haben (այնպէս ըրէք) իբրեւ թէ լսած չըլլամ. 8. անորոշայինը չեզոքով. wart! Dich will ich! կեցիր դուն, քեզի կը հասկցընեմ. Dem ſei, wie

Digitized by Google

ihm wolle! Թող կ'ուզէ ըլլայ. 9. die Sache will nicht vorwärts Իրը յառաջ չ'երթար. 3—m in die Haare, zu Leibe — մէկուն վրայ յարձակիլ: —n, դրբ. եւ ած. 6. ուզող, կամեցող: — չ. ազբ. անյփ. (հնրծչ. That) կամք:

Wóllen‖atlas, ար. չն. ատլասաբնդուռ: —bandweberei, էգ. ար—. ժապաւէնագործութիւն: —waaren, էգ. յփ. չն. բրդեղէնք: —zeug, չ. բրդէ կտաւ:

wóllig, ած. 6. (նաեւ wollicht) բրդանման, ասրանման. բրդոտ, ասրոտ. թաւամազ, թաւ. խոպոպիկ, գանգուր. 2. ասրայեր, բրդայեր. (փխ. եւ յն.) ձարեղ, մազեղ. փխ. մանաւոր, աղուամազոտ:

Wóllust, էգ. 17. ցանկութիւն, հեշտութիւն. 2. (մաս. կր.) բղխախոհութիւն. ցանկասիրութիւն; վաւաշոտութիւն. անառակութիւն, ցոփութիւն:

wóllüstig, ած. 6. հեշտալից. 2. բղխախոհ. ցանկասէր, վաւաշոտ. ցոփ, անառակ:

Wóllüstling, ար. 20. հեշտասէր. անառակ, ցոփ:

Wónne, էգ. 33. մեծ ուրախութիւն, ցնծալից բերկրութիւն, զուարճութիւն, անոյշք. հրճուում, զարմացում. զմայլում, յափշտակութիւն:

wónne‖berauscht, ած. — wonnetrunken. —gefühl, չ. հրճուանք: —leben, չ. բերկրական կեանք: —monat, ար. —mond, ար. մայիս (ամիս): —rausch, ար. արբեցութիւն, ուխիւն: —taumel, ար. յափշտակութիւն, հրճուանք: —trunken, ած. զմայլեալ, հրճուեալ: —voll, ած. — wonnesam.

wónnesam, wónnig, նաեւ wónniglich, ած. 6. հեշտալից, բերկրական, բերկրալից: [wo...

wor... նխ. հմտ. Յաւելուած փ.

wórden, դրբ. անց. werdenի նոյն-նշանակութեամբ մէկ ձեւն է (= geworden):

Wórf‖maschine, էգ. երկ. հոսող: —schaufel, էգ. թի հոսելու, հոսելիք:

Wórfel, էգ. 33. մաս. երկ. բուլուրէ թի:

wórfe(l)n, նբ. 8—. երկ. հոսել, երձնել, երան տալ՝ ընել:

Wórfler, ար. 22—. երկ. երձող. հոսող:

Wort, չ. բառ. յփ. Wörter, բառեր, բառք. 2. առանց նշանակութեան մէկ յփ. Worte, բան. խօսք (հնրծչ. Gedanken). համառօտ ձեւ՝ խօսակցութիւն. ein — v. et. fallen lassen (բանի մը վրայ) խօսք մ'ընել. բ. նխ. հմտ. auf Ihre —e ըստ բանից ձերոց. auf's — gehorchen նշանհետայն հնազանդիլ. — für — բառ առ բառ, բան առ բան. փ. fallen, 2.; mit e-m —e ի մի բան, մէկ խօսքով. գ. երչ. առած, բան, առակ. փ. geflügelt, 2.; դ. խօսք, բան, խոստում. sein — brechen խօսքը չպահել. ե. (ժողովքի մէջ հրաման խօսելու) խօսք. զ. Gottes — Բան Աստուած. բ) — Vater; ե. դյն. հրաման(արան). 2. բացատրութիւն, ասացուած. փր. բառ, անուն. 3—m gute —e geben մէկին աղաչել. բ. et. nicht — haben wollen բան մը խոստովանիլ չուզել, յանձն չառնել, ժխտել. 3—m կամ e—r Sache das — reden մէկուն կամ բանի մը համար պաշտպան ըլլալ. գ. er brach in die —e aus պոռաց. den —en nach verstehen բառական իմաստով առնուլ՝ հասկընալ. 4. երչ. das — Բան, Գաղափար (աստուծոյ...). Էր. Բան (երկրորդ անձն ամենասուրբ Երրորդութեան):

Wórt‖ableitung, էգ. քեր. ստուգաբանութիւն: —arm, ած. աղքատ (լեզու): —bau, ար. բառակազմութիւն: —brüchig, ած. խօսքը չպահող, երդմնազանց: —erklärung, էգ. (հնրծչ. Sacherklärung) բառական մեկնութիւն: —forschung, էգ. բառաքննութիւն: —fügung, էգ. քեր. բառակապակցութիւն, յօդուած բանից: —führer(in, էգ.), ար. բանախօս: —fülle, էգ. յորդաբանութիւն: —gefecht, չ. վէճ, պայքար, մրցաբանութիւն: —gepräge, չ. անթեւեթերպ բանից: —getreu, ած. բառական. գ. բառ առ բառ: —habend, ած. խօսող. ը. մր. գահերէց: —karg, ած. սակաւախօս, լակոն: —klauber, ար. բառախնդիր:

Digitized by Google

—kram, ար. շաղակրատութիւն։ —krämer, ար. շաղակրատ։ —macher, ար. շաղակրատ։ —schatz, ար. բառագանձ։ —schwall, ար. բառաշատութիւն։ —schwulst, ար. փքանք (բանից)։ —sinn, ար. բառական իմաստ։ —spiel, չ. բառախաղ. բ. մի. համաձայնութիւն։ —stellung, իգ. — Wortfügung. —streit, ար. բանակռիւ. բ. վէճ։ —verderber, ար. լեզուաղաւաղ։ —verdreher, ար. բանաղաւաղ. խեղաթիւր բառադիրին։ —verdrehung, իգ. բառախեղութիւն, խեղաթիւրում։ —verstand, ար. բառին իմաստ։ —wechsel, ար. բանակռիւ, վիճաբանութիւն, սղաքաղ։ —witz, ար. — Wortspiel.

Wö'rtchen, չ. ապ. (նուազ. Wort) բառիկ. փր. unabänderliches — մտանիշ։

Wö'rter‖... Հմմտ. Wort, չ. օ.։ —bildung, իգ. բառակազմութիւն։ —buch, չ. բառագիրք, բառարան։

wö'rtlich, ած. օ. բառական. 1. բառ առ բառ, բան առ բան. 2. —e Beleidigung խօսքով թշնամանք, նախատինք։

worü'ber, worunter տ. wo...

wozu' տ. wo...

wrack, ած. օ. խորտակ, ընկղմեալ։ — չ. (ցեղա. ար.) 20. կամ 28. նոյ. (խորտակեալ նաւու) բեկոր. բ. հին յոռի նաւ. 2. նոյ. նաեւ Wrak, Wracking, իգ. 21. նոյ. խորտակում, զարկում։

Wrack‖holz, չ. խորտակ փայտ։ —gut, չ. — Strandgut. —recht, չ. — Strandrecht.

wricken, նբ. 3ա. ein Boot — (մէկ թիակով միայն նաւը յառաջ մղել՝ առնել) թիավարել։

Wricker, ար. 22ա. նոյ. թիավար (մէկ թիակով նաւն վար)։

wringen, նբ. 2ա. Wäsche — լուացք ոլորել՝ քամել. տ. auswringen.

Wrucke, իգ. 35. տէ. շու. — Kohlrübe, ա.։

Wucher, ար. 22ա. վաշխ, վաշխառութիւն. — treiben վաշխել, վաշխառութիւն ընել. 2. (առանց վաշխի) առնուլիք, շահ. փր. eine Wohlthat mit — vergelten բարերարութ-ութիւն մը առնուլով՝ առատութեամբ հատուցանել. բ. շահ, օգուտ։

Wucher‖blume, իգ. տէ. մեծ մարգարտածաղիկ (Chrysanthemum)։ —geschäft, չ. —handel, ար. վաշխավաճառութիւն։ —pflanze, իգ. մակաբոյծ (շուառոյ անհող բոյս). բ. մակաբոյս (— Schmarotzerpflanze)։

Wucherei', իգ. 21. վաշխ(առութիւն)։

Wuch(e)rer, ար. 22ա. Wuch(r)erin, իգ. 21. վաշխառու, վաշխատեր։

wu'cherhaft, wu'ch(e)risch, ած. օ. վաշխական. — aufkaufen հավաքագրանել (բոլոր նոյնազգի վաճառքները գնել՝ սուղ ծախելու համար)։

wu'chern, չբ. h. 3ա. (անկող) առատ աճիլ՝ բազմանալ. յորդիլ, յաճախել, եռալ. բ. ափոփ. առատաբոյս ըլլալ, մոլուցանել (մայ...). փ. փխ. առաջանալ, ծուարել. 2. շահ բերել. sein Geld — lassen դրամը շահեցընել՝ բանեցընել. 3. վաշխառութիւն ընել, վաշխառել։ — չ. 23. անկ. — բոյսին նշանակութիւն. հմ.։

Wuchs, ար. (եզ. 8. յփ. ցեղա.) (անկող...) աճում. — Wachsthum; բ. զարգացում. փ. աճում, ընդարձակում. 2. (մարմնոյ) հասակ, բարձրութիւն։

wuchs, 1. եւ 3. գերմ. եզ. անց. ահմ. wachsen։

Wucht, իգ. 21. նաեւ ար. 20. կշիռ, ծանրութիւն. 2. ար. մեծ լծակ, ամբառնալիք։

wu'chten, չբ. h. 8բ. ծանր ըլլալ, ծանր կշռել. փխ. ծանրակշիռ՝ կարեւոր ըլլալ։ — նբ. լծակով վեր-ցնել՝ ամբառնալ։

wu'chtig, ած. օ. — gewichtig, 2. եւ 3.

Wü'hl‖... չ. օ. —huber, ար. ընդ. — Wühler, 8. —maus, իգ. խ. դաշտամուկն (Hypudaeus) (— Feldmaus)։

wü'hlen, չբ. h. ագարեզոշակին յետին նաեւ նբ. եւ փբ. 3ա. պեղել, փորել, փորել. sich in die Erde — փորելով թաղուիլ՝ հողին մէջ մտնել. 2. (կենդանու...) փորել. (հաւու...) պտտել, որդ փնտռել. բ. փորել, խորել, խառնել. փ. փխ. որոնել,

կրկտել, պրպտել. գ. in et. — բանի մը ատկնուվրայ ընել, խառնակել. ե. փխ. (կողմնակցութեան) գրգռել, յուզել (զժողով), (ղողխը) խառնել. զ. (ցաւի...) կսկծեցը-նել, սաստիկ ցաւցընել. der Schmerz wühlt mir in den Eingeweiden աղիքս կը գալարին: — չ. 22բ. անյ. — Բայց նշանակութեամբ հնաց. տ. Wühlerei.

Wü'hler, ար. 22ա. փորող, պե-ղող. 2. ծ. գետնափորիկ. 3. գըր-գռող, յուզող:

Wühleréi, իգ. 31. փորելը, քրքումը. 2. փխ. (ապստամբութեան) գըր-գռութիւն, յուզում:

wü'hlerisch, ած. 6. — aufrührerisch.

Wúhne, իգ. 35. սառոյցի մէջ բացուած ծակ:

Wuhr, ար. (չ.) 20. **Wü'hrer**, իգ. 35. — **Wehr**, s.

Wulst, ար. 20. կամ 31. ուռիքը, այտուց. 2. (գուրս կարկառուած մաս) պատի փորք. ուռս փաթ՝ խորշ՝ փաթթուած. 3. պարզայր, պա-րուրաձեւ բան. 4. (կանանց) ծոծ-րակազէողք, (մազերու առակ գրուած) գլխակալ. գ. ար.–. ճրգ. ձուլազարդ, օղնեակ:

wúlsten, չբ. 1. եւ 4բ. 3բ. sich — (հացի...) ուռիլ, խորշ կազմել, ուռուցկել: — Նբ. ուռուցկել:

wúlstig, ած. 6. ուռած, ուռուցկ-եալ. փքացեալ:

wund, ած. 6. վիրաւորեալ, սպըր-թեալ, ցաւեալ. sich die Füße — gehen, laufen քալելով՝ վազելով ոտքը վիրաւորել. 3. — schlagen մէկին ա-րեամբ շատ ծեծել, շարաչար ձաղկել:

Wúnd|arz(e)neikunst, իգ. 31չ. վի-րաբուժութիւն: **—arzt**, ար. վիրա-բոյժ, վիրահատ: **—gelaufen**, ած. (երկայն քալելէն) վիրաւորուած: **—kraut**, չ. ղհ. վիրաբոյժ խոտ. heidnisch — վայրի վիրախոտ (Solidago virgaurea): **—mal**, չ. — **Wundenmal.** **—mittel**, չ. 4ըբ. վիրա-դեղ: **—sein**, չ. անփ. անեալած, ցաւած:

Wúnde, իգ. 35. խոց(ուած). բ. վէրք (նաեւ փխ.):

wúnden|frei, ած. անխոց: **—mal**, չ. սպի, երաշխեալք:

Wúnder, չ. 22ա. հրաշք, նշանք, սքանչելիք. 2. զարմանալիք, սքան-չելիք. հրաշալիքներ, նորանշան՝ չքնաղ էր. er hat — gethan էր. հրաշքներ գործեց, զարմանալիք-ներ ըրաւ. 3. սքանչանք, զար-մանք, ապշութիւն. es nimmt mich —, daß... կը զարմանամ, թէ (ի՞նչ...). 4. Das ist kein — զարմանալի բան չէ այս. 5. er bildet sich — 'was darauf ein ըրածին վրայ ատաւիկ կը պարծի, կը կարծէ թէ հրաշք մը գործեց. 6. sein blaues — sehen, hören, erleben տ. **blau**, s.; mach' mir nicht so viel — շատ աղմուկ մի հաներ:

Wúnder|apfel, ար. դհ. — **Balsamapfel.** **—bau**, ար. զարմանալի շէնք: **—baum**, ար. զարմանալի ծառ. 2. — **unechte Akazie**; 3. — **Ricinus.** **—bild**, չ. եր. հրաշագործ պատկեր. 2. զարմանալի պատկեր: **—ding**, չ. զարմանալիք. —e von J—m erzählen մէկուն վրայ զարմանալի բաներ պատմել: **—doktor**, ար. ուռա բժիշկ: **—geschichte**, իգ. զարմանալի պատ-մութիւն. մռն. (ճիւաղներու...) առասպել. 2. հրաշից պատմու-թիւն: **—glaube**, ար. հրաշից հա-ւատալը. 2. հրաշքէ պատճառած հաւատք: **—hold**, ած. յափշտակիչ. սիրալիր: **—hübsch**, ած. հրաշագեղ. շատ գեղեցիկ: **—kind**, չ. սքանչե-լի՝ հրաշալի տղայ: **—lieblich**, ած. շատ հաճոյական: **—mann**, ար. զար-մանալի մարդ. 2. — **Wunderthäter.** **—reich**, ած. բազմահրաշ. 2. առա-տին՝ շատ հարուստ. 2. չ. հրա-շալի աշխարհ: **—schön**, ած. չքնաղ-խարհիկ, շատ գեղեցիկ, չքնաղա-գեղ, յափշտակիչ: **—spiegel**, ար. մոգական հայելի: **—that**, իգ. հրաշք. հրաշագործութիւն. 2. հրաշալի քաջութիւն, նահատակութիւն, քաջագործութիւն: **—thäter(in**, իգ**)**, ար. հրաշագործ: **—thätigkeit**, իգ. հրաշագործ զօրութիւն. 2. հրա-շագործութիւն: **—voll**, ած. զար-մանալի, սքանչելի գործք. 2. = **Wunder**, 1. եւ 2. **—zeichen**, չ. նշանք, հրաշք:

wúnderbar, ած. 6. զարմանալի, հրաշալի. զարմացուցիչ, նորա-նշան. 2. գերբնական, չքնաղ, չնաշխարհիկ, անլուր:

Digitized by Google

Wúnderbarkeit, իգ. 31. անյգ. զարմանալիութիւն. 2. յգ. ոմ. զարմանալիք:

wúnderlich, ած. 6. նորանշան, զարմանալի, նորատեսակ. es ist ihm — ergangen նորանշան բան մը պատահեցաւ իրեն:

Wúnderlichkeit, իգ. 31. նորանշանութիւն, զարմանալիութիւն:

wúndern, չբ. հ. նբ. եւ փբ. 3ա. sich — զարմանալ, սքանչանալ. Das wundert mich զարմանալի բան: — չ. 33բ. անյգ. զարմացում, զարմանք:

wúndersam, ած. 6. — wunderbar.

Wúndheit, իգ. 31. վէրք, խոցուած. փխ. (սրտի...) վիրաւորութիւն:

wúnniglich, ած. 6. հնց. — wonnig.

Wunsch, ար. 13. բաղձանք, անձկանք, փափագանք. իղձք, մաղթանք. nach — ըստ բաղձանաց. mir geht Alles nach — ամէն ուզածս կը յաջողի. քր. e—n — ausdrückend ըղձական. 2. բաղձանաց առարկայ. das Haus war mein — բաղձանքս տունն էր:

Wúnsch‖erfüllung, իգ. բաղձանաց կատարում: —form, իգ. քր. — Wunschweise. —partikel, իգ. քր. ըղձակերպ՝ ըղձական մասնիկ: —satz, ար. քր. ըղձական նախադասութիւն: —weise, մ. բաղձալով. բ. իգ. ցնցա. քր. ըղձական (եղանակ):

wü'nschbar, ած. 6. բաղձալի:

Wü'nschelruthe, իգ. հմայական գաւազան:

wü'nschen, նբ. 3ա. եւ 8գ. բաղձալ, փափաքիլ, ըղձանալ. մաղթել. ich wünsche es (Ihnen) von Herzen ի բոլոր սրտէ կը բարեմաղթեմ ձեզի. 2. J—m Glück — մէկուն բարիք ուզել՝ բաղձալ. ich wünsche Ihnen eine gute Reise, wohl zu schlafen բարի ճանապարհ, բարի գիշեր (կը մաղթեմ): — չ. 22ա. անյգ. բաղձանք, մաղթանք:

wü'nschens‖werth, —würdig, ած. բաղձալի, ցանկալի, փափաքելի:

wúrde, wü'rde, 1. եւ 3. դէմք եզ. անց. ըղձ. եւ ստոր. werden-ի:

Wü'rde, իգ. 35. արժանաւորութիւն. բարձրութիւն, ազնուականութիւն, ծանրութիւն. բ. շուք՝ պատիւ անձին, արժանապատուութիւն. ռմկ. —n sind Bürden պատիւը բեռ է. 2. ich halte es unter meiner — ihm zu schmeicheln զինքը շողոքորթելը ինծի անպատուութիւն կը համարիմ. 3. (եկեղեցին) յարգ, արժանիք, արժանաւորութիւն:

wü'rdelos, ած. 6. անպատիւ, անշուք:

Wü'rdenträger, ար. 33ա. պատուակալ, պատուաւոր (անձ):

wü'rdig, ած. 6. արժանի, արժանաւոր. er ist Dessen nicht — անոր արժանի չէ. բ. արժանապատիւ, յարգոյ, մեծարգոյ:

wü'rdig‖en, նբ. 8ա. 3. e—r Sache (ռմկ.) — մէկը բանի մ'արժանի գտնել, մէկուն բանով մը պատիւ ընել. 2. փխ. ճանաչել, մեծարել, յարգել, պատուական համարել, յարգը գիտնալ: — չ. 33բ. անյգ. —ung, իգ. 31. յարգութիւն, յարգելը:

Wü'rdigkeit, իգ. 31. արժանաւորութիւն. 2. արժանապատուութիւն, ծանրութիւն:

wü'rdiglich, մ. — würdig.

Wurf, ար. 18. նետելը, ընկենուլը, արձակելը, ձիգ, ձգում. բ. ծալած, կրկնուած. փ. դրուած, դրելու կերպ. der erste — (ճառի...) նախագիծ. տ. Entwurf; զ. ein — Nüsse երեք ընկոյզ. 2. J—m in den — kommen, laufen, rennen (երէի...) հարուած տանուլ, զարնուիլ. փխ. մէկուն ձեռքն իյնալ. իղ. (քուէ...) նետելը. e—n guten — thun յաջող զարնել, հանդիպցընել. 3. — Bewurf; 4. ցնկնիլը, ծնանիլը (անասնոց). բ. (մէկ անգամ ցնկնած ձագերուն գումարութիւնը) ծնունդ:

Würf‖angel, իգ. կարթ: —blei, չ. գունդ, խորաչափ: —erde, իգ. ար. պեղած: —geschoß, չ. զին. (գնդ)ընկէց, (ռմբա...) ձիգ: —haken, ար. ն—ի. (նաւ ձգելու ճանկ) ոգռաւուկ: —maschine, իգ. երկ. հասող, հասելի. բ. հ. պտ. բալլիստր, նետակալ: —pfeil, ար. նետ, փքին, հերձակ: —schaufel, իգ. երկ. բոլորշի թի: —stein, չ. իղ. լեփ (բոլորշի տափարակ քար): —weite, իգ. քարընկէց (զ...). զին. հասողութիւն (թնդանօթի...):

Digitized by Google

Wü'rfel, ար. ss—. (տապլեղ)ու-լունք, զառեայ. — spielen տապլեղ-ուլունք խաղալ. 2. խորանարդ (բան). Brot in — schneiden հացը չո-րեքկուսաձեւերու բաժնել. տա. զառեայ, միցանիսա, խորանարդ. 3. տա. (Թուոյ մ՚երրորդ կա-րողութիւն) խորանարդ կարողու-թիւն։

Wü'rfelbrett, չ. տապլեղ. տա-պլակ. բ. ողիւստկարան. գ. ճառա-րակարան։ —förmig, ած. խորանարդա-ձեւ։ —pasch, ար. (զոյգ թիւ-զուէր) զար, զոյգ։ —spiel, չ. տա-պլակ, տապլեղ։ —zahl, իգ. — Würfel, 3.

wü'rfelicht, ած. ե. խորանարդ։

wü'rfelig, ած. ե. չորեքկուսի, քառանկիւնի. 2. տա. խորանարդ, ողիւստկեալ։

wü'rfeln, չէ. հ. 3ա. զառեայ՝ տա-պլեղուլունք խաղալ. um et. — (բա-նի մը վրայ) զառեայ ձգել։ — նէ. չորսկուսել, չորս կուսեակներու բաժնել. 2. et. durch es. — բան մը միցանիցել՝ տակնուվրայ ընել։

gewü'rfelt, ընդ. անց. եւ ած. ե. — gewürfelt տ. է խորքիկ. բ. մռն. տա-լաքարել (յատակ)։

Wü'rfler, ար. ss—. զառեայ խա-ղացող։

Wü'rgengel, ար. անդրանկահար հրեշտակ։ —holz, չ. —knebel, ար. գելարանակ (չուան... ոլորելու փայտ)։ —schwert, չ. —stahl, ար. կո-տորիչ սուր. ը. մփ. մարդահար երկաթ։

wü'rgbar, ած. ե. խեղդելի, հեղ-ձուցանելի։

wü'rgen, չէ. հ. եւ sich — նէ. 3ա. հեղձուցանել, խեղդել, խեղդել. er würgt (sich) an diesem Bissen, dieser Bissen würgt ihm (կամ ihn) im Halse այս պա-տառը կոկորդը մնացած է. ը. մփ. կլլելու՝ ործալու ճիգ ընել. բ. (նաեւ նէ.) կոկորդը մնալ՝ կառչիլ. et. hinunter — բան մը դժուարու-թեամբ կլլել. գ. փխ. an e—r Arbeit — դժուարութեամբք՝ ճգնամբք աշ-խատիլ։ — նէ. եւ չէ. վզէն բռ-նել. 2. հեղձուցանել, խեղդել. ը. մփ. խողխողել, բռնամահ սպան-նել, բնաջինջ՝ բնաքարձ ընել. 3. խեղդարկել։ — չ. ssß. անյփ. (կլլե-լու՝ ործալու) ճիգ. խեղդեր, խեղդ-արկութիւն. որոտ խոռնուք։

Wü'rger, ար. (—in, իգ. ss.) խեղ-դող, հեղձուցող. գահիճ. 2. բ. շամբրուկ, անծեղ (Lanius)։

Würgerei, իգ. si. հմմ. würgen, նէ. խեղդում, հեղձուցում, խեղ-դամահ։

wü'rgerisch, ած. ե. սատակիչ, կո-տորիչ։

wü'rken... տ. wirken...

Wurm, ար. (ամ. չ.) դ. (նաեւ 13.) որդ(ն), ճճի. բ. (միջատաց) թրթ-թուր, որդն. գ. սողուն, զեռուն. 2. փխ. Das war der Kopf des —es ամե-նավտանգաւոր բանն այս էր. բ. — Grille, 3.; e—n — haben, Würmer im Kopfe haben աղուաշ ըլլալ, քէշ մը բախուկ՝ ցնորամիտ ըլլալ. 3. փխ. ողորմելի՝ թշուառ ոք. լքեալ՝ ան-օգնական տղայ. 4. (ինչ ինչ հի-ւանդութիւններ՝ որոնց պատճառը ժողովուրդն որդ մը կը համարի). — am Finger — Nagelgeschwür, 3.; fressender — կրծող որքին. (ձիու... քոս։

wúrmähnlich, ած. եւ. որդանման։ —artig, ած. որդազգի։ —fraß, ար. որդնահարութիւն, ճճիկերու-թիւն։ —fräßig, ած. որդնահար, որդնակեր։ —kraut, ած. որդ ունե-ցող, որդնախառնցեալ։ —krankheit, իգ. ախտ. որդնախտութիւն։ —mehl, չ. որդնակեր ալիւր. բ. որդ-նահարած ալիւր։ —mittel, չ. դեղ. որդնադեղ։ —nudeln, իգ. յփ. թե-լահայս (չեհրիէյէ)։ —rinde, իգ. որդ-նահարած կեղեւ։ —stich, ար. որդէ կրծուած։ —stichig, ած. որդնակեր, որդնահար. ճճեկեր (պտուղ...)։ —tod, ար. տվ. — Wermuth. —zucker, ար. որդնահարած շաքար։

Wü'rmchen, չ. ssß. (ն—չ. Würmch) ճճի, որդիկ. 2. փխ. տ. Wurm, 3.

wúrmen, չէ. հ. 3ա. որդնահարիլ. որդնակեր՝ ճճեհար ըլլալ. 2. — grübeln, 1.; 3. Das wurmt in m—m Innern կամ in mir այս անհանգստութիւն կ՚ընէ զիս, սիրտս կը կրծէ. 4. es wurmt im Magen ինիթք՝ խոցոտուկ կը պատճառէ։

Wúrmia, ար. ss. աշխ. Ուրմիա (ըլիճ)։

würmig, ած. 9. որդնալից, որդնոտ (պտուղ...). 2. — verdrießlich.

wurmisi(e)ren, չբ. h. 3ա. ընդ. = wurmen.

Wurst, էգ. 17. (մն. Mett-)— երշիկ. (մն. Brat-)— խնուղ (բարակ երշիկ). 2. փխ. ռմկ. — wider — հաւասարապէս. 3. — Speckseite; Das ist mir — կամ Wurscht ինծի համար անտարբեր բան մըն է. 4. պարոյր, պարուրաձեւ իր (տ. Wulst, 2.). 5. — Wurstwagen; զին. Zünd-, Pulver-)— (ական պայթեցընելու) վառօդալից կտաւէ փող։

Würst‖fabrikation, էգ. երշկագործութիւն։ —händler, որ. երշկավաճառ։ —kessel, որ. երշիկի պղնձ՝ աման. 3. փխ. jetzt sitze ich im — երկու որոյ մէջ եմ։ —macher, որ. երշկագործ։ —maul, չ. ընդ. թանձրաշրթն, ռմ. պռկօշ։ —wagen, որ. որս. (երկայն եւ նուրբ որոփ կառք) պարոյրկառք։

Wü'rstchen, չ. 22բ. նուաղ. Wurstի. երշկակ, մանրերշիկ։

würsten, չբ. h. 3բ. խնուղել, երշիկ շինել։ — նբ. երշկաձեւ ընել։ — չ. 22բ. անյ. երշկագործութիւն։

würstig, ած. 6. = wulstig; 2. = gleichgültig.

Wurz, էգ. 17. = Wurzel.

Wü'rz‖branntwein, որ. մրգօղի։ —brühe, էգ. խհ. համեմաթան։ —duft, էգ. (անուշահոտ) բոյր։ —los, ած. անհամ։ —stoff, որ. խհ. համեմանք։ —wein, որ. (համեմեալ գինի) համեմգինի։

Wü'rze, էգ. 35. = Gewürz; 3. համեմանք, ամոքանք (նաեւ փխ.), հանդերձանք. 4. (գինույ...) կծուութիւն. փխ. խայթ, խայթուած. 5. որս. (կաթնկէ եւ գայլուկէ պատրաստուած ծորելի որ խմորելով գարեջուր կ'ըլլայ) գարւոյ քաղցու։

Würzel, էգ. 35. արմատ, տակ, ռմ. կարճենք. 3. արմատ (ատամանց...). 4. (լերան...) ստորոտ, տակ. 5. փր. արմատ, ոկզբնական բառ. 6. ակիզբ, ծագում. — schlagen, treiben տակ առնուլ, արմատ արձակել. փխ. հաստատուիլ, արմատանալ. 7. (gelbe) —n ստեպղին (— Möhren). անդբ. — des Fußes ոտքի ուլն, ոտնարմատ. (շնչերակի...) ծագ, ակիզբ։

würzel‖artig, ած. արմատանման։ —ausziehen, չ. ա—ռ. արմատ հանել։ —baum, որ. տկ. տարածատակ (Rhizophora)։ —echt, ած. տկ. անպատուաստ (ծառ...)։ —faser, էգ. տկ. մանրաթելք, մազմզուկք։ —keim, որ. տկ. արմատիկ, ծիլ։ —knollen, որ. տկ. պնդարմատ, խլունկ։ —reis, չ. —schoß, որ. —schößling, որ. շառիլ. (ծառի արմատէն քով բուսած) ջով. պզտ. ռմ. շաշ։ —sprosse, էգ. տկ. շառաւիղ։ —ständig, ած. տկ. արմատաբուխ, արմատական (տերեւ)։ —stock, որ. տկ. երկայնեալ արմատ, տակ։ —werk, չ. արմատք։ —wort, չ. փր. արմատ (բառ)։ —zeichen, չ. ռռռ. եւ թւղ. արմատ (նշան)։

Wü'rzelchen, չ. 22բ. (նուաղ. Wurzelի) մանր արմատ, արմատիկ։

würzelhaft, ած. 6. փր. արմատական։

würzelig, ած. 6. արմատանման. 3. արմատաշատ. —er Weg գերբուկ՝ խորդուբորդ ճամբայ։

würzeln, չբ. h. եւ s. նբ. եւ փբ. 3ա. = Wurzel schlagen; 3. տակ առնուլ, արմատացեալ ըլլալ. sich fest — արմատանալ, հաստատարմատ ըլլալ։

wü'rz‖en, նբ. 3փ. խհ. համեմել, ամոքել (նաեւ փխ.), հանդերձել. 3. անուշահոտ ընել։ — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բոյին նշանակութեանց հետ։

wü'rzhaft, wü'rzig, ած. 6. անուշահոտ, անուշաբոյր։

wusch, մղ. = husch; ռհմ. անց. եղ. 1. եւ 3. դէմք waschenի։

Wust, որ. 20. անյ. խառնակութիւն, շփոթութիւն, խառնակոյտ. 2. տաղտկացուցիչ՝ զզուեցուցիչ իր, աղբ։

wüst, ած. 6. անապատ, ամայի, անմարդի, անշէն. անմշակ, վայրի, խոպան. 2. շփոթ, խառնակ, խառնաշփոթ. ընդ. der Kopf ist mir —(e) vom vielen Schreiben շատ գրելէն գլուխս դղում դարձաւ. die Erde

war — und leer երկիր էր աներեւոյթ եւ անպատրաստ. 3. յոռի, ապերջ. չար, անառակ. բիրտ. ein —es Leben führen չուառութեամբ ապրիլ:

Wü'ste, էգ. 25. նաեւ 24. անապատ, ամայութիւն:

wü'sten, չէ. h. 8գ. մսխել, անհնարին չափիս գործել. mit dem Gelde — ստակը վատնել, խոլ առատութեամբ բաշխել:

Wüstenéi, էգ. 31. անապատ:

Wü'stheit, էգ. 31. անապատ, ամայի ըլլալը, անշէնութիւն. 2. չուառութիւն, զեղխութիւն, ցոփութիւն. 3. չարութիւն, յոռութիւն. 4. գլխոյ ծանրութիւն:

Wü'stling, ար. 20. չուառ, զեղխ, ցոփ:

Wut(h), էգ. 17. (յգ. չնչին.) (կրից) մոլեգնութիւն, մոլուցք, կատաղութիւն. բանութիւն, մոլութիւն, զայրոյթ, զայրոյթ. seine — an J—m auslassen բարկութիւնը մէկուն վրայ թափել. 3. in — bringen մէկը կատղեցընել. in — gerathen զայրանալ, ի բարկութիւն բրդիլ:

Wüt(h)|anfall, ար. մոլեգնութիւն, կատաղութիւն: —geschrei, չ. մռնչիւն: —voll, ած. կատաղի, մոլեգին:

wü'then, չէ. h. 8գ. մոլեգնիլ. կատղիլ. (հողմոյ...) մռնչել. գազանանալ. ուռնել, ապականել. (հիւանդութեան) եռալ. gegen sein eigenes Fleisch und Blut — ընդդէմ իւրոց արեանց գազանանալ: — չ. 22բ. անյգ. — բոյին նշանախօսութեանց հէք:

Wü't(h)erich, ար. 20. մոլեգին, կատաղի (մարդ). ճն. անգութ, անագորոյն, արիւնարբու, բռնաւոր:

wü't(h)ig, ած. 6. կատաղի, մոլեգին, մոլեալ. զայրացեալ, ապականիչ:

X.

X, x, չ. 37. (գերմանացւոց այբուբենին քսանուչորրորդ նշանագիրն ու տառանուններորդ բաղաձայնը.) քս, քօ. միայն օտարազգի բառերու մէջ կը գործածուի. ամ. J—m ein X für ein U machen մէկը խաբել, բան մը հաւատացընել. sich ein X für ein U machen lassen պատրիլ, խաբուիլ. 2. առա. (անծանօթ քանակութիւն) գ. էր. խորհրդ. գաղանիք, ծածուկ բան. ընդ. ich habe es ihm x-mal gesagt իրեն հազարումէկ անգամ ըսի:

x|beliebig, ած. որ եւ իցէ, ինչ եւ իցէ: —mal, մ. ընդ. միշտ:

Xant(h)ippe, յա. ան. էգ. 30. Քսանթիպպէ (Սոկրատէսի կինը). էր. ժանտ՝ չարաբարոյ կին:

xant(h)ippenhaft, ած. 6. կռուազէր, կռուարար:

Xant(h)ippus, յա. ան. ար. անձն. հ. պտ. Քսանթիպպոս:

Xaver, յա. ան. ար. 38. Քսաւեր:

Xenien|dichter, —schreiber, ար. մերատասութեանց յօրինիչ:

Xénion, չ. 26. (հիւրընկալ.) պարգեւ. 2. Xenien, յգ. մերատասութիւն, մերնասացք:

Xénophon, յա. ան. ար. 38. նաեւ 20. հ. պտ. (յոյն պատմագիր) Քսենոփոն:

Xerxes, յա. ան. ար. անձն. հ. պտ. Քսերքսէս (Թագաւոր Պարսից):

Xylográph, ար. 38. փայտագիր (փայտի վրայ փորագրող):

Xylographie, էգ. 35. բռն. փայտագրութիւն:

xylográphisch, ած. 6. փայտագրա-[կան:

Xylologie, էգ. 35. բռն. փայտաբանութիւն, փայտախօսութիւն:

Digitized by Google

Y.

Y-ով սկսող բառերն որ հոս չկան տ. Jի եւ Üի մէջ։

Y, y, ն. 88. գերմաներէն այբուբենին քսանուհինգերորդ նշանագիրը, որ միայն օտարազգի բառերու մէջ կը գործածուի. 2. ուսո. երկրորդ անծանօթ քանակութիւն. է.։

Yacht, իգ. 31. — Jacht.

Yezid, յտ. ան. ար. 88. Եզիտ։

York, ն. եւ ար. 88. աշխ. Եորք։

Y'psilon, կամ լաւ եւս Ypsilon, ն. 88. Y գիրը։

y'tterhaltig, ած. քմ. եաթրիոնաբեր։

Y'ttrium, ն. 88. անյփ. քրն. հք. եաթրիոն։

Z.

Z, z, Ա. ն. 85. (գերմաներէն այբուբենին քսանուվեցերորդ եւ վերջին նշանագիրը, քսաներորդ բաղաձայն) Ց, ց (Ձ, զ, Ձ, ձ). von A bis Z Աէն մինչեւ Ֆ, սկզբէն մինչեւ վերջը։ բ. հմս. յ. B. — zum Beispiel.

Zacharia, յտ. ան. ար. 88. նաեւ —s, ոնփի. Զաքարիա։

Zä'ckchen, ն. 22բ. (նուղ. Zacke) ժանեկիկ. ոբս. (կանանց զգեստուց) լեզուակ. (դրամի եզերաց) ատելամատն, անհարթութիւն։

Zacke, իգ. 85. Zacken, ար. 22ս. (զգեստի եզերքը) լեզուաձեւ ծայր. 2. ատյր, սուր ծայր, ալաք. ոչիւ. (լերանց սուր ծայր) ժայռ, կատար. (երկրքժանուայ...) մատն, (պատառաքաղի...) ժանիք. ոբս. (եղջեր) ուղեշ, ատեղն։

zacken, նբ. 8ս. սրածայրել. մնն. ժանեաւորել, ատամնել։ sich — չբ. օձաձեւ՝ ծամածուռ ըլլալ։

Zackenfeld, ն. սրածայր ապառաժ՝ ժայռ։ —garnitur, իգ. ատամնանձք, ատամնեակ (զգեստուց)։ —holz, ն. ատամնափիտ ծառ։ —linie, իգ. ծամածուռ գիծ։ —striche, ար. յփ. ոբս. ատամնաձեւ քերուածք։ —walze, իգ. երկ. ալաքաւոր գլան։ —werk, ն. ատամնանձք։

zackeri(e)ren, չբ. h. 8ս. ըմտ. կապել. կռուել։

zäckig, ած. 6. ատյրաւոր, ալաքաւոր, սրածայր. ատեղնաւոր, եղջերաւոր. ատամնաւոր, ժանեաւոր։

zag, ած. 6. — zaghaft.

Zagel, ար. 22ս. ագի, ձետ, պոչ (— Schwanz, Zopf)։

zagen, չբ. h. 8ս. վհատիլ, վեհերիլ, զանգիտել, վախնալ։ — ն. 22բ. անյփ. վհատութիւն, վեհերոտութիւն։

zaghaft(igkeit, իգ. 31.) ած. 6. (հկ. herzhaft) վախկոտ(ութիւն), երկչոտ(ութիւն), վհատ(ութիւն), տարտամ(ութիւն)։

zäh, zä'he, ած. 6. յամառ, կամապաշտ. 2. պինդ, կարծր, խիտ. բ. մածուցիկ, մածուն, կպչուն. —er Wein թանձր գինի. — werden թանձրանալ, ծարպանալ. 3. դիմացկուն, զժուարամեռ. ein —es Leben haben հաստատուն՝ դիմացկուն կեանք ունենալ, զժուարամեռ ըլլալ. 4. ոբս. զանել, մաքուր (մետաղ)։

zä'he, ած. 6. տ. zäh.

Zä'he, իգ. 85. Zä'h(e)heit, Zä'higkeit, իգ. 31. յամառութիւն, պնդութիւն, դիմացկունութիւն. մածականութիւն, մածուցութիւն. խտութիւն, կարծրութիւն։

Zahl, իգ. 85. թիւ. բ. թիւ, համար. է. բազմութիւն. տ. ոբ. (զգալականի...) թիւ. unbekannte — անծանօթ թիւ. 2. թիւ, թուանշան։

Digitized by Google

Zahlamt, չ. գանձատուն (խանթի): —bruch, ար. թ—. կոտորակ: —figur, էգ. թուանշան: —größe, էգ. թուոց քանակութիւն: —kammer, էգ. —kasse, էգ. = Zahlamt. —kellner, ար. հաշուեիչ (պանդոկի): —los, ած. անթիւ, անհամար: —muschel, էգ. = Kauri. —pfennig, ար. (ոսկրէ) հաշուանիշ: —reich, ած. բազմաթիւ: —stelle, էգ. գրասենեակ, հաշուարան, —werth, ար. գին, արժէք: —wort, չ. քր. թուական: —zeichen, չ. թուանշան:

Zä'hlapparat, ար. ար—. (մեքենայից վրայ) համրիչ (համրելու գործի). բ. (մանողներու կամ ելլողներու համար) դարձեակ: —brett, չ. հաշուատախտակ: —tisch, ար. հաշուասեղան:

zahlbar, ած. ս. չճ. վճարելի. — in drei Monaten երեքամսեայ (փոխանակագիր): [լի. համրելի:

zä'hlbar, ած. ս. հաշուելի, թուելի.

Zahlbarkeit, էգ. 31. չճ. վճարելիութիւն:

zahlen, նբ. չբ. ի. եւ էբ. 3—. վճարել, հատուցանել. 2. (պարտք...) հատուցանել, փոխարինել. ստակ տալ՝ ծախսել: — չ. 22բ. անյ. վճարում, հատուցում:

Zahlenarithmetik, էգ. թուաբանութիւն: —aussprechen, չ. թուարկութիւն: —lotto, էգ. վիճակահանութիւն: —rechnung, էգ. (թուով) հաշիւ: —verhältniß, չ. թուոյ աղերս:

zä'hlen, նբ. չբ. ի. եւ էբ. 3—. հաշուել, համրել. 2. (քանակ...) թուել. էխ. փ. drei, 3. —.; wenn ich mich zu Ihren Freunden zählte եթէ ձեր բարեկամներէն ըլլայի: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. հաշիւ, համար:

Zahler, ար. 33—. (—in, էգ. 33.) վճարող. er ist ein säumiger — վճարելու մէջ դանդաղ է:

Zä'hler, ար. 33—. (—in, էգ. 33.) հաշուող, համրող. խղ. թուող. 2. ար—. համրիչ (հաշուելու գործի). — Zählapparat; 2. Բբ. (Հելւեց. Renner) համարիչ:

Zahlung, էգ. 31. վճարում. բ. վճարք, վճարած. eine — leisten վճարել. 2. (պարտուց) հատուցում:

Zahlungsanweisung, էգ. հատուցագիր: —termin, ար. (հատուցման) պայմանաժամ: —vermögen, չ. վճարելու կարողութիւն:

zahm, ած. ս. մարդընտել. ընտել (անասուն). ընտանի, ընտանաւոր (կատու...). համբոյր (զաւակ...). — machen = zähmen; — werden ընտանենալ. 2. հեզահամբոյր. քաղցր, խաղաղական (մարդ...). 3. փխ. ընտանի (ծառ):

zä'hmen, նբ. 3—. ընտանեցընել. ընդելուցանել, ի համբոյր ածել. 2. փխ. նուաճել, սանձել, սանձահարել: — չ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. — Բայիս նշանակութեանց հետ:

Zä'hmer, ար. 33—. ընտանեցընող:

Zahmheit, էգ. 31. անյ. ընտանութիւն, (անասնոց) ընդելութիւն:

Zahn, ար. 13. ատամն, ակռայ. բ. փխ. — des Neides... նախանձ... գ. (անասնոց...) ատամունք, ժանիք. 2. ար—. ատամն (սանտրի). (սղոցի) մաշար. 3. Zähne bekommen ակռայ հանել. J—m auf den — fühlen մէկը փորձել, կարծիքն պրպտել. ընփ. մէկուն զարկը նայիլ. Haare auf den Zähnen h. բազմահմուտ՝ գիտնական ըլլալ:

zahnarm, ած. սակաւատամն. բն. ատամնաւոր (կենդանիք): —arz(e)nei, էգ. = Zahnmittel. —arz(e)neikunst, էգ. —kunst, էգ. ատամնաբուժութիւն: —arzt, ար. ատամնաբոյժ: —buchstabe, ար. քր. ատամնատառ: —bürste, էգ. ատամնաքերք: —feile, էգ. ատամնաբուժի խարտոց. (ժամացուցի...) ատամնախարտ: —fleisch, չ. անդղ. լինդ: —förmig, ած. ատամնաձեւ: —kitt, չ. հոսամ-կաւէզ: —kraut, չ. բս. ատամնախոտ (Dentaria): —künstler, ար. ատամնագործ. ըւ. մփ. ատամնաբոյժ: —lehre, էգ. ատամնաբանութիւն: —los, ած. անատամն: —lücke, էգ. կոտրած ակռայ, ժուռ: —lückig, ած. ժուռատ, անատամն: —mittel, չ. ակռայի դեղ. ատամնադեղ: —pulver, չ. ակռայի փոշի: —rad, չ. ար—. ժանեանիւ: —schmerz, ար. անփ. ակռայի ցաւ, ատամնացաւ: —sichel, էգ. սղոցաբերան

մանգաղ ։ —kitt, ար. = Zahnstumpf; բ. (արուեստական ակռայի) ատամնալարոյթ ։ —stocher, ար. ատամնակրկիչ, քչփորիկ ։ —stumpf, ար. (կոտրած ակռայի) արմատ ։ —weh, չ. = Zahnschmerz. —werk, չ. ար-. ժանիք, ժանանիւ ։ —wurm, ար. ատամնափուտ ։ —wurz, իգ. բս. = Zahnkraut. —zange, իգ. կրբ. ատամնաքաշի ունելիք. բ. մռն. ատամնահան ։

Zä'hnchen, չ. 22բ. (Նուազ. Zahn) ատամնիկ, մանր ակռայ ։

Zä'hne|fletschen, չ. կրճիւն ատամանց ։ —klappe(r)n, չ. կափկափում, կարկաչում (ատամանց...) ։

zá'hnen, չբ. h. 3ա. (տղոց) ակռայ հանել. —, նաեւ zä'hnen, նբ. 3ա. ար-. ժանեւորել, ատամնել ։

zá'hnig, ած. 6. ատամնաւոր ։

Zá'hnung, իգ. 31. ար-. (անուոյ) ժանիք, ատամունք ։

Zä'hre, իգ. 35. բարձր ոճ. արտասուք, ընդ. արցունք, կողկողք ։

Zain, ար. 20. ար-. ձոյլ (ոսկւոյ, երկաթոյ...), շանթ. քծուար (դրամոց...) ։

zá'inen, նբ. 3ա. ձուլել, ձոյլ ընել ։ — չ. 22բ. անյ. ձուլում ։

Zá'iner, ար. 22ա. ար-. ձուլող ։

Zá'nder, ար. 22ա. ձկ. շիղաձուկ, գայլադերկէս (Percalucioperca) ։

Zá'nge, իգ. 35. ունելիք, կայծակալ, կայծառ (մաշա). բ. kleine — ունելեակ, լաւխա (փըռոաճ). գ. աքծան, կասա (փերգեներին). 2. կն. (խեցգետնի) ճանկք, միրառք. (խոտածարակաց) հերձատամունք, (միջատի) ծամելիք ։

Zä'ngelchen, չ. 22բ. անյ. (Նուազ. Zange) աքծանիկ ։

zá'ngen|artig, —förmig, ած. աքծանաձեւ ։ —blätter, չ. յգ. աքծանի թեւք ։

Zank, ար. 18. կագ, կռիւ, պայքար, վէճ. mit Z—m — suchen կագաղարթայց ըլլալ, կռուիլ ուզել ։

Zá'nk|apfel, ար. դշբ. Հերայի խնձոր. ը. մթ. գժտութեան՝ կռուոյ պատճառ ։ —geist, ար. կռուասիրութիւն ։ —gier, իգ. կագամոլութիւն ։ —stifter, ար. կռուարար ։ —sucht, իգ. կռուասիրութիւն ։

zá'nken, չբ. h. եւ sich — էբ. 3ա. mit Z—m կամ sich — միեւոյն հետ կագիլ՝ կռուիլ ։ — չ. 22բ. անյ. = Zank.

Zä'nker, ար. 22ա. —in, իգ. 32. կագեցող. կռուող. վիճող ։

Zänkeréi, իգ. 31. = Gezänk.

zá'nkhaft, zä'nkisch, ած. 6. վէճ, կռուասէր, խածատիչ ։

Zä'pfchen, չ. 22բ. (Նուազ. Zapfen) մռն. անդզ. էջն. խաղողիկ, լեզուակ ։

Zá'pfen, ար. 22ա. (փայտեայ) խցան. բ. ծորակի բանալի. 2. կոն, բուրգն. տ. Eiszapfen; — vom Tropfstein (շթաքարի) շթակոն. 3. անդզ. լեզուակ, խաղողիկ (= Zäpfchen). 4. բս. կոն, կոնգոմ, (շոճւոյ...) պիստակ. 5. ար-. բոյթ, բութակ, սեպ. բ. (գրան ծխնւոյ...) առանցք, սանակ ։

zá'pfen, նբ. 3ա. եւ 3զ. Bier — գարեջուր հանել (տակառէն) ։

zá'pfen|ähnlich, —artig, ած. խցանանման. բս. պիստականման ։ —bohrer, ար. ար-. = Spundbohrer; (ժամացուցի) սանակաւոր գայլիկոն ։ —frucht, իգ. բս. պիստակ, կոն ։ —loch, չ. բեր (տակառի). բ. ար-. թորիծ (ծակ՝ ուր սփռելին կը մտնէ) ։

Zá'pfer, ար. 22ա. (տակառէն) գինի... հանող ։

Zä'pflein, չ. 22բ. = Zäpfchen.

zá'ppelig, ած. 6. թալթալող, (ձեռքով ոտքով) ճգնող ։

zá'ppeln, չբ. h. 3ա. (ձեռքով ոտքով) ճիգ ընել, թալթալել. թալթալ խաղալ, ամ. թալէթընել. թրպրտալ (շողոլանմաք), շարժուել. mit den Beinen — ոտքերը շարժուել, ամ. կոխոտել. էի. 3. — lassen ա) մէկը հոգերու՝ անձկութեանց մէջ ձգել. բ) շատ սպասցընել. 2. (ձիու քալելու ատեն) վաղվաղել, սասսատել ։ — չ. 22բ. անյ. = բայէն նշանակութեանց հետ. էի. ճիգ, ջանք ։

Zar տ. Czar.

Zá'rge, իգ. 35. ար-. եզր, շուրթն, ծնօտ, ծիր. (պատուհանի...) շրջանակ. (դոհարի) կապիճ ։

zart, ած. 6. բղդ. zä'rter (հնանշ. grob) փափուկ. մռն. դիրդ, քըն-

քուշ, զգայուն. 2. ազնիւ, բարակ, նուրբ. քաղցր, հեզ. կակուղ։

zártǁfühlend, —fühlig, ած. զգայուն, դիւրզ. ը. մտ. փափուկ զգացում ունեցող, դիւրաւ ըմբռնող, կիրթ։ —gefühl, չ. քնքշութիւն, զգայունութիւն. ը. մտ. դատողութիւն, կիրթ ըմբռնել (մտաց...)։ —sinn(igkeit, էգ.), որ. — Zartgefühl.

Zärteléi, էգ. 31. պաճուճանաւ դիւրագորովութիւն։

Zártheit, էգ. 31. (մոր...) փափկութիւն, կակղութիւն. բարակութիւն, նրբութիւն. քաղցրութիւն. դիւրաբեկութիւն։

zä'rtlich, ած. 6. գորովալից, սիրալից, խանդակաթ. 2. փափուկ, կակուղ։

Zä'rtlichkeit, էգ. 31. գորով(ութիւն), խանդաղատանք. 2. փափկութիւն։

Zäser, էգ. 35. = Faser.

Zäspel, էգ. 35. (գումարութիւն) թելից...) կա(ր)ժ։

Zäuber, որ. 22ա. թովչութիւն, յուռութք. էփ. հրապոյրք, հեշտութիւն, յանկուցիչ շնորհք՝ դէմք. ը. կախարդանք, կախարդութիւն, դիւթութիւն (նաեւ էփ.). ե. մոգութիւն։

Zäuberǁbild, չ. բժժանք, յուռութք, յուռութութիւնք. էփ. յափշտակիչ պատկեր։ —brunnen, որ. կախարդեալ աղբիւր. ը. բնգ. արուեստական աղբիւր։ —gehenk, չ. կղարթք, հմայական պահպանակ։ —kraft, էգ. մոգական զօրութիւն։ —kunst, էգ. մոգութիւն. ը. —künste, յգ. մոգի՝ կախարդի հնարք՝ արուեստք։ —land, չ. դիւթեալ երկիր. ը. էփ. ընդ. սուտ արքայութիւն՝ դրախտ։ —latern, էգ. մոգական լապտեր։ —märchen, չ. կախարդներու առասպելք՝ վէպք։ —mittel, չ. շարադիւթութիւն, յուռութք։ —reich, չ. — Zauberland; ը. ած. դիւթալից։ —ring, որ. մոգական մատանի։ —siegel, չ. մոգական կնիք, յուռութք, բժժանք։ —spiegelung, էգ. պատրանք, —spruch, որ. դիւթական խօսք. երգմնեցչութիւն։ —stück, չ. կախարդութիւն, կախարդի գործ։

—werk, չ. — Zauberei. —wesen, չ. կախարդութիւն, վհկութիւն. ը. կախարդական էակ։

Zauberéi, էգ. 31. կախարդելը, կախարդանք. 2. կախարդութիւն, վհկութիւն, դիւթութիւն։

Zäuberer, որ. 22ա. Zäubr(er)in, էգ. 32. մոգ, կախարդ. դիւթ, վհուկ։

zäuberhaft, zäuberisch, ած. 6. մոգական, կախարդական, դիւթական, վհկական. ը. էփ. կախարդիչ, հրապուրիչ, յափշտակիչ. հիանալի, սքանչելի։

zäubern, չը. h. մոգել, կախարդել. դիւթել. ծն. էփ. յափշտակել, հրապուրել, կախարդել։ — նը. աղբեյցամիշէանն ու չէշէլըէ. 3. jung — մէկը կախարդանօք երիտասարդ ընել։

Zäud(e)rer, որ. 22ա. Zäudr(er)in, էգ. 32. վարանող, երկմիտ, անորոշ. յապաղող։

zäuderhaft, ած. 6. դանդաղող, անորոշ, վարանող, յապաղող։

zäudern, չը. h. 3ա. mit et. —, — et. zu thun բան մ'ընելու վարանիլ՝ վեհերիլ՝ դանդաղիլ։ — չ. 33ը. անյգ. վարանք, յապաղանք։

Zaum, որ. 13. սանձ, ամ. ձեմ, լկամ. էփ. սանձ. ein Pferd... gut im —e halten ձի մը սանձել. 2. էփ. seine Begierden im —e halten ցանկութիւնները սանձել՝ սանձահարել՝ ի շահու ունել. seine Zunge im —e halten լեզուին չափ դնել։

zäumǁlos, ած. անսանձ, ապերասան (նաեւ էփ.)։ —zeug, չ. (ձիու...) սանձակազմած։

zä'umen, նը. 8ա. ein Pferd... — ձիու մը սանձ դնել, սանձաւորել. 2. (ըստ Ս. Գրոց) = zähmen. — չ. 33ը. անյգ. = Aufzäumen, չ.։

Zaun, որ. 13. ցանկ, որմած, որմարգելք. lebendiger — մացառացանկ, դալարացանկ (= Fischzaun, Hecke, 1.). էփ. միջնորմ, անջրպետ (= Scheidewand). 2. էփ. die Gelegenheit zu e—m Streite vom —e brechen առիթ գտածին պէս կռուի ելնել. Das ist hinter jedem — zu finden այս շատ սովորական բան է։

zäunǁdürr, ած. բոլորովին չոր,

գօտօցեալ։ —könig, ար. ֆն. ցախսարեկ (Troglodytes parvulus)։ —pfahl, ար. ար—. (ցանկի) ցից. ճեղու. ֆէ. փ. Wink, ւ. ա.։ —rübe, էգ. փէ. սեւահաս լօշտակ (Bryonia alba)։ —wicke, էգ. փէ. ցանկավիկն (Vicia sepium)։

zä'unen, նբ. ցա. = einzäunen.

zausen, նբ. եւ sich — էբ. ցէ. խուել, ճզմզել. քաշկռտել, քաշքշել. sie haben sich tüchtig gezaust լաւ մը ծեծկուեցան. 2. ար—. (բուրդը) շիւղերէն մաքրել։ — չ. շշբ. անյէ. ճզմզանք, քաշկռտուք. ար—. (մետաքս...) մաքրելը։

Zéa, չ. աշխ. 38. քէոս։ — էգ. փէ. 38. եգիպտացորեան, լազուա (Zea)։

Zébaoth, ար. յէ. անփխ. der Herr(e) — Տէր Սաբաւովդ։

Zébra, չ. 38. ֆն. վագրաձի (Equus zebra)։

Zébu, ար. (չ.) 38. ֆն. Հնդկացուլ (Bos taurus indicus կամ Zebu)։

Zébulon, յփ. ան. ար. 38. Զաբուղոն։

Zéch|bruder, ար. գինըմպու, արբշիռ։ —frei, ած. ծախքէ ազատ. Յ. — halten մէկուն տեղ ծախքը վճարել։ —gast, ար. խրախճանակից։ —gelage, չ. գինարբութ, կերուխում։

Zéche, էգ. 35. (պանդոկի մէջ կերածին խմածին համար վճարելու մասն՝ բաժին) հանգանակ. ը. մփ. պանդոկի հաշիւ. 2. (տեղան) խընճոյք (ի պանդոկի ուր ամէն մէկն իւր մասը կը վճարէ). ը. մփ. հացկերոյթ, խրախուանք. փչ. մփ. կերուխում, գինարբութ. 3. կարգ, շրջան. 4. (արուեստաւորաց ընկերութիւն՝ միաբանութիւն) արուեստախումբ. 5. ար—. բէլ. — Bergwerk.

zéchen, նբ. չբ. h. ցա. (շատ) խմել, շուայտել. 2. խնճոյք ընել. 3. (պանդոկներու մէջ) ծախսել, վատնել։ — չ. 22բ. անյէ. շուայտանք, կերուխում, գինարբուք։

Zécher, ար. 22ա. —in, էգ. 32. գինարբու։

Zecherei, էգ. 31. — Gezeche.

Zechíne, էգ. 35. (Հին դրամ — 9 մարդ) վենետեան։

Zécke, էգ. 35. ֆն. = Holzbock, 4.

Zedekias, յփ. ան. ար. անփխ. Սեդեկիա։

Zéder, էգ. 35. մայր (Cedrus). 2. europäische — եւրոպական կուենի (Larix europaea). 3. rothe virginische — վիրգինեան գի (Juniperus virginiana)։ —baum, ար. —fichte, էգ. փէ. = Zeder; մսն. մայր Լիբանանու, ծառ կենաց (Pinus cedrus)։ —kiefer, էգ. փէ. = Arve. —(n)wald, ար. մայրիք։

zédern, ած. 6. մայրիփայտեայ, եղեւնափայտեայ։

Zeh, ար. 20. Zéhe, էգ. 35. (ոտքի) մատ(ն). große —e բոյթ՝ բութամատն ոտից, ամ. պղպի. 2. auf den —en gehen յոտնմատն գնալ, ոտից ծայրովը քալել։

Zehen|... հմմ. Zeh... չ. օ. —gänger, ար. յէ. ֆն. մատնագնացք։

zeh(e)nt, թ—. ած. փո. փ. = zehn. — ար. 33. —e, ար. 34. տասանորդ։

Zéh(e)nt|einnehmer, ար. տասանորդիչ, տասնածողով։ —pflichtig, ած. տասանորդ տուող։

zéh(e)ntbar, ած. 6. = zehentpflichtig.

zéh(e)nten, նբ. 3բ. տասանորդել. 2. տասանորդ տալ։

zehn, ԽբԲԽՇ zéhen, zéhne, ած. թ—. բց. տաս(ն). 2. es ist halb —(e) ժամն իննուկէսն է. Anzahl von —, ընփ. ein Stücker — տասնեակ մը։ — էգ. 31. տասն (թիւը)։ — չ. 20. տասնեակ։

Zéhn|eck, չ. ա—. տասնանկիւն։ —eckig, ած. տասնանկիւնի։ —fach, ած. —fältig, ած. տասն(ա)պատիկ։ —füßig, ած. տասնոտն(եայ)։ —gebote, չ. յէ. տասնաբանեայ պատուիրանք։ —herrschaft, էգ. տասնապետութիւն։ —jährig, ած. 6. տասնամեայ։ —jährlich, ած. տասնամեան։ —männ(er)ig, ած. փէ. տասնորձայ։ —sylbig, ած. էբ. տասնավանկեայ։ —sylber, ար. տասնոտնեայ (ոտանաւոր)։ —tausend, ած. բց. թ—. տասնհազար, բիւր։ —theilig, ած. տասնբաժին։

Zéhner, ար. 22ա. (տասն աւարկայ) տասնեակ, տասն. 2. թ—. տասնաւոր (թիւ). 3. տասն բնիոն. 4.

Digitized by Google

իլ. տասնաց (թուղթ). 5. Ցասնից խորհրդածոց. 6. in den —n sieben տասն եւ քսան տարուան մէջ ըլլալ. 7. տասնամեան գինի:

zehnt, ած. թ. փ. der (die, das) —e տասներորդը. der —e (10.) Oktober Հոկտեմբեր տասը (10): — չ. 20. — Jahrzeh(e)nt.

Zéhntel, չ. 22ա. ein — ($^1/_{10}$) տասներորդամասն, տասներորդ:

zéhntens, մ. տասներորդ (անգամ):

Zéhrfieber, չ. ախտ. Հալեւմաշ, թարախ ջերմն: —geld, չ. —pfennig, ար. ապրելու ստակ. ծան. Ճամբու ստակ:

zéhren, չբ. հ. 3ա. ուտել, սնանիլ, կերակրիլ. von s—n Zinsen — Հասոյթին՝ եկամուտով ապրիլ. 2. an et. —: ա) wir haben 3 Wochen... an diesem Schinken gezehrt այս ապուխտը 3 շաբաթ տեւեց մեզի. բ) ծան. փբ. մաշեցընել, հիւծել, ուտել, սպառել. 3. der Wein... zehrt գինին... չի սնուցաներ. ը. մփ. վատել, վախտացընել. 4. die Seeluft... zehrt ծովու օդն ախորժակ կը բերէ՝ կը բանայ. 5. հ. եւ ս. (չչին... մէջ գինին...) սպառիլ. (մարդը...) վախտանալ: sich — փբ. փբ. der Kummer zehrte sich immer tiefer in ihr Herz թախծութիւնն օր քան զօր կը մաշեցընէր զինքը՝ սիրտը կը կրծէր: —d, ըբբ. եւ ած. սպառող. ախտ. ծիւրական: — չ. անյ. փ. Zehrung.

Zéhrung, իգ. 21. (պանդոկի) ծախք. Հանգստեան (պանդոկի — Zeche). 2. կր. die letzte կամ heilige (Weg-)— (վերջին) Թողութ. 3. սպառում, ծախում (ըմպելեաց). թ. ախտ. — Ab-, Auszehrung.

Zeichen, չ. 22բ. նշան. 2. ազդանշան. թ. նշան, նշանակ, ցոյց. փ. նշան, դրոշմ, կնիք. փ. սալի, երաշխեաց, (ծաղկի) չէչ. դրոշմ, խարան. ի. վկայութիւն, ցուցում, ապացոյց. չ. նիշ, թիւ, նշան. ի. աստղ. աստեղատուն (կենդանակամարին), կենդանակերպ. unter e—m glücklichen — geboren sein յաջող աստեղ տակ ծնանիլ. 3. (առեւտրի նշան.) welches —s sind Sie? ինչ արուեստ ունիք:

Zéichenbrett, չ. գծագրելու տախտակ: —deuter, ար. ապագայագուշակ, բախտախաւս: —deuterei, իգ. —deutung, իգ. ըղձածութիւն, հմայութիւն, բախտագուշակութիւն: —kunst, իգ. գծագրութիւն: —vorlage, իգ. (գծագրութեան) օրինակ:

zéichnen, նբ. չբ. հ. եւ փբ. 3ա. գծագրել. 2. գծել, դրոշմել. flüchtig — ծրագրել, ուրուագրել. 3. նշել, նշան դնել, դրոշմել (նախաբանաւ...), (կերպով...) կնքել. 4. eine Schrift —, s—n Namen unter eine Schrift — գրուածքի մը ներքեւ ստորագրել (— unterzeichnen, թ.). Նամակի վրայ. und zeichne (mich) hochachtungsvoll ergebenst N. N. եւ անձնայն մեծարանօք կը մնամ Ձեր...: — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 21. — թայիս նշանակ...:

Zéichner, ար. 22ա. —in, իգ. 21. գծագրող. 2. ստորագրող, նշանագրող:

Zeichneréi, իգ. 21. (յարկ) գծագրութիւն:

Zéichnung, իգ. 21. (— Zeichnen, չ.) ծրագիր, ծրագրում, գծում. 2. գծագրութիւն, գծագրած. 3. ծրագրութիւն, ստորագրագրութիւն:

Zéidelbär, ար. — Honigbär. —baum, ար. (վայրի մեղուաց) փեթակածառ: —heide, իգ. մեղուատան: —messer, չ. փեթակ կտրելու դանակ:

Zéid(e)ler, ար. 22ա. փոխ. մեղուաբոյծ:

zéideln, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. (die Bienen) — (փեթակներէն մեղր...) քաղել. (փեթակը) կթել: — չ. 22բ. անյ. (մեղրա)կալութ:

Zéigefinger, ար. ցուցամատն:

zéigen, նբ. փբ. եւ չբ. հ. 3ա. ցոյց տալ, ցուցընել. 2. առջեւ հանել՝ դնել, երեւցընել, յերեւան հանել. նշանակել, յայտ ածել. վկայել. հաստատել, ապացուցանել. թ. փբ. երեւալ, ի յայտ գալ. ներկայանալ. յայտնուիլ, երեւան ելլել. es zeigt sich, daß... կը ներկայի, որ... 3. փայլ չբ. die Magnetnadel... zeigt nach Norden մագնիսեան հիւսիս կը ցուցընէ:

Zéiger, ար. 22ա. ցուցընող, նշա-

Digitized by Google

նախող. 2. (ժամացուցի...) ցուցիչ, ցուցասլաք. 3. (— Zeigefinger) ցուցամատն. 4. տես. ցուցիչ։

zeihen, նբ. ան. 3. e—r Lüge... — մէկն իբր ստախօս ամբաստանել։

Zeiland, ար. 20. փչ. — Seidelbast.

Zeile, էգ. 33. տող (գրեալ կամ դրոշմեալ), գիծ. zwischen zwei —n geschrieben տողամիջնական. փոխ. neue — նոր տող. 2. կարգ, գիծ, տող(ան) (անձանց). (զօրաց) շարք. Բ. (առարկայից) կարգ, շար։

zeilen, նբ. ձա. շար շար կարգել։

Zeisig, ար. 20. Բն. տարփենտ, աղնիւ տարեկիկ (Fringilla spinus). 2. փխ. — Vogel, 2. Բ.։

Zeit, էգ. 31. ժամանակ, տարի. Բ.գրբ. Ժամանակ, Զրուան. Գ. ժամանակ (անցելոյ), վայրկեան, ժամ, օր, տարի. Գ. —(.Abschnitt) շրջան (ժամանակի), դար. Ե.Նխ. Հնր. es ist an der — (նաեւ es wäre —), zu... ժամանակն է, որ... Das ist nicht an der — տակաւ ժամանակը չէ. wie viel (wie hoch) ist es an der —? ժամը քանի՞ն է. auf einige — առ ժամանակ մի, առ ժամս. bei —en ի ժամու, ի դէպ՝ պատեհ ժամանակի. für alle —en յաւիտյան. in der — կամ den —en des Krieges... պատերազմի... ատեն. in kurzer — քիչ ատենուան մէջ. mit der — ժամանակաւ. nach einiger — քիչ մ'ետքը. um die — der Ernte հնձոց ժամանակը. von — zu — ատեն ատեն, ընդ ժամանակս ժամանակս. vor der — ժամանակէն յառաջ. vor —en յառաջ, երբեմն. zu allen —en, jeder — (նաեւ jederzeit) միշտ, ամէն ժամանակ. zur — des Cicero... Կիկերոնի... ատեն. zu gleicher — միեւնոյն ատեն. zur —, zu rechter — յարմար ատենին. zu ungelegener — ի տարաժամու. zu —en երբեմն. Գ. Ձէյ. հյց. eine — lang ատեն մը. Das währt nur eine Zeit — քիչ կը տեւէ. Ը. Ձէյ. առկ. Du warst Deiner — ein tüchtiger Schauspieler... քու ժամանակիդ քաջ դերասաններէն էիր. ich werde Dir Das s—r — mittheilen ատենին քեզի կ'իմացնեմ. Ե. Մղ. o du ewige (du meine կամ liebe) —! ով Աստուած իմ. Ղ. օփոփո-փնչէ seinը +ոլ. Ե— խնդիր ժամէ habenը +ոլ. —) es ist —, zu... ժամ է՝ ժամանակն է, որ... Բ) ich habe — (ընելու...) ժամանակ ունիմ. Das hat —, damit hat es gute — այս տախ-պողական չէ. Գ) es hat —, bis... շատ ժամանակ պիտի անցնի մինչեւ որ... Ե. ԷՃԲԵ— Բայերու խնդիր. eine — festsetzen ժամանակ մ'որոշել, ժամադրել. man muß sich zu Allem — lassen հապճեպելու չէ. Ը. ած.ի Հնր. harte, schwere — դժուար ժամանակներ. mir wird die — (und Weile) lang կը ձանձրանամ. Թ. ժամանակակէտ, պայմանաժամ, ժամադրութիւն. Ժ. առկ. — ist Geld ժամանակն անգին է. jedes Ding währt seine — ամենայն իրի բառ ժամանակի. Alles zu s—r Zeit ամենայն իրի իւր ժամանակին. kommt —, kommt Rath համբերէ համբերէ, տան տէր գայ բան բերէ. 2. էբ. — Hora, 2.; 3. Եբժ. փղչ. — Zeitmaß; 4. Նավ. — Gezeit, 2.

Zeit|abschnitt, ար. շրջան, ժամանակի բաժանում։ —alter, չ. ժամանակ, դար։ —berechnung, էգ. —bestimmung, էգ. ժամանակախօսութիւն։ —beschreibung, էգ. ժամանակագրութիւն։ —buch, չ. ժամանակագիրք, տարեգիրք։ —folge, էգ. ժամանակագրական յաջորդութիւն. Բ.փր. ժամանակաց համաձայնութիւն։ —form, էգ. փր. եղանակ։ —geist, ար. ժամանակի ոգի։ —gemäß, ած. ժամանակին յարմար՝ պատշաճ. ը. մփ. արդի, այժմեան։ —genoß, ար. ժամանակակից։ —geschichte, էգ. ժամանակակից պատմութիւն։ —her, Մկ. —herig, ած. — bisher(ig). —kürzend, ած. ժամանակ անցընող, զբօսուցիչ։ —kürzung, էգ. — Zeitvertreib. —lebens, Մկ. ընդ կեանս. Pension auf — ցկեանս հասոյթ։ —lehen, չ. ժամանակեայ աւատ։ —lose, էգ. փչ. — Herbstzeitlose. —maß, չ. (ժամանակի) չափ (նաեւ Եբժ. փղչ.) ամանակ. փր. (ձայնի) քանակութիւն։ —messer, ար. առփղ. ժամանակաչափ. Եբժ. ամանակաչափ. Բ. (միջերնայի արագութիւն չափելու) արագաչափ։ —pacht, էգ. (ժամանակեայ) վարձակալութիւն։ —punkt, ար.

Digitized by Google

վայրկեան։ —rechnung, իգ. ժամանակագրութիւն. բ. թուականութիւն։ —register, չ. ժամանակագրական տախտակ։ —schrift, իգ. շրջանաւոր՝ պարբերական թերթ, հանդէս։ —umstände, աը. յգ. պարագայք։ —verhältnisse, չ. յգ. — Zeitumstände. —verlust, աը. կորուստ ժամանակի։ —vertreib, աը. ժամավաճառութիւն, զբօսանք։ —weilig, ած. ժամանակեայ։ —weise, մ. երբեմն երբեմն. բ. առ ժամանակ մի։ —wort, չ. բայ։

zeitig, ած. ս. — dermalig; 2. յարմար, բարեդէպ, դիպող, պատշաճ. 3. — früh, 1.; 4. հասուն, (պտուղ) հասուկ։

zeitigen, չբ. ս. 3ա. — reifen, չբ.։ — նբ. — reifen, նբ.։ — չ. 22բ. անյգ. —ung, իգ. 31. — Reifen, չ.։

zeitlich, ած. ս. ժամանակեայ. երկրային, անցաւոր. das —e segnen հոգին աւանդել, մեռնիլ. բ. (հմմտ. geistlich, kirchlich) ժամանակաւոր, աշխարհական։

Zeitlichkeit, իգ. 31. անցաւոր՝ ժամանակեայ կեանք, աստիք. aus dieser — abscheiden մեռնիլ, գնալ ի սուտ յաւիտենից. 2. —en, յգ. — Temporalien.

Zeitung, իգ. 31. լրագիր, (օրա-) թերթ, օրագիր. 2. eine angenehme — bekommen հաճոյական լուր մ'առնուլ։

Zeitungs‖anzeige, իգ. (լրագրի) ծանուցում։ —junge, աը. լրագրավաճառ (ի հրապարակի)։ —redakteur, աը. խմբագիր։ —wesen, չ. լրագրութիւն։

Zell‖bruder, աը. մենակեաց։ —gewebe, չ. բջիջներու հիւսուածք։

Zelle, իգ. 35. խցիկ, սենեկիկ. (կրօնաւորի) խուց. բ. (մեղուի) բջիջ, փուք. գ. անդր. խորշ. դ. տկ. եւ ֆզ. խորշ, բջիջ։

Zellen‖anhäufung, իգ. բջջակոյտ։ —fäule, իգ. — Kartoffelpest. —förmig, ած. բջջաձեւ։ —koralle, իգ. ֆզ. — Cellepore. —stoff, աը. տկ. բջջանիւթ։

zellig, ած. բջջաւոր. — zellenförmig.

Zelot, աը. 22ա. —in, իգ. 32. նախանձախնդիր. չ. մտ. մոլեռանդ։

Zelotenthum, չ. անյգ. մոլեռանդութիւն։

Zelt, Ա. չ. 20. նաւեւ (մոն. ած.) 24ա. վրան. (ըստ. Ս. Գրոց) խորան, տաղաւար. ein — aufschlagen վրան կանգնել. 2. հիւղ, խուղ, խրճիթ. 3. երկնակամար, երկնախորան։ Բ. — աը. 20. անյգ. (ձիու) մրակողմանի գնացք (— Paß, 1.)։ Գ. — աը. 20. կամ 8. բլիթ, տափահայս (կարկանդակ)։

Zelt‖baracken, իգ. յգ. խրճիթ։ —bett, չ. — Himmelbett. —dach, չ. վրանայարկ. բ. վրանաձեւ յարկ։ —decke, իգ. չխն. (վրանի) վերնափեղկ։ —haus, չ. տաղաւար։ —pfahl, աը. —pflock, աը. չխն. վրանացից։

Zeltchen, Zeltlein, չ. 22բ. Zeltel, չ. 23. (նուղ. Zelt Գ.) մանր բլիթ (շաքարեղէն մը)։

Zend, չ. 38. անյգ. զանդիկ։ —sprache, իգ. 35. անյգ. զանդկերէն։

Zenith, աը. (չ.) 20. ատող. գագաթնակէտ. փխ. — Gipfelpunkt.

zensi(e)ren, նբ. 3ա. գատել. քանադատել, քննադատել. 2. (գիրք մը) գրաքննել։

Zensor, աը. 35. գրաքննիչ։

Zensur, իգ. 31. հ. պտ. համարակարութիւն Հռովմայեցւոց (քաղաքացւոց... վրայ հսկող ատենակալի պաշտօն). բ. գրաքննութիւն (ակրութեան). գ. կր. քանադրանք. արգելք. 2. մէկուն գործին քննութեան վկայութիւն, գրադատութիւն։

Zensus, աը. անփխ. եզբփն 18. (յգ. —sse) համրէ՝ ամէն երկրի, հողամասին։

Zent, Ա. չ. անփխ. հն. pro — (հմա. pro C. %) առհարիւր. հարիւրին (շորս... ով). գ. Potenz. Բ. — աը. 38. հարիւրորդ (փոքր դրամ որոնցմէ 100 հատը ամբողջ մը կը կազմէ)։ Գ. — իգ. 31. առհմամ, ճիճակ. բ. անդրադատութիւն. գ. անրատեան։

Zent‖graf, աը. անդրադատութեան ատեպապահ։ —richter, աը. անդրադատին դատաւոր։ [lig, hundertgradig.

zentesimál, ած. ս. — hunderttheilig, hundertgradig.

Zentifólie, իգ. 35. տկ. հարիւր տերեւակ, հարիւրատերեւեան վարդ (Rosa centifolia)։

Zéntner, ար. 22ա. կենդինար (— 50 քիլոկրամ)։

Zentrálasien, չ. Միջին Ասիա։ —bahn, իգ. կենդրոնական երկաթուղի։

Zentralisatión, իգ. 31. կենդրոնացուցում։

zentralisi(e)ren, նբ. 2ա. կենդրոնացընել (նաեւ բնգ.)։

zentrifugál, ած. 6. բնգ. կենդրոնախոյս. տե՛. միջախոյս։ —kraft, իգ. կենդրոնախոյս զօրութիւն։

zentripetál, ած. 6. բնգ. կեդրոնահակ, կեդրոնաձիգ։

Zéntriwinkel, ար. 22ա. — Radienwinkel.

Zéntrum, չ. 20. կենդրոն, միջակէտ (— Mittelpunkt). Բ. միջոց, միջավայր (— Mittelpartei). 2. (թի-րախի...) միջավայր, միջանակէտ։

Zentúrie, իգ. 35. Հ. պտ. Հարիւր Հոգւոյ գունդ, Հարիւրաւորք։

Zentúrio, ար. 38. (ով. եւ յգ. նաեւ —nen) Հ. պտ. Հարիւրապետ։

Zephánja (...ֆ...), յտ. ան. ար. 30. Սոփոնիա։

Zéphyr (...ֆ...), Ա. յտ. ան. ար. 28. նաեւ Zéphyrus, անփփ. դցբ. Զեփիւռ(ոս)։ Բ. — ար. 20. զեփիւռ, սիւք, աղոխ։

Zépter, չ. (ար.) 22ա. ցուպ, (ար-քունի) գաւազան։

zer... նախադաս մասնիկ. բայերու եւ անոնցմէ եղած գ. նիշերու եւ ած. նիշերու հետ միշտ անբաժ., կը նշանակէ բաժնել, լուծել, ապականել. զ. օ. zerä'tzen, zerbéizen, նբ. կոկծեցընել. zerlésen, նբ. (գիրքը...) շատ կարդալով փճացընել։

zerárbeiten, նբ. 8ա. անբժ. շատ աշխատելով փճացընել, փչըել, մանրել. ընդ. 3. derb — միկը գանահարել. ից. sich — պարտասել, խոնջիլ,

zerbéißen, նբ. 2խ. անբժ. ակռայով փչըել՝ մանրել։

zerbérsten, չբ. f. 2դ. անբժ. պայթիլ։

zerblásen, նբ. 2է. անբժ. փչելով ապականել։

zerblä'ttern, նբ. եւ ից. 3ա. անբժ. տերեւաթափել. sich — տերեւաթափիլ։

zerblä'uen, նբ. 2ա. անբժ. (հարուածով) կապուտակել։

zerbréchen, նբ. 2դ. անբժ. կոտրըտել, խորտակել, ջախջախել. ընդ. sich den Kopf — գլուխը ճաթեցընել. sich das Kreuz — միջարբեկիլ. 2. ար. քակել, հանել, անջատել։ — չ. 22բ. անյ+. —ung, իգ. 31. ջախջախում, խորտակում։

zerbréchlich, ած. 6. բեկանելի. դիւրաբեկ, ջախջախ։

zerbróchen, դրբ. անց. zerbrechenէ։

zerbrö'ckeln, նբ. 8ա. անբժ. (հաց) բրդել, կտոր կտոր ընել, մանրել, փշրել։ — չբ. f. մանրիլ։

zerdréschen, նբ. 2դ. եւ 2ի. անբժ. գաւազանով ջախջախել. էի. ընդ. — zerbläuen.

zerdrü'cken, նբ. 8ա. անբժ. ճնշելով խորտակել, ճմլել, խանգարել, ճմռթքել։ — չ. 22բ. անյ+. — բային նշանակութեանց հետ։

zerfáhren, նբ. 2յ. անբժ. (կառքով մըայէն անցնելով) խորտակել։ — չբ. f. խորտակիլ, ջախջախիլ։ — դրբ. անց. եւ ած. 6. — բային նշանակութեանց հետ. 2. էի. անյարիր, անյօգ. ցրուած (միտք)։

Zerfáhrenheit, իգ. 31. անյօդու-թիւն. չփոթութիւն, ցրուածու-թիւն։

Zerfáll, ար. 18. անյ+. անկում, կործանում։

zerfállen, չբ. f. 2է. անբժ. իյնալով կոտրիլ. 2. կործանիլ, բեկանիլ, անկանիլ. էի. իյնալ, փլչիլ, խրիլ, չյաջողիլ, ձախողիլ. 3. mit J—m — միկուն հետ գժտիլ. 4. in mehrere Theile — մասանց բաժնուիլ։ — նբ. sich den Kopf — (իյնալով) գլուխը միրաւորել։ — չ. 22բ. անյ+. — բային նշանակութեանց հետ։

zerfä'llen, նբ. 8ա. անբժ. բաժնել, հատանել։

zerfásern, նբ. 3ա. անբժ. ծուատել, քրքրել, թելերը քակել։

zerféilen, նբ. 8ա. անբժ. խարտելով կտրել. 2. խարտոցով փշրել՝ մանրել։ — չ. 22բ. անյ+. խարտանք, խարտոցում։

zerfétzen, նբ. 8ե. անբժ. ծուէն ծուէն պատառել, քրքրել. (գա-

Digitized by Google

նակատ...) կարատել, յօշել, ջարդել. Հերձատել, բզիկ բզիկ ընել. կրճատել, ծայրատել. 3. (կամ 3—m das Gesicht) — մէկուն երեսը մխրճոտել:

zerflättern, չբ. ի. 8ա. անբյ. թռչտելով աներեւութանալ:

zerfleischen, նբ. 8ա. եւ 3փ. անբյ. մսաբանց ընել, Հերձուել:

zerfliegen, չբ. ի. 2չ. անբյ. ի բաց թռչել. չէք ըլլալ:

zerfließ‖en, չբ. ի. 2ի. անբյ. Հալիլ, լուծուիլ. փխ. in Thränen — յարտասուս լուծանիլ, փղձկիլ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. Հալում, Հալք, լուծում:

zerflö'ßen, նբ. 3փ. անբյ. Հալեցընել, ձուլել:

zerfoltern, նբ. 8ա. անբյ. խոշտանգել, չարաչարուկ սպաննել: [աել:

zerfranzen, նբ. 3փ. անբյ. պատառա-

zerfressen, նբ. 2ը. անբյ. կրծել, կրծելով ապականել. (ցեցի) ուտել. (ժանգի...) մաշել, փտտել. —d, դդբ. մաշիչ, ծախիչ. ախտ. փտեցուցիչ: — չ. 22բ. անյփ. կըրծում, մաշում:

zerfrieren, չբ. ի. 2չ. անբյ. (սառելէն) ճայթիլ:

zergehen, չբ. 2չ. անբյ. լուծուիլ, Հալիլ: — չ. 22բ. անյփ. Հալք:

Zergliederer, ար. 22ա. անդդ. անդամահատ, անդամահերձ:

zerglieder‖n, նբ. 8ա. անբյ. անդդ. անդամազննել. փխ. մասնր կրկատել. 2. e—n Körper — մարմին մ'անդամատել, անդամահերձել. յօշ յօշ պատառ պատառ կտրել. փբ. փլ. Begriffe, Reden — գաղափարները խօսքերը լուծել՝ մասանց անջատել: — չ. 22բ. անյփ. անդդ. անդամահատութիւն, անդամատութիւն. փլ. լուծում. lebendige Thiere — կենդանահերձութիւն:

zerhacken, նբ. 8ա. անբյ. յօշել, մանրել, փշրել. դբն. zerhackte Eisenstücke քարատիճ, երկաթակտորք:

zerhauen, նբ. 2հ. անբյ. (փայտ) ջարդել, կտրել. (միս) յօշել, ջարդել. փխ. den Knoten — կնճիռը քակել, Հանգոյցը լուծել:

zerkauen, նբ. 8ա. անբյ. ծամել, ծամբել:

zerkleinu‖e(r)n, նբ. 8ա. անբյ. մանրել, կտոր կտոր ընել. փշրտեցընել, լեռուլ: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. մանրում, փշրտեցընելը:

zerklopfen, նբ. 8ա. եւ 3փ. անբյ. (զարնելով) խորտակել, կոտրել:

zerknacken, նբ. 8ա. անբյ. ակռաներով կոտրել:

zerknautschen, նբ. 3փ. անբյ. ամ. ապականել. ճմռթքել, կոտրել:

zerknirschen, նբ. 8ա. եւ 3փ. անբյ. մանրել, փշրել. լեռուլ. փխ. (սըրտի) բեկանիլ, ստրջանալ. մձ. եր. zerknirscht բեկեալ (սիրտ...):

Zerknirschtheit, Zerknirschung, իփ. 31. բեկումն (սրտի), ստրջանք:

zerknittern, նբ. 8ա. անբյ. ճմլել, ճմռթքել, ապականել:

zerkochen, նբ. 8ա. անբյ. շատ եփել, խիւս դարձընել: — չբ. ի. շատ եփուիլ, խիւս դառնալ:

zerkratzen, նբ. 3փ. անբյ. (եղըն- գամբ...) ցաել, մագլցել, ճանկռթել:

zerkrü'meln, նբ. չբ. ի. եւ sich — իբ. 8ա. անբյ. — verkrümeln.

zerlassen, նբ. 2ֆ. անբյ. — auslassen, 4.

zerlaufen, չբ. ի. 2ֆ. անբյ. — verlaufen, 8., 2. — zerfließen. — նբ. sich die Stiefel — Հողաթափները մաշեցընել:

zerlegbar, ած. 6. լուծանելի, լուծական. անջատելի, քակելի (մեքենայ):

zerleg‖en, նբ. 8ա. անբյ. e—n Körper — մարմին մը լուծել՝ մասանց բաժանել, անջատել. 2. Հերձել, քակել, քակտել. բ. ք․մ. լուծել, վերլուծել, տարրալուծել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իփ. 31. անջատում. լուծում. քմ. տարրալուծում. քակում:

zerlesen, նբ. 2ֆ. անբյ. տ. zer...

zerlö'chern, նբ. 8ա. անբյ. — durchlöchern.

zerlumpt, ած. 6. պատառատուն, ցնցոտի:

zermahlen, նբ. 8ա. անբյ. (տ. mahlen) աղալ:

zermalm‖en, նբ. 8ա. անբյ. մանրել, փշրել, լեռուլ, ծեծել, ստորահարել. փխ. ջախջախել, խոր-

տանջել: — ը. 22բ. ածկ. —ung, էգ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

zermartern, նբ. եւ sich — յբ. 3ա. անբդ. — martern, նբ.:

zernagen, նբ. 3ա. անբդ. կրծել. (կրծելով) մաշեցընել, ուտել:

zerpflücken, նբ. 3ա. անբդ. eine Blume — ծաղիկ մը տերեւատել, տերեւաթափել, (վարդը...) թերթաթափ ընել. 2. պատառել: [drücken.

zerpressen, նբ. 8գ. անբդ. — zer-

zerprügeln, նբ. 3ա. անբդ. չարաչար գանել, գանակոծել:

zerquetschen, նբ. 3գ. անբդ. ջախջախել, փշրել. ճմլելով վիրաւորել: — ը. 22բ. ածկ. —ung, էգ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

Zerrbild, ը. ծաղրապատկեր: —gestalt, էգ. ծաղրադէմք:

zerraufen, նբ. 3ա. անբդ. քաշել պատռել. J—m das Haar — մէկուն մազերը փետել՝ քաշել:

zerreiben, նբ. 3դ. անբդ. շփելով մաշել. մանրել, փշրել, լեալ: — ը. 22բ. ածկ. —ung, էգ. 31. — մանրում, փշրում:

zerreißen, նբ. եւ չբ. 2խ. անբդ. պատառել, պատառտել, ցուատել, հերձանել, քանդել. 2. in Stücke — պատառ պատառ՝ բզիկ բզիկ ընել, բզկտել. e—n Faden — թել մը խզել՝ կտրել. viel Stiefel — շատ կօշիկ մաշեցընել. Բ. չխ. ich würde mich für ihn — lassen իրեն համար կտրտուելու ալ կու տայի՝ կը մեռնէի. գ. չբ. անփ. բեկանել, խորտակել, թափել (զազէն...): — չբ. ſ. պատառիլ, կտրիլ, խզիլ, մաշիլ:

zerren, նբ. չբ. h. եւ չբ. 3ա. բռնութեամբ քաշել, ձգձգել, քաշքշել. J—m die Kleider vom Leibe — մէկուն վրայէն զգեստները հանել՝ մերկացընել. sich mit ea. — իրարու մազերէն քաշել: — ը. 22բ. ածկ. քաշքշելը, ձգձգում:

zerrennen, նբ. 3ա. անբդ. որ. (մետաղը) նրբել, կաել: — ը. 22բ. ածկ. նրբելը, կաելը:

zerrinnen, չբ. ſ. 2բ. անբդ. հալիլ, ձուլուիլ, հալելով հատիլ. in ein Nichts — ցնդիլ. ատ—ſ. գ. gewinnen, 2. — ը. 22բ. ա..կ. — Zerfließen, ը.; էխ. ցնդում, անհետացում:

zerrissen, դրբ. անց. zerreißen է:

Zerrissenheit, էգ. 31. պատառատում. էխ. — eines Landes երկրի բաժանում. էխ. — Weltschmerz.

zerritzen, նբ. 3գ. անբդ. ցատել, ամ. մազգլցատել:

zerrühren, նբ. 3ա. անբդ. խառնակել, շփոթել:

zerrupfen, նբ. 3ա. եւ 3գ. — zerpflücken.

zerrütten, նբ. 3բ. անբդ. (ռուկը...) խախտել. 2. էխ. տապականել, խանգարել. վրդովել, եղծանել, ապականել. seine Gesundheit — առողջութեան վնասել:

Zerrüttetheit, Zerrüttung, էգ. 31. հմմտ. zerrütten; խախտում, խանգարում, աւերում. եղծում, վրդովում:

zersägen, նբ. 3ա. անբդ. սղոցել, սղոցելով հերձուլ: — ը 22բ. ածկ. սղոցում:

zerschaben, նբ. 3ա. անբդ. քերել, քերելով մաշել:

zerschellen, նբ. 3ա. անբդ. կտորել բանալ, խորտակել: — չբ. ſ. խորտակիլ (նաւեւ ն—ſ.):

zerschießen, նբ. 2խ. անբդ. (հրացանի) հարուածով ծակել՝ խորտակել: — չբ. ſ. տապալիլ, կործանիլ. zu Trümmern — կործանիլ, փլչիլ:

zerschlagen, նբ. եւ յբ. 3. անբդ. (sich) — խորտակել, ջախջախել, կոտրել, բեկանել (խորտակիլ, բեկանիլ). 2. 3. — — verbläuen; բ. վնասել, խաթարել. գ. (կալուածք...) բաժնել. դ. էխ. sich — ա) չյաջողուիլ, (գործ մը) խափիլ. բ) (յոյսը) վրիպիլ, ի դերեւ ելլել: — ը. 22բ. ածկ. —ung, էգ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

zerschlitzen, նբ. 3ա. անբդ. ցատել, դզել, կտրատել:

zerschmeißen, նբ. 2խ. անբդ. ընփ. (քարով) ջախջախել:

zerschmettern, նբ. 3ա. անբդ. խորտակել, ջախջախել, մանրել, փշրել: — չբ. ſ. խորտակիլ, ջախջախիլ: — ը. 22բ. ածկ. —ung, էգ. 31. — Բային նշանակութեանց հետ:

zerschneiden, նբ. 2խ. անբդ. կտրատել, կտոր կտոր ընել, կտրել. in

kleine Stücke — մանր յօշել, յօշոտել. փխ. Յ—ն das Herz — մէկուն սիրտը ճմլել՝ կտոր կտոր ընել։

zerschnipp(s)eln, նբ. ա—. անբՅ. = schnippeln.

zerschróten, նբ. ա—. անբՅ. — schroten, 1. բ. եւ 1. գ.։

zersétzen, նբ. եւ չբ. աչ. անբՅ. քմ. տարրալուծել, լուծել. sich — լուծուիլ, քակուիլ, քայքայիլ։ — ն. աբ. անյ. —ung, իգ. ա1. քմ. տարրալուծում. քայքայում։

zerspálten, նբ. չբ. h. եւ sich — չբ. աբ. անբՅ. — spalten.

zersplitter|n, նբ. ա—. անբՅ. կտոր կտոր ընել, բեկորել. ձբ. խորտակել. զին. seine Truppen — զօրքերը ցրուել. փխ. seine Kräfte — ուժը սպառել, վատնել, (ժամանակը...) ծախսել, ժամանակավաճառ ըլլալ։ — չբ. s. եւ sich — (ամբի...) պայթիլ, պառթկիլ, խորտակիլ, բեկորիլ։ — ն. աբ. անյ. —ung, իգ. ա1. = բայէն նշանակութիւնը հետ։

zersprengen, նբ. ա—. անբՅ. պայթեցնել, ճաթեցնել, ընդ. օդ հանել. Զ. eine Menschenmenge — = aus ea. sprengen (տ. նոյնը); զին. խուճապել, փախցընել։

zerspringen, չբ. s. ա—. (տ. springen) անբՅ. խորտակիլ, բեկանիլ, կտրիլ. (ապակի...) ճաթռտիլ, (ամբի...) պայթիլ, պատռտիլ. փխ. der Kopf will mir — գլուխս կը պայթի։ — ն. աբ. անյ. խորտակում, ճեղքում, պայթիլը։

zerstámpfen, նբ. ա—. եւ աչ. անբՅ. լեռել, մանրել, ամնդահարել, տմ. (յանկանի...) ձանձանել, ձանձառ ընել, ծեծել. zu Pulver — մանրելով փոշի դարձընել, փոշիացընել. Զ. ein Feld — դաշտ մը կոխկռտել։ — ն. աբ. անյ. = բայէն նշանակութիւնը հետ։

zerstä'ub|en, նբ. ա—. անբՅ. փոշի ընել, մանրել. փխ. ցրուել, ցանել։ — չբ. s. փոշի ըլլալ։ — ն. աբ. անյ. —ung, իգ. ա1. փոշիացում։

zerstéchen, նբ. աչ. անբՅ. խայթել, խայթահարել. ծակոտել, ընդ. ծակծկել։

zerstieben, նբ. s. աչ. եւ ա—. անբՅ. — zerstäuben, չբ.; փխ. (մարդկանց) ցրուիլ, քայքայիլ. անհետիլ. անհետ ըլլալ։

zerstö'r|en, նբ. ա—. անբՅ. եղծանել, քակել, ապականել. Զ. կործանել, աւերել, փլուզանել, աւերակ ընել. խորտակել, կործել, (արձան) ջախջախել. խանգարել, խափանել, քանդել։ — ն. աբ. անյ. —ung, իգ. ա1. = բայէն նշանակութիւնը հետ։

Zerstö'rer, ար. ա—. —in, իգ. աչ. կործանող, ապականող, խանգարող, քանդող, աւերող...։

zerstóßen, նբ. աչ. (տ. stoßen) անբՅ. (աղ...) փշրել, մանրել, ծեծել, լեռել, ամնդահարել. Զ. բախէ մը զարնելով կտորել՝ բեկանել։ — ն. աբ. անյ. լեռելը, մանրում, բեկանում։

zerstréuen, նբ. եւ չբ. ա—. անբՅ. ցրուել, ցանել, քայքայել (բանակը...). փարատել. չիք ընել, անհետացընել, վատնել. Զ. զբաղել, զուարճացնել. Յ. Յ—ն Gedanken — մէկուն մտադրութիւնը շփոթել, միտքը ցրուել. Յ. — մէկը զբօսցընել՝ զուարճացընել։

zerstréut, դբբ. անց. եւ ած. տ. ի նոյն. — ն. աբ. անյ. տ. Zerstreuung.

zerstréut, ած. 6. (նմմտ. zerstreuen) ցրուած, ցանուած, ցիրուցան, քայքայուած. բ. ափիւն. ափառեալ, մոլորամիտ. գ. բազմազբաղ, պատապղեալ։

Zerstréutheit, իգ. ա1. ցրուածութիւն, բազմազբաղութիւն։

Zerstréuung, իգ. ա1. ցրուածութիւն. ցրուում (ճառագայթի...), քայքայում, ճապաղում, քակէք, լուծում, անհետում. sich — machen զբօսնուլ, զուարճանալ, զբաղիլ, զբօսնուլ։

zerstü'cke(l)|n, նբ. ա—. անբՅ. կտոր կտոր ընել, կտրատել, հերձատել, բաժին բաժին ընել. (ժառանգութիւն...) բաժնել։ — ն. աբ. անյ. —ung, իգ. ա1. = բայէն նշանակութիւնը հետ։

zertánzen, նբ. աչ. անբՅ. կաքաւելով մաշեցընել։ [tepartie.

Zertepartie, իգ. ա1. ն—ն. = Cer-

zertheilbar, ած. 6. բաժանելի, բաժանական։

zerthéilen, նբ. եւ sich — էբ. 2ա. անբձ. բաժնել, ճեղքել, պատառ-տել. յօշել, յօշ յօշ ընել. 2. (գաղափար...) բաժնել, լուծել, (մեքենայի մասերը...) քակել, քայ-քայել. in Brüche — կոտորակ ընել. 3. հալել, լուծել:

zertrámpeln, zertráppe(l)n, նբ. 2ա. անբձ. կոխկռտել, ոտքով ջախջա-խել:

zertrénnen, նբ. եւ sich — էբ. 2ա. անբձ. — trennen.

zertréten, նբ. 2ք. (տ. treten) անբձ. կոխել, կոխկռտել, ոտքի տակ ճմլել՝ ջախջախել. էբ. das Volk — ժողովուրդը ճնշել, անգթօրէն կոխել՝ հարկանել:

Zertrü'mmerer, ար. 22ա. (քաղաք-ներ) եղծիչ, ապականիչ, կործա-նիչ:

zertrü'mmer|n, նբ. 2ա. անբձ. խոր-տակել, քանդել, աւերել, տա-պալել, փլուցանել. ըն. մբ. եղծա-նել, խանգարել, ապականել: — ն. 22բ. անյմ. —ung, իգ. 21. խորտա-կում, տապալում, աւերում:

zerwéichen, նբ. 2ա. անբձ. շատ թաթխել, խոնել, շատ կակղըց-նել: — չբ. 1. շատ կակղիլ, խոնիլ:

Zerwü'rfniß, ն. 15. գժտութիւն, տարաձայնութիւն, աւրուիլը:

zerzáusen, նբ. 3կ. անբձ. — zau-sen; ապականել, խանգարել, ճմռթքել. էբ. 3. tüchtig — ըմփ. մէկը լաւ մը լուալ, գզգզփռտել: — ն. 22բ. անյմ. խանգարում:

zerzúpfen, նբ. 3ա. եւ 2կ. ծուա-տել, թելատել, թելերը հանել. ըն. մբ. խծծել, խծուծ ընել:

Zéter, ար. (ն.) 22ա. եւ մէ. անձ-կութեան աղաղակ. — (und Mord) schreien բարձրաձայն աղաղակել:

Zéter|geschrei, ն. (բարձրաձայն) աղաղակ: —mordio, ն. — Zeter.

zétern, չբ. հ. 2ա. — Zeter schreien.

Zéttel, ար. 22ա. խղթիկ, քար-տիկ, ամսական. ծ. (չչի վրայ) պիտակ, ծանուցագիր. — Theaterzettel; 2. — Anschlag, ա.: 3. ար. ոստ. ատեղ:

Zéttel|ankleber, ար. —anschläger, ար. ազդագիր կպցընող: —ende, ն. — Anschweif, ա.

zétteln, նբ. 3ա. ոստ. եւ էբ. — anzetteln, 1. եւ 2. — ն. 22բ. անյմ. — Anzettelung.

Zeug, ն. (ար.) 20. նիւթ. բ. գործի, կազմած, տարուած. է. (շինուած) առարկայ. 2. ստուայն, հիւսուած, պաստառ. (մետաքսի) կերպաս. ըհ. նիւթ, ասուի. (Lei-nen-)— կտաւ. 3. զգեստ, հան-դերձ, հագուստ, հագնելիք. 4. — Geschirr, ա.; 5. որս. — Jagd-geräth; lichte —e ցանց, թակարդ, փորմ. dunkle —e երագագաղք, հաղքը. 6. — Geschirr, ա.; irdenes — խեցի, խեցեղէն անօթ. 7. ար. հայս, զանգուած (— Teig). բ. այլեւ-այլ իրաց խառնուած՝ զանգուած. (թղթագործութեան) զանգուած, լեռնակալ կտաւք. տղ. (գիր ձուլե-լու) մետաղ. ռսփ. (ռստայնանկի գործւոյն) առքանք. որմ. — Mör-tel; 8. մռն. բօյատրօսիկան. das — haben zu... ձիրք՝ տաղանդ ու-նենալ (բանի մը). բ. J—m et. am —e flicken, տ. flicken, ա.; է. in's — (կամ Geschirr) gehen կամ sich legen, sich werfen եռանդեանմը գործք մը ակսիլ. տ. gut auf dem —e sein ա) ի զինուորս՝ հանդիսա ըլլալ. բ) եր առուեստին քաղ ատեղեալ ըլլալ. 9. — կամ —s, անկի. իր, կը, բան (ընչին). allerhand —(s) ամէն տեսակ բաներ. albernes — յիմարութիւն. dummes — տ. dumm, ա.; ծղրբ. Das ist schönes — գեղեցիկ բան:

Zéug|amt, ն. չին. զինագործու-թեան հոգաբարձութիւն: —baum, ար. ռսփ. ստորի: —druck, ար. պատ-տուաստորդշմ(ութիւն), (պաստառ-ի) նկարակերտութիւն: —fabrik, իգ. պաստառագործարան: —haus, ն. չին. զինարան: —hausherr, ար. —hausverwalter, ար. չին. զինարա-նապետ. —knecht, ար. չին. աշխա-տիր, կահակիր (զինուոր): —meister, ար. որս. կազմածապետ. բ. զինա-րանի (նիւթոց) վերակացու: —schmied, ար. երկաթագործ: —wärter, ար. որս. որսապահ. բ. չին. զինա-րանապահ: —weber, ար. —wirker, ար. կտաւագործ:

Zéuge, ար. 24. **Zéugin**, իգ. 22. վկայ. ich habe Sie zu —n genommen կամ angerufen զձեզ վկայ կոչեցի:

zeugen, ներգ. h. 3ա. վկայ լինել. վկայել, վկայութիւն տալ: — ներ. յառաջ բերել, ծնանիլ, ածել. Ե. մր. — erzeugen, 2. — չ. 22բ. անյ. ա. Zeugung.

Zeugenaussage, էգ. վկայութիւն: —bestechung, էգ. վկայից կաշառակերութիւն: —verhör, չ. —vernehmung, էգ. վկաներու լսելը. Ե. մր. հարցաքննութիւն:

Zeuger, ար. 22ա. —in, էգ. 33. — Erzeuger.

Zeugniß, չ. 18. վկայութիւն. Ե. վկայութիւն, նշան(ակ), ցոյց. Գ. (յանձնի) վկայութիւն, զրուցատրութիւն. von et. — ablegen բանի մը վկայութիւն տալ. 2. վկայութիւն, վկայագիր, վկայութեան թուղթ. (աշակերտի մը) վկայական, վկայագիր (— Zensur, 2.):

Zeugung, էգ. 31. բնբ. ծնանիլը, ծնողութիւն, ծնունդ:

Zeus, յա. ան. ար. անփփ. Արամազդ:

Zibebe, էգ. 35. մեծ չամիչ, դամասկեան չամիչ:

Zibeth, ար. (չ.) 20. անյ. մուշկ: —katze, էգ. Ն. բեշկ-մշկոյ (Viverra zibetha):

Zicke, էգ. 35. ամ. = Ziege; Բայց ... Zickel, չ. 22ա. Zickelchen, Zicklein, չ. 22բ. ուլ, ամիկ, այծուն ձագ:

zickeln, ներգ. h. 3ա. (այծուլ) ուլ բերել:

Zicklein, չ. 22բ. ա. Zicke.

zickzack, մ. օձաձեւ, մանուածապատ:

Zickzack, ար. 20. եւ 38. ծամածռուռ օձաձեւ գիծ: —förmig, ած. օձաձեւ, ծամածռուռ: —linie, էգ. օձաձեւ գիծ:

zickzackig, ած. 6. օձաձեւ:

Ziege, էգ. 35. Ն. այծ (Capra). junge — ուլ, ամիկ. Ե. ... Այծ:

Ziegel, ար. 22ա. որմ. (Թրծիւն) աղիւս, ազուռ. — brennen աղիւս թրծել. 2. կղմինտր (= Dachziegel):

Ziegelanstrich, ար. աղիւսածեփութիւն: —arbeiter, ար. = Ziegler. —bau, ար. աղիւսաշինութիւն: —brenner, ար. աղիւսարկ: —dach, չ. կղմինտրայարկ տանիք: —decker, ար. կղմինտրադիր: —hütte, էգ. աղիւսատնարան: —meister, ար. = Ziegler. —stein, ար. = Ziegel, 1. —werk, չ. աղիւսագործութիւն:

Ziegelei, էգ. 31. ար. աղիւսատնարան: —arbeiter, ար. = Ziegler. —besitzer, ար. աղիւսատնարանի տէր:

Ziegenlauge, չ. այծի ... Ե. ... կաղկանձել: —bart, ար. այծի մօրուք. Ե. (մարդու) այծամօրուք: —bock, ար. նոխազ. քօշ. քաղ. Ե. ամ. յոռի դերձակ, կարուակ: —böckchen, չ. ուլ. ամիկ: —fell, չ. այծենի: —füßig, ած. այծոտն: —hainer, ար. վարպետ դաւաճան: —hüren, ած. այծամորթեայ: —hirt(in, էգ.), ար. այծարած: —leder, չ. այծենի: —melker, ար. այծ կթող. Ե. Ն. europäischer — եւրոպական այծակթիչ (Caprimulgus europaeus):

Zieger, ար. 22ա. մածնաթան. 2. այծապանիր (պանիր ածեան մը):

Ziegler, ար. 22ա. աղիւսագործ, կղմինտրագործ:

Ziehband, չ. (բաշելու ծառայող) ձգալար. Ե. շղթայ, առան: —bank, էգ. ապօսածել փորելու գործի, ապօսաց. Ե. կարգան, Թեւլծան: —backen, ար. դօշկեր (անուոյ դօշն անցընելու նանեկ): —harmonika, էգ. ձեռնադաշնակ: —hund, ար. Ե. մր. կառաձիգ շուն: —klinge, էգ. քերոց: —kraft, էգ. ձգելու զօրութիւն. Ե. — Anziehungskraft. —leine, էգ. լար: —pflaster, չ. — Zugpflaster. —seil, չ. (բան մը քաշելու) չուան: —stange, էգ. (ի հրացանագործութեան) ապօսելու ձող: —topf, ար. (լուացք լուալու) մախարձեղոյ պղպղ: —weg, ար. նոյ. = Leinpfad. —zange, էգ. աքծան (հմմտ. Zug...):

ziehbar, ած. 6. բնփ. եւ ար. առաձգական, տարածական (ձգանալ):

Ziehbarkeit, էգ. 31. անյ. բնփ. եւ ար. տարածականութիւն:

ziehen, 24. (ներկն հոյ: ներ. du zeuchst, er zeucht, հրմ. zeuch) Ա. ներ. եւ ժբ. ձգել, քաշել. Ե. (ի դուրս) հանել, կորզել, ձգել. Գ. ը—n Wechsel — փոխանակագիր քաշել. an: 3. am Arme — մէկը ձեռքէն քաշել

քաշել. J. an (bei) den Haaren — մա-կուն մազերէն քաշել. an sich — իրեն քաշել՝ ձգել. Nutzen aus et. — բանէ մ'օգուտ՝ շահ քաղել՝ հանել. Schlüsse aus et. — (բանէ մը) հետեւութիւն հանել. in die Höhe — բարձրացընել (դրօշ). վերցընել, (առագաստ) պարզել. den Hut vor J—m — մէկին ողջունել, գլխարկն հանել՝ վար առնուլ. բ. (նաւ...) ձգել, քարշել, ձգելով տանել. (կառք...) վարել. 2. an: տ. Strang, ձ. բ.; J—s Blicke auf sich — մէկուն հայեցուածքն իրեն ձգել. Saiten auf die Geige — ջութակի լար անցընել՝ դնել. J. auf (կամ bei) Seite — մէկը մէկդի՝ մեկուսի առնուլ. J. auf seine Seite, Partei — մէկն իր կողմն ձգել՝ առնիլ. den Pfropfen aus e—r Flinte — հրացանէ մը խծուծը հանել. ich werde mir e—e Lehre daraus — այս քննէն խրատ պիտի ըլլայ. et. aus ea. — ա) առաձգականն բան մը արբաձել, ձգաել. բ) քակել, քակտել, անջատել. ein Band durch ein Schnürloch — ծակէ մը ժապաւէն անցընել. Flachs, ֆխ. J. durch die Hechel — durchhecheln; et. in sich — բան մը վեր քաշելով խմել, ծծել. in Berathung — խորհուրդ հարցընել. et. in Betracht, Erwägung — տ. Betracht, Erwägung; J. in's Geheimniß, in's Vertrauen — մէկուն իւր գաղտնիքը բանալ. in Zweifel — տարակուսի տակ ձգել. J. nach et. — մէկը բանի մը տանիլ՝ ձգել. et. nach sich — իր ետեւէն քաշել, բերել, ձգել. Folgen nach sich — (գէշ) հետեւութիւններ ունենալ. ein Kleid über das andere — զգեստ մ'ուրիշին վրայէն հագնիլ, արկանել զիւրեւ. von: J—m die Larve vom Gesicht — մէկուն երեսէն դիմակը քաշել՝ կորզել. e—n Vortheil von et. — բանէ մ'օգուտ քաղել. vor Gericht — ատեան կանչել. J—m zu Rathe — մէկը խորհրդի կոչել, խորհուրդ հարցընել. J. zur Rechenschaft — մէկէ մը հաշիւ՝ համար պահանջել. sich et. zu Herzen, zu Gemüthe — բան մ'ի սիրտ առնուլ, շարժիլ. վրան ազդեցութիւն ընել. die Stricke fest — չուանը պնդել. ֆժշ. Blasen —, նախափնինդիր. — պալար՝ բշտիկ հանել.

Furchen — ակօս բանալ, ակօսել. ein schiefes Gesicht, eine Fratze — դէմքը ծռել. e—n Graben — ա) փոս դծել. բ) փոս փորել. ատա. eine Senkrechte — ուղղահայեաց մը դծել. e—n Vergleich — zwischen ... համեմատութիւն ընել ի մէջ... 3. իրեն ձգել՝ քաշել, (միտքն) յանկուցանել. 4. սնուցանել, բուծանել, դարմանել, աճեցընել. Kinder (groß) — տղաք մեծցընել. ein Kind zum Guten — տղայ մ'ի բարին կրթել՝ հրահանգել. 5. խղ. e—n Stein — քար մը շարժել՝ խաղալ (աղխատախաղի մէջ). 6. արհ. den Flachs — կտաւատ քաշել՝ խլել. den Draht — թել հանել, կորզանել, կորզանէ անցընել. Wasser — (կաշի...) ջուր ծծել՝ խմել. չխն. ein Rohr — (հրացանի...) փող ակօսել, ակօսաձեւ փորել: բ. sich — ֆբ. տ. նբ. ձ. (in) 2. ձգուիլ, պարզիլ, երկայնիլ. 3. sich wohin — տեղ մ'երթալ՝ դիմել. 4. das Gebirge zieht sich bis an die Grenze լեռը մինչեւ սահմանը կը հասնի. 5. sich in et. — բանի մը մէջ մտնել, թափանցել, (խոնաւութեան...) ընդմտանել. 6. sich nach et. — բանի մը ձեւն առնուլ. die Strümpfe — sich nach dem Fuße զանկապանն ոտքին ձեւը կ'առնու. sich — տարածուիլ (նիւթոց). 7. der Leim zieht sich (zu Fäden) սոսինձը թել թել կ'երկըննայ՝ կը դերձանի. 8. արհ. — werfen, ձ. ա. գ. — չբ. ն. (եւ f.) — նբ. անխնդիր. 2. լուսնթայն խնդիր ունի. ծծել, քաշել. բ. die Wage zieht կշիռը կը միտէ՝ կը հակի. ֆխ. dieser Grund zieht bei mir nicht այս պատճառաբանութիւն չէ, զիս չի համոզեր. ե. հասարակութեան իրեն ձգել՝ յանկուցանել. տ. նխ. հնփ. ֆխ. հյյ.ե. an e—m Karren — յասպնակ մը ձգել՝ քաշել. ե. es zieht hier հով կայ, (հոս) կը փչէ. es zieht durch diese Thür այս դռնէն հով կը փչէ՝ մտնէ. ըր die Löcher — ծակերը կը լեցուին (ի դնդականոց). ե. der Ofen zieht gut հնոցը լաւ կը վառուի. nicht — չվառուիլ, ծխել. ը. ein Korkzieher... zieht gut խցահանը լաւ կը հանէ. բ. (բաժակ մը) խմել, ըմպել. 3. f.—ձ. յառաջանալ, քալել, երթալ. gezogen kom-

Digitized by Google

men գալ, հասնիլ. die Kreuz und Quer — ծամածռուած մանուածապատ երթալ. ք. նշ. հեփ. auf den Reichstag — ատենագումարում երթալ՝ ներկայ գտնուիլ. die Wolken — aus Süden ամպերը հարաւէն կուգան կ'երթան. տռամդ օդզղա—ֆիզիան սրա—չիւրա չ. ս. laß mich —! Թող, երթամ. 4. (Թռչնոյ) գաղթել, ուրիշ աշխարհ երթալ. 5. բնակարանը փոխել, տունը փոխել, ուրիշ տեղ երթալ, ըմպ. կրուիլ. in die Stadt — քաղաք իջնալ. auf ein anderes Zimmer — ուրիշ խուց փոխադրուիլ. 6. (Ծառայի) տեղը փոխել: Դր. gezogen, դրբ. անց. եւ ած. ս. — Քոյլին ամէն նշանախօսութեանց հեփ. gezogene Lichte Թաթխուած մոմ. gezogenes Rohr ակօսաւոր փող (Թընդանօթի). — չ. սսբ. անյ. — Քոյլին նշանախօսութեանց հեփ. ձգում, ձգելը...:

Zieher, արք. սս—. (—in, իգ. սս.) ձգող, քաշող. Ն—կ. Նաւամերդ, Թակող. ք. Ըլ. — Traffant; 2. ձգելու գործի. փ. Kork-, Schrauben-, Stiefelzieher.

Ziehung, իգ. ս. հանելը. — der Lose վիճակահանութիւն:

Ziel, չ. սս. վախճան, կատարած, վերջ, աւարտ. ման. սահման, սպառուած, եզր. mit (ohne) Maß und — փ. Maß, ս.; das — überschreiten սահմանը չափէն անցնիլ. ք. վերջ, վախճան, կատարած (կենաց). am —e seines Lebens sein ընթացքին կատարել՝ աւարտել. 2. վախճան, նպատակ, կէտ. am —e seiner Wünsche angelangt sein իր բաղձանաց հասած ըլլալ. (Թիրախ) նպատակ. ը. մփ. գիտուած, գիտաւորութիւն, նպատակ:

ziellos, ած. աննպատակ, վախճանազուրկ: —punkt, արք. նպատակակէտ, նպատակ: —scheibe, իգ. — Scheibe, ս.; ք. էի. աւազակ նշաւակ:

zielen, չբ. կ. եւ նբ. ս—. գիտել, նպատակել. էխ. auf et. — բանի մը նպատակ՝ գիտուած ունենալ:

Zieler, արք. սս—. նպատակող, նշանող ի նպատակին, ուղղիչ:

ziemen, չբ. կ եւ էբ. ս—. — geziemen.

Ziemer, արք. սս—. Նապաստ չ. մէջք, մանանուխ (ողջուս...). արս. (եղջերուի) գաւազանք. 2. (անզգամ անասնոց) ծանած, փառազ. (Ձիու) առջ. ք. (Ochsen-) — ջիլ (ծեծելու համար):

ziemlich, ած. ս. ա—. կրծ. Վ. բաւ բաւականին, բաւական. — gut գէշ չէ, բաւական լաւ:

ziepen, նբ. ս—. 3. an den Haaren — մազերը քաշել:

Zier, իգ. ս. — Zierde.

Zieraffe, արք. Նաղ. —äffchen, չ. քծնող, զարդասէր. ք. զարդարասէր, պճնող (աղջիկ). —մ. ակէ-վաճառ: —bengel, արք. ըմբ. պճնող, նարասէր: —buchstabe, արք. արտ. տպ. զարդագիր: —gärtnerei, իգ. ծաղկագործութիւն: —leiste, իգ. արտ. (Փայտէ) նուրբ գաւազան. տպ. ծաղիկ, ծաղկազարդ: —puppe, իգ. պճնող, զարդարիչ (կին):

Zierat, արք. սս. զարդ, զարդարանք, պաճուճանք:

Zierde, իգ. ss. զարդ(արանք), պաճուճանք:

zieren, նբ. եւ sich — էբ. ս—. զարդարել, (բանի մը...) զարդ ըլլալ. 2. զարդարել, պաճուճել, պճնել. միայն էբ. էջ. մփ. պճնել, ծեքծեքիլ, ամ. ակէփելիլ: geziert, դրբ. անց. եւ ած. ս. զարդարեալ. ք. անթեւ եթեալ, պաճուճեալ: — չ. սսբ. անյ. զարդ. das — — Ziererei.

Ziererei, իգ. ս. — Geziere; 2. պաճուճեալ՝ արուեստականեալ ոճ նուաստութիւն:

zierlich, ած. ս. վայելուչ, ազնիւ. գեղեցիկ, զարդարեալ, զարդարուն:

Ziest, արք. սս. պկ. ժանտ եղինձ (Stachys):

Ziffer, իգ. ss. Թուանշան. ք. Թիւ. գ. ծածկագրութիւն. 2. (մուրհակի...) Թիւ, նշանագիր:

Zifferblatt, չ. (ժամացուցի...) Թուացոյց: —kunst, իգ. ծածկագրութիւն: —mäßig, ած. Թուական: —schrift, իգ. կերծագրութիւն:

ziffern, չբ. կ. եւ նբ. ս—. Թուագրել. ք. ծածկագրել:

...zig, չտասնա ման. 2—9

Թաւերդա հետ թաւրդաբերել եւ ներ-նախի նայն Թաւերդան փոխանորդել. չ. օ. achtzig ութսուն. vierzig քառասուն. Բ. եւ ներկայի մարդատեղ փոխանակ. չ. օ. über die Zwanzig(e) hinaus sein քսանն անցած ըլլալ: ...ziger, ինքնա- ած. եւ գ. (նաեւ իգ. -erin) փ. vierzig; Բ. sie ist eine Zwei-und-zwanzigerin 22 տարեկան է: Zwänziger, ար. քսաննոց:

Zigárre... փ. Cigarre...

Zigéuner, ար. ss. -in, իգ. ss. բոշայ. գնչու:

Zigéuner|bande, իգ. բոշայից խումբ: -leben, չ. թափառական կեանք: -sprache, իգ. բոշայերէն: -volk, չ. գնչուք:

zigéunern, չբ. h. s. գնչուի կեանք անցընել. ը. մփ. թափառիլ. յածիլ. դատարկաշրջիկ ըլլալ:

Zille, իգ. ss. նաւ. նաւակ, կուր:

Zimbel, իգ. ss. ծնծղայ (չփմղայը):

Zimmer, չ. zz. սենեակ, (մեծ) խուց. Բ. բնակարան, սենեակ. 2. größeres — սրահ. 3. (քաղաքական կառք կաշւոյ) պտուղակ. 4. տախտակ:

Zimmer|arbeit, իգ. տախտակագործի գործ: -beil, չ. ուրագ: -gesell, ար. հիւսնի աշակերտ: -handwerk, չ. հիւսնութիւն: -hof, ար. տախտակավաճառ: -holz, չ. տախտակ: -jungfer, իգ. սենեկապան աղջիկ (= Stubenmädchen): -mann, ար. (յգ. -leute) տախտակագործ, հիւսն. ել. J-m zeigen, wo der — das Loch gelassen (կամ gemacht) hat մէկուն դուռը ցուցնել, մէկը հանմբայ դնել: -platz, ար. = Zimmerhof. -reich, ած. ըն-դարձակ: -stück, չ. տախտակ. Բ. սե-նեկի նկար: -werk, չ. = Zimmerarbeit.

Zimmerchen, չ. ssբ. (ն. չ. Zimmerꝛ) խուց, սենեկիկ:

Zimmeréi, իգ. sɪ. = Zimmerhandwerk.

zimmer‖n, նբ. եւ չբ. h. s. das Holz — փայտը հիւսնել, մփ. տա-պարաւ չորեքկուսել: — չ. ssբ. անյ. -ung, իգ. sɪ. հիւսնութիւն. 2. մայն -ung, իգ. sɪ. ար. բէլ. տախտակամած (ի փայտէ):

Zimm(e)t, ար. ss. անյ. կինամոն, դարիճենիկ (= Kane(e)l):

Zimm(e)t|baum, ար. տէ. = Kane(e)lbaum. -braun, ած. = zimm(e)tfarben. -brenzel, իգ. կոկոն պաքսիմատ: -farben, ած. դարիճենիկի գունով: -mandeln, իգ. յգ. շաքարապատ դարիճենիկ: -rinde, իգ. (պատեան) կինամոմոն(ի):

Zimperlise, իգ. կերպարանեալ պարկեշտ:

zimperlich, ած. ե. պչրանալ. աբուեստակեալ սիրուն. կերպարանեալ պարկեշտ. — thun արուեստակեալ նազանք ընել, կատակոտել:

Zimperlichkeit, իգ. sɪ. արուեստականեալ սիրունութիւն:

zimpern, չբ. h. s. սիրուն՝ անունակ ձեւանալ:

Zindel, ար. zz. -taf(f)et, մե-տաքսեայ տաստա:

Zingulum, չ. ss. եր. կամար, գօտի (քահանայի):

Zink, չ. (ար.) ss. անյ. քմ. զինկ:

Zink|arbeiter, ար. ար. զինկագործ: -artig, ած. զինկաձեւ: -ätzung, իգ. զինկագրութիւն: -dach, չ. քմ. զինկապատ տանիք: -erz, չ. հք. զինկահանք: -gießer, ար. ար. զինկագործ, զինկաձոյլ: -haltig, ած. քմ. զինկախառն:

Zinke, իգ. ss. Zinken, ար. ssբ. — Zacke, ար. 2. ար. եղջեր կառք. 3. երժ. (փող) եղջերեայ. եղջերափող. Բ. փող (երգեհոնի):

zinken, Ա. ած. օ. զինկէ, զինկեայ: Բ. — նբ. s. երժ. եղջերեայ զար-նել՝ հնչեցընել. 2. ժանեւորել, ատամնաւորել. մն. երժ. ըրբ. անց. drei-gezinkte Gabel երեքժանի պատառաքաղ:

Zinken|bläser, ար. երժ. եղջերահար. ը. մփ. սրափողահար: -register, չ. -zug, ար. երժ. (երգեհոնի) փող:

Zinkenist, ար. ss. երժ. եղջերահար. ը. մփ. = Musikant.

zinkig, ած. ե. ժանեւոր, ատամնաւոր:

Zinkographie, իգ. es. զինկագրութիւն:

Zinn, չ. 20. անյ. քմ. անագ:

Zinn|asche, իգ. -dioxyd, չ. քմ. անագաճիւն, անագի երկօքսիտ: -erz, չ. հք. անագահանք: -geschirr,

Digitized by Google

չ. անագ (եայ անօթ)։ —gießer, ար. անագագործ։ —haltig, ած. անագախառն։ —kies, ար. քմ. հք. անագախիճ (ծծմբաւոր անագ)։ —sauer, ած. քմ. անագաթթու։

Zinne, իգ. 25. նրբ. (տան) կատար. մն. (եկեղեցւոյ աշտարակի) աշտարակ. (միահարթ) տանիք. 2. (պարսպի...) ժայռք, կեռիկք, ատամունք։

zinnen, ած. 6. — zinnern.

zinnen|förmig, ած. ատամնաձեւ։ —hoch, ած. երկնաբերձ։

zinnern, ած. 6. անագեայ։

Zinnóber, ար. 22ա. քմ. խարուկ. նկ. կարմրագեղ, կինաբարաւոն։

Zins, ար. (եզ. 8. յփ. 18.) հարկ. 2. (երկրի համար) տուրք, հարկ, հասոյթ. 3. (տան) վարձ. 4. յփ. Zinsen (հմմտ. Kapital) շահ, տոկոսիք, փոխարդիւնք. Geld auf —sen geben շահու ստակ տալ։

Zins|bauer, ար. (հողագործն վճարող գիւղացի...) վարձակալ։ —fällig, ած. — zinspflichtig. —frau, իգ. — Zinsmann. —frei, ած. ազատահարկ. բ. հողագործական տուրքէն ազատ. գ. ձրի վարձով. դ. անշահ (դրամագլուխ)։ —freiheit, իգ. ազատահարկութիւն։ —fuß, ար. տոկոսաչափ։ —gut, չ. վարձեալ կալուած երկիր։ —hahn, ար. փոյն կոյր. roth wie ein — բոլորովին կարմիր, ընտ. կատա կարմիր։ —leben, չ. հողագործութիւն, ստկաւոր աւատ։ —mann, ար. —frau, իգ. —leute, յփ. վարձակալ. բ. — Miethsmann. —pacht, իգ. վարձատրութիւն։ —pflichtig, ած. տուրքատու։ —tabelle, իգ. շահուց ցուցակ։ —weise, մ. շահով։

zinsbar, ած. 6. — zinspflichtig.

zinsen, ներգ. եւ չբ. հ. 8փ. վարձ՝ շահ վճարել. բ. շահ՝ տոկոսիք բերել։ [շահուն շահ։

Zinseszins, ար. (եզ. 8. յփ. —sen)

Zion, իգ. 38. Սիոն։

Zipfel, ար. 22ա. (արածայր) ծայր, սայր, սուր ծայր, ալեր. (քթին...) ծայրք. փխ. bei allen vier —n fassen զգուշութեամբ գործել. փխ. ընտ. et. beim rechten — anfassen բանի մը լաւ ակսել. 2. — Gipfel, 2.; 3. ընտ. խող։

Zipfeltuch, չ. պերող (կանանց գործածելի թաշկինակ)։

zipfelig, ած. 6. սայրաւոր. մն. ի բրդ. drei— երեքսայրի։

Zipólle, իգ. 25. սոխ (— Zwiebel)։

Zippammer, իգ. մարգագան, մարգագ ցորախտագան (Emberiza cia)։

Zipperlein, չ. (ար.) 22բ. ոտնաքաշութիւն. մն. — Fuß-, Handgicht.

Zirbel, ար. 22ա. իգ. 25. Zirbe, իգ. 25. կոնի (Pinus cembra) (— Arbe)։ —baum, ար. տե. — Zirbel.

Zirbeldrüse, իգ. ուղղ. կոնաձեւ գեղձ։

Zirkel, ար. 22ա. բոլորակ. բ. շրջանակ (անձեւ բան), (անուոյ) հեց. (երկրաթի) գօտ. ե. խումբ, (մարզական) ակումբ. գ. շրջան, տրամագիծ. 2. ընկերութիւն. 3. ար. կարկին։

Zirkel|bogen, ար. — Kreisbogen. —säge, իգ. ար. — Schweifsäge. —schluß, ար. եզ. յոռի շրջան։

zirkeln, նբ. 3ա. — abzirkeln.

Zirkon, ար. 20. հք. զիրկոն (ազնիւ քար)։

Zirkulár, չ. 20. շրջաբերական (նամակ). ein — erlassen շրջաբերական հանել։

Zirkulation, իգ. 31. շրջան, բոլորում (— Umlauf)։

zirkuli(e)r|en, չբ. հ. 3ա. շրջիլ. շրջան ընել՝ պտտիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. — Zirkulation.

Zirkumflex, ար. 20. փր. պարոյկ. 2. փխ. ընտ. եռանկիւնի խոյ։

Zirkus, ար. 18. (յփ. —sse) կրկէս, ձիընթացարան։

Zirpe, իգ. 25. ճռ. ճպուռ (— Zikade)։

zirpen, չբ. հ. եւ նբ. 3ա. (միջատ...) ճռռալ, ծղրտել, ճչալ, ճռուողել (թռչնոց). (ձագերու) ամ. ճռճռել։ — չ. 22բ. անյփ. ճռռանք, ճիչ։

Zisch, ար. 20. շչիւն, սուլում։

Zischlaut, ար. շչող գիր։

Zischelei, իգ. 31. — Gezischel.

zischeln, չբ. հ. եւ նբ. շշնջել. հծծել, փսփսալ. 2. քր. die Laute j u. ch —ð aussprechen ժ եւ շ գրերը շշանայն՝ շշելով արտասանել...։ — չ. 22բ. անյփ. — Gezischel.

Digitized by Google

zischen, չէ. h. եւ s. 3ա. եւ 8գ. սուլել. բ. (օձի...) սուլել, շչել. գ. (օդի...) շնչել, սուլել. (նետի...) շվահել, շառաչել. դ. (ծաղրելու համար) սուլել, շչել. 2. լաւութիւն հրաժարել (սուլելով — auszischen)։ — չ. 22բ. անյփ. շչիւն, սուլումն։

Zischer, ար. 22ա. շչող, սուլող։

Ziseleúr, ար. 33. նաեւ 20. քանդակող, դրօշող։

zisel(i)(e)r||en, ներ. 3ա. քանդակել, դրօշել. (սայրով...) դրոշմել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. քանդակումն, դրօշումն։

Zistérne, իգ. 35. ջրամբար, ջրարան (անձրեւաջրոյ)։

Zitadélle, իգ. 35. զին. բերդ. ճրդ. ամրոցան, միջնաբերդ։

Zitát, չ. 20. վկայութիւն, կոչումն։

Zitatión, իգ. 31. կոչումն, եկակոչութիւն (= Ladung)։

Zither, ար. 35. երժ. կիթառ. բ. փանդիռն։

Zither||schlagen, չ. —spiel(en), չ. փանդռահարութիւն։ —spieler, ար. փանդռահար։

ziti(e)r||en, ներ. (հեղինակի...) վկայութեան կոչել, կոչ(ումն) ընել. 2. իրք. եկակոչ ընել, եկակոչել. 3. (դեւ...) կոչել։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կոչումն, վկայութիւն. եկակոչութիւն. կոչումն (դիւաց)։

Zitronát, (չ.) ար. 20. կիտրոնաբանդակ, շաքարապատ կիտրոն։

Zitróne, իգ. 35. լիմոն. 2. բյ. կիտրոնի, լիմոնի (Citrus medica acida)։

Zitrónen||farbe, իգ. —farbig, ած. —gelb, չ. եւ ած. լիմոնագոյն։ —säure, իգ. քմ. լիմոնաթթու։ —scheibe, իգ. լիմոնի շերտ։

Zitter||aal, ար. կն. ելեկտրական օձաձուկ (Gymnotus electricus)։ —esche, իգ. —espe, իգ. բյ. բարտի, դողդոջուն կաղամախի (Populus tremula)։ —fisch, ար. կն. ելեկտրական ձուկ։ —gold, չ. = Flittergold. —pappel, իգ. բյ. = Zitteresche. —roche(n), ար. կն. ներկէս, թմրաձուկ (Raja torpedo)։

Zitterer, ար. 22ա. դողացող։

zittern, չէ. h. 3ա. դողալ. aus (կամ vor) Furcht — վախէն սարսափել. 2. — und beben դողալ, դողդոջել, սարսափել. բ. (ձայնի...) պապաչել, դողդոջել. գ. ճօճել։ — չ. 22բ. անյփ. դող(ումն), դողդոջումն։

Zitz, ար. 20. կն. հնդկապաստառ, պարսիկ կերպաս։

Zitze, իգ. 35. ստեանց պտուկք. 2. կն. ստինք (կովու...)։

Zitzweber, ար. 22ա. —in, իգ. 32. ար. հնդկապաստառագործ։

zivil, ած. 6. քաղաքային. բ. քաղաքավար. գ. կրթեալ, ազնուաբարոյ. 2. աժան, չափաւորեալ (գին)։ — չ. 38. անյփ. (հկ. Militär) քաղաքացիութիւն։

Zivil||amt, չ. քաղաքային պաշտօն։ —ehe, իգ. քաղաքական ամուսնութիւն։

Zivilisatión, իգ. 31. քաղաքակրթութիւն, քաղաքականութիւն։

zivilisi(e)ren, ներ. 3ա. քաղաքակրթել, քաղաքականացընել։

Zivilist, ար. քաղաքային գործ մ'ունեցող. 2. (հկ. Kriminalist) քաղաքային իրաւանց ուսուցիչ։

Zóbel, ար. 22ա. կն. սամոյր (Martes zibellina). 2. սամոյր, սամոյրենի (= Zobelfell, Zobelpelz)։

Zóbel||balg, ար. —fell, չ. սամոյրենի։ —fang, ար. սամոյրորսութիւն։ —pelz, ար. (մուշտակ սամոյրենի) սամոյր։ —tier, չ. = Zobel, 1.

Zóber, ար. 22ա. = Zuber.

zóckeln, չէ. s. 3ա. ժող. դանդաղ անտանալով քալել։

Zodiakus, ար. —ներ. անյփ. աստղ. կենդանակամար, կենդանատեղեր (= Tierkreis)։

Zófe, իգ. 35. = Kammerjungfer.

Zö'gerer, ար. 22ա. = Zauderer.

zö'ger||n, չէ. h. = säumen, չէ. եւ zaudern, չէ.; 2. (յետս) կասիլ. նահանջիլ. կենալ, դադարիլ։ — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = Zaudern, չ. Säumen, չ.։

Zö'gling, ար. 20. աշակերտ, ձեռնասուն։

Zölibát, չ. (ար.) 38. անկնութիւն։

Zoll, ար. U. 20. (անձի. երբե-

գործիքն՝ քառորդն երդը.) (յարդա- չափոյն 1/12 կամ 1/10 արդ) մասն(Գառ- շափ). 2. արգել. (արեւել… արգա- մագծաշափի 12դ մասն) մաս. էկ. auf — und Linie կէտ առ կէտ, ճշդիւ: ի. — 18. դր. ՀԻ. մազ. 2. էկ. Հարկ, տուրք. 3. մաքսատուն:

Zollamt, չ. մաքսատուն: —anschlag, ար. (առՀամեմատ մաքս) մաքս(ադիր): —beamte(r), ար. մաքսաւոր: —einnehmer, ար. մաքսառու, մաքսաւոր: —frei, ած. անմաքս. էկ. արձակ, ազատ: —haus, չ. մաքսատուն: —maß, չ. մաքսաչափ: —passi(e)rzettel, ար. (փոխադրաթղթութեան) Հրամանագիր: —quittung, էգ. —schein, ար. մաքսագիր, մաքսի ապացագիր. (փոխանակ) անցագիր: —schiff, չ. նաւ. մաքսանաւ, մաքսառու նաւակ: —schreiber, ար. մաքսադպիր: —stock, ար. մաքսատուփ: —stelle, էգ. —stätte, էգ. — Zollhaus. —wächter, ար. մաքսաւոր:

zollbar, ած. ե. մաքսապարտ, մաքս վճարելի:

zollen, չբ. ն. եւ նբ. 2ս. մաքս վճարել՝ տալ. 2. պարտքը լնել՝ կատարել. 3—m Achtung — մեծութեան յարգութիւն տալ:

zö'llig, ած. ե. (ein·)— (մէկ) մատնաչափ:

Zö'llner, ար. 2ս. մաքսաւոր:

Zone, էգ. 3ս. արդ. աշխ. գօտի. ... մէկ. եւ էկ. առՀմամ, ...:

Zoologie, էգ. 3ս. Ի. կենդանաբանութիւն:

Zoophy't, չ. 3ս. բոյս. կենդանաբուսածին:

Zopf, ար. 1ս. (... մազի) ցցունք, Հիւսք, փունջ. Ի. (կանանց) Հիւսք, ծամ. գ. կեղծամ. ... էկ. 3—m e—n — anstecken, drehen, machen մէկը ծաղրել՝ խեղկատակել. 3—m auf den — kommen կամ ա. spucken գ. spucken; 2. անպատ. (ծառի) կատար, ծայր:

Zopfband, ար. ... Հերակապ: —ende, չ. — Zopf, 2. —lerche, էգ. Ի. — Haubenlerche. —mensch, ար. ըստ. ... մարդ: —styl, ար. Հին՝ Հնացեալ ոճ: —zeit, էգ. Հնացեալ ժամանակ:

Zö'pfchen, չ. 2ս. ծամիկ, ցցունիկ:

zö'pfen, նբ. 2ս. եւ 3ս. die Haare… — մազերը Հիւսել, ծամ ընել. 2. ար. e—n Baum — ծառ մը ծայրատել, կատարն յարգել:

zö'pfig, zö'pfig, ած. ե. ծամաւոր, ցցունաւոր. 2. էկ. Հնացեալ, Հին, խառնակեալ:

Zöpftum, չ. 7. ... Հին ոճ...:

Zöpyrus, յա. ած. ար. Զոփիրոս:

Zorn, ար. 10. (յհ. ...) բարկութիւն, ցասումն. s—n — an 3—m auslassen, ...; die Schale des —es über 3. ausgießen բարկութեան մէկուն վրայ թափել. 3. in — bringen մէկը բարկացնել. ի ցասումն ածել. 2. գժկամակութիւն, անՀաճութիւն. դառնութիւն:

Zornausfall, ար. —ausbruch, ար. բարկութիւն, ցասումն: —entbrannt, ած. —glühend, ած. ...: —wüthig, ած. բարկացող: —wüthig, ած. ...:

zornig, ած. ե. բարկացած, ցասուցեալ. 2. բարկացող, ցասկոտ. 3. բարկացկոտ, Հրացայտ:

Zoroaster, յա. ած. ար. 22ս. Հ. պր. Զրադաշտ:

Zoroastrianismus, ար. 2ս. զրադաշտութիւն, ...:

Zote, էգ. 3ս. գարշութիւն, աղտեղութիւն:

Zotenlied, չ. լիրբ երգ: —reißen, չ. ...: —reißer(in, էգ.), ար. ...:

zotenhaft, ած. ե. աղտեղի, ... լիրբ: լրբենի:

Zotte, էգ. 3ս. (մազերու...) փունջ:

Zottelbär, ար. Ի. թաւ արջ: —haar, չ. փունջ փունջ Հեր:

Zottelei, էգ. 3ս. ըստ. ...:

zottelig, ած. ե. փունջ փունջ:

zotteln, նբ. 2ս. ... gezottelt — zottelig. — չբ. ի. ...:

zottig, ած. ե. փունջ փունջ. թաւ, ...:

Digitized by Google

zu, [illegible] 1. [illegible] zum — zu dem, zur — zu der; 1. [illegible] (...), (...), (...). (...) [illegible] zu Bett gehen [illegible]. zum Thore hinaus gehen [illegible]. der Weg zur Kirche [illegible]. 2. [illegible] (...), [illegible] (...). (...) [illegible] z. B. Brot zum Fleisch essen [illegible]. 3. [illegible] (...). zu Berlin [illegible]. zu Hause [illegible]. 4. [illegible]. zu Mittag [illegible]. von Tag zu Tag [illegible]. 5. [illegible]. zu Fuß [illegible]. zu Wagen [illegible]. zur See [illegible]. et. zur Genüge haben [illegible]. zum Glück [illegible]. zum Theil [illegible] (...). 6. [illegible]. aus Liebe zu Euch [illegible]. 7. [illegible] (...) [illegible]. 8. [illegible] z. B. zu Zweien [illegible]. 9. [illegible]. — auf's [illegible] auf, 7.; z. B. zum Besten [illegible]. zuerst, zuletzt, [illegible]. 10. [illegible]. drei verhält sich zu sechs wie fünf zu zehn [illegible]. 11. [illegible] z. B. Gott schuf den Menschen ihm zum Bilde [illegible]. es geschieht zu Deinem Besten... [illegible]. zum (als) Beispiel [illegible] (...). z. B.). er hat sie zum Weibe [illegible]. Wasser zum Trinken [illegible]. zu Staub werden [illegible]. zum Narren werden [illegible]. sich J. zum Feinde machen [illegible]. [illegible] zu et. ernennen, machen, erwählen, geboren werden; z. B. der König ernannte ihn zum General [illegible]. er wurde zum Fürsten erhoben [illegible]. 12. [illegible] z. B. ich erlaube Dir zu kommen [illegible]. ich habe zu arbeiten [illegible] (...). [illegible]. es ist [illegible] z. B. es ist nicht möglich ihn zu finden [illegible]. das Haus ist zu verkaufen [illegible]. es ist zu unterscheiden [illegible]. anstatt selbst hin zu gehen [illegible]. ohne es zu wissen [illegible]. um mich zu täuschen [illegible]. 13. [illegible]. das zu verkaufende Haus [illegible]. — [illegible] z. B. zu groß [illegible]. zu sehr, zu viel [illegible]. 2. (... offen) [illegible] (...). 3. ab und zu [illegible] ab, 5.; 4. [illegible]. nach (gegen [illegible]) Norden zu [illegible]. zu! immer zu! nur zu! [illegible]. 5. [illegible] (...) (...).

Zu... zu... [illegible] z. B. zufließen [illegible]. 2. [illegible] dem Gipfel zuarbeiten [illegible]. 3. [illegible] z. B. zuarbeiten [illegible]. 4. [illegible] immer [illegible] z. B. zuarbeiten [illegible]. 5. [illegible] z. B. J—m eine Strafe zudikti(e)ren [illegible].

Zu- und Abströmen, [illegible].

zuädern, [illegible] Löcher... — [illegible].

zuarbeiten, [illegible] zu... 2., 3., 4.

Digitized by Google

Zuave, ար. ձփ. նոր. գին. զուաւ (զաւղղիական աֆրիկեան բանակին մէջ զինուոր)։

zubauen, նբ. 3ա. բծ. շինելով փակել, առանկանել. 2. մաս մ'ալ աւելցնել։

zubehalten, նբ. 21. բծ. գոց՝ փակ բռնել։

Zubehör, ար. (չ.) 20. իգ. 21. (բանի մը) վերաբերեալ(ներն), յարակից բան. կազմած, սարք. իշ. ա) երկրորդական կերակուր. բ) առանձնայատուկ, համեմունք։

zubeißen, չբ. ի. եւ նբ. 8ա. բծ. (ակռայով) կարգել, խածնել. 2. ըմպ. weder — ախորժակով ուտել. 3. ըմպ. Brot — (մսին, հետ) հաց ուտել։

zubekommen, նբ. 24. բծ. փակել. 2. աւելի առնել, յաւելուած վրան առնուլ։

zubenam(s)en, նբ. 2ա. (3փ.) բծ. մականուանել։

Zuber, ար. 22ա. տաշտ. kleiner — գոյլ։

zubereit(en, նբ. 2ա. բծ. — bereiten, 1. եւ 2.; մաս. պատրաստել, հանդերձել։ — չ. 22բ. անյ. -ung, իգ. 21. — Bereiten, չ. մաս. պատրաստութիւն, հանդերձանք։

Zubereiter, ար. 22ա. պատրաստող, հանդերձող։

zubinden, նբ. 2ա. բծ. կապելով գոցել, կապել. 3—m die Augen — մէկուն աչուըները կապել։

Zubiß, ար. 15. ein Glas Wein mit einem — աղանդերով բաժակ մը գինի։

zublasen, չբ. ի. 2ծ. (ա. blasen) բծ. der Wind bläst immer zu... հովը շարունակ կը փչէ։ — նբ. փչելով գոցել. 2. փչելով մէկուն քովը բերել՝ մտնել. 3. իբ. 3—m et. — — einblasen, 2.

Zubläser, ար. 22ա. —in, իգ. 22. դրդիչ, թելադրիչ։

zubleiben, չբ. ք. 2ծ. բծ. գոց մնալ։

zublinken, չբ. ի. 2ա. բծ. 3—m — մէկուն աչքին փայլել՝ շողալ. 2. — zublinze(l)n.

zublinze(l)n, չբ. ի. 2փ. (3ա.) բծ. 3—m — մէկուն ակնարկել, աչք ընել, աչք խաղցնել։

zubrennen, նբ. 2ա. բծ. հրով փակել՝ խնուլ. բժշ. խարել. 2. խանձահարել։ — չ. 22բ. անյ. խարելը. խանձահարութիւն։

zubringen, նբ. 4ա. բծ. 3—m et. — մէկուն բան մը բերել. die zugebrachten Kinder առաջին ամուսնութեան զաւակները. 2. die Zeit mit et. — ժամանակը բանով մ'անցընել. բանով մը զբաղիլ. 3. բան մը գոցել, փակել։

zubroden, նբ. 2ա. բծ. — braden; 2. իբ. խորով աւելցնել՝ կարկառել. կերցնել բաւ. ըմպ. et. zuzubraden haben ապրուստ ունենալ։

Zubrot, չ. 20. անյ. — Zukost.

zubrüllen, նբ. 2ա. բծ. 3—m et. — (մէկուն բան մը) որոտալ, գոռալով ըսել։

zubüßen, նբ. 2փ. բծ. բիլ. իր մասը. բաժինը տալ (հանգը մը շահագործելու համար)։

Zucht, իգ. 2ս. (յգ. ցեղա.) բուծութիւն, դաստիարակութիւն(ութիւն), (անասնոց...) սնուցում. բ. (ծառոց) բուծութիւն, մշակութիւն (ծառոց...). գ. սեռմ. ց. մր. ցեղ, ազգ (հաւուց...). 2. կրթութիւն, դաստիարակութիւն, վարժք. բ. բարեկարգութիւն, (զինուորական) կարգ. (զինուորական) կարգը, հրահանգը. sich an — und Ordnung gewöhnen, կարգ կանոն սորվիլ. հրահանգուիլ. 3. պատուաւորութիւն, համեստութիւն, ղգաստութիւն. 4. Das ist ja eine wilde (կամ tolle) — այլանդակ բան է այս, աստանդական գործ է. 5. ազգ. ծնու. 6. իբլ. (անիւր կցելու) ապարք շղթայ։

Zucht|biene, իգ. բուծանելու մեղու։ —bulle, ար. խարտաչ ցուլ։ —eber, ար. խարտաչ խոզ։ —fähig, ած. ատրեկի, ատրել կրցող. բ. ատրերկրութեան (մարդ)։ —haus, չ. բանտ. ուղղութեան տեղի։ —häusling, ար. պարհականտոր։ —hengst, ար. յաշխատակ։ —los(igkeit, իգ.), ած. անկարգելկարգ(ութիւն). գին. անկարգ(ութիւն), անհրահանգ(ութիւն)։ —mittel, չ. ուղղութեան միջոց։ —pferd, չ. յաշխատակ։ —ruthe, իգ. ճիպոտ, (ծեծելու) գաւազան

տղան, թռչնի: —sau, էգ. էգ խոզ, զուգամայր: —Rute, էգ. (խարազանի) գաւազան, ճիպոտ: —thiere, չ. յգ. —vieh, չ. խաշնարածի անասունք:

zü'cht|eln, նբ. օբ. բուծանել, սնուցանել (անասուն...). (տունկ...) մշակել. 2. (տղայ...) բարեկրթել, վարժել, հրահանգել, դաստիարակել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. — Բայէն նշանակութեանց հետ:

Zü'chter, ար. 22ա. բուծանող, (տունկի) մշակող:

zü'chtig, ած. 6. համեստ, պարկեշտ, զգաստ, ողջախոհ:

zü'chtig|en, նբ. 3ա. պատժել, պատուհասել. 2. կշտամբել, սաստել. (պատժով) խրատել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. պատժում, պատուհասում:

Zü'chtiger, ար. 22ա. պատժող, պատուհասող:

Zü'chtigkeit, էգ. 31. պարկեշտութիւն, համեստութիւն, զգաստութիւն: [züchtig.

zü'chtiglich, ած. 6. մտն. գ. —

Zuck; ար. 20. բուռն՝ սաստիկ շարժում: —! մկ. շո՜ւշ:

zu'cken, չբ. ի. 3ա. յանկարծակի շարժում ընել, ընդոստնուլ. ի վեր վազել. (սրտի) թունդ ելլել, թնդալ, տրոփել, թափթափիլ. der Blitz zuckte durch die Luft շանթը օդը պատռեց. Das zuckt ihm durch alle Glieder բոլոր անդամները ջղաձգութեամբ կը սարսափին՝ կը դողան: — նբ. եւ չբ. սաստիկ շարժել, —ցնցել. in die Höhe — վեր բարձրացնել. er hat nicht gezuckt անձնեւին չշարժեցաւ. die Achseln (mit den Achseln) — ուսերը թօթուել՝ ընդ. վեր նետել: — չ. 22բ. անյգ. —ung, էգ. 31. — Բայէն նշանակութեանց հետ:

zü'cken, նբ. 3ա. — zucken, նբ. եւ չբ. մտն. den Degen, den Dolch... auf J. — մերկանալ զսուսեր, (մէկուն վրայ) սուր հանել:

Zu'cker, ար. 22ա. շաքար. erster — = Rohzucker; in — verwandeln շաքարացընել. zu — werden շաքարանալ, շաքար ըլլալ:

zu'cker|artig, ած. շաքարանման: — —bäcker, ար. շաքարագործ: —bäckerei, էգ. շաքարագործութիւն: —backwerk, չ. շաքարեղէնք: —bau, ար. շաքարամշակութիւն: —bonbon, էգ. շաքար(եղէն): —brot, չ. կարկանդակ. ի. — Zuckerhut. —fabrik, էգ. շաքարագործարան: —fabrikant, ար. շաքարագործ: —form, էգ. ար. ձ. շաքարի կաղապար: —gebackene(s), չ. — Zuckerbackwerk. —gehaltswage, էգ. բնէ. շաքարաչափ: —haltig, ած. վմ. շաքարախառն: —harnruhr, էգ. ախտ. անյագամիզութիւն: —honig, ար. լմ. շաքարամեղր: —land, ար. վանաշաքար: —kind, չ. ընտ. աղեկս, մանկիկ: —kuchen, ար. քաքար: —mehl, չ. մանրած շաքար, փոշեշաքար: —melone, էգ. տն. սեխ (Cucumis melo): —messung, էգ. շաքարաչափութիւն: —mund, ար. ընտ. քաղցրաբան՝ մեղրածոր լեզու: —puppe, էգ. —püppchen, չ. շաքարէ պաճուճապատանք. ի. ընտ. երեխա սատնծ տղայ: —rohr, չ. տն. շաքարեղէգ (Saccharum officinarum): —rübe, էգ. տն. — Runkelrübe. —ruhr, էգ. ախտ. շաքարախտութիւն: —sachen, էգ. յգ. շաքարեղէնք: —saft, ար. շաքարամեղր (շաքարի բիւրեղանալէն ետքը մնացած): —schale, էգ. —büchse, էգ. շաքարաման: —sieden, չ. ար. շաքարազտութիւն: —siederei, էգ. շաքարագործարան: —sirup, ար. լմ. շաքարամեղր (= Zuckerhonig): —süß, ած. շաքարի պէս քաղցր. ի. փխ. շատ անոյշ՝ քաղցր: —waaren, էգ. յգ. շաքարեղէնք: —wasser, չ. շաքարաջուր: —werk, չ. շաքարեղէն(ք):

zu'ck(e)rig, ած. 6. — zuckerhaltig; 2. = zuckern, ած. 8. շաքարուտ:

zu'ckern, չբ. 3ա. շաքարել. շաքար դնել՝ ցանել. gezuckert շաքարած. փխ. = zuckersüß, ի.: ի. — ած. 6. շաքարեայ:

Zu'ckung, էգ. 31. տ. Zucken, չ.:

zu'dämmen, նբ. 3ա. բխ. ein Loch im Pflaster — սալայատակի ծակ մը նորոգել՝ լեցնել. 2. թմբել, թումբ դնել:

zu'decken, նբ. 3ա. բխ. ծածկել, խփել, գոցել. 2. սրբ. mit Stroh — (տունկը...) յարդապատել. 3. փխ. ընտ. J. derb — մէկը շարադանել. ի. 3. — մէկը փճացընել:

Digitized by Google

zúdeichen, ներ. 2ա. բր. Թմբել, Թմբապատել:

zudém, մ. բաց աստի, ասկէ զատ, դարձեալ:

Zúdrang, ար. 20. անյփ. խուռն (բազմութիւն), ամբոխ:

zúdrängen, փր. 2ա. բր. sich — մղել. հրել (մտնելու համար). փխ. Թախանձել, ձաւել, (Թախանձանօք) մուտ գտնել:

zúdrehen, ներ. 2ա. բր. դարձընել, շրջել. J—m den Rücken — մէկուն կռնակ դարձընել. 2. դարձընելով գոցել:

zúdringlich, ած. 6. անզգոյշ, անխորհուրդ. ժտա:

Zúdringlichkeit, իգ. 21. անզգուշութիւն. ժտութիւն:

zúdrücken, ներ. 6ա. բր. սեղմելով փակել՝ գոցել. սեղմել. փխ. ein Auge bei et. — ա) բան մը չտեսնելու զարնել. բ) հարեւանցի անցնիլ:

zúeignen, ներ. 8բ. բր. J—m et. — (մէկուն բան մը) սեփականել՝ տալ. (մէկուն գիրք... մը) տալ՝ հանձարել՝ գրել (կարծել որ ինքն է հեղինակը). J—m ein Buch... — (մէկուն գիրք... մը) նուիրել, ընծայել. sich (որ.) et. — բան մ'անձին սեփականել, (իբրեւ իւրը) պահանջել: — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 21. սեփականելը. նուիրում, ընծայում:

Zúeigner, ար. 22ա. (գիրք...) նուիրող:

zúeilen, չբ. ſ. 2ա. բր. auf J., et. — մէկուն՝ բանի մը վրայ վազել՝ դիմել. փխ. ſ—m Verderben — ի կորուստ իւր փութալ՝ անձագարել:

zúerkennen, ներ. 5ա. բր. իրփ. J—m et. — (մէկուն բան մը) ճանչնալ՝ տալ՝ հաստատել. 2. ը. մգ. J—m e—n Preis — մէկուն պարգեւ... մը տալ՝ շնորհել: — ն. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 21. — Բոյլին նշանակ—ինչ հետ:

zuérst, մ. առաջին, նախ. առ. ւ. mahlen; բ. — erst, մ. 2.; ամենէն յառաջ, նախ քան զամենայն. gleich — սկսելուն պէս:

zúessen, ներ. եւ չբ. h. 2լ. բր. — zubeißen, 2.; 2. iß zu! կեր, կեր շուտով:

zúfä'cheln, ներ. 2ա. բր. J—m Kühlung, Luft — (մէկուն) հովահարել. մէկը հովահարելով զովացնել:

zúfahren, չբ. ſ. եւ h. 8ձ. բր. dem Dorfe — կառքը... (դէպ ի) գեղ երԹալ. ներ. auf das Land — ի ցամաք նաւել. auf J. — մէկուն վրայ յարձակիլ՝ խոյանալ. 2. gut — առաջ ընԹանալ, ձիերը մաքրել:

Zúfall, ար. 18. բախտ. 2. դիպուած, պատահար. արկած, դէպք. et. dem — überlassen բան մը բախտին Թողուլ. ոտփ. — Unfall, 2.

zúfallen, չբ. ſ. 2ձ. բր. (ինքնիրեն) գոցուիլ, փակուիլ. die Augen fallen ihm zu կը մրափէ, աչուըները կը գոցուին. 2. բանի մը բաժին ինկնալ. 3. J—m — մէկուն (մաս) ինկնալ՝ վիճակիլ:

zúfällig, ած. 6. յանկարծադէպ, դիպուածական. ել. պատահական. —er Weise մ. դիպուածով, ըստ պատահման. 2. ոտփ. աշԹիլ, ծնիլ (հիւանդուԹեան):

Zúfälligkeit, իգ. 21. (հմմտ. Zufall) դիպուածականուԹիւն. ել. պատահականուԹիւն. 2. դիպուած, պատահար, բախտ:

zúfalten, ներ. 3բ. բր. (նամակ...) ծալել, (ձեռուըները) խաչաձեւ կրկնել, ծալել:

zúflattern, չբ. ſ. 2ա. բր. դէպ ի... [Թռչիլ:

zúflechten, ներ. 2ւ. բր. ցանցել, ցանցապատել, ցանցով փակել՝ գոցել:

zúflicken, ներ. 2ա. բր. կցել, կարկատել, (ճեղքը...) նորոգել:

zúfliegen, չբ. ſ. 2ղ. բր. e—m Orte — տեղ մը Թռչիլ. 2. immer — միշտ Թռչիլ. 3. die Thür flog zu... դուռը սաստկուԹեամբ զարնուելով՝ գոցուեցաւ:

zúfliehen, չբ. ſ. 2ղ. բր. դէպ ի... փախչիլ:

zúfließen, չբ. ſ. 2ե. բր. դէպ ի... հոսել, վազել (գետ...). փխ. եռալ, յորդել. die Gedanken fließen ihm zu սաստ խորհուրդներ ունի. մտածուԹիւնները կը բղխին. J—m et. — lassen մէկուն բան մը տալ՝ շնորհել:

zúflößen, ներ. 2փ. բր. դէպ ի... լաստարերել:

Digitized by Google

Zuflucht, իգ. ա1. անյփ. ապաւէն, ապաւինութիւն, ապաստան (նխ. — Hort, Schutz). zu I—m, et. ſ—e — nehmen մէկուն՝ բանի մ'ապաւինիլ՝ դիմել՝ ապաստանիլ:

Zufluchtshaus, չ. ապաստանարան, ապաւինարան: —hafen, ար. —ort, ար. —platz, ար. —stätte, իգ. ապաւէն, ապաստանարան:

Zufluß, ար. 1ա. յորդութիւն, յորդահոսանք. բժշ. արեան եռացք՝ առատութիւն:

zuflüstern, նբ. 3ա. բձ. I—m et. — մէկուն բան մը թելադրել՝ ականջէն վար ըսել, ասդրել:

Zuflüsterung, իգ. ա1. թելադրութիւն, ասդրանք:

zufolge, նխ. (որ. [illegible]) — gemäß, Ա.:

zufrieden, ած. 6. Ապյ. խաղաղ, գոհ. sich — geben հանդարտիլ, խաղաղիլ. 3. — stellen մէկը գոհ ընել. sich mit et. — geben բանով մը շատանալ՝ բաւականանալ. 2. գոհ, շատացեալ. mit I—m, et. — sein մէկուն՝ բանի մը վրայ գոհ ըլլալ. 3. ich bin es — հա՛ հաւան եմ, աստ կը հաւանիմ:

Zufriedenheit, իգ. ա1. անյփ. գոհութիւն. հանդարտութիւն:

zufrieren, չբ. ſ. աշ. բձ. թանձրանալ, սառիլ, պաղիլ:

zufügen, նբ. ա—. բձ. — hinzufügen; 2. — anthun, տ.

Zufuhr, իգ. ա1. (վաճառաց) հասուներ, ժամանում. մսն. զին. պաշար գալը. բ. համբար, մթերք. զին. պաշար, նպար:

zuführen, նբ. 3ա. բձ. (անել մը...) առաջնորդել, տանիլ, բերել, վարել. 2. բլ. (անցք... մը) ընդարձակել, մեծցնել:

Zuführer, ար. 3ա. —in, իգ. ա1. առաջնորդող, տանող, բերող, հայթայթող:

zufüllen, նբ. 3ա. բձ. վրան աւելցնել, (լեցնելու համար) յաւելուլ. 2. (փոս մը...) լեցուլ, լեր արկանել:

Zug, (յփ. Zü'ge) ար. 1ա. զին. չու, (զօրաց...) երթ. բ. արշաւանք. գ. անցք, անցում. դ. (թռչնոց...) անցագոփոխութիւն, չու, գաղթում. ե. (ամպի, ջրոյ...) հոսանք, ընթացք. ընթացք. զ. օդ. բ. մզ. (ծակերէ... մտած) հով. es ist ein — hier — es zieht (տ. ziehen, ր. 2. ե.); է. (կանթեղի, վառարանի...) օդանցութիւն, փուք. der Ofen hat keinen guten — Ճենոցը լաւ չի վառիր. 2. առաջին շար, շարք, կարգ. (զօրաց...) առաջինք, բազմութիւն. feierlicher — հանդէս, ուղեկիցք. մսն. կր. թափօր. բ. զունդ, խումբ, ջոկ (անասնոց), գառնակ. — Vögel երամ, տարմ. (ձկանց) վտառ. գ. — Pferde ամոլք, շարք (ձիոց). — Ochsen լուծք, հարկիք (եզանց). 3. (երկաթուղւոյ...) կառատարմ, կառախումբ, (նաւուց) տարմ. 4. շար, կարգ. յաջորդութիւն. 5. (գրչաւ...) գիծ. in kurzen Zügen քիչ խօսքով. բ. die Züge (պատկերի՝ մ.մշ. երեսի) գծագրութիւն. գէմք, կերպարանք. գ. նխ. նկարագիր. (մէկուն կենաց...) երեւելի նշանաւոր գործ. 6. (ձիով...) ձգում, քաշում. բ. — an der Glocke thun զանգակը քաշել, զարնել. գ. խղ. (ճատրակի մէջ) քար շարժելը. դ. — mit dem Netze ուռկանաձգութիւն, արձուլում. ե. (որսի...) յաջողակութիւն, յանկուցում, հաճոյութիւն. չ. գործունէութիւն, շարժում. im besten (կամ so recht im) —e sein գործունէութեան մէջ ըլլալ. ե. in (կամ mit) e—m —e, auf e—n — մէկ անգամով. 7. e—n — aus dem Glase thun բաժակէն պուտ մը խմել. das Glas auf e—n — austrinken բաժակը մէկ շնչով՝ անգամով պարպել. 8. հոգեվարք, ոգեվարք. in den letzten Zügen liegen հոգեվարքի մէջ ըլլալ. մահուան անձկութեան մէջ ըլլալ. 9. (սանդուղ նեղուկն բանալու) շուան, լար. 10. — Flaschenzug; բ. (ջրհանի...) մխոց. 11. երժ. — Fortezug, Orgelstimme; 12. արա. Züge, յփ. գիծք, ակօսք (հրացաններ...). (զգեստի... մաս մ'անփոփ... կամ թոյլ ընելու) ժապաւէն, (կօշիկի...) խրացք. (թել կարելու) կարգան:

Zugangel, իգ. — Grundangel. —band, ար. (քաշելու) ժապաւէն:

Digitized by Google

—blatt, չ. (ձուլթակի) ազբ. բ. (Ա-րիմարի...) փակ: —breite, իփ. գծն. գաւառակի ճանկաւ: —brücke, իփ. շարժուն կամուրջ: —führer, որ. երկաթուղւոյ՝ կառատարի վարիչ. մեքենավարիչ. բ. գծն. գաւառակայեա: —garn, չ. որս. = Zugnetz. —geschirr, չ. սարգաւղեն, (ձիու) կազմած: —heuschrecke, իփ. յփ. գաղթող մարախ: —kraft, իփ. ձգիչ՝ ձգելու՝ քաշելու զօրութիւն. բ. ձգողութիւն: —leine, իփ. Հաղորդակցութեան լար՝ չուան. մն. (գետափ... յորձանաց մէջ նաւ քաշելու) թոկ, նաւաձիգ պարան: —loch, չ. օդամուտ ծակ, (թոնրի) ամ. ծխնուալ: —luft, իփ. օդոյ հոսանք. ը. մփ. այրքալեալ օդ: —lüftig, ած. փչող. օդաշունչ (տեղ): —maschine, իփ. վայրաշարժ (մեքենայ): —netz, չ. որս. ցանց, վարմ: —ochse, որ. եզն. վարող եզ: —pflaster, չ. բժ. այսաւացիկ խարան, խարանազդեղ: —riemen, որ. փոկք: —rohr, չ. —röhre, իփ. օդափող, ամ. ծխնուալ: —rolle, իփ. ըսկանանակ, ճախարակ: —seil, չ. (քաշելու) չուան: —thiere, չ. յփ. գրաստք, (կառաց...) անդրուվար. ը. մփ. հերկի անասունք: —vogel, որ. գաղթող թռչուն. բ. փխ. ընդ. գաւառաշրջիկ: —weise, մ. խումբ խումբ: —wind, որ. անցող հով. բ. Zugluft. —winde, իփ. = Göpel.

Zugabe, իփ. 85. յաւելուած(այ մաս), աւելորդ՝ յաւելուած մասն. (կշռելու ատեն աւելորդ տրուած մասն) ամ. մասա, (ցորենի...) կալեմասա:

Zugang, որ. 13. մուտք, (մէկուն) մերձենալը. 2. ուղի, ճամբայ. ապաւէն:

zugänglich, ած. 6. մերձենալի. դիւրամատոյց. դիւրամատչելի. փխ. — für et. բանի մ'ընդունակ. — machen դիւրամատոյց ընել. ռմկ. մփ. ժողովրդականացընել:

zugeben, նբ. 2ի. բձ. աւելցընել. յաւելուլ. (կշռելու ատեն...) աւելորդ տալ. ամ. մասնել. 2. խղ. — beigeben, 2. եւ փխ. klein — = klein beigeben; 3. = einräumen, 3.

zugegen, ած. bei et. — sein բանի մը ներկայ գտնուիլ՝ ըլլալ:

zugehen, չբ. ե. 2ղ. բձ. գոցուիլ. փակուիլ. 2. auf J., et. — մէկուն վրայ երթալ՝ դիմել՝ յառաջխաղալ. diese Arbeit geht dem Ende zu այս գործը լմնալու վրայ է՝ վախճանին կը մերձենայ. 3. spitzig — սրածայրել. սրածայր վերջանալ. 4. J—m — = zukommen, 3.; 5. wie geht es zu, daß... ինչպէս կ'ըլլայ, որ... es geht sonderbar zu in dieser Welt աշխարհիս մէջ զարմանալի բաներ կը պատահին:

Zugehör, որ. (չ.) 20. ամյփ. = Zubehör.

zugehören, չբ. h. 3ա. բձ. J—m — = gehören, 1.; 2. es gehört Brot zu... ասոր հաց ալ պէտք է:

zugehörig, ած. 8. = gehörig, 1. եւ 2.

Zügel, որ. 20. երասանակ. երասանակի փոկ՝ չուան. 2. ein Pferd am — führen ձի մը սանձէն բռնելով տանիլ. փխ. den — schießen lassen = schießen; mit verhängtem — reiten սանձարձակ ձիավարել. բ. փխ. die — der Regierung in Händen haben կառավարութեան սանձը ձեռքն ունենալ:

Zügelfabrikant, որ. 6. սանձագործ: —los, ած. սանձազուրկ. փխ. անսանձ, սանձարձակ, ապերասանակ: —schieber, որ. պախուցադարդ: —verkäufer, որ. սանձավաճառ:

zügeln, նբ. 3ա. ein Pferd — ձի մը սանձ(ահար)ել. երասանակը դնել. մն. փխ. = bändigen, 1.

Zugemüse, չ. 22ա. (միս հետը կերած) կանաչեղէն, խաւարտ. ը. մփ. համեմանք, ամոքանք, համադերձանք:

zugenannt, ած. 6. մականուանեալ:

Zugeordnete(r), որ. 6. օժանդակ. օգնական (հմմտ. նաեւ Beigeordneter):

zugesellen, նբ. 3ա. բձ. ընկերակից ընել, զուգորդել:

Zugeständniß, չ. 15. զիջողութիւն, (ուրիշին կարծեաց) անսալը:

zugestehen, նբ. 2ե. բձ. = gestehen; 2. J—m. et. — = einräumen, 3.

zugethan, ած. 6. J—m — անձնատուր, անձնուիրեալ, հլու:

zugewandt, ած. 6. դէմ. ընդ. zuwenden. 2. կպած, կապակցեալ.

կեց (երդիկը,..). die Schweiz mit ihren —en Orten Հելուետիան Համագործ իր երկիրներովը։

zúgießen, նբ. 8ր. բյ. աւելցընել։ 2. das Loch mit Blei — ծակը Համբոն կապարով լեցընել, գոցել. 3. (immer) — Թափելը՝ լեցնելը շարունակել։

zúgittern, նբ. 3ա. բյ. վանդակաւ կապարել, վանդակել։

zugléich, մ. միևնոյն ատեն, միանգամայն, ի միասին։

zúgraben, նբ. 8յ. բյ. բահով գոցել՝ ծածկել։

zúgreifen, չբ. h. 8ր. բյ. վրան ձեռքը դնել, բռնած Համբիւնել. 2. զէն. զէնք առնուլ. 3. նոյն. (կերակուր) կառչել, կառչած գործել։

Zugrúndegehen, չ. 88բ. կորսուիլ։

zúgucken, չբ. h. 3ա. բյ. ընթ. — zusehen.

zúgürten, նբ. 8բ. բյ. գօտեւորել, գօտի կապել. գօտւով փակել։

Zúguß, ար. 14. վրան Թափելը՝ աւելցընելը. 2. յաւելուած ծորելիք։

zugunterlégt, մ. ընթ. մերձակա, ի մերձոյ։

zúhaben, նբ. 1բ. բյ. փակ՝ գոց պաՀել. 2. միայն ընդ. աներ. er will noch Geld — աւելի ստակ կ՚ուզէ։

zúhalten, նբ. 81. բյ. փակ՝ գոց բռնել։ — չբ. h. auf et. — բանի մը վրայ դիմել. 2. mit 3—m — մէկուն Հետ (մն. ապօրինաւոր) կցորդու- Թիւն՝ Հաղորդութիւն ունենալ։ sich — նբ. փութալ, ժամանակին շնորհըել։ — չ. 88բ. անյ. —ung, իգ. 81. — ի [illegible] Հետ։

Zúhalter, ար. 88ա. (բոզանոցի...) պաշտպան, բոզարած. —in, իգ. Հարճ։

zúhängen, նբ. 3ա. նաև. 8չ. բյ. վարագուրով՝ կտաւով գոցել՝ ծածկել։

zúhauen, չբ. h. 8կ. բյ. auf 3. — մէկուն զարնել. 2. զարնելը շարունակել։ — նբ. ար. (կացնով) Համառօտել, կոփել. տաշել. (քար) կոփել, քերել։

zúheften, նբ. 3ա. բյ. նախադասել։

zúheften, նբ. 3բ. բյ. միացընել, կցել։

zúheilen, չբ. f. 3ա. բյ. (վէրքը) կցել, գոցուիլ, ամոքանալ։

zúherrschen, նբ. 3ա. և 8ց. բյ. 3—m et. — (մէկուն բան մը) Հրամայաբար Հրամայելով ըսել։

zuhinterst, մ. ամենէն վերջը՝ ետքը։

zúhorchen, չբ. h. 3ա. բյ. (մտադրութեամբ) ականջ դնել. լսել. 2. ծածուկ լսել՝ ականջ դնել՝ ունկն դնել։

zúhören, չբ. h. 3ա. բյ. 3—m (e—r Erzählung) — մէկուն (պատմութեան մը) ականջ դնել։

Zúhörer, ար. 88ա. —in, իգ. 88. ունկնդիր։

Zúhörerschaft, իգ. 81. ունկնդրութիւն։

zújagen, չբ. 3ա. բյ. նոյն. մէծա- քայլ վազել, դէպ ի... փութալ՝ նետուել. 2. h. ավ. jag' zu! վազէ, փութա։ — նբ. 3—m ein Wild — որսը մը դէպ ի մէկուն Հալածել։

zújauchzen, 8ց. zújubeln, 3ա. չբ. h. և նբ. բյ. 3—m — մէկը ցնծու- Թեամբ ողջունել. 3—m Beifall — ծափաՀարելով՝ ցնծութեան խօս- քերով մէկը գովել։ — չ. 88բ. անյ. ցնծութիւն, ցնծութեան ձայնը։

zúkaufen, նբ. 3ա. բյ. աւելի՝ ու- րիշ ալ գնել։

zúkehren, նբ. և իբ. 3ա. բյ. դարձընել. 3—m das Gesicht — երեսը մէկուն դարձընել՝ ցուցընել. 2. աւլել դէպ ի... բ. eine Oeffnung — ծակ մը (աւազով...) գոցել՝ խնուլ։

zúketteln, նբ. 3ա. բյ. շղթայի զարնել, շղթայ(ով կապ)ել։

zúkitten, նբ. 8բ. բյ. (կրաղիւթով) ծեփել, ագնել։

zúklappen, չբ. f. 3ա. բյ. գոցուիլ, (փակարանը) իյնալ։ — նբ. փակել։

zúklatschen, չբ. h. և նբ. 8ց. բյ. 3—m — ծափով մէկուն նշան ընել. 3—m Beifall — մէկուն ծափաՀարել։

zúkleben, zúkleistern, նբ. 3ա. բյ. կպցնել, մածուցանել։

zúknöpfen, նբ. և իբ. 3ա. և 8ց. բյ. կոճկել, կարմանդել։

zúknüpfen, նբ. 3ա. և 8ց. բյ. կցել, կապել. enger — սեղմել, պնդել։

zúkommen, չբ. f. 8ց. բյ. auf 3. — մէկուն վրան գալ, խաղալ ի վե- րայ... 2. 3—m — ա) մէկուն գալ՝

[illegible] 3—m et. — lassen [illegible] 3. 3—m — — gebühren, 1.; [illegible] Jedem, was ihm zukommt [illegible]

zukönnen, [illegible] zu et. — [illegible]

zukorken, [illegible] Flaschen — [illegible]

Zukost, [illegible] — Zugemüse, Kompot(t); [illegible]

zukriegen, [illegible] — zubekommen; 2. [illegible]

Zukunft, [illegible] in — [illegible] 2. [illegible]

zukünftig, [illegible] — künftig.

zulächeln, [illegible] 3—m — [illegible] 3—m Beifall — [illegible]

Zulage, [illegible] 2. — Beilage, 1.

zulangen, [illegible] 2. — ausreichen, 1. — [illegible] 3—m et. — [illegible]

zulänglich, [illegible] — hinlänglich.

Zulänglichkeit, [illegible]

Zulaß, [illegible] — Zulassen, [illegible]

zulassen, [illegible] die Thür — [illegible] 2. [illegible] 3. et. — [illegible] et. nicht — [illegible] —ung, [illegible]

zulässig, [illegible] — statthaft.

Zulauf, [illegible]

zulaufen, [illegible] lauf zu! [illegible] 2. auf 3. — [illegible] 3. — auslaufen, [illegible] spitz — [illegible] — [illegible] — Zulauf, [illegible]

zulegen, [illegible] ein Loch ... mit Brettern — [illegible] ein Messer — [illegible] 2. [illegible] 3. sich [illegible] et. — [illegible] — [illegible]

zuleimen, [illegible]

zuleiten, [illegible] Wasser — [illegible]

zulernen, [illegible]

zuléşt, [illegible] — kommen [illegible]

zulispeln, [illegible] — zuflüstern.

zulöthen, [illegible]

zum, — zu dem [illegible] zu N.).

zumachen, [illegible] 2. zugemacht [illegible] einen Brief — [illegible] den Rock — [illegible] — [illegible] mach zu! [illegible]

zumál, [illegible] — da ... [illegible] 2. — zugleich.

zumauern, [illegible]

zuméist, [illegible] — meist, [illegible]

zumessen, [illegible] 3—m et. — [illegible]

zumuthen, [illegible] — anmuthen, 1.

zunä'chst, [illegible] — des Einganges [illegible] dem Eingange [illegible] 2. [illegible]

zunageln, [illegible]

zunähen, [illegible] — [illegible]

Digitized by Google

Zúnahme, էգ. 35. աճում, զարգացում. յառաջադիմութիւն:

Zúname, ար. 34. (ամէ. Բայց —ns) ընտանեաց անուն. 2. — Beiname.

Zü'nd|deckel, ար. զէն. (Թնդանօթի) կափոյր: —dose, էգ. խանձկալ: —holz, չ. —hölzchen, չ. լուցափայտ, լուցկի: —hütchen, չ. (բախողական հրացանի) պատիճ: —kanal, ար. զէն. (հրացանի) հրափող: —körper, ար. բմ. այրեցիկ մարմին: —kraut, չ. զէն. խանձ (հրացանի. աղբ օճ——): —kugel, էգ. ռումբ: —leine, էգ. նաւ. (Թնդանօթի...) պատրոյգ: —loch, չ. (Թնդանօթի) հրածակ: —maschine, էգ. հրածնոյց գործի. անյ. մբ. հրահան. կայծոտ: —nadel, էգ. բժ. խանձասեղն (բամբ խանձ պատրաստելու). Բ. (ասղնաւոր հրացանի) հրասեղ: —nadelgewehr, չ. ար—. ասղնաւոր հրացան: —pille, էգ. զէն. կայծհատ (հրացայտ գընդակ): —pulver, չ. խանձ (— Zündkraut): —röhre, էգ. (հրացանի) հրափող: —schnur, էգ. ար—. (բով բանկցընելու) բուծին: —schwamm, ար. աբեթ: —stoff, ար. այրեցիկ նիւթ: —strick, ար. զէն. (հրացանի... բամբակեայ) պատրոյգ:

zü'ndbar, ած. 6. — entzündbar.

Zü'ndbarkeit, էգ. 31. այրեցականութիւն, վառելիութիւն:

zü'nden, նբ. եւ անխնդիր կամ չբ. h. 3բ. կրակ տալ, վառել, բորբոքել, լուցանել. Բ. հրդեհել, այրել, հրոյ ճարակ տալ. Գ. փխ. բորբոքել, վառել, զայրացընել. 2. —d բորբոքելի, այրեցիկ:

Zúnder, ար. 22ա. աբեթ, լուցկի, բուծին. փխ. յանթեղի ծածկեալ կրակ՝ կայծակ:

Zü'nder, ար. 29ա. վառող, լուցանող. 2. — Fidibus; Բ. զէն. հրընկէց:

Zü'ndung, էգ. 31. բորբոքում, վառում. խանձ:

zúnehmen, չբ. h. 2գ. (հկ—նչ. abnehmen) աճել, բազմանալ, զարգանալ. 2. աճել, մեծնալ, յառաջանալ. (յանցանաց...) սաստկանալ, ծանրանալ. աւաւելուլ, յաւելուլ. bei —den Jahren հասակին առնելով: — նբ. յաւելուլ, աւելցընել: — չ. 22բ. անյ. — Zunahme; 2. der Mond ist im — լուսինն յաճման է:

zúneigen, նբ. եւ չբ. 3ա. բյ. եւ sich — բանի մը միտել՝ յօժարել:

Zúneigung, էգ. 31. միտութիւն, բերում, համակրութիւն, յօժարութիւն:

Zunft, էգ. 17. արուեստաւորաց խումբ՝ ընկերութիւն. 2. հ. պտ. ցեղ. Բ. ընկերութիւն, հասարակութիւն, եղբայրութիւն. փղ. մբ. աղանդ, ժողով խարբերայից:

zúnft|gemäß, ած. ըստ ընկերութեան կանոնաց: —genosse, ար. արուեստախմբի անդամ. Բ. արուեստակից:

zü'nftig, ած. 6. — zunftgemäß; 2. խմբակից. ընկերութեան՝ խմբի մ'անդամ. — werden խմբակցել, ընկերութեան մէջ մտնել:

Zü'nftler, ար. 22ա. — Zunftgenosse, ա. 2. արուեստախմբի կողմնակից:

Zúnge, էգ. 35. լեզու Բ. ուխ. լեզու (ցամաքի). 2. eine feine — haben ազնիւ լեզու՝ նուրբ ճաշակ ունենալ. Բ. ար—. (երգիոնի...) լեզուակ. 3. ձկ. — Scholle, Բ.:

Zü'ngelchen, չ. 22բ. (նւզ. Zunge) լեզուիկ, մանր լեզու:

zü'ngeln, չբ. h. 3ա. լեզուով խաղալ, (օձի...) ռուլել, շշել. (բոցը) լեզուանալ, լեզուաձեւ ծառանալ:

Zúngen|ader, էգ. անդր. լեզուերակ. Բ. լեզուաձեւ երակ: —band, չ. անդր. լեզուակապ. —bänder, յգ. ձայնակապք: —buchstabe, ար. քր. լեզուական գիր: —drescher, ար. լեզուագար, մեծաբան. Բ. — Rabulist. —drescherei, էգ. շաղփաղփութիւն (— Geschwätz). Բ. բանադատութիւն, ծամածուռ պատրանք: —entzündung, էգ. ախտ. լեզուատապ: —fehler, ար. լեզուի սխալ. Բ. (խօսելու ատեն) սխալ: —förmig, ած. լեզուաձեւ: —häutchen, չ. անդր. լեզուամորթ. Բ. — Zungenband. —held, ար. ըստ. — Maulheld. —pfeife, էգ. (երգիոնի) լեզուափող: —schlag, ար. լեզուի խայթ, խայթիչ բանք:

Digitized by Google

zúngig, zü'ngig, ած. ս. breit— լայնալեզու։

zunichte, մ. փ. nicht, բ. 3. — schlagen մէկուն հարուածով ջնջել։

zúnicken, չբ. h. եւ նբ. 3ա. բձ. 3—m — մէկուն գլխով նշան ընել (ողջունելու կամ բան մ'ակնարկելու համար)։

zuóberst, մ. բարձր յոյժ, ամենէն վեր։

zuórdnen, նբ. 3բ. բձ. — beiordnen, 1. եւ 2.; ա—ա. zugeordnet լծորդ։

zúpeitschen, չբ. h. 3փ. բձ. auf 3. — մէկը տատանիկ խարազանել, խարազանով զարնել. 2. զարնելը շարունակել։

Zúpf‖leinwand, էփ. գզած. ծուատ (Բէֆիլէ)։ —seide, էփ. ծուատեալ մետաքս։

zúpfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. ձգձգել, քա(ր)շել, քաշքշել. էփ. փ. Nase, էփ.; 2. (հմմ. auszupfen, 2.) ծուատել, թել թել ընել՝ քակել. ար. ապ. — zausen, 2.

zúpflastern, նբ. 3ա. բձ. — zudämmen; 2. սալայատակաւ ծածկել։

zúpflöcken, նբ. 3ա. բձ. բեւեռեալ գել, բոյթ դնել։

zúpflügen, նբ. 3ա. բձ. — zuackern.

zúpfropfen, նբ. 3ա. եւ 3փ. բձ. խցանել, խցել։

zúpichen, նբ. 3ա. բձ. ձիւթել, ձիւթոտել։

zúpressen, նբ. 0փ. բձ. պնդել, սեղմել, ճնշել։

zur, — zu der (փ. zu U.).

Zuráthe‖halten, չ. —haltung, էփ. 31. անյփ. տնտեսութիւն։ —ziehung, էփ. խորհրդակցութիւն։

zúrathen, նբ. 3ի. բձ. 3—m et. — մէկուն բան մը խորհուրդ տալ. ich will Dir weder zu- noch abrathen ոչ խորհուրդ կու տամ քեզի եւ ոչ ալ ետ կը կեցնեմ։

zúraunen, նբ. 3ա. բձ. —ung, էփ. 31. — zuflüstern, Zuflüsterung.

zúrechnen, նբ. 3բ. բձ. (հաշուի մը վրայ) յաւելուլ, աւելցնել. 3—m et. — բան մը մէկուն հաշուին դրել. բ. (դէշ բան մը...) մէկուն տալ՝ համարել (կարծել որ ինքն ըրած է)։

zurécht, մ. (բայերու հետ եղեր յառաջադիմով մէջ բառ կը նշէ. բայց խոնարհելու ատեն կցւ. բձ. ե) կը նշանակէ լաւ, ի կարգի. ինչպէս որ պէտք է, ուղիղ. 2. — stellen բատ պատշաճի զետեղել, տեղաւորել, արդարացնել. — bringen բանի մը վերջը գալ՝ հանել. sich — finden հասկընալ, իմանալ. 3—m — helfen մէկուն գործերէն ազատելու համար օգնել. mit et. — kommen բան մը կարգի դնել. mit 3—m — kommen մէկուն հետ միաբանիլ. ich kann mit ihm nicht — kommen հետըշեմ կրնար միաբանիլ. — legen պատրաստել. — machen կարգադրել, յարդարել, յօրինել. — rücken: et. — բան մը կարգի դնել. էփ. 3—m den Kopf — մէկուն խելքը գլուխը բերել, մէկն զգաստացնել. — setzen, — stellen, կարգի դնել. յարդարել. էփ. 3—m den Kopf — մէկն ի միտս բերել, զգաստացնել. 3. — weisen ճամբան մէկուն ցուցնել էփ. մէկուն վարուելու կերպը՝ եղանակը ցուցնել. մէկը պատրանքէ հանել, զգաստացնել. յանդիմանել, յանդիմանութիւն տալ։

Zurécht‖machen, չ. յարդարում։ —weisung, էփ. ճամբայ ցուցնելը. էփ. յանդիմանութիւն։

Zúrede, էփ. 3ս. — Zureden, չ.։

zúreden, չբ. h. 3բ. բձ. 3—m — մէկը քաջալերել(ու համար խօսիլ). ընփ. սիրտ տալ, միխիթարել։ — չ. 33բ. անյփ. խորհուրդ, յորդոր, աղաչանք։

zúreichen նբ. եւ չբ. h. 3ա. բձ. բաւել, բաւական ըլլալ. 2. — reichen, բ.։

zúreiten, չբ. f. 3ի. einem Orte (auf 3.) — ձիով տեղ մը (մէկուն վրայ) երթալ, յառաջանալ. 2. tüchtig — արագ արշաւել։ — նբ. ein Pferd — ձի մը կրթել՝ վարժել։

Zúreiter, ար. 33ա. ձիավարժ։

zúrennen, չբ. f. 3ա. ընփ. բձ. — zulaufen, 1. եւ 2.

Zü'rich, չ. 3ս. փղ. Ցիւրիխ։

Zúricht(e)‖eisen, չ. յարդարիչ, քերիչ (գործի)։ —span, ար. փդ. քանդակ (ուղղելու)։

zúrichten, նբ. եւ էբ. 3բ. բձ. դէպ ի... պատրաստել՝ ուղղել. 2.

(բան մը գործածութեան համար) պատրաստել, կազմել, յարդարել. Բ. խհ. die Speisen — կերակուրները համեմել՝ անոյշել՝ հանդերձել. Գ. ոչ. հարթել, տաշել (փայտ...), քերել, (քար...) կոփել. խղխ. (կաշի...) յարդարել, հանդերձել. տպ. տառային ստորւոյն վրայ փաթութել, սորել. փղ. շարուածքը տպելու համար (մամլոյ մէջ) պատրաստել. 8. ծղրբ. Z. arg, schlimm, übel — մէկը լաւ մը խուել՝ լուանալ:

Zürichter, ար. 2դա. պատրաստող, կազմող, (կաշի) հանդերձող:

zúriegeln, նբ. 3ա. բծ. պարզուանակել, պարզուանակաւ գոցել:

zü'rnen, չբ. h. 3ա. բարկանալ, ցասնուլ, ղայրանալ: — չ. 3չբ. անյ. բարկութիւն:

zúrollen, չբ. f. 3ա. բծ. գէպ ի... գլորել: — նբ. գլորելով գոցել:

zúrosten, չբ. f. 3բ. բծ. ժանգով գոցուիլ, ժանգահարիլ:

zurü'ck, zurü'cke, մ. ետ, յետս. 2. յետնեալ, յետնամնաց. 8. դարձած, ետ եկած. er ist noch nicht — դեռ չվերադարձաւ:

zurü'ck... երբեմն zurü'cke... նախդրաւ մասնիկ. բայերու հետ բարդուած ատեն բծ. և կը խոնարհի ըստ 5ա.ի. Ա. 1. կը նշանակէ յետադարձութիւն, ետ տալ — յետս..., ետ... չ. օ. —arbeiten, չբ. h. (մեքենայի) յետս խաղալ. Z—m —helfen, չբ. h. մէկուն ետ դառնալու օգնել. 2. առաջին վիճակին դառնալ. չ. օ. —verwandeln, նբ. առաջին կերպարանքն առնուլ. 8. հակադրութեամբ. —erwarten, նբ. ի փոխարէն սպասել. 4. ետ մնալ. չ. օ. —bleiben, 1. ա. փ. ի Բ.: Բ. մն. —beben, չբ. f. վախէն ետ քաշուիլ՝ կասիլ: sich —begeben, ֆբ. վերստին դառնալ: —begehren, նբ. եւ չբ. յետս դառնալու փափաքիլ: —behalten, նբ. քովը՝ իրեն պահել. վերապահել. խորել: —bekommen, նբ. ետ առնուլ՝ ընդունիլ. Բ. վերստին ստանալ: —berufen, նբ. ետ կանչել: —bezahlen, նբ. հատուցանել: sich —beziehen, ֆբ. փոխադարձիլ: —bezüglich, ած. փոխադարձ.

— reflexiv. —bleiben, չբ. f. ետեւ մնալ, ետ մնալ (մինչ այլք կը յառաջեն...). Բ. մնալ (միւսներուն երթալէն ետքը). վերապահել. (մէկուն մեռնելէն ետքը) մնալ, ապրիլ: — չ. յապաղանք, ետ մնալը: —blicken, չբ. h. յետս՝ ընդ կռնակն նայիլ: —bringen, նբ. et. — ետ բերել. ֆխ. Z. zur Pflicht — մէկն իր պարտուց դարձընել՝ բերել. die Rebellen zum Gehorsam — ապստամբները նուաճել. Z. in's Leben — մէկը վերակենդանացընել. Բ. ֆխ. խանգարել, ետ ձգել, (գործքերը...) ապականել: —denken, չբ. h. an seine Jugend... — իր մանկութիւնը յիշել, (անցեալին վրայ) մտածել: —drängen, նբ. յետս մղել՝ ընկրկել. ֆխ. կարճել, ընկճել: —eilen, չբ. f. դառնալու աճապարել: —erbitten, նբ. ետ ուզել՝ խնդրել: —erhalten, նբ. — zurückbekommen. —erinnern, նբ. եւ ֆբ. Z—m et. — մէկուն բան մը յիշեցընել, միտքը ձգել: sich an et. — բան մը յիշել. —erobern, նբ. վերստին առնուլ, յետս գրաւել (քաղաքը): —fahren, չբ. f. (կառքով...) դառնալ. անձ. մտ. իր ճամբան դառնալ. Բ. յանկարծ կասել՝ ընկրկել՝ նահանջել 2. նբ. դարձընել, (նաւով...) ետ տանիլ: —fahrt, իգ. դարձ: —fallen, չբ. f. վերստին իյնալ, վերադառնալ (ֆխ. ի նոյն մեղս...). Բ. անդրադառնալ, յետս ցոլանալ. ֆխ. die Schande davon ist auf uns —gefallen անօթը մեր վրայ թափեցաւ: —finden, չբ. h. եւ f. եւ sich — ֆբ. (դառնալու համար) ճամբան գտնել: —fließen, չբ. f. յետս հոսել, խուժել, ընկրկել, անդրադարձիլ. (ջուր) իջնալ, նուազիլ: —fließen, չ. անդրադարձութիւն: —fordern, նբ. ետ ուզել, ետ պահանջել: —führen, նբ. ետ՝ յետս տանիլ, յուղարկել. Բ. ֆխ. auf et. — բանի մը վերածել: —gabe, իգ. հատուցում, ետ տալը՝ դարձընելը: —geben, նբ. ետ տալ՝ դարձընել, հատուցանել: —gehen, չբ. f. դառնալ, ետ երթալ. Բ. ֆխ. — lassen ետ խաւրել. Գ. կասիլ, ընկրկիլ, նահանջել, ետ երթալ. Դ. (գործոյ) խրիլ, չաջողիլ, ձա-

խոզիլ. s—e Geschäfte geben — իւրերը դէզ՝ եւս կ'երթան. չԲ. (գինները) իջնալ: —geleiten, նԲ. ետ տանիլ, յուղարկել: —gezogen, ած. դրբ. եւ ած. —ziehend. Բ. քաշուած, մեկուսի կեաց, առանձնասէր: —gezogenheit, էգ. քաշուածութիւն, մենութիւն, ներանձնութիւն: —greifen, չԲ. ս. (ձեռքն) ետ տանիլ՝ կարկառել (որ բռնէ). Բ. weiter — բան մը թարձրէն՝ վերէն բռնել՝ (պատմութիւն...) սկսիլ: —halten, նԲ. եւ. էԲ. ետ կեցընել, արգելուլ. Բ. կասեցընել, արգելել. (զգացմունք...) զսպել, կարճել, տանձել. ը. մփ. ծածկել, թաքուցանել. sich — իւր զինքը բռնել. sein Urtheil (չԲ. mit s—m Urtheil) — դատաստան ի կախ ձգել. Զ. չԲ. Ն. mit et. — բան մը ծածկել, պատրուակել, պահել: —haltend, դրբ. եւ ած. (անձանց) ԶԳՈՅՇ, չափաւոր (ի բանս...): —haltung, էգ. ետ պահելը. ընկճում, կարճում. քաշուածութիւն, զգուշութիւն. (կանանց) ամօթխածութիւն, զգաստութիւն: —holen, նԲ. ետ բերել(ու երթալ). Յ. — մէկն ետ բերել: —kämmen, նԲ. die Haare — մազերն ետ՝ հակառակ սանտրել: —kehren, չԲ. ս. (ետ) դառնալ, դառնալ. nach Hause — տուն երթալ: —kommen, չԲ. ս. ետ գալ, դառնալ. Բ. von s—r Meinung — կարծիքը փոխել. Գ. կորուստ ընել: —lassen, նԲ. ետեւ թողուլ. Բ. Յ. — lassen թողուլ որ դառնայ: —laufen, չԲ. ս. (ջրոց) նուազիլ, զեղջանիլ. (գծի...) դառնալ: —legen, նԲ. ետեւ դնել՝ զետեղել. էԲ. sich — յետս մեկնել՝ հակիլ. մռ. պահել, մէկդի դնել (որ չգործածուի). Փ. repon(e)ren, ա.; Բ. (Geld) — (ստակ) խնայել, խնայութեամբ մէկդի դնել. Գ. e—n Weg — ճամբայ մ'ընել. das dreißigste Jahr —gelegt haben երեսունն անցած ըլլալ. die Schule —gelegt haben դպրոցը լմնցուցած ըլլալ: —leiten, նԲ. (ետ) յուղարկել. էԲ. zu et. — — zurückführen, Բ.: —liefern, նԲ. ետ խուրբել՝ յանձնել՝ առաքել: —marsch, ար. ցնց. — Rückmarsch. —marschi(e)ren, չԲ. ս. ետ՝ քալել՝ շուել. ը. մփ. յետս

ընկրկիլ, վերջանալ: —melden, նԲ. եւ էԲ. պատասխանել: —müssen, չԲ. Ն. դառնալու ստիպուիլ. Բ. das Buch muß — գիրքն ետ դարձնելու է: —nahme, էգ. ետ առնուլը. Բ. էէ. (հրովարտակի) յետս կոչում, յետս առնուլը: —nehmen, նԲ. ետ՝ յետս առնուլ. էէ. sein Wort — խօսքն ետ կոչել՝ առնուլ. Բ. մէկզի է բաց առնուլ՝ հանել. ein Verbot — արգելք մը բառնալ: —prallen, չԲ. ս. յետս ոստնուլ. Բնգ. ցոլանալ. անդրադառնալ. էէ. vor Schreck — — zurückfahren. —rechnen, նԲ. չԲ. ս. հաշիւը նորոգել, նորէն հաշուել. Բ. չԸ. հաւասարել, պակասորդը լեցընել: —rechnung, էգ. չԸ. հաւասարում: —reise, էգ. — Rückreise. —rücken, նԲ. ետ երթալ, ընկրկիլ. նահանջել: —rudern, չԲ. ս. թիավարելով դառնալ. Բ. ետ թիավարել: —rufen, նԲ. Յ. — յետս կոչել. էէ. sich et. in's Gedächtniß — բան մը յիշել: —sagen, նԲ. դառնալ եւ ըսել. Բ. պատասխանել: —schicken, նԲ. ետ խաւրել: —schieben, նԲ. մղել, քշել. մռ. էգէ. e—n Beweisgrund — մէկուն բերած փաստն իրեն դէմ դարձընել: —schlagen, նԲ. ետ զարնել, ետ մղել. Բ. (խուփ...) մէկդի ընել՝ նետել, բանալ. (մազերը...) վեր սանտրել. —geschlagener Wagen բաց կառք. Զ. չԲ. ս. ետ զարնուիլ, ստապալիլ. Բ. չԸ. die Preise sind —geschlagen գինները իջած են: —schließen, չԲ. Ն. ի յետնագունէ հետեւցընել: —schnellen, նԲ. ետ արձակել՝ նետել. Զ. չԲ. ս. ետ ոստնուլ՝ նետուիլ: —schrecken, նԲ. զարհուրիլ, վախնալ. սարսափել. խորշիլ. Զ. չԲ. ս. vor e—r Sache — բանէ մը կասիլ: —schreiten, չԲ. ս. ետ երթալ, նահանջիլ. վերջանալ. Բ. յետս ընդդէմ քալել: —sehen, չԲ. Ն. ետեւ նայիլ: —setzen, նԲ. ետեւը դնել. e—n Tisch... — տեղան մ'ետ տանիլ. Բ. an die vorige Stelle — առջի տեղը դարձընել. էԲ. sich einige 100 Jahre — քանի մը դար վեր ելլել. Գ. et. für Յ. — մէկուն համար զատել՝ մէկդի դնել՝ պահել. Փ. էէ. Յ. — մէկն (ուրիշէ մը) նուաստ սարքին ի վայր հա-

Digitized by Google

մարիլ։ —setzung, էգ. վար համարիլը, անհամաձայնութիւն։ —sinken, չբ. ս. ետև իյնալ. փխ. in das Laster — վերստին մոլութեան մէջ իյնալ՝ վերանկանիլ։ —spielen, նբ. e—n Ball — (գնդակ...) ետ խաղրել։ —springen, չբ. ս. ետ ցատկել՝ ոստնուլ. nach Hause — ի տուն ընթանալ. բ. Տրփ. տոռ. Բրդ. Տրփ. դոգաձեւիլ, ներս դարձած ըլլալ։ —stehen, չբ. ս. ետևէն ըլլալ. բ. ետ երթալ, նահանջիլ. գ. փխ. hinter (կամ gegen) J. et. — — nachstehen, ա. —stellen, նբ. ետ(եւ) դնել. eine Uhr — ժամացոյց մ'ետ շարժել, ուշացընել. բ. — zurücksetzen; գ. չէն. յերկարաձգել. յապաղել։ — —stoßen, նբ. ետ մղել՝ քշել. (ետեւ փխ.) բ. մերժել, մղել, հեռացընել։ —stoßen, դրբ. եւ ած. բնգ. վանողական. փխ. մերժիչ, մղիչ։ —stoßen, ջ. —stoßung, էգ. մղում. բնգ. վանողութիւն. փխ. (առատաբիկ) հակակրութիւն։ —streichen, նբ. (ձեռքով) ետ տանիլ՝ քշել։ 2. չբ. ս. (դաղթական թռչնոց) նարէն անցնիլ։ —stürzen, չբ. ս. ետևէ իյնալ. փխ. — zurücksinken; բ. nach Hause — տուն աճապարել։ —thun, նբ. — zurücklegen; բ. e—n Schritt — քայլ (մ'ետեւ) առնուլ։ —treiben, նբ. մղել, տանիլ. չէն. den Feind — թշնամին ընկրկել՝ փախցընել։ —treten, չբ. ս. ետեւ երթալ, կասիլ, ընկրկիլ, նահանջիլ. բ. քաշուիլ, ետ կենալ. գ. քաշուիլ, հրաժարիլ, (պաշտօնէն) ելլել։ —verlangen, նբ. — zurückfordern; 2. չբ. հ. ետ դառնալու փափաքիլ։ —versetzen, նբ. (առաջին վիճակը) դարձընել, վերահաստատել. 2. sich — գբ. sich in eine Zeit — ինք զինք մտօք (հին...) ժամանակը փոխադրել, (մտօք) ժամանակ մ'ելլել։ —wälzen, նբ. ետեւ գլորել. բ. գլորելով մղել՝ քշել։ —wandern, չբ. ս. դառնալ, յետս դաղթել։ — ջ. եւ —wanderung, էգ. դարձ։ —weichen, չբ. ս. ետ քաշուիլ, փախչիլ, խուսել. զիջանիլ, տեղի տալ, խոնարհիլ. բ. Տրփ. — zurücktreten, ա. գ.։ —weisen, չբ. հ. եւ ս. J—m — մէկուն ետ քաշուելու նշան ընել. բ. auf (կամ zu) et. — բանի մը խուրել՝ առաքել. 2. նբ. J. an s—e Stelle — մէկուն տեղը ցուցընել, նշան ընել որ տեղն երթայ. J. auf eine Anmerkung — մէկը ծանօթութեան մը խուրել՝ մատադիր ընել. բ. — abweisen; գ. (J., J—s Bitte) — (խնդիր մը) մերժել. (վկայութիւն մը) չընդունիլ։ —weisung, էգ. առաքում, (բանի մը) խուրելը. մերժում։ —werfen, նբ. ետեւ նետել. բ. den Ball — գնդակն ետ նետել. փխ. J. in das Elend — մէկը թշուառութեան մէջ ձգել. գ. բնգ. Lichtstrahlen — — strahlen, ա.; դ. den Kopf — գլուխն ետեւ տանիլ. ե. չէն. den Feind — թշնամին վանել՝ մղել։ — ջ. եւ —werfung, էգ. առաքում. բնգ. ցոլացում։ —ziehen, նբ. եւ գբ. ետ քաշել, ի բաց հանել. բ. sich von der Bühne — դերասանութենէ թողուլ. գ. (աթոռ մը) ետ տանիլ՝ մղել. 2. չբ. ս. an e—n Ort — տեղ մը դառնալ՝ վերադառնալ։ —ziehen, ջ. —ziehung, էգ. — Բայէն Նշանա-խօ—Բիւանց հեռ. մնէ. չէն. — Rückzug.

Zuruf, ար. 20. կոչ, կոչում. ձայնատուութիւն. 2. ձայն, աղաղակ։

zurufen, չբ. եւ նբ. 2հ. ցնցո. 3ա. ԲԺ. auf J. — մէկուն (ետեւէն) պոռալ՝ աղաղակել։

zurunden, նբ. 3բ. ԲԺ. կլորցընել, բոլորակել։ — ջ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. կլորում, բոլորելը։

zurüsten, նբ. 3բ. ԲԺ. պատրաստել, հանդերձել։ — ջ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. պատրաստութիւն, հանդերձանք։

zusäen, նբ. եւ չբ. հ. 3ա. ԲԺ. Երկ. սերմանելը լմնցընել։

Zusage, էգ. 35. խոստում, խօսք։

zusagen, նբ. 3ա. ԲԺ. J—m et. auf den Kopf — մէկուն երեսէն վեր ըսել. 2. J—m et. — մէկուն խոստանալ, խօսք տալ։ — չբ. հ. — entsprechen, ա.; 2. J—m — մէկուն ճաշակին եւ բաղձանաց համաձայն ըլլալ։ — ջ. 22բ. անյ. —ung, էգ. 31. — Zusage.

zusammen, մ. միասնեղ, մէկտեղ, ի միասին. 2. միահաղոյն, միահամուռ. mit J—m — մէկուն հետ մէկ-

Digitized by Google

անել՝ միաբանութեամբ. Das macht 100 Mark — Համագումարը՝ ամբողջը 100 մարկ կ'ընէ։

zusámmen... Zusámmen... Նախադրական մասնիկ բայերու հետ կը բարդուի եւ շատ անգամ կը խոնարհի. [illegible] Ա. միասին, միաբանաբար. միատեղ. Հ. օ. —bleiben, չբ. ն. միատեղ մնալ: —fliegen, չբ. ն. միահամուռ՝ խմբովին թռչիլ. Բ. [illegible] Հ. օ. —bauen, նբ. շինելով միացնել: —betteln, նբ. մուրալով ժողվել: —legen, չբ. ն. աւելելով ժողվել. Գ. ընդ. [illegible] Հ. օ. was der Mann Alles —schreibt! ինչ [illegible] է։ Բ. մաս. —arbeiten, չբ. ն. եւ նբ. ի միասին աշխատիլ. Բ. աշխատութեամբ քովէքով բերել՝ ժողվել. Գ. փխ. ընդ. J. — մէկը խուել, զանազանել: —backen, չբ. ն. եւ ն. իրարու կպչիլ. Բ. նբ. միահամուռ եփել. Բ. եփելով կցել. Գ. իրարու կպցնել՝ մածուցանել: —ballen, նբ. եւ չբ. ժողվել, կուտել: —ballung, էգ. կուտակը. Բ. շեղջակոյտ, կոյտ։ —beißen, նբ. ծամել. [illegible] die Zähne — ակռաները սեղմել: —bekommen, նբ. ժողվել, հաւաքել. Geld genug — բաւական ստակ գտնել՝ հայթայթել: —berufen, նբ. ի մի վայր կոչել, հաւաքել, (ժողով...) գումարել: —berufung, էգ. (ժողովոյ...) գումարում: —binden, նբ. (իրարու հետ) կցել, կապել. mit e—r Schnur — ժապաւէնել, շարամանել. Բ. fest — պնդել, սեղմել. seine Wäsche — լուացքը ծրարել՝ պատատել: —blasen, նբ. (փողով) ի մի գումարել՝ ժողվել. Բ. փչելով կցել, (ապակի...) զոդել. Գ. փչելով տապալել՝ վերիվայրել: —brauen, նբ. Փխ. մք. (գինւոյ մէջ...) խառնել. Փխ. es braut sich et. — բան մը կը նիւթուի՝ կը մերձենայ։ —brechen, չբ. ն. տապալիլ, կործանիլ, փլչիլ. (ծնկութէրու) կթոտիլ, գողդողիլ: —bringen, նբ. միացնել, ժողվել, դիզել. Բ. փխ. (դունդ...)

գումարել. Գ. կոյս ընել, [illegible] կուտել. էգ. das zusammengebrachte Vermögen դիզուած ինչք։ —drängen, նբ. եւ չբ. պնդել, սեղմել. Բ. պնդել, անձկացընել, ամփոփել, համառօտել։ —drucken, նբ. տպ. մէկտեղ ը. մք. մէկ հատորի մէջ տպել։ —drücken, նբ. ճնշել։ —fahren, չբ. ն. միատեղ (կառօք) երթալ. mit J—m — մէկուն ընկերանալ՝ ուղեկցիլ. Բ. zwei Züge sind —gefahren երկու կառատողեր իրարու հանդիպեցան. Գ. ընդհարկանիլ, բախիլ. իրարու զարնուիլ։ —fall, որ. կործանում, փլչում։ —fallen, չբ. ն. կործանիլ. փլչիլ, տապալիլ. (անձանց) ծերանիլ, ծիւրիլ. որ. [illegible] (խմորի) իջնալ. Բ. մէկտեղ իյնալ. Գ. հանդիպիլ, իրարու պատահիլ. [illegible] (գծերու...) զիրար ծածկել. Դ. ի մի միանալ. (ճառագայթից) ամփոփիլ։ —falten, նբ. ծալել. կրկնել։ —fassen, նբ. ձեռքին մէջ բռնել՝ ունել՝ սեղմել. Բ. փխ. das Ganze — ամբողջը բովանդակել պարունակել՝ ի ներքս փակել. s—e Gedanken — խորհուրդները հաւաքել՝ ամփոփել. Ը. մք. (համառօտ) բովանդակել։ —fassen, չ. —fassung, էգ. հաւաքում, ամփոփում. (համառօտ) բովանդակութիւն։ —flechten, նբ. հիւսել. շարամանել, շաղապատել. իրարու խառնել։ —flicken, նբ. կարկատել. Փխ. (գրքերէ... հատուածներէ) ծայրաքաղ ընել, քաղել։ —fließen, չբ. (գետերու) իրարու խառնուիլ՝ միանալ։ —fließen, չ. —fluß, որ. գետախառնուրդ. Ը. մք. (գունոց) իրարու ձուլում՝ խառնում. Բ. Փխ. (պարագայից) պատահակցութիւն, համընթացութիւն. Ը. մք. խուռներնթաց բազմութիւն։ —frieren, չբ. ն. թանձրանալ, մածնուլ, սառիլ. Բ. կծկիլ. ցրտութեամբ պնդիլ։ —fügen, նբ. եւ չբ. իրարու կցել՝ միացնել. շաղկապել, (կարով) կարել. որ. Bretter — գերաններ իրարու ագուցանել՝ խառնել։ —führen, նբ. միացնել։ —geben, նբ. ընծայել, ամուսնացընել։ —gehen, չբ. ն. միատեղ երթալ. Ը. մք. միանալ, մի-

Digitized by Google

տրամնել. բ. ամփոփուիլ. կծկիլ. դէ. զիջանիլ: —gehören, չզ. հ. (իրարու) վերաբերիլ, իրարու ընկեր՝ զոյգ ըլլալ: —gehörig, ած. (իրարու) վերաբերեալ, համազգի: —gesellen, նզ. ընկերակցիլ, ընկերշահիլ: —gesetzt, ած. բաղադրեալ: —Halt, ար. սերտութիւն, համաստատութիւն. բնք. միաստարրութիւն. շին. համախմբութիւն, միութիւն. դէ. միաբանութիւն, համաձայնութիւն: —halten, նզ. զիրար բռնել. զին. (բանակ մը) համախմբել՝ քովէքով պահել. բ. իրարու մերձեցընել. առ. միմեանս գնել, բաղդատել, համեմատել. դ. միասին՝ ի միասին բռնել. wir halten die Zeitung zusammen երկուքնիս բաժանորդ գրուած ենք լրագրին. 2. չզ. հ. միասին կենալ, զիրար բռնել: —Hang, ար. կապակցութիւն, կապ, աղերս, յարաբերութիւն. շարունակութիւն, յաջորդութիւն, շար. in — setzen իրարու կցել, կապակցել. բ. բնք. եւ տէ. յարակցութիւն: —hangen, չզ. հ. կցեալ՝ կապակցեալ ըլլալ. յարաբերութիւն՝ աղերս ունենալ, (բանի մը հետ) կապուիլ. sagen Sie mir doch, wie die Geschichte —hing կ'աղաչեմ խնդիրն ուելլի մանրամասն պատմէք. բ. յարակցիլ (բնք. եւ տէ.): —hangen, չ. — Zusammenhang. —hängen, նզ. ետեւէ ետեւ՝ ի միասին կախել. բ. — in Zusammenhang setzen; 2. չզ. հ. — zusammenhangen. —hanglos, ած. անկապ, անկապակցեալ, անյօդ: —hauen, նզ. հարկանել, կոտորել. մանրել, կտրատել. բ. (բանակ մը...) ի սայր սուսերի մաշել. բ. ընտ. Յ. — մէկը ծեծել՝ զարնել: —häufen, նզ. կուտել, ժողվել. բնք. կուտակել: —Häufung, էգ. շեղջ, կուտակում: —heften, նզ. կարել, միացընել, ժողվել. (գիրք մը) կազմել, թղթակազմ ընել: —heilen, չզ. ս. կցիլ, կնքիլ (վէրաց). 2. նզ. նչ. բժշ. (վէրք...) կցել: —holen, նզ. ժողվելու՝ զանելու երթալ: —kauern, դզ. sich — կծկիլ: —kaufen, նզ. միահամուռ՝ մէկանց գնել. բ. alles Korn — համագրաւել (բոլոր ցորենեղէնները... գնել ուելլի սուղ ծախելու համար): —ketten, նզ. շղթայով կցել. բ. Յ. mit e—m Anderen — մէկուն շղթային զարնել, միեւնոյն շղթայով կապել: —klammern, նզ. որմ. պահանգել, պահանգով հաստատել՝ կապել: —Klang, ար. ձայնակցութիւն, հնչակցութիւն. ներդաշնակութիւն, միաբանութիւն: —klappen, նզ. կարողի բերանը... ծալել, կրկնել. 2. չզ. ս. ընտ. — klappen, չզ. ա.; բ. seine Zähne klappten — ակռաները կը կափկափէին. ընտ. er ist recht — geklappt աղէկ մը վախցած է: —klauben, նզ. դժուարութեամբ ժողվել՝ հաւաքել: —klingen, չզ. ս. հնչակցիլ, միաբանիլ, դաշնակիլ, ձայնակցիլ. բ. հ. mit den Gläsern —klingen բաժակահարել, բաժակներն իրարու զարնել: —kommen, չզ. ս. մէկտեղ՝ ի միասին գալ. բ. ժողվուիլ, գումարիլ. է. իրարու հանդիպիլ. տեսնուիլ. դ. scharf mit Յ. — մէկուն հետ սաստիկ զարնուիլ, իրարու հետ կռիւ ունենալ: —krümmen, դզ. sich — կորանալ, ոլորիլ: —Kunft, էգ. ժողով, գումարում. (երկու հոգւոյ) (իրարու հետ) տեսնուիլը, տեսակցութիւն. (գեղապետա)ժողով. սոփ. (երկու աստեղաց) հանդիպութիւն: —Lauf, ար. — Zusammenfluß. —laufen, չզ. ս. մէկտեղ ընթանալ՝ վազել. բ. համընթանալ, համախմբիլ, խմբիլ, կուտիլ. դ. պատահիլ, (իրարու) հանդիպիլ. է. mit den Köpfen — (վազելու ատեն) գլուխ գլխի զարնել. զ. — gerinnen; է. — eingehen, ա.; bei der Wäsche — (կտաւը) լուացուելու ատեն քաշուիլ՝ ամփոփիլ: —laufen, չ. — Zusammenfließen; բ. բնք. համընթացութիւն, զուգադիպութիւն. մածում, խախացում. կծկում, քաշուիլը: —Laut, ար. հնչակցութիւն, միաձայնութիւն: —läuten, չզ. հ. alle Glocken — lassen բոլոր զանգակները (մէկտեղ) զարնել. 2. նզ. զանգակով ժողվել՝ հաւաքել: —leben, չզ. հ. մէկտեղ ապրիլ, կենակցիլ: —Leben, չ. հասարակաց՝ ընկերական կեանք: —

legen, նբ. եւ չբ. մէկտեղ դնել. Alles auf einen Haufen — ամենայն բան շեղջել՝ կոյտ մ'ընել. բ. (սատակ) ժողվել, գումարել. փ. e—n Brief — նամակ մը ծալել. ein Messer — դանակ մը գոցել: —leimen, նբ. կըպցընել. մածուցանել: —lesen, նբ. մէկտեղ ընթեռնուլ՝ կարդալ. բ. (հատ, պտուղ...) մէկտեղ ժողվել. 2. քաղելով ժողվել՝ միացընել: —liegen, չբ. ի. մէկտեղ պառկիլ. (իրաց) քովէքով՝ ի միասին կենալ: —löthen, նբ. արհ. զօդել. կցել: —machen, նբ. (գործք մը) մէկտեղ՝ միասին ընել. բ. միացընել: —nähen, նբ. կարել, (կարով) կցել: —nehmen, նբ. ein Loos mit J—m — (մէկուն հետ) մէկտեղ վիճակատոմս մ'առնուլ. բ. = zusammenfassen, 1. ա. եւ 1. բ.; Alles — genommen զամենայն ի միասին առեալ. die Kleider — զզգեստները վեր ամփոփել՝ հանդըրձել. փխ. J. gehörig — մէկուն հետ սաստիկ խստութեամբ վարուիլ. փ. փխ. s—e Kräfte — բոլոր զօրութիւնը քովէքով բերել, ամէն ճիգը՝ ոյժը թափել. 2. sich — չբ. = 1. փ.; բ. խաղաղիլ, հանդարտիլ. փ. զգուշանալ, ԶԳՈՇ ըԼԼալ: —packen, նբ. Alles in e—n Ballen — բոլորը մէկ կապոց ընել, մէկտեղ ծրարել. բ. = packen 1. —passen, չբ. ի. (իրարու) յարմարիլ, պատշաճիլ, միաբանիլ. 2. նբ. միացընել, յարմարցընել, պատշաճեցընել: —raffen, նբ. կապտել, յափշտակել. seine Kräfte — բոլոր զօրութիւնը քովէքով բերել. die Kleider — զգեստները հանդըրձել: —rechnen, նբ. միատեղ հաշուել՝ առնուլ. Alles —gerechnet ամէն բան մէկտեղ առնելով, զամենայն բարբառ կշռելով. 2. չբ. ի. mit J—m — հաշիւները կարգի դնել: —reisen, չբ. ս. մէկտեղ ճամբորդել: —reißen, նբ. = niederreißen, 1. բ.: —reiten, չբ. ս. մէկտեղ ձիավարել. բ. = zusammenrennen, բ. 2. նբ. ein Pferd — = zureiten. —rennen, չբ. ս. = zusammenlaufen, 1. ա. եւ 1. փ.; բ. փխ. ընդ. mit J—m — մէկուն հետ կռուի բռնուիլ՝ կռիւ ունենալ: —rollen, նբ. եւ չբ. գալարել, պատատել: —rotten, նբ. եւ sich — չբ. կուտել, (աղմուկ) ժողովիլ. խռնել, ամբոխիլ: —rottung, իգ. խռովութիւն: —rücken, նբ. մերձեցընել՝ 2. չբ. ս. պնդիլ, մերձենալ. սեղմիլ: —ruf, ար. կոչ(ում), հրաւէր: —rufen, նբ. կոչել, հրաւիրել: —rufung, իգ. կոչ. հրաւէր: —scharren, նբ. ժողվել, դիզել: —schichten, նբ. կարգ կարգ՝ խաւ խաւ դնել. (ձուկ...) տակառել. ը. մփ. կուտել, դիզել: —schießen, նբ. (հրացանով...) զարնել, հրացանահար ընել, հրացանի... բանել. բ. eine Summe — գումար մը ժողվել՝ հաւաքել. 2. չբ. ս. միեւնոյն տանէն մէկտեղ (հրացան...) արձակել: —schlagen, չբ. ս. իրարու զարնել. die Wellen schlagen über ihn — ալիքները վրայէն անցան. 2. նբ. ընդհարկանել, բախել. die Hände — ձեռուըները զարնել. die Hände über dem Kopfe — ապշիլ մնալ. բ. einen Brief — նամակ մը ծալել. փ. (զարնելով) կցել՝ միացընել. ապուցանել. զօդել. ղ. (զարնելով) խորտակել, ջախջախել: —schließen, նբ. մէկտեղ (շղթայի) կապել. բ. ընդ. die Reihen — կարգերը սեղմել: — չբ. ի. gut — լաւ կցիլ՝ գոցուիլ: —schmelzen, չբ. ս. հալիլ, ձուլուիլ. բ. փխ. խառնուիլ, ձուլիլ. անօսրանալ. պարզիլ. 2. նբ. (միասին) ձուլել: —schmieren, նբ. ընդ. Bücher — (գրքեր) քաղել, հաւաքել: —schmieren, ը. —schmierung, իգ. (գրքերէ) հաւաքում: —schmierer, ար. բանաքաղ: —schnüren, նբ. կապել, կցել, լարով պնդել՝ սեղմել. Ballen — բեռները չուանով կապել. փխ. Das schnürt mir das Herz — այս սիրտս կը ճմլէ: —schreiben, նբ. (գրքերէ) քաղել, խմբագրել. բ. (գրելու տանն՝ բան...) միացընել: —schreiber, ար. բանաքաղ: —schrumpfen, չբ. ս. գալարիլ, խորշոմիլ, պնդիլ. սեղմիլ. ը. մփ. խորշոմիլ, կծկիլ, պղտորիլ: —schütteln, նբ. ցնցել. թօթուել: —schweißen, նբ. արհ. զօդել. կցել, կռանել: —schweißer, ար. արհ. կռանող: —setzen, նբ. եւ sich — չբ. քովէքով դնել. sich — մէկտեղ

նստիլ. չէզ. die Gewehre — հրացանները խրձ(աձեւ գն)ել. Ք. միացընել, կցել, բաղադրել. Ե. Փմ. (թթուն...) միաւորել. ուս. զուգել. ուր. յեռուլ, զօդել, կցել. (մեքենայի՝ նաւու... այլեւայլ մասերն) ագուցանել. Փխ. aus lauter Vorurtheilen —gesetzt sein նախապաշարումներով լի ըլլալ. Դ. Քլ. յօդել (հնչոնչ. լուծել). Փր. (բառ...) բարդել: —gesetzt, պրք. ածց. եւ ած. բաղադրեալ, յօդաւոր. բարդ: —setzen, չ. —setzung, էգ. բաղադրութիւն. կցում, զօդում, ագուցում. Քլ. յօդում. Փր. բարդութիւն. Զ. միայն —setzung, էգ. բաղադրեալ, (բառ) բաղադրութիւն: —setzer, ար. բաղադրող. կցող. Ք. (մեքենայ...) ագուցող, շինող: —singen, չք. հ. եւ նք. միասին երգել. Ք. sich ein Vermögen — երգելով ինչք դիզել: —sitzen, չք. հ. միասին նստիլ. Ք. (իրարու) քովէքով ըլլալ: —sparen, նք. խնայելով ժողվել: —sprechen, նք. ein Brautpaar — ամուսնք մը լծակցել: —stecken, նք. գնդասեղով իրարու կցել. Ք. Փխ. die Köpfe — հծծել, շշնջել. Զ. չք. հ. immer — միշտ միասին ըլլալ: —stehen, չք. հ. միասին ըլլալ. Փխ. մէկ կողմէ՝ համակարծիք ըլլալ. Ք. Փխ. gut — իրարու հետ աղէկ ըլլալ. Ե. (հասարակաց բան մ'ընելու համար) իրարու հետ միաբանիլ: —stehlen, նք. գողութեամբ դիզել՝ ժողվել. (գրքերէ) բանաքաղել. Զ. sich — Փք. ծածուկ ժողվուիլ: —stellen, նք. միասին դնել՝ զետեղել. միացընել, ժողովել. nach Klassen — դասաւորել, դասակարգել. բաղազուգել, համեմատել. das Wahlergebniß — քուէները համրել. Farben ... passend —stellen (գոյներն...) յարմարցընել: —steuern, նք. հանգանակել. անխնդրէր. իր բաժինը մասը տալ, օգնել: —stimmen, չք. հ. երգ. եւ ը. մփ. միաբանիլ, համաձայնիլ, ներդաշնակիլ. mit et. — բանի մը պատաշխանիլ՝ յարմարիլ. nicht — (գունոց) չմիաբանիլ: —stoß, ար. բախում, ընդհարում, (իրարու) զարնուիլը. Փխ. ընդդիմահարութիւն, դիմադարձութիւն, հակառակութիւն: —stoßen, նք. իրարու զարնել, բախել, ընդհարկանել. die Gläser (կամ mit den Gläsern) — բաժակահարել, գաւաթներն (իրարու) զարնել. Ք. (մղելով) կցել, կապել. ար. (կապերտները) կցել. միացընել. Ե. (ի սանդի...) լեռուլ, մանրել. Դ. տապալել, կործանել. Զ. չք. հ. եւ ս. բախիլ. իրարու զարնուիլ, ընդհարկանիլ. Ք. = zusammengrenzen; —stoßend կից. յար. Ե. չէզ. զարնուիլ, ի դիմի հարկանիլ (գնդերու): —stoßen, չ. — Zusammenstoß. —streichen, նք. Geld — ստակ դիզել՝ ժողվել. Ք. (թատեր... մաս մը) համառօտել: —strömen, չք. ս. (գետ) խառնուիլ. Քնկ. (երկու ճառագայթից) ի մի միանալ, միանալ: —sturz, ար. կործանում, փլչիլը, տապալում (նաեւ Փխ.): —stürzen, չք. ս. կործանիլ, փլչիլ, տապալիլ: —suchen, նք. քաղել, ամէն կողմէն ժողվել: —thun, նք. եւ Փք. միացընել, ընկերակցել: —tragen, նք. նոյն տեղը տանիլ. (գրքերէ) քաղել: —treffen, չք. ս. mit ea. — (ըստ պատահման) իրարու պատահիլ՝ հանդիպիլ. Ք. ժամանակակից ըլլալ, նոյն ժամանակը պատահիլ. ի միասին դիպիլ. Ե. mit et. — բանի մը հետ պատաշխանիլ՝ յարմարիլ: —treiben, նք. das Vieh... — արջառ անասունները տանիլ՝ միագունոց վարել: —treten, չք. ս. իրարու մերձենալ՝ մօտենալ. Ք. միաբանիլ, ժողվուիլ. Ե. ընկերշակիլ, ընկերակցիլ, զօդուիլ: —tritt, ար. գումարում (խորհրդանոցի). Քն. (պարտատերաց) համընթացութիւն՝ խուռն բազմութիւն: —trommeln, նք. թմբկաւ ի մի ժողվել՝ հաւաքել: —werfen, նք. խառնիխուռն նետել. Ք. շեղջակուտել. Ե. խառնակել, շփոթել. Դ. (նետելով) տապալել, կործանել: —wickeln, նք. միասին ծալել. in ein Taschentuch — թաշկինակի մը մէջ փաթթել՝ պատատել, ամ. պլլել: —wirken, չք. հ. միասին գործել. Ք. գործակցիլ, համընթաց ըլլալ. (բանի մը) նպաստել, օգնել: —würfeln, նք. ըստ պատահման միա-

Digitized by Google

ցընել. es war eine bunt — gewürfelte Gesellschaft այլազան տարրներէ՝ անձինքներէ կազմուած ընկերութիւն մըն էր: —ziehen, նբ. եւ չբ. մօտեցընել, ժողվել. es zieht sich ein Gewitter — փոթորիկ մը կը յառնէ՝ կ'ելլէ. բ. ամփոփել, կծկեցընել, համառօտել. պնդել, սեղմել, անձկացընել. փր. —gezogen w. (ձայնաւորը) ամփոփուիլ:

Zúsatz, ար. 12. յաւելուած. բ. յաւելում. 2. աւելցընելը. ընդլայնում. աճեցընելը. (գրքի...) յաւելուած. յարակից (թերթ). (աւելցուելի) դիտողութիւն:

zúschanzen, նբ. 3չ. ընփ. 3—m et. — = zuschieben, 2. բ.:

zúschärf|en, նբ. 3ա. բյ. սրել, թեքել, նրբել, բարակցընել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. = բոյքն նշանաւոր—ճիւանց հէփ:

zúscharren, նբ. 3ա. բյ. (քերելով) դիզել, կուտել:

zúschauen, չբ. h. 3ա. բյ. einer Sache (տր.) — բանի մը հանդիսատես ըլլալ, բան մը զննել. 3—m — մէկուն նայիլ:

Zúschauer, ար. 22ա. —in, իգ. 22. հանդիսատես, վկայ:

Zúschauerschaft, իգ. 31. հանդիսատեսք: [ժողվել:

zúschaufeln, նբ. 3ա. բյ. թիով

zúschick|en, նբ. 3ա. բյ. 3—m et. — մէկուն բան մը խաւրել՝ առաքել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. խաւրելը, առաքում:

zúschieben, նբ. 2ղ. բյ. (մղելով) փակել, (պարզուանկը...) քշել՝ գնել. 2. փխ. 3—m et. — (դժպատեհ բան մը) մէկուն վրայ նետել:

zúschießen, չբ. h. 3ի. բյ. (դէպ ի...) (հրացան...) արձակել, պարպել (= losschießen, 1. ա.) 2. s. = losschießen, 2. — նբ. dem Feinde Kugeln — (փխ. 3—m Blicke) — թշնամւոյն վրայ գնդակ (փխ. մէկուն հայեցուածք) արձակել. 2. Geld — ստակ յաւելուլ՝ աւելցընել: — չ. 22բ. անյփ. = Zuschuß.

Zúschlag, ար. 13. տալը, ընձեռում. 2. (յանձրդի) աճեցընելը, յաւելում, յաւելուած. 3. արա. եւ փմ. հալիչ նիւթ, լուծիչ:

zúschlagen, չբ. 3ծ. բյ. h. հարուած մը տալ. զարնել. բ. կռանել, ծեծել (դարբնի սալը...). 2. s. (դուռը...) զարնուելով՝ սաստկութեամբ գոցուիլ: — նբ. die Tür — դուռը զարնելով՝ սաստկութեամբ գոցել. 2. = zubauen, նբ. 2.; 3—m et. — (զարնելով) մէկուն բան մը նետել՝ արձակել. 3—m den Ball — տոփուճը մէկուն նետել. 4. արա. լուծիչ նիւթ մ'աւելցընել:

Zúschläger, ար. 22ա. կռանահար. դարբնի սատար:

zúschleifen, նբ. բյ. Ա. 3չ. — սաշել(ով ձեւ մը տալ), կոփել. einen Stein vieleckig — քար մը բազմանկիւնի ընել (յղկելով) (տ. schleifen, 1.): Բ. — 3ա. ժապաւէնով հանգուցել, հանգոյց ընել:

zúschleppen, նբ. 3ա. բյ. 3—m et. — բան մը մէկուն դաղանակ տանիլ՝ բերել:

zúschließen, նբ. 3ի. բյ. կղպել. փակել:

zúschmeißen, նբ. 3ի. բյ. = zuschlagen, նբ. 1. եւ 3.

zúschmieren, նբ. 3ա. բյ. = verschmieren.

Zúschneide|bret(t), չ. (Թամքագործի...) սեղան: —kunst, իգ. ձեւելու արուեստ: —messer, չ. (կօշկակարի) դանակ: —tisch, ար. = Zuschneidebret(t).

zúschneiden, նբ. 3ի. բյ. կտրել. կարգաւորել. ein Kleid... — զգեստ մը կտրել՝ ձեւել. aus dem Gröbsten — յղկել, ողորկել:

Zúschneider, ար. 22ա. կտրող. ձեւող:

zúschneien, չբ. s. 3ա. բյ. = verschneien, չբ.:

Zúschnitt, ար. 20. (զգեստի) ձեւ. կտրուածք. փխ. դարձուած, կերպարանք:

zúschnür|en, նբ. 3ա. բյ. (ժապաւէնով) կապել, սատասանել. ein Kleid — զգեստ մը ժապաւէնով պնդել. 3—m die Kehle — մէկը խեղդել՝ խեղդամահել: — չ. 22բ. անյփ. —ung, իգ. 31. կապելը, պնդելը. խեղդում:

zúschrauben, նբ. 3ի. եւ 3ա. բյ. պտուտակել, պտուտակով գոցել:

Digitized by Google

zúschreib||en, նբ. 2ծ. բժ. einige Zeilen — (գրելով) քանի մը տող աւել-ցընել. 2. J—m et. — (գրով) մէկուն բան մը տալ՝ աւանդել՝ շնորհել. 3. — beilegen, 2. — ն. 22բ. ադյ+. —ung, իգ. 31. — նոյին նշանակու-թեանց հետ:

zúschreien, նբ. եւ չբ. h. 2ծ. բժ. J—m (et.) — մէկուն (բան մը) պո-ռալ(ով ըսել). 2. er schreit noch immer zu մինչեւ կը պոռայ:

zúschreiten, չբ. s. 2խ. բժ. auf J. — մէկուն վրայ երթալ՝ դիմել. 2. tüchtig (կամ wacker) — մեծաքայլ քալել: [մակ:

Zúschrift, իգ. 31. թուղթ, նա-

zúschriftlich, մ. նամակով:

zúschüren, նբ. 3ա. բժ. — schüren.

Zúschuß, ար. 14. (դրամի) յաւե-լուած:

Zúschußbogen, ար. պղ. աւելեաց թերթ:

zúschütt||en, նբ. 3բ. բժ. e—n Brunnen — ջրհոր մը լեցընել. 2. (լեցընե-լով) յաւելուլ, աւելցընել: — ն. 22բ. ադյ+. —ung, իգ. 31. — նոյին նշանակու-թեանց հետ:

zúschwellen, չբ. s. 3ե. բժ. ուռիլ (եւ)գոցուիլ:

zúschwören, նբ. 3ե. բժ. J—m et. — մէկուն բան մ'երդնուլ՝ երդմամբ խոստանալ:

zúsegeln, չբ. s. 8ա. բժ. նաւել դէպ ի...., նաւարկել:

zúsehen, չբ. h. 3է. բժ. նայիլ, դիտել, զննել, նկատել. Հանդի-սատես ըլլալ, բանի մը ներկայ՝ վկայ ըլլալ. 2. — hinsehen; ը. մը. — nachsehen, 2.; 3. սպել, հոգալ, զգուշանալ:

zúsein, չբ. s. 1ա. բժ. գոց՝ փակ ըլլալ:

zúsenden, նբ. 4ա. բժ. — zuschicken.

zúsetzen, նբ. 3գ. բժ. յաւելուլ, աւելցընել. 2. (վրայ...) տալ, կորսնցընել. 3. գոցել, փակել: — չբ. h. J—m hart (կամ scharf) — մէկը պնդապնդելու՝ ի մօտոյ հալածել. J—m mit Bitten stark — մէկը թախանձել՝ ստիպել. J—m so —, daß er nicht mehr aus noch ein weiß մէկն (այնպէս) նեղը ձգել որ չկարենայ փա-խուստ տալ:

zúsicher||n, նբ. 3ա. բժ. J—m et. — մէկուն բան մ'ապահովցընել: — ն. 22բ. ադյ+. —ung, իգ. 31. ապա-հովացուցում, ապահովելը:

zúsiegeln, նբ. 3ա. բժ. — versiegeln.

Zúspeise, իգ. 3ձ. — Zukost.

zúsperren, նբ. 3ա. բժ. (ճամբան) փակել, գոցել:

zúspielen, նբ. 3ա. բժ. J—m et. — խաղալով մէկուն բան մը նետել:

zúspitzen, նբ. եւ չբ. 3գ. բժ. սրա-ծայր կարել, սայրել. sich — սրա-ծայրիլ, սրածայր վերջանալ. 2. կոնաձեւ ընել. ծրբել, (կապարա-դրիչ...) սրել. բ. փխ. epigrammatisch — վերնագրով խայթել, կսկծեցը-նել, խածան խօսք մը դրել:

Zúspitzer, ար. 33ա. ար. սրա-ծայրող, սրիչ:

Zúsprache, իգ. 3ձ. — Zuspruch.

zúsprechen, նբ. 2ր. բժ. J—m Trost — մէկուն մխիթարութիւն մատու-ցանել, մէկը խօսելով մխիթարել. 2. J—m et. — — zuerkennen, նբ. 1.; — չբ. h. J—m — մէկուն խօսիլ. 2. փխ. dem Glase fleißig — առատ եւ ա-ռատ խմել, ըմպ. գաւաթին բարեւ տալ. einer Speise gehörig — կերակուր մը մեծ ախորժակով ուտել.

zúspringen, չբ. s. 2ա. բժ. auf J. — մէկուն վրայ վազել. 2. ցատկել, յառաջանալ. 3. — zuschnappen; 4. J—m — մէկուն օգնել:

Zúspruch, ար. 18. (մէկուն ուղ-ղուած) խօսք. ճմ. մխիթարանք, մխիթարութիւն. յորդոր(անք), խրախուսանք, քաջալեր(ութիւն):

Zústand, ար. 18. վիճակ. 2. պայ-ման, հանգամանք, դրութիւն, դիրք, կացութիւն:

Zustándebringen, ն. ի գլուխ հա-նելը: —kommen, ն. ի գլուխ ելլելը, յաջողութիւն:

zúständig, ած. 6. J—m — մէկուն վերաբերեալ. 2. —er Richter ձեռն-հաս դատաւոր, որուն նոյն իրը կը վերաբերի:

Zúständigkeit, իգ. 31. (դատաւորի) ձեռնհասութիւն:

zúständlich, ած. 6. վիճակական, վիճակի:

zústechen, չբ. h. 2ր. բժ. auf J. — մէկուն (սրոյ) հարուած մը տալ՝

Digitized by Google

ինկեցընել. 2. (immer) — (միշտ) խայթել, խայթահարել։

zústecken, նբ. 3ա. բձ. 3—m et. — (մէկուն բան մ՚)անցընել, տալ. 2. գնծիկել, գնդասեղով հաստատել։

zústehen, չբ. h. 2ձ. բձ. die Thür steht zu դուռը գոց է. 2. 3—m — մէկուն վերաբերիլ։

zústellen, նբ. 3ա. բձ. (աչքէւը գնել) փակել, գոցել, խոչ՝ խափան ընել. e—e Thür — դուռ մ՚առջկանել, գործածութիւն արգելուլ. 2. 3—m et. — մէկուն բան մը տալ՝ աւանդել՝ ընձեռել։

zústeuern, նբ. եւ չբ. h. 3ա. բձ. = beisteuern. բ. — չբ. s. դ—ի. der Küste — դէպ ի ցամաք ուղղել. բ. (immer) — իր ճամբան շարունակել։

zústimm|en, չբ. h. 3ա. բձ. = beistimmen. — չ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. հաւանութիւն, հաճութիւն։

zústopfen, նբ. 3ա. եւ 3գ. բձ. ein Loch... — ծակ մը խնուլ. mit Werg — խծծել. 2. einen Riß... — ծակ մը կարկատել։

zústöpseln, նբ. 3ա. բձ. et. — բան մը խնուլ, խցանել, գոցել։

zústoßen, նբ. 2ի. բձ. 3—m et. — մէկուն բան մը մղել՝ հրել. 2. die Thür — դուռը հրելով՝ մղելով գոցել։ — չբ. h. սաստիկ մղուիլ՝ հրուիլ. 2. s. 3—m — մէկուն (արկած մը) պատահիլ, մէկուն գլուխը բան մը գալ։

zústreichen, չբ. s. 2ի. բձ. auf ein Ziel —, dem Ziele... — նպատակի մ՚ուղղուիլ՝ դիմել՝ փութալ։ — նբ. Ritzen... mit Lehm — ծերպերը կաւով խնուլ՝ առականել. փմ. մորթել։

zúströmen, չբ. s. 3ա. բձ. հոսիլ, յորդել, յորդահոս գալ, դիմուիլ։ — նբ. հոսեցընել, յորդեցընել։ — չ. 22բ. անյ. յորդութիւն, յորդահոսանք։

zústürmen, չբ. s. 3ա. բձ. auf 3. — մէկուն վրայ յարձակիլ՝ խոյանալ՝ դիմել։

zústürzen, չբ. s. 3գ. բձ. auf 3. — մէկուն վրայ նետուիլ՝ իյնալ՝ գահավիժիլ։

zústutzen, նբ. 3գ. բձ. յօրինել. յարդարել, ձեւ տալ՝ (աղջկայ...) կրթել, վարժել, ուղղել. (ծառ...) որոշ ուղղութեամբ մեծցընել։

zútappen, չբ. h. 3ա. բձ. auf einen Ort — խարխափելով առաջ մ՚երթալ. 2. կուրաւթեամբ՝ բռնաբար բանել. բ. մփ. չնմանկանաբար գործել։

Zúthat, իգ. 31. հանդերձանք, (զգեստի) մանրամասնք մասունք. իհ. —en հանդերձանք, ամբարանք. փխ. խառնելիք (նիւթ)ք. 2. անգործ նիւթ։

zútheilen, նբ. 3ա. բձ. 3—m et. — մէկուն բան մ՚իբր բաժին տալ. 3—m et. in reichem Maße — մէկուն բան մ՚առատութեամբ տալ. բաշխել. ein Privilegium — արտօնութիւն շնորհել։

zúthulich, ած. ս. փոյթ. փութկոտ. ժիր, փութաջան. յանկուցիչ։

zúthun, նբ. եւ իբ. 4բ. բձ. = hinzufügen, 2.; 2. die Augen — ա) աչուըները գոցել. բ) իփ. մեռնիլ (= sterben). 3. sich 3—m — մէկը յանկուցանել, իրեն քաշել։ zugethan, դրբ. ած. եւ ած. ս. = բոյին նշանակ—ի—ն. Հրդ. 2. դ. է կող—մէ։ — չ. 22բ. անյ. մտանիկցութիւն։

zútraben, չբ. h. 3ա. բձ. auf e—n Ort — առաջ մը դիմել՝ ընթանալ. 2. kräftig — ուժգնալ, արագանալ։

zútragen, նբ. 2ձ. բձ. 3—m et. — մէկուն բան մը բերել. մոտ. լուր՝ զրոյց բերել, (մոտ. ծանուցիկներ...) ծանուցանել։ — չբ. h. (ծառի. ազարակի...) պտղաբեր ըլլալ։ sich — իբ. = sich ereignen.

Zúträger, աբ. 31ա. —in, իգ. 31. զրուցատու, առուծկիճա, անխորհրդապահ, շաղփաղփ (դ. Angeber, 2.)։

Zuträgerei, իգ. 31. զրուցարբրութիւն, առուծկիճութիւն. դ. Angeberei, 1. եւ 2.

zúträglich ած. ս. արդիւնաբեր. բ. մփ. օգտակար, շահաւոր. առողջարար, փրկարար. պատշաճ. առողջ(օգ)։

zútrauen, նբ. 3ա. բձ. 3—m et. — (մէկը բանի մը) տալ՝ կարող կարծել, մէկուն վստահիլ. ich trau

ihm nicht viel Gutes zu իրմէ շատ բան չեմ յուսար, լաւ համարում չու-նիմ վրան։ — չ. ոշբ. անյփ. վստա-հութիւն։

zútrauenserweckend, ած. վստահա-ցուցիչ։ —svoll, ած. եւ մ. վստա-հալից, լի վստահութեամբ։

zútraulich, ած. ե. — vertraulich, ե.

zútreffen, չբ. h. ոզ. բյ. յար-մար ի դէպ գալ. պատշաճիլ. (փաստի) ապացոյց ցուցիչ ըլլալ։ —d, դրբ. անց. եւ ած. ե. — treffen, դրբ.; —de Bemerkung յարմար դիտողութիւն։

zútreiben, նբ. ոծ. բյ. (դէպ ի... տեղ մը) մղել, հալածել, վարել. eine Herde der Weide — արօտ... արա-ծելու տանիլ. 2. die Pferde — ձի-երն ուժգին վարել։ — չբ. ſ. den Klippen... — ժայռերու մղուիլ՝ վա-րիլ (նաւու...)։

zútreten, չբ. ſ. ոփ. բյ. մօտենալ, մերձենալ. 2. միջամտել, միջնոր-դել, միջնորդ ըլլալ. 3. յարիլ, կցիլ, աւելնալ ի...։ — նբ. ein Loch in der Erde — վրան քալելով ծակ մը գոցել։ — չ. ոշբ. անյփ. մեր-ձեցում. միջնորդութիւն. յարիլը, յաւելում։

Zútrieb, առ. 20. արծաթի յաւե-լուած։

Zútritt, առ. 20. մերձենալը, մօ-տենալը, մուտ. 2. bei J—m — h. մէկէ մ՚ընդունելութեան գտնել. 3. keinen — gewähren մէկուն քով մուտ չներհել, մէկը մերժել։

zuúnterst, մ. ամենէն վար՝ տակը։

zúverlässig, ած. ե. վստահելի, ապահով, ճշմարիտ. վաւերական, հաստատուն. 2. ապահով, ճըշ-մարտախօս, անխարդախ։

Zúverlässigkeit, իփ. 31. ապահո-վութիւն, ստուգութիւն, վաւե-րականութիւն, ճշմարտահաւա-տութիւն, անխարդախութիւն։

Zúversicht, իփ. 31. անյփ. վստա-հութիւն, ապահովութիւն. հա-մոզում. հաստատ յոյս։

zúversichtlich, ած. ե. վստահալից. 2. — zuverlässig.

zuviel, մ. — zu viel, allzuviel. — չ. անփփ. չափազանց առատու-թիւն, չափազանցութիւն։

zuvór, մ. — vorher.

zuvór..., **Zuvór...** Բայերու հետ միայն բյ. յոգ. Բաղադրեալն Բացատրած է․ի են — ած․ի հետ խօսուելով. — bedenken, չբ. h. եւ նբ. յառաջագոյն մտածել (ընելիքը)։ —erwägen, նբ. նախ քննել՝ կշռել։ —kommen, չբ. ſ. J—m — մէկուն իրբեւայժմ մեծարանք՝ ծառայութիւն մա-տուցանել՝ ընել, մէկուն իրը զինք հաճոյականութ՝ պատրաստականամ ցուցընել։ —kommend, դրբ. եւ ած. հաճոյական, մարդասէր, հա-ճոյարար։ —thun, նբ. es J—m — մէկը (բանի մը մէջ) գերազանցել՝ անցնիլ։

zuvórderst, մ. ի սկզբան, նախ, ամենէն յառաջ, նախ քան զամե-նայն։

Zúwachs, առ. (եղ. ո. ցնցա. յփ. 18. անտաշընելով) աճում, զար-գացում. յաւելուած։

zúwachsen, չբ. h. ոյ. բյ. գոցուիլ, կցիլ (աճելով...). 2. J—m — ա) Բան. dem Landmanne wachsen die Früchte zu երկիրը մշակին պտուղ կը բե-րէ. բ) ը. մփ. (մէկուն) մաս ելլել՝ ինկալ. վիճակիլ։

Zúwage, իփ. 35. յաւելուած, աւելակշիռ, ամ. մասն։

zúwägen, նբ. ոփ. բյ. J—m etc. — մէկուն բան մը կշռել. փխ. Lob und Tadel — գովութիւն ու պարսաւանք տալ. 2. կշռելով աւելցընել, ա-ւելի կշռել, մասնել։

zúwälzen, նբ. ոփ. բյ. թաւալել. der Strom wälzt seine Gewässer dem Meere zu գետն իր ջրերը ծով կը թափէ՝ տանի. 2. J—m etc. — zuschieben, նբ. ո.; 3. den Eingang der Höhle... mit e—m Felsstücke — քար մը թաւա-լելով այրին բերանը՝ մուտը փա-կել՝ գոցել։

zúwandern, չբ. ſ. ոա. բյ. ուղեւո-րիլ, (դէպ ի...) ճամբորդել. 2. —, նաեւ zugewandert kommen գալ հաս-նիլ։

zúwarten, չբ. h. ոբ. բյ. հանդար-տութեամբ բանի մը սպասել, ակնկալել (հմմտ. abwarten)։

zuwége, մ. — zu կամ bei Wege (տ. Weg, ո. դ.); etc. — bringen ի գլուխ հանել։

zúwehen, նբ. ոա. բյ. փչելով

Digitized by Google

քշել՝ վարել. Z—m Luft — մէկը հովհովել՝ հովանահարել. 2. der Wind hat die Wege mit Schnee zugeweht բուքը ճանապարհները ծածկած է։

zuweilen, մ. երբեմն (= bisweilen)։

zuweisen, չբ. հ. 28. բյ. (անց. ich wies zu) auf et. — = hinweisen, ն.; — նբ. Z—m et. — մէկուն բան մը նշանակել՝ ցուցընել. Z—m Kunden — մէկուն յաճախորդ խաւրել։

zuwenden, նբ. եւ ըբ. 8ա. բյ. den Schritt (nach) einem Orte — քայլերը դէպ ի տեղ մ'ուղղել՝ դարձընել. 2. Z—m das Gesicht — երեսը մէկուն դարձընել. Z—m seine Liebe — մէկը սիրել, սէրը մէկուն նուիրել. seine Freundlichkeit wandte ihm alle Herzen zu իր ընտանութեամբը ամէնուն սիրտը յինքն գրաւեց՝ ձգեց. 3. Z—m et. — մէկուն բան մը տալ (այնպէս ընել որ իրեն տանու)։ **zugewandt**, փ. ի կողմն։

zuwerfen, նբ. 2փ. բյ. Z—m Blicke — մէկուն հայեցուածք արձակել. 2. խղ. (Թուղթ) խաղալ. 3. die Thür — դուռը զարնել՝ սաստկութեամբ գոցել։

zuwider, մ. յեւ հ. փ. das Glück war uns — բախտը մեզի հակառակ էր՝ յաջող չէր՝ ձախող էր. 2. յե-տադաս նխ. ընդդէմ, հակառակ, դէմ. բ. բայի հ. փ. ղ. ն. einem Befehle... —handeln հրամանի... հակառակ գործել՝ ընել. —laufen հակառակ ըլլալ (ուրիշ բանի մը). 3. մկ. յեւ հ. փ. Z—m — sein մէկուն հակառակ՝ անհաճոյ ըլլալ։

Zuwider|handeln, ղ. —handlung, իգ. հակառակ գործելը։

zuwinken, չբ. հ. 8ա. բյ. Z—m — մէկուն (գլխով) նշան ընել, ակնարկել։

zuzahl|en, նբ. 8ա. բյ. հավելեալ աւելցընել, աւելի վճարել։ — ղ. 22բ. անյ. —ung, իգ. 31. աւելի վճարում։

zuziehen, նբ. 2ղ. բյ. einen Knoten — հանգոյցը պնդել՝ սեղմել. չբ. sich fest — պնդիլ, սեղմուիլ. die Vorhänge...— վարագոյրները (քաշելով) գոցել. 2. Z. dem Abgrunde — մէկը խորխորատի մէջ ձգել. 3. Z. zu et. — մէկը բանի մը հրաւիրել. 4. sich (փր.) eine Äußerung — խօսք մ'իրեն վրայ առնուլ, համարիլ որ իրեն համար ըսուած է. 5. sich (փր.) et. — բան մ'իրեն ձգել. (իր յանցանքով) դժուարը բան մը բերել. sich eine Krankheit — հիւանդութենէ մը բռնուիլ, հիւանդանալ։ — չբ. հ. kräftig — սաստիկ ձգել, ուժգին քաշել. 2. երթալ դէպ ի..., (ծառայի) ծառայութեան մտնել. er ist in diesem Orte zugezogen հոս եկած է բնակելու։ — ղ. 22բ. անյ. = բայի նշանակութեանց հեփ. Zuziehung.

Zuziehung իգ. 31. ընդունելու-թիւն (յընկերակցութիւն...) mit — einiger Nachbarn... քանի մը դրա-ցեաց... հետ միաբանելով։

Zuzug, ար. 18. գալուստ՝ եկ ըն-կերականալ անձանց 2. մկ. չն. օգնութիւն, օգնական զօր։

Zuzügler, ար. 22ա. կամաւոր, ինք-նակամ (զինուոր)։ — յփ. = Zuzug, ն.; 2. նորաբնակ։

zuzwängen, նբ. 8ա. բյ. բռնու-թեամբ գոցել։

Zwackeisen, ղ. 22բ. լաւխա։

zwacken, նբ. 8ա. բյ. պնդել. (աքծանով) պինդ ունել. չբ. z. zwicken und — մէկը նեղել, տաղտկա-պել. 2. et. an sich — բան մ'իրեն յափշտակել՝ գրաւել։

zwang, 1փ. եւ 3. դէմք. եղ. անց. սհմ. zwingen ի։

Zwang, ար. 20. անյ. (հկանղ. freier Wille) բռնութիւն, բռնադա-տութիւն. Z—m — anthun մէկը բռնա-դատել. sich — anthun անձին բռնու-թիւն ընել. 2. սաստկութիւն. ուժգնութիւն. ճնշում. ծառայու-թիւն, լուծ, ստիպութիւն. ստի-պում, հարկադրութիւն. 3. — Bann, ն. ա. եւ Gerichtsbarkeit; 4. ախտ. (մարմնոյ մասանց) սաստիկ կծկութիւն՝ պնդութիւն. մկ. փ. ի բարդ–բիան. Blut-, Harn-, Stuhlzwang.

Zwang(s)|arbeit, իգ. բռնի աշ-խատութիւն. պարհակութիւն, պարհակի ծառայութիւն։ —dienst, ար. պարհկութիւն, կոռ։ —gesetz, ղ. ստիպիչ օրէնք։ —los, ած. ա-ռանց բռնութեան. պարզ. ըն-

կան։ —losigkeit, իգ. անբռնաբարութիւն, անբռնադատութիւն, ազատութիւն։ —(s)maßregel, իգ. բռնադատիչ՝ ստիպիչ միջոց։ —(s)pflicht, իգ. ստիպիչ պարտք, խղճի պարտք։ —(s)recht, չ. ստիպիչ իրաւունք։ —(s)verfahren, չ. ստիպիչ վարմունք՝ գնացք։ —(s)vollstreckung, իգ. բռնի գործադրութիւն, բռնադատութիւն։ —(s)weise, մ. բռնադատելով. բ. բռնի, ստիպելով։

zwä'ngen նբ. եւ չբ. 3ա. ճնշել, պնդել, սեղմել. sich — նեղուիլ. zu enge Schuhe — շատ նեղ հողաթափներն ոտքը կը ճմլեն. 2. ծռել, (բռնութեամբ) կորացընել. փխ. das Recht — իրաւունքը թիւրել. 3. բռնադատել, ստիպել. 4. ազդեցութեան ալ յիշելով. den Kopf (sich) durch ein Loch — գլուխը բռնութեամբ ծակէ մը դուրս հանել, ծակէ մը բռնութեամբ դուրս ելլել։

zwánzig, ած. թւ. քսան։ — իգ. 31. քսանը. in den —en sein քսանի եւ երեսունի մէջ ըլլալ. zu —en քսան քսան։

Zwánzigeck, չ. ——. քսանանկիւն։ —fach, —fältig, ած. քսանպատիկ։ —flächig, ած. —flächner, ար. ——. քսանանիստ (ած. եւ գ.)։

Zwánziger, ար. 22ա. քսան (թիւը). 2. (—in, իգ. 32.) քսանամեայ. 3. քսաննոց (քսան դահեկան)։

zwánzigst, ած. դա. թ—. 6. der (die, das) —e քսաներորդ(ը). den —sten März Մարտ քսանին։ —ens, մ. քսանիցս, քսաներորդ անգամ։

Zwánzigstel, չ. 22ա. քսաներորդ (մասն)։

zwar, մ. und — (յաւելուածաբար բացատրութեան համար) եւ այն, ան ալ. չ. օ. wir wollen es machen, und — so կ'ուզենք ընել, եւ այն՝ այսպէս. so — : —) — und — so; բ) so —, daß ... այնպէս որ... 2. թէպէտ եւ... (բայց...), իրաւ որ... (բայց...)։

Zweck, ար. 20. — Pflock, 2.; մն. թիրախի գամ. նպատակ, կէտ. 2. փխ. վախճան, նպատակ, դիտաւորութիւն. zu welchem —e? ինչ վախճանաւ, առ ինչ. zum —e einer Unterredung բանակցութեան նպատակաւ։

zwéckdienlich, ած. յարմար, օգտակար, արդիւնաւոր։ —essen, չ. կոչունք։ —lehre, իգ. փլ. վախճանախօսութիւն։ —los, ած. աննպատակ, անօգտակար, սին, ընդունայն։ —mäßig, ած. (վախճանին) յարմար, գործնական, պատեհ, օգտակար։ —mäßigkeit, իգ. յարմարութիւն (ի նպատակն), պատեհութիւն, օգտակարութիւն։ —widrig, ած. անդէպ, անյարմար։

Zwécke, իգ. 35. բոյթ, բութուղ, —մ. սեպ, փինչ. (կօշկի ներբանի...) մանր (փայտէ) գամ։

zwécken, նբ. 3ա. — zwacken, zwicken; 2. գամել, բեւեռել. բութուղել, բութել։

zwéen, ած. թւ. թ—. ——. անփխ. նաեւ ցնցա. 6. — zwei (Բայց հիմայ գործ. ար. գ.ի հետ. հմմտ. zwei)։

zwei, ած. թւ. թ—. անփխ. (Բայց ա—ւ. անյօգ —er) (հնց. եւ գա—. է zween, ար. zwo, իգ. zwei, չ.) երկու. — und siebzig եօթանասուներկու. es ist halb — (ժամը) մէկուկէսն է. aus — bestehend, in — zerfallend կրկնակ, երկուորական (թիւ), կրկին. փխ. zu — stehend երկուորեակ (ամերկու)։ — իգ. 31. երկուքը. խղ. երկուքնոց (քարտ...). 2. — Zweiheit. — չ. անփխ. զոյգ, դար։

zwéiachselig, ած. երկառանցք. փխ. երկդէմ։ —bahnig, ած. երկուղի։ —blätt(e)rig, ած. փյ. երկաթերթեւան։ —decker, ար. ն—ւ. երկայարկ։ —deutelei, իգ. երկդիմութիւն, կեղծաւորութիւն. բ. համարանութիւն։ —deuteln, չբ. ե. կեղծաւոր՝ երկդիմի ըլլալ։ —deutig, ած. երկդիմի, բազմադիմական (իմաստ). էլ. մշ. կեղծաւոր, կատակածական, անպարկ. բ. կրկնակ (նշանակիր...)։ —deutigkeit, իգ. երկդիմութիւն. բ. կրկնակութիւն։ —doppelt, ած. կըրկին. փյ. երկուորեակ (ամերկու...)։ —dritteltakt, ար. երժ. երկու-երրորդական ամանակ։ —eiig, ած. փյ. երկամոր սին։ —fach, ած. կրկնապատիկ։ —fächerig, ած. երկխորշ, երկբաժին (նաեւ փյ.)։ —fältig, ած. երկպատիկ։ —farbig, ած. երկգոյն, կրկնագոյն։ —flügelig, ած. կրկնաթեւ (անասուն, միջատ). բ. երկ-

Digitized by Google

թեւ, երկրացիկ (գուլան): —füßig, ած. երկոտանի: —geschlechtig, ած. երկսեռ (նաեւ փխ.): —gespann, չ. երկձիք. բ. զոյգք, ամոլք (ձիու): —gestrichen, ած. երժ. երկգիծ (խազ): —gliederig, ած. եւ ա—ս. ին. երկանդամ: —händig, ած. երկձեռանի. երժ. —händiges Stück երկու ձեռքով զարնուելիք երգ: —höcker, ար. ին. երկսապատ ուղտ՝ շաւաան: —hörnig, ած. երկեղջիւր: —hundert, ած. թւ—. բշ. երկուհարիւր: —jährig, ած. երկամեայ. բ. երկամեան (երկու տարի անեող): —kampf, ար. մենամարտութիւն: —kämpfer, ար. մենամարտիկ: —lebig (ջնջր—.) ած. երկակենցաղ: —mal, մկ. երկու անգամ, երկիցս. — im Jahre erscheinend վեցամսեայ: —männ(er)ig, ած. փխ. երկորձայ: —master, ար. նա—ւ. երկակայմ (ն.): —pasch, ար. կրկնեակ, զոյգ, երկու: —reihig, ած. երկշար, կրկնաշար: —ruderer, ար. նա—ւ. երկթի: —ruderig, ած. երկթի, երկկարգեան թիակաւ: —schattig, ած. աշխ. երկաստուեր (մարդ): —scheidig, ած. երկահատած, երկբաժին. բ. փխ. ատուածաբաժն: —seitig, ած. երկակողմանի: —sitzig, ած. կրկնանիստ, երկաթոռ. —er Wagen կրկնաթոռ կառք: —spaltig, ած. երկահերձ. բ. փխ. երկհերձ. գ. փղ. երկսիւն, կրկնասիւն: —spännig, ած. երկձի: —spänner, ար. = Zweigespann. —stimmig, ած. երժ. երկձայն. բ. երկանուագ (յերկու ձայնեցուելիք երգ): —sylbig, ած. քր. երկավանկ: —theilig, ած. երկբաժին, երկամասն(եայ). ին. կրկնատախտ: —viertelpause, իգ. երժ. կիսահանգիստ: —vierteltakt, ար. երժ. կիսամանակ: —weiberei, իգ. կրկնամուսնութիւն, երկկնութիւն: —weibig, ած. երկկին. փխ. երկակնիք: —zack, ար. մաճ. հեծանոց, երկժանի, եղան: —zahl, իգ. երկու թիւ. էլ. երկութիւն. բ. քր. երկակի, երկուորական թիւ (ի յոյն... = Dualis): —zeilig, ած. երկտող. բ. կրկնաշար: —zeitig, ած. երկժամանակեայ. բ. փղչ. —e Sylbe երկժամանակ (որ թէ երկար եւ թէ սուղ կրնայ առնուիլ):

Zweier, ար. ա—. երկու (թիւը. ձեւը):

zweierlei, ած. անփփ. երկազգի, կրկնազգի, երկու տեսակ. ըն—. (die Herren von) — Tuch զինուորականք:

Zweifel, ար. ա—. (հ—ն. Glaube) երկմտութիւն, երկուութիւն, տարակոյս. 2. անորոշութիւն, վարանք, տարակուսանք, երկբայութիւն:

zweifel(s)frei, ած. աներկբայ: —geist ար. սկեպտականութիւն: —los, ած. անտարակուսելի. մկ. անշուշտ, անտարակոյս: —muth, ար. երկմտութիւն, ծփանք, տատանմութիւն: —muthig, ած. երկմիտ, վարանական: —sohne, մկ. անշուշտ, անտարակոյս:

zweifelhaft, ած. 1. անորոշ, երկմիտ, վարանեալ, ի ծուփս. 2. անստոյգ, տարակուսական, կասկածելի. ct. — machen բան մը խնդրոյ առնել ձգել:

zweifeln, չք. h. 8—. տարակուսիլ. 2. երկմտել, վարանիլ:

zweifelsohne, մկ. տ. zweifel...

Zweifler, ար. ա—. —in, իգ. ա. տարակուսող. ը. մփ. տարակուսամոլ, սկեպտական:

Zweig, ար. 20. (սոսորաքանածանում ոստի) ճիւղ, կողր. ը. մփ. ոստ, ուղէշ. եփ. զարմ, շառաւիղ, ճիւղ. աշխ. առաջք, ճիւղ (գետոյ... (լերան...) բազուկ. ա—. հատուած, մասն. (գիտութեան... մասնաւոր) ճիւղ. ար—. (երկաթուղւոյ..., խողովակաց...) ճիւղ (ատրութիւն). 2. kleiner — ոստիկ. junger — մորճ. եփ. er wird nie auf e—n grünen — kommen երբեք պիտի չերջանկանայ:

Zweigsabtheilung, իգ. հատուած, բաժին: —anstalt, իգ. օժանդակ հաստատութիւն, ճիւղ: —geschäft, չ. էճ. օժանդակ հաստատութիւն: —gesellschaft, իգ. էճ. օժանդակ ընկերութիւն:

Zweiglein, չ. ա. (ն—չ. Zweigchen) ճիւղիկ (նաեւ ա—փչ.), կողրիկ. ոստ. մորճ:

Zweiheit, իգ. ա. էլ. երկուութիւն. Lehre von der — երկուորականութիւն, երկարմատեան աղանդ:

Digitized by Google

zweit, ած. դս. թւ. der (die, das) —e, էբրէ— է. Zweite(r), ար. Zweite, իգ. երկրորդ(ը). Ձ. —ens, zum —en երկրորդ, երկրորդ (անգամ). der —e des Monats ամսոյն երկուքն. Heinrich der —e (II.) Հենրիկոս երկրորդ (Բ.). zu — միայն ընդ միայն(ում), գլուխ գլխու (տուած)։

zweit‖best, ած. երկրորդ։ —edelste, ած. das — Metall ոսկիէն ետքը ամենազնիւ մետաղը։ —geboren, ած. յետանածին, կրտսեր։ —jüngste(r), ար. վերջընթեր կրտսերն։ —letzt, ած. վերջընթեր։

zwerch, ած. եւ Ձ. = quer, Ժ.Ն. է բարբառաբանան։

Zwerch‖... = Quer‖... Հ. օ. —fell, Հ. անդդ. ստոծանի, միջնառագաստ. ֆզ. Z—m das — erschüttern մէկը սաստիկ ծիծաղցընել, ծիծաղէն թալկացընել։ —hobeln, Նբ. Յա. ար—. անբծ. շեղ ողորկել։

Zwerg, ար. 20. —in, իգ. 32. թզուկ, կարճահասակ։

Zwerg‖aloe, իգ. բյ. կարճաբերձ հալուէ (Aloe pumila)։ —apfel, ար. բյ. = Paradiesapfel. —apfelsine, իգ. մանրիկեան նարինջ։ —artig, ած. գաճաճ, թզուկ, կարճ։ —baum, ար. բյ. թփածառ, կարճաբերձ ծառ։ —bohne, իգ. բյ. ամ. կոտոշ (Phaseolus nanus)։ —kiefer, իգ. բյ. կարճաբերձ փիճի (Pinus pumilio)։ —mensch, ար. դջբ. Թզուկ, Կարճիկ։ —palme, իգ. բյ. կարճաբերձ արմաւենի (Chamaerops)։

Zwergen... տ. Zwerg...

zwerg(en)haft, zwergig, ած. օ. = zwergartig.

Zwerghaftigkeit, Zwergheit, իգ. 31. անյփ. թզկութիւն, գաճաճութիւն։

Zwetsch(ge), Zwetschke, (լտ. prunus sebastica, սեբաստեան սալոր) իգ. 35. սալոր, շլոր (= Pflaume). gedörrte — սալորչիր։

Zwick, ար. 20. = Zwecke; 2. = Kneifen, Հ.; 3. = Schmitze; բ. խարազան(ի հարուած)։

Zwickel, ար. 22ա. սեպ, փինչ, եռիթ. բ. կապերտ, կոտորակ. է. — յփ. an Strümpfen (զանկապանի կռնկին վրայի սեպաձեւ մասը) տտունք, ողջք. դ. (շապկի անթի մասն) անթոց, ամ. խշտեկ. ե. = Zwickelbart.

Zwickel‖bart, ար. կտրած մօրուք։ —strumpf, ար. ողջաւոր զանկապան։

zwickeln, Նբ. Յա. Strümpfe — զանկապաններն ողջել՝ տտնել։

zwicken, Նբ. Յա. կսմթել, կըսմիթ տալ, ճմլել. բ. ֆզ. Յ. — und zwacken տ. zwacken, 1.; է. es zwickt mich im Leibe խիթ՝ խոցատուկ ունիմ. դ. Յ. — մէկը նեղել՝ չարչըրկել. ե. ein Augenglas in die Augenhöhle — ակնոց դնել. 2. den Bart — մօրուքը (մըկրատով) կտրել։ — Հ. 33բ. անյփ. կսմիթ, ամ. ճմլիկ. խիթք։

Zwicker, ար. 33ա. = Kneifer, 1.; 2. = Kneifen, Հ. 3. ակնոց։

Zwie‖back, ար. պաքսամատ։ —brache, իգ. երկ. (անդի...) երկարօրութիւն։ —brachen, Նբ. Յա. անբծ. երկ. կրկնարօրընել, երկարօրել։ —fach, ած. = zweifach. —gespräch, Հ. խօսակցութիւն, շաղփաղփութիւն։ —spalt, ար. գժտութիւն, անմիաբանութիւն, տարաձայնութիւն, երկպառակութիւն. յր. հերձուած։ —spaltig, ած. գժտեալ, պառակտեալ։ —tracht, իգ. անմիաբանութիւն։ —trächtig, ած. = uneinig. —trachtstifter, ար. պառակտիչ, խռովարկու, խաղաղամրոխ։

Zwiebel, իգ. 35. սոխ (Allium cepa). բ. կոճղեզ, սոխ։

zwiebel‖artig, ած. բյ. կոճղիզազգի։ —blume, իգ. բյ. կոճղիզաւոր ծաղիկ։ —brut, իգ. դջբ. կոճղիզակք։ —fische, ար. յփ. խհ. սոխաւոր ձուկ. բ. ար—. դդ. խառնակեալ նշանագիր(ք)։ —gewächs, Հ. կոճղիզաւոր տունկ։ —gras, Հ. բյ. = Glatthafer. —lauch, ար. բյ. = Zwiebel.

zwiebeln, ւբ. h. Յա. սոխ հոտիլ։ —Նբ. սոխել, սոխով եփել. 2. ֆզ. ընդ. Յ. — մէկը դժկամա՛կեցընել՝ դժդմեցընել։

zwieseln, ւբ. s. եւ sich — ֆբ. Յա. երկճղիլ, երկճեղքիլ։

Zwilch, Zwillich, ար. 20. ...։ եւ ար—. ...։ եթել, կրկնաթելեան (խիտ կտաւ մը)։

Zwilch‖kittel, ար. —rock, ար. հաստ քաճկոնակ։ —weber, ար. ար—. եթելագործ։

Digitized by Google

Zwilling, ար. 20. երկուորեակ։

zwillingsblumig, ած. բս. երկուորեակ ծաղիկ։ —bruder, ար. երկուորեակ եղբայր։ —geschwister, յգ. երկուորեակք։ —knabe, ար. —mädchen, չ. = Zwilling.

Zwingsburg, էգ. ապարան, ամուր, բերդ։ —herr, ար. բռնաւոր։ —herrschaft, էգ. բռնաւորութիւն։ —stock, ար—. = Schraubstock.

Zwinge, էգ. 35. (ցցի ծայրին անցուած) երկաթի շրջանակ՝ գօղ՝ օղ, (մեղեխի ծայրը) ծայրապանակ. 2. (բան մը պնդելու) մամուլ. (գրաշարի...) ունելիք։

zwingen, նբ. եւ փբ. 2ա. (անկ. նախ. zwang) բռնադատել. ստիպել. հարկել, հարկադրել. 2. 3. —, sich zu erklären մէկն ստիպել որ խոստովանի. sich zum Lachen, zur Lustigkeit — բռնի ծիծաղիլ. 3. 3. in die Fesseln — մէկը բռնութեամբ շղթայի կապել. 4. 3. — մէկը յաղթահարել. (բերդ...) գրաւել։ —d, ներբ. եւ ած. 6. ստիպիչ. փխ. հարկադրական։ gezwungen, ընդ. անց. եւ ած. 6. = gezwungen տ. է խորհի. 2. gezwungen lachen բռնի ծիծաղիլ։

Zwinger, ար. 22ա. ստիպող, բռնադատող. 2. որմած, արգելոց. 3. մահարձան, (մահարձանաւոր) դղեակ. հին. մարտկոց։

Zwingli, յտ. ան. ար. 38. Զուինկլի։

Zwinglianer, ար. 22ա. —in, էգ. 32. զուինկլեան աղանդաւոր, Զուինկլիի կողմնակից։

zwinken, ա—. փրծ. zwinkern, չբ. h. 3ա. = blinzeln; 2. շարժկլտիլ, շարժիլ, հազարումէկ շարժում ընել։

Zwirn, ար. 20. չն. եւ ար—. (կտաւի) թել. մն. դերձան, քուղ, ասղանի. 2. ընփ. գաղափարք, խորհուրդք. — im Kopfe h. խելացի ըլլալ, գաղափարներ ծնանիլ։

Zwirnsbrett, չ. (թելի) ոլորան։ —fabrik, էգ. մանարան։ —fabrikation, էգ. թելամանութիւն։ —haspel, ար. կարժառ, մլլակ։ —seide, էգ. մանած՝ կրկնաման մետաքս։

zwirnsen, Ա. ած. 6. թելէ, դերձանէ։ Բ. — նբ. 3ա. ար—. մանել, ոլորել։ — չբ. h. (կատուի) կանչել, խորդալ (= spinnen). — չ. 23բ. անյ. —ung, էգ. 31. = բայէն նշանակութեանց հետ։

Zwirner, ար. 22ա. —in, էգ. 32. մանող, կրկնաման։

Zwirnerei, էգ. մանողութիւն։

zwischen, նխ. տր. հոլով՝ դադարման ատեն, հյց. հոլով. եթէ շարժման ատեն. մէջ, ի մէջ. ընդ մէջ, ընդ (միջանս...)։ — մկ. = dazwischen.

Zwischenakt, ար. Բտ. միջախաղ։ —begriff, ար. միջին գաղափար։ —deck, չ. ծվ. միջնայարկ։ —ding, ար. միջին, միջնակաց իր՝ բան։ —durch, մկ. մէջէն, ընդ մէջ. Բ. մերթ, երբեմն։ —fall, ար. անակնկալ՝ միջանկեալ դէպք. (մն. Բտ.) միջնադէպ։ —farbe, էգ. (գունոյ երկու աստիճանաց) միջին գոյն՝ երփն։ —gesang, ար. նուագային միջնախաղ. ը. մփ. միջանուագ։ —geschäft, չ. ար—. միջանկեալ (գործ)։ —glied, չ. անջրպետ։ —handel, ար. չն. միջնավաճառութիւն։ —händler, ար. միջնավաճառ։ —handlung, էգ. միջանկեալ գործք, միջնադէպ. Բնս. (դիւցազներգութեան մը) դրուագ։ —inne, մկ. ի մէջ. ի միջի, երկու բանի մէջ։ —liegend, ած. ի միջի, միջակաց։ —magazin, չ. պահեստարան։ —mauer, էգ. ար—. որմ. միջնորմ։ —pause, էգ. միջոց, հանգիստ, դադար։ —person, էգ. = Mittelperson. —pfosten, ար. ար—. միջնացից։ —raum, ար. (տեղւոյ եւ ժամանակի) միջոց. Բ. անջրպետ, անջրպետութիւն. հեռաւորութիւն. տպ. (տողերու մէջ կապարեայ...) միջոց, բացատ. ծերպ, բեռեկում։ —rede, էգ. ընդհատութիւն, ընդմիջում. Բ. խօտորում։ —reihe, էգ. միջակարգ։ —satz, ար. (յասղնադործութեան...) անջրպետ. Բ. փբ. միջանկեալ նախադասութիւն։ —speise, էգ. = Zwischengericht. —spiel, չ. Բտ. (երկու արարուածոց մէջ) միջնախաղ։ —stab, ար. ճրտ. միջնաձող. (գծաձեւ խոյակի) մաներակ. (սեան գլխոյ) կոճակ։ —stand, ար. միջամտութիւն, միջնորդութիւն. Բ. միջին վիճակ։ —station, էգ. միջնա-

կայարան։ —stellung, էգ. = Zwischenstand. —streifen, ար. միջակիծ։ —stück, չ. անջրպետ. բ. ֆիգ. = Zwischenspiel. —stunde, էգ. միջոց (ժամանակի). բ. պարապ, պարապ ժամանակ, հանգիստ։ —ton, ար. երժ. միջնաձայն։ —umstand, ար. միջանկեալ պարագայ՝ պատահար, միջնադէպ։ —wand, էգ. միջնորմ։ —weite, էգ. ընդարձակութիւն, անջրպետ(ութիւն)։ —zaun, ար. միջնացանկ։ —zeile, էգ. միջատող։

Zwist, ար. 20. երկպառակութիւն. տարաձայնութիւն, հակառակութիւն։

zwistig, ած. 1. երկպառակեալ, գժտեալ, տարաձայն. 2. = streitig, 2.

Zwistigkeit, էգ. 31. = Zwist.

zwitschern, չբ. h. եւ նբ. 3ա. ճչել. ճռուողել. (տոխակի) ճիչել. (ծնծղուկի) ճռուճռուալ. ein Lied — երգ մը մրմնջել. առ. wie die Alten singen, — auch die Jungen որպիսի հարք, նոյնպիսի որդիք։ — չ. 33բ. անյ. ճչում, ճռուողում, ճիչիւն։

Zwitter, ար. 33ա. խառնածին անասուն. 2. այրակին, արուէգ (մարդ). փխ. խառնազգի՝ որձեւէգ տունկ։

Zwitter‖bildung, էգ. խառնածնութիւն։ —blume, էգ. փխ. երկսեռ ծաղիկ։ —geschöpf, չ. —gestalt, էգ. = Zwitter, 1. եւ 2. —pflanze, էգ. = Zwitter, 2. փխ.։ —wesen, չ. արուէգ բնութիւն. բ. = Zwitter, 1. եւ 2.

zwitterhaft, zwitterig, ած. 1. խառնածին, խառնազգի. փխ. երկսեռ։

Zwitter‖haftigkeit, էգ. —schaft, էգ. —thun, չ. անյ. խառնածնութիւն, խառնազգութիւն։

zwo, գրեթէ հնց. = zwei.

zwölf, ած. թւ. թւ. տասներկու, երկոտասան. 2. die Uhr ist —(e) կէսօր է, կէս գիշեր է. um halb — տասնմէկուկէսին. um 3/4 auf —(e) տասներկուքին քառորդ մնացած. բ. etwa — երկոտասանեակ մը։

Zwö'lf‖achteltakt, ար. երժ. տասներկու-ութերորդի ամանակ։ —eck, չ. երկ. աչ. երկոտասանանկիւն։ —eckig, ած. երկոտասանանկիւնի։ —fingerdarm, ար. բժշ. անդր. երկոտասանամատնեան աղիք, առաջնաղի։ —flach, չ. —flächner, ար. երկ. աչ. հգ. երկոտասանանիստ (մարմին)։ —jährig, ած. երկոտասանամեայ։ —löthig, ած. վեցունկի։ —männ(er)ig, ած. բս. երկոտասանորձեայ։ —theilig, ած. երկոտասանամասնեայ. աչ. երկոտասանեան։

Zwö'lfer, ար. 33ա. տասներկութուանշանը. 2. տասներկու իրաց քանակութիւն. 3. երկոտասանից խորհրդոյ անդամ։

zwö'lferlei, մկ. տասներկու տեսակ, երկոտասանազգի։

zwölft, ած. դս. թւ. der (die, das) —e երկոտասաներորդը. 2. der —e des Monats ամսոյս տասներկուքը. die Zwö'lften, յգ. Ծննդեան եւ Յայտնութեան մէջ եղած տասներկու օրերը։

Zwö'lftel, չ. 33բ. տասներկուերորդ մաս (կոտորակի)։

zwö'lftens, մկ. տասներկուերորդ, երկոտասաներորդ անգամ (սովորաբար 12° կը գրուի)։

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Google

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

+ *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.
+ *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.
+ *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.
+ *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter `http://books.google.com` durchsuchen.

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`